NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD ANTIQUOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

AENOTH. FRID. CONST. TISCHENDORF

PHIL. ET THEOL. DR. THEOL. PROF. P. O. H. ORDD. REG. SAX. ALB. IMP. RUSS. S. STAN. CL. II. IMP. FRANC. LEG. HON. REG. BOR. AQU. RUB. CL. III. REG. BAV. S. MICH. CL. I. REG. SUEC. DE STELL. POL. REG. SARD. SS. MAUR. ET LAZ. REG. GRAEC. SALV. DUC. PARM. S. LUD. EQUES, SOCIET. REG. SCIENT. UPSAL. PRO DEF. REL. CHR. HAG. HIST. THEOL. LIPS. ORIENT. GERM. SOC.

EDITIO SEPTIMA.

PARS PRIOR.

LIPSIAE, SUMPTIBUS ADOLPHI WINTER.

1859.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD ANTIQUOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

AENOTH. FRID. CONST. TISCHENDORF

PHIL. ET THEOL. DR. THEOL. PROF. P. O. H. ORDD. REG. SAX. ALB. IMP. RUSS. S. STAN. CL. II. IMP. FRANC. LEG. HON. REG. BOR. AQU. RUB. CL. III. REG. BAV. S. MICH. CL. I. REG. SUEC. DE STELL. POL. REG. SARD. SS. MAUR. ET LAZ. REG. GRAEC. SALV. DUC. PARM. S. LUD. EQUES, SOCIET. REG. SCIENT. UPSAL. PRO DEF. REL. CHR. HAG. HIST. THEOL. LIPS. ORIENT. GERM. SOC.

EDITIO SEPTIMA.

PARS PRIOR.

LIPSIAE, SUMPTIBUS ADOLPHI WINTER.

1859.

VIRIS SUMMIS

AMPLISSIMIS ILLUSTRISSIMIS EXCELLENTISSIMIS

FRIDER. FERDINANDO DE BEUST

ET

IOH. PAULO DE FALKENSTEIN

POTENTISSIMO REGI SAXONIAE SUMMIS REI PUBLICAE MINISTRIS ITEM SUMMIS IN REGENDIS REBUS EVANGELICIS ECCLESIAE PATRIAE ARBITRIS ETC. ETC.

MAGNA RERUM GESTARUM FAMA CLARIS

DE TOTA PATRIA OPTIME IAM DUDUM MERITIS ATQUE ETIAMNUM MERENTIBUS

LABORUM SUORUM ATQUE ITINERUM

EX ANNIS VIGINTI FIDELIBUS PATRONIS

GRATA MENTE

D. D. D.

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

Quae inde ab anno 1840. ad promovenda ea quae circa sacrum textum versantur studia suscepi, bibliothecarum quae in Europa florent celeberrimarum et monasteriorum orientalium thesauris adeundis magnaque ex parte iterum ac saepius excutiendis, ea tam prospero cum successu perficere non contigisset nisi ubique terrarum multos rei susceptae fautores eosque auctoritate magna et rara liberalitate invenissem. Iamvero haec librorum Novi Foederis editio quum non modo plurium monumentorum sacrorum quae intra hos proximos bis decem annos ex diuturnis tenebris in lucem vindicavi, sed etiam multorum eorum quae feliciter reperta curioseque tractata adhuc usque vel scriniis meis reposita manserunt vel certe nondum ad rem criticam adhibita sunt aliquam in se contineat summam, publico illam destinatam usui, ingratae mentis crimen magis veritus quam suspicionem propriae laudis a me impetrare non poteram quin iis ornata nominibus prodiret quibus, si quid in laboribus meis bonae frugis inest, illud vel maxime debeo. Qua in re nec hoc praetereundum aut parvi aestimandum videbatur, id quod usu et observatione satis expertus sum, studia ista quae sanctissimum orbis

Christiani thesaurum spectant, nullo confessionis discrimine habito augeri et adiuvari etiam ab iis qui longe diversa sequuntur, inter quos primo loco ponendi sunt qui rebus gerendis publicis ingenii vires impendunt, nisi quod etiam his anteeunt ipsi summi principes.

Feci autem itinera criticorum quos vocant laborum caussa quinque per Europam ac duo in orientales terras. Parisios bis adii ibique plus biennium egi. In Angliam propter bibliothecas quae Londini Cantabrigiae et Oxonii vigent ter me contuli, annis 1842. 1849. 1855. Sed iam ante annum 1842. doctos Batavos eorumque bibliothecas visi. Italiam obii annis 1843 et 1844., inque primis quae Romae, Florentiae, Venetiis, Mutinae, Neapoli, Mediolani, Taurini, Veronae florent bibliothecas pervestigavi. Ante quod iter Italicum veni etiam Carpentoracten, fama codicis rarissimi falsus magis quam doctus. Helvetiae bibliothecas adii annis 1843 et 1856. multumque operae posui in codicibus excutiendis antiquissimis quibus Basilea et Turicum atque Sancti Galli monasterium gaudent. In Germania patria, ut de Lipsiensi ac Dresdensi taceam, bibliothecas Monacenses, Vindobonensem, Hamburgensem, Guelferbytanam adii. Denique bis profectus sum in orientem, annis 1844 et 1853, ibique investigandorum antiquorum codicum caussa monasteria percurri quae variis Aegypti inferioris locis inveniuntur, inprimis Cahirae et in Libyae deserto prope lacus nitrosos, item quae in monte Sinaitico, Hierosolymae et ad mare mortuum sita sunt, item Patmi et in principum insulis, Constantinopoli, Athenis. Atque ita factum est ut inde a quo anno prima Novi Testamenti editio mea prodisset sex fere annorum spatium in itineribus procul a patria consumerem.

Qui vero variis modis promeruerunt de his itineribus — quorum quidem primum tam pauper suscepi ut pro paenula

quam portabam solvere non possem — eorum nomina debita semper laude prosequar.

Atque in ipsa quidem patria ii penes quos anno 1840. annisque proximis supremum rerum publicarum consilium erat, de Lindenau, de Wietersheim, de Falkenstein, atque qui tum principis Alberti heredis regni summam curam gerebat, Albertus de Langenn, primi itinerum meorum patroni exstiterunt. Ex quibus unus prae ceteris pro continuatis adhuc summis muneribus magnaque in me benevolentia ad augendos labores meos valuit. Neque minus vero is cuius nomen ex nuperis gentium turbis tanta claritate effulsit, Ferd. de Beust. Ex ipsis autem Saxoniae theologis adolescentis conatus inprimis adiuverunt Winerus venerabili memoria, Christoph. Frid. de Ammon, et qui ultimum quod scripsit programma honorificentissimum studiorum meorum monumentum esse voluit, Chr. Aenoth. Orthob. Grossmann. Ad hos accessit singulari circa me studio Dav. Schulz. Neminem vero maiore gratae mentis officio prosequendum habeo quam optimos et clementissimos principes, regem Fridericum Augustum, cuius mortem praematuram quis ex optimis civibus non deploravit? et regem Iohannem, qui ipse colendis litteris immortalem gloriam acquisivit.

Parisiis studia mea eximio favore ornarunt promoveruntque Carolus Hase illustris bibliothecae tum Regiae nunc Imperialis praefectus, multis ille nominibus clarus, Frid. Duebner qui totus in antiquis habitat, Athanas. Coquerel disertissimus ecclesiae Reformatae orator, Mignet historicus celeberrimus, Emm. de Lascases Napoleonis captivi fidelis quondam comes, Fr. Guizot tot viri summi eminens laudibus, Alex. de Humboldt, qui quidem per hos quindecim annos nunquam suum erga me favorem remisit, denique viri generosissimi excellentissimi illustrissimi H. de Koenneritz, qui illo tempore regis Saxoniae legatione fungebatur, comes de Loewenhielm et Fagel, alter regis Sueciae et Norvagiae,

qui et ipse, ut mihi maxima cum comitate narravit, ante plures annos de emendando Hebraeo bibliorum textu consilia iniri iusserat, codici Vaticano celeberrimo per me publicando nullo modo obstaturus fuisset, si quod volebat non displicuisset Lambruschino.

Venetiae Bedio senex, quo nihil suavius esse poterat, labores meos egregie iuvit. Mediolani gratias maximas debeo Catenae et Gatti bibliothecariis, comiti eruditissimo Castiglione et Seyfferheld negotiatori, cuius frater Francofurtensis, tanta ille circa res sacras Protestantium liberalitate clarus, subsidia ad iter orientale misit; item Mutinae comiti Ioh. Galvani; item Veronae comiti Orti Manara.

Taurini praeter alios celeberrimus Peyron studiis meis profuit; ipse vero rex Carolus Albertus non dedignatus est litteris commendaticiis itineri meo orientali prospicere.

Florentiae clarissimi bibliothecae custodes, del Furia pater et filius, de me promeruerunt; summum vero rerum mearum patronum nactus sum magnum ducem Leopoldum, dignum gloria Medicaeorum principum.

In Aegypto anno 1844. prae aliis singulariter de me meriti sunt Pruner-Bey medicus, homo mirificus, et vir illustrissimus de Laurin. Sinaitici vero itineris memoriam nunquam possum repetere quin Cyrilli monachi rara eruditione et benevolentia insignis grata mente recorder. Post vero et Palaestinam et Syriam et Asiam minorem transeuntem, Constantinopoli quoque et Athenis degentem, atque etiam anno 1853. iter orientale repetentem viri multi vel amplissimis legationibus et quos dicunt consulatibus fungentes vel litteris colendis promovendisque clari officiis beneficiisque prosecuti sunt, quorum grato animo meminisse nunquam desinam.

Restat ut de itineribus per Germaniam factis dicam. Ac Monaci quidem laboribus meis faverunt bibliothecarii meritissimi Harter, Krabinger, Föringer, item Frid. de Thiersch celeberrimus; Guelferbyti et Hamburgi viri clarissimi Schoene-

mann et Petersen; Vindobonae viri illustres de Eichenfeld et Ios. Birk.

Istis igitur omnibus itinerum meorum et studiorum patronis et fautoribus aliquam certe gratiam referre mihi videbar si huic operi, cuius curis magnam vitae partem consecravi, hoc gratae memoriae testimonium praeponerem. Comparatis autem quos ubique terrarum invenire contigit fautorum atque amicorum studio ac favore cum adversariorum indefessa invidia obtrectationibus et machinationibus, mala bonis mirabiliter compensata sentio. Illud vero Deum T. O. M. oro, ut quae ad veritatem sacri textus inveniendam stabiliendamque pro virium mearum mediocritate ipsiusque in me gratia conferre conatus sum, ea in veram orbis Christiani salutem cedere iubeat.

Scribebam Lipsiae die dominica post festum S. Trinitatis vicesima a. 1858.

PROLEGOMENA.

Septima [1]) haec mea Novi Testamenti editio tantopere aucta emendata refecta prodit ut novum opus dici queat. Data enim est opera ut prioribus editionibus omnibus quum meis tum aliorum superior prodeat non tantum incrementis apparatus critici sed ipsa ratione ac via. Quam ad adornandam quae a me praestita sunt statim breviter exponam, providens ne plus arrogare mihi videar quam par est, neve magis ignorantium insolentia aut malevolorum perfidia ea quae indefessis studiis assecutus sum temere eludat. Est enim ratio horum operum eiusmodi, ut impudentia fraudis speciem doctrinae ac laboris prae se ferat, imperitorum arrogantia imperitos credulosque facile fallat, nec facile nisi qui ipse in eadem re totus habitat, ab usitatis nova, erronea a veris, levia a gravibus recte distinguere possit. Consentaneum autem est separatim perscribere primum quae ad apparatum criticum, tum quae ad recensionem textus faciunt. Rursus in apparatu critico distinguenda sunt quattuor haec: codices Graeci, versiones antiquae, scriptores ecclesiastici, editiones.

Primum igitur dicam quae ad codices Graecos pertinent.

Detecti mea opera et ex orientis latebris ad nos allati sunt ı (fragmenta ex evangeliis, actibus, epistulis, maximam partem saeculi V. et VI.) ϴ (fragmenta pauca evangelii Matthaei saec. VII.) Γ (Luc. integer et Marc. fere integer cum fragmentis Matthaei et Iohannis saec. IX.) Λ (Luc. et Ioh.

1) Indicem editionum mearum vide infra.

integri saec. VIII.). Item fragmentum epistulae ad Hebr. IX. fere saeculi (tisch. 6. f.) et, cuius quidem pauca tantum infra dedimus specimina, evangeliarium palimpsestum saec. fere eiusdem. Accedunt codices minusculis litteris scripti duo, alter quattuor evangeliorum saeculi X., quo passim tantum usi sumus, alter saec. XI. medii cum maxima actuum parte mirabili textus bonitate.[2])

Edidi autem utpote totos mea manu ex vetustis membranis transscriptos C (codicem Ephraemi Syri palimpsestum Parisiensem cum maiore totius Novi Testamenti parte) D (codicem Claromontanum Graecum et Latinum omnium Pauli epistularum quattuordecim Parisiis servatum) L (codicem evangeliorum quattuor Parisiensem) I (fragmenta palimpsesta evangeliorum actuum epistularum nunc Petropolitana) R (codicem evangelii Lucae palimpsestum Londinensem) M (fragmenta epistularum ad Corinthios et ad Hebraeos partim Hamburgi partim Londini servata) B (codicem apocalypsis Vaticanum, transscriptione vetita ex collatione editum) N (fragmenta evangeliorum partim Londini partim Vindobonae partim Romae servata), item, quibus pauciora textus sacri inprimis evangelici fragmenta continentur, F^a et W^a Parisiensia, N^b Londinense, O^a Guelferbytanum, Θ nunc Lipsiense, Y Vaticanum, item evangelistariorum duorum fragmenta palimpsesta, altera Venetiis (ven) altera Romae in bibl. Barberina (barb) inventa.

Pariter totos transscripsi et plerosque propediem ex schedis meis editurus sum: utrumque codicem evangeliorum

---

2) Veteris Testamenti codices Graecos in itineribus orientalibus deteximus atque attulimus hos et antiquissimos et gravissimos: codicem Friderico-Augustanum saeculi IV. (complectitur 1 Chron. 11, 22—19, 17. 2 Esdr. 9, 9 usq. finem, Nehemiae et Estherae libros totos, Tob. 1, 1—2, 2. Ierem. 10, 25—52, 34. Thren. 1, 1 usq. 2, 20. Adde Ies. 66, 12—24. Ierem. 1, 1—7.), codicem Numerorum palimpsestum saec. V vel VI., codicem Genesis maiorem libri partem continentem saec. VIII., codicem palimps. saec. VII. cum fragmentis Numerorum Deuteronomii Iosuae Iudicum, codd. palimps. duo eiusdem saec. cum Iesaiae et librorum Regum fragmentis, fragmenta pauca psalterii saec. IV vel V., codicem Iudicum et libri Ruth integrum saec. IX.

palimpsestum Guelferbytanum (P et Q: imperfectissime enim edidit Knittel), codicem Graecum et Latinum actorum Oxoniensem (E: iam ed. Hearne, sed non satis recte), fragmenta aliquot evangeliorum Sangallensia (w^c), hymnos evangelii Lucae Turicenses (o^d), codicem evangeliorum Campianum Parisiensem (M), fragmenta epistularum Paulinarum Coisliniana (H: poterunt paullo rectius edi quam edidit Montefalconius). Praeter hos contuli accuratissime, nulla re de consilio neglecta, nisi quod in talibus nil praetermittere et nusquam falli difficillimum est: E evangeliorum codicem Basileensem, F epistularum quondam Augiensem nunc Cantabrigiensem (licebat vero notationes meas ex foliis editionis ab eruditissimo Scrivener susceptae confirmare atque corrigere), G evangeliorum Londinensem, H evangeliorum Hamburgensem et H actorum Mutinensem, K evangeliorum quondam Cyprium nunc Parisiensem, L actorum et epistularum Romanum, U evangeliorum Venetum, X evangeliorum Monacensem, Γ et Λ evangeliorum Oxonienses, item w^b i. e. fragmenta pauca evangelii Lucae palimpsesta Neapolitana, o^b Bodlejanum et o^e Sangallensem hymnos evangelii Lucae spectantes, denique multos locos evangeliarii Carpentoractensis. Ceterum ad aliquot collationes meas post etiam valuit Tregellii industria, ad id ipsum Lipsiam profecti ut mea cum suis conferret.

Quibus ex laboribus omnibus quantum lucri apparatus criticus fecerit, breviter erit indicandum. Praeter ea enim quae ipsi deteximus documenta, primum a me in usum criticum conversa sunt R N^b O^a et ^{b} o^d et ^{e} w^b et ^{c}, item maxima ex parte F^a, item evangeliaria Venetum et Carpentoractense. Codex C, quem auctoritate unus B superat, antea tantum latuerat ut Caroli Lachmanni opus ex editione mea plus millies vel corrigendum vel augendum, atque ipse quem constituit textus fere centies mutandus esset. B testis apocalypsis, quem duo tantum alii aetate antecedunt, paucis locis antea inspectus potius quam collatus erat. Plurima desiderabantur in evangeliorum codicibus EHKMNPQUW*Y, in H codice actorum, in DF epistularum codicibus, in L codice actuum et epistularum.

Item permulta deerant in lectionibus ex codicibus evangeliorum GLX notatis; nonnihil etiam ad rectiorem cognitionem codicum dudum editorum E in actis et H in epistulis conferendum erat; ex Barberino vero evangeliario paucissimae tantum lectiones innotuerant.

Sed pergendum est ad reliquos codices nostros principales. Dudum iam editi sunt A Londinensis et D evangeliorum atque actuum Cantabrigiensis, G epistularum ex Boerneriano Dresdensis, T evangelii Iohannis Borgianus, ex viginti annis etiam Δ evangeliorum Sangallensis. Hos codices non modo omnes ipse percurrendo examinavi, palaeographicae maxime rationis caussa; sed etiam diligentius quam ante factum erat ex editionibus ad imitationem ipsorum librorum scriptorum factis lectiones hausimus ad complendum commentarium criticum. Sangallensis quidem liber antea editorem Novi Testamenti qui adhiberet nondum invenerat. Neque magis hymnorum textus ex psalterio Veronensi petitus (O^c). Latuerunt etiam criticos fragmenta Graeca evangeliorum Lucae et Iohannis ea quae in Woidianis fragmentis Sahidicis locum habent. In codicibus Mosquensibus V evangeliorum et K epistularum, item in N^c et O, quorum alter pauca epistulae ad Hebraeos alter evangelii Iohannis fragmenta continet, certe hoc fecimus ut accuratius Griesbachio et Scholzio singulas lectiones ex opere Matthaeiano transferremus. Idem ad S evangeliorum pertinet, cuius lectiones ubique ex ipso Birchio allatae sunt. Ad editionem fragmentorum evangelii Matthaei palimpsestorum Dublinensium (Z) accesserunt notae de locis aliquot dubiis a clarissimo bibliothecario Todd ad me missae. De E epistularum codice olim Sangermanensi iam Petropolitano vide post. Denique vero non minimum nostrae editioni ornamentum ex codice B celeberrimo Vaticano paratum est. Quem ad repraesentandum non modo, ut iam anno 1849. factum est, collationes Bartoloccianam, Birchianam, Bentlejanam cum notis aliquot meis ad ipsum codicem factis adhibui, sed etiam praeter notas multas prioribus evangeliis sub prelo versantibus amicorum manu Roma ad me missas nuperrimam Ang. Maii editionem. Praetereaque anno 1855. Cantabrigiae commoranti praeter

omnem spem contigit ut alteram illam Bentleii collationem eamque etiamnum gravissimam, quam dudum C. Lachmannus atque anno 1856. etiam S. P. Tregelles deperditam conquesti sunt, non sine ope viri clarissimi meique amantissimi J. Edleston, a diuturna oblivione vindicarem. Sed haec accuratius post videbimus.

Atque haec quidem de codd. Graecis uncialibus. Sed etiam in testimoniis ex codicibus minusculis petendis multum a me studii positum est. Nec enim tantum editiones Novi Testamenti apparatu critico instructas Wetstenii, Matthaeii, Griesbachii et Schulzii, Scholzii, apocalypsin quoque Tregellii diligenter consului, qua in re ex Matthaeio potissimum multa quae alii neglexerant adsumpta sunt, verum etiam ex collationibus Birchii, Alteri, Dermoutii, Rinckii, Fleckii, Reichii, Muralti passim auctus est apparatus noster criticus. Habui etiam commodum hoc, quod illo editionis Wetstenianae exemplari uti licebat, in quo Griesbachii manu aliquot codicum minusculorum insigniores lectiones notatae sunt. Plurimum vero hoc in genere editioni nostrae profuit collatio viginti fere codicum Anglicorum ad evangeliorum textum a clarissimo F. H. Scrivener instituta. Praeterea rursus hoc loco facienda est mentio codicum duorum in oriente a nobis repertorum, quorum alterum quidem evangelia continentem passim tantum exscripsi, alterum vero testem textus actorum maxime insignem ubique et diligenter excussi.

Altero loco de antiquis interpretationibus referendum est. Inter has maximam curam impendi versionibus Latinis quum Vulgatae quam dicunt rationis tum Italae, quibus quidem plures ob caussas prae ceteris omnibus magna est in restituendo ipsorum apostolorum textu auctoritas. Atque ex Italis quidem documentis non satis habui aliquot prae ceteris deligere dubia laude ornata, sed quicquid eorum aetatem tulit religiose in rem criticam converti. Iam vero ex celeberrimis Blanchini et Sabatarii operibus petere licebat lectiones codicum Vercellensis (a), Veronensis (b), Colbertini (c), Brixiani (f), utriusque Corbejensis (ff$^{1.}$ et $^{2.}$) et Germanensis utriusque (g$^{1.}$ et $^{2.}$), item ex Alteri transscriptione codicem

Vindobonensem (i), Rhedigeranum Vratislaviensem (l) ex adnotationibus Davidis Schulz, Vaticanum olim Claromontanum (h) ex editione Angeli Maii: qui quidem omnes evangeliorum textum spectant: item Cantabrigiensem (d) ad evangelia et actus ex Kiplingii opere, Boernerianum (g) Dresdensem ad epistulas Pauli ex ipsius codicis editione Matthaeiana, Corbejensem (ff) ad Iacobi epistulam ex Iohanne Martianay: ex quarum lectionum copiis, etsi iam dudum criticis patebant, permulta nunc ad apparatum criticum accesserunt, quemadmodum is apud Griesbachium et Schulzium, apud Scholzium, apud Lachmannum habetur. Egregie quoque ac per totum fere Novum Testamentum auctus est idem lectionibus ex antiquissimo Speculi quod Augustini creditur codice ab Angelo Maio exscriptis (m), quibus nemo dum criticorum ante nos usus est. Nec praetereundus est Latinus epistularum textus codicis Augiensis (f), cuius lectiones pleraeque Boernerianis cognatae clar. Scriveneri libro propediem proditurο sed mecum iam communicato debentur. Ipsos vero codices Italos adii hos: 1. Claromontanum epistularum Pauli (d), qui cum Graeco eiusdem codicis textu a me editus est, correctis permultis Sabatarii erroribus, 2. codicem actuum Laudianum (e), quem paullo emendatius Hearnio et Sabatario Oxonii transscripsi, 3. fragmenta epistulae ad Romanos Guelferbytana (gu), ex Ulfilae foliis rescriptis rectius Knittelio edita in Anecdotis meis, 4. fragmenta evangeliorum Matthaei et Marci antiquissima olim Bobbiensia nunc Taurinensia (k), quae ante me ineptissime Fleckius ediderat. Denique nostra demum opera ad apparatum transiere: 1. codex evangeliorum Palatinus sive Vindobonensis (e), quinto fere saeculo scriptus; 2. evangeliorum codex Monacensis (q) sexto fere saeculo scriptus; 3. fragmenta evangelii Marci Sangallensia (n) saeculi fere quinti, item 4. Monacensia epistularum Pauli (r) eiusdem quinti ut videtur saeculi; 5. extremi versus evangelii Marci (o) ex codice Sangallensi septimi vel octavi saeculi; 6. fragmentum evangelii Iohannis (p) ex alio simili codice Sangallensi, cuius quidem lectiones sub textu praetermissas in prolegomenis supplendas curavi. Septimo loco accedunt fragmenta aliquot

actuum et duarum epistularum catholicarum ex codice palimpsesto Vindobonae eruta (8).

Quibus Italicis Latini textus testibus etsi et aetate et auctoritate cedunt, tamen utraque ratione prope accedunt antiquissimi nostri Vulgatae codices. Huius generis plus viginti eosque millenarios omnes ad apparatum adhibui. Quorum ut plures ex Sabatarii Bibliis Latinis, ex Evangeliario Quadruplice Blanchini atque eiusdem Vindiciis canonicarum scripturarum, ex Griesbachii Symbolis criticis, ex editione Novi Testamenti Matthaeiana, ex libellis Sanftli et Dobrowskii, ex adnotationibus Alteri et Lachmanni excerpsi, quae res non parvi negotii erat: ita alii a meis maxime studiis pendent. Eminet inter hos Amiatinus codex, quem post imperfectissimam Fleckii collationem - errores enim eius, quorum plurimos etiam Lachmannus fideliter transscripsit, numerum millenarium excedunt - diligentissime pertractavi Florentiae atque post edidi. Praeterea passim adhibui codices tres: unum Parisiensem sexti fere saeculi, alterum Taurinensem septimi, tertium utroque antiquiorem Guelferbytanum. His vero multo plus utilitatis habebant Sangallensis liber antiquissimus et Ingolstadiensis Monaci a me excussus. Itaque factum est ut testimonia Latini textus antiquissimi, quemadmodum ex ipsis codicibus hauriri possunt, nunquam ante simili modo ad rem criticam sint adhibita. De patribus vero Latinis vide infra.

Transeo ad ceteras versiones. Etiam his temporis ac laboris plurimum impendi. Syriacam Simplicem a Schaafio editam per omnes Novi Testamenti libros contuli; item posteriorem, quae dici solet, tribus voluminibus a Iohanne White exhibitam. Neque neglexi quae docuit Adlerus de codicibus Philoxenianae Assemanianis deque Syro Hierosolymitano. Magnum vero decus editioni nostrae viri S. Ven. Guilielmi Cureton diligentia et amicitia eo paravit quod biennio antequam in publicum ederet mecum communicavit translationem suam vetustissimi evangeliorum codicis Nitriensis, quo quidem teste Syrae lectionis gravissimo per omnia fragmenta usus sum diligenter. De codd. Syr. a me repertis vide infra.

In Aegyptiacis consulendis textibus ita versatus sum

ut Copticum sive Memphiticum evangeliorum textum una cum Sahidicis et Basmuricis evangeliorum fragmentis ex editione sumerem Schwartzii, ad actus vero epistulas apocalypsin Coptica a Wilkinsio edita conferrem, itemque Sahidica fragmenta uberrima illa quidem ex magno opere Woidii, consulto insuper ad locos nonnullos Münteri libello, et Basmurica ex Engelbrethi excerptis haurirem.

Armenica inprimis e Scholzio haurire debebam, qui quidem in usum Novi Testamenti sui editionem Venetam denuo ab hominibus eius rei maxime gnaris collatam dicit; pauca etiam in Wetstenio Griesbachii notata inveni; nonnihil in Prolegg. supplevi ex Alteri circa lectiones Armenas et Georgianas animadversionibus. Praeterea in epistula ad Philemonem locupletissimum cl. Petermanni commentarium ex Armenica et Iberica, item ex Arabibus testibus pluribus aliisque confectum, ut par erat, adhibui.

In Arabicis ad manus habui Biblia Polyglotta Londinensia; Erpenii vero lectionem non raro suppeditabat exemplar Millii notis plurimis C. Bened. Michaelis linguarum orientalium peritissimi insigne. Ad quae accedunt Scholzii notae ex Vaticano libro. Praeterea cl. Gildemeister in usum meum contulit epistulam ad Colassenses, quemadmodum legitur in fragmentis Tischendorfianis Lipsiensibus, quorum auctor totus a Copto pendebat. Aliquoties etiam adscripsi lectiones codicis epistularum Pauli nuper Petropolin translati et aetate et origine maxime insignis. Qua de re accuratius infra.

Aethiopicam lectionem non tantum quemadmodum Chr. Aug. Bode interpretatus est consului, sed iis etiam usus sum quae pro magna sua in me benevolentia cl. Gildemeister ex nupera editione Thomae Pell Platt ad maximam Novi Testamenti partem excerpsit.

Quibus ab orientalibus interpretibus ad occidentem revertimus. Restat enim ut de Gothica interpretatione dicamus, item de Slavonica, Anglosaxonica, Francica. Et Gothicam quidem, in qua non mediocre rei criticae momentum est, potissimum ex diligentissimo virorum cl. de Gabelentz et Loebe per totum Novum Testamentum exhibui. Slavonicas

lectiones a Dobrowskio cum Griesbachio communicatas accurate in librum meum transtuli, consultis insuper quae Ed. de Muralto adnotavit. Etiam Anglosaxonicam, ubi ex re videbatur, adscripsi lectionem, adhibita nupera Benj. Thorpe editione; nec magis Francicam evangelii Matthaei versionem, studio Andreae Schmeller publicatam, cum editoribus prioribus praetereundam censui.

Tertio loco referendum de iis est quae circa patrum scriptorumque ecclesiasticorum libros in rem convertendos criticam in hac editione praestita sunt. Patebat hic immensus laborum campus, quem etsi mihi totum emetiri minime licebat, tamen non potui quin multa quae inprimis vim habere videbantur ad negotium criticum adiuvandum omni cum studio susciperem. Propterea quaecumque textus sacri testimonia ex tribus primis saeculis supersunt ex ipsis fontibus hausi. Pertinent huc patrum apostolicorum opera, unde paullo saepius reliquis afferenda erat Polycarpi epistula. Cum Ignatio etiam interpolatas eius epistulas excussi, cum Clemente Romano etiam quae eius nomine circumferuntur Homilias. Quibuscum quae nostra certe in caussa satis cohaerent adhibui, ex evangelio Hebraeorum vel Ebionitarum vel Nazaraeorum a veteribus exscripta. Iustini non raro, in evangelio potissimum Matthaei, habita est ratio; sed nec ea neglexi quae eius nomini adscripta sunt, ut expositio rectae fidei, epistula ad Zenam, quaestiones et responsiones ad orthodoxos, quo libro saepe usus sum, item epistula ad Diognetum. Iustino aetate proximus est Marcion. Eius quicquid apud Epiphanium et Tertullianum alioque esse perhibetur, id omne diligentissime perquisivi, unde commentarius ad Lucae evangelium ac plures Pauli epistulas magnopere locupletatus est. Cum Marcione componere licebit gnosticos eos multos, quorum reliquias patres nobis servarunt, ut Theodoti Antitactarum aliorumque Clemens, Heracleonis Origenes, Ptolemaei Carpocratis Encratitarum aliorumque Epiphanius, Valentinianorum Marcosiorum aliorumque Irenaeus, Valentini Naassenorum Apellis Basilidis Docetarum Peratarum aliorumque Hippolytus in Philosophumenis nuper repertis, ut praetereamus similia:

ex istis vero omnibus incrementa apparatus nostri petita sunt. Pertinet huc etiam Valentini ut videtur Pistis Sophia, liber Sahidice scriptus. Item rationem habere placuit idoneis locis protevangelii quod dicitur Iacobi, evangelii Pseudothomae, actorum quae feruntur Pilati. A quibus apocrypharum litterarum luminibus ad ipsos patres redeunti, praeter eos qui raro adhiberi poterant, ut Athenagoras, Theophilus, Petrus Alexandrinus, Gregorius Thaumaturgus, commemorandi sunt Irenaeus, quem quidem paucis exceptis ex veterrimo tantum interprete Latino novimus, Clemens Alexandrinus, Origenes, Hippolytus, Dialogus contra Marcionitas, Constitutiones quae dicuntur Apostolicae, Methodius. Ex his omnibus testimoniorum multo plura eaque ipsa curiose delecta in hanc editionem collata sunt quam in aliam ullam priorem.

Nec vero primis tribus saeculis acquiescendum videbatur, etsi immensam messem prae reliquis cum Clemente et Irenaeo praebebat Origenes, cuius etiam interpretem, a Lachmanno plane neglectum nec a Griesbachio in Symbolis criticis excerptum, persaepe consului. Perrectum igitur est studiis nostris ad patres quarti et quinti saeculi, quorum ex numero inprimis nominandi sunt Eusebius, Didymus, Athanasius, Epiphanius, Basilius. Eusebius, cuius demonstrationem evangelicam, pro multitudine locorum sacrorum ibi adscriptorum primo loco ponendam, libros contra Marcellum cum tot ipsius Marcelli locis, historiam ecclesiasticam, commentarios in psalmos et in Esaiam (et in Lucam apud A. Maium), eclogas propheticas, fragmenta permulta ab Angelo Maio edita, in quibus etiam sunt quaestiones evangelicae ad Stephanum et ad Marinum, saepissime magnoque cum fructu adhibui et quem mallem nusquam a me neglectum, gravis etiam eo est quod scriptorum antiquiorum multa fragmenta servavit eaque passim usus critici. Huiusmodi in mentem veniunt Polycrates, Apollonius, Iulius Africanus, epistula ecclesiae Viennensis et Lugdunensis, Phileas, Dionysius Alexandrinus. Sed etiam reliqui quattuor quos indicavimus plurima praebuerunt a prioribus editoribus neglecta. Et Epiphanius quidem difficilem usum propterea

habuit quod, cum editionis Petavianae index indicet paucissima, per omnes fere paginas examinandus erat; in Didymo vero multum profuit Guerikii liber de schola Alexandrina catechetica. Iam sequuntur triumviri, „versati nocturna manu versati diurna," Chrysostomus, Cyrillus Alexandrinus, Theodoretus, quorum nomina aliquot locorum millibus adscribenda erant. Ad Chrysostomum subsidium gravissimum nactus sum ex codice saeculi sexti septemdecim homilias in Matthaeum continente, quem transscripsi Guelferbyti; praeterea etiam codicum Mosquensium plerumque ratio est habita. Cyrillum autem Alexandrinum magno cum studio eo libentius excussi quum ex commentariis eius in Iohannis evangelium, quae ad verbum percensebam, satis intellexissem textum scriptorum eius non male ad nos pervenisse. Etiam alterius Cyrilli, episcopi Hierosolymitani, opus catecheticum perlustravi totum. Item Theodori Mopsvesteni fragmenta ex catenis collecta, item locis multis Chronicon paschale; item Iohannis Damasceni plura, maxime commentarios in Pauli epistulas et quae in parallelis sacris ad easdem spectant; item maxime ad apostolorum actus et epistulas catholicas, propter antiquiorum testimoniorum paucitatem, Theophylactum (in actis ex duplici textu ac triplici) et Oecumenium; item ad evangelia Euthymium. Ad evangelium Iohannis singulari studio Nonni metaphrasin adhibui; item ad apocalypsin Andreae et Arethae commentaria, quorum priora quidem non tantum ex duobus codicibus dudum excussis, sed etiam ex insigni codice Coisliniano a me ipso Parisiis pertractato dedi. Ad Aretham vero dudum editum addere licebat ea quae recenti memoria Crameri industria in catena exhibuit.

Potiora igitur haec quidem ex meis circa patres Graecos laboribus. Ex iis autem qui passim tantum adhibiti sunt, sive ipsi pauca reliquerunt sive rarius scripta eorum a me consulta sunt, notabiliores saeculorum trium priorum iam supra commemoravimus; addendi vero sunt alii permulti, quorum satis habemus nominasse hos: Amphilochium, Anastasium Sinaitam, Caesarium, Cosmam, Ephraim Syrum ex veteri interprete Graeco, Euthalium, Eutherium, Leontium Byzantinum, Mar-

cum Diadochum, Marcum Monachum, Maximum, Confessorem, Gregorium Nyssenum, Philonem Carpasium, Photium, Theodotum Ancyranum, Titum Bostrensem.

Denique huc pertinent quae ex catenis peti poterant subsidia critica. Quo in litterarum genere catenae in omnes Novi Testamenti libros eminent quae debentur nuperis curis I. A. Cramer, viri studiosissimi ac meritissimi, quem praematura morte ereptum sibi Oxonium doctum lugebat. Octo volumina quae foras dedit, non pari illa quidem pretio, excussimus omnia, consultis insuper catenis quas dudum Possinus et Nicephorus recentique memoria A. Maius publicarunt. Prodeunt ex illis libris in commentario nostro praeter alios iam notatos, in quibus primum locum tenet Origenes propter fragmenta praestantissima commentarii dudum deperditi in epistulam ad Ephesios, Acacius, Ammonius, Apollinaris, Asterius, Diodorus, Gennadius, Hesychius Hierosolymitanus, Iohannes Geometer et Olympiodorus (uterque ex A. Maio), Procopius (potissimum ex Nicephori libris), Severianus, Victor, aliique.[1])

In Latinis testimoniis exscribendis semper atque inprimis usus sum celeberrimo Sabatarii opere, indeque permulta in hanc editionem adsumpta sunt quae priores editores praeterierant; tamen non prorsus abstinui a consulendis ipsorum patrum editionibus. Praeter Irenaei enim interpretem, quem ubique ex nuperrima editione Lipsiensi hausi, et Origenis interpretem, quem certe saepe contuli, passim a me allati sunt ex ipsorum operibus, Sabatario vel tacente vel non satisfaciente, Cyprianus, Lucifer, Hilarius, Augustinus, Hieronymus, Ambrosius et Ambrosiaster, item Latine versi Archelaus et Iacobus Nisibenus - ut praeteream h. l. Didymi interpretem, Athanasii aliorumque -, item per actorum maxime textum Beda, item ex magna Gallandii collectione auctor libri de rebaptismate, auctor libri ad Novatianum, Caesarius Arelatensis, Faustinus, Novatianus, Orosius, Orsiesius, Pacianus,

[1]) Praeterea vide infra catalogum patrum Graecorum ubi cum editiones a me usurpatae tum alia quae huc pertinent notabuntur; item supplementa apparatus critici cum emendandis.

Salvianus aliique. Imprimis vero locupletare apparatum criticum contigit ex egregiis Victorini commentariis in epistulas ad Galatas, ad Philippenses, ad Ephesios, ab Angelo Maio primum editis, ad quae accedunt eiusdem ad apocalypsin adnotationes apud Gallandium; item ex fragmentis textus Itali quae antiquissimus tractatus ad priora Lucae capita praebuit, ex codice Ambrosiano rescripto ab Angelo Maio erutus.

Ceterum in adnotationibus patristicis saepe, inprimis in altera libri parte, loci ipsi ad quos respicitur accuratius indicati sunt. Hoc ibi maxime necessarium videbatur ubi editiones bono indice carent, ut in Epiphanio, in Cyrillo Alexandrino, non item in Clemente, Origene, Irenaeo aliisque. Abstinendum etiam omnino erat indicationibus eiusmodi ubi commentarii ex singulorum ordine exscribuntur, ut Cyrilli in Iohannem, Chrysostomi, Theodoreti, Iohannis Damasceni, Theophylacti. Saepe vero ipsa verba antiquorum, ubi singularem gravitatem habent, adscribenda curavi, id quod utentibus non ingratum fore arbitror.

Quarto loco dicendum de editionibus. Elzevirianam anni 1624. et tertiam Roberti Stephani anni 1550. (passim etiam Millii, Wetstenii), item Griesbachianam Davidis Schulzii curis auctam, Scholzii, Lachmanni (editionem maiorem, passim minoris ratione habita) ubique notavi. Atque simul, ut iam ante feceram, lectiones omnes Griesbachio magis minusve suspectas vel commendatas exhibui, additis insuper passim iis quae docta manus Davidis Schulzii adnotavit.

Atque haec quidem de incrementis apparatus critici ex quattuor laborum generibus, quibus facile patebit ad perfectionem eum omnibus similibus operibus longe maiorem perductum esse. Tamen minime ignoro quam multa etiamnum desint ut perfectus atque absolutus omnibus numeris sit; neque dubito quin passim subrepserint errores, sive ipsi minus attendimus sive typorum specimina non satis curata sunt. Hos quam aegre feramus, non opus est iis dicamus qui ipsi severis studiis delectantur. Maximum vero ac singulare in commentario isto novo momentum hoc habet, quod non modo ad

omnes lectiones in textum receptas qua nituntur auctoritate notatum est, sed etiam aliorum (Griesbachii, Lachmanni) lectionibus ipsisque Elzevirianis testes sunt appositi. Ita demum vitari ac praecaveri videntur frequentissimi circa testes errores, qui apud plerosque commentariorum auctores invaluerunt. Orti enim inde sunt quod ex Wetstenii, Griesbachii, Scholzii ratione auctoritates veteres non adscribebantur nisi lectionibus ab Elzeviriana diversis. Cui malo nec maiore Lachmanni editione satis subventum erat, ex qua, quum ad repraesentandum antiquum „orientalem" textum testes tantum paucissimi iique non sine arbitrio delecti adhiberentur, ut imperfectam editoris circa testes suos scientiam praeteream, magnus rursus plerorumque error ortus est, ac si qui orientalem constituebant Lachmanni textum, iidem ullo modo satisfacere possent de vero apostolorum textu quaerenti idque circumspecte et cum religione facienti. Neque vero acquiescendum videbatur in apponendis testimoniis ad lectiones quum nostras tum aliis editoribus iisque magni nominis probatas, sed quicquid ab ipsorum auctoritate testium aliquam commendationem habet, vel, ut quod volo definitius significem, lectiones omnes in uncialibus codicibus inventas, et si quae etiam invitis illis sive propria ratione sive reliquarum auctoritatum consensione aliqua praestant, in apparatu exhibendi consilium et cura erat. Consilium diximus et curam: in negotio enim tam late patenti tamque difficili aliquid passim praetermissum esse, quamvis iam in Prolegomenis supplementa contineantur et emendanda, vix dubito. Neque id quod dixi tantum ambitum habet ut etiam manifestos errores quoslibet[1]), quorum numero minime formas liberioris legis grammaticae complectimur, aut quae

[1]) Eiusmodi sunt *μια ψυχης συναθλουντες* Phil. 1, 27. in FG, *και ημως* pro *και ημων* ut in ℵ editum est 2. Thess. 2, 1. *τινα υμεις θελεται, υμεις εσμεν, ηκουσα φωνης λεγουση, εζων* pro *εχων, ως τυλοι* pro *ως στυλοι, εν υμιων μενει*, ut est Ioh. 15, 7. in L, *εσπλαγχνισαν* pro *-νισθη, απολημος* pro *αποδημος*, o *ιως* pro *ουτος*: quae omnia in ℵ scripta sunt, *απεστειλαν καινον, εφαγωμεν, επιωμεν*. Praeterita sunt talia plerumque, multa tamen in commentario locum invenerunt; erat enim etiam cur exhiberentur singularis passim caussa.

leviter scriptura differunt[1]) universa duxerim adnotanda: nec enim inconsideratae sedulitatis adpetebam laudem, nec magis viros doctos librum adhibituros meum inutili obruere mole quam utilia docere malebam: verum persuasum habebam eiusmodi in rebus diligentem praestare delectum nostraeque inprimis editioni convenire.

Singularem autem apparatus nostri virtutem nondum tetigimus. Cernitur in eo quod ad aliquot lectionum centena iudicii quod secutus sum brevissime ratio est reddita. Quibus ab exemplis certe hoc conclusum iri spero, nusquam temere hoc vel illud praeferri aut reiici. Pertinet huc etiam quod dicta antiquorum grammaticorum passim adscripsi. Denique non ingrata fore arbitror quae de accentuum usu, quemadmodum in codicibus octavi noni decimi saeculi similibusque observatur, saepenumero adnotavi. Quae quidem pleraque dedi primus.

Secundum exponam quomodo in constituenda textus recensione versatus sim. Hac in re has mihi leges scripsi:

Textus petendus est unice ex antiquis testibus, et potissimum quidem e Graecis codicibus, sed interpretationum patrumque testimoniis minime neglectis. Itaque omnis textus nostri conformatio ab ipsis testibus proficisci debebat - ut iam factum est in editione quae anno 1840. prodiit -, non ab Elzeviriana quam receptam vocant editione. Testibus autem discrepantibus primo loco ponenda sunt ea quae tuentur codices Graeci antiquissimi i. e. a. IV. inde usque ad IX. fere saeculum scripti. Rursus in his qui vetustate antecellunt iidem auctoritate praevalent. Haec auctoritas ut magnopere augetur

---

[1]) Hue pertinent itacismi plurimi, ut *η γαλιλαιοι* (Lc 13, 2. א), *τοις ενδοξης* Le (18. 7. τ[s]), *ομονοει, κοιναρια, λυπουμενος. χλαμοιδα, συ* pro *σοι, προσεκοινουν, λειτουργεια, λιτουργεια, οικειαν* pro *οικιαν, σημιον, εγεινωσκειν, παραγεινεται, λειαν, αξειωη*, item *αι* et *ε* promiscue posita ut *εφαναιρωθησαν*, item neglecta alliteratio, ut *ενπροσθεν, ενβλεψασα, ηγγικεν, συνβουλιον, ενπιστοντος*. Quorum quidem omnium exempla haud pauca dedimus, sed non constanter notata sunt. Explicatur de his ac similibus generatim in Prolegomenis: quod idem fit de *ουτω* et *ουτως* atque de *ν ἐφελκ.* quorum utrumque paucis tantum notabilioribus locis in ipso commentario tractatum est.

si interpretationum ac patrum accedunt testimonia,[1]) ita non superatur dissensione plurimorum vel etiam omnium codicum recentiorum i. e. eorum qui a nono saeculo usque ad decimum sextum exarati sunt. Istud enim dubitari nequit, quos recentiores dixi longe plerosque ex iis fluxisse codicibus qui ante annos fere mille per ecclesiam Graecam cum publica quadam auctoritate adhibebantur indeque et ipsos publicam illam quandam et constantem formam induisse. Ea vero forma per varias manus variosque casus derivata est ab usu priorum saeculorum, ubi fontium et consulendorum et emendandorum magna licentia erat. Ex quo sequitur, quum antiquitatis laudem quae antiquissimorum codicum lectionibus sine dubio inest eandem posse recentioribus inesse testibus, quamvis id per se minus probabile sit; tum codices post octavum saeculum scriptos negligendos aut parvi aestimandos non esse, sed non posse numerum eorum prae paucitate antiquiorum testium urgeri. Accuratius vero hanc in rem inquirenti passim facile erit demonstrare lectiones codicum octavi saeculi et sequentium ipsa antiquitate vel aequiparare vel antecedere codicum quarti, quinti, sexti saeculi lectiones. Fit enim ut illi ex interpretibus Syrum vel Sahidicum vel Italum vel Gothum[2]) adsentientes habeant, vel etiam ex patribus Clementem, Origenem, Ire-

---

[1]) Quod enim paucissimi tantum cdd. Graeci iique soli testantur - nisi est eiusmodi quod non potest nisi a Graecis firmari, ut *οπως* et *ινα*, *ευθυς* et *ευθεως*, ut multae formae grammaticae etc - id facile ita potest ortum putari ut alter ab altero transscriptum habeat. Non item vero si accedunt veterum interpretum ac patrum testimonia. Ita Mt. 1, 6. *δαυειδ δε* sine *ο βασιλευς* praeter B al^2 testantur testes Latini plures saeculi IV. et V., item interpretes cop et sah, item syr etc. Hos quum a B aut exemplari unde descriptus est pependisse minime sit credibile, eam lectionem certe iam diu ante aetatem codicis B obtinuisse vulgatamque fuisse certum est. Contra Mt. 2, 22. *του πατρος αυτου ηρωδου* pro *ηρωδου του πατρ. αυτ.* a solis BC* traditum facile ab uno eodem codice unde uterque pependerit potest profectum esse. Mt. 8, 18. *οχλον* pro *πολλους οχλους*, propterea quod in cod. B quamquam solo legatur lectionem apud antiquos pervagatam habere, temerarium est.

[2]) Hos maxime delegimus quod non modo harum interpretationum origo ad secundum, tertium, quartum saeculum revocanda est, sed etiam, quod in usu earum critico gravissimum est, codicibus quarti quinti sexti saeculi ad nos pervenerunt.

naeum, Tertullianum. Quod si est lectionibus aliquo loco de principatu certantibus, non amplius quaerendum est utra antiquior sit, sed utra praestet propria vi ac ratione.

Sed ultra progrediendum est. Quamvis enim permagni faciunda sit quaevis lectio quam perantiquam adeoque in antiquitate vulgatam esse certum exploratumque habeamus, tamen manifestum est testium superstitum nullum eam superare aetatem ubi universa quaedam textus sacri varietas ac depravatio iam exstiterit. Cuius rei luculentissimus testis est cum Clemente (denato fere a. 220.) Origenes (natus 185. denatus 254.) vel cum Irenaeo (scripsit opus suum circa a. 192.) Tertullianus (denatus 220.). Ad quos quarto saeculo, quo ipso unus Vaticanus codex omnium antiquissimus scriptus videtur, accedit Hieronymi testimonium ad Damasum scribentis „tot paene esse exemplaria quot codices." Quod de Latinis ille quidem dixit, sed una probat ab illorum ante Hieronymum temporum ingenio recte derivari documentorum textus varietem; quemadmodum quae idem de evangeliorum textuum permixtione queritur (vide post), id commune prorsus Graecis et Latinis testibus est. Praetereaque ipse „codicum Graecorum emendata conlatione sed veterum" se usum esse dicens itemque prospexisse „ne multum a lectionis Latinae consuetudine discreparet" novum opus suum, satis innuit Graecorum sui temporis codicum diversitatem. Quae quidem textus depravatio unde exorta sit difficile dictu est, etsi plura sunt quae huic rei lucem afferant. Ut enim taceam, satis enim per se clarum est, primorum temporum homines quippe plenos spiritu atque ipsorum apostolorum fructos commercio alienos fuisse a litterae scriptae veneratione, eoque minus iurasse in litteram quo minus auctores ipsi aut orationis artem profiterentur aut iis quae foras darent summam auctoritatem tribui voluissent: traditum nobis est Artemonem cum asseclis[1]) Tatia-

[1]) Cf Eus. hist. eccl. V, 38. cui capiti titulus est: *περὶ τῶν τὴν Ἀρτέμωνος αἵρεσιν ἐξαρχῆς προβεβλημένων.* Ibi 38, 6. Eusebius ex antiquiore scriptore haec affert: *διὰ τοῦτο ταῖς θείαις γραφαῖς ἀφόβως ἐπέβαλον τὰς χεῖρας, λέγοντες αὐτὰ; διωρθωκέναι. καὶ ὅτι τοῦτο μὴ*

num[1]) Marcionem aliosque textui sacro corrigendo studuisse; porro qui pia saepe fraude scripta apocrypha venditarent, quod studium ipsis duobus primis ecclesiae saeculis invaluisse scimus, eos a textu mutando non abhoruisse perquam credibile est; deinde comperimus iam ante Hieronymi tempora (nati 346.) inprimis operam datam esse ut evangeliorum varietatem ad quandam revocarent unitatem, quod quidem ad textus evangelistarum maxime synopticorum confundendos magnam vim habuisse constat[2]); ac iure vero inde concludimus, quod in evangeliis licitum putarent, id nec in reliquis libris ubicumque ex re visum esset haberi potuisse criminosum. Denique post medium fere saeculum tertium a Luciano Antiocheno et Hesychio Alexandrino recensiones quasdam textus susceptas esse certe Hieronymus et Gelasii quod dicitur decretum testantur[3]): a quibus testimoniis non tam id concluserim, exstitisse duumviros illos magnae codicum nostrorum diversitatis auctores, quam studuisse eos ut textum mira iam diversitate laborantem recensendo emendarent ac restituerent.

Quae omnia utut sunt, certum hoc est, iam IV. et III. saec.

καταψευδόμενος αὐτῶν λέγω, ὁ βουλόμενος δύναται μαθεῖν. εἰ γάρ τις θελήσει συγκρίσας αὐτῶν ἑκάστου τὰ ἀντίγραφα ἐξετάζειν πρὸς ἄλληλα, κατὰ πολὺ ἂν εὕροι διαφωνοῦντα· ἀσύμφωνα γοῦν ἔσται τὰ Ἀσκληπιοδότου τοῖς Θεοδότου. πολλῶν δέ ἐστιν εὐπορῆσαι, διὰ το φιλοτίμως ἐγγεγράφθαι τοὺς μαθητὰς αὐτῶν τὰ ὑφ' ἑκάστου αὐτῶν ὡς αὐτοὶ καλοῦσι κατωρθωμένα, τουτέστιν ἡφανισμένα. τὰ γάρ Ἀπολλωνίδου οὐδὲ αὐτὰ ἑαυτοῖς ἐστὶ σύμφωνα. ἔνεστι γὰρ συγκρῖναι τὰ πρότερον ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθέντα τοῖς ὕστερον πάλιν ἐπιδιαστραφεῖσι καὶ εὑρεῖν κατὰ πολὺ ἀπάδοντα. Etc.

[1]) Cf Eus. hist. eccl. 4. 29. τοῦ δὲ ἀποστόλου φασὶ τολμῆσαί τινας αὐτὸν μεταφράσαι φωνάς, ὡς ἐπιδιορθούμενον αὐτὸν τὴν τῆς φράσεως σύνταξιν.

[2]) „Magnus siquidem hic in nostris codicibus error inolevit, quod dum in eadem re alius evangelista plus dixit, in alio quia minus putaverint addiderunt; vel dum eundem sensum alius aliter expressit, ille qui unum e quattuor primum legerat ad eius exemplum ceteros quoque aestimaverit emendandos. Unde accidit ut apud nos mixta sint omnia, et in Marco plura Lucae atque Matthaei; rursum in Matthaeo Iohannis et Marci, et in reliquorum quae aliis propria sunt inveniantur.“ Cf epist. ad Dam. cuius textum etiam Prolegomenis ed. nostrae triglottae pag. XCVI sqq. inserendum curavimus.

[3]) Utriusque verba vide infra, ubi de recensionibus textus explicatur.

Novi Testamenti textum, quemadmodum in codicibus sive Graecis sive ex Graeco versis per orbem Christianum circumferebatur, a puritate atque integritate plurimis modis discessisse; maxime vero probabile etiam illud est, nulla aetate magis quam ipsa prima, i. e. primo ac secundo p. Chr. saeculo, textus sacri quam diximus varietatem esse exortam. Cuius rei argumentum unum nec id levissimum subiungam. Nota sunt Griesbachii verba in Prolegomenis ed. tertiae sect. III. pag. LXXVII. scripta: „Tandem commemorandum esse censeo codices nonnullos e partibus longe dissimillimis esse conflatos. Alexandrinus v. c. codex recensionem sequitur aliam in evangeliis, aliam in epistolis Paulinis, aliam in actibus apostolorum et catholicis epistolis." Potest de his singulis disputari; negari tamen nequit ipsos antiquissimos cdd. nostros tres, qui quidem inter unciales soli totum Novum Testamentum comprehendunt, singulis nonnullis partibus ratione textus sui sibi ipsis dissimiles esse. Hoc autem inde factum est quod quam rationem habent evangelia, quam epistulae in codicibus ABC, eam dudum induerant antequam in hos codices transscriberentur. Induerunt enim antequam libri Novi Testamenti in unum coniungi consuescerent. Quae quum ita sint, qui testes ad nos pervenerunt antiquissimi, in textu apostolorum restituendo non aliam quam satis dubiam auctoritatem possunt habere. Quod quum ad infringendam pertineat praesumptuosam eorum opinionem, qui verum se tenere iactant dummodo antiquissimos paucos vel etiam unum omnibus reliquis non convictis ac refutatis sed simpliciter spretis sequantur, tum addendum est unum quod cum iis quae iam disputavimus arctissime cohaeret, destinatum maxime ad rationem codicum nostrorum saeculis quarto quinto sexto posteriorum rectius aestimandam. Insignem enim inter cdd. unciales primi ut ita dicam ordinis et secundi cum reliquis plerisque esse textus differentiam, eamque tantam ut, in evangeliis maxime, per quodvis caput lectionum genus quoddam alterum Aegyptiacum, alterum Asiaticum, etsi nomina non satis quadrant, distinguere possis, ad demonstrandum facile est et iam est a multis demonstratum. Hanc igitur differentiam an maxime atque inprimis ab antiquitatis discrimine pendere

dicamus? Minime vero. Saeculis enim sexto septimo octavo iisque quae sequebantur nullo modo fieri potuit ut textus codicum ABCD in eum transformaretur quem codices EFGHKM cum similibus praebent. Quae res ut pluribus argumentis effici potest, ita iam satis coarguitur magna consensione quam inter hos codices posteriores et Chrysostomum atque Theodoretum, item interpretes Syrum Gothum aliosque esse constat. Quod si recte habet, nec vero potest peritis ullo modo dubium esse, dandum est saeculo iam quarto exstitisse codices in summa rei simillimos codicibus nostris octavi saeculi et sequentium.

Quae omnia, nisi quis idoneis ac firmis argumentis docere contrarium poterit, ad criticos labores religiose ac prudenter adhibenda erunt, providentibus ne rei tam gravis ac severae fundamenta mediis in opinionibus atque erroribus iaciantur. Videtur autem inde summa lex critica scribenda esse haec, ut omnibus locis ubi quid auctores scripserint docta ratione aut iudicio effici nequit, quod antiquis testibus probatissimum novimus fidenter et unice sequendum sit; ubicumque vero caussae sunt graves atque ab arbitrio quam maxime alienae, quae aliud prae alio commendent confirmentque, non id praestet quod testatissimum, sed quod et satis testatum et probabile sit.

Iamvero circumspiciendum est porro quae potissimum gravia videantur sive in auctoritate testium pensanda sive in probabilitate definienda lectionum. Eiusmodi fere haec videntur:

1. Pro suspectis habenda sunt quum quae uni vel alteri horum testium prorsus peculiaria sunt, tum quae classium quae videntur esse certam indolem ab homine docto profectam redolent.

2. Arcenda sunt quae quamvis pluribus probata testibus ex errore librariorum orta esse manifestum vel maxime probabile est.

3. Locis geminis quum Veteris tum Novi Testamenti maximeque evangeliorum synopticorum, ad quos inter se exaequandos priscorum hominum praecipuam curam pertinuisse certum est, testibus qui consensum praebent prae-

ferendi sunt qui dissensionem testantur, nisi gravis caussa aliud suadeat.

4. Probabilis prae ceteris ea est lectio quae reliquarum ansam dedisse vel etiam earum elementa in se continere videtur.

5. Studiose tenenda sunt quae a ratione sermonis Graeci auctoribus Novi Testamenti proprii neque minus a consuetudine uniuscuiusque horum scriptorum commendantur.

Quae singula paucis illustranda erunt.

Ad 1. Unius igitur codicis lectionem, praesertim ubi, ut plurimis locis evangeliorum, multi satis antiqui testes consuli possunt, non cautum est recipere nisi examine exacto firmatam et quidem re prae ceteris implicita. Exemplum esto Mc, 2, 22. Ibi *ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί*, si verum quaeris, unius B auctoritate recepi, nisi quod, idque haud leve est, iam Coptus interpres eundem textum exprimit. Accedit vero quod hunc locum e geminis corruptum esse perquam probabile fit. Prorsus enim Matthaei textum, eundem Lucae textui proximum, lectio plerumque recepta repetit, atque etiam Marci textus quemadmodum probavi ad turbandum Matthaeum aliquam vim habuit, cf comm. ad Mt 9, 17. Porro quod L 102. legunt, corruptionis e Matthaeo factae initium sistit; item quod D cum quinque Italae codicibus optimis habet, id lectionem nobis probatam ad frequentiorem loquendi usum leviter immutat, conformans una ad Matthaei locum. Denique haec dicendi brevitas opposita pleniori Matthaei et Lucae dictioni Marco convenit maxime; eadem enim invenitur tot aliis locis ubi lectio non dubia est. Similibus rationibus ducti verba plerumque addita *ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον* ex auctoritate unius codicis D quattuorque Italae codicum antiquissimorum omisimus. Ea enim verba prorsus e Luca, apud quem nemo praetermisit, petita videntur. B et 102. eo quod *βλητέον* omittunt totam sententiam primum e Luca margini Matthaei adscriptam maxime probant. Item e geminis corruptionem factam testes duo Graeci cum pluribus Latinis eo clarius ostendunt quod etiam Matthaei verba *καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται*, a plurimis et ipsi Lucae illata, verbis spuriis complendae sententiae caussa addiderunt. Denique *καινούς* passim

vel omissum vel cum νέους permutatum eiusmodi est ut sen tentiam primum minus accurate ex parallelis locis adnotatan confirmet.

Potest vero etiam fieri ut iustae constantiae caussa quo modo pluribus firmatum testibus fuerit, ex paucissimis i. e uno vel duobus recipiamus. Quae quidem constantia quen ambitum habere posset, saepe dubius haerebam; nec enim facile poterat lex scribi quae omnium locorum rationi satis faceret. Pertinet huc inprimis formarum quas dicunt Alexan drinarum usus, quas quidem sensim ex cdd. expellendi stu dium fuisse certum est. Has igitur ex antiquissimis tribu vel duobus recipere non dubitabam, atque etiam uni ex hi maximeque B soli passim videbatur fides adhibenda. C ηλθαν et ενραν Lc 8, 35. εξεβαλαν et επεβαλαν Mc 12, 8. 14 45. Act 21, 27. Eiusmodi vero ex D solo, qui earundem for marum usu prae ceteris omnibus excellit, recipere non cautun duxi. Item confer ερανναν, εξηρανησαν, ανεξερανητα, qua locis multis pro testium auctoritate recipi debebant. Unu vero locus Ro 8, 27. excipiendus erat, quippe ad quem solun eadem forma auctoritatem nullam habet. Ita constante τεσσερακοντα, τεσσερα, τεσσερας scribenda erant, excepti quattuor vel quinque locis. Ita Ιησους absque articul a Iohanne maxime poni certum est, saepissime vero teste plurimi articulum addiderunt. Hinc 20, 19. duobus gravis simis testibus DI quamquam solis obtemperandum videbatu omittentibus articulum. Similem rationem habet αλλα ant vocalem, quod saepissime a plerisque cum αλλ commutatun esse apparet. Cum igitur plurimis locis ex ABCD similibus que restitutum esset, neque Mc 12, 14. recusandum videbatu a DLΔ exhibitum. Rursus vero alibi minore auctoritate fir matum, ut Mc 12, 25. ubi soli DΔ praebent, non audeban recipere. Qua in re interest utrum locus aliquis dubius plu rimis antiquis testibus utatur an paucissimis. Hinc codex vel C aliam in apocalypsi quam in evangeliis auctoritaten habet. Quam ob caussam εμμεσω, quae forma alibi dubita tionem habet, in apoc. ubique edendum erat, cf ad 1, 13 Item plerumque ιδον, quod modo ABC, modo AC, AB, BC testes

habet. Item *ιδα* 17, 3 et 6. ex solo A, B *ιδον* praebente et C deficiente.

Porro haec regula hanc vim habet, ut sequi vetet quos dicendi modos uni vel alteri codici quamvis optimo proprios sciamus. Ita B tempori perfecto favet, ut Lc 24, 28. 2 Co 11, 21. Eph 1, 20.; ita D participium in tempus finitum transferre consuevit, ut Mt 20, 30. *ηκουσαν και εκραξαν* 25, 25. *απηλθον και εκρυψα* Io 12, 3. *λαμβανει και ηλειψεν* 12, 36. *απηλθεν και εκρυβη*; contra B participia amat, cf Mt 17, 25. *ειποντα* et 17, 26. *ειποντος δε*. Favent codd. BCD formae *Μαρια* pro *Μαριαμ*, quod inde clarum fit quod etiam in Luca, qui an *Μαριαμ* scripserit vix dubitare licet, passim soli substituerunt *Μαρια*, cf 1, 30. 34. 38. 39. 46. 56. 2, 16. Hinc nec Mt 1, 20. ex BL etc aut Mt 13, 55 ex C etc, neque magis Lc 2, 19. ex BDR etc *Μαρια* formam in textum recipere cautum est. L epp. Paul. adamat coniunctivum modum cum indicativo commutare, ut 1 Co 16, 5. *ου εαν πορευομαι* ibidem 16, 7. *εαν επιτρεπει* Col 3, 13. *εαν εχει* et 3, 23. *ο εαν ποιειτε*. Quae res omni cum studio tractanda est.

De classibus vero quod dixi breviter ita definiri potest, cavendum esse quicquid recensionem sapiat i. e. quicquid ab homine docto textum sui temporis recognoscente profectum videatur. Ita Mt 25, 15. *εκερδησεν* pro *εποιησεν*, quamquam in A**BCDL al invenitur, non potest non pro tali emendatione haberi; quam qui coniunctim praebent codices, pro tanta textus totius qua conspicui sunt consensione, quemadmodum etiam patriam eandem habere videntur, ex communi quodam fonte saeculi II. hausisse putandi sunt. Quod genus lectionum satis frequens est. Ubi autem diligenter collectum erit sciteque illustratum, luculenter docebit quoties lectiones ex nobilissimis cdd. petitae sine dubio reprobandae sint. Contra clarum est si quae ab antiquissimis testibus varii generis ac diversae patriae, quae certe in versionibus et scriptoribus certius definiri potest, coniunctis exhibeantur, ea non facile singulari studio in textum pristinum illata videri. Sed quaestionem de recensionibus textus vel classibus testium statim paullo accuratius tractabimus.

Ad 2. Ab errore librariorum quid sit, ut saepe planissimum ita alibi satis est dubium. Multa rei parum gnaris peccata a librariis visa sunt quae prorsus alius sunt generis. Quae res iudicanda inprimis est ad codices saeculi IV. V. VI. litteris uncialibus continuaque scriptura, sine accentibus, raris punctis exaratos. Exempla tantum pauca afferam adhibitis litterarum formis ad similitudinem librorum scriptorum summae antiquitatis effictis (vide infra ad initium catalogi subsidiorum criticorum). Errarunt librarii scribentes ΟΤΑΝΑΡΘΗ pro ΟΤΑΝΑΠΑΡΘΗ Mt 9, 15 et Mc 2, 20. Item omittentes *o* $\bar{\omega}$ in ΠΡΟCΚΑ ΛΕCΑΜΕΝΟCΟΙ$\bar{\text{C}}$ Mt 18, 2 et ΛΕΓΕΙΑΥ ΤΟΙCΟΙ$\bar{\text{C}}$ Mt 9, 28. (Contra 19, 8. M codex post eandem locutionem addit *o* $\bar{\iota\varsigma}$.) Quod Mt 13, 55. *ουχ* pro *ουχι* substituerunt, id facillime fieri potuit cum scriptum esset ΟΥ ΧΙΗΜ$\bar{\text{Η}}$Ρ. Propter eandem caussam potius *μητι* quam *μη* legendum est Ioh 7, 31., scriptum est enim: ΜΗΤΙ ΠΛΕΙΟΝΑ. Quid quod in codice Δ ex ΤΙΕΜΟΙ ortum est ΤΕ·ΜΟΙ Mc 5, 7. Item errore librarii excidisse videtur *ηδη* in z Mt 17, 12. qui locus sic habet: ΗΔΗ ΗΛΘΕ. Item confusa sunt *η* et *ν* in Δ Mt 17, 12. ubi est ΟCΑΝΘΕΛΗCΑΝ pro ΟCΑΗΘΕΛΗ CΑΝ. Facillime praeteriri potuit *δι* in ΚΑΙΔΙΕΛΟ ΓΙΖΟΝΤΟ Mc 11, 31., item *υμας* in ΟΑΠΟΚ ΤΕΙΝΑCΥΜΑC Io 16, 2., quemadmodum etiam passim CΧΩ et ΕΧΩ permutata sunt. Ex ΥΠΟ ΔΕΙΓΜΑΔΕΔΩΚΑ facile fieri potuit -ΓΜΑ ΕΔΩΚΑ Io 13, 15. Confusis *σον* et *σθη* scriptum est in Δ Lc 7, 31. ΕCΠΑΛΓΧΝΙCΟΝ pro -ΙCΘΗ. Loco celebri Mt 7, 14. ubi lectio inter *οτι* et *τι* fluctuat, nescio an errore antiquissimo pro ΑΥΤΗCΟΤΙ scriptum existimem ΑΥΤΗCΤΙ. Quod Lc 18, 5. in pluribus cdd. scriptum est *την χηρα ταυτην*, id ortum videtur inde quod

ΧΗΡᾹ exeunte versu positum erat in antiquiore exemplari, quemadmodum etiamnum est in codice L, postque omittebatur lineola litteram ν significante. Mt 20, 23. scriptum est ΑΛΛΟΙC i. e. ἀλλ' οἷς. Sed fuerunt, ut ipse interpres codicis D et Augustinus, qui redderent *aliis*. Simili errore Mt 18, 20. ex οὗ γάρ εἰσιν factum est οὐκ εἰσὶν γάρ, cf commentarium. Coniecturarum invitis legibus palaeographicis factarum exemplum esto 1 Pe 3, 7. ubi quam lectio συγκληρονομοι difficultatem habet voluerunt ita solvere ut dicerent, -μοι esse pro -μῳ datum antiquitus, confusis ο et ω additoque insuper ι adscripto. At iota adscriptum in antiquissimis codd. nostris plane non habetur, nec licet ex alieno usu ad apostolica scripta transferre.

Duo vitiorum genera sunt quae non pendent a palaeographicis rationibus. Alterum omissiones per ὁμοιοτέλευτον spectat, quo sunt saepe abusi, ut Mt 27, 35. Eo enim quam caute utendum sit apparet inde quod multa additamenta sine dubio spuria ex eadem lege in textum admittenda sunt, quale est quod Io. 6, 56. codex D habet. Alterum errores ex itacismo ortos complectitur. Huius generis ut plurima plana sunt, ita sunt quae ambigui quid habeant. Huc haec spectant: Philem 11 et 12. Ibi σν cum σοι confusum, quod in ipsis AC similibusque haud infrequens est, turbati textus non ultimam caussam credo. Potest id autem et ab iis qui σοί. σὺ δέ probant et ab iis qui σοί delent adhiberi. 2 Co 12, 1. Ibi ad lectionem δει pro δῆ substituendam puto vim habuisse confusionem litterarum ει et η. Quam opinionem confirmat 1 Co 6, 20., ubi quamvis sine sensu L codex δεῖ pro δή habet. Etiam ανεπεγρους, quod Lachmannus bis ex cdd. posuit pro ανεπηρους, ex itacismo ortum est. Cuius lectionis nisi ille occultam quandam caussam habebat, debebat alia multa eaque saniora ex cdd. recipere. Qua de re vide infra. Confunduntur autem, ut id certe breviter adscribam, inprimis haec: ει ι οι υ η. Omnium saepissime ει et ι inter se permutata. Ita igitur antiqui libri praebent η ειδι pro ει ηδει, οιπηρεται pro υπηρεται, τοις ενδοξης pro -ξοις, σν pro σοι et σοι pro σν, ισραηληται pro -λειται

vel -λιται, λειαν pro λιαν, ι γαλιλαιοι pro οι γα. Ad quas vocales ex communi pronuntiatione per ι permutatas proxime accedit αι cum ε confusum, quo nihil frequentius. Propterea ubicumque rationibus altioribus alterum alteri praestat, vix est scripturae codicum habenda ratio, nisi insignis quaedam constantia invenitur, qualem forma εγειρε pro εγειραι habet. Ita 1 Pe 2, 11. απεχεσθε non dubitarem, etiamsi cdd. unciales omnes -σθε tuerentur, mutare in -σθαι, nisi ipsum aptissimum esset atque etiam similitudine loci 1 Pe 5, 1. 2. sustentaretur. Talibus locis magna est antiquorum interpretum auctoritas. Ita fluctuant Mt 10, 29 et Lc 12, 6 πωλειται et πωλειτε, quod posterius apud Mt EKL etc (in comm. non notavi), in Lc A aliique multi praebent. At interpretum nemo aliter quam πωλειται vertit.

Ceterum magno in errore illi sunt qui variantes lectiones plerasque a librariis putant codicibus illatas, et cum ipsi iudicant nihil antiquius habent quam quaerere quid ex inventis librario potuerit in mentem venire. At multo plus ad mutandum textum valuere hominum non indoctorum studia qui versantes volumina sacra inprimis sapere sibi videbantur hoc vel illud corrigendo vel certe adscribendo in margine, unde post in ipsum inrepsit textum. Eiusmodi correctorem, non librarium prodit lectio των ομματων Mt 20, 34. qua voce quam parum offenderint librarii, quos των οφθαλμων substituisse facile aliquis dixerit, ex Mc 8, 23. intellegitur, ubi nemo mutavit εις τα ομματα. Nec obliviscendum est textibus sacris describendis[1]) per priora saecula operam dedisse viros studiis et doctrina claros, quales novimus Origenem et Pamphilum. Etiam quae Hieronymus in commentariis (ad Mt 24, 36. ad Gal 3, 1.) laudat „Adamantii et Pierii exemplaria", ab illis viris sive quod dicunt διορθούμενα sive, quod

[1]) Similiter factum esse in aliis scriptis luculenter testantur quae martyrium Polycarpi (PP. apostol. ed. Dressel pag. 406.) subscripta habet: ταῦτα μετεγράψατο μὲν Γάϊος ἐκ τῶν Εἰρηναίου μαθητοῦ τοῦ Πολυκάρπου — Ἐγὼ δὲ Σωκράτης ἐν Κορίνθῳ ἐκ τῶν Γαΐου ἀντιγράφων ἔγραψα — Ἐγὼ δὲ πάλιν Πιόνιος ἐκ τοῦ προγεγραμμένου ἔγραψα.

praestat, propria manu scripta credenda sunt. Propterea codicum scriptores et doctos et indoctos ponere debemus, quorum utrisque suae in corrumpendo textu partes fuere: nimirum quae nobis corruptio dicitur, priscis hominibus saepe videbatur emendatio. Ad indoctos librarios, quorum in numero praecelluerunt calligraphi Alexandrini, qui nec Graece nec Latine satis scivisse videntur, plures referendi sunt ex nobilissimis cdd. nostris et Graecis et Latinis multo pulchrius quam emendatius scripti.[1])

Ad 3. Hanc legem ita observavi ut dissensionis quam dixi testes verum tenere iudicarem nisi per se nullius aut perexiguae auctoritatis essent. Quum autem omnibus documentis, classe excepta nulla, evangelicorum textuum permixtio multo antiquior sit, saepe quod ex hac lege praestat invitis testibus iis quos alibi plerumque sequebar aut testibus huiusmodo nonnisi paucis nixus in textum recepi. Exempla innumera sunt, maxime per totum Marci evangelium; nec raro in ipso commentario indicavimus quae potissimum ad textum constituendum nostrum valuissent. Qua in re unum prae ceteris hoc loco urgendum censeo. Quum enim saepe locis geminis ea ipsa verba quae in suspicionem spurii veniunt paullum differant ab iis unde derivata videntur, sunt qui a differentia gravem defensionis caussam sumant. At minime illi rectum vident. Ut enim per se facile intellegitur, ab iis qui textui interpolando operam dabant non nimiam in transscribendis alienis quamvis similibus religionem postulandam esse, ita loci sat multi, quos ex tali transscriptione vel in multis vel in paucis codicibus corruptos esse planissimum est, docent quanta in hoc interpolandi modo licentia fuerit. Eiusmodi exempla sunt: Mt 27, 35. ubi formula Iohannis *ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα* prudenter in usum Matthaei translata est ut scriberetur *ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθέν*. Mt 27, 49. ubi Iohannis verba *ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν*

[1]) Calluisse vero etiam monachos elegantissimae scripturae Alexandrinae artem, insignis docet subscriptio codicis palimpsesti Numerorum ex meo facti Petropolitani, quae sic habet: *ιωαννου μοναχου σεργιου*.

ἔνυξεν, ad Mt sic translata sunt: ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, similiterque quae sequuntur differunt. Mc 11, 3. ubi pro τί ποιεῖτε τοῦτο a multis exhibetur τί λύετε τὸν πῶλον, quod e Luca fluxit ubi est: διὰ τί λύετε. Lc 2, 39. ubi D et a adscripta habent καθως ερεθη δια του προφητου οτι ναζωραιος κληθησεται, quae quidem ex Matthaei verbis: ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν etc derivata sunt. Similiter Lc 5, 14. codex D additamentum longius habet quod paullo liberius ex Mc 1, 45. exscriptum est. Item Lc 9, 43 et 50. in pluribus Latinis testibus et Gotho additamenta ad ll. pp. libere efficta inveniuntur. Cf. etiam ad Lc 6, 42. 19, 45. 22, 47. Mc 6, 16. item, ubi alia exempla plura adnotata sunt, ad Mt 21, 44. Cf. etiam Gal 4, 17. ubi τὰ κρείττω χαρίσματα ex 1 Co 12, 31. libere adsumptum est, quo loco interpolator aut τὰ χαρ. τὰ μείζονα aut τὰ χαρ. τὰ κρείττονα legit. Nihilominus magna a nobis cautio adhibita est ne lege quam ipsi nobis scripsimus abuteremur, quum occasio abutendi esset frequentissima. Ita Mt 23, 4. invita editione nostra a. 1849. non videbatur βαρέα deletis καὶ δυσβάστακτα ex paucorum etsi gravium testium auctoritate edendum esse. Quamvis enim δυσβάστακτα Lucae sit 11, 46. ad eumque βαρέα καὶ ex Mt a testibus nonnullis (cx etc) sit translatum, tamen nulla erat idonea caussa cur ad βαρέα, si ita in Matthaeo scriptum fuisset, adhibito Lucae loco adderetur καὶ δυσβάστικτα. Contra si scriptum erat βαρέα καὶ δυσβάστ., quod ipsum egregie confirmatur ex interpolatione quam cx etc in Lucae loco parallelo praebent, facile poterat alterutrum omitti sive errore sive, quum βαρέα satis esset, consilio. Certe locis eiusmodi ut statuas interpolationem ex parallelis, multo plus auctoritatis requiritur quam est Mt 23, 4. Ex genere est paullo alio ἡμέραι τρεῖς, et Mt 15, 32 et Mc 8, 2. scriptum: quod enim apud Mt in minusc. multis legitur, ἡμέρας τρεῖς, ex manifesta emendatione fluxit, neque commendari potest etiamsi ipse Origenes in eundem modum locum Matthaei expresserit; nec aliter de lectionibus codicum B et D in Marco iudicari postest.

Singularem ea in re difficultatem quum loci aliquot

Matthaei et Lucae tum permulti evangelistae Marci habent, ubi lectio ita comparata est ut cum alterutro consentire debeat. Ita Mt 27, 34. aut οἶνον Marci aut ὄξος Lucae probandum est; ego vero ὄξος probavi. Quum enim in Luca nexu quidem paullo diverso ὄξος nude scriptum esset, in Marco eodem prorsus nexu ἐσμυρνισμένον οἶνον, fidei non absonum est Matthaei textum substituto οἶνον pro ὄξος propius ad Marci traditionem adductum esse. Mt 27, 55. fluctuat ἀπὸ μακρόθεν, ΑΚΔ aliisque et Chrys. ἀπο omittentibus. Eadem locutio in Marco non fluctuat; apud Lucam vero testes plerique, in quibus ACPRX, μακρόθεν praebent et BDL cum aliis paucis articulum praefixum habent. His inter se collatis Matthaeus pariter atque Marcus ἀπό praeposuisse censendi sunt, non item Lucas. Similis aliorum locorum praeter evangelia ratio est, ut Act 5, 34. ubi ἀνθρώπους e vv. 35. 38. petitum videri potest, item ἀποστόλους e v. 40. Mihi vero sic videtur, Lucam scripsisse ἀνθρώποις ex mente Pharisaei; quum vero h. l. ipse auctor suo nomine narrare videatur, mutatum id esse cum nobiliore ἀποστόλοις, quod quidem statim v. 40. usurpatur. Contra vv. 35. 36. lectio ἀνθρώπων non depravata est propterea quod id ex ore Gamalielis dici in promptu erat. In Marco vero ita versatus sum, ut et testium auctoritati cederem et Marcum plerumque, exceptis excipiendis, brevius reliquis scripsisse ponerem. Ita Mc 9, 29. ἐν προσευχῇ scripsi cum B ℵ, quoniam καὶ νηστείᾳ illata ex Matthaeo videbantur, apud quem nemo προσευχῇ sine καὶ νηστείᾳ habet. Quam additamenti suspicionem auget quum codicis Δ lectio cum articulo, tum quod versiones quattuor νηστείᾳ καί praefixa habent. Accedit vero quod satis ex more est Marci sententiam ita amputatam, ut videtur, exhibere. Denique multo est probabilius, tale quid consensionis caussa ex Matthaeo huc transscriptum esse quam de arbitrio aut per incuriam in Marco esse demptum. Cf etiam 1 Co 7, 5. ubi testes multi νηστεια και ante προσευχη addiderunt.

Veteris Testamenti locos quod attinet, minime satis est Romanam sequi editionem, immerito plerisque codicem Vaticanum exprimere visam, nec ipse satis est codex Vaticanus sed

conferendus est apparatus criticus ad LXX interpretes. Quod quum in lectionibus diiudicandis saepe neglectum esset, proclive erat a vero aberrare. Rursus autem magna editio Holmesiana apparatum satis imperfectum habet; propterea ipsa documenta antiquissima, quorum plura nostra nuper opera ex tenebris protracta sunt, aliis mox secuturis, certe ubi gravius aliquid in censum venit adeunda sunt. Quam rem nec in ipso commentario nostro negleximus, ubi passim notata est quae apud LXX lectionis varietas invenitur.

Ad 4. Hoc si latiore vel latissimo sensu accipis, omnium regularum principium haberi poterit; sed est eiusmodi quod alius aliter iure quidem suo, ut cuique videtur, definiat sequaturque. Quam in rem quae Griesbachius Prolegg. sect. III. 1—15 disseruit, pleraque recte habent bonaeque frugis sunt, sed sunt etiam quae magna ambiguitate laborent. Quapropter videndum est ne legem nostram cum fiducia ad locos applicemus tales ad quos vel non vel parum quadret; ad quos vero spectet et quo eos modo ad verum perducat, facilius exemplis illustratur quam certis praecipitur regulis. Duo idonea rei exempla mihi haec videntur: Mt 24, 38 et Iac 3, 12. Priore loco *ἡμέραις τοῦ κατακλυσμοῦ* recepi cum L, uno evangeliario antiquo, tribus cdd. Italae, Origene bis. Quae lectio propterea corrigenda librariis videbatur, quoniam non diebus diluvii sed diebus qui diluvium praecesserunt *τρώγοντες καὶ πίνοντες ἦσαν*, quemadmodum statim subsequitur: *ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμός*. Hinc correxerunt *ἡμέραις πρὸ τοῦ, ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ, ἡμέραις ἐκείναις πρὸ τοῦ, ἡμέραις ἐκείναις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ*. Non minus certa mihi videtur ratio loci Iac 3, 12. ad quem vide comm. Possunt autem in eandem rem utiliter multa comparari in quibus feliciter tractandis versatum est acumen Reichii in comm. critici tomo primo, etsi plura sunt quibus ab eo dissentio.

Ambigua dici potest ratio loci Lc 9, 54., ubi plerumque additum legitur: *ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησεν*. Ea quum nostri temporis interpretes dempta putent ne de gloria Heliae detraherent, tum mihi sic videtur, ista esse textui intrusa quo Iacobi et Iohannis violentiam excusarent. Id quod minime

ineptum erat; frustra vero illis verbis deletis Heliae caussa acta videtur, quum testata res esset, cf 2 Reg 1, 10. 12.; praetereaque tantus propheta omni excusatione maior videbatur.

Ad 5. quae disputanda sunt ut omnia quae res poscit rite absolvas, ampliora sunt quam quae hoc loco suspiciam. De dialecto enim Novi Testamenti uberius et subtiliter exponendum erit: ad quam illustrandam etsi multa ex longo tempore undique collegi et dudum optavi ut idoneam in formam redacta ad viros doctos ac peritos referrem, tamen nunc quidem - ut iam feci anno 1849. - potiora indicasse satis habebo, plura et accuratiora alii et tempori et loco reservans. Universam Novi Testamenti dialectum quod attinet, errasse existimo eos qui ab his sacris libris quaecumque Alexandrinae dialecti plerumque dicuntur studiose prohibenda duxerunt, vel certe non tolerarunt nisi pauca quae dudum ab ipso vulgari Graeco sermone non alienissima videbantur. Quae enim huiusmodi multa ex codicibus vetustis passim allata legebantur, ea non deberi nisi librariis Alexandrinis opinabantur, nec vero ipsum Novi Testamenti textum fuisse Aegyptium. Qua in re mirum hoc erat, quod qui Novo Testamento Alexandrinas formas abiudicarunt, easdem libenter addixerunt LXX interpretibus Veteris Testamenti, in quos utpote Alexandrinos bene quadrare contendebant quod non quadraret in apostolos, nullis gravioribus illi quidem plerique argumentis nixi nisi vulgatis Novi et Veteris Testamenti editionibus. Quamvis autem nemo negaverit, Alexandrinum dicendi scribendique genus Alexandrinis hominibus proximum fuisse, concedendum est quum omnes Iudaeos illo tempore Graece loquentes tum scriptores sacros vel maxime pependisse a LXX virorum interpretatione. Quid quod ex hac tot Novi Testamenti locis allata legimus invito vel certe neglecto Hebraeo textu. Accedit quod dialectus Alexandrina non modo Iudaeis sed omnibus qui per Aegyptum, per Palaestinam, per Syriam, per Asiam minorem et quae circumiacent Graeco eoque vulgari sermone circa aetatem Christi utebantur communis fuisse videtur: id quod multis eiusdem fere cum Novo Testamento antiquitatis monumentis, ut papyris et inscriptionibus nuper in lucem protractis, probari

potest. Quod vero ab editis libris sacris argumentum sumpserunt, id in magno errore positum erat. Cur enim V. T. tot Alexandrina, non item N. T. habebat? Propterea quod illud ex Vaticano potissimum codice, hoc e recentissimis Erasmi codicibus editum erat. Adhibito vero diligenter Veteris Testamenti apparatu critico quamvis imperfecto quem Holmes et Parsons publicarunt, satis edoctus sum, quod dudum suspicabar, plerasque formas de quibus agitur in Vaticano similibusque tantae antiquitatis codicibus obvias pariter atque in Novo Testamento ex codicibus recentioribus esse expulsas. Hinc quibus testibus in Veteri Testamento fides habetur, eosdem in Novo sequi tutum videtur. Ceterum si grammatici Alexandrini potissimum hoc egisse putandi essent, ut quae aliunde accepissent scripta ad suam ipsorum consuetudinem transformarent, profecto mirum esset quod non Aeschylum vel Sophoclem, Platonem vel Aristotelem aeque ac sacros scriptores reddiderunt Aegyptios.

Quum vero multa quae ab Alexandrina dialecto esse dudum a nonnullis duce potissimum Frid. Guil. Sturzio credita sunt, ab aliis pluribus reiecta essent propterea quod inventa non essent nisi in perpaucis originis Aegyptiacae codicibus nec ex iis ipsis magna cum fide collecta, illud felicissime accidit quod nuper quum aliorum tum nostris maxime laboribus numerus antiquissimorum de his rebus testium egregie auctus praetereaque principis Vaticani libri usus multo plenius quam antea exploratus est. Nec enim tantum ipsius Novi Testamenti codices huic caussae profuerunt, sed etiam qui ad antiquissimos Veteris Testamenti codices accesserunt. Quae res exemplo illustrabitur. Formam ἐφανν᾽ hucusque repudiandam censuere plerique, non excepto F. W. A. Mullach, docto auctore grammaticae dialecti Graecae vulgaris (cf. pag. 21.), docentes illi quidem inventam in paucissimis codd. non esse nisi a librariorum vitio. Cui opinioni non admodum favebat quod codex Alexandrinus illam formam non semel vel bis sed locis et Veteris et Novi Testamenti plerisque tuetur. Iam vero in multo pluribus utriusque Testamenti antiquissimis codicibus atque in ipso Vaticano codice inventa est. Hinc

Graece ita dici potuisse nemo negabit, nisi quis quid semper et ubique Graecum fuerit praecipere malit quam ex veteribus litterarum monumentis discere. Eiusmodi vero in rebus antiquissimi nostri codices a vero i. e. a pristino usu proptereaque ab ipsorum scriptorum libris multo propius abesse iudicandi sunt quam reliqui omnes; neque quae supra codd. quarti quinti sexti saeculi cum codicibus saeculi octavi ac sequentium comparantes de dubia antiquitatis laude lectionum quae in prioribus inveniuntur disseruimus, volumus etiam huc valere. In eo enim maxime cernitur codicum ABC similiumque praestantia, quod certius reliquis docent quae ab initio fuerit libris sacris forma grammatica. Quam quo iure Aegyptiacam sive Alexandrinam fuisse contendamus, iam dictum est.

Praeferri vero hac in re antiquissimi codices debent duas potissimum ob caussas. Prior est, quod per se omnino probabile est Graecos describendis codicibus occupatos id sibi curae sumpsisse, ut quae ab antiquo usu ac lege, ab excultiori dicendi genere remota invenirent corrigerent: id quod maxime in libros sacros cadebat, tanto illos honore tantaque auctoritate habitos. Circumferebantur atque adhibebantur horum librorum codices in ecclesia Graeca: hinc ut videtur fieri ne potuit quidem quin viri docti, qui vel describendis vel emendandis in exemplaribus suas partes habebant, barbara id genus amoverent. Fieri id eo magis debebat, quo magis auctoritas ecclesiastica atque disciplina invalescebant. Altera caussa est, quod plane demonstrari potest id quod posuimus factum esse. Sensim enim Alexandrina, ut hoc nomine comprehendamus quicquid a puriore vel antiquiore Graecitate discedit, ex codicibus expulsa esse, non modo ex eo discitur quod iam inde ab octavo saeculo vix unus vel alter in modum vetustiorum scriptus invenitur, sed etiam observare licet quomodo singula exemplaria iam quinto saeculo et sexto fluctuare coeperint, aliud quidem conservando, aliud prorsus eiiciendo, aliud certe saepe vel plerumque commutando. Qua in re discrimen inde videtur ortum quod alia exemplaria privati magis usus erant et manebant, alia ad publicum vel destinabantur ab initio vel certe post, ut in codice Ephraemi accidit, adhibebantur. Quam

in rem prae multis conferre iuvat codicem Claromontanum epistularum Paulinarum atque ipsum Vaticanum, quem utrumque posterioris aevi homines usui codicum recentiorum magno cum labore adaptarunt. Luculentissimum vero testimonium est codicum eorum, vel uncialibus vel, quod inprimis volumus, minusculis litteris scriptorum, qui quamvis plurimas lectiones codicibus Aegyptiacis proprias conservarunt, tamen grammatica insolentiora plurima vel etiam longe pleraque abiecerunt.

Quae quum ita sint, viris cordatis ac veritate magis quam consuetudine delectatis probatum iri spero quod grammaticam textus nostri rationem inprimis ad exemplum antiquissimorum codicum conformandam duxi. Quod ita feci ut formas Alexandrinas certe nonnullas, non sine constantiae studio quamvis moderato, ibi quoque ederem ubi paucorum tantum probatissimorum codicum, vel etiam unius Vaticani, rarius, qui quidem soli in extrema Novi Testamenti parte principatum tenent, unius Alexandrini vel codicis C auctoritate valent.

Quibus expositis breviter videndum erit de singulis, ac primum quidem de orthographicis, quae non ultimum in hac quaestione locum tenent.

In his bene distinguenda sunt ea quae in uno alterove codice vel passim vel plerumque vel constanter obvia sunt ab iis quae cum constantia quadam in plerisque antiquissimis qui ad nos pervenerunt codicibus inveniuntur. Quae ab hac parte difficultas oriatur, ex iis quae iam disputavimus facile apparebit. Sunt enim plura quae utrum teneas an reprobes dubitare licet, atque erunt qui, probata universa ratione nostra, pluribus dandum existiment constantiae vel unitati. At in his cavendum videbatur ne, dum textui ad antiquos testes recensendo studemus, nostrum iudicium magis quam ipsos testes sequeremur: nec enim in toto recensendi officio editori ultra licebit progredi quam quo nos ipsorum codicum auctoritas fert; coniecturas vero, quamvis passim probabilitate se commendent, a libro tam immensae auctoritatis plane arcere et sanum et necessarium est. A qua consideratione totius rei nostrae criticae ad orthographica revertimur. Igitur nos quidem in textum non recepimus nisi quae constanter in pluribus posita vidimus

Tale est μ servatum ante ψ et φ in omnibus formis a verbo $\lambda\alpha\mu\beta\alpha\nu\epsilon\iota\nu$ derivatis, ut $\lambda\eta\mu\psi\epsilon\tau\alpha\iota$, $\alpha\nu\alpha\lambda\eta\mu\varphi\theta\eta\nu\alpha\iota$, $\alpha\nu\tau\iota\lambda\eta\mu\psi\epsilon\iota\varsigma$, $\pi\rho\sigma\lambda\eta\mu\varphi\theta\eta$. Haec in cdd. ABCD^{cant}D^{clar}NQRTXΛ, in epistularum cdd EFGH leguntur et quidem in plurimis semper, in reliquis plerumque. (In nonnullis eiusdem rationis cdd. nullus locus erat easdem formas adhibendi). Nec minore auctoritate scribuntur $\sigma\upsilon\nu\zeta\eta\tau\epsilon\iota\nu$ (cf Mc 1, 27. 8, 11.), $\sigma\upsilon\nu\zeta\eta\tau\eta\tau\eta\varsigma$, $\sigma\upsilon\nu\zeta\upsilon\gamma\sigma\varsigma$, $\sigma\upsilon\nu\sigma\tau\alpha\upsilon\rho\omega\theta\epsilon\nu\tau\epsilon\varsigma$, $\sigma\upsilon\nu\sigma\tau\rho\alpha\tau\iota\omega\tau\eta\varsigma$. Item $\sigma\upsilon\nu\sigma\tau\sigma\iota\chi\epsilon\iota$ (cf ad Gal 4, 25), $\sigma\upsilon\nu\sigma\tau\epsilon\nu\alpha\zeta\epsilon\iota$ (cf ad Rom 8, 22.), $\sigma\upsilon\nu\sigma\chi\eta\mu\alpha\tau\iota\zeta\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$ (cf ad Rom 12, 3.), $\sigma\upsilon\nu\sigma\tau\alpha\sigma\iota\alpha\sigma\tau\omega\nu$ (cf ad Mc 15, 7.). Contra utrum $\sigma\upsilon\nu\sigma\tau\alpha\tau\iota\kappa\omega\nu$ an $\sigma\upsilon\sigma\tau\alpha\tau\iota\kappa$. primitus scriptum fuerit, pro codicum varietate (ABCKL etc $\sigma\upsilon\sigma\tau\alpha\tau\iota\kappa\omega\nu$, DEFG $\sigma\upsilon\nu\sigma\tau\rho$.) difficile ad praecipiendum est. Aliter habet $\sigma\upsilon\sigma\tau\rho\sigma\varphi\eta\nu$ (ABDEGH etc) et $\sigma\upsilon\sigma\tau\rho\epsilon\psi\alpha\nu\tau\sigma\varsigma$ (ABCGH etc) Act 19, 40 et 28, 3. quae electo ν scribuntur nec fluctuant. Usitatissima sunt $\sigma\upsilon\nu$ et $\epsilon\nu$ neglecta adliteratione pro $\sigma\upsilon\gamma$ et $\epsilon\gamma$ vel $\sigma\upsilon\mu$ et $\epsilon\mu$ in his et similibus: $\sigma\upsilon\upsilon\pi\alpha\rho\alpha\lambda\alpha\beta\epsilon\iota\nu$, $\sigma\upsilon\upsilon\pi\alpha\rho\alpha\gamma\epsilon\upsilon\sigma\mu\epsilon\upsilon\sigma\iota$[1]), $\sigma\upsilon\upsilon\pi\epsilon\rho\iota\lambda\alpha\beta\omega\nu$, $\sigma\upsilon\upsilon\pi\upsilon\iota\gamma\epsilon\iota$, $\sigma\upsilon\upsilon\pi\sigma\rho\epsilon\upsilon\sigma\upsilon\tau\alpha\iota$; item $\sigma\upsilon\upsilon\mu\alpha\theta\eta\tau\alpha\iota\varsigma$, $\sigma\upsilon\upsilon\mu\epsilon\tau\sigma\chi\alpha$, $\sigma\upsilon\upsilon\psi\upsilon\chi\sigma\iota$; item $\sigma\upsilon\upsilon\kappa\alpha\theta\iota\sigma\alpha\upsilon\tau\omega\upsilon$, $\sigma\upsilon\upsilon\kappa\alpha\tau\epsilon\psi\eta\varphi\iota\sigma\theta\eta$, $\sigma\upsilon\upsilon\kappa\alpha\lambda\epsilon\sigma\alpha\sigma\theta\alpha\iota$, $\epsilon\upsilon\kappa\alpha\kappa\epsilon\iota\nu$, $\sigma\upsilon\upsilon\kappa\lambda\eta\rho\sigma\upsilon\sigma\mu\alpha$. Eadem vero neglectio non vel certe multo minus usitata in $\sigma\upsilon\mu\pi\lambda\eta\rho\sigma\upsilon\sigma\theta\alpha\iota$, $\sigma\upsilon\mu\varphi\omega\upsilon\eta\sigma\iota\varsigma$, $\sigma\upsilon\mu\varphi\eta\mu\iota$ ($\sigma\upsilon\mu\varphi\rho\mu$. Ro 7, 16. tuentur ABCKL; contra DEFG $\sigma\upsilon\upsilon\varphi$.), $\sigma\upsilon\upsilon\beta\sigma\upsilon\lambda\iota\sigma\upsilon$ (quod plerumque in D cod. Cantabr., non item in ABC similibusque invenitur), $\sigma\upsilon\upsilon\beta\alpha\iota\upsilon\epsilon\iota\nu$, $\epsilon\upsilon\beta\lambda\epsilon\psi\alpha\sigma\alpha$. Eadem lege $\nu\lambda$ pro $\lambda\lambda$, ut $\sigma\upsilon\upsilon\lambda\upsilon\pi\sigma\upsilon\mu\epsilon\upsilon\sigma\varsigma$, $\sigma\upsilon\upsilon\lambda\alpha\lambda\eta\sigma\alpha\varsigma$ et $\sigma\upsilon\upsilon\lambda\alpha\lambda\sigma\upsilon\upsilon\upsilon\tau\epsilon\varsigma$ (ad Mc 9, 4. notavimus etiam Mt 17, 3. ita edendum fuisse; post demum innotuit codicis B testimonium) scribitur, sed excipienda sunt $\sigma\upsilon\lambda\lambda\alpha\mu\beta\alpha\upsilon\epsilon\iota\nu$ (Co 1, 31. $\sigma\upsilon\upsilon\lambda\eta\mu\psi\eta$ in uno D, similiterque alibi) et $\sigma\upsilon\lambda\lambda\epsilon\gamma\epsilon\iota\nu$ (Mt 13, 29 et 30. unus D $\sigma\upsilon\upsilon\lambda$.). Item $\nu\gamma$ pro $\gamma\gamma$, ut $\epsilon\upsilon\gamma\epsilon\gamma\rho\alpha\mu\mu\epsilon\upsilon\eta$, $\pi\alpha\lambda\iota\upsilon\gamma\epsilon\upsilon\epsilon\sigma\iota\alpha$ (ita etiam Mt 19, 28. edendum erat, ut ad Tit 3, 5. indicavimus, accedente codice B* ad reliquos testes CDELZΛ). Item $\nu\sigma$ pro $\sigma\sigma$, ut $\sigma\upsilon\upsilon\sigma\omega\mu\alpha$, cf ad Eph 3, 6., sed non accedit $\sigma\upsilon\upsilon\sigma\eta\mu\sigma\upsilon$ pro $\sigma\upsilon\sigma\sigma\eta\mu\sigma\upsilon$,

[1]) Phil 1, 25. $\sigma\upsilon\mu\pi\alpha\rho\alpha\mu\epsilon\upsilon\omega$ omnino edendum videbatur cum D***EKL etc invitis ABCD*FG, qui abiiciunt praepositionem $\sigma\upsilon\upsilon$. Ita vero factum est ut ex testibus non sumi posset $\sigma\upsilon\upsilon\pi$.

cf ad Mc 14, 44. Pauci testes, inter quos primo loco esse solet D cantabrigiensis, praebent etiam *ενπροσθεν* et similia; item *πενψω* (ut plerumque in D Claromontano), *ελανψεν* (ut 2 Co 4, 6. in eodem Claromontano) et si quid aliud eiusmodi: at nihil horum recipiendum erat pro auctoritate antiquissimorum codicum plerorumque (ABC etc) contrarium tuentium.

A qua ratione usum paullo diversum habet *εν μεσω*, cuius loco multi testes egregii *εμμεσω* praebent. Plerumque vel semper ita scribitur in codd. AL (evv.) R; passim accedit C, item PΔ et actorum E; aliquoties etiam M (evv) et U. At nusquam ita R nec magis D Cantabrigiensis aut D Claromontanus. Hinc - quaeritur an recte - per evv. act. et epp. nusquam recepimus *εμμεσω*; in apocalypsi vero quum constanti codicum AC testimonio utatur, nullis aetate simili testibus contra stantibus, a textu arcere non par erat. Conferri potest *εγκανα* (pro *εν κανα*) cum paucis similibus, quae et ipsa raros testes habent.

Duplicatum *ν*[1]) in *ἐκχυννόμενον* ubique testatissimum est, non item similia alia ut *αναβαιννειν* s. *αναβεννειν*, *οπτανnομενος*. Forma *ἀποκτέννειν* quantis testibus utatur, vide ad singulos locos. Receptum est Mc 12, 5. maxima cum auctoritate, item ex idoneis testibus Mt 10, 28. et alibi. Contrariam rationem nomen *ιωαννης* habet. Ut enim nunc ex editione Ang. Maii intellegitur, Vaticanus liber ubique (ut videtur) *ιωανης* praebet, qua in scriptura passim assentientes habet evangeliorum codices DL. Ad quod accedit simile nomen *ιωανα* Lc. 8, 3 et 24, 10. nisi quod altero loco soli DL *ιωαννα* tuentur, B vero *ιωαννα*.

Cum *εκχυννομενον* conferri potest *βαλλαντιον*, quod ubique duplicato λ edendum est, non *βαλαντιον*. Testimonia vide ad Lc 10, 4. etc.

1 Thess 5, 19. *ζβεννυτε* pro *σβ*. ex opt. test. dandum erat.

---

[1]) Alius plane generis sunt *γέννημα* et *γίννημα*, quorum illud a *γενέσθαι*, hoc a *γεννᾶσθαι* derivatum videtur. Illud quidem plena fere auctoritate recipiendum erat Mt 26, 29. Mc 14, 25. Lc 12, 18. 22, 18. 2 Co 9, 10. Hoc vero ubicumque est *γεννήματα ἐχιδνῶν* (apud Mt ter, apud Lc. semel), tantum non variat.

ενατος et *ενενηκοντα*, quae iam edi solebant, plenissimam ubique auctoritatem habent. Item *ενεοι*. Item *αραφος*. Contra salva testium auctoritate non licebat *αραβων* pro *αρραβων* substituere, quamquam 2 Co 1, 22. testimonia satis fluctuant. Contra cf 2 Co 5, 5. Eph 1, 14.

τεσσεραχοντα pro *τεσσαραχοντα* ubique recipiendum erat; constanter enim eam formam habent AB (D et in epp. FG $\bar{\mu}$) CLPΔ, quibus accedunt in epistulis DEH; passim etiam evangeliorum GM. Item plerumque recipiendum erat *τεσσερα* et *τεσσερας* (non *τεσσερες*); nonnullis vero locis ut Io 11, 17. Act 27, 29. et bis vel ter in apocalypsi a nullo cod. *τεσσερας* praebetur.

Pro *καββατον* ubique maxima cum auctoritate *καβατων* ponendum erat. Cf ad Mc 2, 4. 9. et locos ceteros.

εσθων pro *εσθιων* ut in Novo Testamento ita saepe in Veteri graviter testatum est, nec erat quod a textu arceretur: cf Mc 1, 16. item (*κατεσθοντες*) Mt 12, 40.

ολεθρενων pro *ολοθρευων* Heb 11, 28. edendum erat, item *εξολεθρευθησεται* Act 3, 23. quae quidem scriptura etiam in antiquissimis LXX cdd. est testatissima. Contra vide de *ολοθρευτου* ad 1 Co 10, 10.

γυμνιτευομεν 1 Co 4, 11. cum AB*CDEF (inde etiam Rich. Bentl. in suo exemplari notavit) G etc contra B**L etc omnino debebat edi, quemadmodum iam Complutenses editores receperunt.

ειδέα pro *ιδέα* Mt 28, 3. auctoritate codicum ABCDEM etc edidi. Idem, cui tam affine est *ειδος*, alibi legitur ipsa metri ratione commendatum, quamquam adamant cum eo quod praecedit vitiosum habere.

εχθες auctoritate testium firmatum ubique pro *χθες* edidimus. Cf ad Ioh 4, 52. Act 7, 28. Heb 13, 8.

De *ερανναν*, *εξερανναν*, *ανεξερανητα* iam dictum est supra. Quae forma, in antiquissimis LXX codicibus frequentissima nec alibi inaudita, nullo modo potest pro librariorum vitio haberi, sed est a deteriore Graecitate. In N. T. testes habet codd. ABCT; qui quod sibi non ubique constant, id ex librariorum emendationibus explicandum est, quibus iisdem fac-

tum est ut posteriores edd. ubique formam antiquae nobilitat substitutam praebeant. Edidimus igitur *εφανναν* etc. ubiqu excepto Ro 8, 27.

Pergimus ad similem vulgaris sermonis licentiam in fo mis *εκαθερισθη*, *εκαθερισθησαν*, *εκαθερισεν* conspicuam. Neq has salva testium auctoritate licebat reiicere, quemadmodu Mc 1, 42. *εκαθερισθη* codicum AB*CGLΔ aliorumque testimon utitur. Excepi pro paucitate testimoniorum (AX al et AL Lc 17, 14 et 17. Quod an recte fecerim dubito, ut iam Act 10, 15. significatum est.

Formam *πραΰτης* pro *πραοτης* ubique edidimus cum idon ut videtur auctoritate, quamquam non eodem ubique testiu pondere praestat.

In voce *αλιεις* vulgatum servavimus ubique: Mt 4, et 19. Mc 1, 16 et 17. Lc 5, 2., quamquam *αλεεις* scriptura in Mc et in Lc plus auctoritatis habet quam apud Mt. Ceteru non satis mihi de Vaticano codice constat, qui testibus et Dr selio et Maio atque etiam Rulotta duobus Matthaei locis *αλει* a prima manu habet; in Marco vero a Dresselio rursus *αλιε* a Maio bis *αλεεις* ab eadem manu habere dicitur. Contra Luca nemo testatur vulgatum *αλιεις*, ut etiam edidit Mai a Vaticano deseri.

λεγιων edidimus utroque Marci loco cum idonea ut detur auctoritate: 5, 9. ex B*CDLΔ; 5, 15. ex B (sed Ma testatur *-ε-*; suspicari licet *-ει-*) L (sic, non C) Δ. At ex editio Maii discimus etiam Lc 8, 30. ad DL eandem formam tuen accedere B* (*λεγειων*), neque aliter eum habere Mt 26, 53. q loco in comm. praetermisimus notare *λεγιωνων* ex L, item *γειωνης* (*) et *λεγειωνας* (**) ex D. (Praeterea AΔ *λεγεωνων*.) Qu quum ita sint, pariter ubique *λεγιων* edere praestat.

Difficilis inprimis quaestio est quorsum liceat antiqui morum codicum auctoritatem sequi ubi scriptura inter *ει* e fluctuat, quae quidem prae ceteris ex itacismo confundi notu est. Ineptum autem videbatur ubicumque fieri posset ip codices sequi, in hac vero re neglectis prorsus his ducib editorum sequi consuetudinem vel etiam grammaticorum pr cepta. Hinc consentaneum erat hac quoque in re usum co

cum studiose discere, unde si quid cum praecipua quadam constantia scribi intellectum esset, non putabam a textu ad antiquos testes edendo prohibendum esse. Certe enim isto modo hoc efficitur, ut textum edamus quemadmodum antiquitas Christiana versare consuevit. Ac maxime quidem in scribendis nominibus propriis omnis res pendere videbatur a probatissimis codicibus. Horum igitur auctoritate edenda haec erunt: *εσλει λευσι* (excepto uno apocalypsis loco) *μελχει*, item *βενιαμειν σεμεων*, item *κεις* et *λευεις*, item *αμειναδαβ* (ut ubique etiam habet codex celeberrimus Octateuchi Sarrav. Voss.) *αχειμ εζεκειας ιωσειας οζειας*, item *ιερειχω*, et si quae similia. Non recepimus *πειλατος* nec *ηλειας*: at utrumque non exigua auctoritate utitur, praesertim quum codicis B accesserit testimonium. Ex eodem genere est *δαυειδ*, de quo vide ad Mt 1, 1. Cum hoc usu nominum propriorum cohaeret *ραββει*[1]), quemadmodum pro *ραββι* ubique exscripsimus, passim cum maxima auctoritate. (*ραββουνι* non mutavimus quippe a paucis per *ει* scriptum; ita vero B et Mc 10, 51 et Io 20, 16. accedente priore loco Δ, altero D.) Item *νινευειται* (in Matthaeo tantum et quidem testibus BℵD LXΔ; non item in Luca) *λευειται* et *ισραηλειται*, quae quidem non sine haesitatione edebam, quoniam *πολειτης* et similia similes passim testes habent. Etiam *γαλειλαια* passim egregios testes habet, inprimis B, item *φαρεισαιοι*. Accedunt vero etiam eiusmodi ut *γεινεται γεινωσκεται* (utrumque in B frequentissimum, nec aliter I habet cum aliis nonnullis similibus) *κρεινω αξειστη λειαν*: horum nihil recepimus nec magis plerumque in comm. indicavimus. Consentaneum vero erit similia omnia curiose ex codd. colligere et collecta proponere. Pertinent huc etiam substantiva in *ια* vel *εια* exeuntia, quorum multa saepissime aliter in codicibus scribuntur quam eduntur, ut *απιστεια ασωτεια, δουλια ειδωλολατρια* (neque haec in comm. ubique indicata sunt, sed saepe tamen). Habebant autem nonnulla tantam auctoritatem ut in textum reciperemus, praesertim quum et similibus commendata nec omnino certa lege prohibita

[1]) Notabile est hoc et similia multa etiam a Gotho interprete commendationem habere. Dat ille enim Rabbei, Levvei, Heleias, Peilatus, Melchei, Ezekeias.

dativi plur. 3. declin., quem locis aliquot tot testes absque ν quot cum ν exhibent. Sed in hoc quoque praestat, opinor, cum constantia quadam scripturam -ιν tenere nisi ipsa auctoritate cogente ad aliud, quam ubique inter utramque fluctuare. Ita debebat Lc 7, 38. θριξιν cum ABEGKLPXΓΔΛ edi, non (cum Ln) -σι ex DMU. Cf etiam Lc 2, 37. ubi ex AEXΓΔΛ δεησεσιν recepimus, Ln -σι ex DKLMU, accedente etiam B. 2 Cor 3, 3. unus A πλαξι bis habet, -ξιν vero BCDFG. Sed etiam Act 21, 33. ex DEH contra ABG, item Act 2, 22. ex CE contra ABD -ιν edere maluimus constantiae caussa. Duobus tantum (nisi fallor) locis δυσι dativum, non δυσιν scribendum duxi, quippe quem Lc 16, 13. ABDEFGHKLMPRUΛ δυσι, XΓΔ δυσιν, item Mt 6, 24. tantum non omnes cdd. unc. δυσι scribant. Contra observavi εικοσι etiam ante vocalem fere semper in antiquissimis cdd. haberi, quemadmodum plerumque etiam LXX interpretes in ipsa ed. Rom. (1 Sam 7, 2. 2 Sam 2, 20. 2 Reg 16, 2.) habent. Nimirum talia usui tyranno largienda et a nobis diligenter observanda videbantur.

Ad alterum transeo, quod ad formationis doctrinam spectat.

In declinatione nominum μαχαιρη, σπειρης, συνειδυιης[1]), μωυσει, γηρει, αρτεμωνα, βαθεως[2]) (pro βαθεος) et si quid aliud huius generis, ubi ex optimis testibus iisque plerumque haud paucis hauriri poterant, recepi. Singula vide in commentario.

Σολομών quod attinet, e consensu optimorum codicum ubique edendum est σολομῶνος, -μῶνα, a quo ut passim discedamus non satis momenti habet quod Mt 1, 6. Δ -μωντα (recepit Ln ex errore de B), Mt 12, 42. CΔ -μωντος, Act 3, 11. AC -μωντος (recepit Ln, -μωνος BDE), Act 5, 12. A -μωντος (rursus recepit Ln, -μωνος BDE) praebent.[3])

---

[1]) Ita etiam Exod 8, 21. 24. κυνομυνης, 1 Sam 25, 20. επιβεβηκυνης et ed. Rom. et mss. Item Exod 15, 9. μαχαιρη et ed. Rom. et mss. Alia id genus multa ex editione et cdd. LXX proponi possunt.

[2]) Item Sap. Sir 22, 7. ed. Rom.

[3]) Similem scripturae constantiam sequi licebat in nominibus μωυσης et καφαρναουμ, quamquam multi passim testes μωσης et καπιρναουμ tenent. Aliter factum est in tribus nominibus his: ναζαρετ et -ρεθ,

Utramque formam et *Λύδδα* acc. Act 9, 32, 35. et *Λύδδης* genit. Act 9, 38. recepi, praesertim quum ex exemplis idoneis intellexissem utramque formam etiam Iosepho placuisse, qui quidem et *εἰς Λύδδα παρελθών* et *ἐπὶ Λύδδης* habet. Eadem ratio est vocis *Θυάτειρα*, de qua vide comm. ad Apoc 1, 11.

Pertinent huc etiam *τὸ ἔλεος* et *τὸ πλοῦτος*, quae ubique edenda erant (quamquam *ἔλεον* quidem aliquoties etiam in uno vel altero antiquissimorum codicum legitur), item *τὸ ζῆλος* Phil 3, 6. cum ABD*FG, quod 2 Co 9, 2. ex solo B arripere nolui. Aliquot testes, quos singulis locis indicavimus, passim etiam *ὁ δεῖπνος* habent.

Accusativi nominum tertiae declinationis cum *ν* finali passim in optimis codicibus leguntur, alibi vero in cdd. secundi vel etiam tertii ordinis. Exempla plura adscripsimus ad locum ep. ad Hebr 6, 19. Unde quum concludendum sit recentiorem usum valuisse ad substituendam formam cum *ν*, sequitur nihil eiusmodi recipiendum esse nisi insigni auctoritate commendatum. Hinc *διαν* Act 14, 12 et *ασφαλην* Heb 6, 19. edidimus, item in apocalypsi *ποδηρην αρσεναν εικοναν μιραν*, ad quae recipienda fecit testium antiquissimorum penuria. Contra *μειζων*, quod Ioh 5, 36. a gravibus testibus exhibetur pro *μειζω* non recepi. Apud Lachmannum quidem editum est. Fortasse etiam Rom 16, 11. *συγγενην* edendum erat.

In coniugatione verborum fere haec distinguenda sunt.

1) Quae ad augmentum spectant. Hoc a) passim prorsus negligitur, ut in *ομοιωθημεν*, quod Rom 9, 29. cum idonea auctoritate edidimus (contra *ομοιωθη* apud Mt 13, 24. 18, 23. 22, 1. nusquam sat testium habet), in *καταισχυνθη*, *διερμηνευεν*, *εποικοδομησεν* (1 Co 3, 14. Etiam *οικοδομησεν* passim aliqua auctoritate valet, inprimis Act 7, 47. B*D et Lc 7, 5. C*D. Alibi vero ita unus B* vel C* vel L*, alibi nullus.), *ανορθωθη*, item

---

γεννησαρετ et *-ρετ*, *βηθφαγη* et *βηθσφαγη*: quae salva auctoritate testium non eodem ubique modo edi poterant. Observare tamen certe hoc licuit, ut evangelistarum quisque suum conservaret scribendi modum. Ita igitur *ναζαρετ* ubique in Iohanne, *ναζαρεθ* ubique in Matthaeo edidimus. Et sic porro. Similiter singuli evangelistae, pro testium norma, inter *βηθσαϊδα* et *βηθσαϊδαν* fluctuant.

in *δεδωκει* Mc 14, 44. (*περιπεπατηκει* Act 14, 8. multum auctoritatis habet, sed plus *περιεπατησεν*) *πεποιηκεισαν, τεθεμελιωτο.* b) fluctuat inter *ευ* et *ηυ*, ut in *ευχομην* et *ηυχομην, ευδοκησα* et *ηυδοκησα, ευφρανθη* et *ηυφρανθη, ευρισκον* et *ηυρισκον, ευφορησεν* et *ηυφορησεν*: quae quidem omnia prout testes iubebant edidimus. c) differt ubi plerumque est *ερρ.* ut *εραπισαν, εραβδισθην, ερυσατο, ερυσθην, ερριμμενοι* (ut edidimus Mt 9, 36.; in codice D est *ρεριμμενοι*), *εραντισεν, ρεραντισμενοι*; d) inter *ει* et *η* fluctuat, ut in *κατηργασατο* et *κατειργ., προσηργασατο, ηργαζετο* et *ειργ., ειλκωμενος*; e) fluctuat inter temporale et syllabicum in his tribus ut solet: *εμελλον* et *ημελλον, εδυνηθην, εδυνατο* et *ηδυν., ηβουληθην* et *εβουληθην*; f) duplicatur, ut in *απεκατεσταθη, ηνεσχομην*; g) non quod dicunt reduplicatur, ut in *εμνηστευμενη* (cf notam sub textu); h) transponitur, ut in *επροφητευσαν.* Praeterea *εορακα* plerisque locis a multis testibus exhibetur; passim recepi cum idonea auctoritate, ut Io 9, 37 et 20, 25. (ex B*EGIKLMXΔ etc) Lc 9, 36.[1]) Augmentum verbi *ανοιγω* inter *ηνοιξα, ανεωξα* et *ηνεωξα* etc fluctuat.

2) Formationes temporum insolentiores, ut aor. secundi cum terminatione primi in *ειπα, επεσα, ηλθα, ειδα* vel *ιδα, ευραμην, ειλαμην, γεναμενος*[2]); ut futurum *αναπαησονται* et alia. Coniunctivus quidam futuri passim in codd. nonnullis invenitur, ut *καυθησωμαι*, 1 Co 13, 4. sed testatius est *καυθησομαι*, 1 Pe 3, 1. *κερδηθησωνται* sed rursus longe praestat *κερδηθη-*

---

[1]) Huc multa ex LXX conferri possunt, alia in editis alia in mss. obvia: ut *απεκατεστη* Exod 4, 7. *ερυσθησαν ερυσω* 4 Reg 23, 18. Exod 5, 23. *ερυψεν* Exod 7, 10. *εμνηστευμενη* (hoc omnino contra antiquum morem fuisse videtur) Deut 22, 23. (eadem forma Protev. Iac. XIX, 1. cod. E) *επρονομευσαν* saepissime *ηργαζοντο* Exod 36, 4. et alibi saepe *επροφητευσαν* saepissime *επιβεβηκει* Num 22, 22. *δεδωκειν* 2 Reg 18, 11. etc. Cf etiam PP. Apost. ed. Dressel p. 402. martyr. Polyc. XVI, 2. *γεγόνει* p. 316. Ps-Ign. ep. ad Heron. IV, 3. *γεγέννηκαν* p. 400. martyr. Polyc. XII, 4. *πεπληρώκει* p. 322. Ign. ep. interp. ad Eph. II, 4. *ἐπαισχύνθη* ex 3 cdd. etc.

[2]) Lc 14, 10. 17, 7. codd. optimi inter *αναπεσε* et *αναπεσαι* fluctuant. Sed illud prius a paulo pluribus confirmatum eo magis praeferri debet quoniam *ανεπεσεν* 11, 37. 22, 14. haud dubie a Luca scriptum est, cui si *ανεπεσαμην* (nec Iohanni, Marco, Matthaeo probatum) placuisset, non unum imperativum *αναπεσαι* placuisse probabile est.

σονται. Ad recipiendum vero, quod sciam, nusquam idoneus inventus est. Pertinet huc etiam quod futura γελασω, κραξω, ακουσω, καταδουλωσω et similia usitatioribus passim praeferuntur, et quod verba in έω cum verbis in άω commutantur, ut fit in ελεωιτος, ελεα, et ελλογα (Phil 18.); rursusque formae ab έω verbis in άω substituuntur, ut νικουντι et νικυντας (utrumque in apoc.), vel ηρωτουν (Mt 15, 23.) Item flexiones verbi personales, ut 2. pers. (βουλει, οψει), δυνῃ, φαγεσαι, ειληφες, αφηκες, κεκοπιακες (in apoc. 11, 17. 2, 4 et 3.); cf etiam Io 17, 7 et 8. ubi εδωκες in B legitur[1]); ut 3. pers. sing. παρεδιδετο απεδετο, in plurali perf. ειρηκαν γεγοναν εωρακαν εγνωκαν, in plur. aor. II. εσχοσαν παρελαβοσαν. Adde imperativos ut αναβα, καταβα, αναστα, ειπον (cf ad Mt 22, 17.); optativos γνοι, δῳη; infinitivos πειν, κατασκηνοιν, αποδεκατοιν (quae forma testes habet cdd BD Cantabr. D Clar.); participia ut ειπας, et alia. Verba in μι formas ab radice έω habent, cuiusmodi sunt ἀφεῖς, ἀφιοῦσιν, συνιοῦσιν.

3) Ad syntaxin plurima spectant, quorum pauca h. l. notasse sufficiat. Sunt autem huius generis multa quae viris doctis saepe non alia de caussa improbata sunt quam quod eadem quum aliis posterioris aevi scriptoribus tum maxime LXX interpretibus (praesertim si mss. antiquissima malis sequi quam quae editoribus placuerunt) in usu fuisse ignorabant. Ita ινα, εαν, οταν praeter coniunctivum non modo cum futuro (cf ad Mc 3, 2.), sed etiam cum indic. praes. construuntur, ut ινα σωφρονιζουσιν, ινα γινωσκουσιν, ινα διωκονται; εαν δανιζετε[2]); οταν ακουετε, οταν στηκετε, οταν μελλει. Item οταν cum imperf. et aor. coniunctum invenitur, ut οταν οψε εγενετο, οταν ηνοιξεν.[3]) Ita coniunguntur diversi modi continuo

---

[1]) Eandem formam cod. Sarr.-Voss. habet Num 16, 14 εδωκες; item cod. Alex. Exod 5, 22. απεσταλκες, quemadmodum idem habet εδιδετο Exod 5, 13. καταναησονται Esai 47, 14. φαγεσαι (cum ed. Rom.) Esai 60, 16. aliaque id genus multa modo consentiente modo dissentiente editione Rom. Cf etiam PP. Apost. ed. Dressel p. 314. ubi ad Ps-Ign. epist. ad Heron. 1, 9. οἶδες ex duobus edd. notatum est.

[2]) Hoc apud Lucam ut testatissimum recepi. Similia apud Paulum ut εαν πορευομαι, εαν αποθνησκομεν non satis testata videbantur.

[3]) Apud LXX εαν προσφερει Lev 1, 14. οταν ηρχετο 1 Reg 17, 34. οταν εισηρχετο Gen 38, 9. οταν κατεβη Num 11, 9. οταν επισκευαζει Exod

se excipientes Mt 7, 6. μηποτε καταπατησουσιν και ρηξωσιν Lc 22, 30. ινα εσθητε κ. πινητε - κ. καθισεσθε Apoc 3, 9. ινα ηξουσιν κ. προσκυνησουσιν και γνωσιν οτι.[1]) Inveniuntur constructiones ad sensum quas dicunt, ut παιδαριον ος Io 6, 9. αι βλασφημιαι οσα εαν βλασφημησωσιν Mc 3, 28.[2]) Similem rationem habent Lc 23, 53. ενετυλιξεν αυτο - και εθηκεν αυτον[3]); Mc 9, 26. πνευμα - κραξας - σπαραξας. Mt 12, 44. το ακαθαρτ. πνευμα - και ελθων.[4]) Multa huc ex apocalypsi exempla addi possunt, quorum nonnihil nunc demum receptum est, ut 5, 12. αξιος εστιν το αρνιον 21, 14. το τειχος εχων. Sed eius libri frequentibus soloecismis, qui et ipsi in plurimis cdd. correcti sunt, similia perpauca (cf Phil 2, 1. ει τις σπλαγχνα) per reliquos Novi Testamenti libros inveniuntur. In interrogatione ponitur οτι pro τι οτι Mc 2, 16. 9, 11. 9, 28. (item apud LXX et alibi); item ει praefigitur interrogationi directae (item LXX Iudic 13, 11. Εἰ σὺ εἶ). Pronomen reflexivum αυτου etc ubique ἑαυτοῦ nusquam αὑτοῦ edidi. Illud enim non modo in cdd. uncial. VIII. IX. X. saeculi sed etiam in aliis multis (neque tantum in Ni Ti cdd.) fere constanter poni observavi. Quod ita recte scribi probant etiam exempla sat multa ubi praepositionibus iungitur; eae enim saepe non εφ, αφ, μεθ, καθ, ανθ etc sed

---

30, 7. (cod. Alex.) οταν αντιλαμβανεται (sic cod. Alex.) Ps 47, 4. οταν ελαλουν αυτοις Ps 119, 7. οταν επλατυναs την καρδ. μου Ps 118, 32. Item cf οταν τοις στρατιωταις αποδιδωσι Ios. Ant. XII, 2, 3. οταν φησιν Phil 1, 109 et 120. οταν εγνωισθε οταν εις ενοιαν ηλθε Phil. 2, 112. Phil 2, 252. οταν ειδε Phil 2, 584. οταν ο λαος ηρνυε την ζυμην Eus. h. e. 5, 24. ex epist. Polycr. ad Vict (ὅταν ἥλιος τὸν Λιγόκερων μεσάζων αὔξει τὴν ἡμέραν Ioh. Lyd. excerpt. 16. ed. Roether p. 23 sq). Item οταν γενεσθε Ign. ep. ad Eph. 13. (PP. Apost. p. 132.) ινα αδετε (ex 2 cdd.) ibidem 4. (ibidem p. 124.) οταν ην παρ αυτω Basilicor. t. VII. ed. Fabrot. 264, A οταν νεον περιεγραψεν ibidem 145, B ινα διδωσιν ibidem 147, B etc.

[1]) Cf Lev 10, 6. ινα μη αποθανητε και εσται Deut 29, 18. ινα στηση - - και εσται. Similia multa ex Basilicor. VII. congessimus in Nov. Test. Graece. Rencensuit Tischendorf. Par. 1842. Prol. p. XI.

[2]) In LXX frequentissimae sunt, ut Deut 1, 39. παιδιον οστις, ibidem 4, 2. τας εντολας οσα, ibidem 5, 28. λογων οσα ελαλησαν

[3]) Cf 1 Reg 13, 29. ηρεν το σωμα κ. επεθηκεν αυτο - κ. επεστρεψεν αυτον του θαψαι αυτον

[4]) Cf Lev 5, 15. ψυχη εαν αυτον 2 Reg 18, 36. εντολη λεγων

επ, απ, μετ, κατ, αντ scripta inveniuntur. Ita Mc 5, 40 et 14, 33. Heb 6, 7. Apoc 9, 11. Item fit apud LXX interpretes (ipsa ed. Rom. plerumque αὐτου, raro αύτου habet), ut 1 Reg 11, 20. λαμβανουσιν ανδρας μετ αυτων (cod. Alex.); 2 Sam 2, 22. φερον μετ αυτων (cod. Alex.); 2 Sam 13, 19. τον χιτωνα τον επ αυτης διερρηξεν; Iudic 3, 23. απεκλεισε τας θυρας κατ αυτου; 2 Reg 3, 27. ον εβασιλευσεν αντ αυτου. Cf etiam Philo II, 77, 37. Basilicor. tom. VII. ed. Fabrot. 884, B κατ αυτους 251, C επ αυτον (cod. Par. unde fluxit editio). Τις ponitur significatione relativi, ut Act 13, 25. τινα με υπονοειτε ειναι, ουκ (male enim ειναι; ουκ interpungitur) et alibi.[1])

Non alienum ab hoc loco est de usu verborum compositorum disserere, quae quemadmodum praepositionum frequentiam et similia scriptores sacri adamant. Sed hoc tantum moneo, homini critico in hac quoque re bene distinguendum ac videndum esse ne composita quaevis, modo aliquam auctoritatem habeant, simplicibus praeferenda putet. Dubitari enim nequit quum quin composita quaedam simplicibus usitatiora fuerint, tum quin librarii vel potius qui exemplaria sacra recognoscebant loco simplicium saepe composita posuerint, quo explicatiorem orationem redderent. Quod quum olim dixissem in Prolegg. N. T. Paris. 1842. p. XII. item in Stud. et Crit. Heidelb. 1842. p. 505., miror Winero (Gramm. p. 23.) dubium visum esse. At enim id fere non potest nisi ad apparatum criticum iudicari, unde, ut nonnihil exemplorum afferam, apparet επερωταν usitatius fuisse quam ερωταν, cf ad Mc 8, 5., αποκρυπτειν passim substitutum esse pro κρυπτειν, ut Mt 11, 25. 25, 18. item απαρνησασθαι (quod Mt 16, 24. Mc 8, 34. non fluctuat) pro αρνησασθαι, cf ad Lc 9, 23. Neque aliud ex apparatu ad interpretationem LXX virorum discitur, quemadmodum εξεταζειν substituitur pro εταζειν Deut 13, 14. 14, 14. 1 Chron 28, 9. εξολοθρευειν pro ολοθρευειν Deut 20, 20. κατακαιειν pro καιειν Deut 7, 25. επισκιαζειν pro σκιαζειν Num 10, 34. Deut 33, 12. καταρασαι pro

[1]) Item Sap. Sir. 6, 34. τις σοφος; αυτω προσκολληθητι.

αρασαι Num 22, 6. 23, 7. συναθροιζειν pro αθροιζειν Num 20, 2. (idem valet ad Lc 24, 33.) κατιπανειν pro πιανειν Deut 32, 26. κατωφιγειν pro φαγειν Deut 32, 42.

Denique ad haec quae de universis Novi Testamenti scriptoribus disputata sunt alia accedant oportet, ut quae singulis magis minusve propria videantur illustrentur. Ita Marcus praesentia adamat ubi alii praeteritis solent uti, cf priora tria capita, item 4, 1. 5. 15. item passim capite 5., item 6, 1; nec minus aoristo praecedente solet praesens ponere, cf 3, 12. 6, 8. 12. 41. 7, 26. 36. 8, 2. 30. Item ponit ο πολυς et οι πολλοι ubi πολυς et πολλοι satis videntur, cf 6, 2. 9, 26. 12, 36.; amat locutiones pleonasticas, ut μετ αυτου συναχολουθειν 5, 37. Ita Lucas prae ceteris omnibus mavult απαντες pro παντες scribere, adamat δε και in similibus ut ομοιως δε και, ελεγεν δε και, εγενετο δε και. Tamen talia etiam imitati sunt interpolatores, quemadmodum επορ. δε και 2, 41. solus D praebet, nec raro in Marco testes aliquot οχλος cum plur. composuere, quod ex ipsius Marci more est, cf 4, 1. 9, 15. Hanc in rem, quam nunc non persequar, quamquam omni qua poteram cura dudum aggressus sum, nuper a pluribus inquiri coeptum est; sed multum abest ut caussam ad exitum adduxerint aut certe profligaverint.

Sed haec disputata sunto. Grammatica enim Ni Ti scribenda videtur, si quis quaestionem quae est de dialecto Novi Testamenti ab omni parte absolvere velit. Neque id a studiis meis abhorret, quemadmodum dudum etiam ad excolendas grammaticas rationes Veteris Testamenti Graeci animum adverti. Sed scio his qui operam dent nec defuturos esse alios, inter quos nuper tam laudabiliter rem instituit Alexander Buttmannus, magni in hoc laborum genere nominis haeres. Hos nostris laboribus criticis quam plurimum adiutum iri spero ac magis etiam volo.

Sed restat ut tangam breviter accentus, spiritus cum signis similibus, item eam scripturae varietatem quae in coniungendis seiungendisque particulis quibusdam cernitur, item interpunctionem. Horum nihil ab edendi cura alienum esse constat; nos vero laboravimus ut etiam in his quem usum

antiquissimi codices haberent, exploraremus et ad nostram adhiberemus editionem.

Ac primum quidem attendimus ad accentuum usum, in quo quum multa fluctuent, non dubito quin non minima sit antiquissimis codicibus utcumque consentientibus auctoritas. Quum autem cdd. quarti, quinti, sexti ac fere etiam septimi saeculi scripturam accentibus adhuc vacuam prae se ferant, antiquissimi hac in re nobis testes sunt codices unciales quos secundi ordinis diximus. Inter hos nescio an primo loco ponendus sit is codicis Claromontani corrector cui signum D*** dedimus, qui erat earum rerum haud dubie peritissimus suique temporis vir doctus. Praeter hunc saepissime in usum nostrum convertimus cdd. evangeliorum EGHKLMUW^{a}XYΓΛ, item actorum H, actorum et epistularum L. Ex codice evv. F multa eiusmodi adnotavit Iod. Heringa, ex B** Mico, ex V et minusculis Matthaeius. Unde quid rescivissem, saepe in ipso commentario scripsi, aliis pluribus in alium usum servatis; par est enim ea omnia separatim atque accuratius tractare. Pertinent huc *ἀλεξανδρῖνον* et *ἀλεξανδρινόν*, *βραδύτητα* et *βραδυτῆτα*, *δεσμάς*, *δεσμᾶς*, *δέσμας* (cf ad Mt 13, 30.), *ἑστάναι* et *ἑστᾶναι*, *ἆραι* et *ἄραι*, *ἑκατονταρχῶν* et *ἑκατοντάρχων*, *ἑκατονταέτης* et *ἑκατονταετής*, *ἰρίθεια* et *ἰριθεία*, *θλῖψις* et *θλίψις* (*-ί-* ubique nunc scripsimus pro cdd. auctoritate quae certe ad Ni Ti usum valet; cf ad Mt 24, 9 etc.) *κρῖμα* et *κρίμα* (*-ί-* edidimus pro consensione antiquiss. testium; cf ad Mc 12, 40. et alibi) *λίνον* et *λῖνον*, *νίκος* et *νῖκος*, *πούς* et *ποῦς*, *πρώρα* et *πρῶρα*, *σπίλοι* et *σπῖλοι* etc. Item peregrina ut *κορβανᾶν*, *γολγοθᾶ* etc. Inprimis autem huc pertinent nomina propria, ut *Ἐπαινετὸν* vel *Ἔπαίνετον*, *Διοτρεφὴς* vel *Διοτρέφης*, *Τυχικὸς* vel *Τύχικος*, *Φιλητὸς* vel *Φίλητος* etc: in his omnibus discrimen inter nomen propr. et nomen adiectivum quod grammaticis placuit, non confirmatur codicum auctoritate, quapropter nunc edidimus *Τυχικὸς* *Φιλητὸς* etc. Item *Ἀπολλὼ* et *Ἀπολλῶ*, *Βηθφαγὴ* et *-γῆ*, *Βαριωνᾶ* et *-νά*, *Γεθσημανεὶ* et *-νεῖ*, *Ἱερειχὼ* et *-χῶ*, *Πιλᾶτος* (maxima auctoritate firmatum, cf Mt 27, 13 etc.) et *Πιλάτος*, *Σέκουνδος* et *Σεκοῦνδος*, *Σολομὼν* et *-μῶν*, *Τίτος* et *Τῖτος*, *Φῆλιξ* et *Φῆλιξ* etc. Etiam in encliticarum usu maluimus codicum rationem

habere quam unice quae plerumque praecipiuntur sequi: qua de re non raro expositum est in ipso commentario. Hinc scripsimus *ἰσχυρότερός μου ἐστίν, ἤψατό μου τίς* non *ἤψ. μού τις, τί σοι ἐστίν, καὶ εἰσὶν* non *καί εἰσιν* Mt 19, 12. *ποῦ ἐστίν, πρὸς σὲ, ὑμεῖς ἐστὲ* etc.

Nec raro locus erat de spirituum usu commentandi. Cf Mt 12, 17. Mc 7, 6. de *ἡσαιας* et *ἡσαιας*, Mt 21, 9. de *ὡσαννα* et *ὡσαννα*, Mt 11, 14. 16, 14. de *ἠλιας* et *ἠλιας*. Item huc pertinent *ἀβραααμ* et *ἀβραααμ*, *ὠσηέ*, *ἠλι* et *ἠλι* (cf Mt 27, 46.) *ἐρμογένης* et *ἑρμογ.* (cf 2 Tim 1, 15.) *ἀρμαγεδων* et *ἀρμ.* Hac in re non minimi momenti est Latinorum interpretum aliorumque ut Gothi Copti auctoritas. Puncta diaereseos quae vocant posuimus in *μωϋσης, διϋλιζοντες, λωϊδι, πρωϊ, προϊμον* etc, quemadmodum in ipsis antiquissimis cdd. inveniuntur.

Coniunctim scribere maluimus *εἴπερ, εἴγε, καίπερ, μήπως μήποτε* etc. Quod etsi vix licet ad cdd. uncialium normam exigere, in quibus singula verba non separari constat, tamen ab usu antiquissimorum cdd. minusculorum maiorem commendationem habet. Aliter fit in *ἀπ' ἄρτι, διὰ παντὸς, ἵνα τί, διὰ τί, ἐπὶ τὸ αὐτὸ, τοῦτ' ἔστιν*, quamquam et ipsi codices fluctuant.

Lachmannus edidit *λαθρᾳ* et alia similia. Hoc certe nihil auctoritatis a codicibus habet. Dico antiquos cdd. minusculos quum antiquiores et unciales et minusculi iota subscriptum plane non habeant, nec magis fere adscriptum.

Magnam curam interpunctioni impendimus, quae re curiosius tractanti difficillima est. Quod raritati studebamus id eam commendationem habet, quod quo antiquiores cdd. sunt, eo rarior interpunctio est. (Qua de re vide post.) Consentit hac in re editio nostra cum Lachmanniana magis quam cum prioribus, tamen sat multa inter utramque differunt. Commune cum Lachmanno etiam illud habemus, quod in locutionibus ut *γέγραπται Οὐκ, γέγραπται γάρ Κύριον, λέγων Ὅμοσ* (aliter habet *λέγων ὅτι* etc) maiore littera usi sumus, mutato accentu, si quis praecedit, gravi cum acuto, abiecto veri interpunctionis signo. Hoc nobis propterea placebat quod perspicuitati orationis satis prospicitur, et colon quod plerumque in talibus ponitur (*λέγων· Γέγραπται*), eum quem

proprium habet usum retinet. Nihilominus nova ista ratio vix retinenda erit, quippe quae nihil prorsus a codicibus auctoritatis habet. (In his esse solet λεγων· γεγραπται)

Paucis nunc quaestionem de recensionibus textus Novi Testamenti recepturus primum repetam nonnulla de hac quaestione historica ex Prolegomenis primae editionis meae Lipsiensis, deinde, repetitis magna ex parte iis quae 1849. in altera ed. Lips. de his rebus exposita sunt, quid mihi maxime videatur breviter dicam.

Assiduis virorum doctorum curis in reperiundo vero Novi Testamenti textu positis ineunte saeculo decimo octavo Millius vir maxima industria testatus est, lectionum variantium quas vocant numerum explere triginta milia. Quibus in colligendis computandisque quamquam ille parum curabat quae leviora essent quae graviora, quae dubia quae aperte falsa, praetereaque illo tempore insigniora subsidia critica quibus nostra aetas gaudet multa deerant, tamen iam tum textus sacri varietas petita ex antiquis testibus certe inventa est tanta, ut brevi post Bengelius criticis faceret gratissimum, quod omnes illas lectiones in duas quasi nationes, Asiaticam et Africanam, discedere diceret. Ita enim et simpliciora fore criticorum studia et certius vel iustius iudicium spem movit. Nec defuere qui sagacissimi viri insisterent vestigiis. Ac primus quidem Semlerus sententiam eius tuitus est ita ut textus Graeci recensiones, quod nomen ad significandas testium classes iam inde a Bengelii tempore inter criticos celebratur, saltem duas, alteram orientalem sive Lucianeam, alteram occidentalem s. Aegyptiacam s. Palaestinensem s. Origenianam, olim exstitisse affirmaret, atque e codicibus Graecis, ex interpretationibus antiquis, e patribus ecclesiasticis certa textus documenta recensioni utrique adsignaret.

Quae ingeniose magis asserta quam probabiliter demonstrata ratione et arte excoluit Griesbachius. Existimavit autem tres antiquitus textus Novi Testamenti recensiones institutas esse, quarum primam occidentalem nominabat,

alteram Alexandrinam sive orientalem, tertiam Constantinopolitanam sive Byzantinam. Ita quae Bengelio Africana et Semlero occidentalis reliquisque signata nominibus fuerat, eam Griesbachius in duas, occidentalem et Alexandrinam, dispescuit. Ac simul hoc coniecit, has duas ortas esse medio saeculo aerae nostrae secundo, quo tempore libri Evangelistarum et Apostolorum τοῦ εὐαγγελίου et τοῦ ἀποστόλου nomine colligerentur primum, ita quidem ut occidentalis niteretur codicibus ante collectionem scriptis, quibus ipsis collectis superstrueretur Alexandrina; tertiam vero ex prioribus commixtam prodisse saeculo quarto et immutatam novis curis esse saeculis duobus iis quae subsecuta sunt.

Has Bengelii Semleri Griesbachii de recensionibus textus Novi Testamenti coniecturas Matthaeius circa initia huius saeculi non tam refutavit docte quam ridendo reiecit.[1]) Illud vero sane dolendum est, hominem doctissimum multisque circa Novi Testamenti codices laboribus meritissimum, quae vera ad imminuendam istarum recensionum praedicationem sensisse videtur, cavillando obtrectandoque tantopere obscurasse ut severo caussae examini tantum non nihil profuerit.

Contra magno cum studio in documenta textus sacri inquisivere duumviri huius saeculi et docti et ingeniosi, Hugius et Eichhornius, quorum ille paullo propius hoc ad Griesbachium accessit. Quae Hugius excogitavit fere haec sunt. Exstitit ad medium fere saeculum tertium vulgata quaedam librorum sacrorum editio, κοινὴ ἔκδοσις, cuius textus etsi singularem prae se ferebat indolem variisque iam a vero discrepabat modis, tamen nullis certis legibus compositus erat. Recensiones autem quae revera sunt comparatas novimus tres, quarum una Hesychii episcopi opera Aegyptiis data est, altera Luciani studiis prodiit in Asia, tertia denique Origeni seni debetur. Convenit in his inter Hugium et Griesbachium primum in rei summa de recensione occidentali, rectius ab

[1]) Cf. inprimis libellum eius: Ueber die sogenannten Recensionen welche der Herr Abt Bengel, der Herr Doctor Semler und der Herr Geheime Kirchenrath Griesbach in dem griech. Texte des N. T. wollen entdeckt haben. 1804.

illo κοινὴ ἔκδοσις usurpata, quippe quae ex ipsius Griesbachii sententia si verum quaeris non fuerit recensio; tum de recensione Alexandrina, quamvis Hugius magnopere refragante Griesbachio eam ad Hesychium auctorem referret; deinde de Constantinopolitana sive consentiente Griesbachio Lucianea; denique de Origeniana, nisi quod eam Griesbachius, quae gravis differentia erat, nullis Origeni concessis partibus, saeculo ortam quinto sextove recensionis Byzantinae quasi posteriorem partem quasi secundas curas habuit.

Eichhornius autem his de rebus sic sensit. Varietatem quandam sacri textus ipso primo saeculo collectis in Ponto epistulis Paulinis apparuisse, saeculo vero certe secundo duplicem textus conformationem pro terrarum per quas in hominum manibus erat diversitate, et Asiaticam et Africanam exstitisse, utramque plenam depravationibus sed nulla arte aut lege factam. Tertio vero saeculo duas vel etiam tres institutas esse textus recensiones, quarum unam Alexandrinam ab Hesychio, alteram Byzantinam sive Asiaticam a Luciano originem duxisse probabile sit, tertia ex his non uno modo conflata quorum potissimum studiis debeatur lateat. Quae si integre iudicantur, haec fere inter Griesbachium et Eichhornium ratio intercedit. Ipso primo saeculo pertubatam esse textus veritatem et consensionem, Griesbachius quum non negaverit, tum eo videtur concedere coactus quod iam altero saeculo textui corrupto manum emendatorum accessisse censuit. Deinde quem Eichhornius textum secundi saeculi Asiaticum et Africanum perhibuit, is cum occidentali conferendus est Griesbachii. Ut ille enim neutrum arti et consilio deberi opinatus est, ita hic occidentalem voluit esse Hugii κοινὴν ἔκδοσιν et communem quasi recensionum subsequentium patriam. Qua quidem re Griesbachius deflexit aliquantulum a sua ipsius sententia: id quod Eichhornius, magnopere ab illo se dissentire praedicans, parum perspexisse videtur.[1]) In reliquis autem facile patet quam conveniant, nisi quod Eich-

[1]) Cf. Eichhorn: Einleitung in das N. T. t. IV. p. 260 sqq. et Griesbachii commentar. critic. P. II. p. XXXXIII sqq.

hornius magis favet dubiis auctorum nominibus et quod serius provenisse Alexandrinam recensionem statuit.

Haec vero omnia ita comparata sunt ut textus historiam ex ingenio potius quam ex documentis historicis conficere videantur. Licet enim dubium non sit, testantur enim Hieronymus [1]) et Gelasii quod dicitur celebre decretum [2]), Lucianum et Hesychium ut in Veteris ita in Novi Testamenti textu recensendo quod dicunt elaborasse, tamen nec quibus illi modis in ea re usi sint nec quam vim habuerint in textu ubique terrarum pervagato aut a veteribus traditum est aut aliunde luculenter probare possumus; Origenis vero recensio non debetur nisi ingenio Hugii[3]). A ratione vero ipsorum documentorum omnium quae ad nos pervenere si proficiscimur, dubium nec illud est quasdam horum testium classes distinguendas esse, in evangeliis quidem maxime, multo minus in apocalypsi quam in reliquis libris, magis etiam in epistulis Paulinis et in actibus quam in catholicis epistulis, conspiciendas illas quidem eo quod plures testes quum indole universa tum lectionibus singulis plurimis prae reliquis omnibus consentiant. Quas si Alexandrinae et Latinae, Asiaticae

---

[1]) In epist. ad Damasum haec de Novo Testamento scribit; „Hoc certe cum in nostro sermone discordat et in diversos rivulorum tramites ducit uno de fonte quaerendum. Praetermitto eos codices quos a Luciano et Hesychio nuncupatos paucorum hominum asserit perversa contentio, quibus utique nec in toto veteri instrumento“ (de qua re idem exponit adv. Ruff. lib. II. c. 27.) „post LXX interpp. emendare quid licuit nec in novo profuit emendasse, cum multarum gentium linguis scriptura ante translata doceat falsa esse quae addita (?) sunt.“ Rursus de vir. illustr. c. 77. habet: „Lucianus tantum in scripturarum studio laboravit ut usque nunc quaedam exemplaria scripturarum Lucianea nuncupentur.“

[2]) Cf. Decret. P. I. dist. XV. § 27. ubi est: „Evangelia quae falsavit Lucianus apocrypha; evangelia quae falsavit Hesychius apocrypha.“

[3]) „Adamantii et Pierii exemplaria“, si aliud quid quam quae illi manu sua scripserant aut adhibuerant Hieronymo visa essent, debebat accuratius dicere, nec silentio praeterisset quum de Luciano et Hesychio disserebat. Nec vero magis ipse Origenes favet coniecturae Hugii comm. in Mt. XV, 14. (Delarue III. p. 671.) Ubi quae vetus interpres addidit: „In exemplaribus autem Novi Testamenti hoc ipsum me posse facere sine periculo non putavi“, cum magna probabilitate dixit ille quidem, quamquam omnino de suo addidisse censendus est.

et Byzantinae nominibus insignire placet, ut non tam quattuor singulas quam duo paria ponamus, multa possunt ex testibus peti et iam sunt petita, quae quam id recte fiat ostendant, etsi nec deerunt quibus inventae rationes impediantur. Debebimus autem, ut quod sentio breviter dicam, Alexandrinam dicere quae inter Iudaeochristianos orientis celebrabatur, quorum ut ipsorum apostolorum sermo Graecus maxime pendebat a versione LXX interpretum; Latinam quae a Latinis adhibebatur, sive Latina sive Graeca potissimum lingua utebantur; Asiaticam quae potissimum Graecis sive per Asiam sive in ipsa patria degebant probabatur; Byzantinam denique quae ab ecclesia per Byzantinum regnum diffusa legebatur sensimque, quo arctiore sensim singulae ecclesiae partes vinculo coniungebantur, ad publicam quandam unitatem perducebatur. Qua in re per se clarum est qui factum sit ut Byzantina exemplaria Asiaticam sive Graecorum maxime rationem reciperent; Alexandrina vero et Latina[1]) quo vinculo coniunctae fuerint, ad ea iudicari poterit quae infra de Latinis interpretationibus breviter dicemus, probaturi primos interpretes Latinos - interpretes dicimus quum varios Novi Testamenti libros non eundem interpretem habuisse credendum sit - ab Africanis omnino exemplaribus pependisse. Iam vero de origine harum classium difficillima quaestio est: nec enim satis est urgere diversitatem terrarum per quas textus propagabatur; haec enim diversitas nequaquam tanta aut tam integra cogitari potest; accedit quod diserte relatum legimus in ipsa antiquitate alterius terrae codices in alteram transvectos esse, quemadmodum Constantinus Eusebio Caesareensi, Constans Athanasio Alexandrino praeceperunt ut exemplaria eleganter et accurate descripta ad Byzantinos mitterent; nec denique patres, quorum patriam novimus, talem classium rationem confirmant. Propterea cum

[1]) De harum ratione iam dudum probabiliter scripsit G.F. Rinck in libro bonae frugis cui titulus est: Lucubratio critica in acta app. epp. cath. et Paulinas, in qua de classibus librorum mss. quaestio instituitur, descriptio et varia lectio septem cdd. Marcianorum exhibetur, atque observationes ad plurima loca cum apostoli tum evv. diiudicanda et emendanda proponuntur. Basileae 1830.

diversitate regionum coniuncta poni debebunt certa textum emendandi studia, etsi quorum fuerint nunquam satis definiri poterit; referenda autem erunt ad ipsa duo prima rei Christianae saecula, quorum ab ingenio minime illa abhorrere mihi quidem certum est. Maximi vero momenti illud est, Byzantinam quidem classem - minus enim recensionis nomen convenit - in recentiorum codicum Graecorum ingenti copia conspicuam esse, item Latinam in Latinis atque per evangelia actus epistulas Paulinas etiam in Graecis Latinis documentis, quamquam et ipsam magna lectionis varietate laborantem; Alexandrinam vero et Asiaticam, si urgemus id quod a studio est nec universae rationis acquiescimus similitudine, unde inprimis petas paucissima superesse documenta, unde illibatam sumas nullum. Nec temere est quod cum Griesbachio dixerunt, in antiquissimis aliquot testibus nostris, ut in codice Alexandrino, alios libros ab aliis paullo diversam textus indolem referre: quippe enim diu antequam scriberentur, sive quintum et sextum sive quartum saeculum ponimus, diversa exemplaria circumferebantur, quae primis maxime saeculis constat non totum complexos esse Novum Testamentum sed singulos aliquos libros.

Quae quum ita sint, sequitur exercenti rem criticam summa opus esse cautione in adhibenda classium sive recensionum distinctione: quam ut summam normam aut fundamentum ponere et temerarium et frustra est; a qua quidem re haud aliena erat C. Lachmanni ratio, etsi is ab ipso vero textu proponendo abstinere se libere professus est. Si vero praecipitur in textu ad pristinam integritatem revocando, praesertim si de universo colore grammatico, ut ita dicam, quaeritur, primo loco testes habendos esse Alexandrinos, ultimo Byzantinos, id multo minus in recensionum rationibus positum est, quam in eo quod qui Alexandrinorum nomine audiunt, iidem fere testium omnium superstitum sunt antiquissimi; Byzantini vero locis dubiae lectionis per se reprobari non possunt nisi quibus clarum est eos ex antiquioribus mixtum prae se ferre textum, vel nullo certo magnae antiquitatis teste aucti exadversus antiquiores testes consentientes stant.

Quae Scholzius ab anno inde 1820, ubi edidit Curas criticas in historiam textus evangeliorum, usque ad annum 1830, ubi scripsit Novi Testamenti sui Prolegomena, a Griesbachio Hugio Eichhornio diversa in medium protulit, probaturus Byzantinos quos diximus testes, quippe ab antiquissimis Asiaticis sive potius ab ipsis apostolorum autographis cum fide praecipua derivatos, ceteris omnibus praestare textumque ab apostolico proximum conservasse, ea in Prolegomenis editionis meae primae, quae etiam separatim sub titulo: „De recensionibus quas dicunt textus Novi Testamenti, ratione potissimum habita Scholzii" anno 1840. prodierunt, uberrime refutavi nec digna sunt quae iterum pertractem. Illi quidem triumviri cum studio inquisiverant et ingeniose excogitaverant, Scholzius ex lubidine omnia contorsit et ingenii nil nisi temeritatem habebat. Erat vero ipsa caussa, quam agebat, defensore melior: Byzantinos enim codices ut aetate inferiores non omnino reprobandos esse nec magis Aegyptios pro aetatis laude qua praestant unice probandos, luculenter doceri poterat spretis ineptis Scholzii argumentis et conclusionibus. Ceterum post suam ipse mutavit sententiam; anno enim 1845. in dissertatione de virtutibus et vitiis utriusque codicum N. T. familiae professus est, „si nova Novi Testamenti editio paranda esset, plerasque codicum Alexandrinorum lectiones illas quas in margine interiore textui editionis suae subiecta Alexandrinas dixit, in textum se recepturum. Eodemque anno in libro suo: Einleitung in die heiligen Schriften etc. mirum in modum cum pristinis suis nova cum aliorum tum maxime mea permiscuit. Quod quamvis fecerit ratione non reddita unde meliora doctus esset, tamen satis habeo meliora eum didicisse, et quae contra ipsum disputaveram tantopere ei probata esse ut iam despectis suis ipsi sibi adsciverit. Nova quidem quae facerent ad difficultatem quaestionis solvendam prolata ab eo non vidi, nisi forte memorabile est quod formas *ἀλλὰ* pro *ἀλλ'*, *οὐδὲ* pro *οὐδ'*, *μετὰ* pro *μεθ'*, *τεσσεράκοντα*, *ἐκαθερίσθη*, *παρεδίδετο*, *κεκοπίακες*, *νικοῦντι*, *ἐραννᾷ*, *οὕτως* et *ν ἐφελκυστ.* ante consonam tam confidenter reiecit ut scriberet: „Non operae praetium est diutius commorari in

his peccatis contra recte scribendi rationem: doctissimorum enim virorum auctoritate iure acquiescere possumus, omnium fere gentium viri graecae linguae peritissimi graecarumque grammaticarum auctores eruditissimi mecum consentiunt, cdd. eos quibus insunt peccata illa correctis non accensendos esse."

Nuper autem exstitit recensionum textus quas Griesbachius cum ceteris invenit ac defendit acerrimus adversarius I. G. Reiche vir S. Ven. Libris duobus hac de re scriptis, quorum alter titulum habet: Codicum mss. N. T. Graecorum aliquot insigniorum in bibliotheca Regia Parisiensi asservatorum nova descriptio et cum textu vulgo recepto collatio, praemissis quibusdam de neglecti codicum mss. N. T. studii causis observationibus, Gotting. 1847, alter: Commentarius criticus in N. T. quo loca graviora et difficiliora lectionis dubiae accurate recensentur et explicantur. Tom. I. Gotting. 1853, luculentur probavit quantopere rationes illorum vacillarent. Qua in re me ipsum, quemadmodum ex iis quae modo disputavimus sequitur, satis consentientem habet. Videndum vero est ne vitatis aliorum erroribus in contrarias peccemus partes. Ad ea quae supra de vero illarum recensionum usu critico dicta sunt quadrant Reichii verba in praefatione commentarii critici p. V sq. haec: „unde ultro sequitur, hac ratione subsidiorum nostrorum auctoritatem et usum definiri regulasque criseos generales scribi non posse. Quare etiam novam Lachmanni rationem, qui, opinione de duabus textus Novi Testamenti conformationibus in oriente et in occidente divulgatis, omnibus nostris N. T. documentis antiquioribus et in iis varie propagatis, a Griesbachio confidentius quam cautius adoptata, unam esse critici N. T. textum e librorum fide constituentis curam et officium, duplicem illum textum ut antiquissimum qui ad nos pervenerit e paucis purioribus utriusque fontibus eruere et externam lectionum variarum auctoritatem, prout ad alterutram maiore minoreque testium consensu referri debeant, definire, nuper posuit, haud meliori fundamento niti, artemque criticam hac via procedentem potius in transversum agi quam finem suum melius ac certius assequi arbitror." Commentarii critici to-

mum primum epistulas Pauli ad Romanos et utramque ad Corinthios continentem diligenter legi, nec raro iudicii critici inde subsidium habui; rursus vero quae nimia ab aliis tribuitur antiquissimis codicibus laus passim nimium valuisse videtur ad defendenda quae contra stant.

Ordo singulorum librorum Novi Foederis nec in antiquis documentis nec in patrum scriptis ubique idem est. Quattuor quidem evangelistae quo ordine edi solent: Matthaeus Marcus Lucas Iohannes, is ut in omnibus fere Graecis codicibus est, ita ab antiquissimis inde temporibus multorum, ut auctoris canonis cuius fragmentum Muratori reperit, ut Irenaei, Origenis (cf Eus. h. e. 6, 25.), Gregorii in iambis ad Seleucum, Athanasii (in epist. test. 39.), ut Augustini, Hieronymi, Ruffini testimonio confirmatur. Contra differunt antiquissimi aliquot Latinae ecclesiae codices, et quidem codices Vercellensis Veronensis Palatinus Corbejensis, Brixianus, Monacensis (i. e. apud nos a b e f ff^2 q), item Cantabrigiensis Graecus Latinus, in quibus Matthaeum Iohannes excipit, sequentibus Luca et Marco. Eundem evangeliorum ordinem Druthmarus in exemplari Hilarii Pictavensis se reperisse testatur. Nec longe ab eo discedit stichometria codicis Claromontani, quae quum Barnabae epistulam, Pastorem Hermae, actus Pauli, Petri revelationem cum canonicis coniuncta (vide infra) exhibeat, ad summam antiquitatem referenda videtur. Ea evangelistas sic ordinat ut Matthaeus primum, Iohannes secundum, Marcus tertium, Lucas quartum locum teneant. Satisfacit ille Latinorum usus celebri Tertulliani dicto adv. Marcionem scribentis (4,2.): „Fidem ex apostolis Iohannes et Matthaeus insinuant, ex apostolicis Lucas et Marcus instaurant.“ Rursus vero ordinis a Tertulliani praecepto satis diversi vestigium nobis superest in fragmentis evangeliorum Marci et Matthaei antiquissimus ex Bobbiensi monasterio Taurinum perlatis: ibi enim Marcum Matthaeus excipit. Alium etiam ordinem evangelia tenent in antiquissimo codice Syriaco Nitriensi, quem nuperrime edidit S. Ven. Guil. Cure-

ton; in eo enim post Matthaeum et Marcum Iohannes ponitur, quarto vero loco Lucas.

Actuum locus post evangelia testatissimus est, confirmantibus fragmento Muratorii, Irenaeo, Origene, Athanasio, nisi quod passim post epistulas Paulinas reperitur, quo loco etiam Ludolfus ex canone Abyssinico exhibet; in stichometria vero Claromontana apocalypsin Iohannis excipiunt, in canonibus qui dicuntur apostolicis post Pauli itemque catholicas epp. recensentur. Eundem ordinem testatur codex Cantabrigiensis; breve enim quod superest epistulae tertiae Iohannis fragmentum subscriptionem habet (vide ad initium act. app. pag. 1.) ex qua tertiam Iohannis epistulam actus apostolorum excipiunt. In nomocanone Barhebraei ab A. Maio in Script. vet. nov. collect. tom. 10. parte 2. pag. 54. actus apostolorum ultimum locum tenent. Totus autem librorum Novi Testamenti index a Barhebraeo hunc in modum datur: „Quattuor evangelia. Quattuordecim epistulae Pauli. Duae Petri. Tres Iohannis. Una Iacobi. Una Iudae. Octo libri mysticorum eiusdem Clementis et actus nostrorum apostolorum."

Post actus qui locus est, is modo a Paulinis modo a catholicis epistulis occupatur. Paulinas quidem eo loco recenset Eusebius; nec id aliter videtur fieri potuisse antequam septem catholicae epp. in canonem publice receptae essent. Faciebat vero postea quoque cum Eusebio ecclesia Latina, quemadmodum praeter patres et canonem concilii Carthaginiensis tertii a. 397. codex Amiatinus aliique Vulgatae codices vetustissimi testantur. Contra catholicis epistulis qui hunc locum assignant testes sunt longe gravissimi; non modo enim cdd. unciales qui totum Novum Testamentum continent omnes, i. e. ABC, itemque minusculi plerique in ea re consentiunt, sed accedunt etiam Athanasius, Cyrillus Hierosolymitanus, concilium Laodicenum a. 364. Quem eundem ordinem apud Nestorianos servari, Ebedjesu auctor est. Atque horum quidem testimoniorum gravitas tanta esse videbatur ut et ipsi sequeremur, praesertim quum hunc ordinem lectoribus commodiorem quam vulgarem fore spes esset.

Epistulae catholicae ex quo tempore communiter in canonem receptae sunt, magno consensu veterum testium, ut praeter codices concilii Laodiceni a. 364., Athanasii, Cyrilli Hierosolymitani, Hieronymi, eo exhibentur ordine quo Iacobus primus est, alter Petrus, Iohannes tertius, quartus Iudas. Stichometria vero Claromontana cum canonibus apostolicis praeponit Petrum, sequentibus in stichometria Iacobo Iohanne Iuda, in canonibus Iohanne Iacobo Iuda.

Ordo epp. Paulinarum in aliquot certe partibus fluctuat, tamen magis apud veteres quam in codicibus. In ipsis quidem cdd. inprimis variat locus epistulae ad Hebraeos: qua de re uberius expositum est infra pag. 555. ad initium epistulae. Vulgatus ordo, quem nec ipse deserendum duxi, iam a concilio Hipponensi a. 393. et quod quattuor annis post habitum est Carthaginiensi, item ab Epiphanio, iambis ad Seleucum et a constanti Latinorum consuetudine auctoritatem repetit. Codices vero nostri antiquissimi ABCH aliique plures una cum concilio Laodiceno a. 364., canonibus apostolicis, Athanasio, Cyrillo Alexandrino, Euthalio aliisque eum testantur ordinem ex quo alteram ad Thess. excipit, sequentibus epistulis quas vocant pastoralibus. Alias loci eiusdem epistulae rationes ex Vaticano codice et versione Sahidica haustas vide infra pag. 555 sq. Prorsus deest in stichometria Claromontana; nec id casu factum esse, quemadmodum excidisse videntur ad Thessalonicenses epistulae et ad Philippenses, probabile inde fit quod ipsam ad Hebr. epistulam codicis scriptor post stichometriam demum exhibuit, ita ut in antiquiore unde pendebat exemplo plane defuisse putanda sit. In fragmento vero Muratorii nomine epistulae ad Alexandrinos significari videtur, quae quidem post epistulam ad Philemonem, interiecta insuper ad Laodicenos epistula (cf infra pag. 553. ad finem epistulae ad Philemonem), recensetur. Reliquas quod attinet epistulas, in codicibus Claromontano et Monacensi, item in Fuldensi aliisque Vulgatae codd. duae ad Thess. epistulae excipiunt epistulam ad Philippenses, quae ipsa in Claromontano post epist. ad Coloss. collocata est. Fuldensis vero codex post epp. ad Thess. epistulam ad Coloss.

habet. Praetereo alia. Sed non praetereundus videtur ordo quem ante medium saeculum secundum in collectione sua instituit Marcion. Qua de re Epiphanius haec scripsit: *αἱ δὲ ἐπιστολαὶ αἱ παρ' αὐτῷ λεγόμεναί εἰσι· πρώτη μὲν πρὸς Γαλάτας, δευτέρα δὲ πρὸς Κορινθίους, τρίτη πρὸς Κορινθίους δευτέρα, τετάρτη πρὸς Ῥωμαίους, πέμπτη πρὸς Θεσσαλονικεῖς, ἕκτη πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα, ἑβδόμη πρὸς Ἐφεσίους* (vide post), *ὀγδόη πρὸς Κολωσσαεῖς, ἐννάτη πρὸς Φιλήμονα, δεκάτη πρὸς Φιλιππησίους.* Insuper addit: *ἔχει δὲ καὶ τῆς πρὸς Λαοδικέας λεγομένης μέρη.* At videtur potius Marcion epistulam ad Ephesios habuisse inscriptam ad Laodicenos: quam ad rem cf Tertulliani testimonium pag. 441. ad initium epist. ad Eph. Cf Epiph. Opp. ed. Petav. Par. 1622.

Cum in continuo evangeliorum textu adnotatae sint Ammonii sectiones cum canonibus Eusebii, quod summae antiquitatis Christianae monumentum, ad mutuas evangelistarum rationes docendas aptissimum, in longe plerosque codices quum Graecos tum Latinos aliosque a quarto inde saeculo transisse constat, consentaneum est ut celebres Eusebii hac de re litteras Carpiano datas adponamus, additis una ipsis canonibus Eusebii.

Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν.[1])

Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγηοχὼς τὸ διὰ τεσσάρων ἡμῖν καταλέλοιπεν εὐαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθείς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας εἱρμὸν τῶν τριῶν διαφθαρῆναι ὅσον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως· ἵνα δὲ σωζομένου καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν δι' ὅλου σώματός τε καὶ εἱρμοῦ εἰδέναι ἔχοις τοὺς οἰκείους ἑκάστου εὐαγγελιστοῦ τόπους, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν φιλαλήθως εἰπεῖν, ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς εἰλημμὰς ἀφορμὰς καθ' ἑτέραν μέθοδον κανόνας δέκα τὸν ἀριθμὸν διεχάραξά

[1]) Textum saepe ab aliis editum recensui ad plures codd. mss., inprimis codicem evangg. M (saec. 9.) et codicem Tischend. IV. in bibl. univ. Lips. (saec. 10.).

σοι τοὺς ὑποτεταγμένους. οὗν ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμοὺς ἐν οἷς τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν οἱ τέσσαρες, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ δεύτερος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς· ὁ τρίτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Ἰωάννης· ὁ πέμπτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Λουκᾶς· ὁ ἕκτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Μάρκος· ὁ ἕβδομος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Ἰωάννης· ὁ ὄγδοος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Μάρκος· ὁ ἔνατος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ δέκατος, ἐν ᾧ ἕκαστος αὐτῶν περί τινων[1]) ἰδίως ἀνέγραψεν. αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὑποτεταγμένων κανόνων ὑπόθεσις. ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησίς ἐστιν[2]) ἥδε. ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀριθμός τις πρόκειται, κατὰ μέρος ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἶτα δευτέρου καὶ τρίτου, καὶ καθεξῆς προϊὼν δ' ὅλου μέχρι τοῦ τέλους τῶν βιβλίων[3])· καθ' ἕκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημείωσις πρόκειται διὰ κινναβάρεως, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα κανόνων κείμενος ὁ ἀριθμὸς τυγχάνει. οἷον εἰ μὲν α', δῆλον ὡς ἐν τῷ πρώτῳ· εἰ δὲ β', ἐν τῷ δευτέρῳ· καὶ οὕτως[4]) μέχρι τῶν δέκα. εἰ οὖν ἀναπτύξας ἕν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὁποιονδήποτε βουληθείης ἐπιστῆσαι[5]) τινι ᾧ βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γνῶναι τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν, καὶ τοὺς οἰκείους ἐν ἑκάστῳ[6]) τόπους εὑρεῖν, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν, ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμόν, ἐπιζητήσας τε αὐτὸν εὗρον ἐν τῷ κανόνι ὃν ἡ διὰ τοῦ κινναβάρεως ὑποσημείωσις ὑπυβέβλικεν, εἶσῃ μὲν εὐθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ κανόνος προγραφῶν ὁπόσοι τε[7]) καὶ τίνες περὶ οὗ ζητεῖς[8]) εἰρήκασιν· ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελίων ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ κανόνι ᾧ ἐπέχεις ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας τε αὐτοὺς ἔνδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας αὐτοὺς[9]) εὑρήσεις[10]).

---

[1]) Alii περὶ τίνων ἕκαστος αὐτῶν

[2]) Cod. Tisch. ἐστιν omittit.

[3]) Alii τοῦ βιβλίου

[4]) Alii οὕτω καθεξῆς

[5]) Alii ἐπιστῆναι

[6]) Cod. Tisch. οἰκείους ἑκάστου

[7]) Alii τε omittunt.

[8]) Alii τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν

[9]) Alii omittunt αὐτούς.

[10]) Codd. addunt ἔρρωσο ἐν κυρίῳ.

CANON I, IN QUO QUATTUOR

Mt	Mc	Lc	Ioh
8	2	7	10
11	4	10	6
11	4	10	12
11	4	10	14
11	4	10	28
14	5	13	15
23	27	17	46
23	27	34	46
23	27	45	46
70	20	37	38
87	139	250	141
87	139	250	146
98	96	116	40
98	96	116	111
98	96	116	120
98	96	116	129
98	96	116	131
98	96	116	144
133	37	77	109
141	50	19	59
142	51	21	35
147	64	93	49
166	82	94	17
166	82	94	74
209	119	234	100
211	121	238	21
220	122	239	77
220	129	242	85
220	129	261	88
244	139	250	141
244	139	250	146
274	156	260	20
274	156	260	48
274	156	260	96
276	158	74	98
280	162	269	122
284	165	266	55
284	165	266	63
284	165	266	65
284	165	266	67
289	170	275	126
291	172	279	156
294	175	281	161
295	176	282	42
295	176	282	57
300	181	285	79
300	181	285	158
302	183	287	160
304	184	289	170
306	187	290	162
306	187	290	174
310	191	297	69
313	194	294	172
314	195	291	166
314	195	291	168
315	196	292	175
318	199	300	176
320	200	302	178
320	200	302	180
325	204	310	184
326	205	311	188
326	205	313	194
328	206	314	196
331	209	315	197
332	210	318	197
334	212	321	201
335	214	324	199
336	215	317	198
336	215	319	198
343	223	329	204

Mt	Mc	Lc	Ioh
348	227	332	206
349	228	333	208

Mt	Mc	Lc	Ioh
352	231	336	209
352	231	336	211

CANON II, IN QUO TRES

Mt	Mc	Lc
15	6	15
21	10	32
31	102	185
32	39	79
32	39	133
50	41	56
62	13	4
62	13	24
63	18	33
67	15	26
69	47	83
71	21	38
72	22	39
72	22	186
73	23	40
74	49	85
76	52	169
79	29	86
80	30	44
82	53	87
82	53	110
83	54	87
83	54	112
85	55	88
85	55	114
88	141	148
88	141	251
92	40	80
94	86	97
94	86	146

Mt	Mc	Lc
103	1	70
114	24	41
116	25	42
116	25	165
116	25	177
121	32	127
122	33	129
123	34	147
130	35	82
131	36	76
135	38	78
137	44	167
143	57	90
144	59	12
149	66	35
149	66	43
153	69	36
164	79	144
168	83	95
168	83	206
170	85	96
172	87	98
174	91	99
176	93	101
178	95	102
178	95	217
179	99	197
190	105	195
192	106	216
193	107	121
193	107	218
194	108	152

Mt	Mc	Lc
194	108	219
195	109	220
198	110	221
199	111	173
201	112	222
203	114	270
205	116	224
206	117	232
208	118	233
217	127	240
219	128	241
223	130	243
225	134	245
226	133	244
229	135	137
229	135	246
242	137	237
242	137	248
243	138	249
248	143	209
248	143	253
249	144	254
251	146	255
253	148	204
258	150	257
259	151	258
264	155	156
269	154	228
271	42	230
278	160	263
281	163	268
285	166	265

Mt	Mc	Lc
285	166	267
296	177	280
296	177	284
301	182	286
308	189	305
312	193	299
316	197	293
317	198	295
322	202	309
338	218	322
339	219	325
340	220	327
342	222	323
344	224	328
346	225	330
353	232	337
354	233	338

CANON III, IN QUO TRES

Mt	Lc	Ioh
1	14	1
1	14	3
1	14	5

Mt	Mc	Lc
7	6	2
7	6	25
59	63	116
64	65	37
90	58	118
90	58	139
97	211	105
111	119	30
111	119	114
111	119	148
112	119	8
112	119	44
112	119	61
112	119	76
112	119	87
112	119	90
112	119	142
112	119	154
146	92	47

CANON IIII, IN QUO TRES

Mt	Mc	Ioh
18	8	26

Mt	Lc	Ioh
117	26	93
117	26	95
150	67	51
161	77	23
161	77	53
204	115	91
204	115	135
216	125	128
216	125	133
216	125	137
216	125	150
277	159	98
279	161	72
279	161	121
287	168	152
293	174	107
297	178	70
299	180	103
307	188	164
321	201	192
323	203	183
329	207	185
329	207	187
333	211	203

CANON V, IN QUO DUO

Mt	Lc
3	2
10	8
12	11
16	16
25	46
27	48
28	47

Mt	Lc	Mt	Lc	Mt	Lc
30	49	48	191	61	64
34	194	49	150	65	172
36	162	51	59	66	66
38	53	53	125	68	105
40	52	54	54	78	108
41	55	55	170	84	111
43	123	57	61	86	109
46	153	58	60	93	145
47	134	60	171	95	160

Lc	Mc
96	182
96	184
102	69
104	71
105	193
107	73
108	115
110	118
119	126
125	62
127	128
128	132
129	130
132	81
134	120
138	168
156	57
158	226
162	161
175	200
182	187
182	189
183	198
187	199
197	272
213	235
221	181
228	139
231	176
231	215
232	142
234	136
236	135
237	138
238	140
240	141

Mt	Lc
241	175
255	202
256	205
257	213
261	207
262	212
265	157
266	155
266	157
267	158
270	229
272	231

CANON VI, IN QUO DUO

Mt	Mc
9	3
17	7
20	9
22	11
44	126
77	63
100	98
139	45
145	60
148	65
152	68
154	71
157	72
159	73
160	76
163	78
165	80

Mt	Mc
169	84
173	89
180	100
189	103
202	113
214	120
215	124
224	131
246	140
247	142
250	145
252	147
254	149
260	152
263	153
275	157
282	164
286	167
288	169
290	171
292	173
298	179
305	185
309	190
311	192
330	208
337	217
341	221
347	226
350	229

CANON VII, IN QUO DUO

Mt	Ioh
5	83

Lc	Mc
19	19
19	32
19	34
129	82
185	215
207	101

CANON VIII, IN QUO DUO

Lc	Mc
23	12
25	14
27	16
27	28
28	17
84	48
89	56
91	61
100	75
103	97
247	136
277	216
335	230

CANON IX, IN QUO DUO

Lc	Ioh
30	219
30	222
262	113
262	124
274	227
274	229

Lc	Ioh	Lc	Ioh	Lc	Ioh	Lc	Ioh
274	231	307	182	312	186	341	221
303	182	307	186	312	190	341	223
303	186	307	190	340	213	341	225
303	190	312	182	340	217		

CANON X, IN QUO MATTH. PROPRIE.

2	81	167	230
4	89	171	233
6	91	177	236
13	99	181	239
24	101	184	245
26	106	186	268
29	109	188	273
33	113	191	283
35	115	196	303
37	118	200	319
39	124	210	324
42	126	212	327
45	136	218	345
52	140	222	351
56	151	227	355
75	155		

CANON X, IN QUO MARC. PROPRIE.

19	62	90	123
31	70	92	132
43	74	94	186
46	81	101	213
58	88	104	

CANON X, IN QUO LUC. PROPRIE.

1	113	188	273
3	117	190	276
5	122	192	278
9	124	196	283
18	131	201	288
20	143	203	296
22	149	208	298
29	151	210	301
31	154	214	304
50	159	223	306
51	163	225	308
67	164	227	316
68	166	236	320
72	174	252	326
75	176	256	331
104	178	259	334
106	180	264	339
107	183	271	342

CANON X, IN QUO IOH. PROPRIE.

4	11	18	27	33
7	13	22	29	36
9	16	24	31	39
41	54	64	75	86
43	56	66	78	89
45	58	68	80	92
50	60	71	81	94
52	62	73	84	97

99	112	127	140	153	167	181	200	212	224
102	115	130	143	155	169	189	202	214	228
104	117	132	145	157	171	191	205	216	226
106	119	134	147	159	173	193	207	218	230
108	123	136	149	163	177	195	210	220	232
110	125	138	151	165	179				

DE EDITIONIBUS NOVI TESTAMENTI.

Ars typographica iam per longam annorum seriem ad litteras sacras Hebraice, Latine, Germanice vulgandas adhibita erat [1]), antequam Novum Testamentum eo sermone quo ipsi olim apostoli scripserunt edi coeptum est. Parata autem est prima textus Graeci Novi Testamenti editio auctore Francisco Ximenes de Cisneros archiepiscopo Toletano. Inserendum enim curavit illum textum una cum interpretatione Latina vulgata editioni bibliorum polyglottae Complutensi (fol.). Ipsum Novum Testamentum, quinta eius editionis pars, prelo exiit ineunte anno 1514; intra triennium secutae sunt quinque partes reliquae (quattuor Veteris Testamenti libros, vol. vero sextum continet vocabularium); sed anno demum 1520. Leonis X. litteris permissum est ut totum opus in lucem ederetur, neque id fere ante annum 1522. revera factum est. Hinc editio Novi Testamenti Graeca et Latina, quae Erasmo auctore ex officina Frobenii anno 1516. Basileae prodiit, dedicata Leoni pontifici, principis editionis laudem iure sibi vindicat. Quam editionem repetiit Erasmus annis 1519. 1522. 1527. 1535. (omnes in

[1]) Primum biblia edita sunt Latine; sed quae editionum Latinarum revera prima fuerit, difficile dictu est; earum quae annum notatum habent princeps est editio Moguntina anni 1462. Quo eodem anno in eadem Moguntii urbe Germanica biblia primum edita sunt. Hebraica vero primum integra prodierunt Bononiae a. 1488. psalterio Hebraico iam anno 1477. edito.

fol.) Complutensis editio unde fluxerit, non satis constat; haud dubie tamen, ut ipso textu probatur, ad codices aliquot recentiores instituta est indolis eiusdem qua sunt superstitum plurimi; neque est quod horum numero eximatur codex ille a Leone X. ad edendum oblatus, nomine eximiae vetustatis spectataeque fidei laudatus, nisi forte usus eius potius ad Vetus Testamentum Graecum quam ad Novum pertinuisse putandus est[1]). Accessit autem ad fundamenti iniquitatem

---

[1]) Cf Wetstenii commentatio de editione Complutensi in prolegg. Novi Testamenti pag. 117: „ut quod res est dicam, rationes sunt chronologicae, quae nos cogunt omnino dubitare utrum Complutensibus cum N. T. ederent, exemplar Vaticanum ullum ad manus fuerit. Novi Testamenti impressio absoluta fuit 10. Ianuarii 1514. Ultimo Februario praecedentis anni electus est Leo X. tunc temporis aegrotus 11. Aprilis coronatus est, ac postea demum cogitavit de instaurandis literis" etc. Nuperrime huic rei lucem attulit vir S. Rev. Car. Vercellone in notis suis ad praefationem editionis bibliorum Vaticanorum Maianae. Docetur ibi ex certissimis documentis duo voll. Graecorum bibliorum iubente Leone X. in ipso primo pontificatus eius anno commodata esse Ximenio. Sunt codices Vaticani signati nunc numeris 330 et 346. (apud Holmesium 108 et 248.) Sed horum codicum neuter Novi Testamenti quicquam continet. Verum est quidem in prologo ipsius Novi Testamenti de exemplaribus „ex apostolica bibliotheca eductis" loqui Ximenium. Tamen mirum est, quum de duobus illis Veteris Testamenti libris Roma Complutum missis plenissima testimonia habeantur, nec in actis nec in libris inventum esse vestigium exemplaris Novi Testamenti in Hispaniam translati. Atque ex iis quae cod. Vat. 3966. fol. 29. hac de re continet maximo improbabile fit talem librum praeter indicatos missum esse, praesertim quum, ut iam Wetstenius urgebat, ipso primo pontificatus Leonis anno Novum Testamentum Complutense ad finem sit perductum. Habet enim testimonium illud sic: „Anno primo Leonis PP. X. Reverendiss. Dom. Franciscus Card. Toletanus de mandato SS. D. N. Papae habuit ex bibliotheca a Dom. Phaedro Bibliothecario duo volumina graeca: unum in quo continentur libri infrascripti; videlicet Proverbia Salomonis, Ecclesiastes, Cant. Cant., Iob, Sapientia, Ecclesiasticus, Esdras, Tobias, Iudith (*Esther* add. ut vdtr C. V.). Sunt in eo folia quingenta et duodecim ex papyro in nigro. Fuit extractum ex blancho primo bibliothecae graecae communis. Mandatum Pontificis super concessione dictorum librorum registratum fuit in Camera Apostolica per D. Franciscum De Attavantes Notarium, ubi etiam annotata est obligatio. Promisit restituere intra annum sub poena ducentorum ducatorum." — „Restituit die 9. Iulii M. D. XVIIII. Ita est Fr. Zenobius Bibliothecarius."

non tam quod editores Graeca aliquoties [1]) ad Latinum textum vulgatum, quem maximi fecerunt [2]), corrigenda duxerunt, quam quod omnino eam quae in tanto opere decebat diligentiam non adhibuerunt [3]). Hac vero diligentia nec magnus ille Erasmus Complutenses editores nimium antecessit. Adhibuit is codices paucos maximeque Basileenses recentiore textu Byzantino nequaquam superiores [4]). Vestigia summae festinationis in prima editione adhibitae [5]) nec plane exstincta sunt in reliquis, quarum quartam passim, in apocalypsi maxime, ad Complutensem mutavit, quum iam in tertiam anni 1522. verba vexatissima 1 Ioh. 5, 7 sq. ex codice Montfortiano post Dublinensi saeculi XV. propter adversariorum clamores recepisset [6]), ultimam vero sive quintam fere totam ex quarta sumpsit.

---

[1]) Imprimis huc pertinet 1 Ioh 5, 7. Wetstenius enim cum aliis hoc nomine plura immerito taxavit; recte vero Latinas duorum nominum formas invita auctoritate Graeca editas: *Βεελζεβούβ* Matth 10, 25. et *Βελίαλ* 2 Cor 6, 15: quod posterius ex incredibili errore denuo a Lachmanno receptum est, notavit.

[2]) Cf verba editorum in prologo ad lectorem (de Vetere Testamento) scripta: „Mediam Latinam B. Hieronymi translationem velut inter Synagogam et Orientalem ecclesiam posuimus, tamquam duos hinc inde latrones, medium autem Iesum i. e. Romanam sive Latinam ecclesiam collocantes."

[3]) Cf Wetsten. prolegg. N. T. p. 117 sq. Luculentissimum indiligentiae exemplum habetur Hebr. 7, 3. ubi post verba *μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές* hanc Euthaliani capituli partem: *ἐν ᾧ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραὰμ προετιμήθη*, (ex margine) in textum inrepere passi sunt.

[4]) Ipse quidem in litteris dedicandi libri caussa ad Leonem X. missis hac de re sic: „novum ut vocant testamentum universum ad Graecae originis fidem recognovimus, idque non temere neque levi opera, sed adhibitis in consilium compluribus utriusque linguae codicibus, nec iis sane quibuslibet, sed vetustissimis simul et emendatissimis." At si verum quaeris, in evv. inprimis expressit codicem 2. (i. e. Basil. B. VI. 25.) item in actis et epp. cod. 2. (i. e. Basil. B. IX. ult.), in apocalypsi vero codicem 1. (i. e. Reuchlini, extremis vv. sex mutilum, qui quo devenerit dudum latet). Praeterea vero passim contulit cod. Basil. B. VI. 27. (i. e. 1. evangeliorum item 1. actor. et epistularum) et Basil. B. X. 20. (i. e. 4. actor. et epp.)

[5]) Hanc rem diserte probavit prae aliis Wetstenius in prolegg. N. T. p. 120 sqq.

[6]) Totius laboris sui Erasmus plurimos invenit reprehensores et ca-

Nihilominus quum Complutensem tum Erasmicam textus Novi Testamenti Graeci conformationem per longum tempus ubique terrarum repetere placuit, mutatis ad codicum fidem plerumque paucissimis, saepe vero alterius lectionibus alteri immixtis. Hunc in modum comparatae sunt etiam Roberti Stephani docti typographi Regii Parisiensis editiones, quarum ille tertiam, quae anno 1550. prodibat, non ut primam (1546.) et alteram (1549.) ad Complutensem, sed totam fere ad Erasmi quintam conformavit, excepta apocalypsi, in qua rursus Complutensem sequi malebat. Hanc Roberti Stephani editionem, nomine Regiae claram, perpaucis ad codices ab Henrico Stephano collatos mutatis secutus est Theodorus Beza inde ab anno 1565., rursusque Bezae editiones secuti sunt Elzeviri typographi Leydenses, qui inde ab anno 1624. Graeco Novi Testamenti textui edendo operam navarunt. Qui quidem quum secundam editionem, quae anno 1633. prodibat, praepositis verbis his: Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum, commendassent, factum est ut textus recepti nomen mox in omnium consuetudinem abiret. Idem est quo ad hunc usque diem viri docti utuntur ad significandum textum eum quem per haec ultima duo saecula editores docti non minus quam indocti cum Elzeviris saepissime repetierunt, quamquam in re critica vel in pristino ipsorum apostolorum textu indagando non plus auctoritatis habebat quam qui in plerisque codicibus recentiori aetate scriptis invenitur, quippe a quibus Erasmus, primus et principalis rationis Elzevirianae auctor, fere totus pependerit [1]).

---

lumniatores: quorum caussa in editione tertia „pio lectori" scribens sic exorditur: „Omnibus omnium cavillationibus respondere, lector optime, praeterquam quod infiniti sit negotii nec admodum ex huius operis dignitate fore video, nec operae pretium ullum intelligo: propterea quod qui studium hoc nostrum suggillant ac traducunt, fere non legunt, aut certe non intelligunt nostras apologias. Et iam satis illis responsum est duabus apologiis, quas primae quoque aeditioni ceu clypeos adversus istorum tela praefiximus."

[1]) Huc quae pertinent omnia singula curiosius perscripserunt prae aliis

Dum vero haec textus sacri ratio, sive Erasmi sive Stephani sive Elzevirorum mavis dicere [1]), in communi hominum doctorum usu erat, non deerat industria adeundi fontes textus antiquioris in variis terris et nationibus propagati. Hinc sensim ortus est apparatus Novi Testamenti criticus, in quo ad singulas textus partes ac verba testimonia codicum Graecorum et vetustiorum et recentiorum, item antiquarum versionum tum orientis tum occidentis, item scriptorum veterum, qui vel ipsum textum exscripserunt vel docte explicuerunt, tanquam in thesauro reponebantur: unde non modo textus sacri historia sed etiam emendandi textus plerumque

---

Wetstenius in Prolegg. pag. 116 sqq. et Griesbachius in Prolegg. sect. I.

[1]) Quum saepe creditum esset Stephanianam tertiam 1550, quae et ipsa non raro repetita est, fere nihil differre ab Elzeviriana editione 1624, quemadmodum Millius in Prolegg. 1307. testatus est inter utramque non differre nisi lectiones duodecim, opera data est ut accurate notaretur quaevis differentia. Loci autem in censum veniunt fere 150. Conferendi enim sunt in commentario nostro loci hi:

Matth. 10, 4. 13, 15. 21, 7. 21, 41. 23, 13 cum 14. 24, 9. 24, 15. 25, 2. (8)

Marc. 1, 9. 6, 9. 6, 29. 8, 3. 8, 24. 9, 38. 9, 40. 12, 20. 13, 14. 16, 20. (10)

Lucae 7, 12. 10, 6. 10, 19. 11, 33. 12, 20. 13, 8. 15, 26. 17, 1. 17, 35. 17, 36. 18, 3. 19, 4. 20, 31. 22, 45. 24, 27. (15)

Iohannis 4, 5. 6, 28. 8, 25. 9, 10. 13, 30 et 31. 14, 11. 18, 20. 18, 24. 19, 7. 19, 31. (10)

Actor. 2, 36. 5, 12. 6, 3. 7, 17. 7, 26. 7, 44. 8, 19. 9, 35. 14, 8. 15, 32. 16, 17. 17, 25. 19, 27. 19, 33. 21, 3. 21, 8. 23, 16. 24, 13. 24, 14. 24, 18. 24, 19. 26, 20. 27, 3. (23)

Iac. 4, 13. 5, 12. 1 Pet 1, 8. (ς^{e} ἀναγεννήσας ὑμᾶς, ς ἀναγεννη. ἡμᾶς. Contra 1, 4. et ς^{e} et ς εἰς ἡμᾶς. Ad haec corrige comm.) 2, 21. 3, 7. 3, 11. 3, 21. 4, 8. 4, 13. 2 Pet 2, 12. 2, 18. 3, 7. 1 Ioh 1, 4. 2 Ioh 3, 5. 3 Ioh 7. Iudae 19, 24. (18)

Rom 7, 6. 8, 11. 9, 19. 12, 11. 14, 22. 16, 20. (6)

1 Cor 5, 7. 6, 14. 7, 5. 7, 29 bis. 13, 3. 15, 23. 15, 31. 2 Cor 5, 4. 6, 15. 7, 12. 7, 16. 11, 1. 11, 10. 13, 4. (15)

Gal 3, 8. 4, 17. Eph 1, 3. 4, 25. Phil 1, 23. 4, 1. Col 1, 2. 2, 14. 1 Tim. 1, 4. 2 Tim 1, 5. 4, 13. (11)

Heb 4, 15. 7, 1. 9, 2. 10, 2. 10, 10. (5)

Apoc 2, 5. 2, 14. 3, 1. 3, 12. 4, 3. 4, 10 bis. 5, 11. 7, 3. 7, 7. 7, 10. 8, 5. 8, 11. 11, 1. 11, 2. 13, 3. 13, 5. 14, 18. 16, 14. 19, 1. 19, 6. 19, 14. 20, 4. 21, 16. 22, 8. (25)

editi et caussa et ratio disci poterat, praesertim quum simul ars critica excoli coepta esset. Horum studiorum nomine inclaruerunt opera trium Anglorum: Briani Walton (anno 1657. fol.), Iohannis Fell (anno 1675. fol.), Iohannis Mill (anno 1707. fol.), non indignorum quorum studia a scriptore historiae textus sacri accuratius expendantur. Illa vero omnia superavit editio I. I. Wetstenii Basileensis, quae Amstelodami anno 1751. et seq. voluminibus duobus (fol.) prodiit. Apparatum continet criticum ex antiquis codicibus, versionibus, patribus, editionibus magno cum studio confectum notisque varii generis uberrimis auctum; item in prolegomenis instrumentorum criticorum doctam descriptionem et editionum graviorum censuram, denique in epilegomenis leges criticas. Textum vero Wetstenius ab adversariis patria expulsus varieque vexatus multo minus emendavit quam pro legibus suis debebat. Cuius rei compensandae caussa novem annis post eius mortem (1754.) W. Bowyer doctus apud Anglos bibliopola edidit „Novum Testamentum Graece, ad fidem Graecorum solum codicum mss. nunc primum expressum, adstipulante Io. Iac. Wetstenio, iuxta sectiones Ioh. Alb. Bengelii [1]) divisum et nova interpunctione saepius illustratum. Accessere in altero volumine emendationes coniecturales virorum doctorum undique collectae.“ Londini 1763.

---

[1]) Huius ipsius editio, plus uno nomine insignis, anno 1734. Tubingae hoc prodiit titulo: Novum Testamentum Graece; ita adornatum u textus probatarum editionum medullam, margo variantium lectionum in suas classes distributarum locorumque parallelorum delectum apparatus subiunctus criseos sacrae, Millianae praesertim, compendium, limam, supplementum ac fructum exhibeat, inserviente Ioa Alb. Bengelio. (Saepius repetita est.) Eminebat in hac editione prae ceteris partibus omnibus apocalypsis, quippe quam plane sua ex mente, adhibitis scite ac prudenter antiquis testibus, edidisset Scribendam etiam iudicavit „crisis apocalypticae propriam quandam introductionem,“ in qua cum documenta illustrantur tum praecepta recensendi dantur, cf editionis p. 776 usque 789.

MEMORIA RICHARDI BENTLEII.

Incidit in haec tempora memoria Richardi Bentleii, viri acumine ingenii studiique perseverantia inclyti. Is inter alios labores magnos circa Horatium, Terentium, Phaedrum, circa Aristophanem, Menandrum aliosque scriptores classicos, etiam „ad Novum Foedus“ (verbis utor auctoris famosae „epistolae criticae“ Hare, quemadmodum refert Fr. Aug. Wolf in Literar. Analekten. 1816. p. 48.) „ex antiquissimis cdd. pristino nitori restituendum animum adiecit, ut Graecum textum ab insana variarum lectionum mole quam recentiores cdd. invexerunt liberaret et Hieronymi versionem ab erroribus purgatam talem daret, qualis e doctissimi Patris manu exiit: opus profecto grande et tanti viri diligentia, acumine, iudicio inprimis dignum.“ Quam in rem quanto ille studio ac fervore incubuerit, iam inde satis notum est quod nec operae nec numis pepercit ut codicum antiquissimorum Graecorum et Latinorum accuratas collationes nancisceretur. Sed, ut praeteream alia omnia, theologis gratissimum facturum me puto, si celebre illud editionis Novi Testamenti Bentleianae specimen, quod quidem solum lucem vidit, hoc loco adponam, ita prorsus ut ex manibus ipsius Bentleii prodiit. Utor hanc ad rem libro Rev. *Alexandri Dyce:* Sermons preached at Boyle's Lecture; Remarks upon a discourse of free-thinking; *proposals for an edition of the Greek Testament;* etc. etc. by Richard Bentley D. D., edited, with notes, by the Rev. Alexander Dyce. London 1838. Quo ex libro nostra, quae pag. 487 sqq. leguntur, ad verbum desumpta sunt. *)

*) Sequitur Dyce in ipso textus Graeci et Latini specimine editionem Speciminis tertiam, adnotans locos aliquot ubi differt ed. prima. Quas notas non addidimus.

H ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

GRÆCE.

NOVUM TESTAMENTUM

VERSIONIS VULGATÆ,

PER S^tum^ HIERONYMUM AD VETUSTA EXEMPLARIA GRÆCA CASTIGATÆ ET EXACTÆ.

UTRUMQUE EX ANTIQUISSIMIS CODD. MSS., CUM GRÆCIS TUM LATINIS, EDIDIT

RICHARDUS BENTLEIUS.

PROPOSALS FOR PRINTING.

I. The author of this edition, observing that the printed copies of the New Testament, both of the original Greek and ancient vulgar Latin, were taken from manuscripts of no great antiquity, such as the first editors could then procure; and that now by God's providence there are MSS. in Europe (accessible, though with great charge) above a thousand years old in both languages; believes he may do good service to common Christianity if he publishes a new edition of the Greek and Latin, not according to the recent and interpolated copies, but as represented in the most ancient and venerable MSS. in Greek and Roman capital letters.

II. The author, revolving in his mind some passages of St. Hierom; where he declares, that (without making a new version) he adjusted and reformed the whole *Latin Vulgate to the best Greek exemplars*, that is, to those of the famous Origen; and another passage, where he says, that a verbal or literal interpretation out of Greek into Latin is not necessary, *except in the Holy Scriptures*, ubi ipse verborum ordo mysterium est, *where the very order of the words is mystery;* took thence the hint, that if the oldest copies of the original Greek and Hierom's Latin were examined and compared together, perhaps they would be still found

to agree both in words and order of words. And upon making the essay, he has succeeded in his conjecture beyond his expectation or even his hopes.

III. The author believes that he has retrieved (except in very few places) the true exemplar of Origen, which was the standard to the most learned of the *Fathers*, at the time of the Council of Nice and two centuries after. And he is sure that the Greek and Latin MSS., by their mutual assistance, do so settle the original text to the smallest nicety, as cannot be performed now in any *classic* author whatever: and that out of a labyrinth of thirty thousand various readings, that crowd the pages of our present best editions, all put upon equal credit, to the offence of many good persons, this clue so leads and extricates us, that there will scarce be two hundred out of so many thousands that can deserve the least consideration.

IV. To confirm the lections which the author places in the text, he makes use of the old versions, Syriac, Coptic, Gothic, and Æthiopic, and of all the Fathers, Greeks and Latins, within the first five centuries; and he gives in his notes all the various readings (now known) within the said five centuries. So that the reader has under one view what the first ages of the church knew of the text; and what has crept into any copies since is of no value or authority.

V. The author is very sensible, that in the sacred writings there's no place for conjectures or emendations. Diligence and fidelity, with some judgment and experience, are the characters here requisite. He declares, therefore, that he does not alter one letter in the text without the authorities subjoined in the notes. And to leave the free choice to every reader, he places under each column the smallest variations of this edition, either in words or order, from the received Greek of Stephanus, and the Latin of the two popes Sixtus V. and Clemens VIII. So that this edition exhibits both itself and the common ones.

VI. If the author has any thing to suggest towards a change of the text, not supported by any copies now extant, he will offer it separate in his *Prolegomena;* in which will

be a large account of the several MSS. here used, and of the other matters which contribute to make this edition useful. In this work he is of no sect or party; his design is to serve the whole Christian name. He draws no consequences in his notes; makes no oblique glances upon any disputed points, old or new. He consecrates this work, as a *κειμήλιον*, a *κτῆμα ἐσαεὶ*, a *charter*, a *magna charta*, to the whole Christian church; to last when all the ancient MSS. here quoted may be lost and extinguished.

VII. To publish this work, according to its use and importance, a great expense is requisite: it's designed to be printed, not on the paper or with the letter of this *Specimen*, but with the best letter, paper, ant ink that Europe affords. It must therefore be done by subscription or contribution. As it will make two tomes in folio, the lowest subscription for smaller paper must be three guineas, one advanced in present; and for the great paper five guineas, two advanced.

VIII. The work will be put to the press as soon as money is contributed to support the charge of the impression; and no more copies will be printed than are subscribed for. The overseer and corrector of the press will be the learned Mr. JOHN WALKER, of Trinity College in Cambridge; who, with great accurateness, has collated many MSS. at Paris for the present edition. And the issue of it, whether gain or loss, is equally to fall on him and the author.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ Κεφ. κβ'.

1 *ΚΑΙ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.*

2 *Ἐμμέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν, ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕνα ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.*

3 *Καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ.*

4 *Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.*

1 *μοι καθαρὸν ποταμὸν.* 2 *ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν.* 3 *πᾶν κατανάθεμα.* 5 *οὐκ ἔσται ἐκεῖ. καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσι λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου. φωτίζει αὐτούς.*

APOCALYPSEOS Cap. XXII.

1 Et ostendit mihi fluvium aquæ vitæ, splendidum tamquam crystallum, procedentem de sede Dei et agni.

2 In medio plateæ ejus, et ex utraque parte fluminis, lignum vitæ adferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum, et folia ligni ad sanitatem gentium.

3 Et omne maledictum non erit amplius, et sedes Dei et agni in illa erit, et servi ejus servient illi.

4 Et videbunt faciem ejus, et nomen ejus in frontibus eorum.

3 *scd* sedes Dei. in illa *erunt.*

1 *Καθαρὸν ποταμὸν*] Omittunt *καθαρὸν* Alex. Codd. Anglici duo, Gallici tres; Vers. Copt. Syr. Æthiop. Hilarius; Codd. Latini omnes. sed Andreas et Arethas *ποταμὸν καθαρὸν*. Gall. unus, *ποταμὸν ὕδατος ζωῆς καθαρὸν*. II. *Καὶ ἐντεῦθεν*] Alex. Codd. Angl. duo, Gall. quatuor, Germ. unus, Arethas, Syriac. *καὶ ἐκεῖθεν*. III. *Κατανάθεμα*] Alex. Arethas, Andreas, Codd. plerique omnes, Editio Complut. *κατάθεμα. Sed* sedes Dei[Codd. Lat. plerique omnes, *et* sedes, ut Græci omnes *καὶ. Erunt*] Ita Codd. quos adhuc vidi: legen-

5 Καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐχ ἕξουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ Θεὸς φωτίσει ἐπ' αὐτοὺς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

5 Et nox ultra non erit, et non egebunt lumine lucernæ neque lumine solis, quoniam dominus Deus inluminabit illos, et regnabunt in sæcula sæculorum.

6 Καὶ εἶπέν μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.

6 Et dixit mihi, Hæc verba fidelissima et vera sunt: et dominus Deus spirituum prophetarum misit angelum suum, ostendere servis suis quæ oportet fieri cito.

7 Καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

7 Et ecce venio velociter. beatus qui custodit verba prophetiæ libri hujus.

8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. Καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεπον, ἔπεσα προσκυνῆσαι πρὸ ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα.

8 Et ego Johannes, qui audivi et vidi hæc. Et postquam audissem et vidissem, cecidi ut adorarem ante pedes angeli qui mihi hæc ostendebat.

6 καὶ κύριος. deest ὁ. ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν. 7 Ἰδοὺ, deest καὶ. 8 Καὶ ἐγὼ. ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων. καὶ ἔβλεψα. ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν.

6 fidelissima sunt et vera.

dum *erit*; nam Græci universi ὁ θρόνος. V. Νὺξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ] Alex. ἔσται ἔτι. Syr. Latini omnes. In Græcis plerisque deest ἐκεῖ. Χρείαν ἔχουσι λύχνου] Alex. ἕξουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου. et sic Andreas et Gregorius Palamas, et Codd. Latini omnes, Syr. Copt. Æthiop. φωτὸς ἡλίου] Alex. φῶς ἡλίου. φωτίζει αὐτούς] Latini plerique *illuminat*. Sed Alex. Greg. Palamas, φωτίσει ἐπ' αὐτούς. VI. Καὶ κύριος] Alex. καὶ ὁ κύριος. Ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν] Sic edidit Erasmus. Sed Complut. Alex. Arethas, Græci Codd. fere omnes, Latini omnes, Syr. Copt. Æthiop. τῶν πνευμάτων τῶν προφ. Fidelissima sunt et vera] Codd. veteres, fid. et vera sunt. VII. Ἰδοὺ] Καὶ ἰδοὺ. Alex. Andreas, Arethas, Syrus, Codd. Græci plerique omnes, Latini ad unum omnes. VIII. Καὶ ἐγὼ Ἰω. ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀκού-

9 Καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή. σύνδουλός σου εἰμὶ, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου. τῷ Θεῷ προσκύνησον.

10 Καὶ λέγει μοι, Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν.

11 Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

9 Et dicit mihi, Vide ne feceris: conservus tuus sum, et fratrum tuorum prophetarum, et eorum qui servant verba libri hujus: Deum adora.

10 Et dicit mihi, Ne signaveris verba prophetiæ libri hujus: tempus enim prope est.

11 Qui nocet noceat adhuc, et qui in sordibus est sordescat adhuc, et justus justitiam faciat adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc.

9 σου γάρ εἰμι. 10 τούτου· ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν. 11 καὶ ὁ ῥυπῶν ῥυπωσάτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω ἔτι.

9 Et *dixit* mihi. conservus *enim* tuus. verba *prophetiæ* libri. 11 et *qui* justus *est justificetur* adhuc.

ων] Alex. Andreas, Complut. Syrus, Latinus, Codd. Græci plures, *Κἀγὼ Ἰω. ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα.* Dionysius Alexandrinus bis, *Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα. Ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν*] Alex. *πρὸ ποδῶν.* IX. Et *dixit* mihi] Codd. veteres constanter, *dicit*; ut Gr. *λέγει. Σύνδουλός σου γάρ εἰμι.* et Vulg. Conservus *enim* tuus sum] Atqui Alex. Arethas, Andreas, Athanasius, Copt. Syr. Græci Codd. omnes tollunt *γάρ*; et Latini itidem omnes et Cyprianus tollunt *enim.* Verba *prophetiæ* libri] Latini veteres omnes tollunt *prophetiæ.* X. *Ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν*] Sic Andreas, et Cyprianus bis, *Quia jam tempus in proximo est.* Sed Alex. Codices Gr. plures, Syr. Copt. Latini omnes, *Ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν.* Græci ceteri, *ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν.* desunt *ὅτι* et *γάρ.* XI. *Καὶ ὁ ῥυπῶν ῥυπωσάτω ἔτι*] Deest hoc comma in Alex. et duobus Gallicis errore librariorum ob repetitionem *τοῦ ἔτι.* At ceteri fere omnes, Andreas, Arethas, Complut. *ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι.* Origenes ad Johannem bis, *ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρθήτω ἔτι.* Idem ibid. aliud membrum addit, *Ὡς ὁ Ἰωάννης φησὶ, καὶ ὁ καθαρὸς καθαρισθήτω ἔτι* (MS. Oxon. *καθαρθήτω*) *καὶ ὁ ἁγ ἁγιασθήτω. Καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω*] Alex. et Codd. ceteri omnes, Andreas, Arethas, Complut. Latin. Syr. Copt. *δικαιοσύνην ποιησάτω.* Cyprianus bis; Justus *justiora faciat* adhuc. Et qui justus est justificetur adhuc] Veteres Codd. fere omnes, Et justus justi-

12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ.

13 Ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ω, πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.

14 Μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.

15 Ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φο-

12 And, behold, I come quickly; and my reward is with me, to give every man according as his work shall be.

13 I am Alpha and Omega, the beginning and the end, the first and the last.

14 Blessed are they that do his commandments, that they may have right to the tree of life, and may enter in through the gates into the city.

15 For without are dogs, and sorcerers, and whoremongers, and murderers, and idolaters, and whosoever loveth and maketh a lie.

12 Καὶ ἰδοὺ. Ἔργον αὐτοῦ ἔσται. 13 Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. 14 Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα. 15 Ἔξω δὲ οἱ κύνες. πᾶς ὁ φιλῶν.

12 Ecce venio cito: et merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua.

13 Ego Alpha et Ω, primus et novissimus, principium et finis.

14 Beati qui lavant stolas suas, ut sit potestas eorum in ligno vitæ, et portis intrent in civitatem.

15 Foris canes et venefici et inpudici et homicidæ et

13 Ego *sum* A et Ω. 14 stolas suas *in sanguine agni* — et *per portas* intrent.

tiam faciat adhuc. XII. Καὶ ἰδοὺ] Delent καὶ Alex. Codd. plerique omnes, Arethas, Complut. Syr. Copt. Latini Codd. omnes. Cyprianus bis. Ἔργον αὐτοῦ ἔσται] Alex. Gallicus unus, Syr. ἐστὶν αὐτοῦ. XIII. Ἐγώ εἰμι] Omittunt εἰμὶ Alex. Athanasius, Codd. fere omnes, Andreas, Arethas. Sed Origenes habet εἰμὶ bis. Ego *sum*] Deest *sum*. ita codex Sancti Germani veterrimus. Ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος] Sic Andreas, Arethas, et Codd. quidam. Sed Alex. Athanas. Codd. Anglici tres, Gall. duo, Syr. Latini omnes, Cyprianus, alio ordine, πρῶτος καὶ ἔσχατος ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Origenes bis habet ἡ ἀρ. καὶ τὸ τέλος: sed ordine, quo Andreas. XIV. Οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ] Ita Codd. Græci plerique omnes, Copt. Syr. Tertull. Cypr. Sed Alex. Anglicus unus, Æthiop. Latini Codd. omnes, οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν. Athanas. οἱ πλατύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, errore librarii pro πλύνοντες. Arethas, ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς ἐμοῦ: ut sententia illa postulare videtur, In sanguine agni] Desunt in veteribus Codd. omnibus. Per portas] Tres Cod. veterrimi *portis*, ut Græci omnes τοῖς πυλῶσιν. XV. Ἔξω δὲ οἱ κύνες] Omittunt δὲ Alex. ceteri fere omnes, Athanasius, Hippolytus, Andreas, Arethas, Complut. Latini omnes, Cyprianus. Πᾶς ὁ φιλῶν] Omittunt articulum ὁ Alex alii multi. Sed Athanasius, Hippolytus cum Codd. quibusdam, πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν.

νεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου, μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ πρωϊνός.

17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, Ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, Ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω· ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, Ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτὰ, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

idolis servientes, et omnis qui amat et facit mendacium.

16 Ego Jesus misi angelum meum, testificari vobis hæc in ecclesiis. ego sum radix et genus David, stella splendida et matutina.

17 Et spiritus et sponsa dicunt, Veni: et qui audit dicat, Veni: et qui sitit veniat: qui vult accipiat aquam vitæ gratis.

18 Contestor ego omni audienti verba prophetiæ libri hujus, Siquis adposuerit ad hæc, adponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto:

16 ταῦτα ἐπὶ ταῖς. γένος τοῦ Δαβὶδ. λαμπρὸς καὶ ὁ ὀρθρινός. 17 λέγουσιν, Ἐλθέ. εἰπάτω, Ἐλθέ: διψῶν ἐλθέτω, καὶ — λαμβανέτω τὸ ὕδωρ. 18 Συμμαρτυροῦμαι γὰρ

17 *et* qui vult 18 Contestor *enim* omni.

XVI. Ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις] Ἐν ταῖς Alex. Codd. 2 Gallici. Athanasius. Deest præpositio in Codd. multis. Τοῦ Δαβὶδ] Omittunt τοῦ Alex. Codd. multi, Athanasius, Andreas, Arethas. Porro omnes Græci Δαυὶδ, vel compendiose δαδ. Nusquam invenitur Δαβὶδ. Λαμπρὸς καὶ ὁ ὀρθρινός] Alex. καὶ ὁ πρώϊνος. sed ceteri Codd. cum Athanasio, Andrea, Aretha, Complut. πρωϊνός. XVII. Ἐλθὲ — ἐλθὲ — ἐλθέτω] Alex. et ceteri omnes, Athanas. Andreas, Arethas, Complut. ἔρχου — ἔρχου — ἐρχέσθω. Καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ] Omittunt καὶ, et postea habent ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ, Alex. Codd. fere omnes, Athanasius, Andreas, Complut. *Et* qui vult] Codd. Latini veteres tollunt *et*. XVIII. Συμμαρτυροῦμαι γὰρ] Alex. et alii Codd. plerique et Complut. et Andreas μαρτυρῶ ἐγὼ: pauci cum Aretha μαρτύρομαι ἐγὼ: nullus, quod sciam, συμμαρτυροῦμαι, neque γὰρ. Contestor *enim* omni] Codd. veterrimi quique, Contestor *ego* omni. Παντὶ ἀκούοντι] Alex. Andreas, Arethas, Codices plures, παντὶ τῷ ἀκ. Ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα] Alex. Codd. plerique omnes, Andreas, Arethas Complut. ἐπιθῇ ἐπ' αὐτὰ. Ἐπ αὐτὸν] Omittit Alex. sed ceteri

19 *Καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.*

19 Et siquis diminuerit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de ligno vitæ, et de civitate sancta, [et de his] quæ scripta sunt in libro isto.

20 *Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναὶ ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου κύριε Ἰησοῦ.*

20 Dicit qui testimonium perhibet istorum, Etiam venio cito. Amen, veni domine Jesu.

21 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.*

21 Gratia domini Jesu cum omnibus.

παντὶ ἀκού. ἐάν τις ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα. ἐν βιβλίῳ. deest *τῷ.* 19 *ἐάν τις ἀφαιρῇ — λόγων βίβλου. ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς — ἀπὸ βίβλου τῆς ζωῆς — καὶ τῶν γεγραμ. ἐν βιβλίῳ.* 20 *Ναὶ ἔρχου.* 21 *κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ π. ὑμῶν. Ἀμήν.*

19 de *libro* vitæ. 21 domini *nostri* Jesu *Christi* cum o. *vobis. Amen.*

Græci et Latini omnes cum Andrea et Aretha habent. *Ἐν βιβλίῳ*] Alex. Arethas, Andreas, Codd. plurimi, *ἐν τῷ βιβ.* XIX. *Ἀφαιρῇ——ἀφαιρήσει*] Alex. Codd. plerique, Andreas, Arethas, Complut. *ἀφέλῃ*, et deinde pro *ἀφαιρήσει*, Alex. Arethas cum Codd. pluribus habent *ἀφελεῖ*: alii cum Andrea et Complut. *ἀφέλοι*: et hi antea pro *ἐπιθήσει* habent *ἐπιθῇ*. *Λόγων βίβλου*] *Τοῦ βιβλίου*, Alex. Codd. fere omnes, Andreas, Arethas. *Ἀπὸ βίβλου τῆς ζωῆς*] Alex. Codd. Græci fere omnes; Andreas, Complut. Syr. Æth. *ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς*. De *libro* vitæ] Latini quique vetustissimi, de *ligno* vitæ. *Καὶ τῶν γεγραμμένων*] Omittunt *καὶ* Alex. Codd. fere omnes, Complut. Andreas, Arethas, Copt. Syr. Æth. *Ἐν βιβλίῳ*]. Iidem Codd. cum Andr. et Aretha *ἐν τῷ βιβλίῳ* XX. *Ἀμήν, ναὶ ἔρχου*] Omittunt *ναὶ* Alex. Codd. plurimi, Andreas, Syr. Copt. Æth. XXI. *Κυρίου ἡμῶν*] Omittunt *ἡμῶν* Alex. Codd. plures, Andreas, Arethas. Nostri] Omittit Cod. vetustus Gallicus. *Ἰησοῦ Χριστοῦ*] Deest *Χριστοῦ* in Alex. Christi] Omittit codex Anglicus. *Μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν*] Desunt *ὑμῶν. Ἀμήν* in Alex. Cum omnibus vobis, Amen] Desunt *vobis, Amen*; in 3 Codd. Gallicis.

Postquam vero Wetsteniani operis opes criticas auxissent plurium virorum doctorum studia; inprimis Franc. Car. Alter Vindobonensis, Andr. Birch Havniensis, Christ. Frid. Matthaei Thuringus, sed diu apud Mosquenses professor [1]), exstitit qui non modo apparatum novis incrementis locupletaret, sed etiam ad rem criticam vere promovendam ipsumque textum emendandum docta ratione converteret. Iohannem Iacobum Griesbach Ienensem dico, cuius de laboribus paullo accuratius videre placet.

Criticorum suorum circa textum Ni Ti studiorum initium fecit editione synoptica trium priorum evv. hoc titulo: Libri N. T. historici. Halae 1774. P. I. II. Ultimum edidit totum P. I. 1796. P. II. 1806. [2])

Egregie promeruit conferendis codicibus quum uncialibus aliquot [3]) tum pluribus minusculis; item nonnullis versionibus veteribus denuo examinandis [4]); item patribus inprimis Clemente Alexandrino et Origene diligenter excutiendis. Accedit quod de codicibus multis, inprimis ad evv. CLAD 13. 33. 118. etc, ad epp. Pauli DEH 17. etc, uberius exposuit et in indolem codicum CLAD lectionumque Origenis subtiliter

---

[1]) Ipse edidit N. T. Graece et Latine voluminibus XII, quorum suum quodque titulum habet, ut: „Evang. sec. Matth. Graece et Latine." Ex codd. nunquam antea examinatis maximam partem Mosquensibus edidit et animadversiones adiecit Chr. Frid. Matthaei. Cum aliquot edd. speciminibus et indice codd. omnium, qui in quattuor evangeliis primo sunt adhibiti. Rigae 1788. Eodem anno prodiit Evang. sec. Marc.; 1786. Evang. sec. Luc., item Evang. sec. Ioannem; Acta app. 1782; voll. reliqua ab anno 1782. usque 1785.

[2]) Praeterea ed. splendidissima prodiit 1803—7; edd. manual. 1805 et 1825. De editione evv. Griesbachiana a Dav. Schulzio adornata vide post.

[3]) Codicum uncial. rursus adiit A (sed 1786. prodiit editus) C (in quo ad Wetstenianas lectiones non addidit nisi duas: Mc 6, 2. 4.) D Cantabr. (sed ipse editus est a. 1793.) et Claromontanum (in quo lectionum nihil supplevit), item G evangeliorum (perpaucas ad Wolfianas lectiones addidit), E actorum (iam a. 1715. editum) E Sangerm. (quem non esse nisi codicis Clarom. vitiosum apographum luculentis exemplis demonstravit.)

[4]) Ad Latinam vulgatam duorum edd. Harleianorum collationem edidit. Vide infra.

inquisivit. Maximam vero in definiendis illustrandisque recensionibus textus Ni Ti operam collocavit, legesque ad quas omnis ratio critica conformari deberet scripsit[1]). Denique textum Elzev. multis locis correxit, aliis ea quae sibi videbantur certe commendavit, aliis receptam lectionem vocavit in dubium. Itaque factum est ut suae aetatis hominibus, de calumniis Matthaeii parum sollicitis, criticorum facile princeps videretur.

Sunt vero et multa et gravia quibus Griesbachius magnae rei quam amplexus erat non satisfecit. Primum enim testes eos quos ipse summo loco posuit nequaquam ea qua debebat cura contulit, quamquam ex editionibus Woidii, Kiplingii, Knittelii aliorumque haurire poterat. Deinde legi-

---

[1]) Hos labores foras dedit pluribus libris, ex quibus potissimum hi nominandi sunt:

1. Symbolae criticae ad supplendas et corrigendas variarum N. T. lectionum collectiones. Accedit multorum N. T. codicum Graecorum descriptio et examen. Tomus prior prodiit a. 1785. Tom. posterior a. 1793. Priore praeter descriptionem atque examen codicum CDL ac multorum quibus evangelia continentur edd. minusc. habentur haec: spicilegium lectionum variantium e edd. N. T. Graecis: excerpta e notis Millii manuscriptis transscripta ex editionis Millianae exemplari Bodleiano: lectiones variantes e edd. N. T. Latinis i. e. Harleianis 1775, et 1772. Posteriore continuantur examina codicum, quum evangelistariorum, tum quibus epp. et apocalypsis continentur, per pagg. 225. Tum sequuntur: Novi Testamenti loci ab Origene et Clemente Alex. in scriptis eorum quae Graece supersunt allegati, cum textu vulgari collati: pag. 229 usque 620. Denique additur: epimetrum ad disquisitionem de codicis epp. Paullin. 17. et recensionum Alex. et occid. indole ac praestantia: p. 621 usque 640.

2. Commentarius criticus in textum Graecum N. T. Partic. I. 1798. Partic. II. 1811. Priore pertractantur lectiones evangelii Matthaei usque caput 20., unde posteriore pergitur usque ad finem eiusdem evangelii, addito insuper toto Marci evangelio. Praeterea in altera particula accedunt meletemata de vetustis textus recensionibus per paginas LXVIII.

3. Opuscula academica, edita ab Io. Philippo Gabler. Voll. II. 1824. 1825. Inde huc inprimis pertinent: dissertatio critica de cdd. 4 evv. Origenianis. P 1. Vol. I. pag. 227—317. (conscripta anno 1771.) Curarum in historiam textus epp. Paulli Specimen I. Vol. II. pag. 1—135. (ex anno 1777. repetitum.)

bus suis criticis mirum in modum se implicuit, quum veterum recensionum rationem, ingeniosius quam rectius a se excultam et circumscriptam, inprimis sequendam duceret. Tum in constituendo textu semetipsum eo deseruit quod lectionem receptam multo pluris facere videbatur quam, ut ipse plane demonstravit, fieri volebat; alio loco saepe eadem praetermisit quae alio recepit; res levioris et tamen magni momenti, ut grammaticas plerasque, ut ordinem verborum, nimis neglexit. Denique in commentario conscribendo, ut cetera praeteream quae iam tetigi, multa dudum a Wetstenio aliisque adnotata eaque minime spernenda plane omisit.

Emendata vero est maiorem in modum Griesbachiani operis prior pars curis Davidis Schulzii, cui debetur evangeliorum editio tertia a. 1827. Huic ille editioni sua quoque prolegomena praemisit, ubi quum de multis quae rem criticam spectant, tum de lectionum variantium generibus et caussis, tum de laboribus criticis ad emendandum perficiendumque commentarium Ni Ti criticum suscipiendis docte disseruit. Commentarium vero ipsum multis modis auxit, non eo tantum quod lectiones a Griesbachio male praetermissas supplevit, sed etiam notis bonae frugis plurimis de singularum lectionum probabilitate existimaturos adiuvit.

Recentiore memoria M. A. Scholz, Prof. Bonn. catholicus, in itineribus per Europam orientemque ad id ipsum susceptis apparatui critico historiaeque textus eo prospexit quod plurimorum codicum inprimis minusculorum (de uncialibus triummodo fragmentorum WYNT) primam ad viros doctos notitiam pertulit, aliosque multos rursus examinavit aut inspexit, nonnulla etiam ad versionum collationes, item pauca quaedam ad excerptas patrum lectiones addidit. Post de antiquorum testium familiis quaestionem instituit et quid sibi videretur copiose exposuit; denique libros Ni Ti edendos curavit duobus voll. annis 1830. 1836. De iis quae ad recensiones textus pertinent quum iam supra breviter dictum sit[1]), h. l. non dicam nisi de editione Ni Ti. Huius textus

[1]) Operae pretium est h. l. adscribere quae D. Schulz in eandem rem dixit quum de prima Novi Test. ed. mea Neue Jen. Lit. Zeitung Nr.

quod nunc iterum in apparatu diligenter rationem habui, rei gnaris otiosum videbitur. In textu enim quidem, exceptis paucis, Scholzius fideliter Griesbachii textum secutus est, receptis insuper pluribus lectionibus quas ille in margine praecipua cum commendatione apposuerat. Illud vero quod pro iis quae circa recensiones veteres professus est facere debebat, ut Asiaticum inprimis textum constitueret, tantopere neglexit ut diu iam ante eum Matthaeius melius fecisse iudicandus sit. Griesbachianae enim lectiones magnam partem minime ex hoc genere sunt. Nihilominus nec nunc missas fecimus lectiones Scholzii quum propterea quod nostra aetate solus inter catholicos theologos in hoc litterarum genere tantos labores suscepit, tum propter nomen quod inde apud theologos utriusque confessionis consecutus est. Quanta vero rei quam suscepit inscitia fuerit, quanta negligentia, quanta levitate, potero luculenter iis exemplis probare quae non a Griesbachio sed ab ineptis editionis Griesbachianae erroribus eum tantopere pependisse demonstrant, ut quas lectiones variantes ad istos invenisset confidenter adnotaret. Ita Philem. 11. recipit *νυνι δε σοι χαι ευχρηστον* omisso *εμοι* post *χαι*, quod „44. 174. 219. al" addere refert. Apoc. 15, 2. recipit *εχοντας* quod debet esse *εχοντες*, atque in uno codice

---

145—148. uberius exponebat. Sunt autem eiusmodi quae, si cui cum ira ac studio de Scholzio iudicasse videbor, talem a me suspicionem removere queant. „Am längsten verweilt dieser Abschnitt bei dem System von Scholz, dessen Prolegg. hier zum ersten Mal eine unumwundene gründliche vollständige Würdigung erfahren, obwol die augenscheinliche Unstatthaftigkeit seines Recensionensystems auch schon früher gelegentlich ebenso wie die unverantwortliche Fahrlässigkeit seines Urhebers in Anführungen, in der Textgestaltung, in seiner Schreibart, ganz ernstlich war besprochen und gerügt worden. So viel aber ist entschieden, dass man den Angaben dieses Kritikers nimmer mit Zuversicht vertrauen kann, und dass seine Arbeiten, die denen, welche sich damit befassen, nur vergebliche Mühe und Zeit kosten, als völlig unbrauchbar möglichst bald der Vergessenheit überliefert werden sollten. Es gibt wenig Zeilen im Vol. I. dieses N. T., worin sich nicht irgend eine Incorrektheit nachweisen liesse. Mit dem Vol. II. hat sich Ref auf so genaue Durchmusterung nicht eingelassen.

13. *εχοντες* esse significat. Apoc. 21, 2. edit *κεκοσμενην*, notans *κεκοσμημενην* ex uno cod. 2. Eph. 6, 1. habet *τα τεκνα, υπακουετε τοις γονευσιν ημων*, allata *υμων* ex „I 44. 219. al". 2 Pe 1, 15. ante *εκαστοτε* omittit *και*, quod in quinque edd. addi perhibet. Col. 2, 19. pro *αυξει* ponit *αυξη*, differentia codicum „44. 108. 109. 110. 219. al. mult." notata. Similiter Heb 9, 5. repetit erroneum *της* ante *δοξης*, idque a cdd. decem abesse significat.[1]) Toti vero apparatui critico non dicam novis incrementis augendo sed ad fidem modo Wetstenii et Griesbachii repetendo qua levitate prospexerit, dici vix potest. Qua de re quod Dav. Schulz testatus est: Es gibt wenig Zeilen im Vol. I. dieses N. T. worin sich nicht irgend eine Incorrektheit nachweisen liesse: id maiorem in modum in vol. II. quadrare quaevis pagina docet. Priori enim parti quae Schulzii curis accesserunt, eaque non minimi momenti sunt, in novam editionem facili negotio transferri poterant; altera vero alterum Schulzium non invenerat. Cuius rei exempla[2]) quum in commentario meo quaerenti cuivis prae manibus sint, non afferam nisi duo genera quae facile fallere possunt. Alterum eorum est locorum ubi breviter notat „cum cdd. plurimis" et similiter, quamquam sunt quae teste plane nullo aut paucissimis utantur. Cf. 1 Pe 3,

---

[1]) Ad 1 Co 7, 31. *παραχρωμενοι* repetit *καταχρωμενοι*, vitiose ut apparet apud Gb typis exscriptum, ex I Bas. Thdrt. etc.

[2]) Non rara sunt quale Ro 4, 2. ubi lectionis *προς θεον* ex ABCD*FG nulla ratio habetur. Ita etiam testatur titulum ex „B" ad 1 Tim 1, 1. item „B" ad 1 Tim 1, 2. (posterius ex Gb translatum), quamquam epp ad Tim etc in B non haberi constat. In evangeliis quidem, quippe ad quae apparatum doctis curis Davidis Schulzii auctum invenisset, non tam facile erat tantae negligentiae exempla edere. Nihilominus neque in his desunt eiusmodi ut Mt 26, 59. ubi silentio praeteritur *θανατωσουσιν*, quamvis in ACDEFGHLNΔ etc inveniatur; ut Mt 27, 42. ubi non notatur *πιστευσωμεν* ex EFHLMΔ aliisque plurimis; ut Mt 18, 19. ubi nullus testis adfertur lectionis *συμφωνησουσιν*, quam BDEHILVΔ aliique multi praebent; ut Lc 21, 14. ubi pro *θετε* postquam dudum Wetstenius notavit ADL, apud Gb nihil est, apud Sz M 33. Sunt vero apud nos AB*DLMRX alii. Eiusmodi res ut *μετα* pro *μεθ'*, cf ad Mt 26, 72. vel *ενατης* pro *εννατης*, cf ad Mt 27, 45. apud Gb pariter atque apud Sz vix ad apparatum pertinere videbantur.

20. ubi habet: *απαξ εξεδεχετο* c. codd. pl. Heb 11, 13: *και πεισθεντες* c. edd. pl. Gal. 4, 17: *ημας* c. codd. recent. fere omnibus. Phil. 1, 23. *γαρ* c. edd. plerisq. Alterum ea spectat ubi Griesbachii notatio dubii quid habebat, quod Sz nec repetendum nec corrigendum duxit, sed qua mira securitate est delevit. Ita Ro 15, 17. apud Griesb. est: „D ap. Mill.“ 15, 24: „DE ap. Mill.“ item 1 Co 8, 2: „DE ap. Mill.“ 15, 25: „E ap. Mill.“ Haec falsa sunt omnia, nihilominus Sz. ubique „D“ „E,“ „DE“ confidenter posuit, Millii cui ea debebantur nulla mentione facta.

Anno 1831. Caroli Lachmanni editio stereotypa prodiit („Novum Testamentum Graece. Ex recensione Caroli Lachmanni.“), quam secuta est anno 1842. editionis maioris pars prior evangelia complectens, item anno 1850. pars altera cum reliquis libris [1]). Operis sui rationem reddidit in Stud. theol. et Crit. 1830. p. 817—845. breviterque ibidem 1835. p. 570 sqq. Denique, praeter brevissimam notitiam ad calcem editionis minoris pag. 461., in prolegomenis ad evangelia a. 1842. plura exposuit de singulis documentis a se adhibitis eorumque auctoritate atque inprimis „de recensendi arte,“ item in praefatione tomi alterius „de emendatione“ i. e. ea quae a coniectura pendet. Quibus coniunctis utendum est ut editoris mentem totam assequare; tamen postquam semel anno 1830. luculenter exposuisset quid toto opere suo vellet et qua ratione, ad id posthac respicere male bat [2]) quam singula curiose repetere, praesertim quum mox

[1]) Titulus est: Novum Testamentum Graece et Latine. Carolus Lachmannus recensuit, Philippus Buttmannus Ph. F. Graecae lectionis auctoritates apposuit.

[2]) Cf N. T. Graece 1831. 1837. pag. 461: „De ratione et consilio huius editionis loco commodiore expositum est (*theol. Studien und Kritiken* 1830, p. 817—845).“ Tum pergit, quibus post utendi locus erit, „hic satis erit dixisse, editorem nusquam iudicium suum, sed consuetudinem antiquissimarum Orientis ecclesiarum secutum esse. Hanc quoties minus constantem fuisse animadvertit, quantum fieri potuit ea quae Italorum et Afrorum consensu comprobarentur praetulit, ubi pervagatam omnium auctorum discrepantiam deprehendit, partim uncis partim in marginibus indicavit. Item cf N. T. Graece et La-

„ad fastidium usque expertus esset" censorum suorum „eorumque theologorum," quos „olim doctos atque iuratos iudices falso existimaverat," „malignitatem." (Vide N. T. 1842. p. XXX.) Itaque nos quoque accuratius de opere eius exposituros vel maxime ad ea iubet reverti quae in Studiis theol. et Criticis scripsit.

Daturum igitur se professus est textum Novi Testamenti saeculo quarto in oriente vulgatum vel potius vulgatissimum. Huc haec spectant: In einer jüngern Gestalt brauchen wir so leicht keine Stelle zu geben, als sie in den letzten Jahren des 4. Jahrhunderts gelesen ward: p. 822. Ich bin gar nicht auf die wahre Lesart aus, die sich freilich gewiss oft in einer einzelnen Quelle erhalten hat, ebenso oft aber auch gänzlich verloren ist, sondern nur auf die älteste unter den erweislich verbreiteten: p. 826. Wo nur wenig Abweichungen auf dem Rande zu finden sind, da ist auch weniger Sicherheit, dass der Text die gebilligtste Lesart des Orients liefert: p. 833. Cf etiam N. T. Gr. et Lat. 1842. p. XXIV. „in orientis exemplaribus cavendum est ne per temporum latitudinem vagemur et constitutos antiquitatis terminos excedamus, si forte illi tres edd. quibus paene solis utimur, quoniam eorum aetas accurate definiri adhuc non potuit, interdum aliquid quarto saeculo nondum cognitum ex novicio usu susceperint." Ibidem p. XXXII. „non quod me rectius aliis aut facilius, quid sancti auctores scripserint aut non scripserint, cognoscere posse dicam (nam id neque nunc agitur neque iis qui sibi arrogant invidendum est)." Istum vero quem diximus textum ita inveniendum duxit, ut quaereret quid probatissimum esset codicibus „orientalibus" ABC, consultis etiam fragmentis PQTZ evangeliorum et H epistularum, item de patribus Origene. Quibus discrepantibus adeundos esse „occidentales" testes, atque ex horum auctoritate dirimendam illorum dissensionem. Occi-

---

tine. 1850. pag. IV. „totum recensendi negotium quomodo administrandum esset simpliciter et sine cuiusquam iniuria exposui anno 1830."

dentales vero testes admisit Graecos Latinos D evangeliorum actuumque, E actuum, DG epistularum; item Latinos evangeliorum a b c et in apocalypsi Primasium, praeterea Irenaeum Cyprianum Hilarium Luciferum, insuperque vulgatam editionem Hieronymi.

Hac in re Lachmannus classes testium orientalem et occidentalem cum Griesbachio adscivit, sed nullo modo quo id iure fecisset probavit, neque magis religioni habuit quod Griesbachius in singulis partibus ipsius codicis A, item B codicis, diversitatem recensionis invenisse sibi visus est[1]); nihilominus tota Lachmanni ratio vel maxime pendet ab his classibus recte constitutis. Hoc etiam inde clarum fit, quod occidentales codices ad tollendam orientalium discrepantiam adhibentur. Quae quidem res rursus mirum hoc habet quod, quum occidentalium codicum, iis qui creduntur orientis testibus dissentientibus, tanta sit auctoritas ut suo testimonio ad orientalem veritatem perducant, iidem nullo plane numero sunt ubi orientalium duorum aut trium consensio est. Cf. l. l. p. 827: Der Widerstreit occidentalischer Zeugen kam nicht in Frage wo die andere Klasse einstimmig war. Hingegen entschied der Gebrauch des Occidents zwischen den schwankenden orientalischen Quellen.

Inprimis vero quaerendum est an omnino fieri possit pro testium numero ut textus apud Christianos terrarum orientalium saeculo quarto vulgatissimus mathematica quam dicunt via constituatur. Hoc Lachmannus quum toto opere suo ponere deberet, ingenue tamen ipse negavit. Ait enim: In maxima Novi Testamenti parte codices A et B conferre possumus, sed non ubique. Per magnam partem Matthaei et aliquam Iohannis (6, 68—7, 6. 8, 32—52.), item 2 Cor. 4, 13 usque 12, 6. orientalium codicum non habemus nisi B, rursusque inde ab epist. ad Hebr. 9, 14. per quattuor integras epp. et apocalypsin unum A, accedente modo passim incerta codicis C — tum temporis nondum editi — auctori-

[1]) Cf supra pag. XXXI.

tate. (Cf. l. l. p. 832.)[1]) Hoc quale sit in promptu est, atque ipse addit: His igitur in partibus (i. e. quarta fere totius N. T. parte) quomodo oriens inter varias lectiones fluctuet cognitu difficile est, neque dubium saepe lectionem parum vulgatam pro unica venditari[2]). Quid quod alibi (p. 835.) confitetur pro testimoniorum penuria passim se a semet ipso descivisse: Ich habe mir gegen die Lesart einer einzigen orientalischen Handschrift, wo die Vulgata nicht entschied, zuweilen sogar erlaubt an einem dritten Orte Hülfe zu suchen, nämlich in anderen späteren und gewöhnlichen Handschriften.

Sed etiam locis iis ubi non eandem testium paucitatem habet mathematica Lachmannus ratione abuti videtur. Quo enim tandem iure pro certo ponitur, tres codices superstites, alterum quarti fere alteros quinti saeculi, consentientes textum saeculi quarti probatissimum tradere? Si sex vel modo tres alii aetatem tulissent, non magis invicem dissentientes quam ABC, Lachmanniani textus recensio mirum in modum immutanda esset. Hoc iam satis probatur solo codice C a me edito, cuius lectiones recepto qui vulgo dicitur textui consonas Lachmannus ad rationes suas nondum adhibere poterat.

---

[1]) „Aber wenn wir den Umfang jeder von diesen orientalischen Handschriften überschlagen, so ist bald ausgerechnet dass wir zwar im grössten Theile des N. T. wenigstens A und B mit einander vergleichen können, aber doch nicht überall. In einem grossen Theile des Matth. (Auch Ioh 6, 68 — 7, 6. 8, 32 — 52: sed his locis C collatum Wetstenio multum invisse testatur) und 2 Cor 4, 13 — 12, 6. sind wir von orientalischen Handschriften einzig auf B beschränkt, und von Hebr. 9, 14. an (also in den Hirtenbriefen [item in epistula ad Philem.] und der Offenbarung durchaus) einzig auf A, wo uns nicht das immer seltene und oft unsichere Zeugniss von C zu Hülfe kommt."

[2]) Pergit l. l.: Hierdurch entsteht unvermeidlich der Mangel dass in diesen Theilen nur selten das Schwanken des Orients zwischen mehreren Lesarten erkennbar ist, dass also gewiss oft eine wenig verbreitete für die einzige gelten wird. Wer sich daher meiner Ausgabe bedient, muss auf der Hut sein: wo in diesen Theilen des N. T. nur wenig Abweichungen auf dem Rande zu finden sind, da ist auch weniger Sicherheit dass der Text die gebilligtste Lesart des Orients liefert.

Atque idem probatur cum Luca palimpsesto Nitriensi tur fragmentis antiquissimis palimpsestis nuper a me in orient repertis, quae prorsus e genere sunt testium Lachmanni Textus vero qui an id ipsum sit quod se esse profiteatu i. e. orientalis textus vulgatus quarti saeculi, etiam atqu etiam dubium est, quale si solus per se sumitur invenienc textus saeculi primi fundamentum esse poterit?

Atque haec quidem de textus Lachmanniani principii per se spectatis atque ex se ipsis iudicatis. Horum ver ultra terminos progredienti et in factitanda re Novi Testa menti critica quid maxime utile, quid grave, quid necessariu sit circumspicienti vix dubium erit quanto in errore omni Lachmanni ratio posita sit. Siquidem enim recte haben quae supra diximus de antiquissima textus corruptione eaqu multo magis ante saeculum quartum quam post facta, iter de virtute codicum uncialium secundi ordinis, quorum tex tum intra quartum saeculum et octavum inprimis depravatu ponere mera temeritas atque inscitia est, item de compluriu interpretum, ut Syri, ut Gothi, itemque de Chrysoston textu: cui tandem in mentem veniet tali via textus sacri sa lutem quaerere? Dandum enim est, in Platone, in Plutarch in quovis scriptore antiquo alio codicibus aliquot inventis ve etiam uno mille annorum omnem rem criticam absolutam vi deri. At id non item in sacrum textum quadrat, quipp quem nullo tempore magis quam ipsis primis saeculis alieno rum studiorum licentiam expetitum esse non probabile se certum est. Atque ab hac quidem parte satis mirari no possum quod permulti in eam delapsi sunt vel certe videntu opinionem, Lachmanni textum id ipsum esse velle quod quae ratur, sacrorum scriptorum textum. A qua „arrogantia" eur alienissimum se praedicasse iam vidimus. Nec vero minu perverse agunt si qui ipsum apostolicum textum quaerente in apparatu Lachmanni critico acquiescendum putant [1]).

[1]) Fuit nuper ex stolidis Lachmanni admiratoribus qui vel eo vehe menter delectabatur quod recepta Lachmanni ratione tam pauc

Sed ad ipsum Lachmannum revertimur, qui quidem plurium errorum, quam ipse se ducem praebuerat, aliorum socordia auctor factus est. Quaeramus quo modo suis ille satisfecerit principiis. Codices et Graeci et Latini quibus usus est editi erant praeter B Vaticanum, C palimpsestum et D Claromontanum qui paullo post a me edebantur, item Vulgatae codices Fuldensem et Amiatinum. Primum igitur de editis (AD^{ean}PQTZ, E act G et H epp. Paul., item a b c d bis e g, item Or Ir Cyp Hil Lcif Prim). Hos in ipsis ille editionibus accurate contulit (quamquam, quod memorabile est, codicem Cantabrigiensem ex splendida editione Kiplingii ut repraesentaret totum qualiscunque esset a se non impetravit nisi „victo immenso taedio" cf. N. T. 1842. p. XXXV.) multisque locis a Wetstenio Griesbachioque praetermissa indicavit, male animadversa correxit. Tamen contra commentarii sui leges in tam paucis iisque editis libris et ipse cum claro laboris socio alia multa vel neglexit vel male notavit[1]). Praeterea quam alienus fuerit ab anxia circa fundamenta

---

variantes in censum veniunt. Quidni mavult ille Vaticanum codicem aut Alexandrinum sequi, universis reliquis spretis vel etiam defensis? Quidni Vulgatam ille papae Clementis amplectitur, variantibus nullis onustam?

[1]) Ita e prioribus 15 Actorum capitibus haec nobis in promptu sunt: 1, 5. praetermiserunt D *ιωαννης*, ibidem notant D *βαπτισθησεσθ. αγιω* quum sit *αγ. βα.* 1, 7. notant: D* om *εστω*, at D* habet *η* 1, 26. habent: *συψηφισθη* D et *συψηφισθηνε* D*: at in codice est *συψηφισθη* i. e. D* *συψηφ.* et ** *συνεψηφ.* 2, 6. om quod D *και* pro *οτι* habet 2, 12. A *διηπορουντο* habet, non *διηπορουν* 2, 22. D habet *δεδοκιμασμενον*, non *δοκιμι.* Ibidem d habet *in nobis*, non *in vobis* 2, 29. om quod D et d habent *ημιν* pro *ημιν* 3, 11. om E ad *αυτου* 3, 13. D habet *εις κρισιν*, non E 4, 16. om D *φανερωτερον* pro *φανερον* 4, 17. om D *πλειον* pro *πλειων* 4, 34. testantur *οικειων* habere ABDE, sed non constat nisi de DE** 5, 17. male coniecerunt B omittere *ὁ* (5, 24. ineptum vitium ex E adsumpserunt: *εθαυμαζον* mente *και διηπορουν*. Similia alia praetermittimus.) 5, 40. neglexere quod B, ut iam Btl testatur, *αυτους* om 6. 15. notant *και ητενιζον δε* (*add εις corr*) *αυτω* D: at D^{corr} habet *και ατενισαντες εις αυτον*. Ibidem rursus male coniecerunt *καθιζομενοι* ex B 7, 33. ad *των ποδ. σου* male de C referunt 7. 38. non referunt D* omittere *του* sec, nec 7, 39. D *οτι* pro *ω* habere, nec magis 7, 44. D omittere *ὁ* 7, 51. male A testem lectionis

laboris sui sedulitate, quam ipse toties laudat, probavit eo quod codicum P et Q palimpsestorum Guelferbytanorum editionem Knittelianam, ab accuratiore tractatione satis remotam atque locis plurimis, integris etiam plus decem columnis lacunosam, securus adhibere malebat quam quicquam ad pleniorem tantorum testium cognitionem conferre. Quid quod Knittelium scribit „negotium ita gessisse ut vix paucula dubitanda reliquerit.“ Vide N. T. 1842. p. XXIII. Ego vero nuper docui (vide etiam infra ad P et Q) Knittelii laborem tam esse imperfectum ut codicem utrumque ab eo editum in collectionem meam monumentorum ineditorum recipere nullus dubitarem. In Oxoniensi autem actorum codice edito a Thoma Hearne tam improbum ille studium posuit ut ineptissime ab editore errata curiose in commentarium reciperet, quorum quidem multa utpote in codice satis emendate scripto ut erroris convincerentur nec Oedipo opus erat nec litteris Oxoniensibus. Exempla sunt *ετινοντο* pro *εγινοντο*, *επικαηθεις*

καθως notant, quod ipsum propter hunc errorem receptum est in textum 8, 9. omittunt D *προϋπαρχων* pro *προϋπηρχεν* 8, 19. non adnotant D *αν* pro *εαν*, nec magis v. 21. E *μερος* pro *μερις* 10, 11. ex mero errore fluxit notatio ad *μεγαλην* 12, 3. omittunt *αυτου* ad *η επιχειρησεις* ex D 12, 10. D habet *προσηλθαν*, non *-λθον* 12, 23. ex B receptum est *δεξαν*, at B habet *την δοξαν*, ut iam 1846. in Stud. et Crit. Heidelb. indicatum est. 12, 24. D^{corr} non *ενξανεν* sed *ηυξανεν* habet 13, 1. omiserunt D *επικαλουμενος* pro *καλ.* item quod D^{a} om *ὁ* 13, 6. d non *βαριησουαν* habet sed *-σαμεν* 13, 17. D habet *ισραηλ*, non *του ισρ.* 13, 46. male ex C notant *ην αναγκ.*; ibidem non viderunt D omittere *αναγκαιον* 14, 2. D habet *επηγαγον*, non *επηγον* 14, 7. male ex D afferunt *επι τη διδ. αυτων*, nam *αυτ.* deest 15, 2 D habet *εκτασεως*, non *ταξεως* 15, 8. omittunt D *απηγγειλαν* pro *ανηγγ.* 15, 23. D habet *αδελφοι*, non *οι αδελφ.* Ceterum in his eiusmodi tantum spectavi quae quum edebat Lachmannus in promtu erant. Item in priore volumine per aliquot Marci et Lucae capita in exscribenda solius D scriptura toties erravit: Mc 6, 3. D habet *ο αδελφος*, non *αδελφος* Mc 7, 34. habet *ανεστεναξεν* pro *εστεν.* 7, 37. habet *υπερεκπερισσ.* pro *υπερπερ.* 8, 38. habet *επαισχυνθησεται* pro *επαισχυνθῃ*, Mc 11, 22. habet *του θεου*, non *θεου* 13, 1. habet *εκ των*, non *των* 13, 32. om *ὁ* sec 14, 51. habet *ηκολουθει* 15, 34. om *λεγων* Lc 1, 9. d habet *του κυριου*, non *τ. θεου* cum D 1, 20. habet *αχρις*, non *αρχι* 1, 29. habet *απεστη*, non *απεσταλη* 2, 8. habet *τας φυλακας* pro *φυλ.* 2, 16. habet *σπευδοντες* pro *σπευσαντες* 2, 21. habet *ωνομασθη* non *ονομασθη.*

pro *επιλήθεις*, *αντιοσεα* pro *-οχεα*, *προσευξαμενοι* pro *προσευξαμενοι*, *ευηγγελιζητο* pro *-ζετο*, *καθεσομενος* pro *καθεζομενος*, *ημμι* pro *ημιν*.

Sed pergimus ad testes Lachmanni quos nondum editos adhibuit. Codicis B collationes adhibuit Birchianam et Bentleianam. Utramque satis imperfectam esse bene novit, quemadmodum ipse testatur: Birch ist höchst nachlässig und hat den Lucas und Johannes gar nicht verglichen. Thomas Bentley (sic) bemerkte nicht einmal, dass auf die untere Schrift zu achten sei, nicht bloss auf die oberen schwarzen Züge: er giebt also nur die Lesarten der zweiten Hand: ausserdem haben wir seine Arbeit auch nur durch Woidens Vermittelung. Tertiam Bartoloccii Parisiis servari dudum a Scholzio didicerat (is primum de ea retulerat anno 1823. in Biblisch-kritische Reise p. 34 sq.): at nil fecit ut accuratius cognosceret, sed plane neglexit. Quae socordia circa testem textus novi quem quaerebat principalem eo magis taxanda est quoniam plurimis lectionibus quas duo illi collatores silentio praeterierant ipsum codicis B testimonium et in commentario adposuit et in textu secutus est. Quid quod ne id quidem fecit ut adsumpta Wolfii Cephalaei editione collectionem Miconianam rectius intellegeret; dubiis vero quibusdam Woidii notationibus tam imprudenter usus est ut apertissima vitia codici Vaticano imputaret, ut Act 5, 17. *αρχιερευς* sine articulo, Act 6, 15. *καθιζομενοι*, Eph 1, 3. omissum *εν*, Thess 4, 12. omissum *και*.

Codicem autem Ephraemi palimpsestum[1]), alterum sui textus testem principalem, quod unice hausit ex collatione Wetstenii, ad usum Lachmanniani operis imperfectissima, postquam noverat membranis rescriptis iussu praefectorum bibliothecae dudum (annis 1834 et 1835.) chemica adhibita

[1]) De eo in Stud. et Crit. a. 1830. p. 832. ille sic: Durch einen Abdruck des codex regius Ephraemi und des Claromontanus könnten Pariser Gelehrte (at cur tandem Berolinensis professor omnem rem ad Parisienses defert?) sich ein unsterbliches Verdienst um die Kritik des N. T. erwerben. Rursusque in Prolegg. ad evv. p. XXII. „Parisiis per hos proximos centum annos nemo inventus est qui tanto thesauro promendo ecclesiae Christianae bene faceret."

esse, qua re nova studia strenua eximium aliquem successum habitura certum esset, id eiusmodi est ut a „labore sedulitate anxietate," qua se verum quaesisse testatur prorsus abhorreat, ut quum ita didicerit „fidem religionem constantiam in nullo negotio posse adhiberi nimiam" incredibilis suae temeritatis gravis ipse accusator exstiterit. Iamvero quod detrimentum ab hac parte opus Lachmanni accepit tantum est, ut nulla re maius accipere potuerit. Quod etsi in altero maioris editionis tomo mea codicis editione adhibita compensatum est, tamen etiamnum in priore eiusdem editionis tomo permansit. Scilicet quamvis alterum anno demum 1850. foras daret, tamen prioris locum nullum, quum innumeros posset, corrigendum aut supplendum curavit.

Nec multo aliter de codice epistularum Claromontano existimari potest. Etiam hunc „tantum rei criticae thesaurum," cuius futurum editorem immortali merito auctum iri scripsit quamvis ex longo inde tempore Parisiis omnium studiis patentem, ad opus suum adhibere noluit nisi ex collatione Wetstenii, quam satis mancam atque vitiosam fuisse mea codicis ostendit editio. Nec nimis Wetstenii laborem superaverat Sabatarius, a quo omnes Latinae eiusdem codicis lectiones Lachmanno repetendae erant.

Propositum erat hoc loco etiam docere quanta ille licentia ac saepe etiam quam male officio functus sit adhibendi ad Graeca lectiones Latinas. Plurima ad id et luculentissima exempla collegimus. Sed mitto in praesentia; nec addam nisi unum de collatis ab eo testibus eumque Latinum. Dum enim Graeco textui recensendo studebat, simul consilium cepit restituendi Vulgatum Hieronymi textum. Quam ad rem ducerum prae ceteris codicum, Amiatini et Fuldensis, auctoritatem egregie valituram cognovit. Fuldensis vero libri quum „paullo minor esset in evangeliis utilitas, quippe quae non ex ordine scripta sed in harmoniam contexta exhiberet," in evangeliis certe primo loco habere debebat Laurentianum sive Amiatinum codicem. Hunc a Fleckio, quem „fabulantem," quem „parum diligentem" carpit, nec nisi ab eo collatum esse scit. Qui igitur ipsum qui tanti operis laudem appetit facturum putemu

ne dubiis suspectisque fundamentis superstruat novas aedes? Nihil facit nisi quod eundem Fleckium sequitur, qui locis fere mille corrigendus erat, non exceptis ineptissime erratis.

Iam vero his ita susceptis atque absolutis profecto est quod mireris, Lachmannum nihil magis agere quam ut „multum laborem et anxiam sedulitatem," „magnam artem et immensum laborem" praedicet. Si talibus poterat fugare „Graeas suas," non item satisfacturus erat Bentleio et Bengelio, quos summos sibi fuisse magistros dicit et quorum vero anxiam sedulitatem magnumque laborem hodieque multi admirantur.

Sed ne quid praeterisse videamur quod in tota caussa eminet, reliquum est ut videamus an recte professus sit exemplum se dedisse librorum sacrorum ita scribendorum ut excluderetur arbitrium. Cf Stud. et Crit. 1835. p. 570. sqq. et alibi saepe, ut N. T. 1842. p. IX: „neque in his libris, quorum nullam litteram neglegi oportere sentio, velim quicquam meo arbitratu meoque iudicio definire sed per omnia auctores sequi et antiquissimos et probatissimos." Atque hoc quidem fere recte habet quandoquidem, ut in proverbio est, a potiori fit denominatio. Sed, quod ipse leviter tantummodo indicavit l. l. supra, longe plurima sunt quae excipias. Exempla ubi suas ipse regulas deseruit, si quid video, haec sunt:

Mt 4, 6. recepit *ειπεν* ex z b c, spreto *λεγει* ex BDP d 10, 25. recepit *βεελζεβουλ* ex a (et vulgari textu) 11, 10. recepit *και* ex P a b c contra *ος* in BDZ Or 27, 46. scripsit *σαβακθανι* ex c v Mc 5, 12. recepit *παρεκαλεσαν* ex B c contra *παρεκαλουν* in AD b v 9, 28. recepit *οτι* ex B contra *δια τι* in ACD 12, 23. recepit *γυνη* ex B contra *η γυνη* in AD Lc 1, 76. recepit *και συ* c. A a b c Ir contra *και συ δε* in BCD d 22, 6. recepit *και* ex C a b c contra *και εξωμολογ.* (D *ωμ.* P *ομ.*) *και* in ABDP v Io 4, 21. edidit *γυναι πιστευε μοι* ex A (sed A *πιστευσον*) D c contra *πιστ. μοι γυν.* in BC b Or bis Hil 15, 7. recepit *αν* ex B contra *εαν* in AD 18, 34. recepit $\overline{\omega}$ ex B contra A *ο* $\overline{\omega}$ et C *ο* $\overline{\omega}$ *αυτω* 20, 15. recepit $\overline{\omega}$ ex B contra AD *ο* $\overline{\omega}$ (v. sq. $\overline{\omega}$ ex BD contra A *ο* $\overline{\omega}$) 21, 17. recepit *ειπεν* ex B contra *λεγει* in AD b (a c). Quae quidem similibus plurimis facile augeri possunt. Arbitrii autem vesti-

gia debebis in his agnoscere: Mt 12, 11. B a b c habent *κρα τι,σει* et *εγερει*, D *κρατει* et *εγειρει*, item *εγειρει* ex c notavi Wetstenius, ex cuius silentio ad *κρατει* aut *κρατησει* Ln no audet concludere: hinc in textum recipit *κρατι,σει* et *εγειρ* Mc 1, 8. *εν* bis (ante *υδατι* et *πνευματι*) om B v, item alterun b; hinc Ln prius intactum relinquit, alterum includit Mc 2, 21 B habet *το πλι,ρωμα αφ εαυτου το καινον του παλαιου*, A *α αυτου το πλη,ρ. το καινον του παλαιου*, D cum Latinis *το πλι,ρ το καινον απο του παλαιου*: hinc Ln in textu exhibet *το πλι,ρ απ αυτου το καιν. του παλ.* Mc 14, 27. A a c habent *εν εμοι*, BC v om; item A c v habent *εν τι, νυκτι ταυτι,*, BCD a omittunt hinc Ln *ἐν ἐμοὶ* [*ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ*] Lc 7, 21. AD v habent *α αυτη δε* (item omisso *δε* a b), B c *εν εκειν,*: hinc Ln *εν αυτη* sin *δε*. Horum similia minime rara sunt. Quem denique locun quam auctoritatem in mathematica recensendi ratione dabimu his et similibus: Act 27, 30. ubi, post *φυγειν* ex BC contra *ε φυγειν* in A, recipitur *πρωρις* ex A contra *πρωρας* in BC 27, 3 ubi recipitur *προσλαμβανομενοι* ex A contra *προσλαβομενοι* i BC 27, 34. ubi, post *προς* ex AC invito B *απο*, recipitur *ουθ εν* ex A invitis BC *ουδενος* praebentibus 1 Pe 2, 7. ubi *απειθουσ* ex A recipitur, reiecto *απιστουσιν* in BC Apoc 21, 1. ubi *εχ* cum *ς* recipitur reiecto *εχων* in A (praecedit *το τειχος*, cuiu modi alibi minime respuit Ln). Similia in Apoc maxime hau pauca habentur.

Fortasse erit qui miretur tam curiose haec etiamnum me pertractari. Sed id ut facerem, non tam Lachmanni n nomen impulit quam rei ipsius gravitas, eorum quoque ratio habita qui hodieque, ut celebri dicto abutar, cum Platone s errare malunt quam ipsi verum sentire aut quaerere, petulant scilicet illi ingenii compensantes studiorum severitatem vaniloquentiae artibus se ipsos cum defuncto amico non dica beatos sed sanctos praedicantes.

In editione quae prodiit 1849. hoc Prolegomenoru loco facta est mentio editionis Novi Testamenti ab Ed. Muralto datae „ad fidem codicis principis Vaticani“ cu apparatu quodam critico. Quam editionem ab ea quae in h rebus postulatur religione fide scientia diligentia visam mi

esse alienam, paucis et tamen opinor satis ostendi: vide pag. XLVII usque LI. Qua de re neque nunc aliter sentio; tamen iis quae olim scripta sunt acquiescendum duxi. Quod idem quadrat in Acta apostolorum a Fr. Aug. Bornemann „ad codicis Cantabrigiensis omnium praestantissimi reliquorumque monumentorum fidem" edita ita ut nunc demum divini libri primordia eluceant." Quo quidem in opere ut eruditionis copiam studiique assiduitatem, ita monstruosam quandam ac perversam inesse dixi novitatem, ut saepe dubites per ludumne an serio scripta legas.

Nuperrime prodiit „Novum Testamentum Graece. Ad fidem potissimum codicis Vaticani B recensuit, varias lectiones codicis B, textus recepti, editionum Griesbachii Lachmanni Tischendorfii integras adiecit Philippus Buttmannus." In hoc similis quamvis non eadem fundamenti iniquitas est atque in Muralti opere; cum Vaticani enim codicis tam imperfecta cognitione non licebat textum ad fidem codicis Vaticani edere. Tamen vix dubium est quin doctissimus editor novas opes criticas ex isto thesauro prolatas strenue in rem suam sit conversurus.

Sed non praetereunda est editio Novi Testamenti Graeca et Latina quam edere nuper coepit S. P. Tregelles. Postquam enim iam anno 1844. foras dedisset: „*αποκαλυψις ιησου χριστου εξ αρχαιων αντιγραφων εκδοθεισα.* The book of revelation in Greek, edited from ancient authorities; with a new english version, and various readings," quo in libro quantopere sibi cum editione N. T. mea prima 1841. conveniret hunc in modum scripsit: When the present work was nearly completed, the Greek Test. of Tischendorf was published. This has certainly in the Revelation met my judgment far more than any critical text etc[1]) (quod quidem quum anno 1854. edebat „an account of the printed text" etc

[1]) Testatur ibi etiam de fide sua: I avow my full belief in the absolute, plenary inspiration of Scripture, 2 Tim. 3, 16. I believe the 66 books of the Old and New Test. to be verbally the word of God, as absolutely as were the 10 commandments written by the finger of God on the two tables of stone: and because I thus fully believe in its

non repetiit): ante plures annos prospectu quem vocant susceptam a se totius N. T. editionem significavit, hoc utentem titulo: The Greek New Testament, edited from ancient authorities, with various readings, and the latin version of Jerome; by S. P. Tregelles, LL. D. Cuius editionis prima pars evangelia Matthaei et Marci complectens, hoc ipso anno ineunte ad me perlata est. Unde intellexi iis quae profitetur recensendi principiis ad textus conformationem eum pervenisse eiusmodi quae plerumque, ne dicam ubique, vel ad Lachmanni vel ad meam accedat. Quod quale sit ut probem, per priora Matthaei capita quattuor adscribam, quibus ille locis mecum contra Elzeviros consentiat modo accedente modo discedente Lachmanno, item quibus a me discedens cum Lachmanno faciat vel etiam solus sit. Mecum igitur consentit locis his: I, 1. 5. (ιωβηδ) 6. 8 et 9. 10. 10 et 11. 15. 18 bis ($\overline{\chi\nu}$ et γενεσις) 19. 20. 22. 25. II, 3. 8. 9. 11. 13. (φαινεται) 15. 17. 18. bis 19. 23. III, 3. 4. 8. 10. 11. 15. 16. bis (sec et tertio loco) IV, 2. 4. bis 6. 9. sec loco 12. 13. sec loco 16. bis 18. 24. In his invito Ln mecum facit 1, 18. ($\overline{\chi\nu}$) 2, 13. (φαινεται) 18. sec loco 3, 15. 16. tertio loco 4, 2. 6. 9. Cum Ln vero facit et quidem una cum ed. mea 1849. 1, 18. (om γαρ) 2, 5. (ειπον, ut etiam ς) 13. (κ. ον. φ. hoc ordine) 21. 3, 2. (Ln 49. om και, Treg. [και]) 6. 7. (Ln 49. om αυτον, Tr. [α.]) 14. (Ln 49. om ω., Tr. [ιω.]) 16. primo et quarto (Ln 49. om και, Tr. [και]). Item cum Ln solo 1, 4. (ut etiam ς) 5. (βοος) 7 et 8. 24. 2, 22. pr (Ln om επ Tr [επ.]) et sec loco 3, 12. 4, 1. 5. 9. pr loco 10. (Tr. om οπισω μου, Ln [ο. μ.]) 23. (Tr. πειμγ. [ο $\overline{\omega}$], Ln πε. ο $\overline{\iota\varsigma}$) Item cum ed. mea 1849. sola 4, 3. et praeeunte ς 1, 9 et 10. Denique solus recepit 4, 13. ναζαρα (sed 2, 23. nobiscum ρεθ habet) et 4, 23. εν (quod Ln ex errore omiserat) ολη τη γαλιλαια.

Ad apparatum criticum adhibuit edd. Graecos unciales

verbal inspiration, I judge that it is not labour ill bestowed to endeavour to search into the evidence which is obtainable as to what those words are etc. Paullo uberius relatum de hoc libro in Prolegg. editionis meae 1849. p. LV sq.

et paucos aliquot minusc., item plerosque Italae et Vulgatae edd., Syriacam versionem, Aegyptiacas, Gothicam, Armeniacam, Aethiopicam; item patres Graecos usque ad Eusebium, de Latinis Tertullianum, Cyprianum, Hilarium, Luciferum. Quae ad instrumenta pleraque studium suum contulit. Ut autem iam anno 1849. severos atque insignes Tregellii labores laudavi, quos per aliquot annos ad promovendam rem N. T. criticam suscepit, ita nunc eadem laus repetenda est. Quo enim anno ineunte, i. e. 1845, equidem ex longis itineribus per Europam atque orientem inde ab anno 1840. susceptis in patriam reversus sum, eodem fere exeunte Tregellius Romam profectus est, inprimis Vaticani codicis conferendi caussa. Postea Florentiam, Mutinam, Venetiam, Monacum, Basileam adiit; anno 1846., eoque ut videtur exeunte, in Angliam reversus Londini contulit codicem G evv. et Syriacum evv. codicem (apud nos syr^{cu}). 1849 et 1850. Parisiis incubuit laboribus criticis, adiit etiam Hamburgum codicis H cum fragmentis Uffenb. conferendi caussa. Anno 1853. Dublinii fragmenta Matthaei palimpsesta chemicis instaurata plene se legisse testatur (quamquam addit: „I cannot speak of important discoveries through my work on this Ms.“)[1]), item postea, ut mihi scripsit, Londini Lucam palimpsestum Nitriensem. In his praeterii quod Berolini commercio Lachmanni fruitus est, etc. Sed superest ut de Lipsiensibus studiis eius dicam. Postquam accepisset ineunte anno 1849. priorem editionis novae meae partem evangelia continentem, misit ad me indices locorum fere ducentorum, quibus differre viderat a meis suas collationes codicum evv. EUX, eum quidem ad finem ut ei quippe praeparanti suam ipsius editionem Ni Ti accuratius referrem de singulis lectionibus. Quibus ex communicatis quae ad meas corrigendas lectiones valere iudicabam, additis quas post misit correctionibus circa fragmenta evv. G Londinensia, adnotavi in Prolegg. ed. meae 1849. Tregellio vero ad suos ipsius usus remisi quae postulaverat. Quam rem

[1]) Haec omnia ex libro Tregellii: an account of the printed text etc desumpta sunt. Cf p. 150 sqq.

ille sic narrat, postquam de collatis lectionibus suis cum meis dixit, „I immediately sent the result to Tischendorf, so that, when the complete volume appeared in the summer of 1849, he gave corrigenda in his Prolegomena, as to the readings of the Mss. of the Gospels EGUX. Intellecto vero quem inde ipse perceperat fructu, anno insequenti ad me scripsit, se Lipsiam esse venturum si ipsi permitterem ut plenas collationes meas plurium edd. ad suas adhiberet. Quod quum libenter per-misissem, venit Lipsiam; ego vero tum temporis laborum mole obrutus tradidi ei quicquid ex collationibus meis postulabat ita ut in domicilio suo omnes singulas commode in usum suum convertere posset. Quod dum faciebat, meo quoque futuro usui, si forte denuo utendi locus daretur antequam ipsius editio prodiret, eo prospexit quod passim adnotavit suorum a meis discrepantiam, quemadmodum etiam Hamburgo Lipsiam reversus suas codicis H et fragmentorum Uffenb. ep. ad Hebr collationes mecum communicavit. De quibus studiis Lipsien sibus sic refert (an introductory notice etc 1857.): Tischendorf whose collations have been compared with mine for our com mon avantage, ut iam antea (an account etc): for our mutu al benefit (nimirum quum vix e manu exisset mea N. T editio, acerrime exspectabam collationum mearum examen Ceterum se missurum promisit quaecumque ex ipsis biblio thecis de locis collationum nostrarum dubiis rescriberent, a nunquam misit „for our mutual benefit.“) I made the com parison of our respective collations of K, U and X, of H an G etc. De communicatis mecum notis circa cod. Clar. statim dicam. Antequam vero Lipsiam venisset, didicerat ex litteri meis institutam a me codicis Amiatini editionem (prodiit auc tumno 1850.) Rescripsit se eundem codicem contulisse — exceptis quidem omnibus ineditis in codice, ut praefationibus capitulorum indicibus, argumentis, brevibus, quae 74 pagina editionis meae in fol. min. efficiunt — suaeque mihi collationi copiam fecit. Quod, quamvis plenam meis excerptis fider haberem, non recusandum duxi, quo maiori cum fiducia tan grave opus, in quo plus mille errores Fleckii corrigendi erant edi posset. Retuli de hac re, ut par erat, in Prolegg. codici

mei Amiatini; ubi vero discrepabat a me Tregellius, quod raro accidit, solebam me ipsum sequi, si nonnihil orthographicorum excipis, ut Mt 23, 26. Pharisee pro - saee Mc 1, 6. silvestre pro sylv.[1]) Ut autem praeteream quibus post prodesse eius studiis mihi contigit, non possum quin hoc loco dicam, quam aegre feram recenti memoria tanta illum videri invidia ac malevolentia laborare, ut officium detrahendi de laboribus meis in se recepisse credendus sit. Quod quidem tam curiose si quid ipse in libris meis erravi indagat promulgatque, id gratum et mihi et litteris facit, atque spes est ut feliciter iam repertis nova addat. Quod vero pietate omni ac fide exuta illis non satis habet, sed fingendi calumniandique indulget libidini, id eiusmodi est ut a me debeam defendere et iustos homines quid verum sit docere. Satis autem habebo tribus exemplis uti.

An introduction p. 184. de codice Nitriensi haec habet: The intention of publishing the Nitrian fragments had been communicated by Tregelles to many, and amongst others to Prof. Tischendorf. After, however Tregelles had made all the arrangements for the publication, and just as he had completed a reexamination of the MS. for that purpose, he

[1]) Hanc rem quod attinet, Tregellius nuper prima pagina libri: an account etc in haec erupit: In p. 170. I have given a list of the places in which T. has not followed my collation of this MS., but in wich I find, from Signor del Furia, that my collation really is right. The „list" sic habet: Mt 27, 20. legi princeps, non principes Mc 14, 43. de non ex 9, 13. ex duo correctum esse duos Io 6, 54. legi bibit, non bibet 2 Tim 3, 16. div. insp., non insp. div. 4, 10. legi Galatiam, non Galliam* Galatiam** 1 Pe 3, 20. legi patientia, non clementia. Revera T. has not followed the collation of Tr., scilicet non magis in his quam Mt 13, 55. ubi habebat fratres pro frater aut Act 5, 15. ubi servabat liberarentur pro -bantur, aut alibi. Mt 27, 20 et 1 Pe 3, 20. iam a Fleckio notata erant: haec igitur ut videtur me fefellerunt. 2 Tim 3, 16., quem locum iam rectissime Fleck, ex mea collatione non est; videtur in transscribendo peccatum esse. Mt 14, 43. revera notavi ex pro de proptereaque edidi: si falsum est, meus error est. Io 6, 54 revera bibet adnotavi, non item ad v. 56; Tr. habebat bibet ad v. 56. non item ad v. 54. Scilicet locutio utrobique eadem, unde errare facile. Rursus me ipsum secutus sum, mea enim fide edebam. Denique 2 Tim 4, 10. etiamnum errare Tregellium quamvis a bibliothecario doctum certissima mihi res est.

received a communication from Prof. Tischendorf, stating that it would be superfluous for an edition of it to appear in England, because he was about to bring one out at Leipsic. Quae res sic habet. D. 24. m. Aug. 1854. Tregelles mihi scripsit: „Mon sujet en venant à Londres est à collationner des fragmens Palimpsestes dans le Musée Britannique (les 45 feuilles que vous appelez R), qui sont trop considerable pour etre negligé dans mon N. T. qui est maintenant dans les mains des imprimeurs." Ego vero m. Mart. medio a. 1855. tertium in Angliam profectus sum ut labores antea nondum absolutos reciperem. In his non ultimum locum occupabat codex Nitriensis, quem quum S. V. Cureton edendi consilium abiecisset, indicatum a me a. 1850. in prolegg. ed. N. T. (p. XIV.: „Editionem parat S. V. Cureton."), altero volumine Monumentorum Sacr. edere constitueram. Aliquot diebus postquam Londini incepissem codicem describere, bona fide ea de re certiorem feci Tregellium, invitans ut et ipse Londinum veniret. D. 22. m. Mart. 1855. respondit ille his: „Il me semble que vous avez lu les Fragmens de S. Luc bien vitement: ce palimpsest m'a occupé pour quelques semaines. Si vous le publiez, il faut que vous soyez fort exact, car il y a aussi des personnes qui examineront votre impression avec un rigueur sevère. Il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS. en Angleterre il y a deux ou trois années. Dans votre edition du palimpsest qui contient une partie du N. T. il y a des lettres qui vous avez indiqué comme illisible qui je suis certain qu'on peut déchiffrer avec soin; mais pour cela il faut avoir une grande patience. En vérité vous avez fait beaucoup pour tous ceux qui sont occupés avec des choses critiques: il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à déchiffrer apres vous." Quemadmodum igitur anno 1854. ne litterulam quidem ad me scripserat de edendo a se codice, ita nec tum quum ei significaveram secundo Monumentorum volumini a me editionem destinatam esse, aliud rescripsit nisi hoc: il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS.

en Angleterre. Brevi post respondi inter alia ei haec fere: „Les travaux que je me suis efforcé, depuis presque une vingtaine d'années, d'exécuter pour la science sacrée, sont des plus consciencieux; je regarde toute ma vie comme un sacrifice pour la science sacrée. Il y a des amis reconnaissants dans le monde, j'aimais toujours à vous compter parmi eux. Quant aux ignorants, aux envieux, aux ingrats, le monde en est plein; j'en ai souffert depuis le commencement de ma vie littéraire: la grâce de Dieu nous les donne aussi bien que les amis; mais elle m'a aussi donné les moyens de poursuivre toujours avec succès mes entreprises, dont on s'est moqué assez souvent .... Je n'ignore point que je ne suis pas exempt de l'erreur, que mes travaux, tout consciencieux qu'ils soient, ne sont pas libres de fautes; mais je serai toujours heureux de trouver des personnes instruites et consciencieuses qui se mettent à me contrôler. La science n'y pourra que gagner; les sérieux amis de la science sauront toujours apprécier ce que j'ai fait, malgré les efforts des méchants et des envieux." Rursus die 31. m. Mart. Tregelles rescripsit: „Il faut que je vous dis que le palimpseste dans le Mus. Brit. est le MS. que j'ai eu l'intention de publiér il y a quelques années, comme je vous ai écrit en 1853 (!!), et maintenant je trouve que le libraire qui avait l'expectation de le donner au public par mes soins desire le faire .... Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent a mes promesses, et comme on a publié l'Homère en Angleterre, il me semble que le S. Luc doit etre publié naturellement ici aussi. Vaudra-t-il mieux qu'il y aura ce MS. publié en deux éditions; le mien separée, et le votre avec des autres monumens?" Ad haec ego nihil respondi. Si enim verum erat quod — m. Mart. a. 1855 — scripserat: „Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent a mes promesses," non erat quod exspectaret alterum Monumentorum meorum volumen, quod circa initium a. 1857. prodiit. Cuius prospectum quum edebam exeunte fere anno 1855, Tregellio misi cum litteris, quibus ni fallor dicebam bonarum litterarum non eam mihi rationem esse videri ut quae Lipsiae

edantur, in Anglia pro peregrinis sint habenda. At quum iam m. Mart. a. 1855. proposuisset ille ut, quae cum aliis monumentis equidem coniuncta ederem, ipse singulari ederet libello, quid tandem impedivit quominus textu 45 foliorum nulla mora edendo promissis suis satisfaceret? Quod utut est, ea quae nunc de eadem re scripsit, non dissimilia litteris die 31. m. Mart. 1855. ad me datis, eiusmodi sunt ut oblitus sit, mendacem oportere esse memorem.

Eadem vel peiore etiam fide circa codicem Claromontanum versatus est. Cuius edendi quae studia mea fuerint, plane expositum est in Prolegg. cod. Clarom. p. XXXV sqq., unde graviora in his ipsis Prolegg. repetenda curavi: vide infra in catalogo subsid. crit. ad D epp. Paul. In his eminet hoc quod, quum in paranda editione N. T. II. Lips. intellexissem, post curas meas intra annos 1840. 1841. 1842 bis iteratas quartam totius codicis retractationem valituram esse ad correctorum lectiones ex apographo meo recte edendas, hieme a. 1849. rursus Parisios repetii novumque intra aliquot menses totius codicis examen institui, unde exemplum meum quibuscunque locis opus erat emendatum est. Hoc quum optime sciret Tregellius atque in editione perscriptum videret, nihilominus et in libro suo: An account of the printed text 1854. p. 164. et in altero: An introduction p. 192. rem ita tradidit ac si ex meis et ipsius notis confecissem appendicem („sixty-two quarto pages"). Ac probaturus quantum ipse hanc ad rem valuerit, scribit: „whoever compares these corrections of D in Tischendorf's Gr. Test. with the Appendix to Cod. Clar., will see that many amendments have been introduced." Caute igitur silentio praeteriens et hoc loco et in libro nuperrimo, ad emendandas correctorum lectiones, ut in apographo meo dudum notatae indeque ad N. T. 1849. adhibitae erant, eodem anno exeunte me repetisse iter Parisinum, finxit ex differentia apparatus Novi Test. 1849. et appendicis cod. Clar. 1852. disci posse studiorum ipsius gravitatem. Quum Tregellius Lipsiae me adisset a. 1850, sane die aliquo antemeridiano attulit libellum, unde coram mihi indicabat nonnullorum locorum lec-

tiones quas in ed. Ni. Ti. mea a. 1849. non recte notatas deprehenderat. Quum vero brevi ante ad ipsum codicem diligentissime exegissem totum apographum meum, vix operae pretium erat. Id quod nullo modo dissimulavi, quemadmodum ipse se sensisse significat notans l. l. „sometimes indeed we differed as to which hand had made the correction, and then Tisch. has given simply his own opinion." Nihilominus eius rei, quoad aliquid momenti habere videbatur, fideliter rationem reddidi. Ad quattuor enim locos[1]) de tribus quae appendix complectitur millibus revera quodammodo valuit communicatio Tregelliana. Hinc vero mirari satis non possum, re pessime depravata eo nunc illum arrogantiae processisse ut appendicem ed. meae codicis Clar., cuius tali nimirum officio praestito ne exemplar quidem gratis accepit, „printed from his and my notes" dicere auderet.

Anno 1855. in Monum. sacr. ined. Nov. Coll. volumine I. plura Novi Testamenti fragmenta edidi ex cod. palimpsesto antiquissimo, quem brevi ante secundo itinere orientali cum codicibus aliis pretiosissimis multis ex mille annorum tenebris protrahere contigerat. Quo de labore ille (An introduct. p. 186. item 184.) breviter sic: „In the printed edition there are oversights and omissions." Iam supra significavi consentire me Tregellio scribenti: „il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à déchiffrer apres vous." Quamquam enim nulli unquam operae peperci, tamen facile credo atque scio in tot tantisque laboribus, quibus alios — summo Bentleio non excepto, cf. Anecd. sacr. et prof. p. 213. et infra ad F epp. Pauli — in legendis

[1]) Cf Prol. p. XXXVII. „uno ille loco articulum a correctore obelis notatum animadvertit ubi obelos ego non notaveram. (Ipse laudat etiam 1 Co 1, 24. a se animadversum, quod dixi in ligatura codicis latere.) Item 127, 5. „Non possum quin Tregellium cl. errasse existimem nuntiantem post βιωσεως additum in codice esse our." Item 387, 9. „Tregellio visum est προ a D*** improbatum esse. Quod nec vidi nec credo." Nullo praeterea loco per folia 533 apographi mei, quibus levissima quaeque atramentis variis rubro aliterque ad distinguendas singulas retractationes notata sunt, Tregellianae communicationis ulla mentio facta est.

maxime iudicandisque veteribus codicibus saepissime erroris convincere debebam, me ipsum passim errasse. Tamen non possum quin, quod de editis meis fragmentis ille scripsit, pro audaci calumnia habeam, nisi vitiosos editionis locos luculenter docuerit.

Sed haec satis sunto. Poterit enim ad haec facile iudicari qua ille fide in reliquis utatur. Quod paucis probandum duxi propter theologos Anglos eos, qui ex longo iam tempore mea circa textum sacrum studia magno favore ornarunt eaque re hos ipsos labores maiorem in modum promoverunt. Illos vero, qua sunt iustitia sinceritate verique amore, obtrectatorum iniurias pronis auribus accepturos numquam credam.

Ultimo loco mearum editionum priorum breviter rationem reddere licebit.

Ac primum quidem prodiit: Novum Testamentum Graece. Textum ad fidem antiquorum testium recensuit, brevem apparatum criticum una cum variis lectionibus Elzeviriorum, Knappii, Scholzii, Lachmanni subiunxit, argumenta et locos parallelos indicavit, commentationem isagogicam notatis propriis lectionibus edd. Stephanicae tertiae atque Millianae, Matthaeianae, Griesbachianae praemisit Aenoth. Frid. Const. Tischendorf. 1841. Absoluta est haec editio ineunte mense Octobri a. 1840; quo eodem mense exeunte, postquam publica defensione libelli de recensionibus quas dicunt textus Novi Testamenti, ratione potissimum habita Scholzii, impetrassem theolog. in acad. Lips. docendi veniam, Parisios profectus sum, plus quadriennium in bibliothecis terrarum peregrinarum consumpturus. Prolegomenorum initio legitur commentatio quam modo commemoravi, pag. V. usque L. De Scholzio ibi tribus potissimum partibus agitur, quarum prima refutatur quod ille vult, duobus prioribus post Chr. saeculis textus integritatem nisi forte in rebus levissimis non turbatam esse; altera ostenditur errasse illum putantem codices classis Constantinopolitanae superstites eadem fere qua codices secundi saeculi virtute praeditos esse; tertia probatur quam inepte ab

indole utriusque classis codicum, a rationibus quas plerumque vocant internis, caussae suae commendationem petierit. Invenit autem prima mea editio prae ceteris laudatorem veteranum criticum Davidem Schulzium. Scripsit is diligentissimam libri censuram: Neue Jenaische Allgemeine Litteratur-Zeitung Nr. 145. Nr. 146. Nr. 147. (per columnas 27) unde pauca adscribam. Exorditur his: Seit langer Zeit war dem Unterzeichneten kein so erfreulich literarisches Geschenk dargeboten worden als diese neue Ausgabe des N. T. von einem bis dahin fast ganz unbekannten jugendlichen Bearbeiter des von den frühesten Jahren her ihm selbst sehr werthen und ungemein am Herzen liegenden Feldes der N. T. Kritik und Interpretation. Zu einer Zeit, in deren vorherrschender Richtung besondere Begünstigungen dieser Art von Studien keineswegs gegeben waren - - da hat in stiller Zurückgezogenheit T., unterstützt blos durch Beirath und Verwendung des verehrungswürdigen Winer, dem dornvollen aber der Mühe werthen Gegenstande einen angestrengten und, wie vor Augen liegt, von sehr glücklichem Erfolge begleiteten Fleiss gewidmet. Pag. 603. habet: Desto freudiger begrüsst er das Unternehmen T's, gern bereit zu dessen Förderung und Unterstützung nach Kräften mitzuwirken, um, wenn es Gott verleiht, das hier begonnene, deutschen Fleisses und deutscher theologischer Forschung in jedem Betracht würdige Werk noch zur Vollendung gebracht zu sehen. Wenn aber, wie zu besorgen steht, die gegenwärtige Zeit nach ihrer Richtung in unsern nächsten Kreisen sich nicht besonders erkenntlich für seine Anstrengungen erweisen sollte, so darf T. doch die Ueberzeugung festhalten, dass die kommenden Geschlechter sein Verdienst zu würdigen wissen und dankbar anerkennen werden. Et ad finem pag. 614. vehementer cupiens ut pergerem, rursus addit: in einer Zeit, wo wir ihm nicht gerade eine glänzende und allgemeine Anerkennung verbürgen möchten. Quibus a laudibus non decrat qui maxime dissentiret. Carolus enim Lachmannus in Prolegg. editionis suae maioris a. 1842. breviter sic statuit: „illa editio, si verum dicendum est, tota peccatum est.“ Ego quidem minime ignorabam quantopere quae primo

conatu praestiteram distarent a proposito; nihilominus ii quorum in usum parata erat editio propius ad Schulzii quam ad Lachmanni sententiam accesserunt; certe enim intra paucos annos exemplaria omnia divendita erant.

Quod antequam fieret, duas novas editiones parandi copia mihi facta est Parisiis. Altera hunc titulum habet: Nov. Test. Graece. Ad antiquos testes recensuit, lectionesque variantes Elzeviriorum Stephani Griesbachii notavit C. T. Parisiis, Ambr. Firm. Didot. 1842. (Dedicata est viro rerum Franciae publicarum summo tum temporis arbitro, simulque ecclesiae apud Parisienses evangelicae praesidio ac decori, Fr. Petr. Guil. Guizot.) Haec recognitione potissimum evangeliorum facta, in summa rei textum repetebat ex prima editione Lipsiensi, cui ipsi lectiones editionis Parisinae in appendice Neapoli Lipsiam missa aestate 1843. adiunctae sunt. Prolegomena novis studiis praeposita sunt paginarum 22, item lectiones variantes in appendice paginarum 91 exhibitae. Ceterum huius editionis exemplaria erroribus haud paucis deformata vidi; inrepserunt enim inde quod in typis editionis eius quae Graecum versionis Vulgatae Latinae textum habet corrigebantur corrigenda ad efficiendam hanc nostram textus conformationem (ut indicatum est in ipsa editione pag. XIII.); quum vero in his correctionibus recognoscendis nullam partem haberem, accidit ut passim minus recte typis exscriberentur. Misi quidem postea exemplar emendatum Parisios, sed an ad typos corrigendos adhibitum sit non satis scio.

Altera vero editionum mearum Parisinarum hoc titulo prodiit: Nov. Test. Graece et Latine. In antiquis testibus textum versionis Vulgatae Latinae indagavit, lectionesque variantes Stephani et Griesbachii notavit, viro S. Venerabili Jager in consilium adhibito, C. T. Parisiis, Ambr. Firm. Didot. 1842. (Dedicata est archiepiscopo Parisiensi Dionysio Augusto Affre.) Huius ex Prolegomenis nonnulla afferam, ut intellegatur qui factum sit ut tale opus in me susciperem, et quae ipsius ratio sit doceam. „Quum exeunte anno 1840. Parisios venissem, Firminus Didot, vir de Graecis litteris merentissimus, proposuit mihi ut Novi Testamenti, quod in

magna eius collectione Graeca exstaret, edendi curam susciperem. Placuit tum eum textum, quem ex antiquissimis potissimum testibus constitueram et Lipsiae publicaveram, ita repetere ut lectiones quae plerisque Alexandrinae audiunt paullo magis etiam tenerentur. Quibus in mediis curis, intercedente viro S. Ven. Jager, mens ita mutata est ut Graecus Novi Testamenti textus edendus videretur talis, qui maxime eos sequeretur codices ad quos conformatus videretur textus Vulgatus Latinus. Cuius caussa inito consilio doctissimus Jager grave duxit ut quaecumque in versione Vulgata Latine leguntur, ea ex auctoritate antiquorum testium Graece exprimerentur. Quod quum viderem textum quendam versionis Vulgatae Graecum futurum esse, eumque tum Graecarum litterarum apud Gallicos universosque catholicos theologos studium egregie adiuturum; tum leges meas adornandi Graeca, a sermone Latino plane alienas illas quidem, longe lateque promulgaturum; tum denique singulare quoddam et de statu antiquorum documentorum et de versionis Vulgatae ingenio fore testimonium: hoc quoque officii in me recipiendum esse putavi. Ac memineram statim parantem me ed. meam Lips. saepe delectari magna ea consensione quam inter versionem Latinam et antiquissimos aliquot testes Graecos inveniebam, ut Mt 26, 60. Act 20, 28. Io 5, 4. -- Tamen vero ii ipsi loci non tam ad versionem Vulgatam quam ad vetustissimos Latinae versionis cdd. spectant, atque nunc quum de istius tantum lectionibus quaereretur, paullo alia res erat. Nihilominus has et ipsas sciebam suum sibi in criticis locum vindicare, saepe etiam praestare lectionibus Graecis Elzevirianis, nec tamen ullo nunc modo agi hoc ut a me de earum auctoritate existimaretur." - „Ut haud pauca gravissimorum et codicum et patrum Graecorum auctoritate commendantur - ita sunt multa quae uno tantum et altero teste eoque decem et plus p. Chr. saeculis posteriore nituntur." „Sunt etiam loci qui ex auctoritate antiquorum testium Graece exprimi nequeant." „Qua de re si qui historicis existimare rationibus voluerint, haec moneo. Libri versionis Hieronymi manuscripti veteres inprimisque veterrimi persaepe a versione Vulgata sancita ita

differunt ut vel ad Graeca accedant illi ubi haec ab iisdem plane discedit, vel illi cum Graecis consentiant antiquissimis ubi haec cum edd. admodum recentibus facit. Videntur autem in magna lectionum quae putantur Hieronymi varietate libri brevi post Hieronymi aetatem exarati ab eius textu abesse proxime.[1]) Deinde constat Hieronymum multa in textu intacta reliquisse quae ipse haud probaret." Postea uberius expositum est de rationibus quas in constituendo novo textu secutus eram. Huc pertinent haec: „Haud recte fieri visum est ut ad unam eandemque lectionem Latinam in Graecis efficiendam ex alio teste peteremus alterum, alterum ex alio; sed eam lectionem Graecam quae proxime ad Latinam accederet eligendam duximus integram." „Neque vero in textum admisimus quae videntur quidem exprimere Latina, sed per se spectata inepti quid habent." „Abstinuimus a recipiendis iis lectionibus quas nonnisi unus alterve de testibus in margine exhibet."[2]) „Neque magis incertis quibusdam lectionum notationibus novas lectiones ausi sumus superstruere." „Singulares quaedam nominum formae aut constanter aut plane non recipiendae nobis visae sunt." „Iis locis ubi, quod accurata rei scientia docet, Latina non premenda sunt, non studiose id egimus ut, si tamen fieri posset, exprimeremus Graece; sed optimas quas ipsi existimamus lectiones secuti sumus." Ad finem vero scripta haec sunt: „Erit opus nostrum frugis optimae, ubi primum fecerit ad studium Graeci N. T. textus suscitandum alendum fovendum apud ipsos eos quibus Latinus textus prae ceteris commendatus et sancitus est; tum vero adiuverit atque illustraverit versionis Vulgatae usum criticum; denique ingenia quae et pia et strenua sunt ad novas excitaverit lucubrationes, quibus ad veritatis lucem magis magisque perveniatur."

Sunt haec, opinor, eiusmodi ut iniustos reprehensores,

---

[1]) Haec ipsa verba Gregorius XVI. coram me recitans prorsus probavit, iteratis „buono buono" insigniens. Cf ed. meam codicis Amiatini.

[2]) Ad celebrem locum 1 Ioh 5, 7 sq. accurate notatum est in appendice quid auctoritatis a Graecis testibus habeat textus editionis Vulgatae.

quales olim liber invenit,[1]) quippe plerosque quid rei esset plane ignaros, arcere ac docere possint. Aegre fero quod spes mea ad novas lucubrationes labore illo excitandi nondum expleta est. Repetita quidem est editio quum maiore tum minore forma - talis enim forma in usum inventutis studiosae catholicae mox parata est - sed quum multa ad promovendam ipsam rem suscipi possent, eorum susceptum est nihil. Illud vero nuper pessima fraude factum est, quod minori editioni ejusdem textus Graeci ad Latinum conformati pro meo nomine propositum est Jageri professoris Parisiensis tanquam auctoris nomen, nisi quod benevolentiae unaque stolidae audaciae testandae caussa non modo in ipso titulo additur „una cum C. Tischendorf" restaurasse Jagerum, rursusque admonitionis pag. 4. scribitur: „Hanc concordiam adnotavi et auxiliante C. Tischendorf excerpsi," quemadmodum paullo ante praecedit: „inter editiones maximi pretii eminent C. Tischendorf ed. Lips. et Paris. quae ad Vulgatam maxime accedunt," sed etiam post „admonitionem" novi editoris ea quam ad archiepiscopum Parisiensem anno 1842. scripsi dedicatio una cum prolegomenis aliquot meis ad verbum adiungitur, deleta tantummodo nominis subscriptione.

Post has vero duas editiones Parisienses contigit ut novam pararem editionem Lipsiensem, laboribus multis variisque novem annorum perfectiorem ac meliorem. Prodiit anno 1849. hoc titulo: Novum Testamentum Graece. Ad antiquos testes recensuit, apparatum criticum multis modis auctum et correctum apposuit, commentationem isagogicam praemisit C. T. Editio Lipsiensis secunda. 1849. Haec editio tantam sibi laudem paravit, ut iam anno ineunte 1856. nullum exemplar apud bibliopolas superesset nec magis antiquariorum quos

[1]) Horum in numero erat anno 1844. etiam S. P. Tregelles, re quidem tam parum cognita, ut pessime confunderet alteram editionum mearum Parisinarum cum altera, et quam „apud catholicos Gallicos" valituram scripsissem, eam Anglicis theologis opinaretur destinatam. Vide librum quem 1844. edidit: *αποκαλυψις ιησου χριστου* etc pag. XVII. Quem quidem errorem dudum illum intellexisse ac demonstrasse, non est quod addam.

vocant curis facile ullum inveniri posset. Sed iam brevi postquam prodisset editionibus manualibus communi vel academico usui prospectum est. Anno enim 1850. rogante Bernhardo Tauchnitio editio stereotypa prodiit hoc titulo: Nov. Test. Graece. Recensuit Const. Tisch. Haec, quam Tauchnitianam nuncupare placet, ad duplicem usum destinata erat: non enim tantum sola foras dabatur, sed etiam cum libris Veteris Testamenti Hebraice a Car. G. Guil. Theile editis anno 1849. Pendet cum in textu tum in commentario maxime ab editione critica anni 1849, nisi quod passim nonnihil recognitum vel etiam additum est. Sub textu notata est lectio Elzeviriana.[1])

Commemoranda hoc loco est etiam, quam anno 1851. apud (Avenar. et) Mendelssohn edidi, Synopsis evangelica, „ex quatuor evangeliis ordine chronologico concinnata, praetexto brevi commentario illustrata, ad antiquos testes apposito apparatu critico recensita.“ Neque huic operi emendandi textus cura plane deerat. Ceterum secundum vulgata vel potius ipso libri textu non mutato „in commodum academicum repetita“ est anno 1854.

Tauchnitianam vero totius N. T. editionem illam praestat ea quam nomine editionis academicae edidi apud Hermannum Mendelssohn (antea Avenar. et Mendels.) Praestat enim non tantum curiosiore textus recognitione, accuratiore et argumentorum et locorum parallelorum notatione, additis textui capitulis Ammonii Eusebiique canonibus, sed etiam eo quod brevis adnotatio critica cum Elzevirianis simul omnes lectiones ab aliis commendatas vel dignas commendatione complectitur. Prodiit autem primum in Triglottis nostris, quibus hic titulus est: Nov. Test. triglottum. Graece Latine Germanice. Graecum textum addito lectionum variarum delectu recensuit, Latinum Hieronymi notata Clemen

[1]) Similes editiones prodierunt curis Knappii, Schotti, Vateri, Theilii aliorumque, qui quidem Griesbachiana crisi ita usi sunt ut textum Elzevirianum probatissimis Griesbachii lectionibus mutatum repeterent. Inter has ceteris praestat Theiliana editio, quam Bernh. Tauchnitius per hos viginti annos iam saepius ex stereotypis repetendam curavit.

tina lectione ex auctoritate codicum restituit, Germanicum ad pristinam Lutheranae editionis veritatem revocavit Aen. Fr. C. T. 1854.[1]) Anno vero 1855. prodiit separatim Nov. Test. Graece. Recensuit inque usum academicum omni modo instruxit C. T. Editio academica ex triglottis. Eadem divenditis mille exemplaribus ex typis repetita est „secundum correcta" anno 1857. Denique prodiit 1858. (1858. certe ex usu bibliopolarum in titulo notatur): Nov. Test. Graece et Latine. Graecum textum addito lectionum variarum delectu recensuit, Latinum Hieronymi notata Clementina lectione ex auctoritate codicum restituit C. T. Ex triglottis.

Postquam igitur his libris omnibus labores nostri circa Novi Testamenti textum plus quindecim exemplarium millibus in vulgus exierunt, hanc novam damus editionem, quam ex computatione priorum editionum, nulla quidem repetitionum eiusdem libri stereotyparum ratione habita, septimam nuncupare consentaneum erat. Prodit autem forma duplici, tribus millibus et quingentis exemplaribus exscripta. Alterius formae ea est, quam titulo criticae maioris insignivimus; alterius vero quam criticam minorem diximus. Differunt eo quod minor ex maiore excerpta est, opibus criticis ita minutis, ut praeter nostras etiam Elzevirorum, Griesbachii, Scholzii, Lachmanni lectiones notatione critica eaque paullo succinctiore illustraremus, notis reliquis plerisque resectis. Hinc ubi accuratiora quaerentes commentarius minoris editionis destituet, maiorem adire par erit. Ipsam vero minorem editionem commentario critico perfectiore uti quam Wetstenianam, Griesbachianam, Scholzianam, Lachmannianam, data opera facile intellectum iri spero.

[1]) Hanc editionem etiam catholicis theologis nostratibus probatam esse gaudeo. Teste utor clarissimo Welte prof. Tubingensi in Theol. Quartalschr. 1855. fascic. 1. pag. 153. „Die Verdienste Herrn T. um die Verbesserung des Neutest. Schrifttextes seit einer Reihe von Jahren sind bekannt, und sie erhalten durch die Neutest. Triglotte einen neuen nicht unbedeutenden Zuwachs." Item p. 162. Die Bemühungen Herrn T. den Hieronym. Vulgata-Text soweit möglich in seiner Urgestalt wiederherzustellen, verdienen ohne Widerrede dankbare Anerkennung."

INDEX SUBSIDIORUM CRITICORUM.

A. CATALOGUS CODICUM GRAECORUM.

1. CODICES, LITTERIS UNCIALIBUS SCRIPTI.[1])

Eiusmodi codices vel codicum reliquiae ad nostra tempora pervenerunt 51: quo numero non comprehensi sunt ii qui evangelistariorum et lectionariorum nomine insigniuntur, qui quidem, etsi et ipsi scripturam uncialem habent, tamen maximam partem ex imitatione magis quam ex usu temporis istum in modum scripti sunt, atque aetate, si paucos exceperis, decimum saeculum non superant. Ex iis vero 51 totum Novum Testamentum nunc ne unus quidem comprehendit integrum; neque olim nisi tres putandi sunt comprehendisse; 16 fragmenta tantum pauca continent. Ad evangeliorum textum pertinent 40, ex quibus vel integrum textum (5: BKMSU) vel fere integrum (3: ELA) vel maximas eius partes (10: ACDFGHVXΓΔ) comprehendunt 18; multa textus fragmenta 5: IPQRZ, aliquot fragmenta 3: NTΥ, pauca tantum fragmenta 14: $F^{a}N^{b}B^{c}O^{o}2^{a}O^{b}O^{c}O^{d}O^{e}T^{s}W^{a}W^{b}W$ Θ. Item ad actorum textum pertinent 9, quorum 3: ABE integrum (AB) vel fere integrum (E) textum continent, 4: CDHG^{s}L fragmenta plurima, duo: P^{a}I pauca. Textum epistularum catholicarum praebent 5: 4 ABKG^{s}L integrum, unus C magna ex parte. Item

[1]) Hos oculis meis examinavi omnes, exceptis Mosquensibus K epp. et V evv. cum paucis fragmentis Mosq. N^{o} epp. et O evv., item Z Matthaei Dubl. rescr. E epp. Paul. nullius fere pretii et fragmentis Woid. Graec. Sah. T^{s}. Incignivi † signo quos ediderunt alii vel ipse editurus sum, †† signo quos iam edidi, $\overset{\dagger}{\dagger}$ quos transscripsi vel contuli.

Paulinas epistulas 14: integrum quidem nullus, fere integrum duo: DL; maximam partem 7: ABCEFGK, aliquot tantum fragmenta 5: P^{a}SIMN. Apocalypsin denique tres comprehendunt ABC: integram duo AB, C magna ex parte.

Aetas horum codicum argumentis palaeographicis magna cum probabilitate definiri potest; ipsum enim annum quo scriptus est unus tantum S (annum 949.) subscriptum habet. Poterunt autem accuratiore aetatis ratione habita in classes fere septem has distribui: unus B saeculi quarti videtur esse; 7: CAI (pleraque fragmenta) N^{b}QTT^{s} quinti; 11: D evv. D epp. E actorum H epp. Paul. NN^{c} epp. Paul. O^{c}PRSI (aliquot fragm.) sexti; 4: P^{a}I (folia duo) O^{d} septimi; 8: B apoc. E evv. L evv. $W^{a}W^{b}W^{c}$ YA octavi; 17: F evv. F epp. Paul. G epp. Paul. H actorum K evv. K epp. L(G=L) act. et epp. M evv. M epp. Paul. $OO^{a}O^{b}O^{c}$VXF^{a} noni; E epp. Paul. G evv. H evv. SU decimi saeculi.

Codices omnes usque ad saeculum septimum scripti i. e. ABCD evv. D epp. E act. H epp. $IN^{a}N^{b}N^{c}O^{c}O^{d}$PQRTT$_{s}$Z, item P^{a}OI (fol. unum act.), nondum habent accentuum usum. Spiritus quidem ac magis etiam apostrophus passim inveniuntur iique idonea de caussa adpositi, quemadmodum ὁ ὀχλος in foliis Borgianis Sahidicis Graecis (T) observavi; item εγ' κανα εκ' θν αλλ' ἵνα, ὁ ὀπισω in cod. Alexandrino; item αβρααμ' ιλημ' ισαακ' γεννησαρετ' ελισαβετ' in Luca palimpsesto Londinensi, συριγ'γας in cod. Frid. Aug. Nonnulli posteriore aetate accentibus donati sunt, ut $B^{1})C$ (partibus vel sectionibus iis quas secundus corrector usui ecclesiastico aptas reddidit) D epistularum Paulinarum, H epist. Paulinarum, O. Qui vero primi accentibus sunt instructi, codices ab octavo inde saeculo scripti — id quod certe de Novi Testamenti libris certum est — ii multis rebus a ratione quae post invaluit

---

[1]) Censor libri Tregelliani: an introduction etc. in Stud. et Crit. Heidelb. 1858. pag. 558. notavit me adsensisse Birchio statuenti accentus in cod. celeberr. Vatic. ipsa prima manu adpositos esse. Hoc qui dixit, inepte finxit. Luculenter enim quum alibi tum in iisdem Stud. et Crit. 1847. p. 129 sqq. docui contrarium. Qua de re disputatio mea his orditur: So weit mich nun meine eigene Prüfung zu einem Urtheile berechtigt, muss ich Hug gegen Birch beipflichten, und namentlich vor Allem darin, dass Accente und Spiritus keineswegs von der ersten Hand stammen. Praeterea ipse accuratissimum facsimile quod vocant addidi duorum locorum qui a correctore intacti manserunt propterea que nullis accentibus utuntur.

discedunt, saepe quidem vel plerumque imperfectiora sequentes. Scripturam singularum paginarum plures, ut AILPQR, binis columnis distinctam habent, unus B ternis columnis (codex Frid. Aug. quaternis: quo summae vetustatis indicio, voluminum papyraceorum similitudinem referente, ab omnibus quod sciam similibus cdd. differt), alii ut CEK per totam paginam continuam exhibent. Singula verba in codd. uncialibus continua serie scripta sunt; etiam in iis qui accentus habent, nisi quod ipso accentu distinctio fit quaedam; parit autem ea res eo maiorem legendi difficultatem quo rarior interpunctio est. Antiquissimi enim codices simplici puncto ad summam plerumque vel mediam fere litteram adposito utuntur, eoque rarius solent interpuncti esse quo sunt vetustiores. Codex autem antiquissimus Vaticanus plerumque (sic) interpunctionem nulla alia re exprimit quam brevi spatio in media scriptura relicto. Quod idem in antiquissimo libro Latino observavimus, quem evangelii Palatini nomine edidimus, cf ibi Proleg. § 5. In codice vero Frid. Aug. (vide Proleg. § 5.) nullis relictis spatiis tam raro interpungitur ut duabus integris columnis folii secundi nusquam inveniatur punctum, in tertia columna semel, in quarta bis. Similiter in psalmis papyraceis Londinensibus (editis in Mon. sacr. ined. No. coll. vol. I.) similibusque monumentis nulla est interpunctio. Scriptura per stichos i. e. versus breves, saepe brevissimos, textu ad sensum distincto, ad usum maxime ecclesiasticum vel recitationis caussa adhibita esse videtur. Scripti sunt eo modo codex evangeliorum et actuum Cantabrigiensis (D), codex actuum Laudianus (E), codex epistularum Pauli Claromontanus (D), fragmenta epistularum Paulinarum Coisliniana (H). Quae ratio scribendi sumptuosissima mox desuefacta est; quod autem commodum habebat, compensatum est frequentiore ac multiplici interpunctione. Ita punctum diversa potestate vel ad caput, ubi plurimum valebat, vel ad pedem litterae collocabatur vel mediam ad litteram. Inventa sunt etiam commata et puncta duplicata. Interrogationis vero signum ante nonum vel octavum saeculum vix adhibitum est neque post nisi paucis in usu erat. Litteras scriptura uncialis antiquissima rotundas et quadras habebat; postea pro rotundis oblongae, pro quadris varie flexae adhibebantur. Compendia scribendi in ipsis antiquissimis exemplaribus ut BCA usitatissima fere haec sunt: ΛΝΟC ΛΝΟΥ

ΑΝΟΙ etc ΘC ΘΥ etc ΙC ΙΥ etc ΚC ΚΥ etc ΜΗΡ ΜΡC ΜΡΙ etc ΟΥΝΟC ΟΥΝΟΥ ΟΥΝΟΙ etc ΠΗΡ ΠΡC ΠΡΕC etc ΠΝΑ ΠΝC ΠΝΙ ΠΝΑΤΑ ΠΝΙΚΟC ΠΝΙ ΚΩC etc CΗΡ CΡC CΡΙ etc (passim etiam CΡΟΥ CΡΩ pro *σταυρου* et *σταυρω* ut A habet Mt 27, 24. Gal 6, 2. et alibi) ΥC ΥΥ etc ΧC ΧΥ etc pro *ανθρωπος θεος ιησους κυριος μητηρ ουρανος πατηρ πνευμα σωτηρ υιος χριστος*. Item ΔΑΔ ΙΗΛ vel ΙCΛ ΙΛΗΜ pro *δαυειδ ισραηλ ιερουσαλημ*. Ad haec adde ϗ pro *και* (similiterque *ται* exprimitur) ΕΙΠΕ ΤΟ etc pro *ειπεν τον* etc exeunte versu. Passim etiam *ου* sed rarius per compendium exprimitur. Etiam alia nonnulla passim ad compendia trahebantur sed nondum in ABCD similibusque cdd. Plane abhorret a scriptura unciali iota subscriptum; sed nec iota adscriptum nisi rarissime in posterioribus aliquot cdd. uncialibus invenitur, ut *ωι* (item U Mt 25, 15.) *παρεξει* Lc 7, 4 in A, *ξυλωι* Lc 23, 31. in K. Etiam in D inventum est Mc 1, 34. *ηιδισαν*. Quibus de rebus accuratiora quaerentes adire velim codicum plurium antiquissimorum editiones nostras, quibus ipsorum scriptorum accurata specimina, quae vocant fascimilia, addita sunt. Placet vero etiam hoc ipso loco aliquot codicum ABC versus adscribere, adhibitis typis iis quos ad imitationem librorum quinti potissimum saeculi in usum Monumentorum sacrorum parari iussi, unde certe hoc poterit perspici quae maxime litterae pro formarum similitudine in codicibus antiquissimis facile inter se permutari potuerint.[1])

[1]) Multis ex annis novam Palaeographiam Graecam praeparo, quam ad adornandam specimina codicum plurimorum vetustissimorum iam inscripta sunt lapidi. Tali libro quam opus sit nostra aetate litteras Graecas quum discentibus tum docentibus, historia Uranii atque Hermae palimpsestorum Simonidis, qui tot litterarum luminibus fucum fecerunt, mirum in modum docuit. Potest enimvero firma harum rerum peritia non acquiri, nisi quis libros scriptos maximeque antiquissimos, qui quidem non frequentissimi et ubique terrarum dispersi sunt, suis oculis viderit et ad id ipsum diligenter et circumspecte examinaverit. A Montefalconio quidem si forte quis etiamnum omnem rationem palaeographicam peti posse opinatur, egregie fallitur.

Praeterea vero etiam dudum in animo habeo — ut iam anno

Codex A. Luc. 12, 38 sq.

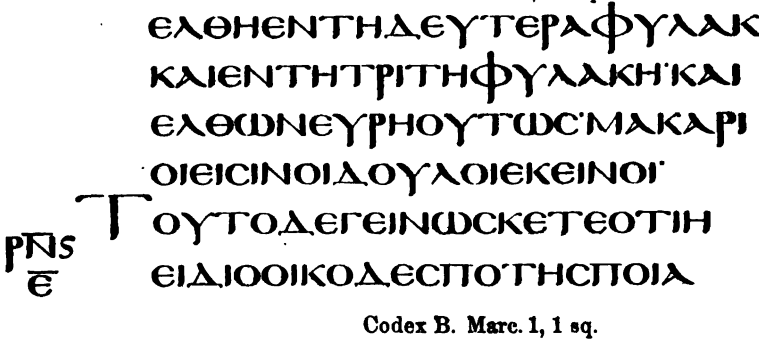

Codex B. Marc. 1, 1 sq.

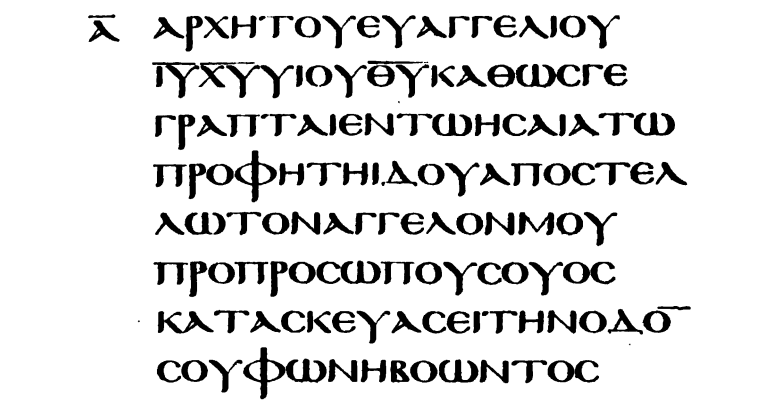

Codex C. Marc. 16, 14.

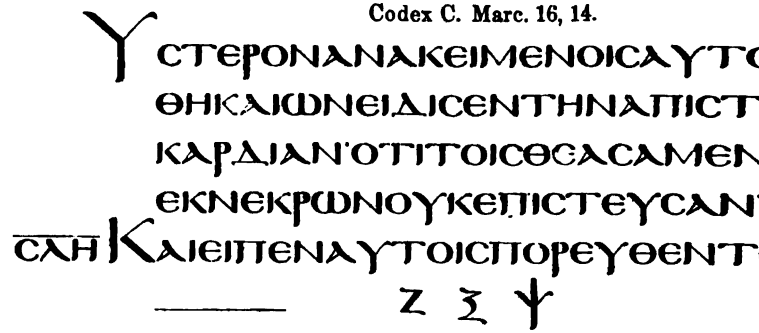

Z Ξ Ψ

1849. indicatum est — clavem quandam Novi Testamenti ticam edere, in quam congerenda erunt quaecumque vel instru critica vel textus historiam vel ipsam artem criticam spectant. supplementi instar ad hanc Novi Testamenti editionem ann proxime futuri sunt proditurum spero.

A. AD EVANGELIA.

† A codex Alexandrinus Musei Britannici a Cyrillo Lucari patriarcha Constantinopolitano antea Alexandrino per Thomam Roe ex legatione Turcica Londinum redeuntem Carolo I. Britanniae regi anno 1628. dono missus. Alexandrini nomen inde accepit quod Cyrillus donator ex Aegypto, cum sedem Alexandrinam relinqueret, secum attulisse creditus est. Quae res ut per se dubia est, ita testimonio quod contra est in dubium vocata est a Ioh. Iac. Wetstenio. Invenerat is enim in litteris ab avunculo Ioh. Rodolfo Wetstenio a. 1664. Bernam scriptis, Matthaeum Muttis Cyprium, patriarchae Cyrilli diaconum, retulisse codicem illum in monte Atho inventum esse. Tamen etiam in ipso codice notatum est cubiculo patriarchali Alexandriae anno 1098. dono datum esse. Continet utrumque Testamentum fere integrum. In V. T. psalterio praefixa sunt Athanasii (defuncti a. 373.) epistula ad Marcellinum et Eusebii in psalmos hypotheses, item περιοχαι, κανονες ημερινοι et νυκτερινοι; ad calcem vero psalterii cum precationibus variis ex V. T. desumptis tres ex Luc. 1. et 2. unaque υμνος εωθινος leguntur. Novi Testamenti libris subiunctae sunt Clementis Romani epistulae duae, deperdita maiore alterius parte. Quam ad rem ipse respicit catalogus librorum Novi Testamenti, in quo post αποκαλυψις ιωαννου scripta haec sunt versibus quattuor: κλημεντος επιστολη α΄ | κλημεντος επιστολη β΄ | ομου βιβλια... (numerus deperditus est membrana scissa) | ψαλμοι σολομωντος ιη̄· (hi igitur psalmi una cum altera parte epistulae Clementis secundae excidisse putandi sunt.) Per evangelia textui quum Ammonii sectiones tum Eusebii canones adscripti sunt; item capita maiora (τιτλοι) indicata sunt in marginibus, quemadmodum etiam exhibentur in tabulis ante singula evv. positis. Nihil vero divisionum quae ab Euthalii maxime auctoritate pendebant in actibus et epistulis adest. Notam habet codex (post indicem librorum sacrorum) Arabicam, recentiore aliqua manu adpictam, in qua refertur ipsum creditum esse calamo Theclae martyris scriptum. Quam martyrem Cyrillus patriarcha, iis quae ipse ad illam traditionem respiciens inscripsit in codice, nobilem feminam Aegyp-

tiam paullo post concilium Nicaenum dicit*). Examinatus et collatus est codex inde a Patricio Iunio bibliothecario a multis; anno vero 1786. Novum Testamentum ad ipsius codicis similitudinem editum est cura Woidii. Quo negotio magna ille cum laude perfunctus est**), quamquam aliquot locis an recte ediderit dubitare licet. Eiusmodi loci sunt: Luc 9, 13 *αγωρασωμεν* et 9, 36. *ευρηθη* 13, 14. *συνεχομενοι* Mc 6, 8. *ζονην* 13, 20. *τους εκλεκτου ους* Iac. 2, 2. *εισηλθη* 2 Co. 1, 9. *τους νεκρου*: tamen vitia eius generis a similibus odd. non aliena sunt. Ab errore vero esse quae edita sunt Eph 4, 1 et 2. *εκληθητε* et *πραοθητος*, nuper iam observatum est. Rursus ex magno opere Woidii lectiones quae ab editione Stephani tertia differunt omnes excerpsit atque edidit G. Leb. Spohn in Notitia codicis Alexandrini 1788. Qua in re raro sed tamen aliquoties erratum est, quemadmodum Act 15, 1. pro *τω μωσεως* relatum est *του μωσεως*, ibidem 21, 27. *επεβαλον* pro *επεβαλαν*. Item Apoc 19, 2. praetermissum est *δικαιαι κρισεις* pro *δικ. αι κρ.*, ibidem 21, 14. *εχων* pro *εχον*. Aetatem codicis quod attinet, omnibus quae palaeographiam spectant (tetigimus haec in codicis Ephraemi Proleg. sect. 1. §. 3 et 7. Cf. etiam sect. III. 2 et 3.) et quae huc faciunt reliquis perpensis scriptum puto medio fere saeculo quinto. Hiat in evv. Mt 1, 1. usque 25, 6. *βιβλος-ο νυμφιος*, item Ioh 6, 50. usque 8, 52. *ινα-λεγει*. Praeterea passim in marginum extremitate abscissae sunt litterae.

† B codex Vaticanus numero 1209. signatus. Utrumque continet Testamentum et quidem integrum, nisi quod in Veteri maxima pars libri Genesis: ab initio usque ad 46, 28. et in psalterio omnia inde a psalm. 105, 27 usque ad 137, 6. perierunt, item in Novo explicit verbis *αμωμον τω θεω καθα* — i. e. Heb

---

*) Qua de traditione laudatis Grabii Prolegg. in editione mea Veteris Test. Gr. 1856. pag. LXV. haec scripsi: „Quodsi verum est, ut in veteri est proverbio, non facile spargi rumorem quin aliquid subsit, ex celebri S. Theclae coenobio Seleucensi, quod iam Gregorii Nazianzeni tempore florebat, Alexandrinus codex prodisse recte visus est; unde facile fieri poterat ut ipsius Theclae manu exaratus diceretur."

**) Quam parum vero editor Veteris Testamenti Henr. Herv. Baber susceptae rei satisfecerit, exposui in Prolegomenis editionis meae Veteris Testamenti Graeci. Vide ed. sec. 1856. pag. LXIX sqq.

9, 14. deperditis epistulis quattuor integris: 1 et 2 ad Tim, ad Tit, ad Philemonem, una cum apocalypsi. Quando et unde in bibliothecam Vaticanam perlatus sit, non certo liquet; tamen inde ab ipsis bibliothecae primordiis ante medium saeculum XVI. eum in eadem suum locum habuisse testantur veteres librorum Vaticanorum indices. Indiciis praestat antiquitatis summae: membrana tenerrima, litterarum uncialium genere simplici ac puro, nullis litteris initialibus ad modum voluminum papyraceorum, interpunctione rarissima et plerumque vacuo spatio compensata, trium columnarum usu, orthographia antiquissima. (De accentibus non est quod rursus dicamus. Vide supra pagina CXXXI.) Accedit quod per textum evangelicum nullum sectionum Ammonii aut canonum Eusebii vestigium habet nec magis per reliquos libros quicquam quod ab Euthalio pendeat; sed proprias habet quum evangeliorum tum actuum atque epistularum divisiones, in quibus maxime memorabile hoc est quod epistulae Pauli tanquam unum continuumque opus dividuntur, ita ut numeri sectionum a prima epistula usque ad ultimam continuentur. Subscriptiones et inscriptiones librorum omnium maxima simplicitate excellunt. Singula vide in commentario, item supra ordinem singulorum librorum maxime epistularum Pauli. Denique huc valet quod initium epistulae ad Ephesios verba *εν εφεσω* a prima manu non habet, sed secunda demum (id quod contra Hugium satis probasse mihi videor: vide infra) adscripta in margine. Qua de re quae veteres testantur vide in commentario ad h. l. Habent autem ista antiquitatis indicia coniuncta tantam vim ut nullus dubitem codicem Vaticanum omnibus Ni Ti reliquis priorem habere ac saeculo quarto eique fere medio adscribere, ita ut eandem fere antiquitatis laudem cum codice Veteris Testamenti Friderico-Augustano habere videatur.

Laborum circa hunc codicem criticorum quaedam potest historia scribi. De prioribus collatoribus Andr. Birch (in Proleg. Variarum lectionum ad text. IV evv. 1801. pag. XXVI.) haec adnotavit: „Lectiones nonnullas ex Vat. cod. a Wernero Noviomago (ab urbe „Nimwegen" denominato) excerptas primus publicavit Lucas Brugensis. Erasmo quoque innotuisse eum ex aliis argumentis tum ex ipsis verbis eius in adnotationibus in Acta App. p. 331. N. T. anni 1535. satis manifeste adparet, quo loco monet codicem Graecum Pontificiae Biblio-

thecae 27, 16. lectionem καυδα habere; quae de nostro codice sunt accipienda, cum hic solus inter omnes edd. Gr. ita legat. Caryophilus postea et socii, quibus iussu Paulli V. cura editionis N. T. commissa fuit, etiam hoc nostro usi sunt, ut ex Caryophili collatione a P. Possino edita palam fit. Ex Luca Brugensi Millius et post eum Wetstenius illa desumpserunt quae in adnotationibus eorum Vaticano codici assignantur, in quibus tamen referendis non semel contra veritatem peccatum fuit. Nam ut de Millio taceam qui innumeris in locis coniectura usus codici nostro lectiones tribuit quae in illo non adsunt, ipse Wetstenius, qui Millium hoc nomine reprehendit, in simili errore versatur." De suo ipsius labore testatur: „Integra Matthaei et Marci evv., App. Acta, ut et Epistolas omnes, omni qua id fieri potuit diligentia, contulimus. Lectiones Lucae et Iohannis, ex schedis Bentleii exscriptas, amice cum nobis communicavit Ill. et Doctiss. Woide." (Hinc minus recte Woide in epist. ad ill. Michaelem Gottingensem d. 25. Febr. 1789. data scribit: Communicavi Birchio quae de cod. Vat. foras dedit. Vide post.) Edidit autem collationes suas Birchius in Variis lectionibus etc. Sed de Birchio accuratius post dicemus.

Iam enim ante Birchium duae institutae sunt collationes codicis Vaticani, altera manu Bartoloccii, altera mandato et impensis Richardi Bentleii. Quam priore loco dixi, servatur in bibl. antea Reg. nunc Imp. Parisiensi Mss. Gr. Supplem. Nr. 53., addita epistula d. 11. Nov. 1669. scripta. Quam postquam in adornanda editione sua usum se dixit Scholzius et revera aliquot locis adhibuit (cf. et. Biblisch-Krit. Reise p. 35.), ipse primus accuratius aperui dissertatione inserta Studiis et Crit. Heidelb. 1842. auctorque fui ut alii, inter quos Ed. de Muralt, inde discerent. Ibidem a. 1847. docui etiam, auctorem collationis, qui se nominat „Giulio di Sta. Anastasia" non esse (ut visum „K. H." videtur Parisiensi adscribenti: Cette écriture est peut-être de Léon Allatius) Leon. Allatium sed Bartoloccium, bibliothecae Vaticanae quondam custodem et auctorem cel. Bibliothecae Rabbinicae: id quod ex ore reverendi viri Molza Romae didici. Facta est collatio Bartoloccii ad ed. Ald. 1518. indicaturque litteris adiectis („Particola di Lettera del M. R. P. B. Giulio di Sta Anastasia, al P. B. Henrico di S. Giuseppe"): è stata notata ogni minima variatione

de Testi, e se bene pare che alcune cosette s'haveriano potuto Lasciare, pure per mostrare che s'è fatta somma diligenza, perciò s'è notato ogni cosa. Nihilominus inferior est alteris duabus quae Birchii et Bentleii nominibus insigniuntur.

Altera vero collatio Bentleiana instituta est, ut iam notavimus, mandato et impensis Richardi Bentley. Usus est manu Itali Miconis. Qua de re Dr. Thomas Bentley, litteris d. 2. Aug. 1726. Roma datis ad avunculum Richardum scribit: I have seen most of the Testaments in the Vatican. The finest and oldest is of all the Bible, which I suppose is that Micon collated. Had you a collation of all the N. T. from him? etc. (cf The Correspondence of Rich. Bentley. Lond. 1842.) Sequitur ex hoc testimonio errasse Woidium — eumque ipse secutus sum in Proleg. ed. Lips. 1849. pag. LVIII — ad eel. Michaelem d. 25. Febr. 1789. haec scribentem: Wegen der Varianten des Cod. Vat. kann ich Ihnen folgende zuverlässige Nachricht geben: Dr. Richard Bentley schickte seinen Neveu Thomas Bentley nach Rom um den Cod. Vat. zu collationiren. Es geschah vor mehr als 40 Jahren. Haec sola huc pertinent, sed damus etiam reliqua eiusdem epistulae scitu satis digna. „Bentley starb, und machte nicht seinen Sohn zum Executor, denn mit dem war er uneins, sondern seinen Neveu Richard Bentley, der Senior Fellow im Trinity College Cambridge und Rektor in Leicester-Shire war und D. D. wurde. Dieser Mann hat alle Papiere seines Onkels mehr als 40 Jahre in seiner Besitzung gehabt. Kein Mensch bekam sie zu sehen. Wie ich den Cod. Alex. wollte drucken lassen, schrieb Hr. Dr. Heberden, ein gelehrter Medicus, sein alter Schulfreund, an ihn und ersuchte ihn, ihm die vatic. Collation zu überlassen. Er antwortete: wenn Woide die vatic. Collation haben will, so mag er nach Rom reisen, er kann den vatic. Codex da finden. Ich gab doch noch nicht alle Hoffnung auf, und erhielt auch wirklich durch einen Freund das Versprechen, dass, wenn ich wollte nach Himkley in Leicester-Shire kommen, so wollte Herr Bentley die Collation ihm leihen. — Ich reisete ungefähr hundert Meilen, und konnte die vatic. Collation auf zehn Tage erhalten. Ich bat nachgehends noch um eine Woche. Dr. Bentley erlaubte es. Er vermuthete aber nicht, dass diese Zeit würde hinlänglich sein zum Abschreiben. — Ich schickte ihm das Buch mit einem Briefe

zurück. Er war überaus unwillig als er hörte, dass ich die Collation abgeschrieben hatte. — Er starb etliche Jahre hernach und hinterliess alles, was sein Onkel ihm hinterlassen hatte, an Trinity College Cambridge, wo ich sie gesehen habe Herrn Birchen habe ich mitgetheilt, was er hat drucken lassen.' Haec igitur Miconis collatio in margine editionis Novi Testamenti, quod publicavit anno 1524. Argentorati Wolfius Cephalaeus, exhibita est, inde rursus a Carolo Godofr. Woide in editionem Oxoniensem anni 1675. transscripta est, qua de re modo relatum est; anno vero 1799., ex schedis Woidii litterarum orbi morte erepti, edidit Henricus Ford in Appendice ad editionem Novi Testamenti e cod. ms. Alexandrino. Qua in editione Fordiana etsi data est opera ut quicquid differret inter Oxon. editionem et Argentoratensem indicaretur, tamen haud panca praetermissa sunt, indeque factum est ut nupe passim lectio codicis Vaticani per errorem ex Bentleii collatione notaretur. Hoc maxime cadit in Lachmannum, qui non modo supersedit negotio inspiciendi locis dubiis ipsam ed Argent., sed etiam proprio Marte eo erravit quod aliquotie invito Woidio Cephalaei textum eumque vitiosum sine ull coniecturae mentione Vaticano codici imputavit, ut Act 5, 17 ἀρχιερευς absque articulo, Eph 1, 3. omissum εν, 1 Thess 4, 12 και omissum. Collato vero a nobis in hac adornanda editione ipso Wolfio Cephalaeo cum libro Oxoniensi non raro contigit ut Vaticanam lectionem restitueremus: id quod in commentario plerumque indicatum est. Quum vero Miconiana collatio eo maxime vitio laboraret, quod locis a corrector mutatis non id quod ipsa prima manu scriptum erat sed quod eius in locum corrector substituit indicatum habebat, Rich Bentley nulli impensae pepercit ut repetita diligentia vitium illud compensaretur. Factum id esse dudum docuit liber cu titulus est: The Correspondence of Rich. Bentley, in quo vol II. CCLX. pag. 706. hae inveniuntur litterae Baronis de Stosch ad Dr. Bentley: „Voyez les dernières feuilles de la Collation de l'Abbé Rulotta des interlineaires et marginales du Ms Vatican du N. T. Je ne suis pas assez Grec pour juger s'il a bien ou mal exécuté votre commission; une chose je sçay de certain qu'il a travaillé avec beaucoup d' assiduité, sans que ni les chaleurs ni"... „Je lui ay promis 40 scudi de recompense, lesquelles je tirerai en lettre de charge sur le Chev

Jean Lambert de Londres. Il n'a pas voulu moins"... Le même Abbé m'a dit, si vous voulez une autre collation entière, il la fera à 10 scudi de moins que vous avez payé"... Hanc igitur collationem postquam diu conquesti sunt deperditam, quemadmodum S. P. Tregelles annis 1850. (Journ. of Sacr. Lit.) 1854. (an account of the printed text) rursusque 1856. in libro suo: an introduction to the textual criticism pag. 162. scripsit: Unhappily we do not know what has become of the notes of this re-examination. At iam anno 1855. triduum facienti Cantabrigiae contigit mihi ut pretiosa illa folia in scriptis quae R. B. reliquit recognoscerem inque schedas meas transferrem. Quod quidem fieri non potuisset nisi habuissem opem atque officiosam erga me voluntatem viri egregii I. Edleston, bibliothecarii collegii S. Trinitatis.[1]) Est igitur Rulottana collatio ita comparata ut lectiones tantum contineat correctorem expertas. Refert etiam aliquot notas marginales, qualis est ad Mt 5, 19. *μίαν τῶν ἐντολῶν τούτ. τῶν ἐλαχίστων: Ἐλαχίστην καλεῖ τὴν ὀλίαν ἐντολὴν ὁ κύριος διὰ ταπείνωσιν ἵνα καὶ σὲ παιδεύσει μετριοφρονεῖν ἐν ταῖς διδασκαλίαις.* Multo vero pretiosior est lectionum notatio. In qua quidem quamvis magna sit adhibita diligentia, tamen non tanta ut nihil sit praetermissum, cuiusmodi est Mt 23, 23. *αφηκετε* prima manu pro *αφηκατε*, ut Birchius indicavit. Sed etiamnum collatio Rulottana magni pretii est propterea quod liber Angeli Maii

---

[1]) Tam feliciter inventum nuntiavi theologis Germanis in Deutsche Zeitschrift für christl. Wissenschaft etc. 1856. Nr. 2. atque etiam Tregellio indicavi litteris „sperans habiturum eum inde editionis suae Novi Testamenti subsidium." Retuli eadem occasione l. l. quantum favoris Oxonii Cantabrigiae Londini mihi ostensum sit his verbis: „Ich darf es hierbei, ohne den Verdacht der Ruhmredigkeit zu fürchten, den geehrten Lesern nicht verschweigen, dass die Cambridger Gelehrten, vor allen die Mitglieder des Trinity College, durch die ehrendste Aufnahme, die sie mir schenkten, unverkennbar die hohe Achtung bethätigten welche sie für den Ernst der deutschen Forschung und Wissenschaft hegen. War ich schon zu Oxford wie zu London durch die allseitige Förderung meiner Zwecke dankbarst verpflichtet, so setzten mich die Auszeichnungen zu Cambridge wahrhaft in Verlegenheit. Das halte ich für eine herrliche Erscheinung der Zeit, dass ein getreues Streben im Dienste der Wissenschaft weit über die Grenzen des Vaterlandes hinaus die wärmste Theilnahme und Anerkennung findet."

nulla re magis laborat quam, ut statim docebimus, neglectis primae manus lectionibus. Adiacent vero etiam foliis Rulottanis specimina collationis manu Thomae Bentley factae ad id ipsum ut inde Richardus avunculus discere posset quanta esset Miconianae collationi fides habenda. (cf Correspondence vol. II. p. 669 sq. „I send you the collation that you may see whether 'tis the same with Mico's. I opened at random, and fell upon the latter part of the Acts, so began the 27 th. ch. I collated it with Rob. Steph. ed. fol. MDL.“ Data est epistula Rom. Aug. 2. 1726.) Haud dubie ex illis specimibus Rich. Bentl. intellexit opus esse iterata collatione, quae brevi post abbati Rulottae demandata est. Complectitur autem Thomae collatio Act 27. Gal 6. Eph 4. ac vere complet locis aliquot collationes reliquas.

Quinquaginta fere annis post Richardi Bentleii curas Andreas Birch doctus Daniae theologus, ut multas alias bibliothecas, ita etiam Vaticanum laborum Novi Testamenti criticorum caussa adiit. Contulit ibi codicem B per Novum Testamentum totum exceptis Lucae et Iohannis evangeliis (vide supra). Quo ille labore eo magis promeruit, quoniam Bentleianarum collationum nihil dum promulgatum erat. Atque fit etiam ut Birchiana collatio suppleat Miconianam, qua quidem, si universam spectas, longe inferior est. Edita est autem, ut iam tetigimus, voll. tribus Variarum Lectionum, quorum primum ad act. et epp. anno 1793. prodiit, secundum ad apoc. 1800, tertium ad evv. 1801. Ultimo vero quae comprehenduntur volumine, ea iam anno 1788. in editione quattuor evangeliorum publici iuris fecerat, cuius quidem exemplaria plurima septem annis post gravi incendio Havniensi perierunt.

Trium quos recensuimus collatorum curas anno 1810. supplevit Leonh. Hug docta quam de antiquitate codicis Vat. scripsit commentatione. Obtigerat enim viro intellegentissimo ut Parisiis, quae urbs tum temporis gestiebat spoliis ex Italia allatis, codicem videret perscrutandique facultatem nanciscereturr, thesaurum tantae antiquitatis ut — ipsius Hugii verbis utor — „exceptis voluminibus quae ruina Herculani ultra septemdecim saecula occultavit, libri pauci sint qui cum eo in certamen descendere possint,“ tantaeque etiam „famae ut, quasi in opulentissima et omni librorum genere instructissima bibliotheca solus esset, per excellentiam Vaticanus audiret.“

Pervenit ipsa quoque commentatio Hugii ad claritudinem, neque dubium est quin inde vera indoles ac praestantia libri unici rectius disci potuerit quam ex ullo alio libro. Urgebat autem Hugius praeter alia summae antiquitatis argumenta etiam illud quod in exordio epistulae ad Ephesios verbis τοις αγιοις τοις ουσιν non in ipso textu sed tantum ad marginem „a prima quidem manu pari elegantia et assiduitate, charactere tamen paullo exiliori“ adscriptum esset εν εφεσω. Conclusit inde „librum Vaticanum in ea tempora reponendum, quae Basilium (de quo vide comm. nostrum ad Eph 1, 1.) nondum vidissent.“ Qua in re non tam conclusionem hanc quamvis audacem quam illud reprehendo, quod additamentum marginale ipsi primae manui adscripsit. Reprehendendi autem quo iure utar, statim dicam. Anno enim 1843. mihi ipsi per menses aliquot Romae versanti post longam exspectationem contigit ut per biduum intra horas sex Vaticanum codicem in manibus tenerem. Quo beneficio ita usus sum ut, postquam universum librum attente percurrissem, locos dubiae inprimis lectionis conferrem viginti quinque et specimina scripturae quatuor conficerem. Sine mora retuli de examine meo litteris die S. Ioh. 1843. Roma ad Davidem Schulzium missis atque d. 25. m. Iul. insertis ephemeridibus eccles. Darmst., post vero dissertationem: „Nachricht vom Vatikanischen Bibelcodex“ in Stud. et Crit. Heidelb. ineunte anno 1847. publicavi, in qua primum quaestio tractatur de antiquitate codicis, scripturae, accentuum spirituumque, interpunctionis, compendiorum scribendi, divisionum textus, subscriptionum aliarumque rerum, in quibus eminent verba εν εφεσω, ratione habita. Deinde lectiones proposui vel mea opera ex codice erutas (25)[1]) vel litteris Angeli Maii[2]) ad me transmissas (34) vel in

---

[1]) In his sunt etiam ab ipso Maio non satis recte ex codice exscriptae, ut Act 7, 47. οικοδομησεν a prima manu, ωκοδομησεν ab altera (id quod etiam in altera Bentleii indicatum est) et ibidem 7, 51. απεριτμητοι καρδιας, quemadmodum etiam Birchius notaverat; Mico vero habet καρδιαν et Maius της καρδιας.

[2]) Quum non raro fiat ut Angelus Maius inofficiosa invidiosa mala erga exteros homines litteratos voluntate esse dicatur, licebit litterarum ipsius quae contrarium probant priora verba adponere. Roma 15. Feb. 1844. Molto piacere mi ha recato la di Lei lettera scrittami da Genova, che mi dimostra la costante sua benevolenza, e mi dà notizia

collatione Bartolocciana notatas. Adieci praeterea specimina scripturae mea manu Romae facta, adhibitis locis tribus quos instaurator, quod rarissimum est, novo atramento non induxit, et loco celeberrimo Eph 1, 1. Pauca ex dissertatione referre liceat. Pag. 4. est: „Was die Schriftzüge betrifft, so freue ich mich sehr durch die Veröffentlichung meiner Facsimiles eine richtige Ansicht, und zwar die erste richtige, gelehrten Augen davon gewähren zu können. Blanchini's Facsimile ist keineswegs sehr schlecht, aber es kann nur zur Veranschaulichung der von späterer Hand überzogenen und somit verunstalteten Schriftzüge dienen.[1]) Hug hatte mit richtigem Blicke zwei von den sehr wenigen Stellen ausgewählt, die, da sie aus Versehen doppelt geschrieben waren, vom Correktor gemissbilligt wurden und deshalb ohne Auffrischung blieben. Nur diese Stellen lassen die ursprüngliche Schrift des Codex beurtheilen. Allein wenige Buchstaben sind ohne eine wesentliche Entstellung in Hug's Facsimile wiedergegeben worden. So ist durchgängig falsch die paläographisch wichtige Form des α, ferner durften in den Buchstaben ε σ τ γ die Endpunkte oder Endhäkchen nicht fehlen; auch ist die Form von ρ φ und χ so gut wie verfehlt. Dies alles wird sich vollkommen aus einer Zusammenstellung meiner Nachzeichnungen von Röm. 4, 4. mit der Hug's von derselben Stelle ergeben. Ich habe nicht nöthig zu versichern, dass ich meines Theils auf jede Linie und jedes Häkchen sorgfältigst geachtet habe.

Im Allgemeinen ist nun der Schriftcharakter im vatikanischen Codex ohne Zweifel dem höchsten Alterthume zugehörig; mit einziger Ausnahme des Codex Frid. Aug. (vgl. meine Prolegg. dazu) übertrifft ihn an Alterthümlichkeit keine einzige der mir bekannten griechischen Pergamenthandschriften.

---

dell' erudito viaggio in oriente che va ad intraprendere. Certamente da' suoi rari talenti ed energia ci aspettiamo felici risultati per la letteratura e buone scoperte. — Mi sono subito dato premura di segnare nella di Lei schedola, che rimando, le lezioni del codice vaticano da Lei desiderate. —

[1]) Miror quod nec Maius aliud in opere suo magno scripturae specimen vulgavit quam totum et ubique crassioribus instauratoris ductibus deformatum.

Nur in Betreff der Worte εν εφεσω muss ich ganz gegen Hug's Ansicht stimmen. Wäre εν εφεσω von der ersten Hand selber auf dem Rande nachgetragen worden, so hätte Hug darauf mit Unrecht ein so grosses Gewicht bei der Altersbestimmung des Codex gelegt. — Allein Hugs Angabe, diese Worte seien pari elegantia et assiduitate ac reliqua pars operis, sed charactere paullo exiliori geschrieben, muss ich entschieden in Abrede stellen. Augen, die der Paläographie kundig sind, werden von selber dieses Resultat aus meinem Facsimile gewinnen. Ich füge aber dazu noch folgende Erläuterung. Der ganze Charakter dieser Buchstaben ist ein wesentlich anderer als der der Textesschrift. In der Form des ε ist die sogenannte geschmälerte Unzialschrift unverkennbar; aber auch bei der kleinsten Schrift am Ende einer Zeile findet sich in den ältesten Handschriften niemals diese der späteren Zeit angehörige Schmälerung. (Vgl. darüber meinen „neuen Beitrag zur Neutest. Textkritik", Stud. u. Krit. 1844. 2.) Selbst auf den Codex Ephraemi und den Codex Alexandrinus leidet dies seine volle Anwendung. Aber die zahlreichsten Belege bietet der Codex Frid. Aug.; sie liegen in meiner durchgängig facsimilirten Ausgabe desselben Jedermann vor Augen. Was ferner die übrigen Buchstaben ausser ε anlangt, so enthalten sie sämmtlich sichtliche Abweichungen von der Schrift des Textes." — „Auch liegt ein Analogon von den Schriftzügen dieser Note im Codex vor. Act. 14, 21. nämlich schrieb die erste Hand μαθητευσᾶ, die spätere corrigirte daraus μαθητευσαντεσ. Hier treffen in dem spätern Zusatze: ντεσ besonders die Buchstaben ε und σ vollkommen mit denselben Buchstaben in εν εφεσω zusammen. Dazu kömmt endlich noch, was von Gewicht ist, dass die Tinte der Note gänzlich mit der aufgefrischten Stelle übereinstimmt, obschon sie offenbar ohne Auffrischung geblieben ist."

Nimirum haec eo curiosius tractare placuit quo maiorem is locus auctoritatem habet. Qua de re vide commentarium nostrum.

Brevi post me S. P. Tregelles Romam adiit ibique dum codicem Vaticanum per breve temporis spatium inspiciebat, recte animadvertit Rom 5, 1. a prima manu legi εχωμεν, ab altera εχομεν, item Rom 8, 11. δια το ενοικουν αυτου πνευμα

scriptum esse, non δια του etc. Cf. Prospectus of a critic edition etc 1848. p. 19.

Cum vero anno 1855. ad novam hanc Novi Testamenti editionem accedebam, omni ope atque opera nixus sum ut de dubiis Vaticani codicis lectionibus certior fierem. Ac satisfecit desiderio meo, praeter virum clarissimum Emil. Braun, litterarum orbi nuper ereptum, inprimis vir clarissimus meique studiosissimus Albertus Dressel. Misit enim ad me lectionum Vaticanarum indices tres, quarum 180 ad quattuor evangeliorum locos, 50 ad actus et epistulas pertinebant.

Denique hoc ipso anno circa festum paschale editio codicis prodiit quam dudum susceperat vir eminentissimus Angelus Maius. Quae ut melius cognoscatur, primum adponere placet nonnihil ex iis quae vir S. Rev. Carolus Vercellone, sodalis Barnabites, qui defuncto mense Sept. a. 1854. ipso A. Maio editoris partes sustinuit, Romae IV. Kal. Jul. a. 1857. praefatus est. Postquam ibi brevi expositum est de principatu quem Vaticanus liber inter omnes libros scriptos tenere videretur, et de desiderio parandae editionis quo orbis eruditus teneretur, Angelus Maius „quem nihil quod ad litterarum incrementum facere videretur fugiebat", „ab anno 1828. Biblia Graeca ad fidem codicis Vaticani typis committere statuisse" dicitur, „ut tandem aliquando studiosorum hominum votis satis faceret, calumniarum occasionem dispelleret, atque pretiosum in primis monumentum ab interitus discrimine vindicaret." Tum refertur, Maium „lacunas codicis censuisse ope aliorum codicum esse explendas, ut perfectam absolutamque utriusque Testamenti editionem e romanis praeclaris probatisque codicibus depromptam ipse exhiberet." Ita, ut Veteris Testamenti libros praetereamus, epistularum Pauli numerum dicitur „explevisse e codice vaticano num. 1761.", item apocalypsin „ex vetusto cod. vat. num. 2066. olim Bas. 105.*) Praeter quas lacunas etiam „alterius generis defectus sollicitum anxiumque editorem habuisse" dicuntur. „Quaedam enim fuerunt ab ipso amanuensi vel data opera vel imprudenter omissa, quae in suis Bibliis cl. Maius non est passus

*) Hoc loco quod additur: „quem Scholzius iampridem expenderat", error est. Scholzius enim nihil inde attulit. Cf. nostram eiusdem codicis editionem in Monumentis sacris ineditis a. 1846.

desiderari; hac tamen lege ut perpetuo adiectis notulis lectorem religiose, uti par erat, tum de codicis lacuna tum de adposito supplemento edocuerit. In his editor supplevit... Mc 16, 9—20. ex cod. vat. palat. num. 220. alias collato a Birchio et Scholzio; Act 28, 29. e cod. vat. 1761. Alia non pauca paene minoris momenti loca, quae ab eximio vat. cod. aberant, ex vulgatis edd. in suam recepit Maius, uti videre est... Mt 12, 47. Mc 15, 28. Lc 22, 43. 44. 23, 17. 34. Ioh 5, 3. 4. 7, 53—8, 12. 1 Pe 5, 3. 1 Ioh 5, 7. „Neque praetereundum ducimus cl. editorem de nostri codicis lacunis in N. T. occurrentibus, licet iamdiu notissimis vel in prolegg. vel in subiiciendis adnotationibus disputare voluisse." Interea vero „aliis gravissimis occupationibus distentus vix furtivis horis editioni Bibliorum operam navasse" dicitur, ita quidem ut editio demum circa annum 1838. fuerit expleta. Iam pergitur: „Verum perfecta demum impressione quinque voluminum, quibus integra Biblia exhibentur, cl. editor eadem sedulo revolvens sibi facile suasit suam editionem nisi curiosius naviterque castigaretur, criticis studiis haud maxime profuturam; utpote quae non satis accurata evasisset. Optime enim norat doctissimus vir haec studia in tanto disciplinarum ascensu summam requirere diligentiam omnemque sollertiam exposcere, quam tum ipse praestare nequiverat, tum saepius eius typothetae neglexerant." Postea pleraque editionis vitia inde explicantur quod Maius „codicem Vaticanum editurus nil aliud typothetis praeter nitidum textus Sixtini exemplum tradidit, quod in typis componendis imitarentur. Mox vero ipse prae manibus habens Vaticanum codicem singulasque paginulas ab officinatore librario ad experimentum compositas sibique oblatas relegens, ea omnia adnotabat quae ab ipso codice abludere comperiebat" etc. Quam rationem cl. Vercellone iure „singularem ac prope incredibilem" dicit. Emendandi vero vitia modus triplex editori placuit. „Nam I. censuit quaedam operarum *σφάλματα* facile corrigi posse ab ipsis librariis, qui aut abradendo redundantes litteras aut manu eas quae deerant subnectendo, editionem ad germanum codicis exemplum revocare possent." Addit ad haec Car. Verc. „Verba hoc pacto castigata nobis visum singulari indiculo adnotare, ut si forte aliena manu aliae correctiones in quodquam huius editionis exemplum inducerentur prudens lector secer-

nere valeat ea quae ipso iubente Maio mutata sunt.“ „II. Quaedam folia quae graviori aliquo typothetarum vitio maculata videbantur nec ita commode emendanda, Maius ex integro recudenda esse decrevit.“ Cui decreto demum post excessum ipsius Maii satis factum est. Novi autem Testamenti folia iterum prelo subiecta sunt sex. „III. Plura denique superant loca in quibus editio, tametsi leviter, a codice discrepare vel certe codicem ipsum minus perfecte reddere videbatur. Alias enim vel in litteris vel in accentibus aliisque notis διακριτικοῖς, quod numquam omnimode caveri licet, oberraverant typographi; alias ipsemet editor adnotare neglexerat quidquid in codice a prima vel a secunda manu confictum aut retractatum; alias demum, etsi ipsam codicis palaeographiam curiosius servandam existimasset, plura tamen quae ad singularem codicis orthographiam pertinent, quaeque universim in suis prolegg. declaranda statuerat vel invitus praetermisit.“ Ad hanc vitiorum classem cl. Vercellone haec adnotavit: Nos igitur tum editoris mentem assecuturos tum critices studiosis pergratum facturos esse existimavimus, si selectiora saltem quae nobis corrigenda occurrerint impense adnotaremus. Reliqua vero quae supererunt eruditis castiganda permittimus; imo ut summa ἀκριβείᾳ castigentur optamus; modo quam bonam fidem perpetuo exhibuit servavitque cl. editor, eam nec nobis denegandam quis arbitretur.“ Sectione VIII. de scribendis prolegomenis disseritur. Ibi est inter alia: „De his plus semel Maius, praesertim postremo vitae suae anno, cum amicis verba fecerat.“ Tamen ille non reliquit nisi „praefatiunculam quam postremis vitae temporibus exaraverat.“ Sectione IX. Carolus Vercellone monet editionis perficiendae curam demandatam sibi fuisse postridie Non. Maii a. 1857. Sectione X. exponit cur nec ipse suppleverit editionem addendis Prolegomenis. Ibi est inter alia: „Nam ipsemet Maius in suis schedis testatur Hugium et Tischendorfium fere omnia in hac palaestra praeoccupasse: et sane in horum scriptis multa industria et diligentia comparet, multa doctrina.“ Inprimis vero alter editor id egit „ut post tantas cunctationes ne diutius remoraretur editio.“ Nec vero properando opere id sibi consilii fuisse testatur, „ut ceterorum alacritatem moraretur, sed imo potius ut reliquis

paratior sit via, qua felicius incedant accuratiusque opus perficiant."

Quibus omnibus expositis vix opus est ut accuratius perscribamus quid nobis de editione Maiana videatur. Procul eam esse a perfectiore forma, quam viri docti et criticarum rationum amantes tali in opere vel maxime requirunt, quum ipse celeberrimus editor satis sensisse videtur, tum ingenue professus est praefationis auctor. Non raro quidem quae minus curate in Maii opere edita sunt variis collationibus, maxima Bentleianis, quas Maius si non ignoravit certe plane neglexit — tabula vero ad calcem adiecta plura vitia collationis Birchianae corriguntur — supplentur, tamen etiamnum supersunt de quibus dubites. Inprimis male habet quod lectiones a correctore tractatae non summa cum accuratione exploratae sunt; saepissime enim Maius non dedit nisi correctorem. Praeterea universa editionis ratio longissime discedit a ratione Monumentorum nostrorum sacrorum vel codicis Alexandrini vel aliorum codicum in usus criticos editorum. Refert enim tum litteris tum accentibus reliquisque signis tum interpunctione tum singularum partium distinctione vulgaris librorum sacrorum editionis speciem. Neque facsimile quod dicunt laudari potest, propterea quod nihil non a correctore crassioribus ductibus restauratum praebet. Nihilominus omnium collationum supplementa praebet plurima, nec exiguum nostri apparatus exstitit subsidium. Hinc quae praesto sunt in praesentia grato animo boni consulentes, librum quam celerrime Lipsiam accitum non modo per Iohannis evangelium et per totum alterum volumen inde ab act. 27, 39. omni cum cura ad apparatum adhibuimus, sed etiam quae inde ad priora tria evangelia et ad actorum textum ante 27, 39. lectionum subsidia peti possunt, in appendice Prolegomenorum supplenda curavimus*).

††C codex Ephraemi Syri rescriptus in bibl. olim Reg. nunc Imp. Paris. Nr. 9. Fragmenta evangeliorum continet haec: Matth. 1, 1. — 5, 15. *και τους αδελφους αυτου — ουδε καιουσι*

*) Ceterum in apparatu nostro, quo teste uteremur in excitanda lectione Vaticana, non adscribendum iudicavimus nisi ubi singularis suadebat caussa. Reliquis locis omnibus, adhibitis tot adminiculis, religiose provisum est ut verum daretur.

λυ 7, 5. — 17, 26. δοκον και — αρα 18, 28. — 22, 20. μοι ει — επιγραφη 23, 17. — 24, 10. η ο ναος — αλληλους 24, 45. — 25, 30. εαυτου — εκβαλεται 26, 22. — 27, 11. εις εκαστος — ιουδαιων 27, 47. — 28, 14. τινες — ποιησομεν. Marci 1, 17. — 6, 31. υμας — ηυκαιρουν 8, 5. — 12, 29. πον επτα — ει(ς) εστιν 13, 19. γαρ αι — finem. Lucae 1, 1. — 2, 5. και υπηρετας — εμνηστευμενη 2, 42. — 3, 21. λυμα κατα — λαον 4, 25. — 6, 4. επι — εδωκεν 6, 37. — 7, 16. και μη — λα. αυτον 8, 28. — 12, 3. νη μεγαλη — δωματων 19, 42. — 20, 27. σου οτι — αυτον 21, 21. — 22, 19. τοτε οι — εις την 23, 25. — 24, 7. εις την — ανθρωπου 24, 46. και ειπεν — finem. Iohannis 1, 1. — 41. δε εν· ο — ιωαννου 3, 33. — 5. 16. την μαρτυριαν — εν σαββατω 6, 38. — 7, 3. ω το θελημα — ινα και 8, 34. — 9, 11. πας ο — και ειπεν 11, 8. — 46. γουσιν αυτω — εποιησ. ιησους 13, 8. — 14, 7. λεγει αυτω — εωρακατε 16, 21. — 18, 36. οτι εγενηθη — κοσμου του 20, 26. και μεθ — finem. Praeterea monendum est quovis ineunte libro tres versus quippe minio scriptos tantopere evanuisse ut vix litterarum reliquiae erui possent, in textu vero continuo raros esse locos quibus vel membrana scissa vel litteris antiquissimis nimia correctorum iniuria affectis de lectione fuerit desperandum. Codex iste Alexandrino proximus est quum litterarum uncialium genere tum reliquis omnibus quae ad cod. Alex. antiquitatis probandae caussa adnotavimus, nisi quod levioribus praetermissis excipienda sunt haec: codex C Ammonii tantum sectiones absque numeris Eusebianis adscriptas habet, capitula vero maiora, quorum indices evangeliis praepositi sunt, per singulas paginas non repetuntur. Excellit etiam maiore interpunctionis raritate, etiamsi pro natura librorum palimpsestorum non ubique a nobis satis perspecta sit, item, quod grave est, maiore subscriptionum simplicitate. Sunt haec eiusmodi ut, quemadmodum iam Hugio visum est, codex C codicem A aetate paullulum antecedere existimandus sit. Ac mihi quidem ante medium saeculum quintum (in Aegypto) videtur scriptus esse. Deinde uno fere saeculo post (in Palaestina?) primum correctus (c**), secundum vero correctus unaque ad usum ecclesiasticum instructus (Constantinopoli) saeculo fere nono (c***). Denique saeculo XII. scripturis antiquis spongia deletis superscripti sunt tractatus 38 Ephraemi Syri Graece versi. Post interitum regni Graeci a Lascari Rhyndacemo

translatus una cum aliis edd. Florentiam, ex libris Catharinae de Medicis in bibliothecam Reg. nunc Imp. Paris. commigravit. Ibi scriptura biblica veteri a Petro Allixio saeculo exeunte XVII. primum detecta magno cum studio in lectionibus codicis cum textu Elzev. conferendis versatus est Wetstenius iuvenis circa annum 1716. Post quem duorum locorum lectionem invenit Griesbachius, nihil prorsus Scholzius, pauca eaque erroribus plena Fleckius. Roganti vero Fleckio obtemperavit vir de bonis promovendis litteris merentissimus Carolus Hase, bibl. Imp. libr. mss. conservator, curavitque annis 1834 et 1835. ut Giobertina quam vocant tinctura chemica ab homine eius artis perito singulis codicis foliis infunderetur. Qua re ut foliorum scissuris foraminibusque deformium permulta ad maiorem scripturae claritatem revocata sunt, ita haud pauca colorem tam fuscum et subnigrum induerunt ut legendi difficultas remanserit maxima. Unde factum est ut Fleckius de totius paginae 87. versibus 41 quos edidi nihil nisi duo versus erui posse affirmaret erraretque in notandis aliis gravissime, ut in nota vocum octo et viginti octies. Cf. cod. Ephr. Prolegg. p. 37 sqq. Totum codicem, in quo eruendo annis 1840—1842. Parisiis indefessa posui studia, irritum reddens Capperonieri aetate Griesbachii bibliothecae praefecti celebre dictum, neminem mortalium scripturam prorsus evanidam legere posse, accuratissime edidi Lipsiae 1843. cum prolegomenis uberrimis et appendice, in qua de locis fere mille et quingentis correctores expertis explicatur, insuper addita tabula ad similitudinem scriptorum et rescriptorum efficta diligentissime. Maximam quidem eo in labore difficultatem habebant tot loci vel semel vel bis correcti, de quibus plerisque Wetstenius prorsus erraverat.[1])

[1]) Ceterum nihil est quod magis doleam, quam quod in corrigendis editionis (prodiit a. 1843.) plagulis me absente nec unquam propter festinationem typographi consulto multo plura errata sunt quam in tali opere, cui ipse praeparando summam diligentiam impenderam tolerabile est. Aliquoties etiam nocuit is cuius opera Parisiis usus eram ad describendam partem foliorum mea manu ex ipso codice descriptorum, quae propter retractationes et emendationes non satis apta ad usum typographi videbantur. Ex longis itineribus redux anno 1845. statim in altero codicis Ephraemi volumine, quo Veteris Testamenti fragmenta continentur, vitiorum eiusmodi indiculum ad-

†D codex Bezae Cantabrigiensis. De eo Beza, qui academiae Cantabrigiensi anno 1581. Geneva dono misit, sic: „Est hoc exemplar venerandae vetustatis ex Graecia, ut apparet ex barbaris Graecis quibusdam ad marginem adscriptis, olim exportatum et in S. Irenaei monasterio Lugduni ita ut hic cernitur mutilatum, postquam ibi in pulvere diu jacuisset, repertum oriente ibi civili bello anno domini 1562." In quibus quo iure in monasterio Lugdunensi codicem repertum dicat, quod idem alibi repetiit, ut in litteris academiae Cantabrigiensi missis, satis dubium est. Uberius ea de re exposuit Wetstenius, post eum Semlerus et alii. Iudicavit Wetstenius pro Lugdunensi potius Claromontanum appellandum fuisse, utpote qui ex Claro monte antiquissima episcopi ad Arvernates sede prodisset. Cuius opinionis praecipuam caussam habuit quod teste Mariano Victorio in notis ad Hieronymum Guilielm. de Prato episcopus Claromontanus „antiquissimum codicem Graecum" Tridentum attulerat indeque ad confirmandam Latinam lectionem Ioh. 21, 22. protulerat Graeca: *εαν αυτον θελω μενειν ουτως εως ερχομαι*: quae lectio quum ex nullo alio codice Graeco nisi ex Cantabrigiensi innotuerit, ipsum hunc episcopus Claromontanus attulisse visus est. Huc accedit quod in usum editionis quam anno 1550. Rob. Stephanus publicavit, idem codex, qua de re non dubitari potest, collatus est in Italia ab editoris amicis (*ὑπό τινων ἡμετέρων ἀντιβληθὲν φίλων*), signatus in ipsa editione littera *β*. Videntur itaque qui in turbis belli civilis thesaurum istum ad Bezam pertulerunt, unde ipsi nacti essent non satis recte retulisse. Certum hoc est, Bezam de sacris litteris egregie promeruisse quod tam rarum ac grave textus sacri monumentum dignissimis custodibus tradiderit. Textum evangeliorum (una cum actis

---

dendum curavi. Sed supervenerunt alia nonnulla. Non sunt quidem fere nisi quae ex vitio fluxisse appareat, etsi utrum librarii sint an typographi passim dubitare possis. Haec et si quae id genus alia in similibus operibus meis, item in editionibus codicum reliquorum, ut Alexandrini ut Cantabrigiensis ut Boerneriani, inventa erunt, in accuratum indicem redigam et ultimo volumini Monumentorum sacror. ined. inserenda curabo. Nunc certe in apparatu nostro nihil tale pro lectione codicis venditatum, quamquam nec ipsius librarii inepta vitia pleraque, nisi singulari caussa suadente, ad referendum idonea censebam.

apostolorum et brevi epistulae III. Iohannis fragmento Latino) Graecum et Latinum stichometrice scriptum continet, mutilum Matth. 1, 1. — 20. *Βιβλος — παραλαβειν* 6, 20. — 9, 2. *οπου — βεβλημενον* 27, 2. — 12. *και δησαντες — προσβυτερων* Io. 1, 16. — 3, 26. *ελαβομεν — ειπον αυτω*. Suppleta sunt post X. fere saeculum (D*** s. D*_*) Matth. 3, 7. — 16. *απο της — του θεου* (Latine 2, 20. — 3, 8. suppleta IX. fere saec.) Marc. 16, 15. *παση τη* — finem (Latine 16, 6. usq. finem suppleta IX. fere saec.) Io. 18, 13. — 20, 13. *εν δε καθ᾽ας — τι κλαιεις* (Latine 18, 2. — 20, 1. suppleta ut antea). Codicis textum quod attinet, proprium suum inter omnes Novi Testamenti codices locum tenet. A Latinis quidem quantopere pependerit, formae *λεπρωσου* (leprosi) *δανιηλου* (danielis) *πετρους* (petrus) *σαμαριτανων, φλαγελλωσας* similesque aliae satis probant. Nihilominus maximo numero habendus est, cuius rei luculentissimum argumentum insignis cum Vaticano codice consensio est. Usu Alexandrinarum formarum passim superat reliquos omnes. Textum actuum apostolorum multis additamentis auctum habet, quorum non pauca cum notis conveniunt in margine Syrae Heracleensis inventis, ita ut ex Wetstenii sententia ipse codex in manibus fuisse credendus sit Thomae Heracleensis, Syram versionem cum Graecis exemplaribus Alexandriae conferentis. Ceterum scriptum existimo circa med. saec. VI., quod dubito an idoneis argumentis refutari possit. Supplementa vero quae indicavimus, inprimis quae pertinent ad tria evangelii Iohannis capita, textu Graeco praestant tali quem ex ipsis antiquissimis foliis deperditis fluxisse probabile sit. Splendide edidit Kipling Cantabr. 1793. fol. voll. II. Tamen loci plures sunt ubi de perfecta editoris fide dubitaverim, quemadmodum etiam Wetstenii notationes aliquoties ita a Kiplingio differunt ut vix ex errore esse videantur. Singula notavi ut ipse, ubi primum licuerit, in codice recognoscerem.

††E codex Basileensis K IV. 35. (antea citatus B VI. 21.) Circa † medium saeculum XVI. ex manibus Iohannis de Ragusio, auctoritate concilii Basileensis ad Graecos legati, in coenobium Praedicatorum Basileense ex eoque in bibliothecam publicam Basileensem pervenit. Evangelia habet integra exceptis Luc. 3, 4. — 15. *ησαιου — περι* 24, 47. *και αφεσιν* usque finem. Praeterea tria folia, quorum antiquiorem quandam scripturam delevit spongia, minutis litteris suppleta

sunt: Luc. 1, 69. — 2, 4. ημιν εν τω — ειναι αυτον 12, 58. — 13, 12. εις φυλακην — προσεφω- 15, 5. — 20. -λως εως — κατεφιλ. αυτον. Deletae scripturae, saeculi fere eiusdem quo totus codex scriptus est, a clar. Muellero Prof. Basil. magnam partem erutae specimina haec sunt: αναπαυσω υμας εν τρυφη αιωνια διδους υμιν αφεσιν αμαρτιων υμων· και γινεσθε υιοι της εμης βασιλειας· και συναναπαυσω υμας τοις εκλεκτοις μου — ως και αυτοι αυτοχειρες λοιπον.. εστρεφον τα ειδωλα συντριβοντες εις την γην παντα τα βδελυγματα· και οπου αν ηυρισκον αγαλμα ηδρυμενον· λιθοις κατακ.. νοντες ως βορβορον ερριπτον· εις ασχυνην εαχατην και εις γελωτα πολυν των σεβομενων αυτα· και προσκυνουντων αυτα· λεγοντες τοις ανομοις αρχουσι και τυραννοις· ιδου τα σεβασματα υμων· των αισθητων τα κωφα και ασθενη· τυφλα και ακινητα· οις υμεις λατρευετε· αλαλοις οι λογικοι· ους θεος ετιμησεν κατ εικονα ιδιαν· ιν επιγινωσκετε την αυτου δυναστειαν. Scriptus videtur codex saeculo octavo medio. De rationibus eius palaeographicis uberius disserui, ratione potissimum Rinckii et Hugii habita, in Stud. et Crit. Heidelb. a. 1844. Vide Neuer Beitrag zur Neutestamentl. Textkritik, namentlich zu der dieselbe betreffenden Palaeographie.“ Inter codices nostros unciales secundi ordinis praecipuum locum tenet, nec indignus erit qui totus edatur. Gratae erunt etiam notae eius frequentissimae ad usum ecclesiasticum pertinentes. Totum codicem ineunte anno 1843. contuli, favente cum b. De Wettio illustri bibliothecario Gerlachio. Collata mea cum ecclesiasticis notis omnibus Muellerus cl. recognovit; post etiam Lipsiae percurrit cl. Tregelles. E†† est corr. min. litt. usus; sed supplementa simplici E notata. †

†F codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus. Postquam a Wetstenio usque ad nuperos Novi Testamenti editores repetitum est: „Ubi codex iste nunc lateat rescire nondum potui,“ Iod. Heringa, clarus dum vivebat in acad. Rheno-Trai. Prof., reperit latentem Arnhemiae in J. M. Roukensii bibliotheca, ex qua ante viginti fere annos in bibliothecam publicam Rheno-Traiectinam pervenit. Continet evangelia, sed folia permulta periere. Incipit nunc Matth. 9, 1; sed 7, 6. — 8, 34. Wetstenii tempore nondum avulsa erant; exit Io. 13, 34. Desunt praeterea, quorum plura Wetstenii tempore nondum desiderabantur: Matthaei 12, 1 — 44. 13, 55. — 14, 9. 15, 20 — 31. 20, 18 — 21, 5. Marci 1, 43 — 2, 8. 2, 23 — 3, 5. 11, 6 — 26.

14, 54. — 15, 5. 15, 39. — 16, 19. Per evang. Lucae lacunae plurium versuum sunt XXIV. Iohannis 3, 5. — 14. 4, 23. — 38. 5, 18. — 38, 6, 39. — 63. 7, 26. — 8, 10. 10, 32. — 11, 3. 11, 40. — 12, 3. 12, 14. — 25. Lectiones huius codicis variantes a Matth. 7, 6. usque Luc. 11. Wetstenius a viro docto sibi communicatas suis inseruit commentariis. Anno vero 1843. H. E. Vinke egregie de re Ni Ti critica eo promeruit quod curiose edidit Iodoci Heringa disputationem de codice Boreeliano, docte institutam et ad criticorum usum ita comparatam ut editionis ipsius codicis locum teneat. Raro de aliqua re dubius haerebam. Aestate anni 1841. academiam celebrem Rheno-Traiectinam ipse eo consilio adii ut codicem accurate conferrem. Cuius rei quum mihi propterea non fieri posset copia, quod libellus beati Heringa iam destinatus esset typis, satis habui ipsum codicem perlustrare. Adhibita vero collatione manu Iodoci Heringa scripta facile intellexi nova collatione me supersedere posse. Ad haec respiciens editor disputationis in praefatione sua significavit, dum suo ipsius desiderio satisfaceret, etiam operam se dedisse ut nominatim Schulzii et Tischendorfii satisfaceret desideriis. Apud Wetst. si quid notatum reperi cuius notandi non amplius facultas erat Iodoco Heringa, pro F signum F^{w} i. e. F Wetstenii in apparatu posui. Adscribendus est saeculo p. Chr. nono.

††F^{a} codex Coislinianus Parisiensis. Est is quem Wetstenius actorum π fecit. Invenerat enim in scholiis codicis Coislin. 1., qui Octateuchum cum Regum libris continet, Act. 9, 24. 25. Quae scholia denuo perlustranti mihi anno 1842. evangeliorum et actorum et epistularum loci viginti reperti sunt. Hos edidi et illustravi in Monumentis sacris ineditis Lips. 1846. p. 400 sqq. Prol. § 7. tab. III. nr. 8. Scripta sunt fragmenta ista saeculo fere ineunte septimo. Ex evv. haec sunt: Matth. 5, 48; 12, 48; 27, 25. Lucae 1, 42; 2, 24; 23, 21. Iohannis 5, 35; 6, 53. 55. Reliqua vide infra.

††G codex Andr. Seidelii qui cum codice $\aleph$ ex oriente attulit, † post a La Crozio emptus et Chstphoro Wolfio dono datus, qui teste Wetstenio in Angliam transmisit Richardo Bentleio (? vide infra), nunc Harlejanus 5684. Musei Britannici. IV evangelia continet, locis multis mutilus. Incipit Matth. 6, 6. $\tau\omega$ $\pi\alpha\tau\rho\iota$ $\sigma\sigma\upsilon$. Praeterea desunt Matth. 7, 25. — 8, 9. 8, 23. — 9, 2. 28, 18. — Marc. 1, 13. (sed 28, 18. usque Mc. 1, 8. sup-

pleta sunt litteris minusculis.) 14, 19. — 25. Luc. 1, 1. — 13. 5, 4. — 7, 3. 8, 46. — 9, 5. 12, 27. — 51. (haec litteris minutis supplevit manus recentior, sed non eadem quae Mt. 28, 18 sqq. addidit.) 24, 41. — finem. Ioh. 18, 5. — 19. (suppleta eadem manu qua Mt. 28, 18 sqq.) 19, 4. — 27. Praeterea textum dimidii fere folii continet fragmentum in libris Richardi Bentleii inventum cum iisque in bibliothecam collegii S. Trin. Cantabr. translatum. Incipit prior pagina *ὀφθαλμός σου-ξιος σκανδαλίζ-ξελε αὐτὸν· κ-βάλε ἀπὸ σοῦ. συμ* (haec quattuor versus efficiunt), exit: *Ερρήθη δὲ· ὅτι ὃς ἂν ἀπολύση τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·* (sunt 3 vv.), i. e. Mt. 5, 29—31. item altera incipit *τις σὲ ραπίσει-ί τὴν δεξιαν σου-αγόνα· στρέψον* (3 vv.) exit *πήσεις τὸν πλησίον σου· καὶ μῖσησεις τὸν ἐχθρὸν σου·* (3 vv.) i. e. Mt 5, 39—43. Videtur hoc fragmentum ipsius codicis ut specimen a Wolfio missum esse ad Bentleium*). Collationem codicis cum editis instituit J. Chstphor. Wolf in Anecdotis Gr. III. p. 48 sqq. Hamburgi 1723. Secutus est Wolfium Wetstenius; perpauca supplevit Griesbachius. Accurate vero fragmenta ista omnia cum ed. mea 1841. contuli Londini aestate anni 1842; rursusque ea quae aliter se legisse cl. Tregelles mihi retulerat, recognovi 1855. Saec. est noni vel decimi. $G^{*}_{*}{}^{*}$ s. G^{***} sunt supplementa, $G^{mg\ eccles}$ notae eccles. in mg.

††H codex Seidelii, post La Crozii et Wolfii, nunc Hamburgen-
† sis bibliothecae publicae. Textum 4 evangeliorum continet sed multis locis mutilum. Incipit Matth. 15, 30. *παρα τους ποδας αυτου.* Rursus deficit 25, 33. — 26, 3. Marc. 1, 32. — 2, 4 15, 44. — 16, 14. (usque *αυτων και*) Luc. 5, 18. — 32. 6, 8. — 22. 10, 2. — 19. Ioh. 9, 30. — 10, 25. 18, 2. — 18. 20, 12. — 25 Praeterea fragmentum codicis, simile fragmento codicis G, de quo modo expositum est, exstat in schedis Richardi Bentleii, continens Lc 1, 3—6. *θεόφιλε· ἵνα ἐπιγνῶς π-θης λόγων τὴν ἀσφάλεια*[ν] usque *πορευόμενοι ἐν πᾶσαις ταῖ*[σ], item *αυτον ο αγγελος·* (accentus periere) *μὴ φοβοῦ-ότι εἰσηκούσθη· ἡ δέησίς σου·* usque *ν καὶ σίκερα οὐ μὴ πίη· καὶ-ληφθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας* Lc 1, 13—15. Notabile est hunc codicem cum Ammonii sectionibus non una adscriptos habere canones Eusebii

*) Transscripsi et hoc et fragmentum codicis H nuper Cantabrigiae sed hoc quidem ad ipsum locum Matthaei tum iam typis exscriptum non conferre poteram. Propterea adhibui infra ad supplementa.

Pertractavit codicem una cum cod. G Christophor. Wolfius in Anecdotorum suorum tomo III. l. l. Post Wolfium primus attigit cl. Prof. et bibliothecarius Petersen in ea quam edidit historia bibliothecae urbis Hamburgensis Hamb. 1838. Cf. pag. 225 usque 229. Anno vero 1850. totum codicem accurate contulit S. P. Tregelles, qui Hamburgo Lipsiam reversus exemplar, in quo lectiones notaverat, mecum communicavit. Inde quae excerpseram adhibitis rursus ipse multas codicis partes contuli anno 1854. Saeculi videtur exeuntis noni vel decimi ineuntis.

††I codex bibliothecae Imp. Petropolitanae, ad quam nuper transiit ex collectionibus meis. Detexi enim fragmenta quibus constat in pulvere bibliothecae orientalis, quum anno 1853. Aegyptum cum terris quae adiacent secundum perlustrabam. Folia sunt 28 i. e. 20 simplicis et 8 duplicis sive maioris formae; sunt enim omnia eum in modum rescripta, ut Georgiana, quae Graecis deletis superimposita sunt, minorem Graecis et quidem fere dimidiam formam habeant. Accurato singulorum examine facto intellexi septem antiquissimorum codicum reliquias his foliis contineri. Ad primum pertinent Ioh. 11, 50 — 12, 9. 15, 12 — 16, 2. 19, 11—24. Ad alterum 1 Cor. 15, 53 — 16, 9. Tit. 1, 1—13. Act. 28, 8—17. Ad tertium Mt. 14, 13—16. 19—23. 24, 37 — 25, 1. 25, 32—45. 26, 31—45. Mc. 9, 14—22. 14, 58—70. Ad quartum Mt 17, 22 — 18, 3. 18, 11—19. 19, 5—14. Luc. 18, 14—25. Ioh. 4, 52 — 5, 8. 20, 17—26. Ad quintum Act. 2, 6—17. 26, 7—18. Ad sextum Act. 13, 39—46. Ad septimum Luc. 7, 39—49. 24, 10—19. Ex his quae codicis primi, quae secundi, quae tertii esse diximus, aetate vix differunt, quamquam primi quae sunt scripturam a reliquis eo diversam praebent quod rarissime initiales litteras habent easque ceterarum magnitudinem minimo momento antecedentes. Sunt autem omnia tria ita comparata ut nec aetate nec textus praestantia cedere videantur codicibus C et A. Adscribenda igitur sunt saeculo quinto. Quarti vero codicis reliquiae potius VI. quam V. saeculi esse videntur, codici P Guelferbytano rescripto admodum similes. Accedunt ad eas proxime quas VII. loco recensuimus, evangelii Lucae partes. Ceterum haec evangeliorum fragmenta commune hoc habent, quod Ammonii sectiones absque Eusebii canonibus textui adscriptas habent. Reliqua

sunt tria actorum folia, numeris V. et VI. a nobis insignita. Differunt haec inter se maxime eo, quod duo folia textum per totam paginam continuum continent neque prorsus accentuum usu carent, tertium vero pariter ac reliqua fragmenta omnia textum habet duabus columnis distinctum eumque accentibus vacuum. Nihilominus vix differunt aetate videnturque adscribenda esse saeculo VII. Folia pleraque permagna legendi difficultate laborant, neque tamen in iis legendis tinctura chemica usus sum exceptis paucissimis. Edidi accurate in Monumentorum sacrorum nova collectione, volumine primo a. 1855. Textum ibi habes a pag. 1 usque 48; commentarium in Prolegg. pag. XIII usque XIX., facsimilia quae vocant sex in tabula I. Ad quae addidi septimum in Anecdotis sacris et profanis tabula III. nr. VI.

††K cod. Reg. nunc Imp. Paris. Nr. 63., ab insula unde a. 1673. † in bibliothecam Colbertinam pervenit plerumque Cyprius dictus. In iis quae subscripta sunt commendatur liber praeter Mariam etiam Sancto Eutychio: *προσδέξη ταύτην* (praecedit *ἡ δέλτος*) *ἡ ἁγία θεοτόκος καὶ ὁ ἅγιος Εὐτύχιος*. Praeterea inde apparet alium scripsisse ipsum textum, alium adscripsisse capitulorum indices et notationes in margine itemque quae evangelia subscripta habent. Continet evangelia IV integra. Aliorum collationes Scholzius, qui idem descripsit in Curis criticis in historiam textus evangeliorum Heidelb. 1820., multis auxit erroribus. Anno 1842. institui collationem accuratissimam, quam postea Lipsiae percurrit S. P. Tregelles. Scriptus videtur saeculo nono medio vel exeunte.

††L codex Reg. nunc Imp. Paris. Nr. 62. Textum evv. integrum praebet exceptis locis quinque his: Mt. 4, 22. — 5, 14. *οι δε — κειμενη* 28, 17. *και ιδοντες* usque finem Mc. 10, 16. — 30. *τας χειρας* (exit cod. *κατηυλογει τιθεις*) — *τω αιωνι* 15, 2. — 20. *και επηρωτησεν — τα ιδια.* Io. 21, 15. *συ οιδας οτι* usque finem. Post varia hominum criticorum inprimis Griesbachii studia circa hunc „excellentissimum librum," „incredibili cum venerandis illis exemplaribus quae Origenes olim suis manibus versavit consensu" insignem ac prae reliquis omnibus celebri Vaticano codici affinem, nuper totum Parisiis transscripsi et ex schedis meis edidi in Monumentis sacris ineditis p. 57. — 399. Prol. § 6. tab. I. nr. 7.; III. nr. 7. Ibidem accuratissimis

facsimilibus provisum est ne quis amplius pessima Hugii tabula in errorem ducatur. Scriptus videtur octavo saeculo.

††M codex Reg. nunc Imp. Paris. numero 48., a Francisco des † Camps abbate regi Ludovico XIV. primo die anni 1706. dono datus. Evangeliorum textum integrum habet. Litterarum uncialium genere scriptus est simili atque evangeliorum codex V; in quo quidem minime cum Hugio operosam antiquiorum litterarum imitationem sed non vulgarem scripturae elegantiam inveni. In marginibus passim habentur notae ipsa prima ut puto manu minusculis litteris exaratae, quarum ratio egregie convenit cum Platone Oxoniensi, cui subscriptus annus est 896, aliisque codicibus minusculis eodem nono saeculo scriptis. In ultimo folio Arabica quaedam adnotata sunt, sed sunt lectu difficillima; celeb. Reinaud, vir Arabicarum litterarum peritissimus, certe nomen Hierosolymae in iis invenit. Textum totum cum menologiis et synaxaxiis, quae ex hoc codice pariter atque ex codice Cyprio satis vitiose edidit Scholzius, diligentissime anno 1841. descripsi. Fortasse non indignus est editione. Exaratum censeo post med. saec. IX.

††N: hoc signo comprehendimus quae antea pro tribus variis fragmentis in libris criticis venditata sunt, quemadmodum ipsi in editione anni 1849. siglis INF distinximus. Sunt enim, quod ante nos nullus dum suspicatus erat, disiecta membra unius eiusdem corporis; cuius quum olim aliquis folia duodecim nactus esset, singulari et membranae et litterarum luxu prae ceteris insignia, optimum ex iis quaestum facturus sibi videbatur si singula separatim venderet. Itaque sex Romae vendidit, duo Vindobonae, Londini quattuor. Constant autem membrana subtili ac purpureo colore tincta; textum duabus columnis dispositum habent eumque litteris argenteis scriptum, nisi quod dei et Christi nomina auro distinguuntur. Litterae paullo sunt grandiores quam in codd. ABC, sed plane rotundas ac quadras formas habent. Interpunctio rara est nec nisi puncto simplici ad caput litterae posito efficitur. In margine notata sunt capita Ammonii Eusebiique canones, neque desunt capitulorum maiorum tituli. Praestat textus formis Aegyptiacis ut *λημψομε, ειχοσαν*.

Ac Romae quidem quae in thesauris Vaticanis deposita sunt (r), de nostratibus ante me nemo vidit. Augustinus enim Scholzius, asserens quinque esse folia quum revera sint sex,

in lectionibus variantibus eius secutus est eum qui folia mss. cum editis contulit. Is est Gaetanus Marini, cuius manu variae lectiones notatae, exigua quidem accuratione ac fide, anno 1843. ipsi codici adiacebant.

Nec vero aeque ac Vaticanae reliquiae folia duo latuerunt quae Vindobona possidet (N). Iam enim Lambecius ea in suo de bibl. Caesarea commentario descripsit eoque duce Montefalconius et Wetstenius. Quum vero cum celeberrimis Vindob. fragmentis libri Genesis in unum compacta essent, opinio obtinebat eiusdem olim utraque codicis fuisse. Quod primus negavit Treschovius in Tentamine descriptionis codicum a. 1773. pag. 124. Idem totum textum descripsit, eumque insecutus passimque ut sibi videbatur corrigens lectiones variantes dedit Franc. Car. Alter in N. T. Viennae 1787. I. p. 999 sqq. Sed a neutro hi versus quamvis pauci recte lecti sunt.

Ad folia quattuor Musei Britannici transeo, signata Tit. C. XV... XIV. B. Ea Wetstenius, ut asserit, anno 1715. vidit atque contulit, post eum nemo, neque Griesbachius, retractasse videtur. Quem enim errorem circa haec folia, quae ex charta Aegyptiaca constare dicebat, praeivit Wetstenius, eum fideliter omnes usque ad Scholzium repetierunt critici. Ut autem Wetstenius codicem suum I male descripsit, ita etiam peius contulit, si tribus tantum ad Iohannis textum lectionibus notatis contulisse dici potest. Quod in codice tam antiquo atque insigni satis iniquum erat.

Sed vide quae huc pertinent reliqua in Monumentis meis sacr. ineditis a. 1846. ubi Prolegg. § 3. accuratius descripsimus, additis tribus quae vocant facsimilibus tabula altera, et a pag. 11 usque 36. edidimus textum. Continetur omnibus duodecim foliis: Mt 19, 6—13. 20, 6—22. 20, 29 — 21, 19. (r) 26, 57—65. 27, 26—34. Luc. 24, 13—21. 24, 39—49. (olim N) Ioh. 14, 2—10. 15, 15—22. (cum duobus extremis Matthaei fragmentis olim l). Scripta videntur sexto p. Chr. saeculo fere exeunte. (In ed. mea lege *ναζαρεττης* pro *-ρετης* Mt 21, 11.)

††N^{b} codex Musei Britannici numero 17, 136. insignitus, qui ex eorum est numero qui nuper ex deserto Nitriensi Londinum allati sunt. Forma sedecima hymnos Severi Syriace continet. Huius folia quattuor, numeris 117 et 118. 127 et 128. notata deleto Graeco aliquo textu biblico rescripta esse quum mihi

significasset is qui a librorum Syriacorum custodia est, vir litterarum orientalium longe peritissimus, Graecis legendis omni studio incubui. Quibus curiosius inspectis duplicem scripturam Syriacam superimpositam esse intellexi, unde quantopere difficultas legendi augeatur in promptu est. Contigit tamen ut uno tantum loco excepto, cuius lectio dubia manebat, quicquid Graecarum litterarum superest legerem ac describerem. Quae quidem omnia propter formam libri Syriaci minimam vix plus decem textus sacri et quidem evangelii Iohannis versus efficiunt. Sunt autem reliquiae codicis cuius aetatem pauci alii adaequant, pauciores etiam superant. Uncialium litterarum genus purum est, item interpunctio simplicissima; scriptura nullis utitur initialibus. Hinc aetatem definienti vix aliud dubitare licebit, quam utrum quinto an quarto saeculo scriptus sit. Quartum quidem quominus praeferamus, non impedimur Ammonii numeris textui adscriptis: hos enim iam tum in usu atque auctoritate fuisse, testes sunt Epiphanius atque Hieronymus. Praeterea ipse textus pluribus locis cum iis consentit testibus quos antiquissimam textus rationem tradere consentaneum est. Loci evangelii Iohannis, ad quos haec fragmenta spectant, sunt: XIII, 16—17. 19—20 23—24. 26—27. XVI, 7—8. (ibi *και* ante *ελθων* addendum esse, quippe male in ed. praetermissum, ad ipsum locum 16, 8. notavimus in comm. nostro.) 12—13. 15—16. 18—19. Edidimus addito brevi facsimili in Monumentis sacr. ined. Nov. Coll. vol. II.

†O[1]) codex Mosquensis S. Synodi Nr. CXX., ex monte Atho.

---

[1]) Quod hoc siglo olim, ut a Wetstenio, Griesbachio, Scholzio, insigniebatur fragmentum Montefalconii, ex evangelistario potius quam e continuo evangeliorum textu desumptum est. Idcirco ex hoc indice iam anno 1849. expunximus. Difficile quidem est de quattuor versibus quorum tres mutili sunt certi quid dicere; sed in evangelistarium decimi fere saeculi quadrat quum litterarum genus tum signa quibus in ecclesiasticum usum textus distinguitur. Accedit quod v. 14. ad verba *οτι παν ο υψων* deest numerus Ammonianus. Haec cui non probant quod volo, ei innumera codicum Ni Ti fragmenta offerri poterunt, si quis ex tot quae supersunt evangelistariis uncialibus sive singula folia sive foliorum fragmenta decerpere velit. Continet autem fragmentum istud Lc 18, 11—13. *αρπαγες — οφθαλμους* cum v. 14. inde a *τον οικον*. (In quibus lectionem *η γαρ εκεινος* c. edd.

Sunt folia octo (potius dicendum est quattuor; altera enim quattuor nil nisi initium evang. Ioh. 1, 1—4. exhibent), a bibliopega agglutinata codici homiliarum Chrysostomi. Praeter Ioh. 1, 1—4. continent Ioh. 20, 10—13. *απηλθον — κλαιεις* 15—17. *λεγει αυτη — θεον υμων* 20—24. *εχαρησαν ουν — ηλθεν ο ιησους*. Quibus textus partibus aliquid scholiorum minutis litteris adscriptum est. Edidit textum Chr. Fr. Matthaei, cui est cod. 15., in ed. epp. Pauli ad Thess. et ad Timoth. Gr. et Lat. Rigae 1785. p. 258—260. Idem facsimile exhibuit in editione sua apocalypsis Rigae 1785. post praefationem. Noni videtur esse saeculi.

††O^a : ita designavimus duos hymnos, alterum Mariae Lc. 1, 46—55. alterum Zachariae Lc. 1, 68—79. in codice Guelferbytano Latino saeculi VIII. vel IX. grammaticam Pompeii continente litteris uncialibus Graecis saeculi noni scriptos. Edidimus et illustravimus in Anecdotis sacris et profanis a. 1855. pag. 206 sqq.

††O^b : sunt iidem duo hymni de quibus ad O^a dictum est, Lc. 1, †46—55 et 68—79. una cum tertio Lc. 2, 29—32. inventi in psalterio bibliothecae Bodlejanae D. 4. 1. (120. Bodl.) saeculi noni. Eodem loco Anecdotorum, ubi de prioribus exposuimus, tractantur etiam isti.

†O^c : est hymnus Mariae Lc. 1, 46—55. in celebri psalterio Veronensi Graeco Latino sexti ut videtur saeculi scriptus. Editus est codex ille, cuius Graeca Latinis litteris expressa sunt, a Blanchino in Psalterio duplici, quod adiunxit Vindiciis suis canonicarum scripturarum Romae 1740. Cf. ibi pag. 275. Initium sic habet: Megalyni e psyche mu ton Quirion Ce egalliasen to pneuma mu epi to theo to soteri (cod. *sori*, quod compendium scripturae videtur) mu. Cf. editionem meam Vet. Test. Gr. secundum LXX. 1856. ubi in Prolegg. p. LIX. longius specimen exhibui.

†O^d sunt tres ex Luca hymni 1, 46—55. 68—79. 2, 29—31., quemadmodum leguntur in celebri psalterio Turicensi purpureo argenteis aureisque litteris scripto saeculi fere septimi.

---

pl. tuetur.) Haec ipsa incidunt in pericopam Lc. 18, 10—14. praescriptam in cod. ℵ *τῇ κυριακῇ ιε*, in cod. M *τῇ κυριακῇ τοῦ τελώνου*. (Quae ex more suo minus recte exscripsit Scholz N. T. I. p. 469.)

Totum psalterium editurus sum in Monumentorum sacrorum nova collectione, cuius efficiet volumen IV.

††Oe In codice Sangallensi 17. partim Latine partim Graece † scripto inveni eosdem hymnos tres: Lc. 1, 46—55. 68—79. 2, 29—31. ab homine Latino saeculi noni ut videtur scriptos.

†P et †Q. His siglis dudum insiguiuntur duo codices Guelferbytani rescripti. Primus enim Franc. Ant. Knittel post med. saec. XVIII. in codice, qui originum libros XX et epistulas VI Isidori Hispalensis continet, invenit varias veterrimas scripturas sub recentiore latentes, in iisque praeter pretiosas aliquot versionis Ulfilae reliquias non exigua duorum codicum evangeliorum fragmenta. Inventis thesauris vehementer delectatus anno 1762. edidit librum hoc titulo: Ulphilae versionem Gothicam nonnullorum capitum epist. Pauli ad Romanos, venerandum antiquitatis monumentum pro amisso omnino atque adeo deperdito per multa saecula ad hunc usque diem habitum, e litura codicis cuiusdam ms. rescripti, qui in augusta apud Guelpherbytanos bibliotheca adservatur, una cum variis variae litteraturae monimentis huc usque ineditis eruit commentatus est datque foras F. A. Knittel, metropolit. eccles. ap. Guelph. archidiac. Edidit in hoc libro accurate omnia quae legerat in duobus evangeliorum cdd. rescriptis. At quod dudum suspicatus eram, novis studiis multo plura quam Knittelius eruit ad lucem revocatum iri, id plenissime summoque cum gaudio expertus sum. Auctumno enim anni 1854. contigit mihi, favente bibliothecario clarissimo Schoenemanno, ut utrumque codicem totum legerem exceptis tantum novem fere dimidiatis versibus qui initio evangeliorum Marci et Lucae rubro olim scripti erant proptereaque nullum scripturae ablutae vestigium reliquerunt. Tincturam chemicam non adhibui nisi ad unam litteram exeunte pagina positam (o in voce *βαθεος*). Quum igitur antea de columnis 228, quibus uterque codex constat, 17 plane nondum lectae essent, 36 aliae minima ex parte rursusque 44 aliae maiore tantum ex parte, non parva Knitteliani laboris supplementa parare licebat. Praeterea vero etiam in iis quae legit Knittelius, saepe falsus est, quemadmodum Mt 11, 9. *εξηλθετε* dedit pro *εξηλθατε*. Mc 1, 10. *ιδε ω σχιζομενους* pro *ιδεν σχιζομενους* Mc 14, 15. *ανωγειον* pro *αναγαιον* Lc 5, 1. *γεννεσαρετ* pro *γεννησαρετ* 7, 48. *αφεωνται σου* pro *αφεωνται σοι* 11, 2. *επι της γης* pro *επι*

γης 9, 28. τον πετρον pro πετρον 8, 48. ο δε pro ο δε $\overline{\text{ις}}$ 11, 86. αναλυσει pro αναλυση 18, 39. εκραξεν pro εκραζεν 19, 8. ημισεα pro ημισια etc. Multo etiam saepius orthographiam antiquam neglexit, item interpunctionem ac minutas res omnes. Propterea imperfectissimum Knittelii laborem — a quo etiam Lachmannus pendebat totus — digne compensaturus utraque fragmenta denuo editurus sum in Monum. sacror. ined. nova collectione, voll. III et V. Ceterum dubitare non possum quin altera ab alteris aetate differant, qua de re uberius suo loco exponam. Codicem enim P sexti, codicem Q quinti saeculi esse existimo. Fragmenta autem quae continent, haec sunt:

†P Matth. 1, 11—21. της μετοικεσιας — δε νιον 3, 13 — 4, 19. τοτε παραγινεται ο ιησους — οπισω μου και ποιησω 10, 7 — 19. οτι ηγγικεν — οταν δε παρα 10, 42 — 11, 11. και ος — αμην 13, 40—50. εν τη — οδοντων 14, 15 — 15, 3. αγορασωσιν — την εν 15, 29 — 39. μεταβας — απολυσας. Marc. 1, 1—10. Αρχη — αγαπητος εν σοι 3, 5—17. επι τη — τον ιακωβου 14, 13 — 24. αυτοις υπαγετε — εκχυννομενον 14, 48—61. συλλαβειν — επηρωτα 15, 12 — 37. ιουδαιων — εξεπνευσεν. Lucae 1, 1—13. ταξασθαι — ζαχαρια 2, 9—20. επεστη — προς αυτους 6, 21 — 42. οτι χορτ. — οφθαλμω σου 7, 32 — 8, 2. παιδιοις — επτα 8, 31 — 50. και παρεκαλει — μονον πι 9, 26—36. τουτον — εν τω 10, 36 — 11, 4. ληστας — ημιν και μη 12, 34—45. εκει και — ερχεσθαι και 14, 14—25. ανταποδοθησεται — προς αυτους 15, 13 — 16, 22. παντα — αβρααμ 18, 13 — 39. μοι τω — νιε $\overline{\text{δαδ}}$ 20, 21 — 21, 3. και ου — αληθως 22, 3—16. εισηλθεν — εν τη βασι 23, 20—32. λαος προσεφωνησεν — και οτε 23, 45 —56. ταπετασμα — βαθεος 24, 14 — 37. και αυτοι — θεωρειν. Iohannis 1, 29—41. ερχομενον — ακολουθησαντων αυτω 2, 13—25. και εγγυς — παντας και 21, 1—11. εφανερωσεν — μεστον

†Q Habentur ibi haec: Lucae 4, 34 — 5, 4. εκ τι — επαναγαγε εις το βα 6, 10—26. θη η χειρ — κατα 12, 6—43. επιλελησμενον — ο δουλος 15, 14—31. εγενετο — ειπεν αυτω 17, 34 — 18, 15. ται και ο πετρος — ιδοντες 18, 34 — 19, 11. και αυτοι — μελλει η βα 19, 47 — 20, 17. λαου — τι ουν 20, 34 — 21, 8. οι υιοι — πολλοι γαρ 22, 27 — 46. σω υμων — και ειπεν 23, 30 — 49. γειν τοις ορεσιν — οι γνωστοι Iohannis 12, 3 — 20. πολυτιμου — εν τη εορτη 14, 3 — 22. μας προς εμαυτον — εμφανιζειν σε

††R [1]) codex rescriptus Musei Britannici, in quod ex monasterio Coptorum Nitriensi cum magna collectione codicum antiquissimorum, inprimis Syriacorum, nuper perlatus est. Exposuit hac de re uberius vir S. Ven. Guilielm. Cureton in praefatione libri cui titulum fecit: The festal letters of Athanasius etc. a. 1848. Perlustrans enim is primus thesauros illos ex Aegypto Londinum advectos, quo est acumine et magna litterarum experientia, detexit libros multos plus uno nomine insignes. Quorum in numero non ultimum locum occupat is qui scripta Severi Antiocheni ex Eutychiana haeresi clari continet. Ut enim magni momenti est Syriacus textus, nono vel decimo saeculo scriptus, inedita Severi scripta continens, ita etiam maioris sunt Graeca, quibus deletis Syriaca superscripta sunt. Edidit inde celeb. Cureton palimpsestum suum Homerum, praeter quem et Euclidis fragmenta nonnulla plurimas evangelii Lucae partes continet. Has quum primum anno 1849. videbam, is ipse qui detexerat editurus erat, quemadmodum in editionibus meis Novi Testamenti 1850 et 1854. indicavi. Quum vero ex Curetonii litteris rescivissem, aliis laboribus eum tam occupatum esse ut palimpsestas Lucae Graeci reliquias non amplius cogitaret edere, operam dedi ut rursus et quam primum Londinum venirem. Quod ubi contigit, vere ineunte anni 1855., nihil antiquius habui quam ut Graeca Lucae sub Syriaco Severi textu latentia investigarem. Investigandi labor haud exiguus erat, praesertim caelo plerumque

[1]) Quod olim hoc siglo insignitum erat fragmentum Tubingense, Ioh. 1, 38—50., ex evangelistario undecimi fere saeculi est propterea que immerito in hunc indicem relatum. Cuius rei argumenta haec sunt: XII versus quos continet ex media pericopa Ioh. 1, 35—52. sunt, quae legebatur *τῇ δ' τῆς διακαινησίμου*. Litterae sine ulla exceptione prorsus eandem formam habent quae in evangelistariis uncialibus posterioris aetatis usu venit (ut Reg. Par. 278. Coisl. Par. 31. etc.). Est enim imitatio litterarum uncialium antiquarum in usum ecclesiasticum instituta qno tempore hoc scripturae genus iam aboleverat. Item cum evangelistariis convenit et dispositio textus et membranae crassitudo. Etiam signa quae textum distinguunt in usum praelegentium ubique posita sunt. Contra deest notatio sectionum Ammonii et canonum Eusebii, quae bis incidit in duas columnas aere excusas. Quarum si altera perisse videri possit, altera ad v. 44. *Τῇ ἐπαύριον* sine dubio deest. Descripsit Reuss: Beschreibung einiger Handschriften etc. Tubing. 1778.

nubilo; neque ferebant leges Musei Britannici ut ullo loco evanidae litteris restaurarentur chemicis. Nihilominus contigit ut, exceptis paucis capitis 22. versibus, tantum non omnia legerem, nec nisi raro de vera codicis lectione aliqua dubitatio remaneret. Scriptura uncialis est eo ex genere quod saeculis V. VI. VII. plerumque adhibitum scimus; pro magnitudine litterarum ad similitudinem accedit fragmentorum evangelicorum N, item partium Lucae quas in codice rescripto I numero septimo distinximus (vide ad I), item codicis P Guelferbytani. Sed neque desunt plane exempla uncialis scripturae productae. Interpunctio simplici puncto fit, plerumque ad litterae caput adposito. Sectiones Ammonii non habent canones Eusebii additos. Omnibus antiquitatis indiciis probabile fit codicem sexti saeculi esse. Fragmenta autem egregius liber continet haec: 1, 1—13. 1, 69 — 2, 4. 2, 16—27. 4, 38 — 5, 5. 5, 25 — 6, 8. 6, 18—31.*) 6, 49 — 7, 22. 8, 5—15. 8, 25 — 9, 1. 9, 12—43. 10, 3—16. 11, 4—27. 12, 4—15. 40—52. 13, 26 — 14, 1. 14, 12—15, 1. 15, 13—16, 16. 17, 21—18, 10. 18, 22 — 20, 20. 20, 33—47. 21, 12 — 22, 6. 22, 8—14. 42—56. 22, 71 — 23, 11. 23, 38—50. Edidi in Monumentor. sacror. ined. vol. II. pag. 1 usque 92. additis commentario et facsimili.

S codex Vaticanus nr. 344. Evangelia quattuor integra habet. „Bis diligenter" contulit Birch (cf. Var. lectt. ad textum evv. Havniae 1801. p. IV.), quem secutus sum. Permultis vero locis quid habeat codex, ex collatione Birchii non apparet, maxime in rebus orthographicis aliisque quae olim collatoribus minoris vel nullius momenti visae sunt propterea que negligebantur. Quum igitur saepe non cautum duxissem e Birchii silentio ad codicis consensionem cum Stephaniana editione concludere, toties in comm. nostro: S? positum est. Ipse, cui brevi e Roma abituro libera utendi facultas data est, novam collationem non institui; percurri tantum totum, pauca (ad Matth. 27, 17. in margine adscripta: edidi in annalibus Vindob. 1847. l. l. p. 7.) exscripsi et delineavi facsimile. Blanchinus enim

*) In his 6. 22. typorum vitio in ed. mea excidit ι in *ελευσονται*. Praeterea aliquoties evanuisse vidi in exemplari meo lineolam compendiorum.

nimis eleganter, Birchius ineleganter expressit scripturam codicis. Exaratus est, ut ipse codex testatur, anno 949.

†T codex Borgianus nr. 1. nunc in collegio Romano pro propaganda fide depositus, foliorum formae quaternariae tredecim. Evangelii Iohannis fragmenta, quae ad latus habent versionem Thebaicam sive Sahidicam, haec sunt: 6, 28. — 67. *ειπον ουν προς — θελετε υπαγειν* 7, 6. — 8, 31. *ουπω παρεστιν — μαθηται μου εστε*. Diligenter edidit Aug. Ant. Georgi in Fragmento evangelii S. Iohannis Graeco Copto-thebaico saeculi IV. etc. Romae 1789. Paucis tantum locis Georgius minus recte codicis lectionem reddidisse videtur, ut 7, 45. ubi edidit *φαρισαιοις* pro *φαρισαιους;* item quibus locis Birchius, qui et ipse contulit, a Georgio differt, quemadmodum versu laudato notat *ελεγον* pro *ειπον*. Codicem ipse perlustravi et facsimile confeci. Litterae unciales quibus scriptus est, adhibito passim spiritus utriusque signo, aliquam cum Copticis similitudinem habent: nimirum ab homine Copto codex scriptus videtur. Non dubito quin ad quintum saeculum sit referendus.

T^{s}: hoc siglo insignivimus duo fragmenta Sahidica Graeca, quae olim Woidius possedit et in collationibus suis fragmentorum Sahidicorum cum Graecis editis (vide infra ad versiones) excerpsit. Altera continent Lc 12, 15 usque 13, 32., altera Ioh 8, 33 usque 42. De prioribus in editionibus Novi Testamenti antea neglectis primus retulit cl. Tregelles: vide an introduction etc. 1856. pag. 180. At is non animadvertisse videtur altera. Ex his alteris intellexi, eiusdem codicis, cuius fragmenta edidit Georgius, partes esse Woideana fragmenta. Hoc enim folium quo continetur Ioh. 8, 33 sqq., ipsum ultimum foliorum Borgianorum excipit, ita quidem ut, cuius loci (Ioh. 23—32) Graecam partem solam fragmentum Borgianum praebet, eiusdem Sahidicam praebeat Woideanum. Quae passim vitiosissime in his fragmentis scripta sunt, ut *βαβουσα* pro *λαβουσα*, *ων λαβων* pro *ον λαβων*, *δεχαι* pro *δεκα και* (Lc 13, 16 sqq.) satis probant scriptorem Coptum fuisse. Sunt igitur Woideana ista fragmenta eiusdem certe cum Borgianis aetatis i. e. saeculi ut videtur quinti.

††U codex Venetus Marcianus class. I. nr. VIII. olim Nanianus.

† Sunt evangelia IV integra curate eleganterque passim etiam luxuriose scripta, quavis pagina in duas columnas divisa. Variantes lectiones a Muentero sibi communicatas exhibuit

Birch., cf. Var. lectt. ad text. evv. p. LXV. Nihil novi Scholzius addidit. Ipse auctumno anni 1843. novam totius codicis collationem ad editionem meam primam institui, unde apparebat multo saepius quam ex lectionibus Birchii concludi poterat a textu eum Elzeviriano discedere. Rursus nuper S. P. Tregelles meam collationem Lipsiae contulit cum sua, alteram ex altera passim corrigens. Saeculi est IX. exeuntis vel X. ineuntis.

V codex Mosquensis S. Synodi. IV evangelia continet saeculo fere nono scripta usque Ioh 7, 39. *ουπω γαρ ην*, a quibus inde verbis ea quae perierant manus recentior saeculi fere XIII. litteris minutis supplevit. Praeterea desiderantur Mt 5, 44. — 6, 12. *και προσευχεσθε — οφειλεταις ημων* 9, 18. — 10, 1. *την και ζησεται — μαθητας αυτου*. Chr. Frid. Matthaei accuratissime descripsit in editione sua epp. ad Thess. et Tim. p. 265 sqq. Rigae 1784., facsimili addito ante textum apocalypsis. Idem „bis diligentissime" contulit, eumque sequitur commentarius noster.

††W^{a} cod. Reg. nunc Imp. Paris. nr. 314. sive potius duo folia ad finem codicis 314. addita. Reliquiae sunt codicis octavi ut videtur saeculi qui continuum evangeliorum textum sed usui ecclesiastico accommodatum habebat. Ubicumque enim in textu lectiones sacrae occurrebant, ab eo ipso qui textum scribebat notatae sunt. Fuisse autem revera in illo codice continuum textum evangeliorum, quum sectionibus Ammonii Eusebiique canonibus, tum ipso eo probatur quod textus cum studio neque tamen nisi passim usui ecclesiae aptus est redditus. Etiam capitula duobus locis indicantur. Litterarum uncialium in his foliis ea est ratio quae oblongis propriisque litterarum δ et ϑ formis ab antiquissimarum pulchritudine deflectit. (Mirum in modum Scholzius: Biblisch-Krit. Reise p. 26. Die Unzialbuchstaben gleichen denen des Cod. C. Hoc nec tum verum esset si recte haberent litterae sordidae omnique modo detortae quas Scholzius nescio quomodo e cod. C protulit.) Accentus et spiritus non ubique sed tamen plerumque positi sunt. Quaevis interpunctio fit puncto varie quidem illo sed sine sensus discrimine posito. Textus plurima cum Alexandrinis testibus communia habet. Ita Lc 10, 12—22. quindecies ab Elzeviriano discedit: id quod Scholzius, cui prima horum fragmentorum notitia debetur, quater recte

notavit, semel cum mira lectionis confusione indicavit, decies vero plane praetermisit. Continent autem ambo folia Lc. 9, 34—47. *ακουετε — παρ εαυτω* 10, 12. — 22. *μοις εν τη — βουλεται ο υιος*. Integra edidi in Monumentis sacr. ineditis 1846. p. 51. — 56.; illustravi ibidem Prol. § 5. delineavi tab. III. nr. 6.

††W^b codex Neapolitanus rescriptus, Borbonicus II. C 15.

† (LXXIX.) Est typicum ecclesiae Graecae saeculi XIV., foliis constans 79, quorum 14 extrema rescripta sunt. Scriptura vetustior deleta unciales litteras sed formis oblongis atque ad dexteram deflexis habet. Hanc qui primus animadvertit, Salv. Cirillo, auctor catologi librorum Graecorum mss., pro fragmento officii Graeci habuit („saeculo VIII. ad summum IX." scripti). Quod ille inde conclusit quod passim leguntur notae ecclesiasticae eaeque ipsi textui passim interpositae. At contra sunt sectiones Ammonii in margine indicatae. Conveniunt hae in re fragmenta Borbonica cum Parisiensibus W^a, nisi quod in his etiam numeri Eusebiani habentur, non item in illis. Tamen facile crediderim numeros illos etiam in Borbonico codice adscriptos fuisse, sed minio, quod quidem in libris palimpsestis plerumque totum perisse intellexi. Atque ut dicam plane quod sentio, videntur mihi folia Neapolitana eiusdem libri fragmenta esse cum Parisiensibus W^a, quamvis in his duobus foliis versus tantum 23 per paginam scripti sint, in Neapolitana vero pagina ea quam solam legi 25. (Similis varietas in codice Ephraemi aliisque invenitur.) Ipsi quidem versus eundem in utroque ambitum habent; in utroque etiam duabus columnis distincti sunt. Ceterum, ut iam significavi, non plus unam paginam legi (m. Jul. a. 1843.) et quidem adhibitis chemicis, continentem Marc. 14, 32—39., quem textum edidi in annalibus Vindobonensibus a. 1847. Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst. Nr. CXVII. pag. 8 sq. Praeterea vero, qui tum temporis bibliothecae Borbonicae praefectus erat, vir Rev. Ang. Ant. Scotti de eodem codice commentationem scripsit in Memorie della Reg. Accad. Ercolanense di archeologia. Vol. IV. Parte 1. Napoli 1852. Ibi pag. 3. meorum circa paginam illam evangelii Marci laborum mentio facta est. In speciminibus vero, quae tabula exhibet, unum prae ceteris vitiose exscriptum est, hunc in modum: *αλλει του* $\overline{\pi\nu\varsigma}$ *εις την γαλιλαιαν και φημα εξηλ*, pro quibus nullus dubito ipsum codicem habere:

[δυν] αμει του $\overline{\pi\nu\varsigma}$ ε. τ. γ. κ. ψημη ε. Ceterum trium priorum evangeliorum fragmenta in his foliis rescriptis inveniuntur. Saeculo octavo scripta ea esse, cum commentatoribus Neapolitanis censeo.

†Wc: hoc signum dedimus tribus foliis Sangallensibus fragmenta textus evangeliorum Marci et Lucae continentibus. Addita sunt aliis libris vel potius ad compingendum adhibita. Speciem rescriptorum habent, sed scriptura tantum deleta est, nullo novo textu supra scripto. Quae legi, haec sunt: Mc 2, 8—16. Lc 1, 20—32. 64—79. Tamen in his locum Lc 1, 27 sq. non ita adsecutus sum ut fidenter edere possem. Folium enim, quo haec olim scripta erant, singulis fere litteris iniuriam a cultello ad radendum adhibito accepit. Ceterum eo in folio quo legitur Lc. 1, 64—79. animadverti vestigium Latini textus Graeco olim adpositi. Legere enim mihi videbar *salutem ex inimicis* $\overline{\text{nris}}$ (i. e. nostris) 1, 71. Inde concludendum dimidias tantum foliorum partes reliquas esse, atque eas quidem quae columnas Graecas continerent, perisse vero alteras Latino textu conscriptas. Scriptura horum fragmentorum paullo elegantior est Sangallensi evangeliorum codice, tamen idem saeculum nonum, quo ille scriptus est, vix antecedere videtur. Textu satis insignis est nec dissimilis codici Δ. Dabo eum propediem foras Monumentorum sacr. ined. volumine III.

††X codex bibliothecae universitatis Monacensis, olim Landishu-
† tensis, post Ingolstadiensis I. 26. „Gerardus Vossius ad publicandum patribus Soc. Iesu communicavit et per R. P. Georg. Baderum Roma misit.“ Sunt fragmenta IV evangeliorum, quorum textui additi passim interiecti sunt complurium patrum inprimis Chrysostomi commentarii, scripti illi quidem minutis litteris, sed eiusmodi quae conveniant cum cod. dialogorum Platonis Oxoniensi scripto anno 896. Supersunt fragmenta haec: Matth. 6, 3—10.[1]) 7, 1. — 9, 20. *Μη χριν.* — *οπισθεν* 9, 34. — 11, 24. *τι των* — *η σοι* 12, 9. — 16, 28. *και μεταβας* — *βασ. αυτου* 17, 14. — 18, 25. *και ελθοντων* — *επελευσεν αυ* 19,

[1]) Hanc partem vidit Tregelles; ipse non animadverteram. Scholzius vero notat textus initium fieri versibus Mt 5, 41—6, 10. quamquam nullam inde lectionem affert. Praeterea Tregelles etiam versum 5, 45. in commentario se invenisse significat; sed lectiones commentarii saepe ab ipso textu differunt.

22. — 21, 13. *ακουσας — ληστων* 21, 28. — 22, 22. *τι δε — απηλθον* 23, 27. — 24, 2. *ακαθαρσιας — καταλυθησεται* 24, 23. — 35. *τοτε — παρελθωσιν* 25, 1. — 30. *τοτε — οδοντων* 26, 69. — 27, 12. *ο δε πετρ. — ουδεν α* Marc. inde a 6, 47. integer est, nisi quod 14. 61. — 64. 14, 72. — 15, 4. 15, 33. — 16, 6. nonnihil litterarum verborumque periit ac 16, 6. — 8. *θη ουκ εστιν — γαρ αυτας* deest. Lucae 1, 1. — 37. *Επειδηπερ — αδυνατησει* 2, 19. — 3, 38. *η δε — θεου* 4, 21. — 10, 37. *ηρξατο — ουτως* 11, 1. — 18, 43. *και εγενετο — θεω* 20, 46. *πρωτοκλησιας* — finem. Iohannis 1, 1. — 2, 22. *Εν — ο ιησους* 7, 1. — 13, 5. *και μετα — διεζωσμενος* 13, 20. — 15, 25. *αμην — δωρεαν* 16, 23. *εν εκεινη* — finem. Quae inter 2, 22. et 7, 1. desiderantur, saeculo fere XII. suppleta sunt. Post Scholzium hieme anni 1844. fragmenta omnia, exceptis iis quae, ut modo indicavi, duobus saeculis post addita sunt, contuli. Etiam ex hoc codice quae excerpsi, nuper cum excerptis suis contulit S. P. Tregelles. Aliquot vero locis, ubi de meis dubitabam, codicem ab amico denuo examinandum curavi. Exeunte nono vel ineunte decimo saeculo exaratus est.

††Y codex bibliothecae principalis Barberinae signatus nr. 225., foliis sex formae maioris constans. Sunt fragmenta evang. Iohannis: 16, 3. — 19, 41. *γνωσαν τον πατερα — εν τω κηπω*, codici evangeliorum, Theophylacti commentariis instructo, saeculi fere XII. praefixa. Primum innotuerunt per Augustinum Scholz, quamquam pro more suo negligenter inspexit atque etiam negligentius descripsit. Octo ille folia esse ait (cf Biblisch-Kritische Reise etc. 1823. pag. 108.), quum non sint nisi sex; ea continere refert Ioh 16, 4 usque 19, 28., sed revera continent Ioh 16, 3 usque 19, 41. Item „bene, rapide omnibusque accentibus“ scripta esse perhibet; at scriptura vetus quae nihil artificiosi habet, eo deformata est quod altera manus atramento novo eoque fusco ac sordido instauravit, accentus raro et negligenter positi sunt, frequenter etiam desiderantur spiritus. In margine Ammonii capita absque Eusebii numeris exprimuntur. Interpunctio aliquam similitudinem codicis e habet. In utroque enim quum triplex puncti positio est tum duorum aut trium punctorum coniunctio, nisi quod in Barberino codice etiam quattuor punctorum signum habetur. Alexandrinae orthographiae conservavit vestigia, quemadmodum Ioh 16, 14. *λημψεται* et 16, 24. *λημψεσθε* habet. Scri-

ptus videtur octavo p. Chr. saeculo. Ceterum non facile erat anno 1843. efficere ut Barberinus princeps, cui a duobus principibus optime commendatus eram, permitteret examen codicum suorum. Nec permisit nisi ut duobus diebus paucas horas in bibliotheca eius laborarem. Nihilominus recte a me omnia ex codice hausta esse confido. Edidi in Monumentis sacr. ined. 1846. p. 37. — 50. (16, 20. εις χαρα vitiose typis exscriptum pro εις χαραν). Ibidem illustravi Prol. § 4. addito facsimili tab. III. nr. 5.

†Z codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus. Insunt haec ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta: 1, 17. — 2, 6. ι ουν αι — τον ισραηλ 2, 13. — 20. και την μητερα — παιδ. και την 4, 4. — 13. ο δε αποκρ. — εις καφαρναουμ 5, 45. — 6, 15. ουρανοις — αφητε τοις 7, 16. θων σταφυλ — 8, 6. δεινως βασαν. 10, 40. — 11, 18. λαντα με — μητε πινω 12, 43. — 13, 11. οταν δε — της βασιλ. 13, 57. — 14, 18. διελιζοντο — και εξελευ 15, 13. — 23. ο δε — οι μαθ. 17, 9. — 17. του ορους — αυτον ωδε 17, 26. — 18, 6. αραγε — θαλασσης 19, 4. — 12. οτι ο — και εισ. ευν. οιτ. 19, 21. — 28. πωλησον — κρινοντες 20, 7. — 21, 8. λωια μου — νυνον εν 21, 23. — 45. αυτω διδασκον — οι αρχιερ. 22, 16. — 25. αληθης — πρωτος 22, 37. — 23, 8. κυριον τον — λεγουσιν 23, 13. — 23. υμεις γαρ — γραμματεις 24, 15. — 25. λιγμα της — προειρ. υμιν 25, 1. — 11. των εξηλθον — ανοιξον η 26, 21. — 29. εξ υμων — μεθ υμων 26, 62. — 71. μαρτυρουσιν — αυτοις εκει. Haec omnia sed locis haud paucis mutila splendide edidit Ioh. Barrett in Evangelio secundum Matthaeum ex codice rescripto collegii SS. Trin. iuxta Dublin. Dublinii 1801. Nuperrime vero S. P. Tregelles operam dedit, anno 1853, (cf. „an introduction etc. pag. 181.) ut lacunas libri Barrettiani novis circa codicem studiis expleret. Postquam igitur permissum ei esset ut ad restaurandas litteras chemica adhiberentur, quicquid scripturarum superest legit. Quae ut in plenum litterarum usum converterentur novam fragmentorum omnium editionem dudum suscepit vir cl. Dr. Todd, collegii S. Trin. bibliothecarius. Quum autem nova editio quo tempore Matthaei evangelium retractabam, nondum prodisset — nescio an post prodierit — petii ab editore ut mihi de nonnullis locis gravioribus rescriberet quid esset in codice. Hoc ille benevolentissime fecit, ita ut passim plus Barretto dare possem; sed saepe eo ipso loco ubi lectio fluctuat codex de-

ficit. Nimirum in Barretti editione per partes textus quas cum lacunis edidit, nusquam satis apparet utrum deficiat codex an legi non potuerit. Ita 14, 12. in codice est αυτουηραντ et καα εθαψαναν: hinc neutro loco quae dubia sunt (το πτωμα: το σωμα, αυτο: αυτον) ex codice disci possunt. Item 7, 16. in codice est σταφυλ, nec igitur σταφυλας nec magis σταφυλην testatur. Praeterea vero ad supplementa adhibui quae Tregellius in primo editionis suae Novi Testamenti fasciculo evangelium Matthaei totum complectente indicavit.

††Γ: siglum hoc est codicis, quem nobis contigit in monasterio † orientali, quum secundum Aegyptum et terras quae circumiacent adissem, detegere detectumque in patriam afferre. Transiit autem ante triennium ex manibus meis ad bibliothecam Bodleianam Oxoniensem. In Anecdotis meis sacris et profanis p. 5. descriptionem eius dedi, quam paucis mutatis repetere placet: Codex est litteris uncialibus saeculi noni scriptus, versibus quavis pagina continuis foliorum 157 in 4° maiori. Prae ceteris quoad habitum et scripturam similitudinem habet codicis Cyprii in bibl. Par. nr. 63. siglo κ ad evangelia notati. Continet evangelium Lucae integrum (extrema folia decem ex madore male affecta sunt, sed in meliorem statum redigi possunt et iam a me plene lecta sunt); item Marci evangelium, exceptis 3, 35—6, 20.; praetereaque haec evangelii Matthaei fragmenta: 6, 16—29. 7, 26—8, 27. 12, 18—14, 15. 20, 25—21, 19. 22, 25—23, 13. item evangelii Iohannis 6, 14 — 8, 3. 15, 24—19, 6. Pro indole textus admodum cognatus est codicibus nostris uncialibus secundi ordinis, i. e. EFGHKMSUV; sed saepius his cum antiquioribus consentit codicibus nec raro lectiones plane proprias tuetur. Exempli caussa videamus Lucae 3, 1—38. Hos per versus locis 13 plurimorum edd. uncialium confirmat auctoritatem; locis 17, ubi illi inter se differunt, quater decies cum A etc, bis cum C etc, semel cum EGHKSUA facit; locis demique quindecim pro testium discrepantia inprimis idoneis ad ingenium codicis probandum, septies cum B facit perpaucis aliis accedentibus, semel cum eodem accedentibus pluribus; bis de uncialibus codd. LX et LXKMU solos habet comites, bis veteres tantum aliquot interpretes et semel insignes illos codd. 1. 131. (v. 29. ιησω); v. 8. pro αρξησθε habet δοξησθε quem locum vide; denique v. 23. loco perquam gravi ipse solus omittit ωσει, ab aliis cum ως

permutatum. Etsi non dixerim ubique vel plerumque codicem tanta quanta hoc Lucae loco lectionis bonitate excellere, tamen nusquam inferiorem se praebet codicibus quos supra laudavimus. Etiam lectiones alibi nondum vel certe in paucissimis inventas testibus non paucas exscripsimus, quamquam illae quidem vix magna auctoritate valent. Facsimile quod vocant codicis exhibuimus in Anecdotorum sacr. et prof. tabula I. nr. IV.

†Δ codex Sangallensis Graecus Latinus interlinearis. Quattuor evangelia continet integra praeter Ioh 19, 17—35. σταυρον usque οιδεν. Hunc codicem tam affinem esse codici epistularum Boerneriano Dresdensi (epp. G), ut uterque eiusdem patriae et aetatis habendus sit, docte variisque modis probat codicis editor Rettig. Eiusdem tamen utrumque librarii esse haud pobabile fit; fuerunt potius qui hunc et qui illum scripsere eiusdem monasterii et ut ita dicam scholae socii. Ad argumenta quibus communem utriusque patriam iam Rettigius probavit in Prolegg., accessit nuper novum cuius primus mentionem fecit Tregellius: an introduction etc. p. 197. Varia enim additamenta Latina quae in utroque libro habentur, partim ad principium partim ad calcem posita, ab eodem homine profecta esse non dubium est. Sequitur inde, fuisse olim aut, quod equidem vix crediderim, utrumque codicem uno volumine coniunctum, ita ut quum separarentur etiam partes additamentorum distribuerentur, aut utrumque certe in eodem monasterio depositum ibique ab eodem homine docto suis auctum scripturis. Quum perquam probabile sit, utrumque codicem in ipso S. Galli monasterio et quidem a monachis Scotticis vel Hibernicis, quorum „catervas“ et „colonias“ in Germaniam atque Helvetiam aevo medio commigrasse constat, scriptum esse, facile fieri poterit ut alii etiam in thesauris eiusdem monasterii vel vicinorum codices inveniantur cum eiusdem scriptoris elaboratis. Ipsum Sangallensem codicem a pluribus scriptum esse satis docuit Rettigius: quae res nullam difficultatem habet atque ex aliis quoque codicibus cognita est. Nimirum ex pensis variis monachorum aliquot constat. Qua in re grave videri potest, quod Marci evangelium duos eosque a reliquis diversos scriptores habuit. Quum enim istud evangelium, quemadmodum codex Sangallensis praebet, prae reliquis eiusdem partibus rara textus praestantia excellat,

ponere licet nec ex eodem antiquiore exemplari transscriptum esse. Quod si minus, certum tamen est hunc evangelii Marci textum non ex eodem cum reliquis antiquiore fonte fluxisse.

Multis modis conspicuum fit omnes codicis scriptores multo magis Latinis quam Graecis adsuetos fuisse litteris; quid quod non raro in mediis vocibus Graecis puras Latinas litterarum formas adhibuerunt ac passim ineptis vitiis Graeci textus ignaros se probaverunt. Ipse Latinus textus perparvi momenti est; nec Italam nec Vulgatam rationem sequitur; videtur Vulgatum textum fundamenti loco habuisse praetereaque ad ipsum Graecum non ita scite exactus esse. (Simile quid in Boerneriano epistularum codice accidit, nisi quod ibi omnis ratio ab Itala proficiscitur.) Editio codicis Rettigiana, quae prodiit Turici 1836, hunc titulum habet: Antiquissimus quatuor evangeliorum canonicorum codex Sangallensis Graeco-Latinus interlinearis nunquam adhuc collatus. Ad similitudinem ipsius libri manu scripti accuratissime delineandum et lapidibus exprimendum curavit H. Ch. Mich. Rettig. Cuius operis quanta sit praestantia, facile quisque videt; ipse nuper collato passim codice plane perspexi. Saeculo adscribendus est p. Chr. nono.

††Θ codex Tischendorfianus I. bibliothecae universitatis Lipsiensis. Ex itinere orientali a. 1845. in patriam attuli. Transiit post cum aliis multis in bibliothecam universitatis Lipsiensis, meo insignitus nomine. Folia sunt quattuor, quorum tertium fere periit. Membrana admodum subtilis est, folium nullum ab omni parte salvum; potiores marginum partes a tineis exesae sunt, reliquae tam sunt fragiles ut ex tactu solo male afficiantur. Hinc conservandi cura factum est ut singula folia ab utraque parte vitro includerentur. Scriptura elegans est sed ab omni artificio aliena. Similitudo eius cum vetustissimorum scriptura codicum minuitur oblonga forma litterarum ε ο σ ϑ, item eo quod paullum ad dexteram inclinat. Contra δ littera, in re palaeographica gravis, morem antiquissimum sequitur, atque litterae ϑ linea media (cf. ad haec omnia specimina codicum supra allata) nondum excedit litterae corpus, ut inde a VII. fere saeculo fieri solet. Interpunctionis ratio ea est ut punctum vel ad caput vel ad medium vel ad pedem litterae praecedentis adponatur; alibi vero duo, alibi tria puncta ponantur: quae quidem omnia diversum sensum ac potesta-

tem habent. Accentus desunt a prima manu, sed passim adpicti sunt a duobus diversis correctoribus. Spiritus aliquot ipsa prima manus posuit. In margine Ammonianae sectiones cum canonibus Eusebii notatae. Textum, quamvis pauca graviora contineat, tamen prope ad Alexandrinam classem accedere aliquot exemplis probatur. Continent autem folia omnia quattuor evangelii Matthaei fragmenta haec: 14, 8. — 29. *πτισου· και — ο δε ειπεν ελ* (13, 46. — 55. fere tota deperdita) 15, 4. — 14. *λεγων τιμα — αμφοτε*. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 1. —10.; commentatus sum ibidem Prol. § 2. addito facsimili tab. I. nr. 1. Ad finem commentationis scripta sunt: Aetatem autem atque patriam codicis quod attinet, a monacho Graeco sive Aegypti inferioris sive Sinai montis saeculo fere exeunte septimo exaratus esse videtur. Qua de re nec nunc aliter sentio.

††A[1]): hoc siglo rursus codex designatur a nobis in oriente detec-
† tus, in Europam allatus atque ex nostro nuper Oxoniensis i. e. bibliothecae Bodleianae factus. Scriptus est uncialibus litteris octavi ut videtur saeculi; quavis pagina textum duabus columnis distinctum habet. Foliorum numerum parem prorsus habet cum codice Γ. Evangelia Lucae et Iohannis continet integra, praemissis capitulorum indicibus. Ad eorundem classem codicum cum codice Γ pertinet i. e. codicum EFGHKMSUV; sed non tantum prae his omnibus ad antiquissimorum codicum textum accedit, verum etiam passim magna lectionis singularitate conspicuus est. Exempli caussa Ioh. 5, 1—36. quinquies plenam codicum uncialum auctoritatem confirmat; locis 17, ubi eorundem dissensio est, 13 cum A etc, bis cum B etc, semel cum C etc, semel cum uncialibus pluribus facit; 14 locis lectiones ad ingenium codicis probandum inprimis aptas habet: ibi quater de uncialibus edd. solum D socium habet, semel de iisdem solum A, item bis solos EM, bis C*LD et C*LGK,

[1]) Quae anno 1849. hoc siglo insigniveram fragmenta duo, alterum Mt 20, 8 —15. *πρωτον* usque *εμοις*, alterum Lc 1, 14 —20. *αγαλλιασις* usque *δυναμενος*, animadversa a me in tegumento codicis Arabici in monasterio S. Catharinae ad montem Sinaiticum, postque in annalibus Vindobon. edita (cf. 1846 Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst CXIV. p. 53 sqq.), ea quum a tegumento libri Arabici soluta essent ex evangelistario saeculi fere noni desumpta esse intellexi, eo potissimum quod altera pagina Matthaei altera Lucae textum referret.

semel (v. 14.) socios non habet nisi r et Coptum. Versu 36. confirmat codicum ABEGM lectionem μειζων pro μειζω; v. 18. nullo socio ελυσεν et paucis comitibus ἀαλλ' ὅτι habet. Denique versu 1. pro vulgata lectione [η] εορτη των ιουδαιων lectionem maxime notabilem omnium solus habet: η εορτη των αζυμων. Idem codicis ingenium probatur Luc 3, 19—36. Inprimis vero grave est quod hic codex eandem originem prodit atque cod. Par. 58. (Scholzii 262.) cuius maximas laudes perscripsit Scholzius in Biblisch-Kritische Reise etc pag. 11 sqq. („Eine der interessantesten Handschriften, die ich untersucht habe, ist unstreitig etc.) Quo cum noster codex duobus fere saeculis antiquior sit, maiorem etiam lectionis puritatem prae se fert. Consentiunt autem saepe in lectionibus haud vulgaribus, quemadmodum Ioh 1, 28. βηθεβαρα cum 346. soli vero 4, 31. παρεκαλουν, Lc. 6, 33. αυτο et 37. κατωδικάσητε habent; item accedente uno 21, 21. verba και οι εν μεσω αυτ. εκχ. omittit. Operae pretium erit iteratis curis codicem Parisiensem conferre; a quo paucis aliquot locis dissentientem codicem A vereor ut ipse recte excerpserim. Praeterea in nostro codice scholia inveniuntur, pleraque et ipsa uncialibus litteris adscripta, quorum nonnulla ad rem criticam faciunt, cf ad Ioh 8, 1. Delineandam codicis scripturam curavimus in Anecdotorum sacr. et prof. tabula I. nr. III.

B. AD ACTUS APP.

†A vide Evv. Integer est. Saec. V^{b}.

†B vide Evv. Integer est. Saec. IV.

††C vide Evv. Saec. V^{a}. Supersunt fragmenta haec: 1, 2. — 4, 3. πνευματος usque εις την 5, 35. — 10, 42. ειπεν δε usque και νεκρων 13, 1. — 16, 36. ος μαναην usque εν ειρηνη 20, 10. — 21, 30. λων αυτου usque αι θυραι 22, 21. — 23, 18. και ειπεν usque προς τον χιλιαρ 24, 15. — 26, 19. ποδα εχων usque απειθης τη 27, 16. — 28, 4. ψης ην αραντες usque ουκ εισεν.[1])

[1]) Errorum plena sunt quae de vitiis codicis C in actis app. nuper protulit Bornemann, Grossenh. 1848. p. XXIII. Confudit enim pessime quae ab ipsius scribae errore profecta sunt et quae perperam impressa (notata a me in prolegg. fragm. V. T. e cod. Ephr. et alibi; praetereaque vide supra); plures errores ipse suo Marte finxit, ut 15, 33. 8, 31.; commiscuit manus diversissimas primam et tertiam; denique mala fide docuit erroribus scribendi imminui auctoritatem

†D vide Evv. Saec. VI. med. Deficit 8, 29. — 10, 14. προσελθε usque εφαγον 21, 2 — 10. επιβαντ. usque ιουδαιας 21, 16. — 18. ιεροσολ. usque παντ. δε (sed ex his versibus nonnihil retulit Wetstenius; huius igitur tempore ista lacuna nondum fuisse videtur) 22, 10 — 20. ων τεταχται usque συνευδοκων 22, 29. οι μελλοντες usque finem libri. Ceterum folio ultimo verso reliquiae textus epistularum catholicarum habentur quas olim codex integer una comprehendisse iudicandus est. In superiore margine est „epist iohannis." Ipsius vero textus columna incipit his: „qui male facit non vidit dm̄"; a quibus pergit versibus duodecim usque finem tertiae epist. Ioh. Tum subscripta sunt haec: „epistulae" (sic) „iohanis III. explicit incipit actus apostolorum."

†E codex Laudianus Graecus Latinus (Latinis ad sinistram, Graecis ad dextram positis) in bibl. Bodleiana Oxoniensi. In Sardinia olim librum fuisse, testantur quaedam ad calcem libri posteriore quadam manu adscripta: Φλαβιος (Φλ° sic per compendium scribitur, ut etiam in sqq. θεω et επαρχων) παν-κρατιος συν θεω απο επαρχων δουξ σαρδινιας δηλα ποιω τα υποτεταγμενα etc. (Duces in Sardinia primum constituit Iustinianus imperator anno 534.) Utrum in Sardinia scriptus an aliunde hanc in insulam perlatus sit, non satis constat. E Sardinia vero in Angliam pervenit et quidem iam ante med. saec. octavum. Vix enim dubium est quin iam Beda Venerabilis (obiit 735.) eodem codice usus sit in retractanda expositione sua in actus app. (Bedᵉʳ apud nos, quamvis Beda Latina tantum ex Graecis versa adscripserit atque revera a versione codicis magis quam a Graeco eius textu pependisse videatur.) Seculo decimo septimo ad libros pertinebat Guilielmi Laude archiepiscopi Cantuariensis et cancellar. univ. Oxon., a quo in bibliothecam Bodleianam transiit. Codex scriptus est utraque columna (Latina et Graeca) stichometrice, saeculo ut puto

---

codicis C, quum bene nosset in suo „praestantissimo" D errorum eiusmodi plus esse quam in ullo codice alio. Ceterum praeter ea quae in editione fragmentorum Vet. Test. ex eodem codice Ephraemi a. 1845. itemque in Prolegg. editionis N. T. 1849. indicavi, prae reliquis haec notari velim: Ioh 13, 26. codex habet ψωμιον non ψωμου 184, 23 lege Ιδον 206, 8. παρεισεδυσαν Iac. 3, 6. τον τροχον 243, 23. τω εγειροντι.

sexto exeunte. (Wetstenius malebat saec. VII. Hearne anno 1715, „annorum plus minus mille" dixit.) Hiat 26, 29—28, 26. post verba *ο δε παυλος* usque dum sequitur *πορευθητι*. Lectionum peculiaritate ac bonitate admodum insignis est. Esse eum ex iis odd. quos Latinizantes dixit Wetstenius aliique, facile intellegitur. Quo id iure fecerit, demonstrandum erit retractanda universa quaestione de Latinizantibus quos esse voluerunt codicibus. In conficiendo commentario non tantum semper rarissimam Thomae Hearnii editionem (Oxonii 1715.) ad manus habebam, sed etiam brevi ante totam recognoveram ad ipsum codicem Oxoniensem, unde non paucis eam vitiis laborare intellexi. Hinc non comparent in nostro comm. ut apud Lachmannum *αντιοσεα* et *προσευξαμενοι* (cap. 6.), *κατοικειται* et *μοϋσης* (cap. 7.), *ευηγγελιζητο* (cap. 8.) *ημιμ* (10, 41.), *καθημενην* (cap. 11.) etc: haec enim omnia vitiose edidit Hearnius. Correctiorem vero totius codicis editionem iam curavimus orbi litterarum adnuntiandam Prospectu qui modo exiit Monumentor. sacrorum, ad quae appendicis loco codex Laudianus addetur.

††F^{a} vide Evv. Saec. VII. ineunt. Praeter 9, 23. 24. quae omnino sola Wetstenius viderat, inveni in actis 4, 33. 34. 10, 13. 15. 22, 22.

††G$_{r}$L (propositum erat hunc codicem siglo L insignire ut ad † epp. Paul. ita etiam ad act. et ad epp. cath. Per incuriam igitur accidit ut ad act. et epp. cath. retineretur siglum G quo iam ante usi eramus.) codex bibliothecae Angelicae (monachorum ordinis S. Augustini Romae) A 2. 15. antea cardinalis Passionei. Incipit 8, 10. *μις του θεου*. Praeter actorum textum etiam epistulas et catholicas et Paulinas continet. Selectis locis iam a Blanchino et Birchio collatum contulit „integrum" Scholz anno 1820. („vere integrum" etiam F. F. Fleck anno 1833., ut certe in codice notatum est.) Ipse contuli diligentissime aestate anni 1843. quo factum est ut multa a Scholzio praetermissa notarem, alia ab eodem male notata corrigerem. Rursus nuper Lipsiae nostra cum suis contulit Tregelles. Non potest scriptus esse ante med. saec. IX. (Blanchino septimi vel octavi esse videbatur.)

††H codex Mutinensis 196. saeculi noni. Incipit 5, 28. *και βου-* † *λεσθαι*. Rursus desunt 9, 39. — 10, 19. *αι χηραι — ιδου* 13, 36. — 14, 3. *ιδια — τερατα*. Praeterea 27, 4. *κακειθεν* usque finem

actorum supplevit litteris uncialibus manus saeculi fere XI. Reliqua quoque quae desiderantur suppleta sunt sed manu sat recenti XV. vel XVI. saeculi. Post imperfectissimam Scholzii collationem, licet ipse dicat: „Integre collatus in usum huius editionis", fragmenta antiqua omnia accurate contuli auctumno a. 1843. Praeterea anno 1850. Lipsiae sua exegit ad nostra S. P. Tregelles. Ad epp. cath. passim est h i. e. н minusc. e Sz.

††I codex bibl. Imp. Petropolitanae, idem quem ad evv. accuratius descripsimus. Pertinent ad actus app. folia quattuor tribus diversis manibus scripta. Folium quo continetur Act. 28, 8—17. quinti saeculi esse diximus, duo alia quibus legitur Act. 2, 6—17. 26, 7—19. septimi, atque eiusdem folium quartum in quo est Act. 13, 39—46.

C. AD EPISTULAS CATHOLICAS.

†A vide Evv. Nihil deest. Saec. V^{b}.

†B vide Evv. Nihil deest. Saec. IV.

††C vide Evv. Saec. V^{a}. Desiderantur Iac. 4, 2. — 1. Pe 1, 2. *ουκ εχετε* usque *πνευματος* 1 Pe 4, 6. — 2 Pe 1, 1. *εις τουτο* usque *σωτηρος ιησ. χρ.* 1 Ioh 4, 2. — 3 Ioh. 3. *εστιν* usque *η ψυχη* Iud. 1 — 2. *ιουδας* usque *πληθυνθειη.*

††G*L (ut iam notatum est, per errorem retinuimus G pro L) † codex Angelicus A 2. 15. Idem qui actorum textum continet. Nihil deest. Saec. IX.

K codex Mosquensis S. Synodi Nr. XCVIII. ex monasterio S. Dionysii in monte Atho. Matthaeio dicitur codex g, Scholzio cod. 102. Epistulas catholicas continet integras, adiuncta catena patrum. Eodem siglo ad epp. Pauli quas una cum catholicis continet insignitur; Scholzio vero dicitur numero 117. In editione nostra a. 1849. ad epp. cath. siglum ι habet, к vero ad epp. Paul. Chr. Fr. Matthaei contulit eumque sequitur commentarius noster. Idem Matthaeius descripsit in epp. Pauli ad Rom. Tit. et Philemonem Rigae 1782. p. 265 sqq. facsimili praemisso editioni VII epistularum catholicarum Rigae 1782. Noni videtur esse saeculi.

D. AD EPISTULAS PAULI.

†A vide Evv. Saec. V^{b}. Deficit 2 Co. 4, 13. — 12, 6. *επιστευσα* — *εξ εμου.*

†B vide Evv. Saec. IV. Desunt Heb. 9, 14. *ριει την συνειδησιν* usque finem, quae supplevit manus multo recentior, siglo b a me aliquoties notata. Mico enim Italus, collator codicis ex Bentleii mandato, etiam supplementum istud contulit. Praeterea desunt epistulae IV integrae: utraque ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem.

††C vide Evv. Saec. V[a]. Perierunt Ro. 2, 5. — 3, 21. *κατα δε την — υπο του νομου* 9, 6. — 10, 15. *ουχ οιον — εαν* 11, 31. — 13, 10. *θησαν τω — πληρωμα* 1 Co. 7, 18. — 9, 6. *εν ακροβυστια — του μη εχ* 13, 8. — 15, 40. *παυσονται — αλλα ετερα* 2 Co. 10, 8. — Gal. 1, 20. *ουκ αισχυνθησομαι — ου ψευδομαι* Eph. 1, 1. — 2, 18. *παυλος — προσαγωγην* 4, 17. — Phil. 1, 22. *τουτο ουν — και τι αι* 3, 5. *μιν εβραιος* usque finem 1 Thess. 2, 9. — 2 Thess. 3, 18. *μνημονευετε — αμην* Heb. 1, 1. — 2, 4. *πολυμερως — πνευμ. αγιου* 7, 26. — 9, 15. *αμιαντος — μεσιτης* 10, 24. — 12, 15. *πης και καλων — μιανθ. πολλοι* 1 Tim. 1, 1. — 3, 9. *παυλος — το μυστη* 5, 20. — 6, 21. *τους αμαρτανοντας — μετα σου.*

††D codex Claromontanus, Reg. Imp. Paris. Nr. 107., Graecus Latinus. Claromontanum dixit Beza possessor anno 1582. Wetstenius e probabili coniectura mavult Lugdunensem vel Cluniacensem dici. Cf. editionis meae Prolegg. p. XXVII sq. A Theod. Beza transiit ad Claudium Puteanum; a fratribus Puteanis (in ipso codice est: „codex *τοῦ μακαρίτου* Puteani") legatus est bibliothecae Regiae iam Imperiali, ubi etiamnum, restitutis dudum quae anno 1707. Ioh. Aymont abstulerat foliis 35, integer servatur. Scriptus est in tenuissimis ac laevissimis membranis antiquo et eleganti litterarum uncialium genere, stichometrice. Inter epistulam ad Philemonem et epist. ad Hebraeos positi sunt „versus scripturarum sanctarum." Quo in indice post libros Vet. Test. recensentur Novi Test. libri hunc in ordinem et modum: Mt, Ioh, Mc, Lc, epp. Pauli, ad Rom, ad Chorintios I, II, ad Galatas, ad Efesios, ad Timotheum I, II, ad Titum, ad Colosenses, ad Filimonem, ad (sic) Petrum I, II, Iacobi, prima Iohanni epistula, II, III, Iudae epistula, Barnabae epist., Iohannis revelatio, actus app., pastor, actus Pauli, revelatio Petri. Iste index, quem non ad librorum venditorem referendum esse puto, etsi nonnihil per errorem excidisse videtur, antiquissimorum temporum monumentum esse videtur. Textus quem saeculo sexto medio vel etiam in-

eunte scriptum existimo (cf. editionis nostrae Prolegg. pag. XIV sqq.) postea plures invenit correctores, quos quum perdifficile esset recte distinguere, omni studio pertractavi. Qua de re accurate disputavi in Prolegg. sectione IV. pag. XIX usque XXV. cuius ad finem ita singula comprehensa sunt: D^{b}: is supplevit folium sextum: Rom 1, 27—30. (de quo infra dicetur) saeculo exeunte sexto? D^{**}: Graecus septimi fere saeculi. Totius codicis textum Graecum recensuit. D^{**b} idemque in Latinis d^{**} dictus: paucos correxit locos utriusque textus. D^{**c}: perpauca in Graecis mutavit. D^{***}: Graecus noni fere saeculi ineuntis textum Graecum per omnes codicis partes diligenter recensuit, etiam spiritus et accentus ubique addidit. D^{c}: is est qui duobus foliis rescriptis supplevit Graece 1 Cor 14, 13—22. D^{***b}: paucissima attigit eaque parum apte. D ** idemque in Latinis d^{**d}: aliquot locos et Graece et Latine correxit. d^{**d}: corrector is est qui Latinas subscriptiones suis additamentis auxit. d^{***}: homo Latinus qui totum epistulae ad Rom. textum Latinum eumque solum recensuit. D^{nov}: erat is fortasse ex monachis monasterii eius unde codex in manus Theod. Bezae pervenit. Passim notandae lectioni primae operam dedit; item ni fallor capita Hugonis cardinalis adscripsit. Sunt ex his omnibus gravissimi inque primis ad nostrum apparatum pertinent: D^{**} et D^{***}, tertio loco D ** .

Hunc codicem, cuius gravitas in antiquissima textus Pauli indaganda ratione tanta est, adsentiente etiam Carolo Lachmanno, ut vix ullus gravior sit, postquam Wetstenius „bis et quantum potuit accuratissime“ contulisset, quo quidem labore ut egregie de re critica promeruit, ita nondum pervenit aut perduxit ad perfectiorem codicis cognitionem, ipse nulli operae peperci ut quam emendatissime describerem indeque ederem. Prodiit editio mea exeunte anno 1851. (in titulo est ex more bibliopolarum 1852.) Circa quam quae meae curae fuerint, perscriptum est Prolegomenorum sectione VII. Inde pauca excerpere placet. „Quum auctumno a. 1840. Parisios venissem, omni cunctatione abiecta id egi ut codicis D textum et Graecum et Latinum quingentis triginta tribus, i. e. totidem quot ipse codex habet, foliis totum ad verbum transscriberem. Erat haec laboris prima pars; altera in eo consistebat ut mea manu scripta ad codicem recognoscerem, lectu difficiliora certius eruerem, inprimis locos a variis correcto-

ribus tractatos subtilius perscrutarer. Quam alteram partem quum absolvissem, ut confidebam antiquissimam scripturam in apographo meo ubique fideliter redditam esse, ita didiceram correctorum rationes, quas adieram duce Griesbachio (cf. Symb. crit. II, 31—77.), ad definiendum difficillimas necdum penitus a me aut Griesbachio perspectas esse. Sed urgentibus tum laboribus circa codicem Ephraemi Syri rescriptum, demum anno fere post retractavi Claromontanum codicem totum: qua re factum est ut de multis locis ex emendationum varietate implicitis multo confidentius statuere possem. Mitto quae spectant frustra propositam curatoribus clar. academiae Oxoniensis editionem. Postquam enim Car. Lachmannus in Stud. et Crit. Heidelb. p. 832. anno 1830. testatus esset, editurum codicem Ephraemi et codicem Claromontanum immortali merito de re Novi Test. critica auctum iri, rursusque in Prolegg. editionis evangeliorum maioris pag. XXIII. a. 1842. conquestus esset: Parisiis per hos proximos centum annos nemo inventus est qui tanto thesauro promendo ecclesiae Christianae bene faceret: ipse omnem lapidem movendum duxi ut quam primum tantum thesaurum utrumque litteris Christianis traderem. Sed quod apud clarissimos Oxonienses [1]) a. 1841. non contigerat, decennio fere post contigit Lipsiae. „Sed antequam curam edendi Claromontani codicis recipere contigit, apographo meo usus sum in paranda editione N. T. altera Lipsiensi. Quo ex labore quum intellexissem quartam totius codicis retractationem egregie valituram esse ad correctorum lectiones ex apographo meo recte edendas, potissimum ad lectiones correctorum primi (D**) et secundi (D***) distinguendas, hieme anni 1849. Parisios repetii et quartum institui totius codicis examen, unde exemplum meum quibuscumque locis opus erat emendatum est. Iam vero ex eo ad edendum paratissimus eram.“ Confido autem in ipso edendi

[1]) Asservatur Oxonii exemplar codicis Claromontani manu Sarravii anno 1648. factum. Quo ne quis posthac in errorem ducatur, notandum duce, exemplar illud Oxoniense ad repraesentandum Parisiense tantum non inutile esse. Satis enim habuit Sarravius scripturam exhibere a tot correctoribus profectam, veterrima non expressa nisi quando planissima esset. In ipso vero Parisiensi codice pagina nulla est quin correctorem sit experta; nec raro fit ut quid prima legerit manus lectu difficile sit.

negotio tantam a me curam adhibitam esse ut nihil non recte typis exscriberetur. Identidem accidit vel ubi de vitiosa codicis scriptura dubitabam vel ubi Wetstenium aut Sabatarium a me discrepare videbam, ut fidem apographi mei, quamvis toties recognovissem, suspectam haberem. Sed quaecumque dubia erant, ex officio duorum amicorum Parisiensium benevolentissimorum (Car. Hase et Frid. Duebner) denuo ad ipsum codicem exigebantur. Praeterea iam antea lectiones codicis D in nupera ed. mea N. T. allatas doctiss. Tregellius cum ipso cod. contulerat. Sed in ea ed. nondum ubique posteriores manus indicatae sunt, eaque iam absoluta demum quartum codicis examen institui. Nihilominus uno ille loco articulum a correctore obelis notatum animadvertit ubi obelos ego non notaveram; altero vero loco aliquid assecutus sibi videbatur quod errorem mihi videri significavi in appendice. Huius autem conficiendi quantus labor fuerit, ex numero lectionum quae ibi tractantur iudicari poterit. Iste numerus tria millia longe excedit.*) Continet epistulas Pauli omnes, exceptis paucis versibus Ro. 1, 1 — 7. *παυλος — αγαπητοις θεου.* Praeterea Rom 1, 27—30. *εξεκαυθησαν* usque *εφευρετας κακων* (in Latinis vero 1, 24—27. *propter quod et* usque *usu feminae*) suppleta sunt saeculo fere sexto exeunte, item postea etiam alia antiqua manu Graece suppleta sunt 1 Co. 14, 13 — 22. *διο ο λαλων* usque *σημειον εισιν.*

E Sangermanensis, ex incendio abbatiae S. Germani (in suburbio Parisino) ante hos quadraginta fere annos Petropolitanus

*) Ut autem totus in me edendi commentandique labor cecidit, ita plenam omnium quae dedi fidem in me recepi rursusque recipio. Incredibili fingendi modo circa haec Tregellius usus est, quasi ipse ad tantum huius appendicis laborem valuisset. Notat in libro suo: an introduction etc. pag. 192. To this it may be sufficiently answered, that, though difficult, it is quite possible; and that Tischendorf and Tregelles in their separate examinations of the several thousands of corrections and erasures, differed in hardly a single case respecting the original reading, even though as to the later changes (in so vast a number) they varied several times in judgment. At ego plane ignoro utrum centum ille an mille lectiones Graecas—Latinum textum quod sciam prorsus non attigit — in libris suis ex ipso cod. enotaverit. Non tam pauper ego laborum sum ut alienis gaudeam arreptis; nec vero aequum videtur invidiosae cedere arrogantiae quae ipse indefessis studiis adsecutus sum. Vide supra pag. CXX sqq.

factus, nil est nisi codicis Claromontani identidem iam correcti apographum idque satis vitiosum (cf inprimis monstra scripturae codicis ℵ ex conflatis lectionibus duarum vel trium manuum codicis D orta, ut δικαίωσινην Ro. 4, 25, ortum inde quod D$^{**}_{**}$ pro ν in δικαίωσιν, qui accentus correcti D*** debetur, notavit νην, accentu quidem non mutato ita, ut revera legendum videatur δικαίωσινην; item ibidem 15, 29. πληρώματιρια: quum enim pro πληροφορια correctores codicis Claromontani dedissent πληρώματι, ineptus scriba cum nova lectione retinuit syllabas duas primae lectionis; item μετὰ ταυελτα τοῖς δώενδεκα 1 Cor. 15, 5. ex prima lectione μετα ταυτα τοις ενδεκα et altera ειτα τοις δωδεκα confusis ortum; item νιδιζομενοθεατριζομενοι Heb. 10, 33.: priorem enim lectionem ονειδιζομενοι corrector codicis D ita mutaverat ut litteris prima et extrema obelo transfixis adscriberet θεατριζομενοι), ut iam ante me viderunt probaruntque Sabatarius, Wetstenius, Griesbachius (cf. Symbb. crit. II, 77.—85.) aliique. Quae contra disputantur ab Ed. de Muralto in catalogo cdd. bibl. Imp. publ. Gr. et Lat. (Petrop. 1840.) nullius pretii sunt. De aetate codicis difficilis quaestio est; poterat enim facile quis sive hoc sive illo saeculo imitando antiquo litterarum generi studere. Hinc de octavo (quod falsissimum videtur), de decimo, de undecimo, de decimo quinto saeculo cogitarunt. Lectiones codicis ℵ inprimis e Wetstenio sumpsimus; quae enim aliter nuper exhibuit Ed. de Muralt in commentario vitiis scatente, magna cum cautione adhibenda erant. Saepe igitur vera lectio huius codicis, quae quidem gravitatem plane nullam habet, nobis mansit dubia: modo enim ille tertiam modo primam manum codicis D sequitur, modo varias eius lectiones confundit, modo suo Marte errat. De Latino textu (e) vide infra; ille quidem passim mutatus est invito Claromontano. Ceterum hiat Rom. 8, 21. — 33. του θεου — κατα 11, 15. — 25. ει γαρ — πληρωμα 1 Tim. 1, 1. — 6, 15. παυλος — και μ. Heb. 12, 8. παντες usque finem.

††F codex Graecus Latinus, Augiensis a monasterio Augiae † Maioris in Helvetia dictus, anno 1718. postquam dudum in manus privatorum hominum transisset, emptus Richardo Bentleio, a quo quum ad fratris filium et ipsum nomine avunculi Richardi dictum transisset, anno 1786. collegio S. Trinitatis quod Cantabrigiae floret legatus est. Hoc de codice qui

olim exposuerunt, Wetstenius, Semlerus, Michaelis, Herb. Marsh, Hugius, ii omnes magnum in modum errarunt; quippe enim pendebant omnes a Wetstenio, qui solus viderat (anno 1717. Heidelbergae apud Lud. Chr. Mieg.) sed praeter morem negligentissime contulerat. Id quod eo magis dolendum erat quoniam quae ratio quae affinitas inter cdd. Augiensem Cantabrigiensem et Boernerianum Dresdensem esset, quae quidem quaestio viros criticos diu et vehementer exercuit, sciri non poterat nisi accurate collato utroque textu. Propterea anno 1842. adii Cantabrigiam ut accuratum codicis examen instituerem. Institui in celebri S. Trin. collegio eximia cum liberalitate exceptus. Perlustrans autem ipsum codicem una perlustravi collationem Richardi Bentleii manu factam, qua quum imperfectissima Wetstenii collatio dudum magnopere emendari posset, tamen nondum quisquam ante nos usus est.*)

Sed antequam de lectionibus in nostrum usum conversis referam, breviter dicam quae ratio Augiensem inter et Boernerianum intercedat. Est inter utrumque non tantum lectionis sed ipsius scripturae tanta similitudo, ut dubitari nequeat quin Graecus utriusque textus ex eodem exemplari fluxerit. Eminent in his ea quae a legibus Graeca scribendi abhorrent vel etiam singulari aliquo vitio laborant, ut *εκδημος* pro *εκδηλος*, *εκ το* pro *εις το*, *αστιζομενος* pro *λογιζομενος***). Haec quam ad probandam communem originem vim habent, non amittunt locis iis quibus scribendi vitia in altero sunt, in altero non sunt, nec magis diversis lectionibus aliquot notabilioribus (ut *ουκ ευρισκω* et *ουχ ευρισκω*, *κραζομεν* et *χραζομεν*, *αλλα ου* et *αλλ ου*, *ιν̄ χν̄* et *χν̄ ιν̄*), quibus uter antiquiorem scripturam expresserit

*) Non opus est ut accurationem talis collatoris praedicemus. Tamen sunt etiam nonnulla quae aciem Bentleii fugerunt. Ita non animadvertit Rom 9, 15. *μωυσει* pro *μωυσῃ*, nec 10, 15. quod *των* ante *ευαγγελιζομενων* deest, nec 13, 12. *αποβαλωμεθα* pro *αποθωμεθα* nec 15, 16. quod deest *ευπροσδεκτος*, nec 15, 22. *ενεκοπην* pro *ενεκοπτομην*, nec 15, 33. *ητω* additum, nec 16, 8. quod deest *μου*. Item 1 Cor 10, 7. praetermisit *πειν* pro *πιειν*, 15, 28. non vidit post *τοτε* deesse *και*, nec Gal 4, 19. *τεκνα* pro *τεκνια* notavit. Per errorem vero Rom 9, 31. *εφθαχεν* notavit pro *εφθοχεν* 1 Cor 11, 22. *πιειν* pro *πειν* 2 Cor 1, 10. *και στι ρυεται* pro *και οτι ρυεται*.

**) Exempla multa composuimus in Anecdotis sacr. et prof. pag. 210.

plerumque dubitari potest. Accedit vero ad maximam inter utrumque similitudinem, quod quattuor textus Graeci lacunae in utroque eaedem sunt: 1 Cor. 3, 8—16. *ο φυτευων* usque *του θεου* 6, 7—14. *ηδη μεν* usque *δυναμ. αυτου* Col. 2, 1—8. *και οσοι* usque *στοιχεια του* Philem. 21. *πεποιθως* usque finem. Quinta est lacuna inter versum 4. et 5. capitis secundi ep. 2. ad Tim. ubi multo plus spatii in Augiensi quam in Boerneriano relictum est. Etiam in utroque Graece deest ad Hebraeos epistula. Contra post Rom. 14, 23. in G vacuum spatium est, non item in F, nec magis F post epist. ad Philem. titulum epistulae ad Laodicenses cum G communem habet. Denique notas in margine scriptas codex G proprias habet.

Atque haec quidem omnia de Graeco utriusque codicis textu. Latinus vero non modo eo differt quod in Boerneriano inter lineas scriptus est, in Augiensi alteram cuiusvis paginae columnam efficit, sed ipsius rationis magnum discrimen est, anno 1849. non satis recte a me indicatum, dicente in G Italam, in F veterem vulgatam inesse. Nimirum multo quidem plura in F cum interpretatione Hieronymi, quemadmodum ex antiquissimis cdd. prodit, conveniunt quam in G; sed alia haud pauca ab Hieronymo discedunt, eaque vel cum Boernerianis lectionibus, maxime iis quibus signum t praefixum est conspirant, vel certe prope ad eas accedunt, vel denique soli F propria esse videntur. A qua ratione satis singulari illa quidem, si affinitatem excipis qua F codex per Latinum quoque textum cum G sine dubio coniunctus est, nec ad Hebr. epistula prorsus abhorret, quamvis multo magis ad ipsum textum Vulgatum accedat. Dubium autem non est quin codicibus F et G eadem et patria et aetas sit tribuenda. Utramque rursus communem cum Sangallensi evangeliorum codice habent. Videntur igitur in coenobio Helvetico nono fere saeculo scripti esse. Incipit codex F Rom 3, 19. *μω · λεγει ινα · παν · στομα · dicit · ut omne os.*

Sed nondum diximus in lectionibus utriusque textus codicis F singulare nobis commodum contigisse. Quum enim anno 1849. quae ipse ex codice anno 1842. excerpseram, ea sola ad apparatum adhibere licuisset, hoc ipso anno vir clarissimus Frid. Henr. Scrivener, a Cantabrigiensi S. Trin. collegio, quem editionem ipsius codicis susceperturum iam anno 1855. in

Anecdotis significaveram*), transmisit mihi singulas plagulas textus codicis modo typis exscripti, quibus si quid a me olim praetermissum aut erratum esset, id omne corrigerem. Debeo igitur magnas viro clarissimo gratias pro tanta in me benevolentia, qua factum esse spero ut codex ᵖ quam rectissime in apparatu nostro repraesentaretur.

††Fᵃ v. Evv. Saec. VII.ᵃ Fragmenta epp. haec habet: 1 Co. 7, 39. 11, 29. 2 Co. 3, 13. 9, 7. 11, 33. Gal. 4, 21. 22. Col. 2, 16. 17. Heb. 10, 26.

†G codex Graecus Latinus Boernerianus (saeculo XVII. erat Pauli Iunii Leidensis), nunc bibl. Regiae Dresdensis, rarum ac grave litterarum sacrarum monumentum. Quum plurima ad hunc codicem spectent quae modo de codice ᵖ et supra de codice evangeliorum ᵃ notavimus h. l. brevis esse potero. Videtur igitur hic quoque codex a monacho Hiberno vel Scottico in Helvetia saeculo fere nono scriptus esse. Praeter lacunas quas cum cod. ᵖ communes habet (1 Co 3, 8. — 16. 6, 7 — 14. Col 2, 1—8. Philem 21. usque fin. Item deest ep. ad Heb.), hiat Rom. 1, 1—5. *αφωρισμενος — πιστεως* 2, 16—25. *τα κρυπτα νομου ης*. Totum textum Graecum cum interlineari versione Latina veteri typis exscribendum curavit Chr. Fr. Matthaei. Misenae 1791. Quam editionem ipsi nuper passim ad codicem Dresda Lipsiam ad me missum exigentes magnae accurationis ac fidei esse intelleximus. Pauca quaedam minoris momenti errata esse post cl. Anger vidimus, sed etiam eiusmodi rara sunt. Praeterea, ut idem iam indicavit, Eph 4, 16.

*) Cf pag. 216. Uberius autem de variis codicis Augiensis rationibus explicuimus ibidem pag. 209 usque 216. Relatum etiam est pag. 215. in nota de appendice quam epist. ad Hebr. in codice adiunctam habet. Ad quam quae recenti manu eaque Angli cuiusdam notata sunt, in iis anno 1842 — anno enim 1855. quum rursus Cantabrigiae commorabar codex non aderat — male legeram nomen Cumiani Rabani. Quem errorem contigit Tregellio ut amici ope corrigeret, quemadmodum in ipso indice libri: an introduction ete luculentissime significatur: „Tischendorf incorrectly cites a note from Cod. Aug.“ Legendum enim esse docuit l. l. pag. 198. Cumianus Fota in: id quod satis credibile mihi visum et in multa Anecdotorum exemplaria post receptum est. At nuperrime cl. Scrivener litteris mihi indicavit, et ipsum correctorem meum errasse. Qua de re quaesituros relego ad ipsius codicis editionem, quae fortasse in Anglia iam prodiit.

μερους pro *μετρους* et 4, 18. *εσκοτισμενοι* pro *-μενος* legendum est.

†H codex Coislinianus Nr. 202. bibliothecae Imp. Paris. Olim XIV constabat foliis, sed — ut in ipso codice notatum est — „post incendium bibliothecae librorum impressorum et subitaneam translationem manuscriptorum non sunt inventa nisi XII folia.“ Duo folia, quae Parisiis desiderantur, in bibl. Imperiali Petropol. habentur; continent Gal. 1, 4. — 10. *ημων — πειθω* 2, 9. — 14. *και βαρν. — αληθειαν.* Reliqua fragmenta haec sunt: 1 Co. 10, 22. — 29. *εσμεν — η ελευθερια* 11, 9. — 16. *ανηρ — του θεου* 1 Tim. 3, 7. — 13. *δει δε — εν χριστω ιησου* Tit. 1, 1. — 3. *παυλου αποστ. επιστολη πρ. τιτον. παυλος — του σωτη* 1, 15. — 2, 5. *απιστοις ουδεν — αγαθας* 3, 13. *ζηναν* usque finem. Heb. 2, 11. — 16. *δι την αιτιαν — σπερματος αβρααμ* 3, 13. — 18. *αχρις ου — μη εισε* 4, 12. — 15. *ζων γαρ — ασθενειαις ημων.* Praeter alia quae argumenta epistularum ad Heb., I. ad Tim. et epistulae ad Tit. spectant, ibi haec leguntur, quemadmodum ex ipso codice descripsi: *ἔγραψα καὶ ἐξεθέμην κατὰ δύναμιν στειχηρὸν· τόδε τὸ τεύχος παύλου τοῦ ἀποστόλου πρὸς ἐγγραμμὸν καὶ εὐκατάληπτον ἀνάγνωσιν. τῶν καθ' ἡμας ἀδελφῶν· παρῶν ἁπάντων τολμης συγγνώμην αἰτῶ. εὐχὴ τῇ ὑπὲρ ἐμῶν· τὴν συνπεριφορὰν κομιζόμενος· ἀντεβλήθη δὲ ἡ βιβλος· πρὸς τὸ ἐν καισαρία ἀντίγραφον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἁγίου παμφίλου χειρὶ γεγραμμένον αὐτοῦ.* Haec folia tegumento libri manuscripti agglutinata Parisios olim translata sunt ex monte Atho. Edidit Montefalconius in biblioth. Coislin. p. 251. erratis paucis, ut 1 Co. 10, 29. *τι*, quod debebat esse *ινα* (quod in scissa membrana fere periit) *τι*. Nec vidit Montef. Tit 2, 3. ex emendatione legi *ιεροπρεπει* pro *ιεροπρεπεις*, nec magis Tit 3, 13. adsecutus est a prima manu *απολλων* pro *απολλω* fuisse. Adde quod Heb 4, 15. *συμπαθησαι* pro *συνπ.* edidit. Quicquid fragmentorum exstat, ipse accuratissime cum accentibus, spiritibus variisque punctis transscripsi, indeque editionem correctiorem ac pleniorem additis omnibus quae non ad ipsum textum pertinent dare potero. Videntur esse saeculi sexti.

††I codex bibl. Imp. Petropolitanae. Vide ad evangelia. Huc pertinent duo tantum folia, quorum altero 1 Cor 15, 53 — 16, 9. altero Tit 1, 1 — 13. continetur. Utrumque fragmentum secundi quem diximus codicis est, referendum ad saeculum quintum.

K codex Mosquensis. Vide ad epp. cathol. Deficit Rom. 10, 18—1 Co. 6, 13. *αλλα λεγω* usque *και ταυτην και*, item 1 Co. 8, 7. — 11. *τινες δε* usque *απεθανεν*. Saec. fere IX.

††L codex Angelicus Romanus. Idem est quem ad act. et epp. † cath. siglo $\alpha^{\cdot L}$ insignivimus. In epp. Paul. deficit Heb 13, 10. *ουκ εχουσιν* usque finem. Saeculi IX.

††M fragmenta duo, altera Hamburgensia, altera Londinensia. Priora (Heb 1, 1 usque 4, 3, *εις την*, item 12, 20. *βοληθησεται* usque finem epistulae) ex libris Uffenbachianis sunt; post erant Ioh. Christoph. Wolfii, a quo ex legato ad bibliothecam publicam civitatis Hamburgensis pervenerunt. Pro magno pretio, quod dudum in re critica habere videbantur, iam anno 1800. libello academico Helmstadiensi tractavit Henr. Phil. Conr. Henke. Nuper postquam contulisset S. P. Tregelles suaque mecum Hamburgo Lipsiam reversus communicasset, ipse Hamburgi tota transscripsi et in Anecd. meis sacr. et prof. 1855. pag. 174 sqq. edidi.*) Quam editionem paranti contigit ut Londini viderem fragmenta utriusque ad Corinthios epistulae, adnexa Harleiano codici 5613. in fronte et ad finem, quae iam Griesbachius ad eundem cum fragmentis Hamburgensibus codicem olim pertinuisse, saltem ab eodem librario scripta esse putavit, vide N. T. tom. 2. pag. XXV. sub cod. 64. Qua de re Griesbachium non errasse intellexi. Etsi enim inter utraque versuum numerus differt, tanta tamen sunt similitudine ut eadem aetate ab eodem homine et ad idem exemplum exarata existimen. Edidimus igitur cum Hamburgensibus foliis etiam haec Londinensia, quibus continetur 1 Cor 15, 52. *σαλπισει γαρ* usque 2 Cor 1, 15**) *ελθειν ινα*, item sed cum lacunis 2 Cor 10, 13 *-σομεθα αλλα κατα* usque 12, 5. *ασθενειαις μου*. Insignia autem haec fragmenta maxime eo sunt quod tota rubro, non atramento scripta sunt. In interpunctione triplicis puncti usum habent, vel ad caput litterae praecedentis vel ad

*) Aegerrime fero quod in hanc editionem tribus locis vitia inrepserunt. Heb 12, 26. lege *τοτε* pro *ποτε* 13, 8. *ιχθες* pro *χθες* ibidemque versu 16. *τοιαυταις θυσιαις* pro *τοιαυται θυσιαι*. Item in fragmentis Londinensibus 2 Cor 1, 4. vitiose typis exscriptum est *παρεκαλουμεθα* pro *παρακαλ*.

**) Pudet hanc fragmentorum partem in ipso commentario praetermissam esse. Adhibita vero est ad supplementa.

medium vel ad pedem positi. Etiam iota adscriptum observatur bis: Heb 13, 21. ὦι ἡ δόξα et 2 Cor 1, 1. τῆι ἐκκλησίᾳ. Cf. editionem nostram, in qua etiam accentus et spiritus quemadmodum in utrisque fragmentis sunt expressimus. Textus bonitate ad optimos testes qui supersunt prope accedunt.

N°: hoc siglo insignivimus fragmenta pauca Mosquensia epistulae ad Hebraeos: 10, 1—3. των μελλοντων usque αναμνησις 10, 3—7. αμαρτιων usque θελημα σου 10, 32—34. υπεμεινατε usque μενουσαν 10, 35—38. αποβαλητε usque ψυχη σου. Refert de iis Matthaeius ad Heb 10, 1. Sunt in vetustissimis membranis scripta litteris quadratis similibusque textui fragmentorum Coisl. (H epp.) crassioribus ductibus instaurato. Adhibitae sunt istae membranae anno p. Chr. 975. compingendo codici Gregorii Nazianzeni, in bibl. S. Synodi numero LXI. insignito. Possunt (pariter ac fragmenta Coisl.) reliquiae saeculi VI. esse sed quae Matthaeius notavit non satis sunt ad aetatem accuratius definiendam.

E. AD APOCALYPSIN.

†A vide Evv. Integer est. Saec. V^{b}.

††B codex Vaticanus Nr. 2066. olim Basilianus (i. e. monachorum Basilianorum in urbe) Nr. 105. Praeter varia patrum scripta apocalypsis textum continet integrum, ineunte fere saeculo octavo scriptum. Huius quum prima notitia a Blanchino ad viros doctos perlata esset, Wetstenius operam dedit ut collationem nanciscerétur. Quam Quirinio cardinali intercedente revera nactus partim commentario partim appendici Novi Testamenti sui inseruit. Ista vero collatio tam erat imperfecta, ut ne universam quidem codicis indolem proderet, ex quo, ut exemplo probem, toto cap. VII. unam tantum lectionem variantem afferebat eamque falsam, quum notandae essent viginti quattuor. Mihi vero aestate anni 1843. quum concessum esset aliquos codicis versus facsimili quod dicunt exprimere, contigit ut in conficiendo facsimili variantes lectiones omnes editioni meae Lipsiensi primae adscriberem. Quod maxima cum cura feci; sed in tanta temporis brevitate et laboris dubitatione — superveniente enim custode *) abrum-

*) Nuper demum caussam severae huius thesauri custodiae intellexi: iam tum enim idem textus ad editionem bibliorum ab Angelo Maio adhibitus erat.

penda erat collatio et delineatio repetenda — vix fieri potuit ut nusquam errarem. Totum textum quemadmodum nactus eram edidi in Monumentis sacr. ined. p. 407 — 432. cum Prolegg. § 8. et facsimili tab. III. nr. 9. Nuperrime vero idem textus rursus in editione bibliorum Maiana prodiit. Inde aliquoties a vero me aberrasse didici, quamvis plura apud Maium quam apud me invito codice edita sint. Qua de re ut satis constet, brevi catalogo adscribam locos quibus ex Maii libro corrigendus videatur meus, additis iis quibus meus valeat ad corrigendum textum Maii. 1, 16. 19. 20. et ubique *ιδον ιδες* etc legendum est pro *ειδον ειδες* etc.. Item codex pro *δεκα* 2, 10. $\overline{\iota}$ similiterque ubique numeros habere videtur. 4, 4 et 8. Mai. bis edidit *κυκλωθεν* pro *κυκλοθεν*, nescio an recte. 4, 11. *ὁ* ante *θεος* secundae manus esse dicitur. 6, 1. Mai *οτι* pro *οτε* 7, 14. Mai *ειπον*, quod vix ab errore esse potest, pro *ειρηκα* 9, 12. *ετι* a** esse dicitur pro *αι* primae manus lectione. 9, 20. Mai *ουδε εμετεροησαν* pro *ουδε μετ.* 10, 11. Mai *εθνεσι* pro *εθνεσιν* item *πατησουσι, δυσι μαρτυσι, αψησουσι, εδιωξε, ηνοιξε, προσκυνησωσι, πεποτικε, ηξουσι, βλεπωσι* i. e. ubique absque *ν ἑφελκ.* 11, 2. 3. 9. 12, 13. 13, 9. 12. 14, 8. 15, 4. 16, 15. item post aliquoties; 12, 14. verba a me deleta habet: *αυτης οπου τρ. εκ. καιρ. και* 14, 3. *ουδε εις* pro *ουδεις* 14, 8. *ταυτης* pro *αυτης* 15, 2. *εχοντας τας κιθαρας* 16, 9. *εχοντος εξουσιαν* 16, 12. *τ. μεγαν εφρ.* 17, 4. *ἡ* pro *ἣν* 18, 6. *διπλ. ως* (hoc omisi) *και αυτη* 18, 20. *επ αυτην* pro *επ αυτη* (?) 20, 11. *ου απο προσωπου* 21, 20. *βηρυλλιος* pro *-λλος* 22, 12. *εσται αυτου* pro *εστιν αυτου* (?)

Maii vero editio ex mea corrigenda videtur his locis: 1, 1. M *αυτω* pro *αυτη* 1, 11. M *φιλαδελφειαν* pro *-φιαν* 1, 13. M *χρυσην* pro *-σιν* 2, 4 M *αλλ* pro *αλλα* 2, 7. M *νικωντι* pro *νικοντι* 2, 14. M *βαλακ* pro *-λαακ* 2, 18. M *χαλκολιβανω* pro *χαλκωλ.* 2, 19. M *υπομονην* pro *οιπομονην* 2, 20. M *προφητιν* pro *-την* 2, 22. M *βαλλω* pro *βάλω* 2, 23. M *ερευνων* pro *-νον* 2, 24. M *βαλῶ* pro *βάλω* 2, 28. M *πρωινον* pro *προιν.* 3, 7. M *φιλαδελιφεια* pro *-φια* 3, 15. M *οφελον* pro *ωφ.* 3, 18. M *περιβαλη* pro *-βαλλη* et *εγχριση* pro *-σει* 3, 20. M *εισελευσομαι* pro *-σωμαι* et 21. *εκαθισα* pro *-θησα* 4, 1. M *ιδον* pro *ιδων* et 2. *εκειτο* pro *-τω* 4, 4. M *εικοσι* pro *τους εικ.* et 6. *κρυσταλλω* pro *-αλω* et 7. *εχον* pro *εχων* et 10. *τω ζωντι* pro *το ζ.* et 11. om *ουκ* 5, 6. M *εχον* pro *εχων* 6, 7. M *ηνοιξε* pro *ηνυξε* et 8. *χλωρος* pro *χλορ.* et *ηκολουθει* pro *-θη* et 11. *αναπαυσονται* pro *-σωνται* et

14. *νησος* pro *νησσος* et 16. *πεσατε* et *κρυψατε* pro *-ται* 7, 6. M *μανασση* pro *-νασῃ* et 11. *εστηκεσαν* pro *-κησαν* 8, 12. M *και η ημερα* pro *και ημερα* et 13. *λυπων* pro *λοιπ.* 9, 4. M *ερρεθη* pro *-ρηθη* et 6. *ευρησουσιν* pro *ευρισουσιν* et 21. *φαρμακειων* pro *-κιων* 10, 7. M *τελεσθη* pro *-σθει* item *ευηγγελισεν* pro *-λησεν* et 8. *βιβλιδαριον* pro *βιβληδ.* et 11. *σε* pro *σαι* 11, 1. M *εγειραι* pro *-ρε* et 6. *προφητειας* pro *-τιας* et 12. *αναβητε* pro *-ται* 12, 2. M *εν γαστρι* pro *εγ γα.* item *εκραζεν* pro *εκραξεν* et 11. *αχρι* pro *αχρη* (huiusmodi non amplius adnotabo) et 12. *οι ουρανοι* pro *ουρανοι* et 17. *ωργισθη* pro *οργισθη* 13, 10. M *αποκτενεῖ* pro *-ένει* et 14. *λεγων* pro *λεγοντος** et *λεγον***, item *ο ειχεν* pro *ος ειχ.* et 17. *δυνηται* pro *δυναται* 14, 8. M *πορνειας* pro *-νιας* et 13. *αναπαυσωνται* pro *-σονται.* Quae vv. 11 et 14. secundis curis debentur nulla nota addita eduntur, quod idem alibi. 15, 4. M *δοξασῃ* pro *-σει* 16, 3. M *αγγελος* pro *αγελος* 17, 8. M *θηριον* omisso *το* et 11. *αυτος* pro *ουτος* 18, 24. M *αιμα* pro *αιματα* 19, 18. M om *τε* post *ελευθ.* (?) 20, 9. M om *και την πολιν των αγιων* et 11. *τους* pro *τοις* 21, 3. M *λαοι* pro *λαος* et 14. *εχον* pro *εχων* et 15. *μετρηση* pro *-σει,* item 19. *σαπφειρος* et *χαλκηδων* pro *-ι-* et *-ι-* 22, 2. *αποδιδουν* pro *-δους* et 13. *εγω ειμι* pro *εγω* (?).

††C v. Evv. Deficit 3, 19. — 5, 14. *νοησον — και προσε* 7, 14. — 17. *οι ερχομενοι — ο θεος παν* 8, 5. — 9, 16. *και ειληφεν — αριθμον αυτων* 10, 10. — 11, 3. *εφαγον αυτο επικρ. — προφητ. ημερας* 16, 13. — 18, 2. *τα ως βατρ. — ακαθαρτ. κ. φυλακη* 19, 5. *και οι μεγαλοι* usque finem. Saec. V^{a}.

---

2. CODICES LITTERIS MINUSCULIS SCRIPTI.

Cdd. hi minusculis sive cursivis litteris scripti in septem saecula ab exeunte nono ad XVI. incidunt. De iis conferendis plurimi promeruerunt, post Henr. Stephanum, Waltonum et Millium inprimis Wetstenius, Birchius, Moldenhawer (cdd. Hispan.) Treschovius, Alter, Hensler (cdd. Havn.) Griesbachius, Matthaeius, Scholzius, Rinckius, Dermout, Reiche, de Muralt, Tregelles et, qui prae ceteris nostrae aetatis insigniendus est, Scrivener; item alii uno vel altero accuratius pertractando, ut Knittel, Begtrup, Pappelbaum, Fleck.

Nihilominus ex tanto numero (evv. 500, act. et epp. cath. 200, epp. Paul. 300, apoc. 100. Adde evglstaria et lectionaria) pauci accurate excussi, plurimi passim tantum collati aut selectis locis inspecti sunt; sat multi vero tantum non innotuere nisi nomine. Catalogus noster inprimis ad Scholzium, qui Wetstenii et Griesbachii indices plurimis nominibus auxit, conformandus erat, unde sine dubio multa quae emendatione opus habent repetita sunt. Ab initio plura exscripsimus exempli caussa, addita quoque Scholziana familiae sive recensionis notatione. Apud eundem igitur per plurimas catalogi partes nonnihil peti potest quo singula illustrentur, nisi quod indices ad actus et epistulas et apocalypsin minus curavit quam ad evangelia. Novo ac singulari ad haec studio collato non dubito quin multo plura bonae frugis disci ac doceri queant. Spero pios et strenuos iuvenes ac viros qui talem laudem quaerant non defuturos.

Ceterum stellula (*) insignivimus eos codices qui prae reliquis, alii quidem magis alii minus, cum antiquissimis cdd. consentiunt.

A. AD EVANGELIA.

*1. (Act. 1. Paul. 1.) Basileensis B. VI, 27. membr. seculi X, continet acta, epistulas, evangelia. Textus evangeliorum insignis. „Textus exhibet in actibus et epistolis familiam Constantinopolitanam, in evangeliis vero familiam Aegyptiacam.“ Collatus et descriptus a Wetstenio, passim adhibitus ab Erasmo. In nostrum usum accurate contulit C. L. Roth. Quam collationem Lipsiae ad suam adhibuit Tregelles.

2. Basileensis B. VI, 25. cod. membr. seculi XV, continet evangelia. „Textus familiae accedit Constantinopolitanae.“ Ex eo evangelia edidit in Novo Testamento suo Erasmus.

3. (Act. 3. Paul. 3.) Caesareus Vindob. Forlosian. 15. et in supplemento Kollarii 5, membr. seculi XII, continet evangelia, acta, epistulas.

4. Par. RI.*) 84. Stephani γ' membr. seculi XII. Deest Matth. 2,

*) Hunc in modum insignire placet codices qui „Regii“ dici solebant. Sunt igitur antea Regii nunc Imperiales.

9—20. Io. 1, 49 — 3, 11. „Exhibet textum ex utraque codicum familia conflatum, ita tamen ut saepius Constantinopolitanis accedat.“ R. Steph. et alii hunc codicem inspexerunt, integrum contulit Scholz.

5. (Act. 5. Paul. 5.) Par. RI. 106, Stephani δ', membr. seculi XII, continet acta, epistulas, evangelia. „Exhibet textum mixtum.“

6. (Act. 6. Paul. 6.) Par. RI. 112, Stephani ε' membr. sec. XI, continet evangelia, acta, epistulas. „Exhibet textum mixtum ex utraque codicum familia.“

7. Par. RI. 71, Stephani ς', membr. sec. XI. „Textus evangeliorum plerumque familiae codicum Constantinopolitanae adhaeret, sed insunt etiam lectiones permultae Alexandrinae.“

8. Par. RI. 49, Stephani ζ', membr. sec. XI. „Familiam codicum Constantinopolitanam sequitur.“

9. Par. RI. 83, Stephani $\iota\beta'$, membr. anno 1168 regnante Manuele Porphyrogeneto Constantinopoli, Amarri Hierosolymis, et Guilielmo II. in Sicilia exaratus. „Plerumque familiam Constantinopolitanam habet.“

10. Par. RI. 91, olim 2865.[1] prius bibliothecae Veronensis, cui a Dorotheo, archiepiscopo Mitylenensi anno 1439, ut in subscriptione Timotheus Veronensis testatur, dono datus est. Codex membr. sec. XIII. „Familiam quidem Constantinopolitanam sequitur, sed habet etiam lectiones Alexandrinas et singulares haud paucas.“

11. Par. RI. 121 et 122. membr. sec. XII. „Familiae quidem Constantinopolitanae plerumque adhaeret, sed permultas etiam habet lectiones Alexandrinorum codicum.“

12. Par. RI. 230. Codex memb. sec. XI. „Familiam Constantinop. ita sequitur, ut rarissime ab ea recedat.“

*13. Par. RI. 50, membr. sec. XII. Continet evangelia, sed desunt Matth. 1, 1 — 2, 21. 26, 33—53. 27, 26 — 28, 10. Marc. 1, 21—45. Ioh. 21, 2—25. „Familiae Alexandrinae textus adhaeret.“ Negligenter collatus est a Kustero et Wetstenio, maiori diligentia a Griesbachio, et denuo collatus a Begtrupio Dano anno 1797.

14. Par. RI. 70, antea Mazarinaeus membr. anno 964 scriptus regnante Nicephoro (Phoca) indictione 8. „Textum habet Constantinopolitanum.“

15. Par. RI. 64, membr. saec. X. „Familiam Constantinopolitanam sequitur.“

16. Par. RI. 54, antea Medicaeus, membr. sec. XIV., continet evangelia cum versione Latina in Matth. Marc. 1, 1 — 11, 4. Luc. 5, 21—44. Ioh. 1, 1 — 12, 17. Mutilus Marc. 16, 6 — 20. „Huius codicis textus raro a recepto recedit, sed habet etiam lectiones Alexandrinas.“

17. Par. RI. 55, antea cardinalis Borbonii. Codex membr. sec. XVI., nitide in Gallia manu Georgii Hermonymi Spartani, qui erat Guilielmi Budaei et Reuchlini praeceptor, exaratus. Continet evangelia cum versione Latina vulgata. „Textus a recepto rarissime recedit.“

18. (Act. 113. Paul. 133. Apoc. 51.) Par. RI. 47, emptus anno 1687, antea monasterii τοῦ ζωοδότου χριστοῦ in oppido Myzithra, anno 1364 Constantinopoli in monasterio sancti Georgii Manganorum manu Nicephori Cannavi exaratus, continet N. T „Familiam Constantinopolitanam ita refert, ut paucas habeat lectiones cum Alexandrinis communes.“

19. Par. RI. 189, antea Medicaeus, membr. sec. XII., continet evangelia cum catena in Iohannem, cum scholiis in reliquis evangeliis. „Textus eius accedit familiae Constantinopolitanae, sed insunt mutationes ex codice quodam Alexandrino factae.“ Integre collatus a Scholzio.

20. Par. RI. 188, ex oriente in bibliothecam Regiam anno 1669 illatus, membr. sec. XII., continet evangelia cum catena in Matthaeum, cum commentariis Victoris Antiocheni vel Cyrilli Alexandrini in Marcum, Titi Bostrensis aliorumque in Lucam, Chrysostomi aliorumque in Iohannem. In fine evv. Mc. Lc. Io. dicitur hoc evangelium ex accuratis codicibus esse exscriptum et collatum. „Textus plerumque familiae accedit Constantinopolitanae, sed multas quoque lectiones habet Alexandrinas, iis potissimum in locis, ubi corrector lectionem pristinam immutavit.“

21. Par. RI. 68. Codex membr. sec. X. „Est familiae Constantinopolitanae.“

*22. Par. RI. 72. membr. sec. XI. Deest Matth. 1 — 2, 2. Ioh. 14, 22 — 16, 27. „Orthographiam et textum habet cum Alexandrinis communem.“

23. Par. RI 77. membr. sec. XI., continet evangelia cum versione Latina in Mt. Mc. et Lc. 1, 1 — 4, 18, quae a vulgata raris-

sime differt. Deest Matth. 1, 1—17. Luc. 24, 46 — Io. 2, 20. 21, 24—25. „Familiam sequitur Constantinopolitanam.“

24. Par. RI. 178. membr. sec. XI., cum commentario. Deest Matth. 27, 20 — Marc. 4, 22. „Textus familiam sequitur Constantinopolitanam.“ Collatus est a Scholzio codex fere integer.

25. Par. RI. 191. membr. sec. X. cum scholiis. Desunt Matth. 23, 1 — 25, 42. Marc. 1, 1 — 7, 36. Luc. 8, 31—41. 9, 44—54. 10, 39 — 11, 4. Ioh. 13 med. usque ad finem evangelii. „Textus ex codicibus Constantinopolitanis et Alexandrinis conflatus.“ Collatus est a Scholzio integer.

26. Par. RI. 78. membr. sec. XI. a Paulo presbytero scriptus, cum commentario. „Textus Constantinop. cum lectionibus aliquot Alexandrinis.“

27. Par. RI. 115, Millio Colb. 1. membr. sec. XI. Iohannis 18, 3. usque ad finem in chart. bomb. sec. XIV. „Passim lectiones vel singulares vel cum Alexandrinis communes habet, plerumque vero textum sequitur Constantinopolitanum.“

*28. Par. RI. 379. m. Mutilus Matth. 7, 17 — 9, 12. 14, 33 — 16, 10. 26, 70 — 27, 48. Luc. 20, 19 — 22, 46. Ioh. 12, 40 — 13, 1. 15, 24 — 16, 12. 18, 16—28. 20, 20 — 21, 5. 18—25. „Familiae Alexandrinae ita adhaeret, ut lectiones et textui recepto proprias et singulares habeat plurimas.“ Denuo descriptus et integer collatus a Scholzio.

29. Par. RI. 89, membr. sec. XII. a scriba quodam Latino Graece docto exaratus, continet evangelia cum scholiis. Nonnulla sec. XV. suppleta sunt. „Multae insunt correctiones ita comparatae, ut codicem fam. Constant. adhaerere demonstrent; sed permultas etiam habet lectiones Alexandrinas, maxime eas quas intulit diorthota.“

30. Par. RI. 100, Millio Colb. 4, chart. sec. XVI. a Georgio Hermonymo Spartano exaratus, continet evangelia. „Eius textus familiam Constantinopolitanam exhibet.“

31. Par. RI. 94, membr. sec. XIII. „Textus exhibet familiam Constantinopolitanam.“

32. Par. RI. 116, membr. sec. XII. Desunt Matth. 1, 1 — 10, 22 24, 15—30. Luc. 22, 35. —Io. 4, 20. „Textum habet mixtum, plerumque autem adhaeret codicibus Constantinopolitanis.“

*33. (Act. 13. P. 17.) Par. RI. 14,. Millio in evv. Colb. 8. in act. Colb. 6. in epp. Colb. 7. membr. sec. XI., continet partem pro-

phetarum, epistulas, acta, evangelia, laceratus in omnium fere foliorum extremitatibus. Collatus a Wetstenio, Griesbachio, Begtrupio et denuo integre a Scholzio. Item recentissime a S. P. Tregelles. „In omnibus sequitur familiam Alexandrinam."

34. Coisl. 195. membr. sec. XI. in monte Atho eleganter scriptus, continet evangelia cum catena, „familiae Constantinopolitanae."

35. (Act. 14. P. 18. Ap. 17.) Coisl. 199. membr. sec. XI., continet N. T., saepius correctus. „A recepto rarissime differt."

36. Coisl. 20, olim magnae Laurae s. Athanasii in monte Atho, membr. sec. XI., cum commentariis, „familiae Constantinopolitanae."

37. Coisl. 21. membr. sec. XII., cum scholiis. „Familiae const."

38. (Act. 19. Ap. 23.) Coisl. 200, Stephani ϑ' membr. sec. XIV. iussu Michaelis Palaeologi imperatoris descriptus et ab eodem dono missus sancto Ludovico; continet evangelia, acta, epistulas catholicas et apocalypsin. Mutilus Matth. 14, 15 — 15, 30. 20, 14 — 21, 27. Marc. 12, 3 — 13, 4. „Familiam sequitur Constant."

39. Coisl. 23, membr. cum commentariis sec. XI. a Sergio II. patriarcha scriptus, anno 1218. in libris monasterii s. Athanas. in Atho monte. „Familiae Constant."

40. Coisl. 22, antea monasterii sancti Nicolai, cui cognomen σταυρονικήτα, membr. sec. XI. cum commentariis. „Deest Ioh. 20, 25 — 21, 25. „Familiae Constant."

41. Coisl. 24. membr. sec. XI., continet Matthaeum et Marcum cum commentariis.

42. Medicaeus, Amelottii tempore in collegio Trecensi asservatus. Lectiones eius a Petro Pithoeo margini Stephanicae editionis tertiae 1550 adscriptas publici iuris fecit Millius. „Textus codicis familiae Alexandrinae plerumque adhaerere videtur."

43. (Act. 54. P. 165.) bibliothecae armamentarii Parisiensis Graecus 4, membr. sec. XI., duobus constans tomis. Prior continet evangelia, posterior acta et epistulas. „Familiam plerumque Constantinopolitanam habet."

44. Musei Britannici 4949. olim Caesaris de Missy, ex monte Atho, membr. sec. XI.

45. Bodleianae bibliothecae Baroccianus 31. membr. sec. XIV. „Textus familiae Constantinopolitanae."

46. Bodleianae bibliothecae Baroccianus 29. membr. sec. XV. „Familiae Constantinopolitanae."

47. Bodleianae bibliothecae membr. sec. XV. „Familiae Constantinopolitanae."

48. Bodleianae bibliothecae membr. sec. XIII., cum scholiis, „familiae Constant."

49. Bodleianae bibliothecae Roe. 1. membr. „familiae Constant."

50. Bodlei. Laud. D. 122. membr. sec. XI., cum commentariis. Deest Matth. 1, 1 — 9, 36. 12, 3—24. 25, 20—31. Io. 5, 18 — 21, 25. Marc. autem 14, 40 — 16, 20 manu recentiori suppleta. „Familiae Constant."

51. Bodlei. Laud. C. 715, 63. membr. sec. XIII. continet acta, epistulas, evangelia. Multas habet lectiones cum Complutensi editione communes. „In plerisque familiae Constant. adhaeret."

52. Bodlei. Laud. C. 28. membr. anno 1286 manu *νικητᾶ τοῦ μαυρῳώνη* exaratus. „Familiae Constantinopolitanae."

53. Bodlei. Seldeni 1, membr. sec. XIV. „Familiae Constantinopolitanae."

54. Bodlei. Seldeni 2, membr. anno 1338 scriptus. „Familiae Const."

55. Bodlei. Seldeni 3, membr. sec. XV. „Familiae Const."

56. Oxon. collegii Lincolniensis 1. anno 1502 scriptus. „Familiae Constantinopolit." Nuper post alios contulit Dobbin, vide ad 61.

57. Oxon. collegii Magdalenensis 1, sec. XI., continet evangelia, acta, epistulas. Mutilus Marc. 1, 1—11. Rom, 1 et 2 Cor. „Familiae Const."

58. Oxon. Novi collegii 1. sec. XV. vel XVI., continet evangelia, acta, epistulas. Post alios nuper contulit Dobbin, vide ad 61.

*59. Gonvilli et Caii collegii, Cantabrigiae, membr. textu notabili.

60. (Apoc. 10) Cantabrigiensis Dd. 9, 69. chart. anno 1297 scriptus. Apocalypsin habet recentiore manu exaratam.

61. (Act. 34. Paul. 40.) Montfortianus, bibliothecae collegii Trinitatis Dublini G. 97. chart. sec. XV. Collatus a Waltono et

Millio, descriptus a Johanne Barrett in appendice ad editionem evangelii sec. Matth. ex cod. Z; nuperrime vero accurate tractatus in libro cui hic titulus est: The codex Montfortianus: a collection of this celebrated Ms. in the library of Trinity college, Dublin, throughout the Gospels and Acts with the Greek text of Wetstein and with certain Mss. in the univ. of Oxford. By Orlando T. Dobbin. London 1854. „Textus interdum ex versione Vulgata mutatus est, plerumque receptum sequitur."

62. Cantabrigiensis Kk. 5, 35 olim Henrici Googe, chartac. sec. XV. „Familiae Const."

63. collegii Trinitatis Dublinii D. 20. membr. cum commentariis, „familiae Const."

64. collegii Trinitatis Dublinii F. 1, membr., „familiae Constantinop."

65. Musei Britannici, Harleianus 5776, membr. sec. XIII.

66. Bibliothecae Thomae Galei Londinensis in 8., „familiae Const."

67. Bodleian. bibliothecae Huntingdoni 2, membr. sec. XI. Mutilus Io. 6, 64 — 21, 25.

68. Oxon. collegii Lincolniensis, a Georgio Wheeler ex oriente allatus.

*69. (Act. 31. Paul. 37. Apoc. 14) Leicestrensis, in bibliotheca huius civitatis, sec. XIV., partim chart. partim membr., continet N. T. Mutilus Matth. 1, 1 — 18, 5 act. 10, 45 — 14, 17. Iud. 7 — fin., apoc. 21, 1 — fin. „Familiae Alexandrinae plerumque adhaeret." Collatus a Millio et curatius a Iacksonio, cuius collatione usus est Wetstenius. Alia Iacksonii collatio exstat in collegio Iesu Cantabrigiae *O. Θ.* 1. Nuper rursus contulit S. P. Tregelles.

70. collegii Trinitatis Cantabrigiae LL, 2, 13, chartac. sec. XV. Parisiis a Georgio Hermonymo Spartano scriptus.

71. Lambethanae bibliothecae, anno 1166 scriptus, cum scholiis, „familiae plerumque Constantinopolitanae."

72. Musei Britannici Harleian. 5647, membr. s. XI., cum catena in Matth., item variantibus in Matth. et Luc. „Frequenter concordat cum codicibus Alexandrinis."

73. Oxon. collegii aedis Christi, membr. sec. XI.

74. Oxon. collegii aedis Christi, membr. sec. XIII. in monte Atho scriptus. Mutilus Matth. 1, 1—14. 5, 30 — 6, 1.

75. Genevensis 19, membr. sec. XI., „familiae Constantinopolitanae“ exceptis paucis lectionibus.

76. (Act. 43. Paul. 49.) Caesareus Vindobonensis Nessel. Theolog. 300. Lambeccii 28 membr. sec. XI., continet evangelia, acta, epistulas.

77. Caesareus Vindobonensis Nessel. 114, Lambeccii 29. membr. sec. XI., nitidissime et correcte scriptus, cum commentariis.

78. Bibliothec. Nicol. sen. Iancovich de Vadass, olim Carpzovii, Lipsiensis vocatus, membr. „familiae Constantin.“

79. Georgii Duzae, nunc forsan Lugdun. Batav. 74, evangelia cum versione Latina. Mutilus.

80. I. G. Graevii, dein Ioan. van der Hagen, membr. sec. XI. etiamnum in Hollandia.

81. Codices Graeci, quorum fit mentio in correctorio bibliorum Latinorum scripto sec. XIII.

82. Codices ignoti adhibiti a Laurentio Valla. In Matthaeo tres codices Graecos, in Iohanne septem commemorat.

83. Monacensis 518, membr. in 4, sec. XI. „Familiae adhaeret Constantinopolitanae.“

84. Monacensis 568, membr. sec. XII., continet Matthaeum et Marcum. Mutilus passim. „Familiae Constant.“

85. Monacensis 569, membr. sec. XIII., continet dissutas plagulas evangeliorum, nempe Matth. 8, 15 — 9, 17. 16, 12 — 17, 20. 24, 26—45. 26, 25—54. Marc. 6, 13 — 9, 45. Luc. 3, 12—36. 6, 27—44. 3, 36 — 6, 27. Io. 9, 11 — 12, 5. 19, 6—24. 20, 23 — 21, 9. „Fam. Const.“

86. Posoniensis, etiam Byzantinus dictus, quia a sacerdote Michaele, dum imperator Byzantinus Alexius Comnenus regnabat, in huius usum mense Augusto anni 1183 emptus est, olim Budensis bibliothecae, membr. ante annum 1183 scriptus.

87. Trevirensis, olim bibliothecae cardinalis de Cusa, antea monasterii Constantinop. Prodromi, membr. sec. XII. continet evangelium Io. cum catena. Codicem integrum excudi curavit Corderius in catena patrum Graecorum in Io. Antverp. „Familiae Constant.“

88. Codex membr., quem Ioach. Camerarius collatum ad editionem N. T. Erasmianam in suis ad N. T. annotationibus laudat.

89. (Matthaeii 20.) Gottingensis, olim Gehlianus, membr. scriptus anno 1006, „familiae Constant.“ Habet correctiones et

duplices lectiones. Collatus post Gehlium a Matthaeio in appendice ad Marcum pag. 277 et seqq.

90. (Act. 47. Paul. 14) Iohannis Fabri Daventriensis, monachi Dominicani, postea Abrahami Hinckelmanni theologi Hamburgensis 168, dein Wolfii, exscriptus sec. XVI. e codice anno 1293 exarato. Codex chartac. in 4, continet Ioh. Luc. Matth. Mc. evangelia, item epistulas omnes et acta.

91. cardinalis Perronii, olim monasterii Ebroicensis s. Taurini sec. X.

92. (Act. 49) Andreae Feschii 1, membr., continet Marcum cum commentario Victoris.

93. Graevii, citatus a Vossio in genealogia Christi Luc. III.

94. Andreae Feschii 2, chartaceus, Mc. et Lc. cum commentario.

95. Oxon., collegii Lincolniensis num. 16, membr. sec. X. vel XI., continet Luc. 11, 2 — 24, 53. et Io. (exceptis 3 foliis) cum commentario. „Familiae adhaeret Constant."

96. Bodleianus A 3. 37, membr. scriptus eleganter manu Io. Trithemii abbatis sec. XV., continet Ioann. Ev. „Textus familiae Alexandrinae adhaerere videtur."

97. Hirsaugiensis, membr. exaratus anno 1500 a Nicolao monacho Hirsaugiensi. Continet evangelium Iohannis.

98. Bodleian. E. D. Clarkii 4, membr. „A textu recepto raro recedit."

99. Lipsiensis bibliothecae Paulinae, Matthaeii 18, membr. sec. XVI, continet Matth. 4, 8 — 5, 27. 6, 2 — 15, 30. Luc. 1, 1—13.

100. Paul. L. B. de Eubeswaldii, nunc idem ut videtur in bibliotheca universitatis Pestanae, olim Iohannis Pannonii, membr. saec. X. Mutilus Io. 21, 25. „Familiae Constantinopolitanae," cum correctionibus multis posterioribus.

101. Codex Uffenbachianus 3, chart. sec. XVI. ev. Io. continet. Bengelio exscriptus videbatur ex editione quadam Basileensi.

*102. Medicaeus, fragmenta e Matth. 24 — Marc. 8, 1 continet. Huius collationem editioni Plantinianae adscriptam sibi comparavit Wetstenius.

103. Par. RI. 196, membr. sec. XI. Fam. Constantinopolitanae.

104. Vignerii, sec. X.

105. (Act. 48. Paul. 24) Bibliothecae Bodleianae, olim Hieronymi

Guilielmi Ebneri ab Eschenbach Norimbergae, membr. sec. XII., continet evangelia, acta, epistulas cum synaxariis, quae Joasaph anno 1391 addidit.

*106. comitis de Winchelsea, membr. sec. X. „Plerumque cum fam. Alex. facit."

107. Bibliothecae Bodleianae, Clarkii 6, membr. „Familiae Const."

108. Caesareus Vindobonensis, Kollarii 4, Forlos. 5, olim monasterii Neapolitani s. Iohannis de Carbonaria, membr. sec. XI., duobus voluminibus constans. Continet evangelia cum commentario, „familiae Constant."

109. Musei Britannici 5116, tribus voluminibus constans, quorum numero 5116 signatus evangelia, 5115 acta et epistulas catholicas, 5117 epistulas Paulinas continet, codex membr. anno 1326 scriptus.

110. Ravianus, bibliothecae Regiae Berolinensis, olim Io. Ravii Upsaliensis, membr. sec. XVI., continet duobus voluminibus N. T., cuius pars maior ex editione Complutensi, minor (Marc. 5, 29 — 6, 20. Luc. Ioan. ad Rom. 1, 1 — 6, 18. 13, 1 — fin.) ex editione Rob. Stephani tertia descripta est. Collatus et descriptus a G. G. Pappelbaum (1796).

111. Bibliothecae Bodleianae, Clarkii 7, membr. Mutilus a Ioan. 20, 25 — fin., „familiae Constant."

112. Bibliothecae Bodleianae, Clarkii 10, membr. „familiae Constantinop. sed immixtis multis lectionibus Alex."

*113. Harlei. 1810, membr. sec. XI. „Familiae Const. plerumque adhaeret."

*114. Harlei. 5540, membr. sec. XIII. Mutilus Matth. 17, 4—18. 26, 59—73; praeterea Matth. 28, 19 — Marc. 1, 12 postea sunt addita. „Familiae Alexandrinae."

115. Harlei. 5559, olim Bernardi Mould, membr. sec. XII. Mutilus Matth. 1, 1 — 8, 10. Marc. 5, 23—36. Luc. 1, 78 — 2, 10. 6, 4—15. Io. 11, 2 — 21, 25. „Textum habet mixtum."

*116. Harlei. 5567, anno 1649 Athanasii Graeci cuiusdam monachi, dein Bernardi Mould, membr. sec. XII. „Familiae Alexandrinae plerumque adhaeret."

117. Harlei. 5731, olim Rich. Bentleii, chartaceus sec. XIV. Mutilus Matth. 1, 1—18.

*118. Bodlei. Marshii 24, membr. sec. XIII. Mutilus Matth. 1, 1 — 6, 3. Luc. 13, 35 — 14, 20. 18, 8 — 19, 9. Io. 16, 25 — 21,

25. Expletae sunt lacunae manu recentiori. „Familiae Alexandrinae plerumque adhaeret.“

119. Par. RI. 85, olim 2865², membr. sec. XII. „A recepto raro recedit.“

120. Par. RI. 185a, Stephani $\iota\delta'$, membr. sec. XIII. „A recepto raro recedit.“

*121. olim Parisinus bibliothecae s. Genovevae, membr. scriptus anno 1284 mense Septembr. indictione 12. Mutilus Matth. 5, 21 — 8, 24. „Familiae Constantinopolitanae.“ Ubi nunc sit, latet.

122. (Act. 177. Paul. 219) Bibliothecae Lugdunensis Batavorum, olim Meermannianus 116, membr. sec. XII., continet evangelia, acta, epistulas. Mutilus act. 1, 1—14. 21, 14 — 22, 28. Rom. 1, 1 — 7, 13. I. Io. 4, 20 — fin. II. et III. Io., Iud.

123. Caesareus Vindobonensis Nessel. 240, Lambecc. 30, a Busbeckio Constantinopoli allatus, membr. sec. XI. „Familiae codicum Alexandr. saepe adhaeret.“

*124. Caesareus Vindobonensis Nessel. 188, Lambeccii 31, membr. sec. XII. „Ad familiam accedit Alexandrinam, habet etiam nonnullas lectiones singulares.“ Mutilus Luc. 23, 31 — 24, 28.

125. Caesareus, Kollarii 6, Forlosiae 16, membr. sec. X. cum multis lectionibus Alex.

*126. Guelferbytanus XVI. 16, membr. sec. XI., „familiae Alexandrinae“. Descriptus post Heusingerum (1752) a Knittelio: vide Neue Kritiken über I. Joh. 5, 7. pag. 365 sqq. Aliquot locis ipse contuli.

*127. Vaticanus 349, membr. sec. XI. Integer codex collatus est a Birchio. „Textus fam. codicum Alex. saepius adhaeret.“

128. Vaticanus 356, membr. sec. XI. „familiae ut videtur Constant.“

129. Vaticanus 358, membr. sec. XII., cum scholiis. „familiae Constant. ut videtur.“

*130. Vaticanus 359, chartaceus sec. XIII., a Latino librario exaratus, cum versione Latina. „Cum familia Constant. saepe facit, sed plerumque adhaeret familiae Alexandrinae.“

*131. (Act. 70. P. 77. Ap. 6.) Vaticanus 360, olim Aldi Manutii Pauli filii, membr. sec. XI., continet evangelia, acta et epistulas. Aldus Manutius eum adhibuisse videtur in editione sua, inter Alex. et Const. textum fluctuante.

132. Vaticanus 361, membr. sec. XI.

133. (Act. 71. Paul. 78.) Vaticanus 363, membr. sec. XI., continet evangelia, acta et epistulas.

134. Vaticanus 364, membr. sec. XI.

135. Vaticanus 365, membr. sec. XI.

136. Vaticanus 665, bomb. sec. XIII., continet Matth. et Marcum cum commentario Euthymii.

137. Vaticanus 756, membr. sec. XI.

138. Vaticanus 757, membr. sec. XII., cum commentario.

139. Vaticanus 758, membr. sec. XII., continet Luc. et Io. cum commentario.

140. Vaticanus 1158, olim Cypri reginae, quae eum Innocentio VII. R. P. dono obtulit, membr. sec. XII splendide scriptus, „familiae Constant."

141. (Act. 75. Paul. 86. Apoc. 40.) Vaticanus 1160, duobus voluminibus constans, membr. sec. XIII, continet N. T. „familiae Const."

142. (Act. 76. Paul. 87.) Vaticanus 1210, membr. sec. XI, continet evangelia, acta, epistulas et psalmos. Cum multis lectionibus marginalibus. „Familiae Const." in evv.

143. Vaticanus 1229, membr. sec. XI, „fam. Const."

144. Vaticanus 1254, membr. sec. XI, „fam. Const."

145. Vaticanus 1548, membr. sec. XIII, continet Lucam et Io. Mutilus Luc. 4, 15 — 5, 36. Io. 1, 1—26. Alia manu scripta sunt Luc. 17—21.

146. Palatino-(codicibus Palatinis, dono Maximiliani electoris Bavariae sub Urbano VIII. aucta est bibliotheca Vaticana) Vaticanus 5, membr. sec. XII, continet Matth. et Marcum cum commentario, „familiae Constant."

147. Palatino-Vaticanus 89, membr. sec. XI., „familiae Constaniieop."

148. Palatino-Vaticanus 136, membr. sec. XIII. „Fam. Const. adhaeret, sed lectiones habet etiam Alexandr."

149. (Act. 77. Paul. 88. Apoc. 25.) Palatino-Vaticanus 171, membr. sec. XIV, continet N. T. usui ecclesiastico adaptatum, „familiae Constantinop."

150. Palatino-Vaticanus 189, membr. sec. XI, „fam. Const."

151. Palatino-Vaticanus 220, membr. sec. XI, cum scholiis. Post Matth. sequitur *ἐκλογὴ ἐν συντόμῳ ἐκ τῶν συνιεθέντων ὑπὸ Εὐσεβίου πρὸς Στέφανον λ.* „Textum habet mixtum."

152. Palatino-Vaticanus 227, membr. sec. XIII, „familiae Constant.“

153. Palatino-Vaticanus 229, bomb. sec. XIII. „Textum habet mixtum, sed saepius familiae Constantinop. adhaeret.“

154. Alexandrino- (ita dicuntur voll. reginae Sueciae Alexandrae Christinae, quibus Alexander VIII. Vaticanam bibliothecam auxit) Vaticanus vel reginae Christinae 28, bomb. anno 1442 die 14 April. in Italia ut videtur scriptus, cum commentariis Theophylacti, „familiae Constant.“

155. Alexandrino-Vaticanus 79, membr. sec. XIV, „familiae Constantinop.“

156. Alexandrino-Vaticanus 189, membr. sec. XII, „familiae Const.“

*157. Urbino- (bibliotheca Urbino-Vaticana est quam Clemens VII. Urbino Romam transtulit et Vaticanae bibliothecae inseruit) Vaticanus 2, membr.[1]), scriptus ut videtur ad usum Iohannis II. imperatoris orientis, qui Alexio anno 1118 mortuo in imperio successit. Exscriptus est ex vetustissimis codicibus Hierosolymitanis in monasterio quodam montis sancti atque cum iis collatus. „Plurimas lectiones Alexandrinas habet.“

158. Pii II, Vaticanus 53, membr. sec. XI.

159. Barberinus (bibliothecae Barberinae sec. XVII. a Francisco II. Barberino auxiliante Leone Allatio conditae) 8, membr. sec. XI.

160. (Barb. 9. a. 1123. scr.) 161. (Barb. 10. sec. X.) 162. (Barb. 11. d. 13. Mai. 1163. a Manuele scr.)

163. (Barb. 12. sec. XI.) 164. (Barb. 13. a. 1040. m. Oct. a Leone scr. et cum antiq. cdd. Hier. in monte sancto coll. „c. mult. lect. Alex.“) 165. (Barb. 14. a. 1197 scr. Romae cum vers. Lat. Vulg.) 166. (Barb. 115. sec. XIII. Lc 9—24. et Io. continet, „plerumque Alex.“) 167. (Barb. 208. sec. XIV.) 168. (Barb. 211. sec. XIII. c. comm.) 169. (bibl. s. Mariae in Vallicella, Romae, congregationis PP. oratorii s. Philippi Nerii, B 133. s. XI.) Eiusdem bibliothecae sunt 170. (Vallic. C 61. s. XIII.) 171. (Vallic. C 73. sec. XIV.) 172. (Vallic. F 90. sec. XII. Nunc tantum pentateuchum continet, olim et. evv.)

---

[1]) Quum cdd. nostri longe plerique membranacei sint, id postea non indicabitur.

Vaticani codd. sunt:

173. (Vat. 1983. sec. XIII. mutilus Ioh 13, 1—21, 25.) 174. (Vat. 2002. a. 1063. scr., passim mutilus) 175. (Act. 41. Paul. 194 Ap. 20. Vat. 2080, sec. XII. Mutilus usque Mt 4, 17. „c. lect. Alex.") 176. (Vat. 2113. sec. XIII. Inc. Mt 10, 13. deficit Io 2, 1.) 177. (olim Basilianor. 163. sec. XI.

Alii Romani:

178. (Augustinianorum Angelicus A 1. 5. sec. XII.) 179. (Angel. A 4. 11. sec. XII. „plerumque Alex.") 180. (Act. 82. Paul. 92. Apoc. 44. bibl. Propagandae 250. ab Andrea sec. XI. scr. Sed Acta et sqq. cum apocryphis nonnullis a. 1284. a Ioh. scr.) 181. (Franc. Xaverii card. de Zelada sec. XI.)

Laurentiani sunt:

182. (Laur. VI, 11. sec. XII.) 183. (Laur. VI, 14. sec. XII.) 184. (Laur. VI, 15. sec. XIII.) 185. (Laur. VI, 16. sec. XII.) 186. (Laur. VI. 18. sec. XI. a Leontio calligr. scr.) 187. (Laur. VI, 23. sec. XII.) 188. (Laur. VI, 25. sec. XI.) 189. (Laur. VI, 27 sec. XII.) 190. (Laur. VI, 28. a. 1285.) 191. (Laur. VI, 29. sec. XIII.) 192. (Laur. VI, 30. sec. XIII.) 193. (Laur. VI, 32. sec. XI.) 194. (Laur. VI, 33. sec. XI.) 195. (Laur. VI, 34. sec. XI.) 196. (Laur. VIII, 12. sec. XII.) 197. (Act. 90. Laur. VIII, 14. sec. XI. ep. Iac. et fragm. evv. Mt et Mc) 198. (Laur. 256. bomb. sec. XIII.)

199. (olim bibl. monachorum ord. S. Bened. nomine S. Mariae insign. 5. sec. XII.) 200. (eiusdem bibl. sec. X.) 201. (Act. 91. Paul. 104. olim bibl. fratrum Praedicat. S. Marci 701. a. 1359. scr.) 202. (eiusdem bibl. 705. sec. XII.) 203. (eiusdem bibl. 707. sec. XV.): hi 5 cdd ubi nunc sint latet.

204. (Act. 92. Paul. 105.) Bononiensis canonicor. Regular. 640, sec. XI.

Codd. Veneti Marciani sunt:

205. (Ven. 5. sec. XV.) 206. (Ven. 6. sec. XV.) 207. (Ven. 8. sec. X.) *208. (Ven. 9. sec. X. „cum lect. Alex.") *209. (Act. 95. Paul. 108. Ap. 46. Ven. 10. sec. XV. „in evv. Alex.") 210. (Ven. 27. sec. X.) 211. (Ven. 539. sec. XII.)

212. (Ven. 540. sec. XI.) 213. (Ven. 542. sec. XI.) 214. (Ven.

543. chart. sec. XIV.) 215. (Ven. 544. sec. XI.) 216. (e Corcyra in bibl. S. Marci illatus.) 217. (cl. 1. cod. III. sec. XIII.)

Caesarei Vindobonenses sunt:

218. (Act. 65. Paul. 57. Apoc. 33. Vind. 23. Lamb. 1. sec. XIII.: ex eo ed. Alter N. T.) 219. (Vind. 321. Lamb. 32. sec. XIII.) 220. (Vind. 337. Lamb. 33. sec. XIV.) 221. (Vind. CXVII, 29. Lamb. 38. sec. XI.) 222. (Ness. 180. Lamb. 39. bomb. sec. XIV.) 223. (Vind. 301. Lamb. 40. sec. XIV.) 224. (Koll. 8. Torlos. 30.) *225. (Koll. 9. Torlos. 31. a. 1192. scr.)

Escurialenses sunt:

226. (Act. 108. Paul. 230. Esc. χ IV, 17. sec. XI.) 227. (Esc. χ III, 15. sec. XIII.) 228. (Act. 109. Paul. 231. Esc. χ IV, 12. sec. XIV.) 229. (Esc. χ IV, 21. a. 1140. scr. ab Bas. Argyropolo.) 230. (Esc. φ III, 5. a. 1014. a Luca monacho scr.) 231. (Esc. φ III, 6. sec. XII.) 232. (Esc. φ III, 7. sec. XIII.) 233. (Esc. η II, 8. sec. XI.)

Havnienses sunt:

234. (Havn. 1. a. 1278. a Thdoro in Atho monte scr.) 235. (Havn. 2. a. 1314. a Philotheo scr.)

Codices a Matthaeio excussi sunt (plerique Mosq.):

237. (S. Synod. 42. ex Atho monte s. X. Mtth. d) *238. (S. Syn. 48. s. XI. Mtth. e) 239. (S. Syn. 47. s. XI. extrema Mci Lc Ioh Mtth. g) 240. (S. Syn. 49. ex Atho monte, Mtth. i) 241. (Dresd. sec. XI. Mtth. k) 242. (S. Syn. 380. s. XII. Mtth. l) 243. (typogr. S. Syn. 13. s. XIV. Mtth. m) 244. (typ. S. Syn. 1. s. XII. Mtth. n) 245. (S. Syn. 265. ex Atho a. 1199. scr. Mtth. o) 246. (S. Syn. 261. chart. sec. XIV. Mtth. p) 247. (S. Syn. 373. ex Atho, s. XII. Mtth. q) 248. (S. Syn. 264. a. 1275. a Meletio scr. Mtth. r) 249. (S. Syn. 94. ex Atho s. XI. Mtth. s) 250. (S. Syn. in cistella. Ioh 7, 39 usque fin. sec. XIII. Mtth. v: prior pars est V evv) 251. (tabularii Imp. Mosq. sec. XI. Mtth. x) 252. (Dresd. s. XI. Mtth. z) 253. (Nicephor. archiep. Cherson. et Slabin. s. XI. Mtth. 10.) 254. (ex monast. S. Ath. sec. XI. Mtth. 11.) 255. (S. Syn. 139. s. XIII. Mtth. 12.) 256. (typogr. Syn. 3. sec. IX. fragm. Mci et Lcae, Mtth. 14.) [257. S. Syn. 120. ex Atho. Sunt fragmenta sub O evv. notata] 258. (Dresd. s. XIII. Mtth. 17.) *259. (S. Syn. 45. ex Atho s. XI.

Mtth. a). Matthaeii codd. α', β', γ', δ', ε', ζ', η', ϑ', λ', μ', π', ϱ', ψ', 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. Chrysostomi varia commentaria continent.

Parisienses RI. sunt:

260.[1]) (RI 51. s. XII.) 261. (RI 52. s. XII.) *262. (RI 53. sec. X. c. cdd. Hieros. in monte sancto coll. Vide supra ad ι evv.) 263. (Act. 117. Paul. 138. RI 61. sec. XIII.) 264. (RI 65. sec. XIII. ex Aegypto ut vdtr)

265. (RI 66. s. X.) 266. (RI 67. sec. X.) 267. (RI 69. s. X.) 268. (RI 73. s. XII.) 269. (RI 74. s. XI.) 270. (RI 75. sec. XI.) 271. (RI 75.[a] s. XII.) 272. (RI 76. s. XI.) 273. (RI 79. membr. et bomb. s. XII. et XIV.) 274. (RI 79.[a] s. X.) 275. (RI 80. sec. XI.) 276. (RI 81. sec. XI.) 277. (RI 81.[a] sec. XI.)

278. (RI 82. sec. XII.) 279. (RI 86. ex Patmo, sec. XII. Ludovico XIV. dono datus 1686.) 280. (RI 87. sec. XII.) 281. (RI 88. sec. XII.) 282. (RI 90. a. 1176.) 283. (RI 92. sec. XIV.) 284. (RI 93. sec. XIII.) 285. (RI 95. s. XIV.) 286. (RI 96. a. 1432. scr. cum canone pasch. ab 1432 ad 1502.) 287. (RI 98. chart. s. XV.)

288. (RI 99. s. XIV. ev. Lcae) 289. (RI 100.[a] chart. a. 1625.) 290. (RI 108.[a] bomb. s. XIII.) 291. (RI 113. s. XII.) 292. (RI 114. s. XI.) 293. (RI 117. a. 1373.) 294. (RI 118. s. XIII.) 295. (RI 120. s. XIII.) 296. (RI 123. s. XVI.) 297. (RI 140.[a] s. XII.) 298. (RI 175.[a] sec. XII.) 299. (RI 177. sec. XI.) *300. (RI 186. s. XI.) 301. (RI 187. s. XI.)

302. (RI 193. chart. sec. XVI.) 303. (RI 194. sec. XI.) 304. (RI 194. s. XIII.) 305. (RI 195. bomb. sec. XIII.) 306. (RI 197. sec. XII.) 307. (RI 199. s. XI.) 308. (RI 200. s. XII.) 309. (RI 201. s. XII.) 310. (RI 202. e monast. S. Sabae s. XI.)

311. (RI 203. s. XII.) 312. (RI 206. a. 1308.) 313. (RI 208. chart. sec. XIV.) 314. (RI 209. s. XII.) 315. (RI 210. s. XIII.) 316. (RI 211. bomb. s. XII.) 317. (RI 212. s. XII.) 318. (RI 213. s. XIV.) 319. (RI 231. s. XII.) 320. (RI 232. s. XI.) 321. (RI 303. s. XIII.) 322. (RI 315. s. XV.) 323. (RI 118.[a] s. XVI.) 324. (RI 376. sec. XIII.) 325. (RI 377. s. XIII.) 326. (RI 378. s. XIV.) 327. (RI 380. s. XV.) 328. (RI 381. s. XVI.) 329. (Coisl. 19. s. XI.) 330.

[1]) Ab hoc nr. usque 469. a Scholzio primo notati sunt.

(Act. 132. Paul. 131. Coisl. 196. ex Atho sec. XI.) 331. (Cois 197. s. XII.)

Taurinenses sunt:

332. (Taur. 20. b IV, 20. sec. XI.) 333. (Taur. 4. b 4. bomb. sec XIII.) 334. (Taur. 43. b V, 23. sec. XIV.) 335. (Taur. 44. b V 24. chart. sec. XVI.) 336. (Taur. 101. c IV, 17. chart. sec. XVI 337. (Taur. 52. b V, 32. sec. XII.) 338. (Taur. 335. b I, 3. sec XII.) 339. (Act. 135. Paul. 170. Taur. 302. c II, 5. sec. XIII 340. (Taur. 344. b I, 13. sec. XI.) 341. (Taur. 350. b I, 21. s 1196.) 342. (Taur. 149. b II, 3. sec. XIII.)

Ambrosiani sunt:

343. (Amb. 13. sec. XII.) 344. (Amb. 16. sec. XII. et XIV.) 345 (Amb. 17. sec. XI.) *346. (Amb. 23. mutilus Ioh 3, 6 — 7, 5 s. XII. „Alex.“) 347. (Amb. 35. s. XII.) 348. (Amb. B 56. s 1023.) 349. (Amb. 61. chart. 1322.) 350. (Amb. B 62. sec. XI 351. (Amb. 70. s. XI.) 352. (Amb. B 93. sec. XII.) 353. (Aml M 93. s. XIII.)

Veneti sunt:

354. (Ven. 29. s. XI.) 355. (Ven. 541. s. XI.) 356. (Ven. 545. char s. XVI.) 357. (Ven. 28. sec. XI.)

Alii Italici:

358. (Mutin. 9. sec. XIV.) 359. (Mutin. 242. s. XIV.) 360. (Parn sec. XI.) 361. (Parm. sec. XIII.) 362. (Florentinus sec. XII nunc latet) 363. (Act. 144. Paul. 180. Laurent. VI, 13. s. XIII 364. (Laur. VI, 24. s. XIII.) 365. (Act. 145. Paul. 181. Laur. V 36. s. XIII.) 366. (Laur. 2607. sec. XIII. Mt. c. cat. cinnaba scr.) 367. (Act. 146. Paul. 182. Laur. 2708. a. 1332.) 368. (Ac 232. Apoc. 84. Richard. 84. chart. s. XV.) 369. (Richard. 90. XII. Mci fragm.) 370. (Richard. Plut. K. I. nr. 11. chart. sec XIV. nunc latet.)

Rursus Vaticani vel alii Romani:

371. (Vat. 1159. sec. X.) 372. (Vat. 1161. s. XV. Mutilus Ioh 3, usq. fin. „Alex.“) 373. (Vat. 1423. chart. s. XV.) 374. (Va 1445. s. XII.) 375. (Vat. 1533. s. XII.) 376. (Vat. 1539. s. XI. cdd. Hieros. in monte sancto coll.) 377. (Vat. 1618. chart. sec

XV.) 378. (Vat. 1658. s. XIV.) 379. (Vat. 1769. chart. s. XV.) 380. (Vat. 2139. chart. s. XV.) 381. (Palat. Vat. 20. chart. sec. XIV. Lc. c. cat.) 382. (Vat. 2070. s. XIII. „Alex.") 383. (coll. Rom. chart. s. XVI.) 384. (coll. Rom. chart. s. XVI.) 385. (coll. Rom. chart. s. XVI.) 386. (Act. 151. Paul. 199. Apoc. 70. Vat. Ottob. 66. s. XV.) 387. (Vat. Ottob. 204. s. XII.) 388. (Vat. Ottob. 212. s. XII.)

389. (Vat. Ottob. 297. s. XI.) 390. (Act. 164. Paul. 201. Ap. 71. Vat. Ottob. 381. a. 1252.) 391. (Vat. Ottob. 432. sec. XI. ex Atho) 392. (Barber. 225. sec. XII. Praefixa sunt fragmenta Ioh. unc. littera Y signata.) 393. (Act. 153. Paul. 186. Vallic. E 22. chart. s. XVI.) 394. (Act. 137. Paul. 170. Vallic. F 17. chart. a. 1330.) 395. (Casanat. A. R.[1] V. 33. sec. XII.) 396. (Ghigian. R IV, 6. s. XII.) 397. (Vallic. C 4. chart. s. XV. Ioh. c. cat.)

Alii Taurinenses:

398. (Taur. 92. c IV, 6. s. XIII.) 399. (Taur. 109. c IV, 29. chart. s. XV.)

400. (Act. 181. Paul. 220.) Berol. olim Diez. 10. sec. XV. Continet act. et epp. insuperque Mt 12, 29 — 13, 2. Descr. et contulit G. Th. Pappelbaum 1815.

Alii Neapolitani:

401. (Neap. 1. C 24. s. XI. Mt et Lc item plurima Ioh et Mci) 402. (Neap. 1. C 28. sec. XV.) 403. (Neap. 1. C 29. bomb. sec. XII.) 404. (abbatis Scotti, sec. XI.)

Alii Veneti:

405. (class. 1. nr. 10. sec. XI.) 406. (cl. 1. nr. 11. sec. XI. „Plerumq. Alex.") 407. (cl. 1. nr. 12. fragm. Lc et Ioh, sec. XI.) 408. (cl. 1. nr. 14. s. XII. „c. lect. Alex.") 409. (cl. 1. nr. 15. sec. XII. „c. mult. lect. Alex.") 410. (cl. 1. nr. 17. bomb. s. XIII.) 411. (cl. 1. nr. 18. sec. XIV.) 412. (cl. 1. nr. 19. a. 1301. a Thdoro Hagiopetrito calligr. scr.) 413. (cl. 1. nr. 20. a. 1302. a Theodosio scr. in monte Sinait.) 414. (cl. 1. nr. 21. s. XIV. a Philippo monacho scr.) 415. (cl. 1. nr. 22. a. 1356.) 416. (cl. 1. nr. 24. sec. XIV.) 417. (cl. 1. nr. 25. sec. XIV.)

418. (olim Nan. 21. chart., Mt et Mc, mut. in fine) 419. (olim monasterii S. Mich. nr. 241. s. XI. Descr. Mittarelli 1779.)

420. (Act. 176. Paul. 216.) Messanensis I. bibl. publ. sec. XIV.
421. Syracus. bibl. Landolin. sec. XII.

Alii Monacenses:

422. (Mon. 210. sec. XI.) 423. (Mon. 36. chart. sec. XV. Mt c. Nicetae cat.) 424. (Mon. 83. chart. sec. XV. Lc c. Titi comm.) 425. (Mon. 37. chart. s. XV. Ioh. c. Nicetae cat. uberrima) 426. (Mon. 473. sec. XIV. fragm. Lcae c. Nicet. cat.) 427. (Mon. 465. sec. XIII. Lc et Mc c. comm.) 428. (Mon. 381. bomb. sec. XIII. Mt c. cdd. Hier. in monte sancto coll.) 429. (Mon. 208. s. X. quaest. et solutiones in evv. Mt et Ioh c. textu a Ioh. presb. et ἐκδίκῳ magn. eccl. a. 978. scr.) 430. (Mon. 437. sec. XI. Ioh c. cat. Nicet.)
431. (Act. 180. Paul. 238.) Molsheim. nunc Argentor. seminar. magni sec. XII.
432. (Mon. 99. chart. sec. XVI. Mc c. Victoris comm.).
*433. Berol. olim de Knobelsdorfii, qui ex oriente attulit, sec. XII. fragm. 4 evv. textu mixto. Descr. et contulit Pappelbaum 1824.)
434. Caes. Vind. 71. sec. XIV. Lc c. cat.
*435. bibl. Lugd. Bat. Gron. 131. olim Gronov. Contulit Dermout in collectan. crit. 1825.
436. bibliopolae Angli antea Meerm. 117. De eo Montf. palaeogr. Gr. p. 295.
437. bibl. Imp. Petrop., olim Coisl. tum Sangerm. sec. XI. a Mich. Cerulario patriarch. scr.

Alii Anglici:

438. (Mus. Brit. 5111. 5112. olim Askew. 621. voll. II.) 439. (Mus. Brit. 5107. ol. Ask. 622. ex monte Atho, a. 1159.) 440. (Cantabr. Mm. 2423. textu mixto) 441. (Cantabr. ψ 2622.) 442. (Cantabr. ψ 2537. 2538.) 443. (Cantabr. olim Ask. 624.) 444. (Mus. Brit. Harl. 5796. sec. XV.) 445. (Mus. Brit. Harl. 5736. chart. a. 1506.) 446. (Mus. Brit. Harl. 5777. s. XV.) 447. (Mus. Brit. Harl. 5784. s. XV.) 448. (Mus. Brit. Harl. 5790. a. 1478. Romae scr.) 449. (Mus. Brit. 4950. 4951. sec. XIV. voll. II.)
450. (a. 1043.) 451. (sec. XII.) 452. (sec. XIV.) 453. (sec. XIV.) 454. (sec. XIV.) 455. (sec. XIV.) 456. (sec. XIII.) sunt magni Graecor. monasterii Hieros.
457. (Act. 185. Paul. 233. sec. XIII.) 458. (sec. XII.) 459. (sec.

XII.) 460. (sec. XII.) 461. (nr. 9. anno 835.? indict. 13. d. 7. m. Mai. a Nicolao mon. scr.) 462. (Act. 187. Paul. 234. sec. XIV.) 463. (s. XIV.) 464. (s. XI.) 465. (s. XIII.) 466. (sec. XIII.) sunt monasterii S. Sabae prope mare mortuum.

467. (s. XI.) 468. (s. XII.) 469. (sec. XIV.) sunt monasterii insulae Patmi.

Ad hos accedunt codices Anglici a cl. Scrivener collati et a nobis diligenter ad comm. adhibiti, inter quos plures, ut a c k x, pro lectionum bonitate notabiles esse ipse comm. docet. Liber unde lectiones sumpsimus hunc titulum habet: A full and exact collation of about twenty Greek Mss. of the holy Gospels, (hitherto unexamined), deposited in the British Museum, the archiepiscopal library at Lambeth, etc. with a critical introduction. By the Rev. Fred. Henr. Scrivener, M. A., of Trin. College etc. Cambridge 1853. Inde has notationes excerpimus:

a^{scr} Lambeth. 1175. sec. XI. b^{scr} Lambeth. 1176. sec. XII. c^{scr} Lambeth. 1177. sec. XII. d^{scr} Lambeth. 1178. sec. XI. e^{scr} Lamb. 1179. sec. XII. f^{scr} Lamb. 1192. sec. XIII. g^{scr} Lamb. 528. (ex Epheso: idem est qui supra nr. 71. notatus est) a. 1160. h^{scr} Mus. Brit. Arund. 524. sec. XI. k^{scr} Mus. Brit. Lebanon sec. X.? l^{scr} cod. Wordsworth sec. XIII. m^{scr} Mus. Brit. Butler 2. a. 1357. n^{scr} Mus. Brit. Burnei. 18. a. 1366. o^{scr} Mus. Brit. Burn. 19. sec. XI. p^{scr} Mus. Brit. Burn. 20. a. 1285. q^{scr} cod. Theodori a. 1295. r^{scr} Mus. Brit. Burn. 21. s. XIII. exeunt. s^{scr} Mus. Brit. Burn. 23. sec. XII. t^{scr} Lamb. 1350. sec. XIV. u^{scr} Lamb. C. 4. 1255. sec. XIII. v^{scr} Lamb. 1180. sec. XIV. Item evglistaria duo: x^{scr} Mus. Brit. Arund. 547. sec. IX. y^{scr} Mus. Brit. Burn. 22. a. 1319.

Item Petropolitani (cum aliis) a cl. Ed. de Muralt (in ed. Ni Ti 1848.) collati:

1.^{pe} evglstariorum fragmenta aliquot (Petrop. IV, 13) sec. IX. 2.^{pe} evv. quattuor (Petrop. VI, 470) sec. IX. (cod. insignis, maxime per ev. Marci) 3.^{pe} lectionare: a) evglstarium (Petr. VII, 179) sec. X. b) praxapost. (Petrop. VIII, 80) 4.^{pe} evv. quattuor, Mosq. Mich. Petridae Pogodini (472) sec. XII. vel XIII. 5.^{pe} psalterium (Petrop. IX, 1) cum Lcae 1, 46—55. 68—79. 2, 29—32. anni 994. 6.^{pe} evglstarium (Petrop. X, 180) a. 1022. Salerni scr. 7.^{pe} evv. quattuor (Petrop. IX, 3. 471) a.

1062. (insignis) 8.pe evv. act. et epp. (Petrop. XI, 1. 2. 330.) sec. XII. 9.pe evglstarii fragmenta (Petrop. XI, 3. 181.) sec. XIII. 10.pe Panticapaeense Palaeologi evglstarium: ex collatione Odesso missa. 11.pe evv. quattuor (Q. v. 1, 15.) circa 1450. scr. Ex his igitur 3. et 8. et ad act. et epp. valent.

Item denique codex bibl. univ. Lips. Tischendorfianus IV. (tisch) evv. quattuor integra continens sec. X. De eo fusius exposui in Anecd. sacr. et prof. pag. 20 usque 29. Sed ad comm. nostrum non adhibitus est nisi locis selectis.

EVANGELISTARIA.

Evangelistaria sive evangeliaria ii codices vocantur qui lectiones usui ecclesiastico destinatas sive quae dici solent pericopas, easque ex evangeliorum textu desumptas continent. Libri huius generis in Europae et orientis bibliothecis multi habentur, multo plures quam Scholzius novit aut indicavit, sed in usum criticum pauci tantum accuratius collati sunt. Ipse haud paucos perlustravi, maxime vero eorum qui litteris uncialibus scripti sunt rationes palaeographicas indagavi. Textu enim raro differunt a ratione plurimorum cdd. Nimirum quum ad usum ecclesiarum publicum destinati essent, non conformari poterant nisi ad eius testes textus qui publica quadam auctoritate valebat. Antiquissima quidem exemplaria proxime accedunt ad evv. codices ΕΓΗΗΚSΥΥΓΑ, neque accuratiore examine indigna sunt. In ipsis vero iis qui uncialem scripturam habent caute distinguendi sunt vetustiores a recentioribus; nec enim dubium est quin ista scriptura saeculis aliquot postquam iam desuefacta esset in ecclesiasticos usus retenta sit. Quae res non prorsus fugit Montefalconium; tamen et ipsum et multos palaeographica tractantes in errorem duxit. Magna quidem antiquitatis laus tribuenda videtur fragmentis rescriptis Barberinis similibusque Venetis, quae utraque in Monumentor. sacror. vol I. edidimus. Tamen neutrum eorum septimum saeculum antecedere videtur. Eandem aetatem refert exemplar omnium facile quae supersunt pretiosissimum ac pulcherrimum in monasterio montis Sinaitici servatum, quod ante quinquennium vidi atque perlustravi. Praeter haec ex insigniorum numero sunt evangeliarium Musei Brit. rescriptum VII. fere saec. (ex cdd. Nitriensibus), Carpentoractense, Vindobonense fragmentum (in membrana deni-

grata totum auro scriptum) Leidense (Graecum Arabicum), nonnulla ex Parisinis ut nr. 279., Londinense Harlei. 5598., Lipsiense Tischend. rescriptum, item pro textus praestantia Mosquense nr. 47. apud nos signatum, nec non illud de quo iam supra dictum est, apud Scrivenerum littera x signatum. His praepositis, accuratiora in posterum servantes, satis habemus catalogum Scholzii breviter repetere, nisi quod insigniores a nobis adhibitos itemque omnes uncialibus litteris scriptos separatim a reliquis primo loco ponemus.

1. unciali scriptura insignia.

barb^{ev} i. e. Barberinum rescriptum, septimi ut videtur saeculi eiusque fere medii. Inde in Monum. sacr. ineditis p. 207 sqq. specimina edidi duo: Mt 24, 34—37. 42—44. 25, 14—16. Ioh 19, 11. 13—20. 25. Paucas lectiones etiam Scholzius dederat, apud quem signatur nr. 135.

ven^{ev} i. e. Veneta fragmenta rescripta eiusdem fere saeculi exeuntis. Continent: Mt 8, 32 — 9, 1. 9, 9—13. Ioh 2, 15—22. 3, 22—26. 6, 16—26. Edidi Monum. sacr. ineditor. vol. I. pag. 199 sqq.

carp^{ev} i. e. Carpentoractense saec. fere noni. Est idem liber quem clarissimi Haenelii Catalogus librôr. mss. codicem Ni Ti saeculi sexti dicit: qua fama ductus anno 1843. ipse Carpentoracten me contuli. Lectionis specimina plura dedi in Anecdotis sacr. et prof. pag. 151 sqq.

tisch^{ev} i. e. codex bibl. univ. Lips. Tischendorfianus V. rescriptus saeculi VIII. vel IX. Descripsi in Anecd. sacr. et prof. pag. 29 sqq. ibique speciminis caussa Ioh 1, 40—47. exscripsi. Unde quum nihil in commentario allatum sit, notabiliora h. l. adponam: v. 40. *ηλθον ουν και* et *ωρα ην* v. 41. *ην ανδρεας* v. 42. *ουτος πρωτος, τον μεσιαν,* item $\overline{ις}$ absque articulo v. 43. *εμβλεψας δε* et *ιωνα* v. 44. *ηθελησεν εξελθειν* et *λεγει αυτω ο* $\overline{ις}$ v. 46. *μωσης* et $\overline{ιν}$ *τον υι. του ιωσηφ τον απο ναζαρεθ.*

tubing^{ev}: de hoc fragmento Ioh 1, 38—50. vide supra notam ad R evv. Item de fragmento Montefalconii sive Banduriano Lc 18, 11—13. 14. ad O evv.

Poterat etiam Trevirense lectionarium respici sec. fere XI. in quo praeter plurimas V. T. lectiones etiam aliquot ex N. T. (Mt 1. 2. Mc. 5. Lc 2. 6. 1 Pe. 1 Io) habentur. Edidit Steininger Aug. Trevir. 1834.

Reliqui cdd. unciales sunt (ex catalogo Scholzii aliorumque).

1.[1]) Par. RI 278. 2. Par. RI 280. 3. Oxon. Wheeleri 3. 4. Cantabr. 5. Bodl. 3. 6. Lugd. Bat. Graec. Arabic. 17. RI 279. 18. Coisl. 13. 23. Meadii, tum Askewii, posteaque in Franciam perlatus. 24. Monacensis 383. 27. Bodl. 3391. rescriptus. 33. cardin. Alex. Albani. 34. Monac. 229. 35. Vatic. 351. (anni 949.) 36. Vat. 1067. 40. Escur. in templo servatus. 41. Escurial. χ III, 12. 42. Escur. χ III, 13. 45. Vind. Lamb. 15. 46. Vind. Kollar. 7. 47. Mosq. 43. Mtthaeii b 50. typogr. Synod. 12. Mtthaeii h 61. RI 182. 63. RI 277. 64. RI 281. 65. RI 282. 66. RI 283. 67. RI 284. 72.[b] RI 290. foll. 3. 111. Mutin. 27. 115. Laur. VI, 21. 116. Laur. VI, 31. 118. Laur. in cistula 123. Vat. 1522. 127. Vat. 2063. 130. Vat. Ottob. 2. 144. bibl. Malatestianae Caesenatis XXVII, 4. 150. Harlei. 5598. anni 995. 155. Vind. Lamb. 41. rescr. 172. 173. 174. 175: omnes quattuor in insula Patmi.

Minusculi.

7. RI 301. anni 1205. 8. RI 302. s. XIV. 9. RI 307. s. XIII. 10. RI 287. sec. XI. 11. RI 309. s. XIII. 12. RI 310. s. XIII. 14. RI 315. s. XV. 15. RI 302. sec. XIII. 16. RI 297. s. XII. 18. Millio Bodl. 4. sec. XIII. 19. Mill. Bodl. 5. s. XIII. 20. Mill. Laud. 4. a. 1047. 21. Mill. Seld. 4. s. XIII. 22. Mill. Seld. 5. s. XII. 25. Mus. Brit. Harl. 5650. s. XII. (rescr.) 25.[b] ut ante 26. Bodl. 3390. s. XV. (rescr.) 28. Bodl. Marsh 22. s. XIII. 29. Bodl. Marsh 23. s. XIII. 30. Bodl. 296. a. 1225. 31. Norimb. s. XII. 32. Goth. sec. XII. Edidit Matthaei 1791. 37. bibl. Propag. 287. s. XI. 38. Flor. 1. 39. Flor. 2. 43. Escur. χ III, 16. s. XI. 44. Havn. 3. s. XV. 48. S. Synod. 44. Mtth c a. 1056. 49. typogr. Synod. 11. Mtth f s. X. 51. typogr. Syn. 9. s. XVI. 52. S. Syn. 266. Mtth ξ sec. XIV. 53. S. Syn. 267. Mtth χ s. XV. 54. S. Syn. 268. Mtth ψ a. 1470. 55. typogr. 47. Mtth ω a. 1602. 56. typogr. 9. Mtth 16. 57. Dresd. 252. Mtth 19. s. XV. 58. RI 50.[a] s. XV. 59. RI 100.[a] s. XVII. 60. RI 375. a. 1022. 62. RI 194.[a] s. XIII. 68. RI 285. s. XI. 69.

[1]) In comm. nostro evangelistariorum codices addito[ev] insignivimus, huno in modum: 1.[ev], 2.[ev] ut a cdd. evv. continui textus distingui possent.

RI 286. s. XI. 70. RI 288. s. XI. 71. RI 289. 73. RI 291. sec. XII. 74. RI 292. s. XII. 75. RI 293. s. XII. 76. RI 295. sec. XII. 77. RI 296. s. XII. 78. RI 298. s. XII. 79. RI 299. sec. XII. 80. RI 300. s. XII. 81. RI 305. s. XIII. 82. RI 276. sec. XV. 83. RI 294. s. XI. 84. RI 32.ª s. XII. 85. RI 33.ª s. XII. 86. RI 311. a. 1336. 87. RI 313. s. XIV. 88. RI 314. s. XIV. 89. RI 316. s. XIV. 90. RI 317. a. 1533. 91. RI 318. sec. XI. 92. (lect. 35.) RI 324. s. XIII. 93. (lect. 36.) RI 326. s. XIV. 94. RI 330. s. XIII. 95. RI 374. s. XIV. 96. RI 115.ª s. XII. 97. (evv. 324. lect. 32.) RI 376. s. XIII. 98. RI 377. s. XIII. 99. RI 380. s. XV. 100. RI 381. a. 1550. 101. RI 303. s. XIII. 102. Ambr. 62. a. 1381. 103. Ambr. 67. s. XIII. 104. (lect. 47.) Ambr. 72. s. XII. 105 et 106. Ambr. 81 et 91. s. XIII. 107—110. Ven. 548—551. s. XI. 112. (lect. 48.) Laur. 2742. s. XIII. 113. Laur. VI, 2. s. XII. 114. Laur. VI, 7. s. XII. 117. Laur. 244. s. XII. 119. Vat. 1155. s. XIII. 120. Vat. 1256. s. XIII. 121. Vat. 1157. s. XIII. 122. Vat. 1168. a. 1175. 124. Vat. 1988. s. XIII. 125. Vat. 2017. s. XII. 126. Vat. 2041. s. XII. 128. Vat. 2133. s. XIV. 129. Alex-Vat. 12. s. XIII. 131. Vat. Ottob. 175. s. XIV. 132. Vat. Ottob. 326. s. XV. 133. Vat. Ottob. 416. s. XIV. 134. Barb. s. XIII. 136. Barb. 16. s. XII. (recentior cod. 135. scriptura) 137. Vallic. D 63. s. XII. 138. Neap. 1. B 14. s. XV. 139. Ven. 12. s. X. 140. Ven. 626. s. XIII. 141. Ven. Nan. 2. s. XI. 142. Ven. Nan. 16. s. XIV. 143. olim monast. S. Mich. Venet. 145. bibl. Malatest. Caesen. XXIX, 2. s. XII. 146. Cantabr. D d VIII, 23. sec. XI. 147. Harlei 2970. s. XI. 148. Harl. 2994. s. XI. 149. Harl. 5538. s. XIV. 151. Harl. 5785. s. X. 152. Harl. 5787. s. XI. (153. Meerm. 117.? cf 436. evv. s. XI.) 154. Monac. 326. s. XIII. 156. Vallic. Latet. 157. Bodl. Clark. 8. 158—171. sunt in oriente, inprimis monast. S. Sabae, item 176—178. insulae Patmi.

B. CODICES MINUSCULI AD ACT. ET EPP. CATH.

1. (evv. 1. Paul. 1.) Basil. textu ab evv. dissimili. 2. (Paul. 2.) Bas. B IX ult. membr. Ex eo edidit Erasmus. 3. (evv. 3. Paul. 3.) Caes. Vind. s. XII. 4. (Paul. 4.) Bas. B X, 20. s. XV. *5. (evv. 5. Paul. 5.) RI. 6. (evv. 6. Paul. 6.) RI 7. (Paul. 9.) RI 102. sec. X. 8. (Paul. 10.) Steph. ια′ ignotus. 9. (Paul. 11.) Cant. Kk 6. 4. Steph. ιγ′ s. XI. 10. (Paul. 12. Apoc. 2.) RI 237. Steph ιε′ s. X. 11. (Paul. 140.) RI 103. s. X. 12. (Paul. 16.

Ap. 4.) RI 219. s. XI. *13. (evv. 33. Paul. 17.) RI 14. (evv. 35. Paul. 18. Ap. 17.) Coisl. 15. Coisl. 25. s. XI. 16. (Paul. 19.) Coisl. 26. s. XI. 17. (Paul. 21. Ap. 19.) Coisl. 205. s. XI. 18. (Paul. 22. Ap. 18.) Coisl. 202. s. XI et XIII. 19. (evv. 38. Ap. 23.) Coisl. 20. (Paul. 25.) Mus. Brit. Reg. IBI. s. XIV. 21. (Paul. 26.) Cant. Dd XI, 90. s. XII. 22. (evv. 109. Paul. 75.) Mus. Brit. 23. (Paul. 28. Ap. 6.) Bodl. Barocc. 3. s. XII vel XIII. 24. (Paul. 29.) Cant. 2. collegii Christi s. XI. *25. (Paul. 31. Ap. 7.) Harl. 5537. a. 1087. 26. (Paul. 32.) Harl. 5537. s. XII. *27. (Paul. 33.) Harl. 5620. chart. s. XV. 28. (Paul. 34. Ap. 8.) Harl. 5778. s. XII. *29. (Paul. 35.) Genev. 20. s. XI vel XII. 30. (Paul. 36. Ap. 9.) Bodl. 131. s. XIII. *31. (evv. 69. Paul. 37. Ap. 14.) Leicestriensis 32. (evv. 51. Paul. 38.) Bodl. 33. (Paul. 39.) Oxon. Lincoln. 2. s. XI. 34. (evv. 61. Paul. 40.) Dublin. 35. (evv. 57. Paul. 41.) Oxon. coll. Magd. *36. Oxon. Novi collegii s. XIII. 37. (Paul. 43.) Oxon. Nov. coll. s. XIII. 38. (Paul. 44.) Lugd. Bat. 77. s. XIII. 39. (Paul. 45. Ap. 11.) Petavii senator. Par. 2. (?) *40. (Paul. 46. Ap. 12.) Alex-Vat. 179. s. XI. Codex admodum insignis. Cum Euthalii circa epp. labores contineat, ipse textus ab Euthalii usu derivatus videtur. Descr. et contulit Zacagnius, quem ad manus habebam. 41. (evv. 175. Paul. 194. Apoc. 20.) Vat. 2080. 42. (Paul. 48. Ap. 13.) gymnasii Francof. ad Viadr. sec. XI. 43. (evv. 76. Paul. 49.) Vind. 44. (evv. 82. Paul. 51. Ap. 5.) cdd. a Laur. Valla consulti. 45. (Paul. 52. Ap. 16.) Uffenb. 2. nunc Hamb. chart. s. XV. 46. (Paul. 55.) Monac. 375. s. XI. 47. (evv. 90. Paul. 14.) Daventr. 48. (evv. 104. Paul. 24.) Bodl. 49. (evv. 92.) Andr. Fesch. 1. schol. in epp. cath. 50. (Paul. 8.) Steph. ζ ignotus. 51. (Paul. 134. Ap. 52.) RI 56. 52. (Paul. 50.) ex Rhodo in Hispan. delatus, a Complutens. adhibitus. 53. (Paul. 30.) Cant. 3. colleg. Emmanuel. s. XII. 54. (evv. 43. Paul. 129.) bibl. armamentarii Par. Gr. 4. 55. epistulae Iudae alterum exempl. in cod. 47. 56. (Paul. 227.) Bodl. Clark. 4. 57. (evv. 234. Paul. 72) Havn. 58. (Paul. 224.) Bodl. Clark. 9. 59. (Paul. 62.) Harl. 5583. s. XIII. 60. (Paul. 63. Ap. 29.) Harl. 5613. a. 1407. 61. (Paul. 61.) lectiones adscriptae ed. Millianae unde hausit Griesb. 62. (Paul. 65.) RI 60. s. XIV. 63. (Paul. 68.) Caes. Vind. Lamb. 35. s. XIV. 64. (Paul. 69.) Caes. Vind. Lamb. 36. s. XII. 65. (evv. 218. Paul. 57. Ap. 33.) Vind. 66. (Paul. 67. Ap. 34.) Caes. Vind. Lamb. 34. s. XII. 67. (Paul. 70.)

Caes. Vind. Lamb. 37. a. 1331. *68. (Paul. 73.) Upsal. s. XII et XI. Descr. Aurivill. Ups. 1686. *69. (Paul. 74. Ap. 30.) Guelf. XVI, 7. s. XIV et XIII. 70 (evv. 131. Paul. 77. Ap. 66.) Vat. 71. (evv. 133. Paul. 78.) Vat. 72. (Paul. 79. Ap. 37.) Vat. 366. s. XIII. *73. (Paul. 80.) Vat. 367. s. XI. 74. Vat. 760. s. XII. 75. (evv. 141. Paul. 86. Ap. 40.) Vat. 76. (evv. 142. Paul. 87.) Vat. 77. (evv. 149. Paul. 88. Ap. 25.) Palat. Vat. 78. (Paul. 89.) Alex.-Vat. 29. sec. XII. 79. (Paul. 90.) Urb. Vat. 3. sec. XI. 80. (Paul. 91. Ap. 42.) Pio-Vat. 50. sec. XII. *81. Barb. 377. sec. XI. 82. (evv. 180. Paul. 92. Ap. 44.) Propag. 83. (Paul. 93.) bibl. Borb. Neap. 1. B. XII. sec. X. ab Evagrio scr. et coll. c. exemplari bibl. Caes. a Pamphilo scr. 84. (Paul. 94.) Laur. IV, 1. s. X. 85. (Paul. 95.) Laur. IV, 5. s. XIII. 86. (Paul. 96.) Laur. IV, 20. s. XI. 87. (Paul. 97.) Laur. IV, 29. s. X. 88. (Paul. 98.) Laur. IV, 31. s. XI. 89. (Paul. 99. Ap. 45.) Laur. IV, 32. a. 1093. 90. (evv. 197.) Laur. VIII, 14. ep. Iac. 91. (evv. 201. Paul. 104.) Flor. 92. (evv. 204. Paul. 105.) Bonon. 93. (evv. 205. Paul. 106. Ap. 88.) Venet. 94. (evv. 206. Paul. 107.) Venet. *95. (evv. 209. Paul. 108. Ap. 46.) Venet. *96. (Paul. 109.) Ven. 11. Et 95 et 96. denuo contulit Rinkius. 97. (Paul. 241.) Guelf. Gud. Gr. 104, 2 s. XII. 98. (Paul. 113.) Mosq. ex Atho monte s. XI. Cont. Matthaeius: a^1 lectiones eccl. ex act., a^2 epp. cath. et Paul. a^3 lect. ex act. et epp. 99. (Paul. 144.) Synod. 5. Matthaeii c a. 1445. 100. (Paul. 115.) Synod. 334. Mtth d s. XI. 101. (Paul. 106.) Synod. 333. Mtth f s. XIII. 102. (Paul. 117.) Syn 98. Mtth g s. IX. 103. (Paul. 118.) Synod. 193. Mtth h s. XII. 104. (evv. 241. Paul. 120. Ap. 47.) Dresd. Mtth k 105. (evv. 242. Paul. 121. Ap. 48.) Synod. 380. Mtth l 106. (Paul. 122.) Synod. 328. Mtth m 107. Dresd. 252. Mtth 19. 108. (evv. 228. Paul. 226.) Escur. 109. (evv. 228. Paul. 229.) Escur. 110.[1]) (evv. 441. Cant. ψ 2622. 111. (evv. 440. Paul. 221.) Cant. 112. Cant. 2068. 113. (evv. 18. Paul. 132. Ap. 51.) RI *114. (Paul. 134.) RI 57. s. XIII. 115. (Paul. 135.) RI 58. s. XIII. 116. (Paul. 136. Ap. 53.) RI 59. s. XVI. 117. (evv. 263. Paul. 137.) RI 118. (Paul. 138. Ap. 55.) RI 101. s. XIII. 119. (Paul. 139. Ap. 56.) RI 102. s. X. 120. (Paul. 141.) RI 103. s. XI. 121. (Paul. 142.) RI 104. s. XIII. 122. (Paul. 143.) RI 105. s. XI. 123. (Paul. 144.) RI 106. s. XIV.

[1]) Ab hoc numero usque ad 192. a Scholzio primo adhibiti sunt.

124. (Paul. 149. Ap. 57.) RI 124. s. XVI. 125. (Paul. 150.) RI 125. s. XIV. 126. (Paul. 153.) RI 216. s. X. 127. (Paul. 154.) RI 217. s. XI. 128. (Paul. 155.) RI 218. s. XI. 129. (Paul. 156.) RI 220. s. XIII. 130. RI 221. s. XII. 131. RI 223. a. 1045. 132. (evv. 330. Paul. 131.) Coisl. 133. (Paul. 166.) Taur. 285. s. XIII. 134. (Paul. 167.) Taur. 315. s. XI. 135. (evv. 339. Paul. 170. Ap. 83.) Taur. 136. (Paul. 169.) Taur. 328. s. XII. *137. (Paul. 176.) Ambr. 97. s. XI. Corcyrae emptus. Eminet similitudine lectionum cum D Cant., ita ut passim videatur compensare lacunas codicis D. Spectant huc inprimis etiam additamenta illa quae syrp mg cum D communia habet. Scholzius a se integrum collatum dicit codicem. 138. (Paul. 173.) Ambr. 102. s. XIV. 139. (Paul. 174.) Ambr. 104. a. 1434. 140. (Paul. 215. Ap. 74.) Venet. 546. s. XI et XIII. 141. (evv. 189. Paul 239.) Laur. *142. (Paul. 178.) Mutin. 243. s. XII. 143. (evv. 362.) Laur. 144. (evv. 363. Paul. 180.) Laur. 145. (evv. 365. Paul. 181.) Laur. 146. (evv. 367. Paul. 182.) Laur. 147. (Paul. 183.) Laur. IV, 30. s. XII. 148. (Paul. 184.) Laur. 2574. a 984. 149. Laur. 176. s. XIII. 150. (evv. 368. Paul. 230. Ap. 84.) Richardian. 151. (evv. 386. Paul. 199. Apoc. 71.) Vat. Ottob. 152. (evv. 442. Paul. 223.) Cant. 153. (evv. 244. Paul. 240.) Harl. 154. (Paul. 187.) Vat. 1270. s. XV. 155. (Paul. 188.) Vat. 1430. s. XII. 156. (Paul. 190.) Vat. 1650. a. 1073. 157. (Paul. 191.) Vat. 1714. s. XII. 158. Vat. 1761. s. XI. 159. Vat. 1968. s. XI. 160. (Paul. 193. Ap. 34.) Vat. 2062. s. XI. 161. (Paul. 198. Ap. 69.) Vat. Ottob. 258. s. XIII. 162. (Paul. 200.) Vat. Ottob. 298. s. XV. 163. (Paul. 201.) Vat. Ottob. 325. s. XIV. 164. (evv. 390. Paul. 203. Ap. 65.) Vat. Ottob. 165. Vat. Ottob. 417. sec. XIV. 166. (Paul. 166. Ap. 22.) Vallic. B 86. s. XIII. 167. (evv. 393. Paul. 185.) Vallic. 168. (Paul. 205.) Vallic. F 13. s. XIV. 169. (Paul. 206.) Ghigian. R. V. 29. a. 1344. 170. (evv. 394. Paul. 186.) Vallic. 171. colleg. Rom. s. XVI. 172. coll. Rom. s. XVI. 173. (Paul. 211.) bibl. Borbon. Neap. s. XI. 174. (Paul. 212.) Neap. 1. C 26. s. XV. 175. (Paul. 216.) Messan. 2. monast. S. Bas. s. XII. 176. (evv. 421. Paul. 216.) Syrac. bibl. Landol. 177. (evv. 122. Paul. 219.) Lugd. Bat. 178. (Paul. 242. Ap. 87.) bibl. Thom. Philipps Middlehill. s. XI. 179. (Paul. 138. Ap. 82.) Monac. 211. s. XI. *180. (evv. 431. Paul. 238.) Molsh. nunc Argentor. 181. (evv. 400. Paul. 220.) Berol. Diez. 182. (Paul. 243.) ins. Patmi s. XII. 183. (Paul. 231.) monast.

magni Graec. Hieros. 8. s. XIV. 184. (Paul. 232. Ap. 85.) eiusd. bibl. 9. s. XIII. 185. (Paul. 233.) monast. S. Sabae 1. s. XI. 186. (evv. 456. Paul. 234.) eiusd. bibl. 2. 187. (evv. 462. Paul. 235.) eiusd. bibl. 10. s. XIV. 188. (Paul. 236.) eiusdem bibl. 15. s. XII. 189. (evv. 465. Paul. 237.) eiusd. bibl. 20. sec. XIII. 190. (Paul. 244. Ap. 27.) Oxon. coll. Christi Wake 2. s. XI. 191. (Paul. 245.) Oxon. coll. Chr. Wake 3. s. XII. 192. (Paul. 246.) Oxon. coll. Chr. Wake 4. s. XI.

N. B. Hoc in numero codicum plurimi quidem et acta et epistulas catholicas continent, nonnulli vero vel acta sola vel solas epp. complectuntur.

Denique insignis codex notandus est quem signo $\mathrm{lot}^{\mathrm{i}}$ insignivimus. Continet actuum textum totum exceptis 4, 8 — 6, 17. 17, 28 — 23, 9. Scriptus est anno 1054. Exposui de eo fusius in Anecd. sacr. et prof. p. 7 sq. adscriptis lectionibus p. 130—146. Detexi anno 1853. in Aegypto; post transiit ex mea collectione ad Mus. Brit. Ex cdd. minusc. vix alius ullus est qui tantopere ad textum antiquissimorum cdd. ABCDE accedat.

C. CDD. MINUSC. AD EPISTULAS PAULINAS.

1. (evv. 1. act. 1.) Basil. 2. (act. 2.) Basil. 3. (evv. 3. act. 3.) Vind. 4. (act. 4.) Basil. 5. (evv. 5. act. 5.) RI 6. (evv. 6. act. 6.) RI 7. Bas. B VI, 17. membr. 8. (act. 50.) Steph. ζ′ ignotus. 9. (act. 7.) RI 10. (act. 8.) Steph. ια′ ignotus. 11. (act. 9.) Cant. 12. (act. 10.) RI 13. lectiones a Fabr. Stap. allatae in comm. Par. 1512. 14. (evv. 90. act. 47.) Daventr. 15. Amandi, notus Erasmo. 16. (act. 12.) RI *17. (evv. 33. act. 13.) RI 18. (evv. 35. act. 14.) Coisl. 19. (act. 26.) Coisl. 20. Coisl. 27. ex Atho s. X. 21. (act. 17.) Coisl. 22. (act. 18.) Coisl. 23. Coisl. 28. s. XI. 24. (evv. 105. act. 48.) Bodl. 25. (act. 20.) Mus. Brit. 26. (act. 21.) Cant. 27. Cant. F f 1, 30. s. XI et XIV. 28. (act. 23.) Bodl. 29. (act. 24.) Cant. 30. colleg. Imman. Cant. 1. 2. 33. *31. (act. 25.) Harl. 32. (act. 26.) Harl. 33. (act. 28.) Harl. 34. (act. 28.) Harl. 35. (act. 29.) Genev. 36. (act. 30.) Bodl. *37. (evv. 69. act. 31.) 38. (evv. 51. act. 32.) Bodl. 39. (act. 33.) Lincoln. 40. (evv. 61. act. 34.) Dubl. 41. (evv. 57. act. 35.) Oxon. 42. Oxon. Magdal. 2. Rom. et Cor. 43. (act. 37.) Oxon. Nov. colleg. 44. (act. 38.) Lugd. Bat. 45. (act. 39.) Petavii. *46. (act. 40.) Alex.-Vat. *47. Bodl. Roe 16. s. XI. 48. (act. 42.) Francof. ad Viadr. 49. (evv. 76. act. 43.) Vind. 50. (act.

52.) ex Rhodo in Hisp. perlatus. 51. (act. 44.) cdd. Laur. Val
lae 52. (act. 45.) Uffenb. Hamb. [53. Uffenb. Hamb. frag
menta ep. ad Hebr. eadem quae nobis dicta sunt M epp.] 5
Monac. 412. s. XII. *55. (act. 46.) Monac. 56. Tigurinus, e
Erasmica 1. manu Zwinglii 1516. scr., ut visum Wtstenio. 5
(evv. 218. act. 65.) Vind. 58. Vat. 165. s. XII. 59. Coisl. 20
s. XI. 60. cdd. quorum mentio fit in correctorio bibl. Lati
nor. 61. (act. 61.) lectiones ex marg. ed. Mill. 62. (act. 59
Harl. 63. (act. 60.) Harl. [64. Harleiano 5613. annexa frag
menta epp. ad Cor. sunt eadem quae nobis dicta sunt M epp
Vide etiam supplementa.] 65. (act. 62.) RI 66. Harl. 555
apographum ed. Erasm. 1. cum var. lect. in marg. s. XVI. 6
(act. 66.) Vind. *Maxime notabiles sunt lectiones 67.** quae
cod. simillimo codici B derivandae videntur. 68. (act. 63
Vind. 69. (act. 64.) Vind. 70. (act. 67.) Vind. *71. Vind
Fortos. 19. s. XII. 72. (act. 57.) Havn. *73. (act. 68.) Upsa
74. (act. 69.) Guelf. 75. (evv. 109. act. 22.) Mus. Brit. 76. bibl
univ. Lips. 77. (evv. 131. act. 70.) Vat. 78. (evv. 133.) Vat
79. (act. 72.) Vat. *80. (act. 73.) Vat. 81. Vat. 761. s. XI
82. Vat. 762. s. XII. 83. Vat. 765. s. XI. 84. Vat. 766. s. XI
85. (apoc. 39.) Vat. 1136. s. XIII. 86. (evv. 141. act. 75.) Vat
87. (evv. 142. act. 76.) Vat. 88. (evv. 149. act. 77.) Vat. 8
(act. 78.) Vat. 90. (act. 79.) Vat. 91. (act. 80.) Vat. 92. (ac
82.) Propag. 93. (act. 83.) Neap. 94. (act. 84.) Laur. 95. (ac
85.) Laur. 96. (act. 86.) Laur. 97. (act. 87.) Laur. 98. (ac
88.) Laur. 99. (act. 89.) Laur. 100. Laur. X, 4. s. XII. 10
Laur. X, 6. s. XI. 102. X, 7. s. XI. 103. Laur. X, 19. s. XII
104. (evv. 201. act. 91.) Laur. 105. (evv. 204. act. 92.) Bonon
106. (evv. 205. act. 93.) Ven. 107. (evv. 206. act. 94.) Ven
*108. (evv. 209. act. 95.) Ven. *109. (act. 96.) Ven. 110. Ven
33. s. XI. 111. Ven. 34. s. XI. 112. Ven. 35. s. XI. 113. (ac
98.) Mtth a 114. (act. 99.) Mosq. Mtth c 115. (act. 100.) Mosq
Mtth d 116. (act. 101.) Mosq. Mtth f 117. (act. 102.) Mosq
Mtth g 118. (act. 103.) Mosq. Mtth h 119. S. Syn. 292. Mtt
i s. XII. 120. (evv. 241. act. 104.) Dresd. Mtth k 121. (evv
242. act. 105.) Mosq. Mtth l 122. (act. 106.) Mosq. Mtth
123. S. Syn. 99. Mtth n s. XI. 124. S. Syn. 250. Mtth q s. XIV
125.[1]) Monac. 504. a. 1387. 126. Monac. 455. s. XIV. 127. Mo

[1]) Ab hoc inde nr. recensentur quos primus notavit Scholzius.

nac. 110. s. XVI. apogr. codicis 54. 128. (act. 179.) Monac. 129. Monac. 35. s. XVI. 130. (evv. 43. act. 54.) armamentarii Par. 131. (evv. 330. act. 132.) Coisl. 132. (evv. 18. act. 113.) RI[1]) 133. (act. 51.) RI 134. (act. 114.) RI 135. (act. 115.) RI 136. (act. 116.) RI *137. (evv. 263. act. 117.) RI 138. (act. 118.) RI 139. (act. 119.) RI 140. (act. 11.) RI 141. (act. 120.) RI 142. (act. 121.) RI 143. (act. 122.) RI 144. (act. 123.) RI 145. RI 108. s. XVI. 146. RI 109. s. XVI. 147. RI 110. a. 1511. 148. RI 111. s. XVI. 149. (act. 124.) RI 150. (act. 125.) RI 151. RI 126. s. XVI. 152. (apoc. 60.) RI 136.[a] ep. ad Heb. 153. (act. 126.) RI 154 (act. 127.) RI 155. (act. 128.) RI 156. (act. 129.) RI 157. RI 222. s. XI. 158. (act. 131.) RI 159. RI 224. s. XI. 160. RI 225. s. XVI. 161. RI 226. s. XVI. 162. RI 227. s. XVI. 163. RI 238. s. XIII. Heb. 1—8. 164. RI 849. s. XVI. 165. Taur. 284. s. XVI. 166. (act. 133.) Taur. 167. (act. 134.) Taur. 168. Taur. 325. s. XII. 169. (act. 136.) Taur. 170. (evv. 339. act. 135.) Taur. 171. Ambr. 6. s. XIII. 172. Ambr. 15. s. XII. 173. (act. 138.) Ambr. 174. (act. 139.) Ambr. 175. Ambr. 125. s. XV. 176. (act. 137.) Ambr. 177. Mutin. 14. s. XV. 178. (act. 142.) Mutin. 179. (act. H) Mutin. 196. 180. (evv. 363. act. 144.) Laur. 181. (evv. 365. act. 145.) Laur. 182. (evv. 367. act. 146.) Laur. 183. (act. 147.) Laur. 184. (act. 148.) Laur. 185. (evv. 393. act. 167.) Vallic. 186. (evv. 394. act. 170.) Vallic. 187. (act. 154.) Vat. 188. (act. 155.) Vat. 189. Vat. 1649. s. XIII. 190. (act. 156.) Vat. 191. (act. 157.) Vat. 192. (act. 158.) Vat. s. XI. Ex hoc codice Ang. Mai. supplevit lacunas cod. B. 193. (act. 160.) Vat. 194. (evv. 175. act. 41.) Vat. 195. Vat. Ottob. 31. s. X. 196. Vat. Ottob. 61. s. XV. 197. (apoc. 78.) Vat. Ottob. 176. s. XV. 198. (act. 161.) Vat. 199. (evv. 386. act. 151.) Vat. 200. (act. 162.) Vat. 201. (act. 163.) Vat. 202. Vat. Ottob. 356. s. XV. 203. (evv. 390. act. 164.) Vat. 204. (act. 166.) Vallic. 205. (act. 168.) Vallic. 206. (act. 169.) Ghigian. 207. Ghigian. R. V, 32. s. XV. 208. Ghig. VIII, 55. s. XI. 209. (act. 171.) coll. Rom. 210. (act. 172.) coll. Rom. 211. (act. 173.) Neap. 212. (act. 174.)

---

[1]) Conferendis cdd. Parisiensibus 132. 134. 137. 139. 140. 153. (epp. cath. 113. 114. 117. 127.) nuper promeruit I. G. Reiche. Alios etiam nonnullos excerpsit vel descripsit 1847.

Neap. 213. Barb. 29. a. 1338. 314. Caes. Vind. Lamb. 46. s. XV. 215. (act. 140.) Ven. 216. (act. 175.) Messan. 217. Panormi in bibl. Reg. s. XII. 218. (evv. 421. act. 176.) Syrac. 219. (evv. 122. act. 177.) Lugd. Bat. 220. (evv. 400. act. 181.) Berol. Diez. 221. (evv. 440. act. 111.) Cant. 222. (evv. 441. act. 110.) Cant. 223. (evv. 442. act. 152.) Cant. 224. (act. 58.) Bodl. 225. (act. 112.) Cant. 226. Cant. 1152. 227. (act. 56.) Bodl. 228. (evv. 226. act. 108.) Escur. 229. (evv. 228. act. 109.) Escur. 230. (evv. 368. act. 150.) Richard. 231. (act. 183.) Hieros. 232. (act. 184.) Hieros. 233. (act. 185.) S. Sabae 234. (evv. 457. act. 186.) S. Sabae 235. (evv. 462. act. 187.) S. Sabae 236. (act. 188.) S. Sabae 237. (evv. 465. act. 189.) S. Sabae 238. (evv. 427. act. 180.) Argentor. 239. (evv. 189. act. 141.) Laur. 240. (evv. 444. act. 153.) Harl. 241. (act. 97.) Guelf. 242. (act. 178.) Meerm. 243. (act. 182.) insulae Patmi. 244. (act. 190.) Oxon. 245. (act. 191.) Oxon. 246. (act. 192.) Oxon. Huc adde 247. cod. bibl. Par. S. Genovev.[1]) 4 A 35. omnium Pauli epp. (non ut ap. Haenelium est Rom. et Cor.) s. fere XIV., item 248. Argentorat. Io. Henr. Boecleri. (Idem cod. etiam act. et epp. cath. complectitur), item alios paucos ex Haenelii catalogo ap. Scholz. N. T. II. p. LI. suppletos.

D. CODICES MINUSCULI AD APOCALYPSIN.

1. Reuchlini S. Capnionis c. comm. Andreae. Inde edidit Erasmus, qui vocat „exemplar vetustissimum." Dudum latet. *2. (act. 10.) RI 3. Steph. ις′ ignotus. 4. (act. 12.) RI 5. edd. a Laur. Valla adhibiti. *6. (act. 23.) Desunt 17, 10 — 18, 7 et capp. 3 ultima, s. XII. fere. *7. (act. 25.) Harl. 8. (act. 28.) Harl. 9. (act. 30.) Bodl. 10. (evv. 60.) Cant. *11. (act. 39.) Petav. 2. *12. (act. 40.) Alex. Vat. 13. (act. 42.) Francof. ad Viadr. *14. (evv. 69. act. 31.) Leicestr. 15. (additum ad E evv.) fragm. capp. 3 et 4. 16. (act. 45.) Uffenb. *17. (evv. 35. act. 14.) Coisl. 18. (act. 18.) Coisl. 202. *19. (act. 17.) Coisl. 20. (evv. 175. act. 41.) Vat. [21.[2]) Vallic. s. XIV.] [22. act.

[1]) In eadem bibl. habetur nr. 4 A 34. cod. 4 evv. a. 1254. scriptus.

[2]) Numeris 21 et 22. Wtst. notaverat lectiones a Bentl. in specimine (vide supra) indicatas. Quos Sz substituit, eorum nullam lectionem attulit. Num. vero 23. (item in epp. Paul. nr. 59.) Wtst. retulerat lectiones a Batavo quodam saec. XVII. ex cod. Medicaeo excerptas.

165. Vallic.] [23. evv. 38. act. 19. Coisl.] 24. (act. 160.) Vat. 25. (evv. 149. act. 77.) Vat. 26. (evv. 181. lect. 57.) Oxon. 27. (act. 190.) Oxon. *28. Bodl. Barocc. 48. Inde a 17, 6 deficit. 29. (act. 60.) Harl. Desinit 22, 2. 30. (act. 69.) Guelf. *31. Harl. 5678. s. XV. 32. Dresd. antea Loescheri s. XV. 33. (evv. 218. act. 65.) Vind. 34. (act. 66.) Vind. Hiat 15, 6 — 17, 3. 18, 10 — 19, 9. 20, 8 usque fin. 35. Caes. Vind. Lamb. 248. s. XIV. *36. Vind. Forlos. 29. s. XIV. Deficit 19, 20. 37. (act. 72.) Vat. *38. Vat. 579. s. XIII. 39. (Paul. 85.) Vat. Deficit 1, 1 — 4, 7. 6, 18 — 13, 11. 40. (evv. 141. act. 75.) Vat. *41. Alex. Vat. 68. s. XIV. 42. (act. 80.) Vat. 43. Barb. 23. s. XIV. Apoc. 14, 17 — 18, 20. 44. (act. 82.) Propag. s. XIII. 45. (act. 89.) Laur. *46. (evv. 209.) Ven. s. XV. Videtur apogr. codicis 88. esse. *47. (evv. 241. act. 104.) Dresd. Mtth k 48. (evv. 242. act. 105.) Mosq. Mtth l 49. S. Syn. 67. s. XV. Mtth o 50. S. Syn. 206. s. XII. Mtth p *51.[1]) (evv. 18. act. 113.) RI [52. act. 51. RI] [53. act. 116. RI] [54. evv. 263. act. 117. RI] 55. (act. 118.) RI 56. (act. 119.) RI [57. act. 124. RI] [58. RI 19. sec. XVI.] [59. RI 99[a]. s. XVI.] [60. Paul. 152. RI 136[a].] [61. RI 491. s. XIII.] [62. RI 239 et 240. s. XVI.] [63. RI 241. s. XVI.] 64. (Paul. 159.) RI [65. univ. Mosq. 25. olim Coisl. 229. Apoc. 16, 20 usq. fin.] [66. evv. 131. Vat.] [67. Vat. 1743. a. 1302.] *68. Vat. 1904. s. XI. Apoc. 7, 17 usq. 8, 12. 20, 1 usq. fin. *69. (act. 161.) Vat. Deficit finis. [70. evv. 386. Vat.] [71. evv. 390. Vat.] [72. Ghig. R IV, 8. s. XVI.] [73. bibl. Corsin. 838. sec. XVI.] [74. act. 140. Ven.] [75. act. 86. Laur.] [76. act. 147. Laur.] [77. Laur. VII, 9. s. XV.] [78. Paul. 197. Vat. Ottob. 176.] [79. Monac. 248. s. XVI.] 80. Monac. 544. s. XIV. [81.

(ut 1, 6. ημιν); eius in locum Sz substituit cod. Coisl., sed nihil inde adnotavit.

[1]) 51 usque 89. a Scholzio primo notati. Notabimus uncis inclusos [ ], unde nullae lectiones exscriptae sunt. Praeterea vero ex plurimis fere non affert nisi per priora capp. Ex omnibus, ut Tregellius observavit, hi tantum 29 bene collati sunt: 2. 4. 7—10. 16—19. 26. 27. 30. 32. 34. 35. 37. 38. 40—42. 47—50. 51. (a Reichio nuper accurate coll.) 90. 91. 92. Ad hos accedunt alii 11 lacunosi vel fragmenta: 6. 13. 14. 15. 28. 29. 33. 36. 39. 43. 45. (3 capp. priora). Passim tantum adhibiti sunt 23: 1. 3. 5. 11. 12. 20—25. 31. 44. 46. 55. 56. 64. 68. 69. 80. 82. 86. 88.

Monac. 23. s. XVI.] *82. (act. 179.) Monac. 211. [83. evv. 339. act. 135. Taur.] [84. evv. 368. act. 150. Richard.] [85. act. 184. Hieros.] 86. bibl. S. Sabae 10. s. XIV. (Ter citat Sz ineunte libro.) [87. act. 178. Meerm.] 88. (evv. 205. act. 93.) Ven. [89. ap. Sz 86.² S. Sabae s. XIII.] 90. idem qui Scholzio 50.² dicitur, Syn. sec. X. Mtth r 91. supplementum cod. Vat. celeberr. B sec. XV., in collatione Miconiana cod. B excerptum. 92. (evv. 61.) Dublin. Collatus a Io. Barrett in append. ad ed. cod. Dubl. rescr. Vide supra Z ad evv.

LECTIONARIA.

Lectionaria dici solent ii cdd. qui pariter atque evglstaria lectiones ad usum ecclesiasticum ex continuo textu desumptas continent. Differunt ab evangelistariis eo quod lectiones continent actuum et epistularum, non ut illa evangeliorum, nisi quod saepe fit ut in eodem libro lectiones utriusque generis habeantur.

Uncialibus litteris scripta non recensentur nisi 1. (idem quod evglst. 6. et Paul. 1.), in quo exadversum Graeci textus versio Arabica legitur; item, ut ex descriptione Matthaeii apparet, 13. S. Syn. 4. sec. X. vel iam ante scr., itemque 55. (idem quod evglst. 179.) liber ille Trevirensis S. Simeonis dictus, de quo supra relatum est. Praeterea vero duo fragmenta librorum eiusmodi in manus nostras inciderunt. Alterum in Tischendorfianis cdd. bibl. univ. Lips. insignitur nr. 6. F, continens Heb 1, 3—12. et ad comm. nostrum adhibitum. (tisch$^{6.f}$). Saeculi est noni vel decimi. Totum textum exscripsimus in Anecd. sacr. et prof. p. 73 sq. addito facsimili tab. II. sub VI. F. Alterum vero nuper misimus Petropolin, eo maxime insigne quod super antiquam lectionarii scripturam deletam duplex textus diversus, alter saeculi XI vel XII, alter XV vel XVI., positus est. Folium est igitur bis rescriptum. Antiquissima scriptura duabus columnis distincta noni fere saeculi est. Alterius paginae secunda columna incipit: *Αδελφοι: νυν εγγυτερον ημων η σωτηρια·* ex act. 13, 10. Quem locum excipit 2 Co 11, 21. *Αδελφοι: εν ω δαν τις τολμα· εν αφροσυνη λεγω; τολμω καγω; εβραιοι εισιν· καγω· ισραηληται εισιν· καγω· σπερμα αβρααμ εισιν· καγω· διακονοι εισιν· παραφρονων λαλω ὑπερεγω· εν κοποις περισσοτερως· εν πληγαις υπερβαλλοντως.*

Minusculi vero hi 66 notantur, inde ab 21. a Scholzio primo:

2. Cotton. Vesp. B 18. (Mus. Brit.?) s. XI. 3. Cantabrig. sec. XI. Nunc latet. 4. Laur. s. XI. 5. bibl. univ. Gotting. s. XV. 6. (evglst. 37.) Propag. 287. s. XI. 8. (evglst. 44.) Havn. 9. (evglst. 84.) RI 10. (evglst. 85.) RI 11. RI 104ª. s. XII. *12. (evglst. 60.) RI 14. S. Syn. 291. Mtth e s. XII. 15. typogr. Syn. 31. a. 1116. Mtth z 16. (evglst. 52.) Mosq. Mtth ζ 17. (evglst. 53.) Mosq. Mtth χ 18. (evglst. 54.) Mosq. Mtth ψ 19. (evglst. 55.) Mosq. Mtth u 20. (evglst. 56.) Mosq. Mtth ω 21. (evglst. 83.) RI 22. RI 304. s. XIII. 23. RI 306. s. XII. 24. RI 308. cum trib. lect. ex 1 Ioh. s. XIII. 25. RI 319. sec. XI. 26. RI 320. s. XII. 27. RI 321. s. XIII. 28. (evglst. 26.) Bodl. 29. (evglst. 94.) RI 30. RI 373. s. XIII. 31. (evglst. 82.) RI 32. (evv. 324. evglst. 97.) RI 33. RI 382. s. XIII. *34. RI 383. s. XV. 35. (evglst. 92.) RI 36. (evglst. 93.) RI 37. (evv. 368. act. 150.) Richard. 38. Vat. 1528. s. XV. 39. (evglst. 133.) Vat. 40. Barb. 18. s. X. et rescriptus s. XIV. 41. Barb. s. XI. 42. Vallic. C 46. s. XVI. 43. (evglst. 139.) Richard. 44. bibl. Glasgu. nr. 1633. 45. eiusd. bibl. nr. 1634. 46. Ambr. 63. s. XIV. 47. (evglst. 104.) Ambr. 48. (evglst. 112.) Laur. 49. S. Sabae 16. s. XIV. 50. eiusd. bibl. 18. s. XV. 51. eiusd. bibl. 26. s. XIV. 52. eiusd. bibl. a. 1059. 53. (evglst. 160.) eiusd. bibl. s. XIV. 54. eiusd. bibl. s. XIII. 56. (act. 42.) Francof. Folium lectionarii: Mt 17, 16—23. 1 Co. 9, 2—12. ad fin. additum. 57. (evv. 181.) Oxon. 58. Oxon. coll. Christi Wake 5. a. 1172.

Passim a nobis ratio habita est codicum Graecorum Ni Ti a Possino in appendice catenae in evang. Marci collatorum. Sed ea collatio pessime instituta est propterea quod tantummodo numerantur ms. 1. mss. 2. mss. 6. nulla accuratiore horum testimoniorum notitia addita. Cf de his Wetst. Prolegg. p. 61. (Hinc est etiam barb 1. quod passim ad cod. Vat. B spectare videtur.)

B. VERSIONES ANTIQUAE.

Primum locum in exercenda re Ni Ti critica Graecis codicibus esse certum est. Secundum autem tenent interpretes veteres, qui ut gravissimi testes exstiterunt fidei Christianae octo prioribus p. Chr. saeculis per terrarum orbem propagatae, ita textus sacri historiam variis modis illustrant nec minimum praebent auxilium eundem textum ad pristinam integritatem revocantibus. Sed valde differunt aetate, ratione, auctoritate. In aetate pensanda non satis est ipsa prisca origo, sed multum interest utrum codices antiqui supersint an recentioribus sit acquiescendum. Deinde quaeritur utrum interpres ipsa Graeca transtulerit an ex Graecis antea versa in suam rursus linguam converterit. Differt etiam ipsarum linguarum ingenium, aliis ad exprimenda quaeque accuratissime idoneis, aliis liberiorem Graecorum usum postulantibus. Nec eadem interpretibus accuratio; alii enim ipsa verba curiose reddiderunt, alii popularibus satis consulturi sibi videbantur magis sensum quam verba reddendo. Ab his quae aetatem et rationem spectant auctoritas pendet, atque inde sequitur maximam tribuendam esse de orientalibus codicibus Aegyptiacis et Syriacis, de occidentalibus Latinis et Gothicis. Inter hos ipsos qui principatum teneant, difficile dixeris; certum vero mihi est antiquissimos Latinos cdd. nullis esse posthabendos. Antiquissimos dixi: magno enim dei beneficio contigit ut plures Italae quam vocant codices sexti quinti quarti saeculi ad nostra tempora pervenirent, circa quos in usum criticum convertendos iam maximos eosque felicissimos susceptos esse labores*) non ignorant nisi stulti, nec negant nisi ineptiarum amatores. Neque minori diligentia prospectum est ut Gothicae versionis quae aetas haec possidet monumenta antiquissima egregie in usum criticum converterentur. Alteris duabus quas diximus versionibus iisque orientalibus non plane idem contigit. Multum enim studii etiamnum postulant ut criticis circa Ni Ti textum laboribus tantam quantam possunt utili-

*) Iis quae ipsi iam publici iuris fecimus proximis annis duo voll. Italicis textibus summae antiquitatis repleta addere propositum est.

tatem praebeant. Tamen et ipsas, pro eximia aliquot hominum earum linguarum peritorum strenuitate, iam nunc magno cum fructu ad nostros labores adhibere licebat. Illas vero quattuor dum inprimis laudandas censemus, reliquis debitam laudem nolumus negare. Nec enim ex his fere ulla est quin passim, suo quaeque loco, pristinam textus veritatem quaerenti si non ducem certe comitem se praebuerit. Nos vero, etsi non ignoramus quanta vanitate quidam, dum ipsi nihil faciunt — nisi forte sesquipedalia verba in aerem iactant —, haec secundaria ut ita dicam studia nostra despiciant, per multos annos plurimum insumpsimus laboris in plerasque cum orientales tum occidentales versiones ad recensionem textus adhibendas.

A. ORIENTALES.

Syriacae. Syrorum in linguam iam secundo p. Chr. saeculo sacrum textum translatum esse multorum opinio fert. Quam ad rem probandam quamvis id quod de Hegesippo Eusebius refert hist. eccl. 4, 22. (ἔκ τε τοῦ καθ' Ἑβραίους εὐαγγελίου καὶ τοῦ Συριακοῦ καὶ ἰδίως ἐκ τῆς Ἑβραΐδος διαλέκτου τινὰ τίθησιν), nihil valere videatur, tamen medio saeculo quarto Syriacam versionem dudum exstitisse atque iam quasi receptam fuisse Ephraem Edessenus († 378) certus testis est. Quae vetustissima versio nomine Peschito i. e. Simplicis dici solet. Hanc appellationem qui a simplicitate vel fide qua interpres Graecum expresserit derivant errare videntur; nec enim textus qui dudum hoc nomine innotuit tam simplicem, tam accuratum se praebet. Primam eius textus editionem susceperunt coniunctis curis Moses Mardenaeus (de Marden) et Alb. Widmanstad Vindobonae anno 1555. Hanc post aliorum studia (quae etiam Schaafius recensef in praefatione ed. suae) ex codd. passim mutatam repetierunt, interpretatione Latina notisque criticis adiunctis, I. Leusden et C. Schaaf Lugduni Batavorum anno 1709. (et 1717.) Hanc editionem, Michaeli olim „optimam" dictam, etiam nos ubique adhibuimus. (Recentiore memoria duae potissimum edd. in Anglia prodiere: alteram 1816 in usum Societatis Biblicae Samuel Lee procuravit, alteram ad ipsius ed. principis fidem a. 1828. conformavit Guil. Greenfield.) Probe autem notandum est in Schaafianam editionem ad exemplum priorum aliquot editionum receptos etiam esse

quinque libros: 2 Petri, 2 et 3 Iohannis, Iudae, apocalypsin, in editione principe iisque quae proximè secutae sunt non exhibitos. Nimirum hos libros omnes in antiquissima Syrorum versione nullum locum habuisse tantum non certum est; quemadmodum etiam Cosmas Indicopleustes (ante med. saec. VI.) testatur Christ. opin. de mundo VII. apud Montf. p. 292. (*ἕτεροι καὶ τὴν Ἰακώβου σὺν ταῖς δυσὶ ταύταις* (1 Pe et 1 Ioh) *δέχονται· ἕτεροι δὲ πάσας δέχονται· παρὰ Σύροις δὲ εἰ μὴ αἱ τρεῖς μόναι αἱ προγεγραμμέναι οὐχ εὑρίσκονται· λέγω δὴ Ἰακώβου κ. Πέτρου καὶ Ἰωάννου· αἱ ἄλλαι γὰρ οὔτε κεῖνται παρ' αὐτοῖς.*) Anno vero 1630. quattuor illas epp. cath. primus ex cod. Bodl. Lugduni Batavorum edidit Edw. Pococke, etiam triennio ante Ludov. de Dieu apocalypsin ibidem ex cod. Scaligeriano. Qui autem pro textu Peschito habetur, etsi ab ipso antiquissimo multis modis differre videatur, tamen tota eius ratio, quemadmodum primum Vindobonae edita est, insequenti tempore ex codicibus magna antiquitatis laude insignibus magis confirmata quam labefactata est: nisi quod nuperis studiis Syriacis satis illud probatum est, non eundem textum solum ipsis prioribus quinque saeculis apud Syros adhibitum esse. Cuius rei tres inprimis testes in medium prolati sunt. Unus est Syrus ille Hierosolymitanus (syr^{hr} sive^{hier}) quem Iac. Georg. Chr. Adler Havniensis professor in Vaticanis libris invenit. Codex enim undecimi saeculi evangelistarium continet, ipsa forma litterarum ab usitatis paullulum diversus, dialecto libris Talmudicis Hierosolymitanis cognata, admixtis passim Graecis vocibus nec non Latinis, textu ad cdd. ABCD etc propius quam Peschito accedente, cuius quidem origo ad quintum fere saeculum referenda visa est. Lectiones inde notas ex ipsius Adleri libello, ubi de toto codice accuratius exponitur, hausimus. Titulum habet: Novi Test. versiones Syriacae Simplex, Philoxeniana et Hierosolymitana. Etc. Havniae 1789. De Hierosolymitana ibi agitur pag. 137—201.

Huic testi admodum affinis esse videtur liber palimpsestus quinti fere p. Chr. saeculi, nostris curis ex oriente allatus ac nuper bibliothecae Imp. Petropol. factus, de quo breviter relatum est in Anecdotis meis sacr. et prof. p. 13. addito facsimili tabula I. Sed ibi quae eius cum Syro Hierosolymitano cognatio sit nondum indicatum est, nisi quod characteribus

utriusque comparatis quanta inter utrumque similitudo sit clarissimum erit. Vehementer optandum est ut Petropoli propediem inveniatur qui tam grave litterarum Syriacarum monumentum studiose pertractet et in rem criticam convertat.

Sed iam ad tertium eorum quos diximus testium perventum est eumque omnium gravissimum. Nuper enim contigit ut vir cel. Guil. Cureton ex cod. Musei Brit. Nitriensibus codicem evangeliorum protraheret quarto, ut subscriptio testatur, saeculo scriptum textu ab editis admodum diverso. Cuius quanta sit cum cdd. BD similibusque Graecis et Latinis consensio, pluribus exemplis allatis docui in Deutsche Zeitschrift für christliche Wissenschaft. 1856. Nr. 2 et 3. Sed nunc omnia quae supersunt fragmenta (Mt 1, 1 usque 8, 22. 10, 32 usque 23, 25. Mc 16, 17 usque finem. Ioh 1, 1 usque 42. 3, 6 usque 7, 37. 14, 11—28. Lc 2, 48 usque 3, 16. 7, 33 usque 15, 21. 17, 23 usque 24, 41.) accurate ad comm. adhibuisse (signo syr^{cu}) satis habeo, singulari examine in aliud tempus servato.*)

Sed reliquum est ut de Syra posteriore (syrp) quae dicitur breviter explicemus. Postquam enim graves turbae dogmaticae ecclesiam Syriacam invasissent, opus esse existimabatur ut libris sacris denuo interpretandis ipsa littera, ad quam scilicet omnia piis hominibus exigenda videbantur, anxie premeretur et quam fidelissime, vel invito ingenio linguae, redderetur. Quod ut iam ab una vel altera earum quas modo vidimus versionum non alienum erat, ita factum esse scimus versione Philoxenianae nomine insignita. Philoxenus (Xenajas) enim Monophysitarum episcopus Hierapolitanus auctor erat Polycarpo chorepiscopo ut talem textum ex Graecis perficeret. Ac perfecta est ab eo anno p. Chr. 508. Rursus vero haec ipsa versio saeculo fere post novos labores experta est. Thomas enim, a Charkel in Palaestina ubi oriundus erat Charklensis dictus, Mabugi episcopus, quum profugus Aegyptum petisset, Alexandriae in monasterio Antoni-

*) Magnas vero gratias solvere debeo Guilielmo Cureton mei amantissimo, qui tot aliis amicitiae documentis etiam illud addidit quod iam anno 1855. libri nuperrime demum editi: „Remains of a very Ancient Recension of the four Gospels in Syriac, hitherto unknown in Europe" eam mihi partem tradidit qua textum Syriacum ad verbum Anglice interpretatus est. Egregium Io. Wichelhausii (nuper defuncti) librum: De N. T. versione Syriaca antiqua etc 1850. parum adhibui.

anorum textum Philoxenianum ad optimorum Graecorum testium fidem recognovit, ad evv. duobus (secundum epigraphen codd. Oxon. Par. et Assem. 1.) vel tribus (secundum codd. Angelic. et Assem. 2 et 3.) codicibus adhibitis, ad acta et cath. epp. uno, item aliis (horum de numero non constat, quoniam codex Oxon. Ridl., qui solus praeter evv. alios huius translationis libros exhibet, ad finem epistulae ad Hebr. ubi epigraphen fuisse credendum est, deficit) ad Pauli epp. Prodiit hoc Thomae opus anno p. Chr. 616. In quo quibus emendandi textus modis usus sit, non sine ulla dubitatione dicere licet. Certum quidem est notas in margine vel criticas vel exegeticas, quarum non nihil ipsis Graecis litteris adscriptum est, ad Thomam referendas esse; nec magis fere dubium quin asteriscorum (ubi aliquid ex collatis exemplaribus addendum) et obelorum (ubi aliquid ex Graeca auctoritate omittendum) qui ad modum operis hexaplaris Origeniani positi sunt, auctor fuerit; quatenus vero ipsum mutaverit Polycarpi textum, difficile dictu est. Nuper Georg. Henr. Bernstein, harum rerum peritissimus arbiter, in cod. Ang. Rom., cuius priora ev. Iob. capita accuratissime contulit,*) ipsius Philoxeni vel potius Polycarpi superesse textum docuit. Qui quum rebus eiusmodi quae a Graeca varietate pendeant a textu Whiteano raro differat, vix peccare videntur qui etiamnum hunc Syrae posterioris nomine insigniunt.**) Certe notasse satis erit, syrp quae dicitur non tam Philoxenianam quam Charklensem textum esse. Nos libro instructissimo Iosephi White, qui tribus tomis prodiit 1778. (evv.) 1799. (act. et epp. cathol.) 1803. (epp. Paul.) per totum N. T. diligenter usi sumus, aliquoties etiam codicum (ut Barsalibaei) collatorum ratione habita. Deficit autem editio cum codice Oxon. unde fluxit Hebr. 11, 27. Nec habet apocalypsin. (Textum huius libri a Schaafio editum sunt qui ad Polycarpum vel ad Thomam referant.)

Persicae (pers, item ubi utraque editio collata est perss). Dicuntur Persae ad Christum conversi Syra versione Simplici

*) Cf Bernstein: das heilige Evangelium des Iohannes. Syrisch in Harklensischer Uebersetzung. Nebst kritischen Anmerkungen. 1853.

**) Accuratiora de hac re vide in commentatione quam Georg. Henr. Bernstein scripsit de Charklensi Novi Testamenti translatione Syriaca. Vratisl. 1837. (Nuper emendatius repetita est.)

diu usi esse. Quum vero in ipsorum linguam libros sacros transferrent, eandem versionem vel maxime secuti sunt. Huiusmodi est evangeliorum textus Persicus quem in Polyglottis Londinensibus ediderunt (pers^{p}). Lectiones eius, quas exiguae auctoritatis esse in promptu est, petivimus ex libro Chrstphor. Aug. Bodii, cui titulus est: Evv. secundum Mt. Mc. Lc. Ioh. (sed quodvis ex his separatim prodiit) ex versione Persici interpretis in bibliis polygl. Anglic. edita ex Persico idiomate in Latinum transtulit simulque de Persica IV evv. versione generatim praefatus est C. A. B. Helmstadii 1801. Sed editus est etiam alter evangeliorum textus hoc titulo: Quatuor evv. dom. nostr. I. Chr. versio Persica, Syriacam et Arabicam suavissime redolens: ad verba et mentem Graeci textus fideliter et venuste concinnata. Codicibus tribus mss. ex oriente in academias utrasque Anglorum perlatis, operose invicem diligenterque collatis. Per Abr. Whelocum (et Pierson). Lond. 1657. Etiam hunc textum ad manus habebam (pers^{w})

Aegyptiacae tribus dialectis expressae i. e. Coptica sive Memphitica (cop), dialecto Aegypti inferioris, Sahidica sive Thebaidica (sah), Aegypti superioris, Basmurica (basm), in littore Nili orientali, quam partem Deltam vocare solent, adhibita, nisi forte mavis Ammoniacam dicere a parte superioris Aegypti. Susceptae esse videntur exeunte fere saeculo tertio; certe antiquiores eas esse nihil est quod probet. Totum Novum Testamentum Coptice sive Memphitice anno 1716. Oxonii edidit Dav. Wilkins hoc titulo: N. T. Aegyptium vulgo Copticum. Ex mss. Bodleianis descripsit, cum Vaticanis et Parisiensibus contulit et in Latinum sermonem convertit D. W. Demum centum et triginta annis post exstitit qui Wilkinsii studia superaret. Annis enim 1846 et 1847. Lipsiae prodiit liber hoc titulo: Quatuor evangelia in dialecto linguae Copticae Memphitica perscripta, ad codd. ms. Copticorum in regia bibl. Berolinensi adservatorum nec non libri a Wilkinsio emissi fidem edidit, emendavit, adnotationibus criticis et grammaticis, variantibus lectionibus expositis atque textu Coptico cum Graeco (i. e. editione mea a. 1841. ed. Lachmanni 1842. codice Ephraemi a me edito 1843.) comparato instruxit M. G. Schwartze. Utroque libro diligenter usus sum, ad evv. editione Schwartzii, ad reliquos libros

Wilkinsii.*) Passim etiam distinximus codices a Schw. adhibitos: cop^{ds}. i. e. codex Diez. saec. fere X., cop^{petr} i. e. ex cdd. a Petraeo saec. XVII. descriptis eodem saec. ut videtur posterioribus. Praeterea additis ^{wl} sive^{w} et ^{sch} sive^{schw} distinximus lectiones Wilkinsii et Schwartzii. Fragmenta Sahidica maximam partem ad summam antiquitatem referenda, ex toto No To post alios (Mingarellium, hinc aliquoties apud nos sah^{ming}, Georgium, Münterum, hinc aliquoties sah^{münt} notavimus) collecta edidit Woide sive is qui defuncti vices sustinuit Henr. Ford in Appendice ad editionem Ni Ti e cod. ms. Alex. Oxonii 1799. Haec nos consuluimus, nisi quod quae ad evv. spectant plurima iam excerpta sunt a Schwartzio. Potiora evv. fragmenta sunt: Mt 1, 1—4, 11. 5, 14—20. 25. 26. 6, 5—15. 19—26. 7, 7—29. 8, 1—10. 14. 36. 41. 11, 14. 28. 30. 13, 9. 16, 21—28. 17, 1—21, 15. 22, 6—23, 10. 24, 4. 5. 15. 22. 36. 43. (hi vv. plerique ex Ask sive Pist; cf v. 22) 25, 34—27, 45. Mc 9, 2—8. 11, 1—10. 14, 17—30. 43—72. 15, 1—32.**) (16, 20. ex cod. Askew. i. e. ex folio codici „Pistis Soph." Askew. adiecto) Lc 4, 1—13. 8, 36—56. 9, 1—41. 11, 5—13. 12, 5—59. 13, 1—35. 14, 1—11. 15, 1—10. 11—32. 16, 16—25. 18, 9—14. 22, 9—24. 40. Ioh 4, 5—30. 5, 1—3. 5—14.

*) Praeterea prodiit nuper (1851 et 1852.) editio actuum et epistularum curis Pauli Böttticher. Quod opus instructissimae evv. editioni Schwartzianae dissimillimum. Quam fidem habeat criticam, ad ea iudicari poterit quae Henr. Brugsch illustris earum litterarum existimator de epistularum N. T. editione (1852.) scripsit in Zeitschrift der Deutschen morgenländ. Gesellsch. 1853. p. 115. „Hr. D. B. hat einen Text hergestellt, der nicht nur die vorzüglichsten Varianten der Codd. nicht enthält, sondern Wörter ja sogar ganze Sätze ausgelassen, die selbst mit dem griechischen Urtexte vollständig harmoniren, ohne sich irgendwie darüber zu rechtfertigen (nisi quod alibi de grammatica et lexico Coptarum uberius se expositurum dixit). Werden Varianten citirt, so sind sie oft falsch, wenigstens aber unrichtig accentuirt. Zum Beweise für obige Behauptungen lasse ich die Varianten des ausgezeichneten Berliner Cod. 116. zu der Epist. ad Rom. folgen. Hr. Dr. B. kennt davon nur etwa 30, und leider! trifft auch diese mein obiges Urtheil" etc.

**) Apud Mingarellium in tertio fasciculo Aegyptiorum cdd. reliquiarum etc editum est Mc 11, 29 — 15, 22, ut ex Tregellio (an introduction etc p. 296.) videmus. Latuere istae partes Schwartzium (cf. p. XIX. ubi huius fasc. editionem non absolutam testatur Peyron) hinc etiam nos.

6, 15—24. 25—58. 68—71. 7, 1—52. 8, 12—31. 40—59. 9, 1—12, 1. 17, 6—26. 18, 1. 2. 6—9. 15—40. 19, 1—20, 30. Reliquarum vero partium haec ex ipso Woidio contulimus: Act 1, 1—24, 19 (cum fragmentis versuum 24 et 25) 27, 27—38. Iac 1, 2. 12. 26. 27. 2, 1—4. 8—23. 3, 3—6. 4, 11—17. 5, 7—20. 1 Pe 1, 3. 13—21. 2, 7. 9. 13. 19—25. 3, 8. 15. 22. 4, 1. 7—14. 2 Pe 1, 1—21. 2, 1—3. 12—22. 3, 1—18. 1 Ioh. 1, 1—10. 2, 1—5, 21. 2 Ioh 3 Ioh Iud 1—20. Rom 1, 25. 6, 12—19. 7, 21—25. 8, 1—15. 10, 14—21. 11, 1—11. 13, 7—14. 14, 1—4. 17—23. 1 Cor 1, 31. 2, 1—11. 3, 10—21. 9, 1—12, 9. 12, 12. 13, 13. 14, 1—4. 8—17. 27—28. 2 Cor 6, 1—10. 10, 5. 12, 9—21. 13, 1. Gal 4, 19. 21—31. 5, 1. 22—26. 6, 1—16. Eph 1, 18. 4, 9. 10. 17—32. 5, 1—5. Col 3, 5—17. 1 Thess 4, 16. 1 Tim (3, 16. mutilus) 5, 21—25. 6, 1—4. 20. 2 Tim 2, 19—26. 3, 5. Heb 2, 11. 16—18. 3, 1—21. 11, 11—22. 12, 1—9. 18—27. Apoc 1, 8. 3, 7. 20, 4. Ad haec accessere quae Münterus publicavit (in Commentatione de indole versionis N. T. Sahidicae. 1789.) fragmenta utriusque ad Tim epistulae: 1 Tim 1, 14—20. 2, 1—15. 3, 1—16. 6, 4—21. 2 Tim 1, 1—16. cum variis aliquot lectionibus. Alia vero fragmenta multa et ipsa antiquissima, nondum in usum conversa criticum, Romae adservantur, de quibus refert Zoega Catal. codd. Copt. mss. Musei Borg. Tertiae denique dialecti i. e. Basmuricae fragmenta ediderunt ex epist. 1 ad Cor (7, 36—9, 16. 14, 38—15, 35.) Georgi et Muenter; ex evang. Ioh (4, 28—34. 36—40. 43 sqq) 1 Cor (6, 19—9, 16. 14, 38—15, 35.) Eph (6, 18 usq. fin.) Phil (1, 1—2, 2.) 1 Thess (1, 1—35.) Heb (5, 5—10, 22.) Zoega et Engelbreth. Nos Iohanneis e Schwartzio petitis reliqua ex Engelbrethi Fragmentis Basmurico-copt. etc. Havniae 1811. hausimus.

Aethiopica (aeth). Haec versio suscepta plerumque putatur, adstipulante etiam clarissimo Dillmanno, exeunte fere saeculo IV. quemadmodum iam Chrysostomus (opp. VIII. p. 10. in Ioh. II.) versionem eiusmodi nosse videtur. Aliter sentit cl. Gildemeister, cui propter caussas non leves, quas ipsum accuratius propositurum spero, non ante VI. vel VII. saeculum facta videtur. Primam editionem anno 1548 sq. Romae curavit Tesfa Sion adhibitis tribus laboris sociis. Codex hac editione expressus non contemnendus est. Quas vero lacunas habebat, inprimis Act 9, 29—10, 32. 26, 8 usque libri finem, eas „ex

lingua Romana et Graeca" (sed Graecorum videtur tantum honoris caussa mentio facta esse) editores suppleverunt. Editio Romana non adeo emendata nec distinctis ex Latino versis repetita est Loftusii cura in Polyglottis Londinensibus. Nos diligenter usi sumus editione Bodii, quae hunc titulum habet: Nov. domini nostri I. Chr. Test. ex versione Aethiopici interpretis in bibliis polygl. Angl. editum ex Aethiopica lingua in Latinam transtulit Chrstphor. Aug. Bodius. Brunsv. 1753. Nec vero ea sola acquievimus, sed quum annis 1826 et 1830. Thomas Pell Platt, a S. Trin. collegio Cantabrig., in usum celeberrimae societatis biblicae Londinensis (the British and Foreign Bible-Society) novam Aethiopici textus N. T. editionem curasset, nostro rogatu vir S. Ven. Gildemeister, prof. Marburgensis, contulit cum ed. nostra N. T. 1849, ita quidem ut quum per evv. raro tantum Aethiopis mentio facta esset, non conferret nisi paucos evv. locos, per reliquas vero N. T. partes uberrimam nobis suppellectilem exhiberet. Qua in re videndum est ne aethPP (ita indicavimus lectiones Thomae P. Pl.) omnino praestare putemus alteri (aethro). Nam libris mss. quos ad manus habebat recens editor (iam ante i. e. 1823. ediderat Aethiopicor. libror. mss. catalogum) non aliter usus est quam ex instituto Societatis biblicae licebat. Tamen non est quod dicam, cl. Gildemeister tam liberali subsidio egregie de libro nostro promeruisse omnibusque qui eum adhibebunt gratissimum fecisse. Ceterum quod plerisque ipsique Dillmanno vix dubium videtur, interpretem Aethiopem ex ipso Graeco fonte hausisse, id se non adeo confirmare Gildemeister nobis significavit, nisi forte ceterorum sententia ita fulciri potest ut interpolationes varias vel e Syris vel ex Arabibus factas statuas. Plerique codices bibliorum qui in Europam allati sunt, saeculo XV. non priores videntur.

Arabicae. Harum de origine et modis mira est virorum doctorum dissensio. Omnibus iis quae ex editionibus ac magis etiam ex libris scriptis innotuerunt, probatur saepius varieque privatos homines libros sacros apud Arabes interpretatos esse, ita quidem ut textus totius N. T. qui publica quadam auctoritate apud universos valeret vix exstitisse videatur.

Ac primum quidem typis exscripta est editio quattuor evv. Romana 1590 sq. (arr sive arro), quae duplici forma prodiit,

altera Arabice, altera Arabice et Latine. (Exemplaria quae annos 1619 et 1774. adscriptum habent, si verum quaeris eiusdem editionis sunt.)

Insecuta est 1616. Leidae editio totius N. T. Erpeniana (ar^{e}) quae ex codice saeculi fere decimi quarti fluxit.

1645. Biblia polyglotta Parisiensia (ar^{p}) prodiere, quae moderante Gabriele Sionita evangeliorum textum non tam ex Rom. ed. repetitum, quam ex cod. Parisiensi (fortasse Reg. Imp. 27. cf Schols: Biblisch-Krit. Reise p. 54., vel etiam Coisl. 239.) Romanae formae admodum cognato haustum, epistularum vero ad fidem codicis ex Aleppo allati textu a Graecis derivato conformatum habent. A quo quidem Parisiensi textu per totum N. T. vel maxime pependerunt Londinensia Polyglotta 1657.

(Reliqua est editio Carshunica, quae Romae 1703. prodiit.)

Atque hae quidem edd. omnes eundem evangeliorum textum continent, lectione passim quidem sed non maiorem in modum variante.*) Petitus quidem omnino est e Graecis, etsi quando id factum sit difficile dictu est. Exstitisse interpretes ante Mohammedis tempora satis dubium videtur; tamen improbabile est eos multo post prodisse; quid quod nuperrime epistularum codex innotuit, a me in oriente detectus, quem ipsum octavo p. Chr. saeculo scriptum luculenta argumenta probant. Actus app. et epistulas Pauli, item Iacobi epistulam, priorem Petri et primam Iohannis, quemadmodum

*) Clariss. Gildemeister de hac re sic ad me scripsit: In Marc. 1, 1—45. finden sich zwischen allen 4 Ausgaben zusammen nur 72 Varianten; davon stimmen ar^{r} und ar^{e} 67 Mal zusammen. ar^{p} und Karsch. haben jede 24 besondere Lesarten und in 16 Fällen unter diesen weichen sie unter sich und von ar^{r} und ar^{e} ab, während in den andern 16 Fällen je einer mit Rom. und Erp. stimmt. Bei beinahe einem Drittel entspricht eine Variante im Griechischen, bei eben so vielen scheint Grund der Abweichung die Annäherung an den griechischen Ausdruck, bei wenigen Verbesserung des arabischen Stils zu sein. Ich glaube nachweisen zu können, dass die ursprüngliche Uebersetzung (aus dem Griechischen) einmal nach andern griech. Mss. durchgängig revidirt sein muss; ausserdem sind freilich noch koptische und syrische Lesarten hineingekommen. Die ursprünglichste Form hat Pol. aber nicht die ächte; sie zeichnet sich durch kopt. Lesarten aus.

in ed. Erpeniana leguntur, e Syra Peschito fluxisse certum est. Reliquos libros ibidem exhibitos, i. e. apocalypsin cum quattuor reliquis epp. cath., unde interpres hauserit, non satis constat, sed videntur originem Coptam habuisse.

Sed ad haec de editis libris pauca addere placet de scriptis. Codicem Vaticanum (ar^{vat}) selectis evangeliorum et epistularum locis examinavit Scholzius, vide Biblisch-Krit. Reise pag. 117 sqq. Is pro notis Graeca scriptura unciali additis saec. fere nono scriptus esse videtur et textu insigni praestat. Cf ad Mc 16, 9. Codicum duorum Berolinensium notitiam dedit cl. Petermann in editione epistulae ad Philem. metallo expressa (anno 1844.) Alter e libris Diezianis (ar^{diez}) totius N. T. textum passim mutilum eumque e Syris confectum continet, scriptus ut videtur anno Christi 1265. Alterius (ar$^{reg\ berol}$) pariter atque eius versionis quae per Hugium ex cod. Par. (ar^{hug}) innotuit textus e Coptis haustus est.

Denique nonnihil ex iis addam, quae amicorum ope usus de cdd. aliquot, quos mihi in itineribus orientalibus ex latebris monasteriorum in Europam afferre contigit, in Anecdotis meis sacris et profanis (1855.) dixi. Horum omnium gravissimus est codex epistularum Paulinarum, nuper Petropolitanus factus, e sententia collegae cel. Fleischer octavo saec. scriptus. Is ita comparatus est ut eundem cum Erpeniano codice textum praebeat, nisi quod ipse instar sit Italae, Erpenianus Vulgatae. Quovis fere versu antiquiores formas illum praebere, hunc recentiores, observavit cl. Delitzsch (cf. excurs. ad comm. eius in epist. ad Hebr.). Aliquot lectionis specimina dedimus (ar^{petrop}): vide inprimis ad Heb 2, 9. Cf Anecd. sacr. et prof. p. 13. Alter est ex cdd. bibliothecae univ. Lips. Tischendorfianis, numero XXXVIII. insignitus, saeculi fere 13., fragmenta continens versionis epistularum Pauli e Copto factae necdum notae, nisi forte cognati sunt ar^{hug} et ar^{berol}. Ex hoc multa lectionis specimina epistulae ad Col. inseruimus. Cf. Anecd. p. 72 sq. Tertius, cod. Tisch. XXXVII., eiusdem fere cum priore aetatis, fragmenta haud pauca epistularum catholicarum cum nonnullis Paulinarum continet. Horum textus in epp. Pauli idem est atque quem edidit Erpenius; non idem quamvis similis in catholicis epp. Cf. Anecd. p. 71 sq. Quartus est quattuor evangeliorum Syriacus Arabicus, inter Tischendorfianos numero XIII. signatus saeculi

fere decimi. Arabicum textum praebet ex Syro factum, eumque bonae satis notae. Cf. Anecd. p. 65. Quinto denique loco commemoranda sunt fragmenta versionis evangeliorum nondum notae Fleischero iudice. Haec inveniuntur in codice Tisch. nr. XXXI. saeculi fere noni.*)

Armenica (arm). Postquam Armeni saeculis tertio et quarto Syrorum, unde evangelium acceperant, bibliis usi essent, Mesrobi et discipulorum (Iohannis Ekelensis et Iosephi Palnensis) coniunctis iteratisque studiis, ipso alphabeto ad id excogitato, Armenica bibliorum versio e codd. Graecis Epheso et Alexandria in patriam allatis facta est. Multis saeculis post, et quidem decimo tertio sub rege Haitho, textum ad Latina exemplaria mutatum esse virorum doctorum opinio fert. Idem ab episcopo Uscan saeculo decimo septimo repetitum esse perhibent. Utrumque habet quo defendatur; certe cdd. Armeni mira textus varietate laborant; qui vero saeculum decimum tertium antecedunt, satis rari. Editiones multae habentur: princeps prodiit Amstelodami 1666. Recentiores, non sine studio critico confectae, sunt Zohrabi 1789 et Veneta 1805. Post prodierunt Petropolitana 1814. et Mosquensis 1834. Armenos in insula S. Lazari prope Venetiam dudum suscepisse novam bibliorum editionem eamque ad optimos quosque codd. undique conquisitos iri institutum, clarissimus scriptor Aucher anno 1843. postque alii narraverunt. Collationes in usum criticum hucusque factae non adeo satisfaciunt accuratiora quaerenti. Nos lectiones Armenicas saepe petivimus a Scholzio, qui quidem in usum suum editionem praestantissimam Zohrabi (ex codice in Cilicia saec. XIV. scripto haustam adhibitis insuper octo totius scripturae sacrae cdd. et viginti

*) Quam plerumque a Iohanne Hispalensi octavo saeculo ad normam Latinam institutam esse volunt, eam fictam esse vult clar. Gildemeister. Scripsit mihi de ea re hunc in modum: „Wenn man die spanischen Autoritäten verfolgt, so zeigt sich, dass sie aus einem Missverständnisse stammt, das sich in der allmäligen Abänderung der Worte des ersten Zeugen Rodericus Toletanus verräth. Iener Ioh. Hisp. gehört übrigens in das X. Iahrh. Neuerlich hat Juynboll: Letterkundige Bydragen II. Leiden 1838. zu zeigen gesucht, dass diese Uebersetzung noch in der Röm. Ausg. der Evv. von 1590 erhalten sei; aber sein Beweis ist leicht zu zerstören; es bleiben blos einige latinisirende Lesarten in dieser Ausgabe davon übrig."

Novi Testamenti) studio Cirbied professoris Parisiensis et monachorum Mechitaristarum Vindobonensium denuo collatam dicit. Praeterea in eo exemplari Novi Test. Wetsteniani quo Griesbachius dum vivebat usus est, aliquoties Armenicas lectiones adscriptas inveni.*)

Georgiana (georg) sive Iberica (iber). Saeculo fere post Armenicam i. e. saec. VI. facta videtur et quidem ex ipsis Graecis codd. Perexigui adhuc usus critici erat, neque ex editionibus quae superiore saeculo et nostro prodierunt, multum subsidii critici petere licet. Habentur vero cdd. satis antiqui, cuiusmodi ipse post Scholzium in monasterio S. Crucis prope Hierosolymam vidi (Cf. Tischendorf: Reise in den Orient. II. p. 69. Scholz: Biblisch-Kritische Reise 1823. p. 148.) Docte de hac versione disseruit Fr. Car. Alter in libro: Ueber Georgianische Literatur. 1798. unde aliquot lectionis specimina infra adscripta sunt. Sunt vero ex editione Mosquensi a. 1743. petita, qua in paranda nihil studii critici locum habuit; interpolatam praeterea ex interpretatione Slavonica dicunt. Ex alia quae ibidem prodiit 1816. clar. Petermann epistulam ad Philem. hausit: vide Pauli epist. ad Philem. speciminis loco ad fidem verss. orientalium veterum una cum earum textu originali Graece editam a Iul. Henr. Petermann. Berol. 1844. Metallo expressum.

Cf. Alter l. l. p. 76 sqq. Mt 23, 35. interpres Georg. habet: *ἕως τ. αἵμ. ζαχαρίου υἱοῦ βαρούχ* Mt 28, 9. *καὶ ὡς ἐκεῖνοι ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ* Mc 14, 41. pro *ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα* habet *ἦλθε καὶ τὸ τέλος· καὶ ἦλθεν ἡ ὥρα* Lc 1, 28. retinet verba *εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν* Lc 1, 35. *διὸ τὸ γεννώμενον* (absque *ἐκ σου*) *ἅγιον κληθήσεται καὶ υἱὸς ὑψίστου* Ioh 1, 29. *ταῦτα ἐν βηθαβρᾷ ἐγένετο* Ioh 7, 34. *καὶ ὅπου ἐγὼ εἰμι* ibidem v. 39. *ὅτι οὔπω διδόμενον ἦν πνεῦμα ἅγιον* Act 8, 39. *πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, καὶ πν. κυρίου* Act 20, 28. *τ. ἐκκλησ. κυρ. τοῦ θεοῦ* Rom 12, 11. *τῷ κυρίῳ δουλεύοντες* 1 Tim 3, 16. *θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί* 1 Ioh 5, 7 sq. *ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, πνεῦμα καὶ ὕδωρ καὶ αἷμα, καὶ τρεῖς*

*) Tregellio contigit ut collationem novam eamque egregiam nanciscereturcura Caroli Rieu institutam. Qua de re uberius iam exposuit in libro: an introduction etc. p. 312 sqq.

οὗτοι εἰς τὸ ἕν εἰσιν.[8] καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦσιν ἐν τῷ οὐρανῷ, πατήρ, ὁ λόγος καὶ πνεῦμα ἅγιον· οὗτοι τρεῖς ἕν εἰσιν.

B. OCCIDENTALES.

Latinae.

1.) Itala (it) i. e. Latina interpretatio quemadmodum primis p. Chr. saeculis in usu erat. Eam secundo iam saeculo (qua in re grave est quod iam Irenaei interpres, Tertullianus, Cyprianus eiusdem textus quodammodo recepti testes sunt) et quidem in Africa, ea parte quae tum temporis Africa proconsularis erat (hinc facile intellegitur unde tanta Graecis cdd. antiquissimis nostris Aegyptiacis cum antiquissimis Italae consensio) prodisse perquam probabile est. Cuius quae ratio esset quum alii saepe tum ipse nuper quaesivi in prolegomenis Evangelii Palatini inediti Lips. 1847. p. XVI sqq. Ibi probavi quod iam Philippo Garbello et Blanchino (cf. Evangeliar. Quadr. p. 30. et 81.) nuperque aliis, ut Wisemano et Lachmanno, placuit, textum sacrum non identidem e Graeco in Latinum translatum, quod ex Augustini et Hieronymi hac de re verbis saepe conclusum est, sed postquam semel translatus esset multis modis variisque temporibus mutatum esse. Italae vero nomen ab Augustino (De doctr. Chr. II. 14 sqq.) usurpatum recte explicuere Hugius, Wisemanus (Two letters on some parts of the controversy concerning 1. Iohn 5, 7. etc Rom. 1835.) aliique. Distinxisse enim Augustinum inter Italum, i. e. Italicum, et Africanum versionis genus, sive inter codices ex Italia in Africam advectos et Africanos non ad Italica exemplaria exactos. Horum rursus quae differentia esset, ipse Augustinus haud obscure eo significavit quod l. l. inter emendatos et non emendatos distinxit. Emendata enim exemplaria videntur ab Afris ad Italos advecta ab iisque ad cdd. Graecos in Italia usitatos ipsiusque sermonis Latini normam correcta; non emendata vero quae textum patriae i. e. Africanae originis illibatum conservarunt. Itaque emendati cdd. Augustini ipsum illum Italum, non emendati Africanum textum purum constituunt. Qua in re videndum est ne systematicam quandam rationem magis quam ipsam veritatem curemus. Quemadmodum enim per se clarum est, quum codices Italicos non omnes pari modo ab Afra simplicitate discessisse, tum facile potuisse utrumque genus iteratis exemplis

confundi: ita documentorum quae supersunt ratio est eiusmodi, ut quae Africana habemus, ea ab Italis non prorsus abhorreant, rursusque quae Italica, locis multis prope ad Africana accedant. Cuius rei aliquot exempla vide in Prol. Evang. Palat. p. XXI sqq. Inde vero hoc sequitur, idque minime negligendum est, ubi de codicum antiquorum Latinorum usu ad restituendam ipsius Graeci textus veritatem agitur, quicquid ex utroque quod diximus genere aetatem tulit accurate et caute adhibendum esse, nisi saepe quod revera praestat arbitrii caussa aspernari malimus. Qua sententia vehementer dissentimus a Carolo Lachmanno, qui spretis quae ipsi videbantur Italicis codicibus adhibere nolebat nisi Africanos. At ne unus quidem ex eius testibus purum Africanum textum conservavit; nec minus certum est in reliquis multas inveniri Africanae originis lectiones. Eo autem magis Lachmanni ratio taxanda est quoniam testibus Latinis tantam saepe in ipso textu constituendo auctoritatem tribuit. Hinc enim passim in promptu est rationes ei aliter conficiendas fuisse, modo scitius adhibuisset Latinos.

Singulari autem dei beneficio contigit ut huius versionis antiquissimae et in re critica gravissimae haud pauci codices rarae vetustatis ad nos pervenirent. Nobis ipsis vero contigit ut ad eos qui iam dudum ad criticorum usum pertinuerant, adderemus aliquot non minimae auctoritatis. Omnium qui innotuerunt et ad apparatum nostrum adhibiti sunt, catalogum dare placet.

a i. e. cod. Vercellensis, scriptus ut videtur manu Eusebii martyris saec. IV. Complectitur evv. quattuor; passim vero lacunae sunt. In Mt enim plura desiderantur per capp. 20. 21. 22. 23. 24. 26. 27. item 25, 1—16. In Iohanne plura desunt per cap. 5, nonnulla per cap. 7. item toti fere 19, 41 et 20, 2. In Luca desunt, exceptis paucis, 1, 1—12. Desunt passim litterae et verba inde a 1, 26 usque 73., item 6, 9. 12. 9, 14. 11, 24. Pleraque periere 11, 4—11.; omnia periere 11, 12—25. 12, 38—59. In Mc 1, 22 usque 34. omnia periere, item 4, 17—24. 15, 15 usque finem. (nisi quod 16, 7 usque fin. „secundis curis ab alio antiquario“ „iuxta ed. S. Hier.“, ut Blanchinus habet, suppleta sunt.) Item pleraque periere 4, 26—5, 19. Edidit Blanchinus in Evang. Quadr. Romae 1749. (Afric.)

b i. e. cod. Veronensis, IV. vel V. saec. scriptus. Desunt Mt 1, 1—11. 15, 12—23. 23, 18—27. Ioh 7, 44 usq. fin. capitis.

Lc 19, 26—21, 29. Mc 13, 9—19. 13, 24 usq. fin. evglii. Edidit Blanchinus ibidem. (Afric.)

c i. e. cod. Colbertinus XI. fere saeculi. Integrum edidit Sabatier in Bibliorum ss. Latinis versionibus antiquis etc. Parisiis 1751. (Afric.)

d i. e. cod. Cantabrigiensis VI. saeculi. Similes atque D lacunas habet: vide ad evv. et act. Edidit Kipling cum Graeco textu codicis D evv. et act. Cf. ad D evv. et actuum. (Afric.? mixt.?)

e i. e. cod. Palatinus Vindobonensis IV. vel V. saec. Evv. Ioh et Lc fere integra sunt; evangelii Mt dimidia fere pars periit; de Marci textu sex fere capita supersunt. Ex Mtthaeo enim supersunt 12, 49—13, 13. 13, 24—14, 11. 14, 22—24, 49. 28, 2 usq. fin. Ex Ioh 1, 1—18, 12. 18, 25 usq. evglii fin. Lcae 1, 1—8, 30. 8, 48—11, 4. 11, 24 usque fin. Mci 1, 20—4, 8. 4, 19—6, 9. 12, 37—40. 13, 2—3. 24—27. 33—36. Edidi hoc titulo: Evangelium Palatinum ineditum etc. Lips. 1847. (Ital.? mixt.?)

f i. e. cod. Brixianus VI. fere saec. Desunt Mc 12, 5—13, 32. 14, 70 usque fin. evglii. Edidit Blanchinus in Evang. Quadr. (Ital.)

ff^{1}. ff^{2}. sunt codices Corbejenses antiquissimi. E priore iam Martianay Matthaeum edidit in Vulgata antiqua Latina et Itala versione ev. Mt. et ep. Iacobi etc. Par. 1695., item Calmet in appendice ad comment. in apocalypsin. Eundem ad Matth. integrum repetiit Blanchinus; ex ff^{2}. vero variantes lect. ad Ioh Lc Mc notavit. Sabatier variantes lect. ex priore ad Matth et ad Mc usque 5, 18., ex altero (capp. 11 ev. Mt. priora desunt, item alia passim) ad 4 evv. attulit.

g^{1}. g^{2}. sunt Sangermanenses antiquissimi. Priore ad Matth. iam usus est Martianay l. l., item Blanchinus. Utrumque per IV evv. laudat Sabatier. Sed ex allatis lectionibus nec ff^{2}. nec g^{1}. g^{2}. satis ad rem criticam adhiberi possunt.

h i. e. Claromontanus nunc Vaticanus, IV. vel V. saec. Evangelium Matthaei continet; tamen est mutilum usque 3, 15., rursus 14, 33—18, 12. Excerpta iam Sabatarius dederat. Sed integrum textum accurate edidit Ang. Mai in Script. vet. nova collectione Rom. 1828. tom. III. p. 257 sqq. qua editione ipsi usi sumus. (Afric.)

i i. e. Vindobonensis V. vel VI. saec. Sunt haec evv. secundum Lucanum (sic codex) et secundum Marcum fragmenta: Lc 10,

6—23, 10. Mc 2, 17—3, 29. 4, 4—10, 1. 10, 33—14, 36. 15, 33—40. Ea publicavit integra Alter in N. Repert. d. bibl. u. morgenl. Literatur. III. 115—170. et in Pauli Memorabilibus VII. p. 58—96. Iam ante Alterum, a quo nostra hausta sunt, Blanchinus lect. var. notaverat. (Afric.?)

k i. e. Bobbiensis nunc Taurinensis V. si non IV. saec. Sunt haec Marci (9 fere capp.) et Matthaei (capp. fere 16) fragmenta: 8, 19 usque 16, 8 sq. Mt 1, 1—3, 10. 4, 2—14, 17. 15, 20—16, 1. 16, 5. 6. 7. Post vitiosissimam Fleckii editionem*) ipse denuo integra descripsi et edidi in annalibus Vindob. a. 1847. sqq.**) (Ital.)

l i. e. Rhedigerianus VII. fere saeculi. Praeter pauca alia pars magna ev. Io. periit. Contulit et descripsit Dav. Schulz in progr. Vratisl. 1814; posteaque in editionem III. Ni Ti Griesbachiani lectiones var. transtulit.

m: hoc siglo insignivimus lectiones quas A. Maius tomo 9. Spicilegii sui Romani a. 1843. pag. 61—86. notavit ex antiquissimo codice Speculi quod plerumque Augustini esse creditum est. Post edidit totum Speculi textum in PP. Nov. Bibl., sed eum raro contulimus. Lectiones petitae sunt ex omnibus fere N. T. libris: ex Mt (non Mc) Lc Ioh Act, ex Iac 1 et 2 Petr 1 et 2 Ioh (lectiones harum epp. cath. inprimis graves sunt) Iudae; ex Ro 1 et 2 Cor Gal Eph Phil Col 1 et 2 Thess 1 (ex hac ep. permulta afferuntur) et 2 Tim Tit; ex Apoc. (Ital.)

n: codex Sangall. V. vel IV. saec. Supersunt fragmenta haec:

---

*) Vide F. F. Fleckii Anecd. maximam partem sacra etc. 1837. p. 1 sqq. Pauca vitiositatis exempla haec sunt: fol. 3. legit ne omina diceret *pro* ne cui illa diceret, fol. 13. tradent eum latronibus *pro* trad. eum nationibus, fol. 26. angelos eletos (sic) *pro* angelos et colligit electos, fol. 34. manu factum *pro* non manu factum, fol. 35. atriocum (atriorum) *pro* atri (i. e. atrii) locum, fol. 36. totum versum 14. praetermisit; fol. 45. edidit mirum in modum sic: „in Orientem ha (sic) set autem rex", posteaque „exquisivit ab eis. et venimus adorare eum audis (audisset?) Herodes." At scriba post verba: vidimus enim stellam eius in orientem" per incuriam perrexit „set autem rex" intellecto vero errore adposuit ha, ad quod signum referebat sub textu verba omissa: „et venimus adorare eum. cum audis."

**) Si quid Vindobonae mea manu scripta typis exscribendo peccatum est, id non in me cadit. Usus sum ad apparatum criticum schedis meis. Ubi vero primum licuerit, haec fragmenta cum similibus a me feliciter excussis singulari libro foras dabuntur.

Mt 17, 1—5. 14—18. 17, 19—18, 20. 19, 21—20, 7. 7—23. (pars lacunosa) 20, 23—21, 3. 26, 56—60. 69—74. 27, 3. 62—64. 27, 66 - 28, 2. 8—20. Marc 7, 13—31. 8, 32—9, 9. 13, 2—20. 15, 22—16, 13. Omnia quae supersunt edere propositum est. (Afric.)

o: fragmentum Sangallense continens Mc 16, 14—20. scriptura Merovingica exaratum saec. fere VII.

p: fragm. Sangall. Scottice scriptum saec. VII. vel VIII. continens Ioh. 11, 14—44. Videtur olim ad lectionarium pertinuisse. Cum ad ipsum comm. non adhibitum sit, h. l. versus priores adscribamus. „In illis diebus dixit ihesus ad discipulos suos lazarus amicus noster infirmabatur, et manifeste mortuus est. Et gaudeo propter vos ut credatis quoniam non eram ibi· sed eamus ad eum· dixit autem thomas qui dicitur didimus Cum discipulis suis eamus et nos moriamur cum illo. Venit ihesus et invenit eum iam quartum diem in monumento habentem. Erat autem bethania iuxta hirusolimam quassi stadiis quindecim. Multi autem a iudeis venerunt - - viam venit ei· maria autem domi sedebat· dixit ergo martha ad ihesum domine si fuisses non fuisset mortuus frater meus. Sed nunc scio quoniam quaecumque petieris a deo dabit tibi deus. Ait ei ihesus· resurget frater tuus."

q: codex Monacensis VI. certe saeculi. Continet totum Mt exceptis 3, 15—4, 25. 5, 25—6, 4. 6, 28—7, 8. item Iohannem exceptis 10, 11—12, 39. item Lucam praeter 23, 22—36. 24, 11—39. item Marcum exceptis 1, 7—22. 15, 5—36. Magna est textus praestantia, etsi magis Italico quam Africano testium generi adscribendus erit. Totum accurate descripsi et ad edendum praeparavi. Inde a Marci cap. 12. ad comm. adhibere licebat.

Ad actus app. adhibiti sunt:

d i. e. Cantabrigiensis, vide d ad evv.

e i. e. Laudianus saeculi fere VI. exeuntis. Cf. ad e actuum. Edidit cum Graeco textu Hearne Oxonii 1715, sed ipsi diligenter quae edidit cum codice contulimus.

s i. e. Bobbiensis nunc Vindobonensis V. fere saec. Sunt pauca fragmenta de actuum capp. 23. 27. 28. quae in cod. rescripto bibl. Caesar. Vindob. legi et edidi in annalibus Vindob. 1847.

Anzeigeblatt CXX. Ibidem de cl. Eichenfeldi et meis circa codicem studiis refertur.

m: vide ad evv.

Item ad epp. catholicas:

ff i. e. Corbejensis antiquissimus, quem Martianay in Vulg. antiq. Latina et Itala versione ev. Matthaei et epist. Iacobi edidit Paris. 1695; atque iterum Sabatier in Bibliis suis. Nos editionem Martianaei ubique contulimus.

s i. e. Bobbiensis nunc Vindobonensis, de quo modo explicui. Fragmenta epp. cath. haec legi: Iac. 1, 1—5. 3, 13—18. 4, 1. 2. 5, 19. 20. 1 Pe 1, 1—12.

m: vide ad evv.

Item ad epp. Pauli:

d i. e. Claromontanus saec. sexti fere exeunt. Est versio addita Graeco codici D epistularum nunc Imp. Parisiensis nr. 107, ad quem quae supra notata sunt confer. Ipse totum transscripsi et edidi: vide supra. Non sine multis vitiis iam ante ediderat Sabatier in Bibliis suis Latinis.

e i. e. Sangermanensis nunc Petropolitanus. Cf. ad E epp. cuius textum Latinum hoc siglo significavimus. Hunc quoque simul cum Claromontano, a quo passim discedit, l. l. edidit Sabatier, sed passim quid ipse codex habeat non satis liquet.

f i. e. versio Latina codicis Augiensis epp. Paulin. quam, postquam ipse anno 1842. primus contulissem, nunc ex accuratissima editione totius codicis a cl. Scrivener suscepta haurire licuit. Vide supra ad F epp. Paul.

g i. e. Boernerianus saec. IX. Versio est Graeci codicis G epistularum, ad quem quae notavimus vide. Edidit una cum Graecis Matthaei Misenae 1791.

gue i. e. Guelferbytanus saec. VI. Aliquot fragmenta sunt ex capp. 11—15. epistulae ad Romanos (11, 33—12, 5. 12, 17—13, 1. 14, 9—20. 15, 3—13.), quae adiacent textui Gothico in foliis palimpsestis Guelferbytanis. Post Knittelium, qui nec plene nec satis recte una cum Gothicis Brunsvic. 1762. ediderat, ipse edidi in Anecdotis sacr. et prof. p. 153 sqq.

r: fragmenta epp. Paulinarum nuper ex tegumentis codicum Frisingensium Monaci ab I. Andr. Schmeller protracta et a me primo lecta, saec. VI. vel V. Continent haec: 1 Co 1, 1—27. 1, 28—3, 5. 15, 14—43. 16, 12—24. 2 Co 1, 1—10. 3, 17—5, 1. 9, 10—11, 21. Phil. 4, 11—23. 1 Thess 1, 1—10. Ad

edendum destinavi pretiosissima ista fragmenta, de quibus fusius exposui Deutsche Zeitschrift für christl. Wissenschaft 1857. nr. 8.

m: vide ad evv. Pertinet m etiam ad apoc.

2) vulgata i. e. ea quae rogante Damaso Pontifice Romano ab Hieronymo anno 383 et sqq. Romae ita profecta est ut exemplarium Latinorum quae tum circumferebantur cum codicibus Graecis „sed veteribus nec qui multum a lectionis Latinae consuetudine discreparent" collatione instituta textum magna cum cautione emendatum proderet. Quae quidem Hieronymi editio postquam per aliquot saecula cum vetustiorum codicum textu de principatu contendisse videtur, mox in omnium fere usum recepta est, ita ut fere inde a Gregorii Magni aetate merito vulgatae nomine nuncuparetur. Publica autem ecclesiae catholicae auctoritate donata est textus Hieronymiani editio Clementis VIII. a. 1592 (vg s. vg^{ed}); a qua passim differt editio Sixtina a. 1590. (vg^{sixt}). Utramque vero ab Hieronymianae editionis veritate satis abesse, probatur codicibus eiusdem textus veterrimis, unde ipsi nuper (in Triglottis etc) opus Hieronymi restituendi periculum fecimus. Iam ante nos idem suscepit C. Lachmannus, sed codicum omnium gravissimo parum cognito. Vide supra p. CX.*) Ad commentarium vero nostrum adhibiti sunt Vulgatae codd. hi:

amiatinus (am) i. e. cod. olim monasterii Amiatae, nunc Laurentianae bibliothecae, circa annum 541. a Servando abbate scriptus. Quem tantum rei sacrae criticae thesaurum quum primum Ang. Mar. Bandini docte illustrasset, F. F. Fleck bene de his studiis meriturus anno 1834., duobus adiutus amicis, cum ed. Clementina contulit, suamque collationem a. 1840. edidit ita, ut variantes codicis lectiones subiungeret vulgato textui. Hanc

*) Paene incredibile dormitantis Homeri speciem Lachmannus edidit Act 6, 10. Ibi enim „fabulantem" ac „parum diligentem" Fleckium suum secutus ita edidit: „et non poterant resistere sapientiae et spiritui qui (quo) loquebatur. [quod redargue .//. L]." „At nonne ipsum hoc signum notationem Fleckii inepti vitii arguebat? In codice enim post „loquebatur" secunda manus addidit: „propter quod redarguerentur ab eo cum omni fiducia." Pro spatii vero penuria ad ipsum locum non adscripta sunt nisi „pr. qu. redargue" adposito signo, quo quidem repetito reliqua „rentur ab eo" etc summa pagina addita sunt.

vero collationem imperfectissimam, locis plus mille qui ab editis differunt vel praetermissis vel vitiose notatis compensavi nova totius Novi Testamenti collatione diligentissima, anno 1843. Florentiae a me instituta. Totum textum, nec neglectis praefationibus capitulorum indicibus similibusque, e schedis meis, consulta insuper Tregellii collatione, anno 1850. rursusque 1854. edidi hoc titulo: Novum Testamentum Latine interprete Hieronymo. Ex celeberrimo cod. Amiat. omnium et antiquissimo et praestantissimo nunc primum edidit C. T. („Editio paucis vel praemissis vel additis repetita." 1854.*) Totum N. T. continet integrum (una cum Vetere).

Eiusdem fere cum Amiatino vetustatis codex est Fuldensis (fuld) totius Ni Ti, nisi quod IV evangeliorum loco harmoniam IV evangelistarum in canones et numeros distinctam (cum praefatione Victoris episcopi Capuae) continet. De eo copiose egit, aliquot additis facsimilibus, Io. Frid. Schannat in Vindemiae litterariae collectione prima p. 218—221. Fuldae et Lips. 1723. Hunc codicem in rem suam convertit C. Lachmannus cum Buttmanno suo (cf. N. T. I. p. XXVI sq.), sed saepe, in evv. maxime, ex Lachmanniana Latini textus recensione non satis liquet quid codex habeat. Hinc gratissima erit codicis Fuldensis accurata editio, quam suscepit clar. vir Ern. Ranke.

Item totius Ni Ti (una cum Vetere) codicem Toletanum (tol) habemus. Is est ex bibliotheca Toletanae ecclesiae, litteris Gothicis exaratus, cuius collationem a. 1588. a Chstphoro Palomares institutam publici iuris fecit Blanchinus in Vindiciis canonic. script. Rom. 1740. Etiam codex Bodl. 857. (multorum Ni Ti fragmentorum) a Millio olim nuperque a me inspectus est. Saeculi videtur VII. nec indignus accuratiore examine. Ex cod. totius Novi Test. Cavensi (cav) saec. fere VIII. adscripsi quae ad 1 Ioh 5, 7 sq pertinent. Codicem ipse in celebri monasterio S. Trin. Cavae prope Neapolin perlustravi. Hunc locum tractat etiam Lettera dell' abate de Rozan su de' libri e msc. preziosi

*) In hac repetitione haec errata prioris ed. correximus: Mt 20, 4. *dele* meam 1 Co 14, 18. meo Eph 6, 13 in *sec loco* Ap. 8, 5. magnus. Item Mt 24, 15. *lege* Danihelo Mc 14, 40. ingravati Act 8, 17. inponebant 13, 46. reppulistis 18, 12. Achaiae 1 Co 3, 12. superaed. supra 2 Co 4, 4. quae est Eph 4, 25. in invicem 1 Pe 3, 6. oboedivit 1 Io 2, 4. non Lc 8, 12. hi**, *om**. Quorum omnium iam in Triglottis nostris ratio est habita. Praeterea cf. supra p. CXVII.

conservati nella biblioteca della ss. Trinita' di Cava etc. Napoli 1822. p. 128 sqq. Ad eundem locum etiam aliorum nonnullorum codicum in comm. nostro ratio est habita. Denique notas Lucae Brugensis ex correctoriis bibl. apud Sabatarium allatas (cdd^{brug}, Lc^{brug}) passim consului.

De ceteris cdd. ad evangelia hi spectant:

and i. e. cod. monasterii S. Andreae secus Avenionem: inde aliquot lectiones hausi ducibus Martianaeo („Vulgata antiqua Latina" etc Par. 1695.) et Calmeto („Commentaire litt." tom. VII. Par. 1726.)

em i. e. olim monasterii S. Emmerami, nunc Monacensis (plut. IV. Nr. 33.), anno 870. iussu Caroli Calvi scriptus. Collationem haustam e Dissertatione in aureum ac pervetustum ss. evv. cod. ms. etc., quam scripsit P. Colom. Sanftl, Ratisb., 1786. saepissime adhibui.

erl i. e. cod. Erlangensis, aliquoties adhibitus ex Dissertatione Colomanni Sanftl, apud quem vide pag. 76.

for i. e. Foroiuliensis, qui cum Marci fragmentis Pragensibus (prag) a Dobrowskio a. 1778. editis aliisque eiusdem evangelistae reliquiis Venetiae servatis sed paene deperditis (cf. etiam Seemilleri Programma etc. Ingolst. 1784.) IV evv. complectitur Edidit (praeter fragmenta Marci Pragensia et Veneta) Blanchinus in Appendice ad Evangeliar. Quadrupl. Mt et Lc integri sunt; in Ioh desunt 19, 29—40. et 20, 19 usque fin. Saeculi fere VI.

fos s. foss i. e. Fossatensis. Ex opere Sabatarii innotuit, qui in S. Germani bibliotheca asservatum et mille circiter annorum (a. 1751.) dixit. Ex Sab. igitur quas affert lectiones sumpsi.

gat i. e. S. Gatiani (S. Gatien de Tours nr. 8.), cum cod. Maioris monasterii (mm) et cod. Corbeiensi nr. 195. (ff) a Calmeto ad calcem commentarii in apocalypsin excerptus ex eoque a Blanchino et Sabatario adhibitus. Dedit Calmetus lectiones tantum selectas; quemadmodum etiam de Corb. 195. (ff^{2}) testatur: Nous avons ramassées les principales variétez des leçons de ce Ms. Si nous eussions voulu marquer toutes, il auroit fallu le copier tout entier; car il y en a presque dans chaque verset, si l'on ne regarde que l'arrangement des mots et les termes équivalens.

harl i. e. Harleianus 1775., saeculi fere VII. Griesbachius con-

tulit loca selecta, quorum var. lect. indicavit in Symbb. crit. I. 305—326.

iac i. e. S. Iacobi saec. IX. Cf. de eo Colom. Sanftl in Dissertatione etc p. 73. Passim adscripsi lectiones.

ing i. e. Ingolstadiensis nunc Monacensis, saeculi fere septimi. Incipit Mt. 22, 39. Praeterea in Mt Lc Ioh sex fere capp. desunt. Codicem descripsit additis lectionibus variantibus Mc 12, 21. usque 16, 20 Seemiller in Programmate theol. etc. Ingolst. 1784. Ipse vero Monaci a. 1844. diligenter totum contuli, atque ex schedis meis ad comm. nostrum adhibui.

mm i. e. Maioris monasterii (Marmoutier nr. 87.). Cf. supra ad S. Gatiani codicem. Hausi ex Blanchino et Sabatario, ipso insuper Calmeto consulto.

mt i. e. Martini Turonensis. Ex eo Sabatier varias lectiones Marci, Lucae et Iohannis excerpsit, quibus usus sum. Trium codicum gat mm mt aetatem quod attinet, Sabatarius (a. 1751.) gat et mt mille sibi annos circiter vindicare dixit, mm octingentos.

pe s. per i. e. Perusinus. Sunt perantiqua evangelii Lucae fragmenta haec: 1, 26 usque 12, 7. exceptis 2, 46—3, 4. 3, 16—4, 9. 4, 22—4, 28. 5, 36—8, 11. aliisque nonnullis. Ad haec plerumque adnotat Blanchinus: „detrita" „vetustate consumpta" „quae non amplius legi possunt" etc. Blanchinus publicavit in Appendice Evangeliarii Quadrupl.

prag i. e. Pragensis v. supra ad for. Fragmenta Pragensia: Mc 12, 21 usque finem, edidit Dobrowsky 1778. ex eoque nostra hausta sunt.

reg i. e. Regius Parisiensis, olim S. Germani, purpuratus aureisque litteris scriptus VII. fere saeculo. Sunt fragmenta evv. Mt (6, 2 usque fin.) et Mc (9, 46 usque fin.) quae contuli Parisiis. Passim etiam aliorum eiusdem bibliothecae codicum ratio habetur duce Sabatario.

san i. e. Sangallensia evangeliorum codicis plurima fragmenta saec. VI. (Nonnulla eiusdem libri folia in bibl. Turicensi habentur). Pertinent ad praestantissimos textus Hieronymi testes. Uberius de iis exposui Deutsche Zeitschrift für christl. Wissenschaft. 1857. Nr. 7.

taur i. e. Taurinensis VII. fere saec. Vide Anecd. sacr. et prof. pag. 160. Aliquoties per priora ev. Mci capp. adhibuimus.

trevir i. e. Trevirensis. Aliquoties notatum ex Dissertatione etc. Colomanni Sanftl. Vide supra.

δ i. e. Latinus textus codicis Δ Sangallensis. Raro notatus est: vide supra ad Δ evv.

Praeterea apud Sabatarium ex eoque apud nos ad ea quae apud Lc 1, 46 sqq leguntur cantica Mariae et Zachariae passim notantur S. Mich., Breviar. Moz., Vat. olim regin. Suec. nr. 11.

Ad act. epp. et apocalypsin pertinent:

demid i. e. demidovianus Veteris et Ni Ti codex, ex quo Matthaei in ed. Ni Ti sua maiore textum actuum, epistularum et apocalypsis edidit. Scriptus videtur saec. XII. sed haud dubie ex antiquissimo fonte cum magna accuratione petitus est. Descripsit Matthaeius in praef. ad epp. cath. p. XXX sqq.

harl i. e. Harleianus 1772. cum epp. Paulinis, item (praeter 3 Ioh et Iudae) catholicis et apocalypsi. Collationem dedit Griesbachius in Symbb. crit. I. 326—382.

lips 4. 5. 6. Sunt tres apocalypsis codices bibliothecae universitatis Lipsiensis, e quibus iam Matthaeius varias lectiones diligenter excerptas in appendice ad apocalypsin Rig. 1785. p. 410 sqq. protulit.

mar i. e. codex Caes. Vind. 287. scriptus a. 1079. a Mariana Scoto. Continet quattuordecim epp. Paul. Collationem eius exhibuit Alter in vol. II. Novi Test. pag. 1040—1080.

san: spectat ad fragmenta Sangallensia palimps. plurium epp. Pauli (Philipp Coloss Eph 1 Thess 1 Tim) saec. fere VI. Sed iis raro usus sum. Retuli de his ibidem ubi de Sang. evv. codice dixi, vide ante ad san.

Praeterea libri antiquissimi Guelferb. rescripti (quinti omnino saec. videtur), usui olim ecclesiastico destinati, aliquot lectiones dedimus signatas ^{guelect}: ut ad Mt 26, 70. 73. et alibi. Sed plura etiam dari poterunt, quemadmodum docuimus Anecdot. sacr. et prof. p. 164 sqq. Similium librorum lectiones passim a Sabatario exhibitae sunt ex eoque apud nos:

flor i. e. floriacensis.

lux i. e. luxoviensis. De utroque cf. Sabatier in admonitione in librum actuum app. sub finem.

Gothica (goth). Facta est ex ipso Graeco ab Ulfila (nat. 318; mort. 388.) saec. IV. fere medio. Postea, i. e. quo tempore Gothi in Italia dominabantur, Gothica passim videntur ad Latina (Italica) exemplaria exacta esse. Supersunt fragmenta

uberrima omnium evangeliorum et omnium Pauli epistularum excepta epistula ad Hebraeos. Nihil vero de textu actuum apostolorum et epistularum catholicarum nec magis de apocalypsi superest. Evangeliorum fragmenta paene omnia in codice Upsalensi purpurato argenteis aureisque litteris sub finem quinti aut initio sexti saeculi scripto (saec. XVI. in Westphalia, post Pragae, unde in bello triginta annorum pervenit in Sueciam) supersunt. Ordo singulorum evangelistarum est Mt Ioh Lc Mc: id quod adde ad pag. LXXI. Haec fragmenta post alios 1854 edidit A. Uppström, additis 1857. „decem codicis argentei redivivis foliis." Quadraginta fere versus epistulae ad Romanos adiecta versione Latina veteri (a nobis edita: vide ante gue ad Latinae versionis cdd. Italos) in cod. rescripto quinti vel sexti saeculi Guelferbytano (olim ut videtur Bobbiensi) reperti atque editi sunt 1762. a Knittelio; plurima fere omnium (exc. Heb.) epp. Pauli in duobus (quinque) cdd. rescriptis Ambrosianis eiusdem certe cum duobus cdd. reliquis aetatis e coenobio Bobbiensi in Liguria dudum Mediolanum deportatis reperit Angelus Mai: idem cum comite Car. Oct. Castillionaeo edidit 1819 sqq. Nuper omnia quae supersunt iterum ediderunt de Gabelentz et Loebe Altenburgi et Lipsiae 1836.: qua editione (etiam postquam prodisset nuperrime editio Massmanni*) ubique diligenter usus sum. Continet autem fragmenta haec: Mt 3, 11. 5, 8. 5, 15—6, 32. 7, 12—10, 1. 10, 23—11, 25. 25, 38—26, 3. 26, 65—27, 19. 42—65. Marci 1, 1—12, 38. 13, 16—29. 14, 4—16. 14, 41—16, 12. Lucae 1, 1—10, 30. 14, 9—16, 24. 17, 3—20, 46. Iohannis 1, 29. 3, 3—32. 5, 21—23. 35—38. 5, 45—12, 49. 13, 11—19, 13. Rom 6, 23. 7, 1—8, 10. 8, 34—14, 20. 15, 3—13. 16, 21—24. 1 Corinth 1, 12—25. 4, 2—12. 5, 3—6, 1. 7, 5—28. 8, 9—9, 9. 9, 19—10, 4. 10, 15—11, 6. 21—31. 12, 10—22. 13, 1—12. 14, 20—16, 24. 2 Corinth 1, 1—13, 13. Galat 1, 1—7. 1, 20—3, 6. 3, 27—6, 18. Ephes 1, 1—5, 11. 17—29. 6, 8—24. Philipp 1, 14—2, 8. 2, 22—4, 17. Coloss 1, 6—29. 2, 11—4, 19. 1 Thess 2, 10—5, 28. 2 Thess 1, 1—2, 4. 2, 15—3, 18. 1 Timoth 1, 1—6, 16. 2 Timoth 1, 1—4, 16. Tit. 1, 1—2, 1. Philem 11—23.

*) Addidit Massmannus textui suo Gothico praeter Graecum quendam textum etiam Latinum. Hic, in quo indagando frustra laboravit Tregellius: an introduction etc p. 308., petitus est e Triglottis meis, mea opera ad antiquissimos edd. maximeque Amiatinum recensitas.

Slavonica (sl.) Instituta est a Cyrillo et Methodio, natione Graecis et Slavorum ad Danubium apostolis factis circa annum 870. Eadem postea, circa annum 988. quo Wladimir dux baptizatus est, etiam Russis tradita est. Subiit autem versio ista, praecipue in Russia inde a medio saeculo XIV. cum lingua tum textu, Latinis quidem vix adhibitis, varias mutationes, ita ut plures distinguendae sint in cdd. Sclavicis recensiones, quarum postrema, typis demum excusa, communiter recepta est. De illustrandis conferendisque variis cum cdd. tum edd. totius Novi Testamenti egregie promeruit Dobrowsky, a quo una cum lectionibus variis acceptum catalogum cdd. duodecim ad evv. item undecim ad actus et epistulas, aliorumque 11 vel codicum vel editionum ad apocalypsin Griesbachius inseruit Prolegomenis suis. A quo quum praecipua lectionum Slavicarum notatio ad nos transierit, consentaneum est etiam potiora catalogi huc transferre.

Ad evangelia igitur cdd. hos adhibuit: sl$^{1.}$ i. e. lectionarium antiquissimum Irmologio saec. XIII. adnexum. Textum habet antiquissimae recensionis Slavicae, saepe consentientem cum cdd. evgliorum DL 1. 13. 33. 69. 40. 118. sl$^{2.}$ i. e. evglstarium membr. a. 1317. in bibl. academiae Scient. Petrop. Exhibet recensionem antiquam sed saepe corruptam. sl$^{3.}$ cod. membr. evv. quattuor saec. XIV. bibl. acad. Scient. Petrop. Peculiarem continet recensionem, ad cdd. Graecos recentiores plerumque refictam. sl$^{4.}$ cod. chart. evv. 4 saec. XV. Pragensis. Retinet saepe vocabula et phrases antiquiorum cdd., sed ipsa lectione ad posteriores recensiones accedit. sl$^{5.}$ evv. 4 in bibl. Caes. Vind. nr. 356. Saec. fere XVI. Eiusdem et sl$^{6.}$ Caes. Vind. 355. in Moldavia a. 1535. scripti lectiones iam collegerat Alter. Ad posteriorem textus recens. uterque pertinet, ex eodem exemplari Moldaviensi descriptus. sl$^{7.}$ cod. chart. evv. 4 ineunt. saec. XVI. Continet recensionem omnium postremam, quam edd. Viln. 1575. Ostrog. 1581. Mosq. 1663. sequuntur. sl$^{8.}$ cod. membr. evv. 4 a. 1144. bibl. Synod. Mosq. Convenit maxime cum sl.$^{1.}$ et $^{2.}$ sl$^{9.}$ evglstarium membr. saec. XII. bibl. Synod. Pauci in Mco versus collati. sl$^{10.}$ cod. membr. totius N. T. saec. XIV. Manu Alexii metropolitae scr. creditur, in monast. S. Czudow Mosq. Recensio emendatior. Lectiones antiquae singulares ad fidem cdd. Gr. bonae notae reformatae. Anno 1751. prodiere integra biblia correctius edita, iubente

Petro I. Haec est textus vulgaris Slav. emendatio. Sed edd. N. T. posteriores non totam receperunt. Huc adde ex Ed. de Muralt editione p. LIII: $sl^{1. mur}$ i. e. evgstarium s. XI: $sl^{2.}$ sive sl^{rem} i. e. cod. evv. Remensis cel. s. X. a Silvestro (1843) et Hanka (1846.) editus: $sl^{3.}$ i. e. cod. act. et epp. Petrop. s. XIII.

Ad actus et epistulas: $sl^{1.}$ lectionarium idem quod $sl^{1.}$ in evv. $sl^{2.}$ cod. membr. a. 1220. bibl. Synod. nr. 6. Continet plures Pauli epp. cum comm. patrum. $sl^{3.}$ lectionar. ex act. et epp. membr. saec. XII. Synod. Accedit proxime ad $sl^{1.}$ $sl^{4.}$ lectionar. ex act. et epp. membr. a. 1370. bibl. Synod. Vix discrepat a $sl^{1.}$ et $^{3.}$ $sl^{5.}$ chart. saec. XV. Continet act. epp. cath. et Paul. Recensionem mediam habet. sl.$^{6.}$ chart. bibl. Synod. nr. 620. N. T. excepta apocalypsi. Consentit cum $sl^{7.}$ $sl^{7.}$ chart. circa a. 1548. bibl. acad. Petrop. A recensione media codicum $^{5.}$ et $^{8.}$ differt additamentis aliquot. Est recensio postremae proxima. $sl^{8.}$ apostolus integer bibl. Caes. Vind. 101. Iam ab Altero excussus. Recensionis mediae, paulo recentioris quam $sl^{5.}$, in multis emendatioris. $sl^{9.}$ membr. saec. fere XIV. lectionar. ex act. et epp. monasterii Resurrectionis prope Mosc. Continet antiquam recensionem edd. $^{3.}$ et $^{4.}$ $sl^{10.}$ codex Alexii idem qui $sl^{10.}$ evv. $sl^{11.}$ membr. saec. fere XV. Venet. S. Marci, nr. 627. Apocalypsis post ev. Ioh. posita. Continet recensionem Servicam s. Danubianam, paulo tamen recentior. quam $sl^{5.}$

Ad apocalypsin: $sl^{1.}$ cod. biblior. a. 1499. bibl. Synod. Non collatus, sed ex eo $sl^{2.}$ et $^{3.}$ fluxisse vdtr. $sl^{2.}$ chart. a. 1558. Synod. Divisa est apoc. in 24 sermones et 72 capp., textu ex comm. Andreae desumpto. Priora capp. collata. $sl^{3.}$ chart. biblior. Synod. Idem cum $sl^{2.}$ et totus coll. sl.$^{4.}$ chart. S. Synod. cum comm. Andreae. Aliam recensionem quam $sl^{2.}$ et $^{3.}$ continet magisque ad $sl^{10.}$ accedit. Tamen est ex altera versione Slav. et edd. Gr. recentior. interpolatus. $sl^{5.}$ chart. S. Synod. nr. 605. cum comm. Andreae, eiusdem recensionis cum $sl^{2.}$ et $^{3.}$ $sl^{6.}$ est editio biblior. a. 1663. cum textu Ostrog. a. 1581. (a Matthaeio descriptus, sed Matthaeium varie taxat Dobrowsk.) $sl^{7.}$ est Nov. Test. quod prodiit Moscuae 1783. Retinet saepe textum antiquarum edd. $sl^{8.}$ editio biblior. Mosc. a. 1759. Nil differt ab edd. emendatioribus quae post 1751. prodierunt. $sl^{9.}$ ed. biblior. Mosc. 1778. Eadem quam Matthaeius contulit (cuius ed. erat anni 1762.) $sl^{10.}$ codex

Alexii. Textus apocalypsis castissimus. sl^{11}. cod. N. T. Venet. idem qui in act. et epp. sl^{11}. Convenit inprimis ut videtur cum sl^{3}. In Servia aut Bulgaria scriptus.

Saxonica sive Anglosaxonica (sax.) Octavo fere saeculo facta putatur, et quidem non e Graeco sed e Latino. Londini in thesauris Mus. Brit. monstratus mihi est evangeliorum codex Anglosaxonicus cum interlineari versione Latina, qui ipse octavi saeculi esse videbatur. Evangelia tantum edita sunt; nec videtur aliud quicquam aetatem tulisse. (Cf. Usserii hist. controvv. de scripturis vernaculis.) Equidem usus sum editione Benjamini Thorpe, quae hoc titulo prodiit: The Anglo-Saxon version of the holy Gospels, edited from the original Mss. by Benj. Thorpe. London 1842. In commentario ita versatus sum ut minus attenderem Saxonicam lectionem ubi cum Vulgata Clementina conveniret, illas vero maxime lectiones notarem quibus ab ista differret, maxime cum antiquissimis edd. ut Amiatino vel Fuldensi consentiens. Cf. Lc 8, 46. 9, 55. 10, 11. 11, 29. 37. 40. 13, 35. 22, 61. 23, 15. etc. Quibus locis critico cum studio compositis spero aliquid lucis allatum iri in origine et aetate versionis Anglosax. indaganda.

Francica (fr) Superest versio Francica evangelii Matthaei, eaque egregie edita est curis I. Andr. Schmeller hoc duplici titulo: Evangelii secundum Matthaeum versio Francica saec. IX., nec non Gothica etc. Das Evangelium des heil. Matth. in Hochdeutsch des 9. Jahrh. aus dem St. Galler Cod. der tatianischen Evang.-Harmonie zusammengestellt etc. 1827. Videbatur mihi non indigna esse quae passim respiceretur.

C. SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Ad tertium subsidiorum criticorum genus pervenimus, in scriptorum veterum de textu sacro testimoniis positum. Haec testimonia si certa sunt, magna auctoritate valent. Inprimis quae quattuor priorum saeculorum homines in codicibus suae aetatis invenerunt, antiquitatis laude codicum nostrorum fere omnium lectiones superant. Sed videndum est ne specie antiquitatis fallamur. Plurimorum enim patrum opera, iis maxime locis ubi scripturam sacram excerpserunt, nondum eam qua opus est editorum nacta sunt diligentiam; neque ex ipsis codicibus, quorum

pauci decimum saeculum antecedunt, ubique fidenter antiquissimus textus restitui poterit. Tamen ne plus quam volumus dixisse videamur: non enim iis assentimur qui ex patrum editionibus ut nunc habent plerisque multum in rem criticam utilitatis redundare negant. Ipsi haud pauca collegimus quibus probatur, saepissime quo textu veteres utebantur, eum egregie conservatum videri. Neque id tantum ad lectiones valet ab illis commentario tractatas aut aliquo certe modo illustratas: quas quidem omnium maximi faciundas esse in promptu est. Sed etiam quae textus instar continui inserta leguntur commentariis eorum, ut Chrysostomi, ut Cyrilli, ea saepe laudabili fide transscripta sunt, quamvis nec desint quibus probetur contrarium. Qua in re magni momenti est vetustissimum - sexti enim haud dubie saeculi est - illud homiliarum Chrysostomi exemplar nuper a nobis Guelferbyti excussum et quinto Monumentorum sacr. volumini destinatum: in quo non minorem gravitatem habent quibus textus ex edd. multo recentioribus editus confirmatur quam quibus emendatur. Praeter dubiam vero editorum fidem usus patrum difficultatis hoc habet quod ipsi scriptores veteres multos bibliorum locos parum accurate afferunt. Qua in re interest utrum Origenes criticorum ille in antiquitate princeps vel Eusebius diligentissimus scriptor testentur, an Chrysostomus vel Gregorius Nyssenus, disertissimi oratores. Nec perinde est locum aliquem obiter respici vel in oratione sacra adhiberi, ac si curiose in commentario exponatur vel ad usus polemicos exscribatur. Quapropter caute distinguendum est inter ea quae revera illi testantur et quae tantummodo testari videntur atque denique quae pro usus licentia vix ullam auctoritatem habent.

Propria difficultate laborant quae ex geminis evangeliorum locis afferuntur non adscripto evangelistae nomine. Quae si libere vel etiam memoriter afferuntur, facile fit ut altera cum alteris confundantur. Passim vero quis ex evangelistis respiciatur, propter ipsam textus sacri varietatem dubium est. Potest enim et hic et ille exscriptus credi, prout textum singulorum habuisse credimus. De locis eiusmodi dubiis multa notavimus in schedis nostris, maxime ubi ipsi ab aliorum iudicio discessimus. Sed nunc satis erit indicasse, cum in his tum in universis veterum locis adhibendis magnam a nobis cautionem adhibitam esse, quamvis hoc nobis non arrogemus ut ubique rectum vidisse credamus. Ceterum iam supra diximus nondum id a nobis prae-

stitum esse ut singulos scriptores plene excuteremus; ibidem iam de singulorum locorum notatione dictum est. Ceterum eos locos, qui plene vel ex parte in commentario exscripti sunt, inprimis gratos fore spero.

A. GRAECI.

I. Ex tribus prioribus saeculis.

Per haec in re critica principatum tenent Clemens Alexandrinus († 220.), Origenes (n. 184. † 254.), Irenaeus († 202.) Et Clementem (Clem) et Origenem (Or) inprimis duce Griesbachio in Symb. crit. (vide supra XCVIII) adhibuimus, sed etiam opera eorum edita, Clementis a Pottero et Sylburgo (fragmenta aliquot a Gallandio), Origenis a Car. Vinc. de la Rue, saepe consuluimus. Atque in Origene quidem quae veteris Latini interpretis sunt (Or^{int}) quum Griesbachius non excerpsisset (qua in re Griesbachium Lachmannus secutus est), fere ubique ex ipsis operibus hausimus. Irenaeum vero (Ir: Ir^{int}, Ir^{gr}), cuius celeberrimum contra omnes haereses opus praeter magnas libri primi partes ab Epiphanio exscriptas fere non superest nisi ex veterrima interpretatione Latina, ubique consulta novissima Adolphi Stieren editione Lipsiensi dedimus. Ceterum ad horum patrum nomina rarissime accuratiorem loci notationem adposuimus, quoniam editiones egregiis indicibus instructae sunt.

Triumviris illis proximi sunt patres apostolici, Constitutiones apostolicae, Dialogus contra Marcionitas, Dionysius Alexandrinus, Hippolytus, Iustinus, Marcion, Methodius. Patres apostolicos ex novissima Dresselii editione (a. 1857.) hausimus. Opera autem eorum dicimus Barnabae ut plerumque creditur epistulam (circa initium saec. 2. Barn), Clementis Romani (episc. ab anno 92 usque 102.) epist. ad Corinthios (Clem^{rom}), Ignatii († 116.) epistulas (Ign), Polycarpi († 167.) epist. ad Philippenses (brevi post a. 116. scriptam: Polyc). Accedunt vero etiam ad Clementem altera ad Corinthios epist. (saec. 2. Clem$^{2. cor}$: ex ed. Dress.), homiliae (saec. 2. Clem^{hom}, Hom^{clem}: ex ed. Dresselii a. 1853.), recognitiones (saec. 2. Clem^{recogn}: ex Cotelerio), epitome (epitom^{clem} ex Cot. et Anecd. meis), item ad Polycarpum Smyrnensis ecclesiae de martyrio Polyc. epistula (Smyrn^{epist}: ex Dresselio) item ad Ignatium epistulae quae creduntur interpolatae (ex Dresselio: Ign^{intpl}). Const. app. (saec. 3 et 4. Const) ex ed. Guil.

Ueltzen 1853. hausimus (raro Canonum apostolic. ratio habenda erat: ed. Bruns 1839.), Dial. c. Marc. (saec. 3. Dial) ex ed. Wetstenii 1674., Dionys. Alex. († 264. Dion^{alex}) ex collectione Gallandii tom. III. atque etiam ex ipso Eusebio, Hippolytum (med. saec. 3. Hipp Hipp^{sus} i. e. de Susanna, Hipp^{noet} i. e. contra Noetum, etc) ex ed. Gallandii tom. III. (p. 417—474), Philosophumena vero (Pseudorigenis) ex ed. Oxon. Emm. Miller 1851., Iustinum († 167. apol. mai. 138. apol. min. 161. dial. c. Tryph. Iust, Iust^{dial}, Iust^{apol}) ex ed. Ottonis 1842 sqq. Rationem vero etiam habuimus operum quae Iustino adscribi solent, ut cohortationis ad gentes (Iust^{coh}) libri de resurrectione (Iust^{resurr}), epistulae ad Zenam etc (Iust^{zen}) expositionis rectae fidei, inprimis quae saepius adhiberi poterant, quaestionum et responsionum ad orthodoxos (Orthod^{quaest}, Quaest^{orthod} vel similiter); item epistulae ad Diognetum: quae quidem omnia ex eadem editione Ottoniana sumpsimus. Marcionis (ante med. saec. 2. Mcion^{epiph} Mcion^{t}$_{ert}$ vel etiam Tert^{marc} i. e. Tert in libris adv. Mc. ubi interdum non satis liquet utrum Tertulliani an Mcionis auctoritas valeat) quae apud Epiphanium (ed. Petav. Par. 1622) et Tertullianum (ed. Semler 1827. Libri adv. Marc. tomo 1. leguntur.) habentur diligenter indagavimus, item pauca quae apud Origenem Hippolytum aliosque. Methodium († 311. Meth) ex bibl. Gall. tom. III. hausimus, adhibitis insuper iis quae excerpsit Epiphanius (Meth^{epiph}; passim et. Meth^{virgs} notavimus, quo indicatur ut patet convivium virginum).

Cadunt vero etiam in duo priora saecula fragmenta perquam notabilia cum catholicorum aliquot scriptorum, ut, quae omnia ex Eusebio attulimus, Apollonii (adversarii Montani, sub Commodo et Septim. Severo), Iulii Africani (saeculi secundi et tertii), Hegesippi (post med. saec .2.), Lugdunensium et Viennensium ecclesiae (Lugd^{epist}), Papiae († 163), Phileae (saec. 2 et 3. episc. Thmuitarum), Polycratis (episcopi Ephesini circa 196.), item Seniorum apud Irenaeum, tum haereticorum inprimisque gnosticorum, ut Antitactarum, Apellis, Basilidis, Carpocratis, Docetarum, Encratitarum, Heracleonis (apud Origenem), Iustini gnostici (Iust^{gnost}), Manetis, Marcosiorum (apud Irenaeum), Montani, Monoimi, Naassenorum (Naass^{109} Docet^{267} etc spectant ad paginas Philosophum. Hippolyti), Peratarum, auctoris libri Pistis Sophia (refertur ad Valentinum; Pist et aliquoties posuimus sah^{askew}) Ptolemaei (apud Epiphanium), Theodoti (apud Clementem), Va-

lentini, Valentinianorum etc: quae quidem pleraque ex Hippolyti Philosophumenis petivimus, pauciora ex Epiphanio, Irenaeo, Clemente, Origene.[1]) Adde etiam Porphyrium (med. saec. 3.) ex Hieronymo.

Nec praetereunda sunt quae in eadem tempora incidunt, evangelia apocrypha, quorum ubi ex re videbatur ratio est habita, evv. secundum Hebraeos, Nazaraeorum, Ebionitarum (retinuimus enim eum qui singulis fragmentis propositus est titulum), secundum Aegyptios: ex Epiphanio et Hieronymo, item Clemente, Origene, Eusebio aliisque; item, quae ipsi magno cum studio edidimus (vide catalogum ad finem libri), protevangelium Iacobi, evangelium Thomae, acta Pilati (recensionis A et B) cum Descensu ad inferos. (Semel etiam nisi fallor Testamentorum 12 patriarcharum mentio est facta: ad 2 Cor. 7, 15.)

Denique huc pertinent[2]) scriptores hi, quorum quidem commemorandorum raro locus erat: Ammonius (ex catenis; hinc Amm^{cat}) Archelaus (Cascharorum in Mesopotamia episcopus saec. 3. Acta disputationis cum Manete Latine tantum [excerpta] exstant: ex bibl. Galland. tom. 3.), Athenagoras (circa 177. ex Galland. tom. 2.), Clementis martyrium (ex Cotelerio), Petrus Alexandrinus (saec. 3. ex Galland. tom. 3.), Tatianus (post med. saec. 2.: ex ed. Oxon. 1700.), Gregorius Thaumaturgus (post med. saec. 3. Thaum ex Galland. tom. 3.), Theophilus Antiochenus (saec. 2. exeuntis: ex Gall. tom. 2.)

II. Ex saeculis quarto et quinto.

Per haec saecula principatum tenent Athanasius († 373. ex ed. Benedict. Patavii 1777. Vol. primum complectitur opera indubitata. Latine tantum habentur libri de trinitate et de spir. sancto p. 773—783. Textus expositionum in psalmos p. 804—1002. non magna fide videtur esse. Ceterum hoc vol. bonum locorum scr. sacr. indicem habet. Habet etiam secundum. Secundo vol.

[1]) Praeterea cl. Stieren in appendice ad ed. Irenaei collegit gnosticorum quorum Irenaeus meminit fragmenta, inprimis Basilidis, Valentini, Ptolemaei, Heracleonis (Lc 3, 16. quod ex Heracleone attulimus, ex eclogis propheticis Clementis est.)

[2]) Melitonis Clavis, quam nuper Pitra in Spicilegio Solesmensi edidit, ab auctoritate ipsius Melitonis nimis aliena est.

p. 1—156. dubia, item p. 158—668. spuria edita sunt, non eodem illa quidem pretio. Synopsis scripturae sacr. legitur p. 96—156. Doctrina ad Antiochum p. 202 sqq. Quaestiones ad Antioch. p. 217—253. Habentur etiam in hoc vol. de S. Trin. Dialogi: apud nos Dial[trin]), Basilius Magnus († 379. ex ed. I. Garnier et Prud. Marani. Voll. 3 indicibus satis bonis instructa.), Chrysostomus († 407. Editionem Montefalconii voll. 14 constantem indefesso studio excussimus, inprimis commentaria. Singulare subsidium nacti sumus codicem Guelferbytanum sexti saeculi, qui magnam homiliarum in Matthaeum partem complectitur. Inde quae adsumpsimus notantur: Chr[sue]. Praeterea respeximus plerumque quae ex cdd. Mosq. Matthaeius adnotavit: Chr[mosc], nisi quod non cautum videbatur testimonia eiusmodi ex silentio indicare. Etiam studium ad id contulimus ut Pseudo-Chr. ab ipso Chr. distingueretur: quae res antea satis neglecta est. Scripta huius generis nonnulla in editione Saviliana contulimus, ut quod est de pseudoprophetis (Ps-Chr[pseudopr]): cf. ad 2 Pe. 2 Io. Iud.), Cyrillus Alexandrinus (episc. 412—444. Ex eo maximam lectionum messem habuimus. Praesto erat ed. Parisina cura Io. Auberti 1638. voll. sex absoluta. Tomo 1. habentur Glaphyrorum libri [Cyr[glaph]] et de adoratione [Cyr[ador]]. Ibidem ad finem leguntur *τὰ πρακτικὰ τῆς οἰκουμ. τριτ. συνόδου τῆς ἐν Ἐφέσῳ συγκροτηθείσης*. Inde saepe aliquid allatum notatione Cyr[act] insignitum. Nec vero a locorum sacrorum catalogis, qui vol. 1. habentur, differunt quos vol. 5. libro de recta fide comprehendit: Cyr[fid]. Hinc Cyr[act] et Cyr[fid] eodem loco habenda sunt. Tomis 2 et 3. comm. in Esaiam et prophetas minores, quos minus examinavimus, tom. 4. legitur commentarius in ev. Iohannem libris 12: p. 1 usque 1123. Libri 1 usque 6 complectuntur 1, 1 usque 10, 17. Librorum 7. et 8. pauca tantum ex catenis fragmenta collecta sunt. Liber 9. incipit a 12, 49. Hunc comm. diligentissime magnoque cum fructu contulimus. Tom. V. continet thesaurum, de S. Trin. dialogos, quod unus sit Christus [Cyr[unus]], de incarnatione, de fest. pasch., de recta fide. Tom. VI. adv. Nestor. blasphemias, apologeticum, contra Iulianum [Cyr[iul]; item Iul[cyr] i. e. Iulianus apud Cyrillum], contra anthropomorphistas, de S. Trin. Praeterea non nihil nobis suppeditabant fragmenta commentariorum ex catenis collecta ab A. Maio in N. PP. Bibl. et Class. auct. etc), Epiphanius (episc. Cypr. 367—403. Ab hoc plurima apparatus incrementa

petita sunt. Adhibuimus editionem Petavii Parisinam a. 1622., paene in ipsis paginis conformem cum posteriore a. 1682. Tomus prior gravissimum opus adv. haereses continet; alter ancoratum, de mensuris et ponderibus et alia nonnulla. Indicem locorum sacrorum habet imperfectissimum; hinc saepissime ipsas paginas adscripsimus, nisi ubi, ut in Marcionis excerptis, eodem loco omnia ex ordine apud eum perscripta sunt.), Eusebius (episc. Caesar. 315—340. Innumeris locis valuit ad supplendum commentarium. Diligentissime excussimus libros demonstrationis evangelicae et contra Marcellum [Marceus i. e. Marcellus apud Eusebium] locis scripturae sacrae refertissimos ex ed. Oxoniensi Gaisfordi a. 1852., item historiam ecclesiasticam cum additamentis; reliquorum vero etiam operum persaepe ratio est habita: praeparationis evangelicae [ex ed. Oxon. 1842.], eclogarum propheticarum [ex ed. Oxon. 1842.], commentariorum in psalmos et in Esaiam [Euspe Euses: ex Nova collectione pp. etc ed. Montfaucon 1706. Et haec commentaria et edd. Oxonienses egregiis indicibus instruxerunt editores], item in Lucam commentarii ex catenis Vaticanis concinnati et ceterarum reliquiarum ab Ang. Maio primum editarum [comm. in ps., de theophania, de paschate, quaest. evangelic. ad Stephan. p. 219—254. et ad Marinum p. 255—303.] in PP. nov. bibl. tom. III. p. 1—317. Fragmenta nonnulla, ut de resurrectione, apud Gallandium tom. 4. Latine edita sunt.), Theodoretus († med. saec. 5. ex ed. Schulziana a. 1769. bonis indicibus instructa).

Proxime ad hos accedunt Cyrillus Hierosolymitanus († 386. Cyrhr: ex ed. Parisiensi A. A. Touttée 1720.), Didymus († 395. Diligentissime usi sumus editione Mingarellii Bonon. 1769. duce potissimum Guerikii libro de scholae Alex. catech. theol. 1824 sq., item adhibuimus a Gallandio tom. 4. ex veteri interpretatione Latina edita, non neglectis fragmentis Graecis a Lückio collectis, item commentaria in secundam ad Cor. epistulam ex catenis ab Ang. Maio collecta PP. nov. bibl. tom. 4. pag. 115—146.), Theodorus Mopsvestenus († circa 428. Thdormop, nec fere alius videtur esse Thdormon: huius commentariorum fragmenta collegit O. F. Fritzsche 1847, sed etiam ipsas catenas semper ad manus habebamus. Passim vero distinximus Thdorant i. e. Antiochenum, quod nomen ad comm. in prophetas, quem ed. de Wegnern 1834, spectat. Hunc vero eundem atque Mopsvest. esse minime dubium est.), Ephraem († 378. Saepe a

nobis consulta est editio Graeca Oxon. 1709; raro completior Romana 1732 sqq.), Nonnus (ineunte saec. 5. Paraphrasin quam scripsit evglii Iohannis singulari studio excussimus editam egregie a Fr. Passovio et Bachio 1834.)

Praeterea ex iisdem saeculis vel saepius vel rarius adhibiti sunt: Acacius (ex catenis), Amphilochius (circa 370. ex Galland. tom. 6.), Antonius (monach. Aegypt. saec. 4. Ubi „Anton. [qui dicitur Melissa] et Maxim" coniuncti afferuntur, loci communes per utrumque collecti saec. fere 10. saepiusque editi spectantur. Hanc collectionem ipsi raro inspeximus in ed. Tigurina 1546., „Antonium" vero ex Wetst. repetivimus), Apollinaris (ex catenis; fragmenta leguntur etiam apud Galland. tom. 5 et 6.), Arius (saec. 4. apud Epiphanium), Asterius Cappadox (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 3. et ex catenis), Basilius Seleucensis (Bas^{sel} circa med. saec. 5. Opp. prodiere Gr. et Lat. Par. 1622. sed ego ex Wetst. hausi), Caesarius (Constantinopolitanus, saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 6.), Diadochus (sive Marcus Diadochus [Mc^{diad} s. Diad] saec. 5. ex Galland. bibl. tom. 5.), Diodorus Tarsensis (saec. 4. exeuntis: ex catenis), Ps-Dionysius Areopagita (raro consuluimus ed. Corderianam), Dorotheus (Tyrius saec. 4.? archimandrita saec. 6.? nos, nisi quae iam apud Wetst. invenimus, non hausimus nisi ex catenis), Eunomius (saec. 4. ex ed. opp. Basilii Maur.), Eusebius Emesenus (saec. 4. Sed istius scripta saepe cum Eusebii Alexandrini saec. 6. confusa sunt. Cf. Augustii librum: Eusebii Emeseni quae supersunt etc 1829. item Thilonis libellum: Ueber die Schriften des Eusebius von Alexandrien und des Eusebius von Emisa. 1832. His addenda sunt quae nuper edidit Ang. Maius. Huc usque raro ad apparatum adhibitus est.), Eutherius (Tyanensis saec. 5. ex ed. Theodoreti Schulziana 1768 sqq.), Eustathius (Antiochenus, saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 4.), Euthalius (saec. 5. ex edd. Zacagnii et Galland.), Evagrius (saec. 4. exeunt. Nostra ex catenis fluxerunt; sed vide etiam Galland. bibl. tom. 7.), Gennadius (Const. saec. 5. ex catenis), Gelasius Cyzicensis (saec. 5. fere exeunt. Edidit commentarium actorum Nicaen. concil. primum 1599. Parisiis typis exscriptum. Qui liber a nobis non consultus est.), Isidorus Pelusiota (saec. 5. Adhibuimus epp. editionem ex off. Commelin. 1606.), Macarius Aegyptius (ex Galland. bibl. tom. 7.), Marcus monachus (saec. 5. Mc^{mon};

ex Galland. bibl. tom. 8.), Meletius Antiochenus (saec. 4. ex Epiphanio), Gregorius Nazianzenus (saec. 4. Naz: raro adhibendi locus erat. Aliquoties tantum ed. Morellianam Par. 1609. 1630 inspeximus), Gregorius Nyssenus (saec. 4. Nyss: aliquoties tantum ed. Paris. 1618 sq. a nobis consulta est, item ea quae nuper Ang. Maius foras dedit in PP. Nov. bibl. tom. 3. p. 1—39.), Nestorius (Constantinop. saec. 5.: ex Cyrillo Alex. item ex ed. Garneriana Marii Mercatoris), Nilus (Constantinop. post Aegyptius, saec. 4. exeuntis: opp. a Possino, Suaresio aliisque edita non ad manus erant), Palladius (ante saec. 5. med.: ex Gall. bibl. tom. 8.), Pamphilus (saec. 4. Librum primum pro Origene ex Latina Rufini interpr. praebet Galland. tom. 3., item expositionem capitum actuum app. Montf. in Bibl. Coisl. p. 78 sqq. quam ipsi quoque adhibuimus), Pamphili passio (ex Galland. bibl. tom. 4.), Philo Carpasius (saec. 5. ex Galland. bibl. tom 9.), Proclus (Constantinop. saec. 5. ex Galland. bibl. tom. 9.), Serapion (Aegyptius, saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 5.), Severianus (Gabalensis, ineunt. saec. 5. Librum de mundi creatione in ed. opp. Chrys. aliquoties inspeximus, alibi eius nomen in catenis invenimus), Socrates Constantinop. saec. 5. Editio Valesiana consulta est), Sozomenus (Constantinop. saec. 5. Eadem ed. consulta est), Theodorus Heracleensis (med. saec. 4. ex catenis), Theodotus Ancyranus (saec. 5. ex Galland. bibl. tom. 9.), Theophilus Alexandrinus (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 7.), Timotheus Alexandrinus (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 7.), Titus Bostrensis (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 5. et ex catenis), Victor Antiochenus (saec. 5. Vict atque etiam Victant. Inprimis adscripsimus per evang. Marci ex libro qui titulum habet: *Βίκτωρος πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας καὶ ἄλλων τινῶν ἁγίων πατέρων ἐξήγησις εἰς τὸ κα. Μάρκον ἅγ. εὐαγγ.* Ex cdd. Mosqq. ed. Chr. Fr. Matthaei. 1775. Sed satis dubium est quam partem in hac catena concinnanda habuerit Victor. Etiam alibi aliquoties ex catenis affertur.)

Ad eadem saecula pertinent etiam Dialogus contra Macedonianos, in opp. Ath. spuriis p. 474 sqq. editus, quem Dialmaced notavimus, item „trium patrum“ („III“. apud nos) expositio: in opp. Nyss. apud Gall. Dialtrin significat dialogos illos de trinitate in opp. Ath. et Theodoreti editos, item, et quidem ut videtur recte, in opp. Maximi Confessoris.

Ex sexto saeculo:

Anastasius Sinaita (ex Galland. bibl. tom. 12.), Chronicon paschale sive Alexandrinum (ex ed. Dindorfiii. Diligenter multa exscripsimus, tamen supersunt quibus suppleri possit apparatus noster: vide post in supplementis), Cosmas Indicopleustes Alexandrinus (ex Gall. bibl. tom. 11. item ex Montefalc. Collect. nov. PP. tom. 2. 1706.), Eulogius Alexandrinus (fragmenta ediderunt praeter alios Gallandius maximeque Ang. Mai.), Hesychius Hierosolymitanus (exeunt. saec. 6.: inprimis ex catenis hausimus, item inspeximus explanationem in Leviticum [in bibl. PP.], quae eiusdem esse videtur, nisi quod interpres libere verterit), Iohannes Philoponus (ex Gall. tom. 12.), Macedon. (huius mentio fit ad 1 Tim 3, 16.), Procopius (ex catenis, maxime Nicephori [hinc apud nos Procop^{nic}] ipsi plura attulimus; comm. vero in Esaiam [ed. Curterius 1580.] tantum ex Wetstenii notis adhibuimus), Severus Antiochenus (modo Sev modo Sev^{ant}: ex catenis; illud vero quod est de concordantia evgstarum de resurrectione domini fragmentum [cf Montf. bibl. Coisl. p. 68 sqq. adscripsimus aliis praeeuntibus Hesychio Hieros.).

Insigniendus vero h. l. est Andreas Cappadox, cuius commentario in apocalypsin diligentissime usi sumus. Distinximus autem And^{p} i. e. quemadmodum iste comm. in ed. Io. Chrys. expos. in epp. Pauli apud Hier. Commelinum 1596. editus est ex codice Palatino saec. fere 12., And^{a}: quemadmodum invenitur in cod. Augustano saec. eiusdem cuius lectiones ibidem in appendice adnotantur, And^{c}: ut ipsi invenimus in codice Coisl. 224. saec. 10. indeque descripsimus. Hoc codice etiam aliquatenus usus est Cramerus in edenda catena, at ipsum textum, cuius bonitas tantopere eminet, fere totum neglexit. Passim etiam codicis cuiusdam Bavarici [And^{bav}] mentio fit, item capite ultimo codicum a Rich. Bentleio adhibitorum.

E septimo saeculo:

Andreas Cretensis (e Galland. bibl. tom. 13.), Antiochus (Homiliarum eius textum Graecum ed. in Auctuario Fronto Ducaeus 1624; nos eius lectiones ex Wtst. transscripsim.), Leontius Byzantinus (e Galland. bibl. tom. 12.), Maximus Confessor (ex ed. Combefisii Parisina 1675. quam certe aliquoties ad-

hibuimus. Multo plura negleximus), Thalassius (Cf. auctuarii Ducaeani tom. 2. p. 1179.)

Ex octavo saeculo:

Elias Cretensis (sumpsimus e Wetstenio. Commentarii eius in orationes Greg. Naz. exstant in opp. Greg. Naz. 1638. tom. 2.), Georg. Syncellus (ex ed. Bonnensi 1829.), Tharasius s. Tarasius (ex bibl. Galland. tom. 13.), Theodorus Studites (Inspeximus aliquoties ed. in opp. Sirmondii. Par. 1696.). Prae multis vero eminet Iohannes Damascenus, cuius commentarium in epp. Pauli diligenter pertractavimus in ed. Mich. Lequien; item permulta ex sacris eius parallelis adscripsimus.

Ex decimo saeculo:

Praeter Antonium et Maximum, quorum de collectione locorum communium iam dictum est, Photius et Arethas in censum veniunt. Photii certe passim ratio habita est (adhibita ed. Wolfiana librorum contra Manichaeos et aliquoties Amphilochiis apud Ang. Maium) sed saepissime poterat haberi. Aretham vero ad apocalypsin maxima cum cura excussimus. Praebebat nobis commentarium eius editio Oecumenii Morelliana Par. 1630., ad quam addere licebat catenam Crameri, cui quidem paucis exceptis magna est cum priore Arethae editione consensio.

Ex saeculis XI. XII. XIII. praeter Cedrenum, Chrysocephalum, Glycam, Palamam (saec. 14.), Psellum, Suidam, Theophanem, Zonaram, Pseudo-Theodulum (ex Orthodoxograph. Basil. 1569.), qui quidem omnes perraro notati sunt, nominanda sunt tria nomina saepissime in commentarium nostrum translata: Oecumenii, Theophylacti, Euthymii. Hos omnes iis libris ubi aliquid auctoritatis habent diligenter excussimus. Atque Euthymium passim ad evv. ex ed. Matthaeii adhibuimus; Oecumenium vero et Theophylactum (Thph) inprimis ad acta et ad epp. catholicas. Oecumenii editione Morelliana Par. 1630. usi sumus, Theophylacti Veneta editione quam de Rubeis et Finetti 1755 sqq. procuraverunt. Distinguuntur autem ad acta $\text{Thph}^{1.}$ i. e. comm. iam a Sifanio 1557. editus et $\text{Thph}^{2.}$ i. e. comm. e cod. Vat. a Finettio erutus. Utriusque consensionem modo $\text{Thph}^{1.\,2.}$ modo simplici Thph signifi-

cavimus. Accedit vero etiam passim Thphs. i. e. comm. absque textu e cod. Florentino Medicaeo petitus.

Restat ut de scholiis et catenis breviter dicamus. Scholia undique congessimus, inprimis vero ex iis adsumpsimus cdd. quos Matthaeius excussit. Modo posuimus 237.schol modo schol237 etc. Utrumque significat scholium codicis 237. Catenis vero, ut iam supra indicatum est, multum studii impendimus. Semper enim ad manus nobis erant quas recenti memoria (1838 sqq.) Oxonii publicavit Cramer. Differunt quidem ratione et pretio, aliis vel ipsius textus bonitate vel patrum insigniorum excerptis praestantibus, aliis textum vulgarem referentibus nec fere nisi a Chrysostomi commentariis similibusque pendentibus, proptereaque nec nos pariter omnibus usi sumus. Quae ad evangelia spectant, multo minus valent quam quae ad acta edita est anno 1838. Huius ipse textus, ex codice Oxoniensi haustus, quum tantopere excellat, fere ubique ad apparatum adhibitus est. Ex eodem codice fluxit etiam catena ad epp. catholicas, sed non eadem est bonitate. (Per epp. cath. plerumque notatum est „cattxt", cuius loco per acta simpliciter „cat" posuimus.) Ex iis libris qui epp. Pauli complectuntur notabilis est catena in priorem ad Cor. epistulam (a. 1841.), unde plura haurire licebat Origenis nomine, item Cyrilli, Severiani, Theodori Mopsvesteni insignita. Similia nonnulla etiam catenae in ep. ad Rom. (a. 1844.) debemus. Prae omnibus vero gravis est catena in epp. ad Galatas, Ephesios, Philippenses, Colossenses, Thessalonicenses anno 1842. edita. Ea enim parte quae epistulam ad Ephesios spectat multa egregia Origenis fragmenta continet, aliunde nondum cognita, nisi quod Hieronymus commentarium suum in eandem epistulam ad Origenis librum inprimis conformasse videtur. De catena in apocalypsin („Catena in epp. catholicas. Accesserunt Oecumenii et Arethae commentarii in apoc." 1840.) iam supra ad Aretham dictum est. Praeter has vero catenas Oxonienses adhibuimus etiam quae in evang. Marci prodiit cura Matthaeii Victoris nomine (vide supra), item quam in idem evangelium Romae 1673. publicavit Possinus („Catena Graecor. PP. in ev. sec. Marc. Collectore et interprete Petro Possino, qui et adiecit titulo spicilegii commentarium ad loca selecta 4 evv. Accessere collationes Graeci contextus omnium librorum Ni Ti cum XXII cdd. antiquis mss. ex bibl. Barberina."), item quam in Lucam

Ang. Maius 1837. edidit Script. vet. nov. collect. tom. 9. hoc titulo: *συναγωγὴ ἐξηγήσεων εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγ. εὐαγγ. ἐκ διαφόρων ἑρμηνευτῶν παρὰ Νικήτα διακόνου* etc.[1])

B. LATINI.

Patrum Latinorum lectiones longe plerasque ex magno Sabatarii opere (Bibliorum sacrorum Latinae versiones antiquae, seu vetus Italica, et ceterae quaecunque in cdd. mss. et antiquorum libris reperiri potuerunt etc. Opera et studio D. Petri Sabatier, ordinis S. Bened. e congreg. S. Mauri. Tom. tertius. Par. 1751.) hausimus, in quo quidem singuli loci exscribi solent addita accuratiore librorum unde desumpti sunt indicatione. Nonnullos vero etiam, quemadmodum separatim aut in bibliotheca Gallandii editi sunt, passim examinavimus. Horum nomina sunt: Ambrosius cum Ambrosiastro, Augustinus, Beda, Cyprianus, Faustus apud Augustinum, Faustinus, Gregorius Magnus, Hilarius, Lucifer, Novatianus, Orosius, Pacianus, Petrus Capuanus, Primasius, auctor libri de Rebaptismate, auctor libri contra Novatianum, auctor tractatus antiquissimi in Lucam (capp. 1. 4. 5. 6.) ex Ambr. cod. palimps. ab Ang. Maio eruti, Rufinus, Salvianus, Tertullianus, Victor Capuanus (vide supra ad Vulgatam. Etiam ex Spicileg. Solesm. aliquoties hausimus), Victorinus. Inprimis vero ex his adhibuimus Ambrosii commentarium in Lucam et Ambrosiastri commentaria in epp. Paul., Tertulliani libros adv. Marcionem, Victorini commentaria in epp. Pauli ad Galatas, ad Philippenses, ad Ephesios ab Ang. Maio edita (Script. vet. nov. collect. tom. 3. 1828. p. 1 usq. 146.) una cum scholiis in apocalypsin apud Gallandium (tom. 4.), Bedae retractationes expositionis in act. app., Primasii comm. in apocalypsin (Magn. bibl. veterum PP. etc. tomi 6. parte 2. Colon. Agripp. 1618.), denique tractatum in Lucam (A. Mai. Script. veter. nov. coll. tom. 3. parte 2.)

---

[1]) Angeli Maii indefessis studiis, praeter hanc catenam atque ea quorum supra variis locis mentio facta est, etiam alia multa debentur litterarum patristicarum incrementa, quae in rem criticam nondum conversa sunt. Ita Graecis litteris addidit multa quae nominibus Didymi, Theodori Mopavesteni, Theodori Heracleotae, Leontii, Polychronii, Theodori Studitae, Nicephori insigniuntur, item Latinis quae Augustini, Hilarii, Alcuini opera supplent. Etiam Athanasii epistulas festales Syriace a cel. Curetono editas Latine versas repetiit.

Afferuntur autem in commentario nostro fere hi:

1. tertii et quarti saeculi: Adimantus apud Augustinum, Ambrosius, Ambrosiaster[1]), Arnobius, Augustinus, Cyprianus (saec. 3.), Faustus Manichaeus apud Augustinum, Faustinus, Firmicus (Iul. Firm. Matern.), Gaudentius, Hieronymus, Hilarius[2]), Iulianus apud Augustinum, Iuvencus, Lactantius, Lucifer, Maximinus apud Augustinum, Novatianus (saec. 3.), item auctor libri contra Novatianum (auct^{novat}), Optatus, Pacianus, Pelagius (item auctor epistulae ad Demetriadem: epist^{demetr}, praeterea Pelagii nomine affertur a nobis quem Sabatier „Scholiasten Hieronymi" dicit), Philastrius, Phoebadius, auctor libri de Rebaptismate, Siricius, Tertullianus (saec. 3.), Tichonius (ad apocalypsin persaepe affertur, sed potius est Pseudo-Tich.), Victorinus. Huc adde ambr^{escr} i. e. tractatus ille apud Maium in Lucam, item, de quorum aetate non satis constat: auctorem de vocatione gentium (auct^{vocat} vel etiam Vocat), auct. de singularitate clericorum (auct$^{sing\ cler}$), auctorem Quaestionum ex utraque Testamento (Quaest), auctorem de promissionibus dimid. temp. (Prom), auctorem operis imperfecti in Matthaeum (Op), auct. de XLII mansionibus (auct^{mans}), item alios similiter indicatos.

Praeterea saec. quarti sunt Orsiesius Aegyptius, cuius veterem Latinam interpretationem praebet Gallandius tomo 5., et Iacobus Nisibenus a Gallandio eodem volumine Armen. et Latine editus. Utrumque ex Gallandio solo hausimus.

2. quinti saeculi: Alcimus, Ecdicius Avitus, Cassianus, Chrysologus, Chromatius, Eucherius, Fastidius, Faustus Regensis, Fulgentius (de Hesychio in Lev. v. supra ad Graecos), Leo Magnus, Marius Mercator, Maximus Taurinensis, Montanus (in collat. Carthag. Cf ad 1 Cor. 4, 15.), Orosius, opus quod inscribitur Praedestinatus (Vincentio Lerinensi saec. 5. adscriptus)

---

[1]) Quis revera auctor fuerit commentariorum in epp. Pauli olim Ambrosio adscriptorum, non satis liquet. Multis placet fuisse Hilarium diaconum, hominem exeuntis fere tertii saeculi. Quem passim Ambr^{ms} (cum Gbchio) diximus, idem est quem alibi diximus Ambr^{ven} i. e. ex ed. Veneta, a qua saepe differt ed. Romana cum aliis.

[2]) Praeteriti sunt, sed mallem adhibitos, commentarii Hilarii in epp. ad Gal. ad Eph. ad Philemonem, quibus nuper edendis in Spicileg. Solesm. tom. 1. p. 49 sqq. egregie meruit Pitra.

Prosper, Prudentius, Rufinus, Ruricius, Salvianus, Sedulius, Valerianus, Victor Vitensis, Vigilius Tapsensis (quos sub Idacii nomine scripsit contra Varimadum libros, eodem nomine [Idac] adhibiti sunt plerumque), Zosimus.

3. sexti saeculi: Apringius (sive Aprigius), Caesarius Arelatensis, Cassiodorus (Cass s. Cassiod), Columbanus, Epiphanius (eius nomine qui circumfertur comm. in canticum canticorum perhibetur Latine vertisse Epiphanius scholasticus. Epph sive Epiph^{cant}), Gregorius Magnus, Iunilius, Liberatus, Primasius, Victor Capuanus (Vict^{cap}), Victor Tununensis (Vict^{tun}).

4. septimi saeculi: Martinus papa;

5. octavi saeculi: Beda Venerabilis, Paulinus Aquileiensis.

6. noni saeculi: Claudius Antissiodorensis, Haymo, Hincmarus.

7. duodecimi saeculi: Rupertus.[1])

SUPPLENDA ET EMENDANDA,

ratione inprimis habita editionis nuperrimae codicis B.[2])

In textu lege Mt 9, 30. *ὁρᾶτε, μηδεὶς* 10, 9. *χρυσ. μηδὲ ἄργυρον μηδ. χαλκ.* 14, 34. *διαπεράσαντες* 27, 9. *διὰ Ἱερ. τοῦ προφ.* Mc 10, 17. lege (107. 2.) 16. 6. post *τὸν Ἰησ.* adde *τὸν Ναζαρηνόν* Lc. 4, 34 lege *ἡμᾶς* pro *ἡμᾶς;* Ioh 1, 24. lege *Φαρισαίων.* pro *-σαιων,* 16,

---

[1]) In laboribus meis patristicis, ut hos prae ceteris nominem, egregie adiutus sum opibus bibliothecarum Lipsiensium eorumque qui illis praefecti sunt benevolentia. Ex his inprimis me sibi obstrinxit vir cl. Goldhorn.

[2]) His in supplementis eminent codicis Vaticani ad evv Mt Mc Lc et ad act app lectiones ex ed. nuperrima Ang. Maii haustae. Quarum in adnotatione ita versatus sum ut ea tantum indicarem quibus vera codicis lectio vel a Maio vel a C. Vercellone praeberi videbatur, iis praetermissis quibus ex collationibus a nobis adhibitis (vide supra ad B evv) probatum est codicem a vulgari lectione in Maii editione perperam retenta dissentire. Nec magis adscripsimus quaslibet scripturae differentias, ut ε et ι innumeris locis permutata, de quibus iam supra in universum dictum est pag. LI. Nec magis ubique notavimus a correctore codicis *λῃψομαι* pro *λημψ.*, *συζητ.* pro *σιτζ.*,

9. ἐμέ 19, 23. lege τέσσερα 21, 25. χωρῆσαι Ro 8, 13. ζήσεσθε 9, 15. Μωϋσῆ pro -σει.

In comm. Matth I, 11. ad ιεχονιας etc cf Epiph^{21sq} 18. B Or^{int} (non item in schedis Grab. et Combef.) χυ χυ. Ibidem et. dom της μη. αυτ. 19. δειγμ. confirmat Eus^{steph} ap Mai^{dis} 21. L* g^{1}. Amb καλεσει II, 2. A αυτον pro αυτω et 4. τ. ιερεις 5. L om γαρ 6. verba ουδ. usq. ιουδα B^{ms} tantum habet 10, C αστεραν 13. L o ηρωδ. 14. D rursus τον παιδα 15. A δια προφ. 23. B^{mai} ναζαρετ III, 1. B^{mai} ιωαννης: ita fere ubique 7. A om των et 10. ἡ et 14. ερχη 8. D$^{*}_{*}$ om της 9. LA εν αυτοις 14. et. Eus^{ps} om ιω. 16. ad αυτω adde F IV, 2. et. syr^{cu} om κ. νυ. τεσσ. 13. A om εις et 23. πασ. νοσ. και 14. D τ. προφ. του 15. et. L γαλιλαιας 16. lege D it^{pm} οι καθ. omisso και 21. A εκειθ. ολιγον V, 11. lege praem ψευδ. pro add ψ. 12. K om τους sec 14. A υμ. δε 19. A om των sec, M bis τ. θεου pro τ. ουρανων, D al d g^{2}. Chr Op om ος usq ουρ. 20. B^{mai} υμ. η δικ., L περισσευσει, A -σαι 21. L φονευσει 23. L προσφερεις et 26. εως αποδωσις 28. A om αυτην sec 29. L om και βαλε 30. A κοψον, G confirm. βλ. ε. γ. 31. et. G ερρηθη item 43.;

κραββατου pro κραβαττ., χθες pro εχθ., τεσσαρακ. pro τεσσερ. etc substituta, quae nec ubique a se notata testatus est ipse Maius. Ceterum non ipsis nobis licebat haec supplementa accurata editionis Maianae collatione conficere, sed utendum erat amici opera, cuius diligentiae etsi satis confido, tamen nonnihil praeteritum vix dubito. Praeterea vero in supplendis lectionibus adiuti sumus cl. Tregellii editione evv. Matthaei et Marci. De lectionibus fragmentorum M ad 1 Cor 15, 52 — 2 Cor 1, 15. male in comm. praetermissis iam supra dictum est. Ceterum ex hoc indice apparebit, commentarium nostrum, quamvis longe multisque modis perfectior sit omnibus similibus ad hunc usque diem editis, tamen non eam perfectionem habere ut nihil usquam praetermissum sit. Quod etsi inprimis ad eiusmodi lectiones spectat quas minimum valere in prompta sit, ut omissiones articuli in solo cod. A (per ev. Mt) vel alia similia ex uno alterove cod. solo vel fere solo petita, quae cuncta promiscue referre nec propositum erat ab initio, tamen sunt etiam quae pro instituto nostro non debebant praeteriri. Quae quidem plerumque excludenda in ipsorum utentium commodum indicaverim, iam supra p. XXVI. significatum est. Exemplis ibi allatis adde eiusmodi ut Mt 12, 42. βασίλισσα-καταφρονῦσιν in U, quemadmodum etiam G ab αυτην v. 41. ad αυτην v. 42. transilit; ibidem v. 46. A* η μητηρ μου et D* Mt 15, 27. κυναριων pro κυριων (similia saepe, ubi prima manus inepti aliquid ex manifesto errore dederat omisimus), Mt 15, 14. ἐὰν ante ὁδηγῆ a F praetermissum, Mt 18, 9. ει οφθαλμ. in A pro ει ο οφθ., Mt 15, 32. σπλαγνιζωμαι ex L aliisque. Haec igitur exempla id quod volo satis probabunt.

G add οτε 32. L γαμησει 33. LA 1. 209. al om τω 39. et. G επι et σου σιαγ. 41 sq et. G αγγαρευση et δισσον VI, 2. et. L ποιεις 3. L την ελεημ. 6. post εισελθ. adde | , X confirm. ταμιειον 7. et. syrcu υποκρ. 10. D* a b c Tert Aug1 om ως 15. M ο πατ. υμ. ο ουρανιος 18. D ινα pro οπως, Δ om σου sec 28. B 33. κοπιουσιν VII, 6. Ms al δοτε 11. Δ om ὁ sec et 22. τη 14. Bmai add δε ante στενη, dele „al1 om" 18. L ουδε παλιν 22. Z fortasse habebat μοι ante ερουσιν, ut itpm 25. B ηλθαν 28. M 91. arm παντας τ. λο. τουτ., Δ 1. 118. Or Eusdem παντες οι VIII, 4. et. M αλλ, item ς (non ς*) 5. et. V om αυτω, et. 33. καφαρν. sed Z hiat 8. O al ειπεν pro εφη, U υπο μου 10. et. V ηυρ. 13. fin. lege ευρεν pro -ραν 27. et. Eusdem αυτ. υπακ. 33. ven απαντα IX, 1. Δ τ. πο. ιδι., italiq in civitatem iudeae 6. D 33. VV mu ο υι. τ. ανθ. εξ. εχ. 9. et. go μαθ., B** ματθ. 10. D VV mu om και sec 27. et. GU υιος, tum c** υιε X, 8. et. F εκβαλετε 11. K εν αυτη τις 13. et. L ει pro εαν 19. Bmai λαλησητε sec loco 28. Bmai φοβηθητε, tum φοβεισθε ? XI, 4. B*mai ιωανει 5. dele „(vdtr)" 9. προφ. ιδειν et. Or (cf ad Lc) catox 13. B*mai επροφητ. 14. B**mai -σθε, B*mai ηλειας. 25. D απεκαλυψες, item 18, 15. εκερδησες XII, 4. LA μονον 7. Δ ουχι pro ου 18. D εις ον ηρετ. 23. lege: Dgr* add οτε 29. Δ VV aliq τις ante δυν. pon, pro Γ lege Δ 48. et. Z λεγοντι 49. et. Δ om αυτου sec XIII, 6. L ευθεως εκαυμ. 8. D εδιδουν 13. Bmai* συνιουσιν ** -ιωσιν? 16. et. D om οι 22. Bmai* συνπνειγει 28. Δ inepte συλλεξουσαν 40. K om εν 41. Δ om τους pr, F om αυτου pr 44. D τις pro ανθρ. 47. et. K συναγουση 51. M παντ. ταυτ. 52. et. G εκβαλει 56. Δ παρ ημιν 57. et. Or λεγει, C ιδια πατρ. αυτου XIV, 3. X om τη 15. Δ χωρας pro κωμ. 17. et. K εχωμεν 18. F ειπ. αυτοις 34. B γεννησαρετ 36. Δ om του sec XV, 3. et. e om αυτοις 7. Bmai* επροφ. (e sec vdtr delendum) 9. Δ om με 24. U* om τα sec 25. Δ αυτον 39. Bmai ενεβη XVI, 2. D itmu om αυτοις, dele B ad πυρρ. 9. et. Δ μνημ. οτε 12. Bmai αλλ 13. lege H pro G primo 14. et. 33. ειπαν (idem codex saepius ex collatione Treg. eiusmodi confirmat), ita et. 17. om ὁ 18. Δ pon δε post σοι, Δ κατισχυουσιν 19. et. B*mai c** al syr et syrcu om και pr 21. Bmai ο $\overline{\text{ις}}$, dele „al pauc", et. B*mai add $\overline{\text{χς}}$, et. VV mu γρα. κ. αρχ. 23. et. Victant (ex catt) μοι ει 26. et. H κερδησει 27. Δ om ὁ XVII, 1. B*mai και 2. H εγενοντο 3. B*mai συνλ., atque sic scribendum erat 4. H al om ὁ, lege Δ pro D ad μεσ., B μι. ηλ. 12. Δ om αυτον, Bmai αλλ 15. Bmai* μου τ. υι. μου 17. E*L al ανεξωμαι 19. Bmai* και 20. et. H εχετε, Δ κοκον 21. lege 17, 19 pro 16, 19. 25. V om λεγ. Ναι, et. arm al τινος, Δ om αυτων 27. et. G om δε XVIII. 4. Δ om ὁ 6. Z ap.

Treg. *μυλος..υλικος* 8. D al Chr$^{mosc\ 5}$ *καλον γαρ* 10. ℵ om *μου* 11. A om *ὁ* 15. B ap. Bart *αμαρτησει*, sed B^{mai} *-ση* 17. L om *σοι* 21. ℵHA al *αμαρτηση* 23. A om *μετα* 25. A om *ὁ*, B^{mai} om *αυτου* post *γυν.*, non prim XIX, 14. et. M add *αυτοις* 18. et. M om *το* 20. A om *ὁ* 24. *των ουρ.* confirm. et. Eusp^{s} 28. et. B$^{mai\ *}$ *παλινγ.*: ita edendum erat XX, 4. ante 13. excidit C 5. B^{mai} om *δε* sec? 10. D it vg *ελαβ. δε και* 16. L om *οι* bis 20. D *μετα των δυο* 21. L *ο δε* $\overline{ις}$, ℵ hiat ad *ουτοι*, ℵ om *δυο* 22. Ϛ (non Ϛ^{e}) ex err. *αποκρ. ο δε*, pro E* lege D* 23. Z^{vdtr} om *και* 32. B^{mai} om *ὁ*, Γ *αυτοις* XXI, 1. A om *εις* sec, dele V ad *βηθσφ.* 3. D* *εχ. χρ.* 6. Ψ om *δε* 8. BΨ om *εν* sec 9. A om *οι* tert 11. et. D om *ὁ* sec, Ϛ^{e} et B^{mai} *ναζαρεθ* 31. A om *ὁ* pr 32. A om *υμεις* usq *αυτω*, lege D e pro D C 36. D *παλιν ουν* 41. L *αναλωσει* XXII, 8. A Or om *εστιν* 14. L 1. *οι* (et. Or^{1}) *κλητ.* et *οι εκλ.* 24. in margine lege Deut 25, 5. 27. et. e om *παντ.*, B^{mai} om *και* 29. SV al mu om *αυτοις* 30. D *αλλα*, ℵ*^{vdtr} om *τ. θεου* 35. A om *και* pr 37. B^{mai} om *τη* ante *ψυχ.* 43. A om *δαυειδ* 23, 4 mg lege Lc 11, 46. 23, 6. et. arm om *δε* 44. B^{mai} om *ὁ* 45. B^{mai} *καλ. αυτ. κυρ.* XXIII, 13. A arm om *γαρ* 14. A om *υποκρ. et τας* 26. et. A *εσωθεν*, A om *το* sec 29. H* om *τ. δικ.* XXIV, 3. B$^{mai\ *}$ *καθ* 9. lin. 2. lege Ϛ^{e} pro Ϛ 22. lege ℵ om *αι* sec 29. et. Eusp^{s} *εκ* 39. A 33. al aliq *εως ου* 43. D 230. om *αν* sec 45. Γ 36.^{ev} *καιρω αυτων* XXV, 8. A om *αι* sec 9. L *αυτως* 10. L al om *αι* 14. A* *δουλ. ιδ.* 16. B* *ηργ.* certum, item 69. 27. L *αν εγ. εκομ.* 45. U *αποκριθ. και* XXVI, 21. V *αμ. δε λεγ.* 24. B^{mai} om *αυτων* 29. B^{mai} om *οτι*, ℵ hiat ad *γενημ.* 52. M om *τοτε* 53. ad *λεγεωνων* vide supra pag. L 62. Ϛ *ἀποκρίνῃ; τί* 65. lin. 1. dele „cop sah" 67. et. B *ερκπισαν* XXVII, 3. B^{mai} om *τοις* sec 4. et. 33. *ειπαν* 13. B$^{mai\ *}$ *οσα*, D* *τοσα* 29. et. N *εθηκαν* 41. B^{mai} om *δε* 42. lin. 1. lege Gb' 46. B^{mai} *σαβακτανει* XXVIII, 10. B^{mai} *ο* $\overline{ις}$?

Marc. I, 2. lege „In LXX A" pro „—B" 5. B *ιεροσολυμειτων*, ut edendum 7. A om *οπ. μου* 16. 17. B*^{mai} *αλεεις* 38. B^{mai} *και εκει* 45. B *αλλ* II, 4. B* teste Verc. *κραβαττον*, „item infra" 8. B om *αυτοις*, L om *ταυτα* 16. B**^{mai} *κ. των τελ.* priore loco, tum B^{mai} *μετ. των τελ. κ. των αμ. εσθ.* 23. L om *τους* III, 1. B^{mai} *και ην εκει?* 17. B^{mai} *ονομα* 19. B^{mai} *ερχεται* 27. G *διαρπαση* IV, 2. B$^{mai\ **}$ add *το* 8. B^{mai} *εις*, tum bis *εν*: ut L 21. G *υποτεθη η*, et. 33. 69. *υπο* 28. B$^{mai\ *}$ *ειτ εν σταχυν* et *ειτ εν πληρες* 36. et. A *ησαν* 37. B vv aliq *εγενετο* 38. permuta „Lc" et „Mt" 40. L *ελεγεν* V, 4. A *δησαι* pro *δαμασ.* 6. B^{mai} *αυτον* β. A*G om *γαρ* 12. lin. 4. dele A post M 15. lege BLA pro BCA VI, 5. lin. 2. post „ϛ (Ln)" adde *ηδυν.* 11. A om

εκειθεν 27. lege om pro etc 31. Bmai *καθ 37. Bmai δωσωμεν. 39. Bmai* εν τω 41. D b c κατεκλ. (L εκλ.) τ. πεντε αρτ. 44. lin. 1. post om add ησαν 45. Bmai βεβσ. ? VII, 26. Bmai εκβαλη VIII, 15. Bmai και της 20. Bmai οτε ut L 23. Bmai βλεπεις 31. V om αυτους 35. Bmai τ. εαυτ. ψυχ. deinde τ. ψυχ. αυτ. et 37. της ψυχ. εαυτου 37. Bmai δοι ο ανθρ. IX, 4 et 5. Bmai μωυσει 7. et. H* αυτους 9. lege A pro D ad παρηγγ. 22. et G add κυριε, item I post δυνη 28. Bmai καθ X, 24. l. 3. lege pl pro pler, l. 4. dele KGK 25. K om την, Bmai εισελθ. pro διελθ. 27. B παρα θεω bis 35. lege BI. ιωαννης pro M ιωαννης 36. B με ποιησω 39. B* δυνομεθα 43. l. 5. adde G ante al5 51. Bmai ραββουνει 52. Bmai ηκολουθει? XI, 3. A ειπη υμιν, K om και sec 15. mg lege 12—16. 22. Bmai ο ις XII, 4. Bmai* ητειμασαν, **ητιμασαν 5. Bmai αποκτεννυντες? 14. Bmai αλλ 26. lege D pro B ante 18.ev 27. dele K prim loco 32. lin. 4. dele al7 sec loco XIII, 8. Bmai επ εθνος, και ταραχαι: de Orint cf ad Lc 21, 11. 21. Bmai πιστευετε 34. lege B bis εαυτ. XIV, 9. Bmai εαν 10. Bmai ισκαριωθ 14. lin. 5. adde ς ante om 27. Bmai διασκορπισθησονται 31. Bmai om δε sec 38. Bmai προσευχετε 41. adde G ad το λοιπ. 45. adde 49. ad -ββι 49. Bmai εκρατει 54. Bmai συνκαθ. ut edendum erat 55. Bmai* ουκ 61. Bmai** ος δε, excidit I ad ουδεν απεκριν. 72. et. B*mai τρεις XV, 6. B* ον παρητουντ. 8. Bmai om αει 16. Bmai συνκαλ. ut edendum erat 21. Bmai ινα σταυρωσωσιν αυτον? 31. Bmai om δε 34. B ζαβαφθανει XVI, 9. aethcdd 2 (teste Treg. ex P. Platt) habent (fere ut k) „Et quum perfecissent dicere omnia quae praecepit Petro et suis, et postquam apparuisset iis dominus Iesus ab ortu solis usque ad occasum, dimisit eos ut praedicarent evglium sanctum quod non corrumpitur, in salutem aeternam.“

Lucae I, 3. B εδοξεν, quod edere praestabat 13. Bmai* ιωαννην, **ιωανην: sic. 63. Bmai om το 67. B*mai επροφ. Ex Chron supplementa lectionis peti possunt p. 372 sq ad 1, 26—38. p. 381. ad 2, 21—35. p. 380. ad 2, 1—11. II, 13. B*mai ουρανου 14. B*mai ευδοκιας 36. Bmai* ανδρος, ** του ανδρ. αυτης. Ibidem lin. 4. lege ανδρ. pro ανθρ. 39. Bmai παντα III, 19. Bmai πον. ο ηρ.? 20. B teste Verc. om και sec 23. Bmai om ὁ et?? του pr. Chron 457 sic: ωσει ετ. τρι. αρχ. ειναι ως ενομιζ. υι. του ιωσ. τ ηλει etc 24. Bmai ματθατ 31. Bmai μεττασθα? 32. Bmai ιωβηλ 33. Bmai om τ. αμεινασδ.? 37. Bmai* μαθθουσ. IV, 2. lege AB*LA 9. Bmai om ὁ 27. Bmai* ελειπαιου, **ελισαιου 40. Bmai απαντες V, 17. Bmai και οι νομοδ. 26. Bmai* ειδ., *ιδ. 34. Bmai ο δε ις 36. Bmai το επιβλ. ut CLX VI, 4. ante οις excidit D, lin. 12. pro Ir..lege Irint 5. Bmai om και sec 6. Chron 396 sq con-

firmat δευτεροπρωτω et explicat 7. D om δε 15. lege „και ante μαθθ." 23. Bmai ε. τοις ουρανοις 34. Bmai δανειστητε et δανειζουσιν male ut vdtr 36. lin. 4. lege „om ουν" VII, 6. Bmai ο (?) εκατονταρχης 11. Bmai εν τω εξης 12. Bmai και αυτη ην 16. Bmai παντας 32. Bmai om υμιν sec 34. Bmai εσθιων? 29. Bmai ο προφ. 43. Bmai om ὁ ut L VIII, 3. et. Bmai ιωανα 6. Bmai επι πετραν 9. Bmai αυτη ειη παραβ. 13. Bmai * αυτοι, **ουτοι 16. Bmai αλλ 19. Bmai παρεγενετο 26. Bmai -περα 31. Bmai παρεκαλουν 51. Bmai ελθων et τινας IX, 10. Bmai συνεχωρ. 23. Bmai * απαρνησ., **αρν. 47. Bmai ειδως 48. Bmai εαν pr, αν sec loco 50. Bmai ειπεν sine και et δε? X, 2. Bmai εκβαλη 4. Bmai μη pro μηδε 8. Bmai om δ' 13. Bmai βηδσ. **βηθσ., lin. 5. dele ita Mt 19. Bmai αδικηση, Bmai * ενγεγρ. 22. lin. 3. B certum 36. Bmai τουτ. των τρ. πλησ. σοι δοκ. σοι ? 39. Bmai* μαριαμ, Bmai** παρα, Bmai* $\overline{ιυ}$ 40. Bmai** -λιπεν 41. Bmai* ο $\overline{ις}$,** ο κυρ. ? XI, 2. harl* *pater noster qui in caelis es*, harl** ut vg; gat *pater noster*, mm *pa. sancte*, praeterea c. vg conveniunt 8. Bmai φιλ. αυτου 20. Bmai ut CLR 33. Bmai om δε, Bmai φως 42. Bmai ταυτ. δε 53. ad ς (Ln) λεγοντος etc adde „c. A(D)EGHKMSUV(X)ΓΔΛ al pler (it) vg almu" XII, 8. Bmai** -γηση 18. Bmai om μου sec ut T^s 38. lin. 6. Bmai δευτ. καν εν 49. dele U pri loc 53. Bmai επι θυγατερα 54. dele Δ pri loc, Bmai επι δυσμων ? et οτι ομβρ. XIII, 2. Bmai ταυτα 25. Bmai αρξεσθε 27. B εργαται certum, ad της αδικ. dele L 31. Bmai* προσηλθαν XIV, 1. Bmai om των sec ? 5. Bmai πεσειται et om τη XV, 5. αυτου XVI, 1. Bmai* οικονομους 14. Bmai om και pr 31. Bmai μωσεως h. l. XVII, 10. Bmai* ωφειλ. **οφειλ. 23. Bmai η ιδου ωδε 24. η αστραπη αστρ. teste Verc. 28. Bmai καθως 34. Bmai ο εις ? XVIII, 13. Bmai εαυτου 15. mg adde Mt 19, 13—15. Mc 10, 13—16. 19. Bmai „expungitur ὁ" 20. Bmai ψευδομαρτυρης 25. ad διελθειν adde: „ita Ln" 35. Bmai* ιερειχω XIX, 4. Bmai συκομορεαν 8. Bmai* ημισια,** -σεα 29. βηθανια 36. Bmai εαυτων XXI, 12. Bmai εις τας et 13. om δε 24. Bmai* μαχαιρης 30. et. B γεινομ. (ut innumeris locis) et* v. 34. κρεπαλη XXII, 26. Bmai* γεινεσθω, ** γιν. 27. Bmai ειμι post υμων 39. Bmai και sec „superadditur", item v. sq. εισελθειν, B ex Wo. Ceph. certum 42. Bmai* γεινεσθω, ** γιν. 66. et. Bmai* πρεσβυτερειον, Bmai confirm. Wo. Ceph., dele Δ ad αυτων XXIII, 12. $Bmai_L$ πρ. αυτους 15. Bmai ανεπεμψεν 20. Bmai παλιν δε 32. Bmai ut D 35. Bmai om ὁ ante εκλ. 38. Bmai om Ὁ 51. B* certum XXIV, 1. Bmai* ηλθαν 3. lege „absque τ. κυρ. $\overline{ιυ}$" tum „absq. τ. κυρ." 10. Bmai ησαν, ibidem Maius testatur „ιωαννα c. dupl. ν" 15.

B^{mai*} *συνζητειν αυτους* $\overline{\text{ις}}$ 17. L *και εστησαν* 21. B^{mai} *ελπιζαμεν* 27. B^{mai} *εαυτου* 32. B^{mai} om *εν ημιν*

Ioh. I, 3. et. c* *ο γεγ.* c. sqq coni VIII, 39. Al. Buttm. graviter defendit *εστε* sequente *εποιειτε* sine *αν* in Stud. theol. et crit. 1858. p. 474 sqq IX, 10. adde A ad *σου* XII, 47. adde U ad *και μ. πιστ.* XIII, 38. dele D ad *τρεις* XIV, 28. Al. Buttm. l. l. defendit *ει αγαπατε* XV, 8. adde A ad *γενησθε.*

Act. I, 16. lin. 6. lege omn 21 mg lege 108 pro 103 26. B^{mai} *συγκατ.* II, 22. mg dele „Ro", B^{mai*} *ιστρανλειται,* ** *ισρ.* 26. B^{mai} *επ* 31. B^{mai*} *ενκ.* 37. B^{mai} *ποιησωμεν* III, 11. B^{mai} *σολομωντος* ? 12. B^{mai*} *ιστρανλειται,*** *ισρ.* 25. B^{mai} *υμων* IV, 4. lin. 4. lege ς praem *ωσει* 6. B^{mai} *ο αρχ.* 10. B^{mai*} *ιστρ.* 16. B^{mai} *ποιησωμεν* 18. B* om *του* 20. B^{mai} *δυνομεθα* et* *οιδαμεν*? 21. B^{mai*} *κολασωσιν* 32. B^{mai} om et. *ἡ* sec, * *ελεγον* V, 17. B^{mai*} *ζηλους* 21. B^{mai*} *παραγενομενοι* VI, 3. *επισκεψωμεθα* 5. B^{mai*} *τειμωνα* VII, 8. B^{mai} om *ὁ* sec 10. B^{mai*} *οικ. τουτον* pro *οι. αυτου* 33. lin. 4. lege „(*ου) lo^{ti}" 38. B^{mai} *δουν. υμιν* 42. B^{mai} „*εν τη ερ.* in mg" 57. *διενοιγμ.* VIII, 7. *πολλοι*: ita Ln 9. B^{mai**} *το εθος* IX, 22. B^{mai*} *συνεχυννεν* X, 11. B^{mai} *καθειμενον* 24. B^{mai*} *αυτους* pro *αυτου* XII, 2. B^{mai*} *μαχαιρη* 3. B^{mai} om *αι* 8. B^{mai*} *υποδυσαι* 13. B^{mai**} *προηλθ.* XIII, 26. B^{mai} *ημιν ο λογ.* XV, 7. B^{mai} *ζητησεως* 20. B^{mai} *αλλ* 32. B^{mai} *επεστηριξαν* XVI, 11. B^{verc} *νεαν πολιν* 12. B^{mai*} *κολωνια* 17. B^{mai} *εκραζεν* 34. B^{mai*} *πανοικει* XVII, 7. B^{mai} *ετ. λεγ. ειν.* 18. B^{mai*} *επικουριων,* B^{mai} *στωικων* 20. *τινα θελοι* 28. B^{mai} *ημας* XVIII, 3. B^{mai} *ηργαζοντο* 7. B^{mai**} om *τιτιου* XIX, 16. B^{mai**} *εφαλλομ.* 24. B^{mai*} *τεχνειτως* 37. B^{mai} *ημων* XX, 3. B^{mai*} *γνωμης* 5. et. B* *προσελθ.* 9. B^{mai} *καθηζομενος*?? 11. B^{mai} om *και* pr, *αχρι** *αχρις* 13. B^{mai*} *προσελθ.* 15. B^{mai*} *αντικρυς,*** *-κρυ* 16. B^{mai**} *κεκρικε*? 36. B^{mai*} *προσευξατο* XXI, 16. B^{mai} *μνασω* 31. B^{mai*} *συγχυννετ.* XXII, 5. B^{mai*} *πρεσβυτερειον* 10. B^{mai} *εντετακτ.* 21. *αποστελω* XXIII, 7. B^{mai*} *επεπεσ.,* **επεσ.* 16. B^{mai} *την ενεδραν*? Ibidem adde: *παραγεναμενος* c. B*.. ς (Ln 49.) *-νομενος* c. rell. ut vdtr 29. B^{mai*} *ενκαλ.* 34. B^{mai*} *επαρχειας* XXIV, 14. B^{mai} *τοις εν τοις* et 24. $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\omega}$ sic XXV, 10. B^{mai} *εστως επ. τ. β. κ. εστως* ?? 13. B^{mai} *ασπασαμενοι* 15. B^{mai*} *ενεφανισθησαν* 20. et. B^{mai} om *εις* pr 25. B^{mai*} *κ. αυτ. δε του παυλου* XXVI, 7. B^{mai} *εκτενεια,* 22. *μωσης,* 25. *αλλ,* 30.* *συνκ.,* lin. 4. lege GH al pl XXVII, 2. lin. 1. lege BGH, B^{mai} *πλ. εις τους κατα*? 14. B^{mai*} *ευρακλυδων* et^{verc*} *ευρακυδων*: utrumque ut vdtr male 16. B* *υποδραμουντες*

Iac. II, 13. dele „(et. B vdtr ap Btl)".

1 Pe I, 3 sq. lege: ς^{e} (non ς Gb Sz) *αναγενν. υμας* c. min pauciss; contra v. 4. et ς et ς^{e} (sed non Gb Sz) tenent *ημας*.

Rom. II, 15. dele G sec loco IX, 5. adde quod ς Gb Sz *ὁ. ὢν* etc cum *ὁ* $\overline{\chi\varsigma}$ conjg. Ad 9. lege: *ο λογ. ουτ.*: D(item $\aleph^{vid}$) om *ὁ*. Cf ed. meam codicis D p. 599. 26. lege $\aleph^{*}$ f am om *αυτοις* XI, 21. post B adde al mu 22. dele bis „$\aleph$" XIII, 1. lin. 3. dele *θεου* XVI, 2. adde: et. E (cum D^{**} et ***) add *πολλων* omissis perperam *προστ. εγενετο* (teste Gb in Symb. p. 82.)

1 Cor. II, 2. adde L ad *ειδεναι τι* 16. dele g priore loco IX, 9. lege Gb′ pro Gb^{o} XIII, 8. *ου πιπτει* testatur And^{p} in prologo sed And^{a} *ουκ εκπιπτει* 2 Cor. V, 17. lege E pro D VII, 1. et. DE *αγιοσυνην* XII, 3. dele „Or" ad *εκτος*, et scribe $Or^{int\ 694}$ ad *ουκ οιδα* pro „Or"

Supple M ad haec:

1 Cor. XV, 52. *εγερθησονται* 55. ante *το νικ.* habet *αδη* 57. *δια* $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ *του κυρ. ημων* XVI, 2. *σαββατων, εαν, ευοδωθη* 3. *εαν* 4. *αξ. η* 6. om *και, ου εαν, πορευομαι* 7. *ελπ. γαρ, επιτρεψη* 8. *επιμενω* 11. *προπεμψ. ουν, προς με* 12. *απολλω, θελημα ινα ελθη προς υμας* 12 sq inter *ευκαι-* et *χρταιουσθε* nihil liquet 15. *στεφανα* absque additamento 16. om *και* post *ινα* 17. *φουρτουνατου, υμετερον, αυτοι*, 19. *ασπαζονται, πολλα εν κυριω* ut etiam 17. 74., *πρισκα* 22. *τον κυριον, μαραναθά* 23. $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$. Praeterea pro 64. scribe M 1 Co 15, 54. 55. 16, 6. 10. 24. 2 Co 1, 10. (lin. 11.) 11. 12. (lin. 2.) Subscriptum nihil habet.

2 Cor. I, 1. inscriptum est: *η πρ. κορ. β′ επιστολη εκτεθεισα ως εν πινακι.* 1, 1. $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\iota\varsigma}$ 3. om *ημων* ut et. Hil Amb 5. *του* sec 6. c. „AC al^{10}" etc facit 7. *ως* 8. *υπερ, υπ. δυν.* ante *εβαρ.* 9. *αλλ* 10. *ερρυσ., και ρυεται, και ετι* ut „ABC^{sic}" etc (lin. 11.) 11. *ημων* 12. *του θεου* et *και ουκ* 13. *οτι και* 14. add *ημων*, add $\overline{\chi\varsigma}$ 15 *προτερ.* ante *ελθ., πρ. υμ. ελθ.* Post *ινα* deficit.

Phil. I, 8. adde L post FK ad $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ IV, 9. ad *ιδετε* scribe D^{**} pro D^{***} 1 Tim. III, 16. et. ar^{vat} habet *ος*, non *θεος*

Heb. I, 8. lin. 6. lege „al ut vdtr omn pp ut ante" XI, 15. Al. Buttm. l. l. defendit *μνημονευουσιν* XII, 22. lin. 9. lege *frequentium*

Apoc. VI, 13. ad *με. αν.* lege And^{a} et P pro And XI, 12. lin. 3. lege $Ln^{ed\ min}$

Leviora ut Mt 16, 18. *ᾅδου* pro *ἅδου* Mc 14, 60. *οὗτοι σου* pro *οὗτοί σου* per se clara erunt.

Pag. LI. lin. 7. lege erant. Ad LXII. adde quod *ῤῥ* prorsus invita cdd. auctoritate edi consuevit; item ad LXXI. quod et. go cum a b e etc facit. Ad CCXXIX. de syr^{hu} vide ad fin. compendiorum.

SCRIPTURAE COMPENDIA ET SIGNA.

ς i. e. ed. Elzev. 1624. unaque ed. Rob. Stephani a. 1550. Quae ubi differunt, ς est Rob. Steph, ς^{e} Elz. Praeterea ς complectitur simul Gb et Sz ubi Gb et Sz ab Elz. non differunt. Ubi est ς (=GbSz) i. e. Gb Sz eandem mecum lectionem tuentur, nisi aliter adscriptum est.

Gb i. e. in evv. Griesb. ed. 3. a Dav. Schulzio procurata 1827; in reliquis vero libris significat Gb ed. 2. a. 1806.

Gb^{0} significat omissionem Gbchio probabilem visam, item Gb^{00} omissionem eidem maxime probabilem visam.

Gb′ significat lectionem a Gbchio commendatam, item Gb″ lectionem eidem inprimis commendatam.

Gb† sign. aliquid a Gb cum aliqua dubitatione in textum receptum.

Sz i. e. Scholzii ed. 1830 et 1836.

Ln i. e. Lachmanni ed. maior 1842 et 1850. Ln^{min} i. e. ed. minor stereotypa. Ubi est Ln[και] etc significatur aliquid a Ln uncis inclusum. Ubi Lachmanni nulla mentio fit, consentit mecum.

49. i. e. editio Tischendorfiana a. 1849.

aldin per priora capp. Iohannis sign. editionem ab Aldo susceptam Venetiis a. 1504.

$\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$, $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ etc i. e ιησους χριστος etc.

al i. e. alii: al mu i. e. alii multi: al pm i. e. alii permulti: al pl i. e. alii plurimi: al pler i. e. alii plerique: al longe pl et al longe pler i. e. alii longe plurimi et alii longe plerique: al sat mu i. e. alii sat mu.

aliq i. e. aliquot vel aliquoties.

c. i. e. cum sive auctoritate. Ita „Gb^{0} c. A" i. e. Gb omittendum censet auctoritate codicis A.

et. (cum puncto)˙ significat etiam.

c. ast sive c.*, item c. ob. spectant inprimis ad Syram Heracleensem, de qua vide supra.

add i. e. addunt addit addo, item om i. e. omittunt omittit omitto.

diff i. e. differunt, item var i. e. variant.

dis i. e. diserte, ut Or^{dis} i. e. Origenes diserte testatur.

dist i. e. distinguit, distinguunt.

cd cdd i. e. codex codices; ed edd i. e. editio editiones.

e sil i. e. e silentio collatorum; s^{sil} i. e. s ita habere videtur quoniam collatores non testantur contrarium.

leg vel similiter i. e. legitur.

mg i. e. in margine: mg eccl i. e. margo cum notis ecclesiasticis.

omn i. e. omnes.

pon i. e. ponunt ponit pono, item perg i. e. pergunt etc.

praem i. e. praemittunt etc; transp i. e. transponunt etc.

min i. e. cdd. minusculi, item unc i. e. cdd. unciales.

pp vel patres vel locos parallelos significat. Utrum valeat, quovis loco clarum est.

rell i. e. reliqui. vv i. e. versiones. vdtr i. e. videtur.

$^{1\ 2\ 3}$ etc sunt numeri cardinales, ut al^5 i. e. alii quinque; ubi est Or^2 etc, significatur bis etc. Contra $^{1.\ 2.}$ etc sunt num. ordinales.

* ** *** significant primam, secundam, tertiam manum etc. $*_*{}^*$ signum manum quae deperdita plura supplevit.

* ubi locis parallelis in margine adpositum est significat libros V. T. Lectiones LXX interdum ex cdd. afferuntur, ut AB etc. Ibi est etiam FA i. e. cod. Lips. Friderico-Augustanus saeculi quarti.

= i. e. excepto exceptis.

Alia plura iam supra indicata sunt, ut $2.^{po}$ i. e. codex Petropol. nr. 2. in ed. Muralti signatus; ut c^{scr} i. e. codex c apud Scrivener; ut $47.^{ev}$ i. e. evgliarium nr. 47; ut Amm^{cat} i. e. Ammonii locus in catena allatus. Praeterea omnium testium criticorum compendia ex catalogo subsidiorum criticorum clara erunt. Adde: arr^{mich} $aeth^{mich}$ i. e. arr aeth quemadmodum in exemplari suo Millianae ed. adnotavit Bened. Michaelis. Cf. supra p. XX. Quam ab initio ev. Mt respeximus ed. Syr. signo „syr^{bu}“, a. 1815. prodiit Broxbourne: „Evv. sancta nec non act. app. Syr. cum interpr. Lat.“ (in qua Buchanani partes fuisse mihi relatum est.) Differt igitur a „N. T. Syr.“ etc quod prodiit 1816. (curis Sam. Lee.) Utramque publicavit soc. Bibl. Reliqua vero explicatione non opus habebunt.

BREVIS PROLEGOMENORUM INDEX.

Praemittitur notitia itinerum meorum cum nominibus fautorum VII—XII
De meis circa antiquos testes laboribus . . . XIII—XXVII
Primum circa codices Graecos. Libri mea opera in oriente detecti XIII sq. a me editi XIV. transscripti atque ex parte mox edendi XIV sq. collati XV. De reliquis principalibus edd. XVI sq. De edd. minusculis XVII. Secundum circa versiones: circa edd. Italae et Vulgatae XVII—XIX. versionem Syriacam, Aegyptiacas, Armenicam, Arabicas, Aethiopicam, Gothicam, Slavonicam, Anglosaxonicam, Francicam XIX—XXI. Tertium circa scriptores ecclesiasticos Graecos et Latinos XXI—XXV. De notationibus patristicis XXV. Quartum circa editiones XXV sq. De notatione auctoritatum. Iudicii saepe rationem esse redditam XXVI sq.
Explicatur de legibus in recensendo edendoque textu observatis . . . . . XXVII—LXIII
Caute iusteque pensanda lectionum antiquitas XXVIII. Antiquissima textus corruptio XXIX sqq., minuta inde codicum ABC similiumque auctoritas XXXI. Cdd. unciales secundi ordinis, non corrupti inter saec. 4 et 8. XXXI sq. Leges criticae quinque exemplis illustratae XXXII sqq. Constantia in recensendo. Proprietates codicum. Classes textus: XXXIV sq. Librariorum errores. *ὁμοιοτέλευτον*. Itacismus. Per correctores corruptio: XXXVI sqq. Corruptio ex locis geminis et N. et V. Testamenti: XXXIX sqq. Rationes quas vocant internae: XLII sq. Dialectus Alexandrina in N. T. falso suspecta. Dialectus Ni Ti ex antiquissimis haurienda cdd. XLIII sqq. De orthographicis: XLVI—LIV. De iis quae ad formationis doctrinam pertinent: LIV—LX. Declinatio nominum LIV sq. Augmenta verborum. Formationes temporum insolentiores. Syntaxis: LV sqq. Verba composita et simplicia LIX sq. De accentibus, spiritibus, interpunctione etc LX sqq.
De recensionibus textus antiquis . . . . . LXIII—LXXI
De ordine singulorum Ni Ti librorum . . . . LXXI—LXXIV

Eusebii de sectionibus Ammonii suisque canonibus epistula . . . . . LXXIV—LXXV
Canones Eusebii . . . . . LXXVI—LXXXI
De editionibus Novi Testamenti . . . . . LXXXI—CXXIX
Editio Complutensis, Erasmi, Rob. Stephani, Bezae, Elzevirorum: LXXXI—LXXXIV. Edd. apparatu critico instructae LXXXV sqq. Memoria R. Bentleii cum specimine editionis ab eo susceptae LXXXVII—XCVI. Griesbachius et Dav. Schuls: XCVII sqq. Scholzius XCIX sqq. Carolus Lachmannus: consilium edendi et principia recensionis expenduntur. Quomodo exsecutus sit consilium et satisfecerit suis principiis. Quam diligentiam circa textus sui testes adhibuerit. An arbitrium excluserit in recensendo: CII usque CXII. S. P. Tregelles: eius editio et labores: CXIII—CXXII. Meae editiones priores: Lipsiensis prima 1840. (1841.) Parisienses duae 1842. Lipsiensis secunda 1849. Synopsis evangelica. Ed. Tauchnitiana 1850. Ed. academica. I. 1855. II. 1857. N. T. triglottum 1854. N. T. Gr. et Lat. 1858. Novissimae editionis forma maior et minor: CXXII—CXXIX.
Index subsidiorum criticorum . . . . . CXXX—CCLXIX
A. Codices Graeci: 1. Unciales. De universis cdd. Gr. uncialibus CXXXIV. Recensentur singuli ad evangelia CXXXV—CLXXVII. De cod. B CXXXVI sqq. Item ad actus app. CLXXVII—CLXXX. Item ad epp. cath. CLXXX. Item ad epp. Paulinas CLXXX—CXCI. Item ad apocalypsin CXCI—CXCIII. 2. Minusculi CXCIII—CCXXVII. Evangelistaria unc. et min. CCXIV sqq. Lectionaria unc. et min. CCXXVI sq.
B. Versiones antiquae: CCXXVIII—CCLV. Orientales: Syriacae, Persicae, Aegyptiacae, Aethiopica, Arabicae, Armenica, Georgiana: CCXXIX—CCXLI. Occidentales: Latinae (Itala, Vulgata), Gothica, Slavonica, Anglosaxonica, Francica: CCXLI—CCLV.
C. Scriptores ecclesiastici: CCLV—CCLXIX. 1. Graeci CCLVII—CCLXVII. 2. Latini CCLXVII—CCLXIX.
Supplenda et emendanda ratione potissimum habita editionis Malanae codicis B per evv. Mt Mc Lc et acta app . . . . . CCLXIX—CCLXXVI
In textu CCLXIX. In comm. CCLXX sqq.
Scripturae compendia . . . . . CCLXXVII sq.

NOTANTUR INTERIM

QUAE AD SIGNA APPARATUS CRITICI INTELLEGENDA INPRIMIS NECESSARIA VIDENTUR.

A cod. Alex. Lond. V. saec.
B cod. Vatic. Rom. IV.
B (Apoc.) cod. Basilian. Vat. VIII.
C cod. Ephraemi palimps. Par. V.
D (Evv. et Act.) cod. Bezae Cantabrig. VI.
D (Epp.) cod. Clarom. Par. VI.
E (Evv.) cod. Basil. VIII.
E (Act.) cod. Laud. Oxon. VI.
E (Epp.) cod. S. Germ. Petrop. X.
F (Evv.) cod. Boreeli Rheno-Traject. IX.
F (Epp.) cod. Augiens. Cantabr. IX.
F^a margo Octateuchi Coisl. VII.
G (Evv.) cod. Seidelii Londinens. IX—X.
G (Epp.) cod. Boern. Dresd. IX.
H (Evv.) cod. Seidelii Hamburgens. IX—X.
H (Act.) cod. Mutin. IX.
H (Epp.) cod. Coisl. VI.
I (fragmenta ex Evv. Act. Epp.) cod. Tisch. palimps. V. VI. VII.
K (Evv.) cod. Cyprius Par. IX.
K (Epp.) cod. Mosc. IX.
L (Evv.) cod. Par. VIII.
L (Act. et Epp.) cod. Passion. Ang. Rom. IX.
M (Evv.) cod. des Camps Par. IX.
M (Epp.) cod. ex parte Lond. ex parte Hamb. IX.
N Lond. (foll. 4) Vind. (2) Vat. (6) VI.
N^b Lond. V.
O cod. Mosq. IX.
O^a cod. Guelph. IX.
O^b cod. Bodl. IX.
O^c cod. Veron. VI.
O^d cod. Turic. VI.
P cod. Guelph. palimps. VI.
Q cod. Guelph. palimps. V.
R cod. Nitr. palimps. Lond. VI.
S cod. Vat. Rom. a. 949.
T cod. Borg. Rom. V.
U cod. Nan. Venet. X.
V cod. Mosc. IX.
W^a cod. Par. VIII.
W^b cod. palimps. Neap. VIII.
X cod. Landish. Monac. IX—X.
Y cod. Barb. Rom. VIII.
Z cod. Dubl. palimps. VI.
Γ (Luc. integ., Mc fere integ., item fragmenta Mt. et. Ioh.) ex Tisch. factus Oxon. IX.
Δ cod. Sangall. IX.
Θ cod. Tisch. Lips. VII.
Λ (Lc. et Ioh. integri) ex Tisch. factus Oxon. VIII.

ITALAE CODD.

(PLERIQUE SAEC. V. VEL VI.)

a Vercell.
b Veron.
c Colb. Par.
d Cantabr.
d (Epp.) Clarom. Par.
e Palat. Vind.
e (Act.) Laud. Bodl.
e (Epp) Sang. Petropol.

f Brix.
ff^{1} Corbej.
ff^{2} Corbej.
ff (ep. Iac.) Corbej.
g^{1} Sangerm.
g^{2} Sangerm.
g (Epp.) Boern. Dresd.
gu (Epp.) Guelpherb.
h Clarom. Vat.
i Vind.
k Bobb. Taur.
l Rhedig. Vratisl.
m Vatic.
n Sangall.
o Sangall.
p Sangall.
q Monac.

VULG. CODD.

(SAEC. VI. VII. VIII.)

am VI.	ing
bodl	mm
demid	mt
em	pe
erl	prag
for	reg
fos	san
fu VI.	taur
gat	tol
harl	

fior gue lux mar: sunt lectionaria Latina.

syr^{cu} i. e. syriaca Curetoni e cod. Nitr. saec. IV.
syr^{sch} i. e. syriaca ex ed. Schaafii.
aeth^{ppl} i. e. aethiopica ex ed. Pell Platt.
aeth^{rom} i. e. aethiopica ex ed. Rom. et polygl.
fr i. e. francica.
Chr^{gue} i. e. Chrysost. ex cod. Guelpherb. saeculi VI.
Hom^{cl} i. e. Homiliae quae Clementis nomine circumferuntur.

al i. e. alii
aliq i. e. aliquot vel aliquoties
mu i. e. multi
pm i. e. permulti
pler i. e. plerique
pauciss i. e. paucissimi
et. (cum puncto) i. e. etiam
evgg vel evgll i. e. evangelistaria.
49.^{ev} etc. i. e. evglstar. nr. 49. etc.
barb i. e. evglst. Barberin. palimps. saec. VII.
carp i. e. evglst. Carpentor. saec. IX.
ven i. e. evglst. Venet. palimps. saec. VIII.
min i. e. minusculi
unc i. e. unciales
y^{scr} etc. sunt codd. a F. H. Scrivener collati.
2.^{pe} etc sunt codd. Petropolitani ab Ed. de Muralt collati.

ϛ i. e. ed. Elzev. 1624. unaque ed. Rob. Steph. 1550. Quae ubi differunt, ϛ est Rob. Steph., ϛ^{e} Elz.
Ln i. e. Lachmanni ed. mai. 1842. 1850.
Sz i. e. Scholzii ed. 1830. 1836.
49. i. e ed. Tisch. anni 1849.
Gb i. e. Griesb. ed. Evv. 1827. Act. etc 1806. Gb^{0} et Gb^{00} significant omissionem Griesbachio probabilem et valde probabilem visam. Item Gb′ et Gb″ lectionem a Griesbachio commendatam et valde commendatam; Gb+ aliquid a Griesb. cum aliqua dubitatione in textum receptum.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1. (1. 2.) *Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ* Lc 3, 23–38. *Ἀβραάμ.* 2 *Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν* 1 Chr 2, 1–15 *τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,* 3 *Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς* Ruth 4, 18 ss *Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν* Gen 38, 16 ss. *Ἀράμ,* 4 *Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών,* 5 *Σαλ-* Jos 2, 1. Ruth 4, 13. *μὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὸζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί,* 6 *Ἰεσσαὶ δὲ* 2 Sam 12, 24. *ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου,* 7 *Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ,* 1 Chr 3, 10 ss

---

*ευαγγ. (B om) κατ. μαθθ. (c. BD, ς 49. ματθ. c. rell) cum (B) CDEKM SUVA ete (L om h. l. sed praecedit ευαγγελιου κα. μα. τα κεφφ.) . . ς (= Gb Sz) το κατα ματθ. αγιον (ς^{e} om) ευαγγ. cum minusc

1. δαυειδ ubique: ita ubicumque plene scriptum habent *ABCDLTA sah, D epp K act (accedunt ex V. T. psalterium papyr. Lond. item fragm. Petrop. psalterii antiquiss.) . . δαυιδ: ita passim plene scribunt B**EMXA aliique unc et min (Gb Sz 49.) . . codd unc omn plerumque $\overline{\text{δαδ}}$, ita semper NPQRΣΓ, item codd min pl . . ς (Gb″) Δαβιδ cum min pm

2. ἀβρ.: ita D***eppEKMU etc; 1. al pl ἄβρ. | K al aliq τον ιουδα

3. B τον (ν om) ζαρε (am *zarad*, for *zaret*) . . k om κ. τ. ζαρ. ε. τ. θα.

4. αμειναδαβ c. BA sah (item LXX ex cdd veterrim) . . ς (Ln 49.) αμιναδαβ (al mu -δαμ) c. CEKLMSUV etc, item LXX^{ed} et A | LA al cop ναασσων

5. βοοζ c. EKLMSUVA (om τον) etc vg it etc, item LXX^{ed} et A . . c 1^{ev} βοος (Ln), item B^{c}cop sah k βοες :: cf Lc 3, 32. | A* a om εκ τ. ρα. | ιωβηδ c.^{a} BC^{c}A (om τον) al^{4} cop sah arm Epiph Hier, item LXX A . . ς ωβηδ c. C***E (*οβηδ priore loco) KL (οβηδ) MSUV etc, item LXX^{ed}

6. δαυειδ . . cf ad 1, 1. | δαυ. δε c.^{r}B al^{2} g^{1} (om δε) g^{2} k for cop sah syr (et. syr^{cu}) arm al Aug Op . . ς add ο βασιλευς c. CEKLMSUVA etc | σολομωνα c. BCEKLMSUV etc . . ς (Ln) -μωντα c. A etc | B ουριου

7. 8. σολομων: de acc. vide ad 6, 29. | ασα c. EKLMSUVA etc itpl vg syr (et.

Ῥουβὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσά,
8 Ἀσὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐζεκείαν, 10 Ἐζεκείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰωσείας
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικε-
4 Esr 3, 2. σίας Βαβυλῶνος. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας
ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ,
13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, 14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐλιούδ, 15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ματθάν, Ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰα-
κὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη

---

syr^{cu}) etc, item LXX^{ed} et A . . BC, D in Lc (cf ad Lc 3, 23), al^{2} c g$^{1.2.}$ k syr$^{p\ mg}$ cop sah al *ασαφ* (Ln) | D in Lc syr$^{p\ mg}$ *αβιουδ* et *αβιουθ*

8. 9. *οζειαν, οζειας* c. BA, D in Lc, sah . . ς (49.) *-ιαν' -ιας* c. CEKLMSUV etc, item LXX^{ed} et A | C* *ωσαφα*, D in Lc *ωσαφαδ*

9. D in Lc Op *ωαθαν*, LXX A *ωναθαν* | C, D in Lc, k *αχας*

9. 10. *εζεκειαν' εζεκειας* c. B, D in Lc . . ς (49.) *-κιαν' -κιας* c. CEKLMS UVA etc, item LXX^{ed} et A

10. *αμως* bis c. BC, D in Lc, MA al mu it^{pl} cop sah arm al Epiph Op, item LXX A . . ς *αμων* c. EKLMSUV etc a f vg syr^{omu} al | A al mu *μανασσην* (A** *-νν-*), tum A *μανασσης*

10. 11. *ωσειαν' ωσειας* c. B, D in Lc, A sah . . ς (49.) *-σιαν' -σιας* c. CEKLMSUV etc, item LXX^{ed} et A

11. *τον ιεχονιαν* (iam Porph. [ap Hier] testatur deficere generationem ap Mt) c. BCEKLSVA etc it vg syr (et. syr^{cu}) cop sah etc Eus^{dis} (de Iechonia et Ioacim: *εἷς δὲ ἦν καὶ ὁ αὐτός, διωνυμίᾳ χρώμενος*) etc . . MU al^{30} fere syr^{hr} syr^{p*} vel sine* vel^{mg} *τον ιωακειμ' ιωακειμ* (al *ιακειμ* bis) *δε εγεννησε τον ιεχονιαν*. Eadem confirmat Ir (*Ioseph Ioacim et Iechoniae filius, quemadmodum et Mt generationem eius exponit*).

11. 12. EKLUV al *μετοικησιας* (E *-κισιας*) et *μετοικησιαν*. Item v. 17.

12. *εγεννησεν* bis c. CEKLMPSUVA etc . . B *γεννα* | R k syr^{cu} syr^{pu} *σελαθιηλ* | A *ζοροβαβαβελ* et v. sq *ζοροβαβ*

13. B *γεννα τ. αβιουδ* | MV al cop *ελιακιμ*

14. *αχειμ* c. BCEKPU etc . . A, D in Lc, al *αχειν* (item legitur *αχιν, αχηρ*) . . LMSV al *αχιμ* | E** *ελειουδ*

15. E *ελιουδ* | *ματθαν* c. B*D in Lc . . ς *ματθαρ* c. CEKLMPSUVA etc

16. *τον* (A om) *ανδρ.* usq *εγεννηθη* . . a g^{1*} k *cui desponsata virgo Maria genuit*, similiter b c d syr^{cu} arm al Gaud Op

Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. 17 (2.10) Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. (3.5) μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. 19 (4.10) Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέ- Lc 2, 21.
σεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος 23 Ἰδοὺ ἡ παρθέ- *Es 7, 14.

---

17. *δαυειδ* .. cf ad 1, 1.

18. harl^{mg**} *genalogia hucusque; incipit ev. sec. mt* | $\overline{\chi\upsilon}$ (Gb') c. (D videtur quia d) 71. vg it sax fr syr^{cu} pers^{w} Ir^{3} (p. 204 sq. *potuerat dicere Mt* Iesu vero – – *sed praevidens sp. s. depravatores* – – *per Mt. ait* Christi autem) Thph^{ms} Op Aug al .. B Or $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ .. 74. pers^{p} pers^{ms} Max (in dial. de trin.) $\overline{\iota\upsilon}$ .. ς (Ln) *Ιησου Χριστου* c. CEKLMPSUVZA etc | *γενεσις* (Gb) c. BCPSZA al Eus Ath Max^{dis} (in dial. „*γενεσις ειπεν, ουχι γεννησις*“) .. ς (Gb') *γεννησις* c. EKLMUV etc (et. syr) | *γαρ* c. C** (D videtur quia d) EKLMPSUVA etc Eus etc .. BC*Z al Did Epiph Max (in dial.); vg it Ir^{int} pp^{lat} om (Ln) | 44^{ev} Ir om *μαριας* (Vig transp, Op om *της μη. αυτ.*)

19. *δειγματ.* (Gb') cum BZ 1; scholion quod Eusebii dicitur: *μὴ θέλων δειγματίσαι ἀλλ' ἐπισκιάζειν καὶ ἐπικρύπτειν βουλόμενος;* item aliud quod Origenis et Eusebii dicitur: *εὖ γοῦν μοι καὶ τὸ μὴ θέλειν αὐτὴν δειγματίσαι εἰρῆσθαι δοκεῖ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ· οὐ γὰρ ἦμη μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἀλλὰ μὴ δειγματίσαι θέλων, πολλῆς οὔσης ἐν τούτοις διαφορᾶς.* (Idem schol. in contrariam lectionem conversum in catena Crameri legitur.) d *praepalare*, k et Aug *divulgare*, it^{pl} vg *traducere* .. ς *παραδειγματ.* cum CEKLMPSUVA etc (in scholio explicatur *καταισχῦναι ἢ καὶ κινδυνεῦσαι. δειγματ. τὸ ἁπλῶς ἀπολῦσαι· παραδειγμ. τὸ ἐπὶ κακῷ φανερῶσαι καὶ παραδοῦναι εἰς θάνατον ὡς μοιχαλίδα.*)

20. *μαριαμ* c CDEKMPSUVZA etc Eus Chr Ps-Ath^{2} etc .. BL 1. Chr^{mosc1} Cyr Max cop sah *μαριαν* (49.) | KA al *γενηθεν* | *εστ. αγ.* cum BCE KMPSUVZA etc (et. Prot^{cdd4}) Eus etc .. DL (et. Prot^{cdd8}) Or vg it (item vv a$^{ff^2}$ e) Ir^{int} pp^{lat} *αγ. εστ.*

22. *υπο κυρ.* (^{3}b') cum BCDZA al .. ς *υπο του κυρ.* c. EKLMSUV etc Eus etc | *του προφητου* (et. Eus Ir^{int2} Aug etc) .. D al vv mu Ir^{int1} Leo vel praem vel add *ησαιου*

νος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 *διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·* 25 *καὶ οὐκ*
Lc 2, 7. 21. *ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.*

II.

1 *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἰερουσόλυμα* 2 *λέγοντες Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν*
(*Num 24, 17.) *Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.* 3 *ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἰερουσόλυμα μετ' αὐτοῦ,* 4 *καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.* 5 (5.7) *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἐν Βη-*
*Mich 5, 1. Io 7, 42. *θλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου* 6 *Καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν*

---

23. *καλεσουσιν* c. BCEKLMSUVZΔ etc (et. Ir^{int3} Hier^{2dis}) .. D al^{2} Eus Epiph Vig (alii pp^{lat} *vocabit, -bitis, -bitur*) *καλεσεις* (sic LXX) | *ο θεος* cum CDEKLMSUVΔ etc .. B *θεος* (Ln)

24. *διεγερθ.* c. C***DEKLMSUVΔ etc (vg it *exsurgens*) .. BC*Z al^{2} Epiph *εγερθεις* (Ln) :: cf 2, 14. | *ο ιωσηφ* c. BCDELMSUVΔ etc .. KΣΔ al mu *ιωσηφ* | Z *τ. γιν. εαυτου*

25. *εγινωσκεν* (*cognoscebat*) .. D it^{pl} Hil al *εγνω* (*cognovit*)| *εως ου* .. B *εως* | *υιον* c.*BZ 1. 33. cop sah syr^{cu} a (videtur) b c g^{1} k Amb^{2} al .. ς *τον υἱὸν αὐτῆς* (D**L d om) *τὸν πρωτότοκον* (g^{2} *unigenitum*) c. CDEK LMSUVΔ etc (Hier *ex h. l. quidam perversissime suspicantur et alios filios habuisse Mariam, dicentes primogenitum non dici nisi qui habeat et fratres*) :: ex Lc 2, 7. ubi nemo lectionem mutavit.

II. 1. *ιω* .. al^{5} add *χυ* | *δε* .. M* al, item evgg om (vg it pp^{lat} *Cum ergo, Et cum*)| *της ιουδαιας* .. Hier *iuda* (*ιουδα*) primum scriptum fuisse putat; vg^{ed} *iuda*; am for *iudeae*, item it^{pl}; emm g^{2} al Cyp al mu *iudae*. Similiter v. 5. | al^{1} om *εν ημ. ηρ. τ. βασ.* | *ιεροσολυμα* c BC***DMSZ etc .. C*EKLUVΔ al pm cop sah Eus^{1} Epiph *ιεροσαλημ*

2. *ειδομεν* c. BDLUΔ etc .. CEKMVZ *ιδομεν*

3. *ο βασ. ηρωδ.* c.*BDZ al^{4} cop sah b c k Eus .. ς *ηρωδ. ο βασ.* c. CEKL MSUVΔ etc | *πασα* (z al Eus add *η*) .. D om

4 *παρ αυτων* .. D al^{3} sax ρm

5. *ειπαν* c.*B .. ς (49. Ln) *ειπον* c. CDEKLMSUVZΔ etc | *τ. ιουδαίας* .. cf ad 2, 1. | *δ. τ. προφ.* .. al^{1} add *μιχαιου λεγοντος*, item syr^{p} ^{mg} *Micha* .. a *per eseiam proph. dicentem*

6. *γη ιουδα* (vg. *terra iuda*) .. D al^{1} it^{mu} al *της ιουδαιας*, similiter

Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. 7 (6.10) τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα· (*Es 60, 5.)
11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι

---

aliae vv | *ουδαμως* (vg *nequaquam*) .. D *μη*, ff tol *numquid*, itpl Tert Hil al *non* (item aliae vv) | *ει εν* .. E *εἰ, ἡ ἐν* | *εκ σου* .. B* *εξ σου*, C (D) al *εξ* (D *εκ*) *ου* | *γαρ* .. CK al mu arm Thdrt Protcdd2 add *μοι* | D *ποιμενει* (d *regat*)

7. *ηκριβωσεν* (B *ηκρειβ.*) .. D *ηκρειβασεν*. Item v. 16.

8. D (v. 16. D* *βεθλελιμι*) *βεθλεεμ*, L al (item EL al v. 5) *βιθλεεμ*, item alibi | *ειπεν* .. D al syr (et. syrcu) add *αυτοις* | *εξετ. ακριβ.* (Gb') c. BC*D al6 it vg cop sah syrp (syr et. syrcu *ακριβ.* post *παιδιου*) Fas Aug al (item Protcd1 *αναζητησατε ασφαλως*) .. ς *ακρ.* (et. om.titur) *εξετ.* c. C***EKLMSUVΔ etc (et. Protcd1)| *επαν* (et. Protcdd2) .. D *οταν*, Protcdd6 *εαν* | D* *επαγγειλατε* (etiam *αναγγ.* legitur)

9. L al mu *ιδου αστηρ* | *ειδον* c. BDELMU etc .. CKVΔ etc *ιδον* | *εσταθη* (Gb') c. BCD al2 Or Eus .. ς *εστη* c. EKLMSUVΔ etc (Protcdd omn)| *ου ην το παιδ.* (et. Or) .. D b c g1 k *του παιδιου*. Aliter Prot

11. *ειδον* (Gb Sz) c. BCDEKLMSUVΔ (CEKV *ιδον*) al pler vv pler Or Eus al Op al .. ς *ευρον* c. minusc it4 vg etc | D *τον παιδα* | D *θησαυρους* (item a b f k d for etc *thensaur.*) et *ζμυρναν*

13. *αναχ. δε αυτων* (C***D*** al, item evv pler *των μαγων*: B add *εις την χωραν αυτων*) .. D *αυτ. δε αναχ.* (vg itpl *qui quum recessissent*)| *φαινεται* c. CDEKLMSUVΔ etc .. B al1 vg it Irint pplat *εφανη* (Ln) :: cf 1, 20. | *κατ οναρ* b. l. c. DKLMSUVΔ etc vg it etc .. BCL al10 fere Thph ante *φαιν.* (*εφανη*) pon (49. Ln) :: cf 1, 20. | D *τον παιδα* bis et *του απολ. αυτον* | D al *σοι ειπω*

αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ
*Hos 11, 1. προφήτου λέγοντος Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπλη-
*Ier 31, 15. ρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος 18 Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαί-
(*Ex 4, 19.) νεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς

---

14. *εγερθεις* (itpl *surgens*, vg *consurgens*) .. D al *διεγερθεις* (d k *exsurg.*)

15. *υπο κυρ.* (Gb1) c. BCDZa al .. ς *υπ. του κυρ.* c. EKLMSUV etc

16. *απο διετους* (et. Or2) .. D* a. *διετειας* (vgit pplat *a bimatu*)| *κατωτερω* (et. Or2) .. D *κατω* (vgit pplat *infra*)

17. *δια* (Gb') c.g BCDZ al10 fere itpl vg al Chr Hier, sed D al3 praem *υπο* (al add *του*) *κυριου* .. ς *υπο* c. EKLMSUVa etc (et syrP mg)| *ιερεμιου* (D* *ηρεμιου*, D** *ιηρεμιου*. Item 16, 14. D *ιηρεμειαν* et 27, 9. c*D *ιηρεμιου*) .. al7 item cdlat om

18. *εν ραμα* (–ᾶ cum KM 1. –ὰ LE) .. L *ἐρρεμὰ* | *κλαυθμος* (Gb'') cum BZ 1. 22. it vg pplat cop sah syr (item syrbu sed non syrcu) syrhr al mu Iust *καὶ τοῦτο ἐπεπροφήτευτο μέλλειν γίνεσθαι διὰ Ἱερεμίου, εἰπόντος δι' αὐτοῦ τοῦ ἁγ. πν. οὕτως Φωνὴ ἐν* usque *ὅτι οὐκ εἰσίν*: invitis LXX plane facit sim Mt, de quo Hier „nec iuxta Hebraicum nec iuxta LXX") .. ς *θρηνος και κλαυθμ.* (E al mu *κλαθμ.*) c. CDEKLMSUVa etc (LXXed item A FA *θρηνου κ. κλαυθμου* etc)| *οδυρμος* .. Z *βρυγμος* | *ηθελεν* c. BCEKLMSUVa etc Iust etc .. DZ al cat *ηθελησεν* (Ln). Latini omn *noluit*

19. *φαιν.* (vg it etc *apparuit*) *κ. ορνο* c. BDZ al10 fere item vv pler (sed h. l. pleraque verba libere transp) .. ς *κ. ον. φαιν.* c. CEKLMSUVa etc (Or etc). Cf ad 2, 13.

20. D *τον παιδα*, ut v. 13. et v. 21.

21. *εγερθεις* (vg it *surgens* vel *consurg.*) .. D al *διεγερθεις* (k *exsurrexit*, item v. 20. *exsurge*)| D *τον παιδα* | *ηλθεν* c. DEKLMSUVa al ut vdtr omn vg it sah syr utr (et. syrcu) etc .. BC cop *εισηλθεν* (49. Ln). Cf Act 11, 20. 18, 7. | *γην* .. D *την* (sed d *terram*)

γῆν Ἰσραήλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. 23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ· ὅπως (Es 11, 1.) πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

III.

1–12 Lc 3, 1–18. Mc 1, 1–8. Io 1, 6 ss.

1 (7.3) Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας 2 καὶ λέγων Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 (8.1) οὗτος γάρ 4, 17. ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Φωνὴ βοῶντος *Es 40, 3. ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 (9.6) αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο

---

22. D αρχιλαος (item *δ archilaus*, cop αρχηλ.), LA αρχαιλ. | επι c. CDE KLMSUVA etc (vg it *regn. in Iudaea*, sah *super*, etc) .. B al plus[20] Eus om (Ln Gb′) | ηρωδ. τ. πα. αυτ. c. C*** DEKLMSUVA etc vg it syr utr (et. syr[cu]) cop sah etc Eus etc .. BC* τ. π. αυτ. ηρωδ. (Ln)

23. B καθωκησεν | ναζαρεθ c. BCEKMUV al[30] fere vg it (k *nazarein*) cop sah al Eus[2] al .. A 1. ναζαραθ (Eus[2] ναζαρα) .. ς ναζαρετ c. DLS etc | δια (σ tisch** al υπο) των προφητων (et. vg) .. it[pl] harl* sax syr (et. syr[cu]) syr[p] ed[1] aeth al δια του προφητου | ναζωραιος (D -ρεος, K al ναζορ.) .. Eus ναζωραιος (sed antea editum ναζαραιος, ita vg it[edd]) et ναζιραιος („κληθεὶς δὲ καὶ παρ' ἀνθρώποις ναζιραῖος ἀπὸ τῆς ναζαρέθ" dem. 7, 2.)

III, 1. Εν δε c. BCU 1. etc it[pl] vg cop[edd2] sah syr utr (syr[cu] κἀι εν) etc .. DEKLMSVA al plus[30] it[3] tol cop[ed1] etc Chr Thph Hil om δε (Gb[0])

2. και λεγων c. CDEKLMSUVA al ut vdtr omn vv[pler] .. B cop sab g[2] Hil om και (49. Ln)

3. δια (Gb′) c. BCD 1. 13. 33. 124. 157. 209. al vg it etc Ir[int] *a domino per*) .. ς υπο c. EKLMSUVA etc | 126. al του κυ. | αυτου (b syr[cu] Ir[int] *dei nostri*) .. a b* c g[2] gat Ir[int] Arn add *omnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt* (a add *omnia*) *prava* (Ir *tortuosa*) *in directa* (Ir -*ctum*) *et aspera in vias planas* (-*am* -*nam* c), *et videbit omnis caro salutare* (-*rem* ℔) *dei* (gat om *et videbit* etc) :: ex Lc 3, 5 sq.

4. ὁ .. D al plus[10] om | ην αυτου c. BCD 1. 209. [al] .. ς αυτου ην c. EKLMSUVA etc, item vg it etc | ακριδ. κ. μ. αγριον .. Epiph ex ev. Ebion. haec sic mutata affert: και το βρωμα αὐτοῦ μέλι ἄγριον, οὗ ἡ γεῦσις ἦν τοῦ μάννα, ὡς ἐγκρὶς ἐν ἐλαίῳ (potius ἐν μέλιτι legendum), subiuncta hac censura: ἵνα δῆθεν μεταστρέψωσι τὸν τῆς ἀληθείας λόγον εἰς ψεῦδος καὶ ἀντὶ ἀκρίδων ποιήσωσιν ἐγκρίδας, ἐν μέλιτι.

πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 (10.5) ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετα-
Lc 3, 39. νοίας, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
7, 19. τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11 (11.1) ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. 12 (12.5) οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

---

5. 1. tisch** al[3] a aeth Or[2] ([1]τα ιεροσ., [1]ιεροσ.) πασα [η add 1.] ιεροσ. | πασα η c. BCDEKSUV etc .. LMA al plus[20] om η

6. εβαπτιζοντο c. BC*DEKLMSUVΔ al fere omn vv omn .. C** 33. Hil add παντες, Ln [πα,] :: cf ad Mc 1, 5. | ιορδανη c. C***DEKLSUV etc it vg pp[lat] Or[1] (libere) Chr etc .. BC*MA al plus[30] syr utr syr[hr] (syr[cu] praem) cop sah al Or[2] (libere) Bas Euth[txt] add ποταμω (49. Ln) :: cf Mc 1, 5.

7. αυτου c. CDEKLMSUVΔ al ut vdtr omn vg it cop syr[cu] syrP etc .. [c]B Chr[mosd1] sah Or[3] Hil (libere) om (49. Ln) | Δ γενηματα

8. καρπον αξιον (Gb 8z) c. BCD*,*EKMSVΔ al pler it[pl] vg cop sah syrP al mu Or al Ir[int] Hil al .. ς καρπους αξιους c. LU al mu a g[2] syr (et. syr[cu]) Bas Chr al Tert al :: cf Lc 3, 8.

10. ηδη δε (Gb') c. BCD*,*MΔ al[5] d cop sah al Or Did Bas Ir[int] Lcif[1], item (iam enim) vg it pp[lat] .. ς ηδ. δε και c. EKLSUV etc syrP etc :: cf Lc 3, 9.

11. υμας βαπτ. c. B 1. 209. g[2] ff am for Iust (ἐγὼ μὲν ὑμ. βαπτ. ἐν. ὕδ. εἰς μετ. ἥξει δὲ ὁ ἰσχ. μου, οὗ οὐκ εἰμὶ usque πυρὶ ἀσβέστ. ad verbum consentiens nisi quod habet και τον σιτον συναξει εις τ. ἀποθ.) (Clem libere) Or[2] (υμ. εν. υδ. βαπτ. ε. μ.) Bas Cyr Chr Cyp al .. ς βαπτ. υμ. c. CD*,*EKLMSUVΔ etc it[pl] (et. d) vg[cod] cop sah al Hil al :: cf Lc et Mc | και πυρι c. BCD*,*KLMUΔ etc it vg syr (et. syr[cu]) syrP cop sah al Iust Or[2] Ath al Cyp Hil (Ir[int] sine nomine Mtthaei) al .. KSV al fere[100] syr[hr] sl (sed cdd variant) Thph Euth[dis] om

12. τ. σιτ. αυτου c. BCD*,*KMSVΔ etc it[mu] vg cop sah[fragm] al Hil .. ELU al plus[20] a b ff g[1] harl* syr utr (et. syr[cu]) al Iust (sed vide ante) Clem

13 (13.10) *Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ* Mc 1, 9–11. Lc 3, 21 s. *τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.* 14 *ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός μέ;* 15 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν.* 16 (14.1) *καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῳχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.* 17 *καὶ ἰδοὺ* °Ps 2, 7. °Es 42, 1.

(libere) Cyr Ir^{int} (libere) Amb Aug al om *αυτου* (Gb^{0})| *αποθηκην* c. CD$^{*}_{s}$*KMSVA etc it^{mu} vg cop sah al (Iust Clem) Hil (Ir^{int} Aug al .. BELU al^{20} fere b ff g^{1} harl* syr utr (et. syr^{cu}) al Cyr Amb al add *αυτου* (Ln)

13 Ad h. l. spectat teste Hier (adv. Pelag. 3, 1.) hoc additamentum ev^{1} Hebr: *ecce mater domini et fratres eius dicebant ei Io. baptista baptizat in remissionem peccatorum: eamus et baptizemur ab eo. Dixit autem eis Quid peccavi ut vadam et baptizer ab eo? Nisi forte hoc ipsum quod dixi ignorantia est.*

14. *ο δε ωι.* c. CD$^{*}_{s}$*EKLMPSUVA al ut vdtr omn vv fere omn (d *qui autem prohibebat eum Ioh.*, a b c d g^{1} *et prohibebat eum Ioh.*) .. B sah om *ωαννν.* (49. Ln)

15. *πρ. αυτ.* c. CD$^{*}_{s}$*EKLMPSUVA etc .. B 13. 124. al^{2} vg it (g^{2} om) cop *αυτω* (49. Ln). Cf ad Lc 24, 44. 5, 22. 8, 21. 9, 62. quibus locis omn aliisque pro *πρ. αυτ.* substituerunt *αυτω* vel *αυτος* | *αυτον* .. a g^{1} add *et cum baptizaretur* (g^{1} add *Iesus*) *lumen ingens* (g^{1} *magnum*) *circumfulsit* (g^{1} *fulgebat*) *de aqua ita ut timerent omnes qui advenerant* (g^{1} *qui congregati erant*). Vide etiam ad v. 17.

16. *καιβαπτ.* c. C***D$^{*}_{s}$*EKLMPSUV al fere omn it^{pl} (et. d) syr^{cu} syrP etc Chr Hil Vig al .. ℵ^{BC*} 4. 13. 21. 124. vg ff l cop sah Op *βαπτ. δε* (49. Ln) .. A om *κ. βα.* | o $\overline{\text{ις}}$ .. 435. l am for om | *ευθ. ανεβ.* c. BD$^{*}_{s}$* 1. 127. 243. 435. it (exc d) vg cop sah syr (et. syr^{cu}) etc Chr Hil Vig Op al .. ς *ανεβ. ευθ.* c. CEKLMPSUVA etc syrP etc | *ανεωχθ.* c. CD$^{*}_{s}$*E KLMPSUVA etc .. B *ηνεωχθ.* (Ln)| *αυτω* c. CD$^{*}_{s}$*EKLMSUVA etc vv^{pler} Eus Chr Ir^{int} edd Aug al .. B sah tol Ir^{int} edd Hil^{2} Vig om, Ln [*αυτ.*] | *ειδεν* c. BEMU etc . . CD$^{*}_{s}$*KLPVA etc *ιδεν* | B om *το* (item cop) et *του* | *του θεου* .. c Op Vig al om (alii *sanctum*)| *καταβαινον* (D *-ροντα*, Ir^{int} om) .. D it^{pl} gat mm Hil al add *εκ του ουρανου* | *ωσει* .. D *ως* | *και ερχ.* c. CDEKLMPSUVA al ut vdtr omn d f ff vg (et. for al sed non am) etc Op etc (Eus Aug Prom *και μενον*) .. B cop (sah om *κ. ερχ.*) a b c g^{2}. h am Ir^{int} Hil om *και* (49. Ln)| *επ* c. BC***D**E**KLM PSUVA etc .. D* *εις* .. C*E* al^{10} fere *προς*. Ev. Ebion. teste Epiph *ηνοίγησαν οἱ οὐρ. καὶ εἶδε τὸ πν. τοῦ θε. τὸ ἅγιον ἐν εἴδει περιστερᾶς κατελθούσης καὶ εἰσελθούσης εἰς αὐτόν.*

φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

IV.

1–11 Lc 4, 1–13. Mc 1, 12 s.

1 (15.2) Τότε Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 (16.5) καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ νύκτας τεσσεράκοντα, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα
*Deut 8, 3 οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Γέγραπται Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν παντὶ ῥήματι

17. λεγουσα .. D a b h al add προς αυτον | Ουτ. εστ. (et. Or Eus al Ir^{int} Hil^{3} al mu) .. D a Aug^{1} Συ ει | ευδοκησα c. BDEKMSUVA etc .. CLP al pm ηυδοκ. (idem editum in Or Eus Cyr Chr al). Ev. Ebion. teste Epiph sic: κ. φωνὴ ἐγέν. ἐκ τοῦ οὐρ. λέγουσα Σύ μου εἶ ὁ υἱὸς ὁ ἀγαπ., ἐν σοὶ ηὐδ. καὶ πάλιν Ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. (similiter Iust: ἅμα τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰορδάνου, τῆς φωνῆς αὐτῷ [editur αὐτοῦ] λεχθείσης Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερ. γεγέννηκά σε. Eadem verba etiam alibi testatur, accedente Hil^{1}, sed^{2} nostrum textum affert.) καὶ εὐθὺς περιέλαμψε τὸν τόπον φῶς μέγα (similiter Iust: κατελθόντος τοῦ ιυ ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ πῦρ ἀνήφθη ἐν τῷ Ἰορδάνῃ). ὃν ἰδὼν ὁ Ἰω. λέγει αὐτῷ Σὺ τίς εἶ κύριε; καὶ πάλιν φωνὴ ἐξ οὐρ. πρὸς αὐτόν Οὗτός ἐστ. ὁ υἱ. μου ὁ ἀγ., ἐφ' ὃν ηὐδ. καὶ τότε ὁ Ἰω. προσπεσὼν αὐτῷ ἔλεγε Δέομαί σου κύριε, σύ με βάπτισον. ὁ δὲ ἐκώλυεν αὐτῷ λέγων Ἄφες, ὅτι οὕτως ἐστὶ πρέπον πληρωθῆναι πάντα. Ex Ev. Naz. Hier haec affert: *Factum est autem quum ascendisset dominus de aqua, descendit fons omnis sp. s. et requievit super eum et dixit illi Fili mi, in omnibus prophetis exspectabam te ut venires et requiescerem in te. Tu es enim requies mea, tu es filius meus primogenitus, qui regnas in sempiternum.* Teste Op „libri secretiores": *et Ioh. quidem baptizavit illum in aqua, ille autem Iohannem in spiritu.*

IV. 1. C*L Ανηχθη δε ο ιησ. | ιησους c. BUA .. ς (Ln) ο ιησ. c. CDEKLM PSV etc | K al syr (et. syr^{cu}) υπο τ. πν. εις τ. ερημ.

2. τεσσερακ. bis C^{c} B*CLPA .. ς (Ln) τεσσαρακ. c. B**EKMSUV etc .. D μ, altero loco τεσσαρ. | και νυκτ. τεσσ. (D τεσσ. [130. om] νυκτ., item vv τεσσ. ημ. κ. τεσσ. νυ.) .. 1. al fere^{10} om :: ut Lc et Mc

3. πρ. αυτω ο π. ειπ. c. CEKLMPSUVA al longe pl sah^{ach} syr^{p} fg^{1} etc (et. Iust vdtr – – γέγραπται προσελθὼν αὐτῷ --) .. D al a b c g^{2} h sah^{w} πρ. (D προσηλθεν) αυτω ο π. (D add και) ειπ. αυτω (Ln) .^{c}B al^{7} ff k l vg cop al Chr (et. cdd^{6} mosc) πρ. ο π. ειπ. αυτω (49.) .. al^{2} om αυτω utroq. loco

4. D it^{mu} syr^{cu} sax αποκριθ. δε ο ιησους | ο (Gbt) c. BCDELPUVSA al^{20} fere (item LXX^{ed} et A etc) .. ς om c. KMS etc (item LXX apud testes pl)| C αλλα | εν (Gb″) c. CD al^{6} (item LXX minusc et pp mu antiquiss) .. ς επι c. BEKLMPSUVA etc (item LXX^{ed} et A etc). Latini utroq. loco in | D b g$^{1.2.}$ (k om αλλ usq θεου) pp^{lat} aliq syr^{hr} om εκπορ. δ. στομ. :: ut Lc

ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν *Ps 91, 11. κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πάλιν γέγραπται Οὐκ ἐκπειράσεις *Deut 6, 16. κύριον τὸν θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ λέγει αὐτῷ Ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· γέγραπται γὰρ Κύριον τὸν θεόν σου *Deut 6, 13. προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 (17.6) τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 (18.4) Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς Mc 1, 14 s. 12 ss. Lc 4, 14 s. τὴν Γαλιλαίαν. 13 (19.7) καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲθ ἐλθὼν

---

5. ιστησιν c. EKLPMBUVA al fere omn etc .. BCDZ al[4] (item Eus sed miscet Mt et Lc; vv pler libere, ut vg *adsumpsit et statuit*) εστησεν (Gb′ Ln) :: cf Lc

6. λεγει c. BCDEKLMPSUVA al fere omn etc .. z al Eus (vide ante) (vv libere) ειπεν (Ln) :: cf Lc | D* om του | κατω .. C* syrP mg al Eus (vide ante) al εντευθεν κατω :: cf Lc | D αιρουσιν (sed d *tollent*; b c etc *ut* [και] – – *tollant*)

7. παλιν (47ev sah om) .. c. sqq coniung CDKLMUZ etc .. c. antecdd E al vv aliq | ουκ εκπειρασεις (Ls al -σης) .. D ου πειρασεις (LXX ουκ εκπ. non variat)

8. K λαμβανη | D εδειξεν

9. λεγει c. EKLMPSUVA al fere omn etc .. BCDZ al[3] (vv libere) ειπεν (Ln) :: cf Lc | ταυ. σοι πα. c. BC*z al[5] am for Or[3] (alibi[1] π. σ. τ.) Chr (cdd[4mosc]) .. ς (Ln) ταυ. πα. σοι c. C***DEKLMPSUVA etc vvpler Ir[int] al (et. πα. ταυ. σ. legitur) | προσκυνησης c. BDKMPSUVZ etc .. CELA al mu -νησεις

10. οπισω μου (Gb Ss Ln [ο. μ.]) c. C**DELMUZ al[120] fere itpler harl* syr[cu] syrP (vel c.* vel sine*) al mu Iust (– – ἀποκρίνασθαι αὐτῷ τὸν Χριστόν Ὕπαγε ὀπ. μ. σατ. – –) Ath Chr Dam al Aug Amb Hil[cd] al .. ς om (Gb[o]) C*BC*KPSVA etc fk harl** vg fr cop sah al Or[dis] al Ir[int] Tert Hier[dis] al | LP al προσκυνησης, item L al λατρευσης

12. Αν. δε c. BC*DZ al k am for cop aeth[ro] Or[2] Eus[2] Aug .. ς (Ln) add (Gb[oo]) ο ιησους c. C**EKLMPSUVA etc itpler syr (et. syr[cu]) al Hil Gaud

13. καταλιπων c. BCKPU etc .. DELMZA etc καταλειπων (d δ *relinquens*, item Hier; vg etc *relicta*) | ναζαρεθ c. DEKMUV al pm etc .. CPA -ραθ (Ln) .. B*z 33. (Or[1], sed Or[1] -ρεθ) -ρα .. ς -ρετ c. B**LS al ut vdtr

κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ· 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
*Es 9, 1 s. προφήτου λέγοντος 15 Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτίᾳ φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 ([20.6]) Ἀπὸ
3, 2. τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18–22 Mc 1, 16–20. Lc 5, 1–11. Io 1, 35–42. 18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 19 (21.2) καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 20 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 (22.6) Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν

---

longe pl | D κατοικησεν (ℵ* κατοκ.)| καφαρναουμ (Gb″) c. BDΣ 33. it vg sax fr cop arm Or Epiph Nonn .. ς καπερναουμ c. CEKLMPSUVΔ (δ cabarnaum) al fere omn syr utr etc Eus etc | D παραθαλασσιον | L al νεφθαλημ .. UV al -λιμ

15. D al am om γη sec | D νεφθαλειν .. L al -λημ .. MV al -λιμ | οδον (item d h al) .. vg it^{pl} via | D it^{pl} (non k al) am for (non fuld al) γαλιλαιας

16. σκοτια (D -τεια) c. BD Or^{1} (alibi^{1} -τει,^{1} -τω) .. ς σκοτει c CEKLMPS UVΔ etc (item LXX; ceterum alibi σκοτει non fluctuat, ut Lc 1, 79. Ro 2, 19. etc)| φως post σκ. cum BC 1. 13. 33. 124. 209. am for a b c f ff g^{1} h l Or^{2} Eus Chr Cyr .. ς ante μεγ. c. DEKLMPSUVΔ etc (item LXX^{ed} et Δ)| ειδεν c. BEMUΔ etc, CKLPV etc ιδεν .. D al it^{mu} ειδον (LXX ιδετε)| D μεγαν | D* οι καθημιενοι (it^{pm} qui sedebant)| D* d χωρα σκια, (ita LXX edi solet, cd Δ χ. και σκ.) b g^{1} h *in regione* (-nem) *umbrac*, a c k *in umbra*

17. D Απ. τοτ. γαρ, Eus α. το. γουν | D om ὁ

18. περιπ. (*ambulans*) c. BCEKLMPSUVΔ etc ff vg etc .. D it^{pler} Eus παραγων (*cum transiret*) :: cf Mc | δε (Gb Sz) c. BCDKMPSUV al^{100} fere vv pl pp mu .. ς add ο ιησους c. E (ℵ* om δε) L (και περ. ο ιησ.) Δ etc a c h etc | παρα (K περα) .. nonnulli περι | ειδ. c. BDEMUΔ etc .. CKLPV ιδεν | λεγομ. (syr^{p} cd om) .. E al επικαλουμ., item al mu vg al Eus Chr καλουμ. | αλιεις (ℵ* αλιεις, L v. 19. αλιεις) .. C αλεεις, item v. 19.

19. αυτους .. C** (invitis* et***) a c syr (et. syr^{cu}) aeth Cyr add ο ιησους, Ln [ο ιη.] | υμας .. D al vv mu add γενεσθαι :: cf Mc

20. ευθεως (pauci transp) .. al^{15} fere harl* Or^{1} al om | δικτυα .. K al vv aliq add αυτων

21. ειδεν c. BDEMUΔ etc .. CKLV ιδεν

αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 (23.1) Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, διδάσκων ἐν ταῖς Mc 1, 39. Lc 4, 44. συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 καὶ Mc 1, 28. ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι Mc 3, 7 s. Lc 6, 17. πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V.

1 (24.10) Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαν- Lc 6, 17. 20. τος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 (25.5) καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων 3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ Lc 6, 20 ss. πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 (26.10) μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 5 (27.5) μα-

22. ευθεως (κ post αφ. pon) .. al^{10} fere a b g$^{1.2}$ h k om | το πλ. .. 126. b c ff g$^{1.2}$. h l vg τα δικτυα (b c g^{1} add αυτων)

23. ολην τ. γαλ. c. DEKMSUVΔ al fere omn vg it (*circumibat totam Galilaeam*) Eus etc .. BC 157. εν (Ln om ex errore de B) ολη τη γαλιλαια (Ln 49.) | περιηγ. et γαλιλ. c. B 157. 20^{ev} k syr (et. syr^{cu}) .. ς post γαλ. add ο ιησους c. C***EKMSUVΔ etc, item (Ln) post περιηγ. add C*D al^{10} fere vg it^{pler} al Eus Thph

24. απηλθ. c. BDEKMSUVΔ al longe pl vg it (*abiit*) Eus etc .. c al mu syr^{p} ^{mg} cop al Or εξηλθεν :: cf Mc 1, 28. Lc 4, 14 etc | D (non d) αυτου η ακοη | E* al om κ. ρασαν. | δαιμονιζ. c. BC* 13. 235. cop Eus .. ς και δαιμ. c. C**DEKSUV etc .. MΔ al^{10} fere om (al om κ. σελην., al^{2} om δαι. κ. σελ.) | εθ. αυτους .. D it^{pm} παντας εθ.

V. 1. προσηλθαν C*B* .. ς (Ln) -λθον c. B**CDEKMSUVΔ etc | αυτω (et. vg it etc) .. B om (Ln)

2. D εδιδαξεν (d *docuit*)

3. τω .. D* om (sed ipse* in mg add)

4. 5. – – οι πραεις – – οι πενθ. – – c. D 33. syr^{cu} a c ff g$^{1.2}$ h k l vg f r Clem (vdtr) Or^{dis} (ἐν οἷς, i. e. τοῖς κα. ματθ. μακαρισμοῖς, μετὰ τὸ μακάρ. οἱ πτωχοὶ – – οὐρανῶν, ἑξῆς γέγραπται τὸ μακάρ. οἱ πραεῖς etc; alio loco alterum ordinem in editis habet) Eus^{can} Nyss Bas (vdtr) Hil^{2} Hier al .. ς – – οι πενθ. – – οι πρα. c. BCEKMSUVΔ etc b f cop syr (sed vide ante) syr^{p} etc Or^{1} (vide ante) al Hil^{1} Op

κάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6 (30.5) μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. 7 (29.10) μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία
11–12 Lc 6, 22 s. τῶν οὐρανῶν. 11 (30.5) μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν καθ' ὑμῶν πᾶν πονηρὸν ῥῆμα ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. 13 (31.2)
Lc 14, 34 s. Mc 9, 50. Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 (32.2) Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ
Lc 11, 33. Mc 4, 21. κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ

---

9. κ om οι | αυτοι c. BEKMSUVA etc fk am gat etc Cyp^{2} etc .. CD 13. 124. itpler vg (sed vide ante) Hil al om (Gb^{0} Ln [αυτ.]). Item κ* om versu 7.

10. ενεκεν (et. Clem^{2}) .. B -κα | C της δικαι. | εστιν .. D εστε, d erũ. Teste Clem τινὲς τῶν μετατιθέντων τὰ εὐαγγ. sic: μακ. οἱ δεδ. ἀπὸ τῆς δικ. ὅτι αὐτοί ἐσονται τέλειοι, item μακ. οἱ δεδ. ἕνεκα ἐμοῦ ὅτι ἕξουσι τόπον ὅπου οὐ διωχθήσονται.

11. ονειδισωσ. νμ. κ. διωξωσ. (A -ξουσιν) .. D διωξουσιν νμ. κ. ονειδισουσιν | καθ νμ. h. l. cum D h k flor syr (et. syr^{cu}) syr^{p} (exc cd^{1}) Const^{1} Tert Lcif al .. ς (Ln) post πονηρ. [ρημ.] pon c. BCEKMSUVA etc cop vg etc Or etc | πον. (al^{2} om) ρημ. c. CEKMSUVA etc syr utr al Or Const Op etc .. BD it vg (cum pp^{lat} pler) syr^{hr} cop aeth om ρημ. (Ln 49.) | ενεκ. εμου (D 47. it^{pm} Hil^{3} al εν. δικαιοσυνης; flor Lcif Paul om) c. D b c g^{1} h k flor Or Tert Hil Lcif Paul al .. ς (Gb^{0}) add ψευδομενοι c. BCEKMSUVA etc syr utr (et. syr^{cu}) cop vg it^{mu} (sed vv aliq post εμου pon) Const etc

12. τους ουρανους (et. Or Const) .. D 258. it^{mu} Tert al mu τω -νω | τ. προ υμων .. D add υπαρχοντας (*-ντων), d *qui ante vos fuerunt*, similiter alii latini et cdd et pp .. U b c Cyp add οι πατερες αυτων, item g^{1} *nolite gaudere cum benedixerint - - patres eorum* ex Lc 6, 26.

13. D το αλα priore loco | μωρανθη . al^{3} μαρανθη, vg it^{pl} *evanuerit* (alii cdd et pp *fatuum* vel *infatuatum fuerit*) | ετι .. D it^{mu} mm al Cyp al om | βληθηναι εξω και κατ. c. DEKMSUVA al fere omn vg it etc .. *BC 1. 33. (item Or sed satis libere) βληθεν εξω κατ. (Ln 49.)

15. αλλ c. BEKLMSUVA etc .. D αλλα

καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 17 ($^{38.10}$) Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 ($^{34.5}$) ἀμὴν γὰρ Lc 16, 17. λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 ($^{35.10}$) ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, °Ex 20, 13. ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ Μωρέ,

---

17. Mcion testib. Dial. c. Mcion. et Isid sic corrupit: *τί δοκεῖτε ὅτι ἦλθον πληρῶσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας; οὐκ ἦλθον πληρῶσαι ἀλλὰ καταλῦσαι.*

18. *γαρ* .. al^{6} it^{mu} sah al om (vg it^{cdd} *amen quippe*; legitur etiam *αμην αμην*) | B* om *αν* sec | D *γενητ. παντ.*

19. *εαν* (D** *αν*) .. D* om, vg it^{pl} cum pp^{lat} non exprimunt (contra d h Lcif etc *quicunque*) | *ουν* (it^{pl} al *enim*) .. L al mu Cyp Lcif om | DL al *λυσει* | *ουτως* (Cyp al ante *διδαξ.*) .. D om | *ουτος* .. 13. 157. al^{10} fere it^{pl} go Cyp al *ουτως* (Cyp ante *διδ.*) vel (ut b e h m go) *ουτως ουτος*

20. *λεγω* usq *ουρανων* (et. Iust: *ταῦτα εἰρηκέναι [τὸν χν] ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι γέγραπται Ἐὰν μὴ περ. ὑμῶν ἡ δικ. πλεῖον τῶν γρ. κ. φαρ. οὐ μὴ εἰσέλθ. ε. τ. β. τ. οὐρ.*, item Clem^{2} Or Const Bas al Ir^{int} Hil al) .. D om | *υμ. η δικ.* (Gb') cζEKLVA al^{50} fere Iust Clem^{1} Const Bas^{3} al .. ζ(Ln 49.) *η δικ. υμ.* c. BMSU etc Clem^{1} Or al

21. *ερρηθη* c. BDEKV al mu .. ζ *ερρεθη* c. LMSUA etc. Item vv sqq.

22. *τω αδ. αυτ.* c. B (Δ *εικη*) 48. 198. vg (omn cdd, et. harl, exc mm) sax fr aeth arP Or^{2} Bas (i. e. auct. de bapt.) Ps-Ath (ep. 2. ad Castor. *οὕτω γὰρ τῶν ἀντιγράφων τὰ ἀκριβῆ περιέχει· τὸ γὰρ εἰκῇ ἐκ προσθήκης ἐτέθη*), item videntur alludentes Iust Ptol, item schol (*τινές φασιν ὅτι μάτην ὑπό τινων προσετέθη τὸ εἰκῇ*), item cdd graeci apud Aug, item Niceph Hier^{ter} disert^{e} (*in plerisq. cdd. antiquis additum non est* etc) al mu .. ζ add *εικη* c. DEKLMSUVA etc it syr utr (et. syr^{cu}) syr^{hr} cop etc Eus Cyr Thdor (mop vdtr; *addit sine causa, quia contigit aliquando et iuste aliquem irasci*) al mu Ir^{int} Cyp Hil al mu (sed Ir^{int1} Hil^{1} post *οργιζ.* pon) | *φακα* (et. *-κκα* legitur) .. D *φαχα* (item it vg *racha, rachab, raccha*, sed k *raca*) | *εσται* sec .. M 299. *εστι* (sed M *ἔστι* hoc acc.) | *μωρε* .. L (non M) 1. 13. al vv mu praem *τω αδελφω αυτου*

ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ
25 s. Lc 12, 58 s. τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 ($^{26.5}$) ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 ($^{27.10}$) Ἠκούσατε
*Ex 20, 14. ὅτι ἐρρήθη Οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ
18, 9. Mc 9, 47. καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν
18, 8. Mc 9, 43. τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρήθη δὲ Ὃς ἂν ἀπολύσῃ

---

23. και εκει c. DEKMUVA al^{50} fere Const Cyr^{hr} .. ς (Ln 49.) κακει c. BLS etc

24. D καταλλαγηθι | προσφερε (cdd lat pl *offer*, *offeres*) .. D* -ρεις (a b am *offers*, sed d *offeres*)

25. μετ αυτ. h.l. (Gb') c. BDL 1. 28. 33. 124. 209. syr (et. syr^{cu}) a b c g^{1} h Amb Arn al .. ς post οδω c. EKMSUVA etc vg fff g^{2} k syrP etc Carpoc (ap Epiph libere) Clem al | σε παραδω (D bis -δωσει) sec c. DEK LMSUVA al fere omn it (exc k) vg go syr utr (et. syr^{cu}) cop etc .. B al^{3} k al Carp (ap Epiph libere) Chr, item libere Hil Arn om (Ln) | βληθηση (D** al -ησει) .. D*L -θης

26. D χοδραντην

27. ερρηθη .. ς ερρεθη. Vide ad 5, 21. | ερρ. (Gb Sz) c. BDEKSUV al^{100} fere syr (sed non syr^{cu}) cop a b f k go al Or Cyr al .. ς add τοις αρχαιοις c. LMA etc syr^{cu} syrP cum* c ff g$^{1.2}$ h vg al Ir^{int} al

28. βλεπων c. BDELMSUVA etc Athen Clem^{1} Or^{1} etc .. K 117. 157. 243. Clem^{2} (libere, alibi^{1} προοβλεπ.) al, item (ὃς ἂν ἐμβλέψῃ vel similiter) Iust Or^{2} Const al ἐμβλέψας .. al plus^{10} Chr Thdrt al εμβλεπων | αυτην (Gb'' Sz) c. BDEKLMSUVA al^{100} fere Thphil Or^{1} Const al .. ς αυτης c. minusc Iust Athen Or^{1} al .. 236. Clem Or^{3} al om | αυτου (et. Athen Thphil Or^{3} etc, Iust libere om) .. B εαυτου (Ln)

29. D (non d) ο οφθ. ο δεξ. σου | L al mu σκανδαλιζῃ, item v. sq. LA al | βληθη (L βληθησει, item v. sq.) .. D (sed om v. 30.) απελθη, item *eat* a b c d g^{1} (syr cop) | L al εις την γεεννν. Item v. sq.

30. D om versum | ε. γ. απελθη (D vv Lcif α. ε. γ.) c.^{vid} B (item D ut vdtr,

τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ᵃDeut 24, 1.
ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, Mt 19, 9. Mc 10, 11 s. Lc 16, 18.
ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.
33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐκ ἐπιορκήσεις, ᵃLev 19, 12. ᵃDeut 23, 21.
ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ
ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι Θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ·
35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς
Ἰερουσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ
κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ
μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν Iac 5, 12.
τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. 38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη Ὀφθαλμὸν ᵃEx 21, 24.
ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ Lc 6, 29.
ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· (38.5) ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν

---

inde enim omisit versum; vide ad v. 29.) 1. 21. 22. 33. 157. vg itpl (syr cop al) Or (alludens) Lcif al ...ς βληθη ε. γ. c. EKLMSUVA (sed δ εαι) etc

31. ερρηθη .. ς ερρεθη. Vide ad 5, 21. | δε (K al25 fere vv aliq om) c. BDL al15 fere vg it Chr .. ς (Gb°) add οτι c. EKMSUVA etc | L al απολυσει

32. οτι c. BEKLMSUVA etc .. D itmu Aug om | ος αν απολυση (Or -σει) c. DESUV etc a b c h k etc Ordis etc .. BKLMA al50 fere vg itmu etc πας ο απολυων (Ln) :: cf Lc 16, 18. Utrumque testatur ex cdd suis Aug | μοιχασθ. c. EKLMSUVA al pler Bas Chr1 (alibi1 μοιχευεσθ.) .. BD al10 Thphil Or2 Chraliq al μοιχευθηναι (Ln 49.)| ος ε. απολ. γαμ. c. EKLMSUVA etc (Iust alludens ὃς γαμεῖ) .. B al5 ο απολ. γαμησας (Ln)| D 64. a b k item nonnulli cddgr etlat apud Aug om και ο απ. γ. μοιχ.

33. ερρηθη .. ς ερρεθη. Vide ad 5, 21.

36. μι. τριχα (EL al -χαν) λευ. ποι. η (L persp om) μελ. c. BL al it vg cop Cyp1 Aug1 al .. D 1. Clem Cyp1 Aug1 ποιησαι (D* ποιειν) τρ. μι. (Clem om) λευ. η μελ. .. ς μι. τρ. λευ. η μελ. ποιησ. c. EKMSUVA etc

37. εστω c. DEKLMSUVA al fere omn Iust Homcl2 Clem2, item sit vg it Irint Cyp etc .. B 245. Eus εσται (Ln 49.). Cf ad 20, 26 sq | L al vv aliq Iust Homcl1 Clem al (sed hi pp omn το ναι ναι, και το ου ου) και ου ου.

38. ερρηθη .. ς ερρεθη. Vide ad 5, 21. | και (et. Ptol Or) .. D 13. itpl Hil al om (ita LXXed etmss)

39. ραπισει (et. Eus, Ptol εαν τις σε ραπισῃ. vg it percusserit), .. B -ζει (Ln)| επι c. DEKLMSUVA etc Eus etc .. B al plus10 Chrcdd moscs εις (Ln)| δεξιαν (et. Eus) .. D arp cdd ap Aug, item pp aliq om :: cf Lc | σου σιαγ. c. EKLMSUVA al pler go etc .. BD Eus (vg itpl) σιαγ. σου (Ln 49.) .. 1. 33. 157. al plus50 a f h em Bas Chr Dam al om σου. Liberrime versum dant Iust Homcl Ptol

σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι
κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
41 (39.10) καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.
Lc 6, 30. 42 τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ
*Lev 19, 18. ἀποστραφῇς. 43 (40.5) Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη Ἀγαπήσεις τὸν πλη-
Lc 6, 27 s. σίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγα-
πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων
45 ss. Lc 6, 32 ss. ὑμᾶς· 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς,
ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει
ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 (41.5) ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγα-
πῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτως ποι-
οῦσιν; 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τ

40. *τω θελοντι* .. D *ο θελων* | *αφες* (et. Or) .. D *αφησεις* (*dimittes*)

41. *σε* .. LA om (A *οστ. εαν*)| *αγγαρευσει* c. BLMSU etc .. EKVA al *-ρευση*, D *-ρευει* | *δυο* .. D it^{mu} praem *ετι αλλα*, item *alia* tantum it^{aliq} vg Ir^{int} al

42. *δος* c. $\aleph^{c}$BD 13. 124. Clem .. ς *διδου* c. EKLMSUVA etc :: cf Lc | *τον θελοντα* .. D al^{4} *τω θελοντι*, item vg it^{pler} *volenti mutuari a te ne avertaris* (*-taris te, -teris te, -tas te;* nonnulli et.add. *ab eo*)| *απο σου* .. D k Clem Cyp (Hil) om

43. *ερρηθη* .. ς *ερρεθη*. Vide ad 5, 21.

44. *τ. εχθρ. υμων* c.$^{\aleph}$B 1. 11. 17.* 22. 58. 113. 209. k cop syr^{cu} Thphil Or^{7} Eus Dial Ir^{int} Cyp^{3} Hil^{1} Tert^{1} al (non ubique constat utrum ex Mt an ex Lc) .. ς (Gb^{oo}) add *ευλογειτε τους καταρωμενους υμας; (haec* om et. vg it^{pl} sax fr Aug al; habet Athen sine *υμας*), *καλως ποιειτε τους μισουντας* (ita minusc; DEKLMSUA etc *τοις μισουσιν*, ut Gb Sz *υμας;* (haec om et. 243. 274* Athen) c. DEKLMSUA etc :: cf. Lc | *διωκοντων* c. B 1. 11. 22. 24. 209. k em syr^{cu} syr^{hr} cop aeth Athen Or^{1} (alibi^{2} *επηρεαζ.* pro *διωκ.* habet, item Thphil go) Dial Cyp Lcif al .. ς (Gb^{o}) praem *επηρεαζοντων υμας και* c. D (*επηρεαζ.*) EKLMSUA etc :: cf Lc

45. KU al^{15} fere Athen Clem Or^{2} (sed^{3} sine *τοις*) Const *εν τοις ουρ.* *οτι* (et. Const al) .. vg (sed fuld *quia*) it syr utr al Or al Ir^{lat} Cyp al oς

46. *εχετε* c. BEKLMSUZA etc Thphil etc .. D 18. 124. vg it (exc ff) Athen Cyp Lcif al *εξετε* | *ουτως* c. Dz 33. al^{4} (et haud dubie plurib.) h k Cyp Lcif .. ς *το αυτο* (al it^{pler} *τουτο*) c. BEKLMSUA etc (Thphil *τοῦτο και οἱ λῃσταὶ καὶ οἱ τελῶναι ποιοῦσιν*)

47. *αδελφ.* c. BD 1. 13. 124. etc it^{pler} vg fr sax cop syr (et. syr^{cu}) aeth arr perss Cyp al .. EKLMSUA al^{150} fere fh arm al Bas Lcif al *φιλους* (Gb′)| *εθνικοι* (Gb) c. BDz 1. 22. 33. 209. al^{15} fere it (exc hk) syr^{cu} syr^{hr} al mu Bas al Cyp Lcif al .. ς (Gb′) *τελωναι* c. EKLMSUA etc | *τ*

περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε *Deut 18, 13. οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

VI.

1 (42, 10) Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ αὐτὸς ἀποδώσει σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις.

αυτο (Gb′) c. BDMUZ al plus^{30} it (exc hk) vg cop al mu Cyp al .. ς ουτω (–τως) c. EKLSA etc

48. ωσπερ c. DEKMSUΔ etc .. ELF^{a}Z al^{6} Clem Or (sed uterque libere) Eus Chr^{mosc5} Dam ως (Ln 49.)| ο ουρανιος (Gb″) c. BD**E*F^{a}LZ al^{30} fere it^{mu} vg al mu Clem^{1} Or^{3} Ath al Cyp al .. ς ο ει τοις (D* al om) ουρανιος c. D*E**KMSUΔ etc (Clem^{1})

VI. 1. δε c.^{K}LZ 1. 22. 33. 209. al plus^{10} g^{1} cop syr utr (non syr^{cu}) aeth pers^{p} Op .. ς (Ln) om c. BDEKMSUΔ etc | δικαιοσυνην (Gb) c. BD 1. 209. 217. cdd scholiastae codicum^{2} it (exc fk) vg syr^{hr} (item syr^{p} ut vdtr) Is^{pel1} Hil Hier al .. ς ελεημοσυνην c. EKLMSUZΔ etc | τοις .. D 1. 33. om

2. ποιης .. U al ποιεις | Δ om ταις sec | απεχουσιν .. Z al^{10} fere h cop sah οτι απ.

4. $\frac{1}{\eta}$ .. D ante εν | D vg it etc η (Δ om) ελεημ. σου | αυτος c. DEMSΔ al pl h (ita et. v. 6.) syr (sed non syr^{cu}) syr^{p} .. BKLUZ al plus^{30} vg it (exc h) cop al mu (Const libere) Chr al om (Ln 49. Gb°)| σοι c. BDZ 1. 22. 118. 209. al^{5} cdd^{gr} omn apud Aug (*multa exx. Lat. hic habent palam; in Graecis non invenimus palam*) syr^{cu} cop vg ff k fr sax Cyp Aug Hier Chrom al .. ς (Gb°°) add εν τω φανερω c. EKLMSUΔ etc syr^{sch} syr^{p} it^{pl} al mu Const Chr Op al

5. προσευχησθε, ουκ εσεσθε (Gb′) c. BZ 1. 22. 118. cop sah aeth syr^{p} ψε it (et. δ) vg go fr Or Chr Aug Amb al .. ς προσευχη, ουκ εση c. DEKLMSUΔ etc syr (et. syr^{cu}) syr^{p} al | ωσπερ c. EKLMSUΔ al fere omn Or al .. BDZ 1. 33. ως (Ln 49.) | φιλουσιν .. D it^{pl} (item cop omisso ιστωτ.) add στηναι | K om ιστωτες | D h εστ. και προσευχομενοι | οπως;

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 ($^{43.5}$) Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.
v ss. Lc 11, 2–4. 9 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα

---

c. BDKLZ 1. 13. 33. 118. 124. 157. al^{30} fere Or^{2} Chr .. ς (Gb^{oo}) add αν c. EMSUA etc | απεχ. c. BDZ 1. 13. 33. 118. 124. al^{10} fere vg it (exc f) Or Chr (et. cddmosc^{6}) pp^{lat} .. ς (Gb^{oo}) οτι απεχ. c. EKLMSUA etc

6. Α εισελθων ταμειων c. BKMUZΔ etc .. DELX al ταμειον (D −μιον) | D 1. 13. 124. 232. (vv mu non exprimunt) om τω sec (Gb^{o}) | σοι c. BDZ 1. 209. al^{3} syr^{cu} syr^{hr*} cop sah fg^{2}·k vg sax fr Hom^{cl} Or Hil al mu .. ς (Gb^{oo}) add εν τω φανερω c. EKLMSUXΔ al pler it^{pl} go al Euth

7. βαττολ. c. KLMUΔ item (certe −τολ.) Z etc .. EG al βατολ., B βατταλ. .. D* βλαττολ., D** βλατταλ. | εθνικοι .. B υποκριται

8. ο πατ. υμων (1. al ημων, al^{5} syr^{P} aeth^{cd} add ο ουρανιος, item Or^{1} sine ημων, item ut vdtr X ο εν τ. ουρανοις) .. B sah ο θεος ο. π. υ. | αιτ. αυτον .. D h ανοιξε το στομα

10. ελθατω c.$^{\text{Ⓒ}}$ DE**GΔ .. ς (Ln 49.) ελθετω c. BE*KLMSUZ etc | επι γης c. BZΔ 1. 22. 406. Clem Or^{6} Chr^{cdd} mosc^{2} (cf 28, 18. 1 Co, 8, 5. He 12, 25; item Eph 3, 15.) .. ς επι της γης c. DEGKLMSUΔ etc Or^{1} Const^{2}

11. τ. επιουσιον .. vg *supersubstantialem*, it pp^{lat} pler *cottidianum* (*cotid.*). Hier *επιουσιον i. e. praecipuum, egregium, peculiarem - - Quidam, quod super omnes οὐσίας sit h. e. super universas substantias - - non multum ab eo sensu differt quem exposuimus* (l. 2. ad Tit. 4, 432.). *Quod nos supersubstantialem expressimus, in Graeco habetur επιουσιον, quod verbum* LXX *περιουσιον frequentissime transferunt - - in Hebraeo* sgolla, *Symm. εξαιρετον - - in evang. sec. Hebr. reperi* mahar, *crastinum* (in Mt col. 21.). *Panem nostrum substantivum sive superventurum* (in Ez. 18. 3, 822.) *Amb* (l. 5. de sacram. 4, 24.) *supersubstantialem - - Latinus hunc panem quotidianum dixit, quem Graeci advenientem, quia Graeci dicunt τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν advenientem diem.* Victorin (l. 2. contr. Arium p. 273.) *ἐπιούσ. denominatum a substantia - - hoc Latini vel non intelligentes vel non valentes exprimere tantummodo quotidianum posuerunt - -* (p. 270.) *consubstantialem* .. cop sah *crastinum, venientem.*

12. D οφιλεματα, K οφειληματ. | αφηκ. c.$^{\text{Ⓒ}}$ BZ 1. 124^{mg} harl* for ful (ut vdtr) Or (alibi^{1} αφιεμεν) Nyss Ps-Ath (q. 76. ad Antioch.) .. DELΔ al

ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 14 ([44.6]) Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 16 ([45.10]) Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου

18, 35. Mc 11, 26.

αφιομεν .. ς αφιεμεν c. GKMSU al longe pl (Clem ad Lc potius alludit) Or[1] Const al. Item vv pler ***dimittimus*** exprimunt.

13. *πονηρου* (Gb Sz) c.[ms]BDZ 1. 17. (add *αμην*) 118. 130: 209. (al mu in mg tantum vel rubro scripta habent) scholia cdd multorum: *τὸ δὲ Ὅτι σοῦ ἐστίν* etc *ἔν τισιν οὐ κεῖται μέχρι τοῦ ἀμήν*, item schol codicis 36. ad Lc 11. (postquam dixit orationem apud Lc terminari verbis *εἰς πειρασμόν*, addit *ὁ δέ γε Μτθ. εὑρίσκεται προσενεγκών Ἀλλὰ ῥῦσ. ἡμ. ἀ. τ. πονηροῦ.*) cop arr[edd] et[mss] pers[w] it (exc fg[1]; de k vide post) vg (ita cdd am ful for tol emm etc; vg[ed] add *amen*, item sax) sax fr Or Nyss Cyr[hr] Max Caes (ex liturgia, non e textu sacro, affert doxologicam formulam) al, item Cyp (add *amen*) Tert rell omn (exc Op) .. ς add *ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν* c. EGKLMSUVA al pler syr utr (sed syr[cu] om *κ. η δυν.*) syr[hr] (sah - - *est robur et potentia in aevum aevi, amen*) aeth al, item fg[1] (teste Sab. invito Mart.) (k *quoniam est tibi virtus in saecula saeculorum*) go sl Const[1] (alibi[1] om *κ. η δυ. κ. η δο.*, rursus alibi a *δοξα* pergit *κ. τ. πατρ. κ. τ. υἱ. κ. τ. ἁ. πν.*) Isid Chr Thph Euth Op

14. *γαρ* .. D*L al[5] om | *και υμιν* .. D it[aliq] *υμιν και* (pauci testes *και* vel *υμ.* om) | L 13. 235. it[mu] vg cop al mu ppl[at] aliq add in fine *τα παραπτωματα υμων*

15. *ανθρωποις* (Gb″) c. D 1. 118. 209 al syr (non syr[cu]) arp a c h g[1] ff[2] k vg sax fr Aug al .. ς (Ln) add *τα παραπτωματα αυτων* (nonnulli om *αυτ.*) c. BEGKLMSUVA etc | *αφησει* .. D 21. it[mu] al add *υμιν*

16. *ωσπερ* c. EGKLMSUVA al pler .. BDA al[3] *ως* (Ln 49.) | *αυτων* c. DEGK LMSUVA etc .. B al pauc *εαυτων* (Ln) | A al *οπως αν* | *απεχ.* (Gb″) c. BD 1. 22. 118. 124. al[5] it[pl] al Aug al .. ς *οτι απ.* c. EGKLMSUVA etc

17. *αλειψαι* (et. Clem) .. D al[3] *αλειψον*

18. B k *νηστ. τοις ανθρ.* (Ln) | *.κρυφαιω* bis (Gb′) c.[ms]BD (priore loco D** *ε. τω κρυφ.*, D* *ε. κρυφια*, altero D *εν κρυφ.*) 1. 22. .. ς *κρυπτω* c. EGK LMSUVA etc | *σοι* (Gb Sz) c. BDGKLMSUV al[150] fere syr utr (et. syr[cu]) syr[hr] cop vg fff[2] l m vg go al mu Thph Euth Aug al .. ς add *εν τω φανερω* c. EA etc a b c g[1] h k aeth al

ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. 19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου
20 s. Lc 12, 33 s. κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 (46.5) θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. 21 ὅπου γάρ ἐστιν
22 s. Lc 11, 34–36. ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. 22 (47.5) Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ
Lc 16, 13. ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον. 24 (48.5) Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε
25–33 Lc 12, 22 31. θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 25 (49.5) Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί με-

---

19. D θησαυριοεται (d hiat)| A *εν υμιν* | D* Or1 *αφανιζουσιν* | D*** *και διορυσσ.*

20. Γ om *δε*

21. *σου* bis (Gb') c. B 1. 28. cop sah syrp mg cd aeth it (exc f) vg sax fr Mac Bas Ephr Tert al .. *ς υμων* c. EGKLMSUVA etc | *εσται και* c. EGK LMSUVΓΔ etc .. B om *και* (Ln)

22. *ο οφθ.* c. EGKLMSUVΓΔ al ut vdtr omn vv pler Ath Naz al .. B vged (non am fuld for etc) it (exc f) Hil al add *σου* (Ln)| B *ουν η ο οφθ. σ. απλ.*

24. *ουδεις* .. LA al add *οικετης* | *δυσι*: sic cdd unc omn (ut vdtr)| *ενος* .. 28. *του ενος* | *μαμωνα* (Gb Sz) c. unc omn et minusc pler .. *ς μαμμωνα* c. pauc minusc ut vdtr

25. *και τι πιητε* c. EGKLMSUVΓΔ al pler syr utr (non syrcu) sah (om *και*) al, item *η τι πι.* (Ln) B al10 cdd nonnull ap Hier c f g1 h m lux cop Or Ath Mcmon Bas (const. mon.) .. 1. 4. 22. cdd ap Hier syrcu aeth arm perssw arr a b ff k l vg sax fr (Clem Mt c. Lc commisc) Bas1 Epiph Chr Euthal Dam (nisi hi pp potius a Lc pendent) Hil Hierdis al om (Gboo 49.) :: cf Lc

26. E** al *ουτε σπειρ.* | L *ε. τας αποθ.* | L al *ο πατ. ημων* | *αυτων* .. E *τουτων*

27. *εξ* .. A vv om | *προσθειναι* c. BMVΔ etc .. EGKLUΓ etc *προσθηναι*

ρμωᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ 10, 31.
κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν
πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρ-
τον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ
θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31
μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες Τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί
περιβαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζη-
τεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς
τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ
κακία αὐτῆς.

VII.

1 (50.2) Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρί- Lc 6, 37 s.
νετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν.

---

28. αυξανουσιν o. κοπιωσιν o. νηθουσιν c.^{ox}B 1. 4. 33. 118. 209. al Ath | Chr (et. caten^{ox}) .. ς αυξανει o. κοπια o. νηθει c. EGKLMSUVΓΔ etc

29. σολομών: sed σολομῶν EGKLMUΓ. Itaque nullus veterrimorum edd aliter. | L περιβεβληται

30. ου πολλω .. L οιπω .. Δ ποσω μαλλ.

31. G al^{10} περιβαλλωμεθα, 8* al περιβαλλομ.

32. Δ al vg al ταυτ. γ. παντ. | επιζητουσιν c. B 1. 4. 13. 22. 124. 207. .. ς -ζητει c. EGKLMSUVΔ etc | υμων (ȩt. ημ. legitur) .. L (item Clem^{1}) om; al^{2} vg it^{pl} syr^{cu} cop (item Clem^{1}) Cyp al om o οιφ.

33. πρωτον (al^{1} προτερον, al^{1} add απαντων) .. 61. b al^{2} Op om , τ. βασ. του θε. (al^{2} cop αυτου, al^{1} Iust libere Clem^{2} libere των ουρανων) και τ. δικ. αυτ. (haec om al^{2} Clem^{2} [alibi^{1} om αυτ.] Ath^{1} Mac^{1} item Chr$^{cdd\ mosc^{6}}$) c. EGKLMSUVΔ al pler it vg syr utr (et. syr^{cu}) etc (Clem^{1}) Mc^{mon} Mac^{1} Hl. Chr, item iis qui κ. τ. δ. α. om etc .. B την δικαιοσ. και τ. βασιλ. αυτου (Lu 49.) Huc pertinent quae saepe ab Orig, item a Clem et Eus tanquam verba Chi (εἶπε γάρ ὁ Ἰησ. τοῖς μαθ. αὐτοῦ, ὁ σωτὴρ φησίν, κατανοήσωμεν τό', τὴν εὐαγγελίου φωνὴν διδάσκοντος: Or) afferuntur: αἰτεῖτε (-σθε) τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ ὑμῖν προστεθήσεται, καὶ αἰτεῖτε τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια προστεθήσεται ὑμῖν.

34. εαυτης (Gb″) c. B (B*L αυτης) GLSV al^{30} fere (item al εαυτη vel εαυτην) Thph, item vg it etc Cyp etc .. ς τα εαυτης c. EKMU etc, Δ τα περι αυτης | G* al pauc om αρκετον usq αυτης

VII. 1. κριθητε .. L add μη κατα δικαζετε και ου μη καταδικασθητε

2. μετρηθησεται (Gb Sz) c. BEGKLMSUVXΔ al pl it^{mu} am fuld for tol etc pp^{er} pm .. ς αντιμετρηθ. c. minusc it^{mu} vg^{ed}, item (parum inter Lc et Mt distingu.) pp aliq gr et lat

3–5 Lc 6, 41 s. 3 (51.5) τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ. 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 (52.10) Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν

7–11 Lc 11, 9–13. καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 (53.5) Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ

Lc 6, 31. ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 (54.5) Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

---

4. απο c. EGKLMSUVXΔ etc .. B al plus^{10} *εκ* (Ln)

5. *εκ τ. ο. σ. την δοκ.* c.^{a}BC .. ς *την δοκ. εκ τ. ο. σ.* c. EGKLMSUVXΔ etc :: cf Lc | Δ *εκβαλλειν*

6. L *βαλλετε*, al *βαλληται* | *καταπατησουσιν* c. BCLX .. ς *-σωσιν* c. EGKMSUVΔ etc

8. *ανοιγησεται* c. CEGKLMSUVXΔ etc it vg sah etc .. B cop syr^{cu} *ανοιγεται* (Ln)

9. *η* (U om) *τις* (Ln *ἤ τις*) *εστιν* c. B**CEGKMSUVXΔ al longe pl it vg (exc emm) Cyp Aug etc .. B*L al^{25} fere b c h emm (hae vv *τίς*, non *τὶς*) cop sah al om *εστιν* (Gb° Ln 49.)| *ον* (M al *ος*) *εαν* (K*LΔ *αν*) c. EGKLMSUVXΔ al it^{mu} vg Cyp al .. BC al^{4} vel^{5} (a b c g^{1} h mm *a quo petit*) cop sah om *εαν* (Ln 49.)| *αιτησει* c. BCLΔ al mu (it^{mu} mm vide ante; reliqui *petierit*) cop sah .. ς *αιτηση* c. EGKMSUVX etc

10. *η και εαν* c. BC (uterq cum al^{5} om *εαν*, ita Ln 49.) KMS al^{25} fere cop (sine *και*) sah, syr^{cu} (sine *και*), item *aut si pi. petierit* (am *petet*) it vg .. ς *και εαν* (L *αν*) c. EGLUVXΔ etc | *αιτησει* c. BCLΔ .. ς *αιτηση* c. EGKMSUVX etc

11. L 48^{ev} vv aliq Hier om *δοματα* (1. it^{cdd} vg Cyp al post *αγ.* pon)| M al plus^{5} Cyp *ο ουρανιος*

12 *ουν* (cop *δε*, etiam *γαρ* legitur) .. L al^{4} vv pauc om | *αν* .. C al *εαν* | LX al *θελετε*, vg it^{pl} *vultis* | C*L *ποιουσιν* | *ουτως* .. L al pauc c ff vg om (pauci post *υμεις* pon)| *ουτος* .. LX al^{50} et plus syr^{p} Euth *ουτως* (Gb′)

13 (55.5) *εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ* Lc 13, 24.
εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν
οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 *ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ*
ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες
αὐτήν. 15 (56.10) *Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες*
ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
ἅρπαγες. 16 *ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.* (57.5) Lc 6, 43–46. 16–21
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;
17 (58.5) *οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ* 12, 33.
σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 *οὐ δύναται δένδρον*
ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς
καλοὺς ποιεῖν. 19 *πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται* 3, 10.
καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 *ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώ-*

---

13. *εισελθατε* ℰ BCLA al^2 .. ς -*θετε* c. EGKMSUVX etc | *οτι* .. 118*. abhl Cyp al mu *τι* (118*. *και τι*) | *η πυλη* c. BCEGKLMSUVXΔ rell omn syr utr (et. syr^{cu}) cop sah etc vg (et. am fuld, sed non for) it^{mu} etc Chr (exponit) Aug^1 Fulg al .. ℱ a b c h k for Clem et Or (uterque saepe, sed non ipsum textum exscribentes sed ubique alludentes magis) Cyp Hil al om (Ln) | *εισερχομενοι* .. L al plus^{10} *ερχομ.*. Chr *διερχ.*, al *εισπορευομενοι*

14. *οτι* (Gb') c. B*ℵ (*ὅτι*) al ut vdtr sat mu ffm (k *quae angusta*) vg^{cdd} aliq cop (sah^{cdd} var.) arm Naass Or (*ἐάν τις* -- *λεκτέον αὐτῷ οὐ μόνον τὸ Πολλοὶ κλητοὶ* - - *ἀλλὰ καὶ* - - *τὸ ἐν τῷ κα. ματθ. γεγραμμένον τοῖτον τὸν τρόπον ῥητέον Ὅτι στενὴ κ.τ.ἑ.*) Gaud^1 .. B**CEGKLMSUVΔ al plus^{150} syr utr (et. syr^{cu}) it vg go al mu Ephr Thph al Cyp al *τι* (Gb Sz Ln) .. al^1 om, al^1 Chr$^{mosc\,6}$ om, sah^{ox} *στεν. δε* | *η* (L om, K *υ*) *πυλη* .. 113.182*. h k m Clem (ut ante) Naass Or (ut ante; sed^1 habet *η πυλη*) Hom^{cl} (vdtr; habet enim *ὁ διδάσκαλος εἶπεν Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς· καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ* - -) Cyp al mu (sed plures modo om, modo add) om; Ln [*η πυ.*]

15. *δε* c. EGKLMSUVXΔ etc .. B al plus^{10} it (exc f) vg al mu Ath Chr mosc^6 Hil al om (Ln)

16. *σταφυλην* c. C (C* videtur *σταφυληνας*) EGKLMSUVXΔ etc (et. Lcif Aug^1) .. B al^{10} fere (non z, ultima enim syllaba periit) it vg etc (vv pler pluralem exprimunt) Chr$^{mosc\,6}$ Hil al *σταφυλας* (Ln, item Schu probat)

17. B *καρπ. ποι. καλ.*, Δ *καλ. ποι. καρπ.*

18. B *πονηρ. ενεγκειν*, item (cum Heracl) Or^1 (alibi^1 *ποιειν* confirmat; alibi vero *ενεγκ.* ad sq. *ποιειν* transfert, *αγαθους* pro *καλους* substituto), item Dial ⲉ ⲛⲁⲓⲣⲙⲛ̀ⲣⲣⲟ ⲙⲡⲉⲣⲙⲛ̀ⲧⲉ ⲉⲛⲁⲓ.

19. *παν* c. BC*EGKMSUVXΔ etc a ff^k vg cop etc Ir^{int} Cyp etc .. C**LZ al^{30} fere b c g$^{1\cdot}$ h (f *enim*, g$^{2\cdot}$ *autem*) syr^{cu} sah add *ουν*, Ln [*ουν*]

20. *απο* c. BEGKLMSUVXZΔ etc .. C *εκ* (Ln); item *εκ* vg it^{pler} Lcif Aug (*de* k Hil, *a* ff)

σεσθε αὐτούς. 21 (50.2) Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
22 s. Lc 13, 25–27. πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 22 (50.3) πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
24 27 Lc 6, 47 ss. 24 (61.5) Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν

---

21. εν ουρανοις c. EGKLMSUVXΔ al pler .. BC (* et **) z al[5] Iust Naass ε. τοις ουρ. (Ln 49.) Cf v. 11. ubi τοις non fluctuat. | ουρανοις .. c** 33. vg itpler sax fr Cyp al add ουτος εισελευσεται εις την βασιλειαν των ουρανων

22. z om μοι | επροφητ. c.[2] BCLZ 13. 33. 124. 48[ev] a[ecr] .. ς προεφητ. c. EGKMSUVXΔ etc | L al εξεβαλλομεν. Huc spectant quae apud Iust[2] Or[4] (in singulis differunt) similiterque ap Aug et Hier leguntur: – – οὐ τῷ ὀνόματί σου ἐφάγομεν καὶ τῷ ὀνόματί σου ἐπίομεν καὶ τῷ ὀνόματί σου δαιμ. ἐξεβάλομεν κ. δυν. πολλὰς ἐποιήσαμεν (post ἐπίομεν Iust προεφητ. κ. δαιμ. ἐξεβ., alibi κ. δυνάμεις ἐποιήσαμεν). Ad Lc et Mt conformata.

23. κ ουδεπω | LU al[20] fere b Hil al παντες οι εργ.

24. ουν .. KX al pauc a k m (item aliae vv) Cyp al om | μου .. L ante ακουει, vv pler pp[lat] post λογους | τουτους .. B* al[4] a g[1] k m go syr[hr] Cyp al om, Ln [τουτ.]| ομοιωσω αυτ. c. CEGKLMSUVXΔ etc f h k m syr[cu] syr[p] cop go etc Phot (in scholio) Cyp Lcif al mu .. BZ al[10] fere edd ap Euth ff vg (it[mu] Amb al *similis est*) sah syr[p] mg al mu Or (sed conformat ad v. 26; incipit enim πᾶς ὁ ἀκούων) Chr Cyr Aug[1] Op[1] Epph ομοιωθησεται (Ln, item Schu probat)| c* οικοδομησεν | αυτου τ. οικ. c. BCZ 1. 33. .. ς τ. ο.κ. αυτ. c. EGKLMSUVXΔ etc

25. προσεπεσαν (Ln -πεσαν) c. BCEXΔ (hi omnes -εσαν, non αισαν) al plus[10] syr[p] mg Chr (et mosc[1]) Cyr Dam .. ς -πεσον c. KLMSUV etc (et. προσεκοψαν, προσερρηξαν, προσεπηξαν legitur)

26. τουτους .. al[3] f k m (vdtr) syr[hr] go Cyp Lcif om | c* οικοδομ. | αυτ. τ. οικ. c. BZ 1. (vv. 25 et 26 desunt in 33.) .. ς τ. οικ. αυτ. c. CEKLMSU VXΔ etc

οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

28 (62.2) *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·* Mc 1, 22. Lc 4, 32. 29 *ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.*

VIII.

1 (63.2) *Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν* Mc 1, 40–44. Lc 5, 12–14. *αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.* 2 *καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.* 3 *καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.* 4 *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς,* *Lev 14, 2. *ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.*

5 (64.3) *Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ* Lc 7, 1–10.

---

27. *προσεκοψαν* c. BEKLSUVΔ etc .. CM al^3 Bas Chr *προσερρηξαν* .. et. *προσεκρουσαν, προσεπεσον* et *-σεν* legitur | *μεγαλη* .. 13. 31. 33. 124. 245. syr^{hr} arm add *σφοδρα*

28. *ετελεσεν* (et. Schu probat) c. BCZ (videtur pro spatio) 1. 33. 124. al^{10} Or Chr (et. edd$^{mosc\,6}$) .. ς (Trigl) *συνετελεσεν* c. EKLMSUVXΔ etc (Et. 11, 1. 19, 1. pro *ετελεσεν* alii testes *συνετ.*, praeterea cf 13, 53. 26, 1.)

29. *αυτων* c. BC***KΔ 1. 13. 22. 118*. 124. 248. 276. f sah cop syr^{hr} Eus^1 (dem. 9, 11.) Aug; item additis *και οι φαρισαιοι* (Ln) c** 17. 21. 33. a c ff g$^{1\cdot2\cdot}$ h l (k *οι φαρ. κ. οι γρ. αυτ.*) vg sax syr utr (et. syr^{cu}) al mu Eus^1 (dem. 1, 7) .. c* b *και οι ψαρ.* (b add *αυτ.*) .. ς om c. ELMS UVX etc. Cf Mc 1, 22. Lc 5, 30.

VIII. 1. *καταβαντι δε αυτω* (v*Δ om *αυτ.*) c.*EKLMSUVXΔ etc .. BC al^{10} *καταβαντος* (al^5 fere *-βαινοντος*) *δε αυτου* .. z *και καταβαντος αυτου* (Ln). Vg ff h *cum autem* (h *et cum*) *descendisset*, a b c g$^{1\cdot}$ Hil *et descendente eo*, k *et descendentem*, f *descendente autem eo*

2. *προσελθ.* (Gb′) c. BEMA 1. 13. 108. 131. 157. 209. al^{20} fere sah go (k *introivit*) Cyr Chr Dam Thph .. ς *ελθων* c. CKLSUVX etc (vv pler exprimunt *veniens*)

3. *ηψ. αυτ.* c. BC* 1. 13. 33. 118. 124. 209. 243. ff k cop sah aeth go .. ς (Gb°) add ο $\overline{ις}$ c. C**EKLMSUVXΔ etc (vv mu ante *ηψ.*) | *εκαθερισθη* c. B*ELX al^2 et plurib .. ς (Ln 49.) *εκαθαρισθη* c. B**CKMSUVΔ etc | s al^2 *εκαθ. απ. αυτου*

4. *μηδενι* .. r al^4 ndd *μηδεν* | *αλλα* LUΓ al^{20} fere *αλλ* | *προσενεγκον* c. BC .. ς *-γκε* c. EKLMSUVΓΔ etc | *μωυσης* c. BC**K etc cop sah itp^{ler} vg (sed non am) .. ς *μωσης* c. C*ELMUVXΓΔ etc k am go

5. *εισελθ. δε* (x om) *αυτω* (Gb Sz) c. EKMSUVXΓΔ al plus^{100} vv fere omn pp^{mu} .. BCE al^{10} (Or *εισελθοντος του κυριου* libere) *εισελθοντος δε*

ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων Κύριε, ὁ παῖς μου
βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. 7 λέγει
αὐτῷ Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόν-
ταρχος ἔφη Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλ-
θῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. 9 καὶ γὰρ
ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας,
καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ
ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 ἀκούσας
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν Ἀμὴν λέγω
11 κ. Lc 13, 28 κ. ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 11 (66.5) λέγω δὲ
ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθή-
σονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
13 (66.5) καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ Ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπί-
στευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

αυτου (Ln) .. ς εισελθοντι δε τω ιω c. c*** L etc syrsch syrp ed c | καφαρναουμ c. BZ cop sah it vg go sax fr Or (item Epiph al) .. ς καπερναουμ c. CEKLMSUVXΓΔ etc syr utr etc

7. λεγει c. B 47ev b k am syrcu sah arm, item αυτω c. ℵ B k cop .. ς και λεγ. αυτ. ο ις c. CEKLMSUVXΓΔ etc

8. και αποκρ. (U add αυτω) .. ℵB sah αποκρ. δε (Ln)| λογω (Gb Sz) c. BCE FKLMSUVXΔ al pler vv pl Or al mu .. ς λογον c. Γ al pm g1·ff etc | ο π. μου .. 1. 118. 209. sah a k Or1 om

9. υπο εξουσιαν (syrhr om) .. ℵB al3 itpl vged (non am fuld for etc) Chr1 et mosc5 Hil al add τασσομενος (Ln) :: ex Lc | x και τω αλλω

10. ακολουθουσιν .. c al4 (item sequentibus se it vg, exc gat, et al) ακ. αυτω (Ln)| ουδε ε. τ. ισρ. το. πι. ευρ. (G al ηυρ.) c. CEGKLMSUVXΓΔ al pler vg (exc gat) itpl etc Or al .. B al5 a g1·k gat sah cop syrcu syrp mg Amb Aug Op παρ ουδενι τοσαυτην πιστιν εν τω ισραηλ (al3 Amb om ε. τ. ισρ.) ευρον (Ln 49.)

12. εκβληθ. (ita etiam vg fffg2·Cyp1) .. Heracl εξελευσονται, item ibunt vel exibunt, exient a b c g1·h k Irint al .. Δ praem αυτης | EL κλαθμος

13. εκατοντ.αρχη (Gb Sz) c. BCEGKLMSVXΓ al100 fere .. ς -ρχω c. UΔ etc | και ως c. CEGKLMSUVXΓΔ al fere omn vg c f ff syrp Or2 Chr1 etc .. ℵB al3 a b g1·2·h k syr (et. syrcu) cop sah Chr1 (et. mosc5) Irint om και (Ln 49.)| αυτου c. CEGKLMSUVXΓΔ al fere omn syr utr (et. syrcu) sah go etc .. ℵB 1. 22. 33. 118. it vg cop syrhr om (Ln 49.)| εν τη ωρ. εκ. c. BEGKLMSUVXΓ etc .. CΔ al5 itpler sah Bas Chr1 (et. mosc6) Bassel απο της ωρας εκεινης (Ln) :: ita alibi saepe | CR (cum asteriscis) MUX al plus50 g1· syrp syrhr aeth add in fine και υποστρεψας ο εκατονταρχος (pauci minusc -ρχης) εις τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα (pauci om

14 (67.2) *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν* 14–17 Mc 1, 29–34. Lc 4, 38–41.
πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 *καὶ ἥψατο τῆς*
χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ δι-
ἀκόνει αὐτῷ. 16 *ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζο-*
μένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν. 17 *ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ* *Es 53, 4.
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν
καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 *Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν* Lc 8, 22. Mc 4, 35.
ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 (68.5) *Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς* 19–22 Lc 9, 57–60.
εἶπεν αὐτῷ Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 *καὶ*
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 21 *ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ Κύριε,*
ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 *ὁ*
δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι
τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 (69.2) *Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ* 23–27 Mc 4, 35–41. Lc 8, 22–25.
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 *καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θα-*
λάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ
ἐκάθευδεν. 25 *καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες*

ε. α. τ. ω.) *ευραν τον παιδα* (ℵ al add *αυτου*) *υγιαινοντα*, item al[1] eadem quae Lc 7, 10.

14. *ειδεν* c. BCEGLMUVXΓΔ etc .. ℵ al *ιδεν*

15. *αυτω* (Gb′) c. BCEFGKM**SUVXΓ al[150] fere vv pm Or al mu .. ς *αυτοις* c. M*LΔ etc it vg syr[cu] al

16. *τα πνευμ.* ... Δ add *ακαθαρτος* (d et it[pler] *spiritus immundos*)

17. *ημων* .. L** *υμων* | *ελαβεν* .. ℵ al[7] Chr *ανελαβ.*

18. *πολλ. οχλ.* c. CEGKLMSUVXΓΔ etc (al[1] *ο. π.*) .. B *οχλον* (Ln), al[3] it[aliq] sah *πολιν οχλ.* (sah *ο. π.*) .. al pauc cop vel *οχλ.* vel *πολλ.* om

20. *κλινῃ* c. BCELSUVΔ etc .. GKMX al mu Clem *κλινει*, Γ al *κλιναι*

21. *μαθητων* c. B 33. al[50] a b c h (b c h *alius discipulus*, item g[2] addito *eius*) sah .. ς add *αυτου* c. CEGKLMSUVXΓΔ etc (cf 8, 25. 14, 22. 19, 25. 26, 36. 45; item 15, 12. 33. 36. 16, 5. 20. 26, 8. 56.)

22. *λεγει* c. BC 1. 33. al (vg it[mu] *ait*) item Clem .. ς *ειπεν* c. EGKLMSUVXΓΔ etc | *αυτω* .. Clem *τω φιλιππω*

23. *αυτω* .. U al *τω ιω* | *το* (Δ *τον*) *πλοι.* c. EGKLMSUVXΓΔ etc .. BC 1. 33. 118. 124. al plus[10] (Or alludens) om *το* (Ln 49.)

24. Γ al[2] *εγενετ. μεγας* | *υπο* .. B** *απο*

25. *οι μαθηται* (Gb 8z) c. C**EFKLMSUVΓΔ al plus[100] vv aliq Thph; item

Κύριε σῶσον, ἀπολλύμεθα. 26 *καὶ λέγει αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.* 27 *οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;*

28–34 Mc 5, 1–17. Lc 8, 26–37.

28 *Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.* 29 *καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;* 30 *ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.* 31 *οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.* 32 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθαν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν*

ς addito αυτου c. c* (videtur habuisse *πρ. αυτω οι μ. αυτ.*) x etc vg^{ed} italiq go etc .. b a c ff k l am fu for harl emm sah cop sax Hier al om (49; Ln [*οι μαθ.*]) :: cf Lc et Mc | *σωσον* c. bc 1. 13. 118. 209. .. ς add *ημας* c. eklmsuvxΓΔ vv ut vdtr omn etc

26. 1. 13. 22. 124. 209 vv aliq *τω ανεμω*

27. *και οι ανεμ.* c. beklmsuvxΔ vv pl (et. d) .. c 34. 85. (et alii sine dubio) vg (sed non am for) it^{5} cop syr al Hil Op om *και* (Ln 49.) | *υπακ. αυτ.* c. cekLmsuvxΔ etc .. b 1. Chr *αυτ. υπακ.* (Ln 49.)

28. *ελθοντι* (Δ *-ντε*) *αυτω* c. eklmsuvxΔ etc .. bc al^{10} fere *ελθοντος* | *γαδαρηνων αυτου* (Ln)| *γαδαρηνων* (Gb′ Sz) c. bc*ma al plus^{10} item cdd („*ολιγα*") ap Or syr utr pers s Eus Epiph (Chr, nisi Lc vel Mc spectat) catenᵉʳᵃᵐ (*των εν γαδαροις*) .. cdd (pleraque ut vdtr, vide ante) ap Or it (et. d) vg sah syrp ^{mg} sax Ath Hil al *γερασηνων* (Gb″ Ln) .. ς *γεργεσηνων* c. c***eklsuvx (c***lx al *-σινων*) etc, item cdd ap Epiph et ap alios (syrp ^{mg} graece *γεργεσιων*) *γεργεσαιων*. Or *γεργεσηνων* sive *γεργεσαιων* legi voluit, quamquam in codicibus non inventum.

29. *υιε* (Gb) c. bc*l al plus^{20} ff k l for tol harl^{s} cop Or Cyp al .. ς praep *ω* c. c***ekmsuvxΔ etc :: cf Lc et Mc

30. *μακραν* .. it (exc d k) vg sax *non longe* | *βοσκομενη* .. x al^{2} it^{pl} (et. d) *-μενων*

31. *εκβαλλεις* .. lx al^{6} *-βαλης*, e al *-βαλεις* | *αποστ. ημ.* (Gb) c.^{ac}b 1. 22. (add *απελθειν*) 33. 118. (om *ημας*) cop sah syr^{hr} syrp ^{mg} ed arr aeth it (exc fh) vg sax fr Cyr .. ς (Gb′, prob. Schu) *επιτρεψον ημιν* (al^{1} *ημας*, al^{6} om) *απελθειν* c. cekLmsuvxΔ etc syr utr go (f h *iube nos ire*) etc :: cf Lc

32. *αυτοις* c. beklmsuvxΔ etc .. c b e g^{1} h syr add *ο ις*, Ln [*ο ις*]' *απηλθαν* c. b .. ς *-λθον* c. cekLmsuvxΔ etc | *την αγ. των χοιρ.* (prob. Schu) c. c***eklmsuvxΔ al pler f h syrp go etc .. bc* al^{8} it^{pler} vg cop

πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. 33 *οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.* 34 *καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.*

IX.

1 (70.1) *Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς* Mc 2, 3—12. Lc 5, 18—26. *τὴν ἰδίαν πόλιν.* 2 *καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ Θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι.* 3 *καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς Οὗτος βλασφημεῖ.* 4 *καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν Ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;* 5 *τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε καὶ περι-*

sah syr al Chr *τους χοιρους* (Ln Gb) :: cf Lc et Mc | L *ορμησεν* | *πα.* (al^3 om) *η αγ.* .. c* 21. syr^P *η αγ. πα.* | *των χοιρ.* c. c***EKLSUVX al pler cop Chr etc .. BC*MΔ al^9 it vg syr utr sah go al Euth om (Gb Ln) :: cf Lc et Mc | *απεθανον* .. c 262. *-θανεν*

34. *συναντ.* c. CEKLMSUVXΔ etc .. B 1. 33. *υπαντ.* (Ln) | *τω ιω* .. c al^1 *του ιυ* | *οπως* .. B *ινα* (Ln)

IX. 1. *εις* (FC*** al plus^{10} add *ο ις*) *το πλ.* (c* al^4 add *ο ις*) c. c*EFKMSUVXΔ etc .. BC***LX al^{20} fere Or Chr$^{mosc\,1}$ *εις πλ.* (Gb′ Ln 49.) | *ιδιαν* .. F *ιουδαιαν*

2. *προσεφερ.* c. BEFKLMSUVXΔ etc (it vg *obtulerunt, offerebant*) .. c *προσφερουσιν* (Ln) | *αφεωντ.* c. CEFKLMSUVXΔ etc Or^1 Niceph .. D *αφωντε* .ℵB Or^1 *αφιενται* (Ln). It vg *remissa sunt, remittuntur* | *σου αι αμαρτ.* (Gb′) c. BCΔ* al^{17} Or^1 Chr$^{mosc\,5}$ .. D^{gr} A** for k Or^1 Did *σοι αι αμ.* .. M al^{10} fere Niceph *σου αι αμ. σου* .. Ç *σοι αι αμ. σου* c. EFKLSUVX it^{pler} (et. d) vg (exc for) etc :: cf Lc

3. *ειπαν* c. B .. Ç (49.) *ειπον* c. CDEFKLMSUVXΔ etc | L al *εν αυτοις*

4. *ιδων* c. CDE*FKLSUVXΔ etc cop it vg sax fr etc .. BME** (ME** *ιδως*) al plus^{50} syr utr sah go al Chr (et. $^{mosc\,5}$) schol$^{cdd\,4}$ *ειδως* (Gb′ Ln) :: cf Lc 6, 8. | T. *ενθυμ.* .. 1. 22. 59. 209. *τους διαλογισμους* | *ειπεν* .. D al^6 vv pauc add *αυτους* | *υμεις* c. EFKLMSUVXΔ al pler go etc (al^2 post *ενθ.*) .. BCD al^3 it vg al Chr (et.$^{mosc\,5}$) om (Ln 49. prob. Schu)

5. *γαρ* .. KMU al^6 it^{pl} vg al mu om | *αφεωντ.* c. CEFKLMSUVXΔ etc .. B ℵ *αφιενται* (Ln) .. D *αφιονται*. It vg ut v. 2. | *σου αι αμ.* (Gb Sz) c. BCD EFKLMVX al^{100} fere cat^{ox} etc .. Ç (prob. Schu) *σοι αι αμ.* c. 8UΔ 1. etc .. al^{10} fere vv pl *σοι αι αμ. σου* | *εγειρε* (Gb″ Sz) c. BCDEFKLMSVX etc .. Ç *εγειραι* c. U (Δ *εγειραν*) etc

πάτει; 6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ Ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

9—13 Mc 2, 14—17. Lc 5, 27—32.

9 (71.2) Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 10 (72.2) καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 (73.2) ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν Ἔλεος

---

6. *ειδητε* c. BKMUVΔ etc .. CDEFLX al mu *ιδητε* (d *sciatis*)| *τοτε* .. M al^2 Hier om | *εγερθεις* c. CEFKLMSUVXΔ etc .. B b c ff^1 vg *εγειρε* (Ln) :: cf Mc, item D a f g$^{1.2}$ h k Hil *εγειρε και*

8. *εφοβηθ.* (Gb″) *και* c. BD 1. 22. 33. 59. 118. it (sed f *admirantes timuerunt et*, item go) vg sax fr cop sah syr aeth al Hil al .. ς *εθαυμασαν και* c. CE (E* sub σ apparet ζ) FKLMSUVΔ syrP cat^{ox} Thdor^{mop} etc .. X (sed non in comm.) Ir^{int} om

9. *ο τς εκειθ.* c. BCEFKLMSUVXΔ al fere omn syr utr sah go etc .. D 124. cop it vg Eus Hil *εκειθ. ο τς* (49.) .. L al^1 om *εκειθ.* | *ειδ.* c. BDFMUΔ etc .. CEKLVX etc *ιδεν* | C 21. Chr$^{mosc\,6}$ Aug *επι τ. τελωνιον* (33. 124. cat^{ox} *-νειον*) *καθ.* | *μαθθ.* c.^{tt} B*D sah .. ς (49.) *ματθ.* c. B*CEFKLM SUVXΔ etc cop etc | *λεγ.* .. S 301. it vg Eus *ονοματι* | D al^3 *ηκολουθει*

10. *αυτ. ανακ.* c. BDEFKLMSUVXΔ etc .. C it (exc d k) vg Eus *ανακ. αυτ.* (Ln)| *οικια* .. sah add *αυτου*, cop ar^e *Simonis*, arP *Matthaei* | C al^2 cop *αμαρτ. κ. τελ.* | D *συνεκειντο*

11. D sah *ειδοντες δε* | Δ om *οι* (item om v. 6. *ὁ, τοῦ, τῷ*)| *ειπον* c. DEKMSUVXΔ al pler (d k *dixerunt*) .. BCL al^5 Cyr (it^{pler} *dicebant*) *ελεγον* (Ln 49.) :: cf Mc ubi *ελεγ.* non variat | D sah Aug^1 *αμαρτ. κ. τελ.*| *εσθιει* .. M al^{50} fere g$^{2.}$ mm Thph add *και πινει* | o *διδ. υμ.* h. l. c. BC***EKLMSUVXΔ etc .. C* 1. al (cop sah) ante *εσθιει*, D it^{mu} Aug ante *μετα*. a om (k *quare cum publ. et pecc. sedes*)

12. *ο δε τς* c. CEKLMSUVXΔ al fere omn it (exc d) vg cop syr utr al pl .. B (D periit, sed vdtr quia d) 248. sah aeth om *τς* (Ln 49.)| *ακουσας* .. D^{gr} 60.^{ev} a *αποκριθεις* | *ειπεν* c. BC^{1}DX sah aeth it (exc a fh) vg Hier .. ς (Gb^o) add *αυτοις* c. C***EKLMSUVΔ etc | *αλλα* c. B Eus^2 .. ς (49.) *αλλ* c. CDEKLMSUVΔ etc

13. *ελεος* (Gb′) c. BC*D 1. 33. 209. item Hom^{el} *Ἐφη Ὁ θεὸς Πλεος Θέλει*

θέλω καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

14–17 Mc 2, 18–22. Lc 5, 33–38.

καὶ οὐ θυσίας) .. ς ελεον (κ al ελαιον) c.C^{***}EFGKLMSUVXΔ etc. LXX^{ed} et^{a} ελεος, sed minusc mu ελεον | ηλθον .. F (Or) εληλυθα | c δικ. καλ. | αλλα c. BCDELMUXΔ al pl (item Barn Clem$^{2\text{-}cor}$ Iust; non addunt nomen Mt) etc .. ς (Ln) αλλ c. GKV Eus etc | αμαρτωλους (Gb) c. BDV*Δ 1.* 22. 33. (vide Gb symb.) 118.* 209. al plus^{15} syr utr perss aeth arm go it (exc c g$^{1.2.}$) vg sax fr (item Clem$^{2\text{-}cor}$ Iust^{1}; contra Barn Iust^{1} cum εις μετ.; sed nusquam patet a quo evg pendeant) Or^{1} Bas Hier Aug^{dis} (soli Lc tribuit εις μετ.) al .. ς add εις μετανοιαν c. CEG KLMSΓV^{mg}Ǝx etc cop sah c g$^{1.2.}$ Eus^{2} (sed unde affert? vide ante de Barn Iust^{1}) Or^{1} (sed ibi εληλυθα: hinc e Lc videtur) Hil :: e Lc

14. αυτω .. X go om | D ιωανου | πολλα c. CDEGKLMSUVXΔ al pler vv omn etc .. B al^{3} om (Ln) :: cf Mc | μαθ. σου .. M al σοι μαθ.

15. ο ις .. M* al^{1} om | Μη .. D μητι (it vg *numquid*) | οι .. LS al^{4} om | νυμφωνος .. D (et al^{1} ap Wtst) νυνφιου (it vg *sponsi*, item aliae vv) | πενθειν .. D 61.* vv mu Chr (et^{mosc6}) Hil al νηστευειν :: e Mc et Lc | D* al ωι ημερ. | απαρθη .. D al plus^{5} schol^{edd3} αρθη (al^{2} επαρθη, al^{1} παρελθη) | νηστευσουσιν (LΔ -σωσιν, D*^{gr} X al^{3} -ουσιν) .. D al^{2} vv aliq add εν εκειναις ταις ημεραις :: e Lc

16. δε .. V al^{2} om | DGΔ al^{5} ραικους | c αγναφους, al^{5} ακναφου | ιματιου .. L* c add του παλαιου

17. L* al βαλουσιν | μηγε .. B 301. μη (ut Mc) | ρηγνυντ. οι ασκοι .. D syr^{hr} Arn ρησσει ο οινος ο νεος (syrP Arn om) τους ασκους (cf Mc et Lc) | εκχειται (vg *effunditur*, it^{pler} *effundetur*) .. D k Arn απολλυται, a *peribit* | a om κ. οι ασκ. απ. | απολουνται (it^{pler} *peribunt*) .. B al^{15} f vg απολλυνται (Ln) .. D k Arn om | αλλ. βαλλ. (L al βαλουσιν, D k βαλλ. δε) οι. νε. ε. ασκ. καιν. (Δ al νεους) c. BDEGKLMSUVXΔ etc cop sah syr utr go k Arn .. C al^{2} it vg Aug αλλ. οιν. νε. ε. ασκ. βαλλ. (it vg Aug post καιν.) καιν. (Ln) | αμφοτεροι (Gb Sz) c. BCDEFGKLMUVXΔ al^{150} fere etc .. ς -τερα c. B etc | D* τηρουνται (it^{pl} *servantur*; vg *conservantur*)

18–26 Mc 5, 22–43. Lc 8, 41–56.

18 (74.2) *Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.* 19 *καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.* 20 *καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·* 21 *ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.* 22 *ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν Θάρσει, θυγάτηρ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.* 23 *καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν* 24 *Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.* 25 *ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ* Lc 7, 17. *ἠγέρθη τὸ κοράσιον.* 26 *καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.*

18. ταυτα .. L al[3] cop add δε | αυτοις .. M* al τοις οχλοις .. 1. al[10] fere cop Hil om | εισελθ. (Gb') c. CDEMX al plus[30] Chr (et.mosc[3]) Bas, item (εἰς ἐλθών, Gb Sz) KSVΔ al fere[40] .. ς ελθων c. minusc .. B τινων εἰς προσελθων (Ln), item C***GLU al[20] fere τις προσελθ. et F τις προσηλθεν. Legitur et. προσελθων, τις ἐλθων, τις εισελθ., εις εισελθων. Vg it[mu] *unus accessit et*, d ff *unus veniens*, etc .. praeterea C***FGLU etc add τω ιω | οτι c. BCEFGKLSUXΔ etc .. D 1. 13. 33. 124. al[10] fere vv pm Bas Chr (et.mosc[6]) om (similiter ap Mc) (49.) .. M al it[aliq] vg[ed] Hil κυριε | L επιθεις τ. χειραν σου

19. ηκολουθησεν c. BFGKLSUXΔ etc, item EM al[6]. –θησαν .. CD al[3] ηκολουθει (Ln), item *sequebatur* it[pler] vg :: ex Mc | και .. M al[2] om | Δ om οι

20. K αιμορρουσα, L αιμορουσα | ετη .. L add εχουσα εν τη ασθενια (cf Ioh 5, 5.)

21. L εν αυτη | μον. αψωμ. (et. Or) .. D it[pm] (al om μον.) vg αψ. μον. | L al σωθησωμαι .. b Arn add similia iis quae Mc et Lc

22. ο δε ις .. D om ις, item it[pl] *at ille, ille autem* (d *qui autem*) | στραφεις c. BD al[10] (D al[2] praem εστη) .. ς επιστραφεις c. CEFGKLMSUΔ etc (ap Mc επιστραφ. non variat) | θυγατηρ c. DGL .. ς θυγατερ c. BCEK MSUΔ etc (item Or[2])

23. Δ om τους | ελεγεν (Gb') c. BD 1. 13. 33. al[5] fere Chr (et.mosc[6]), item *dicebat* vg (for add *ad eos*) it[pl] sah cop al .. ς λεγει αυτοις c. CEFGKL MSUΔ etc :: cf Mc

24. K al[1] (idem aliique καταγ.) κατεγελουν | αυτου .. D* αυτον

25. εισελθων .. D it[mu] ελθων | της χειρος .. D την χειρα

26. αυτη c. BEFGKLMSUΔ etc it vg etc .. D al[4] vv aliq αυτου, C al[4] αυτης (ita C*; sed idem* vdtr αυτου scripturus fuisse)

27 (75.10) *Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ.* 28 *ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθαν αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ Ναί, κύριε.* 29 *τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.* 30 *καὶ ἠνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.* 31 *οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.*

32 *Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον* 12—34 12, 22 ss. Lc 11, 14 s.
κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 *καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.* 34 *οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.*

35 (76.2) *Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς* Mc 6, 6.
κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. 36 (77.6) *ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν,* Mc 6, 34.

---

27. αυτω c. CEFGKLMSUΔ etc .. BD 126. 36ev* Chrmosc[4] om (Ln) | C* (vdtr) L 124. 235. a k om *και λεγ.* | υιος (Gb) c. B al plus[60] Ath Dam; al pauc ο υιος, Δ ο υιε .. ς υιε c. CDEFGKLMSU etc | *δαυειδ* .. cf ad 1, 1.

28. *ελθ. δε* (U al[10] fere add *αυτω*) .. D itpm *και ερχεται* | *προσηλθαν* c. B .. ς - *λθον* c. CDEFGKLMSUΔ etc (D itpm *και προ.*) | D itmu *οι δυο τυφλ.* | ο $\overline{\text{ις}}$ .. al[20] fere om | *δυν. του. ποι.* c. C***DEFGKLMSUΔ etc (et. vg it) .. B *του. δυν. ποι.* (Ln), C* *δυν. ποι. του.*

29. *οφθ.* .. D *ομματων* | *λεγων* .. D 1. *και ειπεν* | Lΰ *γεννηθητω*

30. *ηνεωχθησ.* c. BD al[1] item C* *ηνοιχθησ.* .. ς *ανεωχθησ.* c. C***EFGKLMSUΔ etc | D it vg etc *οι οφθ. αυτ.* | *ενεβριμηθη* c.[m] B* 1. 22. 118. al[1] .. ς *ενεβριμησατο* c. B**CDEFGKL (*ενβριμ.*) MSUΔ etc | ο (D om) $\overline{\text{ις}}$ .. al plus[5] om

32. F 131. *διεξερχομ.* | *ανθρωπ.* c. CDEFGKLMSUΔ etc it vg go etc .. B al[4] cop sah om (Ln)

33. *λεγοντες* (Gb Sz) c. BCDEFGKLMSUΔ al plus[120] vv pler Chr (et.mosc[6]) Thph .. ς add *οτι* c. minusc. a etc | *εφ. ουτως* (L *ουτος*) .. D itpler go etc *ουτ. εφαν.* | D* om *τω*

34. D a k Hil Iuv om versum | *εν* .. b g[1.2.] h gat add *belzebul* (b g[1.]), *belzebub* (gat, g[2.] *beelz.*), *belzebut* (h)

35. *μαλακιαν* (Gb Sz) c. BC*DSΔ 1.* 22. 33. 118.* 157. 209. al fere[50] vv pler Chr (et.mosc[6]) Thph .. ς add *εν τω λαω* c. C***KFGKLMUX etc c g[1.] tol gat (:: cf 4, 23.) .. L 13. 124. 262. al[6] a b g[1.] h gat** add (vel omissis vel servatis *ε. τ. λ.*) *και πολλοι ηκολουθησαν αυτω*

36. *τ.οχλους* .. CM al add ο $\overline{\text{ις}}$, item G al syrP* praem

1 Pe 2, 25. *Num 27, 17. ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 (78.5) τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς,
Lc 10, 2. οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· 38 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ
ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

Mc 3, 14 s. et 6, 7. Lc 9, 4. 1 (79.2) Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν
αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
2–4 Mc 3, 16–19. Lc 6, 14–16. Act 1, 13. 2 (80.2) Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα·
πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, 3 Φίλιπ-
πος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκω-

---

36. *εσκυλμ.* (Gb Sz) c. BCDEFGKMSUXΔ al fere[150], item *νενακτι* it vg Hil Hier etc (sed d *fatigati*), Bas Const Chr al .. ς *εκλελυμενοι* c. L etc | *ερριμενοι* c.[sic]BCL (*ερημενοι*) 126. y[scr] etc .. D *ρεριμμενοι* (Ln) .. ς *ερριμενοι* (Δ *ερριμενοι*, X al[1] *ἐρρημενοι*) c. EFGKSUXΔ etc.. M 299. *ερρηγμ.* | *ωσει* c. BEGKSUXΔ etc .. CDFLM al plus[40] Chr (et.[mosc 6]) ως

38. *του κυριου* (et. Or[4]) .. D* *τον κυριον* | *εκβαλη* (LX al *-λει*) .. al plus[10] Or[2] (sed variant cdd) *-βαλλη* (aliq *-λλει*)

X. 1. *προσκαλεσαμενος* .. C***L al mu add ο ις | Δ om *τους* | *εξουσιαν* c. BCDGKMSUVXΔ etc it vg etc .. EFL al[50] fere vv pm Cyr Thdrt al add *κατα* | CD al pauc *εκβαλειν* | *μαλακιαν* .. L al[3] b g[1] Cyr Thdrt add *εν τω λαω*

2. D*gr* om *δε* | *εστιν* .. L al[30] fere *εισιν* (*–σι*)| *ιακωβος* c. CDE[3]FGKLMS UVXΔ etc .. B d *και ιακ.* (Ln)| ο *του* .. D*F al[2] *του*

3. M 111. ὁm *θωμ.* (a b ante *Σιμων* pon) *κ. μα. ο τελ.* | *μαθθ.* c.[sic]BD .. ς (49.) *ματθ.* c. CEFGKLMSUVXΔ etc | a b am syrp[mg] etc *και ιακ.* | ο *του* .. M 299. *του* | *και* (122. om) *λεββ.* (Gb') c. D 122; cdd ap Aug (*Mt Thaddaeum appellat; nonnulli autem cdd habent Lebbaeum*) k (*iebdaeus* s. *lebdaeus*) Hesych (in lexico *Ιάκ. ἀλφαίου ὁ καὶ Θαδδ. καὶ λευὶ παρὰ τῷ μάρκῳ, παρὰ δὲ τῷ ματθ. λεβαῖος, παρὰ δὲ λουκ. Ἰούδας Ἰακώβου*) Ruf (in praef. comm. Orig. in epist. ad Rom. *Mt in catalogo app. dicit post multos: Matthaeus publicanus et Iacobus Alphei et Lebbaeus et Sim. Chan. -- Hunc eundem quem Mt Lebbaeum, Mc Thaddaeum posuit -- Igitur eundem quem Mt Lebbaeum et Mc Thaddaeum dixit, Lucas Iudam Iacobi scripsit.* Hoc Rufini - Origenis? - testimonium eo plus valet quum praeter k et d nullus codicum it aut vg lectionem Lebbaeum tueatur). Fortasse huc etiam trahendum est Origenis testimonium contr. Cels. 1, 62. *ἴστω δὲ καὶ λέβης τελώνης* („praeter Matthaeum publicanum") *ἀκολουθήσας τῷ ιω. ἀλλ' οὔτιγε τοῦ ἀριθμοῖ τῶν ἀππ. αὐτοῦ ἦν εἰ μὴ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων τοῦ κατὰ μάρκ.* (? nonne potius *ματθ.*?, sed cf ad Mc 3, 18.) *εὐαγγ.* ..[sic]B 17. 124. cop

βος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος, 4 Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

5 (31. 10) Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρό- 15, 24.
βατα τὰ ἀπολωλότα οἶκου Ἰσραήλ. 7 (32. 2) πορευόμενοι δὲ κηρύσ- 7—8
σετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντας 10, 5.
θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. 9 Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς 9—15
ζώνας ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑπο- Mt 9, 3 ss.
δήματα μηδὲ ῥάβδους· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.

---

sah c ff^{2}g^{2}·l vg sax fr *και·θαδδαιος* (Ln) :: e Mc .. ς κ. *λεββαιος* (LX etc *λεβαιος*) *ο επικληθεις* (*επικαλεισθ.* nusquam Mt) *θαδδαιος* (L al *θαδαιος*) c. C**EFGKLMSUVXΔ etc .. 13. 346. *κ. θαδδ. ο επικλ. λεββ.* (similiter C* ut vdtr, nisi forte *θαδδ.* prorsus om, cf c in append.) .. 243. *ιουδας ο και λεβαιος ο επικλ. θαδδ.* .. a b g^{1}·h gat mm *et iudas zelotes*

4. *καναναιος* (Gb') c. BCD (*χαν.*) L 1. 22. 33. 118. 18^{ev} aliisque in marg it (et. *δ*) vg cop (contra *-νιτης* sah) .. ς *κανανίτης* C^{1}EFGKMSUVXΔ etc .. D h praem *και* | *ιουδ.* ο c. BDKMSΔ al pl ut vdtr .. ς (sed non ς^{e} etc) om *ὁ* c. CEFGLUVX al plus^{40} (49.) :: deest et. Mc et Lc | *ισκαριωτης* c. BEFGKLMSUVXΔ etc (Or *ιουδας σιμωνος ισκαριωτου*), item D f k am fuld *σκαριωτης* .. C *ισκαριωθ* (Ln), item it^{pl} *scarioth* s. *carioth* | *ο και* (F al pauc it^{pl} cop sah etc om) *παραδους* (FXΔ al *-διδους*) .. L 13. 124. 126. 346. al^{3} Or ος (126. *ο*) *και παρεδωκεν*

5. C*** al mu om *τ. δωδεκα* | F *αποστειλας* | D it^{pler} am fuld etc *και λεγων* | Δ *μη εισελθ. -- μη απελθ.* | CD**G al *σαμάριτων* .. D* (it vg) *σαμαριτανων*

6. *πορευεσθε δε* .. D *υπαγετε*

7. *οτι* c. CDEFGKLMPSUVXΔ etc it vg etc .. B om (49.)

8. D *θεραπευσατε* | *λεπρ. καθαριζετε* (D *-ρισατε*) *δαιμ. εκβαλλετε* (D al *-βαλετε*) (Sz) c. C***EFGKLMSUVX al plus^{150} f sah arm syr^{codd} pers^{p} Eus Ath Bas Chr^{comm} (ad h. l.) al Hier Amb Iuv. .. BC*D al^{15} it^{pler} vg (for ante *ασθεν.* pon) sax fr cop aeth arr Cyr^{1} Chr^{2} Hil ante *λεπρ. καθ.* add (Gb Ln) *νεκρους εγειρετε* (D *-ρατε*), item ς ante *δαιμ. εκβ.* c. minusc, item PA al^{3} syr^{p} Chr^{2} post *δαι. εκβ.* | GL etc *δωτε*

9. *μηδε* bis c. BCEFGKMPSUVXΔ etc .. DL al pauc *μητε*

10. *μη* .. D k cop sah *μητε* | *μηδε* ter .. DL al pauc *μητε* | D* *χειθωνας* | *ραβδους* (Gb''Sz) c. CEFGKLMPSUVXΔ (non *δ*) al^{150} fere a k syr^{p} (in cdd pler) arm (cop) Chr$^{mosc\,1}$ Thph .. ς (Ln) *-βδον* c. BD etc it^{pl} vg etc :: cf Lc |·*γαρ* .. U* al om | *τ. τροφ.* .. KM al plus^{15} it^{pl} (non d k l) syr$^{p\,mg}$ Hil al *του μισθου* :: e Lc 10, 7. | *αυτου* (Gb') c. BCL 1. 22. 57. 118. 124.

11 (83,2) εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. 12 (84.5) εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. 14 (85.2) καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

11,24. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρας
Lc 10, 3. ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 16 (86.5) Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις
17—22 Mc 13, 9—13. καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. 17 (87.1) προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν
Lc 21, 12—17. ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ

---

159. 209. h Thph .. ς add εστιν c. EFGKMPSUVXΔ etc; item post γαρ add D al^{5} (it^{pler} vg Ir^{int} Hil *est enim* vel *enim est*)

11. εις ην — ηκωμην (1. 118. 209. a b ff^{2} h k Hil al om; L 124. post εισελθ. pon) εισελθ. c. BCEFGK(L)MPSUVXΔ etc .. D 28. η πολις εις ην αν εισελθ. εις αυτην | L om εστιν | X 28. 243. 801. μενετε | X Amb^{r} om εως αν εξελθ.

12. αυτην c. BCEFGKMPSUVXΔ etc .. DL 1. 22. 209. tisch** al plus^{50} it vg al (similiter sah) Thph Hil add λεγοντες Ειρηνη τω οικω τουτω

13. D om και (d *si enim*) | ἣ .. c* ην | M al^{3} η οικ. εκεινη | L om αξια pr | ελθατω c. CL 13. 346. al .. ς (Ln) ελθετω c. BEFGMPUXΔ etc .. SV al plus^{20} εισελθετω .. D εσται .. 99. b^{*scr} om | εαν (al plus^{5} ει) δε μη η (L al^{2} om) αξια .. D* ει δε μηγε | D* om ἡ | προς c. CDEFGKLMPSUVXΔ etc .. B 243. (ε. ν. ανακαμψει) Chr$^{mosc\,5}$ εφ (Ln)

14. ος εαν (c. CEFGMPSUVXΔ etc; BDKL al mu αν: ita Ln 49.) μη δεξ. υ. μ. ακουση .. L (similiter it^{mu}) οσοι αν μη δεξονται υ. μ. ακουσωσιν | εξερχομενοι c. CEFGKMPSUVXΔ etc .. BD al^{12} it vg add εξω (Ln 49.); item L al^{5} εκ | D arm om της οικ. η (η om et. L)| εκεινης .. D al^{6} it^{pl} vg om | των ποδ. c. BDEFGKLMPSUVXΔ etc .. C al^{7} praem εκ (Ln), item *de* vel *a* it (exc d) vg

15. αμην (1. 22. αμ. αμ.) .. L al^{5} add γαρ | γομορρας (Gb') c. CD (-ορας) LMP 1. 22. al plus^{30} ff^{2} h k etc Hom^{elem} Chr (et.$^{mosc\,5}$) .. ς (Ln) -μορρων c. BEFGKSUVXΔ etc it^{pl} vg etc. Praeterea c praem γη

16. L αποστελλω | εν (CL εμ) μεσω .. B εις μεσον | ως οι .. L al^{10} fere ωσει | ακεραιοι .. D απλουστατοι. It vg *simplices* | ως αι .. LX al^{5} fere ωσει

17. δε .. D al pauc it^{alliq} Or om | c* om υμας | εν. τ. συναγ. (et. Or) .. D εις τας συναγωγας

18. ηγεμονας δε (c. BCEKMPSUV etc Or^{2}; FGLXΔ al mu etc om) κ. βασιλεις .. D 111. ηγεμονων .. Or^{1} βασιλεων και ηγεμονων

βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 (88.2) ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς Lc 12, 11 s.
ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε·
20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς
ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς
θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς
καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων 24, 9. 13.
διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
23 (89.10) ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς
τὴν ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ
Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 (90.3) Οὐκ ἔστιν μα- Lc 6. 40. Io 13, 16.
θητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ
ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. (91.10) εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελ-

---

18. *αχθησεσθ.* (et. Or^4 Const al) .. D 111. *σταθησεσθε*, item *stabitis* it^{pler} Ir^{int} Cyp Hil al (f vg *ducimini* s. *ducemini*)

19. *παραδιδωσιν* c. CE**FKMSUVΔ al longe pl .. $^{\aleph}$BE* 1. 22. (*tradiderint* vel *apprehenderint* dfg^{1} k Cyp) *παραδωσιν* (Ln 49.) .. DGLX al^{40} fere (vg it^{mu} *tradent*) *παραδωσουσιν* (Gb^{1}), item *-δωσωσιν* al plus^{10} Or Chr (et.$^{mosc^2}$) .. al^{1} *-διδωσουσι* | *λαλησητε* .. K al^{20} Or Chr$^{mosc^4}$ *-σετε* | *δοθ. γ. υ. ε. τ. ωρα* (C* *ημερα*) *τ. λαλησετε* (ita BKMSU al longe pl; CEFGVXΔ 1. 108. 124. 157. 262. 346. al^{20} *-σητε*) c. BCEFGK MSUVXΔ etc .. DL al plus^{10} k flor harl* arm Or al Cyp^{1} Op om; hinc Gb^{o} et Ln [*δοθ. -λαλησετε*]

21. *τεκνον* (et. Or Eus) .. B *το τεκν.*, al pauc *τεκνα* | *επαναστησονται* (et. Or Eus) .. BΔ al^{3} *-σεται*

23. *οταν* (et. Clem Or^{1}) .. Or^{4} Const *εαν* | *διωκωσιν* (et. Clem Or^{3}) .. DΔ al^{3} *-κουσιν* | *φευγ. εις την αλλην* (B*al^{2} Or^{2} et^{1} cod Pet *ετεραν*) c. (B) CEFGKMSUVXΔ al pler cfl vg cop syr utr go etc Clem (Or^{3} Pet) Const Aug^{1}Amb^{1} Epph .. DL 1. 13. 22. 118. 124. 209. 247. al^{2} a b ff$^{g^{1.2}}$ h k gat mm Or^{2} Ath Hil al *φευγ. εις τ. ετεραν* (DL 247. Ath *αλλην*) · *καν* (D *εαν δε*) *εν τη ετερα* (D *εν τη αλλη*, L al^{9} Or^{1} Ath *εκ ταυτης* : ita Gb) *διωκωσιν* (D *-κουσιν*, L 247. Ath *εκδιωξουσιν*) *υμας* (Or^{1} om,^{1} *παλιν*), *φευγετε εις την αλλην*: ita Gb, item Ln *φ. ε. τ. ετερ.* [*καν — — αλλην*] | *γαρ* (et. syr utr go am fuld etc Or etc) .. DM al^{15} it vg (sed non am fuld) al mu Hil om (Gb^{o}) | c tisch** 245. *οτι ουμη* | tisch al pauc Or *τελεσετε* | *του ισρ.* c. CEFGKLMSUVXΔ rell ut vdtr omn Or etc .. BD om *του* (Ln 49.) | *εως αν* (al^{2} *ου*) c. CDEFGKLMSUVΔ al pler Or .. $^{\aleph}$BX al^{1} *εως* (49.)

24. *διδασκαλον* .. FM al plus^{20} vv aliq (non it vg go etc) add *αυτου*

25. *ο δουλος* .. L al^{3} (vv mu) *τω δουλω* | *τον οικοδ.* et *τους οικ.* c. CDE FGKLMSUVXΔ al ut vdtr omn .. B* *τω -σποτη* et *τοις -αχοις* (Ln)

ζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν
Mc 4, 22. Lc 8, 17. φοβηθῆτε αὐτούς· (92.1) οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 (93.5) ὃ λέγω ὑμῖν ἐν
τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε
ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων
τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ
μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ
πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ
6, 26. τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε·

---

25. *βεελζεβουλ* c. CEFGKMSUVΔ syrP go g^{1}·h etc, item *βιλζ.* DLX cop k etc; 243.–*βουν* .. ^{bs}B *βεεζεβουλ* .. vg itp^{l} fr sax syr pers^{p} *beelzebub* s. *belz.*, b *velzebul*, mm *belzebud* | *επεκαλεσαν* (Gb Sz) c. BCEFGKMSVXΔ al^{30} fere Eus Ath al, item al^{2} *–σαντο* .. U al^{40} fere Chr (et.$^{mosc\ 1}$) al *απεκαλεσαν* .. ς *εκαλεσαν* c. minusc, L *εκαλεσαντω*, D *καλουσιν* | *οικιακ.* c. CEFGKLVXΔ etc .. CDMU al pl *οικειακ.* (Gb″). Sed vide ad v. 36.

26. *κεκαλυμμ.* .. X al pauc *κεκρυμμ.* | *ου γνωσθ.* .. E *ουκ αποκαλυφθ.*

27. *εις* .. M al^{4} *προς* | *ακουετε* (L –*εται*) .. 1. 22. 28. 209. al Chr$^{mosc\ 6}$ Bas *ηκουσατε*, Or^{cod} *ακηκοατε*, item it^{mu} | *κηρυξατε* .. D Or *κηρυσσετε* (D –*ται*, sed d *praedicate*), L *κηρυχθησετε*

28. *φοβεισθε* (Gb Sz) c. BCEFGLMUVXΔ al plus^{100} Iust Clem^{2}·cor (quamquam uterq Mt et Lc misc.) Eus Thdrt al, item K al plus^{10} *φοβησθε* .. ς *φοβηθητε* c. DS etc Hom^{clem} Or Const al :: e Lc | *αποκτεννοντ.* c.^{bs}CDUΔ 1. tisch** al plus^{30} Clem^{2}·cor (ex cod. Alex.) .. EGKLMSVX al plus^{100} Chr (et.$^{mosc\ 6}$) al *αποκτενοντων* (Gb Sz) .. ς *αποκτεινοντ.* c. B etc (idem in Or aliisq pp editum)| *αποκτειναι* .. D* *σφαξαι* | *φοβηθητε* (et. Or^{ss}^{epe} Const al) .. C al pauc *φοβεισθε* | *δε μαλλ.* (et. Or^{1} Const Ir^{int} al) .. Hom^{cl} Or^{2} om, L 1. al^{5} fere Isid Dam om *δε* | *δυν. κ.* (et. Iust Hom^{cl} Thdot Const al) .. itp^{l} cop Or Cyp al om *και*, hinc Ln [*k.*]| *κ. ψυχ. κ. σωμ.* (Hom^{cl} Ir^{int} Cyp al *κ. σω. κ. ψυ.*) c. BCDLX etc Hom^{cl} Iust Thdot Or^{s} Const al .. EGKMSUVΔ al plus^{50} *κ. την ψ. κ. το* (ita et. Or^{1}) *σωμ.* | *εν γεεννη* (et. Or^{4} Const al) .. D it vg Ir^{int} Cyp al *εις γεενναν*

29. L *ασαριου*. D* Or^{1} *του ασσ.* | D *πωλουνται* | *επι* (Or^{2,1} *εις*) *την γην* (X al^{5} *της γης*) .. Or^{5} Chr (et.$^{mosc\ 9}$) *εις την* (Or^{2} om) *παγιδα*, item Hom^{cl} (*ουδε στρουθος εν παγιδι εμπεσειν ἐχει*) .. L Or^{1} Nov Op om (Gb^{oo}) | *ανευ* (vv pm Or^{1} Ir^{int} Tert al add *της βουλης*) *τ. πατρ. υμ.* (Or om *υμ.*, al^{30} fere vv aliq Or^{4} Ath al add *του εν* [*τοις*] *ουρανοις*) .. Hom^{cl} *ανευ της του θεου βουλης*

30. *υμων δε και* .. D itp^{l} Clem Hil al *αλλα και* | LX al *αι* (L *ε*) *τριχαι* L *-χε*)| *κεφαλης* .. DL itp^{l} Clem Hil al add *υμων*

31. *φοβεισθε* (Gb′) c. BDL 1. 13. 118. 157. 209. 36.^{ev} 70.^{ev} Or Cyr, item al^{1} *-βησθε* .. ς *φοβηθητε* (M al add *αυτους*) c. CEGKMSUVXΔ etc | *πολλων* (et. Or) .. 10. 83. 148. 167. al^{5} a b c g^{1}·h Hil *πολλω*

μενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται.

Mc 9, 41. 42 (100.6) καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 (101.10) Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2–6 Lc 7, 18–23. 2 (102.5) Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ Σὺ

*Deut 8, 15. εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ

*Es 35, 5 s. 61, 1. 29, 18 s. βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ

---

41. λημψεται c.[ac] BCDLZΔ .. ς λημψ. c. EFGKMSUVX al ut vdtr fere omn | D al[1] om και ο δεχ. δικ. usq λημψ.

42. εαν c. CEFGKLMPSUVXZ al pler .. BD αν (Ln) | ποτιση .. L al pauc -σει | των μικρων .. D των ελαχιστων, item minimis it vg cop Hil al (157. τ. μικρ. τουτ. των ελαχιστ.)| ψυχρον (D vv pl schol Or alludens praem vel add υδατος) .. MXZ 33. 126.* tisch** al plus[10] ψυχρουν | μονον .. D al[3] schol Cyp om (Δ* ψυχρουμενον, **ψυχρ. μονον, K* om μον. εις ον. μαθ.)| απολεση (LZ al fere[20] -σει) .. D itpm al Cyp al απολληται ο μισθος αυτου

XI. 1. ετελεσεν c. BCDEFGKLPSUVXZΔ etc .. M al plus[10] συνετελ.

2. ακουσας .. M post εργα pon | FLX δεσμοτηριω | του χυ (et. Dial etc) .. D al[20] fere syr[cu] aeth[rom] Chr[mosc 6] του ιυ (item Or τα περι του ω)| δια (Gb' prob. Schu) c. BCDPZΔ 33. 124. syr utr arm go (item a b c f h k *discipulos*, item Dial επεμψε τους μαθητας) .. ς δυο c. EFGKLMSUVX etc vg syr[p mg] etc Or Chr Cyr etc :: e Lc

3. ο ερχομενος (et. Or Dial etc) .. D*[gr] ο εργαζομενος

4. D a b c ff g[1] h αποκρ. δε | ιωαννη c. BCE (–νην) FGKLMPSUVXZ etc .. DΔ –νει | L 435. cop syr[cu] Or (alibi ειδετε κ. ηκουσατε) βλεπ. και ακουν.

5 και χωλ. c. BCEFGKLMPSUVXΔ rell ut vdtr omn a b g[1] k l go syr utr (et. syr[cu]) etc .. z (vdtr) Δ al[1] cop c ff g[2] h vg fr sax Or om και, Ln [και] .. D om και χωλ. περιπατ. | λεπροι .. K syr utr (et. syr[cu]) k Chr[mosc 2] και λε. | και κωφοι .. cop c ff g[2] h vg fr sax Or om και, Ln [και]| και νεκρ. c. BDLPZΔ 1. 13. 122.* 300. syr utr arm go a b g[1] k l for Chr (et.[mosc 3]) Bas[sel] .. ς om και c. CEFGKMSUVX etc cop c ff g[2] h vg (non for, sed am) sax fr Or Hil, Ln [και]| και πτωχοι .. cop c f

εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 (108.2) οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, καὶ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 (104.5) ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων ἐστὶν αὐτοῦ. 12 (105.8) ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. 13 (106.10) πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν· 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας

Lc 7, 7–11 Lc 21–28. *Mal 3, 1. Mc 1, 2. Lc 16, 16. *Mal 3, 23.

ff vg (et. am, sed non for) item (omittens ibi κ. νεκρ. εγ., alibi alia om) Or om και, Ln [και]

6. εστιν (h k erit) .. x 235. Chr$^{mosc\,6}$ a b Hil Prom Quaest om | ος εαν c. CEFGKLMPSUVXZΔ etc .. BD 1. 33. ος αν (Ln)

7. εξηλθατε c. BCDGLPZ al^{7} .. ς εξηλθετε c. EKMSUVX etc .. FΔ εξεληλυθατε

8. εξηλθατε c. BCDLPZΔ al^{9} .. ς εξηλθετε c. EGKMSUVX etc .. F εξεληλυθατε | εν (D* it vg om) μαλακ. c. BDZ 47.^{ev} a c ff g$^{1.2}$ k vg (exc gat) Tert Hil al .. ς add ιματιοις, Ln [ιμ.] c. CEFGKLMPSUVXΔ etc (non- nulli post ημφ. pon) :: ita Lc | D ημφιασμενον | βασιλεων c. BCDLM PUΔ etc .. EFGKSVX al fere^{90} βασιλειῶν (FG tisch* al pler) vel (ita Gb' 8z) -λείων (K -λεῖων) :: cf Lc | εισιν .. B om

9. εξηλθατε c. BCDLPZΔ al^{7} .. ς εξηλθετε c. EGKMSUVX etc (idem ap Orig editum) .. F εξεληλυθατε | προφ. id. c.$^{\aleph}$BZ (f k coniungunt *videre* | *prophetam*) .. ς (Ln) ιδειν; προφητην; quem ordinem tuentur CDEFGK LMPSUVXΔ etc Or etc :: ita et. Lc

10. ουτος; c.$^{\aleph}$BDZ b g^{1} k syr^{cu} al Or Amb Op Quaest .. ς (49; Ln [γ.]) add γαρ c. CEFGKLMPSUVXΔ etc :: cf 3, 3. ubi γαρ non fluctuat | εγω (et. Or^{2} etc) .. z c ff g^{2} Chr$^{mosc\,6}$ Amb om, Ln [εγ.]| x al pauc αποστελω | και κατασκ. c. P cop syr^{P} a b c Chr$^{mosc\,2}$ Amb^{1} Hier .. ς ος κατασκ. c. BCDEFGKLMSUVXΔ etc Or etc :: ita Lc; et. LXX

11. EFGLX al ṗm εγειγερται | D* ε. τοις γ. των γυναικ. | εστ. αιτ. c. c it (exc b k) vg Aug .. ς (Ln) α. ε. c. BDEFGKLMSUVXZ (vdtr) Δ etc :: ita Lc

12. δε .. D$^{gr^{*}}$ cop Amb om | βιασται (et. Iust al) .. D (item Clem) οι βι.

13. B ιωαννου, c al mu ιωαννους D* ιωαννους | επροφητ. c.$^{\aleph}$C^{B}DZ 1. 13. a^{ser}, item B*Δ προφητευσαν .. ς προεφητ. c. B**EFGKLMSUVX etc

14. δεξασθαι (it *accipere, scire, audire, recipere, percipere,* vg *recipere*) .. EL al mu -σθε | ἡλιας (D -λειας): hoc acc. c. EGKLM etc, item *helias* it vg .. ς ἡλιας c. F etc

16–19 Lc 7, 31–35. ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 16 (107.5) Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις 17 λέγουσιν Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλ-

Io 10, 20. θεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν Δαιμόνιον ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.

20 (108.5) Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο

21–23 Lc 10, 13–15. αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. 21 Οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγέ-

---

15. ωτα c. BD 32. k (Sev vdtr) .. ς (Ln) add ακουειν c. CEFGKLMSUVXΔetc Iust Clem Or :: sine ακ: semper Mt: in Mc et Lc ακ. nusquam fluctuat

16. παιδιοις (Gb Sz) c. BCDEFGKLMSUVXΣΔ al plus[150] .. ς παιδαριοις c. minusc | καθημ. εν αγ. (Gb′) c. BCDLMΣΔ al fere[20] it vg al pl Chr Thph .. ς εν αγ. καθημ. c. EFGKSUVX etc Clem :: cf Lc | εν αγοραις c. CEFGKLMSUVXΔ al pl cop syrP Clem, item[ms] Bz 124. 157. εν ταις αγοραις (1. εν αγορα καθ. εν ταις αγ.) .. D εν τη αγορα (Ln), item al pl Euth Thph εν αγορα (Gb′), item *in foro* it vg syr (et. syr[cu]) go. al :: cf Lc | α προσφωνουντα – – λεγουσιν (Gb′) c. BDΣ al[10] fere ff g[2·] l (k *qui adclamant aliis dicentes*) vg cop syrP mg; c α προσφωνουσιν – – και λεγουσιν .. ς και προσφωνουσι – – και λεγ. c. EFGKLMSUVXΔ etc :: cf Lc | τοις ετεροις (Gb′) c. BCDEFKLMXΣΔ al plus[50], item *invicem* vel *ad invicem* a b c g[1·] cop, *aliis* d k goth, *ad alterutrum* f; et quidem absque αυτων (Gb°) c. BDΣ 1. al vv .. ς (Ln) τοις εταιροις c. GSUV etc syr utr (et. syr[cu]) vg (*coaequalibus*) al, adduntque αυτων c. iisdem et CEFKLMXΔ etc

17. λεγουσιν .. ς και λεγουσιν: vide ad v. 16. | LU al mu ορχησασθε | εθρηνησαμεν (prob. Schu.) c. BCDΣ 1. 248. 48[ev]. c ff g[1·2·] k l vg cop go al Clem Aug .. ς add υμιν c. EFGKLMSUVXΔ etc :: ita Lc

18. γαρ .. L προς υμας, al[12] syr[cu] syrP cod Eus γαρ πρ. υμ. | Δ μητε εσθ.

19. φιλος .. L al[5] cop al Clem Aug[3] ante τελων. pon, it[pler] vg post αμαρτ. | και εδικ. usq αυτης (et. Valentt ap Ir, Or etc) .. b om | 13. 124. 356. k απο παντων των :: e Lc | τεκνων (et. Valentt. ap Ir, Or Hil etc) .[ms] B* 124. cdd quidam ap Hier syr (sed non syr[cu]) syrP (sed syrP mg cd τεκν.) cop aeth pers[P] pera[cod] εργων (τεχνων)

20. ηρξατο c. BDEFGMSUVXΔ etc .. CKL al fere[30] et evglstaria g[1·] h syr utr al add ο ις, item Chr[mosc 6] praem | εγενοντο .. D γεγονεισαν (d *factae sunt*)| αυτου .. D om

21. χοραζειν c. BCEFGKMSVΔ etc .. ς (Ln) χοραζιν c. U etc .. X al mu χωραζειν, item χωραζιν vel (ut Or[3]) χώρα ζίν tisch[**] 126. al[10] Or[2] .. L χοραζζη .. D χοραζαϊν, vg b g[1·] h *corozain (chor.)*, a ff[2] am *corazain (chor.)*, c *corozaim*, k *chorazan* | ουαι σοι sec. loc. (et. Or etc) .. D it[pler] Hil και | βηθσαϊδαν c. BEFGKMSUXΔ tisch* etc .. CD (βεθσαειδα) L

νοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. 22 *πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν.* 23 *καὶ σὺ Καφαρναούμ, ἡ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθῆς, ἕως ᾅδου καταβήσῃ· (109.10) ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.* 24 *πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται* 10, 15. Lc 10, 12. *ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.*

25 (110.5) *Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐξο-* 25–27 Lc 10, 21 s. *μολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις·* 26 *ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.* 27 (111.3) *Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου,* (112.3) *καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει*

(*βιθσ.*) ν al^{90} vv pler vel omn Or al mu (et. Suid) *βηθσαϊδα* (Gb″ Ln)| ᴀ *σειδωνι* (et. v. sq)| *εγενοντο* .. ᴅ *εγεγονεισαν*, 157. al^{3} *εγενηθησαν* | *σπυδω* .. cu al Or Bas Gaud al add *καθημενοι* et ᴀ al^{25} fere *-μεναι*, item syrᴘ :: e Lc

23. *καφαρναουμ* (Gb″) c^{a}ʙᴅ etc it (d *caparnaum*) vg sax fr cop arm Ir^{int} etc .. ς *καπερναουμ* c. ᴄᴇꜰɢᴋʟᴍsᴜᴠxᴀ etc. Cf ad 4, 13. | *ἢ* (ita et. ᴅ*ʟ) – – *υψωθης* (Gb′) c. ᴇ (ipse* *θης* ex *θησα*) ꜰɢsᴜᴠ al plus^{50} fh cod ap Hier et ut vdtr syr (sed non syr^{cu}) syrᴘ persᴘ Chr .. ʙᴏᴅ al^{3} a b c ff^{2} vg syr^{cu} cop aeth pers^{w} Ir^{int} *μη* (sed ᴅ* *η*) –– *υψωθηση* (Ln) .. ʟ *ἢ* – – *υψωθησει*, g^{1} *quae - - exaltaberis* .. ς *ἡ* et *υψωθεισα* c. ᴋᴍxᴀ etc l etc .. k *ne quomodo in caelum elata es usq. ad inferos descendas*, Dial^{trin} *εαν –- υψωθης, εως* etc | *ουρανου* c. ʙᴅᴀ al^{5} vel plurib .. ς *του ουρ.* c. ᴄᴇꜰɢᴋʟᴍsᴜᴠx etc :: ita Lc | *εως αδου* .. ᴅʟ a b praem *η* (ʟ *ἡ*, a b d *aut*), item g^{2} *et* | *καταβηση* c. ʙᴅ, item *descendes* it vg Ir^{int}, item *vadis* go (item syr^{cu}?) .. ς *καταβιβασθηση* (*-σει* ʟ) c. ᴄᴇꜰɢᴋʟᴍsᴜᴠxᴀ etc :: cf Lc | *εγενηθησ.* c. ʙᴄᴅ 1. 157. et evv plurimis Caes .. ς *εγενοντο* c. ᴇꜰɢᴋʟᴍsᴜᴠxᴀ etc | *γεν. εν σοι* (ita et. it vg et rell vv ut vdtr omn; Ir^{int} etc) .. ʙ *εν σοι γεν.* (Ln 49.)| *εμειναν* c. ᴅᴇꜰɢᴋsᴜᴠ etc .. ʟxᴀ tisch** *εμεινον*, ᴍ al^{2} *εμενον* .. ʙᴄ 1. al^{2} *εμειναν* (Ln 49.)| 49.^{ev} om *της*

24. *υμιν* .. al^{5} syr^{sch} (non^{cu}) syrᴘ *σοι* | *σοι* .. ᴅᴍ^{mg} it (exc fl) for arm Ir^{int} *υμιν*

25. *εκρυψας* c.^{a}ʙᴅ 12. Hom^{clem} .. ς *απεκρυψ.* c. ᴄᴇꜰɢᴋʟᴍsᴜᴠxᴀ etc Marcos ap Ir, Or :: cf Lc ubi non variat | *ταυτα* .. ʟ *αυτα* | *συνετων* .. 1*. *δυνατων*

26. *εγεν. ευδοκ.* c. ᴄᴅᴇꜰɢᴋʟᴍsᴜᴠxᴀ etc Or, item *fuit placitum, fuit benepl.* itpler vg Hil al .. ʙ 1. k (*placitum factum est*), item Marcos ap Ir (*ὅτι ἔμπρ. σου εὐδ. μοι ἐγέν.*) *ευδ. εγεν.* (Ln)

27. *επιγινωσκει* (et. Clem^{1} Ir^{int} saepe) .. c g^{ser} Iust^{1} Clem^{1} Chr$^{mosc\,6}$ *γινωσκει* (:: ita Lc); item Hom^{clem} Marcos ap Ir Iust^{1} Clem^{5} Or^{saepe}

εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 (113.10) Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII.

1–8 Mc 2, 23–28. Lc 6, 1–5. 1 (114.2) Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ *Deut 23, 25. *Ex 20, 10. Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3–4 *1 Sam 21, 6. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ *Ex 29, 33. τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, ὃ οὐκ ἔξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν

syn^{od}ant (in epist. ad Paul. Samos.) Eus^{2} Epiph^{1}, (saepe οιδε) εγνω. Hi pp similiter postea. | ω εαν c. BCEFGKLMSUVA al fere omn Clem^{1} etc .. D al^{1} Hom^{cl} Marcos ap Ir Iust^{3} Clem^{saepe} Or^{saepe} Eus^{2} ω (Hom^{cl} Iust^{3} Ir$^{int\,2}$ οις) αν (Ln)| βουληται (L al -λεται) ο υι. αποκαλυψαι (et. Hom^{cl} Ir^{int} etc) .. Iust^{3} Marcos ap Ir Clem^{6} Or^{4} syn^{od}ant (ut ante) Epiph^{saepe} Ir$^{int\,2}$ Tert ο υι. αποκαλυψη. Ir^{int} (adv. haer. 4, 6. 1.): *qui peritiores apostolis volunt esse, sic describunt: Nemo cognovit* (ipse Ir modo ante *cognoscit*) *patrem nisi filius, nec filium nisi pater, et cui voluerit filius revelare.* Sed hunc ordinem ipse Ir^{2} sequitur, eundem affert e Marcosiis (quem locum antea contulimus); idem invenitur Hom^{clem} Iust^{3} Mcion Or^{1} Epiph^{7} (sed^{4} alter ord.) Recogn^{clem} Tert^{1}

28. προς με (et. Hom^{clem} Marcos ap Ir Clem^{1} Or^{1} etc) .. Clem^{1} Or^{3} om | πεφορτισμενοι .. D add εσται (it vg *qui - - estis*)

29. πραυς c. $^{\aleph}$BC*D* Clem Or^{2} Ath^{cod} Bas .. ς πρaος c. C***D***EFGKL MSUVA etc Or^{4} etc

30. χρηστος .. E (ipse* χριστ. ex χρηστ.) KL al mu χριστος (scribitur et. passim $\overline{\chi\varsigma}$)

XII, 1. εποριευθη .. U al -ρευετο | τους .. D om | σαββασιν c. CDEGK (σαβασι) LMSUVA rell omn .. B σαββατοις (Ln)| σταχυας .. D (ante τιλλ.) U al plus^{15} τους σταχ. :: ut Lc et Mc

2. ιδοντες c. BEGKMSUV al pler f k vg syr^{p} etc .. CDLA 13. 124. a b c ff g^{1} h syr (et. syr^{cu}) add αυτους | ειπαν c. BC .. ς ειπον c. DEGKLMS UVA etc

3. δαυειδ .. ς δαβιδ, Gb Sz 49. δαυιδ: cf ad 1, 1. | επειυασεν (Gb Sz) c. BCDEGKMSUVA etc .. ς add αυτας c. L etc :: ita Lc et Mc

4. εφαγεν .. B al^{1} -γον (Ln) praegresso εισηλθεν | ὃ c. BD 13. 124. b k

οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; 5 (115.10) ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοι εἰσίν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. 8 κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. *Num 28, 9 s. 9, 13. *Hos 6, 6.

9 (116.2) Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τίς ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος 9–14 Mc 3, 1–6. Lc 6, 6–11. Lc 14, 5.

---

harl* .. ς οὗς (item v ὅς) c. EGKMSUA etc Or etc :: ita Lc et Mc | εξον ην (Chr$^{mosc\,6}$ om ην) .. D ην εξον, Or εξην, C al εξεστιν (:: ita Lc et Mc)

5. τοις σαββασιν .. CD al^{1} Cyr εν τοις σαββ.

6. δε .. D k syr^{cu} γαρ | μειζον (Gb' Sz) c. BDEGKMSUV 1. 22. 33. 124. 157. 262. al plus^{100}, item C* μειζοων ut vdtr, ff cop Chr (et.$^{mosc\,6}$) Thph Ir^{lat} (plus) .. al pauc πλειον .. ς -ζων c. C (sed vide ante, o erasum est) LA etc it^{pler} (et. d) vg etc

7. ελεος c. BCD 1. 33. 124. Or^{1} .. ς ελεον c. EGKLMSUVA etc Or^{1} etc (LXX^{ed} et^{a} ελεος, sed minusc mu ελεον)

8. εστιν (Gb Sz) c. BC (et* et***) DEGKLMSUVA al plus^{100} vv pl Or al Tert al .. ς εστι και c. minusc vg f syr^{p} :: e Lc et Mc

9. εκειθεν .. CEG al g^{1} h al mu add ο ις

10. ανθρ. χειρ. c. BC k l vg (et. am fu for; sed non gat mm) cop, item (αν. εχ. την χειρ.) Chr mosc^{6} .. ς ανθρ. ην την (al^{1} om) χ. c. GKSVX etc; item DLMA al pm vv mu ανθρ. ην εκει την χειρα (L al -ραν), E al ην εκει ανθρ. τ. χ., U al ην ανθρ. εκει τ. χ. | CX al επερωτησαν | αυτον .. X αυτου | θεραπευειν .. DL al -πευσαι | κατηγορησωσιν C. BCEGKL MSUVA etc .. DX al -σουσιν. Spectat huc quod Hier ex evang *quo utuntur Nazareni et Ebionitae* affert: *Homo iste qui aridam habet manum caementarius scribitur, istiusmodi vocibus auxilium precans Caementarius eram, manibus victum quaeritans, precor te Iesu ut mihi restituas sanitatem, ne turpiter mendicem cibos.*

11. τις (D^{gr} τι) c. C*LX 61. 124. ff$^{1.2.}$ g^{1} h cop Vict^{edd2} .. ς (Ln) add εσται c. BC**EGKMSUVA etc, item D al plus^{20} syr (et. syr^{cu}) al mu (varie pon) Vict^{ed} εστιν | εξ υμων .. D εν υμειν | ανθρωπος .. L 47.^{ev} b om | εξει .. D al^{1} it vg etc εχει | προβ. εν .. K εν (it^{mu} om) προβ. | εαν (L αν) .. D al^{1} b om | εμπεση .. L ενπεσει, al pauc πεση | τουτο .. D it^{mu} al mu om | εις .. L al^{3} add τον | D κρατεσ et εγειρει (posterius solum etiam CL 124, item εγειρεῖ G), hinc Ln κρατησει et εγείρει | αυτο (al pauc -τον) .. U om, vg al transp

12. ποσω .. S ποσω, L πως, al ποσον

προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. 13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. 14 (117.4) ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 (118.10) Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος 18 Ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

18–21 *Es 42, 1–4.

12. D* του προβατου | σαββασιν .. B σαββατοις

13. σου τ. χειρα (c^{scr} -ραν) c. BL 1. 124. 157. 346. al^{3} .. ς τ. χ. σου c. CDEGKMSUVXΔ etc | απεκατεσταθη (Gb^{1}) c. Bc** (*latet) EFGLMSVXΔ al^{50} fere, item U απεκατεστη .. ς αποκατεσταθη c. DK etc | υγιης (LX etc -ιεις) .. al pauc syr (et. syr^{cu}) it^{pler} Hil om | ως η .. L ωσει

14. εξελθ. δε (D it^{pler} al και εξ.) usq κατ αυτου (Gb' prob. Schu.) c. BCD al^{7} it vg sax fr cop syr (et. syr^{cu}) pers^{p} Eus^{2} Chr$^{mosc\,6}$; item L al^{3} vv aliq οι δε φαρ. εξελθ. – – κ.. αυτου .. ς οι δε φαρ. συμβ. ελ. κατ. αυτ. εξελθ. c. EGKMSUVX etc syr^{p} .. Δ al^{5} et evv om εξελθ. (al^{1} ελθ.)| συμβ. ελαβον .. L al^{1} et evv ut vdtr pler εποιησαν (it^{pler} vg *faciebant, fecerunt;* sed dk *acceperunt*)

15. γνους .. X om | οχλ. πολλ. (X al^{2} Hil πο. οχλ.) c. CDEGKLMSUVΔ al pler fh etc Or etc .. B it^{pler} vg Eus om οχλ. (Ln)

15. 16. παντας (al^{10} fere απαντας, al^{1} Or om), και .. D 1. abcffhk παντας δε ους εθεραπευσεν

16. επετιμ. αυτοις (U*Δ al-τους) .. D 1. Eus^{1} επεπληξεν (1.-σσεν) αυτοις (1. -τους)| ποιησωσιν .. D** ποιωσιν

17. ινα c. BCD 1. 33. Or Eus^{2} .. ς οπως c. EGKLMSUVXΔ etc | δια (et. Eus) .. c** Chr$^{mosc\,6}$ υπο | ησαΐου : it^{a} EKM etc; G (sed alibi ησ.) L om spiritum .. it vg spiritum non exprimunt, vg it^{pm} *esaiam*, abhk *eseiam*, c *isaiam* | Δ om του, item v. sq. ὁ pr

18. εις ον c. c**EGKLMSUVXΔ al pler Eus^{1} etc. ℵ^{a} al^{2} Eus^{1} (ff^{1} *quem suscepit*) ον (Ln 49.) .. c* (vdtr) D 1. 33. (item Dial ex Esaia) εν ω, item in quo (*bene placuit animae meae* et similiter, Ir^{int} *bene sensi*) it^{pler} vg Ir^{int} Hil | ευδ. (et. Eus Dial etc) .. CD al ηυδοκ. | D^{gr} απαγγελλει, al αναγγελλει

19. L κραυασει (Or libere κραξει)| D^{gr} ακουει

20. λίνον: hoc acc. EKI aliique unc (B ληνον)| D ου μη (D** om) ζ̣ε̣σει |

22 (119.5) *Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ* Lc 11, 14—22.
κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
23 (120.7) *καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον Μήτι οὗτός*
ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυείδ; 24 (121.2) *οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον* 24 ss. Mc 3, 22—30.
Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι Mt 9, 34.
τῶν δαιμονίων. 25 (122.2) *εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν*
αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ
πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 *καὶ*
εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 *καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ*

αν .. LX al om | εκβαλη (LΓ -βάλει) .. x al εκβαλλει (-αλλη), it vg eiciat | κριτων .. x al[7] syr[P] Chr[mosc 4] add αυτου. Quae apud Iesaiam h. l. interiecta leguntur, de iis Hier sic: *quod autem de assumto testimonio in evglio minus est videtur mihi accidisse primi scriptoris errore, qui legens superiorem sententiam a verbo iudicii esse finitam, putavit inferioris sententiae ultimum verbum esse iudicium, et pauca verba quae in medio h. e. inter iudicium et iudicium fuerant, praetermisit.* Origene vero iudice ὁ Ματθ. μνησθεὶς ἀπὸ μέρους τῆς περικοπῆς. Nec ullo modo offendit Eus Mtth[1] textu, quem totum a v. 15 usque 21. exscripsit dem. evang. 9, 15.

21. των ονομ. (Gb Sz) c. BCEFGKLMSUVXΓΔ al plus[100] Chr (et.mosc[6]) al (126. των σω ονομ.) .. ς εν τ. ο. c. D etc Eus[1] it vg Ir[int] al .. al pauc Eus[1] al επι τ. ο. | D*Gr ελπιζουσιν

22. προσηνεχθη α. δαιμονιζομενος τυ. κ. κω. (c* om vdtr τυ. και; b ff[1] h em vel post mutus vel post caecus add *et surdus*; syr[sch] κω. κ. τυ.) c. CDEGKLMSUVXΔ etc it vg etc .. B cop syr[cu] προσηνεγκαν α. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον (Ln)| τον κωφον c. BD ff[1] k (hi duo *surdus*) g[1] (*mutus*) cop syr[cu] .. ς τ. τυφλον και κωφ. c. CEGKMSUVΓ etc syrP etc .. LXΔ al plus[10] syr[sch] arm τ. κωφ. και τυφλον .. itP[l] vg sax fr om plane | λαλειν c. BD al plus[10] it vg cop arm sax fr (al[1] syr[cu] it[3] λαλ. κ. βλεπ. και ακουειν) .. ς και λαλ. c. CEGKLMSUVXΓΔ etc syrP etc

23. και ελεγον .. U al pauc λεγοντες | μητι .. D[Gr*] οτι | ο υιος (al mu vv aliq praem ο $\overline{\chi\varsigma}$) .. L add του | δαυειδ: vide ad 1, 1.

24. των .. K al[10] fere om | βεελζεβουλ c. CDEGKMSUVXΓΔ etc, item L al βελζεβουλ .. B βεεζεβουλ. De vv cf ad 10, 25.

25. ειδως (L εδως) .. D al[3] ff[1] k syr[cu] ιδων | δε c. BD cop syr[cu] k .. ς add ο $\overline{\iota\varsigma}$ c. CEGKLMSUVXΓΔ etc (it[pler] vg *Iesus autem sciens*) | καθ εαυτης pr .. D al pauc εφ εαυτην, LX al plus[25] Chr[mosc 5] καθ εαυτην | ερημουται -- ου σταθησεται (D* al στησεται) .. K ου σταθ. -- ερημ. (Δ om ερημ. usq καθ εαυτ.) | καθ εαυτης (al pauc Chr[mosc 5] -την) .. D εφ εαυτην

26. και ει .. D ει δε και (d *si autem*) .. vv aliq variant | τον .. x al om

27. και ει .. D ει δε (it[pler] *quod si*) .. al pauc var | βεελζεβουλ: vide ad v. 24.

ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἁρπάσει. 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 ($^{128.2}$) Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ
Lc 12, 10. τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. 32 καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται
33–35 Mc 7, 16–18. Lc 6, 43–45. αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. 33 ($^{124.10}$) Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος

---

27. LX al ἐκβάλω | οι .. L al pauc om | υμων .. X al ημων | εκβαλλουσιν (ℵ* −βάλουσιν) .. al mu ff^1 εκβαλοῦσιν | κριτ. εσοντ. υμ. c. BD al^2 itpler am for, item l. 124. c vg^{ed} et^{mss} mu Ambrst Op Cyr Chr (et.$^{mosc\,6}$) κρ. υμ. εσ. .. ς υμ. εσ. κρ. c. CEGKMSUVXΓΔ etc; L al υμ. κρ. εσ.

28. εν πν. θε. εγω c. BCDEGKLSUVXΓΔ al^{50} vv mu Ath al .. ς εγω (M al^6 vv aliq Did Amb^1 Op^1 om) ε. π. θε. c. minusc

29. L om τις | εισελθειν .. Γ al pauc post ισχυρου pon | αρπασαι c. BC*X 1. al^3 Valentt ap Thdot .. ς διαρπασαι c. C**DEGKLMSUVΔ etc (it vg *diripere*) :: cf Mc | δησῃ (L al −σει) τ. ισχ. .. Δ al τ. ισχ. δησ. | αρπασει c. B 1. al^4 .. ς διαρπασει (−σῃ DGK al plus^{60}; −σαι Δ al pauc) c. CELMSUVX etc, item DGKΔ etc :: cf Mc

30. Γ ειπεν ο κυριος *O* μη ων

31. τοις (Δ om) ανθρ. pr (et. Or etc) .. B 1. Ath praem υμιν | η δε του πν. usq fin .. X al^6 a g$^{1\cdot}$ l for Vict om .. b ff^1 h *qui autem in sp. s. blasphemaverit non remittetur illi* [*peccatum*]| τοις ανθρ. sec c. CDEGK LMSUVXΓΔ al pler c ff^2 syr^{sch} syr^p etc .. al^{10} syr^{cu} Chr$^{mosc\,5}$ Vig αυτοις .. B al^{10} g$^{2\cdot}$ k vg sax fr cop al mu Cyr^{hr} Hil al om (Gb^o Ln)

32. ος εαν (Gb″) c. BCEFGKLMUVXΓΔ al pl Or .. ς ος αν c. DS etc | αφεθησεται pr (et. Or Chr Cyp etc) .. B ουκ αφεθ. | D* του πν. αγιου | ουκ αφεθ. c. CDEGKLMSUVXΓΔ etc .. B ου μη αφεθῃ (Ln) .. Or (libere) ουχ εξει αφεσιν :: ad Mc | τουτ. τ. αιων. c. BCD etc Or^2 etc (it vg etc) item KXΔ al^7 Or^1 Chr$^{mosc\,5}$ Did Cyr^{hr} τω αι. τουτω .. EFGLMSUVΓ al plus$^{12.5}$ Bas Epiph al mu τω νυν αιωνι (Sz Gb′)

33. D τον δενδρ. καλ. | Δ al γινωσκετε

34. Δ al pauc γενηματα | LXΓ al περισευμ.

τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 (125.5) ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 (126.10) λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 (127.5) Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 (128.5) ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς

Lc 11, 16. 29—32. Ion 2, 1. Ion 2, 5.

---

34. λαλει .. D* et d add αγαθα, ff² mala

35. ο αγαθος .. D* (Or libere) om ὁ | αγαθ. θησαυρου (Gb Sz) c. BCD EFGKMSUVXΓΔ al plus¹²⁰ it (exc f* ff²) vg (exc gat mm) sax fr syrˢᶜʰ syrᴾ pers Or¹ Dial Chr (et.ᵐᵒˢᶜ⁴) al Cyp al .. ς add της καρδιας c. L 1.22.33. etc (sed L 1. etc τ. κα. αυτου) Clem Or¹ Ath Bas etc | αγαθα (Sz Gb¹) c. BDEGKMSVXΓ al plus⁷⁰ Did Chrᵐᵒˢᶜ¹ Thph .. ς τα αγαθ. c. CLUΔ etc Or (libere) etc (Clem το αγαθον et το κακον) | πον. θησ. .. L aliiq test pauc add της καρδιας αυτου | πονηρα c. BCDEGKM SVXΓ etc .. LUΔ al plus²⁰ τα πον.

36. αργον (al pauc πονηρον) .. X al³ om | ὅ c.ᵇ BD, item *quod* it (exc h *quodcumque*) vg Irⁱⁿᵗ Cyp .. ς ο εαν c. CEGKMSUVXΓΔ etc, item L al Or ο αν | λαλησουσιν c.ᵃᵇ BC, item D λαλουσιν .. ς (Ln) λαλησωσιν c. EGK LMSUVXΓΔ etc Or (it vg pp^lat *locuti fuerint*) | πε. αυτ. λογ. (et. Or etc) .. L c vg al λο. π. α.

37. L al δικαιωθησει | και εκ (et. Clem Or etc) .. Dᴳʳ a c g¹· Hil Paulin η εκ | καταδικασθ. c. BCDEKMSUVΔ etc Clem Or etc .. GLXΓ tisch** al²⁵ Bas Chr (et.ᵐᵒˢᶜ⁶) al κατακριθηση (L al -σει)

38. αυτω c. BCDLM al¹⁰ it vg al fere omn Chr (et.ᵐᵒˢᶜ⁵) .. ς om c. EGK SUVXΓΔ etc | τ. γραμμ. κ. φαρ. (K al¹ τ. φα. κ. γρ.) c. CDEGLMSUVXΓΔ al pler it vg syrʰᵘᵗˣ cop etc (Or) Chr al .. B al² om κ. φαρ. (Ln) | L al θελωμεν

39. επιζητει (et. Iust etc) .. L ζητει | αυτη (et. Or etc; Iust αυτους) .. D*Gᴳʳ σοι | Iust om του προφ. (:: ut Lc et infra Mt)

40. ωσπερ (Or ως) .. D* ωσπερι | Dᴳʳ al¹ om ην | G εν κοιλια | εσται c. BCG KMSUVXΓΔ al longe pl vg cf al etc .. DEFL al¹⁵ fere itᵖˡ al Eus Chr al Irⁱⁿᵗ al εστ. και

41. νινευεται c.ᵇᶜ BCD(*νινευεται) LXΔ etc .. ς (Ln 49.) νινευιται (-ῖται EKM etc; Γ etc -ίται)

ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
*1 Reg 10, 1. Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
43–45 Lc 11, 24–26. καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 43 (129.5) Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον
πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων
ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει Εἰς τὸν οἶκόν
μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει σχολάζοντα,
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμ-
βάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ
πονηρᾷ.

46–50 Mc 3, 31–35. Lc 8, 19–21. 46 (130.2) Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.
47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω

---

41. εις .. L επι

42. ELX etc βασιλεισσα | εκ .. 13. Or απο (item *a finibus* it vg)| σολομωνος (D* pri. loco του σολ.) bis (GbSs) c. B (C sec. loco) DEGKLMSUVXΓ etc .. ς -μωντος c. (C pri. loco) Δ etc Or

43. δε (Chrmosc^{6} γαρ) .. L al pauc om | ζητουν .. L -των | ουχ .. LX al ουκ

44. εις -- επιστρ. (z al^{10} υποστρ.) c. BDΣ .. ς επιστρ. εις τ. ο. μ. c. CEG KLMSUVXΓΔ etc it vg etc :: cf Lc | ελθων c. DFGXΓ al plus^{25} .. ς (Ln 49.) ελθον c. BCEKLMSUVΔ etc. Similiter lectio fluctuat ap Lc | ευρισκει .. D add τον οικον | σεσαρωμενον c. BC**DEFGKLMSUVXΓΔ etc .. C*Σ (vdtr) al plus^{10} a c h syrP Chr (et.mosc^{3}) Thph και σεσαρ., Ln [και] σεσ. | και κεκοσμ. .. EL al pauc it^{aliq} om και (sed EL καικοσμημ.)

45. επτα ετερα .. z al b c Chrmosc^{7} ετερ. επτ. | εαυτου .. DE* tisch* al pauc αυτου | εισελθοντα c. BCDFGKMSUVXΓΔ** etc .. E*L 13. 124. εισελθων, E** -λθον .. Δ* al pauc ελθοντα | D* τα εσχ. αυτου τ. α. εκ. χειρονα (D* -ρον) τ. πρ., d *novissima eius peiora prioribus hominis illius* | εσται και .. U a b h Hil om και

46. ετι δε α. λα. c. CEFGKMSUVXΓΔ etc; item DLΣ 2. ff^{1*} Or^{1*} λαλουντος δε (Or non addit nec ff) αυτ. (2. του $\overline{\text{ιυ}}$) .. B al^{5} c f vg al ετι αυτ. λα. (Ln 49.). item a b ff^{2*} *haec eo loquente* (ff^{2*} *loq. eo*), k *haec cum loqueretur*; g^{2*} *et adhuc eo loq.* Similiter vv aliae | η μητ. (al^{4} a b ff^{1} g^{1*} h, k d, vg Or Chrmosc^{7} add αυτου) κ. οι αδ. αυτου .. Z al^{3} a b ff^{1} g^{1*} h vg Or om αυτ., Ln [αυτ.]| CFGXΔ etc ιστηκεισαν (Δ ιστικ.), E ειστηκησαν .. L ιστηκασι | αιτ. λαλησαι .. DL 124. 346. it vg etc λαλ. αυτ.

47. ειπεν - - εξω (D al vv aliq post εστηκ. pon) εστηκασιν (D* 28. 54. -κεισαν, D** -κασαν) ζητ. σοι λαλ. (D b c f etc λαλ. σοι, al^{1} σε λαλ.,

ἐστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ εἰπόντι αὐτῷ Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

1 (131.2) Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ

1—9 Mc 4, 1—9. Lc 8, 4—8.

---

al[5] a σε ιδειν, vg al mu σε: ita Gb′) c. CDEFGKMSUVXΓΔ etc .. BL 126. 225. 238. 400.* ff[1]k syr[cu] om

48. τ. εισ. (x om τ. ε.) αυτ. (Chr[mosc 7] om αυτ.) c. CEFGKLMSUVXΓΔ al fere omn .. BD 33. 49.ev et evv al[4] τ. λεγοντι α. (Ln 49.)| η μητηρ .. x om η | B* om μου pr | και .. D aff[1.2.] hk η

49. τ. χ. αυτου (al[1] εαυτ.) c. BCEFGKLMSUVXΣΓΔ etc .. D al fere[10] abg[1]. ff[1] k vg Or om αυτ. (vide ad v. 50.); item vv aliq Or Chr[mosc 6] om αυτ. sec

50. οστις .. L al pauc ος (e *qui*)| αν (al pauc εαν) .. D al pauc om | ποιη c. CΔ 251; item D ποιει (*facit*) .. ς (Ln) ποιησῃ (-σει KLΣΓ al) c. BEF GMSUVX etc, item KLΣΓ al (*fecerit* it vg) :: ita Mc, nec fluctuat | αυτος .. LΔ al pauc effk syr[p mg] ουτος | αδελφος .. 13 al fere[15] beff Or Amb και αδ. Epiph ex evg. Ebion. haec affert: ἀρνοῦνται (οἱ Ἐβιωναῖοι) εἶναι αὐτὸν (τ. Χριστ.) ἄνθρωπον δῆθεν ἀπὸ τοῦ λόγου οὗ εἴρηκεν ὁ σωτήρ, ἐν τῷ ἀναγγελῆναι [πρὸς?] αὐτὸν ὅτι ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδ. ἔξω ἑστήκασιν, ὅτι τίς μου ἐστὶ μήτηρ (μου h. l. repetit ed.) καὶ ἀδελφοί; καὶ ἐκτείνας ἐπὶ τοὺς μαθητὰς τὴν χεῖρα ἔφη Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀδ. μου καὶ ἡ μήτ. οἱ ποιοῦντες τὰ θελήματα τοῦ πατρός μου. (Similiter Clem[2.cor] εἶπεν ὁ κύρ. Ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸ θέλ. τοῦ πα. μ.)

XIII. 1. δε c. CDEFGKLMSUVXΣΓΔ etc .. BZ al[2] it (exc f) vg Or[2] om (Ln 49.)| E* al pauc ε. δ. ταις ημεραις εκειναις | εξελθων – – εκαθ. .. D it[aliq] εξηλθεν – – και εκ. | απο (z 33. Or[1] Chr[mosc 7] εκ: ita Ln; *de domo* it[mu] vg; B 1. 124. Or[1] om) τ. οικιας .. D abeffg[1.2.] om

2. το πλ. c. DEFGKMSUVXΓΔ al pler .. BCLZ al plus[15] om το (Ln 49.)| εμβαντα .. L om; al pauc εμβηναι, omisso καθησθαι (Δ καθησαι, al καθισαι)| ειστηκει (ita BD**KMUΓ etc; CEFGLXZΔ etc ιστηκει) .. D* al[1] εστηκει

3. ελαλησεν .. L ελαλη | πολλα c. BDEFGKMSUXZΓΔ etc (et. Or[1]) .. C al[10] fere Or[1] (ε. πα. αυτ. πο.) post παραβ. (:: ut Mc) .. LV al[5] 1 om | λεγων .. Or Chr[mosc 6] om | του (et. Or[5]) .. D om

σπείρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν. ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

10–17 Mc 4, 10—12. Lc 8, 9 s. 10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις 25, 29. Lc 8, 18. δὲ οὐ δέδοται. 12 (^{13,5}) ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ πε-

---

3. *σπειρειν* c. BCEFGKSUVΣΓΔ etc (et. Or^{3} etc) .. DLMX al plus^{60} Iust Or^{2} Chr (et.$^{mosc\ 3}$) Thph *σπειραι* (Gb') :: ita Lc (Iust sic: *ἐξῆλθεν ὁ σπ. τοῦ σπείραι τὸν σπόρον, καὶ ὃ μὲν ἔπεσεν εἰς τὴν ὁδόν, ὃ δὲ εἰς τ. ἀκάνθας, ὃ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὃ δὲ ἐπὶ τ. γ. τ. καλήν*). Praeterea (ex Lc) al^{10} fere b ff^{1} sax (Iust) Chr $^{mosc\ 3}$ add *τον σπορον αυτου* (Iust om *αυτ.*)

4. *και ε. τ. σπειρ. αυτον* .. C om excepto *αυτον*, item Or excepto *και* | *ελθοντα – – κατεφαγεν* c. B al^{7} (ita nullus in Mc) .. DLΣ al^{8} *ηλθον – – και κατεφαγεν* (sic), ita Ln .. ς *ηλθεν – – και κατεφαγεν* c. CEFGKMSU VXΓΔ etc (et. Or) :: ita Mc | *τα πετεινα* .. E*KM al^{50} fere vv mu Or add *του ουρανου* :: ita Lc

5. *αλλα δε* (et. Or) .. D Chr$^{mosc\ 7}$ α *δε* (it^{pler} *quaedam autem*) | *ευθεως* .. D 40. *ευθυς* .. L post *ανατειλαντος* v. sq. transp | *εξανετειλεν* c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc .. B *-λαν* | *γης* c. iisdem (sed Σ hiat) .. B *της γης* (Ln)

6. *ηλιου δε* (et. Σ) .. D *του δε ηλιου* | *εκαυματισθη* .. B *-τωθη*, D *-τισθησαν* | D *εξηρανθησαν*

7. *αλλα δε* .. Chr$^{mosc\ 7}$ α *δε*, item v. sq. | *επι* .. D 13. 124. 346. Iust (vide ad v. 3.) Or *εις* (:: ut Mc), similiter it vg *in spinas*, *in spinis* | D 13. 124. 346. *επνιξαν*

8. *επεσεν* .. C al^{1} *επεσαν*, al^{1} *επεσον* | *εκατον* etc .. DX etc $\overline{ρ}$, $\overline{ξ}$, $\overline{λ}$: et. v. 34.

9. *ωτα* c. ^{S}BL eff^{2}k .. ς (Ln) add *ακουειν* c. CDEFGKMSUVXΓΔ etc :: cf ad 11, 15.

10. *προσελθοντες* (et. Or) .. C cop add *αυτω* | *οι μαθητ.* c. BDEFGKLM SUVΣΓΔ al pler e ff^{2}k vg etc Or etc .. CX al plus^{10} it^{pl} syr^{sch} et^{cu} syr^{p*} cop etc Eus Chr$^{mosc\ 4}$ *οι μα. αυτου* (Ln) | *ειπαν* c. BL .. ς (Ln) *ειπον* c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc

11. *αυτοις* c. BDEFGKLMSUVXΓΔ etc .. CZ Eus Chr$^{mosc\ 4}$ cop om | *Ὅτι* (it vg *quoniam*, *quia*) .. M al^{10} fere Eus om | *των ουρ.* (et. Clem Or^{2} Ir^{int} etc) .. al pauc it^{mu} mm al Eus Tert om (al^{4} Or^{1} *του θεου*)

12. *οστις* .. Chr$^{mosc\ 6}$ *ος* | A *αν εχει*, al pauc *αν εχη*

ρισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
13 (133.1) διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 16 (134.5) ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν.

Es 6, 9 s. Io 12, 40. Act 28, 26 s. Lc 10, 23 s.

---

12. M* om κ. ο εχει (al[1] δοκει εχειν)

13. αυτοις (D al plus[10] Chr (et.mosc[6]) itpl al post λαλ.pon) .. L c Cyrhrs om | λαλω .. Dgr* λαλει, **ελαλει | οτι (et. Clem etc) – – συνιουσιν (FMU etc -ωῖσιν, EGr -ίουσιν: ita et. Erasm Ln; B* -ισσιν, al -ωσιν, B** συνωσιν; Clem -ισασιν) .. D 1. 13. al[10] fere it (exc f) Eus Cyrhr Ir[int] Tert al ινα βλεπ. μη βλεπωσιν και ακουοντ. μη ακουσωσιν (vel -ωσιν) και μη συνωσιν (vel -ωσιν) μηποτε επιστρεψωσιν (vel sine μ. επιστρ.)

14. και .. D* 1. evv aliq it[mu] Eus και τοτε .. fg[2]· am harl gat mm Ir[int] wt (sequitur *adimpleretur*) | αναπληρουται (1. 243 πληρ.) .. D al[10] fere c ff[1]· g[1]· h k πληρωθησεται, Eus επληρωθη | αυτοις (Gb Sz) c. BCEFG KLM**SUVXΓΔ al plus[125] am for harl* syrp Bas Chr (et.mosc[4]) Thph .. ς επ (al[2] εν) αυτ. c. DM* etc k etc Eus, item *in eis* b fff[1] Ir[int] .. a c g[2]· om | ησαιου (D του ησ.) .. 126. al[4] b Chrmosc[2] om. De ἡσ. et ἡσ. cf ad 12, 17. | η (D tisch* al pauc om) λεγουσα .. D itpler Eus add πορευθητι και ειπε (Eus ειπον) τω λαω τουτω :: ut LXX | ακουσετε (B* -σατε) et βλεψετε c. BCDKLSXΓΔ etc Or[2] Eus etc .. EFGMUV al pm (et.[1]Or[1] libere priorem partem usque ακουσητε exscribens) ακουσητε et βλεψητε | ιδητε .. x al ιδετε

15. τους ωσιν .. c b c g[2]· h k Ir[int] add αυτων, hinc Ln [αυτ.] :: ut LXX. Ceterum a k Ir[int] *incrassa - - obtura - - grava* (*excaeca*) | τους οφθαλμους (et. passim αυτων additur) .. U*X τοις (sed U* τους) -λμους | ακουσωσιν .. c om | συνωσιν (ita et. ς 1550, item ς[e] 1624. 1633; postea plerumque συνῶσι pro Elzeviriana lectione habitum et editum) c. BDEFGKLMSUVXΓΔ etc .. c συνειωσιν, minusc (sed multo plures videntur συνῶσι tueri) συνιωσι (Gb' Sz)| επιστρεψωσιν c. BCDLMSUXΓΔ etc .. EFGKV al plus[20] -ψουσι | ιασομαι (Gb') c. BCDE (*et***) FGLMS VΓΔ** al plus[50] .. ς -σωμαι c. E**KUXΔ* etc

16. οι (et. Heges. ap Phot, Or etc) .. M*om | τα (et. Heges ap Phot Or etc) .. D om | ωτα υμων c. CDEFGKLMSUVXΓΔ rell fere omn f ff[1]· g[2]· h k vg syr utr (et. syr[cu]) etc Heges ap Phot Or etc .. B al[3] a b c ff[2]· g[1]· Hil Chrmosc[1] om υμων (Ln)| ακουουσιν c. BCDMX al[35] fere Or Chrmosc[4] al (Heges μακάρ. οἱ ὀφθ. ὑμ. οἱ βλέποντες κ. τὰ ὦτ. ὑμ. τὰ ἀκούοντα, καὶ τὰ ἑξῆς) .. ς ακουει c. EFGKLSUVΓΔ etc

17 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ
Mc 4, 13–20. Lc 8, 11–15. οὐκ ἤκουσαν. 18 (135.2) ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος. 19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν. γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

---

17. *γαρ* .. x al[10] fere it (exc d k) Hil al om | *προφ. και* (al[1] om) *δικαιοι* (Chr[mosc 1] *διδασκαλοι*, Hom[cl] *βασιλεις*) .. B* om *και δικ.* | *ιδειν α* .. al pauc vv aliq Hom[cl] Or[2] (alibi[1] non add) Eus Hil al add *υμεις* (nonnulli ex his ut Eus et.α *υμεις ακου.*)| *ειδαν* c. B .. CEFGLMUΓΔ etc *ειδον*, KXV etc *ιδον*, item ℵ .. D *ηθυνηθησαν ειδειν*. Huc spectat Christi verbum apud Marcos (Ir l. 20, 2.) *πολλακις επεθύμησα ακοῦσαι ἵνα τῶν λόγων τούτων, καὶ οὐκ ἔσχον τὸν ἐροῦντα.*

18. *σπειροντος* c. CDEFGKLMSUVΓΔ rell pler etc (it vg *seminantis*) .. BX 4.ev syrP Chr[mosc 2] *σπειραντος* (Ln 49.). Cf 13, 3. lectionem *σπειραι*, item 13, 24. *σπειραντι*

19. *συνιεντος* c. BCEFGKMSUVXΓΔ etc .. DP al pauc *συνιοντος* (F *-ίοντος*), L *συνιωντος* (ipse cod *-ηωντος*)| A om *ὁ*, item v. 18. om *του* | *εσπαρμενον* (et. Or etc, it vg *seminatum*) .. D *σπειρομενον* (*quod seminatur*)| *αυτου* .. D[gr] *αυτων*

20. U om *ουτ. εστιν* | *λογον* .. XA al pauc f[a] syrP add *μου* | *ευθυς* .. EU al pauc Or *ευθεως*

21. FL al pauc om *δε* | *εν* .. D*[gr] om | *εαυτω* .. (et. Or etc) .. LA al pauc *αυτω* | *ευθυς* (et. Or etc) .. D al pauc *ευθεως*

22. *σπαρεις* (vg aliq *seminatus*) .. D *σπειρομενος* (it[pl] *seminatur*)| *μεριμνα* .. K *μερημνη* | *τ. αιωνος* c. BD al[2] (ap. Scriv., hinc certe et. alii minusc) a ff[g1] h k arm .. ς *τ. αι. τουτου* c. CEFGKLMSUVXΓΔ etc | *απατη* .. al pauc *αγαπη*, it[mu] *voluptas* | *πλουτου* .. L in marg add *και περι τα λυπα επεθυμια εισπορευομενα* (:: cf Mc)| *συνπνιγει* (B *-πνηγει*, D *-πνειγει* etc) c. BCDLXΔ etc .. ς (Ln 49) *συμπν.* c. EFGKMSUVΓ etc

23. *την καλ. γην* c. BCLΔ 1. 124. 262. al[5] Or[2] .. ς *την γην την καλ.* c. DEFGK MSUVXΓ etc :: cf v. 8. | *τ. λογ. ακουων* (et. Or etc) .. D it vg *ακ. τ. λογ.* | *συνιεις* c. BD 238. Or .. ς *συνιων* c. CEFGKLMSUVXΓΔ etc (C *συνιειων*, GL

24 (126.10) *Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.* 25 *ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν.* 26 *ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.* 27 *προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρες ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια;* 28 *ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ αὐτῷ λέγουσιν Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;* 29 *ὁ δὲ φησίν Οὔ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.* 30 *ἄφετε*

συνίων, EMUXΓ *συνιῶν*, K *συνίῶν*) :: cf ad v. 19; item Rom 3, 11 ubi nemo lectionem *συνιων* mutavit | *ο; δη* (A al[1] *δε*, al[2] om) .. D a b e h *τοτε*, k* *et tunc*; vg g[1. 2.] f ff[1] k** l *ει* | *εκατον* etc .. DX al ut v. 8. | *τριακοντα* .. GM** al mu, item evv pler b arm add *ο εχων ωτα ακουειν* (b om) *ακουετω*

24 *ωμοιωθη* c. BDEGKLMSUVXΓ etc .. CFA tisch* al *ομοιωθη* | *σπειροντι* c. CDEFGKLSUVΓ al pler syrP mg cod, item *seminanti* d h k *δ* Aug .. BMXΔ al[30] fere schol (Origeni adscriptum), item *qui seminavit* it[pl] vg al mu Amb *σπειραντι* (Ln 49.)| *αγρω αυτου* (B *εαυτου*) .. D *ιδιω αγρω*

25. *αυτου* (al[1] h Ir om) *ο εχθρ.* (D *εκθρ.*) .. al pauc it vg etc *ο εχθρ. αυτ.* (49. ex incuria)| *επεσπειρεν* c. B 1. 13. 22. 119. 157. 48.ev Antitact (ap Clem et Thdrt) Clem Or Naz Nyss schol, item *superseminavit* it (et d *δ*) vg Ir[int] Amb al .. *ς εσπειρε* c. CDᵍ[r]EFGKLMSUVXΓΔ etc Irᵍ[r] etc | *ανα* .. 127. Or Ir om

26. *και τα* .. D 13. 124. 248. 346. Chr[mosc4] it[pler] (non ff) om *και*

27. *προσελθ. δε* .. Γ *και προσελθ.* | D *του οικοδεσπ. εκεινου* | *εσπειρες* c. CDEFGVX al[12] .. *ς* (Ln 49.) *εσπειρας* c. BKLSUΓΔ etc .. M *εσπειραμεν* | *σω* .. K al[40] fere Epiph al om (Chr[mosc3] *ε. τ. α. σου*)| *ζιζαν.* c. BCDEFGKMSUVΓΔ al plus[30] syrP mg Chr (et.[mosc4]) .. *ς τα ζιζ.* cum LX etc

28. *οι δε* (c add *δουλοι*, ita Ln) *αυτ. λεγ.* (157. *λε. α.*) c. BC 157. cop; item *dixerunt* (*ergo* add h) *ει* g[2.] h .. D a b c e ff[2.] g[1.] k etc *λεγουσιν αυτω οι δουλοι .. ς οι δε δουλοι ειπον αυτω* c. EFGKLMSUVXΓΔ etc vg f ff[1.] etc | *ουν* .. D al[1] it (exc f) vg al mu om | *συλλεξωμεν* (D *συνλ.*) c. BCDEGSUVXΓΔ etc .. FKLM 1. 22. 262. al fere[50] Chr[mosc2] *-ξομεν*

29. *ο δε φησιν* c.[vid]BC, item *et ait* it[pl] vg .. D *ο δε λεγει αυτος*, item h k *ait* (*dicit*) *illis*, similiter it[al] .. *ς ο δε εφη* (al pauc *ειπεν*) c. EFGKLMSU VXΓΔ etc | D *συνλεγ.* | Γ *εκριζωσετε* | D al[6] vg ff[1] syr[sch] etc[u] al *αμα και* (add et. syrP*) *τον σιτον* (D *σειτ.*) *συν αυτοις* (Γ *αμα συν αυτ. τ. σι.*)

συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον
31 s. Mc 4, 31 s. Lc 13, 19. συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. 31 (137.2) Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
Lc 13, 21. 33 (138.5) Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34 s. Mc 4, 33 s. 34 (139.6) Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς
*Ps 78, 2. τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· 35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος Ἀνοίξω ἐν

30. *συναυξ.* (U al fere[10] Chr$^{mosc\,4}$ *δυν συναυξ.*) .. L 1. 247. 262. al plus[5] *ουν αυξαν.* (prob. Schu) .. D it vg post *αμφ.* pon | *μεχρι* c. CEFGKMS UVXΓΔ al pler, item L Chr (et.$^{mosc\,3}$) *αχρι* .. BD al[1] Eulog *εως* (saepe *εως* pro *μεχρι* substituunt cdd, ut 28, 15. Mc 13, 30. Lc 16, 16. Phil 2, 30; non item *μεχρι* pro *εως*), ita Ln 49. | *εν καιρω* c. BDFGKMSUVXΓΔ al[100] fere .. ς *ε. τω καιρ.* c. CEL etc | D *συνλεξ.* | *αυτα δεσμας* (L 1. *δεσμαις*, KM *δεσμᾶς*; ς Ln *δέσμας*; al pauc *δεσμᾶ*, *δεσμούς*) c. LΧΔ 1. al[5] Or (*δήσ. δεσμ. τὰ ζιζ.*) Chr$^{mosc\,6}$, item (*adligate ea fasciculos*) a b c g$^{1.\,2}$ ff^{2} am for emm gat mm; item omisso *αυτα* D e f ff^{2} h k Aug .. ς (Ln) *αυτα εις* (Gb^{oo}) *δεσμ.* c. BCEFGKMSUVΓ etc ff^{1} vg^{ed} etc | *καταχ. αυτα* .. D al[2] it (exc f k) vg Aug om *αυτα* | *συναγαγ.* c. CEFGKLMSUVXΔ etc .. BF 1. *συναγετε* (Ln) .. D *συνλεγεται*

31. *παρεθηκεν* c. BCEFGKL(ipse*)MSUVXΓΔ etc .. DL* (sed ipse* substituit *παρεθ.*) 1. 13. 124. 346. it^{pler} *ελαλησεν* | *αυτοις* .. L* add ο ις̄ | *ομ. εστιν* .. L 61. *ωμοιωθη*, 243. *ομοιωθη* | LΔ al *ποιω*

32. *παντων των* .. D* 124. om *των* | *αυξηθη* .. D 13. 124. 346. *αυξηση* | *μειζον* .. DF^{r} al[1] *-ζων* | *των* .. K al plus[80] it vg sax fr syr utr (et.^{cu}) al pm Euth Hil al *παντων των* | M 299. om *ελθειν* et *και* seq | *κατασκηνουν* c. B*D .. ς *-νουν* c. B**CEFGKLMSUVXΓΔ etc

33. *ελαλησεν* (C 243. *παρεθηκεν*) *αυτοις* (ita BEFGKSVΓΔ al pler vv pler; CLMUX 13. 124. 126. 243. al[10] fere g^{2} h add *λεγων*, pauc *λεγων* ο ις̄ vel ο ις̄ *λεγ.*) .. D 76. k syr^{cu} om | *ενεκρυψ.* c. BCDEFKMSUVXΓΔ etc Valentt ap Ir Clem al .. GL al plus[110] Mac Cyr cat^{ox} al *εκρυψεν* (Gb′) :: cf Lc

34. *ουδεν* c. BCMΔ al[15] fere f syrP Clem Or[1] Chr[2] in$^{mosc\,6}$ .. ς *ουκ* c. DEFGKLSUVXΓ etc Or[1] etc :: ita Mc nec fluctuat | *ελαλει* (EMΓ etc *-λη*) .. Δ al pauc *ελαλησεν*

35. *προφητου* .. 1. 13. 33. 124. 253. cdd ap Eus (in psalm. *διὰ ποίου*

παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἀφεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.

36 (140.10) Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 38 ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ

δὲ προφήτου ταῦτα εἴρηται ἢ διὰ τοῦ προκειμένου Ἀσάφ; ὃ μὴ συνιέντες τινὲς προσέθηκαν ἐν τῷ εὐαγγ. τὸ διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. ἐν δέ γε τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις ἄνευ τῆς προσθήκης τῆς διὰ Ἡσαΐου ἁπλῶς οὕτως εἴρηται. Similiter cat in psalm), item nonnull ap Hier et Porphyr (*„quod quia minime inveniebatur in Esaia, arbitror postea a prudentibus viris esse sublatum. Sed mihi videtur in principio ita dictum:* quod scriptum est per Asaph dicentem - - *et primum scriptorem non intellexisse* Asaph *et putasse scriptoris vitium atque emendasse nomen* Esaiae, *cuius vocabulum manifestius erat. -- Denique et impius ille Porphyrius proponit adversum nos hoc ipsum et dicit Evglista vester Mt tam imperitus fuit ut diceret - - per Esaiam - -. Error fuit scriptorum ut pro Asaph Esaiam scriberent. Scimus enim quia prima ecclesia de imperitis congregata fuit gentibus. Ergo cum legerent in evglio - -* in Asaph, *ille qui primus scribebat evglium coepit dicere Quis est ille Asaph propheta? Non erat natus in populo, et hoc fecit ut, dum errorem emendaret, faceret errorem.* Ceterum et Hom^{clem} habet *τὸν Ἡσαΐαν εἰπεῖν Ἀνοίξω τὸ - - καταβ. κόσμου.* | *καταβολῆς* c.^{ra} ℵ 1. 22. ek syr^{cu} Or (et. Clem^{2}) .. ς add *κοσμου* c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc (LXX^{ed} *ἀπ' ἀρχῆς*) cf 25, 34 etc

36. *αυτων* (Gb″) c.^{ra}BD syr^{cu} cop aeth arr it (exc f h) vg fr sax, item addito *αυτου* 1. al^{5} sl$^{2\cdot}$ et$^{3\cdot}$ Or^{5} Chr (et.$^{mosc\,5}$) .. ς add *ο ις* c. CEFGKLM SUVXΓΔ etc (al^{1} *ο ιω ανηλθ. ε. τ. ο.*) | *προσηλθαν* c. B .. ς (49.) *-λθον* c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc | *φρασον* (et. Or^{4} etc) .. ℵ^{ra}B Or^{1} *διασαφησον* (Ln)

37. *ειπεν* c.^{ra}BD a b ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ k l (e *quibus ait* omissis rell) am fu for emm cop aeth arr al Or .. ς add *αυτοις* c. CEFGKLMSUVXΓΔ etc c f g$^{2\cdot}$ h vg^{ed} gat etc

38. *εισιν οι* (M al pauc om, item nonnull om *οι* prius) *υιοι* sec. loco.. Δ it^{pler} *οι υι. εισ.* | *του* (Δ om, item antea *ὁ*) *πονηρου* .. g$^{2\cdot}$ ff$^{1\cdot}$ l vg *nequam*, a c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ *nequitiae;* sed b m *iniqui*, k *mali*, d e f h *maligni*

39. L al pauc *ο σπειρων* | *αυτα* .. D al pauc ff$^{1\cdot}$ om | *εστιν* (ita et. vg it^{pler}) .. B post *εχθρος* (ita Ln); it^{mu} (e *inimic. autem diab. est qui seminavit ea*) post *διαβ.* (g$^{2\cdot}$ *zabulus*, k *ziabulus*) | *συντελεια* .. al plus^{10} Chr$^{mosc\,5}$ *η συντ.* | *αιωνος* c. BD 13. 124. 346. Or^{1} .. ς *του αι.* c. CEF GKLMSUVXΓΔ (G al pauc add *τουτου*) Or^{1} etc

40. *συλλεγεται* (L post *τα ζιζ.*) .. D *συνλεγονται*

ζιζάνια καὶ πυρὶ καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
*Dan 12, 3. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες

40. καιεται (Gb Sz) c. CEFGKLMSUVXΓΔ 13. 33. 124. 157. al plus[130] Chr (et.mosc[5]) Dam .. ς (Ln) κατακαιεται c. B etc, item D –καιονται (it vg comburuntur)| εσται .. κ* g[2*] add και | του αιωνος (Gb') c. BDΓ 1. al[10] fere it (exc fh) vg syr[cu] aeth Cyr Ir[int] Hil al .. ς add τουτου c. CEFG KLMPSUVXΔ etc

41. αποστελει c. BCDEFGKLMP(sic, non –ελλει)SUVΔ etc .. X –ἑλλει, Γ –ελλεῖ, al pauc –ἑλλει, item e mittit, tum colligunt | D συνλεξ.

42. βαλουσιν .. DX al pauc βαλλουσιν, item d e fuld al | B κλαθμος

43. εκλαμψ. c. BCEFGKLMPSUVXΔ etc .. D 124. 288. (lust Clem alludentes) Or[3] Cyr λαμψ. | ωτα c. B a b e k Hil[cdd] .. ς add ακουειν, Ln [ακ.] c. CDEFGKLMPSUVXΓΔ etc (Chr[mosc 6] om ο εχων – – ακ.). Vide ad 11, 15.

44. ομοια c. BD a c e ff[1·2·] g[1·2·] k l vg syr[cu] cop .. ς praem παλιν, Ln [πα.] c. CEFGKLMPSUVXΓΔ etc f h (b) etc (vv. 45. et. 47. non fluctuat)| D θησαυρω, item a b e f h k | τω .. D al plus[30] Chr (et.mosc[6]) om | πωλ. παντ. (B 28. 38. 61. 113. 248. 435. Or[1] om) οσ. εχ. c. BD 1. 61. 108. 118. 127. it (exc f) vg al syr[sch] et[cu] cop .. ς πα. οσ. εχ. πωλ. c. CEFG KLMPSUVXΓΔ etc syr[P] etc

45. ανθρωπω (et. Or Cyp etc) .. B 50. 59. Chr (et.mosc) Amb om

46. ευρ. δε (Gb, item Sz confusis lectionib) c. BD (d *et inveniens*, item syr) L 1. 12. 33. (124. ος ευρων δε) it (exc f) vg al syr[sch] et[cu] al mu Cyr Cyp .. ς ος ευρων c. CEFGKMPSUVXΓΔ etc cop al | ενα (et. Or[2] etc) .. D 124. it[mu] (al) Cyp om | πεπρακεν (ℵ* al –χεν) .. D επωλησεν | παντα (om. 32.) οσα (et. Or etc) .. D ff[2·] a, item *quaecunque* a c h (b al *omnia quaecunque*)

47. συναγαγουσῃ (Γ al pauc Or[2] in cod συναγουσῃ) .. L συναγουσιν

48. ην οτε .. D it[pler] Amb Aug οτε δε | αναβιβασαντες .. D it[pler] ανεβιβασαν

αὐτὴν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ Ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 (141.1) καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδί- Mc 6, 1–6.
δασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ

---

48. αυτην c. PSA al^{8}, item D it^{pler} Amb Aug .. ς om c. BCEFGKLMUVXΓ etc | επι τ. αγ. (Gb′) c. L 13. 124. 346. a .. c 1. c ff^{1} g^{2} vg sax fr Cyr και επι τ. αγ. (Ln) .. ς επ. τ. αγ. (E αἰγιᾶλον) και c. BDEFGKMPSUV XΓΔ etc | καλα (et. Or etc) .. D καλλιστα (d *meliora*), item *optimos, optima* it^{pl} Amb Aug | αγγη c. BCM^{a*} 1. 124. 48.^{ev} Or^{3} Cyr Isid .. ς (Ln) αγγεια c. D (τα αγγ.) EFGKLM^{a}PSUVXΓΔ (DFX αγγια, L αγια) etc. 25, 4 αγγειους non fluctuat. Hesych ἄγγος et ἄγγεα (utrumque rarius) per ἀγγεῖον et ἀγγεῖα explicat. | εβαλον (D -λαν) .. VΔ al -λλον, X εξεβαλλον

49. αιωνος (et. Or) (panc add τουτου) .. D κοσμου

50. βαλουσιν .. DG^{r*} X al panc -λλουσιν | E κλαθμος

51. συνηκατε (Gb′) c. BD b c e ff$^{1.2}$ g^{1} k l vg fr sax cop seth^{rom} Or(1x1) .. ς praem λεγει αυτοις ο $\overline{\text{ις}}$ c. CEFGKLMSUVXΓΔ etc (a *et dixit*, g^{2} *dixit autem eis*; syr^{cu} *Iesus ait illis discipulis suis* etc) | ναι (Gb′) c. BD 1. 13. 124. ff$^{1.2}$ k vg fr sax syr^{cu} syr^{hr} cop Or Hil .. ς add κυριε c. CEFGK LMSUVXΓΔ etc

52. ο δε c. BEFGKLMSVXΓΔ etc .. CU al syr^{p} ^{ms} etc ο δε $\overline{\text{ις}}$ .. it^{pl} (sed f *at ille*) Hil *et* .. D ff^{2} g^{2} vg om | ειπεν c. B^{a}CEFGKLMSUVXΓΔ etc .. B^{a**} D λεγει (Ln); it vg *ait* | D μαθηθευθεις | τη βασιλεια (Gb) c. BCK 1. 13. 33. 124. 346. al^{6} e k, item vv al mu Or^{4} Ath Cyr^{10} Proc .. DM 42. it^{pler} vg Ir^{int} Chr (et.^{mosc3}) Hil al^{r} εν τη βασ. (Gb′ Ln) .. ς εις την βασιλειαν c. EFGL(corrupte μαθητευθη; εις την βα.) SUVXΓΔΘ etc | EL etc εκβαλει, al εκβαλη

54. ελθων .. L ηλθεν (non addito και in seqq)| εκπλησσεσθ. c. BCDEFGL UVXΔ (EFL εκπλησεσθ.) etc .. ς εκπληττ. c. KMSΓ etc | η σοφια (et. Or etc) .. D praem ποθεν

55. ουχι c. DEFGKLSUVXΓ al pler Eus .. BCMΔ al panc Or^{2} ουχ (Ln 49.). Prius ουχ non fluctuat; it^{pler} vg utroque loco *nonne* | μαριαμ c. BDE

καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν
Lc 4, 24. Io 4, 44. τούτῳ πάντα ταῦτα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. (142.1) ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

1–2 Mc 6, 14 ss. Lc 9, 7 ss. 1 (143.2) Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο
3–5 Mc 6, 17 ss. Lc 3, 19 s. αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 (144.2) ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν τῇ φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα

GKLMSUVXΓΔ al pler copᶜᵈᵈ² etc Or²(item acta Andr. et Matth. in cod. saec. VIII.) etc .. c al pauc (it vg nusquam *Mariam* sed ubique *Maria*) copᶜᵈ¹ etc Or¹ Chrᵐᵒˢᶜ⁶ *μαρια* (49.)| *ιωσηφ* c. BD 1. 33. yˢᶜʳ syrᶜᵉᵃ cop syrP ᵐᵍ it (exc k) vg sax fr Or² Eus Hier .. ς *ιωσης* c. KLΔ etc k syrˢᶜʰ syrP etc; item *ιωση* ˢᵐᵍ al plus¹⁵ .. DEFGMSUVXΓ al plus²⁰ Or¹ *ιωαννης* .. gat mm *et Iohannes et Ioseph* .. 12. 17. 236. om *και ιω.*

56. *οιν* .. M om | *παντα* (Chrᵐᵒˢᶜ⁴ om) *ταυτα* c. DEFGKLVXΔ al pl it (ff¹· *ista sapientia*) vg etc Or etc .. ς (Ln 49.) *ταυ. παντα* c. BCMUΓ etc (:: 4, 9. 6, 33. 13, 34. *ταυτα παντ.* tantum non fluctuat)

57. *εν αυτω* (et. Or) .. X 28. *εις αυτον*, al¹ *επ αυτω* | *ειπεν* (it vg *dixit*) .. Z *λεγει* | *πατρ. αυτου* c. CEGKLMSUVXΓΔ al pler itᵖˡᵉʳ vg etc Or² etc .. Z al³ Or¹ *ιδια πατρ.* .. BD 33. 346. a k *πατριδι* (Ln 49.)| L al³ f g¹· harl* (Or¹ Hil al: non plene afferunt versum) om *και εν τη οικ. αυτ.*

58. *δυν. πολλας* .. al pauc Chr *σημεια πολλα* | D k *δια τας απιστειας* (*incredulitates*) *αυτ.*

XIV. 1. *εν εκεινω* .. D al pauc syrˢᶜʰ etˢᵘ al add *δε;* al pauc praem *και* | X al pauc o *ηρωδ.* (yˢᶜʳ om *ηρωδ.*)| CZΔ *τετρααρχης*, item cop

2. *ουτος* (et. Or¹ etc) .. D itᵐᵘ gat mm praem *μητε* .. Or¹ *οτι* (ita et. 243.) *αυτος* | o *βαπτιστης* (et. Or² etc) .. D 5. itᵃᵘ gat tol sax add *ον εγω απεκεφαλισα* | *αυτος* c. BDEGKLMSUVXΓΔ etc Or² etc .. C 1. 61. d Orᶜᵒᵈ (semel) *ουτος* (k* om)| B* om *δια τουτο* | D* *ενηργουσιν* | M* al pauc *ενεργ. αι δυν.* | *εν* (et. Or) .. Z al¹² om

3. *κρατησας* (et. Or) .. B 13. 124. *τοτε κρ.* | B *ιωαννην* | *εδ. αυτ.* (Or¹ *δησας* absq *αυτ.*) *κ. εθετ.* (1. 13. Or¹ *απεθετο*, al³ *εβηκεν*, al¹ *εβαλεν*) *εν τη* (*τη* c. B**XΣ 1. 124. al⁶ Or²; ς om c. B*CDEGKLMSUVΓΔ etc, Or¹ vide post; al aliq *εις φυλακην*) c. CEGKLMSUVXΓΔ etc item itᵖˡ vg etc Or¹ .. B 33. 124. 346. fᶠ¹· h *εδ. αυτ.* (sed B om) *κ. εν τη* (sed B* 33. 346. om) *φυλ. απεθετο* (Ln) .. DΣ 61. e k aeth Or¹ *εδησ. αυτ. εν τη* (D 61ᵏ om) *φυλ.* (49; sed cf Mc) .. Or¹ *εδησ. εν φυλ. και απεθετο* (:: forma *απεθ.* aptius visa est quam *εθετο*, ut est 2 Paral. 18, 26.

τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης
Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφο- 21, 26.
βήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 (145.6) γενεσίοις Mc 6-12
δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος Mc 6, 21-29.
ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν
αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς
αὐτῆς Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς
συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν
Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι
καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ προσ-
ελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ

ἀπόθεσθε τοῦτον εἰς οἶκον φυλακῆς; et. ἔθηκ., ἔβαλ. aptius videbatur) :: cf Mc et Lc | γυναικα c. D ace ff^{1} g^{1} k vg Aug .. ς (Ln) add φιλιππου c. BCEGKLMSUVXΣΓΔ etc (b g^{2} ff^{2} gat mm post αυτου pon) Or etc (in fine additur et. ὅτι ἐγαμησεν αὐτην) :: e Mc, cf et. ad Lc

4. αυτω o (D al^{3} om) ιω. c. CDEGKLMSUVXΓΔ etc it vg etc Or etc .. BZ 251. o ιω. αυτ. (Ln)| ουκ .. M al pauc praem ὅτι

5. εφοβηθη .. al^{40} fere -βειτο | οτι .. B* επει

6. γενεσιοις δ. γενομενοις (1. 22. 59. αγομενοις) c. BDLΞ (al^{3}), item -ιων δ. -μενων CK al^{3} Chr^{1}; item vv pl (it^{pler} vg *die autem natalis*; k *cum esset autem d. n.*, d *natale autem facto*; ff^{1} *sed cum advenisset d. n.*) .. ς γενεσιων δ. αγομενων c. EGMSUVXΓΔ etc | L al pauc ορχησατο | D^{sr} η θυγ. αυτου ηρωδιας

7. X μετ ορκου | ωμολογησεν .. Z 13. 124. 346. y^{scr} Chr$^{\text{mosc 5}}$ ωμοσεν| K 1. al^{6} ff^{1} δουν. αυτη | o εαν c. CEGKLMSUVXΣΓΔ etc .. BD al pauc o αν (Ln 49.)

8. Δος μοι φησιν .. D it^{pler} al ειπεν Δος μοι | επι πινακι .. D om | την .. D* om

9. λυπηθεις (ita ex it^{edd} tantum a, rell ελυπηθη quamquam non sequente δε exprimunt) et δια τους c. BD (L* ελυπηθη et δια τους) 1. 13. 124. 346. a b ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h .. ς ελυπηθη et δια δε τους c. CEFGKL** MSUVXΣΓΔ etc c k etc | δοθηναι .. 1. 13. 124. 346. vv aliq add αυτη

10. απεκεφαλισεν. c. BZΘ 1. (al) .. ς τον ιω. c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc

11. επι .. D ε. τω (1. 13. εν τω)| ηνεγκεν .. M al^{10} fere add αυτην

12. προσελθοντες (*accedentes* it vg) .. z al^{1} Or ελθοντες | σωμα c. EFGKM SUVXΓΔ al pler, item *corpus* it vg etc .. BCDL 1. 13. 22. 33. 124. 346. al^{10} fere πτωμα (Gb' Ln) :: e Mc. Praeterea DL al^{30} fere vv pm add αυτου (:: ut Mc) | εθαψαν.. y^{scr} εθαμψαν | αυτον c. Bϴ a ff^{1} (Hil *Et sepulto eo discipuli eius ad dominum transierunt*) .. ς (Ln) αυτο c. CDE FGKLMSUVXΓΔ etc (:: ut Mc)

Mc 6, 32 s. Lc 9, 10 s. ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 (146.3) καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν πόλεων.

14–21 Mc 6, 34–44. Lc 9, 12–17. Io 6, 1–13. 14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 (147.1) ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. 19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς

---

13. *και ακουσας* c. CEFGKMSUVXΓΛΘ al pler item *quo audito, quod cum audisset* it vg, item syrP etc .. BDLZ al^{15} fere fk syr^{sch} et^{cu} cop Or^{2} Chr$^{mosc\,6}$ *αν. δε* (Ln 49.) (:: *δε* aptius videbatur, praesertim toties *και* repetito)| *ο ις* .. Θ al^{2} om | *εν πλοιω* .. Γ om | *πεζοι* c. ILZ al^{4} it (exc a ff$^{1\cdot}$) vg syrP mg etc .. ς (Ln 49.) *πεζη* c. BCDEFGKMSUVXΓΛΘ etc a ff$^{1\cdot}$ etc Or (:: *πεζη* ap Mc non fluctuat; est id magis ex usu quam *πεζοι* dictum)

14. *Και* .. G al om | *εξελθων* (Gb″) c. BD 1. 22*. 33. 61. 118. 124. 219. it^{pm} vg syr^{cu} cop al mu .. ς add *ο ις* c. CEFGIKMSUVXΓΛ etc (item L al a etc post *ειδεν*)| *ειδεν* c. BDFGIMUΓΛ etc .. CEKLX etc *ιδων* | *πολ. οχλ.* (et. Or^{2}) .. D 33. 435. it vg syr utr etc Chr$^{mosc\,6}$ *οχλ. πολ.* | *επ αυτους* (Gb Sz) c. BCEFGKLMSUVXΓΛΘ al plus^{100} Or^{1} .. D *περι αυτων* .. ς *επ αυτους* c. minusc .. I Or^{1} *επ αιτον* | *αρρωστους* (et. Or) .. D *αρρωστουντας* (d *infirmos*)

15. *προσηλθαν* c. B .. ς (49.) *-λθον* c. CDEFGKLMSUVXΓΛ etc | *οι μαθηται* c. BZ 33. 346. b k Or^{2} .. ς add *αιτου* c. CDEFGKLMSUVXΓΛΘ etc Or^{2} etc :: cf ad 8, 21. | *ηδη* (Or^{1} om) *παρηλθεν* .. Z 1. Or^{2} *παρ. ηδη* | *ουν* c. CZ 1. 238. cop syrP mg Or^{2} (alibi, ubi minus accurate verba affert, om) .. ς (Ln) om c. BDEFGIKLMSUVXΛΘ etc (:: absque *ουν* Mc, nec fluctuat lectio; nec enim nisi 28. it^{2} add *ουν*)| *εις τας* (c* 33. al syrP mg syr^{hr} arm add *κυκλω* ut Lc et Mc) *κωμας* .. al^{3} Or^{1} om

16. *ις* c. BCEFGIKLMPSUVXΛΘ etc .. D 61. k syr^{sch} et^{cu} pers^{P} cop aeth^{rom} om | *χρειαν*: ita CDEFKLMUXΛ etc; IPZΘ etc *χρειαν* | *αιντ. νμ. φαγ.* (et. Or etc, ita et. Mc) .. D *νμ. φαγ. αιντ.* (:: ut Lc)

17. *λεγουσιν* .. Z *ειπον* (it^{pl} vg *responderunt*, g$^{1\cdot}$ al *dixerunt*; d *dicunt*) | *εχομεν* .. LUΘ al mu *εχωμεν*

18. *αυτους ωδε* c. CEFGKLMPSUVXΛΘ rell fere omn f ff$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot}$ vg syr^{sch} syrP etc .. BZ 33. *ωδ. αιντ.* (Ln 49.) .. D 1. it^{pler} (*afferte eos ad me*) cop syr^{cu} pers^{P} om *ωδε*

19. *κελευσας* .. Z ff$^{1\cdot}$ *εκελευσεν*, Or^{2} *κελευει*, B* *κελευσατε* | *τους οχλους* (et. Or etc) .. DGr it^{pler} al *τον οχλον* | *επι τους χορτους* c. C**EFGK (L *επ. του χορτους*) MPSUVXΛΘ al pler .. BC*I 1. 22. 33. al^{7} syr P mg Or

πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ηὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 (169.6) Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. 23 (169.7) καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. (169.8) ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. 22–26 Mc 6, 45–52. Io 6, 15–21.

ε. του χορτου (Ln 49.), D 16. 61. ε. τον χορτον (vg it *super faenum*) :: apud Mc est ἐπὶ τῷ χλ. χόρτῳ, ap Io ἦν δὲ χόρτος πολύς etc; χόρτος minus usitatum | λαβων (Gb Sz) c. BC**EFGKLMPSUVXΔ(λαμβων) al plus[125] itpler vg etc Or al .. ς και λαβων c. C*I etc ff[1] etc .. D ελαβεν| ηυλογ. c. CDIP al Or[2] al .. ς ευλογ. c. BEFGKLMSUVXΔΘ etc Or[1] etc | τ. αρτους .. 242.* b ff[1] syr[sch] om

20. των κλασματων .. Θ a ff[1] g[1] (it[mu] post κοφιν. pon) om

21. ωσει c. BCEFGKLMPSUVX etc .. DIΔ 1. 33. 48.[ev] ως .. Θ al[2] it[pler] vg cop al om | γυν. κ. παιδ. c. BCEFGIKLMPSUVXΔΘ reli fere omn f vg syr[sch] et[cu] syrP etc .. D 1. it[pler] cop Or[2] Amb παιδ. κ. γυν. (Ln; cf ad 15, 38. de D etc)

22. ευθεως .. C* ff[1] syr[cu] om | ηναγκ. (Gb Sz) c. BC*DIPΔΘ al[25] fere f ff[1] am fu for tol em syr[sch] et[cu] syrP syr[hr] cop al mu Or al .. ς add ο ις c. C***EFGKLMSUVX etc (it[pler] ante ηναγκ. pon, et. aliter transponitur)| τ. μαθητ. (Gb Sz) c. CDGILMSUVΔΘ al[70] fere vv pm Or[saepe] et[dis] al .. ς (Ln) add αυτου c. BEKPX etc it[pler] etc | το πλ. c. CDEFGIKLM PSUVXΔΘ etc Or[7] .. B 1. 33. 124. al plus[15] Eus Chr[mosc 2] om το (49.)| αυτον (IΘ al[2] αυτους, al[1] αυτω) .. D al[6] it[pl] Arn om | απολυση .. K al pauc –σει | F* τον οχλον

23. D καθ ιδιαν | μονος .. F om

24. ηδη .. D al[2] a ff[1] l vg om | μεσ. της θαλ. ην βασαν. c. CEFGKLMPS UVXΔ etc (item similiter Or legit, certe ter affert μεσον της θαλ.); D ην εις μεσον (*in medium*) της θαλ. βα., Eus ην εν μεσω τ. θαλ. .. B 13. 124. 238. 346. syr (et.[cu]) syr[hr] pers cop arP arm σταδιους πολλους (cop arP σταδ. ωσει εικοσι πεντε) απο της γης (238. om α. τ. γ.) απειχε (syr[hr] add μεσον της θα.) βασανιζ.

25. D τεταρτης δε φυλακης | απηλθ. c. C*DEFGKLMPSUVXΔΘ al pler .. BC** al[10] it vg cop al mu (syrP mg ερχεται ut Mc) Or Chr (et.[mosc 6]) Eus al ηλθεν (Gb'' Ln 49.) | πρ. αυτ. (Gb Sz) c. BC*D (post περιπ.) PS VΔΘ al plus[30] vv pm Or Chr (et.[mosc 5]) al .. ς add ο ις c. C***EFGKLM UX etc it[pm] syr[sch] et[cu] al | επι την θαλ. c. BPΔΘ 1. 13. 124. 238. 346.

26 καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 28 (151.10) ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν Ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων Κύριε, σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; 32 (152.6) καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

Or (praeterea notat: οὐ γέγραπται Ἦλθε πρ. αὐτ. περιπ. ἐπὶ τὰ κύματα, ἀλλ' ἐπὶ τὰ ὕδατα) .. ς ε. της θαλασσης c. CDEFGKLMSUVX etc Eus :: cf Mc

26. και ιδ. αυτ. οι μα. (1. itpler vg al Eus^{2} Aug al om οι μα.) c. CEFGK LMPSUVXAΘ al pler cg^{2} vg syr utr (et.^{cu}) cop etc Eus^{1} .. BD al^{4} οι δε μαθ. ιδ. αυτ. (Ln); itpler *videntes autem illum* vel similiter, item Eus^{1} ιδ. δε αυτ. | επι την θαλ. c. EFGKLMPSUVXAΘ al pler etc .. BCD 1. 13. 33. 124. 346. al plus^{15} Eus ('om περιπ.) Chr (et.$^{mosc\,6}$) Thph επι της θαλασσης (Ln 49.) :: cf Mc | οτι .. 265 om; item Chr$^{mosc\,5}$ sequente φαντ. εισαι

27. ευθεως c. CEFGKLMPSUVXAΘ rell ut vdtr omn Eus etc .. BD ευθυς (Ln) | αυτ. (al^{2} om) ο ις (D al^{1} ff^{1} cop syr^{cu} al Eus om) c. CEFGKLMPS UVXAΘ etc .. B 131. ο ις αυτ. (Ln) .. itpler vg *Iesus locutus est eis* | D θαρρειτε

28. αυτω (A al plus^{30} a c l Euth om) ο (D om) πε. ειπ. c. CDEFGKLMPSU VXΘ etc itpl etc Eus .. B 47.^{ev} al^{4} g^{1}· ο πε. ειπ. αυτ. (Ln)| κελ. με (et. Eus al) .. CA al^{2} κελ. μοι | ελθ. (346. απελθ.) πρ. σε c. BCDAΘ 1. 13. 33. 124. 157. 238. 47.^{ev} al^{10} fere it am cop al Eus cat^{ox} .. ς πρ. σε ελθ. c. EFGKLMPSUVX etc .. 126. 27.^{ev} om πρ. σε

29. ο πετρ. c. CEFGKLMPSUVXA rell ut vdtr omn .. BD (D eodem modo v. 28.) Eus πετρ. (Ln 49.). In Ioh. et actis saepius πέτρ. absque ὁ, iisque locis plerisque pauci cdd add ὁ | D περιπατησεν | και ηλθεν c. BC* (vdtr) Chr$^{mosc\,4}$ (item syr^{cu} ut vdtr) .. ς (Ln) ελθειν c. C**DEFG KLMPSUVXA etc (it vg *ut veniret*)

30. ισχυρον .. B* cop om

31. ο ις .. D om ὁ (cf ad vv. 28 et 29.)

32. εμβαντων c. CEFGKLMPSUVXA al pler (Chr$^{mosc\,6}$ επιβαντ.) .. BD 13. 33. 124. Or Cyr^{hr} αναβ. (Ln 49.) :: cf Mc. Ceterum saepe fluctuat lectio inter εμβ. et αναβ. Posterius substituere in locum prioris adamasse veteres probatur Ioh 6, 17. 6, 24. 21. 3. Secus fit infra 15, 39

33. ελθοντες (13. 124. 346. προσελθ., 28. 118. οντες) c. DEFGKLMPSU

34 (158.2) *Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέθ.* Mc 34—36 6, 53—56.
35 *καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας,* 36 *καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.*

XV.

1 (154.6) *Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων* Mc 7, 1—13.
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι λέγοντες 2 *Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.* 3 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;* 4 *ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων Τίμα τὸν πατέρα* *Ex 20, 12. 21, 17.

VXA etc (fortasse et. C* omissis *ε. τ. πλ.*) it (exc ff[1·]) vg syr utr (et.[cu]) etc .. BC** al[10] ff[1·] cop aeth (Or libere) Did om | *θε. υς. ει* (et. Or[saepe] Amb) .. D it (exc f) vg *υς. θε. ει συ* (it vg om *συ*)

34. *εις* (c al[6] Chr[mosc 5] *επι*) *την* (al[2] om) *γην* (al[3] om, item al[1] om *τ. γ.*) *γεν.* c. (C)EFGKLMPSUVX etc vv longe pl Or[4] .. BDA *επι τ. γην εις γεν.*, item syrP (teste Adl. apud Birch.) arm | *γεννησαρεθ* c. EFGKLM PS(vdtr)UVXA (nisi quod FLA *γενησ.* habent non *γεννησ.*) etc cop g[2·] (*genesareth*) etc .. ς (49.) *γεννησαρετ* c. C etc (syrP[mg] *γεννισαρετ*) f *genesaret*, D** *-σαρατ* .. D* it[pler] vg (item Hil Hier) syr[sch] et[cu] *γεννησαρ* (nisi quod vv inter *gennesar* et *genesar* fluctuant), d *gennasar*. Cf ad Mc, item ad Lc 5, 1., ubi et. de B refertur.

36. B* Or[1] Chr[mosc 5] om *αυτον* | *ινα* .. 1. 22. 33. 346. al plus[15] Or[2] add *καν* (cf Mc), item omisso *μονον* it[pler] vg | EX 1. al[10] fere vel et. plures *αψωνται* | *οσοι* (et. Or[2]) .. C al[2] add *αν* :: ut Mc

XV. 1. D*[gr] *προερχονται*. Or *απερχονται* (Or[txt] *προσερχ.*)| *των ιυ* C. BCEF GKLMPSUVXA etc f syr utr (et.[cu]) cop etc .. D it (exc f) vg al Hil *προς αυτον*, 1. Or *αυτω* :: cf Mc | *οι* C. CEFGKLMPSUVXA etc (et. cat[ox]) .. BD 1. 124* al[7] cop Or om (Ln)| *γραμμ. κ. φαρ.* ut ante *οι* .. BD 1. 124. item (qui *οι* non om) 13. 33. 346. e cop arm Or *φαρ. κ. γρ.* :: cf Mc

2. E*FL al *παραδωσιν* | *αυτων* .. B 229*. fg[1·] Or Chr[mosc.1] om | *εσθιωσιν* (K *-οσιν*) .. 346. al[3] Cyr *-ουσιν*

3. *αυτοις* .. D cop om

4. *ενετελ. λεγ.* C. CEFGKLMSUVXAΘ rell fere omn f syrP .. BD 1. 124. it (exc f) vg syr[sch] et[cu] syrP mg cop aeth al Ptol (*ὁ γὰρ θεός, φησίν* [*ὁ σωτήρ*], *εἶπε Τίμα τ. πα. σου κ. τ. μη. σου, ἵνα εὖ σοι γένηται. ὑμεῖς δέ, φησίν, εἰρήκατε, τοῖς πρεσβυτέροις λέγων, Δῶρον τῷ θεῷ ὃ ἐὰν ὠφ. ἐξ ἐμοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τ. νόμ. τ. θε. διὰ τ. παράδ. τῶν πρεσβυτέρων ὑμῶν. τοῦτο δὲ ἡσαΐας ἐξεφώνησεν εἰπών Ὁ λα. οὗτ. τοῖς – – ἐντάλμ. ἀνθρ.*) Cyr[ssepe] (Or libere) Ir[int] Hier *ειπεν* (Gb', improb. Schu, Ln 49.) :: cf Mc | *πατερα* (Gb Sz) c. BC*DEFGSVXAΘ al[100] fere

καὶ τὴν μητέρα, καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, καὶ οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν
*Es 29, 13. Ἡσαΐας λέγων 8 Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκον-
10–11 Mc 7, 14 a. τες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος

---

ff^{1} g$^{1.2}$ vg^{ed} (et. for harl* al, sed non am al) al Or^{1} Chr (et.^{1}in$^{mosc^6}$) Ir^{int} al .. ς add *σου* c. c**KLMU (in K* certe iam *σ* scriptum erat ut *σου* fieret) etc it^{pler} am etc Ptol Or^{2} etc :: ut Mc; item al^{10} fere vv mu Ptol Or^{2} al add *σου* post *μητερα* :: ut Mc (Lxx^{ed} *σου* utroq loco, A sec loco om; passim et. prius omittitur)

5. *ος αν* c. BCDEFGKMUVXΔ etc Or^{1} .. LSΘ al sat mu Or^{1} Cyr *ος εαν* | *ο εαν* .. D* *οδαν*, **ο αν* | *και ου μη* (minusc aliq om) c. EFGKLMSUVXΔΘ al pler c f vg syr^{sch} syrP etc Hier Quaest .. BCD 1. 33. al^{3} it^{pler} cop syr^{cu} sl^{2} Cyr^{2} om *και* (Gb^{oo} Ln)| *τιμησει* (Gb') c. BCDK**ΔΘ 1. 13. 33. 124. 346. al^{11} Or (omisso *μη*) Cyr^{1}, item it vg etc .. ς *τιμηση* c. K*FG KLMSUVX etc Cyr^{1} | *η τ. μη. αυτ.* (13. 33. 124. 346. al^{20} fere it^{mu} am al Chr, et.$^{mosc^6}$, Cyr Hier al om *αυτ.*) c. CEFGKLMSUVXΔΘ etc vv fere omn etc .. BD syr^{cu} om (Ln)

6. *τον νομ.* c. C 13. 124. 346. Ptol .. ς *την εντολην* c. EFGKLMSUVXΔΘ al pler item *mandatum* it^{pl} vg etc Or^{1} Cyr al (:: ut v. 3.).. BD a b ff$^{1.2}$ syr^{sch} et^{cu} syrP ^{mg} cop al mu Or^{1} Eus Ir^{int} Aug *τον λογον* (Ln) :: ita Mc nec fluctuat

7. *επροφητ.* c. CDL 124. 48.^{ev} a^{scr} (idem in Or editum est), item *προφητευσεν* BA .. ς *προεφητ.* c. B**EFGKMSUVXΘ etc | De *ησα.* et *ησα.* cf ad 12, 17.

8. *Ο λα. οντ.* etc (Gb) c.$^{ff^{*}}$ BDL 33. 124. it (exc f) vg syr^{sch} et^{cu} cop pers aeth arm fr sax Ptol Clem Or^{2} (*παρέθετο* [*Ματθ.*] *ρητὸν ἀπὸ τοῦ Ἡσα. ὅπερ αὐτοῖς λέξεσιν οὕτως ἔχει Καὶ εἶπε πάλιν Ἐγγίζει μοι ὁ λα. οἶντ. ἐν τῷ στόμ. αὐτῶν, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ προεῖπομέν γε ὅτι οὐκ αὐταῖς λέξεσιν ἀνέγραψεν ὁ Ματθ. τὸ προφητικόν*) Bas Cyr Chr (et.$^{mosc^6}$) Tert Cyp al mu, item Clem^{rom} (*λέγει γάρ που Οὗτος ὁ λα. τοῖς*; etc) Clem$^{2.cor}$ (*λέγει δὲ ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ Ὁ λα. οἶντ. τοῖς*) etc Iust .. ς *Εγγιζει μοι ο λα. οιντ.* (Δ om) *τω στοματι αυτων, και τοις χειλ.* c. CE FGKMSUVXΔΘ etc (1. *ο λα. οιντ. εγγιζει μοι, τοις χειλ.* etc) f syrP :: Lxx^{ed} *Εγγ. μοι ὁ λα. οἶντ. ἐν τῷ στ. αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς* etc, Δ om *ἐν τῷ* usq *καὶ ἐν* | *απεχει* (Clem^{rom} et 1. et 2. cor *απεστιν*, Clem *εστιν*) *απ εμου* .. D *εστιν εμου*, item *est a me* it vg pp^{lat} pler (Tert *absistit a me*, Cyp *separatum est a me*)

9. *ενταλματα* .. it^{pler} vg Cyp al praem *et*

10. Δ *προσκ. των οχλων*, *ὁ advocatis turbis*

τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 (155.10) τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται. 14 (155.5) ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. 15 (157.6) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. 16 ὁ δὲ εἶπεν Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

Lc 23. 16. 24. 6, 39. Mc 7, 15—23.

---

11. οὐ (et. Clem Or etc) .. D pers^{p} add παν | το εισερχ. (et. Or^{3}; Clem^{2} Or^{2} Chr$^{mosc\,6}$ τα εισερχομενα, Clem^{1} τα εισιοντα) .. B το ερχομ. | κοινοι (et. saepius Clem et Or) bis .. D* κοινωνει, d *communicat*; item c sec ioco, item Tert Aug, Hier: *verbum* communicat *proprie scripturarum est et publico sermone conteritur.* (it^{pler} vg *inquinat, coinquinat*) | το εκπορ. (et. Or^{2}) .. E* (sed ipse* scripturam nondum absolutam mutavit) Or^{1} το εξερχομ., Chr$^{mosc\,6}$ τα εκπορ., Clem^{2} Or^{2} τα εξερχ., Clem^{1} τα εξιοντα | τουτο (D εκεινο, Clem εκεινα :: cf Mc; 22. a ff^{1c} al om) κοιν. τ. ανθρωπον .. 1. 124. al^{2} Or^{ubique} Clem^{2} (^{1}habet) Chr$^{mosc\,6}$ Tert Amb om

12. προσελθ. .. F al pauc add αυτω | οι μαθ. c. BD 13. 61. 124. 245. 346. e .. ς add αυτου c. CEFGKLMSUVXΔΘ etc. Cf ad 8, 21. | λεγουσιν c. BD 1. 13. 33. 61. 124. 346. .. ς CEFGKLMSUVXΔΘ etc εἰπον (it vg *dixerunt*, sed d *dicunt*) | τον λογον .. K al^{2} aeth^{mich} om

13. εἶπεν (it^{pler} vg *ait*) .. Δ al pauc vv aliq add αυτοις | πασα etc: ita et. Hom^{cl}, omisso tantum μου.

14. αὐτοὺς (et. Or etc) .. D τους τυφλους | οδηγ. εισ. τυφλοι τυφλων (131. τυφλων τυφλοι; Chr$^{mosc\,8}$ om τυφλων) c. CEFG (K omisso τυφλοι) MSUVXΔΘ al pler Chr, item omisso τυφλων cop$^{edd\,2}$ .. LZ 1. 13. 33. 124. 346. al^{3} it vg fr sax syr^{sch} syr^{p} cop$^{ed\,1}$ pers aeth ar^{p} arm Or^{2} Bas^{saepe} Cyr^{saepe} pp^{lat} τυφλοι εισ. οδ. τυφλων (Ln 49.), item τυφλοι ει. οδηγ. (D οδαγοι) omisso τυφλων BD 209. syr^{cu} (Non placuit ter iuxta posita vox τυφλος, praetereaque τυφλοι primo loco ponendum videbatur, quae correctio antiquissima est. Cur quis voci τυφλοι tertium locum dederit nullo modo apparet. Ista enimvero varietas, τυφλοι εισιν οδηγοι, omnino criticam manum prodit, non incuriam) | εαν οδηγη (D οδαγη) .. 13. 124. 346. arm οδηγων, praetereaque addunt σφαλησεται και | εις (13. 346. add τον) βοθυν. (D 1. Cyr βοθρον) πεσουντ. (D^{F} al plus^{30} Cyr Chr, et.^{1} in$^{mosc\,6}$, εμπεσουντ., Or εισπεσ.) .. DLZ 1. 124. 346. πεσ. (D ενπεσ.) ε. (346. add τον) βοθυ. (D 1. βοθρ.)

15. εἶπ. αυτω (ita et. it^{pler} vg; ff^{1c} om αυτ.) .. B αυτ. ειπ. | ταυτην c. CDEFGKLMSUVXΘ (Δ αυτην ex incuria, *ð istam*) al pler (13. 124. 346. ante την παρ. pon) it vg etc .. BZ 1. cop (arr^{mich}) om (Ln 49.) :: cf Mc

16. ο δε (Gb') c. BDZ 33. it (exc f) vg fr sax syr^{sch} et^{cu} cop aeth pers arr .. ς add ις c. CEFGKLMSUVXΔ etc f syr^{p} | ακμην (et. Or) .. it vg *adhuc*; D ακτην

17 οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Mc 7, 24—30. 21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα Ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυείδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. 10, 6. 24 (156.5) ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 (159.6) ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει

---

17. *ου* c. BDZ 33. 238. it vg al, cop syr^{sch} et^{cu} aeth al; item Or *ετι ου .. ς ουπω* c. CEFGKLMSUVXΔ etc :: idem testes mu in Mc substituerunt; praetereaque cf Mt 16, 9. Mc 8, 17. | *εισπορευομ.* (et. Or^{1}) .. B Or^{1} *εισερχομ.*

18. *εξερχεται* .. FM al^{10} *-ρχονται* | *κακεινα* (nonnulli *και εκ.*) .. D tisch* al pauc it^{aliq} *εκεινα* | *κοινοι* .. D* d Aug^{1} *κοινωνει*

19. L *πορν. μοιχ. φον.* | E om *πορν.* | D^{*gr} *βλασφημεια*, item e *blasfemia*

20. D ταυτα *εισιν τα κοινωνουντα* (ita D*, d *quae communicant*, item e ff^{1}· k Aug^{1}; Hil *quae communem hominem faciunt*), posteaque D* *κοινωνει*, d k Aug^{1} *communicat*

22. *εκραυγασεν* (E*L *-ανασεν*, Δ *-αναγασεν*) c. CEGKLSUVXΔ al pler, item M 299. *-γαζεν* .. BD 1. 245. 346. Chr$^{mosc\,1}$ *εκραζεν* (Ln), z 13. 124. Or^{1} Chr$^{mosc\,4}$ *-ξεν*, Or^{1} *κεκραγε* .. it^{mu} vg *clamavit*, c ff^{1}· k *clamabat*, *excl.* | αυτω c. EGKLMSUVXΔ al pler, item (*clam. ad eum*) f ff^{1}· k syr^{P} etc, item D *οπισω αυτου*, item post *λεγουσα* it^{mu} vg (sed vide post) etc .. BCZ 1. 9. 13. 124. 346. Chr$^{mosc\,1}$ a am fu syr^{sch} et^{cu} cop arm Or^{2} om (Ln 49.)| *υιος* c. BD al^{2} Bas .. ς *υιε* c. CEGKLMSUVXZΔ etc Or | *δαυειδ*: cf ad 1, 1. | *κακως* .. 1. Or^{4} *δεινως*. item a *sevissime*

23. *λογον* (13. al^{3} *λογω*) .. z om | *ηρωτουν* c. $\overline{\text{IC}}$ BCDX (E*M al *-τον*) .. ς *-των* c. E**$\breve{\text{G}}$KL(M vide ante) SUVΔ etc

24. *Ουκ απεσταλην* etc: eadem ex evg. Ebion. affert Or (*ἐὰν φάσκῃ ὁ σωτὴρ Οὐκ -- Ἰσραήλ, οὐκ ἐκλαμβάνομεν ταῦτα ὡς οἱ πτωχοὶ τῇ διανοίᾳ Ἐβιωναῖοι -- ὥστε ὑπολαβεῖν ἐπὶ τοὺς σαρκίνους Ἰσραηλίτας προηγουμένως τὸν χν ἐπιδεδημηκέναι*)| *προβατα* .. D add ταυτα (d *ad oves has quae* etc)

25. *ελθουσα* .. V al *απελθ.*, 126. al *προσελθ.*, al *εξελθ.* | *προσεκυνει* c. BDM (*-νη*) 1. 13. 33. 124. etc Or, item (*venit et* b c g$^{1.2}$ ff^{2}·, *veniens* ff^{1}·

αὐτῷ λέγουσα Κύριε, βοήθει μοι. 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. 27 ἡ δὲ εἶπεν Ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. 28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 (160.6) Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν 29–31 Mc 7, 31–37.
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, 31 ὥστε

---

k) *adorabat* b c ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ k etc .. CEFGKLSUVXΔ al plus^{100} Chr Thph, item (*venit et*) *adoravit* a vg, *προσεκυνησεν* (Gb″)

26. *εξεστιν* c. D a b c ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l pers^{p} et^{ms} Hom^{cl} (vide post) Or^{2} Bas^{sel} Hil^{2} Amb Ambrst Hier (Laur^{med} .. ς *εστι καλον* c. BCEGKLMSUVXΔ etc (al mu *καλ. εστ.*) e f g$^{2\cdot}$ k vg cop syr^{sch} et^{eu} etc Or^{1} :: cf Mc

27. *και γαρ* (et. it vg etc Or al) .. B om *γαρ* | *εσθιει* .. D y$^{ser\,1}$ *-ουσιν* | *ψιχιων* (et. Or) .. D *ψειχων*

28. *ο ις* .. D al^{2} fu syr^{eu} om | *ω* .. D^{gr} al^{1} for om | L *γενηθητω*, Or *γενεσθω*. Ad h. l. spectat Hom^{cl} his: *Ἰούστα τις ἐν ἡμῖν ἐστὶν Συροφοινίκισσα, τὸ γένος Χαναναῖτις, ἧς τὸ θυγάτριον* (post nominatur *Βερνίκη*) *ὑπὸ χαλεπῆς νόσου συνείχετο, ἥ καὶ τῷ κυρίῳ ἡμῶν προσῆλθεν βοῶσα καὶ ἱκετεύουσα ὅπως αὐτῆς τὸ θυγάτριον* (cf Mc) *θεραπεύσῃ. ὁ δὲ καὶ ὑφ' ἡμῶν ἀξιωθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔξεστιν ἰᾶσθαι τὰ ἔθνη, ἐοικότα κυσὶν διὰ τὸ διαφόρους χρῆσθαι* (Cotel. *χρᾶσθ.*) *τροφαῖς καὶ πράξεσιν, ἀποδιδομένης τῆς κατὰ τὴν βασιλείαν τραπέζης τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. ἡ δὲ τοῦτο ἀκούσασα καὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης ὡς κύνων ψιχίων ἀποπιπτόντων συμμεταλαμβάνειν* [*δεομένη*], *μεταθεμένη ὅπερ ἦν, τῷ ὁμοίως διαιτᾶσθαι τοῖς τῆς βασιλείας υἱοῖς, τῆς εἰς τὴν θυγατέρα ὡς ἠξίωσεν ἔτυχεν ἰάσεως.*

30. X b g$^{1\cdot}$ om *πολλοι* | *χωλ. τυ. κωφ. κυλλ.* c. EGPUVX al ut vdtr pl syr^{sch} et^{eu} cop f etc, item omisso *κωφ.* D al^{5} g$^{2\cdot}$ l, item omisso *τυφλ.* S .. 1. vg^{ed} for Or^{2} *κωφ. τυ. χωλ. κυ.* .. CK al *χω. κω. τυ. κυλλ.* (49), item LMΔ al mu am fu syr^{p} *κω. χω. τὺ. κυ.* .. B *χω. κυ. τυ. κω.* .. et aliter | L 71. Chr (et.$^{mosc\,6}$) om *κ. ετ. πολλ.* | *εῤῥιψ.* c. B(sed Act 27, 19. B* *ερειψαν*)CEGKMPSUVXΔ etc .. DL *εριψαν*. Cf ad Act 27, 19. *ερριψαμεν* Lc 17, 2. *ερριπται* Mt 9, 36. *ερριμενοι*. Item 2 Co 11, 25. *εραβδισθ.* Heb 9, 19. *εραντισεν* et 10, 22. *ῥεραντισμ.* Mt 26, 67. *εραπισαν*. Item *ερρυσατο* 2 Co 1, 10. Col 1, 13. 2 Tim 3, 11; *ερρυσθην* et *ερυσθην* 2 Tim 4, 17; *ερριζωμενοι* Eph 3, 17. Col, 2, 7. | *παρα τους* .. D b *υπο τους* .. c* om | *αυτου* (Gb″) c. BDL 13. 33. 56. 58. 124. y^{ser} it (exc f) vg fr sax syr^{eu} cop arr arm Chr (et.$^{mosc\,6}$) Aug .. ς *του ιυ* c. CEGKMP SUVXΔ etc syr^{sch} syr^{p} pers^{p} f etc | *αυτους* .. D b c g$^{1\cdot}$ ff$^{2\cdot}$ add *παντας*

τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

22—39 Mc 8, 1—10.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον Ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 καὶ ἐκέλευσεν τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. 36 καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους

31. τον οχλον c. CDUa 1. 13. 124. 157. al[10] fere (in his 33. 237. sequente βλεποντα, item d) Or[1] (sequente βλεποντας etc) Chr[mosc 1] (sequente βλεποντα) .. ς (Ln) τους οχλους c. BEFGKLMPSVX etc (Or[1])| θαυμασαι (Or[1] -ζειν, item ℵ*, sed ipse* corr. -σαι) βλεποντας (Δ -ντες, de -ντα vide ante) .. B βλεπ. θαυμ. | λαλουντας .. B 59. 115. 238. syrP [mg] ακουοντας .. al[15] fere ακουοντας, αλαλους λαλουντ. :: cf Mc, 7, 37. | κυλλ. (D 13. 157. syrP και κυ.) υγιεις .. 1. y[ser] cop syr[cu] persP aeth arr it (exc f) vg fr sax Aug om; Hier interpretem Latinum dicit de κυλλους tacuisse quia quid e contrario diceret non haberet | και χω. c. BCDMPΔ 1. 4. 13. 124. 157. f for syr[utr] cop al .. ς om και c. EFGHKLSUVX etc it[pler] vg (exc for) al | τυφλους .. D τους τυ. | εδοξασαν (d glorificaverunt) .. L 1. al plus[35] Or Chr (et.[mosc 6]) Thph -ξαζον, item it vg magnificabant (clarificab. e k**, k* clarificant)| ισραηλ (al pauc Chr[mosc 5] του ισρ.; a b k d istrahel, e f* isdrahel, am for al israhel) .. X Chr[mosc 1] om

32. ειπεν (it vg dixit; c λεγει :: ut Mc) .. CK al plus[10] vv aliq add αυτοις :: ut Mc | οχλον .. DK** al[10] fere vv aliq Chr[mosc 4] add (vv add vel praem) τουτον | ηδη (cop syr utr ιδου, fu ecce - - iam) .. B 106. 301. om | ημεραι τρ. (Gb Sz) c. BCDEFGHKLMPSUVXΔ al plus[100] (D add ωσιν και, similiter it triduum est quod) .. ς ημερας τρ. c. minusc (idem in Orig editum)| μοι .. Δ μου | εχουσιν .. X al mu εχωσιν | νηστεις c. unc omn ut vdtr .. al pl -στις

33. οι μαθ. c. B 1. 116. 124.* 237. (et aliis haud dubie) it (exc c f) vg fr cop al .. ς add αυτου c. CDEFGHKLMPSUVXΔ etc :: ut Mc. Praeterea cf ad 8, 21. | ποθεν .. D 1. it (exc f) vg aeth arm al ποθ. ουν (ita Mt 13, 27. 56; non item Mc 8, 4.), 238.-και ποθεν | ερημια .. c Or ερημω τοπω :: cf Lc 9, 12. Mt 14, 15.

34. ειπον .. D[gr] al pauc syr[utr] (et.[cu]) add αυτω

35. τοις οχλοις (c al[10] fere Chr[mosc 5] τους οχλους) c. EFGHKLMPSUVXΔ al pler a d e f k syr[sch] et[cu] cop etc Hil .. BD[gr] al fere[10] it[mu] vg syrP al Or τω οχλω (Ln) :: ut Mc

35. 36. εκελευσεν -- και λαβων c. CEFGHKLMPSUVXΔ al pler, item praecepit (praecipit) - - et accipiens (accepit, ff[1] acceptis) it vg; cum iussisset - - accepit d (Hil turbis iubetur - -) etc .. BD 1. 13. 33. 124. 346. παραγγειλας - - ελαβεν (Ln), item Or ἐνθάδε δὲ οὐ κελεύει (ad 14, 19. re-

καὶ τοὺς ἰχθύας εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. 39 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδάν.

XVI.

1 (161.4) Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. 2 (162.5) ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Ὀψίας γενομένης Mc 8, 11–13. Lc 12, 54–56.

---

spiciens) ἀλλὰ παραγγέλλει, item addit ἐνθάδε δὲ ἐπὶ τὴν γῆν (contra 14, 19. ἐπὶ τοὺς χόρτους) ἀναπίπτουσι. Sed cf Mc

36. ἑπτα .. D ζ, idem antea γ pro τρεις v. 32., similiterque alibi | L om και τ. ιχθ. | ευχαριστησας c. B (e silentio) EFGHKLMPSUVXΔ etc e (**, si non est*) f ff^{1} etc .. D 1. 13. 124. (et ut vdtr 33. 346.) και ευχ. (Ln), similiter it^{pl} vg .. c* (vdtr) a ευχαριστησεν, omisso εκλασεν. Or ενθάδε δὲ ὡς Ματθ. καὶ Μάρκ. ἀνέγραψαν εὐχαριστήσας ὁ ὡς ἔκλασε (contra supra ἀναβλέψας εἰς τ. οὐρ. ηὐλόγησεν)| εδωκεν (it vg *dedit*) .. BD (d *dabat*) 1. 13. 33. 124. 157. 346. Chr (et.$^{mosc\ 5}$) Thdor^{mop} in schol εδιδου :: e Mc | τοις μαθ. c. BD 1. 13. 22. 33. 65. 124. 243. 5.^{ev} c ff^{1} g^{2} emm cop arm Chr (et.$^{mosc\ 5}$) .. ς add αυτου, Ln[αυτ.] c. CEFGHKL MPSUVXΔ etc a b e f ff^{2} g^{1} vg etc :: ut Mc; vide ad v. 33. | τοις οχλ. (prob. Schu) c. BKLM 1. 13. 33. 124. 157. 238. 243. 346. al^{11} e f ff^{1} cop syr^{sch} et^{cu} al .. ς (Ln) τω οχλω c. CDEFGHPSUVXΔ etc :: ut Mc

37. το περισσ. των κλ. ηραν c. BD 1. 33. (et al ut vdtr) a b c e ff^{2} g$^{1.2}$ l vg .. ς ηραν το πε. τ. κλ. (nonnulli των περισσευοντων κλ.) c. CEFGH KLMPSUVXΔ etc f ff^{1} etc :: ut Mc, item Mt 14, 20. | D σφυριδας

38. ησαν .. B 1. 13. 22. 33. 124. ff^{1} al pauc add ως (item ωσει al^{3}, ωστε 346.) :: ut Mc | D 1. 124. it (exc f) vg fr sax syr^{cu} cop aeth παιδ. κ. γυν. (cf ad 14, 21.)

39. ανεβη (Gb, improb. Schu) c. CEFGHKLMUVXΔ al fere^{100} Chr (et.$^{mosc\ 5}$) .. ς (Ln) ενεβη c. B (e sil.) s (e sil.) etc, item D ενβαινει. Cf ad 14, 32.| μαγαδαν c.^{ff} BD syr^{cu} syr^{hr} perss, item *magedan* (*magedam*, *magidan*) it vg fr sax Hier Aug (*Mc hoc idem subticit quod Mt, nisi quod Dalmanutha, quod in quibusd cdd legitur, non dixit Mt sed Magedan*) .. CM al^{8} et^{2} in scholl cop μαγδαλαν .. ς μαγδαλα c. EFGHKLSUVXΔ (ὁ *magedan*) etc syr^{p} etc

XVI. 1. οι .. 1. 33. 124. al^{5} Or (text) om | A al pauc οι σαδδ. | D αυτον επηρωτ. (c *tentantes eum, et rogaverunt illum*)

2. 3. Οψιας – – ου δυνασθε c. CDFGHKLMSUΔ 1. 22. 33. al pler (item K cum asteriscis) it vg syr^{sch} syr^{p} cop al pler Eus (in canone) Chr cat^{ox} comm codicis X Thph Euth Hil Iuv .. BVX (vide ante de B) 13.* 124. *157. al^{11} eddpler ap Hier („*hoc in pleriq cdd non habetur*") syr^{cu} arm Or (ut vdtr, certe enim non attingit) om

λέγετε Εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· 3 καὶ πρωΐ Σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;
12, 39. 4 (168.6) γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.
5–12 Mc 8, 14–21. 5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους
Lc 12, 1. λαβεῖν. 6 (164.2) ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 (165.6) οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; 9 οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε

---

2. πυρρᾳ. c. BDKUVXΔ etc .. c(E)FGHLM al mu πυραζει | M al[1] om γαρ | ο ουρανος .. K add και γινεται ουτως :: cf Lc

3. και .. K add παλιν .. F al syrP[cd] om και – – ουρ. | πρωι .. EM[**] al plus[30] –ιας | (E)GHL al mu πυραζει | ο ουρ. .. DE[T] ο αηρ | το (C[**] praem και: ita Ln) μεν (F al[2] om) c. C*(et[**])DLΔ 1. 22. 33. 262. al[7] a c g[2] ff[2]· l vg fr sax syrP aeth arm Aug .. ς (Gb[oo]) praem υποκριται c. (E)FGH MSU etc b e f g[1]· ff[1]· syr[sch] cop al :: e Lc | δυνασθε c. CD(E)FHKΔ etc .. GMU al mu vv aliq δυν. δοκιμαζειν, al δυν. γνωναι vel διαγνωναι .. L δοκιμαζετε (:: ut Lc), s al[50] fere vv aliq συνιετε, al (et. comm codicis X) γινωσκετε et aliter

4. και μοιχαλις (et. Or al) .. D 4. a e ff[1]· [2]· g[1]· Prosp om | σημ. επιζ. (B* αυτει) .. DE[T*] it aliq ζητει σημ. (:: ut Mc), D[**] σημ. ζητει | ιωνα c. BDL 262. ff[1]· g[1]· am fu for harl emm tol (Hil libere) .. ς (Gb°) add τον προφητου c. CEFGHKMSUVXΔ al pler it[pl] vg[ed] fr sax syr[utr] (et.[cu]) cop etc Or :: cf 12, 39. | EFHXΔ etc καταλειπων (sed –πὼν iidem pler)

5. ελθοντες .. a b c ff[2]· g[1]· Hil cum venisset | οι μαθ. c. BCD 209. 346. y[scr] e arm .. ς οι μα. αυτου c. EFGHKLMSUVX etc (cf ad 8, 21.) .. A 301. om .. praeterea D it (exc f) Hil post επελαθ. pon, similiter post εις το περαν syr[cu] cop | αρτ. λαβ. (et. it[pler] vg; item Or[ixt]) .. BK e[scr] e λαβ. αρτ. :: ut Mc

6. και σαδδουκ. (et. Or[2] Lcif Hil al) .. U 115. 235. y[scr 1] a Chr[mosc 1] cat[ox] Amb Ambrst om (131. σαδδ. και ante φαρ.)

7. οι δε .. D 4. a b c e ff[2]· Lcif τοτε (g[1]· tunc illi)| λεγοντες .. K om (item syr[cu])

8. ειπεν (Gb Sz) c. BDKLMSXΔ al[30] fere it[pler] vg syrP al Or Lcif al .. ς add αυτοις c. CEFGHUV etc a ff[1]· syr[sch] et[cu] cop al | εν εαυτοις .. L εν αὐτοις | ελαβετε c. CEFGHKLMSUVXΔ al fere omn f syr[sch] et[cu] syrP etc Or Chr (et.[mosc 5]) .. BD 15. 124. 346. it (exc f) vg syrP[mg cod] cop (vdtr) al mu cat[ox] Lcif εχετε (Ln) :: e Mco, apud quem εχουσιν (εχομεν) et εχετε, ut apud Mt ελαβομεν et ελαβετε scriptum est.

9. K om ουδε μνημον. | D μνημονευετε οτε (quando)

ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; 11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 12 τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 (166.1) Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων Τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα

Mc 8, 27—30. Lc 9, 18—21.

9. D τους πεντακισχιλιους, similiter *in quinque milia* c ff^{2} g^{2}.

10. D τους τετρακισχειλιους, similiter *in quattuor milia* c ff^{2} g^{2} | σπυρους c. CEFGHKLMSUVXΔ etc .. BD p^{scr} *σφυριδ.* (Ln), cf ad 15, 37.

11. *αρτων* (Gb″) c. BCKLMS al^{50} fere d e f cop syrP^{cd} sl Chr^{mosc5} .. ς *αρτου* c. D^{gr}EFGHUVXΔ etc Or Lcif Amb | *ειπ. υμιν* (c al^{3} *υμ. ειπ.*) .. D a b ff^{2} Lcif om *υμ.* | *προσεχετε δε* (Gb″) c. BC*L 1. al^{2} cop syr^{sch} pers^{p} Or, item absque *δε* D* it 13. 124. (et. d) vg al .. c** 33. 346. al plus^{20} *προσεχειν*; *προσεχετε δε* .. ς *προσεχειν* c. EFGHKMSUVX (add *δε* post *ζυμης*) Δ etc (א** al^{8} Thph add *αλλα* vel *αλλ*) | *q αφ. κ. σαδδ.* .. al^{2} g^{1} *σαδδ. κ. φαρ.*

12. *της ζυμης* c. D 124*. a b ff^{2} arm Lcif, item (*τ. ζυμ. των φαρ. κ. σαδδ. αλλ. α. τ. διδ. των φαρ. κ. σαδδ.*, ff^{1} - - *doctrina illorum*) syr^{cu} ff^{1} ac fere etiam 33 .. 1. e Or *των αρτων* .. BL 157. 48.^{ev} pers^{cr} g$^{1.2}$ l vg (fr sax) cop aeth syrP^{cd} *τ. ζυμ. των αρτων* (Ln 49.), item ς *τ. ζυμ. του αρτου* c. CEFGHKMSUVXΔ etc (:: videbatur parum apte h. l. negari quod ipsum v. 6. dictum est, cavendum esse a *fermento* Phar. et Sadd. Hinc ut explicatius scriberent alii *των αρτων* substituerunt, alii vel *των αρτ.* vel *του αρτ.* ad *τ. ζυμ.* addiderunt. Ceterum si *τ. ζυμ.* cum *των αρτ.* [*του αρτ.*] ab initio scriptum fuisset, additamentum istud etiam a syr^{cu} etc expressum esset.) | *αλλα* c. B ? CDGHKLMUXΔ al ut vdtr longe pl .. ς (Ln) *αλλ* c. EF etc | *φαρ. κ. σαδδ.* (et. Or) .. B *σαδδ. κ. φαρ.* .. 13. a b Lcif om *κ. σαδδ.*

13. *ελθων* .. G al ut vdtr mu syrP Chr^{mosc6} *εξελθ.* (:: cf Mc) | *δε* .. E al om | *καισαρειας*: ita FGKMUΔ etc .. CDELX etc *-ριας*; sed cf alibi (potissimum in actis) | *αυτου* .. D om | *τινα* c. B cop syr^{hr} aeth^{rom} etpp^{l} arr pers^{w} c vg (et. am gat mm harl**, non for) sax fr Ir^{int} cd Amb^{1} .. ς add *με*, Ln [*με*] c. DEFGHKLMSUVXΔ (item c post *λεγουσιν*) etc Or^{2} (sed utroq. loc. om *τ. υ. τ. ανθρ.*) Hil al (test mu ante *τον υ.* distinguunt) :: cf Mc et Lc, apud quem utrumque *τινα με* sed absque *τ. υ. τ. ανθρ.* legitur | D a b g^{2} Ir^{int} *οι ανθ. λεγ. εων.*, 1. *λεγ. ειν. οι ανθ.* | *τον υιον* .. D om *τον*

14. *ειπαν* c. B .. unc rell omn *ειπον* | *οι μεν* (f *quidam*) .. Δ (item *δ*) c g^{2} ff^{2} vg *αλλοι* .. D a b eff^{1} g^{1} om :: cf Mc et Lc | *αλλοι δε* (et. Or) .. B Chr^{mosc5} *οι δε* (Ln); Chr^{mosc1} *οι μεν* omissis *οι μ. ιω. τ. βα.* | *ηλιαν* (D *-λειαν*) .. ς *ηλιαν*, cf ad 11, 14. (*ηλ.* et. H) | *ετεροι* .. Chr^{mosc6} *οι δε* (iidem *οι δε* pro *η ενα*) | D *ιηρεμειαν*, EG *ιηερ.*, U *ηρεμ.*

τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
Io 8, 29. 16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 (167.10) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπε-
κάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 κἀγὼ δέ
σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω
19, 19. μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. 19 καὶ
δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς
ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ

---

15. λεγει .. κ add δε | αυτοις .. c al pauc it^{mu} (sed non a e al) vg (sed non am for al) fr (non sax) add o ις, Ln [o ις]

16. ειπεν .. d add αυτω | ζωντος (et. Or^{saepissime} Eus Ir^{int} etc; alludit et. Hom^{cl} οὐκ οἶδα – Petr. loquitur – πῶς εἶπον Σὺ εἶ ὁ υἱ. τοῦ ζῶντ. θεοῦ) .. d* d^{a} σωζοντος (*salvatoris*)

17. αποκρ. δε c. BD 1. 13. 33. 124. 346. b c g$^{1.2}$ ff^{2} l vg cop Eus .. ς και αποκρ. c. CEFGHKLMSUVXΔ etc f ff^{1} etc .. a e syr^{sch} et^{cu} etc αποκρ. | Δ Eus^{ed} om ὁ | αυτω .. d om | Βαρωνᾶ (L βαριῶνα) .. ς βὰρ Ἰωνᾶ (ita EFK aliique unc et minusc). Similiter formata sunt Βαραββᾶς, Βαριησοῦς, Βαρθολομαῖος, Βαρνάβας. | οτι .. B* om | ε. τοις ουρ. c. CDEFGHKLMSUVXΔ rell ut vdtr fere omn Clem Or^{1} Eus Phot etc .. B y^{scr} Or^{2} om τοις (Ln 49.). Et. ουφανιος et επουφανιος a paucis legitur. :: Et εν τοις ουρ. et εν ουρ. Mto frequentatur; passim εν ουρ., passim etiam εν τοις ουρ. sine ulla differentia: τοις saepe test. mu. addunt ubi non vdtr ab evglsta positum esse, passim vero etiam pauci ex antiquissimis pro arbitrio ut vdtr omittunt, ut 6, 1. (5, 48.)

18. καγω (Eus Chr$^{mosc\,6}$ και εγω) δε .. L al^{5} fere it (exc d; a *ego enim*) vg al Eus Chr$^{mosc\,6}$ Cyp al om δε | οτι .. Eus Chr$^{mosc\,5}$ Phot om | επι ταυτη (K add μου, E* ταυ. post πετρ. pon) τη πετρα (et. Or^{3} etc) .. D Eus ε. ταυτην την πετραν (it vg *super hanc petram*)| μου τ. εκκλ. (et. Or Eus Phot etc) .. D it vg Tert Cyp etc τ. εκκλ. μου

19. και (et. Or Eus Phot Cyp etc; Chr$^{mosc\,1}$ και εγω δε, mosc^{5} αλλ εγω) .. D ff^{1} om | δωσω σοι c. BCEFGHKMSUVXΔ etc a etc Or^{saepe} Eus Phot Tert^{1} al .. DL it^{pler} vg Chr$^{mosc\,6}$ Cyp al mu σοι δωσ. | τ. κλεις c. B^{a**}CD EFGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn Or^{1} Eus Chr (et.$^{mosc\,6}$) Phot .. B*L Or^{5} τ. κλειδας (Ln 49. :: Phryn. κλεῖδα· τὸ δόκιμον κλεῖν ἐστίν· Antiatt. κλεῖν ἀξιοῦσι λέγειν, οὐ κλεῖδα. Similiter Moeris et Thomas. Sed utraeque formae, κλεῖν κλεῖς et κλεῖδα κλεῖδας, iam apud veteres Graecos. In N. T., cf Apoc 1, 18. 3, 7. 9, 1. 20, 1., nusquam κλεῖν vel κλεῖς legitur quin testes multi alteram formam substituant; contra κλεῖδα Lc 11, 52. tantum non fluctuat. | ο εαν pr c. CEFGHKLMSUVXΔ al fere omn Dion^{ar} Phot, item ο εαν sec c. iisdem et B .. BD pri loco ε αν (Ln 49.); item D sec loco ο αν .. 1. Or^{2} (sed priora tantum adscribit) Eus Chr (et.$^{mosc\,6}$), item it (exc a) for Tert al mu utroq loco ος αν (Or^{1} εαν) etc

τῆς γῆς ὅσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 (166.2) τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκταν-θῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 (169.6) καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων Ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλόν μου εἶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 21—23 Mc 8, 31—33. Lc 9, 22.

24 (170.2) Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν 24—28 Mc 8, 34—9, 1. Lc 9, 23—27.

---

20. διεστειλατο (*praecepit*, *imperavit* vg it) c. B**CEFGHKLMSUVXA rell ut vdtr omn Or etc .. B*D (*comminatus est*) cdd^{aliq} ap Or (ὁ μὲν οὖν Ματθ. πεποίηκε κατά τινα τῶν ἀντιγράφων τὸ Τότε διεστείλατο - - ἰστέον δὲ ὅτι τινὰ τῶν ἀντιγρ. τοῦ κατὰ Ματθ. ἔχει τὸ Ἐπετίμησεν) επετιμησεν (Ln), item *increpavit* e, item arm (et ut vdtr sl) :: e Mc et Lc | τ. μαθητ. c. BCD arm Or^{3} Hil .. ς add αυτου c. EFGHKLMSUVXA rell ut vdtr omn it vg etc Or^{2} :: cf ad 8, 21 .. Chr$^{mosc\,6}$ αυτοις :: e Mc et Lc | αυτος (et. Or; *ipse* it vg; e om) .. DU ουτος | ο $\overline{\chi\varsigma}$ (GbSz) c. BLXA al fere^{70} abeff^{1}·g^{1}· vg^{cd} syr^{sch} etcu pers^{p} ar^{p} arm sl^{cd} Or^{4} et^{txt} Chr (et$_{mosc\,6}$) al Hil al .. D^{gr} cff^{2}· fu al ο $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\omega\varsigma}$ .. ς $\overline{\omega\varsigma}$ ο $\overline{\chi\varsigma}$ c. CE FGHKMSUV etc df g^{2}·l vg^{ed} am for cop syr^{p} etc

21. ο $\overline{\omega\varsigma}$ c. CEFGHKLMSUVXA rell ut vdtr omn Or^{3} cat^{ox} .. BD al pauc om ὁ (Ln) .. Chr$^{mosc\,6}$ Or^{1} Ir^{int} om .. cop add $\overline{\chi\varsigma}$ | δεικνυειν (et. Or^{4}) .. B δεικνυαι | εις ιερ. απ. c. BD^{gr} 1. 13. 124. 157. 346. y^{scr} e Or^{4} cat^{ox} Ir^{int} Hil .. ς απ. εις ιερ. c. CEFGHKLMSUVXA etc | απο (et. Or^{2}) .. D υπο, al^{1} παρα | A γραμμ. κ. αρχ. | τη τρ. ημ. (et. Or Ir^{int} etc) .. D cop al μετα τρεις ημερας, item *post tertium diem* it^{mu} :: e Mc | εγερ-θηναι (et. Or) .. D al^{10} (et. E* videtur sic scripturus fuisse) αναστηναι :: ut Mc et Lc

22. ηρξ. επετ. (D^{gr} Or^{1} 1. 124. al^{2} post αυτ. pon : ita Ln) αυτω (abcff^{2}· g^{1}· mm om) λεγων (D 238. abcff^{2}· και λεγειν, F και λεγων) c. CEGHKL MSUVXA al pler vg e fg^{2}· etc Or^{3}, item DF al it^{mu} Or^{1} .. B 346. λεγει αυτω επιτιμων (49; cf B ad Mc 14, 69; A ad Mc 10, 41.)| ιλεως .. D* ειλεος, F al mu ιλεος | σοι τουτο (et. Or) .. D τουτο (*haec*) σοι (it^{mu} Hil al om σοι)

23. στραφεις (et. Or) .. DKL al plus^{20} επιστραφ. | μου ει c. EFGHKLMS UXA 1. al pler Or^{4} etc; v e f Hil^{3} Ruf Aug μοι ει, item cop et omisso ει sah .. B 13. 124. ει εμου (Ln); C ει μου (49.); item D Mcell (ap Eus) it^{pler} vg Hier al ει εμοι | αλλα τα .. D αλλ α (d* *sed que*, d** *sed quae sunt*, item it^{pler} *sed quae* vel *s. q. sunt*)| D ff^{1}· sah του ανθρωπου

24. ο $\overline{\omega\varsigma}$ (et. Or^{txt}) .. B* 157. 209. u et y^{scr} al^{1} om :: deest apud Mc et Lc

10, 39. Lc 17, 33. Io 12, 25. σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 27 (171.10) μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 (172.2) ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσίν τινες ὧδε ἑστῶτες οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

1–9 Mc 9, 2–10. Lc 9, 28–36. 1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς

---

24. E*FLU al mu ακολουθητω

25. εαν c. BC al ut vdtr mu .. ς αν c. DEFGHKLMSUVXΔ etc | θελη .. HK al -λει | απολεση c. BCEFGKMSUVX etc .. DHLΔ al -σει

26. ωφεληθησεται c. BL 1. 13. 22. 61. 124. 157. 346. y^{scr} e f gat sah cop syr^{utr} Or^{3} Cyr^{saepe} Chr^{1} in$^{mosc\,5}$ Cyp .. ς ωφελειται c. CDEFGHKLMS UVXΔ etc Clem Hil Lcif al (et. Iust et Ign^{spur}) :: cf ad Lc et Mc (Clem$^{2\cdot cor}$ *τί γὰρ τὸ ὄφελος ἐάν τις τὸν ὅλον κό. κε. τὴν δ. ψυ. ζημ.*) | κερδησῃ .. L al pauc -σει (Or^{1} κερδανῃ)| ELX al mu ανταλαγμα

27. των (D add αγιων :: ut Lc) αγγ. αυτου .. C τ. αγγ. των αγιων (:: ut Mc). Similiter al pauc et vv pauc | τ. πραξιν (ot. Or) .. F 1. 22. 28. al fere^{20} it^{pler} (et. d, sed non e g$^{2\cdot}$) vg (sed non am gat al) al mu Cyr Chr^{1} in$^{mosc\,5}$ cat^{ox} Avit al *τα εργα*

28. αμην .. L** 1. al plus^{10} add δε, item K al plus^{5} γαρ, item al^{1} Or^{comm} Chr$^{mosc\,3}$ αμην| εισιν c. CDEFGHKMSUVXΔ al pler a vg etc Or .. BL al^{5} it^{pler} al Hil praem οτι (Ln) :: ut Lc, ubi non fluctuat | ωδε (Δ οιδε?) εστωτες (pauc εστηκοτες) (Sz) c. EFGHVXΔ al plus^{80} Thph .. RCDLS al plus^{25} Or Eph Epiph Thdrt Chr (et.$^{mosc\,5}$) Dam των ω. εστωτων (Gb Ln :: cf Mc et Lc), item ς των (225. om) ω. εστηκοτων c. KMU etc (Valentt) .. 49.^{ev} c et r^{scr} των ω. εστωτες | γευσωντ. (et. Or) .. HLUX tisch** al mu Thdrt –σονται, item *gustabunt* it vg, item Valentt ex Thdot (*ἐχρῆν κἀκεῖνον πληρωθῆναι τὸν λόγον τοῦ σωτῆρος, ὃν εἶπεν Εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσονται θαν. ἕ. ἄ. ἴδ. τὸν υἱ. τοῦ ἀνθρ. ἐν δόξῃ*)| βασιλειαν (et. Or^{dis}) .. 38. 113. 245. 435. y^{scr} a cop syr^{p} ^{mg} al (Valentt) Ephr Epiph al δοξη (nonnulli add του πατρος) (syr^{cu} *εν τη βασ. κ. τη δοξ. αυτ.*)

XVII. 1. Και μεθ .. D it (exc f) Hil Και εγενετο μεθ | D 33. 157. κ. τον ιακωβον, item D* 253. κ. τον ιωαννη. | αναφερει .. D 1. Or αναγει (cf D ad Mc)

εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. 4 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλίᾳ μίαν. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγα- 3, 17. 2 Pe 1, 17.
πητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ

---

1. *κατ ιδιαν* (et. Or) .. D *λειαν* (*nimis*). Spectat huc quod Orig. affert ex evglio sec. Hebr. hunc in modum: *Ἐὰν δὲ προσίηταί τις τὸ καθ' Ἑβρ. εὐαγγ., ἔνθα αὐτὸς ὁ σωτὴρ φησιν Ἄρτι ἔλαβέ με ἡ μήτηρ μου τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐν μιᾷ τῶν τριχῶν μου καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς τὸ ὄρος τὸ μέγα Θαβώρ.*

2. *μετεμορφωθη* (it^{pler} Hil add *ο ις*) .. D *μεταμορφωθεις ο ις*, omisso *και* seq | *εγενετο* c. BCDEFGHKMVΔ etc Or^{1} (^{3}*φαινεται*) .. LU 13. 22. 33. al plus^{50} *εγενοντο* (:: cf ad Mc) .. Chr$^{mosc\,6}$ *γεγονε* .. S 245. 47.^{ev} om | *το φως* (et. Valentt ex Thdot Or^{3} etc) .. D it vg syr^{cu} aeth al Dion^{alex} Hil^{3} al *χιων* (:: cf ad Mc)

3. *ωφθη* c. BD 13. 33. 124. 244. y^{scr} (pergit *αυτω*) a b c e g$^{1.\,2.}$ l n (et. *δ*; non f ff$^{1.}$) am emm gat mm tol (non for al) Bed .. *ς ωφθησαν* c. CEFG HKLMSUVΔ etc | *μωυσης* c. BDKL etc (cf ad 8, 4; ad it*cdd* accedit n) .. *ς μωσης* c. CEFGHMSUVΔ etc. Cf et. ad 19, 7. et alibi | *ηλιας* .. *ς ηλιας* :: cf ad 11, 14. 16, 14. | *μετ αυτ. συλλαλ.* (L *συλαλ.*, Dᴬ *συνλαλ.*) c. CD EFGHKLMSUVΔ al pler it^{pler} vg etc Or etc .. B 1. ff$^{1.\,2.}$ Cyr Chr$^{mosc\,6}$ *συλλ. μετ αυτ.* (Ln)

4. *ν* al *ει θελης* | *ποιησω* c. BC bff$^{1.}$ g$^{1.}$ .. *ς -σωμεν* (1. al aliq *-σομεν*) c. DEFGHKLMSUVΔ etc it^{pl} vg syr^{utr} (et.^{cu}) etc Or^{2} etc :: ut Mc et Lc | *ο πετρος* .. G al pauc om *ὁ* | *ωδε* .. 252.* ff$^{1.}$ g$^{1.}$ for harl* arm sl Or om | B e *σκην. τρεις* :: ut Lc | *μωυσει* (D al mu *μωσ.*) c. BDKΔ al^{30} et multo plurib Or Chr$^{mosc\,5}$ .. *ς μωση* (L al mu *μωισ.*) c. CEFGH LMSUV etc | *ηλια μιαν* (D *ηλεια μειαν*) c. BCDKLΔ 1. 33. 124. al plus^{20} it vg syr^{cu} syr^{P} al .. *ς μι. ηλ.* c. EFGHMSUV etc Ephr

5. *ετι* .. al^{7} add *δε*, item al^{1} praem *και* | *φωτεινη* (CELΔ etc *-τινη*) (et. Or) .. 5. 13. 36. 124. 183. 209. 238. 346. u^{scr} Ephr *φωτος* (Gb)| *επεσκιασεν* (et. Or; *obumbravit* it vg) .. D* d *-αζεν* :: ut Lc | *ενδοκ.* c. EFHKLMSUVΔ al ut vdtr pler (Or^{1}) .. CDG al^{10} fere (Hom^{cl} Or^{1} Dam) *ηνδοκ.* (Ln 49.) Cf ad 3, 17. 12, 18. | *ακου. αυτ.* c. BD 1. 33. ff$^{1.}$ (cop sah al) Or Tert .. *ς αυτ. ακου.* (Δ *ακουσατε*) c. CEFGHKLMSUVΔ etc :: cf ad Lc et Mc (Hom^{cl} *ἀλλὰ καὶ ἐξ οὐρανῶν μάρτυς φωνὴ ἠκούσθη λέγουσα Οὗτός ἐστίν μου ὁ υἱ. ὁ ἀγ. εἰς ὃν ηὐδόκησα· τούτου ἀκούετε.*)

6. D sah *ακουσ. δε* | *επεσαν* c. BCD 33. 124. .. *ς -σον* c. EFGHKLMSUVΔ etc | *αυτων* (Chr$^{mosc\,6}$ om) .. L *εαυτων*

προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ
10–13 Mc 9, 11–13. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. 10 (173.6) Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἠλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. 13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ
14–21 Mc 9, 14–29 Lc 9, 37–42. εἶπεν αὐτοῖς.

14 (174.1) Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν

---

7. προσελθων c. CEFGHKLMSUVA rell ut vdtr omn .. BD (it vg accessit) προσηλθεν (Ln)| ηψατο c. iis qui προσελθων, item D it vg και ηψατο .. B 124. item 13. 346. και (13. 346. om?) αψαμενος (Ln)| και ειπεν .. B solus om και (Ln)| εγερθητε (syrcu ethr om εγ. και) .. D 33.ev εγειρεσθε

8. D* επειροντες | C ουκετι ουδενα :: e Mc | ειδ. c. BDEFGHMUA etc .. CKLV etc ιδον|τον (B* αυτον) ιν .. D it vg post μονον | μονον .. C 33. add μεθ εαυτων :: e Mc

9. καταβαινοντων αυτων .. D καταβαινοντες | εκ (Gb Sz) c. BCDEFGHK (vdtr* εκ ex απο restituisse) LMSUVA al plus100 (it vg de monte) Or1 Chr (et,mosc6) al .. ς απο c. minusc Or1 :: cf Mc et Lc | εγερθη c. BD .. ς αναστη c. CEFGHKLMSUVA etc :: ita Mc (isque saepe ita, non item Mt)

10. οι μαθητ. c. LZ 1. 33. 124. it (exc f) vg cop sah arm Ortxt .. ς (49.) add αυτου c. BCDEFGHKLMSUVA etc | ηλιαν (DA –λειαν) .. ς ηλιαν : cf ad 11, 14. 16, 14.

11. ο δε (Gb'') c. BDLZ 1. 33. al4 syrcu cop sah it vg sax fr al .. ς add ω̄ c. CEFGHKMSUVA etc | ειπεν c. BD 33. 124*. cop abceff2* .. ς add αυτοις c. CEFGHKLMSUVZA etc (1. etc ante ειπ. pon) vg italiq sah etc :: cf ad Mc | ερχεται (Gb') c. BDL (vide post) 1. 22. 33. 435. yscr it (exc f) vg cop sah syrcu arm arr Aug Hil .. ς add πρωτον c. CEFGHKMSUVZA etc | και αποκατασταησει .. L κ. αποκαθιστησι πρωτον .. D abcg1 ff2 (ff1) αποκαταστησαι

12. ηδη (et. Iust Or) .. Z syrsch (exprimit ιδου) etcu om | U al εγνωσαν | αλλα c. CDKM al .. ς (Ln) αλλ c. B?EFGHLUZA etc | εν (al1 επ) αυτω c. BCEGHKLMSVZ etc Or3 (sed1 edd2 εις αυτον, item semel Chrmosc6 et catox) .. DFU al plus30 Iust αυτου (::ut Mc) .. A om | ουτως – – υπ αυτων .. D abce (praem Et ait illis) ff1.2. g1. post ειπεν αυτοις v. 13. pon

13. αυτοις .. Z (ut vdtr) am for om

14. ελθοντ. αυτ. c. CEFGHKLMSUVXA al pler sah cop syrsch syrP etc

αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν 15 *καὶ λέγων Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.* 16 *καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.* 17 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.* 18 *καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.* 19 (175.5) *Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;* 20 *ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον*

Or^{txt} Chr (et.mosc^{6} *ελθ. δε αυ.*); item omisso *αυτων* BE 1. 124. 245. (Ln) .. D, item (*cum venisset*) it vg fr sax syr^{cu} syr^{hr} cop^{ed} arr Hil Aug, *ελθων* (49.); 253.* *ελθοντος αυτου* :: cf Mc ubi est *ελθων*, sed ad lectionem Mtthi alii *ελθοντες* scripsere | *αυτω* .. F (*τω* $\overline{\text{υ}}$ *αυτω*) G al^{15} fere *τω* $\overline{\text{υ}}$ | *ανθρ.* .. FH al plus^{20} vv pauc add *τις* | *γον. αυτου* (Gb Sz) c. BCE (*ipse – ον scripsit sed ut vdtr ex – ω restituens, nisi primo fuerat -ω̄) FGHKLM (**vel ipse*, est enim -ω̄) SUVXZΔ etc .. D item it^{mu} (e ff^{1} l Hil om) vg syr^{P} *ενπροσθεν αυτου* .. ς *αυτω* c. (E*M* vide ante) minusc

15. Z om *κυριε* | *κακ. πασχ.* c. CDEFGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn it vg etc .. BLZ Or *κακ. εχει* (Ln)| *πολλακις* sec .. D 1. 22. Or^{2} (*ὅτι δὲ καὶ εἰς τὸ πῦρ σπανιώτερον*) *ενιοτε*, item *aliquando* vel (ff^{2}·) *aliquotiens* it (d *aliquotiens enim cadit in igne, saepius in aqua*), item arm

16. *ηδυνηθησαν* c. CDEFGHLMSUVXΔ etc .. B *ηδυνασθησ.*, K y^{scr} *εδυνηθησ.*, Z *ηδυναντο* | D it (exc ff^{1}·) vg *θεραπ. αυτ.*

17. *αποκριθεις δε* .. Z y$^{scr 1}$ for cop *τοτε* (y h. l. pon o $\overline{\text{ις}}$) *αποκρ.*, vv aliq *και αποκρ.*, syr^{sch} etcu sah it mu *απουκρ.* | *απιστος* (al^{2} Or *–στε*) .. Z y$^{scr 1}$ *πονηρα* :: cf 12, 39. 16, 4. | Z *διεστρεμμενη* | *με. υμ. εσομ.* c. BCDZ al^{5} ff^{1}· Or .. ς *εσομ. με. υμ.* EFGHKLMSUVXΔ etc it (exc ff^{1}·) vg etc :: cf Lc et Mc

19. D *καθ ιδιαν* | B*K *εδυνηθημεν* | L *εκβάλειν*, al *–αλλειν*

20. o *δε* c. BD 33. 124. 243. 258. aff^{1} g$^{1.2}$ n am for tol sax syr^{cu} cop sah al mu .. ς add $\overline{\text{ις}}$ c. CEFGHKLMSUVXΔ etc | *λεγει* c. BD 1. 13. 33. 124. 346. bceff$^{1.2}$ g^{1} n am fu for al .. ς *ειπεν* c. CEFGHKLMSUVXΔ etc afg^{2} vg^{ed} etc | *απιστιαν* (DEFGL al *-στειαν*) c. CDEFGHKLMSUVXΔ etc it vg syr^{sch} syr^{P} etc .. ℵB 1. 13. 22. 33. 124. 346. syr^{cu} cop sah aeth al Or (Chr$^{mosc 1}$ sic: *τί οὖν ὁ* $\overline{\text{χς}}$*; οὐκ εἶπε διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν φησίν*, similiterque schol vetust: *οὐ γὰρ ὁλοτελῆ ἀπιστίαν αὐτοῖς ἐγκαλεῖ ἀλλ' ὀλιγοπιστίαν.*) Hil *ὀλιγοπιστιαν* (Ln)| *αμην γαρ* (al^{10} vv mu Recogn^{el} om) *λεγ. υμιν* .. C 27.^{ev} add *οτι* | *εχητε* .. al mu cat^{ox} *εχετε* | D* *κοκκος* (L *κοκο*)

σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. 21 τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

22 s. Mc 9, 30—32. Lc 9, 43—45.

22 (176.2) Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Mc 9, 33.

24 (177.10) Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; 25 λέγει Ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν

---

20. μεταβα c. B 1. 13. 124. 346. Or[1] Cyr[hr] (ut αναβα Apoc 4, 1. καταβα Mc 15, 30. sed utrobique mutarunt istam formam) .. ς μεταβηθι c. CDEFGHKLMSUVXΔ etc Or[2] (et[1] μεταβληθι ut vdtr)| ενθεν c. BD 1. 435. Or[3] (diserte) .. ς εντευθεν c. CEFGHKLMSUVXΔ etc (124. εινταυθα) :: similiter Lc 16, 26. pro ενθεν cdd mu εντευθεν | εκει .. 33. om (Chr[mosc 6] om ενθ. εκει), item vv mu non exprimunt

21. του. δε τ. γ. ο. εκπορευετ. (tisch** al[15] εξερχετ.) – – νηστ. c, CDEFGHKLMSUVXΔ rell fere omn itpler vg syr[sch] syr[p] cop etc Or Chr (et.mosc 6) cat[ox] Hil Amb Aug al .. B 33. c ff[1·] syr[cu] syr[hr] sah aeth[rom] (aeth[ppl] *et talis* pro του. δ. το γε., item νηστ. κ. προσευχ.) Eus in canone (nam Mc 9, 28 sq in canone 10. posuit, ubi recensentur quae singulis propria sunt; nostrum vero locum 16, 19—21. canone 5. cum solo Lc 17, 5 sq composuit) om

22. αναστρ. δε αυτ. (D a b c ff[2·] n αυτ. δ. αν.) c. CDEFGHKLMSUVXΔ rell fere omn .. B 1. συστρεφ. (Ln) .. Or[txt] στρεφομ. posteaque εις την γαλιλαιαν (ita et. al pauc): itpler vg *conversantibus;* c *revertentib.*, ff[1·] *redeuntib.*, e *cum autem regrederetur ipse;* b c e g[1·] ff[1·] n pergunt *in Galilaeam.*

23. D[gr] αποκτεινουσιν | τη τρ. ημ. (et. Or) .. D μετα τρεις ημερας (a b c n *post tertium diem*, e *post triduum*)| εγερθησ. c. CDEFGHIKLMSUVXΔ etc Or .. B al[20] fere Chr[mosc 6] αναστησεται (Ln) :: e Mc | κ. ελυπ. σφ. (et. Or) .. K al mu om

24. ελθ. δε αυτ. (Or[txt] om αυτ.) .. D it (exc f) vg και ελθ. αυτ. | καφαρναουμ .. ς καπερναουμ (ita h. l. et. ι): cf 4, 13. | διδραχμα c. BC G(sec. loc.)IKMSUVΔ etc (Or) .. EFG (pri. loc.) HLX al sat mu (et. carp) διδραγμα, D (sec. loc. -γμα) al pauc -γματα (c vg[ed] *didrachma*, b ff[2·] am fu for gat al *didragma*, g[1·] *-gmam;* a e n al *tributum*)| τω πετρω .. D 27.[ev] syr[hr] post κ. ειπ. pon | ειπαν c. BD .. ς -πον c. CEFGHIKLMSUVXΔ etc

25. ναι .. b *utique non* | οτε εισηλθεν c. EFGHIKLMSVXΔ al pler, item *cum intrasset* (*introisset*) e f g[1·2·] ff[1·] vg cop sah syr[sch] syr[p] etc; D εισελθοντι, b n *intranti ei* (b om), d *ingresso* (vg it sequitur *praevenit eum*, Cyr εισελθοντος .. U al[20] fere syr[cu] οτε εισηλθον, item 13. 124. 346. εισελθοντων, a *intrantes* .. B 1. ελθοντα (49; Ln ex errore εισελθοντα) .. C 27.[ev] οτε ηλθον, 33. ελθοντων αυτων

οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 λέγει αὐτῷ Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

1 (178.2) Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστις οὖν

Mc 9, 33–37. Lc 9, 46–48. 1–5

---

25. απο τινων (et. Or Hil etc) .. B sah a. τινος

26. λεγει αυτω (c. CDEFGHKLMSUVXΔ rell fere omn it vg syr^{sch} et^{cu} syr^{P} etc; B 1. cop sah arm aeth Or (libere) Chr$^{mosc\,6}$ εἰποντος δε : ita Ln) c. BD 1. it (exc f) vg fr sax syr^{hr} cop sah aeth arm pers^{w} Cyr .. ϛ add ο (H 28. om) Πετρος c. CEFGHKLMSUVXΔ f syr^{sch} et^{cu} al, item Or του Πετρου (Or sic: εἰπόντος δὲ τοῦ Πέ. ὅτι οὐκ ἀπὸ τῶν ἰδίων υἱῶν ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀλλοτρ. αὐτῶν, φησὶν ὁ ις)| εφη (prioribus λεγει αυτω Α. τ. ἀλλ. non omissis) .. CL 73.** aeth^{rom} (non^{PP1}) ειποντος δε αυτου (L om) Απο των αλλοτριων, εφη | οι .. X 13. 346. 435. al^{5} om

27. δε .. E*M al om (346. post μη pon)| σκανδαλισωμεν c. BCDEFGHIKMS UVXΔ etc Or .. LZ -λιζωμεν (it vg *scandalizemus*)| εις θαλ. c. BIKLMU VZΔ 1. 33. 262. 435. al plus^{10} Did .. ϛ εις την θαλ. c. DEFGHSX etc (Or om ε. θαλ.)| αναβαντα c. BDE*HKLMUV etc (Or^{2}) .. E**FGISXZΔ al pl Cyr αναβαινοντα | και ανοιξας .. L om και | ευρησεις .. D add εκει, Chr$^{mosc\,6}$ (omissis αν. το στ. αυτ.) εν αυτω vel εις αυτον, item it^{pler} *ibi, illic, in illum, in illo* | αντι .. Z αντ

XVIII. 1. Εν εκεινη .. BM cop sah (sed cd alius om) add δε | ωρα c. BD EFGHIKLMSUVXZΔ al pler f vg syr^{sch} syr^{P} cop sah etc cdd ap Or (vide post) .. 1. 33. 24.^{ev} 31.^{ev} it (exc f) syr^{cu} arm Or^{txt} et^{comm} cum hac nota: κατὰ μέν τινα τῶν ἀντιγράφων ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθ. τῷ ιυ, κατὰ δὲ ἄλλα ἐν ἐκ. τῇ ἡμέρᾳ) Hil ημερα (Gb'' Ln)| τω ιυ .. E* scripturus erat αυτω, 299. αυτω, post προσηλθ.

2. ο ις c. DEGHIKMSUV**XZ(vdtr)Δ al pler it (vel ante vel post προσκ.) vg syr^{utr} (et.^{cu}) sah etc (Or) .. BFLV* al^{4} cop arr aeth Chr (et.$^{mosc\,6}$) om (49.)| παιδιον .. D e add εν | αυτο .. F al pauc om | L εμ' μεσω

3. H στραφησθε

4. οστις ουν (13. ff^{1}· και οστ., g^{1}· *quicunq. enim*) .. G om ουν

ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοι-
Mc 9, 42. Lc 17, 2. οῦτον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 (179.2) ὃς δ' ἂν σκανδα-
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει
αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
Lc 17, 1. καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ
ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν
5, 29. Mc 9, 43. 45. οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 (180.6) εἰ
δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ
κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ
5, 29. Mc 9, 47. αἰώνιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ

---

4. *ταπεινωσει* (Gb'' Sz) c. BDEFGHKLMSUVXZΔ al plus[90] Or .. ς -*ση* c. minusc (it[pler] vg *humiliaverit*, Clem ος *εαν εαυτ. ταπεινωση*)| *εαυτον* .. LΔ al *αυτον*

5. *εαν* c. BEFGHKMSUVXΔ rell fere omn Or[2] cat[ox] .. DLZ y[scr] Or[1] *αν* (Ln 49.)| *εν παι. τοι.* c. BDLZ 1. 124. 346. y[scr] it (exc e) vg syr[cu] arm etc Or[3] (et.[1] *εν των παιδιων τοιουτο*) Lcif .. ς *παι. τοι. εν* c. EFHKMUV etc; item G syrP *παι. εν τοι.* .. SXΔ al plus[15] e cop sah syr[sch] al Chr (et.[mosc5]) cat[ox] om *εν* | *τοιουτον* c. BDEFGHMSUX y[scr] al ut vdtr longe pl .. KLVZΔ 1. al pauc Or[ubiq] *τοιουτο* | Z *επι το ονομα*

6. *σκανδαλιση* .. HL y[scr] al pauc –*σει* | *μυλ. ονικ.* (et. Or[3], et. Clem[1·cor] alludens aliiq) .. LZ y[scr] *λιθος μυλικος* :: cf ad Mc et Lc | *εις τ. τρ.* (Gb'') c. EFHKMSVXΔ 1. 13. 22. 124. 126. 131. 209. 262. 346. 435. tisch[**] al fere[100] Or[1] Chr (et.[mosc5]) cat[ox] .. BLZ tisch[*] 28. 157. y[scr] al plus[5] Or[1] Bas Cyr Bas[sel] *περι τον τρ.* (Ln) :: cf Mc et Lc .. ς *επι τον τρ.* c. DGU etc

7. *εστιν* c. DEFGHKMSUVXΔ etc (it vg etc) Or[2] Chr[mosc5] .. BL al plus[15] Chr[mosc1] cat[ox] om (Gb° Ln 49. :: At Heb 9, 16. 23. Rom 13, 5., ubi *αναγκη* absque *εστιν* scriptum est ab auctorib, nemo addidit *εστιν*)| *πλην* .. D* add *δε* (it vg *verum tamen vae* etc)| *εκεινω* c. EGHKMSUVXΔ 124. al pler it (exc g[1·]) vg (et. fu al, sed non am for) sah etc Dial .. BDFL al[6] g[1·] am for cop syr[utr] (et.[cu]) al cat[ox] om (Gb° Ln 49. :: Athunc in modum Mt *εκεινου* pronomen apponere adamat, testes vero multi in iisque optimi saepe omittunt; cf 18, 7. 27. 28. etc, et. 26, 24.)

8. *πους*: hoc acc. unc pler, M *ποῦς* | *σκανδαλιζει* .. FLVX al mu -*ζη*, al pauc –*σει* vel -*ση* | *αυτον* (Gb'') c. BDL 1. 13. 124. 157. 243. 245. 346. it vg sah al Hil Lcif al, item U 28. *αυτην* .. ς *αυτα* c. EFGHKMS VXΔ etc cop al | K al pauc it vg *εις τ. ζω. εισελθ.* | *χω. η κυλλ.* c. DEF GHKLMSUVXΔ etc e cop sah syr[utr] (et.[cu]) etc (Or) .. B 157. f[ser] it[pler] vg (sed ff[2·] for al tantum *debilem* i. e. *κυλλ.*) *κυλλ. η χωλ.* (Ln)| J. *χειρ. η δυ.* (Chr[mosc6] *και* pro *η δυ.*) *ποδ.* .. D it (exc f) Chr[mosc1] (Or libere alludens) *δ. ποδ. η δυ.* (Chr *και*) *χειρ.*

9. *και ει* .. D *το αυτο ει και* (d *similiter et si*)| *σκανδαλιζει* (B *σκανδαλει*)

βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 10 (181.10) Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 (182.5) Τί Lc 15, 4—7. 12 - 14. ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων.

.. FLA al −ζη | al pauc e ff¹· al Chr^{mosc4} εισελθ. ε.˙τ. ζω. | εχοντα .. L 13. 124. 346. εχειν και (sed L om και)| EFLX al γεεναν | του (Δ om) πυρος .. D om

10. των μι. τουτ. c. BEFGHKMSUVXΔ etc c e f etc Hil .. DL it^{pl} vg sah Or Lcif al τουτ. τ. μι., praetereaque D it^{pm} sah sax (non fr) Hil add των πιστευοντων εις εμε | λεγω usq ουρανοις .. sax om | εν (H al^{1} Ath Bas add τοις) ουρ. c. DEFGHKLMSUVXΔ al pler (al^{1} post δι. πα) it^{pler} vg syr^{cu} syr^{p} cop etc Lcif; item B 33. εν τω (33. om) ουρανω (ita Ln) .. 1. 13. 22. al^{6} e ff¹· sah syr^{sch} al (Valentt et Clem alludentes) Or^{4} Bas Chr (et.^{mosc6}) Thdrt Hil om (49; Ln [ε. ουρανω])| διὰ παντὸς: his acc. LUX; διαπαντὸς EGM | DV al του εν τοις ουρ.

11. ς (Gb^{oo}) ἦλθε γὰρ (a n δε, b om; syr^{cu} hunc versum ita cum praegressis coniungit ut pendeat a verbis λεγω γαρ υμιν, ita fere: καὶ ὅτι ἦλθεν etc) ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι (L** ζητησε σωσε, G 126. 131. 157. 346 al^{30} fere ζητησαι και σωσαι) τὸ ἀπολωλός c. DEFGHIKMSUXΔ al pler it^{pl} vg syr^{utr} (et.^{cu}) al Chr cat^{ox} al .. om (Gb^{oo}) c.$^{\text{ℵ}BL^{*}}$ 1*. 13. 33. e ff¹· sah cop (in plerisq cdd, sed cd unus habet) syr^{hr} Or Eus (in canone; componit enim Lc 19, 10. cum Mt 15, 24. i. e. Lc 226. cum Mt 158.) Hil Hier Iuv(:: Frustra negant hunc versum e Lc 19, 20 huc illatum esse quum non ubique ζητησαι και additum legatur. At enim nihil magis usu venit quam simili modo differre imitationem a proposito exemplo. Cf ad Mt 8, 13; ad Lc 9, 56; ad Mt 21, 44 etc)

12. τι .. D al^{1} a cop syr^{cu} add δε | αφεις et πορευθεις (al^{1} ut vdtr και πορ.. item al^{1} και ante επι τα ορη add, vv aliq Chr^{mosc5} πορ. ante επι pon) c. EFGHIKMSUVXΔ al pler .. BLD 124. 157. 346. it vg al αφησει (D vg ff¹· al αφησιν) et και πορευθεις (D πορευομενος) (Ln 49.)| τα .. B om | ενενηκοντ. c. BDEFGHIKLMSUVXΔ al ut vdtr longe pl .. ς εννεηκ. c. minusc. Item v. 13. | εννεα (Q al mu ενεα) .. B al^{2} add προβατα | ζητει . H 13. 124. 346. d (e h gat al *vadet quaerere*) ζητησει

13. χαιρει .. Δ* χαρει, it (et. δ) am gat mm *gaudebit*

14. υμων (D^{gr*} al pauc Chr^{mosc5} harl* ημων) c. DEGKLMSUVXΔ al longe pl it vg syr^{sch} et^{cu} sl al Aug .. EFHI al^{25} cop sah syr^{cd} syr^{p} aeth al Or^{3} μου (Ln 49. :: cf v. 10. ubi μου non fluctuat)| DV* (item E* τοις

15 (188.5) Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. 16 (186.10) ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ
*Deut 19. 15. 2 Co 13, 1. σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 (185.7) Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς
16, 19. ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. 19 (186.10) Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος

scripturus fuisse videtur) al pauc Or^{2} *εν τοις ουρ.* | ἓν (Gb′) c. BDLM** 33. 157. al^{5} et plurib e* harl* .. ς εἰς c. EFGHIKMSUVXΔ al pler it^{pler} vg etc Or

15. *αμαρτηση* (L al *-τησει*, item L postea *ακουσει*) .. 33. al^{40} Or Chr (et.$^{\text{mosc}6}$) Dam *αμαρτη* :: cf Lc 17, 3. | *εις σε* c. DEFGHIKLMSUVXΔ al pler it vg syr^{utr} (et.^{eu}) cop etc Chr Lcif Hil al .. B 1. 22. 234.* sah Or (txt) om (Ln 49; cf v. 21. et Lc 17, 3.)| *υπαγε* (Gb) c. BD 1. al plus^{20} ff$^{1.2.}$ syr^{utr} (sed syr^{cu} om *υπαγ.*) al Or (txt) Chr (et.$^{\text{mosc}6}$) Bas Cyr Dam Cyp Amb .. ς add *και* c. EFGHIKLMSUVXΔ etc it^{pl} vg al Lcif Hil

16. *δε μη* .. LΔ al pauc it vg (sed non for) al pm add *σου* (post *μη* vel post *δε*)| *μετα σου* (KLM 1. 13. 33. 157. 346. al plus^{10} Or Chr$^{\text{mosc}6}$ *σεαυτου*) .. B ff$^{1.}$ post *δυο* pon (Ln)| *μαρτυρων* (L al ante *δυο*, 1. al e ff$^{1.}$ Or Lcif post *τριων*) .. D 435. Aug^{1} om | *σταθη* c. BDEFGHKLSVX etc Cyr .. IMUΔ 33. 262. y^{scr} al^{10} (e ff$^{1.}$) Or *σταθησεται* (ita vel *στηοεται* LXX non praegresso *ινα*)

17. *ειπε* .. L Or *ειπον*. Cf ad Mc 13, 4. | D 301. ff$^{1.}$ al *και ως* (ita antea al pauc Chr$^{\text{mosc}6}$ Or pro *ωσπερ*) o *τελ.*

18. M c *αμην αμην*, v** al *αμ. δε*, al *αμ. γαρ*| *οσα εαν* pr c. EFGHIMSUVXΔ al pler Or^{1} (et^{1} *ο εαν*) .. BDKL al plus^{10} *οσα αν* (Ln 49.): item *οσα εαν* sec c. BEFGHKMSUVXΔ etc .. D$^{*}_{*}$*L al^{10} fere *οσα αν* | *εν τω ουρ.* pr c. EFGH (I vdtr) KMSUVXΔ al pler Or^{1}; item sec c. iisdem exc M .. B Or^{1} utroq loco *εν ουρ.* (Ln 49; sed cf 6, 10 et 20. ubi *εν ουρ.* a nemine mutatum est) .. D (sec loco D$^{*}_{*}$*) L (item M sec loco) 22. 33. 157. al pauc cop sah *ε. τοις ουρανοις*

19. *παλιν αμην* c. BEFGHIKSUVX 22. 33. 69. 157. 262. 299. 346. al plus^{100} a b c (e *iterum audite dico*) f g$^{1.2.}$ h n mm syr^{cu} (syr^{sch} *et amen*) sah al Bas .. ς *παλιν* c. DLMΔ (M Δ add *δε*) 1. etc vg (et^{ed} et^{mss} pler) ff$^{2.}$ l cop al Or (txt) (ita 49; sed cf 19, 24. ubi *παλιν δε* sive *και παλιν* sive *παλιν λεγω υμιν* praegresso *αμην λεγω υμιν* scriptum est nemine intrudente vel substituente *αμην*) .. al^{5} ff$^{1.}$ Cyp *αμην* (ita Ln ex errore)| *εαν δυο* .. D^{gr} *δυο εαν* | *συμφωνησουσιν* c. BDEHILVΔ 33. y^{scr} al mu .. ς *-νησωσιν* c. FGKMSUX etc Or | *δυο υμων* (33. al a ff$^{1.}$ al om) *συμφ.* c. EFGHIKMSUVXΔ al pler Or^{txt} et^{11} libere al .. BDL 13. 124. 262. y^{scr}

οὐ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 (187.5) Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. 23 (188.10) διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσήχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν

Lc 17, 3 s. 21 s.

al itpler vg (sed mss aliq om) etc Or[1] Chr[mosc 5] Cyp al δ. συμφ. εξ υμων (vv pler δ. εξ υ. συμφ.) (ita Ln 49; se[d] c[f] Lc 24, 13. ubi δυο εξ αυτων a nemine mutatum, item Ioh 1, 35. 1, 40. 21, 2 etc) | ου εαν (D αν) .. x** al o εαν | αιτησωνται .. G*HL*x al mu -σονται | v al pauc Chr[mosc 4] εν τοις ουρ.

20. ου γαρ – – εκει ειμι εν (et. Or Cyp al) .. D* d ουκ εισιν γαρ, et D d παρ οις ουκ ειμι εν (g[1] *ubi enim sunt - - ibi sum et ego in medio eorum. Non enim sunt - - inter quos ego non sum*) | LA al εμμεσω (L εμ᾽μ.)

21. πρ. αυτω ο πε. ειπ. c. EFGHKLMSUVXΔ al pler it vg (g[2] vg *accedens Petr. ad eum dixit*) al pl Chr (et.[mosc 6]) Lcif[2] al (minusc aliq it[mu] al Lcif[1] post ειπεν repetunt αυτω) .. BD al[2] Or πρ. ο (D om) πετρ. ειπ. αυτω (Ln 49.) | κυριε .. G* al[1] om | ο αδελφ. μου (L om μ.) .. B 124. 346. ante εις εμε pon

22. αλλα c. BD .. ς αλλ c. EFGHKLMSUVXΔ etc | επτα .. D* επτακις. Huc spectat locus evglii Nazar. ab Hier exscriptus: *Si peccaverit, inquit* (Christus), *frater tuus in verbo et satis tibi fecerit, septies in die suscipe eum. Dixit illi Simon discipulus eius: Septies in die? Respondit dominus et dixit ei Etiam ego dico tibi, usque septuagies septies. Etenim in prophetis quoque postquam uncti sunt spiritu sancto, inventus est sermo peccati.*

23. H y[scr] al ομοιωθη | ανθρωπω :. G al[2] om

24. προσηχθη c. BD Or[1] (et[1] in inscriptione pericopae) .. ς προσηνεχθη c. EFGHKLMSUVXΔ etc Or[2] | αυτω εις (et. Or Lcif al) .. B εις αυτω | μυριων (ita Or in inscriptione pericopae) .. cop sah Or[6] (Iuv) πολλων (c *centum*)

25. αυτου pr .. B 237. om | ο κυρ. c. BDL y[scr] a g[2] am for emm harl fr Lcif Hier .. ς (Ln) ο κυρ. αυτου c. EFGHKMSUVΔ etc (vv. 32. 34. ο κυρ. αυτ. non fluctuat) .. 1. g[1] syr[cu] Chr (et.[mosc 5]) om (Or ο βασιλευς) | εχει c. B 1. 56. 58. 124. al (item sah *quae sunt ei*) Or (alibi liberius πάντα ἃ εἶχεν) .. ς ειχε c. DEFGHKLMSUVΔ etc it vg etc Lcif

26. πεσων ουν .. D y[scr] it vg sah syr[P] (sed[mg] ουν) al Lcif πε. δε; 299. syr[sch] e[cu] al και πε.

οὖν ὁ δοῦλος ἐκεῖνος προσεκύνει αὐτῷ λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω. 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων Ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι

---

26. εκεινος c. DLA 33. al^{7} it vg cop syr^{sch} et^{cu} syr^{p} al Lcif .. ς (Ln) om c. BEFGHKMSUV etc | λεγων c. BD y^{scr} 15. 47.^{ev*} a c ff^{1}·g^{2}·h1 vg (et. am al, non for) syr^{cu} (antea τω κυρ. αυτ. pro αυτω, item c) Or Lcif .. ς add Κυριε c. EFGHKLMSUVA etc f ff^{2}·g^{1}· (gat mm post επ εμ., b post μακρ. omissis επ εμ.) etc | επ (G εν) εμοι .. L επ εμε | αποδωσω c. D b e (om et. παντα) ff$^{1.2}$· cop .. BL 13. 33. 124. 157. vg a c g^{1}·h al Or Lcif αποδ. σοι (Ln), item ς σοι αποδ. c. EFGHKMSUVA etc f etc

27. εκεινου c. DEFGHKLMSUVA etc .. B 1. 124. om (Ln)| το δανειον (KLA 124. al −νιον) .. 1. Or πασαν την οφειλην :: ut v. 32.

28. ο δουλ. εκεινος .. 44.^{ev} om; B om εκειν. (Ln)| D δηναρ. $\overline{ρ}$, item d *denarios centum* | αποδος (Gb″) c. BDL 1. 33. 114. y^{scr} it (exc f) vg cop sah al Or Dam Lcif .. ς add μοι c. CEFGHKMSUVA etc | ει τι (Gb Sz) c. BCDEFGHKLMSUVA al plus^{150} .. ς ο,τι c. minusc, item *quod* vg it (d *quae*)

29. εις (al^{1} υπο) τ. ποδ. αυτ. c. C**EFGHKMSUV al pler f cop (*in partem inferiorem*) syr^{sch} syr^{p} al mu .. BC*DLA al^{9} it (exc f) vg sah syr^{cu} Or Lcif om (Gb Ln 49; at multo probabilius est a testibus omissum esse quam additum. Nihil enim simile alibi invenitur [nisi quod v. 26. a verba *ad pedes domini sui* intrusit]. Ubi vero additamentum eiusmodi habetur, ut Mc 4, 22. Lc 8, 41. Act 10, 25., ibi est προς, παρα, επι τ. ποδας; Iohannis vero scripturam 11, 32. εις τ. ποδ. multi mutarunt substituentes προς.)| επ εμοι c. BEFGHMSUVA rell ut vdtr omn .. CDL (L ut v. 26.) επ εμε (Ln 49.)| και· (D καγω) (Gb″ Sz) c. BC*DEFGHMSUVA al plus^{100} a b e ff^{2}·g^{1}·h syr^{cu} syr^{p} al mu Dam al Lcif .. ς add παντα Ln [πα.] c. C**L etc vg c f ff^{1}·g^{2}·l cop sah syr^{sch} etc, item K post αποδ. σοι | C** 13. 33. 114. 124. 346. y^{scr} al^{10} fere sl al Chr (et.$^{mosc\,5}$) σοι αποδ.

30. ηθελεν .. D 124. al plus^{5} ηθελησεν (it vg *noluit*)| αλλα (Gb Sz) c. BC DEGHKLMU al ut vdtr longe pl .. ς αλλ c. FA etc | L y^{scr} al mu (Or) εις την φυλ. | εως ου (Dam αν) c. DEFGHKMSUVA rell ut vdtr omn .. BCL εως (Ln 49; sed B cum similibus ου et αν post εως omittere adamat, cf 1, 25. 10, 23. 18, 34. 26, 36. etc)| το .. c al^{5} g^{1}· tol al pauc Chr^{1} παν το

31. δε c. CEFGHKLMSUVA rell ut vdtr omn it^{pler} vg syr^{utr} (et.cu) cop sah etc .. BD e ουν (Ln)| οι συν. αυτου .. B αυτ. (minus^{c} aliq om) οι συνδ. (Ln)

αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 *τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·* 33 *οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγώ σὲ ἠλέησα;* 34 *καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ.* 35 *οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ·ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.*

XIX.

1 (189.6) *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού-* Mc 10, 1.
τους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 *καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.*

3 *Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ* Mc 10, 2–12.

---

31. *τα γινομ.* (D *γειν.*) c. DL al^{15} (*fiebant* vg it exc e) Chr^{1} (Chr$^{mosc\,5}$ om) Lcif .. ς (Ln 49.) *τα γεν.* c. BCEFGHKMSUVA etc (infra *παντ. τα γεν.* non fluctuat)| *εαυτ.* c. BCEFGKMUVA al^{50} fere Or .. ς *αὐτων* c. DHLS etc (sed HL etc *αὐτων*)

32. *αυτω* .. D al pauc om

33. *οικ εδει* .. D add *ουν*, item *nonne* (*non*) *ergo oportuit* it vg (exc for al) al | *καγω* c. BDL 33. al aliq Or .. *και εγω* c. CEFGHKMSUVA etc (:: vdtr saepius *και εγω* pro *καγω* substitutum esse, cf Mt 26, 15. Ioh 6, 44. 54. 14, 16. 21. 17, 11. 22.)

34. *εως ου* .. B (Or) om *ου* (Ln)| *παν* .. D y^{scr} al pauc Chr$^{mosc\,5}$ pers^{p} om :: ut v. 30. | *αυτω* c. CEFGHKLMSUVA al pler .. BD 124.* al^{15} fere (Or) om, item *universum debitum* it vg et rell ut vdtr omn (Ln 49 :: ut v. 30: ibi vero nemo addidit *αυτω*)

35. *επουρανιος* c. C*EFGHMSUVA al longe pl Chr (et.$^{mosc\,5}$) .. BC**DKL al^{30} fere Or Dam *ουρανιος* (Gb' prob Schu, Ln 49. :: at *ο πατ. ο ουρ.* sexies apud Mt ac tantum non fluctuat; *ο πα. ο επουρ.* hoc loco solo)| *ποιησ. υμιν* (ita prorsus f vg) .. D it^{pler} *υμ. ποι.* eaque ante *ο πατ.*; similiter Or^{1} *ουτ. ουν ποι. και υμ. ο πατ.* etc, item^{1} *ουτ. και υμ. ο πατ. ο ουρ. ποι.* | *υμων* (Gb) c. BDL 1. 22.* al^{3} it (exc f h) vg fr sax cop sah syr^{cu} aeth arr Or Lcif Hier Amb Aug .. ς add *τα παραπτωματα αυτων* c. CEFGHKMSUVA etc (:: cf 6, 14 sq Mc 11, 25 sq)

XIX. 1. *ετελεσεν* (minusc aliq Thph *συνετελ.*) c. BCEFGHKLMSUVA etc (Or^{3} et^{txt}) .. D a b c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ Hil *ελαλησεν*

3. *οι φαρ.* c. DEFGHKSUV al pler Or Naz .. BCLMA 1. 33. y^{scr} al^{10} fere om *οι* (Ln 49 :: ita Mc; apud Mt ubique *οι φαρ.*, sed et. 15, 1. plures antiquiss. cdd om *οι*; item 16, 1.)

λέγοντες Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ
*Gen 1, π. πᾶσαν αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποι-
*Gen 2, μ. ἡσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; 5 καὶ εἶπεν
Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα
καὶ κολλη θήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν. 6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συν-
5, 31.
*Deut 24, 1. ἔζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ Τί οὖν Μωϋσῆς
ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖς
Ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
λῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. 9 (190. 2)

---

3. *λεγοντες* (Gb″) c. BCKLM* 1. 124. 131. 299. al plus[25] it (exc c) vg cop sah syr[sch] et[cu] al mu Or Naz (Chr) Hil .. ς *λεγοντ.* (D* et d *λεγουσιν*) *αυτω* c. DEFGHM[**]SUVA etc c Op | *ανθρωπω* (al[1] Or[1] *-πον*, al[1] *ανδρι* ut Mc) c. CDEFGHKMSUVA rell fere omn it vg syr[utr] (et.[cu]) cop sah etc Or[2] Naz Hil Op al .. BL al[2] sl[2·] (Clem) Aug om (Ln 49.)

4. *ειπεν* c. BDL al pauc a c e ff[1·2·] h cop sah al Or .. ς add *αυτοις* c. CEFGHKMSUVA al pler b f g[1·2·] vg syr[utr] (et.[cu]) al Op (:: ita Mc nec fluctuat) | *ποιησας* (et. Naz al) .. B 1. 22. 33. 124. (cop sah) Or[2] Tit Meth Ath (Hom[cl]) *κτισας* (schol vetus: *οἰκονομικῶς δὲ οὐκ εἶπεν Ἐγὼ ὁ κτίσας τὸν ἄνθρ., ἀλλ' ὁ ποίησας ἀπ' ἀρχῆς*) | *αρσεν* .. E al pauc (Or[1]) *αρρεν* | D* *θηλυν* (d cum it et vg *masculam et femininam*)

5. *ενεκεν* c. CDEFGHKMSUVA al pler (y[scr] *ενεκε*) Const al .. BLZ Or *ενεκα* (Ln 49. Apud antiquos *ενεκα* usitatissimum, longe rarius *ενεκεν*. Locis N. T. mu pro *ενεκεν* B et socii nonnulli substitutum habent *ενεκα*, ut Mt 5, 10. Mc 10, 29. 13, 9. Act 19, 32. Rom 8, 36. Ad Gen quidem 2, 24. [deficit B] non notati sunt cdd a forma *ενεκεν* discedentes.) | τ. *πατερα* c. BDFGHKLMSUVZ etc it vg etc (Or) Thphil Ath al .. CEIA al plus[50] syr[utr] (et.[cu]) cop sah al mu Const Tit Dam Op add *αυτου* (:: ita LXX, dissentientib paucis) | τ. *μητερα* .. al[10] fere syr[utr] (et.[cu]) cop sah al mu Thphil Ath al add *αυτου* (:: deest LXX[ed], sed a plurib testib additur) | *κολληθησ.* (Gb″) c. BDEFGHISUV al[50] fere Or al .. ς *προσκολληθ.* c. DKLMZA etc (:: ita LXX); minuse mu et pp[aliq] pergunt *προς την γυναικα* ut LXX | *οι δυο* .. Z om *οι*

6. *σαρξ μια* (et. Or etc) .. D it vg al *μι. σα.* | *ο θεος* .. E 6. om *ο* | *συνεζευξεν* .. D a e[**] ff[1·2·] h Aug Chrom add *εις εν* | D *αποχωριζετω*

7. *μωυσης* (D *α μωυσ.*) .. ς *μωσης*: vide ad 8, 4; confirmant h. l. *μωυσ.* BDKL (pri loc) MNZ etc, *μωσ.* CEFGHIL (sec loco) SUVA etc | *ενετειλ.* (28. *εγραψεν*) .. N add *ημιν* | *απολυσαι* c. DLZ 1. 22. a e ff[1·2·] g[1·2·] h l vg syr[hr] al mu Or[2] Aug Op .. ς add *αυτην* c. BCEFGHIKMNSUVA etc (it[mu] mm gat Ir[int] Amb *uxorem*, item syr[cu]; cop sah *eas*)

8. *λεγ.* (D*[gr] *και λεγ.*) *αυτοις* .. M it[mu] add *ο ω* | *μωυσης* (U al pauc add *μεν*) (vide ad v. 7.) .. D it[pler] post *επετρ. υμιν* pon | *ου γεγονεν* (et. Or) .. D 64. Chr[mosc5] *ουκ εγενετο*

λέγω δὲ ὑμῖν, ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ 5, 32. Lc 16, 18. καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. 10 (19¹·¹⁰) λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

13—15 Mc 10, 13—16. Lc 18, 15—17. 13 (19².²) Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας

9. ος αν (CM εαν) c. BCZ a b c e ff¹·² h Aug Op .. ς praem οτι c. CEFGHI KLMNSUVA etc (:: cf 5, 32. ubi e Graecis solus D om, item cf 6, 5 et 16. 19, 24. ubi pariter a pler οτι infertur. Aliis vero locis mu οτι post λεγω υμιν non fluctuat) | απολυση ., H al -σει | μη επι (Gb Sz) c. CEF GHIKLMNSUVEA al ferè¹⁵⁰ etc; item ς praemisso ει c. minusc pauc .. BD al³ Or³ Chr^mosc 6 παρεκτος λογου πορνειας (Ln :: e Mt 5, 32), item vv pl, quamquam non ubique satis liquet utrum textum interpres verterit. Ita de cddˡᵃᵗ cum BD etc inprimis consentiunt c d ff¹· *excepta causa adulterii* (c *fornicationis*); e habet *praeter causam fornic.*, a b f g¹· h al gat mm *nisi ob causam forn.*, vg (et. am fu for) *nisi ob fornicationem.* Aug ex cdd suis testatur et lectionem cd c et cdd a b etc et cd e | και γαμηση (-σει HM al) αλλ. c. CDEFGHIKLMSUVEA etc itpler vg syrʰᵘᵗʳ (et.ᶜᵘ) sah etc Aug¹ Op¹ (Tert libere om μη επι πορν.) .. BN 1. 4. ff¹· cop sl²· Or Aug² Op¹ om | μοιχαται pr c. DEFGHIKLMSUVEA etc Tert Aug¹ Op .. BCN 1. 4. ff¹· cop Or Aug² ποιει αυτην μοιχευθηναι (Clem ἐὰν γάρ τις ἀπολύσῃ γυναῖκα, μοιχᾶται αὐτήν, τοῦτ' ἔστιν ἀναγκάζει μοιχευθῆναι) | και ο απολ. γαμησας (ita BEFGHKMUVE etc; CINA 1. 13. 33. 124. 346. yˢᶜʳ al γαμων :: cf Lc) μοιχ. c. BCEFGHIKMNUVEA etc Tert (Or alludens — nisi potius ad 5, 32. vel ad Lc — ὥσπερ δὲ μοιχαλίς ἐστι γυνή, κἂν δοκῇ γαμεῖσθαι ἀνδρί, ἕτι ζῶντος τοῦ πρώτου, οὕτως καὶ ἀνὴρ δοκῶν γαμεῖν ἀπολελυμένην οὐ γαμεῖ κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἀπόφασιν ὅσον μοιχεύει) .. C***DLS al¹⁵ a b e ff¹·² g¹· h l mm gat sah copᶜᵈ Chr^mosc 6 om

10. οι μαθητ. c. B al² e ff¹· g¹· sah .. ς add αυτου c. CDEFGHIKLMNSUVEA etc (:: cf ad 8, 21.) | ανθρωπου (et. Or etc) .. D ανδρος, item viri itpler Amb al

11. ο δε .. KM al²⁰ fere vv aliq add ις | τουτον c. CDEFGHIKLMNSUVEA etc Clem² Amb Aug Philastr etc (οἱ ἀπὸ Βασιλείδου [ex evg Hebr?] — ἀποκρίνασθαι λέγουσι τὸν κύριον Οὐ πά. χωρ. τὸν λόγ. τοῦτον· εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἳ μὲν ἐκ γενετῆς, οἳ δὲ ἐξ ἀνάγκης teste Clem) .. B 1. yˢᶜʳ e Or Chr^mosc 1 Cyp² om (49; Ln [τουτ.])

12. και εισιν: his acc. EKM etc, non και εισιν | D ηυνουχισθησαν | B* δυνομενος

13. προσηνεχθησαν c. BCDL al¹⁵ Or^txt .. ς -χθη c. EFGHI(vdtr)KMSUVA etc Or^comm

ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖ
14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτ
ἐλθεῖν πρὸς μέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶ
15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16—22 Mc 10, 17—22. Lc 18, 18—23.

16 (193. 2) Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν Διδάσκαλε,

13. D επιθ. τας; χ. αυτ., U τ. χ. αυτ. επιθ., y^{scr} al επιθ. (y al^{5} fere ad
επ) αυτοις τας χ., et aliter transponitur | επετιμησαν .. c al pau
επετιμων (it vg *prohibebant, increpabant*)

14. ειπεν .. CDL al^{2} fg$^{1.2.}$ l vg syr^{sch} et^{cu} syr^{p*} cop (non sah) al m
Chr (et.$^{mosc^6}$) add αυτοις | κωλυετε .. D 13. 124. -ισητε, al^{1} -ητε
LA προς εμε

15. τας χ. αυτοις (al^{4} επ αυτα, al^{3} αυτου) c. BDLA* 69. 124. al^{10} fe
Or^{comm} et^{txt} .. ς αυτ. τας χ. c. CEFGHKMSUVA (ipse* correxit) etc;
aliq (praeter eos qui αυτου praebent) om αυτοις

16. c***G** al mu (inprimis evglistaria) Τω καιρω εκεινω (G** om,
haec omnia om) νεανισκος τις (τις pro εις et. al) προσηλθεν (G** -ελ
θων) τω ῑω̄ γονυπετων αυτον και λεγων (G** ειπεν αυτω pro γο.
κ. λ.)| προσ. αυτω (124. om) ειπ. (ab usq Hil add αυτω) c. B 13. 15
346. f e (item a b c ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h Hil) sah (Iust, vide infra) Op .. ς προ
ειπ. (D λεγει) αυτω c. CDEFGHKLMSUVA al pler syr^{utr} (et.^{cu}) vg e
Or(txt)| διδασκ.(Gb″) c. BDL 1. 22. tisch** 5.ev a e ff$^{1.}$ Or (txt et^{comm}
Hil^{1} (evg Hebr) .. ς add αγαθε c. CEFGHKMSUVA rell pler it^{pl} v
syr^{utr} (et.^{cu}) cop sah etc Ir^{int} Hil^{1} Aug al :: e Lc et Mc. Ceterum appell
tionem διδασκ. αγαθε testantur etiam Hom^{cl} Iust Marcos (Naass), ni
quod quae ab his afferuntur, et. a Lc et Mc pendere credi possun
Loci ipsi satis memorabiles sic habent: Hom^{cl} ὁ διδάσκαλος ἡμ
τῷ εἰπόντι Φαρισαίῳ Τί ποιήσας ζωὴν αἰώ. κληρονομήσω; πρῶτ
ἴφη Μή με λέγε ἀγαθόν· ὁ γὰρ ἀγαθὸς εἷς ἐστὶν ὁ πατὴρ ὁ ἐν το
οὐρανοῖς. εὐθὺς ἐπάξας λέγει Εἰ δὲ θελήσεις εἰς (Par. θελης εις)
ζω. εἰσελθ., τήρει (Par. τήρησον) τὰς ἐντ. τοῦ· δὲ εἰπόντος Ποίας; ἐ
τὰς τοῦ νόμου ἔπεμψεν. Iust προσελθόντος αὐτῷ τινὸς καὶ εἰπόντ
(haec omnino Mtum indicant, alibi λέγοντος αὐτῷ τινὸς) Διδάσκα
ἀγαθέ, ἀπεκρίνατο λέγων Οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ μόνος ὁ θε. ὁ ποιήσ
τὰ πάντα (alibi ἀπεκρίνατο Τί με λέγεις ἀγαθόν; εἷς ἐστ. ἀγαθός
πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρ.) Marcos (teste Ir) καὶ τῷ εἰπόντι αὐτ
Διδάσκαλε ἀγαθέ, τὸν ἀληθῶς ἀγαθὸν θεὸν ὁμολογηκέναι (φασὶ
εἰπόντα Τί με λέγεις ἀγαθόν; εἷς ἐστ. ἀγ. ὁ πατὴρ ἐν τοῖς οὐρ. All
dentes accedunt Valent (teste Clem) γράφει (Valentinus) Εἷς δέ ἐσ
ἀγαθός, et Ptol (teste Epiph) ἵνα γὰρ μόνον εἶναι ἀγαθὸν τὸν ἑαυτ
πατέρα ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἀπεφήνατο. Simillimum locum ex evg Heb
affert Or^{int} - - *dixit ad eum alter divitum Magister, quid bonum faciens
vivam? Dixit ei Homo, legem et prophetas fac. Respondit ad eum Fe
Dixit ei Vade vende omnia quae possides et divide pauperib. et veni s
quere me. Coepit autem dives scalpere caput suum, et non placuit ei.
dixit ad eum dominus Quomodo dicis Legem feci et prophetas? quonia
scriptum est in lege Diliges proximum tuum sicut te ipsum: et ecce mul*

ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρει τὰς ἐντολάς. 18 λέγει αὐτῷ Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις

---

fratres tui filii Abrahae amicti sunt stercore, morientes prae fame, et domus tua plena est multis bonis, et non egreditur omnino aliquid ex ea ad eos. Et conversus dixit Simoni discipulo suo sedenti apud se Simon fili Iohannae, facilius est camelum intrare per foramen acus quam divitem in regnum caelorum. | αγαθον .. 238. 248. syr^{cu} sah ff^{2}· Chr$^{mosc\,6}$ om | ποιησω ινα .. L 28. 33. 157. Chr$^{mosc\,6}$ ποιησας, item ποιησας ινα 244. 258. | σχω c. BD Or^{txt} .. ς εχω c. CEFGHKMSUVΔ etc .. L 28. 33. 77. 157. 238. syr^{cu} syr$^{p\,mg}$ arr aeth Or^{comm} Ir^{int} κληρονομησω, idque plerique post αιωνιον pon :: e Lc et Mc

17. ο δε .. EM al mu it^{pm} syr^{cu} al add ις | τι με ερωτας; περι του (D 251. Or^{1} om) αγαθ. (Gb) c. BDL 1. 22. 251. (is cod v. 17. ut ς exhibet, sed post ποιας pergit: ο δε ις επ. αυτω Τι με ερωτας π. τ. αγ., reli usq εντολας cum ς) it (exc f) vg fr sax syr^{cu} syr$^{p\,mg}$ cop aeth (et^{rom} et^{ppl}) arm Or^{2} (ὁ μὲν οὖν Ματθ. ὡς περὶ ἀγαθοῦ ἤρχου ἐρωτηθέντος τοῦ σωτῆρος ἐν τῷ Τί ἀγαθὸν ποιήσω; ἀνέγραψεν· ὁ δὲ Μάρκ. κ. Λουκ. φασὶ τὸν σωτῆρα εἰρηκέναι Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδ. ἀγαθ. εἰ μὴ εἷς ὁ θε.) Eus Cyr^{1} Dion^{ar} Antioch Hier Aug Nov Iuv .. ς (Gb′) τι με λεγεις αγαθον c. CEFGHKMSUV(Δ τι με αγαθον sine λεγ.) al pler f syr^{sch} et^{p} arr al (Hom^{cl} vide supra) Iust (vide supra) Marcos teste Ir (vide supra) Cyr^{1} Chr (et.$^{mosc\,6}$) Euth Thph Hil^{3} Op | εις εστ. ο (D om, item Iust Marcos Valent) αγ. (add ο θεος syr^{cu} cop b c ff$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg sax fr Antioch Nov Hier, item ο πατηρ e et Clem, ο πατ. [Iust ο πα. μου] ο εντος ουρ. Hom^{cl} Marcos Iust Naass) (Gb) c. BDL 1. 22. a syr^{hr} arm Valent Or^{2}, item syr^{cu} cop b c e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg sax fr Hom^{cl} Marcos Iust Clem Antioch Nov Hier .. ς ουδεις αγαθος ει μη εις (Dion^{ar} μονος) ο (U om) θεος c. CEFGHKLMSUVΔ al pler f g$^{1\cdot}$ h m syr^{sch} et^{p} etc Eus Chr (et.$^{mosc\,6}$) Dion^{ar} al Hil Op Amb al | F al pauc (Hom^{cl}) θελης | εις τ. ζω. εισελθ. (D it^{pler} Cyp Lcif Amb ελθειν) c. BCDKL 33. 124. 248. it vg al Hom^{cl} Or Ir^{int} Cyp Hier al .. ς εισελθ. (al^{1} Op ελθειν) ε. τ. ζω. c. EFGHMSUVΔ etc | τηρει c. BD Hom^{cl} .. ς τηρησον c. CEFGHKLMSUVΔ etc Or^{2} etc

18. λεγει (et. Or) .. B 13. (c f fu *dixit*) εφη (Ln) .. L φησιν (post ποιας) | ις .. F 13. 124. al e om | ειπεν (H al vv aliq add αυτω) .. B 13. 124. εφη (Ln) | το .. D y^{ser} om

19. πατερα (Gb Sz) c. BC^{a}DEFGHKLMSUVΔ al plus^{75} vv mu Or^{2} Ir^{int} Cyp al .. ς add σου c. C$^{a a}$ etc vv pm Aug al (al pauc vv pl Aug et. post μητερα add) :: cf Lc et Mc | και αγαπησεις - - σεαυτον (ita unc omn; 124. 126. 157. y^{ser} al fere^{60} εαυτον) .. syr^{hr} om; Or favet coniecturae „ὡς οὐχ ὑπὸ τοῦ σωτῆρος ἐνταῦθα παρειλῆφθαι ἀλλ᾽ ὑπό τινος τὴν ἀκρίβειαν μὴ νοήσαντος τῶν λεγομένων προστεθεῖσθαι.“

τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος Πάντα
ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 (194.2) ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ε
θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸ
τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθε
μοι. 22 (195.2) ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθεν λυπού
μενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23–26 Mc 10, 23–27. Lc 18, 24–27. 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ἀμὴν λέγω ὑμῖ
ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος

---

20. *παντ.ταυτ.* c. CEFGLMSUVA it vg etc Or^{1} Ath Cyp al .. BDK al^{20} fer vv aliq Or^{1} Hil Amb^{1} Op *ταυτ. παντ.* (Ln; :: ita Lc et Mc, cf et. ac 13, 56.)| *ἐφυλαξα* (ita BDL 1. 22. Ath; ς -ξαμην c. CEFGHKMSUVA et Or) c. BL 1. 22. ff^{1}·g$^{1.2}$· l am fu for emm harl (et vg^{mss} al) sax Int^{in} Cyp Hier Promiss al .. ς add *ἐκ νεοτητος μου* (D om *μου*) c. CDEFGI KMSUVA al pler syr^{utr} (et.^{cu}) cop sah a b c d (ut D) e ff^{2}·h vg^{ed} fr et Or Hil al (:: cf Mc, item Lc)

21. *εφη* .. B 69. 124. (it vg *ait*, *dicit*) *λεγει* (Ln)| *θελεις* .. F al pau -*λης* | *τοις πτωχ.* c. BD cop sah .. ς om *τοις* c. CEFGHKLMSUVXA rel ut vdtr omn Clem^{2} Or^{5} Bas Cyr^{hr} (:: ita ap Lc nec fluctuat; cf et. ac Mc)| *εν* (sah add *τοις*) *ουρανοις* c. BCD al^{20} fere e sah Cyr^{hr} Chr^{mosc} Cyp^{1} Hil Aug^{1} .. ς (Ln) *εν* (cop add *τω*) *ουρανω* c. EFGHKLMSUVXA et itp^{ler} vg etc Or Cyp^{2} al mu (:: ita Mc; cf et. ad Lc)

22. *δε* .. D (**^{gr} vdtr add) f h for (Or) om | *τον λογ.* c. CDEFGHKMSU VXA al pler(al^{2} Or ante *ο νεα.* pon) vg ff^{2}·g$^{1.2}$· etc; item B 51.^{ev} vv aliq (a b c n *hoc verbum*, ff^{1}· *verb. hoc*, e f h *hoc*) addito *τουτον* (ita Ln). LZ Chr$^{mosc\,6}$ om (49.)| *κτηματα* (et. Or; it vg *possessiones*) .. B Chr^{mosc} *χρηματα* (ut D in Mc)

23. *πλουσ. δυσκ.* c. BCDLZ 1. 33. 65. 124. 157. 346. vg a b c ff^{1}·g$^{1.2}$· Or^{1} Chrom .. ς *δυσκ. πλ.* c. EFGHKMSUVXA etc e ff^{2}·h etc Or^{1} Hi Aug al | M om *των*

24. *παλιν δε* c. CD^{gr}EGHKMSUV**XEA etc ef etc .. PLV† 1. al^{10} fere a b ff^{1}·n *παλιν* .. B al pauc vg c g$^{1.2}$·h Aug *και παλιν* | *λεγω υμιν* .. CM al pauc vv pauc add *οτι* | *καμηλον* c. unc omn .. al *καμιλον*, b *camil lum* (it^{pler} vg *camellum*, *camelum*). Scholion [Origeni adscriptum] *κάμηλον δὲ ὧδε οὐ τὸ ζῶον λέγει, ἀλλὰ τὸ παχὺ σχοινίον, ᾧ δεσμοῦσ τὰς ἀγκύρας οἱ ναῦται.* Similiter Thph ad h. l. Aliud schol: *κάμηλο οἱ μὲν τὸ σχοινίον τῆς μηχανῆς, οἱ δὲ τὸ ζῶον. τὸ πρῶτον δὲ τοῦ δει τέρου βεβαιότερον κατ' αἴσθησιν, κατὰ δὲ νοῦν νόει.* Suid vero et scho Aristoph: *κάμηλος τὸ [ἀχθοφόρον] ζῶον· κάμιλος δὲ τὸ παχὺ σχοι νίον [διὰ τοῦ ι].* | *τρυπηματος* c. DEFGHLSUVXEA al pler (Clem) Cel ap Or (vult enim Celsus ex imitatione Platonis dictam esse *τὴν κατ τῶν πλουσίων ἀπόφασιν τοῦ ῶ εἰπόντος εὐκοπώτερον κάμηλον εἰσελ θεῖν διὰ τρυπήμ. ῥαφ. ἢ πλούσιον εἰς τ. βασ. τοῦ θε.*) .. CKMU al^{3} fere Or^{4} *τριμαλιας* (:: ut Mc, cf et. Lc) .. B (y^{scr} *τρύπατος*) Or^{ec} *τρηματος*, Or^{1} *τρυπης*

ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά.

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 (196.10) ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, (197.5) καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 29 (198.2) καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ

27—30 Mc 10, 28—31. Lc 18, 28—30.
Lc 22, 30.

---

24. *εισελθ.* (Gb Sz) c. CEFHKLMUΣΔ 1. 13. 28. 33. 69. 157. 209. 262. 346. al100 fere vv pl Or3 Chr (et.catox) Aug al .. ς (Ln) *διελθειν* (:: cf ad Mc et Lc) c. BDGSV etc (it vg *transire*, e *pertransire*) Or1 | *εις τ. β. των ουρ.* (*τ. ουρ.* c. Z 1. 33. 124. 157. 48.ev it vg fr syrcu arP persw Clem Or1 Chr, et.mosc6, Hier Hil etc; ς *του θεου* c. BCDEFGHKLMSUVXΔ etc syrsch etP cop sah sax al Or etc Cels ap Or Arn) c. LZ 1. 33. 61. 124. (?) 157. 235. ff1. g1. syrcu Cels ap Or Chr (et.mosc6) Aug Arn .. ς add *εισελθειν* c. CEFGHKMSUVXΔ etc (44.ev *ελθειν*) Hil; item ante *εις* (Ln) BD (124.?) vg itpler Or1 :: cf Mc et Lc; apud neutrum omittitur.

25. *οι μαθ.* (Gb Sz) c. BC*DKLZΔ al15 fere vg itpler vg al pm Hil Aug .. ς add *αυτου* c. C***EFGHMSUVX etc ff1. Op | *εξεπλησσοντο* .. D itpl mm Hil add *και εφοβηθησαν*

26. *ειπεν* .. K al5 fere *λεγει* | *θεω* (et. Iust Thphil Or) .. DM al10 fere *τω θε.* | *παντ. δυν.* (Gb Sz) (LZ *δυν. πα.*) c. BC*HKLSUV*XΔ al90 fere Or Chr (et.mosc5) Thph Paulin .. ς add *εστι* c. C***DEFGMV** etc it vg Op al

27. *τοτε* .. C om; item pergentes *αποκρ. δε* vmg yscr 44.ev | *ιδου* .. MX al mu (inprimis evglstaria) praem *κυριε* | *ηκολουθησαμεν* (et. Clem Or1) .. D* *-καμεν* :: ut Mc

28. *αυτοις* .. D al pauc *αυτω* | CDELZΔ etc *παλιγγενεσια* | *καθιση* .. EGHL al *καθηση* (H al pauc *-σει*) | *καθισεσθ.* c. BCD*EFHKV etc .. D** GLMUXΔ etc (et. ap Or3 editum) *καθησεσθε* .. Z 435. Did *καθεσθησεσθε* | *και υμεις* c. BCEFGHKMSUVXΔ etc it vg etc (Hil3 ante *καθ.* et2 om) .. DLZ 124. Or2 (alibi3 om) Amb2 al *και αυτοι* | *τας* .. D* om | *δωδεκα* .. D *δεκαδυο*

29. *οστις* (Gb prob Schu) c. BCDK*LΔ al30 fere Or3 Bas Cyr Chr (et.mosc6) al .. ς *ος* c. E**FGHMSUVX etc | *η πατ.* (D b ff1. 2. Hil Paulin om haec) *η μητ.* .. 1. e Or3 Irint *η γονεις* :: ut Lc | *μητερα* c. BD 1. a b e ff1. 2. n syrhr Or (*οὐ συγκατηριθμηται δε τουτοις γυνη*) Irint Hil Amb1 Paulin .. ς add *η γυναικα* c. CEFGHKLMSUVXΔ rell pler c f g1. 2. h l syrutr (et.cu) cop sah etc Amb1 Promiss (:: habet Lc; cf et. ad Mc)

ἀγροὺς ἢ οἰκίας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, πολλαπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 (199.2) πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

1 (200.10) Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, 4 κἀκείνοις εἶπεν Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ δὲ τὴν ἐν-

---

29. η οικιας idque h. l. c. c*L 1. cop syr^{hr} aeth^{rom} for (sed et. *domum* post αφηκεν retinet) Or^{3} Cyr Chr (et. η οικιαν mose^{5} semel, ^{1} om) .. ς (Ln) οικιας (κ al plus^{30} vg itpler al Chr$^{mosc\,1}$ Aug -ιαν) η post αφηκεν c. BC***DEFGHKMSUVXΔ rell pler vv pl (e *dimis. domos et agros aut fratres*) :: ita Mc et Lc | ενεκεν .. D -κα | τ. ονομ. μου (et. Or) .. B 124. του εμου ον. .. carp εμου | πολλαπλ. c. BL syr^{hr} sah Or^{3} Cyr .. ς εκατονταπλ. c. CDEFGHKMSUVXΔ etc (:: ita Mc nec fluctuat; πολλ. cum Lc quem cf) | λημψ. c. BCDL .. ς ληψ. c. EFGHKMSUVXΔ etc

30. δε .. E* (vdtr, sed ipse* restituit δε) al pauc ff^{1} cop γαρ | πρωτ. εσχ. κ. (c tisch** 13. 22. 69. al^{10} fere add οι :: ut Mc) εσχ. πρ. (et. Or^{3}) .. L aeth^{rom} εσχ. πρ. κ. πρωτ. εσχ.

XX. 1. c*** (et evglistaria) sic: *Ειπεν ο ις την παραβολην ταυτην· Ομυοθει* (i. e. ομοιωθη, ita et. y^{ser} al) η βασ.

2. συμφ. δε c. BCDLΘΔ (Δ* habuerat και συμφ. sed ipse* mutavit) 1. 13. 33. 124. etc it vg cop sah etc Cyr .. EFGHKMUVXΔ* al^{130} fere vv aliq Chr (et.$^{mosc\,6}$) Antioch και συμφ. (Gb′)

3. εξελθ. (et. Or) .. D διεξελθων | περι (Gb Sz) c. BCDEFGHKLMSUX al^{130} fere Or^{2} Cyr Thph .. ς add την c. VΔ etc (Chr$^{mosc\,6}$ τη τριτη ωρα) | τριτ. ωραν (et. Or^{2}) .. DΔ al it vg etc ωρ. τρ. | ειδεν (c. BEFGHL MUΔ etc; CKVX etc ιδεν) .. D 245. it^{pl} (non e ff$^{1.}$ g$^{2.}$) (Or^{1} aliud) ευρεν

4. κακεινοις c. BCDKLΘ etc .. EFGHMUVXΔ al pl και εκεινν. (Gb″) | αμπελωνα (et. Or Hil) .. 13. 33. 69. 124. al^{20} fere it^{pler} vg^{ed} et^{mss} aliq (non am for al) sah al mu (non syr^{cu} et^{sch} cop al) pp aliq add μου | ο εαν c. BCEFGHKMSUVXΔ etc Or^{1} .. DL 1. Or^{1} Chr$^{mosc\,5}$ ο αν

5. παλιν δε c. BCDL 33. al pauc ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg (exc mm) sah al pl Cyr Op .. ς (Ln ex errore) παλιν c. EFGHKMSUVXΔ etc a b c e ff$^{1.}$ h n mm (f *et iterum*) cop al (Or) | ενατην (Gb″) c. BCEFHKLMUVXΔ etc .. ς ενατ. c. DG etc (et. in Or editum) | ωραν .. D f Op Arn ante εκτην pon

6. ενδεκατην (Gb″) c. BDL 11. a b ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l n vg al Or Cyr Op Hil (*duodecim.*) .. ς add ωραν c. CEFGHKMSUVXΔ etc c e f etc

δεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον λήμψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ τὸ ἀνὰ δηνάριον. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασιν τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα;

---

6. *εξελθων* (ℵ* *ελθων*) .. D *εξηλθεν και* (it vg *exiit et*)| *εστωτας* (Gb) c. BC**DL a b c e ff¹·²·g¹·²· l n vg cop sah al Or² Cyr Arn .. ς add *αργους* c. C*EFGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn f h syr^{utr} (et.^{cu}) al (passim ante *εστ.* ponitur)

7. *αμπελωνα* c. BC*EFGHKLMNSUVXΔ al pler c ff²· m am for cop syr^{utr} (et.^{cu}) etc Or² Arn .. C***DZ al^{20} fere it^{pler} vg^{cd} et^{mss} aliq sah al Cyr Chr$^{mosc\,4}$ Op add *μου*, Ln [*μου*] | *αμπελ.* (DZ etc add *μού*) c. BDLZ 1. a b c e ff¹·²·g¹·²· l m n vg (exc tol) sax fr cop^{cd} sah pers Or² Cyr Arn Hier al .. ς (Gb^{oo}) add *και ο εαν η δικαιον ληψεσθε* (CNX *ληψ.*, tol syr^{cu} syr^{hr} cop$^{edd\,2}$ aeth arr Op *δωσω υμιν*: contra 243. versu 4. *ληψεσθε* pro *δω. υμ.*) c. CEFGHKMSUVXΔ al fere omn f h tol syr^{utr} al Op (:: cf ad 18, 11.)

8. *αποδος* (Chr$^{mosc\,6}$ *δος*) c. CLZ Or³ .. ς (Ln 49.) add *αυτοις* c. BDEF GHKMNSUVXΔ etc | *εως τ. πρωτων* .. X om

9. *και ελθ.* c. CEFGHKLMNSUVXZΔ rell pler cop syr^{sch} et^{P} etc .. B sah syr^{cu} *ελθ. δε* (Ln) .. D 33. 124. 346. it vg *ελθ. ουν*

10. *και ελθ.* c. BCD 13. 33. 69. 124. 346. e syr^{sch} et^{cu} Chr (Chr$^{mosc\,6}$ *και* absque *ελθ.*) .. ς (Ln) *ελθ. δε* c. EFGHKLMSUVXZΔ al pler cop syr^{P} etc .. N d^{scr} it^{pler} vg sah *ελθ. δε* (sah om) *και* | *πλειον* c. BC*NZ 1. 13. 69. 118. 124. 346. 4.^{ev} 47.^{ev} Or¹ (¹*πλειον τι*, ¹*πλεον*), item *plus* (vg^{edd} aliq *amplius*) it vg etc .. ς *πλειονα* c. C***(vel**) EFGHKLMSU VXΔ etc, D *πλειω* | *λημψ.* c. BCDLNXZ .. ς *ληψ.* c. EFGHKMSUVΔ etc | *και αυτοι* h. l. c. CDEFGHKMNSUVXΔ etc it (d om) vg cop sah etc .. BLZ arm post *δηναρ.* (49.)| *το ανα* c. CLNZ etc .. ς (Ln) om *το* c. B (e sil.) DEFGHKMSUVXΔ etc

11. *λαβ. δε* .. it^{pler} (non d e) vg al *accipientes* | *εγογγυζον* (al pauc *διεγογγ.*) .. D 248. *-γυσαν*, it^{pler} *murmuraverunt*

12. *λεγοντες* c. BC**D 1. it vg syr^{sch} et^{cu} al Chr$^{mosc\,6}$ Arn .. ς (49.) add *οτι* c. C*(vdtr)EFGHKLMNSUVXΔ etc cop sah al Op | C* om *οι*, al^{5} om *ουτοι* | *ημιν αυτους* c. BCEFGHKMNSUVXΔ 1. al pler c Or¹ (alibi¹ *ισ. αυτ. εποι. ημ.*) Chr$^{mosc\,5}$ (et$^{mosc\,1}$ *ημ. εποι. αυτ.*) .. DLZ al^{6} it^{pler} vg Hier al *αυτ. ημ.* (Ln)

13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; 16 οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

17—19. Mc 10, 32—34. Lc 18, 31—33.

17 (201.2) Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἰεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς 18 Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἰεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρι-

---

13. ειπ. ενι (A μοναδι) αυτων c. CEFGHKLMNSUVXΣA rell pler e cop sah etc .. B αυτων ενι ειπ., D 124. itpler vg Or1 (et1 ενι ειπ. αυτ.) Op ενι αυτ. ειπ. | συνεφωνησας μοι c. BCDEFGHKMNSUVXA rell ut vdtr omn lt vg syrutr (et.cu) ete Or1 Op al .. LΣ cop sah al mu Or1 Antioch συνεφωνησα σοι

14. θελω δε (yscr om, Or1 γαρ, E al pauc itpler vg Or1 δε και, Or1 και θελ.) .. B sah θελ. (sah add δε) εγω | τω εσχατω .. D Chrmosc1 ante τουτω pon, Or1 om

15. η ουκ c. CEFGHKMNSUVXA rell ut vdtr omn item (aut) it vg cop sah etc .. BDLΣ (versio nulla) om η (Ln 49; facillime omiesum; videbatur abundare; cur tandem additum? Nullibi simile additamentum.)| εξεστιν .. D* εστιν (d licet) | ο θελω ποιησαι c. BDLΣ 13. 33. 69. 124. 157. 346. itpler vg etc Chrmosc5 .. ς ποι. ο θε. c. CEFGHKMNSUVXA al pler b f g2* cop sah etc | ει (Gb'' item ς) c. B**HS 1. 13. 22. 69. 108. 118. 124. 131. 157. 209. 238. 299. 435. yscr al pl (itpler vg an) Did Chr (et.mosc6) .. ςe (Ln) η c. B*CDEFGKLMUVXΣA ete (d e h Vocat aut)

16. πολλοι – – εκλεκτοι c. CDEFGHKMNSUVXA rell fere omn it vg syrutr (et.cu) al pl Ortxtetcomm Chr (et.mosc6) (Irint sed unde? alludunt et. Barn Homcl Clem, sed possunt et. ad 22, 14 spectare) .. ΒLΣ 36. cop sah om (49. Deest item 19, 30; cur vero ex 22, 14. huc transtulerint vix dixeris.)

17. και αναβαινων (et. Or1 Chrmosc6 Hil Op) .. B 1. sah (syrsch etcu) Or2 μελλων δε αναβαινειν | ο (B om) ις (Or2 ante αναβαινειν, 1post ιεροσ.) .. 13. al3 om | μαθητας c. BCEFGHKMNSUVXA al fere omn it vg syrsch syrP sah aethPpl etc (al10 fere vv aliq add vel praem αυτου) .. DLΣ 1. syrcu cop aethrom arm Ortxt1 et2 om (Gb0 49. Passim quidem οι δωδ. in test mu additum habet μαθητ. ut Mt 26, 20. Lc 9, 1; sed saepius pauci addunt, ut Mc 6, 7. 11, 11. Lc 8, 1. 9, 12. 18, 31. Ioh 6, 67; nec raro nemo addit. Hoc vero loco ad omittendum μαθ. valuerunt Mc et Lc, ad quos vix ullus μαθ. adiecit)| B* κατ' ιδιαν | και εν τη οδω c. BLΣ 1. 13. 33. 61. 69. 124. 48.cv cop sah arm perasP Or2 .. ς ε. τ. ο. και c. CDEFGHKMNSUVXA etc italiq (a c in via secretum) syrmir (et.cu) etc Ortxt .. itpm vg perswP Hil om ε. τ. ο.

18. X αναβαινομεν | θανατω (ut Mc) .. B om

νοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

20 (202.6) Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι ἀπ' αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ Δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖς Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν

Mc 10, 35–45. 20–28

---

19. cxeA εμπεξαι, DE ενπαιξαι | x om κ. σταυρ. | εγερθησ. c. C*LNE 50. Orcomm Chrmosc6 .. ς (Ln) αναστησεται c. BC**DEGHKMSUVXΣ rell fere omn Orlxt (:: e Mc ét Lc)

20. απ c. BD .. ς παρα c. CEGHKLMNSUVXΣΛ etc (αιτ. τι παρα τιν. usitatissimum. In eundem prorsus modum lectio fluctuat 1 Io 5, 15. Et. Act 26, 22. παρα pro απο substituerunt; at cf et. Lc 8, 49. 12, 48. Mc 14, 43.)

21. λεγει (MN al6 aliiq haud dubie praem η δε) αυτω .. B e Op1 sah η δε ειπεν .. a b c ff1. 2. h n ait (ff1. et ait, c ff2. ait et, b n ait ei) illa | ουτοι c. BDEGHKLMNSUVXΛ rell pler vv pl Amb Op .. cz 56. 58. a e n cop sah al Bas Isid om; Ln [ουτ.]| δεξ. σου c. CDEGHKLMNSUVXΛ rell ut vdtr omn it vg cop sah syrutr (et.cu) etc .. B om σου (Ln)| ευων. σου (Gb Sz) c. BCEFGHKLMNSUVXΣΛ al longe pl a f g1. 2. h l n harl tol cop sah syrsch etcu syrp cd al Bassel al Op .. ς om σου c. D etc b c e ff1. 2. vg etc

22. αιτεισθε .. E* αιτειτε | D το ποτ. πιειν | μελλω πινειν (ita CDEGHK LMSUVXΛ Or1 ete; B al4 πιειν, G πιειν) .. 17. 118. 209. al10 fere Or1 catox Chr1 inmosc6 πινω :: e Mc | μελλω πιν. (vide ante) (Gb) c. BDLZ 1. 22. cop sah syrcu aethrom etppl persw it (exc2) vg sax fr Or2 (verba ipsa ἢ τὸ βάπτ. etc affert Marco adscribens) Epiph Hil Hier Amb Op1 Iuv .. ς και (unc omn, exc s, al100 fere vv pler Thph Op ἢ: ita Sz) το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι c. CEFGHKMSUVXΛ etc f h syrsch etP al Chr Thph al Op1 | αυτω .. D syrcu am om

23. λεγει c. BD al5 it vg sah syrsch etcu (sed syr praem Iesus) arm al Amb .. ς και λεγ. c. CEGHKLMSUVXΣΛ etc cop syrP etc Op1 | αυτοις .. D al3 itmu al Amb add ο ω̄ | πιεσθε (Gb) c. BDLZ 1. 22. insuperque al7 cop sah syrcu aethro etppl persw it (exc2) vg sax fr Amb Hier Iuv .. ς add και (Sz inepte η) το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε (H -ισεσθε) c. CEFGHKMSUVXΛ etc f h etc Chr Thph catox al Op | και εξ .. L 1. 33. itpl vg (sed non am al) sah al Or al η εξ | ευωνυμων (Gb") c. BCDKLMSΣ al plus20 a b e f ff1. 2. g1. n vg al Or Chr (et.mosc6) al Amb Hier Op .. ς add μου c. EGHUVXΛ etc c g2. h l cop sah syrutr (et.cu) etc

τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 (208.2) ἀκούσαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος, 27 καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος· 28 (204.4) ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Lc 22, 24 ss. Lc 22, 25–27. Mc 10, 23. Mc 9, 35

---

23. τουτο c. CDΔ 33. 346. al[16] cop sah syrP al Chr[1] in[mosc 5] cat[ox], item ante ουκ U al[5] .. ς (Ln) om c. BEGHKLMSUVXZ etc | αλλ οις (it vg *sed quibus*) .. 225. ἄλλοις, d *aliis*, item Hil (ut vdtr) Aug | υπο .. L απα; 126. 131. al[5] παρα

24. ακουσ. δε c. LZ 13. 33. 69. for cop sah syr[sch] Or(txt) .. ς (Ln) και (124.* Or[comm] om) ακουσ. c. BCDEGHKMSUVXΔ etc (:: ita Mc)

25. ειπεν .. D al[1] vv aliq add αυτοις | κατακυριευουσιν .. B 124. al pauc -ευσουσιν

26. ουτως (Gb Sz) c. BDEGHKLSUVZΔ al pl it[pler] vg sah al Thph Hier al .. ς add δε c. CMXΓ etc syr[cu] cop etc (:: ita Mc)| εσται c. CEGHKLMSUV XΓΔ rell ut vdtr omn it vg syr[utr] (et.[cu]) cop etc Chr (et.[mosc 5]) .. BDE m sah Chr[mosc 1] εστιν (Ln :: e Mc)| εαν (H om) .. BD αν (Ln)| εν υμιν c. BCDEGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn it vg etc (sed B al pauc ante γενεσθαι, C al pauc post γεν. pon) .. LZ υμων (49.)| εστω c. HLMSUX al sat mu ff[1] g[1.2] l vg syrP etc Chr (et.[mosc 6]) Hier al .. BCDE(sed est[a*]; [a]enim om αλλ ος – – διακ.)GKVZΓΔ al[90] fere a b c e ff[2] h n cop sah etc Did Thph εσται (Ln Gb'' :: ut Mc)

27. εαν (al pauc om) c. CEGHKLMSUVXΔ etc .. BDE αν (Ln)| εν υμ. εσ. πρ. (et. Or) .. BX εσ. υμων (X υμ. εs.) πρωτ. (:: cf Mc)| εστω c. BEGHS UVXΓ etc Or Hier .. CDKLMZΔ al[70] fere it vg cop sah al mu Did Thph εσται (Ln Gb'' :: ut Mc)| υμων .. M (Chr[mosc 5]; item[mosc 6] v. 26. παντων διακ.) παντων :: e Mc

28. X al ωσπ. γαρ | αντι πολλων .. D add υμεις δε ζητειτε εκ μειζονος ουκ ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και παρακληθεντες δειπνησαι μη ανακλεισεσθαι εις τους εξεχοντας τοπους, μηποτε ενδοξοτερος σου επελθη, και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι Ετι κατω χωρει, και καταισχυνθησῃ. εαν δε αναπεσῃς εις τον ηττονα τοπον και επελθη σου ηττων, ερει σοι ο δειπνοκλητωρ Συναγε ετι ανω, και εσται σοι τουτο χρησιμον. Item it (exc f g[2] l) i. e. a b c d e ff[1.2] g[1] h m n pariterque and emm *vos autem* (e *enim*) *quaeritis de* (m *in*) *pusillo* (d *minimo*, m *modicis*, emm *modico*) *crescere* (m *extolli*) *et de maiore* (d *magno*, and *magnis*, m *maximis*, emm *maximo*, b g[1] *minore*) *minores* (c *minor*, d m emm *minui* et e *minorari* sine *esse*, b g[1] and *maiores*) *esse* (ff[1] g[1] *fieri*). Quae ab hoc inde loco sequuntur, habent a b c d e ff[1.2] g[2] h n (non item f g[1] l m) pariterque and emm. *Intrantes* (d *intro-*

29 (205. 2) *Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰερειχὼ ἠκολούθησεν* 29–34 Mc 10, 46–52 Lc 18, 35–43
αὐτῷ ὄχλος πολύς. 30 *καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν*
ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες Κύριε,
ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 31 *ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα*
σιωπήσουσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον λέγοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς,
υἱὸς Δαυείδ. 32 *καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν*

---

euntes, g^{2} emm *cum autem introieritis*) *autem et* (e om, and om *et rog.*) *rogati* (g^{2} emm *ad ce. vocati*) *ad cenam* (d *cenare*) *nolite recumbere* (ff^{1} *nol. disc.*, d *ne discubueritis*) *in* (ff^{2} om) *locis eminentioribus* (and *eminentib.*, e ff^{2} *emin. loc.*, d *eminentib. loc.*, g^{2} emm *superiorib. loc.*), *ne forte clarior* (d g^{2} emm *dignior*, e *honoratior*) *te superveniat et accedens qui ad cenam vocavit te* (ff^{1} *qui invitavit te*, g^{2} emm *is qui te inv.*, d *cenae invitator*) *dicat tibi Adhuc* (e om) *deorsum* (g^{2} emm *inferius*) *accede* (e *acc. deors.*), *et confundaris* (ff^{1} *et erit tibi confusio*). *Si autem in loco inferiori recubueris* (ff^{1} h *disc.*, g^{2} emm *rec. in inf. lo.*, c *rec. in lo. inf.*, d *disc. in minimum locum*) *et supervenerit* (g^{2} emm *adv.*, d *superveniat*) *humilior* (d *minor*) *te*, *dicet* (c ff^{2} *dicat*, d *dicit*) *tibi qui te ad cenam vocavit* (and *invitav.*, ff^{1} g^{2} emm d ut supra) *Accede* (d *Collige*) *adhuc* (e *om*) *superius* (ff^{1} h and *sursum*), *et erit hoc* (d g^{2} emm post *tibi*, and ante *erit*, c om) *tibi utilius* (d *utile*; e *et tunc erit tibi gloriam coram discumbentibus*, sic fere et. syr^{cu}). Accedunt syr^{cu} syr^{p} ed mg (cum d maxime conveniens, addita insuper hac nota: *Haec quidem in exemplis antiquis in Lc tantum leguntur capite* 53; *inveniuntur autem in exx graecis h. l.; quapropter hic etiam a nobis adiecta sunt.*) sax^{edd}. Agnoscunt et. Hil (exc prioribus ut g^{2}) Leo (vdtr) Iuv

29. *εκπορευομενων αυτων* .. FGHIA al mu vv aliq *-μενου -του* (GR al inprimis evgg *του ιυ*) | *ιερειχω* c. BCLZ, item alibi (cf Lc) DPQA (Mc 10, 46. et. F) etc .. ς (Ln 49.) *ιεριχω* c. (D)EGHKMNSUVXΓ(Δ) etc (EK *-χὼ*, HMR item alibi L *-χῶ*, F modo hoc modo illud tuetur) | *ηκολουθησεν* (R al aliq *-σαν*, item cop sah) α. *οχλος πολυς* (et. Or Hil al) .. D al pauc syr^{p} it^{mu} fu al Chr$^{mosc\,6}$ *-σαν α. οχλοι πολλοι*

30. *ακουσαντες ο. ιω παρ.* .. D (it vg) *ηκουσαν ο. ιυ πα. και* | *εκραξαν* (it vg *clamaverunt*) .. al pauc Chr$^{mosc\,6}$ *εκραζον* (*εκραυγαζον*) | *κυριε* h. l. c. BLΞ 69. 124. g$^{1.2.}$ l vg cop sah sax fr .. ς post *ελ. ημ.* c. CEGHKMNS UVXΓΔ etc f ff^{2} etc Or Op al .. D 13. 118. 209. 346. syr^{cu} syr^{hr} b ff^{1} item (addito *ihesu* ante *fili*) c e h n om | *υιος* c. BGHKMSUVXΣΓΔ etc Or^{2} .. CDELN al^{20} fere Or^{1} Chr (et.$^{mosc\,4}$) al *υιε* (Ln; praetereaque LΞ al vv aliq praem *ιυ* | *δαυειδ* .. ς (49.) *δαυιδ*: cf ad 1, 1. Item v. sq.

31. N ff^{1} syr^{cu} et^{sch} etc *οι δε οχλοι επετιμησαν* | *σιωπησουσιν* c. LNΔ .. ς (Ln 49.) *-σωσιν* c. BCDEGHKMSUVXΣΓ etc | *μειζον* .. U *πλεον* | *εκραζον* c. CEGHKMNSUVXΓΔ al pler (it vg *clamabant*; v. 30. *clamaverunt*) etc (13. 69. 124. *εκραυγαζον*) .. BDLΞ al aliq cop sah *εκραξαν* (Ln 49.) | *κυριε* h. l. c. BDLΞ 69. 124. 346. vg b c ff^{1} g$^{1.2}$ h l n sax fr cop sah syr^{sch} .. ς post *ημας* c. CEGHKMNSUVXΓΔ al pler f ff^{2} syr^{cu} etc .. 13. 209. a e syr^{hr} om | *υιος* c. BEGHKMSUVXΣΓΔ al pler .. CDLN al mu *υιε* (Lu)

Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 *λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.* 34 *σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.*

XXI.

1–9 Mc 11, 1–10. l.c 19, 29–38. Io 12, 12–15.

1 (206.2) *Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθσφαγὴ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς* 2 *λέγων αὐτοῖς Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι*

---

32. *ποιησω* c. BCDEGHKMNSUVXΓΔ al pler (a b e n) cat^{ox} al .. LZ 106. 238. (vg c d f ff^{1} al) Or^{2} praem *ινα*, Ln [*ινα*]

33. *ανοιχθ.* c. CEGHKMNSUVXΓΔ 1. al pler .. BDLZ al^{7} Or Chr (et.$^{mosc\,6}$) *ανοιγωσιν* (Ln 49. Ad eam formam cf Mc 7, 35. Similiter fluctuant *ανοιχθησεται* et *ανοιγησ.* Lc 11, 9; at *ανοιγησεται* Mc 7, 7 sq tantum non fluctuat.) | *ημ. οι οφθ.* c. CFGHKMNSUVXΓΔ etc .. BDLZ 33. (item al pauc ut vdtr, sed non 1. 13. 124 etc) (item ut solent it vg) *οι οφθ. ημ.* (Ln 49.)

34. *τ. οφθαλμ.* c. CEGHKMNSUVXΓΔ etc Or^{1} .. B(post *αυτων* pon)DLZ 13. 69. 124. 346. Or^{1} *τ. ομματων* (Ln 49; at Mc 8, 23. *ομματα* a nemine mutatum est) | *αυτ. οι οφθ.* c. CEGHKMNSUVXΓΔ al pler (aliq *οι οφθ. αυτ.*) syr^{sch} syrP al .. BDLZ al^{10} vg it cop sah syr^{cu} syr^{hr} al (in Or non satis liquet) Bas^{sel} Op om (Ln 49 :: at permolestum videbatur additamentum istud, nec ex antecdd repetitum dici potest; longe enim aliter habet *ανέβλ.* et *ανοιχθ.*)

XXI. 1. *ηγγισαν* (ita et. EUΔ, quos vide ad *ηλθ.*) .. c*** v^{ms} al mu inprimis evgg vv aliq Or^{1} Chr$^{mosc\,6}$ *–σεν* (c*** v^{ms} al add h. l. *ο ις* et post om)| *ηλθον* (et. nonnulli qui antea *ηγγισεν*) .. EUΔ item qui modo *ηγγισεν* test plerique *ηλθεν* | *βηθσφ.* c. B**FKL(*βησφ.* item 47.^{ov})M** NUVXΓ al fere^{100} (qui notati sunt) .. ς (Ln) *βηθφ.* c. B*C**DEGHM*SVΔ etc .. Z (item cop sah) *βηδφ.* it^{pler} *bethphage*, d *betphage*, e *vethpagae*, h am fu al *bethfage*, for *bethfaget*. Praeterea *–γὴ* c. EKMUΓ item F, L *–σ́γη*; B**H etc *–γῆ* (ita ς Ln 49.) .. al pauc Or^{1} *–γην*. Cf et. ad Mc et Lc | C** 13. 33. 69. al syr^{hr} post *βηθσφ.* add *και βηθανιαν* :: e Mc et Lc | *εις το* c. BC(**, latet*) 33. g^{scr} item (*in montem*) b c e ff$^{1.2}$ h n Or^{1} .. ς *προς το* c. DEGHKLMNSUVXΓΔ etc (*ad montem* vg d f g$^{1.2}$) Or^{1} Chr :: ita Mc et Lc | ις c. DEHV 22.* al mu Or .. ς (Ln 49.) ο ις c. BC** GKLMNSUXΔ (N al post *απεστ.*, M al post *μαθ.* pon) etc (:: cf 4, 1. item Io loco parall. Apud Mt ις raro sed passim, apud Io plerumque scriptum est, testib plurimis saepissime ο ις substituentib) | *μαθητας* .. 13. 28. 33. 124. 157. 243. 346. Chr$^{mosc\,5}$ *των μαθητων αυτου* (*αυτου* et. y^{scr} al it al)

2. *πορευθητε* c. CEGHKMNSUVXΔ 1. al pler .. BDLZ al^{7} Or Eus^{1} (alibi^{2} *πορευθεντες* omissis *και ευθ.*) Chr (et.$^{mosc\,6}$) *πορευεσθε* (Gb′ Ln 49. At alibi ubi *–εσθε* scriptum est, non fluctuat lectio, ut 22, 9. 25, 9.) | *απεναντι* c. EGHKMNSUVXΔ al pler Or$^{1\,ed}$ Eus^{2} .. BCDLZ al^{7} Or^{1} et^{1} ed

ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. 4 (207.7) τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος 5 Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς, *Zach 9, 9. *Is 62, 11. ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 (208.2) πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω

Eus[1] Chr[mosc 6] κατεναντι (Gb' Ln :: e Mc et Lc) | ευθεως (LZ -θυς) .. al[3] a b c ff[1·] h n cop (syr[cu] ιδου exprimit) al (Eus[2] vide ante) Chr[mosc 6] om | αγαγετε c. CEGHKLMNSUVXΣΓΔ al pler Or Eus[3]cat[ox] al .. BD 56. 58. αγετε (Ln 49 :: αγαγετε et. Lc; sed cf ad 13, 30. 21, 18.)

3. εαν .. D αν | τι .. D 157. Or[1] Eus[2] τι ποιειτε :: cf Mc | ευθεως (c. CDEGHKMNSUVXΓΔ etc Or[4]; BL Or[2] ευθυς) δε .. D al pauc it vg syr[sch] et[cu] al και ευθ. | αποστελει (prob Schu) c. BDHM (H -έλη, M -έλει) etc it (et. δ, exc d h) vg cop sah syr[sch] syr[P] etc Or[ubiq] Op .. CEGKLNSUV XΣΔ al[150] fere d h syr[cu] pers[w] Chr (et.[mosc 4]) Thph αποστελλει (Gb Sz)

4. ολον c. BEGHKMNSUVXΓΔ rell ut vdtr omn g[2·] vg[ed] (et. gat) sax syr[sch] syr[P] sah pers[P] etc Op .. CDLZ it[pler] am fu for fr syr[cu] (sed eodem modo 1, 22.) cop aeth al Or Chr[mosc 5] Hil al om (Gb[oo] Ln 49. Vix vdtr ex 1, 22. 26, 56. invectum. | δια (et. Or) .. LZ al[4] υπο | προφητου .. 42. a c h Chr (et.[mosc 5]) Hil add ζαχαριου (sic M aliique in margine notatum habent), item al[2] aeth[mich] (cop ap Wtst, sed nec Wilk nec Schw testatur) ησαιου

5. επιβεβηκως c. D 61. 69. a b e ff[1·2·] h vg[ed] fu gat fr arm al Cyp Hil Op al .. ς (Ln) και επιβεβ. c. BCEGHKLMNSUVXΣΓΔ etc :: ita LXX nullo codice discedente | επι sec c. BLNZ 1. 124. sah syr[sch] et[cu] syr[P] .. ς om c. CDEFGHKMSUVXΣΓΔ etc it vg cop etc Or :: ita LXX, nec ullus add | υιον υποζυγιου (et. Or[alii]q; D* -γιον, item omisso υιον d *pullum subjugalem*) .. LZ cdd ap Or et Or[1] am* om υιον (libere it[pl]) .. 1. υιον (eandem lectionem testatur ex cdd suis Or: in Mt? in LXX?)

6. 7. ποιησαντες et ηγαγον .. D 61. 243. sah (it vg) εποιησαν et και ηγαγον

6. καθως .. G Eus καθα | συνεταξ. c. BCD 33. 48.[ev] .. ς προσεταξ. c. EFGHKLMNSUVXΣΓΔ etc Or Eus :: συνετ. apud solum Mt, cf 26, 19. 27, 10; sed nec συνετ. nec προσετ. (et. bis ap Mt, cf 1, 24. 8, 4.) fluctuare solet.

7. επανω (it vg *super*) αυτ. c. CEFGHKMNSUVXΣΓΔ rell fere omn .. BLZ 69. Or[2] επ αυτων (Ln 49.), item D it[pm] Or[1cd] επ αυτον. (:: επ αυτων vel αυτον multo usitatius et simplicius est quam επανω; nec apte επανω ad id quod subsequitur conformatum dicitur. Apud Lc aut Mc nemo επανω dedit. Alterum vero επανω multo magis ex re videbatur.

αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. 9 (209.1) οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες
*Ps 118, 26. ἔκραζον λέγοντες Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 (210.10) Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἰεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα Τίς ἐστιν οὗτος; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.

12–13 Mc 11, 15–17. Lc 19, 45 s. Io 2, 13–17. 12 (211.1) Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,

---

7. τ. ἱμ. αυτων c. CEFGHKLMNSUVXΣΓΔ rell ut vdtr omn vv pler Or .. BD b e g^{2} ff$^{1.2}$ gat om αυτων (49; Ln[αυτ.] :: displicuit ter iuxta positum αυτων; aliter textus ap Mc et Lc habet) | επεκαθισεν (ς Gb Sz) c. BCP MSUVXΓΔ al pl itp^{l} (*sedebat, sedit*) syr^{utr} (et.^{cu}) sah al Or al; H al -θησεν; item N al εκαθισεν, K al -θησεν, D εκαθητο .. ς^{e} επεκαθισαν c. minusc, item L al -θησαν, vg g$^{1.2}$ *sedere fecerunt* .. EG al pauc om και επ. επ. αυτ. | αυτων tert (et. Or^{aliq}) .. D 27.^{ev} itpler (*super eum*, a *super eam?*) syr^{hr} al αυτου .. non exprimunt l vg Op (*desuper*)

8. εαυτ. c. BCEFGHKMNSUVXΣΓ al pler Or^{3} .. DLΔ al plus^{20} αυτων, idque mu (item it vg etc) post ιματ. pon | απο .. N εκ :: cf ad Mc | εστρωννυον (*sternebant* vg itp^{l}) .. D e ff^{2} Or εστρωσαν (*straverunt*)

9. αυτον c. BCDL 1. 33. 69. 124. 157. ff^{1} (cop sah syr^{sch} et.^{cu} al) Or Eus .. ς om c. EFGHKMNSUVXΓΔ al pler itp^{ler} vg etc Hil Op (:: ita Mc nec fluctuat lectio) | εκραζον (et. Or^{2}) .. L al pauc Or^{1} εκραξαν (D -ζαν^{t} d *clamabant*) | ὡσαννα (F ωσσαννα, D οσσαννα): huic spir. conveniunt *osanna* (vg e ff$^{1.2.}$ h) *ozanna* (g$^{2.}$) *ossanna* (a b g$^{1.}$) *ossana* (d e); in pler (non tamen omn) cddg^{r} ὡσαννὰ (ς 49. ὡσαννά) legitur | δαυειδ: cf ad 1, 1.

11. οι δε οχλοι (et. Or^{2}) .. D it^{mu} οι δε πολλοι, item 1. 22. οι (1. om) πο. δε, Or^{1} πολλοι | ελεγον (vg itp^{l} *dicebant*) .. D ειπον (a b c d e *dixerunt*) | ὁ (13. 124. al^{5} a om) ο (Δ om, item post προφ.) προφ. c. CEFGHKLMN SUVXΓΔ rell fere omn it vg etc Or^{2} etc .. BD 157. cop sah Or^{1} Eus ο πρ. ὁ (Ln 49. At convenientius dici videbatur ὁ ο απ. ναζ. quam ο προφ. ο α. ναζ., quemadmodum solemne erat illud: cf Act 10, 38. Io 1, 46; quo eodem redit ὁ ο ναζαραιος.) | ναζαρεθ c. CDEHKUVX etc itp^{ler} vg cop sah etc (Eus), item Δ -ραθ .. ς (49.) -ρετ c. BFGLMNS etc d e (Or)

12. εισηλθεν - - και .. Chr^{mosc6} εισελθων, item G εισελθων - - και | ὁ c. BCEHMVXΔ al^{15} fere (ac plurib) Or^{2} .. ς ο ὁ c. DFGKLNSUΓ etc Or^{txt} | του θε. c. CDEFGHKMNSUVXΓΔ rell pler itp^{ler} vg syr^{utr} (et.^{cu}) etc Or^{2} et^{txt} Op etc .. BL al^{3} b cop sah aeth sax Or^{2} Chr (et.^{mosc6}) Hil om (Ln)

καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 καὶ λέγει αὐτοῖς Γέγραπται [a] Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν. 14 ([212-10]) Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 ([213-5]) ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, ἠγανάκτησαν. 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 (214-6) καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

[a] Es 56, 7. Ier 7, 11.

[b] Ps 8, 3.

18 Πρωΐας δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν. 19 καὶ

Mc 11, 12–19–24.

---

13. Ὁ .. D om | αυτον .. N 28. 299. al[6] it vg etc Ir[int] Hil al ante σπηλ. pon | ποιειτε c. BL 124. cop Or[3] Eus .. ς εποιησατε c. CDEFGHKMNSU VXΓΔ rell pler (:: ita Lc), item 1. Or[2] πεποιηκατε (:: ita Mc), item *fecistis* it vg sah syr[utr] (et.[cu]) etc Ir[int] Hil al

14. τυ. κ. χωλ. c. BDL 1. 13. 124. etc it vg sax fr syr[sch] etcu cop etc Or[3] etc .. CEFGHKMNSUVΓΔ al[100] fere sah syr[P] Chr (et. mosc[6]) Thph χωλ. κ. τυ. (Gb″ : cf ad Lc 14, 21.)

15. Κ om οι sec | τους κραζ. c. BDLN .. ς om τους c. CEFGHKMSUVΓΔ etc (y[scr] om et. τους pr) Or | ὡσαννα: cf ad 21, 9. | υιω .. Or: ζητήσεις δὲ πότερον ταὐτόν ἐστιν οἶκος Δαυ. καὶ υἱὸς Δαυ.· καὶ εἰ μὴ ταὐτόν ἐστιν, ἡμάρτηται τὸ κατὰ ματθ. γραφικῶς· ὄφειλον ἔχειν ἤτοι δὶς Τῷ οἴκῳ Δαυ. ἢ τοι Τῷ υἱῷ Δαυ. Sunt haec in vv. 9. et 15. dicta; altero igitur loco οικω altero υιω scriptum invenit: at nunc quidem Or neutro loco aliter quam υιω legisse invenitur. | δαυειδ: cf ad 1, 1.

16. ειπαν c. BDL .. ς ειπον c. CEFGHKMNSUVΓΔ etc | ακουεις (et. Or Ir[int]) .. FH 28. 108. 157. 238. 346. al[20] fere cop syr[cu] al Chr (et.[mosc6]) praem ουκ | λεγει .. K al[10] fere it vg (sed non am for) ειπεν | οτι c. BCEFGHK LMNSUVΓΔ etc c f g[1.2.] vg etc Or[1] Hier .. D al[7] b e ff[1.2.] h al (Or ubi libere) Chr[mosc6] Ir[int] Hil al om

17. καταλιπων c. BE[**]GHNΓ etc .. CDE*FKLMUΔ (L -λειπων, pler -πών, M -πῶν) etc -λειπων: cf 4, 13. 16, 4. | ηυλισθη (Δ· υλισεν) εκει .. C* ηυλισθησαν .. mm sax add *et docebat eos de regno dei*, item alii cddvg testante correctorio *Ecclesia addit quod Graeci Hier Raban antiqui et glossati non habent.*

18. πρωιας .. BD x[scr] πρωι (Thom et Moer πρωΐ κ. ὀψέ, οὐ πρωΐας κ. ὀψίας. Phot πρωΐαν οὐ λέγουσι καθ' ἑαυτὸ ἀλλ' ἐν συντάξει, δείλην πρωΐαν etc) | επαναγαγων c. B*L .. ς (Mn) επαναγων c. B**CEFGHKMN SUVΓΔ etc Or, item D it[pler] Hil παραγων (*transiens*) (: cf ad 13, 30. 21, 2.). Praeterea M al pauc it[aliq] add ο ις

ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ Οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. 20 *καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;* 21 (218.5) *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται·* 22 (216.4) *καὶ πάντα ὅσα ἐὰν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.*

21-27 Mc 11, 27-33. Lc 20, 1-8.

23 (217.2) *Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην;* 24 *ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·* 25 *τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες* 26 *Ἐὰν εἴπωμεν*

---

19. *επ αυτην* .. L *επ αυτης* (sic al^1 pro *εν αυτη*) | *Ου μηκ.* c. BL .. ς om c. CDEFGHKMSUVΓΔ etc Or^3 etc (:: *μηκετι* Mc, nec ullus praem *ου*) | *εκ σου* .. D al *εξου* (cf ad 2, 6. ubi et. tisch^8 126. ita habent) | M *η συκ. παραχρ.*

20. *η συκη* (D^* *συχη*) .. 238. b c e (om el. v. 19.) $ff^{1\cdot2}$·$g^{1\cdot2}$· l vg Hier om (non item f h gat Op)

21. *πιστιν* .. 126. e^{secr} ad *ως κοκκον συναπεως*, et 126. om κ. *μη διακρ.* | *κἂν τ. ορ. τουτω* .. D al^5 *και τω ορ. το. εαν* (al^2 om *εαν*) | H *και γενησεται*

22. *οσα εαν* c. CEFGKLMSVΔ al ut vdtr longe pl Clem Or .. ς (Ln) *οσα αν* c. BHU etc .. D om *εαν* | L *αιτησησθαι* | *λημψ.* c. B^*DL .. ς *ληψ.* c. B^{**} (ita plerumq) CEFGHKMSUVΔ etc

23. *ελθοντι* (K al *εισελθ.*) *αυτω* c. EFGHKMSUVΔ rell pler .. BCDL 1. 13. 69. 124. Or^{txt} et^{comm} *ελθοντος αὐτου* (Ln) | *διδασκοντι* (et. Or) .. 44.^{ev} a b c e $ff^{1\cdot}$ $g^{2\cdot}$ h l (non f $ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot}$) om (2.^{ev} *και διδ.* ante *πρ.*) | a om *οι* sec | *και τας* .. c $ff^{1\cdot}$ $g^{2\cdot}$ *η τας* :: ut Mc et Lc

24. *αποκριθεις* c. LZ it^{pler} vg syr^{sch} et^{cu} etc .. ς (49.) add *δε* c. BCDEF GHKMSUVΔ etc e $g^{2\cdot}$ syr^{p} etc Op (:: e Lc) | *ερωτησω* (et. Or) .. D al *και επερ.* (ita Mc; of et. D ad Lc) | *υμας καγω* .. al pauc *κα. υμ.* | *λογ. ενα* .. DF al plus^{15} (it vg Amb etc) Or *εν. λο.* (:: cf ad Mc et Lc) | *ον* (L *o*) .. y^{secr} syr^{p} mg (item syr^{h}) *και* .. D^* d om, item (*dicite mihi*) e e $ff^{1\cdot}$ h

25. *το* sec c. BCZ 48.^{ev} (1. *του*) Or .. ς om c. DEFGHKLMSUVΔ etc (cf ad Lc et Mc) | *διελογ.* .. G *παρελογ.*, al pauc *ελογ.* | *παρ* c. CDEFGHKM*S UVΔ rell pler .. BLM**Z al^6 Cyr *εν* (Ln 49: at *διελογ. εν εαυτ.* 16, 7. 8. plane non fluctuat, nec magis alibi; est istud *εν* magis ex usu quam *παρα*) (it vg *inter se*, Aug *apud semetipsos*) | *εαυτοις* (ita et. Z vdtr) .. L *αυτοις*

Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 27 *καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον Οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.* 28 (21:8. 10) *Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν Τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι.* 29 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐ θέλω, ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν.* 30 *προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν.* 31 *τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός;*

---

26. *ημιν* .. H al pauc *υμιν* | *ουν* c. BCEFGHKMSUVΣΔ etc Ps-Ath^{dial} etc .. DL 28. 126. al plus^{20} a b ff$^{2\cdot}$ vg^{ed} al Or om (:: ita Lc et Mc) | *επιστευσατε* .. H b Op *πιστευετε* | *ως προφ.* h. l. c. BCLΣ 33. 157. 238. Cyr Aug .. ς post *τ. ιω.* c. DEFGHKMSUVΔ etc it (sed cdd^{aliq} libere transp) vg etc | *εχουσιν* .. 1. al pauc vv pm Cyr *ειχον* (:: ut Mc)

27. *ειπον* c. BCEFGHKLMSUVΣΔ etc .. D *ειπαν* | *λε. υμιν* .. MΔ al^{10} fere it^{pl} al Or^{2} et^{txt} *υμ. λε.*

28. *ανθρ.* c. BDFGHKLSVΣ etc g$^{2\cdot}$ am for harl* gat etc Or^{1} et^{txt} Chr (et.mosc^{5}) cat^{ox} .. CEMUΔ al plus^{70} it^{pler} vg^{ed} fu al mu Or^{1} Cyr Ps-Ath^{disp} Op add *τις* (Ln) | *τε. δυο* c. CDEFGHKLMSUVΣΔ al pler (et. carp^{ev}) Or^{txt} et^{comm} Chr (mosc^{5} *υιους δυο*) Cyr cat^{ox} .. B 142. 299. (item it vg Hil cop etc) *δυ. τε.* (Ln 49.) | *προσελθ.* c. LZ e ff$^{1\cdot}$ cop syr^{cu} etc Or(txt) Ps-Ath^{disp} .. ς (Ln 49.) praem *και* c. BCDEFGHKMSUVΣΔ etc it^{pl} vg etc Cyr (Chr$^{mosc\,6}$ *και λεγει τω πρ.* omisso *προσελθ.*) | *εν τω αμπ.* .. D it^{pler} for al Ps-Ath^{disp} Chr$^{mosc\,5}$ *εις τον* (D* το) –*λωνα*, item Bas omissis *σημ. εργ.* | *αμπελ.* (Gb″) c. C*DKLMΔ 1. 13. 22. 33. 124. tisch** 48.^{ev} al plus^{20} a b e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ h syr^{utr} (et.cu) al Or^{txt} Bas Chr (et.mosc^{6}) .. ς (Ln) add *μου* c. BC**EFGHSUVΣ etc c g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg cop al Or^{1} Cyr Op

29. *Ου θελω, υστ. δε* (H, item B v. 30., b e g$^{2\cdot}$ h om; a ff$^{1\cdot}$ *et postea*, hinc Ln [*δε*]) *μεταμ. απ.* c. CDEFGHKLMSUVΣΔ al pler it vg fr sax syr^{sch} et^{cu} pers^{p} etc Or Chr (et.mosc^{6}) Cyr Hil Op .. B 4. 13. 69. 124. 238. 262. 346. tol** cop syr^{hr} arm ar^{p} ar^{e} Isid Dam Ps-Ath^{dial} schol *Εγω* (13. 69. 124. tol** al *υπαγω*) *κυριε, και ουκ απηλθεν.* Vide post. | *απηλθεν* .. D it^{pm} syr^{cu} syr^{hr} al (Or^{1} libere) add *εις τον αμπελωνα*

30. *πρ. δε* c. BDLΣ 1. 33. 69. 124. it (exc h) vg cop al Cyr Op al .. ς *και πρ.* c. CEFGHKMSUVΧΔ etc h syr^{utr} (et.cu) etc Chr (et.mosc^{6}) | *ετερω* (Gb Sz) c. C*DEFGHKUΧΔ al^{100} fere, item *alterum* it vg al pl, Or^{1} Cyr Ps-Ath^{parab} et^{disp} Dam schol .. ς (Gb′ Ln) *δευτερω* c. BC**LMSVΣ etc Or^{1} Chr (et.mosc^{6}) | *Εγω κυρ.* (D vv^{aliq} add *υπαγω*, 61. it vg al *υπαγω* pro *εγω*), *π. ο. απηλθ.* qui antea v. 29. *Ου θελω* etc .. B et ceteri qui v. 29. *Εγω* (*υπαγω*) *κυρ.* sic: *Ου θελω, υστερον δε* (B om teste Btl) *μεταμεληθεις απ.*

31. D* *δυο* | *εποιησεν* .. D it^{aliq} post *πατρος* (v al pauc vv^{aliq} Ps-Ath^{disp} add *αυτου*) pon

λέγουσιν Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

22–46 Mc 12, 1–12. Lc 20, 9–19. *Is 5, 1.

33 (219.2) Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ

32. *λεγουσιν* c. BDL 13. 124. (etc) g^{1}·l am for tol sax fr cop al Chr$^{mosc\,5}$ (Hier) .. ς add *αυτω* c. CEFGHKMSUVXΔ etc itp^{l} vg^{ed} et gat mm al syr^{utr} (et.^{cu}) al | *ο πρωτ.* c. CEFGHKLMSUVXΔ al pler cfg^{2}· vg^{ed} et gat mm aliisq^{mss} fr syr^{utr}(et.^{cu}) ar^{e} al Chr (et.$^{mosc\,6}$) Hier verisq exx ap Hier (*Quod dicitur:* Quis ex duobus fecit voluntatem patris, *et illi dicunt* Novissimus: *sciendum est in veris exemplarib non haberi* Novissimum *sed* Primum, *ut proprio iudicio condemnentur* - - *si autem* Novissimum *voluerimus legere, manifesta est interpretatio, ut dicamus intelligere quidem veritatem Iudaeos, sed tergiversari, et nolle dicere quod sentiunt; sicut et baptismum Iohannis scientes esse de caelo dicere noluerunt.*) .. B *ο υστερος* (Ln), 4. *ο δευτερ.*, D 13. 69. 124. 238. 262. 346. abe $ff^{1.2}$·g^{1}· h l am fu for tol harl* and sax cop syr^{hr} arm arP Hipp Ps-Ath^{disp} Dam cdd ap Hier Aug (Hil *iunior* libere) *ο εσχατος* (*novissimus*). Ceterum Or verba *λεγουσιν* usque *αυτοις ο* $\overline{\iota\varsigma}$ (B* *κυριος*, sed ipse* $\overline{\iota\varsigma}$ restituit) plane praeterit (probante Ln ed. mai. praef.)

32. *ιωαννης* (al^{10} fere Chr$^{mosc\,4}$ *ο ιω.*) *πρ. υμ.* c. BCL 33. 157. 209. 48.^{ev} c Or Chr (et.$^{mosc\,6}$) .. ς *πρ. υμ.* (al^{3} syr^{sch} arm om; syr^{cu} ante *ηλθ.*) *ιω.* c. DEFGHKMSUVXΔ al pler itp^{ler} vg cop etc | *αυτω* .. 33. *εν αυτω* | *οι δε* (F om) *τελ. κ. αι πορν.* (X om *κ. αι πο.*, al^{1} *κ. αμαρτωλοι*) *επ. αυτω* .. G 6. om | *ου* c. CEFGHKLMSUVXΔ al pler Or Chr (et.$^{mosc\,6}$; praetere$a^{mosc\,4}$ om *υστ.*) .. B al^{10} it (exc c) vg cop syr^{utr} (et.^{cu}) etc Hil Op *ουδε* (Ln 49; at aptius ac fere necessarium visum esse *ουδε*, ex interpretationum tanta consensione intellegitur) .. D c (*videntes haec*) om | G al^{1} om *του* (al^{2} om) *πιστ.* (Or^{txt} et^{comm} add *εν*, al^{1} *εις αυτον*) *αυτω* (it^{3} om)

33. *ανθρ.* (Gb Sz) c. BC*DKLSVΔ al^{40} fere itp^{ler} vg cop syr^{P} al Or^{2} Thph Lcif Hil .. ς add *τις* c. C***EFGHMUV^{mg}X etc fh syr^{sch} et^{cu} al Irlat Arn | K *περιεθηκαν* | *εν* (V al pauc om; similiter d *ει*) *αυτω* .. al^{1} Chr$^{mosc\,6}$ om .. al^{3} *εαυτω* | *εξεδετο* c. B*CL (in Lc et. A, in Mc et. AK) .. ς (Ln) *-δοτο* c. B**DEFGHKMSUVXΔ etc

35. *εδειραν* .. U al plus^{40} *εδηραν*

ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. 45 (220.1) ν 44

*Ps 118, 22 s.

---

37. προς (al^2 εις) αυτους .. D al^4 it^{mu} Ir^{int} Lcif al αυτοις .. al^3 e ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ m (item g$^{2\cdot}$ gat?) Or om | λεγων .. 61. vv pm Chr (et.$^{mosc\,3}$) Ir^{int} al add ισως :: e Lc

38. εν εαυτοις (L αυτοις) .. V om | σχωμεν (Gb′) c. BDLZ 1. 22. 33. Or Cyr, item *habebimus, habeamus* it^{pler} (ff$^{1\cdot}$ m *possideamus*) vg Ir^{int} Lcif al .. ς κατασχωμ. c. CEFGHKMSUVXΔ etc

39. εξεβαλον c. BCEFGHKLMSUVXΔ etc .. D −βαλαν, Z −βαλλον | και απεκτ. (et. Or^3 Ir^{int} Aug) .. D a b c e ff$^{2\cdot}$ h (non f ff$^{1\cdot}$ g$^{1.2\cdot}$ l) mm Lcif Iuv απεκτ. και ante εξεβ. ε. τ. αμπ. Totum versum y^{scr} Chr$^{mosc\,5}$ sic: και εκβαλοντες αυτον (mosc^1 om) ε. του αμπ. απεκτ.

41. εκδωσεται (Gb Sz) c. BDEFGHKLMSUVXΔ al ut vdtr longe pl, item c al pauc Cyr εκδωσει .. ς (ita et ς et ς^e 1624. 1633. 1670 etc, sed edd aliae substituerunt εκδωσ.) εκδοσεται (Gb″) c. minusc sat mu

42. εν τ. (z ut vdtr add αγιαις) γραφαις (et. Or^1) .. 6. e Or^2 Epiph Chr$^{mosc\,5\,bis}$ Ir^{int} om | ον .. L om | ημων (et. Or Ir^{int} etc) .. D* 4. 13. 22. 28. 69. 124. al^{10} fere d sl^{ed} et$^{2\cdot}$ υμων

44. ς (Gb^o) και (al pauc om; syr^{cu} et^p Chr$^{mosc\,5}$ add πας, ut Lc) ὁ πεσων (Chr$^{mosc\,5}$ πιπτων) ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον (sic Or^2 in Lc pro ἐπ' ἐκεῖνον τ. λίθ.) συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' (Δ δε) ἂν πέσῃ (X al −σει), λικμήσει αὐτόν c.^{BCEFGHKLMSUVXΣ} etc Chr cat^{ox} Op (Ln [και − − αυτον]) .. om (prob. Sehu) c. D 33. a b e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ Or Ir^{int} (afferens 33 usq 43. non add v. 44.), item praeterit Lcif (:: Omnino vdtr ex Lc assumptum, apud quem istis concluditur oratio ut apud Mt versu 43. Accommodavit vero corrector libere verba Lucae ad Mt; nec ea quae leviter differunt, impediunt hanc opinionem: quam in rem, de qua iam dictum est supra, cf Mt 23, 14. 24, 41; item Mt 27, 36 ad Io 19, 24; Mc 6, 12 ad Mt 10, 15; Mc 13, 14 ad Mt 24, 15; Lc 17, 36 ad Mt 24, 40.)

Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

Lc 2–14 14, 16–24. 1 (221.5) *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, λέγων* 2 *Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ.* 3 *καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.* 4 *πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.* 5 *οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·* 6 *οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς*

---

45. *και ακουσ.* (et. Or^{txt}) .. LZ cop syr^{cu} *ακ. δε* | *τας παρ. αυτου* (v *αυτων*) .. A al^{2} cat^{ox} *την παραβολην αυτ.*

46. *τους οχλ.* (et. Or) .. C al pauc it^{aliq} cop syr^{sch} etcu *τον οχλον* | *επειδη* (Ln ex errore retinuit) c. CEFGHKMSUVXΔ rell pler .. BDL 1. 22. 33. Or (1 *επ. και*) *επει* (49; at item substituerunt *επει* pro *επειδη* Lc 7, 1. 1 Co 1, 22. Alienum a Mt cum Schu dici non potest, nec enim *επει* nisi 18, 32. 27, 6. habet.) .. al pauc Chr (et.$^{mosc\,6}$) *οτι* | *εις* (Gb′) c. BL 1. 22. Or^{6} .. ς ως c. CDEFGHKMSUVXΔ etc (:: cf 21, 26. ubi nemo *εις* pro ως, item 14, 5.)

XXII, 1. *ειπ. εν πα. αυτ.* c. BDL 1. 33. 69. 124. 209. vg g^{2}· Or .. ς *ειπ. αυτ. εν πα.* c. CFGHKMSUVXΔ etc it^{pler} etc (E om *ειπ. αυτ.*, Chr^{mosc} om *αυτ.* item^{ff} *λεγ.*)

2. *ωμοιωθη* .. F al ut vdtr mu (nam notati sunt b e y^{scr}) *ομοιωθη*

2. 3. *εποιησεν* – – *και απεστ.* .. 1. Or^{txt} et^{comm} *ποιων* – – *απεστ.*

4. *απεστειλεν* .. L *αποστελλει* | *μου* .. 1. Or om | *ητοιμακα* (Gb′) c BC*DL 1. 22. 33. .. ς –σα c. C***DEFGHKMSUVXΔ rell pler Or .. al^{13} fere Mac Eth *ητοιμασται*, y^{scr} *ετοιμοι* | *σιτιστα* (et. Or^{3}) .. G al (Or^{1}) *σιτευτα* .. X al^{5} fere ff^{1}·h al add *μου* (A b eff^{1}· om *μου* pr)

5. *ος μεν* et *ος δε* c. BL 1. 22. 33. 124. 238. 346. al^{2} Or^{2}, item C*(et U? *ο μεν* et *ος δε*, Mac *ος μεν* et *αλλος* .. D b eff^{2}·h Ir^{int} Leif *ος μ.* et *ο δε* .. ς *ο μ.* et *ο δε* c. C**EFGHKMS(U)VXΔ etc Chr (et.$^{mosc\,6}$) *εις τον* (i vg *in*, sed f *ad* .. Or^{1} *επι τον* | *επι την* (Gb′ prob. Schu) c. BCD 13. 33 69. 125.* 157. 346. Or^{2} Chr$^{mosc\,4}$, item *ad* it vg Leif .. ς *εις την* c EFGHKLMSUVXΔ etc, item *in* Ir^{int} Op | *αυτου* .. D b eff^{2}·h Ir^{int} Lei *αυτων*

δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. 11 (222.10) εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις Δήσαντες αὐτοῦ

---

6. αυτου c. CDEFGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn it vg cop sah syr^{utr} (et.^{cu}) etc Or^{1} (et^{1} αυτ. τ. δ.) etc .. BL Or^{1} Ir^{int} (ex 4 cdd) om (:: videbatur omittendum tam remoto ὁ βασ. Si quis τοὺς δούλ. definitius significari voluisset, certe non αὐτοῦ adposuisset.)

7. και ακουσ. ο βασ. εκειν. (Gb′ Sz) c. CEFGHKMSUVXΔ al^{130} fere f syrP sl Dam, item D b Lcif et a c e ff^{2}· εκεινος (a c e ff^{2}· *ille autem*) ο βασ. αν. .. 13. 69. 124. 346. ff^{1}·g$^{1.2}$· h vg cop$^{edd\,2}$ arm Chr$^{mosc\,5}$ Ir^{int} ο δε βασ. αν. (Ln), ς ακουσ. δε ο βασ. c. minusc ut vdtr pauc syr^{sch} etc, item Gb addito (de coniectura) + εκεινος .. BL 1. 22. 118. 209. cop^{cd} sah ο δε βασ. (49. Gb″), similiter (*et ille rex*) syr^{cu} (:: Molestum erat εκεινος subsequente εκεινους, item potius δε quam και copula videbatur apta. ακουσας et εκεινος a viris doctis ex ipsius Mt usu intrusa esse fidei absonum est.)| x y^{ser} οργισθη | τα (α om) στρατ. (et. Or^{1} Ir^{int} Hil) .. D 1. 118. 209. 238. cop Or^{3} item (*exercitum*) a b c e f ff$^{1.2}$· h Lcif το στρατευμα

8. αυτου .. Chr$^{mosc\,5}$ om

9. εαν c. BCRFHMUVXΔ al^{50} fere (Or) .. ς αν c. DGKLS etc

10. εκεινοι .. D 49. itp^{ler} vg Ir^{int} αυτου .. Chr$^{mosc\,5}$ arm Lcif Cassiod om | οσους .. D 124. 126. al pauc (Clem ους εαν) ους | ευρον .. D −ραν | γαμος .. B*L νυμφων | ανακειμενων (K −νου) .. D 13. 61. 69. 346. των ανακ., item Chr$^{mosc\,5}$ των κεκλημ.

11. ειδεν c. BDEFGHMUΔ etc .. CKLVX etc ιδεν | ουκ c. BC*EFGHKLMSUVXΔ rell pler Or al .. C***D al pauc μη

12. εταιρε (et. Ir^{int} Lcif Aug Amb al) .. Or om, item cdd nonnulli antiqui teste schol cdd^{4}: ἴν τισι κεῖται τὸ Ἑταῖρε. | εισηλθες (et. Or Lcif^{1} al) .. D itp^{l} (non f g^{2}· h) Ir^{int} Lcif Aug Amb^{1} al ηλθες | ο δε .. D ο; δε

13. εκε. ο βασ. c. CDEFGHKMSUVXΔ rell pler itp^{ler} vg cop (sah) syr utr (et.^{cu}) etc Ir^{int} Lcif .. BL al^{5} h ο βασ. (ff^{1}· om) εκ. (Ln 49.)| δησ. αυτ. ποδ. κ. χειρ. (M al^{60} fere c h ff^{2}· vg^{ed} et^{mss} aliq sax [non fr] cop sah syr^{sch} et^{cu} syrP al mu Hil Ambrst al χειρ. κ. πο.) αρατ. αυτ. κ. εκβ. (vide post) c. CEFGHKMSUVXΔ rell pler f ff^{1}· syrP etc Ambrst Victtun

πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
20, 16. τερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ
γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15–22 Mc 12, 13–17. Lc 20, 20–26. 15 (328.2) Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον
ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ
τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντες Διδάσκαλε,
οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-
πων· 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καί-
σαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν Τί
με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου.
οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Τίνος

Hier .. BL al[6] g[1.2.] l vg cop sah syr[sch] al mu Or[saepe] Chr[mosc[5]] (Cyr vdtr) Hil[1] Op Aug *δησ. α. πο. κ. χειρ. εκβ. α.* (Gb'' Ln 49.) .. D a b c e ff[2.] h syr[cu] Ir[int] Lcif Hil[1] al *αρατ. αυτ. ποδων κ. χειρων και βαλετε αυτ.* (:: Lectio coniunctis *δησαντες* et *αρατε* rectissime habet, sed visa est abundantia laborare; hinc alteri *δησ.* alteri *αρατε* omiserunt: quid quod Hil modo hoc modo illud omisit. Minime vero caussa erat cur adderetur *αρατε* ad *δησαντες* aut *δησαντ.* ad *αρ.*) | *εκβαλετε* c. BCEGK LMSUV etc Or .. A *εκβαλατε*, FX al mu *εκβαλλετε*, DH 13. 28. 124. al[25] fere *βαλετε*, al panc *βαλλετε*, item al[30] fere Cyr Cyr[hr] *εμβαλετε* vel *-λλετε* | E *κλαθμος*

15. *συμβ.* (DK *συνβ.*) *ελαβον* (al[3] it[aliq] Hil *εποιησαν*) .. C[**]A 1. al panc cop al Or et[txt] et[comm] add *κατ αυτου*, item C[***]M al mu (inprimis evv) *κατα του* $\overline{\text{ιυ}}$ | *οπως* .. D f *πως*

16. *αυτω* (*σι* vg it[mu]) .. D *προς αυτον*, item *ad eum* a c f (b e om) | *λεγοντες* c. CDEFGKHMSUVXA rell fere omn .. BL 27. *-ντας* (Ln) | *εν αληθεια* (et. Or) .. D *επ αληθειας* (D[**] *-εια*) | *μελει* .. EFGHMU al pl *μελλει* | *ανθρωπων* .. G 1. 28. 118. 157. 209. y[scr 1] al[7] for Or Chr (sed non[mosc]) cat[ox] *-που*

17. *ειπ. ο. ημιν* .. D a b e ff[1.2.] om | *ειπον* c. LZ 33. .. ς (Ln 49.) *ειπε* c. BCEFGHKMSUVXA etc (:: cf Lc 10, 40. 22, 66. ubi *ειπον* pariter atque h. l. a plerisque testib in *ειπε* mutatum est. Contra *ειπε* saepissime legitur nemine discedente. Cf et. ad Mc 13, 4.)

20. *λεγει* c. D 69. (allisq ut vdtr) b e ff[1.2.] g[2.] h sah Pist .. C praem *ο δε*, item ς (Ln 49.) *και* c. EFGHKLMSUVXA etc (:: ita prorsus Mc) | *αυτοις ο* $\overline{\text{ις}}$ c. DLZ 13. 33. 69. 157. 346. it[pler] vg syr[sch] et[cu] cop aeth arr perss fr sax Op[1] .. ς (49.) om *ο* $\overline{\text{ις}}$ c. B(C vide ante) EFGHKMSUVXA al pler f sah syr[P] sl Op[1] (:: sine *ο* $\overline{\text{ις}}$ Mc; videtur *ο* $\overline{\text{ις}}$ ad *λεγει* absque *και* lectionem pertinere. Ceterum *αυτοις* praecedit ultimis litteris tribus paribus cum *ο* $\overline{\text{ις}}$)

ἡ εἰκὼν καὶ ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη; 21 λέγουσιν αὐτῷ Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντες Διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες

23–33 Mc 12, 18–27 Lc 20, 27–38

*Deut 25, 5.

---

20. αυτη h. l. c. LZ 157. (L ἡ εἰκονα και: vdtr scriptor codicis αυτη post εικων ab aliquo ad Mci modum indicatum invenisse) .. ς (Ln 49.) post εικων c. BCDEFGHKMSUVXΔ etc vg it^{mu} (ff^{1*} ante εικων) etc .. 253. Valentt (ap Clem) Or Amb Promiss om (:: apud Mc post εικων, nec fluctuat)

21. λεγουσιν (al pauc και λεγ.) αυτω .. B g^{2*} om αυτ. | αυτοις .. al^{1} it^{pm} add ο ις | ουν (et. Iust Or^{1}) .. D al^{4} a b c ff^{1*} (Or^{2} Did) Chr$^{mosc\,6}$ Amb al om | καισαρι c. BEFGHLMSUVXΣ rell fere omn .. DKΔ al pauc Iust Or^{3} praem τω (:: ut Lc)

22. απηλθαν c. BD al^{4} (ac plurib) .. ς -λθον c. EFGHKLMSUVXΣΔ etc (Or)

23. σαδδουκαιοι .. 13. 69. 124. 209. 346. al^{3} praem οι | οι c. EFGHKLUV etc .. BDMΣ^{gr} al^{50} fere Or^{1} et^{txt} (et^{1} οιτινες ελεγον) om (Ln) .. Δ om οι λεγ. usq επηρ. αυτον | επηρωτησαν .. U ηρωτ.

24. μωυσης c. BDKLMΣ etc it^{pler} vg (sed non am fu) fr sax cop sah etc .. ς μωσης c. EFGHSUV etc am fu g^{1*} syr^{utr} (et.^{cu}) etc (Or) | επιγαμβρευσει c. BEFGHKLMSUVΔ rell ut vdtr omn Or .. DΣ (it vg) praem ινα (:: Mc et Lc ινα λαβη), item 13. 69. και | τ. γυν. αυτου (αυτου ter h. v. om Chr$^{mosc\,6}$, item bis v. sq.) .. D 33. om (:: vdbtur abundare post επιγαμβρ. Aliter text in Mc et Lc habet.) | αναστησει .. FGM al^{10} fere εξαναστ. (:: ut Mc et Lc)

25. δε (al pauc it aliq ουν) .. D om | γημας c. BL 1. 22. 33. 124. 157. 209. 299. al^{6} Or .. ς γαμησας c. DEFGHKMSUVΓΔ etc | γυν. αυτου .. L al pauc for al om αυτου (vide ad v. 24.)

26. ομοιως .. U al plus^{5} add δε | εως .. M* και εως

27. παντων .. Δ Chr$^{mosc\,6}$ om | και .. LUΔ 1. al^{5} (ac plures) om

28. ε. τ. αναστ. ουν c. BDL 1. 69. 124. .. ς ε. τ. ουν (131. y^{acr} om; italiq autem) αναστ. c. EFGHKMSUVXΓΔ etc (:: multo magis usu venit ουν inter artic. et subst. positum, quod apud Ioh. invenitur saepissime nullo teste discedente, ut 11, 20. 30. 32. 9, 8. 7, 11. 6, 14. Nec aliter plurimi apud Mc et Lc dederunt. Ceterum cf et. Lc 16, 27. ubi pro ερωτω σε ουν pler posuerunt ερ. ουν σε.) | τ. επτ. εσται .. D εστ. τ. επτ., item c ff^{1,2*} g^{1,2*} *erit de septem* .. a b c om τ. επτ. | Γ al pauc η γυνη

γὰρ ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος
Ex 3, 6. 32 Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰα-

28. αυτην .. GM** al^{5} vv aliq add γυναικα :: e Mc et Lc

29. του θεου .. Epiph Philast αυτων

30. εκγαμιζ. c. EFGHKMSUVΓΔ al pler Or^{1} scholl .. BDL al^{8} (Clem, sed unde affert?) Or^{2} Ath Isid Thdrt Niceph γαμιζονται (Gb' Ln 49.) .. 33. 124. 157. Or^{2} Chr$^{mosc\,6}$ Dial γαμισκ., al^{2} εγγαμιζ., al^{1} εγγαμισκ. :: Definienti quam huius verbi formam Mt dederit, quam Mc, quam Lc, primum ante oculos esse debet totus singg locorum apparatus. Est autem εκγαμιζ. ap Lc maxime testatum, similiter (nisi quod APQ de Lc testantes in Mt silent) ap Mt; εκγαμισκ. nusquam multum auctoritatis habet, nisi forte altero Lc loco; γαμισκ., quod nonnulli test antiquiss et. ap Lc tuentur, quaeritur an Mc^{1} loco (ubi et. forma εκγαμισκ. confirmatur) praeferendum sit alteri scripturae γαμιζ., quam quidem et. Mt^{1} et Lc^{ae} locis test aliquot optimi praebent. Iamvero formae εκγαμιζ. (et εκγαμισκ.) ap antiq Graecos ut vdtr plane non inventae sunt; nec magis fere γαμιζ. nisi quod Apollon. de syntax. habet: Ἐστι γὰρ τὸ μὲν γαμῶ γάμου μεταλαμβάνω, τὸ δὲ γαμίζω γάμον τινὶ μεταδίδωμι. Denique γαμισκ. ex plurib locis (ut Aristot., Heraclid., Florileg. ap Stob., Clem) affertur. Quae cum ita sint, εκγαμιζ. in Mt et Lc testatissimum eo magis retinendum est quum sit antiquorum auctoritate plane desertum. Dissuadebat et. istius verbi usum quod ἐκγαμηθῆναι iniquum enubendi sensum (ὅταν εἰς ἕτερον γένος ἐκδοθῇ παρθένος, οἷονεὶ τοῖς μὴ προσήκουσιν Suid) habet. In Mc pro frequentiore verbi γαμισκ. usu plus probalitatis γαμιζ. quam γαμισκ. habet, nisi praestat certe uno loco posteriorem form. positam credere. Reliquae lectt vel ex emendatione vel ex collatione locorum parall ortae, indeque mox mirum in modum confusa omnia. Ceterum pp in similibus rebus plerumque magis testantur ipsorum usum quam codicum scripturam, neque satis inter singg evglist distinguere solent. Accedit quod in ipsis pp praesertim locos ss. afferentibus librariorum se licentia exercuit. | του (L al plus^{20} Chr$^{mosc\,5}$ om) θεου c. EFGHKLM SUVΓΔ al pler ff^{1} g$^{1.2}$ l vg eop syr^{sch} syrP al mu Chr$^{mosc\,5}$ al (Hil libere) Aug^{aliq} .. BD 2. 209. a b c e f ff^{2} h harl* sah syr^{cu} arm Or^{4} (1. al it vg Or^{ubiq} αλλ εισιν ως ut Mc, item οι αγγ.) Niceph Amb Aug^{aliq} al om (Gb° Ln 49. :: at ita Mc)| εν τω ουρ. c. BL 1. 33. 124. 157. 209. 346. 48.^{ev} p^{acer} cop sah Or^{3} (et^{1} ε. τοις ουρ.) Niceph .. ς εν (U al οι εν) ουρ. c. DEFGHKMSUVΓΔ etc Chr (et.$^{mosc\,6}$) :: cf ad 18, 18.

31. υμιν (al paucᵉ ημιν, vv^{aliq} post λεγοντ.) .. ΚΔ al^{15} fere e syrP schol Ir^{int} Cyp om (alibi ubique ρηθεν sine υμιν : hinc et. h. l. omiserunt)| υπο .. B απο

32. ισαακ .. D b e ισακ

καὶ β; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 *καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.*

34 (224.6) *Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς* Mc 12, 28-34 – 40 Lc 10, 25-
Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 *καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων* 36 *Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;* 37 *ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ Ἀγαπήσεις κύριον* •Deut 6, 5
τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 *αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή.*
39 *δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.* •Lev 19, 18
40 *ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.*

---

32. o (H om) *θε. θεος* c. EFGHKMSUVΓΔ al pler (et. carp) syrP Or^{2} Chr$^{mosc\,2}$ cat^{ox} .. BLΔ al^{6} cop sah Or^{3} (libere) *o θεος* (Lu), D al^{4} (Hom^{cl}) Eus Dam Chr (et.$^{mosc\,4}$) *θεος*, item alterum om it vg syr^{sch} et^{cu} al mu Ir^{int} Hil^{saepe} (:: cf Mc et Lc)

33. *διδαχη* .. M *διδασκαλια*

34. *επι το αυτο* (vg ff^{1}·g$^{1\cdot2}$· Op) .. D a b c e ff^{2}·h sl^{2}· aeth^{mich} Hil *επ αυτον* (f utroq coniuncto *in unum ad eum*)

35. *νομικος* (G add *τις*, item omisso *εις* al^{2}) .. 1. al^{2} arm om | *και λεγων* c. DEFGHKMSUVΓΔ rell fere omn syr^{cu} syrP b c f ff^{2}·g^{1}·h fu sax etc .. BL 33. e ff^{1}·g^{2}· l vg cop sah syr^{sch} aeth om (Ln 49; :: at nulla causa addendi erat si abfuisset, quemadmodum ap Mc *επηρωτησεν αυτον* absque *λεγων* non temptatum est. Praeterea Mt cum *ἐρωτᾶν* et *ἐπερ.* solet *λέγων* coniungere: 12, 10. 15, 28. 16, 13. 17, 10. 22, 23. 41. 27, 11.)

36. *μεγ. ε. τ. νομω* .. D 122. *ε. τ. νομ. μεγ.*

37. *ο δε εφη αυτ.* c. BL 33. cop sah .. D it vg *εφη αυτ.* $\overline{\text{ις}}$ .. EFGHKMSU VΓΔ etc o *δε* $\overline{\text{ις}}$ *εφ. α.* (Gb Sz), item ς o *δε* $\overline{\text{ις}}$ *ειπεν* (ita c. minusc; unc omn al^{180} fere *εφη*) *αυτ.* (:: cf Mc, ubi $\overline{\text{ις}}$ certum est) | *τη καρδ.* c. DK LMSΣ etc (et. carp) .. BEFGHUVΓΔ al plus^{50} Clem om *τη* (Gb^{oo}) | *τη ψυχ.* c. BDKLMSΣ etc Clem .. EFGHUVΓΔ al^{20} fere (et. carp) om *τη* (Gb^{o}) | *τη* (minusc pauciss om) *διαν. σου* .. 13. 69. 124. al^{2} syr^{sch} et^{cu} syr^{hr} aeth (similiter e) add *και εν ολη τη ισχυι σου* (eadem Clem pro *κ. ε. ο. τ. διαν. σ.* habet)

38. *η* (D om) *μεγ. κ.* (L add *η*) *πρωτ.* (Gb′) c. BDLΣ 1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 346. 26.^{ev} it (exc f) vg cop sah syr^{sch} et^{cu} syr^{hr} al mu Hil .. ς *πρωτη* (Δ *η πρ.*) *κ. μεγ.* c. EFGHKMSUVΓΔ etc f syrP pers^{P} Aug Op

39. *δευτερα δε ομοια* .. B *δευτερα ομοιως* | *αὐτῇ* : ita (*huic*) it vg Cyp al cop sah syr^{utr} (et.^{cu}) etc, D al pauc *ταυτη*, Δ 238. Chr (et.$^{mosc\,1}$) Bas *αυτης* .. B**EFGHKMUVΓ al ut vdtr longe pl *αὕτη* (ipsi cdd mu *αὐτη*) : ita Gb′ (:: cf Mc) | E *αγαπησης* (item pauciss v. 37; cf ad 4, 10.) | *ως σεαυτ.* c. BDEFGHKLMSUΓΔ etc Clem .. V al plus^{50} *ως εαυτ.* (Gb′)

40. *ταυς* .. M om | *κρεμαται κ. οι πρ.* (Gb′) c. BDLΣ 33. it vg′fr (sax om *κ. οι πρ.*) syr^{sch} et^{cu} Tert Hil al .. ς *κ. οι πρ. κρεμανται* c. EFGHKMS UVΓΔ etc Clem Or Zen

41–46 Mc 12, 35–37. Lc 20, 41–44. 41 (226.6) Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς 42 λέγων Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ Τοῦ Δαυείδ. 43 λέγει αὐτοῖς Πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων 44 Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; 46 (226.7) καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

*Ps 110, 1.

---

41. των .. A om | αυτους .. FKΓ $x^{ser\,1}$ αυτοις

42 sqq. δαυειδ : cf ad 1, 1.

43. λεγ. αυτ. c. BDEFGHKMSUVΓΔ al pler it^{pler} vg sah syr^{utr} (et.cu) al mu Hil Aug al .. LΣ al^{7} $f\,ff^{1\cdot}$ cop aeth arm Dial Amb add ο ις̄ | κυρ. αυτ. καλ. c. EFGHKMSUVΓΔ al pler (ex his pauci κυ. κα. αυτ. vel αυτ. κυ. κα.) Dial .. BD 33. it vg (item cop sah syr^{sch} et^{cu} etc) Did Amb Aug al καλ. αυτ. κυρ. (Ln 49.), item LΣ καλ. κυρ. αυτ. (:: a priore ordine, quem a Mt et. ad Lc 20, 44. transtulerunt, discesserunt inque primis interpretes quoniam εν πν. videbatur arcte cum καλει iungendum, praesertim quum alteri ordini v. 45. faveret, quo quidem versu pauci mutarunt assumentes ordinem versus 43.)

44. ο κυρ. c. BEFGHKLMSUVΓΔ rell omn cop sah Dial .. DΣ κυρ. (Ln 49. :: Apud Mc et Lc BD, ap Mt DΣ, in Act D om ὁ, iique omnib quattuor locis soli. At κυριος absque ὁ ab ipsis scriptorib datum saepe, ut Mt 27, 10. Mc 13, 20. Lc 1, 58. Act 12, 11. legitur, nullo vel paucissimis articulum addentibus. Ceterum non dici potest articulus ad exemplum textus LXX invectus esse. Psalmus enim 110. cum aliis plurim. in cod. B periit: hinc nescimus an in V. T. non pariter atque in Novo articulum omiserit. Codex A vero c. pler. aeque in V. atque in N. T. articulum tuetur.)| αν .. F* om | D εκθρους | υποκατω (Gb') c. BDGLEΓΔ al^{25} fere b e h cop sah syr^{sch} et^{cu} Aug .. ς υποποδιον c. EFHKMSUV etc it^{pl} vg (syrP utrumq conj.) etc Hil al (:: υποποδ. Lucae est, item LXX)

45. καλει c. BEFGHLSUVΓ etc $eff^{1\cdot}$ vg fr cop^{ed} sah syr^{sch} et^{cu} etc Amb^{1} .. DKMΔ tisch* al^{50} it^{pler} fu $cop^{edd\,2}$ $syrp^{e}$ sax $slcdd^{pl}$ Dial Cyp al praem (vv mu varie pon) εν πνευματι | καλ. αυτ. κυρ. .. B al^{2} Dial Amb^{1} κυ. α. κ. (Dial λεγει), al^{1} κυ. κ. α.

46. εδυνατο c. B*DEFGHKLMSUVΣΓ(Δ δυνατο) etc .. B** al plus[20] ηδυνατο. Cf ad 26, 9. Moeris: ἤμελλον, ἠβουλόμην, ἠδυνάμην διὰ τοῦ η ἀττικῶς, διὰ δὲ τοῦ ε ἑλληνικῶς. Sed apud ipsos scriptores atticos et antiquos ceteros frequentius fere est εδυναμην εδυνηθην quam ηδ. | αποκρ. αιτω (prob. Schu) c. BDKLΣΔ al plus[20] a b c $g^{1\cdot2\cdot}$ l am fu for tol Op .. ς αυτ. αποκρ. c. EFGHMSUVΓ etc e $ff^{1\cdot2\cdot}$ h vg^{ed} et gat Amb | ημερας .. D al^{4} a syr^{cu} syrP mg cd aeth Op ωρας

XXIII.

1 (221.10) *Τότε Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς* Mc 12, 38 Lc 20, 45.
αὐτοῦ 2 *λέγων Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.* 3 *πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.* 4 (223.5) *δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα* Lc 11, 46
καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 (229.2) *πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσιν δὲ*

XXIII. 1. ὁ c. BV al pauc .. al^{2} e (*Et dixit illis Super*) om .. ς (Lu 49.) ὁ ὁ c. D (sed D al^{3} post ελαλ.) EFGHKLMSUΣΓΛ etc .. (:: cf 4,1. Rarum est ap Mt ὁ sine ὁ propteresque nisi erroris suspicione data, ut fit praecedente ῥῆξαι, tenendum est dummodo bonis aliquot testib. nitatur. Apud Ioh frequens est ὁ absque articulo, sed plerumque testes plurimi vel certe permulti articulum invexere.)

2. *μωυσεως* c. BDKLZ al sat mu .. ς *μωσεως* c. EFGHMSUVΓΛ etc. Ceterum vide ad 8, 4. 17, 3. 19, 7., ubi et. de vv refertur. | *μω. καθ.* (syrP mg *θρονου* graece) c. BEFGHKLMSUVΣΓΛ etc Dam .. D 13. 69. 238. 346. Or (libere) it vg (etc) Hom^{cl} Ir^{int} Hil al *καθ. μω.* | *εκαθισαν* .. EGHK al mu *-θησαν*

3. *οσα εαν* (Gb') c. EGHLMUVΣΛ 1. 13. 22. 33. 124. 346. al plus^{50} .. (ς Ln 49.) *οσ. αν* c. BDFKSΓ etc | *ειπ.* (Hom^{cl} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ Dam *λεγωσιν*) *νμ.* (D^{gr} om *νμ.* item Aug libere) (Gb' prob Schu) c. BDLΣ 1. 124. 209. it vg sax fr cop sah syr^{cu} aeth arm arr Eus Ir^{int} Hil al mu (Hom^{cl}: *ἐπὶ τῆς καθ. μω. ἐκάθ. οἱ γρ. κ. οἱ φαρ.· πά. οὖν ὅσα λέγωσιν ὑμῖν, ἀκούετε αὐτῶν.*) .. ς add *τηρειν* c. EFGHKMSUVΛ al pler syr^{sch} syr^{p} pers^{s}; item Γ 26.^{ev} Dam Chr$^{mosc\,6}$ Phot *ποιειν* | *ποιησατ.* (D 1. 209. Eus Dam *ποιειτε*) *κ.τηρ.* c. BDLΣ 1. 124. 209. fu for cop sah syr^{hr} arm aeth^{mich} Eus Dam Hil^{1} .. ς *τηρειτε κ. ποιειτε* c. EFGHKMSUVΛ etc it vg (et. am, sed vide ante) syr^{utr} (et.cu) etc .. Γ al^{1} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ Hil^{1} Aug^{saepe} *ποιειτε*, item al^{1} *τηρειτε*

4. *δε* (Gb') c. BLMΛ 1. 33. al plus^{20} it^{pl} am tol cop sah syr^{p} Thph Amb Op al .. ς *γαρ* c. D*EFGHKSUV etc e f h vg (et. for al, sed vide ante) sl Chr (et.$^{mosc\,6}$) Ir^{int} Hil .. D**Γ al^{7} arm arr sax fr om (syr^{sch} et^{cu} *και δεσμ.*, Hier *alligant quoque*)| *και δυσβ.* (D* *αδυσβ.*) c. BDEFGHKMSUVΓΛ al pler c ff^{1} g$^{1.2}$ l vg sah syr^{p} sax fr al Chr (et.$^{mosc\,6}$) Hier Amb^{1} al .. L 1. 209. (y^{scr1} *δυσβ. κ. βαρ.*, al^{1*} om *βαρ. και*) a b e ff^{2} h cop syr^{sch} et^{cu} arr pers^{p} Ir^{int} Amb^{1} al om (49. Apud Lc est *δυσβ.* sine *βαρ.*, cx etc *βα. κ. δυσβ.* Vix videtur hunc in modum e Lc huc illatum esse.)| *τω δε* c. EFGHKMSUVΓΛ rell pler it vg syr^{p} etc .. BDL al^{2} cop sah syr^{sch} et^{cu} Ir^{int} Hier Amb Op *αυτοις δε τω* (Ln; :: cf Lc)

5. *πλατ. δε* c. EFGHKMSUVΓΛ al longe pl etc (syr^{cu} exprimit *και πλατ.*) .. BDL al plus^{30} it vg cop sah syr^{sch} syr^{p} al Chr (et.$^{mosc\,5}$) Dam cat^{ox} *πλατ. γαρ* (Gb' Ln 49 :: cur *δε* pro *γαρ* invectum sit dici nequit; sed planissimum est cur *γαρ* librorum scriptores et interpretes maluerint.)

6 s. Mc 12, 38 s. Lc 11, 43. 20, 46. τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί ῥαββεί. 8 (220.19) ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληθῆτε

---

5. τα κρασπεδα (Gb′) c. BD 1. 22. vg (et. am fu for ing tol; vide post) a e ff^{1} g$^{1.2.1}$ sax fr Op^{1}; item b c sah aeth cat^{ox} addito αυτων .. ς add των ιματιων αυτων c. EFGHKMSUVΓ al pler f ff^{2} h mm gat (mm gat *vestimenti sui*) cop syr^{utr} (et.^{cu}) etc Chr (et.$^{mosc\,6}$) Op^{1}; item omisso αυτων LA 243.

6. δε c. BDKLM**Δ al^{20} fere (al^{1} δε και) it vg (sed vide post) cop sah syr^{p} Thph Op^{1} .. ς τε c. EFGHM*SUV etc syr^{utr} (et.^{cu}) etc (al^{1} και φιλ.) .. al^{4} am fu Chr$^{mosc\,6}$ Op^{1} γαρ .. Γ Cyp plane om | τ. πρωτοκλισιαν (c. BDEKMSU etc; FGHLVΓΔ al pm -κλησιαν) .. 1. 33. al pauc it^{pler} vg syr^{utr} (et.^{cu}) al Bas Hil Op τας -σιας

7. και τους — αγοραις .. Γ al pauc om | ραββ. ραββ. c. DEFGHKMSUVΓ al pler (et. carp) syr^{cu} syr^{p} (item Iust alludens his: ἐὰν οὖν μὴ τῶν διδαγμάτων τῶν ἑαυτοὺς ὑψούντων καὶ θελόντων ῥαββὶ ῥαββὶ καλεῖσθαι καταφρονήσητε — —) .. BLΔ al^{15} it vg cop sah syr^{sch} arr pers aeth al Chr (et.$^{mosc\,3}$) Cyp Op ραββ. (Gb′ Ln 49. Cf ad Mc 14, 45.) Praeterea -ββει c. BDEFKΓΔ etc (alibi et. ACMPXΔ) .. ς (Ln 49.) -ββι c. GHLMU (item SV ut vdtr)

8. ραββει ut ante (exc KΓ) .. ς (Ln 49.) -ββι (et. KΓ) | ο διδασκ. (Gb′ prob Schu) c. B al plus^{60} (et. carp) Chr (et.$^{mosc\,6}$) (item alludentes Clem et Or), item ut vdtr (adhibito alio nomine v. 10.) syr^{utr} (et.^{cu}) .. ς ο καθηγητης c. DEFGHKLMSUVΓΔ etc (:: posterius haud dubie e v. 10. illatum, quemadmodum multi inde et. ο $\overline{\chi\varsigma}$ assumsere. Versu 10. καθηγητης et -ται non fluctuant.) Praeterea ς add ο $\overline{\chi\varsigma}$ c. K*FGK MSVΓΔ etc (et. carp) syr^{cu} syr^{p} (ed^{ms}) al pauc, item $\overline{\chi\varsigma}$ HU .. om (Gb) c. BDE**L al plus^{15} it vg sax fr cop sah syr^{sch} syr^{hr} aeth pers arm (Or vdtr) Bas Chr (et.$^{mosc\,6}$) Thph Cyp al | παντ. δ. ν. αδ. εστε .. U al plus^{20} ad finem v. 9. transferunt.

9. υμων pr (et. Bas Cyr al; minusc pauc post πατερα pon) .. D (υμειν) 26.^{ev} υμιν (Clem alludens μὴ καλ. οὖν ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς πατέρα), item *vobis* it vg cop sah al pler Cyp al .. al^{4} g^{2} aeth^{mich} om | εστ. ο πα. υμ. ο. DEFGHKLMSUVΓΔ al pler etc .. B al^{6} ε. υμ. ο πα., 299. υμ. ε. ο πα. | ο ουρανιος c. BL 33. 69. 124. 238. aeth^{mich} Bas Cyr .. ς ο εν τοις (DΔ 1. al pauc om) ουρανοις c. DEFGHKMSUVΓΔ etc it vg etc Clem Or (uterque libere) (ο πα. υμ. ο εν τ. ουρ. in Mt^{o} frequentissimum est; semel tantum 7, 11. notabiles nonnulli test ο ουρ. substituerunt. Quater apud eundem est ο πα. υμ. ο ουρ., sed 5, 48. plurimi ο εν τ. ουρ. maluerunt. Hoc vero loco propter επι της γης aptius videri debebat ο εν τ. ουρ.)

καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ Χριστός. 11 (231.5) ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. 12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 20, 26.

13 (232.5) Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. 15 (233.10) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. 16 οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 17 μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας Lc 11, 52.

10. οτι καθ. υμ. εστ. (b om, DG vg $c ff^{1\cdot2} g^{1\cdot2}$ h pp^{lat} post εις, Hil post χς) εις (124. 26.ev a d e syr^{cu} arm Hil om, 1. om εστ. εις) (Gb') c. BDGL 1. 33. 124. 26.ev 48.ev $x^{scr\,1}$ it vg syr^{cu} (οτι et. syr^{sch}) arm Hil Amb al .. ς εις γαρ υμιων (κ al^{10} om, al pauc Bas Thph post καθ.) εστιν ο (υ al om) καθηγ. c. EFHKMSUVΓΔ etc cop syr^{p} Bas Thph (:: accomodarunt haec ad v. 9.)

11. δε .. D it^{pler} (non e f) vg Hil Op om | εσται .. G al $plus^{30}$ vv pauc Chr (et.$^{mosc\,1}$) Hil εστω

12. L υψ. αὐτον | M ταπειν. αὐτον

13. δε .. V al pauc vv aliq (sed non it vg) Hil al om | οτι .. $ff^{1\cdot} g^{1\cdot}$ for fu tol al Hil Op al qui (οἱ). Similiter infra | εισελθειν .. V al^{2} om

14. ς^{o} Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ (al pauc vv aliq om) προφάσει μακρὰ (κ al mu it^{alliq} Hil al μακρᾷ, Δ 13. μικρα) προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα h. l. c. minusc non ita mu item b c $ff^{2\cdot}$ h vg^{ed} tol fr syr^{cu} al, eadem vero ς (Gb Sz) ante v. nostrum 13. habet, ita ut ipsa versum 13. efficiant, et nostra versu 13. scripta versum 14. (nisi quod δε ad initium versus 13. transfertur) c. EFGHKMSUVΓΔ al longe pl f cop syr^{utr} arr aeth $sl^{3\cdot6\cdot}$ et^{ed} Chr (et.^{mosc6}) Dam al Op .. plane om (Gb^{oo} prob Schu) c. BDLΣ 1. 28. 33. 118. 209. 346. (item 208?) a e $ff^{1\cdot} g^{1\cdot2\cdot}$ am emm for fu gat harl ing mm (et vg^{edd} al) sax arm ar^{ed} Or (ait enim δεύτερος ταλαιπωρὸς οὕτως ἔχει Οὐαὶ ὑμῖν – – ὅτι περιάγετε etc) Or^{int} Eus^{can} (ponit enim haec canone 8. in quo habentur quae apud solos Lc et Mc inveniuntur) Hier Druthm (:: sunt e Mc 12,40. et Lc 20,47. huc translata et ad hunc loc. accommodata)

15. ποιησαι (et. Or; Δ 13. 69. praem του) .. D ινα ποιησηται (it vg ut faciatis) | ποιειτε .. F al pauc ποιητε

16. οι .. D* om | οςαν .. M al pauc οςεαν | G ab ομοσηεν prad alt transiluit

17. τις γαρ μειζων (D –ζω, F –ζον) c. BDEFGHKLMSUVΔ rell omn etc .. Z τι (item al^{1**}) γαρ μειζον (Ln); item quid enim maius ($g^{2\cdot}$ maior) it (non item d) vg (at in Latino et praecedunt et sequuntur templum et aurum)| αγιασας c. BDΣ (d qui sanctificavit accurate reddens ut ante quis

τὸν χρυσόν; 18 καὶ Ὅς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικήσαντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

Lc 11, 42. 23 (234.5) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν. ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 (235.10) ὁδηγοὶ τυφλοί,

Lc 11, 39. οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 (236.5) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε

---

c. maior; contra it vg *quod sanctificat*) .. ς αγιαζων c. CEFGHKLMSUVΔ etc (Chr$^{mosc\,6}$ om v. 16. usq 23.) :: ut v. 19.

18. ος εαν c. EGHMSUVΔ al pler .. BCDFKL al mu ος αν (Ln 49. prob. Schu; at multo saepius ἄν pro ἐάν substituerunt quam ἐάν pro ἄν. Cf et. v. 16. ubi ος αν a paucissimis temptatum est.)| 234.* syr^{cu} om *και ος* usq *ουδ. εστ.* | *επαν. αυτον* .. tisch* syr^{hr} (item syr^{cu} sed vide ante) *επ. τον θυσιαστηριον*

19. τυφλοι c. DLZ 1. 209. syr^{cu} a e ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ h l vg fr sax .. ς praem *μωροι και*, Ln [*μωρ. κ.*] c. BCEFGHKMSUVΔ etc c f cop syr^{sch} syr^{P} ai | *τι γ. μειζον* (D –ζω) .. H al^{5} τις (ita et. F) *γ. μειζων* (–ζων et. G al pauc)| *η το* .. V *και το* | H al mu *το αγιαζων*

20. *επανω* .. Z (ut vdtr) *επ*

21. *ομοσας* .. V 22. 28. al plus^{30} (Or?) *ομνυων* (idem ex minusc nonnull ad v. 20. affertur, per errorem ut vdtr)| *κατοικησαντι* (Gb Sz) c. CDE FGKLMUVΣΔ al plus^{110} .. ς (Ln) *κατοικουντι* c. BHS 1. 13. 124. etc (d *in habitanti*, it vg *in eo qui habitat* vel *inhabitat:* unde frustra ad –κουντι concluditur)| *αυτον* (d *eum*) .. G al plus^{20} *εν αυτω*, al pauc *εις αυτον* (it vg *in ipso*, e *in eo*)

23. *ανηθον* .. G *αννηθον*, L *ανθον* | *αφηκατε* .. B* –κετε | *το ελεος* c. BDL 33. 124*. Chr Cyr^{saepe} Epiph^{1}; cf et. ad 9, 13. 12, 7. Tit 3, 5. Heb 4, 16.) .. ς *τον* (M al^{3} το) *ελεον* c. CEFGHKMSUVΔ etc | *δε* (Gb, sed Gb^{c}) c. BCKLMΔ al^{30} fere a d h syr^{utr} (et.cu) cop Chr^{cdd} cat^{ox} .. ς om c. DEFGHSUV etc it^{pl} vg etc Lcif | *αφειναι* c. BL x^{scr*} 7.petr .. ς *αφεναι* c. CDEFGHKMSUVΔ etc (Cf ad Lc 11, 42. ubi pariter forma *παρειται* praeter BL fere ab omnibus deserta est. Contra Mt 9, 6. *αφεται* non fluctuat.)

24. *τυφλοι οι* c. CD**EFGHKLMSUVΔ reli ut vdtr omn .. BD*L om οι (Ln)| *διυλιζοντες* (–ιϊ, ut in plerisq cdd antiq fieri solet, ῒ vel ΐ, non ι absque signo) .. c* –ζονται | *την δε* .. D *τον δε* | M al pauc *καμηλον*

τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἔντος τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν. 27 (237.5) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι (Lc 11, 44.) παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. 29 (238.5) οὐαὶ Lc 29 sq. 11, 47 s. ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε

---

25. *εξωθεν* (et. Hom^{cl}) .. D 238. Clem Chr$^{mosc\,1}$ *εξω*, 28. Epiph *εκτος* | *παροψιδος* (A *παραβ̊ψιδος*, *δ parabsidis*) .. M al^{20} fere syrp* et$^{gr\ marg}$ *του* (124. syrp cd *και του*) *πινακος* | *εσωθεν* (et. Hom^{cl}) .. Clem *ενδοθεν* | *εξ* c. BEFGHKLMSUVA rell pler .. CD al plus^{15} Chr (et.$^{mosc\,6}$) om (Ln). Hom^{cl} sic: *ἐσωθ. δὲ γέμει ῥύπου.* | *ακρασιας* (Gb′) c. BDLA 1. 13. 33. 69. 124. 238. etc item *intemperantia* a c d ff^{2} h, *incontinentia* e etc; al^{2} cop sah Clem *ακαθαρσιας*, item *inmunditia* vg ff^{1} g$^{1.2}$ l .. CEFGHKSUV al plus^{150} f syr syrp cd (syrp ed et$^{ed\ bodl}$ ad *ακρασ.* add *και αδικ.* c. obel.) al Bas^{cd} Chr^{cd} (et.$^{mosc\,5}$) Euth Thph Op Promiss *αδικιας* (Gb Sz) .. M Chr^{ed} *πλεονεξιας*

26. C* sic: *φαρισαιοιετυφλε*, c *pharisaei caeci* (pergens *mundate*) .. Chr$^{mosc\,6}$ om *φαρ. τυ.* | *εντος* (Clem *ενδον*) .. KM al^{11} Hom^{cl} *εσωθεν* | *του ποτηρ.* (Gb″) c. D 1. 209. 21.^{ev} a e Clem Chr^{cd} (et.$^{mosc\,5}$ semel et^{1} bis) Ir^{int} .. ς (Ln) add *και της παροψιδος* (al^{2} syrp add *του* [syrp ed *και του*] *πινακος*) c. BCEFGHKLMSUVA etc it^{pler} vg cop syr etc :: ex v. 25. | *εκτος* .. D Clem *εξωθεν*, item Hom$^{cl\ cd}$ (is sic: *ἵνα γέν. καὶ τὸ ἔξωθ. αὐτοῦ καθ.*, cd^{par} *τὰ ἔξω αὐτῶν*, cd^{vat} *τὰ ἔξω αὐτοῦ*)| *αυτου* (Gb″) c. B*DE* 1. 13. 28. 69. 124. 157. al^{20} fere a e aeth (et$^{rom\ etppl}$) Hom^{cl} (vide ante) .. ς *αυτων* c. B**CE**FGHKLMSUVA etc .. al^{2} it^{pler} vg al Clem Chr (et.$^{mosc\,6}$) cat^{ox} Ir^{int} Amb al om

27. *παρομοιαζ.* c. CDEFGHKLMSUVA etc (et. Iulian) .. B 1. *ομοιαζ.* (Ln)| *οιτινες — γεμουσιν* (et. Lcif Aug al, item bis alludens Iust: *τάφοι κεκον., ἔξωθ. φαινόμενοι ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ* [*καὶ ἐσ.*] *γέμοντες ὀστ. νεκρ.*) .. D Clem Ir^{int} *εξωθεν ο ταφος φαινεται ωραιος, εσωθεν* (Clem *ενδον*) *δε γεμει.* Eodem modo haec in epist. Iuliani (ap. Cyr contr. Iul. l. X.) leguntur.

28. *εστ. μεστ.* c. BCDL 13. 33. 69. 124. al^{8} .. ς *μεστ. εστ.* c. EFGHKMSU VXA etc it vg etc Ir^{int} Lcif al

29. *των δικαιων* .. H* om *των*

30. *ημεθα* (Gb Sz) c. BCDEFGHLM**VXA (et. carp) al^{70} fere (ex minusc nonnulli alt loc *ημεθα* alt loc *ημεν*) Or^{cd} Cyr .. ς *ημεν* c. KM*SU etc Or^{ed} Chr (et.$^{mosc\,6}$)| *αυτων κοιν.* c. BD 1. 13. 69. 124. 209. al Chr$^{mosc\,6}$ (semel) cat^{ox} .. ς *κοιν. αυτ.* c. CEFGHKLMSUVXA etc it vg etc Or al

ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. 32 (Mc 14, 41. Lc 22, 46.) καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης 34–36 Lc 11, 49–51. 34 (Mc 6, 5.) διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας κα σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετ καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιο ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕω τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ το ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει πάντα ταῦτ

---

31. εαυτοις .. M tisch* 1. al pauc αυτους

32. πληρωσατε c. B**CEFGKLMSUVXΔ al pler a b c ff[1.2] g[1.2] h l vg syr[utr] cop etc Or Eus Chr (et.[mosc6]) cat[ox] al Amb Aug Op .. B* 60. e ar arP pers –σετε .. f gat mm *impletis* .. DH al[15] fere επληρωσατε

33. H γεννηματα | φυγητε (et. Or; it [et. d] vg[cl] Lcif al *fugietis*, iten Chr[mosc4] φευξεσθε) .. DΘΓX al plus[5] φυγετε | απο .. F om

34. ιδου .. E* 13. 22. 124. y[scr] al[5] sax om | εγω (et. Or[1] cat[ox] Lcif[1] Aml al) .. D 13. 33. 124. al pauc Or[1] Phot Ir[int2] Lcif[2] om | αποστελλ (et. Or[1] Ir[int] Lcif al) .. DΘΓ al plus[20] Or[1] Chr (et.[1] mosc[5], item[2] mosc[1] cat[ox] –στελω (prob Schu :: ut Lc)| προς (Or[1] εις) υμας .. D y[scr] om | σοφ και .. X om; L al[4] vg[cdd] (sed non am for ing al) cop sax om και | pr c. BMA 1. 13. 33. 69. 124. al[8] e am fu harl[*] syr (syrP vide post Or[1] .. Ϛ praem και c. CDEFGHKLSUX etc it[pler] vg[ed] et for ing al co syrP c. ob. etc Or[1] Chr (et.[mosc6]) Ir[int] Lcif al (:: ita Lc, ad quem tes mu modum Mt[1] transtulerunt)| και εξ αυτ. μαστ. (haec et. E* om) – υμων (et. Or al) .. D a Ir[int] Lcif om .. e *flagellabitis in synagogis*

35. οπως .. C**M** 33. 124. al[10] add αν | ελθη .. L al[1] επελθη | εκχυν νομ. (D εχχυνν.) c. BCDGUΔ al mu .. Ϛ εκχυνομ. c. EFHKLMV etc (cf et ad 26, 28. Mc 14, 24. Lc 11, 50.)| απο του (et. Or) .. DL y[scr] al[1] Eus om του | εως του (et. Or) .. D 1. Eus[2] om του | υι. βαραχιου (et. O ℔ Ir[int] Lcif etc) .. ℵ[c].ev 13.ev om, item Eus[2] praeterit. Schol vetus: ζα χαρίαν δὲ τὸν Ἰωδαὲ (al[4] Ἰωδαινὲ) λέγει· δυώνυμος γὰρ ἦν. Schol aliud εἰκὸς ζαχαρίαν νῦν λέγεσθαι τὸν Ἰωάννου πατέρα. (Cuius de mort plura in eodem scholio narrantur: cf Mtthaeii notam ad h. l., iten Euth et Thph. Alia traduntur Protev. 23 et 24. Rursus alia ex *Γέννη Μαρίας* refert Epiph 26, 12.) Hier ad h. l.: *in evglio, quo utuntur Na zareni, pro filio Barachiae filium Ioiadae reperimus scriptum.*

36. ηξει (Gb') c. BDL 1. 124. etc it (exc f) vg cop etc Ir[int] Lcif al .. CE GHKMSUVXΔ al plus[160] f syr[utr] sl Or Chr (et.[1mosc6]) Thph praem et (Gb Sz). Cf ad 19, 9. | παντ. ταυτ. c. BEFGHKUVXΔ 1. 22. 33. 157. a plus[60] d Ir[int] .. Ϛ ταυτ. (e om) πα. c. CDLMS etc it[pler] vg cop etc O Lcif al :: cf ad 13, 56.

ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 (241.5) Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀπο- 37—39
κτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους Lc 13, 34 s.
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν
τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς,
καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.
39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε Εὐλο- 21, 9.
γημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. Ps 118, 26.

XXIV.

1 (242.2) Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, καὶ 1—9.
προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ Mc 13, 1—9.
ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; Lc 21, 5—12

37. *αποκτεινουσα* c. BDEFHLMSUVX etc (et. Or^{4} [^{3}-κτεινασα] Eus) .. CGK tisch** al^{15} fere Thdrt^{cd} *αποκτεννουσα*, Δ al plus^{40} Thph -*κτενουσα* (Gb″). Cf ad 10, 28. | *αυτην* (*αὐτήν* : ita EFG aliiq unc; M *αὐτήν*) .. D al^{2} *σε*, y^{ser} *σεαυτ.* (it vg *ad te*) | *επισυν. ὃν.* c. CEFGHMSUVXΔ al pler syr^{utr} al .. BDKL al^{7} it vg cop al Clem Or Eus$^{ps\ 138.\ 178.\ 436.\ 464.\ 490}$ Bas Cyr Thdrt *ορν. επισ.* (Ln 49.) .. 108. Eus$^{dem\ 4,16}$ Ir^{int} Aug al om *επισ.* (:: ut Lc) | *τα νοσσια* (א al mu *νοσια*) *αυτης* c. B**DMΔ 33. al Clem^{1} Eus^{dem}, item *ς τ. ν. εαυτης* (:: Lc *την εαυτης νοσσιαν*) c. CEFGHKLSU VX etc, item *pullos suos* it vg etc Ir$^{int\ 2}$ Hil al .. B* Clem^{1} Or^{1} Eus$^{ps\ 5}$ Cyp om *αυτης* (Ln 49.) | *αυτης* sec c. BΧΔ 28. 435. al it fu gat mm fr sax cop syr^{utr} syr^{hr} Clem^{2} Or^{1} et^{int} Cyp Hil al .. *ς* om (Ln [*αυτ.*]) c. CDEFGHKLMSUV etc vg^{ed} am for etc Clem^{1} Or aliq (et.^{int}) Eus Ir^{int} Zen (:: ita Lc)

38. *υμιν* (et. Or^{aliq} Eus^{2} Ir^{int} Cyp etc) .. al^{25} fere Clem Chr (et.^{mosc6}) Amb^{1} om | *υμων* .. DG^{fr2} *ημων* | *ερημος* c. CDEFGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn it^{pler} vg cop^{ed} et^{cdd2} sah syr^{utr} etc Clem Or^{4} Eus^{saep} Cyr Chr (et.^{mosc6}) Ir^{int} Cyp al .. BL ff^{2} cop^{cd1} Or$^{1\ cd1}$ om (Ln :: at ita Lc)

39. *υμων* .. D 1. 13. 22. 124. al^{20} fere a b c ff^{2} h (non e ff^{1} g$^{1.\ 2}$ l) (cop) add *οτι* (:: ita Lc; cf et. ad 19, 9.) | א om *με* | *ιδητε* (E al *-ετε*) .. CMΔ al *ειδητε* | *ἀπ' ἄρτι* : ita KM etc .. EX etc (ita minusc pl) *ἀπάρτι* | *κυριου* .. D *θεου*

XXIV. 1. *επορ. απο τ. ιερ.* c. CEFGHKMSUVX etc Chr (et.^{mosc1}) .. BDLΔ al^{20} fere it vg al ut vdtr omn Chr^{mosc5} Hil Or^{int} al *απο* (B 4. *εκ*: ita Ln) *τ. ιερ. επορ.* (prob Schu Ln 49. At hunc ordinem si ab initio fuisset nemo turbaturus fuisset. Ceterum cf Mc) | *προσηλθον* .. F al plus^{25} vv mu Chr (et.^{mosc3}) Thph Or^{int} add *αυτω*

2. *ο δε αποκρ.* c. BDL 1. 13. 33. 69. 124. 209. al pauc it (exc f l) vg cop syr^{hr} al mu Chr (et.^{mosc6}) .. *ς ο δε ις* (H 2. l syr pers^{p} om) c. CEFG (H)KMSUVXΔ etc | *Ον*c. BCEFGHKMSUVΔ 1. 13. 22. 124. 157. al pl syr^{utr} al Chr (et.^{mosc6}) Or^{int} .. DLX al^{30} fere it vg cop sah al Thph Amb Op Or^{int} om (Gb^{00} prob Schu conferente Mc 13, 2. Lc 7, 44.) | *παντ. ταυτ.* c. DEFGKSΔ al longe pl syr^{p} al .. BCHLMUVX al plus^{50} it vg cop syr al Chr (et.^{mosc6}) Thph Amb Or^{int} al *τα. πα.* (Ln 49. Cf ad 13, 56.)

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ κατα-
λυθήσεται. 3 (243.2) καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες Εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας
τοῦ αἰῶνος; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Βλέπετε μή
τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
λέγοντες Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 μελ-
λήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε·
δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος. 7 ἐγερθήσεται
γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ
καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδί-
10, 22. Mc 13, 13. Lc 21, 17. νων. 9 (244.1) τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσι

2. υμιν .. D syrP add οτι | ος ου (Gb Sz) c. BCDEFHLMSVXΔ al plus[11] Chr (et.mosc6) Mac al .. ς add μη c. GKU etc

3. των ελαιων .. C add κατεναντι του ιερου :: e Mc | οι μαθ. c. BDEF HKLMSV al pler a b al pl vg syrP arm Chr (et.mosc6) al .. CUΔ al[3] fere c al cop syr al Or[int] add αυτου, hinc Ln [αυτ.] (cf ad 8, 21.) | Σ καθ | ειπε c. BCDEFGHKMSUVΔ etc Ath al .. L (εἶπον) 1. 33. ειπον (cf a Mc 13, 4.) | τ. σης (354. 1 om) παρ. (et. Ath al) .. D τ. παρ. σου (it v *adventus tui*) | και συντ. c. BCL 1. 33. 157. 209. Cyr[hr] .. ς κ. της συν c. DEFGHKMSUVΔ etc (cf 13, 39; item ubi της non fluctuat 28, 20.)

4. πλανηση .. C tisch* y[scr] al pauc -ησει

5. λεγοντες .. C* al[10] fere vv aliq Or[int 1] add οτι

6. μελλησετε .. D p[scr] Or (non item Or[int]) Chr[mosc1] μελλετε | θροεισθ .. o[scr*] θορυβεισθε | παντα c. CEFGHKMSUVΔ rell longe pler Cl (et.[1] mosc5) al, item addito (vel ut in vv aliq praemisso) ταυτα al[1] syr[utr] al mu .. al[1] cop syr[hr] it[pler] vg al Cyp ταυτα (:: ut Lc) .. Σ al[3] g[2] sah Ps-Ath[dial] Or[int] om (Ln Gb[0] :: ut Mc) | ουπω .. U al fere aeth ουκ ευθεως :: e Lc | εστιν (al[3] εσται) .. U al[10] fere Cl (et.mosc6) om :: ut Lc

7. εγερθησεται .. L al[2] -σονται | επι pr c. BDEFGHMSUVΔ al pler Cl al .. CKL 1. y[scr] al[5] fere επ (:: cf Lc) | λιμοι (DΔ al λειμοι: inde fac lius omitti debebat λοιμοι) κ. λοιμ. c. CE[**](nisi forte ipse* add in m FGHKMSUVΔ al pler h cop syr[utr] al mu Chr[comm2] Or[int] (et txt et comm Cyp (*fam. et terrae motus et pestil. per sing. loca*: hoc ord.) Op, ite (:: ita Lc) L al[3] it[pler] vg Oros λοιμ. κ. λιμοι .. BDE* al[3] a b e ff[2]. H Arn om και λοιμ. (Ln 49. :: At om et. Mc, praetereaque facillime pr similitudine litterarum omitti poterant; neque transpositio in L e inventa ad modum Lucae commendat omissionem.)

8. πα. δ. ταυτα .. 1. 124. 209. 346. al[5] vv mu pp aliq ταυ. δ. πα.

9. Δ παραδωσωσιν | θλιψιν (C θλιψεων, D θλειψειν. θλίψιν: hoc acc. EFH M ac rell unc ut vdtr omn item minusc pler; Ln 49. θλῖψ.) .. L 1. 15 209. al[15] fere d e f syrP mg al Or[int] θλιψεις (Gb') | DE[T] αποκτεινουσ

ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 (246.6) καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 (247.6) Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 (248.2) ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβαινέτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. 19 (249.2) οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς

10, 22. Mc 13, 13. (Lc 21, 19.)

15–25 Mc 13, 14–23. Lc 21, 20 ss. Dan 9, 27.

Lc 17, 31.

---

9. *των εθν.* (ς Gb Sz) c. BD**EFGHKLMSUVA al pler .. c 1. 131. tisch* al plus[25] (syrP habet c. ob.) Chr (et.[mosc 6]) om (:: ut Mc et Lc) .. ς (ex errore ut vdtr) om *των* c. D* aliisq pauc | *δια τ. ον. μου* .. C***M** al pauc add *ο δε υπομεινας εις τελος ουτος σωθησεται.*

11. *εγερθησονται* (vg it[mu] *surgent*) .. D *εξεγερθ.* (a d e Cyp Lcif al *exsurgent*, sed ita interpres[lat] saepe ubi ab omn *εγερθ.* legitur, ut 24, 24; b c ff[2] *insurg.*) .. al pauc *αναστησονται.*

12. D Chr[mosc 1] *πληθυναι* (d *quia repleta est iniquitas*) | K *ψυχησεται*

14. *τουτο* (D al[5] Or Eus Chr[ed] et[mosc 6] post *ευαγγ.*) .. al plus[20] a arm om | *της βασιλειας* .. g[1] sax Or Chr (et.[mosc 6]) Op al om

15. *ουν* .. L al[8] fere cop al Eus Chr (et.[mosc 6]) Ir[int 1] *δε* :: ut Mc et Lc .. al pauc Ir[int 1] Or[int] om | D* *δια δανιηλου* | *εστος* (ς Gb′) c. B*D* (vdtr) FGHLVA al plus[30] (notatis) .. ς[e] *εστως* c. B**D**EKMSU etc :: apparet *εστως* (contractum ex *-αος*) emendationem esse formae insolentioris *εστος*.

16. *επι τα* c. EFGHKLMSUVZ al pler .. BDA al plus[30] Ath Chr (et.[mosc 6]) Cyr[hr] al *εις τα* (Ln :: e Mc et Lc). Similiter *in montes, in montib.* it[pl] Ir[int] al; contra *ad montes* f ff[1] g[1. 2] Hier al

17. *ο επι* (et. Or al) .. D 33. *ο δε επι*, al[20] fere cop it vg al Ir[int] Cyp al *και ο επι* | *καταβαινετω* c. EFGHKMSUVA 1. al pler .. BDLZ al[20] Or Chr[txt] et[mosc 5] *καταβατω* (Ln :: at ita Mc) | *αραι τα* (Gb Sz) c. BE**F GHKLMSUVZA al plus[150] cop syr[utr] al Or Ath Chr (et.[mosc 6]) Thph .. ς *αρ. τι* c. D (E* *αρ.τη*?) 1. etc it vg al Ir[int] al (:: ita Mc) | *αυτου* (et. Or Ath al) .. D a b ff[2] Ir[int] Cyp al om

18. *τα ιματια* c. EFGHMSUVA al longe pl f syrP etc Chr (et.[mosc 6]) .. BD KLZ al[40] fere it[pler] vg cop sah syr al Hipp Isid Cyp Hil Or[int] al *το ιματιον* (Gb″ Ln :: e Mc)

19. *θηλαζουσαις* (L *ενθηλαζ.*) .. D *-ζομεναις* (sed d *lactantibus*). Or[int]: *in multis exempl scriptum est* vae sugentibus

ἡμέραις. 20 (250.6) προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμ
χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ. 21 (251.2) ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγά
οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένητ
22 (252.6) καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώ
πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέ
ἐκεῖναι. 23 (253.2) τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός
ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 (254.6) ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι
ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥ
πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ προείρηκα ὑμ
26 s. Lc 17, 23 s. 26 (255.5) ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξ
θητε· Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 (256.5) ὥσπερ γ
ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμ
Lc 17, 37. οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 (257.5) ὅπου γ

20. σαββατω (Gb Sz) c. BKSUVA 1. 13. 22. 33. 69. 124. al[130] fere (it *sabbato*) Or Eus al (Cyp al) .. DLM al plus[10] Chr[comm] aliq et[mosc 1] σα *βατου* .. ς *εν σαββ.* c. EFGHZ etc Chr[txt] et[mosc 5] (iidem[mosc] antea *χειμωνι*)

21. τοτε (al[1] post *μεγ.*) .. ℵ* al[6] b ff[2]·g[1]· for harl* cop al Chr[mosc 1] Th Op om | *θλίψ.*: de accentu vide ad v. 9. | *ου γεγονεν* .. D Eus Cl (et.[mosc 5]) cat[ox] *ουκ εγενετο* | *εως του* .. D om *του* | *ουδ ου μη* c. B GHKLMSVZ etc .. DUA al plus[10] Eus Thdrt Chr[1] *ουδε μη* | D* *γενοτ*

22. E om *αι* | Hunc versum Pist sic: *ἐκολόβωσα τοὺς καιροὺς διὰ τ ἐκλεκτούς μου· εἰ μή, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ἐσώθη. ἐκολόβωσα δὲ τ καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους διὰ τὸν ἀριθμὸν τὸν τέλειον τῶν ψυχῶν λήψονται τὸ μυστήριον· αἵτινες εἰσιν οἱ ἐκλεκτοί· καὶ εἰ μὴ ἐκολόβω τοὺς χρόνους, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ὑλικὴ ἐσώθη.*

23. *υμιν ειπη* .. L d e Cyp al *ειπ. υμ.* | *η* (al[1] *ιδου*) *ωδε* (et. Or Chr .. D al[1] itmu vg al Thdrt Hier al *η εκει*, item test nonnull *ιδου* (*η ιδ εκει* (:: cf Mc)| *μη πιστευσητε* (B** al[1] *-ητε*) c. DEFGHKLMSUVXE ut vdtr omn Or[cdd] .. B* Or[ed] (cdd aliq *-σητε*) *μη πιστευετε* (Ln :: e

24. *ψευδοχρ. και* .. A al pauc h om (y[ser] c Iust *και ψευδοχρ.* post *προφ.*)| Z *δωσωσιν* | *πλανησαι* .. LZ 1. 22. 33. Or *πλανασθαι* (*αποπλ.*), D *πλανηθηναι*, item it[aliq] vg

26. F *μηδε εξελθ.* | *ταμειοις* c. BDE**FHKMUVA etc, item *ταμιοις* E*G sat mu .. LX al pauc *ταμιειοις*

27. *φαινεται* (et. Or Dial Chr Dam al) .. DG 1. 118. *φαιτε* | *εσται* (Gb'') c. BDEFGHKLSUVX al[70] fere vv pm Or Dial al mu .. ς add c. MA etc it[pm] vg al Chr Dam Cyp al

28. *γαρ* c. EFGHKMSUVXA al longe pler c ff[2]· syrP etc Chr (et.[mosc] Or[int txt] al (syr *δε*) .. BDL al[5] it[pler] vg cop sah al Ir[int] Cyp al o (Gb° Ln 49. prob Schu :: At perquam probabile est multos hac coniunctione offendisse, praesertim quum *γάρ* proxime praeced Nihil vero hunc potissimum nexum suasit.)

ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 (258. 2) Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ, (259. 2) καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ

Mc 13, 29–35. Lc 21, 25–33.

Apoc 1, 7.

---

28. εαν .. D al pauc Chr αν | συναχθησονται .. al plus[10] vv aliq Chr (et.mosc[5]) al add και (:: cf Lc)

29. θλιψιν : de acc cf ad v. 9. | απο .. D al[3] εκ (it vg *de*)

30. εν τω ουρ. c. EFGHKMSUVXΔ 1. rell ut vdtr omn Thdrt Chr Dam etc .. BL om τω (Ln 49. :: cf ad 18, 18.) .. D του εν ουρανοις | τοτε sec (D 1. 69. 124. 209. a post κοψ. pon) .. 13. al[5] Cyp om | και δοξ. πολλης .. D 115. it (exc f) vg Cyp Amb al (sed non Op) πολλ. κ. δοξ. (:: ut Mc et Lc)

31. αποστελει .. X al pauc -στέλλει (al -λλεῖ)| φωνης (syr[hr] aeth al ante σαλπ. pon, D al plus[10] it, exc e, vg Hil al praem και) .. LΔ 1. 118. 209. y[ser] al[4] cop syr al Cyr[hr] Chr (et.mosc[6]) Thdrt cat[ox] Cyp Or[int]aliq om (Schu : *aut και φω. legendum aut φω. expellendum*)| απ .. DX al pauc απο | εως .. B 1. 69. (item 13. απ ακρ. των ουρ. ε. των ακρ. sine αυτ.) add των (Ln)| αυτων .. D b c h add αρχομενων δε τουτων γινεσθαι αναβλεψατε (Lc ανακυψατε) και επαρατε τας κεφαλας υμων (c om), διοτι εγγιζει η απολυτρωσις υμων :: e Lc

32. εκφύῃ: hoc acc. UX tisch 1. 124. 126. al sat mu .. EFGHKMV etc εκφυῆ .. ff[1] *et folia procreaverit*, Or[int] *et fol. producit* (sic[txt] et[comm]) Hil *atque fronduerit*; it[pler] *et folia nascuntur*, - - *nata fuerint* (sic et. vg absq *fuer.*), -- *germinaverint*|γινωσκετε (vg it *scitis, cognoscitis*) .. B[**]D al mu -ται | εγγυς .. D al[7] (it vg) add εστιν

33. παντ. ταυ. c. BEFGLMSXΔ etc e syr[P] etc .. DHKU 1. 28. 69. 102. 104. al plus[55] it[pler] vg cop syr al Chr (et.mosc[6]) ταυ. πα. (Gb'. Cf 13, 56.)

34. αμην .. L al plus[10] Thph add δε (item al pauc γαρ vel αμην)| ου μη c. EGHKMSUVXΔ (et. barb) al pler cop etc Chr (et.mosc[6]) Op .. BDFL al[7] it vg al mu Or[int] praem οτι (Ln :: ita Mc et Lc)

παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 ὁ οὐρα
νὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι
Mc 13, 32. 36 (260.6) Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐ
37 ss. Lc 17, 26 s. οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος. 37 (261.5) ὥσπε
δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀ

---

34. παντα ταυτα c. BEFGKMSUVXA etc c vg (et. am fu gat) etc Or^{int} (Hil) .. DHL al^{20} fere it^{6} etc Chr (et.$^{mosc\,4}$) ταυ. πα... barb al^{20} fe it^{3} for harl** Bas al Op Or$^{int\,1}$ om ταυτ.

35. παρελευσεται (Gb) c. BDL barb al^{30} fere e sl Or^{cd} Mac Nyss Cyr^{saep} Chr (et.$^{mosc\,6}$) Hesych Ir^{int} Hil^{1} et$^{1\,cdd\,2}$ Aug .. ς -σονται EFGHKM VXA etc itpler vg cop etc Or$^{ed\,2}$ Tert Hil^{saepe} Amb al (:: ita Mc et L

36. και ωρας (Gb Sz) c. BDEFGHKMUVA (et. barb) al plus^{110} Eus C Chr$^{mosc\,1}$ .. ς κ. της ωρ. c. S (e sil.) etc syrp ^{mg} Bas^{ed} Chr (et.^{mosc} Thph .. L al^{3} Bas^{cdd} om | οι αγγ. τ. ουρ. c. EFGHKLMSUVA (et. bar rell longe pler g$^{1.2.}$ vg (et. am gat mm tol; fu harmonia *neque fil.* Mc habere vdtr) sax fr cop sah syr^{utr} al cddpler ^{lat} et^{gr} apud Hi (*in quibusd Lat cdd additum* neque filius, *cum in Graecis et maxi Adamantii et Pierii exx hoc non habetur adscriptum*) cdd$^{gr\ vet}$ ap Am (*veteres non habent cdd graeci quia nec filius scit: sed non mirum si hoc falsarunt qui scripturas interpolavere divinas.* Non indicavit Amb Mt se loqui: nihilominus non de Mc sed de Mt verba intellegen esse in promtu est.) Bas (allatis et Mt^{i} et Mc^{i} verbis pergit: ὁ μ ματθ. οὐδὲν εἶπε περὶ τῆς τοῦ υἱοῦ ἀγνωσίας. Eadem verba c. sq transiere et. in scholia vetera.) Ps-Ath^{dial} (in syn. Nicaea habito: μὲν τῷ ματθ. οὐ φέρεται Οὐδὲ ὁ υἱός - - μονώτατος; δὲ μάρκ. ἐχ Euth (σκόπει δὲ πῶς παρὰ μὲν τῷ ματθ. κεῖται μὲν τὸ μόνος, οὐ μη μονεύεται δὲ ὁ υἱός - -) Phaebad ☞ BD 13. 28. 86. 124. abce (add *hominis*) f ff$^{1.2.}$ h l for (item tres quattuorve apud Lucam Brugense cod. Treviensis et recentiores alii) syr^{hr} aeth (et^{ro} et^{ppl}) arm Chr (d serte exponens) (in Ir^{int} 158. Mass. non satis patet utrum Mt^{i} Mc^{i} verba afferantur; certe conclusionem inde faciens nihil de diff rentia evv commemorat) Or^{int} (*seipsum salvator secundum hunc locu coniungit ignorantib. diem illum et horam - - quomodo hoc abscondit pat a filio*? et similibus pertractans) Amb (vide ante) Op Hil (in cod. V add *hominis*) add ουδε ο υιος (Ln) | μου c. EFGHKMSUV al pler f s etcdd aliq Thph .. BDLA barb al^{30} fere it vg cop sah syr^{utr} aeth ar etc Bas Ps-Ath^{dial} Chr (et.$^{mosc\,6}$) Dam Or^{int} (Ir^{int} vide ante) Amb rell om (Gb improb Schu, Ln :: at deest in Mc, ac proclive erat omi tere μου sequente μονος. Praeterea ο πατ. μου ap Mt saepissim ap Lc raro, ap Mc nusquam.) | μονος .. Chr$^{mosc\,5}$ om, item (*n deus*) sah

37. δε c. EFGHKLMSUVA barb rell pler itpler vg syrp etc Or .. BDI 63. e cop syrp ^{mg} Did Or^{int} Op γαρ (Ln) | εσται c. ☞ BL barb 102. al^{5} c ff$^{1.}$h harl* cop syr Or Did .. ς add και c. DEFGHIKMSUVA etc abef g$^{1.2.}$ l m vg syrp etc Or^{int} Op (:: ita Lc, nec fluctuat lectio)

ἀνθρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 (262 5) τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παρα- Lc 17, 35 s. 40 s.
λαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται· 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 (263.6) γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι Mc 13, 33. 35. 25, 13.
οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 (264.2) Ἐκεῖνο Lc 12, 39 s. 43 s.

38. ως c.ᶜᵉ BL 33. 102. (aliisque ut vdtr) Or .. ς ωσπερ c. DEFGHIKMSUVA etc (:: vdtr omnino ad v. 37. correctum esse, quo quidem versu ωσπερ non fluctuat.)| ημεραις του c. L 13.ev (est cod unc) a e ff¹· Or²ᵉ (al¹ Chred etmosc⁶ ημ. του νωε) .. ς ημ. ταις (al¹ om) προ του c. EFGHIKMSUVA etc; item D al³ ημ. εκειναις προ του et (ita Ln) B cscr ημ. εκειν. ταις προ του; item vg g¹·²· diebus ante, b c f ff²· h m dieb. illis ante etc (lectio ημερ. του minime ad v. 37. ημ. του νωε a lectoribus effecta esse dici potest; contra offendebat quod ipsis dieb. diluvii acta dicuntur quae, si verum quaerimus, non poterant nisi ante diluvium agi; quemadmodum sequitur: ἕως ἦλθ. ὁ κατακλ. Hinc vario modo sed in eundem istum sensum correctum est. Nam et. lectio του νωε ob eandem caussam substituta.)| εκγαμιζ. c. EFGHIKLMSUVA rell fere omn Chrcdd .. D 33. Chred γαμιζ. (al¹ εγγαμ.) .. B γαμισκοντ. (ita Ln), al¹ εγγαμισκ. (:: cf ad 22, 30.)

39. απαντας .. DI al¹⁰ fere Did παντας | εσται c. BD 102. (aliisque) a b ff¹· g²· h cop syr .. ς add και c. EFGHIKLMSUVA etc. Cf ad vv. 37 et 27.

40. δυο εσοντ. c. DEFGHIKLMSUVA rell fere omn it vg (et. am tol etc) cop etc Chr (et.mosc⁶) Orint Victorin Op .. B 102. pscr for (et fu?) εσ. δυ. (Ln :: cf ad Lc 17, 34 sq)| εις bis BDI (sec loc hiat) L 1. 33. 102. 124. 262. al¹⁵ fere Chrmosc⁴, item pri. tantum loco A Chr (et.mosc¹) .. ς ο εις bis c. EFGHKMSUV etc, item sec loco A Chr (et.mosc¹)

41. μυλωι (Gb') c. BEFGIKLSUVA 22. 33. 102. 262. al plus²⁰ Or (itpler vg in mola) .. ς μυλωνι c. DHM (μύλωνι hoc acc.) etc Chr (d Victorin in pistrino, e in molendino) :: Videbatur μύλων aptius esse et magis τῷ ἀγρῷ respondere quam μύλος. (Moeris: μύλος η τράπεζα τοῦ μύλου· ὅρος τὸ ἄνω τοῦ μύλ.)| αφιεται .. D 13. 69. a b c f h, item (ante v. 41.) e, item (omisso v. 41.) ff¹·²· (non g¹·²·l) item gat mm tol multique edd ap Lucbrug sax (non fr) aeth (etrom etppl) Orint (exponit etiam) Hil al (contra Lucae soli vindicant Victorin Op al) add δυο επι κλινης (κλιν.) μιας (μι.: om it⁴ gat mm sax Hil al), εις παραλαμβανεται και εις αφιεται :: e Lc

42. π. ημερα c. BDIA 1. 13. 33. 69. 115. 124. 238. f ff²· syrhr syrp Athcdd² et alibied etcdd aliq Irint Hil, item qua hora aut (gat mm vel) quaedie e gat mm aeth (xscr την ημεραν ουδε την ωραν εν η ο υιος του ανθρωπου ερχ.) .. ς ωρα c. EFGHKLMSUVA etc (et. barb) itpl vg cop syr al mu Athed et alibicdd² Chr Orint Op (:: cf v. 44. ubi nemo fere ἡμέρᾳ pro ὥρᾳ substituit)

δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 45 (265.5) Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; 46 (266.5) μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 (267.5) ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει μου ὁ κύριος ἐλθεῖν, 49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν

45–51 Lc 12, 42–46.

43. δε .. F* om | A* om γινωσκ. | φυλακη .. M 13. 33. 69. 124. 6.ev it (d) *vigilia aut hora aut custodia*) vg syrhr arp Aug Op ωρα | A γρηγορησεν | διορυχηναι c. EFGHKMSUVA al pler Chr .. DIL 1. 33. 124. al pauc διορυχθηναι (:: cf Lc) | την οικιαν .. L al pauc τον οικον :: ita Lc | αυτου .. I 33. 63.ev εαυτου

44. η ου δοκ. ωρα c. BDI 102. vg (*qua nescitis hora*) Ath2 .. ς η ωρα (L add η) ου δοκ. (1. 209. γινωσκετε, al pauc vv aliq οιδατε) c. EFGHKLM SUVA barb etc (f g1· *qua hora nescitis*; sed itpl tol gat al *nescitis qua hora*) :: cf Lc

45. τις αρα .. D y3cr τις γαρ (itpler *quisnam*, Hil *quis namque*, Orint Op *quis enim* .. e *quis est ergo*, vg g1· *quis putas*) | κατεστησεν .. M cop Chr1 et.mosc6 καταστησει :: ita Lc. Vide infra ad v. 51. de Homcl. | ο κυρ. αυτου c. EFGHKMSUVA al pler b c f ff1·2· g1· l vg (et. am aliisql etc Bas Chr Op Orint1 .. BDIL 1. 33. 102. al3 a e g2·h for (item fu?) Orint1 Hil Amb Hesych om αυτου (Gb° Ln 49; :: at ita Lc, nec fere fluctuat. Videbatur ο κυρ. omnino ad ipsum Christum spectare: vide Orint) | οικετειας c. BILA 13. 33. al6; item al10 Ephr Bas Chr (et.mosc6) οικιας .. ς θεραπειας; c. DEFGHKMSUV etc :: e Lc (it vg *familiam*) | αυτου .. C εαυτου | του (D al pauc Chred et.mosc6 om) δουν. (Gb) c. BCDILA 1. 13. 22. 33. al25 fere Bas Chr (et.mosc6) .. ς (Gb') τ. διδοναι c. EFGHKMSUV etc :: ita Lc

46. ουτ. ποι. (prob Schu) c. BCDIL 1. 13. 33. 69. 102. 124. 157. al5 it (exc f) vg Hil al .. ς ποι. ουτ. c. EFGHKMSUVA etc f etc Bas2 al :: ita Lc

47. K al pauc επι πα. αυτου τοις υπαρχ.

48. μου (124. om) ο κυρ. c. BCDIL 33. 102. 157. 209. 409. Or catox .. ο κυρ. μου c. EFGHKMSUVA etc Homcl Bas Chr :: ita Lc | ελθειν (1 157. 209. Or Bas ερχεσθαι :: ut Lc) c. CDEFGHIKLMSUVA etc it vg etc Homcl Chr (et.mosc6) Op al .. B 6. 33. cop sah arr om (Ln)

49. συνδουλους (Gb') c. EFGHKMSUVA al pl slcdd Basedd vet Thph Orint (libere) Hil .. BCDIL al30 fere it vg cop sah syrutr al ut vdtr fere omn Homcl Chr (et.mosc6) Euth Op add αυτου (ita Gb Sz Ln 49. prob Schu :: at quidni potius aliena manu illatum quam electum putamus

μεθυόντων· 50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV.

1 (268.10) *Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμαι καὶ*

---

quum similia innumeris locis illata esse constet? Ut a textu arceamus, facit etiam quod 18, 28. 29. 31. a nemine αυτου omissum est. Ceterum cdd unc secundi ordinis, quorum nullus h. l. αυτου habet, minime solent eiusmodi omittere.) | εσθιη δε (c al[15] fere syr al Bas τε) κ. πινη (Gb Sz) c. BCDEILSUVA carp al[70] fere, item -ιεις (ℵ -ιη) et -νει FHKM al mu, item it (exc a) vg cop syr[utr] al mu Bas Chr (et.[mosc 5]) Euth Thph Op .. ς εσθιειν δ. κ. πινειν (G -ηην) c. G et minuse a etc

51. υποκριτων .. m Dial απιστων, 126. υπηρετων | θησει .. D it[pler] vg ante μετα pon | EL κλαθμος. Totum istum locum Hom[cl] sic habent (e Mt et Lc si vis collectum): – – μακάριος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὃν καταστήσει ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας τῶν συνδούλων αὐτοῦ τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὰς τροφὰς ἐν καιρῷ αὐτῶν, μὴ ἐννοούμενον καὶ λέγοντα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρον. ὁ κύρ. μου ἐλθ. καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδ. αὐτοῦ, ἐσθίων καὶ πίνων μετὰ πορνῶν καὶ μεθυόντων· καὶ ἥξει ὁ κύρ. τοῦ δούλ. ἐκείνου ἐν ὥρᾳ – – (ad verbum consentit) καὶ τὸ ἀπιστοῦν αὐτοῦ μέρος μετὰ τ. ὑποκρ. θήσει.

XXV. 1. εαυτων c. BDL 124. .. ς αὐτων (cdd longe pler αὐτ.) c. CEFGH IKMSUVXA etc Or Bas etc | εξηλθ. – – τας λαμπ. αυτων (v. 3.): F al[5] om | απαντησιν c. DEFGHKLMSUVXA al longe pler Bas Chr al .. BC 1. Meth υπαντησιν (Ln 49. Ubi lectio inter υπανταν et απαντην fluctuat, plerumque difficile dictu est utrum ab ipso auctore scriptum sit. Qua in re grave est quod locis parall. Mc 5, 2. Mt 8, 28. Luc 8, 27. υπηντησ. apud Mt et Lc tantum non fluctuat; apud Mc vero pro απανταν a probatiss. test. substitutum est υπανταν: inde enim perspicuum fit υπανταν ubi a paucis testib praebetur magis suspectum esse quam απανταν. Accedit quod απαντησις et Mt 8, 34. et 1 Thess. 4, 17. in opt. aliq cdd cum υπαντησις commutatum est. Hinc videndum est ne απαντησις nisi bonis testib destitutum pleriseq a textu excludamus. Ceterum vix credibile est v. 1. aliter ac 6. versu hac in re a Mt scriptum esse.)| τ. νυμφιον (C του -φιου) c. BCEFGHKLMSUVXA al pler cop sl Meth Bas Chr (et.[mosc 6]) Aug (Or[int comm]) .. D 1. 124.* 209. 262.* al[4] it vg fr sax syr syr[P]* (ibidem in mg: *non in omnib exx inuenitur, et nominatim in alexandrino*) perss arm Hil Op Arn Tich Or[int txt] add και της νυμφης

2. πεντε δε .. z αι π. δ. | ησαν (ff[1] om) ε. α. c. EGHKMSUVX carp al pler Bas Chr[mosc 1] (et[mosc.1] om ε. α., item y[scr 1]) .. BCDLZa 1. 102.

αἱ πέντε μωραί. 3 αἵτινες μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. 5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν Ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν Δότε ἡμῖν

---

124. 157. 247. it vg Chr$^{mosc\,4}$ Orint ε. α. ησ. (Ln 49. :: at est manifesta correctio, quae etiam nonnihil valet ad reprobandam eorundem fere codd lectionem in iis quae proxime subsequuntur.)| φρονιμοι – – μωραι c. EGHKMSUVXΔ carp al pler f syr^{utr} al Bas Chr Thph (Hil) .. BCDLZ 1. 12. 33. 102. 157. 209. it^{pler} vg fr sax syr^{hr} cop aeth arr arm μωραι – – φρονιμοι (Ln 49. :: at idem ordo in seqq est; videbaturque fatuarum virginum ratio in tota parabola eminere.)| και αι πε. (et. ς Gb Sz prob Schu) c. EG(αι δε πε.)HMS(vdtr)UVXΔ (και α π.) carp al pler Bas Chr$^{mosc\,6}$ Thph .. BCDLZ 1. 102. 157. al^{10} ac plures Chr^{txt} ed και πεντε (ς^{e} Gb΄ Ln 49. :: at αι non modo praecedente και facillime omitti poterat, sed etiam propter praecedens πεντε absque αι [addidit z] videbatur parum aptum.)

3. αιτινες c. EGHKMSUVXΔ al pler (syrP arm pers^{P}, item και αι syr syrP ed aeth) Bas Chr (et.$^{mosc\,6}$; sed Chr^{txt} ed et$^{mosc\,1}$ om μωρ., item y$^{scr\,1}$) .. BCL 33. cop αι γαρ, D ff^{2}· αι ουν, z 157. (item 1. 209. λαβ. δε αι μωρ.) b c f ff^{1}· g$^{1.2}$· h l vg Aug Op Arn αι δε (Ln)| λαμπ. αυτων (Gb Sz) c. BCDEGHKMUVXΔ al pler Bas .. ς λαμπ. εαυτων c. (s e sil.) minusc .. L 44. itmu vg al om αυτων (Chr^{txt} ed et$^{mosc\,5}$ om λαβ. τ. λ. αυτ.)| μεθ (z μετ) εαυτ. (Δ αυτων) ελαιον .. D al^{2} Arn add εν τοις αγγειοις αυτων

4. αγγειοις (CE*KΔ etc αγγιοις, L αγιοις) αυτων c. CEFGHKMSUVXΔ al longe pler it^{pler} vg (et. am etc, non for) cop syrP etc Bas Chr Aug (ff^{1}· *secum* omissis εν – – λα. αυτ.) .. BDLZ 1. 102. 124. h for syr arr arm Arn om αυτων (Ln 49. :: at offendit duplex αυτων, hinc alii prius alii posterius, alii utrumque omiserunt.)| αυτων sec c. DE$^{a\,*}$(*om μετα – – αυτ. item Bas)FGHKLMSUVXΔ al longe pler itmu cop syr^{utr} etc Chr Arn; item B εαυτων (Ln) .. CZ al^{1} f ff^{2} g$^{1.2}$· h vg sax fr pers^{w} Aug om (:: vide ante)

6. γεγονεν .. B εγενετο | ο νυμφ. (Gb΄) c. BC*DLZ 102. cop sah arP (g^{1}· vide post) Meth Ephr Cyr .. ς add ερχεται c. C***EFGHKMSUVXΔ al longe pler (al^{1} εξερχ.) it (sed g^{1}· *est: venite exite*) vg syr^{utr} etc Bas Chr Op | εξερχεσθε (D$^{a\,*}$-ρχεται) .. 1. 157. εγειρεσθε et Orint *exurgite*, Chr$^{mosc\,6}$ εξελθετε | εις απαντησ. (C συναντ., 157. Cyr υπαντ.) αυτου (C al^{1} αυτω, item *obviam ei* it vg) .. B 102. Cyr om αυτου (49.)

7. εκειναι .. D 22.^{ov} syr om | εαυτων c. ABLZ al^{2} .. ς αυτων c. CDEFGHKMSUVXΔ etc

8. ειπαν c. BCL .. ς (Ln) ειπον c. ADEFGHKMSUVXΣΔ etc | ημιν .. A add ελαιον

ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι Μήποτε οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι Κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀμὴν λέγω Lc 13, 27. ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν 24, 42. οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 (269.2) Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκά- 14–30 Lc 19, 11–27. λεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 (270.3) καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. 16 πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς

---

8. *ημων* .. c*LU al *υμων* | D *ζβεννυνται*

9. *ου μη* (Gb'' Sz) c. BCDEFGHKMSUVXΔ al[50] (ac sine dubio multo plurib) Eph Bas .. *ς ουκ* c. LZ 126. etc | *αρκεση* c. ABCEFGHKLMSUVXZΔ etc .. D 28. 33. 126. tisch* al plus[10] *-σει* | *πορ. δε* c. CFKLMUXZ 1. al longe pl ff[2·] cop[cdd2] syr[utr] etc Bas al .. ABDEGHSVΔ al[30] fere it[pler] vg al (Chr[mosc4] om *δε μαλλ.*) Or[int] Aug Op om *δε* (Gb Sz Ln 49. :: at vidèbatur oratio omisso *δέ* rectius procedere; nam *μήποτε* etc cum *πορευεσθε* a plerisq coniuncta sunt. Praetereo quod *δε* syllabam *σθε* excipit.) | *αγορασατε* .. E*,* *-σετε*

10. *απερχ. δε αυτων* .. D *εως υπαγουσιν*, item b c ff[2·] h (*et* c h) *dum eunt*, similiter it[al] | A al[1] *ετοιμαι*

11. *ερχονται* .. D c f syr cop (Chr[mosc6]) Or[int] Op *ηλθον* | *και αι* c. ABC EFGKLMSUVXΔ rell ut vdtr omn ff[1·2·] g[1·2·] h vg (et. am gat mm emm) syr[utr] etc Bas Or[int] Aug Op .. DHZ b c f for tol fr om *και* (Ln)

13. *ωραν* (Gb Sz) c. ABC*DLXΔ 1.* al plus[20] it vg syr[utr] syr[hr] cop sah al mu Ath Bas Chr (et.[mosc6]) Or[int] Hil al .. *ς* add *εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται* c. C***EFGHKMSUV al pl sl (:: cf 24, 44 et 42.)

14. *γαρ* .. D om (Or[libere]: *ως ανθρ.* – –) | *ανθρωπος* .. C***FM al mu (inprimis evglistaria omissis *ωσπ. γαρ*, ut C*** notat: *ειπεν ο κυριος την παραβολην ταυτην· ανθρωπος της*) arm Or[int] add *τις* (:: ut Lc) | *αυτου* (et. Or etc) .. al[1] *αυτω*, item A *αυτων* .. Chr[mosc5] om

15. *ω* ter (et. Or[2]) .. Or[1] *τινι* ter | *πεντε, δυο, εν* .. D *ε̄, β̄, ενα* | *ιδιαν* (61. om, 240. *οικειαν*) *δυναμιν* .. D *δυν. αυτου*

15. 16. *ευθεως* (16.ev Chr[mosc5] cop om). *πορευθ. δε* .. B b g[1·] om *δε*, hinc Ln [*δε*] .. 1. 118. 124. 243. 26.ev c ff[1·2·] h syr[hr] Op *ευθεως δε πορευθ.*

16. *ηργασ.* c. DL (B? certe alibi) .. *ς* (Ln 49.) *ειργασ.* c. ACEFGHKMSUVXΔ etc (cf ad Mc 14, 6. In Cram. Anecd. 4, 412: *ἐργάζομαι, εἰργαζόμην, ὅπερ καὶ διφορεῖται· τινὲς μὲν γὰρ διὰ τῆς ει διφθόγγου γράφουσιν αὐτό, τινὲς δὲ διὰ τοῦ η.*)

καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. 21 ἔφη

16. και εποιησεν c. A*EFGHKMSUVXΔ al pl .. A**BCDL al[20] fere syrp mg και εκερδησεν (Gb' prob Schu Ln :: omnino e vv sqq est; neque vero εποι. e Lc 19, 18. derivari potest), item lucratus est itpler vg etc .. al[3] b ff[2·] om .. x add εν αυτοις | ταλαντα c. ACDEFGHKMSUVXΔ al pler f syrp al .. BL al[5] itpler vg syr syrhr cop sah arm al Op om (Gb° Ln :: ut postea)

17. ωσαυτως .. D ομοιως | και c. BC***DEFGHKMSUVXΔ al pler cf ff[1·2] g[1·] vged fu* cop syr etc Op, item A al[3] h δε και .. C*L 33. b g[2·] am for emm tol fu** al om, hinc Ln [και]| ο τα δυο .. pscr add ταλαντα. item 235. itpler vg cop al λαβων, item D e aethro fr (nonPPl) Op ταλαντα λαβων | και αυτος c. AC***D(ante εκερδ. pon)EFGHKMSUVXΔ al longe pler h syrp al .. BC*L 33. 59. 102. it (exc h) vg cop sah syr al mu Bas Op Orint om (Gb° Ln 49. :: at praegresso ωσαυτως και nemo addidit, sed abundare videbatur: hinc plerique interpretes omiserunt.

18. το εν c. BCDEFGHKLMSUVXΔ rell omn vg cop syr etc Op .. A it add ταλαντον (Ln)| απελθων .. D al[3] it (exc f h) om | L al pauc ορυξεν | εν τη γη c. AC***DEFGHKMSUVXΔ rell fere omn, item (in terram vel in terra) itpler vg etc .. BL 33. ff[1·] (ff[2·] plane om) γην (49.), item c* τ[ην] γην. Invenitur quidem apud Herodot τὸν ὀρυσσόμενον χοῦν, at vix videtur Mt accusativum posuisse. Abhorret etiam ab usu LXX. Nescio an -ξεν εν turbas creaverit.)| εκρυψ. (Gb' prob Schu) c. ABCDL 33. tisch* al[7] .. ς απεκρυψ. c. EFGHKMSUVXΔ etc (al[1] κατεκρ.). Cf ad 11. 25; item vide 25, 25.

19. πολ. χρον. c. BCDGL 1. 33. 69. 102. 124. al[6] fere it vg cop al Or Op Orint .. ς χρ. πολ. (F al πολλην) c. AEFHKMSUVXΔ etc syrutr al | λογ. μ. αυτων (prob Schu collato 18, 23.) c. BCDL 1. 33. 124. al plus[30] a b c ff[2·] g[1·2·] h l vg etc Orint .. ς μ. αυτ. λογ. c. AEFGHKMSUVXΔ al pl ff[1·] syrutr al Or

20. και προσελθ. c. BCDEFGHKLMSUVXΔ etc it vg etc .. A cop προ. δε | ταλαντα sec .. A yser[1] h syr Orint om | ταλ. quart .. C*(supplevit**) L itpler vg (et. am al, non for al) syr al Orint om | εκερδ. επ αυτ. c. ACFHKMSUVXΔ al pler syrutr al Orint comm, item EG tisch* 28. 238. al plus[30] εκ. εν αυτοις .. D επεκερδησα et superlucratus sum itpler vg Orint txt, item BL al[7] cop al mu εκερδ. omissis rell (ita Gb' prob Schu Ln 49. :: at επ αυτ. additamentum molestissimum videbatur, hinc vel scribendo επεκερδησα compensarunt vel emendarunt εν αυτοις vel prorsus omiserunt. Quae enimvero addendi caussa fuisset? Frustra Schu ex εφη αυτω ortum putavit.)

21. εφη (Gb Sz) c. BCDEKLMU al plus[50] itpler (f ff[1·] et αὐτ) vg syr al Orint

αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 *προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.* 23 *ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.* 24 *προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·* 25 *καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.* 26 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν*

.. ς add δε c. AFGHSVXΔ etc cop syrP al | ειν (et. Or² Ath Bas Chr) .. A* it (et. δ) vg Or¹ Irint Amb Orint etc ειγε (cf Lc 19, 17.)| επι c. ABCEFGHKLMSUVXΔ rell omn cop syrutr etc Or Chr .. D it vg arm fr sax Irint Lcif Amb Orint rell lat επι επ (*quia* vel *quoniam super*)| ης .. UX al aliq εις

22. δε και .. B 102. om δε (item gat *accessit alter et qui*; ff¹· *et eum accessisset*, similiter syr), U b ff²· cop om και | ο τα δυ. ταλ. (Gb') c. ABCL 1. 69. 102. 124. al⁷ syrutr .. ς add λαβων c. DEFGHKMSUVXΔ al pl (sed 157. 243. ειληφως) it vg cop etc Op Orint | παρεδωκας .. D -κες | ιδε .. D ιδου | ταλαντα tert .. V 435. itpler (non ff¹·) vg cop syr al Op Orint om | εκερδ. επ αυτ. c. ACEFGHKMSUVXΔ al pler, item al pauc (sed multo pauciores quam v. 20.) εκ. εν αυτοις .. D επεκερδησα, item f *superlucratus sum*. BL al⁷ fere (33. 102. 124. ut v. 20., sed ex rell al h. l. om qui v. 20. non om) cop itpler vg al mu εκερδ. omissis reli (ita Gb' prob Schu, Ln 49. :: qua de lectione vide ad v. 20.)

23. εφη .. minusc fere¹⁰ cop add δε (italiq *et ait*)| ειν .. A* it (et. δ) vg Amb Orint etc ειγε | επι .. D it vg sax fr arm επι (*quia*, *quoniam*) επ | ης (UX al εις, ut v. 21; c om) πιστος .. B 102. h Amb πιστ. ης (eodem modo Irint Amb¹ Paulin³ Aug¹ v. 21.). Versus 22. 23. praetermittunt a fu

24. δε και .. D a b c g²· om και | εν .. D* ειπα | ειληφως .. F al pauc λαβων | εγνων (K εγνως, V εγνω) σε .. D 46. it (exc f h) vg arm al Hil Op Orint om σε, item (sed ηδειν pro εγν.) Chr (et.¹mosc⁶)| ει .. E* om, al pauc post ανθρ. pon | οθεν .. D 56. οπου, item (et. v. 26.) *ubi* it vg Hil

25. απελθων (al¹ Chred etmosc⁶ om) .. D 252.* (vdtr) απηλθον και, item it vg al | ιδε .. D ειδου

26. πον. δουλ. c. BCDEFGHKLMSUVXΔ rell ut vdtr omn Clem Or et Orint Chrmosc⁶ (Chred etmosc⁶ om κ. οκν.) .. A it (sed c *Nequam serve male*) vg cop syr etc Homcl Chred Dam Lcif al δουλ. πον. (Ln :: accomodatum est ad vv. 21 et 23.)

οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.
18, 12. 29 (271.2) τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 (272.5) καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 (273.10) Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ

---

27. *σε ουν* c. BCL 33. 102. $y^{scr\,1}$ .. ς (Lu) *ουν σε* c. ADEFGHKMSUVXΔ etc it vg etc Op Or^{int} al .. al^{1} *και σε*, al^{1} Chr^{ed} $et^{mosc\,5}$ (sed libere, ut et. Clem Or al) om *ουν* (:: cf ad 22, 38; quippe offendebat *ουν* tertio loco collocatum)| *βαλειν* (et. Clem Or al) .. Hom^{cl} *προβαλ. επι των*, al^{3} Chr *καταβαλ.* (ita $et^{1\,mosc\,5}$ $et^{2mosc\,1}$) *επι τους* | *το αργ.* (et. Hom^{cl} Clem Or etc) .. B syr^{P} *τα αργυρια* | *και ελθ. εγω* .. A $ff^{1\cdot}$ $g^{2\cdot}$ h Or Cyr $Chr^{mosc\,5}$ et $Chr^{alicubi}$ Cassiod al *κ. εγ.* (Chr^{mosc} *καγω*) *ελθ.* (Hom^{cl} *και εγω αν ελθ. επραξα το εμον*: similiter Lc) :: cf Lc | Δ *συν τω τοκω*

28. *ουν* .. U al pauc $ff^{1\cdot}$ om, syr^{P} c.* | *δεκα* .. D *πεντε*

29. *τω γαρ εχ. παντι* .. it vg Or^{3} *παντι γαρ* (Or^{2} om) *τω εχ.* (:: cf Lc) .. D al^{5} syr Chr (et.$^{2mosc\,5}$ $et^{1mosc\,1}$) om *παντι* (omitti vult Schu collatis Lc 19, 26 et Mt 13, 12.)| *περισσευθησ.* (X al *περισευθ.*) .. D *περισσευσεται* | *του δε μη* (Gb″) c. BDL 1. 33. 102. 124. (de vv vide post) .. ς *απο δε του μη* c. ACEFGHKMSUVXΔ etc Or^{2} Chr (:: ita apud Lc nec fluctuat) .. it^{pler} vg *et autem qui non habet - - auferetur· ab eo*; Hil *qui autem non habet* etc; $Vict^{1un}$ *ab eo autem qui* etc; cop *hic autem cui non est, hoc quod ei sumetur ab eo*, similiterque syr^{utr} | *ο εχει* .. LΔ al^{50} fere $fg^{1\cdot 2\cdot}$ l vg syr^{P} (sed var cdd) sl Or^{2} $Chr^{1\,mosc\,5}$ (non Chr^{ed}) schol Hier Op Amb Philastr *ο δοκει εχειν* (:: e Lc 8, 18.)| *απ αυτου* .. C***F**GHM**V** al sat mu (inprimis evglstaria) add *ταυτα λεγων εφωνει* (minusc aliq haec om) *Ο εχων ωτα ακουειν ακουετω* (eadem 13. 69. 124. al^{20} fere post *οδοντων* v. 30. add)

30. *εκβαλετε* (Gb Sz) c. ABCEKLMSUVXΔ al $plus^{80}$ Chr (et.^{mosc}) $Euth^{edd}$ Thph, item D 51. *βαλετε εξω* (it^{pler} *proicite foras*) .. ς *εκβαλλετε* c. FG**(*om versum)H etc | E al *κλαυθμ.*

31. *αγγελοι* (Gb probSchu) c. BDL al $plus^{15}$ it (exc f) vg sax fr cop aeth arm syr^{hr} ar^{r} ar^{e} Or Eus Ath Chr^{gue} al Cyp Hil Aug al .. ς praem *αγιοι* c. AEFGHKMSUVΔ etc f syr^{utr} sl Chr^{ed} et^{mosc} (:: cf *Zach 14, 5. *ἥξει κύρ. ὁ θε. μου καὶ πάντ. οἱ ἅγιοι μετ' αὐτ.*) .. al pauc vv mu add *αυτου* | *καθισει* .. KU al mu *καθησει*, L *καθειση*

32. *συναχθησονται* c. BDKL al^{80} fere Thdrt .. ς *-σεται* c. AEFGHMSUVΔ etc Chr

ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς μέ. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες Κύριε, πότε σε εἴδαμεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς Ἀμὴν

---

32. *αφορισει* c. ABDEFGHKMSUV etc .. LA 1. 209. c^{ser} Thdrt Cyr^{hr} *-ρισει* (sed L *-ρισεἰ*) | *απ* .. D *απο* | *αφοριζει* c. ABDEFGHIKLMSU etc .. A *-ρισει*, al pauc *-ριει* .. V al^{1} (Chr) om | *εριφων* .. B *-φιων*

33. *μεν* (et. vg ff^{2} g$^{1.2}$ cop syr^{P} etc) .. D it^{pl} syr syr^{P} ^{cd} aeth arr perss om | *αυτου* .. A al^{8} vg$^{odd\ aliq}$ (Clem) Bas^{sel} Cyp^{1} Avit om

34. *ευλογημενοι* c. BDEFGIKLMSUVA etc .. A *ηυλογημενοι*

35. Huc spectat quod Christi dictum affert Or (ex ev. sec. Hebr.? ex alio libro apocr.?): *καὶ Ἰησοῦς γοῦν φησί Διὰ τοὺς ἀσθενοῦντας ἠσθένουν, καὶ διὰ τοὺς πεινῶντας ἐπείνων, καὶ διὰ τοὺς διψῶντας ἐδίψων.* Similiter huc referunt Iustini illud: *διὸ καὶ ὁ ἡμέτερος κύρ. Ἰησ. Χρ. εἶπεν Ἐν οἷς ἂν ὑμᾶς καταλάβω, ἐν τούτοις καὶ κρινῶ.* Quod idem ap Clem (et Nilum aliosq) legitur: *ἐφ' οἷς γὰρ ἂν εὕρω ὑμᾶς, φησίν, ἐπὶ τούτοις καὶ κρινῶ.* | *εδιψησα* .. A syr syr^{P} praem *και* (cf ad v. 42.)

36. A* *περιεβαλατε* | *ηλθατε* (prob Sch) c. ABDEFGLA al^{10} fere Chr^{gue} .. ς *-θετε* c. KMSUV etc

37. *οι δικαιοι* .. A om | *ειδαμεν* (I *ιδ.*) c. B*I .. ς (Ln 49.) *ειδομεν* c. AB** DEFGMSUV etc, item KLA al^{10} ac plures *ιδομεν*

38. *ειδομεν* (D Clem ante *σε* pon: eundem ordinem 124. v. 39. habere dicitur) .. I *ιδαμεν*, KL al *ιδομεν* | *η γυμνον* .. D *και γυμν.* | A al pauc *περιεβαλλομεν*

39. *ποτε δε* (et. Cyp) .. D it vg cop (item iam v. 38.) Clem *η ποτε* | *ειδομεν* .. KL al *ιδομεν* | *ασθενουντα* c. BD 124. 237. 259. Clem Cyp^{1} (*infirmari*) .. ς *ασθενη* (A *-νην*) c. AEFGIKLMSUVA etc (it vg *infirmum*, ita et. d) :: ut vv. 36 et 39. sibi respondent *ησθενησα* et *ασθενουντα*, ita vv. 43 et 44. *ασθενης* et *ασθενη*. Hinc potius h. l. *ασθενη* ad v. 44. conformatum videtur quam *ασθενουντα* ad v. 36. | *ηλθομεν* c. ABEFGKLMSUVA etc .. D *-θαμεν*

40. *ο βασ. ερ. αυτ.* (et. Clem al Cyp al) :. D *ερ. αυτ. ο βασ.*

λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. 42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, 43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

1 (274.1) Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους
Mc 14, 1. Lc 22, 1. τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας

40. *επ τουτων* .. I add *των μικρων*, reliquis non mutatis | *των αδελφ. μ.* c. AB**DEFGIKLMSUVΔ al ut vdtr omn (al pauc post *ελαχ.* pon) itpler vg syrutr cop etc Clem1 Orint dis Cyp Hil1 (sine *μου*) Tich Op al .. B* ff1.2. yscr* (retento *μου*) Clem3 (ter libere, alibi *εποι. τοις μικροις τουτοις*) Hil1 Ambssepe Aug3 (retento *μου*) Ambrst Gaud Chrom om. hinc Ln [*τ. α. μ.*]

41. *οι* .. BL 33. 102. om | *το ητοιμασμ.* c. ABEFGIKLMSUVΔ rell pler f g2. l vg syrutr cop go etc Or2 Chr Tert1 Hil1 Aug3 .. D 1. 22. Irint aliq Orint aliq Cyp Hil3 al mu *ο ητοιμασεν ο πατηρ μου* (Gb'). Accedunt Homcl Iust Hipp his: *υπαγετε εις το σκοτ. το εξωτ. ο ητοιμ. ο πατ. τω διαβ.* (Iust *σαταν*ᾶ) *κ. τ. αγγ. α.*, item Clem alludendo his: *το πυρ - - ο ητοιμ. ο κυριος τω διαβ.* etc, item Clem10 apud Irint *deum - - qui ignem praeparaverit diabolo et angelis eius*

42. *εδιψησα* .. BL syr praem *και* (cf ad v. 35.)

44. *αποκριθ.* (Gb Sz) c. ABDEFGIKLMSUVΔ al150 fere vv pl Const Thph Cyp Op .. ς add *αυτω* c. minusc (1. post *αυτοι*) f ff2. vged gat mm al | *ποτε* .. G al add *δε* | *ειδομεν* .. AKL al mu *ιδομεν*

45. *τουτων* (124. 157. al10 fere Chred etgue add *των αδελφων μου*) *των* (E* add *αδελφ*, interrupta scriptura) *ελαχ.* (Chrmosc6 *τ. ελ. τουτ. των αδ. μου*) .. Orint *ad iniustos sic - - non adiiciens* fratribus meis, *quemadmodum cum loqueretur ad iustos.* Item schol vet

XXVI. 1. *οτε* .. U *ως* | *ετελεσεν* (K *ετελεν*) .. M al1 Chr (et.mosc6) *συντετελ.* | *παντας* c. ABDFGKLMSUVΔ al pl vv pler (sed itpl vg post *τουτ.* pon) Orint dis (*vide non dixit simpliciter* omnes sermones, *sed addidit* hos omnes, *id est quos iam locutus fuerat, non quos adhuc fuerat locutu-*

τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 (276.6) Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. 5 ἔλεγον δέ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. 3 ss. Mc 14, 1 s. Lc 22, 2. Io 11, 47.

6 (276.1) Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; 9 ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. 6–13 Mc 14, 3–9. Io 12, 1–8. (Lc 7, 36 ss.)

---

rus) .. E al[10] fere vvaliq Chr (et.mosc[6]) om | *αυτου* .. D al[1] om, al[1] om *τ. μα. αυτ.*

2. *οιδατε* (et. Chraliq Orint aliq etc) .. D om

3. *οι αρχιερ.* (Gb′) c. ABDL al plus[15] a b ff[1.2] g[1.2] l vg sax fr cop sah aeth arP Or[int comm] Aug .. ς add *και οι* (Δ om) *γραμματεις*; c. EFGKMSUVΔ etc c f g[2] h gat syr[utr] al Chr Or[int txt] (:: cf Mc et Lc)| B* om *του λαου* | *καιαφα* (ita et. am cop syr utr etc) .. D 64. it vg sah *καΐφα*

4. *συνεβουλευσαντο* (it vg *consilium fecerunt*) .. D Chr[mosc 5] – *λεγοντο* (d *consiliabantur*) | *δολω κρατ.* (Gb Sz) c. ABDEFGHKLMSUVΔ 1. 22. 28. 33. al longe pl it vg syr[utr] etc Chr Thph .. ς *κρατ. δολ* c. minusc etc | *και αποκτειν.* (al[10] fere *αποκτεινωσιν*) .. B* al[1] om

5. *ινα μη* .. L *μηπατε* (it[pl] vg *ne forte*) | *γενηται* .. F al pauc *γινεται*

6. *λεπρου* .. D* *λεπρωσου* (it vg *leprosi*)

7. *αλαβ. μυρ. εχ.* c. AEFGHKMSUVΔ al pler (157. *αλ. εχ. μυ.*) Chr .. BDL al[6] it vg etc *εχ. αλ. μυ.* (prob Schu Ln :: e Mc ubi is ordo non fluctuat)| *βαρυτιμ.* c. BEFGHKSUVΔ al longe pl syr[P] etc Chr[ed] et[mosc] .. ADLM al[30] fere syr syr[P mg] al Chr[gue] *πολυτιμου* (Ln :: ita Io, nec fluctuat)| *επι την κεφ.* c. AEFGHKLSUVΔ al longe pl .. BDM al plus[15] Chr (et.[mosc 5] et[gue]) *επι της κεφαλης* (Ln; cf ad Mc, item infra v. 12.)| *ανακειμενου* (ita et. vg d ff[1] g[1.2] l) .. D[gr] a b c f ff[2] h mm Amb Or[int] add *αυτου* (*supra caput eius recumbente ipso*)

8. *οι μαθ.* (Gb″) c. BDL 33. 69. 102. 124. 48.[ev] it (exc[2]) vg cop sah al (Hil) .. ς add *αυτου* c. AEFGHKMSUVΔ al pler c f syr[utr] etc Chr Or[int] (:: cf ad 8, 21.)

9. *εδυνατο* c. B*KLΔ al[10] (ac plurib) .. ς (Ln 49.) *ηδυνατο* c. AB**DEFGHMSUV etc (et. Chr[gue]). Cf ad 22, 46. Ad Moer. adde Eustath (in Odyss. ε): *δῆλον δὲ ὅτι οὐ μόνον ταπεινοῦνται μυριαχοῦ χρονικαὶ αἰτήσεις ἰωνικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐκ ῥηχέων μηκύνονται ἀττικῶς, ὡς ἐν τῷ ἠβουλόμην, ἠδυνάμην, ἠμελλον.* | *τουτο* (Gb Sz) c. ABDE*(nam post *τουτο* iam scriptum erat *πρ*, quo eraso *τὸ μυρ.* repositum est)LΔ al[20] fere it (exc c) vg cop sah syr[utr] al pler Bas Bas[sel] Or[int] Amb Hil .. ς add *το μυρον* c. E**FGHKMSUV al longe pl c sl (Or) Chr (et.[gue]) (:: cf Mc et Io)| *τοις πτωχ.* (Gb Sz) c. ADEFGHKSUVΔ al[70] fere Chr[gue]

10 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. 11 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 (277.4) βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. 13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14–16 Mc 14, 10 s. Lc 22, 3–6. (*Zach 11, 12.)

14 (278.2) Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 15 εἶπεν Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. 16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17–19 Mc 14, 12–16. Lc 22, 7–13.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες αὐτῷ Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ

---

et$^{mosc\,4}$ .. ς (Gb^{o}) om τοις c BFLM etc Or (locum ad Ioh conformat pro πολλου reponens δηναρ. τριακοσιων) Chr^{ed} (:: Io absque τοις discedentib paucis; Mc cum τοις paucissimis differentib. Cf et. Mt 19, 21.)

10. ὁ .. D om | D x^{scr} ηργασατο. Cf ad 25, 16. Mc 14, 6. | εις εμε .. M εν εμοι

11. παντοτ. γ. τ. πτωχ. c. ABDGKLSUVΔ al pl it vg etc Chr^{gue} Amb$^{\dot{a}}$ al .. EFHM al plus^{60} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ al τ. πτωχ. γ. παντ.

13. αμην .. B**D (syr) add δε (al pauc γαρ vel αμην)| εαν .. DL al pauc Or cat^{ox} αν

14. ισκαριωτης c. ABEFGHKLMSUVΔ etc vg^{ed} (tol *Iscarioth*) syr (*Iscariota*) syrP cop etc Or Eus Chr .. D f for (fu?) σκαριωτης, item *scariotha* c, *scarioth* a b ff^{2} g$^{1.2}$ h gat mm ing, *scariot* ff^{1} am

15. ειπεν .. D (d antea *abii*, nunc *et ait*) και ειπεν αυτοις, item (sed antea *abiit*) vv pl | καγω c. ABE*KL(8?) etc Or Eus^{2} Chr^{1} (et$^{mosc\,6}$, item^{gue}) .. DE**FGHMUVΔ al pl Chr^{1} (et$^{mosc\,6}$) και εγω (Gb$^{\dot{}}$; cf ad 18, 33.) | αυτω .. A αυτων | αργυρια c. BEFGHKLMSUVΔ al pler (*argenteos* it^{pl} vg etc) Or Eus^{1} Chr, item A αργυρα .. D a b Eus^{1} Or^{int} στατηρας, 1. 209. στατηρας αργυριου, *stateres argenteos* h (LXX: και ἐστ. [Symm ἑστάθμισαν] τὸν μισθ. μ. τρ. ἀργυροῦς)

16. παραδω c. ABEFGHKLMSUVΔ rell fere omn it^{pl} vg syr^{utr} etc Chr .. D 69. b c h cop syr^{hr} arm Eus (cdd fluctuantib) Or^{int} add αυτοις (cf Lc, item Mc 14, 10.)

17. M** al pauc προσηλθ. αυτω οι μαθ. αυτου λεγ. αυτω | αυτω c. AEF GHMSUVΔ al longe pl f syr etc Or^{int} .. BDKLΔ al^{20} fere it (exc f) vg cop sah syrP arm al Hil om (Gb^{oo} prob Schu Ln 49. :: at multo verisimilius est αυτω abundare visum proptereaque omissum esse quam a testib textui illatum esse. Ubi Mt non ipse addidit, nec testes addiderunt: cf 15, 1. 18, 1. et similes locos.)| ετοιμασωμεν c. ABEFGHLM SUVΔ etc .. DKU al plus^{60} Or (sic ed. Delarue) Chr^{1} mosc^{3} ετοιμασομεν.

πάσχα; 18 ὁ δὲ εἶπεν Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ Ὁ διδάσκαλος λέγει Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. 20—29 Mc 14, 17—25. Lc 22, 14—23. 21 (279.4) καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 (280.1) καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος Μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 (281.2) ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει. 24 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· (282.3) οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ

(Huc spectat quod Epiph ex evg Ebionitarum affert: *ἐποίησαν — οἱ Ἐβιωναῖοι — τοὺς μαθητὰς μὲν λέγοντας Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι τὸ πά. φαγεῖν; καὶ* (ab hoc inde loco ad Lc 22, 15. cferendum) *αὐτὸν δῆθεν λέγοντα Μὴ ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα κρέας τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν;*

18. ο δε (LM al[10] fere vg italiq add ις) ειπεν (KM al mu d it[mu] al add αυτοις)| v υπαγε | ο δω. λεγει .. A om | ποιω (vg it *facio*) .. D ποιησω (*faciam*, item Or[int])

19. συνεταξεν .. M*U al[10] fere προσετ. | και ητ. το. πασχα .. G om (Chr totum vere praeterit)

20. δωδ. μαθητ. c. ALMA 33. 157. al[10] fere (al[1] et vv pm add αυτου) it vg cop syr[P] (syr μαθ. αυτου omisso δωδ.) al pler Chr (et.[1 mosc 5]) Or[int] (*cum disc. suis* sine δωδ.) .. ς (49.) om μαθ. c. BDEFGHKSUV al longe pl sah Eus (Chr[1 mosc 6]) Aug :: Videtur Mt maluisse οι δωδ. μαθ. quam οι δωδ. (hoc nisi ubi est εἷς τῶν δώδ. et 10, 5. τούτους τοὺς δώδ. non habet), cf 10, 1. (10, 2.) 11, 1. 20, 17. (cum nota). Non ita Mc I c Ioh. Nostro loco gravis est etiam interpretum tanta consensio; nec enim iidem Mc 14, 17., qui locus ad omittendum μαθ. valuisse videtur, aliud quam οι δωδ. reddiderunt.

22. αυτω .. D 33. 44. 69. 102. 124. 49.[ev] it vg cop (non sah) Eus Or (vide post) Or[int] om | εις εκαστ. (Gb') c. CLZ 102. sah (*singuli* it vg), item addito αυτων BD(*unusquisq. eorum* d)M al[10] cop syr[P mg] .. ς εκαστ. αυτων c. AEFGHKSUVA etc Eus (Chr[ed] et[mosc 6] om αυτ.) .. Or om

23. ο εμβαψας (et. Or[2] Chr etc) .. D ο ενβαπτομενος (:: ut Mc) .. Clem ος αν εμβαψηται | μετ εμ. εν τ. τρ. την χ. c. CEFGHKMSUVA 1. al pler Chr (sed[mosc 6] om τ. χειρ.) .. ABDLZ al[5] it vg syr[utr] cop sah etc Or[2] Or[int2] μετ εμ. τ. χειρ. (D cop sah Or[1] τ. χ. με. εμ.) εν τω τρ. (Or[1] εις το τρυβλιον, item vv mu :: ut Mc; D εις το τρυβαλιον, cf ad Mc): ita Ln 49; at in promtu est hunc ordinem aptiorem visum esse .. Clem με. εμ. εις το τρ. (om τ. χειρα :: ut Mc)

24. ο μεν c. ABCEFGHKLMSUVA etc it vg etc Chr etc .. DZ al[4] Chr[mosc 4] ο μεν ουν (209. c syr[utr] Or[int] praem και)| A περι εαυτου

ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη
ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 25 (283.10) ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παρα
διδοὺς αὐτὸν εἶπεν Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ Σὺ εἶπας.
26 ss. 1 Co 11,23–25. 26 (284.1) Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον κα
εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπεν Λάβετε
φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 (285.2) καὶ λαβὼν ποτήριον
καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες
28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν

24. καλον .. D praem δια τουτο, item (ut vdtr) a | ει .. AU al pauc η A εγεννηθη. Spectat huc (et 18, 17.) Clem$^{1\text{-cor}}$ μνησθητε τῶν λόγων τ τοῦ κυρ. ἡμῶν· εἶπεν γάρ Οὐαὶ τῷ ἀνθρ. ἐκείνῳ· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐ ἐγεννήθη, ἢ ἵνα τῶν ἐκλεκτῶν μου σκανδαλίσαι.

25. ιουδας; .. D al pauc ο ιουδ. | ραββει c. ABDEFKA etc sah (alibi et CMPXΓΛ) .. ς (Ln 49.) ραββι c. GHLMU(SV vdtr) rell pler cop: cf ad 23, 7.

26. εσθ. δε αυτων .. D a b c h αυτ. δε εσθ. | ο (M om) ις .. D ante λαβων A om | τον αρτ. c. AEFHKMSUVA al longe pl Chr^{txt} .. BCDGLZ 1. al^{28} fere Chr^{1} (libere) et^{mosc2} αρτον (Ln :: at ita Mc Lc Cor, nec fere fluctuat lectio)| ευλογησας; c. BCDGLZ etc item (*bene dixit*) it vg sy^{s} syr^{p} ^{mg} cop etc .. AEFHKMSUVA al plus^{130} syr^{p} ar^{c} ar^{r} Bas Chr^{c} et^{mosc6} al ευχαριστησας (Gb″ Sz :: at ita Lc et Cor; Mt vero c. Mc consentit, eo quoque quod uterque post habet ευχαριστησας, non item Lc et Cor. Solum Mc ευλογ. pro ευχ. nostro loco scripsisse minime probabile est.)| εδιδου τ. μ. και c. ACEFGHKMSUVA al pler (al^{5} Chr^{ed} et^{mosc6} εδωκεν :: ita Mc et Lc) .. BDLZ al^{6} cop (non sah) δους τ. μ. (Ln)| μαθηταις .. U al mu (sed non z) it vg al mu Or^{int} add αυτου

27. ποτηριον c. BEFGLZΔ 1. 28. 33. 102. al^{10} fere cop sah sl Chr^{mosc} .. ς (Ln) το ποτ. c. ACDHKMSUV etc Chr^{ed} et^{mosc5} (:: ita Lc et Cor ποτ. et ευχαρ. Mt et Mc)| και ευχαρ. c. ABDEFGHKMSUVΛ al pler cop etc (it vg *et accipiens calicem gratias egit et dedit* etc) Chr Or^{int} .. CL al^{4} sl om και (Ln :: at ita Mc, et tantum non fluctuat lectio)| πιετε (et. Or^{1} Ir^{int} etc) .. b g^{1} h syr Clem Or^{1} (uterq libere) Cyr Amb Eppl λαβετε (*accipite et*) πιετε

28. γαρ .. c***(?) 1. 22. al plus^{30} (inprimis evglist) vv mu (Or libere τουτο μου εστ. το αιμα το υπερ υμων εκχ. εις αφ. αμαρτ.) Chr (et.^{mosc6}) Ir^{int} om (:: ita Mc; cf et. v. 26.)| μου της c. BDLZ 33. (e 102. ut vdtr) cop .. ς μου το της c. ACEFGHKMSUVΔ etc (it^{pl} vg Ir^{in} *sanguis meus novi testamenti*, sed it^{aliq} Cyp Or^{int} om *meus*)| της δια θηκ. c. BLZ 33. 102. (sah vide ad v. 28. sub Pist) .. ς (Ln) της καιν. (*novi et aeterni*) διαθ. c. ACDEFGHKMSUVΔ etc it vg syr^{utr} cop etc Ir^{in} Cyp al; item Chr^{txt}, sed in comm – – το αιμα μου το εκχ. εις αφ αμ. (:: καινη Lc et Cor; cf et. ad Mc)| περι .. D υπερ, item Chr^{c} (sed diff cdd) et^{mosc5}

ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 *λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.*

30 (²⁸⁶.⁶) *Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.* 31 (²⁸⁷.⁴) *τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ.* (²⁸⁸.⁶) *γέγραπται γάρ Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.* 32 *μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.*

30 ss. Mc 14, 26–31. Lc 22, 39. Zach 13. 7.

28. *ἐκχυννομενον* c. ABCDLZΔ 1. 33. etc (cf ad 23, 35. ubi et. Θ) .. ς *ἐκχυνομ.* c. EFGHKMSUV etc. Versus 27 et 28. ita expressit Pist: *ελαβον το ποτηριον του οινου, ευχαριστησα αυτο, εδωκα αυτο υμιν, οτι τουτο εστιν το αιμα της διαθηκης, ο εκχυθησεται περι υμων εις αφ. αμαρτ. υμων.*

26.—28. Huc et ad ll. pp. spectat Iust Ap. 1, 66.: *οἱ ἀπ. ἐν τοῖς γενομένοις ὑπ' αὐτῶν ἀπομνημονεύμασιν, ἃ καλεῖται εὐ, οὕτως παρέδωκαν ἐντετάλθαι αὐτοῖς τὸν ιν, λαβόντα ἄρτον εὐχαριστήσαντα εἰπεῖν Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἀνάμνησίν μου, τοῦτ' ἔστι τὸ σῶμά μου· καὶ τὸ ποτ. ὁμοίως λαβόντα καὶ εὐχαριστήσαντα εἰπεῖν Τοῦτό ἐστιν αἷμά μου, καὶ μόνοις αὐτοῖς μεταδοῦναι.* Idem c. Tr. 70. – – *περὶ τοῦ ἄρτου, ὃν παρέδωκεν ἡμῖν ὁ ἡμέτερ. χς ποιεῖν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ τε σωματοποιήσασθαι αὐτὸν διὰ τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν, δι' οὓς καὶ παθητὸς γέγονεν, καὶ περὶ τοῦ ποτηρίου, ὃ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ αἵματος αὐτοῦ παρέδωκεν εὐχαριστοῦντας ποιεῖν* – – Idem ibid. 41. *ἡ τῆς σεμιδάλεως προσφορὰ τύπος ἦν τοῦ ἄρτ. τῆς εὐχαριστίας, ὃν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πάθους οὗ ἔπαθεν* – – *ιυ χς ὁ κύρ. ἡμῶν παρέδωκε ποιεῖν.*

29. *ου μη* c. DZ 1. 33. 69. 102. 116. 209. 241.* 8.pe a b c ff¹·g¹·h vg etc Clem (libere) Or Cyr Chr Ir^{int} Cyp al .. ς (49.) *οτι ου μη* c. ABCEFG HKLMSUVΔ al pler f ff²·g²· gat mm cop etc Or^{int} (:: at ita Mc lectione tantum non fluctuante)| *του* .. c om, test alii om *τουτου* | *γενηματος* c. ABCDEFHLMUVΣ(vdtr)Δ al pl .. ς *γεννηματ.* c. GK(s?) etc (vg ff¹·g¹·²· Euch *genimine*, f Ir^{int} *generatione*, a b c ff²·h Cyp *creatura*)| *πινω* .. D 25. Clem Or (uterq libere) Cyr^{schol} Chr^{1} et$^{mosc\,1}$ *πιω* | *με. νμ. καιν.* c. ABDEFGHKMSUVΔ al pler it^{pler} vg cop syr^{utr} etc Or Cyr^{scholion} al Ir^{int} Or^{int} al .. CLZ 1. 28. 33. 209. c^{acr} Cyr Epiph Chr *καινον* (Clem om) *με. νμ.* (c om *μ. υ.*)| *ἀπ' ἄρτι*: ita FK etc; EGM etc *ἀπάρτι*, cf et. ad 23, 39.

31. ο *ιω* .. 56. 58. b Chr^{ed} et$^{mosc\,5}$ om | L *ἐν μοὶ* | *διασκορπισθησονται* c. ABCH**ILM al^{35} fere Or^{1} .. ς –*σεται* c. DEFGH*KSUVΔ al pl Or^{1} Chr (: similiter lectio in Mc fluctuat)

32. Valentt (ap Thdot) *καὶ προάξω ὑμᾶς. λέγει. τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν γαλ.*

33 (290.1) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Εἰ πάντες σκανδα-
Io 13, 38. Lc 22, 34. λισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκ-
τορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρνήσῃ με. 35 (290.6) λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος
Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως
καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36–41 Mc 14, 32–38. Lc 22, 40–46. Io 18, 1. 36 (291.1) Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγό-
μενον Γεθσημανεί, (292.6) καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς Καθίσατε
αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν
Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδη-

33. *ει* (Gb Sz) c. ABCDEGHILMSUVΔ al plus[100] item (*σι*) a b c ff[2]· cop sah Or[int 2] .. ς *ει και* (*etsi*, *etiamsi*) c. FK etc it[mu] vg syr[utr] etc Or[2] Chr Hil Or[int 1] (:: e Mc) | *εγω* c. ABC*DILSVΔ al pl it[pler] vg etc Or[2] Amb Or[int] .. C***EFGHKMU al[70] fere h cop sah add *δε* (Gb +) .. Chr[ed] et[mosc 6] *αλλ εγω* :: ut Mc | F in fine add *εν σοι*

34. *εν* .. D it[pm] fu Chr[mosc 6] om | L 1. 209. a Or *πριν* (L *πρ. η*, Or *προ*) *αλεκτοροφωνιας* | *τρις* .. A cop sah post *με* pon | *απαρνηση* c. ADEFG HIKLMSUVΔ etc .. BC al[5] (et haud dubie multo plures) cat[ox] *-νησει*

35. D om *ὁ* | *απαρνησομαι* (H *αρν.*) c. BCDFHILMSΔ al pl Chr[2] .. AEGKU al[70] fere Thph *-νησωμαι* (Gb΄. Similiter lectio in Mc fluctuat.) | *ομ. και* c. BCDILS etc it vg syr[utr] etc Or[int] .. AEFGHKMUVΔ al plus[130] cop sah syr[P cd] sl Chr Thph *ομ. δε και* (Gb + Sz. Similiter Mc *ωσαυτ δε και*, *δε* non fluctuante)

36. *μετ αυτ.* ο $\overline{ις}$ .. D ο $\overline{ις}$ *μ. αυτ.*, cop om ο $\overline{ις}$ | *γεθση-* c. ABCFKLM*SU etc cop sah, item D *γεθσα-*, M** cop[cd] *γηθση-*, K *γεθσση-* .. EGH et** VΔ 126. etc *γεσση-*. Item *gethse-* fff[1]·g[1·2·] vg (et. ing al), *gethsa* d** gat mm, *getsa-* d* ff[2]·, *gedsa-* a b; *gese-* am fu, *gessa-* c h | *-μανι* (Gb″ Sz) c. ABCDEFG**IKSVΔ al longe pl sah (*-νεί*: ita B**EFK; G* *-νεῖ*, ita Ln 49.), item LU al mu cop it vg etc *-μανι* .. ς *-μανη* c. G*H etc (G* *-νῆ*, HM *-νή*) | *τ. μαθητ.* c. BEFGHIKLMSUVΔ al pl sah Chr ACD al[35] fere it vg cop syr[utr] etc Hil *τ. μαθ. αυτου* (Ln; cf ad 8, 21 .. al pauc arm Or[int] *αυτοις* | ELU al mu *καθησατε* | *αυτου* (al[2] *εκει* al[1] *ωδε*) .. C* 61. 300. om | *εως ου* c. BEFGHISUV al longe pl, item *εως ου αν* (ita Ln) .. DKLM**Δ al[11] Chr[txt] et[mosc 5] cat[ox] *εως αν* (49 .. CM* al[7] Chr[comm] Thph om (:: ita Mc; ceterum cf ad 18, 30.: *αν* c correctione fluxit, modo servato *ου* modo omisso. Alii ad Mc modum malebant *εως* simplex.) | *πρ. εκει* c. ACEFGHIKMSUVΔ 1. al pler syr[P] BDL 33. 69. 102. 157. it vg cop sah etc Chr[txt] Hil Or[int] *εκει* (*illuc* v *illuc et*) *πρ.* (Ln 49; at videbatur *εκει* omnino ad *απελθων* pertiner hinc consentientes interpretes pleriq *abiens illuc* expresserunt. C post *πρ.* transponeretur nulla caussa erat.) .. 244. syr arm Chr[com] om *εκει* | *προσευξωμαι* c. ABCEGIKLMSUVΔ etc .. DFH tisch* 22. 2 262. al[30] fere Chr[mosc 3] cat[ox] *-ξομαι*

μονῆν. 38 (295.4) τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 (296.1) καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων Πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· (296.1) πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ. 40 (296.2) καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. (296.4) τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 42 (296.6) πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο Mc 14, 39–42. λέγων Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ

---

38. *ο ιησους* (Gb + Sz) c. c*** EFGHKMSUVA 22. 33. 131. 157. 238. 262. al120 fere a f h syrP sl .. ς (Ln 49.) om c. ABC*DIL 1. etc vv pler Chr (:: at addendi nulla caussa erat, quemadmodum nec in Mc ubi deest addiderunt. Omittendum vero videbatur quum praecessisset v. 36. Ceterum *ο ις*, ut ubique scriptum est, post *αυτους* multo facilius omittebatur quam intrudebatur. Loci paralleli iam facta est mentio.)

39. *προελθων* c. BM al sat mu, item *progressus* it vg Hil Orint al, item cop sah etc .. ACDEFGHIKLSUVA al100 fere, d *accedens*, (Chrcdd et Thphcdd etc pariter fluctuant) *προσελθων* (Gb' Sz; probat Schu collatis 21, 28. 28, 2. 9. 18. et *προσερχεσθαι inaudītum ap Mt* dicit). Cf ad Mc | *πατερ* c. LA 1. 209. al10 a am Iust Or6 et Cels (ap Or) Valentt (ap Ir) Dial3 Eus Ath Nax Did Bas Chred etmosc6 Cyp Hil2 Hier Augssepe al .. ς (Ln) add *μου* c. ABCDEFGHIKMSUV etc vv longe pler (sed it et vg inter *mi pater* et *pater mi* vel *meus* fluctuant) Hil1 Ambplerumq al (:: non Mc aut Lc sed v. 42. huc valuit)| *εστιν* (et. Iust Orssaepe Dial3 al) .. Oraliq Valentt Eus Ath Nax Chred etmosc6 al om | *παρελθατω* c. ACDEFLA 28. 33. 124. .. ς -*θετω* c. BGHIKMSUV al pler (idem in Or aliisq editum)| *αλλ ως συ* .. post haec in evgg adduntur Lc 22, 43 sq *ωφθη δε αυτω αγγελος* etc, similiterque addita habent cmg*** 69. 124. aliiq pauci vel in textu vel in mg (M in mg: *υπαγε εις λουκ. κεφ. σπγ· ωφθη δε αυτω*)

40. *και* .. cmg Mmg 69. al mu (inprimis evv) add *αναστας απο της προσευχης* (:: e Lc 22, 45.)| *μαθητας* .. D al pauc it (exc g2·) vg (sed non am ing** al) cop syr al Orint add *αυτου* | *τω πετρω* .. FKM al plus10 syrP mg *αυτοις* (:: e Lc)| *ισχυσατε* .. A ff2·g2· gat syrP mg Chrcomm Iuv *ισχυσας*

42. *λεγων* .. B 102. g1· om; L al pauc praem ο *ις* | *μου* (et. Or Hil1 Orint2 al) .. 48.ev ac Chred etmosc2 Hil2 om | *τουτο* (Gb'') c. ABCILA (nisi quod *το ποτ.* ante *εαν μη* additum et deletum habet) 1. 33. 102. al10 b ff2· sah syrP aeth Or2 Eus (*αυτο*) Chred etmosc6 Amb .. ς add *το ποτηριον* c. EFGHKMSUV (v al2 om *τουτο*) al pler (157. arm ante *εαν*, ut A*) itpl vg cop syr al; item D al3 l fu Hil1 praem | *παρελθειν* c. BDL 1. 102. al2 it (exc f ff2·) vg syr aeth al Or2 Eus Hil2 Amb .. ς

πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 45 (299.4) τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47–56 Mc 14, 43–50. Lc 22, 47–53. Io 18, 2.

47 (300.1) Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 (301.2) ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων Ὃν ἐὰν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ

---

add απ εμου (Gb^{oo} et Ln [α. ε.]) c. ACEFGHIKMSUVΔ al pler ff^{2}· al Chr Hil^{1} Leo (:: e v. 39.)

43. παλιν (al pauc Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ om) h. l. (Gb″) c. BCDIL 1. 33. 124. 157. 209. al pauc it vg cop sah syr syr$^{p\,mg}$ al mu .. ς ante καθευδ. c. AEFGHKMSUVΔ al pler syrP (:: videbatur ad καθευδ. trahendum) | ευρεν (Gb″) c. ABCDIKLΔ al^{60} fere .. ς ευρισκει c. EFGHMSUV al pl (:: ad v. 40. conformatum, non ex Mc ευρεν invectum)

44. παλιν h. l. (prob Schu) c. BCDIL 28. 33. 102. 32.$^{ev\,c\,acr\,y\,ecr}$ b e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l vg cop sah .. AΔΛ al^{10} fere syrP post προσηυξ. (Δ al pauc προσευξ.), ς post απελθ. c. EFGHMSV al longe pl f syr al .. U (sed suppletur in mg) 1. 69. 124. al^{5} a for om | εκ τριτ. c. BCEFGHILMSUVΔ al pler (262. ante προσηυξ.) it^{pler} vg cop sah syr^{utr} etc .. ADK al^{1} (ex his AK al^{3} παλιν post προσηυξ. pon: vide ante) a b om (49; Gb^{o} Ln [ε. τ.] :: at εκ τρ. minime prodit correctorem; videtur expulsum ne cum τον αυτ. λογ. ειπ. coniungeretur, quam eandem ob causam BL aliiq ad haec rursus παλιν additum habent) | ειπων .. BL 124. (om antea) al^{2} a (om antea) al add παλιν

45. μαθητας c. ABCKLMΔ al^{20} vv aliq .. ς add αυτου c. DEFGHSUV et it vg etc Ath (:: cf ad 8, 21.) | το λοιπ. c. ADEFGHKMSUVΔ al pler Ath (sic) cat^{ox} .. BCL al^{6} Chr om το (49. Similiter lectio in Mc fluctuat apud quem λοιπον legendum videtur.) | αναπαυεσθε; : hoc modo Schu (aliique) interpungi vult et in Mt et in Mc | ιδου .. BE al^{4} sah arm Ath add γαρ (item 1. 209. post ηγγ. omisso ιδου) | και ο υι. τ. ανθρ. παραδιδοται .. L του υι. τ. ανθρ. και παραδ.

46. αγωμεν .. G al plus^{5} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ add εντευθεν (G –θε) | ηγγικεν .. al plus^{15} om

47. και ετι (et. Or^{int} Hil etc) .. D ετι δε, Chr^{ed} ετι γαρ, Chr$^{mosc\,6}$ ετι γουν .. 28. sah it vg (exc for) Lcif ετι | Δ al pauc και των πρεσβ.

48. εαν c. AEFGHKMVΔ al^{40} fere Or^{1} Eus .. ς (Ln 49.) αν c. BCDL etc Or^{1}

Ἰησοῦ εἶπεν Χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 (302.1) καὶ ἰδοὺ Lc 18, 10 s. εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52 (303.10) τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείω δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; 55 (304.1) ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατή-

---

49. ραββει c. ABDEFHKMA etc .. ς (Ln 49.) ραββι c. CGLU(SV?) etc. Cf et. ad v. 25.

50. ο δε ις ειπ. αυτ. (ita et. cop syr^{utr} for fr al Or^{int}) .. D it vg (exc for) Leif ειπεν δε (*dixit autem, dixitque, dixit; cui dixit*) αυτω ο ις | εταιρε .. D it^{aliq} Leif post παρει | εφ ο (Gb Sa) c. ABCDEFGHKLMSVA al plus^{50} al Epiph cat^{ox} .. ς (Gb′) εφ ω c. U al pl Eus Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$

51. μετα (L al pauc add του) ιω .. B μετ αυτου | παταξας – – αφειλεν .. D (et it^{pler}) επαταξεν – – και (και et. U*) αφ.

52. σου τ. μαχ. c. ACEFGHMSVA al pler sah .. BDL al^{8} (it vg etc) Or Bas Cyr τ. μαχ. σου (Ln 49.) .. KU al plus^{15} cop syr al Chr^{ed} et$^{mosc\,5}$ om σου | μαχαιρη c. AB*C(**?*?)L 124. .. ς -ρα c. B**DEFGHKMSUVA etc (Or al)| απολουντ. c. ABCDEGL 1. 33. 124. al sat mu item (*peribunt*) it vg cop (sah *cadent*) Or^{2} Chr^{4} .. FHKMSUVA al plus^{130} (syr^{utr} al?) Or^{1ed} Bas Cyr Chr^{1} al Aug^{aliq} al αποθανουνται (Gb″)

53. δοκεις .. c* 1. al^{5} syr^{p} mg Or δοκει σοι | αρτι h. l. c. ACDEFGHKMSUVA al longe pler it^{pl} al Or Chr^{1} Oros .. BL 33. vg ff^{1} g^{1} cop sah syr^{utr} al Cyr Hier post παραστ. μοι .. al pauc f al Bas Chr^{1} om | πλειω c. BD (it vg *plus*) .. ς πλειους c. ACEFGHKLMSUVA etc Or Bas Chr etc | δωδεκα c. BDL (item b d; om enim *quam*) .. ς η δωδ. c. ACEFGHKMSUVA etc Or Bas al: hinc Ln [η] δωδ. | λεγεωνας αγγελων c. BDEFGHMSUV al pler Or al .. ACKLA 33. al^{3} λεγεωνων αγγελους (KA 33. -λων)

54. πληρωθωσιν (et. Or al) .. D πληρωθησονται, item *implebuntur* (*compl.* d Oros) it vg Or | δει .. C 1. al^{4} sl Or^{ed} huet εδει

55. ειπεν ο ις .. D a o ις ειπ. | εξηλθατε c. ABCEFGLA 28. 33. 124. al^{10} fere, item D it^{pl} ηλθατε .. ς εξηλθετε c. HKMSUV etc (Ln συλλαβ. με;)| καθ ημεραν (Gb′) c. BL 33. 102. cop sah Cyr^{2} Chr^{2ed} et$^{mosc\,6}$ (accurate) Or^{int} comm (libere) .. ς (Ln) add προς υμας c. CDEFGHKMSUVA al pler it vg etc, item A post εκαθεζομ.; Chr^{1} (et.$^{mosc\,6}$) libere μεθ υμων ημην και εν. διδ., rursus^{1} (et.$^{mosc\,6}$) μεθ υμων ημην διδ. bis

σατέ με. 56 (306.6) τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν α
γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸ
ἔφυγον.

57 s. Mc 14, 53 s. Lc 22, 54 s. 57 (306.1) Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊ
ἄφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συν
ἤχθησαν. 58 (307.4) ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθε
ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετ
τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

59—66 Mc 14, 55—64. Lc 22, 66—71. 59 (306.2) Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριο
ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανα
τώσουσιν, 60 καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρ

---

omisso ε. τ. ι. (:: Mc ημην προς υμας [Lc οντος μου μεθ υμων]: ind
ad Mt translatum, quamquam is malebat εκαθεζ. pro ημην) | εν τ.
εκαθ. διδ. c. BL 33. 102. 124. 157. syr Cyr[1] Chr[ed] et[mosc6] (accurate) Or[int]
item omisso διδ. (Gb°) 1. 209. Cyr[1] .. CDK al[15] fere it[pler] cop sah Eu
Thph εκαθεζομ. (D εκαθημην) ε. τ. ι. διδ. (Ln) .. ς εκαθ. διδ. ε. τ.
c. AEFGHMSUVA al pl vg etc

56. οι μαθ. c. ACDEFGHKLMSUVA al longe pler vv pler .. B al[10] fere
h n gat mm sah Chr[ed] et[mosc6] add αυτου, hinc Ln [α.]

57. οι δε etc .. B praem οι δε κρατησαντες εφυγον, sed ut perperam
scripta uncis inclusa sunt | C απηγον | κωαφαν (et. am cop etc,
-φα) .. D καιφαν, it vg (exc am) caiphan (-fan, -pham), item sah

58. απο c. ABDEGHKMSUV al longe pl .. GFLA al[20] fere om

59. οι δε αρχ. (et. Or[1ed] Cyr Or[int] etc) .. cop (exc ed[1]) sah Or[1] et[1ed] ο δ
αρχιερευς | και οι πρεσβ. c. ACEFGHKMSUVA 1. al longe pler f.syr[al]
sl al Or[int] .. BDL 69. 102. 157. cop sah arm sl it (exc f) vg fr sax Or
Cyr Aug om (Gb°° Ln 49. At idem in Mc deest nec a quopiam addi
tum est. Ceterum Mt solet cum principibus sacerdotum coniunger
seniores populi, ut 26, 47. 27, 1. 3. 12. 20.) | ολον (28.ev Or[2] om) ..
al plus[10] it (non d) vg al Or[int] ante το συνεδρ. (:: ut Mc) | αυτ. θανατ
c. BCDLN 1. 33. 124. etc it (exc d) vg etc .. AEFGHKMSUVA al[60] fer
(ac plures) d etc Or[2] θανατ. αυτ. (Gb″ Ss prob Schu :: magis e
usu est θαν. αυτ. ut est apud Mc, item Mt 27, 1. etc) | θανατωσουσ
c. AC(**?*?)DEFGHLNA 33. al plus[10] .. ς -σωσι c. B(e sil.)KMSUV etc

60. και ουχ (א ουκ, item AD al) ευρ. (א ηυρον, item EG al; 124. 6. ευρισ
κον) πολλ. πρ. ψευδ. (de hor. verb. ord. vide post; Gb πο. ψ. πρ.
c. (et. Gb) BC[*]LN[*] 1. 51. 102. 118. 124. 209. 23.ev* b ff[1] g[1.2] l n v
fr sax cop sah arm pers[w] Or[2] Cyr, item ante πολλων addito και (i
quod explicantis magis quam vertentis esse videtur, ut fere sit quem
vis) syr syr[hr] arr pers sl[3] .. א** al[4] c και πο. ψευδ. πρ. ουκ (-χ
ηυρον (ευρ.) .. ς και ουχ (vide supra -א) ευρον (vide supra ηυρ.) · κα
(a om) πολλ. ψ. προσελθ. (K al ελθ., de ord. verb. vide post) ουχ
ευρον (EG al ηυρ. ut supra; a add exitum rei, f culpam) c. AC**EFGH
MSUVA al pler a f syrP Or[int] .. Ln και ουχ ευρ. πο. πρ. ψ. [ουχ ευρ.]

τύρων. (309.6) ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο 61 εἶπον Οὗτος ἔφη 27, 40. Io 2, 19.
Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι. 62 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ Οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 64 (310.1) λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 (311.6) τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων Ἐβλασφήμησεν· (312.2) τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασ-

---

ita prorsus c. nullo teste nisi a (sed vide ante) .. πο. πρ. ψευδ. c. ABL 33. 102. 124. 301. syr^{hr} Or^{2} Cyr, item D (vide infra); 1. 118. 209. cop sah syr πρ. πο. ψ.; ς πο. ψ. πρ. c. CEFGHKMNSUVΔ etc it vg syr^{p} etc; al^{9} plane om (Gb^{0} prob Schu) .. D ff^{2}·h *και ουκ ευρον το εξης* (d *sequentia*, ff^{2}· *exitum*, h *exitum rei*)· *και πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρες και ουχ ευρον το εξης* (d *rei sequentia*, ff^{2}· *quicquam in eo*, h *in eum quicquam*)| *προσελθοντες* (al^{1} *ελθ.*) -- *ειπον* .. D it vg *ηλθον* - - *και ειπ.* | *δυο* c. BL 1. 102. 118. 124. 209. cop sah syr syr^{hr} aeth (et^{ro} et^{ppl}) arr pers^{p} Or^{1} .. ς (Ln) add *ψευδομαρτυρες* c. A**CDEFGHKMSUVΔ al pler it vg syr^{p} al Or^{1} Or^{int} (*non arbitreris Mt duos hos test sine caussa falsos dixisse etc*), item N al pauc *τινες ψευδ.*, item A* (vdtr) *μαρτυρες* (:: addiderunt *ψευδομ.* quum et ipsi pervertentes rem falsi testes exstitissent; alius malebat simplex *μαρτυρες*. Non eodem iure *ψευδομ.* deletum credi potest quod accusationi isti certe veri aliquid subesse visum sit. Cf et. Mc)

61. *ουτος εφη* (et. Or^{3} Or^{int} al) .. D b c f ff^{2}· h *τουτον ηκουσαμεν* (it^{q} *ηκ. του.*) *λεγοντα* | *οικοδομ.* (Or^{1} *αναστησ.*, mm *resuscit.*, it^{mu} vg^{ed} gat ing al *reaedifico.*) c. B 1. 69. 102. 209. arm Or^{3} .. ς (Ln) add *αυτον* (Gb^{0}) c. ADEFGHKMNSUVΔ etc it^{pler} vg etc, item praem CL 33. b Or^{1}, item c praem *aliud* (ut Mc) :: cf ad 27, 40. ubi similiter addiderunt *αυτον*, quod idem Ioh scripsit 2, 19.

62. *αποκρινη* .. N al pauc *-νει* | *σου* .. A* al^{2} *σοι*

63. *ις* .. EF al pauc (Chr) om (:: ita Mc)| *και αποκριθ.* (D *απ. ουν*, U *απ. δε*) c. ACEFHKMNSUVΔ al pler (item DU) a b c f ff^{2}·h sah syr^{utr} al .. BGLΣ 1. 13. 33. 69. 102. cop sah ff^{1}· g$^{1.2}$· l vg fr sax Or Or^{int} om *αποκρ.* | *εξορκιζω* (et. Or al) .. DL al^{10} Cyr *ορκιζ.* | *εἰ* .. 126. al^{10} fere Or om | *τ. θεου* (et. Or Or^{int} al) .. C*NΔ al^{15} fere cop sah syr^{p} al Chr^{ed} (sine *του*) et^{mosc6} add *του ζωντος*

64. *λεγω υμιν* .. D al pauc add *οτι*

65. *λεγων* (Gb') c. BC**DLZ 102. it vg cop sah arm syr^{p} al Or Cyr Chr^{ed} et^{mosc6} Or^{int} .. ς add *οτι* c. AC*EFGHKMSUVΔ al fere omn; item syr al *ecce* | *τ. βλασφημιαν* (Chr *της -ιας*, item 157.) c. BDLZ 102. a c ff^{1}· g^{1}· h l vg (et. am fu for ing tol; sed exc^{2}) cop sah fr Chr ..

φημίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον Ἔνοχος θα-
67 s. Mc 14, 65. Lc 22, 63 ss. νάτου ἐστίν. 67 (313.1) Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;
69–75 Mc 14, 66–72. Lc 22, 55–60. Io 18, 16 ss. 69 (314.1) Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσ-ῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν αὐτῶν πάντων λέγων Οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 (315.1) ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα

ς add αυτου, Ln [α.] c. ACEFGHKMSUVΔ al fere omn b f ff2. g2. gat mm sax syrutr al Or Orint (:: cf ad Mc ubi similiter test mu add)

66. αποκριθεντες .. D a b c h gat απεκριθησαν παντες και

67. οι δε (it vg *alii autem*) .. D sah αλλοι δε | εφαπισαν c. ACDLΣ al mu .. ς εῤῥαπ. c. (B e sil.)EFGHKMSUV etc. Praeterea DG add αυτον (vg *palmas in faciem ei* [*eius*] *dederunt*, similiter italiq)

69. εξω (al2 εξωθεν, 47.ev om) εκαθ. c. ACEFGHKMSUVΧΔ (* εξ. εν τ. α. εκαθ.) al pler syrp Chr (sedmosc6 εξω post αυλη) .. BDLΣ 1. 33. 102. 124. 157. it vg go syr syrhr cop sah al pler εκαθ. εξω (Ln 49. :: cf 12, 47. ubi test mu εξω εστηκ. ad v. 46. conformarunt εστ. εξ. Videbatur εξω arcte cum εν τη αυλη coniungendum: hinc pler interpp consentiunt.)| γαλιλαιου .. c 238. 252.* syr perap ναζωραιου (:: cf Lc)

70. αυτων παντων (Gb Sz) c. AC*FHMSUVΧΔ 1. 22. 108. 124. 209. 262. 435. al plus120 sl6. persw Chred etmosc6 .. ς (Ln 49.) om αυτων c. BC**DEGLΣ etc it vg al pler Orint; item K al plus10 Thph om παντων (:: αυτων incommodum videbatur quum non id ipsum adscriptum esset quorsum spectaret; praeterea proclive erat alterutrum omittere.)| τι λεγεις .. D 1. 209. a b n mm gueclect syrhr add ουδε. επισταμαι (*nec novi* vel *neque intellego*), item Cyp *neque novi te* (:: cf Mc)

71. εξελθοντα δε αυτον c. ACEFGHKMSUVΧΔ al pler etc, item omisso αυτον BLΣ al7 Chrmosc1, hinc Ln [αυτ.] (1. 209. al pauc om αυτον sec) .. D al1 εξελθοντος δε αυτου, item vg itmu *exeunte autem illo* (a n *egressus autem*)| ειδεν c. BDEFGHMUΔ etc .. ACKLΧ etc ιδων | αλλη .. D a b c ff2. h n vg (sed non am for) Orint add παιδισκη | αυτους εκει (Sz αυτους· εκει item Gb′: ita CR*FHMU al pler, non AL al pauc) c. ACE*FHLMUVΧΔ 1. al150 fere go al .. ς (Ln) τοις εκει c. BDE**GKΠ etc Thph (vg it *his qui erant ibi*, n a *illis qui ibi erant*) .. 157. αυτους εκειση, al2 αυτους· εκει δε, al1 Chred etmosc6 perap αυτους, 251. Thph εκει, ycor Orint αυτου· εκει (*ei ibi*)| και ουτος c. ACEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn Orint al .. BD sah om και

72. μετα c. ABCKLΔ al pauc .. ς μεθ c. DEFGHMSUVΧ al pler | οτι (et. vg ff1. g1. 2. n; f h *dicens quia*) .. al pauc om; item D ff2. b c *λεγων* omisso οτι

τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 (316.2) καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

XXVII.

1 (317.2) Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ Mc 15, 1. ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θα- Lc 23, 1. νατῶσαι αὐτόν. 2 (318.1) καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρ- Io 18, 28. έδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

---

73. και συ (et. vg it^{mu}) .. D 1. om; b c h l gue^{lect} sic: *vere ex illis es tu* | και γαρ (c* syr^{p} c.* add γαλιλαιος ει και :: cf Mc) – – δηλον σε ποιει (D a b c ff^{2}· h gue^{lect} ομοιαζει, *similis est*) .. L 32.^{ev} om

74. καταθεματ. (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΔ al^{170} fere Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ Thph .. ς καταναθεματ. c. minusc sed non ita mu ut vdtr | ευθεως c. ACDEFGHKMSUVXΔ etc .. BL ευθυς

75. ω (Gb″) c. ABC*DEFGHXΔ al^{60} fere .. ς του ιυ c. C**KLMSUV 1. etc Chr | ειρηκοτος (Gb′ prob Schu) c. BDL 33. 57. 61. 102. c ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ h l vg sah arm Chr$^{mosc\,6}$ .. ς add αυτω, Ln [α.] c. ACEFGHKMSUVXΔ al pler b f cop syr^{utr} al Chr^{ed} Or^{int} (:: in Mc et Lc ως ειπεν αυτω est, nec id a scriptoribus mutatum)| οτι (et. for Or^{int}) .. D al pauciss it vg (exc for) om (οτι et. in Mc et Lc legitur)| πριν .. A al pauciss Bas add η | απαρνηση .. C al pauc cat^{ox} – σει

XXVII. 1. ελαβον (b ff^{2}· h Or^{int} *acceperunt*, ff^{1}· g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg *inierunt*) .. D a c f εποιησαν (*fecerunt*)| ωστε θανατωσαι .. D (69.^{mg}) ινα θανατωσουσιν

2. αυτον sec c. AC***EFGHMSUVXΔ 1. al longe pler cop sah syr syr^{p} c. ob. go Or$^{int\,1}$ etc .. BC*KL 33. 247. 31.^{ev} h^{scr} y^{scr} it (et. d) vg (syr^{p} c. ob.) Or Or$^{int\,1}$ om (Ln 49. :: at multo probabilius est ut abundans omissum esse quam a scribis invectum: quam sententiam confirmat Marci locus geminus, quo non offendit παρεδωκαν absque αυτον)| ποντιω c. ACEFGHKMSUVXΔ 1. al fere omn it vg syr^{p} go al mu Or$^{int\,2}$ .. BL 33. 102. cop sah syr pers^{p} ar Or Petr^{alex} om (49. prob Schu :: idem nomen nonnisi Lc 3, 1. Act 4, 27. 1 Tim 6, 13. legitur; in ecclesia utrumq coniunctum invaluit, ut ap Ign Trall. 9. Magn. 11. Smyrn. 1; item ap Iust plerumq. Ap Ioseph antt. 18, 2 sqq plerumq πιλατος, primo loco ποντιος πιλατος. Ut ποντ. non invectum putem, facit inprimis locorum parall ratio, ubi nec evangelistae ipsi adposuerunt nec scribae addiderunt. Nec magis infra ap ipsum Mt additum est.)| πιλατω .. nusquam (sed D hiat) scribitur πειλατω. Postea aliter fit. | τω (Δ om) ηγεμονι .. Petr^{alex} om

φημίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον Ἔνοχος θα-
67 s. Mc 14, 65. Lc 22, 63 ss. νάτου ἐστίν. 67 ([313.1]) Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐρράπισαν 68 λέγοντες Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

69–75 Mc 14, 66–72. Lc 22, 55–60. Io 18, 16 ss. 69 ([314.1]) Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσ-ῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν αὐτῶν πάντων λέγων Οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 ([315.1]) ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα

ς add αυτου, Ln [α.] c. ACEFGHKMSUVΔ al fere omn b f ff^{2}· g^{2}· gat mm sax syr^{utr} al Or Or^{int} (:: cf ad Mc ubi similiter test μu add)

66. αποκριθεντες .. D a b c h gat απεκριθησαν παντες και

67. οι δε (it vg *alii autem*) .. D sah αλλοι δε | εφαπισαν c. ACDLΞ al mu .. ς εῤῥαπ. c. (B ℵ sil.)EFGHKMSUV etc. Praeterea DG add αυτον (vg *palmas in faciem ei* [*eius*] *dederunt*, similiter it^{aliq})

69. εξω (al^{2} εξωθεν, 47.^{ev} om) εκαθ. c. ACEFGHKMSUVXΔ (* εξ. εν τ. α. εκαθ.) al pler syr^{p} Chr (sed$^{mosc\,6}$ εξω post αυλη) .. BDLΞ 1. 33. 102. 124. 157. it vg go syr syr^{hr} cop sah al pler εκαθ. εξω (Lu 49. :: cf 12, 47. ubi test mu εξω εστηκ. ad v. 46. conformarunt εστ. εξ. Videbatur εξω arcte cum εν τη αυλη coniungendum: hinc pler interpp consentiunt.) | γαλιλαιου .. c 238. 252.* syr per^{p} ναζωραιου (:: cf Lc)

70. αυτων παντων (Gb 8ᴢ) c. AC*FHMSUVXΔ 1. 22. 108. 124. 209. 262. 435. al plus^{120} al^{6}· per^{sw} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ .. ς (Lu 49.) om αυτων c. BC**DEGLΞ etc it vg al pler Or^{int}; item K al plus^{10} Thph om παντων (:: αυτων incommodum videbatur quum non id ipsum adscriptum esset quorsum spectaret; praeterea proclive erat alterutrum omittere.) | τι λεγεις .. D 1. 209. a b n mm gu^{elect} syr^{hr} add ουδε. επισταμαι (*nec novi* vel *neque intellego*), item Cyp *neque novi te* (:: cf Mc)

71. εξελθοντα δε αυτον c. ACEFGHKMSUVXΔ al pler etc, item omisso αυτον BLΞ al^{7} Chr$^{mosc\,1}$, hinc Ln [αυτ.] (1. 209. al pauc om αυτον sec) .. D al^{1} εξελθοντος δε αυτου, item vg it^{mu} *exeunte autem ille* (a n *egressus autem*) | ειδεν c. BDEFGHMUΔ etc .. ACKLΞ etc ιδεν | αλλη .. D a b c ff^{2}· h n vg (sed non am for) Or^{int} add παιδισκη | αυτους εκει (Sᴢ αυτους· εκει item Gb′: ita CE*FHMU al pler, non AL al pauc) c. ACE*FHL MUVXΔ 1. al^{150} fere go al .. ς (Ln) τοις εκει c. BDE**GKS etc Thph (vg it *his qui erant ibi*, n a *illis qui ibi erant*) .. 157. αυτους εκειση, al^{2} αυτους· εκει δε, al^{1} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ per^{p} αυτους, 251. Thph εκει, y^{cer} Or^{int} αυτω· εκει (*ei ibi*) | και ουτος c. ACEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn Or^{int} al .. BD sah om και

72. μετα c. ABCKLΔ al pauc .. ς μεθ c. DEFGHMSUVX al pler | οτι (et. vg ff^{1}· g$^{1\cdot 2\cdot}$ n; f h *dicens quia*) .. al pauc om; item D ff^{2}· b c *λεγων* omisso οτι

τὸν ἄνθρωπον. 73 *μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.* 74 *τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.* 75 (316.2) *καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.*

XXVII.

1 (317.2) *Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ* Mc 15, 1. *ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θα-* Lc 23, 1. *νατῶσαι αὐτόν.* 2 (318.1) *καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρ-* Io 18, 28. *έδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.*

---

73. *και συ* (et. vg it^{mu}) .. D 1. om; b c h l gue^{lect} sic: *vere ex illis es tu* | *και γαρ* (c* syr^{p} c.* add *γαλιλαιος ει και* :: cf Mc) – – *δηλον σε ποιει* (D a b e ff^{2}· h gue^{lect} *ομοιαζει, similis est*) .. L 32.^{ev} om

74. *καταθεματ.* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΔ al^{170} fere Chr^{ed} et^{mosc} Thph .. ς *καταναθεματ.* c. minusc sed non ita mu ut vdtr | *ευθεως* c. ACDEFGHKMSUVXΔ etc .. BL *ευθυς*

75. *ω* (Gb″) c. ABC*DEFGHXΔ al^{60} fere .. ς του *ιω* c. C**KLMSUV 1. etc Chr | *ειρηκοτος* (Gb′ prob Schu) c. BDL 33. 57. 61. 102. c ff$^{1·2·}$ g$^{1·2·}$ h l vg sah arm Chr^{mosc} .. ς add *αυτω*, Ln [α.] c. ACEFGHKMSUVXΔ al pler b f cop syr^{utr} al Chr^{ed} Or^{int} (:: in Mc et Lc *ως ειπεν αυτω* est, nec id a scriptoribus mutatum) | *οτι* (et. for Or^{int}) .. D al pauciss it vg (exc for) om (*οτι* et. in Mc et Lc legitur) | *πριν* .. A al pauciss Bas add *η* | *απαρνησῃ* .. C al pauc cat^{ox} – *σει*

XXVII. 1. *ελαβον* (b ff^{2}· h Or^{int} *acceperunt*, ff^{1}· g$^{1·2·}$ vg *inierunt*) .. D a c f *εποιησαν* (*fecerunt*) | *ωστε θανατωσαι* .. D (69.^{ms}) *ινα θανατωσουσιν*

2. *αυτον* sec c. AC***EFGHMSUVXΔ 1. al longe pler cop sah syr syr^{p} c. ob. go Or$^{int\,1}$ etc .. BC*KL 33. 247. 31.^{ev} h^{scr} y^{scr} it (et. d) vg (syr^{p} c. ob.) Or Or$^{int\,1}$ om (Ln 49. :: at multo probabilius est ut abundans omissum esse quam a scribis invectum: quam sententiam confirmat Marci locus geminus, quo non offendit *παρεδωκαν* absque *αυτον*) | *ποντιω* c. ACEFGHKMSUVXΔ 1. al fere omn it vg syr^{p} go al mu Or$^{int\,2}$ .. BL 33. 102. cop sah syr pers^{p} ar Or Petr^{alex} om (49. prob Schu :: idem nomen nonnisi Lc 3, 1. Act 4, 27. 1 Tim 6, 13. legitur; in ecclesia utrumq coniunctum invaluit, ut ap Ign Trall. 9. Magn. 11. Smyrn. 1; item ap Iust plerumq. Ap Ioseph antt. 18, 2 sqq plerumq *πιλατος*, primo loco *ποντιος πιλατος*. Ut *ποντ.* non invectum putem, facit inprimis locorum parall ratio, ubi nec evangelistae ipsi adposuerunt nec scribae addiderunt. Nec magis infra ap ipsum Mt additum est.) | *πιλατω* .. nusquam (sed D hiat) scribitur *πειλατω*. Postea aliter fit. | *τω* (Δ om) *ηγεμονι* .. Petr^{alex} om

3 (219.10) *Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις* 4 *λέγων Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπαν Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ.* 5 *καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ*
Act 1, 18. *ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.* 6 *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες*
•Deut 23, 19. *τὰ ἀργύρια εἶπαν Οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν.* 7 *συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν*
Act 1, 19. *τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.* 8 *διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον.* 9 *τότε ἐπληρώθη*

---

3. ιουδας (et. Eus Chr al) .. 1. Or ο ιουδ. | παραδιδους c. ACEFGHKMS UVXΔ al pler (al[1] προδιδ.) Or Eus Chr .. BL 33. 259. cop sah (item it vg *qui eum tradidit*) παραδους (Ln)| εστρεψεν (prob Schu) c. BL 102. y[scr1] Or[2] ([1]–φε) .. ς (Ln) απεστρ. c. ACEFGHKMSUVXΔ al fere omn Eus Chr cat[ox] (:: at multo magis ex usu est αποστρ. quam στρ., ut ap LXX hoc fere tricies, illud trecenties legitur) .. al pauc απερριψε | και τους c. A(B?)EFGHKMSUVXΔ 1. al pler Chr .. (B? dicitur ap Btl omittere τους prius) CL 33. 102. al[15] fere Or[3] Eus om τους (Ln 49. :: at solet Mt articulum ante πρεσβ. repetere; ubi vero non repetit ut 26, 47. 16, 21., lectio vel plane non vel a paucis vexata est. Contra passim test antiq om articulum, ut praeter hunc locum 27, 12.)

4. αθωον c. AB[*]CEFGHKMSUVXΔ al ut vdtr omn syr[utr] go etc Or[2] Eus Chr .. B[**mg] L it (et. d) vg cop sah arm Or[2] et[1cod] Cyp Lcif Or[int1] al δικαιον (prob Schu Gb" :: at quis tandem scripturus fuisset αθωον pro δικαιον?)| ειπαν c. L Eus Chr[gue] .. ς –πον c. AB(c sil.)CEFGHKM SUVXΔ etc (et. Or)| οψη (Gb" Sz) c. ABCEFGHKLMSVXΔ al[25] fere Or[1] Chr[gue] .. ς οψει c. U et minusc pl Or[1] Eus Chr[ed] (Schol Aristoph: οἱ *ἀττικοὶ τὰ τῶν παθητικῶν χρόνων δεύτερα πρόσωπα ἀεὶ διὰ δι-φθόγγου γράφουσιν – – ἡ δὲ κοινὴ διάλεκτος – – βούλει καὶ ὄψει καὶ οἶει – – τῇ ἀττικῇ ἐπομένη συνηθείᾳ – –*)

5. εν τω ναω c. ACEFGHKMSUVXΔ al longe pler it vg etc Or[1] .. BL al[3] Or[1] Eus Chr[ed] item[gue] et[mosc5] εις τον ναον | απηγξατο: Papias (cf Thph et Oec item cat[ox]) *πῃσθεὶς (Ἰούδας) ἐπὶ τοσοῦτον τὴν σάρκα, ὥστε μὴ δύνασθαι διελθεῖν ἀμάξης ῥᾳδίως διερχομένης, ὑπὸ τῆς ἀμάξης ἐπιέσθη ὥστε τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἐκπεπωθῆναι.* Apollinar *ὁ Ἰούδας οὐκ ἐναπέθανε τῇ ἀγχόνῃ ἀλλ' ἐπεβίωσε, κατενεχθεὶς πρὸ τοῦ ἀποπνιγῆναι.*

6. ειπαν c. BL Eus .. ς –πον c. ACEFGHKMSUVXΔ al ut vdtr omn Chr (et.gue)| κορβαναν (–νᾶν B[**]FHKM etc, –νᾶ X etc, –νάν VE al) c. AB[**]c FGHLSUVΔ etc Eus Chr[gue], item *corbanan* am fu for ing, –*nam* mm ff[i]. .. KKM al mu vged Chr[ed] Cyr[hr] –βοναν .. B[*] κορβαν, item *corbam* vel *corban* a d f g[1] h .. X 157. act[pl] ven –βανα, al pauc –βονα vel βωνα

7. συμβ. δε (et. Eus al) .. HM al pauc act[pl] ven συμβ. τε, Chr[ed] et[mosc6] και συμβ.

8. G al[1] εως την σημερον

τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου Ἰερεμίου λέγοντος Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος. *Zach 11, 13. (*Ier 18, 1.)

11 (220.1) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ Σὺ λέγεις. 12 (221.4) καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ 11—14 Mc 15, 2—5. Lc 23, 3. Io 18, 38.

---

9. ιερεμιου (AC* al Chrgue ιηρεμ.) c. ABCEFGHKLMSUVXΔ al longe pler itpl vg cop sah go etc Eus (*ἐπεὶ μὴ ταῦτα φέρεται ἐν τῇ τοῦ Ἱερεμίου προφητείᾳ, εἴτε χρὴ ὑπονοεῖν περιῃρῆσθαι αὐτὰ ἐξ αὐτῆς κατά τινα ῥαδιουργίαν ἢ καὶ σφάλμα γραφικὸν γεγονέναι* etc dem. ev. 10, 4.) actpll ven Hier (- - *legi nuper in quodam hebraico volumine quod Nazarenae sectae mihi Hebraeus obtulit Ieremiae apocryphum in quo haec ad verbum scripta reperi. Sed tamen mihi videtur magis de Zacharia sumptum testimonium evangelistarum et apostolorum more vulgato, qui verborum ordine praetermisso sensus tantum de V. T. proferunt in exemplum.* Ex his apparet eodem modo in evglio Hebr scriptum fuisse.) Orint (- - *suspicor aut errorem esse scripturae et pro Zacharia positum Ieremiam, aut esse aliquam secretam Ieremiae scripturam in qua scribitur.* - -) Aug (*et plures cdd habent Ieremiae nomen, et qui diligentius in Graecis exx evglium consideraverunt, in antiquiorib Graecis ita se perhibent invenisse.*) .. 33. 157. syr persP a b cdd ap Aug (*non omnes cdd evgliorum habent quod* per Ieremiam *dictum sit, sed tantummodo* per prophetam - -) cd ap Lucbrug om .. 22 syrP mg arcod ζαχαριου, l *esaiam* | ισραηλ .. K om (versu exeunte)

10. εδωκαν (A* -κεν) .. al[3] syrutr persP -κα .. 69. ελαβον

11. εστη c. ABEFGHKMSUVXΔ al longe pler Or Chr al .. BCL 1. 33. (Or: var edd) εσταθη (Ln 49. :: at hoc certe loco multo facilius dictu est cur εσταθη corrector invexerit quam cur quis maluerit εστη.) | ο δε ις εφη αυτω .. L al[3] om ις, item L al[4] a d cop sah syrhr sl Chred itemmosc6 etgue om αυτω | λεγεις (*dicis* it vg Orint et Hil[1]: uterqdiserte) .. Chrcomm (et.mosc6 etgue) ειπας, d Hil[1] *dixisti* (:: ut 26, 64.)

12. και των c. AB**EFGHKMSUVΔ etc .. B*LX al[25] fere (ac plur) Or[2] Chred etgue (et.mosc3) om των (cf ad 27, 3.) | απεκρινατο (et. Or[1], itpler vg *respondit*) .. D Or[1cod] απεκρινετο (D απεκριν.), item bff[2]h Orint *respondebat*

13. πιλᾶτος: hoc acc. EGKM (GK plerumq certe) (item F, passim certe), item alibi rA, al mu .. (F)HU etc πιλάτος | σου καταμαρτ. (1. 209. κατηγορ.) .. D καταμ. σου | πιλατος .. Δ πειλατος. Eandem formam Δ in sqq septies i. e. ubique, item D sexies (except. est v. 24.) habent.

14. προς ουδε εν (L al pauc Or ουδεν) .. D εν omissis πρ. ουδε, item it (exc h) tol gat sah arm syr aeth al *ullum* sine *ad*

15—26 Mc 15, 6—15. Lc 23, 17—25. Io, 18. 39 s. ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 (223.2) Κατὰ δ
ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελο
16 (223.4) εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶ
17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τίνα θέλετ
ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 ἤδ
γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 (224.10) καθημένου δ

---

15. κατα δε (D add την) - - ηθελον .. y$^{scr\,1}$ om | ενα τω οχλ. δεσμ. ABEFGHKLSUVA al pl .. D 63.^{ev} cop ε. δε. τ. οχλ., M al^{25} fere (it v etc) τ. οχλ. ε. δε.

16. ειχον .. 49.^{ev} y$^{scr\,1}$ vg ff^{1} g^{1} Or^{int} ειχεν | λεγομενον (go om) .. D τ λεγ. | βαραββαν (ita et. it^{pler} vg; al pauc gat al βαραβαν: ita L v. 20; syr^{hr} βαρ ραββαν, g^{2} barrabas. In act$^{pll\,a}$ cd^{1} constanter βαρ ραβαν) c. ABDEFGHKLMSUVA al longe pler it vg cop sah syr^{utr} go e Or^{int} item Or versu 17. .. 1.* 118. 209.* 241.** 299.** syr^{hr} arm item versu 17. Or^{int} diserte (vide post) et cdd^{vet} in scholio quod pl rumq Anastasii episc antioch, alibi Chr^{i} esse dicitur inque cod aliisque^{30} reperitur (s sic: ἀναστασίου ἐπισκ. ἀντιοχ. Παλαιοῖ; πάν ἀντιγράφοις ἐντυχὼν εὗρον καὶ αὐτὸν τὸν βαραββᾶν ἠσοῦν λεγόμενο οὕτως γοῦν εἶχεν ἡ τοῦ πιλάτου πεῖσις ἐκεῖ Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δ ἀπολίσω ὑμῖν, ἠσοῦν τὸν βαραββᾶν ἢ ἠσοῦν τὸν λεγόμενον χριστό ὡς γὰρ ἔοικεν πατρωνυμία τοῦ ἡητοῦ ἦν ὁ βαραββᾶς, ὅπερ ἑρμηνεύ εται διδασκάλου υἱός.) ιησουν βαραββ. (49 :: at etiam atque etia dubium an Mt ita scripserit. Verum est quidem potuisse nomen istu pietatis caussa a textu secludi; tamen id vix crediderim, nec eni minus probabile placiturum id pro mira singularitate fuisse multi Iam quum Hier tradiderit in evglio Hebr pro Barabbae nomi scriptum fuisse *filium magistri eorum*, quo redderetur Barrabban siv Barrabbon, ibidem Iesu nomen isti interpretationi praecessisse egreg conclusum est. Quod si est, nihil est verisimilius quam inde cdd evglii Mt invectum esse. Quam coniecturam confirmat locus Or^{in} quem h.l. ab ipso Or prorsus discessisse haud credibile est: *In mul exx non continetur quod Barabbas etiam Iesus dicebatur, et forsit recte, ut ne nomen Iesu conveniat alicui iniquorum. In tanta enim mul tudine scripturarum neminem scimus Iesum peccatorem - - Et puto qu in haeresibus tale quid superadditum est, ut habeant aliqua convenient dicere fabulis suis de similitudine nominis Iesu et Barabbae. Existi enim in istis verum aliquod mysterium demonstrari.* Ceterum ut $\overline{\text{ιν}}$ ha recipiendum putem, facit etiam quod vv. 20. et 26. nude scriptum e τον βαραββαν, τον δε $\overline{\text{ιν}}$)

17. ουν (et. ff^{1} vg Or^{int}) .. D 13. 69. c^{scr} it^{pler} for (syr) δε | απολ. υ (D υμ. απ.) .. A al^{16} syr^{hr} arm s^{ed} Or cdd^{vet} scholii (vide ante) prae των δυο (ut A Or) vel απο των δυο, item 1. 118. 209. add των δ (similiter a *vobis de duob. mittam*)| βαραββαν .. 1.* 118. 209.* 241. 299.** syr^{hr} arm Or^{int} (vide ad v. 16.) cdd^{vet} scholii (vide ad v. 1 praem ιησουν τον (49.), item B Or τον (ita et. act$^{pll\,cod}$)

αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 (225.1) οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν Βαραββᾶν. 22 (226.1) λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες Σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες Σταυρωθήτω. 24 (227.10) ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 (228.1) τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

---

19. *απεστειλεν* .. Chrgue etmosc^{6} *επεμψεν*, item actpil a | *τω δικ. εκεινω* .. Ored Chr (et^{ed} etmosc^{6} etgue) Hil *τω δι. τουτω*, Ored *τω ανθρωπω τουτω τω δικ.*, actpil a *τω ανθρ. τω δι. τουτω* | *σημερον* .. al^{4} om, al^{2} post *οναρ*, cop al *hac nocte*, item actpil a *νυκτος*$^{edd\,2}$ vel (*εν*) *τη νυκτι ταυτη*$^{edd\,2}$

20. *οι πρεσβυτεροι* .. F add *του λαου* | *αιτησωνται* .. EF**HV al mu *-σονται* | *βαραββαν* .. de scriptura nominis vide ad v. 16.

21. *οι δε* .. L *οι δ'* | *ειπαν* c. DL .. ς (Ln) *ειπον* c. AB(e sil.)EFGHKMSUVA etc | *βαραββ.* c. ADEFGHKMSUVA al longe pler .. BL 1. 33. 122. *τον βαρ.* (ita et. actpil)

22. *ποιησω* .. D^{gr} 59. a b c ff^{2}· h (item actpil cod) *-ωμεν, faciemus* (d *faciem* sic) | *λεγουσιν* (Gb″) c. ABDKA al plus^{11} cop sah syr^{utr} it (exc f) vg al mu Or^{int} Aug .. ς add *αυτω* c. EFGHLMSUV al pler f | K al^{4} *σταυρωθητω σταυρωθητω*

23. *ο δε ηγεμ.* (B 33. 69. 102. sah arm arr^{2} Chr^{ed} etgue etmosc^{5} om: ita 49. :: at cf Lc 23, 22. ubi nemo addidit; mm syr *Pilatus*: e Mc) *εφη* .. DL 1. al pauc it^{pler} vg cop al *λεγει αυτοις ο ηγεμ.* | *εκραζον* (it vg *clamabant*) .. D^{gr} *εκραξαν* | *λεγοντες* .. K 1. al^{10} a b sah Chr^{ed} etmosc^{5} (Chrgue *περισσ. ελεγον*) om

24. *απεναντι* c. AEFGHKLMSUVA al ut vdtr omn Chr (item actpil) .. BD *κατεναντι* (Ln; cf ad 27, 61. 21, 2.) | *του οχλου* .. actpil (exc cd^{1}) *του ηλιου* | *ειμι* (it vg *ego sum*) .. D add *εγω* | *τουτου* (prob Schu) c. BD 102. a b mm Chr^{ed} etgue etmosc^{4} Or^{int} .. ς *του δικαιου τουτ.* (ita actpil a) c. EFGHKLMSUVA al longe pler it^{pl} vg syr^{p} etc, item AA cop sah syr al (item actpil cod^{1}) *τουτου του δικ.*, Ln *τουτ.* [*του δικ.*]

25. *πας* (al^{2} om) *ο λαος* .. L *ο λα. πας*

26. *φραγελλωσας* .. D* *φλαγ.* | *παρεδωκεν* c. ABEGHKMSUVA al longe

[Ps 22, 7] δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων. 39 (337.3) οἱ δὲ παραπορευόμενο
ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 καὶ λέγοντες
Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσο
σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 (338.1)
ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων κα
πρεσβυτέρων ἔλεγον 42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι
βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύ
[Ps 22, 8] σομεν ἐπ' αὐτῷ· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν αὐτὸ

---

38. εξ ευωνυμων .. add *nomine camma*

39. τας κεφαλας (et. Eus al) .. D al[1] cop[edd] την κεφαλην (:: ita et psalm: εκινησαν κεφαλην)

40. ο καταλ. c. ABEFGHKLSUV al longe pler ff[1·] g[1] am for syr cop sal al Chr Hil .. DMA al[3] a b c ff[2·] g[2·] h l vg[ed] et[mss pl] fr sax syrP arm Eus Or[int] Hier Amb Cassiod praem ουα (:: e Mc) | εν τρισιν .. L d om εν οικοδομων (et. Eus Chr Or[int]) .. 131. 238. it vg cop sah syr[hr] al Hi al add αιτον | ει του θε. c. ADEFGHKLMSUVA al ut vdtr omn d δ et Eus Chr[ed] (Chr[gue] et[mosc aliq] om ει υι. ει τ. θε.) al .. B it vg et θεου ει (Ln isque sic: σεαι τόν, εἰ) | καταβηθι c. BEFGHKLMSUVA a longe pler f ff[1·2·] g[1·2·] l vg cop sah syrP etc Eus Or[int] al .. AD al[5] a b ch syr syr[hr] Chr[gue] Cyr και καταβ. (Ln)

41. δε και c. BD[gr]EFGHMSUVA al pler ff[1·] syrP al Eus .. AL al[3] b for om hinc Ln [δ. κ.]; K 1. 33. 69. 102. al[5] a c d ff[2·] h vg syr cop al Or[in] om δε, sah cop[edd] om και (:: cf ad Mc) | πρεσβυτερων c. ABL 1. 33 69. 124. etc ff[1·] g[1·2·] vg fr sax cop sah syrP ed etc Eus (πρεσβ. κ γραμμ.) al .. D al[10] fere a b c ff[2·] h gat Cassiod φαρισαιων .. EFGHKM UVA al plus[150] f syr syrP arr pers[P] al Thph πρεσβ. και φαρισαιων ελεγον .. D[gr] al[1] am g[1·2·] λεγοντες (cop sah *illuserunt - - dicentes*)

42. σωσαι .. cdd σωσαι; | βασιλευς (Gb) c. BDL 33. 102. sah .. ς (Ln praem ει c. AEFGHKMSUVA al longe pler it vg cop syr[utr] etc Eus Or[in] (:: cf v. 40; vide et. ad v. 43.) | νυν .. A al pauc om | πιστευσομεν c BDGKSUV etc cop sah syrP etc Eus al .. EFHLMA al[20] (ac multo plures -σωμεν .. A al[8] vg it[pler] (f syr al *ut videamus et credamus* :: ut Mc Or[int] πιστευομεν (Ln; lectio haud improbabilis est) | επ αυτω (Gb+ Sz) c. EFGHKMSUVA al[150] fere Thph (ita raro, ut Lc 24, 25.) .. ς (Ln αυτω c. AD 1. etc (it vg go etc) Eus (legitur ita frequentissime) .. B 33. al[5] Cyr επ αυτον (49. ita Ro 4, 5. 4, 24 etc), item al pauc ε αυτον (ut Io solet)

43. πεποιθεν .. D 1. 118. 209. a b h cop sah arm Eus praem ει | επι το θε. (et. Eus etc; c d f g[1·] fu Or[int] Amb *in deum*) .. B (Ln) επι τω θε (it[pl] vg *in deo* vel *in domino*) | νυν (et. Eus Or[int] etc) .. AH al plus[8] ff[2·] cop om | αυτον pr .. BL 33. om, item vg[ed] (sed am for ing a it[mu] om sec)

εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμὶ υἱός. 44 (280.2) τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντες αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

45 (280.4) Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 46 (281.6) περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων Ἠλὶ ἠλὶ λιμὰ σαβαχθανί; τοῦτ' ἔστιν Θεέ μου Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. 48 (282.2)

Mc 15, 33—36. Lc 23, 44. (Ps 22, 2.)

---

43. θελει .. F al pauc -λη

44. το δ .. D το δε | συνσταυρ. c. ABEGA al .. ς συνσταυρ. c. FHKMU (sv?) al pler .. DL σταυρ. | αυτω c. AEFGHKMSUVA al ut vdtr omn .. B συν αυτω, item (vide ante) DL (Ln 49. Similiter BL in Mc) | ωνειδιζον .. H al pauc ονειδ. | αυτον (Gb Sz) c. ABDEFGHKLMSUVA al[150] fere .. ς αυτω c. minusc nec ita mu

45. σκοτ. εγ. (et. Eus Chr Or[int] al) .. UA al[5] (ac plures) εγ. σκ. | επι πασαν (al[1] Chr[ed] et[gue] εφ ολην :: ut Lc) τ. γην (et. Eus Or[int] Cyp Gaud Promiss etc) .. 248. 1 Lact om | ενατης (D ante ωρ. pon) et v. sq ενατην c. ABEFHKLMUVA (8?) al pl, item ενατης D .. ς ννατης c. G etc, item εννατην c. GD etc

46. ανεβοησεν (it[mu] *exclamavit*) .. BL 33. 69. 124. (:: ut Mc) εβοησ. (it[pl] vg Or[int] *clamav.*), Chr (et.[gue] et[mosc 5]) εκραξεν | ο ις .. D om ο | ηλι ηλι (ή-: ita EFM al mu, *heli* a b d f ff[1] g[1] am emm fu for ing gat mm; ἡ-, ut ς, KU al pl, *eli* vg[ed] c ff[2] g[2] h) c. AFGHKL (ἀήλι ἀήλι item Eus[1 cdd 2]) MU (sv?) al pler Clem, item DEA 1. al Eus[1] ηλει .. B ελωει ελωει ελωει, Eus[1]-ωειμ bis, 33. al pauc cop harl Chr[gue] ελωι, :: ut Mc | λιμα c. AKUA al longe pl f Chr[gue], item (λειμα) EFGHMSV al mu .. BL 33. al a pauc ff[1] g[1] am for ing emm cop λεμα (49; Ln λημα quod Bch ex B adscripsit) .. ς λαμα c. D al b h gat mm (g[2] vg[ed] *lamma*) Eus[3] :: probandum videtur λιμα, a quo λειμα tantum scriptura differt, a testib et antiquis et plurimis traditum: quo quidem modo forma Chaldaica pronuntiari potuisse videtur; fuerunt tamen qui λεμα et qui λαμα corrigerent. Ipsum vero λιμα sive λειμα correctione effectum esse vix docueris. Cf et. ad Mc | σαβαχθανι c. EFGHKLMSUV al longe pler Eus Chr[gue], item -νει ABA al mu; item (inde Ln σαβακθανι) *sabactlıani* c f ff[1. 2] g[1] (*zab.*) g[2] vg .. D ζαφθανει (D[**] σαφθ.), d h *zapthani*, b *zaptani*, a *zahthani* | εγκατελιπες (AD ενκ.) c. B(e sil.) DLU (sv?) etc .. AEFGHKMA al mu (al pauc Chr[gue] -πας) -λειπες

47. εστωτων c. ADEFGHKMSUVA al ut vdtr omn Chr (et.[gue]) .. BCL εστηκοτων (49. :: de quibus formis statuere difficile est. Passim εστωτες intentatum reliquerunt test omn vel tantum non omn, item εστηκοτες. Tamen saepius forma εστηκοτες in alterius locum a testib substituta est, ut Lc 9, 27. Io 12, 29. Apud ipsum Mt cf ad 16, 28.) | οτι c. ABC EFGHKMSUVA al longe pler Chr (et.[gue]) .. DL al pauc (it vg etc) om | ηλιαν .. -ι- B?CEFGHKMSUV etc; ADLA -ει- (at iidem excepto D v. 49. ηλιας, praeterea cf 11, 14. 16, 14. et alibi ubi unus D -ει-). De ἡ- (ς ἡ-) cf ad 11, 14.

Lc 23, 36. Io 19, 29. (cPs 68, 22.) καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν.

50–54 Lc 15, 37–39. Mc 23, 45–47. 50 (343.1) Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. 51 (344.2) καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο, (345.10) καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ

---

48. πλησ. τε .. D om τε

49. ελεγον c. ACEFGHKLMSUVΔ al pler (vg it^{mu} *dicebant*) .. B 124. ειπαν (Ln), D 69. ειπον (it^{pl} *dixerunt*) | σωσων (al^{7} vv^{aliq} σωσαι) .. D 1. 209. it^{pl} και σωσει (d *et liberat*) | αυτον c. ADEFGHKMSVΔ al longe pler vv pler Eus^{can} (idem dem. ev. 10, 8. eam rem κατὰ τὸν εὐαγγ. Ἰω. accidisse tradit) Iuv Sev^{ant} (vide post) .. ^{24}BCLU 5. 48. 67. 115. 127.* gat mm syr^{hr} aeth add αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν, και (U add ευθεως) εξηλθεν υδωρ και αιμα (U αι. κ. υδ.) :: cf Io 19, 34. Eadem vero testantur Chr (addit *τί γένοιτ' ἂν τούτων παρανομώτερον, τί δὲ θηριωδέστερον· οἳ μέχρι τοσούτου τὴν ἑαυτῶν μανίαν ἐξέτειναν καὶ εἰς νεκρὸν σῶμα λοιπὸν ὑβρίζοντες.*) schol$^{cod\ 72}$ (*ὅτι εἰς τὸ καθ' ἱστορίαν εὐαγγέλιον Διοδώρου* [?] *καὶ Τατιανοῦ* [?] *καὶ ἄλλων διαφόρων ἁγ. πατέρων τοῦτο πρόσκειται, τοῦτο λέγει καὶ ὁ Χρυσόστομος. ὅταν οὖν ὁ Ματθ. πρὸ τελευτῆς αὐτοῦ σφαζόμενον ὑπὸ τοῦ στρατιώτου τῇ λόγχῃ εἰς τὴν πλευρὰν ἐθήλωσεν, εἶθ' οὕτως νυχθέντα τελευτῆσαι, ὁ δέ γε Ἰω. τοῖτον ἔφη λόγχῃ νυχθῆναι μετὰ τὸ τελευτῆσαι, οὐ μάχης τὸ εἰρημένον· ἀμφότεροι γὰρ τὸ ἀληθὲς ἐμήνυσαν* etc) cdd ap Sev^{ant} (Is IX, 26. ad Thom. episc. German. ap. Assem. II. p. 81. haec tradit: *Nonnulli evglio Mt vim plane inferentes id ibi obtrusere quod contra evglistae mentem est, ut scil. ostenderent Christi adhuc viventis latus a milite lancea prius percussum esse quam spiritum redderet. Haec res summo studio discussa est quum mea tenuitas in urbe regia esset Macedonii - - causa. Producto igitur in medium Mti evglio, quod egregie descriptum erat et in regio palatio summa cum veneratione asservabatur, quodque imperante Zenone in urbe Cypri insulae una cum S. Barnaba repertum fuisse ferebant, eoque aperto deprehensum est huiusmodi historiae militis et lanceae additamentum in ipso haudquaquam extare.*) Ceterum opinionem quorundam (ex hoc additamento spurio ortam), Iesu adhuc vivi latus lancea apertum fuisse, Clemens V. in concilio Viennensi (1311.) damnavit, docens Iohannem tenuisse rectum rei gestae ordinem.

50. παλιν .. FL al^{10} fere Cyr Chr (et.^{sue} et$^{mosc\ 6}$) (Or^{libere}) om

51. το καταπ. τ. ναου (ita test omn) .. evg Hebr teste Hier non velum templi scissum sed *superliminare templi mirae magnitudinis corruisse* tradidit. | εις δυο (D add μερη, item *in duas partes* it vg etc) post κατω c. BC*L 33. 102. cop sl .. ς (Ln) post εσχισθη c. ADEFGHKMSUVΔ al pler it vg syr^{utr} al Or^{int} Promiss al .. c°°? Or^{2} Eus^{2} om | απο c. ADEFGHKMSUVΔ al pler Eus .. BC al pauc απ .. L Or om

πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 54 (346.2) ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. 55 (347.6) Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν 55 s. Mc 15, 40 s. Lc 23, 49. Io 19, 25.
θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 (348.1) Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ 57—61 Mc 15, 42—47.

---

52. *μνημεια* .. A *μνηματα* | *ανεωχθησαν* c. BDEFGHKMSUVA al pler Or, item C^{***}L 1. 157. al^{10} fere *ηνεωχθησαν*, al pauc *ηνοιχθησαν* .. A al pauc *ανεωχθη*, C^{*} al pauc *ηνεωχθη* | *ηγερθησαν* c. BDGL 1. 33. 69. 124. 209. al^{10} fere Or Eus .. ς *ηγερθη* c. ACEFHKMSUVA al pler

53. *μετα τ. εγ. αυτου* (al^{3} aeth arr Glyc *αυτων*, al^{1} om) .. syr^{hr} om | *εισηλθον* (et. Or Amb^{1} Gaud Or^{int}) .. D it (exc f) vg *ηλθον* | *ενεφανισθησαν* .. D^{*} *εφανησαν*, D^{**} *ενεφανεισαν*

54. *εκατονταρχος* .. ^{ος}D Or *-ρχης* | *γινομενα* c. BD al^{2} (et plurib) Or^{1}, item *quae fiebant* it vg Or^{int} .. ς *γενομενα* c. ACEFGHKLMSUVA al pler Or^{1} | *θε. υι.* c. ACEFGHKLMSUVA al fere omn it^{pler} (et. d) am fu for ing gat etc Or^{2} .. BD^{gr} 102. b vg^{ed} Hil^{1} al *υι. θε.* (Ln)| *ην* (et. Or) .. c fg^{1}· Aug Vig *εστιν*

55. *εκει* c. ABCEGHMSUVA al longe pl it vg al pl Chr^{ed} et^{mosc} Or^{int} .. D al^{10} fere Chr^{gue} *και* (:: ita Mc), FKL al^{50} syr^{p} ^{mg} *εκει και* (al pauc *και γυν. εκ.*)| *απο* (:: et. Mc) .. AKA al^{10} fere Chr (et.^{gue} $et^{mosc\,5}$) om | *θεωρουσαι* (al^{1} *ορωσαι*) .. it^{aliq} vg om | *τω* $\overline{\text{ιυ}}$ (et. Chr^{gue}) .. P 80. om, item una cum *απο τ. γαλ.* Chr^{ed} $et^{mosc\,5}$

56. *εν αις ην* (al pauc *ησαν*) .. Chr (et.^{gue} et^{mosc}) om | *μαρια* (C^{*} praem *και*) *η* (D* om) *μαγδ.* c. ABDEFGHKMSUV al fere omn Chr (et.^{gue} et^{mosc}) .. CLA 1. *μαριαμ η μαγδ.* (Formam *μαριαμ* ubi ipse evglista posuit, ut 1, 20; 13, 55; item Lc 2, 19. et saepe per capp duo priora Lucae, raro mutant testes nec ii multi. Cf. et. ad v. 61.)| *μαρια* sec c. iisdem ut pr et L 1. .. CA *μαριαμ* | *η* (D* al^{1} om) *του* (al^{1} Chr^{ed} et^{gue} $et^{mosc\,4}$ om) .. E al^{10} fere Chr^{mosc} om | *ιωση* (131. praem *ἡ*) .. D^{*}(**ιωσητος :: cf Mc)L 157. al^{3} it vg cop aeth syr^{p} ^{mg} *ιωσηφ* (Hesych^{hler} in cat^{ox} p. 256. *μαρίαν τὴν Ἰακ. καὶ Ἰωσῆ μητέρα, καὶ ἄλλην μαρ. παρὰ τοῖς εὐαγγελισταῖς ὠνομασμένην τὴν θεοτόκον εἶναι καὶ οὐκ ἄλλην πεπιστεύκαμεν.* Item Chr: *ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ταύτην γὰρ λέγει τὴν Ἰακώβου.* Hinc huius loci lectio ad 13, 55. conformata credi potest.)

57. *δε* .. A^{*} om

Lc 23, 50–55. Io 19, 38–42. *Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν τῷ Ἰησοῦ·* 58 *οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.* 59 (350. 1) *καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ ἐν σινδόνι καθαρᾷ,* 60 *καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν.* 61 (350. 6) *ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.*

. 62 (351. 10) *Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον* 63 *λέγοντες Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν Μετὰ*

---

57. *αριμαθαιας* (ita ff^{1} vg^{ed} mm tol) .. D *αριμαθειας*, al^{2} *αρμαθιας*, item it^{pler} am fu for ing (syr^{p} ^{mg} *Rama*)| *τουνομα* .. D *το ονομα* | *εμαθητευσεν* c. ABEFGHKLMSUVΔ al longe pler .. CD 1. 17.^{ev} *εμαθητευθη* (Ln). Utriusque usus exempla in promtu sunt, nisi quod prius apud antiquos ut Plutarchum invenitur, posterius apud recentiores tantum, ut *ὁ ἅγιος Ἱερόθεος τῷ ἁγ. Παύλῳ ἐμαθητεύθη*, ex vitis SS. ut vdtr; cf Steph. Thes.

58. *προσελθων* .. D *προσηλθεν* – – *και*, item it vg etc | *πιλατω* .. cf ad v. 13.; et. A *πειλατος* | *το σωμα* sec (syr^{p} ^{mg} sl add *του ιυ*) c. ACEFG HKMSUVΔ al pler .. BL 1. 33. 40. 118.* 209. al^{10} fere (al^{1} *αυτω*) syr^{hl} om (49.); item cop *αυτο*

59. *λαβων* .. D *παραλαβων*|*το σωμ.* o (L al pauc om) *ιωσηφ* .. D *ιωσηφ το σωμ.* | *εν σινδ.* c. BD al^{5} (et haud dubie plurib), item (*involvit in*) it vg cop al Or (aliudente) Or^{int} .. ς (Ln, ex errore de eod B) om *εν* c. ACEFGHKLMSUVΔ al pler syr^{utr} al (:: videbatur *εν* abundare, quemadmodum in Lc deest ac fere non finctuat, similiterque in Mc *ενειλησεν τη σινδονι* tantum non correctum est. *ενετυλ. εν* et. act^{pll} ^{a}, sed ibi et. cdd^{2} om)

60. MU 1. 69. al^{5} (ac multo plures) *λιθον μεγα* | *τη θυρα* c. BCDEFGHK LMSUVΔ al longe pler (d *osteo*) .. A al^{2} *επι τη θυρα* (Ln), item al^{1} *επι την θυραν* (:: sic Mc), item *ad ostium* s. *osteum* it vg

61. *μαρια η* c. AD(*om η)EFGHKLMSUV* al longe pler .. BCLΔ 1. *μαριαμ η* (cf ad v. 56.)| *και η αλλη* (it^{pler} vg Or^{int} *et altera*) c. BCEFGHKLMS UVΔ al ut vdtr omn .. AD (d h *et alia*) *και αλλη* | *μαρια* sec .. A *-ριαμ* | *απεναντι* (et. Chr^{gue}) .. D *κατεν.*

62. *δε* .. L om

63. *εκεινος ο πλανος.* c. AB*(C* vdtr)DE**FHKLMSUVΔ al pler syr^{utr} go etc Chr^{1} (et.^{gue} et^{mosc}) Or^{int} Aug .. B**C**E*G 33. 69. 124. 157. al^{20} fere it vg cop sl Did Chr^{1} (et.^{gue} et^{mosc}) Promiss *ο πλανος. εκεινος.* | *εκεινος ετι* (Schn *conicicisne ὅτι?*) *ζων·* ita CGHKMΔ etc (E *εκεινος, ετι ζων*), item Chr (et.^{gue} et^{mosc}) *ετι ζων εκεινος* .. L *εκεινος· ετι ζων* .. D 157. al^{3} Chr (et.^{gue} et^{mosc}) add *οτι*

τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον 20, 12.
ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. 65 ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

XXVIII.

1 (202.1) Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββά- 1–10
των, ἦλθεν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα

Mc 16, 1–8.
Lc 24, 1–9.

---

64. *εως της* .. DL al[10] Chr[mosc2] om *της* | *τριτ. ημερας* .. D it vg *ημ. τρ.* | *οι μαθ. αυτου* c. ACDEFGHKLMSUVA al ut vdtr omn it vg etc Chr (et.[gue] et[mosc]) .. B om *αυτ.* | *κλεψ. αυτ.* (Gb Sz) c. ABC*DEHKVA al[50] fere it vg cop syr[P] go arr fr sax Chr (et.[gue] et[mose pler]) Dam Or[int] al .. ς praem *νυκτος* c. C***FGL(sic)MU al pl syr al, item postpon 8 al pauc (:: cf 28, 13.)| *ειπωσιν* (*dicant* it vg) .. D *ερουσιν* (*dicent*) .. al[25] fere aff[2] add *οτι*

65. *εφη* (Gb Sz) c. BEFGHKLM** al[70] fere it vg cop go syr al mu .. ς add *δε* c. ACDM*SUVA al sat mu syr[P] c.* al pauc Or[int] | *κουστωδιαν* .. D* *φυλακας*, item *custodes* a b c ff[2] g[1] for Or[int], similiter *milites* h gat Aug Inv (contra ff[1] g[2] l vg *custodiam*). Ita et. go al | *ως* .. L *εως*

66. D* *ησφαλισαν* | *μ. τ. κουστωδ.* (A *κουστουδ.*, sed 28, 11. *κουστωδειας*) .. D* *μ. των φυλακων*, item *cum custodibus* it vg (aliaeq vv)

XXVIII. 1. *δε* (et. Chr[gue]) .. HL 33. al[10] fere et evglstaria (Or al) om | *σ. δ. σαββατων* (et. Or Eus al) .. LA al[7] Chr[gue] *σ. δ. σαββατω* .. it vg et pp[lat] *vespere autem sabbati* (sed d *-torum*), item it[pler] vg et pp *in prima* (*una*) *sabbati* | *μαρια* pr et sec (et. Or Eus Chr[ed gue mosc]) .. CLA pr loco et LA sec *μαριαμ* (H sec loco om) :: cf ad vv. 61 et 56. | *η* pr .. D* om | *κ. η αλλη* (ita et. Or Eus Chr al) .. A 90. *και αλλη*, item d *et alia* :: cf ad v. 61.

2. *εξ* (et. Or Eus; Chr[ed gue mose] *εκ του*) .. D *απ* | *προσελθων* c. ADE FGHKMSUVA al longe pler Eus .. BCL al[7] Or Dion[alex] Chr[ed gue mosc] *και προ.* (it vg *descendit* - - *et accedens* etc)| *λιθον* c. BD 60. 84. a b c ff[1.2] g[1.2] l n vg seth fr sax Or Dion[alex] Hil Epph .. ς add *απο της θυρας* c. ACE*GHKM*SVA al pl f h syr al, item K**FLM**U al[50] fere cop syr[P] al Eus Chr[ed gue mosc] *απο τ. θυρ.* (al[1] om *τ. θ.*) *του μνημειου* (:: utrumq additam. vide Mc 16, 3.)

3. *ειδεα* c. ABCDEHK tisch* 124. al[10] (et haud dubie multo plurib) .. ς (Ln) *ιδεα* c. FGHLSUVA etc (et. Chr[gue])

αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 ($^{353.2}$) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 ($^{354.2}$) καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 ($^{355.10}$) καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς λέγων Χαίρετε·

---

3. ωσει c. ACEFGHLMSUVΔ al pler Chr (et.gue) .. BDK al^{10} fere ως (Lc 49. :: ως αστρ. praecessit, neque id fluctuat)

4. φοβου (A φορου) αυτου (al^{1} αυτων) .. AΔ al pauc om αυτου | εγενηθησ. (L -νν-) c. BC*DL 33. (aliisque) .. ς εγενοντο c. AC***EFGHKMSUVΔ al pler (:: forma aoristi 1. in evv plerumq cum aor. 2. a plurimis testib commutata est, ut Mt 11, 23. Lc 10, 13. Multo frequentior in epp est, sed ibi quoque passim a plerisq testib abiecta est, ut 1 Thess 2, 8. Tit. 3, 7.) | ως νεκρ. c. ABDLΔ 1. 209. (aliisque), item ως οι νε. 69.

6.Pe .. (e *velut mortui* ut antea *velut coruscatio*, sed *albus ut nix*) .. ς ωσει νε. c. CEFGHKMSUV al pler

5. αποκρ. δε .. C vdtr om δε

6. ηγ. γαρ .. Δ 33. 238. al plus^{10} ff^{2}. (Ched gue) om γαρ | ειειτο (prob Schu) c.$^{\aleph}$B 33. 102. (aliisq ut vdtr) e cop aeth arm arP Ched etmosc^{5} (sed nongue) catox .. ς (Ln) add ο κυριος c. ACDEFGHKLMSUVΔ al pler syr (*dominus noster*) syrP itpler vg etc Chrgue (:: appositum esse ab ipso Mt vix credibile est; accedit enim ad tantam auctoritatem variorum testium qui omittunt, quod titulus iste plane praeter morem Matthaei adhibitus est. Orta videtur lectio inde quod litterae ox iuxta positae nomen οκς scribenti in mentem iniecerunt. Posset quidem ut abundans omissum aut pro similitudine litterarum vicinarum credi praetermissum, nisi ipsa dictio ab usu Matthaei aliena esset.)

7. απο τ. νεκρων (et. cff^{2} g^{2} for gat) .. D 7.Pe a b ff^{1} g^{1} h l vg arm Cyrhr Aug om | ιδου .. D pscr a b c ff^{2} h Cyrhr Chrysolog^{1} om | ιδου ειπον υμιν .. 126. καθως ειπεν υμιν, item cscr omissis εκ.. αυτ. οφ., item f *sicut dixit vobis* et emm *ecce praedixi vobis*.

8. απελθουσαι c. BCL 33. 69. 124. e cop syr .. ς (Ln) εξελθουσαι (:: ita prorsus Mc nec fluctuat lectio) c. ADEFGHKMSUVΔ al pler itpler vg syrP al | αυτου .. 242. 253. 433. arm om

9. και ιδου (Gh'' prob Schu) c. BD 33. 69. 435. yscr al^{20} fere a b c e ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ h l n vg fr sax cop syr arm perss arP (Or Eus: uterq enim locum ita affert ut ab και ιδου verborum initium faciat) (Ched gue mosc επει ουν εξηλθον μετα φοβ. κ. χαρας ιδου etc) Hier Aug .. ς ως δε (haec ab usu Mt^{1} aliena sunt; habet potius οτε δε) επορευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου (al^{2} om απ. τ. μ. α., al^{1} om τοις μ. α.), και (al^{5}

αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, 13 λέγοντες Εἴπατε π, οι.
ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. 15 οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

---

om) ιδου c. ACEFGHKLMSUVA al longe pl f syrP al | ις (Gb′) c. ACEFG HKMUVA 22. 102. al plus[60] Chr[gue] Thph .. ς (Ln 49.) o ις c. BDLS (e sil.) al sat mu Or Eus (:: ις absque articulo tam egregie testatum omnino praeferendum videbatur usitatissimo proptereaque facile substituto o ις) | απηντησ. c. ADEFGHKLMSUVA al longe pl Eus Chr[ed] et[mosc] .. BC 1. 124. 209. tisch** al[12] Or Cyr Chr[gue] υπηντησ. (49. :: cf ad 25, 1. ubi pariter atque h. l. BC formam υπανταω tuentur. Mt 8, 28. υπηντησαν non fluctuat.) | αυτου τ. ποδ. (et. Or Eus Chr[ed] et[mosc] al) .. D it vg etc Chr[gue] Aug al τ. ποδ. αυτ.

10. o ις (e b om) .. B om o (praecedit σ) | εις την .. D* om την | κακει c. B(C**?)DGLMS 1. al ut vdtr pl Eus Chr[ed] gue mosc .. A(C*?)EFHKUVA al[50] fere και εκει (Gb′ :: cf ad 18, 33. quod enim de καγω et και εγω idem de κακει et και εκει valet.) .. it[pler] vg (et. am ing al; non for nec Amb) εκει | οψονται (et. Eus Chr[ed] gue mosc; U al[aliq] οψωντ.) .. D 10.pe e h οψεσθαι (d e h *videbitis*)

11. της κουστωδιας .. it vg *de custodibus* | απηγγ. c. ABCEFGHKLMSUVA etc .. D* Or Chr[ed] gue mosc αν̄ηγγειλ. | απαντα (et. Chr[gue] etc) .. A Or παντα | γενομενα .. H al[aliq] γιν.

12. τε (et. Or Chr[ed] gue mosc) .. D al[2] (it vg al) om, al[1] δε | αργ. ικανα (ita et. ff[2]· cop syrP etc; Chr[gue] om ικ.) .. D it[pler] vg (syr) αργυριον ικανον

13. ημ. κοιμωμενων .. F ante οι μαθ. αυτ. pon

14. και εαν .. D*L και αν, 1. Or[1] καν | επι c. ACEFGHKLMSUVA al longe pler syr[utr] etc Or Chr[ed] gue mosc cat[ox] .. BD 59. υπο (Ln), item *si hoc auditum fuerit a praeside* it[pler] vg (h *si hoc audierit praeses noster*, item cop) | πεισομεν c. ABCDE**FKLMSVA etc Or Chr[ed] gue mosc; item ποιησομεν c. iisdem, exceptis FM, et U .. E*GHU al mu πεισωμεν, item ποιησωμεν E*FGHM al pm | αυτον c. ACDEFGHKLMSUVA al fere omn it[pler] vg etc Or[1ed] Chr[ed] gue mosc .. B 102. e Or[1] et[cod] om

15. εδιδαχθησαν .. H προσεταχθ. | διεφημισθη (et. Chr[ed] gue mosc) ..

16 *Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,*
εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 *καὶ ἰδόντες*
αὐτὸν προσεκύνησαν αὐτῷ, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 *καὶ προσελθὼν*
ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν
οὐρανῷ καὶ
[Mc 16, 15.] *ἐπὶ γῆς.* 19 *πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζον-*
τες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου

A 33. al pauc Or^2 *εφημισθ.* | *ιουδαιοις* (et. Or^2 Chr^{ed} gue mosc) .. D *εως ιουδ.* | *μεχρι* (et. Or^1 Chr^{ed} et^{mosc}) .. D Or^1 Chr^{mosc} *εως* | *σημερον* c. AEFGHKMSUVA al fere omn Or^2 .. BDL 7.ev Chr^{ed} gue mosc (item it vg etc, sed istae vv ibi quoque additum habent ubi Graecorum nemo addit) add *ημερας* (Ln 49. :: *ημερα* ad *η σημερον* appositum Ro 11, 8. Act 20, 26. plane non fluctuat; item 2 Co 3, 14. gravissimi test pler tuentur *ημερα*. Alibi, certe bis: Mt 11, 23. 27, 8. nec *η σημ.* absque *ημερα* fluctuat. Quae cum ita sint, *ημερα* ubi a paucis tantum testibus praebetur, potius illatum quam verum esse statuendum est. Neque praetereundum quod apud ipsum Mt bis, ut notavimus, haud dubie scriptum est *η σημ.* sine *ημερα*.)

16. o $\overline{\text{ις}}$ .. D om o (*αυτοις* praecedente)

17. *προσεκ. αυτω* c. AEFGHKMSUVA al pler (item al^{15} *πρ. αυτον*: quae variatio vix usquam deest) .. BD 33. 102. Chr^{ed} gue mosc (*οι δε ενδ. απελθοντες* [*απηλθον*] *εις τ. γαλ. οι* [*και οι*] *μεν προσεκ. οι δε ιδ. αυτ. εδιστ.*) item it vg om *αυτω* (Ln 49. At Mt decies *προσκυν. αυτω* habet, praeterea 4, 10. ex Deut *τον θεον σου προσκ.* affert et 20, 20. scribit *προσηλθεν αυτω προσκυνουσα και αιτουσα τι* etc. Inde apparet nostro loco nec *αυτον προσεκ.* nec *προσεκυνησαν* solum, sed *προσεκ. αυτω* ex usu esse Matthaei. Elegantior vero oratio esse videbatur omisso *αυτω*. Quod si ab initio aberat, ut adderetur post *ιδοντ. αυτον* nulla caussa erat.)

18. *ουρανω* .. D *-νοις* | *επι γης* c. AEFG$^{*}{}_{*}{}^{*}$HKMSUVA al fere omn Or^2 Cyr^2 Chr^{ed} et^{mosc} cat^{ox} .. BD 90.** Chr^{gue} *ε. της γ.* (Ln 49. At multo usitatius erat *εν ουρανω* quam *επι γης*, hinc sec. loc. articulum nonnulli addiderunt, non item pri. loco. Simillimus locus est Mt 6, 10. Perpaucis locis *επι γης* scriptum est, plurimis vero *επι της γης*: quod posterius ubi fit, articulus tantum non fluctuat.

19. *πορευθεντες* (Gb Sz) c. AEFG$^{*}{}_{*}{}^{*}$HKMSUV al plus^{180} ar^{P} pers^{P} sl^{4} et^{ed} Or Eus^{saep} Ath^{saepe} Bas Amphiloch Cyr^2 Chr^{ed} gue mosc cat^{ox} al Ir^{int} Tert Lcif Amb al .. ς add *ουν*, Ln [*ουν*] c. B (e sil.) A 1. y^{scr} al it^{pl} vg syr^{utr} cop (sed odd^2 *autem*) al Cyp^4 Zeno al; item D a b h n al Victorin Hil^3 *νυν* (*nunc*), item gat mm Leo Faustin *ergo nunc*. Praeterea D e Or^1 Tert Cyp al *πορευεσθε* (e Cyp al *ite ergo et*) | *βαπτιζοντες* c. AEFG$^{*}{}_{*}{}^{*}$HKMSUVA al ut vdtr omn Ath Amphiloch Cyr^2 Chr^{ed} gue mosc al (*baptizantes* it [et. d] vg Ir^{int} al, *tingentes* Cyp al) .. BD *βαπτισαντες* (49.)| *εις το ονομα* (Tert *in nomen*, alibi *iussit ire et docere nationes tinguendas in patrem* etc) .. it vg Ir^{int} Cyp Hil al pl *in nomine* | D om *του* sec, item c^{scr} tert

πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

---

20. μεθ υμ. ειμι (et. Or^{saepius} Eus^{aliq} Chr^{ed} gue mose eat^{ox} al) .. D Or^{1} ειμ. μ. υ. | αιωνος (Gb) c.^{ff}A*(vdtf)BD 1. 22. 33. 102. 240. 244. 53.^{ev} (aliisq ut vdtr) eff$^{1.2}$.g$^{1.2}$.h n vg (et. ing mm tol al, non am for) cop arm fr Chr^{ed} gue mose Thph, item, qui inde ab ἰδοὺ usq αἰῶνος afferentes certe non addunt αμην, Or^{saepius} Eus^{4} Cyr eat^{ox} al Cyp Lcif al .. ς add αμην c. A**EFG*$_{a}$*HKMSUVΔ etc abcf am for gat syr^{utr} cop$^{\text{ed1}}$ sax al

Subscriptiones: B κατα μαθθαιον (cf infra e) .. AEHKUVΔ al pl ευαγγελιον κατα ματθαιον (K -τον) .. D ευαγγ. κατα μαθθαιον ετελεσθη αρχεται ευαγγ. κατα ιωαννην. Eodem modo utuntur pler cdd^{lat} (ut for: *explicit evang. secundum matth. incipit sec. marc.*), eundem vero cum D ordinem evangeliorum testantur b e f: *evang.* (e om) *sec. matth. explicit incipit evang.* (b e om) *sec. iohannem* (b -nen) .. al mu τελος του κα. ματθ. [αγιου] ευαγγ. .. FM aliique item a aliiq nihil subscriptum habent. Praeterea G*$_{a}$*HKS al longe pl additum habent versuum numerum: HK al mu στιχχ. βψ', G*$_{a}$* S al pl βχ', al mu βφ', βφιδ', alii aliter; pauciores etiam ρηματα (βφκβ', αχοε', γωγ', βωικβ' etc), κεφαλαια (τξ'; K ad mg adscriptos numeros habet τνθ', M τνζ', al τνε etc), τιτλους (ξη'). In cod B evg Mt^{1} in capp 170 divisum est. Sensim vero variis additamentis subscriptiones auctae sunt. Ita K habet: το κα. ματθ. ευαγγ. εξεδοθη υπ αυτου εν ιεροσολυμοις μετα χρονους η' της του χυ αναληψεως, item G^{free} exceptis υπ. αυτ. εν ιερ. Cod. 126. συνεγραφη το κα. ματθ. αγιον ευαγγ. μετα οκτω χρον. της χυ του θεου ημων (al mu om τ. θ. η.) αναληψεως· εξεδοθη εις ιεροσαλημ (sic vel ιεροσολυμοις pl, 174. εις παλαιστινην, 293. τοις εν ανατολη εβραιοις, syr *in regione Palaestinae*, syr^{p} *in Palaestina*) φωνη τη εβραϊδι (idem exprimunt al mu, plerumque sic: τη εβραϊδι διαλεκτω vel εβραϊστι, item syr^{utr}). Alibi additur et. ηρμηνευθη (ερμ.) δε υπο ιωαννου (ita 5. 29. 132. 133. 176. d^{ecr} etc, 53. υπο του ιακωβου, al υπο ιακ. αδελφου του κυρ., 293. υστερον δε παρα βαρθολομαιου του πανευφημιου αποστολου ερμηνευθεν τη ελληνιδι διαλεκτω, ως δε τινες φασιν υπο ιω. του θεολογου, οι και αληθως ειρηκασιν.)

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

1 (1.2) Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ θεοῦ. 2 καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν

[a]Mal 3, 1. Mt 11, 10. Lc 7, 27.

---

*ευαγγ. (BF om) κα. μαρκ. c. A(B)DE(F)HKLMUΓΔ al pl .. ς το κα. μαρκ. (ς add αγιον c. minusc mu, non item ς^{e} c. minusc pm) ευαγγ. c. minusc sat mu .. 258. ευαγγελεια (idem vero cod ad Mt -λιον) κα. μαρκ.

1. ιυ χυ υι. θε. c. BDL 102. Severian cat^{ox} cat^{poss} .. ιυ χυ υι. του. θε. c. AEFG*$_{*}$*HKMSUVΓΔΛ al pler, item it vg (sed gat mm praem *domini nostri*) etc $Ir^{int\,2}$ $Hier^{1}$ Amb etc .. Epiph $Ir^{int\,1}$ itemque ipse Ir in scholio codicis 258. om .. 28. 255. Ir (ibidem ubi scholiasta et interprete testibus et. ιυ χυ om) Or^{3} Bas $Hier^{3}$ Victorin om υι. θε. .. gat mm *domini nostri Ies. Chr.* | θεου.[2] καθως -- αυτου.[4] εγενετο: ita edd pler (et. ς Wtst Matth, item Gb sed - - αυτου· [4]εγενετο) .. Sz al θεου· - - τριβους αυτου·, Ln θεου ([2]ως - - τριβ. αυτου) [4]εγενετο, 49. θεου [2]καθως - - τριβ. αυτου. [4]εγενετο

2. καθως c. BKLΔ 4. 20.* 33. 209. 255. e^{ser} al pauc Or^{3} Tit Bas Severian al .. ς (Ln) ως c. ADEFG*$_{*}$*HMPSUVΓ al pler Or^{1} Ir (e scholio et Anastasio) Epiph Phot cat^{ox} et^{poss} al (:: 7, 6. ὡς γέγραπτ. non fluctuat, nec vero magis·καθὼς γέγρ. 14, 21.)| εν τω (τω c. BLΔ 33. al^{5} Or^{5} vel^{2}; D 1. 22. al^{15} fere Or^{1} vel^{2} Ir - e schol et Anast - Bas Epiph al om: ita Gb Sz) ησα. τ. προφ. c. BDLΔ al^{25} fere vg it cop (cod[1] εν τοις προφ. εν ησ. τ. πρ. utraque lectione in unam conflata) syr syr^{hr} syr^{p} (modo in txtu modo in mg) go ar^{e} pers Or^{4} Porph (teste Hier *quaerit quomodo ab uno Esaia exemplum putemus assumptum*) $Vict^{ant}$ (e cat^{poss}, alibi ε. τοις πρ. testari dicitur) Serap Tit Severian Bas Epiph (item Eus? in ep ad Marin τοῦτο δὲ τὸ προφητικὸν μαλαχίου ἐστίν, οὐχ ἡσαΐου· σφάλμα δέ ἐστι γραφέως) al $Ir^{int\,1}$ Aug Victorin $Hier^{3}$ et^{dis} al .. ς (Gb') εν τοις προφηταις c. AEFG*$_{*}$*HKMPSUVΓ al longe pl ($cop^{cod\,1}$ syr^{p} vide ante) aeth ar^{ro} et^{po} sl Phot al $Ir^{int\,2}$ (utroque loco eandem lectionem explicando confirmare videtur, inprimis altero ubi habet: *Manifeste initium evglii esse dicens sanctorum prophetarum voces*) .. al^{1} (et quidem barb, teste Caryophilo) εν τω προφητη .. tol* plane om | ιδου c. BD 28. am fu ing taur emm gat mm mt tol it Severian Ir^{int} Aug $Hier^{1}$ (ubi de Porph refert) Amb Vig al .. ς add εγω c. AEFG*$_{*}$*HKLMPSUVΓΔ al longe pler vg^{ed} etc Or (Eus potius

ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· 3 (2.1) φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 (3.6) ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ

*Es 40, 3. Mt 3, 3. Lc 3, 4. Io 1, 23. 4—8 Mt 3, 1 ss. Lc 3, 2 ss. Io 1, 6 ss.

ex LXX locum affert quam e Mc) Phot al mu Hier[2] (:: item Mt paucissimis dissentientib; apud Lc vero pariter atque in Mc testes pl invexerunt *εγω*. In LXX B aliique pl *εγω* additum habent, Vaticanus vero textus om. Ceterum similis ratio est additamenti *εμπροσθ. σου*.)| *τ. οδ. σου* (Gb Sz) c, BDKLP 36. 102. al[1] a b c l am emm fu ing mt taur tol al mu (ap Luc[brug] ap Vallars etc) cop syr syr[hr] aeth pers[p] Or[2] et[1] diserte (omnino enim *οὐ παρέθετο* legendum 4, 126.) cat[ox] et (ubi Vict[ant] verba esse dicuntur) cat[poss] Ir[int] Hier[2] al .. ς add *εμπροσθεν σου* c. AEFG*$_{*}$*HMSUVΓΔ al longe pl f ff[1. 2.] g[1. 2.] vg[ed] syr[p] go arr sl al (Or[1] ubi cum Mt et Lc miscere vdtr; Eus ut supra) Severian Phωτ al Tert Hier[1] al (:: e Mt et Lc, verbis differunt LXX)

3. *αυτου* c. ABEFG*$_{*}$*HKLMPSUVΓΔ al fere omn vv pler ff[1.] g[1.] l vg (et. am fu ing taur etc) cop al pl Or[dis] Vict[ant dis] al Hier[dis] (*pro eo quod* LXX *transtulerunt* dei nostri, *Mc Lcque dixerunt* eius) al .. D 34.[mg] a b c f ff[2.] g[2.] mt go syr[p] edd[2] in[mg] *του θεου ημων* (il[6] etc *dei nostri*), item Ir[int] *ante deum nostrum*. Praeterea c addita habet haec (e Lc 3, 5 sq et Esa 40, 4—8.): *Omnis vallis replebitur, et omnis mons et collis humiliabitur, et omnia prava erunt recta et aspera in planitiem: et videbitur gloria domini, et videbit omnis caro salutare dei nostri, quoniam deus locutus est. Vox dicentis Clama. Et dixit Quid clamabo? Omnis caro fenum et omnis gloria eius sicut flos feni: aruit fenum et flos cecidit; verbum autem domini manet in aeternum.*

4. *βαπτιζων* c. ADEFG*$_{*}$*HKMPSUVΓ al fere omn (vg it *baptizans*, non *baptista* ut 6, 14.) etc (sed D 28. vg it[pler] syr sax Eus post *ερημω* pon) .. BLA 33. (73.? 102.?) cop o *βαπτιζ.* atque ex his B 33. 73. 102. om *και* (o *βα.* sine *και* 49. :: at videntur haec ad Mt 3, 1. conformata; reddebatur etiam sic oratio apta coniungentibus *ἀρχὴ* etc cum *ἐγέν. Ἰω.* Ceterum parum commendatur lectio ista loco quem verba *ἐν τ. ἐρ.* tenent)

5. *εξεπορευετο* c. ABDG*$_{*}$*KMPUΔ al pl vg (et. am fu ing etc, sed non edd[omn]) it[pl] etc Or Eus al .. EFHLSVΓ al plus[50] b ff[1.] g[1.] taur harl* (al) go cop[edd2] Thph -*ρευοντο* (Gb'' :: ortum vdtr propter sq *οἱ ἱερ. πάντες*, non ex Mt)| *ἡ* .. HM al aliq om | *οι* .. D c[ser] syr[p] (sed in mg[gr] *και οι ιερ.*) om | *ιεροσολυμιται* .. ADA 124. etc -*μιται*, Γ -*μῆται* | *παντες* h. l. (Gb) c. BDLA 28. 33. 102. it[pler] vg sax cop syr arm arr pers Or[2] Eus .. ς post *κ.* *εβαπτιζ.* c. AEFG*$_{*}$*HKMPSUVΓ al pler syr[p] go al; item 13. 124. 346. al[2pe] ante *εβαπτιζ.* .. 11. 32. 69. 108. 126. f sl[edd2] om | *υπ αυτου* h. l. c. BL 102. it (exc a) vg arm al Or[2] Eus .. ς (Ln) post *ιορδ. ποταμ.* c. ADEFG*$_{*}$*HKMPSUVΓΔ etc (:: ita Mt nec fluctuat) .. al[3] cop om | *εν τω* (D* om) *ιορδ.* .. b d *in iordanen*

Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν
ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 (6.1) καὶ
ἐκήρυσσεν λέγων Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ
Act 13, 25. ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ
ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ.
Mt 3, 13—17. 9 (5.1) Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ

(item g^{2}· addito *flumine*) | ποταμω c. ABEFG$^{*}_{a}$·*HKLMPSUVΓΔ al omn vg (exc mt) it^{aliq} etc Or al .. D a b c ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ mt (Or^{1} libere) om (:: ita Mt)

1 6. και ην c.$^{\aleph}$ BL 33. 69. (aliisq) b d ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg (et. am fu taur ing etc) sax cop^{edd2} .. ς ην δε c. ADEFG$^{*}_{a}$·*HKMPSUVΓΔ a c f ff$^{2\cdot}$ mt cop^{1} syr^{utr} (sed syr αὐτὸς δὲ ἰω. ut Mt) al Thph | ο ιω. c. BEFG$^{*}_{a}$·*KLMPUVΓ 1. 33. 69. al^{60} ac multo plurib Thph .. ς (Ln) ιω. c. ADHSΔ etc | τριχας .. D^{gr} a δερρην (*pellem*)| καμηλου (D* -μιλου) .. a$^{*}_{a}$·* al^{3} scr (aliiq) καμιλου | κ. ζων. usq οσφ. (- ὺν: hoc acc. Γ^{gr} etc; EKMU etc - ῦν) αυτου .. D a b ff$^{2\cdot}$ int om | εσθων c. BL*Δ (alibi et. D) .. ς (Ln) εσθων c. ADE FG$^{*}_{a}$·*HKL**MPSUVΓ etc | a totum v. 6. post v. 8. pon

7. εκηρυσσ. (Γ εκεκραγεν) λεγων .. D a ελεγεν αυτοις | Ἔρχεται sqq: haec D (a ff$^{2\cdot}$) sic: *εγω μεν υμας βαπτιζω εν υδατι* (a add *in paenitentiam*)· *ερχεται δε οπισω μου* (ff$^{2\cdot}$ om δ. ο. μ.) *ο ισχ. μου, ου ουκ ε. ικ. λυσ. τον ιμ. τ. υποδ. αυτ., και* (a ff$^{2\cdot}$ om) αυτος υμ. βαπτισ. (D^{*gr} -τιζει) εν πν. αγ. | Δ x^{scr} al ο ισχυρος μου | οπισω μου (et. Or^{1}) .. B 102. Or^{1} om μου | κυψας (c^{scr} κυμψ.): ita et. Or et^{dis} .. D 28. 256. 2.^{pe} a b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ mt Bas (libere) Amb om (:: ita Mt et Lc)| των υποδηματων (ita Or^{dis}) .. L al pauc syr^{P} (cop) του υποδηματος (quod Or soli Ioh tribuit)

1 8. εγω (prob Schu) c.$^{\aleph}$ BL 33. 102. 124. b c ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg (et. am fu etc, non mt) go sax cop syr aeth pers^{w} Or .. ς add μεν, Ln [μεν] c. ADEFG$^{*}_{a}$·*HK MPSUVΓΔ al pler a ff$^{2\cdot}$ mt syr^{P} al (:: ita Mt et Lc nec fluctuat; similiter in Ioh intulerunt test; Mc raro μεν)| εβαπτ. υμ. (69. al pauc a υμ. βα.) .. D (vide ante) al pauc it^{aliq} mt go Or Aug υμ. βαπτιζω (ita D, reli pler βα. υμ.) (:: ita Mt Lc Io)| υδατι c. BHΔ 16. 56. 58. 258. al^{3} p^{e} vg (et. am fu taur ing etc; non gat mm mt) Or (alibi et. εν Mc^{o} tribuere vdtur) Aug .. ς (Ln) εν υδατι c. ADEFG$^{*}_{a}$·*KLMPSUVΓ etc (:: ita Mt nec fluctuat, item Io. Cum Mc om Lc, in quo pariter test addiderunt)| πνευματι c. BL 33. al^{2} b vg (ut antea) Aug .. ς εν πν. (Ln [εν] πν.) c. ADEFG$^{*}_{a}$·*HKMPSUVΓΔ al pler it^{pl} gat mm mt cop etc Or (:: ita Mt et Lc, nec fluctuat lectio)| αγιω (et. Or) .. P al^{7} syr^{P} c.* add και πυρι

9. Και εγεν. c. ADEFHKLMPSUVΓΔ al ut vdtr omn vv pler Or .. B e^{scr} om και, hinc Ln [κ.] .. cop^{edd2} ff$^{2\cdot}$ mt al εγ. δε .. a om | D al^{1} it^{aliq} vg εν τ. ημ. εκειν. | ις̄ c. ADEFHKLPSUV etc .. DMΓΔ al plus^{35} ο ις̄ (Schu ,ex Mc^{1} usu recte, of 11, 22. varr^{t})| απο .. P εις. Similiter al^{10} εις την γαλιλ.

Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Lc 3, 21 s. Io 1, 29 ss.
Ἰωάννου. 10 *καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομέ-*
νους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς
αὐτόν. 11 *καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ* Ps 2, 17.
ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12 (a. 2) *Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.* 12 s. Mt 4, 1 ss. Lc 4, 1 ss.
13 *καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος*

---

9. *ναζαρεθ* (ita et. ς^{e} c. D$\mathrm{^{gr}}$FHKM(S?)UV 1. 124. 262. 346. al pl it^{aliq} vg (et. am fu ing etc) cop syr go al .. ς (Ln) *–ρετ* c. B(sane videtur) LΓΔ al pl a b d f (et al^{pauc} ut vdtr) syr^{p} etc, item AP *–ρωτ* | *ε. τον* (D* *την*) *ιορδ. υπ. ιω.* c. BDL 13. 33. 69. 102. 124. al^{10} fere a b ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ am fu ing tol cop syr sax Or (item 1. 28. 131. 209. *εν τω ιορδ. υ. ιω.*) .. ς *υπ. ιω. εις τ. ιορδ.* c. AEFHKMPSUVΓΔ al longe pl c f (l om *υπ. ιω.*) vg^{ed} et$^{codd\ aliq}$ syr^{p} go al catt

10. *ευθυς* c. BLA 33. (aliisq) .. ς (Ln) *–θεως* (*–εος* M al) c. AEFHKMPSUVΓ al pler .. D a b aeth pers om (:: vdtr in Mc plerumque *ευθυς* tenendum esse quamvis paucis sed insignibus fultum testib; quod ut in Mc nunquam fere non auctoritatem habet, ita rarissime in Mt Lc Io Act epp, ubi fluctuat lectio, a testib praebetur: id quod minime casu factum esse potest. Mirum vero non est quod *ευθεως* per totum N.T. frequentissimum etiam Mc^{o} plerumque a test plurimis pro *ευθυς* alibi non plus septies adhibito illatum reperimus. Quae cum ita sint, nec excipienda est propter Mt 3, 16. huius loci lectio. | *εκ* (Gb″) c. BDL 13. 28. 33. 69. 124. al^{10} go al (item *de aqua* it vg) .. ς *απο* c. AEFHKMPSUVΓΔ al pler (:: ita Mt). Pro *αναβ. εκ τ. υδ.* cop$^{edd^{2}}$ sic: *veniens iterum in aquam* | *ειδεν* c. BDEFHKMUΓ etc .. ALPVΔ etc *ιδων* | *σχιζομενους* .. D *ηνιγμενους* (it vg *apertos* vel *aperiri*, item go :: e Mt et Lc) | *ως* (Gb Ss) c. ABDEFHKLSUVΓΔ etc (et. syr^{p} ^{mg} ^{gr} .. ς *ωσει* c. MP etc (:: ita Mt; cf et. Lc)| *καταβαινον* .. D* al *–νων φ εις αυτ.* c. BD 13. 69. 124. al pauc a .. ς *επ αυτον* c. AEFHKLMPSUVΓΔ al pler (:: cf Mt Lc Io), item (vel *επ αυτω*, *in ipsum* ff^{1} g^{1} l, *in ipso*) 33. 262. al^{10} it^{pm} vg cop (*et stetit*) al praemisso *και μενον* (:: ex Io 1, 33.), Δ spatium vacuum habet iisdem verbis aptum

11. *εγενετο* (b post *ουρ.*, al^{2} g^{1} *ηκουσθη* post *ουρ.*, a f *venit*) .. D ff^{2} mt om (:: ut Mt)| *εν σοι* (Gb′) c. BDE$\mathrm{^{gr}}$LP 1. 13. 22. 33. 69. 118. 131. 209. 435. al plus^{20} a c ff^{2} g^{2} l vg cop syr^{utr} go al mu .. ς *εν ω* c. AEFHKMS UVΓΔ al pl b d ff^{1} g^{1} syr^{p} ^{mg} (:: ita Mt, *ε. σοι* Lc, cf et. evg Hebr ad Mt)| *ευδοκησα* c. ABD*KLMU etc .. D**EFHVΓΔ etc *ηυδοκ.*

12. *ευθυς* c. BE**FHLMSUVΓΔ etc .. ADE*KM^{mg} al plus^{50} *–θεως* (Ln :: cf ad v. 10.)| *το πνευμα* .. D add *το αγιον* | *αυτ. εκβ.* c. ABEFHKLMSUVΓ etc .. DΔ 33. 69. 124. (ante *το πν.*) 346. al pauc (it vg etc) *εκβ. αυτ.*

13. *εκει εν τη ερ.* (defendit et. Schu) c. EFHMSUVΓΔ al pler syr^{utr} etc .. ABDL al^{6} it vg cop go al Or om *εκει* (Gb Ln 49.) .. K al^{20} fere arm om *εν τ. ερ.* (:: alterutrum abundare videbatur, sed eiusmodi a Mc^{o} minime aliena) .. a om *και ην εκ. ε. τ. ερ.* | *τεσσερακ.* (c. AB*LΔ etc;

ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, (7.6) καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 s. Mt 4, 12. 17. Lc 4, 14 s.

14 (8.4) Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, (9.6) κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 λέγων ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16–20 Mt 4, 18–22.

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ

ς Ln τεσσαραικ. c. B**EFHKMSUVΓ al pler; D ᾱ) ημερ. c. BL 33. 102, 2.pe itpler vg cop Or .. ς (Ln) ημερ. τεσσ. c. ADEFHKMSUVΓΔ etc (:: at ita et Mt et Lc) .. 1. 13. 28. 69. 124. 131. 209. 346. 2.pe επι ημ. τεσσ. (τε. ημ.). Praeterea LM 13. 33. 102. 346. c et vscr itallq vg cop aeth syrP mg arr Orcd add και τεσσ. νυκτας (M etc νυ. τεσσ.) :: e Mt | Dgr και πειραζομ. (it vg et temptabatur)| οι (et. Or) .. AM al15 fere om (:: cf Mt)

14. και μετα c. BD a c cop (ex cdd2) .. ς μετα δε c. AEFGHKLMSUVΓΔ etc vv pler Or Eus (:: at και toties repetitum ex more est Mcl)| τον ιω. c. BDG**KLMΔ etc Or2 .. AEFG*HSUVΓ al plus40 Eus om τον | ις̄ c. AEFHKMUV**(v* al pauc om ις̄)Γ al40 fere Eus .. ς (Ln 49.) ο ις̄ c. BDG L(s ?)Δ etc Or :: cf ad v. 9. | του θε. (Gb″) c. BL 1. 28. 33. 69. 209. al5 fere b cff2. mt cop arm syrP Or2 .. ς της βασιλειας τ. θε., Ln [τ. βασ.] τ. θε. c. ADEFGHKMSUVΓΔ al pler itpm vg syr syrP ed go etc (:: cf Mt 4, 23. 9, 35.) .. al1 fu al om τ. θε. (al1 των ουρανων)

15. λεγων (Gb″) c. ADEFGHSUVΓ al30 fere fff2. g1. go arr .. ς (Ln) και λεγ. c. BKLMΔ al pl itpm vg cop syrutr etc .. c mt Or plane om (:: cf ad Mt 3, 2.)| πεπληρ. ο καιρος .. D itpler mt πεπληρωνται οι καιροι | εν .. oscr 36.ev itallq vg (exc fu) Or om

16. και παραγ. (Gb″) c. BDL 4. 13. 28. (παρ. δε?) 33. 69. 124. 346. 372. al1pe (itsm al1 vel2 παρ. δε) it vg sax cop go syrP mg aeth arr persw .. ς περιπατων δε c. AEFGHKMSUVΓΔ al pler syr (και περ.) syrP etc (:: ita Mt; cf et. Mc 2, 14.)| ειδεν c. ABDEFGHUΓΔ etc .. KLMV etc ιδεν | σιμωνα .. D 28. 124. 346. τον σιμ. | σιμωνος c.* BLM 102. alii sq (collatores parum distinxerunt inter lectionem σιμωνος et του σιμωνος) a cop arm, item AE**Δ al25 fere (sed in his plures absq του) του σιμωνος (ita Gb″ Ln); E*FHKSUV al plus120 syrP go sl αυτου του (al pauc om) σιμωνος (ita Sz) .. ς αυτου c. DGΓ al mu itpler vg syr al | αμφιβαλλοντας (Gb Sz) c. A(–τες)BDE*FGKLSUVΔ al plus35 .. ς (Gb′) βαλλοντας c. E**HMΓ al longe pl (:: ita Mt)| εν τη θαλ. c. BL 33. .. ς (Ln) praem αμφιβληστρον c. AEFGHKMSUVΓΔ etc b syrP cop al, item 1. 118. 131. 209. al plus5 itpler vg syr al mu –στρα, sed plus10 –στρον vel –στρα ante βαλλ. (αμφιβ.) pon; D 13. 28. 69. 124. 346. al1pe praem τα δικτυα (videtur αμφιβαλλ. εν τ. θαλ. sensu mittendi retia scriptum esse; modis variis quattuor pleniorem reddiderunt dictionem. Ceterum in Mt βαλλ. αμφιβλ. non fluctuat.)| εν τη θαλ. .. K* (sed ipse* correxit) 13. 28. 69. al10 fere εις την θαλασσαν

θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 17 (10.2) καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 (11.6) καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 (12.8) Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγήν. 22 (13.2) καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. Lc 4, 31 s. Mt 7, 28 s.

---

16. αλιεις (B*DL* αλειεις) .. AL**A αλεεις

17. γενεσθαι .. 1. 13. 28. 69. 118. 209. al10 vv aliq om :: ut Mt | αλιεις .. AC(C rursus a verbis υμας γενεσθαι incipit)LA αλεεις

18. ευθεως .. L – θυς | τα δικτυα αυτων c. AEFGHKMSUVΓΔ al pler (al1 αυτ. τ. δι.) itmu syrutr go al .. BCL al10 vg cop arm om αυτων (Gb00 Ln 49. :: at deest in Mt nec intulerunt nisi pauciss; similiter deest v. sq) .. D a b c ff2· παντα | ηκολουθησαν (it vg secuti sunt) .. B –λουθουν

19. προβας (D* προσβας) c. (Gb'' prob Schu) BDL 1. 28. 102. 118. 124. 131. 209. 2.pe a b ff2· g1· cop syr arr persp .. ς add εκειθεν, Ln [εκ.] c. ACEFGHKMSUVΓΔ al pler (33. ante προβ. pon) italiq vg syrp etc (:: e Mt)| ειδεν c. BDEFGHUΓ etc .. ACKLMVΔ etc ιδεν | τα δικτυα .. c**KMΓ al plus30 vv mu (sed non it vg al) add αυτων (:: ita Mt)

20. ευθυς c. BL 13. 28. 33. 346. .. ς (Ln) – θεως c. ACDEFGHKMSUVΓΔ etc (:: cf ad 1, 10.) .. al pauc italiq om vel ante αφεντ. pon | r ζεβεδδαιου et -δδαιον, item alibi | απηλθ. οπ. αυτου (K -των) .. D it vg ηκολουθησαν αυτω

21. εισπορευονται (et. Or) .. al10 fere –εται .. D 33. 61. italiq go εισεπορευοντο (61. διεπ.)| καφαρναουμ c. BDΔ (accedunt alii alibi) etc it vg cop go sax Or .. ς καπερναουμ c. ACEFGHKLMSUVΓ al longe pler syrutr etc | ευθεως (et. Or1) .. L 1. 28. 33. 131. Or1 -θυς | τοις σαββ. c. ABDEFGHKLMSUVΓΔ etc Or2 .. C al pauc εν τοις σαββ., idque c copcdd2 syr post εδιδασκ. pon | εδιδ. εις τ. συναγ. c. CLΔ (ε. τ. συν. αυτων εδ.) 28. 69. 346. 2.pe al5 ac plurib copcdd2 syr (b *Et ingrediens cum eis sabbatis in synagogam Capharnaum docebat populum*) Or2 .. ς (Ln) εισελθων (Gb00; 124. al post εδιδ. pon, al2 go ελθων) εις την συν. εδιδ. (D it vg al mu add αυτους) c. ABDEFGHKMSUVΓ al pler itpler vg copcd1 syrp etc

22. και sec .. Dgr* b c d om | οι γραμμ. c. ABDEFGHKLSUVΓ al pler itpl vg cop al catt .. CMΔ al15 fere c f g2· syrutr al add αυτων, Ln [αυτ.]

Mt 23–28 Lc 4, 32–37.

23 (14.3) *Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν* 24 *λέγων Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδαμέν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.* 25 *καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.* 26 *καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.* 27 *καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας Τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκα-*

---

23. *ευθυς* c. BL 1. 33. 131. 209. (aliisq ut vdtr) cop Or .. ς (Ln) om c. ACDEFGHKMSUVΓΔ etc | *ην* .. C Or post *ε. τ. σ. αυτ.* pon :: ut Lc | *αυτων* c. ABCEFGHKMSUVΓΔ al fere omn-f ff^{1}· g^{2}· vg cop$^{cod\,1}$ syr^{utr} go al Or .. DL al pauc b c e ff^{2}·g^{1}· cop$^{odd\,2}$ om (:: ut Lc); evgstaria mm *των ιουδαιων* | *ανεκραξεν* (et. Or) .. D *ενεκ.*, 2. *εκεκραξ.*, al^{2} *εκραξεν*

24. *εα* c. ACEFGHKLMSUVΓΔ al longe pler syr^{p} go etc Or (Eus, sed non satis patet utrum e Mc hauriat an e Lc) al .. BD 102. 157. 2.^{pe} it vg cop syr aeth arr pers Aug om (Gb^{0}, Ln 49. :: vox ista non legitur nisi h. l. et Lc loco parallelo 4, 34. huic simillimo. Quum vero totidem fere testes ac fere iidem in Lc omittant atque in Mc, neutro loco elicienda videtur.)| *απολ. ημας* (Ln 49. *ημας*;) .. c cat^{ox} et Vict^{ant} *ημ. απολ.* | *οιδαμεν* c. LA cop arm aeth Or^{2} Eus Thdor^{mop} Cyr Bas Cyr^{hr} Chr^{4} vel^{5} Ir^{lat} Tert Aug Paulin .. ς (Ln) *οιδα* c. ABCDEFGHKM SUVΓ al ut vdtr omn it vg syr^{utr} etc catt Amb al (:: ita Lc)

25. *ο ις* .. D 142.* b g^{1}· om | *λεγων* .. A* (ita prorsus vdtr) om (:: cf Lc)| *εξ αυτου* (D 8.^{pe} it^{p1} vg sax *ex* [8. *απο*] *του ανθρωπου*) .. HL al^{15} fere Dam *απ αυτ.* (:: cf Lc). Praeterea D 8.^{pe} it^{p1} gat mm go aeth add *πνευμα* (b d e *spirite*; 8. *το πν. το*) *ακαθαρτον* (:: cf 5, 8.)

26. *και σπαρ. αυτ. το πν.* (B 102. om *τ. πν.*) *τ. ακ. κ. φωνησαν* (ita c. BL 33. Or; ς Ln *κραξαν* c. ACEFGHKMSUVΓΔ etc, item –ξας D al^{4} :: ita 9, 26. lectione non fluctuante) *φ. μ. εξ. εξ* (ita c. ABEFGHKLSUVΓ al pler etc Or etc; CDMA al^{10} fere it vg Dam *απ*: sic Ln :: cf Lc) *αυτου* .. D e ff^{2}· *και εξηλθεν το πν. το ακ.* (e om *το ακ.*) *και σπαραξας αυτ.* (ff^{2}· *απ. αυτ.* ante *το πν.*) *και κραξας φω. με. εξηλθ. απ αυτ.*

27. D Or (?) *εθαμβησαν* | *απαντες* c. BL(U?) 157. al pauc Or .. ς (Ln) *παντες* c. ACDEFGHKMSUVΓΔ etc (:: solent test pler locis plur *απαντ.* c. *παντ.* commutare)| *συνζητ.* c. ABCDGLΔ etc .. ς *συζητ.* c. EFHKMS UVΓ al pl | *πρ. εαυτους* c. ACDEFHKMUVΓΔ 1. 22. 33. 108. 124. 131. 157. 209. 262. 299. 346. 435. al^{70} ac plur .. ς *πρ. αυτ.* (et quidem *αὑτ.*) c. GLS etc, item omisso *προς* B (item b e ff^{2}· om *inter se*). In Lc est *πρ. αλληλ.* | *λεγοντας* c. BDE**FGHKLSUVΓΔ* etc .. ACE*MA** 13. 33. 238. 346. 48.^{ev} al^{15} fere *–ντες*; | *τι εστ. τουτο* (et. f g^{1}· vg^{ed} am fu taur ing emm tol) .. D evgll^{2} b c e ff$^{1.2}$· g^{2}· gat mm mt (arm aeth arr) om | *διδ. καινη κατ εξουσιαν· και* (ita interpxi c. L al, item b *doctr. ista cum potestate, et quia*, e *doctr. haec impotentabilis*, ff^{2}· *haec doctr. potestatis*; Ln *δι. καινη· κ. εξουσιαν και*) c. BL 33. 102., item addito *αυτῳ* post

θάρτας ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

29 (15.2) Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. 32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·

29–34 Lc 4, 38–41. Mt 8, 14–16.

καινη 1. 118. 131. 205. 209. 2.pe* .. ς τις η διδ. η καιν. αυτη (A τ. η κα. αυ. δι., alibi et αυτη et η καιν. varie transponuntur); οτι κατ εξ. και c. (A)CEFGHKMSUVΓΔ etc .. D τις η διδ. εκεινη η καινη αυτη η εξουσια (d *quaenam est doctr. ista nova haec potestas*) οτι και .. Gb′ *fortasse* τις η διδαχη η καινη; κατ εξουσ. και | Ln interpg κ. υπακ. αυτω;

28. και εξηλθ. c. BCDLMΔ 33. y^{scr} al^{10} it (exc f) vg cop syr aeth sax .. ς εξηλθ. δε c. AEFGHKSUVΓ etc f syr^{p} go al | ευθυς .. 1. 28. 33. 131. 435. al^{5} b c e ff^{2*} cop^{edd2} aeth al om | πανταχου (L −χη) c. BCL 69. 124. b e cop .. ς (Ln 49.) om c. ADEFGHKMSUVΓΔ al pler vv pler (:: at pleonasm iste prorsus ex more Marci est, nec simile quid in Lc habetur)

29. ευθυς c. BLΔ 1. 28. 33. 118.** 131. 209. 346. .. ς −θεως c. ACEFGHKMSUVΓ al pler .. D it^{4} syr al pauc om | εξελθοντες ηλθον (L ηλθων, FΔ al^{10} fere εισηλθ.) c. ACEFGHKLMSUVΓΔ al pler vg cop go syr^{mtr} (sed vide post) etc .. B 1. 22. 69. 124. 131. 209. 346. al plus^{10} it^{pl} gat mm syr^{p} ed mg aeth al Euth Thph εξελθων ηλθεν (Ln Gb′ :: cf Lc et Mt) (item D c e εξελθων δε εκ τ. συν. ηλθεν, similiter ff^{2*}); evg1l c ff^{2*} add ο ις, mt tol ff^{1*} l *egrediens* et *venerunt* | D ιωαννου

30. η δε πε. (LMΔ al^{15} fere add τοτ) σιμ. κατεκ. .. D it^{pler} vg κατεκ. δε η πε. σιμ. | ευθυς c. BDL 33. 69. 346. al pauc .. ς ευθεως c. ACEFGHKMSUVΓΔ al pler .. b c ff^{2*} g^{1*} (non e f ff^{1*} g^{2*} l) syr pers aeth arr om

31. ηγειρ. αυτ. κρατ. της χειρος .. D b εκτεινας την χειρα κρατησας ηγ. αυτην (b -- *apprehendit eam et levavit*)| τ. χειρος (D -ρα) absq αυτης c. BDL b .. ς της χ. αυτης c. ACEFGHKMSUVΓΔ etc | ευθεως (D it^{pl} vg al ante αφηκεν, etiam ante ο πυρετ. et ante διηκον. ponitur; al^{1} syr^{p} c.* add και ηγερθη :: e Mt) c. A(D)EFGHKMSUVΓΔ al pler vv pl .. BCL 1. 28. 33. 102. 118. 131. 209. e cop arm om (:: om Mt et Lc)

32. εδυ c. ACEFGKLMSUVΓΔ al fere omn .. BD 28. εδυσεν (Ln 49. Legitur vox ista hoc tantum loco et Lucae loc parall, in quo similiter D δυσαντος invexit)| D εφεροσαν | και. εχοντας .. D b c e ff^{2*} g^{1*} add νοσους ποικιλως (:: e Lc)

33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, (16.9) καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.

35–39 Lc 4, 42–44. 35 (17.8) Καὶ πρωὶ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εὗρον αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ

---

33. και ην -- επισυνηγμ. (B al^{6} συνηγμ.) c. BCDL 33. 102. y^{scr} al^{4} b e l vg Aug .. ς και - - επισ. ην c. AEFGKMSUVΔ etc .. Γ om ην | ολη (y^{scr} om) η πολ. c. BCDL al^{5} (vel plur) it vg etc .. ς η πολ. ολη c. AEFGKMSUVΓΔ etc (:: pendent ista ut apparet a priore lectione ην - - επισ. vel επισ. ην. Praeterea ολ. plerumque praeponitur substantivo sed passim etiam postpon) | πρ. την θυρ. (D c add αυτου) .. U al pauc πρ. τη θυρα, item 28. 124. 2.^{pe} πρ. τας θυρας

34. D hunc versum sic habet: και εθερ. αυτους και τους δαιμονια εχοντας εξεβαλεν αυτα απ αυτων (in eundem modum textum editum exprimunt ff^{2} g^{1} *et qui daemonia habebant*, [ff^{2} add *et*] *eiiciebat illa ab eis*), και ουκ ηφ. αυτα λαλειν, οτι ηδ. αυτ. και εθεραπευσεν πολλους κακως εχοντ. ποικ. νοσοις, και δαιμ. πολλ. εξεβ. | ποικ. νοσοις .. L om | λαλ. τα δαιμ. c. ACEFGKLMSUVΓΔ etc .. B 102. τα δαιμ. λαλ., D (vide ante) it (exc f) vg sax αυτα λαλ. :: cf Lc | τα δαιμ., οτι: Ln absque commate, ita ut οτι pendeat a λαλειν | ηδ. αυτ. c. AD(vide ante)EFKS UVΓΔ 1. etc syr^{utr} a b e e ff^{2}. g^{2} vg go al Vict^{ant} (in catena: ὁ αὐτὸς i. e. Lc ἐπικειμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδ. αὐτ. εἶναι τὸν $\overline{χν}$. τὸ δὲ τελευταῖον *Μάρκος* οὐκ ἔχει) .. BCGLM 28. 33. 69. 124. 131. 209. 238. 262. 346. 435. al plus^{60} ff^{1} g^{1} l mt sax cop aeth arm syr^{P} c.* sl Ambrst ηδ. αυτον (c etc post $\overline{χν}$ pon) $\overline{χν}$ (CGM etc τον $\overline{χν}$) ειναι (al ante τον $\overline{χν}$ pon) :: cf Lc

35. εννυχα (Gb') c. BCDL 1. 28. 33. 131. 209. al plus^{12} .. ς -χον c. AEF GKMSUVΓΔ etc Or catt; al pauc -χιον | αναστας .. D^{gr} 226. c om | και απηλθεν .. B 28. 56. 102. 235. 2.^{pe} om (b d e om εξηλθ. και) .. c*** PGV al^{30} fere catt add ο $\overline{ις}$ (mt post εξηλθ. add) | εις .. D add τον | κακει c. BCEFGKLMSUVΓΔ al longe pler Or catt .. AD al pauc και εκει (Ln :: cf ad Mt 28, 10.) | D προσευξετο (sic; d *orabat*)

36. κατεδιωξαν c. ABCDEFGKLSVΓΔ etc .. MU 28. 40. y^{ser} al^{10} fere cop ff^{1} g^{2} δ vg al -ωξεν | ο σιμ. c. ACEFGKMSUVΓΔ al longe pler catt; item K 1. 28. 69. 124. 209. al plus^{15} ο τε σιμ. (D* τε σιμ., D** d τοτε σιμ.) .. BL 33. 102. al^{4} om ο (49. at iidem fere test et. Lc 5, 5. om [cf et. Act 8, 24.], hinc neutro loco eos solos sequi ausim. Alibi idem nomen modo cum artic. modo sine artic. legitur) | οι μετ αυτου .. A add ησαν (it vg *qui - - erant*)

37. και ευρον (*invenerunt*) αυτ. και λεγ. (*dicunt*) c. BL e cop^{od1} (cf 1, 41 cum parall) item D και οτε ευρ. αυτ. λεγ. (*dixer.*) .. ς (Ln) και ευροντες (al^{1} ευρ. δε) λεγ. c. ACEFGKMSUVΓΔ etc .. b c nil nisi *dicentes*

ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς Ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. 39 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40 (12-2) Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 41 ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα

40—45 Lc 5, 12—16. Mt 8, 1—4.

---

37. ζητ. σε c. BCDLΔ etc itpler (b c e *quaer. te omnes*) vg etc catttxt .. AEFGKMSUVΓ 22. 69. 124. 131. 262. 346. 435. al100 fere a f go Victant *σε ζητ.* (Gb″ Ln)

38. αὐτοις .. Δ add ο ις̄ | ἀλλαχου c. BCL 33. cop arm afr .. ϛ (Ln) om c. ADEFGKMSUVΓΔ etc it vg etc (:: prorsus ex more Marci est, ut πανταχου 1, 28; neque simile additamentum in Lc habetur)| ε. τ. ἐχομενας (B -να) κωμοπολεις (Δ κωμο και πολ.) .. D it vg go syr al mu *ε. τ. ἐγγυς* (it vg *proxim.*) κωμας και εις τας πολεις | καικεῖ c. BDL(a?) etc (al aliq *επει*) .. ACEFGKMSUVΓΔ al100 fere και εκει (Gb 8a :: cf ad Mt 13, 33. de καγω et και εγω)| M* cop κηρυξωμεν | γαρ .. C add και | ἐξηλθον (Gb′ Schu „recte apud Mc″) c. BCL 33. .. ϛ (Ln) ἐξελη-λυθα c. ADEFGKMSUVΓ etc .. Δ 28. 40. 69. 124. 262. 346. al plus50 εληλυθα (Gb′), item *veni* it vg copcdd 2 go syr syrP mg al (:: in Io frequens est εληλυθα de Cho, ut 12, 46. 16, 28. 18, 37. nec fluctuat. Similiter Lc 4, 43. απεσταλμαι pro απεσταλην subtituerunt plurimi)

39. ην .. BL ηλθεν | εις τας συναγ. (Gb) c. ABCDKLΔ 1. 69. 118. 124. 131. 157. 209. 238. 346. 435. al plus15 .. ϛ εν ταις συναγωγαις c. EFG MSUVΓ etc

40. παρακαλ. (it vg *deprecans*) .. D ερωτων | και γονυπετ. αυτον (al10 αυτω, L al10 fere vvaliq om) c. ACEFGKLMSUVΔ al pler e ff1· g2· vg go syr (ante παρακ. αυτ. pon) syrP aeth persP (ut syr) al catttxt .. BDΓ 102. 124. al6 a b c ff2· g1· om (Ln 48. :: pro diversitate textus non ex ll. parall. petita credi possunt. Eadem verba non inveniuntur nisi Mc 10, 17. -τησας αυτ. et Mt 17, 14. Talia disertius scribere adamat Mc, cf 5, 22 sq. 5, 32. 10, 17. et alibi)| και λεγων c. ACDEFGKL MSUVΓΔ etc .. B e copcdd 2 λεγων (49. :: elegantior dictio fit omisso και, ut Mt 3, 2. ubi pariter ita B)| αυτω .. D itpl emm ing tol am fu al om | οτι c. AEFGKMSUVΓΔ etc a go etc .. CL c ff2· g1· mm mt fu (?) copcdd 2 al mu κυριε (124. post θελ. add), B (teste Btl) κυριε οτι .. D 28. 69. 71. 238. itmu vg al om (:: cf Mt et Lc, ubi est κυριε sine οτι)| θελης .. D -λεις (sed d e *volueris*, itpler vg *vis*)| δυνασαι c. ACDEFGKL MSUVΓΔ etc .. B δυνη (:: cf Lc 16, 2.)

41. ο δε ις̄ c. ACEFGKMSUVΓΔ (item L σπλαγχν. δε ο ις̄) al fere omn e f ff1· (g1·) g2· l vg copcd 1 syrutr go al mu .. BD 102. a b e ff2· copcdd 2 και (Ln 49. :: at ita et Mt et Lc)| σπλαγχν. .. D a ff2· οργισθεις .. b g1· om | χειρα .. Δ* al pauc -ρων

αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει αὐτῷ Θέλω, καθαρίσθητι. 42 *καὶ εἰπόντος αὐτοῦ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη.* 43 *καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν,* 44 *καὶ λέγει αὐτῷ Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ*
[a]Lev 14, 2. *καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.* 45 (19. 10) *ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.*

41. *αυτου ηψ.* c. BL 435. (aliisq haud dubie) item (*αυτ. ηψ. αυτ.*) D 7.pe, item it vg al *extend. manum suam* (*suam* eaedem vv pler in Mt et Lc om) *et tangens eum* .. ς *ηψ. αυτου* c. ACEFGKMSUVΓΛ etc (:: ita Mt et Lc lectione non fluctuante)| *και λεγει* .. 69. 124. 346. 2.pe etc *λεγων* | *αυτω* .. 1. etc om

42. *εἰποντ. αυτου* c. ACEFGKMSUVΓΛ al longe pler ff^{1} g^{2} l vg go syrP aeth sax etc .. BDL 16. 69. 102. 2.pe a b c ff^{2} g^{1} cop syr arP persP om (Gb^{0} Ln 49. :: at deest in Mt et Lc neque a testib infertur)| *εὐθυς* c. BL 33. al pauc .. ς (Ln) -*θεως* c. ACDEGKMSUVΓΛ etc (:: cf ad 1, 10.)| *απηλθ. α. αυτ. η λεπρ.* c. BDEGLMSUVΓ al pler it vg cop^{cd} [1] etc .. AK al plus[10] syrP item Δ al pauc *απηλθ. η λεπρ. απ* (Δ al pauc om) *αυτ.*, C cop^{cdd} [2] go *η λε. απηλθ. α. αυτ.* | *εκαθερισθη* c. AB*CGLΔ 1. 2. 24.ev y^{scr} etc .. ς (Ln 49.) *εκαθαρισθ.* c. B**DEKMSUVΓ al pler

43. *ευθυς* c. BDL 33. 164. (aliisque) .. ς -*θεως* c. ACEGKMSUVΓΛ al pler, idque AK al pauc post *εξεβ. αυτ.* pon .. al pauc syr aeth al om (b c om *και εκαθ.* usq *εξεβ. αυτ.*, item e *εκαθερ.* usq *ευθυς*)

44. *μηδεν* c. BCEGKMSUVΓ al pler .. ADLΔ 33. 69. 124. 238. al[15] fere it vg al $catt^{txt}$ et $Vict^{ant}$ Thph om (Ln :: ita Mt et Lc)| *αλλα* c. ARCDEGKLUΔ al mu .. ς *αλλ* c. M(s?v?)Γ 1. al ut vdtr longe pl | *σε. δειξον* .. D it vg etc *δειξ. σε.* | *ιερει* .. 33. 69. al pauc ff^{1} l vg go *αρχιερει*, in aliis vv vel *τοις ιερευσι* vel *principibus sacerdotum* legitur | *προσενεγκε* .. CL al[12] (ac multo plures) -*γκαι* | *ἃ* .. c* *καθως*, 33. *καθα*, etiam *ὅ* legitur | *μωυσης* c. BDKVΔ al sat mu etc (cf ad Mt 8, 4. et alibi) .. ς *μωσης* c. ACEGLMSUΓ al pler etc

45. *πολλα* .. D it vg al om (238. post *διαφημ.*)| *αυτον δυν.* (minusc aliq *δυν. αυτ.*) .. D al[1] om *αυτ.* | *φαν. εις πολ. εισελθ.* c. ABEGKMSUVΓΛ al pler it vg etc .. CL 28. 33. 124. al aliq cop *εις πο. φα. εισελθ.*, D *φα. εισελθ. εις πολ.* | *αλλα* c. ABCDMΔ al sat mu .. ς *αλλ* c. EGKLSUVΓ al longe pl | *επ* c. BLΔ 28. 124. al pauc .. ς (Ln) *εν* c. ACDEGKMSUVΓ al pler | B 102. om *ην*, b e om *ην και*: hinc Ln [*ην*]| *παντοθεν* (Gb″ Sz) c. ABCDKLMΔ 1. 33. 118. 131. 157. 209. 238. 299. al plus[20] .. ς *πανταχοθεν* (Schu: „nusquam in N. T.") c. EGUVΓ al pler

II. 1. *εισελθων* (c^{scr} *ελθ.*) *παλιν* e. BDE^{vid}L 28. 33. 124. 2.pe b^{scr} c^{scr} cop (arm ?) a (*cum introisset iterum*) c (*cum venisset* om *πα.*) .. ACEKMUVΔ al[100] fere syrP go al *εισηλθεν παλ.* (Gb^{vid} Sz Ln), item *εισ. ο ως παλ.* F(Wtst)Gr al[15] fere syr (*παλ. ο ως*) .. ς *παλ. εισηλθ.* c. minusc aliq it^{mu} (et. d)

II.

1 (30.1) *Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν,* 1–12 Mt 9, 1–8. Lc 5, 17–26. *ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν.* 2 *καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.* 3 *καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.* 4 *καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσιν τὸν κράβαττον ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.* 5 *ἰδὼν δὲ ὁ*

---

vg al .. s *εισηλθ.* omisso *παλιν* | *καφαρν.* c. BDA etc it vg cop arm go (cf et. ad Mt 4, 13. et alibi) .. ς *καπερναουμ* c. ACEGKLMSUVΔ al longe pler syr^{utr} aeth etc | *ηκουσθη* (a *cognitum est*, it^{pler} vg *auditum est*) c. BL 28. 33. 124. 2.^{pe} ac cop arm .. ς *και ηκ.* (Ln [*και*] *ηκ.*) c. ACDEGKMSUVΓΔ etc (:: *εισελθων* – – *ηκουσθη*: dura haec dictio, a Mco quidem minime aliena, aptissime correcta est scribendo *εισηλθεν και ηκ.*)| *εις οικ.* c. ACEGKMSUVΓΔ al fere omn (g^{1} *in domum*) .. BDL 33. 67. (item it^{pler} vg *in domo*) *εν οικω* (Ln :: aperta correctio)

2. *ευθεως* c. ACDEGKMSUVΓΔ al fere omn it^{pl} go syr^{P} al .. BL 33. 102. b g^{2} 1 vg cop syr aeth al om (Ln [*ευθ.*])| *ωστε* – – *πρ. την θυραν* (υ** *πρ. τη* –ρα): a d f ff^{2} *ita* (a *in tantum*) *ut iam* (f om) *non posset capere* (ff^{2} *non caperet*) *usque ad ianuam*; b *ita ut iam nec ad ianuam caperet*; vg g^{2} *ita ut non caperet* (g^{2} gat mm add *domus*) *neq. ad ian.*; e *ita ut non caperet domus*; c *ita ut non cap. introitus ianuae* | *αυτοις* .. D b c ff^{2} *προς αυτους* | *τον* .. D om; 225. om τ. *λογ.*

3. *φερ. πρ. αυτ. παραλ.* c. BL 33. 346. (aliisq) g^{1} am fu ing tol mt (cop *adduxerunt ei pa.*) .. C*DG 1. 124. 131. 209. al^{10} fere it^{pler} vg^{ed} al ut vdtr mu *πρ. αυτ. φερ. παρ.* (Ln) .. ς (49.) *πρ. αυτ. παρ. φερ.* c. AC***EKMSUVΓΔ al pler (:: propter sqq vitandum videbatur *φέροντες πρὸς αὐτόν*, hinc alii *φέρ.* ante *παραλ.* alii post *παρ.* transposuerunt) | *υπο* .. L απο, Δ *επι*, y^{ser} *παρα*

4. *προσεγγισ.* c. ACDEGKMSUVΓΔ al longe pler (al^{6} *εγγισαι*) it^{pler} go syr etc .. BL 33. 63. 72.^{mg} 253. 48.^{ev} f1 vg *δ* cop syr^{P} aeth arr pers^{P} *προσενεγκαι* (33. *-γκειν*) (:: Schu „recepta nusq. in N. T.“ At poterat *προσενεγκ.* significantius videri; commendabatur et. collato Lc) | *αυτω* (al^{2} *-τον*, ℵ** al pauc ante *προσεγγ.*) .. DK* al pauc it^{pler} (cop^{edd2}) om | *δια* (*propter* a) *τ. οχλον* .. D *απο του οχλου*, it^{pler} vg *prae turba* (e *-bam*, al *multitudine*)| *οπου ην* .. DΔ al^{10} fere it^{pler} mt go syr al add *ο ις* | *εξορυξαντες* .. D it^{pler} syr om | *κραβαττον* c. ACDEGHLM(s?)UΓΔ (FV certe 9. 11. 12.) al pm, item *κραβατον* B*ℵ al mu, *grabattum* a e am ing al, *grabatum* it^{pl} vg^{ed} et^{edd} mu .. ς *κραββατον* c. ℵ**v (hoc certe versu) etc b | *εφ ω* c. ACEGHKMSUVΔ al pler go etc (item r al pauc *εφ ο*, 13. 33. 69. 346. 2.^{pe} *εφ ου*, al pauc *εφ ον*), it^{pler} vg *in quo* .. BDL (a g^{1} *ubi*) *οπου* (Gb' Ln 49.)| D *ην* (*erat*) *ο παρ. κατακειμενος* (*iacens*)

5. *ιδων δε* c. ADEGHKMSUVΓΔ al pler it^{pler} vg syr^{utr} go etc .. BGL 13.

Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ Τέκνον, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 *ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν* 7 *Τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός;* 8 *καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;* 9 *τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε ἆρόν σου τὸν κράβαττον*

---

28. 33. 69. 124. 346. 2.pe e cop *και ιδων* (49. :: at ita prorsus Mt et Lc) | *τεκνον* .. c *θαρσει τεκν.* | *αφεωνται* c. ACDEGHKLMSUVΓΔ al pler, (*-εονται* G al mu) .. B 28. 33. (aliique?) *αφιενται* (Ln), A *αφιονται* (itpler vg *remittuntur* vel *dim.*, b *remissa sunt*) | *σου αι αμαρτ.* (Gb) c. BDSTGLA 1. 33. 69. 102. al10 fere, item c* al pauc am fu mt ing emm b eff1.2. *σοι αι αμ.* .. ς (Ln) *σοι αι αμ. σου* (Ln [*σου*]) c. AC***EHK M**SUVΓ al pler itpm (et. d) etc, item M* 28. 346. al10 *σου αι αμ. σου*

6. *ε. τ. καρδ. αυτων* .. D al pauc add *λεγοντες*, item itpler copcd1 *dicentes* vel *et dic.*

7. *τι* .. B pscr *οτι* | *ουτως* (H *-τος*) c. BDEGHLMUΓΔ etc .. ς *ουτω* c. ACK etc .. al20 fere vvaliq om | *λαλει; βλασφημει* c. BDL itpl vg copcd1 .. ς *λαλει βλασφημιας* (al pauc vvaliq *-μιαν*, A *-μιας*) c. ACEGHKMSU VΓΔ al pler e (*loquitur blasfemia*) copcdd2 go syrutr etc (c *loquitur blasphemans;* b nil nisi *Hic blasphemat*) (:: at ita prorsus Lc, nec fluctuat lectio. Ut fert Marci ratio, lectio a nobis recepta ex Mt et Lc repetita videtur) | D* *τας αμαρτιας* | *εις* (a *unus*, itrell vg *solus*) .. Dgr om

8. *ευθυς* c. BL 33. .. ς *-θεως* c. ACEGHKMSUVΓΔ etc .. D 28. 64. 2.pe a b c ff2. g1. copcd1 syr al mu om (:: ita Mt et Lc) | *αυτου* .. B 258. a b c eff2. om (g2. gat *sancto*) | *οτι ουτως* c. ACDEFGHKLMSUVΓΔ al fere omn fg2. vg cop go syrP aeth etc (b c eff2. syr *quid*) .. B 102. item (*quod cogitarent*) a g1. om *οτι*. (Ln) | *αυτοι* (Gb Ss) c. ACEFHKMSUVΓΔ 13. 22. 33. 69. 262. 299. 346. 435. al plus150 syrutr go sl Thph .. ς (Ln) om c. BDGL 1. etc it vg cop al (:: vox ista delenda videri poterat, non item addenda) | *εν εαυτοις* .. L al3 *εν αυτοις* | *λεγει* c. BL 33. e f g2. vg .. ς (Ln) *ειπεν* c. ACDEFGHKMSUVΓΔ etc (:: ita Mt et Lc, nec fluctuat lectio)

9. *παραλυτικω* .. D *παραλυτω* .. 33. a Aug om | D hoc ordine: *ειπ. τω παραλ. εγειρε — εις τ. οικον σου, η ειπειν αφ. σ. αι αμαρτ.* | *αφεωνται* (minusc pauc *-εονται*) c. ACDEFGHKLMSUVΓΔ etc .. B 28. (33.?) 2.pe *αφιενται* (Ln). De it et vg cf ad v. 5. | *σου αι αμαρτ.* (Gb Ss) c. BEFGHKLMUV 1. 28. 33. 69. 106. 124. 157. 209. 262. 299. 346. al plus120 .. ς (Ln) *σοι αι αμαρτ.* c. ACDSΓΔ etc itpler vg etc, item al pauc vv aliq *σου αι αμ. σου* vel *σοι αι αμ. σου* | *εγειρε* (Gb Ss) c. ACD EFGHKM(sed M* om *εγειρ. και*)SVΓ 1. 33. 124. 157. 209. 262.* 299. al plus60 .. BL 28. 33. *εγειρου* (49. receperam praesertim quum nec v.

καὶ περιπάτει; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ 11 Σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδαμεν.

13 (21.2) Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 καὶ παράγων εἶδεν Mt 9, 9–13. Lc 5, 27–32.

---

11. nec ll. parall. eadem scriptura inventa esset: at potest et. hoc solo loco istum in modum correctum esse) .. ς εγειραι c. UA al pl | αρον (Gb Sz) c. CDEFL 1. 33. 118. 131. 209. al10 fere fl vg (exc am) copcdd2 syr arm sl14. .. ς (Ln) και αρ. c. ABEFGHKMSUVΓΔ al pler itpl d am copcd1 syrP go al (al2 b c om αρ. τ. κρ. σ.) | κραβαττον c. ACDE F**GHKLM(s?)UVΓΔ al pm, item B*F* al mu κραβατον (de it vg vide ad v. 4.) .. ς κραββατον c. B** etc | σου τ. κραβ. c. EFGHSUVΓΔ al longe pl .. ABCDKLM al30 fere τ. κρ. σου (Ln 49. :: at ita v. 11. lectione non fluctuante) | περιπατει .. LA υπαγε, D a ff2. arm υπαγε εις τον οικον σου (g2. *Surg. et ambula, et tolle grab. tuum et vade in dom.*)

10. ειδητε (it vg *sciatis*) .. ACL al pauc ιδητε | αφι. επ. τ. γ. αμαρτ. c. AEFGKSUVΓ 1. al sat mu syrP etc .. CDHLMΔ al plus60 itpler vg go syr al επ. τ. γ. αφι. αμ. (Gb Sz Ln :: at ita Mt et Lc lectione tantum non fluctuante) .. B 142. 157. αφι. αμ. επ. τ. γης .. al2 b Aug om επ. τ. γ.

11. εγειρε (Gb Sz) c. ABCDEFGHMSVΓ al40 fere .. ς εγειραι c. LUΔ al sat mu .. K εγειρον | αρον (Gb Sz) c. BCDEFLΓ 13. 28. 33. al10 fere a b e f ff1.2. g1.] vg cop syr al Ephr Amb Aug .. ς και αρ., Ln [κ.] αρ. c. AEFGHKMSUVΔ al longe pl c d g2. mt go al | κραβαττ. c. ACDEFGHK LM(s?)UVΓΔ etc; B* al mu κραβατον .. ς κραββατον c. B** etc

12. ηγερθ. κ. ευθυς (C–θεως) c. BC*L copcd1 .. ς (Ln) ηγερθ. ευθεως και c. AC***EFGHKMSUVΓΔ al pler syrutr go aeth al (:: cf Lc παραχρ. αναστας, quod non fluctuat) .. D 47.ev 60.ev a f g1.] vg copcdd2 ευθεως ηγερθ. και (:: videbatur ευθ. ad ηγερθ. trahendum: hinc modo ante ηγ. modo post ηγ. posuerunt) .. passim ut b c e ff2. omittitur ευθυς (:: ita Mt) | κραβαττον .. ς κραββατον: ut v. 11. Praeterea H al5 c cop al add αιτου | εναντιον .. BL 187.mg εμπροσθεν, 28. 33. al pauc ενωπιον | παντας .. A –τες | λεγοντας .. D και λεγειν .. B b om, hinc Ln [λεγ.] | ουτ. ουδεπ. c. BDL 244. arm (e *sic numquam taliter*, b *taliter non talia*) .. ς (Ln) ουδεπ. ουτ. c. ACEFGHKMSUVΓΔ al longe pler itpler vg etc (:: cf Ioh 7, 46. ubi in nullo teste ουτως ουδεπ. correctum est) | ειδαμεν c. CD .. ς (49.) ειδομεν c. BEFGHLSUΓΔ etc, item AKMV etc ιδομ. (b *viderant*)

13. παλιν .. DEΓ 13. (infert o ω̄, item al pauc vv aliq) vgcd al pauc Aug om | ο οχλος .. D* om ο

14. παραγων .. FGHΓ 13. 33. 69. 262. al20 fere et evglstaria al add ο ω̄ | ειδεν c. BDEFGH(s?)U etc .. ACKLMVΓΔ al sat mu ιδεν

Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 (22.2) *καὶ γίνεται ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.* 16 *καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ὅτι μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν ἐσθίει καὶ πίνει;* 17 (22.2) *καὶ ἀκούσας*

14. *λευειν* c. BE*LM al pauc, item ς (Ln 49.) *λευΐν* c. CE**FGHSUV al sat mu am fu etc .. AKΓΔ 33. 80. 118. 126. 262. 346. al plus[30] vg[ed] go syr[utr] cop catt Thph *λευΐ* .. D 13. 69. 124. (in mg *ἐν ἄλλοις· λευΐν*) scholl codicum 237. 238. 253. 259. a b c ff[1.2] g[1] (cdd Origenis? vide post) *ιακωβου* (Or: *ἵστω δὲ καὶ ὁ Λεβὶς τελώνης ἀκολουθήσας τῷ ῳ, ἀλλ' οἵτινες τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπ. αὐτοῦ ἦν, εἰ μὴ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων τοῦ κατὰ Μάρκ. εὐαγγ.*)

15. *γινεται* c. BL 33. 2.pe (aliisq ut vdtr) .. ς (Ln) *εγενετο* c. ACDEFGH KMSUVΓΔ etc (:: at *εγενετο* non fluctuans apud Mt legitur ac per se facile commendabatur; praesenti vero tempore Mc uti adamat, quemadmodum toties cum praeteritis consociat)| *εν τω* (B?L 13. 33. 69. 102. 124. haec om) *κατακεισθ.* (Δ *κατακλιθηναι*) *αυτον* .. D a b c ff[2] *κατακειμενων* (al[1] *-νου*) *αυτων* (al[1] *-του*) :: cf Mt | *αυτου* .. b c om | *και* (al pauc *ιδου*) *πολλοι* .. D l. 28. 118. al[5] it vg (al) om *και* | *συνανεκειντο* .. AC praem *ελθοντες* (:: e Mt)| *πολλοι και* .. D it vg sax *πο. οι και* (a c ff[2] mt om *και*)

15. 16. *κ. ηκολουθησ. αυτω. και οι γρ. κ. οι φα.* (al[1] add *οἱ*) *ιδοντες* c. ACEFGHKMSUVΓ etc (D it vg sax vide ante) .. BLΔ 33. (124.? ex parte sic? certe *των φαρ.*) b (qui ante *οἱ* *καὶ* habuerat) cop syr[hr] *και ηκολουθουν αυτω γραμματεις* (ita BΔ; L 33. cop *οι γρ.*, b syr[hr] *και* praem) *των φαρισαιων* (ita et. 28., syr[hr] *των ιουδαιων*, cop[edd 2] *και οι φαρ.*)· *και ιδοντες* (b *et viderunt*). Eandem singulorum coniunctionem confirmat D, suo quidem ille modo (vide ad v. 15. extr), pro *ιδοντες* pergens *και ειδαν* (Ln [*και*] *ιδοντ.*) posteaque *και* (male om b) *ελεγον*

16. *αυτον εσθιοντα* (et. a f; A *εσθ.* ante *ελεγον* pon) .. B 33. (124.?) 2.pe item (*quia manducat*) b d ff[2] cop[edd 2] *οτι εσθιει* (Ln), DL (rescripta habet sed ab ipso*) item (*quia manducaret*) c ff[1] g[1] vg cop[ed 1] aeth (al) *οτι ησθιεν* | *αμαρτ. και* (D add *των*) *τελων.* c. BDL* 2.pe it am tol mt cop[ed 1] aeth .. ς *τελ. και αμαρτ.* c. ACEFGHKL**MSUVΓΔ al fere omn vg[ed] et[mss aliq] cop[edd 2] syr[utr] go sax al (:: is ordo v. 15. non fluctuat, nec magis apud Mt; cf. et. Lc) .. 28. 69. 53.[ev] syr[hr] om *αμαρτ. και*, e om *ιδοντ.* usq *αμ. κ. τελ.* | *Οτι* c. BL 33. 102. 108. 246.* .. ς (Ln) *τι οτι* c. ACEFGHKMSUVΓΔ al longe pler (Schu „*τι οτι* non dixit Mc sed Lc saepe") .. D *δια τι* (:: idem *οτι* interrogativum cf epist Barn 7. 8. 10., item Mc 9, 11. 28. etc)| *τ. αμαρτ. κ.* (B** D add *των*) *τελων.* c. BDL a aeth .. ς *τ. τελ. κ. αμαρτ.* c. ACEFGHKMS(U om *αμ. κ. των*)VΓΔ etc (:: vide supra; certe enim utroq loco aut neutro ordo a nobis receptus servandus est)| *εσθιει* (B ante *μετα των* pon;

ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν· 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους

Mt 9, 14–17. Lc 5, 33–39.

G -ιετε, 124. syr^{hr} -ιετε) κ. πινει (G -νειτε, 124. syr^{hr} -νετε :: ut Lc) c. ACEF(G)HKLMSUVΓΔ etc .. BD 102. 235. 271. abeff^{2}· om κ. πινει, hinc Ln [κ. π.] (:: ut Mt). Praeterea CLΔ 69. al plus^{10} cfff^{1}·g^{1}·l vg (et. am al mu, sed non omn) cop aeth arr perss sax add (c ante εσθ., sax post εσθ.) ο διδασκαλος υμων (:: a Mt)

17. αυτοις .. D 1. 209. abcg^{1}· om | ου .. B (2.pe?) οτι ου | αλλ c. ACD EFGHKLMSUVΓΔ etc .. B αλλα | ουκ c. ABDEFGHKMSUVΓΔ etc .. CL al plus^{5} cf vg copedd^{2} al· ου γαρ (:: ut Mt)| αλλα (א 1. al pauc αλλ) αμαρτ. (Gb Sz) c. ABDKLΔ 1.* 22. 28. 102. 118.* 157. 209. 238. 299.* 435. al plus^{30} b e ff^{2}·g^{2}·i l vg cop go syr^{utr} aeth arm perss sax catt^{comm} Euth Aug .. ς add εις μετανοιαν c. CEFGHMSUVΓ al longe pl acff^{1}·g^{1}· catt^{txt} (:: ita Lc, nec fere fluctuat. Cf et. Mt)

18. οι φαρ. (Gb Sz) c. ABCDKM 13. 69. 157. 238. al^{30} fere bcefff^{2}·(g^{2}·?) i vg (exc mt) cop go syrP arm sax .. ς (Gb′) οι των φαρισαιων c. EFG HLSUVΓΔ al pler aff^{1}·g^{1}·l syr syrP mg al (:: cf Lc)| και οι μαθ. τ. φαρ. c. BC*L 33. 2.pe e syrP mg .. ς (Ln) κ. οι (Δ al pauc om) των φαρ. c. C**DEFGHKMSUVΓ(Δ) etc .. al pauc aff^{2}·g^{2}· go copedd^{2} arm κ. οι φαρισαιοι .. A om | οι δε σοι μαθ. (Δ σου μαθ., E* 28. al pauc vv^{aliq} μαθ. σου) .. B 102. 127. (2.pe?) sax om μαθ.

19. ο ις .. D 28. bi | του νυμφωνος (bff^{2}·vg nuptiarum) .. acefff^{1}·g^{1}·2·il sponsi, item go aeth | οσον χρ. – – νηστευειν .. DU 1. 33. 118. 209. 225. 235. 248. abeff^{2}·g^{1}·i aeth arP persP om (Gb^{0}) .. syr nequaquam | εχ. τον νυμφ. μ. αυτ. (μετ αυτων c. BC 124. e^{scr} 2.pe aliisq; ς Ln μεθ εαυτων c. AEFGHKLMSVΓΔ etc) c. BCL 28. 131. 124. (εχ. με. α. τ. νυ.) c (ut 124.) .. ς μεθ εαυτ. εχ. τ. νυμφ. c. AEFGHKMSVΓΔ al pler go syrP f al

20. απαρθη .. c 13. 28. 64. 69. 124. 346. αρθη | νηστευσουσιν (E* -σωσιν) .. D*gr U al^{6} go νηστευουσιν | εν εκεινη τ. ημ. (Gb Sz) c. ABC DKLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 157. 209. 238. 346. al plus^{20} ff^{2}·il am go syr^{utr} aeth arm .. ς εν εκειναις ταις ημεραις c. EFGHMSUVΓ etc (:: ut Lc)

21. ουδεις (Gb Sz) c. ABCKLSΔ 1. 13. 33. 69. 102. 131. 157. 209. 346. 435. al^{40} fere itpl vg go copedd^{1} syr^{utr} al Thph (Aug al) .. DGM 28. al^{6} acff^{2}· syrP mg add δε (:: ut Mt), item 75.** copedd^{2} g^{2}· mt mm al γαρ .. ς και ουδ. c. EFHUVΓ al pl aeth al | ραπους c. BCEKL(s?)UVΔ al pler

ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

Lc 6, 1–5. Mt 12, 1–8. 23 (24.2) Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλ-

.. ADFGHMΓ al mu ραπους (Ln) | αγναφου (al pauc ακναφ.) .. EFLA al pauc –φους | επιραπτει c. AB*CEFGHLVΔ 1. 124. al mu .. ς (Ln) επιρραπτ. c. B**KM(S?)UΓ al pler .. D επισυνραπτει | επι ιματιον παλαιον c. BCDL 33. .. ς επι (13. 69. 124. al pauc om) ιματιω παλαιω c. AEFGHKMSUVΓΔ etc (:: ita Mt, nec fluctuat) | μη .. Κ Δ 28. 33. 346. al20 fere μηγε (:: ita Lc) | το πληρ. απ αυτ. (B αφ εαυτ.) c. (B)L 1. 131. 209. 435. al8 vel9 go; item απ αιτου (A* –των) το πληρ. AKΔ al20 fere (49.) .. D 13. 28. 124. itpler vg syrP etc το πληρ. omisso απ αυτ., pergentes το καιν. απο του παλ. .. ς το πληρ. αιτου (Gbgg αυτ. ex D etc coniectura facta) c. CEFGHMSUVΓ al longe pl .. passim et. aliter legitur (:: extrema lectio est Mtl et per se facillima; praeterea το πλ. απ αυτ. commodius reddiderunt postposito το πληρ.) | L om κ. χειρον (D –ρων) σχισμ. γιν.

22. μη .. CLMΨ* al pauc μηγε (ita Mt et Lc) | ρησσει c. AEFGHKMSUVΓΔ al fere omn c e f ing fu emm cop syrP etc .. BCDL 33. (alpe ut vdtr) itpl vg (et. am gat mm mt) ρηξει (Ln :: at est e Lc) | ο οιν. (Gb'') c. BC*DL 13. 69. 242. 258. 301.* bscr (et alpe) itpl (b om ο οιν.) vg (exc gat) sax cop syr arm persw .. ς add ο νεος c. AC**EFGHKMSUVΓΔ al pler (118. ο νε. οιν.) f gat syrP go al (:: e Lc, ubi nemo fere testium om) | απολλυται (L 102. εκχεεται, D it5 απολουνται post ασκ., item 301.* omissis τ. ασκους) και οι ασκ. (cop cum utribus) c. BDL 102. a b eff2 i cop (:: itaque et L 102. et D it5 leviter iam e Mt corrupti sunt) .. ς (Ln) εκχεεται και οι ασκ. απολουνται (syr κ. οι ασκ. απ. post και ο οιν. εκχ. pon) c. ACEFGHKMSUVΓΔ etc (:: at ita Mt paucis variantib) | κ. οι ασκ. (vide ante) c. D a b ff2 i .. ς (Ln) add αλλα (MΔ al mu αλλ) οινον νεον εις ασκους καινους (al1 νεους, al1 om) βλητεον (e f cop go aeth βαλλουσιν, B 102. om; [al2 e g1 f gat mm mt sax add και αμφοτεροι συντηρουνται]) c. A(B)CEFGHKLMSUVΓΔ etc (:: at ista e Mt et Lc addita esse tantum non certum est, praesertim cum lectio a nobis recepta optime conveniat rationi Mcl, et quin locus Marci varie e parallelis corruptus sit dubitari nequeat)

23. εγενετο .. D 13. 69. 124. 346. a ff1. 2. g1. 2. i l vg sax add παλιν (prob Schu in Mc collatis 2, 1. 13. 3, 1. etc) | παραπορ. (c. AEFGHKLMSUVΓΔ etc; BCD διαπορ. e Lc: ita Ln; al pauc πορευεσθ.) αιτον (h.l. c. ACE GHKLMSVΓ etc; BDUΔ a ff2. mt al pauc post εγενετο: ita Ln) εν (CLΔ al plus25 om, Gbgg: ita Mt) τ. σαββ. (h.l. c. AEGHMSUVΓ etc; K 265. post σπορ.; BCDLΔ a ff2. mt inter αυτ. et διαπ. vel παραπ. pon: ita Ln; itpler vg cum sabbatis ambularet: ef Lc) | κ. ηρξ. οι μαθ. αυτ. c. AEGH KMSUVΓΔ 1. al pler syrP go al etc .. BCDL 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2.pe it vg cop κ. οι (2.pe e ff2. g2. οι δε) μαθ. αυτ. (D gr 435. arm om)

λοντες τοὺς στάχυας. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ Ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; 25 καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 (25-2) καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Ex 20, 10. 1 Sam 21, 6. Lev 24, 9.

ηρξ. (Ln 49. :: similiter test mu in Lc transposuere verba; praeterea adamant ηρξ. et infin. iuxta ponere, cf ad 6, 2.)| οδον ποιειν (c. AC EKLMSUVΓΔ al ut vdtr omn; BGH οδοποιειν: ita Ln; utrumque apud Graecos sed neutrum hoc sensu dictum est) τιλλοντες .. 13. 69. 124. 346. οδοιποροντες τιλλοντες (346. -λιειν), item af go arm *iter facientes vellere* .. D 26.ev bceff²·g¹·i pers^{p} τιλλειν (ceff²· arm add και εσθιειν; similiter g²·: e Mt et Lc)

24. και οι .. D it vg οι δε | αυτω .. D e i om | ποιουσιν .. DM 1. 13. 28. 69 124. 346. al^{6} it gat go syr^{hr} aeth arm Hier add οι μαθηται σου (:: cf Mt) | τοις σαββ. (Δ 28. post εξεστ., Δ ante τι) c. ABCDKMΔ 1. 13. 69. 102. 124. 131. 157. 346. 435. al^{20} fere it vg .. ς (Gb^{00}) praem εν c. EGHLSUVΓ al longe pl | εξεστιν .. D abceff²·g¹· add αυτοις

25. αυτος c. AEFGHKMSUVΓΔ al longe pler c (*ipse*) e (*ille*) syr^{p} eth (nec ap Mt nec ap Lc) .. BCL 13. 28. 33. 69. 102. 124. 2.^{pe} bff²·g¹· il vg cop al om (Ln [αυτ.]), D a αποκριθεις (:: ita Lc), go syr al ο ις | ειλεγ. c. ABEGHKMSUVΓΔ al longe pler, item *dixit* (aceff²·) vel *dicebat* aceff²· go syr^{utr} cop$^{edd\,2}$ etc, item D (ut Mt et Lc) ειπεν (d αὐ) .. CL 13. 28. 33. 69. 124. item (αὐ) it^{pm} vg (cop$^{ed\,1}$) λεγει (Ln)| δαυειδ .. δαυιδ (Gb Sz 49.), δαβιδ (ς Gb″): cf ad Mt 1, 1. | οι μ. αυτου .. D add οντες, Δ ησαν (it vg *qui - - erant*)

26. πως c. ACEGHKLMSUVΓΔ al fere omn vv fere omn (a εἰ) .. BD 102. om | εισηλθεν (et. Mt et Lc) .. B ηλθεν | του θεου .. c^{a} om του | επι αβι. (c. EGHKLMSUVΓ al plus^{70}; ς add του c. ACΔ etc, Gb^{0}) αρχιερεως (Δ f go ιερεως) .. D 271. abeff²·i om (:: ita Mt Lc)| D προσθεσεως | τους ιερ. (28. αρχιερ., Δ al plus^{5} vv aliq vel add vel praem μονους: e Mt et Lc) .. BL τους (L τοις) ιερεις (:: ut Lc)| και εδ. και (D it vg aeth al om) τ. συν αυτω (D al plus^{10} μετ αυτου) ουσιν (2.pe om) .. al^{4} ff²· om (:: ut Mt) .. D 2.pe abceg¹·i post εφαγεν (:: ut Lc) pon

27. και ελεγ. αυτοις – – δια το σαββ. c. ABCEGHKLMSUVΓΔ al omn vv fere omn .. D aceff²·i λεγω δε υμειν omissis reli omnib, item b servatis reli :: cf Mt 12, 6. et Lc 6, 5. | ουχ c. AC***EGHKMSUVΓ al longe pler bf go etc .. BC*LΔ 33. ff¹·g¹·²· l vg cop syr syr^{p} c. ob. aeth etc praem και (49.)

28. ωστε .. abceff²·i οτι, g¹· λεγω δε υμιν .. D om | σαββατου .. a add *et cum audissent qui ab eo erant, exierunt detinere eum; dicebant enim quia extitit mente* (:: cf 3, 21.)

III.

1–6 Mt 12, 9–14. Lc 6, 6–11. 1 *Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα·* 2 *καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσουσιν αὐτοῦ.* 3 *καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα Ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.* 4 *καὶ λέγει αὐτοῖς Ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων.* 5 *καὶ*

III. 1. *ε. την σ.* c. ACDEGHKLMSUVΓΔ etc .. B 102. 7.Pe om *την* (49. In Mt et Lc est nec fluctuat: hinc suspectum in Mc. At Ioh 6, 59. *εν συναγωγη* eadem ratione quum utatur neminem offendit. Comparandum videtur το ante *πλοιον* toties a testib plurib antiquiss omissum. Certe non cautum videbatur tali in re tot antiquissimorum test consensum uni cum paucis sociis posthabere.) | *και ην εκει* (A *εκ. ην*) c. (A)CDEGHKLMSUVΓΔ al ut vdtr omn a $f\mathrm{ff}^{1.2}$ $g^{1.2}$ il vg cop etc (:: *και ην* ab initio periodi frequens apud Mc, ut 1, 13. bis [23.] 39.) .. B om *ην* (Ln 49. at sic absque *ιδου* vel simili vix inveneris dictum in Mc) .. b c e *venit* (c e *accessit*) *ad illum* (e *eum*): in iisdem cdd (et i) praecedit *cum introisset* | *εξηραμμενην* (r al mu *-ραμενην*, item post) .. D (item G capitulum in mg) *ξηραν* | *χειρα* .. Gmg (ut ante) *-ραν* (item al pauc et hoc versu et v. 3.)

2. *παρετηρουν* c. BC***EGHKLMSUVΓ al longe pler .. AC*DΔ 1. 10. 67. 118. 238. 6.Pe *-ρουντο* (Ln :: forma medii certa est in Lc pro testium graviss consensu: 6, 7. 14, 1. Act 9, 24. Inde et quidem e l. par. eadem forma huc translata.) | *τοις σαββ.* c. ABEGHKLSUVΓΔ al ut vdtr omn it vg etc .. CDM (M* om *ει*) y^{scr} *εν τ. σ.* | *θεραπευσει* .. Δ 271. *-πευει* | *κατηγορησουσιν* c. CD (aliisq?) .. ABEGHKLMSUVΓΔ etc *-σωσιν* (:: videbatur praeferenda futuri forma, quae ubicumque invenitur, a plurimis c. coni. aor. commutatur: cf Mt 20, 31. Mc 15, 20. Lc 20, 10. Ioh 7, 3. 12, 20. et alibi. Fortasse et. Mt l. par. praestabat futuri forma: certe alterutro horum ll. par. tenenda erat)

3. *τω εξηραμμενην* (D* *-ραμενην*: vide ad v. 1.; D 28. $\mathrm{it}^{\mathrm{pl}}$ vg post *τ. χειρ.* pon) *εχ.* (D *τω εχ. τ. χ. εξ.*, 124. a *τω τ. χ. εχ. εξ.*) *την χ.* c. (D)E GHKMSUVΓ al fere omn .. BL 102. *τω την χ. εχ. ξηραν* (Lu 49.), item CΔ *τω την ξηραν χει. εχ.* (:: at *εξηραμμ.* apud solum Mc legitur at utroq versu tenendum. Altera forma *ξηρα* ubique apud Mt et Lc habetur nec fluctuat: inde ad Mc transtulerunt modo plures modo pauciores.) | *εγειρε* (Gb Ss) c. ABCDEF(Wtst)GHKLMSVΔ etc .. ς *-ρας* c. UΓ etc (al plus[10] *εγερθητι*) | *εις το μεσον* .. D c e f *και* (e f om) *στηθει* (*sta*) *εν μεσω* (e f *in medium*): e Lc

4. *λεγει αυτοις* (vg *dicit eis*) .. D $\mathrm{it}^{\mathrm{pler}}$ *ειπεν προς αυτους* | *εξεστιν* .. E* (sed ipse* se correxit) 1. 118. 131. al[5] Thph praem *τι* | *τοις σαββ.* c. BCGHKLMSUVΓΔ al pler it vg etc .. ADE al[10] *εν τ. σ.* | *αγαθοποιησαι* .. D *τι αγαθον ποιησαι* (b d g^{1} *aliquid bene fac.*, e *bonum aliquid fac.*) | *σωσαι* .. D 28. 124. add *μαλλον* | *αποκτειναι* (et. cop syrP aeth) .. LΔ*

περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ ἔξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 (36. 4) *καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.*

7 *Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν θάλασσαν,* (37. 1) *καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθη-* 7 ss. Mt 12, 15. Lc 12, 17–19.

---

1. **22. 124. 209. al**[15] Vict[ant] (in utraq cat) Thph item (*perdere*) it vg go syr al mu *απολεσαι* (:: cf Lc)| *εσιωπων* (it[pl] vg *tacebant*) .. L *-πησαν* (a g[1*] *tacuerunt*)

5. *συνλυπουμ.* c. B*CDA etc (L *συλυπουμ.*) .. ς (Ln 49.) *συλλυπ.* c. AB**EGHKMSUV al pler | *πωρωσει* (A *πορρωσει*) .. 17. 20. *πηρωσει*, item *caecitatem* (*-te*) a b e f g[1·] l vg .. D *νεκρωσει*, *super emortua illorum corda* (i *cord. eor.*, d *cordis eor.*) c d ff[2·] i | M* om *λεγ. τω ανθρ.* | τ. *χειρα* c. BEMSUVΓ 1. 102. 126. al plus[30] .. ς (Ln) add *σου* c. ACDGHK LPΔ al pl (al panc praem) it vg etc (:: at ita Mt et Lc, nec fluctuat)| *απεκατεσταθη* (Gb'' Sz) c. ABEFHKLMPSUVΓΔ al[60] (ac plur) .. c *απεκατεστη* .. ς *αποκατεσταθη* c. DG al sat mu | *η χειρ αυτ.* (237. 238. om; D ff[2·] g[1·2·] i add vel praem *ευθεως*) c. (Gb Sz) ABC*DKPΔ al[18] e f ff[2·] g[1·] i vg sax go syr[utr] cop aeth arm arr pers Chrysol Bed .. ς add *υγιης* (131. a b c g[2·] syr[hr] om) ως *η αλλη* c. C***EFGHLMSUVΓ al pler vv panc (:: e Mt; cf et. Lc)

6. *και εξελθοντες* . D it[pl] (non a e ff[2·]) vg *εξελθ. δε* | *ευθυς* c. BCΔ 33.; item ς (Ln) *-θεως* c. AEFGHKMSUVΓ al pler vv pl (sed a e ante *εξελθ.*, l cop arm ante *οι*, item 106. syr[P] post *ηρωδ.* pon) .. DL al[5] b c ff[2·] g[1·2·] i mt aeth om | D *συνβουλ.* | *εποιουν* (CΔ al[5] Thph *-ησαν*, D *ποιουντες*, item a *exierunt facientes*) c. A(CD)EFGHKMPSUVΓ(Δ) al pler item (*faciebant*) it vg etc .. BL 13. 28. 69. 124. 346. *εδιδουν* (49. :: at caussam huius lectionis dedisse videtur frequens apud Graecos illud *βουλὴν διδόναι*. Mc vero et. 15, 1. solus *συμβ. ποιήσαντες*, quod vel cum *ἑτοιμάσαντες* vel *λαβόντες* [ita Mt dicere consuevit] commutaverunt.)

7. *και ο ις* .. D it[pler] o *δε ις* | *μετα τ. μαθ. αυτ. ανεχωρ.* (Gb) c. BC DLΔ 1. 13. 33. 69. 124. 209. 346. al aliq a ff[1·2·] g[1·2·] i vg cop syr arm pers[P] .. ς *ανεχ. με. τ. μ. α.* c. AEFGHKMSUVΓ al pler b c e f go syr[P] | *εις* (Gb) c. DHP 131. 209. 238. y[ser] al[20] Thph .. ς *προς* c. ABCEFGKL MSUVΓΔ etc, item 13. 28. 69. 124. *παρα* (Schu „*προς* tuetur, *εις* repudiat evglstae usus, cf 2, 13. 4, 1. 7, 31.")| *πολυ πληθος* .. D *πολυς οχλος*, item *multa turba* (*tu. magn.* a) it vg al | *ηκολουθησαν* c. CEFH K*UVΔ al pl ff[1·] cop[cd1] go syr[P] pers[P] .. ABGK**LMPS al[40] fere g[1·2·] vg cop[cd1] al Vict[ant] Thph *-θησεν* (Gb'' Ln 49.), al[1] *-θει* .. D 28. 124. a b c e ff[2·] i cop[cd1] om (b c vide ad *ηλθ. πρ. α.*). Praeterea *ηκολ.* (ς add *αυτω*, Ln [α.], c. AEFGHKMPSUVΓ al pler it[aliq] vg go etc, item A *αυτον*, al[1] *τω ις*; at nil add BCDL 102. al[5] fere cop; Gb[00]) post *ιουδαιας* pon CΔ 238. ff[1·] g[1·2·] l vg sax, item ante *απο τ. γαλ.* 116. aeth arm[P]

σων· καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας 8 καὶ ἀπὸ Ἰερουσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ
Mt 13, 15. τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται ὅσοι εἶχον μάστιγας.
Lc 4, 41. 11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ (20. 8) καὶ ἔκραζον λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
Mt 12, 16. 12 καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν.

---

7. *και απο τ. ιουδαιας* .. D it vg om *απο*, item 16. 28. 124. om *απο της*, al^{2} om *κ. α. τ. ι.*, 1. 131. 209. post *ιερος.* pon, b *a ind.* ante *et galil.*, G *ιδουμαιας* (vide ad v. 8.) pro *ιουδ.*

8. *απο* prim .. al^{7} Vict^{cat} ox om (33. om *απο* usq *απ. της*) | *και απο* (D^{gr} om) *της ιδουμ.* .. G (vide ante) al^{2} c ff^{2} arm om, item (qui h. l. pon *κ. α. τ. ιουδ.*) 1. 131. 209. | D^{gr} (item n^{*scr}) *και οι περαν*, item f omisso *οι* seq | *και οι περι* c. ADEFGHKMPSUVΓ al ut vdtr omn a ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg .. BCLA b c d f e ff$^{2.}$ (e ff$^{2.}$ *et de circa tyrum*) Vict^{cat} ox om *οι*, Ln [*οι*] | *και* (D add *οι περι*, d *περι*) *σιδ.* | *ακουοντες* c. BA 1. 13. 69. 118. 124. 209. 346. 2.^{pe} cop (item *audientes* it vg etc) .. ς *ακουσαντες* c. ACD^{gr}EFGHKLMPSUVΓ al pler Vict | *οσα* c. ABEFGHKLMPSUVΓΔ etc (it^{pler} *quanta*, item go syr^{utr} al) .. CD 28. 6.^{pe} (aliiq) *ἅ*, item *quae* a d vg cop | *εποιει* c. ACDEFGHKLMPSUVΓΔ al fere omn (al^{2} *-ησεν*), item *faciebat* it vg item cop syr^{utr} go etc .. BL *ποιει* (49. At maxime probabile est alteros eosq plurimos *ακουσαντες* propter *εποιει*, alteros eosq paucos *ποιει* propter *ακουοντες* invexisse. Ad repudiandum *ποιει* facit inprimis quod nullus codex Latinorum, quos si invenissent retenturos fuisse vix dubitari potest, nec alia versio tuetur.) | *ηλθον* (D *-θαν*, U *-θεν*) *πρ. αυτον* .. b c *sequebantur illum* (ante *ακουον-τες* pon)

9. *ειπεν* .. F al^{2} *ειπον* | *πλοιαριον* .. B *-ρια* | *προσκαρτερη* .. F al pauc *-ρει* | *αυτον* .. 13. 28. 69. 124. 346. add *οι οχλοι*, item D a ff$^{2.}$ i *πολλοι*

10. *εθεραπευσεν* (d ff$^{2.}$ *sanavit*) .. K e^{scr} *-πευεν*, item it^{pler} vg cop$^{edd\,2}$ *curabat* vel *sanabat* | *αυτω* .. D *εν αυτω* (it vg *inruerent in eum*) | *αψωνται* (H al pauc *-ψονται*) .. KU al pauc *απτωνται* | *οσοι* .. A 28. f sax go cop syr al *και οσοι*, item am mt aliiq vg^{edd} *οσοι δε* (mt mm etc postea *spir. immundos*, cf D^{gr})

11. *και τα* (D 13. 124. om) *πν. τα* (D^{gr} 13. 124. om, non K) | *οταν* .. D^{gr} *οτ. ουν* | *εθεωρουν* c. BCDGLA 13. 33. 124. 238. 346. al^{10} fere .. ς *-ωρει* (FH *-ωρη*) c. AEFKMSUVΓ al pler catt | *προσεπιπτον* (B *-ταν*) c. (Gb″) ABCDFGKLMΓΔ 13. 33. 69. 124. 238. 271. 299. 346. 433. 435. al^{40} fere Thph catt .. ς *-πτεν* c. EHSUV al pl | *αυτω* .. Γ *αυτον* | *εκραζον* (Gb″) c. ABCDFGKLΓΔ 1. 13. 33. 69. 124. 209. 238. 271. 299. 435. al plus^{40} (al^{aliq} *εκραυγαζον*) Thph .. ς *εκραζε* c. EHMSUV al pl catt | *λεγοντα* .. DK 69. al^{2} *-τες* | *οτι* .. D it vg etc om | *συ ει* .. CMF 16. 121. syr^{p} c.* add *ο* $\overline{χς}$ (69. *ο θεος, νι. τ. θ.*)

13 ($^{20.2}$) *Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς* Lc 6, 12–16. Mt 10, 1–4. 13–19
ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 *καὶ ἐποίησεν δώδεκα*
ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν 15 *καὶ*
ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 (*$^{20.2}$*) *καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα*
τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 *καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰω-*
άννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα
Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· 18 *καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον*

---

12. αυτον φανερον c. BCDA 1. 13. 33. 69. 124. 209. 346. al mu item (*eum palam fac.* s. *manifestarent*) a ff^{2} .. AEFGHKLMPSUVΓ al plus^{60} Vict^{ant} item (*manifestar. illum*) it^{pl} vg φαν. αυτ. (Gb Sz :: at ita prorsus Mt lectione non fluctuante)| ποιωσιν c. DKL 13. 42. 69. 72. 124. 346. (aliisq ut vdtr) .. ς (Ln) ποιησωσι c. ABCEFGHMSUVΓΔ al pler catt(:: at ita Mt lectione tantum non fluctuante; cf et. ad 6, 41.). Praeterea c a b ff^{2} g$^{1.2}$ add οτι ηδεισαν τον χν αυτον ειναι (b ff^{2} g$^{1.2}$ *eum* pro τ. χ. α. ε.), hinc Ln [οτι η. τ. χ. α. ε.] :: cf Mc 1, 34. Lc 4, 41.

13. αναβαινει .. P 1. al pauc ανεβη | και (C**Δ οι δε) απηλθον c. A**BC EFGHKMPSUVΓΔ etc (D ηλθον, item *venerunt* it vg al) .. A*L κ. απηλθεν

14. δωδεκα (271. *δεκα δυο*, D a c i l vg Aug post ωσιν, Δ post μετ αυτ. pon) c. AC**DEFGHKLMPSUVΓ al longe pler it vg go syr^{utr} etc .. BC*Δ 13. 28. 69. 124. 238. 346. cop aeth syrP ^{mg} arP add ους και αποστολους ωνομασεν (:: cf Lc 6, 13.)| και ινα (B 102. 48.^{ev} om) αποστελλη (D* -στελη, EHUΓ al mu -λλει) αυτ. κηρυσσ. (D it [exc a] mt sax add το ευαγγελιον) .. c g^{2} gat mm om (iidem cdd add et alii repetunt ad finem v. 15.)

15. και εχειν .. D it (exc a e) vg sax aeth arr και εδωκεν αυτοις | εξουσιαν c. BC*LΔ 102. cop .. ς (Ln) add θεραπευειν τας νοσους και c. AC**DEFGHKMPSUVΓ etc (:: cf Mt 10, 1. unde et. fluxit κ. εδωκ. αυτοις)| δαιμονια .. a c e g^{2} gat mm tol add *et ut* (a c om) *circueuntes* (*circumeunt.*, a *circumirent*) *praedicarent* (a *-cantes*) *evangelium* (vide ad v. 14.)

16. και επεθηκεν .. BC*Δ praem και εποιησεν τους δωδεκα, item (ut pendeant ab εποιησεν v. 14.?) 13. 39. 124. 346. πρωτον σιμωνα | ονομα τω σιμ. c. BCLΔ 102. y^{scr} al^{5} c e cop Vict^{ant} .. ς (Ln) τω (D om) σιμ. ον. c. ADEFGHKMPSUVΓ al pler it^{pler} vg go etc (al pauc επεθ. αυτοις ονοματα, τω σιμ. ονομα)| πετρον .. Δ πετρος, item (*petrus*) b c d ff^{1} g^{1} i vg (non gat mm)

17. και (D add τον) ιακ. τον (D om) του (al pauc om) ζεβ. και (D add τον) ιω. τον | του (c. BDEHLMPUVΓ al pler; CKSΔ 1. 13. 124. 238. 346. al plus^{15} om, Gb^{0}) ιακωβου .. G 28. 69. 271. al^{20} g$^{1.2}$ αυτου .. AP al pauc αυτου ιακ. (E τους in litura habet)| ονοματα .. D^{gr} 28. 225. 271. syr ονομα | βοανηργες c. ABCKLMΔ** (*-αργες, ut vg$^{cdd\ alliq}$) al pauc cop$^{edi\ **}$ .. D al pauc cop$^{edd\ 2}$ -ιργης .. ς -ιργες c. EFGHUSV(vdtr) al pler cop$^{edi\ *}$ etc .. Hier *boanerem* | e post *simoni petrum*, item b c post *fratrem iacobi* pergunt: *communiter autem vocavit* (c *convoc.*) *eos* (*illos*)

καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἁλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

(21.10) Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· 20 καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. 22 (22.2) καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 23 (23.2) καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται

21—30 Mt 12, 24—32. Lc 11, 15 ss.

---

boanerges, quod est (e add *interpraetatum*) *fil. tonitrui. erant autem hi* (e om): *simon et andreas, iacobus et iohannes* (e -nnis) etc

18. *μαθθαιον* c. B*D .. ς (49.) *ματθ.* c. AB**CEFGHKLMSUVΓΔ etc | *θαδδαιον* (K *δαδδ.*, Δ* *ταδδ.* ut vgcdd aliq italiq) .. D a b ff2·i *λεββαιον* (cddaliq ap Or: vide ad 2, 14. *Ἴστεον δὲ καὶ ὁ λεβ. τελώνης* etc), e om sed post *βαρθολ.* add *iudas* | *καναναιον* c. BCDLΔ 33. 2.pe it vg sax cop aeth persP sl1· (eadem forma Act Thom 1.cdd omn) .. ς *καναναιτην* c. AEFGHKMSUVΓ al pler go syrP (syr *zelotem*) etc

19. *ιουδαν* .. D *ιουδας* (item, ubi praecesserat v. 17. *erant autem* etc, b c e)| *ισκαριωθ* c. BCLΔ 33. 2.pe tol, item *σκαριωθ* D a b ff1·2· g1·2· i l vg sax (c *scariotha*, e *cariotha*, f *scariothen*) .. ς *ισκαριωτην* c. AEFGHK MSUVΓ al pler cop go etc | *και* .. M ing al om | *ερχονται* .. Γ al pauc copcdd 2 b (e i) *ερχεται* .. D copcd 1 *εισερχ.* Libere e i *et introivit iterum* (i om) *in domum, et invenit turbas* (i *et convenit iterum turba*) *ita ut*

20. *συνερχεται* .. 126. al aliq (iique pler *οχλοι*) *συνερχονται*. vel *ερχονται*., M *ερχεται* | ο *οχλ.* c. ABDL(** vel potius*)Δ 209. 300. al10 fere copcdd 2 .. ς *οχλος* c. CEFGHKMSUVΓ al pler (1. al pauc add *πολυς*) catt | *ωστε* .. F (*ος*) al pauc *ως* | *αυτους* .. D om (item go)| *μηδε* c. ABDKLUΔ 28. 33. 300. 346. al20 (ac plurib) catcomm .. ς *μητε* c. CEFGHMSVΓ al longe pl catlxt | *αρτον* .. DET *αρτους* (al1 *-τον*)

21. *κ. ακουσ. οι παρ* (sic et. syrP mg ET; al pauc *περι* vel *μετ*) *αυτου* (al1 *οι π. αυτω*, vg l *δ* cop *sui*, syrutr aeth al *cognati eius*, mm *discipuli*, gat *disc. sui*, a [ad 2, 28. ubi hunc vers. repetit] *qui ab eo erant*) .. D itpler go *και οτε ηκουσαν περι αυτου οι γραμματεις και οι λοιποι* (c *pharisaei*)| *εξεστη* (itmu vg *in furorem versus est*, g1· *demens factus est*, a ad 2, 28. *extitit mente*) .. D *εξεσταται* (**εξεσται) *αυτους*, a b d ff2· *exentiat eos* .. al10 fere *εξεστι*, 13. 69. *εξεστασαι*, 346. *εξιστασαι* .. c e om *οτι εξεστ.* usq *καταβ. ελεγον* (c om et. *οτι*)

22. *οι απο* .. H al plus5 a i praem *και* | *βεελζεβουλ* (et. AHΓ etc) .. cf ad Mt 10, 25.

23. *ελεγεν αυτους* .. D *ελ.* ο *κυριος* ις. Similiter U (post *αυτους*) al pauc vv aliq huic versui inferunt ο ις (*domin. iesus* et. a ff2· g1·2· i)| D al pauc *εκβαλειν*

σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη στῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 (34.2) ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἐὰν βλασφημήσωσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνο-

---

25. *δυνησεται* c. BCLA (aliis?) ag^{1}i fu ing emm tol, item (qui et. v. 24. *poterit*) gat mm aeth .. ς (Ln) *δυναται* c. ADEFGHKMSUVΓ al longe pler it^{pl} vg^{ed} am go etc (:: ut v. 24.)| *η οικ. εκ. στην.* (D *εσταναι*, K al pauc ante *η οικ.*) c. BL 11. 28. 42. 60. 114. item D item K al pauc, item hoc ordine vg (ex cdd omn) it^{pl} sỳr .. ς *σταθηναι η οικ. εκ.* c. AEFGHMSUVΓ etc, item CA *η οι. εκ. σταθ.* (Ln) :: ut v. 24. ubi *σταθ.* tantum non fluctuat

26. *ει* .. D *εαν* | *ανεστη* (Γ *εστη*) *εφ ε. και μεμεριται* (c. AC**EFGHKMS UVΓ al ut vdtr omn; BL *και εμερισθη*, A *εμεισθη και*, item alter-utrum C*) .. D a b c é ff^{2}· g^{1}· i *σαταναν εκβαλλει, μεμερισται* (D* *-σθαι*) *εφ εαυτον* (ff^{2}· *super regnum eius*, item c e omisso *super*)| *στηναι* c. BCL .. ς (Ln) *σταθηναι* c. AEFGHKMSUVΓA etc, item D a b g^{1}· i *σταθ. η βασιλεια αυτου* | D *το τελος*

27. *αλλ* c. BC*(vdtr)LA 1. 13. 28. 33. 69. 124. 131. 209. 346. cop arm syrP ^{mg} item (*nemo autem*) a d ff^{2}· .. C**(vdtr)G aeth *και* .. ς (Ln) om c. ADEFHKMSUVΓ etc | *ου δυν. ουδεις* c. BC(et* et**)A etc cop etc .. ADEFGHKLMSUVΓ al plus^{120} it vg syr^{utr} go etc *ουδεις δυναται* (Gb Sz Ln :: at duplex negatio eiusmodi prorsus ex ingenio Mc^{i} est. Quis tandem tam simplicem dictionem *ουδ. δυν.* mutaturus fuisset?)| *τα σκ. του ισχ. εισελθ. ε. τ. οικ.**αυτ. (G om *εισ.* usq *αυτ.*, D al pauc it^{pl} vg om *αυτ.*) *διαρπ.* c. A(D)EF(G)HKMSUVΓ al pler it vg go syrP etc .. BCLA 33. 102. cop syr aeth *εις την οικ. του ισχ. εισελθ. τα σκ. αυτου διαρπ.* (:: ita ad Mt corr)| *διαρπασει* c. BCGHLMSA 1. etc, D *-αζει* .. AEFKUVΓ al^{100} fere *-αση* (Gb'. Similiter lectio in Mt fluctuat.)

28. *τοις υι. τ. ανθρ.* (A 118. al *τοις ανθρωποις*) *τα αμαρτ.* (Gb'') c. ABC DLM**A 1. 28. 33. 118. 124. 131. y^{scr} al^{10} fere it^{pler} (c e libere) vg arm .. ς *τα αμ. τοις υι. τ. ανθρ.* (al *τοις ανθρωποις*) c. EGHKM*SUVΓ etc (F al^{1} om* *τα αμ.*)| *και αι* (Gb Sz) c. ABCEFGHLA al^{25} fere .. ς om *αι* c. D(*βλασφ ημια*)KMSUVΓ al longe pl | *οσα* c. BDE*(*οσ αν*)GHA 13. 16. 69. 124. al^{5} fere (d *quaecumq.*) .. ς *οσας* c. ACE(*ipse corr)FKLMSUVΓ al pler | *εαν* c. BCFLA 33. y^{scr} al^{aliq} .. ς (Ln) *αν* c. ADEGHKMSUVΓ etc | *οσ. εαν βλασφημησωσιν* (L *-σουσιν*) .. a b c e ff^{2}· g^{1}· i Cyp Ambrst om

29. *ος δ αν* (it vg *qui autem*) .. D *ος αν δε τις* (d *si quis autem*)| *βλασφη-μηση* .. H 126. al pauc *-σει* | *εις* pr .. DE^{gr} a b i go om | *εχει* (et. am fu ing etc) .. c vg^{ed} cop^{ed1} aeth Cyp *habebit* | *εις τ. αιωνα* c. ABCEFGHK LMSUVΓA al longe pler. c ff^{1}· g^{2}· l vg cop go syr^{utr} etc (gat Ambrst

χός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31—35 Mt 12, 46—50. Le 8, 19—21.

31 ($^{35.2}$) Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. 32 καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί;

---

neque in hoc seculo neque in futuro: e Mt) .. D 1. 22. 28. 209. 2.pe a b e ff^{2} g^{1} Ath Ps-Ath^{disp} Cyp^{3} om (Gb^{0} :: cf Mt) | αλλα c. ADLA etc .. ς αλλ c. B(6 sil.)CEFGHKMSUVΓ al pler | *εστιν* c. ABCEFGHKMSUVΓ al longe pler b ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ l go cop syr^{utr} etc Ath Ps-Ath^{disp} al Cyp^{1} .. DLA 33. 69. al^{4} a c ff^{2} g^{1} vg sax aeth *εσται* | *αμαρτηματος* (Gb″ prob Schu) c. BLA 28. 33. 2.pe, item *αμαρτιας* c*(vdtr)D 13. 69. 346. Ath Ps-Ath^{disp}, item *delicti* (*peccati*) it (exc f) vg (exc tol) cop go arm sax Cyp^{3} Aug .. ς *κρισεως* c. AC**EFGHKMSUVΓ al pler f tol syr^{utr} al; item al^{3} arr *κολασεως*

30. *πνευμα* (Δ 28. al pauc *οτι πν.*) ax. (c add *αυτον*, similiter aeth *possidet ipsum*) *εχει* (D 77. 235. *εχειν*, item *habere eum* d, *eum* vel *illum* -- *habere* a b c e ff^{2} g^{1})

31. *ερχοντ.* (al pauc *ερχετ.*) *ουν* c. AEFHKMSUVΓ al pler syrP .. BCLA 13. 28. 69. 124. (346. *κ. ερχ. ουν*) vg cf cop syr go aeth (item DG 1. 118. 209. 2.pe a b e ff$^{1.2}$ g^{1} *κ. ερχεται*) *και ερχονται* (Ln 49. :: istud ex more quidem Mc^{l} est; at *ουν* ad v. 21. respiciens offendebat, nec vero propter eundem versum potest illatum credi.) | *οι αδ. αυτου* (Gb Sz) c. AKM al^{20} fere, item (qui postponunt) BCDGLA al^{10} fere it^{mu} cop go syr aeth .. ς om *αυτου* c. EFHSUVΓ al pl syrP, item (postpon) a e f g^{1} l vg al | *οι αδ. αυτ.* (vide ante) *κ. η μητ. αυτ.* hoc ordine c. AEFHKMSUVΓ al pler syrP .. BCDGLA al^{10} it vg al pl *η μητ. αυτ.* (al pauc al om) *κ. οι αδ. αυτ.* (a e f g^{1} l vg al pauc om) (ita Gb Sz Ln :: at eundem ord. Mt et Lc tuentur, nec ibi fluctuat)| *στηκοντες* c. BC*Δ 28. .. C** a. ***GL 1. 118. 124. 131. *εστηκοτες* .. ς (Ln) *εστωτες* c. AD EFHKMSUVΓ al pler | *καλουντ. αυτ.* c. BCL 1. 13. 28. 69. 118. 124. 131. 209. 346. 2.pe .. Δ *ζητουντ. σ.*, ς *φωνουντ. αυτον* (al^{1} *-τω*) c. DE FGHKMSUVΓ al pler .. Δ (spatio relicto) a om (Gb^{0})

32. Δ y^{ser} al pauc *εκαθηντο* | *περ. αυτ. οχλ.* (Gb′) c. ABCKLMΔ al^{50} fere it (a *et turbae dix. ei* omissis reli) vg go syr^{utr} al (D^{gr} *προς τον οχλον*) .. ς *οχλ. πε. αυτ.* c. EFGHSUVΓ al pl (cop) aeth al | *και λεγ.* c. BCDLA 13. 69. 124. 346. b ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ l (item e *et dix.*) vg cop syr syrP mg ed aeth sax .. ς *ειπον δε* c. AEFGHKMSUVΓ al pler (a, vide ante, e *et sedentes* - - *dix. ei*) syrP al | *και αι αδελφαι σ.* (Gb+Sz) c. ADEFHMSUVΓ 22. 124. 238. 299. 435. al^{100} fere a b e ff^{2} l go syrP mg al .. ς om c. BCGKLA 1. 13. 33. etc e ff^{1} g$^{1.2}$ vg cop syr aeth sax al (:: at desunt et in Mt et in Lc, uti nec v. 31. nec v. 34. habentur)

33. *κ. αποκρ. αυτ. λεγ.* (c *λε. αυ.*) c. BCLA al pauc vg (it^{pm} *qui respondens dixit illis*, e *ille autem resp. dix. eis*) cop syrP .. ς (Ln) *κ. απεκριθη*

34 καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους λέγει Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

1 (36.2) Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ Mt 13, 1–9. Lc 8, 4–8.

αυτ. λεγων c. ADEFGHKMSUVΓ al pl go (similiter a b syr al) .. 1. 13. 28. 69. al plus[5] απεκριθη αυτοις και λεγει, differunt al pauc | ἤ c. ADE FGHKMSUΓ 13. 33. 69. 124. etc c e ff[2*] go syrP aeth Amb Aug .. BC LVΔ 1. 40. al[50] fere a b ff[1.] g[1.2.] l vg cop syr al και (Gb′ Ln :: at ita Mt variantib pauciss) | οι .. D om | αδελφοι c. BDE[Γ] 102. arm (Amb Aug quae mihi est [Aug om] mater aut qui fratres?) .. ς (Ln) add μου c. ACEFGHKLMSUVΓΔΛ etc (:: at ita Mt lectione non fluctuante; nec magis μου repetitum v. 34. fluctuat)

34. 271. al[5] (ac multo plur) g[2*] om versum | και .. B 102. persP om | κυκλω h. l. c. AEFGHKMSUVΓ al pler go .. BCLΔ ante καθημ. (Ln), 1. 13. 28. 69. 118. 124. 209. 346. post τους (Gb″), D τους κυ. omissis πε. αυτ., al[2] om κυκλω .. it vg eos (a d om) qui in circuitu eius (b om eius; a qui circa eum, e qui circum), similiterque vv pler κυκλω non exprimunt | λεγει .. DG 28. 124. 346. al pauc ειπεν, item it[aliq] dixit | ιδε c. BCEFHLSUV al sat mu .. ADGKMΔ 1. 13. 28. 33. 40. al[40] fere ιδου (Gb′ Ln :: ut Mt)

35. ος c. B b e cop aeth .. ς ος γαρ c. ACDEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn vg ff[1.2.] g[1.2.] go syr[utr] al Ambrst, item a c Aug et qui (quicumq a Aug) (:: γαρ in Mt est, nec fluctuat) | ποιηση .. H 346. al pauc -σει | το θελημα .. B τα θεληματα (49. :: sane το θελ. ex Mt esse potest; tamen non cautum videbatur hac in re B solum sequi, praesertim cum et. vv τα θελ. reddere potuissent. Ceterum τα θελ. in eadem sententia ex evg Ebion retulit Epiph, cf ad Mt; idem frequens est in psalmis et Esaia; in N. T. cf Act 13, 22. [e psalm] et Eph 2, 3.) | αδελφος μου .. D b e g[1.] fu Amb Aug μου (b e Aug mihi) αδ. | μου sec c. CEFGHKMSUV 124. al longe pl a ff[1.] g[2.] vg syr[utr] cop al mu .. ABDLΔ 1. 13. 33. 40. 69. 118. 131. 209. 346. al[15] fere c ff[2] g[1.] (item b e Amb Aug, vide ante) go arm om (Gb″ Ln 49. :: at deest in Mt. Concinnitati consulentes alteri μου semel tantum, alteri ter voluerunt) | μητηρ .. al[50] fere a syr aeth sl al pauc add μου

IV. 1. και (28. 209. om; 13. 124. παλ. δε) παλ. ηρξατο .. D al plus[5] it[pl] (non ff[1.] g[2.]) κ. ηρξ. πα. | παρα .. D προς | συναγετ. c. BCLΔ 13. 28. 69. 124. (346. συναγαγεται, 1. 209. συνερχετ., 131. συνερχοντ.) .. ς συνηχθη c. DEFGHKMSUV al pler, item congregata est it vg etc; A al[10] fere -χθησαν, item syr[utr] (syrP ed -χθη) go (syr go sequente turbae) :: cf Mt | οχλος .. D ο λαος | πλειστος c. BCLΔ .. ς (Ln) πολυς c. ADE FGHKMSUV al ut vdtr omn (turba multa vel ut a magna it vg) | εμβαντα (DA ενβ.) h. l. c. AEFGHKMSUV al pl go syrP (item syr) cop aeth

πλοῖον καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ 3 Ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.

---

al .. BCDLΔ 33. it vg arm Thph post *πλοιον* (Ln :: at ita Mt nec fluctuat; Mc aliter ponere solet, ut 5, 18. 6, 45.), item 13. 69. 124. 346. post *καθησθ.* | *ε. το πλ.* c. ADEFGHSUVΔ al cop .. BCKLM 1. 33. 118. 131. 209. al[15] om *το* (49. :: ut toties in Mt, ita et. in evv rell *το πλ.* a multis testib cum *πλοιον* mutatum parum intellecto sensu articuli) | *καθησθαι* .. M* al pauc *καθησαι* | *εν τ. θαλ.* (vg ff[1]·g[2]· *in mari*; g[1]·om) .. 131. *παρα την θαλ.*, D *πεμον της θαλασσης*, similiter it[pl] *ad* (vel *circa* vel *proxime*) *litus* (*maris* add a) | *προς τ. θαλ. επ. της γης* (al pauc *ε. την γην*) .. D *πεμαν της θαλασσης*, it[pler] *in litore* vel (ad) *circa mare* | *ησαν* c. BCLΔ 33. y[scr] al[5] (item d *turba* -- *erant*) .. ς (Ln) *ην* c. ADEFGHKMSUV al pler

2. *πολλα* .. D *πολλαις* (item ar[p] ar[e] pers[p]) .. b c e om

3. *ακουετε* (al[5] c om) .. C 2.pe al pauc *ακουσατε* | *του σπειραι* (vg f ff[1]· g[1]· *ad seminandum*; it[pl] *seminare*) .. B 102. Vict[ant] (item it[pl]? vide ante) *σπειραι* (Ln 49. :: at et. in Mt et Lc est qui omittat *του*) .. DE[r] cop[ed 1] om .. F al[12] g[2]· go add (:: e Lc) *τον σπορον αυτου*

4. *εγενετο* .. DF al pauc it (exc a) vg al mu om (:: ut Mt et Lc) | *σπειρειν* .. D *-ραι* | *ηλθεν* .. HKΔ 33. y[scr] al[aliq] *ηλθον*, item D *ηλθαν* | *τα πετεινα* (GbSz) c. ABCEFHKLSUVΔ al[150] fere it[pl] am fu emm tol ing mt cop go syr[utr] al mu .. ς add *του ουρανου* c. DGM etc a ff[1]·g[2]· vg[ed] gat (:: e Lc) | *κατεφαγεν* .. D *-γαν*, al[8] *-γον* | *αυτο* (33. al *-τα*) .. H* 38. *-τον*

5. *και* (M* 2.pe b om) *αλλο* (DE[r] 33. 2.pe al pauc *-λα*) c BC(D)LM**Δ al[10] fere a d cop aeth .. ς *αλλο* (al pauc e *-λα*) *δε* c. AEFGHKSUV al pler it[pl] vg syr[utr] go al (:: cf Mt) .. al pauc *και* a. *δε* | *επεσεν* .. D *-σαν* | *το πετρωδες* .. D 1. 33. al[6] it[pm] vg (et. am et al pler) *τα πετρωδη* (:: ut Mt) | *οπου* c. ACEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn vg f ff[1]·g[1.2]·l cop go syr[utr] aeth etc .. B a (vdtr) *και οπου* (ita 49.; Ln [*και*] *οπ.*), D ff[2]· b c e i *και οτι* (sed i om *και* sq, b c om *δια* usq *γης*, e om *και* et *δια* usq *γης*) | *ευθυς* c. BCDLΔ etc .. ς *-θεως* c. AEFGHKMSUV al pler | *εξανετειλεν* .. 1. 13. 28. 69. 118. 124. 346. *εξεβλαστησεν* (131. *εβλαστ.*) | *βαθος* (al pauc *βαρος*) *γης* (L *γης βαθ.*) .. B (idem sic in Mt) *βαθ. της γης* (Ln), D *βαθ. την γην*

6. *και οτε αν. ο ηλ.* (prob Schu) c. BCDLΔ vg ff[2]· i l (aliisq ut vdtr it[edd]) .. ς *ηλιου δε ανατειλαντος* c. AEFGHKMSUV al ut vdtr omn a e f (b c libere) (:: e Mt, ubi lectio non fluct) | *εκαυματισθη* .. BDE[r] *-σθησαν*, item a | *εξηρανθη* .. DE[r] *-θησαν*. Similiter haec in Mt fluctuant.

7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν Ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς

10–20 Mt 13, 10–23. Lc 8, 9–15.

7. αλλο .. 28. 33. al pauc e -λα, item infra αυτα et εδωκαν | εις c. AB EFGHKLMSUVA al pler vg itpler .. CDM** 33. al10 (b supra) επι (:: ut Mt) | συνεπν. .. 33. al plus10 απεπν. (:: e Mt)

8. αλλο c. ADEFGHKMSUVA al pler itpler vg go syrutr etc .. BCL 28. 33. 124. e (ut vv. 5 et 7.) cop αλλα (49. :: at ita Mt, videturque hoc maxime loco pluribus placuisse propter varietatem fructus: τριακ. εξηκ. εκατ. Ut in Mt ubiq αλλα, ita in Mc αλλο, in Lc ετερον) | εις την .. c 1. 28. 118. 124. al plus15 επι την (:: ut Mt) | εδιδου .. c εδιδοσαν | αυξανομενον (Gb') c. AB(-μενα)CDLA 238. .. ς αυξανοντα c. EFGHKMSUV al pler (:: vulgatum est αὐξάνειν sensu intrans. ut Mt 6, 28. πῶς αὐξάνει Lc 1, 80. τὸ παιδ. ηὔξανε Lc 13, 19. ηὔξησε κ. ἐγέν. εἰς δένδρ., neque sunt eiusmodi correcta) | εφερεν .. c -ρον, D 124. 2.pe φερει | εις ter (L εἰς et bis ἐν sed sine acc.) c. BC*LA 28. 46. (aliisque, ut 2.pe) Naz, item EFGHKMUV al100 fere syrP sl (item aeth) Ephr Bas Andr2 Thph Hier ἐν (Gb'), nec aliter habere credendum est accentib. et spir. vacuos AC**, nisi quod D ex d (unum ter) iudicandus est .. ς (Ln) ἕν c. (D?s?) minusc sat mu it (unum vel aliud) vg (et. d) go cop syr etc (:: res ad diiudicandum difficillima: interpp quidem suadent ἕν, quamquam id ad Mt ὃ μὲν etc accommodatum credi potest. At unde tandem εις testium antiquiss ortum? Inde vero, sive pro εἰς sive pro εἷς accipiebatur, fluxisse videntur et ἐν et ἕν. Cf et. v. 20.) | τριακ. εξηκ. εκατον .. ut solent D aliiq $\overline{λ}$, $\overline{ξ}$, $\overline{ρ}$. Item itcdd XXX. LX. C.

9. ελεγεν (Gb 8z) c. ABCDEFGHKLMUVA al pler it vg cop go syrutr etc .. ς add αυτοις c. M**(s?) minusc aliq | ος εχει c. BC*DA .. ς ο εχων c. AC**EFGHKLMSUV al ut vdtr omn (:: at ita Mt et Lc lectione non fluctuante) | ακουετω .. D syrP mg a b ff2· g1·2· i add και ο συνιειων συνιετω

10. και οτε c. BCDLA al pauc (ut 2. et 3.pe) it vg cop go sax .. ς οτε δε c. AEFGHKMSUV al pler syrutr aeth al | ηρωτων (C -τουν, D al2 επηρ.) c. ABCDLA 33. al pauc item (interrogabant) a b .. ς ηρωτησαν (13. al pauc επηρ.) c. EFGHKMSUV al pler item (interrogaverunt) vg itpl | οι περ. αυτ. (L 359. haec om) συν τοις (vg σ. τ. om, sed non am) δωδεκα .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe (item evglstaria) a b c ff2· g1·i οι μαθηται αυτου | τας παραβολας c. BCLA g2· am gat ing mm mt copcdd2 .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe a b c ff2· g1·i l τις η παραβολη αυτη (:: cf Lc) .. ς (Ln) την παραβολην c. AEFGHKMSUV al pler vged fu (al) copcd1 go syrutr al

11. ελεγεν .. D λεγει, item itpl ait vel dicit | το μυστ. δεδ. c. BC*(ita

βασιλείας τοῦ θεοῦ· (27.1) ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ
•Es. 6, 9 s. πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ
ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ
ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν
ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 14 (28.2) ὁ
σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν
ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σα-
τανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς. 16 καὶ
οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσω-

---

prorsus vdtr)L 102., item AK al[11] cop[cdd2] ff[1]·g[2]· δεδ. το μυστ. (ita Ln) .. ς δεδ. γνωναι (Gb[00]) το μυστ. (G 1. 118. 435. y[scr] al[10] cop syrP τα -ρια :: ut Mt et Lc) c. C**DEFGHMSUVΔ al pler itpler vg syr[utr] cop[cd1] go al pler (:: δεδ. γν. et Mt et Lc)| τοις (Δ om) εξω (et. Or[2]) .. B τ. εξωθεν | τα (DK 28. 124. al[20] fere om) παντα (M* 124. ante εν pon) .. al[3] ταυτα, c ff[2]·g[1]·i om (:: nil simile Mt Lc)| γινεται .. D 28. 64. 124. 2.pe a b c ff[1]·g[1]·i λεγεται, c[scr] δεδοται

12. βλεπωσιν c. ABCDE**KLMSUV etc .. E*FGHΔ al[10] fere Or[2] μη βλεπ., sed ex his Δ Or[2] om (item 3. 38.) και μη ιδ. (v ειδ.)| ακουωσιν (28. a Or[1] om ακουσ. και) .. CM 33. 124. al pauc ακουσωσιν .. Δ praem μη | συνιωσιν (M -ίῶ-, EFKV etc -ιῶ-, U al pauc -ίω-) .. D*L 1. 118. 209. al pauc συνωσιν | αφεθη c. BCDEFGHLMSUVΔ al pler Or[1] .. AK al[15] Or[1] -θησεται (Gb′: item antea 346. al pauc επιστρεψουσιν), D** d ff[2]·g[1]·i αφησω (D* αφεθησομαι) | αυτοις (Gb″) c. BCL 1. 22. 118. 209. 251. 340.* b cop arm Or[2] .. ς add τα αμαρτηματα (al[8] Thph τα παραπτωμ., Δ al pauc syr syrP c.* al τ. αμ. αυτων) c. ADEFGHKMSUVΔ al pler vv pler (aeth *peccatum illorum*), Ln [τα αμ.]

15. οπου .. D ff[2]·g[1]· syr οις | και οταν .. B οι οταν | ακουσωσιν .. D*G ακουωσιν | ευθεως (prob Schu) c. BCLΔ 69. y[scr] al[2] ac plur .. ς (Ln)-θεως c. ADEFGHKMSUV al pler (:: cf ad 1, 10.)| αιρει (vg it[pl] *aufert* vel *tollit*) .. D αφερει (d e *auferet*), CΔ αρπαζει :: c Mt | εις αυτους c. B 1. 13. 28. 69. 118. 209., item (Gb′) εν αυτοις CL c cop syrP mg arm (sed istae vv pler videntur etiam ad εις α. trahi posse) .. ς (Ln) εν ταις καρδιαις αυτων c. DEFGHKMSUVΔ al pler vv pl (et. cop[cd1**]) (:: ad Mt), item Δ l aeth απο της καρδιας αυτων (:: e Lc) (:: Quum εν τ. καρδ. α. et απο τ. κ. α. vel maxime videantur e ll. pp. fluxisse, ubi quidem lectio non fluctuat, quaeritur tantum utrum εις α. an εν α. praestet. Posterius videtur iam accommodatum esse ad Mt[1] lectionem: omnino enim usitatius erat dicere εσπαρμ. εν quam εσπ. εις, alioquin et. εν ταις καρδ. correctionem subisset. Hinc εν αυτοις confirmat lectionem εις αυτους, cuius vestigium etiam superest in lectione *in corda eorum*, quam habent am emm ing go etc)

16. εισιν ομοιως (al[2] ομοιοι) c. ABEFGHKMSUV al pler fff[1]·g[2]· vg go etc .. CLΔ al[3] ομ. εισ. .. D 1. 13. 28. al[6] a b c ff[2]·g[1]·i syr al pauc Or om ομ. | σπειρομενοι .. M add λογοι

σιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.

21 (39.2) Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα Lc 8, 16. 11, 33. Mt 5, 15.

16. *ευθυς* (prob Schu) c. BCLA 13. al pauc .. ς -*θεως* c. AEFGHKMSUV al pler Or .. D 1. 28. al plus[10] it[aliq] cop[edd 2] om (:: ut Lc) | *λαμβ.* (1. 131. 209. al pauc *δεχονται* :: e Lc) *αυτον* .. 1. 13. 28. 69. 124. 131. 209. arm Or om *αυτ.* (:: cf Lc)

17. *ριζαν* (al pauc go *-ζας*).. v *υδωρ* | F *προκαιροι* | *ἤ* .. D cfl vg *και* | *ευθυς* c. BCLA al[10] .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEFGHKMSUV al pler Or | *σκανδαλιζονται* .. D *-λισθησονται*

18. *αλλοι εισ.* (Gb) c. BC*DLA it[pler] vg cop .. ς *ουτοι εισ.* c. AC**EFGHKMSUV al pler f go syr[P] etc .. 1. 13. 28. 124. al mu syr al qm | *οι* (K *οις*) *εις* .. A (non *∂*) al[5] om *οι* | *εις* .. CA *επι* (:: cf ad v. 7.)| *ουτοι εισ.* c. BC*DLA 1. 124. al mu it[pler] (nisi quod b c aliiq *εισ.* prius om) vg cop etc .. AC**EFGHKMSUV al pler f go syr[P] etc om (:: sequitur duplex *ουτοι εισιν* in nullo cod uncial esse nec in aliis nisi forte paucis) | *ακουσαντ.* (Gb′) c. BCDLA 13. 69. 124. 346. al[3] cop syr .. ς (Ln) *ακουοντες* c. AEFGHKMSUV al pler it (it[pl] et. sic in Lc) vg go syr[P] al (:: *-οντες* c. Mt, *-σαντες* c. Lc convenit)

19. *του αιωνος* (D c[ser] *βιου*, item it[pl] *victus, victi, vitae* :: cf Lc) c. (et. Gb) BCDLA 1. 102. al[6] it[pler] vg arm .. ς add *τουτου* c. AEFGHKMSUV al pler f syr[utr] cop etc | *και η απατ.* (D *αγαπη*) *τ. πλουτου* .. M* om .. D *και απαται του κοσμου*, item (libere) it[mu] | *κ. αι π. τ. λ. επιθυμιαι* .. D 1. al[4] it[pl] (non f ff[1] g[1.2]) om | *συνπνιγ.* (ABD *-πνειγ.*) c. AB*C DELA etc .. ς (Ln 49.) *συμπν.* c. FGHKMSUV al pler | *ακαρπος γινεται* (et. f g[2]) .. D 124. it[pler] cop[cd 1] *-ρποι γεινονται* (*γιν.*)

20. *εκεινοι* (Schu: *ap Mc apte;* cf 7, 15. 12, 7. cum ll. pp.) c. BCLA .. ς (Ln) *ουτοι* c. ADEFGHKMSUV al pler (it vg *hi*) Or (:: at *ουτοι* et *ουτος* in Lc et Mt sunt nec fluctuant) .. al[3] om | *την γην τ. καλην* .. c 28. 124. al pauc *την καλ. γην* | *ἐν* ter (Gb′): ita EFGHK(L *ἐν*, tum *ἐν* bis: sed non *ἐν*)M(S?)UV (i. e. cdd unc accentus habentes omn) 1. al pl, item syr[utr] aeth (vdtr) pers[P] al :: ς (Ln) *ἴν*: ita it vg go cop (:: cf ad v. 8.). Ceterum B 102. 300. 360. om *εν* sec (item c* vdtr) et tert (item 406. d[ser])

21. *οτι* c. BL .. 13. 28. 69. 124. 346. *ιδετε* .. ς (Ln) om c. ACDEFGHKMSUVA al pler (:: videbatur molestissimum; at *οτι* recitativum quod

ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν
Lc 8, 17. 12, 2. τεθῇ; 22 (40.2) οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ
Mt 10, 26. ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.

Lc 8, 18. 6, 38. Mt 7, 2. Lc 8, 18 19, 26. Mt 13, 12. 25, 29. 24 (41.2) Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ
μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 (42.2) ὃς
γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.

26 (43.10) Καὶ ἔλεγεν Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν
ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγεί-

---

dicunt in Mc frequentissimum est; testes vero mu omittunt saepissime) | *ερχεται* (D *απτεται*, 13. 69. 124. 346. *καιεται*, item alterutrum it cop^{ed1} al mu) *ο λυχν.* c. BCDLA 1. 33. y^{scr} al plus^{5} it vg cop syr^{utr} al .. ς *ο λυχν. ερχ.* c. AEFGHKMSUV al pler go al | *ουχ* (Δ *ουχι*) .. D *και ουχ* .. it^{aliq} *sed* | *επι* .. B* *υπο* | *τεθη* sec (Gb′) c. BCDLA al plus^{60} .. ς *επιτεθη* c. AEFGHKMSUV al pl (:: inuectum est ut maior fieret oppositio. Cf et. Lc 8, 16.)

22. *τι* c. ACEFGLSVΔ al sat mu c ff^{1} g^{1} vg go syr^{utr} al .. BDHKMU al^{80} fere b e ff^{2} g^{2} i sl (cop?) Thph om (49. Gb^{0}, Ln [*τι*] :: at in Lc 8, 16. deest nec ab ullo teste gravi illatum. Praeterea praecedente *τιν* vel *τι* facillime omittebatur.) | *εαν μη* (Gb′) c. ACKL 33. 102. 209. 238. 292. 346. al^{15} fere, item (ita Ln) addito *ινα* BΔ .. ς *ο εαν* (U *οσ αν*) *μη* c. EFGHMSUV etc it^{aliq} vg etc .. 1. 13. 28. 69. 131. *ει μη ινα*, D 49. it^{aliq} *αλλ ινα*, item al pauc *ινα μη*, *ο μη*, *ο ου*, *ο ου μη* | *αλλ* (Δ *-λα*) *ινα* .. 1. 13. al pauc *ει μη ινα* | *ελθ.* *εις φαν.* c. CDLΔ y^{scr} 2.pe al^{5} fere cop .. ς (Ln) *εις φα.* *ελ.* c. AEFGHKMSUV al pler it vg etc (:: ita Lc) .. B *φανερωθη*

24. 1 om *και* usq *ακουε.* | *τι* .. D^{gr} *τα* | *και πρ. υμ.* (arm post *ακουν.* pon; 13. 69. al pauc utroq loco habent interiecto versu 25. ante *εν ω*, al^{3} om *υμιν*) c. ABCEFHKLMSUVΔ etc .. DG 114. y^{scr} (sed 114. y^{scr} habent *τοις ακου.*) 2.pe b e g^{1} gat om (Gb :: at compara testes, ac deest in Mt et Lc) | *υμιν* c. BCDGLΔ 102. 2.pe al pauc it (exc f) vg cop (ex edd^{3}) aeth al pauc .. ς (non Gb) add *τοις ακουουσιν* c. AEFHKMSU$^{\Psi}$ al pler syr^{utr} al (item *credentibus* f go; 253. *αυτοις*)

25. *εχει* pr c. BCLΔ 13. 28. (al?), item *αν εχει* DE*FHK 131. al^{aliq} .. ς *αν* (al mu *εαν*) *εχη* c. AK**GMSUV al pler | *δοθησεται* .. D 271. *προστεθησεται* | *εχει* bis .. G al *εχη*

26. *ελεγεν* .. C* vdtr add *οτι* | *ως εαν* (C y^{scr} al *αν*, al^{10} *οταν*, al^{1} *οτι*) c. ACEFGHKMSUV al pler it^{pler} vg syr^{P} go etc .. BDLΔ 13. 28. 33. 69. 118. 124. al plus^{5} tol e (*quo modo homo cum mittit*, item syr, item 1. *ως ανθ. οταν*) cop (*modo hominis qui iacit*) *ως* (13. 28. 69. 124. 346. 2.pe *ωσπερ*) (49. :: at *εαν* facillime periit sequente *αν*) | *βαλη* (al^{10} *-λλει*) *τον* (C* *το*, 69. 124. om) *σπορον* .. D *σπορον βαλη*

27. *καθευδη* c. ABCDGKLMSVΔ etc .. EFHU al mu *-δει* | *εγειρηται* G. ABC

ρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς
οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον,
εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ
ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θε-
ρισμός.

30 (44.2) Καὶ ἔλεγεν Πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, Lc 30—32 13, 18 s. Mt 13, 31—33.
ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκον σινάπεως, ὃς ὅταν
σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶν τῶν

κsuva etc, D *εγερθη* .. efghlm al pm *-ρεται* | *νυκτα* .. c* *-κτος* | *βλαστα* c. bc*dla 2.pe alaliq .. ς *-σταν* c. ac**gkmsuv al longe pl, item efh al mu *-στανει* | *μηκυνηται* (b *μικυν.*) c. acefgklmsuva etc .. bdh al plus[20] *-νεται*

28. *αυτοματη* (Gb′) c. abcl 102. al pauc cop[cdd2] syrp (cdd[pler]) (Or) .. D *οτι αυτ.* .. ς *αυτ. γαρ* c. efghkmsuva etc | *πρωτον* .. D add *μεν* (postea idem bis *ειτεν*)| *σταχυν* .. d[er] *-χυας* | *πληρης* (D add *ο*) *σιτος* c. bd (cop[cd1]) .. 48.ev *-ρης σιτον*, item c*?, 271. *πληρες σιτον*, 124. al[5] *πληροι σιτον* .. ς *-ρη -τον* c. ac**efghklmsuva etc (it vg *plenum frumentum* s. *triticum* s. *granum* ad utramq lectionem trahi potest)

29. *οταν δε* .. D itpler vg *και οτ.*, al pauc *οτ. γαρ* | *παραδοι* c. bda .. ς *-δω* c. acefghklmsuv al ut vdtr omn | *ευθυς* c. bcl .. ς (Ln) *-θεως* c. adefghkmsuva etc

30. *πως* (Gb′) c. bcla 7. 13. 28. 33. 69. 346. y[scr] al[6] be syrp [mg] (huc enim nota marginis omnino trahenda) .. ς (Ln) *τινι* c. adefghkmsuv al pler itp[ler] vg cop go syr[utr] al Or (:: cf Lc)| *ομοιωσωμεν* c. abdef ghlmsuva etc (Or) .. c 1. al plus[40] *-σομεν* (item it vg *adsimilabimus* vel *similab.*), k 28. al[5] arr[2] Thph *-σω* | *τινι* c. bc*la 1. 7. 13. 28. 63. y[scr] al[15] Or .. ς *ποια* c. ac**defghkmsuv al pler | *αυτ. παραβ. θω-μεν* c. bc*la 28. 63. al pauc (item 13. 69. 346. pergentes *παραβαλω-μεν αυτην ως κοκκ.*) b (*ponemus*) e (*damus*) cop syrp [mg] Or .. ς *παρα-βολη* (1. 118. 131. 209. *ομοιωματι*) *παραβαλωμεν* (al mu *-βαλουμεν* vel *-βαλλομεν* et aliter) *αυτην* c. ac**defghkmsuv al pler (vg *cui parabolae comparabimus illud*, similiter itpler, item syr[utr] go etc)

31. *ως* .. D praem *ομοια εστιν* (c *simile est regnum dei sicut*) :: ut Mt et Lc | *κοκκον* c. acefghklmsuv 1. 13. 28. 33. 40. 69. al[100] fere (it vg *sicut granum*) .. ς (49.) *κοκκω* (a *κοκωσ*) c. ba 124. al ut vdtr mu, item (vide ante) D (:: *κοκκω* ad Mt et Lc conformatum videtur, praesertim quum D ex iisdem *ομοια εστ.* in ipsum text susceperit)| ος (c*a *ως*) *οταν* .. D* *ο οτιαν* | *επι της γης* .. dl *επ. την γην* | *μικροτερος* (a *μακρ.*) c. acd**efghksuv 1. al pler .. bdlma 13.* 28. 33. 69. 131. 179. 235. 258. p[scr] 7.pe *-τερον* (Ln 49.)| *εστιν* c. cefghkm*suva al ut vdtr fere omn go etc, item post *γης* sec a, item post *μικροτ.* D(** *μεν εστ.*)M** al pauc it vg al .. bla *ον* (l *ων*) post *μικρ.* (Ln 49. :: lectionem textus nostri egregie testatam esse patet. Videtur locus corruptus esse collato Mt[i] loc. parall.: hinc est enim *-τερον, εστιν* ac *μεν εστιν* ante *παντων*, item omissio verborum *των ε. τ. γ.*, item omissio

ἐπὶ τῆς γῆς, 32 *καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.*

Mt 13, 34. 33 (45.6) *Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἐδύναντο ἀκούειν·* 34 *χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς,* (46.10) *κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.*

35–41 Lc 8, 22–25. Mt 8, 23–27. 35 (47.2) *Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.* 36 *καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ.* 37 *καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπ-*

---

verborum *και οτ. σπαρη* et *αυξηθη* pro *σπαρη*. Praeterea verba seqq *και οταν σπ.* videntur in caussa fuisse cur quis priora mallet participio apposita.)| *των* (D a *εισιν*, it vg *quae sunt*, al[1] om) *επι* (al[2] om *τ. ε.*) *τ. γης* .. c 271. b e om (:: ut Mt), hinc Ln [*τ. ε. τ. γ.*]

32. *και οτ. σπαρη* (al[11] c syrP [mg] *αυξηθη*, al[3] *φυη*) *αναβαιν.* (c om) .. D i om .. b e *crescit* (b add *autem*)| *πα. τ.λα. μειζ.* c. AEFGHKM[*]SUV al pler go .. BCDLM[**]Δ 1. 28. 33. al plus[10] it vg al mu *μειζ. πτ. τ. λα.* (Ln 49. :: at ita Mt nec fluctuat lectio; idem ordo per se commendabatur: hinc in vv pler expressus est)| *μειζων* c. BDFGHKMSUΔ etc .. ACELV al[10] fere *-ζον* (:: vide ante, item Mt)| *σκιαν* .. AD *σκειαν* | Δ al[5] *παντα τα* | *κατασκηνουν* c. B* (apud Mt et. D) .. ς (49. Ln) *-νουν* c. AB[**]CDE FGHKLMSUV etc (Δ *-σκηνως* sic)

33. *πολλαις* c. ABC[**]DEFGHKMSUV al pler syrP, item ante *παραβ.* D f ff[1.2.] g[1.2.] i l vg go cop[ed 1] al .. c*(vdtr, idem fortasse *ελαλησεν* ut est in Mt)LΔ 1. 28. 33. 40. 108. 118. 131. al[15] b c e cop[edd 2] syr aeth al mu om (Gb[o])| *εδυναντ.* (Gb″) c. ADEGHKLMV al plus[50] .. ς *ηδυν.* c. BCF(s?)UΔ 1. al sat mu

34. *χωρις δε* .. B cop[edd 2] syr *και χωρ.* | D *καθ ιδιαν* (item alibi B*, ut Mc 13, 3.)| *τ. ιδιοις μαθ.* c. BCLΔ .. ς (Ln) *τ. μαθ. αυτου* (al[2] ff[2.] i l om) c. ADEFGHKMSUV etc (:: Similiter 15, 20. *τα ιμ. τα ιδια* correxerunt ad Mt 27, 31. *τα ιμ. αυτου*)| *παντα* .. D *αυτας*

36. *αφεντες τ. οχλ.* (Δ *αφ. αυτον*) .. D 13. 28. 346. it[aliq] *αφιουσιν τ. ο. και* | *και αλλ. δε* c. AC[**]D(et. d)EFGHKMSUV al pler syrP .. BC*LΔ 28. 102. 157. 292. 433. h[scr] it vg cop syr go etc om *δε* (Ln)| *πλοιαρια* c. EFGHLSUV al longe pl .. ABCDKMΔ al[30] fere *πλοια* (Gb Ln 49. :: at unde tandem *-ρια*? Quae forma, Mco quidem perquam conveniens, locis iis paucis ubi habetur fere omnib commutata est a testib mu cum *πλοιον*.)| *και αλλ. δ. πλ. ην* (D *ησαν*, L om) *μετ αυτου* (Δ al[5] cop[edd 2] syr syrP [mg] persP *αυτων*) .. 1. 28. 118. 131. 209. 2.p[e] arm *και αλλ. τα οντα μετ αυτ. πλοια* .. D[**] ff[2.] *κ. αλλ. δε* (ff[2.] om) *πλοια πολλα* (D* *κ. αλλαι δ. πλοιαι πολλαι*) *ησαν μετ αυτ.*

37. Δ *λελαμψ* | *μεγαλη ανεμου* c. BDLΔ 1. 13. 28. 69. 102. 118. 131. 209. 346. 2.p[e] it (exc f) vg (syr) (cop *magnus ventus*) .. ς *ανεμου μεγαλη* c. AEFGHKMSUV al pler f go syrP al, item c al[6] *ανεμ. μεγαλου* | *και τα*

ἐβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 *καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;* 39 *καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.* 40 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;* 41 *καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;*

---

c. BCDLΔ 13. 28. 69. 131. 238. 2.pe it vg cop go syr aeth al .. ς τα δε c. AEFGHKMSUV al pler syrP | *επεβαλλεν* (33. al -λλον, U *ενεβαλλεν*) c. ABCGHKMSVΔ al pl (it vg *mittebat, immittebantur* vel *mitt.*, f *ascendebant*) .. EFL al[50] fere *επεβαλεν*, al pauc *ενεβαλεν*, D *εβαλεν* | *ηδη* (itpler vg al om) *γεμ. το πλοι.* (Gb″) c. BCDLΔ 2.pe it (e om *ωστε -- πλ.*) vg cop syrP mg .. ς *αυτο* (102. om, al pauc transp) *ηδη γεμιζ.* (G 1. 33. yscr al[15] fere *βυθιζ.*, al pauc *καταποντιζ.*) c. AEF(G)HKMSUV al pler go etc ●

38. *κ. ην αυτ.* c. ADEFGHKMSUV al fere omn itpl (b e *erat autem ipse*, a *ipse autem erat*) vg go .. BCLΔ 48.ev *κ. αυτ. ην* | *εν τη* (Gb) c. ABCDLΔ 1. 13. 69. 2.pe al[10] (it vg *in puppi*) .. ς (Gb′ Sz?) *επι τη* c. EFGHKMSUV al pler | *επι το* (28. 235. 2.pe om) *προσκ.* .. D 131. *επι προσκεφαλαιου* | *διεγειρ.* c. AB**C**EFGHKLMSUV al pler, item D 28. 2.pe *διεγειραντες* omisso *και* sq .. B*C*Δ al pauc *εγειρουσιν* (49. :: at *εγειρ.* cum Lc ut *διεγ.* cum Mt convenit), item 13. 124. 346. *εγειραντες* | *μελει* .. EGV al pm *μελλει*

39. *διεγερθεις* .. D 28. al pauc *εγερθ.* | Δ om *και ειπεν* usq *ο ανεμος* | *και ειπ. τη θαλ.* (28. *τ. θα.* ante *ειπ.*, ascr om) .. D 1. 118. 131. 209. b c e ff[2]·i arm *και τη θαλ. και ειπ.* (c *dicens*) | *πεφιμωσο* (AC *πεφειμ.*, F al *πεφημ.*) .. D *και* (et. am cop) *φιμωθητι*

40. *ουτως* (c. ACEGHKLMU etc; ς *ουτω* c. F etc) c. ACEFGHKLMSUV al ut vdtr omn (1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. post *τι* pon) go syrutr .. BDLΔ (2.pe?) it vg cop om (Ln :: permolestum erat, hinc alii omiserunt, alii certe ad *τι* transtulerunt. Minime credibile est *ουτως* ex *ουπω* ortum esse. Praeterea ut omitteretur, fecit et. Mt[1] loc. par.) | *πως ουκ* (f go *ουπω* pro *ουκ*: ad sensum) c. ACEFGHKLMSUV al pler f go syrutr persP etc .. BDLΔ 1. 13. 17. 20. 33. 69. 131. 209. 346. 2.pe it (sed e nil nisi *habete fidem*) vg cop arm *ουπω* (Gb″ Ln :: quae lectio arctissime cohaeret cum praecedenti: *ουπω* vel maxime correctorem prodit)

41. *ουτ. εστ.* (:: ut Lc) .. D al pauc itmu (non i; b e *ecce* pro *τις α. ο. ε.*, pergentes *quomodo*) vg *εστ. ουτ.* (:: ut Mt) | *και ο ανεμος* .. D (pon post *θαλ.*) E 1. 33. 131. al plus[10] itpm cop syr *κ. οι ανεμοι* (:: ut Mt) | *αυτω υπακουει* c. CA 1. 13. 28. 118. 209. 346. al pauc Victant (ex cat[ox]), item BL (69?) *υπ. αυτ.* .. ς (Ln) *υπακουουσιν αυτω* c. AEFGHKMSUV al pler (131. *αυτ. υπ.*) it vg etc (:: at ista lectio Mt et Lc est) .. D *υπακουουσιν*

V.

1–20 Mt 8, 28–34. Lc 8, 26–39.

1 *Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν.* 2 *καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,* 3 *ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκ-*

V. 1. *ηλθον* c. ABDEFHKSUV al pl it vg go syrP mg etc ...CGLMΔ al plus[30] cop syrutr etc *ηλθεν* (Gb'), et G al item evv add *ο ις* | *γερασηνων* (Gb') c. BD it (et. δ) vg sax (Nyss?) .. ς *γαδαρηνων* c. ACEFGHKMSV al longe pl go syrutr persP .. LUΔ 1. 28. 33. 118. 131. 209. y^{scr} 2.pe al[20] fere cop aeth arm arr syrP mg *γεργεσηνων*: eandem lectionem dicit Thph habere *τὰ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων*, habetur etiam nota quae ad Orig refertur tum in scholiis codd^{aliq} tum in catt hunc in modum: *οὔτε γαδαρηνῶν οὔτε γερασηνῶν τὰ ἀκριβῆ ἔχει τῶν ἀντιγρ. ἀλλὰ γεργεσηνῶν. γάδαρα γὰρ πόλις ἐστὶ τῆς ἰουδαίας, περὶ ἣν τὰ διαβόητα θερμὰ τυγχάνει· λίμνη δὲ κρημνοῖς παρακειμένη οὐδαμῶς ἐστιν ἐν αὐτῇ ἡ θάλασσα. καὶ γέρασα δὲ τῆς ἀραβίας ἐστὶ πόλις, οὔτε θάλασσαν οὔτε λίμνην πλησίον ἔχουσα· καὶ οὐκ ἂν οὕτω προφανὲς ψεῦδος καὶ εὐέλεγκτον οἱ εὐαγγελισταὶ εἰρήκεισαν, ἄνδρες ἐπιμελῶς γινώσκοντες τὰ περὶ τῆς ἰουδαίας. γέργεσα τοίνυν ἐστὶν ἀφ' ἧς οἱ γεργεσηνοί, πόλις ἀρχαία περὶ τὴν νῦν καλουμένην τιβεριάδα λίμνην, περὶ ἣν κρημνὸς παρακείμενος τῇ λίμνῃ, ἀφ' ἧς δείκνυται τοὺς χοίρους ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβεβλῆσθαι. ἑρμηνεύεται δὲ ἡ γέργεσα παροικία ἐκβεβληκότων, ἐπώνυμος οὖσα τάχα προφητικῶς, οὗ περὶ τὸν σωτῆρα πεποιήκασι, παρακαλέσαντες αὐτὸν μεταβῆναι ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν οἱ τῆς χώρας πολῖται. καὶ ταῦτα ὠριγένης φησὶν ἐν τῷ ἕκτῳ τόμῳ τῶν εἰς τὸ κα. ἰω. εὐαγγ. ἐξηγητικῶν.* Ceterum pp parum distinxerunt de hoc nomine disserentes inter singg evglistas. Cf ad Mt 8, 28. (Vel maxime statuendum videtur singg evgstas non idem nomen scripsisse: hinc variarum lectionum origo repetenda. Nobis quidem in Mt *γαδαρ.*, in Lc et Mc *γερασ.* scribentibus grave videbatur quod ubique codicis B ac fere etiam C — in Lc certe et Mt — auctoritatem sequebamur.)

2. *εξελθοντι αυτω* c. AEFGHKMSUV al pler (item accuratissime am mt emm al *exeunti ei de navi statim occurrit ei*, item go; i vg^{ed} al alterum *ei* om) .. BCLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. y^{scr} 2.pe al[10] fere (b f *exeunte eo - - ei*) *εξελθοντος αυτου* (prob Schu Ln :: manifesta correctio) .. D ceff^{2} *-ντων -των* | *ευθυς* c. CLΔ (al?) .. ς *-θεως* c. DEFGHKMSUV al pler .. B it^{pm} syr persP om (Ln :: ut Mt et Lc) | *απηντησ.* c. AEFGHKMSUV al pler .. BCDLΔ 1. 13. 28. 40. al plus[15] Dam *υπηντησ.* (Ln :: e Mt et Lc, ubi tantum non fluctuat) | *εκ. τ. μν. ανθρ.* (et. vg ff^{2} g^{1} etc) .. D bcefi go *ανθρ. εκ τ. μν.*

3. *τ. κατοικ.* (al[25] fere *οικησιν*) *ειχεν* .. D 2.pe abceff^{2} go al *ειχ. τ. κατ.* | *μνημασιν* (Gb Sz) c. ABCEFGKLMSUVΔ al longe pl .. ς *μνημειοις* c. DH al mu | *ουδε* c. BCDLΔ 33. 2.pe (al?) .. ς *ουτε* c. AEFGHKMSUV

ἐτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 *διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι,* 5 *καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.* 6 *καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτόν,* 7 *καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς.* 8 *ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.* 9 *καὶ*

---

al pler | *αλυσει* c. BC*L 33. 2.pe c e .. ς *αλυσεσιν* c. AC**DEFGHKMS UVΔ al pler itpler vg go cop syrutr etc | *οικετ. ουδ.* c. BC*DLΔ 13. 28. 69. 124. 346. (al?) it (exc i) vg arm, item 1. 118. 131. *ουδ. ετι* .. ς om *οικετι* c. AC**EFGHKMSUV al pler | *εδυνατο* c. AB*C*DEGHKLUVΔ carp al50 fere .. ς *ηδιν.* c. B**C**F(s?) al sat mu .. M *ετολμα.* Praeterea D i am fu ing tol al post *αυτον* pon

4. *δια* (EFH al *και δια*) *το* – – *διεσπασθ.* (U al pauc *διασπασθ.*, Δ *διεσπαρασθ.*) *υπ* (V al plus20 *απ*) – – *συντετριφθαι* .. D *οτι πολλακις αυτον δεδεμενον πεδες και αλυσεσιν, εν αις εδησαν, διεσπακεναι και τας πεδας συντετριφεναι,* item 1. 28. 131. 209. 251. (similiter 2.pe) *δια το αυτον πολλας πεδας και αλυσεις, αις εδησαν αυτον, διεσπακεναι κ. συντετριφεναι,* item similiter itmu | *και ουδ. ισχυεν* (V 1. 131. 209. al20 fere *-νσεν*) *αυτον* (*ισχ. αυτ.* c. ABCKLMUΔ al20 itpl vg etc; ς *αυτ. ισχ.* c. EFGHSV etc) *δαμασαι* .. D (italiq) *και μηδενα αυτον ισχυιν δαμασαι*

5. *και δια παντος* (al pauc a *πασης*) *νυκτος* (et. vg f al) .. D b c e ff2 i (persP) *νυκτος δε* | *ε. τ. μνημασιν* (1. 13. 28. al6 *μνημειοις*) *κ. ε. τ. ορεσιν* (Gb Sz) c. ABCKLMUΔ 1. 13. 28. 33. al plus50 vg (fu om *ε. τ. μν. κ.*) ff2 go cop al pl catt .. ς *ε. τ. ορεσ. κ. ε. τ. μνημασιν* (D *μνημειοις*) c. DEFGHSV al sat mu itpm (124. c om *ε. τ. ορ. κ.*) | *κραζων* (D *-ζον*) .. 69. 124. 225. 346. *κραυγαζ.*

6. *και ιδ.* c. BCLΔ 1. 28. 69. 131. 346. cop .. ς (Ln) *ιδ. δε* c. ADEFGHK MSUV al pler it vg go syrutr etc (:: at ita prorsus Lc) | *απο μακρ.* c. BDEFGHSUVΔ al pl .. AKLM al plus30 om *απο* (Gb0 sed improb Schu collatis 11, 13. 14, 54. 15, 40.) | *προσεκ. αυτον* c. ACLΔ al15 (ac multo plurib) .. ς (Ln 49.) *πρ.* (F *προσεπισεν* :: e Lc) *αυτω* c. BDEFGHMSUV al pl (*προσκ. αυτω* vulgatiss in N. T., Mt semel aliter e LXX 4, 10.; Mc bis tantum *προσκ.*, altero loco 15, 19. *αυτω* non fluctuat)

7. *λεγει* (Gb″ prob Schu) c. ABCKLMΔ al plus30 arm emm syrP .. ς *ειπε* c. DEFGHSUV al pl it vged eitmss pl go etc (:: ut Lc) | *ω̄* .. 1. 33. alaliq om (:: cf Mt) | *υψιστου* .. Δ syrP mg *ζωντος* (ita ex evv solus Mt: 16, 16. 26, 63.) | H al pauc *βασανισεις*

8. *αυτω* .. D ff2 fu sax add *ο ω̄ς* | *εξελθε* .. Δ post *ακαθαρτ.* | *εκ* (itpl *de*) .. Δ 33. al5 (vg c f l *ab*) *απο*

ἐπηρώτα αὐτόν Τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ Λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 *καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.* 11 *ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη·* 12 *καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες λέγοντες Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.* 13 *καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἐξελ-*

9. *επηωτα* .. A aceff²·i emm go *-ωτησεν* (:: ut Lc) | *ονομ. σοι* (al pauc *σου*) c. ABCKLMΔ al plus²⁵ syrP go Dam .. *ς σοι ονομ.* (D it vg add *εστιν*) c. DEFGHSUV al pl it vg etc | *λεγει αυτω* (Gb Sz) c. ABCK LMΔ al plus²⁵ vg (et. am ing mt mm etc) it^{aliq} go cop syr^{utr} etc .. *ς απεκριθη λεγων* c. EFGHSUV al pl (c vg^{cdd} aliq *qui respondens dixit*), item omisso *λεγων* D al pauc a b e f i | *λεγιων* (prob Gb et Schu) c. ℵ*CDLΔ 69. cop syr^{utr} it vg (sed hae vv omn eandem formam et. in Lc habent) .. *ς λεγεων* c. AB**EFGHKMSUV al pler go etc (Or)| *λ. ον. μοι* c. CEFGHKLMSUVΔ al pler a Or .. AB 69. 124. 238. 345. it^{pler} vg (sed it^{mu} et vg^{cdd} aliter ponunt) add *εστιν* (Ln), item D *εστιν μοι ον. λ.*

10. *παρεκαλει* c. BCDEFGHKLMSUV etc .. Δ^{a} 1. 28. 2.pe al^{10} it^{mu} vg^{cdd} aliq sixt Dam *-καλουν* | *αυτους αποστ.* (AM al^{20} fere it^{mu} fu *απ. αυτ.*) c. DEFGHSUV etc item AM etc .. BCΔ *αυτα αποστ.*, KL al pauc b e syr *αυτον αποστ.* (K al syr *απ. αυτ.*)

11. *πρ. τω ορει* (Gb Sz) c. unc omn item al^{150} fere it vg al omn Thph Euth; sed AKU al plus^{15} go syrP post *βοσκ.*, M al pauc post *μεγαλη* (M 346. *βοσκ. μεγ.*) pon .. *ς πρ. τα ορη* (al^{2} vel^{3} *το ορος*) c. minusc ut vdtr pauc .. 1. plane om (Gb^{0})| *μεγαλη* (al^{1} *-λων*, al^{2} pers^{w} *πολλων*, al^{3} *-λη πολλων*, M 346. pon post *βοσκ.*) c. ABCEFGHKMSVΔ al pler it^{pm} vg (et. am fu ing emm al) syr^{utr} al .. DLU 131. y^{scr} al^{4} b eff²·i om (Gb^{00} :: cf Mt et Lc)| *βοσκομενη* .. ALΔ al pauc b d *-μενων* (:: ut Lc)

12. *παρεκαλεσαν* c. BCKFGHLSUVΔ al pler c go syrP cop$^{cd\,1}$ etc .. ADKM al^{15} fere it^{pler} vg cop$^{cdd\,2}$ etc *-καλουν* (:: cf Mt, item Lc)| *παντες οι δαιμονες* c. AKFGHSUV al sat mu a go syrP etc .. BCLΔ 1. 13. 22. 28. 102. al^{5} cop^{a} eth (add *multum*) om (49.), DKMΔ al^{15} fere (al^{1} post *λεγ.*) it^{pler} vg syr al *οι δαιμονες* (D *τα -νια*) omisso *παντ.* (Gb Sz, item Ln [*παντ.*] *οι δαιμ.* et Gb^{00} *οι δαιμ.* :: at unde tandem *παντ.* – Marco inprimis conveniens – *οι δαιμ.*, quum nec ullus apud Mt addiderit *παντες*, et ap Lc simillimo cum Mco textu nemo lectione absq *πα. οι δαιμ.* offenderit? Videbatur [praesertim subsequente, ut apud Lc, *τα πν. τ. ακ.*] molestum additamentum: hinc alii cum Lc prorsus omiserunt, alii certe *παντ.* ad modum Mt^{i} delevere.)| *λεγοντες* (L *-ντας*) .. D *ειποντα* | *εισελθωμεν* (it vg *introeamus*) .. D^{gr} *απελθ.*

13. *και επετρεψ. αυτοις* (U al *-τους*, H 2.pe [post *ο ις*] al pauc *επεμψεν αυτους*, item additis *εις τους χοιρους* D c ff²·i post *ις*) *ευθεως* (c. AEF GHKMSUV al pler fg²· vg syrP, item D c ff²·i post *και*, al^{6} l go post *ις*, g^{1}· ante *εξελθ.*: BCLΔ al plus^{10} b e cop syr arm aeth pers^{p} om, hinc Gb^{0} et Ln [*ευθ.*]) *ο ις* (ita c. AFGHKMSUV al pler fg^{1}· vg go syrP al, item *κυριος ις* D it^{mu}, i *dominus*: BCELΔ al^{10} fere b e cop syr arm om, hinc Gb^{0} et Ln [*ο ις*]) :: quae textus varietas e Lc fluxit, apud quem

θόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. 14 *καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός.* 15 *καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν.* 16 *καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων.* 17 *καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.* 18 ($^{48.8}$) *καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ.* 19 *καὶ οὐκ ἀφῆκεν*

εισθ. ο $\overline{ις}$ abest testib non fluctuantibus | *τα πν. τα* (33. al pauc *τα αχ. πν.*, κ non om *τα*) *αχ.* .. A*F al^{1} om *τα αχαθ.* | *εισηλθον* .. B al^{12} *-λθεν* (:: cf ad Lc)| E**L al pauc *ορμησεν* | *ως δισχιλ.* (H *χιλ.*) c. (Gb″) c. BC*DLA 1. 2.pe b c eff^{2} g^{1} vg cop syr (cd^{1} om *ως δισχ.*) perss .. ς praem *ησαν δε*, [Ln *η. δ.*] c. AC**EFGHKMSUV al pler a i go al, item al^{4} syrp *ησ. γαρ*

14. *και οι βοσκ.* (Gb″) c. ABCDLMA 1. 13. 28. al^{20} fere a e go cop syr^{utr} aeth .. ς *οι δε βοσκ.* c. EFGHKSUV al longe pl itpl vg al (:: ut Mt; cf et. Lc)| *αυτους* (Gb Sz) c. BCDLA 13. 69. 124. 346. 2.pe it vg cop syr aeth sax .. ς *τους χοιρους* c. AEFGHKMSUV al pler syrp go al | *απηγγειλ.* (Gb Sz prob Schu) c. ABCDKLM 1. 33. y^{scr} al plus^{30} .. ς *ανηγγειλ.* c. EFGSUVA al pl (:: ita per 3 evv priora nuspiam, nisi forte v. 19.)| *ηλθον* (Gb″) c. ABKLMU 33. 238. y^{scr} al^{25} fere cop go syrp .. ς *εξηλθον* c. CDEFGHSVA al pl it vg al (:: ita Lc et Mt)| *τι εστιν* .. H al^{5} om (:: ut Lc), A* (vdtr) om *εστ.*

15. D *αυτον τον δαιμ.* (it vg *illum* vel *illum hominem qui* etc)| *και ιματ.* c. ACEFGHKM**(* om *κ. ιμ.*)SUV al pler go syrp (syr transp singg) al .. BDLA al^{16} it vg cop om *και* (Gb^{0} Ln 49. :: at deest ap Lc, nec fluctuat lectio)| *τ. εσχ. τ. λεγ.* (*-ιωνα* c. BCA [al?], de vv vide ad v. 9.; ς *-εωνα* c. ACEFGHKMSUV etc, cop *hunc quocum erant daemones*) .. D 17.* 27. (al^{1} *om *τ. λεγ.*) it vg (exc mt) aeth pers^{w} om (Gb^{00} :: at omnino abundare videbatur post *δαιμονιζ.*, nec simile quidquam Lc)

16. *και διηγησ.* c. ABCGKLMSA 1. 13. al sat mu it^{mu} vg go cop syr^{utr} etc .. DEFHUV al^{100} fere (al pauc *δι. δε και*) c ff^{2} i aeth *διηγ. δε* (Gb″ :: similiter Lc)| D *αυτω τω δαιμονιζ.* (it vg *ei qui* etc: cf ad v. 15.)

17. *ηρξαντ. παρακ.* .. D 225. 2.pe *παρεκαλουν* | *απελθειν* (H add *και*) .. D *ινα απελθη* (it vg *ut* etc)| *απο* .. A *εκ*

18. *εμβαινοντ.* (D *ενβ.*) c. (Gb″) c. ABCDKLMA 1. 33. 124. al^{25} fere it vg go etc .. ς *εμβαντος* c. EFGHSUV al pl syr^{utr} al | *παρεκαλει* (et. b e) .. D it^{pler} vg *ηρξατο παρακαλειν* | *μ. αυτ. η* (B *ην*) c. ABCKLMUA 1. 28. al^{25} fere e go syr^{utr} arm sax .. ς *η μ. αυτ.* c. DEFGHSV al pl it^{pler} vg cop al (:: posterius magis ex usu est. Mc 3, 14. *ινα ωσιν μετ αυτ.* graece non fluctuat.)

19. *και* (Ln add [$\overline{ις}$] ex errore de c) *ουκ* (Gb Sz) c. ABCKLMA 1. 33. 102.

αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

Mt 9, 1. Lc 8, 40. 21 (49.2) Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν
22–43 Lc 8, 41—56. Mt 9, 18—26. θάλασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα

---

al[30] fere f vg (et. am ing emm mm al, sed non omn) go cop syr^{utr} al; item 13. 28. 69. 124. 346. gat *και ο ις ουκ .. ς ο δε ις ουκ* c. DEFGH (om *ουκ*)SUV al pl it^{pler} vg$^{cdd\ aliq}$ sax al | *αλλα λεγει* .. D *και ειπεν* (*et ait* d)| *απαγγ.* c. BCΔ 50. 258. .. D 1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. *διαγγ.* (:: legitur ter tantum: Lc 9, 60. Act 21, 26. Ro 9, 17. Nec improbabile nostro loco, nisi forte ex *διηγοῦ* Lucae ortum sit.) .. ς *αναγγ.* c. AEFGHKLMSUV al pler (:: vide ad v. 14.)| *αυτοις* .. K *τοις σοις* .. U om | *ο κυρ. σοι* c. BCΔ ff^{2} (cop syrP) .. ς (Ln) *σοι ο κυρ.* (D 238. cop *ο θεος* :: ut Lc) c. ADEFGHKLMSUV al pler it^{pler} vg go etc (:: Lc *οσα σοι επ. ο θε.*, test pl *οσα επ. σοι ο θε.*)| *πεποιηκ.* (Gb Sz) c. ABCE(* *επεποιηκ.*)FGHLMSUV al^{100} fere Sev Thdor^{hera} Thph .. ς *εποιησε* c. DK al non ita mu | *και ηλ.* (346. al pauc *ελεησ.*) *σε* .. D it^{pm} syr *και* (i om) *οτι* (c *quomodo*) *ηλ. σε* .. e om

20. c* (vdtr) *εν ολη τη* | *οσα* .. C Δ (cop *haec quae*)

21. *εν τω* (B 102. 447. om) *πλοιω* (et. vg fg^{1} etc) .. D 1. 28. 2.pe al^{5} ab c ff^{2} i arm om | *παλ.* (c cop$^{cd\ 1}$ om) *ε. το περαν* .. D 2.pe it^{pl} syr pers^{p} *ε. τ. περ. παλ.* | c* (vdtr) *ο οχλ.* | *επ* .. D 13. 28. 69. 90. 346. 2.pe *προς* (Schu „sic 4, 1. 6, 30. 7, 1; rec. vero nusquam ap Mc")| *και* (a add *ipse*) *ην* (et. ag^{1} vg etc) .. D b c ff^{2} i aeth pers^{p} om

22. *και ερχ.* (Gb′ prob Schu „Mc non iungit *και ιδου*") c. BDLΔ 102. (3.pe?) it^{pler} vg cop syr aeth arr ar^{vat} perss sax .. ς *και ιδου ερχ.* (Ln *κ.* [*ιδ.*] *ερχ.*) c. ACEFGHKMSUV al pler c f go syrP al (:: e Lc et Mt)| *εις* (b *unus*) .. D al pauc *τις* (it^{pler} vg *quidam*)| *ονομ. ιαειρ.* .. D a ff^{2} i om (:: ut Mt)| *ιδων αυτον* .. D e om | *πιπτει* (13. 69. 124. 346. *προσπιπτ.*) .. D *προσεπεσεν* | *προς* (al^{5} ac plur *εις*) *τ. πο. αυτου* .. 131. a *αυτου* (*illi*) *πρ. τ. πο.*

23. *και παρακαλει* (Gb′ prob Schu; omnino ex more est Mc[1]) c. ACL 33. 2.pe al^{10} fere .. ς (Ln) *και παρεκαλει* c. BDEFGHKMSUVΔ al pler c f g$^{1.2}$ vg etc (:: ut Lc) .. D a b e ff^{2} i *παρακαλων* (e ff^{2} *και παρ.*)| *πολλα* .. D al^{7} it^{mu} om (:: ut Lc)| *λεγων* .. D a b ff^{2} i *και λεγων* | *οτι* .. D 13. 69. a c e om | *ινα ελθων* etc .. D *ελθε αψαι αυτης εκ των χειρων σου* (similiter it^{pler} vg *veni impone* etc)| *επιθης* .. U al^{5} arm *-θη* (U) vel *-θηση* | *τας χειρ.* (Δ add *σου*, item it^{pler} syr^{utr} cop al, non vg go; e *tange eam;* 28. 124. 258. 346. vv mu *την χειρα*) *αυτη* (28. 258. 2.pe *επ αυτη* vel *-την*) c. BCLΔ 13. 131. 209. al plus^{5} it^{pl} vg cop al .. ς *αυτη* (AK al plus^{5} *αυτω*) *τας χειρ.* c. EFGHMSUV al pler go syrP al,

ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. 25 καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς

---

item AK etc | *ινα* (Gb' prob Schu; semel tantum Mc *οπως*: 3, 6.) *σωθ. κ. ζηση* (et. *ζηση* prob Schu) c. BCDLΔ 13. 69. 124. 301. 346. 2.pe item it (exc c) vg go cop .. ς *οπως σωθ. κ. ζησεται* (al^{5} *-σηται*) c. AEFGHK MSUV al pler c e (omissis *οπ. σωθ.*, item aeth) syrP aeth (:: grave est quod *ινα* iidem test tenent qui *ζηση*. Praeterea usitatius est *ζησομαι* quam *ζησω*: hinc plerumque illud pro hoc a test plur substitutum ut Io 5, 25. 6, 57. 58. 14, 19. Valuit et. ad corrumpendum locum Mt^{i} loc. par.)

24. *απηλθεν* (U *-λθον*) .. D 124. *υπηγεν* | *ηκολουθει* .. CLM^{mg} (initio lectionis eccl.) al pauc *-θησεν* (al pauc *-σαν*)

25. *τις* c. DEFGHKMSUV al pler a go syr^{utr} al .. ABCLΔ 1. 33. 102. 209. 32.ev it^{pler} vg cop om (Gb^{00} Ln :: at deest Lc et Mt lectione haud fluctuante. Ex Mt fluxit et. *δωδ. ετη*)| *ετη δωδ.* c. ADEFGHKMSUV al pler it vg go syr^{utr} al .. BCLΔ 1. 28. 33. 124. 131. 209. 346. cop *δωδ. ετη*

26. *και* ab initio (et. a e vg etc) .. D *η*, item *quae* b c ff^{2}· i | *τα παρ αυτης* (Gb Sz) c. ABEFGHKLMSUV al^{100} fere .. ς *τα παρ εαυτης* c. CΔ al non ita mu, item D 1. 28. 69. al^{10} fere (it vg al) *τα εαυτης* | *εις* .. D *επι* | *ελθουσα* .. DGr om (d *deterius habebat*)

27. *περι* .. BC*(vdtr)Δ al pauciss *τα περι* | *εν τω οχλ.* (13. 28. 69. 124. 346. *εις τον οχλον*) .. D 2.pe a post *τ. ιμ. αυτ.* pon .. 1. 251. al pauc om | *ηψατο* (D* *και ηψ.*, item d it vg *venit - - et tetigit*) .. M 1. 33. 209. 48.ev add *του κρασπεδου* (:: e Mt et Lc)

28. *ελεγεν γαρ* (D b c ff^{2}· *λεγουσα*) .. DK 1. 33. 209. al plus^{30} a c ff^{2}· i add *εν εαυτη* (:: e Mt)| *οτι* .. 28. 33. al aliq it^{pler} om (:: ut Mt)| *εαν αψ. κατ* (B* go al om) *τ. ιματ. αυτ.* c. B**CLΔ 49.ev (it^{pl} vg al *si vel* etc ad utramq lectionem quadrare videntur) .. ς (Ln) *καν των ιμ.* (D 33. it vg cop syr al *του -τιου* :: e Mt) *αυτ.* (D *εαυτου*, y^{acr} al pauc om) *αψωμ.* (H al pauc *αψομ.*) c. ADEFGHKMSUV al pler (:: ita simplicior et ad Mt convenientior reddita est lectio) .. 33. *εαν μονον αψομαι του ιμ. αυτ.* (:: cf Mt)| K al pauc *σωθησωμαι*

29. *ευθυς* c. BCLΔ 33. 49.ev .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEFGHKMSUV al pler | *ἴαται*: hoc acc. MV et ut vdtr pler .. 1. al sat mu *ἰᾶται* (K *ἰάτε*)| *α. της* (c om) *μαστ.* (al pauc a syr aeth add *αυτης*) .. b c om; e om *και εγνω* usq *απο τ. μαστ.*

μάστιγος. 30 καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν Τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις Τίς μου ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως παρακού-

30. *ευθυς* c. BCLΔ 33. 49.^{ev} .. ς (Ln) *–θεως* c. ADEFGHKMSUV al pler | *εν* (v om) *εαυτω* (L 122. *αυτω*) .. D 226.* b c ff^{1}·i sl^{re} om | D sic: *κ. ευθ. επιγν. ο ις* (eodem ordine 2.pe al, D^{gr*} add *και*) *την δυν.* (** add *την*) *εξελθ. απ αυτου και επιστραφ. εν τ. οχλ. ειπεν* (*ειπ.* et. al panc), item e *et cognovit continuo ihs virtutem quae exisset a se, et conversus dixit turbis.* Similiter b c ff^{2}·i | *μου* .. D it vg etc post *ιματιων*

31. *και ελεγ. α. οι μαθ. αυτου* .. D 2.pe a e i *οι δε μαθ. αυτ. λεγουσιν* (a *dixer.*) *αυτω* (a e om)

33. *τρεμουσα* .. D 50. 124. 2.pe 6.pe a ff^{2}·i arm add *δι ο* (d ff^{2}·i *quod*, a *ob hoc quod*) *πεποιηκει* (6.pe *εποιησε*) *λαθρα.* Totum locum d ff^{2}·i sic habent: *quod fecerat occulto* (*-tum* d) *sciens factum* (*quid esset acti* d) *ipsa venit* | *ειδυια* .. D *–υῖα* (ita edd antiquiss plerumq), Δ *–υεια* (Δ corrupte *ειδουεγεγονεν*)| *επ* (it^{pl} vg *in*; exprimunt et. go syr^{p}; Δ *εν*, item F. ap Wtst non ap Her) *αυτη* (13. 69. al pauc *–την*) c. AEFGHKM SUV(Δ) al pler it^{pl} vg go syr^{p} etc .. BCDL 3. 9. 102. (y^{scr}) a (*ει*) cop syr *αυτη* (y^{scr} *εαυτη*): huc valet et. *ipsa* d ff^{2}·i (prob Schu 49; Ln [*επ*] :: at molestum erat *επ*, hinc elegantius *αὐτῇ* substitutum. Poterat vero etiam *επ* post *εν* pro antiquarum litterarum formis facillime omitti. 9, 21. *γεγονεν αυτω* minime fluctuat; nec vero probabiliter dicitur *επ* illatum h. l. esse ne dat. pro nomin. haberetur: similia enim in scriptura unciali saepissime inveniuntur, ut nullo modo cauta sit confusio)| *προσεπ. αυτω* .. c 6.pe *προσεκυνησεν αυτον* (6. *–τω*)

34. *ο δε* c. ABEFGHKLM*SUVΔ al longe pl e vg (et. am ing emm etc, non mt al) cop go syr aeth al Quaest .. CDM** 1. 13. 28. 69. al^{15} it^{pler} vg$^{edd\ aliq}$ arm sl^{re} syr^{p} c.* (sed var cdd) add *ις* (Ln :: ut Mt)| *αυτη* (Δ 346. *αυτω*, 1. al om) .. c** al^{10} fere sl add *θαρσει* (:: e Mt)| *θυγατηρ* c. BD e^{scr} (aliisq ut vdtr) .. ς *–τερ* c. AC**EFGHKLMSUVΔ al pler (c* latet)| *και* (c* om?) *ισθι* .. c* pauciora, sed latent

35. *λεγοντες* .. D 33. b i add *αυτω*

36. *ευθεως* c. ACEFGHKMSUV al pler a (*statim ihs ut audiit*) go syr^{p} .. BCDL 1. 28. 40. 209. 225. 271. 2.pe a^{scr} it^{pler} vg cop syr aeth arm arr perss sax sl om, (131. al^{6} post *ακουσ.* pon) (Gb^{0} Ln [*ευθ.*], 49. om: vide post)| *παρακουσ.* c. BLΔ e (*neglexit*) .. ς (Ln) *ακουσ.* c. ACD

σας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ Μ᾽ φοβοῦ, μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ᾽ αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα

EFGHKMSUV al pler vv fere omn. Locus perdifficilis. Videtur vel maxime aut *παραν.* aut *ευθ. ακουσ.* edendum, quum nemini eorum qui *παραν.* habent *ευθεως* sit probatum. Iam vero facile quisq praetulerit *παραν.*, tum propter speciosam qua valet (subaudiendi sensu) rationem tum propter *ακουσας* Lucae idque a nemine mutatum. At *ευθεως* (sane locis aliquot aliena manu ipsi Mco illatum, ut 3, 5. 9, 8. 14, 63 et 68.) hoc maxime loco ubi parum aptum videtur (hinc interpp longe pler om aliiq test transposuere) quomodo tandem Mco illatum est, quum Lcae nemo intulerit? Quae cum ita sint, sic existimo, *ευθεως* ut locis tot aliis ita hoc et. loco ab antiquiss test pl omitti; *παραν.* vero inde haud pendere, sed a pler ad Lcae modum correctum, a paucis ut fere fit servatum esse. | *τον λογ.* (B add *τον*) *λαλουμενον* (al *λεγομ.*, it^{pl} al om) .. D *τουτον τον λογ.* .. b (*audito*) om

37. *ουδενα* (M* om) .. D *ουδε ενα* | *μετ αυτ. συνακ.* c. BCLA .. ς *αυτω συνακ.* c. EFGHMSUV al pler .. AK al^{6} *αυτω ακολ.* (Ln) .. D 1. 28. 124. 209. 2.^{pe} *παρακολουθ. αυτω* (1 etc *αυτ. παρ.*) | *τον πετρ.* c. BCA .. ς (Ln) om *τον* c. ADEFGHKLMSUV al ut vdtr omn (:: at ita Lc nec fluctuat. Ceterum cf 9, 2. 14, 33.) | *ιακωβου* (FH 124. 8.^{pe} al pauc praem *του*, e^{scr} *αυτου του*) .. DGA 1. 36. 61. 106. 48.^{ev} 2.^{pe} a syr^{p} (addito c.* *ιακ.*) *αυτου* (Gb′)

38. *ερχοντ.* (Gb″ prob Schu) c. ABCDFA 1. 33. al^{6} b e g$^{1\cdot2\cdot}$ i l vg cop syr pers^{p} .. ς *ερχεται* c. EGHKLMSUV al pler a c f ff$^{2\cdot}$ go syr^{p} cop^{cd1**} al | *τον οικον* .. D 2.^{pe} *την οικιαν* (D *–ιαν*) | *θεωρει* (b cop *videt*) .. D *εθεωρει* (f g$^{1\cdot}$ *vidit*, sed d *videt*) | *και κλαιοντ.* (Gb Sz) c. ABCLMUA 1. 13. 28. 40. al^{35} fere g$^{1\cdot2\cdot}$ l vg go syr^{utr} al mu .. ς om *και* c. DEFGHKSV al pl cop | *κλαιοντας κ. αλαλαζοντας* (238. 282. *ολολυζ.*) .. D 2.^{pe} a *–ντων κ. –ζοντων* (b d *turbam flentem ac lamentantem*, similiter c e f ff$^{2\cdot}$ i, item p^{scr} *θορυβον –τα κ. –ζοντα*)

39. D 28. it^{mu} vg$^{edd\ aliq}$ *και τι κλαιετε* | E *κλαι.* cum *το παιδ.* conig

40. *και* (et. f vg etc: ceterum sic et. Mt et Lc) .. D it^{pler} *οι δε* | *κατεγελων* .. K 238. 447. c^{scr} (aliiq) *–λουν* | *ο δε* (M 118. 124. 209. 238. 271. add $\overline{ω}$) c. AEFGHKMSUV al pler e go etc .. BCDLA 33. 48.^{ev} it^{pler} vg (item syr addito $\overline{ω}$, syr^{p} addito c.* $\overline{ω}$) *αυτος δε* (Gb′ Ln :: at ita Lc) | *παντας* (Gb Sz) c. ACEFGHKLMUVA al pler .. ς *απαντας* c. (B? e sil. a e sil.) al non ita mu .. D it^{pm} (non a f g$^{2\cdot}$) *τους οχλους*. Praeterea D 13. 124. al^{5} it^{pler} add *εξω* | *τον παιδιον* .. D it^{pler} (e om *κ. μητ.*) vg post *μητερα*

καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. 41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ Ταλιθὰ κοῦμ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

Mt 13, 53—58. 1—6

1 (50.1) Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκού-

40. τους μετ αυτου (124. al pauc μεθ εαυτ.) .. D add οντας (it vg qui secum erant)| εισπορευεται (M 33. 126. mt ing al -ονται) .. D 2.pe it εισεπορευετο | το παιδ. (Gb) c. BDLA 20. 33. 102. ab e ff2· i cop arP .. ς add ανακειμενον c. ACEFGHKMSUV al pler (sed al20 fere κατακειμ., κειμενον, κατακεκλιμενον, καταβεβλημενον) italiq vg etc

41. της χειρος .. D 435. την χειρα | αυτη (L al pauc αυτω) .. D add ραββι | ταλιθα (-θα: sic antiquiss pler) c. ACEFGHKLMSUV al pler, B 346. ταλειθα, al pauc ταληθα, A ταλιτα .. D θαβιτα, item al pauc ταβιτα vel ταβηθα, a ff2· g2· *tabitha*, b i *thabitha*, e *tabea acultha*; (contra g1· vg *thalitha* vel *tal.* vel -*ita*)| κουμι (κούμ M 1. etc, non κοῦμι) c. BCLM 1. 271. al20 fere ff2· sl5. 6. 7· Suid (sub αββακουμ) Thph Euth .. ς (Ln) κοῦμι (A -μει, al mu -μη) c. ADEFGHKSUV al pl itpl vg cop go syrP (syr perss non exprim *o εστιν* usq *εγειρε*) .. a g2· om (:: κουμ ex usu populi sumptum, κουμι ex emendatione esse videtur)| εγειρε (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSVA al pl .. ς -ραι c. U al sat mu (al pauc Suid -ρου, al1 -ρθητι)

42. ευθυς c. BLA 33. .. ς (Ln) -θεως c. ACDEFGHKMSUV etc (:: cf ad 1, 10.)| ην γαρ (et. cop go syrutr etc) .. D 2.pe 7.pe it vg ην δε | ετων .. CA 1. 33. 118. 124. 238. 2.pe al praem ωσει (CA 124.) vel ως (1. 118. 2.pe 238.)| εξε. ευθυς c. BCLA 33. cop aeth .. ς (Ln) om ευθ. c. ADEF GHKMSUV al pler vv pl (D itpl gat εξ. παντες, 8.pe 48.ev al pauc mm εξ. οι γονεις αυτης)

43. πυλλα .. D esor itpl om | γνοι c. ABDL (aliisq ?) .. ς γνω c. CEFGHK MSUVA al longe pler | δοθηναι αυτη (K αυτῆν sic, 33. 346. αυτω) .. D δουναι αυτη (c *ut - - darent illi aliquid*)

VI. 1. ερχεται c. BCLA syrP mg (cop esse potest et praes. et perf., item a *venit*) .. ς (Ln) ηλθεν c. AD(καπηλθ. pro κ. ηλ.)EFGHKMSUV al pler vv pl (itpler vg *abiit*, *ibat;* item postea *secuti sunt*, *sequebantur*) Or (omissis κ. εξ. εκ.)

2. γενομενου σαββατου (vg f al *facto sabbato*, a *sabb. fa.*) .. D ημερα σαββατων (ff2· i *die sabbatorum*, b e *sabbato*, c *sabbatis*)| ηρξ. ε. τ. σ. διδ. c. AEFGHKMSUV al pler a b c e g1· 2· i vg go .. BCDLA 33. 7.pe ff2· cop syrutr arm ηρξ. διδ. ε. τ. σ. (49. :: at saepius accidit ut infiniti-

οντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες Πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; 3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν

vum iuxta *ηρξ.* adponerent ut 2, 23. 10, 28. Lc 20, 9. Contra non fluctuat 5, 20. *ηρξ. κηρ. εν* etc et similia.)| *οι πολλ.* c. BL 13. 28. 69. 346. .. ς (Ln) *πολλοι* c. ACDEFGHKMSUVΔ al pler (:: similiter Mc 9, 26. ubi pariter test pler eiecerunt articulum, et 12, 36.)| *ακουοντ.* c. ABC EGKMSUV al pler (*audientes* vg dff^{2} g$^{1.2}$i) .. Dgr FHLΔ 13. 40. 69. 124. al^{20} *ακουσαντες* (a *cum audissent*; bce om)| *εξεπλησσοντο* .. D 118. yscr 2.pe al^{7} itpler (non e) vg syrp arm sax add *επι* (*in*) *τη διδαχη αυτου* | *ταυτα* .. Cᴬ al pauc fg$^{1.2}$ vg aeth al add (Δ praem) *παντα* (c* *απαντα*, **πα.)| *δοθ. αυτω* c. ADEFGHKMSUV al ut vdtr omn (it vg *illi* vel *ei*, non ut ante *huic*) go etc .. BCLΔ cop *δοθ. τουτω* (49. :: at multo verisimilius est *τουτω* ex praecedenti *τουτω*, quod non fluctuat, ortum quam *αυτω* libere in eius locum substitutum esse. Ceterum fluxit e Mt 13, 56.)| *και δυν. τοι. δια τ. χ. α. γινονται.* (AC *γειν.*) c. (Gb Sz) AC**EFGHMSUV 1. 13. 28. 69. 131. 157. 209. 435. al^{80} fere ae al Thph Euth .. ς eadem praemisso *οτι* c. minusc ut vdtr pauc f go (f go om *και*), item c* 124. 271. 346. escr al^{15} fere praemisso *ινα*, item Dᴷ 247. 251. 253. dscr oscr al pauc bff^{2}i syrutr *ινα* -- *γινωνται* (D *γειν.*) .. BLΔ 33. 31.ev cl (g$^{1.2}$?) vg cop al *και αι* (L om) *δυν. τοι. αι* (B al^{2} om) *δια τ. χειρ.* (c *per labia*: *χειλ.*?) *α. γινομεναι* (49. :: at videtur lectio in textum nunc nostrum recepta ut parum concinna vario, triplici maxime, modo correcta esse.)

3. *ουχ* .. D* *ουκ* | *ο τεκτων* (syrhr om) *ο υιος*; c. ABCDEFGHKLMSUVΔ al pler fff^{2} vg (et. am fu ing emm al) cop go syrutr pers sl sax (Iust *εἰ* -- *νομιζομένου Ἰωσὴφ τοῦ τέκτονος υἱοῦ ὑπάρχειν* -- *καὶ τέκτονος νομιζομένου· ταῦτα γὰρ τὰ τεκτονικὰ ἔργα εἰργάζετο ἐν ἀνθρώποις ὤν, ἄροτρα καὶ ζυγά* etc; Cels *ὁ διδάσκαλος αὐτῶν σταυρῷ ἐνηλώθη καὶ ἦν τέκτων τὴν τέχνην*) .. 10. 13. 33. 69. 31.ev 48.ev yscr cscr 2.pe (item fere ut vdtr 234.**) abceg$^{1.2}$i gat mm tol vgedd^{2} (ap Matthaeium) arm aeth arr Chrysol *ο τον* (10. cscr om, item 234.**) *τεκτονος* (13. *τέκτονος*; *ὁ*) *υιος* (g^{1} *Ioseph fabri filius*; g^{2} *fabri filius Ioseph*) *και* (cscr om; item 234.**?, item e om). Pertinent huc etiam quae Or de Celso (vide ante) scripsit: *οὐ βλέπων ὅτι οὐδαμοῦ τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις φερομένων εὐαγγελίων τέκτων αὐτὸς ὁ ιη̄ς ἀναγέγραπται.* | *της μαριας* (28. -*ιαμ*) c. BCLΔ 13. 124. 36.ev 49.ev yscr 3,pe 7.pe .. ς (Ln) om *της* c. ADEFGHKMSUV al pler | *και* (DL 2.pe add *ο*) *αδελφ.* c. BCDLΔ 31.ev 2.pe (?) (aliisq ut vdtr) e copedd^{2} syr persp aeth .. itpler vg sax coped^{1} arm arp ar^{e} *αδελφος* .. ς *αδ. δε* c. AEFGHKMSUV al pler go syrp | *κ. ιωσητος* c. BDLΔ 13. 33. 69. 124. 346. 2.pe 3.pe a cop .. ς *κ. ιωση* c. ACEFGHKMSUV al pler syrutr go aeth al .. 121. befg$^{1.2}$ vg sax *κ. ιωσηφ*, cff^{2}i plane om | *και ουκ* (e *et non*) .. D itpler vg *ουχι και* (*nonne et*) .. Δ *ου* (*δ nonne*)| *εισιν* (h. l. e) .. D itmu (item bc post *ωδε*) vg post *πρ. ημας*

αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
Lc 4, 24. Io 4, 44
4 (51.1) καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος
εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ
οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ
μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 καὶ
ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
7–13 Lc 9, 1–6. Mt 10, 1–15.
(52.2) Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. 7 (52.2) καὶ
προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο
δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων,
8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον

---

3. ωδε (f^{ser} πασαι) .. M* om

4. και ελεγ. (prob Schu) c. BCDLΔ 33. 2.pe itpler vg cop syr .. ς ελεγ. δε c. AEFGHKMSUV al pler c go syrP aeth etc | οτι .. Sᴀ 13. 69. 124. 346. 435. 2.pe al^{15} syr^{utr} al om | πατριδι αυτου (L 13. 346. εαυτου) .. AL praem ιδια (:: cf Io 4, 44. ubi ιδια non fluctuat; cf et. ad Mt, ex quo et. Or ιδια absq αυτ. afferre vdtr)| τοις (D*E* ταις, C*της) συγγενευσιν c. BD**EFGHLUVΔ 1. 33. 124. 209. 262. 271. 346. al^{10} fere (ac multo plur ut vdtr) .. ς (Ln 49.) τ. συγγενεσιν c. ACD*KMS al sat mu (:: pro tanta auctoritate –νευσιν forma, quae ab usu vulgari fuisse videtur, recipienda est. A multo pauciorib eadem forma Lc 2, 44. praebetur.)| συγγ. αυτου (Δ εαυτ.) c. BC*LM**Δ 28. 218. 235. 48.ev g^{ser} 8.pe b f g$^{1.2}$ i l vg cop syr^{utr} al .. ς om αυτου (Ln [αυτ.]) c. AC** DEFGHM*SUV al pler a ff^{2} (e om και εν τοις usq οικια αυτ., item c κ. ε. τ. συγγ. α.) go

5. εδυνατο c. AB*CKLM 124. 271. 346. 435. y^{ser} al plus^{10} (ac multo plur) .. ς (Ln) c. B**DEFGH(s?)VΔ 1. al sat mu (Or utrumq)| ποι. ουδ. δυν. c. BCLΔ 1. 2.pe al pauc cop syr (b c e ff^{2} *et non faciebat* vel *fecit* etc) .. D 124. 238. y^{ser} a Or Hier ουδ. ποι. δυν. - - ς ουδ. δυν. ποι. c. AEFGHKMSUV al pler f vg go syrP al

6. κ. εθαυμαζεν (BR*? 2.pe 7.pe al go –ασεν, 28. 253. ff^{2} –αζον, e om κ. εθ.) δι. τ. απιστιαν (ita CGKLMU etc; AEFH etc –στειαν, Dᴳᵀ πιστιν) αυτων .. Δ om, spatio vacuo relicto | κωμας κυκλω (ag^{2} syr al om, 238. παντοθεν) .. L 13. 69. 124. 346. al pauc κυκλ. κωμ.

7. κ. προσκαλειται (D 1. 116. 118. 209. c^{ser} 2.pe al itpl Gaud –λεσαμενος) τ. δωδ. (D b ff^{2} g^{2} i [non a c e f g^{1} vg Gaud] add μαθητας, item al^{10} ac plures sl μαθ. αυτου) και (D 1. 116. etc om) ηρξ. αυτ. αποστ. (D 2.pe itpm Gaud αποστειλαι αυτ.)| δυο δυο .. D 2.pe ara δυο | και εδιδου .. D 2.pe itpm δους | H την εξουσ. | των (Δ 238. al pauc praem κατα, CΔ 13. 28. 69. 124. al om) πν. των (CΔ 13. etc om) ακαθ.

8. παρηγγειλεν .. EFUV al^{15} fere (ac plur ut vdtr) –γγελλεν (F al –λεν)| αιρωσιν c. ABCDEFGHKMSUV al pler .. CLΔ 13. 69. 2.pe al pauc αρωσω | εις (28. al^{10} fere add την :: e Lc) οδον .. K a c e f vg Gaud εν τη οδω (*in via*)

μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 *ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας.* 10 (56.2) *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.* 11 (56.3) *καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.* 12 (56.4) *καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν,* 13 *καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.*

---

8. *μονον* .. A al^{aliq} cat^{ox} *μονην* | *μη αρτ. μη πηρ.* c. BCLA 33. cop aeth^{i} .. ς (Ln) *μη* (D 2.^{pe} cop a go al *μητε*: ut Lc) *πηρ. μη* (D etc *μητε*: ut ante) *αρτ.* c. ADEFGHKMSUV al pler it vg go syr^{utr} al (:: at id et aptius videbatur et ad Lc, ubi ordo non fluctuat, accommodatum est)| *μη εις* .. D 238. 2.^{pe} it^{pl} vg cop go al *μητε εις* | AK *ζονην*

9. *αλλα* c. ABCDLU etc .. ς *αλλ* c. EFGHKM(SV?)Δ al pl | *ενδυσησθε* (K *εδυσ.*, ADΔ *-σησθαι*) c. (ς Gb Sz) ACDEFGHKMUVΔ$_{4}$ al longe pl cop go arm sl a (*nolite indui*), item B* 33. al pauc *-σασθε* .. ς^{e} *-σασθαι* c. B**s al non ita mu ut vdtr; item L al^{10} fere *ενδεδυσθαι*, item it^{pler} vg *ne induerentur* vel *induerent* (et. Gaud), e *neque vestiri*, item syr^{utr} etc

10. *ελεγεν* (a f^{i} al vg *dicebat*, c d ff^{2}· *dixit*) .. A al pauc b *λεγει* (*ait*)| *οπου* (c* *οποι*) *εαν* c. BCEFGHKMSUV al pler .. ADLΔ al pauc *οπ. αν* (Ln 49.)| *εις οικιαν* .. D a ff^{2}· i om

11. *ος αν τοπος* (c*? 1. 118. 209. om) *μη δεξ.* c. BLΔ 13. 28. 69. 124. 346. cop syr^{p} ^{mg}, item c* 1. 118.** 209. .. ς (Ln) *οσοι αν* (*αν* c. EFG MUV etc; Ln *εαν* c. AC**DHK al pl) *μη δεξωνται* (KH 118.* 131. al^{aliq} *-ξονται*) (:: at ος *αν* etc Mt nec fluctuat, item *οσοι αν* etc Lc: hinc ad alterutrum accommodarunt Mc^{l} textum)| *ακουσωσιν* .. 1. 13. 28. 69. 209. *ακουσει* (209. *-σῃ*, 1. 209. 106. syr^{p} add *τους λογους*)| *τον υποκατω* (y^{scr} *τον κολληθεντα εκ*: e Lc 10.) .. D 33. 2.^{pe} it^{pler} vg al om (:: ut Mt)| *εις μαρτ. αυτ.* (Gb) c. BCDLΔ 17. 28. 2.^{pe} b c ff^{2}· g^{1}· i l vg sax arm ar^{r} pers^{w} (cop testib Beng Wtst Gb etc, at invitis Wilk et Schwa). Seqq *αμην λεγω* etc Mt^{l} esse, Zachar. Chrysopol. et Vict^{cap} in Ammonii quod fertur monotess. asserunt, ponentes sect. 109. canone 10. Accedit quod scholia cdd 237. 238. aliorumq in Mc non attingunt .. ς add *αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοις η γομορροις* (33. *γη -μων και -ρρας*, 131. om *η γομ.*) *εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη* (Ln [*αμην — εκεινη*]) c. AEFGHKMSUV al pler a f g^{2}· cop go syr^{utr} aeth al (:: omnino est e Mt. Similiter et. Lc)

12. *εκηρυξαν* c. BCDLΔ (al?) syr syr^{p} ^{mg} go .. ς (Ln) *-ρυσσον* c. AEFGH KMSUV al haud dubie pler item (*praedicabant*) it (c *-cat*) vg etc (:: apparet ad sqq accommodatum esse)| *μετανοωσιν* c. BDL c (*ut paenit. agant*) cop .. ς *-νοησωσιν* c. ACEFGHKMSUV al haud dubie pler (:: at cf 6, 8. ubi pro *ωρωσιν* similiter *αρωσιν* substituerunt. Similia et. alibi.)

13. *εξεβαλλ.* c. ABEFGHKLSUV al pler (it vg *eiiciebant*, et. d) .. CDMΔ al^{15} fere *-βαλον*, item go cop | *ηλειφον* (G pergit *ελαιον*) .. D b c i *αλειψαντες* omisso *και* sq (go *unxerunt*)| D *αρωστους* | *εθεραπευον* (b

Lc 9, 7–9. Mt 14, 1 s.

14 (57.2) *Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἀνέστη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.* 15 *ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν.* 16 (58.2) *ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρῴδης ἔλεγεν Ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη.*

---

d ff$^{2\cdot}$ i go *sanaverunt*) .. M 13. 28. 124. 346. 2.pe *εθ. αυτους* .. H al pauc g$^{2\cdot}$ *-πευοντο*·

14. *ο βασ. ηρωδ.* (c***DF y^{scr} 2.pe al mu inprimisq evgll it^{pm} am fu ing tol harl syr aeth pers^{p} sax *ηρ. ο βασ.*) .. M 13. 69. 131. 346. al plus^{25} inque primis evgll add *την ακοην ιυ* :: e Lc | *ελεγεν* c. ACEF GHKLMSUVΔ al pler c f g$^{1\cdot 2\cdot}$ i vg go cop syr^{utr} etc .. BD 6. 271. a b ff$^{2\cdot}$ mt Aug Bed *-γον* (D *-γοσαν*) (Ln :: accomodatum est ad sqq; inprimis offendit *ελεγεν* ob v. 16.)| L *ιωαννης* | *ο βαπτιζων* (ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ om) .. DΔ 13. 28. 33. 69. 122. 346. *ο βαπτιστης*, item *baptista* it^{pler} vg al (:: cf Mt); 55.^{ev} *ο –πτης ο –πτιζων* | *εκ νε. ανεστ.* c. AK 11. 28. 114. al plus^{10} Thph (go syr^{p} *a mort. surrex.*) .. ς *εκ νε. ηγερθη* (c *ηγ. εκ νε.*) c. (C)EFGHMSUVΔ al pl (go syr^{p} vide ante); item (ita Ln) BDLΔ 33. *εγηγειρται εκ νε.*, item *surrex. a mort.* it vg syr cop al (:: cf Mt et Lc apud quorum utrumq est *ηγερθη*)| *ενεργ. αι δυν.* .. KΔ 33. 108. 131. al^{15} fere a cop syr^{utr} al *αι δυν. ενεργ.* (:: e Mt)

15. *δε* pri (Gb + Sz) c. ABCDEHKLMSΔ 1. 13. 28. 69. al plus^{30} it vg go cop syr^{p} Thph .. ς om c. FGUV al sat mu syr al | *ηλιας* .. ς *ηλιας*: cf ad Mt 11, 14. 16, 14. | G al^{5} ac plur ab *οτι* pri ad *οτι* sec transiliunt ! *εστιν* .. c *venerit*, ff$^{2\cdot}$ *venit* | *δε* sec .. v* 33. 48.^{ev} al^{25} fere om | *ελεγον* sec .. 1. 28. 209. a b c ff$^{2\cdot}$ syr om | *προφητης* (cdd ap Euth *ο προφ.*) c. BC*LΔ 1. 28. 33. 209. 2.pe Or .. ς add *εστιν* (Ln [*εστ.*]) c. AC**EFG HKMSUVΔ al pler a f g$^{1\cdot}$ vg etc .. D b c ff$^{2\cdot}$ i om *προφ. ως* (item a om *ως εις τ. προφ.*)| *ως* (Gb Sz) c. ABC* et** KFGHKLMSUVΔ al^{150} fere f g$^{1\cdot}$ l vg go cop syr al pl Or al .. ς *η ως* c. Δ 1. al pauc syr^{p} | *ως εις* etc .. 33. *τις των αρχαιων ανεστη* :: e Lc

16. *ο ηρωδ.* c. ABEFGHK**LMSΔ al pl cop .. CDK*UV 13. 28. 131. 346. y^{scr} 2.pe al plus^{35} om *ὁ*, al pauc om *ο ηρ.* | *ελεγ.* (*dicebat*) c. BCLΔ 33. f cop .. ς (Ln) *ειπεν* c. ADEFGHKMSUVΔ al pler it^{mu} (*dixit*; sed b g$^{1\cdot 2\cdot}$ i vg *ait*) go etc (:: cf Mt et Lc)| *Οr* (Gb′) c. BDL 1. 28. 33. 67. 124. 209. 2.pe it vg syr^{utr} (Or) .. ς *οτι ον* c. ACEFGHKMSUVΔ al pler go cop (:: *οτι* ter in antecdd positum tantum non fluctuat. Inde repetitum videtur: et. in Lc addiderunt test mu. Praeterea h. l. iisdem maxime testib improbatur quos per reliquas versus partes sequendos duximus.)| *ιωαννην* .. D om (Gb^{00}: cop omittere dicitur, at invitis Wilk et Schwa) .. 1. 2.pe *ιωαννης* post *ουτ. εστ.*, item it^{aliq} (vide post) :: e Mt | *ουτος* (Gb Sz) c. BDLΔ 33. 69. 102. 346. item (*εστιν* pro *ηγερθ.*) x^{scr} c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg sax Or, item (Gb′) *αυτος* (*ipse*) 33. f syr syr^{p} ^{mg} (sic vdtr) aeth arr pers^{w} Hier .. ς *ουτος εστιν· αυτος* (Ln *ουτ.* [*εστ.· αυτ.*]) c. ACEFGHKMSUVΔ al pler a b i (a i *hic est ioh. hic*, b *ipse e. io. hic*:

17 (59.2) *Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρῴδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν* 17–29 Mt 14, 3–12. Lc 3, 19 s.
Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 *ἔλεγεν γὰρ*
ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῴδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ
ἀδελφοῦ σου. 19 *ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν*
ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 *ὁ γὰρ Ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν*
Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν.
21 (60.6) *καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρῴδης τοῖς γενε-*
σίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλι-
άρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 *καὶ εἰσελθούσης τῆς*

vide ad ιωαννν.) go (*hic est, hic*) cop (*is est qui*) syrP al (:: verisimillimum est turbas huius loci ex Mt ortas esse, unde et. additamentum ad ηγερθη sumptum est. Videbatur quod in ηγερθη inest plenius dicendum: inde commendabatur ουτ. εστιν)| ηγερθη c. BLΔ 33. 102. cop syrhr .. ς (Ln) ηγ. εκ (C al10 fere Or απο των: ut Mt; alibi vero εκ ut v. 14., item Mt 17, 9.; et. al pauc add των) νεκρων c. AEFGHKM SUV al longe pl itmu go syrutr al (C al10 Or); item D 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe ag1·2·i vg (it vg *a mortuis*) εκ νεκρ. ηγ. (:: vide ante)

17. αυτος γαρ (A g2· δε, b om) o (D 69. 346. yscr al5 fere om) .. L cop go o γαρ | και εδησ. (69. 2.pe syr perP al εβαλεν) αυτον (A haec post φυλακη pon) εν (ita – et. Gb Sz – c. ABCEFGHKLMSUVΔ al longe pl; ς εν τη c. minusc ut vdtr pauc) φυλακη (69. syr al εις την φυλακην) .. D 13. 28. 124. 346. abff2·i arm κ. εδ. αυτ. και εβαλεν εις την φυλακην | την γυναικα .. B haec add in mg | οτε αυτ. εγαμ. (D abcfg1· εγαμ. αυτ.) .. i om

18. ελεγεν .. K -γαν (sic)| ὁ .. D 28. yscr al10 fere om | οτι (et. abl go) .. D 28. 131. 7.pe al5 itpm vg al mu om | σοι (et. Or Amb) .. Dgr a σε

19. ενειχεν .. D* -κειν | και (E* om) ηθελεν c. ABC***DEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn ff2·g1·2·l vg go cop etc .. c* abcdi κ. εζητει (Ln :: est manifestum interpretamentum)| αυτ. αποκτ. (DU 2.pe itpm vg al απ. αυτ.) .. c* αυτ. απολεσαι | και ουκ (et. D*) .. D** κ. ουχ | ηδυνατο c. B(e sil.)CDEFGHLMSUV al pler .. AKΔ al5 (ac plur) εδυν.

20. κ. αγιον (1. al5 haec om) .. D add εστιν (item cg2·i)| και sec .. B 102. om | ακουσας .. 28. 282. al plus30 bfi go al ακουων | εποιει (A arP om επ. και) .. BL cop ηπορει (cop *et audiebat multa ab eo et anxio erat corde, et libenter* etc)

21. και γενομ. (D* add δε) .. 2.pe itmu γεν. δε | οτε (Ln edidit ὅ τε) .. D om, item (sed pleriq libere) it vg (vg: *Et cum dies op. accidisset, Herodes natalis sui caenam fecit;* a *Die autem op. Herodes natali suo cenam fecit* etc)| γενεσιοις .. D -θλιοις (*-χλιοις)| εποιησεν c. BCDLΔ 13. 28. 69. 124. (item *fecit* it vg go etc) .. ς εποιει c. AEFGHKMSUV al pler | αυτου .. D 1. 131. 2.pe itpler (non ci) vg om

22. και εισελθ. .. D 28. italiq εισελθ. δε

θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· 23 *καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.* 24 *καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς Τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος.* 25 *καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα Θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.* 26 *καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς*

---

22. *αυτης* (1. 118. 209. b c f cop go al mu om) *της* (al^{2} om) c. ACEFGHK MSUV al pler itp^{m} vg syrP etc .. BDLΔ 2.p^{e} 238. *αυτου* (238. add *της*); F al^{aliq} *ωρχησαμενης* | *ηρεσεν* c. BC*L 33. e ff^{2*} cop (accedit A confuse: *ηρωδιαδος· ορχησαμενην και· ψεσεν·*) .. ς *και αρεσασης* c. AC***DEFG HKMSUV al pler itp^{ler} vg al pm | *ο δε βασ. ειπ.* c. BC*LΔ 33., item (ita Ln) A cop e ff^{2*} *ειπ. δε* (c *tunc dixit*, ff^{2*} om *δε*) *ο βασ.* .. ς *ειπεν ο βασ.* c. C***DEFGHKMSUV al pler itp^{ler} vg etc | *ο εαν θελης* (HL 118. 47.^{ev} al *-λεις*) .. D 1. 209. 238. 2.p^{e} al pauc *ο θελεις* (it vg *quod vis*), Δ *ο εθελης* .. K al pauc post *δωσω σοι*

23. *ωμοσεν* (F Euth *ωμολογησεν* :: e Mt) *αυτη* (D 28. 2.p^{e} itp^{l} arm add *πολλα*) .. L (item 28.?) om *αυτη* | *οτι* (44.^{ev} om) *ο εαν* (2.p^{e} al *αν*) c. ACEFGHKLMSUV al pler it vg etc .. BΔ 124. 435. al pauc *ο τι εαν* (237. *αν*), item D^{gr} *ει τι αν* | *με* (HL 13. 69. al pauc b c l vg al pauc om; y^{scr} 2.p^{e} al *μοι*) *αιτησης* (Δ al *-σῃ*, al pauc *-σεις*) .. AK al^{10} fere go al *αυτ. με* | *εως ημισους* (K y^{scr} *-σου*, s 36. Thph *-σεως*) .. LΔ *εως ημισυ*, D *και το ημισυ* (itp^{ler} vg *etiamsi* vel *licet dimidium*) | Γ 131. syr^{hr} om *και ωμοσεν* usq *δωσω σοι*. Simile quid accidit in c*(et. 1.)

24. *και εξελθ.* (Δ *ελθ.*) c. BLΔ 33. cop (item c d g^{1*} i vg *quae cum exisset*) .. ς (Ln) *η δε εξελθ.* c. ACD^{gr}EFGHKMSUV al pler a b ff^{2*} go (syr *tunc exiit*) syrP al | *αιτησωμαι* (Gb′) c. ABCDGLΔ 28. 33. 124. 346. al^{5} (ac plur) .. ς *-σομαι* c. EFHKMSUVΓ al pl | *του βαπτιζοντος* c. BLΔ 28. 33. go syrP (:: ita nullus apud Mt) .. ς (Ln) *τ. βαπτιστου* c. ACDEFGHKM SUVΓ al pler it vg etc

25. *ευθυς* c. BCΔ 28. 33.; item ς - *θεως* c. AEFGHKMSUVΓ al pler .. DL 1. al pauc a b c i l cop arm om | *προς* .. H 131. *εις* | *ητησ. λεγ.* (et. it^{aliq} vg go cop syrP al) .. DΔ 1. 28. 118.* 209. 2.p^{e} a b ff^{2*} i syr al *ειπεν* | *θελω ινα* .. D 60. (retento *ινα*?) 2.p^{e} a b ff^{2*} i om | *εξαυτ.* (ff^{2*} ante *ειπεν*) *δως μοι* c. BC*LΔ 2.p^{e} (vdtr) a b ff^{2*} g^{1*2*} i vg cop syr .. ς *μοι δως εξαυτ.* (syrP *ex hac* addito c. ob. *hora*) c. AC***EFGHKMSUVΓ al pler syrP al .. D *δος μοι* (om *εξαυτ.*, item y^{scr} al^{2} f go) :: e Mt | *επι πινακι* .. D add *ωδε* :: e Mt | D *ιωαννου* | *τ. βαπτιστου* .. L go (non syrP) *τ. βαπτιζοντος*

26. *και* pr .. D^{gr} om | Δ 6.p^{e} *γενομενος* | *ο βασιλευς* .. D e ff^{2*} add *ως ηκουσεν*: similiter g^{2*} *mox ut audivit*, d i *mox audiit* (i *-ivit*) | *και τους* .. D itp^{ler} vg go al *κ. δια τους*

ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 *καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.* 28 *καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κοράσίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.* 29 *καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.*

30 (61.8) *Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ* 30 – 33 Lc 9, 10 s. Mt 14, 13. Lc 6, 1 s. *ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.* 31 (62.10) *καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον*

---

26. *ανακειμ.* c. BLA 42. .. ς (Ln) *συνανακειμ.* (:: at ita Mt, nec fluctuat) | *αθετ. αυτην* c. BCLA 7.pe (aliisq) .. ς (Ln) *αιτ. αθετ.* c. ADEFGHKMS UVΓ al pler it vg etc

27. *και* .. D 2.pe itpler vg syr *αλλα* | *ευθυς* c. BCLA .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEFGHKMSUVΓ etc .. itpm vg etc | *ο βασ.* (K al pauc ante *αποστ.*) .. D 1. 28. 118. 251. a^{scr} 2.pe it vg arr om | *σπεκουλατορα* (D *σπεκολ.*, D^{a} e^{scr} *-τοραν*) c. ABDEFGHKLMSUVΔ 1. 108. 124. 131. 157. al^{30} (ac multo plur) syrp mg gr .. ς *-τωρα* c. Γ al sat mu | *ενεχθηναι* c. ADEFGHKLMSUVΓ al ut vdtr omn it vg syr^{utr} etc .. BCA go cop *ενεγκαι* (cop *sumere* i. e. abscidere) (ita 49. :: at videtur ita correctum esse propterea quod ipse speculator attulisse dicitur v. sq.)| *τ. κεφ. αυτ.* (K al pauc *αιτ. τ. κεφ.*) .. CA 1. 33. al pauc it^{aliq} vg add *επι πινακι* (Ln [*ε. πιν.*])

28. *και απελθ.* c. BCLA 1. 28. 124. y^{scr} it vg cop syr sl al .. ς *ο δε απ.* c. ADEFGHKMSUVΓ al pler go syrp etc | *αυτου* (al pauc ante *τ. κεφ.*) .. D a om | *αυτην* pr .. LA 1. 33. u^{scr} be syr arm al Thph om (Gb^{0}) | *εδωκεν* sec .. C al^{1} *ηνεγκεν* :: ut Mt | *αυτην* sec .. D 258. a c ff^{2} i vg syr arm om (:: cf Mt)

29. *και ακουσ.* .. D 6.pe cop$^{edd\,2}$ *ακουσ. δε* (2.pe *οι δε μα. απ.*)| *ηλθαν* c. BL 33. .. ς (Ln) *ηλθον* c. ACDEFGHKMSUVΓΔ etc | *αυτο* .. EFUΓ al *αυτω* (sic)| *εν μνημ.* (et. ς^{e} etc) c. ABCEFGHKLMSUVΓΔ etc .. ς (et. Wtst aliiq) *εν τω μν.* c. D al non ita mu

30. *και οσα επoι.* (K al pauc *εδιδ.*) *και οσ. εδιδ.* (K al pauc *επoι.*) c. AC*** FGHKMSUΓ 124. al pl go syrp .. BO*DELVΔ 1. 28. 33. 102. 131. al^{30} fere it vg cop syr sl mu *οσα επ. κ. οσα* (C 1. 271. 2.pe al^{aliq} it [non d] vg arr om) *εδιδ.* (Gb' Ln 49. :: at in promtu est omisso *και* priori simpliciorem redditam esse orationem, quod idem factum est omisso altero *οσα*. Addendi caussa vix erat. Contra Me^{o} inprimis convenit duplex *και*. Similiter vero ac nostro loco test eiecerunt 5, 38. 9, 22.

31. *λεγει* c. BCLA 33. item (*ait*) itpler d vg syr .. ς (Ln) *ειπεν* c. ADEFGH KMSUVΓ al pler a (*dixit*) syrp al | *αυτους* .. D 13. 28. 61. 69. 124. 238. 346. itpler (non ff^{2}) add *o ις* | *υμεις αυτοι* (1. 28. 56. 58. 209. b cop al mu om; al^{2} ante *υμ.* pon; f vg om utrumq) *κατ ιδιαν* .. D a c ff^{2} i *υπαγωμεν* (*eamus*; a add *seorsum*)| *εις* .. LA *επ*

τύπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 (63.6) *καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τύπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.* 33 *καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.*

---

31. *αναπαυσασθε* (Gb') c. ABCMA 40. 69. 108. 238. 346. 435. al[15] fere .. ς (Ln ex errore de B) *–παυεσθε* c. DEFGHKLSUVΓ al longe pl | *οι* sec .. c* ?K al[10] fere om | *ευκαιρουν* (Gb'; LA *–ρουν*) c. ABEFGHLVΓΔ al pl .. ς *ηυκαιρ.* c. CKMU(8?) 1. al sat mu .. D *ευκαιρως ειχον* (it vg *nec manducandi spatium habebant*)

32. *και απηλθον* (c. ABDKLMSUΔ al pl vv ut vdtr omn; EFGHVΓ 13. 40. 69. 108. 124. al plus[20] *–λθεν*) *εις ερ. το. τω πλ.* (ita c. AEFGHKMSUVΓ al pler [al[aliq] – – *εν τω πλ.* vel *εν πλ.*] syr[utr] aeth al; BLΔ 13. 124. 346. al pauc cop *εν* [al pauc om] *τω πλ. εις ερ. το.*: ita Ln; item b omisso *τ. πλ.*) .. D 66.[mg] it (exc b) vg *και αναβαντες εις το πλοιον απηλθ. εις ερ. το.*

33. *ειδον* (D *–δαν*) c. B(D)EFGH[**]UΓ al ut vdtr pl .. AH*KLMVΔ etc *ιδον* | *αυτοις υπαγοντας* (108. *–τον –ντα*) c. (Gb Sz) ABDEFGHKLMSUVΓΔ al[130] fere it vg cop syrP al mu .. ς add *οι οχλοι* c. 13. 124. al non ita mu (108. syr [pers^{p}] *πολλοι*, quod test[aliq] om, huc transpon)| *επεγνωσαν* c. AB[**]EFGHKLMSUVΓΔ al pler .. B*D 1. 118. 209. *εγνωσαν* (Ln 49. :: at multo rectius *εγν.* ex *επεγν.* ortum existimatur quam substitutum hoc pro illo)| *πολλοι* (Gb) c. BD 1. 13. 28. 49. 102. 118. 131. 209. al pauc it (exc f) vg arm pers .. AKLMUΔ al plus[60] f cop syr[utr] aeth al praem (al[1] add) *αυτους*, item ς *αυτον* c. EFGHSVΓ al sat mu (al[1] post *πολλ.*) (:: aut *αυτον* aut nihil horum recipiendum: auctoritas testium – vv prius prorsus deserunt – suasit posterius)| *πεζη* .. L 131. 157. al pauc *–ζοι*, item *pedestres* it[pl] vg | D *απο παντων πολεων* (d *de omnem civitatem*)| *κ. προηλθ.* (Γ al mu *προσηλθ.*) *αυτους* (al pauc *–τους* vel *–τω*, Γ *–τοι*) *κ. συνηλθ.* (69. *συνεισηλθ.*, Δ *συνεδραμον*) *πρ. αυτον* (*–τους* 69. al arr) c. AEFGHKMSUVΓ al pl f syrP aeth .. BL 13. 49.[ev] y[scr] (aliiq?) vg (g[1.2]1?) *κ. προηλθ.* (L 13. y[scr] *προσηλθ.*) *αυτους* (Ln 49.): item Δ (et 142.[**]? aliiq?) *κ. προσηλθ. αυτος*: item D 28. 2.[pe] (al?) b *κ. συνηλθ.* (2.[pe] *ηλθ.*) *αυτου* (28. *αυτω*): item 1. it[pl] *και ηλθον εκει* (a om; 1. om *εκει* antecd atque hanc lect Gb recepit) .. 209. 240. 244. Euth omnia post *συνεδρ. εκει* om (:: Equidem nullus dubito quin lectio textus nostri, cuius pleonasmus quidam optime ipsi Mc[o] convenit, rectissime habeat. Plerisque lectt variantibus simplicior reddita est oratio, quum ex abundanti *–συνεδραμον, προηλθον, συνηλθον* – laborare visa esset. Porro *προσηλθον* pro *προηλθον* substituto omnino abundabat *συνηλθ.* Alii retinuerunt *συνηλθ.*, alii *προηλθ.*, alii satis habuerunt praegresso *συνεδραμ.*, alii nil nisi *ηλθ.* ex *προη.* et *συνη.* assumsere. Contra quis tandem turbaturus fuisset planissimam Gb[1] lectionem? Unde vero *συνηλθ. πρ. αυτ.* ortum putamus, si Mc nil nisi *προηλθ. αυτ.* dedisset?)

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. 35 (64.1) καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἀπελθόντες ἀγορά-

34–44 Mt 14, 14—21. Lc 9, 11—17. Io 6, 5—13.

Mt 9, 36. 6, 1 ss.

34. *ειδεν* (ita c. ABEFGHS?U etc; KLMVΓΔ etc *ιδεν*: D *και ειδων* omisso *και* sq, item 2.pe) c. (Gb) BL 1. 13. 20. 33. 69. 102. 124. 209. 2.pe g^{1} cop arm .. ς add *o* $\overline{\text{ις}}$ c. EFGHKMSVΔ al pl ff^{2}. g^{2}.? syrP .. AU al^{20} ac plur (inprimisq evglstia) cfi mm (sax ante *εξελθ.*) syr praem *o* $\overline{\text{ις}}$: hinc Ln [*o* $\overline{\text{ις}}$] *ειδ.* .. D 253. abl vg *o* $\overline{\text{ις}}$ post *οχλον* (:: similiter lectio in Mt fluctuat)| D *εσπλαγνισθη*, K *εσπλαχν.*, Γ* *ευσπλ.* | *επ αυτους* c. BDF 245. 253. (aliisq ut vdtr), item *super eos* b fil $(g^{1.2.}?)$ vg (:: ita minusc tantum in Mt) .. ς *επ αυτοις* c. AEGHKLMSUVΓΔ al pler (ac *eis*, ff^{2}. *illis*) (:: sic Mt)| *διδ. αυτ.* (et. it vg) .. AKΓ 2.pe 11. 253. al pauc *αυτ. διδ.*

35. *και ηδη* .. D^{gr} 2.pe a *ηδ. δε* | *γενομενης* .. D *γενομενης* (it^{pler} vg *cum – fieret*)| *αυτω* (226.* 235. a^{scr} ai vg plane om; DK 157. 346. 2.pe al^{10} fere bg^{2}. post *λεγ.* pon; 13. 69. 7.pe g^{scr} utroq loco habent, Δ ante *λεγ.* pon) *οι μαθ. αυτου* (c. BDEFGHKLMSUVΓΔ etc; Δ om, item 13. 28. 69. 209. 261. 282. 346. c: hinc Ln [*αυτ.*]) *λεγουσ.* (BLΔ 33. *ελεγον*)| D^{gr*} om *ὁ* et *και*

36. *κυκλω* .. D *εγγιστα*, item it vg *proximas* .. 118.** om | *και* (D add *εις τας*) *κωμ.* (D post *κω.* repetit *ινα*) .. Δ om (1. 209. al *κωμ. κ. αγρ.*)| *αγορασωσιν* (al pauc *–σουσιν*) *εαυτοις* (M 33. *–τους* sic) .. KL* y^{scr} al pauc *αγ. αυτοις* | *αρτους* (2.pe ante *αγ. εαυτ.* pon, syr al *panem*; 1. 22.* *καταλυσωσιν* pro *αγ. ε. αρτ.*)· *τι γαρ* (157. om) *φαγ. ουκ εχ.* c. AEFGHKMSUVΓ al pler f syr^{utr} aeth al (b *panem quod manducent, quia hic non habent*; similiter arm *quid manducent, quia hic manducare quicquam non habent*) .. BLΔ (D^{gr}) 28. 102. ad ff^{2}. i cop *τι φαγωσιν* (D^{gr} *–γειν*); item c g^{2}. l vg sax *cibos quos* (g^{2}. *escas quas*) *manducent* (*τι φαγωσ.* Gb'' 49; item Ln [*αρτ.*] *τι* [*γ.*] *φα.* [*ο. εχ.*] :: at ista lectio planissima est; similiter Mt *βρωματα*, Lc *επισιτισμον*. Horum aliquid si commentandi caussa adscriptum esset, alieni suspicionem moveret, non item *αρτους*. Accedit quod in Mt nihil eiusmodi ut *τι γ. φα. ουκ εχ.* est, nec quisquam addidit; quippe enim maxime otiosum videbatur. Conferri possunt cum iis quae Lc habet: *οτι ωδε* etc, quae quum Mc iam ante expressisset, hoc loco ulterius quid addidit. Si aliena manu addita essent, minime *ωδε* illud abesset.)

37. *ο δε* (et. cop syr^{utr} al) .. D it^{pler} (c *quibus iesus* etc) vg aeth *και* | *αυτοις* pr (D a i add *o* $\overline{\text{ις}}$, item it^{pl} ante *επ.*) .. AL 1. 33. om | *αγορασωμεν* (*emamus* vg d f g^{2}. i) .. L^{*} 1. al^{15} Euth *–σομεν* (*ememus* a b c ff^{2}. tol, g^{1}. *emimus*)

σωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν. 38 *ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Πόσους ἔχετε ἄρτους; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.* 39 *καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τ�ῳ χλωρῳ χόρτῳ.* 40 *καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα.* 41 *καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας*

---

37. *δηναρ. διακ.* (Gb Sz) c. ABEFGHKLSUVΔ al plus[70] itpl am fu ing tol sax syrP .. ς *διακ. δηναρ.* c. DMΓ al mu cg2 ff2 vged cop syr aeth al (:: ut Io)| *δωσομεν* c. AB(sic)LΔ 65. 2.pe 7.pe 28?, item *dabimus* it vg, item *-σωμεν* D 13. 28? 33. 69. 124. 229.** 346. .. ς *δωμεν* c. EFGH KMSUVΓ al pler (ς *φαγειν*; Ln *αρτους*; et *φαγειν*.). Praeterea 13. 69. 124. 346. (ex Io) add *ινα εκαστος βραχυ* [τι] *λαβῃ* | L *αυτους φαγ.*

38. *ο δε* (et. cff2) .. D 237. itpl vg aeth al *και* | *αυτους* .. D italiq add *ο ω* | *ποσ. εχ. αρτ.* c. BLΔ (al?) .. ς (Ln 49.) *ποσ. αρτ. εχ.* c. ADEFGHKM SUVΓ al ut vdtr omn it vg etc (:: cf ad 8, 5. ubi similiter D al it vg syrutr al *αρτ. εχ.* praebent; apd Mt vero 15, 34. *αρτ. εχ.* non fluctuat. Contra *εχ. αρτ.* h. l. ad alterum Mcl locum correctum esse minime probabile est.)| *ιδετε* (Gb″) c. BDL 1. 33. 102. 118. 240. 244. bc cop syr .. ς *και ιδ.* (Ln [και] *ιδ.*) c. AEFGHKMSUVΓΔ al pler itpl vg syrP al | EFGU al *γνωντες* | *λεγουσιν* (et. cff2 vg cop syrP al) .. ADMmg 13. 69. al10 fere itpl tol syr al add *αυτω* (Ln [α.])| *πεντε* .. D 2.pe itpm gat mm sax cop syr al add *αρτους* | D* *δυω* (infra $\overline{\beta}$)

39. *αυτους* (et. Or3) .. D abfg2 mt add *ο ω* | *ανακλιναι* c. AB**DEFHKL MSUVΓΔ al longe pl Or1 (*παντας αν.*) .. B*G 1. 13. 28. 2.pe al10 Or1 (*πασιν αν.*) *ανακλιθηναι* (Ln :: e Mt)| *συμπ.* (L al6 om) *συμπ.* (et. Or) .. D *κατα την συνποσιαν* (itpler vg *secundum* [c *per*] *contubernia* [b add *sua*]; a om)| EFGΓ al *χλορω*

40. *ανεπεσαν* c. BEFGHMVΔ 1. 28. al10 (ac multo plur) .. ς (Ln) *-σαν* c. ADKLSUΓ al pl (Or)| *πρασ. πρασ.* (itpler vg *in partes*, a om) .. LΔ al pauc om alterum | *κατα* c. BD 2.pe (aliisq?) cop .. ς *ανα* c. AEFGHKL MSUVΓΔ al pler Or (:: *ανα* in Lc est nec fluctuat, nec magis fluct alibi)

41. D om *τους* prim | *ευλογησεν* (et. Or) .. LΔ 28. 262. oscr (aliiq) *ηυλογ.* | *τ. μαθητ.* c. BLΔ 102. al5 dg2 cop .. ς (Ln) add *αυτου* c. ADbcEFGHKMSUVΓ al pler itpler vg syrutr al (:: et. in Mt et Lc minusc aliq et vv mu add *αυτου*, item Mt 15, 36. pleriq. Infra v. 45. *αυτον* non fluctuat. Hinc eo facilius et. nostro versu addendum videbatur.) | *παρατιθωσιν* c. BLMΔ 42. 63. 122. 229. 251.** 253. .. ς (Ln) *παραθωσιν* c. ADEFGHKM**SUVΓ al pler (:: de praes. similiter cum praet. coniuncto ap Mc cf 6, 8. 12. 3, 12.)| *αυτους* .. D *κατεναντι αυτων* (it vg *ante* [c om] *eos*), M* *τω οχλω* (:: cf Mt et Lc, item Mc 8, 6. Mt 15, 36.)

ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 ($^{55.6}$) Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 (56.2) καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 (57.4) καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνε-

45–52 Mt 14, 22—33. Io 6, 15—21.

41. *εμερισεν* (s al pauc *και εμ.*, al pauc *διεμερ.*, ^{mg} al pauc *παρεθηκεν*) .. r *μερίσαι* (i. e. *-σαι*)

43. *κλασματα* (ita BLA; 13. 69. 124. 209. 346. *-ατων*, 1. om) *δωδ. κοφινων* (LA *-νους*) *πληρωματα* c. BLA 1. 13. 69. 124. 209. 346. .. ς (Ln) *κλασματων* (28. *-ατα*, FU *το περισσευον των κλ.*, 7.pe c^{ucr} *των περισσευοντων* [c *-σαντων*] *κλ.*, it^{pm} vg *reliquias fragmentorum*) *δωδ. κοφινους πληρεις* (v *-ρες*) c. ADEGHKMSVΓ (item FU) etc (:: hac lectione expeditissima nemo offendere poterat. Longe aliter statuendum de nostra, cuius nihil simile reliquis locis quinque. Correctum autem est nostro loco adhibitis reliquis. Ceterum grave est in paucis quidem testib integram superesse lectionem Marci, in multis vero potiores eiusdem partes.)

44. *και ησαν* .. M* 111. om | *τους* (M add *πεντε*) *αρτους* .. D 1. 28. 118. 209. it^{pler} (non cf) vg Thph om (:: rell. ll. omnib. abest)| *πεντακισχ.* (Gb 8z) c. ABDEFGHKLMSUVΓΔ al^{140} fere it vg cop syr^{utr} etc Thph .. ς praem *ωσει* (al^{3} ως vel *ωσπερ*) c. minusc ut vdtr pauc

45. *ευθυς* c. BLA 28. .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEFGHKMSUVΓ al pler (Or). Praeterea D it^{pler} add *εξεγερθεις* | *τ. μαθ. αυτου*: Or diserte testatur hunc in modum: *ἔχει δέ τι πλεῖον τὸ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ παρὰ τῷ Μάρκῳ γεγραμμένον παρὰ τὸ ἁπλῶς τοὺς μαθητάς.* | D *ενβηναι* | *προαγειν* (D* *προσαγ.*) .. D 1. 13. 28. 40. 2.pe al^{15} fere Or (item it vg etc) add *αυτον* | *εις τ. περαν* .. 1. 118. 209. om | *προς* .. 1. 28. 209. 2.pe Or *εις* | *βηθσαιδαν* c. BEFGHKLMSUV etc .. Δ *βηδσ.*, D al pauc (et. i) *βησσ.*, Δ *βησα.*, Γ al pauc *βιθσ.* .. Δ al^{10} (ac plur) *-σαιδα* | *εως αυτος* .. D^{gr} 2.pe b *αυτος δε* .. Δ corrupte *εως ιδειν αυτον* (sequitur *απολυει*, δ sic: *donec viderent eum dimittere*)| *απολυει* c. BL 1. item (de quibus vide ante) DΔ .. E*KΓ 28. al^{25} *απολυσει* (2.pe *απελυσε*) .. ς *-λυση* c. AE**FGHMSUV al pl

47. *ην* (Δ om, per incuriam) .. D 1. 28. 209. 251. add *παλαι* (it^{aliq} *iam*)| *εν μεσω* (c. BEFGHKM**UXΓ etc; ALM*Δ al ut vdtr pauc *εμεσω*) *της θαλασσης* .. D 2.pe *εν μεση τη θαλασση* (it^{pler} vg *in medio mari*)| *επι της γης* .. AU al^{6} cop al praem *ην*, item M al^{2} add *ην*

48. *ιδων* c. BDLA 18.^{ev} 19.^{ev} 49.^{ev} it^{pler} vg cop .. ς *ειδεν* c. EFGH(s ?)UΓ etc item *ιδεν* AKMVX etc | *εν* (Δ praem *εν τω πλοιω*) *τω ελαυνειν* (et. f vg) .. D *και ελαυνοντας*, item 2.pe it^{pler} *ελαυνοντ. και* ante *βασαν.*

μος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς· 49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 (68.6) *καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο καὶ ἐθαύμαζον. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.*

Mt 14, 31—36. 53 (69.2) *Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρὲτ*

---

48. ο αν. εναντ. (A 1. 209. al^{8} εν. ο αν.: ut Mt) αυτους (1. 209. om: ut Mt) .. 13. 28. 124. 346. c^{ecr} add σφοδρα (item 2.^{pc} post εναντ.)| περι c. BLA 102. 18.^{ev} 19.^{ev} a .. ς και περι c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg (quamquam praecedit *videns* vel *cum vidisset*) etc (2.^{pc} b cop πε. δε.)| πρ. αυτους .. D a ff^{2*} i o ις̄ (a post περιπ.), 61. fg^{2*} syr aeth pers^{p} πρ. αυτ. ο ις̄ .. 2.^{pc} b c om | και ηθελεν (D ηθελησεν) παρ. αυτους .. GH om (:: ut Mt)

49. DΓ al ειδοντες | περ. ε. τ. θαλ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg cop syr^{utr} etc .. BLA 33. c^{ecr} ε. τ. θαλ. περ. (:: ut Mt)| φαντ. ειναι (et. it vg) .. BLA 33. οτι φαντ. εστιν (:: ut Mt)

50. γαρ αυτ. ειδαν (ita c. B; AEFGHUΓΔ etc ειδον; KLMXV etc ιδον) .. D 2.^{pc} it (exc f) om | και ευθ. (-θυς c. BLA: cf ad 1, 10.; Mt 14, 31. -θεως non fluct: ς Ln -θεως c. AEFGHKMSUVXΓ al pler; D 33. c i om) c. A(D)EFGHKMSUVΓ al fere omn it^{pler} vg syr^{utr} etc .. BLA 33. c cop ο δε ευθ., 2.^{pc} ευθ. δε | μετ αυτων .. D 33. a c ff^{2*} i προς αυτους, 2.^{pc} b αυτοις | και λεγ. αυτοις .. D a b ff^{2*} i λεγων :: ut Mt | θαρσειτε (et. Mt) .. G al^{6} om (:: ut Io)

51. πρ. αυτους (7.^{pc} pro his ευθυς) .. D 49.^{ev} 2.^{pc} a (vdtr) c i cop post ε. τ. πλ. | λιαν .. D 1. 28. 2.^{pc} (vide post) b om (Gb^{0})| εκ περισσου (D 2.^{pc} περισσως, 1. εκπερισσως) .. BL 102. (syr al) om (Gb^{0})| εν εαυτ. (L al pauc εν αυτ.) εξιστ. (D* εξεστ., **εξειστ.; 1. 118. 209. εξ-επλησσοντο)| και εθαυμ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler a (*stupebant cum admiratione*) b f syr (εθαυμ. και ante εξιστ. etc) syr^{p} aeth al .. BLA 1. 28. 102. 118. 209. c i l (aliiq ut vdtr) vg cop om (49., item Gb^{00}, Ln [κ. εθ.] :: at offendit pleonasmus Marci ille quidem, praesertim cum praecedentia fortiora quam εθαυμ. viderentur)

52. ην γαρ c. ADEFGHKM*UVXΓ al pler it^{pl} vg syr^{utr} etc .. BLM**SA al^{15} fere cop syr^{p} ^{mg} αλλ ην (b *erat autem*)| αυτ. η καρδ. (Gb' Sz) c. ABEF GHKMSUVXΓ al longe pl .. ς η καρδ. αυτ. c. DLA al mu (it vg etc)| XΓ al πεπορωμ., 1. al πεπωρωμ.

53. διαπερασαντες .. D 45. a b c ff^{2*} i (non fg$^{1.2*}$ vg) add εκειθεν | ηλθ. (al pauc απηλθ.) επι (א 13. 69. 225. al^{3} εις) τ. γ. γεν. c. ADEFGHKMSU VXΓ al pler it vg cop syr^{utr} etc .. BLA 28. 33. 2.^{pc} επι τ. γ. ηλθ. (28. ante επι, A om) εις γεν. (:: cf ad Mt ubi BDA syr^{p}? arm similiter

καὶ προσωρμίσθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν 55 περιδραμόντες ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ

---

scripturam mutavere) | γεννη- (U al pauc syrP γεννι-) c. ABDEGKLMS UVXΓΔ al longe pl a f g^{1} am ing (etc) cop etc .. ς γενη- c. FH al non ita mu b c vg^{ed} et^{mss} aliq | -σαρετ c. AB**LMΓΔ al pm a c ete .. B*EF GHKSUVX al pl f g$^{1.2.}$ vg cop etc -σαρεθ (hanc formam recepimus in Mt, ubi et codicibus LMΔ confirmatur) .. D b -σαρ .. i om | και προσωρμισθ. (et. f g$^{1.2.}$ vg go cop syrP etc; X al pauc προσορμ.) .. D l. 28. 209. syr pers a b c ff$^{2.}$ i om

54. αυτων .. B* om | ευθυς c. BLΔ 13. 28. 69. 72.** .. ς (Ln) -θεως c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler | επιγνοντες (FUXΓ al -γνωντ.) .. D 2.^{pe} it vg επεγνωσαν | αυτον c. BDEFHKLMSUVXΓ al pl it^{pl} vg cop syrP go etc .. AGΔ 1. 13. 28. 33. 69. 2.^{pe} al^{20} fere c g$^{2.}$ gat syr arm arr pers^{p} catt^{comm} add οι ανδρες του τοπου εκεινου (238. al pauc catt^{comm} om εκ., al pauc inprimis evgll της γης γεννησαρετ pro ανδρ. τ. τ. εκ.): hinc Ln [οι – – εκ.] (:: e Mt)

55. περιδραμοντες (D a περ. δε, it^{pler} vg και περ.) .. B 1. 13. 33. 69. 2.^{pe} al plus^{6} περιεδραμον (seq και ηρξ.) | χωραν c. BLΔ 33. cop .. ς (Ln) περιχωρον (:: at ita Mt, nec fluctuat) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl^{er} (it^{pler} vg *regionem*: at ita et. in Mt; b *confinem regionis*) | τοις .. D 1. 209. 346. 2.^{pe} al pauc om | κραβαττοις (D γραβ.) c. ADF**GKLM(S?) UVΓ al pl, item κραβατοις B*F*XΔ al .. ς κραββατους c. B**EH al mu. De it vg cf ad 2, 4. | τους κακ. εχ. .. D c^{scr} a b ff$^{2.}$ praem παντας :: e Mt | περιφερειν (253. επιφ., syr^{utr} arm προσφ.) .. DM 1. c^{scr} al^{5} a b ff$^{2.}$ i cop go catt^{comm} φερειν (D it^{d} ante [παντ.] τους κα. εχ.) | οπου ηκ. οτι εκει (ita c. AEFGHKMSUVXΓ al pler; 1. 28. 209. post εστιν: BLΔ 102. om, sic Ln) εστ. (M** add ις, 48.^{ev} o ις) .. D c^{scr} a b ff$^{2.}$ i περιεφερον γαρ (b ff$^{2.}$ i *autem*) αυτους οπου αν ηκουσαν τον ιν (i *illum*) εισαι

56. οπου (D που, 1. 209. οποτ', 2.^{pe} οταν) αν c. ABDEFGHKLMSUV al pl .. XΓΔ al mu οπ. εαν | εισεπορευετο c. BDEFGHKSUVXΓ etc .. ALM al^{5} -οντο, Δ εισπορευονται | κωμας (F 282. -μην) η πολεις .. M 107. 262. πολεις (M* -λιν) η κωμ. | η (c. AEGHKMSUVXΓ al pler b cop go; BFLΔ al^{9} it^{pler} vg syr^{utr} add εις, item εις τας D) πολ. η (c. AEFGHKMSUVXΓ al pler a b i vg^{ed} et^{mss} mu cop; BDL**Δ al^{6} it^{mu} am mm syrP add εις) αγρ. (L* 1. 209. g$^{2.}$ syr om η αγρ.; D a b vg al αγρ. pon prius, tum πολ.) (49. η εις πο. η εις αγρ., Ln η [ε.] π. η [ε.] αγρ.) | ε. τ. αγοραις .. D 2.^{pe} it^{pl} vg go ε. τ. πλατειαις (go -τεια), a *in foro et in plataeis* | ετιθουν c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler .. BLΔ 18.^{ev} 19.^{ev} 49.^{ev} (al pauc ut vdtr) ετιθεσαν (49. :: est forma antiquis frequentata; altera novella et. Act 3, 2; 4, 35. legitur nec fluctuat; at mutationibus eiusmodi pro maiore usu multo magis evv obnoxia erant quam acta)

παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII.

1—16 Mt 15, 1—11. 1 (70. 10) *Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων.* 2 *καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας τοὺς ἄρτους,* – 3 *οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,* 4 *καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν* – 5 (71. 6)

---

56. του ιμ. αυτου .. Γ αυτ. τ. ιμ. | αψωνται .. HK al mu αψοντ. | αν (U εαν) .. DA 1. 33. al[5] om :: ut Mt | ηπτοντο c. AEFGHKMSUVXΓ al pler item (*tangebant*) it[pler] vg .. BDLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2.pe a ηψαντο (Ln :: e Mt)| αυτου .. D αυτον | εσωζοντο (1. al pauc διεσ.) c. ABDEFGHKLMSUVXΓ al pler it[pler] vg .. Δ διεσωθησαν (:: ut Mt), 33. 2.pe a εσωθησαν

VII. 2. ιδοντες (it[pler] d vg *cum vidissent*; b *viderent*) .. DE[r] ειδοτες | κοιναις – – εσθιοντας c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler a go etc .. BLΔ 33. cop οτι (Δ ειπον οτι, et. δ) κοιναις – – εσθιουσι (it[pler] vg *manducare*)| τοῦτ' ἐστιν: ita prorsus E al, item duplici acc. KM al pl (Ln τουτ-έστιν)| τους (c. BDLΔ 13. 33. 69. 124. 346. 2.pe; ς om c. AEFGHKMSU VXΓ al longe pl) αρτους (al[10] b d ff[2]·1 mt syr al *αρτον* :: ita Mt, nec fluct) c. (Gb 8z) c. ABEGHLVXΓΔ al plus[35] b go cop aeth al .. ς add εμεμψαντο c. FKMSU al pl, item D κατεγνωσαν, item *vituperaverunt* it[pler] vg syr[utr] etc

3. πυγμη (et. Or; et. syr[P] mg g[r] 59. –γμην, D πυκμη, d *primo*): c ff[2]·i *pugillo*, fg[1.2] vg go cop syr[P] *crebro* (g[2] *prius crebro*: πυκνα?), a *momento*, b *subinde*; syr *sedulo*, aeth *intense* .. Δ om | νιψωνται .. E al pauc –ονται | ουκ εσθιουσιν (Γ –ωσιν) .. DM[**] al[3] it[pl] aeth arm add αρτον (M[**] 13. 48.ev τον αρτ., c *pa. sum.*)| την παραδοσιν (EHLMΓ al mu –δωσιν) .. F om

4. απ (c. ABDLΔ al mu Or; ς απο c. EFGHKMSUVXΓ al longe pl) αγορας .. D add οταν ελθωσιν, c[ecr] δε οταν εισελθωσιν, item (*cum venerint*, *venientes*, *redeuntes*) it[pler] vg[aixt] tol arm | βαπτισωνται (c. ADE [ipse*]GHMSUVΓ al pl Or Chr; KX al –σονται, E*FΔ al –ζωνται, L al pauc –ζονται) .. B 40. 53. 71. 86. 237. 240. 244. 259. g[ecr] Euth φαντισωνται | α (B απερ) παρελαβ. (B ελαβον) .. D add αυτοις (d it[pl] vg *quae tradita sunt illis*)| κρατειν .. D τηρειν (it[pl] vg *servare*)| χαλκιων c. B(e sil.)DEFGHKMSUVXΓΔ al pl .. AL al[20] ac plures (Or Chr) –κειων| και κλινων c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg syr[utr] go etc Or .. BLΔ 102. 48.ev cop om

καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς Διὰ τί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ὅτι καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων· βαπτισμοὺς ξεστῶν

Es 29, 13.

5. *και επερ.* (Gb′) c. BDL 1. 33. 209. 2.pe it (exc f) vg sax cop syr aeth .. ς *επειτα* (al[1] *ειτα*) *επερ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f syrP go .. Δ *επειτα Και* (sic)| *οι φαρ. κ. οι γραμμ.* (passim *οι γρ. κ. οι φαρ.*) .. Δ (et. A*??) om *κ. οι γραμμ.* | *Διατ* .. DΔ 13. 28. 69. 124. 2.pe c[scr] a c ff[2] g[2] i praem *λεγοντες* | *ου περιπ. οι μα. σου* c. BLΔ 33. 49.ev al pauc cop aeth .. ς (Ln) *οι μα. σ. ου περιπ.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg etc (:: at ita saepe transposuere verbum et subst., cf 2, 23 et alibi)| *παραδοσιν* .. HΓ al -*δωσιν*. Item EH al v. 8. | *αλλα κοιναις* (Gb) c. BD 1. 28. 33. 118. 209. 2.pe a g[2] i vg cop arm arP pers[w] .. ς *αλλα* (Γ al *αλλ*) *ανιπτοις* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ etc .. 13. 69. 124. 346. *αλλ. κοιναις χερσ. ανιπτ.* | D 28. *ταις χερσ.* | *τον* .. K al[10] om

6. *ο δε* c. BLΔ 33. 102. cop syr aeth persP .. ς (Ln) add *αποκριθεις* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go etc (:: at ita Mt nec fluct)| *οτι* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler b go syrP (cop) etc .. BLΔ 33. 102. itpler vg om (Ln 49. :: at iidem fere infra add *οτι* post *γεγραπτ.*; hinc videtur in eum locum transpositum esse. Fortasse etiam vitandum videbatur ne *ὅτι* h. l. ad praecedens *διατι* respondere putaretur)| *επροφητ.* c. B*(*προφητευσεν*)DLΔ 1. 13. 33. 124. 346. a[scr] .. ς *προεφητ.* c. AB**EF GHKMSUVXΓ al pler | *ησαιας* (Δ al pauc g[2] cop syr post *υμων* :: ut Mt, a[scr] post *υποκριτ.*) .. *ησ.* ita EFKLM al pl; it vg *esaias* vel *isaias*: hinc Ln *ησ.* ubique | *των* .. D om | *ως* (M *ωστε*) *γεγραπται* (minusc[pauc] *προγεγρ.*) .. D (1. 2.pe arm) i (a b, c ff[2]) *και* (1. etc ως, a b *qui*; c ff[2] om) *ειπεν* (c ff[2] *dicens*). Praeterea BL (aliiq ut vdtr) add *οτι* (vide ante)| *ουτος* (a ff[2] om) *ο λα.* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn cop go etc .. BD itpler vg *ο λα. ουτ.* (Ln :: at ita Mt [et LXX] nec fluct)| *τιμα* (et. d) .. D[scr] a b c *αγαπα* (aeth *honorant me et amant me*)| *αυτων* .. M al[5] fere *αυτου* | *απεχει* .. D *αφεστηκεν* (sequente *αφ*) .. L 2.pe *απεστιν*, Δ *απεστη*, itpl vg[ed] am al *est*, fu emm ing mt g[1.2] *abest* (ff[2] *longe habetis a me*)

8. *γαρ* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f1 vg go syr[utr] etc .. BLΔ 102. 124. cop arm om, item (quos vide post) D 28. 2.pe 8.pe itpler (Ln 49. :: at *γαρ* videbatur h. l. parum aptum; cohaeret vero omissio ista cum omissis *βαπτισμους* etc. Utraque omissione maiorem tota sententia vim nacta est.)| *βαπτισμους* (-*σμον* Δ; a d f ff[2] i *baptizantes* sequente *urceos* etc) *ξεστ. κ. ποτ.* (2.pe al pauc *ποτ. κ. ξε.*) *κ. αλλα* (Δ syr om) *παρομ. τοι. πο.* (minusc[mu] in his variant vel transponendis singg vel leviter mutandis, ut *ταυτα* pro *τοι.* legitur vel et. *τοι.* plane omittitur)

καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν
*Ex 20, 12. 21, 16. παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί Κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς· 12 καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, 13 ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ

ποιειτ. (syr aeth persP om; FK al^{aliq} vg ante πολλ. pon) c. AEFGHKM SUVXΓ al pler fl vg go syr^{utr} aeth etc; item D 28. 2.^{pe} 8.^{pe} a b c ff^{2} i ante αφεντες sic: βαπτ. (*baptizantes* vide ante) ξε. κ. πο. (2.^{pe} ete πο. κ. ξε.) κ. αλλ. παρ. α. (ä et. a ff^{2} i exprimunt, non item b c, nec 28. 2. 8.) ποιειται τοιαυτα πολλα (ita D, variant paullulum reli) .. BLA 1. 102. 209. 251. (item 17.^{*gr} et^{lat} una c. versu 9.) cop arm om (49.. Ln$^{ed. min.}$ [βα. – – ποι.] :: sunt suspecta quidem et orta videri possunt e vv. 4 et 13. Sed Marco inprimis apta sunt; priora maxime: βα. ξε. κ. ποτ. minime interpolatorem tradunt; offenderunt vero tum propter eosdem vv. 4. et 13, quibus idem dicitur, tum quoniam verba αφεντες usque ανθρωπων graviora videbantur reliquis omissis. Hinc alii certe his ipsis anteposuerunt. Inde quod in ipsa lectionum varietate religio conservandi id quod res est conspicitur, satis commendantur verba suspecta. Etiam ex seqq και ελεγ. αυτ. additamentum istud, quo ad exempla oratio a sententia principali degressa erat, confirmatur. Omisso vero additamento rectius omittebantur verba και ελ. αυτ., ut fit in B)

9. κ. ελεγ. αυτοις .. B 28. om | τηρησητε (B 15.^{ev} τηρητε, vg *servetis*) .. D^{gr} 1. 28. 209. syr (item it Cyp Hier Zen *statuatis*; d *tradatis*) στησητε (Gb″; cf Ro 3, 31. 10, 3.)

10. μωυσης c. BDKMΔ al sat mu .. ς μωσης c. AEFGHLSUVXΓ al pl. Praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 1, 44. et alibi | σου sec .. D 13. 69. 271. al pauc om | D τελευτειτω (d *moriatur*)

11. Εαν (al pauc praem οτι) .. Δ ος αν | τω πατρ. (D al plus^{5} a c ff^{2} g^{2} i go cop syr Avit add αυτου) η τη (Δ n^{scr*} om) μητρ. (K al^{10} fere cop syr add αυτου)| κορβαν: sed BKMΓ al mu –ρβάν | ο (Δ 346. al pauc om) εαν (D αν)| εξ εμου .. D* μου | Γ οφεληθης

12. και c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f g^{2} vg go syr^{utr} al .. L οτι .. BDΔ 1. 13. 28. 69. 102. 346. 2.^{pe} (7.^{pe}?) a b c ff^{2} i cop om (Ln)| ουκετι .. D ουκ εν (confusis τι cum ν?), al pauc a syr ουκ | αυτον .. Γ αυτω | Δ om τω πα. usq μη. αυτ. | αυτου pr c. AEFGHKMSUVX al pler f ff^{2} g^{2} l vg go cop syr^{utr} al .. BDLΓ 28. 69. 240. 244. 245. 346. 2.^{pe} a b c i arm Avit om (Ln 49.). Item αυτου sec c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go cop syr^{utr} .. BDL 1. 13. 28. 56. 69. 240. 244. 346. 2.^{pe} it vg arm Avit om (Ln 49. :: at quum v. 11. tam pauci αυτου addiderint, non verisimile h. l. a plerisq additum esse. Omiserunt vero quemadmodum

παραδόσει ὑμῶν ἣ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. - 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενα, ἐκεῖνά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. 16 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 17 ($^{12.6}$) Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων Mt 15, 12–20. αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖς

deerat vv. 11 et 10. Plures altero certe loco omiserunt. Ex Mt vix crediderim assumptum, ubi alterum similiter permulti abstulerunt, prius vero in BD tenebatur omisso toto membro secundo.)

13. τῃ παραδοσει (-δωσει FMΓ al) υμων .. D a b c ff^{2} g^{2} i n (non f, al?) sax syrP^{mg} add τῃ μωϊσα | τοιαυτα (DΓ^{gr} τα αυτα, b ista) .. M* 1. 13. 69. al plus^{s} post πολλα

14. παλιν (Gb') c. BDLΔ a b ff^{2c} g$^{1.2c}$ i l n vg sax cop aeth syrP^{mg} .. ς παντα (y^{scr} απ.) c. AEFGHKMSUVXΓ (r al pauc syr praem o $\overline{ις}$) al pler syr^{utr} al .. 235. 238. 2.pe (f^{scr*} o $\overline{ις}$ pro πα.) c om | ελεγεν (it vg *dicebat*) .. B 59. λεγει | ακουσατε c. BDHL 2.pe al^{3} (ac plur) ✝ ς ακουετε c. AEFGKMSUVXΓΔ al pler (:: at Mt nec fluct)| μου .. Δ om (:: ut Mt)| παντες (H -ντα) .. LΔ al^{3} cop om (:: ut Mt)| συνετε c. BHLΔ 238. .. D συνιτε .. ς συνιετε c. AEFGKMSUVXΓ al pler (:: at ita Mt nec fluct)

15. ουδεν .. D*^{gr} ουδ | ο (Δ a n ante εισπορ.) δυν. αυτ. (2.pe om) κοινωσ. (LΔ κοι. αυτ.) .. B το κοινουν αυτον, Aug *coinquinans eum* | τα εκ τ. ανθρ. εκπορ. c. BDLΔ 33. 2.pe it vg sax cop go aeth$_{1}$ pers^{P} .. ς τα εκπορ. απ (al^{3} εξ) αυτου (al^{7} om απ αυτ.) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler syr^{utr} Aug | εκεινα c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go cop syr^{utr} etc .. BLΔ 102. 2.pe 48.ev 49.ev al pauc om | B om τον

16. ει τις usq ακουετω c. ADEFGHKMSUVXΓΔ** (vide post) al pler it vg go syr^{utr} al mu catt^{comm} (o εχων etc, item g^{1c}) Euth (48.ev 49.ev transpon ad finem insequentis lectionis eccles.) .. BLΔ* (adscripsit ipse*, ut ẇdtr, ex parte ad mg) 28. 102. cop om (49. :: videbantur apposita ad terminandam lectionem eccles., sed plura contrarium suadent. Omissa enim potius sunt ad exemplum Mt^{1}, eoque magis ut quae sequuntur arctius cum antecedd coniungerentur. Ut autem suspecta verba retineam, inprimis facit quod ει τις εχει ratione Marco propria [4, 23; item ος εχει 4, 9.] scriptum est, non, ut ab usu Mt^{1} ad formulas liturgicas transiit, ο εχων, cf Mt 13, 23. 25, 29. Id quod accurate observare ab interpolatore eoque liturgico alienum.)

17. εισηλθεν (s evgstia syr pers^{P} sax add ο $\overline{ις}$) .. U al^{10} fere cop -λθον | εις (Δ al pauc add τον) οικον .. D 2.pe al pauc ε. την οικειαν (-ιαν) | επηρωτων (X επερ.) .. M και επηρ. | αυτου .. Δ om | την παραβ. (Gb') c. BDLΔ 33. 38. it vg .. ς περι της παραβολης c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go etc

Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 *ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα;* 20 *ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.* 21 *ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι,* 22 *μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·* 23 *πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.*

24–30 Mt 15, 21–28. 24 *Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου. καὶ*

---

18. *ουτως* c. ABDEFGHKLMU(sv?)Xr etc .. ς *ουτω* c. A etc | *ασύνετοί εστε*: his acc. Kr item similes ni fallor et rell pler; contra Ln edidit *-τοι ἐστέ* | *ου* c. ABDEFGHKMSVXΓ al longe pl itpler vg etc .. LUA 1. al^{20} fere f syrp mg *ουπω*

19. *οτι ουκ* .. D a b i n go *ου γαρ* | *εισπορ.* .. D *εισερχεται* | *αιντ.* (al pauc om) *ε. τ. καρδ.* .. D (it vg etc) *ε. τ. καρδ. αιντ.* | *αλλ* .. A *αλλα* | *ε. τον* (s 1. al pauc om) *αφεδρωνα* (Γ al *αφαιδρ.*, X al *-δρονα*) .. D *ε. τ. οχετον* (it vg *in secessum*)| *εκπορ.* .. D *εξερχεται*, al^{5} *εκβαλλετ.* | *καθαριζων* c. ABEFGHLSXA 1. 13. 28. 69. 124. y^{scr} 2.pe al^{15} (ac plur) Or Chr .. ς *-ριζον* c. KMUVΓ etc .. D *-ριζει* (i *et purgat*). Post *τα βρωμ.* an add *et exit in rivum*

20. *ελεγεν* (D^{gr}F 33. *-γον*) *δ. ο. το* .. syr pers^{p} *το δε* | *το - - εκπορευομενον* .. it vg *quae* (*-cunque* c) - - *exeunt* | *εκεινο* .. D it vg *-να*

21. *των ανθρωπων* (M *του -που*, 209. om) .. A 28. post *διαλογ.* | *οι* (D* om) *κακοι* (241. *πονηρ.*) .. 225. 237. om | *πορνειαι* (D *-νεια*, d *adulteria*) *κλοπ.* (D *κλεμματα*) *φονοι* (D^{gr} *-νος*) ^{22}*μοιχ.* (d *fornicationes*, idque D ante *φον.*) c. BLA (D) (similiter al) cop aeth; similiter a b c i *μοι. κλο. πο. φο.*, go *πο. μοι. φο. πλο.* .. ς (Ln) *μοι. πορν.* (haec et. Mt componit lectione non fluct) *φο. κλο.* (minus^{aliq} syr *κλ. φο.*) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler vg f ff^{2c} g^{1c} (om *φο.*) syr^{utr} al

22. D *πλεονεξια* (item 2.pe a b f ff^{2c} g^{2c} i fu emm syr al) *δολος πονηρια* (*-ρια* et. it^{pl} syr al; 2.pe *-λοι -ριαι*)| *ασελγεια* .. al plus^{30} vg^{ed} et^{mss} pauc cop (sed cop et. *δολοι* et *οφθαλμοι -ροι*) *-γειαι* | *βλασφημια* .. D al plus^{30} b c g^{2c} vg^{cdd} aliq cop$^{edd\,2}$ go *-μιαι* | *υπερηφανια* .. D^{gr} 2.pe (et. *αφροσυναι*) al^{3} b *-νιαι*

23. *παντα* (L om; K 13. 28. 33. y^{scr} al^{3} go al post *ταυτ.*) *ταυτ. τα* (E al om) *πο.* (1. al om *τα πο.*) *εσωθ.* (A post *εκπ.*) *εκπορευεται* (GKA 28. y^{scr} al^{aliq} *-ονται*)

24. *και εκειθ.* (it^{mu} om) *αναστ.* (D f ff^{2c} g^{1c} ante *εκειθ.*) c. ADEFGHKMSU VXΓ al pler it vg go etc .. BLA (cop *κ. εκ. δε*) syr^{p} mg *εκειθεν* (B* *-θε*) *δε αγ.* (49. :: visa erat lectio *και* etc ad Mt conformata; sed potius ut vitaretur *και* ter repetitum, *δε* scriptum est.)| *απηλθεν* .. LA *εξηλθεν*, M 28. evga^{tmu} go syr Or^{2} *ηλθεν*, al^{2} *εισηλθ.* | *μεθορια* c. ADEFG

εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν· 25 ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συρα Φοινίκισσα τῷ γένει· (13.6) καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ Ναί,

---

ΗΚΜSUVXΓ al pler .. BDLΔ 1. 13. 28. 61.ms 69. 209. 346. 2.pe Or^{2} ορια (Ln :: at cf Mt; μεθορ. hoc tantum loco per N. T.)| τυρου (Gb′) c. DLΔ 28. 2.pe a b ff^{2} i n Or^{2} .. ς (Ln) add και σιδωνος c. ABEFGHKMSU VXΓ al pler c f g$^{1.2}$ vg go cop syr^{utr} al (:: at ita prorsus Mt, nec fluct lectio)| εις οικ. (Gb″ Sz) c. ABEFGHKLMSUVXΓΔ al longe pl .. ς ε. την οικ. c. D al mu Or | ηθελεν .. Δ 13. 69. 124. 346. 2.pe y^{acr} al pauc Or ηθελησεν (it^{pler} vg *voluit*)| ηδυνηθη (B - ρασθη) .. KΔ opy^{acr} al εδυνηθη (al ηδυνατο vel εδ.)

25. αλλ ευθ. ακ. γυ. c. BLΔ 33. f cop^{cdd2} (et^{cd1} και pro αλλα) go syrP ^{mg}; D it^{pl} vg γυνη δε (ita mt al, *enim* b c g$^{1.}$ vg) ευθεως (D* add ως) ακουσασα, item syr pers^{w} ευθ. γαρ ακ. .. ς (Ln) ακουσασα γαρ (minuscaliq δε) γυνη c. AEFGHKMSUVXΓ al pler a n (g$^{2.}$) syrP al | ης (13. 28. 69. 346. ᾗ) ει. το θυγ. αυτης (DΔ 1. 13. 28. 69. 225. 237. 253. 282. 346. 2.pe al^{3} arm om, nec exprim it vg go etc) πν. ακ. (13. 28. 69. 346. εν πνευματι ακαθαρτω)| ελθουσα (D* add και, d *intravit et*) .. Δ it^{pler} vg cop εισελθ. (al^{1} προσελθ.)

26. η δε γυ. ην c. BDLΔ 1. 28. 33. 2.pe al^{6} (ac plur) a cop syr pers^{P} .. ς ην δε (it^{mu} vg^{ed} et^{cdd} pl *enim*) η (U al om) γυ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} vg go syrP | Δ ελλην | συρα φοινικισσα (EFH al -κησσα. σύρα φοινίκ. c. EFGHMSVXΓ etc; Gb συραφοινίκ.) c. BEFGHMSVXΓ al plus^{100} Euth Thph cat$^{poss\ txt}$; item U al pauc a συραφοινισσα .. AKL s^{mg}v^{mg}Δ al mu arm sl Bas συροφοινικισσα (Sz? Ln), item ς συροφοινισσα c. minusc ut vdtr pauc it^{pl} vg syrP .. D i φοινισσα (*φυν.*)| εκβαλλη (M al -λλει) c. BFGHK*M al mu .. ADEK**LSUVXΓΔ al^{90} fere (mu -αλει) -αλη (Gb Sz Ln 49. :: at Mc adamat hunc in modum praeteritum et praesens coniungere, ut 3, 12. 6, 8 et 12. Praeterea in βαλλειν et similibus saepe alterum λ eiecerunt.)| εκ (D 115. απο, item c ff^{2}; it^{pler} vg *de*) .. L 1. 13. 69. 2.pe al^{6} om (Gb^{00})

27. κ. ελεγ. c. BLΔ 33. cop (it^{pl} vg *qui dixit*; et. syr aeth και retinet), item D a g$^{1.}$ και λεγει, d *et dixit*) .. ς ο δε ις ειπεν c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go syrP al | αυτη .. 1. 28. 90.* 209. c fu om | εστ. καλ. c. BDLΔ 1. 124. 209. 48.ev 49.ev 2.pe al^{5} it vg (eundem ord. test pl in Mt tuentur, cf Mt) .. ς καλ. εστ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler | τ. κυν. βαλ. c. B 1. 28. 209. 49.ev (ac plur) .. ς (Ln) βαλ. τ. κυν. c. ADEFGHK LMSUVXΓΔ al pler it vg etc (:: at ita Mt nec fluct)

28. και λεγ. αυτω .. D 69. a f i n, item 1. al^{5} αυτω (1. al^{5} om) λεγουσα | ναι .. D 13. 69. b c ff^{2} i arm om

κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 *καὶ εἶπεν αὐτῇ Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον.* 30 *καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.*

Mt 15, 29. 31 ([74.10]) *Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.* 32 *καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρα-*

---

28. *και γαρ* (*nam et* a f g$^{1.2}$ n vg; item go syr^{p}) c. AEFGKLMSUVXΓ al pler it^{pl} vg go syr^{P} etc .. D b c ff^{2} i *αλλα και* .. BHA 13. 28. 33. al^{5} om *γαρ* (:: B et. in Mt om; sane et. Mt *και* et *και γαρ*)| *εσθουσιν* c. BDLA 1. 13. 28. 33. 69. 346. 2.pe c^{scr} al^{5} (ac plur) .. ς *-ει* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler (:: ita Mt, nec nisi D al^{1} *-ουσιν*)| D *ψιχων*, cf ad Mt | D 122. *παιδων* (D *πεδ*.)

29. *τον* .. D om | *υπαγε* (et. ff^{2} vg go cop aeth syr^{P}) .. D 1. 209. a b c f g^{1} i n syr pers^{P} ante *δια* pon | *εκ τ. θ. σ. το δαιμ.* c. BLA cop^{edd2} .. ς (Ln) *το δαιμ. εκ* (r al^{5} it^{aliq} *απο*) *τ. θ. σου* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg etc

30. *εις τον* (D om) *οικ. αυτης* (D 1. 28. om, item it^{aliq})| *το παιδ.* (ita BLA 33. 86. y^{scr} 7.pe 9.ev 10.ev 12.ev 49.ev, item *puellam* it^{pl} vg cop al; D 1. 209. 2.pe 18.ev 19.ev f syr al *την θυγατ.* sequente *-μενην*) *βεβλ. επι* (L *υπο*) *την κλινην* (1. al pauc *της -νης*) *και το* (A om) *δαιμ. εξελ.* c. B(D)LA al^{15} fere (y^{scr} et. *κ. την θυ.* etc add) it^{pler} vg cop syr syr^{hr} aeth pers arr .. ς *το δαιμ. εξεληλυθος* (K *-θως*, K *-θοταὶ* i. e. *-θοτα* cum sq *καὶ*) *κ. την θυγατερα* (y^{scr} *-ραν*) *βεβλημενην επι της κλινης* (52. *-ν -νην*) c. AEFGHKMSUVXΓ al longe pl a n syr^{P} go al (:: quod primarium erat, daem. exisse, anteponendum videbatur. Ceterum grave est ad commendandam nostr lect *παιδιον*, nam *θυγ.* ad v. 29. conformarunt; nec *επι την κλ.* correctorem prodit, quemadmodum Mt 9, 2. Mc 4, 26. a nemine mutatum est *βαλλ. επι* c. gen.)

31. *εξελθων* .. GVXΓ 40. 69. 124. 238. 262. al^{50} fere (evgst^{mu}) syr pers^{P} sl (c post *ηλθ.* omissis *εξ.* usq *τυρ.*) add o $\overline{\text{ις}}$ | *ηλθ. δια σιδ.* (Gb′) c. BDLA 33. 2.pe it vg sax cop syr^{hr} aeth .. ς *και σιδ. ηλθ.* c. AEFGHKM SUVXΓ al pler syr^{utr} pers^{P} sl | *εις* (Gb) c. BDLA 1. 13. 69. 124. 209. 282. 346. 2.pe 7.pe 20.ev sl .. ς *προς* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler | EKX al mu *ανα μεσων* | D *της δεκαπ.*

32. *κωφ. μο.* c. AEFGHKLMSUVXΓ al fere omn cop go syr^{utr} al .. BDA 2.pe it vg arm al Synops Vict^{ant} *κωφ. και μο.* (Ln)| *μογιλαλ.* (M *-λᾶλον*) c. AB*DGKMSUV 1. al sat mu .. B**EFHLXΓΔ 28. 33. 131. 157. 262. 271. 346. al^{70} fere *μογγιλαλ.* (X *-νγ-*) (Gb′ 49. :: recepimus *μογιλαλ.* pro maiore quae nunc innotuit testium auctoritate. Tamen *μογγιλ.* dubito an nil nisi „vitiosa forma" sit; nec magis pro voce h. l. inepta habuerim. Ceterum ad interpretandum hunc locum plus valet *ἐλάλ.* *ὀρθῶς* v. 35, quam *τ. ἀλάλους* v. 37.

καλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν καὶ λέγει αὐτῷ Ἐφφαθά, ὅ ἐστιν Διανοίχθητι. 35 καὶ εὐθέως ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· (75.8) ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον· 37 καὶ ὑπερ- Mt 15, 30 a.
περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες (76.6) Καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

VIII.

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις παμπόλλου ὄχλου ὄντος καὶ μὴ Mt 15, 32–39. Mc 6, 34–44.
ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς

33. απολαβομενος .. E*Γ 131. 271. y^{ser} al plus^{30} επιλαβ., Δ al^{1} λαβομ. | απο .. ΓΔ y^{ser} al^{5} εκ (itmu vg *de turba*)' πτυσας .. D a b c i ante εβαλ., item minusc^{alliq} ante εις τα vel post γλωσσ. αυτ. | γλωσσης (Δ δ χειρος): ita unc omn et rell longe pl .. minusc non ita mu (ut pry^{ser}) –ττ–, item vero Δ v. 35.

34. εστεναξεν .. D 13. 69. 124. 346. ανεστεναξ. (αναστεν. 8, 12. a pauciss. mutatum)| εφφαθα (Δ cop^{edd3} επφ., al εφα.: –θά M atq unc et min pl; tamen passim ut Γ est –θᾶ) .. D εφφεθα, item c vg$^{edd\ aliq}$ *effetha*, b am ing al *effeta*, fi *eppheta* etc | D διανεκθητι (υ pro οι hoc in verbo frequens)

35. ευθεως (Δ –θυς) c. AEFGHKLMSUVXΓΔ (sed LΔ ante ελυθη) al fere omn c f al vg^{r} go syr^{utr} al .. BD 33. 102. a b ff^{2}·i cop om (49. Ln [ευθ.] :: at cf ad 1, 29. 1, 31. 2, 2. 5, 13. 5, 36. 6, 25. et alibi)| ηνοιγησ. c. BDΔ 1. item 124. 2.^{pe} διηνοιγησ., L ηνοιχθησαν, c^{ser} ανοιχθ., 126. ανεωχθ. .. ς διηνοιχθησ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler (:: ista forma ad praegressum *διανοιχθ.* accommodatum vdtr)| αυτ. αι ακ. .. D (it vg etc) αι ακ. αυτ.

36. μηδενι (al pauc –δεν) .. D 28. 2.^{pe} add μηδεν | λεγωσιν c. BLΔ 28. 33. 2.^{pe} .. ς ειπωσιν c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler (:: cf ad 7, 26.)| οσ. δε αυτος αυτοις (33. 346. d^{ser} –τοις –τος) διεστελλετο (XΔ al –στειλετο) c. EFGHKMSUVΓ al pler go syr^{utr} aeth .. ABLXΔ 1. 25. 28. 53. 102. 118. 209. 237. 259. 2.^{pe} c^{ser} it^{pl} vg cop om αυτος (Ln 49. prob Schu) .. D b c ff^{2}·i om | αυτοι (D* οι δε αυτοι) c. BDLΔ 61. 2.^{pe} (ac plur) f cop go syr arm, item *ad* (ff^{2}· *at*) *illi* b d ff^{2}·i, *illi vero* c .. ς om c. AEF GHKMSUVXΓ al pler g^{2}· vg syr^{p} | περισσοτερον .. D 61. –ρως

37. D 1. υπερεκπερισσως | και (28. 2.^{pe} syr al om) τους .. B cop praem ως | τους αλαλ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler .. BLΔ 33. om τους (49.), 28. om τ. αλ.

VIII. 1. εν εκειναις .. D 28. a b c ff^{2}·i go syr add δε | παμπολλου (x

2 *Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν.* 3 *καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν εἰσίν.* 4 *καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;* 5 *καὶ ἠρώτα αὐτούς Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν Ἑπτά.*

παυπολου, al mu *παμπολου*) c. AEFHKSUVXΓ al longe pl syr^{utr} perss (item al^{aliq} *πολλου*, 124. c^{secr} *παλιν παμπολλ.*) .. BDGLMΔ 1. 13. 28. 33. 59. 61. 69. 73. 209. 242. 248. 253. 259. 346. 2.^{pe} it vg go cop arm aeth arr *παλιν πολλου* (Gb' Ln 49. :: at *παμπολλ.* vox dictioni Mci convenientissima et hoc solo loco per N. T. inventa vix alii quam ipsi Mco debetur)| *εχοντων* .. D 2.^{pe} add *αυτων* | *προσκαλεσαμενος* (Gb Sz) c. ABDKLMΔ 1. al^{25} fere it (exc f) vg go cop syr^{utr} aeth arm al mu .. ς add *ο ως* c. EFGHSUVXΓ al longe pl f | *τ. μαθητ.* (Gb'') c. DLΔ 1. 28. 209. al plus^{5} it (exc g^{2}·) vg (exc emm) go cop syrP al .. ς (Ln) add *αυτου* c. ABEFGHKMSUVXΓ al pler g^{2}· emm syr al (:: v. 4. *αυτου* non fluctuat, nec magis in Mt fluct). Praeterea Δ add *παλιν*

2. *επι τ. οχλον* (L al pauc it al mu add *τουτον*) .. D *ε. του οχλου τουτου* | *ημεραι τρεις* (Gb Sz) c. AEFGHKLMSUVXΓ al pler .. D *ημ. τρις εισιν απο ποτε*, item it^{pler} *triduum est ex quo* vel *quod* .. B *ημεραις τρισι* .. ς *ημερας τρεις* c. Δ al non ita mu (vg it^{aliq} *triduo*)| *προσμενουσιν* (49. *παραμ.*) *μοι* (B 49. om *μοι*: ita Ln 49. Sane *μοι* et. in Mt est) .. D it^{pler} *ωδε εισιν* | *εχουσιν* .. LXΔ al^{10} fere *εχωσιν*

3. *και εαν* (L *καν*, E 157. om *εαν*) *απ. αυτ. νηστεις* (Δ al^{25} fere ac plur *-στις*. Lexic. ms. ap. Mtthaeium: – – *τὸ πληθυντικὸν τοὶς νῆστις διὰ τοῦ ἰῶτα.* Cf et. Steph. Thes.) *εις* (al.plus^{7} add *τον*) *οικ. αυτ. εκλυθ.* .. D 2.^{pe} *και απολυσαι α. τ. ου θελω, μη* (2.^{pe} add *ποτε*) *εκλυθωσιν*, item vel similiter a b ff^{2}· i :: e Mt | *και τινες* c. BLΔ 1. 13. 28. 33. 209. cop, item D *οτι και τινες*, b i *quoniam quidem et* (b om) *aliqui*, a c *quoniam quidam*, ff^{2}· *quidam* .. ς *τινες γαρ* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f vg go syr^{utr} (al^{1} g^{2}· *τιν. δε*)| *αυτων* .. D al^{15} fere it^{pl} vg *εξ αυτ.* | *απο μακρ.* c. DLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 209. 346. 2.^{pe} al^{aliq} .. ς (Ln) om *απο* c. ABEFGHKMSUVXΔ al pler (:: at cf Mt 26, 58. Mc 5, 6. 11, 13.)| *εισιν* c. BLΔ cop .. ς (Ln) *ηκασιν* c. AD al plus^{25}, item ς^{e} *ηκουσιν* c. EFGHK MSUVXΓ etc, item *venerunt* it vg go syr^{utr} etc^{e}(:: at [*απο*] *μακροθεν* verbum veniendi requirere sibi videbatur)

4. *οτι* c. BLΔ .. ς (Ln) om c. ADEFGHKMSUVXΓ etc (:: cf ad 4, 21.)| *ωδε* (al pauc vv pauc varie transp) .. DH 69. it^{pl} vg^{edd} aliq go om | *αρτων* .. FHKΓ 1. al mu *αρτου* | *επ ερημια;* c. BDEFGHLMSUVXΓ al pler (it vg etc) .. AKΔ al plus^{10} *επ –μιαις* (al^{1} *–μια*)

5. *ηρωτα* c. BLΔ (aliiq?) .. ς (Ln) *επηρωτα* (M *–τησεν*) c. ADEFGHKMS UVΓ etc (X al pauc *επερωτα*) (:: *επερ.* multo usitatius est quam *ερωτ.*, hinc pro hoc saepe illud testib placuit, cf 4, 10. Mt 21, 24. Lc 9, 45.)| *εχετ. αρτ.* (X om *αρτ.*) .. D 28. 33. 124. 131. al plus^{10} (it vg al) *αρτ. εχ.* | *ειπαν* c. BA .. ς (Ln) *ειπον* c. ACDEFGHKLMSUVXΓ etc (L 262. i l syr aeth add *αυτω*)

6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ ταῦτα εὐλογήσας εἶπεν παρατιθέναι καὶ αὐτά. 8 ἔφαγον δὲ καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας. 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Mt 15, 39.

6. παραγγελλει c. BDLΔ (cop) .. ς παρηγγειλε c. ACEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it vg (cop) etc | ευχαριστησας c. ABEFGHKLMUXΓΔ al longe pl itpl vg cop etc .. CDSV al40 fere a f go praem και (Ln [κ.]) | παρατιθωσιν c. BCLMΔ 13. 33. 69. 346. yscr al plus5 .. ς (Ln) παραθωσιν c. ADEFGHKSUVXΓ al pler (:: cf ad 7, 26 et 36.)

7. ειχαν c. BDΔ .. ς -χον c. AEFGHKLMSUVXΓ etc | ταυτα ευλ. c. AFK al20 fere go syrutr sl, αυτα ευλ. M al16 fere, *ipsos benedixit* it vg .. BCLΔ 6. 10. 28. 116. aeth ευλογ. αυτα .. EGHSUVXΓ al pl ευλογησας (ita ς 49.), item D ευχαριστησας. Item και (v al15 syr om) αυτα h. l. c. AEFGHKMSU(V)XΓ al longe pl go syrp aeth item syr .. BCLΔ 115. cscr και ταυτα (cscr αυτα) ante παρ., D και αυτους ante εκελευσεν (sic pro ειπεν, item *iussit* it vg, *dixit* d) παρ. .. 1. 10. 28. 61. 67. 124. 209. 271. gscr 2.pe it vg om (Gb0 :: at qui h. l. om, ii omnes ante habent) (:: turbae huius loci inde ortae videntur tum quod offendebat duplex pronomen, praesertim quum εὐλογεῖν hac in re absque pron. adhiberetur plerumque [Mt 14, 19. 26, 26. Mc 6, 41.], tum quod ταῦτα certe magis ad παρατιθ. quam ad εὐλογ. quadrare videbatur. Hinc alteri alterutrum de pronominibus omiserunt, alteri certe ταυτα et αυτα transposuerunt) | παρατιθεναι c. BDLM**Δ al3 (ac plur?) .. ς παραθεινα c. GM*SUVX etc et -θηναι EFHKΓ al pm .. C 33. aeth παραθετε .. A al3 παρατεθηναι (Ln), item *apponi* it vg. Praeterea M** 48.ev add τω οχλω

8. εφαγ. δε c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go syrP al .. BCDLΔ 1. 28. 33. 40. 124. 2.pe it vg cop syr aeth sax και εφαγ. (al1 κ. εφ. δε) (Ln :: at sic lectione non fluctuante 6, 42. Mt 14, 20. 15, 37.). Praeterea (e ll. par.) al3 add παντες, quod idem KM al20 fere post εχορτ. add | περισσευματα (Γ al -ισευ-; C cop τα περισσ.) κλασμ. (Δ om κλ.) .. D 2.pe το περισσευμα των κλασμ. | επτα (D ζ) .. DL 2.pe syr post σπυρ. | σπυρ. c. A**BCEFGHKLMSUVXΓΔ etc .. A*D σφυριδ. (Ln). Praeterea al plus10 i add πληρεις :: e Mt

9. ησαν δε (Gb') c. BLΔ 33. 69. 18.ev 19.ev 49.ev cop .. ς (Ln) add οι φαγοντες c. ACDEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go syrutr etc (:: ut 6, 44. ubi nemo om) | ως .. M al7 (ac plur) ωσει | τετρακισχ. .. GΔ al pauc a b c syr (post ησ. δε) add ανδρες (:: ut 6, 44.)

10. ευθυς c. BCLΔ 1. 13. 28. 69. 253. 346. .. ς -θεως c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. D (8.pe) b ff2· i (vide post) om. Ponitur h. l. c. BCEFGHLSVXΓΔ al pler itpl vg etc .. AKMU 1. 69. 124. al plus10 go al post εμβ. | εμβας .. B add αυτος, hinc Ln [αυτ.] .. DEr αυτος ανεβη (2.pe ενεβη), item b d i *ipse ascendens* (c ff2· *Iesus autem ascend.*) | το .. L 1. 28. 33. 124.

11–13 Mt 16, 1–4. ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 (77.4) καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 (78.6) καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει Τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14–21 Mt 16, 5–12. Lc 12, 1. 14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 (79.2) καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς

---

209. y^{scr} al^{10} go om | *ηλθεν* .. D 2.^{pe} (vide ante) *και ηλθ.* | *ε. τ. μερη* .. D *ε. τ. ομια*, cf *in finibus* | *δαλμανουθα* (Γ al *-θᾶ*, B *-νουνθα*) (et. fg$^{1.2.}$ vg cdd ap Aug cop syr^{utr}, et. syr^{p} $^{mg\ gr}$ etc) .. D* *μελεγαδα*, D** *μαγαδα*, 28. 2.^{pe} *μαγεδα*, d *magidan*, a b c ff^{2} i *magedan* (*-da* c, *-dam* b i) .. 1. 13. 69. 209. 271. 347. *μαγδαλα*, go *μαγδαλαν* (Aug: *Mc - - hoc idem subiicit quod Mt, nisi quod* Dalmanutha, *quod in quibusdam cdd legitur, non dixit Mt sed* Magedan. Schol codicis 238: *καὶ ὁ Ματθ. μαγδαλὰ εἶπεν, ὁ δὲ Μρκ. δαλμανουθά· οὐ διαφωνίαν δὲ ἔχει τοῦτο· ὁ μὲν γὰρ τὴν κωμόπολιν ὠνόμασεν, ὁ δὲ τὰ πόρρω τοῦ ἄστεος μέρη ἀνεγράψατο· μαγδαλὰ γὰρ καὶ δαλμανουθὰ πλησιόχωροί εἰσιν.*)

11. *εξηλθον* (c^{scr} *-λθαν*) .. D *-λθοσαν* | *συνζητ.* c. ABCDE*GLΓΔ al .. ς συζητ. c. E**FHKMUX (sv ?) al pl | *συνζ. αυτω* .. D^{gr} *συνζ. συν αυτω*, it (sed d haec om) vg *conquirere cum eo* | *σημειον* .. D praem *το*, 2.^{pe} *τι* (2.^{pe} *τι σημ.* ante *παρ* pon)

12. *αναστεναξας* .. M* al^{10} fere *στεναξ.* | *αυτου* (AL *εαυτου*) .. DM*Γ 1. 282. al^{1} b g^{2} i l vg arr om | *λεγει* .. Γ al pauc *ειπε*, item *dixit* a al | *τι* .. c Or *οτι* | *ζητει σημ.* c. BCDLΔ 1. 28. 33. 118. 209. 2.^{pe} item *quaerit signum* (hoc ordine: nam *quaerit* it vg etc et. in Mt) a b c i l am fu-ing tol al sax cop .. ς *σημ. επιζητει* (:: at ita prorsus Mt) c. AEFGHKMSU VXΓ al pler, item *sign. quaer.* fff^{2} g$^{1.2.}$ vg^{ed} emm al go syr^{p} Or | *υμιν* (et. Or) .. BL om | *ει* .. Δ 5. 13. 69. 124. 346. cop syr al *ου* (Or *εἰ δοθ. - - τοιτέστιν οὐ δοθ.*) | *ταυτη* .. FLΓ al *αυτη* (sic)

13. *παλιν εμβ* (D *ενβ.*) c. BCDLΔ 28. 33. 69. 346. 2.^{pe} d^{scr} ai cop$^{ed\,1}$ arm .. ς *εμβ. παλ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler fff^{2} g$^{1.2.}$ vg go syr^{p} .. 108. e^{scr} b c cop$^{edd\,2}$ syr Thph om *παλ.* (y^{scr} al^{aliq} post *απηλθ.* pon). Praeterea *παλ. εμβ.* sine additamento c. BCLΔ ff^{2} g$^{1.}$ am tol .. ς (Gb^{00}) add *εις το πλοιον* c. HKUΓ al mu, item (ita Ln) *εις πλοιον* AEFGMSVX al pl, item it^{pl} vg^{ed} et$^{mss\ pl}$ go cop syr^{utr} etc (y^{scr} 49.^{ev} al *εμβας* om retento *ε. τ. πλ.*, item et. *ε. τ. περ.* omittitur)

14. *επελαθοντο* (B*–*θεντο*) .. D al plus^{10} c add *οι μαθηται*, item U al^{20} al *οι μαθ. αυτου* (:: cf Mt) | *και* (D 49. om) *ει μη ε. α. ουκ* (D om) *ειχον* (ita accurate fg$^{1.}$ vg, nisi quod fu om *ουκ*, go etc) .. c d ff^{2} i (a g$^{2.}$) *nisi unum panem* (c *tantum*) *quem* (a g$^{2.}$ om) *habebant* .. 1. 13. 28. 69. 209. 346. 2.^{pe} arm *ενα μονον* (2.^{pe} om) *αρτ. εχοντες* (69. *εχ. α.*) | D *μετ εαυτων* (sic)

15. *διεστελλετο* .. EP 13. 28. 69. 131. 346. al pauc *-στειλατο*, Δ *ενετειλατο*, item *praecepit* it^{pler} go al | *οραται* .. D 1. 2. 118. 209. 2.^{pe} a b

λέγων Ὁράτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. 16 ($^{80.6}$) καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχουσιν. 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε; 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ Δώδεκα. 20 ὅτε δὲ τοὺς

---

ff^{2}·i tol arm om .. c 13. 28. 69. 124. 8.^{pe} al^{aliq} c f l vg^{ed} et^{cdd} aliq (at non am fu ing emm) *ορατ. και* (Ln *ορ.* [κ.]) | a om *βλεπ.* | *και* (b om Btl teste) *της* (ga 1. 28. 124. 209. 346. it^{aliq} al *απο της*) *ζυμ.* (et. *της* vel *του* additur) *ηρωδου* (1. 13. 28. 69. 118. 209. 251. 346. 2.^{pe} i tol arm *των ηρωδιανων*)

16. *διελ.* (c *dicebant*) *πρ. αλληλ.* c. bd 1. 28. 209. 2.^{pe} a b c ff^{2}·i .. ς add *λεγοντες* c. acefghklmsuvxΓa al pler fg$^{1.3}$ vg go cop etc (:: at ita prorsus Mt) | *εχουσιν* c. b 1. 28. 209. 2.^{pe} it (exc fg^{1}) (cop^{edd2} *nullus panis ὑὸς*), item d *εἰχαν* .. ς *εχομεν* (k al *-ωμεν*) c. acefghklmsuvxΓa etc (al^{4} *ελαβομεν*: ita Mt, ad quod et. *εχομεν* conformatum videtur)

17. *κ. γνους* c. ba* i cop .. ς (Ln) add o (a** om) $\overline{ις}$ c. acdefghkmsuv xΓa** etc; item post *αυτοις* add l c^{scr} b ff^{2}· vg^{ed} et^{mss} aliq (sed non am fu ing tol al) (:: o $\overline{ις}$ in Mt non fiuct) | *διαλογιζεσθε* .. du 28. 67. 124. 238. 271. c^{scr} 2.^{pe} it^{pl} syr^{p} c.* arm aeth add *εν τοις καρδιαις υμων* (:: cf 2, 8.), item m 13. 61. 69. 346. 8.^{pe} *εν εαυτοις* (:: cf Mt). Insuperque 13. 28. 61. 69. 124. 271. 346. 2.^{pe} c^{scr} arm syr^{p} c.* add *ολιγοπιστοι* (:: e Mt. Syr^{p} ^{mg}: „*εν τ. καρδ. υμ. ολιγοπ.* non inventum est in 2 exx Graecis neque in antiquo Syr") | *εχετε* .. a c^{scr} 7.^{pe} pers^{p} *εχομεν* | *ετι* c. aefghkmsuvxΓ al pler fg^{2}·1 vg syr^{p} aeth, item (confusis o et ε) 106. go *οτι*, item *sic* b c d ff^{2}·i .. bcd^{gr}la 1. 28. 33. 124. 209. 225. 245. 2.^{pe} a cop om (Ln 49. :: at facillime excidit post *ετι*; poterat et. consulto omitti, quemadmodum it^{mu} malebant *sic.*) | *πεπωρωμ.* (Γ *πεπορρωμ.*) *εχ. τ. καρδ. υμων* (et. fg^{2}·1 vg *caecatum habetis cor vestr.*) .. d 2.^{pe} *πεπηρωμενη* (ita d* sed d** 2.^{pe} *πεπωρ.*, a *obtusum*) *εστιν η καρδια υμων*, item b c d ff^{2}·i *obtusa sunt corda vestra*

18. ς (et. Gb 8z) *βλεπετε*; – – *ακουετε* (Wtst *-ετε*;) – – *μνημον.*; .. Ln *βλεπετε*, – – *ακουετε*; – – *μνημον.* | *και ου* .. d 2.^{pe} *ουδε*

19. *οτε* (a al^{7} *οτι*) .. 28. 60. b e ff^{2}·i k cop al om (eaedem vv *οὓς ἔκλασα*, item 13. 69. 346. 28.? 60.? d inepte repetit *τους*) | *πεντακισχ.* .. a it^{pl} add *ανθρωπους* | *ποσους* (u *οσους*) .. cdma al plus^{10} fg$^{1.2.}$1 am fu emm ing (al) arm aeth *και ποσ.* (item *ex quibus quot* a b c i) | *πληρεις* (afgm al *-ρης*, ehxa al *-ρις*) h. l. c. bcla 1. 20. 33. 124. 131. 300. 49.^{ev} y^{scr} 2.^{pe} al^{aliq} vg fg$^{1.2.}$1 cop (*ηρατε* ante *κλασμ.*) syr .. ς c. aefghkmsuvxΓ al pler go syr^{p} ante *κλασμ.*, d^{gr} 55. post *ηρατε* .. 13. 69. 237. 259. 346. a b c d ff^{2}·i om (:: cf Mt)

20. *οτε δε* .. (c f add *και*) .. a g$^{1.2.}$ vg *οτε και*, b c cop syr *και οτε* .. e 2.^{pe} *οτε* | *τους* .. a om

ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἑπτά. 21 *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Οὔπω συνίετε;*

22 (21.10) *Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.* 23 *καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτόν Εἴ τι βλέπεις;* 24 *καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.* 25 *εἶτα πάλιν*

---

20. *επτα* .. CM** 13. 69. 124. 346. 48.ev al10 fere itmu vg al add *αρτους* (Ln [αρτ.]) | *εις τους τετρακισχιλιους* .. A italiq add *ανθρωπους* | *ποσων σπυρ. πληρωματα* .. D 49. (2.pe) it vg etc *ποσας σφυριδας* (49. 2.pe *σπυρ.*), et 2.pe post *κλασμ.* add *πληρεις*, item A *και ποσους κοφινους κλασμ. πληρεις* | *και* (A g1·k l syr om) *λεγ. αυτ.* (syr k om) c. BCLA 115. g1·2·k l vg cop aeth (syr) .. ς (Ln) *οι δε* (a *qui*) *ειπον* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itpm go syrP al

21. *ελεγεν* c. ABCKQHLMSUVXΓΔ al pl vg go cop syrP etc .. DFK al plus40 it syr *λεγει* | *ουπω* (K *ουπως*) c. CKLA 1. 25 114. 118. 127. 209. 220. 229.** yscr escr al k .. ADMUX al30 fere itpler vg go syrutr al Thph *πως ουπω* (Ln), 13. 61.** 69. 124. 346. f arm *πως ουν ουπω*, ς *πως ου* c. BEFGHSVΓ al pl b d cop al (:: at *πως* ex Mt illatum varieque adhibitum est) | *συνιετε* (D .. *συννοειτε*) .. BD** *νοειτε* (:: cf Mt)

22. *ερχονται* (Gb'' prob Schu) c. BCDLΔ 13. 28. 33. 69. 92. 124. 198. 346. (aliisq ut vdtr), item vel *veniunt* vel *venerunt* it vg sax go cop aeth arm arr .. ς *ερχεται* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler syrutr pers | *βηθσαιδαν* c. ABEFGHKLMSUVXΓ etc (b *betsaidam*, vged *bethsaidam*) .. CΔ 1. 28. 33. al30 fere ac plur c g2· k am fu ing emm mt al cop *βηθσαιδα* (1. al pl -δᾶ. Δ *βησσ-*, al *βησ- βεθσ-*, cop *βηδσ-*) .. D 262.* a ff2·i go *βηθανιαν* | *τυφλον* .. Δ add *δαιμονιζομενον*

23. D *λαβομενος την χειρα* | *εξηνεγκεν* (Δ *εξεν.*) c. BCLΔ 33. .. ς (Ln) *εξηγαγεν* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler | *επιθεις* .. G 1. 13. 28. 69. 124. 346. al pauc (et. b c al pauc) praem *και* | *αυτω* .. AKΔ 28. 2.pe al10 fere f1 vg go al (g2· cop syrP al utroque coniuncto *illi* et *manus suas*) *αυτου* | DΣr *επερωτα* | *βλεπεις* c. CD*Δ 2.pe cop aeth (etrom etppl) arr pers .. ς (Ln) *–πει* c. ABD**EFGHKLMSUVXΓ al pler it vg syrutr al (:: at istum in modum facile vitari poterat *ει* paullo insolentius in interrog. directa.)

24. *ελεγεν* c. ABEFGHKLMSUVXΓΔ al pler etc .. D 13. 69. 346. al pauc *λεγει*, item *ait* itpl vg .. c al pauc *ειπεν*, item *dixit* c ff2·k | *οτι ως δε. ορω περ.* (et. ς Gb') c. ABC*EFGHKLMSUVXΓΔ al longe pl go Thph Euth .. ςe (et. Gb Sz) *ως δε. πε.*, omissis *οτι* et *ορω*, c. C**D al non ita mu it vg cop etc

25. *ειτα* .. D b ff2·i k aeth al *και* .. syr arm persP om | *επεθηκεν* c. ACEFGHKMSUVXΓΔ etc, item D 2.pe *επιθεις* (D *επειθ.*) servato (2.pe

ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν τηλαυγῶς ἅπαντας. 26 *καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.*

27 (82.1) *Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς* 27–30 Mt 16, 13–20 Lc 9, 18–21. *κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;*

---

omisso) *και* sq .. BL *εθηκεν* (49.)| *κ. διεβλεψ.* (c** *ενεβλ.*) c. BC*LA 1. 28. 209. 346. (aliisq ut vdtr), item k cop aeth (et^{rom} et^{PP1}) arr .. D b c g^{2} ff^{2} i vg pers^{w} *κ. ηρξατο αναβλεψαι .. ς* (Ln) *κ. εποιησεν αυτον αναβλεψαι* (al pauc *βλεψαι*) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler (sed 13. 69. *κ. εποι. αυτ. αναβλ.* additis *και διεβλεψ.*, similiter arm *et aperuit et videbat*) a f go syr^{P} .. syr om plane (Gb^{0}), item pers^{P} omissis una *κ.απεκατ.* (:: substituto *εποιησ. αυτ. αναβλ.* vel et. *ηρξ. αναβλ.* pro *διεβλεψ.* oratio rectius procedere visa est. A correctore alienissimum est ipsum *διεβλεψ.*)| *απεκατεστη* (B *αποκ.*) c. BCLA al pauc .. AEFGK MSVXΓ al pl *απεκατεσταθη* (Ln), item ς *αποκατεσταθη* c. DU 1. 126. al pm | *κ. ενεβλεπεν* (Δ 346. *ανεβλ.*) c. BLA 13. 28. 69. 346. (244. *εβλεπ.*) .. ς *κ. ενεβλεψεν* c. ACEGHKM**SUVXΓ al pm, item FM* al^{60} fere Thph catt^{comm} *κ. ανεβλεψεν* .. D it vg pers^{w} Ps-Chr^{lat} *ωστε αναβλεψαι* | *τηλαυγως* c. AB(e sil.)DEFGHKMSUVXΓ etc (Hesych *τηλαυγ.* = *λαμπρῶς*) .. CLA *δηλαυγ.* (Hesych *δηλαυγ.* = *ἄγαν φανερῶς*)| *απαντας* c. AC**E FGHKSUVXΓ al pler go .. D 2.pe *παντα*, BC*LMA 1.13. al^{5} itpler vg cop syr^{utr} al mu Ps-Chr^{lat} *απαντα* (Gb″ prob Schu, Ln 49. :: non intellectum est *απαντας* ad illud *βλεπω τους ανθρ.* etc respicere; multo aptius videbatur *απαντα* substitui.) .. c k om

26. *οικον* (Gb Sz) c. ABCDEFHKLSVΓ al pl .. ς *τον οικ.* c. GMUXΔ al sat mu | *λεγων* .. D *και λεγει αυτω* | *μηδ. εις τ. κω. εισελθ. μηδ. ειπῃς τινι* (Δ *ειπεις τιν*) *εν τη κω.* c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al pler go syr^{utr} aeth al .. D *υπαγε εις τον οικον σου και μηδενι ειπῃς εις την κωμην*, item 13. 28. 61. 69. 346. 2.pe i (b ff^{2} g$^{1.2}$ l vg) *υπαγε εις τ. οικ. σου· και εαν εις την κωμην εισελθῃς, μηδενι* (28. 61. 346. add *μηδεν*) *ειπῃς μηδε εν τη κωμη* (b ff^{2} g$^{1.2}$ l vg om *μηδ. ε. τ. κω.*). Eadem omissis *υπαγε* usq *σου* syr^{P} ^{mg}, item a *vade domi apud te et ne in municipio intres nec cuiquam dicas* .. BL 1.* 209. cop *μηδε εις τ. κω. εισελθῃς* rell omissis (49.), item c *ne cui diceret in castellum*, k *nemini dixeris in castello* (:: lectio in textum recepta non poterat non offendere; at variantes lectt fere omnes ad eiusdem auctoritatem augendam faciunt. Lectio codicum BL etc si vera esset, additamentum tale quale in plerisque testib est, oriri non poterat. Ceterum recepta lectio rationi Marci maiorem in modum conveniens est.)

27. *ε. τ. κωμ. καισαρειας* (ACEFHLXΔ etc *-ρειας*, KMUΓ etc *-ρειας*) .. D a b ff^{2} i (non c f g$^{1.2}$ k) *εις καισαριαν* | *αυτου* sec .. A om | *αυτους* .. DLΔ al^{10} fere it^{pm} tol al pauc om (:: ut Mt)| *τινα* .. K *τι* | *οι ανθρ. ειν.* (et. b g^{2} i k) .. D a f ff^{2} (al) vg *ειν. οι ανθρ.*

28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ Χριστός. 30 ($^{33.2}$) καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ

31–33 Mt 16, 21–23. Lc 9, 22.

28. εἰπαν c. BC*et**LA cop syr k .. ς (Ln) απεκριθησαν c. ADEFGHKMS UVXΓ etc it vg go syrP al. Praeterea αυτω λεγοντ. c. BC*DLA 13. 28. 69. 124. 282. 346. 2.pe it (exc fk) vg cop, item αυτω C** 33. 90. 6.pe q*scr rscr atque (*illi omnes*) k, item λεγοντες f arm .. ς om c. AEFGHK MSUVXΓ al pler go syrmtr al (:: offendit omnino coniunctum, quod rarissime invenitur, εἰπαν cum λεγοντες. Hinc alii απεκριθ. αυτ. λεγ.. alii εἰπ. absque λεγ., alii απεκριθ. omissis rell. Similiter offendit Lc 20, 2. εἰπ. πῦ. αὐτ. λεγ. Habent ll. pp. οἱ δὲ εἰπ. et οἱ δὲ απεκριθεντες εἰπ.)| ὅτι c. B cop syr .. C* et** A 13. 69. 124. οἱ μεν (e Mt) .. ς (Ln) plane om c. AC***DEFGHKLMSUVXΓ al pler it vg go syrP etc (:: cohaeret ὅτι arcte cum lectione praecedenti. Qui substituerunt απεκριθ., abiecerunt molestum ὅτι, quemadmodum in Lc [et Mt] deest; alii pauci ipsum tantum ὅτι omiserunt, alii ad modum Mtl substituerunt οἱ μεν.) 28. 2.pe τ. βαπτιζοντα | και (να al pauc vg b c al om) αλλοι .. D 13. 346. 2.pe escr a f k copcd1 αλλ. δε (:: ut Mt et Lc)| ἠλιαν (ita et. Γ) .. ς ἠλιαν: cf ad Mt 11, 14. 16, 14. | οτι εις c. BC*L cop (item 2.pe syr εις) .. D it vg ως ενα .. ς ενα c. AC***EFGHKMSUV XΓΔ etc

29. και αυτος (al1 add δε) .. D al5 fere aff2· αυτ. δε .. b f i vg tunc .. l. 28. al pauc om, k* om κ. αυτ. επ. αυτ. | επηρωτα αυτ. (Gb′ prob Schu) c. BO*DLA 53. 2.pe a c ff2· cop .. ς λεγει αυτους c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler (alaliq ελεγ αυτ.) italiq vg etc (:: at sic plane Mt)| αποκριθεις c. BL al pauc vg (et. italiq?) cop syr Eus .. A 33. al5 fere a b i k seth και αποκρ. (Ln) .. ς αποκρ. δε (:: ut Mt lectione non fluct, item testpler in Lc) c. CDEFGHKMSUVXΓ al pler fff2· go syrP al | ο χς .. L 157., item 13. 69. 124. 346. b syr syrhr persP Euth add ο υιος του θεου (insuper add του ζωντος 13. etc) :: e Mt, quae quidem nec a Mc nec a Lc addi diserte testatur Or. Item Eus dem. ev. 3, 3. relatis αποκριθεις usq περι αυτου, addit de iis quae plus Mt habet: ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ιλέ. εἰκότως παρασιωπᾶσθαι ἠξίου· διὸ καὶ Μάρκ. αὐτὰ παρέλιπεν.

30. επετιμ. (ita Mc scripsisse diserte monet Or) αυτοις (D c αυτω) .. M c add ο ις | λεγωσιν c. ABEFHKLMSUVXΓ al ut vdtr omn Or Eus .. CDG εἰπωσιν (Ln :: at cf ad 7, 36 et 26.)

31. υπο (Gb′) c. BCDGKL al10 (et. lust2 υπο) .. ς απο c. AEFHMSUVXΓΔ al pler (:: ita Lc atque et. Mt lectione tantum non fluct)| των (D praem απο sic) αρχ. (Gb 82) c. BCDEHMUVX al plus70 .. ς om των c. AFGKLSΓΔ al sat mu. Item των γραμματεων (ACKLXΔ etc -ταιων) c.

ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι, 32 *καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει.* (84.6) *καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.* 33 *ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.*

34 (85.2) *Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς* Mt 16, 24—27. Lc 9, 23—26. *αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.* 35 *ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·* Mt 10, 39. Lc 17, 33. *ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγε-*

BCDEFHLMUVΓ al plus^{80} .. ς om *των* c. AGKSXΔ al sat mu (:: deest bis in Mt et Lc lectione tantum non fluct)| *μετα τρ. ημερας* .. 1. 13. 28. 33. 69. 124. 2.pe al plus^{5} d g^{1} syr al (lust^{2} Ath, non add nomen evgst) Ir^{int} *τη* (13. 28. al *εν τη*) *τριτη ημερα* :: ut Mt et Lc

32. B* *παρησια.* Ita B* solet. Cf Ioh 7. 11. 18. et alibi. | *προσλαβομ.* .. Γ *προσκαλεσαμενος* | *αυτον* h. l. c. BL (aliisq?) a .. D om (b c d ff^{2} i *quem suscipiens* [d *respic.*] etc) .. ς ante *ο πετρ.* c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al pler f k cop etc (:: at ita prorsus Mt nullo teste variante)

33. *ο δε* c. BCDEFGHLMSUVXΓΔ etc .. AK al plus^{10} f syr^{P} (pers^{P} *Christus*) add *ις* | *πετρω* c. BDL .. ς praem *τω* c. ACEFGHKMSUVXΓΔ etc (:: at in Mt *τω πε.* non fluct, nec magis alibi fluctuare solet)| *και λεγει* (Δ k add *αυτω*) c. BCLΔ ff^{2} k cop syr .. ς (Ln) *λεγων* c. ADEFGHKMSUVXΓ etc | *αλλα τα* (d *sed quae sunt*) .. DΓ 225. om *τα*

34. *αυτοις* (et. Or) .. DXΔ it (exc f) om | *οστις* c. AC**EFGHKMSUVXΓ al pler go cop syr^{utr} al catt^{txt} et^{comm} (Vict^{ant}) .. BC*DLΔ 1. 13. 28. 33. 61. 69. 124. 2.pe al^{5} it vg syr^{P} ^{mg} Or Synops *ει τις* (Gb′ prob Schu, Ln :: at ita lectione non fluct et Mt et Lc)| *ακολουθειν* (Gb Sz) c. C* DEFGHMSUVXΓ 1. 28. 108. 118. 131. 157. 209. al^{100} fere a b f ff^{2} i n vg go aeth al Or Vict^{ant} Thph Amb .. ς (Ln) *ελθειν* (:: e Mt, ubi non fluct) c. ABKL al mu c g^{1} k cop syr^{utr} al. Utroque coniuncto Δ *ελθειν και ακολουθειν* | Δ *επαρατω* | FLX etc *ακολουθητω*

35. *γαρ εαν* c. BCKMΔ 1. 28. 33. etc .. ς (Ln) *γαρ αν* c. ADEFGHLUXΓ etc | *τ. ψυχ. αυτου* (et. D*) .. D** *τ. ψ. εαυτου*, Or *τ. εαυτου ψ.* (sed uterq post om) (Btl ex B *εαυτ. τ. ψυχ.* per errorem afferre vdtr, nam de sq. *τ. ψ. αυτ.* nihil habet invito Bch)| D* d* k om *ος δ αν απ. τ. ε. ψυ.* | *απολεσει* c. BCD**ΓΔ al^{20} (ac multo plurib) .. ς (Ln) - *λεση* c. AEFGHKLMSUVX etc | *τ. εαυτ. ψυχ.* (Gb Sz) c. BC***EFGHKMSUVX 13. 28. 69. 108. 124. 131. 157. 282. 346. 435. al^{50} fere (ac multo plur) .. ς (Ln) *τ. ψυχ. αυτ.* c. AC*LΔ (ita et. scripturus erat E*) al pm (:: at ita Mt et Lc lectione tantum non fluct) .. D**Γ i* *αυτην* .. Or om (Gb^{0})| *ενεκεν εμου και* (Δ *η, δ et*) .. D a b i (k) n arm aeth^{rom} Or om *εμου και* (k post *perdet illam* pergit: *propter evgll utem salvavit illam*)

λίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ τὸν ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ ἀντάλ-
Mt 10, 33. Lc 12, 9. λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 (86. 2) ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ
Mt 16, 28. Lc 9, 27. ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. IX. 1 (87. 2) καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες ὧδε

---

35. *σωσει* (Gb Sz) c. ABC*DKLM*XΔ al[15] fere it vg go cop syr[utr] al Or .. ς praem *οιτος* (:: e Lc) c. C**EFGHM**SUVΓ al pler sl al

36. *ωφελει* (L *οφ.*) c. BL a n go cop syr (item CD in Lc: e Mc?) .. ς (Ln) *ωφελησει* (Γ al *οφ.*) c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn it[pl] vg syr[P] al Or (:: at futurum ad Mt accommodatum, ad quem sequentia a plurimis testib conformata esse dubitari nequit.)| *τον ανθρ.* c. AC*D 28. 124. 262. 435. a[scr] al[5] Or; item ς omisso *τον* c. BKSUV al pl .. C***E FGHLMXΓΔ 1. 13. 33. 69. al[20] fere Pet[alex] *ανθρωπος* (Gb' :: at cf Mt et Lc)| *κερδησαι* (L *-σας* vitiose) et *ζημιωθηναι* c. BL (eandem lectionem ad Lc transtulere D it[aliq]) .. ς (Ln) *εαν κερδηση* (Γ al *-σει*, c 33. al[4] syr Pet[alex] post *ολον*) et *ζημιωθη* c. A(C)DEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn it vg etc Or (:: at ita prorsus Mt lectione non fluct) .. aeth ut vdtr *κερδησας* et *ζημιωθεις* (:: ut Lc)

37. *τι γαρ* c. BLΔ 28. 2.pe cop Or, item D *η τι γαρ* .. ς (Ln) *η τι* c. ACD EFGHKMSUVXΓ etc (:: at ita Mt lectione non fluct); *ανταλλαγμα* (LX al mu *ανταλαγμα*, Γ *ανταλγμα*) c. Δ (et. *δ*: *quid enim commutabit pro anima sua*) .. ς (Ln) praem *δωσει* (B *δοι*, L *δω*) *ανθρωπος* c. A(B)CDEF GHK(L)MSUVXΓΔ etc (:: at ita Mt lectione non fluct; revera lectio a nobis recepta tantopere ab aliena manu abhorret ut contra tot testium auctoritatem recte stare videatur. Grave est et. BL, quibuscum Δ *τι γαρ* tuetur, paullulum certe recedere a plerorumque consensu. Quemadmodum autem *η τι* pro *τι γαρ* tantum non certum est e Mt invectum esse, ita additamentum *δωσει ανθρ.* eiusdem originis perquam suspectum est.)

38. *γαρ εαν* c. BCEFLMVXΓΔ al pl .. ς *γαρ αν* c. GHKSU al sat mu Clem .. D *δ αν*, item it[pm], Δ *γαρ* omisso *εαν* | *επαισχυνθη με* .. D *επαισχυνθησεται εμε* | *των αγιων* .. 1. 209. vg[cd] om, al[2] *αγιων* idque ante *αγγ.*, F al pauc emm al Clem Aug[1] *αυτου*, al[1] syr cop *αυτου τ. αγι.*

IX. 1. *ωδε των εστ.* c. BD* k* (*sunt hic quidam ex iis qui adstans*) c (*sunt hic quidam de hic stantibus*) (d ff[2]. *sunt quidam hic circumstantium*, a *su. quid. hic stantes*) .. 1. cop Or *των εστ. ωδε* .. ς (Ln) *των ωδε εστ.* c. AC D**EFGHKLMSUVXΓΔ etc .. b (*quid. de circumstantib.*) i (*quid. circumstantes*) non exprim *ωδε*. Praeterea D 2.pe a b d ff[2]. ad *εστηκ.* add *μετ εμου* (*mecum* vel *me*). (:: *των ω.δε* non potest non pro correctione ad Mt et Lc facta haberi, quemadmodum et. additum *μετ εμου* et transpositio adverbii post *εστηκ.* sine dubio correctoribus debentur et nostrae lectionis auctoritatem augent.)

τῶν ἑστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

2 *Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον* 2–8 Mt 17, 1–8. Lc 9, 28–36. *καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν·* 3 *καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι.* 4 *καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωϋσῇ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.* 5 *καὶ*

1. *γευσωνται* c. ABCDE**FGMSUVΓΔ etc Or[1] .. K*HKLX al mu Or[1].*–σονται* | F om *αν*

2. *μετα* c. BC(vdtr)DLΔ etc .. ς *μεθ* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler | Δ o *ις παραλαμβ.* | *τον ιακ.* c. ABC(vdtr)DEFGHKLMSUV al pl .. XΓΔ al mu om *τον* | *ιωαννν.* (Gb Sz) c. ABEFGHMSVΓΔ al pl .. ς *τον ιω.* c. CDKLUX al sat mu | *αναφερει* .. D 2.pe *αναγει* | *κατ ιδιαν* (52. 19.ev *λιαν*, 124. *λιαν κα. ιδ.*) .. 255. sah syr al om | *μονους* (a d ff[2]·g[2]·l n gat ing mt emm tol *solus*) .. y[scr] al[5] syr arr om | *μετεμορφ.* (D *τατεμορφ.*) .. 13. 28. 69. 124. 346. c[scr] 2.pe praem *εν τω προσευχεσθαι αυτον* (*–τον* c 2. al, sed 124. al *–τους*), item Or[dis]: *κατὰ τὸν Μάρκον* (:: at ita Lc)| *εμπροσθ.* (D *ενπρ.*) *αυτων*: ita Or et Mt et Mc habere testatur.

3. *εγενοντο* c. ADGKLVXΓ 1. al[30] fere ac plurib (Or *κατὰ τὸν Μάρκον γίνονται τὰ ἱμ. αὐτ. λευκὰ* etc) Thph .. ς *–νετο* c. BCEFHMSUΔ etc | *λευκα λιαν* (Gb'') c. BCLΔ 1. d k sah cop[cd 1] aeth arm (A b g[2·]1 go aeth[rom] om *λιαν*, item Or libere) .. ς (Ln) add *ως* (K al plus[15] *ωσει*) *χιων* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it[pler] vg go cop[cdd 2] al, item 48.ev al[3] Or *ως το φως* (:: quemadmodum in Mt test mu maluerunt *χιων* pro *φως* [cf Mt 28, 3. ubi *χιων* non fluct], ita Mco test pl maluerunt *ως χιων* quam *ως τ. φ.* inferre.)| *οια γναφ.* (28. 124. 262. 271. y[scr] al plus[20] Thph *κναφ.*: *τὸ μὲν διὰ τοῦ γ κοινόν, τὸ δὲ διὰ τοῦ κ ἀττικόν* Suid) – – *λευκαναι* (*–κᾶναι* ut r etc; HM 1. aliiq mu *–κάναι*) .. X an om; D (similiter b i, item syr *homines* pro *γναφ.*) *ως ου δυναται τις λευκαναι επι της γης*, pers[p] *ut homines intuitum non possent ferre* | *ουτως* c. BCLΔ 13. 28. 33. 69. 116. 124. 346. 48.ev 49.ev c[scr] 2.pe al pauc ff[2·] k cop sah aeth arm arr Or .. ς (Ln) om c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it[pm] vg al (:: *ουτως* prorsus est ab ingenio Mci; ut molestum et abundans abiectum est.)

4. *ωφθη* .. EM 124. cop al *–θησαν* | *ἠλιας* (D *–λει–*, item A vv. 12 et 13.): cf supra ad 8, 20; item ad Mt 11, 14.: accedit h. l. H .. ς *ἠλιας*: cf ibidem | *μωϋ–* c. BDKΔ al pm, item v. 5. accedente M. Item cop sah it[pler] (ut a b c f i n) vg (et. fu ing emm etc, sed non am) .. ς *μω–* c. ACEFGHL(v. 4. et. M)UXΓ(SV?) al pl k am go etc. Porro *–σῆ* c. B*C HKUΓ al pm .. ς (Ln) *–σει* c. AB**DEFGLMSVXΔ etc. Item *–σῆ* v. 5. c. BHKUVΓ etc; ς *–σει* c. ADEFGLMSXΔ etc | *και ησαν* (13. 48.ev 49.ev c sah

ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Ῥαββεί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς
ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσῇ μίαν
καὶ Ἠλίᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσει· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.
7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἦλθεν φωνὴ ἐκ τῆς
2 Pet 1. 17. νεφέλης Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ.
8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν

---

al om haec :: ut Mt) *συνλαλουντ.* (*συνλ.* c. B*CHLA etc: ita et. Mt 17, 3. scribendum erat accedente codicis B auctoritate; ς Ln 49. *συλλαλ.* c. AB**EFGHKMSUVXΓ etc) .. D 1. 2.pe a n *κ. συνελαλουν*

5. Γ 253. om *ὁ* | *λεγει* .. D 2.pe *ειπεν*, item *dixit* it^{aliq} go al; 1. 13. 28. 124. 346. *ελεγεν* | *ραββει* c. ABCDEHX etc (alibi et. FKMPΓΔΛ) .. ς (Ln 49.) *-ββι* c. FGKLMUΓΔ(SV ut vdtr; alibi H)| *και* (X y^{scr} cop^{edd2} om; it^{aliq} sah *itaque*) *ποιησωμεν* (V 13. 124. al^{15} fere *-σομεν*) .. D 13. 28. 2.pe al^{6} it^{pler} (non k* al nec vg) *Θελεις* (28. al it^{aliq} *ει θελ.*) *ποιησω* (*-σω* D b i; 13. etc *-σωμεν*) :: cf Mt. Praeterea c 2.pe c ff^{2*} add *ωδε* :: ut Mt | *σκην. τρ.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler f go syrP al .. BCLA al^{6} it^{pler} vg cop al *τρ. σκην.* (Ln 49. :: at ita Mt lectione tantum non fluctuante; in Lc vero pro *σκ. τρ.* similiter test pm substituerunt *τρ. σκ.*)| *μωυση* .. ς (Ln) *μωσει* (*μωυσει*): vide ad v. 4.

6. *λαλησει* (Gb″) c. ADEFGHKMSU**VXΓ al^{120} ac plurib Vict^{ant} Thph Euth catt; item ς (Ln) *-ση* c. C***L* al non ita mu Chr (69. *-σαι*); Or^{1} *ελαλει*, item it^{pler} vg sah go etc .. BC*LA 1. 28. 33. 2.pe k cop Or^{2} *αποκριθη* (Or^{2} *απεκριθη*) (49. Gb″ :: at unde *λαλησει* ortum sit [in Lc est *μη ειδως ο λεγει*] vix dici potest; *αποκριθη* vero tum ad *αποκριθεις* v. 5. conformatum esse potest, tum legis grammaticae caussa substitutum videtur.)| *εκφ. γ. εγεν.* (Gb′) c. BCDLA 33. 2.ev 2.pe it^{pler} (*timore enim exterriti erant* vel *sunt*; k *in metu enim fuerat*) cop sah etc Chr .. ς *ησαν γ. εκφοβ.* (KU al pauc Chr^{cd} *εμφοβ.*) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f vg (*erant enim timore exterriti*) go syr^{utr} al

7. *αυτους* .. U 13. 28. 69. 108. 124. 48.ev al plus^{15} *αυτους* | *ηλθεν* c. ADEFGHKMSUVXΓ al fere omn (aliq post *φωνη* pon) it^{pler} vg go sah syr^{cdd} syrP al .. BCLA item (item praemisso *ιδου* 300.?) cop arm syr^{sch} syrP mg *εγενετο* (Gb′ :: ut Lc lectione non fluct) .. c *ecce* (:: ut Mt); 1. k om | *Ουτος* (Gb Sz) c. BCEFGHKMSUVXΓ al^{100} fere k go cop al mu (vide post syrP) Thph .. ς (Ln) praem *λεγουσα* (:: ut Mt et Lc) c. ADL(Δ *λεγων*) al mu it^{pler} vg sah syr syrP c.* al pauc | *ακου.* (28. *-σατε*) *αυτ.* c. BCDL 1. 28. 33. 209. 2.pe it^{pler} vg cop sah al .. ς *αυτ. ακου.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler b f syr^{utr} go al (:: ita Lc lectione non fluctuante; in Mt vero *ακου. αυτ.* pariter atq in Mc a testib longe pl cum *αυτ. ακου.* permutatum est) .. Δ *εν ω ηυδοκησα* omissis *αν. αυτ.* :: e Mt

8. *εξαπινα* .. D 28. 66.mg 69. 2.pe *ευθεως* (c ff^{2*} *repente*, f *confestim*, k *subito*: a d g$^{1.2.}$ i n vg *statim*) .. b om | *ειδον* c. ABDEFGHUΓ etc .. CKL MVXΔ etc *ιδον* (Δ ante *ουδενα*)| *αλλα* c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ al pler .. BD 33. 61. 48.ev 3.pe al^{3} *ει μη* (Ln), item *nisi* it vg cop go etc

Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 ($^{89.10}$) καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 11 ($^{89.6}$) καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς Ἠλίας ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενωθῇ;

Mt 17, 9–12. Lc 9, 36 a

*Mal 4, 4. (3, 22.)

---

8. *μονον* (2.p^{e} c ante τ. ιν) .. f om | *μεθ* (b *μετα*) *εαυτων* .. b 33. c post *ειδον* pon, 61. acff^{2}l om

9. *καταβαιν.* (8 *μεταβ.*) *δε* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f go syrP al .. BCDLΔ 33. (8.p^{e} *και κατ. δε*) itp^{ler} vg cop syr aeth al *και κατ.* (Ln :: at ita Mt lectione non fiuct) *απο* c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al pler .. BD 33. f^{ser} (it vg *de monte*) *εκ* (Ln :: at ita rursus Mt lect tantum non fiuct)| *διεστειλατο* .. c 1. *διεστειλετο*, D *παρηγγειλεν* (Δ om *ινα*)| *α ειδον* (*ειδ.* c. ABCEFGHMUΓΔ etc, D *ειδοσαν*, KLVX al *ιδον*) *διηγησωντ.* (HKX al plus^{10} *-σονται*, 13. 28. 69. 346. *εξηγ.*) hoc ord. c. BCDLΔ 1. 13. 69. 2.p^{e} a b g$^{1.2}$ i k l n vg .. ς *διηγ.* α *ειδ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler c ff^{2}

10. *συνζητ.* c. ABCDGLΔ etc .. ς *συζητ.* c. EFHKMSUVXΓ al pler. Item v. 14. (h. l. Γ scripturus erat *συνζ.*) et v. 16. (sed his duob vv Δ *συζ.*)| *τι εστιν* .. M *το τι εστ.* | *το* (Γ *τῶ*) *ε. ν.* (Δ om *το ε. ν.*) *αναστηναι* c. ABC EFGHKLMSUVXΓΔ al pler cop go syrP al .. D 1. 13. 69. 118. 124. 209. 346. it vg syr perss Hier *οταν ε. ν. αναστη* (Gb′)

11. *επηρωτων* (*interrogabant* itp^{l} vg) .. A 1. 13. 28. 33. al^{5} *-τησαν* (*interrogaverunt* c g^{1} go cop) :: ut Mt | *Οτι* (Ln *Ο τι*, b d ff^{2} i go *quia*; al pauc et vv^{aliq} *τι*, *πως*, *πως ουν*, itp^{l} vg *quid ergo*, cop$^{cd\,1}$ *quapropter*, arm *τί ἐστι τοῦτο ὅ*: 27. 60. cop$^{cd\,2}$ aeth om) *λεγ.* (D a cop post *γραμμ.* pon) *οι γρ.* (L c g^{1} al? vg *οι φαρισαιοι και οι γρ.*: hinc Ln de cod. c falsus [*οι φα. κ.*] *οι γρ.*) *οτι* (D^{gr} 1. 108. al^{5} b ff^{2} i k cop om :: at offendit propter antecedens *οτι*) *ηλιαν* (de *ἠλ.* et *ἠλ.* vide ad v. 4., ad Mt 11, 14. 16, 14 et alibi) *δ. ελθ. πρωτ.* (D itp^{l} vg^{aliq} *πρ. ελθ.*) .. 2.p^{e} *τι εστι το εκ νεκρων αναστηναι*

12. *εφη* (Gb′) c. BCLΔ cop syr pers^{p} .. ς (Ln) *αποκριθεις ειπεν* c. ADEF GHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it (k *respondit et dix.*) vg go syrP al (:: at ita Mt lectione non fiuct)| *αυτοις* .. D add *ει* (*si* d)| *ηλιας* (Schu „recte; ap Mc *μεν* rariss., sed est ap Mt") c. DL 1. 28. 209. 2.p^{e} it vg syr syrP mg pers aeth .. ς (Ln) add *μεν* c. ABCEFGHKMSUVXΓΔ al pler cop go (potius enim *μεν* quam *δε* exprimit) syrP al (:: at ita Mt lectione non variante; praeterea vide supra | *πρωτον* .. D^{gr}Δ (non *δ*) p^{ser} *-τος* | *αποκαθιστανει* (D *αποκαταστ.*, B^{a} *αποκατιστ.*) c. ABDLΔ 1. 28. 33. 118. (209. *αποκαθιστει*) 2.p^{e} 8.p^{e} .. ς *αποκαθιστα* c. EFGHKMSUVXΓ al pler .. C it vg (syrP mg vdtr) *αποκαταστησει* (cop *veniet* - - *restituet*)| *και πως* c. BCDEFGHLSUVXΓ al pl it vg cop go al .. AMMΔ al plus^{20} syrP mg sl^{7} Victant Euth *καθως* | *εξουδενωθη* c. ACEFGHKMSU

13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14–29 Mt 17, 14—21. Lc 9, 37–42.

14 (90. 10) Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας αὐτοῖς. 15 καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς Τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; 17 (91. 2) καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου Διδάσκαλε,

---

VXΓΔ al pler (69. -θενωθη) .. BDL 2.pe (al pauc?) εξουδενηθη (L -θενηθη) (Ln 49. :: at quum satis frequens sit in N. T. ἐξουθενεῖν [2. Cor. 10, 10. -δενεῖν], nusquam fere altera forma -δενοῦν substituta est. In LXX quidem utraque frequens est. Hinc h. l. non temere deserenda est forma -δενοῦν, soli Marco probata.) Ceterum Ln interpx: ανθρωπου; et εξουδενηθη.

13. και pr .. M*Γ 1. 28. 69. al20 al vgcd cop go al om (:: ita prorsus Mt)| εληλυθεν (Δ -λυθει) .. C 1. 209. al pauc ηδη (ita et. al gat gd al) ηλθεν (et. 28. al) :: plane ut Mt | αυτω .. KL 28. 299. al15 syr syrp mg εν αυτω :: ut Mt | ηθελον c. BC*DL .. ς (Ln) ηθελησαν (ita Mt lectione non fluct) c. AC**EFGHKMSUVΓΔ etc (it vg voluerunt) .. X om αυτω οσα ηθελ. | επ αυτον (10.pe -τω) .. Γ εν αυτω, 13. 28. 69. 124. 346. al pauc περι αυτου (item de eo it vg; d in eum)

14. ελθων et ειδεν (IKMV al pauc ιδεν) c. ACDEFGHIKMSUVXΓ al fere omn itpler vg cop go syrutr etc .. BLΔ k ελθοντες et ειδον (B* -δαν, Δ ιδον)| οχλ. πολ. (M al mu go al πο. οχλ.) .. 1. 28. 209. arm om πολ. | περι (vg circa) .. D 28. προς, item it ad vel (k) aput | γραμμ. .. Dit13. 28. 69. 124. 2.pe τους γρ. | συνζητ. (accedit h. l. 1): vide ad v. 10. | αυτοις c. ADEFHKMSUVXΓ al pler (it vg conquirentes cum illis) .. BCG ILΔ 1. 28. 118. 124. 209. (al ut vdtr) προς αυτους (G εαυτ.)

15. ευθυς c. BCLΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. .. ς (Ln) -θεως c. ADEFGHIK MSUVXΓ al pler | D πας οχλος | ιδοντες et εξεθαμβηθησ. (D εθαμβησαν) c. (Gb′) BCDILΔ 1. 13. 27. 28. 33. 69. 124. 209. 346. 19.ev yscr a b e ff2-i go copcd1 syr syrp mg (M** 70. 48.ev 49.ev copodd2 ιδων et -βηθησαν, 18.ev ιδοντες et -βηθη) .. ς ιδων et -βηθη c. AEFGHKM SUVXΓ al pler fk (g1. 2. vg videns Iesum stupefactus est et [am fu om] expaverunt; i videntes salutaverunt eum omissis rell)| αυτον .. D itpler vg (sed am fu eum, item a) τον ιν | προστρεχ. (fg1. 2.l vg occurrentes [gat mt occurr.]; AC προτρ.) .. D προσχεροντες, item gaudentes a c ff2. k (b cadentes)

16. αυτους (Gb) c. BDLΔ 1. 28. 209. 2.pe it (exc a) vg sax cop arm aeth .. ς (Gb″) τους γραμματεις c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler a go syrutr al | συνζητ.: vide ad v. 10. | προς αυτους (αὐτους [Gb′]: ita YHKΓ 124. al pm; ς αὐτ.: ita U 1. etc) c. BC(vdtr)EFHKLSUVXΓΔ al pl go syr al .. AGM 33. 157. 238. al20 fere catpos πρ. εαυτους (syrp apud ipsos, al pauc πρ. αλληλους) .. D εν ημειν (it vg inter vos, item cop al)

17. Ad h. v. G in marg haec notata habet: τω καιρω ανθρωπος τις προσηλθεν τω ιυ γονυπετων αυτον και λεγων· διδασκαλε: cf Mt | απεκριθη

ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· 18 καὶ ὅπου
ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς
ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ
ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει Ὦ
γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός μέ. 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν·
καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθὺς τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα
αὐτοῦ Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐκ

αυτω c. BDLΔ 28. 33. abcik cop (ci post add *dicens*) .. ς αποκριθεις (c add αυτω) et ειπεν (1. 13. al add αυτω) post οχλου c. ACEFGHIKMSUVXΓ al pler it^{aliq} vg al

18. εαν c. ABKΔ al mu .. ς αν c. CDEFGHILMSUVXΓ etc | ρησσει (Δ al ρησει) αυτον .. D ραssει (ita et. 2.pe) (d *applontat*) absque αυτον (et. k om αυτ., Δ om αυτ. prius)| και τριζει (al^{5} Thph τριζ.) .. X om | τους οδοντ. (Gb^{11}) c. BC*DLΔ 1. 13. 33. 59. 69. 73. 209. 2.pe it^{pl} vg al .. ς add αυτου (Ln [αυτ.]) c. AC***EFGHIKMSUVXΓ al pler bf cop go syr^{utr} al | ξηραινεται: sed ACDILXΔ 124. al ξηρενεται | ειπα c. BFL 1. 28. 209. al pauc .. ς (Ln) ειπον c. ACDEGHKMSUVXΓΔ etc | αυτο: EFLUΓΔ al αυτω | εκβαλωσιν .. 1. 131. 209. al^{aliq} -λλ- | ουκ ισχ. .. D 69. 2.pe ab arm add εκβαλειν αυτο (Schu: „ap Mc non ineptum; cf Lc et Mt")

19. ο δε c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ al pler go cop^{ed1} syrP (syr *respondit Iesus*) al (g$^{1.2}$ vg *qui*) .. D 1. 13. 28. 69. 209. 2.pe 7.pe c^{ecr} (item al pauc) abcfik cop^{edd2} aeth και (:: in Mc toties repetitum και haud improbabile; tamen aliud suadet tum tanta testium qui contra sunt auctoritas, tum quod altera lectio non propius ad Mt et Lc: αποκριθεις δε ο $\overline{\text{ις}}$, accedit.)| αυτοις (Gb Sz) c. ABDLΔ 1. 28. 33. al^{12} it^{vler} vg go cop al pl .. ς αυτω c. C***EFGHKMSUVXΓ al pl g^{1} syr^{sch} syrP mg .. C* 13. 40. 69. 124. al^{5} k sl om (Gb^{0})| απιστος (13. 69. 124. 157. al plus^{5} Vict^{ant} add και διεστραμμενη :: e Mt et Lc) .. D -στε | F al^{aliq} εσωμαι et ανεξωμαι | φερετε (post φε. K scripturus erat μοι, item ita 142.* al :: ad Mt) αυτ. (142.* 2.pe syrP c.* add ωδε :: ad Mt)

20. πρ. αυτον (47.^{ev}τον $\overline{\text{ιν}}$) .. D it^{pl} vg om | ιδων .. C**(***?)SV al^{25} fere ιδον | ευθυς c. BCLΔ 33. 2.pe .. ς -θεως c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. D abff^{2}i om. Praeterea hoc loco c. AEFGHIKMSUVXΓ al pler (2.pe ante ιδων) g^{1} vg go .. BCLΔ 33. 7.pe cg^{2}k cop syr^{utr} arm al post το πν. (Ln 49. :: at est manifesta correctio)| εσπαραξεν c. AEFGHIKMSUVXΓ al pler .. BCLΔ 33. συνεσπαραξ. (Ln :: at est e Lc, ubi συνε- non fluct), D εταραξεν (it vg *conturbavit*)

21. ως c. AC***DEFGHKMSUVXΓ al pler go al .. B εως, C*LΔ 33. 2.pe al εξ ου, 13. 40. 124. 346. αφ ου (it vg al *ex quo*)| τουτο .. Δ om

παιδιόθεν· 22 καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τὸ Εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· Τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω

---

21. *εκ παιδιοθεν* (I 1. 118. *-δοθεν*) c. BCGILA 1. 33. 118. 209. 262. c^{ser} al^{4}, item D $2.^{pe}$ Chr *εκ παιδος* .. ς *παιδιοθεν* (X *-ωθεν*, 2. 238. e^{ser} *-δοθεν*) c. AEFHKMSUVXΓ al pler

22. *και* (DI 1. $2.^{pe}$ al^{5} a b i k vg^{ed} et^{mss} aliq [non am ing emm al] cop syr arm om) *εις* (c. BCDHILSUXΔ al sat mu; AEFGKMVΓ al^{90} fere cat^{pos} add *το*: ita Gb + Sz :: at ita Mt sequente *κ. ε. το υδωρ*, post pauciss *τα υδατα*, cat^{pos} *το υδωρ*) *πυρ* | *αυτον* h. l. c. $BC^{*}LA$ (a post *εβαλ.*) .. ς (Ln) post *πολλακις* c. AC^{***}DEFGHMSUVXΓ (K om *και πολλ. αυτον*) al pler (I $2.^{pe}$ *αυτ. εβαλ.* post *υδατα*) it^{pler} vg go etc | *εβαλεν* .. D b i k *βαλλει* idque (item *misit* c f $g^{1.2}$ vg) post *υδατα* | *απολεση* (H al mu *-σει*) *αυτον* .. D $2.^{pe}$ it^{pl} (non a f k) vg *αυτ. απολ.* | *αλλ* .. D *-λλα* | *ει τι* .. A *ετι* | *δυνῃ* c. BDILA 1. 28. 118. 209. .. ς *δυνασαι* c. ACEFGHK MSUVXΓ al pler | *ημιν* .. B $2.^{pe}$ it^{pl} add *κυριε*

23. *το* c. ABCEFGHMSVXΓΔ al pl go; item interpretamento exprim a (*quid est si quid potes· si potes credere* etc) cop (*quid est hoc*) arr (*quid est hoc quod dicis*), arm (*dixisti*) aeth (*quoniam dixisti*) .. DKU 13. 28. 69. 124. 131. $2.^{pe}$ al $plus^{20}$ om, nec exprim it^{pler} vg syr^{utr} perse | *Ει δυν.* (*-νῃ* c. BDA 1. 28. 118. 209.; ς *-νασαι* c. ACEFGHKLMSUVXΓ al pl. Forma *-νῃ* et. Polyb. Aelian Lucian aliiq usi sunt; cf Lob. ad Phryn.) c. (Gb″) $BC^{*}LA$ 1. 118. 209. 244. k^{*} (de a vide ante) cop $aeth^{ro}$ et^{ppl} arm arr .. ς (Ln) add *πιστευσαι* c. AC^{***}DEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg syr^{utr} go al Chr (KHMΓ etc disting: *αυτω· το ει δυ. πιστευσαι· παντα* etc, ς *το, ει* [1624. 1633. *Το ει*] *δυ. πιστ.· παντα* etc, Ln *Το ει δυ. πιστ. παντα δ. τ. πι.* absq interp)

24. *ευθυς* c. BLA c cop .. c^{*} fu aeth *και* .. ς *και ευθεως* (Ln [*και*] *ευθ.*) c. AC^{***}DEFGHKMSUVXΓ etc (28. *ευθ. δε*) | *ελεγεν* c. $A^{*}BC^{*}LA$ 28. (item al ut vdtr) k cop $aeth^{rom}$ et^{ppl} arm .. ς praem *μετα δακρυων* c. A^{**} C^{***}DEFGHKMSUVXΓ al pler (124. post *πραξ.* pon) it^{pler} vg go syr^{utr} al | *πιστευω* (Gb Sz) c. ABC*DL 346. g^{1} i k l am go syr^{utr} aeth arm al Vict^{ant} .. ς add *κυριε* c. C^{**}EFGHKMSUVXΓΔ al pler a b c f ff^{2} g^{2} vg (et. fu ing al mu) al pauc Chr | *μου* (et. Chr, D it vg etc post *τη απιστ.* pon; KS 299. y^{scr} al pauc *μοι*) *τη απιστια* (*-ια* c. CGKMUΔ etc; ADEFLXΓ etc *-εια*)

25. *ιδων δε* c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn cop go syr^{utr} al .. D it vg (aeth) *και οτε ειδεν* (*et cum videret*) | *οχλος* c. BCDEFGHKSUVΓ al sat mu (1. add *πολυς*) .. ALMXΔ al^{50} fere *υ οχλ.* | *λεγων* (D *ειπων*) *αυτω* (al pauc a al om) | *το αλαλ. κ. κωφ. πν.* c. BC^{*}DLA 1. 33. 73. 118. $2.^{pe}$ it vg (e k *mute et surde spir.*, rell pler vg Vig *surde et mute spir.*) cop al Did Vict^{ant} .. ς *το πν. το αλαλ. κ. κωφ.* c. AC^{***}EFGHKMSU

σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. 26 καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 (92.10) καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

---

vxr al pler go syr^{utr} al | *επιτ. σοι* c. BCLΔ 33. ff^{2}· k vg^{ed} (item^{mss} pauc ut emm) cop syr^{utr} .. ς (Ln) *σοι επιτ.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} am fu ing tol go Vict^{ant} | *εξ* c. ABC***DEFGHKLMSUVXΓ al pler go cop Vict^{ant} .. c*Δ al^{6} (ac plur) item (*ab eo, ab illo*) it (et. d) vg al *απ* (Ln)

26. *κραξας* et *σπαραξας* (Δ –*ξαν*) c. (Gb) BC*DL(Δ) (al ut vdtr pauc) .. ς –*ξαν* et –*ξαν* c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler | *και πολλα* .. Δ 1. 2.pe al^{10} fere syr *πολλ. και* (c^{scr} fu om *πολλ.*)| *σπαραξ.* sine *αυτον* c. BC*DLΔ (al ?) bff^{2}· i sl .. ς *σπ. αυτον* (Ln *σπ.* [*αυτ.*]) c. AC***EFGHKMSUVXΓ etc | *εξηλθεν* .. D(Δ) al pauc add *απ αυτου* (Δ *επ αυτω*), item *ab* vel *de eo* it (et. *d*) vg | *ωσει* .. D *ως* | *τους πολλ.* c. ABLΔ 33. .. ς om *τους* c. CDEFGHKMSUVXΓ al pler | *λεγειν* .. D *λεγοντας*

27. *αυτον της χειρ.* (c* syr^{utr} add *αυτου*) c. A(C*)C***EFGHKMSUVXΓ al pler go (syr^{utr}) .. BDLΔ 1. 13. 28. 53. 69. 118. 209. y^{scr} 2.pe (c^{scr} *αυτου της χ.*) it vg cop al Vict^{ant} *της χειρ. αυτου* (Ln :: ex manifesta emendatione)

28. *εισελθοντα αυτον* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. BCDLΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. 246. 2.pe *–ντος –του* (Ln :: ex manif. emendatione)| *οικον* (cf 7, 17.) .. AM al^{10} fere praem *τον* | *κατ ιδ. επηρωτων* (C *–τουν*, X *–τον*, D al pauc *ηρωτ.*, al pauc *–τησαν*) *αυτ.* c. BC*DLΔ 1. 33. 209. al pauc it vg (121. c *επηρ. αυτ.* pon post *οι μα. α. κ. ιδ.*) .. ς *επηρ. αυτ. κα. ιδ.* c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler cop go syr^{utr} (:: cf. Mt, ad quem et. propius accedunt 13. 28. 69. 2.pe al *προσηλθον αυτω κα. ιδ. και επηρ.* [*ηρ.*] *α. λεγοντες*)| *Οτι* (Ln"*Ο τι*) c. BCEFGHLMSVXΓΔ etc .. ADK al plus^{30} *δια τι*, U 131. 238. al^{10} fere *οτι δια τι*, al^{6} Thph^{ed} *τι οτι* (:: Euth *τὸ Ὅτι ἀντὶ τοῦ Διατί· οὕτω γὰρ εἶπεν ὁ ματθ. ἢ τὸ Ἐπηρώτων αὐτὸν ἀντὶ τοῦ Ἔλεγον αὐτόν· πολλαὶ γὰρ τοιαῦται καταχρήσεις παρὰ τῷ μάρκῳ*)| K al pauc *εδυνηθημεν* | F e^{scr} *εκβαλλειν* (sic uterq, item haud dubie al)| *αυτο* .. K (*αὐτόν* sic ut extrema pars litterae *ν* una ad *κ* sequens pertineat) Δ 2.pe *αυτον* (it vg *eum* vel *illum*)

29. *αυτοις* .. G g^{2}· add *ο ις* | *εν ουδενι* (c* pro his *ου*) *δυ. εξ.* .. 33. y^{scr} *ουκ εκπορευεται* | *εν προσευχη* c. B k .. ς (Ln) add *και* (Δ add *τη*) *νηστεια* c. ACDEFGHKLMSUVXΓΔ etc (sed syr aeth pers^{p} arm *εν νηστ. και προσευχ.*) (:: in Mt a nullo eorum testium qui versum habent *και νηστ.* omittebatur: inde huc translatum esse tot similibus ll. perquam probabile fit. Similiter *νηστεια* ad *προσευχη* aliena manu additum est 1 Cor 7, 5.)

30—32 Mt 17, 22 s. Lc 9, 43—45.

30 (96.2) *Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ* 31 *ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.* 32 *οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.*

33—37 Mt 18, 1—5. Lc 9, 46—48.

33 (94.10) *Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;* 34 (95.2) *οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων.* 35 *καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει*

---

30. *κακειθ.* c. BDLΔ .. ς *και εκειθ.* c. ACEFGHKMSUVXΓ etc | *παρεπορευοντ.* c. AB**CEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn (itpl vg *praetergrediebantur* vel (et. d) *transiebant*) .. B*Dgr a c f *εποριευοντ.* | *γνοι* c. BCDL .. ς *γνω* c. AEFGHKMSUVXΓΔ etc (1633. *τις ινα γν.*, non 1624. nec edd post 1633.)

31. *αυτους* .. B k om (*και ελεγεν*: k *dicens*) | *ὁ* .. D* om | *ανθρωπων* .. Dgr *-που* | *αποκτενουσιν* .. Dgr *-κτειναντων* | *αποκτανθεις* .. D x^{ser} y^{ser} a c g^{1} k cop arr om | *μετ. τρ. ημ.* (Gb″) c. Bo*DLΔ itpl (*post tertium diem* a k, *post tres dies* b c i, *in tres dies* d) cop syrp mg .. ς *τη τριτη ημερα* c. AC***EFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn f g^{1} l vg go syr^{utr} al (:: *μ. τρ. ημ.* Marco frequentatum, cf 8, 31. 10, 34., solent test mu cum *τη τριτ. ημ.*, quod est Mt^{1} et Lc^{ae}, commutare.)

33. *ηλθον* (D *-οσαν*, 13. 69. 235. *εισηλθ.* item cop al) c. BD 1. 91. 106. 118. 209. 258. 282. 2.pe 3.pe al^{2} scr item ut vdtr 13. 69. 235. it (exc f) vg syr pers^{w} .. ς *-λθεν* c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ al pler f go cop syrp al (:: incipit h.l. lectio eccles., quapropter passim o $\overline{\text{ις}}$ additur. Praeterea multo plus quae sequuntur ad mutandum *ηλθον* quam antecedentia ad mutandum *ηλθεν* valuisse putanda sunt.) | *καφαρν.* c. BDΔ it vg cop go sax arm (cf et. ad Mt 4, 13.) .. ς *καπερν.* c. ACEFGHKLMSUVXΓ etc syr^{utr} al | *πρ. εαυτ.* c. AEFGHKMSUVXΓΔ (*διαλογιζεσθ.*) al ut vdtr omn (1. 2.pe al^{7} post *διελ.*) f go syr^{utr} aeth al .. BCDL item (*tractabatis*, *retract.*) itpler vg cop arr om (Gb^{00} Ln 49. :: at *διαλογ.* sine additamento alibi non offendit, nec cur *πρ. εαυτ.* potissimum addiderint patet. Contra videbatur abundare; eoque molestius esse poterat proxime *πρ. αλληλ.* sequente. Nonnulli: 1. 28. 209. in *διαλογ. πρ. εαυτ.* offendentes certe *διελεχθητε* pro *διελογ.* scripserunt.)

34. C *εσιωπουν* | *εν τη οδω* c. BCEFGHKLMSUVXΓ al ut vdtr omn itmu vg cop syr^{utr} al Or (libere; *διελεχθ.* absq *πρ. αλληλ.* habet) .. ADΔ a b f i go om: hinc Ln [*ε. τ. οδ.*] :: videbatur ex abundanti appositum | *τις μειζων* .. D 2.pe *τ. μειζ. γενηται αυτων*, 13. 69. 346. *τ. αυτων μειζ. εστι*, al^{5} *τ. εστι μειζ.*, item *quis esset illorum maior* vel similiter it vg cop go syr^{utr} etc

35. *και* .. D ita/iq *τοτε* | AL *καθεισας*, FH^{r} al *καθησας* | *και λεγει* – – *θελει* (FH* al plures *-λη*) – – *εσται* (Δ al plus^{20} Or^{cd} semel *εστω*, al^{10}

αὐτοῖς Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς 37 Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· (νϛ.1) καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 (νϛ.2) Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης λέγων Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ

10, 43.

Mt 10, 40. Io 13, 20.

38—40 Lc 9, 49 n.

fere εστιν, itpl *fiat*) – – διακονος (M* al4 Chr δουλος) (passim variant al) .. D k om

36. παιδιον .. D praem το | αυτο pr .. D αυτον (d *puerum statuit illum*) (fortasse idem ex emendatione A)| ACL εμμεσω. Cf ad 6, 47. | C αναγκαλισαμ., L αναγκαλεσαμ., D* ανκαλισαμ., X εναγκαλησαμ., Δ εκαλισαμ. | αυτο .. Γ αυτω (ut supra)

37. ος εαν pr c. EFGHKMSUVXΓ al pler .. ABCDLΔ 1. 13. 28. al pauc ος αν (Ln 49.) Item sec c. CEFGHKMSUVΓ al pler .. ABDLXΔ al pauc ος αν (Ln 49. :: tum videtur εαν per N. T. ubicumque per testes licet praeferendum esse; tum passim ut 9, 42. 10, 11. 15. Mt 18, 5. intellegitur testib aliquot ex antiquiss inprimis αν placuisse.)| εν .. DXΓ 124. 32.ev 44.ev esecr yscr om, 13. 69. 346. 2.pe εκ, item εκ b c ff2 i (itpm vg *unum ex*; k *tales pueros*)| των τοιουτ. παιδ. c. ABDEFGHKLM SUVXΓ al pler Or2 (alibi1 om τοιουτ.) .. CΔ al5 fere τ. παιδ. τουτων | επι .. D 69. 73. 247. 44.ev εν | τω ον. μου (et. Or2) .. Δ Or τω εμω ον. | δεχηται (csecr –χεται) c. BL csecr 7.pe a c (antea a *receperit*, c *exceperit*, h. l. a *recipit*, c *excipit*) .. ϛ δεξηται c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al pler (al pauc –ξεται) itpler vg (nec Mt 18, 5. nec Lc 9, 48. δεξητ. alterum fluct. Similiter vero et, Lc 9, 5. pro δεχωνται pleriq dederunt δεξωντ.)

38. εφη αυτω – λεγων (Δ cop syr om) c. BLΔ (item C praemisso [e Lc] αποκριθεις δε et omisso λεγων) cop syr .. ϛ απεκριθη δε αυτω – λεγων (k om, D και ειπεν, 1. al b i και λεγει) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler c ff2 go al, item (Ln) omisso δε (Ln [δε]) D al pauc a b i k vg syrp, et aliter legitur (:: offendit, ut etiam alibi, εφη αυτω – λεγων, hinc alii adhibito Lucae αποκριθεις δε vario modo correxerunt, alii satis habuerunt deleto λεγων)| ο ιω. c. BCLMXΔ al sat mu .. ADEFGHKSUVΓ al50 fere om ὁ (Gb Sz Ln)| ειδομεν c. ABCFGHMUΓ etc .. D ειδαμεν, EKL VXΔ al ιδομ. | τω ονομ. (ita et. ϛ Gb Sz) c. AEFGHKMSVXΓ al longe pl catt Thph .. ϛe (49.) εν τω ον. c. BCDLΔ 1. al ut vdtr pauc (it vg is: at eodem modo Mt 7, 22. ubi Graece εν non legitur), U al plus20 επι τ. ον. (τω ον. et. Mt 7, 22. nec fluct; sed vix credibile εν, quod postea maxime usu venit, cf Mc 16, 17., a quopiam deletum, praesertim quum v. sq. nemo τω ον. legerit. Nec putandum est ab omnibus επι ex v. 39. inferendum fuisse.)| ος ουκ ακολ. (2.pe ηκολ.) ημιν (D go a k μεθ ημων) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itpler vg go syrp al .. BCLΔ 10. 115. 346. 44.ev f cop syr aeth arr pers9 om (:: ut deest in Lc)

ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Μὴ κωλύετε
αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ'
Mt 10, 42. ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. 41 ($^{28.6}$) ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ
2–47
Mt 18, 6—9. μὴ ἀπολέσει τὸν μισθὸν αὐτοῦ. 42 ($^{29.2}$) Καὶ ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ
Lc 17, 2. ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πίστιν ἐχόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ

38. *εκωλυομεν* c. BDLΔ 1. 209. .. ς (Ln) *-λυσαμεν* c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler item *prohibuimus* (k *vetuimus*) it vg etc (:: ita Lc dissentientib BL it^{aliq})| *αυτον* (Gb″) c. DX 1. 13. 14. 28. 69. 106. 209. 251. 255. it (exc f: is ante solus ex it^{cdd} om ος etc) vg (om et. antea ος etc) arm (syr^{P} vide post) sl$^{1\text{-}pe}$ .. ς (Ln) add *οτι ουκ ακολουθει* (BΔ *ηκολ.*) *ημιν* (L q^{acr} r^{acr} et ut vdtr al *μεθ ημων*) c. AEFGHKMSUVΓ al pl item (omittentibus ος etc) BCLΔ al, item f go cop syr syr^{P} c.* aeth al. Praeterea 237. om omnia post *δαιμονια*, 121.* 124. 131. 433. c^{acr} om inde a *και εκωλ.* (:: Posset quidem utrumq a Mc scriptum putari nisi ratio testium aliud suaderet. Verba enim *οτι* etc omnino e Lc huc transisse videntur: quae quum multo aptiora quam ος etc videri deberent, prioribus modo deletis modo retentis inferebantur. Cui sententiae minime obstat quod plerumque *ημιν*, non *μεθ ημων* scriptum est: hoc enim in Mc adscribentes ad ipsum Mc quam ad Lc, cuius dictio insolentior esset, conformare maxime consentaneum erat.)

39. ὃς (et. c f vg etc) .. D 2.^{pe} it^{pl} *αποκριθεις* .. 1. 13. 28. 69. 118. 209. 346. arm om | *αυτον* (et. f ff^{2}· vg; c *eos*) .. D 115. it^{pl} om | *ουδεις* .. r *ου* | *ποιησει* .. A *ποιει* (it vg *faciat*)| *επι* .. 1. 13. 69. 346. al pauc *εν* | *ταχυ* (et. f vg etc: catt *τὸ δὲ ταχὺ πρόσκειται διὰ τοὺς εἰς αἵρεσιν ἐκπεσόντας*) .. F* 1. 28. 209. it^{pler} (et. d) arm om

40. *ημων υπ. ημων* (et. ς^{e} prob Schu) c. BCA 1. 13. 209. al sat mu k cop (sic) syr^{P} mg (item *ημ. υπ. υμ.* L, *υμ. υπ. ημ.* UX al plus^{10}) .. ς (Gb Sz Ln) *υμ. υπ. υμ.* c. ADEFGHKMSVΓ al^{70} fere it^{pler} vg go syr^{utr} aeth al catt (:: ut in Lc *υμ.* bis, ita in Mc *ημ.* legendum. Gravissimi test qui h. l. *ημ.* habent, iidem in Lc *υμ.* tuentur.)

41. *αν*: ita unc omn nec aliter ut vdtr minusc | *ποτιση* .. HΓΔ al aliq *-σει* | *εν* (Gb Sz) c. ABCEFGKLSUVXΓ al longe pl .. ς *εν τω* c. DHMA al mu | *ονοματι* (Gb Sz) c. ABC*KL 1. 229.* 238. 435. al^{5} syr^{utr} ar^{ro} ar^{e} (arm *ον. τουτω*) .. ς add *μου* c. C***DEFGHMSUVXΓΔ al pler it vg cop go syr^{P} ^{mg} al | *οτι* sec c. BC*DLΔ al plus^{10} b ff^{2}· g^{2}· k l gat go cop syr al .. ς om (Ln [*οτι*]) c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler a c i vg syr^{P} al | *απολεσει* c. BDE al^{20} fere .. ς *-σῃ* c. ACFGHKLMSUVXΓΔ etc

42. *εαν* c. ACEFGHKM(s?)UXΓΔ al pl .. ς (Ln 49.) *αν* c. BDLV al mu | *σκανδαλιση* .. H al aliq *-σει*, D^{gr} *-ζῃ* | *των μικρ.* c. C*EFGHKM*SUVXΓ al pl .. ABC**DLΔ 1. al pauc add *τουτων* (Ln), M** al mu praem, item vel add vel (ut pl) praem it vg cop go syr^{utr} etc (:: e Mt, ubi *τουτων* non omittitur)| *πιστιν εχοντ.* c. C*D a, item (quod prope accedit) *πιστευοντων* sine *εις εμε* A b ff^{2}· i k cop^{bo} ^{1} (item 256. *πιστων*: sine *ε.*

περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβλῃται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 (100.6) *καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπό-* Mt 5, 30.
κοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. 45 *καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο*

εμ.?) .. ς (Ln) *πιστευοντων εις εμε* (:: e Mt, ubi lectio non fluct) e. ABC***EFGHKLMSUVXΓ al pler itmu vg copedd2 go syrutr etc | *εστιν αυτω* (ita et. itpl vg) .. A *αυτ. εστιν* .. U al pauc om *αυτω*, italiq om *εστ.* | *περικειται* .. D *περιεκειτο* (itpler vg *si circumdaretur*, k *ut suspensa esset*)| *λιθ. μυλικ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler cop syrP al .. BCDLA al[8] item (*mola asinaria*) it vg go syr aeth al *μυλος ονικος* (Gb' Ln 49. :: lectio et. in Mt et Lc variat; sed *μυλ. ονικ.* in Mt a paucissimis mutatum. Inde eo magis huc translatum videtur quum et. *πιστευοντ. ε. εμ.* et *τουτων* Mto debeantur.) .. 2.pe al[5] Thph *μυλωνικος λιθ.* | *περι* (b c ff[2]· k *circa collum*) .. D al[3] *επι* (a d f i vg *collo*, g[2]· *in collo*)| *βεβλ. εις τ. θαλ.* .. D *εις τ. θ. εβληθη* (it vg *in mare mitteretur*)

43. *σκανδαλιζῃ* c. ACDFGKMSUVΓ al pl (*scandalizat* b c i) .. EHX al aliq *-ζει*, BLA al[8] (item *scandalizaverit* a ff[2]· k al vg) *-σῃ* (255. *-ζῃ σε* post *ἡ χ. σου* pon)| *εστ. σε* c. BCLA 13. 28. 69. 346. 2.pe a .. D itpler vg *εστ. σοι* .. ς *σοι εστι* (:: ut Mt lectione non fluct) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go al | *εις τ. ζ. εισελθ.* c. EFGHKMSUVXΓ 1. al fere omn go .. ABCDLA 282. 2.pe (al?) it vg cop syrutr al *εισελθ. ε. τ. ζ.* (Ln 49. :: e Mt, ubi tantum non fluct, pariter ac *σοι εστι* esse iudicandum est. Accedit quod versu 45. eadem verborum collocatio paucissimos dissentientes habet.)| *τας* .. D om :: ut Mt (item y[acr] al pauc om *τους* v. 45.)| *απελθειν* .. D 12. 61. 8.pe a ff[2]· k gat *βληθηναι* :: ut Mt | *ε. την* (al[4] om) *γεενναν* .. 1. 28. 118. 435. om | *εις* (D b c ff[2]· i k *οπου εστιν*, 238. *η εις*) *τ. π. το ασβ.* .. F (cf ad v. 47.) gat syrP *του πυρος* (gat syrP add *του ασβεστου*) .. LA 240. 244. 255. syr perP om (Gb[0])

44. ς (Gb[0]) Ln *ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itpler (f om *και τ. πυ. ου σβ.*) vg syrütr go aeth (aethrom transp membra) al Aug („*non eum piguit uno loco eadem verba ter dicere*") videtur et. huc alludere Irint (*iniustos autem et qui non faciunt opera iustitiae mittet in ignem aeternum, ubi vermis ipsorum -- extinguetur*) .. om c. BCLA 1. 28. 118. 251. 255. (idem om vv. 45. 46.) 2.pe (10.pe?) k cop arm

45. *και εαν* .. D *καν* | *πούς*: ita h. l. et. Γ; cf ad Mt 18, 8. | *σκανδαλιζῃ* .. X al pauc *-ζει*, L *-σει*, 90.* *-σῃ* | *αυτον* .. A *αυτην* | *καλον* c. BCDE FGHLMSUVXΓΔ al pler itpler vg cop go syrutr etc .. AK al[10] c add *γαρ*, hinc Ln [*γαρ*] | *εστ. σε* (et. Sz) c. ABCEFGHKLVXΔ al[25] fere .. ς *εστι σοι* c. M*UΓ al ut vdtr pl itpler (et. d) vg etc; item DM**s al plus[15] b *σοι εστιν* .. alaliq *εστιν* | *εισελθ.* (al pauc *απελθ.*, Γ al[10] fere post *ζωη.*) *ε. τ. ζω.* (D a b c g[2]· i l vg arm add *αιωνιον*) *χωλ.* (D 2.pe a b c f ff[2]· g[2]· i k l vg arm ante *εισελθ.*)| *εις την* (M*X 13. 28. al pauc om) *γεεν-*

Mt 5, 29. πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός
σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν ἐστίν σε μονόφθαλμον
εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα
Es 66, 24. βληθῆναι εἰς γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ
Lev 2, 13. τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα
Mt 5, 13 Lc 14, 34. θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται. 50 (102.2) καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ
ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς
ἅλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

ναν (E al γεενναν, item X al v. 43., D al v. 47.) c. BCLA 1. 28. 118. 251. 10.pe, porro 24. 237. 259. 11.pe, item b k cop arm syr perspe .. F add του πυρος, item c g2. l vg syrp του πυρ. του ασβεστου .. ς (Gb09) add εις (a ff2. i ubi) το πυρ το ασβεστον, item Ln [εις - - ασβ.], c. ADEGHKMSUVXΓ al pler f (a ff2. i) go aeth al

46. ς (Gb0) Ln ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται c. iisdem qui v. 44. habent (aethrom om και το usq σβεννυ.) .. om c. iisdem atque v. 44. item 253. item, qui et. versum 45. om, 92. 218. 19.ev cscr

47. και εαν (241. ει) o οφθ. σ. σκανδαλιζη (X al pauc -ζει) σε .. DSΓ K. o οφθ. σ. ει σκανδαλιζει σε | εστιν (2.pe om) σε (B ante εστ., 13. 28. 69. 346. post εισελθ.) c. BLA 13. 28. 69. 346. 2.pe, item εστ. σοι M* it vg al .. ς (Ln) σοι εστ. c. ACDSΓEFGHKM**SUVXΓ al pler | εισελθειν .. A post ε. τ. β. τ. θεου | βληθηναι .. D al10 απελθειν (d i ire, c introire, k incidere)| εις (ita c. BL 28; ς Ln add την c. ACDEGHKMSUVXΓA etc :: cohaeret cum του πυρος addito; praeterea similiter hoc versu δυο οφθ. absq articulo, postquam antea bis την γεενν. pariter ac τας δυ. χειρ. atque τους δυ. ποδ.) γεεν. c. BDLA 1. 28. 118. 209. 2.pe 8.pe 10.pe a b c ff2. k cop arm sl arr .. ς (Gb0) ε. τ. γε. του πυρος (g2. add του ασβεστου) c. ACEGHKMSUVXΓ al pler fg2. i l vg go syrutr aeth al .. F εις το πυρ το ασβεστον

48. (versum istum nemo om) αυτων .. GSVX al25 c om (al pauc italiq cop al post πυρ add αυτων)

49. πας (cop aeth arr παν) γαρ (al5 add αρτος) πυρι (C al pauc εν πυρι, X πυρι αλι sic) αλισθ. (46. 52. δοκιμασθ., g1. examinantur) .. D 64. 65.* a b c ff2. i tol persp om .. k omnia autem substantia consumitur (αναλωθήσεται igitur exprim pro αλισθ.)| και πασα (D b c ff2. i tol πασα γαρ, a πασα absq και) θυ. αλι (al10 a c g2. em harl ing gat mt tol al aeth om) αλισθ. c. ACDEFGHKMSUVXΓ al pler itpler vg go copedi syrutr al Victant Amb .. BLA 1. 61. 73. 118. 205. 206. 209. 229.* 251.* 258. 435. b*scr gscr 2.pe 10.pe k copedd2 arm om (Schu „glossam olent")

50. το αλας bis .. LA το αλα | δε (13. al γαρ) .. V om | γενηται (it [et. d] vg fuerit) .. D γενησεται | αυτο .. MΓ 1. 206. 209. 255. 299. escr f go al mu om | αρτυσετε (-τε BEFGMUXΓ etc; ACDHL 126. al mu -σεται, A 28. -σηται) .. K 1. 14. 91. 118. 206. 209. 255. 299. escr αρτυθησεται, item condietur (vel conditur ut go) d f go al mu | L* al

X.

1 (108.6) *Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας* Mt 19, 1–12. *καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.* 2 *καὶ προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν.* 3 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς;* 4 *οἱ δὲ εἶπαν Ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον* a Deut 24, 1. Mt 5, 31. *ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι.* 5 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.* 6 *ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν* b Gen 1, 27. 5 sq. 2, 24.

---

pauc *εν αυτοις* | *αλα* c. A*BDLΔ 1. 28. 209. al pauc .. ς *αλας* (ʊ praem *το*) c. A**CEFGHKMSUVXΓ al pler

X. 1. *κακειθεν* c. AFGHKLMSU(?)VXΓ al pler .. BCDEΔ al[15] fere *και εκειθ.* (Ln 49. :: cf ad Mt 18, 33. 28, 10. Supra 7, 24. *και εκειθεν* non fluct) | *και περαν* c. BC*L cop .. C**DGΔ 1. 13. 28. 69. 124. 209. y[scr] 2.pe al[25] fere it vg go syr aeth al *περαν* (:: ita Mt lectione non fluct) .. ς *δια του περ.* c. AEFHKMSUVXΓ al pl (47. *δια το*) syrP | *συνπορ.* c. ABCΔ etc .. ς (Ln) *συμπορ.* c. EFGHKLMSUVXΓ al pler | *-ρευονται* (1. 13. 28. al plus[5] *-εται*) *παλ.* (13. 69. 124. 10.pe b c ff[2]·i syr arm al om) *οχλοι* (א al pauc *οι οχλ.*, 1. 13. etc *οχλος* vel *ο οχλ.* vel *οχλ. πολυς*) .. D al *συνερχεται παλ. ο οχλος*, item *convenit - turba* itpler arm | *και ως ειωθει* .. D b ff[2]·i arr *ως ει. και*

2. *προσελθ. φαρ.* (*φαρ.* [et. Gb Sz] c. ABEFGHKLMSUΓΔ al pl; ς *οι φαρ.* c. CVX al sat mu, 1. al post *αυτον* pon; ff[2]· *quidam*) .. D a b k om | *επηρωτων* (c[scr] *-ρωτουν*, item c *επηρουν* vitiose, Δ *ηρωτ.*) c. BCDLMΔ al[15] fere Or, item *interrogabant* it vg al .. ς *-τησαν* c. AEFGHKSUVXΓ al go al

3. 4. *μωυσης* c. BDKMΔ al pm etc (cf ad Mt 8, 4. 17, 3. Mc 1, 44.) .. ς *μωσης* c. ACEFGHLSUVXΓ al pl

3. *ενετειλατο* .. D* 28. *ετειλατο*

4. *ειπαν* c. BCD (aliisque ut vdtr) .. ς *-πον* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al pler | *επετρ.* (*iussit* k cop aeth) *μω.* c. BCDLΔ 124. y[scr] 48.ev al aliq k cop aeth .. ς *μω. επετρ.* (1. 118. 209. 299. c[scr] *ενετειλατο*) c. AEFGHK MSUVXΓ al pler fg[2]· vg go al .. 2.pe a c ff[2]· om *μω.*, 131. b om *επετρ. μω.* | *γραψαι* .. 61. b *δουναι*, D *δουναι γραψαι*, c d ff[2]· *dare scriptum*

5. *και αποκριθ. ο ις* c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn itpler vg (a b al vg *quibus resp.*, k *resp. autem*, ff[2]· *resp. vero*) go syr (om *και*) syrP al .. BCLΔ cop o *δε ις* (49.), item c *ipse vero* | *αυτοις* .. D 235. 252.* om | *εγραψεν* .. D c g[2]· k add *μωυσης*, item al aliq ante *προς*, b post *ταυτ.*, g[1]· post *υμιν* | *υμιν* .. D 13. 28. 69. al[5] b c g[2]· k arm Quaest om

6. *κτισεως* (r al *κτησ.*) .. D 255. 36.ev b ff[2]· syr perP om (:: ut Mt) | D* *θηλυν*

αὐτούς· 7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 10 (104. 10) καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώ-
Mt 5, 32. L.c 16, 18. των αὐτόν. 11 (105. 2) καὶ λέγει αὐτοῖς Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.

6. αυτους (D 86.* 219. b ff^{2} k* fu go aeth persP Quaest om) c. BCLA e ff^{2} cop cat$^{ox\ comm}$ .. ς add ο θεος, Ln [ο θε.] c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg go syr^{utr} al cat^{Poss}

7. ενεκεν .. D 13. 28. 69. 124. 346. e^{scr} 2.pe al^{5} b c ff^{2} g^{2} harl gat mt fu sax aeth arm Quaest praem και ειπεν (:: c Mt)| τον πατ. αυτου (DM* om) κ. τ. μητ. (D add εαυτου, M αυτου, item suam it^{pl} go al)| και προσκολλ. προς την γυν. (ACLA 1. al^{5} a c f g^{2} gat mt tol τη [C om] γυναικι: ita Ln :: cf Mt) αυτου c. ACDEFGHKLMSUVXΓΔ al fere omn vv fere omn (k corrupte *et inprobita*^{e} *mulierem*, fortasse ortum ex *et adhaerebit ad mul.*) .. B 48.^{ev} go om (49. :: gravibus rationibus omissio commendatur: at videntur verba salvo nexu vix abesse posse.)

8. μια σαρξ c. BDEGHLM*SVXΔ al pl it vg etc .. ACFKM**UΓ al plus^{20} go cop al σα. μια (:: at ita Mt paucissimis discedentibus)

9. ουν .. D^{Gr} om | ὁ .. AG al pauc om | χωριζετω .. Δ (sed non ð) -ζεσθω

10. εις την οικ. (Gb^{vid}) c. BDLΔ 9.^{ev} 10.^{ev} 12.^{ev} 18.^{ev} 19.^{ev} 36.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} al^{2} vel^{2pe} b (*in domum*) .. ς εν τη οικια c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler item (*in domo* vel *domi*) it^{Pler} vg etc | οι μαθητ. c. BCLΔ 28. 18.^{ev} 19.^{ev} 36.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} al^{6} vel plur a c k cop .. ς add αυτου (Ln [αυτ.]) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg go etc | περ. τουτου c. ABC LMXΓΔ al^{30} (2.pe post αυτον pon) a (k *de isto sermone*) cop syr sl .. ς περι του (124. al^{5} om) αυτου (D c ff^{2} g^{2} add λογου) c. (D)EFGHSUV al pl (al^{2} post αυτον pon) it^{pl} vg go syrP al .. K 67. 116. 131. 346. 48.^{ev} e^{scr} harl* om | επηρωτων (C c^{scr} -τουν, LΔ επερ.) c. BCLΔ al^{11} ac plurib .. ς (Ln) -τησαν c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl item *interrogaverunt* it vg al | αυτον .. M om

11. ος εαν c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. BCDLΔ al^{10} fere ος αν (Ln :: ita Mt paucissimis differentib) .. 1. 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe a arm εαν (1. και εαν) αυηρ (2.pe αν. post απολ.; 1. versum 12. ante v. 11. ponit)| απολυση .. HK al^{10} fere -σει. Item al pauc γαμησει | γαμ. αλλην .. D αλλ. γαμ., item it vg | επ αυτην (al pauc -τη) .. 1. 2. 28. 262. 2.pe syr persP aeth arm Tert om

12. και εαν γυνη (cop αυτη) απολιση (18.^{ev} 19.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} -σασα omisso και sq) τ. ανδρ. αυτης (eadem fere evgll om; item vide post) και c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f g^{1} vg cop syrP al .. BCLΔ (ita Gb^{vid} 49.) και εαν αυτη απολυσασα τον ανδρ. αυτης (C αυτου, Gb^{0}) (Δ add

13 ([106.2]) *Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.* 14 *ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.* 15 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.* 16 *καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, κατευλόγει αὐτά.* Mt 19, 13—15. Lc 18, 15—17.

καὶ) .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe itpler go syr arm κ. γυνη εαν (vel *si mulier*) εξελθη (*relinquit, reliquerit, discesserit, exeat*) απο του ανδρος και | γαμηθη αλλω c. AC**EFGHKMSUVXΓ al pler .. BC*LΔ al^{10} fere (Ln 49.) γαμηση αλλον (Δ αλλην, minusc^{pler} ut vdtr αλλω), D αλλον γαμηση, item *alii* (*alio*, b d *alium*) *nupserit* (k *nubet*, d *duxerit*) it vg | μοιχαται .. a b c ff^{2}· g^{2}· k l add *super illum* (k *illo*). Praeterea a b ff^{2}· g^{2}· add *similiter* (ff^{2}· g^{2}· om) *et qui dimissam* (a add *a viro*) *ducit, moechatur* :: e Mt

13 sqq. De h. l. Or: *σχεδὸν δὲ ταῖς αὐταῖς λέξεσιν* (cum Lc comparat) *καὶ ὁ Μάρκος μάλιστα τὰ τελευταῖα ὡσαύτως ἐξέθετο.*

13. ινα .. F ἵν' | αψητ. αυτων c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg al Or .. BCLΔ 124. 49.^{ev} y^{scr} al pauc αυτ. αψητ. (:: ut Lc)| μαθηται .. D 406. 2.pe a c f go syr add αυτου | επετιμων c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it vg al .. BCLΔ cop go επετιμησαν (:: ita Mt; cf et. Lc)| τοις προσφερ. (Γ add αυτα) c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn (sed 1. 118. τ. φερουσιν, 255. τοις προσφεροντας) it^{pler} vg go syr^{utr} al .. BCLΔ c k cop αυτοις (:: ita Mt et Lc)

14. U om ὁ | ειπεν .. 1. 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe syr^{p} ^{ms} arm praem επετιμησας | παιδια .. D* παιδαρια | μη (Gb Sz) c. BEFGHK*SUVXΓΔ al^{80} fere cop sl Thph .. ς (Ln) και μη c. ACDLM** al mu it vg go al (:: at ita Mt et Lc)

15. ος εαν c. AEFGHMSUVXΓ al pler .. BCDLΔ 1. al pauc ος αν (Ln)| παιδιον .. y^{scr} 49.^{ev} al pauc praem το | εισελθη ε. αυτην (it vg *non intrabit* [k *introivit*] *in illud*) .. D^{gr} ε. αυτ. εισελευσεται -

16. εναγκαλισαμενος (L -λεσαμενος, X -λησαμενος) .. D b c ff^{2}· προσκαλεσαμενος | τιθεις (1. 13. 28. 346. τιθων, 1. και τιθ., D ετιθει item it^{pl} al) τ. χειρ. επ αυτ. (D add και item it^{pl} al) h. l. c. A(D)EFGHKMSU VXΓ al pler it vg go syr^{1} syr^{p} ^{ed} al .. BCLΔ al^{10} fere cop syr^{p} ^{ed} aeth cat^{comm} (vdtr) ad finem versus pon (49. :: at maluerunt participia seiungere et, quod aptius videbatur, τιθεις ad κατευλογ. adnectere, omisso una αυτα tertio) .. 106. a om, syr^{p} habet c.* | κατευλογει (L y^{scr} cat^{comm} κατηυλ.) c. BCLΔ al^{10} fere cat^{comm} (sed isti test pler post εναγκ. αυτα pon) .. ς ηυλογει c. Γ (8?) al, item (Gb' Sz Ln) ADE HK*MUVX al pl ευλογει (K -γη) .. FGK** al^{7} vel plur Thph ευλογησεν (:: κατευλογειν hoc uno loco in N. T. habetur, item rarissimum est apud LXX)| αυτα extr .. BCLΔ al^{10} fere om, transposito (vide ante) κατευλ. (ita 49. :: vitandum videbatur triplex αυτα)

17—27 Mt 19, 16—26. Lc 18, 18—27.

17 (106.1) *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;* 18 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.*

*Ex 20, 12—16. 19 *τὰς ἐντολὰς οἶδας Μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα.* 20 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.* 21 (106.2) *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας*

17. *εκπορ.* .. Γ fscr *πορ.* | *προσδραμων* (al *προδραμ.*, itpler vg *procurrens* vel *praecurr.*, al Clem *προσελθ.*, al[1] *δραμ.*) *εις* (al mu Clem *τις*, al pauc syrP mg add *πλουσιος*) .. AKM al plus[25] arm *ιδου τις* (M om) *πλουσιος προσδραμ.* | *και* .. A itpl (k om *προσδρ.*) vg cop om | *γονυπετησας* .. D 28. 69. 124. 346. *-πετων* | *επηρωτα* (D *ηρωτα*) *αυτον* .. D al[8] a b ff[2·] k l go syr arm add *λεγων*

18. Exscripsit haec: 18—31. Clem; item uberius tractat Or, ratione habita Matthaei haec adnotans: *ὁ δὲ μρκ. καὶ λουκ. φασὶ τὸν σωτῆρα εἰρηκέναι Τί με - - εἷς ὁ θεός· ὡς τὸ τεταγμένον ἀγαθὸς; ὅρομα ἐπὶ τοῦ θεοῦ μὴ ἂν ταχθῆναι καὶ ἐφ' ἑτέρου τινός.* Eadem narratione utuntur Hom[clem] Iust[2] Marcosii (apud Ir) Naass (apud Hipp) Valent (apud Clem): de quibus vide ad Mt, ubi et. locum similem ex evgl Hebr adscripsimus. | Γ om *ως* | *εις ο θε.* (et. Clem Or; alibi Or[4] add *ο πατηρ*) .. D *μονος εις* (b *unus ac solus*, c ff[2·] gat *solus*) *θεος*

19. *μη φον.* (D[gr] k *πορνευσης*, item Γ: vide post) h. l. (ut Lc) c. A(D)EF GHKMSUVX pler itpl vg go syrP aeth al Clem .. BCA 115. 240. 244. al pauc c cop ar ante *μη μοιχευσης* (K *-σις*) pon (Ln :: ut Mt) .. Γ (vide ante) syr persP post *κλεψ.*, 1. 118. 209. 300. f plane om (Gb[0]) | *μ. κλεψ.* (c *πορν.*) .. 300. ff[2·] om | *ψευδομαρτυρησης* .. D *-σεις* | *μη αποστερησης* (itpl vg *ne fraudem feceris*; a c *non abnegabis*, k *ne abnegaveris*) .. B*KA 1. 28. 69.* 118. 209. e[ser] al[15] fere arm Thph om | *σου* .. D Clem om | *μητερα* c. ABDEGHKMSUVXΓΔ al pler ff[2·] g[1·2·] k l vg syrP al Clem .. CF 28. 124. 238. al[10] a b c f go cop syr add *σου* (Ln :: cf Lc)

20. *ο δε* (A om *ο δε*, c b g[1·] am mt *και*) *αποκριθεις* (BA cop om :: ut Mt et Lc) *ειπ.* (c. ADEFGHKMSUVXΓ rell ut vdtr omn; BCA *εφη* :: cf ad Mt 19, 21 et 18; Clem *λεγει*) *αυτω* (K al[8] g[1·] k am om) | *διδασκαλε* .. K 1. 209. al[5] Clem om (:: ut Mt et Lc) | *ταυτ. παντ.* (ut Lc) c. ABCKFGHK MSUVXΓΔ rell ut vdtr omn itpler vg (et. am mt emm al) go al cat[ox] .. D b k fu ing al Clem Or *πα. ταυ.* (Ln, de c falsus :: ceterum ita Mt plurib dissentientib) | *εφυλαξαμην* c. BCEFGHKMSUVXΓΔ al fere omn catt .. AD 28. Clem Or *-ξα* (Ln :: ita in Mt et Lc legendum vdtr), 1. 209. 2.pe *εποιησα* | *εκ νε. μου* .. KM 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe al[25] fere a c arm syrP c.* vel[mg] add *τι ετι υστερω* (:: e Mt)

21. *ις* .. AKΓ al[10] om | D *ενβλεψ.*

AD ARCENDAS CALUMNIAS.

Quem Sam. Prid. Tregelles nuper edidit librum, inscriptum: An introduction to the textual criticism, etc. of the N. T., eum auctor non satis habuit utilibus laboribus insignire, sed plurimis mirae temeritatis obtrectationis perfidiae documentis deformavit. Cuius rei exempla pauca haec sunt.

Pag. 184. circa editionem codicis Nitriensis haec habet: The intention of publishing the Nitrian fragments had been communicated by Tregelles to many, and amongst others to Prof. Tischendorf. After, however Tregelles had made all the arrangements for the publication, and just as he had completed a reexamination of the MS. for that purpose, he received a communication from Prof. Tischendorf, stating that it would be superfluous for an edition of it to appear in England, because he was about to bring one out at Leipsic." Quae res sic habet. D. 24. m. Aug. 1854. Tregelles mihi scripsit: „Mon sujet en venant à Londres est à collationner des fragmens Palimpsestes dans le Musée Britannique (les 45 feuilles que vous appelez R), qui sont trop considerable pour etre negligé dans mon N. T. qui est maintenant dans les mains des imprimeurs." Ego vero m. Mart. medio a. 1855. tertium in Angliam profectus sum ut labores antea nondum absolutos reciperem. In his non ultimum locum occupabat codex Nitriensis, quem quum S. V. Cureton edendi consilium abiecisset, indicatum a me a. 1850. in prolegg. ed. N. T. (p. XIV.: „Editionem parat S. V. Cureton."), altero volumine Monumentorum Sacr. edere constitueram. Aliquot diebus postquam Londini incepissem codicem describere, bona fide ea de re certiorem feci Tregellium, invitans ut et ipse Londinum veniret. D. 22. m. Mart. 1855. respondit ille his: „Il me semble que vous avez lu les Fragmens de S. Luc bien vitement: ce palimpsest m'a occupé pour quelques semaines. Si vous le publiez, il faut que vous soyez fort exact, car il y a aussi des personnes qui examineront votre impression avec un rigueur sevère. Il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS. en Angleterre il y a deux ou trois années. Dans votre edition du palimpsest qui contient une partie du N. T. il y a des lettres qui vous avez indiqué comme illisible qui je suis certain qu'on peut déchiffrer avec soin; mais pour cela il faut avoir une grande patience. En vérité vous avez fait beaucoup pour tous ceux qui sont occupés avec des choses critiques: il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à déchiffrer apres vous." Quemadmodum igitur anno 1854. ne

litterulam quidem ad me scripserat de edendo a se codice, ita nec tum quum ei significaveram secundo Monumentorum volumini a me editionem destinatam esse, aliud rescripsit nisi hoc: il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS. en Angleterre. Brevi post respondi inter alia ei haec fere: „Les travaux que je me suis efforcé, depuis presque une vingtaine d'années, d'exécuter pour la science sacrée, sont des plus consciencieux; je regarde toute ma vie comme un sacrifice pour la science sacrée. Il y a des amis reconnaissants dans le monde, j'aimais toujours à vous compter parmi eux. Quant aux ignorants, aux envieux, aux ingrats, le monde en est plein; j'en ai souffert depuis le commencement de ma vie littéraire: la grâce de Dieu nous les donne aussi bien que les amis; mais elle m'a aussi donné les moyens de poursuivre toujours avec succès mes entreprises, dont on s'est moqué assez souvent.... Je n'ignore point que je ne suis pas exempt de l'erreur, que mes travaux, tout consciencieux qu'ils soient, ne sont pas libres de fautes; mais je serai toujours heureux de trouver des personnes instruites et consciencieuses qui se mettent à me contrôler. La science n'y pourra que gagner; les sérieux amis de la science sauront toujours apprécier ce que j'ai fait, malgré les efforts des méchants et des envieux." Rursus die 31. m. Mart. Tregelles rescripsit: „Il faut que je vous dis que le palimpseste dans le Mus. Brit. est le MS. que j'ai eu l'intention de publier il y a quelques années, comme je vous ai écrit en 1853 (!!), et maintenant je trouve que le libraire qui avait l'expectation de le donner au public par mes soins desire le faire.... Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent a mes promesses, et comme on a publié l'Homère en Angleterre, il me semble que le S. Luc doit etre publié naturellement ici aussi. Vaudra-t-il mieux qu'il y aura ce MS. publié en deux éditions; le mien separée, et le votre avec des autres monumens?" Ad haec ego nihil respondi. Si enim verum erat quod — m. Mart. a. 1855 — scripserat: „Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent a mes promesses," non erat quod exspectaret alterum Monumentorum meorum volumen, quod circa initium a. 1857. prodiit. Cuius prospectum quum edebam exeunte fere anno 1855, Tregellio misi cum litteris, quibus ni fallor dicebam bonarum litterarum non eam mihi rationem esse videri ut quae Lipsiae edantur, in Anglia pro peregrinis sint habenda. At quum jam m. Mart. a. 1855. proposuisset ille ut, quae cum aliis monumentis equidem coniuncta ederem, ipse singulari ederet libello, quid tandem impedivit quominus textu 45 foliorum nulla mora edendo promissis suis satisfaceret? Quod utut est, ea quae nunc de eadem re scripsit eiusmodi sunt ut oblitus sit, mendacem oportere esse memorem.

Eadem vel peiore etiam fide circa codicem Claromontanum versatus est. Cuius edendi quae studia mea fuerint, plane expositum est in prolegg. cod. Clarom. p. XXXV sqq. In his eminet hoc quod, quum in paranda editione N. T. II. Lips. intellexissem, post curas meas intra annos 1840. 1841. 1842 bis iteratos quartam totius codicis retractationem valituram esse ad correctorum lectiones ex apographo meo recte edendas, hieme a. 1849. rursus Parisios repetii novumque intra aliquot menses totius codicis examen institui, unde exemplum meum quibuscunque locis opus erat emendatum est. Hoc quum optime sciret Tregellius atque in editione perscriptum videret, nihilominus et in libro suo: An account of the printed text 1854. p. 164. et in altero: An introduction p. 192. rem ita tradidit ac si ex meis et ipsius notis confecissem appendicem („sixty-two quarto pages"). Ac probaturus quantum ipse hanc ad rem valuerit, scribit: „whoever compares these corrections of D in Tischendorf's Gr. Test. with the Appendix to Cod. Clar., will see that many amendments have been introduced." Caute igitur silentio praeteriens et hoc loco et in libro nuperrimo, ad emendandas correctorum lectiones, ut in apographo meo dudum notatae indeque ad N. T. 1849. adhibitae erant, eodem anno exeunte me repetisse iter Parisinum, finxit ex differentia apparatus Novi Test. 1849. et appendicis cod. Clar. 1852. disci posse studiorum ipsius gravitatem. Quum Tregellius Lipsiae me adisset a. 1850, sane die aliquo antemeridiano attulit libellum, unde coram mihi indicabat nonnullorum locorum lectiones quas in ed. Ni. Ti. mea a. 1849. non recte notatas deprehenderat. Quum vero brevi ante ad ipsum codicem diligentissime exegissem totum apographum meum, vix operae pretium erat. Id quod ipse videtur sensisse notans l. l. „sometimes indeed we differed as to which hand had made the correction, and then Tisch. has given simply his own opinion." Nihilominus eius rei, quoad aliquid momenti habere videbatur, fideliter in prolegg. p. XXXVII. rationem reddidi. At mirari satis non possum, re pessime depravata eo nunc Tregellium arrogantiae processisse ut appendicem ed. meae codicis Clar. „printed from his and my notes" dicere auderet.

Anno 1855. in Monum. sacr. ined. Nov. Coll. volumine I. plura Novi Testamenti fragmenta edidi ex cod. palimpsesto antiquissimo, quem brevi ante secundo itinere orientali cum codicibus aliis pretiosissimis multis ex mille annorum tenebris protrahere contigerat. Quo de labore ille (An introduct. p. 186. item 184.) breviter sic: „In the printed edition there are oversights and omissions." Jam supra significavi consentire me Tregellio scribenti: „il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à dechiffrer apres vous." Quam-

quam enim nulli unquam operae peperci, tamen facile credo atque scio in tot tantisque laboribus, quibus alios — summo Bentlejo non excepto, cf. Anecd. sacr. et prof. p. 213. — in legendis maxime iudicandisque veteribus codicibus saepissime erroris convincere debebam, me ipsum passim errasse. Tamen non possum quin, quod de editis meis fragmentis ille scripsit, pro audaci calumnia habeam, nisi vitiosos editionis locos luculenter docuerit.

Eiusdem libri pag. 139. de editione N. T. mea a. 1849. refert: „the readings of the versions are in general (with the exception of the Latin) taken entirely from others, and so too are the most part of the patristic citations." ... „Omnia non possumus omnes." At vero ipse in prolegg. eius editionis pag. IX. sq. accurate exposui quantum consumpserim laboris quum in versionibus (praeter Latinam) tum in patribus ad apparatam criticum adhibendis. Ibi, ut nonnulla excerpam, est, evangeliorum versionem copticam sah. basm. e novissima ed. Schwartzii, ad actus epistolas apocalypsin copt. ex ed. Wilkinsii, sah. e Woidio, basm. ex Engelbretho me contulisse. Porro: „Ad actus epistolas apocalypsin diligenter contuli syr. Peschito ed. a Schaafio, syr. post. a I. White editam, item goth. ex ed. Loebii et Gabelentz, item aeth. et arab. ex polygl. Londin." „Ex patribus postquam per evv. Clem. et Orig. duce potissimum Griesb. (in symbb. crit.) denuo contuli, porro pauca antiquissima duorum priorum saecc. monumenta et Iren. (ex Mass.), item pp. Lat. sat multos duce Sabatario: ad acta a prioribus inde capp. continuo contuli Chrys. Theophyl. Oec., ad epp. cath. Theophyl. et Oec., ad Paul. epp. Chrys. Theodoret. Jo. dam. Theoph. Oec., ad apoc. Andr. et Areth. Porro ad actor. et epp. locos permultos contuli, praeter eos quibus iam ad evv. utebar, Ath. Cyr. hier. Dial. c. Marc. item Hipp. et Dionys. alex. Passim vero etiam hos: Amphilochium, Anast. sin. Archel. Bas. M. Caesarium" etc. (Sequuntur alii patres plus triginta.) Ad haec quomodo quadrat Tregellii nota?

Sed taedet id genus plura videre. Scilicet hominem prae invidia caecutientem nihil pudere planum est. Quod paucis probandum duxi propter theologos Anglos eos, qui ex longo iam tempore mea circa textum sacrum studia magno favore ornarunt eaque re hos ipsos labores maiorem in modum promoverunt. Illos vero, qua sunt iustitia sinceritate verique amore, obtrectatorum iniurias pronis auribus accepturos numquam credam.

Dab. Lipsiae m. Apr. 1857. C. T.

αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἓν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι ἄρας τὸν σταυρόν. 22 (100.2) ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασι-

---

21. *εἰπ. αὐτω* .. KM 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe y^{scr} al^{17} cop^{cdd2} aeth syrP c.* add *εἰ θελεις τελειος εἶναι*, atque eadem post *ὑστερεῖ* add al^{15} fere arm Clem (:: e Mt)| *σε* c. BCMΔ 28. 48.ev y^{scr} al^{6} ac plurib .. ς (Ln) *σοι* c. ADEFGHKSUVXΓ al pl Clem cat^{ox} (:: Lc *σοι λειπει*, lectione non fluct)| *πτωχοις* (Gb") c. ABEFGHKMSUVXΓΔ al plus^{80} go Clem cat^{ox} Thph .. ς *τοις πτωχ.* c. CD al mu | *εξεις* .. HKΓ al *εξῃς* | E* *εν ουρανοις*, sed ipse* corr *-νω* | *αρ. τον σταυρ.* (13. 69. 124. 238. 346. al^{15} syr perss add *σου*, idem E* additurus erat) c. AEFHKMSUVXΓ al pler go cop^{cdd2} syrP al, item ante *δευρο* G 1. 13. 28. 69. al^{5} a syr arm al Ir^{int} .. BCDΔ 406. 2.pe it^{pler} vg cop^{cd1} Clem (Aug Amb Hil sine nomine evglstae) om, hinc Lu [*αρ. τ. στ.*] :: at desunt ap Mt et Lc lectione non fluct

22. *στυγνασας* .. D *εστυγνασεν* addito *και* ante *απηλθεν*. Similiter b c d ff^{2}· *contristatus est* (b d om) - - *et abiit* (c *recessit*)| *τω λογω* .. D 28. 124. 346. 2.pe it^{pler} (non vg) al praem *τουτω* | *κτημ. πολλ.* (g^{1}· vg *possess. multas*, c *mu. poss.*) .. D *πολλα χρηματα* (b ff^{2}· d *multas pecunias* [b add *et agros*], a *-am -iam*, f *divitias mu.*, k *mu. div. et agros*). Ita et. go legisse vdtr. Similiter in Mt lectio fluct

23. *λεγει* .. C *ελεγεν*, A al^{5} *ειπεν* | *τα* .. C om | *εισελευσονται*: cf ad v. 25. quae h. l. D a b ff^{2}· add

24. *μαθηται* .. D 1. al^{5} it^{pler} add *αυτου* | D *εθαμβ.* | *ω̄* .. A om | *παλιν* .. A al pauc g^{2}· om (11. a post *αποκρ.*) | *λεγει* .. A 2.pe al pauc *ειπεν* | *τεκνα* c. BCDEFGHKMSUVXΓΔ al pler .. A 1. 299. 300. al^{5} Clem *τεκνια* (Ln), item *filioli* it (et. *δ*; d *fili*) vg .. EGK al^{20} om (:: forma *τεκνία* istum in modum magis quam *τεκνα* adhiberi solet, ut fit toties per 1. Ioh, item Ioh 13, 33. Gal 4, 19. Hinc et. *filioli* esse vdtr; interpres vero Latinus, qui minime cum A discedentibus reliquis facere solet, vix *τεκνία* legit.)| *τους πεποιθοτας* (XΓ al *-θωτας*) *επι* (ita c. ACEFGHKMSUVXΓ al^{100} fere Clem; ς [Gb^{00}] add *τοις* c. D al non ita mu) *χρημ.* (a *qui pecunias habent vel confidentes in eis*, c *divitem*) c. ACDEFGHKMSUVXΓ rell ut vdtr omn it^{pler} vg go cop^{cdd2} syr^{utr} al Clem .. BA k cop^{cd1} om (:: ea verba salvo nexu vix possunt abesse. Omissis vero augeri videbatur sententiae vis.)

λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 25 *εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.* 26 *οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;* 27 *ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ.*

28–31 Mt 19, 27–30. Lc 18, 28–30.

28 *Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν*

---

25. *εὐκοπωτ.* (Clem *εὐκολωτ.*) .. A add *δε*, al[15] fere *γαρ* | *καμηλον* .. b[*scr] syr[p] *καμιλον* | *της* (c. BEGHSUVX al pl Clem; ACDFKMΓΔ al plus[40] om: ita Ln, Gb[0] :: ut Mt et Lc) *τρυμ.* (13. al *τρυπηματος*) *της* (c. BE FHSUVXΓ al pl Clem; ACDGKMΔ al[30] fere om: ita Ln, Gb[0] :: ut Mt et Lc) *ραφιδ.* (13. al Clem *βελονης*) *διελθ.* (*δι.* c. BC[D]K 1. al sat mu, item *transire* it[pl] vg cop syr[P] etc; AEFGHMSUVXΓΔ al pl a k[ak alterum *εισελθ.* non exprim] go syr syr[P mg] al Clem Thph *εισελθ.*: ita Gb'' :: uno certe loco *διελθ.* legendum, sed difficile dictu utro, quum in Mt Mc Lc pari fere auctoritate utatur. Sed cf ad Mt et Lc). Totum istum versum D a b ff[2] ante v. 24. transpon hunc in modum: *ταχειον καμηλος δια τρυμαλιδος ραφιδος διελευσεται* (a *introbit*) *η πλουσιος εις την βασιλειαν του θεου*

26. *περισσως* .. F om | *προς εαυτους* (p[scr] *πρ. αυτ.*, M[*] *πρ. αλληλους*, 68. *εν εαυτοις*) .. BCΔ cop ar[P] *πρ. αυτον* .. 7.P[e] ar[r] ar[e] Clem om (:: ut Mt et Lc)

27. *εμβλ.* (D *ενβλ.*) c. BC[*]Δ 1. 18.[ev] 19.[ev] 49.[ev] (aliisq ut vdtr) go cop a (*quos intuens*) .. ς (Ln) *εμβλ. δε* (:: at ita Mt lectione non fluct) c. AC[**]DEFGHKMSUVXΓ al pler k syr[utr] al (it[pler] vg *et intuens*. Clem *ο δε εμβλ.* omisso *ο ις*) | *αυτοις* (r post *ο ις*, al post *λεγ.*, al om) *ο ις λεγει* (r Clem *ειπεν*, al aliq *εφη*, a k *dixit*) | *αδυνατον* (r –τα) c. ABC* EFGHKMSUVXΓΔ al pler it[pl] vg go cop al Clem (*ειπεν οτι*) .. C[**]D al[10] b (g[2] *haec imposs. videntur*) syr arm praem *τουτο*, Ln [*τουτ.*] :: e Mt. Item D al pauc (it vg etc) add *εστιν* :: e Mt | *αλλ ου πα.* (Clem *οτι πα. αν θη. αδ. πα.*) *θεω* (c. BCEFGHMSUVXΓΔ al plus[60] Clem; ς [Gb[0]] Ln praem *τω* c. ADK al mu; Clem add *δυνατον*)· *πα. γαρ* (247. om) *δυν. εστιν* (B 124. al[8] om; 90. q[scr] add *τω πιστευοντι*) *παρ.* (10. om) *τω* (124. om) *θεω* .. D 157. a ff[2] k (b c) *παρα δε* (k om) *τω* (157. om) *θε. δυνατον* (b c *omnia possib. sunt*) .. A 1. al[12] arm om *παντα* usq *πα. τ. θε.* (Gb[0] :: at sic ad Mt et Lc conformarunt)

28. *ηρξατο* (Gb Sz) c. ABCEFGHMSUVXΓΔ al plus[60] cop[1] Clem .. ς *και ηρξ.* c. D al it[pler] vg syr[utr] aeth al .. K al[45] fere f cop[2] go sl catt[txt] *ηρξ. δε*, al[1] syr[P mg] *τοτε ηρξ.*, 406. y[scr] *ηρξ. ουν* | *λεγ. ο πε. αυτω* (28. 2.P[e] cop ante *ο πε.*, 1. 124. ante *λεγ.* pon) c. BCΔ item 28. 2.P[e] cop item 1. 124. .. ς (Ln) *ο* (D om) *πε. λεγ. αυτ.* (am ing b al ante *λεγ.*, vg[ed] ante *ο πε.*, c syr om) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler vv pler Clem (:: *ηρξ. ο ις λεγ.* et similia non fluctuant Mt 4, 17. 11, 7. 16, 21; videnturque illa magis ex usu dicta esse. Contra paullo alia est ratio locorum 2, 23. 6, 2. — ad quem non conferri debebat 10, 28. — Lc 20, 9.) |

πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 (110.2) *ἔφη ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,* 30 *ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν*

ηκολουθηκαμεν c. BCD (al?) .. *ς – θησαμεν* c. AEFGHKMSUVXΓΔ (Δ* pergit *σου*) al longe pler Clem (:: at sic Mt et Lc)| *σοι* .. al[2] b gat add (e Mt) *τι αρα εσται ημιν*

29. *εφη ο ις̄* c. BΔ cop .. AMSUVX al plus[25] itpl vg go syr al *αποκριθεις* (go add *αυτοις*) *ο ις̄ ειπεν* (Gb Ln), item CEFGH al plus[30] syrP aeth *και αποκριθ. ο ις̄ ειπ.* (Sz), item *ς αποκριθ. δε ο ις̄* (r om) *ειπ.* (D d om; Clem[1] *λεγει*, al add *αυτοις*) c. DK(r) al pl c ff[2]·k q al Clem[2] (:: cf 9, 38. 12, 24. 14, 29. quibus locis omnib pro *εφη* substitutum est a plerisq *αποκριθ. ειπεν.* Mt et Lc *ο δε — ις̄ — ειπ. αυτ.*)| *υμιν* .. A c[ser] add *οτι* | *οικιαν* (FM 92. cop syr aeth *–ιας*: ut Mt) .. D b om | *η μητερα* (cop[2] *–ρας*) *η πατ.* c. BCΔ 106. 2.pe c f q am go cop[1](et[2]) .. *ς η πατ. η μητ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler b (*patr. aut mat.* ante *aut fratr. aut sor.*) g[1.2.1] vg[ed] et[mss] pl sax syr[utr] al (:: ita Mt) .. D a ff[2]·k harl* om *η πατ.* | *η τεκνα* (ΓΔ om haec) *η αγρους* (b k om *η αγρ.*) c. BDΔ 1. 66. 209. 2.pe it (exc f q) vg sax cop arm Clem (libere, sed ita bis: *ὃς ἂν ἀφῇ τὰ ἴδια καὶ γονεῖς κ. ἀδελφοὺς κ. χρήματα* etc) Or (exscripto Mt 19, 29. insuperque ad *πολλαπλ.* collato Marci *εκατοντ.* addit: *τήρει τὸ σεμνὸν τῆς γραφῆς πολυπλασιασμὸν καὶ ἑκατονταπλ. ὑπισχνουμένης ἀδελφῶν καὶ* etc. *οὐ συγκατηριθμηται δὲ τούτοις γυνή· οὐ γὰρ εἴρηται Πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ἀδ. ἢ ἀδ. ἢ γονεῖς ἢ τέ. ἢ ἀγρ. ἢ οἰκίας ἢ γυναῖκα ἕνεκεν* etc. Sed Lc addit. Thph ad Mc: *ἆρα οὖν καὶ γυναῖκας ἑκατονταπλασίονα; λήψεται; ναί· κἂν ὁ κατάρατος Ἰουλιανὸς ἐκωμῴδει τοῦτο.*) catox comm (*προστέθεικε δὲ ὁ Λουκ. καὶ περὶ γυναικός* etc) .. ς (Gb[0]) praem *η γυναικα* c. ACEFGHKMSUVXΓ al longe pler f q go syr[utr] al Vict in catt | *και* (D 1. 118. 2.pe *η*) *ενεκεν* (D al[pauc] *–κα*) c. (Gb Sz) B**CDEFGHKMS**UVXΓΔ al[90] fere it[pler] vg al pler Clem Thph .. ς om *ενεκεν* (Ln [*ενεκ.*]) c. AB*S* al mu c k

30. *εαν* (229. praem *και*) .. D *ος αν*, 28. 2.pe *ος ου* (omisso *μη*?), item it[pler] (k* *et non*) vg al mu *qui* | *νυν* .. D[gr] 255. 406. a k q ar[P] om | *οικιας* (D a b ff[2] *οικιαν*) .. D a b ff[2] praem *ος δε αφηκεν* (vide post), c k om *οικιας* usque *διωγμ.* | *αδελφους κ. αδελφας* (M om *κ. αδ.*) .. D b ff[2]· *–λφας κ. –λφους* | *και μητερας* c. BEFGHSUVΓΔ al vg (et. am fu em etc) syr cop al cat[ox] comm (test pauc vel add vel praem *και πατερας*) .. ACD al[pauc] it syr[P] arm *κ. μητερα* (Ln), item KMX 218. 220. p[ser] al plus[55] go aeth al *και πατερα κ. μητερα* (218. 220. p[ser] add *και γυναικα*)| *μετα διωγμων* (et. Clem[3]; D[gr] 92. syr aeth *–γμου*), it[pler] vg *cum* (b *in*) *persecutionibus* .. 25. 114. y[ecr] 7.pe** 47.ev al[6] *μετα διωγμου* (q *post persecutionibus* sic)| *και* (D a**? b ff[2]· om; vide ante) *εν* .. c k *εν δε*

αἰώνιον. 31 (111.2) *πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.*

32–34 Mt 20, 17–19. Lc 18, 31–33. 32 (112.2) *Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἰερουσάλημα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν,* 33 *ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἰερουσάλημα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν,* 34 *καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.*

---

30. *αιωνιον* (B −*ιαν*) .. D a b c ff^{2}·^{i} k add *λημψεται* (c *accipiet*)

31. *οι εσχατοι* c. BCEFGHSUΓ al pm Clem^{3} .. ADKLMVXΔ al^{70} fere cop *εσχατοι* (Gb Ln :: at ita Mt paucis discedentib)

32 sqq. Or cum Mt comparans: *πάντα τῇ τάξει τετήρηκε καὶ ὁ Μάρκος.* | *εν τη οδω* .. K supplet in mg | *προαγων* .. D^{gr} *προσαγ.* (d *praecedens*) | *και εθαμβ.* .. al^{3} om | *και ακολ.* (13. 124. 346. al f g^{1}· mt al add *αυτον*) *εφοβ.* c. AEFGHMSUVXΓ al pler f g$^{1.2.}$ l q vg go syr^{utr} (syrP *et sequebantur timentes*) al .. BC*LΔ 1. 2.^{pe} cop *οι δε* (C** *και οι*) *ακολ. εφοβ.* .. c k (omissis *και* et *εφοβ.*) *qui sequebantur eum* (k *illum*) .. DK 11. 28. 61. 157. 251. 408. e^{scr} al plus^{5} a b (Chr?) om (:: non dubito quin lectio *και ακ. εφ.* omnes creaverit turbas. *οι δε* speciosa emendatio est; sed ita si scripserat Mc, quis tandem substituere poterat *και*? Illud *οι δε* Mt 28, 17. nemo mutavit. Ad substituendum *οι δε* etiam ea quae sequuntur valuisse videntur, unde duodecim ab iis omnibus qui sequebantur distingui apparet.) | *παλιν* (testes^{aliq} om) .. HΓ al (item evgg ineunte lectione) add *ο ις* | *δωδεκα* (2.^{pe} *δεκα δυο*) .. 124. al (inprimis evgg) add *μαθητας αυτου*

33. *παραδοθησεται* .. K *παραδιδοται* | *και τοις* c. ABHLUΔ al sat mu cop .. CDEFGKMSVXΓ al plus^{60} om *τοις* (Ln Gb^{00} :: at ita Mt lectione non fluct) | D* *θανατου*

34. *εμπαιξουσιν* (CDLX al *εμπεξ.*) .. Δ *−ξωσιν* | *κ. μαστιγ. αυτ.* (haec om D 47. 115. 258. ff^{2}· g^{2}· k) *κ. εμπτυσουσιν* (VΔ al *−σωσιν*) *αυτω* (Δ mt om, al^{10} fere *αυτον*, al^{15} fere om *κ. εμπτ. α.*) hoc ord. c. AEFGHKMSU VXΓ al pler go syr^{utr} al (g^{1}·?) .. BCLΔ 237. 259. 406. 2.^{pe} a b c f l q vg sax cop syr^{hr} aeth *κ. εμπτ. α. κ. μαστιγ. αυτ.* (Ln 49. :: at iste ordo rei gestae convenientior videbatur idemque in Lc est. Contra nulla idonea caussa inveniri potest cur quis *εμπ*. ante *μαστ.* posuerit) | *και αποκτ. αυτον* (*αυτ.* c. A*CEFGHKMSUVXΓ etc; BLΔ 1. 209. al pauc b c om: hinc Ln [*αυτ.*]) .. A**D 157. al^{3} vel plur g^{2}· om | *μετα τρ. ημερ.* (Gb″ prob Schu) c. BCDLΔ (al?) it^{pler} cop syrP^{mg} .. ς *τη* (A* om) *τριτη ημερα* c. AEFGHKMSUVXΓ al longe pler f g^{2}· vg go syr^{utr} aeth al Or (:: at ita Mt et Lc)

35 (113.6) *Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης* 35—40 Mt 20, 20—23.
υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. 36 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τί θέλετέ με ποιῆσαι*
ὑμῖν; 37 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς*
ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν*
αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ
πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; 39 *οἱ δὲ*

35. A al pauc *προπορευονται*. | M *ιωαννης* | *υιοι* c. AKMUX 28. 122. 157. 406. 433. 48.ev al plus30 .. ς (Ln) *οι υιοι* c. DEFGHLSVΓΔ al pl Or, item BC cop *οι δυο υιοι* :: cf Mt 20, 21. | Γ *ζεβεδδαιου* | *λεγοντ.* (D 406. 2.pe a syr Or *και λεγουσιν*) *αυτω* c. BCDLΔ 2.pe a cop syr arm Or .. ς om *αυτω* (Ln [*αυτω*]) c. AEFGHKMSUVXΓ al longe pler itpler vg syrP go al (:: similibus locis *αυτω* abesse solet nec fere a testib additur, cf Mt 8, 25. 9, 14. 13, 36. 14, 15. 15, 1. 18, 1. etc)| *ινα* .. Dgr al plus6 italiq om | *ο εαν* c. ABC***EFGHKLMSUVXΓΔ etc .. C* *οτι αν*, D al pauc *ο αν* | *αιτησωμεν* c. BEFGHKLMSUVXΓΔ etc .. AC *-σομεν* .. D 1. 2.pe (63.?) *ερωτησωμεν* | *σε* c. ABCLΔ al aliq, item ante *αιτ.* vel *ερωτ.* DK al aliq, item vel post vel ante *αιτ.* itpl cop go syrP arm .. ς om c. EFGHMSU VXΓ al longe pl c i q (k* *quot* k** *quo te*) vg al | H 346. al pauc *ποιησεις*

36. *ειπεν* .. D *λεγει* | *τι θελετε* .. D (et. d) om; de it vg vide post | *με ποιησαι* c. BL, item omisso *με* post *θελετε* A 282. 29.ev cscr 7.pe, item ς *ποιησαι με* c. AEFGHKMSUVXΓ al longe pl .. CD (vide ante) 1. 13. 69. 209. 2.pe al5 *ποιησω* (Gb″ Ln), item yscr *ποιησομαι*, item 106. 251. *ινα ποιησω* (a b i al *quid faciam*, vg f al *quid vultis ut faciam*, q *quid vultis faciam*; d *praestabo*) (:: tenenda est lectio *με ποιησαι* vel *ποι. με.* Prius confirmant etiam testes qui *με* omittunt; omiserunt enim propter *θελετε* praecedens. Praeterea postpositum pronomen istud multo magis quam praepositum emendatricem manum prodit. Altera vero lectio: *θελετε ποιησω* minime est quae emendationem provocarit, quemadmodum nec loci simillimi 10, 51. 14, 12. 15, 12. Mt 20, 32. correctores experti sunt. Hinc potius hac lectione substituta usui consuluerunt.)

37. *ειπαν* c. BC*DLA (al) .. ς *-πον* c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler | *σου εκ δεξ.* c. BC*LA .. ς (Ln) *εκ δεξ. σου* (at sic in Mt, nec ullus *σου ε. δ.*) c. AC***DEFGHKMSUVXΓ al pler (vv aliq vel alterum vel utrumq *σου* om)| *εξ* (L *σου εξ*) *αριστερ.* c. BLA, item om *σου* itpler .. ς (Ln) *εξ ευωνυμων σου* (Ln [*σου*]) c. ACEFGHKMSUVXΓ al fere omn a f vg etc, item absque *σου* D 2.pe (:: at *εξ ευωνυμων σου*, paucis omittentib *σου*, Mt, nec ullus apud illum *αριστερων*. Neque magis infra *ευωνυμων* fluctuat)| A *καθισομεν*, HV**Γ al aliq *καθησωμεν*

38. *ο δε ις* (A al pauc go syr om) .. D 1. 13. 28. 69. 91. 124. 346. 2.pe a b ff2 i k q arm add *αποκριθεις* (:: cf Mt)| *πιειν* .. D *πειν* | A *πιννω*, D *πεινω* | A om *το* pr | *η* (Gb″) c. BC*DLA 1. 13. 28. 69. 124. 346. al pauc it vg cop syrP mg al Or2 Rebapt .. ς *και* c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler go syrutr al

εἶπαν αὐτῷ Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τὸ ποτήριον ὃ
ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσ
σεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν
ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.

41–45 Mt 20, 24–28. Lc 22, 25–27.

41 (114.2) Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περ
Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦ
λέγει αὐτοῖς Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατα
κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν
43 οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγα

---

39. *εἰπαν* c. BDLΔ 29.ev (al?) .. ς *–πον* c. ACEFGHKMSUVXΓ al fere omn *αὐτω* .. D 1. 28. al^{5} it (exc f) om | *το ποτηρ.* (Schu commend) c. BC*L em gat iac cop (syr al?) .. ς (Ln) *το μεν ποτ.* c. AC***DEFGHKMSUVX al ut vdtr omn it vg sed vide ante etc (:: at sic Mt lectione non fluct ceterum cf ad 9, 12.)

40. EFLΓ al *καθησαι* | *η εξ* (Schu commend) c. BDLΔ al^{4} vel plur it v cop go .. ς *και εξ* c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler syr^{utr} al | *ευωνυμω* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΓΔ (Δ *εξ ευων· υμων* idque *ὃ* reddit *a sinistram vobis!*) al^{10} fere ac plur it vg cop go al .. ς add *σου* c. mi nusc non ita mu syr al | *ἀλλ' οἷς*: abdff^{2}k aeth *aliis* i. e. *ἄλλοις* (it et. 225; in ABCDΔ *αλλοις* in utrumque sensum accipi potest)| *ητοι μασται* .. 1. 209. al^{5} a syrp mg cattcomm (sed Vict: *ὁ Μάρκ. οὐδ εἴρηκε τὸ ὑπὸ τ. π. μ.*) add *υπο* (*παρα*) *του πατρος μου* (:: e Mt)

41. *και* pr .. D^{gr} 64. om | *οι δεκα* .. D abcff^{2}i q cop^{1} syr^{hr} *οι λοιπο δεκ.* | *ηρξ. αγαγανακτ.* (et. Or) .. Δ 1. al pauc g^{2} q gat vg^{sixt} *ηγαγα κτησαν* (:: e Mt)| *περι* (D add *του*) *ιακ. κ. ιωαννν.* (et. Or; al pauc *ι κ. ιακ.*) .. Δ (91.?) *περ. των δυο αδελφων* (:: e Mt)

42. *κ. προσκ. αυτ. ο ις* (Schu prob) c. BCDLΔ 2.pe abcff^{2}k (b c d ff *quos cum advocasset Ies.*) cop syr .. ς *ο δε ις προσκ. αυτ.* c. AEFGHK SUVXΓ al pler fg^{1}g^{2} l q vg go syrp al (:: at ita Mt lectione no fluct)| *οιδατε* .. 13. 69. 108. 124. 127. praem *ουκ* | EKΓ al *αρχην εθνων* .. Δ *θεων* (sed *ὃ gentibus*)| *κατακυριευουσιν* (D* et d *και κατακ* .. D^{gr} al^{5} ac plur *–σουσιν* | *οι μεγαλοι* (c* longius verbum habuerat *αυτων* .. 1. al^{10} fere om *αυτ.*

43. *ουτως* (r *ουτος*) c. cdd unc omn item minusc pl .. ς *ουτω* c. minus pm | *δε* (et. vg c k cop go syr^{utr} etc) .. D al^{5} fere itpler om | *εστ* (Schu prob) c. BC*DLΔ it (exc q) vg .. ς *εσται* c. AC***EFGHKMSUVX al ut vdtr omn q cop go syr^{utr} al (:: ita Mt paucis discedentib)| *εν* al^{5} ac plur om | *ος* (XΓ *ως*) *εαν* c. ACEFGHKMSUVXΓ al fere omn BDLΔ 13. 299. *ος αν* (Ln)| *θελη* .. H al *θελει*, Δ *θελησῃ* | *γενεσθ. μεγ εν υμ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler cop go syrp etc (vg *fieri maio* omissis *εν υμ.*) .. BCLΔ 1. 69. 124. al pauc *μεγ. γεν.* (hic ordo in M non fluct) *εν υμ.* (al pauc syr *εν υμ. με. γε.*) .. D *μεγ. εν υμ. ειναι*, *esse magnus in vobis*, fff^{2} q *maior esse in vob.*, abc *in vob. maior esse* (c *ess. mai.*), etc (g^{1} l om *in vob.*)

ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 (115.4) καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 (116.2) Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ Mt 20,29–34. Lc 18,35–43. ἀπὸ Ἰερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. 47 καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν

---

43. *εσται* c. ABDEFGHKLMSUVΓ al pler it vg .. CXΔ al[10] fere *εστω* (:: ita Mt ex multis idoneisque testib)| *υμων διακ.* (Gb 8z) c. ABCDEFGHKL MSUVXΓΔ al plus[100] it vg etc .. ς *διακ. υμ.* c. minusc non ita mu etc

44. *ος εαν* (Gb, improb Schu) c. ACEFGHKLM(s ?)UVXΓ al plus[70] .. ς (Ln) *ος αν* c. BDΔ al non ita mu | *θελη* .. x al *θελει*, Δ *θεληση* (itpl vg *voluerit*, et hoc versu et v. 43.)| *υμων γενεσθ.* (D 1. 118. 2.pe al pauc *ειναι*, al[10] fere *γεν.* ante *υμ.*) *πρωτ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go al, item D al .. BCLΔ 12. 28. 61. al pauc it vg cop al *εν υμιν* (cop post *πρωτ.*) *ειναι* (Δ it[mu] vg post *πρωτ.*) *πρωτ.* (Ln :: e Mt)| *εσται* .. al pauciss *εστω* (Hier Amb Hil *sit*)| *παντων* .. D 40. 2.pe ag[2*] *υμων* (al pauc syrp *πα. υμ.*)

46. *ερχονται* c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ al fere omn cfkq al vg cop go syr[utr] al .. D 61. 258. abff[2*]g[2*]i Or[2] (urget quod Mc scripserit *ἔρχεται*, quum in Mt et Lc Iesus dictus sit *ἐγγίζειν*) *ερχεται* (Ln) | *ιερι-χω* (FMΓ al *-χῶ*, cf et. ad Mt) c. BCFL (cf de testib qui alibi eandem scripturam tuentur ad Mt 20, 29.) .. ς (Ln 49.) *ιεριχω* c. ADEGH KMSUVXΓΔ etc. Ita bis (F sec. loc. *-ριχω*). | *απο ιερ.* c. ABCEFGHKLMS UVXΓΔ al fere omn cg[2*] (k ab *iericho* priore ad alterum transiluit) (item ut vdtr g[1*]l) vg cop syr[utr] aeth al .. D 2.pe abff[2*]iq go Or[2] *εκειθεν* (Gb′ :: *απ. ιερ.* ex Mt huc illatum esse multo minus probabile est quam *εκειθεν* propter nomen modo praegressum substitutum esse. Iidem fere testes *ερχεται* ad subsequens *ἐκπορευομένου αὐτοῦ* accommodatum praebent)| *και των* (et. Or) .. D itpler go *μετα των* | o (Gb +) *υιος* (13. 28. 69. 124. 346. c[ser] cfl Or *ιδου ο υι.* :: cf Mt) c. BCDLSΔ al plus[20] item al[6] Or .. ς *υιος* c. AEFGHKMUVXΓ al pl | *τιμαιου* (D *-μεου*) .. bdff[2*]iq *timeae* | *βαρτιμαῖος*: hoc accentu EFKMVΓ (r al *-μαίος*) 1. al pm .. ς (Ln 49.) *-τίμαιος* (Δ in indice et inscriptione *περι βαλτιμαιου*) .. D *παριτειμιας*, bd *baritimeas*, q *baritmeas*, a ff[2*]i *bartimeas* (ff[2*] *barth.*), f *bartimaeus*, c *barthimeus* | *τυφλος* c. BDLΔ 124. 49.cv 3.pe yscr al pauc cop Or .. ς *ο τυφλ.* c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler | *προσαιτης* c. BLΔ k cop .. ς (Ln) *προσαιτων* idque post *οδον* c. AC**EFGHKMSUVXΓ etc, item post *οδον* D 2.pe Or *επαιτων* .. c* om

47. *ναζαρηνος* c. BLΔ 1. 118. 209. itpl vg Or, item D l q** *ναζορηνος* (D** *ναζωρ.*, 28. *ναζωρινος*) .. ς *ναζωραιος* (EΓ al *ναζορ.*, al[2] ff[2*] *ναζαραιος*) c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler go al | *εστιν* .. B post *ιε*

καὶ λέγειν Ὁ υἱὸς Δαυὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν Τὶὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ Θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί θέλεις ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ Ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω.

---

47. ο (D 409. Or om ὁ; item al pauc substituto *κυριε* vel $\overline{\kappa\upsilon}$) *υιος* c. A(D) EFGHKM^{txt}SUVXΓ al pler (Or) .. BCLM^{mg}Δ al plus^{5} *υιε* (Ln :: ex sqq et ex Lc). Praeterea syrP^{mg}: „in 3 exx. Graec. *filii filii Dav.* inventum est." | *δαυειδ* .. ς *δαβιδ*, Gb Sz *δαυιδ*: cf ad Mt 1, 1. | $\overline{\iota\upsilon}$ .. L al^{15} fere (Or libere) om, item al aliq itP^{m} vg^{ed} et^{edd} aliq (sed non am fu ing al) syrP post *λεγειν* transp

48. *επετιμων* (A *επιτ.*? c^{scr} *–μουν*) *αυτω* .. B 52. 48.^{ev} y^{scr} (semel) *επ. αυτον* | *εκραζεν* .. D^{gr} *–ξεν* | *υιε* (test aliq praepon *κυριε* vel $\overline{\kappa\upsilon}$ vel $\overline{\chi\epsilon}$) .. DF al pauc Or *υιος*, item 1. 118. *ο υιος* | *δαυειδ*: ut v. 47.

49. *ειπεν Φων. αυτ.* c. BCLA 7. 299. y^{scr} (semel) 3.pe al^{6} k cop syrP ^{mg} .. ς (Ln) *ειπεν* (48.^{ev} c^{scr} *εκελευσεν*, it *iussit*, vg *praecepit* :: cf Lc) *αυτον φωνηθηναι* (1. 48.^{ev} al *φω. αυτ.*, 38. *α. φωνησαι* item Melied^{2} *e. vocare*) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler go syr^{utr} it vg al Or^{2} (:: lectio *φωνησατε αυτ.* egregie convenit Mco et a correctore alienissima est; altera vero lectio etiam ad Lc accommodata est.)| *και φων. τ. τυ. λεγ. αυτω* (F *–τον*) .. D 2.pe a b ff^{2}· i q sax *οι δε λεγουσιν* (2.pe *ειπον*, itpl *dixerunt*) *τω τυφλω* | *Θαρσει* (U *–ση*) .. 1. 13. 28. 209. 346. *Θαρσων* vel *Θαρρ.* | *εγειρε* (Gb″) c. ABCDEFGHKLM(s?)VXΓ al p^{pp} .. ς *εγειραι* c. U al mu 1. al plus^{5} *εγειρου* | *φωνει* .. EGK al *–νῆ*

50. *αποβαλων* .. A *–βαλλων*, 2.pe *επιβαλων* | *αναπηδησας* c. BDLM^{mg}Δ 34.^{ev} 48.^{ev} 2.pe it vg cop go syrP ^{mg} Or (bis, sed altero loco libere *ἀνεπήδησε καὶ ἀνέστη*) (confirmat idem Vict^{cat} libere describens voce *ἐκπηδήσας*) .. ς *αναστας* c. ACEFGHKM^{txt}SUVX al pler syr^{utr} al (:: *αναπηδ.* est a propria Mci ratione, quam, ut alibi toties, abstulit scriptorum ieiunitas *αναστας* substituto) .. Γ persP plane om | *πρ. τ.* $\overline{\iota\upsilon}$ (et, Or) .. D al pauc itpl (non fq) vg (exc em) sax *πρ. αυτον* (238. add *τον* $\overline{\iota\upsilon}$)

51. *αυτω ο* $\overline{\iota\varsigma}$ *ειπεν* c. BCDLA 115. (al ut vdtr) g^{2}· i q tol cop arm (:: *αποκριθεις* nulla interrogatione praecedente non solet dativum adiunctum habere, ut in Mc 9, 5. 11, 14. 12, 35.: hinc varie mutarunt) .. ς (Ln) *λεγει αυτω* (f al *dixit illi*) *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ c. AEFGHMSUVXΓ al pler a al; item K al^{15} fere k vg al *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ *λεγει* (k vg *dixit*) *αυτω* | *θελ.* (minusc pauciss b c em al add *ινα*) *ποιησω* (Γ *–ησαι*) *σοι* c. ADEFGHMSUVXΓ al itpl (item g^{2}· k q am fu ing mt al *θε. σοι ποι.*) .. BCKLA al plus^{15} i vg^{ed} et^{mss} aliq *σοι θελ. ποι.* (:: ita Lc lectione tantum non fluct) .. Or om *σοι* | *ραββουνι* (Gb Sz) c. ABCE**FGHKLMSVXΓ al^{100} fere cop Or, item E*U al plus^{40} *ραβουνι*, item A *ραββωνει* .. D a b ff^{2}· i *κυριε ραββει* (38. g^{1}· k q syr *ραββι*, 409. *κυριε*) .. ς *ραββονι* c. minusc pauc c f vg (syrP *raboni*)

52 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

1 (117.2) Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Mt 21, 1–10. Lc 19, 29–38. Io 12, 12–15.

52. ο δε ις c. ACDEFGHKMSUVXΓ al fere omn itpler vg go syrp al .. BLΔ al pauc q cop syr και ο ις (:: ita prorsus Lc)| ειπεν .. K al pauc λεγει, item ait itmu vg | ευθυς c. BLΔ (al ?) .. ς (Ln) -θεως (ita Mt lectione non fluct; cf ad Mc 1, 10.) c. ACDEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn Or | ηκολουθει (E* al -θη; itpler vg sequebatur) (et. Or2 Victcatt) .. B al30 -θησεν (item q secutus est) (:: hoc cum Mt, illud cum Lc convenit)| τω ιω c. EFGHKMtxt etmg **SUVXΓ al longe pl go syrp Or1 Vict in catt .. ABC DLMmg*Δ al20 fere it vg cop arm syrp mg al Or1 αυτω (Gb Ln 49. :: at recte iam Schu: „rec. defendi potest Mci usu." In Mt et Lc αυτω non fluctuat. Quomodo tandem si αυτω scriptum erat, τω ιω substitui poterat?)

XI. 1. εγγιζουσιν (vged et am ing al adpropinquarent, a -quassent; et. Or2) .. M 124. 346. 48.ev al3 ηγγισαν .. D al pauciss ηγγιζεν (al1 vel2 -σεν), item itpler em al cop2 syr aeth, item addito ο ις evgg mu | ιεροσολυμα (prob Schu ex usu Mci) c. BCDLΔ 1. 13. 28. 69. 121. 124. 218. 346. 435. it vg (ut in Mc hanc formam, ita in Lc alteram pariter ac Graeci codd tuentur Latini) sah Or .. ς ιερουσαλημ c. AEFGHKMSU VXΓ al pler go (alibi etiam altera forma legitur) cop (ubique hanc formam habet) etc | και εις βηθαν. (Gb') c. D a b c ff2· g1· i k l vg (nisi quod em om haec verba) Or2 et quidemdiserte (ἴδωμεν δὲ περὶ τῆς βηθφαγὴ μὲν κατὰ Ματθ., βηθανίας δὲ κατὰ τὸν Μάρκ., βηθφαγὴ δὲ καὶ βηθανίας κα. τὸν Λουκ.) Hier .. ς (49.) εις (Δ 2.pe praem και, item 3.·76. 77. 218. και ηλθον et 49.ev 3.pe aliaque evgg similiterque cop και ηλθεν :: cf Mt) βηθφαγη (ita ACEGHKMSVXΔ al pl; L βηθφάγεῖν, al -γην; B* βηδφαγη; B**FUΓ al70 fere βηθσφαγη. -γη EFGKV etc, -γὶ U; -γῆ B**HΓ etc. Praeterea cf ad Mt) και (c add εις) βηθαν. c. (Δ)B(C)EFGHKLMSUVXΓΔ al pler fg2·q go syrutr aeth al (Or1 ubi textus 1—12. exscriptus est. At quum alibi bis in commentario aliter habeat idque urgeat, Mc non scripsisse nisi Bethaniam, textus ille cum additamento non potest non corruptus haberi) .. yscr εις βηθσφ. (:: ad lectionem κ. εις βηθ. tuendam gravissimum est Origenis testimonium; ad eandem commendandam valet etiam quod A και εις βηθφ. et C και εις βηθαν. habent. Praeterea Mci lectio debebat ex Lc maxime emendanda i. e. amplificanda videri, qua re una dissensio Mtthi tollebatur. Quod de omissione alterius membri propter similitudinem nominum βηθφ. et βηθ. prolatum est, parum valet, quemadmodum nec in Mc alterum membrum omissum est.)| των ελαιων .. B το ελαιων, ut etiam k ad montem eleon | αποστελλει (et. ff2·g1·i k*q [mittet] vg Or) .. FH al6 a b c f g2· go sah απεστειλεν (ita Ln ex errore de c), C επεμψεν

2 *καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.* 3 *καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει ὧδε.* 4 (118.2) *καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ*

2. *και λεγει* (et. itpler vg Or) .. dgr *κ. ειπεν*, al pauc a sah *λεγων* | *κατεναντι* .. m al pauc *απεναντι* | *ευθυς* c. bla Or .. ς (Ln) - *θεως* c. acdefghkmsuvxΓ etc | *εις αυτην* (et. Or) .. d a b c ff²·i q sah om | *ουδεις ανθρωπων* c. defghmsuvxΓ al pl a c g¹·²· k em cop² syr al Or¹ (libere) .. bla b ff²·i l q vg Or³ *ουδ. ουπω* (et Or¹ *πω*) *ανθρ.* (Ln), item ack al plus³⁰ *ουπω ουδ. ανθρ.* (k al pl) vel *ουδ. ανθρ. ουπω* (c al) vel *ουδ. πωποτε ανθρ.* (a: ita Lc) vel *ουδεπω ουδ. ανθρ.* (68. al) item unum ex quinque his cop¹ sah go syrp al | *κεκαθικεν* (d*emr al mu -*θηκεν*) c. adefghkmsuvxΓ al pl .. bcla al aliq Or² *εκαθισεν* (l al -*θησεν*) :: ut Lc | *λυσατε* (l -*σαντες*) *αυτ. και φερετε* (a* -*ρατας*) (Gb″) c. bcla it (et. d) vg cop sah aeth Or (item syrutr *solvite, adducite eum*) .. ς *λυσαντες αυτον* (d* 28. add *και*) *αγαγετε* (2.pe *απαγαγ.*, al *αγαγ. μοι*) c. adgrefghkmsuvxΓ al pler go al (Ln e coniectura magis *λυσατε αυτ. και αγαγετε*)

3. *εαν* .. d *αν* | *τι ποιειτε* (hkx al mu *ποιητε*, lr 131. al item 1. al³ *ποιειτε*·) *τουτο* (1. al³ *τουτω*, 209. al² om *ποι. τουτ.*, 245. c k vg om *τουτ.*) (et. Or¹) .. d 28. 69. 124. 346. 2.pe a b ff²·i arm Or¹ *τι λυετε τον πωλον* (:: cf Lc)| *ειπατε* (c* praem *και*) c. ba 239. 433. c²ᵉᶜʳ (al?) a b c i k .. ς add *οτι* c. acdefghklmsuvxΓ al pl it*aliq* vg al Or (:: at ita Mt et Lc lectione tantum non fluct)| *ευθυς* c. bcdla Or .. ς - *θεως* c. aefghkmsuvxΓ al ut vdtr omn | *αποστελλει* (Gb Sz) c. abcdgrefh klmsvxΓa al plus¹⁰⁰ b c g¹·· em (al?) go .. ς *αποστελει* c. gu al mu a d f g²·· i k (*dimisitet*) l q (et. *δ*) vg cop sah al mu Or⁴. Praetcrea bc*dl al plus¹⁰ (ex edd latinis unus d) Or² add *παλιν* (Schu: „Mco usitatissimum cave celerius cum Gb abiicias") vario loco: h *αποστ. παλ. αυτ.*, c* *αυτ. παλ. αποστ.*, dl al Or² *αυτ. αποστ. παλ.*, a *αποστ. παλ.* omisso *αυτον*, yscr (idem semel *αυτοις* pro *αυτον*) *παλ.* pro *ωδε* (:: *παλιν* fluxit ex eadem loci interpretatione ex qua *αποστελεῖ* et *remittet* [c -*ttit*] a c q orta sunt.)

4. *και* (38. 245. k arm om) *απηλθ.* c. bla c (item al² k arm) Or¹, item d 2.pe itpler vg cop syr al Or¹ *και απελθοντες* (omisso *και* sq) .. ς *απηλθ. δε* c. acefghkmsuvxΓ al pl go sah syrp, item 1. 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 433. *απηλθ. ουν* (:: Mt *πορευθεντ. δε*, Lc *απελθοντ. δε*)| *πωλον* (Gb Sz) c. abdefghklmsuvxΓ al pl cop Or² .. ς *τον πωλ.* c. ca al sat mu sah Or¹ | *προς θυραν* c. bla 2.pe (?) cop sah Or² .. ς (Ln) *πρ. την θυρ.* c. acdefghkmsuvxΓ al longe pler (:: ut *ἄμφοδον* articulum habet, ita videbatur etiam ad *θυραν* apponendus. Praeterea appositi articuli ad *πωλον* et ad *θυραν* verba Chi certiora reddere videbantur.)

λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 (119.1) καὶ οἱ προ-

5. εστηκοτων .. мг 238. 48.ev al20 Or εστωτων

6. ειπαν c. ALΔ 72. ycer1 (al?) .. ς (Ln) ειπον c. BCDEFGHKMSUVXΓ al pler Or | αυτοις (et. Or) .. D al pauc bcff2·ik om | ειπεν (Gb″) c. BCLΔ 28. 124. 209. al pauc Or, item *dixit* (k cop sah al) vel *dixerat* b cff2·ikq cop sah arm al, item D ειρηκει .. ς ενετειλατο (*praeceperat* a d f al vg) c. AEGHKMSUVXΓ al pler itmu vg syrutr al. Praeterea DM 1. 13. 69. 124. 209. 2.pe al10 it vg al pl Thph add αυτοις

7. φερουσιν c. BLΔ Or (cop sah et *ducunt* et *duxerunt* confirmant), item c 1. 13. 28. 69. 91. 124. 209. 299. 346. αγουσιν (Gb′) .. abff2·i *ducere* (quod ab ἀφῆκαν pendet) .. ς (Ln) ηγαγον c. ADEGHKMSUVXΓ al pl itmu vg go syrutr al (:: at ita et Mt et Lc; nec obliviscendum est Mco vel maxime praes. temp. in usu esse.)| επιβαλλ. (Gb) c. BCDLΔ 1. 28. 91. 209. 299. 2.pe bff2·i vg cop Or .. ς επεβαλον c. AEGHKMSU VXΓ al pl (al pauc -βαλλον, επηγαγον, επεθηκαν) itpm sah go syrutr al (:: pendet ab ηγαγον, de quo vide ante)| αυτων (2.pe ante τα) .. B εαυτων, Der 256. αυτου .. 1. 28. 299. bff2·ikq arm om | εκαθισεν (HK al -θησεν) .. Der 1. 28. 91. 209. 241. 299. 2.pe καθιζει (d *sedebat*)| επ αυτον c. BCDLΔ 108. 238. 2.pe al plus5 (al pauc sah ε. αυτα, item ε. αυτην?), item *super eum* (*illum*) it (exc c *supra*) vg sah .. ς επ αυτω c. AEGHKMSUVXΓ al pler (al pauc sah Thph ε. αυτων)

8. και (L κἀ) πολλοι c. BCLΔ (al?) kq cop aeth .. ς (Ln) πολλ. δε c. ADE GHKMSUVXΓ al ut vdtr omn itpl vg sah syrutr al (:: non obliviscendum est Mc saepissime copula *καὶ* uti ubi Mt et Lc *δὲ* malunt, a scriptoribus vero locis multis Marci copulam ad modum reliquorum mutatam esse.)| τα (al10 fere om) ιματ. (al10 ac plur τους χιτωνας) αυτων (B εαυτων: ut Mt, K αυτου, L om | εστρωσαν (ut Mt) .. D 1. 28. 63. 91. 209. 241. 299. 2.pe εστρωννυον (:: cf Lc), item *sternebant* itpl (f al vg *straverunt*, gat *instrav.*)| εις τ. οδ. c. BCDEGHLSUVXΓΔ al longe pl b i al cop .. AKM al20 acfklq vg sah εν τη οδω (:: ut Mt et Lc)| στιβαδ. (EG στειβ.) c. BDEGKLMUΔ 13. 28. 69. 209. al plus20 Or1 .. ς στοιβαδ. c. ACHSVXΓ al pl Or1, item al aliq στυβαδ. (syrp mg στιβ. alii cdd στοιβ.) (:: στιβὰς a στείβω derivat Eustath. dicens proprie esse εὐτελῆ καὶ καταπεπατημένην στρωμνήν, Zonaras vero habet: στοιβὰς ἡ στρωμνὴ ἤ τρυφῆς θρύψις, παρὰ τὸ στοιβάζω)| κοψαντες (c cop3 sah εκοπτον) εκ των αγρων (εκ. τ. αγρ. Or2; sah *in agris*) c. BCLΔ sah cop3 Or; sed cop Or add εστρωσαν (cop και εστρ.) εις την οδον (Or vero ante omiserat και εκαθισεν usque τα ιμ. αυτ. εστρωσ. ε. τ. οδον) .. ς (Ln) εκοπτον εκ των δενδρων (syrp mg αγρων, cop1 *ceciderunt ramos arborum ex agris*) και εστρωννυον εις (Der om) την οδον (KM al20 fere itpm vg al εν τη οδω, k plane om) c. ADEGHKM

ἄγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· 10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία
τοῦ πατρὸς ἡμῶν Λαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

(Mt 21, 17.) 11 (120.6) *Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἰερουσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ*
περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς
Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12–14 Mt 21, 18 ss. 12 *Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπεί-*

SUVXΓ al ut vdtr omn it vg cop[1] syr[utr] go al (:: lectio ς ad Mt maxime conformata est.)

9. *και οι προαγ.* (D[gr] *προσαγ.*) (Γ add *δε*, sah habet *οι πρ. δε*)| *εκραζον* (Gb') c. BCLA 115. 20.[ev] cff[2].k cop sah Or .. ς add *λεγοντες* (Ln [*λεγ.*]) c. ADEGHKMSUVXΓ al pler itpl vg go syr[utr] al (:: at ita Mt lectione non fluct)| *ὡσαννα*: (L *ωσανα*, M al mu *ὡσάννὰ*): hunc spir. Latini (it am fu ing etc) commendant, *osanna* exhibentes, cf ad Mt .. ς (49.) *ὡσαννά* (13. 69. 2.pe al k add *τω υψιστω*, 28. al a arm *εν υψιστω*, 299. c i *εν τοις υψιστοις*) .. D bff[2] om | X om *ο ερχομενος*

10. *ευλογημενη* c. BCD[**]EGHLSUVXΓΔ al pler it (k *qui venit in regnum pat. nostr. Dav.* pro *ο ερχομενος* usque *δαυειδ*) vg go cop sah syrP al Or .. AD[*]KM al plus[15] d syr aeth al *και ευλογ.* | *η ερχομ.* .. Δ 1. 209. g[scr] al[4] a om | *βασιλεια* (Gb Sz) c. BCDLUA 1. 13. 69. 115. 124. 209. 238. 346. 20.[ev] 48.[ev] c[scr] y[scr] 2.pe 7.pe it (exc q) vg cop sah syr arm al Or[2] .. ς add *εν ονοματι κυριου* c. AEGHKMSVXΓ al pler q syrP go al Hier Euth[dis] cat[ox]: *τὸ δὲ καὶ εὐλογ. ἡ ἐρχ. βασ. ἐν ὀν. κυρ. τοῦ π. ἡμ. δ. ἄρτια εἴρηται· πολλαχοῦ γὰρ οἱ προφῆται τὴν κατὰ τὸν κύρ. ἡμ. ιν̄ χν̄ βασιλείαν ἐπ' ὀνόματι Δαβὶδ ἔφασκον ἔρχεσθαι, Δαβὶδ τὸν χν̄ ὀνομάσαντες διὰ τὸ ἐκ Δαβ. αὐτὸν κατὰ σάρκα γνωρίζεσθαι.* | *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Gb Sz 49. *δαυιδ*: cf ad Mt 1, 1. | *ωσαννα* (cf ad v. 9; D* *οσσαννα*, **ωσσ.) *ε. τ. υψιστοις* .. test aliq *ειρηνη εν ουρανω και δοξα εν υψιστοις*, alii eadem post *υψιστοις* add, item 251. et syrP c.* ante *ωσαννα*, addita nota: „non in omnib. exx. Gr. invenitur, neque in illo Mar Xenaiae; in nonnullis autem accuratis ut putamus invenimus." (:: cf Lc)

11. *εισηλθεν* .. D *εισελθων*, it[pler] (non q; k *introiverunt*) *cum introisset* | *εις ιεροσολ.* (Gb'' prob Schu) c. BCDLA 1. 2.pe al[3] it[pler] vg cop Or .. ς add *ο ις̄* c. AEGHKMSUVX al pler c (ante *εις*) q go al mu (test aliq vel post vel ante *εισηλθ.*)| *εις το* c. BCLMA 13. 28. 60. 69. 115. 225. 346. 2.pe a[scr] it (exc q) vg cop arm syr perss arr Or .. ς *και εις το* c. ADEGHKSUVXΓ al pler q go syrP al | *και* .. D it[pl] om (it[mu] *cum introisset - - circumspexit*; d *cum introisset - et in templum circumspexisset*)| *οψιας* (CL Or *οψε*, Δ *οψε δε*, 2.pe *οψινης*) *ηδ. ουσ. της* (D 245. 2.pe om) *ωρας* (13. 28. 69. 124. 346. *ημερας*, B om *τ. ωρ.*) .. 40. et 72. (cdd cum scholiis) in mg notant: *ἀναξίων ὄντων τῶν Ἰουδαίων, ἐν ἄλλοις ἀντιγράφοις.* | *εξηλθεν* .. H praem *και* | *δωδεκα* (et. Or) .. D y[scr] al plus[10] it[pler] add *μαθητων* (al pauc it[aliq] *μα. αυτου*)

12. *εξελθοντων αυτων* (13. 69. 48.[ev] p[scr] 2.pe om *αυτ.*) .. D[gr] *εξελ-*

νασεν. 13 *καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων.* 14 *καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.*

15 *Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα.* (121.1) *καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ* Mt 21, 12–2 Lc 19, 45–48 Io 2, 14–17. *ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν,* 16 *καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ,* 17 *καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν*

θοντα, Γ *-λθοντα αυτον*, item it^{mu} mt al *cum exisset* | *απ. βηθανιας* (H *-νια*) .. 1. 299. (al?) om

13. *συκην* (KM al^{20} syr add *μιαν* :: e Mt) .. D al pauc it^{pler} (non k) vg al Or post *μακροθ.* | *απο* (Gb + Sz prob Schu) c. ABCDMΔ al plus^{20} Or Thph .. ς om c. EGHKM^{mg}SUVXΓ al longe pl | *ει αρα τι ευρησει* (X *-ση. τι ευρ.* c. ABCKLUΔ al^{20} Thph; ς *ευρ. τι* c. EGHMSVXΓ al pl) .. D b c ff^{2}·g^{2}·i k gat *ειδειν εαν τι εστιν*, 2.pe afq Or^{2} *ως ευρησων τι* (2.pe pergit *επ*)| *και ελθ.* .. 2.pe af Or *ελθ. δε* .. D b c ff^{2} l k om *ελθ. επ αυτ.* | *ουδεν* (L add *ουχ*) *ευρεν* .. D 2.pe aq Or *μηδεν* (2.pe a q Or *και μηδ.*) *ευρων* omisso *και* ante *αποκριθ.* | *φυλλα* .. c** 61. 69. 124. 2.pe b c q arm Or add *μονον* (E post *φυλλ.* habet *μ* erasum), item 13. 28. *μονα* (Ln [*μονα*] ex errore de c) :: e Mt | *ο γαρ* etc c. BC*LΔ cop syr .. ς (Ln) *ου γαρ ην καιρος* (D Or Chr Max^{conf} *ο καιρ.*: sic Ln) *συκ.* c. AC**DEGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it vg al Or al

14. *και* .. D 2.pe aq Or om: vide ante | *αποκριθεις* (it^{pm} om) (Gb Sz) c. ABCDEKLMΔ al^{35} fere it vg cop go syr^{utr} al pl Or .. ς add *ο ω̄ς* c. EGHSUVXΓ al pl | *εις τ. αι. εκ σου* (D*Δ *εξου*) c. BCDLΔ 1. 28. 209. 299. 2.pe (it vg *εκ σου* post *καρπ.* vel post *μηδεις*) Or^{2} .. ς *εκ σου ε. τ. αιωνα* c. AEGHKMSUVXΓ al pler | *μηδεις* (ς Gb Sz) c. ABCDEGHKLM SUVXΓ(Δ om) al pl Or^{2} .. ς^{e} *ουδεις* c. minusc non ita mu | *καρπον* .. M (aliter M^{mg}) ante *εις*, 1. al ante *μηδεις* pon | *φαγοι* c. ABCEGHKLMS VXΓ al pl .. DU 1. 13. 69. 91. 299. 346. al^{20} fere Or^{2} *φαγη* (:: cf Mt *γενηται*)

15. *ερχονται* (ita et. Or^{2}; c *ηρχοντο*) .. D^{gr} *εισελθων*, b i *venit*, item cop^{1} .. evgg^{10} it^{mu} vg^{6ix} mt sax sl^{ed} add *παλιν* | *εισελθων* (al pauc *ελθων*, D *οτε ηλ*) c. (Gb) BCDLΔ 1. 33. 91. 124. 238. 346. 2.pe it^{pler} vg cop arm aeth Or^{2} .. ς add *ο ω̄ς* c. AEGHKMSUVXΓ al pler fq go syr^{utr} al | *εις το ιερον* (d *in templum*) .. D^{gr} *εν τω ιερω* | *εκβαλλειν* (X *εκβαλειν*, al pauc *εκβαλειν*) .. D b add *εκειθεν*, item A *και* | *τους αγοραζ.* c. ABC KLMU al^{20} fere .. ς om *τους* c. DEGHSVXΓΔ al pl Or^{2} (:: ita Mt lectione non fluct)| *εν τω ιερω* (225. c haec om) .. A *εν αυτω* | *κατεστρεψεν* (c syr transp) .. D k Or om; sed Or post *κολλυβιστ.* (Δ *-βαστων*) add *ανεστρεψε*, item test aliq *εξεχεεν*

17. *και ελεγεν* c. BCLΔ 6. 13. 69. 346. cop syr Or, et quidem absque *αυτοις* c. B, idem om 28. b (g^{1}·) .. ς (Ln *λεγ.* [*αυτ.*]) *λεγων αυτοις* (124. c ff^{2}· *αυτ.*

°Is 56, 7. °Ier 7, 11. *Οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.* 18 (122.1) *καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.*

(Mt 21, 17.) 19 (123.10) *Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.*

20—24 Mt 21, 20—22. 20 *Καὶ παραπορευόμενοι πρωὶ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.* 21 *καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Ῥαββεί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται.* 22 (124.6) *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ*

λεγ., g1· *doceb. eos dicens*) c. ADEGHKMSUVXΓ al pler vv pler (:: *λεγων αυτοις* Lc, *λεγει αυτ.* Mt, lectione apud neutrum fluct)| *Ου* (et. Or; 69. arm *οτι*, ff2· *script. est enim*) .. D 1. 28. 2.pc b c i k cop al om (:: ita Mt)| *οτι* c. ABEGHKLMSUVXΓΔ al pler g1· f al vg cop al Or .. CD 69. 251. 300. csscr hscr a c ff2· i k q arm om (Ln :: at ita Mt lectione non fluct)| *πεποιηκατε* c. BLΔ Or .. 238. *ποιειτε* .. ς (Ln) *εποιησατε* c. ACDEGH KMSUVXΓ al fere omn (:: ita Lc lectione non fluct; cf et. ad Mt)| *αυτον* (D* *αυτην*) hoc loco c. BCDEGHKLSUVXΓΔ al pler itpler vg Or .. AM 1. 33. al15 fere a ante *εποιησ.* pon (:: ita Lc et Mt)

18. *ηκουσαν* .. Δ *ηκουον* | *οι* (Δ om) *αρχ. κ. οι γραμμ.* (Gb′) c. ABCDKLΔ al plus20 it vg cop syr al Or .. ς *οι γραμμ. κ. οι αρχ.* (Mmg 48.ev al *φαρισαιοι*, al add *και οι φαρ.*) c. EGHMSUVXΓ al pl go syrp al | *και εζητ.* .. D om *και*, item (*και ηκουσ. quo audito* reddentes) itpler vg | *απολεσωσιν* (Gb′ prob Schu) c. ABCDEGHLM**UVXΓ(r *αυτον πως*) al50 fere Or .. ς *-λεσουσιν* c. KM*(s?)Δ al mu | *αυτον* (et. Or; a *populum*) .. AK al20 fere c om (Ln [*αυτ.*])| *πας γαρ* c. BCΔ 1. 13. 28. 69. 346. cop go .. ς (Ln) *οτι πας*; c. ADEGHKLMSUVXΓ al pler it vg al Or (:: vitandum videbatur istud *γαρ* propter *γαρ* proxime praecedens)| *εξεπλησσετο* (et. Or2) .. MΔ 61. 91. 108. 299. 300. dscr escr (al ut vdtr) *-σσοντο*, item c cop2

19. *οταν* c. BCKLΔ 28. 33. 48.ev 2.pc al10 .. ς (Ln) *οτε* c. ADEGHMSUVXΓ al pler (:: cf Prol)| *εγενετο* c. BCDE*KLMSUV*ΓΔ al pler (it vg *vespera facta esset, serum factum esset*) .. AE**GHV**X 48.ev al pauc *εγινετο* (Δ *εγειν.*)| *εξεπορευετο* c. CDEGH(L om)Mmg SUVXΓ al pler (1. al pauc post *πολ.*) itpler vg go cop al .. ABKMΔ 124. 2.pc al15 c d syr syrp mg arm *-ρευοντο* (Ln :: omnino ad seqq accommodatum. Contra nulla caussa est cur quis *-ετο* substituerit.)| *εξω* .. D *εκ* (itpler vg *de*)

20. *παραπορ.* (D add *το*) *πρωι* c. BCDLΔ 1. 28. 33. 209. yscr al5 b i q (a c k om *πρωι*) cop .. ς *πρ. παραπορ.* c. AEGHKMSUVXΓ al pler italiq vg al | *ειδον* c. BDEGH(s? v?)UΓ al pl .. ACKL(*πρωϊδον* sic)MX al pm *ιδον* (Δ *ιδοντες*)

21. *αντω* .. Mmg 33. al *τω ιω* | *ραββει* c. BCDEHX etc .. ς (Ln 49.) *-ββι* c. AGKLM(sv?)UΓΔ al pler. Cf ad Mt 23, 7 et 8. 26, 25 et 49. Mc 9, 5. | *ιδε* (CΔ *ειδε*) .. D al aliq Or *ιδου* | *ἡ* .. M 433. om | *εξηρανται* (x al15 ac plur *-ρατα*) .. DLΔ 1. 433. al10 Or *-ρανθη* (:: ita Mt)

22. *και* .. V om | *ο ις* (Gb Sz) c. ACDEGHKLMUVXΓΔ al longe pl .. ς *ιc*

Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι (Lc 17, 6.)
ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ
γίνεται, ἔσται αὐτῷ. 24 (125.4) διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα
προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν.
25 (126.6) καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά (Mt 6, 14.
τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ
παραπτώματα ὑμῶν.

---

c. B(?)s(?) al aliq | *Εχετε πι.* (D add *του*) *θε.* (passim ut in cod. 9. et k^{scr} signum interrogationis adponitur) .. D 13. 28. 61. 69. 124. arm praem *ει*, item a b d i *si habueritis* etc

23. *αμην* c. BD 1. 28. 51. 106. 124. 157. 225. 251. 2.pe c^{sor} it (exc q) vg syr (syrP vide post) arm al .. ς add *γαρ* c. ACEGHKLMSUVXΓΔ al pler q cop go syrP c.* al | *οτι* .. D 33. 2.pe p^{scr} al^{3} g^{2}·k em tol go syr Aug om | *αν* .. A 1. al pauc *εαν* | *αρθητι* etc .. 1. 28. al *αρθηται κ. βληθηται* | *πιστευη* (Δ y$^{scr\,2}$ c^{scr} *-ει*) c. BLΔ 2.pe h^{scr} y$^{scr\,2}$ c^{scr} item al haud dubie .. ς (Ln) *-ση* c. ACDEGHKMSUV al pl, item XΓ al mu *-σει* (it vg *crediderit*, sed iidem fere cdd *dixerit* pro *λεγει* vel *λαλει* quod sequitur)| *ὅ* c. B(D vide post)LΔ 33. 48.^{ev} (al?) fg^{1}·k (g^{2}·1?) vg cop go syr (D b c ff^{2}·i *πιστ. το μελλον ο αν ειπη γενησεται αυτω*) .. ς (Ln) *ἃ* c. ACEGHKMSUVXΓ al pler a q syrP al | *λαλει* c. BL(*ὃ λα*, omissa syllaba *λεῖ* excunte versu)Δ 33. 48.^{ev} 2.pe a (*loquitur*) k (*locutus fuerit*) .. ς *λεγει* c. ACEGHKMSUVXΓ al pler item (*dicit*, *dixerit*) itpl vg; al pauc *ειπη* (:: *λαλειν* saepe a test pler mutatum est: cf 12, 1. 14, 31.)| *εσται* (Δ k praem *και*, D 2.pe *γενησεται*) *αυτω* (Gb′) c. BCDLΔ 1. 28. 209. 346. g^{1}·^{2}· f vg cop .. ς (Ln) add *ο εαν ειπη* c. AEGHKMSUVXΓ al pler a k q, item (*sed crediderit futurum, fiet quodcumque dixerit*) b c (- - *dixeritis*) ff^{2}· i, item syr^{utr} go al (:: corruptus est locus maxime eo quod post *πιστευη* interpunxerunt ita ut *οτι* usq *γινεται* a *λεγω υμιν* pendere crederentur. Hinc ad *εσται αυτω* addenda videbantur *ο εαν* etc; hinc etiam *και* ante *εσται* immiscuerunt. Similiter D et Latini ad *πιστευῃ* adposuerunt *το μελλον*, et quod sequitur plenius expresserunt scribentes *ο εαν ειπη γενησετ. αυτ.*)

24. *οσα* (Gb″) c. BCDLΔ 61. 157. 346. (al?) .. ς add *αν* c. AEGHMSUVXΓ al pler, item K al pauc *εαν* (:: cf Mt)| *προσευχεσθε και* (Gb′) c. BCDLΔ a c ff^{2}·k syr Cyp .. ς *προσευχομενοι* c. AEGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn itpl vg go syrP (cop *εν τη προσευχη* ut Mt), *αιτεισθε* .. Γ al^{35} Thph *αιτησθε*, al pauc *αιτησεσθε* | *ελαβετε* (Gb′) c. BCLΔ cop .. ς *λαμβανετε* c. AEGHKMSUVXΓ al pler go syr al, item D 2.pe it vg al Cyp *λημψεσθε* (D *-θαι*)

25. *στηκετε* (L *εστηκ.*) c. ACDHLM**VX 1. 124. al plus^{30} .. ς *στηκητε* (K al *-κειτε*, Δ *εστηκηται*) c. BEGKM*(s ?)UΓΔ al pl | *αφιετε* (ita et c**) .. c* *αφετε* | o (D add *ων*) *εν τοις* (K al pauc om) *ουρ.* | *αφη* .. D 157. 346. y^{scr} *αφησει*, X *ἀφίῃ* | *υμιν* .. D Cyp^{1} om (al pauc a ff^{2}·i k om *υμιν*)

27–33 Mt 21, 23–27. Lc 20, 1–8.

27 (127.2) *Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι,* 28 *καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς;* 29 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα*

---

26. ς (Ln) *ει δε υμεις ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις* (CDKM 1. al mu om; 33. y^{scr} al plus^{10} om *ο ε. τ. ουρ.*, al^{2} *ο ουρανιος*) *ουρανοις αφησει* (D al plus^{10} it^{pl} vg go al pm Cyp add *υμιν*) *τα παραπτωματα υμων* c. ACDEGHKMUVXΓ al pler it^{pl} vg go syr^{utr} al Cyp (ut vdtr) .. om c. BLSΔ 2. 27.** 63. 64. 121.* 157. 258. f^{*scr} p^{scr} g^{2*} k l arm cop (cop^{1} supplet** in mg; cop^{1} addit** in pag. vacua ipsum Mt 6, 15.) (:: testes BLΔ, qui toties soli fere veram lectionem conservarunt, h. l. tot aliorum variorumq. testium auctoritate aucti eo pluris faciundi sunt quum accedat maxima suspicio, verba ista ex Mt 6, 15. huc illata esse. Contra quam suspicionem parum valet quod non ad verbum concinunt cum Mt^{l} verbis: id ipsum enim eodem quo h. l. fit modo fieri solet; cf ad Mt 21, 44. Adde Mt 27, 35 et 49. Ceterum hunc Mci locum augmentis e Mto inprimis obnoxium fuisse, probant etiam additamenta codicis M et reliquorum.)| Post ista verba M al^{20} addita habent haec: *λεγω δε υμιν· αιτειτε, και δοθησεται υμιν· ζητειτε, και ευρησετε· κρουετε, και ανοιγησεται υμιν· πας γαρ ο αιτων λαμβανει, και ο ζητων ευρισκει, και τω κρουοντι ανοιγησεται* (:: e Mt 7, 7 sq.)

27. *ερχονται* .. DX al pauc (in evgg *ερχεται* ο $\overline{\text{ις}}$) it^{mu} aeth al *ερχεται* | *παλιν* .. F om | *οι πρεσβυτεροι* .. D add *του λαου* (:: e Mt)

28. *ελεγον* c. BCLΔ 1. 209. item *dixerunt* (antea *venerunt*) ab cf cop go .. ς (Ln) *λεγουσιν* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pm} vg al (:: non potest non ad *ερχονται* praecedens accommodatum credi)| *η τις* c. BLΔ (C latet) 124. c^{scr} y^{scr} al^{5} (ac plur) cop syr^{p} ^{mg} .. ς (Ln) *και τις* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} vg go syr^{utr} al (:: ita Mt, ad quem etiam sqq conformata sunt) .. D 238. al^{6} k om *η τις* usq *ποιης*, item 2.^{pe} a b ff^{2*} i arm om *ινα τ. ποι.* | *την εξ. ταυτ. εδωκ.* (UΓ al plus^{10} *δεδωκ.*) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler i q go syr^{p} al .. $BCL^{mg}SΔ$ al^{15} fere it^{pl} vg al mu *εδ. τ. εξ. ταυτ.* (Ln :: at ita Mt lectione non fluct)| *ποιης* c. ABEFGMSVΔ al pl .. HKLUXΓ al pm *ποιεις*

29. ο *δε* $\overline{\text{ις}}$ (al pauc om $\overline{\text{ις}}$) c. BCLΔ 33. g^{1*} k cop syr^{h} aeth .. ς (Ln) add *αποκριθεις* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} go syr^{p} al (:: est in Mt et Lc, nec fluct lectio)| *υμας* c. B(c vdtr e spatio)LΔ p^{scr} q^{scr} k cop .. ς *υμας καγω* c. DGMSΓ al mu, et EFHUVX al pm *υμ. και* (157. om) *εγω*, *vos et ego* it^{pl} vg al, item AK al^{5} fere g^{2*} go (syr) arm *καγω υμ.* (Ln :: ex Mt et Lc est, sive praeponitur sive postpon; apud horum neutrum omittitur; videbatur ad sensum loci aptissimum)| *και* prius .. D 28. it^{pler} cop arm om

ποιῶ. 30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 32 ἀλλὰ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. 33 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν Οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

---

30. το βαπτ. .. A praem ει | το ιω. c. ABCDLA 33. .. ς om το c. EFGHKM SUVXΓ al pler. Praeterea (:: e Mt) c 299. 33. 77. 218. k syr aeth add (k ante το βαπτ.) ποθεν ην (77. 218. syr εστιν, 33. om), iidemque om ην seq (om etiam L; A om ἦ)| ουρανου .. Dᴳᵀ -νων

31. διελογιζ. (Gb′ prob Schu: „simplex λογιζ. nusquam sic") c. BDDGK LMA al plus⁵⁰ .. ς ελογιζ. c. AEFHSUVXΓ al pl | λεγοντες .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe itpl (non fg¹·q) add τι ειπωμεν (c *quid ei dicerent*, b *quid ei responderent*)| ειπωμεν .. HΓ al aliq -πομεν, item al aliq v. 32. | ερει (Dᴳᵀ b λεγει) .. DM 1. 13. 69. 124. 209. 225. 299. itpler vgsix em tol mt gat cop al pl Bed add ημιν (Dᴳᵀˢ 346. υμιν) :: e Mt | διοτι c. AC*LMXA al plus²⁰ it (exc f) tol al cop arm al mu .. ς add ουν c. BC**DEFGHKSUVΓ al pl f vg (et. am fu ing al) syrp al (go libere *at cur*, syr *et cur*) :: eo magis e Mt adsumptum dicendum est quum totus iste locus tam varie ex Mt interpolatus sit.

32. αλλα (-λλα c. ABCLA al; EFGHKMSUVXΓ al pl -λλ) c. ABCEFGHKLMS UVXΓΔ al pl k go cop (syrp* ?) Euth .. D al plus¹⁵ g²·q vg εαν .. ς αλλ εαν (Gb⁰⁰ εαν) c. minusc non ita mu etc (b c *si vero*, f ff²· *si autem*; i syr *et si*)| εφοβουντο .. D** (*φοβουμεν) 13. 28. 124. 2.pe c^{acr} o^{acr} al⁵ itpm vged e^{t}mss aliq (ut tol; sed non am ing em erl iac al) cop arm syrp al φοβουμεθα :: e Mt | λαον .. BC 33. 106. syrp mg οχλον :: e Mt | απαντες .. CD 1. 28. 33. 299. al pauc παντες (Ln)| ειχον (28. -χοσαν) .. D 2.pe it (exc g²·) arm ηδεισαν | οντως οτι πρ. ην c. BCL 13. 69. 346., item A οντως ως προφητην .. ς (Ln) οτι οντως πρ. ην c. AEFGHKMSUVXΓ al pl afq al (sed b c ff²·i *Ioh. vere prophetam fuisse*) vg cop go al; item D οτι αληθως πρ. ην .. 1. 28. 124. 209. 299. y^{acr} 2.pe al plus¹⁵ c k aeth arm arr om οντως

33. τω ιω λεγ. c. BCLA 28. 33. 69. 124. 346. a (*ad Ie. dixer.*) ff²· (*respondet. ad Ie. dicentes*) mt (ut a) cop^{a} persp .. ς (Ln) λεγ. τω ιω (59. 73. αυτω, non go) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itpler (itpl *dixer. ad Ies.*) vg go al | και .. D g²· am em om | o ις (28. post αυτους, al⁴ om) e. BCLΓΔ 33. f^{acr} 7.pe a c f k cop persp (syr et και o ις et αποκριθ. om) .. ς o ις αποκριθεις c. EFGHSUVX al mu, item ADKM 1. al³⁰ fere b ff²· g¹·g²·i q vg go syrp αποκριθεις o ις (Ln [αποκρ.] o ις)| αυτους .. Dᴳᵀ αυτω, k om | D*Gᵀ εις ποιαν εξουσιαν

XII.

1–12 Mt 21, 33—46. Lc 20, 9—19.

1 (128.2) *Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.* 2 *καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος·* 3 *οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν.* 4 *καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.* 5 *καὶ*

XII. 1. *λαλειν* c. BGLΔ 1. 13. 118. 124. 346. vg it (exc k; b add *ita dicens*, item c *dicens*) syr syr$^{p\ mg}$ cop .. ς *λιγειν* c. ACDEFHKMSUVX al pler k go al, item r 126. *λεγων* (:: h. l. ubi statim ipsa parabola sequitur — longe aliter habent loci 4, 33. Mt 13, 3. 10. 13. 34. — aptius videbatur *λέγειν* quam *λαλεῖν*, quemadmodum Mc 3, 23. nemo mutavit quod scriptum est: *ἐν παραβ. ἔλεγεν αὐτοῖς*. Substituto *λέγειν* pro *λαλεῖν* non opus erat ut adderetur *λέγων* ad modum loci Mt 13, 3. Praeterea locus Lucae geminus praebet *ἤρξ. λέγειν τὴν παραβ. ταύτην.*) | *αμπελωνα* (r *ἄμπελον*) *εφυτ. ανθρ.* c. ADEFGHKMS UVXΓ al pler it (exc c) vg go syr^{p} al .. BCLΔ 33. 262. *αμπ. ανθρ. εφυτ.* (L *εποιησεν*) (49.), item 13. 69. 346. 433. 2.^{pe} c cop syr Or *ανθρ.* (346. 2.^{pe} al c syr Or add *τις*) *εφυτ. αμπ.* | *περιεθηκεν* .. c** 28. 2.^{pe} al pauc syr^{p} c.* al Or add *αυτω* (:: e Mt)| L* ut vdtr *ωκοδομησεν* | *εξεδετο* c. ACKL (al? In Mt et. B*) .. ς (Ln) *–δοτο* (P**H al *–δωτο*) c. B(**?)DEFHMSUVXΓΔ etc | *γεωργοις* .. D praem *τοις* .. G om *κ. εξεδ. αυτ. γε.*

2. *τω καιρω* (it vg cop *in tempore*) *δουλον* .. K al^{6} syr *δουλ. τ. καιρ.* | *ινα παρα* (Δ *παπω*) *τ. γεωργ.* (33. 2.^{pe} *παρ αυτων*, syr per^{ms} om *πα. τ. γε.*) *λαβ. απο των καρπ.* (*των καρπ.* c. BCLΔ 33. 433. 49.^{ev} 11.^{pe} d f k syr; ς Ln *του καρπου* c. AD^{Γ}EFGHKMSUVX [r om *τ. καρπ.*] etc :: e Lc, ubi lectio non fluct) *τ. αμπ.* .. D it^{pl} *ινα απο του καρπου* (vide ante) *του αμπ. δωσουσιν αυτω* :: e Lc

3. *οι δε* c. ACEFGHKMSUVXΓ 1. 2.^{pe} al pler go syr^{utr} al (it^{mu} vg *qui adprehensum* etc, c *quem illi*) .. BDLΔ 33. 48.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} al$^{ev\Sigma\Sigma}$ a b i k q cop *και* (Ln 49. :: hoc ex Mt, ita illud ex Lc illatum esse potest. Sed quum iste Mci locus magis cum Mt conveniat, potius ex hoc corruptus esse videtur. Accedit quod in sqq neutro loco ante *κενον* ex Lc *οι δε* adscriptum est)| *εδειραν* .. B**U al plus^{30} *εδηραν* | *κενον* (ACDKMX al *καινον*) .. D a b ff^{2} add *προς αυτον*

4. *παλιν* .. K om | *κακεινον* .. DΔ al pauc *και εκειν.* | *λιθοβολησαντ.* (EFΓ al mu *–λισαντες*) *εκεφαλ.* (L *–λωσαν*) c. ACEFGHKMSUVXΓ al longe pler go syr^{utr} aeth al .. BDLΔ 1. 28. 33. 91. 118. 299. 2.^{pe} (sed minusc isti – et. 33.? – *κεφαλαωσαντες* omisso *και*) it vg cop arm om

ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες. 6 ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπή-

λιθοβολ. (Gb^{00} improb Schu, Ln 49. :: vide post)| κ. απεστειλ. (92. απελυσαν) ητιμωμεν. (1. 28. 91. 118. 2.^{pe} ητιμασμ.) c. ACEFGHKMSU VXΓ al fere omn go syr^{utr} aeth al .. BDLA 33. it vg cop κ. ητιμησαν (L -μασαν, Δ ητωμασαν) (Ln 49. :: cohaerent arctissime ητιμησαν et omissum λιθοβολ. Quippe videbatur parum apte dici „dimissus esse", ad quem λιθοβολ. εκεφαλ. pertinebat. Rursus hoc ipsum λιθοβ. εκεφ. ex pleonasmo eoque fortasse inepto laborare videbatur. Hinc alii λιθοβ. sustulerunt, alii omissis εκεφ. κ. substituerunt κεφαλαιωσαντες. Haec magis probo quam λιθοβ. ex Mt adscriptum esse: quod si esset, minime iidem testes απεστειλαν illatum haberent.)

5. και αλλον (Gb improb Schu) c. BCDLA 33. (10.^{pe}?) it (exc fq) cop aeth pers^{p} .. ς κ. παλιν αλλ. c. AEFGHKMSUVX(om αλλ.)Γ al pler f q vg go syr^{utr} al (:: cur omiserint multo minus intellegitur quam cur addiderint. Neque ad retinendum satis facit Mci usus.)| απεστειλεν .. D 435. (om αλλ.) a b ff^{2}·i q add (ff^{2}· praem) δουλον | ους μεν et ους (D αλλους, item vg) δε c. BDLA 1. 11. 33. c^{ecr} 2.^{pe} al^{25} fere .. ς τους μεν et τους δε c. ACEFGHKMSUVXΓ al pl | δεροντες .. 69. 157. al^{30} fere δαιρ. | αποκτεννοντες; c. ABCDEUVΓ al mu, item FGHKX al pm -κτενοντες, M -κταινοντες, 157. -κτενουντες .. L al pauc -κτεινουντες, y^{ecf} -κτειννιντες, al aliq -κτιννυντες .. ς -κτεινοντες c. B (?) al non ita mu, item Δ -κτεναντες

6. ετι c. BLA 1. 33. 209. b i cop .. ς ετι ουν (Ln ετ. [ουν]) c. ACDEFG HKMSUVXΓ al pl q al vg syr^{p} .. 13. 28. 69. 124. 346. c^{ecr} 2.^{pe} syr υστερον δε ετι (2.^{pe} om ετ.), item ff^{2}· (a) al adhuc autem | ειχεν c. BC**LA 33. 48.^{ev} s^{ecr} (syr) .. ς εχων post υιον c. EFGHKMSUVXΓ al pler, item AC*D it^{aliq} vg ante υιον (ita Ln) .. cop adhuc filium dilectum, qui erat sibi, misit ad postremum ad eos, k novissimum misit filium: simili licentia aliae vv utuntur | αγαπητον (Gb′) c. BCDLA it vg al .. ς αγαπ. (1. 13. 28. 124. 299. praem τον) αυτου (251. αυτω) c. AEFGH KMSUVXΓ al longe pler syr^{p} al | αυτον c. BLX**A 13. a (al? vv mu libere) .. 1. 28. 91. 241. 299. 2.^{pe} om .. D κακεινον ante απεστ. .. ς και αυτ. (Ln [και] αυτ.) c. ACEFGHKMSUVX*Γ al pl it^{aliq} vg go al (:: lectio ετι ουν ενα εχων etc pluribus modis emendatorem prodit. εχων, vario illud quidem loco positum, aptissimum erat ut ad Mti exemplum απεστειλεν prae ceteris emineret; quemadmodum k simplicieter habet: novissimum misit filium, prope accedentibus vv aliis. και αυτον repetito κακεινον, quod ipsum etiam h. l. in D legitur, accommodatum est. Contra non patet cur quis maluerit ειχεν et αυτον, contrarium etiam suadentibus ll. pp.)| εσχατ. πρ. αυτ. c. BCLA 13. 33. al plus^{15} cop .. ς πρ. αυτ. εσχ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pl vg go syr^{utr} al .. D (2.^{pe}?) it om πρ. αυτ., al pauc om εσχ. | οτι .. L 33. al^{25} fere it^{aliq} al om, al pauc a b q al mu ισως

σονται τὸν υἱόν μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλαν αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν
10 ss. *Ps 118, 22 ss. ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε *Λίθον* ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 12 ([12a.1]) καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

12–17 Mt 22, 16–22. Lc 20, 20–26. 13 (12b.2) Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 οἱ

---

6. ἐντρ. τ. υἱ. μου .. D a b i q r τ. υἱ. μ. ἐντρ.

7. ἐκειν. δὲ οἱ γεωργ. (D it^{pler} vg al οἱ δὲ γε.) .. al^{5} c per^{a}P add θεασαμενοι (al^{3} ιδοντες) αυτον, item 13. 28. 69. 124. al^{25} fere arm syr^{p} c.^{a} vel^{mg} θεασαμ. αυτον (2.^{pe} τον) ερχομενον (al pauc add προς αυτους) :: libere ex Mt et Lc | πρ. εαυτ. (A al αυτ.) ante ειπ. c. BCLA 1. 11. 33. 69. 209. 299. item (qui ante habent θεασ. αυτ. ερχ.) 13. 28. y^{scr} al mu .. ς (Ln) post ειπ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl it vg al | ειπαν c. BCDLA 209. (al?) .. ς -πον c. AEFGHKMSUVXΓ al pler | οτι .. D 1. 28. 2.^{pe} it vg al mu om (:: ut Mc et Lc) | ουτος .. A o υιος (confusis τ et ι; ὁ *hic filius*) | MΓ al αποκτειυομεν (Γ et. γεωργοι)

8. απεκτ. αυτ. c. BCLA y^{scr} al^{3} (ac plur ut vdtr) i k q .. ς (Ln) αυτ. απεκτ. (X -κτειναν) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl vg ff^{2} al .. al aliq it^{aliq} om αυτον, item cop al (ut etiam i q *quem adprehensum occid. eum*) et ad λαβ. et ad απεκτ. adponunt | εξεβ. (-λαν c. B: ς Ln -λον c. reli ut vdtr omn) αυτον c. ABCDMΓ al plus^{20} ac ff^{2} q cop go al .. ς om αυτον c. EFGHKLSUVXA al pl vg it^{aliq} al :: cf Mt et Lc

9. τι c. BL g^{2} cop .. ς (Ln) add ουν c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn it^{pler} (k om τι ποιησει) vg go al (:: est in Lc similiterque in Mt, nec fluctuat. Ex iisdem adscriptum est τουτους vel εκεινους) | τ. γεωργους .. c^{a} 33. y^{scr} al plus^{10} add τουτους, item 1. 209. 299. al^{12} εκεινους, item alterutrum vv aliq (:: vide ante)

10. εγενηθη .. L e^{scr} 433. -νηθη | γωνιας .. ℵ^{a} K^{a} X (X antea απωλεσει) al γωνιας

11. και ἐστιν (al mu εστη): ita cdd antiqui ut KMΓ habere solent, non και ἐστι

12. την παραβ. (al plus^{15} it^{aliq} vg al add ταυτην) .. A ante πρ. αυτ. pon | απηλθον .. D (non item B) -λθαν

13. ινα .. Γ ιν^{a} | πρ. αυτον .. D a c i k q om | πρ. αὐτὸν τινὰς: sic cdd antiq ut KMΓ, non -τόν τινας (go τινες) | αγρευσωσιν .. D 2.^{pe} παγιδευσωσιν

14. οι δε (ita c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go syr^{utr} al; vg *qui*, a b i q *et*

δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν· καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Καίσαρος. 17 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

---

illi; BCDLA 33. c^{scr} c ff^{2}·k cop *και*: ita Ln 49. at videtur ex Lc ortum, ex quo et. alia huc translata, vide post; praetereaque *και* aptius ad coniungenda sqq cum prioribus visum) *ελθοντ*. (c ff^{2}·k add *Pharisaei*) *λεγουσ*. *αυτω* (r *αυτον*, G 1. 13. 28. al^{10} fere *ηρξαντο ερωταν αυτον εν δολω λεγοντες*, item test^{alliq} *επηρωτων αυτον εν δολω και λεγουσι* vel similiter; c^{scr} *οι φαρισαιοι επηρωτον αυτον λεγοντες*) .. D *και επηρωτων αυτον οι φαρισαιοι* | *μελει* .. ℵ*(ipse* corr)FGX al pm *μελλει* | *ανθρωπων* .. GK 1. 28. al^{10} fere b am *–που* .. 126. om | *αλλα* c. (B?)DLA al .. ς (Ln 49.) *αλλ* c. A(B?)CEFGHKM(SV?)UXΓ al pler | Δ *τον οδον* | *εξεστιν* c. ABEFGHKLSUVXΓΔ al pl vg g^{1}· (1?) go cop syr al .. C (et* et**)DM al^{12} fere it^{pl} gat tol syr^{P} c.* (sed in mg: „non invenimus in Graecis") arm arr *ειπε* (c* [vdtr] M al aliq *ειπον*) *ουν ημιν ει* (c**M al mu vv aliq om: item Ln; 8.^{pe} k *τι σοι δοκει*) *εξεστ*. (:: e Mt) | *κηνσ*. *καισ*. *δουν*. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. vv pl libere .. BC(D)LΔ al plus^{10} it^{mu} vg al *δουν*. (D *ημας δουν*., vg b *dari*, item q) *κηνσ*. (D 2.^{pe} *επικεφαλαιον*, k *capitularium*) *καισ*. (Ln :: at ita Mt lectione non fluct)| *δωμ*. *η μη δωμεν* (ita et. q; k *dabimus aut non*: uterque om *η ου*) .. D it^{pl} al om (:: ut Mt et Lc), item 225. g^{2}· vg go al (*δωμεν* cum *η ου* coniungentes) om *η μη δωμ*.

15. *ο δε* .. DG 1. 13. 28. 69. 346. 2.^{pe} al^{4} it^{pler} go arm add *ιδως* | *ειδως* .. D 13. 28. 69. 346. 2.^{pe} b c ff^{2}·i q go *ιδων* (Gb'; cf ad v. 28.)| *πειραζετε* .. FG 1. 13. 28. 33. 2.^{pe} al^{8} q syr^{P} c.* arm pers^{P} add *υποκριται* (:: e Mt)| *δηναριον* .. EKL al *διν*. | *ιδω* .. CDΔ al *ειδω*

16. *οι δε* (et. c ff^{2}·q) sec loco .. AD a b i k al vg om (:: ut Mt; Ln [*οι δε*])| *ειπαν* c. BCDLΔ al pauc .. ς *–πον* c. EFGHKMSUVXΓ al pler .. A vg b d i q al *λεγουσιν* (:: e Mt)| *αυτω* .. 1. 13. 28. 69. 209. y^{scr} al pauc it^{aliq} om

17. *ο δε ις* c. BCLΔ 33. (cop *ipse vero*) .. ς *και αποκριθεις* (D 2.^{pe} it^{pl} vg al *αποκρ*. *δε*) *ο ις* (al^{10} fere om) c. A(D)EFGHKMSUVXΓ al pler go syr^{P} al .. k om (habet *Dicit illis*, item b *Ait illis et Ies.*, syr *Dixit eis Ies.*)| *ειπεν* c. BD .. ς (Ln) add *αυτοις* c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ etc (:: in Lc est nec fluct; nec magis in Mt om)| *τα καισ*. (2.^{pe} add *ουν*) *αποδ*. *καισ*. c. BCLΔ 28. 2.^{pe} cop (syr *αποδ*. post *καισαρι*) .. ς (Ln) *αποδ*. (M 13. 69. 124. 346. y^{scr} al plus^{16} it^{pler} vg al add *ουν*) *τα* (D add *του*) *καισ*. (D add *τω*) *καισ*. c. A(D)EFGHK(M)SUVXΓ al pler it vg al (:: cf Mt et Lc)| *εθαυμαζον* (B *εξεθ*., D* *–ζοντο*) c. BDLΔ 2.^{pe} it (exc

18–27 Mt 22, 23–33. Lc 20, 27–38. [e]Deut 25, 5.

18 *Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες* 19 *Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.* 20 *ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα.* 21 *καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἀπέθανεν, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως* 22 *καὶ*

---

k) vg cop .. ς εθαυμασαν c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler k go al (:: ita Mt lectione non fluct)| επ αυτω .. D 28. al[1pe] επ αυτον (K -των, sed ν cum sq κ arctius iunctum)

18. σαδδ. (2.pe al οι σαδδ.) πρ. αυτον .. D 28. 106. itpm vg πρ. αυτ. σαδδ. | αναστ. μη ειναι .. 1. 13. 28. 69. 124. 346. cop αναστασις ουκ εστι | επηρωτων (C -τουν) c. BCDLΔ 33. 2.pe al aliq it (exc c) vg al .. ς -ρωτησαν c. AEFGHKMSUVXΓ al pler c go al (:: ita et Mt et Lc)

19. μωυσης c. BDKMΔ al mu itpler (et. q; b *moses*) vg (sed non am) .. ς μωσης c. ACEFGHLSUVXΓ al pl k am | εγραψ. ημιν (et. a c k q) .. D al pauc b ff2·i vg ημ. εγρ. | οτι .. D al pauc om (it vg *ut si* etc)| καταλιπη c. B(e sil.)GKL(s?)UVΔ al pl .. AΓMX al mu -λειπη, EHΓ al pauc -λειπει (Γ -λιπει) .. C 433. -λιψει (488. -ληψ.) .. D 28. it εχη | γυναικα pr .. c[ecr] -καν | μη αφη τεκνον (C 33. cop -κνα; 1. al[5] vel plur a c ff2· k -κνον μ. αφ.) c. B(C)LΔ (al[5] ac plur it[4] cop) .. ς (Ln) τεκνα μ. αφη (P* εχων) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler b i q vg go al (:: in Mt τεκνα non fluct)| την γυναικα (Gb') c. B(sic omnino vdtr)CLΔ 1. 61. 209. 2.pe 8.pe k cop .. ς (Ln) add αυτου c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itpler vg al mu (:: ita Mt lectione tantum non fluct)| εξαναστηση c. BDEGKLMSUVXΔ al pl .. ACHΓ al[20] fere εξαναστησει (Γ αναστ.) (P -στη)| σπ. τω αδ. αυτ. .. L τω α. α. σπ.

20. επτα αδ. ησ. (ς Gb Sz) c. ABC*EFGHKLS(vdtr)UVXΓΔ al longe pl k go al .. ς[e] επτ. ουν (al pauc cop al δε) αδ. ησ. c. C**M al mu c (ff2. ουν post ησαν) vg al (:: e Lc). Praeterea 13. 28. 61. 69. al[5] c cop syrP mg add παρ ημων :: e Mt .. D itmu ησαν ουν (a *autem*, q om) παρ ημεων ζ αδελφ. | αποθνησκων .. D 1. 28. 2.pe al[5] syrP (sed syrP mg αποθνησκων) ff2·i απεθανεν και, item b c q al vg *mortuus est* pergentes *non relicto semine*

21. και ουδε αυτος (א 28. 300. 435. ουδ. ουτος, ad go *nec hic*, q *nec ille*; al[3] b ff2· nil nisi ουκ, D al[3] add ουκ) αφ. σπερμ. c. A(D)EFGHKMS UV(א)ΓΔ al pler itpler (i om versum, k libere: *et accepit eam sec. resuscitare sem. fratri suo* - similiter c - *et ipse mortuus est* etc) vg go syrP al .. BCLΔ 33. c cop (syr similiter sed exprimit ουδε αυτος) μη καταλιπων σπ. (49. :: offendebat quod res secundi fratris tantopere urgetur. Hinc alii aliter temptarunt verba ουδε αυτος. Eadem sustulerunt μη καταλιπων substituentes, quod inter ουκ αφηκεν et ουκ αφηκαν positum loci naturae parum convenit.)| και ο τριτ. ωσαυτ. .. D ff2·i om (sed vide post)

οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. 23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ

---

22. και (c *deinde*; 28. om; A^{mg} add ελαβον αυτην) οι (c k *omnes*) επτα (M 13. 69. 346. c add και) χυν αφ. σπ. (k om o. αφ. σπ.) c. BCLMA 13. 28. 33. 69. 346. c k cop .. ς και (i *similiter*, D και ωσαυτως) ελαβον αυτην (A al^{2} add ωσαυτως και, item vg go syrP ωσαυτ.) οι επτα και οικ αφ. σπ. (q om κ. ο. α. σπ.) c. (AD)EFGHKM^{mg}SUVXΓ al pler it^{aliq} vg go syr^{utr} al (Ln και [ελαβ. αυτ.] οι επτ. και ο. αφ. σπ.)| εσχατη (MU al syrP add δε) παντ. c. AEFMSUVXΓ al pl vg g$^{1.2}$ go syr^{utr} al .. BCGHKLΔ al plus^{35} it^{mu} (*postea*, q *novissime*) cop εσχατον (G al mu b q cop add δε, Δ γαρ) παντ. (it^{aliq}, om) (Gb″ Ln 49. :: at videtur ad. υστερον Mt^{i} et Lc^{ae} accommodatum, quemadmodum it^{mu} id ipsum exprimunt) .. D om (nec exprimunt c k libere verba mutantes); 36.^{ev} om una cum sqq | και η γυ. απεθ. (Gb′) c. BCDLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 209. 299. 346. y^{ser} 2.^{pe} a b ff^{2}·i .. ς απεθ. κ. η γυ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler vg q al go cop syr^{utr} al (:: at sic Mt lectione non fiuct; in Lc lectio fiuct)

23. εν τη αναστ. (Gb″) c. BC*EFHLSUVXΓΔ al pl k q go (c cop add δε) (syrP vide post) .. ς (Ln) εν τη ουν αναστ. c. AC**KM al mu, item DG 1. 28. al ε. τ. αναστ. ουν, item it^{mu} vg syr syrP c.* al (:: e Mt et Lc)| οταν (aeth add ουν omissis εν τ. αναστ.) αναστ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} vg go syrP al (13. 69. 346. οτ. ουν αναστ. ante εν τη αν. pon) .. BCDLΔ 28. 33. 13.^{ev} 18.^{ev} (2.^{pe} ?) c k cop syr arP pers^{P} sax om (Gb^{00} Ln [οτ. αν.] :: at nec Mt nec Lc habet, delebaturque propter pleonasmum)| αυτων (1. al pauc των επτα) .. Δ c k om | εσται .. E εστω | γυνη (c^{ser} om) .. AD* 13. η γυνη

24. εφη αυτ. ο $\overline{ις}$ c. BCLΔ 33. cop syr (k *respondit illis*) .. ς (Ln) και αποκριθεις (D 1. 13. 2.^{pe} al^{5} a αποκρ. δε) ο $\overline{ις}$ ειπεν αυτ. c. A(D)EFGH KMSUVXΓ al pler it^{pler} vg etc (:: cf Mt et Lc. Toties in Mc simplex εφη cum αποκριθεις ειπεν commutarunt; cf 9, 12. et alibi)| Ου .. Δ a c i k Thph om | ειδοτες (a k vg *scientes*; q *ignorantes*) .. D Or γινωσκοντες (b c d ff^{2}·i *intellegentes*)| του θεου .. D add οιδατε (d *scitis*)

25. αναστωσιν .. DG^{r*} αναστησουσιν (d *resurrexerint*)| ουτε pr (et. Or) .. D ου | γαμιζονται. (D 2.^{pe} -ζουσιν, 239. 483. d^{ser} εκγ.) c. BC(D)GLUΔ 1. 124. 209. al plus^{10} .. ς γαμισκονται c. EKMSVX al pl Or, item AFH al^{15} fere εκγαμισκ. (: cf ad Mt)| αλλ .. DA (al ?) αλλα | ως (Δ confusis litteris ις) .. B Or ως οι | οι εν c. ABEGHSVXΓ al sat mu go syr Or (13. 33. al^{10} fere vg^{six} al add θεου ante οι) .. CDFKLMUΔ al^{50} fere om οι (Gb Sz Ln: οι praecedente αγγελοι multo facilius omittebatur quam addebatur. Praeterea ad αγγελοι magis convenire videbatur εν quam οι εν, quemadmodum B et Or οι retinentes etiam ante αγγ. articulum addere malebant. Cf et. Mt)

Ex 3, 6. τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως
ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ
καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ
ζώντων· πολὺ πλανᾶσθε.

26—34 Mt 22, 35—40. (Lc 20, 39.) 28 (131.6) Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν
συνζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν
29 s. Deut 6, 4 s. αὐτόν Ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς

---

26. *βιβλω* .. D *βιβλω* | *μωυσεως* c. BDKMΆ al plus[20] (qui notantur) .. ς *μωσεως* c. ACEFGHLSUVXΓ al pl: cf ad Mt 8, 4 et alibi | *του βατου* (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ al pler .. ς *της βατου* c. D al non ita mu Or (:: ita Lc)| *πως* (Schu: „rec. ap. Lc") c. BCLΔ 108. 131. al[20] fere .. ς (Ln) *ως* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl Or (sed *ως ειπεν* ante *επι* pon); item 28. 33. 299. *ωσει* (:: cf 2, 26. 9, 12. *πως* in tali locutione minus usitatum)| *Εγω* (MU al aliq it vg al Or[1] add *ειμι*) o *θεος* (M o $\overline{\omega}$ sed M^{ms} o *θε.*) .. B 18.^{ov} Or[1] om ὁ | *θε.* (282. om) *ισ.* (D it^{mu} *ισαακ*) *και θε.* (131. 282. om) *ιακ.* c. BD Or[1] .. ς o *θε. ισ. κ. o θε. ιακ.* c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn cop Or[2] (:: in Mt est ὁ, nec fluct; cf et. Lc. Similiter v. sq plerique o *θεος* substituerunt)

27. *θεος* c. BDKLM^{ms}SΓΔ al plus[20] Or[2] .. ς o *θε.* c. ACEFGHMSUVXΓ al pl cop Or[2]. Praeterea 13. 69. 108. 124. 346. al[40] fere Or[1] add *θεος* | *αλλα ζωντ.* (Gb Sz) c. ABCDFKLM^{ms}SUΔ 1. 13. 33. al plus[56] it^{pler} vg go cop syr^{utr} al mu Or[4] .. ς *αλλ. θεος ζω.* c. EGHMSVΓ al pm q | *πολυ πλαν.* c. BCLΔ k cop .. ς (Ln) *υμεις ουν* (G 1. 229. 299. 2.^{pe} e go *δε*) *πολυ* (FH k^{ser} *πολλοι*, al pauc *πολλυ* et *πολλα*, G ^{eser} om) *πλαν.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it^{pler} vg syr^{utr} al

28. *των γραμμ.* .. F al[5] ac plur *γραμματευς* | *ακουσας* .. K *ἀκούσας* | *αυτων* .. D^{gr*} *αυτω* | *συνζητ.* c. ABCDGLΔ etc .. ς *συζητ.* c. EFHKMSU VXΓ al pler | *ειδως* c. ADEFGHKMSUVXΓΔ al pler (67. om) cop .. CDL 1. 13. 28. al[20] it (sed k reddit *ακουσας οτι*, omissis *αυτ. συνζ. εδ.*) vg (gat om) go syr^{utr} arm al mu (D 28. al pauc it^{alii} vg al praem *και*) *ιδων* (Ln :: cf v. 34. ad quem iste locus correctus videtur; scilicet *ιδων* aptius esse putabatur. Similiter supra v. 15. substituerunt *ιδων*.)| *απεκρ. αυτ.* (prob Schu) c. BCLΔ 1. 13. 28. 33. 69. al[10] fere cop Thph .. ς (Ln) *αυτ. απεκρ.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go al .. al[6] om *αυτοις* (:: ut h. l. ita 14, 40. in oratione indirecta *αυτοις* et *αυτω* dativi ante *αποκριθηναι* in plerisque positi sunt: ex emendatione, ut videtur. Certe uterque locus et. pro testium ratione eodem modo constituendus est.)| *επηρ. αυτον* (ita et. a q vg) .. D b c ff^{2}·g^{2}·i k (gat) add *λεγων* (gat om) *διδασκαλε* :: e Mt | *εντολη πρ. παντ.* c. BCLUΔ 33. 108. 127. 131. cop syr^{utr}, item omisso *παντων*. D 2.^{pe} a c ff^{2}·i k q .. AEFGHKM^{ms}SVXΓ al plus[100] g^{1}· vg Euth Thph *πρωτ. παντ. εντολη* (Gb Sz Ln), item ς *πρωτ. πασων εντολη* c. M al mu .. 1. al[5] g^{2}· *πρωτ. εντ.*

29. *απεκρ.* (syr *dixit*) o $\overline{\omega}$ c. BLΔ 33. cop (syr) .. ς (Ln) o *δε* $\overline{\omega}$ *απεκρ.*

ὅτι πρώτη ἐστίν Ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς
ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας Lc 10, 27.
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον Lev 19, 18.
σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 (128. 10)
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας

(al pauc k *ειπεν*) αυτω c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler vg k go syrP al Aug .. D itpl *αποκριθεις δε ο ις* (a *et Iesus*) *ειπεν αυτω* (b ff2· i q *ad eum*)| *οτι πρωτη εστ.* c. BLA cop, item c *prim. mandatum est* .. 229. k plane om .. X 209. 299. *οτι πρωτη παντων* (209. *πασων*), D 91. a b i arm *παντων πρωτη*, 1. 28. Mcelleus *πρωτον παντων* (28. *πα. πρ.*) .. A(C)KMmg(M)U 33. 69. 131. al35 fere italiq vg go *οτι πρωτη παντων* (M *πασων*) *εντολη* (al pauc italiq vg add *εστι*, item c *εστιν αυτη*) (ita Gb; item Ln *οτι πρ. παντ.* [*εντολη εστιν*]) .. ς (Gb') *οτι πρωτ. πασων* (ita c. minusc pauc; EFGHSVΓ al60 fere *παντων*: ita Sz) *των* (V al aliq om) *εντολων* c. EFGHSVΓ al60 aliisq pauc syr|D *ιστραηλ*, item a b k *istrahel* (k *isdr.*)| *ημων* .. al plus10 i (al?) *υμων*, al5 e vged (et. tol; sed cdd longe pler *noster*, item sax) cop aeth al Ath Cypsaepe Hil al *σου* | *κυριος* sec .. F yscr al pauc a b k Hil2 om (et. *deus* legitur)

30. *και* pr .. A xscr 238. om | *της* .. D*X om prim, B om ter (vide ad Lc 10, 27.)| *και εξ ο. τ. ψυχ. σου* .. K 157. al6 k om | *κ. εξ ο. τ. διαν. σου* (a b i *et ex totis viribus tuis*) c. BEFGKLMSUVXΓΔ al longe pler a b g2· i q (l?) vg cop go syrutr aeth al Hil Aug; item A post *καρδ. σου*, 218. post *ισχ. σου* .. DH 157. 49.ev c ff2· g1· k syrhr arm Cyp3 Firm om (49. :: at nec h. l. nec Lc 10, 27. cautum videtur membrum istud omittere, testibus quidem similibus utroq loco suadentibus. Eo minus omittendum quod desunt in Deuteron.)| *κ. εξ ολ. τ. ισχ. σου* (ff2· g1· k *et ex* [k *de*] *totis viribus tuis*; a *fortitudine*; b c d i Cyp Hil Firm *virtute*; Aug om) c. BELA cop (a pergit statim: *et propinquum tuum* etc) .. ς (Ln) add *αὕτη πρωτη* (K al30 fere add *παντων*, item xscr Victcat *και μεγαλη*) *εντολη* 28. 2.pe (Mcelleus Victcat om, item k Firm addito *est*; 229. *παντων εντολων*) c. ADFGHKMSUVXΓ etc itpler vg go syrutr al Mcelleus Cyp Hil Firm Aug (:: haec eo magis ex Mt fluxisse videntur si sequentia ex eodem in pler test corrupta esse recte statuimus)

31. *δευτερα* (Δ *η δ.*, k praem *deinde*) c. BLA sscr b i(k) cop Hil .. ς *και δ.*, Ln [*κ.*] *δ.* c. AEFGHKMSUVX al pler c q go syrutr Mcelleus Cyp Quaest; item D 33. 2.pe xscr al pauc vg ff2· al Aug *δευτ. δε*, item Γ fscr *και δευτ. δε* | *αυτη* c. BLA cop .. ς (Ln) *ομοια αυτη* (ς *αὕτη* c. EFGHKM UVΓ al pl; sed 124. al mu it vg go syrutr al pler *αὐτῇ*: ita Lü) c. A (A* vdtr al pauc catox Victcat *ομ. αυτης*)EFGHKMSUVXΓ etc, item D Mcelleus *ταυτη* (:: in Mt *ομοια* certissimum, indeque Mc corruptus)| *σεαυτον* .. HK al plus50 *εαυτον* | *μειζ.* (L b i Hil add *δε*) *τ. αλλ.* (b Hil om) *εντ.* (U 13. om; D *εντ. αλλ.* item italiq) *ουκ εστ.* .. a (vide ante) *hoc est magn. mandatum*

32. *και* .. B cop syr om | Δ om *ὁ*

εἶπας ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν πλεῖόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ
Mt 22, 46. Lc 20, 40. θυσιῶν. 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. (128.2) καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35–37 Mt 22, 41–46. Lc 20, 41–44. 35 (134.2) Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός ἐστιν Δαυείδ;
Ps 110, 1. Act 2, 34. 36 αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ Λέγει ὁ κύριος

---

32. εἷπας c. ABEGHKMSUVΓ al pl .. DEFHLXΔ al mu εἶπες. Praeterea D itpl Hil post καλῶς pon | εἷς ἐστιν (Gb Sz) c. ABKLMSUVXΓΔ al plus[100] | am fu ing em prag erl iac al go syr aeth al Thph .. ς add θεος (DG 28. al[7] cop al[7] Mcell[eus] o θε.) c. DEFGH al sat mu it (exc l; k *dominus*) vg[ed] (item tol al) cop syr[p] c.* al Hil al | ἀλλος .. D a Mcell[eus1] om

33. της prim .. BUX al pauc om | καρδιας .. L al pauc cop add σου | συνεσεως .. D 2.pe a i q δυναμεως, item b Hil; 1. 33. 118. 209. 299 cop arm ισχυος rursusque infra συνεσ. pro ισχ. .. cff2. om | κ. εξ ολ. τ. ψυχης (DGr add αυτου, al pauc d σου) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itpler go syrutr al mu Hil .. BLA 1. 33. 118. 209. 299. al pauc a cop Mcell[eus] om (49. item Ln [και ψυχ.]) | κ. εξ ολ. τ. ισχυος (LX al -υως, item al pauc v. 30.) (vide ad συνεσ.) .. D b arm Hil om | τον πλησιον .. Δ (cop) add σου | εαυτον c. BEFGHKMSUVXΔ* al pl it vg go syrutr al .. ADLΓΔ** al plus[10] (cop) σεαυτον | πλειον .. BLA 33. περισσοτερον | και θυσιων (Gb Sz) c. ABDEFGHKSUVXΓ al pl .. ς κ. των θυσ. c LMΔ al mu

34. ιδων (ℵ** al ειδων) .. ℵ* al plus[5] ειδως | αυτον .. DLA al[15] fere om (nec exprimunt itpler vg al Hil)| ει .. Δ post βασιλ. pon, L om | ουκετι (al[3] ουκ, al pauc a post ετολμα vel post επερ. αυτ. pon) .. D al cop (fu?) tol al om

35. ελεγεν (a vg *dicebat*) .. D b c q εἶπεν (*dixit*, c *ait*) post ιερω, item i l *dixit*, ff2. *ait* | εστιν δαυ. (de δαυειδ cf ad Mt 1, 1.) c. AEFGHKMSUVXΓ al pl itpler vg go etc (et. Barn alludens) .. BDLMmgΔ 1. 33. 69. 2.pe al plus[10] k cop δαυ. εστ.

36. αυτος c. BLA 13. 28. 59. 69. 2.pe a k cop .. ς add γαρ, Ln [γ.] c AEFGHKMSUVXΓ al pl itmu vg go syrutr al Hil; item D arm και ουτος (d *ipse*), item cff2. *ipse autem* (:: cf ad Lc)| δαυειδ h. v. et sq: cf ad Mt 1, 1. | εἶπεν (et. q go al) .. X 282. bscr dscr al aliq itpler vg (Barn alludens) λεγει (X al pauc italiq post αγιω)| εν .. B om | τω πν. τω αγ. c. BDLUΔ 2.pe al ut vdtr mu .. AEFGHKMSVXΓ al pl πν. αγ. (Gb Sz :: at nihil erat cur adderetur τω. Usus malebat locutionem absque τω)| Λεγει (Gb Sz) c. ADEGHKMSV 124. 131. 157. al plus[60] k q go . ς (Ln 49.) εἶπεν c. BLMmgUXΓΔ al sat mu it[pl] vg al Barn al (:: ita Mt et Lc et Act, item LXX sed Iust[3] dial 83. λεγει [εἶπεν quaest 101.

τῷ κυρίῳ μου Κάθισον ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 37 *αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.*

38 (136.2) *Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν Βλέπετε ἀπὸ τῶν* Mc 12, 38–40 Lc 20, 46 s. Mt 23, 6 s. Lc 11, 43. *γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς* 39 *καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·* 40 (136.3) *οἱ κατέσθοντες τὰς οἰκίας* Mt 23, 14.

---

item lat^{vet}. Quum in Mt *ειπεν* non fluctuet nec nisi leviter in Lc et Act, praestat h. l. *λεγει* tot gravibus testib probatum)| *ο κυριος* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al fere omn Barn (Iust^{quaest}) al .. BD c^{ser} (Iust^{dial} ex psalm) *κυριος* (Ln 49. :: cf ad Mt, ibique adde Iust^{2} psalmi verba absque *ὁ* scripsisse)| *καθισον* c. B .. ς (Ln) *καθου* c. ADEFGHKLMSU VXΓΔ al ut vdtr omn (item etsi potius ex ipsis psalm. hausisse censendi sunt Barn Iust al) (:: nullo trium locorum pp. aliter quam *καθου* legitur: hinc codicis antiquissimi lectio in Mc saepe similiter a reliquis deflectente haud arcenda videbatur)| *αν* .. D om | *θω* .. D* *θωσω*, **θησω | D *εχθρους* (sic)| *υποκατω* c. BD 28. cop arr perss .. .. ς (Ln) *υποποδιον* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al pler it vg syr^{utr} go al (:: sic Lc et Act pauciss fluct, item LXX: et. Clem^{rom} Barn Iust. Hinc *υποποδιον* maxime solenne fuisse censendum est, propterea que in Mt et Mc praeferendum *υποκατω*, quo Mc et. 6, 11. 7, 28. utitur.)

37. *αυτος* (Γ *πως*) c. BDLΔ 28. 106. 251. 2.pe a i k q (item c ff^{2}· *si David*) cop syrP (vide post) Hil .. ς add *ουν*, Ln [*ουν*] c. AEFGHKMSUVXΓ al pler vg it^{aliq} (b *si ergo*) syr syrP c.* al (al^{1} *γαρ ουν*, go *enim*) (:: cf Mt et Lc)| *λεγει* .. M^{mg}SU 33. 2.pe 48.ev al aliq c mt cop^{1} syr al *καλει* (:: e Mt et Lc)| *ποθεν* .. M (*ποθ.* M^{mg}) 1. 13. 28. 33. 2.pe al^{10} fere b (*quomodo*) *πως* (:: e Mt et Lc)| *αυτου εστ. υι.* c. BL(Δ k *εστ. αυτ. υι.*) al? (7.pe *αυτ. υι. εστ.*, go *ei filius est*) .. ς (Ln) *υι. αυτ. εστ.* c. AEF GHKMSUVXΓ al pler b (:: at ita Mt lectione non fluct; cf et. ad Lc); item D it^{pler} vg Hil *εστ. υι. αυτ.* | *ο πολυς* .. D 2.pe om *ὁ* | *ηκουεν* (MΓ al pauc vg [exc fu] *-σεν*, al aliq it^{mu} fu *ηκουον*, go *audiverunt*) *αυτ. ηδ.* .. D b ff^{2}· i q vg *ηδ.* (D* d* praem *και*) *αυτου ηκ.*

38. *και εν τ. δι. αυτ. ελεγεν* (e *doceb.*, syr add *αυτοις*) c. BLΔ 33. e k cop syr .. ς (Ln) *κ. ελεγ. αυτοις* (F al *αυτους*, 1. 28. 124. 299. om; go *ad eos*) *εν τ. δι. αυτ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler vg q al go al .. D 2.pe a b i *ο δε* (d *et ille*) *διδασκων* (D^{gr} a add *αμα*) *ελεγ. αυτοις* (similiter c ff^{2})| *των θελοντων* .. D^{gr} *και των τελωνων* (d *et qui volunt*) | *ασπασμους* .. 11. 238. 346. al^{25} fere c (*volunt*) syr arm perspr praem *φιλουντων* (:: e Lc)| *εν τ. αγοραις* .. D 2.pe add *ποιεισθαι* (d *facitis*)

39. *πρωτοκλισιας* c. B(e sil.)DEGM(SV ?)Δ etc .. AFHKLUXΓ al pm *-κλησιας*

40. *κατεσθοντες* c. B (eadem forma Lc 7, 33. 34. 10, 7. 22, 30. *εσθων, εσθοντες, εσθητε* solos BD testes habet; quos si sequimur, nec h. l. solius B deserenda auctoritas est: apparet enim operam a scriptoribus datam esse ut ea forma cum similibus aliis exstirparetur. Acce-

τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

41–44 Lc 21, 1–4. 41 *Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά,* 42 *καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης.* 43 *καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·*

---

deret haud dubie et. h. l. D ad B, nisi part. cum verbo fin. mutatum haberet: vel potius nisi *κατεσθοντες* [sic] Marci ad Lc et *-θιουσιν* Lucae ad Mc transtulisset) .. ς (Ln) *-θιοντες* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al pler .. D 1. 91. 299. *οι κατεσθιουσιν* (it vg *qui devorant, qui comedunt*) :: e Lc | *τας* (D 229. om) *οικ. των* (D 229. om) *χηρ.* (KΓ al *χειρ.*) .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe it (exc e k) syrhr add *και ορφανων* | *και* (D it vg syr al mu om) *προφασει μακρα* (LΔ al pauc *μακραν*, KMΓ al mu *μακρᾶ*, similiter itmu) *προσευχ.* (b l vg *sub obtentu prolixae orationis*; a e ff2· q *occasione longa orantes*, i *oratione longa utentes*, d *sub obtentu orantes*; c *oratione prolixa orantes et haec in oratione faciunt*, k *ista faciunt in accusatione longa*) .. 13. om | *ουτοι* .. 13. 28. *οιτινες* | *λημψ.* c. ABDLXΔ .. ς *ληψ.* c. EFGHKMSUVΓ al ut vdtr omn | Δ *περισσον* | *κρίμα*: hoc acc. EKMUΓ item unc al item ut vdtr minusc longe pl (Ln 49. *κρῖμα* ut 1. al)

41. *καθισας* (1. 13. 28. 69. 91. 209. 299. 346. 2.pe syrp mg arm Or *εστως*) c. BLΔ a k cop .. ς add *ο ις*, Ln [*ο ις*] c. AEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn (sed 11. om *ὁ*) itpl vg syrutr al Or, item post *κατ. τ. γαζ.* D *καθεζομενος ο ις* | *κατεναντι* (et. Or) .. BU al20 *απεν.*, 13. 346. *κατεναντιον* | *γαζοφυλακιου* c. AB(e sil.)DH(vdtr)KL(s?)UV*TΔ etc .. E(f hiat)GMV**X al mu *-κειου*. Item bis *-κειον* (V *-κειον*) EFGMVX (x v. 41. non 43.) al mu | *βαλλει* (Or1 *τινα τροπον πας ο λαος βαλλει χ.*, item1 *και πας εβαλλε χαλκος*) .. 13. 69. 124. *εβαλλε*, item itpl vg (D ab *εβαλλεν* ad *εβαλλον* transiluisse vdtr; certe enim om *βαλλει* usq *πλουσιοι*) | *εβαλλον* c. ABDEGHKLSXΓΔ al pl it vg al Or .. FMUV al20 fere Thph *εβαλον*

42. *και ελθ.* .. D 2.pe it vg cop2 Or *ελθ. δε* | *πτωχη* c. ABEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn g2· (item ut vdtr g1·l) vg al mu Or .. D 2.pe a b c ff2·i k q arm om (Gb0) | *εβαλεν* .. K 13. 124. al pauc *-λλεν*

43. *λεγει* c. EFGHMSVXΓ 1. al pl syrp Or1, item *αὐτ* itpl vg .. ABDKLUΔ al25 fere a k syr al Or1 Dam *ειπεν* (Gb Ln :: at ita Lc, ex quo et. *εβαλεν*. Praeterea cf ad 3, 32. 5, 7. 8, 20.) | *αυτη η πτωχη* (et. c ff2· g2· al vg; k Cyp Amb om *πτ.*) .. D 2.pe ysscr al pauc a b i q Or2 *η πτ. αυτ.* | *πλειον* .. U 2. 33. 73. 245. 435. al pauc *πλειω* (:: cf Lc) | *βεβληκ.* c. EFGHKM(suppletur in mg)SUVXΓ al pl .. ABDLΔ 33. al15 ac plur Or2 *εβαλεν* (Ln :: e Lc) | *τ. βαλλοντ.* c. ABDEGKLMUVXΓΔ al50 ac plur Or2 .. ς *τ. βαλοντ.* c. FH(s?) al sat mu, item *qui miserunt* k vg .. 1. 13. 248. itpler om

44 *πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.*

XIII.

1 (187.2) *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ* Mt 24, 1–8. Lc 21, 5–11. *εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.* 2 *καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.* 3 (188.2) *καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας* 4 *Εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται,*

---

44. *παντες γαρ* .. D 1. 33. al aliq (Cyp potius e Lc) add *outoi* (:: e Lc)| *περισσευοντος αυτοις* .. UΓΔ al mu Dam (Clem et Const liberrime) –*ευματος αυτων* (Γ al pauc –*τοις*) :: similiter aliq in Lc

XIII. 1. *εις εκ* c. ADFXΔ 1. 13. 28. al[20] fere (item it vg cop *unus ex* [*de*]) .. ς (Ln ex errore) c. BEGHKLMSUVΓ al pl om *εκ* | *οικοδομαι* (et. ai vg[ed] am fu prag em ing al) .. D bcff[2]·g[2]·klq gat mt tol add *του ιερου*

2. *και ο ις* (e syr *Iea. autem*) *ει. αυτ.* c. BL 33. 115. 237. 255. e cop syr perap .. ς *και ο* (al *ο δε*, al pauc om *ὁ*) *ις αποκριθεις ε. α.* c. EFGHMS UVXΓ al pl q al, item AKΔ 1. 28. 69. al plus[20] it[mu] (a b i om *ο ις*) vg syrp al *κ. αποκριθ. ο ις ε. α.* (sic Ln), item D *κ. αποκρ. ει. α. ο ις* (:: *αποκριθ.* locis talibus saepe addiderunt; praeterea in Mt est, ubi ut minus aptum test mu eiecerunt)| *αυτω* .. D al pauc it[pler] (fu al? non am em ing prag tol al) persp *αυτοις* (:: e Mt) .. 1. 118. c arm om | *βλεπεις* .. DM[mg] 48.[ev] al[1] it[pler] sax –*πετε* (:: e Mt), praeterea 2.[pe] b c i k* praem *ου* (*nonne*, k* *non*)| *ου μη* .. DG 1. 13. 28. 69. 2.[pe] al[10] fere it arm praem *αμην* (1. 299. om) *λεγω υμιν* (G 2.[pe] 13. 28. arm *σοι*) *οτι* (G 1. 13. 69. 2.[pe] al a al om) :: e Mt | *αφεθη* c. AEFHK M[txt]SVXΓ al pl ff[2]·i al vg (syrp vide post) al .. BDGLM[mg]SUΔ al[60] fere a b g[2]·q (c e k Cyp *in* [e add *isto*] *templo*) cop syr syrp c.* al add *ωδε* (Ln :: e Mt, ubi non fiuct)| *επι λιθω* c. ADEFHKSV al pl .. BGLMUXΓΔ 1. 13. 28. 33. al plus[35] *επι λιθον* (:: ut Mt), al pauc *ε. λιθου* | *ος ου μη* (L 106. 252.* om) *καταλυθη* (13. 69. 106. 346. –*θησεται*) .. D a b c e ff[2]·g[2]·i k n (non item q) Cyp add *και δια τριων ημερων αλλος αναστησεται ανευ χειρων*

3. *και* (L om) *καθημ.* .. al pauc *καθ. δε* vel *καθ. ουν* | *ιερου* .. K *ὄρους* (sic)| *επηρωτα* c. BL 13. 28. 33. 49. 69. 229. 3.pe? al? syrp mg cop[s] .. ς (Ln) *επηρωτων* (AEFGH *επερωτ.*, Δ *επιρωτ.*) c. ADEFGHKMSUVXΓΔ al pler it (eff[2]· *interrogaverunt*) vg cop[1] al mu | B* *καθ ιδιαν*, M *κατ ιδια* | D 2.pe *ο πετρ.*, 7.pe *ο τε πε.*

4. *ειπον* (L 1. al *εἰπ.*) c. BDL 1. 13. 28. 33. 69. 346. .. ς *ειπε* c. AEFGH KMSUVXΓΔ al pler (:: sic Mt, solis L 1. 33. *ειπεν* praebentib)| Γ *π. ταῦτά ἐστι*

καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλει ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ
6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ
πολλοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς
πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. 8 ἐγερ-
θήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται
9–13 Lc 21, 12–19. Mt 10, 17–22. σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί. 9 ἀρχαὶ ὠδίνων

4. οταν .. ΜΑ οτε (124. οτι)| μελλει c. DEMXΓΑ 33. 69. 124. y^{ser} al^{plus20} .. ς (Ln 49.) -λλη c. ABFGHKL(a?)UV etc (:: in Lc -λλη tantum non fluct; in Mc cf et. 3, 11. 11, 19 et 25. 13, 7.)| με. ταυτ. (L τα με.) συντελ. πα. c. BL .. ς με. πα. (c πα. με.) ταυτ. συντ. c. DEFSUVΥ al pl a c n al, item (Ln) AGHKMΓ al^{36} it^{pl} vg cop al με. ταυτ. πα. συντ .. A 13. 229.* 435. y^{ser} 2.^{pe} k om παντ. (insolens separatio verbi πα a ταυτ. omnes turbas creavit, aliis πα. ante τα. aliis post τα. transponentibus aliis ad modum Lcae plane omittentib)

5. ο δε ις c. BL 33. cop syr pers^{p} arr .. ς (Ln) ο δε ις (237. 238. om) αποκριθεις c. AEFHKMSUVXΓΛ al pler ff^{2}· (*Resp. autem Ies.*) syr^{p}, item DG 13. 28. 69. 91. 124. 209. 299. (vdtr) 2.^{pe} it^{pler} vg και αποκριθ (vide post de αυτοις h. l. posito) ο ις (a k n om) (:: αποκριθεις alienu manu illatum ut alibi toties; ceterum h. l. in Mt est nec fluct)| ηρξ λεγ. αυτ. c. BLU 11. 13. 33. 209. al^{5} ac plur b c ff^{2}· i l (al vdtr) vg cop syr aeth .. ς αυτ. ηρξ. λεγ. c. AEFHKM^{txt}SVXΓ al pl syr^{p}, item αυτοις (y^{ser} om) inter αποκρ. et ο ις G 1. al pauc; item AM^{mg}S 124. 157. 346 3.^{pe} ηρξ. αυτ. λεγ. .. D 237. 2.^{pe} al^{6} a k n pers^{p} arr ειπεν αυτ. :: Mt | πλανηση .. DHΓ al^{6} ac plur -σει

6. πολλοι c. BL aeth pers^{p} .. ς (Ln) add γαρ c. ADEFGHKMSUVXΓΛ al ut vdtr omn it vg cop al (:: γαρ in Mt non fluct; Mc vero etiam abiectis coniunctionibus scribere adamat, testib pler saepe substituentib quod aptum videbatur maxime ex ll. pp., ut 3, 35. 4, 28. 9, 24. 11, 23. 10, 28 et 39. 12, 36.)| επι (it vg in) .. G εν | οτι .. D 33. al^{5} ac plur it^{aliq} om (:: ut Mt)| ειμι .. 13. 28. 69. 346. al^{6} ac plur it^{aliq} gat cop arm sax add ο χς (:: e Mt)

7. ακουετε c. B 124. (al ut vdtr) .. ς (Ln) ακουσητε c. ADEFGHKLMSUVXΓΛ etc (:: at ita Lc lectione non fluct; accedit quod Mc passim οταν cum ind. praes. construit sed a plerisq scriptorib corr. est, cf 11, 25 13, 4.)| μη (8.^{pe} praem οφατε) θροεισθε (al aliq -ησθε) .. D al^{4} μη θορυβεισθε, 245. με. πτοηθητε | δει c. B cop .. ς (Ln) add γαρ c ADEFGHKLMSUVXΓΛ etc (:: at ita et Lc et Mt lectione non fluct; praeterea cf ad 13, 6.)| αλλ .. D αλλα

8. επι εθνος c. ABDEFGHMSUVXΓ al pler .. KLA (supra lineam) 1. 69. al^{5} ac multo plur cat^{pos} επ εθνος .. A^{txt} 2.^{pe} (?) αντι εθνον | εσονται σεισμ. c. BDL 28. 124. 299. cop .. ς (Ln) και εσ. σ. c. AEFGHKM (M^{r} 122.* ab εσοντ. ad εσοντ. transilisse) SUVXΓΛ al pler it vg syr^{utr} al (:: at sic Mt lectione non fluct, Mc vero adamat asyndeton)| εσονται λι. c. BL 28. (al?) cop .. ς (Ln) και εσοντ. (arm om utrumq) λι. c. AEFGHKMSUVXΓΛ al pler q syr^{utr} al .. D 2.^{pe} it^{pler} vg και λι. (:: vide ad

ταῦτα. (140.1) Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς Mt 24, 9.
συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασι-
λέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 10 (140.6) καὶ
εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 (141.2)
καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλή- Lc 12, 11 s.
σητε μηδὲ μελετᾶτε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ,

εσοντ. pr)| και ταραχαι c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler q syr^{utr} al .. BDL itpler vg cop aeth ar^{e} (Vict$^{cat?}$) om (Gb^{0} Ln 49. :: at vix idoneis caussis utuntur pro glossemate habentes. Nec Mt nec Lc habet, propter quod eo magis omissum esse videtur quum minus aptum haberetur. Statuentes ob seq αρχαι omissum non refutantur eo quod ipsi cdd omittentes tuentur αρχη: quippe enim primum omissum esse credibile est in exemplo illis multo antiquiore, in quo αρχαι erat, post a plurimis in αρχη mutatum.)

9. αρχαι c. AEFGHMSVXΓ al pl .. BDKLUΔ (item ita E* scripturus erat) al^{26} fere it vg cop syr^{utr} arm reli ut vdtr omn αρχη (Gb' Sz Ln :: at sic Mt lectione tantum non - it vg al *initia* - fluct)| βλεπ. δ. υμ. εαυτους (Δ αυτους) .. D 1. 28. 91. 124. 2.p^{e} a ff^{2} i n arm om (:: ut Mt)| παραδ. υμ. ε. BL cop aeth .. ς (Ln) παρ. γαρ υμ. (:: ut Mt 10, 17. lectione non fluct) c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler it^{mu} vg syr^{utr} al .. 1. 28. 124. 299. και παρ. υμ., item D 2.p^{e} a ff^{2} i k n ειτα (2.p^{e} add δε) υμ. αυτους παραδ. | και εις συναγωγας (x^{acr} 3.p^{e} 10.p^{e} aliaq evv mu g^{2} syr [similiter n syr^{p} al] κ. εν ταις συναγωγαις αυτων) non addita interpunctione (ita et ς Gb Sz al), ut AEKLM ac test ut vdtr pler .. ς^{e} Wtst Ln συναγωγας· (Ln –γας,) c. Γ al et vv mu | και επ. ηγεμ. (AKΓ al^{15} ac plur add δε) κ. βασ. σταθησ. (GU 1. 13. 33. al^{25} fere Thph αχθησεσθε :: cf Mt 10, 18.) .. X 435. om | ενεκεν .. B –κα

10. τα .. D* om | δει πρωτ. c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al pler q cop syr^{p} al .. BD 28. 299. 53.^{ev} a n vg syr al πρωτ. δει (Ln 49.); item 108. 124. 157. al pauc it^{pl} arm verbis και εις π. τ. εθν. ad praecedentia tractis pergunt (g^{2} tol interponunt *sed constantes estote* [tol *state*], item k *sed confortamini*) πρωτον δε δει | ευαγγ. .. D ff^{2} g^{2} tol add εν πασαις τοις εθνεσιν

11. και οταν c. BDL 33. it^{pler} vg cop .. ς οταν δε (:: ut Mt 10, 19. Lc 12, 11.) c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler ff^{2} q syr^{utr} al Or | αγωσιν (Gb Sz) c. ABDGKLMUXΔ al^{60} fere (346. αγουσιν) Or Thph cat^{ox} .. ς αγαγωσιν c. EFHSVΓ al pm (it^{mu} *perduxerint*, vg i *duxerint*, k *optulerunt*; a q *adducent*)| προμεριμνατε .. MΓ 11. 33. 131. al plus^{40} μεριμνατε (:: cf Lc 12, 11. Mt 10, 19.)| τι λαλησητε (U al^{30} ac plur –σετε) .. 28. 299. 433. 2.p^{e} a n post μελετ. pon, Or om | μηδε μελετατε (28. 2.p^{e} al ut vdtr Or προμελ., n *praemeletare*, a *praemeditare*) c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler a n syr^{utr} al Or .. BDL 1. 33. 69. 157. 209. 33.^{ev} it^{pler} vg cop ar^{e} ar^{p} (aeth vdtr) Vig om (49. Gb^{00} Ln [μ. μ.] :: at pleonasmus talis ut est ex more Mci, ita offendit scriptores. Nec recte dicuntur ista ex ll. pp. adsumpta. Mc proprio modo coniuncta habet tum quod Mt tum quod Lc praebet.)| αλλ .. D αλλα | ο

τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ
πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώ-
Mt 24, 9. 13. σουσιν αὐτούς. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
14–23
Mt 24, 15–25. ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 (142.6)
Lc 21, 20–24. Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ
*Dan 9, 27. ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, (142.8) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν
εἰς τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν
μηδὲ εἰσελθάτω τι ἆραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰς τὸν

ἐαν c. BEFGHKLMSUVXΓΔ al pler Or .. AD al pauc ο αν (Ln)| τουτο (itpl vg hoc, id; 18.ev om) .. D αυτο (e ipsum; d hoc), 13. 28. 69. 91 124. 299. 346. 2.pe Or εκεινο (k illud)| εστε (r γαρ ἐστε, 1. γαρ ἐστὲ similiter al mu) υμεις .. MU al20 fere italiq vg (sed non am fu ing prag al) υμ. εστ.

12. και παραδ. c. BDL (al?) a c k n cop .. ς παρ. δε (:: ut Mt 10, 21 lectione non fluct) c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler (v* oscr nec και nec δε itpm vg al Or | επαναστησονται .. B -σεται (cf ad Mt)

13. A* δια τον | X* ουτως

14. το βδ. της ερ. (Gb) c. BDL 2.pe aff2* g2* i n* q (item ut vdtr g1-1) vg cop arm sax Aug2 (semel id ipsum dicit, verba ista a Mc non adscripta fuisse) (nec catt altingunt nec Thph) .. ς (Ln [το ρηθ. etc]) add τ ρηθεν υπο (1. 28. 91. yscr al5 δια) δανιηλ του προφητου c. AEFGHK SUVXΓΔ rell fere omn c k n** syrutr aeth al (:: e Mt, ubi nemo om) εστηκοτα c. BL, εστηκος (Ln 49.) D 28. .. ς εστος (:: ut Mt) c. AEFGH (vdtr)VΔ al pl, item ςe εστως c. KMUX al mu, item 1. 13. 28. 69. 91 299. 346. στηκον (:: εστηκοτα a describentium ratione alienissimum non potest non pro antiquissima omnium lectione haberi. Inde to turbae ortae, quarum nihil simile in Mt. A soloecismis Mci ratio ne alibi abhorret. Fortasse erunt quibus ista dictio excusanda inde videatur quod τὸν ἀνδριάντα τοῦ τότε τὴν πόλιν ἑλόντος [catox, simi liter catpos] antiqui τὸ βδέλ. esse docuerunt. [ὃ καὶ μάλιστά μο δοκεῖ λόγον ἔχειν Victcat et catox.] Ut Lc prophetiam Iesu verbi κυκλ. υπο στρατοπ. etc interpretatus est, ita Mc τὸν ἀνδριάντα etc i mente habere poterat, τὸ βδ. τῆς ἐρ. scribens mentione Danielis no sine consilio praetermissa.)| νοειτω (r νοητω) .. D ag2 n add τι αυτα γινωσκει (n dicit)| εις .. U 2.pe 131. al pauc επι

15. ο δε c. AEGKLMSUVXΓΔ al fere omn syrP .. D 2.pe itpler vg al και ο .. BFH c cop (Or, sed non adscribit praecedentia) ο (Ln :: at sic Mt) UΓ al δωματος; | καταβατω (XΔ al -βητω) .. M al pauciss -βαινετω (:: ut Mt)| ε. τ. οικιαν (Or add αυτου, sed om sqq, item add 7.pe) c ADEFGHKMSUVXΓΔ al pler itpl vg syrP aeth al Or .. BL 61. (2.pe 8.pe?) c k cop syr persP om, hinc Ln [ε. τ. ο.] (:: deest in Mt una cum μη εισελθ. Videbatur abundare propter sqq)| εισελθατω c. ADLΔ 13 28. 346. (al?) .. ς -θετω c. BEFGHKMSUVXΓ al pler | τι αραι c. BKL 72 253. (al) .. ς (Ln) αραι τι c. ADEFGHMSUVXΓΔ al pler it vg al

ἀγρὸν ὢν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 17 (144.2) οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 18 (145.6) προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος. 19 (146.2) ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἧς ἔκτισεν ὁ Θεός, ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. 20 (147.6) καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. 21 (148.2) καὶ τότε ἐάν τις Lc 17, 23.
ὑμῖν εἴπῃ Ἴδε ὧδε ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 (149.6)

16. ων c. AEFGHKMSUVXΓ al pler itpler vg (addunt enim est, erit, fuerit in Mc, non item in Mt; nec magis v. 15. addunt) al .. BDLΔ 1. 28. 209. 245. 299. cscr 2.pe q (ita et. d) cop om (Ln 49. :: vdtr omissum ut in Mt deest, quemadmodum nec v. 15. legitur)| εις (M επι) τα .. D al pauc om (:: ut Mt)

17. δε .. Dgr om | A εγ γαστρι | θηλαζουσαις .. D 28. -ζομεναις, L εν-θηλαζουσαις

18. προσευχ. δε (gscr om) .. D a n και πρ. | γενηται (D itpler vg γενωνται) χειμωνος (D itpl vg arm ante γεν.), item γενητ. ταυτα χει. 13. 28. 299. 2.pe vel χει. ταυ. γενητ. (L γινετ., 262. ante ταυ.) L 50. 69. 262. an: igitur absque η φυ. υμ. c. BDL al7 itpler vg arm .. ς (Gb00) ante (cop post) χειμ. add η φυγη υμων c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler g2-k gat cop syrutr al (:: e Mt ubi non fluct; ex eodem rell additamenta). In fine add L al20 fere g2-kn** gat persP η (al mu μηδε) σαββατου (al mu -των vel -τω vel εν σαββατω)

19. εσονται: Γ εσται | αι ημερ. εκειναι (Δ om). Γ εν ταις ημεραις εκειναις, item abdknq | θλιψις (-ℓ- et. Γ, cf ad Mt 24, 9. ΑΔ al -ψεις) etc .. D 299. 2.pe yscr it vg θλιψεις οιαι ουκ εγενοντο (yscr ου γεγοναν, 2.pe ου γεγονασι ποτε, et. an add numquam) τοιαυται – – γενωνται (ita certe D 2.pe it vg; item 299.? yscr?)| ης (c. AC**EFGHKMSUVXΓΔ al fere omn; BC*L 28. ην: ita Ln 49.) εκτ. ο θεος .. D 27. 2.pe acff2-ik n arm om | και ου μη .. D ουδε μη, FG 1. 13. 69. 157. 253. 346. 2.pe ουδ (157. -δε) ου μη (:: cf Mt)

20. εκολοβ. κυρ. (c k deus) c. BL bcff2-g1-g2-ik (item l vdtr) vg aeth Promiss .. ς (Ln) κυρ. (al pauc ο κυρ., al10 fere arm ο θεος, al pauc om) εκολ. c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn aq cop al | τας ημερας .. EFGMΔ al25 fere itallq mt tol cop syr al Aug Op Promiss add εκεινας (:: cf Mt), item D abff2-iq arm add δια τους εκλεκτους αυτου

21. και .. U 1. al plus10 syr om ℓ (:: ut Mt)| εαν .. DL αν | υμιν ειπη .. B ειπ. υμ. (ita 49.; similiter in Mt fluct lectio)| ιδε pr c. BL .. ς (Ln) ιδου (:: ut Mt lectione non fluct) c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ etc | ιδ. (ιδε c. BDL 28. 2.pe al?; ς ιδου c. AEFGHKMSUVXΓΔ etc) c. LU 40. 69. 131. 2.pe al50 ac plur kl vg (et. am em ing tol al) Cyrhr Thph Promiss .. ς (Ln) η ιδ. c. ADEFGHKMSUVXΓΔ al sat mu itpl syrP al; item C 63. cop η omisso ιδ.; item B syr prag (al?) και ιδ. (:: rursus offendit asyndeton; corrigebatur a pler adhibito Mto, ex quo et. ιδου pro ιδε, item-

ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. 23 ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. 24 (150.2) Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. 26 (151.2) καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ τῶν

24–27 Mt 24, 29–31. Lc 21, 25–28.

---

que πιστευσητε pro -ετε)| πιστευετε (Gb Sz Schu prob) c. ACDEFH LVA al plus[40] itpler nolite credere, g[2] ne credetis .. ς πιστευσητε c. BG KMSUXΓ al sat mu, b i vg ne crediderit is (:: ap Mt in pauciss fluct)

22. γαρ .. c δε | ψευδοπροφ. (Schu prob vdtr) c. D 124. i k .. ς (Ln) praem ψευδοχριστοι και (:: e Mt petita cum tot aliis per hos vv.) c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ etc | ποιησουσ. (Schu prob vdtr) c. D 13. 28. 69. 91. 124. 299., 346. 2.pe a sax Victmosc .. ς (Ln) δωσουσι (al pauc -σωσι) c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ etc (:: in Mt non fluct)| προς .. r εις | τους c. BD[gr] .. ς (Ln) και τους (:: e Mt ubi non fluct) c. ACEFGHKLM SUVXΓΔ etc (Or libere)

23. προειρ. (Schu prob vdtr) c. BL 28. a cop .. ς praem (237. add) ιδου, Ln [ιδ.], c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ etc (:: cf Mt ubi non fluct)| παντα c. BCDEFGHLSVXΓΔ al .. AKMU al[35] ac plur απαντα (:: cf ad 5, 40.)

24. αλλα c. BCDΔ al .. ς αλλ c. AEFGHKLMSUVXΓΔ etc | εν .. x om | LΓ φεγος

25. εσοντ. εκ τ. ουρ. c. ABC al[20] fere a (item i *stell. de caelo erunt cadentes*, e g[1.2] *st. cadent de caelo* [e *de c. ca.*]) item syr syrp mg cop al; item D c ff[2] q οι εκ (*quae sunt in*) του ουρ. εσοντ. .. ς του (al mu praem εκ) ουρ. εσοντ. c. EFGHKLMSUVXΓΔ al pl vg go al (k om)| πιπτοντ. c. BCDL al mu it al .. ς εκπιπτοντ. c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pl vg (*decidentes*) al Promiss (: εκπιπτ. in Act et epp saepe legitur)| αι εν τ. ουρ. .. DK 115. itpl (contra k *in caelis*, q *caelestes*) al Thph Promiss των ουρανων (:: e Mt)

26. εν νεφελαις (1. 13. 28. 69. al? k -λη) .. D επι των νεφελων (a d ff[2] i q *cum nubibus*) .. x e g[1] om | δυν. πολλ. κ. δοξ. c. BCDEFGHKLSUVXΓ al pl it vg go cop syr .. AMA al[60] fere syrp aeth arm al δυν. κ. δοξ. (al pauc post πολλ.) πολλ. (ita Ln ex errore :: e Mt)

27. αποστελει (VX -στέλει) .. LA 28. al pauc prag -στελλει (item H -στελλεῖ)| τ. αγγελ. (Gb' Schu prob vdtr) c. BDL a e ff[2] i k q cop[1] .. ς add αυτου, Ln [α.], c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn c g[2] (g[1] 1?) vg cop[2] syrutr go al Vig (:: e Mt ubi non fluct). Praeterea al[aliq] Vig add (ex eodem Mt) μετα σαλπιγγος φωνης μεγαλης | επισυναξει .. FLM al[10] fere g[2] aeth -ξουσιν (:: e Mt), 28. επαν τ ρεψουσι | τ. εκλεκτ. c. DL 1. 28. 91. 299. 2.pe a e ff[2] i k .. ς (Ln) add αυτου c. ABCEFGHK MSUVXΓΔ al pler itmu vg cop syrutr go al (:: rursus e Mt, in quo lectio

τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· 29 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. 31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 (152.6) Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς

Mt 24, 29—31 Mt 24, 32—35. Lc 21, 29—33.

Mt 24, 36.

---

non fluct)| απ ακρου (D al pauc -κρων) γης (U 1. 13. 28. 69. 2.pe al^{10} της γης) ε. ακρου (1. al pauc -κρων) ουρανου (U 13. 28. 69. 2.pe al^{10} fere του ουρ., 1. -νων) (:: cf Mt)

28. αιτης ηδη (U al aliq syr al om, s al post κλαδ.) ο (A om) κλαδ. c. EFGHKMVXΓΔ(SU) al pl .. ABCDL 13. al plus^{10} it vg al ηδη ο κλαδ. αιτης (Ln :: at ita Mt lectione non fluct)| ἐκφύῃ (ut et. ς^{e} Gb Sz Wtst etc): ita FUΓ al mu .. ς Ln -φυῇ: ita EGKMV al pm. Sine accentu h. l. LX .. vg a i q al c ff^{2}· *nata fuerint* (ff^{2}· *nascuntur*, c *prodeunt*) *folia*; go *germinant fol.*, a *fol. procreaverit*, k *germinaverit folia*, cop *producit fol.* Cf et. ad Mt. Post φυλλα D 28. 2.pe al aliq q arm add εν αυτη | μαθετε .. v al μαθε | γινωσκεται (Schu prob) c. AB**DLA (sed iidem et. v. sq -ται) al mu cop^{1} (*cognoscunt*) aeth (*cognoscitur*) .. ς (Ln) -σκετε c. B*CEFGHKMSUVXΓ al pl; it^{pler} vg *cognoscitis* vel -*scetis*, a *scitote*, item *cognoscitis* cop^{2} go syr^{utr} | οτι .. D^{gr} add ηδη | c εγγυ | το θερος (K τελος) εστιν (al^{10} fere om) .. Γ 282. εστ. το θερ.

29. ουτως c. unc fere omn al pl .. ς ουτω c. M al | ταυτ. ιδητ. c. EFGH KMSVXΓΔ al pler·a (om γινομ.) .. ABCDLU al^{15} fere it^{pler} vg al pler ιδητ. (CD al ειδ.) ταυτ. (D 36.^{ev} i παντα ταυτ., cff^{2}· q Promiss ταυτ. παντ.) (ita Ln :: cf Lc et Mt)

30. μεχρις (D 1. 13. 28. 2.pe al^{12} εως) ου (B ουου, 1. 13. 28. al^{8} αν): Vict^{mosc} μέχρις οὗ - - ἀντὶ τοῦ ἕως οὗ (:: Mt et Lc εως αν)| ταυτ. παντ. (Schu prob) c. BCLA 13. 69. 346. al^{20} ac plur (28. i πα. γε. τα.) d cop .. ς (Ln) παντ. τα. (:: ut Mt) c. AD^{gr}EFGHKMSUVXΓ al pl vg k** q al (a c g^{1}·k* om ταυτ.)

31. παρελευσονται pr c. BDKUΓ 1. al pm (et. it^{pler} vg *transibunt*, item cop syr^{utr} al) .. A(C?)EFGHLMSVXΔ al plus^{60} a k -σεται (Gb Sz :: e Mt ut vdtr)| ου μη .. D* om μη, item B? | παρελευσοντ. sec (Schu prob vdtr) c. BL y^{scr} 3.pe 18.^{ev} 36.^{ev} 49.^{ev} .. ς (Ln) παρελθωσιν (:: ita Mt lectione non fluct) c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al pler

32. ἤ (Gb Sz) c. ABCEHKLMS**UVXΓΔ al^{100} fere c ff^{2}· vg syr^{P} al Ath^{1} Naz Bas^{1} Cyr Euth Merc .. ς και c. DFG al mu it^{pler} vg cop syr aeth al Ath^{1} Ir^{int} Hil Aug Promiss al (:: in Mt non fluct)| της ωρας c. BCDKLMUΔ al mu Ath^{2} .. AEFGHSVX al^{30} fere Bas al aliq om της (Gb^{00} :: ut Mt). Titulus huius capitis 43. ubique (ut in AKLM) scribi solet: περι της ημερας και ωρας

οἶδεν, οὐδὲ ἄγγελος ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
Mt 25, 13. 33 (155.1) βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός
(Mt 25, 14 ss; Lc 19, 12 ss.) ἐστιν. 34 (154.2) ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ,
Mt 24, 42. (Lc 21, 34 ss.) καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 (155.2) γρηγορεῖτε οὖν·
οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσο-

---

32. *αγγελος* c. B Aug .. DK*LU 11. 28. 80. 90. 115. 262. 299. 2.pe y^{scr} c^{scr} e^{scr} s^{scr}. al^{12} ac pluribus Ath^{2} Caes^{1} *οι αγγελοι*, item ς (Ln) *οι* (f^{scr} al? om) *αγγελοι οι* c. ACEFGHK**MSVXΓΔ al pl, item *angeli* it vg cop syr^{utr} al Hil Promiss al (:: in Mt *οι αγγελοι* non fuer, hinc vdtr cum tot aliis horum vv. lectionibus et. haec ad Mc translata, quemadmodum rursus ex Mc ad Mt transtulerunt verba *ουδε ο υιος*. Codex B, qui comitantibus paucissimis toties summa cum probilitate verum tenere iudicatur, nec facile deserendus est ubi tantum non solus tale quid praebet quod propria critica ratione valeat. A Mco „nec angelum nec filium" scribi non minus consentaneum dixerim quam quod Mt „angelos" pluraliter dicit, non addito filio. Alterum vero locum ex altero corrigentes, ut plerisque ipsis qui describebant primis usu venisse videtur, maluerunt utroq loco *οι αγγελοι*. Nec mera negligentia factum videtur quod alteri [cum Mt] *οι αγγ.* vel et. *αγγελοι*, alteri [accuratius sequentia observantes] *ωι αγγ. οι* scripserunt.)| *εν* (D 2.pe 90. 131. al^{20} add *τω*) *ουρανω* (al pauc *-νοις*) .. U 28. al^{10} fere a g^{1} syr al Caes Merc *των ουρανων* (ut Mt) .. Ath^{2} Promiss al om; Aug *neque virtus*; Ir^{int} om *ουδε* usq *ουρανω* | *ουδε* (L *ουτε*) o (y^{scr} om) *υιος* (sax add *hominis*) .. X prag Bas om (cdd^{gr} ap Amb spectant haud dubie ad Mt, ad quem vide)| *ο πατηρ* .. Δ c Aug praem *μονος*, idem 13. 61. 124. 238. 262. 236. 2.pe a k tol arm sax aeth pers^{p} Ir^{int} Hil (:: e Mt)

33. *βλεπ.* (al^{4} om; D ff^{2} g^{2} iq add *ουν*, c *ουν και*, 13. 69. k *και*, 28. 299. 346. 2.pe aeth *δε και*) *αγρυπν.* c. BD 122. a ck tol* .. ς add *και* (al^{10} ac plur om) *προσευχεσθε* c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ itpl vg al mu Viet^{mosc} Euth^{dis} (:: cf 14, 38. c. pp. ubi nemo om)| *εστιν* (k *veniet*) .. D^{gr} a c om

34. *ως* .. 1. 13. 28. al^{12} fere *ωσπερ*, iidem pler c mt syr add *γαρ* | *αποδημος* .. DX 1. 28. 209. 245. 299. 2.pe c^{scr} *-δημων* | *αυτου* .. B *ταυτου* | *εκαστω* c. BC*DL 238. 248. 2.pe 8.pe a c ff^{2} i k (item g^{2} vg *et dedit servis suis potest. cuiusq. operis*; d f q *et* [f om] *data serv. su. potestate cuiusq. op.*) cop (aeth vdtr) .. ς *και εκαστω* c. AC**EFGHKMSUV XΓΔ al pler i syr^{utr} al | D* *θυρουρω* | *γρηγορη* (Γ *αγρυπνη*) .. HU al pauc *-ρει*

35. *η οψε* c. BCLΔ k syrp ms .. ς (Ln) *οψε* c. ADEFGHKMSUVXΓ etc | *μεσονυκτιον* (E* *μεσαν.*) c. BCLΔ .. ς (Ln) *-κτιου* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler; item 238. c^{scr} Or *-κτιω* | *αλεκτοροφωνιας* .. D *-νιου*, Δ *-νια*

36. *ελθων* .. D^{gr} Γ *εξελθ.* | *εξαιφνης* (ita AEFGMUX etc) .. CDKLΓΔ al *εξεφνης*

νύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. 37 ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

1 (156.1) *Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας,* Mt 26, 2–5. Lo 11, 47 sq. (157.6) *καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.*

3 (158.1) *Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος* Mt 26, 6–13 Lo 12, 1–8. (Lc 7, 36 sq.) *τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα τὴν ἀλάβαστρον*

---

37. ἃ c. AEFGHMSUVΓ al longe pl q syrP Bas .. BCKLXΔ al^{18} fere itpm vg cop syr al Opt ὃ (Ln 49. Gb″ :: manifesta correctio, quae tantum non necessaria videbatur; hinc ab omnibus fere interpretibus recepta) .. D (similiter 2.pe) a ff^{2}·i *ego* (ff^{2}·i *ecce*) *de lego vmeis* (ff^{2}·i *vobis dico*) pro ἃ usq *πᾶσ. λέγω* (E om *π. λε.*)| *vmin legω* .. U 1. al *leg. vm.* | *γρηγορειτε* .. K al *-ρητε*

XIV. 1. *το πασχ. και τ. αζυμα* (k syr persP *pascha azumorum;* gat *pascha et azaemorum*) .. D a ff^{2} sax om *κ. τα αζυμ.* | *και οι* .. Δ 300. (al?) om *οι* | *πως* .. MX *οπως* | *εν* (Δ 1. 13. 28. al^{15} fere om) *δολω* (U *λογω*) .. D^{gr} ai (vg^{cod}?) om | *κρατησαντες* (28. *-σωσι και,* item it vg) .. D*Δ add *και*

2. *γαρ* c. BC*DL it am em erl fu ing iac mt prag reg cop syrP mg .. ς *δε* (:: e Mt ubi lectio non fluct) c. AC**EFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn vg^{ed} et tol syrP aeth (syr persP *et dicebant*)| *μη* .. D *μηποτε* (d *ne*)| *μηποτε* (ita et. f al vg; al pauc *ινα μη,* 2.pe *και*) .. D a ff^{2}·iq om; c k *ne cum venerit turba in* (k *ad*) *diem festum tumultus oriatur* (k *fiat tum.*) *in populum* (k *populi*)| *εσται θορ.* c. BCDL 2.pe (al ut vdtr) k (syr?) .. ς (Ln) *θορ. εστ.* c. AEFGHKSUVXΓ etc, item M 28. al^{10} fere *θορ. γενηται* :: ut Mt (item it^{plor} vg *fieret, oriretur, operetur* vel similiter) .. Δ *θορυβου οντος*

3. *ναρδου πιστικης* (fg$^{1.2}$ di gat tol *pistici,* k *piscicae;* cff^{2}·iq vg *spicati;* a *optimi*) *πολυτελους* (AGM^{mg} 1. 13. 28. 69. 2.pe al^{20} fere *πολυτιμου* :: e Io; cf ad Mt) .. D^{gr} om | *συντριψασα* c. BL cop .. ς (Ln) *και συντριψ.* (D 2.pe *θραυσασα*) c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn it vg syr^{utr} al (:: asyndeton Marci, toties in cdd pler sublatum, et. h. l. agnoscendum tenendumque videbatur. Certe enim non posset a studio emendandi sed ab incuria describentium explicari: id quod in tali caussa atque testib plerumq optimis statuere non cautum videbatur.)| *την αλαβ.* c. BCLΔ .. ADEFHKSUVXΓ al pl san^{mg} *τον αλαβ.* (Ln) .. ς *το αλαβ.* c. GM al mu (Phot^{lex} et Eust: *λήκυθον δὲ ἀγγεῖον φασὶν Ἀττικοί. ἐν ᾧ τοῖς νεκροῖς ἔφερον τὸ μύρον, τὴν ἀλάβαστρον. ἁρσενικῶς δὲ τὸν ἀλάβ. εἶπεν Ἡρόδοτος.*)

κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 (150.4) ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα

3. αυτου της κε. c. BCLA 1. 28. 435. .. ς αυτου (et. post κεφ. ponitur) κατα της κε. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler (k *eum a capite*) .. D 20.ev επι της κε. αυτου (:: cf Mt); item *super caput eius* itpler vg

4. ησαν δε τ. αγ. πρ. εαυτους (ita et. vg fg1·2·kq, item c [*quo viso* pro ησ. δε], sed ck om πρ. εαυ.) .. D 2.pe aff2·i arm οι δε μαθηται αυτου διεπονουν (2.pe –νουντο)| πρ. εαυτ. c. BC*L cop item (om πρ. εαυ. sed non add κ. λεγ.) i .. ς (Ln) add και (28. 299. yscr al5 a c ff2· om) λεγοντες c. AC**EFGHKMSUVXΓΔ al pler (1. 209. ante πρ. εαυ. pon) itpler vg, item D 2.pe και ελεγον (:: in Mt ηγανακτησ. λεγοντες non fluct)| εις τι .. U 127. τις | του μυρου .. 1. al italiq om (:: ut Mt)| γεγονεν .. D 64. aff2·i om (:: ut Mt)

5. ηδυνατο c. ABCDEFG(H ειδυν.)M(s ?)UVXΓΔ etc .. KL al aliq εδυν. (cf ad Mt)| γαρ .. D k om (in Mt quidem non fluct)| τουτο το μυρ. (Gb Sz) c. ABCKLUΔ al35 a go syrp arm aeth; item D 13. 28. 2.pe al plus10 itpl vg το μυρ. τουτο .. ς τουτο c. EFGHMSVXΓ al pm ck syr persp al (:: ita Mt quem cf)| πραθηναι .. D al10 fere italiq post ηδυν. | δηναρ. τριακ. c. CDL 2.pe acff2·g1·ikq .. ς τριακ. δην. (:: ita Io testib Graecis non fluct) c. ABEFGHKMSUVXΓΔ al pler fg2· vg cop go al mu Amb | c* cscr ενεβριμουντο | αυτη .. D* εν αυτη (it vg *fremebant in eam*)

6. ειπεν .. D 2.pe it cop al add αυτοις (:: ut Mt)| αυτη .. V* al pauc c arm om (et. post παρεχ. ponitur)| καλον .. 13. 28. 69. 2.pe al5 c cop1 (go αραγε fere expressisse dicitur) syr c.* arm add γαρ (:: e Mt)| ηργασατο c. B*D (al? neglexerunt Wtst Bi Gb Sz etc). Ita B* et. Mt 25, 16. ubi supple .. ς (Ln) ειργ. cum rell et unc et minusc ut vdtr | εν εμοι (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΓΔ al150 fere ac plur .. ς εις εμε c. minusc non ita mu (:: e Mt)

7. μεθ εαυτων .. D 91. 299. (al?) μεθ υμων (it vg *vobiscum*)| θελητε .. B*X al aliq –λετε | αυτους c. AEFGHKMSUVX al longe pl .. BCDLΓΔ al18 αυτοις (Ln 49. :: at dativus multo magis quam acc. manum alienam prodit. Ita Lc 6, 27. καλῶς ποι. τοῖς μισοῦσιν non fluct; pariterque in additamento Mt 5, 44. cdd pler [unc omn] dativum tenent.)| εν .. BL cop praem παντοτε | ποιησαι .. D*(teste Wtst)Δ al pauc ποιειν

8. εσχεν (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΓΔ al120 fere .. ς ειχεν c. minusc non ita mu | εποιησεν c. BL 1. 13. 28. 69. 209. 346. 2.pe al cop syrutr (1 syrutr *hoc fecit*) .. ς αυτη, εποι. (Ln [αυτη] εποι.) c. AC (C* αυτη) DE

εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 *ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.*

10 (160.2) *Καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ εἷς τῶν δώδεκα ἀπ-* 10 a. Mt 26, 14–16. Lc 22, 3–6.
ῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. 11 *οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.*

FGHKMSUVXΓ al pler itpl vg al (persP *haec mulier*); item Δ *εποι. αυτη* (:: simili modo *αὕτη* Mt 26, 12.); L *προσελαβ.* | *μου το σωμ.* c. ACHP GHKM*SUVXΓΔ al pler k (*meum corp.*) .. BDLM** al8 ac plur itpler vg *το σωμ. μου* (Ln)

9. *δε* c. BDEGKLVΓΔ al35 fere ac plur a .. ς om (Ln [*δε*]) c. ACFHMSUX al pl itpler vg cop go syrP al (syr persP *et amen*; 91. *αμ. γαρ*) (:: Mc *αμην λεγω* tredecies habet, nec usquam fere [cf ad 11, 23.] testes *δε* aut *γαρ* aut simile quid interponunt. Hinc multo probabilius est *δε* hoc uno loco interpositum ad rell locorum rationem electum esse quam ipsum aliena manu illatum. Accedit quod deest in Mt, nisi quod duo cdd ex Mc ut vdtr addunt.)| *εαν* (Gb″) c. ACEFGHKL(ε supra lineam prim manu)M(s?)UVXΓΔ al ut vdtr longe pl .. ς (Ln 49.) *αν* c. BD al ut vdtr pauc (:: eandem fere auctoritatem *αν* et. in Mt habet; ceterum cf ad 9, 37.)| *το ευαγγ.* c. BDL 13. 28. 69. 2.pe (al ut vdtr) aff2·i k .. ς add *τουτο*, Ln [*τουτο*] c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al pler itmu (c f *hoc evang.*) vg cop go syrP (syr persP *meum hoc*) (:: e Mt ubi non fluct)

10. *ιουδας* (Gb″) c. ABCDELMΓΔ al40 Or Eus Thph .. ς ο *ιουδ.* c. FGHKS UVX al pl | ο *ισκαριωτης* (D it vgmss pl *σκαρ.*, c*?L *–ωτ*) c. AC** EFGHKLMSUVXΓΔ al pler cop Eus Thph .. BC*D al4 Or om ὁ (Ln 49. :: at magis usu venit absque articulo, ut nec Mt 26, 14. adest; nec magis Mc 3, 19. Lc 6, 16. intulerunt [quamquam nec offendit articulus Mt 10, 4.]. Cf et. ad 14, 43.)| *ο εις* c. B(C*?)LM cop .. ς (Ln) *εις* c. C**EFGHKSUVXΓΔ al ut vdtr omn Or Eus; D 2.pe *εις εκ* .. Δ om *ο εις τ. δωδ.* (:: ubi est *εις των δωδ.*, nusquam a testib ὁ praepositum invenitur; hinc h. l. multo minus probabile a testib additum quam deletum esse. Cf et. ad 14, 20. *εἷς ἐκ τῶν* et 14, 43. *εἷς ὢν τῶν*, quibus ll. pariter a multis vel plerisq testib *εἷς τῶν* restitutum est, ut habent Mt 42, 67. et Lc 22, 47.)| *απηλθεν* .. L *ηλθ.*, Or *προσηλθ.* | *αυτ. παραδ.* c. BCLΔ 69. 346. f k q Eus1 (ubi accurate) .. ς (Ln) *παρ. αυτ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler itpl vg cop al Or Eus2 (ubi minus accurate), item D *προδοι* (item *proderet* vg c i k al; rell *trad.*) *αυτ.* (sed ex his multi om *αυτους*, vide post). Ceterum *-δοι* c. BD .. ς *-δω* c. rell ut vdtr omn (in Mt *-δω* et. BD. Sed in Mc cf 4, 29. 14, 11.)| *αυτους* .. D 28. 91. 299. 2.pe a c ff2·i Or Eus1 (ubi minus accurate) om

11. *οι δε* (et. Or Eus2) .. Δ *και* (:: ut Lc)| *ακουσαντες* .. D a c ff2·i k Eus1 (ubi minus accurate) om | BE al *εχαρησαν* | *αργυριον* c. BCDEFG HLMSVXΔ al pl (*pecuniam* it vg etc) Or Eus1 (ubi accuratius) .. AKUΓ (ponit post *διδοναι*: sic) al60 fere Eus1 (ubi minus accurate) *-ρια* (:: in

12–16 Lc 22, 7–13. Mt 26, 17–19.

12 *Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον,* λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ *Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;* 13 *καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,* 14 *καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;* 15 *καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον, καὶ ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν.* 16 *καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.*

17–21 Mt 26, 20–25. Lc 22, 14. 21–23.

17 (161.4) *Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.*

Mt est τριακ. αργυρια)| αυτ. ευκαιρ. c. ABCLMΔ al^5 ac plur it^{pler} vg Eus .. ς ευκ. αυτ. c. DEFGHKSUVXΓ al pler q | παραδοι c. BD .. ς -δω c. Δ(C latet, neque magis v. 10. -δω certissimum) EFGHKLMSUV XΓΛ etc. Praeterea Δ al pauc add αιτους

12. οι μαθ. αυτου c. ABCEFGHKLMSUVXΓΛ al ut vdtr omn fik q cop go syr^{utr} al .. D it^{pl} vg arm om αυτ. | E* al θελης | ετοιμασωμεν (1. 11. 40. 69. al plus^{50} -σομεν) .. DΛ al pauc it^{mu} vg al add σοι (:: cf Mt)| φαγης .. KL y^{scr} al pauc -γεις

13. δυο .. D add εκ, item it vg | και λεγει .. D 2.p^{e} aff^{2} iq λεγων | αυτοις .. D 2.p^{e} aff^{2} iq om | D^{gr*} υπαγε

14. εαν c. CEFGHKLMΠSUVXΓ al pler .. ABDΛ al αν (Ln 49. :: cf ad 9, 37.)| οτι .. U (sed praecedente -σποτι) al fere^{20} it^{mu} al Thph om (:: cf Mt et Lc)| ποῦ ἐστὶν: hoc acc. antiquiores mu ut GU(r al pm ποῦ ἐστι: ita ς Gb Sz Wtst; Ln 49. ποῦ ἔστιν)| .μου pr c. BCDLΔ 1. 13. 28. 69. al^8 afq1 al vg syr^{p} ^{mg} sax .. om (Ln [μ.]) c. AEFGHKMPS UVXΓ al longe pl cff^{2} ik cop go syr^{utr} al (:: in Lc deest)| το πασχα .. D 2.p^{e} afiq (syr φα. μ. τ. μ. το π.) post φαγ. | φαγω .. D 13. 69. 124. 209. 346. -γομαι, item G 28. -γωμαι

15. αναγαιον (Gb Sz) c. AB*CDEFGHKLPV al pm, item Δ al αναγεον .. B^{2*} MSUX al pm syr^{p} ^{mg} ανωγαιον (49.), item ς ανωγεον c. Γ al mu; al mu ανωγεων | μεγα (91. 131. 229.* 299. 346. y^{scr} c om; ff^{2} iq post εστρ., item a post εστρ. αναγ.) εστρ. (F -ωμενον) ετοιμον (ετοιμ. c. BCEFG HKLM^{2*}SUVXΓ al longe pl it^{pl} go cop syr syr^{p} c.* al; AM*Δ al fere^{20} a l vg sax arm Vict^{mosc} [vdtr] Euth om, hinc Ln [εκ.] :: ut Lc) .. D οικον εστρ. μεγαν ετοιμ. | και εκει (D 2.p^{e} καπει, 8.p^{e} om εκ.) c. BCDL 346. 2.p^{e} (8.p^{e}) fl vg cop^{2} go aeth sax .. ς (Ln) εκει (:: ut Lc) c. AEF GHKMPSUVXΓΛ al pler it^{pl} cop^{1} al

16. οι μαθ. αυτου c. ACDEFGHKMPSUVXΓ al pler it vg syr^{utr} al .. BLΔ 1. al pauc cop om αυτου (:: ita Mt lectione non fluct)| ευρον .. D a c ff^{2} iq εποιησαν (k om και ευρ.) :: e Mt

17. και οψιας .. D it^{pl} vg sah οψ. δε (:: ut Mt)

18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 (162.1) ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς Μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος Μήτι ἐγώ; 20 (163.2) ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· (164.6) καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 22 (165.1)

---

18. *ειπεν* (D 2.pe *λεγει*) *υ* $\overline{ις}$ c. ADEFGHKMPSUVXΓΔ al pler itpl (a c ff2· om *ο* $\overline{ις}$) vg cop al mu .. BCL *ο* $\overline{ις}$ *ειπ*. Ceterum al aliq vv aliq add *αυτοις* | *ο εσθιων* .. B sah (similiter cop) *των εσθιοντων* (Schu prob)

19. *ηρξαντο* c. BL cop (sah *ηρξ. δε*) item (vdtr) Or .. C 238. aeth *και ηρξ.*, item ς (Ln) *οι δε ηρξ.* c. ADEFHKMPSUVXΓΔ al pler it vg al (:: rursus offendit Mci asyndeton)| *αυτω* .. K al vv aliq om | *εις κατα εις* c. BLΔ .. ς (Ln) *ε. καθ εις* (Or *ενα*) c. ADEFHKMPSUVXΓ al pler (Or) (Γ *εἷς καθεῖς*, similiter edd pm vel et. *εἷς καθεὶς*. Besa proposuit *κἄτα* i. e. *καὶ εἶτα* quod non displicuit in Thes. Gr. Ling. III. p. 288. Schol [e Thoma?]: *οὐ καθ' εἷς ἀλλὰ καθ' ἕκαστον χρὴ λέγειν*. Sed *καθ' εἷς* et. Plut. Aem. 32. Eus-Cedren et alibi) .. C *εις εκαστος* :: e Mt | *εγω* pr .. A add *ειμι ραββει*, item 13. 28. al pauc g2· gat cop sah *ειμι* (:: cf Mt)| *και αλλ. μητ. εγω* c. ADEFHKMSUVXΓ al pler a ff2·i k q syrp mg Or (c *aut alius. hoc singuli coeperunt dicere*) .. BCLPΔ al20 g2· l vg cop sah syrutr aeth al om (Gb0 assentiente Schu :: at nihil simile in Mt; videbatur maxime abundare)

20. *ο δε* (Gb' prob Schu) c. BCDL itpler vg cop sah syr al .. ς add *αποκριθεις* (:: ut Mt lectione non fluct; cf et. ad 9, 12. 13, 5.) c. AEFHKM PSUVXΓΔ al ut vdtr omn k syrp aeth al | *ειπεν* .. D 2.pe *λεγει*, item k *dicit* (itpler [et. d] vg *ait*)| *εκ* .. BCL 38. 60. 78. 127. escr 8.pe om (:: cf ad v. 10.)| *εις εκ τ. δωδεκα* .. M om | *εμβαπτομενος* .. D *ενβαπτιζομενος* | *μετ εμου* c. BCDEFHKLMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn i k l am em erl harl* iac ing prag reg tol (al mu) syrutr al Or Const Bed .. A ac f ff2·q vged et cdd aliq cop sah arr perss sax add *την χειρα* (Ln :: e Mt)| *εις το τρυβλιον* (*τρύβλ.* hoc acc. M etc; ς Ln 49. *τρυβλίον*. D* *τρυβαλιον*) .. BC* *ε. τ. εν τρυβλ.* (an potius *εντρυβλ.*?)

21. *οτι* (Schu prob vdtr) c. BL cop sah (itpl vg syrutr aeth *et filius quidem* etc, f persp *verumtamen fil.* etc) .. ς (Ln) om (:: ita prorsus Mt lectione non fluct; ad *οτι* cf Lc) c. ACDEFHKMPSUVXΓΔ etc | *υπαγει* .. D aci *παραδιδοται* (Schu prob vdtr :: at est interpretamentum, quamquam non item in Mt adscriptum)| *γεγραπται* .. D *εστιν γεγραμμενον* (it vg *scriptum est*)| *ο υι. τ. ανθρωπου* (et. Irint) .. D a om (:: ut Lc)| *καλον* c. BL c i l q prag (al?) sah .. ς add *ην*, Ln [*ην*], c. ACDEFH KMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn a ff2·g1·2·k vg (sed am mt *est*) cop al Irint (:: in Mt non fluct)| *ει* .. ALΔ al *η* | *εγεννηθη* .. ALΓΔ al (ut vdtr) mu *εγενηθη*

22–25 Mt 26, 26–29. Lc 22, 19–20. 1 Co 11, 23 ss. *Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν Λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.* 23 (166.2) *καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.* 24 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν.* 25 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.*

26–31 Mt 26, 30–35. Lc 22, 39. Jo 16, 32. 26 (167.6) *Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.* 27 (168.4) *καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε,*

22. *λαβων* (Schu prob vdtr) c. BD 2.pe aff2 i k sah .. ς add o ις, Ln [ο ις], c. ACEFHKLMPSUVXΓΔ al fere omn (sed aliq post *αρτον*) itpm cop syrutr al (:: e Mt ut vdtr)| *αρτον* (M al10 fere *τον αρτ.* :: ut Mt) .. U al fere30 add *και* (itmu vg *accepit - et benedicens*, item al) :: ut Mt | *ευλογησας* .. D 50. *ευλογησεν και*, item a (*accipiens - benedixit et*) k (*accepit - et benedixit et*), U *ευχαριστησας* (:: ut Lc)| *λαβετε* (Gb 8z) c. ABCDKLM*PUΔ (A* om, Amg male supplet *λαβων*) 1. 2.pe al15 it (exc ff2·) vg cop sah syrutr aeth arm al .. ς add *φαγετε* (:: e Mt) c. EFHM**SVXΓ al longe pl ff2· (*et edite*)| *τουτο* .. D *τουτ* (k post *dedit illis* pergit *et manducaverunt ex illo omnes. et dixit illis. hoc est corp. meum.* Ad *corp. meum* a add *quod pro multis confringitur in remissionem peccatorum*)

23. *ποτηριον* (Gb′) c. BCDLXΔ 1. 11. 13. 28. al30 fere .. ς το *ποτ.* c. AEF HKMPSUVΓ al pl (:: cf ad Mt)| *ευχαριστησας* .. P post *εδωκ. αυτ.*

24. *αυτοις* .. B om | *τουτο* .. D *τουτ* | *το αιμ. μου* (Gb′) c. CD**ELVX 11. 157. 2.pe al8 cop sah .. ς add *το*, Ln [το], c. ABD*FHKMPSUΓΔ al pler | *της διαθ.* (Gb″) c. BCDL 2.pe k cop .. ς (Ln) *τ. καινης διαθ.* c. AEFHKMPSUVXΓΔ al fere omn itpler vg syrutr sah (syrutr sah *testam. novi*, ita et. in Mt) al .. ff2· om | *εκχ.* h. l. c. BCL cop sah aeth .. ς (Ln) post *πολλ.* (:: ita Mt lectione non fluct) c. ADEFHKMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn it vg etc | *εκχυννομ.* (D *εχχ.*) c. ABCDLPΔ (al ut vdtr pauc) .. ς *εκχινομ.* c. EFHKMSUVXΓ al pler | *υπερ* (Schu prob vdtr) c. BCDLΔ 13. 69. 124. 2.pe 8.pe 18.ev .. ς *περι* (:: ut Mt) c. AEFHKMPSUVXΓ al pler. Praeterea 9. 13. 18. 69. 13.ev cscr (al ut vdtr) a g2· cop sah add *εις αφεσιν αμαρτιων*

25. *αμην* (et. it vg cop sah syrutr al) .. FVΓΔ al plus50 Thph add *δε* (:: cf Mt *λεγω δε υμιν*)| *ουκετι* c. ABEFHKMSUVXΓΔ al fere omn ff2· g1·2· i q vg (Latini hi *iam non*) .. CDL bscr* a c f k em gat om (:: ut Mt lectione non fluct)| *πιω* .. D 2.pe a f *προσθω πιειν* (2.pe *πιειν*) (Gb′)| *γενηματ.* (Gb″) c. ABCEFHLMUVXΓΔ al40 fere ac multo plur .. ς (Ln) *γεννηματ.* c. DK(s?) al mu | *αυτο* (EFKΓ al *αυτω*) *πινω* (A *πιννω*, X *πιω*)

27. *και* .. D cff2· *τοτε* :: e Mt | *παντες* .. D 13. 38. 69. 124. 8.pe itpl gat al add *υμεις* :: e Mt | *σκανδαλισθ.* (Gb″) c. BC*DHLSVXΓΔ al fere40 ff2· q cop2 .. ς (Ln) add (:: e Mt lectione non fluct) *εν εμοι* (haec om et. al plus5 g1· am em fu iac ing gat prag reg san al Bed) *εν τη νυκτι ταυτη* (Ln [*εν τη ν. τ.*]: haec om et. G al3 a f i k) c. AC**EΓ(α)KMU al

ὅτι γέγραπται Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. 28 (169.6) ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 (170.1) ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 (871.6) ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει μᾶλλον Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

Zach 13. 7. | 29 ss. Lc 22, 33 s. Io 13, 36 ss. | 14, 72.

---

pl cg^{2} vg^{ed} tol (al; praeterea vide ante ad *εν εμοι* et ad *εν τ. ν. τ.*) sah cop^{1} syr^{utr} al | *οτι* .. A add *ιδου* | *τα προβ. διασκ.* hoc ord. c. BCDL 13. 115. 127. 346. 2.^{pe} i k q sah .. ς (Ln) *διασκ. τα πρ.* c. AEF GHKMSUVXΓΔ al pler it^{pl} vg cop al (:: at sic et Mt et LXX, vide post); *διασκορπισθησονται* c. ACDFGKLΔ al mu .. ς *-σεται* c. BEHMSUVXΓ al pl (:: similiter in Mt lectio fluct). Praeterea post *διασκ. τ. πρ.* EFKM al plus^{20} ac add (:: e Mt et LXX) *της ποιμνης* (syr al *oves eius*). LXX A *πάταξον τ. ποιμ. καὶ διασκορπισθήσονται. τὰ πρ. τῆς ποίμν.* (LXX^{ed} *πατάξατε τοὺς ποιμ. κ. ἐκσπάσατε τὰ πρ.*) Item Iust - - *τὰ πρ. αὐτοῦ.* Barn *ὅταν πατάξω τὸν ποι. τότε διασκορπισθήσεται τὰ πρ. τῆς ποίμν.*

28. *αλλα μετα* (al mu *μετ. δε*) .. C *και μετα*

29. *εφη* .. D *λεγει*, 1. 13. 69. 124. 209. 346. 2.^{pe} *αποκριθεις λεγει* (item *αποκριθ.* praem c k sah) | *και ει* (D *και εαν*, 2.^{pe} *καν*) c. A(D)EFHKMSU VXΓΔ al pler it vg cop (*καν*) etc .. BCGL 1. 13. 39. al pauc *ει και* (49. :: at maxime vdtr ex emendatione fluxisse, quemadmodum idem pro *ει* in Mt substituerunt) .. c$^{ scr}$ i sah al *ει* | *σκανδαλισθησονται* (D 2.^{pe} *-σθωσιν*, it^{pl} vg *scandalizati fuerint*) .. EGU al fere^{10} vg^{ed} (et. tol, sed cdd pler non add) add *εν σοι* :: e Mt | *αλλ ουκ εγω* .. D *ουκ εγω ὀὐ* (d *ego non*) *σκανδαλισθησομαι*, item it^{aliq} aeth al

30. *ο ις* .. X om | *συ σημ.* (Gb Sz) c. ABEFGHKLMSUVXΓ al pl c k al vg cop sah al pl .. ς om *συ* c. CΔ al mu, item D a ff^{2} i q om *συ σημ.* (*σημ.* om et. s 2.^{pe} arm) :: utrumq deest in Mt lectione non fluct | *ταυτῃ τ. νυκτ.* c. BCDL 1. 69. al pauc a ff^{2} i k q arm (cop sah *in hac nocte*) .. ς *εν* (al pauc om) *τῃ νυκτ. ταυτ.* (:: *εν* omnino ex Mt adsumptum vdtr; *τῃ νυ. ταυτ.* ad v. 31. apud Mt accommodatum est. Similiter supra v. 27. *εν τῃ νυ. ταυτ.* Mco intulerunt) c. AEFGHKMSU VXΓΔ al pler it^{aliq} vg al | *η δις* .. D 238. om, c* om *δις* (2.^{pe} om *η*, 2.^{pe} al^{5} *δις* post *αλεκτ.*, c** post *φω.* pon), item om a c ff^{2} i k prag tol* aeth al | *με* (L om) *απαρνηση* (fere nemo *-σει*, cf Mt) c. BCDΔ al aliq it vg .. ς *απαρν. με* (:: ut Mt) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler

31. *ο δε* c. BDEFHKLYXΓΔ al pl it vg cop al .. ACGMSU al^{35} fere syr^{p} al add *πετρος* (:: cf Mt) | *εκπερισσως* (Gb'; Schu ut „inauditum plane missum faciaa") c. BCD al^{4} vel^{5}, item L 13. 69. 124. 209. 346. 2.^{pe} *περισσως* .. ς *εκ περισσου* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler, item Δ *εκ περισιας* (offendit insolitum *εκπερισσως*, hinc alii *περισσως* reposuere, alii servato *εκ* vel *περισσου* vel *περισσιας*. Cf et. 6, 51. 10, 26.) | *ελαλει* c. BDL

39–42 Mt 26, 36–46. Lc 22, 40–46. Io 18, 1.

32 ([172.1]) *Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.* 33 *καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,* 34 ([174.4]) *καὶ λέγει αὐτοῖς Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.* 35 ([175.1]) *καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ*

---

item *loquebatur* it vg .. ς *ελεγε* c. rell omn ut vdtr et unc et min (:: cf ad 11, 23.)| *μαλλον* c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pl k (*plura loquebatur magis*) syrP aeth (1. 13. al ante *εκπερ.* pon, al cum seqq conig.) .. BCDL 2.pe itpler vg al mu om (Ln 49. Gb^{0} :: at prorsus abundare videbatur atque interpretibus ad reddendum parum aptum. Mc vero adamat similia. Cf 7, 36.)| *με δεη* c. CEFGHKMSUVXΓΔ (item D* *μη δεη*) al pler .. ABD**L 1. al^{10} fere it vg Thph *δεη με* (Ln :: at ita Mt lectione non fluct)| *απαρνησομαι* (H *αρνησ.*) c. ABCDHLΔ al sat mu .. EFGKM(S?)UVXΓ al^{50} ac multo plur *-σωμαι* (:: in Mt similiter fluct lectio)| *δε* (1. 209. al pauc it^{mu} om) *και* (D^{gr} al pauc om) .. 67. 68. om *ωσ. δε κ. πα. ελ.*

32. *ου το* .. C 282. *ω* (282. add *το*?), item it^{pler} (q *quod dicitur*) vg (Ln)| *γεθση-* c. AB**CKLMSUVΓΔ al pl item *gethse-* vg f al sah (B* *γετση-* ut aff^{2} gat *getsa-*) .. EFGHX al mu (item c l q *gesse-*) *γεσση-*, D *γησα-* (prag *gethsa-*, k *getha-*, am *gese-*), 1. *γηθσε-* (item cop^{1}, *γεθσε* cop^{2}, syrP mg *γεθσι-*), al *γηθση-* et *γεδση-*| *-μανει* (*-εἰ* B**FHM 1. etc; *-εῖ* v al; Gb') c. ABCDEFGHLMSV al pl sah, item X *-νεις* .. KUΓΔ al mu *-μανι* (item it vg cop) .. ς *-μανῆ* c. minusc non ita mu (syrP mg *γεθσιμανη*)| *τοις μαθ. αυτου* (A om) .. D a *αυτοις* | Δ *καθεσαι* | *ωδε* (1. 209. *αυτου*) .. B* om | *εως* .. M al plus^{10} aeth add *απελθων*, item U al plus^{15} *αν* (vel *ου*) *απελθων*, al pauc add *αν* (:: cf ad Mc)| *προσευξωμαι* .. DHX al plus^{60} *-ξομαι* (:: similiter lectio fluct in Mt)

33. *τον* .. pauci om | *ιακωβον* (Gb Sz) c. CDEFGHMSUVW^{b}XΓΔ al pl .. ς *τον ιακ.* c. ABKL al sat mu | *ιωαννην* c. CDEFGHLMSUVW^{b}XΓΔ al pl .. ABK al mu *τον ιω.* | *μετ αυτου* c. BCD 57. 69. 346. 2.pe item (haud dubie) al .. ς *μεθ εαυτου* c. AEFGHKLMSUVW^{b}XΓΔ al pler | LS *ηρξαντο*| *αδημονειν* .. D* *αχηδεμονειν*, vg f al *taedere*, c d ff^{2} i q *taediari*, k *taedium pati*, a *acediare et deficere*, c^{acr} *αχηδιαν* (pergens *και αδημονων λεγει αυτ.*)

34. *και* (D al^{5} a arm *τοτε* :: e Mt) *λεγει* .. FGHΔ al^{30} fere Thph *κ. λεγειν* | *γρηγορειτε* .. G 1. 28. al pauc g^{2} q gat add *μετ εμου* :: e Mt

35. *προελθων* c. BFKM al mu item *cum processisset* vel *processit* it^{pler} vg cop etc .. ACDE^{gr}EGHLSUVW^{b}XΓΔ al pl *προσελθων* (Gb'), item *accedens* ff^{2} syr^{utr} (:: similiter lectio in Mt fluct)| *επιπτεν* c. BL cop^{2} .. ς (Ln) *επεσεν* c. rell ut vdtr omn (:: omnino e Mt ut vdtr ubi lectio non fluct; nec enim credibile ad seq *προσηυχ.* accommodatum esse.

ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ ὥρα, 36 καὶ ἔλεγεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ᾽ ἐμοῦ τοῦτο· (176.1) ἀλλ᾽ οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 (177.2) καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν· (178.4) τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 (179.6) καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδον-

---

Ex eodem Mt adsumpserunt επι προσωπ.). Praeterea DG 1. 13. al^{20} it^{pl} gat arm add επι προσωπον (:: e Mt) | E* προσευχετο | ινα .. DG 1. 13. 2.pe c^{scr} al^{5} fere a k q post ει (r al η) δυν. εστ. pon | η ωρα .. D add αυτη (it^{mu} *hora haec* vel *illa hora*)

36. ἀββᾶ .. KΓ al ἀββά | παντα δυν. σοι (Or δυ. σ. πα., item min pauc varie transp) .. D i δυν. (d *si possib.*) πα. σοι εισιν, similiter 124. 346. al add εστιν, similiter it^{mu} vg | παρενεγκε c. BDEFGHLM(S?)UVXΓΔ etc .. ACKW^{b} al -γκαι, d *transferre* | το ποτ. απ εμ. τουτ. c. EFHSVW^{b}Γ al pl (:: horum testium auctoritas non est tam parva ut deseri debeat; lectio vero quam tuentur ut aliena est a suspicione emendationis et a ll. pp. ratione, ita reliquas ex ipsa ortas esse plane ostendit) .. ABCGLUXΔ al^{15} fere f ff^{2}· vg Or το ποτ. τουτ. απ εμου (Ln 49.), item D al pauc a q Hil τουτ. το ποτ. απ εμ., item KM al aliq c prag al απ εμ. το πο. τουτ. (c *hunc calic.*) (:: cf ad has lectt et Mt et Lc) | αλλ (W^{b} -λλα) ου τι (D ουχ ο, 70. ουπω ο, 13. 346. 2.pe it^{aliq} ουχ ως) εγ. θε. αλλα τι (D 70. αλλ ο, G 1. al plus^{5} αλλ οτι, CU al^{30} fere αλλ ει τι, 13. 346. 2.pe al pauc it^{aliq} αλλ ως) συ (LX al σοι, D it^{mu} add θελεις)

37. και λεγει .. A om και | τω .. A om | ισχυσας .. D 1. 69. 124. 209. 346. al^{11} ff^{2}· k pers^{P} -σατε :: e Mt | γρηγορησαι (61. c^{scr} αγρυπν.) .. F al^{5} add μετ εμου

38. προσευχεσθε .. (B*?) W^{b} (ℵ) -χετε | ελθητε c. B 346. (al?) q Cyp Paulin Fulg (in Mt et Lc nemo Graec ελθητε, item q in utroq *intretis* [b in Mt *veniatis*, h. l. hiat]; hinc et. Cyp Paulin Fulg lectionem a Mc, non a Mt pendere statuendum est.) .. ς (Ln) εισελθητε (:: ut Mt et Lc lectione non fluct) c. ACDEFGHKLMSUVW^{b}XΓΔ al pler it^{mu} (sed c k *transeat a vobis*) vg etc (cop exprimit *veniatis*, sed item in Mt et Lc)

39. τον αυτ. λογ. ειπων .. D a c ff^{2}· k om

40. υποστρ. ε. α. παλ. (Gb^{00} παλ., 90. 6.ev pers^{P} om; X post καθ. item 2.pe f g^{1} g^{2}· l vg arm aeth post υποστρ. pon) c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn f g$^{1.2.}$ l vg syr (*et reversus est rursum veniens invenit eos*) syr^{P} al .. B(D)L (a c ff^{2}· k q) (cop) ar^{P} pers^{W} παλιν (D a c ff^{2}· k om, cop post ελθ., q post αυτ.) ελθων ευρ. αυτ. (Ln 49. :: at omnino e Mt fluxisse vdtr, ubi nemo υποστρεψας pro ελθ. παλ., nisi quod παλ. passim transp; ex quo eodem βεβαρημενοι et αυτ. οι οφθ. hoc ipso versu petita sunt)

τας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ἤδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 (180.4) καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἴδου παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.

43—50 Mt 26, 47—56. Lc 22, 47—53. Io 18, 1—12. 43 (181.1) Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων

---

40. οι οφθ. αυτ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler (it vg, sed eodem ordine ap Mt habent) .. BCLΔ al[15] αυτ. οι οφθ. (:: at sic Mt lectione tantum non fluct)| καταβαρυνομ. (M 56. βαρυνομενοι, D 238. 253. καταβαρουμενοι) c. (Gb'') AB(D)KL(M)UΔ 1. 11. 13. 69. 106. al[55] fere .. ς βεβαρημενοι c. CEFGHSVXΓ al pl (:: e Mt)| αποκρ. αυτω c. ABCDLU** (sic: αὐτῷ αποκρ. αυτω) al plus[10] it[pler] vg cop al .. ς αυτ. (al aliq om) αποκριθ. c. EFGHKMSU*VXΓΔ al pl f k (cf ad 12, 28.)

41. λοιπον (Gb'') c. ACDEFLSV**X al[60] fere Thph .. ς το λοιπ. c. BHKMUV*ΓΔ al pm (:: ita Mt sed fluct lectio)| αναπαυεσθε: de signo interrogationis apponendo (ut habent F al aliq) cf ad Mt | απεχει (g[1.2.] vg sufficit, f adest finis; 106. επεχ., 50. k cop aeth om)· ηλθεν (157. om) η ωρ. (k iam ora est, cop iamiam venit hora) .. D απεχει το τελος (το τελ. add et. 13. 69. 124. 2.pe al[5]) και η ωρα. Item c ff[2.] adest enim consummatio et (ff[2.] add venit) hora, d q sufficit finis et hora, a consummatus est finis. adeonit hora et. Item syr[utr] appropinquavit finis et venit hora. | τας c. BCDEGHLMSUXΓΔ al pl .. AFKU 1. 11. 69. 2.pe al[15] (ex iis paucis om et. των) om (:: ut Mt, sed is om et. των sq)

42. ο παραδ. με ηγγικεν (C -σεν) (et. vg g[1.2.] l syrP al) .. D c[sbr] 8.pe a c f ff[2.] q cop syr ηγγ. ο παραδιδους (D -διδων) με (:: ut Mt) .. k om

43. ευθυς c. BCLΔ (al?) .. ς -θεως c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. D 1. 13. 69. 346. 2.pe it (exc f) vg al mu (non cop syrP) om | ισουδ. c. CDEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn Or .. A ο ισυδ. (Ln 49.), item B omisso ο ισκαρ. sq | ο (D al[10] fere Or om) ισκαρ. (D etc σκαρ.) c. ADKMU al plus[40] it vg syr[utr] aeth arm al mu Or .. ς om c. BCEFGHLSVXΓΔ al pl cop sah (:: at ita et Mt et Lc lectione non fluct; Mc item habet 14, 10. 3, 19.)| ων c. EFGHMVXΓ 1. al pl .. ABCDKLSU al[50] fere (nec exprimunt it vg etc praeter syrP) Or catt al om (Gb[00] Ln :: at om et Mt et Lc nec additur a testib; eiectum est ut maxime abundans. Cf et. ad 14, 10.) .. A al pauc cop sah al (it vg ex vel de) εκ | οχλος c. BL 13. 69. 2.pe (item ut vdtr al) a ff[2.] q emm prag san (al?) cop sah go syrP arm .. ς add πολυς, Ln [πολ.] (:: omnino e Mt, ubi lectio non fluct; et. in Lc qui paullo aliter habet fuerunt qui adderent) c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al pl it[mu] vg (et. am ing iac tol al) syr al Or | παρα (B al[1]? απο :: e Mt; 1. al[10] c ff[2.] g[2.]l vg[six] gat mt sah praem απεσταλμενοι [-νος]) των αρχ. κ. των (c. BEFGHLSUVXΓ al pl, item D απο των, sed ACKMΔ al fere[20] om) γρ. κ. των (AU al[6] ac plur om) πρεσβ.

καὶ τῶν πρεσβυτέρων. 44 (182.2) δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει Ῥαββεὶ ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 (183.1) εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν

---

44. *δεδωκει* (al pauc *εδεδ.*) .. D *εδωκεν* (:: ut Mt), item a c k *dedit* (contra vg it^{pm} et. d *dederat*)| G (sic) *ο παραδους* | *συσσημον* (FL al *συσημ.*, Δ *συνσημ.*) .. D 2.^{pe} al^{5} *σημειον* (:: e Mt). Vict^{mosc} *σύσσημον τουτέστι σημεῖον* | *αυτοις* (al pauc vv aliq vel post *αυτον* vel post *λεγ.* ρqη) .. D 2.^{pe} it^{pler} prag om | *ον αν* .. LA al pauc ον (Δ ο) *εαν* (:: cf ad Mt)| *απαγετε* c. BDL 28. 40. 69. al^{3} vel^{4} .. ς *απαγαγετε* (F al^{15} fere *αγαγετε*, item it^{pl} vg *ducite*; q *abducite*, k *adducite*) c. ACE(F)GHKMSUVXΓΔ al pler (:: quamquam facillime ex *απαγαγ.* incuria describentium fieri poterat *απαγετε*, quemadmodum Mt 21, 2. *αγετε* ex *αγαγετε* fluxisse statuendum erat, tamen probabilius est *απαγαγετε* ad *κρατησατε* accommodatum esse. Similiter Mc saepe aor. et praes. componit, nec raro eiusmodi emendata reperiuntur, ut 11, 2. ubi pro *λυσατε κ. φερετε* pleriq Mtthaeo adhibito *λυσαντες αγαγετε* reposuerunt. Ln post *κρατ. αυτον* considerate comma posuit, sed id pro loci natura et Mci usu non opus videtur). Ceterum D 13. 17. 157. 2.^{pe} c^{ser} y^{ser} italiq fu mt cop sah al add *αυτον*

45. *ελθων* .. D al^{12} it^{pm} al om | *ευθυς* c. BCLΔ .. ς *-θεως* c. AEFGHKMS UVXΓ al pler .. D 251. 2.^{pe} a c ff^{2}·k q om | *αυτω λεγει* c. ABCKLMUXΔ al sat mu f al vg cop sah syr^{p} al .. DF 2.^{pe} 282. a c ff^{2}·k q syr *λεγ. αυτω* .. EGHSVΓ 1. al^{60} fere aeth *αυτω λεγει αυτω* | *-ββει* c. ABC(**, latet*) DEHX etc (et. sah). Alibi et. FKMPΔΛ .. ς (Ln) *-ββι* c. FGKLMUΓΔ (SV?) al pler (et. cop)| *ραββ. ραββ.* c. AE*FGHKSUVXΓ al longe pl syr^{utr} pers^{p} .. BC*DLMΔ al pauc it^{pl} am fu em ing prag (al mu) cop aeth sax pers^{w} ar^{e} ar^{ro} *ραββ.* (Gb Ln :: cf ad 23, 7.) .. c** 1. 13. 69. 124. 346. 2.^{pe} y^{scr} al^{10} vg^{ed} a c sah syr^{p} ^{mg} *χαιρε ραββ.* (al pauc *χαιρ. ραββ. ραββ.*) :: ut Mt

46. *επεβαλ.* (*-λαν* c. B; ς Ln *-λον* c. reli ut vdtr) *τ. χειρ. αυτω* c. BDL 1. 11. 13. 69. 118. 346. 2.^{pe} a k q .. CΔ (al?) *επεβ. τ. χειρ. αυτων* (*-τον* Δ), item d ff^{2}· omisso *αυτων* .. M*s 28. c^{scr} 8.^{pe} al^{5} fere c f (al) vg go syr^{utr} *επεβ. επ αυτον τ. χειρ.* (f vg *manus iniec. in eum*, c *iniec. man. in illum*) .. ς *επεβ. επ* (Sz male *επι*) *αυτον* (Gb^{0} *επ αυτ.*) *τ. χει. αυτων* c. EF**GHM**UVXΓ al pl, item AK al cop sah *επεβ. τ. χ. αυτ. επ αυτ.*, Ln (e coniectura) *επεβ. τ. χει. επ αυτ.* (:: e Mti *επι τον ιν* fluxit *επ αυτον*, *αυτων* vero ex *αυτω* potissimum ortum)| Γ om *κ. εκρατ. αυτ.*, F* om totum v.

47. *εις δε τις* c. CEFGHKSUVXΓΔ al pler a (g^{1}·g^{2}·l vdtr) vg go syr^{p} .. ABLM al^{10} vel^{11} c ff^{2}·k q cop sah syr al *εις δε* (Ln 49. :: ut Mt ubi nemo *τις* add), D *και* (*και* et. 1. al c k q al) *τις* | *των παρεστ.* .. D a om | *την* .. D 1. 435. 2.^{pe} y^{scr} (al ut vdtr) om | *επαισεν* .. CDHLΓΔ al mu *επεσεν*

δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 (184.1) καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς
ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατεῖτέ με· ἀλλ' ἵνα πληρω-
θῶσιν αἱ γραφαί. 50 (185.6) καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.

51 (186.10) Καὶ εἷς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περι-
βεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι
52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

58 s. Mt 26, 57 s. 53 (187.1) Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ

---

47. ωταριον c. BD 1. syrP mg (certe cdd aliq) .. ς ωτιον c. ACEFGHKLMS UVXΓΔ al pler (:: in Mt ωτιον non fluct; in Io quoque ωταριον legendum, sed longe pler ωτιον substituere). Ceterum it vg auriculam ut et. in Mt habent.

48. και αποκρ. ο ω̄ς .. D aff² q o δε ω̄ς | ως .. D om | εξηλθατε c. ABCDE GHLXΔ 13. 69. 124. 131. c^scr y^scr al .. ς -θετε c. EKMSUVΓ al pler Ln με; (ita et. F)

49. εν τ. ιερ. διδ. .. P c^scr e^scr 262. 435. al d f q cop al διδ. ε. τ. ι.| ο. εκρατειτε c. B .. ς (Ln) ουκ εκρατησατε (L ου κρατησατε) c. reli ut vdtr omn; et. it vg tenuistis (:: ita Mt lectione non fluct; et. alibi imp. Mci pler c. aor. permutarunt ut 6, 10. 10, 10. 12, 18. 14, 51. 14, 70. 15, 4.)| αι γραφαι .. 13. 69. 124. 346. c^scr 2.pe al^6 sah al add των προφητων :: e Mt

50. και .. 13. 69. 124. al aliq it^aliq vg sah syr al τοτε οι μαθηται (161.* vv pl add αυτου) :: e Mt | εφυγ. παντ. (435. απ.) c. BCLΔ 61. 258. 435. go cop .. ς (Ln) πα. (al pauciss απ.) εφ. (:: ita fere Mt) c. ADEFGHK MPSUVXΓ al longe pl vv pl .. 13. 124. al plus^10 syr om παντ.

51. και εις τις νεαν. c. AEFGHKMPSUVXΓΔ al fere omn go syrP .. BCL cop syr και νεαν. τις (Ln), item D it vg sah νεαν. δε τις, 72. και εις νεαν. | συνηκολουθει (prob Schu collato 5, 37.) c. BCL, item ς ηκολουθει c. D al mu, et sequebatur it vg, item Δ συνηκολουθησεν .. AEF GHKMPSUVXΓ al plus^120 go ηκολουθησεν (Gb'' Sz)| αυτω (28. -τον) .. D 42. ff² αυτους | κ. κρ. αυτ. οι νεανισκ. (1. 13. 124. 346. 209. 2.pe sah οι δε [209. και] νεαν. [sah exprimit υπηρεται] κρ. αυτ.) c. AC^a.e KF GKMPSUVXΓ al ut vdtr omn q go syrP sah aeth .. BC^e DLΔ it^pler vg cop syr pers arr Thph om οι νεαν. (Gb^00 Lu 49. :: at quis tandem ipsum οι νεαν. apposuit? multo probabilius est ut parum aptum esse electum. Ex lectione τον νεανισκον ortum esse, ut si habere traditur. minime credo.) .. al τον νεανισκον

52. καταλιπων .. DKPX al -λειπων | γυμν. εφυγ. (LΔ y^scr al cop sah c d k al εφ. γυ.) απ. αυτ. (237. q εφ. α. αυτ. γυ.) c. ADEFGHKMPSUVXΓΔ al pler it^pl vg syrP go al .. BCL c k cop sah syr aeth al om απ αυτ. (Gb^0 Ln [α. αυτ.])

53. αρχιερεα .. AKM 11. 13. 69. 124. 2.pe al^25 sah syrP al add καιαφαν, item praem syr al Or (:: e Mt). Victmosc απηγαγον τον ω̄ν πρὸς

συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ Lc 22, 54 a. Io 18, 13 ss.
γραμματεῖς. 54 (188.4) *καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.*

55 (189.2) *Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ* 55–64 Mt 26, 59–66.
τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ηὕρισκον· 56 *πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.* 57 (190.6) *καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες* 58 *ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι* Io 2, 19.
ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 *καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.* 60 *καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον*

ἄνναν, ὅπου ἦσαν ἅπαντες συνηγμένοι. | αυτω (1. 209. αυτου, c προς αυτον) .. DLA 13. 2.pe 346. al[3] itpl vg aeth pers[w] Or om (cop k *ad pontificem et scribas et seniores*) | *και οι πρ. κ. οι γραμμ.* (x add *συνετιψουν αυτω*) c. BCEFGHLMPSUVXΓΔ al pler go cop sah syr[P] al .. ADK 2.pe p[acer] al pauc it vg syr Or *κ. οι* (D al Or om) *γραμμ. κ. οι* (D 72. Or om) *πρεσβ.* (Lu :: ut v. 43. lectione non fluct)

54. *απο* .. A item ut vdtr L om | *ηκολουθησεν* .. G 1. 13. 69. al[5] *ηκολουθει*, item *sequebatur* cff[2]·kq al | *εσω* .. D 1. 209. al om, item it[alliq] am gat al | *εις τ. αυλην* .. 1. 209. *της αυλης* | *συγκαθημενος* (*συγκ.* EFGHKLMSUVXΓ al pler; AB?CΔ al *συνκ.*) .. D *καθημενος* | *και* .. D al pauc it[mu] om | CDKLΔ al *θερμενομενος* | *πρ. το* (ς[e] 1624. 1633. al om c. minusc ut vdtr pauc; non ς Wtst Gb Sz etc) *φως* .. 1. al pauc om

55. *μάρτυριαν* .. A al[6] sah k *ψευδομαρτ.* (:: e Mt) | *εις το θανατωσαι* .. D 2.pe *ινα θανατωσουσιν* (2.pe *–σωσιν*) :: cf Mt | *ουχ* .. LA *ουκ* | *ηυρισκ.* (A *ηρισκ.*) c. BDF[W]LΔ 1. e[ser] al .. ς *ευρισκ.* c. ACEGHKMSUVXΓ al pl

56. *εψευδομαρτυρουν* .. D[gr] add *και* (D* om) *ελεγον* (it [et. d] vg *falsum testimon. dicebant*) | *ἴσαι*: hoc acc. EKMΓ item similes etc .. ς (et. Wtst Gb Sz etc) *ἴσαι*

57. *και τινες* (sah syr *τιν. δε*) .. D 2.pe 13. 69. 124. 346. a cff[2]·k q *και αλλοι* (2.pe al[4] c *αλλ. δε*) | *εψ. κατ αυτ. λεγοντες* .. D *εψ. και ελεγον κ. α.* (c ff[2]· *fals. testim. dicebant adv. eum*)

58. *λεγοντος* (U *λαλουντ.*) .. VT *–ντες* | *καταλυσω* .. A 2. go vg[cdd] *–λυω* | *τουτον* .. D[gr] om (d *hunc templum*), item ff[2]· substituto *dei* | *αχειροπ. οικοδομ.* (Or *αγοιχ.* sed diff cdd) .. D a cff[2]·k *αναστησω* (*suscitabo*, k *excit.*, c add *illud* pro *αλλ.*) *αχειρ.*

59. *ουδε* (A*K al *ουδ*, it[pl] vg *non*) *ουτως* (A *–τω*, it[pl] vg om) *ιση ην* (DL 1. al it vg sl *ην ιση*)

60. *εις μεσον* (Gb Sz) c. ABCEF[W]GHIKLPSUVXΓΔ al pl .. ς *εις το μεσ.* c. DM al mu cop sah (:: cf 3, 3.)

ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σ
61 ss. Lc 22, 67 ss. καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδὲ
πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ Χριστ
ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 ([11.1.1]) ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐγώ εἰμι, κ
ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυν
μεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 ([192.6])
δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει ([193.2]) Τί ἔ
χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμ
φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.

60. επηρωτησεν .. al plus[10] -ρωτα, item *interrogabat* it[mu] | αποκρινη HI y[scr] al -νει | ουδεν τι (B οτι: notat Schu *forsan recte ap Mc*): ab que interpret et. Ln et h. l. et Mt 26, 62.; ς Wtst etc *ουδεν*; τι et G Sz *ουδεν, τι*. Favent nostrae rationi cdd antiquiss (ut CDILP) quo nihil interpctionis habent (non item EKM etc) item interpretes Latin habet enim vg *non respondes quicquam ad ea quae tibi obiciuntur a his?* item a *nihil respondes ad haec quae isti adv. te contestantur?* aim literque rell. Non item vero cop sah syr[utr] go | σου .. Γ e[scr] σοι

61. ο δε (et. Or[2]) .. A al[10] fere syr al add ις .. D εκεινος δε (item it v *ille autem*)| εσιωπα .. D εσειγα | ουκ απεκρ. ουδεν c. BCL 33. cop sa go al Or[1] .. ς (Ln) ουδεν (al pauc ουκ) απεκριναto (D al -κριθη) (A(D)EFGHKMPSUVXΓΔ al pler Or[1], item *nihil respond.* it vg al | παλι (I k add *ουν*, 1. 124. 2.pe al syr al praem και) ο αρχ. επηρωτα (F[w] e[scr] 2.pe al mu go sah al Or -ρωτησεν, A επερωτα) αυτον .. D a cff[1] q om | και λεγει αυτω .. D q add ο αρχιερευς | ο ις .. Γ k om | του ευλογητου .. AK al[15] fere ff[2] vg (et. em tol al, sed non am fu ing al praem του Θεου (:: cf Mt). Item Euth testatur Mc habere τοῦ εὐλο γητοῦ ἤτοι τοῦ Θεοῦ τοῦ εὐλογ.

62. ο δε ις (DG 1. 13. 69. 124. 346. 2.pe aff[2] k q sah arm al Or ad αποκριθεις) ειπεν (D 2.pe Or *λεγει*, item D 2.pe 1. 13. 69. 124. 346 58. e[scr] y[scr] itpl [non k] vg cop sah syr[utr] al Or add αυτω) εγω (13 69. 124. 346. 2.pe arm Or praem συ ειπας οτι :: cf Mt) | εκ δεξ καθημ. (Gb Sz) c. BCDEFGHKLMSUVXΓΔ al longe pl am em fu ing m prag reg tol al[2] l q go si sax Or[1] Thph Cassiod .. ς καθ. εκ δεξ. c. A 1. al sat mu itpl vged cop sah al Or[1] (:: ut Mt lectione non fluct)| της (D* om) δυν. και (D om) ερχομ. (DΣ[r] om) μετα (G 1. 11. 28. 33. al fere[2] a sah syr επι :: e Mt)

63. διαρρηξ. (B* διαρηξ., 124. 2.pe a Or add ευθεως, item praem sah arm) τ. χιτωνας (B* κτ., S syr pers[p] του χιτωνα) α. λεγει (D και λεγει item praecedente διερρηξε 60. c d ff[2] k και ειπεν, *et ait* [k *dixit*])

64. ηκουσατε .. G 1. 124. 2.pe e[scr] al[10] fere d (*omnes*, pergens *blasphemias*) sah arm add παντες, item al[7] παντως | της βλασφ. c. BCEHIKL MSUVXΓΔ al pler .. ADG 1. 13. 2.pe al[5] την βλασφημιαν (Ln :: e Mt). Praeterea DGI al[10] d q gat mt go aeth add αυτου, item 13. 61. 69. 346. syr arm syr[p mg] (testib White et Adl) του στοματος αυτου, 124. 2.pe sah syr[p mg] (teste Birch) αυτου (sah om) εκ τ. στομ. αυτ. :: c

65 ([194.1]) *Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν* Mt 26, 67 s. Lc 22, 63 s.
αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ Προ-
φήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

66 ([195.1]) *Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται* 66—72
μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 *καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον* Mt 26, 69—75. Lc 22, 54—62. Io 18, 15—18. et 25—27.
θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζα-
ρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. 68 *ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων Οὐκ οἶδα οὔτε*
ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. ([196.1]) *καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον,*

Lc | *φαινεται* .. D 28. 2.pe *δοκει* | *οι δε παντες* .. D *παντ. δε* (c k d *omnes autem*) .. 1. 13. 2.pe al a ff[2]· q *και παντ.* | *ενοχ. ειναι* c. BCLA 33. (al ut vdtr) l q go .. ς (Ln) *ειν. ενοχ.* c. AEGHKMSUVXΓ al pler vg a c k al .. D ff[2]· om *ειναι*

65. *εμπτυειν* (DA *ενπτ.*) *αυτω* .. D (2.pe?) af go sah syr arm *ε. τω προσωπω* (vv pler *εις το προσωπον*) *αυτου* :: cf Mt | *και περικαλ. αυτ. το πρ.* (habent ista et. go sah syr arm) .. D af om :: cf Mt | *αυτ. το προσωπ.* c. BCLUΔ 108. 127. (al haud dubie) cop sah .. ς (Ln) *το πρ. αυτ.* c. AEGHIKMSVXΓ al pler it[pl] vg etc | *κολαφιζειν* .. D a c k *εκολαφιζον* :: cf Mt | *λεγειν* .. D 2.pe c k go *ελεγον* (a om *και λεγειν* usq *ελαβ.*)| *προφητευσον* .. additur *νυν* (G 1. 69. 118.), item *ημιν* (F[w] al pauc c f k cop[2]), item *ημιν* (13. etc *νυν*) *χριστε τις εστιν ο παισας* (Δ *πενψας*, et. *δ missit*) *σε* (UXΔ al mu gat cop sah al mu : ex his minusc aliq et vv vel *ημιν* vel *χρ.* om) :: cf Mt et Lc | *οι υπηρεται* .. D om | *αυτον* (D cop post *ελ.*) *ελαβον* (DG 1. 13. 2.pe al[10] *ελαμβανον*, 9. *κατελαβ.*) c. ABCIKLSVΓΔ al fere[10], item DG al[13] item cop syr[P] .. ς *εβαλλον* c. H al ut vdtr pm ; item EMUX al[15] fere *εβαλον*, item it[pl] vg *caedebant*, k *percutiebant*, similiter sah syr gp al

66. *και* .. L om (c sah *οντος δε*)| *κατω ε. τ. αυλ.* c. BCLU[**]X al[10] fere syr aeth .. ς (Ln) *εν τ. αυλ. κατ.* c. AEGHKMSU[*]VΓΔ al pl f k vg syr[P] go al .. DI 2.pe c[ser] al pauc a c ff[2]· q cop sah Eus om *κατω* | *ερχεται* .. D a c f ff[2]· k q Eus add *προς αυτον*

67. *τον πετρον* .. 1. 69. 346. 2.pe c syr al Eus *αυτον* | ACDE[*]LΓΔ etc *θερμενομ.* | *εμβλεψασα* (D *ενβλ.*) .. KMΔ 33. 282. 435. -*ψας* | *αυτω λεγει* (cop sah al add *αυτω*) .. D cff[2]· q *λεγ. αυτ.* | *Και* .. D[gr] om | *μ. του ναζ. ησθ. του* $\overline{\omega}$ c. BCL (syr *cum Ies. eras Naz.*) .. DΔ al[10] fere it vg go syr[P] al (cop sah) Eus *μ. του* (Eus om) $\overline{\omega}$ *του ναζ.* (D *ναζοψηνου*, Δ al Eus *ναζωραιου*) *ησθ.* (Eus *ης*, cop sah ante *μετα*) .. ς *με. του ναζ.* (EXΓ al mu *ναζαρινου*) $\overline{\omega}$ (al[6] om $\overline{\omega}$) *ησθ.* (1. 2.pe al pauc *ης*) c. AEGHKMSUVXΓ al pler

68. *ηρνησατο* .. M al[18] add *αυτον* | *ουκ οιδ. ουτε* c. CEGHSVΔ 1. al[30] ac plur .. ς *ουκ οιδ. ουδε* c. AKMUXΓ al pm (I – – *ουκ επιστ.* sic, vdtr in abscissis pariter *ουκ οιδ.* scriptum fuisse) .. BDL 2.pe (al?) Eus *ουτε οιδ. ουτε* (Ln 49.). It[pler] vg cop sah al *neque scio* (sah add *eum*; vg[edd] aliq *nescio*, item k syr pers[P] omissis *neq. nov.*) *neque novi*; go *non scio, non novi* (:: incredibile est ex *ουτε – – ουτε* fluxisse has variantes adhibitis ll. pp. Contra *ουκ – – ουτε* ad emendandum vel hoc vel illo modo omnino incitavit.)| *συ τι* c. BCLA 1. 33. 108. 209.

καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατ
πάλιν λέγειν τοῖς παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δ
πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τ
Πέτρῳ Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. 71 ὁ δ
ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπο
14, 30. τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, (197.1
καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτ

2. p^{e} (al ?) .. ς τι συ c. AEGHIKMSUVXΓ al pler go cop sah al Eus .. | al pauc it vg om συ | και .. D^{gr} om | εξω (2. p^{e} post το, a_{l}^{2} om) εις τ προαυλιον (D την προσαυλην, 73. το προπυλον) .. 1. 209. εις την εξ αυλην, Eus ε. την εξω προαυλιον | και (al^{7} add ευθεως) αλεκτ. εφω (sah ante exiit vero in atrium) c. ACDEGHIKMSUVXΓΔ al fere omn it^{ple} vg go syr^{utr} al Eus .. BL 17.^{ev} c cop om, hinc Ln [κ. α. εφ.] (:: omis est collatis Mt et Lc; hinc et. infra L c om εκ δευτ.)

69. παλιν post ηρξ. c. CLΔ 108. 127. (131. post λεγειν) .. BM 50. cop sa arr om (49.) .. ς (Ln) post ιδ. αυτ. c. AEGHIKSUVXΓ al pl go syr^{utr} a (item 157. 245. ante αυτον) .. D 2. p^{e} it^{pler} vg Eus sic singula transp παλιν δε ιδ. αυτ. η παιδ. (c altera ancilla) (:: tot turbae inde orta quod παλιν c. ηρξ. λεγ. coniunctum non aptum videbatur; quum enim antea ipsum Petrum, postea τοὺς παρεστ. allocuta est [hinc fuere qu mallent omittere], tum vero ιδουσα αυτον repetitum παλιν maxim sibi flagitare videbatur [hinc modo post ιδ. αυτ. modo post ιδ. posi tum est, modo quod aptissimum παλιν δε ιδ. etc scriptum. Interpre tum nemo cum ηρξ. λεγ. coniunxit.)| η (e^{secr} om, item syr^{p}?) παι δισκη .. cop^{2} *alia* | ηρξ. λεγ. .. B ειπεν, item *dicebat* cop sah al | παρ εστωσιν c. BCIKLΔ al plus[10] Eus .. ς (Ln) παρεστηκοσιν c. ADEGHMS VXΓ al pler (:: cf ad Mt 27, 47.)| οτι (Eus om; D^{gr} al^{7} a cff^{2}· syr arm aeth add και) ουτος (D^{gr} αυτος)

70. ο δε παλ. ηρνειτο ($F^{w}GMXΔ$ 1. 13. 69. 124. 2. p^{e} al plus[10] Eus ηρνη σατο, it vg *negavit*) .. D ο δε παλ. ηρνησατο inepte v. 69. post παλ δε ιδ. α. η παιδ. pon, pergens και ηρξ. | παρεστωτες (D -ηκοτες) .. 1. περισσ. | τω πετρω .. D a om (et. αυτω et αυτω τω πετρ. legitur) και γαρ γαλ. ει (73. 131. 142.* a go haec om: Gb^{0}, 116. post ομοιαζ pon) c. (Gb″ Schu „recte, et λαλια et ομοιαζ. aliena a Mc") BCDL 118. 209. 2. p^{e} a cff^{2}· $g^{1.2}$· k l cop sah Eus Aug .. ς add και (c^{secr} add γαρ) η (Δ om) λαλια σου ομοιαζει (aeth δηλον σε ποιει) c. AEGHKMS VXΓΔ al pler q go syr^{utr} al (116. ante και γα. γαλ. ει pon) Euth^{di} (:: omnino ortum ex Mt; ipsum ομοιαζει glossatoris est, pervenitqu e Mc glossato in cdd aliq ad Mt)

71. κ. ομνυναι (Gb) c. BEHLSUVXΓ al^{80} fere .. ς κ. ομνυειν (Gb′) c. ACG KMΔ al pm Eus .. D (a)q κ. λεγειν (a *dicens*), arm κ. ομν. κ. λεγειν τουτον .. D^{gr}K al^{5} om

72. εκ δευτερ. c. AGHKMSUVXΓΔ al pler cop sah go syr^{p} al .. BDG al^{14} it^{pler} vg syr arm al Eus praem ευθεως (Gb+ Sz; B -θυς: ita Ln), item L c -θυς omissis εκ δευτ. (:: omnino e Mt [et Io] illatum vdtr; de omissis εκ δευτ. cf extrema ad v. 68.)| ανεμνησθη (al^{9} εμν.) .. c

πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς ἀπαρνήσῃ με τρίς· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

XV.

1 (198.2) Καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὸ πρωὶ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, (199.1) δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ. 2 (200.1) καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλᾶτος Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει Σὺ λέγεις. 3 (201.4) καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4 ὁ δὲ Πιλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν λέγων Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα

Mt 27, 1–5. 11–14. Lc 23, 1 ss. Io 18, 28 ss

13. 69. αναμνησθεις, item omisso και sq 1. 209. | το ρη. ως c. ABCLA al[7] cop sah .. DEGHKSUVXΓ al[125] fere (itpler *rememoratus est verbum quod*) το ρη. ο (Gb″ Sz) .. ς του ρηματος ου c. M al mu | αυτω .. Dᴳʳ om | οτι – – φω. δις (φ. δ. c. AC**EGHKLMSUVXΓ al pler g[2*] vg go cop sah syr[utr] al; BC*? 2.pe k δις φω. : ita Ln 49; C*?Δ 251. cff[2·] g[1·] l q om δις) απαρνηση (al pauc –σει) με τρις (AXΓΔ al τρεις : hoc ord. c. AEGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn go cop sah syrP al; BC*ᵉᵗ**ʟᴀ itpler vg syr τρ. με απαρν.: ita Ln 49. :: accommodarunt ad 14, 30.; ceterum idem ordo in Lc sed testib fluct) .. D 142.* a persP om | επιβαλων (Δ 247. –λαβων, cˢᶜʳ –λαβομενος) εκλαιεν (C εκλαυσεν) .. D ηρξατο κλαιειν, item it vg go cop sah syr[utr] al .. 37. emm om

XV. 1. ευθυς c. BCLΔ .. ς (Ln) –θεως c. ADEGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn .. it[alliq] al om | επι το (E al pm τω) πρωι c. AEGHKMSUVXΓΔ al fere omn .. BCDL 46. Or om επι το (Ln). itpl vg *mane*; a *prima luce*, c sah *cum mane factum esset*; go syrP *in mane*, k* *e mane* | ποιησαντες (D al[5] itpler sah Or εποιησαν, iique pler postea και δησαντες) .. CL ετοιμασαντες, 13.ᵒᵛ λαβοντες | των πρεσβυτ. (C 47.ᵉᵛ γραμμ.) και (D 1. 2.pe al pauc Or add των) γραμμ. (C 47.ᵉᵛ πρεσβυτ.): cf 14, 43. | απηνεγκ. c. ABEHKLMSUVXΓΔ al pler .. CDQ 1. 124. 2.pe al[4] Or απηγαγον (it vg *duxerunt, perdux., addux.*, item go al) :: e Mt; cf et. 14, 53. Praeterea D itpl Or add εις την αυλην (k *in praetorium* :: ut Io)| πιλατω (AD πειλατ., ita D per totum caput, item A uno fere loco excepto : cf ad Mt 27, 13. ubi et. de accentu; r per hoc caput plerumq –ά–) c. BCDLΔ 1. cˢᶜʳ al pauc Or .. ς praem τω c. AEGHKMSU VXΓ al pler (:: paullo saepius cum art. quam absque art. legitur)

2. ο δε .. D a aeth και | αυτω λεγει c. BC (quamquam vox post αυτω legi nequit) D 1. (al λεγει αυτω, 2.pe λεγει, c ff[2·] q *ait*, cop *ei dixit*; sah *respondit ei dicens*, item a omisso *dicens*) .. ς (Ln) ειπεν αυτω c. AEG HKMSUVXΓΔ al pler k al vg go al

3. κατηγουρουν .. Dᴳʳ –γορουσιν | πολλα .. UΔ 13. 33. 69. 124. 131. al[40] ac syrP arm aeth Or add αυτος δε ουδεν απεκρινατο (:: cf Lc 23, 9.)

4. παλιν (CD k q post αυτον) .. U 127. 131. 238. al pauc om (:: ut Mt 27, 13.)| επηρωτα c. BU 13. 33. 69. 124. 2.pe al[10] fere a k syrP mg .. ς (Ln) –τησεν c. ACDEGHKMSUVXΓΔ al pler itpl vg al (:: toties imperf. apud Mc c. aor. mutarunt ipso hoc in verbo)| αποκρινη (BD –κριτη, al

σου κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε
θαυμάζειν τὸν Πιλᾶτον.

6—15 Mt 27, 15—26. Lc 23, 17—25. Io 18, 39 ss. 6 (202.2) Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὃν παρ
ἠτοῦντο. 7 (203.4) ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συν
στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν
8 καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς
9 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν
βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρα
δεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 (204.1) οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν
τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 (205.1
ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς Τί οὖν θέλετ

---

pauc –νει) *ουδεν* (B supplet in mg)| *κατηγορουσιν* c. BCD 1. 48.ev (
ut vdtr) item *accusant* it vg (nam *καταμαρτυρ.* reddunt *adv. te test
ficantur* vel similiter) cop al .. ς *καταμαρτυρουσιν* (:: e Mt) c. AEGH
MSUVXΓΔ al pler go al

5. *απεκριθη* .. G 1. 13. 69. al pauc –*ρατο*

6. *εορτην* .. D praem *την* | *ονπερ* (DG 2.pe al pauc *ον αν* [13. *εαν*], L
ον) *ητουντο* .. A *ον παρητουντο*

7. *βαραββας* .. de huius nominis scriptura cf ad Mt 27, 16. | *συν
στασιαστ.* (*συνστ.* c. AGHVΔ al mu; ς *συστ.* c. EMS?UXΓ al pl) c. AB
HMSUVXΓΔ al longe pl .. BCDK al[12] fere sah *στασιαστ.* (Schu plan
prob Ln 49. :: at *συστασιασται* et. Ios. Antiqq 14, 2, 1., Herodot alii
συστασιωται. στασιωται et *στασιασται* paullo magis in usu fuiss
videntur. Certe improbabile pro *στασιαστ.* emendatum esse *συν
στασ.*)| *φον. πεποιηκεισαν* (Fw 61. *επεπ.*, Γ al –*ηκασι*, 28. –*ηκαν*,
–*ηκεσαν*) .. DΣΤ 2.pe *πεπ. φον.*, item [*qui* praecedit] itpler vg sah ar
fecerat homicid. (a *hom. fecerat*)

8. *αναβας* (Schu „bene") c. BD it (a *accensa* [*ascensa*?], k om) vg g
cop sah (aeth *ascendit et clamavit*) .. ς *αναβοησας* c. ACEGHKMSU
XΓΔ al ut vdtr omn syrutr al | *ο οχλος* .. D 299.** a k go praem *ολος
αιτεισθαι* .. D k mt add *αυτον* | *αει* .. A om

9. *απεκριθη αυτ. λεγων* .. D 2.pe *αποκριθεις λεγει αυτοις* (similit
italiq)| *υμιν* .. D om

10. *εγινωσκεν* c. BCEGHMSUVXΓΔ al pler .. AK al[5] *επεγιν.* .. D 1. 13. 6
346. 2.pe *ηδει* (:: e Mt)| *παραδεδωκεισαν* (al pauc –*κασιν*) c. BCKMSU
al pl (pscr gscr al pauc *παρεδεδ.*) .. AEGVXΔ al mu *παρεδωκεισαν*
DH 1. 13. 69. al[5] (a *tradiderunt*, k *tradebant*) *παρεδωκαν* (:: ut Mt)|
αρχιερεις .. B 1. 13.ev 47.ev cop om (:: ut Mt)

11. *ανεσεισαν* (Euth *ἀνέσεισ. ἤγουν ἀνεκίνησαν*) .. Γ 131. 48.ev al
ανεπεισαν, D *επεισαν* (:: ut Mt), item acff[2] k sah arm, al[3] *ανεστη
σαν* | *τον οχλον* .. D* *τω οχλω* (itcdd *turbae, turbis, populo* praecedent
suaserunt vel *persuas.*)| *τον* (D om) *βαρ. απολυση* (HXΓ al –*σει*)

12. *αποκριθ. παλιν* (h. l. c. AEGHKMSUVXΔ al pler; BC 33. 2.pe al[5]
g[1.2.]1 vg go sah syrp aeth sax ante *αποκριθ.* [Ln 49. at respicien

ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. 15 (206.1) ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 (207.4) Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, Mt 27, 27–31. Io 19, 2 s.

---

ad v. 9. multo aptius videri debebat *παλ. αποκρ.*; quod cur quis mutaverit vix liquet.]; Dr al[10] ff[2·] prag cop syr om :: cf Mt) *ειπ.* (c. ADE GHKMSUVXΔ al fere omn item *ait* [*dixit* k] it[pler] vg go cop al mu; BC syrP *ελεγεν* :: ita 49. sed cum *παλιν* transposito cohaerere videtur, praetereaque v. 14. *ελεγεν* redit nec fluct; Γ *λεγει* [ut Mt] post *αυτους*. Praeterea 2.P[e] *απεκριθη* pro *αποκρ. ειπ.*, item addito *dicens* c sah) *αυτους* (r ante *λεγει*, item c; ff[2·] om)| *θελετε* c. ADEGHKMSUVXΓ al pler it vg go syr[utr] al .. BCΔ 1. 13. 33. al pauc cop sah om :: ut Mt | *ον* (hoc solum om B) *λεγετε* c. (B)CEGHKMSUVXΓΔ al pler go cop syr[utr] al mu .. AD 1. 13. 69. 118. 13.[ev] 2.P[e] c[ser] it vg sah arm om (Schu prob, Ln)| *τον βασ.* c. ABCΔ 1. 13. 69. 229.[**] 346. 13.[ev] 49.[ev] c e[ser] 2. 3. 10.P[e] cop sah, item D *τω* (* om) *βασιλει* .. ς om *τον* c. EGHKMSU VXΓ al pler

13. *παλ.* (D post *εκρ.*, a c ff[2·] om) *εκραξαν* (G 1. 13. 69. al pauc it[aliq] vg syrP *εκραζον*, 2.P[e] c[ser] *εκραιγαζον*) c. BCEGHPSUVXΓΔ al pler k al vg go cop al mu .. ADKM al[25] fere a c ff[2·] gat sah add *λεγοντες* (Ln), item G 13. 69. 124. 346. c[ser] syrP mg arm *ανασειομενοι υπο των αρχιερεων και ελεγον* (arm om *κ. ελ.*)

14. *εποιησ. κακ.* c. BCΔ 2.P[e] 49.[ev] al aliq .. ς (Ln) *κακ. εποι.* (:: ita Mt lectione non fluct) c. ADEGHKMPSUVXΓ al pler it vg etc | *περισσοτερως* (al aliq *-τερον*) c. EPSUVXΓ al pl .. ABCDGHKMΔ 1. 13. 33. 69. 346. 2.P[e] al[32] fere *περισσως* (Gb Sz Ln 49. :: at *περισσοτερως* hoc uno evgliorum loco scriptum eo minus eiiciendum quod loco Mt[i] parallelo, unde vix unus huius loci versus non corruptus est, *περισσως* legitur nullo prorsus teste fluctuante; nec magis Mc 10, 26. quisquam *-τερως* pro *περισσως* substituit. Ad commendandos testes quos h. l. secuti sumus nonnihil facit quod iidem cum gravioribus aliis pauc et. *εκραξαν* retinuerunt, plerisque ipsis antiquissimis *-ζον* e Mt inferentibus.)| *εκραξαν* c. BCEHSUVXΓ (A *-ζαν*, sed ex ζ emendatum esse vdtr *ξ*, *δ* vero *clamabant*) al pl go .. ADGKMP 1. 69. 346. al plus[30] (2.P[e] *εκραυγαζ.*) it vg cop sah al *-ζον* (Ln :: e Mt)| *βουλ. τω οχλ.* (r[ser] post *ποιησ.*) *το ικ. ποιησαι* (B *ποιειν*, C *ποιη. το ικ. τω οχλ.*) .. D ff[2·] k om (:: nil simile in Mt)| *και παρεδ.* (B cop *παρ. δε*, Y[w] al syr add *αυτοις*) *τ. ιν φραγελλωσ.* (UXΓ al mu *φραγελωσ.*) .. D k sah *τον δε* (k om) *ιν φραγ.* (D* *φλαγ.*) *παρεδ.*

16. *αυτον* .. C*** X[ser] al c gat al *τον ιν* | *εσω* (al[6] *εως*, A *δ εξω*) *της αυλης* (237. add *του καιαφα*) .. DP 1. 13. al pauc *εσω εις την αυλην*, C***M al plus[20] *εις την αυλην* (M al mu s[l2·] add *του καιαφα*); item vel

ὅ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 (208.6) καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια.

21–26 Mt 27, 31–37. Lc 23, 26–31. Io 19, 17 sq. Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν αὐτόν. 21 (209.1) καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 22 (210.1) καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν

intro in atrium (ut g^{2}· fu em erll ing gat mt prag san al) vel *in atrium* (vg^{ed} am tol c k al) it vg al | *πραιτωριον* .. U 127. praem το | *συγκαλ.* (AB ?CPA *συνκ.*) .. D^{gr} *καλουσιν* | *σπεῖραν*: hoc acc et. cdd unc secundi ordinis pler, sed Γ *σπείραν*

17. *ενδιδυσκ.* (D *ενδυδισκ.*) (Gb′ prob Schu) c. BCDFΔ 1. 13. 69. al pauc .. ς *ενδυουσιν* c. AEGHKMPSUVXΓ al pler | *περιτιθεασιν* (124. 346. *–τιθουσιν*) .. D *επιτιθ.* (it^{pler} vg [sah] *inponunt*, k *superpon.*) | *πλεξαντες* .. D om (c d ff^{2}· addito *factam* exprim sic: *coronam factam de spinis* [c *spineam*])

18. *ασπαζ. αυτον* (A *αυτ. ασπ.*) .. $C^{**}U$ 11. 33. 346. al^{40} fere arm cat$^{pos\ txt}$ Thph add *και λεγειν*, item M al^{7} c sl *λεγοντες* | o *βασιλευς* (Gb Sz) c. AC^{**}EFGHKUΓΔ al plus^{110} .. ς (Ln) *βασιλευ* c. BDMPSVX al mu (:: similiter test mu [ipsi et. BD] in Mt substituerunt *–λευ*)

19. *αυτου την κεφ.* (c al mu vg it^{aliq} al *τ. κεφ. αυτ.*) *καλαμῳ* .. D $2.P^{e}$ *αυτον καλ. εις την κεφ.* (c ff^{2}· k d *illum de* [d om] *harundine in caput*) | *και ενεπτυον* (C* vdtr *–υσαν*) *αυτω* (M^{**} al aliq *–τον* [M^{**} *–τω*]) .. U om | *και τιθ. τ. γ. προσεκ. α.* .. D 253. $32.^{ev}$ k om (:: ut Mt)

20. *ενεπαιξαν* (ACMXΔ 1. al *–πεξαν*) *αυτω* (al aliq *–τον*) .. D om | *τα ιμ.* (59. 251. add *αυτου*) *τα ιδ.* (282. *τα ιδ. ιμ.*, item C^{acr} addito *αυτου* | c. AEFGHKMPSUVXΓ al ut vdtr omn .. BCΔ *τα ιμ. αυτου*: ita Ln :: e M (it vg etc *vestimentis suis* vel *eius*) .. D^{gr} *τα ιματ.* | *εξαγουσιν* .. *αγουσιν* (cf Io 19, 16.), item *ducunt* prag, *duxerunt* c d ff^{2}· | *ινα σταυρωσουσιν* (*–σουσιν* c. ACDLPΔ al^{6}; ς *–σωσιν* c. EFGHKMSUVXΓ al pler) *αυτον* (D 122.** ff^{2}· k om) .. 1. 72. *ωστε σταυρωσαι* (72. add *αυτον* ut vdtr), 28. 131. *ινα σταυρωθη* .. B om

21. *αγγαρευουσιν* .. B* *εγγ.*, D *ανγαρ.*, al pauc *αγκ.* | *παραγ. τινα* (1. 209. post *σιμ.*) *σιμ.* (D *τον σιμ. παραγ. τον*) *κυρηναιον* (A *κηρην.*, Γ al mu k al mt al cop *κυριν.*) .. $2.P^{e}$ *σιμ. τον κυρ. παρ.* | *απο* c. BDX 1. al .. ς *απ* c. ACEFGHKLMSUVΓΔ etc | *αγρου* .. A *ακρου* | *και ρουφου* .. 47. al^{1} (teste Erasmo) *του ρουφου* .. ff^{2}· om | *ινα αρη* (al pauc *αρει*) *τ. στ. αυτου* .. M* $6.P^{e}$ om

22. *φερουσιν* .. D 13. 69. 346. $2.P^{e}$ *αγουσιν* | *επι* c. AO*DEGHKMPSUVXΓ al pler .. BO**FLΔ 13. 69. 124. 127. 131. 346. $2.P^{e}$ al^{8} fere *επι* (13.

μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος. 23 (211.4) *καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν.* 24 (212.1) *καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ.* 25 (213.10) *ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.* 26 (214.1) *καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμ-* Io 19, 19.
μένη Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

27 (215.1) *Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ* Mt 27, 38–44. Lc 23, 32–43. Io 19, 18. 27–32

69. al *εις*) *τον*, item al aliq *ε. το* | *γολγοθαν* (L om *γολ* syllabam; *-ᾶν* ut FM al mu; KUVΓ etc *-ὰν*) c. FGKLMUVΓΔ al[45] ac plur (ex his fere nullus praem *τον*) k (*culgotham*) .. ς (Ln 49.) *-θα* (D post *τοπον*) c. ABCDEH (h. l. *-θά*, cf ad Mt) P (S?) X al pm itpler vg etc (:: *-θαν* tot perantiquis testib [LA in Mc toties c. B soli valent] fultum in Mc omnino recipiendum vdbtur pro *-θα* ex Mt [ubi ex edd unc unus N *-θαν*] invecto.)| *μεθερμηνευομενον* c. CDEFGHKLMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn .. AB *-μενος* (:: similiter *-ος* in Mt. Quod si Mc dedisset, certe *ὅς* pro *ὅ* passim correctum esset.)

23. *εδιδουν* (E y^{ser} *-δου*, M* *-δων*, 2.pe *διδουσιν*) *αυτω* (Schu prob vdtr) c. BC*LA n cop arm .. ς (Ln) add *πιειν* (D *πειν*, X *πειειν*, al *ποιειν*) c. AC**DEFGHKMPSUVXΓ al ut vdtr omn itpler (i. e. $cff^{2\cdot}g^{1\cdot2\cdot}k\,l$) vg sah syr^{utr} go al (:: ita Mt)| *οινον* .. syrP in cod Ridl *οξος* | *o* (B 33. *ος*) *δε* (G add *γευσαμενος*) .. D 1. it vg *και* (1. add *γευσαμενος*)

24. *και σταυρουσιν* (it[4] cop sah aeth *crucifixerunt*, sed post et. *diviserunt*) *αυτ. και* (L d om) c. BL c d $ff^{2\cdot}$ k cop sah aeth .. ς (Ln) *και σταυρωσαντες αυτ.* (:: ut Mt lectione non fluct) c. ACDEFGHKMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn $g^{1\cdot2\cdot}$ l n vg go al | *διαμεριζονται* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLM PSUVXΓΔ al plus[120] (al pauc go *-ζοντες* vel *-ζομενοι*) .. ς *διεμεριζον* c. minusc paucissim; item 69. 124. al[15] fere *-ζοντο*, al plus[5] *-σαντο*. Item it vg al fere omn *diviserunt* | KLMV al[15] *βαλοντες* (sed mu ut K *βάλοντ.*)| *τις τι αρη* (HK al *-ρει*) .. D 157. $ff^{2\cdot}$ k n om (:: ut Mt)

25. *δε* .. F om | *ωρα τριτη* c. BC***DEFGHLMPSUVXΓΔ al pler it vg cop sah go etc .. AC*K al *τριτ. ωρα* .. k**ser syrP mg aeth Hier *ωρ. εκτη* (aeth *sext. ho.*). Cf Act. Pil. B. pag. 283 sq *ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οἱ στρατ. καὶ διεμερίσαντο ταῦτα πρ. ἑαυτούς, αὐτῷ δὲ ἐνέδυσαν ῥάσον κόκκινον, καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν καὶ ἐκάρφωσαν ἐν τῷ σταυρῷ ὥρᾳ ἕκτῃ τῆς ἡμέρας.* Vict[cat] *τινὲς δέ φασιν ὅτι ὁ μάρκ. μὲν τῆς τοῦ λαοῦ ἀποφάσεως ἐπιμνησθεὶς εἶπε τρίτ. ὥραν αὐτὸν ἐσταυρῶσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ. τρίτη γὰρ ὥρα ἦν ὅτε αὐτὸν ὁ Ἰουδαίων λαὸς κατέκρινε σταυρωθῆναι. οἱ δὲ λοιποὶ τῆς ἕκτης ἐμνήσθησαν ὥρας, ἐν ᾗ τὴν ὑπὸ Πιλ. ἀπόφασιν λαβὼν σταυροῦται παρὰ τῶν στρατ.* (item cat[ox]) Hier (brev. in ps. 77.) *Error scriptorum - - multi ς putaverunt esse* Γ | *εσταυρωσαν* .. D $ff^{2\cdot}$ k n *εφυλασσον* (Schu non vilipendit)

26. *και ην η* .. D *ἡν δε*, d k sah *erat autem* | o *βασιλευς* .. D (item syr?) praem *ουτος εστιν*, item c *Iesus*

27. *σταυρουσιν* .. A (omissis *συν αυτω*) *συνσταυρ.* .. B itpl go al mu (vide ante ad *διαμεριζονται*) *εσταυρωσαν* .. D *σταυρουνται* sequente D* $\overline{\beta}$ *λησται* (d *crucifixerunt duo latrones*)| *ενα* etc .. c *unum a dextris*

δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 (217.6) καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες Οὐᾶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις

---

nomine zoathan et alium a sinistris nomine chammatha (idem codex isque solus in Mt *zoatham* et *camma*. Cf ad Lc. Cf et. nomina *Γεστᾶς* et *Δυσμᾶς* (*Δημᾶς*) in Act. Pil. A. pag. 232 sq. et B. pag. 284. | **αυτου** .. c***D 1. 2.pe 7.pe gscr al aliq itpler om (:: ut Mt)

28. ς (Ln) **καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ (η φωνη) ἡ λέγουσα** (cop om, v a add **το**) *Καὶ* (al pauc om) *μετὰ ἀνόμων* (Hipp de antichr alludens ut vdtr **καὶ ἐν νεκροῖς κατελογίσθη**, Vig lib. 4. contra Eutychen n (corrumpens) *dixisti Et inter mortuos deputatus est.*) **ἐλογίσθη** (:: Lc 22, 37. *Es 53, 12.) c. EFGHKLMPSUVΓΔ al pl itpler vg cop syrutr go aeth al (Or: *ὁ παρὰ τῷ Κέλσῳ Ἰουδαῖός φησιν ὅτι δύναιτο ἄν τις ὁμοίως ἀναισχυντῶν καὶ περὶ λῃστοῦ καὶ ἀνδροφόνου κολασθέντος εἰπεῖν ὅτι οὗτός γε οὐχὶ λῃστὴς ἀλλὰ θεὸς ἦν· προεῖπε γὰρ τοῖς συλλῃσταῖς ὅτι πείσεται τοιαῦτα οἷα δὴ πέπονθε. – – ταῦτα λέγομεν ἐν τοῖς εὐαγγ. προειρῆσθαί πως· ἐπεὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη ὁ θεὸς παρὰ τοῖς ἀνόμοις, λῃστὴν μᾶλλον – – βουλομένους ἀπολυθῆναι, τὸν δὲ ὧν σταυρῶσαι, καὶ σταυρώσασιν αὐτὸν μεταξὺ λῃστῶν δύο.* Haec immerito dicuntur de lectione Marci testari, quum potius ad Lc spectent. De Eus vide post.) .. om (Gb[00] Schu „ex Mcl genere non est; formulam citandi ex Io., locum e Lc cepisse videtur glossae auctor") c. ABC (et* et***) DX al[45] fere (in his evgll fere[20]) k sah sl[2] (Euscan vdtr. In antiquiorib enim cdd aliquot qui ipsum versum habent, ut M, inde a *Καὶ συν αυτω* v. 27. usque *ελογισθη* notatur sectio *σιε'* addito canone *α'*, sequente inde a *και οι παραπορ.* sectione *σις'* cum canone *ς'*. Quod si recte habet, nec Ammonius nec Eus legit versum 28., alioquin proprium ei numerum dedissent, quem revera in aliis cdd habet et Graecis [iam in P] et Latinis. Auget vero hac in re codicis M auctoritatem quod, qui versum non habent, A et C consentientes habet in numeris Ammonianis, codicem A et. in Eusebianis, quibus C abstinet. Atque et. in Lc numeros Amm-Eus aliena manu tactos esse idem cod M probat, in quo praeter morem inter numeros *σος'* et *σοη'* ipse is de quo quaeritur *σοζ'* cum canone suo [*ι*? *η*?] desideratur.)

29. **παραπορευομενοι** .. D Eus **παραγοντες | αυτων** .. D 59. k n om | **ουα** (–ᾶ: ita KMΓ al mu; ς Ln 49. –ά ut EF etc) .. L*Δ d k om (al pauc Eus **ουαι**) :: ita Mt | **οικοδομων** h. l. c. BDL 2.pe k n cop sah syr .. ς post **ημεραις** c. ACEFGHKMPSUVXΓΔ al fere omn itmu syrP go al Eus (:: ita Mt nec fluct lect) | **τρισιν** (Schu prob vdtr) c. ADPV al[10] c k sah sl .. ς **εν τρ.** c. BCEFGHKLMSUXΓΔ al pler itmu cop al Eus (:: ita Mt)

30. **και** (EF **και** duplex habent) **καταβα** (P 1. al[9] Eus **-βηθι**, quae forma in Mt) c. ACEFGHKM(P)SUVXΓ al pler (item al[10]) c d ff[2] go syr utr al (Eus) .. BDLΔ k n (g[1.2.1]?) vg cop (sah *descende -- ut serves te*) **καταβας** (Ln 49. :: at ista lectio multo magis quam **και καταβα** correctorem sapit; similiter interpres sah **σωσον** et **καταβα** arctius coniungenda duxit)

30 σῶσον σεαυτὸν καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 (218.2) ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. (219.2) καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 (220.2) Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 (221.6) καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ Ἐλωὶ ἐλωὶ λμὰ σαβαχθανί, ὅ ἐστιν με- (*Ps 22, 2.)

Mt 27, 45–54. Lc 23, 44–47.

31. ομοιως (Gb Sz) c. AC*EFGHKLM*PSUVXΓΔ al plus[110] it[aliq] vg al mu Eus al .. ς add δε c. BC***M** al mu sah :: ut Mt .. D 238. cff[2*] k n om (Schu „rec. ap. Mt") | DPΔ al εμπεζοντ. | προς (D 2.pe Eus εις) αλληλ. .. 13. 28. 69. al pauc c k om (:: ut Mt); 2.pe (antea εις αλλ.) sl[2*] post ελεγον add | σωσαι· : similiter interpg ς Gb Sz; Ln 49. σῶσαι, [32]ὁ χρ. ὁ βα. ἰσραήλ., cdd mu (ut f g k m n[secr]) σωσαι·

32. του ισρ. c. ACEFGHMPSUVXΓ al pler cop sah Eus .. BDKLΔ al[8] (ex his 6.pe εις βα.) om του (Ln)| καταβατω .. L καταβα | πιστευσ. c. * ABC*EKLM**SUV*XΔ al pm g[1*] g[2*] vg (et. am em prag ing etc) go cop syrP al .. C***DFGHPV**Γ al[80] ac plur cff[2*] k l n fu gat sah arm al Eus add αυτω (Ln), item al[10] fere syr al επ αυτω, εν αυτω, αυτον, εις αυτον (:: cf ad Mt)| αυτω (D om) c. ACEFGHKMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn .. BL συν αυτω (Ln) :: cf ad Mt ubi similiter soli B et DL συν αυτω maluerunt | ωνειδιζον .. F al aliq ονειδ.

33. και γενομ. c. BDGLMSΔ 1. 28. 69. al[10] fere it vg go cop syr .. ς γενομ. δε c. ACEFHKUVXΓ al longe pl syrP al | εφ ολην τ. γην (ita et. Lc similiterque Mt) .. D al[2] Eus εφ ολης της γης | ενατης c. ABCEFG HKLMUVΔ al pm; D $\overline{\vartheta}$ .. ς εννατης c. XΓ al sat mu. Item post.

34. τη ωρ. τη εν. c. ACEGHKMPSUVXΓΔ al pler it[pler] (et. d; k vero om hora nona) vg cop syr[utr] al .. BDE[r]FL 1. al aliq c go Eus τη εν. ωρ. (Ln 49. :: similiter Mt lectione non fluct) .. 2.pe C[secr] al pauc τη ενατη | εβοησεν (M al aliq ανεβ. :: ut Mt) .. D εφωνησεν | ο $\overline{\text{ις}}$ .. DK om (item D solus om in Mt)| φω. μεγ. (Schu „rec. ap Mt") c. BDL 2.pe e[secr] al aliq ff[2*] k n cop .. ς (Ln) add λεγων (:: ita Mt lectione non fluct) c. ACEFGHKMPSUVXΓΔ al pler ita[liq] vg go syr[utr] al Eus | ἐλωΐ (ἐ- ita cdd mu, item, idque in tali re grave, heloi g[1*] l am em fu ing gat mt prag reg san etc; ς ἑ- ita cdd pl ut HKΓ, item vg[ed] cop go al. -ωϊ P B [*?**?] al pm, sed HKΓ etc -ωὶ absque punctis; 1. sec. loco -ωει; syrP [mg] -ωη, item aeth go eloe) c. ABCEFGHKLMPSUVXΓΔ al pler it[mu] vg go cop al .. D 2.pe 131. c i k n syr arm al Eus ηλει vel (ut 131. Eus[edd2] et vv) ηλι (c i k n heli) :: ut Mt | λιμα (-μὰ EFHKV al pl; -μᾶ Γ al) c. AKMPUXΓ al[120] fere go al Ath al item λειμα EFG HSV al plus[10] .. CLΔ 72. c g[2*] em ing (laema) prag (leba) san sax cop al λεμα (Ln) .. BD 1. al ff[2*] g[1*] i (*lamanai, **-na) n am gat reg syrP Eus λαμα (49.), item ς λαμμα c. minusc pauc vg[ed] (:: cf ad Mt. Quum apud utrumq iidem fere test [in Mc et. plures] λιμα vel λειμ. tuean-

θερμηνεύμενον Ὁ θεὸς ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; 35 *καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον Ἴδε Ἠλίαν φωνεῖ.*
Io 19, 29 s. 36 (222.2) *δραμὼν δὲ εἷς καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθείς τε καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων Ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν.* 37 (223.1) *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν.* 38 (224.2) *καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.* 39 (225.2) *ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ*

---

tur, reliquis similiter in utroq discedentib, non cautum videbatur diversa edere.)| *σαβαχθανι* c. EF (*σαβαχθαχθανι*) KLMP (*σαβαχτανι*) S UVΓ (Γ al mu *λειμᾶς ἀβαχθανί*) A al longe pl cop syrP (fu? *sabachtani*, c al vg^{ed} am ing *sabacthani*, san al *sabactani*, em *sebactani*, prag *sabbathani*), item CGH al aliq *σαβαχθανει* (G -*νεῖ*, H -*νεί*. Ita potius quam -*νι* in utroq evglio edendum), A go *σιβακθανει*, B i *ζαβαχθανει* (*zapapthani*), D ff^{2}·k reg *ζαφθανει* (d *zaphtani*, k *zaphani*, reg *zaptani*, ff^{2}· *sapthani*?)| *ο θε. ο θε. μου* c. AEFGKPΓΔ al^{60} fere i (vg^{ed}?) Eus Thph Amb (:: ita et. LXX. At quum in Mt duplex *μου* non fluctuet, in Mc c. testib tot egregiis alterum omittendum. Iust *ο θεος ο θεος* scribit; Valentt ap Ir *ο θεος μου* ut B, sed ap Ir^{int} repetuntur) .. ϛ (Lu 49.) *ο θε. μου ο θε. μου* c. CDHLMSUV al pm itpl vg go cop syr^{utr} al .. B (al?) *ο θε μου*, item Tert | *εγκατ. με* c. BL al aliq ff^{2}· al vg cop syr^{utr} al Eus item Iust Valentt ap Ir .. ϛ *με εγκ.* c. ACEFGHKMPS UVXΓΔ kn go al (Amb Tert e Mc?) (:: at iste ordo in Mt non fluct; LXX vero plerumq *εγκ. με*) .. D ci *ωνιδισας με*. Praeterea *εγκατελιπες* (ΑΡΔ *εγκ.*) c. ABCFHMPS?UVΓΔ al pl .. EGL al *-λειπες*, K al pauc *-λειπας* (*-λιπ.*)

35. *παρεστηκοτων* c. CEFGHKLMPSVΓ al pler .. B *εστηκοτων*, A *εκει εστηκοτ.*, DU 33. 2.pe al plus[10] *παρεστωτων* .. A om *κ. τιν. τ. παρ. ακουσ.*, C om *ακουσαντες*, Eus sic: *και τιν. των ακουσαντων* | *ιδε* c. BFLUΔ 1. 13. 33. al[10] .. ϛ *ιδου* c. AEGHMPSVΓ al pl; K al[7] *οτι ιδου*, C 2.pe al aliq *οτι* :: ut Mt .. D c k gat tol om | *ἡλιαν*: cf ad Mt 11, 14. 27, 47. Ad *ἡλ-* accedunt h. l. FΓ; *-ει-* h. l. A solus, item v. sq P (nec CDLΔ; B?)| *φωνει* (K al *-νη*) .. D c add *οιτος*

36. *δραμ. δε* (D 1. 2.pe itpl *και δραμ.*) *εις* (c. ACDEFGHKMPSUVΓ al pler; BLΔ *τις*: ita 49. :: at in Mt *εἷς ἐξ αὐτ.* aliam rationem habet nec facile potest *εις* pro *τις* ex Mt correctum credi) *και* (c. iisdem qui *εἷς* tuentur item it^{aliq} vg go al; BLΔ c cop om: ita Lu 49. :: at vdtr una cum *τις* substituto deletum esse; nec commendatur omissio eo quod rursus iidem fere *τε* om) *γεμ.* (D 2.pe *πλησας*) *σπογγ.* (D *σφογγ.*) *οξ. περιθ.* (D *επιθεις*) *τε* (c. ACEFGHKMPSUVXΓΔ al pler, 1. al *και* ante *περ.*, V *και περ. τε*; BDL 33. 67. 2.pe cop go om: ita Lu 49. :: at id nec per se nec collato Mt correctorem tradit) *εποτ. αυτ. λεγ.* (D^{gr} male om *επ. αυτ. λε.*) .. 13. 69. 124. 346. *και δραμοντες εγεμισαν σπ. οξ. και περιθεντες καλ. εποτιζον αυτ. λεγοντες* | *αφετε* .. DV l. 13. 2.pe al plus[25] it^{aliq} go arm *αφες* (:: ut Mt)| Γ al *ιδομεν*

38. *εις δυο* (D add *μερη*, item it :: pariter fit in Mt) .. 40. al pauc om |

παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.

40 (226.6) Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. 40 s. Mt 27, 55 s. Lc 23, 49.

42 (227.1) Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προσάββατον, 43 ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχή- 42–47 Mt 27, 57–61. Lc 23, 50–55. Io 19, 38–42.

απο c. ACEGHKMSUVΓΔ al fere omn .. BDL 48.ev απ (Ln 49. :: similiter in Mt lect fluct)

39. εξ εναντ. αυτου .. D 2.pe inq exei, item 1. al pauc (syr?) αυτω .. 72. 251. om | οτι ουτως (ita cdd unc omn al pm; ς ουτω c. minusc pm; 2.pe cop arm ar om) κραξας (c. ACEGHKMSUVXΓΔ al it vg go syrutr al; BL cop ar om: ita 49. :: at offendebat quod ad solum κραξας respiciebatur, aliud suadentibus li. pp.) εξεπν. (k *quia sic exclamavit*) .. D ουτως αυτον κραξαντα και εξεπνευσεν (d *et expirasse*) | ιπεν .. D d (inepte) om | ουτ. o ανθρ. c. BDLΔ 33. 282. 2.pe al ut vdtr c ff2· k n q al vged em al cop syr al .. ς ο ανθρ. ουτ. c. ACEGHKMSUVXΓ al pler am fu ing prag tol al syrP al (:: at sic Lc lectione non fluct. Praeterea cf Mc 7, 6. οὗτ. ὁ λαὸς c. Mt 15, 8. ὁ λα. οὗτ.) | υι. ην θε. c. ACEGHKMSUVX al fere omn c ff2· go syrutr .. BLΓΔ al aliq n al vg υι. θε. ην, item D 2.pe k q θε. υι. ην

40. εν αις c. BL pscr am prag tol .. ς (Ln 49.) add ην c. ACDEGHKMSU VΓΔ al pler vv pler (:: at ita Mt nemine omittente. Ex quo quum adsumpsissent, pm omiserunt και ad modum Mtj) | και c. ABC*EHKLMS V(X vdtr)Δ al pm am tol .. C***DGUΓ al60 fere it vged etcdd pl cop go syrP al om (:: vide ante). Ceterum syr persP aeth non exprim εν αις και | μαρια (BC 1. al aliq –ριαμ :: cf ad Mt; L μακαρια) η (D om) μαγδ. | μαρια (1. al –ριαμ) η ιακ. c. BCKUΔ 1. 11. 33. al8; item DF*WL 13. 28. 69. 2.pe al plus10 μαρ. ιακ. .. ς μαρ. η του ιακ. (:: ut Mt) c. AEF**WGHMSVXΓ al pl | μικρ. και .. B 131. add η | ιωσητος (Δ –σηβτος) c. BDErLΔ 13. 33. 69. 346. 2.pe (item 1. ἰώσηπος) k n cop Hier1 .. ς ιωση c. ACEGHKMSUVΓ al pler go syrutr aethPP al .. c ff2· g1·2·1 q vg aethro Hier1 *ioseph*, item sax *iosepes* (in Mt *iosephes*)

41. αι και c. DEGHKMSUVXΓ al pler n syrP .. ACLΔ al10 g1·2· vg go om αι (Gb0), item B 33. 131. c ff2· k q cop syr al om και (Ln) | ηκολουθουν (d *sequebatur*) .. DEr 59. 245. go – θησαν :: ut Mt | και διηκ. αυτω .. 28. διακονησαι αυτω .. CDΔ al6 n Thph om | αλλαι .. A αιτεραι | αι .. L om

42. γενομενης .. Δ γεναμ. | επει .. Δ επειδη | προσαββ. c. B*CKMSUΔ 1. al pm .. AB**EGHLVΓ al plus50 προσσαββατον (vel προσσάββ. ut EGU al vel πρὸσ σάββ. ut HΓ al), Ln πρὸς σάββ. .. D πριν σαββ.

43. ελθων (Gb″) c. ABCKLMUΓΔ al plus75 go cop arm Thdrt .. ς ηλθεν c.

μων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλᾶτον καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 *ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν·* 45 *καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσήφ.* 46 (229a.1) *καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.* 47 (229.6) *ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.*

DRGHSV al pm it vg al (sed vide ad *τολμησας*;)| *ιωσηφ* .. k *ioses* | o *απο* .. D al^{6} om *ὁ* | *αριμαθαιας* (syr pers^{p} *Rama*) .. D y^{scr} *-θιας*, item it vg^{edd} pler (non vg^{ed} tol) sax. Cf ad Mt | *ενσχημων* .. L *-μονος* | *ος και αυτ. ην* .. D 2.^{pe} c ff^{2}·k n q *ος ην κ. αυτ.* | *τολμησας* (syr^{hr} om) .. al^{6} ac plur q vg syr al catt^{txt} Euth praem *και*, item c ff^{2}·n *hic* | *εισηλθεν* .. D *ηλθεν* | *τον* c. BLΔ 33. .. ς (Ln) om c. ACDEGHKMSUVΓ al fere omn (:: at ita Mt lectione non fluct)| *σωμα* .. D^{gr} *πτωμα*

44. *εθαυμασεν* (et. n go cop al) .. D *-μαζεν*, item it^{pler} vg *mirabatur* | *τεθνηκεν* .. D *τεθνηκει* (D* praem *ει*), 49. *ετεθνηκει* (it vg *mort. esset* vel *obisset*)| *επηρωτησεν* (L *επιρ.*) .. Δ al *επερωτ.* | *ει παλαι* c. ACEGK LMSUVΓ al fere omn .. BD al^{1} (ap Erasm) Thph *ει ηδη* (item it vg go cop al): ita Ln .. Δ *και ειπεν* (et. *δ et dixit*, sed super *απεθανεν* habet *si iam mort. esset*)| *απεθανεν* .. D 6.^{pe} *τεθνηκει* (it vg *mortuus esset*; sed n ab *mortuus esset* priore ad alterum transiluit)

45. *απο* .. D 124. 2.^{pe} al pauc *παρα* | D *κεντουριωνος*, 47.^{ev} *κεντουριωνος* | *το πτωμα* (D q syr add *αυτου*, cop *Iesu*) c. BDL 2.^{pe} .. ς *το σωμα* c. ACEGKMSUVXΓΔ al fere omn (it vg *corpus*, item vv rell)| B *τω ιωση*

46. *και* .. D 33. 106. 435. 2.^{pe} it vg syr^{utr} syr^{hr} o *δε ιωσηφ* (k *ioses*) vel, ut n syr, *et ioseph* | *καθελων* (D *λαβων* :: e Mt) c. BDL cop n (*empta sindone acceptum eum involvit*) (k *empta palla deposuit eum et involvit*, c *emens sind. dep. eum et inv.*) .. ς praem *και* c. ACEGKMSUV (X vdtr) ΓΔ al ut vdtr omn vg (*mercatus sindonem et deponens*) etc | *τη σινδονι* .. D *εις την σινδονα* (d *in sindonem*, ff^{2}·n *in sindone*)| *κατεθηκεν* (Δ *καθηκεν*, Γ al *κατεθεικεν*, K *-καν*) c. AC*EGKMSUVXΓ al pler .. BC**DL al plus^{10} *εθηκεν* (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) .. Δ om *ενειλησεν* usq *κατεθ. αυτον* | *αυτον* .. AM 435. go *αυτο* (item al pauc go pro priore *αυτον*)| *εν* (D al pauc add *τω*) *μνημειω* (B *μνημασι*)| *εκ* (D al^{8} add *της*) *πετρας* | *προσεκυλισεν* (D^{gr} 1. al^{1} *προσκυλισας*) *λιθ. επι* (Δ *εις*) *τ. θ. τ. μνημειου* (G 1. 59. 209. add *απηλθεν*, item D 157. *και απηλθεν* :: cf Mt)

47. *η δε μαρια* (1. 33. al pauc? *-ιαμ*) *η* (D om :: cf D* ad Mt) *μαγδαλην* (Δ al mu *-λινη*) *κ. μαρια* (1. al pauc? *-ιαμ*) *η* (c. ABCGΔ 1. al^{10}; ς om c. DEKLMSUVΓ al pler)| *ιωσητος* c. BLΔ 1. [vdtr τ ex π restitu-

XVI.

1 (230.8) *Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.* 2 (231.1) *καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.* 3 *καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;* 4 *καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ* 1–8 Mt 28, 1–10. Lc 24, 1–10.

tum esse; vide ad v. 40.] k cop Hier .. A 258. l vg *ιωσηφ*; D ff^{2}· n q *ιακωβου*; 13. 69. 124. 346. [2.pe?] syr^{hr} arm *ιακωβου και ιωσητος μητηρ*, c g^{2}· gat *iacobi et* [g^{2}· gat add *maria*] *ioseph*; c^{scr} *ιακωβου και σαλωμη* .. ς *ιωση* c. EGKMSUVΓ al pler (32.^{ev} add *και μαρια ιακοβου* sic) go syr^{utr} al | *εθεωρουν* .. D *εθεασαντο*, item *notaverunt* c d ff^{2}· q, *viderunt* k n go | *που* (ita et. k n al vg) .. D *τον τοπον οπου*, c d ff^{2}· q arm *locum ubi* | *τεθειται* (L c^{scr} *τεθηται*, A *τεθιντα*) c. (Gb′) ABCDLΔ 33. 131. 229. 238. 6.pe c^{scr} o^{scr}, item k *positus est*, go *positus esset*, cop *posuerant eum* .. ς *τιθεται* c. EGKMSUVΓ al pler (it^{mu} vg *ponere*tur)

XVI. 1. *κ. διαγ. του* (c*** om) *σαββ. μαρια* (1. -*ριαμ*, L tisch$^{2·*}$ praem *η*) *μαγδαληνη* (ΓΔ**[*-*λενη*] al mu – *λινη*) *κ. μαρ.* (1. al pauc? -*ριαμ*) *η* (Gb′ c. CGMUVXΓ al^{25} fere cop; E al^{75} om; L 6.^{scr} *του*; ς Ln 49. *η του* c. ABKS?Δ al ut vdtr non ita mu :: cf ad 15, 40.) *ιακ. κ. σαλωμη* .. D k n q *και* (k add *διαγ. τ. σαββ.*) *πορευθεισαι* (sed q locum bis habet, secundo loco cum vg consentiens) | *ελθουσαι* .. D c ff^{2}· k n q (q ut ante) om | *αυτον* (D c ff^{2}· k n q$^{pri\ loc}$ ante *αλειψ.*) .. KMX 13. 69. 124. 346. al^{60} fere vg^{ed} (non sax) sl *τον ιν*

2. *λιαν* (D c k n syr arm om) *πρωι* (c q om, k post *σαββ.* pon)| *της* (D om) *μιας* c. AC(D)EGKMSUVXΓ al pler .. B 1. *μια* (Ln), item LΔ 33. 2.pe al pauc Eus Hes^{hr} *τη μια* (:: ut Lc et Io)| *σαββατων* c. ACKGMSUV (X vdtr) ΓΔ^{txt} al longe pler .. BKLΔ$^{supr\ lin}$ al cop Eus Hes^{hr} *των σαββ.* (Ln :: ut Lc et Io) .. D al *σαββατου*, Eus^{1} *του σα.* | *ερχ.* .. D k q post *και* | *μνημειον* .. c* Ps-Nyss *μνημα* | *ανατειλαντος* (D Ps-Nyss *ανατελλοντος*, item *oriente* c n q Tich^{dis} Aug) .. K 2.pe al^{10} fere Eus Hes^{hr} (*τὸ γὰρ ἔτι τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων ἐμφέρεται*) Ps-Nyss^{de} resurr praem *ετι*, item add *iam* g^{1}· (item g^{2}· ut vdtr) vg Aug

3. *πρ. εαυτας* .. D *πρ. εαυτους* (d *ad invicem*)| *αποκυλισει* (al aliq Eus *-λιση*, go *revolvat*) .. Dgr^{a} *αποκαλυψει* | *ημιν* .. D 2.pe c ff^{2}· k n q post *τις* pon | *εκ* c. ABEGKLMSUVXΓΔ al pler .. CD al^{8} Eus Ps-Nyss Sev^{ant} *απο* (item *ab ostio* it vg): ita Ln (:: cf Mt et Lc)

4 *και αναβλ. θε. οτι ανακεκυλ.* (*ανακεκ.* c. BL; ς Ln *αποκεκ.* c. rell ut vdtr omn :: at et Mt et Lc formam *αποκ.* tuentur lectione non fluct, nec magis fluct v. 3.) o *λιθ.*· *ην γ. με. σφοδρ.* (syr^{hr} *ην – – σφοδρ.* ante *και αναβλ.* pon) .. D 2.pe c ff^{2}· n Eus *ην γαρ με. σφοδρ. και* (Eus$^{ed\ ox}$ om) *ερχονται και ευρισκουσιν αποκεκυλισμενον τον λιθον* .. k *subito autem ad horam tertiam tenebrae diei factae sunt per totum orbem terrae et descenderunt de caelis angeli et surgent* (corrige *-gen-*

λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. 5 καὶ ἐλθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον
ἴδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν
λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 (392.2) ὁ δὲ λέγει αὐταῖς Μὴ ἐκ-
θαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν
ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν
14, 28. Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 (393.2) καὶ
ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ
ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

---

tes?) in claritate vivi dei simul ascenderunt cum eo et continuo lux facta est Tunc illae accesserunt ad monimentum et vident revolutum lapidem fuit enim magnus nimis

5. *ελθουσαι* (Schu „rec ap Lc") c. B 127. (go *accedentes*) .. ς (Ln) *εισελθουσαι* c. rell ut vdtr omn (:: ut Lc non addito *ε. το μν.* Cf et. 14, 38. Lc 8, 51.)| *ιδον* c. ACGKLMVXΔ al pm .. ς (Ln 49.) *ειδον* c. BD K(s?)Ur al sat mu | *νεανισκον* .. Dgr 2.pe ante *ειδ.* | *εξεθαμβηθ.* .. D *εθαμβησαν*

6. *ο δε* .. D c ff2 n *και* (n *et ille*)| *αυταις* (Dgr *αυτοις*) .. D ff2· add *ο αγγελος* | *μη εκθαμβεισθε* (al mu *-βησθε*) .. D *μ. φοβεισθαι* (d n *nolite timere*) :: ut Mt .. k *quit stupetis* | *ιν* .. D praem *τον* | *τον ναζαρηνον* (U al mu *-ρινον*, LΔ k *ναζωραιον*) .. D om (d exit voce *quaeritis*; sequitur d*** ex vg) :: ut Mt | *ιδε ο τοπος* .. D *ειδετε εκει* (** add *τον*) *τοπον αυτου* (2.pe similiter: *ιδε εκει ο τοπ. αυτου*) .. c ff2· n q *videte ecce* (c om) *locum* (n q *-cus*) *eius* (n *illius*)

7. *αλλα* c. AB*CDGKLΔ al .. ς *αλλ* c. B**EMU(SV?)Xr al pl | *ειπατε* .. C*D 33. 300. 2.pe, k prag mt al go sl sax praem *και* | *οτι* (2.pe add *ιδου*) *προαγει* .. D *οτι ιδου προαγω*, item k *praecedo* | *αυτον* .. D k *με* | *καθ. ειπεν* (Δ *ειρηκεν*) *υμιν* .. D 40. 72. *καθ. ειρηκα* (40. 72. *ειπον*) *υμιν*, item *sicut dixi vobis* (k *vob. dix*) a*** ff2· k q

8. *εξελθουσαι* (2.pe *ακουσαντες*, syr syrP mg persP *αι δε ακουσασαι*) c. (Gb Sz) ABCDFWGKLMSUVΓΔ al plus[110] it vg go cop syrutr syrhr al pl .. ς add *ταχυ* (:: e Mt) c. K al non ita mu | *δε* c. ACEGKLMSUVΓΔ al ut vdtr omn go al .. BD it vg cop syrutr al *γαρ* (Ln)| *τρομος* (k vg *tremor*) .. D *φοβος*, item *timor* c ff2· n q | *ειπον* .. D *-παν*

9 — 20. Haec non a Mc scripta esse argumentis probatur idoneis.

1) omittunt B k*) armcdd ven arvat. Asterisco notant al, ut 137. 138.

*) Eorum loco haec habet: *Omnia autem quaecumque praecepta erant et qui cum puero* (corrige *petro*) *erant breviter exposuerunt post haec et ipse ihesus adparuit · et ab orientem usque · usque in orientem ·* (corrige occidentem) *misit per illos sanctam et incorruptam* (infra suppletur *praedicationis*, sed sub *-onis* videtur *-onem* latere) *salutis aeternae · amen ·*

2) L testatur antiquiores libros longe alia habuisse; quae ipsa*) quam afferat, apparet prorsus eadem esse quibus revera in k

clauditur evangelium. Ceterum eadem et. 274.^{mg} ad v. 7. litteris unc. adnotat, item syrP ^{mg} praemissa hac nota: *adduntur alicubi et haec.*

*) L 274.^{mg} syrP ^{mg} *φερετε που και ταυτα* + (haec solus L) *Παντα δε τα παρηγγελμενα* (syrP ^{mg} *imperata*) *τοις περι τον πετρον* (syrP ^{mg} *qui cum Petro*) *συντομως εξηγγιλαν* (274. *-γειλαν*)· *μετα δε ταυτα και* (syrP ^{mg} om) *αυτος ο* $\overline{ις}$ *απο ανατολης* (274. *-λων*) *και αχρι δυσεως εξαπεστιλεν* (274. *-στειλε*, syrP ^{mg} *promulgavit*) *δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα* + (274. om signum) *της αιωνιου σωτηριας* + (274. syrP ^{mg} add *αμην*·) Post ista L solus sic pergit: *εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ* + *Αναστας δε* etc

3) scholia permultorum codicum ut 22.*) 15., 1.**) 206. 209., 20.***) 300., similiterque al^{25} fere evangelium Mci versu 9. in antquioribus (et accuratioribus) cdd. finem habuisse indicant. Quam rem praeter Sev$^{schol\,a}$) Hes$^{hrs\,b}$) Vict$^{cat\,c}$) Euth^{d}) inprimis confirmant Eus^{e}) et Hier^{f}).

*) *εφοβουντο γαρ* + *τελος: εν τισι των αντιγραφων εως ωδε πληρουται ο ευαγγελιστης· εν πολλοις δε και ταυτα φερεται Αναστας* etc. **) *εν τισι μεν των* – – (ut ante) – – *ο ευαγγελιστης· εως ου και ευσεβιος ο παμφιλου εκανονισεν· εν πολλοις δε* – – ut ante. ***) *εντευθεν εως του τελους εν τισι των αντιγραφων ου κειται· εν δε τοις αρχαιοις παντα απαραλειπτα κειται.*

a) in excerptis cod. Coisl. 23. saec. X. *εν μεν ουν τοις ακριβεστεροις αντιγραφοις το κα. μαρκ. ευαγγ. μεχρι του Εφοβ. γαρ εχει το τελος· εν δε τισι προσκειται και ταυτα Αναστας* etc. Eadem prorsus verba in orat. II. in resurr. habentur quam in Nysseni opp ediderunt, nuper vero Hesychio^{hrs} adscribere maluerunt. b) *μαρκος μεν εν επιτομω τα μεχρι του ενος αγγελου διελθων τον λογον κατεπαυσε.* c) Haec et in cat. Mosq. et in cat. Poss. Victori adscribuntur, non item in cat. Oxon. Leguntur vero etiam eadem in scholiis codicum modo priora modo quae sunt inde a verbis *παρα πλειστοις*. Habent autem sic: *επειδη εν τισι των αντιγραφ. προσκειται τω κα. μαρκ. ευαγγ. Αναστας* etc, *δοκει δε τουτο διαφωνειν τω υπο του ματθ. ειρημενω, ερουμεν, ως δυνατον ην ειπειν, οτι νενοθευται το παρα μαρκω τελειταιον εν τισι φερομενον. πλην ινα μη δοξωμεν επι το ετοιμον πεφυγεναι, ουτως αναγνωσομεθα Αναστας δε, και υποστιξαντες επαγομεν Πρωι τη μια* etc. *παρα πλειστοις αντιγρ. ου κειται ταυτα τα επιφερομενα εν τω κα. μαρκ. ευαγγ.· ως νοθα γαρ ενομισαν αυτα τινες ειναι· ημεις δε εξ ακριβων αντιγρ. ως εν πλειστοις ευροντες αυτα κατα το παλαιστιναιον ευαγγ. μαρκου, ως εχει η αληθεια συντεθεικαμεν και την εν αυτω επιφερομενην δεσποτικην αναστασιν μετα το Εφοβουντο γαρ.* d) *φασι δε τινες των εξηγητων ενταυθα συμπληρουσθαι το κα. μαρκ. ευαγγ.· τα δε εφεξης προσθηκην ειναι μεταγε-*

νεστεραν. χρη δε και ταυτην ερμηνευσαι μηδεν τη αληθει λυμαινομενην.

c) ad Marinum (pp. nov. coll. ed. Mai. tom. IV.): *τα γουν ακριβ των αντιγραφ. το τελος περιγραφει της κα. μαρκ. ιστοριας ε τοις λογοις του οφθεντος νεανισκου τοις γυναιξι και ειρη κοτος αυταις Μη φοβεισθε· ιν ζητειτε τον ναζαρηνον, κα τοις εξης οις επιλεγει Και ακουσασαι εφυγον και ουδενι ουδε ειπον· εφοβ. γαρ. εν τουτω γαρ σχεδον εν απασι τοις αντι γραφ. του κα. μαρκ. ευαγγ. περιγεγραπται το τελος· τα δ εξης σπανιως εν τισιν, αλλ ουκ εν πασι φερομενα περιττα α ειη, και μαλιστα ειπερ εχοιεν αντιλογιαν τη των λοιπω ευαγγελιστων μαρτυρια.* Praeterea Eus in schol. catena Mosq. scripsisse dicitur: *κα. μαρκ. μετα την αναστασιν ο λεγεται ωφθαι τοις μαθηταις.* f) epist. ad Hedibiam (ep CXX.) quaest. 3. *Aut non recipimus Marci testimonium, quo in raris fertur evv., omnibus Graeciae libris pene hoc capitulu in fine non habentibus, praesertim cum diversa atque contrari evglistis caeteris narrare videatur: aut hoc respondendum quo uterque* (Mt et Mc) *verum dixerit.* Rursus idem Hier conti Pelagian. scribit: *In quibusdam et maxime in Graecis cd iuxta Mc in fine eius evangelii scribitur Postea quum accubui sent undecim - - non crediderunt.*

4) nec Ammonii sectionibus nec Eusebii canonibus agnoscuntu Codd enim plures gravissimi et Graeci*) et Latini**) ultra v. 8 vel 9. numeros Ammonii Eusebiique appositos non habent. Ei dem rei (cf ante sub 3. not.**) testimonium perhibent Epip (ancor. 50. *τεσσαρα εισιν ευαγγ. κεφαλαιων* 1162) et Caesariu (D. 1, 39. *τεσσαρα ημιν υπαρχει ευαγγ. κεφαλαιων* 1162): quipp enim summam capitulorum in 4 evv. 1162 dicentes, Mco no possunt plus 232 tribuere (Mt 355. Lc 342. Io 232.).

*) Ultimos numeros AU habent 232, 2 ad v. 6; L 233, 2 ad v. 8 Γ 232, 2 ad v. 6. 233. ad v. 8. 234. ad v. 9; Δ 233, 2 ad v. 8 et 234, 10 ad v. 13. Similiter 127. 129. 132. 133. 134. 137 169. 186. 188. 195. 371. aliique mu. Rursus alii pm pos 233. addunt tantum numeros fere quattuor, ut tisch^{2} 234, ad v. 9. 235, 8 ad v. 12. 236 ad v. 13. 237 ad v. 15. Iter tisch^{1} 234, 8 ad v. 9. 235 ad v. 10. 236 ad v. 12. Plenur vero numerorum supplementum iam in cdd habetur CEKV, i quibus ad v. 20. appositus est num. 241. (E add canonem 2. atque in MH, ubi 240 ad v. 19. notatur.

**) Ita am fu, quorum uterque 233, 2 ad v. 8. habet. In in quum ad v. 14. adscriptus esset 234, 10., rursus deletus est

Quae testimonia confirmantur etiam aliis argumentis, ut quo collatis prioribus v. 9. parum apte adduntur verba *ἀφ' ἧς ἐκβεβλ.* etc item quod singula multifariam a Marci ratione abhorrent. De versi bus 15—18. vide infra.

Nihilominus supplementum istud perantiquum est atque ut vide tur secundo iam saeculo vulgatum. Patrum qui agnoscunt antiquis simi sunt Ir^{int} (adv. haer. III, 10, 6. affert 16, 19.) et Hipp (16, 17—1

affert *περὶ χαρισμάτων*), Const (eadem cum Hipp VIII, 1, 1. et 16, 16. VI, 15, 3.) Caes (16, 16.) Iac^{nisib} (16, 16—18.). Scilicet frustra ad Clem^{rom} et^{alex} provocant, ad Amm et Tat in harmoniis (quae supersunt, vix quicquam cum Amm aut Tat commune habent), ad Cels ap Orig (utuntur Celsi verbis his: *τίς τοῦτο [ὅτι νεκρὸς ἀνέστη καὶ τὰ σημεῖα τῆς κολάσεως ἔδειξεν] εἶδε; γυνὴ πάροιστρος, ὡς φατέ, καὶ εἴ τις ἄλλος* etc.) Paullo plus probabilitatis habet Iustini testimonium, qui verbis (Apol. 1, 45.) *ὃν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ οἱ ἀπ. αὐτοῦ ἐξελθόντες πανταχοῦ ἐκήρυξαν* ad v. 20. allusisse videtur. (Quod Christum *ἀνεληλυθότα εἰς τοὺς οὐρανούς* dicit, minus valet.) Praeterea ex cdd et vv testes hi habent: ACDEGH(a v.14. inde)KL(vide supra)MSUVXΓΔ etc c ff^{2}·g$^{1.2}$·l n q vg cop (ex sah^{askw} v. 20. satis a textu vulgato diversus affertur, vide post) go (deficit a v. 13.) syr^{utr} syr^{hr} syr^{cu} (rursus incipit a v. 17.) aeth etc.

ς (Ln) textum sic exhibent:

9 Ἀναστὰς δὲ πρωὶ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. 11 κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν. 12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13 κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. 14 Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς

Io 20,1.14–18. Lc 8, 2. Lc 24, 10 a. Lc 24, 13 aa. [Mt 28, 16 a. Lc 24, 42 a. et 25.] Mt 28, 19 a. Lc 24, 47 aa.

9. *αναστ. δε* (C* vdtr *και αναστ.*) .. F^{w} 13. 28. 69. 124. al^{40} fere it^{mu} (non n q) vg^{six} gat mt tol al (non sax) arm Thph add o *ις* | *πρωτη* (al mu vel *πρωτου* vel *-της*) *σαββατου* (K 1. al^{60} fere Ps-Nyss *-των*)| *εφ. πρωτον* .. D *εφανερωσεν πρωτοις* | *μαρια* .. C *-ιαμ* | *τη* .. D om | *αφ* c. AC**EGKMSUVXΓΔ al fere omn cdd ap Eus .. C*DL 33. *παρ* (Ln)

10. *εκεινη* .. C* al pauc c ff^{2}·g^{2}·q sl add *δε* (Ln)| *πορευθεισα* .. K al^{5} *απελθουσα*, n *abiit et*, Hier *abiens* | *τοις* .. D *αυτοις τοις* (it vg *his* [*illis*, *eis*] *quis*)

11. *κακεινοι* (D *κἀκειν.*) .. C* c ff^{2}·q cop sl *εκειν. δε* .. LU 127. c^{ecr} *εκεινοι* | *εθ. υπ αυτης* .. Δ *υ. α. εθ.* | *ηπιστησαν* .. D *και ουκ επιστευσαν αυτη* (D* *-τω*; item fu sax Hier add *ei*)

12. *μετα δε* .. D* praem *και*

13. *εκεινοις* (arm *εκεινω*) .. L *εκεινοι*

14. *υστερον* c. CEGKLMSUVXΓΔ al pler ff^{2}·g^{2}·l vg (et. am fu em ing prag etc) (syrP vide post) .. AD al^{10} fere c g^{1}·n o q vg^{six} mt cop syr syrP c.* add *δε* (Ln)| *αυτοις* .. L 13. al pauc om (nec exprim cop syr^{utr} syr^{hr})| *απιστιαν* c. CDGKLMUΓ etc .. EXΔ al mu *-στειαν* | *εγηγερμ.* (EHKM al mu *εγειγερμ.*, X om) c. DEGHKLMSUVΓ al pl it vg al mu .. AC*X(sic)Δ al^{20} fere syrP arm al add *εκ νεκρων* (Ln)

Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16 *ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.* 17 *σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς,* 18 *ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν*
Lc 24, 50 sq. Act 1, 9. *καὶ καλῶς ἕξουσιν.* 19 *ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ·* 20 *ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.*

15 — 18. Cf ad haec Act. Pil. A. XIV. p. 243.

15. *αυτοις* .. D *προς αυτους* | *κοσμ. απαντα* (c q sl ante *κοσμ.* pon, l 225. gat cop sl^{cd} om) .. D add *και* (cq al *ite* - - *et*)| *κτισει* .. Hie (contr. Pelagian.) „in quibusdam exx. et maxime in Graecis cdd iuxt Mc in fine eius evglii scribitur: *Postea quum accubuissent undecim - - non crediderunt. Et illi satisfaciebant dicentes Seculum istud iniquitatis et incredulitatis substantia est, quae non sinit per immundos spiritus veram dei apprehendi virtutem. Idcirco iam nunc revela iustitiam tuam*

16. *ο* (q Amb Vocat *et qui*, item cdd$^{lat\ 3}$ in Act Pi; c *qui autem*) *πιστευσας* .. D*** 2.pe 6.pe praem *οτι* (item CE in Act Pi)| *και* (LA add *ο βαπτ.*

17. *ταυτα* (h. l. et. Hipp Const; AC*et**L 33. sl post *παρακ.* vel *ακολ* pon: ita Ln; item c in Act Pi) *παρακολουθ.* (C*L *ακολ.* item c in Ac Pi; A *ρακολ.*)| *εν* .. L *επι* | *εκβαλουσιν* .. D*** *-λλουσι*, item BCG i Act Pi | *λαλησουσιν* (D*** *-σωσιν*) *καιναις* (o Hipp Const Iac^{ni} *καιν. λαλ.*, item syr^{utr} al) .. C*LA cop arm om *καιν.*

18. *οφεις* .. C* et** LM^{mg} GXA 1. 22. 33. 6.^{ev} 2.pe 6.pe syrP c.* (item syr^{cu} post *αρουσιν*) praem *και εν τοις χερσιν* (syr^{cu} add *αυτων*), item i Act Pi c Ven addito *αυτων* | *αρουσιν* .. o *non timebunt* | *ου μη* (c *ουδεν*) *αυτους* (A *-τοις*)| *βλαψη* (Gb Sz) c. ACD***EF^{w}GHKLMSUVXΓ. al longe pl Hipp .. *ς -ψει* c. minusc mu Const (*-ψει* in Act Pi c. BC G *-ψη*). Iac^{nis} om *οφ. αρ.* et *καν θαν.*, sed tot. loc. libere affert

19. *ουν* .. O*L 90.* arm sl$^{1.2.3}$ om (it vg *et dominus quidem* [o om], Ir^{in} *et quidem dom.*, syr^{sch} et^{cu} *sed dom.*)| *κυρ.* (H al pauc $\overline{\text{ις}}$) c. AC***D*** EGMSUVXΓ al pler g$^{1.}$ d*** am ing prag .. C*KLA 1. 22. 33. 124. 2.p al^{6} c ff$^{2.}$ n o (*Ies. Christ.*) vg syr^{utr} syr^{cu} cop al Ir^{int} add $\overline{\text{ις}}$ | *ανελημφθη* (ita Ln c. ACD***; *ς -ληφθη* c. rell) .. 36. 40. 68. *ανεφερετο* (68 *ανελη. κ. ανεφερ.*)| *τον ουρανον* .. 13. 69. 124. 346. *τους ουρανους* EHKL al mu *εκαθησεν* | *εκ δεξιων* .. CA al^{3} ac plur *εν δεξια*. Cf ad h v. Act Pi l. l., ubi haec respondent: *ετι του* $\overline{\text{υ}}$ (E *και ετι αυτου*) *λαλουντος* (E add *ταυτα*) *προς τους μαθητας* (C *τοις μαθηταις*, E om *αυτον ειδομεν αυτον αναληφθεντα εις τον ουρ.*

20. *σημειων*: ita ς^{e} (Ln) c. AC**(S ?) al mu q al vg^{cd} ing al syr^{utr} syr^{cu}

al .. ς add αμην c. c*D***EFWGKLMUVXΓΔ al pl am prag gat al c o cop al .. l om totum versum .. sahcd askw sic: *exeuntes terni in quattuor climata caeli praedicarunt evglium in mundo toto, Christo operante cum iis in verbo confirmationem cum signis sequentibus eos et miraculis. Atque hoc modo cognoverunt (cognitum est) regnum dei in terra tota et in mundo toto Israelis in testimonium gentium omnium harum quae exsistunt ab oriente ad occasum.*

Subscriptiones: B *κατα μαρκον* .. ACEHKLUΓΔ *ευαγγελιον κατα μαρκον* .. D*** *ευαγγελιον κατα μαρκον ετελεσθη αρχεται πραξις αποστολων* .. al mu *τελος του κατα μαρκον* [*αγιου*] *ευαγγελιου* .. am *explicit* (in Mt nihil subscr. habet), vgcdd mu (et. syrcu) *explicit evang. secund. marcum*, ing *explicit evangelium secundum marcum incipit argumentum evang secd lucam*, k *evangelium cata marcum exp · incip · cata mattheum feliciciter* (sic), q *evangelium secundum marcum εξπλικητ φελικιτερ* .. *αμεν* .. MX nil subscr. habent. Praeterea GHKS al pl versuum (*στιχοι*) numerum notatum habent: GHS al pl *αχ′*, K al *αψ′* (et. aeth *voces* 1700), al *αχς′*, al *,β*, al *χιλ. πενταχοσ. πεντηκ.* et aliter; item al pauciores et. *ρηματα* (*αχοε′* pl, al *αχος′*, al *,α*), *κεφαλαια* (*σμα′* pl. Cf supra ad 9—20. ubi numerus capitulorum ad mg adscriptorum refertur. Ab Amm et Eus non facta videntur plus *σλβ′*, ut ante expositum est, sed magnopere variant cdd), *τιτλους* (*μη′*). In cod. B evg Mc1 61 (teste Btl; 62 ap Bi) sectiones habet. Additamentorum, quibus sensim subscriptiones auxerunt, exempla haec sunt: GK (post *ευαγγ. κα. μαρκ.* addita habet) s al mu: *το κατα μαρκον* (G al add *αγιον*) *ευαγγελιον εξεδοθη* (G -*δωθη*) *μετα χρονους ι′* (K *δεκα*, al *ιβ′*) *της του χυ* (G al *κυριου*) *αναληψεως*. Praeterea in pauc aliquot adduntur *εγραφη ρωμαϊστι εν ρωμη* (ita 160. 161., aliunde affertur et. *εν αιγυπτω*. Codpar genov *εγρ. εν τη ρωμη υπ αυτου εν ομοιωματι μοσχου*, ut idem ad Mt habet *και εστιν ανθρωπομορφον*.). Similiter syr *finitum est ev. sanctum praedicationis Mci, qui loquutus est ac praedicavit Latine Romae*, syrp *finitum est ev. sanctum Mci, quod loquutus est Latine Romae* .. *υπηγορευθη* (qscr rscr *διηγορευθη δε*) *υπο πετρου* (qscr rscr add *εκ ρωμης* praetereaque nihil), item *επεδοθη μαρκω τω ευαγγελιστη και εκηρυχθη εν αλεξανδρεια και παση τη περιχωρω αυτης*. In nonnullis ut 262. 300. sic: *ευαγγ. κα. μαρκ. εγραφη και αντεβληθη ομοιως εκ των εσπουδασμενων*. Iidem similiter sub evgll rell, ita 262. 300. sub Mt — *αντεβληθη εκ των εν ιερο-σολυμοις παλαιων αντιγραφων* (262. add insuper *των εν τω αγιω ορει αποκειμενων*).

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 (1-10) *Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησ*
περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 *καθὼς παρ*
ἔδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τ
Act 1, 1. *λόγου,* 3 *ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβ*
καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 *ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧ*
κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

---

* *ευαγγ.* (BF om) *κα. λουκ.* c. A(B)CD (his compendiis *ευαγγελ κατ*) E(F) G MUXΓ (add sub hac inscriptione *αγιου ευαγγ.*) Δ al pl .. Δ^{**} (*nih habet) *λουκας .. ς το κα. λουκ.* (ita ς^{e} cum minusc pm; ς add *αγ* c. minusc mu) *ευαγγ.*.. al aliq *εκ του κα. λουκ. ευαγγ.* (al *αγιου ευαγ* al om *ευαγγ.*). Veterrimi cdd lat et^{it} et^{vulg} pleriq inscriptionibu praeponunt *incipit*, quemadmodum subscriptionibus postpon vel ant pon *explicit*. Pleriq vero consentientes c. ACD etc simpliciter habe *evang. sec. luc.* (similiter in rell evv), pauci utriusq generis om *eva gelium*, ut e *evangelium cata* (*cata* et. gat) *iohannem explicit incipit ca lucan* (vide k ad subscriptt ev Mci), item g^{1*} *incipit secundum luca* (Et. syr^{cu} in margg singularum pagg ubique habet *sec luc.* etc, n addito evang.). Formam *lucam* tuentur $g^{1.2*}$ am ing pe al, *lucas* b e f q for gat al, *lucanum* a $i\,ff^{2*}$.

1—4. 130.s^{r} et^{lat} om hos versus

1. *πολλοι* (Γ *-λλυ*) *επεχειρησαν* (X al *-ρισαν*, 1. *επιχ.*) *ανατα*ξ. (L a ταξ.) *διηγ. περι* (it, exc d e, vg al non exprim) *τ. πεπληροφορ.* (FΓ *πεπληρωφ.*, Δ *πληροφορημ.*) *εν* (F al^{20} fere om) *ημ. πρ.*

2. *καθως* .. D *καθα* | *παρεδοσαν* (AX al mu *-δωσαν*) .. K al^{7} *παρεδω καν* | *γενομενοι* (C *-νου*) .. XΓ 126. 435. 2.^{pe} om (al pauc post *λογ.* pon)

3. *εδοξε* c. CDFLMPRUXΓΔ etc .. AEKΛ 1. etc *–ξεν* (49. Tale quid raris simum; sed cf Mt 6, 24. Lc 16, 13.)| *καμοι* (g^{1*} *mihi*) .. b g^{1*} bodl g add *et spiritui* (b *-uo*) *sancto* (:: cf Act 15, 28.)

4. *ασφαλειαν* .. CRU al *–λιαν* (49.^{ev} *ωφελειαν*)

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας 1 Chr 24, 10
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ
ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις
ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν
αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προ-
βεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερα-
τεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς
τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ-

---

5. *βασιλεως* c. BLR (al?) .. ς (Ln 49.) *του βασ.* c. ACDEFKMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (:: Mt 2, 1. *του* non fluct. Cf et. Act 7, 10. 10, 32. quamquam non eadem prorsus ratione sunt. In LXX *ὢν βασιλ. τῆς βασάν, σηὼν βασ. τῶν ἀμορραίων* frequens, sed ibi quoque passim a testib additur art. ad *βασ.*: cf Num 32, 33. Deut 1, 4. 3, 1 sq)| *της* (258.* om) *ιουδ.* .. 28. 255. om | *ονοματι* .. E *-μα* | *γυνη* (L praem *η*) *αυτω* (X *-το*) (Gb″) c. BC*DLX 1. 22.** 33. 73. 2.pe cff²·g¹·lq am em for fu iac ing mt bodl Aug Hier Bed .. ς *η* (c*** om?) *γυ. αυτου* c. AC***EFHKMPRSUVΓΔΛ al pler b e f g²· vg^ed (item gat tol) go cop syr^utr al Amb | *το* .. A om | *ελισαβετ* .. B *ελεισ.*: ita semper, item h. v. D (non vv. 7. 13. 24. 36. 40. 41. 57.), item C v. 7. (non v. 5. 13 sqq) Rell omn ut vdtr *ελισαβ.* Porro *-βετ* c. unc et minusc tantum non omn a c am cop .. D *-βεθ* vv. 5. 36. 40. (*-βεδ* v. 13. [h. l. et. d; v. 41. d *-bet*] et bis v. 41., sed v. 57. *-βετ*), item *-beth* c f q (plerumque *helis.*) for per go ambr^resc .. b (ubique) *-bel*

6. *ενωπιον* c. ADEFHKLMPRSUVΓΔΛ al (e *ante faciem*, d f Hier *in conspectu*) Or .. BCX 73. 239. Cyr² Resp^orthod (item *ante* b c ff²· g¹·²· q vg Iri^int: at sic et. *ενωπ.* reddi poterat) *εναντιον* (49. :: saepius quidem legitur *ενωπ.* quam *εναντ.*, tamen v. 8. unus tantummodo *ενωπ.* pro *εναντι* substituit; nec magis fere 20, 26. 24, 19. *εναντιον* fluct.)

7. *ην* sec h. l. c. BDLXΔ 33. 69. 239. 258. 44.ev 53.ev it vg go .. ς post *ελισαβ.* c. ACEFKMPRSUVΓΔ al pler cop al. Praeterea B 69. 258. 435. y^scr 53.ev om *ἡ* (Ln)| *ησαν* .. D e ante *προβεβηκ.* (d *erant seniores*, e *erant progressi*; vg it^aliq *processissent*, c f *progressi erant* [f *essent*], b ff²· g¹·q *processi erant*)

8. *εναντι* c. BDELPRSUVΓΔ al sat mu .. ACFMXΔ al^60 fere *-ντιον* (Gb′) .. K *ενωπιον* (d *in conspectu*)

9. *ιερατειας*: ita ADEFKLMXΓΔ etc .. CPRUΔ al *-τιας* | *ελαχεν*: ita ACE KLPRUXΓΔΛ etc; DFM etc *-χε* (Ln)| *του* (C *το*) *θυμιᾶσαι* (ita et. Gb Sz Ln) c. ΓΔ al; KM *-άσαω* (ita ς Wtst etc)| *εισελθων* .. L *-λθειν* | *κυριου* .. C*D^gr 59. 144. 254. 7.pe pers^p *θεου*

10. *ην του λαου* (Gb Sz) c. BEF^wG^wLMPRSUVXΓΔΛ al^70 fere q am fu for ing go .. ς *του λα. ην* c. ACDK al sat mu e f g²· vg^ed gat em al (b c ff²· g¹· Amb *orabat*)

εὐχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. 12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν
*Mal 4, 5 s. θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ

---

13. *εἶπεν δε* .. D b c e ff^{2} mt syr *και ειπεν* | ζαχαρια .. R* *-ριας* | *διοτι* .. CA *οτι* | ACDL al *η δεησεις* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *υιον σοι* (*tibi filium* it vg etc; Δ *γεννη, σοι υιον*) (et. Or^{3} al) .. DGr 1. sah al^{2a} Amb Aug om *σοι* | ΓΔ al *καλεσης* | D *ωαννην*

14. *χαρα σοι* .. D go al *σοι χαρ.* | *επι* .. 69. 44.^{ev} (al pauc ut vdtr) *εν* (it vg *in*)| *γενεσει* (Gb Sz) c. ABCDEHKLMSUVΔΔ al pm .. ς *γεννησει* c. GXΓ al pl ut vdtr (:: cf ad Mt 1, 18.)| VXΔ al *χαρησονται*.

15. *κυριου* (Gb) c. ACLΓ al^{60} ac plur Tit Cyr Ps-Chr cat^{comm} .. ς (Ln 49.) praem *του* c. BDEGHKMSUVXΔΔ al pm cop (:: saepe in Lc potissimum *κυριος* non fluctuante lectione; tamen multo saepius fuerunt qui adderent articulum quam qui delerent, cf 1, 17. 1, 25 et alibi. Omnino in Lc, qui praeter morem reliquorum non raro art. om, articulos supplendi studium fuisse videtur. Cf praeter ll. ll. 1, 5 et 25 ante *ονειδος* etc)| *κυριου* .. F^{w} 69. 124. 157. al^{10} Antioch Thph *θεου* | L *πληθησεται*

16. *επι* .. U 1. 22. 2.pe al^{10} fere Or^{1} (libere) Tit Thph cat^{comm} 259.schol *προς*

17. *προελευσεται* .. CLV al aliq *προσελ.* .. al aliq *προπορευσεται*, F^{w} *πορευσετ.* | *αυτου* .. Δ *κυριου* | *ηλιου* (*ἡλ-*: ita LMUΓ al mu; *ἠλ-* ut ς: ita KΔ al pl. Item *-ίου*: ita KK al mu; sed *-ιοῦ* MUVΓΔ al pl, al aliq *-ιού*; cf ad 4, 25.) c. AB** (*ηλειου*) CDEGHKMSUVXΓΔΔ al fere omn .. B* *ηλεια*, L 2.pe** *-ια* | *κυριω* (et. Or al) .. AK al aliq Tit praem *τω* | *κατεσκευασμ.* c. AB (e sil.) CDGHMS (e sil.) UVXΔ al pl .. BKLΓΔ al mu *κατασκευασμ.*

18. *πρ. τον αγγελον* .. C* (vdtr) *πρ. αυτον* | Δ* *κατα τινος*

Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα· 20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐφεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ

---

19. *παρεστηκως* .. D *παρεστως* | *πρὸς σὲ*: ita KMA 209. al, item *προς σε* KΓ 1. al mu; ς (Ln) *πρός σε*

20. *αχρι* (K al panc -ρις) *ης ημερας* .. D *αχρις ημερας ης* (it vg *usque in diem quo*) | *πληρωθησονται* .. D Or *πλησθησονται*. (Gb′ :: at toties *πλησθηται* in Lc a testib non mutatum est)

21. *προσδοκων* .. D *προσδεχομενος*, 59. *εκδεχ.* | *εν* (D *επι*) *τ. χρονιζ.* (A -*νιαζειν*) *εν τ. ναω* (al[7] Thph om *ε. τ. ν.*) *αυτος* (h. l. c. BL 2.pe; ς Ln 49. ante *εν τ. ν.* c. ACDEGHKMSUVW[c]XΓΔΛ al pler)

22. *εδυνατο* c. AB*K 33. 72. 253. o[scr] al .. ς *ηδυν.* c. B**CDEGHLMSUV W[c]XΓΔΛ al longe pl | *επεγνωσαν* .. W[c] (errore scribae) *ενεγν.* | *εωρακεν* c. ABCDELUΓΔ al pl .. EGHMVX al pm *εορακεν*, W[c]A *ορακεν* | *διεμενεν* (W[c]A *διαμενεν*) .. D[gr] al[8] Tit cat *διεμεινε* (al[1] *επεμεινε*); item *permansit* it (exc d *manebat*) vg cop al mu

23. *επλησθησαν* (W[c] *επληθησ.*) .. F[w] 1. 91. 239. 248. 299. *επληρωθησαν* | LAW[c] al *λειτουργ.* | *απηλθεν* .. D praem *τοτε*

24. *μετα δε* .. D *και μετα* | *ταυτ. τ. ημερας* .. DE 69. 435. c[scr] (cop) *τας ημ. ταυτ.* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *αυτου* .. M[mg] al[6] item evv pm. sl *ζαχαριου* | *εαυτην* .. L al[6] *αυτην*

25. *ουτως* (A al -τος) c. ABCDEGKLMUXΓΔΛ etc .. ς *ουτω* absq cod unc ut vdtr | *κυριος* c. CDL 33. (al ?) .. ς (49.) *ο κυρ.* c. ABEGHKMSUVW[c]XΓΔΛ al pler (:: cf ad 1, 15. Cf et. Mc 13, 20.) | *εφειδεν* (X c[scr] *εφιδεν*) c. DW[c]XΔ 69. 73. c[scr] (al ut vdtr) .. ς (Ln 49.) *επειδεν* (c al *επιδεν*) c. AB(?)CEGHKLMSUVΓΔ al pler (:: cf *εφιδε* Act 4, 29. ex ADE; *εφ ελπιδι* Ro 8, 20 ex B*D*FG) | *ονειδος* (AC *ονιδ.*) c. B*DL 1. (al ut vdtr) .. ς (Ln 49.) praem *το* c. AB**CEGHKMSUVW[c]XΓΔΛ al pler

26: *εν δε τω μηνι τω εκτω* (D[gr] *ε. δε τω εκτ. μην.* item e *in sexto autem mense*) (*in mense autem sexto* et. d f g[1.2] q vg Aug Max[taur]) .. a b c ff[2] Ir[int] Amb *eodem* (Ir[int] *in ipso*) *autem tempore* | *απο* (Schu „bene ap Lc") c. BLW[c] 1. 69. 131. 2.pe Cyr[hr] .. ς (Ln) *υπο* c. ACDEGHKMSUVX

Mt 1, 18 ss. *τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες*

ΓΔΛ al pler Eus | *της γαλιλαιας* (B *γαλειλ.*) .. D *γαλιλαιαν* (et. d *galilaeam*) .. 255. *ιουδα* .. 248. om | *η ονομ.* (54.ev om haec) *ναζ.* (habent et. Eus Cyr Cyrhr) .. D 255. 259. om | *ναζαρεθ* (sic et. ς^{e} 1624. 1633. c. CEGHMUVΓΛ al pl b c f al vg cop al Eus Cyrutr; item AA *-ραθ* .. ς (Wtst Gb Sz) *-ρετ* c. B(sed 2, 39. et 51. B* *-ρεθ*)KLX al pl eq al

27. *εμνηστευμενην* c. AB*L (2, 5. et. C*D*) .. ς *μεμνηστ.* c. B**CEGHKMS UVWcXΓΔΛ al ut vdtr omn; item D *μεμνησμενην* | *οικου* .. CFL 1. 28. al30 fere sl Eus Thaum Chr Chronalex add *και πατριας*, item cat post *δαυ.* (:: ex 2, 4. ubi non fluct) | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1.

28. *εισελθων* (A* *ελθων*, L *εισηλθεν* non addito postea *και*) c. (Gb′) BL 1. 131. cop (copds ad *ειπεν αυτη* in mg adscriptum habet *ei angelus*) .. ς (Ln) add *ο αγγελος* c. ACDEGHKMSUVXΓΔ al pler itmu vg go syrP al, item post *αυτην* FWA 69. e ff2·1 q syr arm sl | *ειπεν* .. A 229. 262.* 2.pe* 6.pe b (similiter a e ff2·1) syrP praem *ευηγγελισατο αυτην και μετα σου* (Gb′ prob Schu) c. BL 1. 131. 44.ev 2.pe** cop sah arm syrhr Dam catcomm Promiss (Protev 11, 1. add *ευλογ. συ εν γυν.* ex cdd pler, sed HK om) .. ς (Ln) add *ευλογημενη συ εν γυναιξιν* (:: e versu 42.) c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg go syrutr al Eus al (47. gat Andcret praeterea add - ex eodem v. 42. - *και ευλογημενος ο καρπος της κοιλιας σου.* Similiter cod L in Protev.)

29. *η δε* (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2.pe** cop2 sah arm Dam .. ς (Ln) add *ιδουσα* c. ACEGHKMSUVWcΓΔΛ al pler it (a q *ipsa autem ut vidit*, item addito *eum* b ff2·1 Amb; *illa autem cum vidisset angelum*; c g1· fu Aug *quae cum vidisset*) copw (add *eum*) go syrutr al; item 130.lat vg (exc fu) persw Chronalex add *cum audisset* (item *δ quae haec audiens aut quae cum scivisset aut quae cum vidisset*). Cf Protev 11, 2. *η δε ακουσασα* etc | *επι τω λογω* h. l. (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2.pe arm Dam; non addito *αυτου* (Gb) cum iisdem et wc cop sah .. ς (Ln) *επι τω λογω αυτου* post *διεταρ.* c. AC***EGHKMSUVWc (om *αυτου*) ΓΔΛ al pler c f vg cop sah (uterq om *αυτου*) syrutr al .. a b e ff2·g1·1 q go Amb *in* (go *de*) *introitu* (e *ad introitum eius*) .. C* plane om (Gb00) | *διεταραχθη* .. D 44. 76. 225. 2.pe *εταραχθ.* | *διελογιζετο* .. D 28. 73. arm add *εν εαυτη*, item FWX 33. 282. syrP mg *εν εαυτη λεγουσα* | *ποταπ.* (D *ποδαπος αν*) *ειη* (L 13. 69. *ει*, 254. *η*, 1. csscr om) *ο ασπ. ουτ.* (a b ff2·1 q *quod sic benedixisset eam*) .. fg1· go add *quod* (g1· *et quod*) *sic benedixisset eam* („codex teste Harduino" videtur Latinus potius quam Graec. esse)

30. *ο αγγ. αυτη* (C al5 e go Chronalex Cyp Amb *προς αυτην*) .. D al11 itpl *αυτη ο αγγ.* | *μαριαμ* .. D *-ρια* (it vg ubique *maria*)

γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ

'Es 7, 14. Mt 1, 21 ss.

*Mich 4, 7.

---

31. *συλλημψη* (D *συνλ.*): *-μψη* c. ABCDL .. ς *-ψη* c. EGHKMSUVW^{c}XΓΔΛ al ut vdtr omn

33. *ουτος* .. X *αυτος* | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1.

34. *ειπεν δε* .. D *και ειπεν* | *μαριαμ* (et. go cop) .. C*(**-ιαμ) D* *-ρια* | *πως εσται* c. AB*C*DEGHKLSUVΓΔΛ al sat mu it vg go syr al cat^{comm} ambr^{rescr} Amb Vig Hier^{1} (alibi *unde mihi hoc*) .. B**C***F^{w}MX 1. 28. 33. 69. al^{60} fere cop sah syr^{P} aeth arm Thaum Nyss Cyr^{hr} Chr al mu add *μοι*

35. *διο* .. A* *διοτι* | *γεννωμενον* (it vg Ir^{int} Tert etc *quod nascetur* vel *nascitur*; U al *γεννομ.*, XΓ 13. 124. al^{12} fere *γενομενον*: ita cdd^{v} in Protev) c. ABC***DEGHKLMSUVXΓΔΛ al pl b f ff^{2} g^{2} l q am em for ing iac harl (al ap Sanftl) go cop syr^{P} al Dion^{alex} Petr^{alex} Nyss Cyr^{utr} Ath^{aliq} Or^{int} (in Lcam) Tert^{1} Amb^{1} item cdd^{aliq} ap Ephr (*ἴνα τῶν ἀντιγράφων οὐ περιέχει τὸ ἐκ σοῦ, ταῖς αἱρέσεσι χαριζόμενα*) .. C* 1. 22. 33. 124. 2.pe** al^{15} fere 130.^{lat} a c vg^{ed} perus gat (al) syr aeth arm arr pers^{P} sax Valent (in Philosoph) Dial (*τοῦ εὐαγγ. οὐ φήσαντος διὰ σοῦ ἀλλ' ἐκ σοῦ*) Ath (*οὐχ ἁπλῶς δὲ τὸ γενν. φησὶν — ἵνα μὴ ἔξωθεν ἐπεισαγόμενον αὐτῇ σῶμα νομισθῇ, ἀλλὰ ἐπήγαγεν τὸ ἐκ σοῦ, ἵνα ἐξ αὐτῆς φύσει τὸ γενν. εἶναι πιστευθῇ*: eadem cat) Iust (alludens *διὸ καὶ τὸ γενν. ἐξ αὐτῆς* etc) Thaum Resp^{orthod} Ephr Chr Epiph Amphil Thdrt Dam Euth Ir^{int} Cyp Tert^{2} Or^{int} (in Rom) al pl add *εκ σου* (Ln [*ε. σ.*]). Protev add ex BEF^{a}I Pos; sed om ACDF^{b}HK

36. *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *συγγενης* (DA *συνγ.*) c. BC*KMU(SV?)XΓΔ al pl Ath .. AC***DEGHLA al mu *-νις* (Ln 49.). Eadem forma (*συγγενιδα*) in Protev | *και αὐτὴ* (ita M etc, *αὐτῇ* EK al, it vg *et ipsa*) .. G al *κ. αὕτη*, item go *etiam haec* | *συνειληφυια* (C *-φυεια*) .. BL 2.pe *συνειληφεν*, item *concepit* it vg cop al | *γηρει* (Gb Sz) c. ABCDEF^{w}GHKLMUVXΓΔΛ al plus^{125} .. ς *γηρα* c. (S e sil.) al mu | *μην* .. A *ο μην*

37. *παρα του θεου* c. BDL 2.pe .. ς (Ln) *παρ. τω* (al pauc om) *θεω* c. ACEGHKMSUVΓΔΛ al pler .. al^{10} *τω θεω*, item *deo* b c e f ff^{2} q Amb | *παν ρημα* .. D ante *παρα τ. θ.* (cop ante *impossibile*)

38. *ειπεν δε* (e om usq *κατα τ. ρη. σου*, item b sed habet *ecce ancilla*

Μαριάμ Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου. γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 *Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα,* 40 *καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.* 41 *καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ,* 42 *καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.* 43 *καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς μέ;* 44 *ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.* 45 *καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.*

46 ss. 1 Sam 2, 1 ss.

46 *Καὶ εἶπεν Μαριάμ Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,*

---

etc v. 34. pro *πως εσται* usq *γινωσκ.*) .. D a *και ειπ.* | *μαριαμ* .. C*D *-ρια* | *απηλθεν* .. D *απεστη* (d *recessit*)

39. *αναστασα δε* .. AK al[11] *και αναστ.* | *μαριαμ* .. D *-ρια* (ut it vg ubique) | *εν τ. ημ. ταυταις* .. Γ 255. om | *ιουδα* (a al vg *iuda*, c f mt *iudae*, b e ff[2] l q *iudeae*) .. cod ap Stephanum *δαυιδ*

41. *η ελισαβ.* (cf ad v. 5.) h. l. (Gb″) c. BC*DL 1. 13. 69. 73. 124. 131. 346. 2.pe 130.[lat] it vg arm Or Cyp Amb .. ς post *ηκουσεν* c. AC***EG HKMSUVΓΔΛ al pler go cop al | *εσκιρτ. το βρεφ.* (al[8] *gat* syrp[mg] 259.schol add [praem 2.pe**] *εν αγαλλιασει*: e v. 44.) *ε. τ. κοιλ. αυτης* .. D *εσκ. εν τη κοιλ. της ελισαβεθ* (d *-bet*) *το βρεφ. αυτης*

42. *ανεφων.* c. ABDEGHKMSUVΓΔΛ al pl Or[3] .. CF 13. 28. 33. 69. al[20] fere Thph *ανεβοησεν* | *κραυγη* c. BL 2.pe Or[3] (ter scripturam *ανεφων. κραυγη* testatur. Eodem fere loco habet *μεγάλη φωνὴ γίνεται ἐν τῇ ἐλισ.*) .. ς (Ln) *φωνη* c. ACDEFGHKMSUVΓΔΛ al pler, item *voce* it vg etc

43. *προς με* (MΓΔ al pler *πρός με*) .. B *πρ. εμε*

44. *το βρεφ. εν αγαλλ.* (Gb Sz) c. AC***EGHKMSUVΓΔΛ al[120] e go cop syrp Or[cat] Chron[alex] Thph Or[int1] .. ς (Ln 49. Gb′) *εν αγαλλ.* (33. om) *το βρεφ.* c. BC*DFL 1. al it[pler] vg al Or Or[int1] (:: nulla caussa erat cur *εν αγαλλ.* cum *εν τη κοιλ.* componeretur; contra cum minus eleganter iuxta posita videbantur *εν αγ.* et *εν τη*, tum *εν αγ.* cum *εσκ.* ad quod pertineret componere consentaneum erat)

45. *και* .. C* (ut vdtr) om

46. *μαριαμ* (C*D *-ια*) .. a b l *elisabet* (b- *bel*, vide ad v. 5.) ḍd ap Or[int] (*invenitur beata Maria, sicut in aliquantis exr. reperimus. Non enim ignoramus quod secundum alios cdd et haec verba Elisabet vaticinetur.*)

47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, 48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς, 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

---

47. *επι* (it^{pler} vg Ir^{int} al *in deo*, e *super deo*) .. D *εν* | *τω σωτηρι μου* .. it (exc d) vg Ir^{int} Or^{int} al *salutari meo*

48. *επι την* .. D praem *κυριος*

49. *μεγαλεια* (*-λια* CD**E*K^{a}O^{c}O^{d}O^{e}U*Γ al mu, ex his *-ία* K^{e}U*Γ al, O^{c} *megalia*) c. ACD**EFGHKMO^{a}O^{b}O^{c}O^{d}O^{e}SUVΓΔΛ al ut vdtr omn Chron .. BD*L *μεγαλα*, item *magna* it vg (et. *δ* et 130.^{lat}) (ita Ln :: at aptius videbatur *μεγαλα* quam *μεγαλεια*, quod non cadit in Act 2, 11. aut Ps. 71 [70], 19. Hinc est et. quod interpretes plerique *magna* vel *magnitudines* reddiderunt.)| *ο δυνατος* .. D praem *ο θεος* | *ο δυνατος. και αγ. το ον. αυτου,*: ita et. Ln, sed ς (1624. 1633 etc, et. Wtst Gb Sz) *ο δυνατος, και αγ. τ. ο. αυτου*·: cdd antiqui, ut G^{a}O^{d} paullo magis favent huic distinctioni; sed in multis, ut AKKL, eodem signo post *δυνατος* et post *αυτου* distinctis, utra ratio valeat non satis liquet. Grave est quod cop syrP al habent *atque est sanctum.*

50. *εις γενεας κ. γενεας* c. BC*L am em fu for ing mt tol vat (gat *in progenie* [corrigendum *-nies*] *et progenies*) Aug cop syr (cf et. infra *ε. γενεας και γενεων*) .. FMO^{a}O^{b}O^{c}O^{d}O^{e} 1. 13. 28. 69. 106. 124. al^{65} fere ff^{2}. g^{1}. l q brev^{mos} Isid Thph Euth *εις γενεαν και γενεαν* (Gb′) .. ς (Ln) *εις γενεας γενεων* c. A(in textu)O**DEGHKSUVΓΔΛ al pm b c go syrP al Chron, item A 3. 258.** *ε. γενεας και γενεων*, item e *in saecula*, a *in saecula saeculorum saecula* .. A (in fine psalterii) 2.P^{e} sah *απο γενεας εις γενεαν*, vg^{ed} arm *a progenie in progenies*

51. *υπερηφανους* (FKU al *υπεριφ.*) .. 2.P^{e} 237. 258. 282. q^{scr} r^{scr} al pasc *-φανων* | *διανοια* .. EFHO^{a}O^{c} 209. 237. 258. 282. al plus^{10} *-νοιας*

52. *απο θρονων* .. it^{pler} vg *a sede* | *και* .. O^{c} om

54. *ισραηλ* .. O^{a} *ιστραελ*, a b *istrahel*, e *isdrahel*, f *sdrahel*

55. *τω αβρααμ* (O^{a} *αβιεαμ*) *κ. τω σπ.* .. al^{3} *το αβρ. κ. το σπερμα.* Similiter syr^{utr} al | *εις τον αιωνα* (Gb′) c. ABDEGHKLMUVΓΔΛ al pl .. A(in fine psalt)CFMO$^{\text{a b c d e s}}$ al^{60} fere 256.^{schol} Thaum *εως* (O$^{\text{a e}}$ add *του*) *αιωνος* (Gb Sz :: at testium auctoritas contra est, nam praeter CFMS test nunc omnes ad usum hymnorum liturg. pertinent. In LXX utrumq frequens; ubicunque vero similiter legitur cum „*τω σπερμ.*

Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσ
τῇ κτίσει. 16 *ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπι*
στήσας κατακριθήσεται. 17 *σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτ*
παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσ
σαις λαλήσουσιν καιναῖς, 18 *ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τ*
πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι
Lc 24, 50 ss. Act 1, 9. *καὶ καλῶς ἕξουσιν.* 19 *ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖ*
ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ
20 *ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συν*
εργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντω
σημείων.

15—18. Cf ad haec Act. Pil. A. XIV. p. 243.

15. *αυτους* .. D *προς αυτους* | *κοσμ. απαντα* (c q sl ante *κοσμ.* pon, l 225. gat cop sl^{cd} om) .. D add *και* (cq al *ite* - - *et*)| *κτισει* .. Hie (contr. Pelagian.) „in quibusdam exx. et maxime in Graecis cdd iuxt Mc in fine eius evglii scribitur: *Postea quam accubuissent undecim - - non crediderunt. Et illi satisfaciebant dicentes Seculum istud iniqui tatis et incredulitatis substantia est, quae non sinit per immundos spiritu veram dei apprehendi virtutem. Idcirco iam nunc revela iustitiam tuam*

16. o (q Amb Vocat *et qui*, item cdd$^{lat\ 3}$ in Act Pi; c *qui autem*) *πιστευ σας* .. D*** 2.P^{e} 6.P^{e} praem *οτι* (item CE in Act Pi)| *και* (LA add o *βαπτ.*

17. *ταυτα* (h. l. et. Hipp Const; AC*et**L 33. sl post *παρακ.* vel *ακολ* pon: ita Ln; item c in Act Pi) *παρακολουθ.* (c*L *ακολ.* item c in Ac Pi; A *ρακολ.*)| *εν* .. L *επι* | *εκβαλουσιν* .. D*** *-λλουσι*, item BCG i Act Pi | *λαλησουσιν* (D*** *-σωσιν*) *καιναις* (o Hipp Const Iac^{ni} *καιν. λαλ.*, item syr^{utr} al) .. C*LA cop arm om *καιν.*

18. *οφεις* .. C*et**LMmgXA 1. 22. 33. 6.^{ev} 2.P^{e} 6.P^{e} syr^{p} c.* (item syr^{cu} post *αρουσιν*) praem *και εν ταις χερσιν* (syr^{cu} add *αυτων*), item i Act Pi c Ven addito *αυτων* | *αρουσιν* .. o *non timebunt* | *ου μη* (c *ουδεν*) *αυτους* (A *-τοις*)| *βλαψη* (Gb 8z) c. ACD^{2**}KF^{W}GHKLMSUVXΓ al longe pl Hipp .. ς *-ψει* c. minusc mu Const (*-ψει* in Act Pi c. BC G *-ψη*). Iac^{uls} om *οφ. αρ.* et *καν θαν.*, sed tot. loc. libere affert

19. *ουν* .. C*L 90.* arm sl$^{1.2.3}$ om (it vg *et dominus quidem* [o om], Ir^{lat} *et quidem dom.*, syr^{sch} et^{cu} *sed dom.*)| *κυρ.* (H al pauc *ις*) c. AC***D*** EGMSUVXΓ al pler g^{1} d*** am ing prag .. C*KLA 1. 22. 33. 124. 2.P^{e} al^{6} c ff^{2} n o (*Ies. Christ.*) vg syr^{utr} syr^{cu} cop al Ir^{lat} add *ις* | *ανελημφθη* (ita Ln c. ACD***; ς *-ληφθη* c. rell) .. 36. 40. 68. *ανεφερετο* (68 *ανελη. κ. ανεφερ.*)| *τον ουρανον* .. 13. 69. 124. 346. *τους ουρανους* | EHKL al mu *εκαθησεν* | *εκ δεξιων* .. CA al^{3} ac plur *εν δεξια.* Cf ad h v. Act Pi l. l., ubi haec respondent: *ετι του ιυ* (E *και ετι αυτου*) *λα λουντος* (E add *ταυτα*) *προς τους μαθητας* (C *τοις μαθηταις*, E om) *αυτου ειδομεν αυτον αναληφθεντα εις τον ουρ.*

20. *σημειων*: ita ς^{e} (Ln) c. AC**(ς?) al mu q al vg^{ed} ing al syr^{utr} syr^{cu}

al .. ς add *αμην* c. C*D***EFWGKLMUVXΓΔ al pl am prag gat al c o cop al .. l om totum versum .. sahcd askw sic: *exeuntes terni in quattuor climata caeli praedicarunt evglium in mundo toto, Christo operante cum iis in verbo confirmationem cum signis sequentibus eos et miraculis. Atque hoc modo cognoverunt (cognitum est) regnum dei in terra tota et in mundo toto Israelis in testimonium gentium omnium harum quae exsistunt ab oriente ad occasum.*

Subscriptiones: B *κατα μαρκον* .. ACEHKLUΓΔ *ευαγγελιον κατα μαρκον* .. D*** *ευαγγελιον κατα μαρκον ετελεσθη αρχεται πραξις αποστολων* .. al mu *τελος του κατα μαρκον* [*αγιου*] *ευαγγελιου* .. am *explicit* (in Mt nihil subscr. habet), vgcdd mu (et. syrcu) *explicit evang. secund. marcum*, ing *explicit evangelium secundum marcum incipit argumentum evang secd lucam*, k *evangelium cata marcum exp · incip · cata mattheum feliciciter* (sic), q *evangelium secundum marcum εξπλικητ φελικιτερ* .. *αμεν* .. MK nil subscr. habent. Praeterea GHKS al pl versuum (*στιχοι*) numerum notatum habent: GHS al pl *αχ′*, K al *αψ′* (et. aeth *voces* 1700), al *αχς′*, al *,β*, al *χιλ. πενταχοσ. πεντηκ.* et aliter; item al pauciores et. *ρηματα* (*αχοε′* pl, al *αχος′*, al *,α*), *κεφαλαια* (*σμα′* pl. Cf supra ad 9—20. ubi numerus capitulorum ad mg adscriptorum refertur. Ab Amm et Eus non facta videntur plus *σλβ′*, ut ante expositum est, sed magnopere variant cdd), *τιτλους* (*μη′*). In cod. B evg Mcl 61 (teste Btl; 62 ap Bi) sectiones habet. Additamentorum, quibus sensim subscriptiones auxerunt, exempla haec sunt: GK (post *ευαγγ. κα. μαρκ.* addita habet) S al mu: *το κατα μαρκον* (G al add *αγιον*) *ευαγγελιον εξεδοθη* (G *-δωθη*) *μετα χρονους ε′* (K *δεκα*, al *ιβ′*) *της του χυ* (G al *κυριου*) *αναληψεως*. Praeterea in pauc aliquot adduntur *εγραφη ρωμαϊστι εν ρωμη* (ita 160. 161., aliunde affertur et. *εν αιγυπτω*. Codpar genov *εγρ. εν τη ρωμη υπ αυτου εν ομοιωματι μοσχου*, ut idem ad Mt habet *και εστιν ανθρωπομορφον.*). Similiter syr *finitum est ev sanctum praedicationis Mci, qui loquutus est ac praedicavit Latine Romae*, syrP *finitum est ev. sanctum Mci, quod loquutus est Latine Romae* .. *υπηγορευθη* (qscr rscr *διηγορευθη δε*) *υπο πετρου* (qscr rscr add *εκ ρωμης* praetereaque nihil), item *επεδοθη μαρκω τω ευαγγελιστη και εκηρυχθη εν αλεξανδρεια και παση τη περιχωρω αυτης*. In nonnullis ut 262. 300. sic: *ευαγγ. κα. μαρκ. εγραφη και αντεβληθη ομοιως εκ των εσπουδασμενων*. Iidem similiter sub evgll rell, ita 262. 300. sub Mt -- *αντεβληθη εκ των εν ιερο-σολυμοις παλαιων αντιγραφων* (262. add insuper *των εν τω αγιω ορει αποκειμενων*).

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 (1.10) *Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησι*
περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 *καθὼς παρ*
ἔδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι το
Act 1, 1. *λόγου*, 3 *ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶ*
καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 *ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧ*
κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

---

* *ευαγγ.* (BF om) *κα. λουκ.* c. A(B)CD (his compendiis *ευαγγελ κατ*) E(F)G MUXΓ (add sub hac inscriptione *αγιου ευαγγ.*) Δ al pl .. A** (* nih habet) *λουκας .. ς το κα. λουκ.* (ita ς^{e} cum minusc pm; ς add *αγιο* c. minusc mu) *ευαγγ.*... al aliq *εκ του κα. λουκ. ευαγγ.* (al *αγιου ευαγγ* al om *ευαγγ.*). Veterrimi edd lat et^{lt} et^{vulg} pleriq inscriptionibu praeponunt *incipit*, quemadmodum subscriptionibus postpon vel ante pon *explicit*. Pleriq vero consentientes c. ACD etc simpliciter haben *evang. sec. luc.* (similiter in rell evv), pauci utriusq generis om *evan gelium*, ut e *evangelium cata* (*cata* et. gat) *iohannem explicit incipit cat lucan* (vide k ad subscriptt ev Mci), item g^{1} *incipit secundum lucan* (Et. syr^{cu} in margg singularum pagg ubique habet *sec luc.* etc, no addito evang.). Formam *lucam* tuentur $g^{1.2}$ am ing pe al, *lucan* b e f q for gat al, *lucanum* a i ff^{2}.

1—4. 130.gr et^{lat} om hos versus

1. *πολλοι* (r -*λλιν*) *επεχειρησαν* (x al -*ρισαν*, 1. *επιχ.*) *ανατaξ.* (L a ταξ.) *διηγ. περι* (it, exc d e, vg al non exprim) *τ. πεπληροφορ.* (FG *πεπληρωφ.*, Δ *πληροφορημ.*) *εν* (F al^{20} fere om) *ημ. πρ.*

2. *καθως* .. D *καθα* | *παρεδοσαν* (AX al mu -*δωσαν*) .. K al^{7} *παρεδω καν* | *γενομενοι* (C -*νοιν*) .. XΓ 126. 435. 2.pe om (al pauc post *λογ.* pon)

3. *εδοξε* c. CDFLMPRUXΓΔ etc .. AEKΛ 1. etc -*ξεν* (49. Tale quid raris simum; sed cf Mt 6, 24. Lc 16, 13.)| *καμοι* (g^{1} *mihi*) .. b g^{1} bodl g add *et spiritui* (b -*το*) *sancto* (:: cf Act 15, 28.)

4. *ασφαλειαν* .. CRU al -*λιαν* (49.ev *ωφελειαν*)

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ- 1 Chr 24, 10

---

5. *βασιλέως* c. BLR (al?) .. ς (Ln 49.) *του βασ.* c. ACDEFKMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (:: Mt 2, 1. *του* non fluct. Cf et. Act 7, 10. 10, 32. quamquam non eadem prorsus ratione sunt. In LXX *ὧγ βασιλ. τῆς βασάν, σηὼν βασ. τῶν ἀμορραίων* frequens, sed ibi quoque passim a testib additur art. ad *βασ.*: cf Num 32, 33. Deut 1, 4. 3, 1 sq)| *της* (258.* om) *ιουδ.* .. 28. 255. om | *ονοματι* .. Ε *-μα* | *γυνη* (L praem *η*) *αυτω* (Χ *-το*) (Gb″) c. BC*DLX 1. 22.** 33. 73. 2.pe cff2·g1·1q am em for fu iac ing mt bodl Aug Hier Bed .. ς *η* (c*** om?) *γυ. αυτου* c. AC***EFHKMPRSUVΓΔΛ al pler b e f g2· vged (item gat tol) go cop syrutr al Amb | *το* .. Α om | *ελισαβετ* .. Β *ελεισ.*: ita semper, item h. v. D (non vv. 7. 13. 24. 36. 40. 41. 57.), item c v. 7. (non v. 5. 13 sqq) Rell omn ut vdtr *ελισαβ.* Porro *-βετ* c. unc et minusc tantum non omn a e am cop .. D *-βεθ* vv. 5. 36. 40. (*-βεδ* v. 13. [h. l. et. d; v. 41. d *-bet*] et bis v. 41., sed v. 57. *-βετ*), item *-beth* c f q (plerumque *helis.*) for per go ambrresc .. b (ubique) *-bel*

6. *ενωπιον* c. ADEFHKLMPRSUVΓΔΛ al (e *ante faciem*, d f Hier *in conspectu*) Or .. BCX 73. 239. Cyr2 Resporthod (item *ante* b c ff2· g1·2· q vg Irint: at sic et. *ενωπ.* reddi poterat) *εναντιον* (49. :: saepius quidem legitur *ενωπ.* quam *εναντ.*, tamen v. 8. unus tantummodo *ενωπ.* pro *εναντι* substituit; nec magis fere 20, 26. 24, 19. *εναντιον* fluct.)

7. *ην* sec h. l. c. BDLXΔ 33. 69. 239. 258. 44.ev 53.ev it vg go .. ς post *ελισαβ.* c. ACEFKMPRSUVΓΔ al pler cop al. Praeterea B 69. 258. 435. yscr 53.ev om *ἡ* (Ln)| *ησαν* .. D e ante *προβεβηκ.* (d *erant seniores*, e *erant progressi*; vg italiq *processissent*, c f *progressi erant* [f *essent*], b ff2· g1· q *processi erant*)

8. *εναντι* c. BDELPRSUVΓΔ al sat mu .. ACFMXΔ al60 fere *-ντιον* (Gb′) .. K *ενωπιον* (d *in conspectu*)

9. *ιερατειας*: ita ADEFKLMXΓΔ etc .. CPRUΔ al *-τιας* | *ελαχεν*: ita ACE KLPRUXΓΔΛ etc; DFM etc *-χε* (Ln)| *του* (C *το*) *θυμιᾶσαι* (ita et. Gb Sz Ln) c. ΓΔ al; KM *-άσαι* (ita ς Wtst etc)| *εισελθων* .. L *-λθειν* | *κυριου* .. C*DSr 59. 144. 254. 7.pe perP *θεου*

10. *ην του λαου* (Gb Sz) c. BEFWGWLMPRSUVXΓΔΛ al70 fere q am fu for ing go .. ς *του λα. ην* c. ACDK al sat mu e f g2· vged gat em al (b c ff2· g1· Amb *orabat*)

εὐχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε
λος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος
12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν
13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότ
εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱό
σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρ
σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται
15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μ
πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸ
αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸ
Mal 4, 5 a. θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύ
ματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα
καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευ
ασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γνώ
σομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ

---

13. *εἶπεν δε* .. D b c e ff^{2} mt syr *και ειπεν* | *ζαχαρια* .. R* *-ριας* | *διοτ* .. CA *οτι* | ACDL al *η δεησεις* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *υιον σοι* (*tibi filium* it vg etc; Δ *γεννη, σοι υιον*) (et. Or^{s} al) .. DS^{r} 1. sah al^{2-} Amb Aug om *σοι* | ΓΔ al *καλεσης* | D *ιωαννην*

14. *χαρα σοι* .. D go al *σοι χαρ.* | *επι* .. 69. 44.^{ev} (al pauc ut vdtr) *εν* (it vg *in*)| *γενεσει* (Gb Sz) c. ABCDEHKLMSUVΔΛ al pm .. ς *γεννησει* c. GXΓ al pl ut vdtr (:: cf ad Mt 1, 18.)| VXΔ al *χαρισονται*.

15. *κυριου* (Gb) c. ACLΓ al^{60} ac plur Tit Cyr Ps-Chr cat^{comm} .. ς (Lu 49.) praem *του* c. BDEGHKMSUVXΔΛ al pm cop (:: saepe in Lc potissimum *κυριος* non fluctuante lectione; tamen multo saepius fuerunt qui adderent articulum quam qui delerent, cf 1, 17. 1, 25 et alibi. Omnino in Lc, qui praeter morem reliquorum non raro art. om, articulos supplendi studium fuisse videtur. Cf praeter ll. ll. 1, 5 et 25 ante *ονειδος* etc)| *κυριου* .. F^{w} 69. 124. 157. al^{10} Antioch Thph *θεου* | L *πληθησεται*

16. *επι* .. U 1. 22. 2.pe al^{10} fere Or^{1} (libere) Tit Thph cat^{comm} 259.schol *προς*

17. *προελευσεται* .. CLV al aliq *προσελ.* .. al aliq *προπορευσεται*, F^{w} *πορευσετ.* | *αυτου* .. Δ *κυριου* | *ηλιου* (*ἡλ-*: ita LMUΓ al mu; *ἠλ-* ut ς: ita KΔ al pl. Item *-ιου*: ita EK al mu; sed *-ιοῦ* MUVΓΔ al pl, al aliq *-ιού*; cf ad 4, 25.) c. AB** (*ηλειου*) CDEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn .. B* *ηλεια*, L 2.pe** *-ια* | *κυριω* (et. Or al) .. AK al aliq Tit praem *τω* | *κατεσκευασμ.* c. AB (e sil.) CDGHMS (e sil.) UVXΔ al pl .. EKLΓΔ al mu *κατασκευασμ.*

18. *πρ. τον αγγελον* .. C* (vdtr) *πρ. αυτον* | Δ* *κατα τινος*

Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα· 20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐφεῖδεν ἀφελεῖν ὀνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 *Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ*

---

19. *παρεστηκως* .. D *παρεστως* | *πρὸς σὲ*: ita ΕΜΑ 209. al, item *προς σὲ* ΚΓ 1. al mu; ς (Ln) *πρός σε*

20. *αχρι* (K al pauc *-ρις*) *ης ημερας* .. D *αχρις ημερας ης* (it vg *usque in diem quo*) | *πληρωθησονται* .. D Or *πλησθησοντ*. (Gb' :: at toties *πλησθηναι* in Lc a testib non mutatum est)

21. *προσδοκων* .. D *προσδεχομενος*, 59. *εκδεχ*. | *εν* (D *επι*) *τ. χρονιζ*. (A *-νιαζειν*) *εν τ. ναω* (al[7] Thph om *ε. τ. ν*.) *αυτοϗ* (h. l. c. BL 2.[pe]; ς Ln 49. ante *εν τ. ν.* c. ACDEGHKMSUVW[c]XΓΔΛ al pler)

22. *εδυνατο* c. AB*K 33. 72. 253. o[scr] al .. ς *ηδυν*. c. B**CDEGHLMSUV W[c]XΓΔΛ al longe pl | *επεγνωσαν* .. W[c] (errore scribae) *ενεγν*. | *εωρακεν* c. ABCDKLUΓΔ al pl .. EGHMVX al pm *εορακεν*, W[c]A *ορακεν* | *διεμενεν* (W[c]A *διαμενεν*) .. D[gr] al[8] Tit cat *διεμεινε* (al[1] *επεμεινε*); item *permansit* it (exc d *manebat*) vg cop al mu

23. *επλησθησαν* (W[c] *επληθησ*.) .. F[w] 1. 91. 239. 248. 299. *επληρωθησαν* | LAW[c] al *λειτουργ*. | *απηλθεν* .. D praem *τοτε*

24. *μετα δε* .. D *και μετα* | *ταυτ. τ. ημερας* .. DE 69. 435. c[scr] (cop) *τας ημ. ταυτ*. | *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *αιτου* .. M[mg] al[8] item evv pm.al *ζαχαριου* | *εαυτην* .. L al[6] *αυτην*

25. *ουτως* (A al *-τος*) c. ABCDEGKLMUXΓΔΛ etc .. ς *ουτω* absq cod unc ut vdtr | *κυριος* c. CDL 33. (al ?) .. ς (49.) *ο κυρ*. c. ABEGHKMSUVW[c]XΓΔΛ al pler (:: cf ad 1, 15. Cf et. Mc 13, 20.) | *εφειδεν* (X c[scr] *εφιδεν*) c. DW[c]XΔ 69. 73. c[scr] (al ut vdtr) .. ς (Ln 49.) *επειδεν* (C al *επιδεν*) c. AB(?) CEGHKLMSUVΓΔ al pler (:: cf *εφιδε* Act 4, 29. ex ADE; *εφ ελπιδι* Ro 8, 20 ex B*D*FG) | *ονειδος* (AC *ονιδ*.) c. B*DL 1. (al ut vdtr) .. ς (Ln 49.) praem *το* c. AB**CEGHKMSUVW[c]XΓΔΛ al pler

26. *εν δε τω μηνι τω εκτω* (D[gr] *ε. δε τω εκτ. μην*. item e *in sexto autem mense*) (*in mense autem sexto* et. d f g[1.2] q vg Aug Max[taur]) .. a b c ff[2] Ir[int] Amb *eodem* (Ir[int] *in ipso*) *autem tempore* | *απο* (Schu „bene ap Lc") c. BLW[c] 1. 69. 131. 2.[pe] Cyr[hr] .. ς (Ln) *υπϙ* c. ACDEGHKMSUVX

Mt 1, 18 ss. *τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυεὶδ καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες*

ΓΔΛ al pler Eus | *της γαλιλαιας* (B *γαλειλ.*) .. D *γαλιλαιαν* (et. d *galilaeam*) .. 255. *ιουδα* .. 248. om | *η ονομ.* (54.ev om haec) *ναζ.* (habent et. Eus Cyr Cyrhr) .. D 255. 259. om | *ναζαρεθ* (sic et. ς^{e} 1624. 1633. c. CEGHMUVΓΔ al pl b c f al vg cop al Eus Cyrutr; item AA *-ραθ* .. ς (Wtst Gb Sz) *-ρετ* c. B(sed 2, 39. et 51. B* *-ρεθ*)KLX al pl e q a

27. *εμνηστευμενην* c. AB*L (2, 5. et. C*D*) .. ς *μεμνηστ.* c. B**CEGHKMS UVWcXΓΔΛ al ut vdtr omn; item D *μεμνησμενην* | *οικου* .. CFL 1. 28. al30 fere sl Eus Thaum Chr Chronalex add *και πατριας*, item cat post *δαυ.* (:: ex 2, 4. ubi non fluct)| *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1.

28. *εισελθων* (A* *ελθων*, L *εισηλθεν* non addito postea *και*) c. (Gb′) B1 1. 131. cop (copds ad *ειπεν αυτη* in mg adscriptum habet *ei angelus*) .. ς (Ln) add *ο αγγελος* c. ACDEGHKMSUVXΓΔ al pler itmu vg go syrP al, item post *αυτην* FWA 69. e ff2·1 q syr arm sl | *ειπεν* .. A 229. 262.* 2.pe* 6.pe b (similiter a e ff2·1) syrP praem *ευηγγελισατο αυτην και* | *μετα σου* (Gb′ prob Schu) c. BL 1. 131. 44.ev 2.pe** cop sah arm syrhr Dam catcomm Promiss (Protev 11, 1. add *ευλογ. συ εν γυν.* ei cdd pler, sed HK om) .. ς (Ln) add *ευλογημενη συ εν γυναιξιν* (:: e versu 42.) c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg go syrutr al Eus al (47. gat Andcret praeterea add - ex eodem v. 42. - *και ευλογημενος ο καρπος της κοιλιας σου.* Similiter cod L in Protev.)

29. *η δε* (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2.pe** cop3 sah arm Dam .. ς (Ln) add *ιδουσα* c. ACEGHKMSUVWcΓΔΛ al pler it (a q *ipsa autem* u *vidit*, item addito *eum* b ff2·1 Amb; *illa autem cum vidisset angelum*; c g1· fu Aug *quae cum vidisset*) copw (add *eum*) go syrutr al; item 130.lat vg (exc fu) perswChronalex add *cum audisset* (item *δ quae haec audiens aut quae cum scivisset aut quae cum vidisset*). Cf Protev 11, 2. *η δε ακουσασα* etc | *επι τω λογω* h. l. (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2.pe arm Dam; non addito *αυτου* (Gb) cum iisdem et wc cop sah .. ς (Ln) *επι τω λογω αυτου* post *διεταρ.* c. AC***EGHKMSUVWc (om *αυτου*)ΓΔΛ al pler c f vg cop sah (uterq om *αυτου*) syrutr al .. a b e ff2· g1·1 q go Amb *in* (go *de*) *introitu* (e *ad introitum eius*) .. C* plane om (Gb00)| *διεταραχθη* .. D 44. 76. 225. 2.pe *εταραχθ.* | *διελογιζετο* .. D 28. 73. arm add *εν εαυτη*, item FWX 33. 282. syrP mg *εν εαυτη λεγουσα* | *ποταπ.* (D *ποδαπος αν*) *ειη* (L 13. 69. *ει*, 254. *η*, 1. cscr om) *ο ασπ. ουτ.* (a b ff2·1 q *quod sic benedixisset eam*) .. fg1· go add *quod* (g1· *et quod*) *sic benedixisset eam* („codex teste Harduino" videtur Latinus potius quam Graec. esse)

30. *ο αγγ. αυτη* (C al5 e go Chronalex Cyp Amb *προς αυτην*) .. D al11 itpl *αυτη ο αγγ.* | *μαριαμ* .. D *-ρια* (it vg ubique *maria*)

γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ

Es 7, 14. Mt 1, 21 ss. Mich 4, 7.

31. *συλλημψη* (D *συνλ.*): *-μψη* c. ABCDL .. ς *-ψη* c. EGHKMSUVW^{c}XΓΔΛ al ut vdtr omn

33. *οιτος* .. X *αιτος* | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1.

34. *ειπεν δε* .. D *και ειπεν* | *μαριαμ* (et. go cop) .. c* (**-*ιαμ*) D* *-ρια* | *πως εσται* c. AB*C*DEGHKLSUVΓΔΛ al sat mu it vg go syr al cat^{comm} ambr^{resc} Amb Vig Hier^{1} (alibi *unde mihi hoc*) .. B**C***F^{w}MX 1. 28. 33. 69. al^{60} fere cop sah syrP aeth arm Thaum Nyss Cyr^{hr} Chr al mu add *μοι*

35. *διο* .. A* *διοτι* | *γεννωμενον* (it vg Ir^{int} Tert etc *quod nascetur* vel *nascitur*; U al *γεννομ.*, XΓ 13. 124. al^{12} fere *γενομενον*: ita cdd^{v} in Protev) c. ABC***DEGHKLMSUVXΓΔΛ al pl b f ff^{2} g^{2} 1q am em for ing iac harl (al ap Sanftl) go cop syrP al Dion^{alex} Pet^{alex} Nyss Cyr^{utr} Ath^{aliq} Or^{int} (in Lcam) Tert^{1} Amb^{3} item cdd^{aliq} ap Ephr (*ἵνα τῶν ἀντιγράφων οὐ περιέχει τὸ ἐκ σοῦ, ταῖς αἱρέσεσι χαριζόμενα*) .. c* 1. 22. 33. 124. 2.pe** al^{15} fere 130.^{last} a c vg^{ed} perus gat (al) syr aeth arm arr pers^{p} sax Valent (in Philosoph) Dial (*τοῦ εὐαγγ. οὐ φήσαντος διὰ σοῦ ἀλλ' ἐκ σοῦ*) Ath (*οὐχ ἁπλῶς δὲ τὸ γενν. φησὶν – – ἵνα μὴ ἔξωθεν ἐπεισαγόμενον αὐτῇ σῶμα νομισθῇ, ἀλλὰ ἐπήγαγεν τὸ ἐκ σοῦ, ἵνα ἐξ αὐτῆς φύσει τὸ γενν. εἶναι πιστευθῇ*: eadem cat) Iust (alludens *διὸ καὶ τὸ γενν. ἐξ αὐτῆς* etc) Thaum Resp^{orthod} Ephr Chr Epiph Amphil Thdrt Dam Euth Ir^{int} Cyp Tert^{2} Or^{int} (in Rom) al pl add *ex σου* (Ln [*ε. σ.*]). Protev add ex BEF^{a}I Pos; sed om ACDF^{b}HK

36. *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *συγγενης* (DA *συνγ.*) c. BC*KMU(SV?)XΓΔ al pl Ath .. AC***DEGHLΔ al mu *-νις* (Ln 49.). Eadem forma (*συγγενιδα*) in Protev | *και αὐτὴ* (ita M etc, *αὐτῇ* EK al, it vg *et ipsa*) .. G al *κ. αὕτη*, item go *etiam haec* | *συνειληφυια* (c *-φυεια*) .. BL 2.pe *συνειληφεν*, item *concepit* it vg cop al | *γηρει* (Gb Sz) c. ABCDEF^{w}GHKLMUVXΓΔΛ al plus^{125} .. ς *γηρα* c. (s e sil.) al mu | *μην* .. A o *μην*

37. *παρα του θεου* c. BDL 2.pe .. ς (Ln) *παρ. τω* (al pauc om) *θεω* c. ACEGHKMSUVΓΔΛ al pler .. al^{10} *τω θεω*, item *deo* b c e f ff^{2} q Amb | *παν ρημα* .. D ante *παρα τ. θ.* (cop ante *impossibile*)

38. *ειπεν δε* (e om usq *κατα τ. ρη. σου*, item b sed habet *ecce ancilla*

Μαριάμ Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου. γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 *Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα,* 40 *καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.* 41 *καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ,* 42 *καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.* 43 *καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς μέ;* 44 *ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.* 45 *καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.*

46 ss. 1 Sam 2, 1 ss. 46 *Καὶ εἶπεν Μαριάμ Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,*

---

etc v. 34. pro *πως εσται* usq *γινωσκ.*) .. D a *και ειπ.* | *μαριαμ* .. C*D *-ρια* | *απηλθεν* .. D *απεστη* (d *recessit*)

39. *αναστασα δε* .. AK al[11] *και αναστ.* | *μαριαμ* .. D *-ρια* (ut it vg ubique) | *εν τ. ημ. ταυταις* .. Γ 255. om | *ιουδα* (a al vg *iuda*, cf mt *iudae*, b e ff[2] l q *iudeae*) .. cod ap Stephanum *δαυιδ*

41. *η ελισαβ.* (cf ad v. 5.) h. l. (Gb″) c. BC*DL 1. 13. 69. 73. 124. 131. 346. 2.pe 130.[lat] it vg arm Or Cyp Amb .. ς post *ηκουσεν* c. AC***EG HKMSUVΓΔΛ al pler go cop al | *εσκιρτ. το βρεφ.* (al[8] gat syrP[mg] 259.schol add [praem 2.pe**] *εν αγαλλιασει*: e v. 44.) *ε. τ. κοιλ. αυτης* .. D *εσκ. εν τη κοιλ. της ελισαβεδ* (d *-bet*) *το βρεφ. αυτης*

42. *ανεφων.* c. ABDEGHKMSUVΓΔΛ al pl Or[s] .. CF 13. 28. 33. 69. al[20] fere Thph *ανεβοησεν* | *κραυγη* c. BL 2.pe Or[s] (ter scripturam *ανεφων. κραυγη* testatur. Eodem fere loco habet *μεγάλη φωνὴ γίνεται ἐν τῇ ἐλισ.*) .. ς (Ln) *φωνη* c. ACDEFGHKMSUVΓΔΛ al pler, item *voce* it vg etc

43. *προς με* (MΓΔ al pler *πρός με*) .. B *πρ. εμε*

44. *το βρεφ. εν αγαλλ.* (Gb Sz) c. AC***EGHKMSUVΓΔΛ al[120] e go cop syrP Or[cat] Chron[alex] Thph Or[int1] .. ς (Ln 49. Gb′) *εν αγαλλ.* (33. om) *το βρεφ.* c. BC*DFL 1. al it[pler] vg al Or Or[int1] (:: nulla caussa erat cur *εν αγαλλ.* cum *εν τη κοιλ.* componeretur; contra cum minus eleganter iuxta posita videbantur *εν αγ.* et *εν τη*, tum *εν αγ.* cum *εσκ.* ad quod pertineret componere consentaneum erat)

45. *και* .. C* (ut vdtr) om

46. *μαριαμ* (C*D *-ια*) .. a b l *elisabet* (b- *bel*, vide ad v. 5.) ḉdd ap Or[int] (*invenitur beata Maria, sicut in aliquantis exx. reperimus. Non enim ignoramus quod secundum alios cdd et haec verba Elisabet vaticinetur.*)

47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, 48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς, 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

---

47. *επι* (it^{pler} vg Ir^{int} al *in deo*, e *super deo*) .. D *εν* | *τω σωτηρι μου* .. it (exc d) vg Ir^{int} Or^{int} al *salutari meo*

48. *επι την* .. D praem *κυριος*

49. *μεγαλεια* (*-λια* CD**E*KO^{a}O^{c}O^{d}O^{e}U*Γ al mu, ex his *-λα* KO^{e}U*Γ al, O^{c} *megalia*) c. ACD**EFGHKMO^{a}O^{b}O^{c}O^{d}O^{e}SUVΓΔΛ al ut vdtr omn Chron .. BD*L *μεγαλα*, item *magna* it vg (et. *δ* et 130.^{lat}) (ita Ln :: at aptius videbatur *μεγαλα* quam *μεγαλεια*, quod non cadit in Act 2, 11. aut Ps. 71 [70], 19. Hinc est et. quod interpretes plerique *magna* vel *magnitudines* reddiderunt.)| *ο δυνατος* .. D praem *ο θεος* | *ο δυνατος. και αγ. το ον. αυτου,*: ita et. Ln, sed *ς* (1624. 1633 etc, et. Wtst Gb Sz) *ο δυνατος, και αγ. τ. ο. αυτου*·: cdd antiqui, ut GO^{a}O^{d} paullo magis favent huic distinctioni; sed in multis, ut AEKL, eodem signo post *δυνατος* et post *αυτου* distinctis, utra ratio valeat non satis liquet. Grave est quod cop syrP al habent *atque est sanctum*.

50. *εις γενεας κ. γενεας* c. BC*L am em fu for ing mt tol vat (gat *in progenie* [corrigendum *-nies*] *et progenies*) Aug cop syr (cf et. infra *ε. γενειας και γενεων*) .. FMO^{a}O^{b}O^{c}O^{d}O^{e} 1. 13. 28. 69. 106. 124. al^{65} fere f ff^{2}· g^{1}· l q brev^{moz} Isid Thph Euth *εις γενεαν και γενεαν* (Gb′) .. *ς* (Ln) *εις γενειας γενεων* c. A(in textu)C**DEGHKSUVΓΔ al pm b c go syrP al Chron, item A 3. 258.** *ε. γενειας και γενεων*, item e *in saecula*, a *in saecula saeculorum saecula* .. A (in fine psalterii) 2.^{pe} sah *απο γενειας εις γενειαν*, vg^{ed} arm *a progenie in progenies*

51. *υπερηφανους* (FKU al *υπεριφ.*) .. 2.^{pe} 237. 258. 282. q^{scr} r^{scr} al panc *-φανων* | *διανοια* .. EFHO^{a}O^{c} 209. 237. 258. 282. al plus^{10} *-νοιας*

52. *απο θρονων* .. it^{pler} vg *a sede* | *και* .. O^{c} om

54. *ισραηλ* .. O^{a} *ισταιλ*, a b *istrahel*, e *isdrahel*, f *sdrahel*

55. *τω αβρααμ* (O^{a} *αβιρααμ*) *κ. τω σπ.* .. al^{3} *το αβρ. κ. το σπερμα.* Similiter syr^{utr} al | *εις τον αιωνα* (Gb′) c. ABDEGHKLMUVΓΔΛ al pl .. A(in fine psalt)CFMO^{a}b c d e$_{s}$ al^{60} fere 256.^{schol} Thaum *εως* (O^{a**} add *του*) *αιωνος* (Gb Sz :: at testium auctoritas contra est, nam praeter CFMS test unc omnes ad usum hymnorum liturg. pertinent. In LXX utrumq frequens; ubicunque vero similiter legitur cum „*τω σπερμ.*

56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-

αιτου", solet εως αιωνος poni. Cf Gen 13, 15. 1 Rgg 22, 51. Deut 28, 46. Ps 17, 51. 88, 1.). Praeterea o^c add αμην

56. μαριαμ .. D −ρια | ωσει c. ACEFGHKMSUVΓΔΛ etc Chron, item BL 1. ως (Ln :: at ωσει fere proprium Lcae idque plerumq a test aliq cum ως permutatur, cf 3, 23. 9, 14. 28. etc), item cf g^{2*} amb^{resc}r vg go cop^2 al Pet^{cap} .. D 69. abe ff^{2*} g^{1*} l q sah cop^W Or^{int} Amb om

58. οι (D om) συγγεν. (D^F συνγ., D et. v. 61.) αιτης (L om)

59. και εγεν. (r add δε) .. cop εγ. δε | εν .. DL 28. 33. $54.^{ev}$ e om | τη ημερ. τη ογδ. (Gb'' prob Schu) c. BCDL 13. 28. 33. 69. 124. 237. 346. $2.^{pe}$ (item it vg cop go al) Chron .. ς τη ογδ. ημ. c. ABFGHKMSUVΓΔΛ al pler (:: similiter 1, 26. 18, 33. Lcae scripturam mutarunt. Contra τη τριτ. ημ. 9, 22. 24, 7. non fluct. Nec magis vero τη ημ. τη ογδ. Act 7, 8. fluct)| ηλθον .. D^* −λθαν

60. κληθησεται (L 124. κλησεται) .. C^*D cop^W et^{ds} $al^{2.3*}$ add το ονομα αυτου | D ιωαννης

61. ειπαν c. DLΔ 1. (aliisq ut vdtr) Chron .. ς (Ln) −πον c. ABCEFGHKM SUVΓΔ al pler | εκ της συγγ. (Gb') c. ABC*LΔΛ 11. 15. 28. 33. 65.* 72. 131. 253. 262. 300. $2.^{pe}$ cop Chron .. ς εν τη συγγενεια c. C^{**}DEFGH KMSUVΓ al pler it vg go al | τω ονομ. τουτω .. D το ονομα τουτο (*hoc nomen*)

62. το τι (D οτι o, de *quid*, f *quomodo*, it^{pl} vg *quem*) αν θελοι (V al mu −λει, d *vult*)| αυτον c. ACEHKLMSUVΓΔΛ al it vg etc Chron .. BDFG al^{c} αυτο (Ln 49. :: at αυτο multo magis quam αυτον manum alienam prodit)

63. πινακιδιον .. C^* (vdtr) D −κιδα | λεγων (et. Or) .. D e om | D ιωαννης | εστιν (et. Or^1 Or^{int} etc) .. CU 1. al^{25} fere syr^p mg al^{lun} Or^1 εσται | το (L $2.^{pe}$ Or^2 om) ονομ. αυτου (L Or^1 αυτω)

63. 64. και εθαυμ. παντ. ανεωχθ. δε (F add και) το στ. αυτ. παραχρ. κ. (Chron add ελυθη) η γλ. αυτου (C^* 53.^{ev} c^{ser} eq om αυτ., al^2 add διηνοιχθη, g^{ser} l om παχ. κ. η γλ. α. [Gb^o], item 245. om κ. η γλ.

χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ ἑαυτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων 68 Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ, 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προ- Act 3, 21.
φητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Gen 22, 16.

α., 1. 254. schol και ελυθη ο δεσμος της γλωσσης αυτ. pro κ. η γλ. α.) .. D a b g^{1*} (ff^{2*} Amb) και παραχρ. ελυθη η γλ. αυτ. και εθαυμασ. παντ. (b πα. εθ., ff^{2*} Amb κ. εθ. πα. ante κ. παραχῳ.) ανεωχθ. δε (ff^{2*} Amb και αν.) το στομ. αυτ.

65. και εγενετο .. AK al^{5} εγ. δε | επι παντ. φοβ. (et. Or) .. D 2.pe al aliq itpler vg al φοβ. (D 50. b c add μεγας) επι παντ. | αυτους .. D go αυτον, al^{5} αυτου | παντα .. L al^{3} syr sl^{2*} om

66. οι ακουσαντες (itpl vg *qui audierant*, d f *-runt*) .. CD al^{13} fere go οι ακουοντες (ff^{2*} *qui audiebant*) .. e om | εν τη καρδια .. DL 49. 254. e arm ε. ταις καρδιαις | ἄρα: ut M etc; EKΓ al ἆρα | και c. AC*** (nisi forte C** est) EFGHKMSUVW^{c}ΓΔΛ al fere omn syr^{utr} (al?) Chron .. BC* DL 2.pe it (et. δ') vg go cop syr$^{p\ ing}$ al add γαρ (Ln 49. :: at nimis manum emendatricem prodit; videbatur sensus postulare istud additamentum. Propter χειρ sq vix omissum credi potest.)| ην (b est) .. D 59. l q aeth om; 1. 131. ante χειρ pon

67. επροφητ. c. ACL 1. 33.; w^{c} (B*?) προφητευσεν; 124. επροεφητ.; ς προεφητ. c. B(?)EFGHKMSUVΓΔΛ al pler .. D ειπεν omisso λεγων sq

69. εν (Gb') c. BCDLMO$^{a\,e}$ 1. 11. 28. 33. 69. 124. 300. 346. 2.pe l^{scr} al cop Eus Cyr .. ς add τω c. AEFGHKO$^{b\,d}$RSUVW^{c}ΓΔΛ al pler Chron | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1. | παιδος c. BDL 2.pe (al?) .. ς praem του c. ACEFGHKMO$^{a\,b\,d\,e}$RSUVW^{c}ΓΔΛ al longe pler Chron

70. των (D om) αγιων (Ln αγιων,)| των (c. ACEFGHKMO$^{a\,b\,d\,e}$RSUVΓΛ al pler; BLW^{c}Δ 13. 33. 69. 346. Eus Chron om: ita 49.) απ αιων. προφ. (Eus post αυτ.) αυτου (Or libere alludens πάντων ὧν ἐλάλησε διὰ στόμ. τῶν ἁγ. ἐξ αἰῶν. προφ. αυτ.) .. D προφ. αυτ. των απ αιωνος, item itpler Ir^{int} al *prophetarum suorum* (b e *su. proph.*, ff^{2*} om *su.*) *qui ab aevo* (a d f Ir^{int} *a saeculo*, e *a principio temporis*, c *a principio*) *sunt*

71. D σωτ. εκ χειρ. εχθρ. ημ. και παντ.

72. και .. D om

73. LO^{b}Γ al ωμοσεν. Similiter v. sq. O^{e}RW^{c}Γ al αφοβος (237. -βους)

Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸ
ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύν
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίο
προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου
κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τ
λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέου
θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 ἐπ
φᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευ
θῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

2, 40. 80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦ
ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II.

Act 5, 37. 1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρ
Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένη

74. *εκ χειρ.* c. BDL 1. 13. 33. 69. Or .. ς add *των* c. ACEFGHMO$^{a\,b\,d\,e}$R^{1} UVW^{c}ΓΔΛ al pler Chron, item K *παντων των* | *εχθρων* (R *εκχθρων*, I 69. *εκθρων*, A *εχρων*) c. BLW^{c} 1. 13. 33. (omnino vdtr) 69. 2.pe e Ir^{int} Or$^{int\,2}$ .. ς add *ημων*, Ln [*ημ.*] c. ACDEFGHKMO$^{a\,b\,d\,e}$RSUVΓΔΛ al ple itp^{ler} vg al pl Or Chron

75. *πασας τας ημερας* .. BL 2.pe *–σαις ταις –ραις*, item itp^{ler} [non Ir^{int}] vg | *ημων* (Gb Sz) c. A(et^{txt} et^{psalt})BCDFKLO$^{a\,c}$Q^{d}RUVW^{c}Λ al plus^{2} it vg go cop syr^{utr} etc Ir$^{int\,2}$ Or^{int} .. ς praem *της ζωης* c. EHMO$^{b\,c}$S^{r} al pl Or Chron

76. *και συ δε* (Schu prob) c. BCDLR 33. 72.^{mg} cop (cop^{1} *συ δε* omiss *και*) .. ς (Ln) *και συ* c. AEFGHKMO$^{a\,b\,d\,e}$SUVW^{c}ΓΔΛ al pler it vg go syr^{utr} al Or Chr Chron Ir^{int} Or^{int} (:: *και – δε* ubicunque legitur, testib mu vexatum est, cf Mt 10, 18. [nec ibi it vg exprim *δε*] Mc 4, 36 Lc 2, 35. 10, 8. Io 6, 51., unde liquet it vg aliosq interpr *δε* praeterire solitos esse)| O^{er} al aliq *κληθησει* et *προπορευσει* | *προ προσωπου* (it vg *ante faciem*) .. B Or^{1} (item Or^{int} *coram*) *ενωπιον*

77. *αυτων* (130.^{sr} 2.pe *αυτου*) c. BDEFGHKLO^{c}RSVW^{c}ΓΔΛ al pler it^{ple} vg (et. am ing for em al) cop^{1} go syr^{utr} sax al Ir^{int} al .. ACMO$^{a\,b\,d}$U 1. 28. 131. 209. c^{acer} al^{10} fere per (et al) sah sl$^{2.3}$ *ημων* (item *meorum* fu* mich g^{2}) .. 122. 245. 246. 253. 300. 435. tol (et al) cop^{2} om

78. *δια σπλαγχνα* (Lr* *–αγνα*, KR [vdtr] al *–αχνα*) *ελ. θε. ημων* .. F om | *επεσκεψατο* .. B *επισκεψεται* (item L *επεσκεψαστο*), item cop syr (it vg *visitavit*; go *visitat*)

79. *επιφανσι* (KMΓΔ 1. etc *–φανσ*) .. L *επεφανσ*, 36. *επέφανε*, item Ir^{int} *et apparuit*, Chron *επιφανεῖ* .. D add *φως* | *κατευθῦναι* (A *–θῆναι*) .. Er etc *–θύναι*

80. *ηυξανεν* .. D* *–νετο*

II. 1. *δε* .. A 28. (teste Wtst) 253. c^{acer} om | *αιγειστου* .. C*Δ q go

2 αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυείδ, 5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ

ἀγουστου | ἀπογραφεσθ. (1. 13. 69. 131. 132. Eus -γραψασθ., ita et. y^{scr} v. 3.) .. L Eus praem του | e om πασ. τ. οικ. usq ἀπογραψ. ησθ. v. 3. | Cf Protev 17, 1. ubi pro πᾶσ. τ. οἰκ. est πάντας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας (ita test pl, similiter al; duo tantum πᾶσ. τ. οἰκ. substituere)

2. αιτη (αΐτη ut EGKMΓ[αὕτη]Λ etc; L αὐτη omisso accentu ut saepe habet; it vg etc *haec*, nusquam *ipsa*. In Triglott. et ed. acad. edidi αὐτή, id quod certe non est contra antiquissimos cdd. Gr. nondum accentibus insignitos) η (B 131. p^{scr} 2.pe Eus [sed cod. Par. add] om: ita Ln) απογρ. πρωτη (it vg go cop syr^{utr} etc *prima*, non aliter) εγενετο .. D αυτη εγεν. απογρ. πρωτ., a *haec prima facta est professio* (*professio* a b c d ff^{2} q Amb; *descriptio* f g$^{1.2}$ vg)| Δ ηγεμονου οντος | της συριας .. syr^{hr}* om | κυρηνιου c. CDEFGHKLMRSUΓΔΛ al pler Iust^{2} Eus Chr al; cop *Kyrinneos*, go *Cyrenaeo*; A al κηρυνιου, V al κηρηνιου, 13. 2.pe al mu κυρεινιου .. B κυρεινου (hinc Ln *Κυρίνου* edidit), it^{pler} vg (item Amb al) *cyrino* (d *cyrenio*, g *cyreno*). Huius versus nihil Protevg habet. Iust: ἀπογραφῆς οὔσης ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ τότε πρώτης ἐπὶ Κυρηνίου, et alibi: πρὸ ἐτῶν ἑκατὸν πεντήκοντα γεγενῆσθαι τὸν ϙ̄ν̄ ἐπὶ Κυρηνίου. Chr ὅθεν δῆλον ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἀπογραφὴν ἐτέχθη.

3. ιδιαν c. ACEFGHKMRSUVΓΔΛ al fere omn Chr .. BDL 2.pe Eus εαυτου (Ln)| πολιν .. D πατριδα, C* gat χωραν (*regionem*)

4. Γ πολεος | ναζαρεθ (ita et. ς^{e} 1624. 1633.) c. DFGHMUVΓΔ al pl Eus Chr, item (ita Ln) ACΔ -ραθ .. ς (Wtst Gb Sz) -ρετ c. BEKL(s?) al pm (:: cf ad 1, 26. 2, 39. etc)| την ιουδαιαν .. D γην ιουδα, item a e *terram iuda* (a *iudeam*)| δαυειδ: cf ad Mt 1, 1. | δια το – – δαυειδ .. D post ουση εγκυω v. 5. pon .. 225. om

5. απογραψασθ. (Δ -ψεσθ.) c. BCEFGHKLMSUVΓ(Δ)Λ al pler Eus Cyr^{hr} .. AD al^{10} fere Chr Thph -φεσθαι (Ln)| συν .. AEUVΓ συμ | μαριαμ .. D Eus^{2} -ρια | εμνηστευμενη c. AB*C*D*L .. ς μεμνησ. c. B**C** D**EFGHKMSUVΓΔΛ etc | γυναικι c. A(C** vdtr) EFGHKMSUVΓΔΛ al pler a b c ff^{2} g$^{1.2}$ l q* vg (et. am fu ing em for etc) go syr^{p} aeth (a b c ff^{2} Amb al *uxore sua* omissis *desponsata sibi*) Eus^{ed} (in dem. evg. 7, 2.) Chr^{2} Cyr^{hr} (*τί λέγει ἡ γραφή; ἀνέβη – – τῇ μεμν. αὐτ., γυν. οὔσ. ἐγκ. ἔγκυος μὲν γὰρ ἦν. οὐκ εἶπε δὲ ὅτι τῇ γυν. αὐτοῦ, ἀλλὰ τῇ μεμν. αὐτῷ*. Ex appositis his dubium fit utrum Cyr *γυναικι* legerit necne. Quod utut est, optime certe docet cur test mu omiserint.) al .. B(C* vdtr)DL 1. 131. 2.pe e f q** per sax cop sah arm syr perss ar Eus^{1} (et^{1} ex cdd^{2}) Naz om (Ln 49. :: at in promtu est cur omiserint, non item cur addiderint. Ut alteri cum Cyr^{hr} sentiebant, ita alteris displice-

6 s. Mt 1, 25. et 2, 1. ἐγκύῳ. 6 (2.5) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ
ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτό-
τοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ,
διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 (3.10) Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες
καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν
9 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περι-
ἔλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν
αὐτοῖς ὁ ἄγγελος Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν
σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυείδ. 12 καὶ
τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον

---

bant coniuncta sponsa et uxor. Praeterea cf Protev 19, 1. εἶπον ἐγὼ
Ἡ μεμνηστευμένη μοι. καὶ εἶπέ μοι Οὐκ ἔστιν σου γυνή; καὶ εἶπον
αὐτῇ Μαριάμ ἐστιν - - καὶ οὐκ ἔστιν μου γυνή, ἀλλὰ σύλληψιν ἔχει ἐκ
πν. ἁγ.)| A(B?)D al ενκυω, EFGHKLMUΓΔΛ al pler εγκ. (al aliq εγγ.)

6. εγενετο - - αυτους (b e cum esset) εκει .. D ως δε παρεγειναντο
επλησθησαν .. D ετελεσθησαν

7. αυτης .. b cff^{2} l Amb al om (Promiss nil nisi *filium*, ut Mt)| τη c
EFGHKMSUVΓΔΛ al pler Cyr^{hr} Chr^{2} Eus^{ed} al .. ABDL al^{8} Eus (ex cdd
et alibi^{libere}) Cyr (vdtr) om (Gb^{0} Ln 49. :: multo facilius omittebatur
quam addebatur; ut nec v. 12., ubi et magis addendum videri
poterat, multi [ex antiquissimis paucissimi] addiderunt.) Iust: ἐν
σπηλαίῳ τινὶ σινεγγὺς τῆς κώμης κατέλυσε· καὶ τότε αὐτῶν ὄντων
ἐκεῖ, ἐτεκόκει ἡ Μαρ. τὸν $\overline{\chi\nu}$ καὶ ἐν φάτνῃ (et. hoc probat τῇ a Mcc
potius scriptum quam aliena manu illatum esse) αὐτὸν ἐτεθείκει
Protev 22, 2. (nexu diverso a Lc) ἔθηκεν ἐν φάτνῃ βοῶν (ita cdd pler
al^{2} ε. τη φα. των βο., al^{1} ε. τη φα.)| διοτι .. F* οτι

8. και ποιμ. .. D it^{pler} syr ποιμ. δε | τη αυτη .. D* c^{scr} ταυτη, item
it^{pler} cop syr (F 33. 69. εν τη αυτ. χ.)| φυλακας .. D 131. 242. praem
τας | επι την ποιμνην .. EK al^{2} ε. τη -μνη, 1. ε. της -μνης

9. ιδου (et. it^{pler} vg cop syr^{utr} al) .. BL e g^{1} go sah syr^{hr} arm aeth
Eus om | κυριου pr .. Γ y^{scr} e om | κυριου sec (Gb^{0}) .. D 67. (ante
η δοξα) 209. b ff^{2} l om (item Or liberrime) .. c e vg syrP^{mg} pers
sax Eus θεου | φοβον μεγαν .. B σφοδρα

10. φοβεισθε (AUΓ etc -σθαι) .. K al φοβησθε | γαρ .. P om | EK al ευαγ-
γελιζωμαι | εσται .. D add και

11. ος (F ὅ) εστ. (118. om ο. ε.) $\overline{\chi\varsigma}$ (Or^{1} om ο. ε. χ.) κυριος (syr^{hr} -ιου, c
e Cyp *Iesus* [e add *dominus*], 71. g^{scr} om)| δαυειδ: cf ad Mt 1, 1.

12. το (B 130. om) σημειον .. D add εστω | ευρησετε (A -σητε): ALA a
mu -σεται | κειμενον c. AEFGHKMUVΓΔΛ al pler a cop^{1} .. BLPs 1. 33
122.* 254. 2.pe (al?) it^{pler} vg go cop^{2} syr^{utr} al Eus Cyr Promiss a
και κειμ. (Ln [και] κειμ.) .. D 68. om

ἐν φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων 14 Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. 15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ

---

12. *εν* (Gb Sz) c. ABDEP*GHLMPSUVΓΔΛ al plus^{100} Eus Cyr .. ς add *τη* c. F**K al aliq

13. AKLPΔ al *εξεφνης* | *ουρανιου* .. D* d *-νου*

14. *εν* sec (et. Or^{3} Eus Ath Bas Cyr^{hr} Cyr al mu, item g^{1}·d *δ* am ing for harl Or^{int1} Hier^{1}, item go cop etc) .. eod ap Erasm it^{pler} vg^{ed} et^{mss} mu Ir^{int} Aug Hier^{1} Hil Amb al mu om, nec exprim syr pers^{P} .. cop syr pers^{P} arr syr^{P} c. ob. praem *και* | *ευδοκιας* c. AD it vg go sax Cyr^{hr} Ir^{int} Or^{int2} Amb Aug Hier Epiph^{cant} rell Lat omn .. ς (49.) *ευδοκια* c. BEGHKLMPSUVΓΔΛ al ut vdtr omn (item in hymno matutino A et o^{d}) cop syr^{utr} al Or^{3} Eus Ath Bas Cyr Chr al (:: incredibile est *ευδοκιας* a correctore profectum esse, *ευδοκια* vero facile se offerebat. Praeterea lectio a nobis recepta ab ipso sensu imprimis commendatur; aptissime enim hymnus iste duobus membris absolvitur, quorum alterum verbis *δοξα* usque *θεω*, alterum [ΚΓΛ ante *εν* non interpg] verbis *και επι* usque *ευδοκιας* continetur.)

15. *οι αγγελοι* .. D (item sl^{2}·pe) ante *απ αυτων*, item 13. 28. 33. 69. c^{ascr} al^{5} b c e ff^{2}·l q (sed hi it^{6} *angelus*) ante *εις*, al^{7} om *εις τ. ουρ.*, Γ *οι εκ των ουρανων αγγελοι* | *και οι ανθρωπ.* c. ADEGHKMPSUVΓΔΛ al longe pler q go syr^{P} aeth .. BL 1. 130.g^{r} et^{lat} c^{ser} 2.pe al^{2} it^{pler} vg cop sah arm syr^{r} pers^{s} arr^{P} sax Eus Aug om (Ln [*και οι ανθρ.*]) | *ειπον* (L *-παν*) *πρ. αλλ.* .. B 2.pe *ελαλουν πρ. αλλ.*, item it^{pl} (non c e q) vg *loquebantur ad invicem* (g^{1}· add *dicentes*, a b ff^{2}·l *et dixerunt*) | *εως* .. P 245. 258. y^{scr} add *εις* (for al *usque in*) | *ιδωμεν* (A *ειδ.*) .. MP al *ιδομεν* (P *ειδ.*) | *γεγονος* (D* h^{scr*} *-νως*) .. Eus *γενομενον* | ELΓ al *εγνωρισεν* | *ημιν* .. Γ om

16. *ηλθαν* c. B*L .. ς (Ln 49.) *-θον* c. AB**DEGHKMPSUVΓΔΛ etc | *σπευσαντες* .. D 61. *-δοντες* | *ανευραν* (*-ραν* c. B*L; ς Ln *-ρον* c. rell ut vdtr omn) .. DL 1. 13. 69. 2.pe al^{10} Eus *ευρον* (L *-ραν*, c^{ascr} *ηυρ.*) | *τε* .. D Eus om (item it vg etc) | *μαριαμ* .. D Eus^{cod} *-ριαν* | *τη* .. H c^{ascr} 44.ev om

17. *διεγνωρισαν* (ELΓ al mu *-ρησαν*) c. AEGHKMPRSUVΓΔΛ al pler .. BDL al^{6} Eus *εγνωρισαν* (Ln) | *τουτου* .. DA 1. al aliq a e f cop al om

18. *ακουσαντες* .. D (de *audientibus*) c^{ascr} *ακουοντες* | *εθαυμασαν* .. D^{gr} 241. 2.pe *-μαζον* (et. E sub *σ* latentem habet ζ.)

τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαριὰ
πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδί
αὐτῆς. 20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντ
τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ ἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸ
αὐτούς.

*Lev 12, 3. 21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτό
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλο
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

*Lev 12, 4. 22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶ
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παρ
*Ex 13, 2. στῆναι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶ
*Lev 12, 8. ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ το

19. μαριαμ c. AEGHKLMPSUVΓΔΛ al ut vdtr omn cop^{1} .. BDR cop^{2} Eu
-ρια (Ln)| παντα (2.pe om) συνετηρει (et. Eus) .. DX a^{scr} 129. it v
al συνετ. παντ. | ταυτα .. B 77. 129. 225. a^{scr} om | DFR συνβαλλουσ
.. K* al mu συμβαλουσα | αυτης .. B 33. εαυτης

20. υπεστρεψαν (Gb Sz) c. unc omn (R υπετρεψ.) et al^{150} fere ..
επεστρεψ. c. minusc non ita mu | ιδον c. AD*HKLRVXΓΔΛ al pm :: ist
forma ubi tanta auctoritate excellit, quod maxime in Lc passim fi
omnino edenda est. Cf 5, 2 et alibi. Item Mc 16, 5. Io 9, 1. etc ..
(Ln 49.) ειδον c. BD**EGMPS ?U al pl | καθως .. G add και

21. επλησθησαν (al pauc επληρωθ.) .. D συνετελεσθησαν, item consum
mati sunt it^{pl} vg | ημεραι (D al^{25} fere syrP mg Eus praem αι) οκτω (
syrP mg praem αι, Eus om)| του .. X το | αυτον (Gb Sz) c. ABF^{w}EL
SUXΔΛ al^{100} fere it^{pl} am fu for ing per mt al go cop syrP al Andr^{cre}
Thph Or^{int} .. ς το παιδιον c. DEGHMV al pm e g^{2}· vg^{ed} ot gat ém a
syr al, item Γ αυτο το παιδ. | και .. D 13. 69. 124. 346. it^{pl} (non e
nec Or^{int}) vg cop^{3} al om | εκληθη .. D ωνομασθη (d nominatum est)
συλλημφθηναι (D συνλη-, L συλη-) c. ABDLRXΔ .. ς συλληφθ. c. EG
KMSUVΓΛ al ut vdtr omn | D εν κοιλια μητρος

22. αι (B 242. om) ημερ. του (B* om)| αυτων (et. ς Wtst Gb Sz) c. AB
GHKLMRSUVXΓΔΛ al pler q go cop^{1} syr^{utr} al Ath Cyr^{dis} Nyss Or$^{int di}$
Hier .. D al^{6} Ps-Ath αυτου (Gb'), item ς^{e} (1624. 1633. al) αυτης c
perpaucis minusc (ut 76.) ar^{e} ar^{ro} cat al, item eius it^{pler} vg (et
130.^{lat}) pers^{w} Aug .. 435. x^{scr} y^{scr} cop^{2} Amphil Ir^{int} om | κατ. τ. νομ
μωυσεως (μωυ- c. BDKRXΔ al pm; ς μω– c. AEGHLMSUVΓΔ al pl; prae
terea cf ad Mt 8, 4. Mc 12, 19 et 26. et alibi) .. Ir^{int} om | αυτον .
X al aliq (maxime evgll, et. al^{cdd}) Nyss οι γονεις το παιδιον ιν (c
v. 27.)| τω .. D om

23. νομω c. ABEGHKLMRSUVΓΔΛ al pler Ath Nyss .. DF^{w} praem τω (Ln
ex errore de B)| τω κυριω .. D om τω

24. του .. A το | εν νομ. κυρ. .. Γ f^{scr} om | νομω c. AEF^{a}GHKMRSUVΔΛ al
pler Ath Nyss .. BDL 2.pe 55.ev praem τω (Ln 49.)| νοσσους (Gb') c

δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἰερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν 29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

BEF^{a}GHSVA al^{10} fere .. ς (Ln) *νεοσσ.* c. ADKLMRUXΓΔ al pler Ath al (:: Phryn *νοσσὸς, νοσσίον, ἀμφοῖν λείπει τὸ ε· διὰ τοῦτο ἀδόκιμα. λέγε οὖν νεοττὸς, νεοττίον, ἵνα ἀρχαῖος* – et. additur *Ἀττικός – φαίνῃ.* Cf et. Lc 13, 34.)

25. *ιδου* .. D go syr aeth al aliq om | *ην* (F^{w} 243. om) *ανθρωπ.* c. ADE GHKLMRSUVXΓΔΛ al pler a c e q per go cop al .. B b f l vg al *ανθρ.* *ην* | *συμεων* (et. it vg$^{edd\ pl}$ cop go etc) .. B(? non item v. 34.) vg^{ed} et^{edd} aliq (et. v. 34. ubi accedit c) *σιμεων* | *ευλαβης* .. KΓ al^{15} fere syr$^{P\ mg}$ *ευσεβης* | *του* .. L 1. 22. 243. 248. 44.^{ev} x^{scr} y^{scr} Did *τω* | *ην* (1. 131. 10.^{pe} om) *αγιον* (Gb Sz) c. ABEGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler e (*sp. erat in eo sa.*) sl (cop *ην πν. αγ.*) .. ς *αγ. ην* c. D al pauc it^{pler} vg al Cyr^{hr} Nyss

26. *και ην αυτω κεχρ.* .. D *κεχρηματισμενος δε ην*, item b c ff^{2} g^{1} q *responsum autem* (e *enim*) *acceperat* (b *-pit*)| *πριν η* (al plus^{12} om *η*) .. BF^{w} 36. Nyss Cyr$^{hr\ cod}$ *πριν αν*, LRX (33.?) *πριν η αν* (L *ηνα*) .. al aliq Did *εως αν* | *ιδη* (Γ *ιδει*) .. K 69. 124. 2.^{pe*} al^{10} fere Cyr$^{hr\ 1}$ (et alibi cdd fluct) *ιδειν* | *κυριου* (27.** om) .. A cop it^{aliq} *-ριον* (sl^{rem} τ. $\overline{\chi\nu}$ *και κυριον*)

27. *εισαγαγειν* .. A d^{scr} al pauc *εισαγειν* | *ειθισμενον* (ΔVX al *ηθισμ.*) .. D *εθος* (it^{pler} vg *consuetudinem*, e *legem*)

28. *αυτο* .. MUΓΔ 13. 69. 124. 131. 262. al plus^{35} go (it vg al *eum* sed praecedente *puerum*, vel similiter) Cyr$^{hr\ 2}$ Nyss *αυτον* | *εις τ. αγκαλ.* c. BL 72. 229.* 2.^{pe*} a b l Or (vdtr, libere) Did Cyr$^{hr\ 1}$ .. ς add *αυτου* (Ln [*αυτ.*]) c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pm} vg go cop al Cyr$^{hr\ 1}$ Nyss Ir^{int} al | *ευλογησεν* .. D^{r} al aliq Cyr^{hr} *ηυλογ.*

30. *ειδον* c. BDEGHMO^{bs} S ?UΓΔ al pl .. AKLO^{de}VXΔ al mu *ιδον*

31. *παντων των λαων* .. O^{d} *παντος του λαου*

32. *εθνων* .. b e Ir$^{int\ 1}$ (ex cdd pler) *oculorum* .. D om | D *ισραηλ* (cf ad 1, 54.), item b d *istrahel*, e f *isdrahel*

33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεή-

---

33. ο (157. aeth praem ιωσηφ) πατ. α. κ. η μητ. (L 131.? 157. cop sah a Cyr^{hr} add αυτου) c. (Gb) BDL 1. 131. 157. g^{2} vg 130.^{lat} sax cop sah arm syrP ^{mg} (White notat pro ιωσ. κ. η μητ. αυτ. *parentes eius*, sed cdd Adl *pater eius* pro ιωσ.) aeth Cyr^{hr} (add: ὅπερ ἁρπάζουσιν αἱρεσιωτῶν παῖδες, ἐξ ἀνδρὸς αὐτὸν καὶ γυναικὸς γεγεννῆσθαι λέγοντες) Or^{int} (addit: *quae igitur causa exstitit ut eum qui pater non fuit patrem esse memoraret?* Similia Or in cat^{ox} p. 26.) Hier (addit: *licet tu* [adv Helvid. scribit] *mira impudentia haec in Graec. edd. falsata contendas quae non solum omnes paene Graeciae tractatores in suis voll. reliquerunt, sed nonnulli quoque e Latinis ita ut in Graecis habentur assumpserunt. Nec necesse est nunc de exemplariorum varietate tractare, cum omne et V. et N. scripturae instrumentum in Lat. sermonem exinde translatum sit, et multo purior manare credenda sit fontis unda quam rivi.*) Aug .. ς (Ln Gb″) ιωσηφ (A al^{5} ο ιωσ.) και η μητ. αυτου (33. sl^{rem} om αυτ.) c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler a b c e f ff^{2} g^{1} l q go syr pers arm Phot Thph Helvid (teste Hier, vide ante) Hil

34: Γ ηυλογησεν | μαριαμ .. D -ριαν | και αναστασ. (et. Or Tert al) . D it^{alliq} vg (sed am fu ing em al mu om *in*) κ. εις αναστ.

35. και σου δε (et. a e go Or Chron) .. BL it^{pl} vg cop al om δε (Ln [δε]) αν (15. 435. 2.^{pe} om) αποκαλυφθωσιν .. D ανακαλυφθ. | εκ (et. vg e al) .. D om, item (*multorum cordium*) it^{pl} gat syr al Hil al

36. ην .. D b syr om | προφητις .. EKLUΓ 1. al mu -της | αυτη .. 130. 254. praem και (similiter syr pers^{P} *illa quoque*) | ετη με. (124 229.** r^{secr} add του) ανδρ. επτα c. EHMSUVΓΔ 1. al pler bc .. BGLX al^{6} it^{mu} vg go cop syr^{P} Nyss Amb *μετ.* (B? add του) ανθρ. (B** v pm add αυτου) ετη επτ. (Ln 49.), item ADK al^{7} ff^{2} syr ετη επτ. (2.P επτ. ετ.) με. (11. add του) ανδρ. | παρθενιας .. ADEMXΔ al -νειας

37. αὐτὴ: ita vel (ut EHKΛ) αὐτῇ EHKMUΔ tisch** al pl, item e (*et ipsa* .. ς (Ln) αὕτη: ita G tisch* al, item *et haec* it^{pler} vg | εως c. ABL 33 120. f ff^{2} g$^{1.2}$ vg (et. δ) cop sah ar^{P} Aug .. ς ως c. EGHKMSUVΓΔΛ a pler syr^{utr} al Nyss .. D a b c e l q go aeth ar^{e} ar^{ro} sl^{rem} Hier Aml om | ὀγδοήκοντα τεσσάρων: sic EKΛ etc; MΓ 1. al ὀγδοηκοντατεσσάρων | απο c. AEGHKMSUVΧΓΔΛ al ut vdtr omn Nyss, item (*discedeba de templo* vel similiter) it vg go etc .. BDS^{r}F^{w}L cop Const om (49.:

σεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ κυρίῳ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἰερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, Mt 2, 23 s. ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. 40 τὸ 1, 80. δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

–τατο απο)| ιερου .. D ναου | δεησεσιν: ita AEIΓΔΛ etc; DKLMU etc –σι (ita et. Ln)| A νυκταν, H* νυκτας | AΓ al aliq ημερα

38. αὕτη (ita prorsus vel αὐτῇ EHKMUΓΛ, item vg itᵖˡᵉʳ go; sed αὐτῇ exprim e syrᵘᵗʳ) c. EGHKMSUVΓΛ 1. al pler Nyss, item (*et haec ipsa hora* vg itᵖˡᵉʳ; e *et ipsa illa hora*; c *orans* pro *hora stans*) it vg go (om και) syrᵘᵗʳ al .. ABDLXΔ 22. 27.** 33. 59.* 61. 114. 157. pˢᶜʳ (sequente αὐτῇ) cop aeth arr Thph om (Ln 49. :: at multo probabilius est ut molestum electum esse, passim et. ex incuria praetermissum, quam studiose illatum). Praeterea A om τῃ, kˢᶜʳ** αὐτῇ. | HΓ al mu (bdfh k*xˢᶜʳ) ανθομολογειτο | τω κυριω c. AEGHKMSUVX**ΓΔΛ al ut vdtr omn itᵖˡᵉʳ vg go syrᵘᵗʳ aeth al Const .. BDLX* a (vdtr *deum dominum* habere) cop syrP ᵐᵍ arr persP Nyss (Irᶦⁿᵗ libere alludens) τ. θεω (Ln 49. :: at θεω explicatius substitutum est pro κυριω)| Fᵂ δεχομένοις | ιερουσαλημ (Gb' prob Schu) c. B 1. 72. 114. 229.* 6.ᵖᵉ (2.ᵖᵉ* om plane) b c e f ff²· g²· l q am for fu em ing iac mt per tol (al pl, cf Sanftl) go cop sah syr arm sax Irᶦⁿᵗ Hier Aug Bed (similiter cd ap Lcᵇʳᵘᵍ a gˡ· vgᵉᵈ arr perss του ισραηλ) .. ς εν ιερουσ. c. ADEGHKLMSUVXΓΔΛ al pler gat syrP al Nyss (similiter al aliq Const Phot 130.ˡᵃᵗ εν τω [et. omittitur] ισραηλ)

39. Η ετελεσεν | απαντα .. FᵂLX al παντα | τα .. DLΔ 1. 13. 69. 2.ᵖᵉ alᵀ om (it vg *omnia secundum* [a *quemadmodum*] *legem*, unde non satis apparet utrum τα expressum sit necne. Similiter go al)| κυριου (cˢᶜʳ μωυσεως) .. Γ 1. 131. Thph om | εις πολιν c. BD* 1. (al ut vdtr; Wtst plane praetermisit) .. ς ε. την πολ. c. AD**EGHKLMSUVXΓΔΛ al pler | εαυτων c. ABDEGKLMUVXΔ 1. 11. 33. 69. al plus⁶⁵ .. ς αὐτων (sed H etc αὐτ.) c. (Fᵂ e sil.) HS(e sil.)ΓΔ al pm | ναζαρεθ (et. ςᵉ 1624. 1633. etc) c. B*DEGHMUVΓΔ al pl; item A –ραθ .. ς (et. Wtst Gb Sz Ln) –ρετ c. B**KLS(e sil.)X al mu, item A –ρατ. Praeterea D a add καθως ερεθη (D** ερηθη) δια του προφητου οτι ναζωραιος κληθησεται (:: e Mt 2, 23.)

40. παιδιον .. D add ιω̄ | ηυξανεν (D* –νετο) κ. εκρατ. (D b c e εκρατ. κ. ηυξ. :: 1, 80. ordo verborum non fluct) c. BDL itᵖˡᵉʳ vg cop sah arm persᵂ Cyrᵃˡᵉˣ (teste catᵒˣ: *ὁ εὐαγγ. ἔφη ηὔξανε καὶ ἐκρατ., καὶ τὰ ἑξῆς. διὰ τοῦτο περὶ τὸν κατὰ σάρκα χρὴ νοεῖν ταῦτα· σωματικῶς γὰρ ηὔξανε κ. ἐκρ., τῶν μελῶν συναδρυνομένων τῇ αὐξήσει.* Eadem Tit?, item 255.ˢᶜʰᵒˡ 256.ˢᶜʰᵒˡ) Geometr (in catᵛᵃᵗ singula illustrat) Orᶦⁿᵗ (*De Iohanne:* Puer autem crescebat et confortabatur, *et tamen non additur:* et replebatur sapientia, *sed* confortabatur spiritu. *Hic*

41 *Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἰερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.* 42 *καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς,* 43 *καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ.* 44 *νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν*

---

vero de domino: Crescebat, *inquit*, et confortabatur, et replebatur sapientia, et gratia dei erat super eum.) Aug Amb Gaud .. ς (Gb$^{(0)}$) add *πνευματι* (:: ex 1, 80.) c. AKGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn fq go syr^{utr} al (aeth pers^{p} *πν. αγιω*), item per syr^{hr} *ηλικια* (ex 2, 52.)| *σοφιας* c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler Cyr^{alex} (ut ante) .. BL 33. 157. 44.^{ev} *-φια* (49. :: utraque constructio ex usu est Ni Ti; nec dat. ut Rom 1, 29. 15, 13. 2 Cor 7, 4., nec gen. ut Rom 15, 14. 2 Tim 1, 4. fluct solet. In Act quidem non legitur nisi gen. 5, 28. 13, 52. item 2, 28.)| *επ αυτο* c. ABEGHLSVΓΔΛ al pl .. M al^{2} *επ αυτον*, KUX al plus^{50} Sync *επ αιτω*, D al pauc *εν αιτω*, item it^{mu} vg *in illo* (b c d l q gat Amb Gaud *cum eo* [*illo* l]; sed a e *super eum* [*illum* e])

41. *και επορ.* .. D *επορ. δε και* | *οι γονεις αιτου* (et. e f g^{2} q vg) .. a b c ff^{2} g^{1} l *ioseph et maria* (c ff^{2} add *mater eius*)| *τη εορτη* .. D praem *εν* (item it^{pler} vg)

42. *εγενετο ετων* .. DL *εγενετο αιτω ετη*, item *et cum facti* (a om) *essent illi anni* a b l q arm Amb | l. 131. *δεκαδυο* | *αναβαινοντ.* (c. ABKLX 33. 72. 114. 20.^{ev} 2.^{pe} c^{scr}, item *ascendentibus illis* vg f q al; ς *αναβαντ.* c. EGHMSUVΓΔΛ al pler, item *ascenderunt* vel *et ascendiss.* it^{pl}) *αιτων* .. D e *ανεβησαν οι γονεις αιτου* (haec add et. c) *εχοντες αιτον.* Praeterea haec absque *εις ιεροσολ.* dedimus (Gb'' prob Schu) c. BDL 125. 219. 248. cop sah syr pers^{p} .. ς (Ln) add *εις ιεροσολυμα* c. ACE GHKMSUVXΓΔΛ al pler (218. post *εορτης*) it (e ante *εχοντες αιτον*) vg go syr^{p} al | *της εορτης* .. DX a c e add *των αζυμων*

43. *τελειωσαντων* .. D 6.^{pe} *τελεσαντων* | *υπεμειναν* .. D 1. 33. al^{5} Cyr^{alex} cat ox Thph 237.^{schol} *απεμ.*, 254. *επεμ.*, al^{2} *εμειναν* | *εν* .. Γ 47.^{ev} *εις* | *ιερουσαλημ* .. E *ισραηλ* (confusis compendiis)| *ο παις* .. D it^{mu} vg cop al ante $\overline{\text{ις}}$ (et. alterutrum omittitur)| *εγνωσαν οι γον. αυτ.* (Gb') c. BDL 1. 13. 33. 118. 131. 157. 209. c^{scr} a e vg 130.^{lat} cop sah arm syr^{hr} syr$^{p\,mg}$ Hier .. ς *εγνω* (A al pauc f ff^{2} g^{1} go *εγνωσαν*) *ιωσηφ και* (g^{scr} *ουδε*) *η μητηρ αυτου* (l *mater eius neque ios.*) c. ACEGHKMSUV XΓΔΛ al pler it^{mu} go syr^{utr} al

44. *νομισαντες* (XA *-ζοντες*) *δε* .. D *και νομ.*, b c e ff^{2} go cop^{2} om *δε* | *αυτ.* (y^{scr} om) *ειναι ε. τ. συνοδ.* c. BDL 1. 33. 124. 209. item *illum esse* (a e *esse eum*) *in comitatu* it^{pler} vg .. ς *αυτ.* (al aliq post *συνοδ.* pon) *ε. τ. συνοδ. ειναι* c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ al pler. Item ev. Thom. Gr. A *ἐνόμισαν αὐτ. ἐν τ. συν. εἶναι.* | *ημερας οδον* .. D *οδ. ημερ.*, item it^{pler} (e sic: *Venerunt autem domi et quaesierunt eum inter* etc) vg al. Item ev. Thom. Gr. A *ὁδὸν ἡμέρ. μιᾶς* (*unius* add et. d)| *ανεζητουν* .. MT

IV.

1 (15.2) Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. (16.5) καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς *Deut 8, 3. 1–13 Mt 4, 1–11. Mc 1, 12 s.

---

teste 56 et Iac^{sarug} 57 (addit numerari tantum 55 viderique unum [?] nomen a scribis praetermiss.); item Iac^{sarug} a Chr. ad Nath. 42.

IV. 1. *πληρ.* (P^{W} add *ων*) *πνευμ. αγ.* (Schu prob) c. BDEFW^{supl}KL 1. 11. 33. 131. 209. al plus^{30} it vg cop syr^{utr} arm al Amb al .. ς *πν. αγ. πληρ.* c. AGHMSUVΓΔΛ al pl go al (:: in Actis in similibus locutionibus ubique *πλήρης* ante gen. positum est, ut 6, 3. 5. 8. 7, 55. 9, 36. 11. 24.)| *εν* (e^{ser} om) *τω* (11. 225. Did om) *πνευμ.* (a c vg^{ed} *a spiritu*) .. 107. b Eus^{libere} om (g^{ser} post *εις τ. ερ.*)| *εν τη ερημω* c. BDL a b g^{1} q em fu harl mt sah .. ς *εις* (Did *επι*) *την ερημον* (:: ut Mt et Mc) c. AEGHKM SUVΓΔΛ al ut vdtr omn c e f g^{2} l vg (et. am for al) al (Did) Eus^{libere}

2. *τεσσεραποντα* c. AB*LΔ .. ς (Ln) *τεσσαραχ.* c. B**DEGHKMSUVΓΔ etc. Praeterea Γ g^{scr} 7.^{pe} aeth add *και νυκτας τεσσαραποντ.* (:: e Mt)| *υπο* (Δ* *απο*) *τ. διαβ.* (D 243. e *σατανα*. Ita e et. v. 3.)| *συντ. αυτων* (Gb^{vt}) c. BDL a b c e g$^{1.2}$ l vg 130.^{lat} sah cop arm aeth pers^{w} Cyr^{1} (nam in comm. ed. Mai. *υστ.* habet) Bed .. ς add *υστερον* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn go syr^{utr} cop^{dz**} al (:: at ita Mt lectione non fluct)| B verba *κ. ουκ εφ. ουδ.* supplet in mg; Eus^{libere} *κ. ουδεν εφ. εν* etc

3. *ειπ. δε* c. BDL 1. 33. 67. 130.^{gr} it^{pler} vg cop (for sah om *δε*) Amb .. ς *και ειπ.* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler (157. *και ειπ. δε*) eq go syr^{utr} al Thdrt (:: ita Mt nec fluct lectio)| *τω λιθω* (a *lapidibus*) – – *γενητ. αρτος* (a *fiant panes*) .. D 31.^{ev} tol Thdr^{mops} Cyp *ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται* (:: e Mt)

4. *και* (130.^{gr} sah om) *απεκρ.* (13. *απ. δε*) *πρ. αυτ.* (13. cop sah *αυτω*, 130.^{gr} om) *ο* (Δ om) $\overline{ις}$ (Δ c e f g^{2} add – et. Ln – *λεγων*, a b ff^{2} g^{1} q *et dixit*) c. BL(Δ) 13. 33. 130.^{gr} (it) vg cop sah .. ς *κ. απεκρ.* $\overline{ις}$ (M 1. al^{25} fere *ο* $\overline{ις}$) *πρ. αυτ.* (69. 124. 346. al *αυτω*) *λεγων* (al pauc om) c. AEGHKMSUVΓΔ al pler go syr^{P} (syr *Resp. Ies. et dix. ei*) al .. D (tol) *και αποκριθεις* (tol add *αυτω*) *ο* $\overline{ις}$ *ειπεν* (:: minus usitatum est *απεκριθη* c. *πρ. αυτ.* coni. Addi solet *λεγων* c. *αυτ.* vel *πρ. αυτ.*, item *και ειπεν*, ac plerumque dicitur *αποκριθεις ειπεν* c. dat. vel etiam absque dat. Cf locos similes per totum Lc)| *οτι* .. D tisch 69. 124. al^{10} om (:: ut Mt)| *ο ανθρ.* c. ABDEGLVΔ al pm cop sah .. P^{W}HKMSUΓΔ al plus^{70} om *ὁ* (Gb^{00} :: cf ad Mt, ubi et. de LXX). Praeterea haec edidimus absque additamento c. BL cop^{schw} sah .. ς (Ln) add *αλλ επι παντι ρηματι* (al^{20} cop^{dz**} et^{wl} aeth arP Thph add *εκπορευομενω δια στοματος*) *θεου* c. ADEGHKMSUVΓΔΛ etc (:: e Mt; cuius verba quod in brevius contracta a plerisq. adscripta sunt, id prorsus ex more est

ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

III.

1 (6.8) Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα

---

51. *και ηλθεν* (h^{scr} *-λθον*, Did *κατηλθ.*) c. ABC**EGHKLMSUVXΓΔΛ a fere omn it vg syr^{utr} (et. syr^{cu}) go etc .. C*D^{fw}F 28. cop pers^{p} ar^{p} on (Gb^{0}); aeth^{utr} *et abiit* ante *και κατεβ.*, b l Amb om *και κατ. μετ αυτ. ναζαρεθ* (et. ς^{e} 1634. 1638.) c. B*DEGHMUVΓΔ al pl, item C**A *-ρεθ* .. ς Wtst Gb Sz Ln *-ρετ* c. B**KLS(e sil.)X al mu, item A *-ρωτ* | *και* c. ABC*KLSUVXΓΔΛ al pl it^{pler} vg go syr^{p} al .. C***DEGHM al^{40} fere cop syr^{sch} syr^{cu} *η δε* (Gb'), item ev. Thom | *παντα τα ρημ.* c. BCEG HLMUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg syr^{utr} (syr^{cu} *πα. ταυτα τα ρη.*) al .. ADI 114. 253. 2.P^{e} a (go cop *haec verb. omnia*) *τα ρημ.* (a add *eius*) *παντα* (AK 2.P^{e} *απαντ.*, item al pauc; al^{2} post *ταυτ.* pon) .. S 62. om *τα ρημ.* (ev. Thom. *διετηρει παντα τα γενομενα.*)| *ταυτα* .. BDM a e om hinc Ln [*τα.*]. Praeterea X al^{5} ac plur sl add *συμβαλλουσα* (*-αλουσα*), item sax post *καρδ.*

52. *ις* .. A al^{5} ac plur Or^{2} o *ις* | *προεκοπτεν* (*-πτεν* C. ACEKLXΓΔΛ etc D *-πταν*, M* *-πτει*, U al *-πτε*: ita et. Ln): ita et. Amphil-Vict^{ap} Ath Thdrt .. B add *τη*, L Or^{1} *εν τη* | *σοφια και ηλικ.* (al pauc arm^{e} om *κ. ηλ.*) c. ABCEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn fff^{2} g$^{1.2}$ vg go syr al Or^{1} al Aug al .. DL a b c e l q cop syr^{sch} et^{cu} eth^{hr} al aliq Or^{1} Epip Ath Cyr Nyss Thdrt^{saepe} Amphil (*προέκοπτεν οὖν κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀνδρουμένου κατὰ φύσιν τοῦ σώματος· σοφίᾳ διὰ τοὺς παρ' αὐτο τὰ θεῖα σοφιζομένους· χάριτι, ἐφ' ᾗ εὐφραινόμενοι προκόπτομεν* et Amb al *ηλικ. κ. σοφ.* | *ανθρωποις* (et. Or^{2} al) .. D praem *παρα*

III. 1. *δε* (agnoscit et. Clem) .. H*K 28. 124. al^{20} fere tol arm Eus^{3} ca om | *ηγεμονιας* (AΓ *-νειας*) *τιβ. καισαρος* .. X add *αυγουστου* | *ηγεμο νευοντος* (et. Eus^{1} etc) .. D Eus^{2} Chron^{alex} *επιτροπευοντος*, it v *procurante* | AD *πειλατου* | *και τετραρχουντος* (Eus *τετρ. δε*, C te *τετρααρχ.* ut cop) *της γαλ. ηρωδ.* (AK *ηρωδ. τ. γαλ.*) .. D^{gr} om *κ τετρ. τ. γαλ.* (i. e. versus excidit in columna Graeca, postque pagin exeunte alteraque ineunte bis scriptum *τετραρχ. τ. ιτουρ.*)| LA *ιτουραιας* .. cop *ιδουμαιας* | *τραχωνιτ.* .. K 48.^{ev} s^{scr} *τετραχων.*, *tetrachontidis*, cop *τετραγωνιτ.* | *αβιληνης* ut EGHKLS(e sil.)UXΓΔ al p q (*abilaenae*) em syr^{sch} et^{cu} al, item AB *αβειληνης*, go *abeileni* .. CMV

καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν Mt 3, 1 as. Mc 1, 1 as. Io 1, 6 as.
ἐν τῇ ἐρήμῳ. 3 (7.1) καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡς 4–6
γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου φωνὴ βοῶντος Es 40, 3–5.
ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ

---

al mu Chron αβιλινης, D** αβιλλινης, cg1.2 vg (consentiunt cdd pler) cop syrP *abilinae* .. D* αβιλλιανης, item a b e ff2 *abilianae* (e -neae), d *abilianetis*. Et aliter. | L τ. *αβιληνης τε* · reliquis tribus syllabis *τραχωνιτος* ipsa prima ut vdtr manu super lineam adscriptis. | De Mcionis evglii initio Tert: *anno quintodec. principatus Tiberiani proponit eum* (al *deum*; Dial „*κατῆλθεν ὁ ἁγαθ. θεὸς*") *descendisse in civitatem Galil. Capharnaum.* Epiph: *Ἐν τω πεντεκαιδ. ετει τιβερ. καισαρος* (Dial *επι τιβ. καισ. επι των χρονων πιλατου*) *καὶ τὰ ἑξῆς.* Irint *dicens Iesum ab eo patre qui est super mundi fabricatorem deum, venientem in Iudaeam temporibus Pont. Pil. praesidis, qui fuit procurator Tib. Caesaris.* Hippphilos *νομίζων χωρὶς γενέσεως ἔτει πεντεκαιδεκ. τῆς ἡγεμ. τιβ. καίσ. κατεληλυθότα αὐτὸν ἄνωθεν – – διδάσκειν ἐν ταῖς συναγωγαῖς.* Dial – – *ἐπὶ τιβερίου κατελθὼν ἐφάνη ἐν καφαρναούμ.* Seqq usque 4, 16. praeterlit Mcion

2. *επι αρχιερεως* (Gb Sz) c. ABCDEFW(testatur Wtst tantum *-ρεως* pro *-ρεων*) GHKLMSUVXΓΔΛ al pl b e syrP sl Eus Epiph Thdrtcod Syncell .. ς *επ αρχιερεων* c. minusc non ita mu itpler vg go cop al Chron | *αννα* .. H 28. 258. *ανα* | *καιαφα* c. ABEGHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn q am fu go cop syrutr al .. CD itpler vg *καιφα* (Ln :: at ita D itpler vg ubique) | *επι* .. Δ 28. Or1 *προς* | D *ιωαννην* | *τον ζαχ.* (Gb Sz) c. ABCDEFHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl Clem Or Chron .. ς *τον του ζαχ.* c. G 2.pe al Eus

3. *πασαν* c. ABL al pauc Or3 (:: vdtr comparandum cum 4, 37. *εις παντα τοπον της περιχ.* Alibi in simillima dictione artic. non fluct, cf 7, 17. 4, 14. Mt 3, 5. Mc 1, 28.) .. ς add *την* c. CDEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler Eus (itpler vg *omnem*; a *totam*)

4. *ως* .. C Eus *καθως* | *βιβλω* (et. Or Eus) .. B *βιβλω* | E* vdtr *των λογων* | *προφητου* (Gb") c. BDLΔ 1. 118. 124. itpler vg cop arm syrcu Or Eus (:: cf 3, 22.) .. ς add *λεγοντος* c. ACFGHKMSUVXΓΔ al pler (13. *λεγων*) fq syrutr go al | *κυριου* (et. Or Eus Cyr) .. Δ al5 ac plur *του κυρ.* | *αυτου* (et. Or collato eo quod habent LXX: *τοῦ θεοῦ ἡμῶν*) .. Dgr *υμων*, syrsch etcu persP *τω θεω ημων*, item (e Mt et Lc) Irint *dei* (cdd2 *domini*) *nostri*. Cyr: *τί δὲ βούλεται τὸ Εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβ. τοῦ θεοῦ ἡμῶν;* Postea vero *ὁ δὲ ἰωάννης Εὐθ. ποιεῖτε τ. τρίβ. ἡμῶν· τοῦτο δέ ἐστι τὸ εὐθείαν εἶναι τὴν ψυχήν.* Rursusque postea *πῶς εὐθείας αὐτοῦ τὰς τρίβ. ποιήσομεν;*

5. *φαραγξ*: ita BCDFGKL**MUXΓΔΛ etc .. AHL*X al pm (aeflxyscr) *-ραξ* | *ευθειας* c. BD 73. 253.* 32.ev itpl vg Or2 (*ἀντὶ ἑνικοῦ Εἰς εὐθεῖαν* [quod est LXX] *πληθυντικὸν εὐθείας*) Irint (*in directa*, sed cdd2 *in directum*: hoc adhibe et. ad notam in Mt. Nimirum Ir sic: *de*

βοννὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ὅσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον
Mt 3, 7–10. τοῦ θεοῦ. 7 (8.5) Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 (9.10) Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες Τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς

---

qui [Ioh] *iterum ait Mt, similiter autem et Lc Hic est enim* etc, unde ad Mt eum [certe Ir^{int}] quae Lucae sunt transtulisse apparet, quemadmodum et. in cdd Lat aliq fit. Cf ad Mt) Leo .. ς *ευθειαν* c. ACFGH KLMSUVXΓΔΛ al pler e f q cop syr^{P} (item al mu, sed pler liberius)| αι (DKL ε) *τραχειαι* (D *-ιαι*) ε. ο. *λειας* (CXΔ al mu *λιας*)

6. *του θεου* (et. Or Ir^{int} al) .. D *κυριου*. Syr^{cu} pro hoc versu exhibet plene *Es. 40, 5.

7. *ουν* .. D 1. 13. 28. al^{5} e f go cop^{dz} *δε* | *υπ αυτου* (et. Or al) .. D be l q *ενωπιον αυτου* | X al pauc *γενηματα* | *υπεδ. υμιν* .. DΔ *υμ. υπεδ.* | FL al *μελουσης*

8. *καρπους αξιους*; (B Or αξ. *καρπ.* urgetque Or pluralem a Lc positum) .. D 106. e go cop syr^{P} (sed in mg *-πους -ιους*) *-ρπον αξιον* | *αρξησθε* .. Δ 252. *δοξησθε*, L *δοξητε* (item Did Thdrt, nisi potius Mt 3, 7—10. quam Lc 3, 7—9 laudant)| *εν* (DGr* 259. om) *εαυτοις* (D*L *αυτοις*) (et. Or^{2} al) .. it^{pler} (non fq) vg arm aeth Or^{1} Amb om | *πατερα* .. L 33. syr^{sch} et^{cu} syr^{P} c.* arm Or^{2} Did (ut ante) praem *οτι* | X y^{scr} al *εχωμεν*

9. *ηδη* (syr al *ecce*) *δε και* .. D it^{pler} go cop syr al mu Did om *και* .. syr^{cu} *και ιδου*, Or^{int} saepe *ecce*, vg *iam enim*, a *iam quid enim* | *δενδρον* .. Δ om | *καρπον καλον* (D syr^{sch} et^{cu} *-πους -λους*) .. a ff^{2}· am for per Or (*τὸ μὲν γὰρ μὴ ἔχον καρπὸν οὐδὲ καλὸν ἔχει καρπόν*) (Ir^{int} ex cdd pler: potest quidem eodem iure ad Mt trahi, sed propter ipsos testes in Lc omittentes praestat Lc) om *καλον*, hinc Ln [*καλ.*], sl^{rem} *καρπους* absque *καλ.*

10. *επηρωτων* (X *-τουν*) .. D 244. *-ωτησαν*, item *interrogaverunt* b c e ff^{2}· q | *ουν* .. D al^{2} b c e q cop^{dz} al om | *ποιησωμεν* (Gb' Sz) c. ABCDFHL MSVXΓΔΛ al pl go .. ς *-σομεν* c. GKU al pm (it vg al *faciemus*). Praeterea D add *ινα σωθωμεν*, item *ut vivamus* b g^{1}· q gat syr^{cu}

11. *αποκριθ. δε* .. U al pauc e *δε αποκριθ.*, e *ille autem*, syr^{cu} *ille* | *λεγει* c. AC**DFGHKMSUVΓΔΛ al pler syr^{cu} syr^{P} etc .. BC*LX al^{6} f (*dicebat*, item δ) *ελεγεν* (Ln 49.), item *dixit* (ut vv. sqq.) it^{pler} (et. d) vg go al

Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 *ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν;* 13 *ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.* 14 *ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες Τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.* 15 *Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ* Lo 1, 15 ss. *διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,* 16 (10.1) *ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης* Mt 3, 11 s. Mc 1, 7 s. *ἅπασιν λέγων Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρό-*

---

11. *μεταδοτω* (U al *-δωτω*, L *-δωτο*, K *-δότῶ*) *τω* (KL om) *μη εχ.*

12. *τελωναι* .. D add *ομοως* | *βαπτισθηναι* .. CKX al[55] fere syrP c. ob. cop[dz mg] arr add *υπ αυτου* | *ειπαν* c. C*D (al ut vdtr) .. ς (49.) *-πον* c. ABC***FGHKLMSUVXΓΔΛ etc | *ποιησωμεν* c. ABCDFHKLMSVXΓΔΛ al pl go .. ς *-σομεν* c. GU al pm (it vg al *faciemus*). Praeterea D add *ινα σωθωμεν* (non item b etc, cf ad v. 10.)

13. *προς αυτους* (64. b om) .. D al[1] a e f q mt *αυτους* | *μηδεν* .. AΔ Const *μηθεν* | *πλεον* (C *πλειον*) .. V al[5] om .. D add *πρασσετε* (vide post) | *πρασσετε* (it[pl] mt gat *exigatis*; it[pl] mt post *πλεον*) .. D *πρασσειν*

14. *επηρωτων* (X *-τουν*, CD b c g[1] ff[2] q go *-τησαν*) *δε* (C fu om) *αυτον* (D om, item c) *και* (28. 118. 209. al[10] go add *οι*) | *ποιησωμεν* c. BC (et* et***)DFHLMSVXΓΔΛ al pl go .. ς (Ln) *-σομεν* c. AGKU al pm (it vg al ut vv. 10. 12.). Praeterea D (ut bis supra) add *ινα σωθωμεν* | *και ημεις* h. l. c. BC*L 1. 69. 124. (al?) it[pler] vg syr[sch] et[cu] al .. D 7.[ev] om .. ς ante *τι ποι.* c. AC***FGHKMSUVXΓΔΛ al pler a go (cop *quid nos quoque faciemus*) syrP al | *και* (ante *ειπεν*) .. D e o *δε* .. b q cop[1] syr[sch] et[cu] om | *αυτους* c. BC*DL 1. 33. it vg .. ς *προς αυτους* (:: vdtr ad vv. 13 et 12. accommodatum esse) c. AC***FGHKMSUVXΓΔΛ al pler go al | *μηδενα* .. A 12. 119. 229.** 8.[pe] praem *μηδενα αδικησητε* | *μηδε* .. H *μηδενα*

15. *περι του* (D 1. 69. al[15] om) *ιωαννου* (D *ιωανου*) | *ειη* .. L 69. y[scr] 258. 47.[ev] *ει*, 239. 299. *εστι*

16. *απεκριν. ο* (E al pauc om) *ιω.* (124. a b l mt arm om) *απασιν* (GK* al *πασιν*, Γ om item syr perP) *λεγων* (K q *λεγ. απ.*) c. ACEFGH(K)MSU V(Γ)ΔΛ al pl vg ff[2] (q) al .. BL e Or *απεκρ. λεγ. πασ.* (L *πασ. λεγ.*) *ο ιω.* .. D *επιγνους τα νοηματα αυτων ειπεν* .. differunt alii | *μεν* .. D om | *υδατι βαπτ. υμ.* c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler ff[2] al vg syrP Or .. D 1. 13. al *υμ. βαπτ. εν* (ita et. minusc al aliq) *υδατι*, a b c q mt go *vos* [*in* q mt add] *aqua bapt.*, f cop syr[sch] et[cu] *bapt. vos* [*in* cop add] *aqua* (:: cf ll. pp.). Praeterea CD it[pl] (non f g[2] l) mt syrP[mg] (certe in cod. Ass. II.) add *εις μετανοιαν* (contra Or: *μόνος ματθ. τούτῳ προστέθεικε τὸ εἰς μετάνοιαν*) | *ερχεται δε* .. D l o *δε ερχομενος* (:: e Mt) | o (D om) *ισχ. μου* (C *εμου*) .. D l add *εστιν*, item L al[6]

τερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· 17 (11.5)
οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ,
καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατα-
καύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν*
19 s. Mt 14, 3 ss. Mc 6, 17 ss. *λαόν·* 19 (12.2) *ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ*
περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων
Mt 4, 12. Mc 1, 14. *ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης,* 20 *προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ*
πᾶσιν καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21 s. Mt 3, 13 ss. Mc 1, 9 ss. Io 1, 29 ss. 21 (13.1) *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ*
Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν,
22 *καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσεὶ περι-*

---

syrP cd *οπισω μου* (e ll. pp.)| *λυσαι* (itPm arm *portare*) .. M al4 add *κυψας* (contradicente Or)| *των υποδημ. αυτου* (ita et. Or urgens numerum pluralem) .. D *του υποδηματος* (om *αυτου* et. itPl; A *αυτων*) *αγιω* .. 63. 64. Tert Aug (*Sicut enim Mt, ita et Lc dixit, et eodem ordine* Ipse vos baptizabit in spiritu et igni; *nisi quod Lc non addidit* sancto, *sicut et Mt*) om. Idem testari vdtr Heracl *ὁ Ιω. φησὶν ὅτι ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ὕδ. βαπτίζω, ἔρχεται δέ μου ὀπίσω ὁ βαπτίζων ὑμᾶς ἐν πνεύματι καὶ πυρί.*

17. *και διακαθαριει* .. B a e cop Irint *διακαθαρα* (similiter *ἐνιοι, ὥς φησιν Ἡρακλέων, -- οὕτως ἀκούσαντες τὸ ἀποστολικόν Τὸ γὰρ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τοῦ διακαθᾶραι τὴν ἄλω, καὶ συνάξει - - ἐπιθήκη - - ἀσβ.* cf ecl. proph. ap. Clem)| *συναξει* (D post *σιτον*) .. B e *συναγαγειν* | DEGA al6 ac plur *τον μεν σιτον* | *εις την* (D 13. 69. om) *αποθ. αυτου* (D 13. 69. e cop2 om)

18. *παρακαλων* .. D *παραινων*

19. C *τετρααρχης* (ut cop): cf ad 3, 1. | *υπ αυτου* .. F cop syr al *υπο ιωαννου* (similiter Mmg initium lectionis eccles. notatum habet: *τω καιρω ηρωδ. ο τετρ. ελεγχ. υπο του ιω. περι ηρ.* Item al)| *του αδελφ. αυτ.* (Gb Sz) c. BDEFGHLMSUVΓΔΛ al120 fere it vg go arm al Thph Euth Lcif .. Ϛ praem *φιλιππου* (:: e Mc ubi non fluct) c. ACKX al mu cop syrutr aeth al | *πονηρ.* o (X al pauc om) *ηρωδ.* (e l syr perP om) .. B 127. 132. 234. 235. o *ηρωδ. πον.*

20. *και* pr .. B 251. 258. ab l mt Lcif om | *και* sec .. D b e om (cop *adiiciens - - proiecit*)| *κατεκλεισεν* .. D *ενεκλισε* (it vg *inclusit*), 2,Pc *απεκλ.* | D *ιωαννην* | *τη* c. ACEFGHSUVXΓΔ al pl .. BDKLMΛ al12 (Eus libere) om (Ln 49. :: et. in Mt et Mc fluctuat: in Mc omnino delendum erat; in Mt c. pauc test [B**Z etc, dele X] edidimus; in Lc igitur multo plus quam alibi auctoritatis habet)

21. *ανεωχθηναι* .. D *ανοιχθ.*

22. *σωματικω* (K 254. cacr *-κως*) *ειδει* (254. *εν ειδει*) *ωσει* (254. *ὡσω*)

στερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι Σὺ εἶ ὁ υἱός 9, 35.
μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 (14, 8) Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριά- 23 ss. Mt 1, 1–17.
κοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ 24 τοῦ

περιστεραν (254. -ρας)| ωσει c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn .. BDL 33. Or ως (Ln 49. :: at solet pro ωσει a test mu nec ultimis substitui ως, cf Mt 9, 36. 14, 21. 28, 3. Lc 1, 56. 3, 23. etc. In Mc l. p. ως scriptum est paucis [e ll. pp.] ωσει substituentibus; in Mt pariter ac nostro loco ωσει tenendum uno D ως praebente.)| επ .. D εις (itpler vg *in ipsum*, f *super ipsum*) :; cf ll. pp. | εξ .. A απ, D εκ του | γενεσθαι (Gb″) c. BDL abceg$^{1\cdot}$l vg cop Amb .. ς add λεγουσαν c. AEGHKMSU VXΓΔ al pler ff$^{2\cdot}$g$^{2\cdot}$q go syr^{utr} al, item A 13. al^{6} προς αυτον λεγ. (:: deest et. in Mc, tamen potius e Mt [et. in ev. Ebion. legitur, cf ad Mt] invectum est. Cf et. 3, 4.) | συ ει – – εν σοι (X al aliq ω, cf pp) ευδοκησα (c. BPʷKMUA 1. 11. 33. 127. 346. al^{40} ac multo plur; ς ηυδοκ. c. AEGHLSVXΓΔ al pm :: similiter lectio fluct in pp) .. D a b c ff$^{2\cdot *}$] υιος μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε. Eandem lectionem testantur [Clem? Method?] Aug (*Illud vero quod nonnulli cdd habent sec. Lc, hoc illa voce sonuisse quod in ps. scriptum est* Filius meus es tu, ego hodie genui te: *quamquam in antiquiorib. cdd. Gr. non inveniri perhibeatur, tamen si aliquibus fide dignis exx. confirmari possit, quid aliud* etc) Faust ap Aug (*Illic dicit - - factum aliquando esse filium dei post annos duntaxat secundum Lcae fidem ferme triginta, ubi et vox tunc audita est dicens ad eum* Filius meus es tu, ego hod. gen. te) Iuv (*Ablutumque undis Chm flatuque perunctum Alloquitur: Te nate hodie per gaudia testor Ex me progenitum* etc). De ev. Ebion. Iust etc cf ad Mt

23. κ. α. ην (13. 69. 124. 346. it vg al post ο ως pon) ο (LUX al aliq om) ως .. D Ath Epiph^{4} ην δε (Epiph^{1} add ο) ως, cop Ir^{int} *Iesus autem erat* | αρχ. ωσει ετ. τρ. c. BLX 1. 33. 118. 131. 209. e^{scr} b c g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q vg Or Eus Ath^{2} Amb Quaest Victcap, item 13. 69. 346. Epiph^{4} αρχ. ειναι ως (Epiph^{1} ωσει) ετ. τρ. .. ς (Ln) ωσει (D al aliq Clem libere ως, r om) ετ. τριακ. (M^{mg} add ων) αρχ. (124. e f mt syr al om, syrP ^{mg} ειναι αρχ.) c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al pl a go al Cyr | ων υιος (Or υι. ων) ως ενομιζ. (Epiph^{1} add ειναι) c. BL 1. 33. 118. 131. 209. a (*filius ut existimabatur*) Or Eus Epiph^{4} Ath Cyr (vide post) Quaest .. ς ων (X ων·) ως ενομιζ. υι. c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pl vg (*ut putabatur filius*) syrP etc .. D ως ενομιζ. ειναι υιος, item itpler Aug Amb *quod* (ita b c ff$^{2\cdot}$g$^{1\cdot}$ q; *qui* Amb Aug; *sicut* e f) *putabatur* etc | του ιω. c. BHr 1. 33. 118. 131. 209. c^{scr} Eus^{2} Ath (serm. mai. de fid.) Epiph^{4} (h. 10, 29. h. 31, 10 sqq) Cyr (ad 4, 22. εἰ καὶ υἱ. ἦν ὡς ἐνομίζ. τοῦ Ἰωσ.) .. ς (Ln) om του c. ADEGKLMSUVXΔΛ al pler Or | του ηλει – – του ναθαν (v. 31.) .. D ratione Mt^{1} a v. 16. ad v. 10. ad Lc translata) του ιακωβ τ. μαθθαν τ. ελεαζαρ τ. ελιουδ τ. ιαχειν τ. σαδωκ τ. αζωρ τ. ελιακειμ τ. αβιουδ τ. ζοροβαβελ τ. σαλαθιηλ τ. ιεχονιου τ. ιωακειμ τ. ελιακειμ τ. ιωσεια τ. αμως τ. μαρασση τ. εζεκεια τ. αχας τ. ιωαθαν τ. οζεια τ. αμασιου τ. ιωας τ. οχοζιου τ. ιωραμ τ. ιωσαφαδ τ. ασαφ τ. αβιουδ τ. ροβοαμ τ. σολομων. In K aliisq mu singulorum nominum ordo perturbatus est inde quod

Μαθθὰτ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ 25 *τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναὼμ τοῦ Ἐσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ* 26 *τοῦ* [1] *Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰωδὰ* 27 *τοῦ*

[1] 1 Chr 3, 17. [2] Esr 3, 2.

scriptores in columnis describendis errarunt. Hinc in ℵ (fol. 165 vers. fol. 166. rect. et vers.) ordinis restituendi caussa ita legendum est ut ab *του ηλει*, cui perperam addit (cum g^{scr}) *του ιακωβ*, et *ματθατ* ad alterius col. priora nomina tria transeatur, tum rursus ab *ιωσηφ* priore col. posito pergatur usque ad *μαθθατ* (fol. seq.). Inde transeundum est ad alterius col. nomen quartum τ. *λευι* usque *θαφλα* lam sequitur pri. col. *ναχωρ* usq *νωε*, indeque *λαμεχ* usque τ. *θεου*. *ηλει* (*ἡλ-* ita ℵA et pl ut vdtr item it^{pler} vg *heli*; b e *eli*, item ℵ 12 etc *ἡλ-*) c. ABEGHMSΓA al pl .. ς (Ln 49.) *ηλι* c. KLUVXΔ al pm

24. *μαθθατ* c. B* (ita vdtr, quemadmodum v. 29. certum est. Similiter D *μαθθαν*. Nimirum ut in Mt *μαθθαιος* et *μαθθαν* edidimus cum solis BD, ita in Lc cum B [textum mutante D] solo edendum videtur *μαθθατ* bis.) .. ς (Ln 49.) *ματθατ* c. AB**EGHM^{mg} SV al pl (c^{scr} -ταθ) vg cop syr (-τθαθ) go; item KLM^{txt}UXΔ al pm syrP -τθαν (minusc aliq *μαθαν*); b e q a *matthei* (a -eae), f *matthi* ff^{2} g^{1} l *matthiae*. (Aug „sec. Mt Mathan est avus Ioseph; sec Lc vero non Mathan sed Mathat. Quod si quisquam putat esse tantam similitudinem nominis, ut ab scriptoribus in una littera erratum sit -- quid de istorum patribus dicturus est? Nam sec. Lc Mathat filius fuit Levi, sec. Mt autem Mathan ex Eleazar genitus“) | *λευει* c. DGΓΔ amu (go *levveis*) .. ς (Ln 49.) *λευι* c. AEHKLMSUVXΔ al longe pl; cf ad v. 29. | *μελχει* c. ABEGHLMSΓΔΛ al mu .. ς (Ln 49.) -*λχι* c. KUVXΔ pl | *ιαννα* c. BLΔ 33. al (1. *ιωαννα*) item (*iannae, ianne, anne* a, *annae* e, etc) it vg go cop (cop^{dz} *anne*) al (syr *iasi*) Naz .. ς *ιαννα* c. AE**GHMSUV al pl syrP, item X *αννα*, H *ιαννας* .. E*Λ al *ιωαννα* et Γ al -*νας* Ceterum Afric, teste Eus h. e. 1, 7., om τ. *μαθθατ* τ. *λευει* (- - *κατὰ λουκᾶν ὁμοίως τρίτος ἀπὸ τέλους μελχί, οὗ υἱὸς ὁ ἡλὶ ὁ τοῦ ἰωσὴφ πατήρ*. Totus iste Eus vel potius Afric locus de genealogiis Chi clasicus.) Eus (ad Steph. qu. 3. et textum affert *του ηλι* τ. *μελχι* et ac curatius tractat) Naz (?) Ir^{int} (vdtr certe inde quod habet: „Lc genealogiam quae est a generatione domini nostri usq ad Adam LXXII generationes habere ostendit“) Amb (lib. 3. in Lc: „Lc vero Iosephi filium Heli, Heli autem filium Melchi esse descripsit“ etc)

25. *ματταθιου* c. AEKLMSUVΓΔΛ al pl cop; B* *μαθθαθιου*, B** *ματθ*. X al pauc *ματατθιου*, item *matthathiae* (q *mattathiae*) vel similiter it^{mu} (sed a b c e l^{e} om τ. *ματτ*. τ. *αμως*) vg go al .. G al pauc *ματθαιου*, H al pm ff^{2} syrP *ματθιου* | *εσλει* c. ABEGHMSΓΔΛ al mu .. ς (Ln 49.) -*λι* c. KUVX al pm .. L al mu f go cop aeth Naz -*λιμ* (h^{sec} 7.pe -*λειμ*). Ceterum *esli* (*ἐσλ*. et. E cum unc et minusc pler) $c g^{2}$ q am em for ing mt al; *hesli* g^{1} vg^{ed}; b ff^{2} *sedi*, a *seddi*, e *aedi* | *ναγγαι* (Δ al *ναγαι*, U 126. al *ναγγε*) .. F^{w} al mu *αγγαι*

26. *ματταθιου* c. ABEGHKMSUVXΓΔΛ etc, L al pauc *ματαθιου*, h^{sec} 49.^{ev} 3.pe 10.pe *μαθθαθιου*, al aliq *ματθαθιου*, *ματθιου*, *ματθαιου* etc | *σεμεειν* c. BL (al?) item *semein* b e go cop .. AEGHMSXIΓΔ al pm

Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρεὶ
28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἤρ
29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Ματθὰτ τοῦ Λευεὶ
30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ
31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰν τοῦ Δαυεὶδ *2 Sam 5, 14.

σεμεει, item ς (Ln 49.) σεμεῖ c. KUVA al pm | ιωσηχ c. BLΓ 1. 33. 131. 209. 346. tisch** al[5] ac plur b c e ff[2·] g[1·2·] am cop arm Naz .. ς (Ln) -σηφ c. AEGHKMSUVXΔΛ al longe pl a f q vg (for mt *ioseth*) go syr[utr] al | ιωδα c. BLX (ιωδ) Γ (ἰωδᾶ) 22. 69. 106. 131. 346. tisch** g[scr] al[10] fere (1. ἰωαδά) g[1·] am em for harl ing mt (*ὁ inda aut ioda*) cop[ds] .. ς (Ln) ιουδα c. AEGHKMSUVΔΛ al pl itpler vg[ed] et[mss] aliq go cop[2] syr[utr] al

27. ιωαναν (LΞΓV tisch al cop syrP -ννας) c. ABEGLVXΓΔΛ al pl vg[edd] (ap Ln) cop syrP; item U al mu b (*ionae*) ιωναν, H al ιωναν (-νὰν pler ut VA; ΓU al mu -νᾶν) .. ς ιωαννα c. KMS al mu itpler vg go al | ρησα: -σὰ EKMΓΛ ac pler; pauc -σᾶ ut Ln 49. | ΔΛ 42. ζορομβαβελ (Λ -βὴλ) | νηρει c. ABEGHLMSΓΔΛ al pl .. ς (Ln 49.) -ρι c. KUVX al pm

28. μελχει c. ABEGHLMSΓΔΛ al pl .. ς (Ln 49.) -χὶ c. KUVX al pm | αδδει c. ABEGHMSΓΛ al pm .. ς (Ln 49.) -δὶ c. KUVXΛ al pm, item L ανδι | ελμαδαμ (ἐ- ita EKΓΛ ac pler a e f q em go cop syr[utr]; Ln 49. ἑ-: ita minusc ut vdtr non ita mu b c g[1·2·] am ing for fu) c. BL 33. al (item al aliq ελλαδαμ) a (*elmadan*) b (*hermadam*) e (*etmadam*) c (*helmadam*) g[1·] (*helmadan*) vg (vg[ed] fu ing for al -*adan*; am em harl -*adam*) cop .. ς ελμωδαμ c. AEGHKMSUVXΔΛ al pl f q go (*ermodam*) syr[utr], item Γ al g[2·] -ωδαν | ἤρ: ita EHKΓΛ ac pler itpler em for harl ð cop syr[utr] etc; Ln ἤρ: ita k[scr] al f vg go

29. ιησου c. BL 13. 33. 69. 346. al (item Γ 1. 131. al ιησω), item itpler (ff[2·] *ioses iesu*) vg cop arm .. ς ιωση c. AEGHKMSUVX (ιωσηχ) ΔΛ al pl q go (*iosez*) syr[utr] al | ιωρειμ .. UV al mu -ρὶμ, Γ al f g[2·] syr al mu -ραμ, syrP -ρια | ματθαθ c. B* 346. al .. K al ματθατ, AK al mu ματταθ, L ματτθ, X al ματταθιου, ς (Ln 49.) ματθατ c. B**GHMUVΔΛ al pl, Γ al q syrP ματθαν | λευει c. ABGHLΓΛ al mu (go ut supra) .. ς (Ln 49.) λευὶ c. EKMUX (-μὶ)Λ (sv e sil.) al pl

30. B σιμεων, item a e vg[ed] (non am fu for ing al) | ιωναμ c. BΓ 1. al[15] ac longe plur c e cop[ds] syr syrP[mg] arm .. ς (Ln 49.) ιωναν c. ADGHL MSUVX al pm cop[2] syrP .. itpl vg *iona* vel *ionae* .. EKΔΛ al mu go ιωαναν (K al -ννας)

31. μελεὰ: hoc acc. c. EK tisch al mu, MU al -λέα, ς (Ln 49.) -λεᾶ c. minusc | μεννα c. BLX 33. al (157. al μενα) c g[1·] g[2·] vg cop[1] arm, item Γ 1. 131. al q μεναν, cop[2] vg[edd] μενναν (a e *enam*, b *enan*, ff[2·] *cenam*) .. ς μαϊναν c. EGHKMSUVΔΛ al pl f (*mainan*) go al .. Δ 49. 51. om, hinc Ln [με.]| X al ματαθα | ναθὰν (hoc acc. GKMΛ al; EΓ tisch al νάθαν) .. B c e ναθαμ | δαυειδ c. ABDG (δαειδ) HLΔ 1. al go .. ς δαβιδ et Gb Sz 49. δαυιδ: -υιδ c. EKMUXΛ al, Γ al δᾶδ, -βιδ c. minusc

32 s. *Ruth 4, 18—22. *1 Chr 2, 1 ss. 34 s. *1 Chr 17, 24 ss. 36—38 *1 Chr 1—4.

32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλμὼν τοῦ Ναασσὼ
33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμὶν τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρὼν τοῦ Φάρε
τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα το
Ναχὼρ 35 τοῦ Σερούχ τοῦ Ραγαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἔβερ το
Σαλὰ 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε το
Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἐνὼχ τοῦ Ἰάρεδ τοῦ Μαλελεὴ
τοῦ Καϊνὰν 38 τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

32. *ιωβηδ* c. ABF^{w}LMUXΓΛ 33. 346. al plus^{15} c *d* cop aeth .. ς *ωβηδ* (D^{gr} *ωβηλ* d *obed*) EGHKSVΔ al pl (et. carp^{ev}) it^{pler} vg go syr^{utr} al | *βοος* c. ABDLM^{txt}X 33. 40. 69. al (et. carp^{ev}) a b e cop (*boes*) aeth (*βοα* .. ς –*οζ* c. EGHKM^{ms}SUVΓΔΛ al pl it^{mu} vg go syr^{utr} al | *σαλμων* (LM al –*μὼν*, non item EKΔ pl) .. B *σαλα* | *ναασσων* .. X al *ναασων*, it^{m} vg^{aliq} cop *nasson*

33. *αμιναδαβ* c. B (ut Mt 1, 4.) D .. ς (Lu 49.). *αμιναδαβ* c. AEGHKLM^{m} SUVXΓΔΛ etc .. M^{txt} 1.* 28. 69. 126. 131. 209. al plus^{40} syr^{p} –*βαμ* | *αδμειν* (Γ al *αλμειν*, 1. al *αλμει*, X al *αδμη*, 1. al praem τ. *αραμ*) *αρνει* (LX al –*νι*) c. BLXΓ al mu cop syr$^{p\,mg}$ (certe in cdd^{2} Adleri) .. (Lu) τ. *αραμ* c. ADEGHU al non ita mu it^{pl} vg go syr al; item al τ. *ιωραμ* .. KMSVΔΛ al^{70} ac plur b e syr^{p} (sed diff cdd) aeth al τ. *αραμ* το *ιωραμ* (al pauc b *ιωαραμ*, e *iyram*) | *εσρων* (D *ασρ.*) c. BD y^{scr} b al v (et. tol, sed non am for fu em ing al) syr pers^{p} .. ς *εσρωμ* (ut Mt, ne fluct) c. AE (*εζρ.*) GHKLMSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg$^{cdd\,pl}$ cop syr^{p} al (g *Δίωσ*) | τ. *φαρες* .. A om

34. D a b c e go *ισαακ* | *θαρα* (–*ἀρα*: ita EKΓ al ut vdtr pl; GMΔ al m –*αρά*) .. X 1. al plus^{60} cop^{2} syr^{p} *θαρρα*

35. *σερουχ* (Gb Sz) c. unc omn al longe pl it am fu em ing for tol s go cop etc (D b –*φουκ*, item go al) .. ς *σαρουχ* c. minusc ut vdtr pau vg^{ed} al | *ραγαυ* (M al –*γαύ*) .. LV al pm –*γαβ* | *φαλεκ* (*φάλ* –: ita carp^{ev} al mu; EGMUΓΔ al pl –*λέγ* vel –*λέκ*) c. BDLVXΔ al pm b c e ff^{2}· am for cop^{2} etc .. AEGHKMSUΓΔ al pl vg go –*λεγ*, a f g^{1}· cop^{1} -*lech* | *ἔβερ*: hoc acc. et spir. EHKMΓΔ ac pler item it^{pler} am em for ing et (al pauc *ἔβ.* et ff^{2}· vg^{ed} et$^{cdd\,aliq}$ *heber*) .. ς *ἐβὲρ*: ita G (ni fallo al ut vdtr non ita mu | *σαλά*: ita GKMΔ al pl .. Γ al mu *σάλα* (Lu 49.

36. *καιναμ* c. BL 1. 33. al aeth (:: eadem forma cod A Gen 10, 24. bis .. D om .. ς (Lu) –*ναν* c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pl (al aliq –*να*) it vg g cop al | DMX *λαμεκ*, item q *lamec* a -*eci*

37. *μαθουσαλά*: hoc acc. EGKΔ al pm .. MΓ al mu –*σάλα* (K *μασαλά*) *ιαρεδ* (–*ά*– hoc acc. EHKLMVΓΔ al pl; ς *ἰαρέδ*: ita G al) .. AK al aliq | c *ιαρεθ* (Lu) | A cop^{1} *μελελεηλ* (al^{2} *μελεηλ*) | L ff^{2}· cop^{dz} *καιναμ*

38. *σηθ* .. A *σηρ* | *θεου*: post hanc vocem harl additum habet (litteri paullo minoribus) *generationes* LXXV. Ceterum Bas (*εἰφήσεις κατ τὴν τοῦ λουκᾶ γενεαλογίαν τῇ ἑβδομηκοστῇ ἑβδόμῃ διαδοχῇ γεγεννη μένον τὸν κύριον*) Naz Nyss Aug Op generationes numerant 77 – to in textu nostro leguntur – Ir^{int} (vide ad v. 24.) 72; Aug generation 55 ab Abr. usq Ioseph (a Domino ad Dav. 43.) item codd. syr. Barsalib

IV.

1 (15.2) Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. (16.5) καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Mt 4, 1–11. Mc 1, 12 s. Deut 8, 3.

---

teste 56 et Iac^{sarug} 57 (addit numerari tantum 55 viderique unum [?] nomen a scribis praetermiss.); item Iac^{sarug} a Chr. ad Nath. 42.

IV. 1. *πλήρ.* (F^{w} add *ων*) *πνευμ. αγ.* (Schu prob) c. BDEF^{w}KL 1. 11. 33. 131. 209. al plus^{30} it vg cop syr^{utr} arm al Amb al .. ς *πν. αγ. πλήρ.* c. AGHMSUVΓΔΛ al pl go al (:: in Actis in similibus locutionibus ubique *πλήρης* ante gen. positum est, ut 6, 3. 5. 8. 7, 55. 9, 36. 11. 24.)| *εν* (c^{ser} om) *τω* (11. 225. Did om) *πνευμ.* (a c vg^{ed} *a spiritu*) .. 107. b Eus^{lib} om (g^{scr} post *εις τ. ερ.*)| *εν τη ερημω* c. BDL a b g^{1} q em fu harl mt sah .. ς *εις* (Did *επι*) *την ερημον* (:: ut Mt et Mc) c. AEGHKM SUVΓΔΛ al ut vdtr omn c e f g^{2} l vg (et. am for al) al (Did) Eus^{lib}ere

2. *τεσσεράκοντα* c. AB*LΔ .. ς (Ln) *τεσσαράκ.* c. B**DEGHKMSUVΓΔ etc. Praeterea Γ g^{scr} 7.^{pe} aeth add *και νυκτας τεσσαράκοντ.* (:: e Mt)| *υπο* (A* *απο*) *τ. διαβ.* (D 245. e *σατανα*. Ita e et. v. 3.)| *συντ. αι τών* (Gb$^{''}$) c. BDL a b c e g$^{1.2.}$l vg 130.^{lat} sah cop arm aeth pers^{w} Cyr^{1} (nam in comm. ed. Mai. *υστ.* habet) Bed .. ς add *υστερον* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn go syr^{utr} cop^{dz**} al (:: at ita Mt lectione non fluct)| B verba *κ. ουκ εφ. ουδ.* supplet in mg; Eus^{lib}ere *κ. ουδεν εφ. εν* etc

3. *ειπ. δε* c. BDL 1. 33. 67. 130.^{gr} it^{pler} vg cop (for sah om *δε*) Amb .. ς *και ειπ.* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler (157. *και ειπ. δε*) eq go syr^{utr} al Thdrt (:: ita Mt nec fluct lectio)| *τω λιθω* (a *lapidibus*) – – *γενητ. αρτος* (a *fiant panes*) .. D 31.^{ev} tol Thdr^{mops} Cyp *ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται* (:: e Mt)

4. *και* (130.^{gr} sah om) *απεκρ.* (13. *απ. δε*) *πρ. αυτ.* (13. cop sah *αυτω*, 130.^{gr} om) o (Δ om) $\overline{ις}$ (Δ c e f g^{2} add – et. Ln – *λεγων*, a b ff^{2} g^{1} q *et dixit*) c. BL(Δ) 13. 33. 130.^{gr} (it) vg cop sah .. ς *κ. απεκρ.* $\overline{ις}$ (M 1. al^{25} fere o $\overline{ις}$) *πρ. αυτ.* (69. 124. 346. al *αυτω*) *λεγων* (al pauc om) c. AEG HKMSUVΓΔΛ al pler go syr^{p} (syr *Resp. Ies. et dix. ei*) al .. D (tol) *και αποκριθεις* (tol add *αυτω*) o $\overline{ις}$ *ειπεν* (:: minus usitatum est *απεκριθη* c. *πρ. αυτ.* coni. Addi solet *λεγων* c. *αυτ.* vel *πρ. αυτ.*, item *και ειπεν*, ac plerumque dicitur *αποκριθεις ειπεν* c. dat. vel etiam absque dat. Cf locos similes per totum Lc)| *οτι* .. D tisch 69. 124. al^{10} om (:: ut Mt)| o *ανθρ.* c. ABDEGLVΔ al pm cop sah .. F^{w}HKMSUΓΔ al plus^{70} om ὁ (Gb^{00} :: cf ad Mt, ubi et. de LXX). Praeterea haec edidimus absque additamento c. BL cop^{schw} sah .. ς (Ln) add *αλλ επι παντι ρηματι* (al^{20} cop^{dz**} et^{wl} aeth ar^{p} Thph add *εκπορευομενω δια στοματος*) *θεου* c. ADEGHKMSUVΓΔΛ etc (:: e Mt; cuius verba quod in brevius contracta a plerisq. adscripta sunt, id prorsus ex more est

Γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. 5 *καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου.* 6 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν·* 7 *σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς*
•Deut 6, 13. *ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα.* 8 *καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Γέγραπται Προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ*

interpolatorum. Exx. locorum parall. liberius textui illatorum vide ad Mt 21, 44. 27, 35. Mt 27, 49. Lc 2, 39.)

5. *αναγ.* (s al aliq *αγαγων*) *αυτον* (Gb″) c. BDL 1. 36. 40. 259. 260. a e cop sah arm .. ς (Ln) add *ο διαβολος* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler (et. ante *αυτον* ponitur) it^{pler} vg go syr^{utr} al. Item absque *ε. ορ. υψ.* c. BL b g$^{1.2}$ am em fu for ing iac harl mt tol al pl sax cop sah Vig Bed .. ς (Schu „rec. ap. Mt“) add *εις ορος υψηλον* (Ln [*ε. ορ. υψ.*]) c. AEG HKMSUVΓΔΛ al pler it^{mu} vg^{ed} go syr^{utr} al, item addito *λιαν* D 13. 69. 124. 346. 1 *δ*; *supra montem* e, *hierusalem et statuit eum supra pinnam templi et* (quae eadem iterum postea leguntur) a (:: quod Mt habet *εις ορ. υψ. λι.*, id Lc satis habuit verbo *αναγαγων* expressisse.) | *της οικουμενης* .. D 5. 245. f *του κοσμου*, item Or^{comm} :: e Mt | *στιγμη* .. E *-γμα*, 1. alius *-γματι*

6. *αυτω* .. D it^{pler} Hil *προς αυτον* | *αυτων* .. D *τουτων* (d *eorum*) | *παραδεδοται* .. M 217. *-δεδονται*, Γ e^{acr} *-διδοται*, 8.^{pe} *-διδονται* | *ω εαν* c. AEGHKLMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn .. BD *ω αν* (Ln 49.)

7. *εαν* .. 1. al plus^{20} it^{pl} am vg^{six} Ir^{int} Amb al add (:: e Mt) *πεσων* | *προσκυνησης* .. HLΔΛ al pm *-σεις* | *εμου* (Schu prob) c. BDEF^{w}HVΓΔΛ 1. al^{50} ac plur .. ς *μου* c. AGKLMSU al pm | *σου* (*σοῦ* M etc; al^{15} fere sah *σοι*) *πασα* (Gb Sz) c. ABDEF^{w}GHKLMSUVΓΔΛ al^{150} ac plur e cop sah syr^{utr} etc .. ς *σου παντα* c. minusc non ita mu, item *tua omnia* (sed it^{mu} vg iam antea *do illa*) it^{pler} vg

8. *αποκρ. αυτω ειπ.* o (B om) *ω̄ς* (DΔ al aliq go syr^{p} o *ω̄ς ειπ.*) c. BEGHS UVΓΔ al pl, item DΔ al aliq go syr^{p} .. AKM^{txt} al^{15} a b c q *αποκρ. ειπ. αυτω* o *ω̄ς* (Ln), item FLM^{mg} 1. 13. 33. 69. 124. al plus^{10} it^{pm} (e cop^{dz} omisso *αυτω*) vg cop syr al *αποκρ.* o *ω̄ς ειπ. αυτω* .. et aliter (al pauc e sah om *και*) | *γεγραπται* (Gb prob Schu) c. BDL 1. 8. 22. 33. 118. 131. 251. 34.^{ev} a c f ff^{2} g$^{1.2}$ vg go cop sah syr arm aeth al (Or 3, 540. urgens quod diabolo a Cho dictum sit *υπαγε σατανα* absque additamento *οπισω μου*, Mt quidem spectat, sed id urgere non poterat si in Lc scriptum habebat *υπαγε οπ. μ. σατ.*) Amb Vig Bed .. ς praem *υπαγε οπισω μου σατανα*, item Ln [*υπ. ο. μ. σατ.*] c. AEFGHKMSUV ΓΔΛ al pler b e l q syr^{p} cop$^{dz\ mg}$ et cop^{wi} al Thph. Item *γεγρ.* sine *γαρ* (Gb Sz prob Schu) c. ABDEFGHKLMSVΓ al longe pl it^{pler} vg go al pl Thph Amb al .. ς add *γαρ* c. UΔΛ al mu b q :: utrumq e Mt | *προσκυνησεις* (r al *-σῃς*) *κυρ. τ. θ. σ.* c. AEGHKMSUVΓΔ al longe pl sah al .. BDFLΔ al^{35} fere it vg cop syr^{utr} al (et. Or et Or^{int} ut vdtr) *κυρ. τ. θε. σ. προσκυνησ.* (Ln :: e Mt ubi lectio non fluct)

μόνῳ λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις ἀὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

10 s. Ps 91, 11 s. · Deut 6, 16.

14 (17.1) Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

14 s. Mt 4, 12. 24 Mc 1, 14.

16 (18.10) Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέθ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων

16 ss. (Mt 13, 54 ss. Mc 6, 1 ss.)

---

9. ηγαγ. δε c. BL cop sah syrP mg Or^{int} .. ς (Ln) και ηγαγ. c. ADEFG HKMSUVΓΔΛ etc (e *Iterum duxit*, f go *Deinde duxit*) | ιερουσαλημ .. ^{mg} 1. al ιεροσολυμα | εστησεν (Schu prob vdtr) c. BL e Or^{int} .. ς (Ln) add αυτον (:: ut Mt lectione non fluct) c. ADEFGHKMSUVΓΔΛ etc | επι .. Α υπο | αυτω (ita et. in Mt) .. L e Or^{int} om | υιος (Gb Sz) c. ADEF GHKLMSUVΓΔΛ al^{150} fere .. ς ο υιος c. (B? deest Wo. Ceph.) al non ita mu (:: apud Mt quidem deest artic., item antea v. 3.) | εντευθεν (al pauc ενθεν, al aliq post κατω pon) .. EGH al plus^{15} vg^{cd} (?) Or^{int} Amb om (:: ut Mt); 251. a b l Amb^{1} om κατω

11. και (a c e ff^{2*} om) οτι c. ABKLM 1. al pm c e ff^{2*} g$^{1.2}$ q vg go syrP al Or (in schedis Grab. et Combef.) .. DEFGHSUVΓΔΛ al pl a b l sah al mu Thph Or^{int} om οτι (Gb^{00} :: at ita Mt lectione non fluct)

12. ειπ. αυτω ο $\overline{ις}$ .. D al aliq it^{mu} vg cop al ο $\overline{ις}$ ειπ. αυτ. | οτι (a habet) .. D it^{pler} vg al om | ειρηται (ita g^{2*} vg) .. D it^{pler} pers^{p} γεγραπται. Ceterum b c f g^{1} l q cdd^{lat} ap Fabr^{stap} Amb al vv. 5—8. post v. 12. pon (:: ut Mt)

13. αχρι καιρου .. D αχρ. χρονου

14. ὁ c. ABDLMSUΓ al pl Or .. EFGHKVΔΛ al^{40} fere om | της .. Α om

15. αυτος .. A 11.^{pe} e om | αυτων .. D a b l om | υπο .. K al mu παρα

16. και ηλθεν .. D ελθων δε, e *cum venisset autem* .. FG al aliq (item ^{mg} ubi initium lectionis eccl. notatur) add ο $\overline{ις}$ | εις την c. AEFGHKM SUVΓΔ al pler Eus al .. BDL al plus^{10} Or om την (Gb^{0} Ln), item Α om εις την | ναζαρεθ (et. ς^{e} 1624. 1633. etc) c. EFGHMUVΓΔ al pl it^{pl} vg cop go al Eus al .. ς (et. Wtst Gb Sz Ln) -ρετ c. BKL (s vdtr) al pm Α .. Α -ρατ, Α -ραθ, D (et. d) -ρεδ, 33. Or e -ρα | ου .. D 1. 13. 69. 124. 346. οπου (Mcion om ου ην τεθρ.) | τεθραμμ. (Α τεθρεμμ., FL 1. 13. 69. 124. 131. 157. 346. Eus Cyr ανατεθραμμ., q* *enutritus*) και (d om) εισηλθεν .. D^{ET} om | αυτω (et. Or Eus al) .. D om (a c d cop^{dz} *sec. consuetudinem* sine *suam*; e haec om)

εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ
βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν
Es 61, 1 s. τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον 18 Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν
ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι
αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσ-
μένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας
τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων ἐν τῇ συν-
αγωγῇ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν

---

16. *και ανεστη αναγν.* (1. 22. 131. 9.pe syrhr arm post *προφητου* v. 17 pon) .. 416. xscr 3.pe 10.pe 48.ev alevv 4 (sed 44.ev add *αναγνωσαι* post *προφ.*) om. Item Mcion om una c. vv. 17—19.

17. *βιβλ. του προφ.* (q *profetiae*) *ησαι.* c. BL 33. 69. 346. a b q am fu fo ing per al, item D o *προφητης ησαιας* .. ς *βιβλ. ησαι. του προφ.* c AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler itmu vged etmss aliq go cop al (:: *ησ. του προφ.* maxime ex usu est nec fere fluctuat, cf Mt 2, 17. 3, 3. 4, 14 8, 17. Lc 3, 4. 4, 27. Mutat vero Lc ordinem ut h. l. ita Act. [2, 16. 8, 28. fluctuantib. testib.)| *αναπτυξας* (hoc uno Ni Ti loco legitur) c D (*απτυξας*) EFGHKMSUVwbΓΔΛ al pler it vg go al Eus .. ABL 33. 440. *ανοιξας* (Ln), item copsyrutr al Hier | *το βιβλιον* .. D alevv 5 om *τον* (L 33. om) *τοπον* .. 40. 259. 260. om. Eus totum loc. sic habet – – *ὅτε ἐλθὼν εἰς τὴν ναζ., οὗ ἦν ἀνατεθρ., εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰ αὐτῷ ἐν τ. ἡμ. τ. σαββ. εἰς τὴν συναγ., ἀναστάντι δὲ αὐτῷ ἐπεδόθ ἡσαΐας ὁ προφήτης, οὗ καὶ ἀναπτύξας τὴν βίβλον ἀνέγνω τὸ ἐγγε- γραμμ.* (dem. 9, 10.)

18. *ευνεκεν* (Gb Sz) c. ABDEFGHKLMSUVΓΔΛ al pl Eus al mu .. ς *ενεκε* c. minusc non ita mu Or (ita certe editum)| *ευαγγελισασθαι* (Gb Sz c. AB (ita certe vdtr ex ed. Wolf. Cephal.) DEFGHKLMSUVΓΔΛ al ple Or2 Eus al mu .. ς -ζεσθαι c. minusc aliq | *απεσταλκεν με* (DE1* *απ- εσταλμαι*) c. (Gb prob Schu) BDL 13. 33. 69. it (exc f) am ing har for per mt tol sax cop aeth Or2 (item Orint) Eus3 Ath Cyr al Hie Amb al .. ς add *ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν* (al3 fere *τη καρδια*), item Ln [*ιασ. τ. σ. τ. καρδ.*] c. AEFGHKMSUVΓΔΛ a pler f vged etmss aliq (ut em gat) go syrutr al Irint Hil1 (alibi pos *εχρισεν με* pergit *κηρυξαι*) (:: e LXX adsumptum)

19. *κηρῦξαι* (-ῡ- ut E al; sed FHKMUΓΔ al pl -ῐ-) .. F al aliq *και κηρ. τεθραυσμενους* .. D** *τεθραυμ.* (teste Kipl.), D* *τεθραυματισμενους δεκτον* .. 229.** it vg sax arro Petr Hil1 Amb Aug Bed, item 254. 413. 6.pe syrP arP Hier1 add (:: e LXX) *και ημεραν ανταποδοσεως* (254. etc praeterea add *τω θεω ημων*)

20. EK al *εκαθησεν* | *παντων ε. τ. σ. ησαν οι οφθ.* c. AK 72. 118. 209. 253. 2.pe (vdtr) cscr b go cop .. ς *πα. ε. τ. σ. οι οφθ. ησαν* c. DEGH MSUVΓΔΛ al pler itpl vg al .. BFL al5 (c) q Eus3 *πα. οι οφθ. εν τ. σ. ησαν* (c ante *εν* pon)

πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. 22 (19.1) καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον Οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 (20.10) καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 (21.1) εἶπεν δέ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐ- Io 4, 44.
τοῦ. 25 (22.10) ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν 3 Reg 17, 1. Iac 5, 17.
ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα 3 Reg 17, 9.

---

21. *οτι* .. D om, item (liberius) Or. Ceterum Mcion et verba *πτωχας* usq *υπηρετη* v. 20. et *οτι σημερον* usq *ωσιν υμων* om

22. *ουχι* c. BDL item ut vdtr 69. 346. .. ς *ουχ* c. AEFGHKMSUVXΔΛ al pler Cyr (:: cf Mt 13, 55. Mc 6, 3.) .. Γ om | *υι.* (B Cyr[1] o *υι*: ita 49.) *εστ.* (A non exprimit, D e post *ιωσ.* pon) *ιωσ.* (Cyr[1] *του ιωσ.*) *ουτ.* c. BDL 69. 346. a e Cyr[2] .. ς (Ln) *ουτ. εστ. ο υι. ιωσ.* (:: cf Mt et Mc ll. ll.) c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler it[pl] vg go cop al. Mcion nonnullis vdtr omisisse *εμαρτυρ. αυτω και*, item *της χαριτος*; item om ut vdtr *και ελεγον* usq finem.

23. *γενομενα* .. D *γεινομ.* | *εις την* (:: ita nuspiam alibi; confirmatur vero ista lectio eo quod pl habent *εν τη*. Similiter *την* ante *ναζαρεθ* offendit v. 16.) c. B, item (ita Gb Ln) DL 13. 33. 69. 124. 346. *εις* .. ς *εν τη* c. EFGHMSUVXΓΔ al pl; item AKΔ al plus[10] Epiph *εν* | *καφαρναουμ* c. BDX 69. (al?) it vg sax go cop arm Epiph (cf et. alibi) .. ς *καπερναουμ* c. AEFGHKLMSUVΓΔΛ etc. Mcion omisisse censendus est *εν τη πατρ. σ.* una c. v. 24. atque etiam ut vdtr vv. 25. 26.

24. D al pauc Cyr *αμην αμην* | *λεγω υμιν* .. AEHVΓ tisch* al[25] fere go syrp *υμ. λεγ.* | *αυτου* .. D *εαυτου*

25. *δε* (syr *γαρ*) .. DK it (exc f) vg al mu Amb om | *υμιν* .. LXΔ 1. 13. 33. 69. al plus[25] f l go al Bas add *οτι* | *ηλιου* .. *ἡλ-* ut EGHKLMΓΔ al pm plerumque, passim et. F ut Io 1, 25., item *he-* it[pl] ut a d f g[1] q (e *heliae*, v. sq. *elias*), item am fu for ing per al go; ς *ἡλ-* ut v al pm b c al .. A *-λε-* h. v., item DU** v. sq. .. MΓΔ al pl *-λιοῦ*, K al *-λιού*: at id ex usu LXX fluxisse videtur, apud quos *ηλιου* est nomen prophetae indeclinabile. Cf et. ad 1, 25. | D b *ισραηλ*, e *isdrahel*. Item b d e v. 27. | *επι ετη* c. ACEFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler a (*per triennium*) go syrp .. BD 37. 225. 235. 245. om *επι* (Ln), nec exprim it[pler] vg cop syr al | *πασαν* .. Γ 111. 50.ev x[scr] 2.pe om; praeterea Γ *επι της γης*

26. *σαρεπτα* (Λ al mu for b q *-ραπτα*) c. AB*CDEFGHUVXΓΔΛ al pl it vg go cop (cop g[1] *serepta*) etc .. B**KLMS 1. al[40] arm Or[cat] *σαρεφθα* (Or *-θαν*, L al mu *αρεφθα*, item al *αραφθα, αρεπτα, αραπτα*: omisso σ

ᵒ2 Reg 5, 14. τῆς Σιδῶνος πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθερίσθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 s. Mt 7, 28 s. Mc 1, 21 s. 31 (23.3) Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· 32 (24.2) καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

---

ob σ praecedens) :: ita 49. | σιδωνος c. EFGHKMSUAA al pl .. ABCD (L)XΓ al[20] fere σιδωνιας (L −νας, item ᵛⁱᵈᵘᵘ recenti al σιδονιας), nec aliter it vg go cop syr[utr] al Or (Gb' Ln 49. :: at ubique in evv et act forma σιδωνος; hinc της σιδωνιας h. l. ex LXX, ubi lectio tantum non fluctuat, vel maxime orta videtur)

27. εν τω (A al aliq om) ισρ. h. l. c. BCDLX 1. 13. 33. 69. 118. 130. c[scr] g[scr] al aliq it vg cop arm syr aeth al Or[int] .. ς post προφητου (:: ut v. 25.) c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler go syr[P] al .. 56. 58.* Mcion[epiph] (sed non[tertull]) Or om (similiter 36. 260. 18.[ev] a l tol om v. 25.)| επι .. Or Mcion[tertull] εν ημεραις|ελι−: ita A al et *heli*- aq am fu for ing al go; sed ἐλι− (ita ς 49.) unc et minusc pl it[pl] etc. Item −ισσαιου c. BCEFHKMXΓΛ(s?) al pl f q .. ADGLUVΔ al mu it[pm] vg go cop al −ισαιου (Ln)| εκαθερισθη c. ACLX 2. x[scr] y[scr] al (cf Mt 8, 3. B*ELX etc, item Mc 1, 42. AB*CGLΔ etc) .. ς (Ln 49.) εκαθαρισθ. c. BDEFGHKMSUVΓΔΛ al pler | ναιμαν (D* d −μας) c. ABCDKL 1. al mu go, item X al aliq νεμαν et (*Neman*) a (*nisiineman*) e ff[2]. g[1]. am for ing gat al cop .. ς νεεμαν c. EFM(s?)UVΔ carp[ev] al pl (et. Or), item *Neaeman* fq, Δ al ναεμαν, GHΓ al νεεμμαν, b c al vg[ed] et[mss] aliq syr[utr] Tert Amb *Naaman*

28. και .. D e οι δε (*illi autem*)| ακουοντες .. D 1. al aliq Thph −σαντες, item (*cum haec audissent*) e (non d) syr

29. οφρυος (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMSUVΓΔΛ al longe pl Or .. ς (Ln ex errore) praem της c. D* al non ita mu, item D** 13. 124. 346. του | X 44.[ev] εφ ω, o[scr] εφ ο | ωκοδομητο (EK al οκοδ., Δ −μειτο, X −μηθη, D οικοδομηται) αιτων h. ord. c. DL 13. 33. 346. ace .. ς (Ln) αυτ. ωκοδ. c. rell et unc et minusc it[pl] vg etc (et. Or)| ωστε (Gb) c. BDL 1. 13. 22. 33. 61.[mg] 69. 118. 131. 237.[scholi] cop Or .. ς εις το c. ACE FGHKMSUVXΓΔΛ al pler go| BC*(vdtr)FVΓΔ al mu κατακρημνησαι, KM al −ημνησαι. Mcion (teste Tert) vv. 16—30. transposuit post vv. 31—39.

31. κατηλθεν .. GHΓΔ al mu add ο ιω (item M[mg] lectio eccl.: τω καιρω ηλθεν ο ιω, ut et. evv.)| καφαρναουμ ut v. 23. (sed X h. l. καφερναουμ) .. ς καπερναουμ ut ibidem (accedit h. l. C)| γαλιλαιας .. D add την παραθαλασσιον εν οριοις ζαβουλων και νεφθαλειμ | αυτους .. E 1. 28. al[5]. αυτοις, al[10] fere om | Δ om εν τοις

32. ΧΔ al εξεπλησσοντο | εν εξουσια .. V al εξουσια

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ 34 Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ᾽ αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον ἐξῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου. 33–37 Mc 1, 23–28.

38 (26.2) Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω 26 a. Mt 8, 14 s. Mc 1, 29–31.

33. και εν τ. σ. ην (157. a b f syr κ. ην εν etc) .. D e ην δε εν τ. σ. | D 29. y^{scr} πνευμα (29. y^{scr} om) δαιμονιον ακαθαρτον (y^{scr} om), item *daemonium inmundum* (*imm.*, c om) it vg al

34. φων. μεγαλη (v. 33.) c. BLV* cop Or (affert 31 — 35) .. ς (Ln) add λεγων c. ACDEFGHKMSUV**XΓΔΛ al ut vdtr omn it vg go al mu Ath (:: additur in Mc lectione non fluct; cf et. ad 3, 4. 3, 22. 4, 4. 8, 9 et 50. etc)| εα c. ABCEFGHKLMQSUVXΓΔΛ al pler g$^{1.2}$ vg go al mu Or Ath .. D 33. al^{3} it^{pler} cop syr^{hr} arr aeth Tert om (:: iidem fere test in Mc om)| σοι .. AFHX al συ|ναζαρηνε (D* ναζωρ. D** al^{1} e q go ναζωρ.) .. Mcion om (Schu „rec. sonat Mci formam 1, 24. 14, 67. 16, 5.“)| απολ. ημας· (Ln 49. ημας;) .. D 68. ημας ωδε απολ. | του θεου .. Archel *deus*, c *dei filius*

35. απ (Gb″ prob Schu ex usu Lcae a Mc diverso) c. BDLV 1. 13. 22. 108. 124. al plus^{25} it vg al Or .. ς εξ c. ACEFGHKMQSUXΓΔΛ al pl go al (:: ut Mc)| ῥῖψαν (sed EKMΓΔ etc ῥίψαν) .. D* ρειψας | εις μεσον (Gb) c. DEFGHKSUVΓΔΛ al^{100} fere Or .. ς (Ln 49.) ε. το μεσ. c. ABCL MQX al pm (:: at usitatius est εις το με. cf Mc 14, 60. ubi test mu substituerunt το, item ubi lectio tantum non fluct Mc 3, 3. Lc 5, 19. 6, 8. Ioh 20, 19 et 26.) Praeterea D add ανακραυγασαν τε (d om τε)| απ .. MΓ al panc εξ | D* βλαψας

36. θαμβος .. D 253. b g^{1} gat per cop^{2} add μεγας | τις .. U add εστιν, item it vg etc | πνευμασιν .. Γ 7. 61. δαιμοσιν

37. εξεπορευετο ηχος .. D εξηλθεν η ακοη

38. απο (Gb″ prob Schu) c. BCDLQ 1. 13. 22. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. Or (d *a*) .. ς (Ln) εκ (:: ut Mc lectione non fluct) c. AEFGHK MSUVXΓΔΛ al pler (it vg *de*) go etc | εισηλθεν (D al^{20} fere ηλθεν :: cf Mc) .. AM al plus^{15} vv aliq praem (al panc add) ο ις̄ | σιμωνος .. D it^{pm} Amb add και ανδρεου (:: e Mc)| πενθερ. δε (Gb Sz) c. ABDEFG HKLMQSUVXΓΔΛ al longe pl .. c al plus^{5} η δε πενθ. .. ς η πενθ. δε c. minusc ut vdtr non ita mu | συνεχομενη .. D κατεχομενη (it vg *detinebatur, tenebatur*)

αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δ
ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 s. Mt 8, 16. Mc 1, 32–34. 40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντα
νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐ
τῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. 41 (27.8) ἐξήρχετ
δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ
υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸ
Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42–44 Mc 1, 35–39. 42 (28.9) Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημο
τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, κα
κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸ
αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βα

---

39. *παραχρ. δε* c. ABEFGHKMQRSUVXΓΔΛ al pler go cop syrP al .. c
itpl vg syr al *και παραχρ.* .. D 254. e *παραχρ.* (et. Cyr *παρ.* c. prae
cedd conjg), posteaque D *ωστε αναστασαν αυτην διακονειν* a., 254.
δε αναστ. etc, e *et surgens* etc | Δ *αναστας*

40. *δυνοντος* (ad *occidente*) .. UA al30 fere *δυαντος*, D *δυσαντος*, O
δυντος (itpler vg *cum occidisset*)| C 1. 131. *απαντες* | *οσοι* .. Dgr* a
(italiq vg *qui*)| D *ειχαν* | H *ποικιλοις* | *ηγαγον* (Δ praem *και*) .. D *εφε
ρον* (:: e Mc), Or *ηγον*|*αυτων* .. D al pauc (itpm vg *singulis*) om | *τα
χ.* (b q *manum*) *επιτιθεις* (itpler vg *imponens*) c. BDQ al plus10 itpler v
Or .. ς *τας χ. επιθεις* (a *manib. impositis*) c. AEFGHKLMRSUVXΓΔΛ a
pler a, item c cop *επιθ. τ. χ.* | *εθεραπευσεν* (ita et. Mc) .. D Orco
–πευεν, item *curabat* it vg

41. *εξηρχετο* c. ABDEFGHKLMQRSUVΓΔΛ al pler .. CX 1. 33. al10 fere O
–χοντο | *κραυγαζοντα* (Q al *κραυαζ.*) c. ADEGHQUVΓΔ al plus50 Or .
.. ς *κραζοντα* c. BCFKLMRSXΔ al pl | *και λεγοντα* .. L* om | *ο υιο
τ. θε.* (Gb) c. BCDFLRX 33. 130. 220. itpler vg cop arm arP O
Tert Victorin .. ς praem o $\overline{\chi\varsigma}$ c. AEGHKMQSUVΓΔΛ al pler fq go syrut
al (:: cf Mt 16, 16. 26, 63. Io 6, 69. 11, 27. etc)| *τον χρ. αυτ. ειν*
(et. Or) .. D b f q al vg *αυτον χρ.ειναι* (italiq vg *esse Chr*)

42. *ημερας* .. Γ praem *της* | *επορευθη* .. K al30 fere *επορευετο*, item
ibat itmu vg | *επεζητουν* (Gb Sz) c. ABCDFLMQRSUVXΓΔΛ al plus10
Vict al, item *requirebant* (e *inquir.*) it vg (sed d for *quaereb.*) | .. ς
εζητουν c. EGHK etc *κατειχον* .. D *επειχον*

43. ο *δε* .. Δ add $\overline{\omega\varsigma}$ | *ταις ετερ. πολεσιν* .. D e *εις τας αλλας πολεις* | *με
δει* c. ACEFGHKLMQRSUVXΓΔΛ al pler .. B *δει με* (Ln), item post *οτι* D
item ante *ευαγγ.* it vg | *οτι ε. τ.* .. D e *ε. τ. γαρ* | *επι* c. BL 13. 67
124. 346. a (*ob hoc*), item *ideo* itpm vg .. ς *εις* (:: cf Mt) c. ACDEFGH
MQRSUVXΓΔΛ al pler Victcat (d e *in hoc*, f q *ad hoc*)| *απεσταλην* c. BC
DLX 1. 12. 13. 33. 69. 111. 124. 131. (*–λει*) 346. .. ς *απεσταλμαι* c.
AEFGHKMQRSUVΓΔΛ al pler Victcat (:: similiter in Mc substituerunt
εξεληλυθα et *εληλυθα*)

σιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τούτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

V.

1 ([29.10]) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, 2 καὶ εἶδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς 1–11 (Mt 4, 18–22. Mc 1, 16–20.)

44. *εις τας συναγ.* c. BDQ 13. 69. y^{scr} al^{10} fere .. ς (Ln) *εν ταις συναγωγαις* (:: cf ad Mc, ubi pler idem tenent) c. ACEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler (item it vg, at ita pariter in Mc)| *της γαλιλ.* c. ABDEFGHKMSUVX ΓΔΛ al pler it vg go cop^{dz**} syr syrP mg al .. CLQR 1. 22. al^{18} cop syrP *τ. ιουδαιας* (item evv^{2} *τοις ιουδαιοις*, 18.^{ev} *των ιουδ.*) .. 34.^{ev} 48.^{ev} *αυτων*

V. 1. *και ακουειν* c. ABLX 1. 131. c cop^{2} arm .. ς (Ln) *του αν.* c. CDEF GHKMQRSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg cop^{1} go syr^{utr} al (:: *και* incommodum videri poterat, non item *του*)| *και αυτος ην εστως* (c***FGHX al add *ο* $\overline{ις}$, item ^{mg} in lectione eccl. et evv) .. D *εστωτος αυτου*, item (*cum staret ipse*) e | *γεννησαρετ* c. ABCGQRSUVΓΔΛ al pl a b e al .. FL al mu per *γεννησαρετ* .. EHKM al mu q for ing (am al *genesareth*) cop (-ζ- pro -σ- exc cop^{dz*}) al *γεννησαρεθ* .. D (nec aliter d) *γεννησαρεδ* .. X a *λιμνην* ad *λιμν.* transiluit

2. *και* (al aliq it^{pl} om) *ιδ.* .. Γ *ειδ. δε* | *ιδεν* c. ACDKLQRVΔ al .. ς (Ln 49.) *ειδε* (-*εν*) c. BEFGHMUΓΔ al pl | *πλοιαρια* c AC*LQR 1.* 33. 40. 53. 237. 259. item *naviculas* a f .. ς (Ln) *πλοια* (:: cf vv. 3 et 7.) c. BC***DEFGHKMSUVΓΔΛ al pler item *naves* it^{pl} vg. Praeterea B a e cop *duo* post *πλ.* pon | ACLQ *αλεεις*. Cf ad Mc 1, 16 sq et ad Mt 4, 18 sq| *απ αυτων* h. l. (Gb″) c. BC*DL 33. (a *de quibus piscatores egressi*) .. ς (Ln) post *αποβαντ.* c. AC***EFGHKMQSUVXΓΔΛ al pler c f (g^{1}·?) go al .. R b ff^{2}·^{1} q vg amb^{resscr} om, item e om *απ αυτ. αποβ.* | *απεπλυναν* (al^{5} *-νον*, 7.^{ev} *επεπλ.*) c. AC***EFGHKMRSUVΓΔΛ al pler .. C*LQX 239. 299. *επλυναν*, item BD 91. *επλυνον* (Ln 49. :: at *απ* facilius omittebatur quam addebatur; illud hoc tantum loco legitur, hoc et. Apoc 7, 14. 22, 14.)

3. *εμβ.* (D *ενβ.*) *δε* .. X add ο $\overline{ις}$ | *των πλοιων* (359. c^{scr} *πλοιαριων*) .. D *πλοιον*, item it (a f *naviculam*) vg | *σιμωνος* c. BDL .. ς praem *του* c. ACEFGHKMQRSUVXΓΔΛ etc (:: 4, 38. nec *οικ. σιμωνος* nec *πενθ. δε του σιμ.* fluct. Infra v. 4. *πρ. τον σιμ.* non fluct, nec magis *τω σιμ.* et *του σιμ.* v. 10. Contra potius invecti quam omissi videntur articuli praeter nostrum locum v. 5. bis v. 7. v. 8 v. 10. Etiam alibi saepe tantum non certum est nominibus propriis articulum post additum esse.) | *επαναγαγειν* (A al aliq *επαναγειν*) .. D it^{pl} go cop al amb^{resscr} Amb ante *απο* pon|*ολιγον* .. D *οσον οσον* | *καθισ. δε* c. BLQ a cop ..

ὄχλους. 4 (30.9) ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα
Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ Ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς
κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκ-
τυον. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ·
(Io 21, 6.) διερήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις
ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον,
καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

ς (Ln) και καθισ. c. ACDEFGHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: offendit de saepius repetitum) | εδιδασκ. εκ (1. 13. al απο) τ. πλ. c. ACEFGHKLMQRSUV XΓΔΛ al ut vdtr omn itpler vg al pl .. B εκ τ. πλ. εδιδασκ. (49.), item dgre εν τω πλοιω εδ. (d *in nave turb. doceb.*)

4. ως (itpl vg *ut cessavit*) .. D οτε (a *cumque desiit*, e *cum cessaret*) | A επαγαγε

5. και αποκρ. σιμων (c. BLA; ς Ln o σιμ. c. ACEFHKMRSUVΓΛ etc; X o πετρος post αυτω) ειπ. αυτω (B cop om, item e) .. D e δε σιμ. αποκρ. ειπ. αυτ., e *simon autem dixit* | επιστατα (itplervg *praeceptor*) .. D διδασκαλε (a d *magister*) | ολης c. ABL 131. (al?) Cyr .. ς add της c. CDEFHKMSUVXΓΔΛ al pler Tit (:: minime ad tenendum artic. satis est quod facile post λης omitti potuerit; saepissime enim ολης της, ολην την, ολον τον legitur nulla inde turba orta; contra cf Act 5, 19. ubi pler pro δια νυκτος substituerunt δι. της νυ.) | A ελαβαμεν | χαλασω (K al –σομεν, 1. al –σωμεν, item go cop² al) το δικτ. (BL 1. 209. al pauc c go cop arm Amb τα δικτυα)⁶και τουτο ποιησαντες .. D e ου μη παρακουσομαι (item d *praeteribo*; dgr**–σομεν, e *intermittimus*) και ευθυς χαλασαντες τα δικτυα

6. πληθ. ιχθ. πολ. (Gb Sz) c. ACEFHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl cop go arm Thph .. ς (Ln 49.) ιχθ. πλ. πολ. c. BD al it vg | διερηγνυτο (–ερη– c. A gscr al, item BL; ς –ερρη– c. EFHMSUVXΓΔΛ al pler, item c) δε το δικτ. (BL 1. al pauc itpl go cop al τα δικτυα, item D: vide post) αυτων c. AEFHKMSUVXΓΔΛ al pler itpl vg cop syrP al; item B(C)L 6. διερησσετο (6. –ρρ–; C διερρητο) δε etc (::ita 49. Legitur –ηγνισθαι hoc uno loco; –ρρηξαι Mt 26, 65. Mc 14, 63. Act. 14, 14. –ρησσων Lc 8, 29.). Practerea s 28. al¹⁰ fere add ωστε μη δυνασθαι αγαγειν (al aliq αγαγειν) αυτο .. D ωστε τα δικτυα ρησσεσθαι, item e (*ut retia dirumperetur eorum*) f (*ita ut rumperentur retiae eorum*) go syr

7. κατενευσαν .. D a e gat –νευον (fortasse et. E*) | τ. μετοχοις c. BDL 259. (al?) a .. ς add τοις, Ln [τοις] c. ACEFHKMSUVXΓΔΛ etc (:: quum nec alibi desint exempla articuli similiter omissi, potius ex emendatione additus quam ex incuria praetermissus pro illorum testium auctoritate censendus est) | ελθοντας (U –ντα) .. K al aliq –ντος | συλλαβεσθαι .. D βοηθειν (it vg *adiuvarent*) | αυτοις .. A* 245. 435. –τους | και ηλθον (L 435. –θαν) και .. D e ελθοντες συν (e *cum venissent itaque*), b om κ. ηλθ. | επλησαν (A εμπλησ.) .. B al⁴ επλησθησαν, al¹ –σθη | αμφοτερα .. M pscr –ροι | ωστε .. C* add ηδη, D add παρα τι, item (*ita ut pene* c e gᵍᵉᵈ) italiq vg (invitis am fu for

8 (31. 10) ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. (32. 2) καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα Ἰησοῦς Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 (33. 2) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ

12—16 Mt 8, 2—4. Mc 1, 40—45.

Lev 14, 2.

per ing iac al, non tol) cop (*inciperent mergi*) syr syrp mg al | αυτα .. D om (ut it vg)

8. ιδων δε (D o δε) σιμ. (106. syrp txt sax om) πετρ. (13. 69. a b e syr arc arp om: Schu „haud inepte") | τοις γον. (1. al3 c cop syr ποσι) ιυ (c. BEHKSUVΓΔ al710 fere; ς [Gb00] praem του c ACFLMXΔ al mu) .. D e αυτου τοις ποσιν (d e *ad ped. eius*) | λεγων (e add *ad ihesum*) .. D c e f go syr add παρακαλω (*oro te* vv)

9. και παντ. (359. om) τ. συν αυτω .. D 47.ev om | επι τη .. KA 300. 2.pe al aliq εν τη, item *in* itpler (e *super*) vg | η .. BDX go Thph ων (item 1?) | συνελαβον .. 8 e ff2 -βεν

10. ομοιως - - υι. ζεβ. (c* arm? om υι. ζεβ.) - - τω σιμωνι (a b c ff2· q *similiter autem* [a om] *iacobus et iohannes filii* etc.) .. D ησαν δε κοινωνοι αυτου ιακωβος και ιωαννης υιοι ζεβ., item e *similiter fuerunt socii iac. et ioh. filii zeb.* | και ειπεν - - ις (ις c. BL; ς Ln o ις c. ACEF HKMSUVXΓΔΛ etc) - - ζωγρων . . D o δε ειπεν αυτους· δευτε και μη γενεσθε αλιεις ιχθυων· ποιησω γαρ υμας αλιεις ανθρωπων, item e *Qui ait ad simonem ihesus nolite esse piscatores piscium faciam enim vos piscatores hominum.*

11. και καταγαγ. - - απαντα (c. ACEFHKMSUΓΔΛ al pler; B[D]L 131. al? παντα: ita Ln) ηκολ. αυτω . . D οι δε ακουσαντες παντα κατελειψαν επι της γης και ηκ. αυτ., item e *illi autem cum audissent omnia dimiserunt super terram et* etc

12. Γ om και εγενετο usq πολεων | και ιδου .. C***al vvaliq om και | πληρ. λεπρας .. D λεπρος | και (19. 124. syr arm om) ιδων (B e cop ιδ. δε) τον ιν .. a b c ff2· l Amb *et ipse* (Schu „και αυτος a Lc non alienum") | πεσων .. D e επεσεν, omissis εδεηθη αυτ. | θελης .. Γ al pauc -λεις

13. και ἐκτειν. .. D εκτ. δε | ειπων c. AEHKMSUVΓΔΛ al pler .. BCDLX 13. al5 Cyract λεγων (Gb' Ln :: e Mt) | η λεπρ. απηλθ. απ αυτου (min aliq singg transp) .. D e εκαθαρισθη, 46. 126. εκαθαρισθη η λεπρ. απ (46. om) αυτ. (:: cf ll pp)

αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 (34.1) διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 (35.2) αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17–26 Mt 9, 1–8. Mc 2, 1–12.

17 (36.2) Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. 18 (37.1) καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ

14. αυτω .. U al αυτον | αλλα (X 1. al αλλ) απελθων .. D a e απελθε δε και, item it^{hu} vg omisso και | προσενεγκε (L al mu -γκαι) .. X syr Epiph (vult id Mcionem omisisse) add το δωρον :: e Mt|μωυσης c. BCDKLXΓ al pm .. ς μωσης c. AEHMSUVΔΛ al pl. Praeterea cf ad 2, 22. et alibi | εις μαρτ. αυτοις (ita et. ll pp) .. D a b c e ff^{2}· l q Mcion (vdtr ex Epiph et Tert) Epiph Tert Amb ινα εις μαρτυριον η (D* ην. it^{pler} et pp post ινα pon) υμειν τουτο. Praeterea D add ο δε εξελθων ηρξατο κηρυσσειν και διαφημιζειν τον λογον· ωστε μηκετι δυνασθαι αυτον φανερως εις πολιν εισελθειν· αλλα εξω ην εν ερημοις τοποις· και συνηρχοντο προς αυτον· και ηλθεν παλιν εις καφαρναουμ (:: e Mc 1, 45.)

15. μαλλ. ο λογος .. DMU al go ο λογ. μαλλ. | ακουειν .. M al aliq cop syr al add αυτου | θεραπευεσθαι (Gb′) c. BC*DL 1. 22. al^{10} fere it vg cop syr arm aeth al .. ς add υπ (A 2. g^{ser} απ) αυτου c. (A) C**EHKM SUVXΓΔΛ al pler go syrP al | κ*L*Δ Λ al ασθενειων

17. Λ* om και εγεν. usq ημερων | και αυτ. ην διδασκ. (C***HΛM^{mg} in lect eccl al mu add ο ις) .. D c e αυτου διδασκοντος | και ησ. καθ. φαρ. (c. ACEHKLMUVXΓΔΛ al pler cop^{2}; BS cop^{1} praem οι: ita Ln) κ. νομοδ. .. D e συνελθειν τους φαρισαιους και νομοδιδασκαλους | οι ησαν .. D e ησ. δε | εληλυθοτες c. A**BCEHKLMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg cop syr^{utr} al .. A*D 1. 13. al^{7} a go συνεληλυθ. (ita Ln), item al^{3} συνελθοντ. | πασης .. B (al?) add της | H om και ιουδαιας, D om και ιερουσ. και δυν. κυρ. ην, item X om και δυν. κυρ. ην | εις το .. D του | αυτους .. BL αυτον, K Cyr παντας, 11.^{ev} τους ασθενουντος

18. κλινης .. K al aliq praem της | αυτ. εισενεγκ. .. D 47.^{ev} a c e εισ. αυτ. | θεινai (BL syrP c. * add αυτον) .. EMUΔ al mu θηναι

19. ποιας (Gb Sz) c. ABCDEKLMSUVXΓΔΛ al^{30} fere .. ς praem δια c. minusc non ita mu, al^{55} fere πως, al plus^{12} ποθεν | αναβαντες - - δια τ. κεραμ. (b *et discoperuerunt tectum et*) καθηκ. - - κλινιδιω .. D ανεβη-

κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν
αὐτῶν εἶπεν Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ
ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες
Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας
ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλο-
γισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί διαλογίζεσθε ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰ-
δῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφεῖναι
ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ Σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρας τὸ
κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα

σαν ε. τ. δ. και αποστεγασαντες τους κεραμους οπου ην καθηκαν τον κραβαττον συν τω παραλυτικω | εμπρ. (D ενπρ.) τ. ῶ .. B ε. παντων

20. και ιδων (D ιδ. δε, e *ille autem cum vidisset*) .. CDS al^{5} ff^{2} syr pers^{P} add ο (D om) ις | ειπεν (D λεγει) c. (Gb) BL 33. 130. ff^{2} g^{2} vg pers^{W} .. ς add αυτω c. AEKMSUVXΓΔΛ al longe pl syr^{P}, item CD al pauc f cop go syr aeth al Cyr τω παραλυτικω (ut ll pp), item 1. 118. 131. it^{pl} τω ανθρωπω omisso ανθρωπε sq | σοι αι αμ. σου .. D^{gr} F^{W} al^{7} σου αι αμ. (al^{4} add σου)

21. οι γραμμ. .. Γ add αυτων | λεγοντες .. D it^{pl} praem (c add) εν ταις καρδιαις αυτων | τις εστ. ουτος ος .. D τι ουτος | αμαρτ. αφειναι (L 1. Cyr αφιεναι) c. BDL 1. c e Cyr Amb .. ς αφιεναι αμαρτ. (:: ut Mc) c. ACEKMSUVXΓΔΛ etc | μονος (Α -νον) .. C*** D^{gr}X al^{7} a go syr^{P} mg Cyr εις (:: e Mc), cop utrumq conj | ο (D* om) θεος

22. αποκριθεις c. ABEKLMSUVXΓΔΛ al pler e f g^{2} q vg go cop syr^{P} al .. CD 98. 32.^{ev} a b c ff^{2} g^{1} l syr aeth om (Ln Gb^{0}) | ειπ. πρ. αυτους (al pauc αυτος) .. D λεγει αυτοις | ε. τ. καρδ. υμων .. D add πονηρα, item praem c e l aeth syr^{hr} Cyp Amb

23. Εγ al ευκοποτερ. | σοι αι αμ. σου (al aliq e f g^{2} vg go Aug om σου) c. ABEKLMSUVΓΔ etc .. D 48.^{ev} σου αι αμ., CF^{W}XΔ al^{7} σου αι αμ. σου | εγειρε (Gb Sz) c. ABCDEF^{W}KLMSVΓΔ al pl .. ς -ραι c. UXΔ al mu

24. ειδητε .. ALU al ιδητε | εξουσ. εχ. h. l. c. BKL al^{6} ae plur b f g^{1} l q .. ς (Ln) post οτι (:: at ita Mt et Mc lectione non fluct) c. ACDEMSU VXΓΔΛ etc | επ. τ. γης (Mcion post αφ. αμ.) .. D*A al aliq Cyr επι γης | αφειναι (αφιναι) c. D*L* (vide ad v. 21.) .. ς (Ln 49.) αφιεναι (:: ut ll pp lectione non fluct) c. AB?CD**EKL**MSUVXΓΔΛ etc | ειπεν .. D al aliq λεγει :: ut Mt et Mc | παραλελυμενω c. ABEKSUVΓΔΛ al pl .. CD F^{W}LMX al pm Cyr Thph παραλυτικω (Gb'' Ln :: at ita Mt et Mc) | σοι .. Γ add δε | εγειρε (Gb Sz) c. ABCDEF^{W}KMSVXΔΛ al pl .. ς -ραι c. LUΓ al mu | και αρας .. D 157. it^{pler} (e om αφ. τ. κλ. σου) vg και (157. it^{mu} vg om) αρον, addito και ante πορευου | το κλινιδιον .. D τον κραβαττον

ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἆρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι ἴδομεν παράδοξα σήμερον.

27–32 Mt 9, 9–13. Mc 2, 13–17. 27 (38.2) Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. 28 καὶ καταλιπὼν ἅπαντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 29 (39.2) καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. 30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες Διὰ τί μετὰ τῶν τελω-

25. εφ (U* εν) o (Gb'' c. ACEKLMSVXΓΔ al plus^{60}; ς Ln ω c. BPRUΔ al pm) κατ. (243. it^{aliq} al το κλινιδιον, *grabattum*, praem ante εφ) .. D την κλεινην, item (*grabattum suum*) e syr pers^{p}

26. και εκστ. - - απαντ. (142. εξισταντο δε απαντες) κ. εδ. τ. θε. (A κ. εδ. τ. θε. post φοβου; ista om et. 19.* a) .. DMSX 13. 69. 124. al^{12} e om | φοβου .. D θαμβου (** -βους) | οτι .. D om | ιδομεν (C ιδαμ.. R ιδωμ.) c. ACKLMRVX al .. ς (Ln. 49.) ειδομ. c. BDES?UΓΔΛ al pl

27. και μετ. τ. εξηλθ. (A al b c al add ο ις, item al mu post εθεασ.) .. D και ελθων παλιν παρα την θαλασσαν τον ακολουθουντα αυτω οχλον εδιδασκεν :: e Mc | κ. εθεασ. (A al ειδεν, K al ιδεν) τελ. ον. λευειν (c. ABCLMRΓ al; ς Ln 49. λευΐν c. ES?UVXΔΛ al pl; K al λευι, al -υει. Praeterea C 157. add καλουμενον) .. D και παραγων ειδεν λευειν τον του αλφαιου :: e Mc | ειπεν .. D al^{5} λεγει

28. καταλιπων c. B(vdtr)CDKMRS?UV?X al pl .. AELΓΔΛ al mu -λειπων (sed EΓΔ al πων: cf ad Mt 4, 13. 21, 17. et alibi) | απαντα (M απαν) c. AEK(M)SUVXΓΔΛ al pler .. BC** (C* -τας) DLR al^{6} παντα (Ln) | ηκολουθει c. BDL 69. (al?) a .. ς -θησεν c. ACEKMRSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg etc (:: at sic Mt et Mc)

29. λευεις (c. ABCLRX al go; ς Ln 49. -υΐς c. EKMSUVΓΔΛ al pler; D λευει, al -ιΐ) absq. art. (GbSz) c. ABCDEF^{w}KLMRSUVXΓΔΛ al longe pl. .. ς ο λευις c. min non ita mu | δοχ. μεγ. λευ. αυτω (A al aliq e for amb^{resc} om; et. transponitur) .. D λευ. δοχ. αυτω μεγ. | K al aliq εν τω οικω | ην .. F^{w} om | τελων. πολ. c. AEKMSUVXΓΔΛ al pler go .. BCDL R al^{6} it vg cop al πολ. τελ. (Ln) | αλλων .. X al αμαρτωλων | οι ησ. μ. αυτ. κατακειμενοι (A ανακ.) .. D e ανακειμενων

30. εγογγιζον (R -ζαν) .. D c e ante προς pon | οι φαρ. κ. οι γραμμ. αυτων (αυτ. c. ABCEKLMRSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg go al; DFX al^{3} f e vg^{cod} cop syr sax al mu om: Gb^{0}) c. BC(D)LR 1. 33. 131. 157. it vg cop syr^{hr} arm al .. ς οι γραμμ. αυτ. (vide ante) κ. οι φαρ. (:: hoc ordine Mc) c. AEFKMSUVXΓΔΛ al pler go syr^{utr} al | αυτου (18.^{ev} -των) .. C* om | των (Gb Sz) c. ABCDEFKLMRUXΓΔΛ al pl .. ς om c. SV al mu | τελωνων c. C*D h^{scr}r^{scr} (al ut vdtr) Cyr (ad h. l. Mai. p. 180.) .. ς (Ln) add και αμαρτωλων (:: ita 11 pp lectione non fluct) c. ABC**

νῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 (40.2) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες· 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεύειν; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 36 Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε,

33—35 Mt 9, 14 s. Mc 2, 18—20.

36—39 Mt 9, 16 s. Mc 2, 21 s.

EFKLMRSUVXΓΔΛ etc | εσθ. κ. πιν. (K om κ. πιν.) .. itpl (go? cf Gab. et Loeb.) aeth Amb *manducat* (*edit*) *et bibit* :: e ll pp

31. και αποκρ. .. D e αποκρ. δε | B om ὁ | πρ. αυτους .. L 33. al cop al αυτοις | αλλα οι c. ABX? al .. ς αλλ οι c. rell

32. εληλυθα .. C***D 1. 28. al5 Thph ηλθον (:: ut ll pp) | αλλα .. 1. al mu αλλ

33. ειπαν c. CDLR (al?) .. ς -πον c. ABEFHKMSUVXΓΔΛ al longe pler| Οι c. BL 33. 157. cop .. ς (Ln) praem δια τι (:: ut ll pp lectione non fluct) c. CDEFHKMRSUVXΓΔΛ al pler it vg go copdz** al | οι μαθ. ιω. (D ιωαννου) .. D 91. add και οι μαθηται των φαρισαιων | KΔ al ποιουσι| ομοιως (ff2· om) και οι των φαρ. .. D 19.* 77. 108. 244.* om; abcql *et* (b om) *pharisaeorum* ante και (b om) δεησ. ποιουντ.| οι δε σοι (vvmu add μαθητ.) .. D οι δε μαθηται σου (:: ut Mt) | εσθ. κ. πινουσιν .. D e ουδεν τοιουτων ποιουσιν

34. ο δε .. CDLRX al15 fere f cop syrp mg aeth arr add ω̄ς (:: cf ll pp) | μη δυνασθ. τ. υιους .. D a b c e g1· gat* μη δυνανται οι υιοι (:: e Mc)| εν ω ο νυμφ. μ. αυτ. εστιν .. D e εφ οσον εχουσιν τον νυμφιον μεθ εαυτων (:: cf Mc) | ποιησαι νηστευειν (BX 28. -ευσαι) .. D a b c e g1· gat* om ποιησαι (:: e Mc)

35. και οταν c. ABDEHKMmgRSUVXΓΔΛ al longe pl a em for ing go .. CFLMtxt 1. 13. 69. al25 fere itpler vg cop al mu om και, hinc Ln [και]| τοτε .. FMΔ 1. 13. 69. al20 fere vv mu praem και (:: e ll pp) | νηστευσουσιν (ΔΔ al -σωσιν) ,. EHKU al10 fere -ευουσιν | εν .. X om

36. δε και .. X al mu c e cop al om και | παραβ. πρ. αυτ. .. X πρ. αυτ. παρ. | απο (Gb „bene") c. BDLX 1. 13. 22. 33. 69. 124. 131. 157.* 346. itpler vg cop syrutr persp al Amb .. ς om (Ln[απο]) c. ACEFHK MRSUVΓΔΛ al pler a go Irint. Item σχισας (Gb „bene") c. BDL 1. 22. 33. 131. 157. 251. cop syr persp .. ς Ln om c. ACEFHKMRSUVXΓΔΛ al pler it vg syrp go al Irint Amb (:: similitudo ll pp fecit ut vel utrumq vel alterutrum omitteretur. Cf Mcion) | επι ιματιον παλαιον .. MΓ al aliq Thph επι ιματιω παλαιω. Item (liberius et ex ll pp corruptum)

καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ Ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI.

1—5 Mc 2, 23—28. Mt 12, 1—8.

1 (41.2) Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυα

Mcion ap Epiph et in Dial: οὐδεὶς ἐπιβ. ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπ (Dial om) ἱματίῳ παλαιῷ. | σχισει (Schu „bene ap Lc") c. BCDLX 3 36. 40. 60. 239. 259. 19.ev 36.ev 49.ev yser 3.pe a e; item συμφωνησει c. ABCDLX 5. 33. 36. 40. 53. 57. 60. 91. 157. 234.* 239. 259. 299 410. a e Mcion (ap Epiph εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ πλήρωμα αἴρει, καὶ τ παλ. οὐ συμφωνήσει· μείζον γὰρ γενήσεται σχίσμα: rursus ex II p mutationem passa) .. ς σχιζει et συμφωνει c. (A vide ante) EFHKMRS VΓΔΛ al pler itpler vg go etc | το απο c. AEFHKMRSUVΓΔ al longe p go si Thph .. ς (Gb00) Lu praem επιβλημα (CLX al mu το επ.) c. (CLX etc) al pm itpler vg cop al mu, item D επιβλημα add post καινο

37. βαλλει .. c επιβαλλ. | ρηξει .. CΓΔ al aliq f q am go al ρησσει (r ρη σει) :: e Mc | ο οιν. ο νε. c. BCDLMRUXΔ al plus20 it vg cop syrutr .. ς ο νε. οιν. c. AEFHKSVΓΔ al pl go | τ. ασκους .. D cop add του παλαιους

38. αλλα c. ADEFHLRS?UVXΓΔ al pl .. BCKMΛ 1. al αλλ | βλητεον .. itpler go cop al βαλλουσιν (item Mcion in Dial λέγει γὰρ πάλιν ὁ σω τῇ Βάλλουσιν οἶν. νέ. εἰς ἀσκ. νέους καὶ ἀμφότ. συντ.) :: e Mt | βλη absq additamento c. BL 1. 33. 131. 157. 209. 301. cop .. ς (Gb0 pro ut vdtr Schu) Ln add και αμφοτεροι συντηρουνται (D a e τηρουνται c. ACDEFHKMRSUVXΓΔΛ al pler it vg go copdx** syrutr al (Mcion vid ante) :: e Mt ubi nemo om; cf et. ad Mc

39. D a b c e ff2.* l om versum (nec Eus habuisse videtur quod non ad didit huic versui canonem decimum, in quo quae cuique propria sun posuit) :: deest Mt et Mc | και .. B om | θελει c. BC*L 1. 118. 131 157. 209. 11.pe cop arm aeth .. ς (Ln) praem ευθεως (X al -θυς) AC*EFHKMRSUVXΓΔΛ al pler f g1.2. q vg go syrutr al | γαρ .. K 157 add οτι | χρηστος c. BL 157. 225. cop .. ς χρηστοτερος (BX al χρηστ c. ACEFHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: et ευθεως et χρηστοτερος emendatore prodit)

VI. 1. εγεν. δε .. D a e go και εγεν. | δευτεροπρωτω (Rr 13. 117. 124 235. -ρω πρωτω) c. ACDEHKMRSUVXΓΔΛ al pler a f* ff2. g1.2. vg g syrp txt al Caesar (Μτθ. [corrige Λουκ.] δευτεροπρ. φησὶ σαββ. τ ἡμέραν δηλῶν τὴν μετὰ τὸ πάσχειν σάββ. αὐτοῖς δ' ἑορτὴς ἀγομένη

καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν. 2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον

Epiph (explicat *ἵνα δείξῃ σάββ. πρῶτον εἶναι τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὁρισθὲν κ. ῥηθὲν ὑπὸ κυρ. ἐν τῇ κοσμοποιΐᾳ κατὰ περίοδον ἀπὸ τότε ἄχρι τοῦ δεῦρο κατὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀνακυκλούμενον, τοῦτο εἶναι πρῶτον. δεύτερον δὲ σάββ. τὸ ἀπὸ νόμου ὡρισμένον. -- δεύτ. καλεῖται σάββ. μετὰ τὸ σάββ. ἡ τοιαύτη ἁγία [τοῦ προσαββ.] ἡμέρα εἰς σάββ. ἁγιασθεῖσα, κἂν τε κυριακὴ εἴη κἂν δευτέρα κἂν τε τρίτη καταντήσῃ. εἰς δὲ ἑπτὰ ἡμέρας πάλιν ἀνακυκλούμενον δεύτερον καλεῖται πρῶτον*: haer. 30, 31.) Chr (explicans hom. 40. in Mt *ὅταν διπλῇ ἡ ἁγία ᾖ καὶ τοῦ σαββάτου τοῦ κυρίου καὶ ἑτέρας ἑορτῆς διαδεχομένης.* Similiter 237. schol *ὅταν μετὰ τὴν τοῦ σαββάτου ἀρχὴν ἑτέρα διαδέξεται πάλιν ἑορτή.*) Isid (epp. 3, 110. *δευτερόπρωτ. εἴρηται ἐπειδὴ δεύτερον μὲν ἦν τοῦ πάσχα, πρῶτον δὲ τῶν ἀζύμων. ἑσπέρας γὰρ θύοντες τὸ πάσχα τῇ ἐξῆς τὴν τῶν ἀζύμων ἐπανηγύριζον ἑορτήν, ἣν καὶ δευτερόπρωτον ἐκάλουν.* Addita explicatione ulteriore pergit: *εἰ δὲ σαββάτῳ εἴρηται, μὴ θαυμάσῃς· σάββατον γὰρ πᾶσαν ἑορτὴν καλοῦσι·* etc. Eadem fere exscripta habent 239.schol 255.schol 256.schol) Thph Euth Amb („secundoprimum, non primosecundum dixit, *δευτεροπρωτον* enim scriptum est. Praeferri enim debuit quod praecellit. Secundum ideo quia primum ante ex lege praecessit, in quo etiam poena praescripta est si quis operetur; primum autem ideo, quia sabbatum illud ex lege solutum est quod erat primum: et hoc primum factum est quod secundo est constitutum.") Conferri praeterea possunt Eustath. vit. Eutych. nr. 95. *μέχρις ἑβδόμης ὥρας τῆς δευτεροπρώτης κυριακῆς* (i. e. dominica prima post pascha); item *δευτεροδεκάτη* Hier. in Ezech. 45. et *δευτερίσχατος* Heliod. ap. Chirurg. vett. p. 94. Facit huc etiam Clem strom. 6, 5. (ex Praedicat. Petri) -- *ἐὰν μὴ σελήνη φανῇ, σάββατον οὐκ ἄγουσι τὸ λεγόμενον πρῶτον* etc .. BL 1. 22. 33. 69.* 118. 157. 209. (item vgll ut x^{scr} y^{scr}, ubi est *επορευετο ο ις τοις σαββασιν* etc) b c e f^{**} l q cop syr $syr^{P\,mg}$ („non in omni exemplari est") aeth ar^{P} (ar^{er} et ar^{ro} *δευτερω*) perss om (Schu „recte", 49. Ln [*δευτ.*] : : at ut ab additamenti ratione alienum est, ita cur omiserint in promtu est. Ceterum nec simile quid Mt nec Mc adscripserunt.) | *διαπορευεσθαι .. c*x* al pauc *που.* | *αυτον .. d* ante *εν σαββ.* | *δια* c. ABLΔΛ* 1. h^{scr} al plus^{10} .. ς add *των* (:: at ita et Mt et Lc) c. CDE HKMRSUVXΓ al longe pl cop | *και ετ. οι μαθ. αυτ.* .. D e *οι δε μαθ. αυτ. ηρξαντο τιλλειν* (e *vellebant*) : : cf ll pp | *τ. σταχ.* (BC*LR post *ησθ.* pon) *κ. ησθ.* (*κ. ησθ.* a q post *χερσ.* pon, item *ησθ.* D e f arm) post *ψωχ. τ. χερσ.* (CM* al aliq b c e cop al Amb add *αυτων*: hinc Ln [*αυτ.*])

2. *ειπον* (x *-παν*) c. BC*LX 1. 118. 131. 157. 209. a c e cop .. ς add *αυτοις* c. AC***EHKMRSUVΓΔΛ etc (254. go *πρ. αυτους*), item Ln [*αυτ.*] .. D *ελεγον αυτω ειδε* (:: prorsus ut Mc) | *τι ποιειτε* .. D *τι ποιουσιν οι μαθηται σου* :: e ll pp | *ο ουκ εξεστ.* c. BD(L)R 69. 274.mg $it^{plerv}g$ arm perss .. ς add *ποιειν* c. ACEHKMSUVXΓΔΛ al pler q go cop al (item L syr post *σαββ.*) :: vdtr magis e Mt illatum, quocum et *σαββ.* eodem loco ponitur, quam c. Mc omissum esse. Ex eodem Mt addiderunt *εν* | *τοις σαββ.* c. BDLR 1. 22. 124. 131. al it^{pler} (D e ante ὃ pon) ..

•1 Sam 21, 6. Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυείδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 (42.3) καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6–11 Mc 3, 1–6. Mt 12, 9–14. 6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ

ς εν τοις (A*om) σαββασιν (13. al εν σαββατω) c. ACEHKMSUVXΓΔΛ al pler $g^{1\cdot2\cdot}$ vg al (:: e Mt; cf et. ad Mc)

3. και αποκρ. .. D απ. δε | πρ. αυτ. ειπ. (a b $g^{1\cdot}$ *dix. illis*) o (B om) ις (33. al go o ις ειπ.) c. BC*EHSUVΓΔΛ al pl a b $g^{1\cdot}$ go al .. AC***(D)K (L)MRX al pm it^{mu} vg cop al o ις ειπ. (D^{gr} *ελεγεν*) πρ. αυτ. (L al vg al πρ. α. ειπ.): ita Ln .. e *dix. ad illos* sine o ις | ουδε (D ουδεποτε) τουτο .. HL ουδεποτε :: e Mc | οποτε c. AEHKMRSUVΓΔ al pler .. BCDLXΛ al plus[10] οτε (Ln) | μετ αυτου (ita et. Mt et Mc) .. D συν αυτω | οντες c. ACEHKMRSUVΓΔΛ al pler (124. 6.P^{c} παντες).. BDLX al fere[10] om οντες (Ln :: at ita et Mt et Mc)

4. ως c. ACEHKMRSUVΓΔΛ al pler (item LX al[10] πως: ita Ln ex errore de c :: e ll pp) item *quomodo* (*quemadmod.* Ir^{int}) it^{pler} vg go cop al pl Ir^{int} .. BD c (sed habet *et*) Mcion ap Epiph (sed vv. 3 et 4. post 9, 44. affert) om (49. :: at quum iidem BD cum 102. soli πως in Mc omittant, nec faveat glossae quod in pler ως [inter ες et εις facile omiss. ut al[2] om εισ–], in pauc πως [c. Mt et Lc ubi nemo ως] legatur, praestat servare) | εισηλθεν .. D εισελθων | προθεσεως .. D^{gr} προσθ. (item D^{gr} ll pp; supple ad Mt) | ελαβ. και c. AC***EHMRSUVΓΔΛ al pl it vg go al; item BC*LX 33. cop syr Thph[ed] λαβων (ita Ln) .. DK 1. 13. 69. 124. 131. 157. 209. al[25] fere syr^{p} syr^{hr} arm aeth Ir^{int} Thph[cd] om (Gb[0] :: at ita ll pp) | και εδ. και c. ADEHKMRSUVXΓΔΛ al pler syr^{p} aeth al Thph[cd] .. BL 1. 112. it vg go cop syr al Thph[ed] Ir .. Amb om και sec (Ln 49. :: at testes similes et. in Mc om: abundare videbatur, hinc tot interpr consentiunt invitis cdd Gr pler) | ους .. οις | εξεστιν .. DM εξον ην, item *licebat* it^{pl} gat Ir^{int} Amb :: Mt, unde M etiam add αυτω (gat εις) | μονους (BA al mu syr^{p} μονον, it^{aliq} vg *tantum*; D al μονοις) τους ιερεις (D al τοις ιερευσιν). Post haec D (quod Wechelius „cdd 2 vetustissimos" laudat, sunt Steph. β et Cant. i. e. ipse D) addita habet: τη αυτη ημερα θεασαμενος τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω· ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει· ει δε μη οιδας επικαταρατος και παραβατης (*trabaricator*) ει του νομου.

5. αυτοις .. X 299. add o ις | οτι .. B 1. 131. arm om | ο υι. τ. ανθρ. (A* haec omnia om exeunte columna) .. B cop syr post και (syr al om) τ. σαββ. :: ut Mt

6. εγεν. δε usq ξηρα .. D και εισελθοντος αυτου παλιν εις την συναγω-

αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. 7 *παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατηγορίαν αὐτοῦ.* 8 *αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα Ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰς ἔστη.* 9 *εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς Ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακο-*

γην σαββατω εν η ην ανθρωπος ξηραν εχων την χειρα | *δε και* c. AEH KMRSUVΓΔΛ al longe pl g^{2*} q vg go (*et factum est autem*) .. BLX al^{16} it^{pm} (e *et factum est*) cop al pl Cyr om *και* (Ln) | *ανθρ. εκει* c. BLR 1. 33. 131. 157. 209. 239. 299. (al?) cop Cyr .. ς (Ln) *εκει ανθρ.* (:: ita Mc) c. AEHKMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} (b om) vg go al

7. *παρετηρουντο* (Gb′) c. ABDLMRXΔ al fere[30] Cyr .. ς *-ρουν* c. EKSU VΓΔ al pl (H 17.^{ev} *-ρουν τε*, et. *και παρ.* legitur) :: cf ad Mc | *δε* absq *αυτον* (Gb Sz) c. AEF^{w}HKMRSUVΓΔΛ al plus[130] it vg go al Thph Tert .. ς (49.) add *αυτον* c. BDLX al mu cop syr^{utr} al Cyr amb^{rescr} :: e Mc | *εν* .. DK al plus[15] it^{pl} am om :: cf ll pp | *θεραπευει* c. ADL 2.pe al aliq .. ς *-πευσει* c. BEHKMSUVXΓΔΛ al pler (:: ita Mc, Δ al^{1} *-πευει* praebentibus) | *ευρ. κατηγοριαν αυτου* (Δ *αυτω*) c. AEHMUVΓΔΛ al pl f (*occasionem accusandi illum*) go (*facultatem ad accusand. eum*), item *ευ. κατηγ. κατ αυτ.* F^{w}KLR al fere[60] cop syr^{p} ^{mg} arm al Cyr Thph .. B(D)SX al^{10} g^{1*} q am for gat syr^{utr} *ευρ. κατηγορειν* (D *-ρησαι*) *αυτου* (49), al pauc *κατηγορησωσιν αυτ.*, a e *invenirent et accusarent eum*, b c ff^{2*} vg^{ed} ing em al *inv. unde* (*quemadmod.* b) *accusarent eum* (:: insolitum *ευρ. κατηγοριαν αυτου* vario modo temptarunt)

8. *ηδει* .. D *γεινωσκων*, item b *sciens* | *ειπ. δε* c. BLX 1. 13. 33. 69. 91. 157. 209. a . . ς (Ln) *και ειπ.* c. AEHKMSUVΓΔΛ etc; D *λεγει* (c e *et dicit*) | *τ. ανδρι* (Gb″) c. BL 1. 33. 91. 131. 209. 239. 299. 237.^{schol} Cyr .. ς (Ln) *τ. ανθρωπω* (:: ut ll pp lectione non fluct) c. AEHKMSUVΓ ΔΛ etc (it vg *homini*) .. D om (e om *τω ξηρ. εχ. τ. χ.*) | *τω* (Δ add *την*) *ξηραν* (KM al^{15} *εξηραμμενην*) *εχ. τ. χειρα* (e^{ecr} e^{ascr} *-ραν*) .. D *τω τ. χειρ. εχ. ξηρ.* | *εγειρε* (Gb″) c. ABEF^{w}KLMUVXΔΛ al pl .. ς *-ρας* c. s? Γ al .. D *-ρου* | *και* . . Δ om | *εις το μεσον* . . D *εν τω μεσω*, item it^{pl} *in medio* | *και αναστ.* c. BDLX 1. 33. e^{ascr} (al?) it vg cop (syr) (go *tunc* etc) Cyr 237.^{schol} .. ς *ο. δε αναστ.* c. AEKMSUVΓΔΛ al pler syr^{p} al| *εστη* .. D *εσταθη*

9. *δε* c. BDL 13. 33. 69. 124. 346. it vg go .. ς *ουν* c. AEKMSUVXΓΔΛ al pler syr^{p} al .. cop (syr) om| o (B om) $\overline{ις}$ .. K al plus[15] it^{mu} vg al post *πρ. αυτ.* | *επερωτω* c. BL 157. e $fg^{2*}l$ vg go cop .. ς (Ln) *επερωτησω* c. ADEKMSUVXΓΔΛ al pler a b c ff^{2*} g^{1*} q syr^{utr}al (:: cf 20, 3. c. ll pp, ubi *-τησω* non fluct) | *υμας ει* (Schu prob) c. BDL 157. it^{pler}vg cop Cyr schol Mcion ap Tert .. ς *υμας τι·* c. minusc q syr^{p}, item AEKMS ΓΔ al fere[100] go syr al *υμας· τι* (Gb Sz), item alterutrum UVXΔ (:: et. in Mc fuerunt qui *τί* inferrent) | *τω σαββ.* c. BDL it^{pl} am for em (cop fluct) Aug .. ς *τοις σαββασιν* (:: ut ll pp) c. AEKMSUVXΓΔΛ al longe pler a f al vg^{ed} et^{mss} aliq Mcion ap Tert | *η κακοποιησαι* .. Mcion ap Tert *η ου*

ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; 10 καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

12 s. Mc 3, 13–15. 12 (43.2) Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. 13 (44.2) καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους

---

9. *απολεσαι* (Gb″ Schu prob) c. BDLX al itp^{ler} vg go cop syr syrP^{mg} al Mcion ap Tert .. AEF^{W}KMSUVΓΔΛ al^{130} ac plur e syr^{cd} syrP al Thph *αποκτειναι* (Gb Sz) :: e Mc. Praeterea DΔ tisch** al^{20} arr add *οι δε εσιωπων* (Δ *–πουν*) :: e Mc

10. *περιβλεψ. παντ. αυτ.* (DX al aliq befff^{2}q al *αυτ. πα.*) .. DXΔ 1. 11. 22. al^{10} add *εν οργη*, 13. al^{4} *μετ οργης*, item itP^{m} syrP sax :: e Mc | *ειπεν* .. D *λεγει* :: ut ll pp | *αυτω* (Gb Sz) c. ABEF^{W}KMSUVΓΔΛ al pl go syr syrP^{txt} arm al Thph .. ς (Gb′) *τω ανθρωπω* (:: e ll pp) c. DLX al mu it (c. *hom. illi*, e *illi hom.*) vg cop syrP^{mg} al | A* *χειραν* | *εποιησεν* (Gb) c. ABEF^{W}LMSUVΓΔΛ al plus^{80} (syrP add *ουτως* c. ob.) Thph.. ς (Ln 49. prob Schu) *επ. ουτως* (ς *–τω* c. min) c. BK al mu .. DX 1. 13. 69. al mu it vg go cop syr syrP^{mg} al mu *εξετειναν* (Gb′ :: e ll pp) | *απεκατεστ.* (Gb″) c. ADEKLMSVXΓΔΛ al pl .. ς *αποκατεστ.* c. BU al mu (1. al *αποκατεστη*) | *η χειρ αυτ.* (Gb Sz) c. ABDKLQUXΔ al plus^{30} it vg go cop syr^{utr} arm aeth al Thph .. ς add *υγιης* c. KMSVΓΔ al pl| ως (D 1. al add *και*) *η αλλη* c. ADEKMQSUVXΓΔΛ al longe pler b c f g$^{1.2}$ q go syr^{utr} al mu .. BL 33. 34.* 63. a e ff^{2} l 130.^{lat} vg sax cop om (49. item Ln [ω. *η αλλ.*] :: at multo probabilius est *ως η αλλη* ut abundans et absq *υγιης* minus aptum ab alteris esse deletum, ab alteris praemisso *υγιης* ad Mt^{1} modum completum esse. Cf ad Mc, ubi unus 131. cum paucis interpr verba *ως η αλλ.* sola habet). Praeterea h. l. D add (cf supra ad v. 5.) *και ελεγεν αυτοις οτι κυριος εστιν ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου.*

11. *διελαλουν* (KU al plus^{12} *ελαλουν*) .. D *διελογιζοντο* | *πρ. αλληλους* .. AM syrP c. ob. add *λεγοντες*|*τι αν ποιησειαν* (QX al *–σιαν*: c. KKMQSU VXΓΔ al pler, item A al^{6} *–σειεν*; BLΔ 1. 13. 69. al^{5} *–σαιεν*: ita Ln) .. D *πως απολεσωσιν αυτον* :: e ll pp

12. *ταυταις* .. D cop *εκειναις* (it vg *illis*) | *εξηλθεν* c. EKMQSUVΓΔΛ al pler itp^{ler}vg Cyp al .. ABDL(X) 33. al^{5} fere e *εξελθειν αυτον* (X om) (Schu „bene," 49. :: utraque ratio frequens; at vdtr iste locus ad v. 6. correctus esse, ubi *εισελθειν αυτον* non fluct) | *προσευξασθαι* .. D *και προσευχεσθ.* | *του θεου* (et. Or Cyp Amb) .. D om (Tert paullo liberius affert locum e Mcione, sed inde vix concludere licet omissum fuisse *του θε.*)

13. *προσεφ.* .. D 1. 22. 131. 157. Eus *εφωνησεν* | r b^{scr} *τους μαθητας*|

ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον 15 καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἁλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, 16 καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, 17 (45.1) καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων

14–16 Mc 3, 16–19. Mt 10, 2–4. Act 1, 13.

17–19 Mc 3, 7 ss. Mt 4, 24 s.

απ .. 28. al^{20} fere Eus εξ, item it (sed non d) vg al | ωνομασεν (E* G al ονομασ.) (et. Eus) .. D al^{5} εκαλεσεν

14. σιμωνα .. D praem πρωτον (:: cf Mt) | ωνομασεν (Γ al ονομ., Y^{scr} post πε.) πετρ... D πετρ. επωνομασεν (it vg *cognominavit petr.*) | και ιακ. c. BDK LΔ al^{20} fere a b c vg^{cd} syr arm pers^{P} .. ς om και c. AEMQSUVXΓΔ al pl it^{pm} vg go cop al (:: valuit huc et ad sqqtia locus Mt^{i} [non paullo dissimilior Mc^{i}] ubi app^{orum} nomina bina proponuntur) | ωαννην .. D ωαννην τον αδελφον αυτου· ους επωνομασεν βοανηργες ο εστιν υιοι βροντης :: e Mc | και φιλ. c. BDL 33. 157. 244. a b c l syr arm aeth pers^{P} Eus .. ς om και c. AEKMQSUVXΓΔΛ al pler it^{mu} vg go cop al

15. και μαθθ. (-θθ- c. B*D item go et h.l. et in Mt, non item in Mc; ς 49. -τθ- c. rell ut vdtr) c. BDL 13. a b c l q cop syr arm aeth pers^{P} arr Eus .. ς om c. AEKMQSUVX (X vg^{cd} θωμ. κ. ματθ.) ΓΛ (Δ om κ. μαθθ. κ. θω.) al pler it^{mu} (sed e *iac. ioh. phil. bart. matth. thom. iac.*: ubique omisso *et*) vg go al | θωμαν .. D add τον επικαλουμενον διδυμον :: ex Ioh 11, 16. etc | και ιακ. c. D*L 13. 33. c^{scr} a b c d l cop^{2} syr arm aeth pers^{P} arr .. ς (Ln) om και c. ABD**EKMQSUVXΓΔΛ it^{mu} vg go cop^{1} syr^{P} al | αλφαιου c. BL 1. 13. 33. 69. 131. 346. .. ς (Ln) praem τον (485. add υιον) του (b^{scr} om) c. ADEKMQSUVXΓΔΛ etc (:: ita Mc [et Mt] lectione non fluct)

16. και pr c. BDF^{w}LQ al^{8} a b c ff^{2}· l vg^{ed} et^{mss} aliq cop syr arm aeth pers^{P} arr .. ς om c. AEKMSUVXΓΔ (Λ om κ. ιουδ. ιακ.) al pler e f g^{1}· q am em ing for per tol go syr^{P} sax | ισκαριωθ (D it^{pl}vg σκαριωθ, d *inscarioth*; c *scariotha*, a b om) c. BDL 33. it vg Mcion ap Epiph^{1} .. ς ισκαριωτην c. AEKMSUVXΓΔΛ etc (Mcion ap Epiph^{1}) :: alterum c. Mc alterum c. Mt convenit, sed et. in Mc pler -ωτην substituerunt, pauci (c solus Graecorum) in Mt -ωθ | ος c. BL 53. 112. it vg cop syr aeth arr pers^{s} Mcion ap Epiph^{2} .. ς add και c. ADEKMQSUVXΓΔΛ al pler go syr^{P} al (:: at ita et Mt et Mc)

17. καταβας μετ αυτων .. Epiph urget quod Mcion scripserit κατεβη εν αυτοις | Λ om εστη | τοπου .. ESVΔ al plus^{12} του (al^{1} τοπ. του) | οχλος .. BL 1. 118. add πολυς | του λαου .. 1. 118. 131. al^{2} l om (:: ut Mc) | πασης της .. DF^{w} om της | ιερουσαλημ usq σιδωνος (c e go add *et aliarum civitatum*) .. D αλλων πολεων | οι ηλθον (L -θαν) .. D ελθυθοτων

18. ενοχλουμ. c. ABL 1. 157. al ut vdtr (7.^{pe}?) .. ς (Ln) οχλουμ. c. DEK

ἀκαθάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτε-
σθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντας.

20 s. Mt 5, 3–6. 20 (46.5) Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺ
μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 (47.5) μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χο
τασθήσεσθε. (48.5) μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε

22–26 Mt 5, 11 s. 22 (49.5) μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, κα
ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομ
ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐ
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε, ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐ
τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρε

MQSUVXΓΔΛ al pler (:: quum simillimo loco Act 5, 16. *οχλουμενοι* no fluctuet, isque ipse ad nostrum varie mutandum valuisse videatur *ενοχλ.* praestat, quamvis in universum *ενοχλ.* frequentius sit quam *οχλ.* Similiter Tob. 6, 7. *ἐάν τινα ὀχλῇ δαιμόνιον.* In N. T. Heb 12 15. *ἐνοχλῇ* legitur.) | *απο* (Gb Sz) c. ABDEF^{W}LMQSVΓΔΛ al pl .. ς *υπ* c. KUX al pl (:: cf Act 5, 16.) | *και εθεραπ.* c. EKMSUVXΓΔΛ al pler g syr^{utr} al .. ABDLQ 33. 85. 240. 244. 254. 6.Pe** it vg cop aeth arm a Euth om *και* (Ln 49. : : manifesta correctio; *και* vero a corrector alienissimum)

19. *εζητουν* c. BL (al?) b e f am go syr .. ς (Ln) *εζητει* c. ADEKMQRSU XΓΔΛ al ut vdtr omn it^{mu} vg cop syr^{P} al | D *αψασθε*

20. *αυτος* .. D e om | *επαρας* .. D^{gr} *ετιαρας* (confusis *π* et *τ*) | *μαθ αυτου* (et. Or^{1}) .. D 67. 91. ff^{2}. pers^{p} Or^{1} Thph om *αυτ.* | *ελεγεν* (et Or^{1}) .. X Or^{1} *λεγει|οι πτωχοι* c. ABDEKLMRSUVΓΔΛ it^{pl} vg cop syr^{u} al Mcion^{tertull} Or Cyr^{diserte} Eus Amb^{comm} al .. QX 1. 13. 33. tisch al^{25} a c f gat go cop^{dz**} syr^{hr} arm arr sl^{1} mur sax Amb^{1txt} add *τ πνευματι* (:: e Mt)|*του θεου*..X* al^{10} c go Amb^{1} *των ουρανων* :: e M

21. *χορτασθησεσθε* .. X al pauc it^{pm} al Mcion ap Tert Amb *–σθησονται* : : ex Mt (Passim et., ut Mcion^{tert}, antea *αυτων* pro *υμετερα*, iten postea *γελασονται*) | *μακ. οι κλαι. – –γελασετε* (syr^{hr} ante *μακ. ο πειν.* pon) .. D om

22. DFΧΔ *μισησουσιν*, item X *ονειδισουσιν* | *υμας* sec .. D om | *ονειδ. κ εκβαλ.* (et. Chr Mcion ap Tert) .. D it^{pl} (non e f g^{2}·) Cyp^{4} *εκβ. κ ονειδ.* | *ενεκα* .. DF^{W}PΓ al aliq Chr *–κεν*

23. *χαρητε* (Gb Sz) c. ABDEF^{W}HKLMPQRSUVXΓΔΛ al^{150} fere .. ς *χαι ρετε* c. min pauc Chr^{3} | *ιδου γαρ* (K al aliq om *γαρ*) .. D 6.Pe syr *o* :: e Mt | *πολυς* .. K *πολλος*, al (item X v. 35.) *πολλυς* | *τω ουρανω* . K 13. 69. al fere^{10} e f go sl Thph^{ed} Cyp al *τοις ουρανοις* :: e Mt | *κ τα αυτα* (Schu commend) c. BD (d *sic*) QX 33. (al ut vdtr) c e (c *sec eadem*, e *per ead.*) a (*similiter*) Mcion^{epiph} .. ς *κ. ταυτα* (Gb" *τ' αὐτὰ* at in cdd accentu praeditis facile omn, ut EKLMUΓΔ, *ταῦτα* est) c. A HKLMPR(plane vdtr, sed vide post)SUVΓΔΛ al pler it^{pl} (*sec. haec*) vg go cop (sed go cop vide post) etc (Mcion^{tertull} *secund. haec* vix valet

αὐτῶν. 24 (50.10) Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. 25 (51.10) οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 27 (52.5) Ἀλλὰ Mt 5, 39–42. ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 (53.5) τῷ τύπτοντί

---

contra Mion^{epiph}) | γαρ .. D^{gr} 64. (Mion^{epiph} et^{tert}, sed non una cum praecedentib affertur) a Amb (ut Mcion) om | αυτων .. 49. al^{1barb} Mion^{epiph} (invito Tert) υμων, 10.^{pc} των ιουδαιων

25. οι εμπεπλ. (DEFA εστ., F^{w} 124. vv aliq τοις –νοις) c. ADEHKMPSUVΓ al pl it^{pler} vg syr (syr^{p} vide post) al cat^{ox} Mion^{tertull} Ir^{int}al .. BLQ RXΔ (,νυν, sic) A 1. 13. 22. 33. al^{15} f go cop arm aeth syr^{p} c.* al Thph^{ed} add κλαυσετε | Μ πεινασητε | ουαι c. BK (ὦ pro οἰ)Y LS(om et. οι γελ. νυν)X 1. 13. 69. 157. 209. al aliq Or^{3} (semel add γαρ) Ir^{int} (*Vae vobis qui sat. estis, quon. esur.* : *et qui ridetis nunc* etc) (Mion^{tert} *Ingerit vae etiam saturatis, quia es., etiam* [cod *et*] *rid. nunc, quia lugebunt.*) .. ς (Ln) add υμιν c. ADEHMPQRUVΓΔΛ al pler it vg etc | και πλαυσετε (et. Or^{3}) .. X (Mion^{tert} vdtr; vide ante) om (29.* Ir^{int} Hil om πενθ. και)

26. ουαι (Gb Sz) c. ABEF^{w}HKLMPQRSUVXΓΛ al pler it^{plervg} go al Mion^{tert} Bas Chr^{1} cat^{ox} al .. ς add υμιν c. D^{a} al mu b cop syr al Chr^{2} Ir^{int} | καλ. υμας (D 28. d^{scr} υμιν, item it^{pm} vg^{ed} et^{mss} pler) εστ. c. DEKMPQRSUVXΓΔΛ etc (et. Chr^{2} cat^{ox}) .. AHL al aliq vg^{ed} et^{mss} mu (sed non am ing al) Chr^{3} Ir^{int} καλ. εστ. υμ., B e q υμ. καλ. εισ. | παντες c. ABEHKMPQRUX al^{pm} it am fu for em iac ing per mt (almu) go cop syr^{p} arm sax al Tit Chr^{5} (et^{1} οὐκ εἶπεν - - οἱ ἄνθρ. ἀλλ' ὅταν πάντες) cat^{ox} Ir^{int} al .. DF^{w}LSVΓΔΛ al fere^{100} 239.schol 259.schol vg^{ed} syr aeth pers ar^{p} Mac al aliq Mion^{tertull} om παντ. (Gb Sz) | κ. τα αυτα (Schu ut supra) c. BDK (Q hiat h. l.) RX d^{scr} al fere^{10} item (ut supra) c e a go cop .. ς (Gb ut v. 23.) κ. ταυτα c. AEHLMPSUVΓΔΛ al pler it^{plvg} etc (Mion^{tert} rursus *sec. haec*; cf ad v. 23.) | γαρ (et. Ir^{int}) .. D 29. it am fu for em iac ing mt per tol (al) sax Mion^{epiph} et^{tert} Aug om | τ. ψευδοπρ. (b Ir^{int} Mion^{tert} praem *et*) .. 243. f g^{1}·] am for ing em mt per tol al sax Mion^{epiph} (uberius tractat Epiph; at item Tert lectionem *et pseudoprophetis*) Bed τοις προφηταις (243. τους –τας) | οι πατ. αυτων (142.* 251. c^{scr} Ir^{int} υμων, 435. om) .. B om

27. αλλα c. ABDEKLMPRΔ al pl (cdd^{14} ap solum Scriv) .. ς αλλ c. HX item ut vdtr SUV, item al pl | R εκχθρους | Λ ποιητε

28. υμιν c. BEHLSUVΔΛ al pl (item c f al vg Amb *maledic. vobis*) Iust (libere: εγω δε υμιν λεγω *Ενχεσθε υπερ των εχθρ. υμ. και αγαπατε τους μισ. υμ. και ευλ. τους καταρωμ. υμων και ευχ. υπερ τ. επηρεαζ. υμ.*) Or .. ADKMPRXΓ al^{35} (it^{pl}) Eus Thph υμας (Gb Sz 49. :: at hoc multo usitatius; hinc ap Mt υμας, non υμιν in textum illatum est)|

σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. 30 παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
Mt 7, 12. 31 (54. 5) καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ
32–36 Mt 5, 44 48. ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 (55. 5) καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ ἐὰν ἀγαθοποιεῖτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίζετε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν,

---

προσευχ. (Gb Sz) c. ABDEHKLMPRSUVXΓΔΛ al longe pl vv pl Aug .. ς praem και c. min ff^{2} vg^{ed} (non am fu for em ing iac per al, nec sax) syr al Iust (vide ante) (Mcion^{dial} -- και ευχεσθε υπ. των διωκοντ. υμ. liberrime) Mcion^{tert} Amb Adim | περι c. BL (al ut vdtr, nam Wtst Gb plane non attenderunt) .. ς (Ln) υπερ c. unc rell et min haud dubie pler Chr (ευχεσθε bis) (:: at υπερ ex Mt, ubi lect non fluct. Ap Lc περι et. Act 8, 15. Ap Paulum utrumque saepius; sed Col 1, 3. περι a pm in υπερ mutatum, non item 1, 9 υπερ in περι) | ALX al mu επερεαζ., D* επηρεαζ. | υμας .. Λ υμων, 235. υμιν

29. επι c. ABEHKLMPRSUVXΓΔΛ etc .. D Clem Or εις (it vg *in maxillam*) :: e Mt | σιαγονα (χΓ al mu -γωνα) .. E* 28. (106.) Or^{1} praem δεξιαν (106. add την δεξ.) :: e Mt | παρεχε (13. 69. 124. 346. στρεψον) .. D 13. 28. 69. al^{5} fere it^{pl} vg^{sixt} et$^{cdd\ aliq}$ al Amb add αυτω :: e Mt | τον χιτωνα .. ΑΓ al aliq cop al add σου :: cf Mt. Praeterea itmu (Ir^{int} libere, item Mcion^{tert}) transpon το ιματ. (*palleum*) et τ. χιτ. (*tunicam*) :: ad Mt^{l} modum

30. δε c. ADEHMPSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg (et. am em ing for al; per *enim*) go cop syr^{P} c.* al Chr .. BKLR al plus^{12} b ff^{2*} l syr arm om (Barn Clem aliique omittentes nil valent quum non afferant nisi sententiam παντι τω etc). Item τω c. unc omn exc B, item Clem^{2} Const (Iust alludens παντι τω αιτ. διδοτε) Chr al .. B Barn om. Hinc Ln [δε τω]

31. ποιωσιν υμιν .. A ποιουσιν (ut c*L in Mt) υμας | και (72.* 253. 2.pe e q om) υμεις (q post αυτ., item κ. υμ. b cop; Clem post ποι.; Mcion^{tert} *ita et vos*, alibi Tert *et vos ita* omisso ομοιως) .. B a ff^{2*} l Ir^{int} (affert v. 29 usq 31.) om (:: sane est in Mt), hinc Ln [κ. υ.] | ομοιως (52. 258. ante αυτ., a *sic* post *homin.* :: ut Mt) .. D 248. e Clem Ir^{int} om (praeterea vide ante)

32. τους (D praem τουτο ποιουσιν) αγ. αυτ. αγαπωσιν .. 209. το αυτο ποιουσιν (:: e Mt), item 1. omisso toto v. sq. | οι .. A om

33. και (B add γαρ) εαν (D al^{1} ει) | αγαθοποιητε c. DHMPΓΔΛ 33. al^{6}ecr al haud dubie pm (s?) .. ς (Ln 49.) -οιητε c. ABEKLUVX al pl | υμιν (D post χαρ., c om) χαρ. (P it^{pm} vg post εστ.) εστ. | και γαρ (BA om; al pauc add και) οι (A om) αμαρτ. το (A 262. om) αυτο (το αυτο, e *id ipsud*: D a ff^{2*} vg δ τουτο, 130.^{sr} b c f q ταυτα)

34. και εαν .. D καν | δανιζετε (Gb") c. ADEF^{w}HKLPXΔΛ al pl .. ς -ζητε

ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδὲν ἀφελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. 36 γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς Mt 5, 48. καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. 37 (36.2) καὶ μὴ κρίνετε, καὶ Mt 7, 1 a.

---

c. MSUVΓ al pm (de – ε – et – ει – vide infra) .. B 157. -σητε (Ln) .. b f ff2· g1·2· q vg Amb *si mutuum dederitis*, e Mcion^{tert} *feneraveritis*, c d *feneratis*, a *feneretis*. Iust: *εἰ γὰρ δανείζετε παρ' ὧν ἐλπ. λαβεῖν, τί καινὸν ποιεῖτε; τοῦτο καὶ οἱ τελῶναι ποιοῦσιν.* | *λαβειν* c. BL 237. Iust .. ς (Ln) *απολαβειν* c. ADEHKMPSUVXΓΔΛ al longe pler etc (:: *απολαβωσιν* non fluct) | *υμ. χαρ.* .. D e *χα. υμ.* | *εστιν* .. B e om (b l om v. 32.) | *και* c. BL 157. cop (b q *nonne et*) .. ς (Ln) add *γαρ* c. iisdem unc qui *απολ.* al pler itpl vg al | *αμαρτωλοι* c. ABDELMPSUV ΓΔΛ al pl..ς (Gb00) praem *οι* c. HK al mu cop|Λ om *αμαρτωλοις* (H al *-λους*) | *δανιζουσιν* c. AB*DLPΛ al, item et ante et post (Λ *δανιζουσιν* hoc tantum loco, B* *δανιζ.* primo et tertio loco) .. ς (Ln 49.) *-ει-* c. B**HKMS(vdtr)UVXΓ(Λ) al longe pl| *τα ισα* (ἴ- EKMΛ etc; Γ al ἶ-) .. D a b c e ff2· l q Amb om (non item f g1·2· vg)

35. *πλην* .. U add *λεγω υμιν* (:: e Mt) | Λ *εχθρους* | *αφ ελπιζ.* c. DP c^{scr} 6.p^{e} (et al sine dubio: nec Wtst nec Gb nec Sz attendit) .. ς (49.) *απελπ.* c. ABEHKLMSUVXΓΔΛ etc (:: cf ad 1, 25.). Accurate a b d e f ff2· g1· q for tol *nihil desperantes* (c al vg^{ed} et am em ing al *nih. inde sper.*) Contra syr^{utr} syrP arP (exprimentes *μηδενα απελπιζ.*) *neminis spem praescindentes* | *πολυς* .. A y^{scr} al1 c add *εν τοις ουρανοις*, hinc Ln [*ε. τ. ουρ.*], item a l (al?) sax Amb *in caelo* (:: cf v. 23. et Mt 5, 12.) | *υψιστου* (Gb Sz) c. ABDEHKLMPSUVXΓΔΛ al pl .. ς praem *του* c. min non ita mu | *χρηστος*: ita unc omn etc .. e^{scr} f^{scr} *χριστ.*

36. *γιν. ουν* c. AEHKMPSUVXΓΔΛ al pler f g1·2· vg syr^{utr} al .. BDL 1. 33. 131. 157. a b c e ff2· l q go cop arm (Mcion^{tert} ex contextu om, item Iust Clem Or Chr7 Cyp al non afferentes quae praecedunt coniunctionem negligunt) om (Gb00 Ln 49. :: e Mt 5, 48. eo minus adsumptum credi potest quod iidem fere test om *και* sq a Mt alienum. Contra videbatur minus apte adpositum praecedentibus *και εσεσθε υι. υψ. οτι αυτος* etc) | *καθ. και* c. ADGΓEHKMPSUVXΓΔΛ al pler itpler vg go syr^{utr} al Iust2 Or (Iust et Or *ως και*) Cyp al .. BL 1. 131. 262. c d cop Clem2 Chr7 (Clem1 Chr7 *ως*) Mcion^{tert} om *και* (49. Ln [*και*] :: at multo saepius *καθως* non addito *και* legitur, idque multo facilius omittebatur quam addebatur) | *ο πα. υμ.* .. 13. 69. al5 ac plur Iust1 Chr2 Amb Chrom add *ο ουρανιος* (item y^{scr} Chr1 *ο εν τοις ουρ.*) :: e Mt. Iust2 sic: *Γινεσθε* (add1 *δε*) *χρηστοι και οικτιρμ. ως και ο. πα. υμ. ο ουρ.* (ita1, item1 *ο πα. υμ. χρηστος εστι κ. οικτιρμ., και τον ηλιον αυτου ανατελλει* etc)

37. *και* .. D 1. 131. 157. al10 fere it vg cop syr al mu Thph Mcion^{tert} Cyp al om :: ut Mt | P *κρινηται|και ου* c. BCEHKLMPSUVXΓΔΛ al pler b ff2· g1·2· q vg cop syr^{utr} al .. AD q^{scr} r^{scr} (et al ut vdtr) a c e f go

οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε
Mc 4, 24. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν
μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσι
εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε ἀντιμετρη
Mt 15, 14. θήσεται ὑμῖν. 39 ($^{37.5}$) Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς. Μὴ
δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμ
Mt 10, 24. Lc 12, 16. 26, 20. πεσοῦνται; 40 ($^{5^{a}.5}$) οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ
41 a. κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 ($^{39.5}$)
Mt 7, 3—5. δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δ

aeth pers^{p} Mcion^{tert} Cyp Amb *ινα* (Ln :: e Mt) | *και μη καταδικαζετε* (ха al aliq *-ζητε*, A 262. *-σητε*, B *δικαζετε*) c. BLSX al^{15} fere syr^{p} .. (Ln) om *και* c. ACDEHKMPUVΔΛ al pler vv pler (:: ut in sqq nulla ac est copula, ita et. h. l. otiosa videbatur; quid quod et. ineunte vers et Graeci aliquot et interpr fere omn abiecerunt) | *και ου* .. D a c ff^{2}. aeth pers^{p} Bas *ινα* | B *δικασθητε*. Γ om *κ. μη καταδ.* usq *κατα*

38. *καλ.* (v al^{3} vg^{ed} et^{cdd} aliq [non am ing for al] go syr al add *κα πεπιεσμ.* (absq *και* c. BDL 1. 69. 131. it^{pler} cop arm Dial^{libere} Cy Amb^{2}; ς add *και* c. ACEHKMPSUVXΓΔΛ al pler f g^{2}. vg go al mu Clem^{l} Cyr) *σεσαλ.* (D 1. 131. 157. Dial Or^{libere} ante *πεπ.* [157. *και πεπ.* 48.^{ev} g^{scr} syr al Cyr Mcion^{tert} om; absq *και* c. BDL 1. 69. 131. it^{pl} cop arm Clem^{lib} Dial^{lib} Or^{lib} Amb^{2}; ς add *και* c. iisdem quibuscu ante et Mcion^{tert}) | *υπερεκχυννομ.* c. ABCDE**LPUΔ f^{scr} (et al ut vdt .. ς *υπερεκχυνομ.* c. E*HKMS(vdtr)V(vdtr)XΓΔ al pler | *κολπον* .. *κολμων* | *τω γαρ* (13. 69. 34.^{ev} a b l q arm Mcion^{tert} Amb om) *αντ* (X al^{5} om) *με.* *ω* c. ACEHKMPSUVXΓΔΛ al longe pler it^{pler} vg etc .. B L 1. 33. 131. 209. c e (cop *mensura enim qua*) *ω γαρ μετρω* (Ln :: ll pp) | *αντιμετρηθ.* (it^{pl} vg *remetietur*) .. E*F al pauc b e q *μετρη θησ.* (*metietur*)

39. *ειπεν* .. D 13. 69. 91. 124. *ελεγεν* (item *dicebat* it vg) | *δε και* c. DF^{w}LX al plus^{10} it vg 130.^{lat} Thph^{ed} .. ς om *και* c. AEHKMPSUVΓΔΛ pler vg cop al | *μητι* .. X al pauc *μη* | D *οδαγειν* (ut D et. in M | *εμπεσουντ.* c. BDLP 1. 13. c^{scr} g^{scr} y^{scr} al^{6} a (*incident*, item d) .. *πεσουντ.* (*cadent*) c. ACEHKMSUVXΓΔΛ it^{pler} vg (:: ita Mt, quem vid

40. *διδασκ. αυτου* c. ACEHKMPSUVΓΔΛ (vide post) al pler cop go syr^{a} al .. BDLX al plus^{10} it vg Or Ir^{int} Mcion$^{tert\ lib}$ om *αυτου* (Gb^{0} v prob Schu, Ln 49. :: at verisimillimum est deletum esse ad exem Mt^{l}; ap quem qui *αυτου* add [nullus antiquiss cdd], ii ipsi ex Lc h bere vdtr) | *κατηρτ.* (H *καταρτ.*) *δε* (Δ al pauc om) *π. εσται* (et. Nys F^{w} al pauc Or Const Thph^{ed} *εστω*) *ως ο δι. αυτ.* .. ΓΔ* (una c. *αυ του* priore) 48.^{ev} om

41. *το* sec (EXΓΔ al *τω*, item XΓΔ al v. 42. bis, E sec. loco) .. D al ali om (nec exprim it [exc e] vg cop) | *δοκ. ε. τ. ιδιω* (D *σω*, it vg *tuo* pos *oculo*) *οφθ.* .. P 13. 69. 124. 346. *ε. τ. σω οφθ. δοκ.* (:: e Mt)

δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. 43 (60.5) Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, Mt 7, 16 a. et 12, 33. οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· (61.5) οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 (62.5) ὁ Mt 12, 34 a. ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

---

42. **πως** (Schu commend vdtr) c. B e ff^{2} .. 251. g$^{1.2}$ am em for ing per tol sax praem **και** .. ς (Ln) praem η c. ACDEHKLMPSUVXΓΔΛ etc (:: at ita Mt lectione non fluct; ex eodem alia quoque locus noster passus est) | **αδελφε** .. D 157. a b c e ff^{2} l q arP om (:: ut Mt) | **το εν τ. οφθ. σου** .. D 33. it vg cop **εκ** (33. **απο**) **του οφθαλμου σου** | **αυτος - - ου βλεπων** (r **ουκ εμβλ.**) .. D a b c e ff^{2} l q **και ιδου η δοκος εν τω σω οφθαλμω υποκειται** (d e **est**) :: ad Mt^{i} modum | **την** sec .. c 69. al om | **εκβαλειν** h. l. (Schu prob vdtr) c. B 13. 69. 124. 346. .. L 1. post **το καρφ.** pon .. ς (Ln) post **διαβλεψ.** c. ACDEHKMSUVXΓΔΛ etc (:: at ita Mt lectione non fluct) | **το εν τ. οφθ.** .. D it vg cop syr **εκ του οφθαλμου** (et. L* pro **το** iam scripserat **εκ**) :: ut Mt

43. **ου γαρ** (et. it^{pler} vg cop go syr^{P} al) .. D a syr aeth al (Clem^{lib}) **ουκ**, 346. al^{1} **ουδε** | **καρπον σαπρον** etc .. D it^{pler}vg **-πους -πρους**, item D it^{pler} **καρπους καλους** :: e Mt 7, 18. | **παλιν** c. BL 1. 13. 69. 124. 131. 157. 346. b g^{1} q cop arm (Clem **μην**) .. ς om (Ln [**πα.**]) c. ACDEHKM SUVXΓΔΛ etc (:: at sic Mt lectione non fluct). Dial^{2} (ex Mt corrupta) haec habet: **οὐ δύναται δένδρ. σαπ. καρποὺς καλοὺς ἐνεγκεῖν** (alibi **προσεν.**) **οὐδὲ δένδρ. καλ. καρποὺς κακοὺς ἐνέγκαι** (alibi **προσεν.**). Similiter Mcion^{philos} **οὐ δύν. δένδρ. καλ. καρποὺς πονηρ. ποιεῖν.**

44. **γαρ** (r **δε**) .. D g^{scr} al^{6} a b c e ff^{2} l q tol om | **ιδιου** (V al^{5} om) **καρπου** .. D **καρπ. αυτου**, item *fruct. suo* it vg | **εξ ακ. συλλεγ.** .. D **επιλεγονται** (et. e *leguntur*, item go) **εξ ακ.**, item it^{pm} *legunt* (*colligunt*) *de spin.* | **συκα** (r al **σῦκ.**) .. 28. **ροδα** | **βατου** .. U al^{5} ac plur **-των** | **σταφυλην** (L 13. 69. 346. **-λας**, item c e cop go syr^{utr} al Tert; K **-λης**) **τρυγ.** c. BCDLX y^{scr} al fere^{10} syr^{P} .. ς (Ln) **τρυγ. σταφ.** c. AEHKMSUV ΓΔΛ al pler it (e *vendemiantur*) vg al (::accommodatum ad **συλλ. συκα**)

45. **της καρδ. αυτ.** (D **αυτ. τ. καρδ.**) (et. Or) .. 69. om, B om **αυτ.** | **προφερει** .. LΓ al aliq **προσφ.** item pr. loc. V | **ο πονηρος** (Gb'' commend Schu) c. BDL 1. 130^{gr} et^{lat} 131. a b g^{1} l cop arP .. ς add **ανθρωπος** item Ln [**ανθρ.**] c. ACEHKMSUVXΓΔΛ etc (et. Dial :: ut Mt lectione non fluct) | **πονηρου** (Gb'') c. BDL 1. 69. 131. a ff^{2} g^{1} am for tol cop arm (item b vg 130.^{lat} arr Dial add tantum **θησαυρου**) .. ς add **θη-**

Mt 7, 21. 46 (53. 3) *Τί δέ με καλεῖτε Κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγ*

47–49 Mt 7, 24–27. 47 (54. 5) *πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς μὲ καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων κ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος.* 48 *ὅμοιός ἐστ ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκ θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ καλῶς οἰκοδομεῖσθαι αὐτήν.* 49 *ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσ ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρ θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένε τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.*

σαυρον της καρδιας αιτου, item Ln [*θ. τ. κ. α.*], c. ACEHKMSUVXΓ etc (:: *θησ.* add Mt lectione non fluct; *της καρδ. α.* ex prioribus a sumenda videbantur) | *περισσευμ.* (ΧΓ al *περισευμ.*) c. ABDEHKVX al[20] fere .. ς praem *του* c. CLMSUΓ al longe pl Dial | *καρδιας* c. AB al plus[10] .. ς praem *της* c. CEHKLMSUVXΓΔΛ al pler Dial | *λαλει* (D *καλει*) *το στ. αιτου* (CF[W] al plus[16] vg cop syr aeth al Dial om, hi Gb[00] :: ut Mt) hoc ord. c. ABDEHKLMSUVXΓΔΛ al pler (e *loquitur malu* go syr[utr] al .. c al pauc it[pler] vg cop al Dial (Clem al ex Mt potiu *το στομ.* [*αυτου* vide ante] *λαλ.* (ita Lu :: at est e Mt)

46. Δ *με δε* | *καλειτε* .. D 28. *λεγετ.*, K *λαλειτ.* (d Ir[int] Gaud *mihi dicit* :: cf Mt | *ἃ* .. B e go syr *o* (*quod*)

47. *πας* .. Δ *και* | *των λογων* .. CF[W]MX al[10] *τους λογους* (X b q add *το* *τους* :: ut Mt) :: ut Mt, item K* al pauc *τον λογον*

48. *ος* .. Δ y[ser] 3.pe al aliq add *και* | *πλημμυρης* c. B*L 33. (al? ne Wtst nec Gb attendit) .. ς (Ln 49.) *πλημμυρας* (DEV al *πλημυρ.*, *πλημηρ.*) c. AB**DEHKMSUVXΓΔΛ etc | *προσερηξεν* c. B*DL (al vdtr) ς (Ln 49.) *-ερρηξεν* c. AB**CEHKMSUVXΓΔΛ etc | *ο ποταμος* .. Γ om *δια το καλ. οικ. αυτ.* c. BL 33. 157. cop syr[P mg] aeth (*quoniam supr petram aedificata fuit ac bene aedificata fuit*) .. ς (Ln) *τεθεμελιωτ* (F[W] *εθεμ.*) *γαρ επι την πετραν* (Γ ε. *τη -ρα*) c. ACDEHKMSUVXΓΔΛ pler it vg go etc (:: at sic Mt lectione non fluct)

49. *οικοδομησαντι* c. ABDEHKLMSUVXΓΔΛ al pler cop syr[utr] al .. c 1 69. c[ser] al pauc *οικοδομουντι* (Ln) .. it vg go *aedificanti* (ita et. d *δ*; nec vdtr statuendum ita non potuisse nisi *οικοδομουντι* reddi) | *οι κιαν* .. U al[10] fere praem *την* | *ἡ* .. D a b c e ff[2]· g[1]· q om (sed a b ff[2]· g[1] q post add *domui illi*, c *in dom. illam*) | *προσερηξεν* (D *συνερηξ.*, b ff[2]· q al *allisit*, c e *impegit*, a *impulit*, f g[2]· vg *inlisus est*) c. B*DL (a vdtr) .. ς (Ln 49.) *προσερρ.* ut v. 48. | *ευθυς* c. BCL 33. y[ser] al[10] fer .. ς (Ln) *-θεως* c. AEHKMRSUVXΓΔΛ al pler .. D ac om :: ut Mt | *συν επεσ.* (*concidit* b d e l q tol) c. (Gb' commend Schu) DLR 1. 13. 33. 69 124. y[ser] al[10] b e l q tol .. ς (Ln) *επεσεν* c. ABCEHKMSUVXΓΔΛ etc (itp vg *cecidit*) :: e Mt

VII.

1 (65.3) Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς Mt 7, 28.
ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.

2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, Mt 8, 5–13.
ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν
πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλ-
θὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν
Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ
παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη
δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐ-
τὸν φίλους ὁ ἑκατόνταρχος λέγων αὐτῷ Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ

VII. 1. *επειδη* c. ABC*X 124. 254. 299. gat (*cum*), item addito *δε* K 91. 239. (:: cf ad Mt 21, 46.) .. ς *επει δε* c. C**EHLMRSUVΓΔΛ al pler e f g2 vg go cop syrP (syr *και επει*) al .. D b ff2· g1· q *και εγενετο οτε*, item a c l syrP mg arm *εγ. δε οτε* | *επληρωσεν* (*implesset* itpl vg) .. D *ετελεσεν* (c e *perfecisset*, d *consummasset*) | *παντα* (x 131. om) *τα ρημ. αυτου* (itpl syr om; M al plus10 q gat *ταυτα* .. D *ταυτα τα ρημ.* | *εις τ. ακ. τ. λαου* .. D *λαλων*, e *quae loquebatur ad populum* | *εισηλθεν* (D *ηλθεν*) .. HA al10 fere (inprimis evgll) syr add ις | *καφαρν.* c. BC*DX 33. it (exc q) vg sax go cop arm (in Mt et. Z et in Mc Δ; item Or Epiph Nonn) .. ς *καπερναουμ* c. AC***EHKLMRSUVΓΔΛ al pler q syrutr al (alibi et. C, item I)

2. *δουλος* .. D *παις* (d *puer*, DGr* τις), item v. 3. 47ev *παιδα* pro *δουλ.* :: e Mt | *ημελλ.* c. ABCDEHLMRUVXΓΔΛ etc .. Pw Ks al40 fere *εμελλ.* | *εντιμος* .. D *τιμιος*

3. *ακουσ. δε* .. D 245. itpler vg syr *και ακ.* | *περ. αυτον* .. D 13. 69. it (exc f) om | *ερωτων* .. X *ερωτουντας* | *διασωση* .. EHMΓΔ al mu *–σει*

4. H al aliq *παραγενομενοι* | *περ. τ. ιησ.* (c *περ. αυτου*) .. D a c e ff2· l pers^w om (sed a c e ff2· l *Iesum* pro *αυτον*) | *παρεκαλουν* (Δ *–λεσαν*) .. D 1. 13. 69. 346. *ηρωτων* | *λεγοντες* .. AC*KΔ al20 f vg (et. mss pler, non em) cop aeth add *αυτω* | *παρεξη* (Gb′) c. ABCDEHLRXΔ carpev al20 fere .. ς *–ξει* c. GKMSUVΓΔ al pl cat (60. 71. gacr *–ξεις*)

5. *ωκοδομησεν* .. Δ *ωικοδομ.*, C*D *οικοδ.*

6. ο *δε ις επ. σ. αυτοις* .. D a c e *επορευετο δε* (c *ergo*, e *itaque*) *μετ αυτων ο ις* | *αυτου* .. D post *απεχοντ.* | *απο* .. D al7 go om | Δ *επεψεν* | *προς* (Δ *επ*) *αυτον* (6.pe *αυτω*) .. B om | *φιλ. ο* (BL om) *εκατονταρχος* (L al pauc *-αρχης*) c. BCLX 33. 131. 157. c e cop aeth .. ς (Ln) *ο εκατ. φιλ.* c. ADEGHKMRSUVΓΔ al pler itpl vg go al mu .. Δ om *ο εκατ.* | XΔ al mu *σκυλου* | *ικαν. ειμ.* (Schu „rec. ap. Mt 8, 8.“) c. B b l q am ing for al .. ς (Ln) *ειμ. ικαν.* c. ACDEGHKLMRSUVXΓΔΛ etc (:: at *ειμ. ικαν.* Mt 3, 11. 8, 8. Mc 1, 7. Lc 3, 16. 1 Co 15, 9. lectione non fluct; ex

ἱκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸ
ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μο
8 *καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑ*
ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύετα
καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτ
καὶ ποιεῖ. 9 *ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, κ*
στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 ($^{66.5}$) *καὶ ὑποστρέψαντ*
οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑ
αἰνοντα.

11 ($^{67.10}$) *Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλο*

Mt 8, 8. in test pl et. sqq interpolata) | *υπο τ. στ. μου* c. ABEGHKs VAA al pl (it vg etc) .: CDLMRXΓ al plus^{35} *μου υπ. τ. στεγ.* (Gb″ :: Mt lectione tantum non fluct)

7. *δια ο. εμ. ηξ. πρ. σε ελθ.* (A *προσελθ.* omisso *πρ. σε*, item *δ adv nire*) .. D al^{3} a b c e ff^{2}· l om :: ut Mt | *αλλα* c. ABEGLRA etc .. DKMU ΓΔ al pl *αλλ* | *ειπε* .. c q^{ser} 13. 69. 90. 124. 346. syrP c.* praem *μο νον* :: e Mt | *λογω* .. r al^{10} *–γον* (item g^{1}· go *dic verbum*) | *ιαθητω* BL .. ς (Ln) *ιαθησεται* (:: at ita Mt lectione non fluct) c. rell ut vd omn

8. *υπο* .. DY al *υπ* | *υπ εμαυτον* .. r 13. 69. *–του* | G *τους στρατ. πορευθητι* .. DX 209. *πορευου*. Valentt ap Ir: *εν τω ευαγγελιω – Και γαρ εγω υπο την εμαυτου εξουσ. εχω στρατιωτας και δουλοι και ο εαν προσταξω ποιουσι.*

9. *ταυτα ο ις̄* .. c 157. *ο ις̄ ταυτ.* | *αυτον* (et. q go cop syr^{utr} al) .. D X al^{5} it^{pler} vg arm om :: ut Mt | *τω ακολ. αυτ. οχλ. ειπ.* .. D e *ειπ τω αν.* (e add *αυτω*) *οχλ.* | *λεγω* (DX al^{7} it^{pl} vg go cop^{da} mg al praem *αμην* :: e Mt) *υμιν* (AU al^{15} fere cop syr add *οτι*) .. Mcion^{epiph} *λεγ δε* | *ουδε* (c. ABCKLMRXΓ al sat mu, D *ουδεποτε*, EFGHSUVAA al^{70} fer *οιτε*: Gb′ commend Schu; sane commendationem inde habet quod i Mt *ουδε* est nec fluct) *ε. τ. ισρ.* (D haec post *ευρ.*) *το. πι. ευρο* (Mcion^{epiph} *το. πι. ουδε ε. τ. ισρ. ευρ.*, sed postea Epiph *ει ουδε ε. τ Ι. το. πΙ. εὗρεν* etc, item Tert adv. Mcion. *professus est talem se fid nec in Isr. invenisse*) .. a b c ff^{2}· g^{1}· l q *in nullo tantam fid. inveni in Isr.* item Amb (sed add *iuxta Graecos Nec in Isr. tant. fid. inv.*)

10. *οι πεμφθ. εις τ. οικ.* c. ACEGHMRSUVΓAA al longe pl f ff^{2}· g^{2}· l vg g syr^{utr} al .. 2. g^{1}· q (sl?) om *ε. τ. οικ.* .. BDFKLX al^{15} fere a b c e co *εις τον* (D* om) *οικ. οι πεμφθ.* (Ln) Praeterea D add *δουλοι* | *το ασθενουντ.* (c. ACDEFGHKMRSUVXΓAA al pler f g^{2}· vg go syr^{utr} al; a 1. 157. 209. a b c e ff^{2}· g^{1}· l q cop om: ita Ln) *δουλον* (D om)

11. *εγενετο* .. D e om | *εν* (D c e om) *τη εξης* c. BCDKMS al pm c e f g cop syr^{utr} al mu .. AEFGHLRUVXΓAA al^{70} fere it^{pl} vg pers^{w} Thph *τω εξ.* (Gb″ improb Schu :: 8, 1. *εν τω καθεξ.* non fluct; 9, 37. *τη εξ. ημερα*, ter in Act *τη εξης* 21, 1. 25, 17. 27, 18.) | *επορευετο*

μέτην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. 12 *ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ.* 13 *καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ Μὴ κλαῖε.* 14 *καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.* 15 *καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.* 16 *ἔλαβεν δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.*

(*ibat* it vg; BR 13. 69. 346. -*ρευθη*) .. C***UXA al mu a c add *ο ις*| *ναιν* c. ABCDFHKLMRUXΔ al pler .. EGΓΔ al aliq *ναειν* (1. 13. al -*ειμ*, itpl vg *Naim*) | *αυτω* c. BCDEFGHKLMSVΓΔ al longe pl it vg etc .. ARU XΔ al[15] om | *ικανοι* c. ACEGHKMRSUVXΓΔΛ al pler b c q go syrp al .. BDFL 130.sr etlat 157. itpl vg cop syr syrhr cop al om: hinc Gb[0] et Ln [*ικ.*] | *πολυς* .. K al fere[15] add *της πολεως*

12. *ως δε ηγγισεν* .. D itpl *εγενετο δε* (b c ff[2]. q *et fact. est*) *ως ηγγιζεν* (teste Kipl. -*ξεν*) | *και* (1. al vv aliq om) *ιδου* .. DSr om (d om tantum *ιδ.*) | *τεθνηκως* (122. *νεκρος*) .. Δ 54. c om, hinc Ln [*τεθν.*] | *υι. μονογ.* c. ACDEFGHKMRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn it (exc c) vg go cop etc .. BLX (alpe?) c *μον. υι.* (49. :: 8, 42. *θυγ. μονογ.*, Io 1, 18. *ο μον. υι.* item 3, 18.) | *και αυτη* (*αὐτή*: ita M al pl [al[15] ap. Mthae. et al[10] ap. Scriv.] item, quod ex usu horum cdd vix differt, *αὐτῇ* EFGHKΓΔ al mu [al aliq *αὐτῇ χήρᾳ*], item go syrutr; ς Ln 49. *αὕτη*: ita V al non ita mu, item *et haec* itpler vg cop :: at *και αυτος* in Lc frequens nec raro a testib mu cum *ουτος*; commutatum, cf inprimis 8, 41. 17, 16. 19, 2.; videtur *καὶ αὕτη* lectio arcte cum *ἦν* addito cohaerere) absq *ην* (ita et. ς Wtst Gb Sz) c. ABEFGHKMRSUXΓΔΛ al pl go syrp .. ςe Lu add *ην* c. CLV al[15] fere it (*e quae erat vidua*) vg cop syr syrp mg al .. D *ουση* (d *cum esset*) post *χηρ.* | *οχλ.* (A add *πολυς* retento et. *ικαν.*) *τ. πολ. ικαν.* (absq *ην*, ut et. ς Gb″, c. ACEFGHKMRS[vdtr]UVXΓΔΛ al pl itpler vg go syrutr Thph Amb; ςe Gb Sz add *ην* c. BL al non ita mu cop) *σ. αυτ.* (X om *σ. αυτ.*) .. D *πολυς οχλ. τ. πολ. συνελημθει αυτη* (d *cum ea erat*), e *multa turba consequebatur illam*

13. *και ιδ. αυτην* .. D e syr *ιδ. δε* (e syr add *αυτην*) | *ο κυριος* .. D 1. al[6] f for gat sax cop syr al mu Chr *ο ιησους* (go *ο κυρ. ιησ.*) | K *εσπλαχνισθη*, F* *εσπλαγν.* | *επ αυτη* c. ABCDEFGHLMSVΔΛ al pl .. KRUXΓ al[20] fere *επ αυτην* (itpl vg *super eam*; f am *super ea*; a d *ei*)

14. R al *σωρου* | D a ff[2]. *νεανισκε νεανισκε* | *σοι* .. EA al *συ*

15. *ανεκαθισεν* (EMA al -*θησεν*) (itpl vg *resedit*, *consedit*) .. B *εκαθισεν* (c e Irint *sedit*) | *εδωκεν* .. A 33. *απεδωκ.* (c sl *reddidit*), 50.ev *παρεδ.* (e *et coepit loqui ad matrem suam* omissis *εδωκ. αυτ.*)

16. *απαντας* c. ABCFLRΓ al mu .. DEGHKMSUVXΔΛ al plus[100] *παντας* (Gb Sz) | *εγηγερται* (EFH al *εγειγερτ.*) c. EFGHKMRSUVXΓΔΛ al pler

17 (68.10) καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18—28 Mt 11, 2—6. 18 (69.5) Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ

*Deut 18, 15.

Chr .. ABC(D)L 1. 13. 118. 131. ηγερθη (D εξηγ.) : ita Ln 49.; at saepius perf., quod Lc adamat, test mu ac boni cum aor. mutarunt, cf ad 9, 7. item infra vv. 20. 24—26. Item sq επεσκεψατο valuisse vdtr ad ηγερθη substituendum) | ο θεος .. r 1. 131. al aliq c κυριος | τ. λα. αυτου (et. f g2. vg go cop syr al Mcion^{tert}) .. MXA 13. 69. 124. al25 fere add εις αγαθον, item *in bonum* (-no a b ff2. g1. l q) a b c e ff2. g1. l q for al syrP al

17. ο λογ. ουτ. (e^{secr} om ουτ.) .. D b ουτ. ο λογ. | εν sec c. ADEGHKMRSU VXΓΔΛ al longe pler a f ff2. g1. 2. q vg^{ed} et^{mss} aliq go cop al .. BFL l. al aliq b c am for fu ing al om, hinc Ln [εν]. Sed FL al (non 1.) b c περ. αυτ. (ff2. om) post περιχωρ. (56. e om και usq περιχ.) pon

18. και απηγγειλ. (ΓΔ ανηγγ.) ιωαννει (-ει c. AB*; ς Ln 49. -η [א -ην] c. B**EFGHKLMRSUVXΓΔΛ etc :: quum A et B* h. l. et v. 22., ubi et. L accedit, in forma -ει consentiant, non magis arcenda est quam alia eiusmodi. Ceterum similis est forma μυυσει, cf Mt 17, 4. et alibi. In Mt 11, 4. ιωαννει DΔ; contra Act 3, 4 et Apoc 1, 1. -νη non fluct| οι μαθ. αυτ. περ. πα. τουτων .. D e εν οις και (d e om; sed e add *adnuntiaverunt*) μεχρι ιωανου (e -νν-) του βαπτιστου

19. και .. D e ος και | τινας (et. a e) .. D c^{secr} x^{secr} 2.pe (al ut vdtr) itple vg go cop al Amb om (e om δυο) | ο (1. al aliq om) ιωαννης (L -ανης| .. D e (vide ante) om | επεμψ. πρ. τ. κυρ. (κυρ. c. BLR 13. 33. 69. [κυρ αυτου] 157. aff2. g1. am fu tol arm aeth cat; ς Ln ιησουν c. AEFGHK MSUVXΓΔΛ etc) λεγων .. D e λεγει πορευθεντες ειπατε αυτω (e *inquirite dicentes* pro ει. α.) | αλλον c. ADEFGHKMSUVXΓΔΛ al pl .. BLRX al plus15 cat Cyr ετερον :: ut Mt lectione non fluct; iidem fere v. sq. mutarunt (Dial ex Mt et Lc mixtum habet: ἀκούσας γὰρ ἐν τ. δεσμ. τὰ ἔργα τ. χῡ ἔπεμψε τοὺς μαθ. αὐτ. πρ. αὐτὸν λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχ. ἢ ἕτερ. προσδοκ.)

20. R 239. q^{secr} x^{secr} g1. l fu om versum (:: cf Mt) | παραγεν. δε .. D a syr και παραγ. | πρ. α. οι ανδρ. .. D 33. a οι ανδρ. πρ. αυτ. | ειπαν c BDL .. ς -πον c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn | D ιωαννης | απ εσταλκεν .. B tisch* al10 Cyr απεστειλεν :: cf ad v. 16. | πρ. σε .. K 28 243. a Cyr om

21. εκεινη c. BL 1. 33. 69. 157. y^{scr} al plus5 c e q cop Cyr^{act} Bas^{sel} .. (Ln) αυτη c. ADEFGHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: multo significantius est si *ipsa hora* miracula accidisse dicuntur, hinc αυτη correctorem prodit) | τη c. BLX 1. 33. 69. 157. y^{scr} 48.ev (al?) a b c ff2. l cop Cyr^{act} Bas^{se}

ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 23 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Es 35, 5 s.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. 26 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ πε- 24–35 Mt 11, 7–19.

.. ς δε τη c. ADEFGHKMRSUVΓΔΛ etc | ωρα .. L 69. Cyr^{act} ημερα | εθεραπευσεν (Γ al aliq add ο ις) .. D^{gr} a b ff^{2} q -πευεν | κ. πνευμ. πον. (D c e πον. πν.) .. s 28. 71. g^{scr} om | τυ. πο. εχαρ. .. D c e τυφλους εποιει (D* εποιε) | βλεπειν (Gb′) c. AB(D)EGHKMRSVXΓΔ al^{45} ac multo plur .. ς praem το c. FLUA al pm

22. αποκριθ. (Gb″) c. BD tisch 157. a b e ff^{2} g$^{1.2}$ l vg cop arm Cyr Thph^{ed} .. ς add ο ις, Ln [ο ις], c. AEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al longe pler c f q go syr^{utr} al (:: ut Mt lectione non fluct) | απαγγειλατε .. D syr ειπατε | ιωαννει c. AB*L .. ς (Ln 49.) -ννη (D ιωαννη), ut v. 18. | α ειδετε (ειδετ. c. BEFGLMRS?UΔΛ al pl; HKVXΓ al mu ιδετε, A ιδατε, q^{scr*} οιδατε) κ. ηκ. (X om κ. ηκ.) .. D e a ειδον υμων οι οφθαλμοι (d e oculi vestri) και α (e om) ηκουσαν υμων τα ωτα (d e aur. vestr.) | οτι c. ADEFGHK MRSUVΓΔΛ al pler e f g$^{1.2}$ vg go etc .. BLX al plus^{12} a b c ff^{2} l q (Or^{lib}) Amb om (Ln :: ut Mt) | χωλοι .. 69. 157. 346. al aliq e em syr^{utr} και χω. (pauci ex his et. και λεπρ.) | κωφ. c. AEGHKLMSUVXA** al pler it vg cop go al mu .. BDFΓΔ*Λ al mu syr και κω. | νεκρ. εγειρ. .. X 435. om | πτωχοι .. FX 1. 13. 69. al fere^{10} e syr praem και (:: cf ad haec Mt)

23. ος εαν .. D al ος αν

24. αγγελων .. KM^{mg}X 1. 131. al plus^{30} syr syr^{p} txt arm arr al μαθητων | D ιωανου | πρ. τ. οχλ. c. ABKLMSUX al pl it vg go al .. DEFGHVΓΔΛ al^{80} fere cop al Thph τοις οχλοις (Gb′ improb Schu:: e Mt) | περι ιωαννου (D -ανου) .. D it^{pm} vg (vg^{ed} ante λεγ.; am fu for ing al post λεγ.) ante τοις οχλ. (πρ. τ. οχλ.) pon | εξεληλυθατε c. EFGHMSUVXΓΔΛ al pl .. ABDL al aliq εξηλθατε (Ln Gb″), item K al^{30} fere -λθετε (:: e Mt)

25. εξεληλυθ. c. EFGHSUVXΓΔΛ al pl .. ABDL al aliq εξηλθατε (Ln Gb″) item KM al^{30} fere -λθετε (:: ut ante) | υπαρχοντες .. DK al^{15} Clem διαγοντες

26. εξεληλυθ. c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pl .. BDL al aliq εξηλθατε (Ln Gb″), item al mu -λθετε (:: ut ante). Or (3, 472) περὶ οὗ ὁ σωτὴρ λέγει Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε; προφ. ἰδ.; ναὶ usq προφ. (in his ut εξεληλ.

Mal 3, 1. ρισσότερον προφήτου. 27 (70.2) οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 (71.5) λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 (72.10) καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. 31 (73.5) Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς

---

ex Lc ita προφ. οδ. ex Mt fluxisse vdtr) | ναι .. H y^{ser} ναι | προφητου .. D add οτι ουδεις μειζων εν γεννητοις γυναικων προφητης ιωαννου του βαπτιστου (item a post λεγω υμιν inepte add *nemo maior in natis mulierum amplior est iohannes baptista*) :: cf ad v. 28.

27. ουτος .. U 1. 13. 33. al plus^{80} b e (*de eo enim*) cop add γαρ | ιδου (Schu prob) c. BDL 1. 131. 209. 243. 346. it vg cop arm Mcion$^{epiph^2}$ et^{tert} edd Or^{ed} .. ς add εγω c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler go syr^{utr} al Mcion$^{epiph^1}$ et^{tert} ed Or^{ed} (:: cf ad Mc 1, 2.) | πρ. προσ. σου .. D^{ET} 57. om σου | την (D τον) οδ. σου (x om) | εμπρ. σου (et. Or al) .. D 122.* a l Mcion^{tert} (Epiph non affert nisi usq προ πρ. σου) om

28. λεγω γαρ c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler f g$^{2\cdot}$ q vg go syr^{P} al .. D al pauc a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l λεγ. δε, LX 157. syr^{hr} arm pers^{P} αμην λεγ. (:: ut Mt) .. B 33. y^{ser} al^{5} cop syr arr pers^{W} λεγω (49. :: at nisi coniunctio adscripta fuisset, vix tam varie legeretur. Videbatur γαρ minus aptum, hinc al δε substituerunt, al om, al omissum adscripto e Mt αμην compensarunt) | υμιν .. D c e add οτι | D om μειζων εν usq ουδ. εστ. | προφητ. c. Δ (et. D, vide ad v. 26.) EGHSUVΓΔΛ al pl f g$^{1\cdot 2\cdot}$ q vg go syr syr^{P} ^{txt} al Clem Mcion^{tert} (vdtr ex verbis - - *qui sit maior tanto propheta*) Amb Quaest.. BKLMX al^{25} a b e e ff$^{2\cdot}$ l cop syr^{hr} syr^{P} mg aeth ar^{P} ar^{e} Or^{3} Euth Thph^{ed} om (Gb^{0} Ln :: at id omnino e Mt fluxit ubi nemo προφητης add) | ιωαννου (Gb') c. BL 1. 131. 157. al pauc (iidem pler antea om προφ.) cop arm syr^{hr} Or^{1} (Mcion^{tert} vdtr, certe enim Tert uberius istum locum tractans nusquam *baptistam* add ad *Ioh*) .. ς (Ln) add του (Δ om) βαπτιστου c. Δ (D vide ad v. 26.) EGHKMSUVX ΓΔΛ al pler it vg go syr^{utr} al Or^{1} Amb Quaest (:: at ita Mt lectione non fluct) | M (per incuriam) om ουδ. εστ. | ο δε .. D (vide ante) οτι ο | μικροτερος .. D add αυτου

29. ο λα. ακουσας (7.^{pe} a e -σαντες) κ. οι τελωναι .. M 71. g^{ser} ο οχλος (ita et. Chr^{lib} 254.) κ. οι τελ. ακουσαντες | D* εδικαιωσαν (d *iustificabit*) | D*d ιωαννου. Ceterum Mcion^{tert} om ut vdtr vv. 29—35.

30. εις εαυτους .. D 60. 243. om (nec exprim aeth)

31. των ουν (F^{W} al pauc om ουν) c. (Gb Sa) ABDEF^{W}GHKLMSUVXΓΔΛ al^{150} fere ac plur it^{pler} am for fu em harl iac ing gat mm mt per tol (al) sax go cop syr^{utr} arm aeth arr pers^{P} sl Euth Thph Bed .. ς praem

ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 *ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες Ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.* 33 *ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἔσθων ἄρτον μήτε πίνων οἶνον, καὶ λέγετε Δαιμόνιον ἔχει.* 34 *ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔσθων καὶ πίνων, καὶ λέγετε Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν.* 35 *καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.*

36 (14.1) *Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ'*

ειπε δε ο κυριος c. min pauc (M^{mg} et evgll initio pericopae habent *Ειπεν ο κυρ.*) f g^{1} vg^{ed} pers^{w} | *και τινι .. H κ. τινες*

32. *παιδιοις* .. D* praem *τοις* | *εν* (D add *τη*) *αγορα* .. F^{wA} *εν αγοραις* :: e Mt | *λεγοντες* c. DL 13. 69. 124. 346. item (*sedentib. – et loquentib. – dicentes*) ff^{2} q, (*sedentib. – et loquentes – dicentes*) b, (*qui – sunt et adclamant – dicentes*) e, (*sedentib. qui clamant – dicentes*) a, item l, cop (arr?) .. 157. *λεγοντα*, B 1. al^{1} a *λεγει*, A 262. *οι λεγουσιν* .. ς (Ln) *και λεγουσιν* c. AEGHKMPSUVXΓΔ al pler item (*loquentib. – – dicentibus*) it^{mu} (et. d) vg go al (:: tot variantes non possunt nisi a lectione a nobis recepta explicari) | PA al mu *ηυλισαμεν* | LX al *ορχησασθ.* | *εθρ. υμιν* c. ABEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler a b f ff^{2} q go syr^{utr} al .. DL 13. 346. y^{ecr*} c e g$^{1.2.}$ l vg cop arm Amb Aug om *υμιν* (:: ut Mt) | *εκλαυσατε* (E *-σετε*) .. M^{mg} 13. 69. 346. *εκοψασθε* :: e Mt

33. *γαρ* .. F^{w} al^{6} ac arm (Or sine prioribus) om (l *autem*) | D* d *ιωαννης* (Or praem *ὁ* omissis *ὁ βαπτ.*) | *μητε* (B 157. *μη*) *εσθ.* (*εσθων* c. BD, cf ad Mc 1, 6. 12, 40; ς *-θιων* c. AEGHKLMPSUVXΓΔΛ etc) *αρτ. μητε* (157. *μηδε*) *πιν. οινον*: hoc ordine c. BL 157. (item *πι. οιν.* 243. 48.^{ev}) f g$^{1.2.}$ vg cop arm syr .. ς *μ. αρτ. εσθ. μ. οι. πι.* c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler go syr^{P} .. D 1. 13. 69. 129. 131. 18.^{ev} a b c e ff^{2} l q aeth Or om *αρτ.* et *οιν.* (:: ut Mt lectione non fluct) | *λεγετε* .. A g^{ecr} 7.^{ps} 262. al^{3} *-γουσιν* :: ut Mt

34. *εληλυθεν* .. X *ηλθεν* : : e Mt | *εσθων* c. D (B?) .. ς (Ln) ut v. 33. (:: aut utroq versu *εσθων* aut neutro legendum esse apparet) | *φιλ. τελω.* (Gb Sz) c. ABDEGKLMPSUVΓΔΛ al longe pl it^{pler} (130.^{gr} b q *φιλ.* post *αμαρτ.*, 142.* a om *κ. αμαρτ.*) vg go cop syr^{utr} etc .. ς *τελ. φιλ.* (:: ut Mt) c. (F^{w} e sil.) HX al non ita mu

35. *εδικαιωθη*: Thph^{comm} *τουτεστιν ετιμηθη* | *παντων* (Γ *απαντ.*) h. l. c. AEGHKPSUVΓΔΛ al pl go cop syr^{P} al; item B al^{1} vel^{5} it vg syr Amb (*bene ab omnib, quia circa omnes iustitia servatur, ut susceptio fiat fidelium, reiectio infid. Unde pler Graeci* – – ab omnib operib suis, *quod opus iustitiae sit circa uniuscuiusq meritum servare mensuram.*) post *απο* (Ln 49. :: at iste ordo multo magis ex usu est et correctorem prodit) .. DF^{w}LMX 1. 13. 28. al fere^{20} syr^{cu} arm om (Gb^{0})

36. *ηρωτα* .. D it vg$^{edd\ aliq}$ (sed non am for em ing per tol al) Amphil *-τησεν* | *τις αυτον* .. D 1. al pauc it vg (sed tol *quidam illum*) etc *αυτ. τις* | *των φαρισ.* (V b^{ecr} 246.^{mg} *ιουδα·ων*) .. GH al add *τον ιν* (ut de-

αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου 38 καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.

lendum sit αυτον, quemadmodum in evgll scriptum est) | τον (1. την) οικον c. BDL 1. 33. 69. 124. 131. Mcion^{epiph} Amphil .. ς την οικιαν (:: ista forma v. sq. non fluct) c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler | κατεκλιθη c. BDLX 1. 33. 131. Mcion^{epiph} .. ς ανεκλιθη (HΓ al mu -κληθη) c. AEGHKMPSUVΓΔΛ al pler Amphil

37. ητις ην h. l. c. BL 346. et barb^{1} c f ff^{2c} g$^{1c.2c}$ l vg pers^{w} cat^{comm1} Amb, item (sed αμαρτ. ante εν τ. π.) 1. 118. 131. 209. syr^{cu} (ητ. ην non exprim) cop Tit, item (sed γυνη τις pro γυνη ητις) 13. 69. (346?) syr aeth pers arr .. ς post πολει c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler (126. τις pro ητις) a b e q go syrP Amphil .. D om | και επιγν. (D γνουσα) c. ABFMPSVΔ al plus^{30} go cop syr^{utr} arr Antioch .. ς om και c. DEG HKLUΓΔ al pl it vg syr^{cu} al | κατακειτ. (D c e post φαρισ.) c. ABDLΔ 33. Tit Antioch .. ς ανακειτ. c. EGHKMPSUVΓΔ al pler | αλαβ. (ν praem το) μυρου .. D μυρ. αλαβ.

38. οπισω h. l. c. AEFGHKMPSUVΓΔ al longe pl go syrP^{txt} al .. BDLXΔ al^{15} fere it (sed q om, item Amphil) vg cop syr^{sch} etc^{cu} aeth arm al Mcion^{epiph} (sed libere, vide post) Antioch Amb post στασα (Gb Sz Ln 49. :: at videbatur arcte c. στασα coniungdum; inde seiungi a correctore non potuit) | αυτου (M τοῦτοῦ sic) .. AK al^{25} fere του $\overline{\text{κυ}}$, 47. 17.^{ev} om (Mcion^{epiph2} η δε γυνη στασα οπισ. η αμαρτωλ. παρ. τ. ποδας εβρεξε τοις δακρ. τους πο. και ηλειψε και κατεφιλει etc) | κλαιουσα .. F 157. 235. b g^{1c} l q vg Amb om | ηρξ. βρεχ. τ. ποδ. α. τοις δακρ. c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ al fere omn go cop syrP aeth al Amphil .. BDL 33. it vg syr^{cu} (similiter syr^{sch}) arm τοις δα. ηρξ. βρε. (D εβρεξε, item it^{pl}) τ. πο. α. (Ln 49. :: accommodarunt ad v. 44.) | δακρυσιν et θριξιν: ita AEGKLPXΓΔΛ etc .. DMU etc -σι et (ita Ln) -ξι (D -ξει) | εξεμασσεν (E^{a}Δ al -μασεν) c. EFGHKMPSUVΓΔΛ al pler it vg etc .. ABLX al^{3} go cop -μαξεν (:: cf Io 12, 3.)

39. ο καλεσ. αυτον .. D e παρ ω κατεκειτο .. syr^{hr} om | λεγων .. DX al^{4} e syrP ^{txt} arm Amphil Aug^{2} om | G om ει | D ποδαπη | ητις απτεται .. D Or η απτομενη

40. πρ. αυτον .. X al αυτω | ειπε .. D -πον | φησιν h. l. c. BIL 1. 131. .. ς (Ln) post ο δε c. EFGHKMPSUVXΓΔΛ al pler Amphil, item AD al^{2} εφη, item it vg etc

ὁ δὲ Διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. 42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; 43 ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ὀρθῶς ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά μου

---

41. *δυο* .. DX praem *ο δε ως* (D om) *ειπεν*. Similiter al aliq itpm syrutr etcu cop al mu | *χρεοφειλετ*. c. ABDEFGHIKL**MPSVXΓΔΛ carp etc .. ς *χρεωφ*. c. L* (sed ipse* correxit) U al pm (*-φιλετ-* AB*DLPΔ al; *-φειλετ-* B**EFGHIKMUXΓΔ al pl) | *δανιστη* c. AB*DILPΔΛ al .. ς (Ln 49.) *δανει-* c. B**EFGHKMUX (Γ praetermitt *δανε*) al pl (: : cf ad 6, 34.) | L al *οφειλεν* | *πεντηκοντα* .. D 69. a c syrsch etcu persp praem *δηναρια*

42. *εχοντων* (Gb') c. BDLP al5 a ff2· g2· l vg Or Amphil Aug al (c e syrsch etcu *et cum non haberent*) .. ς add *δε* c. AEFGHIKMSUVXΓΔΛ al pler b f g1· q go cop al | *αυτων* pr (Amphil2) .. dscr gscr 8.pe al aliq Amphil2 Dam om | *αυτων* sec .. DI 69. 157. 262. itpler (non f e) vg (exc tol) persw Aug Amb om | *ειπε* (A *επι*, K *εἰπε*) c. AEFGHIKMPSUVXΓΔΛ al pler go syrp (add c.* *μοι*) .. BDL al5 it vg cop syrsch etcu al mu Aug al om (Gb0 Ln : : videbatur molestum et abundans) | *πλειον* (ΔP *πλιον*) *αυτ. αγαπ.* c. AEGHIKMPSUVA al pler f tol go; item D al aliq itpler vg persw Aug Amb *αυτον πλ.* (D *πλεον*) *αγαπ.* . . BFLX 33. 157. arm *πλ. αγαπ. αυτ.* (Ln 49.) .. ΓΔ al aliq auctnovat *πλ. αγαπ.* omisso *αυτον*

43. *αποκρ.* ο (L om) *σιμ.* c. BDL** 22.ev b c e ff2· g1·2· l vg cop syrsch arm .. ς *αποκρ. δε* ο (L Γ om) *σιμ.* (Ln *α.* [*δε*] *ο σι.*) c. AEFGHKL*MPS UVXΓΔΛ al pler a f q go syrp al Amphil (aeth auctnovat *et resp. Si.*) .. I 1. 131. al aliq syrcu (non exprim *δε*) arm ο *δε σιμ.* | D *πλεον* (ΔP rursus *πλιον*)

44. *τω σιμ. εφη* .. D it vg al pl *ειπεν τω σιμ.* | L 47.ev om *την* | *υδωρ* .. D 157. praem *και* | *μοι* (D a ff2· g1· q post *ποδ.*, L cop *μοι*) *επι* (K cat add *τους*, sed id om et. I* 131.) *ποδ.* (go add *μου*) c. BDLX 33. (al?) a e ff2· g1· q go cop cat Aug2 .. ς (Ln) *επι τους* (I* om) *ποδ. μου* c. AEFGHIKMPSUVΓΔΛ al pler b c f g2· vg al Amphil | *θριξιν* (A *θρηξ.*, et. v. 38.) c. (Gb Sz) ABDIKLPX al plus20 it vg go cop syrsch syrp al mu 237.schol Aug al .. ς add *της κεφαλης* c. EFGHMSUVΓΔΛ al longe pl syrcu al pauc

45. *φιλ. μοι* .. A 184. 262. 346. 8.pe add *αγαπης* | *εισηλθον* (et. b c f l q go syrsch etcu syrp mg al mu Amb) .. L* 13. 69. 157. 184. 262. 346. yscr 8.pe al plus10 a e ff2· g1·2· vg cop syrp txt Amphil Aug Victtun *εισηλθεν* (Gb') | *διελιπεν*: ita DFGHPUΓ etc; AEIKLMXΔΛ al mu Amphil

τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψεν τοὺς πόδας μου. 47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

VIII.

1 (75.10) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ

-λειπεν | μου τ. ποδ. c. ABDEFGHIKLMSUVXΓΔΛ al fere omn (d mihi ped.) Amphil .. P al pauc τ. ποδ. μ. (Ln), item it vg etc

46. τ. ποδ. μου (L ante ηλειψ., al pauc om μου) c. ABEFGHLPUVΓ al pl .. ς μου τ. ποδ. c. KMSXΔΛ al sat mu .. Dl al[2] vel[2] b c q om (Gb[0]) item (sed antea habent pedes meos pro caput meum) a e ff[2]· l auct[novat]

47. Gb 8z ου χαρ. λεγ. σοι· | ου χαριν .. Dᴳʳ add δε (it[pler] vg propter quod) | P αφιονται | αι αμ. αυτ. αι πολλ. c. BEGHILMSUVXΓΔΛ al pler q go Amphil Bas Amb[1]; item AFK al pauc αυτης αι αμ. αι (K om) πολλ., item P auct[novat] αυτη αι αμ. αυτης αι πο. et it[pl] vg Aug al ei pecc. multa (g[1]· om πα.): hinc Ln αυτη αι αμ. αι πο. .. D ff[2]· l αυτη πολλα | οτι ηγ. πολυ (Γ πολλυ, P -λλοι, arm add οτι ω πολυ αφιεται πολυ αγαπα, item Amb[2] [non item alibi])· ω δε ολιγ. αφιετ. (P 28. aeth αγαπα, arm om, B add και) ολ. αγαπ. (P 28. aeth αφιετ., arm om): ita omnia et. Bas .. D om. Spectat huc et. Cyp: *in ev. cata Lucam Cui plus dimittitur plus diligit, et cui minus dimittitur modicum diligit.* Item Ir[int] (213.) *cui enim plus dimittitur plus diligit.*

48. σου .. P al[6] it[pler] vg al σοι

49. οιν. εστ. c. ABEFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler go al .. DP 1. 13. 69. 157. 346. e[scr] it vg cop al εστ. (131. om) οιν. (Ln :: ita 5, 21. lectione non fluct)

50. εις ειρηνην .. D εν ιρηνη, item *in pace* it (exc g[1]· *in pacem*) vg al

VIII. 1. καθεξης .. A εξης | K εδιωδευεν, al aliq διοδευεν | οι δωδ. (g[1]· *discipuli*) .. al aliq add αποστολοι, item it[pl] *discipuli* | συν αυτω .. D μετ αυτου

2. ADPVXΔ al ασθενειων | μαρια c. BDEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler .. ALP 1. 33. 131. -ριαμ (:: cf ad Mt 27, 56.) | PXΔ al mu μαγδαλινη | αφ .. D εξ, item it[pm] | δαιμονια (K om α extrem) επτα (H al[5] πολλα, D vg[ed] et[mss] aliq ante δαιμ., P om) εξελ. .. c *daem. exierant duodecim*

Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 (76.2) Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς 5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον ἑαυτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. 4—8 Mt 13, 1—9. Mc 4, 1—9.

---

3. D ωαννα, item syrp mg gr | χουζα: hoc acc unc (ut M) et min pl; K (al ut vdtr) -ζα | σουσαννα .. MΓ al fere^{60} Or Thph σωσαννα (aeth *Sosepa*) | ετεραι .. A ετεραι | αιτινες .. D al^{5} it^{mu} Mcion^{tert} (sed libere) add και | αιτοις (Gb′ Sz) c. BDE**FGHKSUVΓΔΛ al^{90} fere c e ff^{2} g^{1} am for iac em gat san al^{brug} go syr^{sch} et^{cu} syr^{p} ^{mg} sax pers^{w} Aug .. ς (Ln ex errore) αυτω c A(E$^{*?}$)LMX al pm a b g^{2} l vg^{ed} et^{edd} (ut fu ing per) cop syr^{p} ^{txt} al Mcion^{tert} | εκ (Gb″) c. ABDKL 1. 69. 124. al^{15} Or (it vg *de*) .. ς απο c. E**FGHMSUVXΓΔΛ al longe pl | αυταις (H -τοις) .. D αυτων. Ceterum K* (inde ab -οις in αιτοις) 229.* om εκ (απο) τ. υπ. αυτ.

4. συνιοντος (Γ -ἰοντος, al aliq συνοντος) .. D συνελθοντος (a c *conveniente*, similiter it^{pler} vg; d *congregato*) | D κατα την πολιν | δια παραβολης .. D 39. b c e g^{1} q παραβολην τοιαυτην (c g^{1} om) προς αυτους, item a e (l?) *parabolam talem* (c om), similiter vv al

5. του σπ. (it vg *seminare*) (et. Tit Cyr al) .. DK al^{6} om του (cf ad Mt) | τ. σπορ. εαυτ. (1 Amb *agrum suum*) .. c syr^{cu} om | εαυτου c. AMSVΓΔ al^{35} ac plur (Tit^{dis} τ. ιδιον σπορ.) .. ς (Ln 49.) αυτου (ς αὐτ., Ln 49. αὐτ.) c. BDEFGHKLR(vdtr)UXΔ al pl (:: at solet a testib modo plur modo paucior εαυτου c. αυτου commutari, cf ad 2, 39. 12, 17. 21. 36. 47. 14, 26. 15, 5. etc) | αυτον .. D om | B α μεν | του ουρανου .. D a b e ff^{2} l q syr^{sch} et^{cu} pers^{p} om :: e ll. pp. | αυτο (F -τον) .. B αυτα

6. ετερον .. D αλλο :: e ll. pp. | κατεπεσεν c. BLR (al? nec Wtst nec Gb attendit) .. ς (Ln) επεσεν (:: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADEFGHK MSUVXΓΔΛ etc | L εφυεν

7. ετερον .. D αλλο :: ut ante | εν (ALP εμ) μεσω .. D μεσον (d *in medio*) | συμφυεισαι (ADL συνφ.) .. K d^{scr} y^{scr} om συμ, L -σαν | αι .. G om

8. ετερον .. D 282. αλλο :: ut ante | εις (Gb Sz) c. ABEF^{w}GHKLMRSUVXΓ ΔΛ al pler b e ff^{2} g^{1} l q vg .. ς επι c. D al non ita mu, item *super* a c d Amb | τ. αγαθην .. D a c e syr^{sch} et^{cu} arm add και καλην (:: e ll. pp.) | φυεν (L εφυεν) .. D^{gr} add και | ταυτα etc : cf ad v. 15.

9 s. Mt 13, 10 s. Mc 4, 10–12.

9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες τίς ἐστ
παραβολὴ αὕτη. 10 ὁ δὲ εἶπεν Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρ
•Es 6, 9. τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, (ᵛᵛ.¹) τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵ
11–15 Mt 13, 18–23. Mc 4, 13–20. βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. 11 (ᵛᵛ.²) ἔστ
δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ
παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος κ
αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σ
θῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἵ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρ
δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρ
πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τ
ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν κ
πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ
τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν κ

9. αυτου .. B a b c ff² om | λεγοντες (c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler f q syrP aeth al; BDL 1. 33. 157. 346. itpl vg 130.lat cop syrsch etcu a al om: Ln 49. Gb⁰ prob Schu) τις ειη (K ει, al aliq ην vel η, f q LΓ al² om, B 33. 131.? 209.? post αυτη pon) η (B pscr om) παρ. αυτ. R περι της παραβολης, cf ad Mc 7, 17. (:: apparet multos offendis in eo quod λεγοντες cum τις ειη etc coniunctum est; hinc alii a modo emendarunt)

10. γνωναι .. D post τ. θεου, a (*vobis traditum est mysterium regni d* om | εν παραβολαις .. A 13. 262. 346. 8.pe b add λαλω (g1· non *datum nisi in parabolis dicetur*, similiter syrsch etcu persP):: ut Mt 1 13. | μη βλεπωσιν .. DL 1. 131. μη ιδωσιν (D ειδ.), R βλεπ« σιν και ιδωσιν | ακουοντες .. A -σαντες | μη συνιωσιν (-ωσιν KLMΓ etc, E VA etc -ίωσιν, 1. al -ῶσιν, d *audiant*) .. R 13. 69. 124. ακουσωσιν (1 69. -ωσιν teste Wtst) και μη συν., Fw gat cop syrP mg μη ακουσω μηδε συν. (:: cf ll. pp.)

11. D o λογ. ο του

12. εισ. (A om) οι ακουοντες (c. AEGHKMRSVXΓΔΛ al pler; BLU dscr 3. al¹ -σαντες. X 124. cscr b c e syrsch etcu al Zen add τον λογον vel b syrcu τ. λ. του θεου) .. D εισ. οι ακολουθουντες | ειτα .. D ων *quorum*) | τον λογον (e om) .. D itpl post καρδ. αυτων

13. επι της πετρας .. DFwX 48.ev Or επι την πετραν (:: ll. pp. επι πετρωδη) | ουτοι .. D e (item vv al) om | πιστευουσιν : -σιν AEKL ΓΔΛ etc; -σι (ita Ln) DM etc

14. πεσον (al ut vdtr mu -σων) .. A 13. 262. 8.pe εμπεσον, 6.pe εκπ οι ακουσαντες .. K (sic) 33. 131. pscr al⁷ -οντες item *qui audiunt* it go cop | μερ. (l add *seculi*) και πλουτ. (et. Or Bas) .. D 64. 69. c c e f μερ. (cscr add του) πλουτου | και (A 251. add υπο) ηδονων | συ πνιγ. (A -πνιγ.) c. ABDEHA etc .. ς (Ln 49.) συμπν. c. GHKLMUXΓΔ (sv al pler

15. εν τη καλη γη .. D 157. Or εις την καλην γην, item *in* (Amb *supe*

δίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. 16 (79.2) *Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει* 11, 33. Mc 4, 21. Mt 5, 15. *αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν,* *ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς.* 17 (80.2) *οὐ γάρ ἐστιν* 12, 2. Mc 4, 22. *κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ.* 18 (81.5) *βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς* 19, 26. Mc 4, 24 sq. Mt 13, 12. 25, 29. *γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.*

19 (82.2) *Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ* 19—21 Mc 3, 31—35. Mt 12, 46—50. *αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.* 20 *καὶ ἀπηγ-*

---

bonam terram (vel *terr. bon.*, f add *cecidit*) it vg Amb | *καλῃ και* .. D a b c e ff^{2} l q Amb om | *τ. λογον* .. D add *του θεου* | *καρποφορ.* .. L *τελεσφορ.* | *εν υπομονη* .. E** (additamentum non plene scriptum habet) F**G**HMXA al^{60} fere (ex his minusc nonnulli eadem v. 8. om) ac (iisdem v. 8. omissis) evgll pler sl add *ταυτα* (H add *δε*) *λεγων εφωνει* (al pauc *εφη*) *O εχων ωτα ακουειν* (G** al mu om) *ακουετω* (49.^{ev} hanc notam habet: *οὕτως μὲν ἀναγινώσκεται καὶ τελειοῖ εἰς τὰς ἓξ ἐκκλησίας. εἰς δὲ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τὸ Ταῦτα λέγων ἐφώνει, οὐ λίγεται, ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐν ὑπομονῇ προστίθεται ταῦτα Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς* usq *καὶ τὰ τοῦ θε. τῷ θε.* 20, 21—25.)

16. *δε* .. al^{25} fere item evgll cop al mu Thph om | *αλλ* c. AB (e sil.) EG HKMS(e sil.)UV(e sil.)XΓΔΛ etc .. DL (al ?) *αλλα* | *επι λυχνιας* c. ABEFG HLSVΓΔΛ al pl .. DKMUX al^{30} fere *επ. την* (U al om) *λυχνιαν* (:: at ita ll. pp. omn tres) | *τιθησιν* (D *τιθι*) *ινα* c. BDLFΔΛ al plus^{10} .. ς *επιτιθησιν* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al longe pl (:: cf ad Mc 4, 21.) | *ινα οι εισπορ.* (Λ *εκπορ.*) *βλεπ.* (*-σιν* AEXΓΔΛ etc; *-σι* ut Ln DKLMU etc; 13. 346. c^{ser} g^{ser} al *-πουσιν*) *το φως* .. B om .. c e *ut omnibus luceat* (e Mt)

17. *εστιν* (*-ιν* AELXΓΔΛ etc; *-ι* ut Ln DKMU etc) .. UX 8.P^{e} al add *τι* (a e etc *nihil est enim*) | *φανερ. γενησ.* (D *εσται*) .. 1. 131. 157. al^{5} *φανερωθησεται* | *ο ου* (F *ου μη*) *γνωσθησεται* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ etc .. BL 33. *ο ου μη* (sed L *μη* supra lineam) *γνωσθη* (ita Ln), D 157. *αλλα* (157. *ει μη*) *ινα γνωσθη*. Item it^{pm} vg *quod non cognoscatur*, a b ff^{2} q *nisi* (a add *ut*) *cognoscatur*

18. *γαρ εαν* c. AEFGHMVΓΔ 1. al^{50} ac longe plur (:: cf ad Mc 9, 37.) .. ς (Ln) *γαρ αν* c. DKSUXΔ al mu, item BL 157. *αν γαρ* (49.); al pauc om *αν* | *εχη* pr .. HΓΔ al mu *εχει* | *ος εαν* (Ln ex errore) c. EFGHMUV XΓΔΛ al pl .. ς (49.) *ος αν* c. AB(?)DKLS al mu | *μη* .. A *ουκ* | *εχη* .. HMΔ al mu *εχει* | *και* (e om) *ο δοκει* (V *-ειν*) *εχειν* .. D e post *αφθ. α. αυτου*

19. *παρεγενοντο* .. DX 50. 71. (al ut vdtr) *-γενετο* | *η μητηρ* .. D c^{ser} y^{ser} 69. al^{6} c e cop syr^{sch} et^{eu} al Epiph add *αυτου* (sed c^{ser} al? c e om *αυτου* post). Mcion^{epiph} et^{tert} om *η μητ. και οι αδ. αυτου* (non recte enim coniiciunt totum vers. a Mcione omissum esse) | *ηδυναντο*

γελη αὐτῷ λεγόντων Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασι
ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτού
Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεο
ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.

2–25 Mc 4. 35–41. Mt 8, 18. 23–27. 22 (88. 2) Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰ
πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Διέλθωμε
εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶ
ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνε
πληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸ
λέγοντες Ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετ

(L -νοντο) c. AB (e sil.) DFHLMS(e sil.)ΧΓΑ etc .. EGKUVA tisch** al pu (10 ap solum Scr) ἐδυναντο

20. και απηγγελη (F al -ελλη, al mu -ελθη, syrsch etcu dixerunt) c. AE GHKMSUVΓΔΛ al pler (251. και απ. δε) e f g2. vg go syrutr syrcu al Ba .. BDLX 33. 69. 157. 346. alpe a b c ff2. g1. l q cop απηγγελη (X co -γγειλαν) δε (c ergo) : ita Ln 49 (:: iidem test h. l. plura libere mu tarunt) | λεγοντων c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syrP .. BDL 1. 22. 33 131. 157. 209. al? it vg 130.lat go cop syrsch etcu al Bas om (Ln) | μητηρ .. DLX 1. 131. 157. 251. yscr itpler go al Bas praem οτι | εστ εξω .. D 130gr etlat 131. c e Bas Mciontert lib εξ. εστ. | ιδ. σε (B pos θελ.) θελ. (Mciontert quaerentes pro θελ.) .. D ζητουντες σε (:: cf Il pp.)

21. πρ. αυτους .. D 127. 7.pe c e αυτοις (Ln ex errore) | μητ. (DXA a mu praem η) μ. κ. (DXA al mu add οι) αδ. μ. .. Mciontert ante Μητηρ intulit (ut legitur ap Mt) τις εστιν η μητηρ μου και τινες εισιν οι αδελ φοι μου. Spectat huc et. quod Apelles (teste Tert de carne Chi 7. ad Chi verba provocavit Quae mihi mater et quae mihi fratres. | ποι ουντες (Gb) c. ABD(H** vide post)LV*(vide post)Δ 1. 22. 33. al30 it v go syrP al Tit Thph Amb .. ς add αυτον c. EFGH(vide ad V)KMSUV (additum habet post notam τελ i. e. τελος. Similiter H post ποιουντε punctum habet, ita ut αυτον improbatum videatur)XΓΛ al pl co syrsch etcu al Cyr Mciontert (:: cf simillimum locum 11, 28.)

22. εγεν. δε c. ABDKLMU 1. 33. 69. al30 it vg go cop syrsch al .. ς κα εγ. c. EFGHSVXΓΔΛ al pl syrcu syrP al | κ. αυτ. (F add ο ις) ενεβη (c ABEGHKSUVXΓΔΛ al pl ; FLM 13. 69. 124. al50 fere [it vg ascendit] Thpl ανεβη : ita 49 ; sed cf ad Mt 14, 32. Praeterea GH al mu add ο ις, iten pro αυτος syrsch etcu) .. D αναβηναι αυτον (d corrupte ascenderun eum) | πλοιον .. HMV al mu praem το (:: ut Mt)

23. λαιλαψ : λαι- MΔ al pl ; HΓ al λαιλ- ; DFKXΔ al mu λε- vel λέ-. -λαμ, pscr -λαμψα [potius -μψ?] | ανεμου (D add πολλη) .. B a pos ε. τ. λιμν. (haec itmu om) pon

24. προσελθ. (Δ ελθ.) δε .. K al mu syrsch etcu και πρ. | επιστ. επιστ (ΧΓ al fere30 it vg go cop syrcu al Cyrsct om alterum) .. D κυριε κυ ριε, item syrsch et (om alterum) syrcu. Praeterea U al aliq add σωσο

μησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρό-

26–39 Mc 5, 1–20. Mt 8, 28–34.

(:: e Mt; Tit^{cat} miscens aperte Lc et Mt : *επιστατα, σωσον, απολλ.*)| *διεγερθ.* c. BL 13. 33. 106. 124. .. ς (Ln) *εγερθ.* c. ADEFGHKMUVXΓΔΛ al pler (:: *εγερθ.* et *ηγειρ.* in Mt non fluct; contra in Mc quoque et *διεγειρ.* et *διεγερθ.* fluct. Et. in Lc al fere^{10} Mcion$^{epiph\ lib}$ *ηγειραν* pro *διηγ.*)|*τω κλυδωνι* (κΓ** al *-δωνι*) *του υδ.* (D om τ. *υδ.*)..Mcion^{epiph} *τη θαλασση* :: e Mt | *επαυσαντο* .. EFGH 1. 13. 28. al^{16} it^{pm} vg cop^{1} Cyr^{act} *-σατο* | *γαληνη* .. KΔ 1. 28. al^{35} ac plur b f* g^{2}· mm cop^{2} syr^{p} c.* (syr$^{p\ mg}$ „non in omnib. exx") al add *μεγαλη* :: e ll. pp.

25. *ειπ. δε* .. L 33. al aliq cop al· *και ειπ.* | *που* (Gb′) c. ABLX 1. c^{scr} p^{scr} al^{10} fere .. ς add *εστιν* c. DEFGHKMSUVΓΔΛ al pler (item it vg etc) | *φοβ. δε* .. L 33. 157. syr^{sch} et^{cu} syr^{p} (sed *ipse* c.*) cop^{os} *δε φοβ.*, item *qui timentes* g^{1}· vg| *λεγ. πρ. αλλ.* .. L 33. 157. al aliq it^{pler} vg^{ed} et^{mss} aliq syr^{p} *πρ. αλλ. λεγ.* | *ἄρα* : sed KΠΜΓΛ etc *ἆρα* | *και υπακ. αυτω* (v *αυτου*) .. B om (:: in Lc abundare videbatur; aliter Mt et Me); e sic: *quod et ventis imperat et aquae obaudiunt illi*

26. *και κατεπλευσαν* (L *καταπλευσαν*, 13. 69. 124. 346. *καταπλευσαντες*, B m^{ser} *-πλεισεν*, item addito ο ῑς c^{scr}) .. D it^{pl} (non b e) am fu for em al *κατ. δε*|*των* .. A* om| *γερασην.* (Gb′) c. BC* (nam non aliter h. l. ac versu 37., quem vide, habuisse statuendum est) D it vg (et. 130^{lat} et *δ*) syr$^{p\ mg}$ sah (ex v. 37. nam h. l. hiat) Amb .. ς *γαδαρην.* (KΔ al *-ρινων*) c. ADEFGHKMSUVΓΔΛ carp^{ev} al pler go syr^{sch} et^{cu} syr$^{p\ txt}$ al .. LX (c**^{P} e versu 37.) 1. 33. 118. 131. 157. 251. cop syr^{hr} aeth arm arr Cyr^{act} *γεργεσηνων.* Cf ad ll. pp. Praeterea cf Epiph haer. 45, 33. *εἰς τὰ μέρη τῶν γεργεσηνῶν, ὡς ὁ μάρκ. λέγει, ἢ ἐν τοῖς ὁρίοις τ. γεργεσηνῶν, ὡς ὁ λουκ. φησίν, ἢ γαδαρηνῶν, ὡς ὁ ματθ., ἢ γεργεσαίων, ὡς ἀντίγραφά τινα ἔχει. τῶν γὰρ τριῶν κλήρων ὁ τόπος ἀνὰ μέσον ἦν*, (quaeritur an nomina in ipso Epiph fideliter conservata sint). | *εστιν* .. U *ην* | *αντιπερα* (*-ίπερα* EFHKΓ al ut vdtr pl; v al *-ιπέρα*: ita Ln 49.) c. (Gb″) ADEFGHKMSUVXΓΔ al^{50} ac plur .. ς *αντιπερων* c. BLΔ al ut vdtr mu; item Ms al plus^{10} *περαν* (:: e ll. pp.)

27. *εξελθ. δε αυτω* (H *τω* ῑῳ, ut M^{mg} eccles et evgli *τω καιρω ελθοντι τω* ῑῳ vel *-ντος του* ῑῳ etc) .. D *και εξηλθον* (it^{pl} vg al *et cum egressus esset* vel similiter) | *υπηντησεν* (Γ al pauc *απηντ.*) .. D praem *και*| *αυτω* .. BE 1. 33. 157. al^{10} fere om | *τις* (B ante *ανηρ* pon) .. D y^{scr} a tol* aeth al om| *εκ τ. πολεως* .. a ff^{2}· g$^{1.\ 2}$· l vg om :: ut ll. pp.|*ος ειχεν* .. BL 157. *εχων* | *εκ* (D *απο*, it^{pler} vg *temporibus multis*) *χρ. ικ. και* (D *ος*) *ιματ. ουκ ενεδιδυσκ.* (A *εδιδυσκ.*) c. ADEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler it

νων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμεν
ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 *ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξ*
προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησ
υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. 29 *πα*
ἠγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρ
που· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσε
καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑ
τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. 30 *ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησου*
λέγων Τί σοί ἐστιν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπεν Λεγεών, ὅτι δαιμόνια πολλ

---

vg al pm .. BL 1. 33. 131. 157. cop syr^{hr} syr^{p} ^{mg} al *και χρονω εκα* (1. 131. *πολλω*) *ουκ ενεδυσατο ιματ.* | *εν οικια* (EU al *-κεια*) .. D *οικω*, 18. 69. 346. *εις οικιαν* | *εμενεν* .. AL 1. *εμεινεν* | *αλλ* (R *αλλα*, 33. arm add *ην*) *ε. τ. μνημασιν* (D al^{r} aliq *-μειοις*) .. X^{c}64. add *και τοις ορεσιν ην κραζων και κατακοπτων εαυτον λιθοις* :: e Mc

28. *και ανακραξ.* (R *κραξας* :: e Mc) c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler go sy .. BLX 33. 157. al aliq om *και* (Ln 49. :: at est aperta correctio, enim h. l. non participia connectit sed apodosi inservit, quemadm dum libere expresserunt interpretes pler, vide post) .. D *ανεκραξ* omisis *προσεπ. αυτω και*, sed D^{gr} ** postea *και ειπεν*. Libere it al *procidit ante illum et exclamans voce magna* etc (vel similiter) | *ειπε* (:: est in Mc paucis omittentibus, deest in Mt sed test pl add. P totum loc. istum Lc cum Mc multo magis consentit quam cum Mt) ABCEFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg (et. am fu for etc) go syr^{s} et^{cu} syr^{p} al Cyr Cyr^{hr} .. DR 1. y^{ser} 8.^{pe} al^{10} e vg^{cd} (teste Gb) c om (Gb^{0}) | *του θεου* .. D 1. al^{8} g^{1} l vg^{cd} (teste Gb) om (Gb^{0})

29. *παρηγγελλεν* (GX al *-γγελεν*) c. ACEGHKLRUVXΓΔ 1. 33. al mu, it *praecipiebat* ¡t^{pler} vg etc; item D e *ελεγεν* (:: e Mc) .. ς *παρηγγελε* BFMSΔ al pl Cyr^{hr}, item go cop etc | *γαρ* .. R* om (sed ipse* supple *πνευματι* .. D e *δαιμονιω* | *εξελθειν* .. D e *εξελθε* | *απο τ. ανθρ.* .. 33. *απ αυτου* | *αυτον* .. Γ al aliq *αυτω* | *και εδεσμ.* .. D it^{pler} *εδεσ γαρ* | *εδεσμειτο* c. ACDEFGHKMRSUVΓΔΛ al longe pler .. BLX 33. *-σμευε* (49. :: at *δεσμεύειν* melioris notae quam *δεσμεῖν* videtur; Moeri enim *δοῦσιν* magis est atticum quam *δεσμεύουσιν*, alibi vero hab *δέω ἀττικῶς, δεσμῶ ἑλληνικῶς*.) | *διαρησσων* (D *διερησσε*) c. AB*CDR 1. e^{ser} h^{ser} p^{ser} etc .. ς *διαρρησσων* c. R**EFGHKLMSVXΓΔ al pl | *ηλα νετο* (A *ελαυν.*) .. D ce add *γαρ* | *υπο* .. R *απο* | *του δαιμονος* c. C***R^{corr} (sed ipse * corr) FGHKLMRSUVΓΔ al fere omn a .. C*DR τ. *δαιμονιου* (Ln), item *a* (e om) *daemonio* (ff^{2} om) it^{pl} vg .. Δ al pa syr^{p} ^{mg} *των δαιμονων* | *τας ερημους* .. D 49. c. mm al *την ερημον*

30. F *επερωτησεν* | *λεγων* .. B 1. 56. 58. a b c e ff^{2} l q syr^{sch} pers^{p} (Ln :: ut Mc) | *σοι εστ. ον.* c. AC***EFGHKMRSUVXΓΔΛ al pler Dial BDL 1. 33. 131. 157. 209. *σοι ον. εστ.* (Ln), item it vg (al paullo it rius) .. C* *ονομ. σοι* (:: ut Mc) | *λεγεων* (D** *-γαιων*, D*L cop [s cop^{it*} *-γεων*] *-γιων*, item it vg al :: ut Mc) .. D 74.** c syr^{hr} ac add *ονομα μοι* :: ut Mc | *οτ. δαιμ. πολλ. εισηλθεν* (CF al aliq *-λθ*

εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 33 ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. 34 ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς ἔφυγαν καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗραν καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ

L –ελθειν vitiose) ε. α. c. ACEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler a f (a f - - *erant in illo*) go syr^{sch} syr^{P} al .. B it^{aliq} vg cop *οτ. εισηλθ. δαιμ. πο.* (cop *δαι. πο.* post ε. α.) ε. αυτ. (Ln 49.) .. D c ff^{2*} (al liberius) *πολλα γαρ ησαν δαιμ.*

31. κ. *παρεκαλει* c. ABEGHKMPRVXΓΔΛ al pl go cop^{1} al .. CDFLSU 1. 13. 28. 33. 69. 124. al plus^{15} it vg (et. 130^{lat}) cop^{2} syr^{utr} (syr^{cu} praem *οι δαιμονες*) syr^{P} al Cyr κ. *παρεκαλουν* (D *παρ. δε*) : ita Gb' Ln (:: ad sqq accommodatum et ad ll. pp.) | *επιταξη* .. Δ^{1} al mu –*ξει*

32. *ικανων* (X *πολλων* :: ut Mt, a [similiter sl] *magna* :: ut Mc) .. D c 49. om | *βοσκομενων* c. ACEFGHLMPRSVXΓΔΛ al longe pl it^{pler} (et. d) vg go cop syr^{cu} syr^{P} al .. BD^{gr}KU al^{25} fere a syr aeth –*μενη* (Ln :: e ll. pp.) | κ. *παρεκαλεσαν* c. BC*L 1. 33. 124. 243. item (*rogaverunt*) a b c f ff^{2*} q go etc .. ς κ. –*καλουν* (D *παρ. δε*) c. AC***DEGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler g$^{1.2*}$ vg cop etc (:: at ita Mt lectione non fiuct; in Mc vero –*λεσαν* a test mu bonis in –*λουν* mutatum est) | *ινα* (A add *μη*) *επιτρεψη* (A al mu –*ψει*) *αυτοις* (LR 33. α. *επ.*) ε. εκ. *εισελθ.* (G al fere^{10} *απελθ.*, A* *ελθ.*) .. D a b c ff^{2*} l q *ινα εις τους χοιρους* (a b ff^{2*} l q *εις εκεινους*) *εισελθωσιν* | *και* (D o *δε*) *επετρ. αυτοις* (C* add o $\overline{\text{ις}}$, item deleto *αυτ.* f^{ser})

33. *εισηλθον* (Gb') c. ABCEGHKLMPRVXΓΔΛ al longe pl .. ς –*λθεν* c. S (e sil.) U al mu .. D *ωρμησαν* | *και ωρμ.* (D *ωρμ. δε*) .. X add *πασα* :: e Mt | EΓΔ al mu *κριμνου* | *απεπνιγη* .. S al^{3} –*γησαν*, C –*γοντο* (:: cf Mc)

34. *γεγονος* (Gb Sz) c. ABCDKLPRU al^{26} fere .. ς *γεγενημενον* c. EGHMS VXΓΔΛ al pl | *εφυγαν* c. DA .. ς Ln 49. –*γον* c. rell ut vdtr | *απηγγειλαν* (Gb Sz) c. unc omnib (nec enim dubito quin et. B ita habeat; deest enim *απελθ.* in ed. Wolf. Ceph.) al fere^{140} it vg go cop al pler Euth Thph .. ς praem *απελθοντες* (:: e Mt) c. min pauc aeth al

35. *εξηλθ. δε* (c* 1. 131. syr^{sch} et^{cu} aeth *και εξηλθ.*) *ιδειν* (C** add *τι εστιν* :: e Mc) *το γεγ. κ. ηλθαν* (–*λθαν* et *ευραν* c. B*; rell –*λθον* et –*ρον*, ut ς Ln 49.) - - *καθημ. τ. ανθρ.* (P 1. 124. 131. 157. 209. it^{pler} vg cop *τ. ανθρ. καθ.*, 243. mm om *καθ.*) - - *εξεληλυθει* (B *εξηλθεν*) - - *του* (B om; cf. v. 41.) $\overline{\text{ιυ}}$ *και εφοβ.* .. D *παραγενομενων δε εκ της πολεως και θεωρησαντων καθημενον τον δαιμονιζομενον σωφρονουντα κ. ιματισμενον καθημενον παρ. τ. ποδ. τ. $\overline{\text{ιυ}}$ εφοβ.*

τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἠρώτων αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· (84.8) αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων 39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ Ἰησοῦς.

---

36. απηγγ. δε (c syrsch etcu και απηγγ., D c απ. γαρ) αυτους (E*[ipse* corr]r al cop om, item b *illi* pro *illis*) | και οι c. AEGHKMRSU ΔΛ al pler vg go syrp al .. BCDLFX 33. 69. al5 it cop syrsch (sy om και οι ιδ.) al aliq om και (Gb0 Ln :: at ita Mc lectione non fin ο δαιμονισθ. (a *is qui a daemoniis erat vexatus*, item b *qui a da vexabatur*) .. D** ο λεγαιων (d *legion*), DEr* λιων .. f ff2. g1. 2. 1q 13 vg *a legione* .. c om (Gb00)

37. και ηρωτ. .. D a sah ηρ. δε | ηρωτησαν c. DEGHLSUVΓΔΛ 1. al p item (*rogaverunt illum omnis multitudo*) itpler vg cop sah, item (-- nes *incolae*) go .. ABCKMPRX al10 a ηρωτησεν (X επηρ.) : ita Ln|αν .. D c τον ιν| απαν τ. πλ. τ. περιχωρου .. D παντες και η χωρα ρασην. c. BC*D it vg (et. 130lat et δ) sah .. ς γαδαρην. c. AEGHKM VΓΔΛ al pl go etc ut v. 26. .. C**LFX 1. 13. 22. 33. 69. al5 cop a arm arr 237.schol (item in aliis) γεργεσηνων| οτε φοβω .. D c go γαρ | αυτος δε (A 19.ev om) εμβ. .. D εvβ. δε | εις το πλ. c. AEGH SUVΓΔΛ al longe pl .. BCLRX al15 fere εις πλ. (Ln 49. :: similiter Mc abiecerunt το) .. D l Amb om

38. εδεετο c. C*EGHKMRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn .. BC**LX Cyract εδε (:: Phryn. *ἐδέετο, ἐπλέετο, ἰωνικὰ ταῦτα· ἡ δὲ ἀττικὴ συνήθεια σ αιρεῖ ἐδεῖτο* etc. Item Thom.) .. AP εδεειτο (Ln) .. D ηρωτα, perg δε αυτον | εξελ. τα δαιμ. .. CRX 1. 13. 124. al5 itpler vg go sah al δαι. εξελ. | ειναι .. P ινα η (item it vg cop) :: ut Mc | απελυσεν syrp mg Cyract απεστειλεν| λεγων (Gb″) c. BDL 1. 131. 157. b c g cop sah aeth arm Cyract .. ς praem ο ω, Ln [ο ω], c. ACEGHKMPR VXΓΔΛ al pler a (*Jes. illum*) f ff2. g2. q vg syrsch etcu syrp al Vig similiter in Mc intulerunt test pl)

39. υποστρεφε .. D πορευου (c d *vade*) | οσα. σου .. X add προς τους σ : : e Mc | και διηγου .. D διηγουμενος | εποιησ. σοι ο θε. c. AC***E KMSUVΓΔΛ al pler go cop (sah syrcu ο θε. επ. σοι) syrmix .. B(C*) LP(R)X 1. 131. 251. 435. it vg Tit Vict Cyract σοι (L σον) εποιησ. Cyract πεποιηκεν) ο θε. (D b f ο θε. εποι., C* ο κυριος πεποιηκεν ita Ln 49; at vario modo ad Mc accommodatum est, in quo quid nemo σοι post πεποιηκ. transp). Praeterea C* 1. 124. add (e Mc) ηλεησεν σε | απηλθεν κ. ολ. τ. πο. κηρυσσων .. D απελθων κατα πολιν εκηρυσσεν | ο ω .. 1. al plus10 g2. for mm Cyract ο θεος

40 (85. 2) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα

40–46 Mc 5, 21–24. Mt 9, 18–22.

---

40. *εγεν. δε εν τ. υποστρεψαι* (28. 157. al pauc *–φειν*) c. ACDEGHKMPSU VXΓΔΛ al pler it vg go syrP al (sah *εν τω ποιειν τον ιν δε υποστρεφεσθ.*) .. BLR 1. 33. 118. 131. cop al mu *εν δε τω υποστρεψαι* (BR *–φειν*) | *απεδ.* (X al aliq *υπεδ.*) *α. ο* (C om; corr vdtr addidisse) *οχλ.* .. D *αποδεξασθαι α. τον οχλον* | *παντες* .. FWL 1. 33. *απαντ.*

41. *ιδου ηλθεν* (et. itpler vg go al) .. D c *ελθων* .. VV mu libere | *ιαειρος* : B *ειαειρος*, E* *ιαιρος*, DEr *αἴρος*, sah *ιαρος* | *κ. αυτ.* c. Λ(c vdtr) EGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler itpm vg syrP etc .. BDR al9 a f cop (go *hicque*, ut et. 17, 16. et alibi) *κ. ουτος* (Ln) .. c syrsch etcu non exprim *αυτ.* | *υπηρχεν* (K al pauc sah *υπαρχων*, 28. *ην*) *και* .. D c syrsch om | *παρα* .. D *υπο* (*sub*) | *ιν* c. BP cser (al?) .. ς (Ln 49.) *του ιν* c. rell ut vdtr omnib (:: cf ad 1, 15.) | *εισελθειν* .. C* (vdtr) *ινα εισελθη* | *τον οικ.* .. D *την οικιαν* (litteris *οικια* abscissis)

42. *οτι* etc .. D *ην γαρ* (ita et. go al) *θυ. αυτω μονογ.* | *ως* c. ABCDEG HMPRSUVΓΔΛ etc .. KLX al7 *ωσει* | *δωδεκα* (D *ιβ*, infra *βι*) .. 1. 131. 209. *δεκαδυο.* Item v. sq. | *και αυτη* (EMΓ *αὕτη*, K *αὐτῇ*, Λ *αὐτῇ*) *απεθν.* .. D (DEr* om *–σα*) *αποθνησκουσα* | *κ. εγεν. εν τω* c. C*DP 251. itpler vg (et. 130.lat et *δ*) Mcionepiph .. ς *εν δε τω* c. ABC***EGH KLMRSUVXΓΔΛ al longe pler f go cop etc | *πορευεσθαι* c. C*DP .. ς *υπαγειν* c. iisdem qui *εν δε τω*, item 251. et Mcionepiph (:: cf 17, 11 et 14.) | *αυτον* (italiq cop al *τον ιν*) .. Epiph *αυτους* urget contr Mcion: *οὐκ εἶπεν ἐν τῷ ὑπ. αὐτόν, ἵνα μὴ ἑτέρως αὐτὸν σχηματίσει παρὰ τὴν τῶν ὁδοιποροὐντων ἀκολουθίαν* (schol 14.) :: cf *αὐτούς* 17, 14. | *συνεπνιγον* (D *–γαν*) .. CLU 13. 28. 33. 69. 157. al plus10 (a ff2· l *ita comprimebatur ut suffocarent eum; sed* itpm vg *premebat eum* vel *comprimebatur*) *συνεθλιβον* (U *–γον*) :: e Mc

43. *ητις* (B arm om *ιατροις* usq *βιον*) *ιατροις* (ita [et. Gb Sz] c. ACEFG HKLMPRSUVXΓΔΛ etc; ς *εις ιατρους* c. min aliq Orlib, item itpler vged etmss pl) *προ. ολ. τ. βιον* (c. ABGHKLMPRSUVΓΔΛ al pler harl*; CX al pauc it vg al mu add *αυτης* : ita Ln) *ουκ ισχ. απ* (c. ABR 254.; ς *υπ* c. C[*υπο*]EGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler; 69. *παρ*) *ουδ. θεραπευθηναι* .. D sah *ην ουδε εις* (sah *nemo*) *ισχυεν θεραπευσαι*

44. *προσελθ.* (C* al plus5 add *δε*) *οπισθ.* (K post *ηψ.*, D 258. om) | *τ. κρασπ.* .. D a ff2· om | Λ* om *αυτου*

ναι φαγεῖν. 56 *καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.*

IX.

Mc 6, 7–13. Mt 10, 1. 5 sqq.

1 (86.2) *Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν.* 2 *καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι,* 3 (87.2) *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.* 4 *καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.* 5 (88.2) *καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν*

---

56. κ. εξεστ. (a *obstup. autem*, e *admirati sunt autem*) οι γο. αυτης (syr^{cu} οι γ. α. ante εξεστ.) .. D c οι δε γον. αυτ. θεωρουντες (c om) εξεστ.| ο δε παρηγγειλεν (K* -γγελεν,** -γγελλεν) .. D παρηγγ. δε | μηδεν .. DEΓ* μηδε

IX. 1. συγκαλ. (DR συνκ.) δε .. C***FH al aliq (item evgll) c vg^{six} al add ο ις (omisso δε C***H al) | τ. δωδεκα (Gb Sz) c. AB(omnino vdtr; deest enim ed. Wolf. Ceph.)DKMRSVΓΛ al^{100} fere syr^{cu} et^{sch} sah arm al Dial al .. ς (Ln) add μαθητας αυτου c. C***EPHU al mu h ff^{2}. g^{1} l q, item C*LXΛ al^{8} a c e f g^{2} vg go cop syrP al mu αποστολους | αυτ. δυν. .. B δυν. αυτ. | D πασαν (**παντα, d *omne*) δαιμονιον | E νοσσους

2. ιασθαι (P 226.* ιασασθ.) c. B syr^{cu} Dial (totus locus 1–2. συγκαλ. usq ιασθ. affertur) .. ς add τους ασθενουντας c. CEFHKMSUVXΓΛΔ al pler (sed 407. 435. go praem παντας, 20.^{ev} habet τους νοσουντας, f *omnes infirmitates*), item ADL al^{5} add τους ασθενεις (Gb″ Ln 49.), item alterutrum it^{pler} vg al pl

3. την .. CXΔ 69. g.^{ser} al pauc om :: ut Mc | ραβδον (Gb Sz) c. C*DE* FLM(X ραβδιον) 1. 11. 13. 22. 28. 33. 69. al fere^{20} it vg cop sah syr^{omn} aeth arm al mu Cyr Thph .. ς -βδους c. ABC***E**HKSUVΓΔ(non δ)Λ al pl go (:: at id omnino ex Mt fluxisse et ad Mc^{i} locum minus quadrare vdtr) | X al πειραν | ανα c. AC***DEHKMSUVXΓΔΛ al pler syrP .. BC*FL 254. 48.^{ev} om, nec exprim it (d vero *ana*) vg al pler | εχειν (et. d go) .. FWL 33. 157. εχετε, item it vg al pler

4. και εις την (MXΓ al add δ') αν (al fere^{15} om, nec exprim go al) | και εκειθεν (D πακιεθ.) .. 38. al^{1} bodl c vg pers Aug Bed add μη. Similiter f mm cop sax *donec exeatis*; aeth *et ne exeatis inde usque dum exieritis*)

5. εαν c. CEFHM(s ?)VXΓΔ al^{60} ac multo plur (14 ap. sol. Scriv.) .. ς (Ln 49.) αν c. ABDKLUΔ al mu (:: cf ad Mc 9, 37.) | δεχωνται (Gb″) c. ABC*KLMU al fere^{15} go .. ς δεξωνται c. C***DEFSVXΓΔ al pl, item HΔ al^{20} fere -ξονται, item *receperint* it vg etc (:: ex ll. pp.)| απο της .. D 28. 6.^{pe} al εκ της, item *de* it vg | και τον c. AC***EFGHMSUVΓΔΛ

ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. 6 (90.8) ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 (90.9) Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρῴδης Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

7–9 Mc 6, 14–16. Mt 14, 1 s.

---

al longe pler itpl vg go syrᵒᵐⁿ al Amb .. BC*DLX 1. 124. a c f cop sah om και (49. et Ln [κ.] :: at ita ll. pp. lectione non fluct) | απο (L 33. praem τον) .. DU al plus[15] scholcdd aliq c vg cop sah om (q *etiam pulverem vestrum excutite*) | αποτιναξατε (D εκτειν. idque ut et. c ff[2]· ante τον κοντορτ. pon :: e ll. pp.) .. B 131. 157. -νασσετε (131. -νασετε)| επ αυτους .. X al[10] schol[239. 250] επ αυτοις, al fere[12] a f αυτοις (:: ut Mc) .. syrʰʳ om (item videri potest Mcion[tert], at affert libere)

6. διηρχ. (A add απο της πολεως εκεινης) κατ. τας (al[6] Dial[ed] om) κωμ. (X πολεις, itmu al mu Dial πολεις κ. κωμ. vel κω. κ. πο.) .. D κατα πολεις και ηρχοντο (d *circ. civit. transibant*)

7. ηκουσεν .. D ακουσας | C τετραραρχης, ut iam supra | τ. γινομενα (AX 1. 69. 346. al[15] fere τ. γεν., item b q *quaecumq. erant facta*) absq υπ αυτ. (Gb″) c. BC*DL 69. 157. 6.pe a b e (antea *faciebant*, corrige *fiebant*) ff[2]· l cop sah syrᶜᵘ arm .. ς add υπ αυτου, Ln [υ. α.] c. AC*** EGHKMSUVXΓΔΛ al pler c f g[1.2]· q vg go al mu | παντα (157. απ.) .. Dr al[3] tol om | και διηπορει .. D ηπορειτο | υπό τινων : hoc acc. cdd antiquiss ut EMΓΛ etc, non (ut Ln 49.) υπὸ τινῶν| εγηγερτ. (EHXΓ al εγειγ.) c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler .. BCL al[8] ηγερθη (Ln 49. :: e ll. pp.; ceterum cf ad 7, 16. 7, 24 sqq 8, 46. etc), D ανεστη post εκ (al aliq απο, X al mu add των) νεκρ.

8. ἡλ. (ita et. ΓΔ) .. ς ἡλ. : cf ad Mt 11, 14. et alibi | αλλων .. D αλλοι (ut antea 69. pro υπ. τινων) | τις (Schu commend vdtr) c. BCLX 1. 13. 33. yˢᵉᶜʳ al[12] go cop syrP al (Mcion[tert lib] *unum aliquem ex* etc) .. ς (Ln) εις c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pl itpl vg sah al (:: Mt 16, 14. Mc 8, 28. ενα τ. προφ. plane non fluct, nec magis Mc 6, 15. εις τ. προφ. nisi quod 33. Lcᵃᵉ textum ut apparet intulit. Confirmat Lcᵃᵉ dictionem versus 19.) .. D 69. 346. a e syrˢᵉᶜʰ om | ανεστη .. A cˢᵉᶜʳ εστιν

9. ειπ. δε c. BCDLX 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. 346. it cop sah .. ς και ειπ. c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler vg syrᵒᵐⁿ al (:: και c. Mt, δε c. Mc convenit. Ter praegresso δε aptius videbatur και.) | ηρωδης (Gb 8s) c. ACDEFᵂGHKMSUVΓΔΛ al longe pl .. ς ο ηρ. c. B(? deest ὁ ed. Wolf. Ceph.)LX 1. al (:: ita Mc lectione satis fluct; similiter intulerunt ὁ Mt 14, 1.) | ιωαννην (D -ανην) .. CD praem οτι, item cop sah | εγω sec .. BC*L al[6] vel[7] e f ff[2]· cop sah al aliq om | τοιαυτα .. D(ante

10—17 Mc 6, 30—44. Mt 14, 13—21. Io 6, 1—13.

10 (91.8) *Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν.* (92.2) *καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά.* 11 *οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἴατο.* 12 (93.1) *ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.* 13 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ*

ακουω)x al aliq e sah al ταυτα | ιδ. αυτ. . . D al pauc b l q go αυτ. ειδ. (al ιδ.)

10. εποιησαν .. A (item scholedd aliq) add (:: e Mc) και οσα εδιδαξαν| D y^{scr} al aliq ανεχωρησ. (274. απεχ.) | πολιν καλουμ. c. BLX 33. cop sah$_{a}$ar^{e}, similiter D κωμην λεγομενην .. ς (Ln) τοπον ερημον (A 13. 346. a^{scr} c^{scr} al ερ. το., 1. 131. 209. om ερ., arP om τοπ.: Gb^{0} το. ερ.) πολεως (13. 69. 157. 346. g^{scr} it vg syr^{cu} et^{sch} pers$_{8}$ arP om : Gb^{oo}) καλουμενης (13. 69. 157. 346. o^{scr} [g^{scr} –νην] syr^{cu} et^{sch} al om; it^{pl} vg *qui* [*quod*] *est*, sed a e f *qui vocabatur* [e *appell.*, f *dicitur*] : Gb^{oo})| βηθσαιδα (L al pauc βιθσ., D cop^{1} βηδσ., a b sah *bets.*, e ff^{2}· *bes.*; –δα c. BCDEGKMSX al pl it vg cop sah al; AF^{w}HLUVΓΔΛ al plus^{50} go –δαν. Cf et. ad 10, 13.) .. 13. 69. 157. 346. syr^{cu} om (:: cf Mc)

11. ΧΓ al γνοντες | αποδεξ. c. BDLX 1. 11. 13. 22. 33. c^{scr} al^{10} .. ς δεξ. c. ACEGHKMSUVΓΔΛ al pler (Schu: αποδ. *bene ap. Lc qui unus hoc verbo usus est:* 8, 40. Act 2, 41. 15, 4. etc. δεξασθαι toties adhibitum minime c. αποδ. commutari solet, nec Lc 9, 51. Io. 4, 45. fit. Passim vero αποδεξ. displicuit.) | περι .. MU 13. 33. al^{18} praem τα|τ. χρ. εχ. θεραπ. (D add αυτου παντας) ιατο (CL al^{17} sah ιασατο)

12. η (60. ηδη) δε (sah om; f l add *iam*; go *tunc -iam*) .. B e syr^{cu} ϕδη .. X και | οι δωδ. . . U om | ειπον (chiast) .. L –παν | πορευθ. (Gb) c. ABCDLR al^{10} fere (it vg *euntes*) .. ς (Gb′) απελθοντες c. EGHKMSUVΓΔΛ etc (:: e ll. pp.)|και τους c. ACDGHKLMBSUVΓΔΛ al pler .. BEX 1. 13. 69. 131. 346. 435. om τους (:: cf Mc) | c^{*} vdtr om κατακλ. και, nisi forte αγορασωσιν εαυτοις βρωματα (e Mc) pro καταλ. usq επισιτ. habuit | και (syr^{cu} η ινα ut vdtr.) ευρ. επισ. (f go *et emant sibi escas*; g^{1} *inveniant escas* ante *et reficiant se* pon) .. D om | Γ om εν

13. πρ. αυτους .. C add ο $\overline{ις}$, item g^{1} syr^{sch} et^{cu} | αυτους .. V al –τοις| υμεις h. l. c. B b .. a c om, it^{aliq} vg ante δοτε pon, 74. 243. 7.^{pe} (al ut vdtr) post δοτε, ς ante φαγειν c. ACDEGHKLMBSUVΓΔΛ etc (:: ita prorsus et Mt et Mc, apud quos nemo nostrum ordinem habet; D unus in Mt δο. νμ. φ. αυτ. non plane [corrige notam] c. Lc consentiens)| ειπαν c. BCDL .. ς –πον c. AEGHKMBSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | πλειον .. DΓ 1. 131. πλεον .. V^{w}M al^{3} πλειους | πεντε (C επτα ex manifesto

ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 *ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.* 15 *καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας.* 16 *λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ.* 17 *καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς, κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.*

18 (94. 1) *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων* Mt 16, 13–23 Mc 8, 27–33 (Lo 6, 68 sq.

errore; infra recte *πεντ.*) *αρτους* .. B *αρτ. πε.* | *ιχθυες* (M -ας) *δυο* (Gb Sz) c. ABCEF^{W}GHKMSUVXΓΔΛ al longe pl a go cop sah sl .. ς *δυ. ιχθ.* c. DLR al mu it^{pler} vg al mu (:: ut ll. pp.) | *μητι* (Hr *μιτι*) .. A 1. 131. 262. *μη* | *πορ. ημ.* .. D 157. it (q om *ημ.*) vg go cop (cop^{1} om *ημ.*) sah al *ημ. πορ.* | *αγορασωμεν* .. 1. 11. 22. al plus^{40} *-σομεν* | M al pauc *απαντα*

14. *γαρ* .. L a e vg cop *δε* | *ωσει ανδρες* .. D 1. al it^{aliq} al *ανδρ. ως* (1. al *ωσει*) | *κλισιας* (AX al *κλησ.*) c. AKGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler .. BCDLR 33. 157. e (item a ut vdtr) sah Or add *ωσει*, Ln [*ω.*]

15. *κ. επ. ουτως* (nullus ut vdtr ex unc *-τω*, v om) .. 240. 244. om | *κ. ανεκλ.* (L 1. 13. 33. al^{3} *κατεκλ.*, 59. *εκλ.*) *απαντ.* (L 13. 33. al *παντ.*, 1. 131. *αυτους*) .. DX om .. a b c ff^{2} g^{1} q vg$^{cdd\ aliq}$ *et discubuerunt omnes* (q om) (item g^{2} *et ita disc. et fecer. omnes*)

16. *ευλογ.* (AF^{W}Γ al fere^{10} Mcion$^{epiph^{1}}$ et Epiph *ηυλ.*, D praem *προσηυξατο και*) *αυτους* (X syr^{sch} al om; D it^{pl} Mcion$^{epiph^{1}}$ et Epiph *επ αυτους*) | *και κατεκλ.* .. D om | *τ. μαθητας* .. LR al aliq vv aliq add *αυτου* | *παραθειναι* (X al^{3} *-θηναι*) c. BCX 1. al plus^{10} (69. *-τεθηναι*) .. ς (Ln) *-τιθεναι* c. ADEGHKLMRSUVΓΔΛ al pler (:: cf ad Mc 8, 7.) | *τω οχλω* .. D it^{pl} vg cop al *τοις οχλοις*

17. *παντες* .. 13. 69. al aliq it^{aliq} vg al post *εφαγ.* pon (:: ut Mc); a b c ff^{2} g^{1} l q om | *ηρθη* (s cop sah al *ηραν* :: ut ll. pp.) *το περισσευσαν* (al *-ευον*) *αυτοις* (D al *το περισσευμα των*) *κλασμ. κοφ.* (Mr al *κωφ.*, M al mu post *δωδ.*) *δωδ.* (D *δεκαδυο*). Coniunximus *κλασμ.* c. sqq ut K al; ς c. antecedd coni. ut EM al. Ceterum syr^{cu} addit ex Mt (et Mc) clausulam hunc fere in modum: *και οι ανδρες οι φαγοντες τ. αρτ. ησ. ωσει πεντακισχ. χωρις γυν. κ. παιδ.*

18. *εν τω* (Δ haec om) *ειν. αυτον* (Γ add *εκει και*) *προσευχ.* (a c e om *πρ.*) .. D *ε. τ. ειν. αυτους* | *συνησαν* .. 245. *συνηντησαν*, 17.^{ev} *συνηχθησ.*, f *occurrerunt* | *οι μαθ.* .. MU 1. 13. 69. al^{15} vv mu add *αυτου* | *επηρωτ.* (X *επερ.*) *αυτ.* (X add *ο ις*) | *οι οχλ. λεγ. ειν.* c. BLR 1. al aliq item cop sah (:: iste ordo pro testium gravitate praeferendus videtur quum et Mc et Mt alterum, teneant lectione vix fluct) .. ς (Ln 49.) *λεγ. οι οχλ.* (Δ al^{5} g^{1} al Dial Synops *οι ανθρωποι* :: e Mt) *ειναι* (Dial

Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 *οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.* 20 *εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ.* 21 (96.2) *ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο,* 22 *εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκταν*θῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

23–27 Mt 16, 24—28. Mc 8, 34—9, 1. 23 (96.2) *Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ'*

τον υι. τ. ανθρ. [e Mt] pro ειν.) c. (A)DEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg al (sed it^{aur} vg go al *dicunt esse turbae*)

19. ειπαν c. BD .. ς -πον c. ACEGHKLMRSUVXΓΔΛ etc | D ιωαννην|ἡλ. et ς ἠλ. cf (ut v. 8.) ad ll. pp. D -λειαν et v. 8. -λειας ut solet. | αλλοι (1. al fere^{10} syrP c.* praem αλλοι [ετεροι] δε ιερεμιαν e Mt) δε οτι - - ανεστη (al^{3} εστιν) .. D e η ενα των προφητων (:: e Mt) .. syr^{cu} om

20. πετρ. (syr^{cu} praem *Simon*) δε (sah syr^{cu} om) αποκριθ. c. BCL 1. cop sah syr^{cu} .. ς (Ln) αποκρ. δε ο (EGHSVΓΔΛ al^{50} fere om : Gb^{0}) πετρ. (it^{aliq} vg *Sim. Petr.*) c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: ut ll. pp.) | τον χν (D 28. e Or^{cod} add υιον) τ. θε. .. f l go sax arr *tu es Chr. filius dei;* syr^{cu} *tu es Chr.*; cop pers^{P} *tu es* (cop^{2} om) *Chr. deus* (sah vero *dei*). Or (3, 533 sq) *οἱ γοῦν ἀναγράψαντες Μάρκ. κ. Λουκ. ἀποκριθέντα τὸν Πέτρον εἰρηκέναι Σὺ εἶ ὁ χς, καὶ μὴ προσθέντες τὸ παρὰ τῷ Ματθ. κείμενον („ὁ υἱ. τ. θε. τοῦ ζῶντ.“) - -*

21. παρηγγειλεν (MX -γγελεν) .. K al^{8} vv aliq (syrP c.*) add αυτοις| ειπειν c. EGHKRSUVXΓΔΛ al pl .. ABCDLM al plus^{20} Or *λεγειν* (Gb Ln 49. :: at istud omnino substitutum vdtr propter subsequens *ειπων*, quemadmodum Mcion^{epiph} [priora non afferuntur] *λεγων* pro *ειπων* habet. In pp. quidem utrumq : Mc *λεγωσιν*, Mt *ειπωσιν*)

22. απο (D 1. al Thph *υπο*) τ. πρεσβ. κ. αρχ. (69. 124. 346. al g^{1} q Or αρχ. κ. ante πρεσβ.) κ. γραμμ. (1. 131. 209. Or om κ. γρ.) | τη τριτη ημ. (et. Or) .. D it^{pm} Mcion^{epiph} et^{tert} Dial *μεθ ημερας τρεις* (sed Mcion^{ep} *μετα τρ. ημ.*, a al Mcion^{tert} *post tertium diem*) :: e Mc| αναστην. (Gb') c. ACDF^{w*}K 1. 69.* 118. 131. 157. al^{20} Or (cf 24, 7 et 46. unde Lcae usus discitur) .. ς εγερθηναι (:: ita Mt; αναστ. Mc) c. BEF^{w**}GHLMRSUVXΓΔΛ al longe pl

23. ερχεσθαι (Gb) c. ABC*DKL al plus^{20} Or .. ς ελθειν (:: e Mt) c. C*** EGHMRSUVXΓΔΛ al pl | αρνησασθω (Gb) c. ABDKL al^{8} Or .. ς (Gb') απαρνησ. (:: e Mt et Mc) c. CEGHMRSUVXΓΔΛ al pler|και αρ. τ. σταυρ. αυτ. (et. Or Chr Cyr al Hier Amb al).. D a l om (Gb^{0}; Schu „hab. Mt et Mc“)|καθ ημεραν c. ABKLMR 1. 13. 33. 69. 124. 131. al f g$^{1.2}$ vg (et. am em fu for al; tol post αν. μοι pon) go cop sah syr^{cu} et^{arch} syrP c.* aeth al (Mill 676. „exstabat in cod. Ptol“??) Cyr Hier et cdd^{vet} ap Hier (ut asserit in ep. ad Principiam; in comm. vero ad

ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 *ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.* 25 *τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς;* 26 (97.2) *ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.* 27 (98.2) *λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ ἑστώτων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.*

Mt 10, 38 sq testatur sic: „in alio evglio scribitur Qui non accip. cruc. suam quotidie“) .. CDEF^{w}GHSUVXΓΔΛ al^{120} fere (72.^{mg} : *ἐν ἄλλῳ τὸ καθ' ἡμ. οὐκ ἦν*) a b c e ff^{2}. l q vg^{cd} sax syr$^{p\ mg}$ „non in omnib exx invenitur“ Or Chr (sed praecedit *δεῖ – πρὸς σφαγὰς εἶναι ἕτοιμον καὶ θάνατον καθημερινόν*, ut textus male exscriptus videatur) Euth Thph Amb om (Gb^{00} Sz Ln; volunt ex 1 Cor 15, 31 venisse. At multo magis ob ll. pp. omissum vdtr) | K*LΠΓ al mu *ακολουθητω*

24. *εαν* c. CGH(ipse^{a} *εαν* ex *αν*)EUVXΓΔΛ al pl (13 ap. solum Scr) .. ς (Ln 49.) c. ABDEKLM(s ?) al mu *αν* (:: cf ad Mc 9, 37.) | *θελη* .. HΓΔ al mu *-λει* | *τ. ψ. αυτ.* pr.. Or *την εαυτου* (excidit *ψυχ.* vel ante vel post) | *απολεσει*.. X al *-ση* | *απολεση* .. XΔ al mu *-σει* | *τ. ψ. αυτ.* (K *εαυτου*) sec .. F^{w}*τ. αυτ. ψ.* | *ουτος* (et. Or Cyp al) .. K 63. 116. 253. *αυτος* (Schu „a Lc usu non alienum“) .. 56. itmu vg go al Mcion^{tert} om

25. *γαρ* .. X om | *ωφελειται* (C *-λει*, ΓΔ al *οφελ.*) *ανθρωπος* .. D *ωφελει ανθρωπον* (** *-πος*), itpl Cyp *prode est* (al *prodest*) *homini* (q al vg *proficit homo*) | *κερδησας* -- *απολεσας η ζημιωθεις* .. D *-σαι* (** *εαν -ση*) - - *-λεσαι η -ωθηναι* (** *-λεση η -ωθη*), item a c Cyp *lucrari* (c *lucrum facere*, Cyp *lucrifac.*) - - *perdere aut damnum facere* (a *aut facturam faciat*, Cyp haec om)

26. *αν* c. ABDEGHKRSUVXΓΔΛ al pl .. CLM al mu *εαν* ut Mc | *με* .. D Or^{1} *εμε* | *και* (go *ἢ*) *τ. εμους* c. D a e l syr^{cu} Or^{1} (:: 24, 51 sq sfmiles test sequimur. In Or quidem 1, 298. dubitari potest an recte *τοὺς ἐμοὺς* legatur, quum praecedat *οὔτε ἐπαισχυντέον αὐτὸν ἢ τοὺς λόγους αὐτοῦ*. Sed continuo pergitur: *καὶ ὁ ὧς* -- *καὶ οἱ μιμηταὶ δὲ αὐτοῦ* - -. Atque quo ante loco [1, 296.] *τοὺς ἐμ. λόγους* invenitur, contextu certe non requiritur *λόγους*.) .. ς (Ln 49.) add *λογους* (:: ut Mc lectione non fluct) c. ABCEGHKLMRSUVXΓΔΛ etc(Mcion^{tert} om *και τ. εμ.* libere) | *αυτου και* (syr^{cu} et^{sch} om α. κ.) *τ. πατρ.* (D 65. 125.* cop sah add *αυτου*) .. pers^{p} om

27. *αληθως*: KMR al plus^{10} add *οτι*, item EG etc post *αληθ.* interpg, item a b e (*veritatem autem dico vobis*) al go cop sah syr^{omn} al.. D al^{1} vel plur praem *οτι*, item ADHLSUΔΛ al f am al *αλ.* c. *εστ.* conjg, item Or | *αυτου* (Gb') c. BL 1. Cyr^{cat} .. ς (Ln) *ωδε* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) c. ACDEFGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler Or Caesar Phot | *εστωτων* (Gb Sz) c. ACDEFGHKMPSVΔΛ al plus^{100} Or Eus .. ς *εστηκοτων* (: : ut Mc lectione tantum non fluct; Mt *εστωτ.* multis differentib. Cf ad

28–36 Mt 17, 1–8. Mc 9 2–8.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας, 31 οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδαν

Mt 27, 47.) c. BLRUXΓ al mu Cyr Phot | οι .. AK al[10] fere Or Caesar Phot οιτινες :: e ll. pp. | γευσωντ. (Gb Sz) c. ABCDEFKLMPSUVXΔ al fere[100] Cyr .. ς -σονται c. GHRΓΔ al mu Or (om μη) Caesar Phot (:: item in ll. pp. lectio fluct, sed ubique -σωντ. edendum vdbtur). It et vg ubique *gustabunt* | τ. βασ. τ. θεου (76.* 242. 53.ev add εληλυθυιαν εν δυναμει, syrcu add ερχομενον εν δοξη) .. D Or (ad ipsum Lc referens) Caesar (sed alibi τ. β. τ. θ.) τον υιον του ανθρωπου ερχομενον εν τη (Caes om) δοξη αυτου (:: similiter Mt, ad quem vide Valentt)

28. εγενετο .. P -νοντο | ωσει .. HLMΓ al plus[20] ως | και παραλ. c. ACD EFGKLMPRSUVXΓΔΛ al fere omn itpl vg (et. am em al) syrcu al... BH 28. a b g[1.] l for (al) go cop sah al om και (Ln [και]) | πετρον (Gb Sz) c. unc omn al pl.. ς τον πε. c. (Gmg eccles) min non ita mu (:: e ll. pp.) | κ. ιω. κ. ιακ. c. ABC*EGHKPRSUVΓΔΛ al longe pl itpl vg (et. am em al) sah syrP al .. C***DLMX al plus[15] ff[2.] g[1.] for (al) go cop syrcu etsch al mu κ. ιακ. κ. ιωαννην (D -ανην) : ita 49. at item et Mt et Mc; cf et. 8, 51. | ανεβη .. G al aliq praem και (Gmg eccles - - παραλαμβανει - - και ανεβη) | προσευξασθαι .. L om

29. το ειδος .. D Or η ιδεα .. a *effigies*, e *figura*, b c d f ff[2.] g[1.2.] vg *species*, Arn *aspectus* (sequitur *vultus eius* a c e f g[1.2.] vg Arn; b ff[2.] *aspectus eius*) | ετερον (Or -ρα) και (syrP c.* arm Or add ηλλοιωθη) .. D cop ηλλοιωθη και. Similiter (antea *et factum est dum orat* a f, *et dum orat* ff[2.]·g[1.] q Arn, *et in orando* c e) itpl Arn *facta* (Arn -*ctus*, f *visa*) *est* - *alia* (ff[2.] *altera*, e *commutata alia*, Arn *immutatus*) *et*, item sah

30. συνελαλουν (ita et. Mcionepiph) .. Mciontert συνεστησαν (ut vdtr : *noluit cum colloquentem domino sed stantem* - *cum illo*) | οιτινες (C* οι) ησαν .. D a Arn ην δε, item itpler vg ησαν δε .. syrcu Mcionepiph[2] om | μωυσης c. BCDKLRXΔ al pm itpler vg (sed non am) cop sah Or Eus Cyr Epiph et Tert cum iisque Mcion .. ς μωσης c. AEGHMPSUVΓΔ al pl etc | ἡλ. et ἡλ. ut 9, 8.

31. οι (et. Or[2]; D it vg arm Or[3] Arn om) οφθ. (C***M al mu add αυτω) .. Mcionepiph (nec contra est Tert) om | εν (A add τη) δοξη (et. Mcionepiph) .. a e Mciontert *in gloriam* (Mciontert add *ipsius*, item Epiph in refut. scribit ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ δόξῃ) | ελεγον c. ABEGHKLRS UVXΓΔΛ al pler a cop go syrcu al Oraliq .. P sah praem οι, item C***M al[12] b f ff[2.] g[1.2.] l q vg arm Arn και .. C*D al[10] c e syrsch syrP ελεγ. δε, hinc Ln ελ. [δε] | εμελλ. c. BEGHKLMPRSUVXΓΔΛ al ut vdtP omn .. AC ημελλ. (Moer. et Thom. ἤμελλ. Ἀττικοί) .. D μελλες | εν .. D εις

τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. 33 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.* 34 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην.* 35 *καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ ἀκούετε.* 36 *καὶ ἐν τῷ γενέσθαι* 2 Pe 1, 17. *τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.*

---

32. *ιδαν* c. LR, item *ιδον* ACDKVX al mu .. ς (Ln 49.) *ειδον* c. BEFGHMP s ? UΓΔΛ etc

33. *διαχωριζεσθαι* .. D *-ρισθηναι* | *απ* .. ΔΛ *υπ* | *ειπεν* .. R *ελεγεν* ? | *πετρος* (Gb′) c. AEGHPSUVΓΔ al[80] fere ac plur .. ς (Ln 49.) *ο πε.* c. BCDKLMRXΔ al pm (:: ita ll. pp., cf et. ad 1, 15. 5, 3.) | *πρ. τ. ιν* .. D *τω ιω* .. a b ff[2] om | *επιστατα* .. X 157. *διδασκαλε* | *ωδε* .. c*** al[10] praem *παντοτε* (:: cf 1 Thess 4, 17.) | *και* (MU al fere[30] l sah om; X *κα*, ff[2] *si vis*) *ποιησωμεν* .. D *θελεις ποιησω* (d *vis facio*) :: similiter Mt | *σκ. τρ.* c. ABCEGHMPRSUVΓΔΛ etc .. DFᵂKL al mu it[pl] vg al *τρ. σκ.* (:: ut Mt; cf ad Mc) | *μωυσει* (*μωυ-* et [h. l. et. c] *μω-* ut v. 30; *-σει* c. ABCDEGLMSV al pl Eus Cyr; FᵂHKPRUXΓΔΛ al pm *-ση* : hoc in Mc, illud in Mt recepimus) post *μιαν* (Gb Sz) c. unc omn al pl it vg go cop syr[P] al mu .. ς ante *μιαν* (ut ll. pp.) c. minusc syr[sch] etc[u] (sed in utroq et. *σοι μι.* et *ηλ. μι.*) al | *ὅ* (et. Or[aliq]) .. D *α*, al aliq *τι*

34. *λεγοντος* .. K al pauc *λαλουντος* (:: e Mt) | *επεσκιαζεν* c. BL 47.[ev] X[scr] al (ut 1.[pe] 10.[pe]?) a .. ς (Ln) *-ασεν* c. ACDEFGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg etc (:: ita Mt) | *εισελθ. αυτ.* (c 157. 435. *α. ε.*) c. BCL al aliq cop .. ς (Ln) *εκεινους εισελθ.* (s *ελθειν*, al[8] ac plur it[mu] vg ante *εκειν.*) c. ADEFGHKMPRSUVXΓΔΛ etc (syr[sch] pers[P] *cum viderent Mosen et Eliam ingredientes.* Ut ab istis interprr perspicuitatis caussa ipsa nomina adscripta sunt, ita substituto *εκεινους* provisum est ne ipsi discipuli in nubem intrasse crederentur)

35. *εγενετο* (al[10] fere ante *φω.*) .. D *ηλθεν* (:: e Mc) .. K om (:: cf Mt) | *λεγουσα* .. al pauc it[aliq] om | *ο υι. μου* (et. Or) .. P *μου ο υι.* | *ο εκλελεγμ.* (Gb′; Schu „non alienum a Lc vdtr, cf 2, 15. 27. 8, 34 sqq. 22, 22.“) c. BL 274.[mg] (item 1. *ο εκλεκτος*) a ff[2]·1 gat sah cop syr[P mg] aeth[PPl] (aeth[ro] *ο αγαπητος ο εκλελεγμ.*) .. ς (Ln) *ο αγαπητος* c. ACD EGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler it[pm] vg go etc (:: at ita et Mt et Mc lectione non fluct). Praeterea c***DM al[20] add *εν ω ευδοκησα* (:: e Mt; cf et. 3, 22 cum ll. pp.) | *αυτ. ακου.* .. D c e cop sah *ακ. αυτ.* (:: cf ll. pp.)

36. *φωνην* (U *νεφελην*) .. X add *ταυτην* | *ις* (Gb″) c. ABC*DEGHRSUVW[a] ΓΔ al plus[30] .. ς *ο ις* c. C***KLMXΔ al pl | *και αυτοι* (et. Or) .. D e sah *αυτ. δε* | *ουδεν* (et. it exprim) .. D al[1] om | *εορακαν* (*εορ.* c. C*et**L**X

37–43
Mt 17, 14–23.
Mc 9, 14–29.

37 (90.2) *Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.* 38 *καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησεν λέγων Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστίν μοι,* 39 *καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν.* 40 *καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.* 41 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσ-*

---

al, item B? certe alibi ut Io 9, 37. 20, 25., item EGHVW^{a} al mu; ς Ln 49. *εωρ.* c. AB?KL*MRUΓΔΛ etc) : *-καν* c. BC**LX 47.^{ev} 50.^{ev} $\aleph^{ser}$ 1.^{pe*} .. ς (Ln) *-κασιν* c. AC*EHKMRSUVW^{a}ΓΔΛ al pl; item G al aliq *-κεισαν* .. D* *εθεασαν*, ** *-σαντο*

37. *εν τ. εξ. ημ.* c. ACEGHKMRSUVW^{a}ΧΓΔΛ al pler it^{mu} vg etc .. BL^{8} 1. 69. q om *εν* (49. :: at alibi et. test similes abiecerunt istud *εν* ut 1, 59.) .. D a b e ff^{2*} l sah *δια της ημερας* (*per diem*) | *κατελθοντων αυτων - - συνηντησεν* (R *-τησαν*) α. *οχλος πολυς* (L al *πολλυς*) .. D *κατελθοντα αυτον - - συνελθειν* α. *οχλον πολυν* | *απο* .. Γ *εκ*

38. *ανεβοησ.* c. AEGHKMRSUVW^{a}ΧΓΔΛ al pler (it [et. d] vg *exclamavit*) .. BCDL al^{8} *εβοησ.* (Ln 49. Schu „bene, *ἀναβοᾶν* non hab. Lc". At similiter Mt 27, 46., quo loco solo *αναβ.* legitur, BL al substituerunt *βοαν;* item Act 25, 24. *επιβοαν* AB al c. *βοαν* commutarunt. Lc quinquies *βοαν* habet, ubi *αναβ.* parum aptum.) | *επιβλεψαι* (GHK al mu *-έψαι*, go *respicere*) c. ABCGHKLMRSUVΓΔ al pl Thph .. ς (Ln) *-ψον* c. DEW^{a}ΧΔ al pm | *εστ. μοι* c. EGHKMRSUVW^{a}ΓΔΛ al longe pl it^{pler} vg .. ABCDLX al fere^{20} a e go cop sah *μοι εστ.* (Gb'' Ln 49. :: at hoc, non illud alienam manum prodit; testaturque Lcae usum 8, 42.)

39. *κ. ιδ. πν. λαμβ.* (R *-βανει*) α. *κ. εξαιφν.* (ABKLRW^{a} al *εξεφν.*) *κραζει* .. D e *λαμβανει γαρ αυτον εξαιφν. πν. και ρησσει* | *κ. σπαρασσ.* (X *ρησσει*) .. 1. al it^{mu} vg cop al praem *και ρησσει*| *μογις* (L *μογγις*) c. ACDEGHK(L)MSUVW^{a}ΧΓΔΛ al pler .. BR al^{5} *μολις* (Schu „recte ap. Lc. immo in N. T." Cf de utraq forma Steph Thes. Gr. Ling. Cdd saepe fluct.) | *συντριβον* (Γ al mu *-βων*) .. D *και συντριβει* (item e omissis *κ. μογ. αποχ. α. αυτ.*)

40. *εκβαλωσιν* (Gb Sz) c. ABCEGHKLMRSUVW^{a}ΧΓΔΛ etc .. ς *-αλλωσιν* c. min non ita mu .. D *απαλλαξωσιν* | *αυτο* .. D al^{10} fere *αυτον* (it vg *illum* praecedente *spir.*) | K al aliq *εδυνηθ.*, C*** *ισχυσαν* (:: e Mc) .. Mcion^{epiph} add *εκβαλειν αυτο*

41. *αποκριθ. δε*..C* om (supplet C**) | *ειπεν* .. Mcion^{epiph} add *προς αυτους* | *απιστος* .. D *-στε.* Mcion^{epiph} bet^{tert} non add *και διεστραμμ.*| RX al *εσωμαι* et *ανεξωμαι*| *και* .. KX al^{25} fere e tol sah syrP ^{mg} Mcion^{tert} (item Mcion^{epiph} sed omissis ex incuria ut vdtr *εως πο. εσ. πρ. ημ.*) *εως* (e sah praem *και*) *ποτε* (tol add *σε*) :: e Mc | *προσαγαγε* (D 33. *προσενεγκε*) .. LW^{a}X 33. al pauc syr^{cu} syrP c.* aeth add *μοι* :: e Mt|

ἄγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 *ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.* 43 (100.8) *ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.* Mc 9, 38—42. Mt 17, 22 s.

(101.2) *Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ* 44 *Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.* 45 *οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.* Mc 9, 38—42. Mt 17, 1—5.

46 (102.2) *Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν.* 47 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας*

ωδε h. l. c. BLX 1. al mu it vg syr^{sch} al .. D am per om :: ut Mc .. ACEGHKMRSUVW^{a}ΓΔΛ al longe pl go cop syr^{cu} syrP al post *τ. ιν. σου* (Gb 8z :: at similiter Mt)

42. *συνεσπαραξ.* (K al^{10} vv^{al}iq add *αυτον*) .. D al^{3} *συνεταραξε.* | *τω πν. τω ακαθ.* .. D e (c om *τ. ακαθ.*) syr^{cu} *τω ακαθ. πν.* | *ιασατο τ. παιδ. κ. απεδ. αυτον* .. D e *αφηκεν αυτον κ. απεδ. τον παιδα* (e *illum*)

43. *εξεπλ. δε πα...* D c e (syr^{cu}) *πα. δε* (syr^{cu}) (*και πα.*) *εξεπλ.* | CDM W^{a}XΔΛ al *μεγαλιοτητι* | *επ. πασιν* .. U om | *εποιει* (Gb) c. ABCDLW^{a} al plus^{10} it vg al .. ς *εποιησεν* c. EGHKMSUVXΓΔΛ al pler go al. Item non addito o $\overline{\text{ις}}$ c. (B? certe sic ed. Wo. Ceph.) DL 1. 131. 157. 209. m^{ecr} it^{pler} vg cop syr^{cu} arm .. ς (Gb^{o}) Ln add o $\overline{\text{ις}}$ c. A(B vide ante) EGHKMSUVW^{a}XΓΔΛ al pler q go syr^{sch} etP al. Praeterea c e f ff^{2}· (et. corrector. bibl. teste Wtst; sed quale?) go add *dixit ei* (e f go om) *Petrus Domine quare* (c *propter quid*) *nos non potuimus eicere illud* (e ff^{2}· *illum*, f *eum*) ? *Quibus* (f *Ad ille*, go *At Iesus*) *dixit quoniam huiusmodi* (ff^{2}· *eiusm.*) *orationibus* (ff^{2}· *-one*) *et ieiuniis eicietur* (e *-citur*, ff^{2}· *eicitur et ieiunio*) (f go *dix. Hoc genus non exiet* [go *exit*] *nisi in* etc) :: cf ll. pp. | *ειπεν* .. H add *δε*, similiter b (om antea *δε*) c e f ff^{2}· cop^{dz} | *αυτου* .. W^{a} c om

44. *ανθρωπ.* (al aliq syrP add *αμαρτωλων*) .. V *αμαρτωλων*

45. *παρακεκαλυμμ.* .. D *κεκαλυμμ.*, X *παρακεκρυμμ.* | *απ* .. M 127. *υπ*, 157. *επ*, al aliq *παρ* | EH al aliq *αισθονται* | *ερωτησαι* c. ABEFGHLSU VW^{a}XΓΔΛ al pler .. CDKM al^{12} fere *επερωτ.* (Ln :: e Mc) | *αυτον* (69. 124. al vg^{ed} et^{mss} aliq al ante *ερωτ.*) .. D e om | *του ρημ.* .. F om

46. *εισηλθ. δε* (F om) *διαλ. εν* (H al om) *αυτ.* (K al *εαυτ.*) .. D om (excidit versus). Or : *κατὰ μέντοι τ. λουκ. διαλογισμὸς εἰς τοὺς μαθ. οὐκ ἀναβίβηκεν ἀλλ' εἰσῆλθε περὶ τοῦ τίς αὐτῶν εἴη μείζ.* (it^{mu} vg *quis eorum maior esset*)

47. *ιδων* .. FKΔ al plus^{20} syr^{omn} aeth al *ειδως*, item 1. al *γνους* (:: cf

αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας.

49—50 Mc 9, 38—40. 49 (103.8) Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάννης εἶπεν Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

51 (104.10) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς

5, 22. 6, 8.)|της καρδ. (Γ 28. 235. c^{scr} l om) αυτ... D 346. αυτ. τ. κα. παιδιον .. CD 28. c^{scr} 2.^{pe} al^{6} -διον|αυτο (A 262. -τον) .. D a b e ff^{2} q om | παρ εαυτω (et. Or) .. D παρ εαυτον

48. αυτους .. D 157. it^{pl} syr^{cu} om | εαν c. ACEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler Or .. BDL al αν (Ln :: cf ad Mc 9, 37.) | X δεξεται, ita editum in Cyr |τουτο τ. παιδ. (et. Or Cyr) .. D al aliq it vg al Cyr το παι. τουτ.| ος εαν (U al pauc αν) εμ. (Δ post δεξ.) δεξηται (X -χεται) δεχεται .. D 71. om | πασιν .. E syr^{cu} Cyp^{1} om | υπαρχ. (et. Or) .. D om (sed d est) | εστιν (Gb'') c. BCLX 1. 33. al^{10} fere it vg syr^{cu} cop al (go *fit*) Or .. ς εσται (H post μεγ.) c. ADEFGHKMSUVΓΔΛ al pler syr^{sch} et^{p} al edd ap Or (*ἀνέγνωμεν δὲ καὶ ἐν ἄλλοις καὶ ἔσται μέγ.*) Cyp^{3} :: cf Mc

49. αποκρ. δε (syr^{cu} et^{sch} και απ.) .. c* om δε ? | ιωαννης (D -αννης) c. BC*(vdtr)D 28. 69. 346. c^{scr} al aliq .. ς ο ιω. c. AC**EFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler (:: ap Mc o ιω. recipiendum vdbatur; certe utroq loc codicem B secuti sumus) | επιστατα (et. C**) .. C*L al syr^{p} mg διδασκαλε :: c Mc | ειδομεν c. BC(certe**)DEFGHMS?UΓ al pl .. A(C*?)KVXΔΛ al ιδομ. (A ιδωμ.), item L ιδαμ. | επι (et. Cyr) .. BLXΔ al^{10} cop εν (it vg *in nomine*, item al) :: ita Mc; in Lc cf 9, 48. 21, 8. et al | εκβαλλοντα .. VΔ al -βαλοντα (sed V al -βάλ.)|δαιμονια (Gb'' Sz) c. unc omn al pl .. ς praem τα c. min non ita mu| εκωλυσαμεν (it^{pl} vg *prohibuimus*) .. BD a b e -λυομεν (:: ita ex BDLΔ al in Mc recepimus) | μεθ ημων (:: cf Phryn. Epit. p. 353.) .. F 28. 69. al^{4} ημιν :: ut Mc

50. και επ. c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler it^{pl} vg go syr^{p} (syr^{cu} et^{sch} om και) al .. BCDLX al^{5} a c e cop (cop^{2} ο δε ω etc ut Mc) syr^{p} mg επ. δε (Ln 49. :: at id aptius videri debebat, ut et. in Mc est) | πρ. αυτον (al b c e al mu -τους) .. D tol* om | ὁ .. B om | μη κωλ. c. ABEGHKSU VΓΔΛ etc .. CDFLMX al aliq em tol (al) cop al mu add αυτον (X al -τους) :: e Mc. Praeterea L 33. al^{9} schol cop syr^{p} c.* (sed syr^{p} mg „non in omnib. exx. est") add ου γαρ εστιν καθ υμων | ουκ .. X om| καθ υμ. υπ. υμ. (Gb Sz) c. BCDKLM al^{25} ac plur it vg go cop syr^{o} al mu Synops cat al Amb al .. ς κα. ημ. υπ. ημ. c. EFGHSUVΓΔ al mu (:: ut in Mc recepimus), item AΔΛ al κα. υμων υπ. ημων, al pauc κα. ημ. υπ. υμ. | εστιν .. a b c e l go add (:: libere e Mc) *nemo est enim qui non faciat virtutem in nomine meo* (a b add *et poterit male loqui de me*)

51. συμπληρ. (KΔ al συνπλ.) .. D πληρουσθαι | τας .. A τῆς | αναλημψ.

ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου ἑαυτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἰερουσαλήμ. 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; 55 στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

c. ABCDLX .. ς αναληψ. c. EFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | το πρ. αυτου (s εαυτ.) .. BL 1. al c om αυτ., hinc Ln [αυτ.] | εστηρισεν c. BCLVX al pauc (eadem forma Iud. 19, 5. Ier. 3, 12. Prov. 15, 25. et alibi) .. ς (Ln) -ξεν c. ADEFGHKMSUΓΔΛ al pler. Praeterea LX al a cop al Hier ante το πρ. pon | εις .. A c^{ser} εν

52. εαυτου c. AEGSVΔ al fere^{50} .. ς (Ln 49.) αυτου c. BCDFHKLMUXΓΛ al pl Bas (:: cf ad 8, 5.) | κωμην (*viculum* Mcion^{tert}) .. Γ 28. 69. 124. 262. al fere^{20} it^{pl} vg al Thph Tert πολιν | ΔCLXΓΛ al σαμαρειτων (Γ -ρει-, H -ρη- suprascripto ε) | ωστε (et. Bas) .. B ως, *quasi* b e l q, *tanquam* a

53. πορευομενον (a *tendens*, c *pergens*, Hier *vadens*) .. b f l q al vg Amb *euntis*, e *euntibus*

54. αυτου (et. Bas) .. B 1. 118. 131. 157. e om | D ιωαννης | ειπαν c. BCL (al ?) .. ς (Ln) -πον c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ etc | ειπωμεν (KUΓ al mu -πομεν) .. it (et. d) vg *dicimus* | απο του (L al απ, Cyr απο) c. ABEGHKLMSUVXΓΔΛ al pler .. CD 1. 118. 131. go (item *de caelo* it vg) Bas Chr εκ του (Ln; ita et. LXX *Bασ.* δ' 1, 10. 12.) | κ. αναλ. αυτ. (l om haec) c. BL 71. 157. e l vg (et. am fu for em ing gat mm etc, item sax) syr^{cu} cop^{ds} arm $pers^{w}$ Hier (vdtr certe; cf ad Algas. 5.) .. ς (Gb^{0}) Ln add ως και (g^{scr} c q cop^{2} Gaud Quaest om) ηλιας εποιησεν [* 2 Reg 1, 10. 12.] c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} syr^{sch} et^{p} go cop^{2} al Cyr (vide post) Chr (alludens τῶν μαθ. ἀξιούντων κατενεχθῆναι πῦρ ὡς ἐπὶ Ἠλιού) Gaud Quaest (Tert adv Mcion 4, 23. vdtr agnoscere et haec et illa : και ειπεν Ουκ οιδατε etc; Mill vero 418. verisimile duxit „a Tert aliisq ad h. l. notatum occasionem dedisse huic interpolationi".)

55. στραφ. δε .. K al^{20} fere f (q post αυτους) al add ο ις | επετ. αυτ. (Gb″) c. ABEGHLSVXΔ tisch* 28. 33. 71. 157. al^{60} fere g^{1} l fu gat cdd^{vet} ap Stapul cop^{ds} aeth sax Bas Cyr (post ἀναλῶσαι αὐτ. pergit: πρ. αὐτοὺς δὲ πάλιν ὁ σωτὴρ Ἄφετε αὐτούς. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατ. μου καὶ παραστήσει μοι ἄρτι δώδ. λεγεῶνας ἀγγέλ. in Io. XI. p. 1017.) cat (vdtr certe, vide post) Hier (? l. l. *increpat eos quod non meminerint doctrinae suae et bonitatis evglicae, in qua dixerat* Mt 5, 30 et Lc 6, 35.) .. ς add και ειπεν Ουκ οιδατε οιου (D al plus^{10} Clem? Chr Antioch ποιου) πνευματος εστε υμεις (DFWU ΓΛ al mu it vg go al Chr^{2} Antioch om υμ.) c. DFWKMUΓΛ al pm it^{pl} vg go cop^{2} syr^{omn} al Clem ? ap Mac Chrysoceph (vehementer dubito an Mac iste [saec. XIV.] libro suo 8. in Mt locum de quo quaeritur

57—60 Mt 8, 19—22.

57 (105.5) *Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ, κύριε.* 58 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν*

ex Clem hauserit) Did (vdtr alludere his: *οὐκ οἰδ. οἱ. πν. ἐστιν ὁ υἱ. τοῦ ἀνθρωπ.*) Epiph$^{2,\ 21}$. (vdtr allud.) Chr^{4} Ps-Dion^{ar} ap Thdor^{stud} (epp. l. 2, 155. Theophilo : *καθά φησιν Διονύσ. πρ. τινα Δημόφιλον Οὐκ ἀποδεξόμεθά σου τὰς ἀζηλώτους ὁρμάς, κἂν εἰ μυριάκις ἐπαναλάβοις τὸν Φινεὲς κ. τὸν Ἠλίαν. ταῦτα γὰρ ἀκούοντα τὸν ιν οὐκ ἤρεσκον οἱ τοῦ πραΐος τούτου καὶ ἀγαθοῦ πνεύμ. ἀμέτοχοι μαθηταί.*) Antioch Thph Mcion^{tert} ? Cyp^{vdtr} Op Aug Amb Quaest (:: vide post)

56. *καὶ* ete (Gb Sa) c. ABCDEGHLSVXΔ atque iisdem testib qui om *καὶ εἶπ.* etc item 59. g^{3}. Chr . . ς praem *ὁ γαρ* (UΓΔ 1. 11. 13. 22. 69. tisch** al fere^{20} a e vg al Antioch Cyp om; b *quia*) *υἱος του ἀνθρωπου ουκ ηλθε ψυχας* (Γ *-χην*) *ἀνθρωπων* (c e vg go syr^{cu} et^{sch} persa om) *ἀπολεσαι* (UΓ al^{9} *ἀποκτειναι*) *ἀλλα σωσαι* [:: cf similia 19, 10. Mt 18, 11.] c. P^{W}KMUΓΔ al pm vv pl (ut ante) Cyp Amb Quaest. Cat (eadem in schol. habentur atq. etiam Titi esse dicuntur) *εἰπόντων ἐκ τῶν μαθ. Κύριε – ἀναλῶσαι αὐτούς; ἐπετίμησεν αὐτοῖς, περιστέλλων θεοπρεπῶς τὴν ὀξυθυμίαν καὶ πείθων ἀνεξικακεῖν – – εἰδέναι γὰρ χρὴ ὅτι ὡς μήπω τῆς νέας κεκρατηκότες χάριτος, ἀλλ' ἔτι τῆς προτέρας ἐχόμενοι συνηθείας τοῦτο εἶπον, τὸν Ἠλίαν ἀφορῶντες τὸν πυρὶ καταφλέξαντα δὶς τοὺς πεντήκοντα κ. τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν.* (:: locus est ad indicandum perdifficilis. At cur quis deleverit verba *ὡς κ. Ἠλ. ἐπολ.* ad excusandos app. idonea vix dixeris; quae eadem cur quis addiderit planum. Eidem vero interpolatori debentur quae *ἐπετίμ. αὐτ.* sequuntur, quibus *ἐπιτιμᾶν* istud non acrius redditur sed lenitur. Denique gravissimum facile est, tertium additamentum : *ὁ γὰρ* etc minime posse solum pro spurio haberi; cohaeret enim cum duobus prioribus arctissime cum pro argumento tum pro auctoritate testium.) | *κ. ἐπορευθησαν* (al aliq e al *-θη*) *ε. ετ. κωμ.* (A** b al *πολιν*, A*** reposuit *κωμ.*) .. A* c cop^{Petr} om

57. *καὶ* (Gb″) c. BCLX 33. 69. 121. 124. cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth persa, item addito *εγενετο* D 346. a c e .. ς (Ln) *εγενετο δε* c. ADEGHKMSUV ΓΔΛ al pler it^{pm} vg go syrP al (C*** lectionis eccl. initium sic habet: *τω καιρω εκινω εγενετω πορευομενου του ιυ*, item M^{mg} eccl) | *πορευομενων* (E *-νου*) *αυτων* .. G (ut C***) al *πορευομενου του ιυ* (al *αυτου*) | *εαν* c. ABCKLU al pl Ath^{2} .. ς *αν* c. DEGHMS?VXΓΔΛ etc | *απερχῃ* (E al *-ρχει*) (ita et. Mt) .. D 157. *υπαγεις* (it vg *iens*) | *κυριε* (b syr^{cu} ante *ακολ.*, 32.^{ev} post *σοι*) c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler b f q go syr^{omn} al .. BDL 1. 28. 64. 131. 157. it^{pm} vg cop arm Ath (vdtr) Mcion^{tert} (vdtr) Aug om (Gb^{00} Ln 49. :: at facillime excidere poterat *κε* sequente *και;* neque suasit additionem Mt^{il} loc. parall. Videtur Lc omnino ter posuisse *κυριε* his vv.)

58. *ο ις* .. B om *ὁ* (item B v. 50. et passim solus. In Mt quidem *ὁ* non

κεφαλὴν κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 (108. 10) εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος Ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

---

fluct) | *κλινη* .. GMXΛ** al mu *-νει*, Λ* 126. al Valentt ap Ir (e Lc an e Mt?) Did (unde?) *-ναι* .. l om *που τ. κεφ. κλ.*

59. *κυριε* (et. it vg go cop syr^{omn} etc) .. B*DV 57. (item Or *παραπλήσιόν τι ποιήσαντες τῷ λέγοντι Ἐπίτρεψον – – πατ. μου*, similiter Thdrt) om (:: in Mt quidem non fluctuat; hinc in Lc omittendum putassem, nisi pro testium ratione cum isto *κυριε* etiam prius omitti deberet.) | *απελθοντι* (D *-οντα*) *πρωτ.* (BD *πρ. απ.*) c. BCDEGHLMSUVX ΓΔΛ al pler (al^{3} *πρ.* post *θαψ.*) .. AK al^{25} *απελθειν πρ.*, 300. 346. y^{scr} al^{2} Thdrt *πρ.* (al^{3} Thdrt om) *απελθειν*, item 1. it vg (al) Or *πρ. απελθειν και*: hinc Ln *πρ. απελθειν* (:: in Mt *πρ. απελθειν και* non fluct)

60. *ειπεν δε* (D *ο δε ειπ.*, e *et dix.*, c *dix. ergo*, vg *dixitque* cop^{dz} syr^{sch} om *δε*, item syr^{cu} *Ies. dix. ei*) *αυτ.* (am om) c. BDL 33. a cop .. ς add *ο ις*, Ln [*ο ις*] c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ etc (47.^{ev} *ο κυριος*) | *απελθων* .. D Valentt ap Ir *πορευθεις* (it vg *vade*, *vadens*, *vade et*) | GXΓ al mu *διαγγελε*

61. *κυριε* .. Valentt ap Ir om | *πρ. δε* (Or *αλλα πρ.*, b f g^{1} q. al *sed prim.*) *επιτρ. μοι* .. D (cop) Valentt ap Ir *επιτρ. δε* (cop om) *μοι πρωτ.* (Ir^{int} om *πρωτ.*, praetereaque idem atque a syr^{cu} et^{sch} *ire et*, g^{1}· *ire*, Or *εις τον οικον μου απελθειν και*, Bas *απελθειν και*) | *τοις* (V al^{6} cat *τουτοις*) *εις τον* (D om) *οικ.* (1. al aliq cat Valentt *εν τω οικω*)

62. *ειπ. δε ο ις* c. B .. A *ε. δ. προς αυτον* .. ACEGHKMSUVΓΔ al longe pl q syr^{p} *ε. δ. ο ις πρ. αυτ.* (Ln), ς *ε. δε* (syr^{sch} om) *πρ. αυτ.* (c cop *illi*) *ο ις* c. LX al c go cop syr^{sch}; D e syr^{cu} *ο δε* (syr^{cu} om) *ις ειπ. αυτω* (d *illis*) | *ουδ. επιβαλων* (c. BCEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn cop Bas al item Valentt ap Ir, item al Or^{2} Cyr Chr *βαλων*; contra ADL e^{scr} Clem *επιβαλλων* [e^{scr} *-ῶν*] : ita Ln) *τ. χ. αυτου* (ita et. Clem Bas^{1} Chr al Cyp al; sed B al^{5} a b q arm Valentt ap Ir Or^{2} Cyr Bas^{2} Tert Hier al om) *ε. αροτρ.* (Valentt *επ αρ. τ. χειρ. επιβ.*) *και βλεπ.* (al^{14} Or^{3} Cyr Chr cat al *στραφεις*) *ε. τ. οπ.* (D a b c e q Clem Cyp^{2} Hil Prom Zen *εις τ. οπ. βλεπ.* ante *και επιβ.* usq *αροτρ.* pon) | *τη βασ.* (Schu prob) c. BL 1. 33. al ut vdtr 237. schol al Clem Or^{5} al, item *aptus est regno* it^{pler} vg Cyp al; similiter 131. (al?) Valentt ap Ir Bas^{cod} Chr^{montf} *εν τη βασ.* item q (*habilis est in regno*) cop .. ς *εις* (Δ om) *την βασιλειαν* c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al pler (d *aptus est in regnum*) Bas^{aliq} Cyr Chr^{savil} cat (:: cf 14, 35. et Heb 6, 7. item Diosc. 2, 65.

X.

1 ([107.10]) *Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδο-*
μήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς
Mt 9, 37 s. *πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.* 2 ([108.5]) *ἔλεγεν*
δὲ πρὸς αὐτούς Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεή-
θητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλλῃ εἰς τὸν
Mt 10, 16. *θερισμὸν αὐτοῦ.* 3 ([109.5]) *ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας*
4 ss. 9, 3–5. *ἐν μέσῳ λύκων.* 4 ([110.2]) *μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν μηδὲ*

εὔθ. εἰς ἀπόθεσιν Diod. 2, 57. πηγὰς εἰς λοιπὰ εὐθέτ. Stob. flor. 1, p. 331. εὔθετον τῷ πράγματι, atque et. sequente ἐν invenitur.)

X. 1. μετα δ. τ. ανεδ. ο κυρ. (al aliq f syr^{sch} o ω̄, syr^{cu} om) .. D a b c e (l) απεδειξ. δε (b add *Iesus*, l add *dominus postea*) | και (BL 3. cop om) ετερ. εβδομ. c. ACEGHKLSUVXΓΔΛ al pler b f q go cop syr^{sch} et^{p} aeth al Eus^{2} (ad Mar. 10. et alludendo h. e. 1, 13.) Nyss Cyr Tit^{cat} (comparat 70 στελίχη φοινίκων in Elim) al Ir^{int2} (p. 146. de numeri 70. typo disserit) Mcion^{tert} (Tert „quo enim 12 secundum totidem fontes in Elim, si non et 70 sec. totidem arbusta palmarum [sc.]") Amb al .. B DM (item B vdtr ex indice capp) 42. it^{pm} vg (et. 130.^{lat}) syr^{cu} arm pers sax Dial^{2} Epiph (alludendo) (Tit??) Recogn^{cl} („postmodum alios 72 probatiss. discip., ut vel hoc modo recognita imagine Moysis crederet multitudo quia hic est quem praedixit Moyses venturum proph.") Hil Aug al add *duo*, hinc Ln [*duo*] | αυτους .. B om, item Eus^{lib} (d. e. 3, 2, 25.) | ανα δυο (et. Eus^{2}) .. BK 13. 69. 300. 346. al plus^{20} syr^{p} c. ob. (syr^{cu} *duo duo*) ανα δυο δυο | αυτου .. H 1. al aliq εαυτου | πασ. πολ. κ. τοπον .. D a b c e l q syr^{cu} et^{sch} Eus (praep. ev. 1545. p. 72. l. 10.) παντα τοπ. κ. πολιν (Eus χωραν) | ημελλ. (c. ABCEGHMUVXΓΔΛ al pl; ς εμ. c. DKLS? al pm) αυτ. (D it^{pm} syr^{cu} et^{sch} om) ερχ. (et. Eus; A al^{4} a e syr^{p} ^{mg} Thph εισερχ., al plus^{10} *διερχ.*)

2. ελ. δε (Gb′) c. BCDL 1. 13. 33. al^{7} ac plur a c e q go cop^{dz} syr^{p} ^{mg} sl .. it^{mu} vg syr^{sch} aeth al mu και ελ. (7.^{pe} κ. ελ. δε), syr^{cu} cop^{2} sine copula .. ς ελ. ουν c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler syr^{p} ^{txt} | μεν (et. Hracl ap Or κατὰ τό *Ὁ μὲν – ὀλίγοι*) .. D it^{aliq} al mu om | Γ al πολλης| ουν .. DE^{r} om | οπως .. KM al mu add αν | εργ. εκβ. (–αλλη c. BF [Γ al –λλει] al mu; Gb Sz Ln –αλη c. ACDEGKLMSUVXΔΛ al pl :: ut Mt; K al εμβ.) hoc ord. c. BD e .. ς (Ln) εκβ. εργ. c. reli ut vdtr (:: at ita Mt nec fluct)

3. ιδου c. AB al^{2} a e l (item vg^{ms}?) arm .. ς add εγω (:: ita Mt nec fluct) c. CDEGKLMSUVXΓΔΛ etc | αρνας .. AM al^{15} fere προβατα (:: e Mt) | εν μεσω (ALR al ειμεσω) .. D μεσον

4. K βασταξαντε | βαλλαντ. c. ABCDEF^{w}GKLRUVΔ al pl .. ς βαλαντ. c. MS?XΓΔ al pm | μη (M al it^{pl} vg al Amb μητε) πηρ. μηδε (M al it^{pl} vg al Amb μητε, DL al mu c e μη) υποδ. | και (Δ* 28. 33. om) μηθεν (Δ** –ναν)

ὑποδήματα, καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 (111.5) εἰς 4—12 Mt 10, 9—15.
ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 (112.2) ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ 1 Tim 5, 18.
ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. (113.10) μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς
οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς,
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ
ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 10 (114.2) εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται
ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε 11 Καὶ τὸν κο-

5. δ' αν .. D* αν δε | εισελθητε (Gb') c. BCDFᵂLX 1. 13. 69. al[4] (it vg *intraveritis* vel *introieritis*, item v. 10. atque et. v. 8.), idque post αν c. BD e (Mcion[tert] *in quam introissent domum, pacem ei dicere*), LΞ post οικ. .. ς εισερχησθε (K al -εσθε) post οικ. c. AEGKMRSUVΓΔΛ etc (:: εισερχησθ. v. 10. tantum non fluct) | πρωτον .. Dᵍʳ* ante οικ., similiter a b q (et. coppᵉᵗʳ) *domum primum* (a *pr. do.*) *intraveritis*, c *quamcunq. primam* (ita et. syrᶜᵘ) *dom. intr.* sed addit et. *primum dic.* .. D** d (Aug?) om, item (sed libere, vide ante) Mcion[tert]. Const: λέγει δὲ ὁ κύρ. Ὅταν εἰσέρχησθε εἰς οἰκόν τινος, λέγετε etc

6. και εαν (D καν) c. (Gb Sz) AB(sic enim Wo. Ceph.)CDEFᵂGKLMRSUV XΓΔΛ al pl (item it vg [it[aliq] vg Mt 10, 13. exprim *μεν*] go cop al) Or[1] Const Bas⅄. ς add μεν c. min non ita mu (Or[1]) | η (A al aliq ει) εκει (et. Or[1] Const Bas) .. B al pauc itᵖˡ (non c e) vg εκει η | υιος (et. ς Gb Sz) c. AB(rursus ita Wo. Ceph.)CDEFᵂGKLMRSUVXΓΔΛ al pl Or Const Bas .. ς⁰ *o vs.* c. min pauc (nullis?)|L om ειρηνης | εφ (al pauc προς :: ut Mt) υμ. ανακαμψ. (al επιναχ. vel αναστρεψει, R cop syrˢᶜʰ Or[2] praem η ειρηνη υμων :: ut Mt) .. D ε. υ. επιστρεψει η ειρηνη υμων

7. εσθοντες c. BD .. ς εσθιοντ. c. rell ut vdtr | τα .. GA al aliq om| αυτων .. U αυτους|τ. μισθ. αυτ. c. BDLRX 248. (:: ita et. Mt et 1 Tim, sed pariter in Mt pl add εστιν) .. ς add εστι c. ACEGKMSUVΓΔΛ etc (it vg *dignus est enim* etc | μη .. Fᵂ μηδε | L μεταβεννεται, R μεταβενεται | εξ (it vg *de*; Dᵍʳ απο) οικιας (XΛ -ιαν)

8. και ε. ην δ (U om ην δ) αν c. ABKLXΔ al sat mu .. CDEGMRSVΓΔ al[70] fere (nec exprim it vg al) om δ' (Gb[00] Ln :: in Mt est δ' sed sine και) | εισερχησθε .. R cᵃᶜʳ yᵃᶜʳ al aliq -εσθε| δεχωνται (L praem μη) .. E*KL*MRUXΓΔ al plus[36] -ονται

9. τους (Dᵍʳ* ους, d *qui sunt* etc) ε. α. ασθενεις (D 2.pᵉ -γουντας) | εφ υμας .. Γ fᵃᶜʳ e om

10. εις (M και εις) ην δ (al aliq om) αν | εισελθητε (Gb'') c. BCDL 1. 13. 33. 69. 131. 157. 346. (it vg vide ad v. 5.) .. ς εισερχησθε (:: at istud nemo mutavit v. 8.) c. AEGKMRSUVXΓΔΛ al pler Eus | δεχωνται (it vg *receperint*, item v. 8. vel *suscep., accep.*) .. UΓΛ al[25] fere -χονται, D -ξωνται (d *accipient*), al pauc -ξονται

νιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδα
ἡμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἤγγικεν ἡ β
σιλεία τοῦ θεοῦ. 12 *λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί*
13–15 Mt 11, 21–23. *ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.* 13 (115.5) *Οὐαί σοι Χοραζεί*
οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δ
νάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθ
μενοι μετενόησαν. 14 *πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔστ*
ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 *καὶ σὺ Καφαρναούμ, ἡ ἕως οὐρανοῦ ὑψ*

---

11. *ημιν* .. D^{gr}**A al^{8} *υμιν* | *εις τ. ποδ. ημων* (BDR al^{3} it^{pler} [non f] m sax om; hinc Ln om) c. ABCDKLMRUX al^{50} fere (al aliq *των ποδ. ημ* vel similiter) it go cop syr^{pal} (syr^{cu} om *εκ τ. πολ. υμ.*) al mu .. om c. EGSVΓΔΛ al pm vg al pauc | *ηγγικεν* (D pergit *ηη* pro *η*) (Gb) BDL 1. 13. 131. 157. 209. y^{ser} it (exc f1) vg (exc mm) go cop syr^{cu} ar pers^{w} Thph Mcion^{tert} (*etiam adicit* - - *Scitote tamen appropinquas regnum dei*) .. ς add *εφ υμας* (:: e v. 9.) c. ACEGKMRSUVXΓΔΛ al pl (118. post *θεου*) f l mm syr^{sch} et^{p} al

12. *λεγω* (Gb Sz) c. A(B? deest certe Wo. Ceph.)CEGKLRUXΓΔΛ al^{90} fe b c e i vg go syr^{omn} al mu .. ς add *δε* et Ln [*δε*] c. (B?)DMV al m it^{aliq} cop al (115. l *γαρ*) | x al *ανεκτωτερον*, item A al v. 14. | *εν η ημ. εκεινη* (A al^{5} cop syr^{cu} et^{sch} arm haec post *αν. εσται* pon) .. D *εν τη βασιλεια του θεου* eaque post *αν. εστ.*, item a b *in regno* an *αν. εστ.*

13. *χοραζειν* (EVΓ al mu *χωρ.*) c. ABCEGKLMSVW^{a}XΓΔ al pm (et. go) .. (Ln) *χοραζιν* (al mu cop^{2} Caesar *χωρ.*) c. UΔ etc (et. cop) .. D *χοραζαϊ* a b i q am al *corazain*, c f al vg *corozain* (e *capharnaum*) | *βηθσαιδ* (A a *βηδσ.*, D *βεδσ.*, b e *bets.*, B** *βησσ.*) .. EUΓ 1. al mu go *-δαν εγενηθησ.* c. BDL 13. 33. 69. 346. .. ς *εγενοντο* (:: ita Mt) c. ACEGK RSUVXΓΔΛ al pler | *εν* (U om) *σακκ. κ. σποδ.* (a l *in cinere et cilicio*) F om *κ. σπ.* | *καθημενοι* c. ABCFLRW^{a}XΓ^{1} al^{8} ac plur .. ς *-μενοι* c. DEG MSUVΔΛ al longe pl (al pauc vv aliq om ut Mt)

14. *εν τη κρισει* (1. 131. a b q ante *ανεκτ.*, 13. 69. 346. c f go al mu *ημερα κρισεως*) .. D 63. 253. c^{ser} e (item vg^{ms}?) om

15. *καφαρν.* c. BCDR it (exc q) vg cop go al, w^{a} *καπαρναουμ* .. ς *καπερ* c. AEGKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn q syr^{omn} al Caes. Cf et. alibi | et *υψωθεισα* c. ACEGKMRSUVXΓΔΛ rell ut vdtr omn c f g^{1} q vg g syr^{sch} et^{p} al mu Caes Aug .. BDL a b e i l (*numquid* [a d; b i l *quia usq. - exaltaberis* [a d; i l *-tata es*] etc; e vero *ne dum usq. in caelu exaltata es usq. ad inferos deprimaris*) syr^{cu} cop aeth (et^{ro} et^{ppl} *vid risne exaltata esse*) *μη* et *υψωθησῃ* (Ln 49.) . . 1. 237.^{schol} al *ἤ* e *υψωθησῃ* (:: *-ουμι μη* [ex *-ουμι η* facile ortum] a loci natura alienu vdtr; ac vix credibile est ab altero evgista *ἤ* etc, ab altero *μὴ* et scriptum esse). | *ουφ.* c. B*CD al aliq Caes .. ς (49.) *του ουφ.* c. AB EGKLMRSUVW^{a}XΓΔΛ al pler (:: eadem fere testium ratio in Mt) | *εω του* (*του* c BLW^{a} 157. 36.^{ev} 88.^{ev} [al?]; ς Ln om [:: at ita Mt lection non fluct] c. ACDEGKMRSUVXΓΔΛ al pler Caes) *αδου* (w 88.^{ev} *αδη*) .

θεῖσα, ἕως τοῦ ᾅδου καταβιβασθήσῃ. 16 (116.1) Ὁ ἀκούων ὑμῶν Mt 10, 40. Io 13, 20.
ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 (117.10) Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. 18 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

CDEGr* 1. 237schol al a b d i l praem ἤ (*aut*) | καταβιβασθ. c. ACEGK LMRSUVW^{a}XΓΔΛ rell fere omn itp^{ler} vg (*demergeris*, e *deprimaris*) go cop al pler Aug .. BD syr^{cu} (ut et. In Mt) Caes καταβηση (d *descendet*) :: ita in Mt edidimus ex iisdem testib, sed accedentibus it vg go

16. ακουων υμων .. AK al pauc itp^{m} vg Igu^{interpol} Ir^{int} υμ. ακ. | ακουει .. W^{a} Ign^{interpol} add και ο εμου ακουων ακουει (Ign ουκ ακ. εμου αλλα) του πεμψαντος με (item 88.^{ev} sed omissis sqq ut vdtr; Ign add πατρος) | ο δε (a b praem *et eum qui me misit*) εμε - αποστ. με .. D a b i o δε (i om) εμου ακουων ακουει του αποστειλαντος με, e Ir^{int} nil nisi *et eum qui me misit* .. E^{mg*} 13. 124. 346. syr^{cu} eth^{r} etP al add και ο ακουων εμου (E εμ. ακ.) ακουει του αποστ. με (Iust^{apol} ὡς καὶ αὐτὸς ὁ κύρ. ἡμῶν εἶπεν Ὁ ἐμοῦ ἀκ. ἀκούει τοῦ ἀποστ. με. Similiter Hipp)

17. οι εβδομ. (vide ad 10, 1. Accedit h. l. MW^{a} i syr^{cu}) .. BD itp^{m} vg syrP arm pers^{p} add δυο, Ln [δυο]. Praeterea Δ 124. add μαθηται | μετ. χαρ. .. AK al pauc ante οι εβδ. | υποτασσ. ημιν .. Δ 1. al aliq ημι. υποτασσ. (Δ επιτ.)

18. ως αστρ. εκ τ. ουρ. (c^{ser} Caes Ath Epiph Did ε. τ. ο. post πεσ.) πεσοντα (et. Or Bas al) .. B 254. εκ. τ. ο. ως αστρ. πεσ. (Hom^{cl} ὅτι ἑώρακεν τὸν πονηρὸν ὡς ἀστρ. πεσ. ἐκ. τ. οὐρ. ἐδήλωσεν.)

19. δεδωκα c. BC*LX 1. al pauc b e f g^{1} i l q vg go (cop et δεδωκ. et διδ. exprim) syrP ^{mg} al Or^{2} Caes^{3} Bas Cyr Epiph al Lcif Hil al .. ς (Ln) διδωμι c. AC***DEGKMSUVW^{a}ΓΔΛ al pler c (al?) syr^{cu} et^{sch} al Iust Eus Ir^{int} | την (et. Eus^{1} al; Iust Or^{4} [sed^{1} hab] Caes^{3} al om) εξουσ. του (et. Eus^{1} Epiph al; 1. Iust Or^{5} Caes^{3} Bas^{1} al om) πατειν (Iust καταπατ.) | οφεων (et. Iust Or^{saepe} Caes^{2} Eus Bas al) .. D Or^{1} των οφ. | Iust post σκορπ. (D των σκ.) sic pergit : και σκολοπενδρων και επανω πασης δυναμ. του εχθρ. | την (et. Or^{saepe} Caes^{2} al; Caes^{1} om) δυναμ. (B add την) | ου μη .. D om | αδικησει (et. ς^{e}) c. ABDEHLMΓΔ al mu Or al .. ς Gb Sz -σῃ c. CFGKSUVW^{a}XΔ al pl Thph

20. εν τουτω .. W^{a} al aliq εν τουτο | πνευματ. (b *spir. maligni*) .. D 1. 131. 157. 2.pe 237.schol al f e syr^{omn} al Bas Cyr Thdrt Amb al δαιμονια | L Cyr υποτασσ. υμιν | χαιρ. δε (Gb Sz) c. Δ(B ex ed. Wo. Ceph.)CDEGHKLMUVW^{a}Γ:Δ al pl it vg al pler Eus (Const αλλα χαιρ.)

21—22 Mt 11, 25—27. 21 (118.5) Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι καὶ εἶπε
Ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπε
κρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτ
νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου
22 (119.5) καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν Πάντα μο
παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸ
εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βού

Bas al Amb al .. ς add μαλλον c. sx al mu Cyr (Aug[1?]) | εγγεγραπτ. c BLX 1. 33. Eus Bas[1] Cyr (157. ενεγραφη, Or Bas[1] Const cat γεγραπται .. ς (Ln) εγραφη c. ACEGHKMSUVW[a]ΓΔΛ al pler (it vg *scripta sunt* etc | τοις ουρ. (et. Or Cyr al) .. D it al Const Hil al τω ουρανω. Hom[c] κἂν πάντες δαίμονες μετὰ πάντων τῶν παθῶν ὑμᾶς φεύγωσιν, οὐ ἔστιν ἐν τούτῳ μόνῳ χαίρειν, ἀλλ' ἐν τῷ δι' εὐαρεστίαν τὰ ὀνόμ. ὑμῶ ἐν οὐρανῷ ὡς ἀεὶ ζώντων ἀναγραφῆναι.

21. εν αυτη (ΔΛ go cop ταυτη, e *in illa die*) .. DA al fere[10] add δε | τ c. ABCEGHKMSUVΓΔΛ al pler f al vg (et. am fu em al mu) go al cat .. F[w]LW[a]X 33. it[pl] vg[sixlx] cop al Clem εν τω | πνευματι absq ο ῡς c. B 157. a b i l vg 130.[lat] syr[cu] cop al; item absq τω αγιω c. AEGHMSU W[a]ΓΔΛ al pler f q go al Clem cat .. ς add ο ῡς (sed LX al c e al ant εν τω pon; CK al syr[p] al praem τω αγ.) c. ACEGHKLMSUVW[a]XΓΔΛ etc item BCDKLX al[8] it[pler] vg al pm add τω αγιω (Ln) | εξομολογουμ. (Mcos ap Ir [unde?] -γησομαι) σοι (et. Hom[clem] al) .. Mcion[epipl] ευχαριστω σοι, Mcion[tert] *gratias ago et confiteor* | πατερ κυριε (et. Mco ap Ir [unde?] Or al; al pauc it[pl] for κυρ. πατ., Clem πατ. ο θεος Hom[clem] om κυρ. sed alibi alludendo om πατ.) .. F[w] Mcion[epiph] et[ter] om πατ., item Mcion[epiph] et[tert] om και της γης. Epiph[bis] : ουκ εἰχ δὲ καὶ τῆς γῆς, οὔτε πάτερ εἶχεν. ἐλέγχεται δέ· κάτω γὰρ εἶχεν Ναὶ π πατήρ. | Hom[cl] εκρυψας ad Mt traximus | σοφ. κ. συνετ. (Hom[cl] σοφ πρεσβυτερων, e om κ. συν.) .. D συν. κ. σοφ. | W[a] ουτω | ευδ. εγεν c. BC*LX 33. b c e ff[2] l q (a al vg *placuit*) (item Mcos ap Ir, cf ad Mt ubi adde quod Ir[int] μοι om) .. ς εγεν. ευδ. c. AC***DEGHKMSUVW[a]ΓΔ al pler go al (:: ita Mt paucissimis fluct)

22. κ. στραφ. (W[a] στρ. δε) πρ. τ. μαθ. (C**vdtr r al fere[10] vv aliq ad αυτου) ειπ. c. A(B?)C*EGHKSUVW[a]XΓΔΛ al longe pl c ff[2] q go cop syr[cl] et[p] al .. (B certe ex ed. Wo. Ceph.) DLM 1. 13. 22. 33. al[15] fere it[p] vg cop syr[cu] aeth arm pers[w] om (Gb : : tum propter sqq v. 23. tun propterea quod in Mt desunt [ubi nemo addidit] iecta sunt) | μοι παρεδοθη (K al[2] παραδεδοται, item [unde?] Iust) c. (Gb Ss) ABCDI GHKLMSUVW[a]XΓΔΛ al pl (item *mihi tradita sunt* it vg go etc) .. ς παρεδ μοι c. min ut vdtr pauc (:: consentiunt Mt et Lc) | υπο (:: et. Mt) . D απο | μου (:: et. Mt) .. D a c l am for per arm Iust [unde?] Mcos ap Ir[int] [unde?] Mcion[tert] lib om | γινωσκει .. CF[w]HΔ al[25] fere επιγινωσκ (:: ut Mt, ad quem vide pp) | τις εστ. ο υι. (U a b o πατηρ) - - ο πατ (U a b o υιος) και τις ε. ο πατ. (U b o υι., a om και τις usq υι.) - - υι. (U b o πατ.) | ω (W[a]XΓ al mu ὅ) εαν c. ACEGHKLMSUVXΓΔΛ al ple

ληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 (120.6) Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μα- 23 s. Mt 13, 16 s.
θητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέ-
πετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλη-
σαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε,
καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 (121.2) Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ 25 ss. 18, 18 ss. Mt 22, 35 ss.
λέγων Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ 19, 16. Mc 12, 28 ss.
εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;
27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης *Deut 6, 5. *Lev 19, 18.
τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
28 εἶπεν δὲ αὐτῷ Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

.. BDW^{a} al pauc αν (Ln 49.) | βουλεται .. AW^{a}XΛ al -λεται. Ceterum cf de h. l. ad Mt

23. και στραφ. .. D e στρ. δε | μαθητας .. U vv aliq add αυτου | κατ ιδιαν (test pauc transp) .. D (item barb unus) itpler (non fq) vg 130.lat om | ειπεν .. D 1. 131. 209. cop al add αυτοις | βλεπετε .. D add και ακουοντες α ακουετε, item c e f tol *et aures quae audiunt* (tol add *quae auditis*) :: cf Mt

24. γαρ (al aliq δε) .. U om, nec exprim syr^{cu} | και βασιλεις (b q *et iusti*) .. D a e ff^{2}. i Meth Mcion$^{tert\ lib}$ om | ειδαν (c ιδ.) c. BCL 33. .. ς (Ln) ειδον (KVX al ιδ.) c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler | και ακουσαι (B add μου) α (D it^{mu} al add υμεις) - - ηκουσαν .. a i om

25. και ιδου (it^{pl} *et haec eo dicente ecce*, similiter syr^{cu}) νομικ. τις (it vg *quidam legis peritus*) ανεστη .. D e ανεστ. δε τις νομ. (d e *legis doctor*) | και λεγων .. BL e cop om και (49. :: at istud και, quod rationem aliquam epexegeticam habet, minus elegans videbatur. Cf Mt 3, 2. Iidem testes, qui h. l. και om, in Mt και λεγ. abiecerunt.) | διδασκαλε (M c^{ser**} add αγαθε) .. D Mcion^{tert} om | αιωνιον .. g^{2}. Mcion^{tert} om (Tert adv Mcion : „In haeretico vita solummodo posita est sine aeternae mentione, ut doctor de ea vita videatur consuluisse quae in lege promittitur a creatore longaeva, et dominus ideo illi sec. legem responsum dedisse Diliges" etc)

26. τι .. D^{gr*} s^{ser} om

27. τον θε. σου .. B*H om σου | εξ ολ. της (B c^{ser} om) καρδιας .. D 1. 131. 157. 209. it^{pler} (non e f) aeth^{utr} εν ολη τη (1. 209. om) καρδια | εξ ολ. τ. ψυχ. σ. κ. εξ ολ. τ. ισχ. σ. (U al aliq om και usq ισχ. σ.) κ. εξ ολ. τ. διαν. σ. (Dr it^{pler} [non e f] Mcion^{tert} om membr. quart.) .. BDL 1. 131. 157. 209. it^{pler} (non e f) aeth^{utr} εν ολη τη (1. 209. om) ψυχη – εν ολη τη (1. 209. om) ισχυι – εν ολη τη διαν. σ. (Ln) | σεαυτον .. AVX al plus^{50} Or^{1} εαυτον

28. ειπ. δε αυτω .. F^{w}MX al pauc vv aliq add ο ις | απεκριθης .. L al aliq εκρινας .. Mcion^{epiph} ειπες, item syr^{cu} et^{sch} al | ζηση (et. Or Mcion^{epiph} al) .. D ζησεις

29 (122.10) ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰερειχὼ καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν· 32 ὁμοίως δὲ καὶ Λευείτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδω

---

29. *δικαιωσαι* (D c e Cyr Isid post *εαυτ.*) c. BC*DLX 157. 346. Cyr Isid cat .. ς *δικαιουν* c. AC***EGHKMSUVΓΔΛ al pler

30. *υπολαβ. δε* (BC*? om, syrcu etsch om *υπ. δε*) *ο ις ειπ.* (Dr cop² syrcu etsch add *αυτω*) | C* *καταβαινει* | *ιερειχω* c. BL go (:: ita constantiae caussa edendum, nam alibi eandem formam tuentur BCDFLPQΣΦ quamquam non omnes sibi constant) .. ς (Ln 49.) *ιεριχω* c rell pler | *και λῃστ.* .. C* om *και* | *εκδυσαντες* .. EGHSVΔΛ 1. al plus³⁰ itpm vg go *εξεδυσαν* | *αυτον* .. D 54. om | *επιθεντες* .. H *περιθ.* | *αφεντες* .. C* *αφεικαν* | *τυγχανοντα* (C* *–νταν*) c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler cop Chr¹ .. BDL 1. 33. 131. 209. Chr¹ Victcat mai om (Ln), nec exprim it vg al

31. *κατα συγκυρ.* (Δ *συνκ.*) .. D *κατατυχα* (d *forte*) | *δε* .. D itpl om (syrcu etsch exprim *και κ. σ.*) | Δ *καταβεννεν*, D *καταβαινων* | *εν* .. E 1. om, item *eadem via* f l q vg; c ff² *eandem* (*illam* c) *viam*

32. *λευειτης* c. BD (:: ut *λευει* ab antiquiss pler scribi solet) .. ς (Ln 49.) *λευιτης* c. rell ut vdtr omn. Praeterea Γ praem *ὁ* | *γενομενος* (BX 1. 33. 118. om) *κ. τ. το. ελθων* (D al¹⁰ Chr Thph om: Gb⁰) (q *cum esset secus locum veniens*; e haec omnia om) .. itpler vg al pl aut *γενομ.* (c *cum venisset*, item al mu) aut *ελθ.* tantum exprim | *και* (Chr om) *ιδων* c. BCEGHKLMSUVXΔ al longe pl Chr .. ADΓΔ al fere¹⁵ it vg al pler Thph add *αυτον* (Ln)

33. CDL al *σαμαριτης* | *ιδων* c. BL 1. 33. 254. b c i l q cop² .. ς add *αυτον*, Ln [*αυτ.*] c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ etc (et. Chr, sed antea *ελθων εις τ. τοπον*) | D *εσπλαγχισθη*, Γ *ευσπλαγχν.*

34. Α(Β?)CDLΓΔ al *ελεον* | *επιβιβ. δε* (cop¹ om *δε*) .. D al³ it vg syrcu etsch *και επιβ.* (Ln, ex errore de c) | *ηγαγ. αυτον* .. 1. 209. al pauc it vg (et. am al, non for al) Chr om *αυτ.* | CLΔ al *πανδοχιον*

35. Α al pauc *επι τη αυριον* | *εξελθων* (C* 239. add *και*) c. AC* et C*** vel*** EFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syrP al .. BDL al⁸ it vg cop syrcu etsch aeth arr persa Victcat mai Chr om (Gb⁰⁰ Schu „vox molestiss." Ln 49. :: at vdtr ut molestum electum esse; hinc est etiam quod interpr

κεν τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 *τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς;* 37 *ὁ δὲ εἶπεν Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.*

38 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν* Jo 11, 1 ss. 12, 1 ss. *εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.* 39 *καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρίαμ, ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον*

---

longe pler om; al aliq om *εκβαλ.*) | *δυο δην.* (D c e *δη. δυ.*) *εδωκ.* (B ante *δυο*) | D* *πανδοκει| και ειπεν* (al^{10} fere Chr Thph *ειπων* pro his) c. BDL al^{10} fere it^{pl} vg cop syr^{cu} arm Chr Amb .. ς add *αυτω*, Ln [*αυτ.*] c. ACEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler a f q syr^{sch} et^{p} al | *και ο* (X al^{8} *ει*) *τι αν* (B *εαν*, K al pauc *δ αν*) *προσδαπανησης* (Dr 1. al pauc *-νησεις*) *εγω* (D c e post *επαν. με*, 1. 118. arm Chr Amb Aug om) | *με* .. Hr al aliq *μοι* | *σοι* (it^{mu} ante *αποδ.*) .. D om

36. *τις* c. BL 1. 118. 209. it^{pler} vg cop^{petr} syr^{cu} .. ς add *οιν*, Ln [*ουν*] c. ACEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler c e cop^{2} syr^{sch} et^{p} al Chr^{2}, item D c *τινα οιν|τουτων* (aliq om vel post *τριων* pon) *των* (B om?? vdtr error ex ed. Wo. Ceph. fluxisse; Γ om, sed praecedit *τοῦτῶν*) *τριων* .. D om |*πλησ. δοκ. σοι γεγ.* (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl Chr^{1} (et^{1} *πλ. γεγ. σ. δοκ.*) .. ς (Ln ex errore de B) *δοκ. σοι πλησ. γεγ.* c. min non ita mu, item it vg .. D e (similiter cop) *δοκεις πλησ. γεγον.* (e non exprim)

37. *ειπ. δε* (Gb) c. BC*DFLXΔ al mu a e cop syr^{p} ^{mg} sl .. ς *ειπ. οιν* c. AC***EGHKMPSUVΓΔ al pl q syr^{p} ^{txt} .. al^{2} it^{aliq} vg aeth *και ειπ.*, al^{3} c (*cui dixit*) syr^{cu} et^{sch} al om copulam (Gb') | *αυτω* .. DX cop^{ds} om| *ομοιως* .. X *ουτως* (Ln sic interp: *ποῤ. κ. συ, ποι. ομ.*)

38. *εγεν. δε εν τ. ποῤ. αυτους* (1. 157. 209. gat mm syr^{hr} *αυτον*, D om) .. BL 33. 69. cop syr^{cu} al *εν δε* (syr^{cu} al *και εν*) *τω ποῤ. αυτ.* | *και* (BL 69. item 33.? a cop al om) *αυτος εισηλθεν* (K *ηλθεν*, PH al add *ο ις*) .. D *αυτον εισελθειν*| *εις τον οικον* (C*L 33. *την - κιαν*) *αυτης* (P *εαυτης*, C*[** add] L 33. om) .. B om (** supplet?)

39. *μαρια* .. C*LP 1. 33. cop^{petr} *μαριαμ* (:: collatis Mt 27, 56 et 61. istorum testium auctoritas hac in re suspecta redditur; prae ceteris enim istam formam adamasse videntur) | *και* .. D it^{pl} om | *παρακαθεσθ.* c. ABC*L Mac .. ς (Ln) *παρακαθισασα* (Γ al mu *-θησασα*, K *-θησα*) c. C***DEFGHKMPSUVΓΔΛ al ut vdtr omn (:: Phryn. Epit. *ἑκαθίσθη, καθεσθείς, καθεσθήσομαι καὶ τὰ πληθυντικὰ καθεσθήσονται ἔκφυλα* etc. Sed cf ed. Lob. p. 269.) | *προς* c. BC*L 33. 44. Mac .. ς (Ln) *παρα* c. AC***DEFGHKMPSUVΓΔΛ etc | *τ. κυρ.* c. BC*DL 7.pe it (exc b) vg cop syr^{cu} et^{sch} syr^{p} ^{mg} aeth arm al .. ς *τ. ιυ* c. AC**EP GHKMPSUVΓΔΛ al fere omn b syr^{p} ^{txt} al (:: $\overline{κυ}$ et $\overline{ιυ}$ facillime confundebantur, item $\overline{οκς}$ et $\overline{οις}$ v. 41. Praeterea Lc adamat nomen istud,

αὐτοῦ· 40 *ἡ δὲ Μάρθα περισπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπι-*
στᾶσα δὲ εἶπεν Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με
κατέλειπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 *ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς*
καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά, 42 *ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία δὲ τὴν*
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

XI.

1 ($^{128.5}$) *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσ-*
ευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν
Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν

---

idque passim cum *Ἰησοῦς* a testib commutatum, cf ad 13, 15. 22, 61.) | *ηκουεν* .. L al pauc *ηκουσεν* | *τον λογον* .. UT al^{20} fere e syr^{cu} et^{sch} al aliq *των λογων* | *αυτου* .. D om

40. *επιστασα* .. D *επισταθεις* | *δε* .. C* *τε* | *μελει* .. FGM al pl (10 ap. sol. Scriv.) *μελλει* | *μονην με* .. D it vg *με μονην* idque post *κατελ.* pon | *κατελειπεν* c. ABCEGHKLMΓΔΛ al pm .. ς (Lu 49.) *-λιπε* (*-ειν*) c. DFS?ΥΩ al pl | *ειπον* c. DL 1. 33. (al?) .. ς (Lu) *ειπε* c. rell ut vdtr omn (: ubicumque *ειπον* edendum videtur, test pler *ειπε* substituere ut Mt 22, 17. Mc 13, 4. Lc 20, 2, 22, 66.; ubi vero *ειπε* tenendum est, plerumque non fluct) | *μοι* (G al *μη*) *συναντιλαβ.* .. D *μου αντιλαβ.*

41. *ο κυρ.* c. BL 157. (al?) a i l al vg syrP ^{mg} Amb^{2} Aug .. ς (Lu) *ο ω̄* c. ACDEFGHKMPSUVΓΔΛ etc, sed C***DKU al plus^{20} cop al pon ante *ειπεν* | D Bas$^{cat\ mai}$ Clem^{lib} Aug^{2} om *μεριμνας και*, item a b e ff^{2}· i l Amb^{3} om *μεριμν.* usq *πολλα* (habet et. Hier) | *τυρβαζη* (ΓΔ al *-ζει*) c. AEFGHKMPSUVΓΔΛ al pler Clem Bas Cyr Chr Dam al .. BCD(om *περι πολλ.*)L 1. 33. Bas$^{cat\ mai}$ Evagr^{monachic} *θορυβαζη* (Lu)

42. *ενος δε εστ. χρ.* c. AC*et***EFGHKMPSUVΓΔΛ al pler f g^{1}· q al vg syr^{cu} et^{sch} etP ^{txt} pers^{P} al Chr Bas^{1} (2, 535.) Dam al Aug^{2} .. BC**L 1. 33. 38. cop syr$^{P\ mg}$ aeth arm arr (Or certe ex cat. Corder.) Bas^{1} (2, 365. *ολιγων μεν δηλονοτι των προς παρασκευην, ενος δε του σκοπου*) Cyr (et semel teste Sz e catenis? *ενος δε εστι χρ. ητοι ολιγων*) Olympiod Io^{geom} Hier Aug^{1} *ολιγων δε* (arm add *ωδε*) *εστιν χρεια η ενος* (38. arm arr om *η ενος*) .. D a b c e ff^{2}· i Clem^{lib} Amb^{3} om | B 1. *μαριαμ* | *δε* c. ACEFGHKMPSUVΓΔ al pler f g^{1}· q (al) mt mm cop^{2} syr (sed syr^{cu} sine copula) syr^{P} al Chr Bas^{1} .. BLΔ al^{5} cop^{1} sl^{cod} Bas^{1} Antioch Dam *γαρ* .. D 262. a b c e ff^{2}· i vg Hier Amb^{3} om | *ητις* .. D *η* | *απ* c. AC EFGHKMPSUVΓΔΛ rell ut vdtr omn (c d f al vg *auferetur ab ea*) Bas^{2} Dam al .. BDL om (Gb^{0} Ln [*α.*]); a b e ff^{2}· q *illi* (a *ei*)

XI. 1. *και εγεν.* (et. Or^{2}) .. A al^{5} e syr^{cu} *εγ. δε* | *προσευχ.* .. P Or^{1} ante *εν τοπ. τιν.* | *ως επαυσ.* (*γ* 60. om) .. DM al^{6} it^{pler} praem *και* | *καθ. και* .. A 1. al aliq it^{mu} for al cop syr^{cu} Amb om *και* | D *ιωαννης*

τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ὅταν προσεύχεσθε, λέγετε Πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. Mt 6, 9–13. 2–4

2. εἰπ. δε αυτοις .. D e o δε εἰπ. (e add αυτ.)| προσευχεσθε c. ACHMP ΓΑΔ 1. 33. 69. 124. al^{6} ac plur Ath^{2} (ex cdd pl) .. ς (Ln 49.) -χησθε c. BDEFGKLSUVX al pl Or (ex ed.) .. D add μη βαττολογειτε ως (d *sicut et*) οι λοιποι· δοκουσιν γαρ τινες οτι εν τη πολυλογια αυτων εισακουσθησονται· αλλα προσευχομενοι (:: ad Mt conformata)| πατερ (L^{aser} add ημων) c. (Gb) BL 1. 22. 33. 57. 130.^{gr} et^{lat} 346. a^{scr} vg (exc per gat harl*) Or (idque ipsi Lcae tribuit) Mcion^{tert} (vdtr. „Cui dicam Pater? ei qui me omnino non fecit, a quo originem non traho, an ei qui me faciundo et instruendo generavit?") schol^{aliq} edd (Lc ἐσιώπησε τὸ Ἐν οὐρανοῖς: cf ed. Matth. III. p. 504 sq) .. ς (Ln) add ημων (a c ff^{2}· i mm *sancte*) o (13. om) εν τοις ουρανοις c. ACDEFGHKMPSUVXΓΔΛ al pler it per gat harl** mm cop syr^{omn} al mu (Or^{1} a Mt pendere censendus est) Ath (vdtr) | αγ. το (DKU om) ον. σου (D add εφ ημας) |ελθατω (c. CPA 13. 346. al?; ς Ln 49. ελθετω c. rell ut vdtr omn) η βα. σου (D 57. σου η βασ. : ita Gb) .. Nyss „Lc ἀντὶ τοῦ Ἐλθέτω ἡ βασ. σ., Ἐλθέτω, φησί, τὸ ἅγιον πνεῦμά σου ἐφ' ἡμᾶς καὶ καθαρισάτω ἡμᾶς, idem testatur Maxim hunc in modum : „ἐλθ. σου το πν. το ἅγιον κ. καθαρ. ἡμ. (cf de utrisq ed. Matth. III. p. 507 sq) Idem in Mcione^{tert} quaesivere, ubi est : *A quo spiritum sanctum postulem?* At ea potius ad ἁγιασθήτω etc spectant; sequitur enim paullo post: *Eius regnum optabo venire quem nunquam regem gloriae audivi?*| Praeterea η βασ. σου absq additamento (Gb Sz) c. BL 1. 22. 130.^{gr} et^{lat} 346. ff^{2}· vg (exc per tol harl sax) syr^{cu} arm Or (bis; semel id ipsum testatur, Lcam reli omittere) Mcion^{tert} (nec quicquam contra dicit ipse Tert) Hier Aug^{dis} Bed .. ς (Ln) add γενηθητω το θελημα σου ως (a b e l om) εν ουρανω και επι της (ACDMPΔ al aliq om) γης (Ln [ως ε. ουρ. κ. επι γης], haec om et. a harl vg$^{cod\ mosq}$) c. ACDEFGHKMPSUVX ΓΔΛ al pler it^{pler} per tol harl sax syr^{sch} et^{p} cop aeth al

3. ημων .. Mcion ap Or^{cat} Mazar. diserte σου | επιουσιον (cf ad Mt) .. Cyr^{comm} οἱ μὲν εἶναι φασὶ τὸν ἥξοντά τε καὶ δοθησόμενον κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα - - ἀλλὰ - - διὰ τί προσεπάγουσι τὸ Δίδου ἡμ. τὸ καθ' ἡμ.; ἴστι γὰρ ὅτι διὰ τούτων ἰδεῖν ὅτι τῆς ἐφημέρου τροφῆς ποιοῦνται τὴν αἴτησιν, ὡς ἀκτήμονες δηλονότι· ἐπιούσιον δὲ τὸν αὐτάρκη νοεῖσθαι χρή. Cf reliqua ap. Mai. p. 265 sq Victorin (adv. Ar. 2, 8.) „ex eadem substantia" „*ουσια*"| διδου (G διδους) .. D al^{15} δος (:: ut Mt) | το (Or^{2} ita, sed alibi^{3} om) καθ ημεραν .. D al fere^{10} it (exc g^{2}· q) vg (et. for al, sed non am em gat mt per al mu) syr$^{p\ txt}$ sax σημερον (:: e Mt)

4. τας αμαρτιας (et. Or^{ssepe} ac^{diserte} Cyr Mcion^{tert} etc) .. D 131. b c ff^{2}· per tol (e *debita et peccata*) τα οφειληματα (:: e Mt) | και γαρ αυτοι .. D it^{pm} mm ως και ημεις (:: e Mt) | αφιομεν c. ABCDEGHKΓ

5 (126. 10) *Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων* Mt 7, 7–11. *χρήζει. 9* (126. 5) *Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·*

ΔΑ al[15] fere .. ς *αφιεμεν* c. FLMSUVX al pl Or[2] (sed alibi[1] *αφηκαμεν* e Mt) | *παντι* (LX al mu Or[1] add *τω*) *οφ. ημιν* .. D it[Pm] mm Amb *τοις οφειλεταις ημων* (:: e Mt) | *εις πειρασμ.* absq additamento (Gb Sz) c. BL 1. 22. 57. 130.[Sr] et[lat] 131. al[5] vg arm Or (praeterea bis id ipsum dicit, verba *αλλα ρυσαι* etc a Lc omitti) Cyr (vide post) Mcion[tert] Hier Aug[diserte] schol[cdd] aliq (*ὁ μὲν Λουκ. μέχρι τούτου τὴν προσευχὴν ἵστησιν, ὁ δὲ Ματθ. εὐρίσκεται προσενεγκών Ἀλλὰ ῥῦσαι* etc. Eadem Cyr[comm]) .. ς (Ln) add *αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου* c. ACDEFGHKMRSUVXΓΔΛ al pler it (e hist) syr[omn] cop al mu Thph Ph

5. *πρ. αυτους* (et. Or.) .. D Mcion[epiph] om, item c addens *Iesus* | *εξει* (M al *εξη*) .. 240. it[Pm] per gat al cop *εχει* | *πορευσεται*.. (K *πορρευεσται* sic) F al plus[15] *πορευεται* (b *abiit*) | *μεσονυκτιου* (D* *μεσαν.*) .. A Or *-κτιον*, c[scr] Bas *-τιω* | *ειπη* (FGXΓ al *-πει*) c. BCEFGHLSUVXΓΔΛ al pl Or .. ADKMP al[40] fere Bas Dam (item *dicet* vel *dicit* it vg) *ερει* (Gb' Ln). Mcion[epiph] *αὐτῶν τρ. ἄρτ.* pro *και ειπη* etc (libere)

6. *μου* c. ABLX al mu it[pler] vg cop syr[cu] et[P] al mu Or; item M al[10] c *μοι*, item *μοι* sed omisso *πρ. με* D 7.[Pe] Bas .. CEFGHKRSUVΓΔΛ al[100] fere ff[2.] sah syr[sch] al Thph Euth om (Gb[o] 49. :: at nulla caussa addendi erat; potius videbatur vel maxime abundare) | *παρεγεν. εξ οδου* (et. Or Bas al) .. D *παρεστιν απ αγρου* (i b *quoniam amicus meus* [b add videtur *venit*] *de via et non* etc; a e hiant). Praeterea L add *μακραν*

7. *κακεινος* (A *και εκ.*) .. D sah *εκειν. δε* | *ειπη* (GXΓ al mu *-πει*, A *-πεν*) .. D *ερει* (d q *dicit*, b *dicet*) | *ηδη* .. F 13. 346. al cop Bas *ηδ. γαρ* (similiter syr[cu] et[sch] praem *quia*) | *μου* .. C*M 1. al aliq it[pl] syr[cu] et[P] om | *εις την κοιτην* .. D 57. it[pler] vg sah Bas *εν τη κοιτη* | *εισιν* .. D *εστιν*

8. *λεγω υμιν* .. it[pl] (non b g[1.] q; a e hiant) vg (et. am em 130.[lat] al, sed non for per al) Amb Aug Bed (de Tert non satis liquet) praem *et* (*αι*) *ille si perseveraverit pulsans* | *ει και* .. D om (sah syr[cu] et[sch] om *και*) | *αυτου* (al[2] *-τω*) *φιλον* (13. al *-λος*) c. BEFGHKMSUVΓΔΛ al pler, item *φιλ. αυτ.* CLX al it vg al Or Bas Chr Mac .. AR al fere[15] *αυτον φιλον*, item D *αυτον φιλ. αυτου* | CDEKLRU*ΧΓΔ al mu *αναιδειαν* | *δωσ. αυτω* .. D[sr] Or[1] om *αυτ.* | *οσων* c. ABCKMR al sat mu it[pl] (*quantos*) vg et it[aliq] (*quotquot*) cop sah syr[P] al Or[1] Bas[2] .. DEFGHLSUVXΓΔΛ al pl syr[cu] et[sch] (ita vdtr) Or[1] Bas[cod] Mac Thph *οσον* (Gb')

ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 *πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται.* 11 *τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει;* 12 *ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;* 13 *εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.*

---

9. *ανοιχθησ.* c. DEFGHSUVΓΔ al^{50} fere .. ς (Ln) *ανοιγησεται* (:: e Mt) c. ABCKLMRXΔ al pm

10. *ανοιχθησ.* (Gb′) c. AEFGHKSUVΓΔΛ al^{60} fere .. ς *ανοιγησ.* c. CLMRX al pm Bas (:: ut v. 9.) .. BD *ανοιγεται* (d *aperietur*) : cf ad Mt

11. *τινα* (DLX al^{6} c al? vg syrp mg Or Cyr$^{txt\ cat}$ *τις*) *δε εξ* (ita et. Gb† Sz: c. ABCDKLMRX al^{50} fere Or Mcion^{epiph} Dial item it vg etc; ς om c. EFGHSUVΓΔΛ al pl) *υμ. τον* (M 1. 131. d^{scr} g^{scr} om) *πατ.* (48.$^{ev\ 1}$ b syr^{cu} Dial om *τ. πατ.*, B 254. post *αιτ.* pon) *αιτησει ο* (1. Or Mcion^{epiph} om) *υιος* (L 157. c al? vg [sed non gat mm] om; 1. 124. c^{scr} al^{4} it^{mu} gat syr^{cu} et^{sch} al Dial add *αιτου;* D al^{2} syr^{cu} et^{p} mg Or ante *αιτησ.* pon | *αρτον* usque *η και* (et. Dial) .. B ff^{2c} i l sah Or Mcion^{epiph} (Mcion^{tert} non satis clarum est) om (:: potuerint e Mt illata credi)| *επιδ. αυτω* .. D *αιτ. επιδ.* | *η και* (Gb Sz) c. ACDEFGHKLMRSUVXΓΔΛ (L al mu om *και*) al pl (q *vel etiam;* Dial *η εαν,* it^{pl} am per al item vv al mu *aut si,* syrp *aut si* [c. obelo] *et*; d vg^{ed} et$^{mss\ aliq}$ *aut*) .. ς *ει και* c. min non ita mu | *ιχθυν* (ΓΔ al mu *-ύν,* KM al pl *ῦν*) .. D al aliq it^{pl} (sed vide ante) Dial add (a c Dial praem) *αιτησει* | *μη* (Γ add *και*) *αιτ. ιχθ.* (et. Or Dial, sed Dial om *α. ι.*) .. B 234. Mcion^{epiph} *και α. ι.*, sah om | *αιτ. επιδωσει* (X ter *-δωση.* G primo loc. *-δω*) c. BDL al? it^{aliq} .. ς *επιδ. α.* c. ACEFGHKMRSUVXΓΔΛ etc (et. Or Mcion^{epiph} Dial)

12. c versum istum ante *η και ιχθυν* usq *επιδ. αιτ.* pon, 157. 31.^{ev} plane om | *η* (c syr^{cu} et^{sch} om) *και* (al pauc it vg om) *εαν* (ΔΛ al *αν,* BL 1. 13. al^{5} fere Dial om, 33. cop sah om *κ. εα.*) .. D *εαν δε και* | *αιτησει* (et. ς^{e}) c. AB(ex ed. Wo. Ceph. et Oxon.)CDHKLΓΔΛ al pl Dial .. ς (Ln) *-σῃ* c. EFGMSUVX al pl | *ωον* .. DU tisch** al c fu Aug^{1} (non item^{2}) ante *αιτ.* pon | *μη* .. BL sah om | *επ. αιτ. σκ.* (et. Dial) .. D *σκ. αιτ. επ.*

13. *υπαρχοντ.* ABCEFGHLRSUVΓΔΛ etc .. DKMX al plus^{25} Dial Mcion^{epiph} Cyr al *οντες* (:: e Mt)| *δομ. αγαθ.* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al longe pl cop al Dial Mcion^{epiph} al .. ς *αγ. δομ.* c. min non ita mu it vg al Hil | *υμων* .. K *ημων* | *ο πατηρ* .. CU al^{16} (tisch *ημων*) it^{pl} vg al mu Epiph unaq Mcion Cyr Did^{int} Hier al add *υμων* (Ln :: e Mt)| *ο* (LX 33. om, item it^{pler} vg al) *εξ ουρ.* (Epiph cum Mcione *ο εποιρανιος,* Cyr *ο ουρ.*) | *πν. αγ.* (agnoscit et. Mcion^{tert}, Did^{lut2} item^{1} *spir. sum sanct.* al) .. L al^{8} vg (et. 130.^{lat}) syrp mg *πν. αγαθον,* D cdd

14 s. Mt 9, 32–34. 12, 22 ss. Mc 3, 22. 14 (126.5) *Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι·* 15 (127.3) *τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν Ἐν Βεελζεβοὺλ* Mt 12, 26. 16, 1. Mc 8, 11. *τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια·* 16 (128.5) *ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ.* 17 (129.2) *αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς* 17–23 Mt 12, 25–30. Mc 3, 23–27. *Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.* 18 *εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.* 19 *εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ*

---

nonnulli ap Amb b c ff^{2}· i l Or^{2} *αγαθον δομα* (106. arm *δοματα αγαθ.*)

14. *και ην* (F add o $\overline{\text{ις}}$) *εκβ. δαιμ. κ. αυτ. ην* (A*vdtr BL al^{7} cop om *κ. α. η.*) .. D *ταυτα δε ειποντος αυτου προσφερετε αυτω δαιμονιζομενος κωφος.* Similiter b f *haec cum* (f *cum autem haec*) *dixisset, offerunt illi* (f *adduxer. ad eum*) *unum daemoniacum surdum et mutum* (f om *su. et mu.*) *et erat dum eiciebat* (f *et eiecit*) *daemonium, id ipsum fuit* (f *et illud erat*) *mutum* | *εγ. δε τ. δαιμ. εξελθοντ.* (c. BEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler syr^{omn} cop^{2} al; ACLX al^{6} cop^{1} *εκβληθεντ.* ita Ln) *ελ. ο κωφ. κ. εθαυμ. οι οχλοι* .. D *και εκβαλοντος αυτου* (ita et. it vg) *παντες εθαυμαζον* (similiter b)

15. *τιν. δε* .. D c syr^{cu} *και τιν.* | *ειπαν* c. B .. ς (Ln 49.) -*πον* c. rell ut vdtr omn | *βεελζεβουλ* ut Mt 10, 25. (adde h. l. AHRΣΓΔ); item *βελζεβ.* (exc X) et *βεεζεβ.* ut Mt l. l. | *τω* (Δ *των*) c. (Gb†) ABCKLM al^{20} .. ς om c. DEFGHRSUVXΓΔΛ al pl (:: at quum in Mt desit articulus lectione tantum non fluctuante, hoc loco tenendus vdtr) | *τα δαιμονια* .. ADK MX al fere^{40} syr^{P} aeth^{utr} add o *δε* (K al aeth *και*) *αποκριθεις ειπεν Πως δυναται σατανας σαταναν εκβαλλειν* (DX al *εκβαλειν*) (:: e Mc)

16. *εξ ουρ. εζητ. παρ αυτ.* (X om; 69. *εζ. αυτω*) c. ABCDLX 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. y^{scr} it^{pler} vg .. ς *παρ αυτ. εζ.* (M *επεζητ.*) *εξ ουρ.* (q *de celo quaereb.*) c. EFGHKMRSUVΓΔΛ al pler b q syr^{P} (al liberius)

17. *ειδως* (AR *ιδως*) .. X al^{5} it vg *ιδων* (: : cf Mt 9, 4) | *αυτ. τα διαν.* c. BCDEFGHLMRSUVXΓΔΛ al pl cop .. AK al plus^{10} it vg *τα δι. αυτ.* (Ln)| *διαμερισθ.* (ADL al pauc cop Promiss ante *εφ εαυτ.* :: alt. ad Mt, alt. ad Mc accedit) .. CFMXΓ al fere^{30} *μερισθ.* (:: ut Mt) | *επι οικον* c. AB DEGHLUVΓΔΛ(s?) al pl .. CFKMRX al mu *επ οικ.* | *πιπτει* .. D *πεσεται* (f i q vg [et. am for per al; sed cdd aliq *cadit*] *cadet*, sed c d vg^{ed} et^{mss} aliq et. antea *desolabitur*)

18. *ει δε και* .. Γ om *και* | *διεμερισθη* .. CΔ al plus^{10} *εμερισθη*, Γ* al aliq *μερισθη* (:: cf Mt et Mc) | *πως* .. D ου | E *οτι λεγετε οτι* (sic) | *βεελζεβουλ* : vide ad v. 15. | *εκβαλλειν* .. X (item F* vdtr) al pauc *-βαλειν* | F om *με*

19. *βεελζεβουλ* : ut ante | X al pauc *εκβαλω* | *οι* .. ADΓ om (Ln) | *εκβαλλουσιν* .. MRXΔ al mu *-βαλουσιν* (passim *-βάλουσιν*, sed pler ut

ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. 20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συν- Mc 9, 50. 9, 40.
ἄγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 24 (130.5) Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα Mt 12, 43–4
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον· 25 καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα

MTA -βαλοῦσιν), d *eicient*, Γ* *εκβαλλωσιν*, ** -βαλωσιν | *κριτ. υμ. αυτοι* (al^{10} fere α. υ.) *εσονται.* (s^{scr} *εσ. αυτ.*, 113. om *αυτ.*) c. EFGHRSVXΓΔΛ al pl .. BD c *αυτοι υμ. κρ. εσ.* (Ln 49.), item ACKLMU al fere^{20} it^{pler} vg al *αυτ. κρ. υμ. εσ.* (it^{pl} *erunt vestri*) (:: in Mt *αυτοι* prim. loc. obtinet nec fluct)

20. *ει δε* .. D al^{6} vv aliq Bas (praem *ὁ δὲ λουκ.*) Mcion^{tert} Aug al add *εγω*, item CLR al pauc vv aliq Amb^{1} ante *εκβαλλω* (X al -βαλω) (:: est e Mt)

21. HRΓΔ al *καθοπλισμ.* | *φυλασση* c. ABCFGHKLRSUVΔ etc .. DEMXΓΔ al *-σσει* | *τ. εαυτ. αυλ.* .. D *την αυλ. αυτ.* (it vg *atrium suum, regiam suam*) | *εστιν* .. E al aliq *εσται*

22. *επαν* .. D al *εαν* | *ο ισχυροτ.* c. ACEFGHKMRSUVXΔΛ al longe pler .. BDLΓ 248. cop om ὁ (Ln) | *αυτου* .. D om | *νικηση* .. EHMRXΓΔ al mu *-σει* (D om *νικ. αυτον*, sed d antea *supervenerit*) | *επεποιθει* .. D *πεποιθεν* | *σκυλα* (Γ al -ύ-, Δ al -ῦ-) .. FK al mu syr^{p} ^{txt} *σκευη*

23. *σκορπιζει* .. L 33. add *με* (gat *dispergit a me*, item cop *dispergit mihi* vel *me* : cf Schwa.)

24. *οταν* .. DUX al plus^{10} vv aliq add *δε* (:: ut Mt) | *δι ανυδρων* .. DG^{r} *δια των υδρων* | *ζητουν* .. Γ 13. 69. *-των* | *ευρισκον* .. E*ĜHSΓ al fere^{20} Or^{cat} *-σκων*. Praeterea BLX al^{4} b cop syr^{p} add *τοτε* (Ln *ευρισκον* [*τοτε*]) :: e Mt | H *εις την οικον* (sic)

25. *ελθων* (E 13. *εξελθ.*) c. (E? certe ita Wo. Ceph.) CDGHKRS*XΓΔ al pm (8 ap solum Scriv) .. ς (Ln 49.) *-λθον* c. AELMS**UV?Δ etc | *σεσαρωμ. και* (DLΓ al cop al om, sed L *κεκοσμ.*) *κεκοσμ.* .. BCLR^{r} al fere^{11} f l cop syr^{p} c.* al Vict^{tun} praem *σχολαζοντα* (al^{2} syr^{p} *σχ. και*) :: e Mt

26. *τοτε* .. D om (et. syr^{cu}) | *παραλαμβ.* .. CX al pauc add *μεθ εαυτου* :: e Mt | *ετερα* (D *αλλα*) *πν.* (Δ* ante *ετερ.*) *πονηροτερα* (L al -ρωτερα) *εαυτ.* (EH** vdtr al aliq *αυτου*) *επτ.* (h. l. c. BL 13. 69. 124. 157. 346.; ς Ln ante *ετερα* c. ACEHKMRSUVXΓΔΛ etc :: ut Mt; DG p^{scr} it^{mu} post

πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.

27 (121.10) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.

29–32 Mt 12. 38—42.

29 (122.5) Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν Ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει

*1 Reg 10, 1.

ετερ. [αλλα]; 28. post πνευμ., 57. om) | ελθοντα (G al^2 ελθων, al^1 -ον| c. (Gb′) EGMSUVΓΔΛ** (*om) al plus^{55} Euth .. ς (Lu) εισελθοντα (:: ut Mt lectione in paucis fluct) c. ABCDHKLRX al pm it vg etc | εκει (118.^{4} αιτου) .. c*D al pauc it^{mu} om | X al χειρονα

27. εγ. δε (syr^{cu} et^{sch} al et - -) .. A om δε | επαρ. τις φων. γυν. c. BL item (cum levi eaque perspicua correctoris mutatione) ς επ. τις γυν. φων. c. ACEGHKMRSUVXΓΔΛ al pler cop, item sed φωνην post εκ τ. οχλ. posito K 1. p^{acr} al .. D e γυν. τις επαρ. φων., it^{pler} vg *extollens vocem* (a *levata voce*) *quaed. mulier* (:: omnia ad commendandam lectionem a nobis receptam faciunt) | μαστοι .. DG al mu (3 ap Wtst, 3 ap Scriv) μασθοι

28. αυτος δε .. C και αυτ., D ο δε, a *qui* | μενουνγε (μενοῦνγε : sic antiquiss ut KMΓΔ ac pler cdd, non μὲν οὖν γε) c. B**CDEGHKMSUVXΓΔ al pler .. AB*LΔ al pauc μενουν | φυλασσ. (Gb) c. ABCDLΔ al fere^{35} it am for (al) syrP al Mcion^{tert} Aug .. ς add αυτον c. EGHKMSUXΓΔ al longe pl vg^{ed} et^{mss} aliq al Lcif (:: cf ad 8, 21.)

29. γενεα sec c. ABDLX al fere^{20} it vg (et. 130^{lat}) cop syr^{cu} et^{P} c.* arm al Amphil (post πονηρα εστιν textum Mt^{i} affert) Amb .. ς om c. CEG HKMSUVΓΔΛ al longe pl syr^{sch} al | ζητει c. ABL al plus^{12} .. ς (Lu) επιζητει (:: ut Mt; cf et. Mt 16, 4 c. pp.) c. CDEGHKMSUVXΓΔΛ etc (Epiph de Mcione : περικόπτει τὸ περὶ Ἰωνᾶ τ. προφ. εἶχε γάρ Ἡ γενεὰ αὕτη, [ita bis, sed postea σημειον αἰτεῖ, καὶ] σημ. οὐ δοθ. αὐτῇ οὐκ εἶχε δὲ περὶ Νινευὴ καὶ βασιλίσσης νότου κ. Σαλομῶνος.) | ιωνα (Gb) c. BDL it^{pler} am fu for em iac mt per san (al) cop syr^{hr} (syr^{cu} om ει μη το σημ. ιω. ut Mcion^{epiph}) arm sax Bed .. ς add του προφητου (:: e Mt ubi lectio non fluct) c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f q vg^{ed} syr^{sch} et^{P} al

30. ιωνας .. BA c^{acr} al aliq praem ὁ | τοις νινευιτ. (ita et. ABCEGHKLM SUVXΓΔΛ etc non -ειτ., D νινειταις) σημ. c. BCLX 33. al aliq .. ς (Lu) σημ. τ. νιν. c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al pler it vg al mu | τη γεν. ταυτη (pro his i *in corde terrae*) .. D a ff^{2*} add και καθως ιωνας εν τη κοιλια του κητους εγενετο τρις ημερας και τρεις νυκτας (τρ. ημ. κ. τρ. ν. om ff^{2*}), ουτως (a e add *erit*) και ο υιος του ανθρωπου εν τη γη (ff^{2*} in

μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 ἄνδρες Νινευὶ ἀναστήσονται * Ion 3, 5.
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
33 ([138.2]) Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας εἰς κρύπτην τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν Mt 5, 15. 8, 16. Mc 4, 21.
μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. 34 ([134.5]) ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. Mt 6, 22 a.
ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. 35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον

---

corde terrae, e *in cor terrae*) quae eadem e in locum versus 30. substituta habet. (:: e Mt)

31. ℵ*ΧΓΔ al *βασιλισσα* | *εν τη κριτει* .. D ff²· om | *των ανδρων* .. C al⁴ syr^cu aeth pers^P om (:: ut Mt) | *την σοφιαν* .. X *της σοφιας* | *σολομωνος* (Gb Sz) c. ABDEGHMSVXΔΛ al pl (MVΔ al *σολόμωνος*) .. ς *σολομωντος* c. CKLUΓ al mu | *πλειον* .. D *πλεον*

32. *νινευη* (ς *-ειτ*) c. ℵ*HKSVΔ al pm syr^cu syr^P txt cop (*-ευη* ℵ*HSVΔ al mu, K al *-ευι*) .. ABCℵ**GLMUXΓΔ al²⁰ fere it vg syr^sch syr^P mg *νινευεται* (GUΔ al pl *-ίται*, M al *-ῖται*, ℵ**Γ al *-ηται*, BL *-εῖται*): ita Gb' Sz Ln 49. :: at sic Mt lectione non fluct | MU al pauc *μετ. των ανδρων της γε. ταυτ.* | D om totum versum

33. *δε* .. CDUΓ al¹⁶ it^pm vg copp^etr syr^cu et^sch om | *κρυπτην* (et. ς^e 1624. Gb Sz) c. unc omn et min pl (*κρύπτην* hoc acc. Γ al; cdd pl *-πτὴν*: ita ς Ln 49.) .. ς (item ς^e 1633. al) *κρυπτον* c. 1. 28. al non ita mu cat Thph^cod | *ουδε* (al fere¹⁵ ἤ, 90. *και*, 251. om) *υπ. τ. μοδιον* .. LΓ al⁶ arm om | *αλλ* (ita ς Gb Sz) c. unc et min pler .. ς^e (Wtst etc) *αλλα* c. D al non ita mu | *το φεγγ.* c. ABEGHKLMSUVΓΔΛ al longe pl .. CDX al plus²⁰ Thph *το φως* (X al mu post *βλεπ.* pon) : ita Ln :: ex 8, 16.

34. *του σωματος* .. D it^pler (non i q) vg cop syr^sch al Hier add *σου* | *σου* pr (Gb†) c. ABCDM al pauc it vg cop syr^sch et^P al .. ς om c. EGHKLS UVXΓΔΛ etc (:: in Mt deest nec add nisi pauc; ab isto *σου* ortum etiam est alterum post *σωματος*) | *οταν* (Gb') c. BDLΔ 435. (al?) it vg cop al .. ς add *ουν* (:: ut Mt lectione non fluct) c. ACEGHKMSUVXΓΔ al pler syr^omn al | ἦ .. D b e q al ante *ο οφθ.* | *και ολον* (D *παν*, al pauc om) .. CDΓ al fere²⁰ it vg al om *και* (Ln :: ut Mt) | *εστιν* .. KLMX 1. 13. 28. 33. al plus²⁰ it^aliq vg al *εσται* (:: ut Mt) | *επαν* (D al aliq *οταν*) *δε* .. X a syr^cu add *ο οφθαλμος σου* | *και* .. X 1. al⁴ cop syr^cu Hier (cop Hier om *και*) add *ολον* | *σκοτεινον* .. KMUX al fere³⁰ it vg al mu (syr^P c.*) add *εσται* (:: ut Mt), item D al mu *εστιν* (D* *εστιν* ante *σκοτ.*)

35. Versum totum om 57. 239. 433. (Gb⁰) | *σκοπει* etc .. D a b e ff²· i syr^cu Aug *ει ουν το φως το εν σοι σκοτος, το σκοτος; ποσον* (:: e Mt), omisso v. sq

36. D a b e ff²· i syr^cu Aug om (vide ante) versum (Gb⁰) | *μη* (X praem

φωτεινόν, μὴ ἔχον μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

37 (135.5) Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου
Mt 23, 25. 39 εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύ-
Mt 23, 23. νην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 (136.5) ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
20, 46. Mt 23, 6 s. τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. 43 (137.2) οὐαὶ

εἰ [ἢ?]) ἔχον (GHMXΓΛ al mu -χων) μερ. τι (μερ. τι c. ABKMX al[20] fere f al; ς τι μερ. c. EGHSUVΔΛ al pl c vg al; CLΓ om τι) σκοτ. .. 73. om |τη αστραπη .. B praem εν | φωτιζῃ .. EXΓ al aliq -ζει | σε .. X om. Totum versum q sic habet: *si ergo corpus tuum lucernam non habens lucidam obscurum est · quanto magis cum lucerna luceat inluminat te.* Similiter (corrupte) f ad v. 36. add: *si enim corpus quod in te est lucernam non habuerit lucentem tibi tenebrosa est · quanto magis autem lucerna tua fulgens lucebit tibi.*

37. εν δε τω λαλ. (Λ add αυτον, item b cop : ita Ln, 1. al plus[15] f i add αυτον ταυτα, it[aliq] ταυτα) ερωτα (c. ABM al[5] ac plur e [petit]; ς ηρωτα c. CEGHKLSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg) α. φαρισ. (ita c. BL 1. 13. 69. 118. 131. 157.; ς Ln φαρ. τις c. ACEGHKLSUVΓΔΛ etc; X 130.^{gr} et[lat] it[aliq] vg τις φαρ.) οπως .. D syr^{cu} sax εδεηθη δε (syr^{cu} και εδ.) αυτου τις φαρ. ινα | παρ αυτω .. D a ff^{2}· q μετ αυτου

38. ιδων εθαυμασεν οτι .. D 251. it (exc f) vg (et. 130[lat]) syr^{cu} Aug (item Tert libere) ηρξατο διακρεινομενος εν εαυτω λεγειν δια τι (251. οτι)

39. ο κυριος .. U al aliq vv aliq ο ω̄ |οι φαρισαιοι .. D b add υποκριται| το δε .. U y^{scr} τα δε

40. ουχ ο .. AB* ουκ ο | το εξωθ. κ. το εσωθ. (et. Cyr Mcion[tert] Aug) .. CD al[7] a c e sax Tit Cyp[2] το εσωθ. κ. το εξωθ.

41. τα ενοντα (L οντα) .. b d q *quae sunt*, it[pl] vg *quod superest*, f *ex his quae habetis*, Mcion[tert] *quae habetis* .. e Cyp Amb al om | παντα .. LXΓ 13. 33. 69. 346. y^{scr} al aliq απαντα | εστιν (et. Bas[2] Cyp[2] al) .. DXΓ al plus[15] a al Bas[2 cdd] Mcion[tert] εσται (D al ante υμιν)

42. αλλα c. DEGHLUΓΔΛ al pm .. ς (Ln) αλλ c. ABCKMX al pm | παν .. V^{vs} το | Λ παρερχετε | κρισιν .. Mcion^{epiph} (diserte) et[tert] κλησιν| του θεου .. B* om |ταυτα (CKLMX al plus[20] it[aliq] [sed e f q *enim*] vg syr^{cu} et[sch] syr^{p} c.* cop[2] al add δε, hinc Gb† Ln [δε] :: at est e Mt) εδει (Λ a δει) ποιησαι (Λ 262. ποιειν) κακεινα (ΔΛ κακεινα sic) μη

ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 (138.5) οὐαὶ Mt 23, 27.
ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. 45 (139.5) Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.
46 ὁ δὲ εἶπεν Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀν- Mt 23, 4.
θρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. 47 (140.5) οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε Mt 47 a. 23, 29–31
τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε.
49 (141.5) διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν Ἀποστελῶ εἰς Mt 49–51 23, 34–36
αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ

παρειναι (c. B*L 13. 346., y^{scr} 57. αφειναι, A παραφιεναι, ς αφιεναι c. B**CKGHKMSUVXΓΔΛ al pler :: cf ad Mt) .. D b om

43. τοις φαρισαιοις .. D it^{pler} syr^{cu} φαρισαιοι (syr^{cu} praem γραμματεις και) | κ. τους (A om) ασπ. εν τ. αγορ. .. CD 13. 64. 66.^{mg} 69. 124. 346. b q add (124. 346. praem) και τας (D om) πρωτοκλισιας (13. 69. 124. 346. την -σιαν) εν τοις δειπνοις, hinc Ln [κ. τ. πγ. ε. τ. δ.] :: e Mt

44. ου. υμιν (Gb) c. BCL al^{9} a c e ff^{2}· g$^{1.2.}$ l vg syr^{cu} cop arm Aug .. ς et Ln [ ] add γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται (D i Lcif om) c. AD EGHKMSUVXΓΔΛ al pler b f i q em syr^{sch} et^{P} al Cyr Lcif :: e Mt | ως τα μνημεια (A 262. μνηματα) τα .. D it^{pler} Lcif μνημεια | περιπατουντες (D post επανω) c. (Gb^{vid}) ABDEGHKSUVXΓΔΛ al pl Thph .. ς praem οι c. CLM al pm

46. και υμιν .. X add λεγω | τ. νο. ουαι .. D ου. τ. νο. (syr^{cu} ουαι, οι νομικοι) | δυσβαστ. .. CX al plus^{10} syr$^{P\ mg}$ praem βαρεια και (:: e Mt) | αυτοι .. B add υμεις | ενι (C 1. 209. επι) των δακτ. .. X al aliq τω δακτυλω, item G ενι τω δακτυλω | A προσψαυσετε | τοις φορτιοις (a syr^{cu} ea) .. D b q om

47. οι δε .. C Mcion^{epiph} και οι (a nam; syr^{cu} et^{sch} al quos)

48. μαρτυρες εστε c. BL Or .. ς (Ln) μαρτυρειτε (:: ut Mt lectione non fluct) c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (item it vg al) Chr | και συνευδοκειτε .. D e μη συνευδοκειν (non placere vobis e), item a b q Lcif non consentientes | οικοδομειτε (e gloriamini) c. BDL a b e i l .. ς (Gb^{00}) add, item Ln [ ], αυτων τα μνημεια c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ etc; item 1. 131. 157. 209. c^{scr} Chr Lcif τους ταφους (c^{scr} τα μνημεια, Chr τα μνηματα) αυτων, item 13. 69. 124. 346. τ. ταφ. αυτ. (13. αυτ. τ. ταφ.?) ante οικοδ. Loco verborum οτι αυτοι usq finem versus syr^{cu} και υμεις εστε οι υιοι των φονευων αυτων (:: ad Mt accommodatum)

49. και (A cop^{petr} om) η σοφ. τ. θ. ειπ. .. D b Lcif om | αποστελω (X -στέλω) .. D b q Lcif -στελλω | και εξ .. AKU al^{10} d om και | CLX al^{12} Thph

ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ
ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,
* Gen 4, 8. * 2 Chr 24, 21. 51 ἀπὸ αἵματος Ἅβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου με-
ταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσε-
Mt 23, 13. ται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 (142.5) οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι
ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσ-
ερχομένους ἐκωλύσατε.

53 (143.10) Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ
πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντες αὐτόν, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ.

διωξουσιν (:: cf Mt). Ceterum Mcion teste Epiph (item Tert e sil.) om 49—51.

50. εκζητηθη .. L al^{5} syrP ^{mg} arr εκδικηθη | το αιμα παντων (258. 2.^{pc} vg^{edd} aliq om, A om των sq) .. Lcif *sanguis omnis* | εκχυννομενον c. AC DEGLUA al .. ς εκχυνομ. c. HKMS?VXΓΔ al pl .. B 33. 69. εκκεχυμενον | απο sec .. D a b c i l q (e om απ. τ. γε. ταυτ.) syr^{cu} Lcif εως (Schu „haud inepte"), d^{scr} μεχρι

51. απο (Gb') c. BCDLX 1. 33. (al aliq vdtr) .. ς add του c. AEGHKMSU VΓΔΛ al pler (:: e Mt) | αβελ .. KM al^{30} fere c e i em syrP ^{mg} al add του δικαιου (:: e Mt) | εως c. BDLX 1. 33. (al?) .. ς add του c. C iisque qui ante (:: rursus e Mt) | ζαχαριου .. D al^{3} cop^{2} syr^{cu} arP add υιου βαραχιου (:: e Mt) | του απολ. μεταξυ .. D a *or* εφονευσαν ανα μεσον | οικου .. D al aliq ναου (d *templi*, item e; sed it^{pler} vg *aedem*)

52. ηρατε (et. Or^{2} Cyr Amb Aug al) .. D 157. a b c e q εκρυψατε (b e q *absconditis* [b *obsc.*]), aeth ηρατε και εκρυψ. | κλειδα .. D κλειν | αυτοι .. D al^{5} a b c i l q Amb και αυτοι, M al^{6} αυτ. γαρ | εισηλθατε (Gb") c. ABC**(*latet) DE*HLMΓΔ al mu .. ς εισηλθετε (A επηλθ.) c. E**GKSU VΔΛ al pm | εισιερχομ. .. D εισπορευομενους | εκωλυσατε .. G εκωλυετε, c Hier *prohibetis*

53. κακειθ. εξελθ. αυτ. c. BCL 33. cop syrP ^{mg} (sed pergit ελεγε ταυτα πρ. αυτους ενωπ. παντ. του λαου, και κατησχυνθησαν· και ηρξ.) .. 69. και (Gb") .. ς (Ln) λεγοντος δε αυτου (al^{4} om, 48.^{ev} του $\overline{\text{ιυ}}$) ταυτα (13. add παντα, al aliq post αυτους vel post δε pon) προς αυτους (DX 157. it syr^{cu} add ενωπιον παντος του λαου [x οχλ.], item 254. arm insuper additis κατησχυνθησαν και) | οι γραμμ. κ. οι φαρ. (243. om οι γρ. και : Gb^{0}) .. D it^{pm} vg οι φαρ. κ. οι νομικοι, item 1. al i syrP ^{mg} οι νομ. κ. οι φαρ. | ενεχειν (1. al^{6} add αυτω) .. C επεχειν, H al plus^{20} συνεχειν, al pauc ανεχ. vel ελεγχ., Ds al^{6} εχειν (121. add αυτω) .. a b c e i q *habere* (a praem *se*) praecedente *male* vel *graviter*, l *graviter ferre*, f *contristari*, vg *grav. instere* | αποστοματιζ. (LSV*A al^{16} αποστομιζ., al^{3} επιστομιζ.) αυτον .. D 69. συνβαλλειν (69. συμβ.) αυτω, b d i l q *committere cum illo* (d *illi*), c e *conferre illi* (c cum eo), a *comminare illi*, f *altercari cum illo*, vg *os eius opprimere*

XII.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα- Mt 16, 6.
πατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον
(144.2) Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις 8, 17.
ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 (145.5) οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο- Mc 4, 22. Mt 10, 26 s.
καλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα
ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς
ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεν- 4–9 Mt 10, 28–33
νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆ-

---

54. *ενεδρ. αυτου* (al^{6} *αυτω*, Γ *αυτων*, X 130.^{gr} om) .. D 17. al^{3} a b c e i l q syr^{cu} arm om (Gb^{00}), sed 17. al^{3} una cum *περ. πλειον.* | *θηρευσαι* (Gb$''$: c. BL 1. 118. 131. 209. 239. cop; ς praem *και ζητουντες* c. SU? al mu vg al, item ACDEGHKMVXΓΔΛ etc *ζητουντες* : ita Gb Sz Ln) *τι* (243. Thph^{comm} *θηρασαι τι*, K al aliq *τι θηρευσ.*, al^{2} om *τι*) *εκ τ. στομ. αυτου* .. D *αφορμην τινα λαβειν αυτου*, item *occansionem aliquam invenire de illo* (c e) vel similiter a b c e i l q .. haec omnia Gb^{0} | *εκ τ. στ. αυτ.* absq additamento c. BL cop aeth^{utr} .. ς (sed Gb^{00}) Ln add *ινα κατηγορησωσιν* (ΔΧΛ *-σουσιν*, D *ευρωσιν κατηγορησαι*) *αυτου* (f *ut occasionem invenirent accusare eum*) c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn vv pler (:: cf Mt 12, 10. Mc 3, 2.)

XII. 1. *εν οις* usq *οχλου* .. D *πολλων δε οχλων συνπεριεχοντων κυκλοι*, item it^{pler} vg *multis autem turbis circumstantibus* (vel similiter), syr$^{p\ mg}$ *multis autem myriadibus congregatis in circuitu* | *καταπατ. αλλ.* (it vg *se invicem conculcar.*) .. D *αλλ. συνπνιγειν* (*alterutros suffocarent* d) | *ηρξατο* .. Λ 69. add *δε* | *αυτου* .. D a i q om | *πρωτον* c. antecedentib coni. (ut et. ς Gb Sz Ln) ACDEHKΛ al pl (14 ap. sol. Mtthaeium) syr^{p} etc .. ς^{e} (et. Wtst Mtth etc) c. sqq : ita GLΔ al mu f i q syr^{cu} et^{sch} Cyr Lcif etc .. BMΓ al (item vv mu) nec ante nec post *πρωτ.* distingu .. b l vg (et. 130.^{lat}) om | *εαυτους* (Σ al pauc *αυτους*) .. 253. 435. Epiph$^{000.}$ om | *των φαρ.* .. BL e post *υποκρ.* pon

2. *δε* .. D a syr^{cu} syr$^{p\ mg}$ al *γαρ* (:: ut Mt) .. 13. 69. al aliq em al om | *συγκεκ.* (DC*** al *συνκ.*) *εστιν* .. C* cop *εστιν κεκαλυμμ.* (:: ut Mt) | *ουκ αποκαλ.* .. D *ου φανερωθησεται* (d *revelabitur*) item Mcion^{tert} *non patefiet*

3. *εν τη* (Δ om) *σκοτια* (DE*X al *-τεια*) | *ταμειοις* .. ΑΓ al *-μιοις*, K al plus^{10} *-μειοις*

4. *μου* .. X a om | Γ al *οὗς* | *μη φοβ.* etc : Or *τὸ Μὴ φοβ. ἀπὸ τῶν ἀποκτειν. τὸ σῶμα αὐταῖς λέξεσιν ὑπὸ Ματθ. κ. Λουκ. εἰρημένον.* | *αποκτεννοντ.* c. AEKLUVΓΔ al plus^{32}, item (Gb Sz) DGHSXΔ al plus^{60} *αποκτενοντ.* .. ς *αποκτεινοντ.* c. B al mu (item in Or^{2} Epiph al editum), M *αποκταινοντ.*, Or^{1} *αποκτινυντ.* | *και μετ. τ. μη εχοντ.* .. D

σαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 (146.2) ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ-
Mt 12, 32. Mc 3, 29. νηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 (147.3) καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ

την δε ψυχην μη δυναμενων αποκτειναι μηδε εχοντων, item 157. omissis *μηδε εχ. περ. τι ποι.* (:: e Mt) | *περισσοτερ.* c. BEGHLMSUVX ΓΔΛ al pl (LX al post *τε*, 1. al post *ταυτ.* pon) Or[1] al .. ADKR al fere[10] *περισσον* (Gb' Ln). Cf ad Mc 15, 14.

5. *φοβήθητε* .. D al[7] a syr[sch] pers[p] om | *εχοντ. εξουσ.* (Gb') c. ABDK LRX al fere[20] it vg cop syr[cu] et[p] al Or[3] Mcion[epiph] .. ς *εξ. εχ.* c. EGH MSUVΓΔΛ etc (et. Mcion[tert]) | *εμβαλειν* (D al pauc Mcion[epiph] Thdot[allud] *βαλειν*) *ε. την* (DR Iust[allud] Thdt[allud] Or Mcion[epiph] om) *γε.* (D Thdot[allud] *ε. γε.* ante *βαλ.* item Iust[allud] ante *εμβ.*)

6. Epiph de Mcione: *ουκ ειχε δε Ουχι πεντε* usq *ενωπ. τ. θε.*, nec Tert ex eo affert vv. 5 et 6. | *πωλουνται* c. B 13. 69. 346. Epiph .. ς (Ln) *πωλεινται* (A al mu *-τε*) c. ADEGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler Or Cyr (:: ut Mt uno D discedente)

7. *αι τριχ. τ. κεφ. υμ. πασ. ηριθμ.* (et. Cyr) .. D *αι τρ. υμων πασαι τ. κεφ. ηριθμημεναι εισιν* (*ηρ. εισ.* et. al aliq Clem[1] :: e Mt) | *μη* c. BLR 157. a b ff[2] i l cop sah Amb .. ς (item Ln [ ]) add *ουν* (:: ut Mt) c. ADEGHKMQSUVXΓΔΛ etc (et. Or) | *φοβεισθε* (KX al *-ησθε*) .. D al Or *φοβηθητε* | *πολλων* (al[7] a *πολλω*, D syr[cu] et[sch] al mu add *γαρ*) *στρουθιων* (LΔ al *-θειων*) *διαφερ.* (DFGKM al plus[60] a e vg al mu add *υμεις* :: e Mt)

8. *υμιν* .. D add *οτι* | *αν* .. F al panc Clem *εαν* | *ομολογηση* c. BEFGHK LMQSUVXΔ al pl (it vg *confessus fuerit*) Or Bas .. ADΓΔ al mu *-γησει* (:: cf Mt) | *ομολογησει* .. FGHMVΔ al mu *-γηση* | *εν αυτω* .. H 157. om | *των αγγελων* .. 259. om. Epiph de Mcione: *αντι του Ομολογησει* (Mcion[tert] *confitebor* : ut in Mt) *ενωπ. των αγγ. τ. θεου, ενωπ. του θεου λεγει* (et. Mcion[tert] *coram deo*, item v. 9.) :: ut Mt

9. *ενωπ.* pr c. BEFGHLMRSUVXΓΔΛ al pler Clem Or Bas al .. ADKQ al plus[15] *εμπροσθεν* (D *ενπρ.* ut solet) : ita Ln :: e Mt | *απαρνηθησεται* (D h[secr] *αρν.*) .. X *απαρνησωμαι καγω αυτον*, item b (:: cf Mt) | *ενωπ.* sec .. D al panc Clem *εμπροσθεν* (D ut ante)

10. *ος* .. D al panc add *αν* | *ερει* .. it[p1] *dixerit*, b f q vg *dicit* | *τω δε* (A *και ο*, 262. *και τω*) *ε. τ. αγ.* (X 2.pe om) *πν.* (69. 124. al aliq *το πν.*

εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 (148.2) ὅταν δὲ φέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν. 11 a. Mt 10, 19 a. Mc 13, 11.

13 (149.10) Εἶπεν δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ διε-

το αγ.) βλασφ. (69. om, al pauc a e syrcu cop al Epiph [-μουντι] Lcif ante εις το, c e ff2· i q Mciontert Amb qui dixerit :: ut Mt) .. D εις δε το πν. το αγ. (omisso βλασφ. : Gb0) | αφεθησεται .. GA al pauc Epiph464· (itpl Mciontert Aug) add αυτω, item D c e (item Lcif Hier) αυτω ουτε εν τω αιωνι τουτω ουτε εν τω μελλοντι (:: e Mt)

11. φερωσιν (ducent b q) c. D b q (syrcu?) Clem Or Cyrhr .. BLX al9 f ff2· l vg cop Lcif εισφερωσιν (inducent, Schu „bene"), ς Ln προσφερωσιν (E*A al aliq -ρουσιν) c. AEFGHKMQRSUVΓΔΛ etc (a d adduc., c perduc.) | επι (et. Or Cyrhr) .. DR al11 Clem εις (itpl vg Lcif in synagogas [-gis], a c ad syn.) | μεριμνατε (DGr Clem προμεριμν.) c. A(D)EF GHKMSUVΓΔΛ al pler (Clem) .. BLQRX al12 Or Cyrhr μεριμνησητε (:: ita Mt lectione non fluct) | πως η τι c. ABEFGHKLMQRSUVXΓΔΛ al fere omn f vg cop (sed coppetr om η τι ειπ., item copdz η τι απολ.) syrP . al mu Lcif (om η τι ειπ.) .. D 157. itpler syrcu etsch persP (sah τι ειπ. πως απολ.) Clem Or Cyrhr Amb om η τι (49. :: at omissis istis oratio elegantior vdbatur. Ex Mt non apte adsumptum dici potest.) | η τι ειπ. .. al pauc (Lcif cop1 vide ante) om (xscr om απολ. η τι)

12. διδαξει .. AL al -ξη | ε. α. τ. ωρ. (et. Clem Cyrhr) .. 33. Or om

13. αυτω εκ τ. οχλ. c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ al pler vg (itpl αυτω τις εκ etc) .. BFLQ 33. ε. τ. οχλ. αυτ. | ειπε .. D -πον

14. δικαστ. (c. AEFGHKMQRSUVXΓΔΛ al pler; BDL 1. 13. 33. al3 sah 239.schol κριτην : Ln 49. :: at δικ. nusquam nisi Act 7, 27. 35.) η μεριστ. (D 28. 33. a c syrcu Mciontert om; Aug om δικ. η, cscr μερ. η ante δικ. pon) .. 157. αρχοντα και δικ., 69. κριτ. η δικ.

15. φυλασσεσθε .. (G?)H 157. -ξασθε | πασης (Gb") c. ABDKLMQRUX al plus35 it vg al pler Clem Bas al mu .. ς της c. EFGHSVΓΔΛ al pl | η ζωη αυτου c. ABFKLQRTsUXΔΛ al pl Clem Cyr al .. EGHMSVΓ al plus60 Antioch η ζ. αυτω .. D syrcu etsch al om αυτ. | εστιν .. D c ante η ζω., K al post ουκ, 28. post υπαρχ. αυτ., 157. gscr al aliq om | αυτω c. BDFQRTs al90 fere Bas Tit Cyr al .. ς αυτου c. AEGHKLMSUVXΓΔΛ al pl

16. δε .. X οιν | παρ. πρ. αυτ. .. D sah πρ. αυτ. παρ. | ευφορ. c. BEFH MQS?TsUVXΔ al pl Basedd .. ADGKLΓΔ al mu Based ηυφορ. (Ln 49. :: cf Mt 3, 17. 12, 18. 17, 5. Lc 3, 22 etc)

λογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενή-
(* Sir 11, 19.) ματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; 21 οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

22–31 Mt 6, 25—33. 22 (150.5) Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύ-

17. *εν εαυτω* .. BL* *εν αυτω* | *συναξω* .. A 13. 69. 131. 346. -ξαι

18. *μειζον. οικοδ.* (itpl vg Amb *maiora faciam* [m q add *ea*], f *mai. aedificabo*) .. D e *ποιησω αυτας μειζον.* | *κ. συν. εκει* .. D 157. it vg Amb *κακει* (157. *και εκ.*) *συν.* | *τα γενημ.* (ς Gb Ss) c. ADEFGHMQ(s?)UVΓΔΛ al longe pl (15 ap. sol. Scriv, 19 ap. Mtthäe.); item ς^{e} *τ. γεννημ.* c. K al .. BLT^{s}X al^{10} cop sah syr^{sch} arm *τον σιτον* (sl *τα σιτα*) | *μου* sec .. T^{s} 131. 157. om | *και τα* (T^{s} om) *αγ. μου* (et. f al? vg etc) .. D al^{4} a b c e ff$^{2\cdot}$ i l q syr^{cu} Amb om

19. *κειμενα* (al^{2} Clem^{2} Bas *απον.* [sah syr^{cu} Clem^{1} add *σοι*], 10.^{pe} om) *εις ετ. πο. αναπ.* (36. Clem^{2} cat^{comm} om; 433. *αναστα ουν*) *φαγ. πε* c. ABEGHKLMQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn fg$^{1\cdot}$? g$^{2\cdot}$ q (l m nil nisi *in multos annos* [m *ann. mu.*]) cop sah syr^{omn} al mu Or Cyr cat Amb Aug .. D a b c e ff$^{2\cdot}$ i Leo om (*ευφρ.* : a b d ff$^{2\cdot}$ m Leo *epulare*, c e i *iucundare*)

20. *ο* (T^{s} om) *θεος* .. A Cyp^{1} *ο κυριος* | *αφρων* (et. ς) c. ABDEGHKLQT^{s}X ΔΛ al mu .. ς^{e} (Gb Sz) *αφρον* c. KMUV (s?) al pm | *απαιτουσ.* (itpl vg *repetunt* [*-ent*], a Mcion^{tert} *reposcunt* [*-cent*], Ir^{int} al *expostulabunt*, Cyp^{2} *expostulatur*, e Hier^{2} *auferetur*) c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn Clem Or^{5} Bas al (sed D c i cop sah syr^{cu} Clem Or^{2} Ir^{int} Cyp al ante *την* pon) .. BLQT^{s} 33. d (*petunt*) *αιτουσιν* | *α δε* (et. Clem Or Ir^{int} al mu) .. D it^{aliq} Cyp *α σιν* | *τινι* .. D Clem^{1} Antioch *τινος*, item *cuius* it^{pler} (ff$^{2\cdot}$ i *cui*) vg Ir^{int} Cyp Mcion^{tert} etc

21. D a b om versum (nec attingunt 237.^{schol} aliorumq) | *εαυτω* (*sibi* it^{pler} vg) c. ADEGHKMQSUVXΔΛ etc .. B 44.^{ev} *αυτω*, L *εν αυτω*, Γ$^{\Gamma}$ al pauc *εν εαυτω* | *πλουτων* .. E^{mg}F^{mg}G^{mg}HUV^{mg}Γ$^{\Gamma}$Δ a^{i60} ac plur add (multi rubro) *ταυτα λεγων εφωνει ο εχων ωτα ακουειν ακουετω* (G^{mg} al non plene adscripta habent)

22. *αυτου* .. B c e om, hinc Ln [α.] | *υμιν λεγ.* c. AEGHKMQST^{s}UVΓΔΛ al pl a b c e syr^{utr} al .. BDLX al plus^{20} f l q al vg cop sah syr^{cu} al *λεγ. υμ.* (49. :: at ita Mt, nec aliter solet dici) | *τη ψυχη* (Gb″) c. ABDLQ al fere^{10} it^{pl} am fu for em tol al syr^{p} arm Amb .. ς add *υμων* (:: e Mt) c. EGHKMST^{s}UVXΓΔΛ al pler a e g$^{2\cdot}$ vg^{ed} syr^{cu} et^{sch} cop sah al Clem^{2} | *τω σωματι* .. BT^{s} al^{30} fere a cop sah syr^{sch} al Clem^{1} add *υμων*, Ln [*υμ.*] (:: e Mt)

σησθε. 23 *ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐν-δύματος.* 24 *κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν.* 25 *τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν;* 26 *εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;* 27 *κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.* 28 *εἰ*

23. *η ψυχ.* c. AEGHKQUΓΔΛ al pl itpl vg al . . BDLMSVX al25 fere b c e cop al mu (syrp *γαρ* c.*) Clem2 *η γαρ ψυχ.*, Ln *η* [*γ.*] *ψ.*, Ts sah praem *οτι*, al plus20 syrp mg ed praem *ουχι* (37.** *μη*) :: e Mt | *πλειον* (al30 fere Clem2 al *-ων*) . . D *πλεον* | *της τροφης* (8 *τριφ.*) . . Λ *του σωματος*

24. *τ. κορακ.* (Eus *κατὰ τ. λοιπ. λέγων Κατ. τ. κόρ. πλεῖόν τι ἐμφαίνει· τοῖς μὲν γὰρ σπερμολόγοις τῶν πτην. ἑτοιμοτέρα ἐστ. τροφή, τοῖς δὲ σαρκοβόροις ὥσπ. οἱ κόρ. δυσχερεστέρα*) . . D e f l for mt *τα πετεινα του ουρανου* (f for om *τ. ουρ.*) :: e Mt | *ουτε σπ. ουτε θερ.* c. DLQ (al vdtr) e . . ς (Ln) *ου σπ.* (Λ *-ρωσιν*) *ουδε* (M al pauc *ου*, Ts *ουγε*) *θερ.* c. ABEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler itpler vg etc (:: at ita Mt lectione tantum non fluct) | *ταμειον* (MFU al fere25 Clem *-ιεον*) *ουδε* . . D *ουτε ταμ. ουτε* | *αυτους* . . D 253. 346. *αυτα* (vide ante) | *ποσω μαλλον* . . D c e mt *ουχι* :: e Mt

25. *δυναται* c. D 64.* 225. Tert (alludit his: *quia nemo potest adicere cubitum unum ad stat. suam*) . . ς (Ln) praem *μεριμνων* c. ABEGHKLMQSTs UVXΓΔΛ etc (c postpon) :: ut Mt lectione non fluct; nimirum facile intellegitur versum istum aut cum Mt consentientem edendum esse aut ex auctoritate testium paucorum probatissimorum tribus locis differentem. Vide sqq) | *επι τ. ηλικ. αυτ.* . . d *ad aetatem suam*, e *ad statum aetatis suae*, b q *ad statum suum*; itpl vg (item cop sah syromn al) *ad staturam suam* | *προσθειναι* (EHXΓΔ al mu *-θηναι*) h. l. c. B . . ς (Ln) post *δυναται* c. test rell ut vdtr (:: ut Mt lectione non fluct, vide ante) | *πηχυν* c. BD i l cop sah . . ς (Ln) add *ενα* c. test rell ut vdtr omn (:: ut Mt lectione non fluct, vide ante)

26. *ει ουν* (X sah om; syrcu etsch *δε*) *ουτε* (c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler; Ln 49. *ουδε* c. BLQTs al5 :: mihi non dubium videtur quin fatiscente Graecitate et. *ουτε* pro *ουδε* sit dictum; hinc videndum est ne emendationem paucorum testium sequamur. Quod si stat, quaeritur an recte ediderimus *οὐδέ* Mc 5, 3 et 3, 20. Cf et. Mc 14, 68.) *ελαχ. δυνασθε* . . D itpl om | *τα περι τ. λοιπ.* . . D itpl *και πε. τ. λοιπ. τα*

27. *τα κρινα* . . X al plus10 itmu syrcu Aug add *του αγρου* (:: e Mt) | *πως ουτε νηθ. ουτ. υφ.* c. D a syrcu Clem (plene affert v. 27. et sq). Consentit et. ut vdtr Mcion*tert*: *cuius et lilia et foenum non texunt nec nent*) . . ς (Ln) *πως αυξανει* (F *-νουσιν*, e *crescunt et florescunt*) · *ου κοπια* (F *-ιωσιν*) *ουδε νηθει* (F *-θουσιν*, itpl add *ουδε υφαινει*) c. ABEFGHK LMQSTsUVXΓΔΛ etc :: ut Mt | *ουδε* c. BEFGHKQSTsUVΓΔΛ al pl a al vg etc . . ADLMX al fere30 itpl al mu Clem Hier praem *οτι*, Ln [*οτι*] :: e

δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. 29 *καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε·* 30 *ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων.* 31 *πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν.* 32 (151.10) *Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι*
83 a. Mt 6, 19–21. *ὑμῖν τὴν βασιλείαν.* 33 (152.2) *Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην·* (153.5) *ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα,*

Mt | *σολομων* : A *-μὼν*, Γ *-μιὼν*, V *-λόμων*. Ceterum cf ad Mt | x al mu *περιεβαλλετο* (itpm vg *vestiebatur*)

28. *εν* (absq *τω* c. ABLMQTsUA al7; ς add *τω* c. EFKSVΓA al pl Clem) *αγρω* h. l. c. BL 157.; AKMQTsU al15 itpl vg (vged *hod. est in agro*) al mu Clem inter *σημ. et οντ.* (ita Ln); ς ante *σημερ. οντ.* (A 262. o. σ.) c. KSVΓAΔ al pl .. DG***HX al15 *του αγρου* post *τ. χορτ.* (:: ut Mt) .. Amb om | *οντα σημ.* c. BLA 262. (al? nec Wtst nec Gb attendit) .. ς *σημ. οντ.* (ita praeter notatos et. DGHX etc :: e Mt), item Ln interpositis *εν αγρω* : vide ante | *αμφιεζει* c. DLTs, item B *-ιαζει* (ita Ln) .. ς *ενδυσι* (:: ut Mt lectione non fluct) c. AEG***HKMQSUVXΓAΔ etc (:: gramm. in Cram. anecd. Ox. *ἀμφιέσῃ σημαίνει τὸ ἐνδύσῃ – – τὸ μὲν ἀμφιέζω ἐστὶ κοινῶς, τὸ δὲ -ιάζω δωρικόν, ὥσπερ τὸ ὑποπιέζω κ. -ιάζω.* Cf. Steph. Thes.). Epiph de Mcione : *οὐκ ἔχει τό Ὁ θεὸς ἀμφιέν. τὸν χόρτ.*

29. *και τι* c. BLQTs al plus10 e cop2 syrcu etsch aethutr Bas .. ς (Ln) *η τι* (:: ut Mt) c. ADEG***HKMSUVXΓAΔ al pler itpler vg sah copdz syrP al

30. *του κοσμ.* (Γ post *επιζ.*) .. al13 1 om :: ut Mt | *επιζητουσιν* c. BLTsX 13. 33. 69. 124. 346. .. ς (Ln) *επιζητει* c. AEG***HKMQSUVΓAΔ al pler, item D Clem *ζητει*, itpl vg Mciontert *quaerunt* (sed ff2. l *inquir.*, f Tert *requir.*) :: similiter inter *-ει* et *-ουσιν* lectio in Mt fluct | *υμων δε* etc .. D itpler *οιδεν γαρ* (f q *autem*) *ο πατ. υμ.* | *τουτων* (Mcionepiph add *των σαρκικων*?) .. X al plus10 italiq al add *απαντων* (226.* *παντ.*) :: e Mt

31. *πλην ζητ.* .. D a Mcionepiph *ζητ. δε* | *αυτου* (Gb″) c. BDGr*L a c cop (cop1 male *eius dei*) sah aeth ar6 .. ς *του θεου* (:: e Mt) c. AD**EG*** HKMQSTsUVXΓAΔ al ut vdtr omn d itpl vg syromn al Mciontert etepiph al | *ταυτα* (Gb″) c. BEHLQSVAΔ al plus30 a e syrcu sah arm Mciontert Tert .. ς add *παντα*, Ln [*π.*], c. ADG***KMTsUXΓ al pl itpl vg syrsch syrP c.* al Mcionepiph Amb (:: e Mt)

32. *οτι* (D add *εν αυτω*) *ευδοκ.* (Dr carp al mu *ηυδ.*). Sic e : *nolite metuere pusillum gregem* (ita et. i) *in quo bene sensit pat. vest. dare* etc | *δουναι* .. V tisch** al aliq praem *του* | *υμων* (Mcion omisisse dicitur ab Epiph consentiente Tert) et *υμιν* .. G*** al aliq *ημ.* (*ημων* et. copdz) et *ημ.*

33. *εαυτοις* .. A al *αυτ.* | *βαλλαντ.* (Gb″) c. ABDEKQTsUVXΔ al pm (et.

μενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 *ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.* 35 (154.10) *Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·* 36 *καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.* 37 (155.5) *μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀναπαυεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.* 38 *καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως, μακά-*

262.) .. ς *βαλαντ.* c. G***HLMSΓΛ al pl | *ανεκλειπτ.* (QX al *-λιπτ.*, L *-λιπον*) .. D *ανεγλιπτον* | *διαφθειρει* .. DgrΓΛ *-φθειρει*

34. *υμων* pr (e l 130.lat *tuus*) .. G*** al *ημ.* | *εκ. και η* (TsΔ om) *καρδ. υμ.* (G*** al *ημ.*, e l 130.lat *tuus*) *εσται* (LΛ al *εστιν*, al om) .. D a b e f al (cop sah *εστ. εκ.* etc) *εκ. εστ. κ. η κα. υμ.* (DGr* *ημ.*)

35. *εστωσαν* (D *εστω*) *υμ.* (G*** *ημ.*, h. l. c. BDEG***HLMPSUVXΓΔΛ al pler Clem; AKQ al mu Or Const Bas al item it vg al Irint al post *οσφ.*: ita Ln) *αι οσφυες* (Γ Gscr *-υαι*, P *-υαις*; D *η οσφυς*) *περιεζωσμ.* (D *-μενη*)

36. Λ *προσδεχόμενοι* | *εαυτ.* (et. Orcat Const Cyr Bas) .. D 1. 13. 33. al mu Clem Or Meth *αυτων* | *αναλυση* c. ABDEHLMPQSUVΛ al pm Meth (postea : *καν τη δευτ. καν τη τρ. φυ., μακαριοι*) .. ς *-σει* c. GKXΓΛ al pl Bas | *κρουσ.* .. Λ 251. add *αυτου* | D *ανιξουσιν* | *αυτω* .. Γ 28. *αυτον*

37. *ελθων* .. LQ post *ο κυρ.* | *ευρησει* (d q Irint1 *inveniet*) .. D Clem *ευρη* (Clem *εγρηγοροτας ευρ.*), item *invenerit* itpler vg Irint1 Cyp Amb

38. *και εαν* (Γ *κ. αν*, cop sah *καν*) *ελθ. εν τ. δευτ. φυλ.* (cop om) *και* (cop *καν*, sah *ἦ*, P** al15 fere add *εαν*) *εν τ. τρ. φυ. ελθη* (Γ *-λθειν* inepte, sah om *φ. ε.*, al4 om *ε.*) *και* (AK al7 *φυ. κ. ελθων*) *ευρη* (P al pauc *-ρησει*) *οντ.* (ς *-τω* sine cod unc) c. AEG***HKMPQSUVΓΔΛ al pler f q al vg cop sah syrP (syr *et si in vigilia sec. aut tert. venerit et inv. ita*) al .. BLTsX 33. 131. Cyr *καν εν τη δευτ. καν* (BTs *και*) *εν τη τρ. φυ.* (syrcu post *δευτ.*) *ελθ. κ. ευρ. ουτ.*, item 1. 118. 209. syrcu c ff2· i l mm Irint sed praemissis his : *και εαν ελθη τη εσπερινη* (syrcu *τη πρωτη*) *φυλακη και ευρη ουτως ποιουντας* (syrcu *γρηγοροντας*, ff2· i l mm Irint *ποι.* non exprim), *μακαριοι εισιν* (syrcu *μακ. εκεινοι*)· *οτι ανακλινει αυτους και διακονησει αυτοις* .. (eadem b nihil praeterea addens; c ff2· i l reliqua sic: *et si* [c add *in*] *sec. et si* [c add *in*] *tertia*, Irint *licet sec. et licet tert.*, sed mm *et si venerit in sec. vig. et si in tert. et ita inv.*); item e sic: *et si venerit vespertina vig. et invenerit sic faciet* (cf D) *quia recumbere eos faciet et ministravit: et si in secunda vel tertia* .. D *και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρησει ουτως, ποιησει· και εαν εν τη δευτερα και τη τριτη.* Epiph de Mcione: *ἀντὶ τοῦ δευτέρᾳ ἢ τρίτῃ φυλακῇ εἶχεν ἑσπερινὴν φυλακήν.* | *εκεινοι* (Gb') c. BDL e ff2· i l mm gat Irint Niceti (e *erunt illi*, mm gat non exprim *εκ.*, rell *sunt*) syrcu copdz

30. s. Mt 24, 43 s. ριοί εἰσιν ἐκεῖνοι. 39 (156.2) τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

42-46 Lc 12, 45-51. 41 (157.5) Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 εἶπεν δὲ ὁ κύριος Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; 43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς

Cyr$^{comm\,302}$ .. ς (Ln) οι δουλοι εκειν. c. AEG***HKMPQST^{s}UVXΓΔΛ al ut vdtr omn c f q al vg cop^{2} syr^{sch} et^{P} al

39. D 69. e i sah syr^{cu} arm om εγρηγ. αν και, item D 69. om (per incuriam) αφηκεν δ. τ. οικ. αυτ. | ουκ c. BKLPS 1. 13. al plus^{12} .. ς (Ln) add αν (:: ut Mt ad quem et. Or spectat) c. A(D)EG***HMQT^{s}UVXΓΔΛ al pl | διορυχθ. c. BL 33. 157. . . ς (Ln) διορυγ. (:: ut Mt sed similiter lectio fluct) c. rell ut vdtr

40. και υμ. ουν (D^{gr} δε) c. A(D)EG***HKMPSUVXΓΔΛ al pler d (cop^{2} *et vos quoque*) .. BLQT^{s} al^{5} it vg cop^{1} sah al mu om ουν (Ln 49. :: at corrector potius dedisset δια τουτο κ. υμ. ut Mt) | D^{gr} ωρα η ου. Ceterum 1. 118. 209. om versum

41. ειπ. δε .. D και ειπ. | αυτω c. AEG***HKMPQST^{s}UVΓΔΛ al longe pler f g^{2}. q vg cop sah syr^{omn} al .. BDLRX 33. 124.* al aliq it^{Pl} sax pers^{P} om (Ln 49. :: at post tam longam orationem molestum et sequente *κυριε* abundans vdbtur) | λεγεις .. D it vg al ante την, Δ post παντ. | η και (X al^{10} it^{Pl} am al Or^{int} om) πρ. παντας .. D om

42. ειπ. δε c. AEG***HKMPQRST^{s}UVXΓΔΛ etc .. BDL al^{6} l cop^{2} και ειπεν .. cop^{dz} syr^{cu} et^{sch} sine copula | εστιν .. AK al aliq (item Ir^{int} in Mt) εσται | ο φρον. (Gb$^{''}$) c. BDEG***HKPQST^{s}VΔΛ al mu sah .. ς και φρον. c. ALMUXΓ al pl vv pler Or Amb al. Praeterea D 157. 60.^{ev} 63.^{ev} add ο αγαθος, item *et bonus* (Ir^{int} *bon. et* ante *sapiens*, sed potius ad Mt spectat) c e syr^{cu} | καταστησει (L -σῃ, M κατεστησει) .. T^{s} sah καστεστησειν, it^{Pl} vg (non am) al *constituit*, Ir^{int} (ut ante) *praeponit* | ο κυρ. .. L κυρ. | της (D την) θεραπειας (PQRΔ al -πιας, D -πειαν) .. 1. 124. Or^{1} τ. οικετιας, 131. Or^{1} τ. οικιας (:: cf Mt) | του διδ. c. AB EG***HKMPRST^{s}UVΓΔΛ al pler Or^{1} .. DLQX 60.^{ev} 63.^{ev} Or^{1} om του (Ln 49. :: at praecedit *του* similiterq lectio in Mt fluct). Praeterea R al aliq vv pl Ir^{int} al add αυτοις (item Or^{2} τοις συνδουλοις [^{1}δουλ.] εαυτου [^{1}αυτ.]) :: e Mt | το σιτομ. c. AEG***HKLMPQRST^{s}UVXΓΔΛ etc (et. cop sah Or) .. BD om το (49.)

43. ευρησει .. D add αυτον (*eum*) | ποι. ουτως .. LT^{s}X al aliq it (non d) vg al Ir^{int} al ουτως (L -τω) ποι. (:: e Mt)

44. αληθως (e om αλ. λε. υμ.) .. D al pauc e αμην (:: e Mt) | αυτον .. PT^{s}ΓΔ 157. 63.^{ev} al pauc αυτω

ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 (156.5) ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 (159.10) ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς· 48 ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 (160.5) Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. 50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ. 51 δο- Mt 10, 34 ff. 51–53

---

45. o (MX al[10] cop[2] al aliq Or Ir[int 1] add κακος :: e Mt) δουλ. εκ. | ε. τ. καρδ. αυτ. .. A (sed servat αυτου) 435. om, Caes εν εαυτω post ειπη | ο κυρ. μου .. K al aliq Or[1] μου ο κυρ. (:: e Mt) | ερχεσθ. . . KM al[10] Caes ελθειν (Caes praem του) :: e Mt | D τυπτειν | D^{gr} εσθιων τε κ. πινων μεθυσκομενος, item e *manducans et bibens et inebrietur*

46. τ. δουλ. εκεινου (ita et. Mt) .. D e Ir[int 1] αυτου | μετ. τ. απιστ. (X 1. al mu Ir[int 1] υποκριτ. :: e Mt) θησ. . . D θησ. μ. τ. απ. (Caes θησ. ante το μερ., item Dial : scilicet Dialogi locus, quem ad Mt traximus, potius pertinet ad Lc, quamquam ibi est : ὁ κύρ. τοῦ κακοῦ δούλου)

47. εαυτου c. AE**G***HMRSUVΓΔΛ al pm .. BDE*KLT^{s}X al[60] fere αυτου (Ln 49.) | μη ετοιμ. μηδε (BT^{s} 33. η) ποιησας .. D 96. sax Or^{lib} Dial^{liberrime} Ir$^{int\ lib}$ (om et. πρ. το θελ. α.) Amb ὅτι ετοιμ. μηδε, item L 13. 8.^{pe} b f ff^{2}· i syr^{cu} et^{sch} pers^{p} om μηδ. ποιησ. . . . c e l q Cyp Ambrst (pergit *ei* pro προς etc) *et non paruit* (*paruerit*) | πολλας .. A Dial πολλα

48. εδοθη .. D εδωκαν | πολυ ζητηθησ. (sah *requirent*) παρ (1. 64. 131. 209. απ) αιτου .. D ζητησουσιν απ αυτου περισσοτερων | περισσοτερ. (R −σωτερον, D πλειον) αιτησ. (DU al p^{ius}[30] Clem^{liberrime} Const Bas Mac Epiph$^{anc\ 28}$· [ω διδοται περισσοτ., περισσοτ. απαιτ. αιτ.] απαιτ.) αιτον (Const παρ αυτου). Ceterum ad vv. 47—56. respicit libere Pist. Item ad 48. Iust: ᾧ πλέον ἔδωκεν ὁ θεός, πλέον καὶ ἀπαιτηθήσεται παρ' αὐτοῦ.

49. πυρ .. X b e ff^{2}· praem ουκ οιδατε οτι | εις c. DEG***HRSUVΓΔΛ al pl .. ABKLMT^{s}UX al plus[10] Clem Or[6] Eus^{saepe} Bas Vict^{ant} al (cop sah) επι (Gb″ Ln :: at ut per se alienam manum prodit, ita e Mt, ubi επι non fluct, fluxisse probabile est) .. it vg Mcion^{tert} al *in terram*, Hil Hier *super terram*

50. δε .. L al plus[10] it^{aliq} al om | οτου (Gb′ prob Schu) c. ABDKLMRT^{s}U al plus[30] Or .. ς ου c. EG***HSVΓΔΛ al pl. Cf huc et. Epiph[784·] πο-

κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ
Mich 7, 6. ἐνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν 53 διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ τὴν θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.

54–56 Mt 16, 2 s. 54 (161.5) Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις Ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε Ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκι-

---

τήριον ἔχω πιεῖν, καὶ τί σπεύδω ἕως οὗ πίω αὐτό. καὶ βάπτισμα ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἐβαπτίσθην.

51. *δουναι* .. D e syr^{cu} *ποιησαι*, it^{mu} Mcion^{tert} cop sah (sed var. lect.) *mittere*, 63.^{ev} *βαλειν* | *αλλ η* .. D al^{5} *αλλα* (nec exprim *η* it vg al)

52. *πεντ. εν οικ. ενι* c. AEGHKMST^{s}UVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg cop sah syr^{omn} al Eus .. BD^{ET}L c e Hil *πε.* (sed D c post *οικ.*, e post *διαμεμ.*) *εν ενι οικ.* : ita Ln | *διαμεμερισμ.* (T^{s}X al aliq *διαμεριστμ.*) .. D post *τρεις*, c om | *επι* bis .. D *εν*, item *in* it vg (Hil *in duo* et *super tres*), sed ita et. in sqq | *δυσιν* : LU al mu *-σι* (sed LU *τρισιν*). H om *τρ. επ. δυσ. κ. δ. επ. τρ.*

53. *διαμερισθησονται* c. BDLT^{s}U 59. 157. 18.^{ev} 48.^{ev} 63.^{ev} it vg cop Eus Hil Amb Eucher .. ς (post *τρισιν* puncto posito) *-σθησεται* c. AEGHKMS^{s}VXΓΔΛ al pler sah syr^{omn} al Mcion^{tert} | *επι υιω* (Gb″) c. BE GHMST^{s}UVXΓΔΛ a^{k} pl Eus .. ς (Ln) *εφ υιω* (K p^{scr} ante *πατ.*) c. ADKL al pm | *επι* (Λ *εν*) *πατρι* .. D c e i q Amb add *αυτου* (Amb om) *διαμερισθησονται* (c e i q *dividetur*) | *επι την θυγατερα* c. BLT^{s} 1. 131. 157. 209. Eus, atque (ita Ln) omisso *την* D; item *επι την* (T^{s} om) *μητερα* c. BDLT^{s} 1. 124. 131. 157. 209. Eus .. ς *επι θυγατρι* et *επι μητρι* c. AEGHKMSUVXΓΔΛ etc | *επι την* (X al aliq om) *νυμφ. αυτης* (T^{s} 63.^{ev} *εαυτης*, Δ* cop^{2} Eus Mcion^{tert} om) *κ. ν. επ. την* (X al aliq om) *πενθ. αυτης* (*αυτ.* c. AEGHKMST^{s}UVXΓΔΛ al pler vv pler; BDL copp^{petr} 157. Eus Mcion^{tert} om : ita 49.)

54. Δ *ιδετε*, al pauc *ειδητε* | *την* c. DEGHKMST^{s}UVΓΔΛ al pler .. ABLXΔ al^{8} om (Ln) | X al *ανατελουσαν* | *Ομβρος* c. BDEGHMST^{s}VΓΔΛ al longe pl it^{pl} vg .. AKLUX al plus^{20} c e Bas praem *οτι* (49. et Ln [*οτ.*]) | *ουτως* c. unc omn (exc Γ) aliisq pl .. ς *-τω* c. Γ etc

55. D *πλεοντα* | *οτι* .. DL 157. 48.^{ev} 63.^{ev} vv aliq (sed non it vg) om

56. *το* .. D y^{scr} al pauc b q cop add *μεν* (:: ut Mt) | *τ. γης κ. τ. ουρ.* c. ABEGHMSUVΓΔΛ al longe pl am harl al syr^{P} .. DKLT^{s}X al^{35} fere it vg^{ed} et^{edd} pl cop sah syr^{cu} et^{sch} al *του ουρ. κ. τ. γης* (In Δ vdtr scriptor *της γης και* addidisse quum iam *του ουρ.* scripsisset) | *τον δε* (B post *καιρ.*, L om; D 157. *πλην τον*, c e *verum*, d *verumtamen*) *καιρ. τ. πως*

μάζετε; 57 *Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;* 58 (163.5) *ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα,* 58 s. Mt 5, 25 s. *ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν.* 59 *λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ καὶ τὸν ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.*

XIII.

1 (163.10) *Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πιλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.* 2 *καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο,*

(D c e i om) *ου δοκιμ.* (BLT^{s} 33. ff^{2}· cop sah syrp mg aeth *ουκ οιδατε δοκιμαζειν* [T^{s} -ζεται$_{s}$ inepte]) .. X om

57. *τι δε* .. D b (vdtr) syr^{cu} om

58. *σου* .. K om | D *εν τω οδω* | *απηλλαχθαι* .. AXΛ c^{scr} *απαλλαχθ.* (X -αλα-), D *απαλλαγηναι* | *απ* (c^{scr} *υπ*) .. B Bas om | *κατασυρῃ* .. D b ff^{2}· i l q syr^{cu} Amb^{1} *κατακρεινῃ, condemnet* (item it^{aliq} for gat mm al Aug Bed *tradat*, Ir^{int} *det*) | *σε παραδωσει* (D 157. *παρ. σε*) c. ABDT^{s} al^{5} Mcion^{epiph} .. ς *σε παραδω* (it vg *tradat te*) c. EGHKLMSUVXΓΔΛ etc | *πρακτορι* .. A *παρκτ.*, E *-τωρι* | *σε* .. D al mu it vg al post *βαλ. pon* | *βαλει* c. BDXΓ 28. 33. 63.^{ev} y^{scr} al aliq .. AEGHKLMSUVΔΛ al longe pl Bas *βαλη* (Gb Sz) .. ς *βαλλη* c. T^{s} al mu (157. al *βαλλει*)

59. *λεγω* .. L al pauc syr^{sch} Ir^{int} praem *αμην* :: e Mt | U^{s} om *εκειθ.* | *εως ου* (A *του*) .. BL 1. *εως*, T^{s} *εως αν* :: e Mt | *και τον* (c. AEGHKLUV XΔΛ al plus^{45} Or; ς Ln *το* c. BMS?T^{sr} al pm) *εσχ.* (A om) *λεπτ.* (vg *minutum*; it Ir^{int} Mcion^{tert} Amb Aug *quadrantem*) *αποδ.* (X ante *και τον* pon) .. D *αποδοις τον εσχατον κοδραντην* atque eodem ordine it^{aliq} syr^{cu} et^{sch} Ir^{int} Aug :: e Mt

XIII. 1—9. Mcion om teste Epiph nec dissentiente Tert (Epiph : *ἦν παρακεκομμένον ἀπὸ τοῦ Ἡλθόν τινες ἀναγγέλλοντες αὐτῷ – συνέμιξε Πιλ. μετὰ τ. θυ. αὐτῶν, ἕως ὅπου λέγει περὶ τῶν ἐν τῷ Σιλ. δέ κ. ὀκτ. ἀποθανόντων ἐν τῷ πυργῷ· καὶ ὅτι ἐὰν μὴ μετανοήσητε· καὶ ἕως τῆς παραβ. τῆς συκῆς, περὶ ἧς εἶπεν ὁ γεωργός – κόπρια, καὶ ἐὰν μὴ ποιήσει, ἔκκοψον.*

1. *εν* .. D al pauc a e g^{2}· om | X al *απαγγελοντ.* | AD *πειλατος* (h. l. et. H *-ᾶ-*, cf ad Mt 27, 13.)

2. *αποκριθεις* c. BLT^{s} 157. a b e i l al vg cop^{dz} sah .. ς add *ο ις* (Ln [*ο ις*]) c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler c ff^{2}· q cop^{2} syr^{omn} al | *οι γαλ. ουτ.* .. D 69. 346. al it vg al *ουτ. οι γαλ.* | *αμαρτ.* .. D it vg al post (vg^{ed} et^{edd} aliq ante) *εγενοντ.* pon

ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

6 (164. 10) Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν Ἰδοὺ τρία

2. οτι (τ^{s} 13. om) τοιαυτα (DL al^{2} e ταυτα, al^{3} τα τοι., al^{2} τοσαυτ. πεπονθ... g^{scr} c om

3. αλλ .. L αλλ η, D αλλα|μετανοησητε (Gb') c. ADMXΓ al plus^{25} (346 -σετε) Chr^{2} Bas Antioch cat, item *paenitentiam habueritis* (*egeritis*) itP vg Vict^{tun} al .. ς μετανοητε (-ειτε HV al^{10}) c. BEG(H)KLST^{s}U(V)Λ^{4} al pl, item *paenit. habeatis* b q. Praeterea vide ad v. 5. | παντες . MA al^{5} 237.^{schol} -τως (ff^{2}· l om et h. l. et v. 5.). Item aliq ex his (sed non MA) v. 5. | ωσαυτως c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler Chr^{1} .. BDLT^{s} al^{8} 237.^{schol} al syrP mg Chr^{1} cat ομοιως (Ln). Item it vg *similiter* Cf et. ad v. 5.

4. ἢ .. X ει | και οκτ. c. AEGHKMST^{s}UVXΓΔΛ al ut vdtr omn Chr Epiph cat (item it vg, nisi quod XVIII b e fu) .. BD^{gr}L sah (cop εη) Cyr om και, Ln [א.] | επεσ. ο πυργ. .. LX (Cyr^{lib}) ο πυργ. επ. | εν τω σιλ. (A' haec om) .. D^{gr} του σιλ. | αυτοι c. ABKLT^{s}X 33. 69. 157. al fere^{10} it vg sah (οτι εγεν. αμαρτιαι αυτους) syrP Chr .. D al^{2} syr^{sch} et^{c} auct^{novat} om .. ς ουτοι c. EGHMSUVΓΔΛ al pl cop al | τους ανθρ. c ABDLMT^{s}Δ al^{8} Bas .. ς om τους c. EGHKSUVXΓΔ al pl .. 1. 63. 131. a plus^{5} gat mm 130^{lat} al Chr om | κατοικ. .. D ενοικ. (d *inhabit.*) | εν c AEGHKMST^{s}UVΓΔΛ al pler itP^{ler} vg cop sah .. BDLX al^{8} e Chr om (: utraq ratio in Lc frequens; sed cf ad Act 13, 27. ubi similiter tes aliq boni εν eiecerunt)

5. λεγω .. D add δε, item e *enim* | αλλ .. KT^{s} αλλα, L αλλ η, D οτε (13 itP^{l} non exprim, item 433. itP^{l} v. 3.) | μετανοησητε (346. -σετε) c (Gb') ADLMT^{s}UX al^{30} it vg Epiph Chr Antioch al .. ς -νοητε (H a -νοειτε) c. BEG(H)KSVΓΔΛ al pl | ωσαυτως c. BLM al^{11} syrP mg Ba Chr .. ς (Ln) ομοιως c. ADEGHKST^{s}UVXΓΔΛ etc. Item *similiter* it vg

6. ταυτ. τ. παραβ. .. K al τ. παρ. ταυτ. | εις. τις .. DK al pauc e Aml τις εις. | πεφυτευμ. h. l. c. BDLX al^{10} it vg cop sah syr^{sch} (syr^{cu} non exprim) syrP arm al Cyr Petr Bas al .. ς post ε. τ. αμπ. αυτ. c. AE HKMST^{s}UVΓΔΛ al pler | ζητ. καρπ. (Gb Sz) c. unc omn alliisq pl it^{pl}e vg al mu Petr Bas al .. ς καρπ. ζητ. c. min non ita mu c i | εν αυτ .. D^{gr} απ αυτης | κ. ουχ ευρεν.^{7} ειπ. δε προς .. D 157. e l και μη ει ρων ειπ. πρ.

7. ειπεν .. M al pauc ελεγεν|τρια ετη (D it^{pl} [a e *trienn.*] vg ετ. τρ.) c AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler sah syr^{sch} etP al Or Petr^{2} Bas Vict^{ant} al Ir^{int} .

ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν.

BDLT^{s} al^{4} it vg cop syr^{cu} arm al Petr^{1} al Amb add *αφ ου* (item 157. *αφ ης*) | *ουχ* .. D *ουκ* | *εκκοψον* (D praem *φερε την αξεινην*) c. BDEGH KMSUVΓΔΛ al pler e syr^{cu} et^{sch} al .. ALT^{s}X al^{6} it^{pler} vg cop sah syr^{P} al Or add *ουν* (Ln) | *την γην* .. B* 80. *τον τοπον* | *καταργει* .. HSX al fere^{30} Bas (var cdd) Thph *-ργη*

8. *και τουτ. τ. ετος* (Hier *et istum adhuc annum*) .. D *ετι τουτον τον ενιαυτον* | *σκαψω* .. T^{s} Petr add *τα*|*κοπρια* (ς^{e} 1624. 1633. al *-πρία*, sed Gb Sz *κόπρια*) c. ABELMST^{s}UVXΓΔΛ al longe pl (vg *stercora*, e Hier *stercus*) Or Ath Cyr Petr al mu .. ς (et. Wtst sed commend *-πρια*) *-πριαν* c. GHK al mu (1. 13. al *κοπρον*) .. D *κοφινον κοπριων*, it^{pler} Aug Amb *cofinum* (*squalum*) *stercoris*

9. *καν* (A *και*) .. T^{s} *και*, D c^{ser} *και εαν*, 1. 118.* 209. om *καν μ. π. κα.* | *ποιηση* .. A al *-ησει* | *ει δε μηγε, εις το μελλ.* c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg syr^{P} (similiter syr^{cu}; item syr^{sch} sed *εις το μελλ.* reddit *ad quid viveret?*) al Petr .. BLT^{s} 33. 69. cop sah arr Cyr *εις το μελλον* (T^{s} sah add *αφησεις*)· *ει δε μηγε* | *εκκοψεις* (Γ al mu *-ψης*) *αυτην* .. Γ al (evgll) add *ταυτα λεγων εφωνη* (*-νει*)· *ο εχων ωτα ακουειν ακουετω.* Praeterea ad istum locum alludit Hipp ex Docetar. libris 8, 8. p. 262. *καρπὸς ἐφ' ὃν ἦλθεν ὁ ζητῶν, φησί, τρὶς καὶ οὐχ εὗρε* etc

10. *διδασκ.* . . GHΓ al mu (et. evgll) syr^{sch} pers^{P} add *ο ις* | *συναγωγων* .. H 13. 346. *ημερων* | *εν* .. DT^{s} al aliq it vg al om | *τοις σαββ.* .. D cop^{2} sah *τω σαββατω*

11. *γυνη* c. BLT^{s}X 33. 157. al aliq it^{pler} vg cop sah syr^{P} . . ς add *ην* c. A(D)EGHKMSUVΓΔΛ al pler e syr^{sch} et^{cu} (D sic: *γυν. εν ασθενεια ην πνευματος*) | *δεκ. και οκτ.* (D cop *ιη*, XVIII b e fu) . . BT^{s} al^{5} sah al om *και*, Ln [κ.]|*συγκυπτ.* (LA *συνκ.*) . . X *συγκυμπτ.*, D** *συνκαμπτουσα* (* om *-μ-*) | AX *ανακυμψαι*

12. *προσεφων. και* .. D e om | *της ασθ.* c. BEGHKLMST^{s}UVΓΔΛ al pler Or Cyr .. ADX al fere^{10} praem *απο* (Ln). It vg *dimissa es* vel *liberata es ab*

13. *αυτη τ. χειρας* . . D cop sah syr^{sch} et^{cu} *τ. χ. αυτ.* | *ανορθωθη* c. ABDG**HLMXΓΔΛ al . . ς *ανωρθ.* c. EG*KS?T^{s}UV? al pl | *εδοξαζεν* .. D c *-ασεν*

14 (165.2) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαβ-
βάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν
ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ
μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος καὶ
14, 5. Mt 12, 11. εἶπεν Ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐ-
τοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύ-
την δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα
καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ σαββάτου; 17 (166.10) καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο
πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν
τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 s. Mc 4, 30—32. Mt 13, 31 s. 18 (167.2) Ἔλεγεν οὖν Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ,
καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λα-
βὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο

---

14. ο ω̄ς .. D om ὁ | ελεγ. τω οχλω .. D a e post αγαναικτ. pon | οτι c. BL gat mm (cop sah ubique : hinc corrige Mt 26, 65.) .. ς (Ln) om c. ADEFGHKMST^{s}UVΓΛΑ etc | ἐργαζεσθαι (it vg *operari*) .. d *curari* | αυταις c. ABLT^{s}X al^{9} .. ς ταυταις c. DEFGHKMSUVΓΛΑ al pler (it vg *in his* etc) | ουν .. U p^{scr} om, item A sed pergit *συνερχομ.*

15. ουν c. AEFGHKMST^{s}UVΓΛΑ al pler q syrP .. BDL 1. 69. 124. 131. 209. 346. it^{pler} vg al mu δε (Ln 49. :: at vdtr *oun* istud propter *oun* modo praegressum cum δε mutatum, quod optime quadrare videbatur) .. d^{scr} om, 16. aeth και (ante απεκρ.) | ο κυρ. .. D^{s}Γ^{pler} UΓ al plus^{2} for al syr^{cu} et^{sch} al ο ω̄ς | υποκριται (Gb″ Sz) c. ABEFGHKLMST^{s}ΓΓΛΑ al plus^{70} it^{pler} vg cop sah syrP al mu Ir^{int} al .. ς -τα c. DVX al mu f syr^{cu} et^{sch} al | υμων .. T^{s} ημων | τω σαββ. .. AT^{s} al pauc cop sah praem εν | η̃ .. D και | AV 86. την ονον | απαγαγων (A^{a} αγαγων) .. B^{a} 1. απαγων

16. δε .. F al pauc om | θυγατερα .. KΓ^{s}A 209. al mu (7 ap. sol. Scriv) -ραν | αβρ. .. D praem του | δεκ. και οκτ. (cop sah it^{alii} q ut supra) ετη (et. Eus) .. D ετη ιη̄ | απο .. A Or^{cod} εκ

17. ταυτ. λεγ. αυτου .. D e om | κατησχυνοντο .. D^{Gr} e sah κατησχυνθησαν | παντες .. D b e q om | A οι αντικ. αυτου (it^{pl} vg al *adversarii eius*) | οχλος .. GL al λαος | εχαιρεν .. A 262. -ρον | επι πασιν (K al pauc om) τ. ενδ. τ. γινομ. (T^{s} γιγνομ., A γιν., B γενομ.) υπ αυτου (ita et. a g^{2} vg) .. D it^{pl} εν πασιν (it^{pl} om exc e f) οις εθεωρουν (f *quae videbantur*) ενδοξοις υπ. αυτ. γεινομενοις (*fieri*)

18. ουν c. BL 1. 13. 69. 157. 346. it^{pler} vg cop sah syrP^{mg} .. ς (Ln) δε c. ADEFGHKMST^{s}UVΓΛΑ al pler c q syr^{sch} syrP^{txt} al (syr^{cu} aeth και ελεγ.) | του θεου .. U al pauc aeth των ουρανων

19. εις .. D al fere^{10} add τον | εαυτου c. ABEGHMST^{s}UVΓΛΑ al pl .. D^{s} KLX al mu αυτου | ηυξησεν .. H -ξανεν | εις (al^{3} ως) .. D al aliq ou (it^{pl} *facta est arbor*; sed e al vg *fact. est in arborem*) | μεγα c. AEFGH

εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 20 (168.5) Καὶ πάλιν εἶπεν Τίνι ὁμοιώσω τὴν Mt 13, 33. βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 (169.2) Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἰερουσαλήμ. 23 (170.5) Εἶπεν δέ τις αὐτῷ Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς 24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω Mt 7, 13 s. ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 (171.5) ἀφ' οὗ Mt 25, 10–12. ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες Κύριε ἄνοιξον ἡμῖν,

---

KMSUVXΓΔΛ al plcr c f q al vg cop^2 et cop^{dz} mg syr^{sch} et^P al . . BDL T^s 251. a b e ff^2. i cop^{dz} txt syr^{cu} eth^{hr} arm Amb om, Ln [*με.*] :: ut Mt | *κατεσκηνωσεν* (U *κατασκ.*) .. Dr 21.^{ev} *-σαν* (Γ *καταοκ.*), A 13. 69. 346. *κατεσκηνουν* | *εν* (cop *super*) τ. *κλ.* . . D sah *υπο τους κλαδους*

20. *και* (c. BGLT^s al mu it vg cop syr^{sch} syr^P c. ob. al; AEFHKMSUVXΓΔΛ al longe pl sah syr^{cu} al Thph om : ita Sz 49. et Gb^{00}. Cf Mt 13, 45. 47. ubi nemo *και παλιν* substituit) *παλιν* etc . . D *η τινι ομοια εστιν η βασιλεια του θεου και τινι ομοιωσω αυτην*

21. *εκρυψ.* (Gb' prob vdtr Schu) c. BKLU al^{70} fere Thph .. ς (Ln) *ενεκρ.* c. ADEFGHMST^sVXΓΔΛ al pl Eus (:: similiter in Mt fluct lect, sed ibi B *ενεκρ.* Altero loco ab evglista omnino scriptum vdtr *εκρ.*) | *εζυμωθη* (it^{Pl} d Amb *fermentatum est*) .. D^{gr} *ζυμωθη*, a vg Aug *fermentaretur*, e *fermentetur*

22. *διεπορ.* (a *circuibat*, e *perambulab.*) . . H al pauc *επορ.* (it^{Pl} vg *ibat*) | *κατα* . . LT^{s}X 157. add *τας* | AELT^{s}U al *πορειαν* | *εις* . . K al aliq *εν* | *ιερουσαλημ* (et. it^{Pler} vg) .. BL *ιεροσολυμα* (a *hierosolymis*)

23. *ολιγοι* (et. Or) . . D al^4 add *εισιν* (item it vg al) | *ειπ. κυριε* (al aliq syr^{cu} al *κυρ. αυτον*, 13. 69. om) .. D *αποκριθεις ειπ.*

24. *θυρας* (Gb) c. BDLT^s (*δ. τ. θυρας στενης πυλης* : sic) 1. 131. Or („*ἐν τῷ κα. λουκ. οὕτως ἔχον.*“ Alibi *πυλης* ad Mt spect), item *ostium* a e ff$^{2.}$ i q Lcif Faust (*ianuam* d) .. ς (Gb') *πυλης* c. AEFGHKMSUVXΓ ΔΛ al pler, item *portam* b c f al vg sah al (:: in Mt lect non fluct) | *ουκ ισχυσουσιν* (A *-σωσιν*, T^s *ισουσιν*) .. D *ουχ ευρησουσιν* (:: cf Mt)

25. *αφ ου* (D *οτου*) *αν* (T^s al Bas *εαν*) . . Ln 49. haec usq *ανοιξ. ημιν* prioribus annexa habent, puncto posito ante *και αποκριθεις*. Inter *ισχ.* et *αφ* plene interpg AEKL(non item M)ΔΛ etc, item (*Cum autem intraverit*) it^{Pl} vg Faust, nec aliter (*Ex quo surrexerit*) b q (non item e). Accedunt ut vdtr vv rell item Bas Lcif Amb | *εγερθη* (al^2 *ελθη*, 13. 346. it^{Pl} vg Bas Faust Amb *εισελθη* [*intraverit*]) *ο οικοδεσπ.* (K al *οικωδ.*) . . D *ο οικοδ. εισελθη* | *αποκλεισῃ* . . Γ al mu *-κλεισει* (Δ al *-κλησει*) | *την θυραν* (U bis *-ρα*) sec . . D e^{scr} b q Lcif Faust om, a om *κ. κρου. τ. θυρ.* | *κυριε* c. BL 157. a c e vg cop sah (et. Pist) sax

καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. 26 τό
ἄρξεσθε λέγειν Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν τα
Mt 7, 22. πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 καὶ ἐρεῖ Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα πόθ
ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες, ἐργάται τῆς ἀδικίας. 28 ἐ
Mt 8, 11 s. ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, (172.5) ὅταν ὄψησθ
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 καὶ ἥξουσ

Faust .. ς κυριε κυριε, Ln κυρ. [κυρ.], c. ADEGHKMST^{s}UVXΓΔΛ al fe
omn it^{pl} syr^{omn} al mu Bas Lcif (Amb om utrumq) :: e Mt 25, 11. u
nemo alterum om; nec magis Mt 7, 21. 22. Lc 6, 46. | Bas *και τα
αποκριθεις* | *ερ. υμιν* .. U add *οτι*

26. *αρξεσθε* c. BEGHSUVΔ al pl (it vg *incipietis*) .. ADKLMT^{s}XΓΔ al plu
αρξησθε | *λεγειν* .. D add *κυριε* | *ενωπιον σου* : ita in cdd; Ln 4
ενωπ. σοῦ invitis cdd

27. *λεγω* (s add *δε*) .. BT^{s} *λεγων* .. 225. it vg cop sah syr^{sch} (non syr
nec^{pl}) al Lcif Faust om | *ουκ οιδα* c. BLRT^{s} 157. 346. b i tol (item s.
vdtr) Lcif Amb (uterque affert et. v. 25. sed addito *vos;* ibi non c
nisi c) Faust Op .. ς add *υμας*, Ln [*υμ.*] c. AEGHKMSUVXΓΔΛ etc ..
e *ουδεποτε ειδον υμας* (e *vos vidi*) pro *o. o. πο. εστ.* (*πο. εστ.* om
al^{3} Cyr Hier; Or^{lib} *ουκ οιδ. υμ. οτι ἐργ. εστε ανομιας*) | *αποστητε*
M g^{scr} al (Iust^{lib}) *αποχωρειτε* :: e Mt | *παντες* .. Clem$^{rom\ lib}$ Iust
Or^{lib} (ter : *οτι ἐργατ. εστε* [^{1}*εστ. ἐργ.*] *αδικ.* [^{1}*ανομ.*]) Epiph^{ter} et^{2},
Cyr om | *εργαται* (Gb′) c. (B? ex ed. Wo. Ceph.) DEGHLRSVΔΛ
fere^{13} Cyr cat (Clem^{rom} Iust Or Epiph^{1} libere) .. ς (Ln) *οι ἐργ.* c. A(B
KMT^{s}UΓ al pl Epiph^{1} (:: coniungenti arcte *παντες* c. *ἐργ.* videbatur
necessarium) | *της αδικ.* (D x^{scr} Or^{1} Epiph^{2} al *ανομιας* :: e Mt) c.
GHKLMST^{s}UVXΓΔΛ al ut vdtr omn Epiph^{2} Cyr al .. BDLR cat (Or
libere) om *της* (Ln 49. :: ut al *οι* addiderunt, ita al non addentes *ο
της*). Cf huc et. Clem$^{2.}$ ad Cor *ἐρῶ ὑμῖν Ὑπάγετε ἀπ' ἐμοῦ, οὐκ οἶ
ὑμᾶς πόθεν ἐστέ, ἐργ. ἀνομίας.* Item Pist (antea v. 26. *καὶ λέξει
μοι* pro *τοτε αρξ. λεγ., ἐλάβομεν ἐκ μυστηρίων σου καὶ ἐπληρώθημ
πάσῃ τῇ διδαχῇ σου* pro *εφαγ. εν. σου κ. επιομ.*) : *καὶ ἀποκριθεὶς ἐ
αὐτοῖς Οὐκ οἶδα ὑμ. τίνες ἐστέ, ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν καὶ τὸ κακ
ἕως νῦν· διὰ τοῦτο ἀπέρχεσθε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐκτός. καὶ ἐν τῇ ὥ
ἐκείνῃ ἀπελεύσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐκτός.*

28. *οψησθε* .. DX al^{20} *-εσθε* (Lcif *cum videbitis;* contra it [et. d]
Ir^{int} al *cum videritis*) | DL it^{pm} *ισαακ* | *του θεου* .. A *αυτου*, 86. 7.
Ir^{int} Amb *των ουρανων* (:: e Mt) .. 59. om. Epiph de Mcione : *παρ
κοψε πάλιν Τότε ὄψ. ἀβρ. κ. ἰσ. κ. ἰακ. κ. πάντ. τ. προφ. ἐν τ. βασ.
θεοῦ. ἀντὶ δὲ τούτου ἐποίησεν Ὅτε πάντας τ. δικαίους ἴδητε ἐν
βασ. τοῦ θε., ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. ἐποίησε* (altero loco *προ
ἐθηκε*) *δὲ κρατουμένους ἔξω. καὶ* (alt. loc. om) *ἐκεῖ ἐστὶν* (alt. lo
ἔσται) *ὁ κλ. κ. ὁ βρ. τ. ὀδ.* Confirmat Tert his : *cum videbunt inst
introeuntes* [*introeuntes* add et. it^{pl} Lcif al] *in regnum dei* (simili

ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 (173.2) καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι. Mt 19, 30. 20, 16. Mc 10, 31.

31 (174.10) Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ Ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἰερουσαλήμ. 34 (176.5) Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ Mt 23, 37–39. 34 s.

Amb[1] *cum videritis iustos intrare in regnum caelorum), se vero detineri foris.*

29.—35. Mcion om teste Epiph singula percensente, nec contradicente Tert

29. *και* (τ^{s} om) *απο* c. BLRT^{s} al mu a d f q al (syr^{cu} et^{sch} quater *απο*) Amb (item quamquam libere Ir^{int} Hier al) .. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al^{90} ac plur b c e ff^{2}· i l vg cop sah syr^{P} al om *απο* (49. Gb^{00} Ln [*απ.*]) | KMRXΓΔ al mu *ανακληθησ.* | H* om *του θεου*?

30. *ιδου εισιν* et *και εισιν* : his acc. KMΓΔ 1. atq haud dubie pl; non (ut Ln 49.) *ιδού εἰσιν* et *καί εἰσιν* | X *πρωτ. οι εσ. εσχ. κ. ε. εσχ. οι εσ. πρ.*

31. *εν αυτη* (GS al pauc b e f add *δε*) c. ABEGHLRSUVXΓΔΛ al pler it vg syr^{omn} al .. DKMT^{s} al^{12} cop sah *ε. ταυτη* (157. cop add *δε*) | *ωρα* (Gb' Schu „bene ap Lc") c. AB*DLRX al fere^{15} syr^{P} ^{mg} .. ς (Ln 49.) *ημερα* c. B**EGHKMST^{s}UVΓΔΛ al pl it vg al mu (cop^{ds} syr^{cu} *diebus* etc) | *προσηλθαν* c. DL .. ς (Ln 49.) *-λθον* c. rell ut vdtr. Praeterea D al aliq Thph add *αυτω*, sed D al om post *λεγ.* | *φαρισαιοι* .. D it vg *των φαρισαιων* | *θελει* .. E 31.^{ev} *μελλει* (sed E *μελει*), D al^{5} sah *ζητει*

32. *και* (M 7.^{pe} a e o *δε*) *ειπ. αυτ.* (K al om) | L *τα δαιμονια* | *αποτελω* c. BL 33. 124., item D *αποτελουμαι* .. ς *επιτελω* c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (al^{2} *τελω*) | *τη τριτη* .. B al pauc it vg (sed non am san al) al add *ημερα*, hinc Ln [*ημ.*]

33. *αυριον* .. syr^{sch} ar^{P} pers^{P} Thph^{comm} add *εργαζεσθαι* | *εχομενη* (cf Act 20, 15. et alibi) .. DΔ al plus^{15} *ερχομ.* (et. cop exprim *ερχ.*) | *απολεσθαι* (RΔ al *απωλ.*) .. D ante *προφ.* pon

34. *ιερ.* bis .. B ter ut vdtr, sed semel in mg additum | *αποκτεινουσα* (LR al *-κτεν-*) c. BDEGHLMRSU**VΓΔ al pl .. AKU* al plus^{15} *αποκτενουσα*, XΔ al plus^{50} *αποκτενουσα* (Gb'') | D *ορνιξ* | *την εαυτ. νοσσιαν* (HL al mu *νοσιαν*) c. BEGHLRSUVXΓΔΛ al pler item *nidum suum* a b vg

ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με ἕ
Ps 118, 26. ἥξει ὅτε εἴπητε Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XIV.

1 (176.10) *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τ*
ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσ
παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 *καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικ*
Mt 12, 10. *ἔμπροσθεν αὐτοῦ.* 3 (177.2) *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρ*
τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων Ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θερ
πεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 *καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐ*

cop .. ADKM al plus[25] *τα εαυτ.* (D *αυτης* post *νοσσ.*) *νοσσια* (Ln
Mt), item *pullos suos* (:: at ita poterat et. *την νοσσιαν* verti) it[pler]
syr[omn] al Ir[int] al

35. *ιμιν* .. X al fere[10] 237.[schol] al Chr om | o *οικ. υμ.* (Gb Sz) c. AE
RSVΓΛ al fere[80] e ff[2]· g[2]· i am for fu em san tol bodl iac trevir al
cop[dz] sah arm Or[2] Epiph al Cyp Bed .. ς add *ερημος* (:: e Mt) c.
GHMUXΔ al pm a b c f g[1]· l vg[ed] cop[2] syr[omn] al (Eus Ir[int] cum a
ex Mt non Lc afferre censendi sunt) | *λεγ. δε* (Gb Sz) c. unc omn (
L) et al pl f q al vg al pl, item L al it[mu] al omisso *δε* (a e *enim*)
αμην δε λεγ. c. min mu | *οτι* c. AEGKMSUVXΓΔΛ al pler a f ff[2]· g
vg .. BDHLR al[6] b c e i l q gat mm om (Ln [οτ.] :: at deest in M
ιδητε (E al *ιδετε*) *με* c. ABKMR al plus[10] a f i l al vg cop sah syr[c]
al Epiph .. ς *με ιδ.* (:: ut Mt) c. DEGHLSUVXΓΔΛ al pl b c e q. Pr
terea Δ add *απ αρτι* e Mt, item sah | *εως* (ΔVΔΛ al fere[35] add *αν* :
Ln, sed vide post ubi om et. BKLR al; ceterum est in Mt) *ηξει οτε*
c. D item ΔVΔΛ al fere[35]; similiter ς *εως αν ηξη οτε* (H *οτε*) *ειπ.* c.
HSU al pl; nec aliter it[pl] (c *donec veniam et dicatis*) vg syr[cu] et[P] a
BLR 79. item MX 1. 69. al aliq *εως* (*αν* add MX 1. etc) *ειπητε*, K
οτε ειπητε, item *quoadusq.* (*donec, cum*) *dicatis* e i mm gat cop
syr[sch] arm :: ut Mt

XIV. 1. *ελθειν* (DM al mu [item evgll] it vg al mu *εισελθ.*) *αυτον* (r
εις (A add *τον*) *οικ.*

2. *τις* .. D 1. 131. it[pm] mt om | *ην* .. A al aliq om | XIΓΛ al (mu ut v
υδροπικ.

3. *λεγων* .. D 15.[ev] a b e q am om (sed b q *ειπεν* h. l. pon), Ln [
(ex errore de A). Similiter 57. al? *λεγει* omisso *εστ.* | *Εξεστιν* (S
„recte ap Lc") c. BDL 59. 15.[ev] (al ut vdtr) f am cop[2] al cat .. ς
prae*m* *ει* (:: e Mt) c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg (et. fu for
al) cop[dz] sah al | *θεραπευσαι* c. BDL 1. 124. 131. 209. 254.[schol]
.. ς *-πευειν* (:: e Mt) c. unc iisdem qui modo *ει* al pler | *η ου* c.
1. 13. 69. 124. 131. 157. 209. 346. 253.[schol] b e f q mm cop sah sy
syr[hr] syr[P] c.* aeth cat Cyr .. ς (Ln [*η ου*]) om (:: ut Mt) c. unc iis
qui et *-πευειν* et *ει* al pler it[pm] vg sah[woid] syr[sch] al

καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν Τίνος ὑμῶν 13, 15.
υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι
αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 (178. 10) Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων
πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς 8 Ὅταν
κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν,
μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ
σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ
μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῇς,

4. και επιλαβ. (1. 13. 69. 124. al aliq it^{pm} al add αυτου, a *manum illius*, f gat mt *hominem*, mm *Iohannem*) ιασατο αυτ. (69. al? gat om) κ. απελ. .. D κ. επιλαβ. αυτον και ιασαμενος απελυσεν

5. αποκριθεις c. AEGHMSUVXΓΔΛ al longe pl f vg (et. am fu for em san al) syr^{p} al . . BDKL al fere^{15} it^{pler} gat mm cop sah syr^{sch} et^{cu} al mu om (Gb^{00} Ln :: at deest in Mt nec inprimis aptum videbatur) | πρ. αυτ. (X al add ο ω̄ς) ειπ. . . ADK al^{6} it cop sah al ειπ. πρ. αυτ. (Ln :: at hoc usitatius est praetereaque cum αποκρ. omisso cohaeret) | υμων .. D cop^{1} sah praem εξ | υιος (Gb′ Sz) c. ABEGHMSUVΓΔΛ (AU ο υι.) al fere^{120} scholl e f q sah syr^{omn} (sed syr^{cu} post βοις add η ονος) al Cyr (μη φροντίσης υἱοῦ κινδυνεύοντος ἐν σαββ.;) Tit al .. ς ονος (:: cf 13, 15.) c. KLX al it^{pl} vg cop al; item D προβατον (:: ut Mt) . . 52. arP om υι. η | εμπεσειται (DEG επ.) c. BDEGHKMSUVΓΔΛ al longe pl .. AL al^{30} πεσειται (L πεσηται) : ita Ln 49. :: videri potest εμπεσ. ex Mt fluxisse, sed et. apud Mt lectio fluct; praeterea it vg al (*ceciderit* vel similiter) nihil contra εμπ. valent, certe enim nec in Mt aliter habent. | αυτον . . A αυτο | εν c. BEGHMSUVΓΔ al longe pl it^{pl} cop sah .. ADKLXΔ al fere^{20} b c l vg om, hinc Ln [s.] :: in Mt τοις σαββασιν non fluct) | τη ημ. τ. σαββ. .. D syr^{cu} et^{schu} al ante και ουκ pon

6. κ. ο. ισχ. ανταποκριθ. (A 1. al aliq αποκριθ.) .. D 47. e οι δε ουκ απεκριθησαν (e *potuerunt respond.*) | αυτω c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg al pl .. BDL 124. 157. 209. e l om (49. :: molestum erat propter πρ. ταυτα : hinc alteri om αυτω, alteri [1. 118. 131.] pro αυτ. πρ. ταυτ. reposuerunt προς αυτον. Quod it^{mu} vg ita transp : *ad haec respondere illi*, id non valet ad eiiciendum αυτω)

7. ελεγ. δε .. D it^{aliq} (non b c e f i q) vg add και | AE*HKLXΓΔΛ al mu πρωτοκλησιας, item v. 8. AE*XΔ al -κλησιαν et MXA al κατακληθης

8. κληθης υπο τινος (ita et. b f q, D it^{aliq} vg 130.^{lat} om; item alludens Clem ὅταν κληθῇς, εἰς τὸν ἔσχ. τόπ. ἀνάπιπτε) .. a c ff^{2} i l *cum invitatus quis* (*aliquis*; i plane om) *fuerit* etc | γαμους .. D 17.^{ev} -μον | HXΓ al εντιμωτερος | η κεκλημ. υπ αυτ. (L om υπ, item vv mu om υπ αυτ.) .. D ηξει

9. αρξη (A -ηται) .. DE^{r} εση (d *incipiens*) | μετα c. ABDEGLMVΔΛ al mu .. ς μετ c. HKS?UXΓ al pl | τον .. D* om

πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε ἐρεῖ σοι Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα
18, 14. Mt 23, 12. *ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι.* 11 (179.5) *ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.*

12 (180.10) *Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι.* 13 *ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς,* 14 *καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.*

---

10. *κληθης* .. B* al *-θεις* | *πορευθεις* .. D al pauc e om | *αναπεσε* (Gb' Sz Schulzio „scribendi errore ortum" vdtr pro *-σαι*) c. AB*EHKSUVΓ al fere^{100} .. B**GLMXΔΛ al plus^{20} (idem editum in Antioch) *-πεσαι* (Gb :: quum saepissime in N. T. *πεσειν* c. composs., nusquam vero *πεσασθαι* sit adhibitum, *-πεσαι* scriptura tantum a *-πεσε* differre censendum, quemadmodum innumeris locis *αι* et *ε* promiscue in edd posita sunt. Eandem prorsus rationem habet 17, 7. quo loco paullo pauciores *-σαι* pro *-σε* scriptum exhibent) .. D *αναπεμπτε* (D e post *ε. τ. εσχ. το.* pon) .. ς *-πεσον* c. min pauc | *σε* .. E *σοι* | *ερει* c. BLX al aliq .. ς (Ln) *ειπη* (EG al mu *-πει*) c. ADEGHKMSUVΓΔΛ etc (:: ex emendatione fluxit, ut saepe *ινα* c. fut. vel ind. praes. emendatricem manum invenit) | *τοτε* .. D cop praem *και* (similiter syr^{cu} et^{sch} sed non exprim *τοτε*) | *των συναναν.* (K al aliq *ανακειμ.*) c. DEGHKMSUVΓ ΔΛ al pler it vg al .. ABLX al^{10} cop sah syr^{omn} eth^{utr} pers^{p} praem *παντων* (Ln) | *σοι* .. D al it vg om

11. *ταπεινωθησεται* et *υψωθησ.* (et. Clem Or) .. D^{sr} *ταπειρουται* et *υψουται* | *και ο* .. X 69. 118. al sah *ο δε* :: ex 18, 14.

12. *και* .. V al fere^{10} vv aliq om | A *κεκληκοντι* | *σου* prim .. D a Ir^{int} om | *μηδ. τους αδελφ. σου* (b q Cyp om) .. L al plus^{15} Ir^{int} (libere sic: *noli voc. divites neq. amicos et vicin. et cognat.*) om | *μηδ. τ. συγγ. σου* (it^{mu} vg Ir^{int} om) .. D 48.^{ev} a e Cyp om (Gb^{0}) | *μηδε* (B *μη*, D add *τους*) *γειτον.* (XΓ al *γειτων.*, D it^{pl} Cyp add *μηδε*) *πλουσ.* (D *τους πλ.*) | *αντικαλ. σε* c. BDLRX 1. 69. 346. 48.^{ev} e f mt go cop arm syr^{omn} Ir^{int} Cyp .. ς *σε αντικ.* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg | *γενηται* .. A al^{10} *γενησεται*, *fiet* vel *erit* b c e f i l | *ανταποδ. σοι* c. BDLR a e cop syr^{cu} .. ς (Ln cum errorib.) *σοι ανταπ.* c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{pler} vg go syr^{sch} et^{p} Cyp

13. D y^{scr} *αλλα* | *ποιης* (HUΓ al aliq *-εις*, M *-ησης*) .. B post *δοχ.* pon | *αναπηρους* c. B**GHKMSUVXΓΔΛ etc .. ABDE*LR 157. y^{scr} *-πειρους* (Ln). Cf et. ad v. 21.

14. *ανταποδουναι* .. A *-διδοναι* | *γαρ* .. 1. 69. 124. 157. 346. it^{pm} mt Cyp Aug *δε*

15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 (181.5) ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγαν, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν πάντα. 18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ Ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν Γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν 16 ss. M 12, 1 ss.

15. ος c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al pler (it vg *qui*) Clem Epiph^{652} .. BLPRX 1. 13. 69. al^{8} cop (ος αν) syrP mg (*quicunque*) οστις (:: hoc nexu nimis prodit emendatricem manum, etsi alibi passim οστ. in ος a testib mu mutatum est, cf Mt 12, 50. 19, 29. 25, 3.) | φαγεται .. A φαγεται, 346. al –γηται | αρτον c. ABDR*GH*K*LRΞΔΛ 1. al mu it vg go cop sah syrsch etP al Epiph Bas^{ed} Or^{int} .. E**H**(sed in utroq ipse *vdtr correxisse)K**MSUVΓ 11. 13. 69. 124. 127. 130.^{Gr} 131. al plus^{130} syrcu arm sl Clem Bas^{cod} Cyr^{txt} (in cod. Vat. catenae Maianae) Thph Euth αριστον (Gb′)

16. αυτω (U c αυτοις) ..D al pauc a b e al om | τις .. P Or^{1} om | εποιει c. BR 1. 209. Or^{1} .. ς (Ln) εποιησεν c. ADEGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler (it vg *fecit*) Or^{1} Bas (:: ut alibi saepe aor. pro imperf. reposuerunt) | μεγαν c. B(sed ν supra lineam ac punctis notatum)DΔ al plus^{30} 237.schol Clem .. ς μεγα c. AEGHKLMPRSUVΓΔ al pl Or (X arm om)

17. τον δουλον .. P c^{ser} τους δουλους | τη ω. τ. δειπνου .. P om | ερχεσθε (13. 346. praem οτι. It go syrsch etP al *venite*) .. ADKLPR al –σθαι, item *ut venirent* vg syrcu cop Promiss | ετοιμα (b c ff^{2}· i l q *paratum*) εστιν (LR ησαν) παντα (D a e m cop syrcu etsch ante ετοιμ. pon) .. BLR b c ff^{2}· i l q om παντα (agnoscit et. Eus Bas), hinc Ln [πα.]

18. παραιτ. παντ. c. AEGHKMPSUVΓΔΛ al pler go cop syrP Bas .. BDLRX 1. it vg syrsch (syrcu om παντ.) arm παντ. παρ. (Ln) | ο πρωτος .. P c e praem και, hinc Ln [κ.] | αυτω .. D 1. 118. 209. itpl go al Bas om | εχω αναγκ. c. ABEGHKLMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn etc (et. Bas) .. DP (item *necesse habeo* it vg) αναγκ. εχ. (Ln) | εξελθειν ιδειν c. BGR cop syrcu, item DL εξελθων ιδειν .. ς (Ln) εξελθειν και ιδειν c. AEHK MPSUVXΓΔΛ etc (et. Bas)

19. ερωτω σε (e Or$^{1\,lib}$ om) εχε με παρητημ. (et. e f al vg etc) .. D itpl δυο (c ff^{2}· i q *et ideo*, b *et*) ου δυναμαι ελθ. (it ante ου pon). Or : ἴν τισιν ἀντὶ τοῦ Ἐρωτῶ σε Καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.

20. ετερος .. D αλλος (it vg *alius*) | εγημα (et. Clem Or) .. D ελαβον (it [et. d] vg *duxi*) | και δια τουτο (157. a b c e i q Clem om δι. το.) .. D δυο .. syrcu om

21. ο δουλ. (Gb″ prob vdtr Schu) c. A(B ex ed. Wo. Ceph.)DKLPR al

τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 (182.5) Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς
21 s. Mt 10, 37 s. εἶπεν πρὸς αὐτούς 26 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς μὲ καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι τε καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ

---

plus[10] it vg go cop arm Bas . . ς add *εκεινος* c. BᵇEFGHMSUVXΓΔΛ al pler syr^{omn} al | *αυτου* . . Γ al pauc *εαυτου* | *ταυτα* (346. al *παντα*, b c e om) . . D al pauc *παντα ταυτα* (d *haec omnia*) | *τοτε* . . D e *και* | *ειπεν* . . D post *τ. δ. αυτου* | *τους* . . D om | *αναπηρους* . . ABDLPR 157. b^{scr} y^{scr} *-πειρους* (PR *-πιρ.*) : ita Ln. Cf et. ad v. 13. | *τυφλ. κ. χωλ.* c. BDFKLMPU al^{25} fere it vg go cop syrᵖ aeth al Bas . . ς *χωλ. κ. τυφλ.* c. EGHRSVXΓΔΛ al pl syr^{cu} et^{sch} al . . Λ al^{2} syr^{hr} om *κ. χωλ.* | *εισαγαγε* . . D *ενεγκε*

22. *ειπεν* (Λ add *αυτω*) *ο δουλος* . . D e *ο δουλ. ειπ.* | *κυριε* . . D e om | *ως* (Λ *καθως*) *επεταξ.* (1. al aliq *προσετ.*, Λ *υπετ.*) c. AEFGHKMPSUVXΓ ΔΛ al fere omn it^{pler} vg al mu Bas . . BDLR 1. al? e cop syr^{cu} syrᵖ ^{mg} arm Aug^{1} *ο επεταξ.*

23. *πρ. τ. δουλον* . . D al pauc it^{aliq} al Bas add *αυτου* | *μου* (B om) *ο οικ.* (e *mihi domus*) c. AD^{Er}KLRX 157. e cop . . ς (Ln) *ο οικ. μου* c. EFG HMPSUVΓΔΛ al fere omn it^{pler} vg etc (et. Bas)

24. *τ. ανδρων εκεινων* (Bas^{edd} om *των κεκλ.*) . . D e m *τ. ανθρωπων* (d *illor. hom.*, e m *ex hominib. illis*) | *μ. τ. δειπνου* . . E^{mg}F^{mg}GHV^{mg}SXΓΔ al pl (maxime evgll) al add *πολλοι γαρ εισιν κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι*

25. *αυτω* . . EGH al aliq *τω ιω* | *πολλοι* . . D it^{pl} syr^{cu} om | *πρ. αυτους* . . D *αυτοις*

26. *πατ. εαυτου* c. BLRSΓ al mu . . ADEFGHKMUVXΔΛ al plus^{60} *πατ. αυτου* (Gb″ Ln 49. :: at ut toties, ita hic quoque *εαυτ.* c. *αυτ.* mutatum vdtr. Nec aliter v. sq. Contra *τ. εαυτ. ψυχ.* a minusc tantum pauc mutatum est, quippe quo loco [*μισειν τ. ε. ψ.*] *εαυτου* [Clem *την ιδιαν ψ.*] satis emineret.) | *μητερα* . . D add *αυτου* (item cop syr^{sch} et^{cu} et h. l. et in sqq) | *ετι τε και* c. BLRΔ, item *adhuc etiam et* d ff^{2}. Hil Amb. *etiam et* b q, *adhuc et* e Aug^{1}, *insuper et* a Hier Aug^{1} . . ς *ετι δε και* c. AD^{Er}EFGHKMSUVXΓΔ etc (et. Cyr Bas); c f al vg *adhuc autem et*, item go cop syrᵖ (non item syr^{sch} et^{cu}) | *τ. εαυτ. ψυχ.* (d *suam animam*) . . B 69. al it vg *τ. ψ. εαυτου* (69. al *αυτου*) | *ειναι μου μαθ.* c. BLM RSX g^{scr} al aliq fu Aug^{1} . . ς (Ln) *μου μαθ. ειν.* c. ADEGHUVΓΔΛ al pl

δύναται εἶναί μου μαθητής. 27 *καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.* 28 (183.10) *Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν;* 29 *ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν,* 30 *λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.* 31 *Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαν-*

---

itpl (e *discens meus esse*) go .. K al fere[20] it[aliq] vg Cyr Bas Hil al *μου εἰν. μαθ.* (Clem[bis] *εμος εἰν. μαθ.*), F *μαθ. εἰν. μου* (?)

27. M*RΓ al mu om versum | *καὶ* (L cop om) *ὁστις* (D Ir ex Valentt *ος*) .. B *ὁστ. ουν*, 157. *ὁστ. γαρ* | *εαυτου* c. ABL**M**Δ al fere[10] .. ς *αυτου* c. DEFGHKL*SUVΛ al pler :: ut Mt | *ερχεται* .. K al aliq Bas *ακολουθει* :: e Mt (libere Ir ex Valentt *ακ. μοι* pro *ερχ. οπ. μ.*) | *εἰν. μου μαθ.* c. BEFGHLVXΔΛ al fere[30] b e f q am** for fu (vdtr) al go Bas Tert .. D (a Ir[int]) *μου μαθ.* (a Ir[int] *disc. meus*) *εἰν.* .. ς (Ln) *μου εἰν. μαθ.* c. AKM**SU al pl c al vg[ed] et am* al Cyr. Libere Ir ex Valentt *μαθ. εμος ου δυν. γενεσθαι.* Toto isto loco Clem Or Pist al libere usi sunt.

28. *θέλων* c. ABDFGKLRXΔ al pm (Or *βουλομενος*) .. EHMSUVΓΛ** (sed ipse* corr. vdtr) al[60] fere *ο θελων* (simili modo artic. positus est Gal 1, 7. Col 2, 8. Ro 3, 11. sed ibi nusquam fluct) | XΓΛ al mu *καθησας* (Δ *καθεισας*), item ΔΔ al mu v. 31. | *εἰς απαρτ.* (Gb 8z) c. BDLR g[scr] 225. (al?) Item itpl vg *sumptus qui necessarii sunt, si habet* (vg[ed] *habeat*) *ad consummandum* (*perficiend*.), e *sumptum, si habet ad consummationem* .. AEGHKMSUΓΔΛ al plus[50] Ephr Thph *τα εις* (Ln Gb′), item a *impendia, si habeat quae opus sunt ad consummandum eam*, item f .. ς *τα προς* c. VX al pm Cyr Bas[2]

29. *αυτου* .. U om | *καὶ μη ισχυοντος* (LXUΔ al fere[10] Petr *-σαντος*, S al add *αυτου*) *εκτελεσαι* .. D a b c e Aug *μη ισχυση οικοδομησαι* (a b *consumm.*, c *explicare*) *καὶ* | *αρξωνται* (ERUXΓ al aliq *-ξονται*) *α. εμπαιζ.* (*α. ε.* cum BKLRUX al mu Bas[1]; ς *εμπ.* [E al *ενπ.*] *α.* c. AEGHMS VΓΔΛ al pl f vg al Bas[1]) [30] *λεγοντες* .. D e Aug *μελλουσιν* (*incipient*) *λεγειν*, similiter a b c ff[2] i l *dicent* vel *dicant*

30. *οτι* (et. Bas[2]) .. D al[8] it[pler] om

31. *ετερω* (R *εταιρω*, syr[sch] *cum rege socio suo*) *βασ. συμβ.* (DL *συνβ.*) c. ABDLRX 33. 157. al aliq .. ς *συμβ. ετ. βασ.* c. EGHKMSUVΓΔΛ al pler Bas, item a *committere cum alio rege bellum*, e *comm. ali regi ad bellum*, sed itpl vg *comm. bellum adv. alium reg.* | *ουχι* .. D *ουκ ευθεως* | *βουλευεται* .. B a b ff[2] q *-σεται* | *δυνατος* .. U al aliq *-τον* | *υπαντ.* (D post *επ αυτ.* pon) c. ABDRXΔ al aliq .. ς *απαντ.* c. EGHKLMSUVΓΔ al pler Bas

τῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 (184.5) οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν
Mt 5, 13. Mc 9, 50. τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. 34 (185.2) Καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

XV.

1 ff.
Mt 9, 10 ff. 1 (186.2) Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. 3 (187.5) εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν
4—7
Mt 18, 12—14. ταύτην λέγων 4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν

32. ετι αυτ. πορρω c. BDLX al mu, itpl vg *adhuc illo longe agente* .. AEG HKMRSUVΓΔΛ al60 ac plur Bas Dam ετι (Δ al om) πορρ. αυτ. (Gb' :: manifesta correctio) | πρεσβ. αποστ. .. D e cop go al αποστ. πρ.|τα προς ειρ. c. ADEGHLMRSUVXΓΔΛ al pler Bas .. BK al plus10 τα (B om) εις ειρ.

33. ουν .. A 237. om | πας (Γ add ο) εξ υμων .. D και-εξ υμ. πας (b c ff2· i q *sic* [e *quis*] *ergo ex vobis qui*) | πασιν .. DR 47. 57. 251. om | τ. εαυτ. υπαρχ. .. DKM al minus10 τ. υπαρχ. αυτου | μου ειν. μαθ. c. AEGHKMSU**VXΓΔΛ al pler Bas2, item *meus esse disc.* f al vg pplat aliq (et. Archelint).. BLR al fere5 a go ειν. μου μαθ. (Ln) .. DU* b c e i q μου μαθ. ειν.

34. Γ om καλ. ο. τ. αλας | ουν c. BLX 69. 124. 346. cop2 cat item (*quia bonum*) sah .. ς (Ln) om (:: ut Mc) c. ADEGHKMRSUVΔΛ al pler it vg copdz al pl | D το αλα bis | δε και c. BDLX al6 itpl vgedd pler syrcu etsch .. ς δε (:: ut Mc) c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al pler e f ff2· (f ff2· *quodsi sal*) vged cop syrP al Bas | μωρανθη (a d e *infatuatum fuerit*, itpl vg *evanuerit*) .. 56. 58. 69. μαρανθη

35. εις (D 69. add την) γην | H om ευθ. εστ. | αυτο .. ELΓ al αυτω

XV. 1. αυτω εγγ. παντ. (LR πα. εγγ., 237. 251. itpm vg 130.lat syrcu etsch al Hier om πα.) c. ABKLMRU al plus10 go cop Bas .. ς εγγ. αυτ. πα. c. DEGHSVXΓΔΛ al pler a e f ff2· i | και οι .. DU al fere25 om οι| αυτου .. Γ αυτω

2. τε c. BDL .. ς om c. AEGHKMSUVXΓΔΛ etc | φαρ. κ. οι γραμμ. .. A al pauc syrcu etsch Bas γρ. κ. οι φαρ.

3. λεγων .. D al4 b e syrcu etsch arm om

4. εχων et απολεσας .. D ος εξει (itpl vg *qui habet*) et (ita et. B*) απο-

τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας. 8 (188.10) Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν

λεση (vg *perdiderit*, itpl *erraverit*, a *perierit*) | εξ αυτ. εν c. BDEr 1. 69. 131. 157. 346. e .. ς (Ln) εν εξ αυτ. (:: ut Mt lectione non fluct) c. AEGHKLMSUVXΓΔΛ etc (et. Meth) | ου (L al7 ουχι :: ut Mt) καταλειπει (AL al -λιπει, EA al -λειπη) .. D Meth ουκ αφησι | ενενηκοντα c. unc omn aliisq pl .. ς εννενηκοντ. c. min non ita mu | πορ. επι το απολωλος .. D απελθων το απολωλος ζητει (a e *vadit ad illam quae perit* [e *periorat*] *quaerens*; f *vadit quaerere eam quae erravit*) | εως c. BDEGHK LSVXΓΔ al pl Meth .. AMUΔ al fere40 arm Bas add ου, item 254. οτου

5. εαυτου c. ABEGHMSUVΔ al pl .. DFKLXΓΔ al50 fere Meth αυτου

6. και ελθων .. D sah ελθ. δε | D* Meth εις οικον (itpler vg *veniens domum*) | συγκαλει .. DFΔ al fere30 Meth Bas Basscl Meth -λειται | Γ al γειτωνας, item v. 9. Cf ad 14, 12. | αυτους .. Γ 7.pe cop2 Basscl Meth Orientepist ad Symm om | Δ συγχαιρητε | U την προβ.

7. λεγω .. D al pauc syrcu add δε, e *ergo* | ουτως .. ς -τω sine cod unc | χαρ. εστ. (e Cyp Hier al *erit gaud.*) ε. τ. ουρ. c. ADEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg go al pl Amb al .. BL 33. 157. χα. ε. τ. ουρ. εστ. (49.) | ενενηκοντα (F al praem τοις) : ut v. 4. | δικαιοις .. X -ων, 131. -ους | ου χρ. εχ. .. D ουκ εχουσι (** -σιν) χρ.

8. AFLX 157. al aliq δραγμας, item FX al δραγμην (sed F non v. 9.), A bis δραγχην. Item *dragmas* et *dragmam* f i (semel *draghmam*) q al vg (et. am al); b al *dracm.*, c al *drachm.* (a *drachmas* et *dracmam*); e *denarios* et -*ium.* | δρ. εχ. δεκα .. D it vg al εχ. δρ. δε., 157. εχ. δε. δρ. | εαν (L add αν) απολεση (E al -σει) .. D 157. και απολεσασα | δραχμην .. D 157. itpl al aliq om (sed a syrcu etsch cop sah *unam ex illis*) | λυχνον .. Γ 239. -νιαν | οτου .. BLX al fere10 ου (LX σου) .. D 69. sah om

9. συγκαλει c. BKLUXΔ al fere25 .. ς (Ln) -λειται c. AEGHMSVΓ al pl item (qui et. v. 6.) DΔ al mu (F hiat) :: cf 9, 1. 23, 13. Act 10, 24. 28, 17. ubi συγκαλεσαμενος et -σασθαι non fluct; contra Act 5, 21. pro συνεκαλεσαν D συνκαλεσαμενοι. Hinc ut v. 6. ita et. v. 9. -λειται ab emendatore esse vdtr, nec pro testium auctoritate aliter iudicandum. τας subsequens et ad omittendum et ad addendum ται facere poterat. | και γειτ. c. BL al pauc, accedente insuper D (τας γειτ. και

ἀπώλεσα. 10 (189.5) οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 (190.10) Εἶπεν δέ Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύονται ἄρτων· ἐγὼ δὲ ὧδε λιμῷ ἀπόλλυμαι.

φιλ.) .. ς κ. τας (M al^{5} ac plur τους) γειτ. c. AEGHK(M)SUVXΓΔΛ al pler | ADA συγκαλ. et συγχαρ. | D e ην απωλεσα (EFKXΓ al απολεσα) δη.

10. γιν. (*erit* syr Vict) χαρ. c. BLX cop syr^{sch} Vict^{tun} (ap Amb) .. ς (Ln) χαρ. γιν. (D al^{4} it vg al pm Hier al *erit*) c. A(D)EFGHKMSUVΓΔΛ etc | των (B om) αγγελων .. 49. 71. 235. g^{scr} Mcion^{tert} om | επι .. E al pauc εφ

11. ειπ. δε (a *dix. ergo*, b *et ait*, sah om δε, liberius paullo al pauc syr^{cu} et^{sch} al) .. E 24.* 69. om. Mcion teste Epiph (πάλιν ἀπέκοψε πᾶσαν τὴν παραβολὴν τῶν δύο υἱῶν etc), nec contradic Tert, om 11—32.

12. το επιβαλλον (ΓΔ al -λλων) .. D al^{7} add μοι (it^{pl} vg *quae me contingit*, item al) | και sec c. DEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it vg go syr^{omn} al mu .. ABL cop (sah *divisit autem*) ο δε (Ln 49.)

13. μετ ου .. D 157. ου μετα (it vg *non post multos*) | απαντα c. AEFGH KLMSUVXΓΔΛ al pler .. BDP al pauc παντα (Ln) | και εκει .. D al pauc κακει | την ουσ. αυτου .. D^{gr} εαυτου τον βιον

14. ισχυρα (Gb′) c. ABDLR 1. 33. 131. .. ς -ρος c. EGHKMPQSUVXΓΔΛ al pler (:: similiter lectio fluct Act 11, 28.) | υστερεισθαι c. BDEGHKLQ RUVXΔ etc .. AMSΓΔ al^{15} fere Nyss praem του

15. επεμψ. αυτον .. A 262. 6.^{pe} add ο πολιτης | τους αγρους .. al pauc vv pler (non cop^{petr}) Hier τον αγρον | αυτου .. D 34. syr^{cu} et^{sch} om

16. γεμισ. τ. κοιλ. αυτ. c. AEGHKMPQSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} (a *saturare ventr. suum*) vg cop (*implere se*) syr^{sch} et^{P} al .. BDLR al^{8} e f go sah syr^{cu} Tit Cyr Chr cat 237.^{schol} et aliorum χορτασθηναι | απο c. iisdem unc qui γεμισ. etc (item Cyr) .. BDLR al cat εκ

17. εφη c. BL 13. 69. 124. 346. .. ς (Ln) ειπεν c. rell ut vdtr omn | ποσοι (L syr^{cu} et^{sch} add αρτι) .. K al^{20} πως οι | περισσευονται. c. ABP 1. al pauc Tit Theoph^{ceram} cat 254.^{schol} aliorumq (:: multo usitatius erat -ευειν quam -ευεσθαι. Posterius Nonn 6, 50. ὅσσα περισσεύοντο.

18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σοῦ, 19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, ἴδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σοῦ, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. 22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ Ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ

Nec absimile vdtr Mt 13, 12. 25, 29. Eundem usum confirmat περισσεύειν τι ut 2 Cor 4, 15.) .. ϛ (Ln) -σευσιν c. DEGHKLMQRSUVX ΓΔΛ al pler | ωδε λιμω (Gb† 8z) c. DRU 1. al fere[10] it vg item (sed ex vv his mu libere collocant ωδε) al pl Chr[2] .. BL al e syrP λιμω ωδε (Ln) .. ϛ om ωδε c. AEFGHKMPQSVXΓΔΛ al pler go (excidit post εγωδε)

18. πορευσομαι .. Γ al -σωμαι, R -ομαι

19. ουκετι (Gb 8z) c. ABDEHKLQRSUVXΓΔΛ al[35] fere (ac plur) it vg[ed etcdd aliq (ut em gat) go cop sah al Hier Amb .. ϛ praem και c. GMP al pl am fu for mt al syr[omn] al Aug | vs. σου (D[gr] σου vs.) : ab his vocibus R transiluit ad easdem voces v. 21. exeunte. Omissa manu saeculi fere 9. in mg suppleta sed ex parte abscissa sunt.

20. πατερα εαυτου c. ABEGSUVΔ al pm .. DHKLMPQXΓΔ al plus[40] αυτου (Ln) | μακραν (PX praem ου :: praecedit αυτου) απεχ. (Δ εχ.) | ιδεν c. AKLPQVX al mu (cf ad 2, 20. 5, 2 et 26. atq alibi) .. ϛ (Ln 49.) ειδ. c. BDEGHMUΓΔΛ al pl | Γ al aliq ευσπλαγχν. (R** -αχνησθ.) | επεπεσεν (e superiecit se, itpl vg cecidit super) .. D ενεπεσεν (a d Hier incubuit), al[40] fere Thph cat επεσεν | και (ante κατεφ.) .. D* om

21. ειπ. δε ο υς. (D o δε υς. ειπ., syr[cu] et fil. eius dix.) αυτω c. BDL 1. 131. 157. 209. cop syr[cu] .. ϛ (Ln) ειπ. δε αυτω (Δ -του) o υς. c. AEG HKMPQR**SUVXΓΔ(Δ) al pler itpl vg al (sed mu libere var) :: iste ordo usitatissimus | και .. P om | ουκετι c. ABDKL 1. al aliq it vg go cop sah al aliq .. ϛ praem και c. EGHMPQR**SUVXΓΔΛ al pler syr[omn] al Const | vs. σου (D[gr] σου vs.) c. AEGHKLMPQR**SVΓΔΛ al longe pl it vg (et. am fu for al) cop sah syr (syr[cu] hiat) al Aug („nec dicit omnia quae dicturum se esse promiserat, sed usq. ad illud : Non sum – fil. tuus" – „non addit – Fac me – de mercen. tuis" etc) al .. BDUX al plus[15] gat mm tol bodl Tit cat Vict[tun] add ποιησον με ως ενα των μισθιων σου

22. εξενεγκατε (Δ 50.ev -γκαντες omisso και sq) c. AEGHKMPQRSUVΓΔΛ al longe pler sah syr al Amb .. BDLX al[3] it vg cop go aeth arm Hier praem (Ln) ταχυ (D al[3] -χεως), item syrP c.* add post εξενεγκ. (:: plane prodit alienam manum; tale quid ut omitteretur consilio fieri nequibat) | στολην (Gb') c. ABD*K*LPQ al pauc .. ϛ praem την c. D**EGH

καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸ
22. σιτευτόν, θύσατε καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱ
μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντ
εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· κα
ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶ
26 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα
27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατή
σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβε
28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξε
θὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί Ἰδο

κ**ᵃ MRSUVΓΔΛ al pler | εις την .. B om την | ποδας c. ABEHKLMQRSU
ΓΔΛ al longe pl it^{mu} am fu for al Aug .. DGPX al plus^{25} vv pl Hie
add αυτου

23. φερετε c. BLRX item *adducite* (supra *proferte* pro εξενεγκ.) it vg sa
(cop φερ. vel ενεγκατε) .. ς (Ln) ενεγκαντες (QA al ενεγκοντες, al^{10} fer
εξενεγκαντες vel -γκοντες) c. AEGHKMPSUVΓΔ(QA) al pler, item D ενεγ
κατε | τον μοσχ. τον σιτ. . . D e τον σειτευτ. μοσχ. | θυσατε .. DX i
vg praem και | φαγοντες .. D it vg cop (item sah ap. Woid.) φαγω
μεν και

24. ουτος (K al^{6} sl post μου) o υι. μου (Δ μ. o υι.) | ανεζησεν .. B εζησεν
cf ad v. 32. | ην ante απολ. c. ABL al pauc .. ς post απολ. c. EGHKI
PRSUVΓΔΛ al pl cat .. DQ al^{10} fere 237.schol aliorumq om (it vg *pe
rierat*). Haec absq και praemisso (Gb'') c. ABDLPQRX al fere^{30} it v
cop arm Tit Dam Thph cat Hier al .. ς praem και c. EGHKMSUVΓΔΛ a
pl syr^{utr} al | απολωλως .. KMRXΓ al pm (14 ap. sol. Scriv.) -λος | ευ
ρεθη (c. BDKLMQUXΓΔ al pl; AEGHPVΔ al mu ηυρεθ.) .. D praem αρτ

25. και ως ερχομενος .. D ελθων δε και (libere e : *Cum maior autem filius
eius qui in villa erat venisset et adpropiasset*) | ηγγισεν (AM al aliq -ζεν
.. D εγγισας | τη .. X 44.^{ev} praem εν | DR συνφ. (E συφ.) | A* χοιρω

26. παιδων .. ς (non ς^{e} Gb Sz) add αυτου c. minusc aliq sah | τι c. AD
(sed vide sqq) EGHKMSUVΓΔΛ al longe pl; item L al aliq τινα, item
it^{pl} vg *quae* vel *quaenam* (contra a *quidnam essent haec*, e f *quidnam*
[f add *hoc*] *esset*) .. BPQRX al^{16} fere τι αν (Ln) | ειη (EPΓ ει) ταυτα (KM
p^{scr} τουτο, vide ante e f) .. D 42.^{ev} θελει τουτο ειναι

27. αυτω .. D om | τ. μοσχ. τ. σιτ. (sah his praem αυτω) .. D τ. σειτευτ.
μο. αυτω

28. HX al οργισθη | ηθελεν (*noluerat* b e f al vg Hier) c. BDEGHKMSUVΓ
ΔΛ al pler .. ALPQRX al^{6} ηθελησεν (*noluit* b e ff^{2}· i q) :: vdtr omnino
ad ωργισθη accommodatum esse | ο δε c. ABDLRX 1. 33. 131. 157 f^{ser}
it go cop sah al Hier .. ς ο οιν c. EGHKMPQSUVΓΔΛ al pler vg syr^{p}
(syr και ο) al (:: toties repetitum δε vdtr offendisse) | παρεκαλει (d e
rogabat) .. D^{gr} ηρξατο (sic omisso παρακαλειν), it^{pler} vg Hier *coepit
rogare*

29. τω πατρι c. EHKLMQSUVΓ al longe pl go syr^{p} .. ABDGPΔΛ al^{30} fere

τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· 30 ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ τῶν πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

XVI.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυ-

---

it vg cop sah syr al add αυτου (A αυτω) : ita Ln (:: v. 28. nemo om αυτου) | ιδου .. x om | εντολ. σου παρηλθον (al[5] Thph παρεισδυ) .. D παρεβην σου εντ., item c d al praeterivi mandatum tuum | εμοι (א* om) ουδεπ. (H al pauc i ουκ) εδωκ. .. D ουδ. εδ. μοι, item it[pm] vg | εριφον (D add εξ αιγων) .. B εριφιον, item sah pullum haedi | ευφρανθω .. D αριστησω (it[pl] vg go al epularer)

30. οτε δε ο (U om) υι. — — σου τον βιον .. D e τω δε υιω σου τω καταφαγοντι παντα (e omnia tua) | των c. ADLQRX cop sah .. ς om c. BE GHKMPSUVΓΔΛ etc | ηλθεν .. D e και ελθοντι | αυτω (al aliq –τον) .. D a e om | τον σιτ. μοσχ. c. BDLQR e .. ς (Ln) τ. μοσχ. τον σιτ. (:: ut vv. 23 et 27.) c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it[pler] vg al pl

31. αυτω .. E om | τεκνον .. D a om

32. ευφρ. δε (H δει) κ. χαρηναι (K αγαλλιασθηναι item 42. –σθηναι) εδει (DK a c f Const Hier post δε pon; HL b c f ff[2] i l q tol mm sah Hier Victtun δει) .. e iucundatus sum autem et gavisus sum | εζησεν c. BLRΔ cop sah .. ς (Ln) ανεζησ. (:: ut v. 24.) c. ADEGHKMPSUVXΓΔ etc (it vg revixit) | και (DX al[20] it vg cop sah al Antioch Hier al om, Gb[0]) απολωλως (MKXΓ al pm –λωλος, E –λολος) c. ABDLRX al[15] go Const Ephr Dam .. ς (Gb[00]) add ην c. EGHKMPSUVΓΔΛ al longe pl cop sah .. it vg perierat | ευρεθη .. AEGHPVΔ al aliq ηυρεθ.

XVI. 1. δε και .. sv al[20] fere b d f i go cop Hier om και | μαθητας c. BDLR al pauc e arm .. ς (Ln) add αυτου c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ etc

2. αυτον .. D[gr] fuer om | σου sec c. BEGHMSUVXΓΔΛ al pler it vg cop[1] go syr[utr] al .. ADKLPR al fere[10] cop[2] om (Gb[0] :: praecedit σ et sequitur ου. Tamen inde et. oriri poterat additamentum) | δυνηση (A al –σει) c. AEGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler item poteris it[pler] vg cop syr[P] al Hier .. BDP al plus[10] δυνη item potes e ff[2] go syr Aug (:: fut. vdtr alienum a correctore; altera forma δυνασαι non substituta est)

νήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 *εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.* 4 *ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν.* 5 *καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;* 6 *ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα.* 7 *ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.* 8 *καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς*

3. τ. οικ. (L it^{pm} post απ εμ. pon, e om απ εμ.) απ εμου .. D τ. οικ. μου (item 258. a sed addito απ εμ.) .. K al^{5} με της οικονομιας | επαιτειν .. B cop praem και

4. της οικονομ. c. AEFGHKMPRSUVΓΔΛ al longe pl .. BD al^{15} (et. a go cop) praem εκ (Ln [εκ]); item LX al pauc (et. it^{pler} vg) απο | δεξωνται .. X al aliq -ξονται | εαυτων c. BPRX al aliq .. ς (Ln) αυτων c. ADEF GHKLMSUVΓΔΛ al pler

5. χρεοφ. c. ABDEFGHKLMPRSVXΓΔΛ al pl .. ς χρεωφ. c. U al mu (-φιλετ- AB[vdtr]DKLPRXΓΔ etc, -φειλετ- EFGHMUVΛ etc. Cf et. ad 7, 41.) | εαυτου c. ABEHKLPRSUVΓΔ al pl .. DFGMXΔ al^{50} fere αυτου | ελεγεν .. K al mu ειπεν (item *dixit* go Hier)

6. βωτους (item go, ff^{2c} q gat *batos*, a *catos*, b *vathos*) .. LX al^{15} fere βαδους (idem in Or editum) .. D* (D** 48.^{ev} καδους) al^{5} Chr^{edd} e f vg Gaud καδους (*cados*). Hesych : βάθος, ὃ καὶ βάτος, ν' ξέσται ἤγουν λίτραι μή' (50 sextariorum sive 48 librarum). Est Hebr. בַּת Cf et. Epiph. de pond. et mens. p. 178. βάθος ἀπὸ τῆς ἑβραΐδος διαλέκτου παρῆκται, συνωνύμως τῷ ἑλαιοτριβείῳ καλούμενον βίθ. βάδου γὰρ ἑρμηνεύεται ἑλαιοτριβεῖον etc | ο δε ειπ. c. ABLR al^{6} cop Thph, item D a b e f q ειπεν δε .. ς και ειπ. c. EFGHKMPSUVXΓΔΛ etc | τα γραμματα c. BDL (et. R v. sq), item *litteras* b c ff^{2c} q go cop Gaud (item vg v. sq) .. ς το γραμμια c. AEFGHKMPR(certe hoc versu)SUVΓΔΛ etc, a f vg Hier *cautionem*, e *chirografum*, X Chr το γραμματειον | καθισας (435. om) ταχ. (60. om; B c^{ecr} e arm syrP c.* post γραψ. pon) .. D 36.^{ev} om

7. ετερω (157. δευτερ.) .. D 157. al^{2} praem τω | συ δε usq ο δε ειπεν .. D^{gr} om | λεγει c. BLR 13. 69. 71. 157. 346. c^{ecr} g^{ecr} b c e ff^{2c} q (b q *ait et*) al vg cop syr .. ς praem και c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ etc; item D o δε (a *dixit autem et*) | τα γραμματα c. BDLR, item *litteras* b c f ff^{2c} q vg go cop Gaud .. ς το γραμμα (A -μμαν) ut v. 6., item X a e Hier ut ibidem

8. οτι sec (et. f q al vg Hier Gaud) .. D δυο λεγω υμιν, a b c e ff^{2c} l

τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 *καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλείπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.* 10 *ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.* 11 *εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;* 12 *καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;* 13 (191.5) *οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.* Mt 6, 24.

---

gat mm mt *dixit autem ad discipulos* (e *discentes*) *suos* (ff^{2*} om *ad disc. su.*, a add *dico vobis*, item mt *quia*) | *οι* (Λ al^{7} ac plur om) *υιοι*

9. *και εγω* c. BLR 1. al (:: quum alibi ex BL maxime recipiendum sit visum *καγω, καιεγ* ut Mt 18, 33. 28, 10., iidem nec ubi contrarium tenent negligendi sunt) .. ς (Ln) *καγω* c. ADEFGHKMPSUVXΓΔΛ etc | *υμιν λεγω* .. DM al pauc it^{aliq} al *λεγ. υμ.* | *εαυτοις* (H al *-τους*) *ποιησ.* c. BLR .. ς (Ln) *ποι. εαυτ.* (:: dictione ad usum revocata) c. ADEFGHK MPSUVXΓΔΛ etc (it vg pp^{lat} *facite vobis*) | *του μαμωνα της αδικιας* (it^{pl} vg *mamona iniquitatis*, Tert *ma. iniustitiae*) .. D a Hier Amb^{aliq} (sed alib^{aliq} ut vg) Paulin *τ. αδικου μαμωνα* (*iniquo ma.*), Meth *της αδικιας του μαμωνα* | *εκλειπη* (*-λειπ-* B*DLR 1. al : ita Ln Sz) c. ABDLRX al plus^{5}, item *defecerit* (e *-rint*) a e l^{a} cop syr syr^{P} ^{mg} arm aeth^{utr} pers^{P} item 237.^{schol} aliorumq (,,*ὅταν αὐτοὺς ὁ ἐπίγειος ἐκλίπῃ* [*-λειπ-*] *πλοῦτος*, item 254.^{schol} *ὅταν αὐτοὺς ἡ ἐπίγειος ἐκλείποι ζωή* : eadem cat^{ox} habet) .. ς (et. Gb, non Sz) *εκλιπητε* c. FPU al mu Meth Bas Chr^{1}, item EGHKMSVΓΔΛ al pl Chr^{1} *-λειπητε* (Λ *-πετε*). Accedit *defeceritis* it^{pm} vg go syr^{P} ^{txt} al Hier (et. Ir^{int} *quando fugati fueritis*) | *σκηνας* c. ABDEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{pler} vg go cop syr^{P} al Meth Cyr^{1} Chr^{1} Ir^{int} al .. P b syr aeth arr pers^{P} Cyr^{1} Chr^{3} cat^{ox}. (ad Mc 10, 24.) Amb add (cat praem) *αυτων*, hinc Ln [*αιντ.*]

10. *ελαχιστω* (et. Clem^{2*} cor) .. 131. d e f syr al Hier *ολιγω*, item sec. loco D 1. 69. 118. b c e f q al vg syr al (Dion^{areo} epist ad Demophil.)

11. Cf huc Clem^{2*} cor (praemissis *λέγει γὰρ ὁ κύρ. ἐν τῷ εὐαγγ.*) *εἰ τὸ μικρὸν οὐκ ἐτηρήσατε, μέγα τίς ὑμῖν δώσει* (tum adduntur illa : *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχ. κ. ἐν πολλ. πι. ἐστ.*) Item Ir^{int} : *si in modico fideles non fuistis, quod magnum est quis dabit vobis?*

12. *ει* .. A al om | *υμετερον* c. ADEFGHKMPRSUVXΓΔΛ etc (et. Cyr Or^{int} Cyp al) .. BL 21.^{ev} Or Thph Euth *ημετερον*, item 157. i 1 Mcion^{tert2} *εμον* | *υμιν δωσει* .. DR 33. it vg cop Or Cyr Mcion^{tert} Ir^{int} Cyp al *δωσ. υμ.*

13. *δυσι* c. ABDEFGHKLMPRUΔ etc .. XΓΔ etc *-σιν* | *ενος* .. 86. 243. al^{8} (ap Scr) et al ut vdtr praem *του* | F om *ου δυν.* usq *μαμ.* | D* *μα-*

14 (192.10) Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν
Mt 11, 12 a. βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 (193.5) ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ
Mt 5, 18. πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 (194.5) εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.
Mt 5, 32. 19, 9. Mc 10, 11 s. 18 (195.2) πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει 19 (196.10) Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δέ τις

μονα, item v. 11. (non item v. 9.) Habet totum vers. et. Dial sed absque *οικετ.* ut Mt

14. *παντα* (K 116. it^{aliq} vg ante *ταυτ.*).. D al^{6} i Or^{1} om | *και* (DLRX al aliq it vg cop al Or Cyp Hier om) *οι φαρ.* (A y^{scr} add *οι*)

15. *αυτους* .. Γ *προς αυτους* | B* *εν ανθρωπω* | *ενωπ.* (al pauc Ign^{intpol} Const Thph *παρα*) *του* (B om) *θεου* (B *κυριου*, iidem qui *παρα* habent *τω θεω* vel *θεω*) absq *εστιν* (Gb Sz) c. ABDKLPRSV**(vdtr)A al plus^{vo} go Ign^{intpol} Const cat .. ς add (vv pl praem) *εστιν* c. EFGHMUV* XΓΛ al pm vv pler

16. *μεχρι* c. BLRX al^{7} Clem Or^{1} 237.^{schol} alioramq .. ς (Ln) *εως* (:: ut Mt lectione non fiuct) c. ADEFGHKMPSUVΓΛA al pler Or^{1} Mcion^{epiph} | *ιωαννου* (D *-αου*) .. D 13.^{ev} 17.^{ev} mm add *επροφητευσαν* (al^{2} *προεφ.*) :: e Mt | *ευαγγελιζεται* .. A *-ζονται*, item a g^{2} gat mm (*regnum dei* praecedit) *evangelizantur* | *και πας ε. α. βιαζ.* .. G al aliq om

17. E*K al *ευκοποτερ.* | *μιαν κεραιαν* (AB*DLPXΓA al *κεραιαν*) .. B sah *κερ. μι.*

18. *μοιχευει* .. KMX al fere^{20} *μοιχαται* :: e Mt | *και ο* (Gb') c. BDL 67. 69. 157. 248. 252.* it vg cop sah arm aeth al Tert Amb .. ς *και πας ο* c. AEFGHKMPSUVXΓΛA al pler syr^{utr} go al (:: multo probabilius est pro ratione locorum horum additum esse ad exemplum prioris membri quam eiectum ad exemplum Mt^{1}) | A *απολελυμενην* | *απο ανδρος* (X post *γαμων*) .. D 28. 64. go syr arm pers sax om (:: ut Mt). Iust huc alludere vdtr his : ὃς *γαμεῖ ἀπολελυμένην ἀφ' ἑτέρου ἀνδρὸς μοιχᾶται* | *μοιχευει* .. U al^{10} *-χαται*

19. *ανθρ. δε* (DXA it^{pm} vg al om) .. D bodl praem *ειπεν δε και ετεραν παραβολην.* Similiter M^{mg} eccl et evgll *ειπεν ο κυριος την παραβ. ταυτην.* Scholiasta (in cdd 36. 37. aliisq) : *ἡ τοῦ πλουσ. καὶ τοῦ λαζ. περιοχὴ παραβολή ἐστι καὶ παραβολικῶς εἴρηται, εἰ καὶ ὁ εὐαγγ. μὴ προσέθηκε ταύτην τὴν προσηγορίαν τῷ διηγήματι.* Idem : *εὗρον δέ τινες καὶ τοῦ πλουσ. ἔν τισιν ἀντιγράφοις τοὔνομα νινευὴς λεγόμενον.* Ac revera sah add ad *πλουσ.* : *cuius nomen erat Nineue.* | X *βυσσον* |

ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ Τέκνον,

---

εὐφραιν. .. D^{gr} go praem και (it vg *et epulabatur* [e *iucund.* Ir^{int} *delectab.*])

20. τις absq ην c. BDLP*X 33. 157. 237. 251. 47.^{ev} 6.^{pe} a e f i cop (et. sah arm, vide post) Clem (vv. 19-21 fere totos exscriptos habet) Dial (totam parabolam exhibet a v. 19 usq 30.) .. ς add ην, Ln [ην], c. AEFGHKMP**SUVΓΔΛ al pler it^{pm} vg syr^{utr} al Chr (:: ad priora conformatum, quamquam ὅς, quod aptius erat, non και sequitur) | εβεβλητο c. BDLX 33. 157. a e f i (sic) cop (sah arm *erat proiectus*) Clem Dial .. ς praem ος, Ln [ος] c. AEFGHKMPSUVΓΔΛ al pler it^{pm} vg syr^{utr} al Chr | προς .. PΓ 131. c^{scr} al Clem Dial Chr εις | ειλκωμενος (G ἵλκ., FHΛ al -κομενος) c. ABDEFGHLPXΔΛ al mu .. ς ηλκωμ. c. KMSUVΓ al pl

21. και (it^{pl} vg al Clem om) επιθυμων (X 44.^{ev} επεθυμει) | των πιπτοντ. c. BL b c e ff^{2} i l m q sah cop^{2} syr^{hr} Clem Dial Amb Gaud .. ς praem των ψιχιων, Ln [τ. ψ.], c. AD(τ. ψιχων)EFGHKMPSUVΓΔΛ al ut vdtr omn (sed 1. ψιχιων idque post πιπτ. add) a $f\ g^{1*}$ vg cop^{wl} syr^{utr} al Ephr Chr (:: cf Mt 15, 27.) | πλουσιου .. al^{6} l vg^{ed} tol $syr^{hr\ mg}$ add και ουδεις εδιδου αιτω :: e Mt 15, 16. | επελειχ. c. ABLX go (vdtr) .. ς απελειχ. (PX al mu -λιχον) c. EFGHKMPSUVΓΔΛ etc (et. e) .. 157. Chr περιελειχ., D 1. 131. Dial $Ephr^{lib}$ 255.^{schol} aliorumq ελειχον, it^{pl} vg *lingebant*, e *abling.*, d *eling.*, a *lambeb.*

22. υπο (Or απο) τ. αγγελων .. D 142. post αβρ. | αβρααμ (Gb Sz) c. unc omnib (nec enim propter silentium collator. exceperim B) al^{70} ac plur Or Dial $Mcion^{epiph\,1}$ Ephr al .. ς praem του c. min non ita mu ($Mcion^{epiph\,1}$)

23. υπαρχ. εν βασ. (syr ante εν τω, $Or^{2\,lib}$ ante επαρ.) .. syr^{hr} om | αβρααμ c. BDLX Or^{1} Dial .. ς praem τον c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn Or^{1} Ephr | X al α. μακρωθ. | εν τοις κολποις (D^{gr} it^{pler} vg cop sah al τω -πω) (et. Or Dial) .. D b c e m q add αναπαυομενον (item Hil^{2}allud, similiter et. Orallud)

24. φωνησας (it^{pm} *exclamans*) .. D^{gr} ενφων. (d *excl.*), 157. εκφων. | καταψυξη .. FX al -ξει | A* om οτι | E*F al οδυρομαι, L οδυναμαι

25. αβρααμ (Γ αβραμ) .. A al^{4} it^{pl} vg sah al Ephr praem αυτω

μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ Ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 λέγει δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ Ἔχουσιν Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ

---

25. απελαβες (Gb Sz) c. BDGHL al fere[80] it (exc b) vg cop sah syr arm aeth sl Cyr Ephr Ps-Ath[qu] ad Ant al Cyp al mu .. ς (Ln ex errore de B) add συ c. EFKMSUVXΓΔΛ al pl b syr[P] Dial (omisso σου pr, quod et. om it vg al) Chr[1]; item A post τα αγ. σου, 245. ante απελ. | ωδε (Gb' Sz) c. unc omnib al[100] fere vv pler (it vg *hic*, quo et ωδε et οδε redditur) cat[2] pp mu (Chr ουτος ωδε) .. ς οδε c. min non ita mu (et. in Dial editum)

26. και .. A om | επι (et. a *super omnib. istis*, e *super ista omnia*, m Aug[1] *super haec omnia* [Aug om], Dial al) .. BL εν, item *in his omnib.* it[pl] vg cop | πασιν : ita ΑΕΧΓΔΛ etc; πασι (ita et. Ln) DKLMU (B?) etc . ενθεν (Gb Sz) c. ABEFGHLMSUVXΓΔΛ al[120] fere (69. 157. ante διαβ.) pp mu .. ς εντευθεν c. K al non ita mu .. D c e om (Dial sic : ὅπως οἱ ἐνταῦθα διαβ. πρὸς ὑμ. μὴ δύν. μηδὲ οἱ ἐκεῖθ. ὧδε διαπερῶσιν) E*HK al δυνονται | μηδε .. D μητε | οι εκειθ. c. AEFGHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn cop syr[P] Ephr .. BD εκειθεν (Ln :: at aperta correctio est), item *inde* it vg syr al | πρ. ημ. (E al υμ.) διαπερωσιν (L διαβωσιν) .. D it vg syr[utr] arm al ωδε διαπερασαι. Libere m : *ut qui venient ad nos transire non possint ad vos.*

27. σε ουν c. ABD al aliq Thph .. ς ουν σε c. EFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler it[pm] vg al Dial Ephr .. al pauc e f cop al om ουν | πατερ (e* om) .. DX mt Aug add αβρααμ | αυτον .. al[8] it[pl] cop om

28. ινα .. D Dial om | G al διαμαρτυρεται | τον τοπ. τουτον .. D it[aliq] Dial Aug[1] τουτ. τον τοπ.

29. λεγει (D a ειπεν) δε (c. ABDFKLUVXΔ al pl a l cop syr[P] arm Ephr; ς om c. EGHMSΓΔ al pm e syr al Dial; it[pl] vg και λεγ.) αυτω (c. AD[gr]EF GHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it [exc d] vg cop syr[utr] al Dial; BL d Ephr om : ita 49. at cf vv. 27 et 30. ad quorum exemplum omissum vdtr) | αβρ. .. e Dial om | εχουσιν : ita AELXΓΔΛ etc; εχουσι (ut Ln) DKMU etc | μωυσεα c. BDKLX al (de vv et pp cf ad 9, 30. et alibi) .. ς μωσεα c. AEFGHMSUVΓΔΛ al pl

30. πατερ .. D -τηρ | Dial rursus om αβρ. | D αλλα | απο (et. e a *mort.*) .. DF al plus[12] Dial Thph cat εκ, item *ex* it[pler] vg Ir[int] Aug. Praeterea al minus[10] add των | μετανοησουσιν .. MXΓ al aliq -σωσιν

αὐτῷ Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

1 (197.2) *Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ* Mt 18, 7. *τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται·* 2 *λυσιτελεῖ αὐτῷ* Mt 18, 6. Mc 9, 42. *εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.*

---

31. *μωυσεως* (et. Ir^{int}) et ς *μωσεως* : cf ad 29. | *ουδε εαν* c. EFGHKLMS UVXΓΔΛ al pler .. ABD g^{scr} (al?) *ουδ εαν* (Ln 49.), Dial *ουδ αν*|*νεκρων* .. v al pauc praem *των* | *αναστη* (et. d f g^{1*} vg Aug) .. D *αναστ. και απελθη προς αυτους*, Ir^{int} *resurgens ad illos eat*, Ephr *αναστας πορευθη πρ. αυτους* .. 225. 245. *πορευθη*, Dial 237.^{schol} *απελθη*, it^{pl} *ad illos abierit* (*-rint*, *ierit*) | *πεισθησονται* (M al aliq *-σωνται*) .. D Ephr *πιστευσουσιν*. Item it^{pler} vg Ir^{int} Aug al *credent* (f *-dunt*; c i l m Ir^{int} add *ει*); e *persuadebuntur*. Dial extrema sic : *εἰ Μωυσ. κ. τῶν προφ. οὐκ ἤκουσαν, οὐδ' ἄν τις ἐκ νεκρ. ἀπέλθῃ ἀκούσωσιν αὐτοῦ*. Mcion$^{epiph^3}$ post *ἀκουσάτωσαν αὐτῶν* pergit : *ἐπεὶ οὐδὲ τοῦ ἐγειρομένου ἐκ (ἀπὸ) νεκρ. ἀκούσουσιν*.

XVII. 1. *μαθητας* c. EG**HKSVΓΔΛ al pl e (ac vide syr^{p}) Tert (adv Mcion: *Conversus ibidem ad discipulos Vae dicit auctori scandalorum* etc) .. ABDFLMUX al plus^{25} vv longe pl (sed syr^{p} c.*) add *αυτου* (Ln 49.). Ceterum G* om *ειπ. δ. πρ. τ. μαθ.* | *του* (et. ς Gb Sz) c. ABDEFGHK LMSUVXΓΔΛ al longe pl (17 ap. sol. Scriv) Or al .. ς^{e} om c. min pauc | Or : *παρὰ τῷ λουκᾷ Ἀνένδεκτον - ἀντὶ τοῦ Ἀδύνατον* | *τα σκ. μη ελθ.* c. BLX (al?) e .. ς (Ln) *μη ελθ. τα σκ.* c. ADEFGHKMSUVΓΔΛ al pler vv pler (cop *αναγκη ελθ. τα σκ.* plane ut Mt) Or al (:: in Mt *ελθ. τα σκ.* non fluct) | *ουαι δε* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler f al vg syr^{utr} al .. BDL al^{18} it^{pl} cop syr^{p} ^{mg} al *πλην ουαι* (Ln :: e Mt)

2. *λυσιτελει* (it^{pler} vg *utilius est* [*fuerat*]; it^{mu} add *autem*) .. D e *συνφερει* (e *expedit*, d *-diebat*) *δε* (e om) | *ει* (e f al vg Hier) .. a b c i ff^{2} l q Mcion^{tert} Dial (utrumq vide post) Or^{int} (*melius fuerat homini illi non nasci aut molam* - -) *ne nasceretur aut* (cf Mt 26, 24.). Similiter Hil al mu | *λιθ. μυλικ.* (*lapis molaris*, *lap. molae*) c. (Gb′) BDL al^{18} fere it vg cop syr^{p} ^{mg} arm al (13. *λιθ. μυλωνικ.*) Mcion^{tert} (*molin. sax.*) Hier .. ς *μυλος ονικος* (:: e Mt vdtr ubi tres tantum edd mutarunt e ll. pp. Similiter in Mc fecimus.) c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pl (157. *λιθ. ονικ.*) syr^{utr} al Dial | *περικειται* et *ερριπται* (*inponatur* et *proiciatur*) .. D a e *περικειτο* (*impositus fuisset* a, *circumiectus sit* e) et *ερριπτο* (** *ερριπτετο*, a *proiect. esset*, e *pr. sit*) | *ενα* h. l. c. BL .. ς (Ln) ante *των μι. τουτ.* c. rell ut vdtr (:: ita Mt et Mc lectione non fluct). Cf huc Dial *συμφέρει* (praecedit : *οὐαὶ τῷ ἀνθρ. δι' οὗ ὁ υἱ. τ. ἀνθρ. παραδίδοται*, cf Mt 26, 24.) *αὐτῷ εἰ μὴ ἐγεννήθη, ἢ γεννηθέντα μύλῳ ὀνικῷ προστεθῆναι καὶ καταποντισθῆναι ἐν τῷ βάθει τῆς θαλ.* Accedit Tert adv Mcion ad hunc ipsum locum : *Vae dicit auctori scan-*

3 s. Mt 18, 15. 21. 22. 3 (198.5) *προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.* 4 (199.5) *καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ λέγων Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.*

Mt 17, 20. 21, 21. 5 (200.5) *Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ Πρόσθες ἡμῖν πίστιν.* 6 *εἶπεν δὲ ὁ κύριος Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ Ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.* 7 (201.10) *Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον*

---

dalorum, expedisse ei si natus non fuisset, aut si molino saxo ad collum deligato praecipitatus esset in profundum, quam unum ex illis modicis utiq. discip. eius scandalizasset. Cf et. Clem[1.cor] ad Mt 26, 24.

3. ἑαυτοις .. r al –τους | εαν (L add αν, item A* εαν post εαν δε) c. (Gb″) BDLX 33. al[10] it vg go cop syr al mu .. ς add δε c. AEFGHKMSU VΓΔΛ al pler (235. γαρ) syrP (:: cf Mt) | αμαρτη (DXΔ al[10] –τηση [al[2] –σει]) absq εις σε c. ABL 1. 42. 131. 209. 254. 346. (6.pe 11.pe?) a b f ff[2.] g[1.2.] i l am fu for em gat mt iac tol al pl (19 theologi Lovan. notarunt) go cop syr syrP (exc cod Barsalib.) persP sax Clem Bas Ant et Max Dam Bed Mcion[tert] (vdtr; *Peccantem fratrem iubet corripi*) .. ς add εις σε c. DEFGHKMSUVΓΔΛ al pler c e q vg[ed] syrP cod al (:: ex v. sq et Mt 18, 15. ortum vdtr) | αυτω .. r 28. αυτον | και εαν .. A al[3] add μεν (item 1. 209. μη) | μετανοηση .. H al mu –σει

4. αμαρτηση (al aliq –σει) c. (Gb″) ABDLXΔ al fere[26] .. ς αμαρτη c. FGHKMSUVΓΔ al pl Clem Or al | εις (145. επι) σε .. 28. al[3] i vg[cd] aeth[utr] om | και (AK al[2] b add εαν: Ln [εαν], item D Clem add το) επτ. absq additam c. BDLX al pauc a b c i l q mt cop syr[hr] arm al Clem Or Amb Vict[tun] .. ς add της ημερας c. AFGHKMSUVΓΔΛ al pler it[mu] vg syr[utr] al (E al a priore της ημερας ad posterius transiliunt) | επιστρεψη (HXΓ al –ψει) c. (Gb Sz) EFGHKMSUVΓΔ al plus[120] f i mt go aeth sl (sed non ap. Mur.) Or Dam .. ABDLXΔ al[8] Clem add προς σε (Ln Gb″), al[3] Thph εις σε, ς επι σε c. min non ita mu, item *ad te* it[pler] vg cop syr[utr] al | αφησεις .. DHΔ al αφες (*dimitte* it vg cop[dz] al). Cf huc Naass (in Hipp p. 102.) *τὸ εἰρημένον ἐν τῇ γραφῇ Ἑπτάκις πεσεῖται ὁ δίκαιος καὶ ἀναστήσεται.*

5. ειπαν c. BDLX 209. .. ς –πον c. AEFGHKMSUVΓΔΛ ete

6. ειπ. δε ο κυρ. .. D it[pl] al o δε (it[mu] *et*) ειπ. αυτοις | ει εχετε (ita et. Mtthaei) c. ABFKLUVXΓΔΛ al plus[40] (item ut vdtr cop) cat, item M al[5] εαν εχητε .. ς (Ln 49.) ει ειχετε c. DEGHS al pl (:: pro hac testium ratione ειχετε non potest non pro emendatione haberi. It vg *si habueritis* (c d f am Aug *haberetis*), *diceretis* (a i vg[ed] et[cdd] mu *dicetis*, e *dicitis*, ḍ *dicebatis*). Item ge al | F al κοκον | ελεγετε αν .. D add τω ορει τουτω Μεταβα ενταυθεν εκει, και μετεβαινεν· και :: e Mt 17, 20. | ταυτη .. DLX cop om | εκριζ. και .. D om | φυτευθητι .. D μεταφυτ. (item it[pl] vg *transplantare*) | εν τη θαλ. .. D εις την θαλασσαν, item *in mare* it vg | αν .. A om

ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ Εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 *ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ;* 9 *μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; οὐ δοκῶ.* 10 *οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.*

11 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ*

---

7. *εξ* .. D^{gr}L om, item it (exc d *ex vestris*) vg *vestrum*. D sic : *εχων υμων δουλον | ἢ* .. X *και* | *ερει* .. D e l praem *μη* (d *numquid dicit*, e l *non dicit*) | *αυτω* c. BDLX al^{15} it vg cop syr syrP c.* al Aug .. ς om (Ln [*αυτ.*]) c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pl go al Cyp | *ευθεως* (X b ff^{2}· i l q om) : coniunximus c. sqq ut ELA (et ante et post interpg sed gravius ante) etc ; contra c. praecedentibus coniung (ita ς Wtst Gb, non Sz) DKMUA etc (et. a [*statim dicet*] cop go al ut vdtr pl) | *αναπεσε* (Gb') c. BDEGHKSUVΔ al plus^{70} .. ς *-πεσαι* (L *ανπεσαι*, X *αναπαυσαι*) c. AL MXΛ al mu .. Γ al fere^{10} *-πεσον*. Cf ad 14, 10.|F om *παρ. αναπ.*^{8} *αλλ ουχ. ερ.*

8. *αλλ ουχι* (A al *ουχ*, 1. 131. 209. al *ουκ*) .. D a b c e f ff^{2}· i l q Cyp Amb *αλλα* (contra g$^{1·2·}$ vg Aug *et non*) | *εως* c. BDEFGHSUVΓΔΛ al pl .. AKLMX al fere^{20} add *αν*, al^{2} *ου* | *συ* (it^{pler} vg ante *φαγ.*, D post *φαγ.*, 1. 124. 346. al *και συ*, item cop syr ante *φαγ.*) .. 433. e om

9. *εχει χαρ.* c. BDL 124. a e cop Cyp .. ς *χαρ. εχει* (X al *-χη*) c. AEFG HKMSUVXΓΔΛ etc | *τω δουλω* (Gb') c. ABDLX a b c ff^{2}· i l q cop Amb .. ς add *εκεινω* (K ante *τω δουλ.*) c. EFGHKMSUVΓΔΛ it^{aliq} vg go al Cyp Aug | *τα διαταχθ.* (Gb Sz) c. ABEFGHKLMSUVΓΔΛ al^{130} fere e vg^{cod} (ap Wtst) go syrP al Antioch Thph .. ς add *αυτω* c. DX al non ita mu it^{pler} vg cop syr al Cyp al | *ου δοκω* c. ADEFGHKLMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg go syr^{utr} al .. BLX 1. 28. 118. 131. 157. 209. a e cop aeth arm (sed cdd var) Cyp om (49. Ln [*ο. δ.*] :: at parum vdtr alienam manum prodere)

10. *ουτως* .. ς *ουτω* sine cod unc (nam vdtr et. sv) | *παντα* (it^{mu} Cyp om ; A al^{5} syr add *ταυτα*) *τα διατ. υμιν* .. D *οσα λεγω*, Ambrst *quae dico vobis* | *οτι* c. BDEFGHKLMSUVΓΔΛ al pler gat (et. *δ*) go (cop ut semper) al Or Bas^{1} Ps-Ath^{vit} synclet Philast .. AX al^{4} it vg al mu Bas^{1} Cyp al om (Ln) | *αχρειοι* (ADLXΔ al *-ριοι*) .. D^{gr} 220. Ign^{intpol} Philast post *εσμεν*, U al mu Epiph ante *δουλ.* | *ὅ* (Gb') c. ABDL al^{8} it vg cop sl Or Epiph Bas^{1} (alibi^{1} *ἃ γάρ*) Antioch Thph Cyp al .. ς *οτι* o c. EFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syr^{utr} al (go *nam quod*) | *ωφειλ.* c. AB** D^{F}**LUXΓ al pl item (quod hac in re grave est) it vg go (cop *debitum nostrum facere*) syr^{utr} al Epiph Bas^{1} Cyp al .. B*E^{F}*GHKMSVΔΛ sl pm aeth arP ar^{e} Or Chr Bas^{1} (sed in pp. gr. rursus res talis pendet tota a codd) *οφειλομεν* (F* *-λαμεν*). Epiph de Mcione : *παρέκοψε τό Λέγετε ὅτι* (altero loco om) *ἀχρ. δοῦλ. ἐσμεν· ὃ ὠφειλ. ποι. πεποιήκ.*

11. *αυτον* (syr *Iesum*) .. BL om

αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. 12 καὶ εἰ
ἐρχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπρ
ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντ
*Lev 14, 2. Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς Πορε
θέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγε
αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπ
στρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσ
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτ
ἦν Σαμαρείτης. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Οὐχὶ οἱ δέκ

11. και αυτ. διηρχετο (A* διερχ., M g^{ser} ην διερχομενος) .. X om | δια μ
σου c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler (al pauc δια μεσης, δια της, δια)
BL δια μεσον (Ln), item *per medium* d e, D μεσον, 1. 13. al aliq α
μεσον (:: cf 4, 30. δια μεσου αυτων, frequentissimum est εν μεσ
passim et. εκ μεσου) | σαμαρειας (AB*EFLXΛ al -ριας) κ. γαλ. .. a b
e ff^{2}· i l q add *et hiericho* (*ier.*), similiter 28. post διηρχ. add τ
ιεριχω και

12. εισερχομενου αυτου .. X εισελθων, item a *ingrediens autem* | τι
.. LA 157. την | απηντησαν (L al^{15} fere Bas Dam υπηντ.) αυτω (
om : ita Ln) .. D e οπου ησαν .. a b c ff^{2}· i l q *et ecce* | λεπρ. ανδρ.
D 157. it vg al ανδρ. λε. | οι .. D cop^{2} και .. a b c e ff^{2}· i l q co
om | εστησαν .. BF 157. ανεστησαν

13. αυτοι .. D it vg om | ηραν φων. λεγοντες .. D e εκραξαν φωνη μ
γαλη (e add *dicentes*)

14. ιδων .. D al^{6} it^{pler} (a *et cum audisset illos*) vg al add αυτους | ε
αυτους .. D add τεθεραπευεσθε (** -πευσθε), d *curati estis* | και εγ
νετο (D cop^{2} εγ. δε) .. A* om εγ. | εκαθαρισθησαν (et. B) .. AX al ali
εκαθεριοθ. (Vide et. ad 17.) Cf huc Epiph de Mcione : ὅτε συνήντη
σαν οἱ δέκα λεπροί. ἀπέκοψε δὲ πολλά, καὶ ἐποίησεν Ἀπίστειλεν α
τοὺς λέγων Δείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερ. καὶ ἄλλα αὐτ' ἄλλων ἐποίησ
λέγων ὅτι πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν ἡμέραις Ἐλισσαίου τοῦ προφ., κ
οὐκ ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος. (Quae postrema intru
fuisse et. Tert haud obscure significat.)

15. εις δε .. A add τις | ιαθη .. D al^{6} it^{aliq} vg go al mu Vig εκαθαρισθ
| φων. μεγ. (D it^{mu} vg cop al μεγ. φων.) .. Γ φοβου μεγαλου

16. παρα .. D προς | αυτου (et. του κυριου et του $\overline{\omega}$ legitur) .. A αυτ
| ευχαριστ. αυτω (A it^{pm} vg Vig om; 242. τω θεω) .. D om | και αυ
την .. D ην δε | σαμαρειτης (et. B) .. ADL* al -ρεως

17. αποκρ. δε (A om) ο ις ειπ. (D add αυτοις) | ουχι οι c. AEGHKMSUV
ΓΔΛ al fere omn, item *nonne* it^{aliq} vg (et. Vig Cassiod) go cop syr^{p}
al; item BL 131.** (*ου οι) g^{ser} ουχ οι (Ln :: similiter lect fluct M
13, 55.) .. D a b c e ff^{2}· i q ουτοι (item A al aliq post οι δεκα add ου
τοι) | ALΔ al aliq εκαθερισθησαν. Cf ad v. 14. | δε c. BEGHKLMSUVXΓΔ
al pler go syr^{p} al (f ff^{2}· al vg *et novem*) .. AD al^{8} it^{pl} cop syr Vi
om (Ln)

ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

20 (202.5) Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν Ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 (203.10) Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23 (204.2) καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν Ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ Mc 13, 21. Mt 24, 23. 26.

---

18. *ουχ ευρεθησαν* etc .. D *εξ αυτων ουδεις ευρεθη υποστρεφων ος δωσει δοξαν τω θεω.* Similiter a b c ff^{2} i l q *ex illis* (a *his*) *non est* (ff^{2} *erat*) *inventus* (b ff^{2} i q om; l ?) *qui rediret et gratias ageret* (a *qui reversus honorem daret*) *deo* (nec fere differunt Amb Vig al); item e *et nemo ex eis reversus est qui daret claritatem deo;* f al 130.^{lat} vg *non est inventus qui rediret* (f *reverteretur*) *et daret glor. deo*

19. *η* (D itp^{ler} vg praem οτι) *πιστ. σ. σεσ. σε* (X add *πορευου εις ειρηνην*) .. B om

20. *απεκριθη* .. B praem *και* | *του θεου* sec. loco .. L a om | *παρατηρησεως* .. Γ *παρρησιας*

21. *η εκει* c. BL 157. 14.^{ev} e ff^{2}. g$^{1.2}$. i l cop Cyr^{allud} .. ς (Ln) *η* (syr Hil *et*, al fere^{25} Tert adv Mcion om) *ιδου εκει* c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler a b e f q go al Or (pergit *αλλα ἡ* et *ἡ γαρ*) al (:: cf v. 23. c. ll. pp.). Praeterea D add *μη πιστευσητε* :: cf Mt 24, 23. Mc 13, 21.| *του θεου* .. Or *εἰ δὲ ταυτόν ἐστιν ὑποστάσει, εἰ καὶ μὴ ἐπινοίᾳ, βασ. οὐρανῶν καὶ βασ. θεοῦ, δῆλον ὅτι, πρὸς οὕς; λέγεται ἡ βασ. τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστί, πρὸς τούτους ἂν λέγοιτο καὶ τὸ Ἡ βασ. τῶν οὐρ.* (sic ipse Or affert locum 3, 243.) *ἐντ. ὑμ. ἐστ.*

22. *ειπ. δε* (itp^{ler} vg al *et αὐτ*) .. D 157. *ειπ. ουν* | *μαθητας*; c. BDEGHK LMRSUVΓΔΛ al longe pl e f al am for al go .. AX al mu itpl vg^{ed} et^{mss} aliq cop al mu add *αυτου* (Ln) | *οτε* (L al aliq Mcion^{epiph} *οταν*) *επιθυμησετε* (MΔ 1. 209. al Mcion^{epiph} *–σητε*) .. D al^{4} itp^{l} arm *του επιθυμησαι υμας* | *μιαν τ. ημερ.* .. D go add *τουτων* | *ιδειν* (itp^{ler} vg al Mcion$^{epiph\ 1}$ ante *μιαν* pon) .. D mt Mcion$^{epiph\ 1}$ Vig^{1} om | *ουκ* .. A *ουχ*

23. *και* (et. it vg cop al) .. Γ *καν*, al^{3} *και εαν*, item syr syr^{p} c. ob. al | *ιδ. εκει ιδ.* (cop *ἤ*) *ωδε* c. BL cop .. ς (Ln) *ιδ. ωδε η* (Gb^{0}; DKX al plus^{40} am al Thph om, M al^{7} it^{aliq} vg al *και*) *ιδου* (al pauc om) *εκει* (KM al fere^{25} syr^{p} c.^{a} add *ο χς*) c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ etc | *μη απελθητε.* (209. syr$^{p\ mg}$ *πιστευετε*) *μηδε* (e *μη*, B 13. 69. al arm om *απ. μηδ.*) *διωξητε* (LΔΛ al *–ξετε*, syr^{sch} om *μηδ. διωξ.*, item syr^{cu} sed ante *μηδε απελθητε* add *ne decipiamini*) .. 1. 118. 131. (vdtr) 209. haec cum prioribus sic : *ιδου ωδε, μη διωξητε· η ιδου εκει ο χς, μη πιστευσητε*

Mt 24, 27. ἀπέλθητε μηδὲ διώξητε. 24 (205.5) ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστρα
πτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν λάμπει, οὕτω
9. 22. ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 (205.8) πρῶτο
δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶ
Mt 24, 37–39. ταύτης. 26 (207.5) καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτω
*Gen 7, 7. ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιο
ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴ
κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντα
*Gen 18, 20 ss. 28 (208.10) ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λὼτ· ἤσθιο
*Gen 19, 24. ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρ
ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾽ οὐρανο
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱ

---

24. η (B 245. 48.ev 49.ev om) αστρ. η (LXΓ al[12] om) αστραπτ. | εκ τ
υπο τον (c. ABDKR al aliq; ς υπ [E** υπο] c. EGHLMSUVXΓΔΛ al ple
ουρ. (U ουρανων) εις τ. υπ (al pauc υπο τον) ουρ. (D 71. 241. om ε
τ. υ. ουρ.) λαμπει (A it[aliq] ante εις την, D αστραπτει) .. 69. υπο τα
απ ουρανων λαμπει .. c ff[2]· de sub caelo, f in his quae sub caelo su
fulget, e de caelo in parte (cod. patre) quae sub caelum est .. a om ist
omnia | εσται (Gb Sz) c. A(B? certe sic Wo. Ceph.)EGHKLMRSUVXΓΔ
al longe pl a f ff[2]· q al vg go cop al mu .. ς add και, Ln [και], c. (
e sil.) D al mu it[pm] (:: similiter in Mt lectio fluct) | εν τη ημερ. (24
παρουσια) αυτ. c. AEGHKLMSUVXΓΔΛ al fere omn q al vg go cop
(f Vig adventus filii hom. in die sua) .. BD 220. a b e i om (Ln); ne
exprim (habentes adventus filii hom. pro fil. hom.) c l mm gat Amb

25. αυτον (K supra lineam habet) πολλ. παθ. (Γ πα. πο.) .. AK p[ecr]
πο. παθ. αυτ.

26. και .. A al om | νωε (Gb Sz) c. unc omnib allisq longe pl Clem al
ς του νωε c. min non ita mu | και .. Γ al pauc b al om

27. εγαμιζ. c. BDLVX al fere[20] (Chr εγαμισκ.) .. ς εξεγαμιζ. c. AEGHK
RSUΓΔΛ al pl (:: cf Mt) | ηλθεν ο κατ. .. D e εγενετο κατ. | ΜΓΑ* s
απολεσεν, item E al v. 29. | απαντ. c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al ut vdt
omn .. BDLX παντας (Ln)

28. ομοιως και ως .. LRX al aliq ομ. καθως, item it[aliq] (ut i) vg *similite
sicut*, b ff[2]· q *similiter*; a e *similiter et*, f *et sicut*, Ir[int] *et quemadmodum*
E οικοδομουν

29. η δε ημερα (syr[cu] *et qua die*) .. D a e cop[2] om δε, item Ir[int] (*quoad
usque*) | εξηλθεν ut AD**EKLRUXΓΔΛ etc, item εβρεξεν ut AEKLRXΓΔ
etc; sed D*M etc εξηλθε (Ln) et DMU etc εβρεξε (Ln) | πυρ και θειο
c. EGHLRSUVXΓΔΛ al pler vv pm (sed it[pl] syr[cu] Ir[int] om και θειον
item f[ser*]) .. ADKM al plus[10] go syr[P] θει. και πυρ :: e LXX | απαντα
c. AEGHKMRSUVΞΓ al pler .. BDLΔΛ al pauc παντας (Ln)

30. κατ. τα (E om) αυτα (Schu commend) c. BDK(R)X al fere[10] cop, item
similiter a, *sic* Ir[int] syr[cu] et[sch] .. ς κατ. ταυτα (Gb′ prob Schu ταυτ

τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 (209.7) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς Mt 24, 17 s. ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 (210.10) μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 33 (211.5) ὃς *Gen 10, 26. 9, 24. Mc 8, 35. Mt 10, 39. Io 12, 25. ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσει αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν. 34 (212.5) λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι Mt 24, 40 s. ἐπὶ τὸ αὐτό, μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται.

:: invitis cdd) c. AEGHLMSUVΓΔΛ al pler, item *secundum haec* itplerˢ vg go syrᵖ al (:: cf ad 6, 23.) | *η ημερα ο υι. τ. ανθρ. αποκαλυπτεται* (B *-λυπτηται*, L *-λυπται*) .. D c ff²· i l? (item b q Aug) *εν τη ημερα* (b q Aug *dies*) *του υιου του ανθρωπου η* (d *qui*) *αποκαλυφθη* (*revelabitur*)

31. *καταβαινετω* .. M al pauc *-βαινετω* | *εν αγρω* c. BL 13. 69. 346. (al ut vdtr) .. ς (Ln) *ε. τω αγρ.* (:: ut Mt lectione non fluct) c. ADEGHKMRS UVXΓΔΛ al pler | *εις τα* .. Kˢ om

32. *λωτ* (et. d) .. Dᵉᵀ *λωθ*, item *loth* b i q am fu for san al. Item (exc D) et. vv. 28 et 29.

33. *ος εαν* .. D al aliq ος *αν* | *ζητηση* (Bᵀ al aliq *-σει*, U al *ζητη*) .. D *θεληση* | *τ. ψ. α. περιποιησασθ.* (*liberare* b c i q) c. BL b c i q .. ς (Ln) *τ. ψ. α. σωσαι* c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (itpm vg *salvam facere*, *salvare*) .. D *ζωογονησαι* (*vivificare*) *τ. ψ. α.* (:: cf ll. pp. quorum nullo *περιπ.* legitur) | *απολεσει* (R bis *απωλ.*) .. EH al *-λεση* | *και ος εαν* (al aliq *αν*) .. BL al⁷ *ος δ αν* :: ut 9, 24. (X om *και ος εαν* usq *ζωογ. αυτ.*) | *απολεσει* c. ALΓΔΛ al mu .. ς (Ln 49.) *-λεση* c. BDEGHKMSUV al pl | *αυτην* sec (A itpl mt add *ενεκεν εμου* :: e ll. pp.) .. BDR 1. 131. a arm om (49. et Ln [*αυτ.*] :: at potius ut molestum electum est quam additum. In pp. est *τ. ψυχ. αυτ.* nec fere fluct) .. 13. 28. 69. 346. *την ψυχην αυτου* :: ut ll. pp. | *ζωογονησει* .. v al fere²⁰ *ζωοποιησει*, 1. al⁴ *σωσει*. Item *salvam faciet* itpl mt go; *inveniet* l syrᶜᵘ (:: cf ll. pp.)

34. *λεγω* .. A al mu e g¹· for al syrᶜᵘ add *δε*, al pauc a *γαρ* | *εσονται δυο* c. BEGHLSVXΓΔΛ al itplerˢ vg cop etc (D 11. 80. dˢᶜʳ *εσ. επ. κλ. μι. δυο*) .. AKMRU al²⁰ fere q go *δυ. εσ.* | *μιας* .. B c om, hinc Ln [*μι.*] | *εις* (Gb Sz) c. unc omnib (exc B? e sil.) al pl Bas Thph .. ς *ο εις* c. (B?) min non ita mu cop | *παραλημφθ.* c. ABLQ(ex v. sq.)RΣΔ (non item v. sq.) .. ς *παραληφθ.* c. (D v. sq) EH(GK v. sq)MSUVΓΔ al plᵉʳ .. Dᵉᵀᴳᴷ 116. al⁴ go *παραλαμβανεται* :: ut Mt | *αφεθησεται* .. DK 116. go *αφιεται* :: ut Mt

35. *εσονται δυο* c. BDL a cop Maxᵗᵃᵘʳ .. ς (49.) *δυ. εσονται*. c. AEGHKMQRS UVXΓΔΛ al pler f vg al .. b c e ff²· i q (al?) Amb om *εσονται*. | *επι το αυτο* .. Kˢ *εν τω μυλωνι* :: e Mt | *μια* (et. ς Gb″) c. AEGHKLMQSUVX ΓΔΛ al longe pl .. ς⁰ (et. Sz) Ln *η μια* c. B (e sil.) DR al non ita mu cop¹ | *παραλημφθ.* et ς *παραληφθ.* vide ad v. 34. | *η δε ετερ.* c. BLR

Mt 24, 28. 37 (213.5) καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ Ἰοῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπ
αὐτοῖς Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

1 (214.10.) Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν π
τοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, 2 λέγων Κριτής
ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντ
πόμενος. 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐ
λέγουσα Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελ
ἐπὶ χρόνον· μετὰ ταῦτα δὲ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ Εἰ καὶ τὸν θεὸν

13. 69. 346. .. ς (Ln) και η (8 al pauc om) ετερ. c. ADEGHKMQSUVXI
al pler it vg al mu (cop om copulam) :: at ita et v. 34. et ll. pp.
terum 209. al aliq vg^{cdd} (ap Ln) om versum.

36. Non damus versum c. (ς Gb) ABEGHKLMQRSVXΓΔΛ al longe pl
go cop aeth^{utr} sl^{ms} Bas al Op Max^{taur} .. ς^{e} (et. Sz) sic habet : d
εσονται (D al aliq it^{pler} vg om) εν τω (D om) αγρω· ο (DU al om)
παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται (e om και ο ετ. αφ.) c.
al pm it^{pler} (i ante v. 35. pon) vg (in editione ad v. 35. trahunt
tum sequitur v. 36. usq κυριε, tum v. 37.) syr^{omn} al Victorin A
Aug al (:: e Mt)

37. λεγ. αυτω (c ff^{2}· illi dixer.) .. D om αυτω | το σωμα .. EGH al fer
e (cadaver) syrP ^{mg} al Thph το πτωμα :: e Mt | εκει και (c. BLCA
plus^{30} b d vg^{ed} cop syrP arm Bas Thph Amb^{2}; Ln [και], ς om c. A
EGHKMQRSVXΓΔ al pl it^{pl} vg^{cdd} pler go syr^{cu} et^{sch} al :: ut Mt) οι α
επισυναχθ. (επισυν. c. BLQ 19.^{ev}; ς Ln συναχθ. c. ADEGHKMRSUVX
etc :: ut Mt lectione non fluct, A Amb^{1} om; posuimus h. l. c. BL
69. 300. 346. y^{scr} arm persP; ς Ln post εκει c. rell :: ut Mt lectio
non fluct)

XVIII. 1. δε και c. ADEGHKQRSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg go al pl .. B
al fere^{10} a b c q cop Or^{1} δε (Or^{1} γαρ) : ita Ln | αυτους c. ABKLMQ
VXΓΔ al plus^{55} Or^{1} .. ς om c. DEGHSΔ al pl Or^{1} | εγκακειν (εγκ. c. A
DHKQ al; B**LUΔ al εγκ. : ita Ln 49.) c. ABDHKLQUΔ al .. ς εκκακ.
EGMRSVXΓΔ al pler Or

2. λεγων (et. Or^{1}) .. D 1. al^{4} syr^{cu} et^{sch} persP Or^{1} Bas om (Gb^{0}), τ
c. ABEGHKMQRSUVΓΔΛ al pler it vg al mu Or Ath (pergit χωρα) al
DLX 33. 126. 254. τη

3. χηρα δε (ς Gb Sz) c. unc omnib (exc A) aliisq longe pl e go syrP
Bas Chr Dam .. ς^{e} add τις c. A 1. al mu it^{pler} vg cop al

4. ηθελεν (Gb') c. ABDLQRXΔ al fere^{40} (item *nolebat* it vg) Hipp C
Dam .. ς ηθελησεν c. EGHKMSUVΓΔ al pl | χρονον .. D add τινα^{1} μ
ταυτ. δε c. BLQ (it^{pl} vg cop *post haec autem*, b c d ff^{2} om *autem*) ..
(Ln 49.) μετ. δε ταυτ. c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: at iste ordo ubi
non fluct : 10, 1. Mc 16, 12. Ioh 19, 38. Lc 1, 24.) | ειπ. εν εαυτω

φοβοῦμαι καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; 8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι

D ηλθεν εις εαυτον και λεγει, item Vig *in se autem reversus dix. intra se* | ει και .. D it^{pler} om και | και ανθρ. ουκ c. ADEGHKMQRSUVΓΔΛ al pler q go .. BLX 157. it^{pler} vg (sed b Ir^{int} Vig ita et. v. 2.) cop *ουδε ανθρ.* (Ln)

5. *δια γε* .. X *δια δε* | *κοπον* .. ℵ*GR 1. 131. 209. 346. al mu *κοπους* | ℵ*UX al *την χηρα* | *εκδικησω* .. D praem *απελθων* | *υπωπιαζη* c. ABD G**LQΔ al pm, item *suggillet* it^{pl} vg (e *molestior sit mihi, permolestet me* go cop; l *invidiam mihi faciat*) .. EG*HKMRSUVXΓΛ al pl (12 ap. sol. Scriv) *υποπιαζη* (Gb′) et al fere^{25} *υποπιεζη*, item *constringat me* b ff^{2}· q (:: Etymolog. *ὑπώπια τὰ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμ. πελιώματα*, item Pollux *τὰ ὑπὸ τοὺς ὤπας τῶν πληγῶν ἴχνη.* Suid : *ὑποπιέζω ἐκθλίβω, ὑπωπιάζω δέ.* Sic. In cdd *υπωπιαζ. υποπιαζ. υποπιεζ.* non raro confusa. Cf et. ad 1 Cor 9, 27.)

6. *ακουσατε* (A* om) .. Γ f^{ser*} y^{ser} *ηκουσατε*, item e *audistis*

7. *ποιηση* c. BDGMQUVXΓΔ al^{50} fere cat .. ς *-ησει* c AEHKLRSΔ al pl Antioch al (:: in tali interrogatione facile magis se commendabat *-ησει* quam *-ηση*. Auctoritatis plus a testibus hoc quam illud habere clarum est) | *των βοωντ. αυτω* c. BLQ (D^{gr} *βοωντων αυτων*, quod inde ortum vdtr); a b ff^{2}· i l q *clamantium* sine *αυτω* .. ς (Ln) *των βοωντ. προς αυτον* c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ etc | *ημερ. κ. νυκτ.* .. D c^{ser} Antioch^{1} *νυ. κ. ημ.* | *και μακροθυμει* (Gb′) c. ABDLQR(vdtr)X 1. 157. 209. c^{ser} al aliq e (*et patiens est in illis*) go cop sl item (ut putant) aeth arr pers$_{a}$, item Chr Antioch^{2}; accedunt 254. f al vg syr^{cu} et^{sch} *κ. μακροθυμησει* (*et patientiam habebit in illis*, g^{2}· add *diebus*) .. ς *και* (80. 88. a b c ff^{2}· i l q om; syr^{P} exprim *etiamsi*) *μακροθυμων* c. EGHKMSUVΓΔΛ al pler it^{pm} syr^{P} (Ir^{int} om *κ. μακρ. ε. αυτ.*) | *επ* (D^{gr} 157. *εν*, item *in illis* it vg; d *super eos*) *αυτοις* (al aliq *-τους*) .. 64. Antioch^{2} om. Ceterum 13. 69. pro *και μακροθ.* etc libere sic : *και λεγω, μακροθυμων επ αυτους ποιησει την εκδικ.* etc

8. *λεγω* .. GMR 28. 124. 346. al^{12} fere em cop arm arr Mac Antioch^{2} Ir^{int} Aug al praem *και* | *οτι* .. DG al aliq it^{pm} tol* Mac Ir^{int} Aug om | *αρα* .. D post *πλην* | *την πιστ.* (et. Clem Or Epiph Const al) .. D al^{2} om *την*

9. *δε και* c. BDLMQRXΔ al sat mu it^{pm} vg al .. AEGHKSUVΓΔ al plus^{90} b c l q fu** cop sah go syr^{P} (syr^{cu} et^{sch} *και ειπεν* sine *δε*) al Bas

εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν τα
την. 10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ε
Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρ
ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο Ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ ει
ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ
οὗτος ὁ τελώνης· 12 νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάν
ὅσα κτῶμαι. 13 καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐ
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στ
θος αὐτοῦ λέγων Ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέ
ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκ
14, 11. Mt 23, 12. νος· (215.6) ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπειν
ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Thph om και (Gb^{0} Ln [κ.]) | M πρ. τινας τους πεποιθόσιν | A al ἑαυτους | εξουθενουντας .. B al^{5} ac plur -ντες|τ. λοιπους (KLX λι .. D add ανθρωπους | την παραβ. ταυτην .. D om

10. ανθρ. δυο (et. e Cyp) .. D it^{pler} vg Aug δυ. ανθρ. | εις c. BD g^{scr} .. ς ο εις c. AEGHKLMQSUVΓΔΛ al pler | ο ετερος .. D it^{pm} C Opt εις | φαρ. et τελω. (et. Cyp Aug Opt) .. it^{pl} τελ. et φαρ.

11. ο (QX 157. cop add δε) φαρισ. (syr^{omn} Or και ο φα.) σταθ. (e C *cum stetisset*) .. a b c ff^{2} i q *stans itaque phar.* | προς (D καθ) εαυτον BL 1. 131. 209. e al vg cop arm sl Or Bas Cyp post ταυτα (e Cyp *tali* it^{pl} *sic*) pon; it^{pl} sah om | προσηυχετο .. A 1. al^{8} -ηιξατο | ωσπερ AEGHKMSUVΓΔΛ al pler .. DLQ al pauc Or^{3} ως (Ln) | ουτ. ο τελ. AK al fere^{10} e Cyp Aug^{3} Vict^{tun} ο τελ. ουτ.

12. αποδεκατω .. B -κατευω

13. και ο τελ. c. ADEHKMQSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg go syrP al .. B al^{6} e cop sah syr^{cu} et^{sch} Cyp Aug al ο δε τελ.| εις τον ουρ. (A ε. τ -νους) h. l. c. BLQX 33. al b e q go cop sah syr^{cu} et^{sch} .. ς (Ln) a επαραι (MΓΛ al ἐπάρ.) c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al pler it^{mu} (sed aliq libe vg syrP al Cyp al mu .. 40. i l Or (item bis alludens) om|εις το σ θος c. AEGHMSUVΓΔΛ al longe pl go cop syr^{cu} et syrP .. BDKLQX fere^{15} it vg arm sl Or Cyr Antioch Cyp al om εις (Ln 49. :: at omis omnino a correctore est) | αιτου (Q Or εαυτου) .. B 1. 118. y^{scr}

14. λεγω .. A al add γαρ (it^{mu} add *itaque;* et. *amen* praemittitur) | κατε c. ABDEGHLMPSUVΓΔΛ al pler e al vg go al Cyr Cyp al .. KQU al it^{pl} al Antioch Thph Hil al praem οτι, Ln [οτ.] | εις τ. οικ. αυτ (BL** εαυτ.) .. D sah om|η γαρ εκεινος (Gb Sz) c. AEGHKMPQSUVΓ al^{150} fere go (*quam quidem ille*) syrP (accurate η γαρ εκ.) Cyr Bas Thph (ἢ γὰρ ἐκ. ἀντὶ τοῦ παρ' ὃ ἐκεῖνος. Addit Euth : ἤγουν οὐκ ἐκ νος) (157. Bas ηπερ εκ., Doroth υπερ εκεινον) .. ς η εκεινος c. M pauc .. BL 1. 22.^{mg} 94. 209. cop sah (παρα τουτου) Or^{1} (et^{1} μαλ αυτου) Naz 256.^{schol} παρ εκεινον (Ln), item D μαλλον παρ (d *praet* αυτον τον φαρισαιον (et. syr^{sch} pers^{P} add *Paris.*). Cf et. it vg

15 (216.2) *Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς.* 16 *ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.* 17 (217.2) *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.*

18 (218.2) *Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;* 19 *εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.* 20 *τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ* Ex 20, 12–16.

18–27 Mt 19, 16–26. Mc 10, 17–24.

---

prae illum Pharis., vg *ab* (mm *magis ab*) *illo* (tol add *Pharis.*); sed b c e f ff^{2} i l q mt Cyp Aug al *magis quam ille Phar.* (:: *ἢ γὰρ ἐκ.* insolenter dictum tot lectionis turbas creavit) | *εαυτον* pr .. D* *αυτον* | *ο δε* c. BDE^{r}EGHIKLMPQSUVXΓΔΛ al pler go cop sah syr^{p} al .. A al^{6} it vg syr^{cu} et^{sch} al (Or *και πας ο, ως πας ο*) Cyp al *και ο* (Ln :: ita 14, 11. et Mt 23, 12.)

15. *και* .. D al aliq a b go cop syr^{sch} om | *τα* (1. 13. 69. al cop Or om) *βρεφη* (Or^{diserte}) .. D *παιδια* (idem E pro *τα βρ.* scripturus erat) :: e ll. pp. | *αυτων* (in B additum supr. lin.) *απτηται* (et. Or; P *αψητ.* :: e Mc) .. IX al *απτητ.* (X *αψητ.*) *αυτ.* (:: e Mc) | *επετιμων* c. BDGL 1. 13. 69. 118. 209. f^{sec} item *increpabant* it vg .. ς *-τιμησαν* c. AEFHIKM PSUVXΓΔΛ al pler go (:: *-ησαν* Mt paucis fluct, *-ων* Mc sed test graves substituerunt similiter *-ησαν*) | *αυτοις* .. Γ *αυτους*

16. *προσκαλεσ. αυτα ειπ.* (al pauc *ελεγεν* vel *λεγει*) .. BL a cop *προσεκαλεσατο αυτω* (R *imperavit eis*, B om *αυτ.*) *λεγων*, item DG 1. 118. 131. 209. *προσεκαλειτο αυτ. λεγ.* | *κωλυετε* .. D *κωλυσητε* | *του θεου* .. A* 157. al itpm syr^{cu} et^{sch} *των ουρανων* :: e Mt

17. *αμην* .. D 11.^{pc} add *γαρ* | *ος εαν* c. AEFGHIKMPSUVΓΔΛ al pler .. BD LX al pauc Or *ος αν* (Ln 49. :: ita iidem fere test et. in Mc)

18. *τις αυτον* .. G 1. al aliq *αυτ. τις*, item *eum quidam* it vg etc | *λεγων* .. D am al (ap Wtst) sax om

19. *ειπ. δ. α. ο* (Dial om *α. ο*) *ις* .. DG *ο δε ειπ. αυτω* | *τι με λεγεις* etc : ad locos veterum in Mt adscriptorum accedunt : Hipp (p. 254.) ex Mcione *τί με λέγετε ἀγαθόν; εἷς ἐστ. ἀγαθός.* Sed ad verbum c. nostro textu consentit Dial *τί με* usq *ὁ θε.* (nisi quod alibi est *λέγοντος τοῦ Χρ. Οὐδεὶς ἀγ. εἰ μὴ εἷς ὁ πατήρ.*) Epiph^{742} ex Ario sic : *πῶς εἶπεν ὁ κύριος Τί μ. λ. ἀ. εἷς ἐστ. ἀγαθ. ὁ θε.* Or consensionem Marci et Lucae testari vide ad Mt (nihilominus Or alibi^{2} scribit *εἰ μὴ εἷς ὁ θε. ὁ πατήρ*). Epiph de Mcione : *μή με λέγε* (alt. loc. *-γετε*) *ἀγαθ. εἷς ἐστ. ἀγ. ὁ θε. προσέθηκε ἐκεῖνος Ὁ πατήρ* (alt. loc. *ἀγαθός. προσέθηκε τὸ ὅτι ὁ πατήρ.*)

20. Epiph de Mcione : *ἀντὶ τοῦ Τὰς ἐντ. οἶδας λέγει Τὰς ἐντ. οἶδα.* Id non agnoscit Tert (Or ex Mac. Chrysoceph. 3, 980. vix huc valet), nec magis Dial, nisi quod verba *ὁ δὲ ἔφη*, in Dial praemissa verbis *τὰς*

ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 *δὲ εἶπεν Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος.* 22 (219.2) *ἀκούσα δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἔτι ἓν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλη σον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, κα δεῦρο ἀκολούθει μοι.* 23 (220.2) *ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπο ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.* 24 *ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦ εἶπεν Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τ Θεοῦ εἰσπορεύονται·* 25 *εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρ*

ἐντ. οἶδας, Epiphanii testimonium confirmare vdtr. | *οἶδας* .. D ad *ο δε ειπεν ποιας. ειπεν δε ο ω̄ς το* (:: e Mt) | *μη μοιχευσης* etc (e^{scr} *-σεις*, item bis vel ter in sqq; M quarto tantum loco *-σεις*, item Di *μηδε -σεις*) .. D *ου μοιχευσεις· ου φονευσεις· ου κλεψεις· ου ψευδο μαρτυρησεις* | *μητερ. σου* c. EFGHSUVΓΔΛ al longe pl a b c cop syr^{c} et^{sch} al Dial (*τιμαζον τον* etc) Or^{allud} (*καὶ ὁ σωτὴρ δέ φησι Γέγραπτ ἐν τ. νόμ. Τίμα τ. πατ. σου κ. τ. μητ. σου*) .. ARDIKLMPX al^{25} it^{pl} v go syr^{p} arm *μητερα* (Ln Gb″ :: at *σου* nec in Mt nec in Mc est, ad quo vide paucitatem testium qui addunt. Fluctuat et. LXX : B add, A om

21. *ταυτ. παντα* .. AIK al fere^{5} e *πα. ταυτ.* (:: ut Mt; nonnulli et. i Mc) | *εφυλαξα* c. ABL 1. 209. al Dial .. ς *-ξαμην* c. DEFGHIKMPS VXΓΔΛ al pler (:: *-ξαμην* in Mc, *-ξα* in Mt edidimus, sed et. in M test pler *-ξαμην* nec nemo in Mc *-ξα*. Hinc defendi potest si qui *-ξαμην* ut rarius ubique servat.) | *εκ νεοτ.* c. BD 1 Dial Mcion^{tert} ς (Ln) add *μου* c. AEFGHIKLMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{pler} vg rell (:: at ita Mc lectione non fluct; cf et. ad Mt)

22. *ακουσ. δε* c. BDL 1. 33. 69. 131. 209. al cop syr^{cu} et^{sch} perss Thp .. ς add *ταυτα* c. AEFGHIKMPSUVXΓΔΛ al pler syr^{p}, item it vg g *τουτο*, item 157. *αυτου* | *ετι* .. FHV al fere^{10} *οτι* | *διαδος* c. BEFGH PSUVXΓΔ al pl (et. go cop syr^{p} *distribue*) .. ADILMRΔ al fere^{45} (it v al *da*) Dial Bas Thph *δος* (Gb′ Ln :: at ita et Mt et Mc) | *πτωχοις* .. al pauc praem *τοις* (e ll. pp.) | *εν τοις* (ALR al^{6} om :: ita Mt) *ουρανοι* c. ABDLR al plus^{10} a e cop .. ς *εν ουρανω* c. EFGHIKMPSUVXΓΔΛ al ple it^{pl} vg go al Dial al (:: ita Mc lectione tantum non fluct)

23. *ταυτα* .. Γ add *παντα* | *εγενηθη* c. BL (:: cf ad Mt 28, 4.) .. ς (Ln *εγενετο* c. rell ut vdtr omnib (et. Cyr)

24. ο (B om) *ω̄ς ειπ.* c. BL 1. 131. 157. 209. cop .. ς (Ln) ο *ω̄ς* (al pau om vel ante *αυτον* pon) *περιλυπον γενομενον ειπ.* c. AEFGHIKMPS VXΓΔΛ etc, item D b c e i al *περιλ. γενομ. ειπ.* (e add *illi*) ο *ω̄ς* | *ει τ. β. τ. θ. εισπορευοντ.* (DR 124. 157. it^{pler} vg *εισελευσονται*, go *in trocunt in regn. d.*, item cop *difficile ut intrent*) c. BL (go cop), iten DR al it^{pler} vg .. ς (Ln) *εισελευσονται εις τ. β. τ. θε.* (KM al mu *τω ουρανων* :: e Mt) c. AEFGHIKMPSUVXΓΔΛ etc (:: cf Mt et Mc)

25. Γ al *ευκοποτερ.* | *καμηλον* (it^{pm} for al *camellum*) .. s 59. 124. 130. 239. 433. c^{scr} y^{scr} *καμιλον* (239. *-μιλλον*). Cyr (apud Mai. p. 380. *καμηλον οὐ τὸ ζῶον ἀλλὰ τὸ ἐν τοῖς πλοίοις παχὺ σχοινίον* (transiit et in scholia). Ceterum cf ad Mt ad quem adde : *καμιλον* et. syr^{p} (parite

ματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 *εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;* 27 *ὁ δὲ εἶπεν Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν.* 28 *Εἶπεν δὲ Πέτρος Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι.* 29 (221.2) *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ,* 30 *ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ* 28–30 Mt 19, 27– Mc 10, 28–

in Mt atque in Mc, non item in Lc). Contra Amb: „camelus in typo populus gentilis accipitur, quem leo ille quaerens quem devoret onustum thesauro propheticis agitat speciebus in desertum" etc | *τρηματος* c. BD 49. (sic B et. in Mt)..LR 157. 242. 31.ev 32.ev *τρυπηματος* (:: ita Mt) .. ς *τρυπαλιας* (:: ut Mc) c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ etc (it vg *foramen acus* [e *cavernam*] ubique) | *βελονης* (Gb″) c. BDL 1. 13. 69. 124. 157. 209. 251. 346. .. ς *ραφιδος* (:: ut Mt et Mc) c. AEFGHKMPR SUVXΓΔΛ al pler | *εισελθ.* pr c. BEFGHKLRSUVXΓΔΛ al longe pl e cop syr^{sch} syr^{p} ^{mg} .. ADMP al plus^{20} item (*transire*) it^{pler} vg go syr^{cu} syr^{p} ^{txt} sl *διελθειν* (:: ut in Mc edidimus; cf ad Mc et Mt) | *εισελθ.* sec (a e ff^{2c} i syr^{sch} non exprim) .. D it^{pm} vg syr^{cu} ante *εις την* pon

26. *οι ακουσαντες* (d g^{1c} *qui audierunt*) .. D^{gr} L al aliq go *οι ακουοντες*, item it^{pler} vg *qui audiebant*

27. *ο δε* .. A al aliq add ὁ̄ (similiter it^{aliq}) | *τω* c. ABEFGHKLMRSUVXΓ ΔΛ al longe pler .. DP 157. f^{scr} Iust (*τα αδ. πα. ανθρ. δυ. πα. θε.*) Thphil (*τα γαρ πα. ανθρ. αδ. δυ. εστ. παρ. θε.*) om (Ln :: cf ll. pp.) | *εστιν* h. l. c. BDL 1. 28. 118. 131. 157. 209. al pauc a e Hier .. ς post *δυνατα* c. AEFGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg (sed in his Latt pler *quae impossibilia sunt ap. de. poss. sunt* etc, item Ir$^{int\,2}$ [alibi^{1} om *εστ.*]) go etc (:: in Mc *δυνατα εστ. πα. θε.* non fluct)

28. *πετρος* (Gb′) c. AEFGHKMPSVΓΔΛ al longe pl (18 ap. sol. Scriv.).. ς (Ln) *ο πετρ.* (:: ut Mt et Mc lectione tantum non fluct) c. BDLRUX al mu | *αφεντες* (D 1. 69. 118. 131. 209. post *τ. ιδ.*) *τα* (1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. it^{mu} *παντα τα*) *ιδια* c. BDL 157. al^{7} cop syr^{p} ^{mg} it^{pl} (*relictis rebus* [b *retibus*, a l *omnibus*, c q *omnib. reb.*] *nostris* a b c ff^{2c} i l q; e *remisimus omnia nostra et*) item ut vdtr syr^{cu} (simili modo quo e) . . ς *αφηκαμεν παντα και* c. AEFGHKM PRSUVXΓΔΛ etc (f al vg *dimisimus omnia et*) :: at ita et Mt et Mc | *ηκολουθησαμεν* (R *-καμεν*, ut in Mc edidimus, item D* in Mt) *σοι* .. X c^{scr} e^{scr} (al ?) l add (:: e Mt) *τι αρα εσται ημιν*

29. *οτι* .. DΔ al pauc it (exc f) vg (sed non Hier) om (:: ut Mc) | *οικιαν* .. DH al aliq syr^{sch} pers^{p} *-ιας* (:: ut Mt) | *η γυναικ. η αδ. η γον.* c. BL cop .. ς (Ln) *η γον. η αδ.* (DΔ al^{6} sl Cyp^{1} add *η αδελφας* :: ut Mt et Mc) *η γυναικ.* c. rell ut vdtr omnib (et. Cyp Hier al) (:: vdtr *γυναικ.* cum *τεκν.* consilio compositum esse; quamvis et. dici queat aliena manu composita esse singulariter dicta. Cf eosdem test vv sqq) | *ενεκεν* (U al *-κα*) .. B *εινεκεν*

30. *ος ουχι μη* c. BL 1. 124. 209. al ut vdtr . . ς (Ln) *ος ου μη* c. AEGH KMPRSUVXΓΔΛ al pler; sed D (:: e Mc) *εαν μη* (it^{pm} *nisi ut*, f al vg

πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31—34 Mt 20, 17—19. Mc 10, 32—34.

31 (222.2) Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 (223.10) καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35—43 Mt 20, 29—34. Mc 10, 46—52.

35 (224.2) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱερειχὼ τυφλός

Cyp al *et non*) | απολαβη c. AEGHKLPRSUVXΓΔΛ etc .. BDM al[10] λαβη (:: ut Mc, similiter Mt) | πολλαπλασ. .. D it[pler] (non f et ut vdtr g[1. 2]) syrP [mg] (in cod. Bars.) Cyp al mu επταπλασ. (sed Hier sic : *Iovinian. in alio evgl. centies in alio septies — sciat in Mt et Mc apostolis quæ universa diminerant centuplum repromissum, in evgl. autem Lucae multo plura, πολλαπλασ., et penitus in nullo evgl. pro centum scriptum esse septem, seque aut falsarii aut imperitiae reum teneri.*) | εν τω καιρ. τουτω .. Χ praem νυν (:: e Mc)

31—34. Epiph de Mcione: παρέκοψε τό Παραλαβὼν τ. δώδ. Ἔλεγεν Ἰδοὺ ἀναβ. εἰς ἱεροσολ. καὶ τελεσθ. πάντα τὰ γεγρ. ἐν τοῖς προφ. περὶ τοῦ υἱ. τ. ἀνθρ.· παραδοθήσεται (alt. loc. add γὰρ καί), ἀποκτανθήσεται, καὶ τῇ τρ. ἡμ. ἀναστήσ. (alt. loc. ἐγερθήσ.) ὅλα ταῦτα παρέκοψε.

31. δωδεκα (Or δεκαδυο) .. E* it[aliq] add μαθητας | πρ. αυτους .. D it[mu] vg αυτοις | Γ αναβαινωμεν | ιερουσαλημ c. BDLR y[scr] e cop go Or .. ς (Ln) ιεροσολυμα (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) c. AEGHKMPSUV XΓΔΛ al longe pler it[pler] vg al | τελεσθησεται .. al[10] Or[lib] τελεωθησ. | τω υιω .. D 13. 69. 124. al[6] Epiph (item *de filio* it vg go ac reli) περι του υιου (Schu „bene"), Δ του υιου

32. παραδοθ. γαρ .. D e οτι παραδ. | ADEP ενπαιχθ. (Δ[X] al -εχθ.; K -χθησονται) | και υβρισθ. (al pauc post κ. εμπτ. pon; 130.Γ[sr] et[las] f vg κ. μαστιγωθησεται) .. DL al[11] it[mu] al (syrP c.*) om (:: nec Mt nec Mc habet) | κ. εμπτυσθ. (D ενπτ.) .. PR al[7] arm om (:: om et. Mt, non item Mc)

33. αποκτενουσιν (et. d) .. D[Γ] αποκτεινουσιν | τη ημ. τ. τριτη .. ΧΔ 1. 13. 69. al plus[40] vv aliq Epiph τη τρ. ημ. (:: ut Mt) | αναστησεται .. L al fere[10] Epiph[1] (vide ante) εγερθησ. (:: ut in Mt edidimus)

34. και αυτοι .. DU al pauc e syr[sch] aeth αυτ. δε | ουδ. τουτων .. D τουτ. ουδ. | και ην .. D 1. al it[pl] syr[cu] et[sch] pers[P] αλλ ην | τουτο .. D 1. al[3] it[pler] cop[dz] syr[cu] arm om | κεκρυμμενον .. Γ[sr] al pauc κεκαλυμμενον | απ .. Δ επ

35. ιερειχω (ΓΔ -χῶ cf ad Mt) c. (B?)DPQ (cf multo plur ad Mt et Mc) go .. ς (Ln 49.) ιεριχω c. AEGHKLMRSUVXΓΔΛ etc

τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν Τἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 40 σταθεὶς δὲ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν 41 Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

---

35. *επαιτων* (D e Dial ante *εκαθητο*) c. BDL Or Dial .. ς *προσαιτων* (cf ad Mc) c. AEGHKMPQRSUVXΓΔΛ etc

36. *διαπορ.* (et. Or Dial) .. DX (go vdtr) *παραπορ.* (it^{pler} vg *praetereuntem*, e *transeuntes*) | *τι ειη* (Γ *ει*, L *εη*) τ. c. ABEGHPSUVΓΔΛ al longe pl; item it^{pler} vg *quid hoc esset* (e *quid esset illud*) .. DKLMQRX al plus^{25} Or^{2} Dial *τι αν ε. τ.* (a d *quidnam* etc), hinc Ln *τι* [*αν*] etc

37. Dial *απηγγειλη* | o (Δ om) *ναζωραιος* (M c cop^{wi} *ναζαραιος*) .. D^{gr} 1. al pauc a al (sed e i l *nazorenus*) vg Or o *ναζαρηνος* .. Dial om

38. *και* .. D e go o *δε* | *εβοησεν* (Epiph ex Mcion^{libere} *εβοα*) .. P *εκραξεν* | *ιω* .. AEK al fere^{10} sl^{cod} Or om | *δαυειδ* (et. v. sq) et *δαυιδ*, *δαβιδ* cf ad Mt 1, 1.

39. Om versum al^{8} b Dial (propter *ὁμοιοτέλ.*) | *και οι* .. D e Mcion^{tert} *οι δε* | *προαγοντ.* .. AK al^{3} a *παραγ.* (*qui praeteribant*), 32.^{ev} *παραπορευομενοι* | AΓ al *επετιμων* | *σιγηση* (Schu „recte ap. Lc qui unus ex evglst hoc verbo utitur) c. BDLPX al pauc Or^{1} .. ς *σιωπηση* (:: ut et Mt et Mc) c. AEGHKMQRSUVΓΔΛ al longe pler Or^{1} | *πολλω* .. D c om | *εκραζεν* (al pauc sm go Or *-ξεν*) .. EGHM al fere^{15} sl add *λεγων* | *υιε* (D al aliq *υιος*, d *filius*) .. U 1. al^{12} praem $\overline{\omega}$

40. $\overline{\iota\varsigma}$ (c. BD; ς Ln 49. o $\overline{\iota\varsigma}$ c. EGHKLMQRSUVXΓΔΛ etc) .. A 63. Dial om | *πρ. αυτον* .. D 1. 63. 131. 209. al pauc a e ff^{2} i l Dial om | *επηρ. αυτον* .. QX al aliq add o $\overline{\iota\varsigma}$

41. *τι* c. BDLX 57. (al ?) e cop Dial .. ς (Ln) praem *λεγων* c. AEGHKMQ RSUVΓΔΛ etc, item Or *ειπων* | *ειπεν* .. R syr^{cu} syr^{p} mg add *αυτω*

42. o $\overline{\iota\varsigma}$ (1. al pauc o *κυρ.*, al^{3} om) *ειπ. αυτω* .. D it^{pl} Or *αποκριθεις ειπ. αυτ.* (Or it^{pl} add $\overline{\iota\varsigma}$, item e omissis *ειπ. αυτ.*), item Dial *αποκριθ. ειπ. ο* $\overline{\iota\varsigma}$

43. Dial exscriptis 35 usq 43. non add *και ηκολ.* usq *τω θεω* | *δοξ. τ. θεον* : Or de Lc : *πλεῖόν τι εἶχε παρὰ τοὺς λοιποὺς· ἠκολ. γάρ, φησίν. αὐτῷ δοξ. τ. θε.* | *λαος* (et. Or^{1}) .. Q al plus^{20} Or^{1} Thph *οχλος* | *ιδων* .. K al^{3} 237.^{schol} aliorumq om | *αινον* (et. Or^{2}; it vg *laudem*) .. D *δοξαν* (d *gloriam*)

XIX.

1 (225.10) *Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ.* 2 *καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος·* 3 *καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.* 4 *καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωρέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι.* 5 *καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ζακχαῖε,*

XIX. 1. *διηρχετο* (A *διερχετο*) .. MA al plus[10] vv aliq praem o $\overline{\iota\varsigma}$, item add r al mu | *την* .. M al aliq (cop *ambulabat in Ier.*) sl praem *εις* | *ιερειχω* c. (B?)DQA (:: cf ad 18, 35. c. ll. pp.) .. ς (Ln 49.) *ιεριχω* c. AEGHKLMRSUVΓΛ ete

2. *καλουμενος* (et. e go cop syrP) .. DG al[7] itp[ler] vg al mu om (Schu „sic ubique locorum ap Lc[41]) | *και αυτος* (69. f[ser] itp[m] vg cop al *ουτος*) .. D e i go *ουτος* | *και ουτ. ην* c. AEGHMQRSUVΓΔΛ al pler f (*et iste erat*) syrP [mg] .. BK 1.13. 42. 69. 131. f[ser] p[ser] itp[l] vg al *και αυτος* (item U? c ff[2]· mt addito *ην*), L 245. go cop syr[cu] *και ην*, 108. 157. syrP txt (syr[sch] paullo liberius) *ουτος ην*, 25. *και ουτος*, al[2] *αυτος* .. D e om : Ln *και αυτος* [*ην*]

3. B*K al aliq *εδυνατο* (A *ουκ δυνατο*, uti Mt 22, 46.)

4. *προδραμων* c. ABKMQSUΔΛ etc (itp[l] vg *praecurrens*, e *praecessit*, a *procurr.*) .. (E?)FGHLVΓ al fere[25] *προσδρ.*, 42. *αποδρ.*, al plus[25] *δραμων* (q *currens*), D *προλαβων* (d *antecedens*) | *εμπροσθ.* (D *ενπρ.* ut solet) .. BL f[ser] praem *εις το*, item 157. *εις τα* .. itp[ler] vg non exprim (d *ab ante*, e *in priore*) | *συκομωρεαν* c. BDQ 1. 131. al[15] fere, item (et. ς) *-μωραιαν* c. E*GKU al pm (similiter A Naz[cod] Cyr *συκωμοραιαν*) .. ς[e] (Gb Sz) *-μορεαν* c. LΔ al mu, item *-μοραιαν* (et. in Zonara editum) E**FHMSVΓΔ al pl (et. R, nam *-μορ-* clarum est et reliqua potius *-αιαν* quam *-εαν* esse vdtr) (:: in usu sunt *συκομορέα* et magis etiam *μορέα*. Passim vero in libris invenitur *μω-*, ut editum est in Galeno. Hinc nostro loco pro auctoritate testium tenenda vdtr forma *συκομωρεα.*) | RΔ *ειδη* | *εκεινης* (Gb Sz) c. ABEFGHKLMQRSUVΓΔ al pl .. ς *δι εκεινης* c. Δ 1. al mu .. D *εκεινη* (itmu [et. d] vg *inde*, b c ff[2]· i q Amb *illa parte*, a *per illa parte*) | *ημελλ.* .. KUΔ 1. al[30] fere *εμελλ.* | *διερχ.* .. A *εισερχ.*, 1. al *παρερχ.*

5. *κ. ως ηλθ. επ. τ. τοπον* .. ℵ 157. a b c e ff[2]· i l q *κ. εγενετο εν τω διερχεσθαι αυτον* (157. it *τον* $\overline{\iota\nu}$) | *αναβλεψας* (syr[sch] et[cu] per[P] om) o (B om) $\overline{\iota\varsigma}$ *ειδεν* (KQVΔ al *id.*) *αυτ. και* (BL 1. 131. cop arm om *ειδ. αυτ. και*, sed habent AEFGHKMQRSUVΓΔΛ al pler f al vg go syrP. Item q *respiciens vidit illum et*, e *respexit et vidit illum*, c ff[2]· i l *vidit illum sursum aspiciens et*) .. D *ειδεν και* .. 157. *ειδεν αυτον· αναβλεψας δε* o $\overline{\iota\varsigma}$, item a *vidit illum et respiciens* (atque b *vid. illum respicientem et*) | *πρ. αυτον* .. D al a e cop *αυτω* | *σπευσας* (et. Valentt ap Ir et Epiph)

σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον Ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν· 10 (226. 5) ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς [Mt 18, 11.] 1 Tim 1, 15.
τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 (227. 10) Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παρα-

.. DEr e q cop σπευσον (sed e pergit *descendere*) | σημερ. γαρ (H* al5 om γαρ) .. D it vg al Valentt ap Ir et Epiph Amb οτι σημ.

7. ιδοντες .. KM al5 ac plur add αυτον | παντες c. ABDEFGHLQRUVΓΔΛ al100 fere .. ς απαντ. c. KMS 1. al non ita mu | λεγοντες (et. b c f q al vg) .. D a e ff2· i l syrcu om

8. ζαχχ. .. D al6 o ζακχ. | κυριον .. GKM al25 fere e vgcix (Lc Brug „non substituas Iesum *pro* dominum") syrsch syrp mg al ιν | τα ημισεια (Q 382. -σια, Λ -σηα) c. BLQ 382. (al ut vdtr) item Λ .. ARA al τα ημισυ (et D* τα ημυσοι), ς τα ημιση c. D**EFGHKMSUVΓ al longe pl (8.pe -σεα : ita Ln ex errore de Q) Bas .. 69. al aliq το ημισυ (:: τα ημισεια, ut et. Antonin. Liberal. c. 2. p. 16. et bis Cleomed. Theor. cycl. 1, 5. p. 23. [cod. unus -σεα] editum est, pro auctoritate ipsorum testium nostrorum insolentius quidem sed non vitiose dictum vdtr. Etiam τα ἡμίση [ap Philon. Aelian. aliosq inventum] improbant Phryn. et Herodian. pro τα ἡμίσεα.) | μου των υπαρχ. c. BLQ 1. al pauc cop .. ς (Ln) των υπαρχ. μου (D* al plus30 Basedd2 μοι) c. ADE FGHKMRSUVΓΔΛ etc | τοις (B 248. gscr om : ita 49. at cf Mc 10, 21. ubi ab evglsta πτωχοις scriptum CD aliiq auxerunt articulo, Mt 19, 21. ubi τοις πτ. ab evglsta scriptum vdtr sed pleriq abiecerunt art. Similiter fit Mt 26, 9. et ll. pp.) πτωχ. διδ. c. BDLQ 1. 33. 209. al .. ς (Ln) διδ. τ. πτωχ. c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler it vg go al Bas Irint Cyp al (:: Mt 19, 21. 26, 9. Mc 10, 21. 14, 5. Lc 18, 22. Io 12, 5. δι-δοναι ante πτωχοις positum est nec fluct) | ει τινος .. B om ει (cop *et huic cui* etc)

9. πρ. αυτ. (d e Cyp om, B πρ. αυτους) o (B om) ις .. D itplor vg al o ις πρ. αυτον (ita et. f q al vg, sed itpl syrp mg πρ. αυτους) | τω (et. Tit Naz Cyp al) .. AD copdx syrcu εν τω | τοιτω .. Γ bscr xscr (al ut vdtr) τοῖτο | αβρααμ (L αβγαμ) εστιν .. LB om εστ.

10. Laudant vel respiciunt versum Clem Or Const (- - σωσ. κ. ζητ. το πεπλανημενον). Respicit totam narrationem et Homcl 3, 63· ζαχχ. πρὸς ὃν καὶ ὁ κύρ. ἡμῶν (Cotel. om) εἰσιὼν ἀνεπαύσατο, τοῦ σώζεσθαι κρίνας ἄξιον εἶναι.

11. εγγ. ειν. ιερ. αυτον c. BL 157. 209. (nisi est εγγ. ιε. αυτ. ειν.) al ?, item (ita Ln) Q εγγ. ειν. αυτ. ιερ. .. ς εγγ. αυτ. (sed l. 131. al αυτ.

βολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι
12 aa. Mt 25,14–30. Mc 13, 34. παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 (229.2) εἶπεν οὖν Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λα-
βεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 (229.5) καλέσας δὲ δέκα
δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς
Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν
αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες Οὐ θέλο-
μεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν
αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς
δούλους τούτους οἷς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγμα-
τεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων Κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα

εγγ., 50. om αυτ.) ειν. (al mu add εις) ιερ. c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ etc .. D ειν. αυτ. εγγ. ιερ. (it vg *eo quod esset prope Hier.*) | δοκ. αυτους (al[1] –τοις) .. D om αυτ. | παραχρ. (e om) μελλει (e *incipit*) .. D μελλ. παρ (it[pler] vg *confestim - - manifestaretur*) | αναφαινεσθ. . . Γ αναφερεσθ

12. ειπ. ουν (DL 247. go δε, 252.* e cop[ds] syr[cu] om; syr[sch] και ant ειπ.) .. Γ 235. om | επορευθη (et. Or) .. DH 157. επορευετο (d *abiit* | εαυτω (et. Or[4]) .. D it[pl] cop Lcif Amb om

13. καλ. δε (L 69. al pauc om) .. ΔΛ 124. al aliq it[pm] (e *et vocitis autem* syr[sch] et[cu] Lcif και καλ. | εαυτου . . Dr al[10] fere αυτου . . it[mss] O Lcif om | πραγματευσασθε (ABDELΓ etc –σθαι) .. DA 1. al[30] O –τευεσθε (U –τευσθε) | εν ω (Gb'') c. ABDELR al fere[20] Or (it[pler] vg *dum*, a *donec*) .. ς εως c. EFGHMSUVΓΔΛ al longe pl (al pauc add αν) B al pauc ερχωμαι

14. DEFΓ al πολειται | αυτου .. D 254. b ff[2]. l Lcif om | απεστειλαν .. D επεμψαν (D* ενεπεμψ.) | EHΛ al θελωμεν | τουτον .. Δ* add λαβοντα την βασιλειαν (sed ipse* se corr.) | K 124. εφ υμας

15. εν τω .. DA om (item e ut vdtr, nam pro *revertenti* corrigendum vdtr *reverti*) | επανελθ. αυτ. λαβοντα .. M 29. 71. g[acr] λαβειν αυτον | και .. al fere[40] vv aliq Thph om | αυτω . . Dr αυτου .. Δ om, item it[ple] (non e; a ut d *serv. suos*) vg al | τουτους .. D al[5] (sed d[acr] αυτου it[pler] vg al Or Lcif om | εδωκεν (it[pler] vg Lcif cop go al *dedit*) c. AE FGHKMRSUVΓΔΛ al pler (al[6] δεδωκε) it[pler] vg etc .. BDL al[4] a e δεδω-κει (ita Ln), Or εδεδωκει | γνοι c. BDL .. ς γνω c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | τις τι διεπραγματευσατο (R –σαντο, Δ πραγματευσατο) c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al fere omn it[pler] vg go syr[sch] syr[p] al . . BDL 157. e syr[cu] cop τι διεπραγματευσαντο (157. –σατο?)

16. κυριε .. K om | η μνα σου . . EFHKMR 1. 13. 33. 157. 209. al fere[40] η μνας (ita et. syr[p mg] gr) σου. Item (exc K) vv. 18 et 20. | δεκ. προσ. μν. c. BL 1. 131. 209. (al?) a e .. ς προσ. δεκ. μν. c. AEFGHKMRSUVΓ ΔΛ al pler go cop syr[cu] syr[p] al, item D it[pler] vg syr[sch] δεκ. μν. προσ. | προσηργασ. c. AB*DE*LR al aliq .. ς προσειργ. c. B**E**FGHKMSUVΓ ΔΛ al pler

προσηργάσατο μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ Εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. 18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων Ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. 20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. 22 λέγει αὐτῷ Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα

---

17. *και* .. D e *ο δε* | *ειγε* c. BD al[3] ac plur Or, item (sed ita et. Mt 25, 21 et 23.) it (a solus *tanto melior*) vg Lcif Amb .. ς *ευ* (:: ut Mt quem cf) c. AEFGHKLMRSUVΓΔΛ etc (ita et. syrp [mg] sr) | *αγ. δουλε* .. M 1. 13. 69. al fere[15] itmu cop syrsch etP *δουλ. αγ.* (:: ut Mt)

18. *ηλθ. ο δευτ.* (157. *ετερ.*, a e *alius*) *λεγ.* (et. a e), itpler vg Lcif *alter venit dicens* .. D *ο ετερος ελθων ειπεν* | *κυριε* (ff[2]· om) h. l. c. BL .. ς (Ln 49.) ante *η μν. σου* (:: at ita et ante et post, nec aliter Mt lectione non fluct) c. reli ut vdtr | *εποι. πε. μνας* .. D *πε. επ. μν.*

19. *γινου* (AD *γειν.*, L 433. *γενου*) h. l. c. BL 1. 131. 157. 209. (al ut vdtr) .. D cop ante *και συ* .. ς (Ln) ante *επανω* c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ etc (et. Or[1] addens : *οὐδὲ τὸ ὄνομα τῆς ἐξουσίας ὡς ἐπὶ τοῦ προτέρου ὡρίσατο*, tamen alibi[2] ipse dat *ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω*, ut et. q[acr] r[scr] item a) | *πεντε* .. Γ *δεκα*

20. *ο ετερος* c. BDLR 69. 247. o[scr] y[scr] syrp (sed *ὁ* c.*) .. ς *ετερος* c. AE FGHKMRSUVΓΔΛ al pler (:: at articulus male positus videri debebat). Itpler vg *alter*, a d e *alius*

21. *εφοβουμ. γαρ* .. D itpl gat mm Lcif *οτι εφοβηθην* (a d e *timebam*) | *οτι ανθρ.* .. D e go *ανθρ. γαρ* | *αυστ. ει* (K *η*) .. D e *ει αυστ.* | *εσπειρας* .. UA al fere[15] aeth add *και συναγεις οθεν ου διεσκορπισας* (:: ex Mt fluxit)

22. *λεγει* (Gb″) c. B(ex ed. Wo. Ceph.)[a*]GLMRS*UA 1. 28. 69. 124. 131. 157. al plus[40] a al vg cop syr[omn] (syr[cu] praem *ὁ κύρ. αὐτοῦ*) al Thph .. ς (Ln) *λεγ. δε* c. A(B??)E**FHKS**VΓΔ al pl q .. D *ο δε ειπεν*, b c e f i go Lcif *et dixit*, ff[2]· *tunc dix.* | *κρινῶ*: ita EHKMΓ al pl a d cop syr[sch] et[cu] al .. B**[a] al itpler vg go syrP Lcif *κρίνω* | *αιρων* .. DF itpl cop Lcif Amb *αιρω* (Lcif *et tollo*) | *θεριζων* .. D itpl cop Lcif Amb *-ζω* | *εσπειρα* .. UA al fere[15] aeth add *και συναγων* (U *-γω*) *οθεν ου διεσκορπισα* (:: cf ad v. 21.)

23. *και* (al aliq cop syr[cu] et[sch] al om) *δια τι* .. D e pers[w] *δια τι ουν* | *μου το αργ.* c. ABL 33. 157. 48.[ev] f[ser] al .. ς *το αργ. μου* c. DEFGHK MRSUVΓΔΛ etc | *τραπεζαν* (Gb″) c. ABDEFGHLMRSUVΓΔΛ al pl .. ς praem *την* c. K al mu | *και εγω ελθ.* (al[7] ac plur *ελθ. εγ.*) c. AEFGHKLMRSUV ΓΔΛ etc .. BD *καγω ελθ.* (Ln 49.) | *αν* (a e non exprim) *επραξ.* (254.

αὐτό. 24 *καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.* 25 *καὶ εἶπαν αὐτῷ Κύριε, ἔχει*
8. 16. Mt 13, 12. Mc 4, 25. *δέκα μνᾶς.* 26 (230.2) *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.* 27 (231.5) *πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.*

28–38 Mt 21, 1–9. Mc 11, 1–10. Io 12, 12 ss. 28 (232.2) *Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων*

εισεπρ.) αυτο c. DEFHKMRSUVΓΔΛ al fere omn itpler vg go etc (et. Lcif al) .. BL f *αν αυτο επρ.* (Ln 49.), item A *αν αυτο ανεπραξα* .. G fscr *εκομισαμην αν το εμον συν τοκω* :: e Mt

24. *και τ. παρ. ειπ.* (et. Or Lcif) .. D *ειπ. δε τοις παρ.* (a *circumstantibus autem dix.*) | *την μναν* (b Lcif *talentum* ut et. supra ubique, item l*) .. D a e om | *δοτε* .. D *απενενκατε*

25. *κ. ειπαν* (c. BL g^{scr}; ς *ειπον* c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ etc) *α. κυριε* (B supra lineam habet) *εχ. δ. μνας* .. D al^{10} b e g^{2*} syr^{cu} Lcif om (:: ut Mt)

26. *λεγω γαρ* c. ADEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler go syr^{cu} syrP al .. itp^{ler} vg *dico autem;* i syr^{sch} syrP edd^{2} aeth al *et* (syr^{sch} al om; $pers^{P}$ arr *Christus* vel *ille*) *ait illis Dico autem* (ita i, syr etc om) .. BL 1. 131. 209. al aliq a cop arm $Thph^{ed}$ om *γαρ* (ita 49. et Ln [*γαρ*] :: at omissum ab aliisq mutatum esse una cum v. 25. propter insolentiam sermonis clarum est) | *δοθησεται* (al fere^{10} vg^{ed} et^{edd} aliq syr^{cu} [*et adiicietur ei*] aeth add *και περισσευθησεται* :: e Mt) .. D *προστιθεται* (d *adicietur*) | *εχει* .. al^{7} syr^{cu} syrP c.* $Mcion^{tert}$ (alluditur his: *auferentem quod quis videatur habuisse*) *δοκει εχειν* :: cf ad Mt | *απ αυτου* c. ADEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler it vg (it vg: *ab eo autem qui – auferetur ab eo.* Aliter in Mt) go syr^{omn} al Ephr .. BL 36. 53. 63. 77. 108. 253. 259. Lcif om (49. et Ln [*α. α.*] :: ut abundans molestumque omissum est, nec vero ex Mt, quem vide accuratius, huc adscriptum)

27. B *εκχθρους* | *τουτους* c. BKLM al^{6} cop Did .. ς *εκεινους* c. ADEFGH RSUVΓΔΛ al longe pl it vg go al Or Lcif (sed D e al ante τ. *εχθρ.*) .. al^{7} syrP om | *θελησαντας* (it vg *qui noluerunt,* A *-ντες*) .. DR al^{10} e *θελοντας* (*qui nolunt*) | *βασιλευσαι* .. D *-λευειν* | D *αγαγατε* | *κατασφαξατε* .. MS al pauc *-ξετε* | *αυτους* c. BFLR 33. 53. 157. y^{scr} al aliq cop syr^{cu} et^{sch} syrP c.* Chr .. ς (Ln) om c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al pler it vg go al | *εμπρ.* (D *ενπρ.*) *μου* .. D add (:: e Mt) *και τον αχρειον δουλον εκβαλετε εις το σκατος το εξωτερον· εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων*

28. *εμπροσθεν* .. D 40. a c e ff^{2*} i l q om | *αναβ. εις ιεροσολυμα* (et. Or) .. D e *αναβ. δε εις ιερουσαλημ* (-ουσαλημ et. 145.)

29—46. Epiph de Mcione: *παρέκοψε τὸ κεφάλαιον τὸ περὶ* (alt. loco om *τὸ περ.*) *τῆς ὄνου καὶ Βηθφαγή, καὶ τὸ περὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἱεροῦ· ὅτι* (alt. loco *διότι*) *γεγραμμένον ἦν Ὁ οἶκ. μου οἶκ. προσευχῆς* (alt. loc. add *κληθήσεται*), *καὶ ποιεῖτε αὐτὸν σπήλ. λῃστῶν.*

εἰς Ἱερουσάλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν 30 εἰπών Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ Ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 32 (33.2) ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι

29. και εγεν. ως (Eulog οτε) ηγγισεν (ita et. D) .. e fuit· βηθφαγη (-γὴ EGHKMUA al pl; -γῆ B** al mu : ita Ln 49.) c. ADEFGHKLMRSVΔΛ al longe pl; c q al vg (et. am etc) *bethfage*, a d f i ff2· *betphage*, for *bethphage*, e *bethapagae*, gat *bethphagwae*; item cop al .. BUΓ al pm go βηθσφαγη (r al -γην)| DGr* 131. βηθανια, item d e (sed praecedit *fuit in*-) am *bethania* | προς .. U εις | το καλ. (al add των) ελαιων (-ῶν EGMUΓΛ al pl [ut et. σολομῶν in iisdem fere libris scribitur]; al mu [4 ap Mtthaeium] -ών) .. K al aliq e των ελαιων (e *oliveti*) .. D των ελαιων καλουμενον (d *oliveti qui vocatur*). ItPler vg *qui vocatur* (a *appell.*) *oliveti* (c q al -*etum*). Cf ad 21, 37.| των μαθητ. c. BL al3 e l Or Amb .. ς (Ln) add αυτου (:: ut Mc lectione non fluct; Mt1 ratio paullulum differt) c. ADEFGHKMRSUVΓΔΛ etc (et. Eulog)

30. ειπων c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler .. BDL al pauc Or λεγων (Ln :: e Mt et Mc) | εν η (D και, similiter syrcu) εισπορ. (K πορ.) .. Eulog και εισερχομ. εις αυτην (cf Mc) | πωλον (itPler vg *pullum asinae*) .. a *asinam cum pullum*. Eulog ονον και πωλ. | δεδεμενον .. D Eulog om| εφ ον .. r al pauc Eulog εφ ω (c ff2· i q *in quo*) | πωποτε (M al post ανθρ., al pauc aliter) .. DH 245. a c e f ff2· i l q (sed a c ff2· i q Amb om et. ανθρ.) Or1 Eulog Amb om (:: ut Mc) | KEΓ al εκαθησεν, 1. 131. 157. al aliq κεκαθικεν (:: e Mc) | και c. BDL 157. coppeir .. ς (Ln) om c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ etc (et. Or Eulog :: at ita et Mt et Mc lectione non fluct) | αυτον (DLU* al5 om :: ut Mt lectione non fluct; AK al5 e syromn al post αγαγ. pon) αγαγετε (D αγαγατε) .. G 130.gr etlat al aliq Eulog add μοι

31. εαν .. D αν | δια τι λυετε (et. Or) .. D c e ff2· l om (:: similiter Mt)| αυτω c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler a f al vg go syrcu etsch al .. BDFLR 27. 28. 243. itpl cop syrP aeth persP Or om (hinc Gb0 Ln [α.] :: at deest et Mt et Mc)

32. 33. 34. Hos versus (propter ὁμοιοτέλ.) G* om | απελθοντες δε – – ειπαν .. D και απελθοντες απεκριθησαν, item e *et abierunt et sic invenerunt stantem, et cum solverent aiunt*. Similiter syrcu *et abierunt et invenerunt sic. Et cum illi interrogabant eos, responderunt ad eos hoc*

32. ευρ. καθ. ειπ. αυτος (itpm add *Iesus*) .. U al aliq itpler vg syrP aeth arm Or1 (non alibi2) add εστωτα (U om) τον (157. om) πωλον (i l q om)

33. ειπαν c. BL Or2 .. ς ειπον c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ etc

αὐτοῦ πρὸς αὐτούς Τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν Ὁ κύρι
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, κ
ἐπιρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰ
σοῦν. 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτ
ἐν τῇ ὁδῷ. 37 (224.1) ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσ
τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χα
ρόντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυν
μεων, 38 λέγοντες Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόμα
κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 (225.5) Κ
τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν Διδάσκαλ
ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν Λέγ
ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.

---

33. αυτου (g^{scr} αυτων) .. L om

34. ειπαν c. BL Or .. ς ειπον ut v. 33. | ο κυρ. αυτ. c. KFGHRSUVΓΔΑ
longe pl c e i l go al .. ABDKLM al fere^{35} it^{pm} vg al Or praem
(Ln 49. :: ex v. 31. adsumptum vdtr ubi non fluet)

35. και ηγαγ. αυτ. πρ. τ. ιν και .. D και αγαγοντες τον πωλον, item
et adduxerunt pullum et . . F om usque ιν | επιριψαντ. c. AB*EGHL
^{o}scr etc; item D επεριψαν, 1. 131. 209. επερριψ. .. ς επιριψ. c. B*
KMSUVΓΔ al pler | εαυτων (Λ post τα) c. AEFGHKMRSUVΓΔΑ al pler
BDL al^{10} fere Or αυτων (D al aliq post ιματια, item it vg etc) : i
Ln | επι τον πωλον .. D c e ff^{2} i syr^{cu} επ αυτον | επεβιβ. .. D 1. 13
209. praem και

36. αυτων .. AK 1. al aliq εαυτ. .. 243. 245. al om | ε. τ. οδω .. D 229. o

37. εγγιζοντος δε αυτου .. D aeth -ντων δε αυτων | ηδη (et. Or) .. D
al^{6} a e syr^{sch} et^{cu} aeth al om | πρ. τη καταβασει (et. Or) .. D 11
πρ. την καταβασιν | ηρξαντο c. ABEGHKMSΓΔ al longe pl it^{pler} et v
(*coeperunt omnes turbae*) go syr^{omn} (et go et syr *coeperunt - turba*) et
.. DLRUVΔ al fere^{25} Or ηρξατο, item *coepit omnis turba* (a *multitudo*)
e cop etc | απαν .. D al aliq παν | φω. μεγ. .. D 1 om | πασων (
παντων : ita Ln, cop^{petr} om) ων (Γ om) ειδον (KLV al ιδον) δυναμ.
γενομενων, 13. 69. 346. γενομενων δυναμ.)

38. ο ερχομ. (haec om H 69. 258. e l Or) βασιλ. (B ο βασ., DΛ* al^{8} it^{p}
[non e f g$^{1.2}$ q] aeth Meth Eulog om) ε. ον. κυρ. (e om ε. ο. κυρ.,
157. it^{pm}[ut ante] aeth syr^{p} c.* [in mg : „non in omnib exx"] add ει
λογημενος ο [157. om] βασιλ. [157. aeth syr^{p} c.* add ισραηλ]) :: c
Mt et Io | εν ουρ. ειρ. c. BL Or .. ς (Ln) ειρ. εν ουρανω (Λ -νοις)
ADEGHKMRSUVΓΔΑ etc (80. pergit κ. εν υψ. δοξ.)

39. και τινες .. D e των. δε | ειπαν c. ABDL f^{scr} Or .. ς ειπον c. EGHKM
SUVΓΔΑ al longe pler

40. και αποκριθ. (it^{pl} vg non exprim) .. D απ. δε | ειπεν (D^{gr} λεγει, it
vg *ait*, a c d e al *dix.*) c. BL cop arm Or .. ς (Ln) add αυτοις c. ADE
HKMRSUVΓΔΑ al ut vdtr omn it vg al; praetereaq e add αμην | ο

41 (226.10) *Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν,*
λέγων 42 *ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ*
πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 *ὅτι*
ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι
καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, 44 *καὶ ἐδα-*
φιοῦσιν σὲ καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, (227.2) *καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν*
σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκο-
πῆς σου.

45 (226.1) *Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς* Mt 21,12 s. Mc 11, 15–17.

.. B* al aliq itmu Or om .. 1. *και* | *σωπησουσιν* c. ABLRA al5, D *σειγησουσιν* (254. *σιγησωσιν*), item *tacebunt* e i fu Amb1 .. ς *σιωπησωσιν* c. EGHKMSUVΓΔ al pler (157. *σιωπωσιν*), item *tacuerint* itpl vg Amb1 | *κραξουσιν* (13.ev *κεκραξ.*) c. BL 13.ev Or1 (sed fluct cdd) .. ς (Ln) *κεκραξονται* (M al fere10 *-ξωνται*) c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al longe pler Or2 (et1 ex codice), D bscr *κραξονται* (:: nec *κραξουσι* nec *κεκραξοντ.* alibi in N. T.; sed in LXX quum frequentissimum sit *κεκραξονται*, nusquam legitur *κραξουσι*, quae forma alibi quoque rarissima, cf Steph Thes. Gr. Ling. Quae quum ita sint, nostro loco *κραξουσι* non potest ad correctorem referri)

41. *επ αυτην* c. ABDHLEΓΔ al plus30 Or3 Ir (ex Valentt) Bas Thph .. ς *επ αυτη* c. EGKMSUVΔ al pl Or1 Cyr

42. *ει εγνως και* (a e om, Eush. e. *καιγε* omisso *καιγ.* sq) *συ* (syrcu om *κ. σ.*) *καιγε* (157. e f q go cop al om : Ln [*καιγε*]) *εν τη ημ. σου* (A 1. 157. al fere10 e f i q cop al Eus h. e. Bas om : Gb0) c. AEGHKMRSUVΓ ΔΛ al pler it vg go cop syrsch etP (syrcu satis libere) al .. BDL Or1 *ει εγν. εν τη ημ. ταυτη* (D *ε. τ. η. τ.* post *συ*) *και συ*, Ir cum eoque Epiph ex Marcos *ει εγν. και συ σημερον* et Eusin psalm *ει εγν. και συ*, Or1 *ει εγνωκας συ* | *τα προς* (et. Ir et Epiph ex Marcos Or1 Eus3 al; Or1 Ath *εις*) *ειρ. σου* (BL 259. Ir et Epiph ex Marcos Or1 om; D al4 itpler [non a] vg Eus1 *σοι* : Ln [*σου*]) | *δε* .. Δ *δ'* | *απο* .. al10 Eus1 add *των*

43. *επι σε* (28. syrcu om) *και περιβαλ.* (c*L 33. 255.schol *παρεμβαλ.*, G al pauc *επιβαλ.*) .. D *και βαλουσιν επι σε* | *και περιβ. οι εχθρ.* (K *εκχθρ.*) *σ. χαρ. σοι* (D a e ff2· om, 28. *επι σοι*, Eus post *περιβ.*) .. 259. Or om, item syrcu etsch nisi quod *οι εχθρ. σου* ad *περικυκλ. σε* transferunt | *συνεξουσιν* .. K 13. 61.mg 69. al? *συναξουσιν* | *παντοθεν* .. Γ *παντες*

44. *εν σοι* pr .. D Or Eus om | *εν σοι* (D 1. 124. 209. c ff2· i arm *εν ολη σοι*, e *in tota terra*) sec h. l. c. ACEGHKMRSUVΓΔΛ al pler f al vg go syromn al .. BDL 1. 124. 131. 157. 209. yser itpl cop aeth Or post *λιθ. επ. λιθ.* (Ln 49.) | *επι λιθω* c. ACEGHKMSUVΔΛ** al pler (r *ε. λιθων*) .. BDLRA* 1. 124. 131. 209. yscr al aliq Or *επι λιθον* (:: ita Mt 24, 2. lectione tantum non fluct; contra et. in Mc 13, 2. et Lc 21, 6. pro *-θω* a mu *-θον* substitutum est) | *τον* (D *ους*, C om) *καιρ. της* (D om)

45. *και εισελθ.* (al3 *ελθ.*, E al pauc syrP add *ο ις*) .. D e *ελθων δε* | *εκβαλλειν* (E *-λλειν*) .. Δ al aliq *εκβαλειν*

XXI.

Mc 12, 41–44. 1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιο
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δέ τινα καὶ χήραν πενιχρὰ
βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι
χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντες γὰρ οὗτο
ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ του
ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

XXI. 1. *αναβλ. δε* .. x 157. syr^{sch} pers^{P} add *ο ις* | *ειδεν* c. ABDEGHSUXΓ. al pl .. KLMPQVΔ al non ita mu *ιδεν* (eiusmodi locis utrum praeste dictu perdifficile) .. Or *εις* (ita ter) omisso *δε* v. sq (similiter syr^{sch} e pers^{P} *intuitus* pro *αναβλ.*) | *εις το γαζοφυλακιον* (EGHΔ al aliq *-λακειο* et quidem GHΔ al *-κειον*) h. l. c. BDLX 1. 33. 69. 124. 131. 157. 209 248. 346. e syr^{sch} Or^{2} (et alibi *πλουσ.* ante *τα δ. α.* posito) . . ς (Ln post *τα δ. αυτ.* c. AEGHKMPQSUVΓΔΛ al pler vv pl

2. *ειδεν* et *ιδεν* iidem qui v. 1. (nisi quòd x h. l. *ιδεν*) | *δε* .. s al alic itmu syr^{sch} et^{cu} (c ff^{2*} i q syr *et vidit* [c *-det*]) om | *τινα* (Δ *τιναν*) *κα* c. AEGHSUVΓΔΛ 1. 13. 69. 108. 131. 209. 262. 346. al^{50} fere .. ς *κα τινα*, Ln [*και*] *τινα* c. DP al ut vdtr non ita mu it^{mu} (item c ff^{2*} i q i quibus est *et vid.*) vg cop al (syr^{P}, sed *και* c.*) (Or^{lib} *ὁρᾷ καὶ τὴν πε-νιχρ.* etc) .. BKLMQX 33. 124. 157. al plus^{30} Or om *και* (Gb^{0}) | *πενιχρ* (EKLΔ al mu *πενηχρ.*) . . x 299. om | *βαλλουσαν* .. Q 1. 209. al alic Or^{cod} *βαλουσαν* | *εκει* .. D 44. it^{pler} (non f q) vg al Or^{3} om (:: ad mo dum Mci) | *δυο λεπτ.* c. ADEGHKMPSUVΓΔΛ al pler a e syr^{cu} et^{P} al . BLQX al^{4} it^{pl} vg cop syr^{sch} Or *λε. δυ.* (:: ut Mc lectione non fluct Praeterea D add *ο εστιν κοδραντης* (:: e Mc)

3. *η πτωχ.* (243. e Cyp Amb om) *αυτ.* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler syr^{P} Or^{2} (syr^{sch} cop *haec vidua pauper*, syr^{cu} *haec paup. vid.*) .. BL LQ al^{5} it^{pl} vg arm *αυτη η πτωχ.* (Ln :: ut Mc) | *πλειω* c. DQX al^{7}, item L *πλειονα* .. ς *πλειον* (243. *πλεον*) c. ABEGHKMSUVΓΔΛ al pler Or (: ita Mc paucis nec antiquis [e Lc?] *πλειω* praebentibus) | *εβαλεν* .. x* 131. *εβαλλεν*

4. *απαντες* c. AEGHKLMQSUVXΓΔ al ut vdtr omn .. BDΔ Or *παντες* (Ln :: ut Mc) | *περισσευοντος αυτοις* .. L 13. 33. 69. al^{5} *-σσευματος αυ-των*, item 1. 118. al^{4} *-σσευματος αυτοις* (:: similiter lectio in Mc fluct) | *εις* (L om) *τα δωρα* (syr^{omn} *in locum oblationis*) c. BLX 1. 118. 131. 209. cop syr^{cu} syr^{hr} .. ς (Ln) add *του θεου* c. ADEGHKMQSUVΓΔΛ al pler it (m *in dono dei*) vg syr^{sch} et^{P} al (pers^{P} *iniecerunt* absq *εις* etc, aeth *obtulerunt domino*) Or^{3} Cyp Hier (:: vdbtur *εἰς τὰ δῶρα* nimis nude positum : hinc mox fuit qui addito *τοῦ θεοῦ* explicatius redde-ret; fuit etiam qui alia ratione utens deleto *εἰς* ad v. 1. accommoda-ret.) | *υστερηματος* .. Δ *-ρησαντος* | *απαντα* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler .. BDLQX al pauc Or^{2} *παντα* (Ln) | *εβαλεν* (v al *κατεβαλ.*) .. B(**, certe rubro)GHM(**, certe rubro)V(certe*)ΓΔ al pm (itemq evglistaria) al add *ταυτα λεγων εφωνει· ο εχων ωτα ακουειν ακουετω* (sed nonnulli ut v istius clausulae initium tantum appositum habent)

5 (348.2) *Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς* 5–11 Mt 24, 1–7 Mc 13, 1–8
καὶ ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν 6 *Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.* 7 (349.2) *ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;* 8 *ὁ δὲ εἶπεν Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.* 9 *ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ γενέσθαι ταῦτα πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.* 10 *τότε ἔλεγεν αὐτοῖς Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν,* 11 *σεισμοί τε μεγά-*

---

5. *και αναθεμασιν* c. ADX 1. al aliq syrP mg sr (ex cod uno) (:: Moer. *ἀνάθημα ἀττικῶς, -θεμα ἑλληνικῶς*. Thom. *-θημα, οὐκ -θεμα, εἰ καὶ Φιλόστρατος λέγει.*) .. ς (49.) *και αναθημ.* c. BEGHKLMQSUVΓΔΛ al pler syrP mg sr (ex cdd aliq). Praeterea D haec post *κεκοσμ.* pon

6. *ἅ* .. DL a c ff2· i q om (l aeth *nonne videtis haec* : cf ll. pp.) | *λιθος* (X 1. 33. al5 e syrcu arm aeth praem *ωδε*) *επι λιθω* (LX 1. 13. 33. al plus80 *-θον* :: e Mt ubi lectio non fluct; cf et. ad Mc; BL al4 post add *ωδε* : ita Ln; item D a c ff2· i l q add *εν τοιχω ωδε* [itpler *hic in pariete*]) :: *ωδε* ex Mt fluxit, unde et. in testes pl Mci transiit.

7. *αυτον* .. D al2 add *οι μαθηται* (al1 add *αυτου*) :: cf Mt | *οτε* .. D al8 it vg cop syrcu etsch al (sed non syrP) om :: cf ll. pp. | *οταν* (1. al pauc *οτε*) *μελλη* (r 1. al aliq *-λλει*) *ταυτ. γιν.* .. D l *της σης ελευσεως* (*adventus tui*) :: cf Mt *τ. σ. παρουσιας*

8. *βλεπετε* etc .. Pist *προσεχετε απο των διδασκαλων πλανης*, item postea *οτι εγω ειμι, εγω οτκ ειμι*. Spectant ista certe huc vel ad ll. pp. | *επι* (it vg *in nomine*, ut et. in Mt et Mc) .. KM al aliq *εν* | *οτι* c. ADEGHKMSUVΓΔΛ etc .. BLX 50.ev c Mciontert lib om, hinc Ln [οτ.] (:: deest in Mt, D etc om et. in Mc) | *εγω ειμι* .. 157. itpl gat mm syrsch persP Mciontert Amb add o χς (:: e Mt) | *οτν* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler f g1.2· l q vg syrP al .. BDLX 157. 346. a c e ff2· i cop syrcu (syrsch *δε* exprim) al om (Gb0 Ln 49. :: at vix additum est, potius omissum ut molestum. Similiter factum est v. 7.)

9. *πτοηθητε* (XΔ al mu *πτωηθ.*, itpler vg *nolite terreri*, e *nol. expavescere*) .. D q *φοβηθητε* (q *nol. timere*), item syrcu etsch | *γιν. ταυτ. πρ.* c. ADX al aliq .. ς (Ln) *ταυτ. γιν. πρ.* c. BEGHKLMSUVΓΔΛ al pler a e cop al (sed itpl al *ταυτ. πρ. γιν.*, vg *πρ. τα. γι.*)

10. *τοτε ελ. αυτοις* (Knapp. ad praeceptum Besae et Casaub. *τοτε, ελ. αυτ.*, : id alienum ab usu Ni Ti) .. D (al?) a e ff2· i l syrcu etsch persP om (:: ut ll. pp.) | *εγερθησεται* .. D 74. 346. a c e ff2· i l syrcu etsch persP add *γαρ* (:: ut ll. pp.). Item evglstaria exclusis antea libere aliis. | *επι εθν.* c. BEGHKMSUVΓΔΛ al longe pler .. ADLX 1. 209. al *επ εθν.* (Ln 49. at ista ratio simili auctoritate et. in Mt et Mc utitur, videturq elegantiam caussam habere)

λοι καὶ κατὰ τόπους λοιμοὶ καὶ λιμοὶ ἔσονται, φόβηθρά τε καὶ σημεῖα ἀπ᾽ οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 (350.1) Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· 13 ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 14 (351.2) θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν

12 sq. Mt 10, 17 ss. 24, 9. Mc 13, 9–13.

12, 11.

11. τε .. AL al aliq d om | και κατα τοπ. c. BL 33. (al?) item cop arm aeth^{utr} .. ς (Ln) κατα τοπ. και c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler it vg etc (:: at ét in Mt et Mc κα. τοπ. arctius cum σεισμ. iunctum lectione tantum non fluct) | λοιμ. κ. λιμ. c. B 130.^{gr} et^{lat} 157. (al?) it^{ple} vg syr^{cu} Mcion^{tert} (*et pestem et fames terraeq. motus*) .. ς (Ln) λιμ. (AI λειμ.) κ. λοιμ. (X y^{scr} om κ. λοιμ.) c. ADEGHKLMSUVΓΔΛ al pler e cop syr^{sch} et^{p} al (:: at idem ordo in Mt, ad quem alterum ordinem transferentes ex Lc pependisse vdtr). Ad κ. ταραχαι in Mc adde quod Or^{in} testatur in comm. ad Mt: „Mc eadem, addit autem : et turbelas." φοβηθρα c. BD (ut μαθθ. et similia ex solis vel fere solis BD) .. (49.) -τρα c. AEGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn .. A φοβοι τερατα τε απ ουρ. h. l. c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler, item cum σημ. μεγ. coniunct cop (post εσται pon) arm syr^{sch} et^{p} al Mcion^{tert} (*prodigia de caelo*) B ante σημ. (ita Ln), L 13. 33. 69. al^{5} post μεγ. (vide antea cop etc .. D it vg Or^{int} Amb post φοβ. τε pon

12. παντων (Gb Sz) c. ABDEGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl .. ς απαντων c. min non ita mu | επιβαλουσιν (Γ -λλοῦσιν, item al) .. Γ c^{ecr} add γαρ (in evglst : Εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθ. Προσέχετε ἀπὸ τῶν ἀνθρ. ἐπιβ. γὰρ etc) | εις .. D 157. d^{scr*} add τας | απαγομενους c. BD 1. 131. 209. (al ut vdtr) e (*abducentes*; d *ducentur*) ..ς (Ln) αγομενους c. AEGHKMSUVXΓΔΛ etc (it^{ple} vg : at alibi quoque απαγειν reddunt *ducere* cf ad Mc 14, 44.) | ενεκεν .. D g^{scr} (al?) -κα

13. δε (c ff^{2c} i q *enim*; a *ut sit* etc) .. D om

14. θετε c. AB^{a}DLMRX 33. p^{scr} .. ς θεσθε c. B^{a*}EGHKSUVΓΔΛ al pler Or Cyr al | εν τας καρδ. (Gb^{c}) c. ABDLX 1. 33. 157. Cyr item *in cordibus* it vg cop al Did^{int3} .. ς εις (al fere^{10} om) τας καρδιας c. EGHKMRSUVΓΔΛ al pler Or | προμελεταν (Or μελεταν) .. D -τωντες

15. δωσ. υμιν .. D υμ. δωσ. | ᾗ .. L οι | αντιστ. η (B arm ουδε : ita Ln vg g$^{1.2}$? *et*) αντειπ. c. BL 13. 69. 124. 157. 346. e vg arm ar^{c} arP s Or Did^{int3} (et^{1} *contradic. aut respondere*) .. ς αντειπ. ουδε (AKMR s fere^{30} f Cyr ᾗ : ita Gb) αντιστ. c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al pler f (l? syr^{p} al Cyr .. D^{gr} a c ff^{2c} i q cop syr^{cu} et^{sch} pers^{p} Cyp Aug αν-τιστηναι, item d *contradicere* (:: αντειπ. alteris abundare, alteri certe iustiore loco ponendum vdtr. Praeponendum vero duxeri αντειπ. ut quod minus esset quam αντιστ., nisi forte ad ordinem verborum στομα και σοφ. respectum est.) | απαντες c. BL .. ς (Ln) παντ-c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn Or (it^{pl} Cyp Aug om)

16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν Mt 10, 21 sq
καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
διὰ τὸ ὄνομά μου ὑπὸ πάντων. 18 καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν
οὐ μὴ ἀπόληται· 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσεσθε τὰς ψυχὰς
ὑμῶν. 20 (252.10) Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατο- Mt 24, 15—15
πέδων τὴν Ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις Mc 3, 14—17
αὐτῆς. 21 (253.2) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,
καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ
εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν
τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 (254.2) οὐαὶ ταῖς ἐν
γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·

---

16. *και αδελφων* .. EHVΓΔΛ al fere[80] Or post *φιλων*, ϰ al aliq post *συγγεν.* pon, 157. a om | ϰ. *συγγενων* (A 1. *-νεων*) .. 13. 157. 209. al aliq e om

17. *δια το ον. μου* h. l. ć. KMUVΓΔ al mu syrP .. ς (Ln 49.) post *υπ. παντ.* pon (:: at ita Mt et Mc item Mt 10, 22. lectione nusquam fluct) c. ABDEGHLRX al pl it vg al mu .. sA 11.122.*219.229.*243. k[scr] om

18. Epiph de Mcione : *πάλιν ἀπέκοψε τό Θρὶξ ἐκ – – ἀπόληται.* Deest versus in Mt et Mc | *αποληται* (BΓ al *απωλ.* ut R passim) .. G add *εις τον αιωνα*

19. *κτησεσθε* (Gb′) c. AB 1. 13. 33. 124. 346. al[5] ac plur it (q *adquiritis*, e *possidetis*; i teste Altero *adquirite*, nisi rectius Blanch. *adquiretis*) vg cop (sed cdd[2] *possidetis*) syr[omn] aeth arr Or Mac[1] Mcion[tert] auct[72] mans .. ς *κτησασθε* c. D(d *adquirite*)EGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler arm (e sil. collator.) pers[P] (ut certe editum) Const Bas Mac[1]

20. *την ιερ.* c. AEGHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn Or[2] (et[1] lib; alibi[2] vero alludens libere om *την*) Eus[2] .. BDR om *την* (Ln). Praeterea D al pauc pon ante *υπο στρ.*, item cop syr[omn] al ante *κυκλ. v. στρ.* | *γνωτε* (et. Or[1] Eus[1]) .. B 1. 131. 209. (al ut vdtr) *γινωσκετε* (R *-ται*), DX al pauc e Or[1] Eus[1] *γνωσεσθε* | *ηγγικεν* (et. Or[1] Eus[2]) .. A 1. 209. al Or[1] (et alibi libere[2], item[1] *επεστη*) *-ισεν*

21—22. (item ut vdtr suadente Tert 23. 24.) Mcion om, testante Epiph: *πάλιν παρέκοψε ταῦτα Τότε οἱ ἐ. τ. Ἰουδ. φ. εἰς τ. ὄρη, καὶ τὰ ἐξῆς, διὰ τὸ ἐπιφερόμενον* (alt. loc. *τὰ -μενα ἐν τῷ ῥητῷ*) *Ἕως πληρωθῇ πάντα* (alt. loc. om) *τὰ γεγραμμ.*

21. *εις τα* .. H 49.[ev] *επι τα* (:: ut Mt) | *και οι* (Γ om) *εν μεσω* (AGLR ut solent *εμμεσω*) *αυτ.* (D tol sux sl[eod] add *μη*) *εχωρειτ.* (HX al *-ρητ.*) .. A 262. a[scr] om | H *εισερχετωσαν*

22. *αυται* .. B *αιται* | *του* .. L *το* | *πλησθην.* (Gb Sz) c. ABDEGHKLMRS UVΔΛ al longe pl (Γ om *του πλ. πα. τ. γεγρ.*) Eus Thph .. ς *πληρωθηναι* c. CX al mu

23. *ουαι* c. BDL it[pler] arr Thph[ed] .. ς add *δε* (:: ut Mt et Mc) c. ACEGH KMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f vg cop syr[omn] al Eus | Δ *εγ γαστρι* | *θηλαζουσαις* .. L *ενθηλ.*, D[gr] (d *quae lactant*; e *quae mammant*) *θηλαζο-*

(255.2) ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ, 24 (255.10) καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
25 ss. Mt 24, 29 s. Mc 13, 24—26. ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. 25. (255.2) Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται 27 (255.2) καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι

μεναις (item D et L in Mt et Mc) | τω λαω (Gb Sz) c. ABEDKLMRX al[30] it vg cop arm Eus[1] .. ς praem εν c. EGHSUVΓΔΛ al pl (46. επι syr[omn] super) Eus[1]

24. στοματι .. DR al fere[10] (item it vg *cadent in ore*) Eus[2] εν στομ. (ita LXX Iud 4, 16. item πιπτ. ἐν ῥομφ. vel μαχ. Hos 7, 16. 13, 16. Am 7, 17. item πατάσσειν ἐν στόμ. μαχ. vel ῥομφ. Ios 8, 24. 10, 37. 19, 47. Iud 1, 8. etc) | μαχαιρας .. D ῥομφαιας | τα εθν. παντ. c. BLR 124. (al?) a cop .. ς παντ. τα εθν. c. ACDEGHKMSUVΧΓΔΛ al pler it[pler] vg al Eus[2] | αχρι (–ρι c. BL ut in N. T. ubiq. et. ante vocalem ex optim. cdd; CDR etc –ρις : ita Ln) ου c. BCDLR al[20] fere Eus[1] .. ς αχρι (absque ου) c. AEGHKMSUVΧΓΔΛ al longe pl Eus[1] | καιροι (B praem και εσονται, item L cop syr[P mg] in cod. Assem. 2. καιροι· και εσονται) εθνων c. ACEGHKMRSUVΧΓΔΛ al ut vdtr omn it vg syr[omn] al Eus Tert al; item BL etc .. D om

25. εσονται c. BD 229.** (al?) cop .. ς εσται c. rell ut vdtr omn Eus (:: 21, 11. σημ. εσται a Lc scriptum non fluct) | και επι..Α om και | εν απορια (harl* *et confusione*) .. D και απορια (d *et aporia sonante mare et salo*). Similiter syr[cu] (*et confusio* [ad verbum *complosio maneum*] *nationum*, praecedit : *afflictio in terra*) et syr[sch] (*et complosio manuum*, pergens *prae stupore sonitus maris;* syr[cu] pergit και ἤχος ὡς) item pers[p] | ηχους (Gb'') c. ABELMRX al[12] fere it (f *ut sonitus*) vg (san for al *sonitus et*) cop syr[omn] al Mcion[tert] (*–nationum obstupescentium velut a sonitu maris fluctuantis–*) Tert (*cum stupore sonitus maris et motus*) .. ς ηχουσης c. DEGHKSUVΓΔΛ al pler Eus | Κ σαλευς

26. RX al αποψυχοντων | των (L praem αι) ουρανων .. D αι (*η) εν τω ουρανω (d it[pl] Amb *quae sunt in caelo*, e *in caelo*)

27. εν νεφελη .. c al plus[10] c e f i l q syr[omn] Tert Amb εν νεφελαις (:: ut Mc itemque Mt) | μετα δυν. κ. δοξ. πολλ. (al[8] it[pler] vg al Tert πολλ. κ. δοξ. :: e Mc) .. D e και δυναμει πολλη κ. δοξη

28. αρχομενων .. DΣ[T] 13. ερχομ. | αναχυψατ. (M –κυψατε, quamquam* scripturus erat –κυψ.) κ. επαρ. .. c ff[2] i l m q Hesych (ap Aug) Mcion[tert] Tert *respirabitis* (Mcion et Tert *erigetis*) *et levabitis* (item e nisi quod om *respir.*) | υμων pr .. D om

ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς. 29–33 Mt 24, 32–35. Mc 13, 28–31.
Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη,
βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.
31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς
ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ
ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρ-
ελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 (259.10) Προσ-
έχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ
καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος
ἡ ἡμέρα ἐκείνη· 35 ὡς παγὶς γὰρ ἐπεισελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς

29. D *ειδετε*

30. *οτ. προβαλ.* (A al pauc *προσβαλ.*, al mu *-βαλλωσιν*) *ηδη* (syr^{sch} et^{cu} perss aeth arr om; 157. s^{scr} arm praem vel add *τον καρπον αυτων*, similiter syr^{cu} aeth perss) *βλεποντ.* (syr^{sch} et^{cu} perss aeth om) *αφ* (F al *εφ*) *εαυτων* (L 69. 157. cop [cop^{petr} post add et. *ex vobis*] syr^{sch} arm arr pers^{w} *απ αυτων*, syr^{cu} aeth pers^{p} om, syr^{p} ^{mg} *απο των καρπων αυτων*) *γινωσκετε* .. D *οτ. προβ. τον καρπον αυτων γεινωσκετε ηδη* (sed D^{gr**} om *ηδ.*), e *cum coeperint mittere fructus suos, agnoscite;* f *cum incipient ostendere fructum, scitis;* it^{pl} vg Aug al *cum producunt* (b *-cant*) *iam ex se* (i om) *fructum* (i *-ctus*); contra a *cum florient a se scitis* | *οτι* .. A *διοτι* | *ηδη* .. DLR 33. al pauc post *εγγ.* pon, KX al^{10} fere it^{pler} (non b q) vg cop syr^{cu} et^{sch} al om

31. *ουτως* c. unc pler al pl .. *ς ουτω* c. MΓΔ etc | DR al *ειδητε* | *ταυτα* .. Δ 69. 124. (al?) e Mcion^{tert} Cyp add (e Mcion praem) *παντα* :: cf Mt | *γινομ.* (A *γειν.*) .. D a om | *εστιν* .. A om

32. *αν* .. D *ταυτα*, al aliq l cop syr^{cu} et^{sch} al mu add *ταυτα* vel h. l. vel post *παντ.* (:: e ll. pp.)

33. *κ. η γη παρελευσοντ.* (al aliq *σαλευθησοντ.*) c. ABDEFGHLMRSUVXΓ ΔΔ etc .. CK 1. al^{25} fere a e q Thph *κ. η γη παρελευσεται* (:: ut in Mt edidimus; test pl et. in Mc) | *ου μη παρελευσοντ.* c. BDL 13. 33. 157. .. *ς ου μη παρελθωσι* (:: ut Mt lectione non fluct; in Mc invitis pl edidimus *παρελευσ.*) c. ACEFGHKMRSUVXΓΔΔ al pler

34. *δε* .. D al^{15} om, item Ir^{int_2} al | *εαυτοις* .. C*L al pauc *αυτους* .. Meth om | *βαρηθωσιν* (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMRSUVXΓΔΔ al longe pl Bas Cyr al .. *ς βαρυνθωσιν* c. D al mu | *υμων αι καρδ.* c. CDEFGHKLMRS UVΓΔΔ al pler Meth Epiph^{401} .. ABX al^{6} (item it vg al) *αι καρδ. υμ.* (Ln) | ALMRXΓ al *κρεπαλη* | *επιστη ε. υ. αιφν.* (Meth om *αιφν.*) c. BD LR 77. 157. (al?) it vg Meth Mcion^{tert} .. A al aliq cop syr^{sch} (syr^{cu} *η ημερ. εκ. επιστ. ε. υ. αιφν.*) Ir^{int} *αιφν. επιστ. ε. υμ.* (Ln), item *ς αιφν. ε. υμ.* (X om *ε. υ.*) *επιστ.* c. CEFGHKMSUVXΓΔΔ al pler syr^{p} al | *αιφνιδιος* .. ACD(*εκιφνιος, **εφνιος)FKLMRXΓΔ al mu *εφν.*, Γ 1. 33. 69. al^{35} fere Bas al *-διως* (item *repente* cop al Ir^{int}) | *ἡ* .. DKV om

35. *εκεινη*·^{35} *ως παγ. γαρ επ.* c. ACEFGHKMRSUVXΓΔΔ al fere omn f q al vg syr^{omn} al Ir^{int} .. BDL 157. it^{pl} cop Meth Cyr^{lib} Mcion^{tert} *εκεινη*^{35}

καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα ταῦτα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 s. Mt 21, 17. Lc 8, 1 s.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. 38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII.

1 s. Mc 14, 1 s. Mt 26, 1 ss.

1 (350. 1) Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα. 2 (351. 1) καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

ως (Cyr ωσπερ) παγις· επ. γαρ (d *autem*) : ita Ln | *επεισελευσετ.* (i *intrabit*, d e *introibit*) c. BD a e . . ς *επελευσεται* (*supervenient* itpl vg Irint) c. ACEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler (al aliq *ελευσ.*, 382. *παρελευσ.* 157. *επιστησεται*) | *παντας* .. D pers^{p} om, al aliq om *επ. πα. τ. καθ* | *πασης* .. AKU** al pauc post *τ. γης*, 1. 108. 131. ff^{2} mt syr^{cu} pers Irint om

36. LXΔ al *αγρυπνητε* | *δε* c. BD a e cop^{petr} . . ς *ουν* c. ACEFGHKLMRSUVXΓΔΛ etc | *καταξιωθητε* c. ACDEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler it vg syr^{oms} al .. BLX 1. 33. 36. 57. 131. 157. 209. cop aeth^{utr} arp *κατισχυσητε παντ. ταυτα* c. AC*M al aliq a e i aeth Tert; item ς (Ln) *ταυτ. πα* c. BDLX al it^{mu} vg cop al (cf ad Mt 13, 56. 19, 20. 24, 2. ubi simile test *ταυτ. πα.* pro *πα. τα.* substituere) . . c***EFGHKRSUVΓΔΛ al plus^{te} syrp Thph om *ταυτα* (Gb^{0} :: potius delendi quam addendi causs fuisse vdtr. Accedit quod facile describentium negligentia omitteba tur), item syr^{cu} et^{sch} om *παντ.* | *τα* .. U al om | *σταθηναι* (et. f a vg) .. D it^{pl} (Tert) *στησεσθε* (*stabitis*, Tert *stetis*)

37. *εν τ. ιερ. διδασκ.* (G om *διδ.*) c. ACDEFHLMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr om a syrp al Mcion^{tert} .. BK (item lectio eccles. incipiebat : *τῷ καιρῷ* $\frac{3}{4}$ *διδάσκ.* ut in GM al videre licet) it^{pler} vg cop syr^{sch} et^{cu} *διδ. ε. τ. ιερ* (49. :: ex lectione eccles. discitur uter ordo magis se commendaverit Mc 12, 35. *διδ. ε. τ. ι.* non fluct, sed Mc 14, 49. *ε. τ. ι. διδ.* a multi temptatum est.) | D om *τας δε νυκτ. εξερχ.* (:: excidit versus. Eade praetermittere Tit in 237.^{schol} refert Matthaei.) | *ηυλιζετο* (Δ *διηλιζ* sic) *ε. τ. ορους* .. D *ε. τ. ορ. ηυλησετο* (**–ζετο, d *habitabat*). Similite 157. *εις ορος εξερχ. ηυλ.* | *το καλουμενον* . . X*(**το *καλ. των*)Γ 1. 13 209. al *των* | *ἐλαιῶν* (Tert adv Mc *in elaeonem secedebat*) : ita A al mu sed EHKMU (et. XΓ) al pl *ἐλαιῶν* (cf et. ad 19, 29.)

38. EF*HMXΓΔ al aliq *ορθριζεν* | *ε. τ. ιερω* (c*?U al *ορει*) .. D e post *αι* *αυτ.* Praeterea 13. 69. 124. 346. h. l. add *καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰ* etc Ioh 7, 53 usq 8, 11. (pericopa de adultera; cf ad Ioh l. l.)

XXII. 1. *ηγγιζεν* (et. Philopon) .. DL b e g^{1*} i q –*ισεν* | *δε* .. K om

3 (262.9) *Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον* 3—6 Mt 26, 14—16. Mc 14, 10 s. Io 13, 2. 27. *Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα·* 4 (263.2) *καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ αὐτόν.* 5 *καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι·* 6 *καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.*

7 *Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα·* 7—13 Mt 26, 17—19. Mc 14, 12—16.

2. *και εζ. οι αρχ. κ. οι γρ.* .. D e (syr^{cu}) *οι δε* (syr^{cu} *και οι*) *αρχιερ. και γραμμ. εζητ.* | *το* .. D 254. om | *ανελωσιν* (*interficerent*) .. D cop *απολεσωσιν* (d *perderent*) | *εφοβ. γαρ* (et. a e f cop syr^{omn} al; D al^{3} it^{pl} vg al *δε*) *τ. λαον* .. G om

3. Hunc versum, ut ex Epiph et Tert coniici potest, ita adulteravit Mcion ut auferret Satanam. Itaque scripsit fere: *ἀπελθὼν δὲ Ἰούδας — — συνελάλησεν* etc | *σαταρας* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMPRSVΧΓΔΛ al longe pl .. *ς ο σατ.* c. U al mu Eus | *τ. καλουμ.* c. BDLX al^{6} cop al (d am *qui vocatur*; it vg *qui cognominabatur* vel *-natur*) .. *ς* (Ln) *τ. επικαλουμ.* c. ACEHKMPRSUVΓΔΛ etc Or Eus .. G om | *ισκαριωτην* (et. Eus, ℵ* *ισκαρ.*) .. D^{gr} *-ωθ*, Or *ισχαριωθ* .. vg^{ed} cop syr^{sch} et^{p} *iscariotes*, e *schariotes*, a d syr^{cu} *iscarioth*, it^{pl} am fu for san gat mm al *scarioth*, c Hil *scariotha* | *εκ του αριθμου* (it^{pler} vg al *του αρ.* non exprim; D^{gr*} pergit *εκ των*) .. K *εις τους αριθμους*

4. *τους αρχ.* c. ABDEGHKLMR(vdtr)SUVXΓΔΛ al pler f al vg cop Or Aug .. CP al^{10} it^{pl} syr^{omn} arm aeth al Eus^{3} add *και τους* (P al Eus^{2} om) *γραμματεισιν* (Ln) | *και* (absq *τους* c. ABEGHKLMPR?VXΓΔ al fere^{10} Or Eus^{1}; *ς* Ln add *τους* c. CSUΔ al mu Eus^{1}) *στρατηγ.* (CP al^{9} syr^{sch} et^{p} pers^{p} Eus^{3} [non Mcion^{epiph}] add *του ιερου* :: ut 22, 52.) .. D 31.^{ev} a b c e ff$^{2.}$ i l q syr^{cu} aeth om (?: ut ll. pp.) | *το* (D om) *πως* .. 13. 69. 124. 346. arm Or Eus^{1} (et^{1} *ινα*) *οπως* | *αυτους* (D a om) *παραδω* (D *-δοι*) *αυτ.* c. BC(D)GKL al pauc .. *ς αυτον παραδ. αυτοις* (:: ut Mc) c. AEHMPSUVXΓΔΛ al pler it^{mu} (et e ff$^{2.}$ i l omisso *αυτοις*) vg Or Eus^{2} Mcion^{epiph}

5. *κ. εχαρησ.* (:: idem in Mc) .. 1. 118. 131. 209. b ff$^{2.}$ i l q om | *αργυριον* c. BDEGHLMPRSVΓΔΛ al pl Eus^{1}, item *pecuniam* it vg cop (*argentum*) etc .. ACKUX al^{70} fere Eus^{1} Thph *αργυρια* (Gb′ :: ita similes test et. in Mc, quem cf), aeth *τριακοντα αργυρια* :: ut Mt

6. *και εξωμολογ.* (HUΓ al mu [8 ap. sol. Scriv] *εξωμολ.*, D *ωμολογ.* P *ομολογ.*, 57. *συνεξωμολ.*) c. ABDEGHKLMPRSUVXΓΔΛ al pler e f g$^{1.2.}$ vg cop syr^{omn} al mu .. c 31.^{ev} 48^{ev} semel a b c ff$^{2.}$ i l q Eus om (Ln) :: ut ll. pp. | *του παραδουν. αυτον* .. P 86.^{ev} (item it^{pl} vg *ut eum traderet* [*tr. illum*]) *ινα παραδω αυτον* (36.^{ev} *α. π.*) :: e Mt | *αυτοις* h. l. c. ABCL 157. b i .. *ς* ante *ατερ* c. EGHKMPSUVXΓΔΛ al pl it^{mu} cop al Eus .. D al^{7} a e l al vg pers^{p} om (:: ut ll. pp.)

7. *δε* .. G al add *και* | *η ημερα* .. ACΔ fscr* om *η* | *των αζυμων* .. D a b e ff$^{2.}$ i l syr^{cu} *του πασχα* .. Amb om (similiter a om *εν η* usq *πασχ.*) | *εν η* c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler (item it vg etc *in qua* vel *in quo*) ..

8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών Πορευθέντες ἑτοι
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Πο
θέλεις ἑτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἰδοὺ εἰσελθόν
των ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιο
ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπο
ρεύεται. 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας Λέγει σοι ὁ δι
δάσκαλος Ποῦ ἔστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετ᾽ τῶν μα
θητῶν μου φάγω; 12 κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω
μένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκε
αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 ss. Mt 26, 20 ss. Mc 14, 17 ss.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν

BCDL al pauc om *εν* (49. :: at cf ad 9; 37. 1, 59. 14, 5. 13, 10.) | *εδε* (69. 346. al *δει*) .. H *ἔστιν*

8. *πετρον* .. D *τον πε.* | D (ut soiet) *σωτηρ* | Mcion^{epiph} (utroque loco sic testatur Epiph) : *και ειπε τω πετρω και τοις λοιποις Απελθοντες ετοιμασατε ινα φαγωμεν το πασχα.*

9. Γ om versum | *ειπαν* c. BCDL .. ς *ειπον* c. AEGHKMPRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | *ετοιμασωμεν* (v 1. 106. 209. 262.** al^{70} fere *-σομεν*) c. AC EGHKLMRSUVΓΔΛ al pler it^{pl} vg cop syr^{omn} al .. B syrP (in edd Bars et Bodl, non item in rell) add *σοι φαγειν το πασχα* (:: e Mt), item D^{it} al pauc c e ff^{2*} gat sah add *σοι*, hinc Ln [*σοι*]

10. *αυτοις* .. D e om (:: ut Mt) | *εισελθοντων* .. D *εισερχομενων* (it vg *introeuntibus* vel *intrantibus*) | *συναντησει* c. ABEGHKMPRSUVΓΔΛ al pler .. CLX al pauc *υπαντησει*, D al^{5} *απαντησει* | *κερ. νδ. βασταζ*... D *βαστ. κερ. νδ.*, e *ferens amphoram* (d *bascellum*) *aquam portans* | *ου* (d *ubi*) c. DEGHSUVΓΔΛ al longe pl (157. *οποι*), item AKMPΠ al^{15} fere *ου εαν* .. BCL *εις την* (Ln), X *εν τη*, item it^{pler} vg *in quam*, am fu san *in qua* (q *in quo*), a *qua* | PX al aliq *εισπορευηται*

11. C *οικωδεσποτη* | *σοι* .. DUX al fere^{10} q syr^{sch} et^{cu} pers^{p} om (:: ut ll. pp.) | *εστιν* : ita ACELPRXΓΔΛ etc .. DKMU etc *εστι* (ita et. Ln) | *τα καταλυμα* .. C 124. sah add *μου* (:: ut Mc)

12. *κακεινος* .. D *εκεινος* | K al pauc *υποδειξει* (sed K om *υμιν*) | *αναγαιον* (Gb Sz) c. ABDEGHKLMPRS^{ms}VΔ al pl, item C al *αναγεον* .. ς *ανωγεον* c. XΓ al mu; item SUΔ al mu *ανωγαιον*, 157. al *ανωγεων* .. d q *superiorem locum*, c e ff^{2*} i *in superioribus locum*, (l *ostendet, et in superiorib. magnum stratum parate*), a *maedianum*, b *pede plano locum*, f al vg *caenaculum*. Praeterea D sah add *οικον* omisso (om et. e^{acr}) *μεγα* | *εστρωμε*. .. X 69. add *ετοιμον* :: e Mc | *εκει* .. X 131. *κακει* :: cf Mc

13. *ειρηκεν* c. AEGHKMPRSUVΓΔΛ al pler (it^{pler} vg *dixit*) .. BCDL 69. (a *dixerat*) *ειρηκει* (Ln) .. X al plus^{10} *ειπεν* :: ut Mc

14. sqq. Laudat Epiph ex Mcione : *και ανεπεσε και οι δωδ. απ. συν αυτω. και ειπ. Επιθ. επεθ. – – παθειν.* Tum pergit : *παρίκοψε τό Λεγω γαρ* (alt. loc. om) *υμιν, ου μη φαγ. αυτο απαρτι εως αν* (alt. loc. om) *πλ. εν τ. β. τ. θε.*

αὐτῷ. 15 (264. 10) καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· 16 (265. 2) λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· 18 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 (266. 1) Καὶ λαβὼν. ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

Mt 26, 29. Mc 14, 25. 19 s. Mt 26, 26 ss. Mc 14, 22 ss. 1 Co 11, 23–25.

14. οι αποστ. c. BD 157. itpler syrcu sah .. LX 6.ev οι δωδεκ. (:: ut ll. pp.), ς οι δωδεκ. αποστ. c. ACEGHKMPRSUVΓΔΛ al pler f l q vg cop syrsch etP al Epiph

15. Cf locum ev. Hebr. huc spectantem ad Mt 26, 17. | πρ. αυτους .. L itpler (non a e) vg al αυτοις

16. οτι (et. it vg etc) .. DX (item c* vdtr) om | ουκετι c. c**DEGKMPSU VΓΔΛ al pler itpler (ex hoc vel iam ut c d e vel ultra ut f) vg (ex hoc) syromn al .. AB(c*?)HL al[4] a cop sah om (Epiph απαρτι, vide ante); hinc Ln [ουκ.] et Schu ex Mc 14, 25. illatum putat. At cf v. 18. | ου μη φαγω .. D μη φαγομαι | εξ αυτου c. AC**EGHKMPSUVΓΔΛ al pler f syrP txt, item (ex v. 18.) D al[4] απ αυτου .. B(c*?)L 1. 118. 131. 209. 239. itpler vg cop sah syrcu etsch syrP mg Epiph αυτο (Ln 49. :: at id ex v. 15. fluxisse vel maxime vdtr) | πληρωθη (e adimplear) .. D καινον βρωθη (:: cf Mt 26, 29. Mc 14, 25.)

17. 18. Hos versus 32.ev b e syrcu et syrcdd aliq (ut guelph. et heidelb.) om (sed vide ad vv. 19. 20.)

17. ποτηριον c. BCEGHLSVΓΔΛ al longe pl .. ADKMU al fere[25] το ποτ. (Ln :: fluxit ex v. 20 et ll. pp.) | τουτο .. 13.ev e (infra) al vg om | και .. DGr e syrcu om | εις εαυτους (L αυτ.) c. (B vdtr ex ed. Wo. Ceph.) CLM 1. 13. 42. 69. 118. 124. 131. 346. fscr pscr, item inter vos vel (ut a) in vobis it vg cop syrcu etsch .. ς (49.) εαυτοις (vobis d) c. ADEGHKSUVXΓΔΛ al pler syrP (:: διαμ. εαυτους Mt 27, 35. Joh 19, 24. non fluct; cf et. Act 2, 45.)

18. ημιν absq οτι c. BCDGL 1. al[7] e mt aeth al .. ς (Ln) ημιν οτι c. AEH KMSUVXΓΔΛ al pler itpler vg syromn al :: ex Mc ut vdtr; cf et. ad Mt | ου μη πιω c. ACEHSUVXΓΔΛ al pler it vg syrsch al .. BKLM al fere[15] syrP mg (syrP txt add ετι) add απο του νυν, item eadem praem DG 1. al aliq cop sah syrcu arm al, 225. add απ αρτι | γενηματος c. ABCDE GHLMS?UVXΓΔΛ al longe pl (14 ap. sol. Scriv) .. ς γεννημ. c. K al mu | οτου (c* om vdtr) .. BC**FL 1. 157. 209. al[5] ου | ελθη .. D ante η βασ. τ. Θ. pon

19. 20. D a b e ff[2] i l om το υπερ υμων usq εκχυνομενον eorumque loco b e versus 17. 18. exhibent. Similiter syrcu om versum 20. eiusque loco vv. 17. 18. ponit.

19. λεγων .. A add λαβετε (:: e ll. pp.) | υμων .. Γ al ημων | διδομενον .. syrcu om (:: ut 1 Cor 11, 24.)

20 (167.2) καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγω
Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπ
21 ss. Mt 26, 21 ss. Mc 14, 18 ss. Jo 13, 21 ss. ὑμῶν ἐκχυννόμενον. 21 (268.2) Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντ
με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπο
κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
οὗ παραδίδοται. 23 (269.1) καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς ἑα
τοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

9, 46. 24 (270.2) Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτ
25 ss. Mt 20, 25 ss. Mc 10, 42 ss. δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθν
κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦ
ται· 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς
νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 (271.10) τίς γὰρ μ

---

20. *και το πο. ωσαυτ.* c. BL cop sah .. ς (Ln) *ωσαυτ. κ. τ. πο.* (:: 1 Cor lectione non fluct) c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ etc | *η καινη διαθ.* (c itpler vg cop sah syrP) .. c g2· gat mm syrsch aethutr persP *novi testamenti* (c pergit *sanguinis mei*) .. U al mu add *εστιν* (similiter itmu al). Or: *ἐν εὐαγγελίῳ γέγραπται ποτήριον καινῆς διαθήκης | το* .. *τω* vel aliter | *εκχυννομ.* c. ABKLΔ al aliq .. ς *εκχυνομ.* c. FGHKMSU XΓΛ al pler

21. *μετ εμου* (et. Or) .. D 57. syrsch persP om

22. *οτι* c. BDgrL 157. cop sah .. a d Or om .. ς (Ln) *και* c. AEFGHKMS VXΓΔΛ al longe pler itpler vg syromn al (:: similiter a test pler in M ejectum est *ότι*, Mt om lectione non fluct) | *ο υ. μεν* c. BL item *filius quidem*) a c d e (cop syrP) .. Dgr *μεν ο υ.* item *et quidem fili* itpl vg .. ς (Ln) *ο μεν υ.* (:: ita Mt et Mc lectione non fluct) c. AK HKMSUVXΓΔΛ etc (syrcu etsch *μεν* non exprim) | Δ al *ωρισμενον* | *πορευ* h. l. c. BDGL 13. 69. 124. 157. 346. 48.ev 1 itpler vg arm Or .. ς κα *κατα* (:: similiter ll. pp.) c. AEFHKMSUVXΓΔΛ al pler f cop syromn *τω ανθρωπω* .. D e syrcu om

23. *και αυτοι* .. D e sah *αυτ. δε* | *συνζητ.* c. ABDGLΔ etc .. ς *συζητ.* EFHKMSUVXΓΛ al certe pler | *το* .. DL 254. Or om, item cop sah .. Γ sah om | *ειη* .. 1. 131. 157. 209. al *εστιν*, al aliq *ην* | *εξ αυτ* (et. Or) .. D 142.* itpler om | *τουτο μελλων* .. D al aliq Or *μελλ.* (post *πρασσ.*) *τουτ.* (itmu vg – *qui hoc facturus esset*; ff2 i q al *quis es hoc fact.*)

24. *και* .. 127.* fscr itpm Or om | ADF al *φιλονικεια* | *τις αυτων δο εινα*ι (Or $\frac{3}{\eta}$) *μειζ.* .. D a *τις αν* (*quisnam*) *ειη* (*esset*) *μειζ.*, item f Hi *quis eorum esset maior* (Hier *illor. ma. ess.*), q *quisnam mai. eorum*

25. *ο δε* .. A al aliq syrsch (syrcu *dominus noster*) persP add *ω̄ς* | *κυριευ ουσιν* .. UX 13. 69. 124. al15 Or1 *κατακυρ.* (:: ut ll. pp.)

26. *γενεσθω* c. ABEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler .. DL 1. al aliq *γινεσθ. γειν.*) | *ο νεωτερ.* (*innior* e f al am fu san al, *adulescentior* b q) .. D c ff2· i l auctbapt vged sah coppetr syrsch etcu al *μειζοτερος* (*maio*

ζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ Mt 19, 28.
τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, (272.5) καὶ καθίσεσθε ἐπὶ
θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 31 (273.10) Σί-
μων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν
σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου.

---

d *minus*) | ο διακονων (Or -νουμενος) .. D ο διακονος, item itmu vg *ministrator* (f *minister*)

27. τις γαρ μειζ. (F al add εστιν) usq ουχι (KM* 1. al aliq Bas *ουχ) ο ανακ.* (pro ουχι etc a c e ff^{2}· i l mm *in gentibus quidem qui recumbit: in vobis autem non sic sed qui ministrat;* syr^{cu} om, pergens *nonne ego* etc) .. D (nec aliter d) *μαλλον η ο ανακ.* .. K om | *εγω δε ειμι εν μεσω* (AL *εμμεσ.*) etc .. D *εγω γαρ* (d *autem*) *εν μεσ. υμ. ηλθον* (d *sum in med. vestrum veni* sic; *ηλθον* et. Or^{1} libere) *ουχ ω; ο ανακειμενος* (*ουχ ως ο ανακ.* et. c Ambrst Sedul add) *αλλ ως ο διακ.*, Or^{1} *καγω εγενομην εν μεσ. υμ. ουχ ως ο ανακ.* (haec et. alibi add) *αλλ ως ο διακ.*

28. *υμ. δε ε. οι διαμεμ.* .. D *και υμεις ηνεχθητε εν τη διακονια μου ως ο διακονων οι διαμεμ.*

29. *διατιθεμαι* (A 1. al fere^{10} *διατιθημι*, Or *θησομαι*) *υμιν* (K ante *διατ.*, A al aliq syrP copfragm woid Or schol^{237}· et^{239}· add *διαθηκην*, sed Or om *καθως* usq *βασ.*) | *μου* .. DF al aliq e om

30. *εσθητε* c. BD* .. ς *εσθιητε* c. AD**EFGHKLMQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (sed al pauc *-ιετε*; item A al pauc *πινετε* [A *-ται*]) Eus | *μου* pr .. Or^{lib} *του πατρος* | *εν* (Ath *επι*) *τ. βασ. μου* (D e l am for tol syr^{cu} om *μ.*) c. ABDKLMQUXA al pl it vg cop sah (agnoscit et. Pist) syr^{ohmu} al Ath cat .. EFGHSVΓA al fere^{80} Eus Ps-Ath (II. p. 523.) Euth Thph om (Gb^{0}) .. Or^{lib} *εν τη αληθεια* | *καθισεσθε* (AB**GLQ al mu *καθησ-*. AL *-σθαι*) c. (Gb″) AB**EFGKLMQSUVXΓA al, item b d q *sedebitis* (e *sedentes*) .. B*A *καθησθε* (A *-σθαι*), DF^{r} *καθιζησθε* .. ς *καθισησθε* c. H al mu (itpl vg *sedeatis*) | *επι* .. DX al plus^{20} itpl (non e i al) mm syr^{cu} syrP c.* arm Pist Ath$^{ep. feat.}$ cat Tert add (8.^{pe} al c al post *θρον.*) *δωδεκα* (D ut solet *ιβ*) :: e Mt | *θρονων* .. B i post *φυλας* | *τα*; .. D* om

31. *σιμ. σιμ.* c. BL cop sah .. ς (Ln) praem *ειπε* (*-πεν*) *δε ο κυριος* c. AD EFGHKMQSUVXΓΔΛ etc (e *ille autem dixit petro quoniam satanas*, g^{2}· i *ait autem dom. simoni petro Simon ecce*, similiter itmu et vg^{edd}, item Cyp *dix. autem dom. ad petr.*, syr^{cu} *et dom. noster dix. Simoni Simon ecce*, syr^{sch} *et dix. Iesus Simoni.* Similiter al) | *υμιας* (Bas post *τ. σιν.*) *του σιν.* (itpm *ut vos ventilet;* Cyp *ut vos vexaret*, Tert Hil *ut vos cernevet* [Tert *cern. vos*]; a vg *vos ut cribaret* [a *scrib.*]: *σινιασαι* (ab *-άζω*) ut KKM al; sed Γa 1. al *σινιᾶσαι* (ab *-άω*). Praeterea r al aliq add *σε* (Chr *εξητησ. σιν. σε ως*)

32. *εγω δε* .. y^{scr} al syr^{sch} (sah *ego etiam*) Bas Chr *καγω* | *εκλιπη* (Gb′)

(274.9) *καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σ*

33 s. Mt 26, 33–35. Mc 14, 29–31. Io 13, 36–38. 33 (275.1) *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.* 34 *ὁ δὲ εἶπεν Λέγω σ Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰ ναι με.*

35 (276.10) *Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βα λαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ εἶπαν Οὐθενός.* 36 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντι ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτι αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.* 37 (277.8) *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι*

c. BDKLMUX al[60] fere cat .. ς (49.) *ἐκλειπῃ* c. AEGHQS(c sil.)VΓΔΛ pl | *καὶ συ ποτε επιστρεψας* .. D e sah (ex cdd[2]) *συ δε* (ita et. Ami *επιστρεψον και* | *στηριον* (X *επιστ.*) c. ABKLMQX 1. al .. ς *-ξον* DEGHSUVΓΔΛ al pler | *σον* .. itpler (non f g[1]) Vocat Leo add *et roga* (l Vocat *orate*, Leo om haec) *ne* (Leo *ut non*) *intretis in temptation* (a *-one*)

33. *ο δε ειπ. αυτ.* .. A *ειπ. δε αυτ.* (item a b f ff[2] i q *dixit autem ei P trus.* Similiter syr[sch] al

34. *ο δε* .. X add *ις* (similiter syr[cu] et[sch] persP) | *ου* c. BLQX al pauc ς (Ln) *ου μη* (ut Ioh lectione non fiuct) c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al ple *φωνησει* .. VΓ al fere[70] *-ση* (:: cf Ioh) | *εως* (KMX al fere[15] add *ου* ut Ioh, item D *στου*) c. BL 69. 124. 157. 346. item DKMX al mu, ite it vg cop sah syr[sch] syr[p mg] al .. ς *πριν η* (Q al pauc om) c. AEGH SUVΓΔΛ al longe pl syr[cu] syr[p txt] aeth al (:: cf Mt et Mc; item inf v. 61.) | QUXΛ al aliq *τρεις* | *απαρνηση* (Γ al aliq *-σει*, H add *τον*, al praem *με* servato et. *με* sq) *μη ειδ.* (et. it[pm] [non a b e al] vg e prim) *με* c. ADEGHKSUVΓΔΛ al pl .. BLMQX al mu *με* (Q al post *απ* MX al post *ειδ.* pon) *απαρν. ειδ.* (Ln)

35 sqq. Epiph de Mcione : *παρέκοψε τό Ὅτε απεστ. υμας, μη τιν υστερησατε, καὶ τὰ ἑξῆς· διὰ τό Και τουτο το γεγραμμ. δει τελεσθ το Και μετα αν. συνελθ.*

35. *βαλλαντιου* c. ABDEFGHKLMQS**UVX**ΔΛ** al pl .. ς *βαλαντιου* S*X*Γ* al pl (idem in Or editum) | *ειπαν* c. BDL .. ς *ειπον* c. AEFG KMQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn | *ουθενος* c. ABEFGHKMQSVXΓΔ al[50] fe .. ς (Ln ex err.) *ουδενος* c. DLUΔ al pl Or

36. *ειπ. ουν* c. AEFGHKMQSUVXΓΔΛ al pler itpler vg al .. BL al[4] cop sa *ειπ. δε*, D e o *δε ειπ.* | *αυτοις* .. D 1. al a b e ff[2] i om | *βαλλαντ.* ς *βαλαντ.* plane ut v. 35. nisi quod ut vdtr s *βαλαντ.* | *αρατω* (*toll* it vg) .. D *αρει* (*tollet*). Bas: *ἀράτω ἤτοι ἀρεῖ· οὕτω γὰρ καὶ τὰ πολλ τῶν ἀντιγράφων ἔχει – – ὡς μὴ εἶναι πρόσταγμα ἀλλὰ προφητείαν. πηραν* (itpler vg d *peram*) .. e *chilotrum* | *πωλησατω* c. ABFKLMQU al sat mu Or Chr[cat] .. EGHSVΓΔΛ al plus[110] Chr al *πωλησει*, item *πωλησαι* (*vendat*) | *το* .. A *και το* | *αυτου* .. U *εαυτου* | *αγορασατω* ABGKLMQXΔ al sat mu Or Chr[cat] .. DEFHSUVΓΔ al longe pl Chr *αγορασει* (d *emet*)

τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό Καὶ μετὰ ἀνόμων *Is 53, 12.
ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. 38 (278.10) οἱ δὲ εἶπαν
Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἱκανόν ἐστιν.

39 (279.1) Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος Mt 26, 30. Mc 14, 26. Io 18, 1.
τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 (280.2) γε- 40 ss. Mc 14, 32 ss.
νόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν Mt 26, 36 ss.
εἰς πειρασμόν. 41 (281.1) καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ
λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο 42 λέγων Πάτερ, εἰ
βούλει παρενεγκεῖν τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· (282.1) πλὴν μὴ

37. *νμιν* .. D b om | *ετι* c. EFGHKMSUVΓΔΛ al longe pl itpler vg syrP (item syrcu etsch *etiam*) Amb .. ABDHLQX al fere10 b (om et. *τουτο*) f cop sah aeth al om (Ln prob Schu) | *τελεσθ.* .. A al6 *πληρωθηναι* | *το και* .. A a c d e ff2. i Amb *οτι και*, item g2. am em for gat mt al *et quod*, sah cop *οτι* vel *το* | *μετ.* (D add *των*) *ανομων* (it vg *iniustis, iniquis, sceleratis*): Hier: *licet in Latinis codd. propter simplicitatem interpretum male editum sit Et cum iniquis reputatus est, tamen sciendum aliud apud Graecos significare ἄνομον quod hic scriptum est, aliud ἄδικον quod in Latt. voll. habetur: ἄνομος enim dicitur ille qui sine lege est - - ἄδικος vero iniquus.* | *και γαρ* (itmu vg *etenim*) .. BD a e ff2. i syrcu *και*, q *nunc*: hinc Ln *και* [*γαρ*] | *τα* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler itpler vg al .. BDLQ 1. b cop sah syrcu etP *το*

38. *ειπαν* c. BDLQ .. ς *ειπον* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | *κυριε ιδου* .. D *ιδ. κυρ.* | *μαχ. ωδε δυο* (ita et. q) .. D vged em cop aeth *δυ. μαχ. ωδ.* (d om *ωδ.*), itpler am fu al *glad. duo hic* | *ικαν. εστ.* (itpm vg *satis* [*sat*] *est*) .. D *αρκει* (*sufficit* b d f)

39. *επορευθη* (a c f *abiit*) .. D al7 *επορευετο* (itpl vg *ibat*) | *εθος* .. F *εισθος* | *των* .. A om | *οι μαθηται* c. A(B ex Wo. Ceph.)DLM**A** 1. 13. 131. 209. al aliq q al vg cop syrP arm .. ς (Ln) add *αυτου* c. (B vide ante) EFGHKM*QSUVΓΔ*A al pler itpl sah syrcu etsch al

40. *του* .. D om | *εισελθειν* (et. Or; Aer *ελθειν*) .. D yscr *εισελθητε* (it vg *ne intretis*) :: ut ll. pp.

41. Epiph ex Mcione affert *απεσπασθη* usq *προσηυχετο* | *και αυτος* .. D sah *αυτ. δε*, cop2 *και αυτ. δε* | *απεσπασθη* (itpm vg *avulsus est*) .. D *απεσταθη*, G 157. *απεστη*, item (*recessit secess. discess.*) c d f l, *recedebat* sah; similiter cop syromn al | X *σταθεις* (sed punctis notatur) *θεις* | D *προσευχετο*, Γ 124. al *προσηυξατο*

42. *πατερ* .. H *κυριε* | *ει* (K *ει ου*) *βουλει* (FGRXΔΛ al aliq *-λη*, 1. 22. 118. 131. 209. al (ut vdtr) a om *ε. β.*, fu syrcu *si possibile est*) - - *απ εμου* .. D a c e ff2. post *μη* (omisso *πλην*) *το* - - *γενεσθω* pon | *παρενεγκειν* c. AEGHQSUVXΓΔΛ al longe pl d i Bas (al aliq Const *παρελθειν*) .. BDEr al fere25 itpler vg syrcu syrP aeth Or Dam Amb (Tertlib) *παρενεγκε* (Ln) et (imper. an inf.?) KLMR al aliq *-γκαι*, item *praeterito* (*παρελθατω*) syrsch sah cop al :: ef ll. pp. | *τουτ. το ποτ.* c. BDLQ 157. 48.ev al f ff2. .. ς (Ln) *το ποτ. τουτ.* (:: cf ll. pp.) c. AEGHKMRSU VXΓΔΛ al pler itpler vg Bas

τὸ θέλημα μοῦ ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. 43 (283.10) ὤφθη δὲ αὐ

42. γινεσθ. (AA γεν.) c. A(B e Wo. Ceph.)GHKLMQRUVΓ(vdtr)Δ 1. al25 fere Basedd3 .. ς (Ln 49.) γενεσθ. c. (B ?)DESXΛ al pl Const N Based

43. 44. ωφθη – – γην c. DFGHKLMQUXΓΔ al pler (item habent asteri notata ESVΛ al5 syrP cod [est cod. Assem. 2. cf Adler p. 183.] et o lis al4) itpler vg cop2 syromn (sed vide ante et post) aeth arm („armms ap. Lacroz. et Zohrab. in fine v. 44. habet tantum: *et fu runt ab eo sudores tanquam stillae sanguinis*, in al. cdd. plane dest sed armed addit *grumi grumi effusi in terra*, et ed. Zohrab. ex cod. 12. integrum versum exhibuit.") al Iust (dial. c. Tr. ἐν γὰρ τοῖς ἀ μνημονεύμασιν – – ὅτι ἱδρὼς ὡσεὶ θρόμβοι κατεχεῖτο αὐτοῦ εἰχο rou) Ir (3, 22. 2. οὐδ' ἂν ἱδρωσε θρόμβους αἵματος : *nec sudasset bos sanguinis*) Hipp (contr. Noet. c. 18.) Caes (Gall. VI. p. 16 Epiph (p. 742. ex Ario ὅτι ἐφάνη ἄγγελ. κυρ. ἐνισχίων αὐτόν etc susque p. 785. etiam explicatius; item ancor. 31. ἀλλὰ καὶ ἐκλα κεῖται ἐν τῷ κα. λουκ. εὐ. ἐν τοῖς ἀδιορθώτοις ἀντιγράφοις· καὶ κε ται τῇ μαρτυρίᾳ ὁ ἅγ. Εἰρηναῖος ἐν τῷ κα. αἱρέσ. πρὸς τοὺς δοκ τὸν χν πεφηνέναι λέγοντας, ὀρθόδοξοι δὲ ἀφείλοντο τὸ ῥητόν, φο θέντες καὶ μὴ νοήσαντες αὐτοῦ τὸ τέλος καὶ τὸ ἰσχυρότατον· Καὶ νόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἱδρωσε, καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡς θρ. αἵμ. ὤφθη ἄγγ. ἐνισχύων αὐτόν.) Naz (ἠγωνίασε, item – – σώζειν αὐτὸ θανάτου κ. ἀγωνίας κ. θρόμβων κ. προσευχῆς) Did (contr. Man ap. Canis. I, 394.) Chr (hom. 84. in Mt καὶ ἀγωνιῶν ἐφάνη κ. ἱδρῶ ὑπὸ ἀγγέλων ἐνισχυόμενος) Thdret (λέγοντος [Λουκᾶ] ὅτι δειλιάσα παρὰ τὸ πάθος κ. ἱδρώσαντα θρόμβους αἵματος ἄγγελος προσελ ὑπεστήριξεν [–ισεν haeret. fab. comp.] interp. in ps. 15. item h fab. comp. 5. et demonstr. per syll. 8.) Dionareop (de Gael. hier περὶ τοῦ ἀγγ. τοῦ τὸν ιν ἐνισχύσαντος) Cosm (ex Theodosio ep Alex. Gall. XI, p. 564 sq) Leont (contr. Nest et Eutych. Gall. XI 688 et 691. Theodorhaeret) cat al (afferuntur Titcat p. 803. Athan anathematism. vol. 6. de beatit. fil. dei. Item Euscanon: quod ut venit codd MA ac pl in quibus isti versus adscriptum habent σπγ' can. ι' [eosdem numeros cod. A ad πλην etc male habet], ita abho a cod. L ubi σπγ' cum can. α' ad και θεις τα etc et σπδ' c. can ad και αναστας etc adposita sunt. Similiter Q σπγ' ad verba πα ει βουλει et σπδ' ad και αναστας addit.) Hil Hier Aug Facund (G XI. p. 693.) Bed .. contra om (Ln [ωφθη – – γην]) ABR 13.* (ha tantum ωφθη δε, reli supplet**) 69. (sed add ut evglstria post Mt 39.) 124. (adde ESVΛ al5 syrP cod qui asteriscis et al4 qui obelis tata habent) f copdz sah (de arm vide ante) syrP mg (est idem Assem. 2., ubi notatur : Haec pericope non reperitur in evang ap. Alexandrinos, proptereaque posuit [non posuit?] eam Cyrill hom. sua 18. ad [nomen deest]) cddgr etlat pl ap Hil („nec sane ig randum a nobis est et in Gr. et in Lat. cdd. complur. vel de a niente angelo vel de sudore sanguinis nil scriptum reperiri"). item Hier (nam ait: „in quibusdam exx. tam Gr. quam Lat. inuenitur s bente Luca") 34.schol (ἰστέον ὅτι τὰ περὶ τῶν θρόμβων τινὰ τῶν ἀ

ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. 45 (284.2) καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 (285.1) Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος 47.–53. Mt 26, 47–56. Mc 14, 43–52. Io 18, 1–12.

γράφων οὐκ ἔχουσιν· πλὴν μαρτυρεῖ τῇ χρήσει ταύτῃ ὡς κειμένῃ καὶ Διον. Ἀρεοπ. καὶ Γενναδ. ὁ Κωνστ. κ. Ἐπιφάν. ὁ Κύπρ. κ. Ὑτεροι πατέρ. ἅγ.). Evglstria om in lectione quae est a 22, 39—23, 1. sed habent in lectione Mt 26, 2—27, 2. ubi post v. 20. Ioh 13, 3—17. et post v. 39. Lc 22, 43—45. leguntur. Ath quum saepe adhibere posset non adhibuit: cf I. p. 456. 463. 709. 817. Cyr et Amb in comm. certe praetereunt. Anast (in Hodego) testatur: ἐπεχείρησαν παρεπᾶραι τοὺς θρόμβους τοῦ αἵματος τοῦ ἱδρῶτος χν̄. Item Syri a Photio (epist. 138. ad Thdorum μηκέτι οὖν σοι τοῦ εὐαγγ. τοῦτο τὸ χωρίον περικεκόφθαι, κἂν τισι τῶν Σύρων ὡς ἔφης δοκεῖ, εὐπρεπὲς νόμιζε), Armeni a Nicone (cf Gall. III. p. 250. περὶ τῆς δυσεβοῦς θρησκείας τῶν κακίστ. Ἀρμενίων: περιεῖλον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἱερ. εὐαγγ. τὴν λέγουσαν φωνὴν ὅτι καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβ. αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Addit vero etiam ἀλλὰ καὶ τὴν ἱστορίαν τὴν διδάσκουσαν ἡμᾶς ὡς προσηνέχθη τῷ ιῡ γυνὴ etc) ab Isaaco Catholico (οὗτοι οἱ χριστομάχοι ἀρμένιοι τοὺς ἱδρῶτας αὐτοῦ ἐκ τοῦ εὐαγγ. ἀπαλείψαντες) aliisq (ut in Collectan. anni 881. ap. Canisium) ista delevisse arguuntur; contra Io. Armenus (nomen et verba ex Wtst sumo): καὶ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς προσετίθει ὁ Σατουρνῖλος πολλὰς αἱρέσεις, ὡς καὶ εἰς τὸ κα. Λουκ. εὐαγγ. Ὤφθη δὲ etc. Ceterum Mcion an hos versus legerit non satis constat tacentibus Epiph et Tert.

43. απ ουρ. c. EGHKLMSVXΓΔΛ al pler Cosm (vide ante) .. DQU 67. 69. 191. 6.pe al copdz απο του ουρ. (Ln) | ενισχυων .. L επησχυων

44. εγεν. δε .. VX 1. 118. 131. 157. 209. csyr al ut vdtr it vg copdz syrcu etsch al Epiph Nicon (vide ante) Facund και εγεν. | ωσει .. D ως, A ως αι et al2 ως οι | καταβαινοντες .. X al pauc a c ff2· g1. 2f (q decurrens -βαινων) vg (et. am em san gat ing mt al, non item fu? for mm al) copdz al Facund -βαινοντος | επι την γην (et. Cosm Nicon) .. QU al pauc επ. της γης

45. προς .. D al pauc επι | τ. μαθητας (et. ς Gb Sz) c. ABDEGHKLMQR SUVXΓΔΛ etc .. ς[e] add αυτου c. 1. 209. al non ita mu itpler vg al mu | κοιμωμ. αυτ. c. BDL 69. 346. al .. ς (Ln) αυτ. (c om) κοιμ. (:: idem ordo in ll. pp. non fluct) c. AEGHKMQRSUVXΓΔΛ al pler itpler vg etc

46. τι .. D om | εισελθ. (Bas εμπεσητε) ε. πειρ. .. D ε. πειρ. εισελθ.

47. ετι (Gb') c. ABGKLMRUXΔ al plus[15] l q al vg copdz sahtxt wold syrp persp .. ς ετι δε c. DEHSVΓΛ al pl itmu (sed a f cop2 syrcu etsch aeth *et adhuc*) sahfragm wold al | οχλος .. D al pauc syrcu add πολυς :: e ll. pp. | ο λεγομενος (Cyrdiserte) .. D 1. 131. al ο καλουμενος, item

Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησ
φιλῆσαι αὐτόν. 48 (288.2) *Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἰούδα, φιλήμα*
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; 49 (287.1) *ἰδόντες δὲ οἱ π*
αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 *κ*
ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖ
τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐά*
ἕως τούτου, (288.10) *καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτ*
52 (289.1) *εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐ*

qui vocabatur (*vocatur* d) it vg al | *ιουδας* .. D add *ισκαριωθ* (co *εισκ.*, d *-ιοτ*), item 157. (*και ιουδ. ο καλουμ. ισκαριωτης*) | *προηρχ.* (al aliq *προσηρχ.*) .. D 1. 22. 69. al plus[80] *προηγεν* | *αυτοις* (Gb S c. ABDEGHKLMRSUVXΔ al longe pl .. ΓΛ al fere[10] *αυτοις* .. ς *αυτ* c. min pauc | *ηγγισεν* – – *αυτον* (Γ *αυτω*) .. D a b c e ff[2]· i cop[3] *εγγισ εφιλησεν τον ιν*, similiter νν al. Epiph de Mcione: *καὶ ἤγγισεν κατ φιλῆσαι αὐτὸν Ἰούδας* (alt. loc. om) *καὶ εἶπεν.* Praeterea DEHX fere[60] b c syr[sch] et[P] aeth arm al add in fine *τουτο γαρ σημειον δεδ κει* (E *δεδοκει*, H al *δεδωκεν*) *αυτος Ον αν φιλησω αυτος εστιν* (X b [om *αυτ. εστ.*] arm per[sP] [ut c] aeth add *κρατησατε αυτον*) :: e ll. p fluxit

48. *ις δε* c. BLX 157. .. ς (Ln) *ο δε ις* (:: Mt 26, 50. non fluct) c. ADE KMRSUVΓΔΛ al pler (it[Pl] *dixit autem illi Iesus*; sed e om *Iesus* et sy ad *ο δε* add *ις* c.*) | *αυτω* [a om] *Ιουδα* .. D *τω ιουδα*

49—51. Epiph de Mcione: *παρέκυψε ὃ ἐποίησε πέτρος, ὅτε ἐπάτα καὶ ἀφεῖλετο τὸ οὖς τοῦ δούλου τοῦ ἀρχιερέως.*

49. *το εσομενον* (sah *τα –να*) .. D 106. ff[2]· cop syr[P mg] pers[w] arr *το γ νομενον* .. 71. 248. g[scr] b e i l q aeth om | *ειπαν* c. BDLX .. ς *ειπ* c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | *κυριε* c. BLX 71. 240. 244. 24 g[scr] (al?) i l q cop sah, item D *τω κυριω* .. ς (Ln) *αυτω Κυριε* c. AE HKMRSUVΓΔΛ al pler it[Pl] vg syr[omn] al | *παταξομεν* .. (B in alter Btlji collatione) GHΓΔ 71. 131. 346. al[15] ac plur *-ξωμεν* | *μαχαιρη* B*DL .. ς (Ln 49.) *–ρα* c. AB**EGHKMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn

50. *τις* .. Γ al[10] om, item νν pm | *του αρχ. τον δουλ.* c. BL 69. 346. ς (Ln) *τον δουλ. του αρχ.* (:: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADEGH MRSUVXΓΔΛ etc | *αφειλεν* .. D *-λατο* | *το ους αυτου* c. BL 69. 346. f (item it vg al, in quibus idem ordo et. ap Mt et Mc) .. ς *αυτ.* (12 om) *το ους* (DK al it[Pl] vg *ωτιον* :: cf ll. pp.) c. iisdem unc ac rell fer iisdem qui *τ. δ. τ. αρχ.* (:: at idem ordo ap Mt et Mc in Graecis no fluct)

51. *αποκρ. δε* (A sah[fragm woi] syr[sch] om; syr[P] *et respond.*, syr[cu] *Ie resp. ac dix.*) *ο* (B om) *ις ειπ.* (it[Pl] *dix. autem Iesus*) | *κ. αψαμ. τ. ωτιο* (absq *αυτ.* c. BLΞ 1. 131. al?, ς Ln add *αυτου* c. AEGHKMSUVΓΔ etc) *ιασ. αυτον* .. D a e ff[2]· i l (sed i l ista post v. 53. pon) *κ. εκτειν την χειρα* (it add *suam*) *ηψατο αυτου και απεκατεσταθη το ους* (d *auricula*) *αυτου*, item 157. *κ. αψαμ. του πληγεντος και το ους αφη ρημενον ιασατο*

ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλὰ αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 (290.1) Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· (291.1) ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 57 (292.1) ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων Οὐκ οἶδα αὐτόν,

54 a. Mt 26, 57 a. Mc 14, 53 a. Io 18, 13 aa.

56—62 Mt 26, 69—7 Mc 14, 66—7 Io 18, 25—2

52. $\overline{\iota\varsigma}$ c. AB .. ς o $\overline{\iota\varsigma}$ c. EGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler (Or) .. D 1. 131. c^{scr} e syr^{cu} om | επ .. GHΔ al^{50} fere syrP ^{mg} (in cod Bars) προς | ιερου .. D^{gr} λαου | εξεληλυθατε c. AEGHSUVΓΔΛ al pl .. BDLR al^{10} εξηλθατε (Ln) item KMX al fere^{30} Or εξηλθετε :: e Mt et Mc | ξυλων .. X al fere^{10} vv mu add συλλαβειν με :: e ll. pp.

53. καθ ημεραν .. D praem το | μεθ. υμ. (59. 18.^{ev} 19.^{ev} sahtxt wol om) ε. τ. ιερω .. D 157. 248. h^{scr} sah$^{fragm\ wol}$ ε. τ. ιερ. μεθ υμ. | αλλα c. DEGL(R vdtr)UΔΛ al pl (nam 11 ap. sol. Scriv.) .. ς (Ln) αλλ c. ABHK MXΓ(SV?) etc | υμων (49.^{ev} om) εστ. (H om ε.) c. AESUVΓΔΛ al pler .. BDGKLMRX al^{10} a (it^{pl} vg *haec est hora vestra* [b *ve. ho.*]) εστ. υμ. (Ln) | ἡ sec .. D g^{scr} 7.^{pe} om | του σκοτους .. D το σκοτος (et. d *tenebrae*)

54. D συνλαβ. | και εισηγαγ. (219. προσηγ.) c. ABEGHKLMRSUVXΔΛ al pler c cop sah syrP al Or Thph .. Dr al^{15} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} aeth^{utr} perss arr Eus^{lib} om. Non addidimus αυτον c. ABDKLMR al plus^{30} it vg al mu Or Eus Thph .. ς (Gb^{00}) add c. EGHSUVXΓΔΛ al pl syr^{cu} syrP c. ob. al | την οικιαν c. BKLM 1. 124. 131. 157. 209. p^{scr} al^{3} Or Eus Thph .. ς (Ln) τον οικον c. ADEGHRSUVXΓΔΛ al pler | ηκολ. (D al plus^{15} it^{pm} vg^{sixt} em cop sah [*eos*] al mu add αυτω :: ut ll. pp.) μακροθ. (DΔ al aliq praem απο :: ut ll. pp.)

55. περιαψ. c. BL Eus^{2} .. ς (Ln) αψαντων c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ etc | πυρ .. 1. 118. 209. al^{10} fere πυραν | ALR εμμεσω | συνκαθισαντ. (συνκ. c. AB*LRΔ al; ς Ln 49. συγκ. c. B**EHKMSUVXΓΔ etc; LRU al –θησαντ.) c. ABEHKLMRSUVXΓΔΛ al pler a (*consedentib.*) syrP .. DG 1. 118. 131. 209. al pauc it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} περικαθισ. (Ln :: ex errore), 142.^{mg} επικαθ., cop sah καθισ. (:: mutato περιαψ. cum αψ. multi transtulerunt περι ad καθισ. quod aptius vdbtr). Praeterea non addidimus αυτων c. BDKL(R vide post)Δ 157. it^{pler} cop sah (item Eus sed non add και συνκαθ.) .. ς add αυτων c. AEGHMSUVXΓΔ al pler f al vg; item R al aliq post αψ. δε | εκαθητο .. D it^{mu} cop add και | μεσος c. BL .. ς (Ln) εν (AR εμ) μεσω c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (et. it vg *in medio*) .. D μετ | αυτων .. D add θερμαινομενος (:: e Mc)

57. αυτον pr c. AD*EGHUVΔΛ al pl d vg (g$^{1.2.}$?) item (*negavit ei dicens*) e ff^{2}. i q .. BD**KLMSX al plus^{40} vv pler om (Gb^{00} Ln :: ut ll. pp.)

γύναι. 58 *καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.* 59 *καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.* 60 *εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ,* 61 (296.2) *καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς.* 62 *καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσεν πικρῶς.*

63 s. Mt 26, 67 s. Mc 14, 65. 63 (294.1) *Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ*

57. *γυναι* h. l. c. BLX cop sah arm .. D pers^{p} om .. ς (Ln) ante *Ουκ* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn it vg syr^{omn} al (:: Io 4, 21. similiter test pl *γυναι* anteposuerunt; contra non fluct ab evglsta antepositum Io 19, 26. 20, 13. 15.)

58. *εφη Και* usq *ει* (b e f ff^{2} i l q *dixit Homo* [om *ανθρ.* sq] *et tu cum illo eras semper* [e om]. Var al) .. D syr^{cu} *ειπεν το αυτο* | o *δε πετρ.* .. D om *πετρ.* (b ff^{2} i q *qui respondit;* a [:: e Mt] *et rursus negavit cum iureiur.*) | *εφη* sec c. BKLM al plus^{15} .. ς (Ln) *ειπεν* c. ADEGHKSU VXΓΔΛ al longe pl

59. *διαστασ.* (d *intercesso*) .. D *-στησας* | *ωσει* .. A 142.* 8.pe h^{scr} (al?) om | *διισχ. λεγων* (it^{pl} *contendens dixit*) *Επ αληθ.* .. D *διισχ. επ αληθ. λεγω*

60. *ὃ* .. D al *τι,* item it vg [sed san al *quod*] sah al *quid* | *ετι* (V al om) *λαλ.* (U 1. al post *αυτ.*) *αυτ.* (KM al^{15} *του* [K om] *πετρου,* syr^{p} *αυτου* addito c.* *τ. πετρ.*) | *αλεκτ.* (Gb Sz) c. ABDEGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl .. ς o *αλεκτ.* c. min non ita mu

61. *και στραφ.* .. D sah *στρ. δε* | o *κυριος* .. D al^{12} cop^{2} syr^{sch} et^{p} txt al o *ις* | o *πετρος* .. D 157. gat om (sah ante *υπεμν.*) | *τ. λογου* .. BLX al^{3} *τ. ρηματος* (:: e ll. pp.), 243. om | *οτι* .. D it^{pl} om (:: iidem test ac plur in Mt om) | *πριν* .. B add *η* (:: item in Mt A al; ceterum cf v. 34.) | *σημερον* c. BKLMX al^{25} ac plur (69. 124. ante *φων.* pon) cop sah^{txt} woi syr^{p} c.* aeth arr sax item (post *negabis*) b ff^{2} l fu .. ς (Ln) om (:: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADEGHSUVΓΔΛ al longe pl it^{pl} vg sah^{fr} woi syr^{cu} et^{sch} al | *απαρνηση* (Γ al *-σει,* X *-σαι*) *με* (Δ om) *τρις* (DXΓΔ al *τρεις*) .. D it vg *τρ. απ. με* (it vg *μ. α.*), praetereaque D^{gr} 71. g^{scr} add *μη ειδεναι με* (g^{scr} om), item it^{aliq} (:: e v. 34.)

62. Versum om a b e ff^{2} i l | o *πετρ.* c. AEGHSUVΓΔΛ al pl c f g$^{1.2}$ q vg syr^{sch} (*Simon,* item pers^{p}) syr^{p} al .. BDKLMX al^{45} fere vg^{cod} sah cop syr^{cu} arm si om (ita Gb :: at ita ll. pp.)

63. 64. Epiph ex Melone adnotat: *οἱ συνέχοντες ἐνέπαιζον, δέροντες τύπτοντες καὶ λέγοντες* (alt. loc. *δάρ. καὶ τύπ. ἔλεγον*) *Προφήτευσον τίς – – σε.* Haec libere exscripsit, urgens tantum de quibus dicturus esset.

63. *και οι* .. D c sah *οι δε* | *αυτον* (Gb″) c. BDLM 157. al pauc (124. *αυτον τον ιν*) it (i om) vg (et. 130.^{lat}) cop sah syr^{p} mg (et syr^{p} cod) arm

δέροντες, 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 (295.2) Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν, λέγοντες Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 (296.10) εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 (297.1) ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς

Io 18, 24.

67 ss. Mt 26, 63 Mc 14, 61

.. ς τον ιν c. AEGHKSUVXΓΔΛ al pler syrcu etsch syrP txt al mu | ADX al ενεπεζον | δεροντες (et. Mcionepiph; al40 fere δαιρ.) .. D 69. itpl (non f al vg) syrsch al om

64. περικαλυψ. αυτον c. BKLM i ff2· (*velaver. eum et percu tieb. eum* [antea om δερ.] *et illudeb. eum dicentes*) cop, item 1. 209. pscr al5 fu sah syrcu arr2 περ. αυτου το προσωπον atque item sed additis ετυπτον αυτον και D 131. a q arm .. ς add ετυπτον αυτου το προσωπον και, item Ln [ετυπτ. -και] c. AEGHSUVXΓΔΛ al pler f (*et velantes caput eius percutiebant faciem eius*, pro his c *et alligatum eum caedebant*) vg syrsch syrP aeth al .. b e om (b sic : *inludebant eum dicentes*, e *inlud. illum et interrogab. eum dic.* omissis mediis omnibus) | επηρωτ. λεγοντες c. BKLMX pscr al aliq; item D syrsch etcu ελεγον (syrcu add αυτω), item b ff2· q *dicentes*, c *interrogantes eum* .. ς (Ln) επηρ. αυτον (433. αυτου) λεγ. c. AEGHSUVΓΔΛ al pler itmu vg al mu | προφητευσον (x 131. sahtxt woi add ημιν χε, item al10 itmu, sahfr woi cop al ημιν :: e Mt) .. K om | παισας .. L πταισας

65. ετερα (127. ετεροι) .. D αλλα (it vg *alia*) | εις (131. προς) αυτον .. Dgr ε. εαυτους .. S al αυτω

66. V πρεσβυτέριον | αρχιερ. τε (EGSUΓΔΛ al fere50 a om) .. D 116. και αρχιερ., item itpler vg etc .. HV al om | αγηγαγ. c. AEGHLMSUVXΓΔΛ al longe pl etc (c d *adduxerunt*) .. BDK al fere25 a (*dedux.*) syrP mg Or απηγαγ., 28. ηγαγον, itpl vg *duxer.* | εαυτων c. A(B?)Δ al mu .. B(e Wo. Ceph.)DEGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl (17 ap Scriv, 20 ap Mtth) Or αυτων (Gb" Sz :: at saepe a test pler αυτ. pro εαυτ. repositum est) | Ει .. DL 80. 142. om | ειπον c. BL .. ς (Ln) ειπε c. AEGHKMSUV XΓΔΛ al pler .. D 61. om

67. ειπ. δε .. D ο δε ειπ.

68. εαν δε c. BL al6 Cyract (p. 52.), item omisso δε D a b ff2· i q Amb1 (alibi1 *sed et si*), item και εαν 243. fscr c syrcu etsch persP, aeth *sive* (praecedente et. *sive*) .. ς εαν (59. ει) δε (sah om) και c. AEGHKMSUVX ΓΔΛ al pler f al vg cop (sah) syrP al (e mt *non creditis mihi neque demittitis* [mt *dimittetis*] omissis reli) | ου μη αποκριθ. c. BL cop Cyract (l. l.), item addito μοι 22. 131. 157. 209. for (fu?) sah Amb2 .. ς (Ln) add μοι (243. om) η απολυσητε (x 245. 300. cscr -σετε, al pauc a | [*mihi*] syrcu etsch add με) c. ADEGHKMSUΨXΓΔΛ al pler vv pler. Tert adv. Mcion. praeterit versum exscriptis 67. et 69.

69. δε c. ABDLX (6.ev post απο) it (exc c *enim*) vg cop2 arm aeth syrP

τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 (298.10) *εἶπαν δὲ πάντες Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι.* 71 (299.2) *οἱ δὲ εἶπαν Τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.*

XXIII.

1 ss. Mt 27, 2. 11–14. Mc 15, 1 ss. Io 18, 28 ss.

1 (300.1) *Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον.* 2 (301.10) *ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες Τοῦτον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους*

---

c.* Cyr^{act} (l. l.) Amb (Or *απο γαρ* etc item syr^{cu}) .. ς om c. EGHKMS UVΓΔΛ al fere omn sah cop^{dx} syr^{sch} al (et. Mcion^{tert} sed poterat libere omitti)

70. *εἶπαν* c. BL f^{scr} .. ς (Ln) *–πον* c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler | *εἶπ. δὲ* (itpl *et dix.*) .. AKM 1. 69. 124. 209. al^{10} mm *εἶπ. οὖν* | *οὖν* (et. Mcion^{tert}; mm *autem*) .. DKΛ 69. 124. 209. 262. al aliq a e sah$^{fr\ woi}$ syr^{cu} om | *ὑμ* .. Γ al aliq tol om | *πρ. αὐτ. ἐφη* .. D f *εἶπεν αὐτοις* (itpl *ait autem illis*; vg *qui ait*)

71. *εἶπαν* c. BDLRX .. ς *–πον* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | *ἐχομ. μαρτ. χρ.* c. BL .. ς (Ln) *χρ. ἐχομ.* (EHXΓ al *ἐχωμεν*, al ante *χρ.* pon) *μαρτυριας* (D al fere^{15} sah al mu Thph Amb, *–τυρων* :: e ll. pp.) c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn : : ut ll. pp. lectione non fluct | *αυτ. γ. ηκουσαμεν* (K *–σατεν* sic, 56. *–σατε*) .. D itpl al *ηκουσ. γαρ*

XXIII. 1. *αναστὰν* (D al^{8} sah *–σταντες*) *απαν* (R *παν*, L *ολον*) *το πλ. αυτ.* (69. 142.* al om; D om *απ. το πλ. α.*) | *ηγαγον* (Gb Sz) c. ABDE GHKLMRSUVΓΔΛ al longe pl it vg al pler .. ς *ηγαγεν* c. min aliq *επι* .. L 157. al *προς|τον* .. D 157. om|AD *πειλατος*, item vv. 3. (D* *πιλ.*) 4. 6. (et. R h. l.) 11. 12. (D *πιλ.*) 13. 20. 24. 52. Cf et. ad Act 4, 27.

2. *ευραμεν* c. B*LX 1. Mcion$^{epiph^1}$ (*ηυραμ., alibi *ηυρομ.* et *ευρ.*) cat^{ox} (ad 20, 20.) .. ς (Ln 49.) *ευρομεν* c. AB**D(D*^{gr} *ευρον*)EGHKMRSUVΓΔΛ al pler | *το εθν.* (157. Epiph Cyr al *τ. λαον*) *ημων* c. BDHKLMR al^{60} it vg cop sah syr^{omn} al omn Euth .. ς om *ημων* c. AEGSUVXΓΔΛ al pl Eus Mcion^{epiph} et Epiph Cyr Thdret. Praeterea b c e ff^{2} i l gat mm Mcion^{epiph} add *και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας*, *et solventem legem nostram* (c om) *et prophetas* | *φορους* (syr^{sch} pers^{p} *–ρον*) *καισ. διδον.* (D it vg Cyr *διδ. καισ.*) c. BDL it vg syr^{sch} pers^{p} Const (*και φορους καισ. διδον. κωλυει*) Cyr (Mcion$^{epiph^2}$ *κελευοντα φορους μη δουναι*) .. ς *καισ.* (Eus praem *τω*) *φορους* (AKMR al cop syr^{cu} et^{p} al Eus Thdret^{2} *–ρον*) *διδοναι* (al aliq *δουν.*) c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al pler syr^{p} (cop syr^{cu} *διδ. φο. και.*) Eus Thdret. Praeterea Mcion teste Epiph ad haec add *και αποστρεφοντα τας γυναικας και τα τεκνα.* Contra scribit Epiph. | *λεγοντα* (ita et. a c l cop sah Thdret al) .. BL 106. it^{mu} vg syr^{omn} al *και λεγ.* (Ln [*κ.*] *λεγ.*), D *λεγ. δε|εαυτον* .. BG

Καίσαρι διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 (302.1) *ὁ δὲ Πιλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη Σὺ λέγεις.* 4 (303.9) *ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.* 5 (304.10) *οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.* 6 *Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν,* 7 *καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.* 8 *ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.* 9 *ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς*

αιτον. Ceterum Act. Pil. A (Evv. apocr. p. 207.) accusatio sic habet: *Τοῦτον οἴδαμεν ὄντα υἱὸν Ἰωσὴφ τοῦ τέκτονος ἀπὸ Μαρίας; γεννηθέντα, καὶ λέγει ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ καὶ βασιλέα· ἀλλὰ καὶ τὰ σάββατα βεβήλωκε καὶ τὸν πάτριον νόμον ἡμῶν βούλεται καταλῦσαι.*

3. *ηρωτησεν* c. BR 48.ev (al?) .. ς (Ln) *επηρωτ.* (:: at ita et Mt et Mc lectione non fluct; nec fluct v. 6.) c. ADEGHKLMSUVΣΓΔΛ al pler | *αποκριθ. α. εφη* .. D 1. 209. (al?) a cop[2] *απεκριθη α. λεγων* (1. 209. a om *λε.*)

5. *επισχυον* (L *-σχυνον*) .. DH 69. *ενισχ.* | *οτι* .. D itpler vg om | ARX al *ανασειει* | *ιουδαιας* .. D *γης* | *και* c. BL am fu em ing al cop[2] syr[omn] al .. ς (Ln 49.) om c. ADEGHKMRSUVΣΓΔΛ etc (:: at omnino abundare vdbtur, habet vero rationem epexegetic.) | *εως ωδε* .. c e add *et filios nostros et uxores avertit a nobis; non enim baptizantur* (c *-zatur*) *sicut et* (c om) *nos nec se mundant* (c om *nec se mund.*) Cf quae Mcion v. 2. add

6. *πιλ. δε ακουσ.* .. D c *ακουσ. δε ο πιλ.* | *γαλιλαιαν* (D sah *την γαλ.*, c syr[cu] *a galilaea*) .. BL cop om | ο (B[*] c[ser] al om) *ανθρ. γα. εστιν* .. D itpl syr[cu] *απο της γαλιλαιας ο ανθρ.* (syr[cu] non exprim) *εστ.* (a *hom. iste esset*; c *est ipse hom.*)

7. *και επιγν.* .. D *επιγν. δε* | *προς* (B solus add *τον*: ita Ln) *ηρωδην* .. D *τω ηρωδη* | *οντα και* (al pauc om) *αιτον* (a f al vg *qui et ipse* etc) .. D *οντι αιτω*, item it[mu] | *ταυταις* .. D *εκειναις*, item itpler vg al | x ab *αιτον* ad *αιτον* transilit

8. *εξ ικανου* c. ARGHKRSUVΓΔΛ al pl; item addito *χρονου* HMX al plus[35] itpl vg al pl .. BDL 157. c sah *εξ ικανων χρονων* (Ln). Hoc loco c. testib pler .. BX 13. 69. 124. al pauc c ante *θελων* (L om *θελ.*) : ita Ln; D itpl (a om) cop sah al post *ειδειν αυτον* (vel *illum videre*) | *ακουειν* (Gb″) c. BDKLM al plus[15] cop sah syr[cu] aeth arp .. ς (Ln) add *πολλα* (a arm *frequenter*, U *αιτον πολλα*, al[5] post *πε. αυτ.* pon) c. AR GHRSUVΣΓΔΛ al longe pl it vg syr[sch] etp al | *υπ* (B *υπο*) .. L al aliq schol *παρ* | *γινομενον* (al pauc *γεν.*) .. GX al[4] syr[sch] om

δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 (205.2) εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 (205.10) ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Πιλᾶτος καὶ ὁ Ἡρῴδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

13 (207.9) Πιλᾶτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 (208.10) ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν

9. επηρωτα .. G (om δε sq) 28. sah –τησεν | αυτον .. Γ add λεγων, ουδεν (p^{scr} ουκ).απεκρ. (L –κρινετο) αυτω (Γ αυτον) .. D sah ουκ απεκρ. α. ουδεν

10. ARXA al ιστηκεισαν, A al –κησαν | και οι .. A al pauc om οι

11. εξουθενησας .. X –νωσας | ο ηρωδ. .. LX al pauc a d cop^{2} praem και | περιβαλων c. BL 52. b^{scr*} a b al vg .. ς add αυτον, Ln [αυτ.] c. ADEFGHKMVXΔΛ al pler it^{pl} al mu, item RSUΓ al^{5} αυτω | αvεπεμψ. (it^{pler} vg *remisit*, M αvεπεμψαι) .. LR c^{scr} c επεμψ. | τω .. AM al pauc om

12. ην. δε φι. ο τε πιλ. κ. ο (HU al^{15} fere om) ηρ. (hoc ordine c. A[D]EFG HKMSUVXΓΔΛ al pler [c] cop syr^{sch} et^{p} pers^{p} al; BL 124. 48.^{ev} al aliq it vg sah syr^{cu} [libere] aeth ηρωδ. κ. ο πιλ. :: praeposito regis nomine) ε. α. τ. ημερ. (o^{scr} al mu a syr^{p} ^{mg} ωρα) με. αλληλ. (Γ x^{scr} al it vg al om) .. D c οντες δε εν αηδια ο πιλατ. και ο ηρωδ. εγενοντ. φιλ. εν α. τ. ημ. | προυπ. γαρ - - εαυτους .. D om

13. πιλ. δε .. D ο δε πειλ. | συγκαλεσαμενος (συγκ. AB**EGHKLMSUVXΓΔ etc; B*ΨΔ al συνκ.) .. D συνκαλεσας | τον λαον .. D c syr^{cu} praem παντα

14. Γ πρ. εαυτους | προσηνεγκ. (*optulistis* it^{pler} vg) .. D κατηνεγκ. (a *detulistis*, d *adduxistis*) | αποστρεφ. .. 1. 13. 69. 124. al fere^{20} διαστρεφ. | και ιδ. εγω (HΓ 1. al sah om εγ.) .. D καγω δε | εν. υμ. ανακρ. .. D cop syr^{cu} et^{sch} al ανακρ. (c om) ενωπ. υμ. | B 1. ουδεν | εν (A επι) τ. ανθρ. τουτ. αιτιον (EFG** y^{scr} αιτιαν, 157. post αιτου, 1.131. 209. al om) .. D αιτιον εν αυτω, item syr^{cu}. It vg *nullam causam* (c *nihil causae*; a *nihil inveni dignum*) *invenio* (*inveni*) *in homine isto* (a b *hoc*; e om) | ων κατηγ. κατ (ALA 1. 28. 131. 209. 262. al aliq om) αυτου .. D 59. 274.** om

15. ανεπεμψα (H 47.^{ev} –ψεν) γ. υμας (274. x^{scr} syr^{cu} et^{sch} arm pers^{s} al sax αυτον) πρ. αυτον c. ADEFG(H)SUVXΓΔΛ al longe pl it^{pler} vg syr^{p} (item syr^{cu} etc vide ante) .. 71. 248. gat mm syr^{p} ^{mg} (in edd aliis

πεπραγμένον αὐτῷ. 16 (309.2) παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Io 19, 1.
18 (310.1) ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 (311.1) πάλιν οὖν ὁ Πιλᾶτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες Σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 (312.2) ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον 18—25 Mt 27, 16—26 Mc 15, 7—15 Io 18, 40 ss.

---

syrP txt) αγεπεμψα γ. αυτον πρ. υμας .. BKLM al18 f 130.lat bodl cop sah syrP mg cod arr αγεπεμψεν γ. αυτον προς ημας (B syrP mg cod υμας) : Gb′ .. aeth om | ιδου .. D esecr om | εστ. πεπραγμ. (X -αχμ.) .. D πεπρ. εστ., item it vg | αυτω .. DXΓ al plus35 c (*invenimus in illo*) cop sl Thph εν αυτω

17. Om versum c. ABKL a fu copdz sah; D syrcu aethutr post v. 19. pon .. ς (Gb(vg)) αναγκην δε ειχεν (syrcu *Et Pilatus habebat consuetudinem*) απολυειν αυτοις (al pauc em om) κατα (Δ al κατ) εορτην (D al aliq aeth arm ante απολ., 255. ante αναγκ., al syrsch etcu al post ενα pon; al2 κατ ενιαυτον, b *sec. consuetud.*) ενα (al12 fere c q syrP c. ob. al add δεσμιον, esecr δεσμ. ον ηθελων, similiter l) c. (D)EFGHMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn itpler vg cop2 syrsch etP (syrcu aethutr) al Euscan (vdtr certe; canon enim 2. continet Mt 322. Mc 202. Lc 309.) :: vdtr omnino ex ll. pp. Mt 27, 15. Mc 15, 6. Io, 18, 39. fluxisse.

18. ανεκραγον c. BL 124. 157. Cyr .. ς (Ln) ανεκραξαν (quae forma fluctuare non solet, cf Mc 1, 23. 6, 49. Lc 4, 33. 8, 28. Mt 8, 29. etc; εκραγον hoc solo loco) c. ADEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler | παντληθ. c. Δ(B vdtr)ΘΕΗΜΔ 124. 131. al aliq .. ς (Ln 49.) παμπλ. c. FGKLS?UVXΓΔ al pler; -θει ut EKM al pl; ΓΔ al -θεῖ, G al -θῇ | αιρε τουτον .. D (et. d) bis habet | βαραββαν c. AEFGHKM(S vdtr)UVΓΔΛ al longe pl (18 ap. sol. Scriv.) .. ς (Ln 49.) praem τον c. BDLX al pauc Cyr (:: at ita plerumque lectione tantum non fluct, cf Io 18, 40. etc; contra Mt 27, 21. similiter atq nostro loco BL aliiq pauc articulum ingesserunt)

19. βληθεις (X βεβλημμενος, 243. βεβλημεν.) εν τη φυλ. c. BLX 243. .. ς (Ln) βεβλημενος εις (1. 131. al add την) φυλακην c. ADEFGHKMSUVΓΔΛ al pler :: cf v. 25.

20. ουν c. BEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syrP (syrcu aeth persP και παλ.) .. ADL 124. 157. it vg cop2 sah syrsch δε (Ln) .. 252. tol copdz arm persw om | προσεφων. (*locutus est, adloc. est, advocavit*) c. AEFGHKMPS UVXΓΔΛ al pler .. BL 124. 157. add αυτοις (Ln), item D 13. αυτους, 69. προς αυτ., item (itpler vg *ad illos*, a *eis*, d *eos*) it vg cop sah syromn etc | τον ιν .. R 1. 131. 209. al αυτον

21. επεφωνουν (b e q al vg *subclamab.* vel *succl.*, a *proclamab.*) .. D εκραξαν (c d *clamaver.*, f *clamab.*) | σταυρου bis (Gb″) c. BDFa Or2 Cyr (in Sophon. 619.) schol .. ς σταυρωσον bis (sed U 157. itmu aeth semel om) c. AEFGHKLMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (:: ut Mc 15, 13. Io 19, 6 et 15. lectione non fluct)

22. ουδεν (1. al5 b e l q add γαρ) αιτιον (L al aliq a c syrP mg al [et.

θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 (315.1) οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. 24 (315.1) καὶ Πιλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, ὃν ἠτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

Mt 27, 32. Mc 15, 21. Io 19, 17.

26 (315.1) Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 (316.10) ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ

---

syr^{cu} et^{sch} similiter] *αξιον*) .. D *ουδεμιαν αιτιαν*, item it^{pler} vg al *ευρον* .. D 243. it^{pler} vg (exc gat) *ευρισκω* | *αιτ.* (al pauc om) *απελ* .. D cop sah *απολ. αυτ.*

23. *αιτ. σταυρωθηναι* (D *στ. αυτ.*) .. E *αιτ. σταυρωσαι* .. it^{aliq} sa *crucifige illum* | 1. *κατισχυνον* : cf ad v. 5. | *και τ. αρχιερ.* c. ADEFG KMPSUVXΓΔΛ al pler c f syr^{omn} aeth al .. BL 130^{gr} et^{lat} al^{1} it^{pler} v cop sah om, hinc Ln [*κ. τ. α.*]

24. *και* (157. add *ὁ*) *πιλ. επ.* c. BL 157. it (exc e : *iudicavit itaque Pil.* vg cop syr^{cu} aeth .. ς o *δε πιλ.* (:: cf Mc) *επ.* c. AEFGHKMPSUVXΓΔ al pler sah syr^{sch} et^{p} al Philop; item D *επεκρ. δε ο πειλ.*

25. *απελ. δε* (Gb Sz) c. ABDEFGHLPSUVXΓΔΛ al longe pl a cop sah a .. ς add *αυτοις*; item Ln [*αυτ.*] c. KM al non ita mu it^{pler} vg syr^{om} (sed syr^{p} c. ob.) al (:: e ll. pp.) | *τον δια* .. 1. 13. 69. 124. al plus^{3} arm praem *τον* (al om) *βαραββαν* (:: e ll. pp.) | *δια στασ. κ. φονο* (K^{a}LM al *φων.*; it vg cop syr^{cu} aeth al *propt. homicid. et seditiom.*) .. D *ενεκα φονου* | *βεβλημ.* (Or^{lib} *βληθεντα*) .. A om | *εις την* c. ACEGHLM PSUVXΓΔΛ al pler (al^{2} *εν τη -κη*) .. BDFK al^{7} (Or^{lib}) om *την* (Ln 49 :: at facilius omittebatur quam addebatur, quemadmodum et v. 19. plerisq *εις φυλ.* pro *εν τη φ.* substitutum est)

26. *και ως* .. D *ως δε* | *απηγαγον* .. E c^{ser} f^{ser} *απηγον* | *σιμωνα τιν* (CD ante *σιμ.*, L 13. om) *κυρηναιον ερχομενον* c. BCDLX 13. 33. 124. 346. 7.^{ev} (et 69. *-να -ναιον του -νου*) .. ς *σιμωνος τινος* (al om) *κυρηναιου* (FA al mu *κυριν.*, A *κηριν.*) *του* (Gb Sz om c. unc omnib aliisq longe pl) *ερχομενου* (H al aliq *-νον*) c. AEFGHKMPSUVΓΔΛ al pler | *απ* .. D (al pauc?) *απο* (Ln :: ex errore de c) | *οπισθεν* (D *οπεισοθεν*) .. al aliq *οπισω*

27. *αυτω πολυ* (it^{pler} sah syr^{cu} et^{sch} al om; 69. 124. al post *πληθ.* pon) *πληθ...* D *το πληθ. αυτω* | *γυναικων* .. D 243. c f sah (et. cop ut vdtr) syr^{cu} et^{sch} al mu *-κες* | *αι και* c. C***EFGHKMPSUVΓΔΛ 1. al pler (28. om *εκοπτ. και*) syr^{p} .. ABC^{a}DLX 33. al^{12} it (c *και* omisso *αι*) vg cop sah syr^{cu} et^{sch} al Thph om *και* (Gb^{a} Ln :: at *και* tale plane ex usu est Lcae) | *αυτον* (b e ff^{2} om) .. D post *εκοπτ.* pon

28. *πρ. αυτ. ω̄* (ita c. BL; ς Ln o *ω̄* c. reli pler; Γ om) *ειπεν* .. c 157.

μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς Καλύψατε ἡμᾶς· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 (317.1) ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

*Hos 10, 8. Apoc 6, 16.

Mt 27, 38. Mc 15, 27. Io 19, 18.

33 (318.1) Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν (319.1) καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 (320.10) ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν

33–38 Mt 27, 33 sq. Mc 15, 22 sq. Io 19, 17 sq.

---

y^{scr} o ις πρ. αυτ. ειπ., D c^{scr} o ις ειπ. πρ. αυτ. | B*XΓ θυγατερας | μη κλαι. επ (D it^{pl} om) εμε (al aliq εμοι, item postea s εφ εαυτας) .. D add μηδε πενθειτε | πλην .. D αλλ, item it vg al *sed* (a *verum*) | εφ et επι .. D it^{pl} om

29. ιδου .. D al^{5} a b e ff^{2*} Leo syr^{cu} om | ερχονται. (D al^{4} it vg [non mm Leo] syr^{cu} aeth ελευσονται.) ημερ. . . CX 157. g^{scr} ημ. ερχ. | και κοιλιαι c. ADEFGHKLMPSUVΓΔΛ al pler .. BCX 1. 28. 69. 124. al^{8} και αι καιλ. (49.) | A εγεννησαν | D*FGΓ (vdtr) c^{scr} μασθοι, C μαζοι | εθρεψ. (c**D 1. 118. 209. εξεθρεψ.) c. BC*et**DL 1. 118. 131. 209. it^{pler} (b e ff^{2*} l Leo *nutrierunt*, d *enutr.*, c *nutricaverunt*, a *educaverunt*) syr^{p} mg sah cop Leo .. ς εθηλασαν (f al vg *lactaver.*) c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ al pler f al vg syr^{cu} et^{sch} et^{p} txt al

30. αρξονται .. AΡΔ al -ξωνται | πεσατε c. c(certe** nisi ipse*)LQXΔ 157. g^{scr} al .. ς (Ln) πεσετε c. ABDEFGHKMPSUVΓΔ al pler

31. ει (K s^{scr} οι) .. L x^{scr} y^{scr} om | τω pr c. ADEFGHKLMPQSUVXΓΔΛ al nt vdtr omn Cyr .. BC om | ταυτα .. C Amb^{2} τουτο | γενηται (et. Cyr) .. DKΛ al fere^{25} γενησεται (it vg *fiet* [item cop sah al] vel *facient*) .. EFS y^{scr} al^{10} γινεται

32. ηγ. δε .. c*** (deletis σ. αυτω) E** 33. 69. al add συν τω ιν | δυο κακουργ. (l add *Joathas et Maggatras*. Cf ad Mc 15, 27.) .. D cop sah κακ. δυο

33. Epiph ex Mcione : και ελθοντες εις τοπον λεγομενον κρανιου τοπος εσταυρωσαν αυτον, και διεμερισαντο τα ιματ. αυτου (alt. loc. om αυτ.), και εσκοτισθη ο ηλ. | απηλθον c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syr^{p} txt .. BCDLQ al^{5} it vg al pl (Mcion^{epiph} vide ante) ηλθον (D -θαν): ita Ln (:: cf Mt) | καλουμ. c. ABDEFHKLMQSUVΓΔ al pler .. CGXΔ al mu Mcion^{epiph} (vide ante) Thph λεγομενον | τους κακουργ. .. D add ομου | μεν .. Γ om | αριστερων c. ABC***DEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler .. c*LQ al^{10} ευωνυμων (:: ut Mt et Mc)

34. ο δε – – ποιουσιν ς. ACD**^{gr}EFGHKLMQSUVXΓΔΛ al longe pler it^{pl} vg cop^{2} syr^{omn} al mu Const^{2} Eus^{can} Chr^{saepe} al Ir^{int} Hil Amb Aug Hier al. Alludit et. Hom^{clem} (11, 20.) αὐτὸς γὰρ ὁ διδάσκ. προσηλωθεὶς ηὔχετο τῷ πατρὶ τοῖς αὐτὸν ἀναιροῦσιν ἀφεθῆναι τὸ ἁμάρτημα, εἰπών Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· οὐ γὰρ οἴδασι

Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. (221.1) *διαμεριζό-*
μενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους. 35 *καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς*
θεωρῶν· (222.2) *ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέ-*
γοντες Ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς
τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. 36 (223.2) *ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρα-*
τιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ 37 *καὶ λέγοντε*
Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. 38 (224.1) *ἦ*

τί ποιοῦσιν. Habent et. Act. Pil. A X. p. 233. .. BD* 38. 435. a l
d cop^{dz} (in textu; man. recent. suppl in mg) sah om (De Mcione no
satis constat.) : hinc Ln [*ο δε - - ποι.*] :: nihil simile in ll. pp. | *ες* .
Q syr$^{p\ mg}$ *κυριος* | *ελεγεν* .. AKM al fere^{10} *ειπεν* | *πατερ* (D** *πατερ*) .
A om | *τι* .. Const^{a} *ὅ* | *διαμεριζομενοι δε* et *εβαλον* (FX al fere^{5}
εβαλλον, a *mittebant*) : ita diserte Aug Lcam scripsisse testatur .. l
c *διεμεριζοντο δε* et *βαλοντες* :: cf ll. pp. | *κληρους* (Gb′) c. AX 1. 33
131. 209. c^{scr} al^{5} it^{pler} vg 130.^{lat} syr^{cu} syr$^{p\ txt}$ sl Aug (Lc *dicend*
sortes *pluralem pro singulari posuit* - - *quamvis nonnulli edd* sortem *re*
periantur habere, non sortes) .. *ς* (Ln) *κληρον* (:: ut Mt et Mc) c. BC
EFGHKLMQSUVΓΔΛ al pler b c syr^{sch} syr$^{p\ mg}$ aeth perss al. De Mcion
testatur Tert: *Vestitum plane eius a militib. divisum, partim sorte concessum*
Mcion abstulit etc, sed contra est Epiphanii locus supra exscriptus.

35. ACFHLQΔ al *ιστηκει* | *θεωρων* .. D *ορων* | D *εμυκτηριζον* | *δε και*
D 1. 118. 131. 209. 239. p^{scr} it^{aliq} omisso *και* (Ln om ex errore de c
add *αυτον*, item al fere^{30} *δε αυτον και*, item (*et deridebant eum*, Eu
και εξεμ. αυτον, vel similiter) it^{mu} vg syr^{omn} al Eus add *αυτον* | *
αρχοντες .. D om | *συν αυτοις* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler f al vg (iter
a *intra se*; tol al *cum Pharisaeis*, gat mm *cum Sadducaeis*) syr^{cu} et
pers^{w} al Eus .. BCDLQX al^{6} b c e ff^{2*} l cop syr^{sch} aeth pers^{P} ar^{P} ar
om (Gb^{0} 49; Ln [*σ. α.*]) | *λεγοντες* .. D c *και ελεγαν αυτω* (c om) | *εσω*
σεν .. K**M* al aliq *σεσωκεν* .. D c *εσωσας*, pergentes *σεαυτον σωσο*
| *ει ουτ.* (B *υἱος*) *εστ.* *ο* $\overline{\chi ς}$ (13. 69. 126. 131. 346. c^{scr} cop sah syr^{P} arm
Eus add *ο* [c^{scr} om] *υιος*) *του θε. ο* (126. om) *εκλεκτ.* (ita c. BL 1. 11
209. it^{pler} vg *dei electus* [e om], c e ff^{2*} *elect. dei*; *ς* Ln *ο του θε. εκλ*
c. AEFGHKMQSUVXΓΔΛ etc) .. D *ει υιος ει του θεου, ει* $\overline{\chi ς}$, *ει ο εκλ.*,
si tu es Chr. elect. dei

36. *ενεπαιζον* (ACDMX al *-πεζον*) c. ACDEFGHKMQSUVXΓΔΛ al ut vdtr
omn it vg cop etc .. BL sah *-παιξαν* (49.) | *αυτω* .. K* (vdtr) 28. c^{sc}
al *αυτον* .. K* om | *οξος προσφ.* c. ABC*L a cop, item D *οξ. τε προσ*
φερον, it^{pm} *et acetum offerebant* .. *ς* praem *και*, Ln [*και*] c. C***^{EFG}
KMQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f al vg sah al (syr^{cu} om *οξ. προσφ.* *αυ*
additque post *λεγοντες* : *pax tibi*)

37. *και* .. D it^{pl} vg cop^{dz} sah al om | *ει* (A 1. 131. 209. 239. 243. al^{3}
e om, hinc Ln [*ει*]) *σον ει* etc .. D c *χαιρε ο βασ. τ. ιουδ.* (c add *σω*
σεαυτ.), *περιτεθεντες* (sic, c *imposuerunt autem*) *αυτω και ακανθινο*
στεφανον. Similiter syr^{cu} post *σωσ. σεαυτ.* add *και επεθηκαν τη κε*
φαλη αυτου στεφ. ακανθ.

δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.
39 (825.2) Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν Mt 27, 44. Mc 15, 32.
Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 (826.10) ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν,
ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ
ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν.
42 καὶ ἔλεγεν Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

---

38. *ην δε* (sah om) *και* (A al e om) .. b q *et erat* | *επιγραφη* c. ABEHKL MQVXΓΔΛ al longe pl cop sah syr^{cu} etc .. CDGSU al^{25} *η επιγρ.* :: ut Mc | *επ αυτω* c. BL cop sah .. ς *γεγραμμενη ε. α.* c. C***EGHKMSUVΓ ΔΛ al pler it^{pler} vg (sed b q al am for san al *inscripta*) syr^{omn} (sed syr^{cu} *atque etiam erat scriptus titulus et positus super eum*) al; item C*X 13. 33. 69. 124. 346. tisch** *ε. α. γεγρ.*, item (ita Ln) ADQ 47.^{ev} *επιγεγραμμενη ε. α.* (:: cf ll. pp.). Praeterea non addidimus *γραμμασιν* etc c. BC*L a cop sah syr^{cu}; ς vero add *γραμμασιν ελληνικοις και* (DH f^{scr} b f om) *ρωμαικοις και* (D f^{scr} om) *εβραικοις*, item Ln [*γρ. ε. κ. ρ. κ. εβρ.*] c. AC**DEGHKMQRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{pler} vg syr^{sch} etp al mu (sed syr^{sch} aeth arr habent *ελληνιστι κ. ρωμαιστι και εβραιστι*, c *litteris hebraicis graece et latine*) :: quae quamquam nec in Mt aut Mc sunt, tamen potius ex Ioh fluxisse quam a Lc scripta vdtr. Ceterum habent et. Act. Pil. A X, 1. p. 232. | *Ο βασ. τ. ιουδ. ουτ.* (C c absque *ουτ.*, D 124. e ff^{2} *ουτ. εστιν*) c. BL a, item C c, item D 124. e ff^{2}. (Ln *Ο βα. τ. ι.* [*ουτ.*]) .. ς *Ουτος εστιν* (X 1. 33. 118. al sah add $\overline{ιω}$) o *βα. τ. ιουδ.* c. AEGHKMQRSUV(X)ΓΔΛ al pler it^{pl} vg cop (sah) syr^{omn} al

39. *κρεμασθεντων* (E* al *κρεμμασθ.*) .. D 26.^{ev} om | *αυτον* (K al plus^{10} *αυτω*) .. B om? | *ουχι* c. BC*L a b ff^{2} cop sah syr^{cu} aeth^{utr} arm (sed C* et vv praem *λεγων*) .. ς (Ln) *λεγων Ει* c. AC***EGHKMQRSUVXΓΔΛ etc; D e om *Ουχι* (vel *λεγων Ει*) usq *ημας*, l vero eorum loco habet: *qui destruebas templum et in trib. dieb. reaedificabas illum, salvum te fac nunc et descende de cruce* (:: e ll. pp.)

40. *επιτιμ. α. έφη* c. BC*LX cop item (*respondit alter dicens increpans eum*) sah et (*atque increpavit eum et dix. ei*) syr^{cu} et^{sch} .. ς (Ln) *επετιμα* (E* *-τιμησεν*) *α. λεγων* c. AC***EGHKMQRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn it vg al. Item Act. Pil. l. l. | *ουδε* (it^{pl} vg *nec;* sed c f Or^{int} Aug Vict^{tun} *non*) .. D *οτι ου* | *εδ* .. C* cop sah syr^{cu} et^{hr} Chr^{aliq} *εσμεν* (syr^{cu} *nos quoque sumus*); item D *ει* (sed d om) *και ημεις εσμεν* (non mutatis sqq). Ceterum cf ad omnes hos versus Act. Pil. l. l. sect. 2.

41. *και* .. iidem om qui antea *εσμεν* habent exc syr^{cu} | *απολαμβανομεν* .. C *απελαβαμεν*, item (*recepimus, percep.*) a b c am syr^{cu} et^{sch} al Vict^{tun} | *ατοπον* .. D *πονηρον* (it vg *nihil mali* [*male*], d *nih. inicum*)

42. *και* .. D add *στραφεις προς τον κυριον* (item Act. Pil. B p. 286. *και στρ. πρ. τον* $\overline{ιν}$ etc) | *ελεγεν* .. D *ειπεν*, item b f *dixit* | $\overline{ιυ}$ c. BC*L cop sah, item Or post *μν. μου* .. ς (Ln) *τω* $\overline{κυ}$ c. AC**EGHKMQRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it vg syr^{omn} al, item D *αυτω* | *μνησθ. μου* c. BC*DLM* 15. 42. 300. p^{scr} a cop sah syr^{hr} Or^{1} (et^{1}, ut iam notatum, add $\overline{ιυ}$)

43 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

Mt 27, 45–56. Mc 15, 33–41. 44 (227.2) Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, 45 καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος (228.2) καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 (22

Or^{int} Ang .. ς add κυριε, Ln [κυρ.] c. AC**EGHKM**RSUVXΓΔΛ it^{pm} v al Eus^{psalm} Amb Hil^{1} al, item Q c f ff^{2} syr^{cu} Hil^{1} Victtun ante μνησθ μ. (Act. Pil. l. l. cum ς consentiunt) | οταν ελθῃς .. DQ c^{acr} om (it edidi Act. Pil. l. l.) | εν τη βασ. (et. Or^{2} Eus^{psalm} al) .. BL εις τη βασιλειαν, item it^{pl} (non a b q) vg al Hil Amb al .. D εν τη ημερ της ελευσεως. Ceterum Descens. Chr. ad infer. (Evv. apocr. p. 310. verba latronis sic habet : Κύριε, ὅτε βασιλεύσεις, μή μου ἐπιλάθου

43. Hunc versum Mcion abstulit Epiph teste. Or (4, 455.) οὕτω δ ἐτάραξέ τινας ὡς ἀσύμφωνον τὸ εἰρημένον ὥστε τολμῆσαι αὐτοὺς ὑπο νοῆσαι προστεθεῖσθαι τῷ εὐαγγ. ἀπό τινων ῥαδιουργῶν τὸ Σήμερο μ. ἐ. Ϋ. ἐ. τ. παρ. τοῦ θεοῦ. Chr (IV. p. 680. serm. 6. in Gen.) οἱ Μα νιχαῖοι ἐπιλαβόμενοι τοῦ τόπου τούτου φασὶν Εἶπεν ὁ κύριος Ἀμὴ κτλ. οὐκοῦν ἀντίδοσις ἤδη γέγονε τῶν ἀγαθῶν καὶ περιττὴ ἡ ἀνάστα σις; – – εἰ γὰρ ἦν σωμάτων ἀνάστασις, οὐκ ἂν εἶπε Σήμερον κτλ. etc | και ειπ. αυτ. (αυτω c. BL 26.^{ev} e* cop sah; ς Ln add ο ις̄ c. AC GHKMQRSUVXΓΔΛ etc) .. D απoκριθεις δε ο ις̄ ειπ. αυτ. τω επιλη σοντι (*επλησοντι, d *qui obiurgabat eum*) | αμ. σοι λεγ. c. BC*L .. (Ln) αμ. λεγ. σοι (:: uti solet dici) c. AC***EGHKMQRSUVXΓΔΛ etc .. θαρσει | σημερον (L praem οτι, item Act. Pil. A p. 233.) .. Hesych^{hie} (quaest. 49.) τινὲς μὲν οὕτως ἀναγινώσκουσιν Ἀμὴν λέγω σοι σήμερον καὶ ὑποστίζουσιν· εἶτα ἐπιφέρουσιν ὅτι μετ' ἐμοῦ etc (ita revera habe syr^{cu}). Similiter habet schol aliquot codicum (ap. Matthaei : Lc p 474 sqq.) : ἄλλοι – – τὸ ῥητὸν ἐκβιάζονται· λέγουσι γὰρ δεῖν ὑποστί ζοντας (al. -ξαντας) ἀναγινώσκειν Ἀμὴν λέγ. σοι σήμερον, εἶθ' οὕτω ἐπιφέρειν τὸ Μετ' ἐμοῦ etc. Eadem Theoph^{ceram} hom. 27. et Thph ad h. l. (Augustini explicationem verborum : *Hodie mecum eris* et vide ep. 187. ad Dardanum). In eundem vero modum interpuncti exhibet Descens. Chr. 10. (Evv. apocr. p. 310.): ὅτι ἀμὴν ἀμὴν σήμερ λέγω σοι, μετ' ἐμ. ἔσῃ ἐν τ. παρ. | c* εση μετ εμ. | παραδεισω .. Or^{int} add του θεου (non item Ath Epiph 2, 58.)

44. και ην c. C*DL a b e ff^{2} q cop Or^{int} .. B sah pers^{w} Or^{int1} ην .. ς ην δε c. AC***EGHKMQRSUVXΓΔΛ etc | ηδη c. BC*L cop syrP arP Or^{int1} .. ς om c. AC***DEGHKMQRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it vg al mu Or^{int1} | και σκοτος usq ενατης .. syr^{hr} om, in mg vero haec adscripta habet: *et luna amisit lumen suum, et stellae deciderunt, et petrae disruptae et sepulchra aperta sunt, et corpora multorum sanctorum surrexerunt et apparuerunt multis.* | ενατης c. unc pler allisq longe pl .. ς εννατης c. LΓΔΛ al | εκτη .. ad Mc 15, 25. adde quod de permutatione numerorum ς et Γ ab Eus (in quaest. ad Marin.) explicatur. Locus ex Corder. cat. in Ioh. p. 436. exscriptus legitur ap. Mai. IV, 299 sq. Videtur hinc Hier ex Eus hausisse.

καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 (330.2) ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. 48 (331.10) καὶ πάντες οἱ συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ

*Ps 30 (31). 6.

45. *και* (a b c e arm om) *εσκοτ.* (D *εσκ. δε*) *ο ηλιος* (syrP *του ηλ. σκοτισθεντος*, ut et. Act. Pil. A) c. AC***DEGHKMQRSUVXΓΔΛ al fere omn itmu vg syrcu etsch (syrP txt) al mu Mcionepiph (vide ad v. 33.) Orint (3, 923. „Lc secundum pleraque exx") .. BC*L evgll11 (sed semel tantum 48.ev et 49.ev) cop sah syrP mg Or2 Orint1 (3, 56) et edd ap Orint (3, 923. „in quibusdam exx." „Et forsitan ausus est aliquis quasi manifestius aliquid dicere volens pro *Et obscuratus est sol*, ponere *Deficiente sole*, existimans quod non aliter potuissent fieri tenebrae nisi sole deficiente. Puto autem magis quod insidiatores ecclesiae Chi mutaverunt hoc verbum - ut verisimiliter evglia argui possint secundum adinventiones volentium arguere ea." Cf huc Act. Pil. A XI, 2. „*Ἐκλειψις ἡλίου γέγονεν κατὰ τὸ εἰωθός.* Item B p. 288.) *του ηλιου εκλειποντος* (L al Or *εκλιποντος*) .. C** (vdtr) 33. om (Gb0) | *και* (cop sah om) *εσχ.* (BC*L 1. 33. 131. *εσχ. δε*) *το κατ. τ. ν. μεσον* (consentiunt Act. Pil. A) .. D *και το κατ. τ. να. εσχισθ.* post *εξεπνευσεν* v. sq. pon

46. *φων. μεγ.* ο $\overline{ις}$ (C d cop syrsch ante *φων.*, escr Mcionepiph om) .. DGr ο $\overline{ις}$ *μεγ. φω.*, item (sed ο $\overline{ις}$ ante *φωνησας*) sah syrcu | *χειρας* .. A al Epiph1 (certe ita ed. p. 771.) -*ρα* | *παρατιθεμαι* (Gb') c. ABCKMPQUX al20 fere Iust (Dial. c. Tryph. 105. *καὶ γὰρ ἀποδιδοὺς τὸ πν. ἐπὶ τῷ σταυρῷ εἶπε Πάτερ - - μου, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων καὶ τοῦτο ἔμαθον*) Thdot Or Eus2 Cyrhr; item DE al30 fere Ath Bas Nyss Const2 Epiph771 Thdret Cyract al (et. Act. Pil. A) *παρατιθημι* (B et D** -*τιθειμι*). Item *commendo* it vg cop syromn al Orint al .. ς *παραθησομαι* (et. Act. Pil. B) c. EGHLSVΓΔΛ al pl (:: ex LXX ut vdtr). Respicit huc et. Iustgnost ap Hipp. p. 157. *αὐτὸς δὲ εἰς χεῖρας παραθέμενος τὸ πν. τοῦ πατρὸς ἀνῆλθεν πρὸς τὸν ἀγαθόν.* Item Valentt (exc. ex Theod. 62.) et Iudaeus ap Or contr. Cels. 2, 55. | *τουτο δε* c. BC*D al3 c cop1; KMP al3 b d e l q cop2 Amb (et. Act. Pil. A) *και τουτο* (Ln); L 22. pscr sah syrsch pers *τοιτο* .. ς *και ταυτα* c. AC*** EGHQRSUVΓΔΛ al pler f al vg syrP al .. a syrcu *και* omissis *τοιτο ειπων*, X 29. 64. 247.* om *τοιτο δε ειπ. εξεπν.*

47—49. an habuerit Mcion, tacentibus Epiph et Tert non liquet.

47. *ιδ. δε ο εκατονταρχος* (B 1. 131. 209. al? -*ρχης*) *το γενομ.* (C* *το γεγονος*, ℵ al Orint *τα γενομενα*) .. D *και ο εκατ.. φωνησας* | *εδοξαζεν* c. BDLR c e ff2. q cop2 Cyr .. ς -*ασε* c. ACEGHKMPQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn a f al (b *magnificat*) vg cop1 sah al (et. Act. Pil. A) | *οντως* (Cyr praem *οτι*) .. X (confuse) *ουτος* | *ο ανθρ. ουτ. δικ. ην* .. D *δικ. ην ο ανθρ. ουτ.*

48. *συνπαραγεν.* c. AB*CDELPQRΔ 209. al aliq .. ς (Ln 49.) *συμπ.* c. B** GHKMUVXΓΔ al pler | *πα. οι συ. οχλ. επι την θεωρ.* .. D e *πα. οι συ. επι θεωρια οχλ.* | *θεωρησαντ.* (c. BCDEGrLRX 33. c cop; ς *θεωρουντ.*

Io 19, 25. *γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον.* 49 *εἱστήκεισαν δ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολου θοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.*

50—54 Mt 27, 57—60. Mc 15, 42—46. Io 19, 38—42. 50 (282.1) *Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,* 51 *οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰου δαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεο* 52 *οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ* 53 (283.1) *καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκε*

c. EGHKMPQSUVΓΔΛ al pler itpler vg al, et. Act. Pil. A) *τα γεν.* (a mu *γεν.*) .. A 226. x^{scr} om | *τα στηθη* (Gb″) c. ABC*DL 1. 131. 209 al^{4} for al arm (et. Act. Pil. B p. 288.) .. ς (Ln) praem *εαυτων* (et. Act Pil. A) c. C**EGHKMQRSVΔΛ al pler et (*τα εαυτ. στ.*) P 124., item UX al mu *αυτων*, item (sed post *στηθη*) it vg etc. Praeterea D add *κα τα μετωπα* (c *frontes suas* pro *τα στηθ.*) | D *υπεστρεφαν*. In fine add g^{1}· *dicentes Vae vobis, quae facta sunt hodie propter peccata nostra appropinquavit enim desolatio Hierusalem.*

49. AHPQRΔ al *ιστηκεισαν* | *δε* .. A sah om | *αυτω* c. ABLP 33. 64.. *αυτου* c. CDEGHKMRSUVXΓΔΛ al pler (et. Act. Pil. A) | *μακροθ.* c. A EGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler .. BDL al^{10} (et. Act. Pil. A XI, 3.) *απο μακρ* (Ln :: ut ll. pp.) | *και* .. B (item cod^{1} Act. Pil. A) add *αι*, item sa syr^{cu} | *συνακολουθουσαι* c. BCLRX al pauc .. ς (Ln 49.) *–θησασαι* c ADEGHKMPSUVΓΔΛ al pler item *quae secutae erant* (*fuerant*) it vg et

50—53. Epiph ex Meione: *και* (alt. loc. om) *ιδου ανηρ ον. ιωσ. καθελω το σωμα ενετυλ. σινδονι* (alt. loc. deest) *κ. εθηκ. εν μνηματι* (alt. loc *–μειω*) *λαξευτω.*

50. *ανηρ* (c praem *και ο*, item LX al *και*) sec .. Dr a b e ff^{2}· q om | *κα* sec .. B sah om

51. *συνκατ.* c. A(B vdtr)CDHLPΔ al .. ς (Ln 49.) *συγκ.* c. EGKMUXΓΔ (sy vdtr al pler) *–τεθειμενος* (AP *–θιμεν.*) c. ABEGHKMPSUVΓΔ al pler .. CDLX al plus^{12} *–τιθεμενος* | *αριμαθαιας* (vg^{ed} et^{edd} pauc) .. D it am f for ing san al *–θιας* | *ος και προσεδ. και αυτ.* (:: ex ingenio Lcae) c AEGHSVΔΛ al pl syrP, item 1. 33. 131. 209. al^{30} fere f ff^{2}· al vg sl o *πρ. και αυτ.*, item (:: ut ll. pp.) KMPUX al^{15} fere arm *ος και αυτ προσεδ.*, item Γ 13. 127. 346. al q (item syr^{cu} et^{sch} omisso *ος*) *ος κα προσεδ.* .. BCDL 69. a b e l cop al *ος προσεδ.* (Gb″ Ln 49. :: at e hac lectione non poterant tot variae lectiones oriri. Potius pleonas mum qui vdbtur esse vario modo correxerunt ratione etiam ll. pp habita.

52. *ουτος* (al aliq *και ουτ.*, *ουτ. ουν*, *αυτος*, *ος*, EL al *ουτως*) .. D^{Gr*} om d D** *και* | *του* $\overline{ιυ}$ .. G *τ. κυριου*

53. *και καθελ. αυτο* (c. AEGHKMPSVXΓΔΛ al pler b, U e^{scr} f^{scr} 157. q *αυτον*; BCDL al^{8} itpler vg Ln 49. om) *ενετ. αυτο* (HXΓ al^{15} itpler vg om; e^{scr} g^{scr} al a *αυτον*, D *το σωμα του* $\overline{ιυ}$) .. c *Pilatus autem cum*

αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὔπω κείμενος. 54 (334.10) καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευή· σάββατον ἐπέφωσκεν.

55 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, 56 (335.8) ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. Mt 27, 61. Mc 15, 47. Ex 20, 10.

---

audisset quia exspiravit, clarificavit dominum et donavit corpus Ioseph. Ioseph autem deposuit corpus et involv. (:: cf Mc) | *σινδονι* (H al praem *τη*) .. D *εν σινδ.*, item itpl *in sindone* [vel *-nem*] | *αυτον* c. BCD fser (al?) it (exc c) vg cop (sah et *αυτον* et *αυτο* exprim) .. ς *αυτο* c. AEG HKLMPSUVXΓΔΛ etc .. al10 fere om | *μνηματι* .. D al *μνημειω* :: ut ll. pp. | *ουδ. ουπω* (D Or *ουπ. ουδ.*) c. ABL 1. 118. 209. item D Or .. ς *ουδεπω* (A *ουδεποτε*) *ουδ.* (:: ut Io lectione non fluct) c. EGHSVXΓΔΛ al pl (al14 c nil nisi *ουδεις*); item CKMPU al plus10 *ουδ. ουδεπω.* Itpler vg *nondum quisquam (aliquis* a), d *adhuc nemo* | *κειμενος* .. D c sah add *και θεντος αυτου επεθηκεν τω μνημειω λιθον ον μογις* (sah om) *εικοσι εκυλιον.* Item (ex ll. pp.) U 13. 69. 124. al15 cop *και προσεκυλισε λιθον μεγαν επι την* (al mu *τη*) *θυραν* (al mu *-ρα*) *του μνημειου*

54. *και ημ. ην* .. D c *ην δε ημερα* | *παρασκευη* c. AC**EGHKMPSUVXΓΔΛ al pler f ff2· al am** al .. BC*L 13. 346. itpl vg cop sah al *-σκευης* (Ln :: ab eodem profectum vdtr qui *και* addidit; utrumq enim iidem fere test. tuentur) .. D *προ σαββατου* | *σαββατον* (Γ *-τω*) *επεφ.* (K al pauc *απεφ.*) (Gb″) c. unc iisdem qui *-σκευη* aliisque fere120 (qui notati sunt) sah Eus Thph .. ς (Ln) praem *και* c. BC*L 1. 13. 209. 346. al itpler vg cop al pl (sed syrP c. ob.) .. D c om

55. *κατακολουθησασαι* .. D c ff2· *κατηκολουθησαν* | *δε* (Gb′) c. ACEFG HKMUVΓΔΛ al fere100 Eusesai Thph, item BLPX al plus15 cop sah syrcu sl *δε αι* (L *δε ε*, pscr *δαι αι*) : ita Ln (:: fluxisse vdtr inde quod de illis feminis iam v. 49. dictum est, praetereaque sequente *αιτινες* articulus facilius addebatur quam omittebtr. Hinc et. v. 49. erat qui adderet.). Item absque *και* it vg al .. ς *δε και* c. (s?) al pauc .. D 29. 33. a b e ff2· q (Eus vdtr, ad Marin. IV, 3.) *δε δυο* (:: fluxit e Mt et Mc) | *αιτω* c. AC**EFGHKMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn item itpler vg al pl, item BL Eusesai post *γαλιλ.* .. C* (omnino vdtr) D c om| *εκ* (itpler vg *de*) .. D al *απο* (item c f *a gal.*) | *εθεασ.* .. D c ff2· praem *και* (vide ante) | *μνημειον* .. D *μνημα* | *και ως* – – *αυτου* .. D om

56. *υποστρ. δε* (C* om *δε*) .. C** al pauc itpler (exc a) vg syrcu etsch al Mcionepiph *και υποστρ.* | *και μυρα* ϡ. 1. 131. om | *κατ. την εντολ.* (Mcionepiph *τον νομον*) .. D om. Epiph ex Mcione sic : *και υποστρ. αι γυν.* (alt. loc. om) *ησυχασαν το σαββ. κατ. τον νομον.*

XXIV.

1 (336.1) Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἦλθον ἐπὶ
1 ss. Mt 28, 1 ss. Mc 16, 1 ss. Lc 20, 1 ss. τὸ μνῆμα φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 εὗρον δὲ τὸν λίθον
ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον
τὸ σῶμα. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ
ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις·
5 (337.2) ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα

XXIV. 1. τη δε μια .. D μια δε | Γ σαβαττων, item 23, 56. σαββατον| βαθεως c. ABCDGHLMXΓΔΛ al pl (9 ap. sol. Scriv) Eus (certe dem. 10.) .. ς -θεος c. EKPUV(s?) al pl | ηλθον (D ηρχοντο, GH al aliq item evgll Eus^{ps} add γυναικες) .. BL Dion^{alex} Eus^{ps} pon post μνημα, D^{ff} it^{pl} Eus^{dem} post σαββ. | μνημα . . C*FΧΔ al mu Dion^{alex} Eus μνημειον :: ut Mc et Io | αρωματα (D it^{pl} sah syr^{cu} om) absq additamento (Gb″) c. BC*L 33. 124.* it^{pler} vg cop aeth^{ro} Dion^{alex} Eus^{ps} Aug .. ς add και τινες (syr^{omn} al *et aliae feminae*) συν αυταις c. AC***DEFGH KMSUVXΓΔΛ al pler f q sah syr^{omn} aeth^{pp} arm al Eus^{dem}. Praetereaque D c sah add (:: cf Mc) ελογιζοντο δε εν εαυταις τις αρα αποκυλισει τον λιθον

2. ευρον δε (it^{pl} vg syr^{cu} et^{sch} al *et invenerunt*) .. D c sah ελθουσαι δε ευρον | απο .. C*H al pauc Eus^{dem} εκ

3. εισελθ. δε c. BC*DL 1. 33. 118. 209. a b c e ff^{2*} l cop sah Eus^{s} .. ς και εισελθ. (:: ut Mc) c. AC***EFGHKMSUVXΓΔΛ al pler f q al vg syr^{omn} al | C* ουκ ευρον | το σωμα absq κυρ. ῑω̄ c. D a b e ff^{2*} l Eus^{dem}, item absq κυρ. c. 42. f sah syr^{cu} et^{sch} pers^{p} arm^{p} sax .. ς (Ln) add του κυριου ῑω̄ c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔΛ al fere omn c q al vg cop syr^{p} al Eus^{ps}

4. και εγ. .. C cop^{dz} sah εγ. δε | απορεισθ. c. BCDL (11.Pe?) .. ς διαπορεισθ. (1. 22. 131. 209. al -ρειν) c. AEGHKMSUVXΓΔΛ etc (:: διαπ. ter in Act nec fluct; Lc 9, 7. unus D ηπορειτο pro διηπορει. Tamen nec απορεισθ. quod quater legitur [Io Act 2 Co Gal] fluctuare solet) | πε. τουτου .. C πε. αυτου | και ιδου .. C al pauc it^{pl} (non b e q) vg al om και | ανδρ. δυο (Gb Sz) c. ABCEGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl a f cop sah al Eus Thph .. ς δυ. ανδρ. c. D al non ita mu it^{pler} vg al | επεστησαν .. C* παρειστηκεισαν :: cf Act 1, 10. | ε. εσθησεσ. αστραπτουσ. (L λευκαις) c. ACEGHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn cop sah syr^{p} aeth al .. BD it vg syr^{cu} et^{sch} al Eus εσθητι αστραπτουση (Mcion^{epiph} λαμπρα) :: ita Ln

5. εμφυβων (B*DL al ενφ. sed v. 37. ex his D tantum accedente fortasse B*; א al aliq εν φοβω) δ. γεν. α. κ. κλινουσων (Δ κλειν.) .. D c (similiter a, item syr^{cu}) ενφοβοι δε γενομεναι εκειναι εκλειναν | τα προσωπα (C* al pauc d cop sah al add αυτων) c. BC*DGLX 1. 33. 42. 157. al aliq sah syr^{omn} al (aeth *oculos suos*) .. ς (Ln) το (Δ om) προσωπον c. AC***EFHKMSUVΓΔΛ al pler it vg cop al | εις .. א επι | επαν c. BCDL (a ?) Mcion^{epiph} .. ς επον c. AEFGHKMUVXΓΔ etc (Ba al aliq

εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 9 (338.2) καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. 10 (339.10) ἦν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. 0 n. 18, 32 a.

εἰπεν); sed D c praem οι δε (item syr^{cu} eth^{r} *illi viri*).Epiph ex Mcione haec affert: εἶπαν οἱ ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ Τί – – νεκρῶν; ἠγέρθη· μνήσθητε ὅσα ἐλάλησεν ἔτι ὢν μεθ' ὑμῶν (alt. loc. om μ. ὑ.), ὅτι δεῖ τὸν υἱ. τ. ἀ. πολλὰ (alt. loc. om) παθ. καὶ παραδοθῆναι.

6. ουκ εστ. ωδ. αλλα (c. BLX al cop sah; ς Ln αλλ c. AC***EFGHKMSU VΓΔΛ etc; C* g^{2} syr^{sch} pers^{P} om) ηγερθη .. D a b e ff^{2} l om | μνησθ. (e praem και) .. D add δε | ως (et. Eus Cyr; D c ff^{2} syr^{cu} et^{sch} al Mcion^{epiph} et^{tert} οσα) ελ. υμιν (X al ημιν, al pauc om)

7. λεγων .. D c ff^{2} om | τον υ. τ. ανθρ. οτι δει (a *quoniam fil. hom. oportet*) c, BC*L a syr^{cu} .. ς (Ln) οτι δει τον υ. τ. α. c. AC**DEFGHKM SUVXΓΔΛ etc (it^{pler} vg *quia* [*quon.*] *oportet fil. hom.* etc; item Mcion^{tert} *quod oport. tradi fil. ho.* etc | εις χειρ. ανθρ. (36. 127.* 254. tol sl^{cod} om) αμαρτ. (D b e ff^{2} l om) κ. σταυρ. .. a om | αναστ. .. Δ 33. εγερθηναι

9. απο τ. μνημ. (et. Cyr) .. D a b c e ff^{2} l arm om | παντ. ταυτ. c. DEFHKUVXΓΔΛ al plus^{20} c .. ς (Ln 49.) ταυτ. παα. c. ABGLMS al pl it^{pler} vg al Cyr (sed 242. 262. syr^{cu} sah aeth pers^{P} om παντ., e^{scr} om ταυτ.) :: cf ad Mt 13, 56. | πασιν .. X om

10. ην δε (Gb; Sz ex incuria ut vdtr) c. B(e Wo.Ceph.)KU 1.22.69.131. 300. al^{15} ac plur Cyr, item *erat autem* (constat vero etiam pro ipso ησαν passim ην positum esse, cf Steph. Thes. sub ειμι p. 262.) a b f ff^{2} q al vg cop^{dz} sah sl^{pler} .. ς (Ln 49.) ησαν δε c. (B?)EFGHLMSVX ΔΛ al pl c (al?) syr^{sch} et syr^{P} c.* al .. ADΓ al fere^{40} cop^{2} syr^{cu} aeth om (Gb^{0}) | η μαγδαληνη (XΔ al mu cop sah -λινη) μαρια (1. al -ριαμ, item post) .. D al it vg cop sah al μαρ. η μαγδ. | DL ιωαννα | ἡ c. AB DH*KMSUVXΓΔ al fere^{40} sah Thph (*filia* syr^{cu} eth^{rs}, *mater* syr^{sch} eth^{rs**} pers^{P}) .. ς om c. EFGH**LΔ al pl Cyr | E*XΓ al aliq λοιπαι | αι c. KM SUVXΔ al pl a c f al vg cop syr^{sch} syr^{P} c.* al Cyr .. 157. και, sl αι και .. BEFGHLΔ al mu item ADΓ al pm b e ff^{2} q (b e q *haec diceb. ad apost.*) sah (*diceb. autem*) syr^{cu} (*hae dicebant*) al om (Gb^{0} Ln) | D ελεγαν

11. εναπ. (1. om) αυτων (l *apostolis*) .. X al^{2} om | αυτων sec c. AEFGHIK MSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f syr^{P} (sed cod. Bars. in mg) .. BDL it^{pler}

[Me 16, 12 s.] 13 *Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς,* 14 *καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.* 15 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς·* 16 *οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.* 17 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες καὶ ἐστε σκυθρωποί;* 18 *ἀποκριθεὶς δὲ εἷς*

---

vg (similiter itpm gat v. 8. *verborum horum* pro τ. ρημ. αυτου) co sah syrsch al ταυτα (Ln)

12. Versum non dedimus c. D a b e l syrhr txt1 Euscan (nec magis Amm legisse vdtr; nec enim antiqui cdd. Gr. aut Lat. post v. 10., ubi es 339, 10., numerum Ammonianum appositum habent) .. ς (sed Gb0) *δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψας βλεπει τα οθονια κειμενα* (B al3 cop sah syrcu Thphcomm om, L itmu vg s post *μονα*, 53.ev Thphtxt ante τα hab) *μονα* (AK al4 am harl mt om *και απηλθεν* (A *–λθον*) *προς εαυτον* (BL *πρ. αυτον*, it vg *secum* idqu ut vv pler cum *θαυμ.* coniung) *θαυμαζων το γεγονος*, item Ln [o d *-γεγορος*] (:: cf Io 20, 5 ss.) c. ABEFGHIKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr om itmu vg syrcu etsch etP syrhr txt1 etmg1 aeth al

13. *κ. ιδ. δυ. εξ αυτ. ησαν* (B post *ημερ.*, K ante *εξ*) *πορ.* .. D e *ησαν δ δυ. πορ. εξ αυτ.* Libere syrcu: *atque apparuit duobus ex iis illa ipsa die quando erant euntes* etc | *εν α. τ. ημερ.* (A *ωρα*) .. a om | *εξηκοντα* .. IK*N* al5 g1. syrhr syrP cod (in aliis cdd syrP mg) arm schol34 et (*ἑκατὸν ἑξήκ. λεκτέον, οὕτως γὰρ τὰ ἀκριβῆ περιέχει καὶ ἡ* [194. ad *Ἱερινέους*] *τῆς ἀληθείας βεβαίωσις*) *εκατον εξηκ.* . . e *septem* | *η ογδο* (a *cui nomen*, itpler vg *nomine*) *εμμαους* (c f al vg [et. am for al] co sah syrcu *emmaus;* vgcdd syrsch etP *emaus*, a l *ammaus;* D *ουλαμμα ους*, sl1. *ελμαους*) .. e ff2. *nomine ammaus et cleopas* (ff2. *-phas*), b *cleo fas et ammaus.* Cf huc quod Or5 duorum illorum nomina dicit *Σίμω* et *Κλεώπας*, item smg (ad v. 18.); vmg (ad eund. v.): *ὁ μετὰ Κλεόπα Ναθαναὴλ ἦν, ὡς ἐν παραρίοις ὁ μέγας Ἐφη Ἐπιφάνιος. Κλε. ἀνηψιὸ ἦν τοῦ σωτῆρος, δεύτερος ἐπίσκ. ἱεροσολύμων.* Locus Epiph est haer 28, 6. (p. 67.). Schol237 (ad v. 18.): *ὁ δὲ μετ' αὐτοῦ ὁ Ναθαναήλ, ᾧ τινες, ὁ εὐαγγελιστὴς οὗτος Λουκᾶς.* Apud Amb vero saepius au diunt *Ammaon et Cleophas.*

14. *και αυτ.* (sah *isti vero*) *ωμιλ.* .. D c e *ωμιλ. δε* | *προς αλληλ.* (D *εαυτους*) .. A om, item a b ff2. | *των* (D* om) *συμβ.* (D *συνβ.*)

15. HP al *ωμιλειν* | *συνζητ.* c. ABDGLNPΔ al? . . ς *συζητ.* c. EFHKMSUV ΓΛ al certe pler | *και αυτος* .. B* om *και*, D a om *αυτος*, c e sah syrcu om utrumq | *ως* c. ABL cop sah .. ς (Ln) o *ως* c. DEFGHKMNPSUVXΓΔ al ut vdtr omn

17. *ειπ. δε* (itmu vg *et ait*) .. D c e Or o *δε ειπ.* | *πρ. αυτ.* (et. Or) .. om | *πρ. αλληλ.* (et. Or) .. D *πρ. εαυτους* | GX al *αντιβαλετε* | *περιπατ.* .. a b c e ff2. l non exprim | *και εστε* (KM al *καὶ ἐστὲ*) c. A**EFGHIK

ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν Σὺ μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, 20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν

NPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn itᵖˡᵉʳ vg syrᵖ (nec ita differre videntur syrˢᶜʰ cum arᵖ et arᵉ : syrᶜᵘ *dum estis*, quod si rell non satis exprimunt, non tam defuisse in Graecis *και εστε* quam libere vertisse interpretes existimo. Syrʰʳ vero om plane *κ. εστ. σκυθρ.*) al .. A*(vdtr)B *και εσταθησαν*, L *εστησαν*, item *et steterunt* e cop sah aeth .. D Cyr (*τί ποτέ ἐστιν ὃ διαλέγεσθε πρ. αλλ. περιπατοῦντες σκυθρ.*) (Or *περιπατουντες* non additis rell, unde certe probatur eum non legisse *περιπατ. σκυθρ.*) om (49. :: at satis molestum erat illud *και εστε*, hinc varie temptatum est)

18. *εις* c. B(e Wo. Ceph.)DE*(I periit)LNPΔ 1. 13. 28. 69. 124. 131. 157. 209. 244. 346. 382. 435. cop sah Cyr; item X *τις* .. Ϛ O *εις* c. A(B??) E**FGHKMSUVΓΔ al pler. Praeterea IP 13. 28. 33. 69. al aliq itᵖᵐ gat sah copˢ syrᵒᵐⁿ al Cyr add *εξ αυτων*, hinc Ln [*ε. αυτ.*] | *ω ονομα* (I latet) .. BLNX b *ονοματι* | *κλεοπας* .. K al plus²⁰ sah (non item cop) *κλεωπας* (K *-πᾶς*) | *ιερουσ.* c. ABDEFGHIKLMNPSUVXΓΔ al fere¹³⁰ Cyr .. Ϛ (Ln) *εν ιερ.* c. Δ al aliq Or Severian (item itᵖˡ vg al *peregrinus es in Hier.*, c e *peregrinaris ab Hier.*) .. 28. al⁵ sl *εις ιερ.* (Gb′) | *και ουκ* .. D itᵖˡ om *και*

19. *και ειπεν αυτ.* .. D c e Aug *ο δε ειπ. αυτω* (c e Aug *illis*); itᵃˡⁱᵠ vg *quibus ille dix.*, a *qui ait illis*, sah *dix. vero illis* | *οι δε ειπαν* (*-παν* c. BI; Ϛ Ln 49. *-πον* c. rell ut vdtr omn) *αυτω* (1. it vg al om) .. D om (Or *ειποντος δε* – – *απεκρινοντο* [ed. Huet. *αποκρινονται*]) | *ιῡ* .. A praem *του* | *ναζωραιου* c. ADEGHKMNPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (f *nazoreno*, b ff²· *nazaraeo* b *-reo*; sah *nazoraeo*, cop *incola Nazareth*).. BIL (*-ρινου*) itᵖˡ vg al Orʰᵘᵉᵗ (sed *-ζωραι.* Orʳᵘᵃᵉ) *ναζαρηνου* (:: in Act ubique *ναζωραιος*, item Lc 18, 37. D c. al test *ναζαρην.* substituente; praeterea *ναζαρην.* ubique [ter] in Mc et Lc 4, 34.) | *ος* .. K al²⁰ *ως* | *εν εργ. κ.* (Δ c syrᶜᵘ etˢᶜʰ add *εν*, hinc Ln [*εν*]) *λογ.* .. D Severian *εν* (Severian om) *λογ. κ. εργ.* | *εναντιον* .. D *ενωπιον* (c e Aug *in conspectu*)

20. *οπως τε* (itᵖˡ *τε* non exprim) .. D *ως* | *παρεδ. αυτ.* c. BEGHLMNSUV XΓΔΛ al pler (240. 1 om *αυτ.*) for Or al .. ADKP al aliq it vg Aug *αυτον* (D e ff²· Aug *τουτον*) *παρεδ.* (Ln) | *ημων* .. LU al *υμων* | *κρίμα* : sic EKMUΓΔ etc, non (ut Ln 49.) *κρῖμα*

21. *ηλπιζομεν* (B* *-ζαμεν*, X al *-ζωμεν*) : ita et. Or Severian (urget : *οὐ λέγει προσδοκῶμεν ἀλλὰ προσεδωκῶμεν*) catᵐᵃⁱ (*ἀπηλπικότων ἡ φωνή· ἠλπίζομεν γάρ φησιν, οὐκ ἐλπίζομεν*. Eadem in schol) .. PΔΛ al e ff²· sah *ελπιζομ.* | *εστιν* (ff²· *quia ipse incipit liberare*) .. D *ην* (c e Aug *quia*

ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενάμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθαν λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερ-

---

ipse fuit [Aug *erat*] *qui redempturus erat* [Aug *esset red.*, f al vg *qui ipse esset redempturus*, a b *ipsum esse qui redempturus esset.*) | αλλα γε και c. BDL 1. 33. 229.** syrP mg .. ς om και c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ et (itpler vg al *et nunc*) | συν πασιν c. AB(e sil)DHKPUΔ al pler .. EGL XΓ al συμ πασιν | ταυτην .. D al aliq om (nec exprim it vg al) | ημε ραν .. A* om | σημερον (et. it vg sah al; D σημεραν ante αγει) .. B om nec exprim vv mu | εγενετο .. D γεγονεν

22. εξ ημων (sah αυτων) .. D om (nec exprim aeth perspP) | γεναμεναι B fscr .. ς (Ln 49.) γενομ. c. rell ut vdtr | ορθριναι c. ABDK*LΔ 1. al .. ς ορθριαι c. EGHK**MPSUVXΓΔ al pler (:: Phryn. eclog. ὀρθριν οὐκ, ἀλλ' ὄρθριος. Cf quae adnotat Lobeck. p. 51.)

23. ηλθαν c. B* .. ς (Ln 49.) -λθον c. rell ut vdtr | και οπτ. .. D c (item cop al) om και | εωρακεναι c. ABDKM(s?)UΓΔ al pl .. EGHLPVX al pm εορ.

24. απηλθον (L -θαν) .. A απελθοντες (omisso και sq) | τινες .. D add εκ item (*ex nostris* itpl vg, c e *de nobis*) it vg | ουτως (ita c. unc plc aliisq pl; ς ουτω c. Γ al) καθως (D ως) και (c. AEGHKLMPSUVXΓΔΛ al u vdtr omn cop syrP al; BD it vg sah syrcu etsch al om: ita Ln) αι γυν ειπ. (D c e ειπ. αι γυν.) | ειδον (KLVX al ιδον) .. D e ειδομεν

25. και αυτος .. D c e o δε (sah *dixit vero*) | A πρ. εαυτους | του πιστ (syrcu cum priorib. coniungit, ita ut επι πασιν etc excipiantur a ver bis ουχι ταυτα etc) .. D om (Schu „haud inepte") | ελαλησαν οι προ φηται .. Mcion diserte testante Epiph pro his scripsit ελαλησα (urget Epiph -σα) υμιν, teste vero Tert *locutus est vobis*. Habet vero Epiph sic: παρέκοψε τὸ εἰρημένον πρὸς Κλεόπαν καὶ τὸν ἄλλον, ὅτε συνήντησεν αὐτοῖς, τό Ὦ ἀνόητ. κ. βρ. τοῦ πιστ. πᾶσιν οἷς ἐλ. οἱ προφ. οὐχὶ (alibi οὐ habet) ταῦτ. ἔδει παθεῖν; καὶ ἀντὶ τοῦ Ἐφ' οἷς ἐλάλ. οἱ προ ἐποίησεν Ἐφ' οἷς ἐλάλησα ὑμῖν. Eundem locum Dial sic: ω αν. κ. βρ. τη καρδ. του πι. επι πασ. οις ελαλησα προς υμας, οτι εδει ταυτα παθ τον χν.

26. ουχι (Severian ου) .. D Dial οτι

27. αρξαμενος .. D itpl gat mm Aug praem ην, posteaque D ερμηνευσεν itpl gat mm Aug *interpretans* (e praem εἰ) | μωυσεως (Severian του

μήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρώτερον πορεύεσθαι· 29 καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. 30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς· 31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς

νομου) c. BKLX al .. ς μωσεως c. ADEGHMPSUVΓΔΛ al longe pl (de vv vide alibi) | και απο .. D 28. it vg al om απο (item om Severian απο πα.) | διερμηνευεν c. AGPXΓΔΛ al mu, item BLU al διερμηνευσεν, M διηρμηνευσεν .. ς διηρμηνευεν c. EHK(8?)V al pl (de D etc vide ante) | εν .. L 1. 33. τι ην εν, item cop quae sunt haec quae in | πασαις .. D g¹ cop¹ om | τα .. L y^{scr} om | αυτου (ς^{e} Gb Sz) c. B(?)DEHLMSVX al pl .. ς εαυτου c. AGKPΓΔΛ al pl (15 ap. sol. Scr.) .. it^{pler} vg *de ipso, de se, de semetipso, de se ipso:* d e *de eo*

28. ηγγισαν .. B -ισαν | προσεποιειτο c. EGHKMPSUVXΓΔΛ al pler (a *adfectabat se*) .. ABDL al pauc (it^{pler} vg *finxit se*, e *similavit se* etc) προσεποιησατο (Ln) | πορρωτερον c. AB 382. (al?) .. ς πορρωτερω (P al πορροτ.) c. DEGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler (:: -τερω multo usitatius quam -τερον. Cf Steph. Thes. p. 1505.)

29. παρεβιασαντο (D* παραβ.) .. MP al aliq -αζοντο | εστιν και .. D it^{pler} (non f al) for mm tol (non am san em ing al) om (similiter sed paullo liberius syr^{cu} *quia est prope ut tenebrescat*, syr^{sch} *quia dies nunc inclinat se ut tenebrescat*) | κεκλικεν (GHKP al mu -ηκεν, D κασκλεισεν) c. ADEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler c gat* sah syr^{cu} aeth al .. BL al^{7} it^{pler} (sed pl ante κεκλικ.) vg cop syr (vide ante) syr^{p} c. ob. (sed ante πρ. εσπερ., in cod. Bars. deest obelus) al add ηδη (49. et Ln [ηδη]) | D εισηλθεν μεινας μετ αυτων

30. κατακλιθηναι (E -κλισθηναι, KM al mu -κληθηναι) .. L ανακλιθ. | μετ αυτ. .. D e syr^{cu} om | τον (et. Or Mcion^{epiph}) .. D 131. om | ευλογ. c. BEGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler .. AD 243. 346. ηυλογ. (Ln) | κλασ. επεδιδ. (et. Or) .. D προσεδιδου

31. αυτ. δε διηνοιχθ. οι οφθ. .. D c e Or λαβοντων δε (Or δ') αυτων τον αρτον απ αυτου (Or om) ηνιγησαν (Or διηνοιχθ.) οι οφθ. αυτ. (Or α. οι οφθ.). Epiph de Mcione : ἐλέγχεται δὲ (de „ἐλάλησα ὑμῖν" loquitur) ὅτι ὅτε ἔκλασε τὸν ἄρτ. ἠνοίχθησαν αὐτ. οἱ ὀφθ. καὶ ἐπέγν. αὐτόν. Tert quidem ex vv. 26—35. nil affert, sed Ir (3, 14. 3.) testatur : (notatis variis rebus a Lc solo relatis) *et alia multa sunt quae inveniri possunt a solo Lc dicta esse, quibus et Mcion et Valentinus utuntur.*

32. και .. D c e οι δε | ειπαν c. BL al pauc .. ς (Ln) -πον c. ADEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler | πρ. αλληλ. .. D πρ. εαυτους | η κα. ημ. καιομενη (a b f post εν ημ.) ην εν ημ. (tol* vg^{cod} Or^{3} om ε. η., sed Or^{2} habet) .. D η κα. ην

ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 Κ
ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρ
ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅ
ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦν
τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Io 20, 19 ππ. [Mc 16, 14.] 36 (340. 9) Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσ
αὐτῶν. 37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμ
θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί δ
λογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰς χεῖρ

ημων κεκαλυμμενη, c e l *cor nostr. fuit excaecatum* (ita c; e *externa tum*, l *obtusum*), item *nostr. cor* (sah add *nobis*) *gravatum erat* sah syr^{c} | ως ελαλει (A -λησεν, KM al aliq -λη) ημιν (ita et. f ff^{2*} al vg Hier) a b c e l Amb Aug syr^{cu} Or^{3} (ibidem ubi εν ημ. om) om | ως διηνοι (B*A al διηνιγ., D ηνιγ.) c. BDL 33. (item qui modo ως ελ. ημ. o item *explicans* cop sah .. ς και ως (K* scripturus erat πως, f ff^{2*} al syr^{sch} aeth al om) διην. c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler f ff^{2*} al vg syr^{p} syrP al

33. ανασταντες .. D c e sah add λυπουμενοι (*tristes* c e sah) | ηθροισ (hoc solo loco legitur) c. BD 33. .. ς συνηθροισμ. (:: Act 12, 12. 1 25. non fluct) c. AEGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler Cyr (:: LXX utrumq sa pius, sed frequentius συναθρ. quam αθρ.)

34. λεγοντας .. D -ντες | ηγ. ο κυρ. οντ. c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler ff al vg syrP al .. BDLP 1. 25. 131. a c f cop sah syr^{cu} et^{sch} aeth al *or* ηγ. ο κυρ. (Ln) .. 258.* b e l Cyr^{libere} om οντ. | A* οφθη | A σημων, σημων

35. ως .. D e e οτε

36. αυτος (al fere^{40} l Thph praem και) c. (Gb) BDL al^{5} a b e 130^{lat} sa syr^{cu} Cyr cat^{ox} Amb .. ς add ο (x om) ω̄ς (P ff^{2*} vg^{ed} post εστη, H 15 c o κυριος) c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler it^{mu} vg cop syr^{sch} et^{p} (sed ff^{2*} al vg syr^{sch} om αυτος) Eus | εστη .. D εσταθη | ALMP εμεσω | αυτων (r 28. 7.^{pe} sl των μαθητων αυτου [28. om], 255. το μεσον omisso αυτων) absq additam (Gb') c. D a b e ff^{2*} l .. ς (L add και λεγει αυτοις Ειρηνη υμιν (A* υμων) c. ABEGHKLMPSUVXΓΔ etc (et. Eus), praetereaque GP 88. 127. 130.^{sr} et^{lat} c f g$^{1.2*}$ vg cop (non cop^{ds} nec sah) syr^{sch} (non syr^{cu} nec syrP) aeth arm arr pers sl^{1*} Amb Aug add εγω ειμι, μη φοβεισθε (127. 130.^{sr} θροεισθε), hin Ln [ε. ε. μ. φ.] :: illa ex Io 20, 19. haec ex Io 6, 20 fluxere

37. πτοηθεντ. (B θροηθεντ.) δε .. D αυτοι δε πτ. | DM εφοβ. | πνευμ .. D Apell (ap. Hipp. p. 260.) Mcion^{tert} φαντασμα (item Dial φαντα σιαν). Hier (in Esai. 18. prol.) *Quum enim app. eum putarent spiritum vel, iuxta evg. quod Hebraeorum lectitant Nazaraei, incorporale daemo nium, dixit eis Quid turbati* etc. Cf ad v. 39.

38. και ειπεν .. D c e o δε ειπ. (b *dix. autem*, sah *dix.*) | και δια τι c AEGHKMSUVXΓΔΛ* al pler it^{pler} (*quid turbati estis et* [e om] *quare*, iten

μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ [Io 20, 20.] *ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.* 41 (241.9) *ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;* 42 *οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου·* 43 *καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.*

Amb) syr^{omn} Thdrt; item DL 382. Dial *κ. ινα τι* .. BA** (cop ut vdtr) Mcion^{tert} *και τι* (49.), vg Aug Vig *et* | H 382. *λογισμοι* | *εν τη καρδια* c. BD a b c e ff^{2*} l gat mm sah aeth pers^{P} Vig, item *εις την καρδιαν* Dial .. *ς εν τοις καρδιαις* c. AEGHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f al vg cop syr^{omn} pers^{W} al Thdrt Mcion^{tert} Hil Amb Aug

39. *εγω ειμι. αυτ.* c. BL 33. a b f l Dial Amb; item D c e ff^{2*} vg Mcion^{tert} Aug *εγ. αυτ. ειμι*, 300. cop sah syr^{cu} et^{sch} al om *αυτ.* .. *ς αυτ. εγ. ειμι.* (:: solet *αυτος εγω* componi, ut Rom 7, 25. 9, 3. 15, 14.) c. AEGH KMSUVXΓΔΛ al pler syr^{P} Eus^{Ps} Thdrt Hil | *με* (et. Ath Cyr^{hr} al) .. D it^{pler} (c post *ιδετε* habet) vg 130.^{lat} syr^{cu} (pon *οτι εγ. ειμι* post *ιδετε*) syr^{hr} (syr^{P} c. ob.) Hil Hier al om; Dial om *ψηλ. με κ. ιδ.*| L al^{1} *ιδατε* | *οτι* (d *quoniam;* 130.^{gr} om) .. D *το* | *σαρκα* (B praem *και*) *κ. οστεα* (N 33. *οστα*) *ο. εχ.* .. D *οστα ουκ εχ. και* (d *nec*) *σαρκας*, Dial *οστεα και σαρκας ο. εχ.*, sah *non habet ossa et carn.*, Ir^{int} *neq. ossa neq. carnes hab.*, Mcion^{epiph} et^{tert} *οστα ουκ εχ.* | *θεωρειτε* .. D *βλεπετε.* Huc conferendus Ign (ad Smyrn. 3.) — *ὅτε πρὸς τοὺς περὶ Πέτρον ἦλθεν, ἔφη αὐτοῖς Λάβετε, ψηλαφήσατέ με κ. ἴδετε, ὅτι οὐκ εἰμὶ δαιμόνιον ἀσώματον.* Eadem Domini verba exscripsit ex Ign Eus nesciens unde ille hausisset (*οὐκ οἶδ' ὁπόθεν* h. e. 3, 36.), item Hier ex evg. Hebr. sumpta esse significans (de vir. illustr. 16.). Adde quod Or^{int} de princ. 1, 8. habet: „Si vero quis velit nobis proferre ex illo libello qui Petri Doctrina appellatur, ubi Salvator videtur ad discipulos dicere: Non sum daemonium incorporeum." Epiph ex Mcione haec: *τί τεταραγμε. ἐστέ; ἴδετε τὰς χ. μ. κ. τ. πόδ. μου* (alt. loc. *μου* utrumq om), *ὅτι πν. ὀστᾶ* (alt. loc. *οστεα*) *οὐκ ἔχ. καθ. ἐμὲ θεωρ. ἔχ.* Cf et. Iust (de resurr. 9.) — *ἴδετε ὅτι ἐγώ εἰμι. καὶ ψηλαφᾶν αὐτὸν ἐπέτρεπεν αὐτοῖς καὶ τοὺς τύπους τῶν ἥλων ἐν ταῖς χερσὶν ἐπεδείκνυε.*

40. Versum non dedimus c. D a b e ff^{2*} l syr^{cu} .. *ς* (Ln) sic: *και τουτο ειπων επεδειξεν* (BGHLNX al^{35} fere Cyr al *εδειξεν*: ita Ln) *αυτοις τας χειρας και τους ποδας* (:: e Io 20, 20.) c. ABEGHKLMNSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn c f q al vg cop sah syr^{sch} et^{P} al Ath Cyr Dam al

41. *αυτων* .. A *αυτω* | *απο τ. χαρ.* h. l. c. BDEGHKLMNSUVXΓΔΛ al pler f gat cop sah syr^{omn} al Cyr^{hr} (p. 210.) Chr .. A 130^{gr} et^{lat} 382. it^{pler} vg Cyr^{alex} Aug post *θαυμαζ.* (Ln) | *αυτοις* .. D a b l al vg om

42. *οι δε* (D e syr^{cu} aeth *και*) *επ. αυτω* (Γ *αυτον*) | *και απο μελισσιου* (H *-λισιου*, al plus^{20} *-λισσειου*, A *-λισσου*, a b q om) *κηριου* (E*X 382. o^{scr} 6.pe al Cyr^{hr} *-ριον*, 124. 131.* *-ριουν*, it^{pl} vg *favum* [*mellis*]) c. EHKMNSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{pler} vg cop^{2} syr^{omn} (sed syr^{P} c.*) aeth al mu Iust (de resurr. 9. *καὶ ἔφαγ. κηρίου κ. ἰχθύν*) Ath (orat. 4.

22, 39. 44 (342.10) *Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς Οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.* 45 *τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς,* 46 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,* 47 *καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἰερουσαλήμ.* 48 *ὑμεῖς μάρτυρες τούτων·* 49 *καὶ*

---

contr. Arian. 35.) Cyr^{hr} (bis; p. 210 et 341) Procl (Galland. IX, 633. *σημαίνοντες ἐν τῷ ἰχθύϊ – – ἐν δὲ τῷ κηρίῳ – –*) al Aug Vig .. ABDL e cop^{ds} Clem Or Epiph$^{113.}$ Ath (in fragm. in Lc ap. Mai.) Cyr (ap. Mai. p. 442. *ἤτησέ τι τῶν ἐδωδίμων· ὀπτοῦ δὲ ἰχθ. μέρος ἦν· καὶ λαβὼν* etc) om (Ln)

43. *εν. αυτ.* (A *παντων*) *εφαγεν* .. K 13. 42. 88. 130. 161.* 207.^{mg} 278.^{mg} 300. 346. c l vg cop^{2} syr^{cu} syr^{hr} syrP c. ob. aeth arm arr pers^{w} Ath (ll. ll.) Epiph^{143} (habet tantum *εφαγ. και εδ. τοις μαθητ.*) Aug Vig add *και λαβων* (habet et. Ath, sed K al aliq vv aliq om) *τα επιλοιπα* (88. *περισσευματα*, 130. *το επαναλειφθεν*) *εδωκεν* (Ath *απεδ.*) *αυτοις*

44. *ειπ. δε* .. D it vg syr^{cu} et^{sch} al *και* (b om) *ειπ.* | *πρ. αυτους* c. BLX 33. al pauc itp^{l} vg .. ς (Ln) *αυτοις* c. ADEHKMNSUVΓΔΛ al pler a e | *μου* c. ADKLNX 33. 157. al pauc cop^{2} aeth^{utr} Hil .. ς om (Ln [*μου*]) c. BEHMSUVΓΔΛ al pler it vg cop^{ds} syr^{utr} al Ir^{int} Aug al (itp^{l} vg pp^{las} add *sunt* post *αυτ.* vel *λογ.*) | *ετι ων* .. D *εν ω ημην* (it vg Ir^{int} etc *cum adhuc* [d om] *essem*) | *πληρωθηναι* .. D* *πλησθ.* | B *απαντα* | *μωισεως* c. BDKLNVX al mu it vg (non tamen am fu) cop al Ir^{int} Cyp Hil al .. ς *μωσεως* c. AEFHMSUΓΔΛ etc | *προφηταις* .. B praem *τοις*, L *εν τοις* (c Hil *et in proph. et in ps.*) | *και ψαλμ.* .. F 1. 22. al pauc om

45. B *τ. συνειναι*, H* *τ. συνιεναι* (A om *τ. νουν τ. συν.*)

46. *γεγραπται* (Gb') c. BC*DL a b c e ff$^{2.}$ l gat mm cop aeth^{utr} arr Ir^{int} Hil Aug^{1} .. ς add *και ουτως εδει* et Ln [*κ. ο. ε.*] c. AC**EFHKMNSUVX ΓΔΛ al pler (al^{4} arm Epiph$^{67.}$ *οτι ουτ. εδει* omissis *ουτ. γεγρ. κ.*) f q vg syr^{utr} al Cyp Aug al | *παθ. τ. χ̄ν̄* .. D it vg al Epiph$^{67.}$ Ir^{int} Cyp Aug al *τ. χ̄ν̄ παθ.* | *εκ νεκρ.* .. D al^{4} om | *τη τρ. ημ.* .. b ff$^{2.}$ l gat mm Ir^{int} om

47. *μετανοιαν και* (et. Eus ap. Mai. p. 310. Cyp Hil) .. B *μετ. εις* .. Ir^{int2} om | *εις* (c e Cyp *usque in*) .. D *ως επι* (d *super*) | A om *τα* | *αρξαμενον* c. AC***FHKMUVΓΔΛ al pler item (*incipiens*) a c e l Aug^{1} syr^{sch} (*ut - - et initium ficret*) syrP al, S al^{6} *-μενος*, 1. *-μενην* .. BC*LNX 33. cop syrP ^{mg} (in cod Ass. 2., ubi est : *inveni in uno cod. Gr. incipientes*) aeth^{utr} al *-μενοι*, item D *αρξαμενων* (d *incipientium*) et (*incipientibus*) b f ff$^{2.}$ q al vg Aug^{saepe} (49. *-μενοι* :: habet revera quo se commendet; at quum L et cop c. seqq. coniunctum praebeant, vereor ne ex ista coniunctione ortum sit, tam facili illa quidem si recte statnimus *υμεις* absq *δε* vel *και* a Lc scriptum esse.)

48. *υμεις* c. BC*L mt cop .. ς (Ln) *υμ. δε* c. AC**FHKMSUVXΓΔΛ itp^{l} vg

ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ᾽ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.

50 *Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας* Act 1, 12.
τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλο-* Act 1, 9 ss. [Mc 16, 19.]
γεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ᾽ αὐτῶν. 52 *καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης,* 53 *καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.*

---

syrP Aug^{1}; D *και υμ. δε*; c e syr^{sch} aeth perss al Aug^{1} *και υμ.*| *μαρτυρες* c. BD aeth Aug^{1}.. ς (Ln) praem *εστε* c. AC***FHKLMNSUVXΓΔΛ etc; item add C* vg^{ed} al

49. *και ιδου* (D it^{pler} vg cop syr^{sch} al om; 1. post *εγω* pon) *εγω* .. L 33. *καγω* | *εξαποστελλω* (L *-ελω*) c. BLXΔ 33. 157. .. ς (Ln) *αποστελλω* (al^{10} fere *-ελω*) c. ACDFHKMNSUVΓΔ al pler: a g^{2} vg^{sixt} et^{edd} mu cop al mu Aug Hier Vig *mittam*| AB*FL al *επαγγελειαν*|*του πατρος* .. D e om (a om *μου*) | *πολει* (Thdrt^{3} add *ταυτη*) c. (Gb) BC*DL it^{pler} vg 130.^{lat} cop pers^{w} Thdrt^{3} Hier Amb Aug Mamert al .. ς add *ιερουσαλημ* c. AC**FHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f q syr^{utr} aeth al Chr cat^{ox} | *ου* .. D 1. 157. *οτου*, Eus^{esai} *αν* (*εως αν λαβητε*) | *εξ υψ. δυν.* c. BC*L 33. Eus^{esai} (item Eus^{marcell} ad Act 1, 8. trahente) .. ς (Ln) *δυν. εξ υψ.* c. AC**DFHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg al Chr cat^{ox}

50. *εξηγ. δε* .. L *και εξηγ.*, Γ *εξηγ. τε*, cop^{dz} syr aeth perss *et eduxit* | *εξω* c. AC***DFHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg syrP aeth al.. BC*L 1. 33. 157. a e cop syr Aug om, hinc Ln [ε.] | *εως εις* c. AC***FHKMSUVXΓΔΛ al pler (b c f l q al vg *in Bethaniam* [f *-nia*], a *usque ad Be.*, gat *usque in Be.*, Aug *usque Be.*, e *quasi Bethaniam*), 237. 15.^{ev} om *εις* .. BC*L 1. a Cosm *εως προς* (Ln), item D 33. *προς* | *και επαρ.* .. D *επ. δε* | *τ. χ. αυτου* (D om *αυτ.*) .. X add *εις τον ουρανον* | D *ηυλογησεν*

51. *διεστη* (D *απεστη*, d *discessit*) α. *αυτ.* (Gb′ prob delerte Schu) c. D a b e ff^{2}. l Aug .. ς (Ln) add *και ανεφερετο εις τον ουρανον* c. ABCFHK LMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn c f q al vg cop syr^{utr} al Cyr Cosm al. Cf ad Act 1, 9.

52. *και αυτοι* (Gb′ prob Schu) c. D a b e ff^{2}. l Aug .. ς (Ln) add *προσκυνησαντες αυτον* (243. c. vg om) c. iisd unc et min atque vv quibuscum *και ανεφ. ε. τ. ο.* | B* om *μεγαλης*

53. *εν τ. ιερω* .. A* om|*αινουντ.* c. D a b e ff^{2}. l gat bodl cop (sic) Aug .. BC*L arP *ευλογουντες*.. ς (Ln 49.) *αινουντ. και ευλογουντες* (F *-ντας*) c. AC**FHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{aliq} vg syr^{utr} al (aeth *ευλ. κ. αιν.*) | *τον θε.* absque *αμην* c. C*(vdtr)DL 1. 22. 33. 130. al aliq a b e ff^{2}. l vg^{edd} pl (ut bodl em for fu gat harl iac mm trevir etc) cop syr^{hr} arm al Euth Hier Bed .. ς add *αμην*, Ln [αμ.] c. ABC**FKMSUVXΓΔΛ al pler c f al vg^{ed} et am ing tol al syr^{utr} al

Subscriptiones : B *κατα λουκαν* .. A**CKLSΓΔΛ *ευαγγελιον κατα λουκαν* .. D *ευαγγελιον κατ λουκαν επληρωθη αρχεται κατ μαρκον* .. H al mu *τελος του κα. λουκ.* [al add *αγιου*] *ευαγγελιου* .. a b d f *evangelium* [b om] *secundum lucan* [a *lucanum*, d *lucam*] *explicit incipit* [d f add *evang*]

secundum marcum [idem ordo evgg in e], item q *evangelium secundu*
luca εχπλικιτ. ινκιπιτ secundum marcum .. for ff^{2} *evangelium secundu*
lucanum explicit [ff *exp. ev. s. l.* et pergit *incipiunt capitula evange*
secundum marcum] .. gat *finitum evangelium cata lucan item inc*
evangelium secundum marcum .. contra ing aliique vg cdd *explicit eva*
gelium secundum lucam (haec sola am), *incipit prologus secundum iohа*
nem) .. A*FMXΓ nihil subscriptum habent. Praeterea add HKSA al
versuum (*στιχοι*) numerum notatum habent : HKS al pl *βω'*, A al
βχοζ, al *βχ'*, *βψξ*, *βψν'*, *δισχιλιοι οκτακοσιοι* (ut 246.) et aliter; ite
alii pm *κεφαλαια* (*τμβ'*, ut A al pl; usque ad eundem numerum notat
marginalis codicum LM etc procedit; in C vero usque ad *τμθ'*; al *τμ*
item al *τιτλοι* (*πγ'*), aliquot et. *ρηματα* (,γ vel ,γογ vel ,γωγ vel ,γ
etc. Aeth: *voces evangelii Lcae* 2800.) In B numerantur sectiones 15
Praeterea multi (ut iam KS) subscriptiones auctas habent his : [*ευ.
λουκ.* vel quod frequentius *το κα. λουκ. ευ.*] *εξεδοθη μετα χρονους δε τ
του χ̄ῡ αναληψεως*. Notabilis etiam est ratio haec (ex A 262. 300.
aliis) : *ευαγγ κατ. λουκ. εγραφη και αντεβληθη ομοιως εν στιχοις βχ
κεφα. τμβ'* (262. *τμθ'*, 300. *τμε'*). Denique in paucis notantur haec
similia: *εγραφη ελληνιστι εις αλεξανδρειαν την μεγαλην* (9. 29. 124. 16
163. 174. 346.) .. *εν τη ρωμη* .. *ιταλικου χαρακτηρος υπαρχων* .. *εν
αττικη τις βοωταιας και επεδοθη τω κρατιστω Θεοφιλω επισκοπω γ
νομενω μετα τον θειον βαπτισματος, υπαγορευσαντος αυτω ταυτα τ
μεγαλου αποστολου παυλου* (293.) .. *υπηγορευθη υπο παυλου εν ρω
(5. 29.) .. dscr (et 18.) sic : *κοσμα ινδικοπλ. εις λουκ. παραγραφ
ιστιον* (ab hoc inc. 18.) *οτι το κα. λουκ. ευ. υπηγορευθη υπο πετρ
(18. *παυλου*) *εν ρωμη· ατε δε ιερατικου χαρακτηρος υπαρχοντος* (1
-*χον*) *απο ζαχαριου του ιερεως θυμιωντος ηρξατο* .. syrP *finitum e
ev. sanctum Lucae quod loquutus est Graece* .. ar^{e} *finitum est exempl
evang. apost. Lucae medici, quod scripsit Graece in urbe aliqua Mac
doniae post ascensionem D. N. Iesu Chri ad coelum XXII. anno, XI
Claudii Caesaris.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 (1.2) *Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.* 2 *οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν.* 3 *πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν ὃ γέγονεν.* 4 *ἐν*

---

* *ευαγγ. κα. ιω.* ut ACEFGHKLMUXΔΛ al pl; item (omisso *ευαγγ.*) BD *κατα ιωαννην* (B *-αννην*) .. ς το *κατ. ιω.* (ita ς^e c. min pm; ς add *αγιον* c. min mu) *ευαγγ.* .. al pauc (ut 178. 259.) *εκ του κα. ιω.* (178. add *αγιου*) *ευαγγελιου*. De eddit (ordinem vv ad fin. Mt notavimus) et^vg cf ad Lc. Syr^cu *evangelium Iohannis*; syr^p (et. cod. antiquiss. Assem. 1.) *sanctum evangelium* (vel *ev. sa.*) *Iohannis*; syr^sch (ut certe editum est) *evg. sanct. praedicationis Iohannis praeconis* (praeterea subiicitur: *quod locutus est ac praedicavit Graece Ephesi*): go *evang. per Ioh.*; cop *evang. sec. Ioh.* Valent ista de edd syr go cop et. ad Mt Mc Lc.

1-2. habent Valentt ap Ir^41 Peratae ap Hipp^134 Ign^intpl 306 Or^saepe Dial Eusdem ter item Eus^luc Epiph^379. 3^c4. 485. 609. etc Cyr^hr aliq Thdrt Eunom al mu Ir^int Cyp Tert Hil Amb etc (v. 1. et. Clem et Thdot ap Clem Ign^intpl 260 etc) | L *και ο* (ita scriptum esse negat Or^1.50.) *θεος ην*, item Nyss (2,686. adv. Apoll. *ὁ γὰρ λόγος - καὶ ὁ θεὸς καὶ πρὸ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς καὶ μετὰ ταύτην ὁ θεός ἐστι*. Sed alibi ut 2, 50. 2, 107. *θεος* habet)

3. *ουδε εν*: ita et. Valentt ap Ir Naass ap Hipp^1.7 Peratae ap Hipp Ign^intpl Clem^saepe Or^saepe Dial Eus Epiph^saepe Cyr^hrs Eunom^610 Nyss^1,495 etc .. D 209. 47. ev g^scr al^5 ald Ptolem (ap Epiph^217) Heracl ap Or Clem^aliq Or^2 Eunom^622 Thdrt^ed 1,621 (sed cod^1 *ουδε εν*, et^1 *ουδε εν ο γεγ.*) *ουδεν* | *ουδε εν ο γεγ.*: haec coniunximus c. (certe enim in his perspicuum est) C^***EG^**HKMUXΛ al ut vdtr longe pl c al vg syr^sch etp cop al Ign^intpl 308 Dial^1.7 Chr (*οὐ γὰρ δὴ τὴν τελείαν στεγνὴν τῷ Οὐδὲ ἓν ἐπιθήσομεν κατὰ τοὺς αἱρετικούς. ἐκεῖνοι γὰρ βουλόμενοι τὸ πνεῦμα κτιστὸν εἶναι* etc vide ad h. l. p. 40.) Epiph^379. 609. 779. (h. l. adv. Arianos id ipsum docet, sententiam: *χωρ. αὐτ. ἐγ. οὐδὲ ἕν* continuandam esse usque ad verba *ὃ γέγ.* Hinc nihil valet quod alibi, ut 384. 465. etc non affert cum *οὐδὲ ἕν* et. id quod sequitur) Thdrt^1.808 (sed^4,102 *ἐγ. οὐδὲ ἕν, καὶ τὰ ἑξῆς*) Thdor^mop (*εἰπὼν γὰρ ὅτι πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, ἐπήγαγε Καὶ χωρὶς αὐτοῦ οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν, τοῦτ'*

αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ τ
φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβε
Mt 3, 1. Mc 1, 4. Lc 3, 2. 6 (2.3) Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομ
αὐτῷ Ἰωάννης· 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ πε

ἔστι καὶ σιντόμως εἰπεῖν Οὐδὲν τῶν γεγονότων ἄνευ αὐτοῦ γεγένητα
Nonn (οὐδὲν ἔφυ τόπῳ ἔσκε) Thph Euth „Alexandrini et Aegyptii
item „plerique docti et fideles" ap Amb (cf in ps. 36 et de fide 3, 6
Hier (in Es. 44., sed alibi non affert nisi *et sine ipso factum est nihi*
quod libertati scriptoris tribuendum vdtr, non diversitati textus v
distinctionis: id quod et. in alios quadrat eadem in his brevitate usc
al .. contra maxima auctoritate valet distinctio haec: *οὐδὲ ἕν. ὃ γ
γονεν* (ita et. Ln): ita enim non modo c*D(G*vdtr)L al a b e f ff2. e
„cod veterr. unc." ap Sab. sah syrcu sl1c, sed et. Naass ap Hipp (
107. *ὃ δὲ γέγονεν ἐν αὐτῷ, ζωή ἐστιν*) Peratae ap Hipp (p. 134. per
gentes *ἐν αὐτῷ δέ, φησίν, ἡ Εὔα γέγονεν, ἡ Εὔα ζωή*) Valentt ap I
(p. 41. *ἀλλὰ ὃ γέγ. ἐν αὐτῷ, φησί, ζωή ἐστιν. τὰ μὲν γὰρ ὅλα ἔφη δ
αὐτοῦ γεγενῆσθαι, τὴν δὲ ζωὴν ἐν αὐτῷ.*) Heracl (3, 68. *ὃ γέγ. ἐ
αὐτῷ ζωὴ ἦν ἐξείληφεν ἀντὶ τοῦ Ἐν αὐτῷ, εἰς τοὺς ἀνθρ. τοὺς πνευ
ματικούς*) Clemssaepe et Thdot ap Clem Orssaepe Eusaliq Cyr (et. *οἱ περ
τὸν Μακεδόνιον* teste Harmenopulo de sectis, ut est ap Wtst) al m
(et. ap Thdormop *τινές*. Ap multos, ut Ptol ap Epiph Cyrhr aliq, cert
inde vdtr quod non afferunt *ὃ γέγ.* una cum *οὐδὲ ἕν*) Irint Tert Hi
Amb (in ps. 36. „ego non vereor legere Quod factum est in ipso, vit
est") al pm. Praeterea ab aliis ante *ἐν αὐτῳ*, ab aliis post *ἐν αὐτ*
(ita et. f) interpunctum est teste inprimis Aug (tract. 1. in Ioh) „po
test enim sic dici Quod factum est in illo, vita est." „Non te abdu
cant" (Manichaei); „pronuncia sic Quod factum est, hic subdistingu
et deinde infer In illo vita est." (Cf et. Amb de fide 3, 6.) Denique
testatur Or2,60. Heracleonem ad *οὐδὲ ἕν* addidisse (*ἀναιδέστερο
ἱστάμενος πρὸς τὸ Καὶ χωρ. αὐτ. ἐγ. οὐδ. ἕν*): *τῶν ἐν τῷ κόσμῳ κα
τῇ κτίσει.*

4. *ην* pr: et. Clem1 et. Thdot ap Clem Or Chr Thdrt al Irint 1/3 Cyp a
.. D cdd ap Or (*τινὰ τῶν ἀντιγράφων καὶ τάχα οὐκ ἀπιθάνως* 4, 72.
itpler (non item g) gat mm (non item vged am fu san etc) sah syrcu
Naass et Perat ap Hipp (ll. ll.) Valentt ap Ir41 Clem1 Hil Amb Vig
Quaest (Aug et Victorin utrumque habent) *εστιν* (ita Ln). Ceterum
nonnulli ex his testib, ut b „cod veterr. unc." ap Sab. syrcu, et. poste
εστιν pro *ην* tuentur. | *και η ζωη* (et. Or2) .. Clemlibere (*οτι ζωη γ
το φως*) Or2 ald om *ἡ* | *των ανθρ.* (illustrant Ir41 Or al) .. ista
suppleta habet in mg

5. *αυτο* (et. Or4 Eusdem Epiph678 al Irint Cyp al) .. B (*αυτο͞*) 13. al
(Thdot *οὗτός ἐστι τὸ φῶς τῆς ἐκκλησίας - - καὶ ἡ σκοτία αὐτὸν οὐ
κατέλαβεν*) *αυτον*, item e *et lux - - et tenebrae eum non conpraehender*

6. *θεου* .. D* *κυριου* (d hiat usq ad 8, 16.) | *ονομα αυτω* .. D* *ην ον.
αυτω*, Irint *erat ei nom.*, 433. 60.ev *ω ον. αυτω*, Or1 *ω ονομα*, it vg *ei
nom. erat* | *ιωαννης* (D* *-ννην*) .. B *-ανης* : ita ubique

τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος
τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 (8.8) Ἦν τὸ φῶς
τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος
αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 (4.10) εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβαν αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀν-
δρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 (8.8) καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγέ-
νετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ,
δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

---

7. *μαρτυρηση* .. H al aliq (c e y ap Scriv) *-σει* | *ινα πα. πιστευσωσιν* (D *-σουσιν*) *δ. αυτ.* .. 235. ald^{prius}. Cyr^{2} Ir$^{int\ 189}$ Hil om

8. *μαρτυρηση* .. U al aliq (c e y ap Scriv) *-σει*

9. *ερχομενον* : cum *ανθρωπον* coniung (*venientem*) it vg syr^{omn} cop al, item Eus^{dem} et theoph^{184} Cyr Epiph^{391} al; aliter Thdor^{mop}: *ειπων τό* (male cat^{ox} *τον* cum *ερχ.* coniunctum) *Ἐρχόμενον εἰς τ. κοσμ. περὶ τοῦ δεσπότου χῡ καλῶς ἐπήγαγε τό Ἐν τῷ κόσμ. ἦν, ὥστε δεῖξαι ὅτι τὸ Ἐρχόμενον πρὸς τὴν διὰ σαρκὸς εἶπεν φανέρωσιν.*

12. *οσοι δε* (et. Or Cyr^{hr} Epiph^{654} al Ir^{int} Lcif Hil$^{saepe\ al}$) .. D Cyp^{1} Tert al om *δε* (Iovin *enim*) | *ελαβαν* c. B* .. ς (Ln 49.) *-βον* c. rell ut vdtr

13. *οι ουκ εξ* usq *εγεννηθησαν* : ita prorsus et. Ath^{417} Cyr$^{hr\ 153}$ Thdrt 3,174 al Hil Amb^{2} Aug^{2} al (nisi quod Hil Aug^{1} al *sanguine* pro *sanguinibus*) | *οι* et *εγεννηθησαν* (AB*A al *εγενηθησ.*) .. b Ir$^{int\ 2}$ (vide post) Tert (rectissime vidit Sabatier, invitis editionibus, *οι* et *-θησαν* ab Tert tribui Valentinianis adulteratoribus" cf de carne Chr. 19.) Amb^{1} Aug^{1} Ps-Ath^{int} *ος* et *εγεννηθη* (Ir$^{int\ 203}$ *non enim ex voluntate carnis neque ex vol. viri sed ex vol. dei verbum caro factum est.* ^{212} „*is qui non ex voluntate carnis - natus est filius hom. hic est Chr. fil. dei vivi.* Similiter alludit^{217}) | *οι* .. D* a om | *εξ αιματων* (it^{aliq} al Tert al mu *sanguine*, item Epiph^{654} *αιματος*) *ουδε* : Epiph^{650} om (item libere^{654} et^{486} sic: *οι ουκ εξ αιματος ουδε* [*ε. αιματων και*] *εκ σαρκος αλλ εκ θε. εγ.*) | *ουδε* (A *ουδ*) *εκ θελ. σαρκ.* .. E* (sed ipse* ut vdtr in mg suppl) al^{3} fu om; similiter B*(habet suppl in mg) 17.* Eus^{essai} Ath^{838} lib Chr^{aliq} (habet ad h. l. sed exponendo non agnoscit) Cyr^{1} om *ουδε* (A *ουδ*) *εκ θελ. ανδρ.* (Hil Aug haec ante *o. ε. θ. σαρκ.* pon) | E *εκ του θεου*

14. *πληρης* (ita et. Or Eus Thdrt^{2} al mu, item a e Novat *plenus* praecedente *verbum*) .. D 5. (Valentt ap Ir^{42}? non satis clarum est) Cyr^{aliq} (sed^{saepe} *πληρης*) Max in 249.schol Thph^{com} *πληρη* (Aug^{1} *pleni* ad *unigeniti* respiciens, it^{pl} vg *plenum* praegresso *verbum*) | *και* .. B suppletum habet supra lineam

15 (6.1) Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων Οὗτο
1. 30. ἦν ὃν εἶπον Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτ
πρῶτός μου ἦν. 16 (7.10) ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖ
πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ
Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγέ
6. 46. νετο. 18 (8.2) Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς
ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 (9.10) Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέ
στειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἰεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευείτας ἵνα ἐρω

---

15. λεγων (et. Or Epiph al mu) .. D b om | ον ειπον (C*** ελεγον, D**
f am fu aeth Epiph435. 736. [et 762 ex vv. 15 et 30] add υμιν) .. B*C* (iten
Or1 ut certe editum est 4, 107.) ο ειπων | A om ὁ (vel potius o quo
sequitur)

16. οτι c. BC*DLX 33. al (ap Mur ut vdtr) a b e ff2. q cop aethutr arm
schol257. et al Or3 Eus Cyr2 al Hil Aug .. ς (= Gb) και c. AC***EFGH
KM(s vdtr)UVAA al pler italiq vg syrcomn al (sah om) Or2 Chr al | κα
.. itmu vgedd mu (sed non am san al) arm al mu (sed non syrcomn etc
Quaest om

17. μωισεως c. BCKLXA al mu .. ς μωσεως c. AEFGHMSUVA al pl (De v
et pp vide alibi.)

18. εωρακ. c. ABCLMUAA al pl .. EFGHKX al mu εορακ. | ο μονογ. .. BC
L om ὁ | υιος c. AC***EFGHKMSUVXAA al fere omn itpler vg syrcu e
p txt aethPP al Or1 et1 cod Eus (sed Eusmarc „ὁ μονογ. υἱὸς ἢ μονογ
θεός“) Athsaepe (ut p. 172. 178.) Thdrt4 (1,1392. 3,733. 4,20 et 383.
Naz (1,535. orat. theol. 3,17.) Bas3 (sed vide post) Chr Nonn Irint
Tert Hil al .. BC*L 33. cop syrsch etP mg aethro Thdot Clem Or2 Dic
Bas1 (3, 12. de sp. sa. 6, 15. collato 3, 14. „μονογενῆ θεόν“) Cyraliq
(ad h. l. ἐπιτηρητέον δὲ πάλιν ὅτι καὶ μονογενῆ θεὸν ἀποκαλεῖ τὸν
υἱόν) Epiphaliq al pm (sed al pler quos adscripsere Wist etc, alio
dendo tantum testantur, ut Arius ap Epiph731 „πλήρης θεὸς μονογε-
νής“ Ignintpl382 „ἐάν τις - ὁμολογῇ δὲ καὶ χν ιν - οὐχὶ θεὸν μονογενῆ“
Const 5, 20, 5. et 3, 17. „χς ὁ μονογ. θεός“) Irint256 Fulgsaepe Op al
mu θεος .. etiam υιος θεος (ita in Or4,102 editum, sed cod habet υιος
του θεου), υιος του θεου (ita q Or1 loc. laud. Irint189 Orint), θεου (ita
persP) legitur .. plane om (Gb0) gat Ignintpl264 (εἷς δὲ καὶ υἱὸς λόγος θεός· ὁ μονογενὴς γάρ, φησίν, ὁ ὢν εἰς τοὺς κόλπ. τοῦ πατρ.) Or
4,102 (τὸν μονογενῆ εἰς τὸν κόλπον ὄντα τοῦ πατρὸς τὴν ἐξήγησιν
παραδεδωκέναι) Epiph2,7. (ιν χν τινα; ἀληθινὸν θεόν. εἰ δέ[?] θεὸν χν
ιν, ὡς λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ ἰω. Ὁ μονογενὴς ὁ ὢν εἰς τὸν - ἐξηγήσατο
at in his contextus ut θεός addatur postulare vdtr) Cyrhr117 (ὃν ἀν-
θρώπων μὲν οὐδεὶς ἑώρ., ὁ μονογενὴς δὲ μόνος ἐξηγήσατο) Amb1 et
Victorin1 (sed alibi uterque add filius)

19. οτε .. F οτι, Or4,110 τοτε (prioribus omissis; alibi4,89 οτε agnoscit
| απεστειλαν c. C***EFGHKLMSUVAA al pler Oraliq al .. BC* al2 a b c

τήσωσιν αὐτόν Σὺ τίς εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. 21 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν Τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη Οὔ. 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 (10. 1) ἔφη Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. 24 (11. 10) καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἠλίας οὐδὲ ὁ προφήτης;

*Es 40, 3. Mt 3, 3. Mc 1, 3. Lc 3, 4.

---

syr^{cu} et^{sch} eth^{hr} cop arm arr aeth Chr (et.^{mosc6}) add *προς αυτον* (Ln), atque eadem AX al^{20} aldin e f ff^{2}· l q vg syr^{P} post *λευειτας* add | *λευειτας* c. B (item BD Lc 10, 32. Act 4, 36.) .. ς (Ln 49.) *λευιτας* c. rell ut vdtr (sed D hiat) | *ερωτησωσιν* .. LΔ 33. *-σουσιν*

20. HK al aliq *ομολογησεν* bis | *και* tert .. c***L 1. al b f om (e syr^{cu} om *και ωμολ.* sec, foss Promiss *dicens*; syr^{cu} *et dixit* pro *κ. ουκ ηρν.*) | *ουκ ειμι εγω* c. c***EFGHKMSUVΛ al fere omn c f al vg syr^{P} Cyr^{txt} Aug .. ABC*LXΔ 33. a b e q foss cop arm Or^{3} (et^{1} om *εγω*) Cyr^{com} Chr (sed var cdd) *εγω ουκ ειμι* (Gb'' Ln 49. :: ad nec h. l. nec 3, 28. cum B similibusq faciendum ad consuetudinem dicendi revocantibus exquisite dictum)

21. *τι ουν; ηλ. ει συ* c. AC***EFGHKMSUVXΔΛ al fere omn b c f q al vg (et. am san al) syr^{P} (syr^{sch} om *συ*, syr^{cu} *Et dixer. ad eum Et es tu propheta* omissis *τι οιν ηλ. ει συ* etc. Similiter syr^{hr} om o *προφητ.* usq *ειπ. ο. αυτω*) etc; item omisso *συ* L a sl$^{2.3.}$ Cyr .. c* 33. e ff^{2}· l for (al) Or^{3} (et^{2} omisso *τι ουν*, item cop *συ ει ηλ.* omisso *τι οιν*) *τι ουν συ ηλ. ει* (e *quid ergo es tu · helias es* · for *quid ergo tu es · helias* ·); B *συ οιν τι; ηλειας ει* | *κ. λεγ. Ουκ ειμι* .. B om | *οὐκ εἰμί*: sic EKM etc, non *οὔκ εἰμι*.

22. *ειπαν* (*-παν* c. BC*Δ; ς *-πον* c. rell ut vdtr) *οιν* (B c syr^{cu} om : ita Ln; it^{aliq} *et dixer.*) *αυτω* (1. 209. b om) .. 59. om; it^{mu} add *dic ergo nobis* | M *ανακρισιν*

23. *ευθυνατε* - - *κυριου* (ita Or^{saepe}, testans etiam non habere Iohannem plura [male quidem semel 4, 126. additum habet *ὅπερ παρέθετο ὁ Μάρκος*]; item Epiph^{148} etc) .. Cyr om (quod libere ille aut negligenter fecit)

24. *οι απεστ. ησ.* c. A**C***EFGHKMSUVXΔΛ al ut vdtr omn it vg (*qui missi fuerant erant*; q foss *qui missi erant* [foss *fuerant*] — *interrogaverunt*, item *qui venerant* — *interr.* gat mm) syr^{sch} et^{P} al Or^{1} lib Cyr Chr al .. A*BC*L, (cop *et miserant*; syr^{cu} *et erant mittentes et dicentes ad eum Quid igitur* omissis rell) Or^{1} lib Nonn (*και χορὸς ἄλλος ἄπιστος ἁμαρτινόων φαρισαίων πέμπετο*) om οι (49.)

25. *ειπαν* c. BC*LX 33. Or .. ς *-πον* c. AC***EFGHKMSUVΔΛ al longe pler | *ουδε* bis c. ABCL 1. 33. 124. 209. c^{ser} al Or^{6} .. ς *ουτε* c. EFGHKUSMV XΔΛ al pler (Or^{1} *μητε*) | BL *ηλειας* | o *προφητης* .. CΔ (al ut vdtr) om *ὁ*

Mt 3, 11. Mc 1, 7 s. Lc 3, 16. Act 13, 25. 26 (12.1) ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων Ἐγὼ βαπτίζω ἐ
ὕδατι· μέσος ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 ὁ ὀπίσω μο
ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα το
ὑποδήματος. 28 (13.10) ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν το
Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

---

26. απεκριθη .. LU 33. al[3] Or -κρινατο | ὁ .. A al aliq om | εν ιδατι Or[4,133] μόνος ματθ. τούτῳ προστίθεικε τὸ Εἰς μετάνοιαν | μεσος BC*L ff[2] arm Heracl Or[10] .. ς (Gb[0]) Ln add δε c. AC***EFGHKMSUV AA al ut vdtr omn vv pler Or[1] Chr al | εστηκεν c. ACEFHKMSUVXA al longe pler (c vg *stetit*, quod nimiam accurationem vertentis ἕστηκε prodit) Or[6] et Heracl ap Or (ὁ Ἡρακλέων τό Μέσος ὑμῶν ἕστηκ φησίν Ἀντὶ τοῦ ἤδη πάρεστι etc) Cyr Chr al .. 49. στηκει c. BGL (it[pler] Cyp al *stat*, sed ita et. ἕστηκ. reddebatur, item al) Or[1] (e εστηκει) (:: Mc 11, 25. στηκειν in paucissimis mutatur, item alibi)

27. ο (et. Or[4]; B Or[2] om) οπισω c. BC*L 1. 22. 33. a syr[cu] cop aeth[u] ar[e] arP Or[6] Cyr[2] Amb .. ς (= Gb) praem αυτος εστιν, Ln [α. ε.] AC***EFHKMUVXAA al pler b c f q vg syr[sch] etP al Or[1]; item G al Ch (et.mosc 6) αυτος εστιν, item s e ff[2] l Cyp αυτ. εστ. ον ειπον | ερχο μενος c. BC*L 1. 13. 22. 33. 19.ev 20.ev b l syr[cu] cop aeth[ro] arm Or[4] Cyr[2] Nonn Chr[mosc 1] Amb .. ς (= Gb) add ος (60.ev a e Cyp om εμπροσθεν μου γεγονεν (28. perg οτι πρωτος μου ην) c. AC***EFGHK UVXAA al pler it[pler] vg syr[sch] etP aeth[PP] al Chr (et.com) al Cyp confundunt similes locos) | εγω h. l. c. BX 13. 69. 118. sl Or[4] (e post αξιος) Aug[1] .. ς (Ln) ante ουκ c. AEFGHKMSUVAA al pl it[pler] v al Gaud al .. CL al[20] fere q cop arm sl[2] al Heracl Clem Or[1] Chr[2] Cy Aug[1] al om : Gb[00] et Ln [εγω] | EFG al plus[12] aeth[PP] sl[2] add in fin εκεινος υμας βαπτισει εν πνευματι αγιω και πυρι (:: cf Mt 3, 11 Lc 3, 16.)

28. βηθανια (Gb Sz) c. ABC*EFGHLMSVXA al longe pl aldin it vg co sah syr[sch] etP[txt] eth[r] arr perss ti[2-3.**] sax (aeth[utr] ἐν βηθανίᾳ ἐ βηθαράβᾳ sic) „σχεδὸν πάντα τὰ ἀντίγραφα" ap Or Heracl edd a Epiph (425. ταῦτα ἐν βηθαβαρᾷ ἐγένετο. ἐν ἄλλοις δὲ ἀντιγράφοις ἐ βηθανίᾳ) Cyr Chr (sed notat : ὅσα δὲ τῶν ἀντιγράφων ἀκριβέστερο ἔχει, Ἐν βηθαβαρᾷ φησίν) Nonn (βηθανίης πέλε ταῦτα) Quaest .. βηθαβαρα (Gb') c. C**KU (βιθαβηρα) A (βηθεβαρα, ut et. 262. 346. 1. 22. 33. 69. al plus[80] (sed multi in mg tantum) syr[cu] syr[P mg] (se habet βηθαραβα) arm sl[rec] et[ed] edd „accuratiores" ap Chr (vid ante) ap Thph ap Euth Or (certe sic voluit legi : ἐπείσθημεν δὲ δεῖ ἀναγινώσκειν βηθαβαρᾷ) Epiph (vide ante) Eus-Hier (de situ e nom. loc. hebr. p. 182. additis his : καὶ δείκνυται ὁ τόπος ἐν ᾧ κα πλείους τῶν ἀδελφῶν εἰς ἔτι νῦν τὸ λουτρὸν φιλοτιμοῦνται λαμβάνειν.) Suid (ἐσφαλμένως γέγραπται - - βηθανίᾳ) schol[edd multorum] cat | εγενετο .. A 262. -νοντο | ιωαννης c. AEFGHKLMSUVXAA al fere omn Chr al .. Ln ο ιωαννης c. BC 44.ev (:: sed v. 26. paucissimi abiecerunt ὁ,

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ 1, 26.
λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
30 (16.1) οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ 1, 15. 27.
ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ἤδειν
αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
τῷ ὕδατι βαπτίζων. 32 (15.1) καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι Mt 3, 16.
τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ Lc 3, 22.
ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35 (16.10) Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι 1, 29.

---

rursusque v. 32. multi addiderunt, nec fere aliter scripserunt qui v. 29. Iohannis nomen addiderunt.) | y^{scr} *o βαπτ.*

29. *βλεπει* (Gb Sz) c. ABC*KLMSUVXΔ al plus^{60} aldin a q mt cop syr^{cu} et^{P} arm aeth arr sl^{7}· Or^{1} Chr (et.$^{mosc\,6}$) al .. ς add *ο ιωαννης* c. C*** (*ο ιωανις*) EFGHΔ al pl it^{pl} vg syr^{sch} al Or^{1} al (item M^{mg} eccles etc) | *λεγει Ιδε* : M *λεγοντα*

30. *υπερ* c. BC* Or^{3} (:: istum in modum raro positum est; *περι* plerumque c. *ειπ.* vel *λεγ.* compositum fluctuare non solet) .. ς *περι* c. AC*** EFGHKLMPSUVXΔΛ al ut vdtr omn Or^{1} Eus^{dem} Epiph Chr al | *ειπον* .. X add *οτι*, item 18. 69. 124. y^{scr} al aliq *υμιν*

31. *ηλθ. εγω* .. C* al pauc b al *εγ. ηλθ.* (al aliq Chr om *εγω*) | *εν τω* c. AEFHKMSUVXΔ al longe pl .. BCGLPΔ al^{20} fere Or Cyr Chr (et.$^{mosc\,5}$) *εν* (Gb' Ln :: *εν* non fluct v. 25. nec fere magis v. 33.)

32. *ιωαν.* (BL -*ανης*) c. ABC*EFHKLPSVΔΛ al longe pl .. C***GMUX al mu *ο ιω.* | *ως* (Gb Sz) c. ABCEFGHLSV al fere^{50} aldin Or^{2} .. ς *ωσει* (:: ut Mt et Lc) c. KMPUXΔΛ al pl Cyr al

33. *εν* (et. Or^{1}) .. 1. 118. 209. Or^{2} *ε. τω* | *οιτος* (et. Or $Cyr^{hr\,266}$ [libere^{46} et Chr^{1} *εκεινος*] Chr [et.^{sue}] al) .. A b e q *αυτος* | L 33. *εν τω πνευμ. τω αγ.*, item X *εν πν. το αγιω* | *αγιω* .. C* Or^{3} (alibi^{3} om) Nonn (*εν πνρι βαπτιζων και πνευματι*) add *και πυρι* (:: e ll. pp)

34. *εωρακα* (G add *αυτον*) c. ABCLMUXΔΛ al longe pl .. EFGHKPV al mu *εορακα*

35. *ειστηκει* c. BCEGKLMUΔ etc .. AFHPXΔ al *ιστ.* | *ο ιωαν.* c. ACEFGH MPSUVXΔΛ al pler Or^{3} al .. BL al pauc om ὁ (Ln 49.)

λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθη-
ταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς 39 Τί
ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδά-
σκαλε, ποῦ μένεις; 40 λέγει αὐτοῖς Ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν
καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην·
ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 41 ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου
εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάν-
των αὐτῷ· 42 (1.1) εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον

---

36. ιδε .. G 124. 230. 262. arm add ο χς | θεου (et. Or^{2} Chr al) .. c* 59. 235. a ff^{2} foss mt aeth^{utr} Cyr (*οὐ γὰρ ὀκνήσας - - καὶ εἰς δεύτερον εἰπεῖν*) (item Amm ap Vict^{cap} teste Gb) add *ο αιρων την αμαρτιαν του κοσμου*, hinc Ln [*ο αιρ. τ. α. τ. κοσμ.*] (:: ex v. 29.)

37. αυτου (59. 157. sl$^{2.8}$ om) οι δ. μαθ. (a e q foss add *εἷς* vel *εἷς*) .. c*LX οι δ. αυτου μαθ., B c^{ser} b οι δ. μαθ. αυτου | τω ιω .. X αυτω ιη erasis litteris αυ

38. δε c. ABCGKLPSUXΔ al longe pl it^{pl} vg cop syr^{P} al (e q syr^{cu} et^{sch} και στρ.) Or^{1} al .. EFHMVΛ al fere^{30} arm Or^{1} om (Gb^{0})

39. ειπαν c. BC .. ς -πον c. AEFGHKLMPSUVXΔΛ al ut vdtr omn | ραββι c. BEHKPΛ etc (cf ad Mt 26, 25.) .. ς (Ln 49.) -ββι c. ACFGLMUXΔ(sv? al certe pler | ερμηνευομ. c. EFGHKMPSUVΔΛ al longe pler .. ABCLI 33. 157. 249. c^{ser} Or *μεθερμην.* (Ln :: at *μεθερμηνευομενον* dici solet nec fere fluctuat, cf Mt 1, 23. Mc 5, 41. 15, 22. 34. etc, item v. 42 Contra *ερμηνευεται* non legitur nisi v. 43. et 9, 7. [D *μεθερμ.*], nusquam *μεθερμ.*) .. 1. 118. 209. *ερμηνευεται* pro *λεγ. ερμ.* | L al *μετ*

40. οψεσθε (Gb') c. BC*L 1. 22.* 33. 118. 209. al pauc syr^{omn} Or (et comm illustrat) Nonn (*δεῦτε καὶ εἰσόψεσθε*, sed edd aliae *δ. κ. ἀθρήσαιτε* vel -*σοιτε*) .. ς (Ln) *ιδετε* (PΔ *ιδ.*, C*** *ηδ.*, Δ *ιδατε*) c. AC***EF GHKMPSUVXΔΛ al pler it vg cop al Epiph^{425} (*δευτε κ. ιδ.*) Chr al (:: a nec v. 47. nec 11, 34. fluct *ερχου και ιδε*, videturque οψ. multo magis ad solennem formam in plerisq revocatum esse quam ex interpretatione perquam ieiuna fluxisse) | *ηλθαν* et *ειδαν* (C *ιδ.*) c. B*C .. ς *ηλθον* (ita et. Ln ex errore de B) et *ειδον* (AKLVXΔ al *ιδ.*) c. AB**EFGHI LMPSUVXΔΛ al ut vdtr omn | *ηλθ-* c. EFGHKMPSUVΔΛ al longe pl it^{P} vg al .. Ln 49. add *ουν* c. ABCLX al plus^{10} a e cop syr^{P} mg Cyr Thph Et. *ηλθ. δε* (8. ald b syr^{sch}) et *και ηλθ.* (syr^{cu} et^{P}; Epiph^{425} *και απηλθ.*) legitur | *ωρα* (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMPSUVXΔΛ al plus^{130} (et tubing^{ev}) ald q foss Epiph^{425} Cyr .. ς add *δε* c. min non ita mu it^{pl} vg cop syr^{P} al (sed e syr^{cu} et^{sch} *et fuit* etc, b f *erat enim*) | ως .. cop om | *δεκατη* (sl$^{2.8.}$ facili in Slav errore *ωσα*) .. Δ *εκτη*

41. ην (et. Or al) .. Δ al plus^{15} it^{pl} (non b q) vg (non for al) cop syr^{sch} (syr^{cu} arr *et unus* etc) syr^{P} c.* al Thph add *δε*, hinc Ln [*δε*] | εις .. 59. και εις | αυτων .. GΔ syr^{sch} των (Δ του) ιω

Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστός. 43 *ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.*

44 (18. 10) *Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀκολούθει μοι.* 45 *ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.* 46 *εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ Ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν*

---

42. *πρωτος* c. EFGHKLSUVΔΛ al longe pl Epiph^{435} Cyr al .. ABMX 1. 22. 69. 118. 209. 346. a^{scr} c^{scr} al plus^{10} (item *primum* it^{pler} [b e *mane*] vg al pl) Thph^{ed} *πρωτον* (Ln) | *μεσσιαν* c. ABL**XΔ al pl (4, 25. et. CDHKLM) it vg al Nonn (ita editum et. in Or Cyr Chr) .. EFGHKL*MSUVA (et. tubing^{ev}) al longe pl aldin cop arm syr^{p} mg gr al Chr$^{mosc\,6}$ (ita et. editum in Epiph Thph) *μεσιαν* : Gb$''$ | L *ο εστιν μεθερμηνευομενος* | $\overline{χς}$ (Gb Sz) c. ABEFGHKLMSUVXΔΛ al longe pl aldin Or Chr (et.$^{mosc\,5}$) Epiph Nonn (*μεσσίαν σοφὸν εὕρομεν*) Thph .. ς ο $\overline{χς}$ c. min non ita mu (et. in Cyr editum)

43. *ηγαγεν* (K 55.^{ev} *-γον*, e *adducunt*) c. BL cop Chr^{com}, item praemisso *ουτος* G 1. 209. arm Epiph^{435} .. ς *και ηγαγ.*, Ln [*και*] *ηγ.* c. AEFHKMS UVXΔΛ al pler vv pl (sed 15.^{ev} b *ηγ. οιν*) | *αυτον* .. B om ?| *εμβλεψας* (Gb Sz) c. ABK (sed fortasse * scripturus erat *δε*) FGHKLMUV (et. tubing^{ev}) al plus^{60} ald arm (vide et. syr^{p}) .. ς (Ln ex errore de B) *εμβλ. δε* c. SXΔΛ al pl it^{pl} vg cop (syr^{p} add *δε* c.*) al Epiph al; item 117. al pauc a e q syr Chr (et.^{mosc6}) *και εμβλ.* | *ιωαννου* (B* *ιωανου* atque sic Ln :: at locis mu. D, ubiq. B, passim et. L vel alii *-ανου* pro *-αννου* praebent, cf prolegg) c. B*L 33. a b f ff^{2}· l am fu fos san^{mg} (hi^{4} *-nna*) mm cop aeth^{ro} arm (:: cf et. ad 21, 15. sqq; Mt vero 16, 17. lectio non fluct) .. ς (49.) *ιωνα* c. AB**EFGHKMSUVXΔΛ al longe pler c (e *frater andreae* pro o *υι. ιω.*) q vg (et. san em for ing al; gat *iohna*) syr^{utr} aeth^{PP} Epiph Chr Cyr al | *ὅ* .. A ος

44. *ηθελησεν* (Gb Sz) c. ABEKLMSUVXΔΛ (et. tubing^{ev}) al longe pl ald it vg al pl Or Epiph^{3} Chr al .. ς add ο $\overline{ις}$ c. FGH al mu syr pers^{p} | ο $\overline{ις}$ (et. Sz, non item Gb) c. ABEGKLSUVXΔΛ (et. tubing^{ev}) al longe pl ald it^{pler} vg (et. san for al, sed non am fu) al pm Epiph^{3} al .. ς om c. FHM al pm e am fu cop^{ds} syr al Or Chr al

45. *ὁ* .. F* 13. 69. b^{scr} c^{scr} al fere^{10} Epiph^{2} om | *βηθσαιδα* (a b *bedsaida*, item cop *βηδσ.*, e *bessaida*) .. 8. 127. (al ut vdtr) *-δαν*

46. *μωυσης* c. BKLVXΔ al pm it vg (sed non am fu san) cop al Or Epiph Cyr Chr al .. ς *μωσ.* c. AEFGHMSUΔ al pl am fu san syr^{utr} al | $\overline{ιν}$ (LM om) *τον* (B Or^{1} Cyr Epiph om : ita Ln; Or^{1} *τον* $\overline{ιν}$ *τον υι. ι. τον απο* etc; Chr$^{com\,lib}$ *εἰ δὲ νἱ. ἰω. αὐτὸν λέγει*) *υι. του* (AKMΔ al plus^{30} Epiph

τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 47 καὶ εἶπεν αὐτ
Ναθαναὴλ Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ
Φίλιππος Ἔρχου καὶ ἴδε. 48 εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχ
μενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλείτη
ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 49 λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ Πόθεν με γιν
σκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Πρὸ τοῦ σε Φίλιππ
φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. 50 ἀπεκρίθη Ναθ
ναὴλ Ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραή
51 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν
ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ. 52 καὶ λέγ
αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότ

Chr Cyr Thph om : Gb^{00}) ιω. τον (Or^{1} om, s του) απο|ναζαρετ (et. et Gb$''$) c. ABL (s : certe id ex Bch concludendum) x (a v. 47.) al (15 ap. sol. Scriv) a (editum et. in Or Epiph Chr Cyr) .. ς^{e} Gb -ρεθ c. EFGHKMUV(a -ραθ hoc versu) a al pl it^{pl} (sed e *nazar* vg cop

47. ναζαρετ et -ρεθ ut v. 46. | ο φιλιππ. c. BL Epiph .. ς φιλιππ. unc rell et min certe pler Cyr Chr (:: v. 46. φιλιππος non fluct; 45. ὁ certe a nonnullis abiicitur) | a ειδε (item p^{ser} v. sq)

48. KVX al ιδεν | ις c. BH 234. (al?) .. ς ο ις c. unc rell et min pler (persaepe in Ioh aliena manu ο ις pro ις substitutum esse dubium n est) | ισραηλειτης c. B (ita Act 2, 22 et 5, 35. ABCDE. Cf et. alibi) .. (Ln 49.) -λιτης c. rell ut vdtr

49. ις c. ABEFGHKLMSUVXAΔ (et. tubing^{ev}) al longe pl aldin Epiph C .. ς (= Gb 82) ο ις c. (E^{a} vdtr) al non ita mu | KLXA al ιδον

50. απεκρ. (ita B c e; LX etc add αυτω) ναθ. c. BL 33. 249. b, item a dito και ειπεν (*ait, dixit*) x 124.· a f l vg Epiph .. ς απεκριθ ναθαναηλ και λεγει (a al ff^{2}· q ειπεν) αυτω (Gb^{0} κ. λεγ. α.) c. AE HKMSUV(a)A al pler it^{aliq} syr^{utr} Cyr/Chr; item Ln απεκρ. [αυτ ναθ. [και λεγει] | φαββει c. ABEHA etc (cf ad v. 39.) .. ς (Ln 49.) -β c. FGKLM(sv?)UXA al certe pler|s 251. Hil om συ ει ο υι. τ. θε.|βα (B ex err. Btl ο βασ. atque sic Ln 49. Cf 12, 13. ubi similiter pl add cf et. Mt 27, 42 et Mc 15, 32.) ει c. ABL 33. Epiph .. ς ει ο βασ. EFGHKMSUVXAΔ al longe pler (it vg al) Chr Cyr Thdor^{mop} (aldi om ει)

51. οτι sec c. ABGL 157. al^{8} a b arm cop syr^{utr} Cyr .. ς om c. EFHKM VXAΔ al pler it^{pl} vg Epiph Chr Tert Aug | AKLXA al ιδον | μειζω MXA al aliq -ζον, item al mu vg (exc fos) al -ζον (*maius*) | οψη (S Gb$''$) c. ABEFGHKLMSVXAΔ al pl etc .. ς οψει c. U al pl (et. in Epip Cyr Chr editum)

52. λεγει .. x ειπεν | υμιν .. x 157. σοι | απ αρτι (ἀπ' ἄρτι sic anti quissimi ut KMA, non ἀπάρτι ut post usu venit) c. AEFGHKMSUVΔA ut vdtr omn e q syr^{utr} al Chr (et.mose et^{cat} ox) Cyr$^{l.116.}$ Amb .. B

καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν Οἶνον οὐκ ἔχουσιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰου-

---

itp^{l} vg cop arm aeth Or Epiph Cyr^{1} (ad h. l.) al Aug al om (Gb^{00} Ln 49. :: at cur omissum sit facile dictu; cur additum [conferunt Mt 26, 64.], vix dixeris)

II. 1. *τη ημερ.* (haec om M) *τη τριτ.* (*die tertia* vel *-tio* itp^{l} vg Gaud Arn) .. BU 69. 124. 346. al^{6} b e q Epiph^{437} et ^{443} (sed non ^{425}) *τη τριτ. ημερ.* | *κανᾶ* : ut MA ac pl ut vdtr; K al *κανά*. Praeterea post *γαλιλαιας* syrp ^{mg} add : *et vinum non habebant quia defecit vinum convivii* subiuncta nota recentiori, ista non in omnib. exx. heracleensib. esse sed in nonnullis Graecis reperta. | *η μητ. τ. ιυ εκει* : Chr (et. comm) add *και οι αδελφοι αυτου*, quos simul ad nuptias vocatos negat Or $^{4.166}$.

3. *και υστερ. οινου* .. e l *et factum est per multam turbam vocitorum* (l *-a-*) *vin. consummari*; a b ff^{2} aeth Gaud *et* (aeth om) *vinum non habebant, quoniam consummatum* (b *finitum*) *erat vin. nuptiarum* (aeth *eorum*). *Et* (a *Deinde*). Cf ad haec syrp ^{mg} v. 1. : videntur illa potius ad hunc locum quadrare. | *του ιυ* (U 34.^{ev} *αυτου*, item Chr omisso *πρ. αυτ.*) *πρ. αυτ.* (Epiph om *π. α.*) .. a arm *ad Iesum*

4. *λεγει* c. EFHMSVA al longe pl a fos syr perss Chr al .. ABGKLUXA al^{20} fere ald itp^{ler} vg cop syrp arm aeth Epiph^{443} Cyr Nonn (*Καί οἱ χε εἶπε*) praem *και*: hinc Ln [*και*] | *σοι*: KA al pm (8 ap sol Scriv) *σν* (F antea *οιστερησαντ.*) | X *ω γυναι* | *μου* : Nyss (in 1 Cor 15, 28.) *μου*; Exponit enim: *ἡ ὥρα μου ἡ τὸ αὐτοκρατὲς παρεχομένη τῇ ἡλικίᾳ καὶ αὐτεξούσιον.* (*μου*; legi et. nuper voluit Voemel)

5. *λεγη* c. ABE**G**LS(e sil.)XA al sat mu .. E*FG*HKMUVA al pl (10 ap Scr, 7 ab Mtthaei) *-γει*

6. *λιθ. υδρ.* c. BLX 33. c al vg .. ς *υδρ. λιθ.* c. AEFGHKMSUVAA al pler itp^{l} al Cyr Chr | *κειμεναι* h. l. c. BLX 33. al$^{2.3*}$ .. ς (Ln) post *εξ* c. AE FGHKMSUVAA al pler vv pl Chr; ponitur vero et. ante *εξ* (69. 124. 1 Chr, et.$^{mosc\ 6}$), ante *υδρ.* (b f), ante *λιθ.* (fos), ante *δε και* (cop); om vero al^{2} a e arm (:: obtinuit ut apparet studium *κειμ.* propius adponendi ad *ἦσαν*) | F *κατα των καθαρισμων*

δαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. 7 λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως
ἄνω. 8 καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρι-
κλίνῳ. καὶ ἤνεγκαν. 9 ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ
οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ἤδεισαν
οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος 10 καὶ
λέγει αὐτῷ Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ
ὅταν μεθυσθῶσιν, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον
ἕως ἄρτι. 11 Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν
Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 (19.1) μετὰ τοῦτο κατέβη
εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Mt 21, 12 aa. Mc 11, 15 aa. Lc 19, 45. 46. 13 (20.1) Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς
Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 (21.1) καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πω

---

6. FKLA al mu *μετρητας*

7. *λεγει* (x praem *και*) a. o $\overline{ις}$: e ff^{2*} fos *et vocatis* (e *vocibus ad se*) *Iesus* (e post *et*; fos *his*? lege $\overline{ihs}$ i. e. *Iesus*) *ministris dixit* (fos *dicit*) *eis* (e *illis*), item l *et vocavit Ies. ministros et dic. eis*

8. *και* prim (42. 122.** o *δε*) .. 33. 40. a b cop syr om | *και* (BKL al^{15} aldin a cop arm syr$^{p\ mg}$ sl^{2*3*} *οι δε*) *ηνεγκαν* .. e ff^{2*} l *et fecerunt sicut dixit illis* (e *eis Iesus*) .. x om

9. F *γεγεννημενον*

10. *τοτε* .. BL 57. 67. 248. a e ff^{2*} l cop Gaud om, hinc Ln [*τοτ.*] | G al aliq *τον ελασσονα*, x *τον -σσον* | *συ* .. GA 69. 124. c^{ser} al^{8} itp^{l} vg (non for tol al) cop syr et syr^{p} c.^{a} al Gaud *συ δε*, item 47.^{ev} ar^{c} et^{ro} *και συ*, y^{ser} *συ οιν*

11. *αρχην* c. ABLA 1. 33. 262. Or Eus^{dem} (lib) Chron Cyr^{1} Chr$^{5.140}$ .. *την αρχ.* c. EFGHKMSUVXΔ al pler Cyr (ad h. l.) Chr^{aliq} (ad h. l.) | Δ^{1} *εγ κανα* (FK al *κανᾳ*)

12. *μετα* (H al Chr praem *και*) *τουτο* .. M 124.* b f ff^{2*} q al Chr$^{\mu}$. *ταυτα* | *καφαρναουμ* c. BX (alibi et. c [passim ut Lc 7, 1. 10, 15.] DR [Lc 10, 15.] ZΔ [in Mc]) item ut vdtr 33. 69. al? itp^{ler} vg cop arm Or Epiph Nonn .. *ς καπερναουμ* c. AEFGHKLMSUVΔΛ al certe pler q (d *capar-naum*) syr^{utr} al Chr Cyr | Ln *αδελφ.* [*αυτου*] .. om *αυτ.* BL a c e Or^{1} (sed L Or^{4} om et. *αυτου* sq; al^{5} a b e ff^{2*} l q arm om *κ. οι μαθ. αυτ.*) | K 13. 28. p^{ser} al^{6} Chron$^{290.}$ *κ. οι μαθ. α.* pon ante *κ. οι αδ. α.*) | *εμειναν* (et. Or^{2} Chron Cyr Chr al) .. Gb′ *εμειναν* c. AFGH**Λ al ma b cop al Or^{1} Nonn

13. o $\overline{ις}$ .. om 13. 69. 124. 245. 346. Aug .. Δ (*οις* [corrige *εις*] *ιεροσολυμα* $\overline{οις}$) GLMU al pauc b vg^{ed} al Or^{1} ($\overline{ις}$ eoque loco post *ιεροσ.* add *και οι μαθηται αυτου*) Chron$^{290.}$ post *ανεβη* pon

λοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους, 15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, 16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. 17 ($^{22\ 10}$) ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. 18 ($^{23\ 4}$) ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 ($^{24\ 10}$) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν

Ps 68 (69), 9. (G.)

Mt 26, 61.

15. φραγέλλιον (V al -ελιον, al aliq φραγγ.) .. GLX 1. 22. 33. al it (exc e) vg syrP mg Or^{1} Cyr$^{\frac{1}{2}}$ Aug praem ω; | το κερμα (G 1. 118. 209. al post εξεχ. pon) c. AEFGHKMPSUVΔΛ al pler (et. ven) vv pl Cyr al .. BLX 33. b q cop arm Or^{7} Eus^{ps} τα κερματα | ανεστρεψ. (13. 69.^{mg} 124. 157. al κατεστρ.) .. BX al plus^{1c} Or^{aliq} (-emel alludens ανατετραφεναι. Alibi cdd var) ανετρεψ.

16. τοις τ. περ. πωλουσιν (K -λοιντα sic corrupte) : Nonn Ἀνδρὶ δὲ πιπρήσκοντι πελειάδας etc | μη c. BEFGHKLMPSVΔΛ al pler (et. ven) it^{mu} am ing for al cop al Or^{2} Eus$^{ps\ 368.}$ Cyr .. AUX 1. 69. 124. 157. al fere^{35} a b e q syr^{utr} al mu Eus^{dem} etp$^{s\ 374}$ Cyr$^{hr\ 115}$ Thph Or$^{int\ 3.\ 916.}$ praem και, hinc Ln [κ.] | K 126. al mu ποιητε | εμποριου (K εντ.) .. M al Eus^{dem} -ρειου

17. εμνησθησαν c. BLX cop (Or$^{4.\ 186.}$ vdtr) Eus^{ps} bis .. ς (Gb^{0}) add δε, Ln [δε] c. AEFGHKPSUVΔΛ al pler it^{aliq} vg syrP al Cyr; item M δε και .. f ff$^{2.}$ q fos Epiph^{656} και εμν., a arm Or^{2} Chr (εμν. οι μ. αυτ. τοτε) τοτε εμν. | οτι (X om) γεγρ. εστ. (B Chr εστ. γεγρ., Epiph$^{656.}$ ην γεγρ.) o (Δ om; X t^{acr} Or praem οτι) | καταφαγεται (Gb Sz) c. ABEFGHKLM PSUVXΔΛ al fere^{150} (et. ven) cop Or^{aliq} et Heracl Naz Cyr al .. ς κατεφαγε c. min vix mu it vg (uterq *comedit me*, sed Amb^{3} *devoravit*) syr^{utr} al Or^{1} vel^{2} Epiph^{148} et^{656} (Chr cdd καταφαγεται, κατεφαγε, κατεφαγησε) : ita LXX

18. ουν (239. syr δε, f *tunc resp.*, e *et iud. resp.*) : ita et. Or al .. 3. 33. 69. 126. (om et. οι sq) 346. 382. 4.^{ev} e^{scr} b (add *ei*) l cop arm om (Gb^{0}) | ειπαν c. BL Or .. ς -πον c. unc rell et min ut vdtr omn | ALP διγνωτες (ΔΛ* ven al διεκρ.)

19. ω c. ABEFGHLMPUVXΔΛ al longe pl Or Cyr .. ς praem ὁ (Gb^{00}) c. K al mu (s ?) | εν (et. Or^{sacpe}) .. B Or^{1} Tert^{1} Ambrst om (v. 20. om it^{mu} am fu al)

20. ειπαν c. B Or$^{4.\ 200}$ .. ς -πον c. AEFGHKLMPSUVXΔΛ etc | ουν (vv mu om) .. M 12. 33. syr arm add αυτω | τεσσερακ. c. AB*GLMPΔ .. ς (Ln

ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα
7, 50. αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς
19, 39. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν

ex err.) τεσσαρακ. c. B**EFHKSUVXΔ (et. ven) al certe pler | Aᶜ οἰκοδομηθη

21. του ναου (et. Or^{saepe} al) .. Ir^{int} Tert^{lib} om

22. ελεγεν (Gb Sz) c. ABEFGHLMPSUVXΔΛ al longe pl (et. ven) vv certe pler Or al mu .. ς add αυτοις c. K al panc | ω (al aliq δ) .. BL (sl) Or^{saepe} ον (Ln)

23. εν τοις (Gb Sz) c. unc omn al longe pl ald Or^{3} al .. ς εν c. min non ita mu | εν τη .. B om εν, hinc Ln [εν] | αυτου sec .. M al plus^{12} (et. X, sed X deficit) vv mu Ir^{int} Aug om (ald post σημ.)

24. ως c. BL Cyr (sed non ad h. l.) .. ς ο ως c. AEFGHKMPSUVXΔΛ etc | επιστευεν .. A al b Or^{3} -σεν | αυτον c. A*BL 253. Or^{1} (A* 253. pergunt εαυτοις) .. ς εαυτον c. A**EFGHKMSUVXΔΛ ald al certe pler Or^{1} al .. Did om (item arr aeth) | EFGH al fere^{40} aldin l Euth παντα (contra Or urget παντας)

25. A cop al mu om οτι (Did και μη χρ. εχειν) | Ln (ex err. de B) om του c. Or^{3}

III. 1. ανθρωπος .. M praem τις (M^{mg} eccles et evv Ανθρ. τις ην)

2. πρ. αυτον (Gb Sz) c. ABKLSUVΔΛ (et. X) al longe pl vv pm Cyr Chr al .. ς πρ. τον ιν c. EFGHM al pm a e f al vg^{ed} cop al | ραββει c. AB EFHΛ (cf et. alibi) .. ς (Ln 49.) -ββι c. GKLM(s ?)U(v?)Δ al certe pler, δυναται h. l. c. ABL 33. al it^{pler} vg al Or .. ς ante (q post) ποιειν (al aliq Chr [et.$^{mose\ c}$] ποιησαι) pon c. EFGHKMSUVΔΛ al pler syr^{p} al Cyr Chr | L al aliq om τα | ᾗ (al aliq ει) .. L a$^{ser\ *}$ om

μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι Δεῖ ὑμᾶς

3. ἄ̄ν̄ c. BFGHKLM al^{40} fere Cyr .. ς (Gb^{0}) praem ὁ c. AESUVΔΛ al pl

4. ὁ .. E*GL al fere^{20} om | γεννηθηναι (Δ* γενηθ. bis, item v. 7.) pr .. H 28. add ανωθεν. Similiter a f q *renasci*, e *denuo renasci* (it^{mu} vg *nasci*), posteaque a b e ff^{2}· q *renasci* (c f g vg *nasci*) | B* νεικοδημος, ita plerumq

5. ἄ̄ν̄ c. AEGHKMVΔΛ al plus^{60} (et. x) aldin Cyr Thph .. ς (Gb^{00}) praem ὁ c. BLU(s ??) al pm Chr. Praeterea KLM al plus^{12} ald vv pm (sed non it^{pler} vg) add και ειπεν αυτω (L f om α.) | αμην αμην .. Δ al pauc om alterum | γεννηθη (it^{pler} vg *renatus fuerit*) .. ΔΔ γενηθη | πνευματος .. italiq vg (sed non am al) aeth pp^{lat} aliq *spir. sanct.* | εισελθ. εις .. M ιδειν | του θεου .. c^{scr} 26.^{ev} al Docetae Const al Or^{int} των ουρανων (Chr saepius τ. θε. quam τ. ουρ.). Cf ad vv. 3 et 5. Docet ap Hipp^{267}· λέγει ὁ σωτὴρ Ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασ. τῶν οὐρανῶν· ὅτι τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν. Hom$^{clem\ 11,26.}$ οὕτως γὰρ ἡμῖν ὤμοσεν ὁ προφήτης εἰπών Ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ἐὰν μὴ ἀναγεννηθῆτε ὕδατι ζῶντι εἰς ὄνομα πατρός, υἱοῦ, ἁγίου πνεύματος, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρ. Eadem Epitom^{clem} sic : ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀναγεννηθῆτε δι' ὕδατος καὶ πνεύματος, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρ. κ. τοῦ υἱ. καὶ τοῦ ἁγ. πν. (εἰς usq πν. om recensio Cotelerii, sed habent cod orient. [cf Anecd. mea p. 85.] et al), οὐ μὴ εἰσέλθ. ε. τ. β. τῶν οὐρ. Iust^{apol} 1,61· ὁ χ̄ς̄ εἶπεν Ἂν μὴ ἀναγεννηθῆτε, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τ. β. τῶν οὐρ. Const 6,15,3. λέγει γὰρ ὁ κύριος Ἐὰν μή τις βαπτισθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πν., οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τ. βασ. τῶν οὐρ.

6. γεγεννημενον : ς^{e} 1624. γεγενημενον, ut et. A (priore certe loco, altero propter scissuram membranae non liquet) H al | σαρξ εστιν: 161.* add οτι εκ της σαρκος εγεννηθη, item *quia* (*quoniam*) *de carne natum est* a b e ff^{2}· l q* harl* bodl syr^{cu} Tert Amb al mu | εκ τ. πνευματος .. syr$^{p\ mg}$ praem εκ του υδατος και | πνευμ. εστιν .: 161.* add οτι εκ του πνευματος εστιν, item *quia* (*quoniam*) *deus spiritus est et ex* (*de*) *deo natus est* (posteriora *et ex* etc non add nisi a harl* bodl syr^{cu} Tert concil^{carth} auct$^{de\ fid.\ orth.}$) a e ff^{2}· harl* bodl Tert Amb Opt Vig al aliq. Amb de spir. sa. l. 3. „Quem locum ita expresse, Ariani, testificamini esse de spiritu, ut eum de vestris cdd. auferatis. Atque utinam de vestris et non et. de ecclesiae cdd. tolleretis. Eo

γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴ
αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕ
τως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. 9 ἀπεκρίθη Νι
κόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπε
κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ κα
ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦ
μεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ
λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν
εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰ
τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ
*Nm 21, 8. 9. που ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. 14 καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφι
ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτως γὰρ ἠγά

---

enim tempore quo impiae infidelitatis Auxentius Mediolanensem ec
clesiam armis exercituque occupaverat, vel a Valente atque Ursati
nutantibus sacerdotibus suis incursabatur ecclesia Sirmiensis, falsun
hoc et sacrilegium vestrum in ecclesiasticis cdd. deprehensum est
Et fortasse hoc et. in oriente fecistis." Item Fulbert$^{epist\ 1.}$ „Arii audi
tores quoniam spiritum sa. deum esse negabant, de evglio eraserun
illud quod Salvator ait Spiritus est deus." Ceterum vers. totum re
γεγ. usq πν. εστ. accurate ex libris Naass affert Hipp$^{106.}$, item Eus^{marc}
in fine subiungens : πνεῦμα δὲ ὁ θεός.

7. υμας .. 69. 118. al plus^{10} ald ημας

8. ν al θελη | L πνεει | B αλλα | και που c. BEGHKLMSUVAA al fer
omn e g l am ing em harl cop syr^{omn} al Ign^{180} allud Ath^{704} Epiph^{m}
al Ath^{int} Hil Idac al .. Ln η που c. A c^{secr} al? a b c f ff$^{2.}$ q v
(et. for al) syr$^{p\ mg}$ arm al Amb Rebapt al | H γεγεννημενος

10. ις (Gb Sz) c. ABEGHKLMSUVAA al longe pl .. ς ο ις c. min no
ita mu

11. αμην αμην .. L* om alterum | εωρακ. c. ABUA al pl .. EGHKLMS?V
al pm εορακ.

12. ου πιστευετε .. EH 22. al plus^{10} cop pers^{w} Epiph^{89} Aug ουκ επι
στευσατε (97. ουκ επιστευετε) | υμιν sec .. EHK al^{7} a e ff$^{2.}$ fos arm
pers^{p} om | πιστευσετε (et. Epiph$^{89.}$ al) .. GHKMA** 1. 22. 28. 69. 124
al^{50} fere Cyr Chr$^{mosc\ 3}$ Thph^{ed} -σητε (aliq -σειτε), A al aliq πιστευετε

13. ο ων (A* 44.^{ev} om; e Zen syr^{cu} *qui erat*) εν τω ουρ. (80. 88. εκ του
ουρανου) : et. Epiph$^{486.}$ Thdrt$^{3,570.\ 4,226.\ 1049.\ 1153.}$ al Or$^{int\ 1}$ disert
Lcif Hil al .. BL 33. cop^{ds} aeth^{ro} Eus^{ps} (certe non add) Naas Or^{int}
om (Gb^{0})

14. μωυσ. c. BKL al pm .. ς μωσ. c. AEGHMSUVAA al pl (de vv et pp vid
alibi) | υψωθ. δει : et. Epiph$^{274.}$ Thdrt$^{1,201.\ 4,205.}$ al Cyp al .. A 26.e
a Lcif δει υψ. (33. υψ. post ανθρωπου pon)

15. εν αυτω (*in ipso*) c. B c g am em ing mt harl al Fulg; item L Thdr

πησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 12, 47. 18 ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς

4,205. *επ αυτω .. ς εις αυτον* c. EFGHKMSUVΔΛ al pler itpl vg (et. for al) Thdrtsaepe (ut 1, 201. 4, 383. 660.) Chr Cyr Lcif; item Ln *επ αυτον* c. A .. 47.ev* om semel | *εχη* (EFHMSΔ al plus30 *εχει*) c. BL 1. 22. 33. 118. 124. 161. 209. a e syrcu ethr cop arm aeth Cyract Nonn Cyp Lcif .. ς praem (Gb00) *μη απολητα αλλ*, item Ln [*μ. α. α.*] c. AEFGHKMSUVΔΛ al pler vv mu Thdrt1, 201. 2, 1578. 4, 205 etc Chr al Victorin al

16. *αυτου* .. B om (?) | 13. 346. 382. *μονογενην* | *εις αυτον* (L *επ αυτω*) .. 47.ev om semel | *μη απολητα* (Δ *απολλυηται*, M al mu *απωλητ.* et. v. 15.) *αλλ* (B *αλλα*) .. syrcu om | *εχη* .. EFHMΔ al pm *εχει*

17. *αυτου* c. AEFGHKMSUVΔΛ al pler it (et. d) vg etc Cyrtxt Chr al Lcif al .. BL 22. 118. 209. 262. Cyrcom saepe Victorin Fulg om. Ad h. v. pertinet Naass ap Hipp125. *οὐ γὰρ ἦλθεν ὁ υἱ. τοῦ ἀνθρ. εἰς τὸν κόσμον ἀπολέσαι τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμ. δι' αὐτοῦ.*

18. *ο πιστευων* .. d praem *propter hoc*, item a Lcif *ideo* | *αυτον* .. A al7 Chr (et.mosc6) Cyrsaepe (et.txt) cat *τον υιον* | *δε* : et. Chr al Irint Lcif Hil Amb Fulg .. B ff2. l (Orlibere) Cyp2 Tert om; hinc Ln [*δε*]

19. *αυτων πονηρα* (Gb'') c. ABGKLUΔ al fere20 c d e f ff2. g vg (cop *eorum opera enim erant mala*) sl (exc3.) Ath Cyr (com68.) Chr (et.mosc6) Irint .. ς *πονηρ. αυτ.* c. EFHMSVΔ al longe pl Amb (*mala ipsor. op.*) (b *malae operae eorum*, a q Lcif *opera illorum* [q *eorum*] *mala*)

20. *γαρ* (Chr [et.mosc6] *δε*) .. E a Or2 Lcif om | *τα εργ. αυτ.* c. BEFGHL MSUVΔΛ al longe pler it vg al mu Cyr Irint Lcif al .. AK 1. al10 fere cop Chr (et.mosc6) *αυτ. τα εργ.* (:: cf v. sq). Praeterea LΔ 13 33. al fere15 cop arr sl add *οτι πονηρα εστιν* (L confuse *πον. εστ. οτι*)

21. *αυτ. τα εργα* (et. c am for ing al) .. LU 33. 69. al pauc itpler vg (ed etedd aliq) al mu Cyr Irint Lcif *τ. εργ. αυτ.* | *θεω* .. 13. 69. al fere15 praem *τω* | *ειργασμενα* (al pauc *εργ.*) .. L *εργασαμενα*

22. *ο ις* .. A al5 om *ὁ*

τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
23 (25.3) ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ,
ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·
24 (26.4) οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.
25 (27.10) ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰου-
δαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθαν πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ
εἶπαν αὐτῷ Ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ
μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν
οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 (28.1) αὐτοὶ
1, 20. ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι
ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 (29.10) ὁ ἔχων τὴν νύμ-
φην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων
αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ
ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
8, 23. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ

---

23. ιωαννης (B al^{2} o ιω.) βαπτ. (1. o βαπτ.) | σαλειμ (A σαλλειμ) .. UA 1. 69. 262. al plus^{70} ald cop (item syr^{sch} et^{cu} al; contra it vg syr^{P} *Salim*) σαλημ (idem editum in Eus Cyr Nonn^{edd2} Thph) : Gb'

24. εις την .. E*M ven al^{5} Or^{1} om την | ὁ .. B 47.^{ev} p^{scr} om (y^{scr} ιωαννης)

25. μαθητων (et. Or al) .. B add των | ιουδαιου c. ABEFHKLMSUVAA* ven al longe pl ald syr^{sch} et^{P} pers^{P} Eus Cyr Chr (et. mosc^{6}) Nonn al .. ς (= Gb Sz) ιουδαιων (Gb') c. GA** 1. 13. 69. 124. al mu it (et. d) vg syr^{cu} cop go arm al Or Aug

26. ηλθαν et ειπαν c. B* (pr et. Chr^{cod} mosc) .. ς (Ln 49.) -θον et -πον c. rell ut vdtr | ραββει c. ABDEHA .. ς (Ln 49.) -ββι c. FGKLM(S?)UVA al certe pler | ιδε .. D 1. 209. al? ιδου

27. ιωαννης .. M 33. al praem ὁ (75.** ουν o) | λαμβανειν .. LA 13. 33. 69. 157. 262. c^{scr} al aliq c e (*fac. quicq. a se*) cop syr^{sch} et^{P} arm al Eus$^{theoph\,200}$ Chr^{1} (et.mosc^{3}) add αφ εαυτου, item 124. al Chr$^{mosc\,3}$ eadem praem (:: cf 5, 19.) | ουδεν .. B c^{scr} ουδε εν | εαν .. B αν | αυτω (E 87. -το) .. F al^{3} om

28. μοι (1. 124. 209. al εμοι) c. ABDGKLSUAA etc .. EFHMV al plus^{60} ald harl om | ειπον .. B add εγω | ουκ ειμ. εγω c. ABEFGHKLMSUVAA al ut vdtr omn b e f ff^{2}· g q al vg (ed et^{edd} aliq) al Eus^{theoph} Chr .. Ln (ex err.) εγω ουκ ειμ. c. c am fu fos for al cop al Cyr .. D a (vdtr) l Cyp al om εγω | εκεινου .. S 245. αυτου

29. εστηκως .. D Thdot εστως

30. εκεινον .. H add δε | δε .. G om

31. o (D a b l q mt Quaest add δε, syr^{cu} et^{sch} και o) ων εκ (D 13. 69. απο) της | A om εκ της γης alterum | επαν. πα. εστ. sec. loco (: ita

τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· 32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. 35 (30.3) ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 (31.10) ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IV.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε Ἰη-

---

et. c f g q vg Aug Hier auct^{vocat}) .. D 1. 22. 118. al? a b e ff^{2}· l syr^{cu} arm (Or^{1} libere; ante accurate text. exscribens non om, nec Tit^{cat}) Eus$^{marc\ 1,20}$· (ὁ ἄνωθ. ἐρχόμ. ἐπάν. πάντ. ἐστίν, καὶ ὁ ἐκ τ. οὐρ. ἐρχόμ. ὃ ἑώρ. κ. ἤκ. μαρτυρεῖ) Nonn Tert Hil Quaest om : Gb^{00}

32. ο ἑωρακ. (ἑωρ. c. ABDMS?UVA al pl; EFGHKLΔ al ἑορ.) c. BL 33. 209. cop pers^{p} Or (et. eo loco quo habet verba ἐπαν. πα. ἐστ., sed diff edd) auct^{vocat}, item (qui modo om ἐπ. π. ἐστ.) D al^{3} it^{5} syr^{cu} arm Eus Nonn Tert al^{2} .. ς (Gb^{00}) 49. praem και, Ln [κ.], c. AEFGHKMSUV ΔΛ al pler c f g q vg syr^{sch} et^{p} go al | τουτο (69. εκεινο) .. D 1. 22. 28. 118. a b e ff^{2}· l (non c f g q vg) cop syr^{cu} et^{sch} (non^{p}) arm al Eus (contra Or^{2} al) Hil Quaest (non Hier al) om : Gb^{00}

33. λαβων .. Λ 12. 59. 124. 230. c^{scr} Cyr^{2} λαμβανων

34. εκ μετρου (et. Or^{dis} Naz al mu) .. U 12. 40. 63. 253. 254. (sed aliter schol$^{253.\ 254.}$) ald εκ μερους | διδωσιν c. BC*L 1. 33. b e f Cyr .. ς (Gb^{00}) add ο θεος, Ln [ο θε.] c. AC**DEFGHKMSUVΔΛ al pler it^{pm} vg cop syr^{utr} al (sed vv varie transpon) Or Chr Cyr^{hr} Naz Aug | το πνευμα .. B habet suppletum in mg

35. δεδωκειν (et. Eus^{theoph} et^{marc} al) .. DK 131. εδωκεν

36. ο[illegible]ιστ. .. D praem ινα posteaque habet εχη | ουκ .. DΔ ουχ | ζωην (et. Cyr^{hr} al) .. EFHLM al plus^{40} Ign$^{int\ pl\ 324}$ Const Thdrt^{4,383}· Cyr Chr (et.$^{mosc\ 6}$) την ζω. | μενει : hoc acc. EHK etc, *manet* a c d f ff^{2}· q vg syr^{cu} syr^{p} al Amb .. MΔ al pm b e g cop syr^{sch} al Ir^{int} Cyp Tert (Aug, sed var edd) μενεῖ (Gb'; idem editum in Cyr Chr Thph) | επ αυτον .. syr$^{p\ mg}$ add *et post haec traditus est Iohannes.*

IV. 1. ο κυριος .. DΔ 1. 22. 209. al plus^{20} it^{pler} (non f q) vg syr^{omn} (sed non syr$^{p\ mg}$) cop al Chr (et.$^{mosc\ 6}$) Aug ο $\overline{\text{ις}}$ | $\overline{\text{ις}}$ .. Λ 262. al^{8} om | ἡ .. AB*L 262. f^{scr*} al om (ita et. in Or editum est)

2. καιτοιγε .. C καιτοι

σοῦς αὐτοὺς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 (32.7) ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 (32.10) ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου οὗ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. 7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Δός μοι πεῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν.

---

2. ις αυτ. (251. it^{aliq} vg syr^{cu} om αυτ.) .. ADK al fere^{10} ff^{2} gat mm Chr (et.^{mosc6}) Cyr αυτ. (K al Chr add ὁ) ις

3. την ιουδαιαν (et. Or al) .. D 1. 13. 69. 124. al fere^{25} a b e ff^{2} l fos gat mm arm al (sed a d *terram iudaeam*) Thph Aug add γην (:: cf 3, 22.) | απηλθεν c. AB*EFGHKSUVΔΛ al plus^{120} q syr^{p} pers^{p} Or^{lib} Chr (et.^{mosc6}) .. ς (Gb^{0}) Ln 49. add παλιν c. B^{mg}CDLM al aliq it^{pler} vg cop syr^{sch} al Cyr Nonn

4. σαμαρειας : ita AK**FGHKMUΔ al pl .. CDE*LΔ al mu -ριας. Item v. sq; sed v. 7. -ριας non est nisi DFL* al mu. De nominis origine explicat Chr ad h. l. p. 204 sq

5. ερχετ. οιν (C*** al om, item F ut vdtr) .. C*** (cum eo facit M^{mg} eccles) FHU al plus^{20} add ο ις | συχαρ (et. ς Gb Sz) c. unc omn al longe pl ald a b (*esychar*) e (*sycar*) f l q am fu for harl al cop al Cyr Chr (et.^{mosc4}) Thph Amb .. ς^{e} σιχαρ c. (B^{mal}) min ut vdtr pauc c al vg^{ed} (et ut vdtr$^{cdd\ aliq}$) Nonn (certe editum) .. Hier (atque et. Iuvenc) *Sichem*. Cf qu. hebr. in Gen. 48, 22. (pag. 374.) „hebraice Sichem dicitur, ut Io. quoque evglsta testatur, licet vitiose ut Sichar legatur error inolevit." Item de nom. Hebr.^{96} „Corrupte autem pro Sichem - ut Sichar legeretur usus obtinuit." | ου (Gb Sz) c. C*DLMΔ 1. 28. 33. 157. 209. al^{25} Chr (et.^{mosc4}) .. ς ὅ c. ABC**EFGHKUVΔΛ al longe pl Cyr | ιωσηφ .. B praem τω

6. ουν .. V al pauc vv aliq δε | ουτως (B -τω) : et. Thdrt^{2} al .. 1. 69. 118. 124. a b e ff^{2} l gat fos mm syr al (Or^{lib}) om | επι τη πηγη (et. Or Thdrt^{4,191,271} al) .. L ε. την πηγην | ως (Gb") c. ABCDL 33. b^{ser} (69. 1.^{ev} ως η) .. ς ωσει c. EFGHKMSUVΔΛ al pler Chr Cyr

7. πειν (49. πῖν, sed -ει- B*C*DL) c. B*C*DL .. ς (Ln ignorans B et C) πιειν c. AB**C*** (πειην) EFGHKMSUVΔ(A ποιειν) etc (:: forma πεῖν vel πῖν et. aliunde testata est, cf A. Buttm. Gramm. d. N. T. Sprachgebr. p. 58. sq. Praestat vero πεῖν quam πῖν pro auctoritate codicum [sed cf ad 1 Co 9, 4. 10, 7.] confirmata illa quidem testimonio Herodiani [„ἀπαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Πεῖν βούλομαι, μονοσυλλάβως· δέον λέγειν Πιεῖν, δισυλλάβως· μόνως γὰρ οὕτως καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πᾶσιν εἴρηται"] et epigrammate veteri [Anthol. Pal. 11, 140. οἷς οὐ σκῶμμα λέγειν, οὐ πεῖν φίλον]. Aliter edendum erat Mt 27, 34. Mc 10, 38.)

9 λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὔσης; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι Δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; 13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ

8. *απεληλυθεισαν* (EFHK al mu *-θησαν*, al fere[10] *-θασιν*) .. L Chr montef (et.mosc[6]) *απηλθον* .. B (negante Maio) 1. 118. *απελυθεισαν*

9. *οιν* (et. it vg sah syrP) .. V* 1. al fere[15] cop syr[cu] et[sch] al mu Cyr om : Gb[0] | *η σαμαρειτις* (CDL *-ριτις*, HMA al *-ρειτης*, Δ* *-ρειταις*) .. syr[hr] om | *πως* .. D it[pl] Aug al post *συ ιουδ. ων* pon | *πειν* c. AB*C* DL (B*C*D *πειν*, AL *πιν* : ita LB 49.) .. ς *πιειν* c. B**C***EFGHKMSUVΔΛ etc | *οισης* h. l. c. ABC*L sl Cyr .. ς ante *γιν. σαμ.* c. C***EFGHKMSU VΔΛ etc .. D om | *ου γαρ συνχρ.* (*συνχρ.* c. AB*CLA al; ς Ln 49. *συγχρ.* c. B**KFGHKMSUV al pler; Δ al *συχρ.*) *ιουδ. σαμαρειταις* (L *-ριταις*) : et. Or[3] Chr[exponens] al Aug al .. D a b e om

10. *ις* .. D al praem *ὁ* | *πειν* (sic rursus omnes, non *πιν*) c. B*C*DL .. ς (Ln ex errore ut v. 7.) *πιειν* ut v. 7. (et. Δ *ποιειν*) | *αυτον* (et. Or[4] Eus[dem] etc) .. Naass (ap Hipp[121]) *παρ αυτου* | *εδ. αν* (et. Naass Or[3] Eus[dem] etc) .. L 69. c[scr] al sah (om et. *αν* pr) Or[1] Cyr[1] om *αν* | *σοι υδ. ζων* .. Naass *σοι πιειν ζων υδωρ αλλομενον*

11. *η γυνη* .. B om | *ουτε* .. D *ουδε* | *οὐν* .. D c[scr] (et. Chr[mosc1 semel]) it[mu fos] sah syr[cu] et[sch] al Amb Aug om | *το υδ. το ζων* (Or[1] *το ζω. υδ.*) .. D 49. 91. *υδ. ζων*

12. *ημων* .. Δ* om | *ιακωβ* .. M *αβρααμ* | *εδωκεν* .. C 69. Or *δεδωκ.* | *αυτου* extr (et. Or[saepe], idem[1] *αυτων*) .. D om

13. *ις* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVΔ al longe pl Or Cyr Chr (et.mosc[6]) Thph .. ς *ο ις* c. Δ al mu

14. *ος δ αν πιη* (E* al Eus[ps 174] *πιει*) : et. Or[4] etc .. D Eus[ps 87] (libere) *ο δε πινων* (d *qui autem bibit*) | *οὗ* .. E scripturus erat *τουτου* | *ου μη διψ.* usq *δωσ. αυτω* (et. Heracl et Or Nonn [*οὔποτε διψήσειε πιών* etc] etc) .. C* 13. 51. 59. 68. 108. 220. 53.[ev] l sah sl[2.*] sax Or[2] (ad h. l.) Eus[ps 174] (sed contra est idem[ps 87]) Cyr[hr 249. lib] Amb om : hinc Ln [*ου - αυτω*] | *ου μη* .. D om *μη* | *διψησει* c. ABDLMΔ (*διψει*) 1. 28. 124. 131. 157. al[20] ald Or et Heracl Eus Thdrt[1], 513. 1036. 2, 103. Cyr Chr .. ς *-ση* c. C***EFGHKSUVΔ al pl Thdrt[2], 1039. | EA *τω υδωρ* | *δωσω* .. DM 22. 33. 69. c[scr] al[6] it (exc c q) vg (et. am al; non em ing tol al) arm praem *εγω*

πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ Ὕπαγε φώνησόν σου τὸν ἄνδρα καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. 20 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. 21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. 22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται

---

15. D* δειψησω | ερχομαι (B Or διερχ.) c. BEFGHKLMA 28. 33. al fere^{40} Or^{1} Thph^{ed} cat$^{ox\ 218}$ .. ς (Ln 49.) ερχωμαι (Or διερχ.) c. ACDUVA al pl Or^{4} al (:: cf Ioh 17, 3.)

16. λεγ. αυτη c. BC* a Heracl et Or .. ς add ο ω̄ς̄ c. C**DEFGHKLMSUVΔΛ etc (vv aliq *Ies. dic. ei*), item A 1. al ω̄ς̄ : hinc Ln [ω̄ς̄] | σου τον ανδρ. c. B 69. 74. 248. 254. 32.^{ov} 60.^{ov} g^{scr} al ut vdtr Or^{3} Chr^{2} (et.$^{mosc\ 1}$) .. ς (Ln) τ. ανδρ. σου c. unc rell aliisq pler (item it vg etc) Or^{2} et Heracl Chr^{1} Cyr

17. ειπεν c. ADKLMSUVΔΛ al pl it^{pl} vg cop syr^{P} al Or^{2} al .. BCEFGH al^{40} a b l sah al mu add αυτω, Ln [α.] (pro απεκρ. etc Chr *η δε φησιν*, Cyr *λεγει αυτω η γυνη*, syr^{cu} *illa ait ad eum*) | ουκ εχω ανδρα .. C*DL 142. Cyr ανδρ. ο. εχ. | καλως ειπας (B* -πες) .. Heracl αληθες ειρηκας | οτι ανδρα (142. 60.^{ev} it^{pl} vg [sed non fos] sah cop al Or^{1} post εχω) ουκ εχω (D b c e l gat mm pers^{P} Heracl εχεις)

18. πεντε .. Heracl ξ („παρὰ δὲ τῷ Ἡρακλέωνι εὕρομεν Ἕξ ἄνδρ. Ἔσχες. καὶ ἑρμηνεύει γε τὴν ὑλικὴν πᾶσαν κακίαν δηλοῦσθαι διὰ τῶν ἓξ ἀνδρῶν etc) | E* om νυν | αληθες (a e ff^{2} Aug *verum*; it^{pl} vg *vere* vel *vero*) .. E al αληθως

19. D a b e l Hil om σν (cop sah al libere transp)

20. τουτω h. l. AB (e Wo. Ce.) CDEFGHKLMSUVΔΛ al longe pl ald it^{mu} vg syr^{P} arm sl Heracl Or Thdrt$^{4,\ 381}$ Cyr Chr (et.$^{mosc\ 6}$) al .. ς (= Gb Sz) post εν c. min non ita mu it^{mu} (et. d) cop sah al | προσκ. δει c. ABC*DL al it vg al Or Cyr Hil al .. ς (= Gb) δει πρ. c. C***EFGHKMSUVΔΛ al pler cop sah syr^{sch} et^{P} al Epiph^{677} Thdrt Chr

21. Πιστευε (g^{scr} 253. 259. Chr$^{com\ 2}$ Cyr^{1} -σον) μοι γιν. (Gh'') c. BC*L al^{3} b q sah Heracl Or Ath^{745} Cyr^{2} Chr$^{com\ 2}$ Hil al .. ς Ln Γιν. (F om) πιστευσον (Ln -ευε : ita h. l. D al^{3} Chr^{alibi}) μοι (Δ om) c. AC***(D)EFGHKMSUVΔΛ al pler it^{pl} vg syr^{omn} cop al Thdrt $^{2,\ 1675}$ Chr^{txt} et^{alibi}

ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. 24 *πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.* 25 *λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα.* 26 *λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.* 27 *Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;* 28 *ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις* 29 *Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;* 30 *ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.* 31 *Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μα-*

| ote .. AA al[10] fere oti | tw orei toutw (A al touto, item v. 20. KL al) .. D it[aliq] al toutw tw or.

23. allla c. ABD .. ς all c. CEGHKLM(SV vdtr)UAA etc

24. autou (al pauc autw) .. D* d Heracl om. Ceterum G al aliq a *prosk. autou* (v. 23.) ad *prosk. autou* sq transiliunt | *dei prosk.* (et. Heracl Or Thdrt[aliq] al mu Novat al) .. D it[aliq] Hil[1] *prosk. dei*

25. oida (et. Or[2] al) .. GLA al plus[10] cop sah syrP [mg] arm al Or[1] Cyr Nonn *oidamen* | *messias* (D -*eias*) c. ABCDHKLMA al sat mu (it vg al) .. Gb" *meisias* (c[ser] -*eias*) c. EGSUVA al fere[60] ald syrP [mg] gr (cop sah arm). Cf et. ad 1, 42. | D[gr] *anaggellei* | *apantа* c. BC* 1. Or[4] (69. *ta pa.*) .. ς (Ln 49.) *pantа* c. rell ut vdtr Or[1] al

26. o $\overline{\text{ις}}$ .. A om *ὁ*

27. *epi* (D *en*) *toutw* .. EKU al[20] fere Or *epi touto* | *hlqan* c. B* .. ς Ln 49. *-qon* c. rell ut vdtr | *autou* .. B om (ex altera Btl[1]) | *eqaumazon* (Gb Sz) c. ABCDGKLM al plus[10] it vg cop al Or[2] Chr (et.[mosc 6]) Cyr al .. ς *eqaumasan* c. ESUVAA al longe pl sah al | *eipen* .. D vv aliq add *autw*

28. *thn udr. autης* (D *eautης*, 126. om) *h gunh* (D it[aliq] syr[cu] sah basm arm ante *thn* pon, 244. syr[hr] om)

29. *pantа osa* c. AC***DEGHKLMSUVAA al ut vdtr omn item *omnia quaecumque* it[pl] vg Or[2] Cyr[hr] Chr[3] Cyr .. BC* a d e q cop sah basm Or[1] edd *pant. a* (49.) | *outos* (et. Or[saepe] al) .. D *ekeinos*

30. *exhlq.* (L *exhrxonto*) c. (Gb Sz) ABEGHKLMSUVA al fere[100] it[aliq] am fu for em tol al arm al Or[2] Chr[mosc 2] (Chr[ed] et[mosc 4] om versum) .. ς add *oun* c. A 1. al mu it[mu] vg[ed] sah al Cyr (item cop basm Or[1] *de*), item CD b syr[omn] aeth[utr] praem *kai*, hinc Ln [*k.*] *ex.*

31. *En* (Gb) c. BC*DL it[pl] vg basm Or[2] .. ς add *de*, Ln [*de*] c. AC***EGH KMSUVAA al ut vdtr omn b f q cop syr[omn] al Cyr Chr | *tw* .. KL al *to* | *rwtwn* (K al *-ton*, C 69. 60.[ev] *-toin*) : Or *rwtwn* non *elegon* dictum

θηταὶ λέγοντες Ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἐγὼ βρῶ
ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρ
ἀλλήλους Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησ
Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με κ
τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμη
ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθ
μοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θε
σμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν
ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37

---

esse urget .. A 262. παρεκαλουν (Chr „ἠρώτων ἐνταῦθα παρεκαλ
ἐστί“ | αυτον (A om) οι μαθ. (28. 33. 124. al plus[60] e f q fos cop ba
syr[omn] al Chr [et.mosc[6]] Cyr Euth add αυτου, non item Or) | φα
c. BCDEA .. ς (Ln 49.) c. AGHKLMSUVA al certe pler

33. οιν .. D[gr] a b q al δε .. d e syr[cu] et[sch] om | οι μαθ. πρ. αλλ
(it[pl] d vg *ad invicem*, q *inter se*, ff[2]· *intra semetipsum*; 13. 69. 124. a
οι pon) .. D εν εαυτοις οι μαθ.

34. λεγει (ymanu rec εφει) αυτοις (A αυτη) | ποιω c. AEGHMSUVAA al p
Or[1] Chr[1] cat .. Gb″ Ln ποιησω c. BCDKL al[7] Clem Heracl Or[3] (
του ποιησαι) Cyr Chr[1] (:: ut planissimum est ποιησω propter
τελειωσω substitutum esse, ita nihil suasit ut ποιω corrigeretur)

35. ετι c. ABCEGHKMSUVAA al sat mu it vg cop syrP al Or[4] Chr[mo
Hil Aug .. DL al[60] fere syr[cu] (libere syr[sch] al) pers[P] sl[2]· Or[saep
Cyr Chr[mosc 3] Thph om (Gb[0]) | τετραμηνος (Gb Sz) c. unc om
praeter H, item al[160] fere Or al mu .. ς -μηνον c. H al ut vdtr pauc

35. 36. ηδη : c. sqq coniunxi c. (prob Schu) A (B nec ante nec post i
terpg, item M aliiq) c*DEL al b d l q (item ut vdtr e) syr[cu] (και γ
Eus[esai] Cyr (txt; com non atting) item (sequitur inde quod utroq l
πρ. θερισμ. absq ηδη affert) Thdrt[1, 1898. 2, 233·] (vdtr et. Ir[int] qui p
albae sunt ad messem pergit *Nam* [*Iam?*] *messor* etc) .. ς Ln c. antec
conig c. c**GHKUAA al ut vdtr pl cop[wi] syrP Or Eus[dem 3, 8·], item
ante πρ. θερισμ. pon 254. c f ff[2]· vg syr[sch] .. plane om a cop[dz] a
utr syr[hr] pers[P] sl[2]· sax Chr Hil[saepe] (:: vdbatur pro sensu aptissim
esse ut cum antecdd iungeretur; at mihi quidem incredibile est t
insolenter evglstam collocasse ἤδη. Cum seqq iunctum non tam
commendabat quam offendebat; hinc est etiam quod multi pla
omiserunt.)

36. ο θερίζων (Gb) c. BC*DL 8. 17. 33. a b e l q cop[dz] Or Cyr it
(vide ante) Ir[int] .. ς praem και, Ln [και] c. AC**KGHKMSUVAA al pl
c f ff[2]· vg al mu Cyr[hr] Chr al (:: cohaeret c. ηδη ad antecdd tracto
ινα και c. ADEGHKMSVAA al pler it[pler] vg syr[omn] al Chr Cyr al Ir
al .. 49. om και c. BCLU 1. 35. 67. e g cop (basm non certum) arm
(exc sl[3·]) Heracl Or[4] (:: at abundans videri debebat sequente ομου
χαιρῃ (D ald χαρη) .. EKA al pm (12 ap Scriv) χαιρει. Ceterum

γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. 40 ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. 41 καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

43 ($^{34.7}$) Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν

(syr^{cu} et^{sch} syr^{p} cdd arm) Ir^{int} ομ. χαρ. (*adgaudeant* Ir^{int}) post θερίζων pon

37. ο λογ. εστιν (et. Or al Ir$^{int\,1}$) .. D 301. p^{scr} al it vg arm al Heracl Ir$^{int\,1}$ Aug εστ. ο λογ. (Cyr ο λογ. αλ. εστιν, similiter vv aliq) | ο αληθινος (ADΔ -θεινος, 1. 22. al Chr [et.$^{mosc\,6}$] αληθης) .. BC*KLΔ 1. 22. 33. al plus^{15} Or et Heracl Cyr Chr$^{mosc\,6}$ al om ὁ (Gb^{0})

38. απεστειλα .. D απεσταλκα | H om θεριζειν | ὅ .. D*L d e om, c^{scr} αλλ | κεκοπιακατε (v 246.^{mg} -κετε) .. D εκοπιασατε | D Chr$^{mosc\,6}$ εκοπιασαν

39. εις αυτον (1. cod^{lat} ap Wtst post τ. σαμ.) .. p^{scr} a e Or^{1} om (v. 41. Δ al^{6} ac plur vv pm Chr ad επιστ. add εις αυτον) | οσα c. AC***DEFG HKMSUVΔΔ al ut vdtr omn it^{pl} vg Or^{2} al .. 49. ἃ c. BC*L b e l q cop basm Or^{2} (:: cf ad v. 29. Utroq loco pleonasmum qui vdbtur mutarunt reponentes ἅ)

40. ως οιν ηλθον .. B* ως ηλθ. οιν : Mai^{dis} | σαμαρειται .. ADL al -ρεται, item v. 39. DLΔ al -ρειτων | KL al ηρωτον | παρ αυτους (Or : ὁ Ἡρακλ. - - ταῦτα φησὶν· *Παρ'* αὐτοῖς ἔμεινε καὶ οὐκ ἐν αὐτοῖς - -) .. C προς αυτους | εμεινεν .. H 126. al -ναν

42. τη τε .. DEV al aliq a e ff^{2} l q fos syr^{p} Or τη δε | οτι (60. ως) .. B 80. 53.^{ev} al? b Or Ir^{int} om, hinc Ln [οτ.] | σην λαλ. (et. Heracl [„φησὶ λείπειν τὸ μόνην" Or] al; et. it^{pler} vg Ir^{int} *tuam loquellam, tuum sermonem*) .. B Or^{2} λαλ. σου .. D b l σην μαρτυριαν (Schu „haud inepte") | αυτοι (et. Or al Ir^{int} al) .. D a αυτου | οιδαμεν (p^{scr} add και εγνωκαμεν) .. K 116. 131. εγνωμεν, 53. εγνωκαμεν | οιτος .. H ουτως | αληθως (ita et. Or^{1} al Ir$^{int\,1}$ Aug^{1}; fu am syr^{cu} al Or^{2} Aug^{1} ante ουτος) .. K al vv aliq Heracl Or^{1} Victorin om | ο σωτ. τ. κοσμ. c. BC* 69. 71. 5.^{ev} 19.^{ev} it^{pl} vg cop syr^{cu} syr^{hr} arm aeth^{utr} Heracl Or^{4} Ir^{int} Victorin Aug .. ς (Gb^{00}) add ο (g^{scr} om) χς c. AC***DEFGHKLMSUVΔΔ al longe pler e f q (et. δ) syr^{p} (syr^{sch} ante ο σωτ.) a

43. εξηλθ. εκειθ. c. BCD 13. 69. a b e f ff^{2} l q syr^{cu} cop Or Cyr .. ς

Mt 13, 57. Mc 6, 4. Lc 4, 24. *Γαλιλαίαν.* 44 (35.1) *αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προ της ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.* 45 (36.10) *ὅτε οὖν ἦλθ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακό ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθ εἰς τὴν ἑορτήν.* 46 *ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαί ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.*

(Mt 8, 5 ss. Lc 7, 1 ss.) (37.3) *Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφ ναούμ·* 47 *οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν.* 48 *εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ πιστεύσητε.* 49 *λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός Κύριε, κατάβη πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.* 50 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς I*

(Gb⁰) add *και απηλθεν* (L 106. gat mm syrᵖ ᵗˣᵗ *ηλθεν*) c. AEFGHK MSUVΔΛ etc, item c for tol al *et fuit* (sqtur *in galilaea*) :: cf v. 3.

44. ὁ̄ς̄ (Gb Sz) c. ABCDEFGHKSUVΔ al fere²⁰ ald Or^aliq al .. ς ο ὁ̄ς̄ c. L al pl (Chr [et.mosc ⁶] ο χ̄ς̄) .. tˢᶜʳ om

45. οτε .. D ως | *εδεξ.* (et. Or^saepe) .. D *εξεδέξ.* | *παντα* (syrᶜᵘ om) . syrᵖ (atque in mg add *παντα* ad *εωρ.*) *παντες*, item a e ff²· sed s vato simul *παντα* | *εωραν.* c. ABCDMUΔΛ al pl .. EFGHKLV al *εορα οσα* (Gb″; contra Mtthaei : „ά de Cho quibusdam parum vdbtur“ ABCL al¹⁰ Or⁴ Cyr Chr (et.mosc ¹) .. ς α c. DEFGHKMSUVΔΛ al longe Or¹ lib (:: cf ad vv. 29 et 39.) | *ιεροσολυμοις* .. D q *ιεροσαλημ* | *εν* .. D om *εν* | *και αυτοι* (l *et ipse venerat* etc) - - *εορτην* .. G 1 122.* om

46. *παλιν* (Gb) c. BCDL al fere¹⁰ itᵖˡᵉʳ vg cop syrᶜᵘ arm al Or Cyr Gaud .. ς praem ο ὁ̄ς̄ c. S (e sil.) al pm Chr, item Sz add ο ὁ̄ς̄ c. AΓ HKMUVΔΛ al longe pl ald f q syrˢᶜʰ etᵖ al | *εις την* (et. Or³ al) .. E | *και ην* .. DL 33. b e f ff²· q cop al Gaud *ην δε* | *βασιλικος* (HM -λεικος) .. D 31.ev** Chron⁴⁰⁵· ed. par. Synops *βασιλισκος*, item *basiliscus*. Item v. 49. Dᵍʳ yˢᶜʳ *βασιλισκος*, AM al -*λειικος* | *εν* (al³ al² om, nec exprim itᵐᵘ vg) *καφαρν.* (*καφαρν.* c. BCD itᵖˡᵉʳ vg basm al Or Cyr; ς *καπερν.* c. AEFGHKLMSUVΔΛ al certe pler q *caparn.*] etc. Vide et. alibi) .. e (*erat autem illic*) vgᶜᵒᵈ Aug om (sy etˢᶜʰ post *ἦν* pon)

47. *απηλθεν* .. C 1. 18. 33. 69. 124. itᵖᵐ al Chr (et.mosc ⁵) *ηλθεν ηρωτα* c. BCDL 33. 69. a e l q fos arm Or Chr² Aug .. ς (Gb^cc) *αυτον*, Ln [αυτ.], c. AEFHKMSUVΔΛ al pler vv pm Cyr (G om *ηρωτα*) | *καταβη και* (ita et. c**) .. c* (vdtr) cop *καταβας* | *ιασηται* .. H al aliq *ιασεται* | *ημελλεν* .. K al plus³⁰ *εμελλ.* (et. in Heracl et atque Cyr editum)

48. *πιστευσητε* .. KHΔ 262.* al aliq -*σετε* (it vg *credatis*)

ρεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 *ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ.* 52 *ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.* 53 *ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.* 54 *Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.*

49. *το παιδιον* .. A al^{6} al^{2}· Chr$^{mosc\ 6\ semel}$ *τον υιον* | *μου* .. D 1. b e ff^{2}· l syr^{cu} et^{sch} al Chr^{1} om

50. *ο ις* .. D 157. c^{scr} om | *σου* .. F om | *επιστευσεν* c. BD c l vg syr^{sch} pers^{p} Cyr .. ς (Gb^{0}) praem *και*, Ln [*κ.*], c. ACEFGHKLMSUVΔΛ al ut vdtr omn vv pl; item L s^{scr} *επιστ. δε* | *ω* c. DEGHKMSUVΔΛ al ut vdtr omn Cyr (F *ὢν*, y^{scr} *ὁ*) .. ABCL *ον* (Ln) | *αυτω* .. K d om | *ο ις* c. ABCDEFGHKLM(s?)UVΔΛ al longe pl Cyr .. ς (= Gb+ Sz) om *ὁ* c. min vix mu

51. *αυτου* sec .. D^{gr}L 1. it^{pler} (non q nec d) vg om (vide et. Or^{allud}) | *υπηντησ.* (D ante *οι δουλ.*) c. BCDKL al fere^{20} ald .. ς *απηντ.* c. AEFG HMSUVΔΛ al longe pl Or Chr Cyr | *αυτω* (A al^{3} *αυτον*) .. d om | *και απηγγ.* (K al^{5} *ανηγγ.*, D *ηγγειλ.*) .. BL cop syr^{hr} om. Contra D a b basm al add *αυτω*, sed D b omisso *λεγοντες* | o (C* om) *παις* c. ABCE FGHMSVΔΛ al longe pl Heracl Or^{2} Chr .. DKLU 13. 33. 69. 124. al fere^{25} ald Cyr Thph *ο υιος* (item *filius* it vg.syr^{cu} et^{sch} syr$^{p\ mg}$ cop basm al) | *σου* c. D^{gr}EFGHKLMSUVΔΛ al fere omn a b e q syr^{omn} cop basm al Heracl Or^{1} Cyr Chr .. ABC 13. c d f ff^{2}· (vdtr) g l vg arm Or^{1} *αυτου* (Ln)

52. *την ωρ.* (B add *εκεινην* omissis *πα. αυτ.*) *παρ αυτων* c. ACDKU al plus^{10} a b c e g q vg .. ς *παρ αυτ. την ωρ.* c. EFGHLMSVΔΛ al longe pl vv pl (sed mu ut ff^{2}· *in qua hora*, f *in quam oram*) Chr Cyr | *ειπον ουν* c. BCL 1. 33. al aliq arm .. ς (Ln) *και ειπον* (D *-παν*) c. ADEFGH KMSUVΔΛ al pler vv mu Chr Cyr .. e fos cop basm syr^{cu} et^{sch} *ειπον* | *εχθες* c. AB*CDKL al? .. ς *χθες* c. B**EFGHMSUVΔΛ al ut vdtr omn | *αυτον* (A *αυτην*, item B^{mg}) .. B* om

53. *ο πατηρ* .. C al^{10} e cop basm syr^{omn} (sed syr^{hr} *του παιδος*) al add *αυτου* | *εν* pr .. BC 1. Chr (et.$^{mosc\ 6}$, sed$^{mosc\ 6}$ om et. *εν* sec) om (item it vg *illa hora erat in* [sed it^{mu} om] *qua*) | *οτι* sec c. DEFGHIKMSUVΔΛ al pler e f q al Chr .. Gb^{0} Ln om c. ABCL al^{5} ald it^{pm} vg al Cyr | *ολη* (et. Heracl Or al; arm al ante *η οικ.*) .. I al^{7} Chr$^{mosc\ 8\ semel}$ om

54. *τουτο* c. AC^{corr}DEFHIKLMSUVΔΛ al pler vv pler (e *hoc igitur*) Chr Cyr Chron^{405} .. BC*G al pauc cop^{2} (non cop^{dz}) Or^{2} add *δε*

V.

1 ($^{30.1}$) *Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰ σοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.* 2 *ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ πρ βατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰ ἔχουσα.* 3 *ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶ*

V. 1. *μετα* .. v al fere^{25} f cop^{wl} al add *δε* | *εορτη* c. ABDGK(s?)UVA pl Or (addit „*οὐ πρόσκειται τὸ ὄνομα αὐτῆς*“) Chr (addit *ποία ἑορτ ἐμοὶ δοκεῖ ἡ τῆς πεντηκοστῆς*, assentiente Cyr ad h. l.) Chron^{40s-} (*ἐπειδὴ γὰρ ἐπίσημον καὶ ἐξαίρετον καὶ πρώτην ἑορτὴν ἰουδαῖοι τ τοῦ πάσχα εἶχον διὰ τοῦτο ὁ εὐαγγ. ποτὲ μὲν μετὰ προσδιορισμ ταύτης μέμνηται λέγων Ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τ. ἰουδ., ποτὲ ἀπροσδιορίστως γράφων Ἦν ἑορτὴ τῶν ἰουδ.*) cat .. 49. *η εορτη* c. FH(I vdtr)LMA al fere^{50} ald cop sah Cyr Thph (:: *ἡ* qui addiderun *τὸ πάσχα* intellegi voluerunt) | *των ιουδαιων* (syr^{hr} om) .. A *των αζ μων*. Praeterea 131. add *η σκηνοπηγια* | *ις* c. ABDHIKL al^{16} ac plu Chron^{2} .. ς (Gb^{00}) praem *ὁ* c. CEGMSUVAA al longe pl Or Chr Cyr

2. *εστιν* (et. Chr Cyr al) .. syr^{omn} arm al Nonn *ην* | *επι* (ADGL d Nonn *εν*) *τη προβ.* (a b ff^{2*} *in inferiorem partem* [ff^{2*} *-re -te*] *natator piscina* [b *-riae -nae*]) .. 61.^{mg} 116. 57.^{ev} e vg (et. for fu? tol al; se non am em fos gat ing mm mt san al) aeth^{utr} sl$^{ed\ ree}$ Eus Ath Am cat (*προβατικὴ ἐκαλεῖτο* [*ἡ κολυμβ.*] *ὅτι ἐκεῖ συνήγετο τὰ πρόβ. μέλλοντα σφάζεσθαι εἰς τὴν ἑορτήν, καὶ τὰ ἔγκατα αὐτῶν ἐπλύνοντ ἐκεῖ*) Thdor^{mop} (*μετὰ τὰς ἐν κύκλῳ πέντε στοὰς μέση ἦν ἡ προ κολυμβ.*) Chr Thph Hier Bed *προβατικὴ* (pp laudati nonnulli, ut Am et Thdor, certe coniunxerunt *προβατικη* cum *κολυμβ.*) .. l syr^{c} et^{sch} perss sax Cyr om (Gb^{0}) | *κολυμβηθρα*: ς et ς^{e} 1624. Gb S *-βήθρα*. Sed ς^{e} 1633. Wtst al *-βήθρᾳ* (ita et. sl^{ed} et^{ms}, sed nc sl^{2*}) | *επιλεγομενη* .. DV 1. 33. 131. al^{5} vv aliq *λεγομενη* | *βηθεσδ* (et. q *bethesda*, f *betesda*, item syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ mg}$ al; A al *βιθεσθ* al similiter) .. L e l Eus *βηζαθα* (*bezatha*), 33. *βηθζαθα*, D *βελζεθ* a *belzatha*; b *betzeta*, for harl* al *bethzeta*; ff^{2*} *berzeta* .. B c vg (e am em ing fos gat san al) cop sah syr$^{p\ txt}$ aeth arm Thph Tert Hie al *βηθσαιδα* | *στοας* .. L *στομα*

3. *εν ταυταις* .. D add *οιν* (syr^{cu} et^{sch} al *και εν ταιτ.*) | *κατεκειτο* DA** q** sah *-κειντο* (item sequente *turbae* a b cop) | *πληθος* (L prae *το*) c. BCDL 33. 68. a b e l q cop sah syr^{cu} sl Chr^{2} (ex cdd mu atqu et. mosc^{6}; sed edd semel add semel praem *πολυ*) .. ς (Gb^{00}) add *πολ* Ln [*πολ.*], c. AEFGHIKMSUVAA al pler vv mu Cyr (:: cf Mc 3, 7 et Lc 5, 6. 6, 17. 23, 27. Act 17, 4.) | *ξηρων* (perss exprim *παραλυτ.*) D a b l add *παραλυτικων*. Praeterea ς (Gb^{00}) Ln add *εκδεχομενω* (al^{8} *απεκδεχ.*) *την του υδατος κινησιν* c. A**C***DEFGHIKMSUVAA longe pler vv pl Cyr al (vide post) .. om c. A*BC*L 18. 157. 314. syr^{cu} cop^{ds} sah (de Nonn vide ad v. 4.)

χωλῶν, ξηρῶν. 5 *ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ·* 6 *τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;* 7 *ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν·*

---

4. ς Ln istum vers. sic habent : *ἄγγελος γὰρ* (L it^{mu} vg *δε*, 51.^{ev} cop^{wi} om; arm *και αγγ.*; AKL al fere^{90} ald it^{mu} vg [sed non for al] arm al Cyr Amb^{1} add *κυριου* : hinc Ln [*κυρ.*], al^{3} *του θεου*) *κατὰ καιρὸν* (L *κα. καιρω*, test aliq post *κατεβ.* pon; a b ff^{2} gat om; cop^{wi} *ad hos omnes*) *κατέβαινεν* (LC*** *-βενεν*, al^{2} *κατηρχετο*, A 42. for fos al syr^{p} aeth sl$^{2.3.8.}$ *ελουετο*, K *ἐλούετον*) *ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ* (a b ff^{2} gat om *ε. τ. κ.*) *καὶ ἐτάρασσε* (C***GHIMUVA* al fere^{70} vv aliq [*movebatur*] Thph Amb^{2} *-σσετο*) *τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς* (it^{pl} vg [sed non am fu] arm Amb^{1} add *in piscinam* [*natatoriam*]) *μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος* (*μετ.* usq *ὕδ.* om a b ff^{2} gat Amb^{1}) *ὑγιὴς ἐγίνετο* (FL al mu *εγεν.*) *ᾧ δήποτε* (Ln *οἱωδηποτοῦν* c. A; L *νοδηποτε*, K 42. *ω δ αν*) *κατείχετο* (L al aliq *κατηχ.*, C*** *κατηχετω*) *νοσήματι* c. AC***EFGHIK LMUVA al pl a b c e ff^{2} g vg (ex cddd^{ler} sed vide post) syr^{sch} (syr^{p} c.* et ob. vide post) cop^{wi} al Cyr (ad ipsum txt nihil habet, post vero sic : *κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἄγγελοι καταφοιτῶντες ἐξ οὐρανοῦ τὸ .τῆς κολυμβ. ἐξετάραττον ὕδωρ* etc) Chr (in textu non habet, sed agnoscit in comm) Thph Euth Tert (alludit) Amb^{2}. Item habent sed asteriscis notata s al^{12}, item obelis A 262. 269. d^{scr} k^{scr} * (syr^{p} notat asterisco *αγγελος* usq *υδωρ*, item obelo reli) .. om (Gb^{00}) c. BC*D 33. 157. 314. f l q harl* san al^{2} (sunt paris : alter reg 4582.* alter collegii s. Ludov.) syr^{cu} cop^{dx} sah arm^{edd} pler Aug (Nonn an legerit verba maxime dubia ambigitur, sed vix credo. Habet enim sic : *εἰρηνεὺς ἀσάμινθος, ὅπη κεκακωμένος ἀνήρ, Ἄλμασιν αὐτομάτοισιν ἰδὼν ὀρχούμενον ὕδωρ, Ὀππότε κυμαίνοντι δέμας φαίδρυνε λοετρῷ, Θερμὰ πεπαινομένης ἀπεσείσατο λύματα νούσου, Φίρτιρον ἰητῆρος ἰδὼν ὀδυνήφατον ὕδωρ.*)

5. *τις* .. D 11. it^{aliq} arm om | F al vv aliq *εκει ανθρ.* | *και* (Gb Sz) c. ACDEFGHILMUA 1. 13. 28. 33. 69. 124. 157. al fere^{70} it^{pl} vg (sed non am al) al mu Eus$^{in\ titulis}$ Cyr (et. Chr ap Wtst) Thph .. ς om (Ln [*και*]) c. BKSVA al pm vv mu Chr | U om *τη* | ADE* al *ασθενια* | *αυτου* c. BC*DL 1. 33. 124. al plus^{10} it^{pl} vg cop sah arm Cyr Chr .. ς om (Ln [*α.*]) c. AC***EFGHIKMSUVAA al longe pl b f q al mu Or Aug

6. EA al aliq *θελης*

7. *απεκριθη* .. A**D *λεγει* | *κυριε* .. C**FGH 33. 124. al fere^{20} syr^{sch} et^{p} eth^{r} (non item syr^{cu}) al Chr (et.$^{mosc\ 6}$) praem *ναι*, atque C** al^{3} syr^{sch} et^{p} pers^{p} Chr$^{mosc\ 5}$ (Chr^{mont} *ἀλλ' ἄνθρ.*) pergunt *ανθρ. δε* | *υδωρ* .. syr^{p} c. ob. add *υπο του αγγελου* | *βαλη* (Gb Sz) c. ABC^{corr}DE FGHKLMSUVAA (G al *βάλει*) al longe pl Cyr^{hr} Chr, item c* al^{3} Cyr

ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει αὐτ
ὁ Ἰησοῦς Ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 9 κ
εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτ
καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγ
Ex 20, 10. οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστ
σοι ἆραι τὸν κράβαττον. 11 (30.10) ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ὁ ποιήσ
με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτ
12 ἠρώτησαν αὐτόν Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι Ἆρον κ
περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦ

ἑμβαλη .. ς βαλλη c. min aliq | ἑγω (13. it^{mu} al ante ἑρχ.) .. v
fere^{10} Aug om | ℵ* προς | καταβαινει .. 69. add ἑγω δε ασθεν
πορευομαι, item 64. και λαμβανει ιασιν

8. ἑγειρε (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMA al pl .. ς -ραι c. s (e sil.) ὑγι
pm | ἁρον .. ADK a b e ff^{2} praem και, hinc Ln [κ.] | κραβαττον c. A
CDFGHKLMSUΔΛ al pl; E κραβατον, sed vv sqq κραβαττον; et. a b d
am ing for san al *grabatum* (q *crabattum* et *crabbattum*; f *gravatum*
al *grabatum*) .. ς κραββατον c. ℵ** v al mu. Item vv sqq. (:: cf et.
Mc 2, 4 sqq)

9. και ευθ. (D l arm om) ἑγ. ὑγ. (D 1. 118. it^{pler} [non q] vg ὑγ. ἑγ.
ἁνθρ. (108. gat Chr$^{mosc\ 6}$ [Chr^{montf} deest v. 9.] om) .. 96. 97. o
item omissis simul και ηρ. usq περιπ. al^{6} | ηρεν .. D 1. 13. 69. 12
a b e ff^{2} syr^{sch} et^{P} c.* al praem ἑγερθεις | αυτου .. C* ἑαυτου | π
ρϊπατει .. AL 63. πιρϊπατει | εν εκειν̈η τη ημερα .. D e om

10. D τω τεθαραπευμενω (item ℵ* Act 4, 14. τον τεθαραπευμενον)
ουκ c. BC***EFHKMSUΔΛ al pl it^{pm} vg syr^{oma} al Cyr^{hr} Chr Hil .. L
[και] ουκ c. AC*DGLV al fere^{10} a b e l cop sah al mu Cyr (non ad h. l
Gaud | Ln τ. κραβ. σου c. C*DLΔ al^{12} it (exc e) vg syr^{omn} (sed^{P} c.
al pm Cyr Chr Hil al

11. απεκριθη c. C***DEFHMSUV al longe pl it^{pler} vg syr^{cu} al .. L
praem ος δε c. AB, item o δε C*GKLΔ al fere^{25} Cyr, item f fos cop (s
απεκρ. δε ο ανθρ. λεγων) syr^{sch} et^{P} al

12. ηρωτησαν c. BD 7.ev p^{scr} a e ff^{2} fos syr^{cu} sah arm .. ς add οι
Ln [οιν] c. ACEFGHKLMSUVΔΛ etc (sed q cop δε) | EFKL*Δ al ο ειπον
αρον c. BC*L sah (*sume eum, abeas*) .. ς (Ln) add τον κραββατον (L
κραβαττ.) σου c. AC***DEFGHKMSUVΔΛ al ut vdtr omn vv pler Chr
(:: ex vv. 8 et 11.). Ceterum A* al^{6} b om v. 12. a πιρϊπ. ad πιρϊ
transilientes

13. δε .. D* d om | ασθενων (Gb') c. D b l fos .. ς (Ln) ιαθεις c. un
pler et min ut vdtr omn it^{pl} vg al pl Chr al Aug; item Chr (et.^{mosc}
τεθεραπευμενος .. per^{aP} ασθενων ιαθεις, q plane om (:: ασθεν. no
ineptum est, quamquam eiusmodi ut tantam lectionis varietatem
creaverit : alii enim omiserunt salvo sensu, alii addendum duxerun
quod sanatus esset ille infirmus, alii pro ασθ. vel ιαθεις vel τεθε
ραπευμ. substituerunt. Nimis ieiuna coniectura est pro ἰαθείς ex v.

ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν

---

substitutum esse *ασθενων*. Nec si *ὁ δέ* evglista dedisset, tot turbae oriri poterant. Ut vero toties BD soli vel fere soli rectum tenere iudicandi sunt, ita etiam facile fieri potuit ut alter eorum solus verum servaret. Id quod statuendum est ubi graves caussae testimonii auctoritatem augent.) | *εστιν* .. D *ην* (it vg *quis esset*) | D* *ενευσεν*

14. *μετα* .. FA cop add *δε* | *ὁ* .. B om | *ιδε* .. A* al *ιδου* | *σοι τι* (Sz et Gb″) c. ABCFGHLMSUVΔΛ al pl c vg (et. am for ing san al; al om *tibi*) al Cyr^{alex} eth^{hr} al .. *ϛ τι σοι* c. DEK al pm vv mu Chr

15. *απηλθεν* .. A b q fos syr^{omn} al praem *και*, hinc Ln [*κ.*]; item DΔ al^{12} cop Chr (et.$^{mosc\ 6}$) Cyr add *ουν* | *ανηγγειλ.* c. ABEFGHMSVΔ al longe pl; et DKUΔ al^{20} fere Chr (et.$^{mosc\ 6}$) *απηγγ.*, item it^{pl} vg syr^{p} al .. 49. *ειπεν* c. CL al^{5} a e q syr^{cu} et^{sch} cop Cyr|*αυτον* .. DΔ** et*** 1. 19.** 29. 40. 118. 244.** 357. a e ff^{2c} l q syr^{cu} cop sl *με* (:: quae lectio commendatur 4, 51. ubi multi *αυτου* pro *σου* substituere)

16. *οι ιουδ. τον ιν* (Gb″) c. BCDLU 33. 69. s^{scr} it^{pl} vg cop^{dz} syr^{sch} (syr^{cu} *οι ιουδ. εδ. τ. ιν*) .. *ϛ τον ιν οι ιουδ.* c. AEFGHKMSVΔΛ al pler a e q syr^{p} cop^{wi} al (Chr [et.$^{mosc\ 6}$] *εδιωκ. ουν αυτον οι ιουδ.*). Praeterea *ϛ* (= Gb) add *και ἐζητουν αυτον αποκτειναι*, Ln [*κ. ε. α. απ.*], c. AEFGH KMSUVΔΛ al pler f q syr^{sch} et^{p} al Cyr^{1} (et^{txt} ad h. l. sed non agnosc comm) Chr^{montf} (sed nec$^{mosc\ 6}$ nec^{comm} agnosc) Hil .. om c. BCDL 1. 22. 33. 69. 249. it^{pler} vg syr^{cu} cop arm Chr$^{mosc\ 6}$ Nonn | *εν* (D a b e q om) *σαββ.* .. EFH al fere^{15} add *τα ιαματα*

17. *ο δε ις* (B om) *απεκρινατο* (D *απεκρειθη*)

18. *ουν* .. D it^{mu} for Tert Hil^{saepe} al om | *οι ιουδ.* (D Hil^{1} ante *ἐζητ.*) .. 409. om | A* *ελυσεν* | *αλλα* .. Λ 13. al vv aliq Chr (et.$^{mosc\ 6}$) add *οτι* | *ισον εαυτ. ποι. τω θεω* .. Epiph^{614} (libere) *ισον θεω εαυτον φασκων*

19. *απεκρινατο* .. D al aliq *απεκριθη* | *ουν* .. 33. y^{scr} al^{3} it^{pl} fos arm al (syr^{cu} nil nisi *Iesus dixit eis*) om | *ο ις* .. B c^{scr} om | *ειπεν* (it vg *dixit*) .. BL *ελεγεν*, p^{scr} *λεγει* | *ο υιος* (et. Or al Hil^{saepiss} al) .. D 13. 69. 124. arm add *του ανθρωπου* | *ποιειν* (13. 69. 124. al^{5} it^{mu} vg Hil^{saepe} [sed non^{semper}] post *αφ εαυτ.* pon, v om) *α. ε. ουδεν* (D *τι*

μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα
καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα
δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ
ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. 21 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς
νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ
Act 17, 31. γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ
υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσιν τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσιν τὸν πατέρα
(40.1) ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐ-
1 Io 2, 23. τόν. 24 (41.10) ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων
καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν
3, 18. οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.
25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ
νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες
ζήσουσιν. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδω-
κεν καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· 27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ
καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ θαυμάζετε

---

post ποι.) εαν (B αν) | βλεπη .. EHMA al pl (11 ap Scriv) -πει | D^{d} ποιουντα τον πατερ. | αν : et. Or (εαν) Epiph^{384} Cyr^{hr} al .. AD$^{E^2}$F 126. al fere^{10} om, item (*quae*) e q | ποιη .. D ποιησῃ, AE*A al plus^{30} ald ποιει, item (*fecerit* a c d f al vg Amb) *faciet* b e q Tert Hil^{saepe} al | ομοι. ποιει .. D it^{mu} Hil^{saepe} (sed non^{semp}) al mu ποι. ομοι.

20. φιλει (Epiph^{801} al) .. D Or Chr (et.$^{mosc\ 6}$) αγαπα (it^{pler} d vg *diligit*, a *amat*) | D δεικνυει, A διγνυσιν (E*LA δικν.) | D 16. α (L om) αν αυτ. ποιη (d *facit*) | δειξει .. D 28. e δεικνυσιν | L al θαυμαζετε

21. L al ους θελη (item LM al v. 22. κρινη)

24. οτι .. D al^{2} Clem Chr$^{mosc\ 6}$ om | τον λογον .. 247. Clem των λογων (Chr^{1} τους λογους) | ερχεται .. b e f ff^{2}· l q am gat mm Tert al *veniet*; μεταβεβηκεν .. e ff^{2}· l q am al mu pp aliq *transiet* vel *transibit*; b c for tol pp aliq *transit* (Nonn ἵξεται ἐκ θανάτοιο etc) | την .. D* om

25. ακουσονται .. B 22. 357. Chr^{2} (et.$^{mosc\ 4}$) Cyr^{2} -σουσιν, item L 1. 33. 69. 157. Chr$^{mosc\ 2}$ -σωσιν | θεου .. KS 28. al^{10} syr^{hr} syr^{p} mg Chr^{1} ανθρωπου (syr^{cu} του θεου pro τ. υι. τ. θε.) | ζησουσιν c. BDL 22. 33. 346. 357. Chr^{1} in$^{mosc\ 6}$ (:: cf ad 6, 57 et 58. 14, 19. Contra 11, 25. ζησεται tantum non fluct [paullo aliter 6, 51.] nec magis Mt 9, 18. 4. 4. [ex LXX] et alibi) .. ς ζησονται c. AEGHKMSUVΔΛ al pler Const al

26. ο πατηρ .. D add ο ζων | εδωκ. κ. τ. υιω .. BL b l Eus$^{marc\ 2}$ Epiph$^{341\cdot 857}$ Cyr^{aliq} Tert Hil^{aliq} (sed non^{ubiq}) al κ. τ. υι. εδ. (al Cyr^{2} δεδωκ.), item Or εδωκεν post ζωην posito

27. και κρισιν .. Ln om και c. ABL 33. it^{pl} (et. d, non item f g q) vg^{cod} (non item am fu for em ing mt al) syr^{cu} cop nrm al Or^{2} Did Paul^{samos}

τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται
τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς
ἀνάστασιν κρίσεως. 30 οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν,
(48. 1) ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 31 (48. 10) ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία
μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 1, 19 nn.
33 ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς

Mt 25, 46. *Dan 12, 2

ap Chr (Chr^{cdd} var) Cyr (sed non ad h. l.) Aug^{1} al | ὅτι υἱ. ἀνθρ. ἐστ. : cum antecdd conjg (et. L ac pl; quippe in multis inprimis antiquiss neutrius coniunctionis certa ratio est. Conjg ita et. b e f m syr^{cu} cop) Or Did Cyr (in ipso comm) Paul^{samos} ap Chr (Chr ipse contra dicit his : ἀλλ' οὐδεμίαν ἀκολουθίαν ἔχει τοῦτο οὕτω λεγόμενον· οὐ γὰρ διὰ τοῦτο ἔλαβε κρίσιν ὅτι ἄνθρωπός ἐστιν - ἐπεὶ τί ἐκώλυε πάντας ἀνθρώπους εἶναι κριτάς; - ἀλλ' ἐπειδὴ τῆς ἀρρήτου οὐσίας ἐκείνης ἐστὶν υἱός, διὰ τοῦτό ἐστι κριτής. οὕτω τοίνυν ἀναγνωστέον Ὅτι υἱ. ἀνθρ. ἐ., μὴ θαυμάζ. τοῦτο. Eadem fere in cat et scholl exhibentur.) Nonn Tert Hil Aug al. Contra c. sqq conjg EMA (certe vdtr) al mu ald q (vdtr) syr^{sch} et^{p} (uterq post ὅτι add δέ sed syr^{p} c.*) arm Chr (vide ante) Dam Thph Euth

28. ακουσονται .. B 157. Cyr^{txt} (non^{com}) -σουσιν, L 33. -σωσιν (cf ad v. 25.)

29. εκπορευσονται .. D εξελευσονται (cf Mt 25, 46. απελευσ.) | οι sec c. B a e ff^{2}. Tert Aug^{2} .. ς add δε, Ln [δε] c. ADEGHKLMSUVAA etc (et. Aug^{aliq} Hil al); item cop syr^{cu} et^{sch} Ir^{int} praem και | D οι δε φαυλα πρασσοντες

30. ποιειν (et. Ign^{intpl} Or al) .. D 13. 249. it^{pl} vg Eus$^{marc\,1}$ post εμαυτου, 33. t^{scr} ante εγω pon | ουδεν .. G al ουδε εν | G al κρινω | τ. πεμψ. με (B om με?) c. ABDKLAA al^{12} it^{pler} vg (et. am for ing al) cop syr^{omn} al mu Or^{3} Eus$^{marc\,2}$ Chr (et.$^{mosc\,6}$) Amb Aug .. ς (= Gb Sz) add πατρος c. EGHMSUV al longe pl b c em tol (Or^{1} libere)

32. οιδα .. D a e q syr^{cu} arm οιδατε, 56. 58. 61. οιδαμεν | αληθης .. L 33. αληθινη | η μαρτυρια .. D^{5r} e add μου, item D** (et. d**) 254. b g tol syr^{cu} et^{sch} cop al Chr (et.$^{mosc\,6}$) Fulg αυτου (sed Chr [et. mosc^{3}] om την μαρτ. π. εμ.)

34. ανθρωπου .. DA** 126. al^{3} mm cop^{wl} -πων (:: cf v. 41.), item A* al^{4} -πω | λεγω .. L λαλω

35. αγαλλιαθηναι c. ADEGHKMSUVAA al longe pl Chr$^{mosc\,5}$ .. ς (= Gb

10, 25. 14, 11. ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τ
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτ
αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ μ
ἀπέσταλκεν. 37 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκ
περὶ ἐμοῦ· (44.8) οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδ
αὐτοῦ ἑωράκατε, 38 (45.10) καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε
ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετ
39 ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνι
ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 καὶ οὐ θ
λετε ἐλθεῖν πρός μέ, ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπω
οὐ λαμβάνω, 42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐ
ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μο

Sz) αγαλλιασθηναι c. BL al vix mu Chr Cyr | A al[5] it[aliq] vg (sed nc am fu for al) Chr (et.[mosc 6]) Hil al πρ. ωρ. αγαλλ.

36. μειζω (D Chr [et.[mosc 6]] -ζονα) c. HKLSUVA al pl .. Ln μειζων c. A EGMA (ζω exeunte versu) al mu | BD ιωαννου | δεδωκεν c. BL 1. 33. 15 al plus[12] Ath[428] .. ς (Ln) εδωκεν c. ADEGHKMSUVAA al longe pler Ch Cyr | V om ὁ pr | αυτα sec .. G 33. om | α εγω (εγ. c. EGHKMSUVA al pler it[pler] vg al Cyr[com 274] Chr Aug Arn; Ln om c. ABDL al[8] b co arm Cyr[1] [txt] Hil) ποιω .. 38. 435. a ff[2] l Ath[428] Did Chr[1] (et.mosc Hil[1 cod] om | απεσταλκεν .. D al[20] Chr (et.[mosc 6]) απεστειλεν

37. εκεινος c. BL a syr[cu] (vdtr) go (hic) Ath[448], item D εκεινος αυτος ς (Ln) αυτος c. AEGHKMSUVAA al ut vdtr omn it[pler] vg al mu Chr Cy Tert Hil al | μεμαρτυρηκεν (et. Ath al Tert Hil) .. D vv mu Fulg a μαρτυρει | ακηκ. πωπ. c. EGHMSUVAA al pler cop Cyr[aliq] Chr Ter Quaest .. Ln πωπ. (258. Hil[1] om) ακηκ. c. ABDKL al[10] it vg al pl Ath Cyr[hr] Cyr[alex 1] Hil[1] al | εωρακ. c. ABDUVA (item s e sil.) al pl EGHKLMA al mu εορακατε

38. εν υμ. μενοντα (13. οντα) c. BL 1. (13.) 33. 124. y[scr] al b c f ff[2] l vg Ath[448] Cyr Hil Adim (ap Aug) .. ς (Ln) μεν. εν υμ. c. ADEGHK SUVAA al pler a e q go syr[p] (al mu libere) Chr | D al[6] απεσταλκεν (απεστειλεν)

39. εραυνατε c. B[a] (cf 7, 52. 1 Pe 1, 10. 1 Co 2, 10. Apoc 2, 23. quibu ll. omnib. eadem forma gravib. testib. nixam edidimus, fultam illa quidem et. antiquissimis LXX codd. plerisq.) .. ς (Ln 49.) ερειν. c rell qui supersunt ut vdtr omnib | εχειν .. D ante εν αυτ. | αι μαρτυ ρουσαι .. D[gr*] αμαρτανουσαι

40. ζωην (U praem και) .. D al[6] vv aliq Chr (et.[mosc 7]) add αιωνιον

41. AK al[18] cop arr Cyr Chr (et.[mosc 4]) ανθρωπου (:: ex v. 34.)

42. αλλα c. BDL .. ς αλλ c. AEGHKMSUVAA etc | ουκ εχετε (A ουχετε) D b e q ante την αγαπ. | LA al εν αυτοις

καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ 12, 43.
ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.
46 εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ *Gen 3, 15. *Dt 18, 15.
ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

1 (46.1) Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης Mt 14, 13–21. Mc 6, 32–44. Lc 9, 10–17.
τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 (47.2)

---

43. λημψεσθε c. ABDLΔ .. ς ληψεσθε c. rell ut vdtr omn

44. υμεις (122. Or¹ post πιστ.) .. L 355. 32.ev om | AL al⁵ Cyr Chr (et.mosc 5) πιστευειν | BDK al Or¹ παρ | αλληλων .. Δ al plus²⁰ Or¹ Eusᵖʳᵃᵉᵖ Ephr Hil ανθρωπων (-ποις Or) | θεου (et. Or al mu Hil al) .. Ln [θεου] : om B a b copᵈˣ (μονου om al²) | ζητειτε .. al¹⁰ e l Ephr Chr (et.mosc 7) Aug ζητουντες

45. εγω .. G*K*Δ 262. yˢᶜʳ al om | υμων pr .. L yˢᶜʳ al υμιν, D* υμας | ο κατηγορων (M -γορος) υμων .. B add προς τον πατερα | μωυσ. c. BD KL al mu .. ς μωσ. c. AEFGHMSUVΔΛ al pl. Praeterea vide alibi.

46. επιστευετε .. Δ′yˢᶜʳ al EusPˢ επιστευσατε bis (al Igⁿᵗᵖˡ sec loco) | μωυσ. (et. Or Epiph Bas Chr) .. ς μωσ. (et. Igⁿᵗᵖˡ Thdrt Cyr) : ut v. 45. | -σει c. ABDEFGLVΔ al pm (11 ap Scriv) ald Igⁿᵗᵖˡ (sedeᵈᵈ² -σῃ) Or Epiph⁵⁹· ⁶⁷· Bas Chr Cyr .. ς -ση c. HKM(s?)UΔ al pl Thdrt | γαρ εμου (et. Igⁿᵗᵖˡ Or Const al) .. D al plus¹⁰ εμ. γαρ (A* add αν)

47. F γραμασιν | Epiph⁶⁶⁶· πως αν τους εμους λογους ακουσητε | πιστευσετε .. DGΘΔ 1. 28. 69. 124. al plus²⁰ Orᶜᵒᵈ Chrᵐᵒˢᶜ ⁴ πιστευσητε (go *credatis*) .. BV 235. tˢᶜʳ al Chrᵐᵒⁿᵗᶠ πιστευετε (item *creditis* ff²· l fos syrᶜᵘ)

VI. 1. G 157. al al²·³· Cyrᵃˡⁱᵠ om της γαλιλ. | της τιβερ. (c vg *quod est Tib.*) .. D al² b e syrᵖ (in codd Bars et Assem 2.) praem εις τα μερη, v 247. f go praem και. Diff al pauc

2. ηκολ. δε c. BDL 1. 33. 69. 124. a b c e ff²· l cop Cyr .. ς και ηκολ. (F al ηκολουθησεν) c. AEFGHKMSUVΔΛ al pler italiq vg syrᵒᵐⁿ al Chr Chron⁴⁰⁷ | εωρων (al pauc εωροιν, εωρασι, εωρακασι) c. EFGHKMSUVΔΛ al longe pler Chr Chron⁴⁰⁷ al .. Ln εθεωροιν c. (Δ 18. εθεωρουν) BDL al⁴ Cyr | ς (= Gb Sz) αυτου τα σημεια c. EGHMUVΔ al pl persᵂ sl (sed non²· ³·) Chr¹ contra ABDFKLSΔ al²⁰ it vg syrᵒᵐⁿ cop go al mu Chrᵖ (et.mosc 7) Cyr Chron (:: cf ad haec Jo 2, 23.)

ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ. 4 (40.1) ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων
5 (40.1) ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι
πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον Πόθεν
ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν πει-
ράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ἤδει τί ἤμελλεν ποιεῖν. 7 ἀπεκρίθη
αὐτῷ Φίλιππος Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς
ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου 9 Ἔστιν παιδάριον
ἓν ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ
ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ποιήσατε τοὺς
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπε-

---

3. ανηλθ. (Chron ανεβη) .. D al[13] a ff[2] Chr (et.mosc[6]) απηλθεν | δε (D al[14] it[pler] vg ουν, syr[cu] et[sch] και αν.) .. cop[2] om | ις c. BD .. A om .. ς ⲡ ις c. AEFGHKLMSUVA etc | εκει .. D al[7] post εκαθ. (D εκαθητο. 13. 69. 124. εκαθεζετο), al plus[10] per[p] om

4. ην δε εγγυς .. D εγγ. δε ην

5. ο ις h. l. c. ABDKLM al[12] it vg go cop syr[p] arm aeth Cyr .. ς post ουν c. EFGHSUVAA al longe pl syr[sch] (syr[cu] και ο ις επ.) al | D it[pl] vg οχλ. πολ. | D[gr] και λεγει | τον φιλιππ. c. AEFGHKMSUVA al longe pler .. Ln 49. om τον c. BDLA al[2] Cyr (:: cf v. 7 ubi pauciss add artic.) αγορασωμεν (Gb') c. ABDEFGHLMSAA al longe pl .. ς -σομεν c. K[1] V al pm Cyr (it[pler] vg ememus, b e emimus) | G vv aliq ουτοι φαγ.

6. ημελλ. c. DEFGHMUVA al plus[50] Thph .. ς (Ln 49.) εμελλ. c. AB KLS (e sil.) Δ al ut ϑdtr pl Chr Cyr (:: cf 4, 47. 12, 33. 18, 32 ubi pro testium auctoritate omnino edendum erat ημελλ., nec minus fere 11, 51. Quod nescio an et. ad nostrum locum et ad 6, 71. 7, 39. ubi fluctuat testium auctoritas adhibendum sit.)

7. D[gr] αποκριναται | L 74. ο φιλιππ. | αρτοι .. D post αυτοις | L αρκεσει | εκαστος c. ABL 13. 33. 69. al aliq it vg go cop (syr[cu]) syr[p] arm al Cyr Chr (et.mosc[7]) Aug .. ς add αυτων c. DEFGHKMSUVAA al pl syr[sch] (d singuli) | Ln [τι] .. om BD b e ff[2] l q cop go

9. εν c. AEFGHKMSUVAA al longe pl c f ff[2] g q vg go syr[sch] (quidam) syr[p] al (cop non liquet, artic. enim indefin. et. num. card. unum exprimit) .. 49. om (prob Schu Gb[0] Ln [ε.]) c. BDL al[15] a b e l aeth[utr] al Or Cyr Chr | ος (Gb') c. ABD*GUA al plus[15] .. ς ὅ c. D**EFH(ω)KL MSVA al longe pl

10. ειπεν c. BL al a fos syr[cu] et[sch] arm Or .. ς (Gb[0]) add δε, Ln [δε]. c. AEFHKMSUVAA al pler vv mu, item DG al it[mu] vg ουν (cop και ειπ.) | A b πολ. (ε om) χορτ. | ανεπεσαν c. ABDEFLMVA al plus[20] .. ς -σον c. GHKSUA al pl | ουν c. ABDKLUA al pl it[pler] vg cop[wi] syr[p] al Cyr (al[2] δε, al[4] e q syr[cu] et[sch] Aug και ανεπεσ.) .. Gb[0] c. EFGHMSVA al

σαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.

14 (50.10) Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. *Dt 18, 15.
15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, (51.4) ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς 6, 3.
μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Mt 14, 22–36. Mc 6, 45–56.
θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς

---

plus[35] cop[2] (go ὑϊ) | DL al[5] Cyr om οι | ανδρες (al[4] a Aug Cyr ανθρωποι) .. AK al[9] ανθρ. ανδρ. | ωσει (cop syr[cu] et[sch] om) .. DL ως

11. ουν c. ABDL al c e f ff[2] g q vg cop syr[P mg] (in cod Bars) Cyr .. a om .. ς δε c. EFHKMSUVAΔ al pler b go al (sed syr[cu] et[sch] και ελαβ.) Aug (G 1. 13. 69. 118. 124. 2.P[e] και λαβων) | αρτους .. D 59. praem πεντε | κ. ευχαριστησας (D ηυχαριστησεν και) διεδωκ. (D al[8] b e q al Or εδωκ., al[6] δεδωκ.) | τοις ανακειμ. c. ABL 1. 33. 118.* 254. p[scr] itpler vg syr[omn] syr[hr] go cop al mu Or Chr Bas Nonn Aug .. ς (Gb[00]) praem τοις μαθηταις, οι δε μαθηται c. DEFGHKMSUVAΔ al pler b e (al?) Cyr (:: e Mt) | DM al ομ. δε και | εκ .. M απο

12. ενεπλησθ. .. E 1. 118. 131. s[cr] al επλησθ. | περισσευσαντα .. B al[8] -ευοντα | απολησθαι .. D cop b (praem) f add εξ αυτων

13. ουν .. DA al pauc it[aliq] δε (112. cop[ds] arm om; a syr[cu] et[sch] και συνηγ.) | επερισσευσαν c. BD al .. ς επερισσευσεν (U al περιεσσ.) c. AEFGHKLMSUVAΔ al longe pler

14. e om versum | L al[3] ειδοτες | B a cop α εποιησεν σημεια | σημειον c. BD 237. it[pl] am fu fos for ing em iac mt (sed mm gat ut vg[ed]) syr[cu] arm sax Aug Bed .. ς (Gb[0]) Ln add ο ιησους c. AEFGHKLMSUVAΔ al fere omn f ff[2] q vg[ed] (sed ante εποι.) cop go syr[sch] et[P] al Cyr (sed ante σημ.) | D om αληθως | DM 254. it[aliq] ο ε. τ. κ. ερχομ.

15. G 15. al? Chr (et.[mosc 7]) ο ουν (Chr γουν) ως | ποιησωσιν c. ABL (sed* vdtr additurus fuisse αυτον) 1. 28. 33. al q Or Cyr .. ς (Gb[0]) add αυτον c. DEFGHKMSUVΓΔΛ etc | ανεχωρησεν παλιν c. ABDKLΔ al pm (al[2] post μονος) it vg go syr[cu] et[P] al Cyr .. Gb[00] 49. om παλιν c. EFGHMSUVΓΔ al longe pl ald cop sah syr[sch] pers[P] aeth Or Chr (et.[mosc 7]) Nonn Thph | μονος .. D add κακει προσηυχετο

17. εμβαντ. (D ενβ.) .. AK al Chr (et.[mosc 7]) αναβαντες | BLΔ al εις πλοιον | περαν .. D 13. 69. al (item ut vdtr syr[cu] al) Chr (et.[mosc 6]) praem

θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει καὶ οὐπ ἐλ
λύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλ
πνέοντος διεγείρετο. 19 ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέν
ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσ
καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λ
γει αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτ
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣ
ὑπῆγον.

22 (52. 10) Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλά
σης ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συ
εισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον ἀλλ

εις το | καφαρν. c. BD y^{ser} al it (exc q) vg cop sah go al Cyr .. ς κα
περν. c. unc rell et al longe pler q al Chr. Cf et. alibi | και σκ. ἡ
εγεγον. (ven γεγονει) .. D 69. κατελαβεν δε αυτους η σκοτ. | ουκ
AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler (et. ven) c ff^{2} g vg syr^{cu} et^{sch} et^{P} al Chr
Ln ουπω c. BDL al^{5} it^{Pm} cop go syr^{hr} al Cyr Nonn | B al πρ. αν
εληλυθει|ο (L 80. om) ω̄ (K al^{12} fere add εις το πλοιον, al eadem praeu
.. D 80. it^{aliq} ante προς (syr^{cu} ante ουκ)

18. τε .. D^{Gr} it^{mu} go cop syr^{sch} et^{P} δε | διεγειρ. c. BGLUVΔ al^{5} .. ς (L
διηγειρ. c. ADEFHKMSΓΔ al pler

19. ουν .. ven add ολην την νυκτα | ως (28. 127. 137. d om) .. Ln ωσ
c. AD (ante εικοσ.) al^{6}| σταδιους .. D 106. -δια' G al^{15} fere γενομεν

20. φοβεισθε .. FK (ante αυτους pro αυτοις) al -βησθε

21. λαβ. αυτ. .. D al fere^{10} e go Aug αυτ. λαβ.| εγεν. το πλ. c. ABG(
1. 33. 69. 124. al c e g l q am fu for fos ing mt al arm Or Cyr Au
.. ς το πλ. εγενετ. (D εγενηθη) c. DEFHKMSUVΓΔΛ al pler vv mu | ε
της γης .. 13. 28. 69. 124. 127. 157. al^{6} Or επι (127. 157. εις) την γ

22. ιδων (λ ειδων) c. EFGHKMSUVΓΔΛ al longe pler (et. ven; 67. ιδοντε
e (*cum scirent*) syr^{cu} (Cyr et Chr in textu; sed Chr^{com} ειδον, Cyr^{co}
non habet) .. ABL (ιδον) Chr ειδον (Ln) et D 42. ειδεν (y^{ser} ιδεν vdtr
item (:: quod magis ab interprete quam ab ipso quem reddiderun
textu esse vdtr) alterutrum it^{pler} vg go cop sah syr^{sch} et^{P} (syr^{P} m
εγνωσαν) al, Nonn σκοπίαζεν | ει μη εν c. ABL 1. 11. 22. 42. 15
265.* it^{pler} vg go cop aeth arr pers^{W} Nonn .. ς (= Gb) add εκει
(ΓΔ -νω, D 33. 235** y^{ser} al ut vdtr ald a syr^{cu} arm sl$^{2.3}$ Chr
[et.mosc^{7}] om) εις (al om) ο (Δ ον, E^{2}Γ al ω) ενεβησαν (Δ al mu Cy
αν εβ., sah post οι μ. τ. ω̄) οι μαθηται αυτου (D** 13. 69. 124. a syr^{c}
sah arm του ω̄, D* αυτου ω̄, 108. syr^{sch} pers^{P} om) c. DEFGHKMSUV
ΔΛ (om οὐ in sqq) al pler (et. ven) a (b nil nisi *illuc* add) e syr^{omn} sa
al Chr Cyr | ο ω̄ (vv aliq ante τοις μα. αυτ., Λ utroq loco) .. c^{a}
y^{ser} al^{5} Aug om| πλοιαριον sec c. EFGHMSUVΓΔΛ al longe pl (et. ven
item (*navicula*) a f q (priore loc. *navis* e q) syr^{P} .. Gb Ln 49. πλοια
c. ABDKL al^{24} Cyr Chr (et.mosc^{7}) item it^{mu} vg (:: fluct et. πλοιαρ
v. 23., non item πλοιον v. 17 et 21. Eo magis nostro loco πλοιον a

μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον, 23 ἄλλα δὲ ἦλθεν πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου· 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ Ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονας; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός. 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ

---

commendabat quoniam ad idem navigium respicitur de quo vv. 17 et 21. relatum est)

23. *αλλα δε* (BL 33. e cop om; sah *et ecce alia*) *ηλθεν* (KLMΓ 1. 33. 124. al[20] fere *-λθον*, 254. *διηλθον*, K al pauc ald post *πλ.*, L post *τιβερ.* pon) *πλοιαρια* (B 157. 32.[ev] item [vide ante] it[mu] vg *πλοια* : sic Ln) .. D arm *αλλων πλοιαριων ελθοντων*, item b (similiterq syr[cu]) *et cum supervenissent aliae naves* | *τιβεριαδος* .. B al[12] praem *της* (:: cf v. 1.) | *ευχαριστησαντος του κυρ.* (al[7] syr[sch] etP mg pers[P] *του ιυ*, p[ser] *autou*) .. c for fos em ing tol al *gratias agentes domino* (fos al *deo*) .. D 69. a e arm om (Gb[0])

24. *ειδεν* (AKLΔ al *ιδεν*) .. U *εγνω* | *ις* .. H 264. om (3. post *εστ.* pon) | *ενεβησ.* (L al[15] *ανεβ.*) *αυτοι* (*αυτ.* c. ABDEFGHKLMVΔΛ al longe pl [et. ven] ald q cop syrP al Cyr Thph; ς [= Gb Sz] *και αυτ.* c. UΓ al vix mu; S al[4] it[pler] vg go syr[cu] et[sch] al om) *εις τα* .. D b ff[2.] l *ελαβον εαυτοις*, item 13. 69. 124. arm *ελαβον αυτοι* (124. *-τοις*) *τα* | *πλοιαρια* c. BDL 33. 69. 124. 249. 254. 259. 264. al ut vdtr it[pler] vg syrP mg Cyr Thph (:: cf et. ad Mc 4, 36. Praeter cap. nostrum *πλοιαρ.* non legitur nisi 21, 8. Mc 3, 9 et 4, 36; *πλοιον* vero fere septuagies) .. ς (49.) *πλοια* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al longe pl q syrP | *καφαρναουμ* .. ς *καπερναουμ* (et. ven) : ut v. 17. | *τον ιν* .. K al[6] for *αυτον* (*om)

25. *ραββει* c. BEHΠΓΔ al (cf et. alibi ubi sic unc pl, inprimis ACD) .. ς (Ln 49.) *-ββι* c. ADFGKLMUΔ (sv e sil.) al pler | *γεγονας* .. D *εληλυθας* (28. *ηλθες* ante *ωδε*, 48. Chr[1] [et.mosc[7]] *παραγεγον.*) it vg al mu

26. *ειδετε* c. BEFGLMΓΔΛ al pl .. AHKUV al mu *ιδητε* .. D *ειδατε* | *σημεια* (et. Or al) .. D a b fos gat go add *και τερατα* (:: ex 4, 48.)

27. *την βρωσιν* sec c. ABDKLMSUVΓΔΛ al longe pl vv pler Clem[1] Or Cyr Chr[3] Hil Novat .. EFGH al[15] it[aliq] (non a b e f q) vg Clem[1] Const Epiph[1070.] Chr[1] Aug om | *υμιν δωσει* (al aliq a b f q vg [sed non am fu al] Chr[1] Hil *δω. υμ.*) .. D e ff[2.] fos Chr[1] *διδωσιν υμ.* | ΓΔ al mu *εσφραγησεν*

28. *οιν* .. A syr[cu] et[sch] et[hr] arm al om | *ποιωμεν* (et. Or Chr [comm ad

θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔρ
γον τοῦ θεοῦ ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 ($^{53.6}$)
εἶπον οὖν αὐτῷ Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ
σωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 ($^{54.10}$) οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφα
*Ps 78, 24. γον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμμένον Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀλη
θινόν. 33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐ
ρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Κύ
ριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 ($^{55.1}$) εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς μὲ

---

h. l.] Cyr al) .. ς (sed non ς^{o} Gb Sz) *ποιουμεν* c. min plus^{20} Thph; ɑ (praem *ουν*) 13. 124. *ποιησωμεν*, 69. 254. Chr^{1} (8, 329.) *ποιησομεν*, item *faciemus* it vg .. D *ἐργασωμεθα* (*ἐρσωμεθα) | *ἐργαζωμεθα* .. KMΓ al mu *-ζομεθα*, Chr^{1} (8, 329) *-σωμεθα* .. D *ποιησωμεν*

29. ὦ c. EFGHMUVΓΔ(s ?) al plus^{65} ald Cyr .. ς (Gb^{00}) Ln praem ὁ c. AB DELTA al pm Or (Chr *ειπεν ουν αυτοις ο ω*) | *το εργον* (et. Or Const Thdrt al) .. T *τα εργα* | *πιστευσητε* (et. Const Thdrt Cyr^{1xt} et^{com} Chr^{2} al) .. ABLT al^{10} Or Bas *πιστευητε* (L *-ευτε*) | *απεσταλκεν* .. TΓ 61. *-σταλκεν*

30. *ουν* sec (Gb^{0}) .. L 33. al^{4} l (b *autem*) fos cop syr^{sch} arm al om (al^{2} q go syr al om *ουν* pr) | *ποιεις συ* (al mu om) *σημ.* .. D c e *σοι* (*τι ποι. σημ.*, it^{pl} vg *tu signum facis*

31. *ημων* .. U *υμων* | *το μαννα.* (K *μαννα*) *εφαγ.* .. LV 33. 69. 124. al^{10} fere a syr^{omn} arm Chr^{3} (et$_{mosc\,5}$) Cyr *εφ. το μα.* | *εστ. γεγρ.* .. D *εστι* (deletum est) *γεγρ. εστιν* (it vg *script. est*)

32. *ουν* (Gb^{00}) .. GL al pauc a (*respondens Ies. dix. illis*) e l cop syr^{cu} et^{sch} arm om (b *autem*) | *μωυσ.* c. BDKLV al mu .. ς *μωσ.* c. AEFGHM SUΓΔΛ al longe pl | *δεδωκ.* c. AEFGHKMSTUVΓΔΛ al Or Eus^{ps} al .. Ln *εδωκ.* c. BDL al^{4} Clem (:: e v. 31. Cf et. ad 7, 19.) | *αλλ'* .. D *αλλα*

33. D e *του θεου* | *ζωην διδους* .. AK 33. 254. c f ff^{2} al vg go cop sah al Aug *διδ. ζω.*

35. *ειπεν* (Gb'') c. BLT 118. al? a b e fos cop syr^{cu} et^{sch} arm .. ς add *δε*, Ln [*δε*], c. AEFGHKMSUVΔΛ al longe pl it^{mu} syr$^{p\ mg}$ al Cyr; item DΓ al^{15} g sah syr$^{p\ txt}$ *ουν* (ff^{2} go *et dixit*) | *πρ. με* (et. Or al) .. BT *πρ. εμε* | *πεινασῃ* c. ABEFGKLMSUVΓΔΛ al pl Or Cyr .. DNΓ al^{20} fere ald Eus^{ps} Chr Thph *-ασει* (Ln) | *διψησει* (D *διψασ.*) c. AB*DELTA al^{25} fere Eus Chr Thph .. ς (49.) *-σῃ* c. B^{2*}EFGKMSUVΓΔ al longe pl Or Cyr (:: quod h. l. accuratior testium observatio suadet, ut fut. et coni. aor. componantur, id confirmare licet exemplis haud paucis, ut Mt 7, 6. Lc 22, 30. Apoc 3, 9. *Lev 10, 6. *Deut 29, 18.)

οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μή διψήσει πώποτε. 36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. 37 (56.10) πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς μὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, 38 (57.1) ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39 (58.10) τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ

36. ὅτι καὶ .. KA al[5] e f fos mt go syr[cu] et[sch] sah al om καὶ | ἑωρακ. c. ABDGHMS(e sil.)UΓA al pl .. EFKLTVΔ al mu ἑορακ.| με (A a b e q gat et vg[cod] ap Mtthium om : hinc Ln [μ.]) καὶ ου (T add μη) πιστευετε (A Chr[1] [et.mosc[5]] add μοι)

37. προς εμε (et. Ath[156] etc) .. LA 1. al aliq πρ. με | πρ. με (L μεμε) .. EKTA al pauc πρ. εμε | εκβαλω .. G al[10] fere Thph -λλω | εξω .. D a b e Hil om

38. απο c. ABLT 13. 33. 69. 124. 254. al ut vdtr (sic nemo vv. 33. 41.; D v. 42.; Or[1] [novies εκ] v. 51. etc; it vg ubique *de caelo*) .. ς εκ c. DEFGHKMSUVΓΔΛ al pler Ign[intpol260] Eus[3] Bas Ath[3] al | ποιω .. DL[*] Eus[mare] Ath[3] (sed [388.] ποιω) Ps-Ath[3,11] ποιησω | D al plus[10] it[aliq] syr[cu] et[hr] Did al (non Eus Ath al) Tert al (non Cyp Hil al) in f. add πατρος (C al mu transiliunt a πεμψ. με ad πεμψ. με sq)

39. πεμψ. με c. AB(C; cf ad v. 38.)DLT al[10] b e f q cop sah syr[cu] et syr (ex edd pl; ed[sch] admisit) go (sed vide post) arP pers[P] Ath Cyr[3] Chr (et.mosc[5]) Amb Aug .. ς (= Gb) add πατρος (M 157. al go ab ινα παν ad ινα πας transiliunt) c. EGHKMSUVΓΔΛ al longe pl it[mu] vg syr[P] al | D μηδεν pro εξ αυτου (b Tert al *ex eo quicquam*, e f *aliquid ex eo*; a *nihil ex illo*) | αλλα (ΓΔ al mu αλλ) .. D αλλ ινα | αυτο c. ABCDKL[*]*TU al sat mu c ff[2]. al vg (et. ing gat mm al) cop (sah *ut omnia - suscitem ea*) syr[omn] al Ath Cyr Chr[savil] (et.mosc et[al]) Tert Amb Aug .. EGH L[*]SVΓΔΛ al pl a b e f q am for tol em fos mt iac Chr[mont[if]] αυτον (Gb') | εν c. ADKS al ut vdtr sat mu it[pler] vg[ed] et[cdd] mu cop sah Ath Tert Amb Aug .. BCEGHLTUVΓΔΛ al plus[60] e am for ing al Ath[ms] Cyr Chr Victorin om (Gb[0])

40. γαρ (Gb Sz) c. ABCDKLU al plus[30] it am fu (for al v. 40. post v. 36. pon) ing fos iac em mt tol al cop sah syr[cu] et[sch] al Clem Ath Bas Cyr Nonn Hil al mu .. ς δε c. EGHSVΓΔΛ al pl vg[ed] et[cdd] aliq syr[P] al Chr Chrom .. T (τουτον pro -το) om (item Tert) | τ. πατρ. μου (Gb'') c. BCDLTU al[9] a b e q cop sah syr[cu] et[sch] et[P] arm al mu Clem Ath[ms] Chr[1] (sed omisso μου, et.mosc[4]) Nonn Tert Hil Victorin .. (M vide ante) Λ al plus[20] ald c f ff[2]. g vg syr[hr] ar[e] et[ro] pers[w] Cyr Aug Amb Chrom του πεμψαντος με πατρος .. ς του πεμψαντος με c. AEGHKSV ΓΔΛ al pl sl[aliq]? Did Ath[ed] Chr[1] | εχη .. EHKMUΓΔ al mu εχει | εγω c.

ἡμέρᾳ. 41 (59.1) Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπε
Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον Οὐχ
οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα
καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέ
βηκα; 43 (60.10) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μὴ γογγύζετ
6, 65. μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ
ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτη
*Es 54, 13. ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις Καὶ ἔσονται πάν
τες διδακτοὶ Θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν

BCEGHKLMSTUVΓΔΛ al pler (157. al aliq ante αυτον pon) vv pl (au ing** al Aug al *ego* ante *eum*, vg$^{ed\ et}$ $^{edd\ aliq}$ ante *resuscitabo*) Ath^{et} Cyr Aug Amb .. AD al^{18} b fos tol al cop (non item sah) Clem Ath^{ms} Chr Tert Hil om : Gb^{0} et Ln [εγω] | εν c. ADKLSU al plus^{35} it^{pler} vg cop sah go Clem Chr al Hil Amb al .. ς om c. BCEGHMTVΓΔΛ al pl Cyr al Tert. Ceterum Δ* al om versum.

41. ουν .. D^{gr} syr^{cu} et^{sch} go δε | MΓ 13. 69. 124. 157. al mu it^{pm} vg (edd^{aliq} om εκ τ. ουρ.) al Chr εκ τ. ουρ. καταβ.

42. ουχ .. BT ουχι | ω̄ .. M al^{20} fere b c g san em gat al^{aliq} arm al$^{2.3}$ Euseclog (libere) Ath$^{edd\ 4}$ (sed^{4} alii habent) Amm^{cat} Chr^{2} (et.^{mosc} pler Nonn Quaest om | ιωσηφ .. D Ath (sed$^{edd\ mu}$ om) praem τον | και τ. μητερα .. b syr^{cu} arm Quaest om | νυν c. BCT cop go arm Ath$^{edd\ 2}$ .. a e sah syr^{cu} (syr^{sch} *et quomodo*) om .. ς (Ln) ουν c. ADEGHKLMSUVΓ ΔΛ al ut vdtr omn it^{pl} vg syr^{P} al Ath (sed vide ante) Chr al Aug al ουτος sec c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler (47.^{ev} αυτος) it^{pl} vg go al Aug al .. BCDLT al^{9} a ff^{2} cop sah al Chr (et.$^{mosc\ 6}$) Cyr om: Gb^{0} Ln [ουτ | | οτι εκ τ. ουρ. καταβεβηκα .. D εαυτον απο τ. ουρ. καταβεβηκεναι, item Chr (et.$^{mosc\ 6}$) εκ τ. ουρ. καταβεβηκεναι

43. απεκριθη (Gb Sz) c. BCKLT al^{10} a e cop sah syr^{cu} et^{sch} arm al Cyr .. ς add ουν, Ln [ουν] c. ADEGHMSUVΓΔΛ al longe pl it^{pl} vg syr^{P} al (go δε) | ω̄ c. BLT 1. 33. .. ς Ln 49. ο ω̄ c. rell certe pler | αυτους .. Δ* om | B μετα

44. πρ. εμε c. BEMUVΔ al^{15} ac plur .. ς (Ln) πρ. με c. ACDGHKLSTΓΔ al longe pl Naass^{112} Or Did Chr Cyr | εαν μη ο πατ. (G al pauc Chr$^{mosc\ 2}$ Hil^{1} Amb^{4} add μου, Δ al^{9} om) ο πεμψ. με (Did ουρανιος pro πεμψ. μ.) ελκ. αυτον .. Naass^{112} εαν μη τινα ελκυση ο πατ. μου ο ουρανιος καγω c. BCDL 1. al aliq Cyr .. ς και εγω c. AEGHKMSUVΔΛ al pler Did Chr .. T εγω | εν (Gb Sz) c. AB(e Wo. Ce.)CDEGHKLMSTUVΓΔ al longe pl it vg (sed vide post) go cop sah Chr Cyr Amb al .. ς om c. Δ al mu am ing** al

45. θεου (Gb Sz) c. unc omn aliisq longe pl Const Did Thdrt$^{2.228}$ Cyr Chr (et.$^{mosc\ 6}$) al .. ς praem του c. min non ita mu | πας (Gb Sz) c. BCDLST 69. 124. al aliq it^{pler} vg cop sah go (sed add παντες) arm aeth al^{pler} Or^{2} Hil .. ς add ουν c. AEGHKMUVΓΔΛ al pler q syr^{omn} al Cyr | ακουων (Gb Sz) c. DEGHMSUVΓΔΛ al^{140} fere a b e g q fos gat mm al go

ἔρχεται πρὸς μέ. 46 (61.3) οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τις εἰ μὴ 1, 18.
ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἑώρακεν τὸν πατέρα. 47 (62.10) ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 (63.1) ἐγώ εἰμι
ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 (64.10) οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ Ex 16, 15.
τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 (65.1)
ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ
ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ
δώσω ἡ σάρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.
52 (66.10) Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς

---

syrp ms Cyr (sed non^{txt} ad h. l.) Hil .. ς (49. Ln) ακουσας c. ABCKLT al pm c f ff^{2*} vg (et. am san for ing al) syr^{cu} et^{sch} etp ^{txt} cop sah al Or^{2} | μαθων .. A add την αληθειαν | πρ. με .. BT Or^{1} πρ. εμε

46. εωρακ. (εωρ. c. ABCDKS?UΓΛ al pl; EGHLMTVΔ al mu εορ.: item post, sed K εορ.) τις (U om) c. BCDLT al it vg go Or Cyr^{txt} et^{com} Cyr^{hr} .. ς τις εωρ. c. AEGHKMSVΓΔΛ al pler cop sah al Did Thdrt$^{4, 9, 879}$ Chr | παρα (1. 22. 2.^{pe} cop sah Did^{2} Chr^{hr} Chr^{1} εκ) του (B om) | πατερα .. D a b e Novat Quaest θεου

47. ο πιστευων c. BLT arm (ap Sz) .. ς (Ln) add εις εμε c. ACDEGHKMS UVΓΔΛ al ut vdtr omn vv pler (sed syr^{cu} habet εις τ. θεον) Cyr Hil al (:: cf ο πι. εις εμε 6, 35. 7, 38. 11, 25. etc nec usquam fluct εις εμ.)

49. υμων .. Γ al ημων | εν (D a b e praem τον αρτον; item syr^{cu} sed om το μαννα.) τ. ερ. το μα. c. BCDT b c e am san ing tol al (Or s. τ. ερ. εφ. το μα.) Eusp^{s} Chr^{2} (et.^{mosc4}) Aug .. ς το (K του) μα. εν τ. ερ. c. AEG HKLMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn vv pler Thdrt Cyr Amb

50. ο αρτ. ο (H om) εκ τ. ουρ. (D^{Gr*} add και) καταβαινων (T al -νον) ινα (D^{Gr**} d it^{pl} vg sah add εαν) τ. ε. α. φαγη (E al -γει) κ. (it^{pl} vg sah om) μ. αποθανη (et. Or al; B -θνησκη)

51. εαν .. D^{Gr} add ουν | τουτου τ. αρτου .. D^{Gr} arm τ. αρτ. τουτ., a e Cyp meo (b eo) pane (item Hil pan. meo) | ζησεται (et. Or^{3} Cyr^{2} Chr) .. DL 33. Or^{3} ζησει (fortasse recte, cf ad 5, 25.) | δε (et. Or^{3} Thdrt al) .. om Dr al plus^{12} it^{pl} (a b om et. και) vg cop al Clem Or^{1} Amm^{cat} (e q sah Cyp om και) | ην εγω δωσω (go al do, item antea; 96. 97. utroq loco add υμιν) c. EGHKMSUVΓΔΛ al longe pler f q go cop syr^{sch} etp al mu Clem Or^{2} ($^{1, 244}$ d et e) Cyr (^{txt} ad h. l.) Chr Thdrt^{7} ($^{4, 27, 219, 274, 1218, 1251, 3, 94, 473}$) al Chrom .. Gb^{0} Ln 49. om c. BCDLT 33. 157. e^{ser} it^{pler} vg syr^{cu} sah aeth^{utr} Or^{2} ($^{4, 177, 364}$) Ath Cyr^{act} Cyp Aug Gaud .. m *hic panis quem ego dabo pro huius mundi vita corpus meum est*, similiter Tert *panis quem ego dedero pro salute mundi caro mea est.* (Thdot affert ο αρτος ον usq η σα. μου εστ. nihil addens praeterea; item Amb) .. 113.* 251. a δωσω ad δωσω transiliunt | υπερ .. U περι

52. πρ. αλληλ. (al^{3} om) οι ιουδ. c. BEGHKLMSTUVΓΔΛ al longe pl vv pl (et. m) Or al .. CD al^{20} fere it^{aliq} vg al Aug οι ιουδ. πρ. αλλ. (Ln)

δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν αὐτ
ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν
ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔ
ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέ
55 (67.1) ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μ
ἀληθής ἐστιν πόσις. 56 (68.10) ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ
νων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀ
στειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγ
με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐραν

---

52. ουτος ημιν (c 1. t^{secr} al Or ante ουτος, u post δουναι, am post ea suam) δουναι (DK al it^{pl} vg Amm^{cat} ante φαγ.) τ. σαρκ. (ita et. al; BT it^{pler} [et. m] vg al pler Chr [et.$^{mosc\,6}$] Aug Gaad add αυτ [item 61.^{mg} εαυτου]: ita Ln)

53. B om ὁ | ε. μ. φαγ. (et. m item Or^{2} al Cyp^{8} al; D a Victorin λαβητε σα. του (K τοῦτοῦ sed alterum τοῦ deletum) υι. τ. α. (pro his r^{a} ερ την σα., item Epiph^{89} μου τ. σα.) κ. πιητε (T g^{secr} πιετε) αυτου (Epiph μου) τ. αιμ. (D a Hil τ. αιμ. αυτ. πιητ.), ουκ εχ. (it vg habe tis) ζω. εν εαυτ. (D εν εαυτ. την ζω., item Amb^{1} Cassiod^{1}) .. Naas εαν μη πιητε μου το αιμα και φαγ. μου τ. σαρκα, ου μη εισελθ εις την βασιλειαν των ουρανων

54. μου bis .. D e Victorin αυτου | D σαρκαν | καγω c. BCDGHKLU 1. al^{15} ac plur Or^{1} Chr (et.$^{mosc\,3}$) Cyr Bas$^{2,\,586.\,650.}$ .. ς και εγω c. EK TVΓΔΛ al longe pl Or^{1} Eus^{marc} | εν (Sz) c. CKMTVΔΛ al^{60} fere it^{pler} go cop sah Or^{2} Eus^{marc} Cyr Bas^{2} Chr (et.$^{mosc\,5}$) .. ς om (Ln [εν] BDEGHLSUΓ al pm a e

55. αληθης bis (Gb″) c. BCF^{a}KLT al fere^{80} q tol mm cop sah arm Clem Or^{5} (et^{1} αληθινη) Eus$^{marc\,3,\,12.}$ Bas^{2} (1, 44$^{a.}$ 2, 586. sed 2, 650. fl lectio) Cyr Apollin^{cat} Chr (et.$^{mosc\,5}$) Procop Dam al Or$^{int\,3,\,720.}$ αληθως c. D (sed om και το usq ποσις) EGHMSUVΓΔΛ al pl it^{pler} syr^{omn} al (Or$^{3,\,720.}$ sed^{int} αληθης agnoscit) Hil Aug Amb

56. D add in fine καθως εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμ λεγω υμιειν, εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ως αρτον της ζωης, ουκ εχετε ζωην εν αυτω. Item a ff^{2}. si acceperit h corpus filii hominis quemadmodum panem vitae, habebit vitam in eo illo). Ad eadem alludit ut vidtr Victorin his : *Vitam esse et aeter vitam sic testatur, sic docet : Nisi acceperitis corpus filii hom. sicut pa vitae et biberitis sanguinem eius, non habebitis vitam in vobis.*

57. απεστειλεν .. D al plus^{15} -σταλκεν | T om ζω | τρωγων (et. Or Eus al) .. D Victorin λαμβανων | ζησει (Gb′) c. BC^{a}*KLT al fere^{25} Eus$^{marc\,2}$ Cyr^{com} Cyr^{act} Chr (et.$^{mosc\,3}$) .. ς ζησεται c. EGHMSUVΓΔ longe pl Cyr^{txt} .. c*(vdtr)D^{gr} ζη, item *vivit* b q go Amb^{2} al

58. εξ c. BCT .. ς εκ του (:: ut vv. 50 et 51.) c. DEGHKLMSUVΓΔΛ a

καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον Σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 ($^{60.1}$) ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; 63 ($^{70.4}$) τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· 2 Co 3, 6. ($^{71.10}$) τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. 64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ($^{72.4}$) ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 ($^{73.10}$) καὶ ἔλεγεν Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι 6, 44.

---

vdtr omn Or Cyr Chr | οι πατερες c. BCLT 3.pe cop Or .. ς (Gb^{00}) add υμων c. DEGHKMSUVΔΔ al pler vv pler Chr al; item r al aliq ημων. Praeterea ς (= Gb) Ln pergunt το μαννα c. EGHKSUVΓΔΔ al pler (M post εφαγον) vv pl Chr al (al^{6} ff^{2}· syr^{hr} praeterea add εν τη ερημω) contra BCDLT 33. e cop sah syr^{cu} Or | τρωγων .. r al plus^{30} add μου | ζησει (Gb″) c. B(e Wo. Ce.)CEGLSTVΔΔ al plus^{50} Or Cyr Chr .. ς (Ln) ζησεται c. DHKMUΓ al pm Thdrt al

59. D εν τη συναγωγη | καφαρναουμ c. BCDT it (exc q) vg go cop sah Cyr .. ς καπερν. c. EGHKLMSUVΓΔΔ etc. Praeterea D a ff^{2}· Aug^{1} add σαββατω

60. ακουσαντες .. D q syr^{cu} post μαθ. αυτου, b e om | D ειπαν | ο λογ. ουτ. c. BCDKLT al fere^{15} e q cop arm Cyr^{2} Chr Bas$^{1, 538.}$ $^{2, 586.}$ $^{650.}$ Thph .. ς ουτ. ο λογ. c. EGHMSUVΓΔΔ al longe pl it^{pl} vg | σκληρος .. A^{mg} (explicationis caussa) δυσπαράδεκτος, quo eodem modo explicat Chr

61. ειδως (C* cop ιδων) δε .. D Chr (et.$^{mosc\,3}$; sed diff cdd al et edd) ως ουν εγνω. Similiter 13. al εγνω ουν, posteaque και ειπ. | εν εαυτω οτι .. D Chr (ut ante) οτι εν εαυτοις

62. θεωρητε .. HΓΔ 13. 157. al^{30} fere -ρειτε | K τ. υι. τον ανθρ. | οπου .. D ου

63. KL al οφελει | ουδεν .. 13. 69. ουδενα | λελαληκα (Gb″ Sz) c. BCDK LTU al^{16} it vg go al pl Or Eus$^{marc\,2}$ Ath Did Cyr^{utr} Chr al Tert al .. ς λαλω c. EFGHMSUVΓΔΔ al longe pl al^{aliq} (non al$^{2\cdot 3\cdot}$) | D* d Tert om και

64. αλλ .. DL αλλα (49. Cf Lc 8, 16. Mc 12, 25.) | εισ. εξ υμ. τιν. (157. Did om) .. D it^{pm} εξ υ. εισ. τιν., ST al mu vg Chr (et.$^{mosc\,4}$) εισ. τιν. εξ υ. | G al^{6} vg^{sixt} am em san for fos ing mm mt tol al sax Hier al om μη (syr^{cu} om τιν. ε. οι μ. πι.) | D al^{3} παραδιδους

65. οτι .. om K al pauc A Chr (et.$^{mosc\,3}$)

οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς μὲ ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τ
πατρός.

66 *Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τ*
ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησο*
τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ($^{14.1}$) *ἀπεκρί*
αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήμα
Luc 4, 34. Mc 1, 24. *ζωῆς αἰωνίου ἔχεις·* 69 *καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμ*
11, 27. Mt 16, 16. *ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.* 70 ($^{15.10}$) *ἀπεκρίθη αὐτοῖς Οὐκ ἐ*
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστ
71 *ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἤμελλ*
παραδιδόναι αὐτόν, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

---

65. *πατρος* c. BC^{a}DLT al a b ff^{2} l cop syr^{cu} arr aeth^{utr} .. ς (Gb^{oo}) a
μου c. C^{a***}EFGHKMSUVΓΔΛ al pler itp^{m} vg al mu Chr Cyr Bas^{2}

66. D al^{5} b c f l fos *εκ τ. ουν* | *απηλθον* h. l. c. EFGHMSUVΓΔΛ al pler
go Bas^{2,650} .. Ln ante *εις* c. BCDKLT al^{12} vv pl Cyr Chr (et.^{mosc}
Aug | Ln [*εκ*] *των* c. BGT al^{7} a b e q Bas^{2,650} | T *περιπατουν*

67. *ουν* .. G al a arm syr^{cu} om; D b *δε* | *δωδεκα* .. U 13. 69. al vv al
add *μαθηταις*

68. ς (= Gb Sz) *απεκρ. ουν* c. EFGHMSUVΓΔ al pl q al vg syrP Bas$^{1.2}$
(om *αυτω*) Aug^{1} contra BCKLΔ al plus^{20} a c e f cop sah syr^{cu} et^{sch} ar
al mu Cyr Bas^{2,650} Cyp al (D b *ειπεν δε*, go *tunc resp.*) | *απελευ*
μεθα .. Γ al aliq -*σωμεθα*

69. *και εγνωκαμεν* (D add *σε*; al^{3} cop *εγνων. και* ante *πεπιστ.* pon^{t} ..
al^{6} om | *ο αγιος* (Gb) c. BC^{a}DL Nonn Cosm, item praemisso *σ* $\overline{\chi\varsigma}$ c
sah .. ς (Gb$^{'}$) *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ *ο υιος* c. C^{a***}(vdtr, minus enim recte in appen
cod. c datum puto *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ *ο αγ. υιος*)EFGHKMSUVΓΔΛ al fere omn vv
(et. aeth^{PP}; aeth^{ro} *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ *ο αγ. ο υι.*) Bas^{2}Cyr Chr Cyp^{2} al; item omis
ο $\overline{\chi\varsigma}$ 17. al? b syr^{cu} Chr^{mosc5} semel Cyp^{1} (:: Schulzio *ο αγ. τ. θε.*
hanneum non vdtr) | *του θεου* (Gb Sz) c. BCDL al^{7} it^{pler} vg cop s
syr^{cu} arm pers^{w} Cyr Nonn Cosm Victorin Aug .. ς add *του ζωντος*
EFGHKMSUVΓΔΛ al pler ff^{2} syr^{sch} et^{P} al Bas^{3} Chr Cyp Amb

70. *αυτοις* (al^{3} g q for fos al sax Nonn *αυτω*, D a b c e ff^{2} cop arm
c. EFGHMSUVΓΔΛ al plus^{70} ar^{e} et^{P} al .. ς (Gb^{oo}) Ln add *ο* $\overline{\varepsilon\varsigma}$ c. BCDK
al pm vv pler Cyr. Praetcrea D a ff^{2} cop sah add *λεγων* (*et dix.*
a) | *υμας* (Δ om) *τ. δωδ.* (28. om) *εξελεξ.* .. G *εξελ. υμ. τ. δω.*
υμ. εις .. D al pauc it^{aliq} Chr (et.^{mosc5}) Aug *εις ε. υμ.*

71. DK 1. 2.P^{e} al om *τον* | *ισκαριωτου* c. BCGL 33. f g vg^{six} am for g
harl al arm syrP mg gr (*του απο καριωτου*, ap Wh. sed alibi *τον α*
etc) Alcuin .. D a b e (*carioth*) ff^{2} san *σκαριωθ*, item syr^{cu} et^{sch} *isc*
riot (a *iudam simonem scarioth*, b ff^{2} *de iuda simone* [ff^{2} *si. iu.*] *sc*
oth, e *de iuda simonem carioth*; q mm al *iudam simonem iscariothem* v
-then; c *de iuda simone iscariothe*; ff^{2} *de simone iuda scarioth*; fos
iuda simonem scariothem); 13. 69. 124. *απο καριωτου* (13. *σκαρ.*) .

VII.

1 *Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου-* 5, 18.
δαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 *ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνο-* *Lev 23, 34.
πηγία. 3 *εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς·* 4 *οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.* 5 *οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.*

ισκαριωτην c. EFHKMSUVΓΔΛ al pler vg^{ed} (*iudam simonis iscariotem*, item em al ut vdtr) syr^{p} Cyr (:: et h. l. et 13, 26. pro testium auctoritate edendum *ισκαριωτου*. Multo enim verisimilius est id quod Iohanni proprium est ad modum reliquorum mutatum esse, quam ad *σιμωνος* aliena manu accommodatam *ισκαριωτην* scripturam. Minime vero scripturam nostram impedit 14, 22., ubi quum *ιουδας* absque *σιμωνος* ponat, ipsum Iudam dicit Iscariotem, ut haud dubie solebat dici; quemadmodum addito patris nomine, quod esset a Carioth aptissime cum isto coniungit.) | *ημελλ.* c. DEFGHMSVΓΔΛ al pl .. Ln 49. *εμελλ.* c. BCKLU al plus^{45} Cyr Thph (:: cf ad 6, 6.) | *παραδ. αυτον* c. BCDL 69. 124. o^{acr} al it^{pler} vg cop sah .. ς *αυτ. παρ.* c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler a go Cyr Thph | *ων* c. C**EFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr, item (*unus cum esset* q, *cum esset unus* it^{pl} vg, *cum unus esset* c, *qui unus erat* e) it vg go cop sah syr^{p} .. BC*DL syr^{cu} et^{sch} al om (Gb^{00} Ln)

VII. 1. *και* .. C**D al^{2} it^{pler} (non q) vg$^{edd\ pl}$ (sed vg^{ed} gat mm g *με. τα. δε*) sah (non cop) syr^{cu} et^{sch} (non syr^{p}) al (sed non go al) Chr^{com} om (Gb^{0}) | *μετ. ταυτ.* h. l. (Sz) c. BCDGKLX al fere^{20} it^{pler} vg cop sah al aliq Chr^{com} Cyr .. ς post o (B om) $\overline{ις}$ c. EFHMSUVΔΛ al longe pl q go syr^{p} Chr^{txt} .. Γ y^{scr} al aliq om | *ηθελεν* .. Α *-λον*

3. *ιουδαιαν* .. D^{gr} *γαλιλαιαν* | *θεωρησουσιν* c. B*DLMΔ 33. al aliq .. ς (item Ln ex errore) *-σωσι* (*-σιν*) c. B**EFGHKSUVXΓΔ al pler | *σου* sec .. B (cop) ante *τα εργ.* pon (Ln) .. DG al plus^{20} it^{pm} sah syr^{cu} et^{sch} al Bas Cyr Chr (et.$^{mosc\,5}$) Thph^{ed} om; sed G 1. al aliq pergunt *ἃ σὺ π.*

4. *εν κρ. τι* c. DEFGHMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg go Chr^{1} .. BKLX al aliq (b *aliquid faciens in occ.*, similiter ff$^{2\cdot}$) Cyr Chr^{1} *τι εν κρ.* (Ln) | *αυτος* (E* 253. *-τον*) .. BD* (sed post *παρρησ.* pon) d cop *αυτο* (Ln) .. b e non exprim

5. *ουδ. γαρ* (a c ff$^{2\cdot}$ q syr^{cu} add *tunc*) *οι αδ. αυτ.* (e f fos add *tunc*, Ambrst *adhuc*) *επιστευον* (DL *-ευσαν*, q *crediderunt*; b d add *tunc*) *εις αυτον* (D^{gr} add *τοτε*)

6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
15, 18. καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλήρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν,

---

6. *ουν* .. DEr al aliq fos syrcu etsch arm al Cyr om (Gb00) | *εστιν* (al10 fere post *ετοιμ.*) .. B *παρεστιν*

7. In T exciderunt *-σειν υμας εμε δε μι-* (quibus versus efficitur) | *μαρτυρω* .. T *-ρον*

8. *εορτην* (Gb″ prob Schu) c. BDKLTX al fere15 a b c e ff2· cop sah Chr (et.mosc5) Cyr .. ς add *ταυτην* c. EFGHMSUVΓΔΛ al longe pl (sed al aliq transiliunt ad *ταυτην* sq) f g q vg syromn go al Ammcat Aug Quaest | *ουκ* (Gb Sz) c. DKM 17.** 33. 389. pscr a b c ff2· vg cop syrcu al mu Porph (teste Hier2, 761· adv. Pelag. 2, 17. „Negat, inquit, fratrib. et propinquis ire se ad scenopegiam. Et postea scriptum est Ut autem adscenderunt fratres eius, tunc et ipse adscendit ad solemnitatem – – Iturum se negavit, et fecit quod prius negaverat. Latrat Porphyrius, inconstantiae ac mutationis accusat.“) Epiph447 (*ἔλεγεν ὅτι οὐ καταβαίνω* [corrige *οὐκ ἀναβ.*] *εἰς τ. ἑορτ. ταύτην. οὐ γὰρ ἐψεύδετο, μὴ γένοιτο – – μυστηριωδῶς γὰρ καὶ πνευματικῶς διαλεγομένου τοῖς αὐτοῦ ἀδελφοῖς οὐκ ἤδεισαν τί ἔλεγεν. ἔλεγε γὰρ αὐτοῖς μὴ ἀναβαίνειν εἰς τὸ ἱερὸν ἐν τῇ ἑορτῇ ἐκείνῃ μηδὲ εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ τελεωθῆναι τὴν οἰκονομίαν τοῦ πάθους αὐτοῦ* etc) Cyr (*ἀποφάσκει μὲν ἤδη σαφῶς τὸ βούλεσθαι τοῖς Ἰουδαίοις συνεορτάζειν ὁ κύριος ἦγουν ἶναι κατὰ ταὐτὸν ὡς συμμεθέξων ἐκείνοις τῆς ἐν σκιαῖς εὐθυμίας*) Chr (sed habet sic: *ἐγὼ οὐκ ἀναβ. ἄρτι. πῶς οὖν, φησίν, ἀνέβη, εἰπών Οὐκ ἀναβαίνω; οὐκ εἶπεν καθάπαξ Οὐκ ἀναβ., ἀλλά Νῦν, εἶπεν· τουτέστι μεθ' ὑμῶν.*) Aug Hier Quaest .. ς (Ln) *ουπω* c. BEFG HLSTUVΓΔΛ al pler f g q vgcdd aliq (ap Ln) go sah (syrsch etP *ego nunc non*) al | *εις τ. ε. ταυτην* .. 69. om | *ο εμος καιρ.* c. BDLTUX al8 (item *meum tempus* c f ff2· q vg go arm) Cyr .. ς *ο καιρ. ο εμος* c. EF GHKMSVΓΔΛ al pler (*temp. meum* a b e Aug Quaest) Chr

9. *ταυτα* (Gb Sz) c. DK 1. 33. 42. 118. 389. ascr pscr tscr al plus15 itpler vg syrcu etsch arr perss sl Cyr Chr (et.mosc3) .. ς (Ln) *τα. δε* c. BEF GHLMSTUVΓΔΛ al pl e f go cop sah syrP al (Chrmosc2 aeth *και ταυτ.*) | *αυτος* (Gb′) c. D*KLT(teste Birchio)X 1. 22. 33. 42. 118. 389. ascr pscr tscr al5 a b d ff2· l al vg (a ff2· fos *illis ipse*) cop sah syrP ms arm sl3· Cyr Aug .. al6 e syrcu etsch arr perss sl2· om; c Chr1 (et.mosc6) *ο ις* .. ς *αυτοις* c. BD**EFGHMS(T teste Georg.)UVΓΔΛ al pl f (*dix. eis cum esset*) q go syrP txt al Chr1 | *εν τη γαλιλαια* .. D 2.ev italiq Thph *εις την γαλιλαιαν*

10. *εις τ. εορτ.* h. l. c. DEFGHMSUVΓΔΛ al pler it (a bis habet) vg go

οὐ φανερῶς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν
ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; 12 καὶ γογγυσμὸς περὶ
αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν·
ἄλλοι ἔλεγον Οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς μέντοι παρρη- 9, 22.
σίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν
καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς οὗτος
γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 14, 24.
σοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός
με· 17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς
διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ
ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ

---

syr^{cu} et^{p} al Chr^{txt} Hier Aug .. Ln post οι add. αυτ. c. BKLTX al^{4} (et al^{3} ^{scr} post τοτε) a (vide ante) cop sah syr^{sch} et^{hr} pers^{p} sl Cyr .. al^{4} Chr^{com} (et.^{mosc6}) om | αλλα c. BT al? .. ς αλλ c. DEFGHKLMSUVΓΔΛ etc | ως (D al it^{aliq} al mu Cyr Chr^{1} ^{mosc3} om; Chr^{1} ap Morel et^{mosc2} αλλα κρυπτως, sed^{semel} αλλ ως εν fere non fluct) εν (A add τω) κρυπτ.

11. εν τη εορτη (sah Synops^{vdtr} *in templo*) .. A 69. Chr (et.^{mosc6}) om

12. πολυς (LM al πολλυς, X -λλοις) h. l. c. BLTX al (33. Chr$^{et.mosc6}$ ην πε. αυτ. πολ., 127. ην πολ. πε. αυτ.) b q Cyr .. ς post γογγυσμ. c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler f al vg al (sed aliae mu libere) .. D a c e ff^{2}· om | τοις οχλοις .. D 33. it vg go cop sah al (non syr^{p}) τω οχλω (:: Schu „et vero sing. saepissime, plur. nusquam usus est Io.") | αλλοι (Gb Sz) c. DEFGHKLMSUVΓΔΛ al fere^{100} b e q (a syr^{cu} et^{sch} *et alii*) go al Euth Thph .. ς Ln αλλ. δε c. BTX al vix mu it^{aliq} vg cop sah syr^{p} al Cyr (Chr οι δε) | ου .. KT al^{12} ουχι

13. B*(ut passim)DL* παρησια (-σεια D) | L om περι αυτου

14. μεσουσης (et. Epiph^{447} al) .. D 1. 13. 22. 69. 118. 124. 2.^{pe} Ps-Chr μεσαζουσης | ις c. BLTUX al ut vdtr pauc .. ς ο ις c. DEFGHKMSUVΓΔΛ al pler

15. εθαυμ. ουν (Schu „bene") c. BDLTX 1. 33. 42. 2.^{pe} al aliq a c e ff^{2}· l (b q εθ. δε) cop sah syr^{p} ^{mg} Cyr .. ς και εθαυμ. (M εθαυμαζαν) c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler vv pm | Γ πως ουτως

16. ουν (Gb† Sz; Schu „recte") c. BEFGHKMSTUVΓΔΛ al longe pl q go sah (ap Georg) syr^{p} sl^{pler} Thph .. ς om c. DLX al non ita mu it^{aliq} vg cop sah syr^{cu} et^{sch} al Cyr (vv aliq απεκρ. δε vel και απεκρ.) | αυτοις .. Γ 13. al it^{aliq} al om | ο ις .. B om ο | F* om και

17. θελη .. Γ al -λει | ποτερον (A** 131. p**^{scr} προτερον, item aeth *cognoscet primum quod*; X 33. add ει) εκ του (D om) θε.

18. εν αυτ. ουκ εστιν .. LX al? c ff^{2}· o. εστ. ε. αυτ.

*Ex 24, 3 s. ἔστιν. 19 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν
5, 18. ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος
8, 48. 10, 20. Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
*Lev 12, 3. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. 22 διὰ
τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋ-
*Gen 17, 10. σέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄν-
θρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ
λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ
ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν
8, 15. κρίσιν κρίνατε. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν Οὐχ
οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ,
καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες

19. μωυσης c. BDKLTXΔ al mu .. ς μωσης c. EFGHMSUVΓΛ al longe pl. Praeterea cf alibi | δεδωκ. c. EFGKLMSTUVXΓΔΛ al pler Chr Cyr .. Ln εδωκ. c. BDH (pergit ημιν) al aliq | G om εξ υμων

20. απεκρ. ο οχλ. c. BLTX 33. cop sah Aug (*respondit ei turba*) .. ς add και ειπεν (go syr^{sch} *et dixerunt;* 258. syrP al add αυτω, item 247. προς αυτον) c. DEFGHMSUVΓΔΛ al pler vv pl (syr^{cu} οι οχλ. [sic vdtr] ειπον αυτω omisso απεκρ., sed item v. sq *Iesus dixit eis*) Cyr .. K al^{5} syrP mg απεκριθησαν οι ιουδαιοι και ειπον αυτω (:: v. sq και ειπ. post απεκρ. non fluct nec fere similia alibi)

21. ις̄ c. BEFGHMVXΓΔ al plus^{60} (18 ap. sol. Scriv) Thph .. ς (Gb^{0}) Ln praem ὁ c. DKLS?TUΔ (αποκριθεις ο ις̄ ειπ. α., item sah cop^{dz}) al pm Cyr | αυτοις .. D it^{aliq} om | παντες .. D υμεις

22. δια τουτο c. sqq coniunxi (ut et. ς et edd pl) : ita (B certe^{mai}) DEG KLTUΓΔΛ al ut vdtr pl d e f al ut vdtr pl vg (ut am for etc) go syr^{omn} cop (sah vdtr certe) al Cyr Chr Euth Aug Gaud .. Ln 49. (item Knapp Theile aliiq) c. antecedd coni : ita X al q | μωυσ. et μωσ. h. v. et sq : vide ad v. 19. nisi quod KΔ v. 22. μωσεως | δεδωκεν .. DL al fere^{10} εδωκ. (D εδ. υμ. ante μωυσης pon) | D αλλα | εν (et. Or al) .. B b e om, hinc Ln [ε.] | περιτεμνετε ανθρωπον .. G al fere^{15} -νεται -πος

23. D 29. a f arm ει ουν (syr^{cu} et^{sch} *et si*) | L** λαβει | ανθρ. .. B 33. p^{scr} al praem ὁ | εμοι .. D cop sah arr aeth pers^{p} praem πως (cop sah pers^{p} *cur*; arr aeth *cur igitur*) | ολον (Chr τῷ γοῦν εἰπεῖν Ὅλον ἄνθρ. δείκνυσι καὶ μερικὴν ὑγείαν οὖσαν τὴν περιτομήν) .. X om | L υγιη

24. μη κρινετε .. V 69. al? μη κρινατε | κρισ. κρινατε c. EGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler Or al .. Ln κρ. κρινετε c. BDLT 245. 251 al? Const Cyr

25. ουν .. r* f^{scr} 10.pe om (go δε, syr^{cu} et^{sch} *et dicebant*) | εκ .. Γ al om (a *hierosolymitae*, it^{aliq} vg al *ex hierosolymis*) | ιεροσολυμειτων c. BD item (-μητων) EXΓ al aliq (:: et. Mc 1, 5. edendum erat -μειται ex AB[sic]DΔ etc)

26. και pr (et. Or Epiph^{447} al) .. LX al^{12} a g em al cop Cyr om | μηποτε

ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 *ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.* 28 (76.3) *ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων Κἀμὲ οἴδατε* 8, 14.
καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 *ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν.* 30 (77.1) *ἐζήτουν οὖν*
αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω 8, 20.
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 (78.10) *Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα*

.. D 49. 108. Chr[1] (et.mosc 4) *μητι* (it[pl] vg *numquid*, c ff[2]· *numq. forte*) | *αληθως* .. 33. al[18] syr[sch] al om | *εγνωσαν* .. D syr[cu] arm post *οι αρχ.* | o $\overline{\chi\varsigma}$ (Gb Sz) c. BDKLTX al plus[25] it[pler] vg cop sah syr[cu] arm al Or[2] Epiph[417] Cyr Chr[com] (et.mosc 3 et[2] txt et com) Isid Nonn .. ς praem *αληθως* c. EFGHMSUVΓ (om *εστιν*) ΔΛ al longe pl f q go syr[sch] etP al Chr[txt] Thph

27. *ερχηται* (et. ς Wtst Gb Sz etc) .. ς[e] (1624. et al) *ερχεται* c. (F? e sil.)HXΔ[s] al aliq; G al[2] *ελθη*

28. *εκραξεν* .. D al[2] it vg *-ζεν* (*clamabat*) | *εν τ. ιερω διδασκ.* (T al q post *ιησ.*) o (B[**]T om) $\overline{\omega\varsigma}$ (Δ 61.* om o $\overline{\omega\varsigma}$) .. D o $\overline{\iota\varsigma}$ *διδ. εν τ. ι.*, item sed *διδ.* post *ιερω* 1. 69. 131. 254. b l. Variant al | *και λεγων* .. K *κ. ελεγεν* | *και οιδατε* (v *οιδα*, b ff[2]· om *οιδ.*) .. X 409. 1 Or[2] (sed[3] et. habet) Chr[mosc 5] et[edd] al aliq Tert om

29. *εγω* (Gb Sz) c. BEGHKLMSTUVΓΔΛ al longe pl a e g q vg sah arm syr[P] c.[a] sl Or .. ς add *δε* c. DX al mu it[mu] cop syr[cu] et[sch] go al Cyr | *παρ* .. X *απ* | *απεστειλεν*, (D 131. *-σταλκεν*) .. 161. (et 124. fu) add (addita nota in mg *εις το ρωμαικον ευαγγελιον τουτο ευρον* 161.) haec: *και εαν ειπω οτι ουκ οιδα αυτον, εσομαι ομοιος υμων ψευστης* (huc usque 124. et fu). *και οιδα αυτον οτι παρ αυτου ειμι κακεινος με απεστειλεν.* Similiter g mm mt tol et al ap Ln totum vers. sic habent: *ego* (mm add *autem*) *scio* (tol *novi*) *eum, et si dixero* (g *dixerim? -rit?*) *quia nescio eum, ero similis vobis mendax*; *et* (mt *sed*, mm add *ego*) *scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit* (g *scit*)

30. *πιασαι* (MΓ et ut vdtr pl *-άσαι*, Δ *-ᾶσαι*) .. Λ 13. 69. 262. arm add *και εξηλθεν εκ της χειρος* (sed Λ *χωρας*) *αυτων* | *επεβαλεν* (b *iniecit*, d Ir[int] *inmisit*, X Or[1] *-αλλεν*) : et. Or[2] al .. T *εβαλεν*, it[pler] vg *misit* | *την χειρα* : et. Or al .. G al[10] it vg al mu Nonn Ir[int 3, 16, 7] *τας χειρας* | *εληλυθει* .. BL al[5] *-λυθεν*

31. *εκ τ. οχλ. δε* (33. post *εκ*, K al[10] *ουν*) *πολλ. επιστ.* c. B(K)LTX al[16] fere it[pler] vg Cyr .. ς *πολλ. δε εκ τ. οχλ. επιστ.* (D *επ.* post *δε*) c. (D)EGH MSUVΓΔΛ al longe pl q al pl | D *ελεγαν* | *οτι* c. EGHKMSVΓΔΛ al longe pl .. Gb[0] Ln om c. BDLTUX al plus[10] Cyr (nec exprim it vg go etc) | *μητι* c. GHMSUVΓΔΛ al longe pl .. Gb' Ln 49. *μη* c. BDEKLTX al[20] Chr (et.mosc 5) Cyr | D *πλεονα*

σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, (79.1) καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 (80.10)
12, 35. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 (81.10) ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς Ἰοῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος

31. *σημεια* c. BDKLTX al plus[35] it vg sah syrP arm sl Chr (et.mosc 5) Cyr .. ς (Gb[0]) add *τουτων* c. EGHSUVΓΛ al pl go cop syr[cu] et[sch] al; item ante *σημ.* M al[6] et post *ποιησει* Δ al | *ποιησει* (X *–σῃ*) .. G sl *ποιει*, Cyr *εχει ποιησαι* | *επoιησεν* .. D 13. 69. it[pler] vg syr[sch] al *ποιει*

32. *ηκουσαν* .. KMU 1. 28. 131. al fere[20] (et. T teste Birchio) it[aliq] sah add *ουν*, item D al c e go *δε* .. 13. 124. syr[cu] et[sch] syrP c. ob. praem *και* | B *φαρεισαιοι* atque ita plerumque | *ταυτα* .. DL* al pauc a b c e l syr[cu] arm Chr (et.mosc 5) om | *υπηρετας* h. l. c. DEHMVΓΛΔ al fere[50] a q go syrP al Thph .. ς (Ln) ante *ινα* c. BGKLSTUX it[pl] vg al mu Cyr (al pauc syr[cu] om *υπηρ.*, e Chr [et.mosc 5] om *οι φαρ. κ. οι αρχ.*) | *οι φαρ. κ. οι αρχιερ.* c. EHMSVΓΛΔ al longe pl a q go syrP (et syr[sch] *αυτοι και οι αρχ.*) al Thph .. Ln 49. *οι αρχ.* (al[5] *ιερ.*) *κ. οι φαρ.* (:: quae mutatio cohaeret cum *υπηρετ.* transposito. Cf et. 7, 45. item 11, 47. 11, 57. 18, 3. ubi iste ordo est nec fluct) c. BDGKLTUX al mu it[pl] vg al mu Cyr

33. *ειπ. ουν* (Gb Sz) c. BDEGHKLMSUVXΓΛΔ al longe pl vv pler Euth Thph Aug Bed .. ς add *αυτοις* c. T al vix mu c (*Ies. ad eos*) vg[ed] aeth pers[w] Cyr | *ο ις ετι* .. T *οτι ις* | *χρον. μικρ.* (B*D *μεικρ.*) c. BLTX 69. al? e q (al?) .. ς *μικρ. χρ.* c. DEGHKMSUVΓΛΔ al pler vv pler Chr Cyr (Tert *modicum adhuc temporis*) Aug | *μεθ υμ. ειμι* .. U *μενῶ μ. ὑμ.*

34. *ουχ* .. T *ουκ* | *ευρησετε* c. DEGHKLMSUVΓΛΔ etc .. Ln add *με* c. BTX cop sah syr[cu] et[sch] aeth | *ειμί* .. a c d syr[cu] cop (non sah) al Nonn (*ὁδεύσω*) Thph *εἶμι* (*vado* a c d) : Gb' | *και οπου* usq *ελθειν* (B add *εκει*, nil Mai.) .. U om

35. *πρ. εαυτους* .. G *πρ. αλληλους* | *μελλει ουτος* c. DLX al? syr[cu] .. ς (Ln 49.) *ουτ. μελλ.* c. BEGHKMSTUVΓΛΔ etc | *ημεις* .. D 249. it[pler] (non f q) vg cop om | *ευρησομεν* .. HMΓΛ al mu *–σωμεν* | *μη* .. D 124. *μητε* (it vg *numquid*) | *και* .. H om

36. *ο λογ. ουτ.* c. BDΕ[1](E* vdtr)KLX al[8] arm Nonn (*τίς δὲ πέλει λόγος οὗτος*) .. ς *ουτ. ο λογ.* c. E(ipse* corr)GHMSUVΓΛΔ etc .. T al[5] harl Chr [et.mosc 5] libere om *ουτος* | *ον* .. T *οτι* | *ευρησετε* c. DEHKLMSUVXΓΛΔ etc .. BGT cop sah syr[cu] et[sch] syrP c. ob. add *με* (Ln) | *εἰμί* : a (*eo*)

ὃν εἶπεν Ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς μὲ καὶ πινέτω. 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 (32. 7) Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς

°Zeh 14, 8. °Es 55, 11.

°Ioel 2, 28. (3, 1.)

---

cop (non sah) al (sed non c d syr^{cu}) Nonn (ὁππόθι βαίνω) Thph εἶμι | ἐλθειν .. 225. h. l. add και εποριευθη εκαστος etc Ioh 7, 53 usq 8, 11.

37. τη εσχ. ημ. τη μεγαλη (12. 17. 229.* for al? om τ. μεγ.) .. D^{gr} (syr^{sch}) τη ημερ. τη μεγ. τη εσχ., syr^{cu} τη μεγ. ημ. (om τη εσχ.) | B** DGHTXΛ al ιστηκει | εκραξεν (et. Or al) .. D 1. al Chr -αζεν, item *clamabat* it vg cop sah al | εαν (Did *ει*) τ. διψα (Or^{1} -ψη) | προς με (B *εμε*) : et. Or^{saepe} Did al .. D b e Cyp Victorin^{1} Aug^{1} om

38. ρευσουσιν .. HA al -σωσιν | καθως ειπεν η γραφη : Chr ἐνταῦθα ὑποστίξαι δεῖ, ἵνα ᾖ τό *Ποταμοὶ* etc τῆς αὐτοῦ (i. e. Christi) ἀποφάσεως (antea habet: καὶ ποῦ εἶπεν ἡ γραφὴ ὅτι ποταμοὶ etc; Οὐδαμοῦ.)

39. οὔ c. DGHLSTXΓΔ al longe pl (et. carp^{ev}) Cyr^{hr} Chr Cyr .. BEKMUVΛ al^{25} Thph ὅ | ημελλ. c. EGHKLMUVΓΔΛ al plus^{40} .. Ln 49. εμελλ. c. BDS? TX al pl Cyr^{hr} et^{alex} Chr (Nonn) | πιστευοντες c. DEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn it vg (*credentes, qui credunt, qui credebant* : ita et. pp^{mu}; sed Amb^{1} Aug^{1} Vig^{1} *qui credituri erant*) etc Cyr^{hr} Thdrt al .. BLT (Birch male ut vdtr -σοντες) 18.^{ev} sah (vdtr) Chr$^{mosc\,1}$ -σαντες (Ln) | ουπω .. A* οπου | πνευμα (D praem το) absq αγιον et δεδομενον et similibus c. KT 42. 91. san fu harl* cop (sah *nondum enim acceperant spiritum*) arm Or^{4} Ath^{606} Cyr^{3} Hesych Or$^{int\,3,\,908}$ lib Rebapt Hier (Nonn libere mutans: οὔπω γὰρ βροτέῃσιν ἐνερρίζωτο μενοιναῖς Χριστὸς ἄναξ γενέτωρ φανεὶς ἀγχίθρονος ἷδρις.) .. ς (Gb^{00}) add αγιον c. EGHLMSUXΓΔΛ v al pler Chr (Chr^{1} οὔπω γὰρ ἦν πν. ἅγιον, τουτέστι δοθέν. Thdrt$^{4,\,188}$) Or$^{int\,3,\,912}$. Item add δεδομενον it^{pl} vg^{ed} et$^{cdd\,pl}$ syr^{sch} syr^{P} c.* pers Eus$^{luc\,169}$ Victorin Aug Amb Quaest : ita Ln. Item add αγιον δεδομενον (254. δοθεν) B 254. e q al$^{1.\,2.\,3.}$ cat Or$^{int\,2,\,800}$; item D f go aeth αγιον επ αυτοις (D** -τους, f *in eis*, aeth *illis*) | ω̄ c. BDEGHKLMTUXΓ ΔΛ (B?) v al longe pl (et. carp^{ev}) Or^{3} Did Cyr Chr (et.$^{mosc\,5}$) Thdrt Thph .. ς (Gb^{00}) praem ὁ c. min mu Or^{1} | ουδεπω (et. Or^{1}; L 56. ουδεπωτε sic) .. BD al aliq Or^{3} Did ουπω

40. εκ του οχλου ουν (it^{mu} *autem*, Or om) c. (Schu „bene") BDLTX 1. (124. οι ουν εκ τ. οχλ. πολλοι) it^{pl} vg Or, item *quidam autem ex turba* cop sah arm; item *ex illa ergo turba multi* g gat mm, item addito *tunc* post *audito*. Cyr .. ς πολλοι ουν (f go syr al δε) εκ του οχλου c. EGHKMSUΓΔΛ al pler q f go syr^{utr} al | των (D praem αυτου) λογων (K

δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.* 54 *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.* 55 (67.1) *ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστιν πόσις.* 56 (68.10) *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ.* 57 *καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ.* 58 *οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ*

---

52. ουτος ημιν (c 1. t^{ser} al Or ante ουτος, u post *δουναι*, am post *carn. suam*) *δουναι* (dk al it^{pl} vg Amm^{cat} ante *φαγ.*) τ. *σαρκ.* (ita et. Or al; bt it^{pler} [et. m] vg al pler Chr [et.$^{mosc\ 6}$] Aug Gaud add *αυτου* [item 61.^{mg} *εαυτου*]: lta Ln)

53. b om ὁ | *ε. μ. φαγ.* (et. m item Or^{2} al Cyp^{3} al; d h Victorin *λαβητε*) τ. *σα. του* (k *τοῦτοῦ* sed alterum *τοῦ* deletum) *νι. τ. α.* (pro his r^{a} *εμου την σα.*, item Epiph^{59} *μου τ. σα.*) *κ. πιητε* (τ g^{ser} *πιετε*) *αυτου* (r^{a} Epiph *μου*) τ. *αιμ.* (d a Hil τ. *αιμ. αυτ. πιητ.*), *ουκ εχ.* (it vg *habebitis*) ζω. *εν εαυτ.* (d *εν εαυτ. την ζω.*, item Amb^{1} Cassiod^{1}) .. Naass^{100} *εαν μη πιητε μου το αιμα και φαγ. μου τ. σαρκα, ου μη εισελθητε εις την βασιλειαν των ουρανων*

54. *μου* bis .. d e Victorin *αυτου* | d *σαρκαν* | *καγω* c. bcdgklu 1. p^{ser} al^{15} ac plur Or^{1} Chr (et.$^{mosc\ 3}$) Cyr Bas$^{2,\ 586.\ 650.}$ .. ς *και εγω* c. ehms tvfaa al longe pl Or^{1} Eus^{marc} | *εν* (Sz) c. ckmtvaa al^{60} fere it^{pler} vg go cop sah Or^{2} Eus^{marc} Cyr Bas^{2} Chr (et.$^{mosc\ 5}$) .. ς om (Ln [*εν*]) c. bdeghlsur al pm a e

55. *αληθης* bis (Gb″) c. bcf^{a}klt al fere^{30} q tol mm cop sah arm arr Clem Or^{5} (et^{1} *αληθινη*) Eus$^{marc\ 3,\ 12.}$ Bas^{3} (1, 44$^{a.}$ 2, 586. sed 2, 650. fluct lectio) Cyr Apollin^{cat} Chr·(et.$^{mosc\ 5}$) Procop Dam al Or$^{int\ 2,\ 720.}$ .. ς *αληθως* c. d (sed om *και το* usq *ποσις*) eghmsuvfaa al pl it^{pler} vg syr^{oma} al (Or$^{3,\ 720.}$ sed^{int} *αληθης* agnoscit) Hil Aug Amb

56. d add in fine *καθως εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμην λεγω υμιειν, εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ως τον αρτον της ζωης, ουκ εχετε ζωην εν αυτω.* Item a ff^{2} *si acceperit homo corpus filii hominis quemadmodum panem vitae, habebit vitam in eo* (ff^{2} *illo*). Ad eadem alludit ut vidtr Victorin his : *Vitam esse et aeternam vitam sic testatur, sic docet : Nisi acceperitis corpus filii hom. sicut panem vitae et biberitis sanguinem eius, non habebitis vitam in vobis.*

57. *απεστειλεν* .. d al plus^{15} *-σταλκεν* | t om ζω | *τρωγων* (et. Or Eus^{marc} al) .. d Victorin *λαμβανων* | *ζησει* (Gb′) c. bc^{a}*klt al fere^{15} Or Eus$^{marc\ 2}$ Cyr^{com} Cyr^{act} Chr (et.$^{mosc\ 3}$) .. ς *ζησεται* c. eghmsuvfaa al longe pl Cyr^{txt} .. c^{a}(vdtr)d^{gr} *ζη*, item *vivit* b q go Amb^{2} al

58. *εξ* c. bct .. ς *εκ του* (:: ut vv. 50 et 51.) c. deghklmsuvfaa al ut

καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον Σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 (60.1) ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; 63 (70.4) τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· 2 Co 3, 6. (71.10) τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. 64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. (72.4) ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 (73.10) καὶ ἔλεγεν Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι 6, 44.

---

vdtr omn Or Cyr Chr | οι πατερες c. BCLT 3.Pe cop Or .. ς (Gb00) add υμων c. DEGHKMSUVΔΛ al pler vv pler Chr al; item Γ al aliq ημων. Praeterea ς (= Gb) Ln pergunt το μαννα c. EGHKSUVΓΔΛ al pler (M post εφαγον) vv pl Chr al (al6 ff2· syrhr praeterea add εν τη ερημω) contra BCDLT 33. e cop sah syrcu Or | τρωγων .. Γ al plus30 add μου | ζησει (Gb″) c. B(e Wo. Ce.)CEGLSTVΔΛ al plus50 Or Cyr Chr .. ς (Ln) ζησεται c. DHKMUΓ al pm Thdrt al

59. D εν τη συναγωγη | καφαρναουμ c. BCDT it (exc q) vg go cop sah Cyr .. ς καπερν. c. EGHKLMSUVΓΔΛ etc. Praeterea D a ff2· Aug1 add σαββατω

60. ακουσαντες .. D q syrcu post μαθ. αυτου, b e om | D ειπαν | ο λογ. ουτ. c. BCDKLT al fere15 e q cop arm Cyr2 Chr Bas1, 558· 2, 566. 650· Thph .. ς ουτ. ο λογ. c. EGHMSUVΓΔΛ al longe pl itpl vg | σκληρος .. Δms (explicationis caussa) δυσπαράδεκτος, quo eodem modo explicat Chr

61. ειδως (c* cop ιδων) δε .. D Chr (et.mosc 2; sed diff cdd al et edd) ως ουν εγνω. Similiter 13. al εγνω ουν, posteaque και ειπ. | εν εαυτω οτι .. D Chr (ut ante) οτι εν εαυτοις

62. θεωρητε .. HΓΔ 13. 157. al30 fere -ρειτε | Κ τ. υι. του ανθρ. | οπου .. D ου

63. KL al οφελει | ουδεν .. 13. 69. ουδενα | λελαληκα (Gb″ Sz) c. BCDK LTU al16 it vg go al pl Or Eusmarc 2 Ath Did Cyrutr Chr al Tert al .. ς λαλω c. EFGHMSVΓΔΛ al longe pl al aliq (non al2·3·) | D* d Tert om και

64. αλλ .. DL αλλα (49. Cf Lc 8, 16. Mc 12, 25.) | εισ. εξ υμ. τιν. (157. Did om) .. D itpm εξ υ. εισ. τιν., ST al mu vg Chr (et.mosc 4) εισ. τιν. εξ υ. | G al6 vgsixt am em san for fos ing mm mt tol al sax Hier al om μη (syrcu om τιν. ε. οι μ. πι.) | D al3 παραδιδους

65. οτι .. om K al pauc a Chr (et.mosc 3)

οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς μὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.

66 *Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν.* 67 *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;* 68 ($^{34.1}$) *ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα*
Lc 4, 36. Mc 1, 34. *ζωῆς αἰωνίου ἔχεις·* 69 *καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν*
Lc 11, 27. Mt 16, 18. *ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.* 70 ($^{35.10}$) *ἀπεκρίθη αὐτοῖς Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.* 71 *ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἤμελλεν παραδιδόναι αὐτόν, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.*

---

65. *πατρος* c. BC*DLT al a b ff^{2}· l cop syr^{cu} arr aeth^{utr} .. ς (Gb^{oo}) add *μου* c. C***EFGHKMSUVΓΔΛ al pler itp^{m} vg al mu Chr Cyr Bas^{2}

66. D al^{5} b c f l fos *εκ τ. ουν* | *απηλθον* h. l. c. EFGHMSUVΓΔΛ al pler q go Bas^{2,650}· .. Ln ante *εις* c. BCDKLT al^{12} vv pl Cyr Chr (et.mosc^{5}) Aug | Ln [*εκ*] *των* c. BGT al^{7} a b e q Bas^{2,650}· | Τ *περιπατουν*

67. *ουν* .. G al a arm syr^{cu} om; D b *δε* | *δωδεκα* .. U 13. 69. al vv aliq add *μαθηταις*

68. ς (= Gb Sz) *απεκρ. ουν* c. EFGHMSUVΓΔ al pl q al vg syrP Bas^{2,650}· (om *αυτω*) Aug^{1} contra BCKLΔ al plus^{20} a c e f cop sah syr^{cu} et^{sch} arm al mu Cyr Bas^{2,650}· Cyp al (D b *ειπεν δε*, go *tunc resp.*) | *απελευσομεθα* .. Γ al aliq *-σωμεθα*

69. *και εγνωκαμεν* (D add *σε*; al^{3} cop *εγνωκ. και* ante *πεπιστ.* pon) .. GΓ al^{6} om | *ο αγιος* (Gb) c. BC*DL Nonn Cosm, item praemisso *ο* $\overline{χς}$ cop sah .. ς (Gb^{-}) *ο* $\overline{χς}$ *ο υιος* c. C***(vdtr, minus enim recte in append. cod. c datum puto *ο* $\overline{χς}$ *ο αγ. υιος*)EFGHKMSUVΓΔΛ al fere omn vv pl (et. aeth^{PP}; aeth^{ro} *ο* $\overline{χς}$ *ο αγ. ο υι.*) Bas^{2} Cyr Chr Cyp^{2} al; item omisso *ο* $\overline{χς}$ 17. al? b syr^{cu} Chr^{mosc5} semel Cyp^{1} (:: Schulzio *ο αγ. τ. θε.* Iohanneum non vdtr) | *του θεου* (Gb Sz) c. BCDL al^{7} it^{pler} vg cop sah syr^{cu} arm pers^{w} Cyr Nonn Cosm Victorin Aug .. ς add *του ζωντος* c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler ff^{2}· syr^{sch} et^{P} al Bas^{3} Chr Cyp Amb

70. *αυτοις* (al^{3} g q for fos al sax Nonn *αυτω*, D a b c e ff^{2}· cop arm om) c. EFGHMSUVΓΔΛ al plus^{70} ar^{e} et^{P} sl .. ς (Gb^{oo}) Ln add *ο* $\overline{ις}$ c. BCDKLU al pm vv pler Cyr. Praeterea D a ff^{2}· cop sah add *λεγων* (*et dix. illis* a) | *υμας* (Δ om) *τ. δωδ.* (28. om) *εξελεξ.* .. G *εξελ. υμ. τ. δω.* | *εξ υμ. εις* .. D al pauc it^{alliq} Chr (et.mosc^{5}) Aug *εις ε. υμ.*

71. DK 1. 2.P^{e} al om *τον* | *ισκαριωτου* c. BCGL 33. f g vg^{six} am for gat harl al arm syrP ^{mg} ^{gr} (*του απο καριωτου*, ap Wh. sed alibi *τον απο* etc) Alcuin .. D a b e (*carioth*) ff^{2}· san *σκαριωθ*, item syr^{cu} et^{sch} *iscariot* (a *iudam simonem scarioth*, b ff^{2}· *de iuda simone* [ff^{2}· *si. iu.*] *scarioth*, e *de iuda simonem carioth*; q mm al *iudam simonem iscariothem* vel *-then*; c *de iuda simone iscariothe*; ff^{2}· *de simone iuda scarioth*; fos *de iuda simonem scariothem*); 13. 69. 124. *απο καριωτου* (13. *σκαρ.*) .. ς

VII.

1 *Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.* 2 *ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.* 3 *εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς·* 4 *οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.* 5 *οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.*

5, 18.

•Lev 23, 34.

ισκαριωτην c. EFHKMSUVΓΔΛ al pler vg^{ed} (*iudam simonis iscariotem*, item em al ut vdtr) syr^{p} Cyr (:: et h. l. et 13, 26. pro testium auctoritate edendum *ισκαριωτου*. Multo enim verisimilius est id quod Iohanni proprium est ad modum reliquorum mutatum esse, quam ad *σιμωνος* aliena manu accommodatam *ισκαριωτην* scripturam. Minime vero scripturam nostram impedit 14, 22., ubi quum *ιουδας* absque *σιμωνος* ponat, ipsum Iudam dicit Iscariotem, ut haud dubie solebat dici; quemadmodum addito patris nomine, quod esset a Carioth aptissime cum isto coniungit.) | *ημελλ.* c. DEFGHMSVΓΔΛ al pl .. Ln 49. *εμελλ.* c. BCKLU al plus^{45} Cyr Thph (:: cf ad 6, 6.) | *παραδ. αυτον* c. BCDL 69. 124. o^{acr} al it^{pler} vg cop sah .. *ς αυτ. παρ.* c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler a go Cyr Thph | *ων* c. C**EFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr, item (*unus cum esset* q, *cum esset unus* it^{pl} vg, *cum unus esset* c, *qui unus erat* e) it vg go cop sah syr^{p} .. BC*DL syr^{cu} et^{sch} al om (Gb^{00} Ln)

VII. 1. *και* .. C**D al^{2} it^{pler} (non q) vg$^{edd\ pl}$ (sed vg^{ed} gat mm g *με. τα. δε*) sah (non cop) syr^{cu} et^{sch} (non syr^{p}) al (sed non go al) Chr^{com} om (Gb^{0}) | *μετ. ταυτ.* h. l. (Sz) c. BCDGKLX al fere^{20} it^{pler} vg cop sah al aliq Chr^{com} Cyr .. *ς* post o (B om) *ις* c. EFHMSUVΔΛ al longe pl q go syr^{p} Chr^{txt} .. Γ y^{scr} al aliq om | *ηθελεν* .. Α *-λον*

3. *ιουδαιαν* .. D^{gr} *γαλιλαιαν* | *θεωρησουσιν* c. B*DLMΔ 33. al aliq .. *ς* (item Ln ex errore) *-σωσι* (*-σων*) c. B**EFGHKSUVXΓΔ al pler | *σου* sec .. B (cop) ante *τα εργ.* pon (Ln) .. DG al plus^{20} it^{pm} sah syr^{cu} et^{sch} al Bas Cyr Chr (et.$^{mosc\,5}$) Thph^{ed} om; sed G 1. al aliq pergunt *ἃ σὺ π.*

4. *εν κρ. τι* c. DEFGHMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg go Chr^{1} .. BKLX al aliq (b *aliquid faciens in occ.*, similiter ff$^{2\cdot}$) Cyr Chr^{1} *τι εν κρ.* (Ln) | *αυτος* (B* 253. *-τον*) .. BD* (sed post *παρρησ.* pon) d cop *αυτο* (Ln) .. b e non exprim

5. *ουδ. γαρ* (A c ff$^{2\cdot}$ q syr^{cu} add *tunc*) *οι αδ. αυτ.* (e f fos add *tunc*, Ambrst *adhuc*) *επιστευον* (DL *-ευσαν*, q *crediderunt*; b d add *tunc*) *εις αυτον* (D^{gr} add *τοτε*)

6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
15, 18. καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλήρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν,

---

6. *ουν* .. DEr al aliq fos syrcu etsch arm al Cyr om (Gb00) | *εστιν* (al10 fere post *ετοιμ.*) .. B *παρεστιν*

7. In T exciderunt *-σειν υμας εμε δε μι-* (quibus versus efficitur) | *μαρτυρω* .. T *-ρον*

8. *εορτην* (Gb'' prob Schu) c. BDKLTX al fere15 a b c e ff2· cop sah Chr (et.mosc5) Cyr .. ς add *ταυτην* c. EFGHMSUVΓΔΛ al longe pl (sed al aliq transiliunt ad *ταυτην* sq) f g q vg syromn go al Ammcat Aug Quaest | *ουκ* (Gb Sz) c. DKM 17.** 33. 389. pscr a b c ff2· vg cop syrcu al mu Porph (teste Hier2, 761· adv. Pelag. 2, 17. „Negat, inquit, fratrib. et propinquis ire se ad scenopegiam. Et postea scriptum est Ut autem adscenderunt fratres eius, tunc et ipse adscendit ad solemnitatem – – Iturum se negavit, et fecit quod prius negaverat. Latrat Porphyrius, inconstantiae ac mutationis accusat.") Epiph447 (*ἔλεγεν ὅτι οὐ καταβαίνω* [corrige *οὐκ ἀναβ.*] *εἰς τ. ἑορτ. ταύτην. οὐ γὰρ ἐψεύδετο, μὴ γένοιτο – – μυστηριωδῶς γὰρ καὶ πνευματικῶς διαλεγομένου τοῖς αὐτοῦ ἀδελφοῖς οὐκ ἤδεισαν τί ἔλεγεν. ἔλεγε γὰρ αὐτοῖς μὴ ἀναβαίνειν εἰς τὸ ἱερὸν ἐν τῇ ἑορτῇ ἐκείνῃ μηδὲ εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ τελειῶσαι τὼς τὴν οἰκονομίαν τοῦ πάθους αὐτοῦ* etc) Cyr (*ἀποφάσκει μὲν ἤδη σαφῶς τὸ βούλεσθαι τοῖς Ἰουδαίοις συνεορτάζειν ὁ κύριος ἦγουν εἶναι κατὰ ταὐτὸν ὡς συμμεθέξων ἐκείνοις τῆς ἐν σκιαῖς εὐθυμίας*) Chr (sed habet sic: *ἐγὼ οὐκ ἀναβ. ἄρτι. πῶς οὖν, φησίν, ἀνέβη, εἰπών Οὐκ ἀναβαίνω; οὐκ εἶπεν καθάπαξ Οὐκ ἀναβ., ἀλλά Νῦν, εἶπεν· τουτέστι μεθ' ὑμῶν.*) Aug Hier Quaest .. ς (Ln) *ουπω* c. BEFG HLSTUVΓΔΛ al pler f g q vgcdd aliq (ap·Ln) go sah (syrsch etP *ego nunc non*) al | *εις τ. ε. ταυτην* .. 69. om | *ο εμος καιρ.* c. BDLTUX al8 (item *meum tempus* c f ff2· q vg go arm) Cyr .. ς *ο καιρ. ο εμος* c. EF GHKMSVΓΔΛ al pler (*temp. meum* a b e Aug Quaest) Chr

9. *ταυτα* (Gb Sz) c. DK 1. 33. 42. 118. 389. ascr pscr tscr al plus15 itpler vg syrcu etsch arr perss al Cyr Chr (et.mosc3) .. ς (Ln) *τα. δε* c. BEF GHLMSTUVΓΔΛ al pl e f go cop sah syrP al (Chrmosc2 aeth *και ταυτ.*) | *αυτος* (Gb') c. D*KLT(teste Birchio)X 1. 22. 33. 42. 118. 389. ascr pscr tscr al5 a b d ff2· l al vg (a ff2· fos *illis ipse*) cop sah syrP mg arm al3· Cyr Aug .. al6 e syrcu etsch arr perss al3· om; c Chr1 (et.mosc6) *ο ις* .. ς *αυτοις* c. BD**EFGHMS(T teste Georg.)UVΓΔΛ al pl f (*dix. eis cum esset*) q go syrP txt al Chr1 | *εν τη γαλιλαια* .. D 2.ev italiq Thph *εις την γαλιλαιαν*

10. *εις τ. εορτ.* h. l. c. DEFGHMSUVΓΔΛ al pler it (a bis habet) vg go

οὐ φανερῶς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; 12 καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. 9, 22.

14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· 17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ 14, 24.

---

syr^{cu} et^{p} al Chr^{txt} Hier Aug .. Ln post οι αδ. αυτ. c. BKLTX al^{4} (et al^{3} scr post τοτε) a (vide ante) cop sah syr^{sch} et^{hr} pers^{p} sl Cyr .. al^{4} Chr^{com} (et.mosc^{6}) om | αλλα c. BT al? .. ς αλλ c. DEFGHKLMSUVXΓΔΛ etc | ως (D al it^{aliq} al mu Cyr Chr^{1} mosc^{3} om; Chr^{1} ap Morel et$^{mosc\,2}$ αλλα κρυπτως, sed^{semel} αλλ ως εν fere non fluct) εν (Λ add τω) κρυπτ.

11. εν τη εορτη (sah Synops^{vdtr} *in templo*) .. A 69. Chr (et.mosc^{6}) om

12. πολυς (LM al πολλυς, X -λλοις) h. l. c. BLTX al (33. Chr$^{et.mosc\,6}$ ην πε. αυτ. πολ., 127. ην πολ. πε. αυτ.) b q Cyr .. ς post γογγυσμ. c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler f al vg al (sed aliae mu libere) .. D a c e ff^{2}· om | τοις οχλοις .. D 33. it vg go cop sah al (non syr^{p}) τω οχλω (:: Schu „et vero sing. saepissime, plur. nusquam usus est Io.") | αλλοι (Gb Sz) c. DEFGHKLMSUVΓΔΛ al fere^{100} b e q (a syr^{cu} et^{sch} *et alii*) go al Euth Thph .. ς Ln αλλ. δε c. BTX al vix mu it^{aliq} vg cop sah syr^{p} al Cyr (Chr οι δε) | ου .. KT al^{12} ουχι

13. B*(ut passim)DL* παρησια (-σεια D) | L om περι αυτου

14. μεσουσης (et. Epiph^{447} al) .. D 1. 13. 22. 69. 118. 124. 2.pe Ps-Chr μεσαζουσης | ως c. BLTUX al ut vdtr pauc .. ς o ως c. DEFGHKMSVΓΔΛ al pler

15. εθαυμ. ουν (Schu „bene") c. BDLTX 1. 33. 42. 2.pe al aliq a c e ff^{2}· l (b q εθ. δε) cop sah syr^{p} ^{mg} Cyr .. ς και εθαυμ. (M εθαυμαζαν) c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler vv pm | Γ πως ουτως

16. ουν (Gb† Sz; Schu „recte") c. BEFGHKMSTUVΓΔΛ al longe pl q go sah (ap Georg) syr^{p} al^{pler} Thph .. ς om c. DLX al non ita mu it^{aliq} vg cop sah syr^{cu} et^{sch} al Cyr (vv aliq απεκρ. δε vel και απεκρ.) | αυτοις .. Γ 13. al it^{aliq} al om | ο ως .. B om ὁ | F* om και

17. θελη .. Γ al -λει | ποτερον (Δ** 131. p**^{scr} προτερον, item aeth *cognoscet primum quod*; X 33. add ει) εκ του (D om) θε.

18. εν αυτ. ουκ εστιν .. LX al? c ff^{2}· o. εστ. ε. αυτ.

Ex 24, 3 s. ἔστιν. 19 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν
8, 48. 10, 20. ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος
Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
Lev 12, 3. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. 22 διὰ
τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋ-
Gen 17, 10. σέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄν-
θρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ
λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ
ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν
5, 18. κρίσιν κρίνατε. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν Οὐχ
οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ,
καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες

---

19. *μωυσης* c. BDKLTXΔ al mu .. ς *μωσης* c. EFGHMSUVΓΛ al longe pl. Praeterea cf alibi | *δεδωκ.* c. EFGKLMSTUVXΓΛΔ al pler Chr Cyr .. Ln *εδωκ.* c. BDH (pergit *ημιν*) al aliq | G om *εξ υμων*

20. *απεκρ. ο οχλ.* c. BLTX 33. cop sah Aug (*respondit ei turba*) .. ς add *και ειπεν* (go syr^{sch} *et dixerunt;* 258. syr^{p} al add *αυτω*, item 247. *προς αυτον*) c. DEFGHMSUVΓΔΛ al pler vv pl (syr^{cu} *οι οχλ.* [sic vdtr] *ειπον αυτω* omisso *απεκρ.*, sed item v. sq *Iesus dixit eis*) Cyr .. K al^{6} syr^{p} ^{mg} *απεκριθησαν οι ιουδαιοι και ειπον αυτω* (:: v. sq *και ειπ.* post *απεκρ.* non fluct nec fere similia alibi)

21. $\overline{\iota\varsigma}$ c. BEFGHMVXΓΔ al plus^{60} (18 ap. sol. Scriv) Thph .. ς (Gb^{0}) Ln praem ὁ c. DKLS?TUΔ (*αποκριθεις ο* $\overline{\iota\varsigma}$ *ειπ. α.*, item sah cop^{bo}) al pm Cyr | *αυτοις* .. D it^{aliq} om | *παντες* .. D *υμεις*

22. *δια τουτο* c. sqq coniunxi (ut et. ς et edd pl) : ita (B certe^{mai}) DEG KLTUΓΔΛ al ut vdtr pl d e f al ut vdtr pl vg (ut am for etc) go syr^{omn} cop (sah vdtr certe) al Cyr Chr Euth Aug Gaud .. Ln 49. (item Knapp Theile aliiq) c. antecedd coni : ita X al q | *μωυσ.* et *μωσ.* h. v. et sq : vide ad v. 19. nisi quod KΔ v. 22. *μωσεως* | *δεδωκεν* .. DL al fere^{10} *εδωκ.* (D *εδ. υμ.* ante *μωυσης* pon) | D *αλλα* | *εν* (et. Or al) .. B b e om, hinc Ln [ε.] | *περιτεμνετε ανθρωπον* .. G al fere^{15} *-νεται -πος*

23. D 29. a f arm *ει ουν* (syr^{cu} et^{sch} *et si*) | L** *λαβει* | *ανθρ.* .. B 33. p^{scr} al praem ὁ | *εμοι* .. D cop sah arr aeth pers^{p} praem *πως* (cop sah pers^{p} *cur*; arr aeth *cur igitur*) | *ολον* (Chr *τῷ γοῦν εἰπεῖν Ὅλον ἄνθρ. δείκνυσι καὶ μερικὴν ὑγείαν οὖσαν τὴν περιτομήν*) .. X om | L *υγιη*

24. *μη κρινετε* .. V 69. al? *μη κρινατε* | *κρισ. κρινατε* c. EGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler Or al .. Ln *κρ. κρινετε* c. BDLT 245. 251 al? Const Cyr

25. *ουν* .. Γ* f^{scr} 10.pe om (go *δε*, syr^{cu} et^{sch} *et dicebant*) | *εκ* .. Γ al om (a *hierosolymitae*, it^{aliq} vg al *ex hierosolymis*) | *ιεροσολυμειτων* c. BD item (*-μητων*) EXΓ al aliq (:: et. Mc 1, 5. edendum erat *-μειται* ex AB[sic]DΔ etc)

26. *και* pr (et. Or Epiph^{447} al) .. LX al^{12} a g em al cop Cyr om | *μηποτε*

ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 (76.3) ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων Κἀμὲ οἴδατε 8, 14.
καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν
ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν,
ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. 30 (77.1) ἐζήτουν οὖν
αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω 8, 20.
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 (78.10) Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα

.. D 49. 108. Chr[1] (et.mosc[4]) *μητι* (itpl vg *numquid*, c ff[2]· *numq. forte*) | *αληθως* .. 33. al[3] syr[sch] al om | *εγνωσαν* .. D syr[cu] arm post *οι αρχ.* | *ο χς* (Gb Sz) c. BDKLTX al plus[25] itpler vg cop sah syr[cu] arm al Or[2] Epiph[4/17] Cyr Chr[com] (et.mosc[3] et[2] txt et com) Isid Nonn .. ς praem *αληθως* c. EFGHMSUVΓ (om *εστιν*) ΔΛ al longe pl f q go syr[sch] etP al Chr[txt] Thph

27. *ερχηται* (et. ς Wtst Gb Sz etc) .. ς[e] (1624. et al) *ερχεται* c. (F? e sil.)HΚΔ* al aliq; G al[2] *ελθη*

28. *εκραξεν* .. D al[2] it vg *-ζεν* (*clamabat*) | *εν τ. ιερω διδασκ.* (T al q post *ιησ.*) o (B**T om) *ις* (Δ 61.* om o *ις*) .. D o *ις διδ. εν τ. ι.*, item sed *διδ.* post *ιερω* 1. 69. 131. 254. b l. Variant al | *και λεγων* .. K *κ. ελεγεν* | *και οιδατε* (V *οιδα*, b ff[2]· om *οιδ.*) .. X 409. 1 Or[2] (sed[3] et. habet) Chr[mosc5] et[edd] al aliq Tert om

29. *εγω* (Gb Sz) c. BEGHKLMSTUVΓΔΛ al longe pl a e g q vg sah arm syrP c.* sl Or .. ς add *δε* c. DX al mu it[mu] cop syr[cu] et[sch] go al Cyr | *παρ* .. X *απ* | *απεστειλεν*, (D 131. *-σταλκεν*) .. 161. (et 124. fu) add (addita nota in mg *εις το ρωμαικον ευαγγελιον τουτο ευρον* 161.) haec: *και εαν ειπω οτι ουκ οιδα αυτον, εσομαι ομοιος υμων ψευστης* (huc usque 124. et fu). *και οιδα αυτον οτι παρ αυτου ειμι κακεινος με απεστειλεν.* Similiter g mm mt tol et al ap Ln totum vers. sic habent: *ego* (mm add *autem*) *scio* (tol *novi*) *eum*, *et si dixero* (g *dixerim*? *-rit*?) *quia nescio eum, ero similis vobis mendax*; *et* (mt *sed*, mm add *ego*) *scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit* (g *scit*)

30. *πιασαι* (MΓ et ut vdtr pl *-άσαι*, Δ *-ᾶσαι*) .. Λ 13. 69. 262. arm add *και εξηλθεν εκ της χειρος* (sed Λ *χωρας*) *αυτων* | *επεβαλεν* (b *iniecit*, d Ir[int] *inmisit*, X Or[1] *-αλλεν*) : et. Or[2] al .. T *εβαλεν*, it[pler] vg *misit* | *την χειρα* : et. Or al .. G al[10] it vg al mu Nonn Ir[int 3, 16, 7·] *τας χειρας* | *εληλυθει* .. BL al[5] *-λυθεν*

31. *εκ τ. οχλ. δε* (33. post *εκ*, K al[9] *ουν*) *πολλ. επιστ.* c. B(K)LTX al[16] fere it[pler] vg Cyr .. ς *πολλ. δε εκ τ. οχλ. επιστ.* (D *επ.* post *δε*) c. (D)EGH MSUVΓΔΛ al longe pl q al pl | D *ελεγαν* | *οτι* c. EGHKMSVΓΔΛ al longe pl .. Gb[0] Ln om c. BDLTUX al plus[10] Cyr (nec exprim it vg go etc) | *μητι* c. GHMSUVΓΔΛ al longe pl .. Gb' Ln 49. *μη* c. BDEKLTX al[20] Chr (et.mosc[5]) Cyr | D *πλεονα*

σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, (79.1) καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 (80.10)
12, 35. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 (81.10) ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς Ἰοῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος

31. *σημεια* c. BDKLTX al plus[35] it vg sah syrP arm sl Chr (et.mosc[5]) Cyr .. ς (Gb[0]) add *τουτων* c. EGHSUVΓΔ al pl go cop syr[cu] et[sch] al; item ante *σημ.* M al[6] et post *ποιησει* Δ al | *ποιησει* (X *–ση*) .. G sl *ποιει*, Cyr *εχει ποιησαι* | *εποιησεν* .. D 13. 69. it[pler] vg syr[sch] al *ποιει*

32. *ηκουσαν* .. KMU 1. 28. 131. al fere[20] (et. T teste Birchio) italiq sah add *ουν*, item D al c e go *δε* .. 13. 124. syr[cu] et[sch] syrP c. ob. praem *και* | B *φαρεισαιοι* atque ita plerumque | *ταυτα* .. DL* al pauc a b c e l syr[cu] arm Chr (et.mosc[5]) om | *υπηρετας* h. l. c. DEHMVΓΔΛ al fere[30] a q go syrP al Thph .. ς (Ln) ante *ινα* c. BGKLSTUX it[pl] vg al mu Cyr (al pauc syr[cu] om *υπηρ.*, e Chr [et.mosc[5]] om *οι φαρ. κ. οι αρχ.*) | *οι φαρ. κ. οι αρχιερ.* c. EHMSVΓΔΛ al longe pl a q go syrP (et syr[sch] *αυτοι και οι αρχ.*) al Thph .. Ln 49. *οι αρχ.* (al[5] *ιερ.*) *κ. οι φαρ.* (:: quae mutatio cohaeret cum *υπηρετ.* transposito. Cf et. 7, 45. item 11, 47. 11, 57. 18, 3. ubi iste ordo est nec fluct) c. BDGKLTUX al mu it[pl] vg al mu Cyr

33. *ειπ. ουν* (Gb Sz) c. BDEGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl vv pler Euth Thph Aug Bed .. ς add *αυτοις* c. T al vix mu e (*Ies. ad eos*) vg[ed] aeth pers[w] Cyr | *ο ις ετι* .. T *οτι ις* | *χρον. μικρ.* (B*D *μεικρ.*) c. BLTX 69. al? e q (al?) .. ς *μικρ. χρ.* c. DEGHKMSUVΓΔΛ al pler vv pler Chr Cyr (Tert *modicum adhuc temporis*) Aug | *μεθ υμ. ειμι* .. U *μενω μ. ὑμ.*

34. *ουχ* .. T *ουκ* | *ευρησετε* c. DEGHKLMSUVΓΔΛ etc .. Ln add *με* c. BTX cop sah syr[cu] et[sch] aeth | *ειμί* .. a c d syr[cu] cop (non sah) al Nonn (*ὑπάγω*) Thph *εἶμι* (*vado* a c d) : Gb′ | *και οπου* usq *ελθειν* (B add *εκει*, nil Mai.) .. U om

35. *πρ. εαυτους* .. G *πρ. αλληλους* | *μελλει ουτος* c. DLX al? syr[cu] .. ς (Ln 49.) *ουτ. μελλ.* c. BEGHKMSTUVΓΔΛ etc | *ημεις* .. D 249. it[pler] (non f q) vg cop om | *ευρησομεν* .. HMΓΔ al mu *–σωμεν* | *μη* .. D 124. *μητε* (it vg *numquid*) | *και* .. H om

36. *ο λογ. ουτ.* c. BD[gr](E* vdtr)KLX al[5] arm Nonn (*τίς δὲ πίλει λόγος οὗτος*) .. ς *ουτ. ο λογ.* c. E(ipse* corr)GHMSUVΓΔΛ etc .. T al[5] harl Chr [et.mosc[5]] libere om *ουτος* | *ον* .. T *οτι* | *ευρησετε* c. DEHKLMSUVXΓΔΛ etc .. BGT cop sah syr[cu] et[sch] syrP c. ob. add *με* (Ln) | *εἰμί* : a (*eo*)

ὃν εἶπεν Ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς μὲ καὶ πινέτω. 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 (32.7) Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς

°Zch 14, 8. °Ez 36, 11.

°Ioel 2, 28. (3, 1.)

---

cop (non sah) al (sed non c d syr^{cu}) Nonn (ὀππόθι βαίνω) Thph εἶμι | ἐλθειν .. 225. h. l. add και επορευθη εκαστος etc Ioh 7, 53 usq 8, 11.

37. τη εσχ. ημ. τη μεγαλη (12. 17. 229.* for al? om τ. μεγ.) .. DE^{gr} (syr^{sch}) τη ημερ. τη μεγ. τη εσχ., syr^{cu} τη μεγ. ημ. (om τη εσχ.) | B** DGHTXA al ιστηκει | εκραξεν (et. Or al) .. D 1. al Chr -αζεν, item *clamabat* it vg cop sah al | εαν (Did ει) τ. διψα (Or^{1} -ψη) | προς με (B εμε) : et. Or^{saepe} Did al .. D b e Cyp Victorin^{1} Aug^{1} om

38. ρευσουσιν .. HA al -σωσιν | καθως ειπεν η γραφη : Chr ἐνταῦθα ὑποστίξαι δεῖ, ἵνα ᾖ τό *Ποταμοὶ* etc τῆς αὐτοῦ (i. e. Christi) ἀποφάσεως (antea habet: καὶ ποῦ εἶπεν ἡ γραφὴ ὅτι ποταμοὶ etc; Οὐδαμοῦ.)

39. οὔ c. DGHLSTXΓA al longe pl (et. carp^{ev}) Cyr^{hr} Chr Cyr .. BEKMUVΔ al^{25} Thph ὅ | ημελλ. c. EGHKLMUVΓΔΛ al plus^{40} .. Ln 49. εμελλ. c. BDE? TX al pl Cyr^{hr} et^{alex} Chr (Nonn) | πιστευοντες c. DEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn it vg (*credentes, qui credunt, qui credebant* : ita et. pp^{mu}; sed Amb^{1} Aug^{1} Vig^{1} *qui credituri erant*) etc Cyr^{hr} Thdrt al .. BLT (Birch male ut vdtr -σοντες) 18.^{ev} sah (vdtr) Chr^{mosc1} -σαντες (Ln) | ουπω .. A* οπου | πνευμα (D praem το) absq αγιον et δεδομενον et similibus c. KT 42. 91. san fu harl* cop (sah *nondum enim acceperant spiritum*) arm Or^{6} Ath^{898} Cyr^{3} Hesych Or$^{int\,3,\,908}$ lib Rebapt Hier (Nonn$^{libere\,mutans}$: οὔπω γὰρ βροτέῃσιν ἐνερρίζωτο μενοιναῖς Χριστὸς ἄναξ γενέταο φανεὶς ἀγχίθρονος ἕδρης.) .. ς (Gb^{00}) add αγιον c. EGHLMSUXΓΔΛ v al pler Chr (Chr^{1} οὔπω γὰρ ἦν πν. ἅγιον, τοιτέστι δοθέν. Thdrt$^{4,\,188}$) Or$^{int\,3,\,912}$. Item add δεδομενον it^{pl} vg^{ed} et$^{cdd\,pl}$ syr^{sch} syr^{p} c.* pers Eusluc^{169} Victorin Aug Amb Quaest : ita Ln. Item add αγιον δεδομενον (254. δοθεν) B 254. e q sl$^{1.\,2.\,3.}$ cat Or$^{int\,3,\,900}$; item D f go aeth αγιον επ αυτοις (D** -τους, f *in eis*, aeth *illis*) | ις c. BDEGHKLMTUXΓ ΔΛ (8?) v al longe pl (et. carp^{ev}) Or^{3} Did Cyr Chr (et.$^{mosc\,5}$) Thdrt Thph .. ς (Gb^{00}) praem ὁ c. min mu Or^{1} | ουδεπω (et. Or^{1}; L 56. ουδεπωτε sic) .. BD al aliq Or^{3} Did ουπω

40. εκ του οχλου ουν (it^{mu} *autem*, Or om) c. (Schu „bene") BDLTX 1. (124. οι ουν εκ τ. οχλ. πολλοι) it^{pl} vg Or, item *quidam autem ex turba* cop sah arm; item *ex illa ergo turba multi* g gat mm, item addito τινες post ακουσ. Cyr .. ς πολλοι ουν (f go syr al δε) εκ του οχλου c. EGHKMSUΓΔΛ al pler q f go syr^{utr} al | των (D praem αυτου) λογων (K

1, 91. ὁ προφήτης· 41 ἄλλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· (88.7) οἱ δὲ
ἔλεγον Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 42 οὐχὶ ἡ
*Ps 89, 4. *Mich 5, 1. γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς
κώμης, ὅπου ἦν Δαυείδ, ἔρχεται ὁ Χριστός; 43 (84.10) σχίσμα οὖν
7, 30. ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44 (85.1) τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν
πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

45 (86.10) Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φα-
ρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46
ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος ὡς
οὗτος ὁ ἄνθρωπος. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι Μὴ καὶ

---

al it^{alliq} vg al add αυτου) c. BDEGHKLMTUΓΔ* al longe pl it vg go cop sah syr^{sch} syrP mg (*verba haec*) et^{txt} (*verba eius*) pers^{w} sl$^{1.2.3.}$ Or (add του ιυ) cat. Praeterea BDLTU al e syrP mg add τουτων (U τούτου) : ita Ln, item G al it^{pler} vg al praem .. ς τον λογον (X al mu arm Cyr add τουτου et aeth praem; al persP add αυτου) c. S?(X)Δ**Λ al pm arm aeth persP (Cyr) .. 106. 44.ev om plane | ουτος (et. Or Cyr) .. BD praem οτι (fortasse recte, et. v. sq)

41. αλλοι pr .. T 1. 13. 69. al pauc c f cop sah Or add δε, hinc Ln [δε] | ουτος .. DLX al pauc syrP c.* praem οτι | οι (*quidam*) δε c. BLTX 1. 33. al^{5} it^{pl} vg sah sl$^{3.}$ et^{ed} Or Cyr .. 49. αλλοι c. DEGHK(MΔ* al^{10} fere b q ab ελεγον ad ελεγον transiliunt)SUΓΔΛ** al longe pl (et. v) go syr^{utr} al, item ς (Gb^{00}) add δε c. min b q cop al | D* ελεγαν

42. ουχι (Γ ουχῆ) c. DEGHKMSUXΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr .. Ln 49. ουχ c. B**(* ουκ)LT Or (alibi hoc alibi illud fluct, nec enim ratio locorum omnium eadem; passim neutrum fluct; tamen cf ad Mt 13, 55. Rom 2, 26. ubi similiter testes ουχ η pro ουχι η praebent) | ειπεν .. D al pauc λεγει, item *dicit* it vg al | του .. D 13. 69. 157. al om | δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ : cf ad Mt 1, 1. | Γ* al βηθλεμ, item *baethlem* a, *bethlem* e | ερχ. ο χς (Schu „bene ap Io.") c. BLT c ff$^{2.}$ g (e om ο χς) vg syr^{sch} Cyr Chr .. ς ο χς ερχ. c. DEGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn vv pl cat (sed D ante οπου, cop ante απο βηθλ., sah ante εκ του σπερμ.)

43. εγεν. εν τω οχλ. (D^{gr} εις τον οχλον) c. BDLTX 33. 124. 157. al pauc it^{pler} vg cop sah syrP (similiter syr^{sch}) al Cyr .. ς εν τ. οχλ. εγεν. c. EGHKMSUΓΔΛ al pler q al

44. επεβαλεν c. DEGHKMSUXΓΔΛ al ut vdtr omn (131. -αλλεν) e f go al Cyr Chr .. BLT it^{pl} vg al εβαλεν (Ln 49. :: cf ad v. 30.) | U επ αυτω | fu om versum (y^{scr} om τιν. usq πιασ. αυτ.)

45. ειπον .. T teste Birchio ελεγον | εκεινοι .. KU al g om | D ηγαγατε (T ηγαγιντε)

46. απεκριθησαν (et. Or) .. D add δε, al pauc Chr (et.mosc^{3}) add οτι | ελαλ. ουτως ανθρ. c. BLTX 3. 33. Or Cyr^{4} (et^{1} ελ. α. ουτ.) Chr^{3} cat .. ς ουτ. ελαλ. ανθρωπ. c. EGHKMSUΓΔΛ al longe pler it^{pl} (al^{libero} ut e *nemo unquam sic locutus est*) vg al; item D ουτ. ανθρ. ελαλ. | ως ουτ.

ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48 μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, 3, 1.
ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, 51 Μὴ ὁ νόμος *Dt 19, 15 sq.
ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγήγερται.

ο ανθρ. (3. 9. mm mt al ap Ln syr^{sch} et^{hr} al add λαλει) c. EGHKMSU XΓΔΛ al pler itpl vg (et. am san al pler) sah syrP al Thdrt$^{2, 121}$ Chr^{txt} (sed$^{mosc\,2}$ om) cat; item D c ff^{2*} ως ουτος λαλει, item a *quomodo et hic* .. Ln 49. om (Gb^{0}) c. BLT 225. 229.* for cop Or Cyr^{3} Chr$^{com\,2}$ Aug (:: offendit illud ουτος ο ανθρ.; hinc alii satis habuerunt delevisse ὁ ἄνθρωπος, alii totum additamentum abstulere; quod ut adderetur nulla prorsus caussa erat)

47. απεκριθησαν c. D 1. 33. al fere^{10} a c e ff^{2*} sah syr arm perss al$^{1.\,2.}$ Cyr .. ς (Gb^{0}) Ln add ουν c. BEGHKLMSTUXΓΔΛ al longe pl itmu vg syrP al; item go cop δε | αυτους .. BK al^{5} l fos arm om (v. 46. nemo add) | L πεπλανασθαι

48. εκ .. K al^{7} om | επιστευσεν .. D πιστευει

49. αλλα c. BDLT .. ς αλλ c. EGHKMSUXΓΔΛ etc (Or αλλ η) | επαρατοι c. BT 1. 33. Or Cyr^{schol} et^{1027*} Chr^{com} .. ς επικαταρατοι c. DEGHKL MSUXΓΔΛ al pler Cyr^{txt} Chr^{txt} (:: cf Gal 3, 10. 13.)

50. πρωτερον (το πρ. LX al^{7}) c. BLT a (*qui prius venit ad eum*) e (*qui venerat ad Ies. primo tempore*) sah syr^{hr} Cyr, item addito νυκτος vel ante [το] προτερ. (K c ff^{2*} l syrP c.* arm aeth) vel post πρωτ. (cop) vel ante πρ. αυτ. (al^{7}) X 1. 13. 69. 118. 124. 209. 2.^{pe} it^{s} cop arm aeth syrP c.*, item D 33. νυκτος το πρωτον... ς νυκτος ante πρ. αυτον c. EGHMSΓΔ al pler; item post πρ. αυτον (al aliq τον ιν) KUΔ al f l q vg go syr (*qui venerat ad Ies. nocte*) .. 49. Gb' nec προτ. nec νυκτ. : at sic e coniectura (:: ex 19, 39. fluxit textus immutatio) | εις ων (L vv aliq om) εξ αυτων .. D ante ο ελθων, 71. 142.* g^{scr} om

51. ακουση .. Γ al aliq -σει | πρωτον (K 118. al post πα. αυτ., X ante ακουσ.) παρ αυτου c. BD(K)LT(X) 1. 33. 69. al^{15} fere Or Cyr Bas$^{3, 304}$ (πρωτ. αυτου ακ.) item (*primum*) c ff^{2*} q (a *prius ab illo, f prius* ante ακ. item go) arm .. ς παρ αυτου πρωτερον (Gb' πρωτον) c. EGHMSUΓ ΔΛ al longe pl g vg cop sah syr^{utr} al Chr .. e Eus^{ps} Lcif om πρωτ. | γνω .. D επιγνωσθη (*cognoscatur* d) | ποιει (et. Or al) .. D c Lcif εποιησεν

52. ειπαν c. BDKT .. ς -πον c. EGHLMSUXΓΔΛ etc (Or om κ. ειπ. αυτ.) | εραυνησον c. B*T .. ς Ln (ignorans B) 49. ερευνησον c. B**DEGHKLMS UXΓΔΛ etc (:: cf ad 5, 39.) | ιδε .. D 229.** add τας γραφας, item 229.* (την γραφην) a c e ff^{2*} l (non item f g q) vg (sed non am san for em ing** gat mm al) sah post εραυνησον (:: ex 5, 39.) | εκ τ. γαλιλ. (B

γαλειλ. ut solet) προφ. c. BLTX al pauc it^{aliq} vg (sed non am fu for san ing al) Or Cyr Chr (et.$^{mosc\,5}$) .. ς προφ. εκ της (G om) γαλ. c. DE GHKMSUΓΔΛ (et. carp^{ev}) al pler it^{pl} vg$^{edd\,pl}$ go al pl | εγηγερται (EG HM al mu εγειγερτ.) c. EGHLMS^{txt}XA (et. carp^{ev}) al pl (syr interprete Schaafio) syr$^{P\,mg}$ pers^{P} (*quando surrexit*) Cyr^{3} (multus est in exponendo, cf p. 481 sq, urgetque Iesum ne fuisse quidem Galilaeum) Chr (urget quod Iesus respondendo docuerit se non prophetam sed του κόσμου δεσπότην esse) .. Gb' Ln 49. εγειρεται c. BDKS^{mg}ΓΠΛ al fere^{30} it^{pler} vg (syr teste Wtst aliisq) syr$^{P\,txt}$ go aeth^{utr} pers^{w} (e *surget*, item cop sah) Or (ουκ εξερχεται ουδε εγειρεται); item U ερχεται (:: ut vix probabiliter dici potest unde εγηγερτ. ortum sit, ita planissima est lectionis εγειρεται origo)

53.—8, 11. om c. ABCLTXΔ (in A et C par foliorum quod periit: 6, 50.—8, 52. in illo, 7, 53.—8, 11 in hoc: pericopam de adultera non continuisse certum est. De C cf editionis meae prolegg pag. 31. nota 4.) (L et Δ spatium vacuum habent) 22. 33. 72. 96. 97. 106. 131. 157. a* bxy$^{scr\ 2.pe}$ al plus^{50} (sed in his aliquot om tantum 8, 3—11.) et evgg^{lpm} (et. carp^{ev}) a b** f l^{txt} q cop^{dz} et$^{cdd\ al}$ sah syr (mss pl, quemadmodum et. Lee in ed. 1816. testatur deesse istam historiam in Peschitho. Vertit primum Syriace Maras Amidae episc. teste Zacharia Meletin. ap. Dion. Barsalib., abbas Mar Paulus teste syr$^{P\ cod\ mg}$.) syr^{P} (mss pl; qui habent cdd, vel in mg exhibent vel testantur nota non in omnibus inveniri istam historiam) arm^{mss} ar^{cod} (e copta facta) go; item praetereunt Or Apollin Thdor^{mop} Chr Cyr Bas Cosm Nonn Thph cat (hinc nec in Amm^{presb} inventum vdtr unde plurima in cat transiere) Cyp Tert Iuvenc (non addiderim Amm et Eus in canonibus videri praeterisse, nam quod in GM $\overline{\pi\varsigma}$ notatur ad 7, 46. $\overline{\pi\zeta}$ ad 8, 19. id non satis est ad probandum, quum tota de adultera historia ad canonem ι' trahi potuerit.) Defuisse antiquitus testantur et. capitulorum indices in veterrimis cdd; nam nec ACΔΛ nec al mu capitulum περι της μοιχαλιδος in indicem relatum habent; habent vero KM aliiq pm .. asteriscis notant EA al^{15} fere, obelis S al plus^{30}, asterisco ad 7, 53. et 8, 11. notat M .. transpon (sive 7, 53.—8, 11. sive 8, 3—11.) ad finem evglii Io 1. al plus^{10} (et. tisch in quo 7, 53.—8, 2. ab ipso*, 8, 3—11. a posteriore scriptore supplentur) .. 13. 69. 124. 346. post Luc 21., 225. post Io. 7, 36. hab .. omitti in cdd testantur scholl varia. Ita A 262. aliiq sic in mg habent: τα βιβλισμενα (al ωβ.) ἐν τισιν ἀντιγράφοις οὐ κεῖται, οὐδὲ Ἀπολιναρίου (al -ρίῳ)· ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ὅλα κεῖται (al κειται)· μνημονεύουσιν τῆς περικοπῆς ταύτης καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐν αἷς ἐξέθεντο διατάξεσιν εἰς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας. Item 1.^{mg} ad fin. evglii: τὸ περὶ τῆς μοιχαλίδος κεφάλαιον ἐν τῷ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγ. (cod. ἐαγγ.) ὡς ἐν τοῖς πλείοσιν ἀντιγράφοις μὴ κείμενον, μηδὲ παρὰ τῶν θείων πατέρων τῶν ἑρμηνευσάντων μνημονευθέν, φημὶ δὴ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστ. καὶ Κυρίλλου Ἀλεξανδρέως οὐδὲ μὴν ὑπὸ Θεοδώρου Μωψουεστίας καὶ τῶν λοιπῶν, παρέλειψα κατὰ τὸν τόπον. κεῖται δὲ οὕτως μετ' ὀλίγα τῆς ἀρχῆς τοῦ $\overline{\pi\varsigma}$ κεφ. ἑξῆς τοῦ Ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτ. ἐκ τ. Γαλιλ. οὐκ ἐγείρεται. Eodem

loco 135.mg et 301.mg : *εὕρηται καὶ ἕτερα ἐν ἀρχαίοις ἀντιγράφοις, ἅπερ σιωπῶμεν γράψαι πρὸς τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ εὐαγγελιστοῦ, ἃ ἐστι τάδε.* 34.mg ad ipsum loc. sic: *ἰστέον ὅτι διὰ τοῦτο μετὰ ἀστερίσκων ἐτέθησαν τὰ περὶ τῆς μοιχαλίδος, ἐπειδὴ εἰς τὰ πλείω τῶν ἀντιγράφων οὐκ ἔγκειται· πλὴν εἰς τὰ ἀρχαιότερα εὕρηνται.* Ceterum memorabile est quod Eusb. e. 3, 39. de Papia refert : *ἐκτέθειται δὲ καὶ ἄλλην ἱστορίαν περὶ γυναικὸς ἐπὶ πολλαῖς ἁμαρτίαις διαβληθείσης ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἣν τὸ καθ' Ἑβραίους εὐαγγ. περιέχει.* Quae quorsum spectent ambigitur; Rufinus vero ad hanc adulterae historiam pertinere eo significavit quod verba *ἱστορίαν περὶ* usq *κυρίου* sic reddidit: *historiam de muliere adultera quae accusata est a Iudaeis apud dominum.*

Habent pericopam DF (quamquam hiat 7, 28.—8, 10.) GHKUΓ (sed hiat post *στησ. αυτην* v. 3.) (item EMSΔ : vide supra) al plus^{300} cdd mus^{r} et^{lat} ap Hier (adv. Pelag. 2, 17. „in ev. sec. Ioh. in multis et Graecis et Latinis cdd. invenitur de adultera muliere quae accusata est ap. dominum") b^{e} c e ff^{2} g l^{mg} vg aeth^{utr} syr^{hr} sl sax pers (in cod vat ad cap 10. trahitur); adde vv quarum mss differre supra indicavimus .. agnoscunt Const (2, 24, 4. *ἑτέραν δέ τινα ἡμαρτηκυῖαν ἔστησαν οἱ πρεσβύτεροι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῷ θέμενοι τὴν κρίσιν ἐξῆλθον· ὁ δὲ καρδιογνώστης κύριος, πυθόμενος αὐτῆς εἰ κατέκριναν αὐτὴν οἱ πρεσβ. καὶ εἰπούσης ὅτι οὔ, ἔφη πρὸς αὐτήν Ὕπαγε οὖν, οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω*) Synops (sed post v. 20. demum atque in hunc quidem modum commemorat: *ἐνταῦθα τὰ περὶ τῆς κατηγορηθείσης ἐπὶ μοιχείᾳ*) Euth (sed add *χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι τὰ ἐντεῦθεν* etc *παρὰ τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις ἢ οὐχ εὕρηται ἢ ὠβέλισται. διὸ φαίνονται παρέγγραπτα καὶ προσθήκη· καὶ τούτου τεκμήριον τὸ μηδὲ τὸν Χρυσόστομον ὅλως μνημονεῦσαι αὐτῶν*) Hier Amb Aug (de coniug. adulter. 2, 7. – „quis non intelligat debere ignoscere maritum, quod videt ignovisse dominum" – „Sed hoc videlicet infidelium sensus exhorret, ita ut nonnulli modicae fidei vel potius inimici verae fidei, credo metuentes peccati impunitatem dari mulieribus suis, illud quod de adulterae indulgentia dominus fecit auferrent de codd. suis." Similiter Nicon eiectam esse vult narrationem ab Armenis, *βλαβερὰν εἶναι τοῖς πολλοῖς τὴν τοιαύτην ἀκρόασιν* dicentibus.) Textum sic habet ϛ (Gb^{00}):

53 *καὶ ἐπορεύθη* (DMSΓ al^{15} c al *-θησαν*, U al pl *απηλθεν*, Λ al mu *απηλθον*) *ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον* (tisch 1. 25. cop^{wi} arm^{ed} τ. *τοπον*, 69. *τα ιδια*) *αὐτοῦ*.

VIII. 1 *Ἰησοῦς δὲ* (UΓ al pm *και ο ιησ.*, al mu *και ιησ.*, *και ο ιησ. δε*, *ο δε ιησ.*) *ἐπορεύθη* (S al *-ετο*) *εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν* (Γ 272. f^{ser} add *μονος*). 2 *ὄρθρου δὲ* (Γ 272. *και οτε* pro *ορθρ. δε*) *πάλιν* (U al pl Euth add *βαθεως* s. *βαθεος*) *παρεγένετο* (D *παραγεινεται*, U al pl vv mu *ηλθεν* s. *παρηλθεν*, item U al pm add *ο ιησους*) *εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς* (GSU al^{20} *οχλος*, Γ 272. om) *ἤρχετο πρὸς αὐτόν* (om *πρ. α.* EGHKU al plus^{30}; *και πας* usq *αυτον* om al^{6}), *καὶ καθίσας* (275. arm om) *ἐδίδασκεν αὐτούς* (D al^{6} om *και καθ. ε. αυτ.*). 3 *ἄγουσι* (al^{2} *φερουσι*, Λ** al^{6} *και προσηνεγκαν αυτω*) *δὲ* (UΓ al mu vv aliq om) *οἱ γραμματεῖς* (*οι.γρ.* al^{7} Prom cum *και*

sq om, al transp, 1. al arm οι *αρχιερεις*) *καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν* (Sz om *πρ. α. c.* DMUFA al longe pl vv mu; et. transp; et. *πρ. τον ιησοιν* legitur) *γυναῖκα ἐν* (Sz *επι* c. DMSUFA al longe pl) *μοιχείᾳ* (D *επι αμαρτεια γυναικα*) *κατειλημμένην* (D *ειλημμενην*, EGHK al pm *καταληφθεισαν*, 16.ev *καταλελημμενην*), *καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν* (A al pl add *τω*) *μέσῳ* 4 *λέγουσιν* (UA al plus[80] italiq vg al *ειπον*) *αὐτῷ* (et om et *τω ιησου* legitur; praeterea add *πειραζοντες* EGHK al pl Euth Promiss; D add *εκπειραζοντες αυτον οι ιερεις ινα εχωσιν κατηγοριαν αυτου*) *Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ* (M *η γυ. αυτ.*) *κατειλήφθη* (EGHK al mu *κατειληφθη*, D al *κατειληπται*, MA al pm *ηλειπται* s. *ειληπται*, 32.ev *προκατειληπται*) *ἐπαυτοφώρῳ* (EGHMA al *-φορω*, A** al *-φορως*) *μοιχευομένη* (U al pl vv pm Amb *ταυτην ευρομεν επαυτοφωρω* [vv pm om] *μοιχευομενην*). 5 *ἐν δὲ*
*Lev 20, 10. (al[10] fere *και εν*) *τῷ νόμῳ Μωσῆς* (M al mu *μωυσ.*, D *μωυσης δε ε. τ. ν.*) *ἡμῖν* (DH al om, U al aliq italiq vg post *ενετ.* varieq al transp, HS al[90] fere vv aliq *ημων* ante *μωσ.*) *ἐνετείλατο* (D *επελευσεν*, 161. *εγραψεν*) *τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι* (Sz *λιθαζειν* c. DMSUA al longe pl vv mu Cassiod; al[19] *λιθαζεσθαι*)· *σὺ οὖν* (D *συ δε νιν*, italiq fos al Amb Prom *συ δε*) *τί λέγεις* (Sz add *περι αυτης* c. MSUA al pl vv mu Euth Amb al); 6 *τοῦτο δὲ* (15. 272. c al om) *ἔλεγον* (S al mu *ειπον*) *πειράζοντες* (al plus[12] *εκπειρ.*) *αὐτόν* (al om), *ἵνα ἔχωσι* (al mu vv pauc *σχωσι, εχουσι, ευρωσι*) *κατηγορεῖν* (Sz *κατηγοριαν* c. SU al longe pl vv mu et cum iisdem fere add *κατ*) *αὐτοῦ* (*τουτο δε* usq *αυτου* om DM 264.). *ὁ δὲ Ἰησοῦς* (e*scr* om, 258. *γνους*) *κάτω κύψας* (et. *π. κεκριφως, κ. νευσας, κατακυψ.* legitur, c*scr* *κυψας*) *τῷ δακτύλῳ* (A 262. al syr*utr* om; et. transponitur) *ἔγραφεν* (DEGHM tisch** al mu *κατεγραφεν*, al[10] *εγραψεν*, al[2] *καταγεγραφεν*) *εἰς τὴν γῆν* (EGHK al fere[90] sl add *μη* [al[2] om, al[5] *και*] *προσποιουμενος*). 7 *ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες* (M al plus[50] *επερωτ.*) *αὐτόν* (D al om, al add *και*, ff[2]. *cum autem interrogarent exspectantes eum quid diceret*), *ἀνακύψας* (DMS al mu vv *ανεκυψεν* [-*ψε*] *και*, UA al pm Euth *αναβλευας*) *εἶπε πρὸς αὐτούς* (DSUA al pl vv *αυτοις*, M al om) *Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος* (EGH al mu *-τον*) *τὸν* (DUA al pl om) *λίθον ἐπ' αὐτῇ* (DEGHKMUA al pl *επ αυτην*) *βαλέτω* (EGHK al pm *βαλλετω*; D *επ α. βαλ. λιθ.*, EGHKS al pm *επ α. τ. λιθ. β.*, UA al pm *λιθ. β. ε. α.*, M al *β. ε. α. τ. λ.* etc). 8 *καὶ πάλιν κάτω κύψας* (D al sl[2. 3.] *κατακυψ.*, H* 272. om *κατω*; praeterea D al ff[2.] Hier Aug add *τω δακτυλω*) *ἔγραφεν* (D al *κατεγραφ.*, M 126. al *εγραψεν*) *εἰς τὴν γῆν* (U al mu add *ενος εκαστοι αυτων τας αμαρτιας*, item Bar Hebr. ex cod. aliquo Alex. ap. Asseman. Contra Hier adponit [explicationis caussa] : *eorum videlicet qui accusabant et omnium peccata mortalium.*). 9 *οἱ δὲ ἀκούσαντες* (A 13. 69. 124. 262. al om *οι δ. ακ.*, D *εκαστος δε των ιουδαιων*, diff al) *καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι* (*και* usq *ελεγχ.* om DMUA 1. 13. 69. 124. al longe pl vv pm Euth al) *ἐξήρχοντο* (D al *-χετο*, A 13. 69. 124. al [sed pler praem *και*] *εξηλθεν* s. *-θον*, M *ανεχωρησαν* post *ε. π. ε.*) *εἷς καθ' εἷς* (haec om D, 1. al *εις εκαστος αυτων*, al vg transp), *ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων* (*ε. τ. εσχ.* om EGHKM al pl vv pl Hier Amb, D *ωστε παντας εξελθειν*), *καὶ*

VIII.

12 *Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.* 13 *εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.* 14 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω.* 12, 46.

κατελείφθη (KA al mu -*ληφθη*) *μόνος* (al mu om, [syr^{utr}] pers^{P} *μονη* omissis *ο ιησ. και*) *ὁ Ἰησοῦς* (D al vv om, U al pm *ιησ. s. ο ιησ.* ante *μον.* pon) *καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα* (Sz *ουσα* c. cdd unc omn al longe pl vv aliq). 10 *ἀνακύψας* (A al mu -*βλεψας*, 254. -*νευσας*) *δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς* (*και* usq *γυναικ.* om DMS al pm vv pl Amb Aug, UA al pl aeth Euth *ειδεν αυτην και*) *εἶπεν αὐτῇ* (om UA al pl pers^{P}, 282. *προς αυτην*, D vv aliq Amb *τη γυναικει*) *Ἡ γυνή* (om DEFGHK al pl vv mu Hier Amb; Sz *Γύναι* c. MSUA al longe pl), *ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου* (om *που* usq *σου* al^{15} Aug, om *εκεινοι* HU al pm vv, om *εκ. οι κατ. σ.* DMA al pl vv mu); *οὐδείς σε κατέκρινεν;* 11 *ἡ δὲ εἶπεν* (D *κακεινη ειπεν αυτω*, diff al) *Οὐδείς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς* (D fos *ο δε ειπ.*, A al mu *ο δε* [vel *και ο*] $\overline{\text{ις}}$ *ειπ. α.*, EFGKM al pl vv mu om *αυτη*, U al om *δε*) *Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω* (sic MUA etc, *κατακρινῶ* H al vv, *κρινῶ* EFGK al mu, tisch** al *κρίνω*)· *πορεύου* (D *υπαγε*) *καὶ* (om D al^{6} ff^{2}· cop) *μηκέτι* (U *μη*, praem *απο του νυν* DMU al pl vv mu Hier Amb, item *το λοιπον* al^{2} Aug) *ἁμάρτανε* (M add *τουτο δε ειπαν πειραζοντες αυτον, ινα εχωσι κατηγοριαν κατ αυτου*).

VIII. 12. *αυτ. ελ.* *ο* (B om) $\overline{\text{ις}}$ c. BLSTUX al b („congregatis illis" pro *αυτοις*) q (go *αυτ. ο* $\overline{\text{ις}}$ *ελ.*), item (sed *ελαλ. αυτ.*) D al mu a (*loquebatur ad illos*) f ff^{2}· g l (e *iterum autem* [ita et. b g syr al; ff^{2}· go arm al om] *cum convenissent loquebatur Ies.*) cop syr .. EFGHKMAA al pl go Thph Euth *αυτ. ο* $\overline{\text{ις}}$ *ελ.* .. *ς ο* $\overline{\text{ις}}$ (al^{2} om) *αυτ.* (al^{6} e for al om, al syr^{P} post *ελαλ.* pon) *ελαλ.* c. min (syr^{P}) | Ln *μοι* c. BT Or | *περιπατηση* c. BFG KLTUXA al plus^{60} Or Cyr^{1} .. *ς -τησει* c. DEHMA(s?) al pm Cyr^{1} | D *αλλα*

13. *αυτω.* . A c.* supplet in mg

14. D al^{5} Or *ο ιησ.* | *αληθ. ε. η μαρτ. μου* (et. Or^{2} al) .. B al^{4} b sah Or^{1} Did Chr (et.^{mosc4}) Faust ap Aug *η μαρτ. μ. αληθ. εστ.*, D *αληθεινη μου ε. η μαρτ.* | *υμ. δε* (om FHKU al mu a; b *enim*) *ουκ οιδ. π. ε. η* (*η* c. BDKTUXA al pl f ff^{2}· l q vg [sed q gat mm cop^{wi} sic et. ante] cop sah go syr^{P} al Novat; *ς* [= Gb Sz] Ln *και* c. EFGHI.s? al mu it^{mu} al Amb) *που υπαγω* .. MA al pm syr^{hr} Or^{2} Cyr Aug om

7, 24. 8, 17. 15 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 καὶ
ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί,
16, 32. ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμε-
°Dt 19, 15. Mt 18, 16. τέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.
18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ
πέμψας με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου;
14, 7. 9. (87.8) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ
ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤδειτε. 20 (88.1) ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐ-
7, 30. δεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
7, 33 sq. 21 (89.10) Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς Ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ
με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Μήτι ἀποκτενεῖ
ἑαυτόν, ὅτι λέγει Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω
3, 31. 1 Io 4, 5. εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου

---

15. κατα την σαρκα .. A om την

16. και (al aliq om) εαν κρ. δε (al post εαν pon; GX al^{6} fere vv aliq om) | αληθινη c. BDLTX 33. Or^{1} .. ς αληθης c. EF(F* ab αληθ. εστ. transilit ad αληθ. εστ. v. 17.)GHKMSUAA al longe pler Or^{1} Chr^{1} (alibi δικαια ut et. al^{2} gat mm syrP ^{mg} sl$^{2.}$ vdtr) | μονος .. D 40.^{ev}[illegible]h add (sah praem) εγω | D αλλα | πατηρ (et. Or^{2} etc, S ο πατ.) .. D om

18. εμαυτου .. U εμου

19. ις c. BDEFGHKLMTUXAA al pl .. ς (= Gb Sz) ο ις c. (s?) al mu Or | T ουδε τον | αν (c f vg Amb *forsitan*, a q *utique;* D b e ff$^{2.}$ al Victorin om) ηδειτε (X al ειδητε) c. BLTX al Or^{6} Cyr^{2} Amb .. ς ηδ. αν c. EFG HKMSUAA al pler q al Cyr^{1}

20. ελαλησεν c. BDKLT al fere^{10} vv longe pl Or ^{lig} Cyr Chr^{com} .. ς (= Gb Sz) add ο ιησους c. EFGHMSUXAA al pler ff$^{2.}$ q vg$^{ed\ et}$edd aliq al Amb Chr^{txt} | E**XA al aliq γαζοφυλακειω | ελθειν .. L ηλθεν, al mu Or^{1} Cyr εληλυθειν

21. αυτοις c. BDLTX b e Or Cyr .. ς (Gb^{00}) add ο ιησους c. EFGHKMSU AA al ut vdtr omn vv pler (sed passim transp) Chr | ζητ. με .. 1. 22. 209. al^{12} vv aliq add και ουχ ευρησετε με (vel absq με)|T teste Bchio αποθανησεσθε | UX al mu sah syr Cyr και (157. οτι) οπου

22. D* ελεγαν | L αποκτεννει | D* al sah Or^{1} αυτον

23. ελεγεν c. BDLTX al^{4} it^{pler} vg syrP ^{mg} sl$^{2.3.}$ Or Cyr .. ς ειπεν c. EFG HKMSUAA al pler f q go al| εγω .. D^{gr} f q cop go add δε|X om υμ. ε. τ. τ. κοσμ. ε. | τουτ. (al aliq om) του κ. c. BT 33. 69. 124. it^{pler} go cop sah al (sed hae vv ita et. sec loco; contra vg *de hoc mundo* pr

τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ Σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν; 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ

3, 14. 12, 32.

---

loco, altero ex m. hoc) Or[1] Cyr .. ς του κ. τουτου c. DEFGHKLMSUXΔΛ al pler Or[1] Chr

24. D 69. 124. e πιστευσ. μοι

25. ειπεν c. BLX 1. 33. 69. 124. al[5] it[pler] vg cop sah al mu Cyr .. ς (Gb[00]) praem και c. EFGHKMSTUΔΛ al pler f q go syrP, D[gr] (d om) al em sl add οτι | ὅ τι .. ς (non ς[e] Gb Sz) Gb'' οτι: ita cdd mu (sed in antiqss mss omnib utrumque οτι scribitur) .. a c f ff[2]· q ð gat mm Amb[aliq] Idac *initium* (f ff[2]· q mm gat ð Idac Amb[2] *principium*) *quod* (c f ff[2]· q Amb Idac *quod et*); et. go cop syrP *principium quod et*, item sah omisso και; similiter e vg[ed] foss emm mt Amb[1] *principium qui et* .. am san ing for tol harl Aug *princ. quia et*, d *init. quoniam et* .. b *inprimis quia*. Syr interprete Sch : *etiamsi inceperim loqui vobiscum* | ὑμῖν; (ita et. Ln) .. ς (49.) cum puncto, non cum interrogationis signo. Cf Chr : ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι· τοῦ ὅλως ἀκούειν τῶν λόγων τῶν παρ' ἐμοῦ ἀνάξιοί ἐστε, μήτιγε καὶ μαθεῖν ὅστις ἐγώ εἰμι. ὑμεῖς γὰρ πάντα πειράζοντες φθέγγεσθε, καὶ οὐδενὶ τῶν παρ' ἐμοῦ προσέχοντες. καὶ ταῦτα πάντα ἡδυνάμην ἐλέγξαι νῦν· τοῦτο γάρ ἐστι Πολλὰ ἔχω etc Cyr : ἀτιμάζομαι, φησί, καίτοι λαλῶν εἰς αἰώνιον ζωήν - ἀλλὰ καὶ δίκαια πάσχω, φησίν, ὅτι καὶ λόγου παρ' ὑμῖν ἐποιησάμην ἀρχήν - ἔδει γάρ με, φησίν, οὐχ ὑμῖν ὅλως προσλαλῆσαι κατὰ τὴν ἀρχήν etc.

26. πολλα etc .. 157. al b (*cum multa habeam*) e (*multa habens*) Nonn (ὅττιπερ ὑμῖν Ἐξ ἀρχῆς ὀάριζον, ἔχων νήριθμα δικάζειν καὶ λαλέειν) c. antecdd conig. De Chr vide ante. | λαλειν (Chr λεγειν) .. G al[10] Chr (et.mosc[4]) praem και | T και καγω | λαλω (Gb'' prob Schu) c. BD KLTXΔ al fere[45] Cyr, item *loquor* it vg go .. ς λεγω c. EFGHMSUΔ al pl (sic v. 29. al fere[10] pro λαλω) | κοσμον .. D[**gr] add τουτον, item habent ff[2]· q *in hunc mundum*, it[pl] *in hoc mundo*

27. ουκ εγν. (A 262. al aliq add ουν, item al Chr δε; U al it[pl] vg syr[utr] και ο ε.) οτι τ. πατ. αυτοις (D al plus[18] it[aliq] vg[ed] et[edd] mu [non am san al] sl[2]· Thph αυτου) ελεγ. (DF Chr λεγει) .. D al[3] it[pl] vg (sed non am san for harl al) arm[mg] (in ed. Const.) sl[2]· add τον θεον

28. ειπ. ουν c. BLT 1. a .. ς (49.) add αυτοις c. EFGHKMSUXΔΛ al pler vv mu (go *ad eos*); item D 28. 106. sah[fragm wei] syr[utr] al αυτους παλιν (sed vv mu om ουν) | οταν .. B praem οτι | ο πατηρ c. DLTX 13.

ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ,
32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
Ro 6, 16 a. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ
*Gen 21, 10. ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας· 35 ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.
37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ

---

69. al[4] itpler vg sl[2.3] Eus[marc] Cyr Thdrt[5.946] Hil Faustin .. ς (Gb[0]) add μου c. BEFGHKMSUAA al pler f q cop sah syr[utr] go al

29. με pr .. L add πατηρ | ουκ (et. Eus[marc]) .. LX al pauc it[aliq] vg al pm Cyr Chr Hil και ουκ | μονον c. BDLTX al[5] it[pler] vg cop sah syr[hr] arm aeth Eus[marc] Cyr Chr (et[mosc 5]) Hil .. ς (Gb[00]) add ο πατηρ c. EFGHKMSUAA al pler (al[2] praem) f q syr[utr] (syr add μου) al | εγω .. X om | αυτω .. al[8] fere Ign[intpl] (ex cdd[3], sed diff cdd[2]) αυτου

31. ο ις .. A om | μεινητε (et. Or[saepe] Eus[ps] Epiph[739] al) .. TA al μενητε | D εν τω εμω λογω | μαθηταί μου εστέ: his acc. EKMA etc, non (ut Ln 49.) -ταί μού έστε

33. πρ. αυτ. c. BDLXT[s] 33. al? e ff[2] l q .. ς αυτω c. EFGHKMSUAA etc. Sed al fere[25] απεκρ. και ειπον αυτω, D al aliq απεκρ. αυτω (D πρ. αυτ.) και ειπον (D -παν). Similiter it[mu] cop sah al. Praeterea XA 13. 33. 124. 262. al aliq it[pm] (non q al, sed a *responderunt illi quod Iudaei* etc) syr[p] sl[2.3] add (post πρ. αυτ. vel αυτω pleriq) οι ιουδαιοι | ουδενι δεδ. πωποτε .. D ου (*numquam*) δεδ. ουδενι πωποτ. (*umquam*) | πως .. 69. 106. 124. al plus[12] syr[p cod] και πως (al πως ουν) | οτι .. 1. 69. al it[pl] vg al om | X al γινησθε

34. ο ις .. B om ὁ (Ln :: at ita saepe B solus) | της αμαρτιας (et. Or[2] [a Or[1] ante εστ.] Dial[2] Chr Cyr al Ir[int] Cyp Hil Amb al) .. D b Clem Faustin om (Gb[00])

35. εν τη οικια .. D 2. εις την οικειαν (-ιαν) | ο (DT[s] al aliq vv mu Chr Cyp add δε, b *nam fil.*) υιος μενει (A add εν τη οικια) εις τ. αιωνα .. X al plus[12] Clem om

36. ελευθερωση (it vg *liberaverit*) .. DHMA al plus[20] -φωσει (d *liberabit*)

38. ὅ utrumq c. BFGHMST[s]UAA al pler a c ff[2] q go syr[utr] aeth pers al Amb. Item pr et. K al mu b e g vg: sec et. L al Tert .. Ln 49. ἃ bis

πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ποιεῖτε.
39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. Mt 3, 9.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ
Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς

(Gb′ sec loco) c. BCDX 33. (vdtr) 69. 346. al aliq f cop Or^{aliq} Cyr Chr (pr et.$^{mosc\,4}$, alt et.$^{mosc\,3}$) Cyr^{hr} (priora tantum affert). Item pr et. L al^{2}, sec et. K al mu b e g vg | εγω ο .. Ln α εγω c. BC al Or^{3} Chr (et.$^{mosc\,4}$) | εωρακα (D* ωρακα) c. BCDS?T^{s}UXΔΛ al pl .. EFGHKLM al εορακα | τω πατρι c. BCLT^{s}X g l am em fos iac ing harl* al aeth^{ro} Or^{2} (et^{1} i. e. ^{4,317}· id ipsum dicit τω πατρι, non τ. π. μου scriptum esse, itemque postea του πατρος, non τ. π. υμων) Cyr .. ς (Gb^{00}) add μου c. DEFGHKMSUΔΛ al ut vdtr omn it^{pl} vg (et. san for al) go cop syr^{utr} aeth^{pp} al Cyr^{hr} Chr Tert Amb | λαλω .. D 33. 229.** Chr praem ταυτα, item b c hoc | ουν (al^{4} νυν) .. al fere^{10} vv pl Chr (et.$^{mosc\,3}$) Tert Aug om | εωρακατε (EFGHMT^{s}Δ al εορ.) παρα τω πατρι (T^{s} al pauc ut vdtr του πατρος) c. DEFGHMST^{s}UΔΛ al longe pl it^{pler} vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ aeth^{pp} pers al Apollin^{cat} (ἑωρακέναι καὶ παρὰ τῷ πατρὶ λέγων οὐκ ὀφθαλμῶν τινὰ ὄρασιν ἐδήλωσεν ἀλλὰ γνῶσιν φυσικήν, ἐπεὶ καὶ ἐκείνους φάσκων ἑωρακέναι παρὰ τῷ πατρὶ αὐτῶν οὐκ ὄψει δήπουθεν ἑωρακέναι λέγει ἀλλὰ τῇ ἐνοικούσῃ πονηρίᾳ ταῖς τοῦ πονηροῦ βουλαῖς οἰκείους καθίστασθαι.) Tert Amb .. Gb″ Ln 49. ηκουσατε (131. ακουετε) παρα του πατρος c. BCKLX al fere^{15} f go cop syr$^{p\ mg}$ arm aeth^{ro} Or^{saepe} (4, 315. id ipsum dicit ηκουσατε non εωρακατε scriptum esse) Cyr Chr (:: utramque lectionem parem fere antiquitatis laudem a testibus habere patet. Mutatum vero est εωρακατε etc cum ηκουσατε etc quod illud ἑωρακέναι π. τ. πατρ. apte de Christo, non item de Iudaeis dictum vdbatur, neque id quidem librariis sed viris iis doctis qui primis p. Chr. saeculis textui tractando tantum operae navarunt. Quae sententia confirmatur eo quod gravissimi testes qui ηκουσατε etc tuentur, iidem et ἃ pro ὅ et ἃ ἐγώ pro ἐγὼ ὅ, quod utrumque apertissime alienam manum prodit, venditant.) | παρα του πατρος (vel παρα τω πατρι) absq υμιων c. BLT^{s} 13. aeth^{ro} Or^{saepe} (et 4, 317. diserte) Cyr .. ς (Gb^{00}) add υμων (pauc ημ.) c. CDEFGHKM SUXΔΛ al fere omn vv longe pler Chr Tert Amb (:: dubius haerebam an forte υμων retinendum esset abiecto μου) | ποιειτε (XA al -ητε, ut talia passim) .. D praem ταυτα, Tert id, 406. εκεινο

39. ειπαν c. BCD Or .. ς ειπον c. EFGHKLMST^{s}UXΔΛ etc | λεγει αυτοις (et. Or al) .. D ειπεν ουν | του pr .. G al pauc om (y^{scr} τω) | ητε (Gb′) c. CEFGHKMSUXΔΛ al fere omn (*essetis* it^{pler} Or^{int} Hil Hier Ambrst) vv pler Or^{3} (sequente εποιειτε) Eus$^{esai\,2}$ et^{ps} Epiph^{676} Cyr^{hr} et^{alex} Did Bas al .. Gb Ln εστε c. BDLT^{s} 60.^{ev} Or^{10} item *estis* ff^{2*} vg Aug | εποιειτε (*faceretis*) c. iisdem qui antea ητε (Eus^{ps} ex errore ut vdtr ποιειτε), item BDLT^{s} 60.^{ev}; contra ff^{2*} vg Aug *facite*, Or^{10} ποιειτε (Gb′). Chr^{IIb} ει πατερα εχετε (sed$^{mosc\,3}$ ειχετε et$^{mosc\,2}$ ει τεκνα ητε etc) τον αβρ. τα ε. α. εποιειτε. Dedimus absq αν (Gb Ss) c. BDEFGHST^{s}UA al

τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτ
Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 *ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶ*
εἶπον αὐτῷ Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχ
μεν τὸν θεόν. 42 *εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶ*
17, VII 2. *ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐ*
γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43 *διὰ τ*
τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λ
1 Io 3, 8. *γον τὸν ἐμόν.* 44 *ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰ*
ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνο
ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλ
θεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψε

---

plus[40] Or[12] Eus Epiph Cyr[hr] Chr Bas al .. ς Ln (ex err.) add αν
CKLMXΔ al pm (b Or[int 2, 82] *utique faceretis*) Or[1] (αν εποι.) Cyr

40. *υμιν λελαληκα* (et. Or[8], alibi om *υμ.*) .. D al itp[l] *λελ. υμιν* | ηκουσ
.. D* et d *-σεν* | *θεου* (et. Or[aliq] al) .. 13. 69. 124. 240. 244. b[ecr] al
arm Or[4] Epiph[260] Cyr[com] Chr *πατρος* (13. 69. 124. Or[1 cod] Ch
[sed[mosc 2] om] add *μου*)

41. *ημεις* .. D al aliq b l syr add *δε* | *ειπον* (D -*παν*) c. BLT[a] al a b
ff[2]· l q fos cop syr arm Chr (*λεγουσιν*) .. ς (Gb[0]) add *ουν* c. CDEFG
KMSUXΔΛ al pler f vg sah (go *tunc dixer. ei*) syr c.* al Or Cyr | *ου γε*
γεννημεθα (LT[a] *ουκ εγεννημεθα*, al mu *ου γεγεννημεθα*) c. CD**EFG
K(L)MS(T[a])UXΔΛ al fere omn Or[8] Cyr Chr .. Ln *ουκ εγεννηθημεν*
BD* 409. al? | *εχομεν* .. H *εχον*

42. *ειπεν* (Gb Sz) c. BCEFGHKLT[a]Δ al plus[40] vv pler Or .. ς add *ο*
(Schu „recte") c. DMSUXΔ al pl f vg al Cyr | *ο ις* .. Ln om *ὁ* c. B
πατηρ (et. Or[5] al) .. Ln praem *ὁ* c. B | *ἦν* .. X *ει* (i. e *ἦ*) | G om *εκ*
θεου | *ουδε* .. D[gr] G 69. 124. al c e q cop sah syr[p] al *ου* (Chr *και*
ε. ουκ) | D* *εληλυθον* | D al *αλλα*

43. *δια τι* (L om) *τ. λαλιαν* (D[gr*] al[2] *αληθειαν*) *τ. εμ.*|*τον λογον τ. εμο*
.. U al fere[10] *των λογων των εμων*, Or[1] *του λογου μου*

44. *του* (et. Gb Sz : c. BCDEFGHLMSUXΔΛ al longe pl Clem Hera
Or[saepius] Epiph Aster[cat] al pm; ς om c. min vix mu) *πατρος* (s[m]
A** al plus[25] Clem Or[1] Bas[2, 508 cod 1] Epiph[279. 280] Did Chr [et.[mosc]
add *υμων*) .. K 44. em Or[1] (Or[saepius] item Or[int 2, 160] habet) om |
om *του* sec | *ουκ εστηκ.* c. B*DLXΔA** (vdtr) al Cyr[com 562] .. ς (L
49.) *ουχ εστ.* c. B**CEFGHKMSUΔ* al pler | *ουκ εστ. αληθ.* (et. O
al) .. D q (b *veritas in eo non est*) Cyp al *αλ. ουκ εστ.* | HU al plus[1]
Epiph[279] *οταν λαλει* | *και* (157 ff[2]· fos ως, it[mu] mm Cyr Antioch Am
Quaest *καθως και*) *ο πατ. αυτου* .. Ign[int pl 282] *ως και ο πατ. αυτου*
διαβολος. Epiph[279] (in haeresi Caianorum) sic: *ὑμεῖς υἱοί ἐστε το*
πατρὸς ὑμῶν τοῦ διαβόλου, ὅτι ψεύστης ἐστίν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτο
ψεύστης ἦν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔμεινεν
ὅταν λαλεῖ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ψεύ

στης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω,
οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ 1 Io 3, 5.
ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ 18, 37.
θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε,
ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν 1 Io 4, 6.
αὐτῷ Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον
ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ 7, 20.
τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν Mt 10, 25.
δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν
αἰῶνα. 52 εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον 5, 24. 11, 25.
ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις Ἐάν τις

στης ἦν. Rursus[295] (in haer. Archonticor.): ὑμεῖς ἐκ τοῦ σατανᾶ ἐστέ. καί Ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τ. ἰδ. λαλεῖ, ὅτι καὶ ὁ πατ. αὐτοῦ ψεύστ. ἦν. Cf et. Ign[intpl 283] ubi alluditur his: ἐάν τις - χῡ δὲ ἀρνῆται υἱὸν εἶναι θεοῦ, ψεύστης ἐστὶν ὡς καὶ ὁ πατ. αὐτοῦ ὁ διάβολος.

45. δε (et. Or[3] al) .. D 14. it[pm] om | λεγω (D λαλω, item loquor e, locutus sum f go) : et. Or[saepe] al .. C* 13. 124. 253. b f cop Cyr add υμιν hinc Ln [υμιν] | μοι .. D add υμεις

46. τις εξ etc (et. Or[3] al; et. Ign[intpl] priora) .. D 235.259.* om versum (a πιστ. μοι ad πιστ. μοι transilientes) | E*M al aliq ελεγχη | ει (Gb Sz) c. BCLX al fere[20] it vg go cop sah syr[utr] et syr[hr] arm al Or Cyr .. ς add δε c. EFGHKMSUΔΛ al pl aeth al | μοι .. H με

47. ουκ ακουετε .. X ου πιστευετε | οτι εκ usq εστε .. DG 113. om

48. απεκριθ. (Gb Sz) c. BCDLX al[15] it[pl] fos al cop sah al mu Or Cyr .. ς (Schu „recte") add ουν c. EFGHKMSUΔΛ al longe pl g f q vg syr[P] al (go autem) | ειπαν c. BCD Or .. ς -πον c. reli ut vdtr | λεγομεν (et. Or[2] al; LMXΛ al λεγωμεν, DL al cop sah syr[P] post ημεις pon; it[pm] al om ημ.) .. al[12] fere Chr[com] (et.[mosc aliq]) ελεγομεν | LX al σαμαριτης

49. απεκρ. (et. Or; D al Chr add ὁ) ις .. G 1. 13. 69. 118. 124. al vv mu add και ειπεν .. X om | τ. πατ. μου .. D μου τ. πα. (Or[1] om μου) | ατιμαζετε (d speratis pro spernitis ut habet q) .. e vg[ed] etedd mu (sed non am for al) inhonorastis

50. δε .. 22. 69. al go arm Or[1] Chr (et.[mosc 4]) Cyr om

51. εαν τις (et. it vg Novat al si quis; Hier quī) D ος αν (quicumque d), item vv mu | τον εμον λογον c. BCDLX 33. al cop sah Or Cyr .. ς τ. λογ. τον εμον (:: ut v. 43.) c. EFGHKMSUΔΛ al longe pl (sermonem meum, verb. meum it vg etc); al[6] Amm[cat] Chr (et.[mosc 4]) τ. λογ. μου | τηρηση .. M al -σει | θεωρηση .. M 1. al aliq -σει, Δ θεωρη

52. οι .. K om | ειπον (D -παν) c. BC al pauc a b e cop syr arm Or .. ς add ουν c. DEFGHKLMSUXΔΛ al pler it[mu] vg (sed c ff[2] q vg om αυτω) syr[P] sah (go tunc dix.) al Cyr

τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα
4, 12. 53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν
καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54 ἀπεκρίθ
Ἰησοῦς Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστι
ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν
55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι
οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸ
καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιά
Gen 18, 17.) σατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπο
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν Πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις κα

---

52. τις τ. λογ. μου (D μου τις τ. λογ.) τηρηση (DM al -σει) | γευσηται (Gb Sz) c. ACDKLMSUXΔΛ al plus[90] Or (θανατον) Cyr .. ς -σεται c EFGH al mu. B 32.[ev] e θανατον ου μη θεωρηση: Or[4, 365] id ipsum ne gat, h. l. θαν. ου μη θεωρησει scriptum esse | εις τ. αιωνα .. D 249 b c ff[2·*] l Nonn om (Gb[0])

53. πατρος ημων (16. om) : et. Or[3] al .. D a b c e ff[2·] l om (for al ot αβρααμ) | οστις (et. Or al) .. D a οτι (Schu „plane ex more Io. se οστις nusquam in hoc ev.") | και οι πρ. (e syr al και των προφητων ο απεθανον (D* -ναν) .. al fere[10] om | σεαυτον (Gb Sz) c. ABCDGKLX al[50] fere it vg cop sah syr[utr] al Or[2] Cyr[3] Chr (et.[mosc 2]) Thph .. ς ad συ c. EFHMSUΔ al pl go (ποιεις συ, item 382. d[ser]) sl[aliq]

54. ω̄ς .. DΔ* al aliq o ω̄ς | δοξασω c. BC*D 1. al[5] Or[2] Chr[mosc 2], item Ac norificavero (clarif. glorific.) a c e ff[2·] l q Amb (vdtr et. cop sah), Te glorificem .. ς -αζω c. C**EFGHKLMSUXΔΛ al pler Cyr Chr[montf], ite glorifico (honorif.) b f vg go al | ο πατ. μου (arm syr[hr] Or Tert on syr[P] habet c.*) .. Chr (et.[mosc 5]) om (addit: και διὰ τί οὐκ εἶπεν πατὴρ ὁ πέμψας με, ὡς ἄνω ἔλεγεν, ἀλλ' Ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θε ὑμῶν ἐστὶ καὶ οὐκ οἴδατε αὐτόν; ἐβούλετο γὰρ δεῖξαι ὅτι οὐ μόν πατέρα αὐτὸν οὐκ ἴσασιν ἀλλ' οὐδὲ θεόν) | ημων (Gb") c. AB**CEGH LMSUΔΛ al[90] fere f g am em for fu iac ing gat mm mt san toi al (e sax) go cop sah syr[utr] aeth arr perss Thph Aug .. ς (Sz confuse comm) Ln υμων c. B*DFX al mu a b c e ff[2·] l q vg[cd] Chr Cyr Te (quem vos dicitis deum esse vestrum)

55. και εαν c. ACEFHKLMSUXΔΛ al ut vdtr omn .. BD καν (Ln) :: καν legitur fluctuare non solet | εσομ. ομοιος .. D ομ. εσ. | υμων c. BC HKLMSUXΔΛ al pler Cyr (εσ. ομοιως υμιων ψευστ.) .. Ln υμιν c. AD Thph | αλλα c. BDX al? .. ς αλλ c. rell ut vdtr | G om και εαν οι. αυτ.

56. ιδη (Epiph[685] ηγαλλ. ιδειν [item Ps-Ath[2, 185]] et[67] επεθυμησ. ιδειν) AB*D**X Or[1] ειδη | ειδεν c. BDEFGHΔΛ al pler .. ACKLMX al Epiph ιδεν

57. D ειπαν | πεντηκοντα : Ir[int 2, 22, 6] „hoc autem consequenter dicit ei qui 40 annos excessit, quinquagesimum autem annum nondum at

Ἀβραὰμ ἑώρακας; 58 *εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί.* 59 *ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.* 10, 31.

IX.

1 *Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.* 2 *καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν,*

---

git, non tamen multum a 50. anno absistat. Ei autem qui sit 30 annorum, diceretur utique: Quadraginta annorum nondum es." Etc (concludit nimirum Ir ex sermone Iudaeorum ad aetatem quam Iesus revera habuerit). Diserte et. Sev^{ant} *τί γὰρ ἐκώλυε τεσσαράκ. εἰπεῖν* etc: cf cat$^{ox\ 285}$ .. A (sed** supra lineam *πεντηκ.*) 239. 262. et unus^{barb} *τινὰ τῶν ἀντιγράφων* ap Euth (addit *ὅπερ δοκεῖ ἀκριβέστερον*) Chr (addit: *ὡς ἐγγὺς τῶν τεσσαράκοντα ἑτῶν λοιπὸν εἶναι τὸν χν̄*) Ps-Ath (serm. contr. omn. haer. 6.) item Ps-Ath (dial. de trin. 1, 9.) *τεσσαράκοντα* (A *σαράκοντα*) | *ουπω* .. D *ουδεπω* | *εωρακας* (B* *-κες*) c. ABCDS?UA al pl .. EFGHKLMXΔ al mu *ἑορακας*

58. *εἰπεν* .. DGKX al^{30} fere sah add *ουν*, al^{2} *δε*, L al^{5} syrP praem *και* | $\overline{ις}$ c. BC e$^{ser^{*}}$ al? .. ς (Ln) o $\overline{ις}$ c. rell ut vdtr | *γενεσθαι* (et. Or^{s} etc; Did et dial. de trin. l. l. *προ του τους αιωνας γεν.*) .. D a b c e ff^{2}· l q Ign$^{intpl\ 248}$ (ad Magn. 9.) Epiph^{aliq} Victorin Novat al om

59. *ηρ. ουν* .. D *τοτε ηρ.*, item go | *δε* (a *igitur*; syr *et Iesus*) .. B om | *εξηλθ.* (arm *εξελθων εποριευετο?*) *ε. τ. ιερου* c. BD it^{pler} vg sah arm pers^{w} Or Cyr (in h. l. *καὶ οὐκ ἠρκέσθη τῷ λαθεῖν, ἀλλὰ καὶ ἔξεισιν ἐκ τ. ἱεροῦ, τύπον ὥσπερ τινὰ πραγμάτων ἡμῖν νοητῶν καταγράφων ἐν τούτοις.* Alibi^{2}, ut ad Io. 1051. *ἠθέλησαν αὐτὸν πάσαι, καθά φησιν ὁ εὐαγγελιστής, ἀλλ' ἐξελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο καὶ παρῆγεν οὕτως* huc alludere vdtr) Chr (*ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ καὶ ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὴν ἴασιν τοῦ τυφλοῦ.* Verba de quibus agitur haud praeterisset silentio, quippe ad expositionem aptissima, si legisset) Arn .. ς (= Gb) add *διελθων* (CLX al vv aliq Ath Cyr$^{vide\ ante}$ *και διελθ.*) *δια μεσου αυτων* (CLX al vv aliq Ath Cyr add *εποριευετο*) *και παρηγεν ουτως* (:: cf Lc 4, 30.) c. ACEFGHKLMSUXΔΛ al ut vdtr omn f q cop syr^{utr} al (singg var) Ath^{259} Thdor^{heracl} (*πῶς ἐκρύβη; – διὰ μέσου αὐτῶν μὴ ὁρώμενος ἐξῆλθε, καὶ παρ. οὕτως*: cf cat$^{ox\ 286}$.). Cf et. Ath$^{2,\ 606}$ in ep. Iulii pap. 30.

IX. 1. *παραγων* .. FGHM** (et. M$^{mg\ eccles}$) al mu (maxime evgll) it^{mu} vg^{ed} et$^{codd\ mu}$ (non am fu san al) Chr (et.$^{mosc^{6}}$) Ps-Ath (hom. in caecum 4.) add o (al om) $\overline{ις}$ | *ειδεν* c. ACDKLMXΔΛ al aliq .. ς (Ln 49.) *ειδεν* c. BEFGHSU al pler | *εκ γενετης* .. EFGHMΔ al pl *ε. γεννητης* (A al aliq *-τοις*), X al *ε. γενητης*, K al *ε. γεννετης*. Praeterea D Ps-Ath (l. l.) add *καθημενον*

2. D e om *αυτου λεγοντες* (*λεγ.* om et. y^{ser} l) | *ραββει* (X *-ββη*) c. ABC

οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦ
Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τ
ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ
ψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργα
8, 12. ζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. 6 ταῦτ
εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, κα
ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, 7 κα
*Neh 8, 15. εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρ
μηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε
βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον
ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ

DEH(X)A al .. ς (Ln 49.) -ββι c. FGKLMSΓUΔ al pler | γεννηθη .. A a
pauc γενηθῃ

3. ὡ̄ς (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMSUXΔΔ al longe pl .. ς ο ὡ̄ς c. D al Cyr

4. ημε c. ACEFGHKMSUXΔΔ al omn it vg go syr^{utr} aeth^{PP} al Chr (expon
et. in com) .. BD (post δει pon) L cop sah aeth^{ro} arr Cyr Nonn
(ἡμέας ὑψίστοιο πέλει χρέος ἔργα τελέσσαι) ημας (Or^{3,201} - - χρη
σάμενοι λέξει εὐαγγελικῇ εἰρημένῃ ὑπὸ τοῦ σωτῆρος οὕτως ἐχούσ
Ἐργάζεσθε ἕως ἡμέρα usq ἐργαζεσθαι. Nec aliter Or^{4,27}. Consen
tit et. Hier^{3}: Salvator ait *Operamini dum dies est* etc) | με .. L co
aeth^{ro} arr Cyr ημας (Nonn non affert).

5. ὦ̄ (et. Or) .. DLΞ 1.33. a b g q Cyr Chr (et.^{mosc6}) ante εν pon (H om

6. D πτυματος | A^{a} εποησεν | επεχρισεν (AD -χρεισεν, EΔ al -χρισεν
.. B(C* vdtr) επεθηκεν | αυτου τ. π. una cum ε. τ. ο. του τυφλου
AC** 157. 254. 6.pe 7.pe Cyr, item αυτου τ. π. abiecto του τυφλ. B
1. 33. (itn 49. et Ln [τ. τυφλ.]). Similiter go *ei in oculos hoc lutum hu*
caeco et D sl^{3} αυτω τον πηλ. ε. τ. ο. αυτου .. ς τον πηλον (69. 108
y^{scr} e f l syr pers^{P} Ps-Ath l. l. om, cop αυτον) ε. (Ps-Ath om) τ.
του τυφλ. (b *illius caeci*) c. C*EFGHKMSUXΔΔ al pler b e f l syr^{sch} et
pers^{P} al Chr Amm^{cat} Ps-Ath (hom. in caec.) .. vg Amb Aug sah aet
sl^{2} *linivit* (*levit*) *lutum super oculos eius*, c ff^{2} q *superunxit eum luto* (
om) *sup. oc. eius*, a *linuit oculos eius* item Arn addito *luto* (Ir^{int} „*pos*
quam linivit lutum sup. oc. eius dix. ei")

7. αυτω (go *ad eum*) .. D a e l for al om | νιψαι (vv aliq *et lava*; co
sah add *tuam faciem*; item pers^{P} *et faciem tuam lava*, e *et lava oculo*
tuos post τ. σιλ. Similiter infra.) .. A*(** και νιψ. post τ. σιλ.) a b
om, hinc Ln [νιψ.] | ο ερμην. (D μεθερμ.) απεστ. (syr^{P} mg αποσταλ
μενος) .. syr pers^{P} om | απηλθεν ουν (al pauc vv mu om) και ενι
και ηλθεν .. B om ουν usq ηλθ. (transiliens ab -ηλθεν ad ηλθεν)

8. αυτον .. A* om | προσαιτης (Gb Sz) c. ABC*DELX al^{10} fere f ff^{2} g
vg go cop sah syr^{utr} arm arr pers^{W} aeth sl^{2} Ps-Ath (hom. in caec. 6
Cyr Chr (et.^{mosc6}) Thph^{com} vdtr Aug .. ς τυφλος c. C***EFGHMSUA

αιτῶν; 9 *ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὐχί, ἀλλ' ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι.* 10 *ἔλεγον οὖν αὐτῷ Πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;* 11 *ἀπεκρίθη ἐκεῖνος Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν νιψάμενος ἀνέβλεψα.* 12 *εἶπαν αὐτῷ Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; λέγει Οὐκ οἶδα.*

---

al pler pers^{p} sl^{aliq} (69. a b c e l *τυφλ. ην και προσαιτ.* vel ut b *mendic. erat et caec.*)

9. *αλλοι ελεγ. οτι* (Ps-Ath l. l. om; G add *ουχ*) *ουτ. εστιν* .. LX al Aug om | *αλλοι* (Cyr *-λος*, cop sah syr^{p} ^{mg} arm add *δε*, syr aeth pers *et alii*) *ελεγον* (Cyr *-γεν*, g vg sah pers^{w} om) *Ουχι* (Ps-Ath l. l. *ετεροι δε ελεγ. Ουκ εστιν ουτος*) *αλλ* (C *-λα*) c. BCLX al b g vg cop sah syr syr^{p} ^{mg} arm aeth pers Cyr (Ps-Ath l. l.) Aug .. ς *αλλοι* (D *ετεροι*) *δε οτι* (a e *alii dicebant*, c ff^{2}· q *alii autem diceb. quia*) c. ADE**(*om *αλλοι* usq *ομ. α. εστιν*)FGHKMSUΔΛ al pler it^{mu} syr^{p} ^{txt} al. Hinc Ln *αλλ.* [*δε*] *ελεγ.* [*Ουχι αλλ*] | *εκεινος* c. BC*DEFGHLMSΔΛ al longe pl am for san al Cyr .. AC**KUX al^{15} it vg^{ed} et^{cdd} mu go cop sah syr et syr^{p} c. * al mu Thph add *δε* (Ln)

10. *ελεγον* .. D *ειπον*, item *dixerunt* b go (a *dicunt*) | *ουν* sec c. CDLX 157. al a (om *ουν* pr) l arm (ut a) syr^{p} c.* (:: cf ad 6, 30.) .. Ln [*ουν*], ς om c. ABEFGHKMSUΔΛ etc (Chr [*λεγουσιν αυτω*] om et. pr)| *ηνεωχθ.* c. BCDEFGHLMXΔΛ al pl .. ς *ανεωχθ.* c. AKU(s?) al pl Cyr Chr | *σου* (et. ς Gb Sz) c. ABCD^{gr}EFGHKLMSUXΔΛ al longe pl vv pm Cyr Chr (et. mosc^{6}) Thph Aug .. ς^{e} *σοι* c. min it^{pl} vg (exc fos tol) al

11. *απεκρ. εκειν.* c. BCDL al c e ff^{2}· l vg (vg^{ed} *ille* ad sqq trahit) sah (om *εκ.*) arm Cyr Aug .. ς (Gb^{o}) add *και ειπεν*, Ln [*κ. ε.*] c. AEFGHK MSUXΔΛ al pler a b f go cop (*respondens ille dix.*) al mu (Chr *λεγει αυτοις*) | *ανθρωπος* .. BL 1. 22. 33. al praem *ὁ* (sah *hic homo*, vide ante), item BCL 1. 33. 118. al syr^{p} c.* add *ὁ* | *οτι* c. BL syr^{hr} (cop sah ex linguae ingenio) .. ς Ln om c. ADEFGHKMSUXΔΛ etc | *εις τον* (118. *τοῦ*?) *σιλωαμ* (Gb) c. BDLX 1. 118. 2.^{pe} a b c ff^{2}· cop sah syr^{sch} et^{hr} arm al Cyr .. ς (Gb′) *εις την κολυμβηθραν του σιλωαμ* c. AEFGH KMSUΔΛ al pler it^{mu} vg go syr^{p} al Chr Aug | *και νιψαι* .. KX 13. 22. 33. 346. al^{10} f go cop syr^{p} ^{mg} Chr Cyr *νιψαι* idque post *υπαγε* pon | *ουν* c. BDLX 33. 124. 157. 2.^{pe} cop sah syr^{p} ^{mg} Cyr .. ς *δε* c. AEFGH KMSUΔΛ al pler go syr^{p} ^{txt} al .. al pauc it^{pler} (sed e Amb om *et*) vg syr aeth al *και* (ante *απ.*) | *απελθων ουν νιψαμενος* c. B cop; similiter sah *abiens igitur lavi et*, vg *et abii lavi et*) .. ς *απελθ. δε* (*α. ουν, και α.* vide ante) *και νιψαμ.* c. AEFGHKLMSUΔΛ etc (X *απηλθον ουν και νιψ.*, D *απηλθον ουν και ενιψαμην* pergitque [pro *ανεβλεψα*] *και ηλθον βλεπων*, Ps-Ath *απηλθον δε και ενιψαμην* pergens *και ευθεως ανεβλεψα*)

12. *ειπ.* (*-παν* c. BD; ς *-πον* c. rell ut vdtr) c. A 33. 118. 28.^{ev} 53.^{ev}

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν
14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ
οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Πηλὸν ἐπέθηκέν
μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν
ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος
ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον Πῶς δύναται ἄνθρωπος
ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
17 λέγουσιν τῷ τυφλῷ πάλιν Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν
Lc 7, 16. σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. 18 οὐκ ἐπί-
στευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν,

---

60. ev t^{ecr} aim for ing (al?) cop sah arm syr arr perss sax Aug (item Chr: λεγουσιν αυτω) .. ς (Gb^{o}) add ουν c. DEFGHKMSUAA al pler it^{Pm} fos syr^{P} ; item b f go add δε et BLX 1. 33. 157. 2.pe l vg^{ed} et^{cdd} mu Cyr praem και | λεγει .. D 13. 69. 346. b fos syr arm al add αυτοις

13. αγουσιν .. D syr praem και (e cop *adduxerunt igitur*)

14. εν η ημερα c. BLX 33. a b c (e *in quo*) ff^{2} mm syr$^{P\ mg}$ (pers^{P} *propterea quod in die sabbati* etc) Cyr .. ς οτε c. DEFGHKMSUAA al longe pler it^{mu} vg go cop sah al | ο ις .. L om | ανεωξεν c. ABEFGHKMS$^{?U}$ AA al pler Chr .. LX al panc ηνεωξ., D 249. Cyr ηνοιξ. (D ηνυξ.)

15. ηρωτων (ℵ 60.^{ev} -τοιν) .. al plus^{25} -τησαν, item *interrogaverunt* a d e f go sah al .. D 229.** επηρωτων | και .. UX al plus^{15} it vg (exc mt) cop sah syr al (non go syr^{P} al) om | αυτοις .. A 13. al? q syr^{P} go praem και | πηλον (G 1. 22. 118. 2.pe al add εποιησεν και) επεθ. μου (H al c e f ff^{2*} l q vg go al μου, A ante επεθ. pon, al^{6} om) επι τ. οφθ (A add μου, pro priore μου correctum vdtr μοι ut et. δ habet) c. (et (Gb Sz) (A)BEF(GH)KLMSUX(Δ)Λ al longe pl a b (g *mihi - sup. oc. meos* al mu Cyr .. ς π. επ. επι τ. οφθ. μου c. D al mu it^{mu} al Chr

16. τινες (al it^{pler} al ante εκ) .. M om | ουκ εστ. ουτ. πα. θε. ο ανθρ (33. e om ο ανθρ.) c. BDLX 33. 157. e l? (item c ff^{2*} g vg Ambrst *non est hic homo a deo*) .. ς ουτ. ο ανθρ. (al^{3} om) ουκ εστ. π. του (Gb^{oo} praeter BDLX al om et. AGK al pm Cyr Chr$^{mosc\ 2}$ Thph) θεου c. AEI GHKMSUAA etc | αλλοι (D al^{8} vv pl Cyr add δε) ελεγον (D -γαν)

17. λεγουσιν (D it^{pl} al ελεγον) c. EFGHKMSUAA al longe pl q go cop sy^{p} al Chr (G om et. τω sq) .. Ln add ουν c. ABDLX al mu it^{pler} vg sal syr^{P} c.* Cyr | παλιν (e f cop sah al transp) .. om D a b c ff^{2*} l | συ τ (et. Thdor^{mop} al mu) .. BLX cop (non sah) al Cyr τι συ | ηνοιξεν (D^{1} ηνυξ.) c. ADEFGHMSUA al pler Thdor^{mop} Cyr Chr .. BXA al^{5} ηνεωξεν KL al^{4} ανεωξεν. Notat ad h. l. Thdor^{mop} κατα ἐρώτησιν ἀναγνωστέον ἐπισυνάψαντας τό Σὺ τί λέγ. πε. αὐτοῦ, καὶ "Ὅτι ἤνοιξ. σ. τ. ὀφθ. οὐ μὴν διελόντας αὐτό. οὐ γὰρ τοῦτο τὸν τυφλὸν ἠρώτων, εἰ τοὺς ὀφθ α. ἤνοιξε - ἀλλὰ τί περὶ αὐτοῦ λέγεις ὑπὲρ ὧν ἤνοιξ. σ. τ. ὀφθ. etc Cf p. 29.

ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ 7, 13. γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐ- 12, 2

18. *οιν* (go syr *δε*) .. om D al[6] it[pl] tol[*] cop | *ην τυφλ.* c. BL 157. b cop (sah?) Chr[1] .. ς Ln *τυφλ. ην* c. AEFGHKMSUXΔΛ al pler it[pler] vg al Chr[1] Cyr .. D om (Gb[0]) *οτι ην* (28. *εγεννηθη*) *τ. κ. ανεβλ.* (28. b om *κ. αν.*) | *οτου* .. DX al Chr (et.[mosc6]) *ου* | *αυτ. του αναβλ.* .. D al[2] om *αυτου*, item om *τ. αναβλ.* 1. 22. 118. 2.[pe] al[3] a b c e q cop pers[p] Chr (g foss gat mm *eius qui viderant* [*eum* add mm])

19. D *επηρωτ.* | *ουτος εστιν* .. D *ει* (it[a] et. syr ut vdtr) *εστ. ουτ.* | FGM al plus[10] *ελεγετε* | *βλεπ. αρτ.* c. BDGL al b c ff[2*] l Cyr .. ς *α. βλεπ.* c. AEFHKMSUXΔΛ etc

20. *απεκριθησαν* c. DGLUX al mu it[pler] vg (et. am fu ing for al) cop sah aeth[utr] al Cyr .. Ln add *οιν* c. B 15.[ev] vg [cod]; item AEFHKMSΔΛ al pl f q syr[utr] al (go eodem modo utrumq reddit) add *δε* | ς *απεκρ. αυτοις*, Ln *απ. οιν* [*αυτοις*] c. ADEFGHKMSUΔΛ al pl (sed al[3] *αυτω*, 435. post *οι γο. α.* pon) it[mu] vg go syr[p] al .. om *αυτοις* c. BLX al plus[15] a e f ff[2*] cop (sah add post *ειπ.*) syr pers[p] aeth[utr] Cyr | *οι γον. αυτου* .. G add *του αναβλεψαντος* | *ειπαν* c. BL .. ς Ln *-πον* c. rell ut vdtr

21. *ηνοιξεν* c. BDEFGHKLMSUΔ al longe pl (D b f *αυτου* [f *εἰ*] *ην. τ. ο.*) Ps-Ath[l. l.] .. A al[5] *ηνεωξεν*, al[10] Cyr Chr *ανεωξεν* (X ab *οιδαμεν* pr ad *οιδαμ.* sec transilit) | *αυτ. ερωτησ.* (D *επερωτ.*) h. l. c. BDLX 1. 33. 157. it[pler] vg cop aeth pers[w] Cyr Aug .. ς post *εχει* c. AEFGHKMSUΔΛ al pler q go syr[utr] al Ps-Ath .. b sah Chr (et.[mosc7]) om | *ηλικιαν εχει* c. BDLX 1. 33. 157. it[pler] vg syr[p] al (sah om *ηλικ. εχ.*) Cyr Ps-Ath[l. l.] Aug .. ς (Ln 49. ex errore de B) praem *αυτος* c. AEFGHKMSU ΔΛ al pler q go syr al (non tamen cop: *sua aetas ipsi etiam ad loquendum de se* pro *ηλικ. εχ. αυτος περι* etc) Chr | *περι* .. al fere[20] Chr[mosc3] praem *τα* | *αυτου* c. BDFGHLS?UΔ al mu Cyr .. AEKMXΛ al pl Chr (et. mosc[3]) Ps-Ath[l. l.] *εαυτου* | *λαλησει* (L *-σαι*) .. X *μαρτυρησει*

22. *συνετεθειντο* (A al *-θηντο*) .. AM al syr[p] [mg] [gr] *συνετεθεντο*, G al *-τιθεντο*, al *συνετιθοντο*, al Thph *συνεθεντο* | *οι ιουδαιοι* (M add *οτι*) .. X om | *αυτον ομολογηση* (X al aliq ante *αυτον*, HA al[6] *-γησει*) $\overline{χν}$ .. D e (add *esse* et. vg[ed] et[edd aliq]) *ομολ. αυτον* $\overline{χν}$ *ειναι*, Cyr *ομολ. τον* $\overline{χν}$ *αυτ. ειν.*

23. *ειπαν* c. BD .. ς *ειπον* (X al syr ante *οι* pon) c. rell ut vdtr | DL a c e l fu om *οτι*

τὸν ἐρωτήσατε. 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον οὖν αὐτῷ Τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον Σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· 29 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.

23. αυτον .. A praem και | B επερωτησατε, D ερωτατε

24. εκ δευτερ. h. l. c. BDL al b c e ff^{2} l q cop sah syr .. ς ante τ. ανθρ. (D αυτον) c. AEFGHKMSUXΔΛ al pler it^{aliq} vg go syrP al | ειπαν c. BD .. ς -πον c. rell ut vdtr | ο ανθρ. ουτ. c. ADEFGHKMSUXΔΛ al pler q (*homo iste*) syrP (Cyr ο τοιουτος ανθρ. ουτος) Ps-Ath$^{l.}$ l. .. Ln ουτ. ο ανθρ. c. BL al Chr, item *hic homo* it^{pler} vg etc

25. ουν (13. δε, 60.^{ev} ο δε λεγει αυτοις, f *ille autem respondit*) .. KS al plus^{40} a (e *dixit et ille*) cop sah syr al Chr om (Gb^{00}) | εκεινος c. AB DL al^{10} it vg (sed it^{pler} vg *dixit* vel *ait* pro απεκρ.) go sah syrP arm pers (sed arm pers ut it vg) Cyr .. ς (Gb^{0}) add και ειπεν c. EFGHK MSUXΔΛ al pler cop (*dicens*) syr aeth Chr | ων (et. it^{aliq} vg syrP Amb^{1}) .. DL al vv pm Cyr Amb^{1} ημιν και

26. οιν c. BDKLX al^{15} it (a e om) vg sah (cop om) al Cyr .. ς δε c. AEF GHMSUΔΛ al longe pl syrP al | αιτω c. BD al it^{pler} vg cop sah arP pers^{w} sl$^{6.}$ Nonn Aug .. ς add παλιν c. AEFGHKLMSUXΔΛ al longe pler f q go syr^{utr} al (vv aliq transp) | πως .. D και πως | ηνοιξεν (DM al ηνυξ.) c. ABDEFGHLMSUXΔΛ al pl Cyr .. K al plus^{30} Thdor^{mop} Chr ανεωιξεν, 33. ηνεωξ.

27. απεκρ. αυτοις .. D ο δε ειπεν | ουκ .. om 22. it (exc a e f) vg (exc gat | B τι ουν | D al a e arm syrP θελετε παλιν | ακουειν (Δ om) .. D -σαι | αυτου μαθηται .. DLXΔ al plus^{20} it vg etc Cyr Chr Ps-Ath$^{l.}$ l. μαθητ. αυτ.

28. ελοιδορησαν (Gb Sz) c. AEFGHKMSUXΔΛ al fere^{100} b e l q am em for fu ing iac fos tol al pers^{P} Aug .. ς ελοιδ. ουν c. min it^{aliq} vg^{ed} et^{edd} pauc; item B sah aeth Cyr Amb και ελ., DL 1. 33. 157. 2.^{pe} vv mu (sed syrP οι δε c.*) οι δε ελ. | D ειπαν | μαθητ. ει εκ. c. AB al Chr^{mosc4} .. ς ει μαθ. εκ. c. EFGHKMSUXΔΛ al pler e f g q go al Chr Ps-Ath$^{l.}$ l.; item D al it^{aliq} vg al Cyr μαθ. εκ. ει .. L cop om ει (b c e g vg [non am] Amb Aug *sis*, a *esto*) | D b c e ff$^{2.}$ l arm pers^{P} om δε (t^{scr} syr Ps-Ath$^{l.}$ l. γαρ) | μωυσ. c. DX(ϊ additum est ab ipso*)Λ al Chr (:: tam paucis testib forma ista alibi nusq utitur) .. ς μωσ. c. AB (sic)EFGHKLMSUΔ al longe pl Cyr. Versu vere sq μωυσ. c. BDKX al Chr; ς μωσ. c. AEFGHLMSUΔΛ al longe pl Cyr

30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἀνέῳξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; 36 ἀπεκρίθη

---

29. *μων-* et *μω-* vide ad 28. | *-σει* c. ABDEGKLΔ al pl (13 ap Scriv) Cyr Chr .. ς *-ση* c. FHMS?UXΛ al pl | Α *ελαλησεν* | o *θεος* .. D add *και οτι* o (D* om) *θεος αμαρτωλων ουκ ακουει*

30. *αυτοις* (go *ad eos*) .. D al pauc it^{mu} fos om | *εν τουτω γαρ* (D *οιν*) c. B(D)L 1. 22. 33. 249. Cyr Chr (f al vg *in hoc enim*, q *in hoc*) .. ς Ln *εν γαρ τουτω* c. AEFGHKMSUΔ al pl (:: cf 4, 37. ubi *εν γαρ τουτω* quum scriptum esset nemo offendit. Contra Lc 19, 48. o *λαος γαρ* plures invenit qui scriberent o *γαρ λα*. Cf et. 10, 12 et similia.) .. XΔ al plus^{20} *εν* (sed A al mu *ἐν*) ; *αρ τουτο*, item a b c e ff^{2} *hoc* (e add *ergo*), item *hoc ipsum* cop sah et *hoc ergo* syr | *το θαυμ.* c. BL 1. 22. 33. Cyr Chr^{2} .. ς (Ln 49.) om *το* c. ADEFGKMSUXΔΛ al pler | *ανεωξ.* c. AEFGKMSUΔΛ al longe pl; item X *ηνεωξεν* .. BDL 249. Cyr *ηνοιξεν* (Ln; sed *-ξε* ex errore de B ut saepe)

31. *οιδαμεν* c. BDGL 1. 33. al^{5} a b (*scio*) c e ff^{2} l fos al cop sah arm sl^{2} Cyr .. ς add (Gb^{ou}) *δε* c. AEFKMSUXΔΛ al pler f vg^{ed} et^{edd} pler go syr^{utr} al Chr (60.^{ev} *μεν*, g q *enim*) | *αμαρτωλων* (E*UX* al fere^{30} Cyp al *-λον* et X* add *ανθρωπον*, item X** *ανθρωπων*) *ο θεος* c. AEFGKLM SUXΔ al longe pler it^{pler} vg syrP Cyr Chr^{1} Hil Aug^{1} .. Ln o *θε. αμαρτ.* c. BDA al? a e go arm al (cop sah *deus non audit pecc.*) Chr^{1} Cyp Aug^{1} al | B *αλλα* | *ποιη* .. EFMXA al mu *ποιει* | *τουτου* .. al pauc *τουτον*, X** ut vdtr *τουτων*

32. *ηνοιξεν* (D al *ηνιξ.*) c. ADEFGKLMSUΔ al pler Ath^{566} Chr Cyr .. BXΔ t^{secr} Ath^{64} *ηνεωξ.* (A* *ενεωξ.*), al pauc *ανεωξ.* | A *οφθαλμου* | AX al *γεγεννημενου*

33. *ην* (pro *μη ην* L *μην*) .. D post *θεου* | *ηδυνατο* (D *ηδοιν.*) .. KU al aliq Ath^{1} *εδιν*.

34. *ειπαν* c. BD .. *-πον* c. rell ut vdtr (D a *απεκρ. αυτω κ. ειπ.*) | *συ* pr .. L vv mu om | L al *εγενηθης* | *ολος* .. E* al plus^{25} *ολως*

35. *ηκουσεν* .. D syr *και ηκ.*, al aliq vv mu *ηκ. δε* vel *ηκ. οιν* | B om *ὁ* | D om *εξω* | *ευρων αυτ.* (A** add *εξω*, D a b q go al *ευρεν α. και*) *ειπ. αυτω* (X *αυτον* sic; BD e om) | *του θεου* (et. Cyr Chr$^{com\ ter}$ et^{txt} Tert Hil Victorin) .. Gb' *του ανθρωπου* c. BD sah aeth^{ro} Chr$^{mosc\ 2}$

36. *απεκρ. εκειν.* (a cop sah om; q cop^{wi} *illi*) *και ειπεν* (A 68. a cop^{wi}

ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 *εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν.* 38 *ὁ δὲ ἔφη Πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.* 39 *καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.* 40 *Ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν;* 41 *εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.*

[cop^{dz} *respondens dixit*] om κ. ειπ. : ita Ln; sah uil nisi *dixit ei*) .. B om, sed post κ. τις εστ. add *εφη* | Και τις (Gb Sz) c. BDEFGKMSUXΔΛ al plus^{120} go syrP arP slpler Chr (et.$^{mosc\,1}$) Cyr Thph .. ς Ln om Και c. AL al it vg al mu Hil Victorin

37. ειπεν (D syrP ^{mg} *απεκριθη*) c. BDX al a b e cop sah arm syr^{utr} pers^{P} .. ς (Gb^{00}) add *δε* c. AEFGKLMSUΔΛ al pler q go al; al it^{mu} vg Cyr praem και | A om ὁ | εωρακας c. B*EFGKLXΔ al mu .. ς (Ln 49.) εωρακ. c. AB**DMS?UΔ al pl | o λαλ. μετ. σου (et. it vg *qui loquitur tecum*) .. D Hil o με. σου λαλ.

38. αυτω .. D 157. e^{ecr} al^{6} αυτον

39. εις κρίμα (cf de acc. ad Mc 12, 40. Hoc loco κρῖμα, ut Ln 49., et. A) εγω (et. Or^{saepe}) .. D (cop sah sed libere collocant) εγω εις κριμα | ηλθον (et. Or^{saepe}) .. D itpler vg (cop sah *veni ego in* etc) arm al Chr ante εις τον pon | βλεπωσιν .. U al^{3} ac plur Or^{1} -ψωσι | γενωνται (X al -νονται) .. 69. 124. 346. al ut vdtr γενησονται

40. ηκουσαν c. BLX 33. 157. 249. cop sah arm Cyr .. ς (Gb^{00}) Ln praem και c. AEFGKMSUΔΛ al pler itpler vg go syr^{utr} al; item D ff^{2}· sl$^{2.3}$· add δε et 1. ουν | ταυτα (a ante εκ, libere colloc syr^{utr}, go τουτο) .. D al^{3} itpler (non a q) vg cop sah arm sl^{2}· om | μ. αυτ. οντ. c. BDLX 1. 33. 157. al it vg al Cyr .. ς οντ. μ. αυτ. c. AEFGKMSUΔΛ al pler go al | D ειπαν

41. ειπεν .. D al^{15} fere add ουν, item s al^{12} fere δε, item A al plus^{10} g l aeth praem και | αυτοις o (B om) ις .. D cop sah o ις αυτ. | αν .. DK al^{10} fere sah om | L εχετε | F βλεπωμεν | η (absq ουν [Gb''] c. BDKLX 1. 33. 69. 157. 2.^{pe} al b c e f ff^{2}· g q vg cop [praem και] sah aeth Cyr Aug; ς add ουν, item Ln [ουν] c. AEFGMSUΔΛ al pler a go syr^{utr} al) αμαρτια (DLX 33. syrP mg Cyr αι [ουν add syrP mg] αμαρτιαι) υμ. μενει (E μεννει, DLX 33. syrP mg Cyr -νουσιν)

X.

1 *Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ λῃστής·* 2 *ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων.* 3 *τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά.* 4 *ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ·* 5 *ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.* 6 *Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.* 7 *εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰη-*

X. 1. B *υμιν λεγω* | D arm *αλλαχ. αναβ.*

2. *ποιμην εστιν* .. D sah Chr (et.mosc 6) *αυτος* (Chr *ουτος*) *εστ. ο ποιμ.*, item b c f q fos cop *hic pastor est*

3. D *θυρουρος* (EX al *θυρορος*) | *τα ιδια* (syrhr non exprim) *προβ.* (Chrlibere [et.mosc 6] om *προβ.*) .. D *τα πρ. τα ιδια* (a *suas oves proprias*), item *oves suas* e sah al | *φωνει* (Gb') c. ABDLX 1. 33. 157. 249. 2.pe al Cyr .. ς *καλει* c. EFGKMSUAΔ al pler Chr | *κατ* (L *κατο*) .. EFΔ al *κατα*

4. *οταν* (Gb') c. BL 1. 157. 2.pe al sah .. ς (Ln) *και οταν* c. ADEF GMSUXΔΔ al pler italiq vg go syrutr al Chr; item K al8 b c ff2· l cop Cyr *οταν δε*; item al aliq *και οταν δε* | *τα ιδια παντα* (a e Lcif *suas omnes*, Cyr *πα. τα. ιδ.*) c. BDLX 1. 22. 33. 2.pe a e cop sah Cyr Lcif (praeterea b c ff2· *oves suas omnes*; go *τα ιδια* absq *παντα*, syrhr Chr [et.mosc 5] *αυτα*). Agnoscit et. Nonn ut vdtr his: *Ἐξαγαγὼν δ' ὅτε πᾶσαν ἀολλίσσῃ στίχα ποίμνης* etc .. ς *τα ιδια προβατα* c. AEFGKMSUAΔ al pler italiq vg syrutr al | *εκβαλη* (FM al *εκβάλει*) .. B (vdtr certe ap Btl, sed Mai *-αλη*) X al fere25 *-αλλη* (aℳ *-αλλει*) | *την φων. αυτου* .. D b c ff2· q *αυτου τ. φω.*

5. *ακολουθησουσιν* c. ABDEFGΔ al plus15 Chr (et.mosc 3) Cyr .. ς *-σωσιν* c. KLMSUXΔ al pl | E* om *αλλ. φευξ. α. αυτ.* | *των* (G om) *αλλοτριων* .. q *extranei*, item syr aeth arc etP; *eius* (*illius*) itpl Lcif

6. *τινα ην* (EF *ᾔ*) *α* (L om *α*) .. itpler vg *quod* vel *quid*, item syr al (cop *de quo locutus est cum eis*). Contra q *quae essent quae*, item go sah al

7. *παλιν* (h. l. c. B[sed vide post]DEFGLMSUΔ al pler go sah al; 1. 69. 124. 2.pe al e Cyr Lcif om; AKΔ 157. al itpler vg syrutr post *αυτοις*: ita Ln; X 33. al post o $\overline{\text{ις}}$) *αυτοις* (a go Lcif *ad illos*; B om : ita 49.)

σοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8 πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ

---

o (B om) ω̄ς (b om) | λεγ. υμιν .. B υμ. λεγ. | οτι (:: non facile abiiciendum illud quidem, quamquam saepe fluctuat, cf ad 1,51. 4,42. 5, 24. 7,31. 9,23. 10,34. 13,33.) c. ADEFMSUAA al pl itp^{ler} vg go (cop sah ut ubique) syrP .. 49. om (Ln [οτι]) c. BGKLX al^{30} a mm arm syr al Cyr Lcif | η θυρα .. sah o ποιμην

8. παντες (et. Or^{3} al Lcif Aug al) .. D b fos Did Quaest om | προ εμου h. l. c. ABDKLXA al fere^{60} fos gat cop arm aeth syrP c.* arr sl Or^{2} (Clem^{2} alludens παντες οι προ κυριου et πα. οι προ της παρουσιας του κυρ.) Did Isid^{pel} Manich ap Thph (ἐκεῖνοι [οἱ *Μανιχαῖοι*] γὰρ δεῖξαι βουλόμενοι τὴν παλαιὰν διαθήκην ἀλλοτρίαν οὖσαν τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς προφήτας μὴ ἐκ θεοῦ ἀπεστάλθαι χρῶνται τῷ ῥητῷ τούτῳ. ἰδοὺ γάρ, φησίν, ὁ κύριος εἶπεν ὅτι πάντες ὅσοι ἦλθον[?] κλέπται ε. κ. λῃστ.) Hesych$^{qu.\ 28}$ (teste Wtst) Lcif Faust ap Aug Hier^{3} al; item ς ante ηλθ. c. min Valent ap Hipp^{194} (παντες οι προ εμου ελῃλυθοτες κλεπτ. κ. λῃστ. εισ.) Nonn (πάντες ὅσοι πάρος ἦλθον ὑποκλέπτοντι πεδίλῳ, φῶρες ἔσαν δολόεντες) Cyr^{txt} Quaest (*qui ante me fuerunt*) .. om (Gl^{0}) EFGMSUA al fere^{100} it vg go sah (ap. Ming om οσοι ηλθ. πρ. εμ.) syr^{sch} eth^{r} pers sax Bas Cyr^{com} Chr (et.mosc^{5}; sed in cat verba Chr^{1} cum προ εμου ante ηλθον exhibent^{ur}) Thdor^{heracl} (cat. p. 300. ἀκριβῶς τῇ λέξει ἐχρήσατο εἰπών Ὅσοι ἦλθον, ἀλλ' οὐχ ὅσοι ἀπεστάλησαν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ προφῆται ἀποσταλέντες παρεγένοντο, οἱ δὲ ψευδοπροφ. μηδενὸς ἀποστείλαντος ἤρχοντο ἐπὶ διαστροφῇ τῶν ἀπατωμένων) Thph Euth scholia varia (adscripta Thdro^{heracl} aliisq) Aug (contr. advers. legis l. 2. „omnes alii quotquot ante me venerunt fures sunt et latrones. Non autem ita scriptum est, sed ita: Omnes quotquot venerunt, fur. sunt et latrones. Venisse quippe hoc loco intelligi voluit eos qui missi non fuissent.") auct$^{ad\ novat}$ | εισιν .. al^{10} arm Did Hier ησαν | D^{x} αλλα | ηκουσαν .. Or^{1} Did -σεν

9. εγω ειμι. η θυρα .. allud Naass ap Hipp^{111} εγω ειμι η πυλη η αληθινη

10. εγω .. D a go cop^{2} (non^{dz}) add δε | και περισσον (x 69. 157. al Ath^{854} -σοτερον) εχωσιν .. D om (sah ap. Ming. om εγω ηλθ. usq εχωσιν)

11. τιθησιν : et. Eus^{ps} Const Thdrt^{saepe} al Tert Lcif Hil al .. D (b *tradet*, mm *tradit*) c al vg Aug διδωσιν (*dat*)

12. ο μισθ. δε (D^{x} al aliq Const Cyr ο δε μι.) .. GL 1. a am fu for ing

οὐκ εἰσὶν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. 13 ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει ὅτι μισθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, 15 (90.3) καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, Mt 11, 27. (91.4) καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 (92.110) καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσεται μία

---

mt al cop^{dz} Lcif om δε | εισιν c. DEFGKMSUΛΔ al pler Chr .. Ln 49 εστιν c. ABLX al^{8} Const Eus Cyr Chr$^{mosc\,4}$ (:: cf v. 16 et 21. ubi nemo offendit scriptura εστιν. Simili vero modo saepe indic. pro plur. substitutus est.) | ερχομενον .. A* om | φευγει .. b add *quia mercennarius est* | αυτα (et. a c e f Lcif, item go cop sah al) .. D b g ff^{2}· l vg syr^{utr} perss arr Aug om | τα προβατα extr c. AEFGKMSUXΔΛ al pler it vg go syr^{utr} perss al (item cop sah aeth αυτα) Cyr .. 49. om (Ln [τ. πρ.]) c. BDL 1. 22.* 33. 25. 37. 42. p^{scr} 2.pe syr^{hr} arm Lcif (Const om και σκορπ. τ. προβ., Chr pro κ. ο λυκ. usq σκορπ. τ. πρ. habet και ερχεται ο λυκ. και αρπ. αυτα)

13. ο δε μισθ. φευγ. c. A(sed A* om μισθ. φευγ. οτι)EFGKMSUXΔΛ al pler it vg go syr^{utr} perss al Cyr .. 49. om (Ln [ο δ. μ. φ.] et Gb^{0}) c. BDL 1. 22.* 33. syr^{hr} arm cop sah aeth Lcif epist^{orientall} ad Symm (Thdrt ^{4,1127} alludit his: ὁ γὰρ μισθ. ὅταν ἴδῃ τὸν λύκ. ἐρχόμ. φεύγει, ὅτι μισθ. ἐστι καὶ οὐ μέλει etc) :: contra istam omissionem inprimis est quod pro testium auctoritate arctissime cohaeret cum omisso τα προβατα v. 12. | μελει .. K*FGX al pm μελλει

14. ο ποιμ. ο καλος .. D ο καλ. ποιμ. | γινωσκομ. υπο των εμων c. AEF GKMSUXΔΛ al ut vdtr omn syr^{utr} arm pers^{p} Cyr$^{com\,633}$ rursus$^{q\,654}$ (sic: οὐ γὰρ ἔφη Γινώσκει με τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐγνωκότα πρότερον εἰσφέρει τὰ ἴδια πρόβ., εἶθ' οὕτως γνωσθήσεσθαί φησι παρ' αὐτῶν) Chr (ἵνα μὴ τῆς γνώσεως ἴσον τὸ μέτρον νομίσῃς, ἄκουσον πῶς διορθοῦται αὐτὸ τῇ ἐπαγωγῇ. γινώσκω τὰ ἐμά, φησίν, καὶ γινώσκομαι ὑπ. τ. ἐμ.) Thdrt^{s} .. Gb' (Schu „bene") Ln 49. γινωσκουσιν με (D εμε) τα εμα c. BDL it vg go cop sah aeth arr pers^{w} al Eus$^{ps\,489}$ (Epiph^{697} καὶ γὰρ τὰ ἐμὰ πρόβ. γινώσκει με, καὶ γινώσκω τὰ ἐμ. πρ.) Cyr^{txt} Nonn (καὶ - ταῦτά με γινώσκουσιν-) :: ut ista elegantius dicta, ita ad sqq conformata vdtr; cur quis vero maluerit γινωσκομαι etc vix probabiliter dixeris.

15. μου .. D al pauc (codd latini ap Wtst) om | τιθημι (et. Ath Thdrt al) .. D διδωμι

16. και αλλα .. D 346. syr^{utr} Thdrt$^{1,\,622}$ (diff cod^{1}) et^{691} (alibi vero^{4} δε non add) και αλλα δε (item a *et alias quidem*) | με δει c. AEFGKMSUXΔ al pler Eus^{ps} Cyr Thdrt^{saepe} (ut 1, 309. 622.) Chr al .. Ln 49. δει με

ποίμνη, εἷς ποιμήν. 17 διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν
7, 43. ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. 19 Σχίσμα πάλιν ἐγένετο
7, 30. ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 ἔλεγον δὲ πολλοὶ
8, 48. ἐξ αὐτῶν Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 ἄλλοι
9, 32. ἔλεγον Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;

22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν·
23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος.

(ut fere solet dici, cf Lc 13, 33. 19, 5. etc ubi lectio non fluct) c. BDLΔ al[5] it vg (et. Or[int 2, 198]) | *ακουσουσιν* (et. Thdrt[3] Cyr al) .. AGXΔΔ al[46] fere Eus[ps 55] Thph *-σωσιν* | *γενησεται* (et. Eus[ps] Thdrt[6] Cyr al) .. BD LX 1. 33. 2.[pe] f for go cop sah syr[p mg] al *γενησονται* (Gb') (Chr [et. mosc[2], al[4] *ἔσεται*] *ἐσονται*)

17. *με ο πατηρ* c. BDLX 33. 248. 249. al it vg (cop *αγαπ. με ο πα. μου*) Cyr Chr[1] (et[1] *με αγ. ο πατ.*) Hil Amb Victorin .. ς *ο πατ. με* c. AEF GKSUΔΛ al pler go Thdrt (M *με ο πατ. με*)

18. *αιρει* (et. Or[2 sepe] al Cyp Hil al) .. B *ηγεν* | *αλλ εγω* usq *απ εμαυτου* .. D 64. 251. 1 go om | EXΛ al mu *θηται* | *λαβειν* (et. Or Eus theoph[110] Dial Did al) .. D c *αραι* (d *tollere*, e *tollendi*) | B om *την* | *μου* .. D 36. a b Chr (et.[mosc 4]) Tert Hil Novat om

19. *σχισμα* c. BLX 249. al? it vg (exc tol) sah arm perss .. ς (Gb[0]) add *ουν* c. ADEFGKMSUΔΛ al pler tol cop (go *tunc* etc) syr[p] (syr[sch] aeth *και εγενετο* etc) Cyr Chr. Sed D al pauc tol cop Chr om *παλιν* (et. transponitur) | *ε. τοις ιουδαιοις* .. X *εν τω οχλω*

20. *δε* .. D 1. 2.[pe] al go [vdtr quamquam reddit *dixerunt*que] *ουν*, tol *enim* (it[pl] syr *et dicebant*) .. 220. om | *εξ αυτων* .. D add *οτι* (cop sah ubique sic)

21. *ρηματα* .. syr[p mg] *εργα* | D *ουκ εστ. τα ρημ. ταυτ.* | *δαιμονιον* (38. add *εχων*) .. 248. 253. g[ser] *-νιων* | D al panc e f arm al Chr[2] *αφθ. τυφλ.* | *ανοιξαι* c. BLX 1. 13. 22.[**] 33. 69. 124. 157. 249. 346. 2.[pe] Or Chr .. ς Ln *ανοιγειν* c. ADEFGKMSUΔΛ al pler (:: cf ad 5, 44 et alibi)

22. *εγενετο* .. D *-νοντο* | *δε* .. om 1. al[6] a b (e *et cum facta esset*) Chr mosc[2] .. BL 33. sah arm *τοτε* (gat cop al *δε τοτε*) | *εγκαινια* c. B[a]DL al .. ς Ln 49. *εγκ.* c. rell ut vdtr | *τοις* c. ABL al mu .. om (Gb[0.1]) DE FGKMUXΔΛ al pl Chr Thph | *χειμων* c. BDGLX al[3] ff[2] cop sah Chr[mosc 1] .. ς (Gb[0]) Ln praem *και* c. AEFKMSUΔΛ al pler it[pler] vg go syr[utr] al Chr

23. AL *περιπατει* | B om *ὁ* | *τη* (Δ om) *στοα* absq *του* (Gb Sa) c. ABDEF GKMSUΔΛ al longe pl Chr .. ς add *του* c. LX al mu | *σολομωνος* (Δ ut

24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἕως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ 5, 36.
περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προ-
βάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς 8, 45 aa.
φωνῆς μου ἀκούει κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 10, 3 a.
28 κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν
αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 29 ὁ πατήρ
μου, ὃς δέδωκέν μοι, πάντων μείζων ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρ-

---

solet σολόμωνος) c. (Gb Sz) BDEFGΔA al plus[50] Chr[mosc 3] .. ς -μωντος c. AKLMS?UX (σωλ.) al pm Chr

24. B εκυκλευσαν | D ελεγαν | H*(ut.plerumq)D παρησια

25. αυτοις (y[ser] -τω) .. D go om, fu om απεκρ. αυτ. ο ις (al panc var) | ειπον (a *dixi*, D it[pler] vg Tert λαλω, *loquor* [sed d *dico*]) υμιν (X add ηδη) κ. ο. πιστευετε (33. 251. ουκ επιστευετε, B al[8] Chr[mosc 2] ο. επιστευσατε) .. D al[10] sah arm Chr (et.[mosc 6]) add μοι | ταυτα .. D a e Tert Vig αυτα (*ipsa*) | H om περι

26. αλλα c. ABLA al .. ς αλλ c. DEFGHKMSUXA al pler | ου γαρ .. Gb' οτι ουκ c. DLX al plus[12] it[pm] (non a c e) vg go syr[sch] ei syrP[mg] al (sed non cop sah syrP[txt] al) Or (4, 367. Alibi[4, 316] alludens δια τουτο υμεις ουκ ακουετε οτι ουκ εστε etc) Cyr Chr (et.[mosc 6]) | καθ. ειπον (H -πεν) υμιν c. ADEFGHM**SUXΔA al pler a b e f ff[2] go syr[utr] aeth al Chr (agnoscit eo quod libere habet: ἀλλ' εἶπον ὑμῖν, φησί, καὶ οὐ πιστεύετέ μοι ὅτι οὐκ ἐστ. ἐκ τ. προβ. τ. ἐμῶν). Ceterum cdd nonnulli item ff[2] ar[c] etP Euth c. sqq conjg, et pers[p] duplicat sic: *quemadmodum dixi vobis. Nonne vobis dixi Oves meae* etc .. BKLM* 33. al[5] c g l vg cop sah arm pers[w] (non attingit Or nec Nonn, Chr vide ante) om: hinc Ln [κ. ε. υ.]

27. ακουει (et. Or[2] Eus[ps] Bas[3, 14. 5, 48.] Chr Thdrt[2] al) .. BLX al[6] Or[3] Cyr Bas[1, 276] Chr[mosc 2] ακουουσιν

28. ζω. αιων. διδ. αυτοις c. ADEFGHKM**SUΔA al pler it vg go syrP al Thdrt[2] Chr al Hil Aug al .. BLM*X 33. 157. al cop sah syr arm διδ. αυτ. ζω. αι. | ουχ αρπασει (KM al -ση) .. DLX 69. 157. al Cyr Bas Thph ου μη αρπαση

29. ος (BL 15.[ev] it vg go cop Cyr? [non item in schol nec magis[esai 567]] Tert Hil al ὅ, *quod*) δεδωκεν (U al εδωκ.) .. D o δεδωκως | παντ. μειζ. εστ. hoc ord. c. BDL syr pers[p] Cyr[esai 567], item X πα. εστ. μειζ. .. ς (Ln) μειζ. πα. εστ. c. AEFGHKMSUΔA al ut vdtr omn it[mu] vg al (sed vv aliq μ. ε. π.) Bas Dial[maced] | μειζων c. DEFGHKMSUΔA al ut vdtr omn sah syr[utr] aeth pers al Bas Dial[maced] Chr Cyr[schol] et[esai 567] .. Ln (sic enim textus ex comm edendus erat) μειζον c. AB (nimirum in ed. Maii ex ὃς et μειζων, quae iam typis exscripta erant, erasis ς et ω una

πάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν.
31 Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.
34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ
Ps 81 (82), 6. ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα Θεοί ἐστε; 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή·

---

cum accentu super ο effectum est ὅ et μεῖζον) x it vg go cop Cyr[1]? Tert Hil al (:: quae ut ab Iohanne scripta credam adduci non possum. Contra sunt enim et ipsa sententia et contextus et ὁ πα. μ. invito Ioh. usu praepositum. Nec magis vero commendaverim μεῖζον retento ος.) | αρπαζειν .. al[6] vv mu (a c e f illud) Chr (et.[mosc6]) add αυτα, item al[5] vv aliq post μοι add αυτα | τ. πατρος c. BL al (et. 13. ut vdtr, quem ad μου pr adnotavit Bch) Or .. ς (Ln) add μου c. ADEFGHKMS UXAA etc (et. Bas[1, 236] Chr Dial[maced]) (:: pr μου non fluct)

31. ουν .. L 33. it[aliq] am fu for em iac ing mt al go sah al Aug Amb Bed om | παλιν (et. transponitur) .. D al[10] it[pler] vg cop al Aug Hil Amb om

32. καλα h. l. c. DEFGHLMSUXA al pler it[mu] vg (et. cdd[aliq]) go al Epiph[781] al Hil .. AKA al[8] a c e f am fu for fos ing al cop sah syr[mtr] arm Ath post εργα pon (ita Ln); item B post υμιν (eodem loco 244. εργα pon), al[3] b Thdrt om | πατρος c. BD e Ath Hil .. ς add μου, Ln [μ.], c. unc et min rell vv pler Thdrt (Epiph[781] εποιησα εν υμιν pro εδ. υμ. ε. τ. πα.) | δια ποιον (69. -ων omisso αυτων, item al pauc -ων) αυτων (x 124. g[ecr] post εργον, A** 157. 435. 44.[ev] tol Ath[edd] et[cdd aliq] om; A αυτω) εργον (K al mu go Epiph[781] εργων) .. vv mu paullo liberius, sed accurate it[pl] vg sah syr[p] | εμε (sic omnes) λιθαζ. c. BL 33. a b e al vg Ath[406] .. ς (Ln) λιθ. με c. unc et min rell c f go etc Epiph Thdrt Hil

33. οι ιουδαιοι (Gb") c. ABKLM*X al fere[20] it[pler] vg go cop sah syr[mtr] arm al Ath[406] Hil al .. ς add λεγοντες c. DEGHM**SUAA al longe pl e (et dixerunt) al pauc | συ (et. Or Eus[ps] al Hil al) .. DK al[10] e vg[cod] al pauc Chr Thdrt Quaest om (Gb[9]) | σεαυτον (et. Eus[ps] Ath al) .. U al mu Or εαυτον

34. o (et. Eus al; B om) ις .. D cop add και ειπεν | υμων (et. Eus[ps] Ath[406] Thdrt al; al pauc ημων, 245. μωυσεως) .. D 19.[ev] b c e ff[2]· l Eus[marc] Cyp Tert Hil om (Gb[9]) | οτι c. BDLX 33. 157. al[2] vel plur it[pler] vg al Eus[ps] et[marc] Ath (ex cdd aliq) Cyp Hil .. ς om c. AEGHKMSUAA al pler f go al Ath (ex cdd aliq) Thdrt Tert | ειπα c. EGHKLXA al pl Naass ap Hipp[106] Eus[ps] et[marc] Ath Cyr al .. Ln ειπον c. ADMSUA al plus[35] Thdrt

36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39 (93.4) Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πάλιν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. 7, 30.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 (94.10) καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν

---

35. *εγεν. του θεου* c. D a b e ff^{2}· l Eus^{ps} et^{marc} Hil .. ς (Ln 49.) τ. *θε. εγ.* c. cdd rell ut vdtr c f g vg go etc Or Ath Did al

36. *ηγιασεν* .. U 47. *ηγαπησεν* | *βλασφημεις* .. a b e ff^{2}· l mm Novat *blasphemat*; c go *-emo*, Hil^{4} *-emavi* | G om *ειπον* (e^{scr} *-πεν*) | *του* (et. Or Eus^{marc} Ath Thdrt al) .. DEG al^{13} go Cyr Did Chr Ps-Ath^{2,33}· Dam om

38. *δε* .. X supra lineam habet | *πιστευετε* c. AEGHUXΔΔ 1.* 22.* 28. 33. 124. 131. al pm; item D it vg Ps-Ath^{2,33} Cyp Tert al [non Amb Vig] *θελετε* (sic Ps-Ath ex cdd^{3}, al *θελητε*) *πιστευειν* .. ς (Ln 49.) *πιστευητε* (sic Sz ex err. et. v. 37.) c. BKLM(Π al *-ευειτε*)S? al pl (al *-σητε*) Ath$^{50\cdot 461\cdot}$ al (:: pro ista testium ratione *-ητε* non potest non pro emendatione haberi)|τ. *εργ.* .. H al mu Chr [et.$^{mosc\,3}$] Hil^{1} add *μου*| *πιστευσατε* c. AEGHMSX(Δ *-σετε*)Δ al pler Ath^{50} Chr al .. Ln *πιστευετε* c. BDKLU al aliq Ath^{461} (ex cdd^{4}) Ps-Ath^{2,33} | *και γινωσκητε* (X *-ετε*) c. BLX 1. 32. 33. 118. 2.^{pe} al ut vdtr cop sah arm aeth Ath^{50} (et^{461} *ινα γνωσκητε* omissis *γνωτε και*) Ps-Ath^{2,33}· (*ινα ειδητε και γινωσκητε*) Thdrt Hil^{3} (*ut sciatis et cognoscatis*) .. ς *και πιστευσητε* c. AE (*ιν. γν. κ. πιστ.* in mg suppleta habet) GHKMSUΔΔ al pler f g vg go syr^{utr} al .. D a b c e ff^{2}· l Cyp Tert al om (i. e. non exprim) : Gb^{0} | *τω πατρι* (Gb$^{\prime}$) c. BDLX 33. 157. a c e g vg cop sah syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm aeth pers al$^{2\cdot 3\cdot}$ Or Ath^{50} Dam Hil^{saepe} (Ps-Ath^{2,33} Chr al Tert *οτι εγω εν τω πατρι και ο πατηρ εν εμοι*) .. ς *αυτω* c. AEGHKMSUΔΔ al pler b f ff^{2}· go syr$^{p\ txt}$ al Ath^{461} Cyp Hil^{1} Zen

39. *εζητ. ουν* (D syr aeth *και εζ.*, f *quaerebant autem*) c. AKL(S?)XΔ al pl it^{pler} vg sah syr^{p} al Chr (*ηθελησαν ουν*) .. BEGHMUA al^{40} fere go cop pers^{p} om *ουν* : Gb^{0} | *παλιν* post *αυτον* c. AKLXΔ (:: sunt iidem qui *ουν* retinent) 1. 33. 131. p^{scr} al aliq f go .. ς (Ln) ante *αυτ.* c. BEGH Π(S?)U(*παλιν πιασ. αυτ.*)Δ al pl (vv pler libere) .. D al^{10} fere it^{pler} vg cop Chr (et.$^{mosc\,4}$) Aug om (etiam v. sq. al^{10} vv aliq Chr om *παλιν*) | Δ al *πιᾶσαι*, item ΓΔ al 7, 30.

40. *και απηλθεν* (vv aliq var) .. Δ *απηλθ. ουν* | BD (ut solent) *ιωαννης*, item (exc d) v. 41. | *εμεινεν* c. ADEGHKLMSUXΔΔ al ut vdtr omn f vg go cop sah etc .. Ln *εμενεν* c. B it^{pler}

σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτο ἀληθῆ ἦν. 42 *καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.*

XI.

l.c 10, 38. 12, 2. 1 *Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κω μης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.* 2 *ἦν δὲ Μαρία ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖ θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.* 3 *ἀπέστειλαν οὖ αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενε* 4 *ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸ θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τ θεοῦ δι' αὐτῆς.* 5 *ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελ φὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον.* 6 *ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότ μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας·* 7 *ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγε τοῖς μαθηταῖς Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.* 8 *λέγουσιν αὐτῷ*

---

41. *σημ.* (EA in mg suppl) *εποι. ουδεν* (ita et. itpl vg; a c fos *nullum signum fecit*, item libere al mu) .. KLMX al10 Or Chr (et.mosc4) *εποι. σημ. ου δεν* (al3 Or *ουδε εν*) | *ειπ. ιω.* .. D vv aliq *ιω. ειπ.*

42. *επιστ. πολλοι* c. AEGHKMSUXΔΛ al pler go syrP .. Ln *πολλ. επιστ.* c. BDL al aliq it vg cop sah arm syr al Chr | *εκει* h. l. c. ABDKLMU al12 go cop sah arm syrP aeth .. ς ante *εις αυτ.* c. EGHSΔΛ al pl (al ante *πολλοι*) .. 16. itpler vg syr pers Chr Aug om

XI. 1. D *της μαρ. και της* (** om) *μαρθ.* | *εκ* .. 28. syr sah persP al om | A* (vdtr) 157. om *κ. μαρθ.* | *της αδελφης αυτης* : pro his syr persP *αδελφος* ante *μαριας* | *αυτης* (122. *εαυτ.*) .. A 32.ev *αυτου*

2. B *μαριαμ* | *μυρω* .. E* 2. *-ρων*, al pauc *-ρυν* | *αυτης* (EA al25 fere *εαυτης*) .. U al aliq syrP praem *της κεφαλης* | D *ης και*

3. DS al plus20 vv pl Aug *αι αδελφ. αυτου* | *πρ. αυτον* (D b c e l syr al *τον ιν*) .. al7 om (al2 arm ante *αι*) | L 29.ev emm *φιλεις*

4. *ο ις* .. D om *ὁ* | *ασθενεια* .. D 69. al? add *αυτου*

5. *ηγαπα* (itpl vg *diligebat*) .. D *φιλει* (a d e *amabat*)

6. *μεν* (syrP habet c.*) .. G syr al om | *εμεινεν* .. D b add *ο ις*, item e d praem | *εν* (A al om) *ω ην τοπω* .. D *επι τω τοπω*, it vg *in eodem loco*

7. *επειτα* .. D al pauc Chr *ειτα* | *τουτο* .. X al? it vg al *ταυτα* | *τ μαθητ.* c. BEFGHLMSUX al longe pl a (e l om plane; arm *αυτοις*) go Chr Andcre .. Ln add [*αυτου*] c. ADKΔΛ al plus20 vv pler | *παλιν* (al aliq ante *εις*, sahming Chr [et.mosc6] om; contra arget Thdormop) .. A yscr *πολιν*

οἱ μαθηταί Ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν 10, 31.
ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς
ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς
τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί,
προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ
μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ
πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ Κύριε, εἰ κε-
κοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.
14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ Λάζαρος ἀπέθανεν,
15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ
ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος
τοῖς συνμαθηταῖς Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα

---

8. D al mu vv mu οι μαθ. αυτου| ραββει c. ABCEHA .. ς (Ln 49.) –ββι c. DFGKLMSUXΔ al certe pler | U 1. 13. 157. al^{5} vv aliq Chr οι ιουδ. λιθασ.

9. ις̄ (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSXΔΔ al longe pl .. ς praem ὁ c. U al mu | ωραι εισ. c. ABCKLMX al fere^{60} it vg al Cyr Chr (et.mosc^{7}) And^{cre} Thph .. ς εισ. ωρ. (D ωρας εχει η ημερα) c. EFGHSUΔΛ al pm go syrP | περιπατη .. G?HA (A* εαν τι) al mu -τει | τη ημερα .. X τω φωτι

10. περιπατη .. HUX al mu -τει | εν αυτω .. D* d sah^{wol} εν αυτη

11. κεκοιμηται (et. Or^{3} Did al) .. D κοιμαται (it^{pler} vg *dormit*; d ff^{2} *dormirit*) | ινα εξυπνισω (EXA al mu -ρησω) .. D του εξυπνισαι

12. αυτω c. A 44. 122.** 8.^{pe}, item (sic Ln) addito οι μαθηται DK al plus^{10} a b c sah syr syrP ^{mg} arm al Thph^{ms} (sed al^{4} vv pl add [non b sah] αυτου), item praemisso οι μαθηται nc*X al cop .. ς (Gb^{0}) οι μαθηται αυτου (116. ff^{2}· l And^{cre} om αυτ.) c. C**EFGHLMSUΔΛ al longe pl it^{pm} vg go syrP ^{txt} al (Chr λεγουσιν οι μαθηται) And^{cre} | D κοιμαται (h. l. et. d *dormit*)

13. εδοξαν .. X ελεγον

14. ουν (go δε) .. A 157. 249. 2.^{pe} a cop syr pers^{P} arm al om | X (ut n* solet) παρησια | λαζαρος .. D add ο φιλος ημων

15. αλλα c. ACDEFHLMUA al pm .. ς αλλ c. B(certe sic Mai.)GKS?XΛ etc

16. συνμαθητ. (K al And^{cre} μαθηταις, D al vv pm add αυτου) c. A(B* invito Maio vdtr quemadmodum συνμιεμητας, συνμετοχα, συνμαρτυρουσης etc habet) CDGLΔ .. ς (Ln 49.) συμμαθ. c. EFHMS?UXΔ al certe pler | αποθανωμ. (G 13. 346. al συναποθ.) μετ αυτου (K al^{7} συν αυτω)

17. Ln ηλθεν et και ευρεν c.C*D it(exc f) vg al | A**DXΔ al mu vv mu ο ις̄ εις βηθανιαν | τεσσ. (h. l. omnes -σαρας, non -σερας, A τεσσαρες) ημερ. c

ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται
αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς
ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν
11, 22. ὁ ἀδελφός μου ἐτεθνήκει. 22 ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ Ναί,

---

A*D al pauc e foss cop sah syr pers^{p} arm aeth .. ς Ln τε. ημ. ηδη c. A**C***EFGHKLMSUXΔΛ al pler it^{aliq} vg syr^{p} And^{ere}; item BC* al^{4} τε. ηδη ημ., item a l mm go ηδη τε. ημ. | DL it^{pl} vg ε. τ. μν. εχοντ.

18. D Cyr om ως

19. πολλ. δε c. BCDLX 33. 157. 249. it (exc f) vg cop sah .. ς και πολλ. c. AEFGHKMSUΔΛ al pler f go syr^{utr} al (et. π. οιν legitur; arm πολλοι) | ιουδαιων .. D ιεροσολυμων | ELMXΔ al mu And^{ere} εληλυθησαν | τας περι (M om πε.) c. AC***EFGHKMSUΔΛ al pler (exprim et. syr^{p} go; non item it vg cop sah al) .. D om .. Ln την c. BC*LX al^{4} And^{ere} (προς μαρθ. κ. την μαρ.) | μαριαμ c. BCDKLΔ .. ς μαριαν c. AEFGHMSUXΔ al certe pler | GXΔΛ al mu παραμυθησονται | αδελφον c. BDL l arm .. ς Ln add αυτων c. ACEFGHKMSUXΔΛ al ut vdtr omn vv pler

20. $\overline{ις}$ (Gb Sz) c. unc omn praeter M, item al longe pl .. ς ο $\overline{ις}$ c. M al mu | μαρια: h. l. in nullo μαριαμ

21. η μαρθα c. BCDKLX al pm .. om ἡ (Gb^{00}, Ln om per errorem) AEF GHMSUΔΛ al longe pl Thph | B om τον et Κυριε. Alterutrum et. c* omisisse vdtr, nam verba πρ. τ. $\overline{ιν}$ κ. ε. ης rescripsit c** spatio paullo angustiori. | ο αδ. μου h. l. c. AD 157. (μου ο αδ.) al? (2.pe ουκ αν μου απεθ. ο αδ.) s|mur .. Ln exeunte versu c. BC*LX al a go syr Cyr Chr And^{ere_3} al aliq (X al Chr And^{ere_1} μου ο αδ.) .. ς ante ουκ c. C***EF GHKMSUΔΛ al pler it^{pler} vg cop sah syr^{p} al | ετεθνηκει c. AC***EFGH MSUΔΛ al pler .. Gb'' Ln απεθανεν c. BC*DKLX al Cyr Chr al aliq (:: e v. 32. ubi non fluct)

22. Ln [αλλα] .. om BC*X al^{4} a Chr | CM al οσα εαν | M al αιτησει | MX al δωση

23. A om ὁ pr (Sz om σου per errorem)

24. η μαρθ. c. BC*DKLX al fere^{30} .. ς om ἡ c. AC***EFGHMSUΔΛ al longe pl | XΔΛ* al^{5} Chr And^{ere} om ε. τ. αναστασει (B -στησει)

25. ειπεν .. X al plus^{25} add οιν, item 1. al b go δε

κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν· 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς ἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ

---

27. ´DEr 57. arᵉ etP om αυτω (G -τη) | ναι κυριε .. pro his A (confuse) o $\overline{\text{ις}}$ | πεπιστευκα .. Eᵃ επιστευσα, al pauc Chr (et.mosc 7) πιστευω

28. τουτο c. BCLX al cop go Andᶜʳᵉ .. ς Ln ταυτα c. ADEFGHKMSUΔΛ al pler it vg sah syrᵘᵗʳ al | μαριαμ c. ABCDKLΔ (D post τ. α. αυτ.) .. ς μαριαν c. EFGHMSUXΛ al certe pler | λαθρα (itᵖˡᵉʳ vg *silentio*) .. D σιωπη | ειπουσα sec .. BCᵃ ειπασα

29. εκεινη (et. Andᶜʳᵉ etc) .. BCᵃL alᵇ f go cop sah syrP cᵃ add δε (b ff² και εκ.) | εγειρεται (et ερχεται) .. Ln ηγερθη c. BCᵃDL alᵇ it go sah syrP ᵐᵍ al Andᶜʳᵉᵗ; sed iidem praeter D syrP ᵐᵍ ηρχετο (a b ff² *veniebat*, itᵖˡ d *venit*)

30. ουπω .. Dᴳʳ ου | δε (vgᶜᵈᵈ? arm om) .. D it vg go cop sl Aug γαρ | εληλυθ. o (oˢᶜʳ om) $\overline{\text{ις}}$ .. D $\overline{\text{ις}}$ εληλυθ. | D αλλα | ην c. ADEGHKLMSU ΔΛ al pler syrᵘᵗʳ aeth al Chr .. Ln ην ετι (F a e sah Andᶜʳᵉ ετι ην) c. BC(F)X alᵈ it vg go cop sah Andᶜʳᵉ | D cˢᶜʳ om ἡ

31. και παραμυθουμενοι .. D itᵐᵘ fos go al om και | μαριαμ c. BCᵃDK LΔ .. ς μαριαν c. ACᵃᵃᵃEFGHMSUXΔ' al certe pler | ταχεως .. cᵃ -χυ | λεγοντες c. ACᵃᵃEFGHKMSUΔΛ al pler it vg go sah syrP ᵗˣᵗ al .. Gb' δοξαντες c. BCᵃDLX alᵍ syrˢᶜʰ etP ᵐᵍ cop arm aeth al Andᶜʳᵉᵗ Nonn (ἐλπόμενοι)

32. μαριαμ c. BCᵃEᵃL .. ς Ln μαρια c. ACᵃᵃᵃDEᵃᵃFGHKMSUXΔΛ etc | ιησους c. ABC(cᵃ etᵃᵃ)DKX al .. ς ο ιησ. c. Cᵃᵃᵃ EFGHLMSUΔΛ al longe pl. Praeterea cᵃ ut vdtr $\overline{\text{ις}}$ ante ην pon | αυτον .. D om | αυτου h. l. c. ABC EFGHKLMSUXΔΛ al longe pl go sl Andᶜʳᵉᵗ Thph .. ς (= Gb Sz) Ln post ποδας c. D al mu (alᵉ om) it vg al mu Chr Cyr | εις c. ACᵃᵃEFG HKMSUΔΛ al pler .. BCᵃDLX alᵉ Cyr Andᶜʳᵉᵗ προς, 254. yˢᶜʳ Chr επι | αυτω .. DX al plusᵘ a cop arm om | ης ωδε .. D itᵖˡ ωδε ης | μου h. l. c. BCᵃ(D μου ο αδ. απεθ.)LΔ al .. ς Ln post απεθ. c. ACᵃᵃᵃEFGHKM SUXΔΛ etc

33. ιδεν c. ACKLMXΔ al .. ς (Ln 49.) ειδεν c. BDEFGHS?UΔ al pl (:: cf 9, 1. item Lc 2, 20. 5, 2. Mc 16, 5. et alibi)

τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 λέγει ὁ Ἰησοῦς Ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41 ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν Πάτερ, εὐχαρι-

---

33. *συνελθοντας αυτη* .. D συνεληλυθοτας (ita et. al[10] fere And[cre]) *μετ αυτης* | *ιουδαιους κλαιοντας* .. D itP[1] *τους ιουδ. κλ.* ante *τους συνελ.* pon | *ενεβριμ.* (A *εβριμ.*) *τω πν. και εταρ. εαυτον* (L* *αυτον*) .. D 1. 22. sah arm *εταραχθη τω πν. ως ενβριεμουμενος* (1. 22. *εμβριεμωμ.*)

34. EFGHMA al mu *τεθηκατε* | *ιδε* (K *ὐδέ*) .. D *ειδε*

35. *εδακρυσεν* (et. sah syrP) .. D 61.** 69. 6.[pe] it vg go cop syr aeth al Apollin[cat cord] praem *και*

37. *ειπον* (D it vg ante *εξ αυτ.* pon) .. AK al[6] Chr[mosc4] *ελεγον* | *εδυνατο* c. B*CDK al mu (4 ap Scriv) .. ς (49.) *ηδυνατο* c. AB**EFGHLMS?UXΔΛ al longe pl | B*D *ανυξας*

38. *οιν* (c fos syr *δε*) .. B* al aliq arm om | K it[5] cop syr om *παλιν* | B* D *ενβριεμωμενος*, AU 124. 131. al *εμβριμουμενος*, C*X And[cre] *εμβριμησαμενος*, t[ser] *εμβριμωσαμενος* (K *εμβριμώάμενος*) | *εις* (it vg *ad*) .. D *επι* (sed d *in*) | *επ* (H *επ αυτο*, al *ε. αυτον*) .. L f[ser] om (item it[pl] vg *superpositus ei*, e *adpositus illi*)

39. *λεγει* (et. *ait* et *ait autem* legitur) .. X add *οιν* | o $\overline{\text{ις}}$ c. BCEFGHKL MSUXΔΛ al ut vdtr omn Or al .. AD om ὁ (ita Ln) | D g f vg cop sah syr[utr] arm aeth praem *μαρθα* ante *η αδελφη*. Habent vero *martha* (a add *soror lazari*) omissis *η αδ. τ. τετελ.* a b c e ff[2] l fos Amb | *τετελειτηκοτος* (Gb″) c. ABC*DKL(U?) 27. 33. 157. 249. syrP mg And[cre] .. ς *τεθνηκοτος* (X *τεθνειοτος*) c. C**EFGHMSXΔΛ al pler (vv pl inter *τετελ.* et *τεθνηκ.* non vdtr distinxisse, magis tamen *τεθνηκ.* exprim) | *γαρ* (et. Or[3] Cyr[hr] et[alex] Chr al) .. D om, nec exprim aeth sax Chrysolog

40. o $\overline{\text{ις}}$ .. A 1. al? om ὁ | K al aliq *εαν πιστευσεις* | *οψη* (Gb″) c. ABCD EFGHLMSXΔΛ al pl Or Cyr[hr ed] .. ς *οψει* c. KU al pl Chr Cyr[alex] et (ed. Touttée ex cdd)[hr] And[cre]

41. *ηραν οιν* .. D 6.[pe] *οτε οιν ηρ.*, item e *et ut revolverunt* (similiter arm), item Chr[mosc5] *ως* (*ωσπερ* cod[1]) *οιν ηραν* | *τ. λιθον* (Gb Sz) c. BC*DLX 5. 24.* 157. 6.[pe] it[pler] vg sah syr arm aeth al Or[4] Chr[mosc5]

στῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. 42 ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει Ἰησοῦς αὐτοῖς Λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46 τινὲς

.. ς add ου (56. 58. 61. οπου) ην (56. 58. 61. εκειτο) ο τεθνηκως (56. 58. 61. 254. om) κειμενος (254. τεθαμμενος, 142.* εκεινος, 56. 58. 61. om) c. c***EGHMSUΔΛ al longe pl sl Chr^{montf}; item AK 1. 22. 249. e^{secr} p^{secr} f go syrP add nil nisi ου (249. c^{secr} οπου) ην, item cop arP *ab ostio sepulchri* | ο δε (6.P^{e} e om) ως ηρεν .. D και ο ως ηρ., Chr$^{mosc\,5}$ ηρεν ο ως | τ. οφθαλμους .. D al mu vv pl (non it^{pl} vg go) Or^{1} (non item^{4}) Eus^{dem} Chr^{1} (et.mosc^{8}) add αυτου (al Eus εαυτου). Item K al^{20} fere vv aliq Eus^{dem} Chr^{1} in$^{mosc\,5}$ And^{cre} add εις τον (And om) ουρανον (sed it^{aliq} al Eus Chr And om ανω sq)

42. εγω δε (al pauc it^{pl} syr Hil Amb al και εγω [καγω]) : et. Or^{saepe} Eus al .. D c om δε | τον οχλ. τον περιεστωτα (Δ 28. 235. Chr$^{mosc\,1}$ semel παρεστ.) .. K Or^{2} (non item alibi^{3}) τον περιεστ. οχλ.

43. εκραυγασεν (et. Or Cyr And^{cre} al): LM εκραυασεν .. c* Chr εκραξεν | λαζαρε .. c*** aeth duplicat

44. εξηλθεν c. BC*L al sah (cop εξ. δε) Or .. ς (Gb^{00}) Ln praem και c. AC***EGHKMSUXΔΛ al pler vv pl Ir^{int}; item D f al vg sl And$^{cre\,2}$ και ευθυς (And -θεως) | τ. ποδ. κ. τ. χειρ. (et. Or^{4} al Ir^{int} Amb al) .. ΔΛ al fere^{20} gat fos go syr^{utr} aeth sax al And^{cre} Hier τ. χειρ. κ. τ. ποδ. | ΑΧΣΛ al mu κηριαις | αυτου .. Λ αυτω | D* περιδεδετο (Or^{2} περιδεδεται) | ως ὡτα B Or^{1}; L Or^{1} ο ως) αυτος c. BL cop sah Or^{3} (157. om ως) .. ς (Ln) αυτοις (e *discipulis suis*; d *illi*; a om) ο ως c. ADEGHKMSU ΧΔΛ etc | αυτον sec c. BC*L 33. 157. cop sah Or^{5} Bas^{sel} Chr (et.mosc^{8}) Ir^{int} in$^{edd\,3}$ .. ς (Ln) om c. AC^{corr}DEGHKMSUXΔΛ al pler vv pl Cyr And^{cre} Ir^{int} (ex cdd aliq)

45. εκ (et. Or^{2} al) .. D 1. al? cop om | οι ελθοντες (et. Or^{saepe} idque ipsum dicit non των ελθοντων scriptum esse) .. D των ελθοντων | πρ. τ. μαριαμ c. BCDL .. ς πρ. τ. μαριαν c. AEGHKMSUXΔ al certe pler And^{cre} (ita semper) .. Δ μετα μαριας | και θεασαμενοι (et. Or^{saepe} al) .. D εωρακοτες, item *videntes* it^{mu} fos mm sax Amb; item *ut viderunt* gat cop arm syr al | α c. A*EGHKLMSUXΔΛ al pler (al^{3} οσα) it^{pler} vg cop syrP al mu Or^{saepe} And^{cre} .. A**BC*D al^{5} e go sah syr ὅ (c** et*** post εποιησ. add σημειον) | εποιησεν (Gb Sz) c. ABC*(vdtr)L 1. al b c e am em fu for fos ing iac gat mm tol al cop sah go arm sax Or^{3} .. ς add ο ως c. c**et***DEGHKMSUXΔΛ al longe pler it^{pm} vg^{ed} syr^{utr} al Or^{4} | εις αυτον .. c** om

δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον Τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ
10, 14. λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 καὶ οὐχ
10, 16. ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ δι-

---

46. D απηλθαν et ειπαν | ἃ c. BEGHKLUXΔΛ al pl vv pler Or^{s}, item A al plus^{30} syr οσα .. Ln ὅ c. CDM al^{8} b e cop go | ις c. BCDL .. ς ο ις c. AEGHKMUXΔΛ al certe pler Or. Ceterum S om versum.

47. ποιουμεν .. S al aliq ποιωμεν (al pauc ποιησωμεν, ποιησομεν, quemadmodum it^{pler} et vg$^{cdd\ mu}$ cop sah al *faciemus*) | οτι .. D om | ουτ. ο ανθρ. .. A 33. 32.^{ev} al arm Cyr ο ανθρ. αυτος (A οὕτως) | πολλα (et. Or^{s}) .. D it^{pl} τοιαυτα | ποι. σημ. c. ABLMX al sah Or^{s} Ath$^{1/4}$ .. ς σημ. ποι. c. DEGHKSUΔΛ al pler it vg al (Cyr σημ. πο. ποι.)

48. εαν (et. Or) .. D al cop^{wi} syr και εαν | πιστευσουσιν .. GHLXΔ al plus^{15} πιστευσωσιν | ημων και τον τοπον (et. Or Const al) .. om και DK al^{10} fere vv mu, praeterea D it^{aliq} al ημων post τοπ. pon

49. LX ων αρχιερ., item it^{pl} vg (f al non exprim ων) | D it vg (sed non am fu) sah καϊφας (D* κηφας)

50. λογιζεσθ. (Gb″) c. ABDL 1. 22. 69. al Or^{2} Cyr Chr$^{mosc\ 2}$ semel Thdrt$^{2,\ 192}$ .. ς διαλογιζ. c. EGHKMSUΔΛ al pler Chr (:: in evv non legitur nisi διαλογ., hinc et. h. l. [Io neutrum alibi habet] pro λογιζ. [in epp frequentato] substitutum. Cf ad Mc 11, 31.) | υμιν c. BDLMX al plus^{20} a b e ff^{2}. l vg$^{ed\ etcdd\ aliq}$ (ut fos) cop sl^{3}. Chr^{1} (et.$^{mosc\ 5}$) .. ς (Ln 49.) ημιν c. AEGHIKSUΔΛ al pl c f g am em for fu ing iac al sah syr^{utr} al Or^{saepe} Aug .. 252. sl^{2}. Thdrt$^{1,\ 617.\ 2,\ 192.}$ Chr^{1} om (:: ut 18, 14.). Ad υμιν cf 12, 19.

51. αλλα .. I(vdtr)U al αλλ | D^{gr} om εκεινου | επροφητ. c. BDLX al Chr mosc^{1}, item M* προφητευσεν .. ς προειφητ. c. AEGHIKM**SUΔΛ al pler | ημελλ. c. ABDILUΔ al aliq .. ς εμελλ. c. EGHKMS?XΔ al pl Or | ις c. ABDEHIKLMUXΔΛ al plus^{45} Or Chr$^{mosc\ 2}$ (in com^{ed} ὅτι ἤμελλ. usq εἷς ἓν non leguntur) .. ς (Gb^{00}) praem ὁ c. GS? al pl. Praeterea D (it^{aliq} vg *Iesus moriturus erat*) Or^{1} ante ημελλ. pon

52. και ουχ υ. τ. ε. (X 33. add δε) μονον αλλ (B αλλα) | A τα του θεου

σκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 (95.4) ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν· κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 (96.1) ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, (97.10) καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. 56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

τεκνα | E ^{tecr} al ut vdtr *διασκορπισμενα*, D *εσκορπισμενα* | *συναγαγη* (HKA al *-γαγει*) *εις εν* .. D a e *εις εν συναγ.*

53. *ημερας* (et. Or Ath Chron ^{1,409} al) .. LX 249. syrP ^{txt} al Cyr Nonn *ωρας* | *συνεβουλευσ.* c. AEGHIKLMSUXΔΛ al pler Or^{3} Chron Cyr al .. BD al^{4} Or^{1} Ath^{259} Chr *εβουλευσ.* (Ln :: at 12, 10. *εβουλευσ.* a nemine mutatum est. Nec magis vero o *συμβουλευσας* 18, 14.)

54. *ις ουν* c. ADEGHIKSUΔΛ al pler Chron al (Chr *ις δε*) .. BLMX al^{5} Or^{2} Ath o *οιν ις* | B^{c}D *παρησια* | I al *αλλ* | *εκειθεν* (et. Or^{3} Ath al) .. D al plus^{10} itpler vg al Or^{1} Thph om | *χωραν* .. D add *σαμφουριειν* (*sapfurim*) | *εφραιμ* : ita (non *εφραϊμ*) ABDEIKMUXΛ etc, L al cop (sah *εφραιμ*) *εφρεμ* (ut et. in Eus scribitur), item it vg al Ir^{lat} al *ephrem*, *efrem*, *effrem*, *ephraem* (ita a). Contra gat *efreem* .. ς *ἐφραϊμ* (28.^{ev} *εφραμ*, Chr *εφραθα* vel *-ατα*) | *διετριβεν* .. BL 249. syrP ^{mg} Or^{3} *εμεινεν*, item Chr^{lib} *εμενε* | *μαθητων* c. BDIL al^{8} am fu arm pers^{p} Or^{3} Cyr .. ς Ln add *αιτου* c. AEGHKMSUXΔΛ al pler vv pl Chron Chr

55. *ην δε εγγυς* (et. Or Chron al) .. D it^{pl} vg *εγγ. δε ην* | *και ανεβ.* (et. Or Chron al) .. D it b c ff^{2}· fos *ανεβ. οιν* | D *εις ιερ. πολλοι* | *προ του* (D *πριν το*) *πασχα* (al^{5} syr pers^{s} *πρ. της εορτης*) : et. Or Chr al .. G post *εαυτους* (M 157. *αυτους*) pon .. 33. 69. 108. 235. Cyr (item Chr^{lib}) om (Gb^{0})

56. D *οιν και τον ιν* | D *ελεγαν* | I *μετα αλληλ.* | *εστηκοτες* (D 124. 142. *εστωτες*, syr pers^{p} non exprim) .. LX 69. 124. 249. 346. cop sah syrP arm ante *εν* pon | *τι δοκει υμιν* (al^{10} fere Or^{1} Cyr *υμ. δο.*) .. D *τι δοκειτε* (itpl vg *quid putatis*); item Chr (libere ut vdtr) *δοκειτε*, e ff^{2}· *putatis*

57. *δεδ. δε* c. ABKLMUXΔΛ al plus^{35} it vg cop sah syr^{utr} arm aeth al Or Chron (Chr^{libere} *και εδωκαν παραγγελιας οι* etc) .. ς add *και* c. DEGH ISΔ al pl sl^{cdd} aliq | *οι* pr .. A om (al pauc om *οι* sec) | *εντολας* c. BIM 1. 118. 254. syrP ^{mg} Or^{2} .. ς Ln *-λην* c. ADEGHKLSUXΔΛ al pler vv pler Chron | *ινα* (X* *ιν*) *εαν* (D *αν*) *τ. γνω* (D* *γνοι*)

XII.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθα-
νίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὁ τεθνηκὼς ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς.
11, 43. 2 (98. 1) ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει,
Lc 10, 40. ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν Μα-
Mt 26, 6–12. ρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς
Mc 14, 3–8. πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐ-
(Lc 7, 37 ss.) τοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει οὖν
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν

XII. 1. ο τεθνηκως c. ADEGHIKMSUAA al ut vdtr omn b f ff^{2} g l vg go cop syr^{P} arm pers^{W} arP sl al Chron^{409} .. 49. om (Ln [ο τεθν.]) c. BLX a c e syr syr^{hr} sah pers^{P} (*ubi Iesus Lazarum ex medio mortuorum suscitaverat*) aeth Chr$^{mosc\,2}$ (rell^{mosc} et^{ed} plura om) Ps-Chr$^{12,\,905}$ lib (:: at et superfluum - hinc plures interpretes aut ὁ τεθν. aut ἐκ νεκρ. missum fecerunt - nec aptum videbatur; addendi vero istud nulla caussa erat) | ἐκ νεκρων (c e *mortuum*) .. b ff^{2} vg pers^{W} Chr$^{mosc\,2}$ (iidem qui e τεθν. om) om | ο (B 13. 124. om) ω̄ c. ABDEGILAA** al fere^{20} f ff^{2} g vg go cop sah syr^{utr} aeth pers arr Thph .. ς om c. HKMUS?XA* al pl a b c e sl Chron

2. επoι. ουν (122. gat cop Or om) .. D c e syr aeth pers *και επ.*, it^{aliq} vg *fecerunt autem* | η μαρθ. διηκ. .. D arm διηκον. μαρθα | εκ c. BL it vg Or$^{4,\,407}$ et Or$^{int\,3,\,892}$ .. ς (Ln) om c. ADEGHIKMSUXAA etc (:: saepe quidem in Ioh maxime εἷς ἐκ intactum mansit; sed cf infra v. 4. Mc 13, 1 et 14, 20. ubi pariter a testib plur ex abiectum est) | ανακειμ. συν αυτω c. ABDEGHIKLMSUAA al plus^{140} Or (x al a om συν αυτ.) .. ς (= Gb Sz) συνανακειμενων αυτω c. min aliq (al pauc συνανακ. συν αυτ.)

3. μαρια .. B 1. -ριαμ | λαβουσα .. D^{gr} λαμβανι (d *accipiens*; contra it vg cop syr al *accepit*) posteaque D (et. d) it vg (exc am) cop syr και ηλειψ. | μυρου ναρδου πιστικης (f g vg *unguenti nardi pistici*) .. D e πιστικης μυρου (d e *pistici unguenti*, b c ff^{2} *unguenti pistici*, a *nardi unguenti*) | πολιτιμου .. it^{mu} om | του (B om) ιῡ c. A(B)DEGHIK LMQSUAA etc .. X αυτου | αυτης .. IX 3.pe semel cop sah praem της κεφαλης | τ. ποδ. (13. post αυτ.) αυτου .. cop *eos* .. 1. 69. 116. fu sax Or$^{int\,3,\,65}$ om | η δε .. D it^{pler} vg al aliq και η | επληρωθη .. B επλησθη

4. λεγει ουν c. ADEGHIKMQSUXAA etc .. B al go cop λεγ. δε (ita 49.), it^{mu} syr και λεγ. .. L 33. a e arm sah Aug λεγει | ιουδ. (49. om: in collatione Btl dicebatur omissum, sed falso) ο (209. om?) ισκαρ. c. BL 1. 33. 118. 209. 249. 2.pe 3.pe semel 6.pe (al ut vdtr) g vg cop^{ds} sah

παραδιδόναι 5 Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· 8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 (39.10) Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον 11, 43. ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα 11, 53.

---

syr^{sch} et^{hr} arm aeth pers Cyr Aug (Nonn nil nisi *ιουδας*); item D *ιουδ. απο καριωτου* .. ς (sed Gb^{vo} *σιμ.*) Ln *ιουδ. σιμωνος* (א al add *δ*) *ισκαριωτης* c. AEIKMQXΔΛ al pl f fos (*Scariothis*) go syrP arP al (:: cf 6, 71. 13, 2 et 26.); item FGHU al b c ff^{2}. cop^{wl} *ιουδ. σιμων ο ισκαρ.* et 26.^{ov} a e *σιμων ιουδ. ισκαρ.* | *εις* (K al om) *εκ* (BLQ al om) *τ. μα. αυτ.* h. l. c. BL 33. 249. al sah aeth pers^{w} .. ς Ln ante *ιουδας* c. ADE FGHIKMQSUXΔΛ etc | *ο μελλων αυτ. παραδιδοναι* (al pauc *-δοιναι*) .. D *ος ημελλεν παραδοιναι αυτ.*

5. *τριακοσιων* .. 69. 124. 346. al^{4} *διακοσ* | *πτωχοις* .. D 33. praem *τοις*

6. *ειπ. δε τουτο* .. D a c e f go cop syr *τουτο δε ειπ.* | *εμελεν* .. BEFG HKUX al pm (13 ap Scriv) *εμελλεν* (qui error frequentissimus est) | *ειχεν και* c. AEFGHIKMSUXΔΛ al pler it mm go al .. BDLQ al^{4} vg (cop sah) Or (^{1} et^{1} *εχων και*) *εχων* (49.) | *εβασταζεν* : it^{mu} vg (item go cop syr^{utr} al) *portabat* (*export.*), sed a c e mm *auferebat* (item sah *furabatur missa in id*; similiter aeth)

7. *αφες* .. a vg (sed non am em iac ing al) sah aeth pers^{p} Chr Amb Gaud („Sine eam sive Sinite: utrumq. enim et in Graecis et Latinis exx. invenitur; sed magis congruere videtur sensui cum legitur Sinite") *αφετε* | *ινα* et *τηρηση* (Gb') c. BDKLQX 33. 42. 145. 157. it^{pler} vg cop sah syr$^{p\ mg}$ arm al Nonn (*ὅφρα φιλάξῃ σώματος ἡμετέρου κειμήλιον* etc) Amb Aug Gaud .. ς om *ινα* postque habet *τετηρηκεν* c. AEFGHIMSUΔΛ al pler f syr^{sch} et$^{p\ txt}$ go al | *μου* .. D om | *αυτο* (X 33. al *αυτω*) .. A *αυτον*

8. D om versum; A* om *μεθ* usq *εχετε*. Singg in pauc leviter var

9. *εγνω οιν* (L add *ο*) *οχλ. πολ.* .. D a sah *οχλος δε πολ.* (e *plurimi autem turba*); it^{mu} *et turba multa* (syr *et audiverunt turbae multae*). Sequiturque in D it^{mu} *ηκουσαν* (*audiit*) post *ιουδαιων* | D *ηλθαν* | *μονον* .. D 245. b e om | *ινα και* .. D it^{pler} (non f) vg (non tol) Idac om *και* | *ον ηγειρ.* (D add ις) *εκ* (D add *των*) *νεκρ.* (A 33. add *ο* ις)

10. *εβουλ. δε* .. B add *και*

καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγο
τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Mt 21, 1 sq. Mc 11, 1 sq. Lc 19, 29 sq. 12 (100.1) Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν
ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἰερουσόλυμα, 13 ἔλαβον τ
βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγ
Ps 117 (118), 25–26. ζον Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, βασιλεὺ
τοῦ Ἰσραήλ. 14 (101.7) εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ
Zch 9, 9. αὐτό, καθώς ἐστιν γεγραμμένον 15 Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών
ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 (102. K
ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδ
ξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμ
μένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢ
11, 43. μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρε
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅ

---

11. *των ιουδαιων* .. D a c e ff^{2} syr al post *πολλοι* pon

12. *οχλος* (BL praem ὁ) *πολ.* o (Δ om) *ελθ.* | ω̄ς̄ c. ADEFGHKLMQUXΔΛ
pl .. ς (Gb^{00}) praem ὁ c. B (teste Maio) s? al mu Or. Praeterea AL
al^{10} fere a c e cop sah syr^{utr} al ante *ερχεται* pon | D *ιεροσολυμα*

13. *υπαντησ.* c. BEFHMQSΔΛ al pl .. AKU al fere^{50} Or^{2} *απαντ.*, item D
LX al plus^{10} *συναντ.* | *αυτω* (it vg *obviam ei, illi obv.*) .. D *αυτου* (d
obviam eius) | *εκραυγαζ.* c. BDLQ 157. al aliq .. ς *εκραζον* c. AEFGHK
SUXΔΛ al pler. Praeterea ADKQX al fere^{20} a ff^{2*} fos cop syr^{sch} etP (i
cod Bars) arm aeth al add *λεγοντες* (al syr al *και ελεγον*) : hinc L
[*λεγ.*], at non addidimus c. BEFGHLMSUΔΛ al longe pl it^{pl} vg sah g
al Or | D^{a} *οσσανα*, D** *ωσσανα*, L *ωσανα*. Ceterum cf ad Mt 21, 9.
D *ευλογητος* | *βασιλευς* c. AEFGHMS(vdtr)UΔΛ al plus^{100} Thph eat^{ox}
ς Ln o *βασ.* c. DKX al mu sah Or^{1}, item BLQ cop aeth Or^{1} *και ο βα.*
D *ιστραηλ*, item a b d e

14. *επ αυτο* .. KMXΔ al fere^{30} Or^{cod} *ε. αυτω*

15. *θυγατηρ* (B** praem η) c. AB^{a}DKLQXΔΛ (sed *θύγατηρ*) al .. ς *θυ*
γατερ c. EGHMSU al pler Or | AB^{a} *σειων* | *σου* (et. Or) .. A om

16. *ταυτα* c. BLQ b e al vg sah .. ς (Gb^{0}) add *δε*, item Ln [*δε*] c. ADE
HKMSUXΔΛ al certe pler vv pl (sed eius loco aeth pers^{w} praem *et*) O
| *εγνωσαν* .. D *ενοησαν* | *οι μαθ. αυτ.* (K om α.) : et. Or Cyr Chr .. L
αυτ. οι μαθ. | ω̄ς̄ c. ABEGKLMQUXΔ al pl .. ς Ln o ω̄ς̄ c. DHΔ al pl | *ε*
αυτω .. D sah *περι αυτου*, item *de eo* it^{mu} (c *ab eo*, b e om) vg al

17. *ουν* .. L go sah^{wo} (sax^{ming} om) Chr (et.mosc^{6}) *δε* (syr aeth al *e*
testabatur) | *οτι* (ς^{e} Gb Sz) c. DE^{a}KL a b c e ff^{2*} vg cop sah syr ar
pers^{p} Chr (*εμαρτυρει δε ο οχλος οτι ανεστησε τον λαζ.*) Cyr .. ς Gb
(item Ln debebat sed nesciebat B) *οτε* c. ABE^{a**}GHMQSUXΔ al^{100} fere
al vg go syrP aeth pers^{w} al Apollin$^{cat\ cord}$ (Nonn, sed similiter inte
οτε et *οτι* fluct lectio)

ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσουσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 (103.4) ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 (104.10) ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 (105.3) ὁ

---

18. και .. B*(B** ap Mai. post υπηντ. αυτ. supr. lin. add)EHΔA al[20] fere itpl tol go al om | υπηντησεν α. ο οχλος .. D c υπηντησαν α. οχλοι | ηκουσαν (Gb Sz) c. ABDG(?)KLMQSXΔ al[40] fere it vg go cop sah al mu .. ς ηκουσε c. EHUΔ al pl syrp ed

19. ουν .. K al plus[15] vv aliq δε | ειπαν c. B .. ς (Ln 49.) -πον c. rell ut vdtr | πρ. εαυτους .. D al pauc Chr (et.mosc[6]) πρ. αυτους, item *ad illos* a c e | ιδε (L al ἰδέ) .. A** ιδου | ωφελειτε (al -ται) .. S ωφελει, ff[2]· *profecit* .. c g f vg sah[ming] al *proficimus*, item Nonn ἡμῖν ποῖον ὄνειαρ ἀέξεται; | ο κοσμος .. DLQX al[15] fere it vg al pl (non go sah, et syrp habet c.*) Nonn Cyr (non Chr) And[cre] Amb Ambrst add (itpl al praem) ολος (recipere debebat Ln, sed ignorabat Q)

20. ησ. δε (a e al *et erant*) .. D syr aeth arm add και | ελλην. (a b c e ff[2]· l *Graeci*, f g vg *gentiles*) τινες c. BDLMQX 1. 33. 157. 249. 2.pe al? itpler vg syr .. ς των. ελλ. c. AEGHKSUΔΛ al pler a go al pm Chr Cyr| προσκυνησουσιν (ita Ln ex err. de Q) c. DLΔ 157. al ut vdtr .. ς -σωσιν c. ABEGHKMQSUXΔΛ etc

21. ουτ. ουν (aeth *et illi*) .. L 69. 254. a e fos go syr arm perss al[2] om ουν (Gb[0]) | D προσηλθαν τω φιλ. | D βηδσαιδα, item a *bedsaida*. Praeterea cf alibi. | ηρωτων .. MX 1. 28. al plus[5] -τησαν | κυριε .. U* 28. om

22. φιλιππος c. ADEGHKMSUΔΛ al ut vdtr omn Cyr .. BLX praem ὁ (49.) | ερχεται (249. ερχ. παλιν, 54. aeth και ερχ., 157. και παλιν ερχ., e *deinde venit*) ανδρ. κ. φιλ. και λεγ. c. ABL al aliq a e aeth .. ς και (D cop arm om) παλιν (H add και, cop add *venientes;* syr perss arm om) ανδρ. (D praem ὁ) κ. φιλ. λεγουσιν (A λέγουν) c. DEGHKMSUXΔΛ etc .. itpler vg sah *andreas autem* (f al vg [exc tol] *rursum*) *et phil. dicunt* (*dixer.*)

23. απεκρινατο (al aliq απεκριθη) .. BLX αποκρινεται (B αποκρειν.)

24. κοκκος .. L al κοκος

Mt 10, 39. 16, 25. Lc 17, 33. φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 (106. 10) ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 (107. 4) νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. (108. 10) ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· 28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 17, 4 a.

---

25. απολεσει (et. it vg Cyp etc) .. B απολλυει | φυλαξει .. it^{mu} vg *custodit* (go *perdit* et *custodit*; item Nonn οὗτος ὀλέσσει et φυλάσσει. Or [priora non habet]^{libere}: ο μισων την ψυχην εαυτου ψυχ. εις ζ. αι. φυλασσει αυτ.)

26. εμοι (L μοι) τις διακ. c. ABKLMUX al^{15} fere go syr^{utr} Chr .. D al^{8} it vg arm al τις μοι (al εμ.) διακ. .. ς εμ. δ. τις c. EGHS$^{?}$ΔΛ al pl Cyr | FH al διακονει bis | E*XΛ al mu ακολουθητω | οπου (et. Or) .. D add αν | ειμι εγω .. D it^{pl} al εγ. ειμ. | εκει .. D om; Λ om και sq | εσται (et. εστω et εστι legitur) .. L e l Chr (et.$^{mosc\,2}$) om | εαν sec c. BDLX al^{10} it^{mu} vg sah syr al Chr^{lib} .. ς (= Gb Sz) και εαν c. AEFGHKMSUΔΛ al pler f go cop syrP al (b c l *si quis autem*) | τις εμ. διακ. .. Δ εμ. διακ. τις | X al τιμηση | ο πατηρ .. U 28. 69. al it^{mu} vg cop sah al add μου

27. Sz Gb Ln ταυτης; (cum interrogatione) | H om την

28. σου (B δ. μου) το ονομα (LX al plus^{10} g mm cop syrP ^{mg} ar^{c} etP al^{2} Ath Nonn Leo του υιου; aeth *nomen tuum et filium tuum*. Cyr: εἴτε Δόξασόν σ. τὸν υἱὸν ἔχει ἡ γραφή, εἴτε Δόξ. σ. τὸ ὄνομα, ταὐτόν ἐστι τῇ τῶν θεωρημάτων ἀκριβείᾳ. Tert ad *nomen tuum* add illustrans *in quo erat filius*) .. D add εν τη δοξη η ειχον παρα σοι προ του τον κοσμον γενεσθαι. Item istum locum ex 17, 5. interpolatum legisse vdtr Aug; habet enim : *Cum dominus dixisset Pater, clarifica me ea claritate qua fui apud te priusq. mundus fieret, sonuit vox de caelo Et clarificavi et clarificabo.* Similiter Hier$^{esai\ 43.}$ | ηλθεν οιν (X* cop arm om; a go δε; syr aeth al *et venit*) .. D και (d om) εγενετο | εκ τ. ουρ. .. D 60.ev a c e (at Le^{brug} in correctorio: „Non subdas Dicens") cop syrP aeth add λεγουσα | και παλιν .. Δ παλ. και

29. οιν (go sah al δε; syr aeth al *et turba*) .. B a om, hinc Ln [οιν] εστως c. BEFHLSUΔΛ al pl .. ADGKMX al mu εστηκως (Ln) | και (D 1 69. l go cop sah om; item syr aeth *audivit et*) ακουσας (X 22. 2.p -ουσιν) ελεγεν (LU al^{8} b c d e am fu go cop sah -γον) βροντην (D praem οτι) γεγονεναι (D it^{pl} tol al βροντη γεγονεν) αλλ. (al aliq vv aliq add δε) ελεγ. (D 13. 69. 253. add οτι)

30. ως (Gb') c. BDGKUX al^{50} fere .. ς Ln ο ως c. AEFHLMSΔΛ al pl. Prae-

31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου 16, 11.
τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, 3, 14.
πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων 18, 32.
ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος
Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν *Ps 88 (89), 29. 110, 4.
αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- *Dan 7, 14.
θρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περι-
πατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ
περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡς τὸ φῶς
ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Le 16, 8

---

terea BL 157. 48.ev post εἶπεν transp | η φω. αιτη c. ABDLMU**X al plus10 itpler am fu for al Cyr Chr Hil Leo .. ς αυτ. η φω. c. EFGHKS U*AA al pler g (ut vdtr) vged etcdd aliq go al Tert al | γεγονεν .. D itpler vg sah al Tert Hil al ηλθεν

31. του κοσμ. τουτ. pr (itpl go etc huius mundi; iidem et vg et. postea, sed b mundi huius) .. D al6 b g l vg sah syrhr Leo Promiss om τουτου (Gb(0)) | εκβληθ. (D βληθ.) εξω .. 22.ev b eff2· l sah Chr (et.mosc3) Gaud („mittetur deorsum, sive expelletur foras, ut in Graecis exx. legimus") Promiss κατω (*deorsum*) βληθησ. Ceterum A* syrhr om νυν κρισις (A** η κρ.) ε. τ. κ. τουτ.

32. καγω (D al και εγω) εαν (B αν, al3 Or1 οταν) | εκ .. DL al Chr (et. mosc3) απο (itpler vg Aug al *a terra*; a d *de terra*) | παντας (et. Or5 Ath2 Epiph680 Cyr Chr Bassel Thdrt2 Thph) .. D (post ελκ.) 56. it vg go (cop sah *unumquemvis*, item syr? aeth? al?) Irlat? Amb Hier Ruf Aug („non autem dixit omnes sed omnia") al παντα

33. ημελλεν (A εἱμελλεν) .. HKUX al fere40 Cyr εμελλεν

34. απεκριθη c. ADEFGHKMSUAA al pler vv pler (aeth *et respond.*) Chr .. BLX al5 sah syrp mg add ουν (49.) | αυτω .. H 33. 157. 48.ev al om | λεγ. συ c. BLX sah Chr (et.mosc5) .. ς (Ln) συ λεγ. c. ADEFGHKMSUAA al certe pler vv pler Ath | οτι sec (et. Ath al) .. EFGHA al fere90 g vg slomn om (Gb90) | τις εστ. (D add ουν) ουτος (H b c go cop sl2· Victorin om) o υ. τ. ανθρ. (sl2· om τ. α.) .. L τις εστ. ο λογος ουτος .. FG 13. 69. 131. al12 om

35. το φως .. A om | εν υμιν (Gb Sz) c. BDKLMX al20 fere it vg go cop syrp al Cyr (sed ad h. l. με. υμ.) Nonn Victorin .. ς μεθ υμων c. AEFGHSUAA al pl sah syr al Cyr1 Chr | περιπατειτε .. D e cop Aug add ουν | ως c. ABDKLX 1. 33. 42. 108. Cyr .. ς εως c. EFGHMSUAA al pler Chr (it vg Cyp al *dum*, d *cum*; syrp txt *dum*, syrp mg *quamdiu*; et. sah *quamdiu*) | σκοτια (KLUXA al η σκ.) υμας .. D a Cyp al υμ. σκοτ.

36. ως c. ABDL al Did Ath500 excdd2 .. ς εως c. EFGHKMSUXAA etc. Praeterea cf ad v. 35. | ὡς c. BDL .. ς ο ὡς c. AEFGHKMSUXAA al certe pler

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 *τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ*
Ps 53, 1; Ro 10, 16. *ἐπίστευον εἰς αὐτόν,* 38 *ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πλη-*
ρωθῇ, ὃν εἶπεν, Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων
Es 6, 9 s. Mt 13, 14 s. pp Act 28, 25 s. *κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;* 39 (109.1) *διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο*
πιστεύειν ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας 40 *Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς*
ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς
ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι
(*Es 6, 1.) *αὐτούς.* 41 (110.10) *ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐ-*
τοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 *ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόν-*
9, 22. *των πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐ*

(Chr [et.mosc 5] *ταυτα ειπων ο ις και απελθ. απ αυτ. εκρ.*) | *απελθων* .. D *απηλθεν και,* item it vg al *abiit et* | K *εκρυβηθη*

37. *δε* .. G go al om | *αυτου* (et. Eus^{2}) .. A al post *σημ.* pon; al^{5} om | *επιστευον* .. G 13. 69. 124. 346. al^{20} fere a e f go al Eus$^{dem\ bis}$ Did Aug *επιστευσαν* (*crediderunt*)

38. *κυριε* (et. Eus^{2} al) .. H om

39. *ηδυναντ.* c. ABEFGHMSUXΔΛ al pler Eus^{2} al .. DKL al aliq *εδυν.*^{1} *οτ* (et. Eus$^{dem\ 1}$ al) .. D *και γαρ,* cop^{dz} *και* (Eus$^{dem\ 1}$ *ειπε γαρ παλιν* etc

40. *επωρωσεν* c. AB*KLX 13. 33. 346. al^{5} Eus$^{dem\ 9,\ 16}$, item Did *επηρω-σεν* (p$^{scr\ **}$ *επιρωσεν*) .. ς Lu *πεπωρωκεν* c. B**EFGHMSUΔΛ al longe p (al^{3} *πεπηρωκ.*) Eus$^{dem\ 7,\ 1}$ Chr Thdrt al | D**H *ειδωσιν* | *και* (it^{aliq} vg^{ed} al mu *et non*) *νοησωσιν* .. D *και μη νοησουσιν,* K al mu Chr *συνωσι* (al pauc *συνιωσιν,* K al post τ. *καρδ.*) | *στραφωσιν* c. BD* 33. al? . ς *επιστραφωσ.* c. AD**EFGHSUΔΛ al pler; item KLMX al aliq Eus^{dem} bis Did *επιστρεψωσιν* (69. 124. 346. *-ψουσ.*) :: ut Mt Mc Act et LXX | *ιασομαι* (Gb$^{''}$) c. ABDEFGHKMSU*XΔΛ al pl Did (Eus$^{dem\ in cod\ 1\ bis}$ .. ς *ιασωμαι* c. LU** al pl Eus$^{dem\ bis}$ (:: et. LXX *-σομαι* ex AB; sec lectio non minus fluct quam in N. T.)

41. *ταυτα* (et. Eus$^{dem\ bis}$ al) .. D al Did Chr Hil Hier add *δε* | *οτι* c ABLMX 1. 33. 97. 252. c^{scr} e cop sah Epiph Cyr^{com} (*ὅτι μὲν οὖν τὸ υἱὸν ὁ προφήτης τεθέαται – οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις Ἰωάννου γράφοντο ἐναργῶς περὶ αὐτοῦ ὅτι ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδε τὴν δόξ. αὐτοῦ*) .. ς *οτε* c. DEFGHKSUΔΛ al pler vv pl Eus$^{dem\ bis}$ Chr Hil Amb Hie al | *ειδεν* c. KMX al Did *ιδεν* | *αυτου* pr .. D 66.^{mg} *του θεου αυτου* 13. 69. gat al cop sah syr$^{P\ txt}$ syr^{hr} *του θεου* (Hier *quando vidit gl riam unigeniti*)

42. *ομολογουν* .. F*GHA* (sed ipse* corr.) al *ομολογουν* | *ινα μη αποσ γενωνται* (HK*X al *-νονται*) .. haec non attendit Nonn^{125} (*ἀλλὰ φόβο καὶ ζῆλον ἀλυσκάζων φαρισαίων ἀμφαδὸν οὔτις ἔφηνεν ἰὸν νόον* etc nec Ambrst (quamquam et priora et sqq habet)

ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν 5, 44.
δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 (111.1)
Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς
ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν
πέμψαντά με. 46 (112.10) ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα 8, 19. 8, 12.
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν τίς
μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ
γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ 3, 17.
ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα
αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με 5, 45.
πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ 14, 10.
οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγώ,
καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ. 6, 63.

---

43. ηπερ (et. Const al, A al ειπερ; al pauc ἤ) .. LX 1. 33. 69. 118. 157. 2.pe al aliq Chred morel (nonsavil necmontf) υπερ

44. δε .. D al ουν | εκραξεν κ. ειπεν .. D al aliq εκραζεν κ. ελεγεν (al ειπ.), item *clamabat et dicebat* b c ff2· q vel *clamabat dicens* a fos (e *clamat dicens*) | αλλα c. BDLA al .. ς αλλ c. AEYGHKMSUXΔ al pler

45. U 64. 126. 142.* al3scriv (et al ut vdtr) b om versum | και (et. Or) .. D om

46. πας (et. Euspe Ath al) .. B om

47. ακουση : H al -σει, U -ουει, al -ουη | και μη (D a b c ff2· l fos Amb om, hinc Gb0) φυλαξη (Gb'') c. AB(D)KLX 1. 13. 33. 69. 118. 157. 249. 346. al8 (xscr απαλλαξει) a b c (e om και μ. φυλ.) ff2· g l vg cop sah syrsch etp txt aeth arm persw arp etro Ath499 Nonn Amb (item syrhr perspt και φυλαξη praecedente μη ακουση, item Aug *si quis non audit verba mea, ego non* etc) .. ς και μη (al plus15 f go om) πιστευση (H al -σει) c. EFGHMSΔΔ al pl f q syrp mg go al | κρινω pr .. G al κρινῶ (sed κρίνω pler ut EKΔ) | αλλ ινα .. Dgr* αλλα

48. κρινοντα .. E -ναντα | κρινει (ita EK etc; M κρίνεῖ), item *iudicabit* it vg cop sah syrutr aeth perss al .. FA al κρίνει, item d go *iudicat*

49. εγω (D 22.ev ante ουκ pon) .. G 245. bscr Chr (et.mosc6) Tert Amb Arn om (sed Chrlib οτι απ εμαυτου ουκ εληλυθα etc; εληλυθα et. al5) | εξ .. L 1. 22. 69. 346. Did2 Cyr2 Chr (et.mosc6) αφ (ita, item Did1 αφ εαυτου) vel απ, item *a me* a e Tert al | αυτος .. G ουτος | X εμοι | δεδωκεν c. ABMX al plus30 Did2 Cyr2 Dialtrin ter Dialspir .. ς εδωκ. c. DEFGHKLSUΔΔ al pl Chr | και (et. D) .. d cop *aut*

50. D αιων. εστ. ζωη, 69. 346. al? ζ. ε. αιων. | λαλω εγω (D 44. a em syr Chr [et.mosc5] om ε.) c. EFGHKSUΔΔ al pler sah syrp Cyr .. Ln εγω λαλω c. ABLMX al fere15 itpl (e vero sic: *quia secundum quod dixit* etc) vg cop Bas

XIII.

Mt 26, 17. 1 Προ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν
αὐτοῦ ἡ ὡρα ινα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐ-
12, 27. τούς. 2 (118. 9) καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος
εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,
3, 35. 3 (114. 8) εἰδὼς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας,
(115. 10) καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει,
4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέν-
τιον διέζωσεν ἑαυτόν· 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ
ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ
ᾧ ἦν διεζωσμένος. 6 ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ

XIII. 1. *ηλθεν* c. ABKLMX al plus[30] (D *παρην*) Or Cyr Chr (et.mosc[6]) .. ς *εληλυθεν* c. EFGH(s?)UAA al longe pl

2. *γινομενου* c. BLX d (*cum cena fieretur*) Or[4] .. ς Ln *γενομενου* c. AD[gr] EFGHKMSUAA al certe pler Or[1] Chr Cyr, item (*caena facta*) it vg etc | A *του τε διαβ.* | *ινα παρ.* (*παραδοι* c. BD[a]) *αυτ. ιουδ. σιμωνος* (M *σιμων*) *ισκαριωτης* (LM g vg arm *-ωτου*) (Gb'') c. BLMX (e[acr] sed corrupte sic: *ε. τ. κα. ιουδα* [corrige *ινα*] *παραδω αυτον ιουδας σιμ. ειυσκαριουτου*) b ff[2]· g vg arm (cop *diabolus iamiam incusserat in animum huius qui traditurus est eum, qui Iudas est Simon Iscariotes*) Or[7] .. ς Ln *ιουδα* (om al mu c) *σιμωνος ισκαριωτου* (D *απο καρυωτου*) *ινα* (*ι. σ. ισκ. ινα* Or[3]) *αυτ. παραδω* (D Or et Or[int] Ln *παραδω* [D Ln *-δοι*] *αυτ.*) c. ADEFGHKSUAA al longe pler a c e (*in cor iudae simon a cariotha*) f m (om *σιμ.*) q syr[utr] aeth al Or[3] Chr (om *σιμ. ισκ.*) Cyr (*του ισκ.*) Or[int2,32] et [92] (om *σιμ.*)

3. *ειδως* (33. cop aeth *ιδων*) c. BDLX al it[pl] vg aeth[ro] Or[2] (alibi[1] add *ο ις*, [1]*ουν ο ις*) Chr Aug .. ς (Gb[00]) add *ο ιησους*, Ln [*ο ις*] c. AEFGH KMSUAA al pler b f q cop syr[utr] al Or[2] Cyr | *διεδωκεν* (et. Or[1] Chr[1] et[1] *παρεδωκ.*) .. BKL al Or[saepe] *εδωκεν* | *και* (D *οτι*) *πρ. τον* (A al Or[1] om) *θεον* (H* *πατερα*)

4. *τα ιματια* (et. Or Cyr Chr) .. D al[6] it[mu] vg syr[utr] al Bas Hil add *αυτου*

5. *βαλλει* (G al *βαλει*, al vv mu *εβαλεν*) *υδωρ* (et. Or[5] al) .. D 13. 69. 124. 346. arm *λαβων υδωρ βαλλει* | *μαθητων* (et. Or[5] al) .. D al c f q fos cop al add *αυτου* | D *διεσζωσμενος*

6. *οιν* .. U al b l om | *σιμωνα πετρον* (b om *πε.*): et. Or al .. D a *τον πετρ. σιμ.* | *λεγει* c. BDL e (sed habet: *et cum venisset ad Sim. Petr. dicit illi Petrus*) l cop syr pers[p] (sed syr et pers[p] *cum pervenit* etc) Or

Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.* 8 *λέγει αὐτῷ Πέτρος Οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.* 9 *λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.* 10 *λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς* 13, 2. *ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.* 11 *ἤδει γὰρ τὸν* 6, 64. *παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.*

.. ς (Gb^{00}) Ln praem και c. AEFGHKMSUAA al certe pler itpl vg syrp al Chr Cyr | αυτω c. B b Or Cyr .. ς add εκεινος c. ADEFGHKLMSUAA al certe pler ff^{2} syrp al Chr; item vv pm vel *Petrus* (ut itpler vg cop aeth al) vel *Simon* (ut syr al)

7. ις .. KMA al^{10} fere o ις | συ (syrp mg praem σοι) .. A al om | KU al aliq γνωσει

8. πετρος .. LA al^{20} fere Or praem ὁ. Praeterea D 76. al? add κυριε | νιψης (D 1. al -ψεις) μου (*mihi*; D 1. 69. 346. ante νιψ.) τ. ποδ. c. BCL 157. 235. 435. b c e f ff^{2} q al vg (syr^{utr} *mihi ped. meos*) Or^{7} Chr^{1} Amb, item D 1. 69. 346. .. ς νιψης (al mu Or^{1} -ψεις) τ. ποδ. μου c. AEFGHKMSUAA al pler a al Or^{1} Chr^{1} Cyr | ις αυτω c. ABC*L am for al Or Amm .. ς αυτω ο ις c. EFMSUAA al pler, et GK al aliq αυτω ις, item itpl vged etcdd mu syr^{utr} al .. C***D b e cop ις absq αυτω

9. σιμ. (D om) πετρ. (c$^{ scr}$ om) .. B πετρ. σιμ. | μου (et. Or Chr Cyr) .. DEGH al^{20} fere a b c e ff^{2} l Euth Amb al om | μονον .. D it (exc e) vg cop al post μη pon | χειρας .. F* 13. al vv aliq add μου (al ad κεφαλ. apponunt, cop al utroq. loco)

10. ις c. B Or .. ς Ln o ις c. rell ut vdtr | E al aliq λελουσμενος | ουκ εχ. χρειαν (*non habet necessitatem* a q Opt, *n. h. causam* e, *n. h. necesse* Tert Amb^{2}, *n. h. opus* Aug) c. ABC* Or^{6} a e q Tert Aug Amb^{2} Opt . ς ου χρ. εχ. (*non necesse* [*opus*] *habet*) c. C***DEFGHKLMSUAA al certe pler Chr Cyr Hier Amb^{1} Pac Promiss (itpl vero et vg *non indiget*) | ἢ c. AC***E*G(K η μη)MSUAA al pler Cyr .. BC*D(την κεφαλην νιψασθαι ει μη τ. ποδ. μονον)L al^{10} fere (K vide ante) Or^{1} (i. e.^{txt}) Chr Dion^{are} ει μη (Ln) (itpl vg *nisi ut pedes lavet*) .. E**FH al om (item mm et vgedd al *ut* pro *nisi ut*) .. Gb^{0} η τους ποδας: haec enim om c for fos gat harl Or^{6} (Tert nil nisi haec: *non habet necesse rursum*) item addito *iterum* (i. e. *non habet necesse ut iterum lavet*) mm Hier al | ποδας .. D (ut iam notatum) 235. syr Chr Amb Promiss add μονον | αλλ (13. 69. om) εστιν (: et. Or^{saepe}) .. D vv aliq Cyr^{1} Chr^{mosc3} εστ. γαρ, l Opt Prom *quia est*

11. ηδ. γαρ .. D syr pers^{P} add ις (item l *ab initio Iesus*, e *ab initio*) | οτι c. BCL itpl Cyr .. ς om c. ABEFGHKMSUAA al ut vdtr omn e m al vg Or .. D om δια τουτο usq εστε

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς Γινώσκετε τί πεποίηκα
ὑμῖν; 13 (116.5) ὑμεῖς φωνεῖτέ με Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ
καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 (117.10) εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς
πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων
νίπτειν τοὺς πόδας· 15 ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς
15, 20. Mt 10, 24. Lc 6, 40. 22, 27. ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 (118.3) ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος
μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἐστε
ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 (119.10) οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα
*Ps 40 (41), 9. (10.) Act 1, 16. οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ
τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπ' ἄρτι λέγω
4, 29. ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι.

---

12. και ελαβ. c. BC(*et***)DEFGHKMSUAA al pler e q al vg syrP al Or Cyr Chr .. A(c**?)L yscr al (254. λαβων) itpl fos cop arm syr al om και (Ln) | αυτου .. D b e om | και ανεπεσεν c. BC* (et**?) 157. al e (*et recubuit. Iterum dixit* etc) go syr (κ. ανεπ. και ειπ.) Or .. AL al itpl cop al Chr και αναπεσων (Ln) .. ς αναπεσων c. C***DEFGHKMSU AA al pler vg syrP go al Cyr

13. ο διδασκ. και ο κυρ. c. ABC*DKLSUA al pl it vg go cop syrutr aeth perss al Or Ps-Ath2,31 Orint Dionalex int Hil .. C**EFGHMA al35 fere Ath329-368. Did Cyr Chr Amb ο κυρ. κ. ο διδασκ.

14. υμων (A ante ενιψ. pon) τ. ποδας (et. Or2 Thdrt Chr Cyr al; item *vestros pedes* b for al, *vobis pedes* f) .. DK al itpl vg (et. am al mu) al Or1 Cyp al τ. πο. υμ. | και υμεις (et. Orssepe Chr Cyr al Cyp Amb1 al) .. D itmu mm syr al (sed syr al om και) Amb2 praem ποσω μαλλον

15. εδωκα c. BCDEFGHLSUAA al pl Or2 Thdrt Chr .. AKM al fere60 Cyr διεδωκα | εγω (Cyr post υμιν pon) .. U al plus10 om | υμιν .. E* υμας?| ποιητε c. ABCKLSUA al pl Or Chr .. DEFGHMA al pm Cyr ποιειτε

17. εαν .. F al? οταν | ποιητε .. MS al plus10 Chrmosc2 ποιειτε

18. εγω (et. Or4 Eusdem etps al; A ad λεγω praecedens trahit) .. AK al20 fere c l q cop (οιδα γαρ εγω) syr arm al Cyr add γαρ, hinc Ln [γ.]| ους c. ADEFGHKSUAA al pler (item *quos* itpler vg etc; a *quod*, arm arr *quem;* aeth *quem elegerim, quinam illi*) Eusdem etps Thdrt .. BCLM 33. 157. Or4 Cyr τινας (Ln) | η γρ. πληρωθη .. D itmu vg go πληρ. η γρ.| μετ εμου (et. Or2 Eusdem Chr4 Cyr1 Thdrt2 al Tert al) .. BCL 127.* bscr al tol al Or3 Euspsl69 Cyrcom μου | επηρεν .. AU 1. επηρκεν | επ .. B om

19. πιστευσητε (B Or2 -ευητε) οταν γεν. c. BLNb a b e g am for fu ing mt al Or3 Cyr .. ς Ln οταν (Or1 επαν) γεν. πιστευσητε (c Or1 -ευητε) c. ACDEFGHKMSUAA al certe pler c f ff2. q vged etcdd aliq go al mu Or2 Thdrt

20 (130.1) ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. Mt 10, 40. Lc 9, 48.

21 (131.4) Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Mt 26, 21–25.

22 (132.1) ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. Mc 14, 18–21.

23 (133.10) ἦν ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· Lc 22, 21–23.

24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25 ἀναπεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ Κύριε, τίς ἐστιν; 26 ἀποκρίνεται οὖν Ἰησοῦς Ἐκεῖνός ἐστιν 21, 20.

---

20. H al om αμην alterum | αν c. (A α)BCKLMNᵇX al Or¹ (sedᵐˢ ον) Cyr .. ς εαν DEFGHSUΔΛ al pler Or² (alibi¹ οντινα [vide ante] et¹ ον αν habet) | ο δε (syr aeth al Chr και ο) εμε λαμβ. (et. Or² Cyr al. Ita et. Nb, ex quo errante typotheta οδεμεε pro οδεεμε in ed. mea Mon. sacr. ined. N. Coll. II. p. 311 exscriptum est.) .. D 33. και ο λαμβ. εμε | πεμψαντα .. X 1. al αποστειλαντα

21. ις c. BL al .. ς (Ln) ο ις c. unc rell et al pler Or Ath al | λεγ. νμ. (et. Or³ al) .. B νμ. λεγ.

22. εβλεπον c. BC al aliq e arm persP Or¹ .. ς (Gb⁰) Ln add ουν c. ADE FGHKLMSUXΔΛ al pl vv pl Cyr; item al¹⁵ fere a syr aeth Or¹ δε | απορουμενοι .. D 13. 69. 346. al? -ρουντες

23. ην c. BC*L al⁴ Or² .. ς Ln add δε c. AC**DEFGHKMSUXΔΛ al pler itpm go cop syr syrP c.* al Cyr, item b g al vg ουν, e aeth al praem και | εκ (Gb Sz) c. ABCDKLMNᵇXΔ al¹⁵ fere vv pler Or² Cyr .. ς om c. EFG HSUΔ al longe pl go Or¹ | ον .. D ον και, a *etiam quem* | ο (B om) ις .. 69. e om

24. ουν c. ABC**DEFGHKLMNᵇSUXΔΛ al pler itpl vg cop syrP al Or Cyr (e *et huic annuit*, go νευ. δε) .. C* 69. c ff²· syr arm om | και λεγει (a *dicens*) αυτω (a q Or¹ om) ειπε (g vg Or¹ cod om; a c f ff²· q *interroga*) τις εστ. (c aeth om τ. ε.) c. BCLNBX 33. itpler vg aeth Oraliq .. ς πυθεσθαι τις αν ειη (D add ουτος, Gb⁰ τις αν ειη: om e cop; Schu: „non al. uno loco Io. usus est optativo") c. ADEFGHKMSUXΔΛ al longe pler (e *ut cognosceret a Iesu de quo dixisset*) go cop syrutr al Cyr | περι ου λεγει .. 91. 299. b ff²· l om

25. αναπεσων (Gb') c. BC*KLX al²⁰ fere Or² (schol²³⁷· utrumq) .. ς επιπεσων c. AC***DEFGHMSUXΔΛ al longe pl Cyr (:: at h. l. aptius vdbtur επιπ.). Praeterea ς (Gb⁰) Ln add δε c. AEFGH(S?)UXΔ al pler ff²· q go copdz syrP txt al Cyr; item DLMXΔ 1. 13. 33. al⁵ itpl vg copwi syrP mg al ουν; syr al και praem : om c. BC e persP Or | εκεινος (syr cop al add ο μαθητης) .. sah (sed nil ad h. l. excerpsit Schwa) om: Gb⁰| ουτως c. BCEFGHLMXΔ al plus⁷⁰ go Euth; item KSUΔ al⁸ ουτος .. ς (Ln) om c. AD al mu it vg al mu Or(txt)

26. αποκρινεται (D 13. 69. 124. 249. e add αυτω) ουν c. BC*LX al? a

ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. (136.9) βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. 27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. (136.10) λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς Ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. 28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

---

syrP mg Or Cyr (iidem fere et. *οιν* subseq tuentur) .. ς om (Ln [οιν] c. AC^{corr}DEFGHKMSUAA al fere omn it^{pler} vg go cop syr^{sch} etP txt al | ὡς c. BM al? .. ς (Ln 49.) ο ὡς c. rell ut vdtr. Praeterea D al cop sy aeth al add *και λεγει* | ᾧ .. D 1. 118. 2.P^{e} al? add *αν* et Thdrt^{1,128} *εαν* (omisso *εγω*) | *βαψω το ψωμιον* (sic et. C, non *ψωμιον*) *και δωσω* (L *δω*) *αυτω* (Or^{1} om *αυτω* et^{1} om κ. *δω. αυτ.*) c. (Gb′) BCL cop (cu *ego intingam bucellam ut dem eam ei*) aeth^{utr} Or^{3} (*οὐ γέγραπται Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ δώσω τὸ ψωμ. ἀλλὰ μετὰ προσθήκης τοῦ Βάψω βάψω γάρ φησι τὸ ψωμ. καὶ δώσω*) .. ς Ln *βαψας* (Ln *εμβαψ.* c. ADE al Thdrt) το *ψωμ. επιδωσω* (Cyr *δωσω*, MX 157. *δωσω αυτω*) c. ADE GHKMSUXAA al ut vdtr omn vv pl (it^{pler} vg *cui ego intinctum panem porrexero*, e *cui intingens panem dedero*) Const Chr Cyr Thdrt (:: *επιδοιναι* nec ap Lc ubi saepe legitur nec ap Mt fiuct solet; in Io nullo alio loco habetur eoque magis alienam manum prodit) | *βαψας ουν* c. BCLX 33. a Or^{2} Cyr .. ς Ln *και* (145. om, Or^{1} ὅ eodem loco qu *εμβ.* habet) *εμβαψας* (ita Or^{1}; D al aliq Or^{2} Chr^{2} *βαψας*: Gb′) c. A EFGHKMSUAA al pler vv pler Or^{3} (Thdrt^{1,128} *και βαψας, φησιν, απε δωκεν*) | το .. B om | *λαμβανει και* c. BCLMX 33. syrP mg Or^{5} (ipsum que *λαμβανει* urget) .. ς (Ln) om c. ADEFGHKSUAA al pler vv ple Cyr | *σιμωνος* (ita et. Or^{saepius}) .. 13. 346. al it^{aliq} (e om) for ing a *σιμωνι* | *ισκαριωτου* (33. vg$^{codd\ pl}$ *σκαρ.*) c. BCLMN^{b}X 33. 157. 435. a aliq g am fu for ing al Or^{3} in^{codd} .. ς Ln *ισκαριωτη* c. AEFGHKSUA al pler (b c f q *Scariothae* vel *-the*; a e ff^{2} *Scarioth*, vg^{ed} *Iscariotae* Or^{1} et$^{1\,cod}$ Cyr .. D *απο καρυωτου*

27. *μετα το ψωμιον* (N^{b} *-μιον*, item D v. 30.): et. Or^{5} item Or^{int} et (it^{pl} *ut accepit panem*) .. D e om | *τοτε* (e *statim*): et. Or^{3} .. DL 2.P it^{pl} vg^{ed} (sed non am fu for fos ing al mu) cop al Or^{5} Cyr Or$^{int\,28,40}$ Amb om | ο *σατανας* .. D*Δ om ὁ | *λεγει ουν* .. D vv mu *και λεγει* 249. al^{5} a f l am for fos al Chr Cyr *λεγει* | ὡς c. BL .. ς (Ln) ο ὡς c rell ut vdtr (et. N^{b}) | *ποιησον* (et. Or^{6}) .. D* *ποιη*, Or^{1} *ποιει* | AB** DEFLA al *ταχειον* .. X *εν ταχει*

28. *τουτο* .. A *τοτε* | *δε* (63. 253. 259. *γαρ*) .. B 157. 248. 435. om

29. *γαρ* (63. 253. cop al Cyr *δε*) .. 251. go al om | *επει* .. D *οτι*, iten *quia* it vg | *ιουδας* c. ABFLMUX 1. 13. 33. 69. al^{10} fere Or .. ς prae ὁ c. CDEGHKSAA al longe pl Cyr | ὡς c. B Or .. ς (Ln) ο ὡς c. rell u vdtr (1. 2.P^{e} al syr om) | D *δοι*

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 (126.1) Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνα-

7, 33 s. 8, 21 s. 15, 12. 17.

---

30. εξηλθ. ευθυς (33. 69. 346. -θεως) c. (Gb') BCDLX 33. 69. 249. 346. itpl (e om ευθ.) vg cop arm Or^{3} Amb .. ς ευθεως (Cyr -θυς) εξηλθ. c. AEFHKMSUΔΛ al pler a f q go syr^{utr} al Cyr (G al ab εξηλθ. ad εξηλθ. transiliunt)

31. οτε ουν (et. ς^{e}) c. BCDLX 1. 33. 69. 157. 249. 254. 346. al mu itomn vg cop arm (aeth *et postquam exiit*) al Or (Cyr ην δε νυξ οτε εξηλθεν. οτε οιν εξηλθεν) .. ς Gb Sz 49. om ουν c. AEFHKMSU (U al οτε εξηλθεν. λεγει ουν) ΔΛ (οτε εξηλθεν: και λεγει. Sic et. syr) al^{90} fere fos go syr^{utr} arr sax al Chr Thph Euth. Praeterea plerique testes qui om ουν (sed non go), οτε εξηλθ. cum ην δε νυξ conjg: sic et. ς (Bengel Knapp al); contra c. antecedd (ita et. ς^{e} Gb Sz 49.) praeter iam indicatos et. Nonn (ἀλλ' ὅτε νόσφι βέβηκε δυωδεκάριθμος Ἰούδας etc) | λεγει ω̄ς (ω̄ς c. BLΔ al^{5} ac plur; ς Ln o ω̄ς c. rell ut vdtr) .. x al Or o ω̄ς λεγ.

32. ει (al q και ει, vv aliq ει δε s. [f go] ει ουν) ο θ. εδοξ. εν αυτω c. A C**EFGHKLMSUΔΛ al pler e f q vg (et. am for em ing al) cop go syr al mu Or^{2} Cyr Nonn Hil^{3} .. BC*DLX al^{12} a b c ff^{2}. g harl fu (servat ει praemissum) syrP Tert Amb om, hinc Ln [ει usq αυτω] | εν εαυτω: et. Chr (τοῦτ' ἔστι δι' ἑαυτοῦ, οὐ δι' ἑτέρου) Cyr; *in semetipso* itpl vg Tert) .. BHΔ al Or εν αυτω | D και ευθ. και ευεδοξασει

33. μικρον (D μικρον: excidit ι post ε) .. LX al mu it^{3} go al Euseclog Thdrt Cyr Chr Ambrst add χρονον | U y^{scr} al ζητησατε | D al^{5} vv aliq Cyr om οτι | υπαγω εγω c. EGHSΔΛ al pl a (*sum ego*) b q syrp Chr^{1} .. Ln 49. Gb' εγω υπαγω (:: at ita 8, 21 sq lectione tantum non fluct) c. ABCDKLMUX al fere^{50} c f ff^{2}. g l (item *ego sum* e, quemadmodum Or^{2} Chr^{1} in^{mosc4} εγω ειμι) vg go cop arm al Or^{3} al Aug Amb

34. καθως (D add καγω, item al plus^{5} itpl al Cyr Hil εγω) ηγαπ. usq αλληλους .. x al fere^{10} om (omittitur et. ut in c ινα usq αλληλ.) .. Dial καθως ο πατηρ ηγαπησεν υμας

35. εαν αγ. εχητε (al mu εχετε) .. A ινα αγ. εχετε

36. απεκριθη c. BC*L al itpler vg (et. am al mu) go (*respondens Ies. dixit*) cop arm .. ς (Gb^{0}) add αυτω c. AC***D (sed habet λεγει pro απεκρ.) EGHKMSUXΔΛ al pler q fu fos syr (*resp. Iesus et dix. ei*, item

σαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ
Πέτρος Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυ-
Mt 26, 14. Mc 14, 30. χήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦς Τὴν ψυχήν σου
Lc 22, 34. ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως
οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

XIV.

14, 27. 1 (127.10) Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν
θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ
πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν. ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τό-

---

aeth) syrP al Chr Cyr | ω̄ c. ABC*L .. ς ο ω̄ c. C***DEGHKMSUXΔΛ al ut vdtr omn Chr Cyr | οπου c. ABCEGHKLMS^{1xt}ΔΛ etc .. Ds^{mg}UX al^{70} fere it vg go al mu Or^{3} Cyr Chr al add εγω (Schu „bene") | μοι εστιν (U suppl in mg) ακολουθησαι .. D μοι συ (**σιν) ακολ. αρτι, item mt *tu me modo sequi*, gat *tu sequi me* | ακολ. δε (b fos Or^{1} add μοι) υστερ. c. BC*LX al it vg Or^{4} Cyr Chr^{com} Or^{int2,35} Amb Aug .. ς υστ. δε ακολουθ. μοι (sed μοι D ante ακολ. pon; om A al go cop al mu Chr^{mosc4}, hinc Gb^{00}) c. AC***DEGHKMSUΔΛ al pler vv pl Chr^{txt}

37. πετρος (Gb Sz) c. ACKGHKL**SUXΔΛ al longe pl .. ς ο πετρ. c. BL*M al mu Cyr .. D al om | κυριε .. 33. 249. al panc vg (exc tol) item g? cop pers^{w} om | δυναμαι σοι .. A -ρασαι μου | ακολουθησαι (B -θειν) αρτι (157. al om αρτι: Gb^{00}) c. ABC***EGHKMSUΔΛ al pler it vg^{-} go cop syr^{utr} (sed syr^{sch} item D sl αρτι c. sqq conjg) al .. C*DLX 2.^{ev} d^{scr} al Cyr Chr (et.mosc^{6}) νυν ακολουθησαι (C* -λουθειν), sed D sl add αρτι | X υπερ σου τ. ψυχ. μου θησω

38. αποκρινεται c. ABC*LX al^{10} syrP (cop et praes et aor exprim) .. ς απεκριθη c. C***DEGHKMSUΔΛ** (A* om απ. ω̄) al pler vv pler Cyr. Praetereaque ς (Gb^{00}) add αυτω c. C***EGHSUΔΛ** al pl b f q vg^{ed} cop syr al Cyr : om c. ABC*KLMX al pm a e am fu for ing em al go syrP al; D c ff^{2}· aeth al απ. ω̄ και ειπεν αυτω (ff^{2}· om α.) | ω̄ c. ABC*DKLX al mu .. ς (Gb^{0}) praem ὁ c. C***EGHMSUΔΛ** al pler | ου μη .. D c go al praem οτι | φωνηση (Gb') c. ABGKUXΔ al^{70} fere .. ς -σει c. CDEKHLM SΔ al pm Or Cyr | οὐ (Or αν) .. X al om | αρνησῃ c. BDLX 1. al? Or .. ς απαρνησῃ (M al aliq -σει) c. ACEGHKMSUΔΛ etc (:: cf ad haec ll. pp.) | τρις .. ADLMUX al τρεις

XIV. 1. μη ταρασσεσθω (G al ταρασεσθ.) .. D a c vg^{cdd} aliq sax praem και ειπεν τοις μαθηταις αυτου | καρδια .. X al^{6} add μηδε δειλιατω

2. μη .. 1. 2.pe al Thdrt μηγε | αν .. X supra lineam suppl | οτι c. AB C*DKLX al^{18} b c ff^{2}· g vg cop syr^{utr} arm al Cyr Thdrt$^{1,450\cdot 3,582}$ Nonn (ὑμῖν καί κεν ἔειπον ὅτι προκέλευθος ὁδεύσω) .. ς om c. C^{corr}EGHMMSU ΔΛ al longe pl a e f q go al Chr

που ὑμῖν· 3 *καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν* 14, 18. 12, 26.
ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ 17, 24.
καὶ ὑμεῖς ἦτε. 4 *καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.* 5 *Λέγει* 13, 33. 16.
αὐτῷ Θωμᾶς Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἴδαμεν
τὴν ὁδόν; 6 *λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια* 8, 19.
καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 *εἰ*
ἐγνώκειτε μέ, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γι-
νώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 *Λέγει αὐτῷ Φίλιππος*

---

3. *και εαν* .. D Thdrt *καν* | *και ετοιμασω* c. B(errasse Bchium c. Btl. notat Mai) CLNS^{2}UXA 1. 13. 33. 124. al pm it^{pler} vg syr^{P} aeth perss al Cyr (in h. l.) Thdrt^{3,583} Amb Hier; similiter DM al plus^{60} f q syr Thph Enth schol^{237}· *ετοιμασαι* et 48.$^{ov\ semel}$ *ετοιμασων* .. ARG HKA al^{40} fere go sl$^{3.**}$ (Or ap Wtst ex err. ut vdtr) Cyr$^{glaph\ 725}$ Phot ep 177 *ετοιμασω* (Ln ex err.). Praeterea testes pauc vel *και ετοιμ. υμ. τοπ.* vel *κ. εαν παρ. κ. ετ. υμ. το.* om | *υμιν τοπον* c. ACEGHMSUAA al longe pl it^{pler} (a om *τοπ.*, e om *υμ. το.*) vg (sed it^{pler} vg syr^{utr} al et. antea *υμ. τοπ.*) go syr^{utr} al .. BDKLNX al mu cop Cyr Thdrt *τοπ. υμ.* | D Amb^{1} *ερχομ. παλιν* | *παραλημψομ.* c. AB*DNX .. ς *παραληψομ.* c. B**CEGHKLMSUAA al ut vdtr omn (U al *-ψωμαι*, E al *παραλειψ.*) | *ητε* .. D *εσθαι*, D *eritis* (praecedente *ut*). Sed for al *eritis* omisso *ut* (*ινα*), similiter syr^{P} cod *et* - - *eritis*

4. *εγω* c. AB(sic enim Mai, ap Btl dubium erat)CKGHKMNQSUAA etc .. DLX 1. 2.^{pe} al^{8} a b e ff^{2}· q arm Chr Amb om, hinc Ln [ε.] | *οιδ. τ. οδ.* (Gb') c. BC*LQX 157. al a cop aeth pers^{P} sl^{3}· (et^{2}· *υμεις οιδ. την οδ. μου*) .. ς *οιδατε και την οδ. οιδατε*, item Ln *οιδ.* [*και*] *τ. οδ.* [*οιδ.*], c. AC***DEGHKMNSUAA al pler it^{pler} vg go syr^{utr} al Cyr Chr

5. *Θωμας* .. D 76. add *ο λεγομενος διδυμος*. Similiter Nonn *διώνυμος-Θωμᾶς, ὃν δίδυμον γενετῆρες ἐφήμισαν* | *και πως* c. AC**DEGHKMNQSU XAA etc .. BC*L a b om *και* (Ln) | *οιδαμεν* (D b e Tert post *οδ.*) *τ. οδ.* (Gb') c. BC*D a b e Cyr Tert .. ς *δυναμεθα* (K *δυνομεθα*, K arm post *οδ.*) *τ. οδ. ειδεναι* c. AC**EGHKLMNQSUXAA al ut vdtr omn it^{pm} vg al ut vdtr omn Chr (sed ad h. l.^{lib} *και τὴν ἐκεῖ φέρουσαν ὁδὸν πῶς εἰσόμεθα*;)

6. *ις* c. C*L al? .. ς Ln 49. *ο ις* c. rell ut vdtr

7. *ει εγνωκειτε* (D* 8.^{pe} *-κατε*) *με* (D Chr [ante *εγν.*] *εμε*, A 59. om) | *εγνωκειτε αν* c. AC***D**EGHKMNSUAA al pler (it^{pl} vg Ir^{int} Tert *cognovissetis*, e q *cognoscitis*, f *cognosceretis*) Ath^{708} et [Ps-]^{2,29} exc^{dd2} Chr .. D* *γνωσεσθαι* (d *scietis*) .. Gb' *αν* (X 22. post *ηδ.*) *ηδειτε* (LX 2.^{pe} *ειδητε*) c. BC*LQX 1. 22. 33. Cyr [Ps-] Ath$^{2,29\text{-}ed}$ (Hil *scitis* utroq loco, item Victorin *sciretis*) | *και απ* c. AC***DEGHKMNSUAA al pler it^{pler} vg go cop syr^{utr} al mu Ath Cyr Chr Ir^{int} Hil al (Tert *sed abhinc*) .. BC*LQX al a Victorin om *και*, hinc Ln [κ.] | *και εωρακατε* (ita ABCDGK*QS?UA etc; EHK**LMNXA al aliq *εορ.*) *αυτον* (ita et. Ath al Tert Hil Victorin al; Ln [*αυτ.*], om enim BC* Ir^{int}) .. 33. al^{5} om

Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 *λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;* 10 *οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτός.* 11 *πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε.* 12 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα*

12, 45. 12, 49.

---

9. *λεγει* .. ℵ *απεκριθη*, item a *respondit* | *ις* c. AL al? .. ς Ln 49. o *ις* c. rell | *τοσουτον χρονον* c. ABEGHKMNSUXΔΛ al fere omn Or Hipp Ath Ps- Ath$^{2.4\text{vid}}$ Theod^{ant} Thdor^{mop} Chr .. DL(sed* *τοσουτων* ut vdtr)Q 6.^{pe} al? (it vg *tanto tempore*) Marcell^{eus} Cyr *τοσουτω χρονω* (Ln) | *φιλιππε*: Post, non ante, cdd et vv pler interpg (nisi quod saepe dubium est), item Or Chr Thdor^{mop}; Nonn (*τηλίκον εἰμὶ φίλιππε πολὺν χρόνον ἐνθάδε μίμνων σύννομος ὑμείων, καὶ ἐμὴν οὐκ ἐὺδες ὀπωπήν*); aliquot vero patres^{lat} ut Amb et Aug *Philippe, qui me videt* (absque priorib.), atque sic et. vg in editis habet, item ς, sed non ς^{e} Gb Sz | HKLX al *εορακως* (KX -κος) et EGHKLXΔ al *εοραμεν* | *και πως συ* (ℵ *σοι*) c. ADEHKLMNSUXΔΛ al fere omn f q go syr^{utr} pers^{p} al Ath .. BQ 58. 2.^{pe} it^{pler} vg cop aeth pers^{w} Cyr Ir^{int} Hil al om *και* (Ln). Praeterea G 229.* om *και πως* usq *πατερα*

10. *πιστευεις* .. B* *-σεις* | *λεγω* c. BLNX e q (uterq *dico* posteaq *loquor*) cop syr^{p} ^{mg} .. ς (Ln) *λαλω* c. ABEGHKMQSUΔΛ al pler it^{pler} vg go al Ath Thdor^{mop} Cyr Chr Hil al, item D al^{2} aeth *λελαληκα* | ℵ *αφ εμαυτου* | *εν εμοι* c. BL b e ff^{2} g vg (hi Latini *in me manens*) Or Ath$^{\text{706}}$ Did^{1} Cyr Aug Faustin al .. ς praem ὁ, Ln [ὁ], c. ADEGHKMNQSUXΔΛ al certe pler it^{mu} (*qui in me manet*) (item ut vdtr go al) [Ps-] Ath$^{2.7}$ Did^{2} Chr Hil al | *αυτος* (sed BD *αυτου*, item *ipse facit opera sua* Hil^{saepe} Aug cop aeth) h. l. c. LX 33. Cyr$^{\text{com}2}$, item BD etc .. ς Ln ante *ποιει* c. AEGHKMNQSUΔΛ al pler vv pler Or Ath [Ps-] Ath$^{2.7}$ Cyr^{txt} (et^{alibi}) Chr Hil (vide ante) Amb al (e syr^{cu} Tert om); praetereaq Ln post *εργα* add [*αυτου*] c. BD (qui omittunt *αυτος*) cop aeth Hil Aug

11. *πιστευετε* .. U al pauc g vg praem *ου* (*non creditis* vg) | *οτι εγω ε. τ. πα. και ο πα. ε. εμοι* (Δ om *και ο πα. ε. ε.*) .. D Hil^{1} *οτι ο πατ. εν εμοι καγω ε. τ. πατρι* | *εν εμοι* (et. ς Gb Sz) c. ABDEGKLMQSUXΔΛ al longe pl vv pl Euseclog Chr Cyr^{1} Tert Hil^{saepe} .. ς^{e} add *εστιν* c. H al vix mu c e al vg al Cyr^{1} Ir^{int} Hil^{1} | *μη* .. D al *μηγε* | *αυτα* (et. Ath Cyr al Hil^{saepe} Amb al) .. B 229.* aeth *αυτου* .. 24.* 157. 244. e cop syr^{hr} arm pers^{p} Chr Tert Hil^{1} om | *πιστευετε* (G praem *μη*. Item go *verum si ob haec opera non creditis mihi*, scilicet *μη* male transposito: debebat enim post *si* poni) c. DL 33. e f g vg syr^{cu}

τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 (126.4) καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξα- 16, 23.
σθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, Mc 11, 24. 21, 22.
ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρή- 15, 10.
σατε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ- 15, 26.
σει ὑμῖν, ἵνα ᾖ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη- 16, 17.
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν
ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

---

syr^{sch} et^{hr} pers^{s} Tert Hil^{saepe} Amb .. ς (Gb^{0}; Schu: „nec desideres verbum ex initio vers. inepte repetitum") Ln add μοι c. ABEGHKMQS UXΔΛ al longe pler vv pm Ath al

12. μειζονα (KL al mu -ζωνα) τουτων (U τοῦτον) | πατερα c. ABDLQX al^{6} it (exc e) vg go cop arm al mu Cyr Chr (nec Nonn exprim μου) Hil Amb al .. ς (Gb^{00}) add μου c. EGHKMSUΔΛ al pler e syr^{utr} al | πορευομαι .. H*Q cop -σομαι

13. αιτησητε .. BQ αιτητε | A* om ινα usq υιω una c. versu sq

14. ΧΑ* 1. 22. al^{6} b fu syr^{hr} arm Chr Nonn (in ed. prim. et cod. Palat.; hinc non recte in edd. nonnullas pervenisse videtur) om versum | εαν τι .. D al αν τι, U al vv mu και εαν τι, al εαν, εαν ουν, o εαν, ινα οτι αν | αιτησητε c. ADGKLMQSUXΔ al pl it^{pl} al Did Cyr al Aug .. Ln add [με] c. BEHΔ al plus^{30} c f vg go syr^{utr} al (et. τον πατερα, αυτον, μοι legitur) | εγω c. DEGHKM**QSUXΔΛ etc .. ABL al c e g q vg cop arm al Cyr Aug τουτο, item M* εγω τουτο

15. τηρησατε: et. Eus^{ps251} [Ps-]Ath^{2,10} Chr^{txt} al Lcif Amb al .. BL 54. 73. al ut vdtr cop Eus^{marc324} Epiph$^{877.902}$ Cyr τηρησετε (al^{5} τηρησητε)

16. καγω c. BDQ al aliq Cyr Epiph^{904} .. ς και εγω c. ABEGHKLMSUXΔΛ al pler Eus^{ps} Cyr^{hr} al | ᾖ (B b post αιωνα pon: ita Ln; a c f ff^{2} q Eus^{1} Chr^{com2} Hil Lcif al [non Hier] post μεθ υμ.) c. BLQX a b c e f ff^{2} q go cop syr^{cu} et^{sch} et^{P} mg al Eus^{ps} et^{marc324} et^{336} Chr^{com2} Cyr^{hr270} et alex Did^{2} Hil Lcif Hier^{2} al mu .. ς μενη c. ADEGHKMSUΔΛ al certe pler g vg arm syr^{P} ^{txt} al Cyr^{hr265} Chr^{txt} Iunil | D εις τ. αι. μεθ υμ.

17. H θεωρειτε et γινωσκετε | E om ουδε γιν. αυτο | αυτο ter .. D*L αυτον (tertio loco et. G**) | αυτο sec .. B a Lcif om (al Quaest om αυτ. pr), hinc Ln [α.] | υμεις c. BQ 346. a^{scr} al a b Lcif Quaest .. ς add δε, Ln [δε], c. ADEGHKLMSUXΔΛ al pler vv pler Cyr^{hr} et^{alex} Did Amb al | μένει : hoc accentu EGHKMUXΔ etc, item it tol go cop syr^{omn} al .. g vg aeth Cereal Quaest^{1} exprim μενεῖ, item Nonn μενέει | εσται c. AD**EGHKLMQSUXΔΛ al pler vg cop syr^{P} al Cyr^{hr} et^{alex} Did Vig al .. BD* al^{5} it tol go syr^{cu} et^{sch} pers^{P} Lcif al εστιν (Ln)

16, 16. 19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖ
με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσ
ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμ
15. 21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγ
πῶν με· (129.1) ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρ
μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 (130.1
Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅ
ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθ
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσ
καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα κ
μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγο
7, 16. μου οὐ τηρεῖ· (131.1) καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλ
τοῦ πέμψαντός με πατρός.

---

19. ουκετι .. A b e ου | με sec .. LQ om | ζησετε c. BLX .. ς (Ln) ζη
σθε c. ADEGHKMQSUAA al certe pler Chr Cyr (:: cf supra)

20. γνωσεσθ. (K γνωσθε) υμεις c. DEGHKM**SUAA al longe pler itpler
go cop syrP Cyrtxt .. BLM*QX 33. vg *υμεις γνωσεσθ.*, sed A 249. b
syr persP aethutr Cycom aliq Chr Victorin om *υμεις*, hinc Ln [*υ
γνωσ.* | καγω c. ABDE*HKLSXA al pl Cyr .. E**GMUΔ al20 fere C
(et.mosc 3) *και εγω*

21. καγω c. BDLQXA 1. 249. al ut vdtr Cyr .. ς και εγω c. AEGHKMS
al pler | LUXA al *εμφανησω*, D* *ενφωνησω* (sed d *ostendam*) | M αυτ
εμαυτω

22. ουχ ο ισκαριωτης (U ικαρ.) .. D ουχ ο απο καριωτου .. syrcu *Thom*
sah ο καναιτης | και τι (Gb Sz) c. GHKMQSUAA al pius125 q syrP
Chr (et.mosc 4) Ammcat Thph .. ς Ln om και c. ABDELX al vv pl
Cyr | γεγονεν .. D syrcu Chr1 (et1 om) εστιν (fos *quid facturus es
ημιν μελλ. εμφανιζειν* (A -ζεις) σεαυτον .. D *μελλ. ημειν ενφαν
σεαυτ.*

23. ὡ (Gb Sz) c. ABDEGHKLSUA al longe pl Cyr Thph .. ς ο ὡ c. MXA
mu Or|HX al mu τηρηση | G al αγαπηση | ελευσομεθα (L -σομαιθ
.. D e syrcu persP *ελευσομαι* | *μονην παρ αυτω* .. D *προς αυτον μο*
(a c Lcif2 *apud eum mansebimus* [c *manemus*]) | ποιησομεθα (L -σομαιθ
c. BLX al7 Or5 Eusmarc 325 etPs 40 Did2 Ath1. 444 exedd etcdd aliq Epiph
Naz Nyss Cyr Thdrt 2, 50 etalibi Antioch Chrmosc 1, item D e syrcu per
ποιησομαι .. ς *ποιησομεν* c. AEGHKSU al longe pl Ath2 et1 ex co
[Ps-]Ath 2, 10 Epiph 777. 788. 894. Did1 Chr Ammcat; item MΔA al25 f
ποιησωμεν

24. ὁ .. fos go syr syrP c.* arm al add δε | τηρει .. D cop τηρησει
λογος .. D a e syrP arm al Gaud add ο εμος (sed a e om ον ακ.) | π
τρος (H πατηρ) : et. Ignintpl 328 Cyr2 al Gaud Vig .. B teste Bart (

25 *Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων·* 26 (132 10) *ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί* 16, 13. *μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.* 27 *εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω.* 28 *ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν* 3. *Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι* 10, 29. *πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν.* 29 *καὶ* 13, 19. *νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.* 30 *οὐ-* 12, 31. *κέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν,* 31 *ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ*

---

habet Mai) 13. 69. y^{scr} al^{5} Did Chr (et.$^{mosc\,6}$) om (:: cf 5, 30. 6, 38 sqq et alibi)

25. *παρ υμιν* (D* *υμιεν*, ** *υμειν*) .. L*X al *παρ υμων*

26. *ὅ* .. LX *ον*, item Chr (et.$^{mosc\,8}$) sed omissis *το πν. το αγ.* | L al *πεμψη* | *ο πατηρ* .. D cop^{wi} syr^{cu} et^{sch} al Eus$^{marc\,325}$ Gaud add *μου* | A om *και υπομν. υμ. πα.*|*ἃ* : et. Cyr$^{hr\,270}$ et^{alex} Did al .. 1. 28. 2.pe al Or Eus^{marc} Cyr$^{hr\,251}$ (omisso *παντα*) *οσα* | *ειπον* (X al praem *εγω*) .. D 254. *αν ειπω*, item it vg Novat al *omnia quaecumque* (e *quae*) *dixero* | *υμιν* (et. Or Cyr^{hr} Did al) .. BL 127. add *εγω* (Mai c. sqq conjg), Cyr *εγω* omisso *υμ.*

27. X al aliq om *ειρ. τ. εμ. διδ. υμιν* | G *ταρασεσθω*

28. *ηγαπατε*: et. Or Ath ex$^{cdd\,2}$ Epiph^{867} Cyr Chr Cyp Hil al .. D*HL 69. t^{scr} al Ath^{edd} *αγαπατε* | *οτι πορευομαι* c. ABDK*LX al^{11} it vg go cop syr^{omn} al fere omn Or Cyr^{2} Chr Epiph^{867} Ath^{329} ex$^{cod\,1}$ Nonn Cyp Hil al .. ς (= Gb Sz) *οτι ειπον Πορευομαι* c. EGHK**MSUAA al longe pl sl^{ed} (sed non$^{2.\,3.}$ al) Ath^{329} Dial$^{trin\,2}$ Thph Amb | *ο πατηρ* c. ABD* LX al^{8} b c e ff$^{2.}$ g vg aeth^{utr} sl$^{2.\,3.}$ Ath^{329} Cyr^{com} Chr (et.$^{mosc\,2}$) Dial trin^{1} Nonn Ir^{int} Cyp Tert Hil^{5} al; item addito *ο πεμψας με* Or^{2} Hier, praemisso *πεμψας με* Did^{3} .. ς (Gb^{0}) add *μου*, Ln [*μου*] c. D**EGHK MSUAA al pler a f q go cop syr^{utr} al Cyr^{txt} Dial$^{trin\,2}$ Dial^{spir} Victorin^{1} | *μου εστιν*: ita EKMA etc, non ut Ln 49. *μού ἐστιν*

29. *ινα* (X *ιν'*) *οταν* (L *εαν*) *γεν. πιστ.* (D add *μοι*)

30. *του κοσμου* (Gb Sz) c. ABD^{gr}EGHKLMSUXAA al^{150} fere syr^{utr} al Thdrt$^{1,\,741}$ ex$^{cdd\,2}$ al Hil^{2} al .. ς add *τουτου* (it^{mu} al praem) c. min aliq it vg cop al Or^{saepe} Ath^{425} Thdrt$^{1,\,1067}$ al Hil^{2} al (sed 1. al vv mu Or^{saepe} al Hil al *τ. κοσμ. τουτ.* post *ο αρχ.* pon) | *ουκ εχει* (D a post *ουδεν* add *ευρειν*) .. Gb' *ευρησει* c. K al^{11} f aeth^{utr} (sive *ευρισκει*) Ath^{1} Cyr Thdrt al Hil^{2} al schol^{337} et^{al}; et. *ευρισκει* (ut Or^{2} Ath^{1} Mac Epiph^{880} [*ουδεν των αυτου ευρ.*] Nyss al Hil^{2} al), *ουχ ευρησει* et aliter legitur

Mt 26, 46. Mc 14, 42. τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν
13, 10. τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω

---

31. *και καθως* .. A*E b ff2· om *και*, hinc Ln [κ.] | *ενετειλατο μοι* c. ADE GHKMSUΔΛ al longe pler go cop syrutr al .. BLX 1. 19.mg 33. it vg aethPP Cyr Hil al *εντολην* (19.mg post *εδ. μοι*, 1. aethPP post *ο πατ.*) *εδωκεν* (x Cyr *δεδωκεν*, 33. *δεδωκει*) *μοι* (b e q Cyr Hil Maximin ante *δεδωκ.*, *dedit*) : ita Ln (:: vdtr conformatum ad 12, 49. ubi lectio non fluct; *ενετειλατο* vero et. 8, 5. mutatum est) | *ο πατηρ* .. D e l om (aethro *et facio mandatum eius*)

XV. 1. ℵ* om *ἡ* pr | *αληθινη* .. L al2 Or1libere Cycom Chrtxt etcom Thphcom Hil al add *υμεις τα κληματα* (item syrhr *και υμ. τα κλ.* post *εστιν* add) | *ο* (DΔ om) *γεωργ.* (ℵ*G al *γεωργ.*)

2. *φερον* pr et sec .. AH al aliq *-ρων* pr, Δ al *-ρων* sec | *το καρπον φερον* .. X *τον καρπ. αυτου φερον*, D *το καρποφορον*, item *fructiferum* (sed d *qui fructum adferet*) a q Novat Pac al, Clem *το καρποφορουν* | *καθαιρει* .. D itpm vg cop al Hil Pac *καθαρει* (sed itpm vg cop al Hil Aug Pac et. antea *tollet* [Hil *eradicabitur*], Nonn *διατμησει*) | *αυτο* sec .. G *αυτον* | *καρπ. πλειονα* (Clem *πλειω*) c. BLM*X 33. 157. al ut vdtr it vg syrutr al Clem Cyr Hil al .. ς *πλ. καρπ.* c. ADEGHKM**SUΔΛ al pler go cop al Thdrt2.7o | *φερῃ* .. HKΔ al aliq *-ρει*

3. 4. D om *ηδη* usq *φερειν*. Similiter al pauc

4. *μεινη* (Or *εμμεινη*) c. AD (Wtst ex err. ut vdtr *μενη*) EGHKMSUXΔΛ al ut vdtr omn Cyr .. BL *μενη* (a *maneat*; contra d itpler vg *manserit*) | *ουδε υμεις* .. X ysscr al a b c (ff2· *sic et qui in me non manet*) syrP al *και υμεις* | *μεινητε* c. DEGHKMSUXΔΛ al fere omn Cyr .. ABL 6.Pe (*μένεται*) d (*maneatis*) *μενητε*: ita Ln

5. *εγω* .. D* a d add *γαρ* | *εν εμοι* .. DEr* om *εν* | *ουτος* .. M 124. al aliq go *ουτως* | *ουδεν* (B *ουδε εν*) .. D* 6.Pe d om

6. *μεινη* c. EGHKLMSUXΔΛ al ut vdtr omn Cyr .. ABD (254. *μενει*) *μενη*

ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 (133.4) ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται 14, 13.
ὑμῖν. 8 (134.10) ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπησεν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν 14, 15.
τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τοῦ πατρὸς τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ 17, 13.
ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 (135.4) μείζονα ταύτης ἀγάπην 13, 34.

(d *maneat*) : ita Ln | G 209. al *ἐκβλήθη*, D* *επληθη* | *αυτα* c. ABEGH KMSUΔ al longe pl itpl cop syrP al .. DLXΛ al fere[20] e g q vg go arm syr al mu Cyr *αυτο* (Gb′) | *το πυρ* (Gb+Sz) c. AEGKLMSUΔΛ al plus[70] Chr .. ς Ln om το c. BDHX al mu Cyr Thdrt[2,471. 3,425.] (:: cf Mt 3, 10. 7, 19. Lc 3, 9. quibus ll. omn. legitur *εις πυρ βαλλεται* lectione non fluctuante. Alia ratio est loci Mc 9, 22.)

7. *εαν* .. D al f fos go cop al add *δε* | *μεινητε* .. Δ Chr (et.mosc 2) *μεητε* | *μεινη* .. L *μενει*, 157. al *μενη* | *ο εαν* .. B ο *αν* (ita Ln per inconstantiam) | *θελητε* (itpler vg *volueritis*) .. A al Cyrcoin *θελετε*, item *quod* (d *quodcunque*) *vultis* d e | *αιτησασθε* (AD al mu *-σθαι* : id quod in antiquiss odd fere solet fieri, sed h. l. vide versiones) c. (Gb′) ABD LMX al plus[50] Chr exmosc 4 etal, item *petite* b e ff2· q go cop al .. ς *αιτησεσθε* (Δ al *-σεσθαι*) c. EGHKSUΔΛ al pm Cyr, item *petetis* g vg syrP al .. a c f syr persP *petere* (i. e. *αιτησασθαι*) omisso *και* sq | *υμιν* .. D* et d* om

8. *εν τουτω* .. K*L* al aliq *εν τουτο* | *καρπ. πολ.* (48.ev om) .. D cop *πολ. καρπ.* | *γενησεσθε* (al aliq *-σησθε*) c. AEGHKSUΔ al pler Cyr .. Gb′ Ln *γενησθε* c BDLMX al[12] Chr Amphil Thph (it vg *et efficiamini* vel *et sitis*, item cop go al; contra *et eritis* syrutr) | *ἐμοι* (xscr *μοι*) .. D* 254. *μου*

9. *ηγαπησα υμας* c. AD**EGHKMSUXΔΛ al fere omn itmu vg go al mu Chr Cyr Novat .. BD*L 1. a b e q *υμ. ηγ.* (Ln 49. :: at vdtr gravitatis caussa *υμας* antepositum esse)

10. *μου* pr .. A *τας εμας* | L *τηρησετε* | *μου* sec .. X al *τη εμη* | *του πατρος* h. l. c. B a b ff2· Chr (et.mosc 4) Novat (sine *μου* c. iisdem et c q) et addito *μου* g vg Chrmosc 1 .. ς Ln *τ. πατρ. μου* (Ln om) post *εντολας* c. ADEGHKLMSUXΔΛ al certe pler c e f q go al Cyr | *μένω* .. B**EGUX al mu *μενῶ*

11. *ταυτα* .. D syrP add *δε* | *ἡ* (Gb″) c. ABD al[7] (33. c al ante *εν*) it (exc f) vg go syrP al schol[237] et[259] .. ς *μεινη* c. EGHKLMSUXΔΛ al pler f cop syr al Chr Cyr

13. L al *μειζονα*

1 Io 3, 16. οὐδεὶς ἔχει ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ
8, 31. 14 (136.10) ὑμεῖς φίλοι μού ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖ
15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐ
τοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρ
6, 70. τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ
14, 13. ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρ
πὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, (137.4) ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητ
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δώῃ ὑμῖν. 17 (138.10) ταῦτα ἐντεῖ
13, 34. λομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
7, 7. 18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶ
μεμίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλε
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ το
κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 (139.3) μνημονεύετ
13, 16. Mt 10, 24. τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίο
Lc 6, 40. αὐτοῦ. (140.10) εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγ

---

13. *ουδεις* .. B *ουδε εις* | *τις* .. om D* d it^{pl} arm Cyp Lcif al

14. *ποιητε* .. D* *ποιησητε* (it^{pler} vg Cyp al *feceritis*) .. LMX al *ποιειτε* | *ὃ* c. B a e q go aeth Cyp Lcif^{2} .. Gb'' Ln 49. *ἃ* c. DLX al^{10} fere it^{m} vg cop syr$^{p\ mg}$ al Thdrt^{1,98} Lcif^{1} Amb al, item ς *οσα* c. AEGHIKMS ΔΔ al pler syr^{utr} al Thdrt^{1,122} et^{2,235} (sed utroq loco *παντα οσα*) Cy *εγω* .. A al a e Cyp al om | A *εντελλωμαι*

15. *λεγω* (Thdrt *καλεσω*) *υμας* c. ABLX al^{6} it (exc q) d vg cop syr^{utr} Const Cyr Thdrt^{1,1061} Chr$^{mosc\,2}$ Ir^{int} Or$^{int\,3,48}$ Cyp Lcif al .. ς *υμ* *λεγω* (Or^{1} *καλω*) c. DE^{gr}EGHIKMSUΔΔ al pler q go al Or^{2} Chr | *αυτου κυριος* .. N 69. 157. al it vg al Or Did Chr Ir^{int} al o *κυρ. αυτ.* | *παν* α (et. a e q Const Cyr al Ir^{int} Or$^{int\,3,91}$ Novat Aug^{aliq} al) .. D*s a it^{pm} vg Chr Thph Or$^{int\,3,48}$ Amb al *πα. οσα* (*omnia quaecumq.*)

16. D *αλλα* | *καὶ εθηκ. υμας* .. A al aliq go om | *καρπον* .. A al prae *πολυν* (A *-λυ*), item Amb add *plurimum* | *μενη* (NA al plus^{10} *μενει*) KX al plus^{12} *μεινη* | *αν* .. A al *εαν* | BL *αιτητε* | *δωη* (M *δωει*) c. EGH NXΔ 33. al fere^{65} (Schu „forma in Pauli epp frequentata, in evv hau obvia") .. al^{25} fere Cyr^{act} *δωσει* (al Cyr^{act} *-σῃ*) .. ς Ln *δω* c. ABDK ISUΔ al pm Cyr Chr

17. *ινα* .. D e om

18. N *μισει υμας* | *υμων* .. D it^{pl} (exc f g q) cop arm aeth^{utr} Cyp^{2} (sed habet) om | *μεμισηκεν* (BIX al *μεμεισηκ.*, similiter alibi) .. N *εμισησ*

19. *ει* .. A *ἤ* | *δε* .. D e om | *ουκ εστε* .. D* d *ητε* (*eratis*). Libere O *εκ του κοσμου ητε, καγω εξελεξαμην υμας εκ τ. κοσμ. και ουκετι εσ εκ τ. κοσμ.*

20. *του λογου* (EGIΔΔ al mu g q vg syr^{p} aeth al add *μου*) *ου* .. D *το λογους ους* | *δουλος* .. DE^{gr*} praem *μου*

μοῦ ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 (141.1) ἀλλὰ ταῦτα
πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, (142.3) ὅτι οὐκ οἴ- 16, 3.
δασιν τὸν πέμψαντά με. 22 (143.10) εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐ- 9, 41.
τοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς
ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 (144.1) ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μι- 7, 31
σεῖ. 24 (145.10) εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος 10, 38.
πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμι- 14, 11.
σήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ
λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. *Ps 34 (35), 19. 68 (69), 5.
26 ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πα- 14, 16. 16, 7 s.
τρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,
ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι Act 5, 32.
ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

---

21. *παντα* (δ ante ταυτα) .. DX al[8] arm om | Δ al *ποιησωσιν* | *εις ημας* (Gb') c. BD*L 1. 33. b c ff[2] (hi[3] *circa vos*) syr et syrP mg Chr (et. mosc[4]) Chron[1,6] .. X al aliq *ημας* .. ς *ημιν* c. AD**EGHIKMNSUΔΛ al pler itP[m] vg go cop syrP txt al Cyr

22. *ειχοσαν* c. BN*L 1. 19.mg 33. Or[2] ex[codd] Cyr[3] (in h. l. et[ioh 352. 378.]) .. ς *ειχον* c. AD**EGHIKMN**SUXΔΛ al pler Or[3] et (fluctuante lectione)[2] Chr (et.[gue]), item D* *ειχαν*

24. *πεποιηκεν* c. EGHMSUΔΛ al longe pl Cyr .. ABDIKLX al[12] Chr *εποιησεν* (Ln) | *ειχοσαν* c. BL* 1. (*ειχωσαν*) 19.mg .. ς *ειχον* c. AD**EGHIKL**MSUXΔΛ al longe pler Cyr; item D* *ειχαν* | *εωρακ.* c. EGHIKLMXΓΔ al mu .. ς Ln 49. *εωρακ.* c. ABDS?UΔ al pl | *και εμε* (D* *με*) .. om *και* D* et** itpl d cop al

25. *αλλ* (ita unc omn, non *αλλα*) .. om 47. 61. syr al | *γεγραμμ.* h. l. c. BDGLX 1. 254. 2.pe al ut vdtr it vg[s] arm Or Cyr .. ς ante *εν τω* pon c. AEHIKMSUΔΛ al pler go al

26. *δε* c. ADEGHIKLMSUΓΔ (om *ελθη*) al pler f g q vg go cop[2] syr[utr] al Cyr Fulg (a b c ff[2] *ergo*) .. BA 2.pe al e cop[ds] Chr Did Epiph[898] Novat Hil Amb Hier al om | *πεμψω* .. D go Epiph[898] *πεμπω* | *πατρος* pr .. D al[5] a c syr al Novat Amb Vig (non Hil Hier Victorin al) add *μου* | *πατρος* sec .. D 33. al a b c syr al Novat Hil Amb Vig add *μου*. Ceterum G q Epiph[898] Amb[1] om *παρ. τ. πατρος* pr

27. *δε* .. D al[5] om, nec exprim it vg syr[utr] al (sed exprim go syrP cdd[s]; cop *et vos quoque*)

XVI.

1 *Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.* 2 *ἀποσυνα-*
9, 22. *γώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς·* (168.1) *ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀπο-*
κτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 *καὶ ταῦτα*
ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 *ἀλλὰ ταῦτα*
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν. (167.10) *ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ'*
ὑμῶν ἤμην. 5 *νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ*
13, 36. 14, 5. *ὑμῶν ἐρωτᾷ με Ποῦ ὑπάγεις;* 6 *ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν*
ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 *ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν*
λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπ-
ἔλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ
πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 *καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν*
κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως

XVI. 2. *αλλ* .. A *αλ*, item 1 15, 25. *αλ ειπα* | *υμας* sec .. B om | *λα-*
τρειαν (EKLA al *-τριαν*) *προσφερειν* (A *-ρη* vitiose) *τ. θεω* (A *κυριω*)

3. *ποιησουσιν* (Gb Sz) c. ABEGHKMSUΓΔΛ al longe pl b e l q am en
for fos gat mt mm tol al go syr al mu Cyr Chr (et.mosc5) Thph Cyp
Lcif .. ς add *υμιν* (al aliq *εις υμας* vel *υμας*) c. DL al mu a c f ff2. g
vged etcdd aliq cop syrP c.* al

4. *αλλα* .. D* a e l syr al Chr (et.mosc5) om | *οταν* .. L *εαν* | *η ωρα* c
DEGHKMSUYΓΔΛ al pler a cop aeth al Cyr Chr .. ABL 124. 229.** psc
item (qui om *αυτων* post *μνημον.*) al8 it (exc a) vg go syrutr al ca
Cyp2 Aug add *αυτων* (Ln), item 157. add *αυτη* | *μνημονευητε* (KLI
ΔΛ al mu *-ευετε*, D**[* *-ευητε*] al *-ευσητε*) *αυτων* (Chr *τουτων*) .. DL 68
itpler vg al cat Cyp Aug item al8 a arm persw sl1. eted om *αυτω*
(itaque utroq loco om *αυτων* D 68. a arm al) | *υμιν* tert .. D 157
254. Chrmosc1 post *εξ αρχης*, L 28.ev syr post *ειπον* pon

6. *αλλ* (A om; syr *dixi enim vobis haec et*) *οτι* (A** *οτε*) *ταυτα* (A* al
om) *λελαλ.* | *πεπληρωκεν* .. go *πεπωρωκεν* (*obduravit*)

7. *λεγω υμιν* .. KLY 33. 87. pscr 6.pc a go Cyr Chr *υμ. λεγ.* | *εγω* (Gb
Sz) c. AEGHKM(s vdtr)UΓΔΛ al plus120 itpler go syrutr arm al Did Cy
hr270 Bas Chr Thdrt1,389 al Novat Hier al .. ς 49. om c. BDLY al vi
mu ff2. g m vg cop al Cyralex | *ουκ ελευσεται* .. BL 33. Chr (et.mosc6
ου μη ελθη, Cyrhr Thdtr *ουκ* (Cyrhr *ου μη*) *ερχεται*

8. *και*: Nb non om (in ed. male omissum est) | *ελθων* .. K om | Nb *δι-*
καιωσινης

9 περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ. 10 περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. 12, 31. 12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 (148.3) πάντα 17, 10.

---

9. *ου πιστευουσιν* .. 64. 127. y^{scr1} al it^{pler} (non b l) vg (sed non am ing al) aeth^{utr} al schol^{287} cat Quaest *ουκ επιστευσαν*, 44. ^{ev} *ου πιστευετε*

10. *πατερα* (Gb″) c. BDL 1. 33. 157. al ut vdtr it^{pl} vg cop sah aeth al Cyr Chr Victorin^{2} Aug Quaest .. ς Ln (ex err.) 49. add *μου* c. AEGHK MSUYΓΔΛ al pler c f q go syr^{utr} al

12. *ετι* .. A *επι* (atque ot. *δ super*, ex quo corr. est ut vdtr *insuper*) | *υμιν λεγειν* c. BLY 33. 118. al ut vdtr it (exc a) vg al Or^{1} Ath^{562} Cyr ioh^{347} Tert^{1} Hil^{1} Aug al .. ς (Ln) *λεγ. υμιν* (Epiph^{898} om *υμ.*) c. ADEG HKMN^{b}SUΓΔΛ al pler a go cop syr^{utr} al Or^{1} Eus^{ps} et^{marc} Did Cyr^{txt} Thdrt^{3,25} Chr Tert^{2} Hil^{1} al | *δυνασθε* .. D it^{pl} cop al Tert Hil al add (sed vv vario loco) *αυτα*

13. *δε* (et. Or^{1} Eus^{ps} et^{marc} Ath^{562} Thdor^{ant} al Amb al) .. D al pauc e arm Or^{1} Cyr Hil al mu (sed poterant isti libere omittere) om (it^{mu} fos *enim*) | *οδηγ.* (D Hil^{1ms} praem *εκεινος*, item a Novat al transp huc) *υμας* (D a Novat al ante *οδ.* pon) | *εν τη αληθ. παση* (Gb′) c. DL 1. 33. 2.^{pe} Cyr^{ioh847}, item *deducet* (d Hil^{1cdd} *diriget*, c l Tert^{1} *docebit*, Victorin *praecibit*) *vos* (Victorin *vobis*) *in omni veritate* (Victorin *i. ver. omn.*) b c d e ff^{2}· l Tert^{1} Hil^{1ms} Victorin cdd ap Aug (*docebit vos omnem veritatem, vel sicut alii codd. habent: deducet vos in omni verit.*) (:: quae lectio ut ab emendatrice manu aliena est, ita omnino reliquas videtur provocasse) .. ABY Or^{2} Cyr^{2} (Cyr^{hr270} Eus^{ps} et^{marc330} *διηγησεται υμιν την αλ. πασαν*, sed Cyr$^{cod\ coisl}$ *οδηγησει υμας επι την αλ. πασ.*) *εις την αληθειαν πασαν* (Ln), item ς *εις παααν την αληθειαν* c. EGHKMN^{b}SUΔΛ al pler Bas^{3,42} Epiph^{898} Chr Thdor^{ant} Thdrt^{3,15}, item a f g (go syr^{utr} al) Tert^{2} al *in omnem veritatem*; 249. Bas^{3,42} Thdrt^{4,389} al *προς πασ. τ. αληθειαν*. Liberius e *inducet vobis veritatem omnem*; g vg *docebit vos* (am fu add *in*) *omnem veritatem* | D *αλλα* | *οσα* c. BD*L 1. al^{4} (ac plur ut vdtr) Eus^{marc330} Ath^{552} et^{358} Epiph^{898} Cyr^{hr270} Cyr^{ioh347} .. ς 49. *οσα αν* c. EHMS$^{?}$UYΓA al pl Ign^{intpl328} Or Cyr Chr, item GΔ *ὅσ' ἄν*, AK al mu *οσα εαν*, al^{4} *ως εαν* | *ακουσει* c. BDE*HY 1. al^{3} Or Eus^{marc330} et Marcell^{eus320} Ath^{562} Cyr^{hr270} Epiph^{898}, item g vg Victorin^{1} *audiet* .. L 33. Ath^{356} Cyr^{ioh347} *ακουει*, item *audit* b e fos .. ς Ln 49. *ακουση* c. AE**GKMSUΓΔΛ (A al perg *λαλησῃ*) al pler Ign^{intpl328} Cyr (ad h. l.) Chr, item *audierit* it^{pm} Hil Amb al

14. Y al *δοξαση* | *λημψετ.* c. AB*DY .. ς *ληψ.* c. B**EGHKLMSUΓΔ etc

ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· (14ω.10) διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ το
14, 19. ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ μ
καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. 17 Εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶ
αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους Τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν Μικρὸν καὶ ο
θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγ
πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον οὖν Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν
οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 19 ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶ
καὶ εἶπεν αὐτοῖς Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον Μ
κρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 ἀμὴ
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χ
ρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλὰ ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γ

(A** δοξασει, A* om totum versum) | υμιν .. Epiph^{see} add (ex sub seqq) παντα

15. ειπον .. L 249. al e (om οτι εκ usq αν. υμιν) f q cop^{ds} syr^{utr} arm s Cyr^{alex} eth^{hr} add υμιν | λαμβανει (Gb Sz) c. BDEGH(-ανεται)LMN^{b}S Γ∆Λ al longe pl a go (et. αναγγελλει) al Cyr^{com} Epiph al .. ς ληψε ται (A λημψ.) c. AK al mu it^{pler} vg cop al mu Cyr^{hr} Chr Hil al

16. ου c. AEGHKMSUYΓΔ al pler a d e f q go cop syr al Chr$^{mont/1}$ Cy com^{2} .. BD^{gr}LN^{b}Δ 1. 33. 95. 262. it^{mu} vg syr^{P} arm al Or Cyr$^{com/1}$ txt Chr^{2} vel^{3} Nonn ουκετι (Gb′ Ln). Ceterum 122. f q go μικρ. ετ (*modicum adhuc*) | οψ. με (Gb′) c. BDL a b e ff^{2}· cop sah Or^{vdit} (a fort enim bis και παλιν μι. κ. οψ. με reliquis praetermissis) .. ς ad οτι εγω (Gb Sz om c. AEGHKMN^{b}SUΓΔΛ al longe pl vv pl Chr Cy Thph; sed habent Y al mu go cop arm al) υπαγω προς τον πατερ item Ln [οτι υπ. πρ. τ. πα.], c. AEGHKMN^{b}SUΓΔΛ al certe pler e f q vg go syr^{utr} al Chr Cyr Thph. Praeterea G (al?) add μου

17. ειπαν c. B .. ς Ln 49. -πον c. rell (sed iam deficit N^{b}) | K πρ. αλ ληλ. ante εκ pon | ου .. D^{gr} 124. ουκετι | θεωρειτε .. D οψεσθε, iten it vg cop syr^{utr} al *videbitis* | και οτι .. GH al^{6} syr^{P} om και | εγω c DEGHKSUYΓΔ al pler f go cop syr^{P} al Cyr .. ABLMΔ al^{11} it^{pler} vg a Thph om (Ln)

18. ελεγ. ουν. .. D* al^{5} a b e d om | τουτο τι εστ. c. AD^{gr**}EGHKMN^{b}S Γ∆Λ al longe pl go syr^{P} .. BD*LY al^{10} it (et. d) vg al pl Or τι ε. τουτ (Ln) | ο (A το) λεγει .. D* 1.13.69.124. g^{scr} 2.pe al^{5} a b d e ff^{2}· syr^{h} arm aeth om| το (BLY al Or om) μικρον| τι λαλει (D* ο λεγει) .. B on

19. εγνω (Gb) c. BDL 1. 33. 157. 2.pe al a b e cop arm al (Or γνους .. ς Ln (ex err.) εγν. ουν c. AKGHKMSUΓΔΛ al pler Cyr; item U 38 p^{scr} f g q vg go syr^{utr} al Aug εγν. δε, item c ff^{2}· aeth και εγν. | ις c BL .. ς (Ln) ο ις c. ADEGHKMSUΓΔΛ etc | ερωταν .. D επερωτησα περι τουτου | αυτοις .. A al gat om | A al περι τουτο

20. και θρηνησετε (A** 124. al^{4} πενθησετε) .. A* om | υμεις δε c. AEGI KLMSUΓΔ al fere omn g vg syr^{P} al Or Cyr .. BDΔ 1. it^{pler} go co

νήσεται. 21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. 23 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. (150.4) ἀμὴν ἀμὴν 14, 13. 15, 16. λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί

---

syr^{sch} et^{hr} arm al Cyp om δε (Ln, item Gb^{0}) | αλλα c. DLUYΓA al .. ς Ln αλλ c. ABEGHKMΔ al pler | γενησεται .. K γενήται (hoc acc)

21. τικτη .. Λ al mu -κτει | ηλθεν .. Y ηκει | η ωρα .. D 248. a b c e ff^{2}· syr pers^{p} Amb^{1} η ημερα | γεννηση (H al mu-σει) .. Λ al γενηση | θλιψεως .. D c fos Amb λυπης (q *doloris*) | BC εγενηθη

22. ουν .. U al pauc b c e ff^{2}· arm al om | λυπ. μεν νυν (ΓΛ al ουν) c. AC***EGHKSUΓΔΛ al pler (230. μεν λυ. νυν, 44.^{ev} sl μεν νυν λυ., y^{scr1} εχετε λυπ. omissis μεν νυν) Cyr, item (non expresso μεν) a go syr .. BC*DLMY al^{6} it^{pler} vg cop arm syr^{P} al Chr Hil Amb νυν μεν λυπ. (Ln :: correctio manifesta) | εχετε c. BCEGHKMSUΓΔΛ al pler c f ff^{2}· g q vg (et. for ing em san al mu) go syr^{utr} aeth al mu Cyr al Hil Amb .. ADL al plus^{12} a b e aim fu mt cop sl$^{2.3}$· Chr^{mosc3} Antioch (Chr edd et^{mosc2} νυν μεν λυπηθησεσθε) εξετε (L -ητε) : ita Ln :: ut νυν μεν λυπην et αρει, ita εξετε a correctore script. esse nullus dubito. Accommodandum videbatur εχετε ad κλαυσετε και θρηνησετε et ad λυπηθησεσθε v. 20. similiaque. Ceterum eodem modo corr. est a nonnullis v. 33.) | αιρει .. BD*Γ a c ff^{2}· vg cop syr^{utr} aeth al Cyp Hil αρει (Ln)

23. και (a *sed*) .. X 249. 252. e Chr (et.^{mosc4}) om | Λ al ερωτησητε | λεγω υμιν c. BCD*LΥ al it^{pler} d vg syr^{utr} sl$^{2.3}$· al Or Ath^{6ms} Cyr Amb .. ς (Gb^{00}) add οτι, item Ln [o.] c. A(sed vdtr ο τι αν explicandum quum desit τι sq: id quod accommodatum est ad 15, 16. 14, 13. Certe tam usitata ratio, si ab evglista data esset, vix quemquam ad interpolandum provocatura fuisset, praesertim quum αμ. αμ. λεγω υμ. sine οτι saepe apud Ioh. legatur, lectione tantum non fluctante.)D**E GHKMSUXΓΔΛ al pler a c go (cop ut ubique) al Chr | αν (DY** 145.* Or^{1} Ath Cyr εαν) τι (Λ 145.* sl^{2}·^{semel} om) c. (Gb′) (A)BCDLΥ 145.* it vg al (cop *hoc quod*) Or^{2} Ath Cyr et Cyr^{act} .. ς οσα αν (KM al Chr εαν) c. EGHKMSUΓΔΛ al pler go (*quodcunque quod*) syr^{utr} al Chr; item X 33. al fere^{10} ο εαν | εν τ. ον. μου h. l. c. BC*LXΥΔ sah Or^{2} Cyr^{act} (id quod agnoscit et. ut vdtr Cyr^{com}: λήψονται παρὰ τοῦ πατρός, αὐτοῦ δηλονότι καὶ μεσιτεύοντος καὶ συγχορηγοῦντος τῷ πατρί· τοῦτο γάρ ἐστι τό Ἐν τῷ ὀνόμ. μου. Quae post habet: ἐν ὀνόματι τοίνυν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν χῡ τὰς δεήσεις ποιητέον ad ea quae sequuntur spectant.) .. ς (Ln) post τον πατερα pon c. AC***DEGHKMSUΓΔ al certe pler it vg al pler Chr (et. comm agnoscit) Amb al | πατερα .. Y arm Or^{1} add μου

μου. 24 ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε,
15, 11. καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

25 (151.10) Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλή-
8, 42. κατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν οἱ μα-
2, 26. θηταὶ αὐτοῦ Ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.

---

24. א al pauc Cyr Thph ητησασθε | κα al αιτητε | λημψ. c. ABᵃDLΥΔ .. ς ληψ. c. BᵃᵃᶜᴱᴳᴴᴷᴹˢᵘˣᶠᴳΛ al certe pler

25. ερχεται c. BCᵃDᵃLXΥ al a b d e g vg al Or^{int3,2} Aug .. ς (= Gb Sz) Ln praem αλλ (Chr και) c. ACᵃᵃᶜDᵃᵃᴱᴳᴴᴷᴹˢᵘΓΔΛ al pler c f ff^{2c} q go al mu Or Ath^{4o5} Cyr | παρρησια (Bᵃᴰ παρησ.) .. D praem εν (d *in pala*) | απαγγελω (Gb') c. ABCᵃDᴷᴸᴹᵘˣʸ al .. ς αναγγελω c. Cᶜᵒʳʳᴱᴳ ᴴᴷᶠᴳΔΛ al pler Chr Cyr

26. ου (em *nunc*) .. Lᵃ om (a om και ου λε. υμ. οτι) | πατερα .. D add μου

27. εμε .. L με | L al^{3} om κ. πεπιστ. | παρα του .. Λ 251. Chr^{1}montf et mosc^{3} om του: sic Ln (ex errore de B et C, praeterea cf v. 30.) | θεου c. ACᵃᵃᵃᴱᴳᴴᴷᴹˢᵘʸΓΔΛ al longe pler it (sed ff^{2c} *a deo patre*) vg (sed a e gat *a deo exivi a patre et* [a ante *a patre*] *veni* [omissum igitur est *exivi* alterum], item mm *a patre meo a deo exivi, et veni*) go syrP al Chr Hil Aug Quaest .. Ln 49. πατρος c. BCᵃDLX 77. 249. cop sah syrˢᶜʰ etP (in cod. Bars.) al Cyr Did^{2} | εξηλθον .. X 69. 124. add και ηκω (Ath^{824} et^{80} Epiph^{610} et^{alibi} Chr [sed non ad h. l.] εγω εκ του πατρ. εξηλθον και ηκω: at ista simul ex 8, 42. pendere vdtr)

28. εκ c. BCᵃLX 33. 249. cop Epiph^{867} Hil^{saepe} (sed habet plerumque *ex patre exivi et veni;* alibi *ego de patre exivi*) Amb^{1} (*de patre processi*). Cf et. Victorin^{1} *ego ex ore patris processi*, item Or^{int3,29} *ego ex deo exivi et veni in hunc mundum* .. ς παρα c. ACᶜᵒʳʳᴱᴳᴴᴷᴹˢᵘʸΓΔΛ al pler (it vg *a patre;* item go al) Cyr (Chr απο); D om εξηλθ. εκ τ. πατρ. | εληλυθα .. D ηλθον | πατερα .. Κ al^{2} add μου

29. λεγουσιν c. BCᵃDᵃΔ 1. 262. 2.^{pe} e q go syrP txt Hil^{cod} .. ς add αυτω, Ln [α.], c. ACᵃᵃᵃDᵃᵃᴱᴳᴴᴷᴸᴹˢᵘΧΔ al pler vv pl Cyr Hil | εν c. BCD .. ς om (:: at est v. 25.) c. AᴱᴳᴴᴷᴸᴹˢᵘˣʸΓΔΛ al certe pler Chr Cyr

30. νυν .. Y om | εν τουτω .. Γ al εν τουτο | απο .. D παρα

31 (152. 4) *ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἄρτι πιστεύετε;* 32 *ἰδοὺ ἔρχε-* Mt 26, 31. 56.
ται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ 8, 16.
μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.
33 (153. 10) *ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ* 16, 11.
κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

1 *Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-* 11, 41.
τοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν Mt 11, 27.
σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 *καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξου-*
σίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσει αὐτοῖς ζωὴν 6, 39.

---

31. ις (s al^3 om) c. BC .. ς Ln o ις c. ADEGHKLMUXYΓΔΛ etc | *πιστευετε;* (ita et. ς Wtst Gb Sz) .. Ln (item Cyr^{ed}) *-ετε·* cui rationi favet syr omisso *αρτι*, item pers^p c. sqq coniungens. Antiqui cdd tantum non omn interrogationis signo abstinent.

32. *εληλυθεν* c. ABC*D*LX al cop sah Const $^{5, 14, 3}$ (*Εληλυθεν η ωρα ινα*) .. ς praem *νυν* c. C***D**EGHKMSUΓΔΛ al pler (101. *ηδη*) it (sed a b c ff^2· g vg *iam*) vg al pl Did Cyr Hil | *καμε* c. BC*L al Cyr .. ς (Ln) *και εμε* c. AC***DEGHKMSUXΓΔΛ al pler Did Const | L *αφητε*

33. *εχητε* .. A *εχετε* | *θλίψιν*: hoc acc. EKLMΓΔ etc, non *θλῖψιν* | *εχετε* (Gb Sz) c. ABCEGHKLMSUXYΓΔ (Δ om *εν τ. κοσμ. θλ. εχ.*) al longe pl e (*habeatis*) for fos mm san al go cop al Const Eus^{dem} et$^{ps^{18}}$ Bas Thdrt$^{2, 973}$ (item$^{4, 946}$ sed fluct lectio) cat (nam quae sequuntur probant *εχετε* legendum esse, non *εξετε*: *εἰπὼν δὲ ὅτι -οὐ περὶ τῆς τότε μόνον θλίψεως εἶπεν ἀλλ' ὅτι καὶ μετὰ ταῦτα θλιβήσονται*) Nonn (*θλιβόμενοι τρύχεσθε*) al (Or^2, sed ed. Delarue *εξετε*) .. ς (certe ς^e, nam ς *εξετε* in numerum errorum refert substituitque *εχετε*) Ln (ex errore) *εξετε* c. D al mu it^{pler} vg (et. am em, al) al mu Eus$^{ps^{209}}$ Chr Cyr (certe^{txt} ad h. l.) Cyp Hil al

XVII. 1. *επηρεν* et *και ειπεν* c. AC***EG (om *και*) HKMSUYΓΔΛ al pler c e f ff^2· q go syr^{utr} al Chr .. Gb' Ln *επαρας* et *ειπεν* c. BC*DLX al^7, item evgg fere omnia (sed non in media lectione), et. M^{mg} eccl^{os}, a b g vg cop al^2·semel (retinet *και*) Or Cyr | *ινα* c. ABC*D 1. 96. 97. it^{pler} (e *et* pro *ut*) vg go cop syr^{utr} al Or^1 Nonn Hil Amb .. ς (Gb^0) add *και* c. C***EGHKLMSUXΓΔΛ al pler q al (aeth *et - glorificabit*) Cyr Chr Victorin Vig | K om ὁ (item B teste Btl sed non ap Mai) | *υιος* c. BC* et** al d e ff^2· Or^1 Victorin .. ς Ln add *σου* c. AC***D^{Gr}EGHKLMSUX ΓΔΛ al pler vv pler Or^1 Hil al | HMΔ al fere^{10} *δοξασει*

2. *δεδωκας* .. EGHKΔΛ al mu *εδωκας* | *δωσει* c. BEHSUYΓΔΛ al plus^{80} (L *δως*) .. ς Ln 49. *δωση* c. ACGKMSX al mu Cyr (Chr *δῷ*); D Aug *εχη* pro *δωσ. αυτ.*

1 Io 5, 20. αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν
μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ
5, 36. 4, 34. σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα
ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασον μὲ σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου
τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ
ἦσαν κἀμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 νῦν
ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι τὰ
17, 25. 16, 30. ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνω-
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπ-
14, 16. έστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ,
16, 15. ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα

---

3. δε .. om L | γινωσκουσιν c. ADGLYAA al .. ς Ln γινωσκωσιν c. BCEH KMSUXΓ (-σκοσιν) al longe pl | χν .. D add εις τουτον τον κοσμον

4. ετελειωσα c. D (και το εργ. ετελ.) EGHKMSUXΥΓΑΑ al pler c e g l q vg go syr al Ign^{intpl} ^{328} Const Did Ath^{423} Bas^{3,39} Cyr^{txt} Chr Cyp Novat Amb Hil^{3} Zeno .. Ln τελειωσας c. ABCL al^{4} b ff^{2}· cop aeth^{utr} syr p cod (ed c.*) Cyr^{3} Hier Hil^{2} | CDK al Ign^{intpl} Const Bas^{3,39} Chr^{1} (non Ath^{423} al) εδωκας | ποιησω .. U al add αυτο

5. D* πατηρ | τον κο. ειναι (Thdrt^{1,1539} γενεσθαι, Ir^{int} Cyp al *fieret*) .. D γενεσθαι τον κο.

6. δεδωκας pr c. (B teste Mai) CEGHLMSUXΥΓΑΑ al pler Or al .. Ln εδωκας c. A(B teste Btl) DK al^{2} Eus^{ps} Did Chr^{3} | καμοι c. BY al .. ς Ln και εμοι c. rell ut vdtr | δεδωκ. sec c. CEGHMSUXΥΓΑΑ al pler Or Eus^{ps} Cyr Thdrt^{1,690} (pr. loco edd fluct) .. Ln εδωκ. c. ABDKL al^{5} Chr^{1} Did | τετηρηκαν c. BDL .. ς -κασι (al ετηρησαν) c. ACEGHKMSUXΥΓΑΑ etc

7. εγνωκαν (A* om νυν εγν.) .. UX al mu -σαν, S al -κασιν .. al^{8} it^{pler} go sah syr^{hr} syr^{sch} et^{p} mg al Victorin (non vg g cop aeth al Hil) -κα, quemadmodum et. Chr refert: τινὲς μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων ὅτι - παρ. σ. ἐστιν. Similiterque cat$^{p.371}$: τινὲς τὸ ἐπαγόμενον Νῦν ἔγνων λέγουσιν, ὅτι περὶ ἑαυτοῦ εἶπεν, ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον etc | δεδωκ. c. CDEGHKLMSUXΥΓΑΑ etc .. Ln εδωκ. c. AB (εδωκες) al^{2} | X al^{4} παρα σοι | εισιν c. BCLXY al cop sah (Chr ησαν) .. ς Ln εστιν c. ADEGHKMSUΓΑΑ al pler Cyr

8. ρηματα .. D add σοι, item 7. P^{6} e μου | εδωκας c. AB(-κες)CD al aliq .. ς δεδωκας (postea unus A εδωκα) c. EGHKLMSUXΥΓΑΑ al pler Cyr | και εγνωσαν c. BCEGHKLMSUXΥΓΑΑ al ut vdtr omn (157. post αληθ. pon) it^{pler} vg cop sah syr^{utr} al mu Cyr Hil .. AD a e (om et. οτι sq) q go om, hinc Ln [κ. εγν.] (:: pessime exciderunt) | εξηλθον: a b e ff^{2}· q *exierunt*

9. δεδωκας .. D εδωκας | σοι .. H συ

σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέ- 17, 22.
δωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν 18, 9.
ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύ- 13, 18.
λαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα 15, 11.
λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην

---

10. *και τα*: L (vitiose) *κατα* | *σα εμα* .. D g (vdtr) vg cop sah syr al add *εστιν* | *δεδοξασμαι* .. D *εδοξασας με*

11. *ειμι* (A p^{scr} al post *κοσμω* pon) *εν* (D add *τουτω*, item it^{pl}: sed Latini saepe *εν τω κοσμω* reddunt *in hoc mundo*, quem ad modum et. go articulum exprimere solet) *τω κοσμω* | *ουτοι* .. B 229.** 254. *αυτοι* | *καγω* c. BC*DLX al Or Cyr .. ς *και εγω* c. AC***EGHKMSUYΓΔΛ al pler | *ερχομαι* .. D (c Or) add *ουκετι* (c Or *και ουκετ.*) *ειμι εν τω κοσμω* (hucusque consentiunt c Or omissis reliquis) *και εν τω κοσμω ειμι*. Similiter e post *και ουκ. ειμ. ε. τ. κο.* (*et iam non sum in saeculo*) add *et in saeculo sum*; a vero post *εν αυτοις* sic pergit: *Et hi in hoc mundo sunt, et ego ad te venio; et iam non sum in hoc mundo, et in hoc mundo sunt.* | *πατερ* .. B *πατηρ* | *εν τ. ον. σου* .. D add *και οτε ημην μετ αυτων εγω ετηρουν αυτους εν τω ονοματι σου* (non mutatis similibus iis quae v. 12. sequuntur) | ᾧ (Gb Sz) c. ABCEGHKLMSYΓΔΛ al pl Ath^{440} excdd pler Cyr al .. ς ους c. D** al f ff^{2*} g q vg (exc fu, ubi est *quod* pro *quos*) go cop syr^{P} aeth al Ath^{ed} (l. l.) Aug Leo (Epiph^{279} in haer. Caianor. *πάτερ κύριε οὐρανοῦ καὶ γῆς, τήρησον τούτους οὓς δέδωκάς μοι. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐφύλαξα αὐτούς, καὶ οὐδεὶς ἐξ* usq *ἀπωλείας*. Item Epiph^{793} *οὓς δέδωκάς μοι, πάτερ, ἐφύλαξα αὐτοὺς ἐν τῷ κόσμ.*) .. D*UX 157. al^{10} fere fu syr al ő. Praeterea a b c e ff^{2*} Chr (et. mosc^{4}) Hil^{2} Zen om ᾧ *δέδωκας* usq *καὶ ἡμεῖς*. | *δεδωκας* .. LM al *εδωκ.* | *και ημεις* (X add *εν*, item al^{5} syr^{P} *εν εσμεν*) c. B*MSUY al^{12} f g vg syr^{P} arm Ath^{449} bis excdd pler Amb Aug .. Ln om *και* c. AB**C DEGHKLXΓΔΛ al longe pl q go al mu Chr

12. *ημην* (ΓΔ al *ημεν*) .. Mai ex B edidit *ἦμεν* | *μετ αυτων* c. BC*DL al it^{pler} vg cop sah Cyr Hil^{2} Aug .. ς (Gb^{0}) add *εν τω κοσμω* c. AC*** EGHKMSUXYΓΔΛ al pler f q go syr^{utr} al Chr (om *με. αυτ.*) Hier (ante *μετ*) | ᾧ c. BC*L al (cop sah *in nomine tuo quod*) Cyr .. ς Ln *ους* c. AC***DEGHKMSUXYΓΔΛ etc (syr^{P} *quod dedisti mihi* omisso postea *αυτους*) | C *εδωκας* | *και εφυλ.* c. BC*L al d sah arm Cyr Hil .. ς om *και*, Ln [*και*], c. AC***D^{gr}EGHKMSUXYΓΔΛ al pler it vg cop al mu | KΓ al *απολετο* | XYΛ al *απωλιας*

13. *εν* (D add *τουτω*, item it^{pl} : cf ad v. 11.) *τω κοσμ.* | *εν αυτοις* c. C***DEGHKLMSUYΓΔΛ al certe pler Cyr al .. ABX *εν εαυτοις*, C* *εν ταις καρδιαις εαυτων*

ἐν αὐτοῖς. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος
15, 18 s. ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
Mt 6, 13. ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου,
ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
11. εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁγίασον αὐτοὺς ἐν
τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς ἐμὲ ἀπ-
έστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
He 2, 11. 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγια-
σμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, 21 ἵνα
πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ

---

14. D *εγω δε εδωκα τ. λ. σ. εν αυτοις* | D al[6] a e q *μισει* | *εισιν εκ* .. D itpl (vide ad v. 11.) add *τουτου* | *καθως* usq *κοσμου* .. D al aliq b c e om (sed d antea *sum* pro *εισιν*)

15. B teste Maio consentit cum editis, sed ex altera Btl[i] suppleta habet in mg: *αλλ ινα τηρησης αυτους εκ του κοσμου*, in textu vero pergi dicitur *εκ του πονηρου ουκ εισιν*. Similiter Bartoloccius testatur pro *ινα τηρησης α. εκ τ. πονηρου* legi *ινα τηρησεις αυτ. εκ του κοσμου*. Spectat huc Ath[825]: *πατερ αγιε, τηρησον αυτους εκ του κοσμου.* | *αρης* .. K al *αρεις*, UA *αρις*. Y om *ουκ ερωτω* usq *αρ. αυτ. ε. τ. κοσμ.* Similes omissiones et. in paucis testib. aliis.

16. *εκ* .. D itpl (vide ad v. 11.) add *τουτου* | *εγω* .. D 69. 97. itpm vg (sed non fu*) cop sah *καγω* | *ουκ ειμι* h. l. c. ABCDLXA al it vg cop sah arm syr al Cyr Chr (et.mosc6) .. ς post *κοσμου* c. EGHKMSUYΓΔΛ al pler go syrp al

17. *τη* .. B Cyrtxt (noncom) om | *σου* c. c***EGHKMSUXYΓΔΛ al fere omn q cop syrutr al Did[160] Dialtrin bis (ap Thdrt[5,1024. 1049.]) Chr cat (:: id quod minime alienam manum prodit) .. Gb[00] et Ln om c. ABC*DL 1. al itpler vg go sah Cyr (sed in comm add *τη σῃ*) Did[int] Amb Victorin Aug | *αληθεια* .. B praem *ἡ*

18. *εις* bis .. D itpl (cf ad v. 11.) add *τουτον*

19. *εγω* (131. post *αγιαζω* pon, cop post *εμ.*) .. A al aliq b c e q fos (g for *rogo* pro *ego*) sah Did Ath[698] (sed[697] et[355] cdd pler add *εγω*) Chr (et.mosc6) om, hinc Ln [ε.] | *ωσιν και* (a b e Did[1] Victorin om) *αυτ.* c. (Gb″) ABC*DKLXY al[13] it vg go cop arm al Ath[355. 697. 698.] Did[2] Cyr .. ς *και αυτοι* (Chr om *κ. α.*) *ωσιν* c. c***EGHMSUΓΔΛ al longe pl sah syrp al

20. *των* (K al plus[10] arm syrp mg praem *παντων*) *πιστευοντων* (Gb Sz) c. ABCD*EGHKLMSUXYΓΔΛ al longe pl (al *τ. πεπιστευκοτων*) b go cop syrutr al Ath[449] Cyr Chr al .. ς *τ. πιστευσοντων* c. D** al mu d itpler vg sah al Bas[1] Cyp Hil | A om *δια τ. λογ. αυτ.*

21. *παντες εν* .. C* om *εν* | *πατηρ* c. BD (:: cf infra vv. 24 et 25.) .. ς

αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
22 κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν 11.
καθὼς ἡμεῖς ἕν, 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετε-
λειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ
ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24 πατήρ, ὃ δέδωκάς 12, 26. 14, 3.
μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ-
σιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ
καταβολῆς κόσμου· 25 ($^{154.3}$) πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ 16, 3.
ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, ($^{155.10}$) καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με 17, 8.

(Ln ex err. de B, 49.) *πατερ* c. ACEGHKLMSUXΥΓΔΛ etc | *εν ημιν* (Gb'') c. BC*D a b c e sah arm Eus$^{marc\ 368}$ et sq bis Ath^{449} ex cdd^{2} Hil^{4} Vig .. ς add *εν*, Ln [ε.] c. AC***EGHKLMSUXΥΓΔΛ al certe pler (d^{scr} om *ε. ημ.*) it^{mu} vg go cop syr^{utr} al Clem Or^{2} Eus$^{marc\ 365}$ Ath^{449} (sed vide ante) et^{455} Cyr Thdrt^{3,847} Or$^{int\ 3,42}$ Cyp Hil^{1} al mu | *πιστευση* (et. Or Ath al) .. BC* Clem *πιστευη*

22. *καγω* c. BC*DLX al Clem Eus$^{marc\ 368}$ Cyr Chr .. ς *και εγω* c. AC***E GHKMSUYΓΔΛ al pler | *δεδωκας* c. BCEGHKLMSUXΥΓΔΛ al longe pl Eus$^{marc\ 1}$ Cyr .. AD al mu Clem Hipp Eus$^{marc\ 1}$ Chr *εδωκας* (Ln) | *δεδωκα* (et. Clem Eus^{2} Cyr) .. AKM al aliq Hipp^{456} Chr *εδωκα* | *ωσιν* (D add *το*) *εν* | *ημεις εν* c. BC*DL al e mm (*sicut et nos* omisso ἕν) s$l^{2\cdot3\cdot}$ Clem Eus$^{marc\ 368\ bis}$ Hipp^{458} Cyr^{3} (sed non^{txt} ad h. l.) .. ς (Gb^{0}) Ln add *εσμεν* c. AC***EGHKMSUXΥΓΔΛ al pler vv pler (c *sicut sumus nos unum*) Eus$^{marc\ 366}$ Cyr^{txt} Hil Amb al

23. *εγω εν αυτ. και συ ε. εμοι* .. D 59. *συ εν εμοι καγω εν αυτοις* | D Eus$^{marc\ 366}$ et^{368} Chr (et.$^{mosc\ 4}$) *εις το εν* | *ινα* sec c. BCDLX al a e g cop pers P al Or Hipp^{456} Eus$^{marc\ 365\ bis}$ Cyr Chr (et.$^{mosc\ 5}$) Amb .. ς *και ινα* c. AEGHKMSUYΓΔΛ al pler it^{pl} vg go sah syr^{utr} al | *γινωσκη* .. HKΓΔ al mu -*σκει* | *ηγαπησας* pr (et. it^{pler} vg go sah syr^{sch} et$^{P\ mg}$ al Clem Eus Cyr Amb Aug Hier^{1}) .. D al^{7} a b gat cop syr^{cdd} aliq syr P ^{txt} aeth ar^{e} et^{ro} Chr Hier^{1} *ηγαπησα* (Gb')

24. *πατηρ* c. AB .. ς 49. *πατερ* c. unc rell aliisq rell ut vdtr omn | *ὃ* c. BD vg^{cdd} (ap Ln) go cop .. ς (Ln) *οὓς* c. ACEGHKLMSUXΥΓΔΛ al ut vdtr omn vv pl Chr Eus$^{marc\ 366}$ Cyr Thdrt^{4,450} Cyp Hil al | *δεδωκας* pr c. BCDEGHKLMSUXΥΓΔΛ etc .. Ln (ex err.) *εδωκας* c. A al panc Thdrt^{4,450} Chr (et.$^{mosc\ 6}$) | *κακεινοι* .. AKU al Thdrt^{450} *και εκεινοι* (Cyr Chr [et.$^{mosc\ 6}$] *και αυτοι*) | G *θεωρησωσιν* | *την εμην* .. D 91. Cyp^{1} om | *ην δεδωκας* c. ACDHLMXΔ al ϕlus^{60} Eus Hipp Cyr .. ς *ην εδωκας* c. BEGKSUYΓΔ al pm Thdrt^{4,450}

25. *πατηρ* (c. AB; ς 49. *πατερ* c. rell ut vdtr) *δικ.* (2. d *αγιε*) *και* (D it^{mu} vg [sed non am fu for ing al] cop [sed non cop^{dz}] sah al om) *ο κοσμ.* (D add *τουτος*, item a f al *hic mundus*) *σ. ο. ε. εγω δε σε* (A om) *εγνων* (D *εγνωκα*) *κ. ο. εγνωσαν* .. Const$^{8,\ 1,\ 1\cdot}$ itemque Hipp^{500} *πάτερ ἅγιε, εἰ καὶ ὁ κόσμ. σε οὐκ ἔγνω, ἀλλ' ἐγώ σε ἔγνων καὶ οὗτοί σε ἔγνωσαν* (rell non adduntur)

15, 9. ἀπέστειλας· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

XVIII.

Mt 26, 36 ss. Mc 14, 32 ss. Lc 22, 39 ss. 1 (156.1) Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 (157.10) ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας Lc 21, 37. ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 (158.1) ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 (159.10) Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. 6 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ

---

26. ἣν (Aug: „non est usitata locutio Dilectio quam dilexisti me"–„usitate quippe diceretur Dilectio qua dilexisti me. De Graeco quidem ista translata est.") .. D η, item *qua* it vg

XVIII. 1. ιῡ c. BL* .. ς Ln o ιῡ c. rell ut vdtr | των κεδρ. c. BCEGHKLM UXYΓA al pler (al^{9} των κεντρων, 9. τ. δενδρων) Or Cyr Chr [cf *Βασ. β'* 15, 23. *Βασ. γ'* 15, 13. etc] .. D a b cop sah του κεδρου (*cedri*, cop *arboris cedri*) .. Gb Sz Ln τοῦ Κεδρών (it^{pl} vg *cedron* vel ut e q *caedron*) c. ABA 123. vv pl Hier Amb [cf Ioseph. Antiqq 8. 1, 5.]

2. G om δε (cop *et Iudas - sciebat quoque*) | D o παραδιδων | ιῡ c. BLX al, item A praemisso και .. ς Ln o ιῡ c. ADKU al mu Cyr (Chr om plane), item EGHMSYΓA al pl και ο ιῡ | εκει .. B post αυτου pon, D a post συνηχθ.

3. Ln και των φαρισ. c. B Or^{1}; item DL it^{aliq} for fos al Cyr^{1} και εκ των φαρ.

4. ουν .. DLX al it^{pl} fos mt go cop syr al Cyr^{1} δε | ειδως (C ιδως) .. D 69. 30. 124. 157. syr^{hr} aeth^{ro} ιδων (D ειδ.) | Y al om τα | ερχομενα .. A al^{10} fere Thph επερχ. | εξηλθ. και λεγει c. BC*D 1. 2.pe al it^{pler} vg sah al (b vg^{ed} et$^{edd\ aliq}$ *processit et dixit*, item syr^{utr}) Or^{3} Cyr (ad h. l.) Chr^{1} (et.$^{mosc\,5}$) Aug .. ς εξελθων ειπεν c. AC***EGKLMSUXYΓAA al pler f go cop al (Chr^{1} [et.$^{mosc\,5}$] εξελθων λεγει)

5. απεκριθ. (X add και ειπον) αυτω | ναζωραιον .. D it^{pm} vg ναζαρηνον (item it^{pm} vg v. 7.) | λεγει αυτοις c. BD al^{5} a b e Or^{2} (sed B a pergunt εγω ειμι ιησους) .. ς Ln add o ιῡ c. ACEGKLMSUXΓAA etc | AD GXA al ιστηκει

6. ουν .. A 13. om | οτι c. CEG*$_{*}$*KMSUYΓAA al pler go (cop) Or Cyr ..

ἔπεσαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. 9 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10 (160.1) Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 (161.1) εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό; 12 (162.1) Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 (163.10) καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ

17, 12. Mt 26, 51 ss. Mc 14, 47. Lc 22, 50 s. Mt 26, 42. Mt 26, 57. Mc 14, 53. Lc 22, 54.

Gb⁰ Ln om c. ABDLX al⁷ it vg al (Or¹ libere) | απηλθαν c. BD .. ς -λθον c. rell ut vdtr | επεσαν c. BCDE*LX al .. ς -σον c. AE**KMSUY ΓΔΛ etc (G*₁* απηλθεν et επεσεν) | AC χαμε

7. επηρωτ. αυτ. c. ABCLUXY al fere¹⁰ e f q al vg (sed non am fu ing for al) cop sah syrP arm al Or Cyr (Chr λεγει αυτοις) .. ς αυτους (al mu -τοις) επηρ. c. DEG*₁*KMSΓΔΛ al pler itpm am fu for ing al go al. Praeterea D c sah al add λεγων | οι δε ειπον (D -παν) .. D Or¹ add παλιν

8. ω̄ς (Gb'') c. ABCEG*₁*KLMSUYΓΔΛ al longe pl (al aliq om) Cyr Thph .. ς ο ω̄ς c. min; sed DX al plus¹⁰ f q fos sah arm al Or αυτοις ο ω̄

9. δεδωκας .. D al εδωκ. | ουκ απωλ. (EL al απολεσα) εξ αυτων (A αυτου) ουδενα .. D εξ αυτ. ουδ. απωλ. (e nemine [corrige -nem] perdidi ex illis)

10. σιμ. ουν .. D τοτε σιμων, item italiq Simon autem, go verum Simon | K*Γ al ηλκυσεν | τ. του αρχ. δουλον .. D 242. itpl al Arn τ. δουλ. του αρχ. | ωταριον (Schu „haud dubie recte") c. BC*LX syrP mg (it vg auriculam) .. ς (Ln) ωτιον c. AC***DEG*₁*KMSUYΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr | ονομα (DX al praem το) τω δουλω (D al aliq itmu του δουλου εκεινου, q for al servi, 13. al f ff²· τω δουλω εκεινω)

11. την μαχαιρ. (Gb Sz) c. ABCDEKLMSUXYΓΔΛ al pl itpler am em fu for ing al go cop arm syrutr al mu Nonn Oros .. ς add σου c. min mu e vg (et. fos gat mm mt tol) sah al Cyr Hil | θηκην .. X al⁷ itpm mt cop al Cyr add αυτης | δεδωκεν .. DΛ al Chr (et.mosc⁸) εδωκεν

13. απηγαγον c. ACEG*₁*KLMSUXYΓΔΛ al pler (itpler vg syrutr adduxerunt) Chr Cyr .. Ln ηγαγον c. BD al⁶ a go cop | αυτον c. AC***EKLMSUYΓΔ al pler itpl vg go cop al mu .. 49. om, Ln [α.], c. BC*DG*₁*XΔ al a c ff²· Cyr Chr Thph | G*₁* αναν (item G v. 24.) | γαρ .. G*₁* syrP δε | c (postea καϊαφ.) D (in seqq D*₁* καϊαφ.) it vg (non am fu; sed fu variat) καϊφα. Ceterum post πρωτον 225. add απεστειλεν ουν αυτον ο αννας δεδεμενον προς καιαφαν τον αρχιερεα. Eadem post εκεινου

11, 50. *Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου* 14 *ἦν δὲ Καϊάφας*
ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπο-
Mt 26, 58 pp. *λέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.* 15 (164. 4) *Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων*
20, 2. *Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής.* (165. 10) *ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν*
γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ
ἀρχιερέως, 16 (166. 1) *ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω.*
(167. 10) *ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως*
Mt 26, 69 pp. *καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον.* 17 (168. 1) *λέγει*
οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος Οὐκ εἰμί. 18 (169. 10)
εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες,
ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς
καὶ θερμαινόμενος. 19 *Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν*
περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 (170. 1)
Mt 26, 55 pp. *ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ*
πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰου-

---

habet syrP mg (sed cod. Bars. in ipso txtu habet). Item post *εκεινου* add Cyr : *απεστειλαν δε αυτον δεδεμενον προς καιαφ. τον αρχ.* (:: cf v. 24.)

14. *απολεσθαι* c. AC**EG*$_{*}$*KMSUYΓΔΛ al longe pl syrP txt go .. Gb″ Ln *αποθανειν* c. BC*D*$_{*}$*LX al[13] vv pler Cyr Chr Nonn Chron[411] (:: ex 11, 50.)

15. *τω ιησου .. c** *αυτοις* | *ο αλλος* c. CEG*$_{*}$*KLMSUXYΓΔΛ etc .. Ln om (Gb[0]) *ὁ* c. AB(teste Vercell.)D*$_{*}$* al[5] Nonn (it vg go cop sah syrutr al *alius*; v. 16. itpl *ille alius*, vv al om, al *ille*) | *ην γνωστος .. B* itpl al *γν. ην*

16. AD*$_{*}$*XΔ al *ιστηκει*|Γ al plus[20] *προς την θυραν* (sed Γ c^{acer} x^{acer} -ρα) | *ο αλλος* (al mu vv aliq *εκεινος*, cf ad v. 15.) .. Υ 254. cop sah aeth om | *ο γνωστ. του αρχ.* c. BC*LX (sed X *ος ην* pro *ὁ*) cop .. ς Ln *ος ην γν. τω αρχιερει* c. AC**D*$_{*}$*EG*$_{*}$*KMSUYΓΔΛ etc (sah *quem pontifex noverat*)

17. *τω πετρ.* h. l. c. BC*LX al b c ff[2] g vg Cyr .. ς post *θυρωρος* c. AC***D*$_{*}$*EG*$_{*}$*KMSUYΓΔΛ al pler vv pler

18. AΧΥΔ al *ιστηκ.* et KΔ al *-κησαν* | *δε* .. L arm om | *ψῦχος* : ita A al; sed pler (ut KKMΓ) *ψύχος* | *ην δε μετ αυτ.* (13. al ipsu vg cop syrP c.* al add *και*) *ο πετρ.* c. AD*$_{*}$*EG*$_{*}$*HKMSUYΓΔΛ etc .. Ln *ην δε και ο πετρ. μ. αυτ.* c. BCLX al aliq a syr arm al Cyr (sed *εστως με. αυτ.*) | Υ *εστηκως*, K *εστως* supra lineam suppletum habet

20. *αυτω* (for *εις*) .. c al[2] a b fos om, hinc Ln [α.] | *ως* c. BD*$_{*}$*L .. ς Ln *ο ως* c. ACEGHKMSUXYΓΔΛ etc| B* *παρητια* | *λελαληκα* c. ABC*LXYΔ

δαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν· 21 (171.10) τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 (172.1) ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 (173.10) ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24 (174.1) Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἅννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 (175.1) Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

Mt 26, 71—75. Mc 14, 70—72. Lc 22, 58—62.

---

al[10] fere Cyr .. ς ελαλησα c. C***D*$_{*}$*EGHKMSUΓΔ al pler Chr | εν (Gb Sz) c. ABCD*$_{*}$*EGHKLMSUXYΓΔ al longe pl .. ς εν τη c. Λ al mu Cyr | παντες (Gb) c. ABC*LX al plus[20] it[pler] vg cop sah syr arm aeth al mu Cyr (om οι sq) Bas Nonn Or[int 3, 906] .. ς Sz 49. παντοτε (Schu „valde placet ap. Io.") c. C***D*$_{*}$*EG (Η πάντε)KMSUYΓΔΛ al longe pl q go syr^{P} s[recent] Thph .. ς^{e} παντοθεν c. min ut vdtr pauc | Μ 33. al[10] fere arm al συνηρχοντο

21. ερωτας c. ABC*LXY 33. al Cyr Chr[mosc 5] .. ς επερωτας c. C***D*$_{*}$*EGHKMSUΓΔΛ al pler Chr[montf] | ερωτησον c. BC*LX 1. 69. 124. 249. 299. 2.^{pe} Cyr Chr (et.[mosc 5]) .. ς επερωτησον c. AC***D*$_{*}$*EGHKMSUYΓΔΛ al pler | α (al pauc τι) ειπον .. Χ τι ελαλησα

22. δε .. Χ al[3] a cop om (syr και ταυτα) | εις παρεστηκως των υπηρ. (a ff^{2i} g vg *unus adstans ministrorum* [a ff^{2}· *ex ministris*]) c. Β a ff^{2}· g vg Cyr .. ς (49.) εις των υπ. παρεστηκως c. AC***D*$_{*}$*EGHKMSUΓΔΛ al longe pl q go sah syr^{utr} al .. C*LXY al b c f cop al εις των παρεστωτων (Υ al -στηκοτων) υπηρετων (cop υπηρ. παρεστ.) | αποκρινη .. MUΔ al mu -νει

23. ως c. BC*L b^{scr} o^{scr} al .. ς ο ως c. AC***D*$_{*}$*EGHKMSUXYΓΔΛ etc

24. απεστειλεν c. AC***D*$_{*}$*EGHKMSUYΓΔ al plus[65] q pers^{w} Thph .. ς^{e} (= ς Gb Sz) Ln add ουν c. BC*LXΔ al vix mu a b f ff^{2}· syr^{P} Cyr; item al[16] sah syr απ. δε, c g vg aeth pers^{P} *et misit*, go cop *tunc misit* | ὁ .. D*$_{*}$*Γ al om | Λ al καιαφα | Η αρχιερεαν

25. Χ al Chr om σιμων | ειπον .. Λ ειπεν | αυτου ει .. C* ει εκεινου, C** ει του ανθρωπου εκεινου | ηρνησατο .. add ουν C***EGMYΓΔΛ al fere[100] Thph (item a f go cop δε, c syr al *et ille negavit*) | ειπεν .. Λ al λεγει

26. συγγεν. (Κ συγκενης, Λ συγγ.) ων ου .. LX al it[alliq] vg arm al ο συγγενης ου | CKMXYΛ al ιδον

27. πετρος c. ABC*D*$_{*}$*EGKLYΓΔΛ al pl Cyr .. ς (Gb^{0}) praem ὁ HMSUX al pm

Mt 27, 1 ss. Mc 15, 1 ss. Lc 23, 1 ss. 28 (176.1) *Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ·* (177.10) *καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλ' ἵνα φάγωσιν τὸ πάσχα.* 29 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;* 30 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.* 31 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς Πιλᾶτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν* 12, 33. *νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμῖν οὐκ* Mt 20, 19 pp. *ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.* 32 *ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.* 33 (178.1) *Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων*

---

28. *ουν* (f g go syr *δε*, sah *post haec*) : ita et. Cyr Chr Chron^{10} et^{411} . LMU al plus^{40} (itemque evgll) b Or Thph om, hinc Gb^{00} | *πρωι* (Gb** c. ABCD$^{*}_{*}$*LMUXAA al fere^{100} Cyr Chron^{411} al .. ς *πρωια* c. EGHKSΓ a pm Chr Chron^{11} (sed ed. Par. *πρωι*) | *αλλ ινα* c. C**EGHKLMSUXΥΓ. al fere omn it^{mu} Cyr Chron^{bis} .. ABC*D$^{*}_{*}$*A al pauc it^{mu} vg go sah a *αλλα* (Ln)

29. *πιλατος* .. ad AD, quos plerumque *πειλατος* exhibere iam ad prior evv notatum est, accedit ubique ut vdtr B, item plerumque et. c et Quorum ex auctoritate testium ubique *πειλατος* edendum ess existimo. | *προς αυτους* c. AC***D$^{*}_{*}$*EGHKMSUYΓΔΛ al pl q cop sah a Cyr in^{edd} prior .. BC*LX al^{10} fere for syr et syrP c.* al (go ante *ὁ Πιλ.* Cyr (ed. Par. 1638.) praem *εξω* (Ln), idem add al mu it^{pl} vg al Non | *φησιν* (Gb*) c. BC*LX 1. 33. al Cyr (Chr^{libere}) .. ς Ln *ειπεν* c AC***D$^{*}_{*}$*EGHKMSUYΓΔΛ al pler it vg al mu | *κατα* (it^{mu} *de hoc ho mine*) .. B om, hinc Ln [א.]

30. *ειπαν* c. BC .. ς *–πον* c. rell ut vdtr | *κακον ποιων* c. BL e (*mali ali quid faciens*) sah (*fecisset malum*), item Nonn^{vdtr} (*εἰ μὴ ἦν τελέσα ἄφατον κακόν*), item C* 33. al a (*male faciens*) *κακοποιων* .. ς Ln *κα κοποιος* (Υ *–ποιως*) c. AC***D$^{*}_{*}$*EGHKMSUXYΓΔΛ al pler it^{pl} vg (haben *malefactor*) etc Eus^{ps} Chr (Ath^{n73} *κακουργος*)

31. *ουν* (145.* sah *δε*, go *tunc dixit*) .. 254. a b e cop syr al om, Ln [o. ex err. de c|*πιλατος* c. BC* .. ς (Ln ignorans c) praem *ὁ* (:: at sole dici) c. rell ut vdtr | *ειπον* c. BC al e q cop sah arm syr perss al O .. ς add *ουν* c. EGHLMSXYΓΔΛ al pl it^{pler} vg Cyr Chr; item AD$^{*}_{*}$*K al go syrP *δε*

32. *ον* .. LA 59. 259. *θεου*, 245. 435. go Chr (et.$^{mosc\,4}$) *κυριου* | *ημελλε* .. KL al fere^{50} *εμελλ.*

33. *παλιν* h. l. (Schu „bene") c. BC*D$^{*}_{*}$*LXYΔ al fere^{10} it vg arm Cy (cop *iterum venit Pil. intro in praet.*) .. ς post *πραιτωρ.* c. AEGHKMS ΓΔ al longe pl syrP (go *ivit in praet. iterum Pil.*) :: cf 19, 9. .. C*** 33 al pauc sah syr perss om | *αυτω* .. A *αυτοις* | Υ* om *ὁ* ante *βασ*

34 ([179.10]) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 ([180.1]) εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ([181.10]) ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ 8, 47. ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ([182.9]) καὶ λέγει αὐτοῖς Ἐγὼ οὐδε- 19, 4. μίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 ([183.4]) ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν Mt 27, 15 ss. Mc 15, 6 ss. Lc 23, 17 ss.

---

34. απεκριθη (D*$*$ itpm am fu for ing mt al praem και; AD*$*$U 1. 33. 157. 299. 2.pe al5 απεκρινατο) c. ABC*D*$*$LMUXY al10 fere itpler vg go cop sah syrp al Cyr .. ς (Gb00) add αυτω c. C***EGHKSΓΔΔ al pler c syr al | ως c. BLX al aliq Cyr .. ς ο ως c. unc reli aliisq pler | αφ εαυτου c. AC**D*$*$EGHKMSUXYΓΔΔ al ut vdtr omn .. BC*L Cyr Chr (et.mosc0) απο σεαυτου (Chr σαυτου) : ita Ln | συ .. D*$*$ 59. itpl vg sah arm al Chr om | M al plus15 aeth αλλος (M αλλο) σοι ειπεν | σοι ειπον .. BC*D*$*$L vg (sed non am fu for ing al) cop sah syrutr al Cyr ειπ. σοι

35. εμοι .. A μοι

36. ως c. ABCD*$*$EGHKLMUXYΓΔ al pl Cyr Thph .. ς (Gb00) praem ὁ c. s?Δ al mu | η βασ. η εμη sec loco .. D*$*$ al Chrmosc1 η εμη βασ.| αν h. l. (et. Or al, item Hier accuratissime *ministri utique mei*; itmu vged etcdd aliq *min. mei utique*, sed a b e am al sah al Cyp non exprim αν) .. B(sed habet supr. lin. suppletum)LX al7 Or3 Cyr Chr post ηγωνιζ. pon

37. απεκριθη .. U praem και, K syr Cyr add αυτω | ως c. LXΔΔ al50 fere .. ς Ln o ως c. ABD*$*$EGHKMSUYΓ al pl Cyr | εγω. εγω c. AEGHKMSUX ΓΔΔ al pl itpl vg go cop sah al .. Ln εγω. [εγω] : om enim alterum BD*$*$LY al plus10 a c fos arm syrp (e syr utrumq om) Cyr Chr Cyp Amb | γεγεννημαι (Γ al γεγενημ.) .. A praem και

38. ευρ. εν α. αιτ. c. BLX al b c e ff2. g vg (a *nullam in illo invenio causam*; cop sah *non invenio ullam causam in eo*, f Quaest *null. inv. caus. in eo*) Cyr .. ς αιτ. ευρ. εν αυτ. c. AEGHKMSUΓΔΔ al longe pl q syrutr al Chr; item D*$*$ al Const αιτ. εν αυτ. (Const Chrcom κατ αυτου) ευρ.

39. συνηθ. υμιν (al aliq ημιν) .. L συνηθ. υμων | υμιν pr h. l. c. AEGH MSYΓΔ al longe pl go .. BD*$*$KLUXΔ al mu it vg arm syrutr al Cyr

ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 (184.1) *ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες λέγοντες· Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.*

XIX.

Lc 23, 16. 1 (185.4) *Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί-*
Mt 27, 26 ss. Mc 15, 15 ss. *γωσεν.* 2 *καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν,* 3 *καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα.* 4 (186.9) *Ἐξῆλθεν*
18, 38. *πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν εὑρίσκω.* 5 *ἐξῆλθεν οὖν*

---

post *απολυσω* (Lu); item *υμιν* sec h. l. c. EGHMSΓΔΛ al longe pl .. ABD$^{*}_{*}$*KLUXY al mu it vg go arm syr^{utr} al Cyr post *απολ.* (Ln); al aliq Chr om *υμιν* utroq loco :: cf Mc^{1} et Mt^{1} ll. pp. | *εν* .. B om (teste Maio) | *βουλ. οιν* .. KUY al aliq add *ινα*

40. LM *εκραυασαν.* Item 19, 6 et 12. | *ουν* .. S al^{15} fere vv aliq Aug om | *παλιν* .. GKU 1. 13. 33. 69. 124. al fere^{45} it^{pl} cop sah syr arm al mu Chr Nonn om | *παντες* (D$^{*}_{*}$* post *λεγ.* pon) .. BLX al^{15} (Or*libere*) om | *τον* .. D$^{*}_{*}$* om | *ὁ* .. D$^{*}_{*}$* om

XIX. 1. *ελαβ.* (Y al post *ο πιλ.*) *ο πιλ. τον ιν και εμαστιγωσ.* (MUXΓ al *εμαστηγ.*) .. LX al a cop sah *ο πιλ. λαβων τον ιν εμαστ.* (syr *tunc Pilatus flagellavit Iesum*)

2. *αυτου τη κεφαλη* .. A(H)U al *αιτου* (H post *κεφ.*) *επι την κεφαλην*, c f q *in* (c *super*) *caput* (q *-ud*) *eius*

3. *και ηρχοντ. πρ. αυτ.* c. BLUXΔ al plus^{20} it^{pler} vg cop sah syr^{p} et^{hr} arm aeth al Cyr Nonn Aug .. S om c. AD$^{*}_{*}$*EGHKMSUYΓΔ al longe pl f q go syr al | *εδιδοσαν* (LX *-ωσαν*) c. BLX 1. 22. Cyr .. S *εδιδουν* (K *-δου*) c. AD$^{*}_{*}$*EGHKMSUYΓΔΛ al pler

4. *εξηλθεν* (Gb) c. D$^{*}_{*}$*Γ 1. 106. 157. 2.^{pe} y^{scr} al^{3} ac plur a c e f g q am em fu for fos ing gat mt al go cop sah arm syr^{p} pers .. S 49. *εξηλθ. οιν* c. EGHMSUYΔΛ al longe pl b ff^{2}· vg^{ed}; item Ln *και εξηλθ.* c. ABKLX al^{8} syr aeth Cyr (:: grave est in auctoritate testimonii pensanda quod cum D$^{*}_{*}$* [qui quidem ex ipso D fluxisse vdtr] et Γ consentiunt min ii qui codicum BL solent socii esse. Accedit vero et, insignis antiquorum interpretum consensio.) | *παλιν* .. 258.* 346. 47.^{ev} b ff^{2}· go pers^{p} Thph om | *εξω* (LX al it^{plur} vg post *ο Πιλ.*, Y ante *παλιν* pon) .. 106. 131. 249. al^{6} e om | *αιτ. εν αυτ. ουδεμ.* (127. al *ουχ*) *ευρ.* c. LXY 157. 250. 299. (item 127. al); similiter A 122. al *ουδ. εν αυτ. αιτ. ευρ.* .. B 33. Cyr *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω* (Ln), item S *εν*

ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. 6 (188.1) ὅτε οὖν εἶδον Mt 27, 28 pp.
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες Σταύρωσον σταύρωσον. (189.10) λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Λάβετε αὐτὸν
ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· (190.9) ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ 18, 31.
αἰτίαν. 7 (191.10) ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμεῖς νόμον *Lev 24, 16.
ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ
ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 (192.4) Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν 10, 33. Mt 26, 63 ss. pp.
λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν
καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδω- Mt 27, 12 ss. Mc 15, 4 s.
κεν αὐτῷ. 10 (193.10) λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ
οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί

αυτ. ουδ. αυτ. ευρ. c. D*$_{*}$*EG(post εν αυτω hiat)HKMSUΓΔΛ al pl am fu fos mt tol al go syrP. Variant al aliq ac vv pl libere

5. ο ω̄ς .. B om ὁ | ἐξω (KUΛ al^{20} q al ante ο ω̄ς) .. 235. it^{aliq} vg (sed non for al) al om | ἰδε c. AD*$_{*}$*EGHKMSUΓΔΛ etc .. BLXΥ 1. 33. al? Cyr HesychP^{resb} in cat^{390} ἰδου | ο ανθρωπος .. B om ὁ teste Mai.

6. ἰδον (Υ -εν) c. AD*$_{*}$*KLMXΥΛ al .. ς Ln 49. ειδον c. BEHSUΓΔ al pl ! οι αρχ. .. Υ 299. al^{4} praem *ο οχλος και* | εκραυγασαν: vide ad 18, 40. | σταυρ. σταυρ. c. BL 1. al am ing em for tol mt al$^{2.3.}$ Cyr^{txt} et^{com} (Chr^{mosc} edd ut vdtr) Hil Cassiod .. Gb Sz Ln add αυτον c. AD*$_{*}$*EH KMSUXΥΓΔΛ al longe pl vv longe pl (e Quaest^{1} *crucifigatur*) Const Chr edd Thph Amb Aug (Hier *talem* pro *eum*) (:: cf v. 15. Mc 15, 13. Lc 23, 21.) | LΔ ουκ ευρισκ.

7. ημων c. AEHKMSUXΥΛ al ut vdtr omn q go cop sah syr^{utr} al mu Cyr .. BD*$_{*}$*LΔ it^{pler} vg Or Hil al om (Ln) | υιον .. SΔΛ 127. al^{25} fere go post θεου pon | θεου (ς Gb Sz) c. ABD*$_{*}$*EHKLMSUXΥΔΛ al longe pl Or Cyr Chr .. ς^{e} praem του c. min aliq | εαυτον (M αὐτον) h. l. c. BL MXΥ 1. 124. 249. 346. 48.^{ev} al aliq it vg Or Cyr (Chr post εποιησ.) Cyp .. ς ante υιον c. AD*$_{*}$*EHKSUΔΛ al longe pl

8. τουτον τον λογον .. H -των των -γων

9. παλιν : M^{mg**} habet πιλατος, quod pro παλιν και in usum eccles. adpictum esse videtur, ita ut a verbis ο Πιλ. λεγει lectionis initium fieret. Miro modo hunc in locum Chr sic : οὐκέτι αὐτὸν ἐρωτᾷ Τί ἐποίησας; ἀλλ' ἄνωθεν πάλιν ὑπὸ τοῦ φόβου κατασειόμενος ποιεῖται τὴν ἐξέτασιν λέγων Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός; ἀλλ' οὐκ ἀπεκρίνατο.

10. λεγει (Gb improbante Schu) c. A 28. 69. 124. 346. 435. y^{scr} al^{25} fere q cop arm syr perss sl$^{2.3.}$ Cyr .. ς (Ln) add ουν c. BD*$_{*}$*EHKLMSUXΥΔΛ al pl it^{pler} vg sah syrP al (go *tunc dix. ei;* aeth *et dix. ei*) | αποκ. σε et σταυρ. σε hoc ordine c. ABE* e syr (96. 250. syrP om κ. εξ. εχ. σταυρ. σε) .. ς σταυρ. σε et αποκ. σε c. D*$_{*}$*E(ipse* se corr.)HKLMSUX ΥΔΛ etc

σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλᾶτος ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις Ἴδε ὁ βασι

---

11. *απεκριθη* (et. itpler vg go cop syrP al) .. BD*$_{*}$*L 1. 33. 249. a c sal syr perP (aeth) Cyr add *αυτω*, hinc Ln [α.] | *ω* c. BD*$_{*}$*EHKUXY* a plus^{50} .. ς (Gb^{00}) praem *ὁ* c. ALMSY**AΔ al pl Cyr | *ειχες* .. AD*$_{*}$*LY al^{10} cop *εχεις* | *κατ εμου* h. l. c. BD*$_{*}$*KLX 1. 33. 124. 157. 2.pe itple vg arm; item Y al q (et f *in me ullam potest.*) ante *εξουσιαν* .. ς pos *ουδεμιαν* c. AEHMSUΔA** al pl go al mu Cyr .. A* al^{5} Ir^{int} Hil al om *ουδεμιαν*, Chr Thdrt$^{2/3/6}$ om *κατ εμ. ουδ.* | *σοι* (x om) *δεδομενον* (K a barb^{ev} *δεδωμ.*) hoc ord. c. AEHIKMSUΔA al certe pler Cyr Chr Thdrt . BD*$_{*}$*LY al? *δεδομ. σοι* (Ln) .. a c ff^{2} q Ir^{int} Cyp^{2} Hil Amb Ambrs *dat.* (*data* vel *datum*) *tibi fuisset* (*esset*); b *esset tibi data*; e Cyp^{1} *dat esset tibi*; am al mu *tibi esset datum*, f vg^{ed} *tib. dat. fuisset* (*esset* vg) | *ο παραδιδους* c. AD*$_{*}$*HIKLMSX al pler go Cyr Chr .. BEU (ni fallor ΔA al *ο παραδους* (A *-δός*) : Ln. Item it vg *qui tradidit*, nec aliter vg pl | *μειζονα* .. U *μειζω*, L *μιζον* (sequente α-)

12. *εζητ. ο Πιλ.* (K al post *αυτον* pon) c. AD*$_{*}$*EHISUΥΔA al pler f q vg go syr^{utr} al Cyr .. BLMX al it^{pl} (b om *ο πιλ.*) cop sah *ο πιλ. εζητ* (Ln) | *εκραυγαζον* (A *εκραγ.*, LM *εκραυαζ.*) c. AILMY 1. 22. 69. 124 al^{20} Or, item BD*$_{*}$* 33. 157. 249. al^{10} *εκραυγασαν* .. ς *εκραζον* c. FH KSUXΔA al pl Cyr | *εαν* .. B *αν* | *πας* .. D*$_{*}$* 106. al it^{mu} vg (sed non am fu for ing al) cop syr al Const^{lib} add *γαρ* | *εαυτον* (Gb Sz) c ABD*$_{*}$*EHIKLMSUXYΔA al longe pl Or Const Chr Cyr al .. ς *αὐτον* c min

13. *των* (L *τον*) *λογων* (M *-γον*) *τουτων* (Gb″) c. ABLM al, item D*$_{*}$*EHIY al^{60} fere Resp$^{orthod\,65}$ *τουτων τ. λ.*; item *hos sermones, haec verba* (sec q syrP ed flor *verba haec*) it vg al pl Aug .. ς *τουτον* (barb^{ev} om) *τον λογον* c. KSU al pl Chron^{11}, item A al Cyr *τον λογ. τουτον*. Item syr a *hunc sermonem* | *βηματος* c. ABD*$_{*}$*ILUX al^{15} fere Cyr Chron .. ς (Gb^{00} praem *του* c. EHKMSYΔA barb^{ev} al longe pl | Y *εβραιστι*, I *εβραιστ* | *γαββαθα* (M 1. al mu *-θᾶ*, EKUA al pl *-θά*) .. H barb^{ev} al^{60} fer vg^{edd} aliq (sed vg^{ed} am ing for al *gabbatha*, q *gabbata*) syrP al *γαβαθα* .. c *gabtha*, b *gennetha*, e *gennatha*, a *gennaesa*, f *gennesar*, 1. 22. al *καπφαθα*

14. *ην δε* .. Y om *δε* | *ωρα ην* (Gb″) c. ABD*$_{*}$*LMUXA barb^{ev} al^{60} a c fo (syr *ac erat quasi hora*) sl$^{1.6}$ Cyr Chron^{bis} .. ς *ωρα δε* c. EHISYA a mu ff^{2} syrP; item K al aliq sl$^{2.3}$ *ωρ. δε ην* (cop *hora vero sexta erat*

λεὺς ὑμῶν. 15 (194.1) ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι Ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. (195.19) λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 (196.1) τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

— —

sah *hora vero sext. erat praeparationis pasch.*) .. 157. al^{8} b e f q vg aeth pers^{p} ὡρα | ὡς c. ABEIKLXYΔ al^{40} fere .. ς ωσει c. D$^{*}_{*}$*HMSUΔ al pl Cyr Chron^{2} | εκτη c. ABEHIKMSUYΔ al pler it vg cop sah (sed in fragm Borg deesse dicuntur verba ωρα ην ως εκτ.) syr^{utr} aeth pers^{s} al Cyr al. (Agnoscunt et. Valentt ap Ir$^{1,14,6.}$ – ἧς οἰκονομίας ἀρχὴν καὶ τέλος τὴν ἕκτην ὥραν, ἐν ᾗ προσηλώθη τῷ ξύλῳ.) Cf. et. Hesych presb in cat$^{389.}$ τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν Μάρκος τρίτην ὥραν λέγει τὸν χν σταυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰω. ἕκτην; Μάρκος μὲν τὴν ὥραν τῆς ἀποφάσεως τοῦ σταυροῦ σαφῶς καὶ ἀναμφιβόλως ἐκτίθεται – – Ἰω. δὲ – τὴν ὥραν ἐν ᾗ τῷ σταυρῷ προσήλωσαν τὸν κύριον ἤφησεν. .. D$^{*}_{*}$*LX (in comm vero est εκτη) Δ 72. 88. 123.* mg 151. τριτη. Item Chron^{11} et^{411} (καθὼς τὰ ἀκριβῆ βιβλία περιέχει αὐτό τε τὸ ἰδιόχειρον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν περιέλκεται χάριτι θεοῦ ἐν τῇ Ἐφεσίων ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐκεῖσε προσκυνεῖται) Nonn (ἣν δὲ τετανομένη τριτάτη θανατηφόρος ὥρη) Sev^{ant} in cat.^{389} (et. Mai. IV.^{299}, item 237.schol) Εὐσέβιος ὁ Καισαρεὺς ὁ Παμφίλου προσαγορευόμενος ἐν ταῖς πρὸς Μαρῖνον ἐπὶ ταῖς περὶ τοῦ θείου πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως ζητήσεσι καὶ ἐπιλύσεσι καὶ τοῦτο προϋθηκεν εἰς ἐξέτασιν τὸ τὸν μὲν θεῖον εὐαγγελιστὴν Μάρκον εἰπεῖν ὥραν εἶναι τρίτην καθ' ἣν ἐσταυρώθη ὁ θεὸς ἡμῶν, τὸν δὲ θεολογικώτατον Ἰωάννην κατὰ τὴν ὥραν τὴν ἕκτην γράψαι προκαθεσθῆναι τὸν Πιλᾶτον ἐπὶ τοῦ βήματος - καὶ ἀνακρίνειν τὸν ιν· καί φησι γραφικὸν εἶναι τοῦτο σφάλμα παρορᾶσθαι παρὰ τῶν (sic recte Mai., male cat^{ox} παραγορᾶσθαι πάντων) ἐξ ἀρχῆς ἀπογραψαμένων τὰ εὐαγγέλια· τοῦ μὲν γὰρ γάμμα στοιχείου τὴν τρίτην ὥραν σημαίνοντος, τοῦ δὲ ἐπισήμου τὴν ἕκτην, καὶ πολλὴν ἐμφέρειαν ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους τούτων τῶν χαρακτήρων κατὰ πλάνην τὸ γάμμα στοιχεῖον τὸ (haec omnia ex Maio sumpsimus, quorum plura male om cat) τῆς τρίτης ὥρας δηλωτικόν, κινηθείσης τῆς ἀνατεταμμένης εἰς μῆκος εὐθείας, εἰς τὴν τοῦ ἐπισήμου μεταχωρῆσαι σημασίαν, τοῦ τῆς ἕκτης ὥρας δηλωτικοῦ. Etc. Similiter Amm schol : ὁ δὲ καλλιγραφος ἀντὶ τοῦ γάμμα στοιχείου, ὅπερ σημαίνει τὴν τρίτην, ἔγραψε τὸ ἐπίσημον, ὃ καλοῦσιν οἱ Ἀλεξανδρεῖς γαμέξ, ὃ δηλοῖ τὴν ἕκτην, πολλὴν ἔχοντα πρὸς ἑαυτὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ διὰ τοῦ γραφικοῦ σφάλματος γέγονεν ἡ διαφωνία· ἀντὶ γὰρ γ ὥρας ς ἔγραψεν. Eadem fere repetit Thph.

15. εκραυγασαν (L εκραυασ.) ουν (q *autem*) εκεινοι (e om) c. BLX al b e q Cyr .. ς (Ln) οι δε εκραυγασαν (Δ -γασον, D$^{*}_{*}$*KY al -γαζον, al aliq barb^{ev} εκραζον, item g vg [exc fu] sah *clamabant*) c. AD$^{*}_{*}$*EHIKM SUYΔΔ al pler it^{pl} vg al mu. Praeterea U al^{20} fere barb^{ev} add λεγοντες | EA barb^{ev} al εχωμεν

16. Y παρεδωκαν

Mt 27, 32 sq. Mc 15, 21 sq. Lc 23, 26 sq.

(197.1) *Παρελαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν,* 17 *καὶ βαστάζων αὐτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ,* 18 *ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν,* (198.1) *καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.* 19 (199.1) *ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.* 20 (200.10) *τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ*

---

16. *παρελαβον* (L *παραλαβον*) *ουν* (c. BD$^{*}_{a}$*LX 33. 142. 249. a^{ser} a b c e ff^{2}· q fos cop Cyr; agnoscunt *ουν* et. syr^{hr} itemque Or: *παρὰ τῷ Ἰω. Παραλαβόντες οὖν αὐτόν*: ς Ln *δε* c. AEHIKSΔΛ al pl g vg syr^{p} al) *τον ιν* .. U al^{20} fere barb^{ev} *παραλαβοντες δε τον ιν* et M 1. 13. 124. 346. al sah *οι δε παραλαβοντες αυτον* (sah *Iesum*); item Y *οι δε παρελαβον τον ιν* .. 42. 61.* 69. plane om, hinc Gb^{0} | *τον ιν* (M etc *αυτον*) c. (Gb') c. BLX 19. 33. 249. 135.$^{a\ ev}$ (item 42. 61.* 69. qui post *σταυρωθῇ* statim ad *και βασταζων* pergunt) a b c e ff^{2}· cop Cyr .. Gb Sz add *και ηγαγον* (*duxerunt*) c. D$^{*}_{a}$*EHIKSYΔΛ al^{130} fere f am fos mt al sl Chr (et.mosc^{5}) Cyr^{cod} Thph Euth; item ς add *και* (MU al sah om) *απηγαγον* (*adduxerunt, eduxerunt*) c. AMU al mu g q vg (et. fu al) sah syr^{utr} al; item al aliq syr^{hr} Or *και* (al syr^{hr} Or om) *επεθηκαν αυτω τον* (al om) *σταυρον*. Praetereaque MU (*ante *απηγ*.) al plus^{20} barb^{ev} syr^{hr} **sl^{2}· Cyr^{cod} Euth add *εις* (44.^{ev} praem *εξω*) *το πραιτωριον*, al pauc Thph^{ed} *εις το σταυρωσαι*

17. *αυτω* (ita BX 33.; L 1. Cyr *εαυτω*, D$^{*}_{a}$* al *εαυτου*, al *αυτοι*) c. BLX 1. 33. al it^{pler} vg (Or *κατὰ τὸν ἰω.* *ἑαυτῷ βαστάζει τὸν σταυρὸν καὶ βαστάζων αὐτὸν ἐξῆλθεν*) Cyr .. ς *αὐτοῦ* (sed AIUY al barb^{ev} Chr *εαυτου*, rell vero certe pm ut A *αὐτοῦ*) post τ. *σταυρ.* c. AEHIKMSUYA al pler q cop sah syr^{utr} al Chr Cyr^{cod} et$^{ed\ prior}$ | *εις τον* (Y *το*) .. EHSA al plus^{70} Thph *εις* (al aliq add *τον*) *τοπον* | *ο λεγεται* c. AK 157. y^{ser} al^{20} barb^{ev} a c f q Cyr .. ς *ος λεγεται* c. BD$^{*}_{a}$*EHIMSUYA al pl e syr^{p} al .. LX 33. 249. 35.^{ev} b ff^{2}· g vg cop sah Chr om, posteaque iidem (exc b am fu for ing al) habent *εβρ. δε* | Y* y^{ser} *εβραιστι*, Y** *-ιστει*, I rursus *εβραεισται* | *γολγοθα* (D$^{*}_{a}$* *-οτα*) .. B sah *γολγοθ*, e *gulgotha*, syr^{p} *gogultha*, syr *gagulta*, syr$^{p\ mg\ sr}$ *γολγολθα*, X *γαββαθα*. De accentu cf ad Mt et Mc (*-θᾶ* h. l. inter alios B**M, *-θά* KA)

18. *αλλους δυο* .. D$^{*}_{a}$* *δυ. αλλ.*

19. *εθηκεν* .. AK al^{12} barb^{ev} (sah sl) *επεθηκ.* | D$^{*}_{a}$* *ην δε το γεγρ.* | *ναζωραιος* .. it^{pl} vg *nazarenus*

20. *ο τοπ. της πολεως* (Gb Sz) c. ABD$^{*}_{a}$*EHIKLMSUXYΔΛ al longe pl barb^{ev} q syr^{p} sl Cyr Thph .. ς *της πολ. ο τοπ.* c. min aliq it^{pl} (*elibere quia iuxta civitatem in crucem sublatus est Iesus*) vg al mu | *ο ις* .. X om *ὁ* | *εβρ. ρωμ. ελλην.* hoc ord. c. BLX 33. 74. 89. 90. 234. 248. q^{ser} r^{ser} e cop sah aeth Cyr .. ς Ln *εβρ. ελλ. ρωμ.* c. AD$^{*}_{a}$*EHIKMSUYΔΛ al longe

Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων Μὴ γράφε Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος Ὃ γέγραφα, γέγραφα.

23 (20b, 1) Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, Mt 27, 35. Mc 15, 24. Lc 23, 34. ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου· 24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. 25 (20c, 10) εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ Mt 27, 55 a. ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μη-

---

pl barb^{ev} it^{pler} vg syr^{utr} al. Praeterea 1 ter - *στει*, y$^{scr\,t}$ ter - *στη*, D$^{*}_{*}$* *-σται*

21. *οι* (D$^{*}_{*}$* om) *αρχιερ.* (b c f q fos for *principes*, a vero add *et principes*) *των ιουδαιων* (73. 249. d^{scr} ff^{2} am syr pers^{p} sax om; ar^{p} *et Iudaei*) | *ειμι* .. BLX 33. post *τ. ιουδ.* pon (cop ante *βασιλ.*)

23. *οτε* .. L al om (post *-ωται*) | *τον ιν* .. 124.^{txt} g vg sah Aug *αυτου* | *και* (cop sah Eus$^{ecl\,67}$ om anteaq habent *λαβοντες*) *εποιησαν* (L *ποιησαν* : sequitur *τεσσερα*) : et. Eus^{dem} Ps-Ath^{2,67} Cyr al .. D$^{*}_{*}$* *ποιησαντες* | *τεσσερα* c. AB(vdtr, quia alibi plerumq certum est; Mai ed. -α-)LM .. ς (Ln) *τεσσαρα* c. D$^{*}_{*}$*EHIKSUXYA al certe pler | *και τον χιτωνα* .. a b ff^{2}· syr ar^{p} om .. 69. 124. 346. c Eus^{dem} Ps-Ath^{2,67} Cyp *τον δε χιτ.* (c Cyp *de tunica autem*) pergentes *επει ην αρ.* (Eus *οτι αρ. ην*) etc (sublato *ουν* sq). Similiter 13. *και τον χιτ. επει ην ο χιτ. αρ.* etc absq *ουν* | *αραφος* c. AD$^{*}_{*}$*EHIKLM(8?)UXYA al pl .. ς Ln *αρραφ.* c. B al mu

24. *ειπαν* c. LX al? .. ς Ln *ειπον* c. rell ut vdtr | *ουν* (13. etc om : vide ante) .. D$^{*}_{*}$* cop^{wi} syr$^{p\ mg}$ *δε* (syr aeth al *et dixerunt*) | *εσται* .. D$^{*}_{*}$* *εστιν*, item it vg Cyp al *cuius sit* | *η λεγουσα* (et. Eus^{dem} Cyr al) .. B 249. a b c e ff^{2}· (non f g l vg) sah pers^{p} Eus$^{ecl\,67}$ (sed add *τό*) Ps-Ath^{2,67} om (:: ut 13, 18. 19, 36. lectione non fluct) : ita Ln | A* om *εαυτοις* | H al *εβαλλον* | *ταυτ. εποιησαν* (a em pers^{p} om *οι μεν* usq *εποι.*) .. LX al sah *επ. ταυτ.*

25. AD$^{*}_{*}$*HX *ιστηκεισαν* (*-κισαν* A) | D$^{*}_{*}$* *και αδελφη*, sed *η* supra lin. suppl est | *μαρια* (1. *-ιαμ*, syr pers^{p} aeth praem *και*) *η* (L ^{pcr} om) *του κλωπα* (H al pm *κλοπα*, cop aeth al *κλεωπα* [sed cop^{ds} *κλεοπα*], b f q al am al *cleopae* vel *-pe*, it^{mu} vg^{ed} et^{cdd} aliq *cleophae*) .. c add *et maria iacobi*. Ceterum Ln et ante *μαρια* et post *κλωπα* interpg | *και μαρια* (L 1. *-ιαμ*) *η μαγδ.* .. a om. Ceterum syr$^{p\ mg}$ haec notat:

τέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ
20, 2. Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. 27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ Ἴδε ἡ μήτηρ σου.
καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.
*Ps 68 (69), 22. 28 (203.4) Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται,
Mt 27, 48 pp. ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει Διψῶ. 29 σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους
μεστόν· οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες
προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 (204.1) ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος

Clopa et Iosephus fratres, et Maria et Maria (mater domini) sorores: hi igitur duo fratres acceperunt (uxores) *has duas sorores.*

26. A* om *παριστωτα* | L* 235. 346. y$^{scr\,1}$ om *ον ηγαπα* | *τ. μητρι αυτου* c. AD*$_{*}$*EHKMSUYΛ al longe pler vv pler .. BLX al^{2} b e arm om *αυτου*, hinc Ln [α.] (:: ad *μητερα* nullus cod gr nec nisi pauc vv add *αυτου*) | *ιδε* (D*$_{*}$* *ειδε*) c. (Gb'') BD*$_{*}$*MXΛ al^{60} fere Or Cyr Chr .. ς *ιδου* c. AEHKLSUY al pm

27. *ιδε* (Schu commend) c. BL al^{12} Cyr Chr .. ς *ιδου* c. AD*$_{*}$*EGHKMSUXYΛ al pler | *ωρας* .. AE* (vdtr nam *ωρας ε* in rasura) al^{40} sah al$^{2\text{-}}$ semel *ημερας* | *ο μαθ. αυτην* (Gb Sz) c. ABEGHKLMSXYΛ al longe pl e sah (*discip. accepit eam*) arm sl^{3} Cyr Thph .. ς (Ln 49. ex err.) *αυτην ο μαθ.* c. D*$_{*}$*U al pl it^{pler} vg cop al Amb^{3}, sed U al^{30} fere a c syr^{utr} al *ο μαθ. εκεινος* (*ille discipulus*)

28. *τουτο* .. U al^{30} f q (al vg *postea*) cop sah al Eus$^{ps\,368}$ (sed^{379} *τουτου*) Chr Thph Hil *ταυτα* | *ειδως* (MX al *ιδως*) c. ABD*$_{*}$*LMUXΛ al pl it^{pler} sah syr^{utr} al Eus$^{ps\,379}$ Did Chr Hil (sed BM* Chr$^{mosc\,1}$ itmu Hil post *ο* [B om] $\overline{ις}$ pon) .. EGHKSY al plus^{70} a cop aeth arP Eus$^{ps\,368}$ Cyr Thph *ιδων* (Y *ειδων*) : Gb' | *ηδη παντα* c. ABD*$_{*}$*LUXY al mu am em ing mm al Did .. ς *παντ. ηδη* c. EGHKMSA al pl f syrP ; item 235. Eus^{2} post *τετελεστ.*, Cyr ante *οτι* .. 1. al^{30} fere it^{pl} vg cop sah syr al Chr al Hil al om *ηδη* | *τετελεσται* (D 64. *τετελειωται*) .. UM** al pl sl$^{2\text{-}3}$ add *τα* (M** al pm om) *περι αυτου* | *τελειωθη* .. D*$_{*}$* 1. 13. 69. 124. al mu *πληρωθη* | *η γραφη* .. syrP c.* add *η λεγουσα Και εδωκαν εις ποτον μου οξος και χολην*

29. *οιν* c. D*$_{*}$*EGHKMSUYΛ al certe pler c f g q vg syrP al Cyr (cop sah *δε*, ff$^{2\text{-}}$ syr Hil *et erat*) .. ABLX a b e fos (Promiss) om : hinc Gb^{0} et Ln om | Eus$^{ps\,368}$ et^{379} *λευκανη εκειτο οξους μεστη* pro *σκ. οιν* usq *μεστον* | *οι δε πλησ. σπογγ. οξ. και* (g vg *illi autem spongiam plenam aceto*) *υσσωπω* (16. *-που*, h^{scr*} *υσσω*) c. AD*$_{*}$*EGHKMSUYΛ al fere omn f g vg syr^{utr} al .. BLX 1. 33. 2.pe b (c) e ff$^{2\text{-}}$ (q) sah (similiter cop Eus$^{ps\,2}$ Cyr Hil *σπογγον οιν* (sah om) *μεστον του* (x Eus^{2} om) *οξους* (Eus^{2} add *ποιησαντες*) *υσσωπω* (ita et. B testib Bartoloccio Maio Dresselio ; Ln igitur ex err. *υσωπω*, ut certe a c f q am fu ing al ; b ff$^{2\text{-}}$ *perticae*) (c *hysopo admiscentes spongiam ergo plenam aceto cum felle permixtum componentes* ; q *spongia* [corrige *-am*] *ergo impleverunt aceto et felle et hysopum circumponentes*) : ita Ln .. al^{4} a (pergit *hysopo circumdantes*) sl$^{2\text{-}}$ om *οι δε* usq *οξους*. Nonn verba *οι δε* etc sic ex-

ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν Mt 27, 50 pp. τὸ πνεῦμα.

31 (205.10) Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ Dt 21, 23. Mc 15, 42. σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν

---

pressit: ἀνὴρ δέ τις ὀξὺς ἀκούσας Σπόγγον ὁποβριχίων ἀδύτων βλάστημα θαλάσσης Ιλήσας δριμυτάτοιο ποτοῦ καὶ διψάδος ἅλμης, Ἰθυπόρου καλάμου παρὰ νείατον ἄκρον ἐρείσας, Ὕσσῳπον κεκερασμένον ὄξει ὀλέθρου - τείνων Ἄκρον ἀειρομένου καλάμου καὶ σπόγγον ἀλήτην. (Ceterum lectio σπογγον οιν etc omisso οιν priore alienam manum satis prodit. Inprimis οἱ δὲ offendisse vdtr; item aptius vdbatur οὖν ad actionem militum trahi. Etiam τοῦ ὄξους, quo ad praecedens ὄξος respicitur, emendator pro ὄξους scripsit. Alterum vero lectionem ex Mt et Mc ll. pp. fluxisse prorsus absonum est fidei.)

30. το οξος (124. 346. foss arm Eus^{ps} Promiss add μετα χολης, quae eadem 13. 69. 124. al it^{aliq} [vide ante] arm syrP c.* Eus ad οξους v. 29. add) o (B om) ω̄ (E al vv aliq Eus^{ps} ante το οξ., a em om) | τετελεσται .. D*$_*^*$ τετελειωται | πνευμα .. al^8 syr^{hr} syrP c.* Cyr add ως δε εξεπνευσθη (Cyr -πνευσιν) εσχισθη το καταπετασμα του ναου μεσον απο ανωθεν εως κατω (:: ex ll. pp.)

31. επει παρασκευη ην (it^{pl} *quoniam cena pura erat*; ff^{2*} *quoniam parascevem coenam paraverant*) h. l. c. AD*$_*^*$ (sed habet επι παρασκευη omisso ην) EGHKMSUA al pler q syrP Chron^{11} et^{113} .. BLXY 1. 13. 33. 69. 124. 249. 346. 2.pe 3.pe it^{pler} vg cop sah syr aeth arm arr pers sl Cyr Chr Nonn ante ινα (:: non possum non pro emendatione habere) .. (13.?) d*$_*^*$ sl^{2*} semel om | ην γαρ μεγ. η (AE al mu om) ημερα .. M om | εκεινου (D*$_*^*$L al syr arm al post σαββ. pon) c. (et. ς Gb Sz) ABD*$_*^*$EGKLMSUXYΔ al longe pl a b e ff^{2*} q arm cop al mu Hesych qu.^{44} .. ς^{e} εκεινη c. H al aliq c f g vg syrP Cyr

32. συνσταυρ. c. ABD*$_*^*$ELY .. ς συσταυρ. c. GHKMSUXΔ al certe pler

33. D*$_*^*$KMXY al ιδον | ηδη αυτον c. BL Or .. ς Ln αυτ. ηδη c. AD*$_*^*$EG HKMSUXYΔ etc (c ff^{2*} q Promiss om ηδη)

34. D*$_*^*$ αλλα | ενυξεν (al aliq ηνοιξ.) .. al aliq ηνοιξεν (vel ηνυξ.), item *aperuit* f g vg syrP al (contra a ff^{2*} *percussit*, b *pupugit*, c *perfodit*, e *inseruit*, q *percussit et perfodit*) | ευθυς (c. ABEGHKLSXΔ al pl Or Cyr; D*$_*^*$MUY al plus^{60} Chron ευθεως : Gb″) h. l. c. BLXY al a b (e om) Or .. ς Ln ante εξηλθ. c. AD*$_*^*$EGHKMSUA al pler it^{pm} vg al mu Cyr Chron | e cop sah^{askew} υδ. κ. αιμ.

21, 34. εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀλη-
θινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
*Ex 12, 46. *Ps 33 (34), 20. καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πλη-
*Zch 12, 10. ρωθῇ Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ
λέγει Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

Mt 27, 57–61. Mc 15, 42–47. Lc 23, 50–53. 38 (208. 1) Μετὰ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φό-
βον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ
Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 39 (207. 10) ἦλθεν
δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων
μῖγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 (208. 1) ἔλαβον οὖν
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμά-

35. D*$_{s}$*EGHK al ἑορακως (K al item A -κος) | αυτου h. l. c. ABD*$_{s}$*LMSX al pl Or .. EGKUΛ al plus^{80} post ἐστιν, HY al^{60} fere it vg al mu Cyr Chr al post μαρτυρια | κακεινος c. AD*$_{s}$*EGHKLMSUXΛ al pler Or^{1} al .. BY al Or^{2} Cyr και εκεινος (Ln) | οιδεν .. M al ιδεν (al ειδ.) | και υμεις (Gb Sz) c. AB(invito Maio) D*$_{s}$*HKLUXΛ al fere^{25} it vg sah arm syr^{utr} al Or Cyr .. ς om και c. EGMSYΛ al longe pl cop | πιστευσητε .. B Or -ευητε

36. γαρ .. K al^{10} δε | συντριβησεται (ita et. Or^{1}; sed^{1} -σετε et^{2} -ψετε ex LXX) .. itpler vg *confringetis* (a *-gitis*), *comminuetis* (contra e q *comminuetur* [e *-atur*] ut et. syr^{utr} al); cop sah *confringent* | αυτου .. 33. 69. 106. 124. al plus^{60} itpler (non e q vg al mu Or^{1} (alibi^{2} om, alibi^{1} αυτου) al (Cyr παρ' αυτ.) απ αυτου (:: LXX Ex. 12, 46. ὀστ. οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ lectione tantum non fluct)

38. μετα ταυτα c. EGKMSUXYΔΛ 22. 33. 131. 157. al plus^{60} cop^{wi} sah syr pers^{p} .. ς (Gb^{00}) Ln add δε c. ABD*$_{s}$*HLU al pm itpler (ff^{2}· *ergo*) vg cop^{dz} syr^{P} al (aeth *et postea*) Cyr (:: cf 5, 1. 6, 1. 2, 12. 3, 22. etc ubi a multis vel additur δε vel praemittitur και) | ιωσηφ c. BD*$_{s}$*EGKLM UX al plus^{40} Chr Thdrt$^{4, 208}$ .. ς (Gb^{00}) praem ὁ c. AHS?YΔΛ al pl Cyr | ο απο c. EGHKMSUXYΔΛ al fere omn Chr Cyr Thdrt .. ABD*$_{s}$*L 90. om ὁ (Ln) | Α αριμαθειας (ut it vg^{edd} pler *Arimathia*), D*$_{s}$* αριμαθεας | του ιυ .. B om του | αρη .. H al αρει | το σω. του (Δ το) ιυ .. M al το σω. αυτου .. e *Iesum* | A al aliq om και επετρεψ. usq fin. vers. | το σω. του ιυ c. D*$_{s}$*EGHKMSUYΔ al longe pl f g q vg cop syr^{utr} aeth^{PP} al Thdrt .. Ln 49. το σω. αυτου (33. αυτ. το σω.) c. BLXΔ al^{10} fere sah aeth^{ro} Cyr .. a b c e ff^{2}· arm syr^{hr} αυτο. Praeterea iidem (exc arm) et sah *venerunt* et *tulerunt* (*abstul.*) pro ηλθεν et ηρεν

39. δε (E ουν, A ρm) και .. a ff^{2}· *ergo* | πρ. αυτον c. ABLU(?)XY sah (ap. Münt.) Cyr .. ς πρ. τον ιν c. D*$_{s}$*EGHKMSΔΛ al certe pler vv pler Thdrt | μιγμα (e *malagmam*) .. B ελιγμα, al^{4} σμιγμα | σμυρνης .. D*$_{s}$* ζμυρνης, al μυρνης | EX al mu αλοης | ως (Gb Sz) c. BD*$_{s}$*EGHKLMSΔΛ al^{60} fere .. ς ωσει c. AUXY al pl Cyr .. Ath^{356} Thdrt om

των, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 *ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη·* 42 *ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.*

XX.

1 (209. 1) *Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.* 2 (210. 10) *τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.* 3 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.* 4 *ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,* 5 *καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθό-*

Mt 28, 1 ss. Mc 16, 1 ss. Lc 24, 1 ss.

19, 26. 21, 7. 13, 23.

---

40. *του ιυ* .. A τ. *θεου*, 248. τ. *κυριου* | *εν* (Gbt Sz) c. AD*$_{*}$*EGHMSUΔΛ al fere^{120} q fos (e ff^{2}· om *εν οθ*.) Nyss Thph .. ς Ln om c. BKLXΥ al it^{mu} vg Cyr Thdrt | *τοις* .. D*$_{*}$* om

41. D*$_{*}$* al om *τω* pr | X 11. om *οπου* usq *κηπω* | *καινον* .. D*$_{*}$* al mu *κενον* | *ετεθη* (et. Or Thdrt al) .. B Cyr *ην τεθειμενος*

XX. 1. *μαρια* .. AL 1. *-ιαμ* | XΔ al *μαγδαλινη* | *ετι* .. A al pauc om | *εκ* (a e *de*; sed it^{pl} vg *a*; 69. al Dion^{alex} *απο*) *του μνημειου* .. 1. 22. 157. 209. 2.^{pe} al d f mm cop sah arm aeth *απο της θυρας του μνημειου* (Amb *ab ostio*)

2. H *προς σιμων* | *και προς τον αλλον* (it^{pl} vg [et. am ing gat mm al] *et ad alium*) .. a (vdtr) c d e for fos *et alium* | *ον εφιλει* (al^{3} *ηγαπα*, item *diligebat* d em al) o *ις* (e om) | *κυριον* .. X fu mt Chr add *μου* (cop syr *dominum nostrum*). Cf Aug in h. l. qui, testatus cdd aliq et Latinos et Graecos habere *Tulerunt dominum meum*, addit „sed hoc in pluribus cdd quos in promptu habuimus non invenimus." | *εκ του* .. X Eus$^{marin\ 266}$ *απο του* | *οιδαμεν* .. S y^{scr} al^{3} e syr arm aeth^{utr} al Chr *οιδα*

3. *και* o (D*$_{*}$* om) *αλλος* | D*$_{*}$* *ερχοντο*

4. *και* (b q sah om) o *αλλος* .. A 33. 127. 239. a c e d ff^{2}· syr o *δε αλλ.* | *προεδραμεν* .. U *προεφθασεν*, 249. *προελαβε*, al aliq e tol al *εδραμε* | AB*EGLXΔ al *ταχειον*

5. *κειμενα* h. l. c. BD*$_{*}$*EGHKLMSUΔ al pler it^{pler} d vg al .. AX al^{4} c mt cop sah syr^{utr} al Nyss Cyr post *τα οθ*. (Ln) :: e v. sq .. A 6.^{pe} om *κειμ.*

νια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 *ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,* 7 *καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.* 8 *τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν·* 9 *οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.* 10 *ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί.* 11 (211.1) *Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον,* 12 *καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.* 13 (212.10) *καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.* 14 *ταῦτα*
21, 4. *εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα,*

---

5. LX 1. 2.P^{a} al *ου μεντοιγε*, additque X *και*

6. *ερχ. ουν* (al pauc a arm om; cop sah syr *δε*) .. B(D^{*}_{*}* ap Mill, sed nec ap Wtst nec in ed. Kipl., nec magis d) LX al^{4} a cop sah arm add. *και* | *εισηλθεν* .. X add *πρωτος*

8. *και* (D^{*}_{*}* om) o *αλλος* .. italiq vg al *et ille*, a *et* | *ειδεν* .. D^{*}_{*}*LMX al *ιδεν* | *και επιστευσεν* (ita et. d) .. D^{*}_{*}* *και ουκ επιστ.*

9. *εκ νεκρ. αναστ.* .. X d e cop sah syr^{utr} *αναστ. εκ νεκρ.*

10. *πρ. αυτους* c. BL al ut vdtr .. ς (Ln) *πρ. εαυτους* c. AD$^{*}_{*}$*EGHKMOS UXΔΛ al certe pler Cyr

11. *μαρια* .. O 1. *-ριαμ* | AHLOX al *ιστηκει* | *πρ. τω μνημειω* (D^{*}_{*}*HΛ *πρ. το -μειω* [D^{*}_{*}* *-μιω*]) c. (Gb″ Schu „recte") ABD$^{*}_{*}$*EGHLMΔΛ al plus^{60} $Chr^{mosc\,4}$ Nyss al .. ς *πρ. το μνημειον* c. KOSUX al pm Cyr | *εξω* h. l. c. D^{*}_{*}*EGHKLMSUΛ al pler q syrP Sev .. 49. ante *κλαι.* c. BO XΔ 1. 33. 2.P^{a} f g vg sl Cyr Nyss Amb (cop sah arm *extra* [cop add *apud*] *sepulchr. flens*) .. Δ a b c d e ff^{2} syr al om (Ln) :: et molestum erat nec apto quidem loco positum vdbtur, quod utrumque cum paucis Graecis plerique interpretes correxerunt.

12. *εν λευκοις* (h. l. Ln commate dist : iuvitis quidem cdd pler qui distinctiones habent; favet vero t^{scr} qui add *και*; 250. om *ε. λευ.*) *καθεζομενους* (et. d habet) .. D^{*}_{*}* om | K al *προς την κεφαλην* | *το σωμ. του* (G y^{scr} add *κυριου*) *ιυ* .. a *Iesus*

13. *τι κλαιεις* .. D al^{5} $aeth^{utr}$ $al^{1.2.}$ add *τινα* (aeth *και τιν.*) *ζητεις* (:: ex v. 15.) | *λεγει* .. B aeth praem *και* | *εθηκαν* .. D $Cyrhr^{310}$ *τεθεικαν*

14. *ταυτα* (Gb Sz) c. ABDSX al^{10} it vg cop sah syr^{utr} al Cyr .. L *ταυτα δε*, item ς *και ταυτα* c. EGKMUΔΛ al longe pl Chr Sev | *ιω* (Gb) c. ABD EGKLMSUXΔ al longe pl Eus^{marin} Cyr Sev .. ς praem *ὁ* c. Δ al mu

καὶ οὐκ ἤδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15 *λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ.* 16 *λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε.* 17 *λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν.* 18 *ἔρχεται Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακεν τὸν κύριον καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.*

---

15. ὡς c. BL al .. ς o ὡς c. ADEGKMOSUXΔΛ al pler Cyr | *εβαστασας* .. D *ηρες* (itpl d vg *sustulisti*, e for al *tulisti*, a q *portasti*) | *εθηκας* (D *τεθεικας*) *αιτον* (Gb Sz) c. ABDGKLMUXΔ al longe pl itpler vg Cyr al .. ς *αιτ. εθηκ.* c. EΔ al mu q

16. ὡς c. BDLO .. ς o ὡς c. AEGKMSUXΔΛ al ut vdtr omn Cyr | *μαριαμ* c BLO al cop sah Nyss Sev .. ς Ln *μαρια* c. ADEGKMSUXΔΛ al pler Cyr | *εβραιστι* (Gb† Sz) c. BDLOXΔ al7 itpl fos gat mm cop sah syrutr arm aeth sl1. 2. 3. al .. ς om (Ln [ε.]) c. AEGKMSUΔ al pler a f g vg persw sled Cyr | *ραββουνι* (B sah *-νει*, ut B et. Mc 10, 51.) .. OX al pm Sev *ραβουνι*, D *ραββωνει* (ut Δ in Mc), it vg al *rabboni*|*διδασκαλε* .. a *domine*, D *κυριε διδασκαλε*, e *magist. et domine.* Praeterea 13. 346. g gat mm syrp ethr add *και προσεθραμεν αψασθαι αυτου.*

17. ὡς c. BDLM* .. ς (Gb0) praem ὁ c. AEGKM**SUXΔΛ al certe pler Cyr| *μου απτου* : et. Or5 Eusmarin 263 quater Resp orthod 48 Epiph97. 1075. Cyr Chr Thdrt4, 234 al Irint .. B *απτου μου* .. 47.ev dscr om *μου* | *πατερα* c. B(invito Maio)D dscr b e Or2 Chr Epiph97. 1075. Irint Maxtaur .. ς add *μου*, Ln [μ.], c. AEGKLMOSUXΔΛ al certe pler itpler vg cop sah syrutr al mu Or5 Eusdem eteclos Cyr Thdrt4, 234 Orint3, 829 Tert al mu | *πορευου δε* : et. Or2 Eusdem etps Cyr Thdrt4, 234 Hil al .. DLO q *πορ. οιν*, Or1 Irint *αλλα πορ.* (*sed vade*) .. A Or1 Did *πορευου*|*αδελφ.* (47.ev Irint *μαθητας*) *μου* : et. Or2 vel3 Eusdem etps Cyr Thdrt4, 234 al Orint3, 829 et388 Hil al .. D e Or1 incod Irint om *μου* | G a *προς τον* pr ad *προς τον* alterum transilit, praetereaque om *και θεον* (e d *dominum*) *μου*

18. *μαριαμ* c. BL 1. al? sah .. ς (Ln) *-ρια* c. ADEGKMSUXΔΛ etc | A al *μαγδαλινη* | *αγγελλουσα* (X *-ελουσα*) c. ABIX, item *nuntians* a d e .. ς *απαγγελλουσα* (L* al *-ελουσα*) c. DKLMSUΔ al pler Cyr Sev; item EGΔ al *αναγγελλ.* (Δ *-ελουσα*), item itpl vg *adnuntians*|*μαθητας* .. D aeth add *αυτου* | *εωρακεν* (*εω-* c. ABDLS?UXΔ al pler; EGIKMOΔ al *εο-*) .. BX a ff2. g cop sah aethutr *-ρακα*, s 33. *-ραχαμεν*|*και ταυτα* (f *omnia quae*) *ειπεν αυτη* (al5 *αυτοις*, ff2. g vg cop sah *mihi*, b om) .. D e aeth *και α ειπεν αυτη εμηνυσεν αυτοις* (e *et quae dixit ei manifestavit*, c *quia haec dixit et manifestavit eis*; aeth *et nuntiavit quod dixerit ei*)

Lc 24, 36. 19 (213.9) *Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων,*
καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον
(Mc 16, 14.) *τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐ-*
(Lc 24, 40.) *τοῖς Εἰρήνη ὑμῖν.* 20 *καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ*
τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. (214.10) *ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν*
17, 18. *κύριον.* 21 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλ-*
κέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 *καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύση-*
σεν καὶ λέγει αὐτοῖς Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 (215.1) *ἄν τινων*
Mt 18, 18. *ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκρά-*
τηνται.

---

19. *οιν* (al[4] a e q cop sah syr aeth *δε*) .. GXA 13. 33. 69. al[25] vg[cod] om, Gb[0] | *σαββατων* c. ABIL .. ς praem *των* c. DEGKMSUXΔΛ al certe pler Cyr et Cyr[act] | *μαθηται* (LUΔ al sah aeth Cyr et Cyr[act] add *αυτου*) c. ABDIΛ* al[6] a q am fu harl* gat syr .. ς (Gb[0]) add *συνηγμενοι* c. EG KLMSUXΔΛ** al pler it[pm] (sed ♭ *inclusi*) vg cop sah al mu (sed syr[P] post *ησαν* add c.*) Cyr et Cyr[act] | *ω̄* c. DI .. ς Ln 49. *ο ω̄* c. rell ut vdtr

20. *εδειξεν* et *πλευραν αυτους* c. ABDI q .. ς *εδειξ. αυτοις* (61. 8.[pe] om) et *πλευρ. αυτου* (13. 2.[pe] al a e f ff[2] g vg Aug om) c. EGKLMSUXΔΛ al certe pler vv pler Cyr al | *και τας* c. AB .. ς om *και* c. rell ut vdtr omn | *οι μαθηται .. D* al aeth add *αυτου*

21. *ειπεν ουν* (sah syr *δε*, c e arm al om) .. LOX cop aeth Cyr *και ειπεν* | *παλιν* c. DLOX al a c e g q vg cop sah arm pers[w] Cyr Cyp Amb Aug .. ς (Ln) *ο ω̄ παλιν* (A ante *παλιν* dist) c. ABEGIKMSUΔΛ etc, sed 1. al aliq aeth *παλ.* (syr om) *ο ω̄* (aeth *dominus noster*) | *απεσταλκεν .. L* al Cyr Chr *απεστειλεν* | *πεμπω .. D*[*]LO al[3] Cyr *αποστελλω*

22. *και* (D[gr] it[pler] vg Cyp al om) *τουτ. ειπων* (sah *ειπ. το. δε*) .. a om | *ενεφυσησεν* : ita et. Or Cyr[alex] e[thr] Cyr[act] al Cyp Victorin al .. D (cop sah) arm al aliq Amb[1] (Idac *in faciem discipulorum suorum*, ut cop sah *in eorum faciem*) add *αυτοις* (d *in eos*). Alludens Thdot ap Clem *εμφυσων το πν. τοις αποστολοις*, item Or[1] *ενεφυσησε τοις μαθηταις*

23. *αν* bis c. BEGIKLMOSUXΔΛ al pler Or Bas[3,34] Cyr[hr 270] Cyr[alex] et[act] Chr .. AD al [Ps-] Ath[2,60] *εαν* : ita Ln | *τινων* bis .. B a e f (q sec tantum loco *si cuius*) Cyp Or[int 3,961] *τινος* (a Cyp *si cuius*; e f *si cui*, tum *si cuius*; Or[int] Promiss *si cui*) | *αφιενται* c. ℵ(sed* teste Maio *αφεωνται*) EGIKMSUΔΛ al pler Or[2] Cyr[hr 270] Bas[3,34] [Ps-] Ath[2,60] (b c f g vg Or[int] Amb al *remittuntur* [Or[int] *dim.*]; d e q am gat Cyp al *remittentur* [*-tetur* q], a *remissa erunt*) .. Gb[1] Ln *αφεωνται* (L *-ονται*) c. ADLOX 1. 13. 124. al Cyr et Cyr[act] Chr | *κρατητε .. EX* al *-τειτε* (antea Or[1] *αφιετε* sive [diff enim edd] *αφιητε*) .. D *κρατησητε* (it vg *retinueritis* [*detin., ten.*]) | *κεκρατηνται* : it[pl] vg Amb al *retenta* (*det.*) *sunt* (b e Amb[2] *erunt*), a q Cyp Or[int] al *tenebuntur*

24 ([218.10]) *Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς.* 25 *ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί Ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.* 26 ([217.9]) *Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν Εἰρήνη ὑμῖν.* 27 *εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός.* 28 ([218.10]) *ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.*

---

24. ο *λεγομενος* .. D om ὁ | *ουκ ην* .. L cop al mu (syrP c.*) add *εκει*, item em sah omissis *μετ αυτ.* | $\overline{\text{ις}}$ c. BD 2.pe al ut vdtr .. ς ο $\overline{\text{ις}}$ c. AE GIKLMOSUXΔΛ etc

25. *μαθηται* .. D al arm (al) add *οτι* | *εορακαμεν* c. B*EGIKLMXΔ al .. ς Ln 49. *εωρ.* c. AB**DUΔ al pl | K* *ιδωμεν* | *εν ταις χερσιν* .. D al c *εις τας χειρας* (c d Hilcodd *in manus*) | *τ. τυπον* .. f q persP *τοπον*, item syrsch *nisi videam in manibus eius loca clavorum et immittam in ea digitos meos et extendam manum meam in latus eius*, et syrhr *nisi videro in manibus eius locum clavorum et misero manum meam in latus eius* (omissis mediis) | *τον δακτ. μου* .. D 33. *μου* (d om) *τ. δακτ.* | *τ. τοπον* c. AI al[4] a b c g q vg (et. δ) syrutr (syrsch vide ante) perss Or (*εαν μη ιδω, ου πιστευω*, posteaque *εαν μη βαλω την χειρα μου εις τον τοπον των ηλων και ψηλαφησω αυτου την πλευραν, ου μη πιστευσω*: plura ex hoc versu non habet) Hil[2] Amb Aug (*nisi digitos meos misero in locum clavorum et cicatrices eius tetigero*; alibi etiam liberius) .. ς 49. *τ. τυπον* c. BDEGKLMSUXΔ al pler f (*in foramina clavorum*) cop sah al (aeth libere) Cyr .. A al[4] e fu (item syrhr, vide ante) Amb[1] ab *ηλων* ad *ηλων* transiliunt; D vero *και βαλω* usq *τ. ηλων* post *τ. πλευρ. αυτ.* pon | *μου την χειρα* (D *τας χειρας*) c. BDL (cop sah) .. ς *τ. χειρα* (A csscr *-ραν*) *μου* c. AEGHIKMSUXΔΛ etc (a d om *μου*). Cf et. Iust (de resurr. 9.) *καὶ ψηλαφᾶν αὐτὸν ἐπέτρεπεν αὐτοῖς καὶ τοὺς τύπους τῶν ἥλων ἐν ταῖς χερσὶν ἐπιδείκνυε.*

26. *θωμας* .. D praem ὁ | *ερχεται* .. D al add *οιν* | *ειπεν* .. A** al vv aliq add *αυτοις*

27. *μη γινου* : et. Or Dial Epiph[593] Cyr Chr al .. D *μη ισθι* (it vg *noli esse*)

28. *απεκριθη* (Gb) c. ABC*DGLX al[12] itpler vg cop[2] (etcod[1] *απεκρ. δε*) sah arm al Cyr[1] Cyp .. ς praem *και* c. C***EHKMSUΔΛ al longe pl q syrutr al Cyr[1] | *θωμας* (Gb Sz) c. ABCDEGHKMSUXΔΛ al longe pl Cyr .. ς ο *θωμ.* c. L al | ο *θε. μου* .. D 46.ev om ὁ

29 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

21, 25. 30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

XXI.

1 (21, 9) Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. 2 ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι

---

29. ο $\overline{\iota\varsigma}$ .. B om ὁ | *εωρακας* c. ABCDMSUX**A al pl .. EGHKLX*Δ al *εορακας* | *πεπιστευκας* (Gb Sz, Ln -κας;) c. unc omnib aliisq al plus^{150} it am fu ing iac em gat al cop sah syr^{utr} syr^{hr} arm al mu Cyr Chr al mu Cyp Hil al mu .. ς praem *θωμα* c. min ut vdtr pauc vg^{ed} et fos mm mt perss | Δ *πεπιστευσαντες*

30. *σημεια* .. B (et. E* ?) add α (non animadvertit Mai) | ο $\overline{\iota\varsigma}$ .. D om ὁ | *τ. μαθητων* c. ABEKSΔ al plus^{12} f (vide et. post syrP) .. ς (debebat et. Ln sed ignorabat c) add *αυτου* c. CDGHLMUXΔ al longe pl it^{omn} fere vg cop syr syrP c.* al mu Cyr et Cyr^{act} Chr | D *βιβλω*

31. G* om versum | *πιστευσητε* .. B *-ευητε* | $\overline{\iota\varsigma}$ (Gb Sz) c. ABCDEGHKL MSUXΔΔ al longe pl Cyr et Cyr^{act} .. ς ο $\overline{\iota\varsigma}$ c. min aliq | $\overline{\iota\varsigma}$ (a om) *εστιν* (it^{aliq} arm al ante ο *υιος* vel [ita e] post *τ. θεου* pon; X om) ο $\overline{\chi\varsigma}$ (Ir int om) ο (145. om) *υιος τ. θεου* .. D $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ *υιος εστιν τ. θ.* | *ζωην* c. AB C***EGHKMSUXΔΔ al longe pl a c vg Cyr^{1} et Cyr^{act} .. C*DL al^{12} b e f g l gat cop syr syrP c.* arm aeth al mu Cyr (ad h. l.) Chr Nonn Ir^{int} Faustin Gaud add *αιωνιον*, hinc Ln [*αι.*]

XXI. 1. *παλιν* (D 235. cop arm sl^{3} ante *εφαν.*, al^{3} post ο $\overline{\iota\varsigma}$ pon; G al plus^{20} itemque evgll persP sl$^{1.2.5}$ Chr om) c. DM al pauc e persP Chr .. ς (Ln) add ο (BC om) $\overline{\iota\varsigma}$ c. Δ(BC)E(G)HKLSUXΔΔ etc (:: ab *εφανερωσεν* lectio eccles. incipit, hinc est et. quod *παλιν* abiecerunt. Certe nomen Iesu h. l. e textu auferendi nulla caussa erat.) | *τοις μαθητ.* (g post *της τιβερ.* pon; e am fu em iac ing fos al sax Aug om) c. ABC*E GKLSΔΔ al longe pl syrP Cyr Chr .. C***DHMUX al plus^{40} a b c f g q cop sah syr arm aeth al add *αυτου*, praetereaque al plus^{20} (atque evgll) add *εγερθεις εκ νεκρων*

2. ο *απο* .. D ος *ην απο*, item *qui erat* α it^{pl} vg | οι (DE al fere^{12} Chr add *υιοι* [E *υοι*], item it vg etc) *του* (D al om) *ζεβεδαιου* (C add *υιοι*)

ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος Ὑπάγω
ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον
καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.
4 πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέν-
τοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ 20, 14,
Ἰησοῦς Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Οὔ.
6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον,
καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ
πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 (220, 10) λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν 19, 26.
ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος,
ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυ-
μνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ

---

3. ἐξηλθον (D -λθαν, P ηλθον) c. BCDEHKMSUAA etc .. AP itpl (non a e q) vg cop syrutr al praem και, hinc Ln [κ.]; item GLX al pm add οιν | ενεβησαν (Gb Sz) c. ABCDEGHKLMPSUX al longe pl sl .. ς ανεβησ. c. AA al mu Cyr | εις τ. πλοιον c. BC*DLXA 1. 33. 69. 2.pe al ut vdtr it vg cop sah syr arm aeth al Aug .. ς (Gb00 Schu „merito mittas verbum h. l. ineptum") add ευθυς c. AC***EGHKMPSUA al pler syrP al Cyr | ουδεν .. C* ουδε εν

4. G om δε | ηδη .. 22. 69. 124. 2.pe al10 fere itmu vg (sed non am fu em ing al) syr al mu om | γινομενης (AB γειν.) c. ABC*EL al10 fere .. ς (Ln) γενομ. c. C***DGHKMPSUXAA al pl Cyr | ις pr c. ABCDEP al plus10 Cyr .. ς (Gb0) praem ὁ c. GHKLMSUXAA al longe pl | εις c. BCEGHKPS AA al pl Cyred pr .. Gb' Ln επι c. ADLMUX al plus12 Cyr (Clem alludens σταθεὶς ὁ κύριος ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ) | ηδεισαν (EM al -δησαν, cuiusmodi passim) .. LX al Cyr (sed noned pr) εγνωσαν, item cognoverunt itmu vg (a e sciebant, q scierunt) | ις sec .. A al o ις

5. οιν .. U al15 fere a e copwl arm al om | o (B om) ις .. A*(vdtr) a om, hinc Ln [o ις] | προσφαγιον : ita BCEGHKLMPSUXAA etc .. AD -φαγειον

6. o δε .. X add ις | βαλετε .. A* βαλε, e mitte | ευρησετε .. g em mm aeth add (:: e Lc 5.) *Dixerunt ergo* (aeth *Et dix.*) *ei Praeceptor* (g aeth om) *per totam noctem laborantes nihil cepimus; in verbo autem tuo mittemus* (g em *laxabo*) *rete.* Eadem Cyrtxt (sed non in ed pr) add: οἱ δὲ εἶπον Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ σῷ ὀνόματι βαλοῦμεν. | εβαλ. ουν .. D cop οι δε εβαλον | ελκυσαι (et -ῦ- ut MA, et -ῦ- ut K, in cdd est) .. D ειλκυσαι, A ειλικυσαι | ισχυον c. BCDLA al plus10 itpl vg Cyr .. ς ισχυσαν c. AEGHKMPSUXA al pler e q cop

7. o ις .. D om ὁ | o κυρ. (syr persP aeth add ημων, item postea) εστιν .. D add ημων (*est noster* d) | εβαλ. εαυτ. (L αυτον) .. D* ηλατο, **ηλατο (d *misit se et salibit*)

τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 (221.9) ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 (222.9) ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 (223.9) λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε ἀριστήσατε. (224.10) οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13 (225.9) ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 (226.10) τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

20, 19. 20.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, (227.9) λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰη-

---

8. πλοιαριω .. P πλοιω | D ηλθαν | αλλα c. ABC .. ς (Ln) αλλ c. DEGH KLMPSUXΔΛ etc | A Cyr πηχεων

9. απεβησαν .. H al ανεβησαν, A al Cyr (sed non^{ed} pr$^{\gamma}$ επεβησαν|βλεπουσιν .. P it^{mu} (non a e ff^{2*}) vg al ειδαν | κειμενην (tol om) .. a b c ff^{2*} καιομενην (*carbones incensos*)

10. ο ις .. B om ὁ | απο .. DL εκ (it^{pler} vg *de*, b *ex*)

11. ανεβη (L 1. 2.pe al Cyr [sed non^{ed} pr] ενεβ.) absq οιν c. ADEGHKMP SUΔΛ al pler it^{pler} (c *tunc adscendit*) vg al .. BCLX 1. 22. 33. 2.pe al^{3} cop syrP (syr^{sch} aeth *et adscend.*) al Cyr add οιν (49.) | επι της γης (D 1. al^{8} ε. την γην) c. (D)EGHKMSUΔ al longe pl Cyr^{ed} pr .. ABCLPXΔ al aliq Cyr εις την γην (Ln 49.) | ιχθ. μεγαλ. c. BCEHKMSUΔ al pler c syr^{utr} al Cyr .. ADGLXΔ 1. 33. 2.pe al it^{pl} (c om μεγ.) vg cop al μεγ. ιχθ. (Ln) | εκατ. πεντ. τριων .. D (ut solet) $\overline{ρνγ}$

12. ο ις .. B om ὁ | ουδεις c. BC .. ς (Ln) add δε c. ADEGHKLMSUXΔΛ etc (b d e f ff^{2*} *nemo tamen*; Chr και ουδ., a g vg aeth pers *et nemo*) | ειδοτες .. A ειδοντες

13. ερχεται (Gb) c. BCDLX 1. 22. 33. 91. 2.pe al^{10} a b e fos gat sah arm pers sl^{2*} Cyr .. ς add οιν c. AEGHKMSUΔΛ al longe pl f cop syrP al (sed g vg aeth *et venit*, c *tunc venit*; syr *venit autem*) Cyr^{ed} pr | ις c. BC(vdtr)D .. ς ο ις c. AEGHKLMSUXΔΛ etc | και διδωσιν αυτοις .. D^{gr} syr^{hr} ευχαριστησας εδωκεν αυτοις, item d f g mm *et benedicens* (g mm *et benedix. et*) *dedit eis*

14. τουτο .. GLX al cop add δε (aeth pers^{p} *et hoc*) | εφανερωθη .. X al aliq et evgll mu it^{pl} gat al εφανερωσεν εαυτον | ις c. BCD .. ς ο ις c. AEGHKLMUXΔΛ etc. Praeterea L post τ. μαθ. pon, s 234. ff^{2*} mm plane om | μαθηταις c. ABCL 1. 22. 33. 157. al a e ff^{2*} am fu mt arm .. ς (Gb^{0}) add αυτου c. DEGHKMSUXΔΛ al pler it^{mu} vg cop syr^{utr} al Cyr

σοῦς Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 (228.10) *λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.* (229.9) *λέγει αὐτῷ Ποίμαινε τὰ προβάτιά μου.* 17 (230.10) *λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώ-* 16, 30.
σκεις ὅτι φιλῶ σε. (231.9) *λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Βόσκε τὰ προβάτιά μου.* 18 (232.10) *ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.*

---

15. *ηριστησαν* .. κ *-σεν* | ο ις (d a c tol cop syr^{utr} al post *λεγει* pon) .. s al^{12} vg^{cod} Aug om | *ιωαννου* (bd^{gr} *-ανου* : ita Ln; 91. *ιωαννᾶ*; vv. 16. et 17. et. d *iohanis*; v. 17. 69. *ιωανᾶ*; l hiat post *ναι κυριε* v. 15.) c. bc*dl al? (3.pe ut vdtr) it (exc c *barionа*) vg cop sah Nonn (*Σίμων γνήσιον ἔρνος Ἰωάνναο τοκῆος* v. 15. similiterque vv sqq) Amb al .. ς *ιωνα* c. ac**et***eghkmsuxaλ vv pm Cyr Chr Thdrt^{2,426}. Item vv. sqq | *πλεον* c. bcdlsxa al Cyr Chr .. ς *πλειον* c. aeghkmυa al pler (22. a b c e ff^{2}. [non f g vg] om *πλ. τουτ.*) | *βοσκε* .. du al pauc gat mm syr pers^{p} praem o ις | *αρνια* (f g vg *agnos*) .. c*(iam** *αρν.*)d 36.ev Chr (et.mosc^{5}) *προβατα*, item *oves*

16. *παλιν* (c b f cop arm ante *λεγει*) .. d c e om (249. it^{pler} [non c e] d vg arm om *δευτ.*), praetereaque d add o *κυριος*|*ιωαννου*, Ln *ιωανου*, ς *ιωνα* : ut v. 15.| *ποιμαινε* .. a syr^{utr} al praem o ις| *τα προβατια* c. bc 19. (et „quidam ap. Theophan.“) item *oviculas* b Lcif (*Petro dicit beato Pasce agnos meos, et iterum Pasce oviculas meas*) .. ς (Ln 49.) *τα προβατα* c. ad(post *μου* pon)eghkmsuxaλ etc (69. 36.ev g vg *τ. αρνια*)

17. *το τριτον* pr .. c om το | *ιωαννου*, Ln *ιωανου*, ς *ιωνα* : ut v. 15. | *και* (a a b am om, hinc Ln [κ.]) *ειπεν* (adx al *λεγει*, item *dicit* b f am fu em mt al; *ait* a c e) *αυτω* (b 249. om) | *παντα συ* c. bc*d al a e ff^{2}. tol syr^{utr} Amb (b cop *tu scis omnia*, Chr *συ οιδ. πα.*, Cyr *συ οιδας κυριε παντα*) .. ς *συ* (c g om) *παντα* c. ac***eghkmsuxaλ al pler f vg al | *συ γινωσκεις* .. b om *συ* | ις c. bc y^{scr} al .. ς ο ις c. aeghkmsux aλ etc .. d 1. 33. 120. 2.pe it^{pler} (non f) vg (exc fos mt) cop pers^{w} sl$^{2.3}$. om | *προβατια* c. abc (cf huc Amb : „tertio meretur audire Pasce agniculos meos, Pasce agnos meos, Pasce oviculas meas“) .. ς (Ln) *προβατα* c. deghkmsuxa etc .. a 38. al? em gat mm *αρνια* (*agnos*)

18. *οτε* .. c* y^{scr} *οτι* | *και αλλος* (c**d 1. 19. 22. 33. 2.pe syr^{p} ^{mg} arm Cyr Chr *αλλοι*) *σε* (bc*?c** post *ζωσ.*) *ζωσει* (d *ζωσουσει*, c** *ζωσωσιν*, 1. 19. 22. 33. 2.pe syr^{p} ^{mg} arm Cyr Chr *ζωσουσιν*, m al *ζωσῃ*) *και οισει* (c** 38. arm Chr *οισουσιν*, 1. 19. 22. 2.pe syr^{p} ^{mg} Cyr *αποισου-*

12, 32. 13, 36. 2 Pe 1, 14. 19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. 20 ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος
21, 7. βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ
13, 23 ss. ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; 21 τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Κύριε, οὗτος δὲ τί; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. 23 ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;
19, 35. 3 Io 12. 24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. 25
20, 30. ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γρά-

---

σων σε, D απαγουσιν σε, Chr^{mosc2} αξουσιν. Praeterea et. A a c ff^{2} em cop syr^{utr} al Aug^{1} add *σε*, hinc Ln [σε]) etc .. Nonn sic : *καὶ σε περισφίγξουσιν ἀφειδέες ἀνέρες ἄλλοι.*

19. *τουτο δε* (et. Or^{1} Cyr al) .. D Or^{1} Chr *ταυτα δε* | *και τουτο* .. A *r.* *ταυτα*

20. *επιστραφεις* c. ABC al b c e g vg arm perss .. ς (Gb^{0}) add *δε* c. DE GHKMSUXΔΛ etc (sed Chr *στραφεις οιν*, a ff^{2} fos syr aeth *και επιστρ.*) | *ο* $\overline{ις}$ .. D om *ὁ* | *αυτου* .. C (vdtr) a *του* $\overline{ιυ}$ | *ειπεν* .. CD 33. ff^{2} fos cop al Cyr add *αυτω* | *κυριε* (G *και*) .. C* 435. om | *παραδιδους* .. D *-διδων*

21. *τουτον* c. AEGHKMSUXΔΛ al longe pler syr al (aeth *et illum*) .. BCD 33. it^{pler} (e transilit a *Κυριε* v. 20. ad *Κυριε* v. 21.) vg cop syr^{P} c.* Or Cyr add *οιν* (Ln). Chr (fere ut e) *ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ· καὶ λέγει Κύριε, οὗτος δὲ τί;* | *ο πετρος* .. X add *ακολουθουντα* | *τω* $\overline{ιυ}$ .. D^{gr*} *αυτω* $\overline{ιω}$

22. *μενειν* (it^{pler} *manere*, b *remanere*, c *permanere*) .. D *με. ουτως*, item d ff^{2*} vg^{cdd} *sic manere*. Cf et. Hier : *quid ad te, si eum volo sic esse.* | *συ* .. C sive* sive** vdtr addere *δε* | *μοι ακολ.* c. ABC*D 1. 33. al it^{pler} vg Or Cyr Anast^{ant} in^{cat} .. ς *ακολ. μοι* c. C**EGHKMSUXΔΛ f cop al

23. *ο λογ. ουτ.* (al^{4} vel^{5} ing* Or Cyr [sed non$^{ed\ pr}$] Chr^{mosc3} Hier om *ουτ.*) c. AEGHKMSUXΔΛ al pler Chr Cyr$^{ed\ pr}$ item *sermo iste* g vg cop syr^{P} .. BCD 1. 33. 2.pe it^{pler} (d *hic verbus*) gat syr *ουτ. ο λογ.* (Ln) | *οτι* .. D arm *και εδοξαν οτι* | *και ουκ ειπεν* .. BC 33. c cop^{dz} (similiter syr) Or Cyr *ουκ ειπ. δε* | *αυτω* .. D *αυτο* (d *illud*) | *ο* $\overline{ις}$ .. XΔ* om | *οτι ουκ* (A om *ουκ*) .. D a b e vg (et. am ing al, sed non cdd omn) om *οτι* | *αποθνησκει* .. D e *-σκεις* (d e *morieris*) | D *αλλα* | *εαν* .. it^{pl} vg (et. fu gat al, sed non omn) *sic*. Ita fere et. v. 22. | *τι* (D^{gr} om) *προς σε* .. 1. 22. 2.pe a e arm Chr (et.^{mosc5}) om

24. B Cyr *ο και μαρτυρων* | *και γραψας* .. BD cop (*et iste scripsit*) *και ο*

φηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆται τὰ γραφόμενα βιβλία.

γραψ. (it^{pl} Vict^{cap} *et qui scripsit; a et quis scripsit haec scimus, et scimus quia*) .. 4. 33. 69. 122.** 124. 6.^{pe} c arm syr^{p} c.* praem ὁ | *οιδαμεν* .. Chr^{com} Thph^{com} *οιδα* | *αυτου η μαρτ. εστ.* c. BC*, item D 48.^{ev} Cyr *εστ. αυτ. η μαρτ.* .. ς Ln *εστ. η μαρτ. αυτ.* c. AC***EGHKMSUXΔΛ al pler it vg al Chr

25. Om versum 63. Schol^{237}· - *ἄλλος δὲ προσθήκην εἶναί φησι* (alibi est *ἄλλοι* et *φασιν*) *τοῦτο, τεθεικότος μὲν αὐτὸ τινὸς τῶν φιλοπόνων ἔξωθεν* (alibi additur *ἐν παρενθήκῃ*), *εἰς παράστασιν τοῦ πλείονα εἶναι τῶν γεγραμμένων τὰ γεγενημένα παρὰ τοῦ κυρίου θαύματα, κατὰ μέρος δὲ ὑφ' ἑτέρου ἀγνοίᾳ τοῦ πρώτου τυχὸν ἔσωθεν* (alibi post *θαύματα* [-μαστά] sic: *καταγέντος δὲ ἔσωθεν ἀγνοίᾳ τυχὸν τοῦ πρώτου γραφέως, ὑπό τινος τῶν παλαιῶν μέν, οὐκ ἀκριβῶν δέ*) *καὶ μέρος τῆς τοῦ εὐαγγελίου γραφῆς γενόμενον* (alibi *γεγονότος*), *διὰ* (alibi *ὅπερ διὰ*) *πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος καὶ ἡ συνήθεια φέρεσθαι παρεσκεύασεν.* Eadem vel similia in scholiis cdd. multorum. Agnoscunt vero versum Or^{5} (et. Or$^{int\,s,\,964\cdot}$) Pamphil^{apol} („quae quidem certus sum quod ne ipse quidem mundus pro virtute ac maiestate sensuum capere potest") Naz$^{1\cdot 511}$ (*ἅπερ μηδ' ἂν αὐτὸν δυνηθῆναι χωρῆσαι τὸν κόσμον Ἰω. ὁ τοῦ λόγου πρόδρομος ἡ μεγάλη τῆς ἀληθείας φωνὴ διωρίζετο*) Cyr Chr Nonn Aug Gaud | *οσα* c. AC**DEGHKMSUΔΛ al pler .. BC*X al^{4} Or Cyr Chr α (Ln) | ο $\overline{ις}$ .. D ο $\overline{χς}$ $\overline{ις}$ | *ουδε* c. ACEG HKMSUXΔ al pler .. BDΔ 1. al? *ουδ* (Ln) | *χωρησαι*: et. Or^{3} (Naz vide ante) Cyr Chr Nonn (*ἀεἶραι*) Or^{int} (*capere potuisse*); it^{pl} am fu ing mt al Aug Gaud *capere*, a g vg^{ed} *cap. posse* .. BC* Or^{1} *χωρησειν*, item cop *non valiturum esse capere* | *βιβλια* absq *αμην* (Gb Sz) c. ABC(vdtr)D al mu it^{pler} vg (et. fu ing al pl) cop sah syr syr^{p} cdd pler syr^{hr} arm aeth al Or Chr .. ς add *αμην* c. EGHKMSUXΔΛ al longe pl c f am syr$^{p\ ed}$ (et.^{mg} „in Graec. est *αμην*") Cyr

Subscriptiones: B *κατα ιωαννην* .. ACEGΔΛ al pl *ευαγγελιον κατα ιωαννην* .. H al mu *τελος του κα. ιω.* (aliq add *αγιου*) *ευαγγελιου* .. D *ευαγγελιον κατα ιωαννην ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα λουκαν* .. a b d e f ff$^{2\cdot}$ *evangelium secundum* (e *cata*) *iohannem* (ff$^{2\cdot}$ *ioannem*, d *iohanen*) *explicit* (a ante *evang.* pon; b add *in deo*) *incipit evangelium* (ita d f; a b e ff$^{2\cdot}$ om) *secundum* (e *cata*) *lucan* (a *lucanum*; ff$^{2\cdot}$ *lucanum amen*) .. c *explicit evangelium iohannis*; g gat mm mt *expl evang secundum* (gat mm *cata*) *iohannem* (gat mm *ioannem*) .. per^{ap} *finita sunt quattuor evangelia gloriosa Matthaei et Marci et Lucae et Iohannis* .. KMUX al mu nil subscriptum habent. Praeterea add HSΔ al pl versuum (*στιχοι*) numerum: HS al pl *βτ'*, Δ al mu *βσι'*, al *βι'*, *βκθ'*, *ατ'*, *διςχιλιοι τριακοσιοι* (ut 246.) et aliter. Item al pm *κεφαλαια* (*σλβ'*, ut Δ al pl; ad eundem numerum notatio marginalis codicum CK etc procedit; in AM ultimus est *σλα'*), item *τιτλοι* (qui in antiquiss. cdd. pler. textui singulorum evgg continuo praefiguntur: numero sunt *ιη'* ut in ACΔ, aut *ιθ'* ut in KM: quae differentia pendet ab historia mulieris adulterae,

vide supra), aliquot et. ρηματα (βχ′ vel ατλα′ vel ατλη′. Aeth: voces 2600.) In B numerantur sectiones 80. Praeterea multi (ut iam S) subscriptiones (ευαγγ. κα: ιωαννν. ut S vel ut G** το κα. ιω. ευαγγ.) auctas habent his: εξεδοθη μετα χρονους λβ′ (al λ′ vel τριακοντα, G** vero κ′) της του χ̄ῡ αναληψεως (G** αναλυσεως). Notabile est etiam quod in A 262. aliisque, ut iam supra vidimus, notatur: εγραφη και αντεβληθη ομοιως εκ των αυτων αντιγραφων εν στιχοις βσι′, κεφφ. σλβ′. Denique in nonnullis haec et similia adnotantur: εγραφη ελληνιστι εις εφεσον μετα τριακοντα ετη (237. ad haec add οι δε λεγουσι, μετα χρονους τριακοντα δυο) της αναληψεως του κυριου επι δομετιανου βασιλεως (ut 160.). Similiter syr^{sch}: *finitum est evangelium sanctum praedicationis Iohannis evglstae, quod locutus est Graece Ephesi*; item syr^{p} in antiquiss. cod. Assem. 1.: *explicit scriptura sancti evangelii Iohannis; locutus est autem et scripsit Ionice in Epheso* (apud White simplicius sic: *finita est descriptio evglii sa. Ioh. quod locutus est Graece.*) .. εξεδοθη μετα χρονους λβ′ της του χ̄ῡ (246. add του θεου ημων) αναληψεως εν πατμω τη νησω (ut 246. 252.) .. συνεγραφη υπο τουτον ιωαννην, οτε ην εν εξορια εν πατμω τη νησω υπο τραϊανου του βασιλεως και εξεδοθη εν εφεσω δια γαϊον τον ξενοδοχον των αποστολων μετα λβ′ χρονους της του χ̄ῡ αναληψεως (ita 145.). Ad quae cf Suidas sub ιωαννης, ubi haec leguntur οτι ο θεολογος και ευαγγελιστης απο της εν πατμω εξοριας επανελθων συνταττει το ευαγγελιον ων ετων ρ′, διαρκεσας εως αλλων ετων ρκ′ .. ar^{e} *finitum est evangelium Iohannis filii Zebedaei apostoli unius ex duodecim. Scriptum illud Graece populo urbis Ephesi post ascensionem domini nostri in caelum corpore anno trigesimo regnante Nerone imperatore Romano. Finiuntur autem cum illo IV evv. sancta, ceu quattuor flumina vitae, et gloria sit deo.*

LIPSIAE, IMPR. GIESECKE & DEVRIENT.

NOTITIA

CODICIS SINAITICI

ALIQUOT NOTIS ADDITIS.

Quod nuper mandatu Alexandri II. imperatoris omnium Russiarum in orientem iter suscepi codices et Graecos et orientales maximeque litterarum sacrarum investigandi acquirendique caussa, tam prospero eventu usum est ut multis modis valiturum sit ad promovenda studia circa utrumque sacrum textum critica. Quam rem accuratius cognituros adire velim librum paucis ante diebus foras datum, quem sic inscripsimus: NOTITIA EDITIONIS CODICIS BIBLIORUM SINAITICI AUSPICIIS IMPERATORIS ALEXANDRI II. SUSCEPTAE. ACCEDIT CATALOGUS CODICUM NUPER EX ORIENTE PETROPOLIN PERLATORUM. ITEM ORIGENIS SCHOLIA IN PROVERBIA SALOMONIS PARTIM NUNC PRIMUM PARTIM SECUNDUM ATQUE EMENDATIUS EDITA. Qui autem hoc in titulo atque in ipso libro principatum tenet codex bibliorum Sinaiticus, gravissimus omnium quos litterae huc usque nactae sunt Novi Testamenti codicum, quamvis iam exeunte fere anno 1862, si deus voluerit, totus in lucem proditurus sit, testis rarae munificentiae Alexandri II. imperatoris, tamen iam in eo quem diximus libro paullo fusius expositum est primum quomodo a nobis sit inventus [1]), deinde quos utriusque Testamenti libros (con-

[1]) Eo loco etiam, ne quid praetermissum videatur, de Porphyrii archimandritae Russici circa codicem Sinaiticum studiis relatum est. Cf. p. 7 sq. ubi haec leguntur: „Ceterum quum exeunte mense Augusto

tinet autem Novum Testamentum totum, ne minima quidem lacuna deformatum) et quo ordine contineat, tum quibus maxime argumentis utamur ad singularem aetatem eius docendam eamque ipso Vaticano maiorem. Quibus disputatis adiunximus exempla scripturae codicis collatis locis Novi Testamenti plus sexcentis, item textum integrum quemadmodum duodeviginti codicis paginae praebent. Ex Novi Testamenti libris plene ibi novem paginis exscripta haec sunt: Matth. 27, 64 — 28, 20. Marc. 1, 1—35. (In tabula lapidi incisa quat-

apud Lobanow principem ad ripas Bospori liberali hospitio exceptus commorabar, aliquando ille attulit librum Russice scriptum, in quo codicis Sinaitici a me tantopere laudati notitiam se invenisse dicebat. Liber erat Porphyrii archimandritae Russici, Petropoli anno 1856 editus, in quo ille de itineribus annis 1845 et 1846 per orientem inque primis ad Sinai montem factis exponit. Locum quo agit de bibliis Sinaiticis Lobanow princeps accurate interpretando mecum communicavit. Inde intellexi, anno postquam ipse Veteris Testamenti fragmenta inveneram magnique faciunda significaveram, eadem in monasterio S. Catharinae vidisse Porphyrium, et quidem iis iam aucta partibus quae antea latuerant, sed quas eiusdem membra corporis esse primo obtutu apparebat. Licet autem ille per totum librum suum multis modis virum doctissimum peritissimumque se probaverit neque codicem rem pretiosam esse ignoraverit, tamen quae de scriptura notavit, de aetate, de textu, in errore versantur pleraque. Atque quum longum per tempus ad Sinai montem commoraretur, nullum ex libris Veteris aut Novi Test. in usum publicum nedum criticum describendum existimavit. Pastoris quidem librum in Graecis codicibus tam diu frustra quaesitum ac totam priorem epistulae Barnabae partem huc usque Graece deperditam esse nesciebat: alioquin certe his describendis studuisset litteris Christianis benefacere. Quae quidem in nemine taxanda sunt; varia enim ac diversa singulorum studia, nec omnia omnes possumus. Notari vero ista prout sunt propterea debebant quod nuperrime fuerunt quibus, dum mea laudabantur studia, de reverendi archimandritae studiis aut laudibus detrahi videretur." Huc accedit nota, ubi relata sunt quae Porphyrio circa codicem visa sunt. — — „Quae vero in iis eminent, codicem ad rationem Euthalii conscriptum esse propteresque saeculi videri quinti, item correctum esse eadem aetate atque scriptum, et corrigendo textum ecclesiae orthodoxae substitutum esse: horum nihil satis recte habet. Minime enim codicis scriptura Euthalium sequitur; neque si sequeretur, inde ad talem aetatem concludendum esset. Correctiones vero, quas tanti facit, ad plures referendae auctores, quorum gravissimi duo aliquot saeculis codice posteriores sunt. Denique ut saepe illi cum usu ecclesiae orthodoxae conveniunt, ita multo saepius ab eodem confirmando abhorrent."

tuor extremae columnae evangelii Lucae repraesentantur.) Ioh. 21, 1—25. 2 Cor. 11, 32 — Gal. 1, 17. 2 Thess. 2, 17 — Hebr. 1, 7. Act. 28, 17—31. Iac. 1, 1 — 2, 6. Apoc. 9, 5 — 10, 8. (Pagina decima accedunt extrema verba apocalypsis, prima columna epistulae Barnabae et duae priores Pastoris.) Quae quidem omnia etsi non ignoramus ab iis qui rei criticae operam dant consultum iri, tamen nec iis deesse volebamus qui nuperis editionibus Novi Testamenti nostris criticis sive maiore sive minore uti satis habent. Quapropter istam iis appendicem adiungendam duximus, lectionis exempla codicis Sinaitici plus septingenta continentem, excerpta pleraque ex Notitia editionis modo in lucem emissa.

Matth. 1, 5 codex Sinaiticus, cui in numero instrumentorum criticorum signum ℵ destinavimus, habet *βοες*, item *ιωβηδ* 1, 6 *δαυειδ* (plene scriptum) *δε* absque *ο βασιλευς* 1, 8 et 9 *οζειαν οζιας* 1, 10 et 11 *ιωσειαν ιωσειας* 1, 14 *σαδωχ* bis 1, 18 *του δε ιησου χριστου η γενεσις ουτως ην. μνηστευθεισης της* 1, 19 *παραδειγματισαι* a pr et tert, *δειγματισαι* ab altera manu 1, 22 om. *ολον* 1, 24 habet *δε ιωσηφ*, ibidem corr. ante *την γυν. αυτ.* (***εαυτ.*) add. *μαριαμ*, sed postea rursus deletum est 1, 25 *υιον* pro *τον υι. αυτης των πρωτοτοκον* 2, 3 *ο βασιλευς ηρωδης* 2, 5 *ειπαν* cum solo B[1]) 2, 17 *δια* 2, 18 *κλαυθμος*,

[1]) Ad fidem huius codicis (i. e. ipsum codicem, ut p. 488. ed. min. scripsit: „en codicem", item „hoc loco indicare sufficiat" „codicem nos integrum" „exceptis tantum erroribus scripturae manifestis" „atque lacunis quas codicum HJL et B apocalypseos ope explevimus" „textus loco excudendum curavisse") Nov. Test. edere se iam annis 1846 et 1848 professus est Ed. de Muralto. Quo de libro quum in ed. Ni Ti 1849. p. XLVII. scripsissem „opus est incredibili inscitia, socordia, perfidia", additis huius censurae caussis, in ista ed. (cf. supra pag. CXIII) olim scriptis acquiescere malebam quam rem tam iniucundam denuo tractare: quamvis etiamnum libri Muraltiani ratio a nonnullis tam parum perspecta sit ut nuper diceretur prope a Lachmanni principiis abesse. Quo quidem nihil iniquius in Lachmannum dici potuit. At quem hoc ipso anno idem editor vulgavit *Recensum locorum quibus editio codicis Vaticani Romana ab Ang. Mai. praeparata et Hamburgensis annorum 1847 et 1848 inter se differunt, adiuncta in locis dubiis varietate Bartoloccíana, Birchiana, Bentlejana, nec non lectione ab Ed. de Mur. Romae in ipso cod. hic illic observata* (Hamburgi 1860), in eo tam mire abusus est et meo et aliorum nomine ut

non θρήνος και κλαυθμ. 2, 21 εισηλθεν cum BC cop 3, 2 λεγων sine και 3, 7 βαπτισμε absque αυτων 3, 11 υμας βαπτιζω εν υδατι a prima manu, item υμας εν νδ. βαπτ. a tertia 3, 14 a pr om. ιωαννης 3, 15 προς αυτον, non αυτω 3, 16 βαπτισθεις δε,

intermissum recipere cogar. Est autem totus ille Recensus, si quid video, ita comparatus ut vix quicquam quae olim scripsi luculentius confirmare potuerit. Quod paucis probandum erit. Docturum igitur se dicit differentiam inter Hamburgensem suam et Romanam Maianam codicis Vat. editionem, ratione etiam habita collationum Bartoloccii, Birchii, Bentleji. At in ipso libro sexcentis locis (per sola tria priora evv. locis plus 400) meum adscripsit nomen, et quidem saepissime lectionibus editionis suae Hamburgensis. Hoc quid sibi velit quaerenti primum observandum est omnia meo nomine insignita ad editionem meam anni 1849 spectare: quod quamvis nemini facile in mentem venire possit, quum iam inde ab anno 1856 usque ad finem anni 1858 in publicum exierit editio VII. in quam tot circa cod. Vat. studia collata sunt, tamen nullo loco indicatum est. In ea vero editione, quae anno 1849 prodiit, contra ipsam editionem Hamburgensem haec scripta sunt: „omnes collationes quas hucusque nacti sumus comparatae ita sunt ut ex iis coniunctis nemo, nisi quis religionem ad litteras pertinere prorsus ignoret, codicem edi posse opinetur." Nihilominus nunc me ipsum (i. e. ed. N. T. anni 1849.) innumeris locis testem excitat lectionis Vaticanae ubi Vaticanum codicem ne verbo quidem tetigi Ita sola pag. 4. sub Hamburgensi ed. haec notantur: „*ἐγέινωσκεν*, secunda manus Correctoris, Tisch. e sil." (pro *ἐγείνωσκεν*) „*ἠκριβωσε*, *ἀκριβῶς* secunda, Tisch. e sil." (pro *ἠκριβωσεν* et *ἀκριβῶς*) „*λίαν*, secunda, Tisch." (pro *λείαν*) „*Γαλιλαίας* id., Tisch." (pro *Γαλιλαίας*. Corrige *Γαλειλ.*) „*παραγίνεται Ἰωάννης* id., Tisch. cum testibus omnibus" (pro *παραγείνεται Ἰωάννης*) „*Φαρισαίων* id., Tisch." (pro *Φαρεισαίων*) „*ἀξίνη* id., Tisch." (pro *ἀξείνη*) „*σῖτον* id., Tisch." (pro *σεῖτον*) etc. Fortasse dixerit aliquis hoc modo tantum consensionem editionis cod. Vatic. Hamburgensis et meae textus sacri editionis significari. At id ut per se minime aptum — agitur enim de fide editionum codicis Vat. Hamburgensis et Romanae — ita nec ullo modo indicatum est; nec coniici potest propterea quoniam aliis locis permultis adhibentur quae revera editio nostra anni 1849. de codice testatur, vel quibus certe „B e sil" „B?" — si tamen cui tale quid testimonii loco habetur — adscripta habet."

Nec minus abutitur Lachmanni nomine, quamvis perraro legatur. Ita ad Mc. 2, 5 est „*σοι* Bartoloccius, Lachmann" (pro *σοι*) et 2, 27 „*οὐχ* Lachmann" (pro *καὶ οὐχ*): at utroque loco Lachmannus recte indicavit lectionem Vaticanam, in textum non receptam. Mc. 12, 28 est: „[[*πασῶν* Lachmann cum recentioribus, ex emendatione]]" (duplicibus uncis indicantur „quae nec Majus agnovit"). Sed apud Lachm. scripta haec sunt: „*τ. π. παντων* (an *παοων* B?) BC".

ibidem *ευθυς ανεβη*, ibidem a pr *ερχομενον* pro *και ερχ.* 4, 2 *τεσσεραχοντα* 4, 3 *πρυσελθ. ο πειραζ. ειπεν αυτω* 4, 10 omittit *οπισω μου* 4, 16 a pr *σκοτι*, ab altera (cum solis BD Or[1]) *σκοτια* 4, 18 *αλεεις* a prima manu, non item versu 19. Ibidem pro *λεγομ.* corr. reposuit *καλουμενον* 4, 19 ad *υμας* ex emend. additur *γενεσθαι* 4, 23 *εν τη γαλιλαια* 5, 1 *πρυσηλθαν* cum

---

Pejus vero etiam fit Bentlejo. Huius nomen alibi satis rarum pagg. 22 et 23 octo adscripsit lectionibus Hamburgensibus hunc in modum: Lc. 1, 76 „*Σὺ δὲ* Bentlejus" 3, 20 „*προσέθηκε τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν καὶ κατέκλεισε* Bentlejus" 3, 23 „*τοῦ Ἰωσὴφ* Bentlejus et Tischend." 3, 24 „[*τοῦ Μελχεὶ*]" (quo modo significatur *τ. μ.* in Vat. omitti) „Bentlejus" 3, 32 „*Ἰωβὲδ* Bentlejus" 4, 9 „*εἰ ὁ υἱὸς* Bentlejus ut EGH" 4, 18 „*εὐαγγελίζεσθαι* Bentlejus" 4, 29 „*αὐτῶν ᾠκοδόμητο* Bentlejus". At, quod vix credibile videbitur, haec omnia excepto uno loco 3, 20 vel ficta vel falsa sunt. Lc. enim 1, 76 Bentl. id ipsum quod Mai. edidit testatur: *Καὶ σὺ δὲ*. 2, 23 Bentl. nihil testatur, nec magis 4, 9 aut 4, 18 aut 4, 29. Contra 4, 24 ipsum *μελχει* pro *μελχι* testatur, non omissionem, et 3, 32 rectissime notat *Ἰωβὴδ*, non vitium ed. Hamb. *Ἰωβὲδ*. (Ceterum saepe etiam Birchius, ne silentii quidem nota addita, editionis Hamb. testis adscribitur ubi is Vaticanum non commemorat. Nec aliter Scholzio fit.)

Quum vero olim significassem, non satis apparere quas ex suo ipsius codicis examine lectiones perspectas haberet, nunc identidem adscriptum est: „ut ipsi vidimus" vel simile quid. Quem in modum confirmat plura a Maio edita consentiente quidem plerumque collatore priore, quamquam invito textu Hamburgensi (nimirum post editionem Ed. d. Mur. rursus vidit codicem), ut Mt. 26, 52. 27, 46. Mc. 2, 5. Sed in his est etiam 1 Joh. 3, 21 ubi invicem sibi opponuntur: „*ἔχομεν* ut ipsi vidimus" et „*ἴχει* Birchius, Scholz., Tisch." At nihil certius quam *ἔχομεν* apud Maium ex textu Elzev., quem toties per incuriam retinuit, fluxisse; etenim *ἴχει* et Birchius et Bentlejus testati sunt, nec id Maius in vitiorum Birchii indicem retulit. Rursus Col. 1, 4 de Maii textu dubitat testante (ut iam Bentl., quod ignoravit Mur.) *εἰς*, opponens lectionem Elzev. „*τὴν εἰς* ut ipsi vidimus". Idem fit Col. 1, 16 ubi verbis „[*ἐν* ut D*E*FG, Ital. Orig. Birchius" (hoc non verum est, scribe Bentl.) „Tisch.]" opponit: „*τὰ ἐν* ut nobis visum cum E**". Eodem iure Col. 1, 18 (ubi rursus iam Bentl. verum docuerat) et 20 addubitat Maii scripturam. Ceterum circa similes Maii lectiones ab Hamb. ed. diversas adnotat p. 75: *quaeri potest utrum Maius ipsum cod. Vaticanum reddat an ed. Sixtinam* (!!) etc. Denique — plura enim licebit silentio praeterire duo exempla doceant qua fide ipsum Maium exscripserit. Phil. 4, 1 secundo loco ex Maio notat „*μου ἀγαπητοὶ*", at Maius habet *ἀγαπητοί μου*. Item Lc. 1, 27 notat „*ἐμνηστευμένην* prima manu superadditur», ut II, 5." At apud Maium est in textu *μεμνηστευμένην*, in margine: „Prima" (supplendum est littera) „*μ* superadditur".

solo B 5, 4 et 5 cum BC et unc rell consentit contra D etc 5, 11 om *ρημα* cum solis BD et vv aliq; ibidem tuetur *ψευδομενοι* contra D etc 5, 13 **εστε το αλα* (ut D), item *δε το αλα*, ibidem *βληθεν εξω καταπατ.* 5, 20 confirmat *υμων η δικαιοσυνη* 5, 22 om *εικη* cum B al^{2} etc 5, 30 habet *εις γεενν. απελθη* cum B (D similiter) etc 5, 36 *τριχαν* ut EL al 5, 39 *ραπιζει* cum solo B; ibidem *εις* pro *επι*, ibidem om *σου* contra BD etc *σιαγ. σου* et reliquorum uncialium *συν σιαγ.* 5, 42 habet *δος* cum solis BD al^{2} Clem 5, 44 confirmat *τους εχθρ. υμων* omissis seqq cum B al^{7} etc 6, 1 *προσεχ. δε* cum LZ al mu etc 6, 10 *ελθατω* cum solis DE**GΔ 6, 12 **αφηκαμεν*, ****αφιαμεν* 6, 13 om *οτι συν εστιν* etc 6, 18 *ο πατ.* (**add. *σου*) *ο βλ. ε. τ. κρυφαιω αποδ. σοι* 6, 25 om **και τι πιητε* et *υμων* sec. 6, 26 ***εις τας αποθηκας* 6, 28 *αυξανουσιν· ου κοπιωσιν ουδε νηθουσιν* cum B al pauc 6, 32 *ταυτ. γ. πα.* et *επιζητουσιν*, item *οιδ. γαρ* (corr. *δε*) *ο θεος* (corr. delevit) *ο πατ. υμ. οτι* 6, 33 *την βασιλ. κ. τ. δικαι. αυτου* 7, 5 *εκ του οφθαλμ. σου την δοκον* 7, 12 *om *ουτ* 7, 13 *εισελθατε*, ibidem a pr *η πυλη* om; item habet *κ. πολλ.* (corr. add *εισιν*) *οι εισερχομ.* (corr. *εισπορευομ.*) 7, 14 confirmat a pr *οτι*, non *τι* 7, 18 *ενεγκειν* pro secundo *ποιειν* cum solo Or^{1} 7, 21 *ο ποι. τα θεληματα* (***το θελ.*) et *εν τοις ουρ.* 7, 22 **δαιμον. πολλα* et *εξεβαλλομεν*, item *επροφητευσαμ.* 7, 26 *αυτου την οικιαν* 7, 27 post *ηλθαν* (sic) *οι ποτ.* deest a pr *κ. επν. οι ανεμοι* 8, 1 a pr *καταβαντι δε αυτω*, ex emend. (cum BC al^{10}) *καταβαντος δε αυτου* 8, 7 *αυτω* absque *ο ιησους* cum solis B k cop 8, 8 *αποκριθ. δε* cum solis B sah 8, 9 add *τασσομενος* cum B al^{3} etc 8, 13 om *και* ante *ως* cum B al^{3} etc, item *αυτου* cum B al^{4} etc 8, 28 a pr *γαζαρηνων* (sic) 8, 31 *αποστειλον ημας* cum B al^{4} etc 9, 2 *αφιενται* cum solo B et Or^{1} 9, 5 a prima *αφιονται* cum solo D, ex emend. *αφιενται* cum solo B 9, 9 *μαθθαιον* (non item Mc 3, 18) et *ηκολουθει* 9, 10 **και ανακειμενων εν τη οικια ιδου*, ***κ. εγενετο ανακ. αυτου ε. τ. ο. ιδου* 9, 14 **νηστευομεν*, **add *πυκνα*, ****πολλα* 9, 13 *ελεος* 9, 18 a pr *προσελθων*, a sec *εις προσελθων* (ut solus B), a tertia *εις ελθων* 9, 19 *ηκολουθει* cum CD al^{3} 9, 27 *κραυγαζοντες* pro *κραζοντες* 9, 30 *ενεβριμησθη* cum B* al^{4} 9, 36 *ερριμενοι* 10, 3 *μαθθητης* cum BD (sed 1, 15 *ματθαν* contra B*D); ibidem *θαδδαιος* cum

B al^2 10, 4 *καναανιτις* confirmat 10, 19 *παραδωσιν* 10, 23 *φευγ. ε. τ. ετεραν* cum B al^2; ibidem *εως* a pr cum BD al^1 10, 25 *βεεζεβουλ* cum solo B 10, 28 *αποκτεννοντων* 10, 41 *λημψεται* 11, 9 *προφ. ιδειν* cum solis BZ 11, 20 *ουτος* absque *γαρ* 11, 13 *επροφητ.* 11, 16 *εν ταις αγοραις* cum BZ al^2 11, 19 *εργων* (pro *τεκνων*) ut B* 124. cdd quidam apud Hier et vv aliq 11, 23 *καφαρναουμ* 11, 25 *εκρυψας* cum BD 12. Hom^{clement} 11, 29 *πραϋς* 12, 4 *εφαγον* praegresso *εισηλθεν* cum solo B (et al^1?) 12, 17 *ινα* cum BCD al^2 Or Eus 12, 18 *ον* a pr cum B al^2 Eus^1 12, 24 et 27 *βεεζεβουλ* cum solo B 12, 36 *ὃ* cum solis BD; ibidem *λαλησουσιν* cum solis BC 12, 41 *νινευεται* 13, 9 *ωτα* absque *ακουειν* cum solis BL it^3 (non item 11, 15) 13, 19 *ο δε φησιν* cum solis BC 13, 35 *καταβολης* absque *κοσμου* ex emend. cum B al^2 etc 13, 36 *οικιαν*, item cum solo B et Or^1 *διασαφισον* 13, 37 *ειπεν* absque *αυτοις* 14, 6 *γενεσιοις δε γενομενοις* cum solis BDLZ 15, 8 *ο λαος ουτος* etc cum BDL al^2 etc 15, 23 *ηρωτουν* cum solis BCDX 15, 39 a prima *μαγαδαν* cum BD vv aliq, ex emend *μαγεδαν* cum solis Latinis 16, 2 om *οψιας* usque *ου δυνασθε* 17, 10 habet *οι μαθηται* absque *αυτου* cum LZ al^3 etc 17, 20 *ολιγοπιστιαν*, ibidem *μεταβα* 18, 11 om versum cum BL* al^3 etc 21, 32 confirmat *λεγουσιν* absque *αυτω* et *ο πρωτος* 21, 44 confirmat hunc versum contra D etc 22, 44 confirmat *κυριος* absque articulo cum BDZ 23, 35 om a prima *υιου βαραχιου* 24, 36 add a prima rursusque a tertia manu *ουδε ο υιος* 24, 37 habet *εσται* itemque v. 38 *ως* 24, 44 *η ου δοκειτε ωρα* cum BDI 102. vg Ath^2 27, 25 a prima om *επι πασαν* (ex emend. habet *εφ ολην*) *την γην* 27, 46 *ελωι ελωι λεμα σαβαχθανει* 27, 47 *εστηκοτων* cum BCL 27, 49 add *αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν* etc 27, 54 *εκατονταρχης* cum solo D et Or 27, 64 om *αυτου* cum solo B, ibidem om *νυκτ.* et v. sq. tuetur *εφη δε* 28, 1 habet pr. loc. *μαγδαμ* et v. sq. *και προσελθ.* 28, 4 *εγενηθησαν* et *ως νεκρ.* 28, 6 *οπου εκειτο* absque *ο κυριος* 28, 7 a prima *ιδου ειπα υμιν* 28, 8 *απελθουσαι* 28, 9 *και ιδου* 28, 10 a pr *τ. αδελφ. ινα ελθ.* 28, 11 *απηγγιλαν* cum solis D Or Chr 28, 15 *εφημισθη παρα. ιουδ. ο λο. ουτ. εως* 28, 18 *επι γης* 28, 19 *βαπτιζοντες*, non *βαπτισαντες* 28, 20 *του αιωνος* absque *αμην*.

Marci 1, 1 a prima om *υιου θεου* cum 28. 255. Ir[1] Or[3] Bas Hier[3] Victorin 1, 2 *καθως γεγρ. εν τω ησ. τω πρ. ιδ. εγω αποστελω*, ibidem om *εμπρ. σου* 1, 4 a pr *και εγερ.*, ibidem *ο βαπτιζων* cum BLΔ al, sed retento *και* seq 1, 6 *και ην* et *εσθων* 1, 8 *εγω εβαπτ.* 1, 10 *ευθυς*, item *καταβ. και μενον* 1, 11 om a pr *εγενετο* cum solis D ff[2] mt 1, 13 om *εκει* 1, 14 *μετα δε* 1, 15 om *λεγων* (cum solis c mt Or) 1, 16 *και παραγων*, item *σιμωνος*, ibidem om *αμφιβληστρ.* cum solis BL 33. 1, 17 *αλεεις*, sed v. 16 *αλιεις* 1, 18 *ευθυς* (cum solo L ut videtur) 1, 21 *εις καφαρν. κ. ευθυς τ. σ. εδιδ. εις την συναγωγην* 1, 24 *οιδαμεν* 1, 27 ibidem *διδαχη καινη κατ εξουσιαν και* cum solis BL 33. 102. 1, 28 om a pr *ευθυς πανταχη* (sic enim suppletur) 1, 29 et 30 utroq loco *ευθυς* 1, 31 *κρατησας της χειρος* 1, 34 *ηδ. αυτον* a pr., ***add *τον χρ. ειναι* 1, 38 *εξηλθον* cum solis BCL 33. 1, 39 *ηλθεν* cum solis BL, sed sequitur a pr *κηρυσσιν* 1, 41 *αυτου ηψατο* cum solis BL 435. 1, 44 *μωσης*, non *μωσης* 2, 3 *φεροντ. προς αυτ. παραλυτ.* 2, 4 *προσενεγκαι* cum BL etc; ibidem *κραβακτον* (nec *κραβαττον* nec *κραβατον* nec *κραββ.*), nec aliter vv sqq; ibidem *οπου* cum BDL 2, 5 *αφεωνται* 2, 8 *ευθυς* cum solis BL 33. 2, 12 *ηγερθη και ευθυς*, ibidem confirmat *λεγοντας* et *ουτως ουδεποτε*, sed pro *ειδαμεν* vel *ειδομεν* habet a pr *εφανη εν τω ισραηλ* 2, 14 a pr *λευει*, ex emend *λευειν* 2, 16 *οτι ησθιεν* cum DL et vv; ibidem habet *δια τι* cum solo D 2, 18 *και οι μαθητ. των φαρ.* 2, 21 *πληρωμα* (non *το πλ.*) *απ αυτου* 2, 22 *εκχειται και οι ασκ. απολουνται*, ibidem om *βλητεον* cum B 102. solis 3, 1 om *την* cum solis B al[2], ibidem confirmat *και ην εκει* 3, 3 *τω την ξηραν χειρ. εχοντ.* cum solis CΔ 3, 5 *συνλυπουμενος* 3, 8 *εποιει*, non *ποιει* 3, 11 *λεγοντες* pro *λεγοντα* cum DK al[4] 3, 15 *εξουσιαν* absque *θεραπ.* etc 3, 16 habet *και εποιησ. τους δωδεκ.* cum solis BC*Δ 3, 19 *ισκαριωθ* 3, 25 *δυνησεται*, ibidem *η οικια εκειν. στηναι* 3, 31 *και ερχεται* cum DG al[4] it[6] 3, 32 om *και αι αδελφαι σου* 3, 35 confirmat *το θελημα* 4, 1 *συναγεται* et *πλειστος* 4, 5 confirmat *οπου* et *βαθος γης* 4, 8 *αυξανομενα* cum solo B 8, 9 *ος εχει* cum solis BC*DΔ 8, 10 *ηρωτουν* (cum solo C), ibidem *τας παραβολας* 4, 22 *εαν μη ινα* cum solis BΔ 4, 29 *παραδοι* cum solis BDΔ (sed 5, 43 confirmat *γνω*) et *ευθυς* cum solis BCL

4, 32 confirmat *κατασκηνουν* 5, 1 *γερασηιων* 5, 9 a pr *λεγιων*, ex emend *λεγαιων*, item v. 15. 5, 36 *παρακουσας* cum solis BLA e 5, 37 *μετ αυτου συναχολ.* 6, 1 *ερχεται* 6, 3 *και ιωσιφ* cum 121. it^{5} vg 6, 11 *ος αν τοπος μη δεξ.* 6, 24 *του βαπτιζοντος* 6, 33 *και προηλθον αυτους* 6, 38 *ιδετε* 6, 41 *τ. μαθηταις* absque *αυτου*, ibidem a prima *παρατιθωσιν* 6, 45 *εως αυτος απολυει* 6, 48 *ιδων* 7, 16 om versum 7, 17 *εισηλθων* 7, 25 *αλλα ευθυς ακουσ. γυνη* 7, 26 *η δε γεν. ην* 7, 27 *και ελεγεν* 7, 32 *κωφ. και μογιλαλ.* 7, 34 ex emend *εφφεθα* ut D et Latini 7, 35 *ηνυγησαν* 7, 36 *λεγωσιν* 8, 4 *και ειπαν ποθεν* (pro *οτι ποθεν* vel *ποθεν*): ita solus ut videtur 8, 5 *ηρωτα* cum solis BLA et *ειπαν* cum solis BA 8, 6 *παραγγελλει* cum solis BDLA 8, 16 confirmat *εχομεν* 8, 23 *εξηνεγκεν* cum BCLA 33. 8, 25 *και διεβλεψεν* 8, 26 *μη* (ex emend *μηδε*) *εις την κωμην εισελθης* cum (*μηδε* etc) BL al^{2} cop 8, 28 *ειπαν* 9, 38 *εφη αυτω ο ιωαννης λεγων* 9, 38 *εκωλυομεν* 9, 42 *πιστευοντων* sine *εις εμε* cum A it^{4} cop^{cod} 10, 46 *ιερειχω*, ibidem *τυφλος* (cum BDLA al cop Or) *και* (om reliqui) *προσαιτης* (cum BLA k cop) 10, 47 confirmat *ναζωραιος* 10, 49 *ειπεν φωνησατε αυτον* 11, 7 a pr *αγουσιν* cum C al^{9}, ex emend *φερουσιν* cum BLA Or 11, 26 om versum 13, 6 *πυλλοι* absque *γαρ* 13, 14 *το βδελυγμ. της ερημωσεως* absque *το ρηθ.* etc, ibidem cum solis BL *εστηκοτα* 13, 35 *η οψε* et *μεσονυκτιον* 14, 35 confirmat *προελθων*, ibidem *επιπτεν* cum solis BL cop^{2} 14, 38 *ελθητε* a prima cum solis B 346. q Cyp al 15, 22 confirmat *γολγοθαν* 15, 23 *εδιδ. αυτω* absque *πιειν* 15, 28 om versum 16, 8 post *εφοβουντο γαρ* om omnia reliqua cum B k etc.

Lucae 1, 5 *βασιλεως* absque *του* cum BLR 1, 10 *ην του λαου* 1, 15 *κυριου* absque *του* 1, 17 *ηλεια* ut B* 1, 25 *κυριος* cum CDL 33.; ibidem *επειδεν* et *ονειδος* 1, 26 *απο* 1, 27 a prima *εμνηστευμενην* 1, 29 *η δε* sine *ιδουσα* et *επι τω λογ. διεταραχθ.* 1, 35 *γεννωμενον* sine *εκ σου* 1, 37 a pr *παρα του θεου* 1, 42 *ανεβοησεν* et *φωνη* 1, 50 *εις γενεαν και γενεαν* 1, 61 *ειπαν* cum DLA al 1, 66 *και γαρ* 1, 69 *παιδος* 1, 70 *των αγιων απ αιων. αυτου προφ.* 2, 1 *αυτην* (*ν* deletum) *απογραφην* (*ν* deletum) *εγεν. πρωτη* (ex emend *πρ. εγεν.*) 2, 9 a prima *επελαμψεν αυτοις* pro *περιελαμψ. αυτους* 2, 10 a pr *ητις εστιν* 2, 12 a

pr om *κειμενον* ut D 68.; ex emend habet (ut BLPS al^2) *και κειμ.* 2, 14 a pr *ευδοκιας* 2, 16 a prima *ατενρον*, ex emend *ειραν* 2, 33 *ο πατηρ αυτου και η μητ. αυτου* 2, 35 confirmat *και συν δε* 3, 1 ter (ut C) *τετρααρχ.* Item v. 19. 3, 17 a prima *διακαθαραι* ut B a e cop Ir^{int} et *συναγαγειν* ut B e 3, 22 *ως* ut BDL 33. Or 3, 23 *και αυτος ην ιησους αρχομ. ωσει ετων τριακ. ων υιος ως ενομιζ. ιωσηφ* 3, 24 et 29 *μαθθαθ* 3, 26 *σεμεειν*, ibidem *ιωσηχ* et *ιωδα* 3, 30 *ιωναμ* 3, 33 *τ. αδμιν του αρνει* 3, 34 a prima *ισαχ* 3, 36 *καιναμ* 4, 5 *αναγ. αυτον* absque *ο διαβολος*, item absque *εις ορ. υψηλον* 4, 9 *ηγαγ. δε* 4, 16 *ναζαρα* ut 33. Or 4, 17 *βιβλ. του προφητ. ησαιου* 4, 22 *ουχι* et *υιος εστ. ιωσηφ ουτος* 4, 23 *εις την καφαρναουμ* cum solo B 4, 34 *φωνη μεγαλη* 4, 43 *επι* et *αποστειλην* 4, 44 *εις τας συναγωγας* 5, 2 a pr *αλεεις* 5, 3 *σιμωνος* 5, 5 *ολης νυκτος* 5, 7 *ηλθαν* 5, 27 et 29 *λευειν* et *λευεις* 5, 32 a prima *ασεβεις* pro *αμαρτωλους* 5, 33 ***Οι* absque *δια τι* 5, 36 *απο* 5, 39 *θελει* et *χρηστος* 6, 2 om *δευτεροπρωτω* 6, 9 *δε*, item *επερωτω* et *υμας ει* 6, 15 *μαθθαιον* 6, 18 *ενοχλουμ.* 6, 19 *ο οχλος εζητουν* 6, 34 *δανιστε*, ibidem *λαβειν*, ibidem *εστιν* 6, 42 *πως δε* 6, 48 *πλημμυρης*, item *προσερηξεν* et *δια το καλως οικοδ. αυτ.* 6, 49 *ευθυς* et *συνεπεσεν* 7, 12 confirmat *τεθνηκως* 7, 18 *ιωαννει* 7, 20 *ειπαν* 7, 21 *εκεινη*, item *ημερα* 7, 28 om *προφητης*, item om *του βαπτιστου* 7, 32 *α λεγει* 7, 33 et 34 *εσθιων* 7, 37 *ητις ην εν* 8, 16 *τιθησιν ινα* etc 8, 19 *η μητηρ αυτου* 8, 24 *διεγερθεις* 8, 26 *αντιπερα* 8, 30 **λεγιων*, ***λεγαιων* 8, 37 * et *** *γεργεσηνων*, ***γαδαρηνων* 8, 38 **εδεετο*, ***εδειτο* 9, 13 *αρτους πεντε* cum solo B 9, 19 *ειπαν* 9, 23 *καθ ημεραν* * et *** 9, 26 *λογους* 9, 34 *επεσκιαζεν* 10, 1 *και ετερ. εβδομηκ.*, item *ανα δυο* 10, 25 om *και* ante *λεγων* 10, 36 *τις τουτων* 11, 48 *μαρτυρεις εστε* 11, 53 *κακειθεν εξελθοντ. αυτου* 11, 54 *ενεδρευοντες* absque *αυτον* et *θηρευσαι τι εκ τ. στομ. αυτ.* sine *ινα κατ. αυτ.* 15, 32 *εζησεν* (****ανεζ.*) et *απολωλως* (****λως*) *ην και* 16, 1 om *αυτου* 16, 2 om *αυτω* et habet *ετι δυνη* 16, 4 *αν μετασ. εκ της* 16, 5 *τ. κυρ. αυτου* (****εαυτ.*) 16, 6 *ο δε ειπ. αυτω* et *βαδους*, item *ο δε ειπ. αυτ. δε. συν τα γραμμ.* 16, 7 *λεγει δε αυτω* 16, 8 *φρονιμωτερ.* ante *οι* 16, 9 *και εγω* et *εαυτοις ποιησ.* (corr. *ποι. εαυτ.*), item *εκλιπη* (****ται*, sed *ται* rursus erasum) 16, 12 *το υμετερον*, ibidem *δωσει υμιν* 16, 14 ***οι φαρισ.* sine *και* (*ista omnia o m)

16, 16 ***και πας εις αυτην βιαζεται και βιασται αρπαζουσιν αυτην (*omnia om) 16, 18 και πας ο απολελ. 16, 20 nec ην nec ος habet, ibidem ειλκωμ. 16, 21 *om των ψιχιων, ibidem est επελειχον 16, 23 *om και ante εν τω, ibidem habet ορα αβρααμ 16, 24 τ. ακρ. τ. δακτ. αυτ. υδατι 16, 25 μνησθητι τεκν. οτι απελ. τα 22, 43 sq. confirmat * et *** ωφθη usque γην (v. 44 καταβαινοντος ut x etc) 24, 17 και εσταθησαν 24, 18 εις 24, 21 ελπιζομεν 24, 27 (κ. αρξαμ. praecedente) *και διερμηνευειν, ***-μηνευσεν omisso και 24, 29 κελ. ηδη 24, 30 και λαβων et εδιδου 24, 31 *om κ. επεγν. αυτ. 24, 32 ειπαν et ως διηνυγεν 4, 38 και δια τι et ε. ταις καρδ. υμ. 24, 39 εγ. ειμ. αυτ. et *σαρκας 24, 51 om *κ. ανεφ. ε. τ. ουρ. 24, 53 ευλογουντες

Iohannis 1, 3 ουδεν a pr cum D al Ptolem Heracl etc 1, 4 εστιν cum D cdd ap Or etc. 1, 15 om λεγων cum D b 1, 18 a pr μονογενης (absque ὁ) θεος εις (om ο ων) 1, 28 *βηθανια, **βηθαραβα 4, 1 ο ιησους pro ο κυριος cum D etc; ibidem ἥ 4, 7 et 9 *πιν 4, 11 a pr εκεινη pro η γυνη 4, 21 πιστευε μοι γυναι 4, 50 επιστευσεν absque και 5, 1 η εορτη 5, 2 om a pr επι (**εν) τη. Ibidem *το λεγομενον pro η επιλεγομενη, et cum 33. βηθζαθα 5, 4 om αγγελος γαρ etc 5, 5 om εκει, habet αυτου 5, 13 ενευσεν cum D* 5, 37 εκεινος 6, 51 ο αρτος (omissis και et δε) ον εγω δωσω υπερ της του κοσμ. ζωης η σαρξ μου εστιν 7, 50 *om ο ελθ. προς αυτ. προτερ. 7, 52 εραυνησον cum B*T 8, 1 sqq. om 13, 2 γεινομενου a pr, ibidem ινα παραδοι αυτ. ιουδ. σιμ. ισκαριωτης 13, 12 και ανεπεσεν 13, 19 πιστευσητε οταν γεν. 13, 26 βαψας το ψωμ. επιδωσω, item βαψας ουν 15, 22 ειχοσαν 16, 13 εν τη αληθεια cum DL etc, sed a pr om πασῃ. Ibidem ακουει 21, 3 εξηλθ. ουν et om ευθυς 21, 4 om* ηδη et confirmat γενομ., tum εστη ιησους επι et εγνωσαν 21, 5 ιησους ut B solus 21, 6 *λεγει pro ο δε ειπ. et cum solis D cop οι δε εβαλ. 21, 8 τω αλλω πλοιαριω 21, 9 *ανεβησαν, tum **επι την γην 21, 11 ενεβη ουν, tum εις την γην 21, 12 ουδ. δε 21, 13 ερχ. ο ιησ. 21, 14 τουτο δε et εφαν. ο ιησ. τ. μαθητ. 21, 15 *σιμων, **add ιωαννου 21, 16 παλιν λεγ. αυτ. (om *δευτ., **supplet το δευτ.) σι. ιωαννου, tum *om ναι, post confirmat (et. v. sq.) προβατα 21, 17 ελυπ. δε (**om) et και (**om) φιλ. με και λεγει αυτω, tum om ιησους 21, 18 *την χειρα, tum αλλοι ζωσουσιν σε κ. ποιησουσιν σοι οσα (**αποι

συνσιν σε οπου) 21, 23 *ουκ ειπ. δε*, item *om *τι πρ. σε* 21, 25 *ουδ αυτον*, item *χωρισειν* et *βιβλια* absque *αμιν*

Ad Romanos 1, 1 *αποστολ. ιησυ χριστου*. Item *απυστ. ιησ. χρ.* 1 Cor 1, 1 (sed ibi scriptor iam posuerat χ ut scriberet *χρ. ιησ.*) Eph 1, 1 Tit 1, 1. Contra habet *απυστ. χριστου ιησου* 2 Cor 1, 1 (item Phil 1, 1 *δουλοι χρ. ιησ.*) Col 1, 1 1 Tim 1, 1 2 Tim 1, 1 Philem 1, 1.

Rom 1, 27 *ομοιως τε και οι αρρενες*, item **αρρενες εν αρρεσι* 1, 29 *πονηρια κακια πλεονεξια* 1, 31 om a prima *ασπονδους* 1, 32 *ου μον. αντ. ποιουσιν* etc 2, 5 *αποκαλυψεως* (**add *και*) *δικαιοκρισιας* 2, 11 *προσωπολημψια* 2, 14 *ποιωσιν* 2, 15 *συνμαρτυρουσης* 2, 17 *νομω* 2, 26 *ουχ η ακροβ.* 3, 4 *καθαπερ* 3, 12 *ηχρεωθησαν* 3, 22 *ιησου χριστου*, sed *και επι παντας* om a prima 3, 25 *δια πιστεως* 3, 26 *προς την ενδιξιν* 3, 29 *μονον* 3, 30 **ειπερ* et v. 31 *ιστανομεν* 4, 18 *επ ελπιδι* 4, 19 om *ου* 4, 22 *διο και ελογ.* 5, 1 a pr *εχωμεν* 6, 12 *ταις επιθυμ. αυτου* 7, 25 a pr *ευχαριστω τω θεω*, ***χαρις δε τ. θ.* 8, 11 *του εγειραντος τον* (**om) *ιησουν* -- *ο εγειρας* (**add *τον χριστ.*) *εκ νεκρ. χριστ. ιησ.* (**om *χρ. ιησ.*) et *δια του ενοικουντος αυτου πνευμ. εν υμιν* 8, 17 *συνκληρον.* et *συνπασχ.* 8, 22 *συστεναζει* (contra 12, 2 *συνσχηματιζεσθε*) 8, 20 *εφ ελπ.* 8, 27 *εραυνων* 8, 28 *συνεργει* sine *ο θεος* 9, 4 *ισραηλειται* et *αι διαθηκαι* 9, 16 *ελεωντος*, sed v. 18 *ελεει* 9, 28 a pr om *εν δικαιοσ. οτι λογ. συντετμ.* 11, 6 om a pr *ει δε εξ εργων* etc (supplet***) 11, 22 **αποτομια* 12, 11 *τω κυριω* 15, 4 **εγραφη*, ***προεγραφη* 16, 25 sqq. ad finem epistulae leguntur.

1 Corinth. 1, 2 *ηγιασμ. εν χρ. ιησ.* post *εν κορινθω* 1, 13 *υπερ* 1, 14 a pr om *τω θεω* ut B 67.** 2, 4 *εν πιθοις* (**add *ανθρωπινης*) *σοφιας λογους* (ipsa prima emend. *-γοις*) 2, 10 *ημιν δε απεκαλ. ο θεος δια του πνευμ.* (corr. addit *αυτου*) *το γ. πν. π. ερανα* 4, 6 **απολλων* et *υπερ α γεγραπται* absque *φρονειν* 4, 11 *γυμνιτευομεν* 4, 13 **δυσφημουμενοι* 4, 14 *νουθετων* 4, 15 *χριστω ιησου* 4, 21 *πραοτητος* h. l. 5, 6 *ζυμοι* 6, 5 *λεγω*, ibidem *ουδεις σοφος* 6, 10 *ου μεθυσοι* 6, 14 *εξεγερει* 6, 20 *δοξασατε* (**add *δη*) *τον θεον* 7, 1 *εγραψατε* sine *μοι* 7, 22 *ομοιως* sine *και* 7, 29 *ο καιρος συνεσταλμενος εστιν το λοιπον ινα και* 7, 31 a pr *τον κοσμον* ut soli AB 7, 34 *και μεμερισται και η γυνη η αγαμος και η παρθ. η αγαμος μεριμνα τα του* 7, 35 a pr *συμφορον* 7, 39

*δεδεται absque νομω 13, 4 χρ. η αγ. ου ζηλ. η αγ. ου περπ., item 13, 5 τα εαυτης 13, 8 η αγ. ουδ. πιπτει (***εκπιπτ.) 16, 23 τ. κυρ. ιησου 16, 24 αμην

2 Corinth. 2, 2 και τις 2, 3 εγραψα sine υμιν pergitque τουτο αυτο, ibidem *σχω 2, 16 εκ θανατου et εκ ζωης, ibidem *κατεναντι 3, 3 καρδιαις, non καρδιας 3, 6 αποκτεννι 3, 17 *om εκει 4, 1 εγκακουμεν 4, 2 συνιστωντες 4, 4 αυγασαι et post θεου ex emend addit του αορατου 4, 5 δια ιησου ut A**C etc; **δια χριστου 4, 6 *λαμψει 12, 2 καυχασθαι (***ει καυχ. reliquis non mutatis) δε ου συμφερον μεν ελ. δε 12, 3 εκτος et 5 μου 12, 6 *om τι 12, 7 διο ινα μη, ibidem *σατανα, posteaque *om ινα μη υπεραιρ. 12, 9 *η γαρ δυν. εν ασθ. τελειται 12, 10 *και στενοχωρ. cum B solo 12, 12 σημιοις τε 12, 13 *ησσωθητε 12, 14 ου κατ. αναρκησω, ibidem bis αλλα 12, 15 *ει περισσ. υμ. αγαπω ησσον αγαπ. 12, 16 εγω ου κατεναρκησα υμων 12, 19 *παλαι et κατεναντι θεου 12, 21 ελθοντος μου (***-ντα με) ταπινωσι με 13, 1 **ιδου τριτον 13, 4 *και γαρ εσταυρ., ibidem ασθ. συν αυτω αλλ. ζησομεν et θε. εις υμ. 13, 5 ουκ (corr. η ουκ) επιγ. οτι χρ. ιησ. ε. ν. εστ. 13, 8 αλλα 13, 13 *om αμην

Ad Galatas 1, 4 *περι 1, 8 ευαγγελισηται (**add υμιν) παρ 1, 10 om γαρ sec 1, 11 γνωρ. δε 1, 12 ουδε εδιδ. 1, 15 ευδοκησεν ο θεος 1, 17 απηλθον 2, 1 δεκατεσσαρων 2, 4 ινα ημας καταδουλωσουσιν 2, 5 οις ουδε 2, 11 κηφας, item v. 14. 2, 12 ηλθεν 3, 1 εβασκανεν sine τη αληθ. etc et εσταυρωμενος sine εν υμιν 3, 7 a pr υιοι εισιν αβρ. 3, 19 προσετεθη 3, 21 εκ νομου ην αν 3, 23 συνκλιομενοι 3, 28 απαντες 4, 25 το γαρ σινα ορος εστιν ον εν τη 5, 1 τη ελευθερ. ημας χριστ. ηλευθερωσεν (**χρ. ημ. ηλευθ.) στηκετε ουν

Ad Ephesios 1, 1 τοις αγιοις (ex emend additur πασιν ut A al² etc) τοις ουσι (ex emend additur εν εφεσω) 1, 3 a pr του κυριου και σωτηρος ημων ιησ χρ. 1, 6 εν η ex emendatione, ης a prima 1, 7 a prima εσχομεν et το πλουτος 1, 11 εκληρωθημεν 1, 15 *om αγαπην την 1, 20 ενηργησεν et επουρανιοις 2, 3 ημεθα, item τεκνα φυσει 2, 5 confirmat τοις παραπτωμασιν 2, 8 δια πιστεως 2, 13 εγενηθ. εγγυς 2, 13 confirmat ειρηνην secundum 2, 20 a prima ακρογωνιαιον τον χριστον, ex emend ακρ. αντ. χριστ. ιησ. 3, 1 *του χριστου, **add ιησου

Ad Philipp. 2, 1 confirmat *ει τις σπλαγχνα* 2, 4 *μη τα εαυτ. εκαστος σκοπουντες αλλα κ. τ. ε. εκαστοι* (a prima ad seqq trahitur) *τουτο* (ex emend additur *γαρ*) *φρονειτε* 2, 23 *αφιδω* 2, 30 *δια το εργον κυριου*, ibidem *παραβολευσαμενος*

2 Thess. 3, 2 *ο κυρ. εστ.*, **εστ. *ο κυρ.* 3, 4 *παραγγελλομεν* (***add *και*) *ποιειτε κ. ποι.* 3, 6 *τ. κυρ. ημων*, ibidem **παρελαβοσαν*, ****παρελαβον* 3, 8 *νυκτος κ. ημερας* 3, 12 **εν κυρ. ιησ. χρ.* 3, 13 *ενκακησητε* 3, 18 **om αμην*

Ad Hebr. 1, 3 *τ. δυν. αυτ. καθαρ. τ. αμαρτ.* (corr. add *ημων*) *ποιησαμενος* 1, 8 a secunda *ραβδ. της ευθυτητος ραβδος της* (prima transiluerat a priore *ραβδ.* ad alterum) 1, 12 a pr *αλλαξεις* cum D 43. et Latinis 2, 9 *χαριτι* 3, 6 *μεχρι τελους βεβαιαν* 4, 2 *μη συνκεκερασμενος* 6, 14 *ει μην* 6, 19 *ασφαλη* 7, 3 *αφωμοιωμενος* et 7, 5 *αποδεκατουν* 7, 5 et 11 *λευι* et *λευιτικης* 8, 4 *οντων των προσφεροντων κατα νομον* (ex emend *τον νομ.*) 8, 6 **τετυχε*, ***τετευχε* 8, 10 **επι καρδιαν*, ***επι καρδιας* 8, 12 om a prima *και τ. ανομ. αυτων*

1 ad Tim. 3, 16 a prima *ος εφανερωθη*. Corrector ultimus sacculi fere 12. reposuit *θεος*, sed hoc tam caute fecit ut antiquissimam scripturam intactam relinqueret. 5, 16 *ει τις πιστη* 5, 18 *βουν αλ. ου φιμωσεις* 5, 21 *χριστου ιησου* et *προσκλισιν*

Act. 1, 4 a prima *εν πνευμ. βαπτισθ. αγιω* cum solo B 1, 8 *μου* 1, 10 *εσθησεσι λευκαις* 1, 13 *μαθθαιος* 1, 19 *αχελδαμαχ* 1, 25 *κληρον* 2, 7 *λεγοντες* absque *προς αλληλους* 2, 12 *διηπορουν* 2, 20 *ημεραν* 2, 25 *προορωμην* et *εφ ελπιδι* 2, 31 *ουτε εγκατελιφθη εις αδην ουτε* 2, 37 *την καρδιαν* 2, 38 *φησιν* 2, 47 sq *καθ ημεραν επι το αυτο· πετρος δε* 3, 6 om *εγειρε και* 3, 16 a prima om *επι* 3, 19 *προς το* cum solo B 3, 21 *των αγιων* (**add *των*) *απ αιωνος αυτου προφητων* 4, 20 *ειδαμεν* 4, 25 *ο του πατρ. ημων δια πνευμ. αγιου στομ. δαυ. παιδος σου ειπων* 4, 32 *ην καρδια και ψυχη μια* 4, 35 *διεδιδετο* 5, 2 *συνειδυιης* (sed scribitur *συνιδυης*) 20, 24 *ουδενος λογου ποιουμ. τ. ψυχ. τιμ. εμαυτω* 20, 28 *τ. εκκλησ. του θεου* 20, 29 **εγω οιδα*, ***εγω δε οιδ.* 28, 20 **εινεκεν* 28, 21 *ειπαν*, item *κατα σου εδεξαμεθα* 28, 22 *ακουσ. παρ. σου* et *ημιν εστιν* 28, 26 *λεγων* 28, 28 **τουτο το σωτ.* 28, 30 **ενεμεινεν* 28, 31 **om χριστου*

Iac. 1, 3 *το δοκιμ. υμων τ. πιστεως* 1, 12 *επηγγειλατο* sine

ο θεως cum solis AB ff arm 1, 18 *εαυτου* ex emend 1, 19 *εστω* (ex emend *ιστε*) *αδ. μου αγαπ. εστω δε* 2, 2 **εις συναγ. υμ.* 2, 3 *και επιβλ.*, ibidem *και επητε συ* et *εκει η καθου ωδε υπο* 2, 4 *ου* omisso *και* 2, 5 *τω κοσμω* 2, 13 *ανελευς* et *κατακαυχατια* (**add *δε*) *ελευς κρισεως* 2, 19 *εις εστιν ο θεος* 2, 20 *νεκρα* contra *αργη* 3, 5 *ηλικον* 3, 6 *η* (ex emend *και η*) *γλωσσ. πυρ. ο κοσμος τις αδ. η γλ. καθ.* 3, 8 *ακαταστατον* 4, 4 **μοιχαλιδες* cum solis AB 13.

1 Petr. 1, 6 a prima *ει δεον* absque *εστιν* cum B Clem Thphyl[1] 1, 8 *ιδοντες* cum BC etc; ibidem *αγαλλιασθε* 1, 9 *υμων* 1, 10 et 11 *εξηραυνησαν* (cum AB*) et *ερανιωντες* (cum B*) 1, 16 *διο γεγραπται αγιοι εσεσθαι διοτι εγω αγιος και ει* 1, 22 *της αληθειας εις* 1, 32 *εκ φθορας* (pro *σπορας*) *φθαρτης* cum AC 1, 24 *σαρξ χορτος* ex emend cum A al[8] etc.

1 Ioh. 2, 16 *αλιζονια* 2, 18 **αντιχριστος* 2, 27 *ελαβετε* 3, 2 *οιδαμεν* 3, 14 *ο μη αγαπων* 4, 3 *ο μη ομολογ. ιησουν κυριον εν σαρκι εληλυθοτα* 5, 7 *οτι οι τρεις εισιν οι μαρτυρουντες το πνευμα κ. το υδωρ και το αιμα* absque rell. 5, 9 *οτι μεμαρτυρηκεν*

Iudae 5 *ειδοτας υμας παντα οτι κυριος απαξ λαον* 9 confirmat *ο δε μιχαηλ ο αρχαγγ. οτε* 12 *ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμοιροι κατα τας επιθυμ. αυτων πορευομενοι* (γογγ. usque *πορ.* a corr. improbantur) *εν* (ex emend *οι εν*) *ταις αγαπαις υμων*

Apocalypsis 1, 1 a prima *ιωανει* 1, 4 *ιωανης*, tum *απο ο ων*, item *τ. επτα πνευμ. των* (ut A 47. And) 1, 5 *τω* (a prima deest) *αγαπωντι ημας και λυσαντι εκ* (ex emend *ημας εκ*) *των* 1, 6 *και εποι. ημας βασιλειαν* (ex emend additur *και*) *ιερεις τω*, ibidem *εις τον αιωνα* (ex emend *τους αιωνας*) *των αιωνων αμην* 2, 1 *των χρυσων* 2, 2 *τον κοπον σου*, ibidem om a prima *ειναι* 2, 3 *και υπομ. εχις και θλιψις πασας* (corr. haec improbavit) *και εβαστασας δια το ον. μου και ουκ εκοπιασας* 2, 4 *αλλα εχω*, ibidem *αφιχες* a prima 2, 5 *πεπτωκες*, ibidem *ερχομαι σοι και* 2, 7 *νικωντι* 2, 8 *της εν ζμυρνη* 2, 9 *τα εργα και την θλιψιν* 2, 10 *μηδεν* contra *μη* in ABC etc 2, 13 *οιδα που κατοικεις*, ibidem *εν ταις ημεραις εν ταις* (***ως*) *αντιπας* (****αντειπας*) *ο μαρτυς μου ο πιστος ος* 2, 14 *ος εδιδασκεν* (**add *τον βαλακ*) *βαλειν* (***βαλλειν*) 2, 18 *τους οφθ. αυτου* 2, 20 *οτι αφεις* (***αφηκας*) *τ. γυν. ιεζαβελ* (***ιεζιερ.*) *η λεγουσα* (***την λεγουσαν*) *αυτην* 2, 25 *αχρι ου* 9, 6 *και ου μη ευρησουσιν αυτ.* et *φυγη ο θαν. απ αυτ.* 9, 8

ειχαν (non item v. 9.): plane ut A solus 9, 9 **ονρας ομοιους* eodem vitio ut A 9, 10 *εχουσιν εαυτων τον βασ. τον αγγ. τ. αβ. ω ονομ. αυτω εβρ. αβαδδων και εν* 9, 14 **λεγοντα* cum solo A et *τους τεσσαρες* 9, 20 *εν τ. πλ. αυτων ταυταις ουδε μετενοησαν* et *προσκυνησουσιν* 10, 2 *βιβλαριδ. ηνεωγμ.* 22, 16 confirmat *επι ταις εκκλησιαις* et *πρωτος*.

EMENDANDA ET ADDENDA.

In *textu* Eph. 4, 29 scribe *σαπρὸς* pro *σαρκὸς*. In *Prolegg.* p. CVI. in nota lin. 2 exeunte scribe paucae (excidit e exeunte versu) p. CCLXX. lin. 4. lege $\overline{\chi\pi}$ $\overline{\omega}$ pro $\overline{\chi\pi}$ $\overline{\chi\pi}$ p. CCLXXI. ad Mt XVI, 2. scribe: dele BVX ad *πνρρ.* p. CCLXXVI. ad Apoc II, 20. ad „om *σου*“ adde c. In *comm.* Act. etiam lectiones codicis lo^{u} (i. e. nunc Londin. antea Tischend.) adscripsimus. Eundem (cum cdd. min. aliis multis) post nos contulit F. H. Scrivener in ed. sua codicis epp. Paul. Augiens. (Cambridge 1859.) Id quod accurate fecit, ut solet, paucissimis exceptis (9, 26 praetermisit *εν* pro *εις* et 26, 12 *παρενομ.* pro *και παρ.* nisi fallor. Item notare debebat 7, 36 7, 42 13, 21 etc. codicem praebere $\overline{\mu}$, quum scriptura inter *τεσσερακ.* et *τεσσαρ.* fluctuet, quorum prius ipse codex 1, 3 tuetur. Nec praetermittendus erat accentus ubi momenti aliquid habet, ut 17, 23 *κατα|γέλω* pro *-έλλω* et 26, 23 *καταγγέλειν* pro *-έλλειν* 23, 17 *εκατοντάρχων*, non *-αρχῶν* 24, 12 *οὔδε* pro *οὔτε*). Hinc supple in comm. nostro (ceterum minus accurate 1855. collatio nostra ex ed. Ni Ti 1849. translata est in Anecdota sacr. et prof., praetereaque adscribendum erat codicem cum illa ed., ad quam collatio instituta est, ubi nihil relatum sit consentire): 2, 37 *ειπ. δε* 7, 37 *ο θε.* absq. *κυρ.* 9, 11 **ταρσειαν* 9, 13 om *σου* 24, 12 ***αποστασιαν* 26, 21 om *οι* 27, 37 $\overline{\sigma o \varsigma}$ (pro $\overline{\sigma o \zeta}$). Praeterea Scriv. 3, 11 *σολομωντος* (nos *-μωνος*) et 26, 17 *ημιν οδον* (nos *ημ. οδ.*). In *comm.* ad Mc 16, 9 sqq. sub 4) lin. 8. scribe: plus 233 tribuere.

Lipsiae, m. Sept. a. 1860.

)351 4.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD ANTIQUOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

AENOTH. FRID. CONST. TISCHENDORF

PHIL. ET THEOL. DR. THEOL. PROF. P. O. H. ORDD. REG. SAX. ALB. IMP. RUSS. S. STAN. CL. II. IMP. FRANC. LEG. HON. REG. BOR. AQU. RUB. CL. III. REG. BAV. S. MICH. CL. I. REG. SUEC. DE STELL. POL. REG. SARD. SS. MAUR. ET LAZ. REG. GRAEC. SALV. DUC. PARM. S. LUD. EQUES, SOCIET. REG. SCIENT. UPSAL. PRO DEF. REL. CHR. HAG. HIST. THEOL. LIPS. ORIENT. GERM. SOC.

EDITIO SEPTIMA.

PARS ALTERA.

LIPSIAE, SUMPTIBUS ADOLPHI WINTER.

1859.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

I.

1 *Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,*
ὧν ἤρξατο Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντει-
λάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνε-
λήμφθη· 3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐ-
τὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος

---

* *πραξεις* (D -ξις) *αποστολων* c. BD, item 40. al praemissis *λουκα ευαγγελιστου* .. al mu Or Chr Synops al *πραξεις των αποστ.* (ita Gb Sz etc) vel ut Eus (dem. 8, 2. etc) Cyr^{hr} Thdrt (5, 1044.) al praemisso *αι* (Thdrt 1, 617. Epiph^{738}. Chron *αι πραξεις*, et Thdrt 2, 1687. *ιστορια των πραξεων*, Eus$^{h.\ e.}$ *η των πραξ. γραφη*) .. A**EGH (sed hi^{4} ad calcem libri habent; in A abscissus titulus, item in c isque in fine hiat; GH initio manci sunt) al cop Thdor^{ant} al *πραξεις* (4. *πραξις*) *των αγιων* (47. add *και πανευφημων*) *αποστ.* (ita ς Wtst etc), ac passim additur: *συγγραφεισαι* (4. -σα) *παρα του αγιου* (47. add *ενδοξου και πανευφημου*) *λουκα αποστολου και ευαγγελιστου* .. d fu demid al Aug saepe *actus apostolorum* (d *epistulae iohanis III explicit incipit actus apostolorum*), Hil^{1} *liber actorum*, item^{1} *liber actuum*, am *liber actuum apostolorum*

I. 1. *ιησους* c. BD (:: cf ad Lc 1, 15. 24, 15. 23, 28. ac saepius) .. ς praem ὁ c. AE al ut vdtr omn Const al

2. *δια πν. αγ* cum antecdd conjg vg lux cop ar^{P} etc Chr Thph Oec etc .. cum seqq conjg (*ους εξελ. δι. πν. αγ.*) syr^{utr} ar^{e} aeth^{utr} Cyr Aug Vig | *ους εξελεξ.* .. D syr$^{P\ mg}$ Aug^{3} add *και εκελευσε κηρυσσειν το ευαγγελιον* (Aug plene sic : *in die qua app. elegit per sp. s. et praecepit* [1 *mandans eis*] *praedicare ev.*), item omisso *κ. εκελ.* sah Idac, item (*usque in diem qua praecipiens apostolis per sp. s. praedicare ev., quos et elegit*) lux | *ανελημφθη* c. ABCD (D sah syr$^{P\ mg}$ Idac post *ημερας* pon) E etc .. ς *ανεληφθη* c. min ut vdtr omn

3. *δι* (D*om) *ημ. τεσσ.* (D**τε. ημ.*) (*d post dies quadraginta*) .. Amb Idac om. Aug - - *in multis argum. dierum* (ita^{2} sed alibi *in mult. sign.*), *visus* (alibi add *est*) *eis per* 40 *dies* | *τεσσερακ.* c. AB*CD lo^{ti} .. ς *τεσσαρ.* c. E rell fere omn | E *οπτανομενος* .. D* *οπτανομενοις*

Lc 24, 29. Io 16, 7. 14, 16. αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· 4καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἰεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ
Lc 3, 16as c. pp περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· 5ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. 6οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσαλὴμ καὶ πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

4. *συναλιζομενος* c. ABCDE al pl, vide post .. 4 27. 31. 36.* 40. al fere^{25} *συναυλιζομ.* (Gb') .. D *συναλισκομενος* (** *-λισγομ.*) *μετ αυτων* .. e*lux *cum conversaretur cum illis*, item Aug^{8}; e**vg Hier Bed *convescens*, d *convivens*. Item *convesc. c. illis* exprim cop sah syr al mu, syrP accuratissime *salem sumens*; contra aeth^{utr} *accumbens, convivatus c. eis*. Apud pp^{gr} similiter lectio fluct ut ap Eus^{dem} cod^{dd} aliq *συναυλ.* (item Eus^{dani}) sed$^{cod\ un}$ *συναλιζ.*, Epiph^{652} *συνηλισθη τοις μαθ.* sed^{1100} *τοις απ. συνιφαγε κ. συνεπιε κ. συνηυλισθη* et^{2,137} *συνεσθιων κ. συναυλιζομενος*. Thdrt Thph^{1} et^{2} *συναλ.*, cat^{ox}* *συναυλ.* et** *συναλ.* Explicant iidem ut Chr Thph^{1} (*κοινωνῶν ἁλῶν, κοινωνῶν τραπέζης*, item schol) Thph^{2} Oec de convescendo c. app. Apud Did est *συναυλιζομενοις*. Etymol. *ξυναλιζόμενοι : συναθροιζόμενοι ἢ συνεσθίοντες*. Hesych *συναλιζόμενος : συναλισθείς, συναχθείς, συναθροισθείς.* | *παρηγγειλ.* (E^{gr} al aliq *-γγελλεν*) *αυτοις* c. BD al pler vg cop sah al Phot Thph^{1} (Thph^{2} *αυτ.* nec ante nec post) Oec Aug Hil al .. ACE (sed e cum *συναλ.* coni) Chr (*αυτ.* c. *συναλ.* coni.) *αυτ. παρ.* (49.) | D vg lux aeth^{utr} Hil Aug (non item Rebapt Gaud) Hier *ην ηκουσ. φησιν* (d am fu om) *δια του στοματος μου* (in D est *ην ηκουσα*^{τε} ..... *φησιν* ... ... *δια του στοματος μου*)

5. D^{gr} *ιωαννης* | *βαπτισθ.* h. l. c. ACE al ut vdtr omn vv fere omn Or(et. Or^{int}) Thph Amb Rebapt Gaud .. B post *πνευμ.* (Ln); D Did Hil Victorin Aug^{saepe} al post *αγιω*, praetereaque D* tol Hil Aug al add *και ο* (*quem et*) *μελλετε λαμβανειν* | D* d sah Aug^{3} in f. add *εως της πεντηκοστης*

6. *ηρωτων* (C* *-τοιν*) c. ABC* Chr^{comm} .. ς (49.) *επηρωτ.* (*-τοιν* C*** 12.^{lect}) c. C***DE al ut vdtr omn etc | D *αποκαταστανεις εις* (** et d om) *την β. του* (** *τω*) *ισρ.*

7. *ειπεν δε* c. A al ut vdtr omn vg cop syrP al .. B* sah syr *ειπεν*, B** *ειπ. οιν*, C Aug o *δε ειπεν*, D *και ειπεν*, E aeth^{utr} o *δε αποκριθεις ειπ.* | *πρ. αυτους* .. E vg cop sah al *αυτοις*

8. *λημψ.* c. ABCDE .. ς *ληψ.* c. min omn | *μου* c. ABCD al? Or^{1} .. ς *μοι* c. E al pler Or^{1} Epiph^{507} Chr Thph | *και παση* (Gb') c. AC*D lo^{tii} 40.

9καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσιν λευκαῖς, 11οἳ καὶ εἶπαν Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. 13καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἁλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

---

al^{6} cop sah Or^{1} Hil .. ς κ. εν π c. B C***E al pl vg syr^{utr} Or^{1} Severian^{cat} Chr Did^{int} al | ADE etc σαμαρια

9. D καυτα (d κ. ταυτ.) ειποντος αυτου νεφελη υπεβαλεν αυτον και απηρθη απο (** add των) οφθ. α., item sah Aug^{aliq} (sed^{1} ut vg) *his dictis* (vel *cum haec diceret*; sah ταυτα δε ειπ.) *nubes suscepit eum et sublatus est ab eis* | B αυτων βλεποντ. | νεφελη (et. Eus) .. Thdrt add φωτεινη

10. CE etc παριστηκεισαν | εσθησ. λ. c. ABC* lot^{i} al^{3} vg cop sah syr arm Eus^{dem} Promiss .. ς εσθητι λευκη c. C***DE al pler syr^{p} al Chr Cosm Thph Or^{int} Aug

11. ειπαν c. ABC*D lot^{i} .. ς ειπον c. C***E al pler | εμβλεπ. c. ACD (ενβλ.) al pl Chr^{cdd} Thdrt$^{1.290}$ et$^{2.231}$ Cosm Thph^{2}, item *aspicientes* vg e Aug aliq (alibi *respic.*) al .. BE^{gr} lot^{i} al^{15} Eus^{dem} Chr^{cdd} Thdrt$^{2.11}$ Thph^{1} βλεπ., Epiph$^{386.409.518}$ ατενιζοντες | αναλημφθ. et ς -ληφθ. ut v. 2. | εις τ. ουρ. sec. (et. Or^{int} al) .. D 33.* tol Aug^{1} Vig Idac Avit om (al pauc om ε. τ. ο. pr; al^{6} sah ab ουρανον prim ad ουρ. sec transiliunt) | ουτως (et. Eus^{dem} Epiph^{409} Thdrt^{saepe} Cosm al) .. al^{10} ουτος

12. E vg εις ιεροσολυμα (non Eus^{dem})

13. D^{gr} εισηλθεν | εις το υπ. ανεβ. c. ABC (et * et ***) lot^{i} vg (Or) Chr Thph^{2} comm Bed^{gr} .. ς αν. ε. το υπ. c. DE al pler tol cop sah syr^{utr} | ιωαννης. (D ιωανης) κ. ιακ. c. ABCD lot^{i} 96. vg al pl Aug (Bed^{lat} *petr. et ioh. et andr. et iac.*) .. ς ιακ. κ. ιω. c. E al pler syr^{p} arr Chr Thph Bed^{gr} | και ανδρ. .. E Bed^{gr} ante κ. ιακ κ. ιω. | αλφαιου .. D praem ο του | και σιμ .. D om και | μαθθαιος c. B(vdtr, certe*)D sah (:: cf ad Mt 9, 9. 10, 3 et pp.) .. ς (49.) ματθ. c. ACE etc

14. τη προσευχη (Gb) c. ABC*DE h lot^{i} al^{4} vv fere omn Chr^{1} Thph^{2} (*comm*) Cyp al mu .. ς add και τη δεησει c. C*** al pler arP Chr (ad h. l.) al (Or alludens τη δεησ. και τη πρ.) (::cf Phil 4, 6.) | γυναιξιν (D*

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι· 16 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.
Mt 27, 5 aa 18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ· 19 καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελ-

ταις γιν.) . . D add και τεκνοις | μαριαμ c. BE lo^{ti} 27. 40. 81. 96. 142. al sah aeth^{utr} Chr$^{cat\ ox}$ . . ς (Ln) μαρια c. ACD al pl cop Chr al | B om του | κ. σιν τ. c. BC***E al pler syr^{utr} al Chr al .. Ln 49. και τοις (Gb″) c. AC*D al^{4} vg cop sah arm aeth^{utr} Cyp Aug

15. και εν c. ABC lo^{ti} al ut vdtr omn fu demid cop syr^{utr} al Chr Thph Aug^{1} . . DE sah syr$^{p\ mg}$ Aug^{1} εν δε . . vg^{ed} et am al εν | D o πετρ. | ACE εμμεσω | αδελφων (Gb′) c. ABC* al^{6} vg cop sah aeth^{utr} arm . . ς μαθητων c. C***DE al pl syr^{utr} al Chr Thph Cyp Aug^{2} (:: αδελφ. accuratius definiendum vdbtur) | τε c. ABE^{gr} al pler Chr Thph$^{2\cdot}$ (sah aeth^{utr} [*dum essent*] Thph$^{1\cdot}$ om) .. CD** (* γαρ, d* *praeterea*) al pauc vg e d** cop syr^{utr} Cyp Aug δε | ονοματων (et. fu sah cop syr^{p}) . . E ανδρων, item *hominum* vg syr al (d *non omnium* corrupte) | ως . . AC 40. 118. Thph$^{2\cdot}$ ωσει | εικοσι c. ABC (D $\bar{\text{κ}}$) E (-σει) lo^{ti} al . . ς εικοσιν c. min ut vdtr pler

16. εδει c. ABCD**E al ut vdtr omn vv longe pl Or Eus^{dem} al Did$^{int\ 2}$ . . D* vg d cop Ir$^{cdd\ pl}$ Aug Vig Gild δει | ταυτην c. C***DE al pl syr^{utr} Did Chr al Ir^{int} Aug . . ABC* h lo^{ti} al^{8} vg cop sah al mu Or^{2} Eus^{dem} al Did$^{int\ 2}$ Idac Gild om (Gb^{0} Ln 49.::at cur additum sit, quum locus ipse non statim sequatur, vix dici poterit) | ιησουν c. ABC* Eus Did . . ς praem του c. C***DE al ut vdtr om Chr al

17. εν (et. Gb Sz) c. ABCDE h lo^{ti} al^{10} fere vg cop sah Eus^{dem} Ir^{int} Aug . . ς (Gb′) συν c. min pl syr^{utr} al Chr al | και . . D* (non d) oς

18. μισθου c. ABCDE h lo^{ti} al longe pl Eus^{dem} Chr al . . ς (= Gb Sz) του μισθ. c. min mu Thph$^{2\cdot}$ | τ. αδικιας . . D sah aeth^{utr} syr^{p} c.* Eus Aug add αυτου | πρηνης (AC al^{6} schol πρινης; d e *pronus*, vg Bed *suspensus*, Aug *deiectus in faciem*) . . Papias ap Thph$^{2\cdot}$ πρησθεις : cf ad Mt 27, 5. Papiae locum vide cat^{ox} ad act p. 12 sq | ελακησεν . . al mu schol Thph$^{1\cdot}$ -κισεν | A Thph$^{1\cdot}$ Gaud^{i} om παντα

19. και . . D^{gr} 18. Aug o και, sah και τουτο | ιδια (al^{2} ιουδαια) . . B*D vv mu Aug om | E 163. Aug αυτων διαλ. | ακελδαμαχ c. A (A 40. lo^{ti} αχελδ.) BD (D ακελδαιμαχ, tol *haceldemach*, Aug *aceldemach*, am fu lux Bed *acheldemac*, item demid 96.^{lat} -*mach*) E (-μακ, e -*mac*) al vv (sah *akyldamach*) Eus^{dem} . . ς ακελδαμα c. C al pl vg^{ed} (*haceldama*) cop (*acheldama*) syr (*aceldama*) syr^{p} (*aceldema*) aeth^{ro} (*chakladama*; sed aeth^{pp} -*demach*) Chr al

δαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν[a Ps 68(69),26.] ἐν αὐτῇ, καί Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν[a Ps 103(109),8.] συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν Σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα 25 λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

20. *αυτου* pr (et. Eus al Ir^{int} Hil al) . . lo^{ti} al mu vg (nōn am demid al) d* aeth^{ro} arm Chr *αυτων* | *εστω* . . D* *η* | *λαβετω* c. ABCD lo^{ti} al Eus^{dem} Chr . . ς *λαβοι* (al Thph^{utr} *-βη*)c. E al pler :: ut LXX

21. *χρονω* . . D *τω χρ.* | ϖ c. ABC*D** (* *ως*, d* *quoniam*) lo^{ti} vg al (cop *cum*) Aug . . ς *εν ω* c. C*** (item ** vdtr) E al pler Chr al | D syr^{p} aeth^{utr} al Aug add in f. *χριστος*

22. B*D^{gr*} *ιωανου* | *εως* . . A lo^{ti} al aliq *αχρι* | *ανελημφθη* c. ABDE . . ς *-ληφθη* c. C et rell | *σιν η. γεν.* c. ABCD lo^{ti} al^{5} vg arm Chr^{2} al Aug . . ς *γεν.* (al^{1} post *μαρτ.* pon) *σιν η.* c. E al pler Thph$^{1/2}$

23. *εστησαν* (Chr: *οὐχὶ αὐτὸς αὐτοὺς ἔστησεν ἀλλὰ πάντες*) . . D*d aeth^{ro} ar^{p} Aug *εστησεν*. Praeterea E Bed^{gr} praem *τουτων λεχθεντων* | *ωσηφ* . . B al^{2} syr^{p} sah *ωσην* | *βαρσαββαν* c. ABE lo^{ti} al mu am (*-bba*) fu (*-bban*) cop sah syr^{p} Eus^{cdd} (h. e. 3, 39, 5.) . . ς *-σαβαν* c. C al pl vg syr al Eus (l. l.) Chr al . . D tol aeth^{utr} *-ναβαν* (cf 4, 36.) | *μαθθιαν* c. B*D sah^{fragm} (txt *μαθιας*) . . ς (49. et Ln ex errore de B) *ματθ.* c. rell ut vdtr. Item v. 26.

24. *ειπαν* c. ABCD lo^{ti} . . ς *ειπον* c. E rell | *ον εξελ.* h. l. c. ABCDE h lo^{ti} al longe pl vg cop syr^{p} al (syr ar^{e} arm *ενα ον εξ. εκ* etc) Eus al mu . . ς (= Gb Sz) post *ενα* (D^{gr*} 8.P^{e} *ανα*) c. min non mu (sah aeth^{utr})

25. *τοπον* (Gb′) c. ABC*D (add *τον*) vg cop sah Procop^{dis} (v. Mthaei) cat (*δεῖ τοίνιν τὸν κληρωθέντα τόπον ἔχειν ὃν ἐκληρώθη*) Aug . . ς *κληρον* c. C***E al ut vdtr omn syr^{utr} al (sed aeth^{utr} *την διακονιαν ταυτης τ. αποστ.*) | *αφ* (Gb′) c. ABCD lo^{ti} al^{5} cop al (d Aug *a*) Bas Aug . . ς *εξ* c. E al pler vg (*de*, item e) Chr al (sah *in quo*) | *τοπ. τ. ιδιον* . . C *ιδ. τοπ.*, A *τοπ. τ. δικαιον*, 101. *τοπ. αυτου*

26. *αυτοις* c. ABCD** lo^{ti} al^{7} vg cop sah sl (aeth^{utr} vdtr) Chr^{1} . . om syr ar^{e} Aug^{ed} . . ς *αυτων* c. D*E al pl syr^{p} al Chr^{1} Aug^{cdd} | D* om ὁ | *μαθθ.* et *ματθ.* vide ad v. 23. | *συνκ.* c. AB(vdtr)CE lo^{ti} al . . ς (Ln 49). *συγκ.* c. min pler; D** *συνεψηφισθη* (* *συψηφ.*) | *ενδεκα* . . D *ιβ* et XII, Eus^{dem} *δωδεκα*

II.

* Dt 16, 9 s. 1 *Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν*
πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 *καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος*
ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ
ἦσαν καθεζόμενοι, 3 *καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι*
10, 46. 19, 6. 1 Co 12 28 [Mc 16, 17.] *ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέν τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν,* 4 *καὶ ἐπλήσθη-*
σαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσ-
σαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. 5 *Ἦσαν δὲ*
ἐν Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς
ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 *γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης*
συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ

II. 1. *και εν τω . .* D *και εγενετο εν ταις ημεραις εκειναις του* | *συνπλ.* c. AB(vdtr)CDE al .. ς (Ln 49.) *συμπλ.* c. min pler | *ησαν ..* D syr ar^{e} aeth^{utr} *οντων αυτων* | *παντες* c. ABC lot^{i} al^{15} fere Ath, item D *παντων* (et. syr ar^{e} aeth) .. ς (49.) *απαντ.* c. min pl Thph$^{1\cdot}$ .. E 163. Chr om. Praeterea h al fere^{20} sl (exc cdd^{2}) Thph$^{2\cdot}$ add *οι αποστολοι.* | *ομου* c. ABC* lot^{i} 18. vg e (vg *pariter*, e Aug *simul*. Sed *ομοθυμαδ.* Latini solent *unanimiter* reddere) sl$^{1\cdot}$ et sl^{mur} (de rell vv non satis liquet, sed exprim *simul*) Ath .. D cop sah (*inter se* pro *επι τ. α.*) syr? om .. ς (49.) *ομοθυμαδον* c. C*** E al pler Chr Thph$^{1\cdot}$ (:: *ομοθυμ.* decies in Act legitur ac fere nusquam fluct; et. 20, 18. aliena manu inlatum est. Videntur *απαντες* et *ομοθυμ.* [aptius ad sq *επι τ. α.*] ab eodem profecta esse.) | *επι τ. α. . .* 69. om

2. *και . .* D add *ειδου* | *εκ του* (et. Eus^{marcell} Thdrt al mu; Or *εξ*) .. E *απο* (sed e *de*) | *πνοης βιαιας* (et. Or Eus^{marcell} Thdrt^{2} al mu) . . D al^{5} *βι. πν.* | *ολον* (D^{gr} *παντα*, item *omnem* e Idac^{2}) . . al^{5} Cyr om | *καθεζομ.* c. CD .. ς *καθημενοι* c. ABE al ut vdtr omn Cyr^{hr} Thdrt^{2} al

3. *εκαθισεν* (*-σαν* D gr* et ** vv mu Ath^{1} Did^{2} Cyr^{1}) *τε* c. AC***D**E^{gr} al pl Eus h. e. Thdrt Thph$^{1\cdot2\cdot}$ .. B (D^{gr*} *και εκ. τε*) lot^{i} al^{2} Ath^{2} Did^{1} Chr Cyr Cyr^{hr2} *και εκαθ.* (Ln) . . C* e Did^{1} Aug *εκαθισεν* (*-σαν* Did) *δε*

4. *απαντες* c. B**C al pler Cyr^{hr2} Cosm Thph . . AB*DE lot^{i} al pauc *παντες* (Ln) | E vg aeth^{utr} *το πν. το αγιον* | *αποφθ. αυτ.* c. ABC*D lot^{i} al vg sah al Ath Cyr^{4} Did al . . ς *αυτ. αποφθ.* c. C***E al pler syr^{p} al Cyr^{hr} al

5. *ησ. δε εν* (A *εις*) *ιερ.* (D *εν ιερ. ησαν*) *κατ.* (C cop syr Aug^{1} *κατ. εν ιερ.*) *ιουδ.* (E *ιουδ. κατ.*) *ανδρ.* (C* *ανδρ. ιουδ.*) *ευλ.* (D *ευλ. ανδρ.*, Aug^{2} om *ευλ.* sed^{1} hab) c. B etc vg etc Hil Hier, item ACDE etc

6. *οτι . .* D^{gr} *και* (d* *qui*) | *ηκουον* c. ADEI (vdtr) al pl cop Chr al . . B al^{2} *ηκουσεν*, C lot^{i} *ηκουεν*, vg Aug^{2} Bed *audiebat* item sah syr^{utr} al, 40. al *ηκουσαν* | E al^{7} om *εις* | *τη ιδ. δι.* (vg e Aug^{1} *lingua sua, sua ling.*, Bed *-am suam*) *λαλ. αυτ. . .* D *λαλουντας ταις γλωσσαις* (d *lingua sua*) *αυτ.* (Aug^{1} *suo sermone et suis linguis loq. eos*), item - - *linguis ipsorum* syr^{utr}

διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες Οὐχὶ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; 8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.

14 Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐ-

---

7. ἐξιστ. δε c. BD h al plus[35] aeth[utr] arr sl[1·] et[3·] Chr[cat] Aug[3] . . ς (= Gb[0] Sz) add παντες (:: cf v. 12.) c. ACEI al mu vg cop sah syr[utr] Thdrt al, al[3] απαντες | λεγοντες c. ABC lot[ti] 26. vg cop sah aeth[utr] Thdrt Chr[cat] (in comm ad h.l. πρ. εαυτους) . . ς add (vg[ed] Aug[3] praem) προς αλληλους c. DEI al pler vg[ed] syr[utr] al Aug[3] | ουχι c. B, item (ita Ln) DE lot[ti] ουχ . . ς ουκ c. AC al pler Chr al | απαντες c. AB**CDI al . . ς παντες c. B*E al pler | εισιν . . c* al[2] syrP post λαλ., lot[ti] ante ουτ., vg cop post γαλ. (sah *annon galil. sunt hi omn. loq.*)

8. E εκαστ. ακουομ. | τη ιδ. διαλ. . . D[gr*] vg[ed] (non am fu) al Aug[2] (sed[1] τ. ιδιαν δ.) Hier τὴν διαλεκτον | E ημ. διαλ. | AC*** (**?) E* lot[ti] 1. 13. Thph[2·] εγενηθημεν

9. ελαμειται (c* εμαλειτ. ***. ελαμητ., B αιλαμ.) c. ABCD . . ς (Ln 49.) ελαμιται (d vg[ed] *aelam.*) c. EI al ut vdtr omn | και οι . . D[gr*] om και | ιουδαιαν . . Hier *Syriam*, Tert Aug[1] *Armeniam* . . om Thph[1·] | D* d vg (non am* fu) al Aug om τε | A καμπαδ.

10 D vg (non Aug) al om τε | C πανφυλ. | D[gr] αιγ. τε | D[gr*] λιβουης et lot[i] κυρινην

11. D* αραβοι, d *arabi* | μεγαλεια (sic ABD etc) . . CE al μεγαλια

12. παντες . . 3. 95.* om | διηπορουντο c. AB . . ς (Ln) διηπορουν c. CDEI al ut vdtr omn Chr al | αλλ. πρ. αλλ. . . 103.[mg] Chr[1] Aug[1] om; al fere[10] Chr[1] Thph[1·] προς αλληλους, αλληλοις, αλληλους (vg *ad invicem*) . . D syrP mg Aug[1] add επι τω γεγονοτι (D perg και λεγοντες) | αν θελοι c. E al pl (vg e Aug[3] *quidnam vult*-) Thph[1·2·] . . Ln θελει c. A(A al[1] post τουτο)BCD(I vdtr) al[6] (et al[2] θελη) Chr cat (d *quid vult*; item ut vdtr cop sah al)

13. διαχλευαζ. (Gb Sz) c. ABCD(sed D* d διεχλευαζον λεγοντες)I** 40. al plus[15] syrP mg Cyr[hr] Bas Chr[alliq] Thph[2·] . . ς χλευαζουτ. c. EI* etc Thph[1·] et[2·] Oec | γλευκους . . D add ουτοι, item varie positum vg cop sah aeth[utr]

14. D[gr*] τοτε σταθ. δε | πετρος c. CE al pler Thph[1·] Oec . . ABDI lot[ti] 40. al pauc Chr Thph[2·] ο πετρ. (Ln) | ενδεκα . . D* d* δεκα et D 12.[lect]

τοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρη-
* Johel 2, 28–32. (3, 1. ss) μένον διὰ τοῦ προφήτου 17 Ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται· 18 καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. 20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ
Ro 10, 13. ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. 21 καὶ ἔσται πᾶς

---

syr Aug add *αποστολοις* | D* d *επηρ. πρωτος* (E *προτερον* post *αυτου*) | *απεφθ.* (al^{4} *επεφθ.*, C Aug add *λεγων*) . . D (om *αυτοις*) *ειπεν*, item *dixit* d (aeth^{utr} syr^{utr}), cop sah *respondit* | *απαντ.* c. E1** al pler Chr Thph$^{1.2.}$ Oec . . ABCD (ante *οἱ*) lot^{i} 12.^{lect} *παντες*(Ln) | D om *και* post *εστω* | D* *ενωτισατε*

15. C *μεθυουσιν* | *εστιν γαρ* etc (et. Cyr^{hr} Chr al) . . DG^{r}* 1.* (?) vg e (Ir^{int}) Aug Gaud *ουσης* (*cum sit*) *ωρας της ημ. γ̄* (Ir^{int} *tert. diei*)

16. *προφητου* c. D Ir^{int} Rebapt Hil Aug . . ς (Ln) add *ιωηλ* c. ABCEI al ut vdtr omn vg rell (sed sah syr^{P} aeth^{utr} Gaud ante *προφ.*) Cyr^{hr} Chr al Gaud

17. *εσται* c. D cop sah syr Ir^{int} Rebapt Hil Aug . . ς (Ln) *και εστ.* c. iisdem test qui modo *ιωηλ* habuere | *εν τ. ε. ημ.* . . B sah aeth^{PP} Cyr^{hr} (Const ex ipsis LXX afferunt locum) *μετα ταυτα* :: ut LXX, C al^{1} arm Thph$^{2.}$ *μετ. ταυτ. εν τ. ε. ημ.* | CI *εκχαιω* | O *θεος* c. ABCI al pler cop sah syr al Cyr^{hr} Thph$^{2.}$ . . DE al^{1} vg syr^{P} Thph$^{1.}$ (vdtr) Ir^{int} Hil al *κυριος*, 47.^{mg} Chr *κυρ. ο θ.* | D*G^{r} *πασας σαρκας* | *υμων* pr (om 106.**) et see (om c) . . D Rebapt Hil Hier bis *αυτων*; iidem (sed tacet Hil) om *υμ.* tert, item (et. C*?E; sed tacent Hil Hier) quart | *αι* . . C*?D om | *ενυπνιοις* (Gb Sz) c. ABCD** (*G^{r} om) h al fere^{30} Epiph^{1060} Thph$^{1.}$ (vdtr) Thph$^{2.}$ . . ς *ενυπνια* c. E al pm Severian^{cat} Chr al

18. *γε* (sah al om) . . D* d *εγω* | D Rebapt Hier om *εν τ. ημ. εκ.*, item (:: ut LXX) *και προφητ.*

19. A al^{2} sah syr ar^{e} om *ανω* (item *κατω* syr ar^{e}) : : utrque LXX om | *αιμα* usq *καπνου* (et. Did$^{cat\ ox}$) . . D om

20. DG^{r}* *μεταστρεφεται* | *ἥ* c. B al fere omn Chr al . . ACDE lot^{i} 13. om (Ln Gb^{0} :: ut LXX) | *ημεραν* c. BD . . ς *την ημ.* c. ACE al ut vdtr omn Chr al (:: ita et. LXX) | D om *και επιφ.*

21. *ος εαν* c. BE al cat . . ς (Ln) *ος αν* c. ACD al pler Chr al (:: et. LXX) | D* *του κυρ.*

ὃς ἐὰν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, Ro 10, 38.
ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέρασιν καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· Προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην 13, 35.
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς Ps 15 (16), 8–11.

---

22. ισραηλειται (E ιστρα-) c. AB?CDE . . ς (Ln 49.) -λιται c. min ut vdtr omn | αποδεδειγμ. (-διγμ. ACD**E, D* δεδοκιμασμενον) απο (Epiph^{51} εκ) τ. θε. c. BCD* lot^{i} al aliq vg arm arr Ath Epiph^{2} (51 et 1025; alibi^{467} om α. τ. θ.) Chr^{saepe} Ir^{int} Fulg . . ς απ. τ. θε. αποδεδ. c. AD**E al pl vv aliq Thph Oec | D* al d sl^{5} εις ημας (item al postea ημων) | οις . . D* οσα | E vg^{ed} (non am fu demid) al mu (non syr^{p}) Ath Thph^{2} (semel) o (om c) θ. δι αυτ. | ACE εμμεσω | καθως c. ABC*DE lot^{i} al mu vv pm Ath Ir^{int} al . . ς (Gb^{00}) add και c. C*** al pl syr^{p} Chr al | αυτοι . . 117. vg al mu υμεις, E υμ. παντες

23. εκδοτον c. ABC* lot^{i} al^{5} vv pl Ath Ir^{int} Victorin Fulg . . ς (Gb^{00}) add λαβοντες c. DE al pl syr^{p} Chr Cosm al | χειρος (Gb″) c. ABC*D lot^{i} al^{6} syr^{p} aeth^{utr} al Ath Cyr . . ς -ρων c. C***E al pl vg cop sah al Chr al Ir^{int} al | ανειλατε (Gb″) c. ABCDE lot^{i} al mu Ath Thph^{1} . . ς -λετε c. min pl Chr al

24. λυσας . . E Bed^{gr} add δι αυτου | θαν. c. ABCE^{gr} rell omn Bed^{gr} sah syr^{p} aeth^{utr} ar^{p} al Ath Epiph^{1} Thdrt^{2} Thdot^{anc} Cosm . . D vg e cop syr ar^{e} Polyc Epiph^{1099} Pseudath (de pass. dom.) Ir^{int} Fulg Cass αδου : Gb′ [cf vv. 27 et 31. item * Ps 18, 5. 6. 116, 3.]

25. δαυειδ, item δαυιδ (Sz 49.) δαβιδ (ς Gb), et. vv sqq : vide ad Mt 1, 1. | γαρ . . E al pauc praem μεν | εις αυτον . . A ε. αυτην | προορωμην c. AB*CDE etc . . ς προωρωμην c. B** al certe pler | D syr (om ενωπ. μ.) ar^{e} τ. κυρ. μου (non Chr al Ir^{int} Fulg) | μου εστιν : sic lot^{i} etc non (ut Ln 49.) μου εστιν et μου τις. Cf ad Lc 8, 46.

26. ηυφρ. c. ABCDE lot^{i} al Clem . . ς ευφρ. c. min pl | μου η καρδ. c. B Clem . . ς (Ln) η κα. μου c. ACDE al ut vdtr omn etc | εφ c. CD (:: cf ad Lc 1, 25. 6, 35.) . . ς (49.) επ c. AB (? certe alibi passim εφ c. similib.) E al certe pler

27. εγκ. c. AB?C etc . . DE ενκ. | αδην (Gb″) c. ABCD al^{20} fere Clem Epiph 2,39. Thph$^{1.2.}$ . . ς αδου c. E al pl Or Chr Thph$^{2.}$ comm (:: item LXX A, B -δην)

ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ

* Ps 88 (89), 4.
27. 3, 15. 5, 30. 10, 39.

---

28. D^{gr*} *γνωρισας* | A* (vdtr) 69. *ευφροσιννην*, item *iucunditatem* e* fu (item LXX A)

29. C *παρησιας* (ut B Io 18, 20.) | D *το μνημιον* | *εν ημιν* (ut et. Thdrt Chr al), al^{5} Thph$^{2\cdot}$ *ε. υμιν* .. D (vg e al *apud vos*) *παρ ημ.*

30. *ειδως* (C *ιδως*) .. D^{gr*} *ειδων* | *οσφυος* .. D* *καρδιας* (d *praecordia*) . *ventris* am syr aeth^{utr} Ir^{int} Victorin | *καθισαι* c. ABCD** h lot^{i} al^{s} vg cop sah syr aeth^{utr} arm Ath Cyr Ir^{int} Victorin Fulg Vig (Ath Vig add *τον χν̄. κατα σαρκα*) . . ς (= Gb) praem *το* (om D* al^{5}) *κατα σαρκα* (E al^{3} Bed^{gr} om *το κ. σ.*) *αναστησειν* (D*E al^{5} *-στησαι*) *τον χριστον* (D^{gr} E al^{4} Bed^{gr} sl^{ed} et cd^{1} add *και*, al^{5} add *τε* post *καθισαι*) c. (D*E) 1. 13. al pl d syr^{p} arr Eus^{ps} Chr Thdrt (1,693. *αναστησειν το κ. σ. τον χν̄* omissis *καθ.* etc) Thph$^{1\cdot2\cdot}$ | *τον θρονον* c. ABCD lot^{i} al Eus ps$^{15\cdot}$ Thph$^{1\cdot}$ (vdtr) .. ς *του θρονου* c. E al pler Chr al

31. *προϊδων* (*-ειδων* ACE) : et. Thdrt$^{1,693\cdot}$ al .. D** (* item d om *πρ. ελαλ. π. της*) al^{7} *προειδως* | B om *της* | *ουτε* bis (Gb″) c. ABCD lot^{i} al fere^{10} (sec. loc. paullo plur) Bed^{gr} vg e Eus Nyss Cyr^{act} Chr Ir^{int} Victorin Fulg . . ς *ου* (*ουκ* E al Thdrt) et *ουδε* c. E^{gr} al pl cop sah syr^{utr} al Thdor^{mop} Thph Oec | *εγκατελειφθη* (*εγκ.* c. AB? etc, CDE *ενκ.*; D* *ενκαταλ.*, C* *-λημφθη*) (Gb″) c. ABCDE lot^{i} al pm Eus Nyss Chr Thdrt Thdor^{mop} al . . ς *κατελειφθη* c. min pl Cyr^{act}. Praeterea absq additam (Gb) c. ABC*D lot^{i} al vg cop sah syr aeth^{utr} ar^{e} Ir^{int} Victorin Did^{int} . . ς add *η ψυχη αυτου* c. C***E al pl Bed^{gr} syr^{p} ar^{p} Chr Thdor^{mop} Thdrt Fulg Philast (Chr ante *εγκ.*, syr^{p} Thdrt post *αδου*) | *αδην* c. B lot^{i} 40. al fere^{20} Eus Thaum Nyss Thph$^{2\cdot}$ . . ς (Ln) *αδου* c. ACDE al pm Chr al

32. *τουτον* . . D* (omisso *τον*) E d Victorin Amb add *ον* | D vg al *μαρτ. εσμεν*

33. *την τε* (Thdrt *δε*) . . D *και την* | *του πν. του αγ.* c. ABCE lot^{i} al Chr (*spiritus sancti* vv ut vdtr omn et pp lat) .. ς *του αγ. πν.* c. D al pl Thdrt Cosm Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Ir^{int} | *τουτο* (E Bed^{gr} vv mu Ir^{int} Cyp al add *το δωρον*) o : ita et. Thdrt al . . D* d *υμειν* o . . 40. 133. vg (et. am al) lux Bed *τουτον ον* | *υμεις* c. ABC*D al mu vv longe pl Cyr Thdrt Did Amb Philast . . ς (Gb^{00}) praem *νιν* c. C***E al pl syr^{p} ar^{p} Cosm

γὰρ Δανεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός Εἶπεν ὁ κύριος *Ps 109(110),1. Mt 22, 44. pp. He 1, 13. 1 Co 15, 25.
τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς
οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός,
τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς
τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους Τί ποιήσομεν, ἄνδρες Lc 3, 10 14.
ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθή-
τω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. 39 ὑμῖν γάρ
ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακρὰν Eph 2, 13.

Thph | και βλεπετε c. BD 81., Ln [κ.] βλ. . . ς om και c. ACE al pler vv ut vdtr omn Thdrt al

34. λεγει δε .. D ειρηκεν (et vg [non am fu al] *dixit*) γαρ, item syr | ειπεν .. D am cdd^{1at} ap Bed λεγει | B*D om ὁ (:: cf ad Mt 22, 44.)

35. D* om αν | E εκχθρους, D* εκθρ.

36. οικος c. ABE al ut vdtr omn Epiph^{78s} Eust ap Thdrt Chr al .. CD ο οικ. (Ln) | και κυριον (ς Gb Sz) c. ABCDE al^{40} fere vg syr^{p} aeth^{pp} Epiph$^{738.\ 764.}$ Nyss (Mai p. 6.) al mu Ir^{int} al .. ς^{e} om και c. min mu cop sah syr al Eust ap Thdrt Nyss^{1} (l. l.) al | αυτον h. l. (Gb Sz) c. ABCD** al mu vg arm (cop sah ante κυρ.) Ath^{1} Bas Nyss^{1} Chr Eust ap Thdrt al Ir^{int} al .. ς post $\overline{\chi\nu}$ (Gb′) c. E al pl syr^{utr} Ath^{1} Epiph$^{2.46.}$ al (et. post θε. ponitur) .. D* (42. om αυτ. κ. $\overline{\chi\nu}$) d om | εποι. ο. θ. c. B lo^{ti} vg^{ed} aeth^{utr} syr^{utr} cop Ath^{2} Leont Tert Amb .. ς (Ln) ο θ. εποι. c. ACDE al pler am fu al Epiph al | D* om τον

37. ακ. δε (E^{gr} Aug οιν, fu om) .. D syr$^{p\ mg}$ τοτε παντες οι συνελθοντες και ακουσαντες | E lo^{ti} κατηνυγησαν | την καρδιαν c. ABC lo^{ti} al Chr .. ς τη καρδια c. DE al pl vg etc Thph$^{1.2.}$ | ειπον τε (E και ειπ., 19. ει. δε, al^{6} Aug^{1} ειποντες) .. D και τινες εξ αυτων ειπαν (**^{gr} ειποντες) | λοιπους .. om D 104. Aug^{1} (alibi om τ. πετρ. κ.) | τι (D Ir^{int} Aug^{2} add οιν) ποιησομεν c. BD al pl (item vg al Ir^{int} Aug, sed vide ad Lc 3, 10 sqq) Cyr^{hr} Thdrt al .. ACE lo^{ti} al^{20} fere Bas Epiph^{27} Chr τι ποιησωμεν (49.) | DE Bed^{gr} tol syr$^{p\ mg}$ Aug^{2} Promiss add in f. επιδειξατε ημιν

38. δε c. B al^{5} ac plur demid al (ap Ln) Aug^{1} .. ς add εφη c. E al pl (sed al^{4} syr arm al ειπ. δε [syr om] πετρ.) cop sah al Thph$^{1.2.}$ Aug^{1}, AC al vg Cyr^{hr} φησιν post Μεταν., D φησιν post αυτους | επι τω c. AE rell ut vdtr omn Bas Chr al .. BCD Thdrt^{1} (et^{3} εις το etc) Epiph^{27} εν τω (Ln) | $\overline{\iota\omega}$ $\overline{\chi\nu}$ (syr ar^{e} Oec Ir^{int} om $\overline{\chi\nu}$) .. DE al^{4} vv pm Bas Cyr^{hr} Thdret Epiph Cyp Lcif Hil al praem (vel add ut Epiph) του κυριου (vel et. addito ημων ut Epiph Lcif) | αμαρτιων c. DE al pler syr^{utr} ar^{p} al Bas Cyr^{hr} Chr al Ir^{int} Cyp Lcif Amb Aug^{2} .. ABC lo^{ti} 40. 96. vg cop sah aeth^{utr} Vig Fulg Aug^{aliq} των (96. om) αμαρτ. υμων (CB? ημ.) : ita Ln | λημψ. et ς ληψ. ut 1, 2.

39. υμιν et υμων .. D Aug^{1} ημειν et ημων | οσους c. BDE al pler Chr al .. AC 104. sah ους (Ln)

ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. 40 ἑτέροις τε λόγοις
Phil 2, 15. πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει λέγων Σώθητε ἀπὸ τῆς γε-
νεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. 41 Οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον
αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ
ὡσεὶ τρισχίλιαι· 42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀπο-
στόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.
43 Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. 44 πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ
4, 32ss. τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρ-
ξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἄν τις χρείαν
εἶχεν· 46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ

---

40. D^{gr} cop sah *ετερ. δε* | *διεμαρτυρατο* (Gb″) c. ABCDE lo^{ti} al mu Chr al . . ς -ρετο c. min pl | *παρεκαλει* c. E 1. al pl syrP (sed add c.* *αυτοις* post *διεμαρτ.*) Chr^{2} Thph$^{1.2.}$ Oec (Aμg^{1} *testificabatur dicens* et^{1} *test. eis dic.*) . . ABCD lo^{ti} al^{15} fere vg al pler Lcif add *αυτους* (Ln) | D al vg al Lcif *ταυτ. της σκ.*

41. *αποδεξαμενοι* (al^{1} Thph *υποδεξ.*, al^{1} *καταδεξ.*, al^{1} *δεξ.*, D *πιστευσαν-
τες*; syrP^{mg} Aug *ἀποδεξ. κ. πιστ.*) c. ABC lo^{ti} al vg cop sah aeth^{utr} al Clem Chr^{1} (vdtr) Aug^{1} . . ς (Gb^{00}) praem *ασμενως* c. E al pler Bed^{gr} syr^{utr} arP al Chr (ad h. l.) Thph al Aug^{1} | *εν* c. ABCD lo^{ti} al vg aeth^{utr} (item ar^{e} et^{p} al) . . ς om c. E al pler (cop sah al) Chr al

42. D syr *και ησαν πρ.* | *τη* . . A 98. d vg al mu praem *εν*, hinc Ln [ε.] | *αποστολων* . . D add *εν ιερουσαλημ* (item tol post *προσευχ.*) | *τη κλ.* c. ABCD* lo^{ti} al, item (*et communicatione fractionis panis*) vg d cop sah aeth^{utr} al . . ς praem *και* c. D**E al pler syrP (syr *associabant se in precatione et in fractione eucharistiae*) al Chr Thph$^{3.}$ al

43. *εγινετο* (BCD *εγειν.*) c. ABCD al vg cop syr^{utr} . . ς *εγενετο* c. E lo^{ti} al pler sah al Chr al | *τε* c. ACD**E al pler vg al mu Chr al . . B lo^{ti} cop (sah *γαρ*) *δε*, D^{gr*} al^{2} om | E 25. *σημ. ου μικρα* | E 40. 96. al^{5} syrP aeth^{utr} ar^{e} *δια των χειρων τ. αποστ.* | *εγιν.*(CD *εγειν.* al mu Thph$^{2.}$ Oec^{ed} *εγεν.*, E al^{2} *εγινοντο*) . . AC syr cop sah aeth^{utr} arP ante *δια* pon, sed ACE al mu vg cop syr al Thph$^{2.}$ cat^{ox} post *αποστ.* add *εν* (al *εις*) *ιερουσαλημ*, praetereaque AC al vg cop (item ar^{e} ante *πολλα τε*) add *φοβος τε ην μεγας επι παντας* [cf 5, 5. et alibi] atque iidem fere (certe AC) et lo^{ti} al cat^{ox} pergunt^{44} *και παντες δε*

44. *δε* (cf ad v. 43.) . . D *τε*, vg *etiam* | *πιστευοντες* c. ACDE al pl Chr Thph$^{1.}$ Oec . . B h al mu Or Thph$^{2.}$ cat^{ox} -*σαντες* | B 57. Or Salv om *ησαν* et *και* | D *παντα*

45. *και τα* (lo^{ti} om) *κτ.* etc . . D syr *και οσοι κτηματα ειχον η υπαρξεις* (syr om *η υπ.*, item aeth^{utr}) | A *εμεριζον* | *πασιν* . . D praem *καθ ημε-
ραν* | *καθοτι* . . D^{gr*} *τοις*

46. *καθ ημερ. τε* (D* *παντες τε*, ** *καθ ημεραν· παντες τε*) *προσκαρτ.* (D *προσεκαρτερουν*) *ομοθ.* (om D al^{2}, C al post *ιερω* pon) | *κλωντ. τε*

ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ. 41. 5, 14.

III.

1 Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ 14, 8.
κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. 4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν Βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ'

(lo^{ti} 117. om, 47.* 1.^{lect} $\delta\varepsilon_1$ 40. τε και) etc . . D και κατ οικους αν (** om) επι το αυτο κλωντες τε αρτον (d *panes*)

47. λαον (et. Or etc) . . D κοσμον | τη (D 40. al^5 fere syr arr εν τη) εκκλ. c. DE al longe pl Bed^{gr} syr^{utr} arr sl Thdrt Chr al . . ABC lo^{ti} 3.^{pe} al? (al^8 antea τοις σωζομενοις) vg cop sah aeth^{utr} arm Cyr om (Gb^0 Ln :: cf v. 41. ubi nemo add)

III. 1. επι το αυτο δε π. c. E al longe pl syr^p Bed^{gr} Chr Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec item (libere; επι τ. αυτ. post ανεβ.) syr arr . . ABC lo^{ti} al vg cop sah aeth^{utr} arm Cyr Euthal (vdtr) Lcf(vdtr) επι το αυτο (haec D 19. post καθ ημερ. 2, 47. pon et D cap. III. incipit ad modum fere lectionariorum *Εν δε ταις ημεραις ταυταις πε.*) ad 2, 47. adnect pergentes: πετρ. δε (Ln) | D ιωαννης, item vv sqq (non raro accedit B) | AC ανεβενον (A αναιβ.) | D ante επι add το δειλεινον | της πρ. τ. ενατην (c. ABCE al pl; ς ενατ. c. lo^{ti} al mu) . . D** την ενατην (D^{gr}* ενατη τη) τ. πρ.

2. D* d syr και ιδου τις | υπαρχων . . om D (syr al) Lcif | προς . . lo^{ti} επι | θυραν . . E al^8 Bas^{sel} πυλην (d e Lcif *ianuam*, vg *portam*) : : ut v. 10. | D* παρ αυτων εισπορευομενων αυτων (d *ab his qui ingrediebantur*)

3. ος ιδων (CD**E ειδ.) . . D reg ουτος ατενισας τοις οφθαλμοις αυτου και (d** reg om) ιδων | ος usq εις το ιερον . . lo^{ti} * om,** ιδον τε τον πετρ. κ. ιω. | D ιωαννην | εισιεναι . . D*^{gr} ειναι | ηρωτα (D reg cop sah al add αυτους) . . C ερωτα | λαβειν c. ABCE (add παρ αυτων) lo^{ti} al mu vg cop al (item *ut darent* syr sah ar^e aeth^{utr}) Chr al . . D h al plus^{50} reg ar^p sl Thph Lcif om (Gb^{00})

4. D εμβλεψας δε ο πετρ. | D* συν ιωαννην και ειπεν, d *cum iohannen et* (** om) *dix.* | D ατενισον εις

5. επειχεν . . D^{gr} ατενισας | τι π. αυτων (C αυτου) λαβ. . . DE al vv Lcif τι λαβ. (E λαβ. τι) παρ (D απ) αυτ., vg Lcif *se aliquid accepturum ab eis*, reg *aliquid accipere ab eo*

αὐτῶν λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτρος Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει. 7 καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά, 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος αἰνῶν τὸν θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· 10 ἐπεγίνωσκόν τε αὐτόν, ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην συνέδραμεν
5, 12. πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶνος

6. εἰπ. δε (syr om; aeth^{utr} και ειπ.) π. (D ο πετρ.) c. B(D)E al ut vdtr omn reg syr^{utr} aeth^{utr} al Chr al Lcif al . . AC vg cop sah πετρ. δε ειπ. | C ουκ | CD ναζοραιου (C -ρεου) | εγειρε (-ρε c. AE lot^{i} al pm; ς -ραι c. C al) και περιπ. c. ACE lot^{i} al ut vdtr omn vv pler Eus^{dem} Thdrt^{2} Chr Thph$^{1·2·}$ (Did εγερθητι κ. π., Epiph^{701} αναστα και περ.) Cyp Lcif al mu . . BD sah om εγ. και (49. et Ln [ε. κ.] :: at subsqq vdtr in caussa fuisse ut omitterentur)

7. ηγειρεν c. DE al longe pl Chr^{2} Thph$^{1·2·}$ (txt) Oec . . ABC lot^{i} al^{3} vv ut vdtr omn Bas^{utr} Thph$^{2·comm}$ Cyp Lcif add αυτον (Ln) | D reg και παραχρ. εσταθη και εστ. | αυτου αι βασ. c. DE al fere omn Chr al Ir^{int} (*eius confirm. sunt gressus*) . . ABC lot^{i} vg reg etc αι βα. αυτ. (Ln) | A σφυδρα, item C* omisso σ, 1. σφυρια

8. περιεπατει. . . E add χαιρων, item D -ρομενος | αινων c. A sah Lcif, item omissis περιπ. κ. αλλ. (al^{2} περιπ. ante εις pon) D reg aeth^{utr} . . ς praem και, Ln [και] c. BCE al pler vv pler Chr al

9. C al ιδεν | αυτον h. l. c. ABCD lot^{i} vg reg (sah) . . ς ante πας c. E al pler vv pl Chr al Lcif | θεον . . C κυριον

10. τε (om sah) c. DE^{gr} al longe pl syr^{utr} aeth^{utr} al Chr Thph Lcif . . ABC lot^{i} al^{3} vg reg e cop Bas^{sel} δε (Ln) | ουτος c. BDE al pler vv pm Chr al . . AC lot^{i} al^{5} vg reg aeth^{utr} al Bas^{sel} Lcif αυτος (Ln 49.) | ην . . 40. 101. Chr εστιν | D καθεζομενος | C θαμβου | συμβεβ. (E συνβ.) . . D γεγενημενω

11. κρατ. δε (A syr τε) αυτου (et. Gb Sz c. ABCE al^{20} fere vv pler; ς του ιαθεντος χωλου c. min pl colb arp Chr [absq χωλου] Thph$^{1·2·}$) τ. πε. κ. (AB lot^{i} al Chr add τον : ita Ln) ιω. . . D reg εκπορευομενου δε του πετρου και ιωανου (d reg -νν-) | πρ. αυτ. (om al^{1} Chr^{2}, al^{2} πρ. αυτον) h. l. c. ABC lot^{i} al vg reg colb syr aeth^{utr} arm sah Thph$^{2·}$ . . ς ante πας c. E al pl cop syrp al Thph$^{1·}$ | σολομωντος c. BDE al pm . . ς (sed non Gb Sz) Ln σολομωνος (A σαλομ.) c. AC al pm Chr Thph$^{1·2·}$ | συνεδραμεν - - επι (al^{3} εν) τη στοα . . D (item reg *simul et ipse prodibat* [vdtr] *tenens eos*; *et concurrit* etc) συνεξεπορευετο κρατων αυτους· οι δε θαμβηθεντες εστησαν εν τη στ

ἔκθαμβοι. 12 ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπρά-

Lc 20, 37. pp
Ex 3, 6.

5, 31.

12. ιδων (E ειδ.) - - απεκρ. πρ: τ. λαον (sah *dixit eis*, similiter syr al) .. D αποκριθεις δε ο πε. ειπεν πρ. αυτους | ο πετρ. c. ABCD lot^{i} al Chr .. ς om ὁ c. E al longe pl Thph$^{1.2.}$ | ισραηλειται c. AB (vdtr) : cf ad 2, 22. .. ς (Ln 49.) -λιται c. CDE (ιστρ. item d) etc | επι τουτω .. lot^{i} ε. τουτο | ως ιδ. δυ. η ευσ. (ita et. am demid colb cop sah syr^{p} aeth^{utr} ar^{p} Cassiod; contra vg reg syr ar^{e} arm *aut potestate*, Ir^{int1} om, 4. post πεποι. pon) πεπ. τ. (lot^{i} om) περ. αυτον (E vg al Ir^{int} Cass τουτον) .. D ως ημων τη ιδ. δ. η. ευσ. τουτο πεποιηκοτων τουτο περιπ. αυτ. (d *ut ambulet hic*)

13. κ. ισ. κ. ιακ. c. BE al longe pl sah syr^{utr} ar^{p} Thdot^{anc} Thph$^{1.3.}$ Oec .. AD al^{2} Did add θεος ante ισ. (D ισακ) et ιακ. (Ln), item c al^{4} Chr Thph$^{2.}$ ο θεος, item vg aeth^{utr} cop ar^{e} (arm add ante ισ.) Ir^{int} | ιω (29. Ir^{int} om) .. D aeth^{pp} ιω χυ | μεν (Gb Sz) c. ABCE al longe pl vg syr^{p} sl$^{5.}$ et^{ant} Chr Thph Ir^{int} al .. ς om c. D (ημεις pro υμ., d om) al (vv pm) | παρεδωκ. .. DE syr^{p} mg Ir^{int} add εις κρισιν (E κριτηριον) | D απηρνησασθ. | αυτον c. DE al pl sah syr^{p} Chr al .. ABC lot^{i} al^{10} vg al mu Did Ir^{int} Hier om (Gb^{0} Ln) | κριναντος (c al -νοντος) εκ. απολ. (43. cop sah al add αυτον) : Ir^{int} *cum remittere eum vellet*, aeth^{utr} *volente eo vivum eum servare vobis:* Chr (p. 83. ad h. l.) οὐκ εἶπε Θελήσαντος ἀλλὰ Κρίναντος, etsi paullo ante : δύο τὰ ἐγκλήματα, καὶ ὅτι Πιλ. ἤθελεν ἀπολύειν καὶ ὅτι ὑμεῖς ἐκείνου θελήσαντος οὐκ ἠθελήσατε .. D πειλατου του κρεινοντος εκεινου απολ. αυτον θελοντος, d *cum iudicasset ille dimittere eum voluit*

14. D δικαιον εβαρυνατε (item Ir^{int} *aggravastis*) και (E syr^{p} mg add μαλλον) ητησατε | E Aug ζην και χαρισθ. υμ.

16. επι (119. εν, item vg d e cop sah al Ir^{int}) .. om B lot^{i} al^{3} | dgr* τουτον θεωρειτε και οιδατε οτι εστερεωσεν (Ln εστερεωσεν· το :contra Chr^{comm} ἐπήγαγε Καὶ τὸ ὄν. αὐτ. ἐστερ. αὐτόν. Contra sunt et. Oec c*** lot^{i} etc)

17. DE ανδρες αδελφοι | οιδα .. D επισταμεθα, al^{4} οιδατε (aeth ιδετε?)

ξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. 22 Μωϋ-

Lc 1, 70.
• Dt 18, 15.19. (• Gen 17, 4.)
σῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ

---

17. D ὁτι υμεις μεν | επραξατε . . D* add πονηρον, D** 34. syrp mg Irint al το πονηρον

18. ἃ . . Dgr o, demid bodl hal vgsixt Ircd1 eted1 Idac *qui* (syr aethutr arm ως) | αυτου h. l. (Gb″) c. BCDE lotᵢ (τ. χρηστ.) al8 vg syrutr arᵉ arm Chr Irint (66.** aethpp Idac utroq loco habet) . . ς post προφητων pon c. (A, sed A om παθ. τ. χριστ.) al pl cop aethro arp etc . . utroque loco om al2 sah

19. εις . . B προς | D (vv pl; non am fu) τας αμ. υμων | οπως αν ελθωσιν (Dgr επελθ. Tert *superven.*) . . vg *ut cum venerint* | E tol Bedlat post αναψυξ. add υμιν, item post ελθ. Bedgr cop syr syrp c.* arp Chr1 Irint Tert | E al mu om του

20. προκεχειρισμ. (Gb Sz) c. ABCDE al plus60 Chr Euthal Chron al item *praedestinatum* (d, e *qui praedistinatus est*), *praeparatum* (Irint), *praedesignatum* (Tert), similiterque sah syrutr al (aethutr προκεχρισμ. reddit) . . ς προκεηρυγμένον (:: cf 13, 24.) c. min ut vdtr pauc item Or Oec, item *qui praedicatus est* vg cop (*prius annunciatum* vertit Wilk.) | χν ιν c. BDgrE al plus15 sah syrp Thph1·2· . . ς ιν χν c. AC lotᵢ al pm vv pl Chr Chron Cosm Irint (Tert om ιν)

21. των (Gb Sz) c. ABCD h lotᵢ al7 vg cop sah syr arm aeth arᵉ Or Chr1 Irint Tert . . E al pl syrp arp Chr1 Chron Thph παντων των, item ς παντων c. paucis ut vdtr min Cosm Oec; 13. αυτων των, al2 plane om | απ αιων. αυτου πρ. c. AB*C lotᵢ al aliq Chron etc, item praemisso των B**E al, item αυτ. (4. add των) απ αιω. πρ. 4. Or vg . . D (αυτου . . . των πρ.) 19. arm Cosm Irint Tert om (Gb00) απ αιω. . . . ς αυτ. προφ. απ αιω. c. min pm syrutr al (cop *proph. suor. sanctor. ab aeterno*, sah απ αιων. cum ελαλ. coni.) Chr1 (et1 τ. αγ. αυτω πρ. των απ αι.) Thph1·2·

22. μωυσης c. ABCD lotᵢ al mu . . ς μωσης c. E al pl (de vv vide alibi) | μεν (Gb Sz) c. ABCDE lotᵢ al mu vg cop sah syrp aeth al Chr1 Irint . . ς add γαρ c. min pl syr al Chr al | ειπεν (Gb″) c. ABC lotᵢ al5 vg cop syr . . ς praem προς τους πατερας (al add υμων s. ημων) c. pauc ut vdtr min Thph1·2· . . eadem (addito ημων D al sah aeth Irint, addito υμων E al Bedgr) postpon DE al mu Bedgr sah aethutr arm arr Chr2 Irint | υμων pr c. AD lotᵢ al pl vg arp etc Chr1 Irint . . om B 60. cop sahtxt woi (syr om o. θ. υμ.) Ignintpl Chr1 . . CE al mu syrp

πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. 24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 ὑμεῖς ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 26 ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

*Gen 12, 3. 22, 18. Gal 3, 8.

IV.

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 διαπονού-

---

sahfragm aethutr Iustquaest Thph Oec ημων | υμων sec .. Dgr al5 Iustqu Thph1· ημων | c loti (antea αναστηση) al3 λαλησει

23. εαν c. AC loti al pl Thph .. ς (Ln) αν c. BDE al non ita mu Chr al | εξολεθρευθ. c. ABCD etc .. ς εξολοθρευθ. c. E al certe pler

24. D om δε, nec exprim vg (exprim e sah syrP) al | D κατεξης | οσοι c. ABC* (vdtr) C***E al ut vdtr omn d Irint Chr Chron al .. C**Dgr** (* o) οι, item vg cop sah al | ελαλησαν .. C** arm επροφητευσαν | κατηγγ. c. AB(C* vdtr)DE al longe pl vg (*adnuntiav.*) cop sah syrutr etc Chr Chron al Irint .. ς (= Gb Sz) προκατηγγ. c. C** al non ita mu Cosm

25. οι υιοι c. ABCE loti al pl etc .. ς (= Gbt Sz) om οι c. D al mu Chron Chrsaepe al | ης .. D* ην | διεθ. (al εθετο) ο θ. c. ACE al ut vdtr omn vg syrutr etc Chr Cosm al .. BD cop sah Irint ο θ. διεθ. (Ln) | ημων c. BCD al pler vg cop sahcod syrutr aethutr al Irint .. AE loti al4 sahtxt woi arm sl5· eted Chraliq Chron Thph1·2· υμων (49.) | εν (Gb Sz) c. ABCD Dgr al longe pl vg cop sah syrutr al Chr Chron al Irint .. ς om c. min ut vdtr pauc e (*et semini tuo*) | c επευλογηθ., A* (vdtr) al Chr al ευλογηθ.

26. αναστ. ο θε. c. BC al syr aethutr arP cat .. ς (Ln) ο θε. αναστ. c. ADE al pl vg syrP cop sah al Chr al | τον π. αυτ. c. CDE loti vv longe pl Chr Chron Thph3· Irint .. ς (= Gb Sz) add ιησουν c. AB al pler sl arP Cosm Thph1·2· al | D εξαπεστειλεν | D Chr1 Thph1· Irint om αυτον | Dgr ευλογουντας | D* εκαστος | απο .. D εκ | υμων c. ADE al pl syr (om εκαστ.) syrP aethutr al Chron Cosm Thph1·bis Thph2·bis cat .. C* al3 αυτων (Ln) et al8 αυτου, item s. αυτων s. αυτου vg cop sah al Irint .. B Chr2 Thph3· plane om

IV. 1. λαον .. DE reg syr syrP mg are Thph1· Lcif add ταυτα τα ρηματα vel (ut D reg Thph1·) τα ρημ. ταυτ. | αυτοις .. om D vg Lcif | BC 4. aethutr οι αρχιερεις | και ο στρατ. (cop sah syrutr al οι -γοι) τ. ιερ. (syr haec post σαδδ.) .. D om

2. διαπονουμ. (C* και διαπ. vdtr, item aethPP, aethro om) .. D** κατα-

μενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν
5, 18. Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς
χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα
4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγεν
ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρ
τας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν Ἰερουσα
6 καὶ Ἅνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀ
ξανδρον καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσα
αὐτοὺς ἐν μέσῳ ἐπυνθάνοντο Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόμ
ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁ
εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσρ
9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσ

πον. (* καιαπον.)| D αναγγελλειν τον ιησουν εν τη αναστασει | τη
c. ABCEgr loti al vg syrutr cop etc Thph2· cat .. D h al fere50 e
sah aethutr arP Chr Thph1· Lcif των (Gb″)

3. επεβαλον (al4 -λλον) .. Dgr επειβαλοντες et και εθεντο | εθεντ
BD loti al pl reg Thph1· Lcif .. add αυτους ACE al mu vv fere
Chr Thph2· cat | D 40. επαυριον

4. A om τον λογον | D και αριθμ. τε εγεν. ανδρ. | και εγεν. (Dgr τε ε
post αριθμ.) o (c. AE loti al ut vdtr omn Chr al; BD om: ita Ln) αρι
των (D om) ανδρ. | χιλιαδ. c. A loti vg (et. am fu demid al) cop (i
sah?) aethutr Hil .. ς ωσει c. E al pl Chr al, item BD al ως (Ln 49.), i
reg syrutr al

5. D* αυριον ημεραν | D συνηχθησαν οι αρχ. κ. οι πρεσβ. και γρ., i
αννας etc | αυτων c. ABE al pler vg sah syrP al Chr al .. om D al2
cop aethutr arr | τους πρ. κ. τους γρ. c. AB (cf D) al fere20 cat
bis om τους c. E al pl Chr al | εν (Gb″) c. ABDE al pm sah (vg
in hierusalem) Chr1 cat .. ς εις c. min pl cop syrP Chr1 Thph1· (::
26, 3. συνηχθησαν εις τ. αυλ. non fluct, nec similia alibi) .. syr o
ιερ., transp Thph2· ante κ. γραμμ.

6. ABD (vide iam ante) loti al3 (ac plur?) και ανιας o (om B?) αρ
ρευς κ. καιαφας (D καϊφ.) κ. ιωαννης (D ιωναθας, d ioathas) κ. αλεξ
δρος (Ln) | αρχιερατ. (*pontificali* d al) .. al5 ιερατικου (*sacerdotali*
e cop aethutr arP)

7. εν μεσω c. DE al longe pl Chr Thph1·2· .. ς (= Gb Sz) Ln εν
μεσω c. AB loti al non ita mu Oec cat | E τουτο εποιησ.

8. του (al1 om, al2 add λαου, syr *domus*) ιερ. c. DE al ut vdtr
Bedgr reg syrutr arr al Chr2 Thph cat Irint Cyp Amb .. AB vg
cop sah aethutr Cyr Fulg om (Ln) | E al vged (non item am fu de
al) colb syr al cat Cyp in f. add ακουσατε

9. ανακρινομεθα .. DE reg syr aethPP are Irint Cyp add αφ υμων|
.. D al3 επ

νοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ 3, 6. 15.
παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 οὗτός ἐστιν ὁ *Ps 117, (118), 22.
λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς Mt 21, 42. pp
κεφαλὴν γωνίας. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ
γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώ-
ποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου
παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμ-
ματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν
τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα
τὸν τεθεραπευμένον οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 κελεύσαντες δὲ αὐ-
τοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους
16 λέγοντες Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ
γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερου-

---

10. ιυ χυ (d χυ ιυ, χυ om am aethro arP) .. E vged (non demid am fu) reg praem του κυριου (vged add ημων) | E Bedgr syrP mg reg Cyp υγιης (E σημερον υγ., Bedgr υγ. σημ.) και εν αλλω ουδενι (:: cf v. 12)

11. εξουθενηθεις (et. Thdrt Thph1·) .. al aliq Or Chr Oec -θενωθεις, 4. Did Thph2· -δενωθεις|οικοδομων (Gb″) c. ABD al pm Or Did cat .. ς -μουντων c. E al pl Chr al

12. και ουκ usq σωτηρια (η σωτ. om D) .. reg Irint Cyp Rebapt Aug Amb Ambrst Leo, item (omisso simul v. 11.) Quaest om (Gb0), nisi quod nonnulli ex pp istis libere seqq absque prioribus afferre potuerunt|ουδε (Gb′) c. AB al plus30 cop sah Did Thdrt Bas cat .. D reg Cyp al ου .. ς ουτε c. E al pm Chr al | ον. ε. ετερ. c. B al pl am Chr1 Thph1·2· .. AE al fu demid al Cyr ον. ετ. ε., Dgr Bas Irint Aug al ε. ετ. ον., d Rebapt aliud est nom., vged aliud nom. est, Euther reg εστ. ον. ετερ. | υπο τ. ουρ. c. ABDE al mu vv longe pl Chr Thdrt Irint al .. om h al40 fere arP sl5· Thph1·2· | D* ο δεδομ. (d quod datum est)|εν ανθρ. .. D al2 reg vg Irint Cyp al om εν|ημας (et. Thdrt Chr al Irint al; Did om) .. B υμας

13. D ιωαννου (ut solet)|D om και ιδιωτ.|τε (et. Or al Lcif) .. D e cop δε

14. τε (Gb′) c. ABD** (* om) E al mu vg sah syrutr aethutr arr Chr Thph2· Lcif .. ς δε c. min pl cop (*videntes autem etiam*) Thph1· cat | Dgr reg ειχ. ποιησαι η αντιπειν

15. Dgr aethutr om δε | αυτους .. al2 αυτοις | απελθειν .. Dgr reg απαχθηναι | συνεβαλλ. c. AE al plus30 vg reg syr cop Chr Thph1· Lcif .. ς συνεβαλον c. BD al pm syrP sah aeth Thph2· cat

16. ποιησομεν c. BDgr al pl e reg vg al pl Chr Thph2· Lcif Amb .. AEgr al25 fere d Thph1· cat -σωμεν (Gb′ 49. :: cf 2, 37.)|γεγονεν (Dgr* γεγονεναι) .. al4 εγενετο

σαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι· 17 ἀλλ' ἵν
5, 28. 40. ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα α
μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18
καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι
διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωα
5, 29. ἀποκριθέντες εἶπαν πρὸς αὐτούς Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον
θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνάμ
γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ π
απειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κ
σωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν
τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρω
ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγε
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 ο

---

16. D^{gr} φανερωτερον εστιν| αρνησασθ. c. E al longe pl Chr Thph$^{1.2}$ .. ABD al^{10} Bas^{sel} αρνεισθαι (Ln)

17. A** αλλ (om D^{gr}) ινα δε | D επι πλεον τι | λαον .. E syr$^{p\ mg}$ (*neplius sit divisio in populo propter sermones hos*) reg Lcif add τα ρημ ταυτα (reg *istorum*) | απειλη c. E al pler syr^{p} ar^{p} Chr Thph$^{1.2.}$ c ABD al^{5} vv pl Bas^{sel} Oec Lcif om (Ln) | απειλησωμεθα c. ABE a vv fere omn Chr (sed diff edd) Thph$^{1.}$ Lcif .. Gb$''$ -σομεθα c. cat Thph$^{2.}$; item D^{gr**} (* επιλ.) απιλησομεθα ουν | μηκετι .. A 142

18. και καλ. αυτους .. D syr$^{p\ mg}$ reg Lcif συνκατατιθεμενων δε αυ τη γνωμη ψωνησαντες αυτους, et D perg παρηγγειλαντο κατα το φθ. | παρηγγ. c. ABD^{gr} E al mu vg arm syr^{p} Chr cat (-λαντο) . (Gb^{0}) add αυτοις c. 1. al pl vv pm Thph$^{1.2}$ Lcif|το .. B om (Ln)

19. ο δε πε. κ. (A add ο) ιω. .. D syr aeth^{utr} Lcif αποκριθεις (vv l -θεντες) δε πε. κ. ιωανης (d etc -νν-) | ειπαν (c. B; ς Ln 49. -πο rell) πρ. α. (cop sah syr *eis*) c. ABDE al mu vg cop sah syr^{utr} arm .. ς πρ. α. ειπ. c. 1. al pl Thph$^{1.2.}$ (Lcif om πρ. αυτ.) | δικ. εστι E τουτο υμιν δικ. φαινεται | ακου. μαλλ. (et. Chr^{2} Lcif etc) .. E μα. ακου.

20. ειδαμεν c. AB*D al Chr^{gue} .. ς -δομεν c. B**E al pler (al ιδομεν) | .. D* d* om

21. D al^{5} vg cop sah syr Lcif μη (al^{2} μηδε) ευρισκ. (al^{1} ευρηκοτες cop syr al add αυτιαν) | το πως .. D* οπως, d *qua* .. E 18. sah το|κολασωντ. c. ABDE al pm .. Gb^{0} -σονται c. al fere^{35} Chr Thph cat | δια etc .. E φοβουμενοι τον λαον· παντ. γαρ (π. γαρ et. Lcif)

22. τεσσερ. c. AB(D $\overline{\mu}$) etc .. ς (Ln) τεσσαρ. c. E al pler | E arm η ανθρ. πλ. τεσσ. | γεγονει c. BD .. ς εγεγονει c. AE al certe pler | Ir^{int} Lcif om τουτο

23. απολ. δε (al mu Thph$^{1.}$ add οι αποστολοι) .. E εκεινοι δε απολ. |

ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν. Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ διὰ στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλᾶτος σὺν

Jer 39(32), 17. Ps 2, 1. 2.

αρχ. κ. οι πρεσβ. .. E οι πρεσβ. κ. οι αρχ. | ειπαν c. ABD .. ς -πον c. E al certe pler

24. ακουσαντες .. D add και επιγνοντες την του θεου ενεργειαν | φωνην (134. την φω.) .. E cop sah syr^{utr} aeth^{utr} al την φωτ. αυτων | ειπαν c. ABD 40. al .. ς -πον c. E al pler | συ c. AB am fu demid cop Ath Did (sed ipsum et. συ om) Amb item (*tu es*) vg^{ed} Hil Aug al .. 13. Chr^{2} ο θεος, al ο θ. ημων s. κυριε (al^{1} om δεσπ.) ο θ. s. κυρ. ο θε. ημων, al aliq syr^{utr} sah Thph^{1}· Ir^{int} συ ει ο θεος .. ς συ (aeth^{utr} add κυριε) ο θεος c. DE al pl aeth al cat Thph^{2}· Lcif (:: quantopere studium fuerit has preces excolendi, satis ex v. sq. intellegitur. Videbatur autem δεσποτα nimis nude positum)

25. ο δια στομ. δαυ. παιδ. (παιδ. ut et. Gb Sz c. ABDE al pl Ath Did Chr^{1} Thpb^{1}·; ς του παιδ. c. min pm Chr^{1} Thph^{2}·) σου (Cereal *sancti pueri tui*) ειπ. c. 40. aliisq longe pl arP sl$^{5.8}$· et^{rec} Ath (ex cdd aliq et edd: 1, 543.) Chr^{2} (in expositione vero est: καθάπερ ὁ $\overline{\chi\varsigma}$ ἔλεγε τοῖς Ἰουδαίοις Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύμ. θεοῦ λαλῶ, οὕτω καὶ αὐτοί φασι Διὰ πνεύματος ἁγίου. ἰδοὺ καὶ ὁ σωτὴρ ἐν πνεύματι φθέγγεται. τί δέ ἐστιν ὃ καὶ λέγουσιν, ἄκουε. Δέσπ. ὁ θε. ὁ διὰ στόμ. δαυ. π. σ. εἰπ.) Thph$^{1.2}$· Cereal; accedunt addito ante δια *in spir. sancto* (cop) vel *per sp. s.* (syr) cop syr sl^{7}·, item (ο δια πν. αγ. στομ. δε δα.) Did et (*qui per sp. sa. ore dav.*) Did^{int}; similiter et. D ος δια πν. αγ. δια του στομ. λαλησας δαυ. παιδος (d *puero*) σου. Item ad δαυ. addito του πατρος ημων vg (*qui spiritu sa. per os patris nostri Dav. pueri tui dixisti*) sah (fere ut vg) aeth^{utr} (*patris nostri* post παιδ. σου) syrP (– – *Dav. patris nostr. servi tui per spir. sa. dix.*) ar^{e} Ir^{int} et Lcif (*qui per sp. sa. ore* [Lcif *et os*] *Dav. patr. no. pueri tui dix.*). Rursus simplicius Hil et Aug *qui per os patris no. Da. sancti pu. tui dix.* Denique eadem ordine ut vdtr turbato ABE al^{7} Ath (e cdd^{5}) cat ο του πατρ. ημων δια πνευμ. αγιου στοματος δαυ. παιδος σου ειπων (Ln :: at quae simpliciter Lucas scripserat, ea ornatius dicendi studium omnes turbas creasse videtur. Ad spiritus sancti mentionem et titulum „patris nostri" [e Mc 11, 10.], quod utrumque alienae manus puto, omnis redit fluctuatio.)| D εφρυξαν | AD al καινα

27. εν τη πολ. (A add σου) ταυτη c. ABDE al^{25} fere vv omn (exc arP) Chr Cyr Cosm Ir^{int} Tert^{2} Lcif Hil al mu ..· ς (= Gb Sz) om c. min pm arP cat Thph$^{1.2}$· | D 137. Hil^{2} σου παιδα | πιλατος: sic h. l. et. AD. Contra 3, 13 et 13, 28. D πειλ., non item A (nec magis 1 Tim 6, 13.). Cf

ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βο
σου προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔφιδε ἐπὶ τὰς ἀ
λὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λα
τὸν λόγον σου 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν εἰς ἴασιν καὶ
μεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός
Ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦ
συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος,
ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία κα
2, 44. ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶ
ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδ
τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,

---

ad Lc 23, 1. | λαοις (e sah syrP aethutr *populo*, syr *synagoga*) .. E Thph^{1}· Hil Aug *λαος*

28. *σου* sec c. A**DE al pler vv fere omn Chr al Ir^{int} Cereal al .. al^{2} am* e* Hil Lcif Aug om (Ln)

29. *εφιδε* (AE *-ειδε*) c. ADE al? . . ς *επιδε* (al *-ειδε*) c. B al certe pl DGr* *επι τας αγιας αυτ.* | DGrE vg cop arP Hil Lcif *πασ.* (om al^{5} Thph^{1}·com) *παρρ.*

30. *σου εκτειν.* c. DE 40. 3.pe al^{6} ac plur (vg *cum manum tuam* [den *-us -as*] *extendas*) Chr^{2}, item ut vdtr arm cop sah syrutr . . A *σε εκ* B *εκτ. σε* (Ln) (d *cum manum extendas*, Lcif *dum extendis manus*) . *σου εκτ. σε* c. 1. al pl Thph$^{1·2·}$ cat | D* al aliq Thph$^{1·}$ *γενεσθαι*

31. *του αγ. πν.* c. ABD al am .. ς *πνευμ. αγ.* c. E al pl vg al pl Chr DE Bedgr Ir^{int} Aug (non Lcif Amb) add in f. *παντι τω θελοντι π στευειν* (*πι.* om Aug)

32. *η καρδ.* c. D**E al ut vdtr omn Or^{2} Chr^{3} Bas^{2} (accurate 3, 348.) I ont Thph$^{1·2·}$ .. ABD* Or^{2} Euthal Bas^{3} om *η* (Ln) | *η ψυχ.* c. BE al vdtr fere omn Or^{2} Chr^{3} Bas^{2} Leont Thph$^{1·2·}$ .. AD 96. Or^{2} Euth Bas^{3} om *η* (Ln) (Ath Thdrt *ην αυτοις κ. μια και ψ. μια*) | *μια* .. Bedgr Cyp^{2} Amb Zeno add *και ουκ ην διακρισις* (E *χωρισμος*) *εν α τοις ουδεμια* (E *τις*) | *και* (om E) *ουδε εις* (D al *ουδεις*) *τι* (D om) *τ. υ αυτω* (D *-του*, al mu Thph *-των*, h al^{3} om) | D *αλλα* | *απαντα* c. AE pler Bas Chr Sevcat Thph$^{1·}$ cat .. BD 177. Thph$^{2·}$ *παντα* (Ln)

33. *μεγ. δυν.* c. E al pler cop sah/al Thph$^{1·2·}$ .. ABD al vg syrutr al Chr Ir^{int} Aug Ors *δυν. μεγ.* (Ln 49. :: at ubique fere *μεγ.* postpon ac pos positum nusq. fere fluct) | AE al mu vg al cat Thph$^{1·}$ Aug Ors (n Ir^{int}) *οι απ. το μαρτ.* | *τ. κυρ. ιυ* c. B al pl sah syrP aethPP Thph$^{1·}$ Ir^{int} Aug, item addito *χυ* DE al mu ar^{e} aeth^{ro} (*dom. nostri*) Chr (s *οι απ. τ. κυρ. ι. χ.* post *τ. ἀναστ.*) .. A al aliq vg cop *τ. κυρ.* (al [sed non am fu demid] cop add *ημων*) *ιυ* (cop post *χυ*) *χυ*, item s arP *ιυ χυ*. Praetereaque ista h. l. posuimus c. test pler .. B ante *τ*

ρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 *οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων* 35 *καὶ ἐτίθουν* 2, 45
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. 36 *Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευείτης, Κύπριος τῷ γένει,* 37 *ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.*

V.

1 *Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα,* 2 *καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας*

αναστ. (26. 31. om τ. α.), Chr vide ante. Hinc Ln *τ. κυρ.* $\overline{ιυ}$ [$\overline{χυ}$] *της αναστ.*

34. *τις υπηρχεν* c. DE al pl Chr al .. ABF al mu Cyr *τις ην* (B *ην τις*): ita Ln | D *οσοι γ. κτ. ησαν χ. η οικ. υπηρχον* (** om, item d) *πωλ. και φεροντες* (** *πωλ. εφερον*, d *π. και εφερον*) *τ. τι. των πιπρασκοντων* (** *-κομενων*, item d)

35. *διεδιδετο* c. AB*DE .. ς *-δοτο* c. B** al ut vdtr omn | *εκαστω* .. D praem *ενι* (d vg Aug[1] *singulis*, sed e Aug[aliq] *unicuique*) | *καθοτι αν* (al aliq om *αν*) .. al *καθο* s. *καθο αν*

36. *ιωσηφ* (Gb′) c. ABDE 40. al mu vg cop syr aeth[utr] arm sl[antiq] Epiph[149] (*καὶ γὰρ καὶ Βαρνάβαν λέγει Ἰωσήφ ποτε καλούμενον* etc) Chr[1] (cod[1] *-σης* et alio loco 9, 105. sic: *οὐ δοκεῖ μοι οὗτος ἐκεῖνος εἶναι ὁ μετὰ Ματθίου· ἐκεῖνος γὰρ καὶ Ἰωσῆς ἐλέγετο καὶ Βαρσαβᾶς, ὕστερον δὲ ἐπεκλ. καὶ Ἰοῦστος· οἵτος δὲ Βαρνάβ. υἱ. παρακλήσεως ὑπὸ τ. ἀπ. ἐπωνομάσθη.* Eadem fere et Thph[1·] et Thph[2·] nisi quod potius utroque loco *ἰωσήφ* quam *ἰωσῆς* legisse vdtr) cat .. ς ιωσης c. min pl sah syrP arr sl[recent] | απο c. ABE h al plus[30] Thph[1·2·] .. ς υπο c. D al pm Chr cat | B *ερμηνευομενον*, al[8] *μεθερμηνευομενος*, al[1] om | *λευειτης* c. B(vdtr, certe*)D (post *κυπρ.*) .. ς (Ln 49.) *λευιτης* c. rell ut vdtr

37. *αγρου* .. D *χωριου* (* *-ιον*) | *παρα* .. E al Thph[1·] *προς*

V. 1. *ανηρ δε τις* .. E *εν αιντω δε τω καιρω ανηρ τις* | *αναν. ονομ.* c. BE al pler Chr al (cop sah al *cuius nomen erat*) .. AD al[2] vg cat *ον. αν.* (Ln) | *σαπφειρη* (*-πφ-* et. cop; sah *-ππ-*) c. AE (*-φιρη*) 1. al ut vdtr pl Cyr[hr] Oec .. BD (* *σαφφυρα*, ** *-ιρα*) al pm Chr al (Or Thdrt) *σαπφιφα* (Ln)

2. *απο* .. D *εκ* | *συνειδυιης* c. AB*E .. ς *-υιας* c. B**D al certe pler | *γυναικος* c. ABD[gr] al[8] arm Chr cat[ox] .. ς (Gb[00]) add *αυτου* c. E al pl vv pler Thph[1·2·]

τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 *εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Ἀνανία, δ*
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ π
τὸ ἄγιον καὶ νοσφίσασθαί σε ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4
μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι
ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις
τῷ θεῷ. 5 *ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, π*
ἐξέψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούο
6 *ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκ*
ἔθαψαν. 7 *Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ δ*
μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. 8 *ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὴν ὁ Π*
Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν Ναί
σούτου. 9 *ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν π*
σαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄ

2. *εθηκεν* .. D *εθετο*, al *τεθεικεν*

3. *ο πετρ.* c. ABE al mu Chr cat .. ς om *ὁ* c. D al pl Thph[1.2]. Prae E al vg[cd] (ap. Mthaei.) syr[P] c.* Thph[1.2] praem (E) vel add *προς τον*, item cop sah syr[utr] al *αυτω* | *ανανια* .. D vg[sixt] et[cdd] (ap *προς ανανιαν* | *επληρωσεν* (Ath Cyr[hr] Epiph[749. 2, 74] Chr L Bed[gr] Cyp Lcif Did[int] Ps-Ath[int2] Valer al) .. vg Did[Epiph 500] Ath[int2] Fulg[1] Vig[1] Bed („in alia translatione iuxta Gr *imple* *επειρασεν*, Thdrt[2] *ηπατησεν*| D[gr] *το αγ. πν.*|*σε* sec (pr om al p c. D (d *et intercipere te*) al plus[25] sah Leont Thph[1.2] Oec .. ς (Ln c. ABE al pm Chr cat

4. *το πρ. τουτο* .. D sah *ποιησαι* (D** add *το*) *πονηρον τουτ.* (d *fa dolose rem istam*)

5. D[gr] *ακουσας δε*, E *και ευθεως ακουων* | *ὁ* (Gb 8z) c. ABE al fe Chr Thph[1.2] .. ς om c. D al pm Or Oec cat | D *παραχρημα* (item E *αναστ. δε παραχρ.*) *πεσων*|*εξεψ.* .. D* teste Wtst Or *απεψυξ.*| *αν οντας* c. ABD al[6] vg cop sah syr aeth[PP] ar[e] Or cat[ox] Lcif .. ς (G add *ταυτα* c. E al pl syr[P] sl (aeth[ro] *eum*, ar[P] *talia*) Chr Thph[1.2]

7. D *διαστεμα*

8. *απεκριθη* c. B al aliq vg[cdd] (ap Ln) item (*dix.*) sah syr .. ς (Ln) *δε* (180. Or *και απ.*) c. A al pl syr[P] (cop *Petr. autem dix. ei*) Thph cat, item D vg *ειπεν δε*, item aeth[utr] al Lcif *και ειπ.* .. E (*προς ην ο πε. εφη*) | *πρ. αυτην* c. ABD(E) al mu ar[P] cat Or Lcif *αὐτῇ* c. min pl vg al pl (syr[P] c.*) Chr Thph[1.2] | *ο πε.* c. DE al f omn Or Chr al .. AB 12.[lect] (vdtr) cat om *ὁ* (Ln) | *ειπε μοι* .. Or *γων* .. D[gr] *επερωτησω σε*, pergens *ει αρα* | *τοσουτου* .. D[gr] sah p *το χωρ.* | *η δε* (D* *η δη*) .. B om

9. *ο δε πετρ.* c. BD al aliq vg .. ς add *ειπε* (Or *φησιν*) c. A al pl vv Chr al .. E *ειπεν δε πε.* | D *συνεφωνησεν* (d e vg *convenit*) | *κυριου* (Or Cyr[hr] al) .. D *του κυρ.*, al aeth[utr] ar[e] Chr[1] Bas Avit *το αγιον* | *εισταναι επι τη θ.* (A *ταις θυραις*)

σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσιν σέ. 10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗραν αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. 11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ 3, 11. Σολομῶνος· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· 14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· 15 ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ

10. *επ. δε* (vg sah om, Or *γαρ παρ. και αυτη*) .. D syr al Lcif *και επ.* | *προς* c. ABD Or .. ς *παρα* c. E al pl Chr Thph$^{1\cdot2\cdot}$; al aliq *επι*, al *υπο* (al^{3} cat *ενωπιον* pro *πρ. τ. ποδ.*) | *ευραν* (E *ηυρ.*) c. AE al? .. ς (Ln 49.) *ευρον* c. B(e sil.)D al pler | D^{gr} (similiter syr a^{re}) *και συνστειλαντες εξηνεγκαν και εθαψ.*

11. A sah om *επι* | D *τους ακουοντες*

12. *δια δε* .. B syr aeth^{utr} al *δια τε* | *εγιν.* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ABDE al pl vv pl Chr cat^{ox} Lcif .. ς *εγενετο* (Gb') c. 4. 14. al non ita mu ar^{p} Cyr^{hr} Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec | *πολλα* (al^{2} aeth^{utr} om) h. l. c. 1. al longe pl syr^{p} Chr Thph Oec cat .. ABDE al vg syr al (cop ante et sah post *σημ.*) Cyr^{hr} Lcif ante *εν* (Ln) | *απαντ.* c. D al ut vdtr omn Chr Thph$^{1\cdot2\cdot}$ al .. ABE *παντες* (Ln). Additur *συνηγμενοι* (syr cop), *εν τω ιερω* (D 42. sah aeth^{utr}), *εν τω ναω συνηγμενοι* (E) | D 42. *εν τη στ. τη* | *σολομωνος* (Gb Sz) c. BDE al pl .. ς (Ln) *-μωντος* c. A al pm Chr Thph$^{1\cdot2\cdot}$ cat

13. *των δε* (syr^{utr} aeth^{utr} al *και των*) *λ. ουδεις* (B *ουθεις*) .. D *και ουδεις των λοιπ.*

14. A al *οι πιστ.* | *πληθη* .. D^{gr*} *πληθι* et al *-θει*, al *πληθος*

15. *κατα* (12.^{lect} *και κατα*) c. D* (omisso *τας*) 1. al pl (vv omn sine *και*; cop *per plateas*, vg sah syr^{utr} al Lcif *in plateas* s. *in plateis*; plane om aeth^{utr}) Chr Oec Thph$^{1\cdot2\cdot}$.. ABD** (E *και εν ταις πλατιες*, Thdrt alludens *εν ταις πλατ.*) al mu (al^{2} om *και*) cat^{ox} *και εις* (Ln) | D al^{3} *ασθεν. αυτων* | E *τιθ. ενηρασθεν αυτων* | *κλιναριων* (Gb'') c. A (praem *των*) BD al mu (vg d e Lcif *lectulis*) Cyr^{hr} cat .. ς *κλινων* c. E al pl Chr Thdrt al | *κραβαττων* c. ABD al (*grabattis* am fu d e, *grabatis* vg^{ed}) .. ς *κραββατ.* c. E al pl (1. *κραβατων*) :: cf Mc 2, 4. 9. etc | E al vv pm Thdrt Thph$^{2\cdot}$ *η σκ. αυτου* (non Cyr^{hr} Chr Thph$^{1\cdot}$) | B al^{6} Thph$^{2\cdot}$ *επισκιασει* | *αυτων* .. E add *και ρυσθωσιν απο πασης ασθενιας ης ειχον*, item D *απηλλασσοντο γαρ απο πασης ασθενιας ως ειχεν εκαστος αυτων.* Item vg^{ed} (et. am demid al, sed non fu al) Lcif *et liberarentur* (am Lcif *-bantur*; al add *omnes*) *ab infirmitatib. suis* (am demid al *-tate*, al add *sua*)

τινὶ αὐτῶν. 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πό
Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνε
ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ,
4, 3. αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 καὶ ἐ
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρ
μουσίᾳ. 19 ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύ
φυλακῆς ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν 20 Πορεύεσθε καὶ στε
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
21 ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν
δασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
λεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσρα
ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. 22 οἱ δὲ
γενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστ
τες δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντες ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν

16. E *δυο συνηρχετο* | D* om *και το* (** om *το*), item cop syr s
εις ιερουσαλημ (A* vdtr *ιηλ* pro *ιλημ*) c. D (* *περι* pro *περιξ*) E
omn demid (al ut vdtr) arP sl Chr Thph al .. AB 103. om *εις* (
49.). Item *Hierusalem* vg (et. am fu al) Lcif, item *circa Hie*
cop sah syr^{utr} al | *φεροντες* .. E add *μεθ εαυτων* | *υπο* .. D a
τινες c. ABE al pler vg syrP al (cop *isti autem*) Chr al .. D^{gr} s
Lcif *και* (et. *οι και* et *οιτ. και* leg) | D *ειωντο παντες*

17. *αναστ. δε* .. E Bed^{gr} *και ταυτα βλεπων αναστας* .. syr ar^{e} o

18. A *επεβαλλον*|*χειρας* c. ABD 40. al aliq vg syr ar^{e} arm cat T
Lcif .. ς (Gb^{00}) add *αυτων* c. E al pler cop sah syrP al Chr|D*
|E^{gr} Lcif (om *δημ.*) *εις τηρησειν*|D add in f. *και επορευθη εις ε*
εις τα ιδια

19. *νυκτος* c. ABD (*τοτε δια ν. αγγ. κυρ.*) 40. 69.* .. ς (49.) prae
c. E al pler Chr al|*ανοιξας* c. A 40. al^{4} vg sah (cop *aperuit edu*
.. ς (Ln) *ηνοιξε* (*-εν*) c. BD (D*^{gr} *ανεωξαν*, ** *-ξεν* item Chr
pl vv mu Chr^{2} al Lcif|*εξ. τε* .. B 73. *εξ. δε* .. E Chr^{1} *και εξ*
eduxit eos dicens iis)

21. *ακουσ. δε* .. E syr ar^{e} *εξελθοντες δε*, et E add *εκ της φυλακη*
αυτω .. D add *εγερθεντες το πρωι* | D *και συνκαλεσαμενοι* (s
και sq), d *et convocaverunt*

22. *παραγ. υπηρ.* c. AB 40. al mu vg cop syr (al^{2} Chr *παραγ. δε*
Lcif .. ς *υπηρ. παραγ.* c. D (D vg syrP c.* add *και ανυξαντες τ*
λακην) E al pl sah syrP Thph cat | E o. *ηυρον*, D *ουκ ευρ.* | *εν τ*
(aeth^{utr} om, item vg sed vide ante) .. D *εσω* | D* *αναστρ. και α*
(d *reversi sunt et*)

23. E^{gr} vg al om *οτι* | *το* c. ABD h al^{4} ac plur? e syr^{utr} aeth^{utr} ..
μεν c. E^{gr} al pler vg cop sah Chr al|E bis *ηυραμεν*|*εστωτας* c. A

σμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. 24 *ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διεπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.* 25 *παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.* 26 *Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν·* 27 *ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρ-*
χιερεὺς 28 *λέγων Παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν* 4, 17.
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἰερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀν-
θρώπου τούτου. 29 *ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι*
εἶπαν Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 *ὁ θεὸς τῶν* 4, 19.
πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες

---

longe pl vv omn cat Chr Thph Lcif .. ς (= Gb Sz) praem *εξω* c. pauc min Chr^{txt} | *επι* c. ABD al (am fu demid d e sah syr *ad;* Lcif *in ianua*) .. ς *προ* c. E al pler vg^{ed} cop syr^{P} Chr al

24. *ο τε ιερ.* (E Bed^{gr} *οι ιερεις*, al^{3} syr^{P} ar^{e} sl^{rec} Chr Thph^{1}· *ο τε αρχιερευς*) *και ο στρ. τ. ι. κ. οι αρχ.* (sl^{ant} *ο αρχιερευς*) c. (E) al pl syr^{P} al Chr Thph$^{1.2}$· Oec .. ABD al^{8} vg cop sah arm cat Lcif *ο τε στρ. τ. ιε.* (Lcif om *τ. ι.*) *κ. οι αρχ.* (Ln), item 96. *ο τε στρ. κ. ο ιερευς του ιε.*, syr aeth *οι αρχ. κ. οι στρατ. τ. ιε.* | E Bed^{gr} *εθαυμαζον και διηπ. π. αυτ. τι αν θελοι ειναι τ.* | D* *γενηται*

25. *οτι* c. A(B e Wo. Ceph.)DE h al longe pl vv fere omn Chr Oec Thph^{1} .. ς (= Gb Sz) praem *λεγων* c. min vix mu cat Thph^{2}· Lcif (om *οτι*)

26. *ο στρατ.* .. E add *εν τω ιερω* | *ηγαγεν* c. AD*E al ut vdtr omn vg al pl Chr Thph cat Lcif .. BD** (d *deducebant*) *ηγεν* (Ln) | D* d om *ου* | D^{gr} *φοβουμενοι γαρ* | *ινα* c. A al pler Chr Thph cat .. BDE al^{4} om (Ln) | Ln : (*εφοβ.* usq *λιθασθ.*)

27. *ο αρχιερ.* .. D^{gr*} Lcif *ο ιερευς* (*sacerdos*) :: cf v. 24.

28. *Παραγγελια* c. AB vg d cop Ath Cyr (item Chr^{gue} omisso *παραγγ.*) Lcif Praedest .. ς (Gb^{0}) praem *οὐ* c. D^{gr} E Bed^{gr} al ut vdtr omn sah syr^{utr} aeth^{utr} al (Chr ad h. l. *ουχι*) Thdrt al | *διδασκειν* .. A 17,^{lect} Chr^{1} (non ad h. l.) Cyr Thdrt *λαλειν* | *και ιδου* .. D* d om *και* | A al^{3} Cyr Chr *επληρωσατε* | D* *εφαγαγειν* | *τουτον* (vg *istius*) .. D^{gr*} sah Lcif *εκεινου*, al^{3} om

29. *πετρος* c. ABE al^{30} ac plur Chr .. ς *ο πετρ.* c. min pm Thph cat (D** itemque* post *αρθρ.* ponens sic: *ο δε πε. ειπεν* [d *respondit*] *προς αυτους* pro *αποκρ. δε* usq *ειπαν*) | *ειπαν* c. ABE .. ς *ειπον* c. H al ut vdtr omnib Chr al

30. A cop *ο δε θεος* | *ιν* (et. Or al) .. B *τον ιν*, E Bed^{gr} *τον παιδα αυτου ιν*

3, 15. *ἐπὶ ξύλου·* 31 *τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.* 3 *ἡμεῖς ἐσμὲν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων καὶ τὸ π δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.* 33 *ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.* 34 *στὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, ν δάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀ πους ποιῆσαι,* 35 *εἶπέν τε πρὸς αὐτούς Ἄνδρες Ἰσραηλ προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πρά* 36 *πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναι ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων, ὃς ῥέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένον*

31. *δεξια* .. D* sah Ir^{int} *δοξη* (d *caritate*) | *δουναι* (Chr^{1}, d e Ir^{in} *dare*) .. B Chr^{2} *του δουν.* (vg *ad dandam paenit.*) Chr^{1} *επι τω δ* D** al *των αμαρτ.* | D* d sah aeth^{ro} (arP *dans per eum*) in f. *αυτω* (:: cf ad v. 32.)

32. *εσμεν* .. B om (nec exprim aeth^{utr}) .. A am d syr Ir^{int} post *μαρ* (Ln) | *αυτου* c. EH al ut vdtr pl (al post *μαρτ.*) syrP (post *ρημ.* aeth^{utr} Chr^{1} Thph cat .. Gb^{00} c. AD* al^{11} vg cop sah syr al Chr .. B 69.* 100. 103. Ir^{int} *εν αυτω* (Ln, ante *εσμεν*), 31. *αυτω* | *παντων τ. ρημ. τουτ.* | *δε* c. E al longe pl syrP Chr Thph$^{1\cdot}$ cat .. al^{8} (vg al pl) Ir^{int} Did Thph$^{2\cdot}$ om (Ln) | *ὅ* .. om B 17. 73. cop .. I

33. *ακουσαντες* (E al vv mu Lcif add *ταυτα* vel *τα ρηματα ταυτ.*) al^{20} fere Lcif *ακουοντες* | *εβουλευοντο* c. DH al ut vdtr longe syr^{utr} arr Chr^{1} Thph$^{1\cdot}$ ($^{2\cdot}$ *-σαντο*) Lcif .. ABE al mu cop sah a Chr^{2} cat *εβουλοντο* (Ln)

34. *εν τω συνεδριω* .. D^{gr} E cop arP *εκ του συνεδριου* (E add *αυτ* om syr ar^{e} | *εξω* .. B 78. post *ποιησαι* | *βραχυ* c. ABDE al pl om) Chr^{2} .. *ς βρ. τι* c. 1. al pm Thph$^{2\cdot}$ item H al mu Thph$^{1\cdot}$ ant | *τ. ανθρ.* (Gb′) c. AB 80. vg (et. fu demid am* [sed ipse * *apostc homines* fecit], non tol) cop arm Chr^{2} .. *ς τ. αποστολους* c. DEH omn syr sah aeth^{utr} al Chr^{1} Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ cat

35. *τε* .. C 58. e syrP cop *δε* | *αυτους* .. D sah *τους αρχοντας και συνεδριους* | *ισραηλειται* (E d *ιστρ.*) c. ABDE .. *ς* (Ln 49.) *-λιτ* al ut vdtr omn | *επι τοις* etc .. E tol *απο των ανθρωπων τουτω*

36. *εαυτον* c. A*BCH al pl vg (et. am fu demid, non tol) cop sah s Eus$^{h. e.}$ Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ .. praem *μεγαν* D, item add *μεγαν* A**E al tol syr arr sl^{rec} (Or alludens) Cyr Hier | *προσεκλιθη* (Gb″) c. al plus^{10}, item *-κληθη* C(* vdtr *-θησαν*)D*(** *-κλειθησαν*)EH al Cyr (item vg e arP *consensit*, d *adsensum est*, syrP *inclinaverun adhaeserunt*, syr sah aeth^{utr} *secuti sunt*, arm *accesserunt*) .. *ς* : *εκολληθη* c. al ut vdtr non ita mu (al^{1} *-θησαν*) Chr Oec Thph al *προσετεθη* (*appositi sunt* Hier), *προσεκληρωθη*, et aliter | *αριθμ.* c. ABCE al mu demid fu al (vv mu non exprim *αριθμ.*) Cy

οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. 40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε

αρ. ανδρ. c. DH al pl vg syrP Chr al | ως c. ABCDE al mu Chr .. ς ωσει c. H al pl Thph cat | ος ανηρεθη (Eush. e. κατελυθη, Dgr* διελυθη) .. Dgr add αυτος δι αυτου | D om διελυθησ., item d διελ. και | D 33. ουθεν

37. απεστησεν .. H ανεστ.| λαον (Gb′) c. A*B 81. vg d Cyr .. ς λα. ικανον c. H al pl sah syrutr al Thph cat, item E al cop Chr ικαν. λα. .. c (* πολυ) Dgr Eus (l. 1. 1, 5.) λα. πολυν (Or alludens πολυ πληθος)| D 95. om παντες | οσοι .. c* et*** οι (d e qui)

38. τα (B*E om) νυν (τὰ νῦν : sic H al) .. D add εισιν (D** d om) αδελφοι | εασατε c. DEH al ut vdtr omn Chr Thph cat .. Ln αφετε c. ABC | αυτους .. D 34. add μη μιαναντες τας χειρας, E Bedgr μη μολυνοντες τας χ. υμων | αυτη c. ABCDE al pl vv pl Or Chr Thph1· .. Gb0 c. H al plus80 sl5· etant Oec Thph2·. Ln: (οτι εαν — καταλ. αυτους)

39. ει .. E εαν, item Or sed pergit δε η εκ θε.| δυνησεσθ. (Gb′) c. BCDE 40. al plus80 vg sah Or Chr2 Oec Thph2· cat .. ς δυνασθε c. AH al pm fu syrP cop al Chr1 Thph1· | αυτους (Gb″) c. ABC**DE 40. al20 fere am fu al syrP aethutr arm cat Bed .. al1 αυτον, vged om (Orlib τουτου διδασκαλιαν) .. ς αυτο c. C*H al pl vged (et. demid) cop sah syr al Chr Oec Thph1·2·. Praeterea E Bedgr add ουτε υμεις ουτε οι αρχοντες υμων, item D syrP c.* similiterque demid ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι (demid *principes viri* pro βα. ο. τυρ.)· απεχεσθαι (-σθε) ουν απο των ανθρωπων τουτων (demid *ab eis*). Similiter 33.mg 180. εγκρατευετε (180. αποσχεσθε) ουν απο των ανθρ. (180. ανδρων) τουτ. | D 163. d cop sah al om και

40. δειραντες .. E d add αυτους, item *eos dimiserunt* Lcif | λαλειν .. E add τινι, A add αυτους | απελυσαν c. ABC .. ς (Ln ex errore) add αυτους c. DEH-al ut vdtr omn vg etc Chr al

41. ουν .. D 180. syrP add αποστολοι | κατηξιωθ. h. l. c. ABC al mu vg syr cop sah arP (cop sah arP ατιμασθ. ante υπερ) cat Or2 Thdrt Ambrst2 Quaest .. ς ante ατιμασθ. c. DEH al pl syrP al Chr Thph1·2· Lcif | ονοματος c. ABCDH al mu cop sah syr are Ammoncat (ita in catox „ὑπὲρ τ. ὀνόματος ἀτιμασθῆναι.“ τῷ καθολικῷ χρησάμενος ἐδήλωσεν ὅτι θεὸς ἦν ὁ ὦ· ὥσπερ γάρ τις λέγων Αὐτὸς εἶπε, Ὁ ὢν εἶπε,

3, 15. *ἐπὶ ξύλου·* 31 *τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.* 32 *ἡμεῖς ἐσμὲν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων καὶ τὸ πν δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.* 33 *ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.* 34 *στὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νο δάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀν πους ποιῆσαι,* 35 *εἶπέν τε πρὸς αὐτούς Ἄνδρες Ἰσραηλε προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσ* 36 *πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων, ὃς ῥέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντ*

31. *δεξια* .. D* sah Ir^{int} *δοξη* (d *caritate*) | *δουναι* (Chr^{1}, d e Ir^{int} *dare*) .. B Chr^{2} *του δουν.* (vg *ad dandam paen it.*) Chr^{1} *επι τω δο* D** al *των αμαρτ.* | D* d sah aeth^{ro} (arP *dans per eum*) in f. a *αυτω* (:: cf ad v. 32.)

32. *εσμεν* .. B om (nec exprim aeth^{utr}) .. A am d syr Ir^{int} post *μαρτ* (Ln) | *αυτου* c. EH al ut vdtr pl (al post *μαρτ.*) syrP (post *ρημ.* aeth^{utr} Chr^{1} Thph cat .. Gb^{00} c. AD* al^{11} vg cop sah syr al Chr^{1} .. B 69.* 100. 103. Ir^{int} *εν αυτω* (Ln, ante *εσμεν*), 31. *αυτω* | *παντων τ. ρημ. τουτ.* | *δε* c. E al longe pl syrP Chr Thph^{1} cat .. al^{8} (vg al pl) Ir^{int} Did Thph^{2} om (Ln) | *ὅ* .. om B 17. 73. cop .. D

33. *ακουσαντες* (E al vv mu Lcif add *ταυτα* vel *τα ρηματα ταυτ.*) . al^{20} fere Lcif *ακουοντες* | *εβουλευοντο* c. DH al ut vdtr longe p syr^{utr} arr Chr^{1} Thph^{1} (2 *-σαντο*) Lcif .. ABE al mu cop sah ae Chr^{2} cat *εβουλοντο* (Ln)

34. *εν τω συνεδριω* .. D^{gr} E cop arP *εκ του συνεδριου* (E add *αυτο* om syr ar^{e} | *εξω* .. B 78. post *ποιησαι* | *βραχυ* c. ABDE al pm om) Chr^{2} .. *ς βρ. τι* c. 1. al pm Thph^{2} item H al mu Thph^{1} ante | *τ. ανθρ.* (Gb′) c. AB 80. vg (et. fu demid am* [sed ipse * *apostol homines* fecit], non tol) cop arm Chr^{2} .. *ς τ. αποστολους* c. DEH al omn syr sah aeth^{utr} al Chr^{1} Thph$^{1.2}$ cat

35. *τε* .. C 58. e syrP cop *δε* | *αυτους* .. D sah *τους αρχοντας και συνεδριους* | *ισραηλειται* (E d *ιστρ.*) c. ABDE .. *ς* (Ln 49.) *-λιται* al ut vdtr omn | *επι τοις* etc .. E tol *απο των ανθρωπων τουτων*

36. *εαυτον* c. A*BCH al pl vg (et. am fu demid, non tol) cop sah sy Eus h. e. Chr Thph$^{1.2}$ .. praem *μεγαν* D, item add *μεγαν* A**E al p tol syr arr sl^{rec} (Or alludens) Cyr Hier | *προσεκλιθη* (Gb″) c. A al plus^{10}, item *-κληθη* C(* vdtr *-θησαν*)D*(** *-κλειθησαν*)EH al f Cyr (item vg e arP *consensit*, d *adsensum est*, syrP *inclinaverunt adhaeserunt*, syr sah aeth^{utr} *secuti sunt*, arm *accesserunt*) .. *ς π εκολληθη* c. al ut vdtr non ita mu (al^{1} *-θησαν*) Chr Oec Thph^{1} al *προσετεθη* (*appositi sunt* Hier), *προσεκληρωθη*, et aliter | *αριθμ.* c. ABCE al mu demid fu al (vv. mu non exprim *αριθμ.*) Cyr

οὐδέν. 37 *μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.* 38 *καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·* 39 *εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε.* 40 *ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν.* 41 *Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι·* 42 *πᾶσάν τε*

αρ. ανδρ. c. DH al pl vg syrP Chr al | *ως* c. ABCDE al mu Chr .. ς *ωσει* c. H al pl Thph cat | *ος ανηρεθη* (Eus$^{h.\ e.}$ *κατελυθη*, D^{gr*} *διελυθη*) .. D^{gr} add *αυτος δι αυτου* | D om *διελυθησ.*, item d *διελ. και* | D 33. *ουθεν*

37. *απεστησεν* .. H *ανεστ.* | *λαον* (Gb′) c. A*B 81. vg d Cyr .. ς *λα. ικανον* c. H al pl sah syr^{utr} al Thph cat, item E al cop Chr *ικαν. λα.* .. C (* *πολυ*) D^{gr} Eus (l. l. 1, 5.) *λα. πολυν* (Or alludens *πολυ πληθος*) | D 95. om *παντες* | *οσοι* .. C* et*** *οι* (d e *quia*)

38. *τα* (B*E om) *νυν* (*τὰ νῦν* : sic H al) .. D add *εισιν* (D** d om) *αδελφοι* | *εασατε* c. DEH al ut vdtr omn Chr Thph cat .. Ln *αφετε* c. ABC | *αυτους* .. D 34. add *μη μιαναντες τας χειρας*, E Bed^{gr} *μη μολυνοντες τας χ. υμων* | *αυτη* c. ABCDE al pl vv pl Or Chr Thph^{1*} .. Gb^{0} c. H al plus^{80} sl^{5*} et^{ant} Oec Thph^{2*}. Ln: (*οτι εαν* – – *καταλ. αυτους*)

39. *ει* .. E *εαν*, item Or sed pergit *δε η εκ θε.* | *δυνησεσθ.* (Gb′) c. BCDE 40. al plus^{30} vg sah Or Chr^{2} Oec Thph^{2*} cat .. ς *δυνασθε* c. AH al pm fu syrP cop al Chr^{1} Thph^{1*} | *αυτους* (Gb″) c. ABC**DE 40. al^{20} fere am fu al syrP aeth^{utr} arm cat Bed .. al^{1} *αυτον*, vg^{cd} om (Or^{lib} *τοιτου διδασκαλιαν*) .. ς *αυτο* c. C*H al pl vg^{ed} (et. demid) cop sah syr al Chr Oec Thph$^{1\cdot 2*}$. Praeterea E Bed^{gr} add *ουτε υμεις ουτε οι αρχοντες υμων*, item D syrP c.* similiterque demid *ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι* (demid *principes viri* pro *βα. ο. τυρ.*)· *απεχεσθαι* (*-σθε*) *ουν απο των ανθρωπων τοιτων* (demid *ab eis*). Similiter 33.^{mg} 180. *εγκρατευετε* (180. *αποσχεσθε*) *ουν απο των ανθρ.* (180. *ανδρων*) *τοιτ.* | D 163. d cop sah al om *και*

40. *δειραντες* .. E d add *αυτους*, item *eos dimiserunt* Lcif | *λαλειν* .. E add *τινι*, A add *αυτους* | *απελυσαν* c. ABC .. ς (Ln ex errore) add *αυτους* c. DEH-al ut vdtr omn vg etc Chr al

41. *ουν* .. D 180. syrP add *αποστολοι* | *κατηξιωθ.* h. l. c. ABC al mu vg syr cop sah arP (cop sah arP *ατιμασθ.* ante *υπερ*) cat Or^{2} Thdrt Ambrst^{2} Quaest .. ς ante *ατιμασθ.* c. DEH al pl syrP al Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Lcif | *ονοματος* c. ABCDH al mu cop sah syr ar^{e} Ammon^{cat} (ita in cat^{ox} „*ὑπὲρ τ. ὀνόματος ἀτιμασθῆναι.*“ *τῷ καθολικῷ χρησάμενος ἐδήλωσεν ὅτι θεὸς ἦν ὁ ῶ· ὥσπερ γάρ τις λέγων Αὐτὸς εἶπε, Ὃ ὢν εἶπε,*

ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντ
εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

1 *Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μ*
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅ
θεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.
καλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπ
ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ δι
τραπέζαις. 3 *ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν*
ρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς κατασ
ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· 4 *ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δ*

τὸν θεὸν σημαίνει, οὕτως καὶ ὁ ἀορίστως τὸ ὄνομα μόνο
ὁμοίως τὴν θείαν τοῦ ω̄ν̄ οὐσίαν ἐσήμανεν. Eadem tribuit A
schol. codicis 15.) .. ς (= Gb Sz) add *αυτου* c. min ut vd
aeth^{utr} Or^{2} Lcif .. E al pl vv mu pp mu add *ιησου* (vg ar^{P} Tl
του ω̄ν̄ (cat) s. *του κυρ. ω̄ν̄* (E sl Thph$^{1\cdot}$) s. *του κυρ.* (syr^{P} Bas A
Thdrt^{1} *του δεσποτου*) s. *του χριστου* (fu tol Chr Thdrt^{1}
Ambrst^{1} Quaest) s. *ω̄ν̄ χ̄ν̄* s. *του θεου* (Thdrt^{1} cod)

42. *τε* .. D al^{2} vg e cop sah Lcif *δε* | *τον χ̄ν̄ ω̄ν̄* c. AB al^{30} fere vg
al, non am tol) syr^{P} cat Bas Cyr^{hr} Ir^{int} (add *filium dei*) .. ς *ω̄ν̄ τ*
H al pm am tol syr aeth^{ro} cop al Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Lcif .. E 65. Chr *ω̄ν̄*
13. sah aeth^{PP} *τον κυριον ω̄ν̄* (D sah aeth^{PP} add *χ̄ν̄*), al aliter

VI. 1. *ταις ημ. ταυτ.* (C*** al vg al *εκειναις*) .. D^{gr} *ταυτ. τ. ημ.*|
.. D* om | D* d add in f. *εν τη διακονια των εβραιων*

2. D^{gr*} (d *itague*) sah om *δε* (syr al *και πρ.*) | *ειπαν* c. ABC .. (
DEH al ut vdtr omn. Praeterea D add *προς αυτους*, item *eis* s
al Cyp | *ημας* c. ABE(E 180. post *καταλ.*)H al ut vdtr omn B
Marc^{mon} Chr Thph$^{1\cdot}$ .. CD Thph$^{2\cdot}$ *ημιν* (Dam om) | *καταλειπ*
(C *-ντες*) .. E 40. 180. al fere^{10} Mac Bas Chr Dam al *καταλιπ*

3. *επισκεψ.* (B *επισκεψαμεθα*, al pauc *επιλεξασθε, εκλεξασθε,* s
sah al Or^{int} Quaest *eligite*) *ουν* (et. Chr al Or^{int} Did^{int}; A *δη* [i
B *δε*, sah aeth^{utr} Quaest om) *αδελφ.* (et. Chr al Did^{int}; A 13. *ε*
Bas Marc^{mon} Or^{int} Quaest om : ita Ln) c. (AB)CEH al fere o
pl pp mu .. D *τι ουν εστιν αδελφοι· επισκεψασθαι* (d *prospic*
que) | D Marc^{mon} *εξ υμ. αυτων* (d om) *ανδρας*| AEH al *πληρης*|
ματος c. B(C** vdtr)D 137. 180. fu am lux cop sy^{rP} (*plenos sp*
pientiae) ar^{e} Chr Thph$^{1\cdot}$ comm .. ς (Gb^{00}) add *αγιου* c. AC(*et
vdtr)EH al pl vg (et. demid al) sah al (syr *κυριου*) Bas Thph$^{1\cdot}$ *κ*
καταστησομεν c. A(B e Wo. Ceph.)CDE al pl sah syr aeth^{utr} Ba
Oec Thph$^{1\cdot}$ .. ς^{e} (= ς Gb Sz) *-σωμεν* c. H al pm vg (et. d e
tuamus) al Marc^{mon} Thph$^{2\cdot}$

4. D *ημ. δε εσομεθα* (d *sumus*) et *λογ. προσκαρτερουντες* (d *pers*

τοῦ λόγου προσκαρτερήσωμεν. 5 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως 8. 5. 21, 8.
καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα
καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,
6 οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθη-
καν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς 12, 24.
τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα
καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς
συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συνζητοῦντες τῷ Στεφά-
νῳ, 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ

---

mus, vg e *instantes erimus*) .. EH al plus^{30} cop sah al Ephr Bas Chr Marc^{mon} Procop *προσκαρτερησωμεν*

5. *ο λογος* (et. vg) .. D vv mu add *ουτος* | *ενωπιον* .. C *εναντιον* | *πληθους* .. D add *των μαθητων* | AC*DEH al mu *πληρης* (Ln) | E al *προχωρον* | B*E al *νικανωρα* (D^{gr} *νικορα*) | D *τειμωνα* .. C** al *τιμονα* | C *αντιοχειαν*

6. *ους εστησαν* .. D^{gr} *ουτοι εσταθησαν*, item sah syr ar^{e} | *και* .. D^{gr} *οιτινες*

7. *θεου* c. ABCH al fere omn vv pl Chr^{com} al .. DE 180. vg syr^{P} Chr^{txt} *κυριου* | *μαθητων* .. E *μανθανοντων* | *ιερεων* .. al^{5} syr Thph$^{2\cdot}$ *ιουδαιων* | D^{gr*} *υπηκουον αν* .. AE al (vg al) Chr cat *-κουεν*, 18. *-σαν*, 137. *-σε*

8. *χαριτος* c. ABD al plus^{20} vg cop sah syr ar^{e} arm (aeth^{utr} *χαρ. θεου*) Bas Did Nyss Chr al Aug (pergit *et spir. sancto*) Gaud (pergit *et veritate*) .. ς (= Gb Sz) *πιστεως* c. H al pm arP sl Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ (sed uterq in comm vdtr *χαρ.* agnoscere) .. E *χαρ. και πιστ.* | E 40. 96. al? *σημ. κ. τερ* | DE al Bed^{gr} sah syr^{P} c.* Aug add in f. *δια* (43. *υπερ*) *του ονοματος* (E *εν τω ονοματι*) *κυριου* (E al *του κυρ.*, al^{1} *τ. κ. ημων*, 43. om) $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (syr^{P} c.* om $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$)

9. E *καθ ο* (e *adv. quem*) *ανεστ. τινες* | *της λεγ.* .. A al^{7} cop sah Chr^{edd} *των λεγομενων* .. 105. om | D *λειβερτεινων*, arm *Libyorum*, arP *Corinthiorum* | A *κηρυναιων*, H al *κυριν.* | A *κηλικιας* | *και ασιας* c. BCD**EH al fere omn vv (exc d) omn Chr al .. AD* d 12.^{lect} om (Ln) | *συνζητ.* c. ABCDE .. ς *συζητ.* c. H al ut vdtr omn

10. *και ουκ* .. D *οιτινες ουκ* | DE Bed^{gr} *τη σοφ. τη ουση εν αυτω κ. τω πν. τω αγιω ω ελ.* et pergunt, item syr^{P} ^{mg} (et. am** et cod^{lat} ap Erasm, item versio bohem. ad fin. v. 9.) *δια το ελεγχεσθαι αυτους* (E Bed^{gr} *διοτι ηλεγχοντο*) *υπ* (D* *επ*) *αυτου μετα πασης παρρησιας· μη δυναμενοι ουν* (D* *ου*) *αντοφθαλμειν* (E Bed^{gr} *επιδη ουκ ηδυναντο*

ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόα
λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν Θεόν,
εκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γρ
καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ
13 ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας Ὁ ἄνθρωπος
παύεται ῥήματα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τ
14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωρα
καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδ
Μωϋσῆς. 15 καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ κα
ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδαν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον

VII.

1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; 2

ἀντιλεγιν) τη αληθεια (am** cod ap Erasm bohem *propter* | *propterea*] *redarguerentur* [boh *-bantur*] *ab eo cum omni fiduc* qua non add)

11. λεγοντας (A 8.pe -ντες) .. 42. ψευδολεγοντ. | βλασφημα .. vg βλασφημιας (Gb') | μωυσην c. ABCDH al pm, item vg (e e cop sah etc .. ς μωσην c. Egr al pl am etc

12. E και ταυτα ειποντες συνεκ. τε | C* και γραμματ. | ηγαγον sah syr syrP c. ob. add αυτον

13. εστ. τε (D* και εστ.) .. H 13. 40. 96. e cop εστ. δε | ψευδεις κατα (** κατ) αυτου | C vv mu (non vg lux al) Chr (non Th ο ανθρ. | ρηματα c. ABCD al7 vg cop sah syrutr are Chr Pr (= Gb Sz) add βλασφημα c. EH al pl lux aethutr arm ar Thph cat | λαλων h. l. c. ADEH al pler Chr Thph1·2· .. ante BC al pauc vv pler cat Procl | αγιου c. ADEH al plus40 vg demid lux, sed lux add *et deum*) cop aethutr arm Nysscd Dam Thph1· .. ς (= Gb Sz) add τουτου c. BC al non ita mu syrutr Chrtxt Thph2· cat

14. D* ναζωραιος (ut et. 3, 6. CD ναζωραιου) | H al καταλυση | c. BCDEH al pm .. A al pl μωσης

15. Dgr* και (?) ητενιζον δε αυτω | απαντες c. D**H al ut vdtr l Chr Oec Thph2· .. Gb'' Ln παντες c. ABCD*E al5 pluribusve catox | D al3 καθημενοι | ειδαν c. A .. ς Ln 49. ειδον c. B(e si pl, item D και ειδον .. H al ιδον | D add in f. εστωτος εν μεσ

VII. 1. De Bedgr tol germ ο αρχ. τω στεφανω | αρα (e *enim*, syrl c. DEH al ut vdtr longe pl Chr Oec Thph1·2· .. ABC al5 (non d vg al pl) catcod om (Gb00 Ln) .. al3 om ει αρα | D τουτο

2. χαρραν .. E al (Aug) χαρρα (*in Charra*), Dgr al mu vg (non demid al) χαραν

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἔξελθε ἐκ τῆς Gn 12, 1.
γῆς σου καὶ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. 4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν. Gn 12, 5.
κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦ- Gn 12, 7.
ναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ Gn 15, 13 14.
σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, εἶπεν ὁ θεός, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περι- Gn 17, 10.

---

3. *εκ* .. D* *απο* (d *de*) | *και της* c. BD* sah Thph$^{1\cdot}$ .. *ς και εκ της* c. AC D**EH etc vv pl (sed d *a*, antea *de*) cat Thph$^{2\cdot}$ Ir^{int} Aug (:: ita LXX lectione non fluct) | *συγγενειας* (CDE *-νιας*, CD *συνγ.*) *σου* .. E al sl$^{8\cdot}$ Aug add *και εκ του οικου του πατρος σου* :: e LXX | *την* c. ABCDE al .. *ς* (= Gb†) om c. H al pl Chr al

4. *τοτε* .. D syr add *αβρααμ* | D* d *και κατωκησεν* | *εν* .. al^{2} om, H al plus^{20} Thph$^{1\cdot 2}$ | *εις*, al *επι* | *κακειθεν* (al mu *και εκ.*) .. D* d *κακει ην* et *και μετωκ.* | *το* .. A om | *μετωκισεν* .. D*EH al Oec *-κησεν*, item omisso *αυτον* al aliq Thph$^{1\cdot}$ (Hier *migravit*, item d *intrans migravit*; sed vg al pl Ir^{int} *transtulit illum*, Aug *collocavit illum*) | *αυτον* .. E syr ar^{e} add *ο θεος* | *κατοικειτε* .. DE syrP c.* Aug add *και οι πατερες ημων* (E syrP Aug *υμ.*) *οι προ ημων* (syrP *υμ.*, E Aug om *οι πρ. η.*)

5. E *εν αυτη κληρονομ.* | *και επηγγ.* c. ABCEH al ut vdtr omn fu (al) cop syr^{utr} Chr al .. D vg (et. am al) sah al Ir^{int} *αλλ επ.* | *δου. αυτω* (Ir^{int} om) *ε. κα. αυτην* c. BCDH al^{30} fere Thph cat (vv pl *δ. αυτω αυτην ε. κ.* vel *δ. αυτην αυτω ε. κα.*) .. Gb′ *δου. αυτην ε. κ. αυτω* c. AE al mu .. *ς αυτω δου. ε. κ. αυτην* c. pauc ut vdtr min | *αυτω* ultim .. C al *αυτου*

6. *ουτως* (am fu om; H* al mu vg^{ed} demid al *αυτω*, al tol Ath *αυτω ουτως*;) *ο θε.* (D Ir^{int} add *προς αυτον*, item vv aliq *λεγων* [et. Chr] *πρ. αυτ.*) | *αυτου* .. al^{4} vg^{sixt} cop sah syr al *σου* | *αυτο* .. D vg sah al *αυτους* | *κακωσουσιν* .. C al vv mu (sed syrP c. ob.) Thph$^{1\cdot}$ comm add *αυτο* (vel *illos*) (E *κακ. αυτο κ. δουλ.*)

7. *και το* .. C al sah aethPP *το δε* | *εαν* c. ACEH al ut vdtr omn Chr al .. BD *αν* (Ln) | *δουλευσουσιν* c. ACD^{gr} al cop sah syr^{utr} Ir^{int} .. *ς* (Ln) *-σωσιν* c. BEH al pl vg (*servierint*) al Chr al | *ειπ. ο θ.* c. DEH al ut vdtr omn vv ut vdtr omn Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Ir^{int} al .. ABC *ο θ. ειπ.* (Ln) | *εξελευσ.* .. E add *εκιθεν* | C*E al *λατρευσωσιν*

τομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν α
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ τ
*Gn 37, 28. 35, 2. δεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν
ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, 10 κ
*Gn 41, 40. λατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατε
*Gn 41, 54. αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 1
θεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναὰν καὶ ὁ
*Gn 42, 45. μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12
σας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πα
*Gn 45, 1. ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ
ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος Ἰω
*Gn 45, 9. 46, 27. 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα α
*Dt 10, 22. καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15

---

8. *ουτως* .. al mu *ουτος* | *ο ισ.* c. D (D ut solet *ισακ*) H al ut vdtr : omn Chr Oec Thph$^{2\cdot}$ cat .. ABCE al^{2} Thph$^{1\cdot}$ om ὁ (Ln). Praetere syr (et. post *ο ιακ.*) add *εγεννησεν* | *ο ιακ.* c. BD**H al ut vdtr f omn Chr Oec Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ cat .. ACD*E al^{3} om ὁ (Ln)

9. *και οι πατριαρχ.* etc .. Thph$^{2\cdot}$ in textu *οι δε αδελφοι ιωσηφ ζηλ σαντες απεδ. αυτον*

10. *εξειλατο* (Gb″) c. ABCDE (BCD *εξιλ.*) al mu Thph$^{2\cdot}$ cat .. *ς -λετο* H al pl Chr Thph$^{1\cdot}$ | *αυτω χαριν* (D^{gr} *χ. α.*) .. A om *αυτω* | *ολον* c. DH al ut vdtr longe pl e Chr al .. ACE^{gr} al mu vv longe pl *εφ ολον*

11. *την* (al^{3} om) *γ. αιγ.* c. (D**)EH al ut vdtr fere omn aeth^{utr} syrP a Chr al .. Gb′ Ln *την αιγυπτον* c. ABC(D*) 81. vg cop sah syr (D *εφ ολης της* [** add *γης*] *αιγυπτου*) | *θλίψις* (et. H) : de acc. cf ad Mt 24 9. | *ευρισκον* c. ACDH al pler Chr al .. BE al cat *ηυρισκ.* (49. Sed cf ad Lc 19, 48. Aliter Mc 14, 55. edendum vdtr.)

12. *σιτια* (Gb″) c. ABCDE al mu (al cat *-τεια*) .. *ς σιτα* c. H al pl Chr al (al Thph$^{1\cdot}$ *σιτον*) | *εις* (Gb″) *αιγ.* c. ABCE al .. *ς εν αιγυπτω* c. DH al pl Chr al

13. *εν* .. D 18. *επι* | *ανεγνωρ.* c. CDEH al ut vdtr fere omn Chr Thph al .. AB *εγνωρ.* (Ln), 25. *εγνωσθη* (e *agnitus est*, d *recognitus est*, vg *cognitus est* etc) | D *εγενηθη* | *ιωσηφ* sec c. BC al .. *ς του ιωσηφ* c. DH al pl Chr al .. AE 40. vg arm *αυτου* (Gb′)

14. *ιακωβ* h. l. c. ABCDE al mu vg cop sah arm .. ς post *αυτον* c. H al pl syr^{utr} al Chr al .. om (Gb^{00}) al^{5} aeth^{utr} cat | *συγγ.* c. AB(ex ed. Wo. Ceph.)CH al fere^{40} aim fu demid (et. tol ut vdtr) arm cat Chr Oec Thph .. *ς* (= Gb Sz) add *αυτου* c. DE al pm vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ al pl | D (*εν ō και ē ψυχ.*) H al mu vv mu *ψυχ.* post *πεντε* pon (D syrP Chr$^{150\cdot}$ *εν ε. π. ψυχ.* cum seqq conjg)

15. *και κατ.* (Gb′) c. ACE al mu vg syr aeth^{utr} al cat .. *ς κατ. δε* c. BH al pl cop sah al Chr al .. D al^{3} syrP *κατεβη* (deleta est coniunctio ut con-

κατέβη Ἰακώβ, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, 16 καὶ *Gn 49, 33.
μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο
Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ τοῦ Συχέμ. *Ios 24, 32.
*Gn 49, 30.
17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολόγησεν ὁ *Gn 33, 19.
θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, *Ex 1, 7–10.
18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗ-
τος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ
ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν *Ex 2, 2 ss
ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη
μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός· 21 ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνε-
ἵλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς

---

iungerentur *εν ψυχ. ε. π.* cum *κατεβη*: id quod ex LXX fluxit) | *ιακωβ* c. B .. ς (Ln) add *εις αιγυπτον* (aeth^{utr} *εις γην αιγυπτου*) c. rell test :: ut ad explendam sententiam necessarium videbatur, ita ex LXX sumi poterat. | *ετελ.* (E syr add *εκει*) *αυτος* (D add *τε*) .. B *αυτ. ετελ.*

16. D *μετηχθησαν* | D^{gr} *συχεν* | syr ar^{e} *μετετεθη* et *ετεθη* | *ᾧ* c. ABC DE al pm Thph$^{1·}$ cat .. ς (= Gb Sz) *ὅ* c. H al Chr Thph$^{2·}$ al | *αβρ.* .. E Bed^{gr} add *ο πατηρ αυτου* | *εμμωρ* c. ABCDH al mu cop (sah *εμωρ*) Chr cat .. ς *εμμορ* c. E al pl Thph$^{1·}$ comm (al vg [non am] Thph$^{1·2·}$ txt *εμορ*) | *του συχ.* c. D (d *et sychem*) H al ut vdtr pl vg aeth arP Chr Oec Thph .. plane om syr ar^{c} .. AE al^{3} tol cop syr^{P} *του εν συχ.* (Ln) .. BC al^{8} sah arm cat *εν συχ.*

17. A *ως δε* | *ηγγιζεν* (sic et. C, ex errore typis exscr. est *εγγ.*) .. B *ηγγωσεν*, item d *ut vero adpropinquavit* | *χρονος* .. A *καιρος* | *ωμολογ.* c. ABC al^{2} vg (*confessus erat*; demid *constituerat*) sah syr^{P} ^{mg} cat (aeth) .. DE Bed^{gr} tol *επηγγιλατο* .. ς *ωμοσεν* c. H lot^{i} al ut vdtr longe pl cop al mu Chr al (:: e LXX Gen 24, 7. 26, 3. etc)

18. *αχρι* c. B*CD etc Thph$^{1·}$ .. ς *αχρις* c. AB**EH al pler Chr al | *ετερος* c. DEH lot^{i} al ut vdtr pl syr^{P} arr sl^{an} Chr Oec Thph .. ABC al^{20} fere vg (*in Aegypto*) cop sah syr syr^{P} ^{mg} al cat add *επ αιγυπτον* (40. *αιγυπτου*) : ita Ln (:: ex Exod 1, 8.) | *ηδει τον* .. DE *εμνησθη του*

19. *ουτος* .. D^{gr} *και* (d om) | *πατερας* c. BD am* (sed ipse* add *nostros*) fu al .. ς add *ημων* c. ACEH al ut vdtr omn vv fere omn Chr al | *εκθετα* h. l. c. ABC .. ς post *ποιειν* c. DEH al pler (lot^{i} al pauc post *αυτων*) Chr Thph$^{1·2·}$ cat | *ζωογον.* .. E add *τα αρρενα*, 43. *αυτα*

20. A *εγεννηθη* | *μωυσης* c. BCDH al pm cat .. ς *μωσης* c. AE al pl. Cf alibi | *πατρος* c. ABCH lot^{i} al plus^{30} Chr .. ς (= Gb Sz) add *αυτου* c. DE al pl vv omn Thph$^{1·2·}$ cat

21. *εκτεθεντα δ. α.* c. EH al pl (cop al) (al aliq Chr Thph om *αυτον* sec) .. ABCD lot^{i} al^{10} vg cat *-θεντος δ. αυτου* (Ln). Praeterea DE syr^{P} c.* add *παρα* (E *εις*) *τον ποταμον* | *ανειλατο* (Gb″) c. ABCDEH lot^{i} al mu .. ς *-λετο* c. 1. al pl Chr al. | *και* (D^{gr}* om) *ανεθρ. αυτ.* (D* al d om) *εαυτη* (D* al *αυτη*) *εις* (B om) *υι.*

υἱόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων
δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. 23 ὡς δὲ ἐπληροῦτο
τεσσερακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέ-
*Ex 2, 11 ss. σθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών
ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονου-
πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελ
ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ
*Ex 2, 18. ἔγνω. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ
ἤλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνα
*Ex 2, 14 ss. ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐ
εἰπών Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28

---

22. *μωυσης* et *μωσης* ut v. 20. | *εν παση σοφ.* c. ACE al vg^{cod} cop s syr^{utr} Or^{2} Ps-Iust$^{qu.25.}$ Bas Thdret .. ς (Ln) om *εν* c. D**H al ut vd pl vg Or^{1cod} Chr^{1} Thph cat .. B *πασης σοφιας*, D* (item sine *τ* Clem alludens Chr^{1}) *πασαν την σοφιαν* | *ην δε* c. ABCH al fere omn cop Chr^{1} Thph cat .. DE^{gr} *ην τε*, 99. Chr^{1} *και ην*, item vg al pl | *ε γοις* c. AB (*εν εργ. και λογ. α.*) CDH al plus^{30} e cop Ps-Iust (l. l. *εν εργ κ. λογ.*) Chr Thph cat .. ς (Gb^{00}) praem *εν* c. E^{gr} al pl vg al | *αυτο* c. ABCDE al mu vg syr cop sah al .. ς (= Gb Sz) om c. H al pl syrl arP Ps-Iust Chr al

23. *τεσσερακ.* (D $\overline{\mu}$ *ετης αυτω*) c. AB*C (lo^{ti} *-έτης* hoc acc.) .. ς (Ln) *τεσσαρακ.* c. B**EH al pler | *επι* c. ABCDE etc .. H al? *εις* | E al *του επισκ.* | B om *τους* sec

24. *τινα* .. lo^{ti} *τινᾶν* | *αδικουμενον* .. DE syr syrP c.* ar^{e} aeth^{utr} add *εκ του γενους αυτου* (D^{gr} om *αυτ.*) | D* *ημυνετο* | D aeth^{utr} add in f. *και εκρυψεν αυτον εν τη αμμω* (Thph$^{2.}$ comm *και κατεκρυψεν εις γην*)

25. D^{gr} 13. *ενομιζον* | *αδελφους* c. BC vg (et. am fu demid; non tol) Fulg .. ς (Ln) add *αυτου* c. ADEH al ut vdtr omn vv pler Chr al (syr syrP mg ar^{e} add *τους υιους ισραηλ*) | *σωτ. αυτ.* c. ABCD al vg cop cat Fulg .. ς *αυτ. σωτ.* c. EH al pl sah (*αυτ. σω. δια χ. α.*) syrP Chr al

26. *τη τε* (Gb'') c. AB(e Wo. Ceph.)CD**(D* d *τοτε*)H al pm syrP aeth^{utr} al cat Chr al .. ς^{e} (non ς) Gb Sz *τη δε* c. E al pm vg cop sah al *μαχομενοις* (D*^{gr} *-νος*) .. D* add *και ειδεν αυτους αδικουντας* | *συν ηλασεν* (H lo^{ti} *-λλασεν*) c. AEG^{r}H al pl vv pl (al accurate reddunt ut syrP, al certe propius accedunt ad *-λασεν* quam ad *-λλασεν*) Chr al .. BCD al fere^{10} vg (*reconciliabat*, d *-avit*) sah Promiss *συνηλλασσεν* (Ln 49. Gb') | C*H *συνηλλ. αυτους* | *εστε* c. ABC(D *τι ποιειτε ανδρες αδελφοι ινα τι αδικειται εις* [** om] *αλληλους*)E lo^{ti} al mu vg sah arm syr? Chr Promiss .. ς (Gb^{00}) add *υμεις* c. H al pl syrP (cop al transp) Thph$^{1.2.}$ Oec cat

27. D *ειπας* | *και* .. E cop al *η* | *ημων* (Gb') c. ABCH lo^{ti} al^{30} fere Thph$^{1.}$ (et^{txt} et^{comm}) cat .. ς *ημας* c. DE al pm Chr al (:: ita et. test pl in LXX, AB vero *ε. ημων*)

ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν Αἰγύπτιον;
29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος
ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν * Ex 3, 2 ss.
τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος
ἐν πυρὶ φλογὸς βάτου. 31 ὁ δὲ Μωϋσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅρα-
μα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου
32 Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Mt 22, 32. pp.
Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.
33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ
γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκω-

---

28. *εχθες* c. BCD al .. ς *χθες* c. AEH lot^{i} al pler. Praeterea A cop sah syrP post *τ. αιγυπτ.* pon

29. D* – – – (?) *και* (d *adque ita*) *εφυγαδευσεν μωυσης*, E *εφυγαδευσεν δε μωυσην* | *μωυσ.* c. BCDEH al mu .. ς *μωσ.* c. A al pl. Cf et. alibi| D* *δεω*

30. D* d *και μετα ταυτα* (d add *et*) *πλησθεντων* (** *πληρωθ.*) *αυτω* (** d om; add et. syr ar^{e}) *ετη* (** *ετων*)| *τεσσερ.* c. AB*(D $\bar{\mu}$)C (*σερακοντα*) .. ς (Ln) *τεσσαρ.* c. B**EH al omn? | *εν τ. ερημω* .. ista B^{mg} add | *αγγελος* c. ABC lot^{i} al vg cop sah .. ς (Gb^{0}) add *κυριου* c. DEH al pler syr^{utr} al mu Chr al | *πυρι φλογ.* (Gb'') c. ACE al mu vg syr ar^{e} cat .. ς (Ln) *φλογι πυρος* c. BDH lot^{i} al pl cop sah syrP al Chr al (:: eundem in modum lectio LXX fluct)

31. *μωυσ.* et. *μωσ.* ut ante | *εθαυμαζεν* c. DEH lot^{i} al plus^{40} cat Thph^{1} Aug .. ς (= Gb Sz) Ln *-ασεν* c. A(om *το ορ.*)BC al mu vg al pl Chr al | D *και προσερχ. αυτ.* (D^{gr*} add *και*, d *cumque ipse accederet et consideraret*) *κατανν.*, et D syr aeth^{utr} perg *ο κυριος ειπεν αυτω λεγων* | *κυριου* (al^{2} om, item E Bed^{gr} sed add *εκ του ουρανου λεγουσα*) c. AB (D vide ante) lot^{i} al mu am fu demid cop arm syrP .. ς (Gb^{00}) add *προς αυτον* (Aug *λεγουσα*, vg^{ed} *πρ. α. λεγ.*, sed vg^{cdd} aliq *πρ. αυτ.*) c. CEH al pl vg^{cdd} aliq sah al Chr al

32. CH* *εγω* (E vg [non am fu al] d add *ειμη*) *θεος* | ο *θεος* sec .. C om *ὁ* | *ισ.* (CD *ισακ*) *κ. ιακ.* c. ABC lot^{i} al^{5} fu al syr^{utr} cop sah arm .. ς ο (D om) *θεος ισ. κ. ο* (D om) *θεος ιακ.* c. DEH al pl aeth^{utr} arr al Chr al (:: similiter fluct 3, 13. et LXX) | *μωυσ.* et *μωσ.* ut ante. Item infra.

33. *ειπ. δε* (al^{2} om) *α. ο* (A al^{2} om) *κυρ.* (E ο *θεος*, arP om) .. D *και εγενετο φωνη προς αυτον* | D** al *λυσαι* | *το υποδ.* (C* add *σου εκ* non omisso *σου* sq, C**E [ipse * add extra lineam] al mu Bed^{gr} syr^{utr} al add *εκ*) *τ. π. σου* (B *σ. τ. π.*) | *εφ ω* c. ABCD** lot^{i} (* *ου*) .. ς *εν ω* c. EH al pler Chr al (ut LXX), Praeterea (ut LXX) C (C* *συν*) al sah arm add *συ*

34. *ιδων* (C al *ειδ.*) .. D* d *και* (d om) *ιδ. γαρ* | ADE *ιδον* | *μου* .. D* d 47. om | *αυτων* c. ACEH al ut vdtr fere omn vv fere omn pp mu .. BD 26.

σιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκε
σα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω
27. εἰς Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντ
Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄ
χοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέ
τος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσα
τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ κα
ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς
3. 22.
•Dt 18, 15. εἰπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ
•Ex 19, 3. ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ
ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια
ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ
πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν τῇ καρδίᾳ αὐ-
•Ex 32, 1. τῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών Ποίησον ἡμῖν θεοὺς

αυτου (Ln) | D al ακηκοα | C** νυνι | αποστειλω c. ABCDE (-στιλω) lot^{i} al Chr cat .. ς -στελω c. H al pl Thph$^{1.2.}$

35. δικαστην c. ABH al ut vdtr pl vg Thph$^{1.}$ .. CDE al pm vv longe pl (syrP c.*) Chr Thph$^{2.}$ cat add εφ ημων (CD lot^{i}) s. εφ ημας (E) | και αρχ. (A al Chr^{2} αρχηγον) c. BDE lot^{i} al^{5} syrP cat .. ς om και c. ACH al pl vg al pl Chr al | απεσταλκεν c. ABDE lot^{i} al^{10} fere .. ς -στειλεν c. CH al pl Chr al | συν (Gb′) c. ABCDE lot^{i} al^{8} vg sah syrP (vv rell pl *per manum*) Chr^{2} .. ς εν c. H al pl d Chr^{1} Thph$^{1.2.}$ cat

36. D* ο ποιησας | γη αιγυπτω c. AEH lot^{i} al plus^{40} e* Chr Oec Thph$^{1.}$ .. BC al^{4} (item al^{4} sine τη) d sah cat τη αιγ. (Ln) .. ς (= Gb Sz) γη αιγυπτου c. D al mu vg e** al pl Thph$^{2.}$ | τεσσερ. c. ABC(D lot^{i} μ) .. ς (Ln) τεσσαρ. c. EH etc

37. ο μωυσης (A al pl μωσ.) .. DH al mu om ὁ | ειπας c. ABCD lot^{i} .. ς ειπων c. EH al fere omn Chr al | ο θε. (om al^{2} syrP Chr^{1}) c. ABD vg sah aeth^{utr} .. ς (Gb^{0}) praem κυριος c. CEH al pler vv pm cat Chr^{1} (Eus^{dem} al sed pendent a LXX), praeterea ς (= Gb Sz) post θεος add υμιων c. min mu cat Oec (EH al mu sl$^{5.*}$ Thph$^{1.2.}$ ημων) contra ABCD al mu vv pl Chr^{2} | ως (D* ωσει) εμε c. ABH lot^{i} al plus^{30} sah arP sl$^{5.}$ Chr^{2} Thph$^{1.}$ .. ς add αυτου ακουσεσθε (D* ακουεσθε, e* *quem audistis*) c. CDE al pm cop syr^{utr} al Thph$^{2.}$ Oec cat :: e LXX

38. D* om του sec | εδεξατο (et. Ir^{int}) .. B εξελεξατο | λογια .. al mu λογον

39. ω .. D^{gr} οτι | ημων .. lot^{i} al Ir^{int} υμ. | αλλα c. ABCDEH al .. ς αλλ c. al pl | D 31. απεστραφησαν, item vg *aversi sunt* | τη καρδια c. H al^{50} fere cop (εν τη) syrP aethPP arP Chr^{2} Oec Thph$^{1.2.}$ Ir^{int} (*in corde*) .. ς ταις καρδιαις c. D(om αυτων sq) E lot^{i} al mu vg syr aeth^{ro} al .. ABC al^{2} sah cat Did^{cat} εν ταις καρδ. (Ln)

οἱ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχο- •Ex 32, 6.
ποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν •Ier 19, 13.
δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν Μὴ σφάγια καὶ •Am 5, 25–27.
θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος
Ἰσραήλ, 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον
τοῦ θεοῦ Ῥεφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς;
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυ- •Ex 25, 40.
ρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λα-
λῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει, 45 ἣν •1 Esdr 8, 14.
καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πα-
τέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυείδ· 46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον •Ps 131(132), 5.

---

40. D ειπαντες | E ο εξαγαγων | γεγονεν c. DEH lo^{ti} al ut vdtr longe pl Chr Oec Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ .. ABC al^{4} cat εγενετο (Ln)

41. D* απηγοντο | ευφρ. c. ABCEH al pl (lo^{ti} εφραιν.) .. D al pauc ηυφρ.

42. C sah εστρ. δε αυτους | ABD (non CEH) al στρατεια | D om των | E προσενεγκ. | τεσσερ. (A ετ. τεσσ. post ισρ., variant al) et ς (Ln) τεσσαρ. ut v. 36. | C in f. add λεγει κυριος

43. μολοχ .. lo^{ti} μόλοχ | θεου c. BD al syr sah arm Or Ir^{int} Philast .. ς add υμων (:: at in LXX nemo om) c. ACEH al pl vg cop syrP al Chr al | ρεφαν (Gb') c. A (A al ραιφαν) CE (e *refam*, fu *ripham*, aeth^{ro}, sed aeth^{PP} *-fan*) al mu (al fere^{20} Oec ρεφφαν) syr^{utr} cop sah arr Or^{cod} Cyr Thdrt Thph$^{1\cdot}$ cat Hier; H al ρεφα et -φφα, al Iust (dial. 22.) ραφαν .. ς ρεμφαν c. min ut vdtr pauc Thdor^{ant} Chr Thph$^{2\cdot}$. Item D al vg Ir^{int} ρεμφαμ, B al ρομφα, lo^{ti} vg^{cd} (ap Ln) ρεμφα | επεκεινα .. D* επι τα μερη (d *in illas partes*, e *in partem*)

44. τοις c. ABCD** (* εν τ. πατερεσιν) H lo^{ti} al plus^{40} e am fu lux cop arP (syr ar^{e} sl των πατ.) Chr Thph$^{1\cdot}$ .. ς (Gb^{00}) praem εν c. D*E^{gr} al mu syrP (vg sah *cum*, aeth^{utr} *apud*, d *penes*) Thph$^{2\cdot}$ cat | ημων .. A al νμ. | ς (non ς^{e} Gb Sz) om εν (per errorem ut vdtr ; male Sz testes citat) | D al om ὁ | μωυση (ς [= Gb Sz] μωση c. A al pm, cf alibi) c. ABCEH al pler Chr al .. D al μωυσει (D* -σι) | εωρακει c. ABC al ut vdtr longe pl Chr al (vg etc *viderat*) .. DE(d e *viderat*)H (DH εορ.) al mu (cop sah *vidit*) cat εωρακεν

45. D* μετα ιησουν, d *cum iesum* | ἔξωσεν (ita lo^{ti} al, item Wtst Gb Sz; Ln 49. ἐξῶσεν : uterq acc. in usu) .. E al εξεωσεν (eadem forma utitur Pamph: cf Bibl. Coisl. p. 79.). Varinus (ex Wtst): ἀπέωσεν λέξις ἀττική, κατὰ καὶ τὸ ἐξέωσεν. ἔστι δὲ ταὐτὸν τῷ ἐξῶσεν.

*1 Reg 6, 1. τοῦ θεοῦ καὶ ἠτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ θεῷ Ἰακώβ. 47 .
μὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ᾽ οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν
17, 24. ποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει 49 Ὁ οὐρανό
*Es 66, 1 s. θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδ
σετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 50
ἡ χείρ μου ἐποίησεν πάντα ταῦτα; 51 Σκληροτράχηλοι
ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁ
ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 τίνα τῶν προ
τῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκατ
γείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται
Gal 3, 19. Heb 2, 2. φονεῖς ἐγένεσθε, 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγ
λων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν κ

---

46. E ηυρεν | ευρ. σκην. .. D σκ. ευρ., d *tabernac. inven.* | τω θεω c. AC: al ut vdtr omn vv omn Chr Oec Thph cat .. BD(d *sedes domui iac.*)H τ οικω (Ln)

47. σολομων c. BDEH al ut vdtr omn .. AC σαλωμων | ωκοδομ. c. AB** CEH al certe pler .. B*D οικοδ. (49. :: at quum ubique fere ab uno vel altero testium antiquissimorum ista forma exhibeatur, cf ad Mt 7, 24 et 26. 21, 33. Mc 12, 1. Lc 7, 5., aut plerumque aut nusquam recipienda vdtr. Cf et. ad Act 7, 49.) | αυτω .. CH 40. al3 Thph1· εαυτω

48. αλλ ουχ etc .. D ο δε υψιστ. ου κατοικ. εν, item cop sah al | χειροποιητοις c. ABCDE lotⁱ al aliq vg al pl Pamph^{int} Fulg .. ς add ναοις c. H al ut vdtr pl (al² post κατ.) Chr Thph cat Aug | καθως .. Eᵍʳ (item c**) al καθ. και .. D ως

49. μοι .. D* (d *meus*, item vv al) μου (ut LXX, sed non A) et Dᵛᵍ al add εστιν | η δε (126. τε) γη (et. vg syrᵖ) .. B vv pl και η γη (ut LXX, sed non A) | ποιον οικον (H 177.* om οικ.) .. al Chr praem και | B 42. οικοδομησατε, d *aedificatis* | τις .. D ποιος (ut LXX) | D al vv mu Thdrt Chr (sed lectio fluct) add in f. εστιν

50. παντ. ταυτ. c. ACDE al .. ς (Ln) ταυτ. παντ. c. BH al pler vv ut vdtr omn Chr al

51. τη καρδ. c. EH lotⁱ al ut vdtr longe pl m cop sah syr Ath Chr¹ Cyr^{hr} Thdrt Thph cat Lcif Aug^{saepe} Fulg al .. Ln καρδιαις c. ACD et praemisso ταις al¹⁰ fere (aliq add υμων) Chr¹, item vg al mu Hier .. B καρδιας | ως c. ABCEH al ut vdtr omn Ath Chr Thdrt Thph cat .. Ln καθως c. D (al?)

52. οι (Eᵍʳ ως οι) πατ. υμων .. D* d εκεινοι | D απεκτ. αυτους τους προκαταγγελλοντας (et. vg *praenuntiabant*, e Lcif *adnuntiabant*) π. (** add της) ελευσ. | εγενεσθε c. ABCDE lotⁱ al mu Or cat .. ς γεγενησθε c. H al pl Chr al

53. εφυλαξατε .. A εφυλαξεσθε

54. D ακουσαντες (sic et. 33. et Lcif; sed d vg *audientes*) δε αυτου

ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ᾽ αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν Ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρα- Mt 26, 64.
νοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. 57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν, 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ Κύριε, Lc 23, 46.
μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Lc 23, 34.
(8, 1.) Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμι-

---

54. D^{gr*} και εβρ. τε | οδοντας (et. vg.Lcif) .. E al mu vv mu add αυτων

55. D ιησουν τον κυριον εκ δ. του θε. εστ. | του θεου .. C 1. Thph^{2}· αυτου

56. διηνοιγμ. (B* -νυγμ.) c. ABC lo^{ti} al^{5} Ath Chr^{hr} (διηνεωγμ.) .. ς ανεωγμ. c. D**EH al pl Epiph Chr Const Thdrt Thph cat, D* ηνεωγμ. | ACE al vv pl (non am) Nyss Epiph^{3} Chr^{1} Cyr^{hr} al mu Aug al (non Ath Chr ad h. l. Epiph^{317} Const Thph$^{1·2·}$ Ir^{int}) εστ. (177.* om) εκ δεξ.

57. κραξαντες .. 18. d -ντος (et cum exclamasset d) | D συνεσχαν

58. εκβαλ. .. A al vv pl (sed syr^{p} c. ob.) Thph$^{2·}$ add αυτον | ελιθοβ. .. D vv pl (sed syr^{p} c.*) add αυτον | ιματια c. H al plus^{40} sl^{ant} et$^{5·8·}$ Thph$^{1·}$ .. ς (Ln) add αυτων c. ACDE lo^{ti} al vv pler cat Chr Thph$^{2·}$ Oec, B εαυτων | νεανιου .. D vv aliq add τινος, al^{5} Chr^{1} Thph$^{1·}$ του

59. ιησου (sah om) .. C 40. al^{6} ar^{e} Chr Thdrt add χριστε

60. D φωνην (et. C*) μεγαλην et D m am al cop al add λεγων | D* al στησεις | τ. αμ. ταυτ. c. EH al ut vdtr omn cop syr^{p} Or Chr^{3} Thdrt Chron al .. ABCD m vg sah syr al Petr Ir^{int} Cyp al ταυτ. τ. αμαρτ. (Ln 49.)

VIII. 1. μεγας (et. Eus^{ps} Euthal al) .. D sah add και (sah add μεγαλη) θλειψεις | E ιλημισολυμοις (sic ipse*) | δε sec (Gb″) c. BCDEH al plus^{40} (al^{2} om) vg cop sah syr^{p} Eus^{ps} Isid Chr^{1} Thph cat .. ς τε c. A al mu syr aeth^{utr}. Item al fere^{10} Chr^{1} και παντ., 106. d πα. γαρ | D* om της | DE σαμαριας | D* sah Aug add in f. οι εμειναν εν ιερουσαλημ

2. συνεκ. (al -σαντο) δε (D** d E^{gr} aeth^{utr} τε, cop om) .. D^{gr*} συνκομισαντες | εποιησαντο c. EH al pl Chr^{1} Oec Thph$^{1·2·}$ .. ABCD lo^{ti} al^{11}

σαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· 5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐ-
8, 5. τοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. 9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων

(al[1] add τον) Thdrt Chr[1] cat εποιησαν (Ln) | μεγαν .. H 56. μεγα| επ αυτω .. H al ε. αυτον

3. D ο δε σαυλος | Egr aethro ελυμηνατο

4. C διασπερεντες | τον λογον .. E 47.** vg (et. am al; sed non fu demid) syr add του θεου

5. κατελθων .. Dgr* και ελθων vel καθελθ. | εις πολιν c. CDEH al fere omn Chr al .. AB 31. 40. ε. την πολ. (Ln) | CDE σαμαριας

6. προσειχ. δε etc (Gb') c. ABCD** lot[i] al mu vg e cop sah syrP Eus cat .. ς πρ. τε etc c. EgrH al pl aethPP (aethro και – -δε) Chr al .. Dgr* syr are ως δε ηκουον παν (syr are om) οι οχλοι προσειχ. (syr are add αυτω κει επιστευον) τοις λεγ. | D* al om του | φιλιππ. .. A* παυλου | ομοθυμαδον .. D* ενιζοντο? και ενιζοντο? | ἃ .. A om

7. πολλων c. H al longe pl cop (*ex multis enim in quibus - - egrediebantur exclamantes - -*) arP al Chr Thph[1. 2.] Oec .. ABC(D**? απο πολλοις***? - - πολλοις*, d *a multis*)E lot[i] 40. al[2] cat[ox] πολλοι, item vg (*multi enim eorum qui habebant spir. inmundos, clamantes voce magna exiebant*) sah syr[utr] aethPP (*multi habentes daemonia mala clamantia magna voce exierunt;* liberius aeth[ro] *exire fecit omnes spir. imm. clamantes ma. vo.*) | φωνη μεγ. c. ABCDEH al plus[30] vg syr[utr] al Chr al .. ς (= Gb Sz) μεγ. φων. c. min non ita mu cop sah al| εξηρχοντο (Gb') c. ABCDE lot[i] al[15] Thph[2.] cat[ox] (:: εξηρχοντο non ita cum πολλοι cohaeret ut aut utrumque aut neutrum stet, quemadmodum illud etiam paullo pluribus testib utitur. Ipsum εξηρχοντο, quod minime correctorem prodit, ut similibus locis probatur, in caussa fuisse videtur ut πολλοι textui inferretur.) .. ς -χετο c. H al pl Chr Thph[1.] Praeterea syr syrP c.* sah add εξ αυτων| δε .. E al syrP Chr δε και .. al cop sah al τε | και .. D* 31. d om | D al εθεραπευοντο (non vg etc)

8. εγεν. δε c. ABC lot[i] al mu (105. και εγ. δε) cop (d sah om δε) Thph[2.] cat .. ς και εγ. c. EH al pl syr[utr] al (vg al εγ. ουν) Thph[1.] al (Dgr χαρα τε μεγ. εγ.) | πολλη χ. c. ABC al (am fu demid aeth[utr] *magn. gaud.*) .. ς χ. μεγαλη c. DEH al pl vv pl Chr al

καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξεστακέναι αὐτούς. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι

9. D^{gr} *προϋπαρχων* | D*^{gr} om *και*|*εξιστανων* c. ABC(D*? *εξεισταν*εν?) lot^{i} al .. ς *εξιστων* c. D**EH al pler Bed^{gr} Chr al | E om *το* | CDE *σαμαριας*

10. *απο* c. H al^{50} aethPP arP Oec Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Ir^{int} .. ς (Gb^{0}) Ln praem *παντες* (al^{3} cat^{ox} *απαντ.*, 42. post *λεγ.* pon; 38. syrP sah post *μεγ.* add *αυτων* :: cf Heb 8, 11.) c. ABCDE lot^{i} al mu vv pler Chr | *καλουμενη* c. ABCDE lot^{i} al^{9} vg cop aeth^{ro} arP arm syrP Or^{2} Ir^{int} (al^{2} *λεγομενη*) .. ς (= Gb Sz) om c. GH al pl sah syr aethPP Chr al

11. *μαγιαις* c. ABCDEH al .. ς (Ln 49.) *μαγειαις* c. G al pl | *εξεστακεναι* c. BDG al pl Thph cat (al Chr *εξεστηκεναι*) .. A (*-κειναι) C (*εξεισ*τ.) EH al *εξιστακεναι*

12. *περι* c. ABCDE lot^{i} al^{2} cat^{ox} (vv pl) .. ς praem *τα* c. GH al pler Chr al | $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. ABCDEGH al longe pl Chr al .. ς (= Gb Sz) praem *του* c. pauc ut vdtr min | *τε* .. A al om nec exprim vg d e etc

13. D* *ην και προσκ.* (d *et baptizatus est et adherebat*) | *τε* (105. e *δε*, d om) .. B *τα* | *δυν. κ. σημ.* c. EGH al fere^{50} syrP arP sl Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec .. ς (= Gb Sz) Ln *σημ. κ. δυν.* c. ABCD lot^{i} al vg syr cop sah aeth^{utr} al cat | *γινομενα* (Gb Sz) c. EGH^{a}al pl Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec .. ς Ln *-μενας* c. ABD lot^{i} al cat; c al^{3} om. Idque absque additamento (Gb'') c. GH al^{40} fere (syrP vide post) arP sl$^{5\cdot 8\cdot}$ Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec .. ς (Ln) praem *μεγαλας* (E al *-λα*, item syrP aethPP) c. ABCDE al mu vg syr syrP c.* cop sah aeth^{utr} al Chr cat (sed 100. Chr *δυν. μεγ. κ. σημ. γι.*; cop sah *μεγ.* ante *δυν.* pon, aeth^{ro} ante *σημ.*, syrP post *σημ.*) | C*D* *εξισταντο*

14. D *ιερουσαλημ* | CDE *σαμαρια* | *αυτους* .. E *αυτον* | *πετρον* c. ABCDE lot^{i} al mu Eusp^{s} Chr^{2} cat .. ς (Gb^{00}) praem *τον* c. GH al pl Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec | D *ιωαννην*

15. B *προσευξαντο* (*-ηυ-* ACDEGH etc)

16. *ουδεπω* (Gb'') c. ABCDE lot^{i} al mu Did Chr cat .. ς *ουπω* c. GH al pl Oec Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ | *επ* (E* *εν*, sed ipse* restituit *επ*) *ουδενι* .. D* *επι*

ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 *τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον.* 18 *ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα* 19 *λέγων Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον.* 20 *Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι.* 21 *οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ.* 22 *μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου·* 23 *εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα.* 24 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.*

25 *Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἰερουσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίζοντο.*

ουδενα | *κυρ.* $\overline{\iota\upsilon}$ .. GH al pl arP Oec Thph^{1} *χριστου* $\overline{\iota\upsilon}$ (al $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$) .. D fu al *κυρ.* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$

17. *επετιθεσαν* (B *-θοσαν*, C *-θεισαν*) c. ABCD** lot^{i} al mu Eus Did Cyr^{hr} cat .. ς *-τιθουν* c. D*EGH al pl Chr al

18. *ιδων* c. ABCDE al pl cat Const Bas Chr^{2} Taras Dam .. ς (= Gb Sz) *θεασαμενος* c. GH al pm Thph$^{1.2.}$ | *το πν.* c. B sah Const .. ς (Ln) add *το αγιον* c. ACDEGH al ut vdtr omn vv longe pler Chr al mu

19. *λεγων* .. D praem *παρακαλων και* | *εαν* c. ABCEG al pl Thph$^{1.2.}$ Oec .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *αν* c. DH al mu Const Chr Cyr^{hr} Taras cat | *επιθω* .. D add *καγω* (Const add post *ινα*) | EH al mu *λαμβανει*

20. D om To et *σου* (d deficit a verbis *το αργ. σου*)

21. E al *μερος* | D* 177.* om *γαρ* | *εναντι* (Gb″) c. ABD al cat; *-ιον* C lot^{i} al Bas Chr Dam .. ς *ενωπιον* c. EGH al pl Const Ath Taras Thph$^{1.2.}$

22. *κυριου* (Gb″) c. ABCDE lot^{i} al^{l} vg^{cdd} cop sah syrP al Const Ath Bas Chr Amb .. ς *θεου* c. GH al pl vg syr al Taras Thph$^{1.2.}$ cat

23. D* *ην* (*εν*? ** *εις*) *γαρ πικριας* (** *-αν*) *χολη* (** *-ης*) *κ. συνδεσμω* (** *-ον*) | DE al^{2} Const Chr *θεωρω*

24. EH al^{3} om *ὁ* | D (aeth^{utr} *ειπεν προς αυτους* (aeth *αυτοις*) | *Δεηθητε* .. D al^{2} syrP c.* Const praem *παρακαλω* | D* 96. *περι εμου* | *κυριον* .. D al pm fu demid syr^{utr} (sed *κυρ.* syrP mg) al *θεον* | *επ* (C om) *εμε* .. D *μοι* | *ων* (G *ως*) *ειρηκ.* (E add *κακων*) .. D *τουτων των κακων ον* (** *ων*) *ειρ. μοι*, praetereaque D* syrP mg add *ος* (om syrP mg) *πολλα κλαιων ου διελιμπανεν* (sed *-λιμπ-* ex *-λυμπ-* corr.)

25. G al pm Thph$^{1.}$ *διαμαρτυρομενοι* | *του* (180. om) $\overline{\kappa\upsilon}$ .. al^{4} om .. A

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. 27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην ἐὰν μή τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν

*Zeph 2, 4.

*Es 53, 7. 8.

al mu demid al cop syr al Thph[1]. comm τ. θεου | υπεστρεφον c. ABD lot[i] al[7] vg cat Aug .. ς -εψαν c. CEGH al pl vv pl Chr al | ιεροσολυμα (Gb″) c. ABCDE lot[i] al mu Chr cat .. ς ιερουσαλημ c. GH al pl vg Oec Thph[1. 2.] | τε .. D cop sah δε | ευηγγελιζ. (Gb′) c. ABCDE[gr] lot[i] al[7] sah vg cat Aug .. ς -λισαντο c. GH al pl e cop al Chr al

26. πορευου c. ABE al pler Chr al .. CD al[3] πορευθητι (D 40. αναστας πορ.) : ita Ln | κατα .. E al Chr προς | επι (H εις) .. lot[i] om | εστιν .. lot[i] om

27. βασιλ. c. ABCD (* add τινος) E lot[i] al[2] cat .. ς (Gb[0]) praem της c. GH al pl Chr al | ος sec c. BC*D**EGH al ut vdtr omn cop syrP aeth[utr] (et) syr (et ipse erat super - - et venerat) Chr Thph cat .. Ln om c. AC*D* vg sah Oec | προσκυνησων .. E** e vg -νησαι | εις .. D** (* om) G εν

28. τε c. ADEGH al ut vdtr omn vg syr al Thph[1. 2.] Oec cat .. BC e cop sah syrP Chr δε | και pr c. ABCD**EGH etc (sah syr *cum vero redibat sedebat*) .. D* al[6] vg cop arP om (49. :: at molestum vdbatur) | C om του | D* Ps-Iust[qu. 134] om αυτου | και (al mu Thph[1.] om) ανεγινωσκ. c. BCEGH al longe pl cop syr[utr] aeth[utr] al Ps-Iust Chr Thph[2.] cat, item (Ln) A ανεγιν. τε et 40. ανεγ. δε .. D vg (sed praem και) sah sl[rec] αναγεινωσκων (49.) :: vario modo elegantior reddita est dictio) | τ. προφ. ησ. (D ἰσαΐαν) c. ABDEGH al pl am fu demid cop syrP Ps-Iust Chr al .. C al vg[ed] sah syr aeth[utr] al cat ησ. τ. προφ.

30. ησ. τ. προφ. c. ABC al vg (et. am fu demid) sah al mu Chr cat .. ς τ. πρ. ησ. c. EGH lot[i] al pl cop syrP Thph[1. 2.]

31. πως γαρ (ita et. syrP; vg *et quomodo*) .. E 105. vv mu om γαρ | A om αν | οδηγησει (C με οδ.) c. B*CE al mu .. ς (Ln 49.) -γηση c. AB** GH al pl Chr al | τε .. E cop sah δε

32. κειραντος c. ACEGH 40. al fere [20] Ign[int ol] e LXX? Chr Chron cat

τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός;* 35 *ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.* 36 *ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχος Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;* 38 *καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.* 39 *ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.* 40 *Φίλιππος δὲ*

.. ς (Ln) -ρoντος c. B lo^{ti} al pl Or Cyr^{hr} Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ (:: pariter fluct lectio LXX : B -ρoντος, A -ραντος) | ουτως .. GH al mu ουτος

33. αυτου pr c. CEGH al ut vdtr fere omn vv fere omn Chr Oec Thph cat .. Ln om c. AB 100. vg Ir$^{int\,1}$ (et alibi om εν τη usq ηρθη) :: ita LXX | δε c. EGH al ut vdtr omn tol cop arr Chr al Ir^{int} .. Ln om c. ABC vg sah syr^{p} (syr aeth^{pp} *et quis*, aeth^{ro} *quoniam quis*) :: ita LXX

34. τουτο (am ante λεγ.) .. B* al aliq om | εαυτου .. H αὐτου | E τινος (cop sah om) ετερου, al^{2} αλλου τιν.

35. E al^{2} om ὁ | ιησουν .. sah syr ar^{e} Or praem κυριον .. sah aeth^{ro} add χριστον

37. ς (= Gb Sz) ειπε δε (om am** ar^{p}, E al vv Bed^{gr} add αυτω) ο Φιλιππος (al cat syr^{p} om) Ει (E εαν) πιστευεις εξ ολης της καρδιας (E al vv Bed^{gr} cat Cyp Praedest add σου), εξεστιν (vg^{cd} om; E Bed^{gr} σωθησει, e* *suscepis* e** *salvus eris;* diff al). αποκριθεις δε ειπε Πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον Ιησουν Χριστον (E Bed^{gr} Πι. εις τον χν τον υι. τ. θεου, diff al) c. (E Bed^{gr}) al fere^{20} vg (et. demid; non am* fu al) m (sic : *et respondens spado ait Credo filium dei esse Chr. Ies.*) arm ar^{p} sl$^{6\cdot 7\cdot}$ed syr^{p} c.* Ir^{gr} et^{lat} (affert enim ex h. l. πιστευω usq ιν χν [Ir^{int} om χν]) Oec^{ed} Thph$^{2\cdot}$ cat Cyp Hier Aug Praedest Pacian .. om c. ABCGH al plus^{60} am* fu al cop sah syr (syr^{p} habet c.*) aeth^{utr} ar^{e} sl$^{5\cdot 8\cdot}$ Chr^{2} Oec^{cod} Thph$^{1\cdot}$ Bed

38. αμφοτ. (aeth^{pp} om) .. E al^{3} cop syr^{p} Chr post υδωρ

39. εκ (vg e *de*) .. E^{gr} al^{7} απο | πνευμ. (Aug *angelus;* Did^{int} de sp. sa. 3. *spir. dom.* explicat per *angel. dom.;* Hier in Esa. 63, 14. quaerit an super angelo debeamus accipere [sed vide Hier infra]. Chr ad h. l. οὐκέτι ἄγγελος ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἁρπάζει) κυριου .. A** (ipse* est qui, postquam πν. κυρ. ηρπ. τ. φιλ. iam scripserat, mutavit textum) al^{7} syr^{p} c.* sl^{ed} πνευμ. αγιον (syr^{p} κυριου) επεπεσεν επι (al εις) τον ευνουχον· αγγελος δε κυριου. Eidem lectioni favet quod Hier. dial. adv. Luciferian. 9. legitur „quum abscederent ab aqua, spir. sanct. venit in eunuchum“) | H ιδεν | B αυτου την οδον

εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

IX.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μα- 22, 3 ss. 26, 12 ss.
θητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ
ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας
εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ
εἰς Ἰερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ
Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δέ Τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ Ἐγώ εἰμι 1 Co 15, 8.
Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν,

---

40. ε ηυρεθη | α τας πολ. πασ. ειηγγ. | αε καισαριαν

IX. 1. ετι .. ϙm al fere[4] sah | ενπνεων c. ab(vdtr)eh al (:: ut συνπνιγ.) .. ϛ (Ln 49.) εμπν. c. cg al pl

2. εαν .. e al Chr αν|της οδ. (25. 40. e vg al mu add ταυτης) .. a al[2] post οντ.

3. egh lo[ti] al εν δε το | εξαιφν. (b*ce εξεφν.) τε c. abc lo[ti] al[6] cat .. ϛ και εξ. c. egh al pl Chr al | περιηστρ. c. a**begh al pl Chr al .. Ln (et. edd Elz sed non 1624. nec ϛ Mill Wtst etc) περιεστρ. c. a*(vdtr, nisi erat περιαστρ.)c*** (*περιστρ.) al | αυτον h. l. c. egh al ut vdtr longe pl vv omn Chr al .. Ln ante περ. c. (a αυτ. φ. περ.) bc lo[ti] al[5] cat | εκ (Gb′) c. abcg lo[ti] al mu e vg (e vg *de*) sah al cat Thph[2·] .. ϛ απο c. eh al pl Chr Thph[1·]

4. σαουλ bis .. e** (corrector homo Latinus) σαουλε bis

5. c τις ει συ|ο δε c. abc lo[ti] ** al[5] vg cat .. lo[ti] * al[3] cop arm add ειπεν (aeth[utr] *et dixit ei*), 100. Hil κυριος, e al κυριος προς αυτον .. ϛ (Gb[00]) add κυριος ειπεν c. gh al pl syr[utr] al Chr al | ιησους .. ace al[3] syr syr[p] c.* cop aeth[utr] ar[e] (non vg sah etc) Hil Aug Amb[1] add ο ναζωραιος (item Ir[int] *Christus*), hinc Ln [ο ναζ.] | ϛ (= Gb Sz) in f. add σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν. [6]τρεμων τε και θαμβων ειπε Κυριε, τι με θελεις ποιησαι; και ο κυριος προς αυτον c. (nullo cd gr ut vdtr) vg (et. fu demid sed non am* nec am** nec tol) aeth[utr] (sed diff in singg) ar[p] arm (ed. Zohrab. sed addito αλλα) georg syr[p] c.* sl[ed] Thph[2·txt] Oec[ed] (Hil priorib omissis habet τρεμων usq ποιησαι) :: e ll pp fluxit .. pro his αλλα (al αλλ) c. abce(e 180. am** syr ar[e] post v. 4. add σκληρ. σοι πρ. κ. λακτιζειν)gh rell ut vdtr omn am* (item ** sed vide ante) tol syr syr[p mg] cop sah al Chr Thph[1·] Oec[cod] cat

6. αλλα : cf ad v. 5. | εισελθε .. b εισιθι

καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἠνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἰερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι

---

6. ο τι (Gb′) c. ABC lo^{ti} al^{7} Cyr cat.. ς τι c. EGH al pl Chr al | E^{gr} δει σε
7. ενεοι (Gb′) c. ABCEH al pl (et. syr^{P} ^{mg} gr).. ς εννεοι c. G al pm | μεν .. lo^{ti} δε omisso δε sq
8. σαυλος c. ABCE lo^{ti} al cat .. ς praem ὁ c. GH al pl Chr al | ηνεωγμ. c. CE lo^{ti} al, item A ηνοιγμ. .. ς ανεωγμ. c. BGH al pl Chr al | δε sec .. GH al mu vg aeth^{utr} arm arP Chr al τε | ουδεν c. A*B e vg syr^{utr} ar^{e} (aeth sah non) .. ς ουδενα c. A**CE^{gr}GH al ut vdtr omn cop al Chr al
9. ουδε .. c και ουκ
10. εν ορ. ο κυρ. (Gb′) c. ABCE al^{5} vg aeth^{ro} cat .. ς ο κυρ. εν ορ. c. GH lo^{ti} al pl vv pl Chr al
11. αναστας (et. am demid) .. Ln αναστα c. B, et. cop sah syr^{utr} (sed hae vv omn eodem modo et. 10, 13 et 20. ubi Graecorum fere nemo fluct) item (addito et, quod fu om) vg^{ed} et aeth (sed eodem modo ll. ll.)
12. AH lo^{ti} ιδεν | ανδρα c. A lo^{ti} vg cop sah aeth^{utr} .. ς praem εν οραματι c. EGH Bed^{gr} al pl syr^{utr} al Chr al, idem add BC al | αν. ονομ. c. ABCE lo^{ti} al vg arm (aeth^{ro} sah Chr om ονομ.) Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς ον. αν. c. GH al pl (cop al cuius nomen est Anan.) Thph$^{1\cdot}$ | χειρα (12.^{lect} praem την) c. GH al longe pl syr^{utr} sah ar^{e} aeth^{PP} Chr Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec cat .. AC lo^{ti} al χειρας et (Ln) BE al Ant et Max τας χειρ., item vg al mu (:: cf v. 17. ubi lectio non fluct) | G αναβλεψει
13. ανανιας c. ABCEGH al pl cat Thph Oec (praetereaque E add και ειπεν) .. ς (= Gb Sz) praem ὁ c. min mu | ακηκοα c. GH al pl Chr al .. Ln 49. ηκουσα c. ABCE lo^{ti} al mu | εποιησ. h. l. c. BCE lo^{ti} al am fu demid al cat .. A post ιερουσ. et ς ante τοις c. GH al pl vv pl Chr al

οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν *εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. 18 καὶ* ἐνθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡσεὶ λεπίδες ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, 20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἰερουσαλὴμ τοὺς ἐπικα- 8, 1 ss.
λουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ἵνα δεδε- 9, 2.
μένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν

---

15. εστιν μοι c. ABC lo^{ti} al vg syr^{utr} al cat Did^{cat}.. ς μοι εστ. c. EGH al pl cop sah al Archel Thdrt al Ir^{int} | εθνων c. AC^{corr}EGH al ut vdtr omn cat Thdrt Chr al .. Ln των εθνων c. BC* Cyr | τε pr c. ABCE lo^{ti} al^{8} Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς om c. GH al pl Chr Thdrt Thph$^{1\cdot}$ al

16. αυτω .. G 96. αυτον | al^{3} Thph$^{1\cdot}$ om αυτον

17. δε c. BCEGH al fere omn cop sah al mu Chr al .. A vg τε (137. 180. τοτε [ita et. syr] εγερθεις Αν. απηλθ.) | C vv mu τας χειρ. επ αυτ. | E 24. σαυλε | ις (am syr^{utr} ar^{e} aeth^{PP} [ις χς] ante απεστ. pon) c. ABCE al pm vg al mu Chr .. GH al plus^{50} cop sah ar^{P} aeth^{ro} sl$^{5.8\cdot}$ et^{ed} Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec om (Gb^{0})

18. απεπεσαν c. ABCEH lo^{ti} al Thph$^{1\cdot}$ .. ς -σον c. G al pl Chr Thph$^{2\cdot}$ al | αυτου h. l. c. AB al .. ς post οφθαλμ. c. CEGH al pl vg etc | ωσει c. CEGH rell fere omn Chr al .. Ln ως c. AB lo^{ti} | τε (C** al cop al δε) c. ABCH al plus^{40} vg cop al mu cat .. ς (Gb^{00}) add παραχρημα c. EG al pm syr^{P} al (sed sah aeth^{ro} ad αναστας, ar^{P} ad λαβων trah) Chr al

19. BC* al^{3} Chr^{cat} (sed Chr^{comm} aliq -υσεν) ενισχυθη | Εγεν. δε c. ABCE lo^{ti} al mu vv pl Chr .. ς (= Gb Sz) add ο σαυλος c. GH al pl ar^{P} sl Thph cat, item initio v. 20. m vg^{cdd} (ap Ln) *et ingressus Paulus* | των .. GH al fere^{30} Chr Thph$^{2\cdot}$ add οντων

20. εκηρυσσεν .. E εκηρυξε αυτοις | τ. ιησουν c. ABCE lo^{ti} al mu vv pl cat Ir^{int} (sed 68. m Thph$^{2\cdot}$ Ir^{int} post εστιν add ο χς) .. ς (= Gb Sz) τ. χριστον c. GH al pl Chr al (aeth^{PP} *Ies. Chr.*, sah *domin. Ies.* addito *Ies. Chr.* post εστ.)

21. εν .. A al εις | τους επικ. (al sah [om ε. ιερ.] syr praem παντας) .. om al^{4} | εληλυθεν (Gb″) c. EGr GH lo^{ti} al plus^{40} vv pl Chr Oec Thph$^{1\cdot2\cdot}$ .. ς (Ln) εληλυθει c. ABC al mu e cat

22. ενεδυναμουτο .. CE al add τω (E εν τω) λογω | συνεχυνεν (C -χυννεν, Chr συνηχ., 64.* συνεσχ., 13. εσυνεχ.) .. E al Thph$^{2\cdot}$ συνεχεεν | B om

Δαμασκῷ, συνβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 23 *Ὡς δὲ ἐπλη-*
2 Co 11, 32. 33. *ροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν·*
24 *ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ*
τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 *λα-*
βόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν χα-
λάσαντες ἐν σπυρίδι.

Gal 1, 18 s. 26 *Παραγενόμενος δὲ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς*
μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἔστιν
μαθητής. 27 *Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς*
ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον
καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 *καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπο-*
ρευόμενος εἰς Ἰερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ

τους pr | *συνβιβαζ.* (*σινβ.* c. BCEH etc, ς Ln 49. *συμβ.* c. AG al pler) .. E add *και λεγων*

23. H *αι ημερ. ικαν.*

24. *παρετηρουντο* (Gb″) c. ABCEF lo^{ti} al mu Or cat . ς *-ρουν* c. GH al pl Chr al | *δε και* (Gb″) c. ABCEF (item omisso *και* G al cop sah syrP arm) lo^{ti} al mu vg Or cat .. ς *τε* c. H al pl syr al Chr al | A al (vv) Or om *τε* | A *οπ. πιασωσιν αυτ.* idque post *πυλας* pon

25. *οι μαθ. αυτου* (Gb′) c. ABCF, lo^{ti} * am demid (item vg^{cdd} ap Ln *eum disc. eius*) Or (Chr^{comm} vdtr ex verbis : *ἐπέτρεψε τοῖς μαθητ. αὐτοῦ· καὶ γὰρ μαθητὰς εἶχεν εὐθέως*) Hier, item omisso *αυτου* 36. 69. 12.^{lect} tol $aeth^{ro}$ arP .. ς (49.) *αυτον οι μαθ.* c. EGH al pler vg^{ed} cop sah syr^{utr} $aeth^{PP}$ al Chr al, item lo^{ti} ** 31. *οι μαθ. αυτον* (:: offenderunt eo quod discipuli ipsius Pauli iam fuisse dicuntur. Ceterum haec simul c. sqq mutata sunt.) | *δια* (Or om) *τ. τειχ. καθ. αυτον* (Gb′) c. ABCF lo^{ti} (ipse nimirum* correxit supra) al^{8} vg al Or $Petr^{alex}$ Hier, item absq *αυτον* E 31. .. ς (49.) *καθ.* (cat vv pl add *αυτον*) *δια τ. τειχ.* c. GH al pl vv pl Chr al | C *σφυριδι*

26. *Παραγ. δε* c. ABC lo^{ti} al vg cop sah syr $aeth^{ro}$ Chr^{comm} Hier .. ς (=Gb Sz) add *ο σαυλος* c. GH al pl syrP $aeth^{PP}$ al Chr^{txt} al, item E al Bed^{gr} arP add *ο παυλος* | *εν ιερ.* (Gb′) c. BEGH lo^{ti} al plus^{30} Oec^{ed} $Thph^{1}$ .. ς *εις ιερ.* c. AC al pm Chr $Thph^{2}$ cat | *επειρατο* c. EGH al pler Chr Thph cat .. Ln *επειραζεν* c. ABC lo^{ti} al^{3} | *ἔστιν* .. ς *ἐστίν* (ita lo^{ti})

27. *αυτον* .. 37. Chr^{3} *αυτου* | AGH *ιδεν* | $\overline{ιυ}$ c. BC al^{8} et ς *του* $\overline{ιυ}$ c. EGH al pl Chron $Thph^{2}$ cat, item vg cop sah syr^{utr} al .. A 98.^{mg} *κυριου*, 12.^{lect} *του κυρ.*, al^{15} fere sl^{8} Chr $Thph^{1}$ *του κυρ.* $\overline{ιυ}$, 36. $\overline{ιυ}$ *τ. κυρ.*

28. GH al plus^{40} $sl^{5.8}$ Chr^{1} $Thph^{1}$ om *και εκπορ.* | *εις ιερ.* (Gb″) c. ABCEG lo^{ti} al fere^{50} Chr^{1} Oec Thph cat .. ς *εν ιερ.* c. H al pm Chr^{1} | *παρρησιαζ.* c. ABC lo^{ti} al^{4} fu al arm $aeth^{ro}$ cat .. ς (Gb^{0}) praem *και* c. EGH al pl vv pm Chr al | *του κυριου* c. ABE lo^{ti} al^{4} vg cop sah syrP

κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν. 11, 25.

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο. 32 ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. 33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. 34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη, 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

---

arm aeth^{ro} Hier .. ς add ιησου (al^{1} praem) c. GH al pl aeth^{PP} ar^{P} Chr^{1} al .. c al^{6} syr al Chr^{1} ω̄

29. ελληνιστας c. BCEGH etc (Chr τοὺς ἑλληνιστὶ φθεγγομένους λέγει. καὶ τοῦτο σφόδρα σαφῶς· ἐκεῖνοι γὰρ οἱ ἄλλοι οὐδὲ ἰδεῖν αὐτὸν ἠθέλησαν οἱ βαθεῖς Ἑβραῖοι) .. A ελληνας. Latini verterunt *Graecos*, nec aliter interpretes plerique (syr „Iudaeos illos qui noverant Graece"). Ceterum vg^{ed} et^{cdd} aliq (non item am demid al) sic : *loquebatur quoque gentibus et disputabat cum Graecis.* | ανελ. αυτ. c. ABCE al mu vv pl Chr cat .. ς αυτ. ανελ. c. GH al pl Thph$^{1·2·}$

30. GH lot^{i} al επιγνοντες | αυτον pr .. G 100. om | καισαρειαν (CE -ριαν) .. A ιεροσολυμα. Ceterum E al vv aliq add δια [180. om] νυκτος | αυτον sec c. BCGH lot^{i} al pl cop sah syr^{utr} al Chr al .. AE al mu vg al om (Ln 49. :: ut abundans omissum)

31. η μεν ουν εκκλησια usq επληθυνετο (Gb') c. ABC lot^{i} al mu vg syr cop sah aeth arm ar^{e} Dion^{alex} Thph$^{2·}$ cat .. ς αι μ. ο. εκκλησιαι (E add πασαι) - - ειχον - - οικοδομουμεναι (E -νοι) κ. πορευομεναι (E -νοι) - - επληθυνοντο c. EGH al pl syr^{P} ar^{P} Chr Thph$^{1·}$ Oec | E σαμαριας | του κυρ. c. BCEGH etc .. A lot^{i} al^{5} Chr om του

32. λυδδα c. AB 33. 34. (λιδδ.) 40. 68. 96. .. ς λυδδαν c. CEGH al pl Chr al

33. E ηυρεν | ονομ. αιν. c. ABCE lot^{i} al^{7} vg arm (cop sah al *cuius nomen est Aen.*) Thph$^{2·}$ cat .. ς αιν. ονομ. c. GH al pl Chr Thph$^{1·}$ | επι κραβαττου c. AB (-ββαττου) c lot^{i} al Chr .. ς επι κραββατω (EGH al κραβαττω) c. EGH al pl Thph$^{1·2·}$ cat

34. ιησους (et. fu al cop syr^{utr} al) .. A al^{5} vv mu Thph$^{2·}$ cat Amb Cass praem ο κυριος | ο χριστ. c. AB**EGH lot^{i} al longe pl Did^{cat1} Chr al. Ln om ὁ c. B*C al^{4} cat et Did^{cat1}

35. ειδαν c. ABC (-δα) .. ς ειδον (H ιδον) c. EGH al ut vdtr omn | λυδδα c. AB 33. 34. (λιδδ.) 40. 68. 96. .. ς -δαν ut v. 32. (al fere^{10} utroq versu λυδαν) | σαρωνα (Ln σαρῶνα) c. A (σαρρ. sed vox est in rasura)

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες Μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. 39 ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ
Mt 9, 25. Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν Ταβιθὰ ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. 41 δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν

BCE al (cop sah, item al) Thph^{2}· .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *σαρωνᾶν* c. lo^{ti} (*-νὰν*) al mu cat (cf et. Anecd. m. p. 126.) .. GH al pl sl Chr Thph^{1}· *ασσαρωνα*

36. B om *ην* pr | *ταβιθα* (syr^{p} mg gr *ταβιθας*, e *tabithas*) : sic AEGH al pl Cyr^{hr} Thdrt Thph^{1}· .. BC *ταβειθα* .. lo^{ti} al mu Bas Chr Thph^{2}· Oec *ταβηθα*. Cf et. infra. | *εργ. αγαθ.* c. BCE al vg m cop sah syr^{utr} al cat .. ς *αγ. εργ.* c. AGH al pl Chr al

37. *δε* .. lo^{ti} om | *αυτην* sec h.l. c. CEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph$^{1·2}$ .. B cat om .. Ln post *εθηκαν* c. A lo^{ti} 40. (vg m *quam cum lavissent posuerunt eam*) | *υπερωω* c. BGH lo^{ti} al longe pl Chr^{2} Thph^{1}· ^{txt} .. Ln praem *τω* c. ACE al^{4} Or Thph^{1}· comm Thph^{2}· cat

38. *λυδδας* c. B*C lo^{ti} (A *λυδδα*) .. ς (Ln 49.) *λυδδης* c. B**EGH al pler Chr al | *δυο ανδρ.* .. GH (antea *οι δε μαθ.*) al plus^{45} arP sl$^{5·8}$· Chr^{1} Oec Thph^{1}· om (Gb^{0}) | *μη οκνησης δ. ε. ημ.* c. ABC*E lo^{ti} al (al^{1} *-σεις*) vg m (cop sah *οκνησαι* et *ημων*) .. ς *μη οκνησαι δ. ε. αυτων* c. (c*** vdtr) GH al pl syr^{utr} al Chr al

39. c al cat o *πετρος* | *παρεστησαν* (vg e m *circumsteterunt*) .. Bas Chr *περιεστησαν* | A *επιδιγνυμ.*

40. *εξω παντ.* c. ABE lo^{ti} al fere omn Chr al .. Ln *παντ. εξω* c. c al^{3} vg m | *θεις* c^{e}G al ut vdtr longe pl (sah al) Chr Thph^{1}· Oec .. Ln *και θεις* c. ABCE lo^{ti} al^{9} cop (al) Thph^{2}· cat | *ταβιθα* : sic h. l. ACEGH etc .. B *-βειθα*. De *-βηθα* vide ante | *ηνοιξεν* (al^{6} *διην.*, Thph^{2}· *ηνεωξε*) .. E sah praem *παραχρημα*, item aethPP add ante *ιδουσα*

41. *δε* pr .. A syr aeth^{utr} *τε*

42. *της* c. AC***EG (*ολης τη ιοππη*) rell ut vdtr omn Chr al .. BC* om | *επιστ. πολλ.* c. ABCE lo^{ti} al vg m arm .. ς *πολλ. επιστ.* c. G al pl vv pm Chr al

κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ. 10, 6.

X.

1 Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι 10, 30 ss. φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν Τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ 11, 13. μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· 6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡς

---

43. ικανας .. c al cat^{cod} τινας | αυτον h. l. c. CG al longe pl Chr cat al .. Ln post δε c. AE lo^{ti} al^{7} .. B 95.* om | G om εν ιοππη

X. 1. τις c. ABCEG lo^{ti} al pm Chr cat .. ς (Gb^{00}) add ην c. 1. al pl vv ut vdtr omn Thph$^{1\cdot2\cdot}$ | E καισαρια | G om εκατονταρχ. | σπειρης c. ACEG lo^{ti} al ut vdtr pl Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec cat .. B al mu Chr σπειρας

2. τε (Gb^{0}) c. G al pler acth^{PP} Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec .. ABCE lo^{ti} al^{5} (item ut fere solent vg al pl lr^{int}) Chr cat om (Ln:: eadem atque etiam paullo gravior auctoritas vetat nos v. sq. arcere περι; nihilominus arcendum est)

3. C ιδεν | ωσει (al^{3} sah arm om; al mu Dam Thph$^{2\cdot}$ ως, Thph$^{1\cdot}$ bis ως εις) c. G al pl Chr (ωρα ενατη) Oec .. Ln add περι c. ABCE al fere^{25} cat (ως περι) Dam Thph$^{2\cdot}$ | ενατην c. ABCE lo^{ti} al pl .. ς ενατ. c. G al pm

4. E ενφοβ. | C lo^{ti} al aliq om αι sec | εμπροσθεν c. AB lo^{ti} 40. al^{4} ac plur cat .. ς ενωπιον c. CEG al pler Severian^{cat} Chr al

5. ανδρ. εις ιοπ. c. ABCE lo^{ti} al aliq vg d cop sah syr^{utr} arm al .. ς εις ι. ανδρ. c. G al pler arP Chr cat al | τινα c. ABC lo^{ti} al mu vg (et. am fu tol) cop syr$^{P\ mg}$ arm cat .. ς om c. EG al pl demid d syr sah al Or Chr Thph Ir^{int} | ος επ. πε. c. ABC lo^{ti} al pl cat Chr^{1} .. Gb′ τον επικαλουμενον (Or^{allud} Chr$^{1\ ed}$ καλουμενον) πετρον c. EG al plus^{30} Oec Thph$^{1\cdot2\cdot}$

6. C al vv mu (d om τιν.) σιμωνι τινι | lo^{ti} εστιν | οικια .. C 12.^{lect} cat η οικ. | ς (= Gb Sz) in f. add ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν (al cop^{ed} sl^{ed} et$^{7\cdot}$ ος λαλ. ρηματα προς σε usq οικ. σου cf 11, 14.) c. min Chr^{1} pauc ut vdtr vg (et. demid al, non am tol al) aeth^{ro} Thph$^{2\cdot}$ cat .. om c. ABCEG h lo^{ti} al pl vv pl Chr Thph$^{1\cdot}$

δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. 10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ

11, 5 ss.

---

7. G al om ὁ sec | αυτω pr c. ABCE lo^{ti} al mu vv pl .. ς (= Gb Sz) τω κορνηλιω c. G al pl syr^{P} ar^{P} Chr cat al | οικετων c. ABCE lo^{ti} al arm .. (Gb^{00}) add αυτου c. G al longe pl vv pl Chr al

8. και .. 33. d $Thph^{1\cdot}$ om | απαντ. αυτ. c. ABE lo^{ti} al cop sah .. ς αυτ. απ. c. CG al pler vv mu Chr cat al

9. εκεινων c. BC al pl d e vg etc Chr $Thph^{1\cdot2\cdot}$ Oec .. Gb′ αυτων c. AEG lo^{ti} al pm cat (:: id quod multo magis ex iis quae proxime praecedunt se obtulit) .. al^{2} om | A tol in f. add της ημερας

10. αυτων (Gb″) c. ABCE lo^{ti} al fere[20] al pm d fu am demid tol etc Or cat .. ς εκεινων c. G al pl vg^{ed} etc Chr al | εγενετο (Gb″) c. ABC lo^{ti} al^{14} cop (aeth *venit*) Or cat et Did^{cat} .. ς επεπεσεν c. EG al pl vv pl Chr al (al^{7} Clem επεσεν) | c Or εκστ. επ αυτ.

11. E ηνεωγμ. | καταβαινον c. ABC**(* non liquet)E h lo^{ti} al^{12} vg cop $aeth^{utr}$ Or^{3} (syr^{utr} sah και [sah add ιδου] σκευ. τι δεδ. τεσσ. αρχ. ως οθ. μεγ. καταβαιν. και [sah om κα. κ.] καθ. [syr *et descendebat* pro κα. κ. καθ.], cop *et vas descendens sicut magn. lint. vinctum in quatt. initiis*, d [post *caelum apertum*] *ex quattuor principiis ligatum vas quodam et* [corrige *quoddam ut*] *linteum splendidum quod differebatur de caelo in terram*) cat .. ς (= Gb Sz) add επ αυτον (al -τω) c. G al pl ar^{P} Chr $Thph^{1\cdot2\cdot}$ | c** om μεγαλην | E τετρασιν, item Or (1, 216) Ath | δεδεμ. και (Gb^{00}) c. c*(omnino vdtr)G lo^{ti} al longe pl (36. om κ. καθ.) d syr^{utr} sah cop (sed de his vv omnib vide ante) ar^{P} (item ar^{e} vdtr) Chr $Thph^{1\cdot}$ ($Thph^{2\cdot}$ καταβ. κ. καθ. antea posito δεδεμ. pro καταβ.) Oec cat („τεσσαρσιν ευαγγελιοις δεδεμενην την εκκλησιαν"), item agnoscunt Clem (libere, sed habet τι σκ. τεσσ. αρχ. εκδεδεμ. επι της γης) Const (τεσσ. αρχ. δεδεμ. σκ. τι ως οθ. λαμπρ. και καθιεμ. επι τ. γ.) Amb Aug .. ABC**E al^{5} vg arm $aeth^{utr}$ Or^{4} Cyr Thdrt om (Ln 49. :: at eo minus omittendum quum loco parallelo 11, 5. καθιεμ. absq δεδεμ. και non fluctuet) | της γης .. lo^{ti} 40. 12.^{lect} την γην

12. της γης h. l. c. ABCE lo^{ti} al mu vv pl Clem Or Const Thdrt .. ς post τετραπ. c. G al pl ar^{P} Chr al .. al^{5} d sah ($aeth^{ro}$ om versum) Amb^{lib} om (Gb^{0}) | ς (Gb^{00}) ante και (c. ABC**[et*?]E lo^{ti} Or^{2} Const $Thph^{1}$; ς [Gb^{00}] add τα c. G al pler Clem Thdrt Chr $Thph^{2\cdot}$) ερπετα habet και τα θηρια c. G al longe pl syr^{P} ar^{P} Chr al (item ante και πετειν. E al

οὐρανοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν Ἀναστὰς Πέτρε θῦσον
καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε
ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου
πρὸς αὐτόν Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθέρισεν σὺ μὴ κοίνου. 16 τοῦτο δὲ ἐγέ-
νετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.
17 ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν,
καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτή-
σαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 καὶ
φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐν-
θάδε ξενίζεται. 19 Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁρά-
ματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ Ἰδοὺ ἄνδρες ζητοῦσίν σε· 20 ἀλλὰ
ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι

Or[1]); om vero c. ABC** lo[ti] al[5] vv pm Clem Or[2] Const Thdrt Thph[1·comm] Aug Cassiod | πετεινα c. ABC** lo[ti] Or[2] .. ς τα πετ. c. C*EG al pler Clem Const Chr Thdrt al (:: cf 11, 5.)

13. αναστας πε. θυσ. .. d vg cop sah al *surge* (d post *petr.*) *petre occide* (fu* *et occ.*)

14. και c. AB al mu d vg sah syr[utr] arr Clem Or Const cat et Cyr[cat] Aug Amb .. ς η e. CD[gr]EG al pl cop al Ps-Iust[qu89·] Chr al

15. και φωνη (et. d) .. D φωνησας δε | εκαθεριεεν (105. εκαθαιρ., G -ρησεν) c. ACG lo[ti] 13. 68. 105. (et. in Nyss editum) : cf ad Mt 8, 3. Mc 1, 42. (utroq loco et. B*) Lc 4, 27. (fortasse et. Lc 17, 14 et 17. eodem modo scribendum) .. ς (Ln 49.) εκαθαριεσ. c. B(e sil.)DE al pl (Or[1]edd Thph[2·] εκαθηρε) | συ .. D σοι, cuiusmodi saepe a pluribus, ut E lo[ti] κινου

16. ευθυς c. ABCE[gr] lo[ti] al (al[2] -θεως; al[2] ευθυς αν. παλιν) vg cop syr[P] mg aeth[ro] .. al[2] d syr sah aeth[PP] ar[e] arm Const cat Amb om (Gb[oo]) .. ς παλιν c. G al pl e syr[P] ar[P] Chr al, item D[gr] post ανελ. :: cf 11, 10. | ανελημφθη c. ABDE .. ς -ληφθη c. G al ut vdtr omn

17. εν εαυτω (B 133. cat αυτω) .. D add εγενετο | AC ιδειν | και ιδου c. CDEG al longe pl fu al aeth[ro] Chr al .. Ln om και c. AB lo[ti] al[4] cat (vv pl) | B om οι pr | απο c. ACG al longe pl Chr Thph[1·] (2· παρα) .. BE lo[ti] cat al[6] υπο | D Thph[2·] om του pr | διερωτ. (D επερ.) .. (G teste Sz) 32. 42. 57. 126. 163. Chr add και μαθοντες | του σιμ. c. ABCD lo[ti] al Chr Thph[2·] cat .. ς om του c. EG al pl Thph[1·]

18. BC επυθοντο

19. διενθυμ. c. ABCDEG al pl Chr al .. ς (= Gb Sz) ενθυμ. c. min mu | αυτω h. l. c. AC lo[ti] al vg sah cat .. B cop om .. ς post ειπεν c. EG al pl vv mu Chr al | ανδρες c. DGH al plus[50] m syr[P] ar[P] sl[ant] arm (add τινες) Const Chr Cyr[hr] Thph[1·] Aug Amb al .. ς (Gb[0]) Ln add τρεις (:: ut 11, 11.) c. ACE lo[ti] al mu vg syr (cop al ante ανδρ.) syr[P] mg al Thph[2·]; B δυο :: cf v. 7. | B lo[ti] ζητουντες (-νταις lo[ti])

20 D* αναστα, d am fu al *surge et*, vg[ed] demid *surge*, item cop sah :: cf ad 9, 11. | οτι (Gb″) c. ABCDEH lo[ti] al[8] Bas[1] Did Cyr[hr] cat et Chr cat (eadem Thph[1· com]) .. ς διοτι c. G al pl Bas (2, 41.) Const al

ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. 21 καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; 22 οἱ δὲ εἶπαν Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. 25 Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός

---

21. *κατ. δε* .. DE syr *τοτε κατ.* | *πετρ.* c. ABCH lo^{ti} al longe pl $Thph^{1\cdot}$ cat .. DEG al^{7} Chr $Thph^{2\cdot}$ *ο πετρ.* | *τους ανδρας* (o^{*} arm *αυτους*) c. AB(C) DEG lo^{ti} al plus^{50} vv longe pl Chr $Thph^{2\cdot}$ .. ς (= Gb Sz) add *τους απεσταλμενους απο* (al mu $Thph^{1\cdot}$ *υπο*) *του* (H om) *κορνηλιου προς αυτον* c. H al mu $sl^{5.7\cdot}$ $Thph^{1\cdot}$ Oec cat (sed hi test ipsi vario modo diff) | *τις η* (B om *η*) .. D syrP praem *τι θελεται η* (syrP om *η*)

22. *ειπαν* c. ABCE lo^{ti} .. ς *ειπον* c. D (D add *προς αυτον* item sah syr *αυτω*) GH al pler | D^{gr} *κορν. τις*, item syr | D *υφ ολου*

23. *εισκαλ. ουν* (al pauc vv *εισκ.* vel ut syrP *και εισκ.* vel ut cop *εισκ. δε*) .. E *τοτε προσκαλ.* (e *introducens*); D 40. *τοτε εισαγαγων* (d *ingressus*), item *introducens igitur* (*et intr.* syr) vg syr. Praeterea D 40. sah add *ο πετρος*, syr *Simon* | D 40. *εξεν. αυτ.* | *αναστας* c. ABCD lo^{ti} al mu vg cop sah syr $aeth^{utr}$ .. ς (= Gb Sz) *ο πετρος* c. GH al mu arm^{P} $Thph^{1\cdot}$ .. E al pl syrP ar^{e} al Chr $Thph^{2\cdot}$ cat *αναστ. ο πετρ.* | *των απο* .. D al aliq om *των* | *ιοππης* c. ABCDEGH al pl Chr Oec $Thph^{1\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) praem *της* c. min mu $Thph^{2\cdot}$ | D *συνηλθαν*

24. *τη δε* (Gb″) c. ABCD (d *quoque* i. e. *τε*) E lo^{ti} al vg cop sah syr^{utr} $Thph^{1\cdot}$ .. ς *και τη* c. GH al pl $aeth^{utr}$ al (Chr^{1}, [1] om *αυτω. τη δε επ. εισ.*) $Thph^{2\cdot}$ cat | *εισηλθεν* c. BD lo^{ti} al aeth syrP $Thph^{1\cdot}$. ς *-θον* c. A(C *-θαν*)EGH al pl vv pl (Chr^{1}) | D al om *την* | ACDE *καισαριαν* | D *ην προσδεχομενος αυτ. και συνκαλ.* (*συνκ.* c. BCDE; ς Ln 49. *συγκ.* c. AGH etc) *τους συγγενεις* | *αυτου* .. lo^{ti} om | *φιλους* .. D syrP mg add *περιμεινιν*

25. *του* c. ABCEG lo^{ti} al longe pl Chr Bas $Thph^{1.2\cdot}$ .. ς (= Gb Sz) om c. H al mu Oec cat | *ποδας* .. al mu vv pl $Thph^{2\cdot}$ add *αυτου* | D syrP mg hunc versum sic habent: *προσεγγιζοντος δε του πετρου εις την καισαριαν προδραμων εις των δουλων διεσαφησεν παραγεγονεναι αυτον. ο δε κορνηλιος εκπηδησας και συναντησας αυτω πεσων προς τους ποδας προσεκυνησεν αυτον* (D^{**} *-τω*)

εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, 28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· 29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; 30 καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων καὶ τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ 31 καὶ φησίν Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν, ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. 33 ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σέ, σύ τε καλῶς 10, 3 ss. 11, 13.

---

26. *ηγειρ. αυτ.* c. ABCDE lo^{ti} al plus^{20} (vv omn) Chr Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς *αυτ. ηγειρ.* c. GH al pl Thph$^{1\cdot}$ | *αναστηθι* .. D *τι ποιεις*, item syr^{p} addito *αναστηθι* | *καγω αυτ.* (D sah om *αυτ.*) c. AGH al pl Marc^{mon} Thph$^{1\cdot}$ .. B lo^{ti} cat *και εγω αυτ.*, C Thdrt *κ. αυτ. εγ.*, E al. vv Chr *και γαρ εγω*, al mu *κ. γ. εγ. αυτ.*, Thph$^{2\cdot}$ *κ. γ. α. ε.* (cf Lc 7, 8.) | *ειμι* .. D* (et. d)E cop aeth^{utr} add *ως και* (e om) *συ*

27. *κ. συνομ.* usq *ευρισκει* .. D* d *και εισελθων τε και ευρεν*

28. *επιστασθε* (D* *εφιστ.*) .. D Aug^{1} praem *βελτιον* | D* *αθεμιστον* | *αλλοφυλω* .. D^{gr} 12.^{lect} sah syr praem *ανδρι* | *καμοι* c. ABCDE al .. ς *και εμοι* c. GH al pl (lo^{ti} cat *καί μοι*) Chr al | *εδειξ. ο θε.* c. AE al vg (aeth^{utr} arp) .. ς (Ln) *ο θε. εδ.* (D *επεδειξ.*) c. BCDGH lo^{ti} al pl cop sah al Chr al

29. B*D lo^{ti} *αναντιρητως* (item 19, 36. B* sed solus *αναντιρητων*) | *μεταπεμφθ.* (C *-πεφθ.*, item 13, 4. lo^{ti} *εκπεφθ.*) .. DE al add *υφ υμων* | E *τινι τω λογω*

30. *τεταρτης* .. D* *της τριτης* (d *nustertiana*) | *ταυτης της* .. D *της αρτι* | *νηστευων και* (D^{gr*} pro *και* habet *τε* post *ενατ.*, **om *τε*) c. A**DEH al longe pl Bed^{gr} (item cdd^{lat} ap Bed) sah syr^{utr} arP sl Chr^{txt} Thph$^{1\cdot2\cdot}$, item G *νηστ.* omissis *και την* usq *μου* .. Ln om c. A*BC lo^{ti} al^{3} vg (item edd^{lat} ap Bed) cop aeth arm ar^{e} Chr^{comm} (vdtr): cf v. 3. | *ενατην* (ς *ενναt.* c. min mu) c. ABCD lo^{ti} al^{4} (E Bed^{gr} *και προσευχ. απο εκτης ωρας εως ενατης*) .. ς (Gb^{00}) add *ωραν* c. H al pler vg etc Chr al

31. *και φησιν* : his acc. lo^{ti} aliique haud dubie pl, non *καί φησιν* | E al d vg etc *η προσευχ. σου*

32. *εις ιοππην* .. E add *ανδρας* (item arm^{ven}) | *εν οικ. σι.* (al arm add *τινος*) *βυρσ.* .. C al *παρα τινι σιμωνι βυρσει* | *ος παρ. λαλ. σοι* c. CDEGH Bed^{gr} al longe pl vv pl (sah add *ρηματα εν οις σωθησῃ*) Chr Thph cat .. Gb^{0} Ln om c. AB lo^{ti} al^{7} vg cop aeth^{ro} :: cf v. 6.

33. *προς σε* .. D syr^{p} c.* add *παρακαλων ελθειν* (D** d add *σε*) *προς ημας* | *συ τε* (A *γε*) .. D e cop sah *συ δε*

ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ἀπὸ τοῦ κυρίου.
34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν Ἐπ' ἀληθείας καταλαμ-
Ro 2, 11. βάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν, 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγε-
λιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος.
Mt 4, 17. Lc 23, 5. 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξά-
μενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,
38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι
ἁγί καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς

---

33. παραγενομενος (lot^{i} -ναμενος) .. D εν ταχει παραγεν. | D^{gr*} νυν ιδου παντ. | ενωπ. τ. θεου (al^{3} κυριου) .. Gb' ενωπ. σου c. D* d vg syr sah aeth^{utr} arm Bed (non Bed^{gr} Chr : οὐκ εἶπεν ἐνώπιον ἀνθρώπου ἀλλὰ τοῦ θεοῦ. Eadem Thph^{1} et cat) | παρεσμεν (Thph^{1} txt et comm παρεστηκαμ.) .. om D* sah | D* d syr ακουσαι βουλομενοι (d *volumus*, D^{gr**} om) et D add παρα σου | D al^{2} sah om παντα (A post σοι pon) | απο c. ACD .. E παρα .. ς υπο c. BGH al ut vdtr omn Chr al | του κυριου c. ABCE al^{7} vg cop syrP arm cat .. ς (49.) του (lot^{i} om) θεου c. DGH lot^{i} al pl syr sah al Chr al

34. το στομα (D am cop aeth^{utr} pon ante πετρ.) c. BDGH lot^{i} al ut vdtr fere omn am fu al Chr .. ACE al vv pl Thph cat add αυτου | προσωπολημπτ. c. ABCDE .. ς -λημπτης c. GH al ut vdtr omn

35. A αλλα | εστιν (sic Thdrt Chr Cyr^{hr} al) .. A Const (sed ed^{1} et cod^{1} εστιν) εσται

36. C (cf C in append) D^{gr} 137. tol syr syrP c.* sah τον γαρ λογ. | ον c. C(cf C in app)DEGH al fere omn syr^{utr} al Chr^{txt} et^{comm} Cyr^{hr} Thph$^{1·2·}$ cat .. Ln om c. AB lot^{i} vg cop sah aeth^{utr} Ath (m *verbum enim suum misit*)

36 sqq. Editores interpungendo differunt. Ln εστιν.^{36} τον -- ιυ χυ. ουτος -- αυτου^{39} (και - ιερουσαλημ), -ξυλου.

37. B om υμεις, item aeth^{ro} | E γεναμενον, C γεγονος | D om ρημα † αρξαμενον c. BG lot^{i} al ut vdtr longe pl Ath Chr (text et^{2} comm) Thdrt Thph cat .. ACDEH al^{4} -μενος (ita Ln ed. min. ut debebat; ed. mai. reiecit in mg). Latini *incipiens* e vg Ir^{int} Hil Amb Faustin, *cum coepisset* d. Praeterea AD e vg Ath Ir^{int} (non Chr Thdrt al Hil al) add γαρ, Ln [γ.] | D^{gr} ιωαννης

38. ναζαρεθ (Gb') c. BCDE al pm vg cop sah al Chr al .. ς -ρετ c. AGH lot^{i} al ut vdtr pl Thph$^{1·2·}$ cat | ως εχρ. αυτ. (Ath Chr Bas $^{3.584·}$ Thdrt Cosm al Ir^{int} al m) .. D syr^{utr} al Bas^{2} (ex cdd omn) cat Faustin ον εχρισεν | αυτον .. D* d ete (sed non cat) om | πν. (EG al praem εν) αγ. .. D αγιω πνευμ. | ος (Chr Thdrt Cosm al mu) .. D tol sah syr Ir^{int} (*ipse*) Faustin ουτος, 12.^{lect} Thph$^{3·}$ ως | D καταδυναστευθεντας | E^{gr} υπο τ. σατανα

καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ,
39 καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν 2. 22. 3, 15. 5, 30.
Ἰουδαίων καὶ Ἰερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.
40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ
γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειρο- Lc 24, 43. Io 21, 13.
τονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν
ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισ-
μένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντες 17, 31. 3, 24.
οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόμα-
τος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· 46 ἤκουον
γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε 2, 4. 8, 36.

---

39. ημεις (AD^{E_T} νμ.) c. ABCDE lo^{ti} al mu syr^{utr} aeth^{utr} Chr cat Ir^{int} (ex cdd^{3}) .. ς (= Gb Sz) add εσμεν c. GH al pl vg al mu Cosm al (al vv post μαρτ.) | παντων. (Thph^{2}· τουτου και παντ.).. D αυτου | ιερουσαλημ c. BD lo^{ti} al vg (et. fu demid al, non am) al mu .. ς εν ιερ. (Ln [ε.] ιερ.) c. ACEGH al pl cop sah al cat Chr Cosm al Ir^{int} | ον και c. ABCD EGH al longe pl am demid tol syr^{P} al cat Chr al .. ς (= Gb Sz) om και c. min mu vg (et. fu) cop al Cosm Ir^{int} | ανειλαν c. ABCDE lo^{ti} al .. ς -λον c. GH al pl cat al

40. τη (C al vv aliq εν τη) τρ. ημ. .. D* d μετα την τριτην ημεραν | αυτον .. D* 45. d αυτω | ADE ενφανη

41. C (syr sah al) ημιν υπο τ. θ. | συνεφαγ. .. C syr add αυτω (133. vv aliq αυτω sq huc transpon) | συνεπ. αυτω .. D syr^{P} c.* add και συναναστραφημεν (D* συνεστρ. d conversi) | νεκρων .. DE vv mu Cassiod Vig al (non Chr Cosm Oec Thph Ir^{int} etc) add ημερας μ̄ (D) vel δι ημερων τεσσαρακοντα (E)

42. παρηγγ. .. D ενετειλατο | GH lo^{ti} (al pl) κηρυξαι | αυτος c. AH lo^{ti} al longe pl d e vg aeth^{utr} al Chr Cosm Oec Thph$^{1.2}$· cat Ir^{int} .. Gb' Ln ουτος c. BCDEG al^{9} syr^{utr} cop sah al

43. τουτω .. GH τουτον, al τουτο

44. επεπεσεν c. BEGH lo^{ti} al longe pl Chr al .. AD al aliq cat επεσεν (Ln -σε ut A)

45. οσοι c. AD^{E_T}EGH al ut vdtr omn Chr al Rebapt al .. Ln οι c. B vg d al pm Vig al | συνηλθαν c. B .. ς (Ln 49.) -λθον c. rell ut vdtr | του αγ. πν. c. AEGH lo^{ti} al fere omn Chr al .. Ln του πν. του αγ. c. BD** (* του πν. αγ.) 40. (vv fere omn)

46. τοτε απεκριθη .. D ειπεν δε, syr και ειπ.

ἀπεκρίθη Πέτρος 47 Μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τις τοῦ μὴ
2, 4. βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ
ἡμεῖς; 48 προσέταξέν τε αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου βαπτι-
σθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν
Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε δὲ
ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περι-
10, 25 ss. τομῆς 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας

---

46. πετρος c. AB $\mathfrak{l}^{ti}$ al aliq Chr cat .. ς (49.) ο πετρ. c. DEGH al longe pl Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec | γλωσσαις .. d (D* latet) *praevaricatis linguis*, sah *aliis linguis*, syr *linguis linguis*

47. διν. κωλ. τις c. AB $\mathfrak{l}^{ti}$ 100. al, item sed τις ante κωλ. E (sed E* om κωλ.) 40. al cat et Epiph^{cat} .. ς (49.) κωλ. διν. τις c. D**GH al longe pl Chr al, D* κωλ. τ. διν. (vg d Ir^{int} Rebapt *aquam quis* [d Ir Reb *aliquis aq.*] *prohibere potest*. Var al) | ως c. AB $\mathfrak{l}^{ti}$ 40. al pm Chr^{com} Epiph$^{112\cdot}$ cat .. D ωσπερ, ς (49.) καθως c. EGH al pl Chr^{txt} al (:: pleniorem formam maluerunt ut simili loco 7, 51.)

48. τε c. AGH al longe pl vg al (D syr τοτε ante προσετ.) Chr Oec Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Rebapt .. BE $\mathfrak{l}^{ti}$ al aliq cop sah syr^{p} al cat δε | αυτους .. A al αυτοις | του κυριου c. GH al pl arr, item addito $\overline{\omega}$ al mu Thph$^{1\cdot}$ et addito $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$ D al vg (et. fu al) .. Gb' Ln $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. ABE al pm am cop sah al Cyr^{hr} Chr al Rebapt | βαπτισθ. h. l. c. AB $\mathfrak{l}^{ti}$ 40. al am demid Cyr^{hr} .. ς (49.) ante εν τω c. DEGH al pler vv pler Chr al Rebapt | ηρωτησαν .. D παρεκαλεσαν | επιμεινai (D* διαμ.) .. D vv mu praem προς αυτους

XI. 1. D Ακουστον δε εγενετο (similiter syr *Et auditum fuit ab* etc) τοις αποστ. κ. τοις αδ. τοις (D* οι) εν τη ιουδαια | E* εδεξατο

2. οτε δε c. ABE $\mathfrak{l}^{ti}$ al mu vg cop sah al cat Hier Cassiod .. ς και οτε c. GH al pl syr^{utr} aeth^{utr} al Chr al | ιερουσαλημ c. AB $\mathfrak{l}^{ti}$ al .. ς ιεροσολυμα c. (D)EGH al pler Chr al | D versum sic habet: ο μεν ουν πετρ. δια ικανου χρονου ηθελησαι (** -σεν) πορευθηναι εις ιεροσολυμα· και προσφωνησας τους αδελφους και επιστηριξας αυτους πολιν λογον ποιουμενος δια των χωρων διδασκων αυτους· ος (d *quia*) και κατηντησεν αυτοις και απηγγιλεν αυτοις την χαριν του θεου· οι δε εκ περιτομης αδελφοι διεκρινοντο προς αυτον. Similiter syr^{p} c.* inter v. 1. et 2. haec habet: *Et benedicebant deo. Ipse quidem igitur Petrus per tempus non modicum volebat abire Hierosolymam et loqui fratribus: et quum confirmasset, profectus est* (c. ob. adduntur *et docuit eos*).

3. εισηλθ. h. l. c. ABD $\mathfrak{l}^{ti}$ al^{8} vg cop sah aeth^{utr} arm arp Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς post εχοντας c. EGH al pl syr^{utr} Chr Thph$^{1\cdot}$ | BG $\mathfrak{l}^{ti}$ al mu syr^{utr} (aliter syr^{p} mg) cat εισηλθεν et συνεφαγεν | D* συν αυτοις

καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων 5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ 10,9 ss. εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· 6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι Ἀναστὰς Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 εἶπον δέ Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός μέ. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν 10, 20. αὐτοῖς. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν

---

4. *πετρ.* c. ABDE lot^{i} 40. al Chr cat .. ς (49.) *ο πετρ.* c. GH al pler Thph Oec | D^{gr} *τα κατεξης* (** *καθ.*), H* 4.* cop om (al Thph^{2} post *λεγ.*)
5. D cop *εν ιοππ. πολει* | H *ιδον*, item v. sq. | D^{gr*} om *εν* sec | *καταβ.* (lot^{i} post *τι*) .. A lot^{i} *-βαινων* | D Epiph^{112} *τετρασιν*, cf ad 10, 11. | *αχρι* c. AB*G .. ς (Ln ex err.) *αχρις* c. B**EH al pler .. D al *εως*
6. *της γης* .. al^{6} om, al aliq vv pauc post *θηρ.* vel post *ερπ.* pon | D* om *τα* pr et tert, item D quart
7. *ηκ. δε και* c. ABE lot^{i} al mu vg cop sah .. D al syr aeth^{utr} arr *και ηκ.*, Thph^{2} *ηκ. τε* .. ς *ηκ. δε* c. GH al pl syr^{p} Chr Thph^{1} Oec | D 12.^{lect} *φωνην λεγουσαν* | D^{gr*} *αγαστα*, item (vide ad 9, 11. 10, 13 et 20.) vv aliq
8. D *ειπα* | *κοινον* c. ABDE lot^{i} al mu vg etc Chr Epiph^{112} et ^{147} al .. ς (= Gb Sz) praem *παν* c. GH al pl Thph$^{1.2}$
9. D *εγενετο* (** et d add *δε*) *φωνη εκ του ουρ. προς με* | *απεκρ. δε* c. AB lot^{i} al^{8} vg cop sah arm cat .. ς add *μοι* c. EGH al pl syr^{utr} aeth^{utr} al Chr Epiph^{112} al | *φωνη* (Thph^{2} post *ουρ.* pon) *εκ δευτ.* (D 4. ar^{e} om, 2. *δευτερα*) .. BE al syr^{p} Chr Epiph cat *εκ δ. φω.* | *εκαθερισεν* (H al *εκαθαιρ.*) c. AGH lot^{i} * al mu (cf ad 10, 15.) .. ς (Ln 49.) *εκαθαρισ.* c. BDE al pl (al Thph^{1} *εκαθηρε* s. *εκαθαρε*)
10. *ανεσπ. παλιν* c. ABD lot^{i} al^{6} vg cop aeth^{utr} arm cat .. ς *παλ. αν.* c. EGH al longe pl syr^{p} al (sah ante *εγεν.*, syr om) Chr al
11. *τρεις* .. Epiph^{112} *δυο* | *ημην* c. EGH al fere omn vv omn Chr cat al .. Ln *ημεν* c. ABD (d *erant*) 40. | AE *καισαριας*, D *-ραιας*
12. *το πν. μοι* c. ABD lot^{i} vg cop sah .. ς *μοι το πν.* c. EGH al pler syr^{utr} al Chr al | *αυτοις* c, D syr^{p} .. ς(Gb^{0}) add *μηδεν διακρινομενον* (33. 46. *-νος* sed 46. antea *συνελθε*) c. GH al pl Chr al; item Ln *μηδεν διακρινοντα* c. AB lot^{i} al (Thph^{2} *μη διακρινοντι*, item E al cat *-νοντα* :: cf 10, 20. | *δε* (syr al *τε*) .. D al om

εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 ἀπήγγειλέν τε ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν
10, 5. 32. ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,
14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σὲ ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός
10, 44. σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ
1, 5. ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου, ὡς ἔλεγεν Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; 18 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες Ἄραγε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωήν.
8, 1. 4. 19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 ἦσαν δέ τινες ἐξ

13. B *ανηγγειλ.* | *τε* c. EGH al longe pl syr aeth^{utr} (sah om) al Thph$^{1.}$ Oec .. Ln *δε* c. ABD lo^{ti} al plus^{10} vg cop syr^{p} arr (arm) cat Chr Thph$^{2.}$ | AH *ιδεν* | D om *τον* pr | *αυτω* c. DEGH al fere omn vv pler Chr al .. Ln om c. AB lo^{ti} cop | *αποστειλον* .. B *πεμψον* | *ιοππην* c. ABD lo^{ti} al fere^{30} vv pler cat .. ς (=Gb Sz) add *ανδρας* c. EGH al pm syr^{p} ar^{p} Chr al :: ex 10, 5.

14. *λαλησει* .. A *-ση* | *σωθηση* .. E al *-σει*

15. *λαλειν* .. D aeth^{utr} add *αυτοις* | D al *επεσεν* | D* *επ αυτοις* | D *ως*

16. A *εμνησθημεν* | *κυριου* c. GH al pl Chr Thph$^{2.}$ Oec .. Gb Sz Ln *του κυρ.* c. ABDE lo^{ti} al mu Thph$^{1.}$ cat

17. D Aug Rebapt (non Chr Thph$^{1.2.}$ Amb Did^{int} al) om *ο θεος* | *δε* c. EGH al pl sah syr^{p} Thph$^{1.}$ .. Gb^{0} Ln om c. ABD al pm (lo^{ti} om *δε τις*) vv pl cat Did Chr al Did^{int} Aug al | *δυνατος* (Thph$^{1.}$ com *δυναμενος*) .. om 34. al^{1} cop | D (al^{3} syr^{p} Aug) add in f. *του μη δουναι αυτοις πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω* (al^{3} Aug om *πι. ε. αυτ.*, syr^{p} *πι. επι τον κυρ.* $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$. Similiter et. bohem)

18. *εδοξαζον* c. AEGH al longe pl Thph$^{1.}$ cat .. Ln *εδοξασαν* c. BD** (* *εδοξαν*) lo^{ti} al^{6} vg cop sah syr^{utr} aeth^{utr} Chr Thph$^{2.}$ | *αραγε* c EGH al longe pl Chr al .. Ln *αρα* c. ABD lo^{ti} al | D om *την* | *εδ. εις ζω.* c. EGH al ut vdtr longe pl vv pl Chr al .. Ln *εις ζ. εδ.* c. ABD lo^{ti} 40. 180. am fu tol demid cat

19. *επι στεφανω* c. BGH lo^{ti} al cop sah syr^{utr} al cat Chr Thph$^{2.}$ Oec .. Gb'' Ln *επι στεφανου* c. AE al^{3} (d e vg *sub Stephano*) Thph$^{1.}$, D *απο του* (** om) *στεφανου* | AE *αντιοχιας* (ita passim) | D *τ. λογ. λαλουντ.* | D vg *μονοις*

20. *ελθοντες* c. ABDEG lo^{ti} al plus^{30} cop sah syr^{p} al Chr cat .. ς (= Gb Sz) *εισελθ.* c. H al pl vg syr ar^{p} Thph$^{1.2.}$ | *ελαλουν* c. DEGH al pler

αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἰερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας· 23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ, 24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ 9, 30.
εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν Gal 2, 11.
ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

(40. add *και σινεζητουν*) fu (al) cop sah al mu cat Chr al .. Ln add *και* c. AB lo^{ti} al^{4} vg (et. am demid) | *ελληνας* c. AD* (vg al pler inter *ελληνας* et *-νιστας* non vdtr distinguere; cf 6, 1. et alibi) Eus Chr comm^{2} Oec^{comm} Thph$^{3\cdot}$ Cassiod (*gentiles*) .. ς (= Gb Sz) *ελληνιστας* c. BD**EGH al ut vdtr omn cat Chr^{txt} Oec^{txt} Thph^{txt} | *ιησουν* .. D al arP (om *τ. κυρ.*) aethPP add *χριστον*

21. *και ην* .. D^{gr} *ην δε* | *ὁ* c. AB lo^{ti} al cat . ς om c. DEGH al pler Chr al | *κυριον* .. E aliq add *ιν*

22. *της εν* .. BE al fere^{10} Chr *της ουσης εν* | *ιερουσαλημ* c. ABD lo^{ti} al^{6} cat .. ς *ιεροσολυμοις* c. EGH al pl Chr al | E Chr *τα περι αυτων* | *διελθειν* c. DEGH al ut vdtr fere omn syrP arP sah (*ελθειν*) cat Chr al .. Ln om c. AB lo^{ti} vv pm | D* *εως της αντιοχ.*

23. D^{gr} *ος και παραγ.* | *την χαρ. του* c. DEGH al ut vdtr omn Chr al .. Ln *την χαρ. την του* c. AB | *τω κυριω* .. B 40. vg (*in domino*; item e; d *a* [i. e. *ad*] *dominum*) cop sah al praem *εν*

24. B* om *τω κυριω*

25. *εις ταρσον* c. AB(D) al^{4} am* fu demid al syr cop sah arm (syrP ^{mg}) .. ς (Gb^{00}) add *ο βαρναβας* c. EGH lo^{ti} al pler vg^{ed} am** syrP al Chr al | *αναζητησαι* .. B* *αναστησαι* | *ευρων* c. ABE lo^{ti} al pm Chr Chron cat .. ς (Gb^{0}) add *αυτον* c. GH al pl vv pler (syrP c. ob.) Thph$^{1\cdot2\cdot}$ | *ηγαγεν* c. AB lo^{ti} al plus^{30} vv mu Chron Thph$^{1\cdot}$ cat .. ς (Gb^{0}) add *αυτον* c. EGH al pl cop sah Chr Thph$^{2\cdot}$ | D syrP ^{mg} versum sic habent: *ακουσας δε οτι σαυλος εστιν εις ταρσον* (D* d *θαρσ.*) *εξηλθεν αναζητων αυτον· και ως συντυχων* (d *et cum invenissent depraecabantur*, syr P ^{mg} *qui cum collocutus esset cum eo* etc) *παρεκαλεσεν αυτον* (D* d om) *ελθειν εις αντιοχειαν*

26. *αυτοις* c. ABE lo^{ti} 40. al^{5} cat .. ς *αυτους* c. GH al lónge pl Did Chr al .. 4.* (vv) om | *και* pr c. AB d syrP Ath Vig (*factum est autem et integro anno eos convenire in ecclesia* etc; d *contigit vero eis annum totum*

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἰεροσολύμων
21, 10. προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι
Ἄγαβος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-
σθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἥτις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29
τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς
διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· 30 ὃ
καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς
12, 25. Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

XII.

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς
τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 2 ἀνεῖλεν δὲ
Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν

---

commiscere ecclesiam. Contra vg^{libere} *et annum totum conversati sunt in eccl.*, item syr ar^{e}) .. ς om c. EGH al ut vdtr omn vv pl Chr Did al | E sah Chr om ολον | GH al pl Thph$^{1/}$ om εν pr | πρωτον (et. Cyr^{hr} al mu) .. BD** al πρωτως, al πρωτους | A εις αντιοχειαν | lo^{ti} χρησ-τιανους | D^{gr*} sic versum habet: οιτινες παραγενομενοι ενιαυτον ολον συνεχυθησαν οχλον ικανον· και τοτε πρωτον εχρηματισεν (-σαν?) εν αντ. οι μαθ. χρειστιανοι. Post *commisc. eccles.* d pergit: *et tunc primum nuncupati sunt in antiochiam discipulos christianos.* D** non satis liquet. Pergit syr^{p} ^{mg} (post *cum eo, rogabat eum venire Antioch.*) sic: *quum venissent autem, annum integrum congregati sunt.*

27. ταυταις (et. Eust al mu) .. B αυταις

28. αναστ. δε εις .. D Aug ην δε πολλη αγαλλιασις· συνεστραμμενων (d *revertentibus*, Aug *congregatis*) δε ημων εφη εις (Aug pro εφη εις *surgens unus*) | εσημανεν c. A(D^{gr} σημενων)EGH al ut vdtr omn vv pl cat Chr al .. Ln εσημαινεν c. B d (*ait - - significabat*) vg Chron Aug | μεγαλην (Gb″) c. ABD** lo^{ti} al^{4} Epiph^{409} Euthal .. ς μεγαν c. D*EGH al pler cat Chr Chron al | ητις (Gb″) c. ABDE lo^{ti} al^{7} Epiph Euthal Chron .. ς οστις c. GH al longe pl cat Chr al | και c. EGH al ut vdtr longe pl syr ar^{p} (cop *hoc autem*) cat Chr al .. Gb^{0} Ln om c. ABD lo^{ti} al^{6} vv pm Epiph Chron | ς (= Gb Sz) add in f. καισαρος (c. EGH al pler syr^{utr} al cat Chr Epiph Cassiod al) contra ABD lo^{ti} al vg cop sah aeth^{utr} arm Chron

29. ευπορειτο c. ABD (οι δε μαθηται καθως ευπορουντο) EH al mu Thph$^{1/}$ cat .. ς ηυπορ. c. G lo^{ti} al pl Chr al | A al ωρισεν

30. ὃ .. G οἳ | B 34. cop om προς

XII. 1. D τας χ. ante ηρωδ. ο βασ. (lo^{ti} ο βα. ηρ.) | D syr^{p} c.* add in f. εν τη ιουδαια

2. D syr aeth^{utr} ar^{p} και ανειλεν, al Thph$^{1/}$ αν. δε και | D^{gr} ιωανου ut solet | μαχαιρη c. AD** lo^{ti} .. ς (Ln 49.) -ρα c. (B? cf Mt 26, 52. Lc 22, 49.) D*EGH al longe pler

3. ιδ. δε (Gb′) c. ABE lo^{ti} al mu vg lux cop sah Chr^{comm} cat .. ς και

ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολού-

---

ιδ. c. DGH al pl vv pm Chr^{txt} al Lcif | *ιουδαιοις* .. D add *η επιχειρησεις αυτου επι τους πιστους* | E al *του συλλ.* (DE *συνλ.*) | *αι* (Gb Sz) c. A(B?)DE lot^{i} al^{40} fere cat Chr (alibi *ην δε ημερα τ. α.*) Thph$^{1·2·}$ .. ς (49.) om c. (B e sil.) GH al pm Oec

4. *ον και* .. D cop *τουτον* | EG^{r} *εν φυλακη* | A *παραδιδους*, e vg *tradens* | *αυτον* pr .. D vg (non am) om, et. transponitur | *αναγαγ.* (d vg Lcif *producere*, e *perduc.*) .. A al^{6} (syr^{utr} *tradere*; syrP mg *producere*) *αγαγειν*

5. *εκτενης* c. A**EGH lot^{i} al longe pler vv pm cat et Sev^{ant} cat Chr Oec Thph$^{1·2·}$ .. Ln *εκτενως* c. A*(vdtr)B al^{3} vg (*fiebat sine intermissione*) e (*erat incessanter fiebat*) Lcif Cassiod (D sic: *πολλη δε προσευχη ην εν εκτενεια περι αυτου* [*π. α.* om D**] *απο της εκκλ. π. τ. θ. πε. αυτ.*) | lot^{i} al mu *γενομενη* | B om *πρ. τ. θε.* | *περι* (Gb″) c. A(corr ex *υπ* vel *επ*)BD lot^{i} al^{11} .. ς *υπερ* (et significantius et usitatius, cf Ro 15, 30. Iac 5, 16. Col 1, 9. 1 Th 5, 25.) c. EGH al longe pl cat et Sev^{ant} cat Chr al

6. *ημελλ.* c. BEG lot^{i} al (cf 16, 27. 27, 33. Lc 7, 2. 10, 1; sed et. alibi) .. ς Ln *εμελλ.* c. ADH al pl Chr al | *προαγαγ.* c. AB (*προσαγαγ.*) lot^{i} al mu cat .. ς *προαγειν* (et. *αγειν*, *προσαγειν* leg) c. DEGH al pl Chr al | *αυτον* h. l. c. ABDE lot^{i} al mu vv pl Chr cat .. ς ante *προαγ.* c. GH al pl Thph$^{1·2·}$ Oec | D om ὁ pr | D* *κοιμουμενος* | D e cop *φυλ. δε* | A *προς τη θυρα*

7. D sah syrP c.* *επεστη τω πετρω* | D *επελαμψεν τω* | *παταξας* .. D syr ar^{e} Lcif *νυξας* (Lcif *compungens*) | *εξεπεσαν* c. ABDE lot^{i} al (et al *επεπεσαν*?) cat .. ς *-σον* c. GH al longe pl Chr al | D^{gr} vv mu Lcif *αυτου* pon in f.

8. *τε* c. AG lot^{i} al ut vdtr longe pl syr aeth^{utr} arp Chr Thph$^{2·}$ Oec .. Ln *δε* c. BDEH al vv mu Thph$^{1·}$ cat | G *πρ. αυτ. ο αγγελ.* | *ζωσαι* (Gb′) c. ABD lot^{i} al mu sah Bas Chr$^{comm\,2}$ cat .. ς *περιζωσαι* c. EGH al pl Chr^{txt} Thph Oec | *ουτως* .. lot^{i} 12.^{lect} *ουτος*

θει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ἤδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν Μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ.

---

9. ηκολουθει c. ABD lo^{ti} al^{5} fu tol arm al cat .. ς (Gb^{0}) add αυτω c. EGH al pl vg (et. am al) al Chr al | G al cat γενομενον | υπο c. AH al mu syrP ^{mg} Chr^{1} Thph^{2}· .. ς Ln δια c. BDEG al pl vv pl cat Chr^{1} Thph^{1}· Oec | D al vv aliq cat εδοκ. γαρ (Thph^{1}· αλλ εδοκ.)

10. δε .. lo^{ti} om, item d (et Lcif *et cum transissent*) | D vg al Lcif πρ. κ. δευτ. φυλακην | ηλθαν c. AB .. ς ηλθον c. DEGH al ut vdtr omn Chr al | G syr om την φε. εις (lo^{ti} al aliq επι) τ. πολ. | ηνοιγη (BD ηνυγη) c. ABD lo^{ti} al mu cat .. ς ηνοιχθη c. EGH al pl Chr al | εξελθοντες .. D add κατεβησαν τους ζ΄ βαθμους και | D al mu (Chr Thph^{1}· diff mss) Oec προσηλθαν (D) vel -θον | απεστη .. A απηλθεν, 68. εξηλθ.

11. εν εαυτω (B αυτω) γεν. c. ABD lo^{ti} al^{5} vg cat Lcif .. ς γεν. ε. εαυτ. c. EGH al longe pl Chr al | αλ. οτι (et. cat Thph Oec) .. DE aeth^{utr} al Chr Lcif οτι αληθ. | B al o κυρ., al o θεος | εξειλατο c. ABDEGH lo^{ti} al mu cat .. ς (= Gb Sz) -λετο c. min pl Chr al | E al vg al Lcif και εκ πασης | A syr om του λαου

12. συν. τε (59.* om) c. BEGH al pl vv mu Chr al .. A lo^{ti} al mu cop sah cat συν. δε .. D και συν. | της μαριας c. ABD lo^{ti} al cat .. ς om της c. EGH al pler Chr al | D^{gr} ιωανου

13. αυτου c. ABD lo^{ti} al mu vg (et. am demid) cop sah syr al Thph^{2}· .. ς (= Gb Sz) του πετρου c. EGH al pl vg^{cdd} (ap Ln) syrP al cat Chr al | D* εξω (vdtr, item d) pro του πυλ. | E al mu cop sah cat ρωδη (68. ρωθη) | D ον. ρο. υπακ.

14. ηνοιξ. (D ηνυξ.) .. E syr syrP c.* add αυτω | τον πυλ. .. E την θυραν | D* d και εισδρ. δε | D* om τον sec

15. πρ. α. ειπαν (c. AB lo^{ti}; ς -ον c. EGH etc), vg al *dixer. ad eam* (al ει) .. D^{gr}** ελεγον αυτη, D^{gr}* (vdtr) Chr nil nisi πρ. αυτην | ελεγον

16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἠτοῦντο εἰρήνην διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς· 22 ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ

---

c. AD (D syr ar^{e} add *προς αυτην* [*ει*, item cop sah] *Τυχον*) EGH lo^{ti} al ut vdtr fere omn Or Chr cat al .. Ln *ειπαν* c. B 13. d | *εστ.αυτ* c. AB .. ς *αυτ. εστ.* c. DEGH al ut vdtr omn (vg etc) Or al

16. D om *πετρ.* (Gb^{0}) | D^{gr*} *εξανοιξ. δε και ιδοντες α. και* (D** om) *εξ.* | *ειδαν* c. AB .. ς *-ον* c. EGH (*ιδ.*) al ut vdtr omn

17. A *κατασισαντος δε αυτου σιγ.* | D* *ινα σειγωσιν* (d e vg *ut tacerent*) | *διηγησατο* (D syr syr^{p} c.* praem *εισηλθεν και*) c. A lo^{ti} al^{6} vg arm .. ς (Ln) add *αυτοις* (4. praem) c. BDEGH al longe pl vv pl cat Chr al | A *αυτον* (lo^{ti} 40. etc post *εξ.*) *ο κυρ.* | *τε* c. ABE lo^{ti} al vg syr aeth^{utr} sah .. ς *δε* c. DGH al pl cop syr^{p} al cat Chr al

18. *ουκ* (A *ουχ*) *ολιγ.* .. D 76. Lcif om, al vv mu Cassiod *μεγας*

19. *δε* .. A aeth^{utr} ar^{p} *τε* | *απαχθηναι* (Petr^{alex} *απαγχθ.*, cod^{1} *αποκτεινναι*) .. D*^{gr} cop sah syr ar^{e} aeth^{pp} *αποκτανθηναι* (pauci al variant) | *την* c. GH al longe pl Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. Ln om c. ABDE lo^{ti} al^{7} cat (:: at *εις καισαρειαν* multo usitatius nec fluct ut 8, 40. 9, 30. 18, 22. etc; contra et. 10, 24. *την* om D al) | A *διετριψεν*, vg *commoratus est*, Lcif *mansit*

20. *δε* (D aeth^{utr} *γαρ*, al *τε*) c. ABD lo^{ti} al^{6} vv pm Euthal Lcif .. ς (= Gb Sz) add *ο* (om E al Thph$^{1.}$) *ηρωδης* c. (E)GH al pl syr^{p} al cat Chr al | E *θυμωμαχων* | D *οι δε ομοθυμ.* (*οι δε ομ.* et. syr^{p} mg) *εξ αμφοτερων των πολεων* (*εξ α. τ. π.* et. syr^{p} c.*) *παρησαν πρ. τον βασιλεα* | *του βασιλ.*.. D *αυτου*, d om | A sah *ητησαντο* | D vg Lcif *τας χωρας αυτων*, al vv mu *την χ. α.*, E al^{3} *α. την πολιν* | *απο* .. D 40. 105. *εκ*, item *de* e Lcif

21. B 69. 103. 105. 3.p^{e} (al ut vdtr) om *ὁ* | B lo^{ti} 40. om *και* (vg Lcif *vestitus sedit*, am *vestitus est sedit*que), hinc Ln [ς.]

22. *ο δε* etc : sic etiam D praemissis his: *καταλλαγεντος δε* (d om) *αυτου τοις τυριοις*, item syr^{p} c.* *reconciliatus est iis autem* | *θε. φωνη* (D vg syr Lcif *-ναι*) . GH al pm vv mu *φων. θεου*

ἀνθρώπου. 23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.

6, 7. 24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντες
12, 12. τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. 3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς

---

23. D al cat Thph$^{2\cdot}$ αυτ. επαταξ. | την δοξ. c. AB lot^{i} al ut vdtr pl cat .. Gb Sz Ln (ex err.) om την c. DEGH al plus^{30} Chr Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec (:: solet dici δοιναι δοξαν τω θεω, cf Lc 17, 18. Io 9, 24. Ro 4, 20. quorum locorum nullo lectio fluct) | D και καταβας απο του βηματος γενομ. σκωλ. ετι ζων και ουτως εξεψ.

24. θεου .. B vg arP κυριου | A ηυξανετο, D* ευξανε

25. D* απεστρεψ. | εξ ιερουσ. c. A al mu cop Chr; item απο ιερ. D al mu vg cat Chr^{mss}, item απο (ut E) vel εξ ιερ. addito εις αντιοχειαν E al mu vv mu Cassiod .. BGH lot^{i} al fere^{30} arP sl^{ant} Chr^{ms} Oec Thph$^{1\cdot2\cdot}$ εις ιερ., al^{9} sah sl$^{8\cdot}$ εις (al^{1} add την) αντιοχ. | συνπαραλαβ c. AB*DEH .. ς (Ln 49.) συμπαραλαβ. c. B**G al certe pler | και ιω. c. D**EGH lot^{i} al ut vdtr longe pl cop sah syrP al Chr Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec.. Ln om και c. ABD* (τον ιωαννην) al^{4} vg syr al cat | A lot^{i} al mu Thph$^{2\cdot}$ επικαλουμενον

XIII. 1. ησαν δε c. ABD lot^{i} al^{8} vv pl Vig .. ς (Gb^{0}) add τινες c. EGH al pl syrP cat Chr al | ο τε .. D* vg Vig εν οις, d *in quo* (D**gr Vig add ην και) | B συμεων | D al επικαλουμενος | A sah^{cdd} νειγερ .. syrP mg aeth^{utr} νηγερ | D λοικειος (** add ὁ) κυρ. | D* d ηρ. και τετρ.

2. C λειτουργωντων | ειπεν .. E vg syr aeth^{utr} add αυτοις | τον c. ABC DEGH al pl vv ut vdtr omn Ath Cyr^{hr} Bas^{3} Chr al .. ς (= Gb Sz) add τε c. min mu Thph$^{2\cdot}$ | σαυλον c. ABCDE lot^{i} (sed* ex parte iam τον scripserat) al mu cat Epiph^{892} (om et. τον antea) Bas^{1} Cyr^{hr} Chr Dam al (m Cyr^{hr} τ. βαρν. κ. παυλον [Cyr$^{cod\ 1}$ σαυλ.], Ath Bas^{2} Amb Cassiod τ. παυλ. κ. [Bas^{1} add τον] βαρν., Dam παυλ. κ. βαρν.) .. ς (Gb^{0}) praem τον c. GH al pl Thdrt Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec

3. προσευξ. .. D add παντες | E al αυτοις τας χειρ.

ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατῆλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον, 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. 6 διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, 7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ

3. απελυσαν (om D; al^2 απηλθον) .. E vv mu Lcif al add αυτους

4. αυτοι c. AB (C non liquet) lo^{ti} al^8 vg d e syr^{utr} al cat Amb Vig al .. ς ουτοι c. E^{gr}GH al pl cop (ut vdtr) al? Chr al .. D 12.^{lect} Ath οι | οιν .. lo^{ti} al fere^{10} om | B εκπεμψαντες | του αγ. πν. c. ABC** (* latet) D** (* τ. πν. αγ.) lo^{ti} al cat Ath .. ς τ. πν. του αγ. c. EGH al pler (vv fere omn) Chr al (sah των αγιων) | κατηλθον .. A απηλθ., Ath ηλθ., D^{gr} καταβαντες δε | την bis c. EGH al longe pl Oec (pr et. Epiph Thph$^{1·2·}$; sec et. Chr) .. Ln om c. ABC** (* non liquet) D lo^{ti} al Chron (pr et. Did Chr; sec et. Thph$^{1·2·}$) | AB?C**DE σελευκιαν (Suid σελεύκεια πόλις, σελευκία δὲ ὄνομα κύριον) | τε .. D 64. om (al Chr κακειθεν sine τε, cat addito τε, item al addito δε) .. GH lo^{ti} al pl d sah syr^{p} mg Thph$^{1·2·}$ Oec δε

5. D^{gr} γενομ. δε | D εν τη σαλαμινι, AEG lo^{ti} al εν σαλαμινη (vg Lcif Cassiod *Salaminam*, d e am fu al Lcif -*mina*) | G lo^{ti} al κατηγγελον, D^{gr} al Chr^1 -γειλαν (99. -λον) | θεου .. D^{gr} syr cop Lcif κυριου | ειχ. δε (om sah) και (al sl$^{5·}$ et^{ant} Lcif om) ιω. (D h. l. ιωαννην) υπ. (D sah ar^{p} syr^{p} mg υπηρετουντα αυτοις, vg *in ministerio* [edd ap Ln -*rium*]) : ita et. Eus$^{h.}$ e. Dion^{alex} al .. E εχοντες μεθ εαυτων και ιωαννην (sic E^{gr}) εις διακονιαν

6. D** διελθοντων δε (* διαπεριελθ.? και περιε. δε?) αυτων, d *cum pergressi fuissent* | ολην c. ABCDE lo^{ti} al pm vv pler cat Lcif al, item 137. Chr post νησον .. ς (= Gb Sz) om c. GH al pl ar^{p} Thph$^{1·2·}$ Oec | E ηυρον, A ευραν .. C al Thph$^{2·}$ add εκει | ανδρα c. ABCD lo^{ti} al mu vv mu Chr Thph$^{1·2·}$, item post τινα E 36. vg sah sl^{ed} Lcif .. ς om c. GH al pl (arm? sl^{edd} ?) Oec | D ονοματι καλουμενον (item al cat sine καλ.) | βαριησους c. BCE al mu sah (aethPP *barjasus*) Chr Thph$^{2·}$ .. D* βαριησουαν (d -*suam*), Lcif^3 *barjesuban* .. AD**GH lo^{ti} al longe pl syr^{p} mg g^{r} cat Thph$^{1·}$ Oec Cassiod βαριησουιν .. al vg cop syr^{P} arm βαριησου, syr *barsuma*, vg^{edd} Hier (addit „nonnulli corrupte bariesu legunt") Bed *barieu* .. E Bed^{gr} demid Lcif add ο μεθερμηνευεται ελυμας (*paratus*, i. e. ετοιμας cf ad v. 8.)

7. D συνκαλεσαμενος | D και εζητησεν, d *et quaesire voluit*

8. ελυμας .. D* ετοιμας, d *etoemas*, Lcif *etoemus*, sah *elymas*; syr *hic magus barsuma, cuius nomen interpretatur elymas* | μαγος .. G 34.* Lcif μεγας | D* d syr^{P} c.* add in f. επιδη ηδιστα ηκουεν αυτων; item E Bed^{gr} οτι ηδεως αυτων ηκουεν

μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον
ἀπὸ τῆς πίστεως. 9 Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύμα-
τος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν Ὦ πλήρης παντὸς δόλου
καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ
παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; 11 καὶ νῦν
ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ
περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγο-
νὸς ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

15, 38. 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον
εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρίσας ἀπ᾽ αὐτῶν
ὑπέστρεψεν εἰς Ἰεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς
Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ εἰσελθόντες
εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ
δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ

---

9. D πληθεις | ατενισας c. ABCG lo^{ti} al^{7} vg al (cop om ατεν. ε. α.) cat Chr Lcif al .. ς (Gb^{00}) praem και c. DEH al pl vv mu Thph Oec

10. D* d* arm Lcif^{2} Vig Or^{int} (non item Or) om πασης pr | D* υιος? | D εκθρε, A εχρε | B του κυριου | D* τας ουσας (d *quae sunt*) ευθειας

11. D* η χειρ | κυριου c. ABCDEGH lo^{ti} al pl cat et Did^{cat} Chr Thdrt Thph$^{1·2·}$ .. ς (= Gb Sz) του κυρ. c. min mu Oec | D εως καιρου | δε c. ABEGH al fere omn sah syr^{p} al Chr Thph$^{1·2·}$ Oec cat .. C lo^{ti} vg cop syr aeth^{utr} arr Lcif Hier τε (D και ευθεως pro πα. δε) | επεπεσεν c. CEGH al ut vdtr longe pl cat Chr Thph$^{2·}$ Oec .. Ln επεσεν c. ABD lo^{ti} al Thp$^{1·}$ | B om επ α υτ.

12. τοτε ιδ. .. D Lcif ιδ. δε | επιστ. (D add τω θεω, item aeth^{utr} τω κυρ. omissis reliquis) .. A syr ar^{e} post εκπλ. pon .. DE aeth^{utr} Lcif praem εθαυμασεν και | B 69. al εκπληττομ. | τ. κυριου .. C Vig τ. θεου, 63. τ. χυ, 4. των αποστ.

13. παυλον c. ABCDE lo^{ti} al^{5} Eus$^{h.e.}$ Dion^{alex} Chr cat .. ς (Gb^{0}) praem τον c. GH al longe pl Thph$^{1·2·}$ Oec | D^{gr} ιωανης | δε .. H* 42.* om (syr *et ioh.*) | αποχωρ. (et. Eus Dion al) .. E al αναχωρ.

14. αυτ. δε .. E παυλος δε και βαρναβας | A εγενοντο | την πισιδιαν c. ABC (tol *quae est Pisidiae* : την πισιδιας) .. ς (49.) της πισιδιας (D al πεισιδ., 4. πισσιδ.) c. DEGH al ut vdtr omn (vv hac in re vix prŏbant) Chr al (:: cum οἱ *Πισίδαι* et *Πισιδεῖς* satis convenit adiectivum *Πισίδιος*) | BC lo^{ti} cop ελθοντες | D^{gr} τη (* την) ημετερα τω σαββατω (non correctum?)

15. τις (εἴ τις ἐστὶν ex usu codd plerorumq, ut et. 25, 5. εἴ τι ἐστὶν lo^{ti} atque certe pler; Ln 49. εἴ τίς ἐστιν etc) c. ABCD* lo^{ti} al^{15} vg syr cop Cassiod .. ς (49.) om c. D**EGH al pl vv mu Chr Thph$^{1·2·}$ Oec

ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, 18 καὶ ὡς τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς

7, 2ss. Ex 6, 1. 7, 36. Dt 1, 31.

---

15. λογ. (D add σοφιας, d *et intellectus*) εν υμ. c. DEG al longe pl Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec .. Ln εν (H al om) υμ. λογ. c. ABCH al mu vg etc cat | πρ. τ. λαον .. G al aliq syr^{utr} sah ar^{e} al c. sqq coni

16. D o παυλος | ισραηλειται c. ABC .. ς (Ln 49.) -λιται (DE ιστρ.) c. DEGH etc | H al Chr οι εν υμιν φοβ.

17. τουτου c. EGH al plus^{50} syr^{utr} arr sl Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec Lcif .. ς (= Gb Sz) Ln add ισραηλ c. AB (sed του pro τουτου, 40. vg al om τουτ.) CD lo^{ti} al vg cop sah (om λαου τουτ.) al cat | και τον .. D δια τον | D* εν τη γη | αιγυπτω c. CDEGH al ut vdtr longe pl cat Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec .. Ln -πτου c. AB lo^{ti} al (vv ut vdtr omn)

18. DE vv pl (non syrP ; vg.e *per quadr. annor. tempus*) om ως | τεσσερακονταετη (-έτη hoc acc. lo^{ti} al ; Gb Sz Wtst -ετῆ, C* -ετην) χρ. c. ABC lo^{ti} .. ς (Ln) τεσσαρακονταετη χρ. c. EGH al pler .. D vv ετη μ̄ | ετροφοφορησ. (Gb Sz) c. AC*E 24.** 68. 78.* mg 93. 100. 105. 142. d (*ac si nutrix aluit*) item (*nutrivit*, ut et. e) cop sah syr^{utr} aeth^{utr} arm arr (sed arP duplici verbo utens duplicem lectionem reddidit: *victores fecit eos* [i. e. ἐτροπαιοφόρ. ut cod. Holm. 53. ad Deut 1, 31.] *et aluit eos*) Const (nam 7, 36,,ubi alluditur ad locum nostrum, non ut editum est ετροποφ. sed ετροφοφ. legendum esse apparet ex additis παντοίοις ἀγαθοῖς). Eidem lectioni favent Cyr^{glossar} et Hesych ἐτροφοφόρησεν interpretantes ἔθρεψεν. Idem verbum habetur 2 Macc 7, 27. ἐλέησόν με -τὴν ἐκθρέψασάν σε - καὶ τροφοφορήσασαν, item Macar hom. 46. ἀναλαμβάνει καὶ περιθάλπει καὶ τροφοφορεῖ ἐν πολλῇ στοργῇ. Maxime vero commendat Deut 1, 31. quem locum Paulus sine dubio respexit. Est ibi enim : τροφοφορήσει (vel potius ἐτροφοφόρησεν) σε κύριος ὁ θεός σου ὡς εἴ τις τροφοφορήσαι ἄνθρωπος (de τροφεύς, non de nutrice femina cogitandum) τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Fluctuat ibi quoque lectio atque Or τροποφορ. legit (vide post); sed cdd longe plurimi in iisque gravissimi Vat. et Alex. τροφοφορ. tuentur, item Cyr (in Oseam p. 182. καὶ ἀνιδρωτὶ κατορθῶν πᾶν ὅπερ βούλοιτο, αὐτὸς ὁ τροφοφορήσας κατὰ τὴν ἔρημον. Item in Deut. p. 415. ὡς ὁ θεῖος ἔφη Δαυίδ, ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς : extrema in ps. 77, 25.), ipso confirmante contextu, quemadmodum nostro quoque loco ετροφοφορ. aptiorem sensum dat quam ετροποφ. Contra vero ς (49. Gb') tenent ετροποφορησεν c. BC**DGH lo^{ti} al longe pl vg (*mores eorum sustinuit*) syrP mg gr cat, item (sed non illustrant comm) Chr Thph$^{2\cdot}$ ($^{1\cdot}$ ετροφοποῤ.) Oec. Confirmare putatur

* Dt 7, 1. * Ios 14, 1. ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατε-
κληρονόμισεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν· 20 καὶ μετὰ ταῦτα ὡς
ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ
* 1 Sam 8, 5. 10, 21. 16, 1. τοῦ προφήτου. 21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς
ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κείς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, ἔτη τεσ-
σεράκοντα· 22 καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς
* Ps 88 (89), 21. εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας Εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσ-
σαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά
μου. 23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγα-
Lc 3, 3. pp. γεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ

Photius in lexico, ubi haec tantum leguntur : *τροποφορεῖν. τροπώσομαι, νικήσω, ὑποτάξω.* Imprimis vero commendatur auctoritate Origenis, qui sic legit Deut 1, 31. Cf contr. Cels. IV. p. 557. (ubi lectio comprobatur e nexu) item Or^{int} (in Ezech. hom. 6, 6. „Supportavit enim mores tuos dominus deus tuus, quomodo si quis supportet homō filium suum. Igitur mores nostros supportat deus sicut passiones nostras portat filius dei;" in Matth. hom. 20. „Morigeravit te dom. de. tuus quemadmod. si pater morigeret filium suum.") Accedit Lcif pro Ath. 1, 5. „quomodo fovit te dom. deus tuus, sicut quis foveat homo filium suum." (Laudat insuper Wetst. hanc ad lectionem Targum in Cant. 2, 6.) Ad sensum cf et. Rom 9, 22. Idem verbum, perrarum alibi, habetur in schol. Aristoph. (cf Suid. sub *οὐ χρή*) et Cic. ad Att. 13, 29. („in hoc *τύφον μου, πρὸς θεῶν, τροποφόρησον.*")

19. B sah om *και* | *επτα* .. E Bed^{gr} post *χανααν* (D 34. *-αμ*) pon | *εν γη* .. H al *εν τη* | *κατεκληρονομ.* c. ABCDEGH lot^{i} al plus^{60} Chr Thph^{1} Oec cat .. *ς* (= Gb Sz) *κατεκληροδοτησεν* c. min ut vdtr pauc Thph^{2} | B**D*** lot^{i} al^{2} cop sah om *αυτους* | *αυτων* .. D* syr^{p} c.* *των αλλοφυλων*

20. *και μ. ταυτ.* (D* syr^{utr} ar^{e} aeth^{ro} om *μ. τα.*) h. l. c. D**EGH al longe pl aeth^{pp} ar^{p} al (item syr^{utr} ar^{e} aeth^{ro}) Chr Thph$^{1.2}$ Oec .. Ln (Gb') ante *εδωκεν* pon c. ABC lot^{i} al^{6} vg cop arm (sah *και* tantum omissis *μετ. ταυτ.*) cat | *ως* .. D^{gr}* *εως* (d *et quasi annis* etc, vg *quasi post annos* etc, aeth^{ro} *et post annos* etc) | E al sah al Chr *εδωκ. αυτοις* | B (item A vdtr) lot^{i} om *τον*

21. lot^{i} *βασιλεαν* | *ο θεος* .. 4.* 34. al^{10} (item cddl^{at} ap Wtst : vdtr respici ad Rom. correctiones Luc. Brug. qui ad h. v. notat : „non est omittendum nomen *Deus.*") om (95. post *σαουλ* pon) | *κεις* c. ABCD .. *ς* (49.) *κις* c. EGH al ut vdtr omn; item *βενιαμειν* c. ABC et (*-μεῖμ*) lot^{i} .. *ς* (49.) *-μιν* c. DE(G *-μην*)H etc | *τεσσερακ.* c. AB*C .. *ς* (Ln) *τεσσαρακ.* c. B**EGH al pler .. D lot^{i} $\bar{\mu}$

22. *τ.* (D om) *δαυ.* (de *-νειδ, -νιδ, -βιδ* cf ad Mt 1, 1.) *αυτοις* c. ABD cop sah .. *ς αυτ. τ. δα.* c. CEGH al ut vdtr omn vv pl Chr al | E *ηγερον* | D 34. Or^{1} *τον* (Or^{1} om) *υιον ιεσσ.* | *ανδρα* (B om) *κα. τ. καρδ. μ. ος* .. E om

23. D o *θεος οιν απο τ. σπ. αυτου* | *ηγαγεν* c. ABEGH lot^{i} al plus^{50} (11·

προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ. 25 ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ Lc 3, 15. Io 1, 27. pp. εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες Lc 23, 23. ἠτήσαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς Lc 23, 53.

---

lect ανηγαγ.) vg (et. am fu demid, non tol) cop aeth^{utr} arp Ath Chr comm Thph^{1}· Oec Aug .. ς (= Gb Sz) ηγειρε c. CD al mu tol sah syr^{utr} al Thdrt Chr^{txt} Thph^{2}· cat („ἤγειρε λέγει, οὐκ ἔκτισε· τὸν γὰρ ὄντα ἤγειρεν, οὐ τὸν μὴ ὄντα·") | σωτ. ιησ. (i. e. σρα ιν) c. ABCD (σ. τον ιν) E al mu vv pl Ath Thdrt Thph^{2}· Oec Aug (al^{9} Chr^{2} om ιησ.).. GH (σριαν sic) al plus^{40} aeth^{utr} arp sl$^{5.8}$· Chr^{1} edd Thph^{1}· (et text et comm) σωτηριαν

24. D^{gr} ιωανου | παντι τω λα. (al add του) ισρ. c. BCDE lot^{i} al pm vv pl Chr^{txt} cat .. GH al fere^{40} arp sl$^{5.8}$· Chr^{com} Thph$^{1.2}$· Oec om παντι, item A al longe pl arp sl$^{5.8}$· Chr^{com} Thph$^{1.2}$· Oec om λαω, al^{2} sah om ισρ.

25. ο ιω. (:: ita rarius) c. BG al pler Chr Thph^{2}· .. ACDEH lot^{i} al pauc Thph^{1}· Oec cat ιωαννˉ. (D^{gr*} -ανης) : ita Ln 49. (:: at ita plerumque) | τινα με c. CDEGH al fere oman vv fere omn Chr al .. Ln τι εμε c. AB lot^{i} (τί μαι) sah (ς sic: τ. μ. υ. ειναι; ουκ) | εγω .. E 68. 12.lect Bed^{gr} tol Thph^{2}· add ο χ̄ς | D αλλα | D μεθ εμε

26. και οι .. B om και | AD lot^{i} εν ημιν | τον θεον .. E Bed^{gr} add ακουσατε | Ln ημιν ο λογ. c. AD lot^{i} al^{3} sah syr^{p} ^{mg} | C al mu aeth^{utr} arm syr^{p} ο λογ. ουτος (al syr^{utr} aeth^{utr} arm ar^{e} om ταυτης) | εξαπεστ. c. ABCD lot^{i} al fere^{30} Chr cat .. ς απεσταλη c. EGH al pl Thph$^{1.2}$· Oec

27. CE lot^{i} al pl vg al Chr^{2} om εν | D* οι αρχ. αυτης (sic et. vg) αγνοησαντες τας γραφας (et. E syr γραφ. pro φων.) | κρινοντες .. D praem και

28. ευροντες .. D vg cop sah syr^{p} c.* aeth^{utr} al add εν αυτω | ητησ. etc .. D* κρεινοντες αυτον παρεδωκαν πειλατω ινα εις αναιρεσιν

29. ετελεσαν c. BC (D** -σεν, * ετελοιν) EGH etc .. A (ed. Woid.) al ut vdtr pauc ετελησαν ; sic edd Elz [sed non ς nec ς^{e} 1624.] Wtst al | παντα c. ABCDEGH lot^{i} al longe pl Chr Thph$^{1.2}$· .. ς (= Gb Sz) απαντα c. min aliq Oec | B vv pl (non vg syr^{p}) τα γεγρ. πε. αυτ. | γεγραμμ. (D^{gr*} add εισιν, d *quae - - scr. sunt*) .. D* d add ητοιντο τον πειλατον τουτον μεν σταυρωσαι, και επιτυχοντες παλιν και. Similiter syr^{p} ^{mg} (post γεγραμμ.) sic : Postquam crucifixus esset, petierunt Pilatum ut

μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς ὤφθη
1, 3. 10, 40 s. ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς
Ἰερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. 32
καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν
γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις αὐτῶν
* Ps 2, 7. Heb 1, 5. ἡμῖν ἀναστήσας Ἰησοῦν, 33 ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγρα-
πται Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέ-

---

de ligno detraherent eum. Impetrarunt, et detrahentes eum posuerunt eum in sepulchro. | ξυλου .. E syr σταυρου | D* d και εθηκαν

30. D totum versum sic habet: ον ο θε. (d add vero) ηγειρεν

31. ος .. D e cop sah ουτος | D ωφθη τοις συναναβαινουσιν (** -βασιν) αυτω α. τ. γ. ε. ιερ. εφ ημερ. πλειονας (** πλειους) | νιν c. AC lot^{i} al fere^{20} syr cop sah aeth^{ro} ar^{e} cat (item και νιν arm); item αχρι νιν D 137. vg syrP .. ς (= Gb+ Sz) om c. BEGH al pl aeth^{pp} ar^{e} Chr al | H om αυτου

32. πατερας .. DE al vv mu add ημων | D al Hil γενομ. επαγγ. | αυτων ημιν (utrumq om cop; om ημιν sah arP Amb^{ms} Bed^{gr}) c. C***EGH lot^{i} al ut vdtr fere omn syr^{utr} al Chr Thph^{2} Oec (item 5.^{lect} Thph^{1} αυτ. υμιν) .. 76. ημιν .. Ln ημων c. ABC*D vg (tol υμων) aeth^{utr} Hil (ημ. s. υμ.) Amb Bed | ιησοιν .. D al sah syrP c.* Amb Hil τον κυριον (137. syrP Hil add ημων) ιη. χριστον (om syrP) .. A** αυτον εκ νεκρων

33. ως και .. D ουτως γαρ | πρωτω ψ. c. D Or^{schol} (in ps.^{2} δυσὶν ἐντυχόντες ἑβραϊκοῖς ἀντιγράφοις ἐν μὲν τῷ ἑτέρῳ εὕρομεν ἀρχὴν δευτέρου ψαλμοῦ ταῦτα, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ συνῆπτο τῷ πρώτῳ. καὶ ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀπ. τό Υἱός μου εἶ σὺ κτλ. ἐλέγετο εἶναι τοῦ πρώτου ψαλμοῦ· ὡς γὰρ γέγραπται, φησίν, ἐν πρώτῳ ψα. Υἱός μου εἶ σύ. τὰ ἑλληνικὰ μέντοι ἀντίγραφα δεύτερον εἶναι τοῦτον τῶν ψα. μηνύει. καὶ τοῦτο δὲ οὐκ ἀγνοητέον ὅτι ἐν τῷ ἑβραϊκῷ οὐδενὶ τῶν ψα. ἀριθμὸς παράκειται πρῶτος, εἰ τύχοι, ἢ δεύτερ. ἢ τρίτ.) Georg^{alex} (teste Bengelio aliisq) item (ψα. τω πρωτω) Oec^{ed} Hil („plures nostrum ambiguos fecit apostolica auctoritas, utrum psalmum hunc cohaerentem primo et veluti primi extremum putent esse, an vero subiacentem et secundum potius nominent. Namque in actibus app. primum hunc haberi atque esse sub oratione b. Pauli ita docemur") cdd^{lat} ap Bed („quidam cdd habent: *sicut in primo psalmo scriptum est.* Quod ita exponitur, primum et secundum ps. compositos" - -). Idem testantur Tert (adv. Mcion. 4, 22. *in primo* [al. *secundo*] *ps. Filius meus es tu* etc) Cyp^{mss} Hier Cassiod, testanturque ps. 1. et 2. in unum coniunctos Iust (apol. 1, 40. affert utriusque textum non distinctum) Petilian ap Aug : id quod ex Hebraeorum usu fieri quum Rabbini (vide locos ap. Wetst.) tum Graeci ut Eus Euth (πολλὰ τῶν ἑβραϊκῶν ἀντιγρ. συνημμένον ἔχουσι τῷ πρώτῳ ψα. τὸν δεύτερον, οὐ προσκειμένου τοῖς ψα. ἀριθμοῦ παρ' αὐτοῖς) auctores sunt ipsisque antiquis libris scriptis probatur. .. ς (= Gb) ψ. τω δευτερω c. EG al pler vv pler Chr Thph Amb; item posito τω δευτ. post γεγρ. ABC lot^{i} al arm; item δευτ. ψ.

στησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά. 35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 36 Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, 39 καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις 41 Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι

Ps 55, 3. Ps 16, 10. Act 2, 27 ss. Ro 8, 3. Hab 1, 5.

H al. Inde Ln ψ. γεγρ. τω πρωτω (sine teste; sed respexit ad ABC unaque D) .. 46.* cddlat ap Erasm Hesᵖʳᵉˢᵇ ψαλμω (sine numero), similiter Cyp (ad Quirin. 1.) in ed. Erasm. (: id quod Beng. probat) | D syrP ᵐᵍ add in f. αιτησαι παρ εμου και δωσω σοι εθνη την κληρονομιαν σου και την κατασχεσιν σου τα περατα της γης e Ps. 2, 8.

34. οτι .. D 137. Hil οτε | ανεστ. αυτον .. E 68. syr arᵉ Thph²· add ο θεος | μελλοντα (al² Thph¹· μελλων) .. E al Chr add αυτον | δαυειδ, -νιδ, -βιδ : cf ad Mt 1, 1.

35. διοτι c. AB lotiˢ* 97. 98.ᵐᵍ sah .. ς 49. διο c. CEGH lotiᵖᵖ** al pler vv pm Chr Thph Oec .. Dᵍʳ (d *ideoque*) syr arᵉ aethᵘᵗʳ om | εν (13. add τω) ετερω (16. -ρα) .. D ετερως (vg *alias*, d *alia*), cop sah *in alio loco*

36. D 26. vg al om μεν | προς τους .. C πρους | ACD ιδεν (non item v. sq)

37. ον .. D*ᵍʳ ο | ο θεος .. lotⁱ om | h 40. al aliq om versum, item 1.ˡᵉᶜᵗ om vv. 36 et 37.

38. εστ. υμιν .. A υμ. εστ. | δια τουτου .. E al aethᵘᵗʳ δι αυτου .. B* al¹⁰ cat δια τουτο | αφεσις (D -σεις) .. A -σιν

39. και (D syrP c.* add μετανοια) c. BC***DEG rell ut vdtr omn vv pler Chr al .. Ln om c. AC* am fu demid tol aethᵖᵖ | A εδυνηθητε .. Dᵍʳ ηδυνηθημεν | νομω c. ABCD lotⁱ 40. al aliq cat Chr .. ς τω νομ. c. EG al longe pl Thph¹·²· Oec | μωυσεως c. BCE al mu d etc Chr etc .. ς μωσ. c. ADG al pl etc | D syrP ᵐᵍ εν τουτω ουν (d *enim*) | πιστευων .. I add επ αυτω, similiter sah εις τουτον | D 137. syrP ᵐᵍ add in f. παρα (137. add τω) θεω

40. επελθη (al⁵ Chrᶜᵒᵐ -θοι, 34. ελθη) c. BD al⁵ am tol al cat .. ς (49.) add εφ υμας c. ACEGI al longe pl vv pler Chr al (137. εις υμας idque post προφητ. pon)

41. ιδετε .. E Bedᵍʳ ακουσατε | και θαυμασατε .. E al¹⁵ Bedᵍʳ sᶫᵉᵈ add και (om E Bedᵍʳ) επιβλεψατε, eadem praem I al⁷ syrP Chr (sed¹ εμβλ.) Thph²·

ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 τῷ τε ἐχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντ-

41. ἐργαζ. ἐγω c. ABD lot^{i} al vg (et. am fu al) sah arm .. ς εγ. (Thph$^{2\cdot}$ ante ἐργον pon) ἐργ. c. CEGI al pler demid al Chr cat al .. h vv aliq om ἐγω | ἐργον sec c. ABCI lot^{i} al pm vg cop sah aeth^{ro} Thph$^{2\cdot}$ .. DEG al fere^{40} tol syr^{utr} aeth^{PP} arr sl Chr Cosm Thph$^{1\cdot}$ Oec cat | ὅ (Gb″) c. ABCDEGI lot^{i} al^{50} Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ .. ς (= Sz) ᾧ c. 1. al mu Cosm Oec cat | AG al ἐκδιηγειται, D* al -γησεται | D syr^{P} c.* add in f. και εσιγησαν (-σεν syr^{P})

42. αυτων c. ABCDEI lot^{i} al fere^{20} vv pl (syr praem ἐξ) Chr cat Cass .. ς (= Gb Sz) εκ της συναγωγης των ιουδαιων c. min mu Thph^{1}. Oec, item praemisso αυτων G al mu sl Thph^{2}. Libere aeth^{utr}: *Et rogarunt eos ut sibi nuntiarent hunc sermonem in alio sabb. Et exeuntibus iis ex synagoga secuti sunt* (v. 43.) etc. Etiam liberius ar^{P} : *Et rogarunt eos quidam de synagoga Iudaeorum ut hortarentur gentes talia verba cum eis loquendo de eo quod stabiliebat sabbatum.* | παρεκαλουν (E om, B al^{1} [et. Chr^{com}] ηξιουν post σαββ. positum) c. ABCDEI lot^{i} al mu vv pl Chr Thph cat Cass .. ς (= Gb Sz) add τα εθνη c. G al pl ar^{P} al Oec | μεταξυ (d e vg al mu *sequente*) .. D εξης, 104. ἐπιόν, 37. add τουτεστιν το εσομενον, ut habet Amm^{ca} | τα (D* om) ρημ. τ. ... 4. τον λογον | Gb^{0} ταυτα c. h al fere^{30} Thph$^{1\cdot}$ (Gb : „totus versus e variis glossematibus coiisse videtur")

43. σεβομ. .. E Bed^{gr} syr^{utr} al add τον θεον | τω π. και τω (DG om) βαρν. .. syr αυτοις. Praeterea 137. syr^{P} c.* add αξιουντες (*rogantes*) βαπτισθηναι | προσλαλ. c. EG h al fere^{50} Bed^{gr} vg syr sl$^{5\cdot}$ Oec Thph$^{1\cdot}$ .. ς (= Gb^{00} Sz) Ln add αυτοις c. ABCDI lot^{i} al mu vv pl Chr (sed^{comm} om αυτους sq) Thph$^{2\cdot}$ cat | προσμεν. c. ABCDE lot^{i} al pm Chr Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) επιμεν. c. G al pl Thph$^{1\cdot}$ | DE Bed^{gr} syr^{P} ^{mg} add in f. εγενετο δε καθ ολης της πολεως διελθειν (E Bed^{gr} κατα πασαν πολιν φημισθηναι) τον λογον (D add του θεου)

44. τε c. BE^{gr}G al pl syr^{utr} aeth^{ro} (aeth^{PP} om) Chr Thph Oec cat (G 59. Oec τοτε pro τω τε) .. ς (= Gb Sz) Ln δε (Gb′) c. ACD lot^{i} al pm vg cop sah al | εχομενω c. AC**E* 34. 40. 8.^{pe} al^{5} .. ς (= Gb Sz) ερχομενω (Gb′) c. BC*DE**GI lot^{i} al pl Chr al :: cf Lc 13, 33. | πασα .. D ολη, e vg *universa*, d *tota* | τον λογ. τ. κυριου (κυρ. c. AB** lot^{i} 34. 40. 180. al mu am fu tol al sah cat; ς θεου c. B*EG al pl vg^{ed} demid cop al mu Chr al : cf vv sqq et 8, 25.) .. D παυλου

45. ιδοντ. δε (lot^{i} om δ.) .. D πολυν τε (d om) λογον ποιησαμενου περι του

ἔλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. 47 οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐ-

*Es 49, 6. Lc 2, 32.

κυριου και ιδοντες | τους οχλ. (aeth^{ro} om) .. D (sah) το πληθος | τοις .. DE 14.* syr add λογους τους (D* om) | Ln om του c. AB 56. contra CDEGI al fere omn cat Chr Thph | λεγομενοις c. CDGI al pler al Chr Thph cat .. Ln λαλουμενοις c. ABE lot^{i} al^{3} (:: 16, 14. λαλ. non fluct; sed nec λεγ. 8, 6. 27, 11. Vitabatur nostro loc. repetitum λεγ.) .. al^{2} ειρημενοις | αντιλεγοντ. και c. DI al ut vdtr pl syrP arP sl Chr Thph Oec .. E 14.* εναντιουμενοι (sic certe E) και .. Gb^{0} Ln om c. ABCG lot^{i} al plus^{20} vv pl cat

46. D 105. παρρησιασαμενος | τε c. ABCD^{gr} lot^{i} al mu aeth^{utr} (sah arP om; vg *tunc*) cat .. ς δε c. EGI al pl vv mu Chr al | ο βαρν. .. D 68. Thph$^{1\cdot}$ om ὁ | ειπαν c. ABD (add προς αυτους) lot^{i} .. ς -πον c. EGI al pler | ην .. C 177. om; D post πρωτ. pon | D^{gr} om αναγκ., 100. Or^{3} (sed^{1} habet) Cyr Hier^{1} om πρωτ. | επειδη (C lot^{i} al^{3} Or^{4} επει) δε c. AC D**EG al longe pler vv pm Or^{5} Thdrt^{3} Chr^{2} Thph$^{2\cdot}$ Oec .. Ln om δε c. BD* lot^{i} 180. cop sah syrP cat Thph$^{1\cdot}$ E vg Thdrt^{8} εαυτ. κρινετε (D* κρεινατε, d am fu al *iudicastis* [am *deiud.*]) | E στρεφ. ημεις

47. D* 47.^{mg} Cyr Thdrt εντεταλκεν, lot^{i} al εντελλεται | D^{gr} 57.* om ημιν (al mu-ante εντετ. pon) | ο κυριος .. DE al Cyp add ιδου :: e LXX | D Cyp (Aug) φως (sine εις) τεθ. (D^{gr**} τεθ. φ.) σε | D am fu demid Aug al τοις εθνεσιν

48. D syr aeth^{utr} al και ακουοντ. τα | εδοξαζον .. D Aug εδεξαντο (:: cf 11, 1.) | τ. λο. τ. κυριου c. A(ν λογ. τ. κυρ. in rasura)CG lot^{i} al longe pl d e vg (et. am al) sah al cat al .. BD^{gr}E^{gr} al^{9} cop Aug^{1} τ. λο. τ. θεου .. 68. syr^{utr} aeth ar^{e} τον θεον, 34. τ. θε. και τ. λογ. τ. κ., 105. τ. λογ. | B αιωνιαν

49. διεφ. δε (12.^{lect} syrP om) .. D aeth^{utr} arP και διεφ. | A al καθ ολης

50. D*^{gr} παρωτρυνον, lot^{i} Oec -ωξυναν | τας ευσχημ. c. ABCD lot^{i} al mu sah syr arm cat Cassiod .. ς (= Gb Sz) και τας ευ. c. EG al pl vv pm Chr al | DE θλιψιν (D add μεγαλην) και διωγμ. | D al om τον | βαρναβ. c. ABCDEG lot^{i} al mu Chr Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς (Gb^{00}) praem τον c. 1. al pl Thph$^{1\cdot}$ Oec | 40. εξεβαλαν

Lc 9, 5. τοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον, 52 οἵ τε μαθηταὶ ἐπλη-ροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι
5, 12. σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰου-δαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,

---

50. αυτων .. B om?

51. των (E al mu syrP Chr Thph^{2} praem απο) ποδων c. ABC lot^{i} al mu vg syrP arm cat .. ς (Gb^{0}) add αυτων c. DEG al pl vv pm Chr al | επ .. E εις | ηλθον .. D^{gr} κατηντησαν | E εις το Ικ.

52. τε c. AB 13. 100. al^{5} vg syr aeth^{utr} arP cat .. ς δε c. CDEG lot^{i} al longe pl syrP cop sah al Chr al

XIV. 1. αυτους .. D^{gr} αυτον | ουτως .. D add προς αυτους, item E praem, similiter syr | πιστευσαι (D -ευειν) .. E θαυμασαι (sed add και πιστευσαι post πληθ.)

2. απειθησαντες c. ABC lot^{i} al plus^{16} (item vg *qui increduli fuerunt* [am -*rant*]) cat Thph^{2} .. ς -θουντες c. EG al pl Chr al | οι δε usq επηγειραν : D syrP mg οι δε (d om) αρχισυναγωγοι των ιουδ. και οι αρχοντες της συναγωγης (syrP om τ. σ.) επηγαγον (d syrP *incitaverunt*) αυτοις (d syrP om) διωγμον κατα των δικαιων (syrP om κ. τ. δ.) | D syrP mg demid Cassiod in f. add ο δε κυριος εδωκεν ταχυ ειρηνην, item E Bed^{gr} ο δε κυρ. ειρ. εποιησεν (Rom. corrector.: *Non subäcias* Deus autem pacem fecit.)

3. διετριψαν (A -τριβον) .. E syr syrP c. ob. add εκει | D διατρειψαν-τες παρησιασαμενοι (* -σιαμενοι) | A μαρτυρ. επι τω | διδοντι (133. -ντος) c. ABDE al fere^{50} vg al pm cat Chr Oec .. ς (= Gb Sz) και διδοντι (lot^{i} -ντος) c. CG al mu aeth^{utr} Thph$^{1.2}$.

4. D ην δε εσχισμενον | οι δε .. D αλλοι δε | D syrP mg add in f. κολλω-μενοι (hoc et. syr) δια τον λογον του θεου

5. τε (e *autem*) .. al Chr (vg etc) om | D των ιουδαιων | αυτους .. E ante και λιθοβ. pon

6 *συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον* 7 *κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.*

8 *Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν.* 9 *οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι,* 10 *εἶπεν μεγάλῃ τῇ φωνῇ Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει.* 11 *οἵ τε ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν*

6. *συνιδοντ.* (lot^{i} al *συνειδ.*) .. D* d add *και* | *κατεφυγ.* .. C*** 40. al mu (sed aliq praem) Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ add *οι αποστολοι* | Ln *εις λυστρ.* c. C* D* | *περιχωρον* .. DE add *οληv*, vg praem. Praeterea syrP mg vv. 5 et 6. sic habet : *Et iterum excitaverunt persecutionem secundo Iudaei cum gentibus; et lapidantes eos eduxerunt eos ex civitate, et fugientes pervenerunt in Lycaoniam, in civitatem quandam quae vocatur Lystra, et Derben.*

7. *ησ. ευαγγ.* c. CEGH al longe pler d cat Chr Thph Oec .. Ln *ευαγγ. ησ.* c. ABDE^{gr} lot^{i} al | D add in f. *και εκεινηθη ολον το πληθος επι τη διδαχη* (d *in doctrinis*)· *ο δε παυλος και βαρναβας διετριβον εν λυστροις,* item E Bed^{gr} vg^{sixt} *τον λογον του θεου· και εξεπλησσετο πασα η πολυπληθια επι τη διδαχ. αυτων· ο δε π. και βαρν. διετρ. εν λυστρ.*

8. B *αδυν.* ante *εν* pon, D 137. *εκαθ.* ante *αδυν.*, DE etc (vide ante) om *εν λυ.* | D om *χωλ.* (Gb^{0}) | D* *της μητρος* | *αυτου* c. ABCDE lot^{i} al fere^{15} cat .. ς (= Gb Sz) add *υπαρχων* c. GH al pl (69. *ων*) Chr al :: ex 3, 2. | *περιεπατησεν* c. ABC lot^{i} al mu cat .. ς^{e} (*ς περιεπεπ.*) Gb Sz *περιπεπατηκει* c. DEGH al pl Chr al (Thph$^{1\cdot}$ *περιεπατηκει*)

9. *ηκουσεν* (Gb″) c. ADEGH lot^{i} al pl vg al cat Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ .. ς *ηκουε* c. BC al pm sah syrP Oec | *λαλουντος* .. D add *υπαρχων εν φοβω*, tum pergit *ατενισας δε αυτω ο παυλος,* E *προς ον ατεν. ο παυλ.* | *εχ. πιστ.* c. ABCD lot^{i} al^{10} fere am demid fu al sah al cat .. ς *πιστ. εχ.* c. EGH al pl vg^{ed} Chr al

10. *τη* c. AD**EGH al fere omn cat Chr al .. Ln om c. BCD lot^{i} | *αναστηθι* c. ABGH lot^{i} al longe pl vg syrP txt cop al$^{1\cdot 5\cdot 8\cdot}$ aeth^{utr} arP Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln praem *σοι λεγω εν τω* (E al om) *ονοματι του κυριου* (al om *τ. κ.*, E al sah syr al add *ημων*) *ιησου χριστου* (al cat Thph$^{2\cdot}$ om *χρ.*) c. CDE al pm Bed^{gr} vv pm cat Thph$^{2\cdot}$ (:: cf 3, 6.) | *ορθος* .. EG^{r}H al mu syrP mg Thph$^{1\cdot}$ *-θως* .. D syrP mg add *και περιπατει* | *ηλατο* (E vv aliq praem *παραχρημα*, D *ευθεως παραχρ.*) c. ABC(D* *ανηλατο*, ** *ανηλλατο*) lot^{i} al pm vg (*exilivit et ambulabat*) al Chr cat (al mu Dam *ηλλατο*, E *εξηλλατο*) .. ς (= Gb Sz) *ηλλετο* c. GH (*ηλετο*) al pl syrP Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ | B* om *και* sec

11. *τε* c. AB 40. al aeth^{utr} syr (cop *igitur*) cat .. ς *δε* c. CDEGH lot^{i} al pler vv pl Chr al | C *ιδοτες* | O .. B *οπερ* | *παυλος* c. ABCDE al Chr cat .. ς praem *ὁ* c. GH lot^{i} al longe pl Thph al | D om *την* | *λυκαονιστι*

πρὸς ἡμᾶς, 12 ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δίαν, τὸν δὲ Παῦλον
Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 ὅ τε ἱερεὺς
τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ
τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. 14 ἀκού-
σαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ
ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες 15 καὶ λέγον-
τες Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν
ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμῖ̈ς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-
4, 24. στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 16 ὃς ἐν ταῖς παρῳχη-
17, 24 ss. μέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν·
17 καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν

(D 68. λυκαωνιστ., item antea D* λυκαωριας) c. ABCDEH etc .. G -ιστῆ, lot^{i} -ιστὴ | D al τοις ανθρ.

12. τε (d cop om) .. D al^{5} e Chr δε | τον pr c. ABC* (D nec τον nec μεν habet) lot^{i} al vg al pm cat .. ς (Gb^{00}) add μεν c. C***EGH al pler syrP cop al Cyr^{cat} Chr al | Διαν c. DEGH lot^{i} 15. 40. 68. 12.^{lect} (al sine dubio) .. ς (Ln 49.) Δια c. ABC al pl (:: formam acc. 3. decl. cum ν finali quum tantam auctoritatem fere nusquam habeat, h. l. a textu non arcendam duxi. Poterat illa quidem hoc in nomine prae ceteris usitata esse.) | ὁ c. ABC***EGH lot^{i} al pler cat Chr al .. C*D al om

13. ο τε c. ABC (c Τοτε sed T erasum) al^{6} (et lot^{i} 12.^{lect} τοτε ο) vg syr aeth^{utr} al Chr cat .. ς ο δε c. D (D 96. οι δε ιερεις - - ενεγκαντες - - ηθελον) EGH al pler cop sah syrP al Thph$^{1.2.}$ Oec | D 137. του οντ. Διος | προ .. lot^{i} προω (sic) των πυλων | D* om της | πολεως c. ABC*D lot^{i} al mu vg cop sah al mu cat .. ς (= Gb Sz) add αυτων c. C***EGH al pl syrP al Chr al | D ταυρ. αυτους, item E 137. στεμμ. αυτοις | Gb' ηθελον c. DH lot^{i} al mu tol (aeth^{PP} *et adduxerunt sacerdotem Iovis - - et voluerunt sacrific. iis.* Sed aeth^{ro} *et adduxer. sacerdos - - et voluerunt* etc) Thph$^{1.}$ (soli D 96. supra οι ιερεις ενεγκαντες) | D επιθυειν

14. D ακουσας δε (D syr om οι αποστ.) | αυτων c. CDEGH lot^{i} al longe pl Chr Thph Oec .. Ln εαυτων c. AB al^{4} cat | εξεπηδησ. c. ABC*DE lot^{i} al mu vg al pl cat Chr Thph$^{1.}$ comm .. ς (= Gb Sz) εισεπηδ. c. C***GH al pl Thph$^{1.}$ txt Thph$^{2.}$ | εις .. C επι

15. και (sah om) λεγοντ. (D* φωνουντ.) .. 18. 100. om | τι .. A* ει (corrige εις?) τι | D om και | H al om υμιν (flor *vivos* pro *vobis*), C al Chr Ir^{int} ante εσμ., al post ανθρ. pon | υμας .. D flor Ir^{int} υμιν τον θεον, et DE flor Ir^{int} pergunt οπως (E ινα) απο τ. τ. μ. επιστρεψηται (E -φητε) | θεον ζωντ. (Gb'') c. ABCD**(D* al praem τον)E lot^{i} al Ath Thdrt cat .. ς τον θε. τον ζωντ. c. GH al longe pl Chr al | ος εποι. .. D τον ποιησαντα

17. καιτοιγε c. C***GH lot^{i}** al longe pler Chr Thdrt Thph Oec cat .. Ln καιτοι c. ABC* lot^{i}* al^{2} cop sah Ath .. DE καιγε | εαυτον c. CD(post

ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. 18 καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς 2 Co 11, 25.
πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. 20 κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. 21 εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν

αφηκ. pon)GH al ut vdtr omn Ath Chr Thdrt al .. Ln αὐτον c. ABE (:: cf ad Lc 8, 5.) | G ἤφηκεν (sic) | αγαθουργων (Gb″) c. ABC lot^{i} al mu Ath cat .. ς αγαθοποιων c. DEG(H αγαθοπων) al pl Chr Thdrt al | lot^{i} ουρανονθεν | υμιν (Gb Sz) c. B(e Wo. Ceph.)CDEGH al pm flor m syrP sl Ath Thdrt Thph$^{1.2.}$ cat Ir^{int} (ex cdd pl) .. ς ημιν c. min pl cop arP sl^{rec} Chr Oec; sah syr ar^{e} Leo αυτοις (ad αγαθουργ. trahentes) .. A lot^{i} 13. vg aeth^{utr} Ir^{int} (ex cdd^{2} et eddaliq) om (Gb″ 49.)| A lot^{i} al vg al διδ. υετ. | DE εμπιμπλων (D επ.) | τας .. D* om | υμων c. CDE lot^{i} al mu m am fu demid tol flor syrP sl Ath Thdrt Thph$^{1.}$ Ir^{int} al .. ς (= Gb Sz) ημων c. AB(e sil.)GH al pl vg^{ed} cop aeth^{utr} arP Chr Thph$^{2.}$ Leo al (Rom correct : *Non mutes* nostra *in* vestra.) .. syr sah ar^{e} αυτων

18. D cop sah μογις | C* κατεπαυσαντο | C lot^{i} al^{25} fere syrP ^{mg} arm sl$^{1.7.}$ et^{ed} cat add in f. αλλα πορευεσθαι εκαστον εις τα ιδια

19. επηλθαν c. AB lot^{i} .. ς -θον c. CDEGH al fere omn. Praeterea CDE Bed^{gr} lot^{i} al^{40} fere syrP ^{mg} arm sl^{ed} ar^{e} cat Cassiod praem διατριβοντων δε (D*^{gr} d al? om) αυτων (40. add εκει, 98. εν λυστροις) και (c om) διδασκοντων omisso δε sq (Ln$^{ed.\ min.}$ receperat, excepto δε post διατρ. et servato δε sq, adnectens praecedentibus) | DE Bed^{gr} vg al Cassiod τινες απο αντ. κ. ικ. ιουδ. (D ιουδ. απο ικ. κ. αντ.)| και πεισ. (D 31. επεισεισαντες, e *commoventes*, d *cum insticassent*) τ. οχλ. .. C lot^{i} al plus^{30} syrP ^{mg} arm sl^{ed} και διαλεγομενων αυτων παρρησια επεισαν (lot^{i} al pl ανεπ.) τ. οχλ. αποστηναι απ (al om) αυτων λεγοντες οτι ουδεν (180. om) αληθες λεγουσιν αλλα παντα (lot^{i} αλλ απαντ.) ψευδονται | A al cat λιθοβοληςαντες | εσυρον c. ABCH lot^{i} al pl Thph$^{1.2.}$ Oec cat,.. DEG al mu Chr -ραν (49.) | νομιζοντες c. ABD lot^{i} 13. 40. .. ς (49.) -σαντες c. CEGH al pler cat Chr al | τεθνηκεναι c. ABC lot^{i} al^{11} cat .. ς (49.) τεθναναι (D αυτον postpon) c. DEGH al longe pl Chr Thph$^{1.2.}$ Oec

20. των μαθ. αυτον (D* d -του) c. ABCD lot^{i} al mu Chr cat .. ς αυτον (G al -των) τ. μ. (E add αυτου) c. EGH al pl Thph$^{1.2.}$ Θec | D την λυστραν πολιν | D* την επαυριον

21. ευαγγελιζομενοι c. ADEH .. ς -σαμενοι c. BCG lot^{i} al ut vdtr omn vg al cat Chr al | τε .. D 40. 96. cop sah δε | την π. εκ. .. D^{gr} τους εν τη πολει | D μαθ. πολλους υπεστρεφον | D al Chr Thph$^{2.}$ om την | εις

Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, 22 *ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.* 23 *χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν.* 24 *καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν,* 25 *καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀτταλίαν,* 26 *κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.* 27 *παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον*
1 Co 16, 9. *ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως.* 28 *διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.*

XV.

Gal 5, 25. 2, 1. 1 *Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε*

Ικο. κ. εις Αντ. c. ACE^{gr} lo^{ti} 13. 40. al fere^{10} cat .. ς (49.) om bis *εις* c. BDGH al pl e Chr al

22. C al vv aliq Thph^{2}· Oec (non Chr Thph^{1}·) *και παρακ.*, D^{gr} vg (non fu tol al) *παρ. τε* | D* *ελθειν*

23. *κατ* (D al *κατα*) *εκκ. πρ.* c. ABCD lo^{ti} al mu vg syr arm arP cat .. ς *πρ. κ. εκκ.* c. EGH al pl vv pm Chr al | D *προσευξ. δε*, al vv pler (non sah) *και πρ.* vel *πρ. τε* | G *αυτοις* | D 78. 137. (*crediderunt* vg d e) *πεπιστευκασιν* (78. 137. praem *και*)

24. D cop *διελθ. δε* | D *ηλθαν* | *εις την* c. BCE lo^{ti} al cat .. ς (Ln) om *την* c. ADGH al pler Chr al

25. A lo^{ti} *εις* (lo^{ti} add *την*) *περγην*, item *in pergen* am fu demid al; d *apud pergen* | *τ. λογον* .. ACE lo^{ti} al mu vv mu add *του κυριου* vel (ut E ar^{e}) *τ. θεου* | *ατταλιαν* c. AB*CDE al mu cat .. ς (Ln 49.) *-λειαν* c. B**GH al pl | D 137. syrP c.* add in f. *ευαγγελιζομενοι αυτους*

26. *απεπλευσαν* (H *ανεπλ.*) .. B* om

27. D *συναξαντες*, lo^{ti} al *συνάγοντες* | *ανηγγελλον* c. ABC(D *ανηγγειλον*) lo^{ti} (*-γγελον*) al mu cop syr cat .. ς *ανηγγειλαν* c. GH al pl vg al pl Thph Oec, item E Bas Chr *απηγγειλ.* | D al sah al o *θε. εποι.*, et D pergit *αυτοις* (** om) *μετα των ψυχων αυτων*

28. *διετρ. δε* c. ABCD lo^{ti} 40. al^{8} vg aeth^{utr} arm cat .. ς (= Gb Sz) add *εκει* c. EGH al pl vv pm Chr al | lo^{ti} om *ουκ*

XV. 1. *τ. αδελφους* .. 8. 137. syrP ^{mg} *των πεπιστευκοτων απο της αιρεσεως των φαρισαιων* | *περιτμηθ.* (Gb″) c. AB(* *περιθμητε*)CD lo^{ti} al^{7} Const Ath Epiph cat .. ς *περιτεμνησθε* c. EGH al pler Chr al | *μωυ-*

σωθῆναι. 2 γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον 15, 7.
καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. 3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. 5 ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως

σεως (ADG al pl μωσ.) c. c**(vel***)DEGH al fere omn Const Ath Chr Thph Oec cat .. Ln praem τω c. ABC* lot^{i}. Sic D syrP mg : περιτμ. και τω εθ. μω. περιπατητε (Const post μωυσ. add και τοις εθεσιν οις διεταξατο περιπατητε) | δυνασθε (et. Amm^{cat} al mu) .. c al cat δυνησησθαι (al cat -σεσθε)

2. δε c. BCDE^{gr}G lot^{i} al mu cop sah cat .. ς Ln ουν c. AEH al pl d vg syrP al (syr al και γεν.) Chr al | D^{gr} εκτασεως | κ. ζητησ. c. ABCDGH lot^{i} al plus^{60} sah al Const Chr Thph$^{1\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) κ. συζητ. c. pauc ut vdtr min Thph$^{2\cdot}$ Oec .. plane om (Gb^{00}) E 68. vg cop Hier | DE om τω sec | πρ. αυτ. .. D^{gr} (cop sah ut vdtr) συν αυτοις | εταξαν usq προς .. D syrP mg ελεγεν γαρ (d *autem*) ο παυλος μενειν ουτως καθως επιστευσαν (haec omnia et. bodl) διισχυριζομενος (δισχ. om d; syrP *sicut quis crediderit firmiter*) · οι δε ελθοντες απο ιερουσαλημ παρηγγειλαν αυτοις (syrP *iusserunt tunc*) τω παυλω και βαρν. και τισιν αλλοις αναβαινειν προς (d om προς, hinc *quosdam alios ascendere apostolos* etc) | E εταξαντο | c al cat και τους πρεσβ. | E εν ιερουσ. | περι .. D 137. praem οπως κριθωσιν επ αυτοις (D^{**} 137. -των), eadem syrP c.* post πε. τ. ζη. τουτ.

3. E εκπεμφθ. | την τε c. BCD lot^{i} al cat .. ς om τε c. AEGH al pler Chr al | DH al Thph$^{1\cdot}$ και την σαμ. (CDEH -ριαν)

4. ιερουσαλημ c. CDEGH al longe pler cat Chr Thph Oec .. Ln ιεροσολυμα c. AB lot^{i} al^{2} | παρεδεχθ. c. ABD** (* παρεδοθησαν) lot^{i} (:: παραδεχεσθ. τινα paullo inusitatius nec alibi in N. T. nisi ex LXX Heb 12, 6. : hinc usitatiora substituta, quae ipsa alibi non fluct) .. ς (49.) απεδεχθ. c. CEGH al longe pl Chr Thph Oec; al cat υπεδεχθ. et προσεδεχθ. Praeterea CD** (*μεγως) 137. sah syrP c.* Amb Cassiod add μεγαλως | απο c. BC al^{4} ac plur cat .. ς (Ln) υπο c. ADEGH lot^{i} al longe pl Chr al | D* απηγγειλαντες (** -λαν τε) | D al εποι. ο θε., lot^{i} ο θε. post μ. αυτ. | c***GH al^{15} fere sl arP Thph$^{2\cdot}$ add in f. και οτι ηνοιξεν τοις εθνεσι (GH -σιν) θυραν πιστεως

5. εξ. δε τ. των απο .. D syrP mg οι δε παρραγγειλαντες αυτοις αναβαινειν προς τους πρεσβυτερους εξανεστησαν λεγοντες (om λεγ. sq) τινες (om των et. Thph$^{1\cdot}$) απο (syrP mg εξαν. κατα των απ. οντες

τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
15, 2. τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆς δὲ συνζητήσεως γενομένης ἀναστὰς
Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι
10, 9 ss. ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
8 καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα
11, 15. τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε
καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 νῦν οὖν
15, 28. Gal 5, 1. τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν
μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,

---

απο) | A τινες ανδρες | πεπιστευκοτες .. G al[15] fere -κοτων (al praem των) | οτι .. E ως | τε .. D* δε | μωυσ. c. BCEH al pm .. ADG al pl μωσ.

6. τε c. lot[i] al aliq BC vg aeth[utr] arP (al?) .. ς (Ln) δε c. ADEGH al pl cop sah al mu cat Chr al | D om οι sec | λογου .. E 137. syrP [mg] ζητηματος, 65. ρηματος

7. δε .. lot[i] d syr τε | συνζητ. c. BCDE; item ς συζητ. c. GH al pl .. A lot[i] al mu cop sah ζητησ. | D* ανεστησεν εν πνευματι (ε. πν. vel ε. πν. αγι. add et. 137. syrP [mg] Cassiod) πετρ. και ειπεν | εν υμ. (om ε. π. al[2] syr sah vg[ed] ap Gb aeth[utr]) εξ. ο θε. (hoc ordine et. am fu demid) c. ABC lot[i] al Const cat, item εν υμ. ο θε. εξελ. vel alio ordine al mu vv mu Chr Ir[int] .. ς ο θε. εν ημιν εξ. c. EGH al pl vg[ed] al Thph Oec Amb Rebapt .. D*[gr] 137. ημειν (D** praem εν) ο θε. εξ. | D*E 96. δια στομ.

8. D ο δε καρδ. ο θε. | C διεμαρτυρησεν | δους c. AB lot[i] al Did[int] .. ς (Gb[o]) Ln add αυτοις c. CE(E sah vg Amb Rebapt om αυτοις antecedens)GH al pl vv pl cat Const Chr al Ir[int] (105. post αγιον pon); D Hier επ αυτους

9. A* om και | ουθεν c. BGH al mu Const[ed] Mans .. ς (Ln) ουδεν (Thph[2]. Oec[com] ου) c. ACDE al pl cat Chr al | D om τε

10. E aeth[utr] και νυν ουν (aeth quoque) | C* om ουν (vdtr) | τ. θε. (Hil al *dominum*) : ita et. Const Chr Thdrt al mu Ir[int] .. om vg[ms] Hier[2] Haymo (Ambrst al : *quid imponitis* vel *vultis imponere*) | GH al mu επιθηναι

11. του κυριου c. ABCDEGH lot[i] al pl Const Chr Thdrt Thph Oec cat .. ς (= Gb Sz) om του c. min non ita mu | ιησου c. ABEGH lot[i] al pl am fu demid al sah syrP aeth[ro] al Chr Thdrt al Tert al .. ς (= Gb Sz) add χριστου c. CD al pm vg[ed] syr cop aeth[PP] al cat Const Thph[2]. Oec | D[gr] πιστευσομεν

καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς 2 Pe 1, 1.
ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 καὶ
τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται
16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ *Am 9, 11. 12
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ
ἀνορθώσω αὐτήν, 17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν
ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ
ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα 18 γνωστὰ
ἀπ' αἰῶνος. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν
ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ
ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας

12. *εσιγησεν* (C *-σαν*) *δε παν* (E al *απαν*) .. D syrP c.* *συνκατατεθεμενων* (d *desponentes;* syrP *quum assensissent*) *δε των πρεσβυτερων τοις υπο του πετρου ειρημενοις εσειγησεν παν* | D* *βαρναβαν κ. παυλον εξηγουμενοι* | lo^{ti} *εξηγουμενου*

13. *απεκρ. ιακ. λεγ.* .. D syr *αναστας ιακ. ειπεν*

14. *επεσκεψ.* .. E *επελεξατο,* 137.* *εξελεξ.,* al pauc aliter | C *εξ εθν. λαβ.* | *τω* c. ACDE lo^{ti} al mu vg syr^{utr} sah (aeth^{utr} om *τ. ον. α.*) cat Const Chr Procop Thph$^{1\cdot com}$ Thph$^{2\cdot}$ Ir^{int} Rebapt al .. *ς* (Gb^{00}) praem *επι* c. BGH al pl cop al Thph$^{1\cdot txt}$ Oec

15. *τουτω* .. GH al *τουτο,* D* d Ir^{int} *ουτως* | D* *συνφωνησουσιν*

16. D* d *μετα δε* | D *επιστρεψω* | *δαυειδ, -ιδ, -βιδ* cf ad Mt 1, 1. | B *κατεστρεμμενα,* item al^{3} Procop *-στραμμενα* .. E *ανεσκαμμενα* | C* (vdtr) 68. al *οικοδομησω* sec loco

17. E 69. Chr^{2} om *αν* | *κυριον* .. D arP *θεον* | *ο ποιων* c. ACD**EGH al ut vdtr omn Chr al .. Ln *ποιων* c. B(D* *ποιησει*); d e vg Ir^{int} Rebapt al *faciens* | *ταυτα* c. ABCD lo^{ti} al mu vg cop aeth^{utr} (sah om *ο ποι. τα.*) Const Ir^{int} Rebapt al .. *ς* (= Gb Sz) add *παντα* c. H al pm syr al cat Chr al; praem EG al mu syrP sl^{ms} Thph$^{1\cdot}$

18. *γν.* (sah add *haec*) *απ αι.* c. BC lo^{ti} al^{18} cop sah arm (ap Sz), item praemissis *α εστιν* et addito (32. om) *αυτω* al^{5} sl^{ms}, item ar^{e} *γν. α. αι. τω κυριω,* aeth^{utr} *quod notum est* (aethPP add *domino* sive *deo*) *απ αιω.* .. *ς* (= Gb Sz) add *εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου* c. EGH al pl syrP cat Const Chr al .. Ln *γνωστον απ αι.* (D vg syrP mg Ir^{int} add *εστιν*) *τω κυριω* (syrP mg om) *το εργον αυτου* c. AD vg syrP mg arm Ir^{int} .. syr *nota sunt a saec. opera dei.* Diff al. Gb totum versum omitti vult (Gb^{0}) sine teste.

20. CH lo^{ti} al mu Chr al *αλλ* | *του* .. H om | *απο* c. ACE^{gr}GH al longe pl d vg cat Const Chr al Ir^{int} .. Ln om c. BD^{gr} lo^{ti} al^{4} e Oec | D Ir^{int} Ambrst (*sophistae Graecorum non intelligentes -- adulterarunt scriptu-*

καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ
Gal 1, 7. ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς

---

ram quartum mandatum addentes: et a suffocato -) al (passim non satis patet utrum ad v. 20. an ad v. 29. a pp respiciatur; at vdtr de utroq versu idem valere. Hinc vide ad v. 29.) om *και του* (Ln om *του* c. AB lo^{ti} [om et. *του* sq] al, vide et. Const) *πνικτου* (Gb^{0}) contra ABCEGH al ut vdtr omn vv omn (Clem Or testantur ad v. 29.) cat Const (sic habent : *απο των αλισγ. των εθνων ειδωλοθυτου κ. αιματος κ. πνικτου κ. πορνειας*) Chr Thph Oec Evant (vg cop pp^{lat} *των -κτων*). Praeterea cf ad v. 29. | D al^{7} sah aeth^{utr} sl^{7}· et^{ed} Ir^{int} al (vide similiter ad v. 29.) add in f. *και οσα* (al add *αν*) *μη θελουσιν* (al *-λωσιν*) *εαυτοις* (al *αυτοις*) *γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετερος μη ποιειτε* (al Ir^{int} *ποιειν* : sah *εαυτ. γιν., μη αυτο γινεσθ. ετι*)

21. *μωυσ.* c. BCDH al pm .. ς *μωσ.* c. AEG al pl | C al *τ. κηρ. αυτ. κατ. πολ. εχει*, cop sah *εχ. τ. κηρ. κα. πο.*, D syr^{P} *κα. πολ. εχει τους κηρ. αυτ.* (D h. l. repetit *εχει*, d *habent*, sed D^{**gr} om). Liberius vv aliae.

22. A om *εξ αυτων* | *τω παυλω* c. ABCE lo^{ti} al ut vdtr pl cat Thph$^{2/}$ (habet et. *τω βαρν.*) .. DGH al fere^{30} Chr Thph$^{1/}$ Oec om *τω* (Gb^{00}) | *καλουμενον* (Gb′) c. ABCDEG lo^{ti} al cat Const .. ς *επικαλ.* c. H al longe pl Chr Thph Oec | *βαρσαββ.* c. ABCEGH lo^{ti} al mu am cop sah Const (D *βαραββαν*, fu aeth^{ro} *βαρναβαν*) .. ς *βαρσαβαν* c. min pl vg^{ed} syr^{utr} al Chr Thph Oec cat

23. *διὰ χ. αυτ.* c. AB vg cop aeth^{ro} .. ς add *ταδε* c. EGH lo^{ti} al pler syr^{P} (syr *ουτως*) al cat Const Chr al .. CD aeth^{PP} add *επιστολην περιεχουσαν ταδε*, sah *επιστ. ουτως*, syr$^{P\ mg}$ *epistolam et mittentes, in qua erant haec* (Rom. correct.: *Non subiicias quod quidam* epistolam continentem haec) | *και οι αδ.* c. EGH al longe pler syr^{utr} cop aeth^{utr} al cat Const Chr Thph Oec .. Gb^{0} Ln om *και οι* c. ABCD lo^{ti} 13. vg arm Ath^{int} Ir^{int} Pacian Vig .. 34. sah plane om; item Clem Or Cyr^{hr} 4, 28. libere citantes (Clem om et. *κ. οι πρεσβ.*) | C* om vdtr *τοις* pr| D *τοις εξ εθν. αδελφ.*

24. B arm (*ως εξ ημων*) Const Vig (non Chr al Ir^{int} Pacian al) om *εξελθοντ.* (al om *εξ ημ.*, aeth^{ro} om *εξ η. εξελθ.*) .. G *ελθοντες* | D* *εξεταραξαν* | *τ. ψυχ. υμων* c. ABD lo^{ti} al vg cop sah aeth^{ro} Const Epiph Ath^{int} Vig Bed .. ς (Gb^{00}) add *λεγοντες περιτεμνεσθαι* (E Bed^{gr} add

ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ 5, 32. ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορ- 15, 10. νείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε. 1 Co 8, 1 ss.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συν-

δει, Chrcdd pler περιτεμνειν αυτους τα τεκνα) και τηρειν τον νομον c. CEGH al pler syrutr aethPP al (Chr) Thph1. 2. Oec (Irint dicentes Circumcidimini et servate leg. post διεστ.)

25. Η γεναμενοις | εκλεξαμενους (d Irint electos) c. CDEH al ut vdtr longe pl Const Chr Thph Oec cat .. Ln -νοις c. ABG loti al9 | Const εκπεμψαι | Dgr αγαπ. υμων

26. D Irint την ψυχην | DE 137. Bedgr syrp mg add in f. εις παντα πειρασμον

27. E λογου πολλου | Dgr απαγγελουντας, 137. καταγγελλαντας | τα (31. om) αυτα .. D* ταυτα, item haec d sah syrP aethPP (ro om)

28. τω αγ. πν. c. CDEGH loti al pler cat et Sevcat Const Cyrhr Bas2 Chr Thph Oec Cyp Pacian .. Ln τω πν. τω αγ. c. AB loti al4 (vg al pler, item Irint Tert al) Clem Epiph | D 105. πλειον | των επαναγκες (-καις AC[D** teste Wtst] al Const) c. A al6 Clem2 Epiph124. et892. Cyr Orint Athint Pacian (sed diff mss) .. ς (Gb00) add τουτων c.EG al pl Chr Oec, idem Ln praem c. BCD(* om των)H loti al mu vg al Const Thph Irint al (aethutr sic : πλὴν τούτων. Ἐπάναγκες ἀπέχ. etc)

29. και πνικτων c. A*BC loti 137. cop sah cdd ap Hier (vide post) Clem2 Orint (Or τα πνικτα, ad sensum citat) Cyrhr 1 cdd mu (contra cdd pler και omiserunt) Gaud (*a sang. id est suffocatis*) .. ς κ. (am fu al Athint Cassiod om) πνικτου c. A**EGH al pler vg al mu cat et Ammcat Epiph124 Thdrt (sed alaliq Epiph Thdrt et. ειδωλοθυτου) Const Chr al Vig (:: cf v. 10.) .. ea om (Gb0) D Irint Cyp Tert Amb Pacian Hier (in Gal 5, 2. *ab idolothytis et sanguine sive ut in nonnullis exx. scriptum est et a suffocatis*) | πορνειας .. D al fere10 vv aliq Irint Cyp add και οσα (al add αν) μη θελετε εαυτοις (vel αυτοις, al add υμιν) γινεσθαι (D γειν.) ετερω (vel -ροις) μη ποιειτε (D* ποιειν) | εξ. .. D αφ, item *ab* d e vg Irint al | πραξετε (et. Did al mu Irint al; d *agitis*) .. CDgrGH al aethro πραξατε, E al Thph2. πράξητε, et D Irint Tert add φερομενοι εν τω αγιω πνευματι (Irint *ambulantes in sp. sa.*, Tert *rectante vos sp. sa.*)

30. ηλθον c. EGH al longe pl vv pl Chr Thph1. Oec .. Gb" Ln κατηλθον c. ABCD (praem εν ημεραις ολιγαις) loti al mu vg aethutr Thph2. cat (:: cf 15, 1. et alibi)

αγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 *ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.* 32 *Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήρισαν·* 33 *ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς.*

35 *Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου.* 36 *Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν.* 37 *Βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συνπαραλαβεῖν καὶ Ἰωάν-*

30. D* *συναγοντες* | E *επιδεδωκαν*, al Thph1· *εδωκαν*

31. EG al *αναγνωντες*

32. *τε* c. ABCE^{gr}GH lot^{i} al pl d syr aeth^{pp} al (sah aeth^{ro} om) Chr Thph1· Oec cat .. ς^{e} (item Mill, non ς Gb Sz) *δε* c. D^{gr} al pm e vg cop syr^{p} al Thph2· | *οντες* (E *υπαρχοντες*) .. D add *πληρεις πνευματος αγιου* | D 18. om *πολλου* | *επεστηρισαν* c. (B vdtr, cf Lc 9 et 22.) CE al .. ς (Ln) *-ριξαν* c. A(B e sil.)DGH lot^{i} al pler cat Chr al (:: ct ad Lc 9, 51. 22, 32.)

33. *αποστειλ. αυτους* c. ABCD lot^{i} al mu vg sah aeth^{ro} al cat Thph2· Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) *αποστολους* c. EGH Bed^{gr} al pl cop syr^{utr} al Chr al

34. ς (Gb^{00}) *εδοξε δε τω σιλα* (D *σειλεα* d *sileae*, aeth^{utr} *παυλω*) *επιμεινai αυτου* (CD* *αυτους*, al^{2} *αυτοις*, D** *προς αυτους*, al *αυτοθι*; d *sustinere eos;* praeterea D vg^{ed} arm [non^{ed} ven] sl^{ed} Cassiod add *μονος δε ιουδας εποριυθη*, insuperque vv eaedem et Cassiod add *Jerusalem*) c. CD al mu vg^{ed} sah syr^{p} c.* (item in syr add Tremell, de suo ut vdtr) arm ar^{e} sl^{ed} Thph2· Oec (aeth^{utr} *Et perseveravit Paulus manens* [aeth^{pp} add *ibi*]) .. om c. ABEGH lot^{i} al fere^{50} am fu demid al syr cop sl$^{5\cdot s\cdot}$ ar^{p} Chr Thph1·

35. D *ο δε παυλος* | D* *και μετα ετερ.* | *κυρ.* (vv aliq *θεου*) .. D^{gr}* om (?)

36. *πρ.* (180. add *τον*) *βα.* (180. al cat Thph2· add *ὁ*) *παυλ.* c. ABC lot^{i} al vg Thph2· cat .. ς *παυλ.* (D praem *ὁ*) *πρ. βάρν.* c. DEGH al pler vv pl Chr al | H 13. al *επισκεψομεθα* | *τ. αδελφ.* c. ABCD (D 137. 180. syr syr^{p} c.* al add *τους*) E lot^{i} al^{15} fere vv pl cat Chr .. ς (= Gb Sz) add *ημων* c. GH al pl (142. *ημων τους*) aeth^{utr} ar^{p} Thph Oec | *πολ. πασ.* c. ABC al cop .. ς *πασ. πολ.* c. DEGH lot^{i} al pler vv pl cat Chr al | D *εν οις* | *κατηγγ.* .. C al cat (cop syr^{utr}?) *εκηρυξαμεν* | E *το πως* | Add in f. syr^{p} c.* *ἤρεσε δὲ ἡ ἐπίνοια τῷ Βαρνάβᾳ.*

37. *εβουλευσατο* c. GH al longe pl Chr Thph1· Oec (D *εβουλευετο*) .. Gb′ Ln *εβουλετο* (al *ηβουλ.*) c. ABCE lot^{i} al fere^{12} cat Thph2· (vv ut vdtr omn *volebat* ut vg d e vel *voluit*) | *συνπαρ.* c. ABCDEG al .. ς (Ln 49.) *συμπαρ.* c. H al pler. Praeterea A *συνπαραλαμβανειν* | *και* (D al^{6} om, Gb^{0}) *ιωαννην* (DH *-αννην*) c. AB(B lot^{i} al *και τον ιω.*)CE lot^{i} al

νην τὸν καλούμενον Μάρκον· 38 *Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα*
ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔρ- 13, 13.
γον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 *ἐγένετο δὲ παροξυσμός,* Gal 2, 13.
ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν
παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.

40 *Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν παραδοθεὶς τῇ*
χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, 41 *διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν*
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

1 *Κατήντησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητής*

---

pm vg cop syrP arm Chr Thph^{3}· cat .. ς (= Gb Sz) *τον ιω.* c. (D vide ante) GH al pl sah syr aeth^{utr} al Thph^{1}· Oec | CD lo^{ti} al mu *επικαλουμενον* :: cf ad 12, 12.

38. *ηξιου* (cat *ηξιουτο*, e *volebat*, item syr ar^{e} sah aethPP *nolebat assumere* etc) .. D *ουκ εβουλετο λεγων* (d pergit corrupte : *hiis qui discesserunt ab eis a Pa. et nec simul venerunt ad opus - - hunc non adsumerent secum*) | A *αποστατησαντα*, D *αποστησαντα* | C** om *απο παμφυλ.* | D om *αυτους | εργον* .. D tol al (ap Ln) add *εις ο επεμφθησαν* (Rom. correct. *Nec hic addendum est* quo missi fuerant) | *συνπαραλαμβανειν* (*συνπ.* ut AB*CE; ς Ln 49. *συμπ.* c. B**GH etc) c. ABC lo^{ti} al^{5} cat (D *τουτον μη ειναι συν αυτοις*) .. ς *-λαβειν* c. EGH al pler Chr Thph Oec

39. *δε* c. ABD lo^{ti} al vg cop sah .. ς *ουν* c. CEGH al pler syrP arP cat Chr al | *παροξυσμος* : vide de hac re uberrime exponentem cat^{ox} p. 256 sqq., item Act. Barnab. in Act. apocr. p. 66 sq. | E *αποχωρησαι* .. al mu Chr Thph^{1}· *χωρισθηναι* | G *αυτους* | *τον τε* (H al Thph^{1}· *δε*) *βα. πα. τον* (A 177.* om) *μα. εκπλευσαι* .. D *τοτε βαρναβας παραλαβων τ. μα. επλευσεν*

40. E^{gr} *σαυλος* | D *επιδεξαμενος | του* (D* om) *κυρ.* c. ABD lo^{ti} al^{5} am fu demid tol al sah arP Thph^{2}· .. ς *τ. θεου* c. CEGH al pler vg^{ed} cop syr^{utr} al Chr al | *υπο* .. D *απο*

41. Ln *την κιλικιαν* c. BD cat Thph^{2}· | D vg^{ed} (item fu demid; non am tol al) syrP mg arm (sed non ed. Venet.) Cassiod add in f. *παραδιδους* (vg *praecipiens custodire*) *τας εντολας των* (vg syrP arm add *αππ. και των*) *πρεσβυτερων* (Rom. corr. *Haec verba a veteribus mss minime praetermittuntur, quamvis Graece absint*).

XVI. 1. *κατηντ. δε* .. D syrP mg Cassiod *διελθων δε* (d om) *τα εθνη ταυτα κατηντ.* (syrP *διελθοντες - - κατηντησαν*) | *δε εις* c. C(D vide ante)EGH al pler vg syrP mg al (sah syr *και κατηντ.*) Chr al .. Ln *δε και εις* c. AB al^{3} cop syrP | *λυστραν* c. CDEGH al pler vg al Chr al ..

τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πατρὸς δὲ Ἕλληνος, 2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουσαν αὐτοῖς φυλάσ-
15, 20. 29. σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἰερουσολύμοις.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον
18, 23. τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 7 ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν

Ln εἰς λυ. c. AB syrp txt etmg lot1 al3 Thph2· | D εκει την | γυναικος c. ABCDE lot1 al pm vg cop syrP al cat Chr Orint Hier (et. Thdrt, sed ipsum γυν. om) .. ς (= Gb Sz) add τινος c. GH al pl sah syr Thph Oec | ιουδαιας (fu al Aug al viduae, 25. ιουδ. χηρας) .. E om

2. εν λυστρ. .. lot1 ελλυστρ.

3. απαντ. c. ABEGH lot1 al pler Thph Oec .. Ln παντες c. CD al2| τον π. α. οτι ελλ. c. DEGH al longe pl syrutr Chr Thph1· Oec .. Gb' Ln οτι ελλην ο πατηρ αυτου c. ABC lot1 al mu cat Thph2· (οτι ο πα. αυτ. ελλ.)

4. παρεδιδοσαν c. ABC(-δουσαν)DE lot1 al .. ς -διδουν c. GH al pler cat Chr al | πρεσβυτερων c. ABCD lot1 al mu Bas Thph2· cat .. ς praem των c. EGH al pl Chr al | ιερουσολυμοις c. ABCD lot1 al vg Thph2· cat .. ς ιερουσαλημ c. EGH al pler Chr al | D versum sic: διερχομενοι δε τας πολεις εκηρυσσον και παρεδιδοσαν αυτοις μετα πασης παρρησιας τον κυριον ιν χν, αμα παραδιδοντες και τας εντολας (** add των) αποστ. και πρεσβ. των εν ιερ. Similiter syrP mg post τας πολ. add κηρύσσοντες μετὰ πάσ. παρρ. τὸν κύρ. ιν χν

5. D om τη πιστ. | E al fere10 Chrcdd aliq περιεσσευον

6. διελθοντες c. GH al pl (vg Ps-Athint transeuntes vetati [vetiti] sunt) Chr Thph1·2· Oec Ps-Athint2 558· .. Gb' Ln διηλθον c. ABCDE lot1 al pm (vv pl) cat Ps-Ath2, 10· Epiph Did al | γαλατικην c. ABCD lot1 al Caes .. ς praem την c. EGH al pler cat Ps-Ath Epiph892· Did al|τ. αγ. πν. .. al vv pl (et. vged am demid, sed non m fu al) Epiph al τ. πν. τ. αγ. | D μηδενι λαλησαι, sah ου λαλ.| D vged m cop al mu Ps-Ath τ. λογ. του θεου (non item Ps-Athint2, 558·) | Chr in f. add την φρυγ. κ. την γαλατιαν αφεντες (mss2 καταλιποντες) εις την μεσογαιον εσπευδον

7. ελθοντες (D* γενομενην, ** -νοι) c. GH al pl Chr Thph1·2· Oec .. Ln add δε c. ABCDE. lot1 al pm vv pm (syr aethutr και ελθ.) Ps-Ath Epiph Did al | επειραζ. (et. Did Epiph al mu) .. D syr ηθελαν | εις c. ABCD

Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ· 8 *παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα.* 9 *καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν.* 10 *ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συνβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.*

11 *Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην, τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν,* 12 *ἐκεῖθέν τε εἰς Φι-*

E lot^{i} al fere^{25} cat Epiph Cyr Chr Thph$^{2\cdot}$ al .. ς (= Gb Sz) *κατα* c. GH al pm Thph$^{1\cdot}$ Oec | *πορευθηναι* c. ABE lot^{i} al mu cat Cyr Ps-Ath Did Thph$^{2\cdot}$ .. ς *πορευεσθαι* c. CDGH al pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | *ιησου* c. ABC**(C* demid *κυριου*)DE lot^{i*} al^{7} vg syr^{utr} cop aeth^{utr} al cat Ps-Ath^{2,10} et$^{int\,2,558\cdot}$ Hier Or^{int} Vig al, item *του ιυ* al mu Cyr al .. ς (= Gb Sz) om c. GH al pl sah arP sl Chr Thph Oec (Epiph^{892} add *το αγι.*)

8. D *διελθοντες* | D^{gr} *κατηντησαν* | lot^{i} *τρωαδαν*

9. D^{gr} e syr *εν οραματι* | *δια νυκτ.* c. A(** itemq ut vdtr*)BD 40. al cat .. ς (49.) *δια* (C om) *της νυκτ.* c. CEGH lot^{i} al pler Chr al (:: cf ad Lc 5, 5. Act 5, 19. 17, 10.)|*τω π. ωφθη* c. BD**E lot^{i} 40. al vg .. ς (Ln) *ωφθ. τω π.* c. ACD*GH al pler syr^{utr} al cat Chr al | D syr sah *ωσει ανηρ* | *τις* h. l. c. ABCDE lot^{i} al aliq vg Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς post *ανηρ* c. GH al pler syr^{utr} al Chr al | *ην* h. l. c. ABCD** lot^{i} al vg cat Thph$^{2\cdot}$, al pauc syrP (*αν. τις μακ.*) post *μακεδ.* .. ς post *αν. τις* c. GH al pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. D*E (vide ante: *εν ορ.*) al aliq cop syr al (Chr$^{com\,lib}$ *και ιδου αν. μακ. εστ.*) om (49.)|D sah syrP c.* *εστως κατα προσωπον αυτου* | *παρακαλων* c. DGH al pl cop al Chr^{2} Thph Oec .. Ln praem *και* c. ABCE lot^{i} al fere^{20} vg al mu cat | D om *αυτον* | *και* .. d fu al cop sah om

10. CH al *ιδεν* | *ως δε* usq *οτι* .. D *διεγερθεις οιν διηγησατο το οραμα ημιν* (hucusque consentit sah) *και ενοησαμεν οτι* | *την* c. ADH al pler Chr^{com} Thph$^{2\cdot}$ Oec cat .. Ln om c. BCEG lot^{i} al^{5} Chr^{txt} Thph$^{1\cdot}$|*συνβ.* c. BCE .. ς (Ln 49.) *συμβ.* c. rell ut vdtr | *ο κυρ.* c. DGH al longe pl syr^{utr} sah arr Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec Ir^{int} .. Gb′ Ln *ο θεος* c. ABCE lot^{i} al plus^{10} vg cop Thph$^{2\cdot}$ Hier | *αυτους* (A al mu Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ *αυτοις*) .. D *τους εν τη μακεδονια*

11. *δε* c. AD (D 137. syrP^{mg} *Τη δε επαυριον αχθ.* [D** *αναχθ.*] *απο*) E lot^{i} al vg cop syrP^{mg} (syr al *και αναχθ.*) Chr Thph$^{2\cdot}$ .. ς (Ln) *ουν* c. BCGH sah syrP^{txt} al cat Thph$^{1\cdot}$ Oec | *της* c. GH al longe pl Thdrt Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec .. Gb^{0} Ln om c. ABCDE lot^{i} al^{6} Chr cat | *τη τε* c. H al longe pl vg syr aeth arr Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec, item D *και τη* .. Ln *τη δε* c. AB (*δ′*) CEG lot^{i} al^{5} cop sah syrP cat | D *επιουση ημερα* | AD** *νεαν πολιν*

12. *εκ. τε* c. H al longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec (item *et inde* vg syr cop aeth^{utr} arr) .. Ln *κακειθεν* c. ABCDE lot^{i} al plus^{10} cat Thph$^{2\cdot}$ .. G al

λίππους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολώνεια. ἦμεν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. 13 *τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν.* 14 *καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου.* 15 *ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μείνατε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.*

16 *Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολ-*

---

sah syrp *εκ. δε* | *πρωτη* .. d syr ar^{e} *κεφαλη* | *της* (B om) *μεριδος* .. e^{gr} sl *μερις* .. Gb^{0} c. D al^{5} syr^{utr} aeth^{utr} ar^{e} Chr | *της* sec c. BDGH al longe pl Chr Thph Oec .. Gb^{00} Ln om c. ACE lo^{ti} al fere^{10} cat | *κολωνεια* c. BH lo^{ti} (*κωλ.) al pl Chr Thph$^{1.}$ cat .. ς *κολώνια*, Ln *κολωνία* c. A(*κωλωνια*)CDE(*κωλονια*)G al pm Thph$^{2.}$ Oec | d^{gr} *ημιν* | *αυτη* (Gb′) c. D**GH al plus^{80} sl (al) Chr Thph$^{1.2.}$ Oec; item al mu *τη αυτη, αυτη, αυτη δε* .. ς Ln *ταυτη τη* c. ABCD*E lo^{ti} al mu vg al cat

13. *τε* .. D al e vg cop sah syrp Chr Thph$^{1.2.}$ (non Oec) *δε* | *πυλης* (Gb″) c. ABCD lo^{ti} al^{4} vg cop sah (item syr ar^{e} aeth^{PP} *πυλ. της πολ.*) auct^{vocat} .. ς *πολεως* c. EGH al pler syrp aeth^{ro} al Chr al | D al^{3} Thph$^{1.}$ *τον ποταμ.* | *ενομιζετο προσευχη ειν.* c. (A* vdtr) EGH al pler cat et Amm^{cat} Chr Thph$^{1.2.}$ Oec, item D Epiph *εδοκει* etc (*videbatur* vg d e syrp, *conspiciebatur* syr, *erat* ar^{e} aeth^{PP}) .. A**(B)C lo^{ti} (om *οὗ*) 13. 40. aeth^{ro} cop (*ubi cogitavimus quod orationes ibi fierent;* sah *in locum ubi precabamur*) arm (*ubi putabant* etc) *ενομιζομεν* (C *-ζαμεν*) *προσευχην* (B *-χη*) *ειν.* (al^{3} *ενομιζετο προσευχην ειν.*) : ita Ln | *συνελθουσαις* (D *-εληλυθυιαις*) .. CE aeth^{ro} add *ημιν*

14. D *της πολεως* | *ηκουεν* (E praem *ητις*) .. Gb′ *ηκουσεν* c. D*gr^{G} al pm vg Chr Thph$^{2.}$ Oec auct^{vocat} | *ο κυρ.* .. e^{gr} *ο θεος* | BD om *του* :: cf ad 13, 45. | aeth^{utr} om *προσεχ.* usq *παυλου*

15. *και* (D al aeth^{utr} al add *πας*) *ο οικος* .. praem *αυτη* E al fere^{15} fu demid al sah syr^{utr} al Chr cat | *τω κυριω* .. d^{gr} *τ. θεω* .. 11. 19. 24. 78.* 99. 126. om (et. ante *πιστην* et post *ειναι* ponitur) | *μεινατε* c. CGH al ut vdtr fere omn Chr Thph$^{1.2.}$ Oec cat .. Ln *μενετε* c. ABDE lo^{ti} 13.

16. *την* (Gb† Sz) c. ABCE lo^{ti} al^{8} Or Thph$^{2.}$ cat .. ς om c. DGH al longe pl Chr al | *πυθωνα* c. ABC* (D* ap Wtst) lo^{ti} al vg (et. am fu demid) Or (Cyr$^{hr278.}$ *τοῦ Πύθωνος ἐν ὀνόμ. χῡ τὴν ἀπελασίαν*, Isid$^{2,85.}$ *τὸν Πύθωνα*, Did^{cat} *περὶ τοῦ καλουμένου Πύθωνος μαντικοῦ πνεύμ.*) Amb .. ς *-νος* c. DEGH tol al (vv pler *spir. divinationis*, cop *sp. divinans*) cat et Amm^{cat} Chr Eust al Lcif | *υπαντ.* c. BCE lo^{ti}

λὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραξεν λέγουσα Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ

17, c. 21, 21.

2 Co 11, 25.

---

al mu Or cat (:: nec *υπαντ.* nec *απαντ.* inprimis fluct solet; tamen cf Lc 14, 31 et Io 4, 51. ubi pl *απ.* pro *υπ.* substituere) .. ς Ln *απαντ.* c. ADGH al pl Eust Chr al | C *παρειχετο*, Eust *παρεσχεν* | D* d *δια τουτου μαντευομενη*

17. *κατακολουθησασα* c. ACEGH al fere omn (lo^{ti} *παρακολ.*) Or Chr Eust al (d *persecuta est - et* [*και* et. D*] *clamabat*) .. BDG^{gr} 180. cat *κατακολουθουσα* | B Or om *τω* | *ημιν* .. G al plus^{15} *τω σιλα*, al pauc *τω σιλ. και ημ.* | D* (item d*) Lcif om *ανθρωπ.* | D *ευαγγελιζοντε* (*-τες) pro *καταγγ.* | *υμιν* c. BDEG^{gr} lo^{ti} al pl vg syr^{utr} aeth^{pp} arr Thdrt^{3} (ed. rom. ^{1}*ημ.*) cat .. ς (item Gb Sz, non ς^{e}) Ln *ημιν* c. AC** (*non liquet) GH al pl e cop sah aeth^{ro} sl Or Chr Eust Thph Oec Lcif

18. *δε* .. H sah om (syr *και τουτο*) | *ὁ* c. CDEGH al ut vdtr omn cat Chr al .. AB om (Ln$^{ed.min.}$) | D sic : *επιστρεψ. δε ο παυλ. τω πνευμ. και διαπον.* | C *παραγγελω* (item lo^{ti} *-έλω*), item v. 21. H lo^{ti} al *καταγγέλουσιν* | *ονοματι* c. ABCE lo^{ti} al Eust Ps-Ath^{2,504} Thdrt Chr cat .. ς praem *τω* c. DGH al pler Thph Oec | D *ινα εξελθης* | *εξηλθ. αυτ. τ. ωρ.* .. D aeth^{ro} *ευθεως εξηλθ.*

19. *ιδοντ. δε* (B syr aeth^{utr} *και ιδ.*, Eust *θεασαμενοι ουν*, A* d om *δε*; ita Ln$^{ed.min.}$) usq *εργ. αυτων* (Lcif - - *quia exiit spes reditus eorum*) .. D *ως δε* (d om) *ειδαν οι κυρ. της πεδισκης οτι απεστερησθαι της εργ. αυτ. ης* (d *quoniam spes et reditus eorum quam*) *ειχαν δι αυτης* | *σιλαν* c. CD 2. 42. 47. 57. 78. 80. (al ut vdtr) .. ς (Ln) praem *τον* c. ABEGH al longe pl cat Eust Chr al | *ειλκ.* (C *ηλκ.*) .. E *εσυραν*

20. *ειπαν* c. ABEH lo^{ti} .. ς *-πον* c. CDG al fere omn

21. D* (item d) 15.* *τα εθνη* (D** *εθη* omisso *τα*, G *ηθη*, tol Lcif *sectam*), et D pergit *α ο. εξ. ημας παραδεξασθαι ουτε π. ρω. υπαρχουσιν* (e *constitutis* pro *ουσιν*)

22. *και συν. ο οχλ.* (26. syr^{utr} al Lcif add *πολυς*) *κ. αυτ. και οι* .. D *και πολυς οχλ. συνεπεστησαν κατ α. κραζοντες· τοτε οι*

περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, 23 πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 ὃς παραγγελίαν τοιαύτην εἰληφὼς ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνεῴχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. 28 ἐφώνησεν δὲ μεγάλῃ φωνῇ ὁ Παῦλος λέγων Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. 29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος

---

22. περιρηξ. c. ABCDEGH lo^{ti} .. ς περιρρηξ. c. min pler

23. τε .. B lo^{ti} 40. e cop δε | E δεσμωφυλ. (non item v. 27.) | D τηρεισθαι

24. ος .. D o δε | ειληφως c. GH al longe pl Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec (:: similiter in evgl Luc perf. toties invitis antiquiss pler tenendum erat, cf 7, 24 sqq) .. Gb″ Ln λαβων c. ABCDE lo^{ti} al^{10} cat; 37. λαμβανων | εβαλεν .. A al ελαβεν | ησφ. αυτων c. ABC* lo^{ti} al .. ς αυτ. ησφ. c. C**DEGH al pler Chr al | D εν τω ξυλω

25. D* κατα δε μεσον της νυκτος | D o παυλ. | C o σιλ. | C Or και οι δεσμ.

26. ηνεωχθ. c. BCD al Thph$^{2\cdot}$ cat, item AE lo^{ti} al Or ηνοιχθ. .. ς ανεωχθ. c. GH al pler Chr al | τε c. CGH al longe pl vg al mu Chr al .. ABDE lo^{ti} al^{15} fere cop sah syrP cat Thph$^{2\cdot}$ δε (Ln 49.) | B Lcif Cassiod om παραχρ. | ανεθη (al^{10} ανειθη) .. D* ανελυθη (d *relaxata sunt*), item al pauc ανελυθησαν, διελυθησαν, ελυθη, ανεωχθη

27. D syr aeth arP και εξυπν. γεν. | C vg (non am fu demid) Chr^{1} (sed non ad h. l.) τ. θυρ. ανεωγμ. | DGr* και σπασ. | μαχαιρ. c. AEGH lo^{ti}** al fere omn cat Chr al .. Ln την μαχαιρ. c. BCD lo^{ti}* (:: cf Mc 14, 47. ubi nonnisi D al pauc om την) | ημελλ. c. ABCEG lo^{ti} al .. ς εμελλ. c. DH al pler cat Chr al (Thph$^{2\cdot}$ ηθελεν) | C* al ανελειν | A εκπεφυγεναι

28. μεγ. φων. c. AB al d am al cop sah (et. Ln$^{ed. min.}$) .. ς (49.) φω. μεγ. (:: ut scribi solet lectione non fluct) c. CDGrEGH al pler vg^{ed} et^{mss} mu syr^{utr} al cat Chr al Lcif. Praeterea B al vg cop sah al cat ante λεγων pon | BC al Thph$^{1\cdot}$ om ὁ | πραξης .. E ποιησης | lo^{ti} σεαυτον | DGr τι κακον

29. D φωτα δε ετησας | γενομενος .. C*DGr al^{3} Chr^{aliq} υπαρχων | D* d vg al mu (syrP c. ob.) Lcif προσεπ. προς τους ποδας | σιλα c. BC*D .. ς praem τω c. AC**EGH lo^{ti} al ut vdtr omn cat Chr al

προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ Σίλᾳ, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν Πίστευ- Jo 3, 16. etc
σον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα, 34 ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιᾶτο πανοικεὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν

---

30. lot^{i} al aliq προσαγαγ. | D κ. προηγαγεν αυτ. εξω, et D syrP c.* add τους (syrP και τους) λοιπους ασφαλισαμενος και (D^{gr}** syrP om, d *custodiv. et;* syrP add vero *appropinquavit et* | εφη (180. al cat ειπε) .. D ειπεν αυτοις, item cop sah al

31. ειπαν c. ABC(vdtr)DE lot^{i} .. ς -πον c. GH al pler cat | επι .. E al εις | ιησουν c. AB lot^{i} al^{4} vg cop Oec (sed diff mss) Lcif .. ς add χριστον c. CDEGH al pler vv pl cat Thdrt Chr al | E σωθησι | E al mu vv mu πας ο οικ.

32. του (D om) κυριου .. B τ. θεου | συν (Gb″) c. ABCD lot^{i} (συμ) al mu vg cat Lcif .. ς και c. EGH al pl syr^{utr} al Chr al

33. D* d ελυσεν | D αυτ. εβαπτ. | οι (A add οικιοι, item al υιοι, Thph^{2}· μετ) αυτου παντ. (B απ.) .. 40. ο οικος αυτου απαντες

34. D^{gr}* και αναγαγ. τε .. C al^{6} cop syrP cat αν. δε | οικον c. BC lot^{i} 40. al mu cat Lcif .. ς (Ln$^{ed. min.}$) add αυτου c. ADEGH al longe pl vv ut vdtr omn Chr al | D* d και παρεθ. | ηγαλλιατο (Gb″) c. c*(vdtr)D al fere^{35} e syr sah Chr Oec Thph^{1}· Lcif (*epulabantur*) .. ς (Ln) ηγαλλιασατο c. ABC**D^{gr}GH lot^{i} al pm vg cop syrP al Thph^{2}· cat | πανοικει c. AC 13. 180. (aliisq ut vdtr, nec Wtst nec Gb attend.), 17.^{lect} πανοικοι .. ς (Ln 49.) πανοικι c. B(e sil.)GH al pler (:: ut edd antiquiss. his in rebus sequi cautum duximus, ita hoc quoque loco recipiendum est –ει. In LXX similiter fluct lectio; sed A cum plerisq Exod 1, 1. πανοικια, item 3 Macc. 3, 25.) .. E om (sah post θεω pon) .. D συν τω οικω αυτου | D πεπ. επι τον θεον

35. γεν. (E γεναμενης) απ. οι στρ. τους .. D syrP mg γεν. συνηλθον οι στρατηγοι (sic D) επι το αυτο εις την αγοραν και αναμνησθεντες τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν και απεστειλαν τους | D 68. syr ar^{e} λεγοντας | D 137. syrP mg add in f. ους εχθες παρελαβες

36. D syr ar^{e} και εισελθων (syr ar^{e} ακουσας) ο δεσμοφ. απηγγ. | δε .. E^{gr} sah aeth^{utr} τε | τουτους c. AEGH lot^{i} al pler d vg al pler cat Chr (sed vide post) al .. Ln om c. BCD^{gr} al^{5} Chr^{edd2} (et cd^{1} τον λογ. προς αυτους) (aeth^{ro} om τ. λογ. τουτ.) | απεσταλκαν c. AB .. C lot^{i} απεστειλαν .. ς απεσταλκασιν c. DEGH al pler cat Chr al

Jac 2, 16. *οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.* 37 *ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.* 38 *ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν,* 39 *καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως.* 40 *ἐξελθόντες δὲ ἐκ*
16, 14. *τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξῆλθον.*

XVII.

1 *Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων.* 2 *κατὰ δὲ τὸ*

36. D om *εν ειρ.*

37. *εφη* .. lo^{ti} om | E om *πρ. αυτους* | *Δειραντες* .. D (item sah syr al, sed om *ακατακρ.*) praem *αναιτειους* | *εβαλαν* c. BD .. ς *-λον* c. AEGH al ut vdtr omn | G Thph^{2}. *αλλ* | E *αυτ. ημας* (om H al fere^{20} sl^{ant} Oec) *ελθοντ.*

38. *απηγγ.* (Gb′) c. ABDE lo^{ti} al plus^{20} Chr^{com} Thph$^{2.}$ cat .. ς *αγγγ.* c. GH al pl Chr^{txt} al | *δε* .. E^{gr} syr aeth^{utr} al *τε* .. cop sah syr^{P} om | E 69. 96. *οι ραβδ. τους στρατ.* | *ταυτα* .. D syr ar^{e} add *τα ρηθεντα προς τους στρατηγους* (syr ar^{e} *πρ. αυτους*) | *εφοβ. δε* c. AB(D) lo^{ti} 40. 69. al mu cop cat .. ς *και εφοβ.* c. EGH al pl vg al pm Chr al | *εφοβ.* usq *εισι* .. D *οι δε ακουσαντες οτι ρω. εισ. εφοβηθ.*

39. *κ. ελθοντες* .. D *και παραγενομενοι μετα φιλων πολλων εις την φυλακην* (*εις τ. φυ.* et. 137. syr^{P} c.*) | *παρεκ. αυτ. κ. εξ. ηρ.* (A Thph$^{2.}$ *ηρωτουν*, E *-τησαν*, 137. syr [sed habet *εξελθ. και απελθ.*] aeth ar^{e} om *κ. εξ. ηρ.*) *απελθ.* (c. AB lo^{ti} al fere^{15} cat; ς *εξελθ.* c. EGH al longe pl Chr al) *απο* (c. AB lo^{ti} al mu cat; E *εκ*, vg *de urbe* [sed am al *urbem*]; ς om c. GH al pl Chr al) *τ. πολεως* .. D 137. syr^{P} c.* *παρεκ. αυτ. εξελθειν εικοντες Ηγνοησαμεν τα καθ υμας, οτι εσται ανδρες δικαιοι· και εξαγαγοντες παρεκαλεσαν αυτους λεγοντες* (137. syr^{P} om *και εξαγ.* usq *λεγοντ.*) *Εκ* (137. *και εκ*) *της πολεως ταυτης εξελθατε* (137. *-θετε*) *μηποτε παλιν συνστραφωσιν ημειν επικραζοντες* (137. *μηπως επιστρ. παλ. οι επικραξαντες*) *καθ υμων*

40. *εκ* (B al^{5} Thph$^{2.}$ *απο*) .. al pauc om | D e *ηλθον* | *προς* c. ABDEGH lo^{ti} al plus^{50} cat Chr Thph .. ς (= Gb Sz) *εις* c. min ut vdtr pauc Oec | *ιδοντ. τ. αδ. παρ. αυτ.* c. EGH al longe pler vg syr^{utr} sah aeth^{utr} al cat Chr al .. Ln *ιδοντ. παρεκ. τ. αδελφ.* c. AB lo^{ti} 13. 40. cop .. D Cassiod *ιδ. τ. αδ. διηγησαντο οσα εποιησεν κυριος αυτοις παρακαλεσαντες* (D** *παρακ-* vel potius *παρεκαλεσαν τε*) *αυτους* | D *εξηλθαν*

εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 *διανοίγων καὶ παρατιθέμε-* Lc 24, 26 a. *νος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι* 9, 22. *οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.* 4 *καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.* 5 *προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες*

XVII. 1. E *διελθοντες* | *απολλωνιαν* c. (D)GH al pler Chr Thph$^{1\cdot txt}$ Oec .. Ln praem *την* c. ABE (*την απολλων. κ. την αμφιπ.*) lot^{i} al^{6} Thph$^{1\cdot com}$ Thph$^{2\cdot}$ cat | *και απολλ. ηλθον* .. D *και* (D^{gr**} om) *κατηλθον* (D^{gr**} add *και*) *εις απολλωνιδα* (d *-niam*) *κακειθεν* | B 104. *ε. την θεσσαλ.* | *ἡ* c. EGH al longe pl Chr Oec Thph .. Ln om c. ABD lot^{i} al^{4} cat

2. D* d aeth^{utr} arP *και κατα το* | D e vg al mu o *παυλος* | lot^{i} *εισηλθον* | D om *και* | *διελεγετο* c. GH al longe pl e vg Chr^{4} Thph Oec .. Ln *διελεξατο* c. AB lot^{i} 13. 103., Gb′ *διελεχθη* c. DE^{gr} al^{6} (item al^{2} *διηλεχθη*) Chr^{1} cat | *απο* (D *εκ*) *τ. γρ.* cum *διελεγ.* conjg G al ut vdtr pler cop item ut vdtr al pler Chr^{com} Thph$^{1\cdot com}$

3. D om *τον* | o $\overline{\chi\varsigma}$ (B add *ὁ*) $\overline{\imath\varsigma}$ c. BGH al longe pl Oec Thph$^{1\cdot 2\cdot}$, et Ln $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\imath\varsigma}$ c. AD lot^{i} al^{2} Chr^{1}, item *Chr. Ies.* am demid tol al syrP sah .. E al aliq vg^{ed} et^{mss} aliq cop syr aeth^{utr} al Chr^{1} cat $\overline{\imath\varsigma}$ o $\overline{\chi\varsigma}$ vel (ut 137. al) o $\overline{\imath\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ et (ut pauc) $\overline{\imath\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ | lot^{i} *καταγγέλω* ut solet

4. *επεισθησαν* .. E 40. 137. al (vg al *crediderunt*) *επιστευσαν*, 4. *εβαπτισθ.* | B om *τω* sec | D post *τω σιλαια* (sic) add *τη διδαχη πολλοι* et om *τε* (H *δε*) | *ελληνων* .. 15. 27. 29. 36. 180. Thph$^{1\cdot}$ om .. Ln praem *και* c. AD lot^{i} 13. 40. vg cop | *πλ. πολυ* c. ABDE lot^{i} al plus^{10} vg cop sah syrP al cat Chr^{1} Thph$^{2\cdot}$ .. *ς πολ. πλ.* c. GH al pl Chr^{1} Thph$^{1\cdot}$ Oec | *γυν. τε* .. D e vg al mu *και γυναικ.* (vg e etc perg *nobiles, principales*) | B* *ουχ ολιγ.*

5. *προσλαβ. δε οι ι. οι* (1. Thph$^{1\cdot}$ om) *απειθ.* (38. Chr^{com} *οι απειθ. ιουδ.*) c. GH al fere^{55} arP sl^{ms} Chr^{com} Thph$^{1\cdot}$ (sic et. Sz) .. eadem Gb omissis *οι απειθ.* c. 142. (*προσλ. δε* omissis rell 2. ap Mill et Beng ex errore notatum vdtr) .. *ς* (= Gb Sz) *ζηλωσαντες δε οι απειθ.* (68. Thph$^{2\cdot}$ *απειθησαντες*, item E post *πονηρους*, 137. *οι απειθουντ.* post *κ. προσλ.*) *ιουδ. και προσλαβ.* (31. om *κ. πρ.*) c. (E) al non ita mu Chr^{txt} (Thph$^{2\cdot}$) Oec .. AB lot^{i} al^{12} vg cop sah syr^{utr} al (aeth^{ro} om *οι ιουδ.*) cat *ζηλωσαντες δε οι* (cat om) *ιουδαιοι και προσλαβ.* (ita Ln) .. D *οι δε απειθ. ιουδ. συνστρεψαντες* (:: aptissimum erat ad significandam totam rem *ζηλῶσαι* verbum: hinc *ζηλωσαντες* omnibus rell praepositum est vel servato vel, quippe quo facile supersedendum videretur, omisso *απειθουντες*.) | *ανδρ. τιν.* c. ABE lot^{i} al^{5} ac plur vg sah (al mu om *τιν.*) Thph$^{2\cdot}$ (Chr^{com} om *ανδρ.*) .. *ς τιν. ανδρ.* c. (D ante *των αγ.* pon) GH al pler Chr^{txt} al | D om *και οχλοπ.*

ἐθορύβουν τὴν πόλιν, ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· 6 μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον τὸν Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, 7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι Ἰησοῦν.
Lc 23, 2. 8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, 9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν ἀπῆεσαν τῶν Ἰουδαίων· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι

---

5. D εθορυβουσαν | επιστ. τε (δε sah) c. GH al longe pl Chr Thph^{1} Oec .. Ln και επιστ. c. ABDE lot^{i} al mu Thph^{2} cat | ADE al mu Thph^{2} cat ιασωνος, item (sed non A) vv. 6. 9. | αγαγειν c. H al al longe pl Chr Thph Oec .. Ln προαγαγ. c. AB lot^{i} al fere^{10} cat Chr$^{edd\,2}$, item *producere* vg d e syrP, item EGr al προσαγαγ., G al αναγαγ., Dgr 104. cop sah aethPP εξαγαγ.

6. εσυρον c. ABGH lot^{i} al pler (vg *trahebant*) cat Thph$^{1\cdot 2}$ Oec .. DE al^{5} Chr εσυραν (*traxerunt* d e, item al mu) : ita 49. (:: cf ad 14, 19. ubi ita similes testes) | τον c. EGH al longe pler cat Chr Thph Oec .. Ln om c. ABD lot^{i} 137. | DE al Thph^{2} cat ιασωνα (D* ισωναν), cf ad v. 5. | τινας .. E Bedgr add αλλους | A 2.^{lect} βοωντας .. D βοωντ. και λεγοντες | οτι οτι .. D* d (item tol al) add εισιν

7. πρασσουσιν (A -σι) c. AB(e Wo. Ceph.) DEGH lot^{i} al ut vdtr pl Chr Oec Thph$^{1\cdot}$ .. ς πρατ. c. min ut vdtr non ita mu Thph$^{2\cdot}$ | λεγ. ετ. ειν. c. DGH al longe pl Chr^{com} Thph$^{1\cdot}$ Oec, item E λε. ει. ετ. .. Ln ετ. λεγ. ειν. c. A lot^{i} al vg syrP cat Chr^{txt}, item B ετ. ειν. λεγ. (al pauc om ειν.)

8. τ. οχλ. .. E την πολιν | D και εταραξεν (d -ξαν) τους πολ. και τον οχλ. ακουσαντες (** -τα) ταυτ.

9. DE al cat Thph$^{2\cdot}$ ιασωνος ut vv. 5. 6.

10. ευθ. δια (c. BD 13. 25. 31. 40. 68. 69. 73. 105. 180. al ut vdtr cat Petr^{alex} Thph$^{2\cdot}$; ς 49. add της c. EGH al pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec : cf ad 16, 9.) νυκτος .. A om, lot^{i} om δι. νυκτ. | D al aliq om τε | βεροιαν c. ABDEGH lot^{i} vv ut vdtr omn Chr Thph$^{2\cdot}$ .. al mu Oec^{ed} Thph$^{1\cdot}$ cat βερροιαν | απη. (E vg al mu εισηεσ.) των ιουδ. c. EGH al pl (vv pl απ. εις τ. συ. τ. ιουδ.) Chr Oec Thph$^{1\cdot}$ .. ς (Ln) τ. ιουδ. απη. c. ABD al pm vg Thph$^{2\cdot}$

11. Dgr ευγενεις | D εν τη θεσσ. | λογον .. E add του θεου | με. πασ. προθυμ. .. EGr μετ. παρρησιας | το c. BGH al pl Chr^{2} (^{1}ex cdd^{3} om) Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ (Thph$^{1\cdot}$ et.com) Oec .. Ln om c. ADE lot^{i} al mu cat | D*E al

τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· 13 ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες τοὺς ὄχλους. 14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινέν τε ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ 18, 5.
Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξῆεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον

---

fere[15] Thph[1·] Oec *εχει*, 3. *εχοιεν* | *ουτως* (E al *–τω*) .. 137. syrP c.* add *καθως παυλος απαγγελλει* (syrP *απηγγελλεν*)

12. Dgr *τινες μεν ουν αυτων* | E Thph[1·] om *ουν* | *επιστ.* .. D 137. add *τινες δε ηπιστησαν* | *ελληνιδων* usq *ολιγοι* .. D* d *ελληνων* (Dgr** *ελληνιδων*) *και των ευσχ. ανδρες και γυναικες ικανοι επιστευσαν*

13. DE 105. om *της* | De *βερροια* cf ad v. 10. | *οτι και – – ηλθον* .. D *οτι* (** add o) *λογ.* (** add *του*) *θεου κατηγγ.* (et. Cassiod om *υπ. τ. παυλ.*) *εις βεροιαν και* (** om) *επιστευσαν και ηλθον εις αυτην* (** om *ε. α.*) | *σαλευοντες* c. EGH al ut vdtr pl aeth[utr] arP sl Chr Thph Oec Cassiod .. Ln add *και ταρασσοντες* (Dgr *ταssοντ.*) c. ABD lo[ti] al fere[25] vv pl cat | H vv aliq *τον οχλον* | D syr ar[e] add in f. *ου διελιμπανον*

14. *ευθ. δε τοτε* (40. 137. sah syrP al om) *τον* (al cat *τον τε* sine *τοτε* .. D syr ar[e] *τον μεν ουν* (sed d *statimquae*, vg *statimq. tunc*) | D *οι αδ. εξαπ. απελθειν* | *ως* c. GH al pl cat Chr Thph Oec .. Ln *εως* c. ABE lo[ti] al[7] (vg *usq. ad*) .. D (d *ad mare versus*) al[6] vv mu om | *υπεμειναν* c. AD 27. 40. (*επεμ.*) 137. syr sah .. B lo[ti] al *υπεμειναν*, E *απεμιναν*, al Thdrt Thph[2·] *επεμειναν*, item vg (*remanserunt*) etc .. ς *υπεμενον* c. GH al pl cat Chr Oec Thph[1·] | *τε* c. ABE lo[ti] al mu syrP aeth[utr] arP Thph[2·] cat .. ς Ln *δε* c. DGH al pl vg cop sah al Chr Thdrt al | *ο τε* .. D al om *τε* | *εκει* .. H ante *ο τε* *σιλ.* pon

15. *καθιστανοντ.* c. AB lo[ti] (*αποκαθ.*) al (D* *καταστανοντες*) .. ς *καθιστωντ.* c. D**EGH al pl cat Chr al (al aliq cat *αποκαθ.*) | *ηγαγον* c. ABD lo[ti] al mu fu tol al Thph[2·] .. ς (Gb[00]) add *αυτον* c. EGH al pl vv pl cat Chr al | E *εως των αθ.* | *και λαβ.* .. D *παρηλθεν δε την θεσσαλιαν· εκωλυθη γαρ εις αυτους κηρυξαι τον λογον· λαβ. δε* | *εντολην* (Egr syr ar[e] *επιστολην*) .. D add *παρα παυλου*, E vv mu *απ αυτου* | B lo[ti] al[3] cat *τον τιμοθ.* | D *οπως εν ταχει* | G al Thph[2·] *εξιεσαν*

16. *αυτους* .. D* 96. syr ar[e] *αυτου* | D* *παρωξυνε το πν.* | *θεωρουντος* (Gb') c. ABE lo[ti] al plus[20] cat Chr[1] Thdrt Euthal Thph[2·] .. ς *–ρουντι* c. DGH al pl Chr[2] (ad h. l.) Thph[1·] Oec

οὖσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. 19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες
Mc 1, 27. Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή;
20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα
2, 12. οὖν γνῶναι τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν καινότερον. 22 Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου

---

17. D 137. sah (cop) syrP mg *και τοις εν τη* | D* *παρατυχοντας*

18. *και* pr c. ABDGH lot^{i} al plus^{35} syr ar^{e} Chr .. ς (= Gb† Sz?) om c. E al pm vv pm Thph Oec | ADE lot^{i} *επικουριων* | *στοικ.* (c. AB ?DEGH al ut vdtr pl cop sah Thph^{2}· cat; ς *στωικ.* c. [B?] lot^{i} al pm Chr al) c. ABE lot^{i} 13. 40. 68. 69. 180. al aliq cat .. ς praem *των* c. DGH al pl Chr al | D^{gr}*G al mu Chr Thph^{1}· Oec cat *συνεβαλον* | *θελοι* (Cyr^{cat} *εθ.*) .. D* al Thph^{2}· *θελη*, 40. al Thdrt *θελει* | A**E al *καταγγελλευς*| *ευηγγελιζετο* c. BG al plus^{30} sah syrP arm sl$^{5.8}$· Chr .. ς praem *αυτοις* c. min non ita mu cat Oec, item Ln add c. AEH lot^{i} al fere^{30} vg al Thph Oec .. al^{6} syr ar^{e} cop aethPP *αυτου ευηγγ. αυτοις*, item 68. omisso *αὐτοις* (sah *τ. αναστ. των νεκρων*) .. D om (Gb^{0}) *οτι τον* usq *ευηγγελ.*

19. *επιλ. τε* (B lot^{i} al cop sah cat *δε*) *α. ε. τ. αρειων* (ADE al cop sah *αριον*, G *αγριον*) *παγ.* (d e *Arium pagum*, am al *Ariopagum*, vg *Areopag.*) *ηγαγον* (A *ηγον*, e *trahebant*) *λεγοντες* .. D 137. syrP (sed usq *τινας* c.*) *μετα δε ημερας τινας επιλαβ. αυτον ηγαγ. αυτον επι τον* (D* om, item 137.?) *αρ. παγ. πυνθανομενοι και λεγ.*| *αυτη η* .. Ln om *η* c. BD|D* teste Wtst *απο σου* | *λαλουμενη* .. E *λεγομενη*, D^{gr} (sah syr ar^{e} al) *καταγγελλομενη*

20. *εισφερεις* (D *φερεις*, syr ar^{e} *σπειρεις*) .. DE vv mu vel praem (D) vel add (E) *ρηματα* | lot^{i} *βουλωμεθα* | *τι αν θελοι* (al Thph^{2}· *-λη*) c. DE GH al longe pl vg (*quidnam velint haec esse*) Chr Thph Oec .. Ln *τινα θελει* c. AB lot^{i} al fere^{8} (69. *τινα θελοι*) sah (*quae haec sint*) al mu cat | E om *ταυτα* (cat post *ειν.*, 137. ante *θελ.*)

21. *επιδημουντ.* .. D^{gr} sah add *εις αυτους* | *ηυκαιρ.* c. ABDE lot^{i} 40. al aliq Thph^{2}· Oec .. ς *ευκαιρ.* c. GH al longe pl cat Bas Chr Thph^{1}· | *η* sec c. ABD al aliq vg sah syrP .. ς *και* c. EGH lot^{i} al pler vv mu cat Bas Chr al | *ακουειν* c. DEGH al ut vdtr omn Bas Chr Thph Oec .. Ln add *τι* c. AB (item vg al omisso *τι* altero)

22. Ln om *ὁ* c. AB Thph^{1}· | AE *εμμεσω* (non DGH lot^{i} al certe pler; nec magis ullo loco ut vdtr [de aliquot enim locis certus sum] B: quam

πάγου ἔφη Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. 23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο Ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ θεὸς 14, 15.
ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, 25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐ- *Es 55, 6.

---

ipsam ob caussam nusquam edendum duxi) | ADE αριου | εφη .. E al cat ειπεν

23. αναθεωρων .. D* διστορων (d *perspiciens*), Clem[1] ιστορων | E ηψρον | επεγεγρ. (Clem[1] αναγεγρ., Or εγεγρ., et aliter) .. D ην (*η) γεγραμμενον | o et τουτο c. A*BD lot[i] (ὃ et τοῦτον) vg Or Hier .. ς ον et τουτον c. A**EGH al fere omn vv pler Clem Ps-Ath[2, 391] Chr Cosm Thph Oec cat Aug | ευσεβειτε .. G σέβητε

24. EG[r] και παντ. και τα | υπαρχ. κυρ. c. ABE lot[i] 13. 31. 40. 68. 69. 133. 180. 12.[lect] al vg (*cum sit dominus*) m (*cum sit caeli et te. dom.*) Clem[1] Thdrt[1] Thph[2·] cat .. ς κυρ. υπαρχ. c. DGH al longe pl Clem[1] Chr al Ir[int]

25. ανθρωπινων (Gb') c. ABD lot[i] al fere[15] vg cat Clem[2] Thdrt[1] Ir[int] .. ς ανθρωπων c. EGH al pl vv pl Chr Thdrt[1] Cosm al | προσδ. .. 25. d e Thdrt[2] (sed[1] in uno tantum cd) Ir[int] praem ως | τινος .. D* ('* supplet τι αυτος) al pauc om | αυτος (H al Chr[1] om) διδους (H al Clem[1] Chr[1] δους) .. D οτι (** om) ουτος ο δους (** ουτ. διδ.) | και τα (E lot[i] om τα) c. ADE lot[i] al ut vdtr pl vg syr[P] arm aeth[utr] (aeth[utr] al και τα πα. c. seqq conjg omisso τε sq) sl[rec] Clem[2] Chr Thdrt[1] Cosm Thph[1·] cat (Ir[int] *et omnia fecerit; 26qui fecit*) .. ς (non ς[e] Gb Sz) κατα c. BGH al longe pl (40. και κατα) ar[P] sl[ant] (sah *unicuique*, item fere cop) Thdrt[1] Thph[2·] Oec .. 13. syr ar[e] om και τα παντ.

26. τε (31. δε) .. om DE syr[P] al (vide ante) | αιματος c. DEGH al ut vdtr longe pl Bed[gr] syr[utr] arr sl cat Thdrt[2] Chr[saepe] Cosm Thph Oec Ir[int] .. Gb[0] Ln om c. AB lot[i] al[6] vg cop sah aeth[utr] (aeth[ro] om εξ ενος) Clem Bed | εθνος (et. Thdrt Chr Cosm Thph[1·]) .. 69. 96. 137. al aliq vg syr[P mg] sl[8·mg] Clem Thph[2·] Ir[int] γενος | DG[r] ανθρωπου | παντος προσωπου c. ABD lot[i] al[7] Clem cat .. ς παν (al[3] om) το (E Thdrt[1] om) προσωπον c. EGH al pl Chr Thdrt Cosm al | προστετ. c. ABD**EGH lot[i] al plus[60] vv fere omn Clem Ammon Chr Cosm Thph Oec cat .. ς (Gb') προτεταγμ. c. D* al sl[ed] (Ir[int] *praefiniens*) .. al[3] τεταγμ. (Ln πρὸς τεταγμένους) | DG[r*] Ir[int] κατα οροθεσιαν

27. ζητειν .. DG[r] praem μαλιστα, 96. αυτον | τ. θεον c. ABGH lot[i] al[ro] ac plur vg syr[utr] cop sah al cat Chr Thph[2·] Oec Hil Amb .. D Ir[int]

τὸν καὶ εὗροιεν, καίγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. 29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου,
14, 16. τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπερ-
ἰδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσιν πανταχοῦ
μετανοεῖν, 31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰ-
κουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν

το (corrige ὅ? τί? d *quod*, Ir *illud quod*) *θειον εστιν* (postea D* d *αυτο* pro *-τον*) .. ς (= Gb Sz) *τ. κυριον* (Gb′) c. E al ut vdtr non ita mu arP sl (arm?) Cosm Thph$^{1\cdot}$ | *ψηλαφησειαν* .. D *-φησαισαν* (et *ευρεισαν*), E al mu Oec *-φησειεν* (E *-σιεν* et *ευρινεν*), al *-φησαιεν* | *και* c. BEGH lot^{i} al longe pl vv pl Clem Chr Cosm Thph Oec .. Ln ἤ c. AD al^{6} vg (et. am fu demid; non tol) sah cat Ir^{int} | *καιγε* (Gb′) c. BD (* *καιτε*)GH lot^{i} al fere^{50} cat Did Thph$^{1\cdot}$ Oec^{ms} .. AE Clem *καιτοι* .. ς *καιτοιγε* c. min ut vdtr mu Chr Cosm Thph$^{2\cdot}$ Oec^{cd} (Ir *quamvis etiam*, vg etc Amb *quamvis*) | *ου μακρ. απο* (E al *αφ*, H *απ*) *ενος εκ. ημων* (A*G al *ημ.*) *υπαρχοντα* (E 12.^{lect} Clem *-ντος*, al^{3} *απεχοντα*) .. D *ου μακρ. ον* (corr est *ων*) *αφ ενος εκ. ημ.* (sed corr add *υπαρχων*), d *non longe ab unoquoque nostrorum*; vg Ir^{int} *non longe sit ab unoq. nostrum*

28. *εσμεν* .. D add *το καθ ημεραν* | D *ωσπερ και* (Ir *et quemadm.*) *των κ. υμ.* (al cop *ημας*) *τινες* (syr *quidam dixit*) | *ποιητων* (sic Or Did Chr Cosm Thph Oec etc; aethPP *sapientes*, syr *e sapientibus*) .. om (Gb^{0}) D Ir^{int} Aug Amb Ambrst Quaest Pac | *του* .. D* al Ir^{int} *τουτου*, E** al *αυτου*, e vg Hil al *ipsius*. Ceterum syrP mg adnotat: *αρατου ποιητου*, quemadmodum praeter alios et. Did adscripsit, alteram versus partem : *ὁ δ' ἤπιος ἀνθρώποισιν* addens.

29. D* *ουτε χρυσω* | AE al Dam Thph$^{2\cdot}$ *χρυσιω* (hoc et. Thdrt^{1} sed diff ms^{1}) *η αργυριω* (*-ριω* et. cat) | *και* .. DGr Ir^{int} *η* (cop sah aeth^{ro} om) | EGr al *ανθρωπων*

30. D* d vg (non item m) *τ. αγν. ταυτης* | E *και τους χρ. μεν ουν*, vg (non item m) *et tempora quidem* | D* *παριδων*, D** 103. *περιδων* | B *απαγγελλει* | *πασιν* c. GH al longe pl m (syr ar^{e} *omnibus ut omnes* etc) syrP aeth^{utr} al Ps-Ath$^{2,514\cdot}$ Chr Thdrt Cosm Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec Ir^{int} (sed cdd^{2} om *omnib.* [post *hominib.*]; item Hier om) .. Gb′ Ln 49. *παντας* c. ABD(D* *ινα παντες*)E al^{7} Ath$^{1,195\cdot}$ Cyr Chron item (*ut omnes ubiq. paenit. agant*) vg d cop sah al Aug

31. *καθοτι* (Gb″) c. ABDE al mu (al^{3} cat *καθο*) Ath et Ps-Ath$^{2,386\cdot}$ Thdrt^{4} Eulog (ap Phot bibl 225.) Cyr Chron Thph$^{2\cdot}$ al (e m vg *eo quod*, d Ir^{int} *quoniam*) .. ς *διοτι* c. GH al pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | *εν η μελλ. κρινειν* .. D *κρεινει*, Aug Ir^{int} *iudicare* (Ir *-ri*) | *εν* (D om) *ανδρι* .. D Ir^{int} add *ιησου*| E *ορισεν* | D *παρεσχειν* (d *exibere*), al^{2} *παρασχειν* (*in viro cui statuit fidem praestans omnibus* e, *in viro in* [Amb om] *quo*

ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 *ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν.* 33 *οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν·* 34 *τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγείτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.*

XVIII.

1 *Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κό-* Ro 16, 3.
ρινθον. 2 *καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν* 1 Co 16, 19. etc
τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 *καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ ἠργάζετο· ἦσαν γὰρ σκη-*

---

definivit fidem omnib. [Amb *omn. fid.*] Aug Amb; *in viro Iesu in quo statuit fidem* Irint; *in viro Iesu cuius constituit fidem exibere omnib.* d)

32. *ειπαν* c. BE .. ς (Ln) *ειπον* c. ADGH al certe pler | *περι τ. και* (D vg om) *παλιν.* 33 *ουτως* (Thph^{2} praem *και*) c. AB 40. al^{5} Thph^{2}, item D vg .. ς *παλιν πε. τουτ.* (E al arm aeth^{utr} al *πα. πε. το.*, sah om *πα.*) 33 *και ουτως* c. (E)GH al longe pl vv pl cat Chr Thph^{1} Oec

34. D^{gr*} *εκολληθησαν* | ὁ (D *τις*) .. Ln om c. B | *αρεοπαγειτης*: *-γειτης* c. BD; ς Ln 49. *-γιτης* c. AEGH etc (e am fu al *Ariopagita*, vg^{ed} d *Areop.*). Praeterea B** *αρεωπαγ.* et D add *ευσχημων* (*complacens*) | *και γυν.* (E add *τιμια*) *ον. δαμ.* .. D om | *ετεροι* .. al^{7} add *πολλοι*

XVIII. 1. *δε* c. D (*αναχωρησας δε* omissis *με. ταυτ.*) EGH al longe pler vv pm (sed syr aeth^{utr} *και με. τα.*) Chr Thph Oec cat .. Ln om c. AB al^{3} vg cop | *χωρισθεις* (D *αναχωρησ.*) c. BD 13. vg sah Aug .. ς (Gb^{0}) add *ο παυλος* c. AEGH al longe pler vv pl cat Chr al

2. E *δια δε το*, e *et quod autem* | *διατεταχ.* c. ABH al pl cat Chr al .. DEG al mu *τεταχεναι*, al mu *προστεταχ.* (Thph^{1} *προσταχθεναι* sic), al *διατεταχθεναι*, Thph^{2} *διατεταχθαι* | B om *κλαυδιον* (D* *-ιος*) | D om *τους* | *απο* sec c. ABDEG al pm vg (vg e *a Roma*) cat .. ς *εκ* c. H al pl Chr al (d *ex urbem*) | *ρωμης* .. D add *οι κε* (*et*) *κατωκησαν* (gr* *-σεν*) *εις την αχαϊαν* | *αυτοις* .. D *αυτω* (D^{gr**} d *αυτοις*) *ο παυλος*. Ceterum pro *και πρισκιλλαν* etc syr$^{p\,mg}$ sic: *σὺν Πρισκίλλῃ τῇ γυν. αὐτοῦ· οὗτοι δὲ ἐξῆλθον ἐκ (ἀπὸ) Ῥώμης διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον ἐξελθεῖν πάντας τ. Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ἰταλίας. κατώκησαν δὲ εἰς Ἀχαΐαν. ὁ δὲ Παῦλος προσῆλθεν τῷ Ἀκύλᾳ.*

3. D om *ειναι* | E (sed e *manebat*) GH al fere^{10} Chr Thph *εμεινεν* | D al *προς αυτους* | *ηργαζετο* (B* *ηργασαντο*, **ειργ.*) c. AB*DE al .. ς *ειργ* c. B**GH etc | D om (Gb^{0}) *ησαν γ. σκ. τ. τεχν.*

20, 34. νοποιοὶ τῇ τέχνῃ. 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάβ-
βατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
17, 15. 5 Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ
28. Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς
Ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ
20, 26. βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς Τὸ
αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς
τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν
Co 4, 11. τινὸς ὀνόματι Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομο-
1 Co 1, 14. ροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν
τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων

---

3. τη τεχνη c. ABEG al[15] Chr .. ς την τεχνην c. H al pl cat Thph Oec

4. D sic: εισπορευομενος δε εις την συναγωγην κατα παν σαββ. διελεγετο (tol *ingrediebatur* pro *disputabat*) και εντιθεις το ονομα του κυριου ιησου (εντ. το usq ιησ. et. vg[ed] syr[p] mg) και (D[gr]** om) επιθεν δε (d om) ου μονον ιουδαιους αλλα και ελληνας .. am * fu al cdd[lat] ap Bed om versum | παν .. H μιαν

5. ως δε κατηλθ. (al e vg al Thdrt Cassiod ηλθον) .. D παρεγενοντο δε | G al om της | D*[gr] τοτε pro ο τε | D al om ὁ ante τιμοθ. | τω λογω c. ABDEG 13. 40. 73. 137. 142. al vg syr syr[p txt] cop sah aeth[utr] ar[e] Bas Thdrt Chr[cod] Hier Cassiod .. ς (= Gb Sz) τ. πνευματι (68. add τω αγιω) c. H al longe pl arm syr[p mg] ar[p] sl Chr Thph Oec cat | ο παυλος .. D om ο | D* 40. 68. Thph[2·] διαμαρτυρουμενος | AH 177.* om τοις ιουδ. | τον (al cat om) χν̄ (D add κυριον) ιν̄ c. EGH al ut vdtr pl vg[cdd] (ap Ln) sl[ant] Chr Thdrt Thph[1·] Oec .. Ln praem ειναι (al transp) c. ABD al fere[25] (vv pl; sed syr[p] c.*) Bas Thph[2·] cat

6. αντιτασσ. (D*[gr] ετι τασσ., al aliq cat ανθισταμ.) .. D syr[p mg] praem πολλου δε (d *que*) λογου γεινομενου και γραφων διερμηνευομενων (syr[p] om δε sq) | εκτιναξ. .. D tol al (ap Wtst) add ο παυλος | τα ιματ. .. D al mu vv aliq Thph[2·] add αυτου, item 40. 69. al aliq praem | πρ. αυτ. .. E[gr] syr al αυτοις .. sah om | την κεφ. .. al mu cat τας κεφαλας | D* d εγω αφ υμων νυν | D*GH* al syr ar[e] cat (in Chr[2] diff mss) πορευομαι

7. D[gr]* om και | εκειθεν .. D* 137. απο του ακυλα | ηλθεν c. BD**EGH al longe pl cop syr[p txt] ar[p] sl Chr Thph[1·] Oec cat .. Ln εισηλθεν c. AD* (D* perg ε. τον οικον) al[10] sah syr syr[p mg] vg al Thph[2·] | ονοματι (D* -τος) .. A 2. 30. 104. aeth om | ιουστου c. AD*GH al longe pl aeth[utr] sl Chr Thph[1·] Oec .. 2. 30. om .. BD**[gr] τιτιου ιουστ., E al vg (sed am * *titi nomine iusti,*) cop syr[p] arm ar[p] cat Hier (de nom. hebr.) τιτου (ar[p] add υιου) ιουστ., syr sah ar[e] Cassiod τιτου | AD al συνομοροουσα

8. D ο δε αρχισ. κρισπ. | D εις τον κυριον, d *in domino* | συν .. H* εν| GH al fere[20] syr[p] Thph[1·2·] Oec[ed] ακουσαντες | επιστευον .. 137. al e al Thph[1·] -ευσαν | D ακουοντ. εβαπτ. πιστευοντες τω θεω (τω θε.

ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, 10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 ἐκάθισέν τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

16, 9. 23, 11.

Mt 27, 24. Io 18, 31.

add et. syr ar^{e}) *δια του ονοματος του κυριου ημων ιησου χριστου* (*δια* etc ad *επιστ.* add et. 137. syrP c.*)

9. D om *ὁ* | *εν νυκτι* (H *της νυκτος*) h. l. c. EGH al longe pl sah cop aeth^{utr} syrP sl Chr Oec .. Ln ante *δι ορ.* c. B 40. 68. 69. al^{5} vg arm Thph$^{2\cdot}$ cat; D Thph$^{1\cdot}$ post *τ. παυλω* .. A (sed habet *εν οραματι*, cf 9, 10. 12. 10, 3.) syr ar^{e} (Chr$^{1\cdot}$) om

10. DgrE tol sl$^{5\cdot}$ et^{ed} (sed ap. Mur. sl om *του κακ. σε*) om *σοι*

11. *εκ. τε* c. EgrGH al longe pl syr aeth^{utr} al Chr Thph Oec .. D *και εκ.* (D syr syrP c.* ar^{e} aethPP add *εν κορωνθω*, 40. vg^{ed} demid al sah al *εκει*) .. Ln *εκ. δε* c. AB al^{8} vg e cop sah syrP cat | *εν* (al^{3} om) *αυτοις* .. Dgr al vv aliq *αυτους*

12. *ανθυπατευοντος* c. EGH al longe pl Chr Thph Oec .. Ln *ανθυπατου οντος* c. ABD al^{9} cat | B cop sah *οι ιουδ. ομοθ.* | *τω π. και* (sah syrP c.* add *επιθεντες τας χειρας αυτω*) .. D *συνλαλησαντες μεθ εαυτων επι τον παυλον και επιθεντες τας χειρας* (d *manum*)

13. *λεγοντες* .. D praem *καταβοωντες και* | *αναπ.* (H 40. *πειθει*, 1. 65. 133. *ανατρεπει*) *ουτ.* (8.Pe om) c. AB 1. 38. 47. 68. 69. 105. 113. 133. (al ut vdtr) arm Thph$^{2\cdot}$ .. *ς ουτ. αναπ.* c. DEGH al pl vg al cat Chr al

14. *ει* .. A *η* | *ουν* c. G (G al^{4} om *ην*, A* *η*, al^{3} post *τι* pon) H al pl Oec .. Gb^{0} Ln om c. ABDE al fere^{20} (nec exprimunt vv) Chr Thph cat | D vg *ω ανδρες ιουδ.* | *αν ηνεσχ.* c. DEGH al longe pler Chr Thph Oec cat .. Ln *αν ανεσχ.* c. B 13., item omisso *αν* A al^{3} (:: Moeris: *ἠνέσχετο ἀττικῶς· ἀνέσχετο ἑλληνικῶς.*)

15. *ζητηματα* (Gb') c. ABDgr**Egr 40. 69. 137. al fere^{10} vg syr^{utr} cop sah arm ar^{e} sl Thph$^{1\cdot}$ .. *ς ζητημα* c. D*GH al pl arP Chr Thph$^{2\cdot}$ Oec cat .. 96. *ζητ. τι* (:: accommodatum *ζήτημα* et *ζήτ. τι* ad praecedens) | *εστιν* .. Dgr *εχετε* | *κριτης* c. ABD al vg cop (aethPP *εγω δε*, aeth^{ro} *εγ. ουν*) .. *ς* add *γαρ* c. EGH al pler sah syr^{utr} al cat Chr al | D *ου θελω*

16. *απηλασεν* .. D* (d *abiecit*) 133. *απελυσεν*

17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. 19 κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, 22 καὶ

17. D^{gr*} απολαβομενοι | παντες c. AB al vg cop ar^{e} (Chr^{com} sed om una παντ.) Bed^{lat} .. ς (Gb^{00}) add οι ελληνες c. DEGH al longe pl Bed^{gr} sah syr^{utr} aeth^{utr} al Thph$^{1·2·}$ Oec, al aliq ιουδαιοι (180. praem οι) | D* μετα σωσθ. (d *cum sosthenen*) | και ουδεν - - εμελεν (EGH al mu cat -λλεν) .. D* τοτε γαλλιων (rell latent), d *tunc gallio fingebat eum non videre*

18. E επιμινας | D* επλευσεν (d vg *navigavit*), E** εξεπλευσεν (e *enavigavit*) | εν κεγχρ. (D κενχρειαις, AE κενχρ. cf ad Ro 16, 1., H al mu sah κεχρεαις, al κεγχραις, vg d e *in cenchris* [*-cris*], aeth^{ro} om εν κεγχρ.) την κεφ. c. AB al vg Thph$^{2·}$ cat .. ς την κεφ. εν κ. c. DEGH al pler vv pler Chr al | D* προσευχην (d *orationem*)

19. κατηντησαν c. ABE al d tol al syr sah ar^{e} aeth^{pp} cat .. D^{gr} καταντησας .. ς κατηντησε c. GH al pler vg cop syr^{p} al Chr al | EH al mu Chr Thph$^{1·}$ Oec και εκεινους .. D και τω επιοντι σαββατω εκεινους (item 137. sah syr^{p} c.* τω επ. σαββ. add post εφεσον) | AGH al κατελειπεν (d *reliquerunt*) | αυτου c. BGH al longe pler cat Chr al .. Ln εκει c. ADE al (και. κατ. αυτ. om sah, eadem v. 21. post θελοντος add syr ar^{e}) | διελεχθη (Thdrt διηλ.) c. EGH al pler Thdrt Chr Thph$^{1·}$ Oec cat .. Ln^{1} -λεξατο c. AB al^{3} Thph$^{2·}$ .. D al^{2} vg (non am) al διελεγετο

20. δε .. D* syr aeth^{utr} τε | αυτων (137. om) .. D**G al (vv pl) Thph$^{2·}$ αυτον | μειναι c. AB al plus^{10} vg aeth^{utr} (syr^{p} vide post) cat .. ς (Gb′) add παρ αυτοις c. DEGH al pl syr cop al (syr^{p} c. ob. add, tol sah arm εκει; 25. παραμειναι αυτοις) Chr al

21. αλλα c. ABDE al mu Thph$^{1·}$ Oec .. ς αλλ c. GH al pl cat Chr Thph$^{2·}$ | αποταξαμ. (E al^{8} Thph$^{2·}$ cat add αυτοις) κ. ειπων c. ABDE al^{10} vg aeth^{utr} arm cat Thph$^{2·}$ (syr ar^{e} om αλλα αποτ. και) .. ς απεταξατο αυτοις ειπων c. GH al pl cop syr^{p} al (sah αλλα κατελιπε τους εν τω τοπω εκεινω και απεταξατο αυτοις ειπ.) Chr Thph$^{1·}$ Oec. Praetereaque ς (Gb^{00}) add Δει (177.** sl οτι δει) με παντως (al^{2} demid om) την εορτην την (D ημεραν pro την) ερχομενην (d *solemnem diem festum*) ποιησαι εις ιεροσολυμα (40. 68. al Thph$^{2·}$ ιερουσαλημ) c. DGH al pl demid syr^{utr} arr sl (aeth^{pp} *sed nunc volo agere festum venturum in Ierus.* post θελοντος) Chr Thph Oec cat, sed om c. ABE al^{9} vg (et. am fu tol etc) cop sah aeth^{ro} arm (:: cf 19, 21. 20, 16., sed non tam ex

κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλη-
σίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν,
διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστη-
ρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, 1 Co 3, 5.
ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Lc 24, 19.
25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος 19, 3.
μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι
ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα
προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ θεοῦ

---

his ll. quam ex proxime sqq ortum vdtr additamentum, ad quod satis alliciebat nude dictum *παλιν ανακαμψω*. Similia toties aliena manu Actis inlata sunt. Contra quam sententiam nihil valet quod ad testes gravissimos in omnibus loci istius partib. consentientes accedunt nonnulli non omnia confirmantes: id enim similibus locis omnino solet fieri.) | *παλιν* (D sah om) c. ABE al^{6} vg (ut antea) cop aeth^{utr} cat .. ς (Gb^{00}) add *δε* c. GH syr^{P} al Chr Thph^{1}· Oec (demid syr Thph^{2}· *και παλιν*) | *ανηχθη* c. ABD al^{7} vg sah arm aeth^{ro} sl cat .. ς praem *και* c. EGH al longe-pl aeth^{PP} al (sed cop *ανηχθ. δε*) Chr al (syr^{P} mg pro *και ανηχθη* usq *αναβας* sic: *ακυλαν δε κατελιπεν εν εφεσω· αυτος γαρ εν πλοιω αχθεις ηλθεν εις καισαρειαν· αναβ. δε* Item 137. *τον δε ακυλαν ειασεν εν εφεσω* (haec et. 97.) · *αυτος δε ανενεχθεις ηλθεν εις καισαρειαν* etc. Syr post *et si deus voluerit veniam rursus ad vos* pergit: (vide ad v. 19.) *Et Aquilam et Prisc. reliquit Ephesi, et ipse iter fecit per mare ac venit Caesaream* etc | D* *απο του*

22. D *και αναβας* (praeterea vide ante) | ADE *καισαριαν*, item E *αντιοχιαν*

23. D* *κατεξης* | *επιστηρ.* (D al praem *και*) c. DEGH al ut vdtr fere omn cat Chr Thph Oec .. Ln *στηριζων* c. AB 13.

24. *απολλως* (e vg sah syr^{utr} *Apollo*, aeth^{ro} *Apollon*; D al post *ονοματι*) .. D *απολλωνιος*, 15. 180. scholl cop arm^{txt} *απελλης*: cf ad 19, 1. | D *γενει* (sine *τω*) *αλεξ.*

25. *ουτος* .. D^{gr} *ος* | *κατηχ.* .. D add *εν τη πατριδι* | *την οδον* .. D al plus^{10} cal^{cod} *τον λογον* | *του* (B Thph^{1}· om) *κυριου* .. 5.^{lect} sl^{8}· *του ιυ*, 34. *χυ* | D *απελαλει* (d *eloquebatur*) .. B *ελαλει δε* | *του* (D 40. 68. 69. 137. al om) *ιησου* c. ABDE al fere^{20} vg syr^{utr} cop sah aeth^{utr} arm ar^{e} sl Thph^{2}· cat Aug .. ς *του* (al^{1} om) *κυριου* c. GH al pl ar^{P} Chr Thph^{1}· Oec (33. *τ. χυ*) | D^{gr}* *ιωανου*

26. *τε* (e vg *ergo*; cop syr^{P} aeth^{ro} *δε*) .. D^{gr}H sah aeth^{PP} om | D *παρησιαζεσθ.* (ut alibi B*) | D* om *τη* | D*d syr al *και ακουσ.* | *ακυλ. κ. πρισκ.* c. DGH al longe pler syr^{utr} sah al mu cat Chr al .. Ln 49. *πρισκ. κ. ακυλ.* (:: ut v. 18.) c. ABE 13. vg cop aeth^{utr} | D *εξεθοντο*, H *-θετο* | *την του θεου οδ.* c. GH al longe pl Chr al, item (ut Ln ::

ὁδόν. 27 *βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος.* 28 *εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.*

XIX.

18, 24. 1 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινὰς*

---

ex aperta correctione) *τ. οδ. τ. θε.* AB al[11] am fu tol al sah syrP al Thph[2]·· E al pauc vg[ed] demid syr cop al Aug *τ. οδ. τοῦ κυριου*, item al[4] *τον λογον τ. κυρ.*, Cassiod *scripturas domini* .. D *την οδον* (Gb" 49. :: at 19, 23 et 24, 22. *η οδος* eodem sensu dictum non fluct et 19, 9. certe in pler intactum mansit. Hoc vero loco *την του θε. οδ.*, ut a multis [interpretes quidem non in sensum veniunt] ad vulgarem ordinem revocatum est, ita alios offendit quod non tam domini i. e. Christi quam dei via instructus dicitur Apollos ille „potens in scripturis.")

27. E *εις τ. αχ. διελθ.* | A (DE[gr]) al[2] Thph[1·] (non vg etc) *συνεβαλλετο* (al[2] *συνελαβετο*) | (D) 137. vg (non tol) syrP Bas[sel] Aug Bed (sed „aliam translationem" habere testatur) om *δια τ. χαρ.* | D (item syrP mg usq ad *τον ανδρα*) versum sic exhibent: *εν δε τη εφεσω επιδημουντες* (d *in aephesum autem exeuntes*) *τινες κορινθιοι και ακουσαντες αυτου παρεκαλουν διελθειν σιν αυτοις εις την πατριδα αυτων· συνκατανευσαντος* (d *redeunte*) *δε αυτου οι εφεσιοι* (syrP *fratres*) *εγραψαν τοις εν κορινθω μαθηταις οπως* (d *quomodo*) *αποδεξωνται τον ανδρα· ος επιδημησας εις την αχαϊαν* (*ε. τ. αχ.* add et. ad *παραγεν.* 137. syrP c.*, item *εν τη αχ.* 12.[lect]) *πολυ* (D* *-λιν*) *συνεβαλλετο* (d *contulit*) *εν ταις εκκλησιαις·*

28. A *διακατηλλεγχετο*, E *κατηλεγχετο*, 15. *διακατηλεγετο*, al *διελεγετο* | *δημοσια* .. E Bed[gr] add *και κατ οικον* | *επιδεικνυς* .. D 137. praem *διαλεγομενος και* | *ειν. τον* (E om) $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$ .. D sah al *τον* $\overline{\iota\nu}$ *ειναι* $\overline{\chi\nu}$ .. diff al

XIX.* 1. A**G 40. Euthal *απολλων*, 180. *απελλην* (:: Did[caΐ] ad 18, 24: *εἰσὶ διαβεβαιούμενοι ὡς Ἀπολλὼς ὁ αὐτός ἐστιν Ἀπελλῆς τῶν Κορινθίων ἐπίσκοπος, περὶ οὗ γράφει Παῦλος Περὶ δὲ Ἀπολλῶ πολλὰ παρεκάλεσα αὐτόν, καί Ὅτι ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπ. ἐπότισε. καὶ εἰ ἀληθὲς τοῦτο, σκόπει εἰ διώνυμος ὁ ἀνήρ, εἰ ἄλλως μετεποιήθη θάτερον τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ λοιπόν.* Eadem fere Oec ad h. l. p. 142.) | *ανωτερικα* .. al[3] Thph[1·] *ανατολικα* | AE al mu Hier *κατελθειν* | *εγενετο δε* usq *ελθειν*..D syrP mg sic: *θελοντος δε του παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εις ιεροσολυμα ειπεν αυτω το πνευμα υποστρεφειν* (syrP *-φε*, item d *revertere*) *εις την ασιαν· διελθων δε τα αν. μ. ερχε-*

μαθητάς, 2 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν Ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. 3 εἶπέν τε Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν Εἰς τὸ 18, 25.
Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν 1, 5.
βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν 11, 16.
13, 24.
ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ 8, 16 a.
ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντος
αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, 2, 4.
ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν- 10, 46.
δρες ὡσεὶ δεκαδύο.

ται | ευρειν c. AB 13. 15. 36. 105. 163. 180. vg cop cat Fulg .. ς ευρων c. (D vide ante) E (ευρον) GH al longe pl sah al mu Chr al (:: c. omisso τε arctissime cohaeret estque manifesta correctio)

2. τε c. AB 13. 15. 36. 163. 180. vg (item δε 105. cop) .. ς om c. iisdem qui modo ευρων, item cat | οι δε c. ABDE 13. 40. 73. 137. syrP am tol al cat Hier .. ς (Gb^{00}) add ειπον c. GH al pler vv pl Chr al (al^{5} Chr ειπαν, al Marc^{mon} post αυτον pon) | D syrP mg (similiter sah) αλλ ουδ ει (D* d ουδε absq ει) πν. αγ. λαμβανουσιν τινες ηκουσαμεν | ουδε c. (D*)EGH al ut vdtr omn cat Chr Thdrt Marc^{mon} Thph Oec .. Ln ουδ c. ABD**

3. ειπ. τε (sah syr om τε) c. BGH al longe pl aeth^{utr} al cat Chr al .. D al ειπ. δε, AE al vg cop Hier o δε ειπ., syrP Marc^{mon} ειπ. οιν, etc .. praeterea ς (Gb^{00}) add προς αυτους (al cop sah al Thph$^{2\cdot}$ αυτους) c GH al pl vv mu Chr Marc^{mon} al contra ABDE al mu vg syrP arm cat | ειπαν c. ABE al .. ς -πον c. GH al pler cat Chr Marc^{mon} al .. D^{gr} ελεγον

4. δε .. H al aeth^{utr} Thph$^{1\cdot}$ τε | D al^{5} cat o παυλος | D^{gr} ιωαννης et v. 3. ιωανου | μεν c. EGH al longe pl syr^{utr} cop arr sl Chr Marc^{mon} Thph Oec .. Gb^{00} Ln om c. ABD al^{7} vg sah cat | τον ιν (Gb'') c. ABE al vg cop syrP aeth^{ro} Marc^{mon} Hier Fulg .. D χριστον .. ς τ. χν ιν c. GH al pler cat Chr al (al sah arm aethPP syr τ. ιν χν)

5. D (vv) ακουσ. δε τουτο | του (D* 58.^{lect} om) κυρ. ιυ .. D syrP c.* add χριστου (hoc add et. 64. 137. vv aliq Hier Amb) εις αφεσιν αμαρτιων (eadem add Hier v. 4.)

6. χειρας c. ABH al plus^{10} .. D (ante του π.) am demid al syr aeth^{utr} ar^{e} χειρα .. ς τας χειρας c. EG al longe pl cat Chr Marc^{mon} al | ηλθεν (tol al? *continuo venit*) .. D Hier ευθεως επεπεσεν | D* 58.^{lect} επ αυτοις | τε .. D^{gr} 25. e cop sah δε, 31. d arm om | γλωσσαις .. syrP mg add *aliis* (ετεραις et. sah) *et sentiebant in seipsis quod et interpretabantur illas hi ipsi*, tum pro και hab *quidam autem* | επροφητ. c. ABD 1. 15. 180. al cat .. ς προεφητ. c. EGH al pler Chr al

7. δεκαδυο c. GH al longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln δωδεκα c ABDE al^{9} Chr^{1} cod (ap Gb) Thph$^{2\cdot}$ cat

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας
8, 12. τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 9 ὡς
δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον
τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ᾽ αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ᾽
ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο
ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι
τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
5, 12. 11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν χει-
5, 15. ρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι
ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι
ἀπ᾽ αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
13 Ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ-
Lc 9, 49. κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν

---

8. εισ. δε .. D al syr aeth^{utr} add ο παυλος | επαρρησιαζετο (Egr -ασατο) .. D syrP mg praem εν δυναμει μεγαλη | περι c. BD 12.^{lect} al ut vdtr vg al ut vdtr pl .. ς τα περι c. AEGH al pler cat Chr al (:: cf ad 28, 23. 8, 12.)

9. ως δε τινες .. D τινες μεν ουν αιτων | τ. οδον c. ABDGH al pler am* fu al cop sah syrP aeth^{utr} al cat Chr al .. additur του κυριου (E 31. vg^{ed} et am** demid sl^{ed}), του θεου (al^{4} syr ar^{e}), της πιστεως (arP) | του (al^{10} praem παντος) πληθους .. DE 100. syr syrP c.* ar^{e} add των εθνων | D syr syrP c.* (sine ὁ πα.) ar^{e} τοτε αποστας ο παυλος | H al αφωρισεν | D το καθ ημ. | τυραννου (Dgr al -ννιου) c. AB al^{5} fu tol al cop sah .. ς add τινος c. D (D 137. syrP c.* praeterea add απο ωρας ·ε· εως δεκατης) EGH al pler vv pm Chr Thph Oec (:: non innotuit aliunde, hinc par erat tale quid addere)

10. ωστε usq ελληνας .. Dgr* εως (d ita ut, e item syr usque quo) παντες οι κατοικουντες τ. α. ηκουσαν τους λογους (et. d) τ. κ. ιουδαιοι κ. ελληνες | τ. κυριου c. ABDEH al fere^{15} vg cop sah syr^{utr} al cat .. ς (= Gb Sz) add ιησου c. G al pl arP sl Chr Thph Oec

11. τε .. D*gr al^{2} cop syrP Thph^{1}. δε, sah om | επ. ο θε. c. GH al longe pl vg^{ed} syr^{utr} cop aeth^{utr} al Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln ο θε. επ. c. ABDE al^{5} am fu tol demid sah arm Thph$^{2\cdot}$ cat

12. αποφερ. (Gb′) c. ABE al^{15} vg (*deferrentur*) al ut vdtr pl cat .. ς επιφερ. c DGH al pl Chr al (al^{2} περιφ.) | ἤ .. Dgr arm η και, al vg^{ed} tol al cop sah al (Cyr^{hr2} libere) Thph^{2}. και | B* απαλλασεσθ. | εκπορευεσθ. c. ABDE al fere^{20} cat .. ς (= Gb Sz) εξερχεσθ. (Gb′) c. GH al pl Chr Thph Oec, et quidem addito απ αιτων c. iisdem et sah (εξ α.) arP sl contra ABDE al fere^{15} vv pl cat

13. τινες και (Gb″) c. ABE al^{15} syr; item addito απο vel (ita 31.** *de* vg) εκ H al mu vg arm syrP .. ς τινες απο c. GH al pm cop al Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec, D al^{2} τιν. εκ .. 33. sah Thph$^{2\cdot}$ τινες | 15. 18. al ut vdtr

Παῦλος κηρύσσει. 14 *ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ οἱ τοῦτο ποιοῦντες.* 15 *ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;* 16 *καὶ ἐφαλλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.* 17 *τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ* 5, 5. 11. *πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,*

---

cat *ονοματιζειν* | D* om *του* | *ορκιζω* c. ABDE al fere[10] (105. *εξορκ.*) vg cop (sl vdtr) Cassiod .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *ορκιζομεν* (Gb') c. GH al pl (al[8] cat *εξορκ.*) vv pl cat Chr Thph Oec | *παυλος* c. ADEH 13. 40. al mu Chr cat .. ς (Gb[00]) praem *ὁ* c. B (e sil.) G al pl Thph Oec

14. *τινες* c. AGH al longe pler e vg (et. am fu tol) syrP al (sah *erat autem Iudaeus - - habens sept. fil.*) Chr Thph Oec .. Ln *τινος* c. B(D) EG[r] 36. 180. Bed[gr] vg[sixt] demid al syr cop cat | *υιοι* h. l. c. ABE 14.* 15. 18. 40. al (ut vdtr) mu vg arm .. ς ante *σκευα* (A *σκευα*) c. (D)G (*ιουδαιοι*) H al pl (13. 31. 180. plane om) syr cop (*sept. fil.* syr cop) syrP al Chr al | Ln om *οι* c. AB 14.* 15. 18. 13. 105. 180. (cop syr?) | D syrP mg versum sic habent: *εν οις* (d *in quo*) *και* (syrP om) *υιοι* (syrP add *επτα*) *σκευα τινος ιερεως ηθελησαν το αυτο ποιησαι· εθος ειχαν τους τοιουτους εξορκιζειν· και εισελθοντες προς τον δαιμονιζομενον* (*introierunt ad implentes* d) *ηρξαντο επικαλεισθαι το ονομα λεγοντες Παραγγελλομεν σοι εν ιησου ον παυλος κηρυσσει εξελθειν* (D[gr*] *εξ. κηρ.*)

15. D[gr] *τοτε απεκριθη το πν. το π.* (**add *και*) *ειπ.* | *ειπεν* c. EGH al pl sl (arP *αποκρ. δε αυτοις*) Thph[1·] Oec .. Ln add *αυτοις* c. ABD al fere[20] vv pler Chr Thph[2·] cat | BE[gr] 40. 73. 137. syrP *τον μεν ιησουν* (om *μεν* et. Chr[saepe] Thph Oec cat)

16. *εφαλλομ.* c. (D *εναλλομενος*) EGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec cat .. Ln *εφαλομενος* c. AB 104. | *ο ανθρ. επ αυτ.* c. AB 13. 31. 40. 68. 73. 137. 180. am fu demid al syrP Thph[2·] Chr[com] cat .. ς *επ* (D vg *εις*) *αυτ.* (al[2] arm om, E *ε. αυτοις* post *πονηρ.*) *ο ανθρ.* c.'(D)GH al pl (vv pl) Chr[txt] Thph[1·] Oec | *κατακυρ.* (Gb' *-σαν* c. AEGH al fere[40] Chr Thph[1·]; D *κυριευσας*, al[4] cat *κρατησας*) c. ABDE al[7] cop (sah) arm arP .. ς (Gb[00]) praem *και* c. GH al longe pl vg al mu cat Chr al | *αμφοτερων* (Gb') c. ABD al plus[15] vg arm (syrP aeth[ro] *omnium*) Thph[2·] cat .. ς *αυτων* c. GH al pl cop sah syr al Chr al .. E om plane | *εκφυγειν* .. A add *αυτους*

17. E *πασ. τοις ιουδαιοις* | DE sah (al mu qui non solent exprim) om *τε* | A*E 137. om *την* | *επεπεσ.* c. BGH al ut vdtr fere omn cat Chr Thph[2·] Oec .. Ln *επεσεν* c. AD (*φοβ. επ.*) E (*επεεν*) 13. Thph[1·] | D 101. 133. om *του*

18 *πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ*
ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 *ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα*
πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων·
καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας
πέντε.

6, 7. 12, 24. 20 *Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ*
ἴσχυεν.

1 Co 16, 5. (18, 21.) 20, 22. 21 *Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι*
διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσόλυμα,
εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

23, 11. Ro 15, 23. Ro 16, 23. 22 *ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,*
Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 *Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος*
περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 *Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν*

---

18. τε .. D al aliq cop sah cat δε | D πιστευοντων, E 28. πιστευσαντων | εξομολ. .. B syr al add τας αμαρτιας αυτων, item demid *confitentes pecc. sua* omissis sqq

19. δε .. D*gr om .. E syrutr al Bas Chr τε | Dgr* των περι τα εργα | D συνενεγκ. και τας | E vg al κατεκαυσαν | E συνκατεψηφισαν | και (Dgr* om; d e vg *conputatis praetiis illorum invener.*) ευρον (E ηυρ.)

20. κατ. κρατ. .. 137. arm (sah, sed habet ηυξαν. και ησφαλισθη κ. ισχ.) om | του κυρ. ο λογ. c. AB .. ς ο λογ. (syr arP η πιστις) τ. κυρ. (E al3 vv pm τ. θεου) c. (E)GH rell am (vg *verb. dei*) cop etc Chr cat al | D sic: ουτως κ. κρ. ενισχυσεν (d *convalescebat*) και η πιστις του θεου ηυξανε (** -νεν) και επληθυνετο

21. ως δε επλ. (E -ρωθησαν, al2 -ρουτο) ταυτα .. D τοτε | DE 137. cop o (om D 137.) παυλ. εθ. | Egr 40. 68. om εν | Ln διελθειν c. AD (sed postea και πορευεσθαι) E | Ln την αχαϊαν c. ADE al2 contra BGH al fere omn cat Chr Thph Oec | ιεροσολυμα c. ABDE 40. 68. 69. 137. al vg Chrcom Thph2· .. ς ιερουσαλημ c. GH al pl Chrtxt Thph1· Oec cat (:: quamquam forma ιερουσαλημ Lcae fere propria est nec raro cum altera est commutata, tamen saepe nec εις ιεροσολυμα nec εις ιερουσαλημ fluct; quemadmodum cap. 21. vv. 4 et 15. plus gravissimorum testium -σολυμα quam -ρουσαλημ tenent, vv. vero 12 et 13. -ρουσαλημ tantum non variat. Hinc ut testib. fere paribus praeferendum est -ρουσαλημ, ita non tenendum vdtr invitis antiquiss. codicibus)

22. D syr aethutr και αποστ. εις | E al fere10 om την | διακονοιντων αυτω .. A -κονουν αυτων (sic) | χρονον .. Dgr 25. add ολιγον, 40. praem τινα | D (e vg al) εν τη ασια

23. Ln ουχ ολιγ. c. AD (uterque ουκ v. seq); non BEGH rell

24. E δημιτριος | Dgr ην pro ονοματι (d sah om) | να. αργυρ. (B om) αρτεμ. .. 33. 34.mg 57. ad haec adscripta habent ισως [et. additur ως]

ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην, 25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλ- 17, 29.
θεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντες δὲ καὶ

κιβωρια μικρα, quod et. in scholiis legitur | παρειχετο c. A**BGH al longe pler cat Chr Thph Oec .. Ln παρειχε c. A*D (praem ος) E al[3] | D* τεχνεταις, **-νειταις | εργ. ουκ ολ. c. EGH al longe pler syr (*lucrum magnum*) syrP al Chr Thph[1·] Oec .. Ln ουκ ολ. εργ. c. ABD al[3] vg al cat Thph[2·]

25. ους .. D 137. tol al sah al ουτος omisso και sq | εργατας (16. om) .. Dᵍʳ (item *artifices* e tol; vg *opifices*) τεχνετας (* -ταις) | ειπεν .. D εφη, et D vv mu add προς αυτους | ανδρες .. D sah syrP c.* add συντεχνεῖται (item 106. αδελφοι) | ημιν (Gb' ex errore υμων) c. ABDE al mu vg cop sah Thph[2·] (item Chr ap Wtst) .. ς ημων c. GH al pl syr[utr] aeth utr al Chr[2] (ed. Montf.) Thph[1·] Oec

26. D syr ακουετ. κ. θεωρ. | D om οτι | D 14. εως εφ. (D -σιου; d *ipsius ephesi*), al[6] Thph[2·] της εφ. | Ln αλλα και c. ADᵍʳG al fere[10] demid syr arP Chr Thph[1·] contra BEH al longe pl d vg (et. am al) cop sah al Thph[2·] Oec | D* 31. om της | D ουτος τις τοτε (d *hic quidam tunc*) | A πεισαν | E απεστησεν | οτι .. Dᵍʳ add ουτοι | D* 68. al γενομενοι (D** γειν.)

27. Eᵍʳ om δε (exprim vg cop sah al) | D 31. ημ. κινδ. (Dᵍʳ** -νευσει) | A 137. το μερ. κινδ. ημ. | ιερ. αρτεμ. (Gb') c. DEH al plus[20] Chr Thph[1·] Hier .. ς Ln αρτ. ιερ. c. ABG al pl vg (vv pl ιερον ante της μεγ. pon, sed vg [et. am demid al; non fu tol] sah om θε.) Thph[2·] Oec cat | ουθεν c. ABH al fere[15] .. ς ουδεν c. DEG al pl cat Chr al | λογισθηναι c. BGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec (cat ut al aliq λογισθηναι μελλει καθ. τε) .. Ln λογισθησεται c. ADE 73. vg (al pler) | μελλειν c. BEGH al longe pl Chr Oec .. Ln μελλει c. A*(D) al fere[10] (vv pler) Thph | τε c. AE (E al om et. και) al ut vdtr pl Oec Hier .. ς (non ς[e] Gb Sz) δε c. BGH al fere[25] vg Chr Thph .. al om et vv pler sive τε sive και tantum exprim .. D sic: αλλα καθεριοθαι μελλει | την μεγαλ. c. GH al certe pl vg cop syrP al Chr Thph Oec .. Ln της μεγαλειοτητος c. ABE al fere[15] sah cat .. D om τ. μεγ. αυτης (αυτης om et. B, 42. αυτοις) | ην (B om; D* η) ολη η (BD om) ασια (31. η ασια ολη) και η (B om) οικ. σεβ. (d sic: *sed destrui incipiet tota asia et orbis terrarum colitur*)

28. D ταυτα δε ακουσ., 133. ακ. δε ταυτα, vg *his auditis* item al | AEG

γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμο-
Ro 16, 23. Act 27, 2. θυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον
2 Co 1, 8. Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ἤδεισαν τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 κατα-

---

al πληρης | εκραζον (d e vg al *exclamaverunt*, d *clam.*) .. D 137. syrP mg praem (137. syrP και) δραμοντες εις το αμφοδον (137. εδφοδον, d *in campo*, syrP *in forum*) | D* al om ἡ

29. η πολις c. AB 13. 40. vg cop arm .. ς add ολη c. EGH al pler sah syrP al Chr Thph Oec cat; praem ολη D (et* et**) syr aeth^{utr} al (:: cf 21, 30.) | της c. AD** (d *repleta est tota civitas confusionem* et D* συνεχυθη ολ. η π. αισχυνης) GH al plus^{40} Chr Thph Oec^{ed} cat .. ς (= Gb+ Sz) Ln om c. B(D*)E al sat mu ut vdtr Oec^{cod} | τε .. D^{gr} al cop δε, sah arm om | D και συναρπ. | μακεδονας .. D* -νες, al^{2} cat -να, 56. 117. 177.* -νιας, 100. om | παυλου c. ABDEGH al longe pl Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) του παυλου c. min mu Oec. Supra E συνχ.

30. του δε π. c. D (βουλ. δε του π.) EGH al longe pler cat Chr Thph Oec .. Ln παυλου δε c. AB 13. 31. | ουκ ειων (E εων, GH 68. ειον, 104. ειασαν) α. οι μ. .. D^{gr} οι μαθ. εκωλυον, item syr ar^{e} aeth^{utr}

31. οντες .. D υπαρχοντες | αυτω .. E^{gr} al αυτου, item vg etc *amici eius*

32. D 42. om τι (nec exprimit vg al) | D η γαρ εκκλ. (al add ὁλη) ην | AD συνκεχ. | D^{gr} πλειστοι | ενεκεν c. DEGH al longe pler Chr Thph^{1} Oec .. Ln ενεκα c. AB 13. 36. 68. 180. cat Thph^{2} | H συνεληλυθασιν, G Thph^{1} -λυθησαν (Oec^{ed} -λυθεσαν)

33. προεβιβ. c. D** (* κατεβιβ., d *distraxerunt*, vg *detrax.*) GH al longe pl cat Chr Thph Oec .. Ln συνεβιβ. c. ABE al^{6} (nulla ut vdtr versio) | προβαλοντ. (Gb') c. AB(e Wo. Ceph. et ς)EH 40. al pm Chr^{txt} et com Oec .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) Ln προβαλλοντ. c. DG al ut vdtr sat mu cat Thph | αυτον .. G* 40. al Thph^{1} αυτων | ο δε .. A fu demid tol al ο ουν | την χειρα c. ABEGH al longe pl Thph^{1} Oec cat .. D al fere^{10} Chr Thph^{2} τη χειρι | E τω λαω

34. επιγνοντες (H al Thph^{1} -γνοντ.) c. ABDEGH al longe pl Chr Thph .. ς (= Gb Sz) επιγνοντων c. min Oec cat | D om εκ, item (*omnium*) vg al mu | B 13. al ωσει | A κραζοντες | D* om ἡ | B μεγ. η αρτ. εφεσ. bis habet

στείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. 37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ὑμῶν. 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσιν πρός τινα λόγον, ἀγόραιοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. 39 εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ δυνησόμεθα δοῦναι

---

35. DE 137. al^{8} Thph^{1}· *κατασεισας* (d *conpescuisset*, e vg *sedasset*) | B al^{2} cop *τον οχλ. ο γρ.* | E *εφη* (*dixit* vg al) | *ανθρωπων* (al praem *των*) c. ABE al mu vg syr cop (sah) arm ar^{e} Thph^{2}· cat et Chr^{cat} .. ς *ανθρωπος* c. D** (* *ο ανθρ.*) GH syr^{p} aeth^{utr} al Chr Thph^{1}· Oec | *εφεσιων* (E cop sah al post *πολιν*, 180. cat praem *των*) .. D *ημετεραν* (d *vestram*) | D* *ναοκορον*, EG al *νεοκορον* | *ουσαν* .. D *ειναι* | *μεγαλης* c. ABDE al fere^{20} vg cop sah syr^{utr} al Isid cat .. ς (= Gb Sz) add *θεας* c. GH al pl aeth^{utr} ar^{p} sl^{ed} Chr Thph Oec | D 68. *διοσπετους*

36. B* *αναντιρητων*, G -*τηρητων* (H -*τηρρητ.*). Cf ad 10, 29. | A al^{6} Chr com *τουτων* (al^{2} om) *οντων* | *πρασσειν* c. ABDEGH al pl cat Chr Thph Oec .. ς *πραττειν* c. min ut vdtr non ita mu

37. *τουτους* .. D syr^{p} ^{mg} add *ενθαδε* | D *μητε ιερ. μητε* | *την θεον* c. ABD**E*GH al longe pl Chr^{cat} Thph^{1}· cat .. al mu Chr *τον θεον* .. ς (= Gb Sz) *την θεαν* c. D*E** al pm Thph^{2}· Oec | *υμων* c. BE*^{gr}GH al longe pl vg cop syr^{p} aeth^{ro} al Chr Thph^{2}· Oec cat .. Gb'' Ln *ημων* c. ADE** al^{7} e syr sah aeth^{pp} arr Thph^{1}· Chr^{cat}

38. *δημητρ.* .. D vv aliq add *ουτος*, 137. praem ὁ | *εχ. πρ. τ.* (al *πρ. τινας*, D *πρ. αυτους τινα*, d *cum aliquo quendam*, sah om) *λογ.* c. ABD EGH al longe pl vg al mu Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) *πρ. τ. λογ. εχ.* c. min non ita mu Oec | ς (non Gb Sz, sed Wtst al) *ἀγοραῖοι* (sic GH) .. de *ἀγόραιοι* (et. Ln) cf Steph. Thes. I. p. 430 sq ubi reiectis aliorum rationibus agnoscitur Suidas qui c. Zonara sic statuit: *ἀγοραῖος προπεπρισπωμένως ὁ ἐν ἀγορᾷ ἀναστρεφόμενος ἄνθρωπος·* (ut supra 17,5.) *ἀγόραιος δὲ προπαροξυτόνως ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἡ ἀγορὰ τελεῖται.* Ex nostris quidem libris scriptis distinctio ista non confirmanda vdtr. Cf et. Goettl. p. 297. | DE *ενκαλ.*, item v. 40.

39. *περαιτερω* (B** *-ρῳ*, 68. *περ' ἑταίρῳ*) c. B al fere^{15} d (*ulterius*) cat (:: similem in modum Plat. Phaed. *οὐδὲν ζητήσετε περαιτερω*) .. ς (49.) *περι ετερων* c. AD (E *περ ετερον* sic, ut *περ* potius c. *ει δε τι* iungatur; e vg *alterius rei*) GH al pl Chr Thph Oec | D* (d *in legem ecclesiae*) *εν τω νομω εκκλησια* (*-σιας*? D** *εν τη ενν. εκκλησιας*[?]), item sl^{b} et^{aut} *εν νομω εκκλησιας*

40. D *σημερ. ενκαλεισθ. στασεως μηδ. αιτ. οντος* | *περι ου* (G* *οὗν*) c.

λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

XX.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορευθῆναι εἰς τὴν Μακεδονίαν. 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακε-
19, 29. 27, 2. δονίας. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος Πύρρου

BDE al ut vdtr sat mu vg (et. am fu demid tol) cop sah al Chr^{com} Thph$^{2\cdot}$ Oec cat .. Gb+ add *οὐ* c. AGH al plus^{30} vg^{cd} (ap Gb) syr^{utr} ar^{p} arm sl$^{5.7\cdot}$ Chr^{txt} Thph$^{1\cdot}$ | *δοῦναι* (Gb″) c. GH al plus^{40} Thph$^{1\cdot}$ Oec^{ed} .. ς Ln *ἀποδοῦναι* c. ABDE al mu Chr Thph$^{2\cdot}$ Oec^{cod} cat | *της συστρ.* (sic, non *συνστ.*, ABDEGH etc) c. DGH al ut vdtr longe pl vv pm Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln praem *περι* c. ABE al fere^{15} d syr (cop *in hoc tumultu*) arm sl$^{5.7\cdot}$ Thph$^{2\cdot}$ cat

XX. 1. *προσκαλεσ.* c. ADGH al longe pl (vg *vocatis* vel *convocatis*, item *advoc.* syr^{utr} aethPP ar^{e} al) Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. BE al fere^{10} cop sah aeth^{ro} Thph$^{2\cdot}$ cat *μεταπεμψαμενος*, al *μεταστειλαμενος* | D om ὁ | κ. *ασπασ.* c. GH al ut vdtr pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln *και* (tol sl om; D* et** add *πολλα*) *παρακαλεσας* (D* *παρακελευσας* s. *-λεσσας*, vg al add *αυτους*) *ασπασαμ.* (D* *αποσπασ.*, E *και ασπασ.*, 69. *ασπασ. δε*, D** al mu vv pm Thph$^{2\cdot}$ cat *ασπασ. τε* insuperq vv pler add *αυτους*) c. AB al^{5} cop al, item DE al mu vv pm Thph$^{2\cdot}$ cat | *πορευθηναι* c. GH al longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. D al^{3} om .. Ln *πορευεσθαι* c. AB al plus^{10} cat Thph$^{2\cdot}$, item post *μακεδ.* E | *την* c. ADH al longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln om c. BEG al fere^{10} Thph$^{2\cdot}$ cat

2. D *παντα τα μερη εκεινη* (** *-να*) | *παρακ. αυτους* .. D*^{gr} *χρησαμενος*

3. *τε* .. D al^{2} e cop *δε* | *γενομενης* (40. add *τε*, G add *δε*) .. D *και γενηθεισης* (gr* *-θεις*) | *επιβ. αυτω* c. ABE 38. 69. 113. 180. al cat .. ς (49.) *αυτ. επιβ.* c. DGH al longe pl vg (*factae sunt illi insidiae*) al Chr Thph Oec | *μελλοντι* (E *-λων*, al^{15} Chr^{1} *-λοντα*) *αναγ.* (E al *αγεσθ.*) *ε. τ.σ.* (16. om *μελλ.* usq *συρ.*) *εγ. γνωμη* (AE al mu cat *-μης*) *του* (al cat om) *υπ. δια* (cop *εκ*, syr sah ar^{e} *εις -ιαν*) *μακ.* .. D syr^{p} ^{mg} *ηθελησεν αναχθηναι εις συριαν· ειπεν δε το πνευμα αυτω υποστρεφειν δια της μακ.*

4. *συνειπ. δε αυτω αχρι* .. D syr^{p} ^{mg} *μελλοντος ουν* (d syr^{p} *δε*) *εξειεναι αυτου* (d *comitari eum*) *μεχρι* (syr^{p} ^{mg} *comitati sunt eum usque*) | B 13. vg (et. am fu tol; sed non demid al) aeth^{utr} ar^{c} Bed om *αχρι της ασιας* | *σωπατρος* .. 40. al plus^{15} vg$^{edd\ aliq}$ cop sah arm ar^{e} sl$^{8\cdot}$ et^{ed} Thph$^{1\cdot}$ Oec Bed *σωσιπατρ.* | *πυρρου* c. ABDE al^{30} vg cop sah

Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος καὶ Ro 16, 21. 23. Eph 6, 21. 2 Tim 4, 20. 16, 8.
Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφι-
μος· 5 οὗτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· 6 ἡμεῖς δὲ
ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ
ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, οὗ διε-
τρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρ-
τον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέ-
τεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ
ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενος δέ τις νεανίας
ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, δια-
λεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου

---

syrP mg arm sl (slant post *βεροι.* pon) cat Thph^{2}· Or^{int} Bed .. ς (= Gb Sz) om c. GH al pm syr^{utr} aeth^{utr} arr Chr Thph^{1}· Oec | GH(A*?) al *βηροιαιος*, D*E *βερναιος* (d *beryensis*, e *beroensis*), al Thph^{1}· Oec^{ed} *βερροιαιος* (cf ad 17, 10.) | H *θεσαλονικ.* (idem codex 17, 3. 11. 13. *θεσαλον.*) | *σέκοινδος*: ita H al .. ς Ln *σεκοῖνδος*, ut G al | *δερβαιος* (A al praem ὁ) .. D* *δουβεριος* (d *doverius*) | *τιμοθεος* .. syr ar^{e} add *Lystrensis*; 137. *εφεσιος* | *ασιανοι* (D sah syrP ^{mg} *εφεσιοι*) .. Ln ante *ασ.* plene dist; non ita Thdrt^{3,442}· | *τυχικὸς* (ita et. ς Ln; 49. *τύχικος* cf Win. gr. p. 49.): hoc acc. GH et ut vdtr pler; cf et. ad Eph 6, 21 etc .. D *ευτυχος*

5. *ουτοι* c. DGH al longe pl vg syr arP sl al (sah add *μεν*) Chr Thph^{1}· Oec cat .. Ln add *δε* c. ABE al^{10} cop syrP | A(vdtr)E^{gr}GH al pl *προσελθοντες* | *ημας* .. D^{gr} *αυτον* | D*E *τροαδι* (E *-δει*); item E v. seq. *τροαδα*

6. D om *την* | *αχρι* (c. ABG al cat Thph^{1}·; ς *αχρις* c. H al pl Chr al; E 13. *απο*) *ημ. πεντε* .. D *πεμπταιοι* | *οὗ* c. BGH al longe pl Chr Thph Oec cat .. AE 13. *οπου*, 40. 137. *ου και*, item Ir^{int} *ubi et*, D *εν η και* (d om *και*)

7. *δε* .. D^{gr} syr aeth^{utr} *τε* | E om *τη* | D^{gr} *μια πρωτη* | *ημων* c. ABDE al fere^{20} vv pl cat Chr^{2} (et. in caten.) Thph^{2}· Aug .. ς (= Gb Sz) *των μαθητων* c. GH al pl arP sl Bas Thph^{1}· Oec (Cassiod om) | *κλασαι* c. ABEGH al pl cat Bas Chr^{2} (et. in cat.) Thph^{1}· .. ς (= Gb Sz) *του κλ.* c. D al pm Thph^{2}· Oec | *τε* .. D^{gr} om, al^{5} cop sah syrP Bas Thph^{1}· cat *δε*

8. D *υπολαμπαδες* (d *faculae*) | *ημεν* c. ABDEGH al pl vg al pl cat Chr Thph^{2}· .. ς (= Gb Sz) *ησαν* c. min non ita mu cop aeth^{ro} Thph^{1}· Oec | E om *συνηγμ.* (4. *συνηθροισμ.*)

9. *καθεζομενος* c. ABDE al mu cat .. ς *καθημενος* c. GH al pl Chr Thph Oec | E om *νεανιας* (12.^{lect} post *ονομ.*, 137. *-νισκος*) | D *επι τη θυριδι κατεχομενος υπν. βαρει* | *του παυλου* .. D om *του* | E *κατανεχθις* | *απο* .. DH al mu Chr Oec^{ed} *υπο*

ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. 10 καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ ἦν διατεταγμένος μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην, 15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρυς Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, καὶ μείναντες ἐν Τρω-

---

9. E^{gr} πεσων omisso και sq | D*^{gr} και ος ηρθη (ap Mill: και επηρθη)

10. D επεσεν επ αυτω, al Chr Thph$^{2\cdot}$ επεπ. επ αυτω | συνπεριλ. (συνπ. c. AB*DEH; ς Ln 49. συμπ. c. B**G al certe pler; C* -βαλων, al^{6} συμπαραλαβ.) .. C add αυτου, al^{7} Chr Thph$^{2\cdot}$ cat αυτον, al αυτω | D^{gr}* και ειπεν (d *circumplexit et dix.*)

11. τον c. ABCD* al Thph$^{2\cdot}$ .. ς om c. D**EGH al pler Bas Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec cat | τε .. D^{gr}E^{gr} al Thph$^{1\cdot}$ δε | αχρι c. AC**E al Thph$^{1\cdot}$ Oec^{ed} .. ς Ln αχρις c. B(e sil.)C*DGH al pler cat al (Bas μεχρις)

12. ηγαγ. usq ζωντα (ea om 12.^{lect}) .. D ασπαζομενων δε αυτων ηγαγεν (d -γον, item al^{3} arm ηγαγεν) τ. νεανισκον ζω.

13. AEH al plus^{30} Chr Thph$^{1\cdot}$ προσελθοντες, D^{gr} (syr ar^{e}) κατελθοντ., al προσαχθεντ., 98.^{mg} εμβαντ., vg *ascendentes*, d *ascendimus* | επι το .. D al εις το | επι την c. ABCE 13. 40. al Thph$^{2\cdot}$ .. ς εις την c. DGH al longe pl cat Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | ασσον c. ABCDE(G v. sq)H al pl vg (et. am fu demid tol) cop etc Chr al .. al^{5} vg^{cod} ασον, al^{3} cat^{cod} νασον, G (non v. sq) al mu syr^{utr} sah arP θασον (aliq θασσον). Item v. sq | ην διατετ. c. DGH al longe pl Chr Thph Oec .. Ln διατεταγμενος (B* -νον) ην c. ABE al^{4}, item C al^{3} cat εντεταλμενος ην | D 36. cat ως μελλων | E αυτ. μελλ.

14. C* om δε (vdtr) | συνεβαλεν c. CDGH al longe pler vg e etc Chr Thph Oec cat .. Ln συνεβαλλεν c. ABE^{gr} 40. | ημιν .. al fere^{10} ημας | G* ανηλθομεν | μιτυληνην c. BCDH al pler .. AE μιτυλινην, G μυτυλινην. Et. aliter legitur

15. E και εκειθ. | αντικρυς c. ACDEG al mu Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς αντικρυ c. BH al pl Chr al | ετερα .. B 15. 19. 73. cat εσπερα | D*^{gr} παρελαβομεν, al Thph$^{1\cdot}$ παρεβαλλομεν | και μειναντ. εν τρωγ. τη εχ. c. DGH al longe pl syr^{utr} sah arr. sl cat Chr Thph Oec .. Gb'' Ln τη δε εχ. c. ABCE al^{4}, item al^{4} vg cop aeth^{PP} arm Hier και (cop aeth om) τη εχ. (aeth^{ro} om και μειναντ. usp μιλητον) | τρωγυλιω c. D (D^{gr} τρωγυλια, d *trogylio*) G (τρογυλιω, item al mu), item -λιω non -λλιω al pl (sed legitur τρογγυλιω, [et. Thph$^{1\cdot}$], στρογγυλιω, στρογυλιω), item syr sah arr sl Chr

γυλίῳ τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ. (18, 21.) 19, 21.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων 19, 10. καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων, 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, 21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. 22 καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος 20, 31.

Thph$^{2\cdot}$ Oec .. ς τρωγυλλιω c. H al mu syrP Oec cat | D* al^{6} ac plur ερχομενη

16. κεκρικει (Gb″) c. AB(* κεκρει)c*DE al mu vg (*proposuerat*) al ut vdtr pl cat (Thph$^{2\cdot}$ κεκρικε) .. ς εκρινε c. C***GH al pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | οπως usq χρονοτρ. .. D μηποτε γενηθη αυτω κατασχεσις τις | ην c. G 40. al longe pl Chr Thph Oec .. Ln ειη c. ABCE al^{10} cat .. DH aeth^{ro} om ει δυν. ην α. | D εις την ημερ., H τη ημερα | εις (105. εν) ιερουσαλημ c. AE 13. 40. 12.^{lect} 58.^{lect} al .. ς (Ln 49.) εις ιεροσολυμα c. BCD(* εν ιεροσολυμα)GH al longe pl cat Chr al (:: cf ad 19, 21.)

17. μετεκαλεσατο .. D μετεπεμψατο, dialmaced μετεστειλατο | E om τους

18. παρεγενοντο .. E^{gr} εσκληρύνοντο | προς αυτον .. Ln add ομου (D* ομωσε, D** 40.^{mg} ομοσε) οντων αυτων c. AD 40.^{mg}; item E 73. add ομοθυμαδον, item vg *et simul essent*: contra BCGH al fere omn vv fere omn cat Chr Thph Oec | επιστασθε .. D add αδελφοι, item al^{3} sah praem | αφ .. D* εφ (d *in qua*), al aliq om | εις .. E επι | πως usq εγενομην .. D ως τριετιαν η (d om) και πλειον ποταπως (** πως) μεθ υμ. ην παντος χρονου (** μ. υμ. τον παντα χρ. εγενομην, d *fui per omne tempore* [Lcif *-pus*]: ita et. Lcif)

19. τω κυριω .. C al cat Chr^{txt} add μεθ υμων | δακρυων c. ABDE al fere^{10} vg syr cop sah aeth^{pp} ar^{e} Lcif .. ς (= Gb Sz) praem πολλων c. CGH al pl syrP aeth^{ro} arm arP sl Chr Thph Oec cat|συμβαντ. (DE συνβ.) .. C al συμβαινοντων, al^{1} συμβεβηκοτων

20. C cat των συμφερ. (DE συνφ.) υπεστειλ. | D sl^{rec} et$^{5\cdot}$ Lcif om μη | D Thph$^{1\cdot}$ Lcif Hier om υμας | D κατ οικ. και δημ.

21. H al^{6} Bas$^{cod\,1}$ Thph$^{1\cdot}$ διαμαρτυραμενος, D* -ρουμενος | θεον c. BCE al^{7} Bas Chr Thph$^{1\cdot}$ .. ς (Ln) praem τον c. ADGH al longe pl cat Bas cod 1 Thph$^{2\cdot}$ Oec | πιστ. την c. BEGH al ut vdtr longe pl Bas Chr Thph Oec .. Gb^{0} Ln om την c. AC al fere^{10} cat, item D (D^{gr} pergit δια του κυριου ημ. ιυ χυ) | E om ημων | ιησουν c. BGH al fere^{35} sah

(1 ; 21.) 19, 21. ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγων ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. 24 ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ.

21, 4. 11.

---

aeth^{ro} syr^{P} sl$^{5.8}$ Bas Thph^{1} Oec Lcif .. ς (Ln) add *χριστον* c. ACDE al mu cop syr aeth^{PP} al cat Chr Thph^{2}

22. *εγω* h. l. c. ABCE al vg (et. fu demid al, non am) Ath^{mss} (Aeth^{ed} Lcif om) Thph^{2} cat .. ς ante *δεδ.* pon c. DGH al pl vv pler Chr Epiph^{892} al | D *ιεροσολυμα* | *συναντησοντα* c. BG al pler vv ut vdtr omn Ath Chr Oec .. c al^{6} Ath$^{cdd\,2}$ Thph^{2} cat *συμβησομενα* .. AD^{gr} EG^{rH} al Thph^{1} *συναντησαντα* | B *εμοι*, EG^{r} *με* | D *μη γεινωσκων*

23. D^{gr} *το αγ. πν.* | E om *κατα* (D vg al mu Lcif add *πασαν*) *πολιν* | AE al Ath$^{cdd\,2}$ (Ath^{1} *διαμαρτυρειται*) *διεμαρτυρατο* | *μοι* c. ABCDE al fere^{30} vg syr^{utr} cop sah aeth^{PP} al Ath Cyr$^{hr\,2}$ Chr (post *πνευμα*) Bas (Did *με*) Epiph^{892} (post *πν.*) Thdrt$^{mss\,1}$ (ed *με*) Thph^{2} Lcif Hier .. ς (= Gb Sz) om c. GH al pm aeth^{ro} al Thph^{1} Oec | *λεγων* c. DEGH al pl Ath^{1} (tamen diff cdd) Epiph^{892} cat (:: cf ad 28, 26. item Lc 11, 25.) .. ς (Ln 49.) *λεγον* c. AB (e sil.) c al pm Chr al | *με* (sah syr ar^{e} aeth^{utr} *σε*) h. l. (Gb'') c. ABCEH al plus^{15} vg al Ath^{1} (vv pl Ath^{1} post *μενουσιν*, ibidem D *μοι*) Bas Cyr^{hr} Did Chr Thph^{1} cat .. ς post *δεσμα* c. G al pl Thdrt Thph^{2} Oec | D vg (non demid al, sed habet am sub ÷) sah syr^{P} c.* Lcif add in f. *εν ιεροσολυμοις*

24. *ουδενος λογου ποι. τ. ψ. τιμ. εμ.* c. BCD** item syr sah aeth^{utr} arm ar^{e} (sed hae vv, excepta arm, non exprimunt *τιμιαν*) item Lcif (*pro nihilo aestimo animam meam cariorem esse mihi*); similiter Amb: *nec facio an. me. cariorem mihi*, et Aug: *non enim facio an. me. pretiosam* (s. *-osiorem*) *mihi* (priora: *ουδενος λογου ποιουμαι* diserte et. Amm^{cat} praetermissis rell; eadem confirmant et. 96. 180. cat: vide post) .. Ln *ουδενος λογον εχω ουδε ποιουμαι τ. ψ. τι. εμ.* c. AD* (sed habet *εχω μοι* et *τ. ψ. μου* [om d] *τι. εμαυτου*, d exprim *ουδενος τουτων*) al^{4} (item fere vg: *nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem quam me*) .. ς *ουδενος* (43. 81. 99. arP add *τουτων*) *λογον* (96. 180. cat *λογου*) *ποιουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου* (*μου* praeter ABCD** al Lcif om et. G al cat Ign^{intpol} Chr) *τιμ. εμαυτω* c. EGH etc arP sl cat Ign^{intpol} (ad Tars. 1. *ουδενος λογον ποιουμαι των δεινων, ουδε εχω την ψυχ. τιμ. εμαυτω ως αγαπων αυτην μαλλον η τον κυριον*) Bas^{2,296} Chr^{txt} (in comm est: *ουκ εχω τιμιαν την εμαυτου ψυχην*) Thph Oec | *ως* (d Lcif *quam consummare*, vg *dummodo consummem*, e *ut consummem*) .. E al mu *ωστε*, C 104. *ως το*, D *του* | B *τελειωσω* | *τον δρ. μου* c. ABD al^{5} vg cop sah syr aeth^{utr} ar^{e} Lcif Amb .. ς (Gb^{00}) add *μετα χαρας* c. CEGH al pler syr^{P} arP sl cat Bas Chr Thph Oec | *διακονιαν* .. D vg Lcif Amb add *του λογου* | D 137. al fere^{10} *παρελαβον* | D sah Lcif *διαμαρτ. ιουδαιοις και ελλησιν* | *του* (D* om) *θεου*

25 καὶ νῦν· ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν 18, 6.
πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ. 28 προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵμα- 1 Pe 5, 2.

25. E al fere[10] syr arr Lcif om ιδου (Gb^0) | c 31. arm οιδα εγω, 180. Ir^{int} om εγω | την βασ. c. ABC al^4 cop syr^P arm Chr cat .. ς (Gb^{00}) add του θεου c. EGH al pler vg syr aeth^{utr} al Thdrt Thph Oec, item D sah add του ιησου, Lcif τ. κυριου $\overline{ιυ}$

26. διο (al^4 add και) c. BCGH al longe pl cat Thph$^{1·2·}$ (libere Chr^{com} ωστε εικοτως διαμαρτυρομ. υμιν) .. AE al plus^{10} διοτι .. syr Oec om, syr^P hab c.* | διο usq οτι .. D^{gr*} αχρι οιν της σημερον ημερας | εγω c. AGH al longe pl cop sl Bas^1 Chr^3 Thph$^{1·}$ Oec .. Gb′ Ln ειμι c. BC DE al fere^{15} vg syr^{utr} cat et Amm^{cat} Bas^2 Chr^1 Dam al .. al pauc arm sah Hier Gild εγω ειμι (sah Hier ει. εγ.) | E al mu cop (non sah) syr^{utr} aeth^{utr} vg^{cod} (sed non am fu demid tol al) al Bas al (sed non Ir^{int} Lcif nec Chr Thph$^{1·}$ Oec al) add in f. υμων

27. D*gr al^4 sl^{rec} om μη | υμιν h. l. c. AEGH al pler syr^{utr} cop sah al Bas^3 Chr Thph Oec Ir^{int} Hier Gild .. Ln post θεου c. BCD (* ημιν) 13. 31. 81. vg cat

28. οιν c. CEGH al longe pl m syr^{utr} al Chr Thph Oec Ir^{int} .. Gb^0 Ln ed. min. (et [o.] ed. mai.) om c. ABD al^5 cat item lectionarr vg cop (sah δε) al (Did Thdrt Caelest [vide post] Lcif al) | D* αυτοις | D^{gr} το αγ. πν. | κυριου (Gb) c. AC*DE 13. 15. 18. 36.^{txt} 40. 69. 73. 81. 95.* 130. 156. 163. 180. 58.^{lect} cop sah syr^P ^{mg} arm (aeth^{ro} et κυρ. et θε. confirm ex usu linguae) cat Eus^{esai} Ath$^{cd\,1}$ ($^{1·522·}$) Const (συντρεχετε εις την εκκλ. του κυρ. ην περιεποιησατο τω αιματι του $\overline{χυ}$) Did (praeterea illustrans locum habet τω ποιμνιω ο περιεποιησατο ο σωτηρ τω ιδιω αιματι) Amm^{cat} Chr^1 (praeterea ad h. l. sic: ειγε ο δεσποτης υπερ της εκκλησιας [sed ο δεσπ. usq εκκλ. om cd^1] ουδε του αιμ. εφεισατο του εαυτου) Maxim (Nicandro episc) Thdor^{stud} 2,56. Thph$^{3·}$ al Ir^{int} Lcif Aug Hier Sedul al .. ς (= Gb) θεου c. B (me ipsc teste) al fere^{20} (sed^9 e sil. collat.) vg (et. am fu demid tol etc) syr^P syr$^{lect\ vat}$ Ps- Ath$^{2,3·}$ Ath$^{1\,ed}$ (sed $\overline{χυ}$ mss^4 et κυρ. ms^1. Praetereaque grave quod habet c. Apollin. ουδαμου δε αιμα θεου καθ ημας παραδεδωκασιν αι γραφαι· Αρειανων τα τοιαυτα τολμηματα) Chr^3 (i. e. ter ad h. l., sed vide supra) Epiph^{895} et$^{2,74·}$ Bas$^{eth\ 80·}$ Antioch$^{61·122·}$ Caelest (ep. ad synod. Eph. ap. Mansi IV p. 1286.) Thph$^{2·}$ Oec Amb Ors Cassiod Ferrand Prim al (Ceterum iam Ign αιμα θεου [Ign^{intpol} $\overline{χυ}$], cf ad Eph 1. pag. 120 et 320.) .. Gb′ κυριου και θεου c. C***GH al plus^{100} sl Thph$^{1·}$ .. legitur etiam κυριου θεου (al^2 ar^P), κυρ. του θεου (georg), θε. και κυρ. (47.), χριστου (χρ. syr ar^e Or^1 [sed alibi^1 την εκκλ. sine genitivo] Ath$^{cdd\,4}$ dialmaced $^{481·}$ Thdrt^2 al), *Iesu Christi* m | D sah (Ir^{int} *sibi constituit*) περιποι. εαυτω | του αιμ. τ. ιδ. c. ABCDE al fere^{20}

τος τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν
ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου,
30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμ-
19, 8. 10. μένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. 31 διὸ γρηγο-
ρεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην
μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι
ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποι-
κοδομῆσαι καὶ δοῦναι κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.
33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ
18. 3. γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτη-

---

vv pl cat Did Ir^{int} Lcif al .. ς (= Gb Sz) *του ιδ. αιμ.* c. GH al pl Ath $^{1.522.}$ Chr Caelest (*τω ιδ. αιμ.*) Thph Oec

29. *εγω γαρ* c. C***EGH al pler syr^{utr} sah al Chr Thph Oec; cop *εγω δε*, aeth^{utr} *και εγω*, B *οτι εγω* .. Gb″ Ln 49. *εγω* c. AC*D al^{6} vg cat Ir^{int} Lcif Caelest (ep. 13. ad Nestor. Idem Graece Mansi IV, 1031.) Hier (:: at offendit *γαρ* praecedente *προσεχ. ουν* ac sequente *διο γρηγ.* Ceterum confirmatur *γαρ* et. inde quod *τουτο* ab iisdem fere testib omittitur idque minime alienam manum prodit) | *τουτο* c. C***EGH al longe pl syrP Chr Thph Oec .. Ln 49. om (Gb^{00}) c. ABC*D al^{12} fere vv pler cat Thdrt ($^{1.190.}$ *οιδα οτι* etc$^{2.1399.}$ *οιδα γαρ οτι*: bis libere) Ir^{int} Lcif Caelest (ut ante) Hier | DE *αφεξιν*, G *αφηξιν*

30. B sah aeth^{utr} om *αυτων* pr | D^{gr} *του αποστρεφειν*, vg *abducant*, d *abstrahant*, e Lcif *adducant*, Ir^{int} *convertant* | *αυτων* c. CDEGH al ut vdtr omn cat Ps-Iust$^{qu.22.}$ Bas Chr Thph Oec .. AB *εαυτων* (Ln$^{ed. min.}$)

31. A *νυκταν* | DE al plus^{15} vg al pler Thph$^{2.}$ (item Bas$^{2.299.}$ sed non$^{2.327.}$ nec Chr al) Lcif Hier Ors add in f. *υμων*

32. E *παρατιθεμι* (sic), 2. 30. *-θημι* | *υμας* (H *υμιν*) c. ABD al^{4} vg syr ^{utr} cop sah aeth^{PP} ar^{e} Ors Hier .. ς (Gb^{0}) add *αδελφοι* c. CEGH al pler aeth^{ro} ar^{P} sl cat Chr al | *θεω* .. B 33. 68. cop sah *κυριω* | *εποικοδομ.* c. GH al pler Chr^{dis} („*ουκ ειπεν οικοδομησαι αλλ εποικοδομησαι, δεικνυς οτι ηδη ωκοδομηθησαν*“) Thph Oec .. Gb″ Ln *οικοδομησαι* c. ABCDE al^{6} cat. Praeterea add (DE al vv mu) vel praem (al^{6} syr Chr^{1} Ors) *υμας* (163. *ημ.*) | *δουναι* c. ABDE al vg cop .. ς add *υμιν* (al Thph$^{2.}$ *ημ.*) c. CGH al pler vv pl Chr (sed Chr^{txt} *υμ.* post *κληρονομ.* add) cat Ors al | ACE al^{2} cat *την κληρ.* (A add *αυτου*) | *πασιν* .. D^{gr} (d a medio v. 31. usq 21, 2. hiat) *των παντων*

33. *ἤ* pr .. D m vg (non am al) Oec *και*: (Ln$^{ed. min.}$ falsus de testibus om sine teste, falso et. ed. mai. de B) | *ουθενος* c. AE (al?) .. ς Ln *ουδενος* c. BCDGH al certe pler cat Chr al. Praeterea DE arm m add *υμων* (97. *τουτων*)

34. *αυτοι* c. ABCDEGH al longe pl m vg al pl cat Bas Chr al .. ς (= Gb Sz) add *δε* c. min aliq cop Thph$^{2.}$ Oec | *γινωσκ.* .. A *οιδατε*, Chr *επιστασθε* | *ταις χρ.* (D* *τας χρειας*) *μου* .. D* add *πασιν* | *αυται* .. D sah *μου*, cop syr al *μου αυται*

σαν αἱ χεῖρες αὗται. 35 *πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.* 36 *καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.* 37 *ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν,* 38 *ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.*

XXI.

1 *Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα.* 2 *καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.* 3 *ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ*

35. *παντα* (D* *πασι*? item *omnibus vobis demonstravi* m) .. Ln cum v. 34. conjg: non ita AEGH Bas^{3} al cop sah (uterque *πα.* post *υπεδ. υμ.* pon); nec magis (vide post) CD etc .. C*D** al mu cat syr arP *και παντα* (aeth^{utr} om *πα. υπ. υμ.*) | *ουτως*: ita ABCDEGH etc .. ς *ουτω* c. min mu | A *των ασθ. αντιλ.* | D* (item A*?) cop sah om *τε* (item al^{5} cat qui habent *μνημανευετε*) | G al plus^{80} vg sah arm aeth^{utr} Chr Thph$^{1/2}$ *τον λογον*, al mu *του λογου* | A (vel potius ** ut vdtr) al^{5} Epiph Chr Bas om *ιησου* | D* *ουτος* | *μαλλ. διδ.* c. ABCDEGH al pl m vg al Chr Antioch Dam cat al Aug .. ς (= Gb Sz) *διδ. μαλλ.* c. min non ita mu ut vdtr sah Epiph^{892}. Oec (Const sic: *ὁ κύριος μακάριον εἶπεν εἶναι τὸν διδόντα ἤπερ* [Anast^{qu} *υπερ*] *τὸν λαμβάνοντα*)

36. D* *ειπας* | D* arm om *αυτου* | G *συμ πασιν* | C* 36. arm om *αυτοις* (180. sah om *πασιν*, 58.^{lect} *πρ. πασ. τουτοις*) | D *προσευξατο*

37. *κλαυθμ. εγεν.* c. ABCDE 13. 40. 69. 180. al^{5} ac plur vg (al pl libere) Thph$^{2/3}$ cat .. ς *εγ. κλ.* c. GH al pl Thph$^{1/2}$ Oec (137. Chr *εγεν. δε κλ. ικ.*) | D** al^{2} Thph$^{1/2}$ om *του*

38. D *μαλιστ. επ. τω λογ.* (** add *ω ειρ.*) *οδυνωμ. οτι ειπεν* (** om) *ουκ. μελλ.* (* *μελλει σοι*) | GH al *οδυνομενοι* | D* om *αυτου* | *εις* .. D *επι*

XXI. 1. *ως δε εγ. αν. ημ.* (A** *ημ. αν.*, * vdtr om *αν.*) *αποσπ.* (BE** *-θεντες*) .. D* *και επιβαντες ανηχθημεν· αποσπασθεντων δε ημων* | *ηλθομεν* .. D *ηκομεν* | D om *την* | *κω* c. ABCDE al plus^{4Q} cat Thph$^{2/3}$ Oec .. ς (= Gb Sz) *κων* c. G(*κών*)H (*κῶν*) al mu (vg *Coum*, sed am *Cho*, tol *Chio*) Chr^{2}(?) | *εξης* .. D *επιουση* | *την ρο.* c. ABEGH al longe pler cat Thph Oec .. Ln om *την* c. CD 40. 68. Chr^{2} | AC *πατερα* | D sah vg^{ms} (sed non am fu demid etc) add in f. *και μυρα* (sah *-ρρα*)

2. E al *διαπερουν*, G al Thph$^{2/3}$ *διαπερον*

3. ς (et. Mill, non ς^{e} Gb Sz) *ἀναφάναντες* c. B** min pauc Chr^{1} (sed

καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. 4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά,
20, 23. οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἰερουσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐξαρτίσαι ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν

---

diff mss) | E om *την* | A al^{2} pluresve vg (et. demid, sed non am fu) om *και* | AGH al Thph$^{2\cdot}$ *καταλειποντες* (sed GH *-πόντες*), d e vg *relinquentes* | A* om *επλεομ.*, E** *επλευσαμεν*, e vg *navigavimus*, d *collavimus* | *κατηχθημ.* c. CGH al longe pler d (*enavigavimus*) e (*deposti sumus*) al cat Chr Thph Oec .. Ln *κατηλθομεν* c. ABE al vg cop sah aeth^{utr} al | H al *εκει* | *ην το πλ.* c. GH al longe pler (item accurate syr^{p}) Chr Thph Oec cat .. Ln *το πλ. ην* c. ABCE al^{2}

4. *ανευρ. δε* c. ABC*E al plus^{15} vg cop sah cat Thph$^{2\cdot}$ (Oec *και ανευρ. δε*) .. ς *και ανευρ.* c. C***GH al pl d syr^{utr} aeth^{utr} al Chr Thph$^{1\cdot}$ | *τους* c. ABCE al ut vdtr sat mu cat Thph$^{2\cdot}$ Oec .. GH al plus^{30} Chr Thph$^{1\cdot}$ om | *αυτου* (28. om, 177. *εκει*) c. BCH al longe pl vg al Thph$^{1\cdot}$ Oec cat .. AEG al aliq Thph$^{2\cdot}$ *αυτους*; d e al pl Chr^{2} (^{1} *εμειναμ.*) *προς αυτους*, 56. *αυτον* | B *ελεγαν* | *επιβαιν.* c. ABC al^{5} (d *ingredi*) Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς *αναβαιν.* c. EGH al pler vg al pl Chr Did (*μη αναβαινε*) Thph$^{1\cdot}$ Oec | *ιεροσολυμα* c. ABCE al mu vg d Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) *ιερουσαλημ* c. GH al pl Epiph$^{892\cdot}$ Chr Did al

5. *εξαρτ. ημ.* c. ABE 68. 177. al .. ς *ημ. εξαρτ.* c. CGH al pler cat Chr al | A 105. om *εξελθοντες* | *οτε δε* etc .. d *sequenti autem die exeuntes ambulamus viam nostram*

5. 6. *προσευξαμενοι* ^{6} *απησπασαμεθα* (C *απεσπ.*, al^{4} cat *ησπασ.*, 40. *απησπασαμενοι* retento *και* sq) *αλλ. και* c. ABCE al plus^{10} .. ς *προσηυξαμεθα* (G al Chr Oec *προσευξ.*, 180. *προσηυξαμεν*). ^{6}*και ασπασαμενοι αλλ.* c. GH al pl vg etc Chr Thph Oec (:: plane apparet excultam dictionem esse substituto *προσηυξαμεθα και* etc pro *-ξαμενοι* [post *θεντες*] etc; nec minus *απασπαζεσθαι*, hoc solo loco scriptum, varie temptatum esse quum vel simplex *ασπ.* vel *αποσπαζ.* ex v. 1. reponerent) .. A 13. *προσευξαμενοι απησπασμεθα αλλ. και* (*απησπασμεθ.* agnoscit et. aeth^{ro} „dimissi sumus“)

6. *ανεβ.* c. AC 40. 69. 137. 180. al^{4} Thph$^{2\cdot}$ cat .. Ln *ενεβ.* c. BE al^{3} Chr .. ς *επεβ.* c. GH al longe pl Thph$^{1\cdot}$ Oec

7. *κατηντησ.* c. BCGH al pler cat Chr al .. AE al *κατεβημεν* | A 40. *επεμειναμεν*

μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 *τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθαμεν εἰς Καισάρειαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ.* 9 *τούτῳ δὲ ἦσαν παρ-* 6, 5.
θένοι θυγατέρες τέσσαρες προφητεύουσαι. 10 *ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρας πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος,* 11 *καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου,* 11, 28.
δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δήσουσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12 *ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ.* 13 *ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ*

8. *εξελθοντες* c. ABCE al pl vv pm Chr Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) add *οι περι τον παυλον* c. GH al pm aeth^{ro} arP sl Thph$^{1\cdot}$ Oec (al *οι αποστολοι*) | *ηλθαμεν* c. B; ς^{e} Gb Sz Ln 49. *-ομεν* c. ACE al pl vg cop sah syr^{utr} aeth^{utr} al cat Eus$^{h.\ e.}$ Chr al .. ς *ηλθον* c. GH al pm Thph$^{1\cdot}$ Oec | *οντος* c. ABCEGH al longe pl Eus Chr Thph Oec cat .. ς (= Gb Sz) *του οντ.* c. min pauc ut vdtr

9. *παρθ. θυγ. τεσσ.* c. C 31. 180. al? cat Eus$^{h.\ e.}$ (Chr Epiph$^{67\text{4}\cdot}$ om *παρθ.*) .. ς (49.) *θυγ. παρθ. τεσσ.* c. EGH al longe pl syr^{utr} Thph Oec; Ln *θυγ. τεσσ. παρθ.* c. AB al d fu am demid Chr^{cat}; vv pl *τεσσ. θυγ. παρθ.*

10. *επιμεν.* (15. 18. 36. al cat *-μενοντες*) *δε* c. ABCH al^{7} syrP (de vv pl nqn liquet) Bas cat .. ς add *ημων* c. EG al longe pl syrP ^{mg} etc Chr al | G *τις προφ. απο τ. ιουδ.*

11. *και* (d om) *ελθ* .. D^{gr*} *ανελθων δε* | *εαυτου* (Gb″) c. ABCDE al pm (vg *tulit zonam Pa. et alligans sibi*) cat Bas Cyr^{hr} (Chr^{ms} ?) item (*δησας εαυτον χειρων κ. ποδων*) Or .. ς *τε αὐτου* c. GH al pl Chr Thph Oec | *τ. ποδ. κ. τ. χειρ.* c. BCDEGH al plus^{30} vg syr^{utr} arm arP sl$^{5\cdot}$ cat Bas Cyr^{hr} Thph .. ς *τας χειρ. κ. τ. ποδ.* c. A al pm cop sah aeth^{utr} ar^{e} Chr (om *τας* et *τους*) Oec item (vide ante) Or (:: magis dici solet *manus et pedes* quam *ped. et man.* Similiter Io 11, 44. A c. test al mu *τ. χειρ.* ante *κ. τ. ποδ.* transp) | *εν ιερ.* c. ABCEGH al longe pl Thph Oec cat (sed 66*. post *οι*, 100. demid arm^{ed} Amb^{1} post *ιουδ.*) .. 49. (:: at ita v. 13. lectione tantum non fluct) *εις ιερουσ.* c. D 26. 63. 97. 98. 106. Chr Epiph item (*δησ. απελθοντα εις ιεροσολ.*) Or | D* Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec om *οι*

12. D Thph$^{1\cdot}$ om *τε* | D aeth^{utr} *οι εντ. τον παυλον* | D *επιβαινειν* (d *ascend.*) | E al Bas om *αυτον* | C 13. 40. add in f. *τοτε* (vide post)

13. *απεκρ. τε* (om *τε* al^{5} arP) c. GH al plus^{35} aeth sl Thph Oec .. ς *απεκρ. δε* c. C* al pm syrP Chr .. D *ειπεν δε προς ημας* .. Ln *τοτε απέκρ.* c. ABC** (*δε* enim erasum est; praeterea vide ad v. 12.) E al^{8} vv pm cat Cassiod, additque Ln ed. min *και ειπεν* post o (B* om) *παυλ.* c. AE al fere^{15} vv mu Cassiod | *συνθρυπτ.* .. D* *θορυβοντες* | *γαρ* ..

γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 14 μὴ πειθομένου
Lc 22, 42. δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἰερουσόλυμα· 16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἰερουσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον

E^{gr} vg^{cod} Tert^{1} δε | δεθηναι .. D add βουλομαι | εις ιερ. (Or add γενομενος) .. al^{5} Bas Thdrt^{2} Cyr Aug om, A aeth^{utr} post εχω pon | $\overline{\text{ιυ}}$ (et. Or Bas al) .. CD al^{2} syr al Thdrt al Aug al add (d praem) χριστου

14. ειποντες .. D οι (** om) ειπ. προς αλληλους | του κ. το θελ. c. ABCE al vg arm cat .. ς το θελ. του κ. (D^{gr} al arr θεου) c. DGH al pler vv pl Chr al | γινεσθω (ADE γειν.) c. ABCDE al plus^{10} cat .. ς γενεσθω c. GH al pl Chr al

15. τας ημ. ταυτ. .. D^{gr} τινας ημιρ. | επισκευασ. (Gb′) c. ABEG al plus^{40} cat Pamphil Chr (diff mss?) Euthal Thph^{1}· Thph^{2}·com Oec .. c al παρασκευασ., H al επισκεψαμενοι, D αποταξαμενοι (sed d *refecimus nos et*) .. ς αποσκευασαμενοι c. min non mu Thph^{2}·txt | CDG* al Chr Thph^{1}· αναβαινομεν | ιεροσολυμα (Gb″) c. ABCD (teste Wtst, idem de sqq testatur, apud Kipl. vero perierunt omnia inde ab ιεροσολυμα usque dum sequitur παρεγενοντο v. 18.) E al Euthal Chr cat .. ς ιερουσαλημ c. GH al longe pl vg Thph Oec

16. D^{gr}* d om συνηλθ. δε και (al add τινες, E vg add εκ) των μαθ. | AE καισαριας | αγοντες (al αγαγοντ.) .. D ουτοι δε ηγαγον (d *simulquae adduxerunt*) et DE sah arm add ημας | παρ ω .. D*^{gr} προς ους | ξενισθ. .. D syrP ^{mg} add και παραγενομενοι εις τινα (syrP την) κωμην εγενομεθα παρα | D* (et. d) fu tol al νασωνι Thph^{1}· μανασωνι, vg^{sixt} demid al cop ιασωνι, al μνασω s. -σσω | τινι .. A* om | D sah μαθ. αρχ.

17. γενομενων etc .. D κακειθεν εξιοντες ηλθομεν εις ιεροσολυμα (hucusque consentit syrP ^{mg}; certe haec tantum edita leguntur), υπεδεξαν τε (d *autem*) ημας ασμενως οι αδ. | απεδεξ. c. ABCE al^{15}cat Chr^{com} (:: cf ad Lc 9, 11.) .. ς εδεξαντο c. GH al longe pl Chr^{txt} Thph Oec

18. δε c. BCDGH al longe pler e vg cop sah al cat Chr Thph Oec .. AE gr 40. 69. 105. syr^{utr} aeth^{utr} al τε | παντ. (om sah) τε παρ. (vg *omnesq. collecti sunt*) .. D* ησαν δε παρ. αυτω | οι πρ. .. D 34. add συνηγμενοι

19. και (d om) ασπασ. αυτους (G -τοις) εξ. κ. εν (H* ενα) εκ. ων etc .. D*^{gr} ους ασπαμενος (sic) διηγειτο ενα εκαστ. ως επ. ο θε. τοις

τὸν θεόν, εἶπόν τε αὐτῷ Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. 22 τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσονται γὰρ 1 Co 14, 15.
ὅτι ἐλήλυθας. 23 τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. *Nm 6, 21.

20. GH 47. ακουοντες, d *audientes* | D Thph$^{2\cdot}$ εδοξασαν | θεον (Gb″) c. ABCEG al^{25} vv pm Chr Thph cat .. ς κυριον c. DH al pm sah syrP Oec | ειπ. (E 15. ειπαν) τε (180. και ειπ., cop Thph$^{2\cdot}$ ειπ. δε) αυτω c. ABE GH al pl vg syr sah al cat Thph Oec .. Ln ειποντες αυτω c. C al plus^{30} syrP Chr, item omisso αυτω D | εν τοις ιουδ. (Gb″) c. ABCE al mu vg aeth^{utr} cop Ambrst, item D sah syr Hier Aug εν τη ιουδαια .. ς ιουδαιων (al των ιουδ.) c. GH al pl syrP al Chr Thdrt^{2} Thph (sed Thdrt^{2} Thph$^{2\cdot}$ post πεπιστ. pon) Oec .. al^{4} plane om | παντες .. D 38. tol syr al Aug Ambrst Hier add ουτοι

21. κατηχηθησαν (e vg *audierunt*) .. D* κατηκησαν, 25. 40. κατηχησαν, d *diffamaverunt* | μωυσεως c. BCEH al mu .. ς μωσ. c. ADG al pl | D* τους κατα εθνη εισιν (d *qui in gentib. sunt*) | παντας c. BCD**GH al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thph Oec cat .. Gb^{0} Ln om c. AD* (et. d) E 13. vg cop Hier Aug | D Hier om λεγων | E vg Hier Aug μη οφιλειν περιτεμν. | μηδε τ. εθεσ. (D** add αυτους, syrP mg αυτου, syr ar^{e} του νομου) περιπ. .. D* μητε εν τοις εθνεσιν αυτου περιπ., d *neq. gentes eius ambulant*

22. παντως δει συνελθ. πληθ. (συν. πλ. c. AC**E 40. 69. al vg sl; ς πλ. συν. c. DGH al pl cat Chr al) ακουσ. γαρ (c** om γ.) c. AC**DEGH al longe pl vg sl cat Chr Thph Oec .. 49. Gb′ (:: at caussa addendi ab his testib omissa minime patet) παντως ακουσ. c. BC* al^{5} cop sah syr^{P}, item arm (om παντως), aeth^{utr} omissis τι o. εστ.) et (*quia igitur audient* etc) syr ar^{e} | B εληλυθες

23. ὅ .. E οπερ

24. επ αυτοις c. BCEGH al longe pl cat Chr Thph Oec .. Ln$^{ed. min.}$ επ αυτους c. A al^{5}; D εις (Thdrt προς) αυτους | ξυρησονται c. B*D**(* ξυρωνται)E 100. al .. ς (Ln 49.) ξυρησωνται (GH al Thph$^{2\cdot}$ ξυρισωνται) c. AB**CGH al pler cat Chr al (:: cf Lc 20, 10.) | την κεφ. .. al mu vg sah syr al Aug Hier τας κεφαλας | γνωσονται (al cat Thph$^{2\cdot}$ -σωνται) c. ABCDE al mu vg cop sah syrP al cat Thph$^{2\cdot}$ Hier Aug .. ς (= Gb Sz) γνωσι (Gb′) c. GH al longe pl syr d (*cognoscant*) Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | ων .. C al cat περι ων | A cat αλλα και στοιχεις .. D*^{gr} αλλ οτι πορευου, et D* d om και sq | φυλ. τ. ν. c. ABCDE al vg al mu Chr Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς τ. ν. φυλ. c. GH al pler syr Thph$^{1\cdot}$ Oec

25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε
15, 28. εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσήει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ
*Nm 6, 5 ss. ἁγνισμοῦ ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
24, 18. 27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κράζοντες Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον
20, 4. τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον

---

25. *εθνων* .. E Bed^{gr} *ανθρωπων* .. D sah add *ουδεν εχουσι λεγειν προς σε* et perg *ημεις γαρ* | *επεστειλ.* c. ACEGH al ut vdtr fere omn vg d sah syr al cat Chr Thph Oec .. Ln *απεστειλ.* c. BD^{gr} 40. cop syr^{p} ar^{p} | D* *κρεινοντες* | *μηδεν τοιουτον* (-το CE al) *τηρειν αυτους ει μη* (27. 66.^{*mg} 69. 105. *αυτ. αλλα*) c. CDEGH al longe pler (40. 66.** 69. 105. arm om *αυτους* sq) syr^{p} arm al cat Chr Thph$^{1·2·}$ Oec .. Ln 49, om (Gb^{00}) c. AB 13. 40. 81. vg syr cop sah aeth^{utr} ar^{e} | D 137. om *τε* | *αιμα* c. ABCD al (E sic: *απο ιδωλοθυτων και αιματος κ. πνικτου κ. πορνιας*) cat .. ς *το αιμ.* c. GH al pler Chr Thph Oec | D sah Hier Aug om *και* (al^{2} cat^{cod} om, al^{3} Chr Thph$^{2·}$ add *το*) *πνικτ.* (syr ar^{e} aeth^{pp} sic ordinant: *κ. πορν. κ. πν. κ. αιμ.*)

26. DE al om *ὁ* | *εχομενη* (al^{3} *ερχομ.*) .. D *επιουση* | *εισηει* .. D *εισηλθεν* | *εως ου* (100. om *ου*; 105. *ε. ο. προσενεχθη*) .. D *οπως* (d *donec*) | D om *ἡ*

27. *ως δε* etc .. D *συντελουμενης δε της εβδομης ημερας* | EG al *ημελλον* | C 180. arm cat *οι* usq *ιουδ.* post *ιερω* pon .. D *οι δε α. τ. ασ. ι. ελληλυθοτες* | *συνεχεον* c. ABDGH al longe pl sah Chr Thph Oec .. Ln *συνεχεαν* c. C al^{6} cat, item vg e *concitaverunt*, d *confuderunt*, al mu .. al^{2} *συνεσχον*, E *συνεκεινησαν τε* | E al om *παντα* | *επέβαλαν* c. A, item ς (Ln 39.) -*αλον* c. BCEGH etc .. D^{gr} *επιβαλλουσιν*, al Thph$^{1·}$ *επεβαλλον* | *επ αυτ. τ. χειρ.* (Gb″) c. ABCDE al plus^{15} vg syr^{utr} al Chr Thph$^{2·}$ cat .. ς *τ. χ. επ α.* c. GH al pl cop sah al Thph$^{1·}$ Oec

28. *ισραηλειται* (-*λειται* c. AB vdtr D; ς Ln 49. -*λιται* c. CEGH etc; DE *ιστρ.*) | E *βοηθησαται* | *τουτου* .. AC** al praem *του αγιου* (:: cf 6, 13.) | *πανταχη* (Gb″) c. ABCDE al mu cat .. ς *πανταχου* c. GH al pl Chr Thph Oec | *τε* (al cop *δε*) .. D al om | D* 95.* *εισηγεν*, et D* om *το* | B**E al cat (Chr^{ms}?) *κεκοινωνηκεν*, item D* *εκοινωνησεν*, ** *εκοινωσεν*

29. *προεωρ.* c. ABCDE al mu cop syr^{utr} al Thph$^{2·}$ cat .. GH al fere^{50}

ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἰερουσαλήμ, 32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσιν δυσίν, καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες Αἶρε αὐτόν. 22. 22. Lc 23, 18.

Chr Thph[1·] Oec[ed] *ωρακοτες* (s. *εορ.* ut GH), item vg (sed tol add *ante*) *viderant* al | D[gr] *ενομισαμεν* (d *putaverunt*), item vg e *aestimaverunt* | D om ὁ

30. E *τον παυλον* | D *ειλκων*, E *ηλκον* | *αυτον* .. D fu om

31. *τε* c. ABE al syr aeth[utr] al .. ς *δε* c. D** (* *και ζητ.*) GH al pler vg cop sah syrP al cat Chr al | *σπειρης* .. al mu Chr Oec *-ρας* | *συγκεχυται* c. E (*συνχ.*) GH al ut vdtr fere omn (item d e *confusa est* similiterq cop sah syr[utr] arm) Chr Thph Oec cat .. Ln *συγχιννεται* (*-νν-* certe AD; praeterea AB?D *συνχ.*) c. ABD 13. vg (*confunditur*) | *ιερουσαλημ* .. syrP c.* add *vide igitur ne faciant insurrectionem*

32. *παραλαβων* c. ADEGH al ut vdtr omn vg (*adsumptis*) cat Chr al .. Ln *λαβων* c. B d (*sumptis*) | *εκατονταρχας* c. ABD*E al .. ς *-χους* c. D**GH al pler Chr Thph Oec cat

33. *τοτε εγγ.* c. ABDE al pm vg cop sah syrP aeth[utr] Chr Thph[2·] cat .. GH al plus[40] sl Thph[1·] Oec *εγγ. δε*, syr *και εγγ.*, 43. *εγγ.* | G *επελ. αυτον* | *ἀλυσεσιν δυσιν* : ita B?DEH etc .. AG al pl *-σι -σι* (ita Ln) | *αν* c. EGH al longe pler Chr Thph Oec .. Ln om c. ABD al[4] cat | *τις* .. E[gr] *τι* | *τι* .. D[gr*] *τις*

34. *αλλο τι* .. D[gr] syrP Chr *αλλα* | *επεφωνουν* c. ABDE al mu Thph[2·] cat .. ς *εβοων* c. GH al pl Chr Thph[1·] Oec (al[3] Chr[ms] *επεβοων*) | *μη δυναμενου δε* (D *και μ. δ.*) *αυτου* c. ABDE al sah Thph[2·] .. ς *μη δυναμενος δε* c. GH al pler cat Chr al

35. *επι* .. D *εις* | D *τον παυλον βαστ. υπο* | *οχλου* .. D *λαου*

36. D om *του λαου* | *κραζοντες* (Gb″) c. ABE[gr] al plus[15] vg[cdd] (ap Ln) syr cop sl Thph cat (:: cf Lc 19, 37.) .. ς *κραζον* c. DGH al pl Chr Oec | *αιρε* (d *tollite*) .. D[gr] *αναιρεισθαι*

37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη Ἑλληνιστὶ γινώ-
(5, 36.) σκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους
22, 3. ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέ-
12, 17. σεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων

XXII.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. 2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσ-
φωνεῖ αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν 3 Ἐγὼ μέν
21, 39. εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνα-

---

37. Gb^0 ο παυλ. c. D (cf ad v. 35.) .. arm al ante εις pon | λεγει (al aliq vv aliq cat ειπε) τω χιλ. .. D τω χειλιαρχ. αποκριθεις ειπεν | ειπειν (D λαλησαι) c. DGH al fere^{50} tol al syr arm al Thph^{1} Oec^{ed} .. ς (Gb^{00}) Ln add τι c. ABE al non ita mu vg syrP cop al Chr Thph^{2} cat | G al ελληνιστη

38. ουκ αρα (G al ἆρα, H etc ἄρα) .. D ου | D εγυπτιος | E εξαναστατωσας | 43. τετρακοσιους | E σικαριων

39. ταρσ. usq πολιτης .. D^{gr} εν ταρσω δε της κιλ. γεγεννημενος | επιτρεψ. .. D συνχωρησαι (d *cuius* [vdtr ex „civis" quod deest ortum] *rogo obsecro autem mihi* pro δεομ. usq μοι)

40. επιτρ. (D^* praem και, item sed absq δε d syr) δε (G 96. om) | αυτου .. D sah του χιλιαρχου | D εστως ο παυλ. ε. τ. α. και σεισας | τω λαω .. H al fere^{10} Chr (sed diff mss) τον λαον .. D syr ar^{e} προς αυτους | πολλ. δε (vg *et magno sil. facto*, item sah al) σιγ. γεναμ. (γεναμ. c. A; ς Ln 49. γενομ. c. rell ut vdtr, B ante σιγ. pon) .. D πολλ. τε ησυχειας γεν. | εβραιδι .. A ιδια

XXII. 1. νυνι c. ABDEGH al longe pl Thph cat .. ς (= Gb Sz) νυν c. min pm Chr Oec

2. προσφωνει c. DEH al fere^{15} am fu tol al Thph^{1} Oec .. G al mu cat (e *adlocutus est*) προσεφωνησεν, item ς Ln προσεφωνει c. AB al pl (demid *loquebatur*) Chr Thph^{2} | D om αυτοις (A^* -των?) | παρεσχ. (Thph^{2} παρειχ.) ησυχ. .. D ησυχασαν | καὶ φησίν : sic GH al, non ut solet edi καί φησιν

3. μεν c. GH al longe pl cop syrP aeth^{utr} al Chr (et. in cat) Thph Oec .. Ln om c. ABDE al^{6} vg sah al cat | D ιουδ. ανηρ εν τ. της κ. γεγ. (A

τεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ 5, 34.
πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων
τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον, 4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν 26, 9 sq. 8, 3.
ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας
τε καὶ γυναῖκας, 5 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεύς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ 9, 1.
πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελ-
φοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδε-
μένους εἰς Ἰερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο δέ μοι πορευο- 9, 3 sq. 26, 12 sq.
μένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδα-
φος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις;
8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην Τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς μέ Ἐγώ εἰμι Ἰη-
σοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν
φῶς ἐθεάσαντο καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν
τοῦ λαλοῦντός μοι. 10 εἶπον δέ Τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν

---

al cat γεγενημ.) | δε .. al aeth Thph^{1} τε; sah al om | Post ταυτη non interpg edd Elz (secus Gb Sz) | B al Chr cat γαμαλιηλου | πεπαιδ. (D παιδευομενος) .. H al mu Chr add δε | κατα .. B (et al haud dubie) κατ | D om υπαρχων (nec vg exprim) | D εσται υμ. παντ.

4. ος .. D syr ar^{e} aeth^{utr} και | D al μεχρι, al εως | D al^{5} am cop φυλακην

5. ο (D* 56. 180. om) αρχ... 137. syrP c.* add ανανιας | D μαρτυρησει, B εμαρτυρει, 137. επιμαρτυρει | D ολον το πρ. (H πρεσβυτερειον) | παρ ων και .. D 3. fu al cop sah al mu om και | D παρα των αδελφων pro προς τ. αδ. | E aeth^{utr} αξαι, H om αξων usq δεδεμ. | D εκει | D εν ιερουσ.

6. Εγεν. usq μεσημβρ. .. D*d ενγιζοντι δε μοι μεσημβριας δαμασκω | DE εξεφνης | εκ .. D* απο | D**E al περιεστραψεν (D** -ψαι, * -ψαμε)

7. επεσα (Gb') c. ABEH al fere^{30} Ath^{3,12}. Thph cat .. ς επεσον c. D (D Ath και επεσ.) G al pl Chr Oec | D 25. (vg) σαυλε σαυλε | E al Bed^{gr} demid syrP mg Ath add in f. σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν

8. τε (cop sah om) .. D al δε | με c. DEGH al ut vdtr omn Ath Chr Thph Oec cat .. Ln εμε c. AB (cf ad vv. 13 et 21. 23, 22.) | D* ναζοραιος

9. και εμφοβ. (DE ενφ.) εγενοντ. (15. 36. γενομενοι) c. DEG al longe pl sah syrP aeth^{utr} al Bed^{gr} Chr (agnoscit et. Chr^{com} verbis his [in scholl Maximo adscriptis] : ὅθεν καὶ ἔμφοβ. γίνονται) Thph Oec cat .. Ln 49. om (Gb^{00}) c. ABH al^{7} vg syr cop arm ar^{e} Bed (:: at vdtr molesta fuisse. Commendantur et. eo quod εμφοβ. γινεσθ. praeter Apoc. 11, 13. ap. sol. Lc legitur : Lc 24, 5 et 37. Act. 10, 4 et 24, 25.) | E^{gr} al ηκουον

10. D ειπα | Gb^{0} κυριος c. D sah (om ο δε κυρ.) aeth (*et dixit mihi*) ..

πρὸς μέ Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συν-
9, 17 ss. ὄντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας δέ τις ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρός με καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. 14 ὁ δὲ εἶπεν Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. 16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ
9, 28. ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει 18 καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ

---

al[3] Oec[ed] om εἰπεν | περι πα. ων τετακται (43. 99. εντεταλται) σοι (E om, al cat σε) ποι. (43. 99. praem τι σε δει), vg e *de omnib. quae te* (e om) *oporteat facere* .. H al[5] Chr τι σε δει ποι.

11. ουκ ενεβλ. (E 18. εβλ., al[2] Thph[2·] ανεβλ.) .. B ουδενεβλεπον (d syr p mg *ut autem surrexi, non videbam*) | A χειραγωγ. απο

12. ευλαβης c. BGH al plus[35] Chr Thph cat (aeth[utr] *bonus et timens deum sec. leg.*, syr *iustus in lege* etc) .. ς ευσεβης c. E al pl (cop sah *religiosus*, syrP *pius*) Oec (73. ante ανηρ) .. A vg om (49. :: at ανηρ κατα τ. ν. tali additamento non opus habebat; potius omittebatur quod additum erat. Εὐλαβής vero, quae vox Lcae propria est [cf 2, 5. 8, 2. Lc 2, 25.], minime substituta credi potest pro εὐσεβ.) | A* μαρτυρομενος | κατοικουντων (om d Chr[2], 80. praem μαθητων και των) c. ABE al sat mu vg (et. am al, non demid tol al) syr cop al Oec .. GH al fere[50] vv mu Chr[1] Thph cat (73. cat post ιουδ.) add εν δαμασκω

13. με c. EGH al ut vdtr omn Chr Thph Oec cat .: Ln εμε c. AB (cf ad v. 7.) | A εβλεψα | εις αυτον .. d sah om

14. ο δε ειπ. (d syr al *et dix.*) .. 28. d syr sah al add μοι | AG al προεχειρησατο | και (A* om) ιδειν | A 95.* om του

15. B μαρτ. αυτω προς (E** εις, * πανς) π. ανθρ. εση | E[gr] al[8] pluresve cat ων τε εωρ. (G al εορ.)

16. αυτου c. ABE al mu vv pler Chr Thph[2·] cat .. ς (= Gb Sz) του (al om) κυριου c. GH al pl arP Thph[1·] Oec (al[2] al add ιυ)

17. μοι υποστρεψαντι (al[2] Chr Thph[2·] -φοντι, al[2] -ψαι) .. 25. 105. με -ψαντα | προσευχομενου μου .. E al[4] (vg al) Thph[2·] -μενω (68. 99. Thph[2·] add μοι), 25. 105. -μενον (25. add τε) .. d Chr[txt] om και praecedens | με .. G al[3] μοι, al[4] arm om

18. ιδειν .. al[5] d ειδον | την c. EGH al longe pler Chr Thph Oec cat .. Ln om c. AB al[3] (d *testimonium meum* pro σου τ. μ. π. ε.)

παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ εἶπον Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ 7, 58.
συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρὸς μέ Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαπο- 9, 15.
στελῶ σε. 22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· 21, 36. 25, 24.
οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 κραυγαζόντων τε αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, 24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν

---

19. E (d e vg al *qui credebant*) τ. πεπιστευκότας

20. εξεχυννετο (-*νν*- c. AB* al? B**E rell -*ν*- : cf ad Lc 11, 50. 22, 20. c. pp) c. ABE al[7] Thph[2·] catcod .. ς εξεχετο c. GH al longe pl Chr al | στεφανου c. BEGH al ut vdtr fere omn vv omn Chr Thph Oec cat .. Gb[00] c. A 68. (al[2] post μαρτ. σ. pon) | G al[6] Chr[ms] πρωτομαρτυρος (7. syrP πρωτου μαρτ.) | d om σου (et. 38. om) και | A 37. εστως | συνευδοκων c. ABD (vdtr; d deficit) E 40. (al?) vg cop sah aeth[utr] .. ς (= Gb Sz) add τη αναιρησει αυτου (:: ex 8, 1.) c. GH al pler syrP arP sl al Chr Thph Oec cat (syr ar[e] τῇ βουλῇ τῶν ἀναιρούντων αὐτόν, posteaq τὰ ἱμ. τῶν λιθαζόντ. αὐτ.) | και φυλασσων (137. φυλ. τε) c. ABDE al ut vdtr pl vg cop sah al cat .. GH al plus[40] syrP arP sl al Chr Thph[1·] Oec om και

21. C προς εμε | E[gr] 25. εθνος | D Ath εξαποστελλω, E[gr] αποστελλω

22. D syr[utr] al ηκουσαν | καθηκεν c. ABCDEGH al longe pl Hipp Ath Chr Thph[1·] cat .. ς (= Gb Sz) -κον c. min mu Thph[2·] Oec (al aliq -κει, al -καν)

23. C al plus[20] Chr Thph[1·] Oec[ed] κραζοντων | τε c. ABC syr aeth[utr] al .. ς δε c. DEGH al ut vdtr omn vg cop syrP al cat Chr al | D om αυτων? | DEGH al mu Thph Oec[ed] ριπτοντων | τα ιματ. .. E vg al mu add αυτων | αερα .. Gb' ουρανον c. D syr Cassiod

24. ο χιλ. εισαγ. αυτ. c. ABCDE al mu vg syr[utr] al Chr Thph[2·] .. ς αυτ. ο χιλ. αγεσθ. (sed Gb Sz εισαγ. c. al mu cat) c. GH al pl (item aeth[ro] arP sl[edd] αγ.) Thph[1·] Oec cat | ειπας c. ABCDE al .. ς ειπων c. GH al pler cat Chr al | E al εταζεσθαι, 4. εξετ., D* ανεταζειν | A al[2] Chr cat γνω | D 137. κατεφωνουν (D perg περι αυτου), 98.[mg] Chr κατεβοων, al εφωνουν (perg αυτω)

25. προετειναν c. BG al fere[20] (105. -ναντο) Chr (diff mss) cat; item προετεινον AE al Thph[2·]; item προσετειναν CD al (item vv fere omn *adstrinxissent* [vg], *extendiss.* [e] etc); item προσετεινον Chr (vide ante) .. ς (= Gb Sz) προετεινεν c. min pl Oec (H al Thph[1·] προσετει-

16. 17. 23, 27. πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ Λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη Ναί. 28 ἀπεκρίθη ὁ χιλίαρχος Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. 29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι 21, 33. ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

νειν) | εκατονταρχον (D 73. -ρχην) ο παυλος (cop arm al post ειπ. pon) c. ABCEGH al ut vdtr omn vv fere omn cat Thph Oec .. D syrP Chr om ο παυλ. (Gb⁰ 49.) | D εξεστ. υμ. post Ει pon

26. D τουτο ακουσας ο | εκατονταρχης c. ACD al .. ς -χος c. BEGH al pler cat Chr al. Praeterea D 137. add οτι ρωμαιον εαυτον λεγει | τω χιλ. απηγγ. (D* επηγγ.) c. ABCDE al mu vg al mu Chr Thph²· cat .. ς απ. τω χιλ. c. GH al pl arP sl Thph¹· Oec | λεγων .. D 99. 137. syrP om, eiusque loco D 99. syrP c.* αυτω | τι c. ABCE al¹⁰ vg al mu cat .. ς (= Gb Sz) praem ορα c. DGH al longe pl aeth^utr arP sl Chr al | D* aeth^utr om γαρ

27. D τοτε προσελθ. ο χ. επηρωτησεν αυτον | αυτω .. G τω παυλω | συ c. ABCDEH al longe pl vv mu cat et Amm^cat .. ς (= Gb Sz) praem ει c. G al mu vg^ed (et. demid, non am fu tol al) al Chr al | εφη Ναι .. D ειπεν Ειμι

28. απεκριθη c. AG 40. 96. 142. arm arP sl Chr .. Ln add δε c. BCE al cop syr^utr al cat, item ς add τε c. H al pl vg al Thph Oec .. D και αποκριθεις, pergens ο χιλ. (* add και) ειπεν αυτω (* om) | πολλου .. D οιδα ποσου. Item Bed: „alia editio manifestius quid dixerit insinuat": *Dixit tribunus Tam facile dicis civem Romanum esse? Ego enim scio quanto pretio civilitatem istam possedi.* Horum priora et. bohem | AEG πολιτιαν | C om την | ο δε πα. εφη .. D παυλος δε εφη .. H om | δε .. C al⁴ Thph¹· om, cop om δε και | A al γεγεννημαι

29. ευθεως οιν .. D aeth^utr τοτε (post απ αυτου deficit D^gr et lat) | E vg οτι πολιτης ρωμ. | ην αυτον c. GH al pler Chr Thph¹· Oec .. Ln αυτ. ην c. ABCE al⁴ Thph²· cat | A** (A* al mu Thph¹· δεδωκως, al² δεδοικ.) C δεδηκως (aeth^utr om και οτι η. α. δεδ.). Praeterea 137. syrP c.* add και παραχρημα ελυσεν αυτον

30. επαυριον .. 137. επιουση | το τι .. E om το | 137. κατηγορειτο | παρα c. GH al pl Thph¹· Oec .. Ln υπο c. ABCE al fere²⁵ Chr Thph²· cat | ελυσεν .. 137. syrP c.* praem 137. πεμψας | αυτον c. ABCE al mu vv pler Chr .. ς (= Gb Sz) add απο των δεσμων c. GH al pl aeth^PP (*solvit eius vincula*) arP sl Thph Oec cat | συνελθειν c. ABCE al pm vg al mu Chr Thph²· cat .. ς (= Gb Sz) ελθειν c. GH al pl syr cop aeth^utr Thph¹· Oec (99. 137. εισελθ.) | παν c. ABCE al pm (40. απαν) vg

XXIII.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί
κατηγορεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συν-
ελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ κατιαγαγὼν τὸν 23, 28.
Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. (XXIII.) 1 ἀτενίσας δὲ Παῦλος τῷ
συνεδρίῳ εἶπεν Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπο-
λίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνα-
νίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός,
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν Τὸν *Lv 19, 15.
ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλος Οὐκ ἤδειν, ἀδελ-
φοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου *Ex 22, 28.
οὐκ ἐρεῖς κακῶς. 6 γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν Σαδ-
δουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ Ἄνδρες 26, 5.
ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ 24, 21.
ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος
ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ

(*omne*) Chr Thph^{2}· cat .. ς (= Gb Sz) ολον c. GH al pl Thph^{1}· Oec | συνεδριον c. ABCE al fere^{20} vg eop sah syr^{P} al Chr cat .. ς (= Gb Sz) add αυτων c. GH al pl arr (syr) al Thph Oec

XXIII. 1. παυλος (c. B 40. 57. 130. 137. 180. cat Chr^{2}; ς 49. ο παυλ. c. GH al pl Thph Oec) τω (40. vg^{ed} Thph^{2}· εν τω) συνεδρ. c. BGH al pler vv pl Chr Thph Oec cat .. Ln τω συν. (Lcif *in concilium*) ο παυλ. c. ACE al^{3} vg syr Lcif

2. επεταξεν .. c al^{8} cat εκελευσεν

3. c vg (non am fu tol al) al ειπ. πρ. αυτ. | c* Or κεκονιασμενε | παρανομων .. E vg al Lcif al παρα τον νομον

4. ειπαν c. B .. ς (Ln 49.) -πον c. rell ut vdtr

5. Ἄρχοντα c. CEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph^{1}· Oec cat .. Ln praem οτι c. AB 13. 37. Thph^{2}·

6. εκραζεν c. BC al cat .. ς (Ln) εκραξεν c. AEGH al pler vg al pl Chr al | φαρισαιων sec (Gb″) c. ABC al^{7} vg syr cat Tert .. ς -σαιου c. EGH Bed^{gr} al longe pl vv pl Chr al | εγω sec c. AC** (item*?) EGH al ut vdtr omn vg al mu cat Chr al .. B cop al om

7. λαλησαντος (B al^{5} λαλουντος) c. CGH al pl Chr Thph^{1}· Oec cat .. Ln ειποντος c. AE al mu (vg *dixisset*) Thph^{2}· | εγενετο .. B επεπεσεν | σαδδουκαιων c. ABC al pm Thph^{1}· (E al Chr Thph^{2}·) .. ς praem των

πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μηδὲ
Lc 20, 27 pp. ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.
9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες γραμματεῖς τοῦ μέ-
ρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες Οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος;
10 πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ δια-
σπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν
ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.
11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν Θάρσει· ὡς
18, 9. γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, οὕτως σε δεῖ καὶ εἰς
19, 21. Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

---

c. GH al pl cat Oec (E al syrP sl Chr Thph^{2}· *των σαδδ. και φαρ.*; al mu om *και σαδδ.*) | E *διεσχισθη*

8. Ln$^{ed.\ min.}$ (per errorem ed. mai. *ἐσχ. μὲν τὸ πλῆθ.*^{8} *σαδδ. γὰρ* etc) om *μεν* c. B e vg sah contra ACE^{gr}GH al ut vdtr omn cop syr^{utr} al cat Chr al | *μηδε* c. GH al longe pl Chr Thph^{1}· Oec .. Ln *μητε* c. ABCE al fere^{15} Thph^{2}· cat. Ceterum Ln: (*σαδδ. γὰρ* - *ἀμφότ.*)

9. *γραμματεις* (Gb′) c. GH al fere^{25} aeth^{utr} (vide post) Oec (item 21.** syr ar^{e} praem *τινες*) .. ς *οι γραμμ.* c. min non mu Thph^{1}· .. BC al mu sah al Did Chr^{1} Thph^{2}· cat *τινες* (alibi Chr^{1} om, item syrP?) *των* (c *εκ των*) *γραμματεων*, item Ln *τινες* c. AE 13. 15. 25. vg cop (:: *γραμματεις* alii explicatius dixerunt reponentes *τινες των* vel *εκ των γρ.* [similiter v. 12.], alii satis habuerunt *τινες των φαρισαιων*, id quod eminet, accuratioribus posthabitis, alii denique articulum praeponere maluerunt quod ipsum haud alienum a loco aut usu.) | Ln om *του μερους* (Thph^{1}· το -ρος; al^{2} *του γενους*) c. AE 13. 15. 25. vg cop (sah *quidam scribarum et pars phar.*, aeth^{utr} *scribae et phar.*) | *αγγελος* c. ABC*E lot^{i} al^{3} vg cop aeth syrP arm, item ut vdtr Amm^{cat} (vide cat^{ox} p. 369. *ἀσαφὲς τὸ ῥητόν· ἢ γὰρ λείπει τι αὐτῷ πρὸς ἀναπλή-
ρωσιν τοῦ νοήματος - - ἢ ὡς ἀπὸ τῶν φαρισ. τὸ ῥῆμα λεκτέον - ἀντὶ
τοῦ Ἰδοὺ τὰ περὶ ἀναστάσεως λαλῶν δῆλός ἐστιν ἢ διὰ πνεύματος
ἁγ. ἢ δι' ἀγγέλου κατηχηθεὶς τὸν τῆς ἀναστ. λόγον*) Euthal Chr (Chri cdd^{2} in ipso textu om) Isid^{pel} Thph Oec .. ς (= Gb Sz) add (:: cf 5, 39.)*μη θεομαχωμεν* (H -χόμεν) c. C***GH al pler sah arP sl cat (Chr$^{txt\ ed}$) Thph^{txt} Oec^{txt} (syr ar^{e} add *quid est in hoc?*)

10. *γενομ.* (B *γινομ.*) *στασ.* c. BEGH lot^{i} al ut vdtr omn syr al Chr Thph Oec cat .. Ln *στασ. γεν.* c. AC vg sah al | *ευλαβηθ.* c. GH al longe pl Thph^{1}· Oec .. Gb′ Ln *φοβηθεις* c. ABCE lot^{i} al^{14} cat Chr Thph^{2}· | CE *απ αυτων* | *καταβαν* c. ABCE lot^{i} al ut vdtr sat mu syr al Chr cat .. GH al fere^{60} vg al Thph Oec *καταβηναι και* | *αγειν* c. BCGH lot^{i} al ut vdtr omn sah al Thph Oec (al^{2} Chr *αγαγειν*) .. Ln$^{ed.\ min.}$ *απαγειν* c. AE (vg syrP *deducere*, Lcif *reducere*) | B 31. cop om *τε*

11. *θαρσει* c. ABC*E al^{9} vg cop sah syrP arm al (item syr ar^{e} aeth^{utr}, sed antea *ειπεν τω παυλω*) cat Chr Lcif .. ς (= Gb Sz) add *παυλε* c.

12 *Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι*
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ 21.
ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 *ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ*
ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 *οἵτινες προσελθόντες*
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν Ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
Παῦλον. 15 *νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-*
δρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν 20.
ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοι-
μοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 *Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς*
Παύλου τὸ ἔνεδρον, παραγενάμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμ-
βολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 *προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος*
ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς

---

c***GH lot^{i} al longe pl arm^{venet} arP sl Thph Oec Cassiod Ambrst | c *διεμαρτυρου* | *ουτως* : ita CEGH etc; ς Ln *ουτω* c. A(B?) lot^{i} etc

12. *δε* c. ACEGH al ut vdtr omn vv pl cat Chr al Lcif .. B syr^{utr} aeth^{utr} *τε* | *συστρ. οι ιουδ.* (vel ut 137. syrP al Chr Thph$^{2\cdot}$ *οι ι. σ.*) c. ABCE lot^{i} al^{15} cop syrP aeth^{utr} arm Chr Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) *τινες των ιουδαιων συστρ.* c. G (G al *συ. τιν. τ. ι.*) H al pl vg syr sah al Thph$^{1\cdot}$ Oec Lcif | c al mu syr syrP (sed habet syrP ^{mg}) ar^{e} arm Chr om *λεγοντες* | *αποκτ.* .. A al^{3} Chr *ανελωσιν*

13. *τεσσεραακ.* c. AB*C .. ς Ln *τεσσαρ.* c. B**EGH al certe pler; lot^{i} $\bar{\mu}$ | E *σινομωσιαν*, lot^{i} *σινομοσ.* | *ποιησαμενοι* (Gb′) c. ABCE lot^{i} al mu Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς *πεποιηκοτες* c. H al pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec, G al aliq *ποιησαντες*

14. *ειπαν* c. ABCE lot^{i} al .. ς *-ον* c. GH al pler cat Chr al | *μηθενος* c. AG (al) .. ς Ln *μηδενος* c. BCEH al certe pler cat Chr al

15. *νιν ουν - εις ημας* .. syrP ^{mg} sah *nunc igitur rogamus vos ut hoc nobis faciatis, ut quum congregaveritis consessum, indicetis* (sah *congregate synedrium et dicite*) *tribuno ut producat eum ad nos,* item Lcif *nunc ergo vos colligite concilium et notum facite tribuno ut deducat eum ad vos* | *οπως* c. ABCE lot^{i} al mu vv pler cat Chr Lcif .. ς (Gb^{00}) add *αυριον* c. GH al pl (104. transp) arP Thph Oec | *καταγ. αυτ.* c. ABCEG lot^{i} al mu vg al ut vdtr pl cat et Chr^{cat} Lcif .. ς *αυτ. καταγ.* c. H al pl Chr al | *εις* c. ABE lot^{i} al sah .. ς *προς* c. CGH al pler cat Chr al (vg e Lcif *ad*) | c 31. 40. 73. 130. 137. vg syr cat Lcif *ακριβ. διαγινωσκ.* (c al *γινωσκειν*, 42. *διαναγιν.*) | E *μελλοντα* (* *-λλοντα*) | 137. syrP ^{mg} *του* (E om) *ανελ. αυτ. εαν δεη και αποθανειν*

16. *το ενεδρ.* (Gb′) c. BGH al plus^{30} Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. ς^{e} (item Gb, non ς Sz) Ln *την ενεδραν* c. ACE lot^{i} al ut vdtr pm Thph$^{2\cdot}$ cat | *παρεμβολην* .. A *συναγωγην*

17. *ἑκατονταρχῶν* (:: pro frequentiore in N. T, usu formae *-αρχης* quam *-αρχος*) .. ς Ln *-άρχων* | *εφη* .. G lot^{i} al cat *ειπεν* | B lot^{i} al^{4} *απαγε,*

τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ᾽ ἰδίαν ἐπυνθάνετο Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέ-
15. θεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. 21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν
12. ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσεν τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς μέ. 23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν Ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, 24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα

---

33. επαναγαγε, 105. απαγαγετε | τι απαγγ. c. CGH al ut vdtr fere omn vg al mu Chr Thph Oec cat .. Ln απαγγ. τι c. ABE lo^{ti} 13.

18. E^{gr*} om με | νεανισκον (ita v. 17. al^{4} et 1. νεον) c. AE lo^{ti} 40. al mu .. ς (49.) -νιαν c. BGH al longe pl cat Chr al. Ceterum καὶ φησίν (non ut solet edi καί φησιν) GH al ut vdtr pl | σοι .. B* om

19. A επινθ. κατ ιδ.

20. H* συνεθοντο | τον π. (40. om τ. π.) κατ. εις το σ. c. ABE lo^{ti} al am fu demid tol al cat Chr, item G al cop sah syr^{utr} vg^{ed} al κατ. τ. π. εις τ. σ. .. ς εις τ. σ. κατ. τ. π. (τ. π. κατ. Thph$^{2\cdot}$) c. H al pl Thph$^{1\cdot}$ Oec | μελλων c. ABE lo^{ti} al^{6} cop aeth^{utr} .. GH al mu Thph$^{1\cdot}$ μελλοντα .. al plus^{10} Chr cat μελλοντων .. ς μελλοντες c. min pl vv pm Thph$^{2\cdot}$ Oec | περι .. H praem τα (* τι)

21. τεσσερακ. c. AB* .. ς Ln τεσσαρ. c. B**EGH al certe pler; lo^{ti} $\overline{μ}$ | εισ. ετοιμ. c. ABE lo^{ti} 13. 31. 40. 68. 69. al Thph$^{2\cdot}$ .. ς ετ. εισ. c. GH al pler vg s etc cat Chr al

22. νεανισκον c. ABE 13. 29. 40. 69. al .. ς (49.) νεανιαν c. GH lo^{ti} al pler cat Chr al | B προς εμε (:: cf ad 22, 8.)

23. B lo^{ti} 13. τινας δυο | εκατονταρχῶν .. ς Ln -άρχων (ita GH lo^{ti} utroq loco): ut v. 17. | εβδομηκ. .. 137. syr^{p} ^{mg} sah aeth^{ro} εκατον | δεξιολαβους c. BEGH al ut vdtr fere omn (et. syr^{p} ^{mg} graece) Chr Thph Oec cat .. Ln$^{ed.\ min.}$ δεξιοβολους c. A et cd ap Erasm (syr *iaculantes dextra*, ar^{e} *iaculatores*, ar^{p} *sagittarios*, e s vg al *lanciarios*, cop syr^{p} *stipatores*, sah aeth^{ro} *hastatos*, aeth^{pp} *arcu armatos*)

τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλ- 21, 33. 30.
λοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξει- 22, 27.
λάμην αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε ἐπι- 22, 30.
γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ
συνέδριον αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ
νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. 6, 9.
30 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι, 20.

---

24. ℵ* διασωσι, E διασωσουσιν, 40. -σωσονται | AH al mu Thph[1·] φιλικα, al φιληκα; item v. 26. | ηγεμονα .. 137. add εις καισαρειαν, item syrP c.* post διασωσ. | 137. vg (non am fu demid tol al) syrP c.* Cassiod (arm eadem post διασωσωσιν posteaque perg και προς φηλ. τον ηγεμ.; non item vero ar[zohr]) add in f. εφοβηθη γαρ μηποτε αρπασαντες αυτον οι ιουδαιοι αποκτενωσι και αυτος μεταξυ (vg *postea*) εγκλημα εχη ως αργυριον ειληφως (vg *acceperit pecuniam*)

25. περιεχ. c. AGH al longe pl Chr Thph Oec cat .. Ln εχουσαν c. BE lot[i] al[8]

26. ℵ* (sed ipse * ut vdtr in mg supplet φιλικι) om φηλικι

27. συλλημφθ. (E συνλ.) c. ABK .. ς συλληφθ. c. GH al ut vdtr omn | εξειλαμην c. ABE lot[i] al[4] .. ς -λομην c. GH al pler cat Chr al | αυτον c. GH al longe pl Thph .. Gb[0] Ln om c. ABE lot[i] al fere[15] vg Chr Oec cat

28. τε c. ABE[gr] al vg syr aeth[utr] arP sl (sah οιν) Thph cat .. ς δε c. GH lot[i] al pler e cop syrP Chr Oec | επιγν. c. AB lot[i] al mu Chr[ms] cat .. ς γνωναι c. EGH al longe pl Chr al (Thph[1·] μαθειν) | κατηγ. αυτον (13. 69. 99. 105. 137. om) ε. το σιν. αυτων .. B haec in mg suppleta habet, eadem lot[i] om

29. EG ηυρον | δε c. ABEH al pl vg cop sah syrP al (syr aeth[utr] *et* etc) .. G lot[i] al plus[30] Chr om | 137. syrP [mg] τ. νομ. μωυσεως και ιυ τινος | εχοντ. εγκλ. c. AB lot[i] al fere[15] vg Thph[2·] cat .. ς εγκλ. (E ενκλ.) εχ. c. EGH al longe pl Chr al | 137. syrP c.* add in fine εξηγαγον (syrP απηγ.) αυτον μολις τη βια

30. μηνυθ. δε usq εξαυτης : ar[c] aeth[PP] *et quum expenderem quid fecerint Iudaei huic homini insidiando*; aeth[ro] *et propterea*; 180. om εις τ. ανδρ., item 36. cat εις usq μελλειν, item 15.* εις usq εσεσθ. (Gb[0] εις usq εξαυτης), vg sic: *et cum mihi perlatum esset de insidiis quas paraverunt ei*, 13. 105. Chr εις τ. ανδρ. post εσεσθ. pon. Praeterea vide sqq | μελλειν c. GH al pl Thph Oec .. Ln om c. ABE lot[i] 13. 40. 68. 69. 73. 105. 40.[lect] (et 15.* 36. vide ante) | εσεσθαι c. B 15.* 36. 137. 180. (vg) cop cat .. ς add υπο των ιουδαιων c. GH al pl syr sah al (Chr υπο τ. ιουδ. εξ αυτων επεμψα) Thph Oec (απο τ. ι.); item AE lot[i] 13.

ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν
24, 8. αὐτοὺς ἐπὶ σοῦ.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα,
32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

---

40. 68. 69. 73. 105. 40.lect arm syrP ἐξ αυτων (Ln) | ἐξαυτης c. BG (add οιν) H al longe pl syr cop sah al cat Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec .. Ln om c. AE lot^{i} 13. 40. 68. 69. 105. vg syrP arm Chr | lot^{i} επεψα | E cop sah syr al τ. κατηγ. αυτου | αυτους c. AG (praem τα πρ. αυτ.) 13. (40. αυτοι) vg cop sah .. ς τα (om B e syr) προς αυτον c. (B) EG (vide ante) H al longe pler syrP al cat Chr Thph Oec | ς (Gb^{0}) in f. add ερρωσο c. EG lot^{i} al pl vg^{ed} demid tol syr^{utr} aethPP arr (Chr) Thph Oec cat, item H al^{16} Chr^{cdd} et ^{edd} ερρωσθε [cf 15, 29.] .. om c. AB 13. am fu al cop sah aeth^{ro}

31. δια νυκτ. c. ABE lot^{i} 13. 40. 68. 105. 137. 180. Chr Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς (49.) δ. της νυκτ. c. GH al longe pl Thph$^{1\cdot}$ Oec (:: cf ad 16, 9. 17, 10 etc)

32. πορευεσθ. c. GH al longe pl Chr Thph$^{2\cdot}$ (Thph$^{1\cdot}$ εισπορευεσθ.) Oec cat; item *ire* e, *ut irent* vg; item syrP .. Ln 49. απερχεσθαι c. ABE lot^{i} al^{8}, item *abire* cop (sah syr non exprim)

33. AE καισαριαν | G 40. arm τω ηγεμ. την επιστ. | και (68. 69. syr sah al om) τον (137. om) παυλον .. E om (2. Chr om αυτω)

34. αναγν. δε c. ABE lot^{i} al mu vg cop syr^{utr} aeth^{utr} arm ar^{e} Chr cat .. ς (= Gb Sz) add ο ηγεμων c. GH al pl sah ar^{P} Thph Oec | G ερωτησας | κιλικιας (G της κιλ.) .. A 68. (vv mu, sed non vg) add εστιν. Habet versum cum sqq syrP ^{mg} sic: ἀναγνοὺς δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἐπηρώτησε τὸν παῦλον Ἐκ ποίας ἐπαρχίας εἶ; καὶ εἶπεν Κιλικίας. καὶ πυθόμενος εἶπεν Ἀκούσομαι ὅταν οἱ κατ. σου παραγένωνται (sive ἔλθωσιν). Similiter 137. ἀναγν. δὲ τ. ἐπ. καὶ ἐπερωτήσας τ. παῦλ. -εἶ; ἔφη Κίλιξ. καὶ πυθ. ἔφη Ἀκ. σου ὅταν etc

35. εφη .. 137. ante διακ. | και .. om 37. 101. 137. vg (sed non am demid) syr^{utr} cop al Thph$^{1\cdot}$ cat | GH lot^{i} al παραγενοντ. | κελευσας c. ABE lot^{i} 40. 68. 105. 137. syrP Thph$^{2\cdot}$ .. ς εκελευσε τε (96. sah δε) c. GH al pler vv pl cat Chr al | ηρωδου c. B (sed praem τω) GH 137. al pl Chr Euthal Thph Oec cat .. ς (Gb^{0}) Ln praem του c. AE lot^{i} al pm | αυτον h. l. c. ABE lot^{i} 13. 40. 68. 105. 137. vg arm Thph$^{2\cdot}$ .. ς post εκελευσε τε c. GH al pler cat Chr al | 137. om εν

XXIV.

1 *Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ* 23, 2.
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν
τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 *κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατη-*
γορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων 3 *Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ*
σοῦ καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς
σῆς προνοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε
Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 *ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείόν σε ἐν-*
κόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.
5 *εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσιν πᾶ-*
σιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς
τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, 6 *ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶ-* 21, 28.
σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 *παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ*

XXIV. 1. *πεντε* .. A *τινας* | *των* (Chr om) *πρεσβ.* c. GH al longe pl syr cop aeth^{utr} al Oec .. Ln *πρεσβ.*$^{\cdot}$*τινων* c. ABE lo^{ti} al mu vg sah syr^{p} arm Thph cat

2. B om *αυτου* | al pm syr^{p} ^{mg} gr *τερτυλος*

3. *κατορθωμ.* c. GH al longe pl Chr Thph Oec (:: *κατόρθωμα* teste Phryn. *ἀδόκιμον*, sed probatum Plut. Strab. Polyb. aliisq; cf Eclog. p. 250 sq) .. Gb′ Ln *διορθωμ.* c. ABE lo^{ti} al fere^{10} cat Chr^{ms} (ap Wtst) | G al Thph$^{2\cdot}$ *γενομενων* | *τω* .. E om | *παντη* .. lo^{ti} al plus^{15} *παντι* | *τε* .. H om | *φῆλιξ* (A al *φιλιξ*): ita H etc .. Ln *φήλιξ* ut B** lo^{ti}. Testibus Apollon. et Herodiano *τὰ εἰς λιξ πανταχοῦ τὸ ι συν-εσταλμένον ἔχοντα.*

4. *ενκοπτ.* (*ενκ.* c. AB*E; ς Ln 49. *εγκ.* ut B**H etc) c. ABEH lo^{ti} al pler cat Chr al .. G al Thph$^{2\cdot}$ *εκκοπτω*, al (item A* vdtr) *κοπτω*. Reddunt vg e *protraham*, syr^{utr} *fatigem*; cop sah *molestus sim.* | E *σε* (om G cat Chr) *ακουσαι*

5. *στασιν* c. GH al ut vdtr longe pl syr^{utr} sah aeth^{utr} arr Thph$^{1\cdot}$ .. Gb′ Ln *στασεις* c. ABE lo^{ti} al^{11} vg cop Chr (et. in cat) Thph$^{2\cdot}$ Oec cat | *τε* .. E *δε* (cop sah non exprim)

6. *εκρατησαμεν* c. ABGH lo^{ti} al fere^{40} am* fu tol al cop sah sl$^{5\cdot3\cdot}$ Bed.. ς (Gb^{00}) add *και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν* (al^{4} *ηβουλη-θημεν* s. *εβουλ.*) *κρινειν* (*-νειν* c. min aliq Thph$^{2\cdot}$ Oec; Gb″ *κριναι* c. E al^{25} cat Chr Thph$^{1\cdot}$; 46. 66.*aeth^{pp} *ηβουληθημεν κριναι κατα τ. ημ. νομ.*). ^{7}*παρελθων* (46. 66.* *ελθων*) *δε λυσιας ο χιλιαρχος* (46. 66.* *ο χιλ. λυσ.*) *μετα πολλης βιας* (32. 42. 46. 57. 66.* *βια πολλη*) *εκ των χειρων ημων απηγαγε* (46. 66.* *αφειλετο* [*-λατο* 42.] *και προς σε απεστειλε*, item sequentibus ut vdtr *κελευσας και τους κατ. ερχεσθαι* 32. 42. 57. sl$^{7\cdot}$), ^{8}*κελευσας* (al Oec *κελευων*; al arm add *και*) *τους κα-τηγορους* (180. *κελευσασθαι*? *επι σε παραγγειλας τοις -ρους* servatis et. *ερχ. ε. σοι*) *αυτου* (69. 180. om) *ερχεσθαι επι σε* (al fere^{15} Chr Thph$^{1\cdot}$ *επι σαυ*, E 46. 66.* 133. *προς σε*) c. E al pm v$_{\cdot}$^{ed} am** demid

πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. 9 συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. 10 Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἐπιγνῶναι
21, 15. 18. 26. 27. 22, 30. 23, 12. 32. 24, 1. ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δεκαδύο ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὔτε παραστῆσαι δύνανται περὶ ὧν

(*quem et apprehendimus et* [am** vg *et apprehensum*] *sec. leg. nostr. voluimus* [am** vg ante *sec.*] *iudicare. Transiens* [am** vg *superveniens*] *autem Lys. trib.* [vg *tr. Ly.*] *cum multa vi* [iidem *c. vi magna*] *de manib. nostr. eduxit* [iidem *eripuit eum de m. n.*] *iubens accusatores eius ante* [iid. *ad*] *te venire*) edd ap Bed („quidam nostri cdd aliquot vv. habent qui in Graeco ita leguntur: *quem et apprehendimus* etc [fere ut demid] syr^{utr} aeth^{pp} et (omissis priorib. et paullulum mutatis reli) aeth^{ro} al cat Chr Thph Oec Cassiod (:: cf 21, 32. 23, 27. 30.)

8. *παρ ου* c. ABGH lo^{ti} al pler vg (*a quo*) (cop *περι ου?*) etc Chr Thph Oec .. E 36. cat *π. ω*, al^{7} *π. ων* | E al *δυνησει*, 73. sah Chr Thph^{1} *δυνασαι* | *αυτος* (al^{2} vg^{cod} Thph^{2} praem *και*; 26. *αυτου*, 40. *αυτους*) .. A om, nec exprim syr^{utr} al

9. *συνεπεθ.* c. ABEGH lo^{ti} al longe pl Chr Thph cat .. ς (=Gb Sz) *συνεθεντο* (Gb′) c. min mu Oec. Praeterea 137. syr^{p} c.* praem *ειποντος δε αυτου ταυτα*

10. *τε* c. ABE^{gr} lo^{ti} al^{6} syr aeth^{utr} al (cop om) Thph^{1} .. ς *δε* c. GH al pler vv pm cat Chr al | *ετων* .. E *ενιαυτων* | *κριτην* .. E 40. 137. al plus^{35} syr^{p} sl Chr (*οὐκ ἔστι ταῦτα κολακείας τὰ ῥήματα, τὸ μαρτυρῆσαι τῷ δικαστῇ δικαιοσύνην*) Thph cat Alcim add *δικαιον* | *ευθυμως* (Gb″) c. ABE lo^{ti} al mu vg (al ut vdtr omn) Ath Thph^{2} cat (*-μος*) .. ς *ευθυμοτερον* c. G (*-μωτερον*) H al pl Chr Thph^{1} Oec (:: videtur inde ortum quod Paulus omnino laeto animo se debuerit defendere; *ευθυμοτερον* ergo substituerunt ut significaretur a persona talis iudicis augeri, non nasci apostoli confidentiam. Ceterum cf 17, 21. 25, 10. ubi nec *καινοτερον* nec *καλλιον* fluct, et similia.)

11. A om *σου* | *επιγνων.* (Gb′) c. ABE lo^{ti} al plus^{15} Thph cat .. ς *γνωναι* c. GH al pl Chr Oec | *δεκαδυο* c. GH al longe pl Chr Oec cat .. Ln *δωδεκα* c. ABE lo^{ti} al^{9} Thph. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *ἤ* c. min mu Thph^{2} Oec contra ABEGH al plus^{50} cat Chr Thph^{1} | E 137. *προσκυνησαι*, item vg al *adorare* | *εις* (Gb″) c. AEH lo^{ti} al plus^{15} cop sah Thph cat .. ς *εν* c. BG al pl Chr Oec

12. E *ηυρον* | E^{gr} *πρ. τινας* | *επισυστασ.* c. GH al longe pl (vg *concursum*) Epiph^{121} Chr Thph Oec cat .. Ln *επιστασιν* c. ABE al^{7} (lo^{ti} *εποστασιαν* et *οὔδε κατα*)

13. *ουτε* c. AEGH al fere omn Chr Thph Oec cat .. Ln *ουδε* c. B lo^{ti} (sah ter *ουδε*) Epiph^{121} (*ουδε ων μου κατηγ. ουδεν πεποιηκα*) | *παραστησαι*

νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν
ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων 5.
πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις,
15 ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, 23, 6.
ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν τούτῳ
καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ
τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. 17 δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύ- 11, 29. etc
νας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, 18 ἐν Gal 2, 10.
οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θο- 21, 26 s.
ρύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρ-

---

c. ABEG al longe pl vv pl Chr (praem *νυν*, item al[4]) Oec cat .. ς (non ς[e] Gb Sz) praem *με* (al *μοι*) c. min mu sl[ant] (Chr[ms?]) Oec, item *με νιν* (al *μοι νιν*) H al Thph[1·] | *δινανται* c. GH al longe pl sah syrP aeth Chr Thph Oec cat .. Ln add *σοι* c. ABE lo[ti] al mu vv mu (al praem) | *νυνι* (30. cop aeth Oec om) c. AB lo[ti] 27. 68. 105. 133. 137. Thph[2·] .. ς *νιν* (al sah transp) c. EGH al pler cat Chr Thph[1·]

14. E *πατρωω* | B om *πασιν* | B 56. Chr om *τον* | *και τοις* (101. 103.[schol] om *τοις*) c. (et. ς) AGH al[30] ac plur vg (*quae in lege et prophetis*) cop sah aeth[utr] al Thph[1·] Oec .. (Gb Sz) *και τοις εν τοις* c. E lo[ti] al fere[20] Thph[2·] cat .. ς[e] *και εν τοις* c. B al pm (syr[utr] *quae in lege et in proph.*) Epiph (*τοις εν τω νομω και εν τοις πφ.* sine *γεγρ.*) Chr

15. *ελπιδα* .. 137. add *δε* | *εις τον* (180. om) .. c 68. 69. Thph[2·] *προς τον* (c om) | *εσεσθαι* c. ABC lo[ti] al[5] vg cop sah arm Chr Thph[2·] .. ς (Gb[00]) add *νεκρων* c. EGH al pler syr[utr] aeth[utr] al cat Thph[1·]

16. *και αυτος* (Gb″) c. ABCEG lo[ti] 40. 137. al mu vg syr[utr] sah Thph[2·] cat .. al fere[10] arm sl Chr Thph[1·] *δε και αυτ.*, 31. *τε αυτος*, item ς *δε αυτ.* c. H al pl cop Oec | *εχειν* c. ABCE lo[ti] al sat mu vg cop sah syr[utr] al Thph Oec .. Gb′ *εχων* c. GH al plus[50] arP sl cat Chr | G 137. al fere[15] syrP Chr Thph[2·] *προς τε* (non ABCEH lo[ti] al pl cat al) | *δια παντος* (E sah syrP ante *προς*) .. 32. 42. 57.* 137. om

17. *παρεγενομην* (A om) h. l. c. BC lo[ti] al[7] vg Thph[2·] cat .. ς post *πλειονων* c. GH al pl vv pl Chr al; E al post *προσφορ.*

18. *εν* (Thph[1·] *εφ*) *οις* c. GH al longe pl Chr Thph[1·] Oec .. Sz Gb′ Ln *εν αις* c. ABCE lo[ti] al[12] Thph[2·] cat | E *ηυρον* | *δε* c. AB (e Wo. Ce.) CE lo[ti] al pl vg cop sah syrP arP Thph[1·] Oec cat .. ς[e] (non ς Gb Sz) om c. GH al pm Thph[2·]. Libere vero syr ar[e] sic: *εἰ μή τινες ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι ἐθορύβησαν.* Item post *θορυβου* vg[sixt] demid al add *et apprehenderunt me clamantes et dicentes Tolle inimicum nostrum* (demid *virum*). De quibus Luc[brug]: „ut superflua auferenda patres censuerunt.“ (Gb Sz *θορυβου. τινες δε*: ita fere AC etc) | *απο* .. CE 40. 137. al mu syrP Thph cat *των απο* et (exc C al) *ιουδαιων*

19. *εδει* c. ACE lo[ti] al ut vdtr sat mu vg syr[utr] cop al Ath Chr[1] Thph cat .. ς (non ς[e] Gb Sz) *δει* (Gb′) c. BGH al fere[40] sah aeth[utr] sl Chr[1] Oec

εἶναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,
23, 6. 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνε-
23, 26. βάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπὰς Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, 23 διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ

---

19. *εμε* c. ABCE lo^{ti} 13. al (:: istis coniunctis testib. obtemperandum vdtr. Aliter supra identidem) .. ς *με* c. GH al pler cat Chr al | *ει* (H *η*) *τι* (G *ἔτι* vitiose) .. 137. *οτι*

20. *η* .. AC *ει* | *τι* c. ABCEGH lo^{ti} al $plus^{60}$ cop arm syr al Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) praem *ει* c. min vg syr^{P} al Oec | E *ηυρον* | *εν εμοι* c. CEGH al longe pler vv omn Chr Thph Oec .. Ln om c. AB lo^{ti} 40. (105. post *αδικημ.* pon)

21. E 137. al syr^{P} $Thph^{1\cdot}$ *φων. ταυτ.* (cop *φω. τα. μι.*) | *εκεκραξα* c. A(B e Wo. Ce.)c lo^{ti} al $fere^{20}$ Chr^{3} $Thph^{1\cdot}$ Oec .. ς Ln *εκραξα* c. EGH al pl $Thph^{2\cdot}$; 101. *εκηρυξα* | *εν α. εστ.* c. ABCE lo^{ti} al vg cop Thph cat .. ς *εστ. εν α.* c. GH syr^{utr} al Chr Oec | C om *εγω* | *εφ* c. ABC lo^{ti} al^{5} syr (aeth^{utr} *apud te*) .. ς *υφ* c. EGH al pler vg al pm cat Chr al

22. *ανεβ. δε α. ο φηλ.* (Chr *ο φη. α.*) c. ABCEH lo^{ti} 40. 137. al aliq vg cop (sah^{woi} deficit) syr^{utr} al Chr .. ς (= Gb Sz) *ακουσας δε ταυτα ο φηλ. ανεβ. αυτ.* c. G al pl (sah ap Gb) ar^{P} sl cat Thph Oec. Sic aeth^{PP}: *Felix autem sciebat quod antiquitus dimicarent Iudaei cum lege et doctrina Christianorum, et tunc iis blanditus est et dixit iis: Itaque postquam descendit Lys. princeps inquiremus ut cognoscamus et intelligamus sermonem vestrum.* Aliter sed libere et. aeth^{ro} | *ειπας* c. ABC lo^{ti} .. ς *ειπων* c. EGH al longe pler cat Chr al

23. *διαταξ.* c. ABCE lo^{ti} 13. 40. 137. al aliq cop syr^{P} arm $Thph^{2\cdot}$ cat .. ς (Gb^{0}) add *τε* c. H al pl vg al mu (vg e al *iussitque*) Chr al; G add *δε* | *εκατονταρχη* c. ABCGH al pler cat Chr al .. E al aliq Oec^{ed} *-ρχω* | *αυτον* c. ABCE lo^{ti} al $fere^{10}$ vg cop syr^{P} arm $Thph^{2\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) *τον παυλον* c. GH al longe pl syr aeth^{utr} al Chr al (sah ap Gb) | *τ. ιδ. αυτου* (vg e *de suis*) .. E om *αυτ.* | *υπηρετειν* c. ABCE lo^{ti} al^{5} vg syr^{utr} cop arm ar^{e} .. ς (Gb^{00}) add *η προσερχεσθαι* c. GH al pler (sah ap Gb) ar^{P} sl (hae vv *και πρ.*, aeth^{ro} *προσερχ.* pro *υπηρ.*, aeth^{PP} *προσ. και υπ.*) cat Chr al

24. *ημερ. τιν.* c. BCGH al fere omn vv pl cat Chr al .. Ln *τιν. ημ.* c. AE 137. vg syr (:: nec posterius 15, 36. nec prius 16, 12. fluct. Hinc praestat quod testatius est.) | E *δρουσιλλι*, G *δρυσιλλη* | *τη γιν.* (Gb Sz) c. C*GH al $fere^{40}$ Chr .. ς add *αυτου* c. E al mu vg etc $Thph^{1\cdot}$ Oec; Ln *τη ιδια γιν.* c. BC** al $fere^{20}$ syr^{P} ^{mg} Amm^{cat} $Thph^{2\cdot}$ cat; A lo^{ti} al

ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. 25 διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μεταπέμψομαί σε, 26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. 27 διετίας δὲ 25, 9.
πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς 15. 24, 1.
Ἰερουσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς

τη ιδια γ. αυτου | μετεπεμψατο .. syrP mg praem *quae rogabat videre Paulum et audire* (hucusque accedit bohem) *verbum. Volens igitur satisfacere ei* | c* (ηκουεεν) om αυτου | χριστον c. A (c* et ** vdtr) H al ut vdtr pl syr ar^{e} Thph^{1} Oec .. Sz Ln add ιησουν (praem am tol fu al aeth^{utr} arP) c. BEG lo^{ti} al fere^{40} vg cop syrP al Chr Thph^{2} cat

25. E ενκρατιας | Gb'' του μελλοντ. κριμ. c. C al^{5} arm Chr^{1} cat | εσεσθαι c. GH al longe pl Chr^{2} Thph Oec .. Gb Sz Ln om c. ABCE lo^{ti} al^{12} cat (:: fluct lectio ubicumque μελλ. εσεσθ. legitur; cf 11, 28. ubi min fere^{15} om εσεσθ. item 23, 30. ubi ABE al mu idem om) | A al εμφοβ. (E ενφ.) δε | το νιν .. E^{gr} τοινιν | G al εχων (H εχοινν) | καιρ. δε μεταλαβ. (A παραλαβ., lo^{ti} al mu Chr^{1} et ^{1}ms Thph^{1} λαβων) .. E vg καιρω δε επιτηδιω

26. αμα και (76. 137. om κ.) c. ABCEGH lo^{ti} al fere^{50} vv pl Chr Thph^{1} cat .. ς (= Gb Sz) αμα δε και c. min cop Thph^{2} Oec | 137. οτι και χρ. | B om αυτω | υπο τ. π. c. ABCE lo^{ti} al^{5} vg syr^{utr} arm aeth^{ro} .. ς (= Gb Sz) add οπως λυση (al mu ινα απολυση) αυτον c. GH al longe pl aeth^{PP} cop arr sl Chr Thph Oec cat | ωμιλει (G ομιλ.) .. C al διελεγετο (vg e *loquebatur cum*)

27. τε .. lo^{ti} ** al mu vg e al mu Chr Thph δε | χαριτας c. H al longe pl (nulla ut vdtr versio) Amm^{cat} Thph^{1} Oec cat .. Gb' Ln χαριτα c. ABC lo^{ti} al^{2} .. EG 40. 137. al^{11} Chr Thph^{2} χαριν | φηλιξ sec .. A φιλιξ | AGH al κατελειπεν | θελων τε - δεδεμενον .. 137. syrP mg τον δε παυλον ειασεν εν τηρησει δια δρουσιλλαν

XXV. 1. A τη επαρχειω, lo^{ti} την επαρχιαν | E καισαριας

2. H al Thph^{2} Oec ενεφανησαν (iidem fere sic etiam 23, 22. 24, 1. 25, 15.) | τε c. ABC lo^{ti} 13. 40. 68. al vg syr aeth^{utr} al Chr Thph^{2} Oec .. ς δε c. EGH al pl cop syrP al Thph^{1} | οι αρχιερ. (Gb') c. ABCEG

εἶναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,
23, 6. 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνε-
23, 26. βάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπὰς Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, 23 διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ

---

19. *εμε* c. ABCE lo^{ti} 13. al (:: istis coniunctis testib. obtemperandum vdtr. Aliter supra identidem) .. ς *με* c. GH al pler cat Chr al | *ει* (H *η*) *τι* (G *ἔτι* vitiose) .. 137. *οτι*

20. *η* .. AC *ει* | *τι* c. ABCEGH lo^{ti} al plus^{60} cop arm syr al Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) praem *ει* c. min vg syr^{P} al Oec | E *ηυρον* | *εν εμοι* c. CEGH al longe pler vv omn Chr Thph Oec .. Ln om c. AB lo^{ti} 40. (105. post *αδικημ.* pon)

21. E 137. al syr^{P} Thph$^{1\cdot}$ *φων. ταυτ.* (cop *φω. τα. με.*) | *εκεκραξα* c. A(B e Wo. Ce.)c lo^{ti} al fere^{20} Chr^{3} Thph$^{1\cdot}$ Oec .. ς Ln *εκραξα* c. EGH al pl Thph$^{2\cdot}$; 101. *εκηρυξα* | *εν α. εστ.* c. ABCE lo^{ti} al vg cop Thph cat .. ς *εστ. εν α.* c. GH syr^{utr} al Chr Oec | C om *εγω* | *εφ* c. ABC lo^{ti} al^{5} syr (aeth^{utr} *apud te*) .. ς *υφ* c. EGH al pler vg al pm cat Chr al

22. *ανεβ. δε α. ο φηλ.* (Chr *ο φη. α.*) c. ABCEH lo^{ti} 40. 137. al aliq vg cop (sah^{woi} deficit) syr^{utr} al Chr .. ς (= Gb Sz) *ακουσας δε ταυτα ο φηλ. ανεβ.* αυτ. c. G al pl (sah ap Gb) ar^{P} sl cat Thph Oec. Sic aeth^{PP}: *Felix autem sciebat quod antiquitus dimicarent Iudaei cum lege et doctrina Christianorum, et tunc iis blanditus est et dixit iis: Itaque postquam descendit Lys. princeps inquiremus ut cognoscamus et intelligamus sermonem vestrum.* Aliter sed libere et. aeth^{ro} | *ειπας* c. ABC lo^{ti} .. ς *ειπων* c. EGH al longe pler cat Chr al

23. *διαταξ.* c. ABCE lo^{ti} 13. 40. 137. al aliq cop syr^{P} arm Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς (Gb^{0}) add *τε* c. H al pl vg al mu (vg e al *iussitque*) Chr al; G add *δε* | *εκατονταρχη* c. ABCGH al pler cat Chr al .. E al aliq Oec^{ed} *-ρχω* | *αυτον* c. ABCE lo^{ti} al fere^{10} vg cop syr^{P} arm Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) *τον παυλον* c. GH al longe pl syr aeth^{utr} al Chr al (sah ap Gb) | *τ. ιδ. αυτου* (vg e *de suis*) .. E om *αυτ.* | *υπηρετειν* c. ABCE lo^{ti} al^{5} vg syr^{utr} cop arm ar^{e} .. ς (Gb^{oe}) add *η προσερχεσθαι* c. GH al pler (sah ap Gb) ar^{P} sl (hae vv *και πρ.*, aeth^{ro} *προσερχ.* pro *υπηρ.*, aeth^{PP} *προσ. και υπ.*) cat Chr al

24. *ημερ. τιν.* c. BCGH al fere omn vv pl cat Chr al .. Ln *τιν. ημ.* c. AE 137. vg syr (:: nec posterius 15, 36. nec prius 16, 12. fluct. Hinc praestat quod testatius est.) | E *δρουσιλλι*, G *δρυσιλλη* | *τη γιν.* (Gb Sz) c. C*GH al fere^{40} Chr .. ς add *αυτου* c. E al mu vg etc Thph$^{1\cdot}$ Oec; Ln *τη ιδια γιν.* c. BC** al fere^{20} syr^{P} mg Amm^{cat} Thph$^{2\cdot}$ cat; A lo^{ti} al

ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. 25 *διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε,* 26 *ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ.* 27 *διετίας δὲ* 25, 9.
πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 *Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς* 15. 24, 1.
Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, 2 *ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς*

τη ιδια γ. αυτου | *μετεπεμψατο* .. syrP mg praem *quae rogabat videre Paulum et audire* (hucusque accedit bohem) *verbum. Volens igitur satisfacere ei* | c* (*ηκουεεν*) om *αυτου* | *χριστον* c. A (c* et ** vdtr) H al ut vdtr pl syr arᵉ Thph¹· Oec .. Sz Ln add *ιησουν* (praem am tol fu al aeth^{utr} arᵖ) c. BEG lot^{i} al fere^{40} vg cop syrP al Chr Thph²· cat

25. E *ενκρατιας* | Gb″ *του μελλοντ. κριμ.* c. C al^{5} arm Chr¹ cat | *εσεσθαι* c. GH al longe pl Chr² Thph Oec .. Gb Sz Ln om c. ABCE lot^{i} al^{12} cat (:: fluct lectio ubicumque *μελλ. εσεσθ.* legitur; cf 11, 28. ubi min fere^{15} om *εσεσθ.* item 23, 30. ubi ABE al mu idem om) | A al *εμφοβ.* (E *ενφ.*) *δε* | *το νιν* .. EGr *τοινιν* | G al *εχων* (H *εχοιν*) | *καιρ. δε μεταλαβ.* (A *παραλαβ.*, lot^{i} al mu Chr¹ et ¹ms Thph¹· *λαβων*) .. E vg *καιρω δε επιτηδιω*

26. *αμα και* (76. 137. om κ.) c. ABCEGH lot^{i} al fere^{50} vv pl Chr Thph¹· cat .. ς (= Gb Sz) *αμα δε και* c. min cop Thph²· Oec | 137. *οτι και χρ.* | B om *αυτω* | *υπο τ. π.* c. ABCE lot^{i} al^{5} vg syr^{utr} arm aeth^{ro} .. ς (= Gb Sz) add *οπως λυση* (al mu *ινα απολυση*) *αυτον* c. GH al longe pl aeth^{PP} cop arr sl Chr Thph Oec cat | *ωμιλει* (G *ομιλ.*) .. C al *διελεγετο* (vg e *loquebatur cum*)

27. *τε* .. lot^{i} ** al mu vg e al mu Chr Thph *δε* | *χαριτας* c. H al longe pl (nulla ut vdtr versio) Amm^{cat} Thph¹· Oec cat .. Gb′ Ln *χαριτα* c. ABC lot^{i} al² .. EG 40. 137. al^{11} Chr Thph²· *χαριν* | *φηλιξ* sec .. A *φιλιξ* | AGH al *κατελειπεν* | *θελων τε - δεδεμενον* .. 137. syrP mg *τον δε παυλον ειασεν εν τηρησει δια δρουσιλλαν*

XXV. 1. A *τη επαρχειω*, lot^{i} *την επαρχιαν* | E *καισαριας*

2. H al Thph²· Oec *ενεφανησαν* (iidem fere sic etiam 23, 22. 24, 1. 25, 15.) | *τε* c. ABC lot^{i} 13. 40. 68. al vg syr aeth^{utr} al Chr Thph²· Oec .. ς *δε* c. EGH al pl cop syrP al Thph¹· | *οι αρχιερ.* (Gb′) c. ABCEG

καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν
23, 15 ss. εἰς Ἰερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.
4 ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισά-
24, 23. ρειαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν,
φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατη-
γορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλείους
ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ
17. τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομένου
18. δὲ αὐτοῦ περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι,
21, 5 a. πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι
24, 12. 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων

---

lot^{i} al plus^{20} vv omn Chr^{txt} Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς ο αρχιερευς c. H al pl Thph$^{1\cdot}$ Oec (item al Chr^{com} ο τε αρχ.)

3. κατ .. c al^{6} vv aliq cat Chr^{txt} παρ | E al εις ιεροσολυμα | 137. Chr ενεδρον | In fine (teste Wtst exeunte v. 2.) syrP ^{mg} add οἱ τὴν εὐχὴν πεποιηκότες, κατὰ τὸ δυνατόν, ἵνα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν γένηται.

4. εις καισαρ. (Gb′) c. ABCE lot^{i} 13. 40. 73. (AE -ριαν) .. ς εν καισαρεια c. GH al pler cat Chr al | E Lcif om μέλλειν (sed e *profecturum*; Lcif *proficisci*)

5. δυνατοι h. l. c. ABCE lot^{i} 40. al aliq vg arm Chr^{com} cat .. ς ante εν υμιν c. GH al pler aeth^{utr} syrP Chr^{txt} Thph Oec (99. syr arr Lcif om φησιν) | συνκαταβ. c. AB*CE etc .. ς (Ln 49.) συγκ. c. B**GH al certe pler | εἴ τι ἐστὶν: his acc. lot^{i} etc, non εἴ τί ἐστ. ut Ln 49. | τουτω (Gb^{00}: 105. 133. om) c. GH al longe pl cop syr^{utr} aeth^{utr} al Chr Thph Oec (sed al fere^{30} syr^{utr} cop cat Thph$^{2\cdot}$ vel add vel praem ατοπον) .. Ln ατοπον (sine τουτω) c. ABCE lot^{i} al^{12} vg arm sl$^{8\cdot}$ Lcif

6. ου (E^{gr} al^{9} om; Gb+) πλειους (B -ονας) οκτω (al^{4} sl^{ed} om, cat εννεα) η δεκ. c. ABC(E^{gr}) lot^{i} al fere^{20} (item al mu sl^{ed}) vg e cop arm Thph$^{2\cdot}$; item omisso ου πλειους 137. syr^{utr} sah (ap Gb) al .. ς (= Gb Sz) πλειους η δεκα (al^{3} οκτω) c. GH al pm Chr^{txt} al (Chr^{com} om πλ. η) Thph$^{1\cdot}$ Oec | AE καισαριαν|A και τη επαυρ. (al τη δε επ.), item praecedente κατεβη 180. vg al Lcif | G syr^{utr} cop al Lcif αχθ. τ. π.

7. περιεστησαν c. H al longe pl cop al Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln add αυτον c. ABCG al fere^{10} vv mu cat Lcif (item αυτω E lot^{i} al Thph$^{2\cdot}$) | αιτιωματα c. ABCEGH lot^{i} al longe pl Chr Thph$^{2\cdot}$ .. ς (= Gb Sz) αιτιαματα c. min Thph$^{1\cdot}$ Oec cat | καταφερ. c. ABC lot^{i} 40. al vg al Lcif (item al^{2} additis του παυλου) .. E επιφερ. τω παυλω .. ς φεροντες (ita sed nihil addens 73.) κατα του παυλου (Gb^{00} κατ. τ. π.; G al^{3} vv mu κατ αυτου) c. (G)H al longe pl syrP al Chr Thph Oec cat

8. του (E am fu demid al Lcif add δε, syr τε) παυλ. απολ. (sic sed addito insuper αυτου G, item 13?) c. ABC(E) lot^{i} 40. 137. al^{5} vg syr^{utr}

οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. 9 ὁ Φῆστος δὲ
θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ 24, 27.
εἶπεν Θέλεις εἰς Ἰεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ'
ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστώς
εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ
κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέ-
πραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν
οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι·
Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ 9. 16
συμβουλίου ἀπεκρίθη Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. 23, 11. 19, 21.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον.
14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέ-
θετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων Ἀνήρ τίς ἐστιν καταλελειμμένος 24, 27.
ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἰεροσόλυμα 1. 2. 24.

---

cop al Thph$^{2\cdot}$ (Lcif) .. ς απολογ. (al Thph$^{1\cdot}$ cat add δε) αυτου c. GH al longe pl arP al Chr (Thph$^{1\cdot}$ cat) Oec | τι .. 137. τινα, al aliq om

9. δε .. A 40. ουν (variant vv) | θελ. τοις ιουδ. (Gb') c. ABCE lo^{ti} al^{6} vg al mu Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς τοις ι. θελ. c. GH al longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | A χαριτα | κριθηναι c. ABCE lo^{ti} al^{7} Thph$^{2\cdot}$ .. ς κρινεσθαι c. GH al longe pl cat Chr al | επ (lo^{ti} al επι) .. al fere^{25} Chr^{com} Thph$^{1\cdot}$ cat υπ

10. A om ὁ | B 31. εστως ante επι pon | B ηδικηκα (lo^{ti} ἠδικηκώς· καὶ σὺ) | C 137. al γινωσκεις

11. ουν (Gb'') c. ABCE lo^{ti} al fere^{15} cop sl cat Chr^{com} Thph$^{2\cdot}$ .. ς γαρ c. GH al pl vv mu Chr^{txt} Thph$^{1\cdot}$ Oec (40. e om) | και .. E al vg syr Chr^{com} η | H al mu του αποθανειν | Ln οὐδὲν ἔστιν | μου .. G 78.* μοι | αυτοις c. ABEH lo^{ti} al longe pl Chr Thph Oec .. CG al^{6} cat τουτοις

12. συνλαλ. c. B*CE lo^{ti} .. ς (Ln 49.) συλλαλ. c. AB**GH al certe pler (:: cf ad Mc 9, 4.) | E συνβ., G 18. συμβούλου, C συνεδριου, 68. συνεδρ. και συμβ. | E επικαλισαι, 26. επικαλησαι

13. τινων .. om 1. 36. 137. syr^{utr} Chr cat (al^{2} τριων, al transp) | C** arm βερενικη .. C* (vdtr) βερηνικη (sed infra v. 23. C βερονικης) .. e tol demid al Cassiod βερονικη | C κατηντησεν | AE καισαριαν | ασπασομενοι c. B lo^{ti} al pl e vg syr^{utr} al Chr Thph$^{2\cdot}$ Oec cat .. AE^{gr}GH al plus^{20} aeth^{utr} item (vdtr) cop arP Thph$^{1\cdot}$ ασπασαμενοι (in C utraque lectio exstitisse vdtr, altera* altera**, sed utri -o- utri -α- non liquet)

14. H al plus^{20} aeth^{ro} arP Thph$^{1\cdot}$ Oec^{ed} διετριβεν

ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν
11. ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολογίας
5. λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν ἐνθάδε ἀναβο-
6. λὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέ-
7. λευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι
23, 29. 26, 3. οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ, 19 ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ
9. εἰς τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἰεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν,
27, 1. ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

---

15. *ενεφανισαν* (de *-νησαν* cf ad v. 2.) .. EGr vg al mu add *μοι* | *δικην* c. EGH loti al longe pl Chr Thph Oec cat .. Gb′ Ln *καταδικην* c. ABC al12 Bas (vg etc *damnationem*)

16. *τινα* (et. Ath Chr Thph Oec) .. Gb″ *τινι* c. C al3 Bas (Thdrt om) | *ανθρωπον* c. ABCE loti al10 vg (sed vg *damnare*, am fu al *donare*) cop sah arm (aethutr vdtr) (syrp vide post) Ath Thdrt Bas actchalced .. ς (Gb00) add *εις απωλειαν* c. GH al pl syr syrp c.* arr sl Chr Thph Oec cat | *εχοι* (et. Ath al) .. al mu Thph *εχει*, 104. Bas *εχη* (item al Bas *λαβη*), Thdrt *σχοιη* | *τε* ♣ BEGr *δε*

17. *συνελθ. ουν* c. B 13. 40. al plus10 .. ς (Gb0) Ln add *αυτων* c. AEGH (C cat add post *ενθαδε*, item 137. *αυτ. δε*) al pl Chr Thph Oec | E *μηδεμιαν αναβολ.* (vg *sine ulla dilatione*)

18. *εφερον* (Gb″) c. ABCEG loti al mu cat .. ς *επεφερον* c. H al longe pl Chr Thph (68. Thph2· add *κατ αυτου*) Oec (al2 *υπεφερ.*) | *υπεν. εγω* c. EGH al longe pl Chr Thph1· Oec cat .. Ln *εγω υπεν.* c. ABC loti al (item vg etc) Thph2· | Ln add in f. *πονηραν* c. AC* (** *πονηρα*) al mu am (*malam*; vg *malum*) al mu (sed varie transp) Thph2· cat; item BE loti al4 *πονηρων* .. om c. GH al longe pl arp sl Chr Thph1· Oec

19. A *ειχ. πρ. αυτους* | *εφασκ.* .. 137. *ελεγεν*

20. *εις* pr .. AH loti al fere30 Thph1· Oec om; item al aliq Chr2 (1 *εις τ. πε.*) qui pergunt *περι την*; 31. 137. om *περι*; 113. om *εις την* | *τουτων* (Gb″) c. ABCEG loti al plus20 syrutr cop al cat Chr1 Thph2· (vg e al *de huiusmodi quaestione*) .. ς *τουτου* c. H al pl Chr1 al | *ιεροσολυμα* c. ABCEH loti al mu vg Thph2· cat .. ς *ιερουσαλημ* c. G al pl Chr al | G *κριθηναι*

21. *τηρηθηναι* .. C al *τηρεισθαι* | *τηρεισθ. αυτ.* .. 137. 68. *αυτ. τηρ.* | *αναπεμψω* (Gb″) c. ABCE loti al fere20 cat Thph2· .. ς *πεμψω* c. GH al pl Chr al

22 *Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀν-*
θρώπου ἀκοῦσαι. Ἄὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 26.

23 *Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης*
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύ-
σαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. 24 *καί φησιν ὁ Φῆστος*
Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω- 15.
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μη-
κέτι. 25 *ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πε-* 22, 22.
πραχέναι καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα 23, 29. 11.
πέμπειν. 26 *περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ*

---

22. *πρ. τ. φηστον* c. AB am al .. ς add *εφη* c. CEGH lot^{i} al ut vdtr omn vv pler cat Chr al | *αυριον* c. AB vg cop .. ς praem o *δε* c. CEGH lot^{i} al ut vdtr omn syrP (syr *Et Festus ait*) al cat (*φησ.* ante *Αυρ.*) Chr al

23. *ελθοντος* .. E *εισελθ.* | c demid al *βερονικης* (cf ad v. 13.) | H *ακροτηριον* | *χιλιαρχοις* c. ABCE lot^{i} 40. 137. al mu .. ς (Gb^{00}) praem *τοις* c. GH al pl cat Chr al | *και* (c om) *ανδρ.* (E^{gr} add *τοις*) | *κατ* (c *καθ*) *εξοχ.* (al *καθ υπεροχην*) c. ABC lot^{i} al^{5} Chr^{com} (et. in cat) .. ς (Gb^{0}) add *ουσι* c. EGH al longe pl cat al; syrP ^{mg} *qui descendissent de provincia* pergens *praecepit Festus ut adduceretur Pa.* | lot^{i} om *και* ult

24. *καί φησιν* : ut lot^{i} etc (H vero *καὶ φησὶν*) | *συνπαρ.* c. AB*CE .. ς (Ln 49.) *συμπ.* c. B**GH al certe pler | *απαν* c. ABCEG lot^{i} al mu Thph^{2}· cat .. ς *παν* c. H al pl Chr al | BH 25. 40. *ενετυχεν* | *ιεροσολυμοις* .. E^{gr} 40. *ιερουσαλημ* | *και ενθαδε* .. syrP ^{mg} (similiter bohem usq *in Caesaream*) pergit: *ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione. Non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab Augusto. Si autem quis eum accusaturus esset, dicebam ut sequeretur me in Caesaream, ubi custodiebatur. Qui quum venissent clamaverunt ut tolleretur e vita. Quum autem hanc et alteram partem audivissem, comperi quod in nullo reus esset mortis. Quum autem dicerem: Vis iudicari cum iis Hierosolymae? Caesarem appellavit. De quo nihil certum scribere domino meo habeo.* | Ln *βοωντες* c. AB lot^{i} | *ζην αυτον* c. GH al longe pl Chr^{t} Thph^{1}· Oec .. Gb′ Ln *αυτ. ζην* c. ABCE lot^{i} 13. 31. 40. 69. vg al cat Chr$^{com\,1}$ Thph^{2}·

25. *καταλαβομενος* c. GH al longe pl syrP aethPP arP etc cat Chr Thph Oec .. Gb″ Ln *κατελαβομην* c. ABCE lot^{i} al vg cop syr | *αυτον θανατου* c. ABCE 40. am fu demid tol al .. ς *θαν. αυτ.* c. GH al pler vg^{ed} etc cat Chr al (lot^{i} 73. om *αυτον*; 105. 137. post *πεπραχ.*, 68. arm al Thph^{2}· ante *αξιον* pon) | *και* c. GH al longe pl syrP al Chr Thph^{1}· Oec cat .. Gb^{0} Ln om c. ABCE lot^{i} al vg al Thph^{2}· | *πεμπειν* c. ABC lot^{i} al mu vg arm cat .. ς (Gb^{00}) add *αυτον* c. EGH al pl vv mu Chr Thph$^{1.2}$· Oec

26. c *ασφαλως* | *τω κυριω* .. al mu cop arm aethPP syrP c.* (item syrP ^{mg},

ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν
11. ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολογίας
5. λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέ-
6. λευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι
23, 29. 26, 3. οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ, 19 ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ
9. εἰς τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἰεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν,
27, 1. ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

---

15. *ενεφανισαν* (de *-νησαν* cf ad v. 2.) .. EGr vg al mu add *μοι* | *δικην* c. EGH lo^{ti} al longe pl Chr Thph Oec cat .. Gb′ Ln *καταδικην* c. ABC al^{12} Bas (vg etc *damnationem*)

16. *τινα* (et. Ath Chr Thph Oec) .. Gb″ *τινι* c. C al^{3} Bas (Thdrt om) | *ανθρωπον* c. ABCE lo^{ti} al^{10} vg (sed vg *damnare*, am fu al *donare*) cop sah arm (aeth^{utr} vdtr) (syr^{P} vide post) Ath Thdrt Bas act^{chalced} .. ς (Gb^{00}) add *εις απωλειαν* c. GH al pl syr syr^{P} c.* arr sl Chr Thph Oec cat | *εχοι* (et. Ath al) .. al mu Thph *εχει*, 104. Bas *εχη* (item al Bas *λαβη*), Thdrt *σχοιη* | *τε* ♣ BEGr *δε*

17. *συνελθ. ουν* c. B 13. 40. al plus^{10} .. ς (Gb^{0}) Ln add *αυτων* c. AEGH (c cat add post *ενθαδε*, item 137. *αυτ. δε*) al pl Chr Thph Oec | E *μηδεμιαν αναβολ.* (vg *sine ulla dilatione*)

18. *εφερον* (Gb″) c. ABCEG lo^{ti} al mu cat .. ς *επεφερον* c. H al longe pl Chr Thph (68. Thph$^{2\cdot}$ add *κατ αυτου*) Oec (al^{2} *υπεφερ.*) | *υπεν. εγω* c. EGH al longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec cat .. Ln *εγω υπεν.* c. ABC lo^{ti} al (item vg etc) Thph$^{2\cdot}$ | Ln add in f. *πονηραν* c. Ac* (** *πονηρα*) al mu am (*malam*; vg *malum*) al mu (sed varie transp) Thph$^{2\cdot}$ cat; item BE lo^{ti} al^{4} *πονηρων* .. om c. GH al longe pl ar^{P} sl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec

19. A *ειχ. πρ. αυτους* | *εφασκ.* .. 137. *ελεγεν*

20. *εις* pr .. AH lo^{ti} al fere^{30} Thph$^{1\cdot}$ Oec om; item al aliq Chr^{2} (^{1} *εις τ. πε.*) qui pergunt *περι την*; 31. 137. om *περι*; 113. om *εις την* | *τουτων* (Gb″) c. ABCEG lo^{ti} al plus^{20} syr^{utr} cop al cat Chr^{1} Thph$^{2\cdot}$ (vg e al *de huiusmodi quaestione*) .. ς *τουτου* c. H al pl Chr^{1} al | *ιεροσολυμα* c. ABCEH lo^{ti} al mu vg Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς *ιερουσαλημ* c. G al pl Chr al | G *κριθηναι*

21. *τηρηθηναι* .. C al *τηρεισθαι* | *τηρεισθ. αυτ.* .. 137. 68. *αυτ. τηρ.* | *αναπεμψω* (Gb″) c. ABCE lo^{ti} al fere^{20} cat Thph$^{2\cdot}$ .. ς *πεμψω* c. GH al pl Chr al

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἀκοῦσαι. Ἄὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 26.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύ-
σαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. 24 καί φησιν ὁ Φῆστος
Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω- 15.
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μη-
κέτι. 25 ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πε- 22, 22.
πραχέναι καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα 23, 29. 11.
πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ

22. *πρ. τ. φηστον* c. AB am al .. ς add *εφη* c. CEGH lo^{ti} al ut vdtr omn vv pler cat Chr al | *αυριον* c. AB vg cop .. ς praem o *δε* c. CEGH lo^{ti} al ut vdtr omn syrP (syr *Et Festus ait*) al cat (*φησ.* ante *Αυρ.*) Chr al
23. *ελθοντος* .. E *εισελθ.* | c demid al *βερονικης* (cf ad v. 13.) | H *ακροτηριον* | *χιλιαρχοις* c. ABCE lo^{ti} 40. 137. al mu .. ς (Gb^{00}) praem *τοις* c. GH al pl cat Chr al | *και* (c om) *ανδρ.* (Egr add *τοις*) | *κατ* (c *καθ*) *εξοχ.* (al *καθ υπεροχην*) c. ABC lo^{ti} al^5 Chr^{com} (et. in cat) .. ς (Gb^{0}) add *ουσι* c. EGH al longe pl cat al; syrP mg *qui descendissent de provincia* pergens *praecepit Festus ut adduceretur Pa.* | lo^{ti} om *και* ult
24. *καί φησιν* : ut lo^{ti} etc (H vero *καὶ φησὶν*) | *συνπαρ.* c. AB*CE .. ς (Ln 49.) *συμπ.* c. B**GH al certe pler | *απαν* c. ABCEG lo^{ti} al mu Thph^{2} cat .. ς *παν* c. H al pl Chr al | BH 25. 40. *ενετυχεν* | *ιεροσολυμοις* .. Egr 40. *ιερουσαλημ* | *και ενθαδε* .. syrP mg (similiter bohem usq *in Caesaream*) pergit: *ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione. Non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab Augusto. Si autem quis eum accusaturus esset, dicebam ut sequeretur me in Caesaream, ubi custodiebatur. Qui quum venissent clamaverunt ut tolleretur e vita. Quum autem hanc et alteram partem audivissem, comperi quod in nullo reus esset mortis. Quum autem dicerem: Vis iudicari cum iis Hierosolymae? Caesarem appellavit. De quo nihil certum scribere domino meo habeo.* | Ln *βοωντες* c. AB lo^{ti} | *ζην αυτον* c. GH al longe pl $Chr^{\frac{1}{2}}$ Thph^{1} Oec .. Gb′ Ln *αυτ. ζην* c. ABCE lo^{ti} 13. 31. 40. 69. vg al cat $Chr^{com\,1}$ Thph^{2}
25. *καταλαβομενος* c. GH al longe pl syrP aethPP arP etc cat Chr Thph Oec .. Gb″ Ln *κατελαβομην* c. ABCE lo^{ti} al vg cop syr | *αυτον θανατου* c. ABCE 40. am fu demid tol al .. ς *θαν. αυτ.* c. GH al pler vg^{ed} etc cat Chr al (lo^{ti} 73. om *αυτον*; 105. 137. post *πεπραχ.*, 68. arm al Thph^{2} ante *αξιον* pon) | *και* c. GH al longe pl syrP al Chr Thph^{1} Oec cat .. Gb^{0} Ln om c. ABCE lo^{ti} al vg al Thph^{2} | *πεμπειν* c. ABC lo^{ti} al mu vg arm cat .. ς (Gb^{00}) add *αυτον* c. EGH al pl vv mu Chr Thph$^{1.2}$ Oec
26. c *ασφαλως* | *τω κυριω* .. al mu cop arm aethPP syrP c.* (item syrP mg,

προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· 27 ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη Ἐπιτρέπεταί σοι περὶ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, 2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον, 3 μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. 4 τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασιν πάντες Ἰουδαῖοι, 5 προγινώσκοντές

---

sed ημων ap. Wtst) cat Thph$^{2\cdot}$ add μου | προηγαγον .. E^{gr} al προσηγ., A επηγ. | E κρισεως | AE lot^{i} 137. Thph$^{2\cdot}$ εχω | γραψω c. ABC lot^{i} al^{5} syr^{p} (vg al pl etiam antea -ψω pro -ψαι exprim) Thph$^{2\cdot}$ .. ς γραψαι c. EGH al pler cat Chr al

27. G al πεμποντι | E vg al μη post αιτιας pon

XXVI. 1. G επιτετρεπται, lot^{i} 137. al Thph$^{2\cdot}$ επιτετραπται | περι (Gb'') c. ACEH lot^{i} 137. (λαλειν πε. σ.) al mu cat .. ς υπερ c. BG al pl Chr al | εκτ. τ. χειρ. (137. τας -ρας) h. l. c. GH al longe pl syr^{p} Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln ante απελογ. c. ABCE lot^{i} 40. al mu vv pl Thph$^{2\cdot}$ cat (απ. ουτως) † τοτε usq χειρα .. syr^{p} ^{mg} *tunc ipse Pa. confidens et in spiritu sancto consolationem accipiens extendit manum*

2. επι σ. μελλ. απολ. (al mu -λογησασθαι) σημερ. (απ. σημ. c. EGH al fere^{30} vg syr^{p} al Chr Thph$^{1\cdot}$ Bed; Gb Sz Ln σημ. απολ. c. ABC lot^{i} al^{8} syr cat Thph$^{2\cdot}$ Hier; al^{2} Amb om σημ.) c. [ABC]EGH al pl vv mu Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) μελλ. απολ. επι σ. σημ. c. min non ita mu Oec

3. c 40. 73. cat Chr^{1} (sed non ad h. l.) σε (180. om) οντα | A al^{2} cop aeth^{utr} om παντων | AE al κατα ιουδαιων | GH al mu Thph$^{2\cdot}$ ηθων (A al^{3} εθνων) | AC al sl$^{8\cdot}$ Oec post ζητηματων add επισταμενος, item (98.^{mg} επιστ. δηλονοτι) vel similiter al mu vv aliq cat alio loco | δεομαι c. ABE lot^{i} al mu vg aeth^{utr} syr^{p} arm cat .. ς (Gb^{00}) add σου c. CGH al pl cop syr al Chr al

4. εκ νεοτητ. c. BC*H al^{5} cat .. ς Ln praem την c. AC**EG lot^{i} al longe pl (sed E την ε. νε. post την α. αρχ.) Chr al | τε c. ABE^{gr} al syr ar^{e} cat .. ς om c. CGH lot^{i} al pler vg al Chr al | παντες c. BC*E lot^{i} al^{9} Chr^{com2} .. ς add οι c. AC**GH al longe pl cat al

5. c* 10. προσγιν. | με .. 137. om | θρησκειας c. A (B e sil.) GH lot^{i} al certe pler .. Ln$^{ed.\ min.}$ -σκιας c. CE

με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην 22, 3. Phil 3, 5.
αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. 6 *καὶ νῦν ἐπ'* 23, 6. 24, 15.
ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ
ἕστηκα κρινόμενος, 7 *εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενίᾳ*
νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος
ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 *τί ἄπιστον κρίνεται παρ'*
ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 *ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς* 8, 3. 9, 1. 22, 4 ss.
τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι·
10 *ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἰεροσολύμοις, καὶ πολλούς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ*
ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών,
ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 *καὶ κατὰ πάσας*
τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν,
περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πό-
λεις. 12 *Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας* 9, 3 ss. 22, 6 ss.
καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων, 13 *ἡμέρας μέσης κατὰ*

---

6. *εις* (Gb') c. ABE lo^{ti} al^{8} .. *ς προς* c. CGH al longe pl cat Chr al (:: cf 13, 32.) | *πατερας* c. GH al pl sl^{mss} Thph^{1}· Oec .. Gb+ Sz Ln add *ημων* c. ABCE lo^{ti} al fere^{30} vv pl Chr Thph^{2}· cat (:: at ut frequentissimum *οι πατ. ημ.* minime fluctuare solet, ita et. 13, 32. simillimo loco et 7, 19. pl addiderunt *ημων* [cf et. ad 3, 22.]. Ceterum iidem testes quos h. l. sequimur saepe invitis rell soli verum tenent.) | G 142. *υπο θεου*

7. *εκτενια* c. AB(vdtr)CEH al .. *ς* (Ln 49.) *-νεια* c. G etc | H al *λατρεύων* | B *καταντησειν* | C *ενκαλουμ.*, item v. 2. CE | *υπο* c. ABCEGHI lo^{ti} al longe pl cat Chron Chr Thph .. *ς* (= Gb Sz) *υπο των* c. min non ita mu Oec | *βασιλευ* c. BCEI lo^{ti} al mu vg al mu Chron^{442}· Thph^{2}· .. *ς βασιλευ* (Gb^{0}) *αγριππα* (Gb^{00}) post *εγκαλ.* c. GH al pl syr^{p} al (sed 40. al aliq syr aeth^{utr} post *ιουδ.*, ar^{p} ante *περι* pon) Chr al (:: cf v. 2.) .. A 18. 36. cat plane om (49.)

8. Edd mu ut Wtst (non Mill) Gb Sz *τί*; *ἄπιστον* (ita E cat, non item ACGHI lo^{ti} etc)

9. B om *μεν* | lo^{ti} *πράξαι* (ut al mu)

10. *ὅ* .. B *δια* | *τε* pr c. ACEI lo^{ti} al (item omisso *και* 68. Thph^{2}·) .. 36. 180. cat *δε* .. *ς* om c. BGH al pler Chr al | *εν* c. ABCEGI lo^{ti} al plus^{20} vg al cat .. *ς* (= Gb+ Sz) om c. H al pl Chr al | *τε* sec .. H 137. al e cop syr^{p} Thph^{2}· *δε* | E om *αυτων*

11. *τε* .. B om .. E^{gr} cop *δε*

12. *και* pr c. GH al longe pl (73. post *πορ.*) syr al Chr Thph^{1}· Oec .. Gb^{00} Ln om c. ABCEI lo^{ti} al^{12} vg al mu Thph^{2}· cat | E 137. al om *την* | *της* (al^{4} cat Thph^{2}· om) *παρα* (B lo^{ti} om) c. CGH al pler Chr Thph^{1}· Oec .. Ln om c. AEI al^{3} (vg etc) :: nulla caussa erat cur *επιτροπης*

τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· 14 πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς με καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 15 ἐγὼ δὲ εἶπα Τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 16 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17 ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ
20, 32. τὸν θεὸν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς

των ad ea quae v. 2. scripta sunt redigeretur; contra eiectis modo της modo παρα modo utroq simplicitati dictionis consultum est.

13. AC(sic)H ιδον | lo^{ti} 78. περιλαμψαντα | με .. G μοι

14. τε (Gb″) c. ABEI lo^{ti} al mu vg syr^{utr} al Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς δε c. CGH al pl cop al Chr al | ημων c. ACEGHI etc (B om : ita Ln$^{ed.\ min.}$) | εις (lo^{ti} 40. επι) τ. γην .. 137. add δια τον φοβον εγω μους, item syrP ^{mg} sic: δια τ. φοβ. εις τ. γην εγω μον. | φ. λαλουσαν πρ. με (80. μοι) κ. λεγ. (Gb^{0} και λεγ. c. H al^{7} vg syrP) c. G(H) al longe pl arP al Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln φ. λεγουσαν πρ. με c. ABCI lo^{ti} 40. al^{8} cop syr arm aethPP ar^{e} cat; item E al Thph$^{2\cdot}$ φωνης λεγουσης πρ. με :: cf 9, 4. 22, 7. | E σαυλε σαυλε (ut e vg)

15. δε .. 1* om | ειπα c. ABCEH lo^{ti} al mu Thph$^{2\cdot}$ .. ς ειπον c. GI al pl cat Chr al | κυριος c. ABCEGI lo^{ti} al fere^{20} vg syr^{utr} cop arm ar^{e} sl Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς om c. H al pl aethPP arP Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | E syr aethPP cop al ειπεν προς με | ις̄ .. 40. 137. al aliq syr syrP c.* add ο ναζωραιος (syr^{utr} ναζαρηνος)

16. B* om και στηθι | A προχειρασθαι | ειδες (ACH ιδες) .. B (item C* vdtr) 137. al^{2} arm syrP (cf White in adnott.) Amb Aug add με (Aug *quae a me vides, quibus et. praeco tibi*; Amb *quibus vidisti me et in quib. visurus es*)

17. και (al^{6} syr ar^{e} Thph$^{2\cdot}$ praem των ιουδαιων, al^{7} om και) των c. CGH al longe pl e vg al Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec cat .. Ln και εκ των c. ABEG^{rI} lo^{ti} al^{3} fu al Thph$^{2\cdot}$ | εγω (Gb″) c. ABCEGHI lo^{ti} al longe pl cop syrP aethPP arm al Chr Thph$^{1\cdot}$ Aug (vg al Thph$^{2\cdot}$ νυν εγω, fu *ego nunc*, al aliq syr ar^{e} cat utrumq om) .. ς νυν c. min mu Oec | αποστελλω (I al demid al Thph^{1} -στελω, C al εξαποστελλω, lo^{ti} 13. 68. 73. al cat Thph$^{2\cdot}$ εξαποστελω) σε c. ABCEI al pm vg syr^{utr} aethPP al cat Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ .. ς (49.) σε αποστελλω (H al cop -στελω) c. GH al pl cop al Chr Oec

18. αυτων .. EI tol (item cddl^{at} al ut vdtr) Aug τυφλων | επιστρ. c. BC EGI al pl cat al (e vg *ut convertantur*) .. AH lo^{ti} al mu Chr Thph$^{1\cdot}$ Aug

ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. 19 ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, 20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. 21 ἕνεκα τούτων 21, 27.
με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.
22 ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων
ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, 24, 14.
23 εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν Μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. 25 ὁ δέ Οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφρο-

---

αποστρεψαι (Aug *ut avertantur*), al fere[20] Chr[ms] υποστρ. | της εξουσ. c. ABH lo[ti] al longe pl Chr Thph[1·] Oec .. CEG 137. al (vg etc) Thph[2·] cat praem απο | ηγιασμ. .. E add πασιν (:: cf 20, 32.)

20. πρωτ. τε c. AB lo[ti] al .. ς om τε c. EG(om et. τε sq)H al pler cat Chr al | και ιερ. c. BGH lo[ti] al longe pl Chr Oec .. Ln κ. εν (137. al κ. τοις εν) ιεροσ. c. AE (ιερουσαλημ) al mu Thph[1·] cat | εις c. EGH lo[ti] al ut vdtr omn vg (et. am fu demid tol) etc cat Chr al .. AB (eddlat ap Ln) om (Ln :: at εις post οις excidit facillime) | την .. H* 96. 142. om | απηγγελλον c. ABE lo[ti] al pl vg al pl cat (Thph -γελον) .. ς (non ς[e] Gb Sz) απαγγελλων c. GH al mu ar[P] Oec; al pm Chr απαγγελλω, atque et. aliter legitur | θεον .. 40. al mu arm cat praem ζωντα | E αξια τε

21. με (A al syr[P] al post συλλαβ., EG lo[ti] al Chr Thph[2·] cat post ιουδ. pon, 180. Chron om) οι (BG al[2] Chron Thph[2·] cat om) ιουδ. | E lo[ti] al mu vg al Chron[442·] cat οντα εν τω | A διαχειρησασθ.

22. απο c. ABE lo[ti] al mu Chron Thph[2·] cat .. ς παρα c. GH al longe pl Chr al | μαρτυρομενος (Gb″) c. ABGH lo[ti] al plus[40] (vg etc *testificans*) Chr Chron Thph[1·] cat .. ς -ρουμενος c. E al pm Thph[2·] Oec | μωυσης c. BGH al pm .. ς μωσ. c. AE al pl. Praeterea cf alibi.

23. μελλει (H lo[ti] 40. al mu -λλειν) καταγγελλειν (EG[r] -λλει, H lo[ti] al -έλειν) | τε c. ABEG[r]H lo[ti] al plus[20] Chr Thph[2·] .. ς om c. G al pl Chron Thph[1·] Oec cat

24. E vg aeth[PP] τ. δε λαλουντος αυτου και απολογ. | φησιν c. ABE lo[ti] al[8] Chr[com] Thph cat .. ς εφη c. GH al pl (vg etc *dixit*) Chr[txt] Oec (137. al ειπε, al εφωνησε) | lo[ti] μαινει | γραμματα .. A add επιστασθε

25. ο δε c. GH al longe pl syr[P] arr al Thph[1·] Oec .. Ln add παυλος c. ABE lo[ti] al[15] vg al mu Thph[2·] cat (omisso δε) | αλλα c. A(B?)EG lo[ti] al Chr Thph Oec cat .. ς αλλ c. H al pl

σύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 *ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.* 27 *πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.* 28 *ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι.* 29 *ὁ δὲ Παῦλος Εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.* 30 *ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς,* 31 *καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.* 32 *Ἀγρίππας δὲ τῷ Ψήστῳ ἔφη Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπικέκλητο Καίσαρα.*

23, 9. 29. 25, 25. 25, 11.

---

26. B 25. om *και* | B 137. 180. cat om *τι* (et. transp) | *ουθεν* c. B lo^{ti} (sed *ουθ. πειθ.* omisso *ου*) .. Ln om c. AE (sed vide post) al^{7} (al om *ου*, 180. al arm cat habent *ουδεν πειθ.*) .. ς *ουδεν* c. GH al longe pl Chr al | *ου* .. E^{**} (E^{*} e *ουδεν*) 40. al mu cat *ουδε* | H al mu om *εστιν* (al varie transp)

28. *πρ. τ. παυλ.* c. AB lo^{ti} 13. 17. 40. 68. 73. 105. 137. vg (exc tol) .. ς (Gb^{00}) add *εφη* c. EGH al longe pl (al *ειπεν*) vv pler cat Chr al | *γενεσθαι* c. EGH al longe pler vv pl^{r} (aeth^{PP} *introire*) cat $\text{Cyr}^{\text{hr 279.}}$ Chr Thph Oec (:: Thdrt 5, 930: *Παρ' ὀλίγον με πείθεις ὁμοουσιαστὴν γενέσθαι*) .. Ln *ποιησαι* c. A(sed antea *πειθη*)B lo^{ti} 13. 17. 40. cop (*facere me*) $\text{syr}^{\text{P mg}}$

29. *ο δε π.* c. AB lo^{ti} 13. 17. 40. 68. 73. 105. 137. vg syr^{P} .. ς (Gb^{00}) add *ειπεν* c. GH al pl (al^{7} cat *εφη*) vv pl Chr al | GH lo^{ti} 1. al *ευξαμην* | *μεγαλω* c. AB lo^{ti} 5. 13. 40. 105. (et barb. unus) vg syr^{utr} cop arm al .. ς *πολλω* c. GH al pler (aeth^{PP} vdtr) Chr Thph Oec cat (omisso *εν*) | *καγω* .. B 105. *και εγω*

30. *ανεστη τε* c. AB lo^{ti} 13. 36. 68. 73. 103. 142. 180. vg syr arm aeth^{PP} ar^{e}; item *αν. δε* al^{5} cop syr^{P} Chr; 81. *και αν.* .. ς (= Gb Sz, sed rursus Gb″) *και ταυτα ειποντος αυτου* (137. om) *ανεστη* ($\text{Thph}^{2\cdot}$ cat add *τε*) c. GH syr^{P} c.* ar^{P} sl Thph Oec cat | A *συνκαθ.*

31. A cop al cat *αξιον θαν.* | Ln *η δεσμ. αξ.* c. B lo^{ti} 13. 31. 40. 105. vg | *πρασσει* .. A 13. 68. vg (*nihil morte aut vincul. dignum quid*) praem *τι*

32. *εδυνατο* c. AB*GH lo^{ti} (*αιδυν.*) al ut vdtr longe pl Chr $\text{Thph}^{1\cdot}$ Oec .. Ln *ηδυνατο* c. B^{**} al^{4} $\text{Thph}^{2\cdot}$ cat | *επικεκλ.* c. AG (*-κλειτο*) al mu Thph .. ς *επεκεκλ.* c. BH al pl cat Chr Oec

XXVII.

1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί- 25, 12.
δουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνό-
ματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. 2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυτ- 19, 29.
τηνῷ μέλλοντι πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν 20, 4.
ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· 3 τῇ τε Col 4, 10.
ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ
Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντα ἐπι-
μελείας τυχεῖν. 4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον
διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τό τε πέλαγος τὸ κατὰ

XXVII. 1. *ως δε – ιταλιαν* (97. praem *και οντως εκρινεν αυτον ο ηγεμων αναπεμπεσθαι καισαρι.* Similiter 64.) .. syr ar^{e} *Et praecepit de eo Festus ut mitteretur ad Caesarem in Italiam.* Item syr$^{p\ mg}$ *Sic igitur iudicavit praeses mittere eum ad Caesarem.* Tum pergit: *Quum die postero vocasset centurionem quendam cuius nomen Iulianus, ex cohorte Augusta, tradidit ei Paulum cum et* (*συν τε*) *caeteris vinctis.* | *παρεδιδουν* (vg *et tradi;* Bed: „consequentius in Graeco *tradiderunt Paulum*" etc) .. A al^{4} demid (*tradidit*) syr ar^{e} Thph^{1} *παρεδιδου* (aeth^{pp} *traditus est*) | *ετερους* .. 137. syr^{p} om, G post *δεσμ.* pon | *εκατονταρχη* .. 137. al aliq cat Thph^{1} Oec^{ed} *-ρχω* | *σπειρης* .. al aliq Chr *-ρας*

2. *πλοιω* .. 137. praem *εν*|*αδραμυττηνω* c. GH lot^{i} al longe pl cat Chr al, item G al mu *-ττινω* .. A *αδραμυτηνω*, al *-μυττινω*, vg *adrumetinam* (edd^{aliq} *-mentinam*)|*μελλοντι* (Gb″) c. AB lot^{i} 40. 137. al plus^{20} am al syr^{utr} cop aeth^{pp} arm ar^{e} cat (al mu *-τα* vel *-τος*) .. *ς μελλοντες* c. GH al pl vg sl Chr al | 137. *πλεειν* | *τους κατα* c. GH al pl Chr Thph^{1} Oec .. Ln praem *εις* c. AB** lot^{i} al^{7} Thph^{2}; item B* al^{8} cat *επι* (vg etc *circa*) | *θεσσαλονικεως* .. 137. syr^{p} *-κεων* adduntque *δε αριστ αρχου* (137. *-ρχος*) *και σεκουνδου* (137. *-νδος*) :: ex 20, 4.

3. *τε* .. G lot^{i} 40. al vg cop Chr *δε* | A *ιουλιανος* (ut v. 1. syr$^{p\ mg}$) | *ς* (et. *ς^{e}* 1624. al et Mill, sed non Wtst Gb Sz) om *τους* contra ABGH al certe pler cat Chr Thph Oec | *πορευθεντα* c. GH al longe pl Chr Thph^{1} Oec .. Ln *-θεντι* c. AB lot^{i} al^{8} Thph^{2} cat

5. *την* .. 137. om | *διαπλευσ.* (H *πλευσαντες*) .. 137. syr^{p} c.* add *δι ημερων δεκαπεντε* | *κατηλθαμεν* (*-θαμεν* c. A; *ς* Ln 49. *-θομεν* c. BGH etc) .. al mu Oec *κατηχθημεν*, al vg al Hier *ηλθομεν*|*μυρα* c. G (lot^{i} *μύραν*) al longe pl syr^{utr} (arm *σμυρα*) cat Euthal (*μύραν* et cod^{1} *μύρναν*) Chr Thph Oec (cf et. „interpretationem nom. Hebr. quae in Act. habentur" in Anecd. Tisch. sacr. et prof. 126. ubi legitur *μερά*) Hier (vide post), item Ln *μυρρα* c. B (et syr$^{p\ mg\ gr}$ *εις μυρραν*) .. H *μοιρων*, A vg cop arm^{mg} (ed. Amst. et Const.) Cassiod Bed *λυστρα*,

τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρα
28, 11. τῆς Λυκίας. 6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασέα. 9 Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος 10 λέγων αὐτοῖς Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύ-

---

31. Hier („Smyrnam Lyciae, pro quo aliqui codices habent: Venimus in Lystram, quae est in Cilicia.“) Bedᵍʳ („pro Lystra in Graeco Smyrna positum est, pro quo Hier in libro Hebr. nom. Myram [in ed. Hier Vallars. 3, 102. est *Myrra*] ponit. Quod idcirca reor in quibusdam codd. ita reperiri quia *μύρα* Graece Smyrna appellatur.“) *σμυρναν* | A *λικιας*

6. *κακει* c. BGH lot¹ al longe pl Chr al .. A al *κακειθεν*, al⁶ cat *κακεισε*, al² *και* | *εκατονταρχης* c. AB lot¹ al Thph²· cat .. ς *-αρχος* c. GH al pl Chr Thph¹· Oec | *αλεξανδρινον* (hoc acc. GH lot¹ al ut vdtr pl Thph²· Oec; item *-δρηνόν* B** al mu Thph²·; ς Ln *-δρῖνον*) .. B* *-δρεινον*, B** al mu Thph¹· *-δρηνον*, al *-δρενον* | H al cat om *την* | *ενεβιβ.* c. ABGH lot¹ al pl Oec .. al plus²⁰ cat Chr Thph²· (item Thph¹· *ανεβιβασαμεν*) *ανεβιβ.* | 137. *εις αυτο ημας*

7. *ικαναις* .. lot¹ *εκειναις* | *κα. σαλμ.* .. haec syrᵖ c.* habet

8. *παραλεγομ.* .. 40. al *παραγενομ.* | A 133. syr arᵉ slᵇ· om *τινα* | A 13. 69. *πολις ην* | *λασεα* c. B lot¹ 21. 31. 45. 73. cop acthPP Hier (de loc. Hebr. „pro qua quidam corrupte Thalassa legunt“), item ς (49.) *λασαια* c. GH al pl syrᵖ al Chr Thph Oec; praeterea al *λασσαια* vel *λισαια*, 180. al syr cat *λασια*, 8.Pᵉ *κολασαια* .. A 40. 96. syrᵖ ᵐᵍ *αλασσα* (*alasa*) : ita Ln; vg (et quidam ap Hier : vide ante) *Thalassa* (cddᵃˡⁱᵠ *Thaslassa*, *Thassala*, *Thessala*). In numis inventum est *Θα*. Ceterum cf Hoeck: Kreta 1, 439 sqq

10. *φορτιου* c. ABGH lot¹ al longe pl Chr Thph¹· cat .. ς (= Gb Sz) *φορτου* c. min non ita mu Thph²· Oec | G** al *υμων*

11. *εκατονταρχης* c. ABGH lot¹ al fere⁴⁰ Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) *-αρχος* c. mu min Oec | *μαλλ. επ.* c. AB lot¹ 13. 31. 40. 68. 103. 105. al vg arm cat Chrᶜᵒᵐ Thph²· .. ς (49.) *επ. μαλλ.* c. GH al pl syrᵘᵗʳ Chrᵗˣᵗ Thph¹· Oec (:: cf 10, 35. ubi mu *μαλλ.* ante *ἤ* posuerunt, et

λου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐροκλύδων· 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ

4, 19. ubi perpauci *μαλλ.* ante *ἤ* positum turbarunt) | *του* c. GH al fere omn Chr Thph Oec cat .. Ln om c. AB lo^{ti} (:: cf ad 13,45. 16, 14.)

12. *πλειους* c. GH al pler cat Chr Thph Oec .. AB lo^{ti} al^{5} *πλειονες* (Ln 49. :: passim nec *πλειον.* nec *πλειους* fluct; sed et. 25, 6. et 13, 31. a B et D substitutum est *πλειον.* pro *πλειους.*) | *κακειθεν* c. H al ut vdtr pl syrP Thph Oec .. Sz Ln *εκειθεν* c. ABG lo^{ti} al fere^{80} vg al mu Chr cat | A *δυναται* | G *βλεπον*

13. *ἆσσον* (ita lo^{ti} al) .. edd Elz (sed 1624. *ἄσσον*) Mill Sz (non Gb) *Ἄσσον* (hoc acc. G al; item *Asson* vg cop (aethPP vertit *Malos*), non arP; item *Ἄσσον* Chr^{ed} Thph^{ed} Oec^{ed}, sed horum nemo attingit in comm)

14. *ευροκλυδων* (lo^{ti} *-δω*) c. GH lo^{ti} (GH *εὐρ.*, lo^{ti} *εὐρ.*) al longe pl syr (*euroclydon*) syrP (*euraclydon*, syrP mg gr *ευρακλυδον*) arP (*excitator fluctuum*) Chr Thph Oec; item B** 40. 133. cat *ευρυκλυδων* (Gb'') .. Ln *ευρακυλων* c. AB* sah (*ευρακηλων*) cop (*ευτρακηλων*) vg et Cassiod (*Euroaquilo*) (arm *ευρακυκλων*; aethPP *ευρακις et hic ventus vocatur salbiba*)

15. B* *δυνομενου* | *επιδοντες* .. 137. syrP c.* add *τω πλεοντι και συστειλαντες τα ιστια* (syrP *et collegimus artemonem* interprete White). Similiter „alia translatio" ap Bed itemque Cassiod *colligere vela coeperunt* pro *εφερομεθα* (syrP exprim *iuxta id quod contingebat ferebamur*)

16. *κλαυδην* c. A(litterae *υδην* abscissae exeunte linea)GH al pl; item lo^{ti} 13. 40. 66.^{mg} 105. 137. *κλαυδα*, al aliq *-δαν* vel *-διν*, item „alia transl." ap Bed *Claude*; *κλαυδα* et. syrP et syrP mg gr, item cop; arP *Claudius*) Chr Thph Oec (Hierocl et Ptolem *Κλαῦδος*) .. Ln *καῦδα* c. B vg (fu al *Caudam*) (item syr *Kyra s. Keuda* et aethPP *Keda*); tol et Hier *Cauden*, Cassiod *Gaudem* (Suid *Καυδώ*, al *Γαυδος*, Mela Plin *Gaudos*) | *ισχυσ. μολις* (40. *μογις*) c. AB lo^{ti} al^{4} vg .. *ς μολ. ισχ.* c. GH al pl syr^{utr} aethPP cop cat Chr al („alia translat." ap Bed sic: *quam occupare non potuerunt; sed scaphae missae adiuvare coeperunt navem, praecingentes eam*)

τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρα
28, 11. τῆς Λυκίας. 6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν
πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖς δὲ
ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ
προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ
Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον
τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασέα. 9 Ἱκα-
νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς
διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος
10 λέγων αὐτοῖς Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζη-
μίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυ-
βερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύ-

---

31. Hier („Smyrnam Lyciae, pro quo aliqui codices habent: Venimus in Lystram, quae est in Cilicin.") Bed^{gr} („pro Lystra in Graeco Smyrna positum est, pro quo Hier in libro Hebr. nom. Myram [in ed. Hier Vallars. 3, 102. est *Myrra*] ponit. Quod idcirca reor in quibusdam codd. ita reperiri quia *μύρα* Graece Smyrna appellatur.") *σμυρναν* | A *λικιας*

6. *κακει* c. BGH lot^{i} al longe pl Chr al .. A al *κακειθεν*, al^{6} cat *κακεισε*, al^{2} *και* | *εκατονταρχης* c. AB lot^{i} al Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς *-αρχος* c. GH al pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | *αλεξανδρινόν* (hoc acc. GH lot^{i} al ut vdtr pl Thph$^{2\cdot}$ Oec; item *-δρηνόν* B** al mu Thph$^{2\cdot}$; ς Ln *-δρῖνον*) .. B* *-δρεινον*, B** al mu Thph$^{1\cdot}$ *-δρηνον*, al *-δρεσον* | H al cat om *την* | *ενεβιβ.* c. ABGH lot^{i} al pl Oec .. al plus^{20} cat Chr Thph$^{2\cdot}$ (item Thph$^{1\cdot}$ *ανεβιβασαμεν*) *ανεβιβ.* | 137. *εις αυτο ημας*

7. *ικαναις* .. lot^{i} *εκειναις* | *κα. σαλμ.* .. haec syrP c.* habet

8. *παραλεγομ.* .. 40. al *παραγενομ.* | A 133. syr ar^{e} sl$^{5\cdot}$ om *τινα* | A 13. 69. *πολις ην* | *λασεα* c. B lot^{i} 21. 31. 45. 73. cop acthPP Hier (de loc. Hebr. „pro qua quidam corrupte Thalassa legunt"), item ς (49.) *λασαια* c. GH al pl syrP al Chr Thph Oec; praeterea al *λασσαια* vel *λισαια*, 180. al syr cat *λασια*, 8.^{pe} *κολασαια* .. A 40. 96. syrP mg *αλασσα* (*alasn*) : ita Ln; vg (et quidam ap Hier : vide ante) *Thalassa* (cdd^{aliq} *Thaslassa*, *Thassala*, *Thessala*). In numis inventum est *Θα*. Ceterum cf Hoeck : Kreta 1, 439 sqq

10. *φορτιου* c. ABGH lot^{i} al longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) *φορτου* c. min non ita mu Thph$^{2\cdot}$ Oec | G** al *υμων*

11. *εκατονταρχης* c. ABGH lot^{i} al fere^{40} Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) *-αρχος* c. mu min Oec | *μαλλ. επ.* c. AB lot^{i} 13. 31. 40. 68. 103. 105. al vg arm cat Chr^{com} Thph$^{2\cdot}$ .. ς (49.) *επ. μαλλ.* c. GH al pl syr^{utr} Chr^{txt} Thph$^{1\cdot}$ Oec (:: cf 10, 35. ubi mu *μαλλ.* ante *ἤ* posuerunt, et

λου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐροκλύδων· 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ

4, 19. ubi perpauci *μαλλ.* ante *ἤ* positum turbarunt) | *του* c. GH al fere omn Chr Thph Oec cat .. Ln om c. AB lot^{i} (:: cf ad 13,45.16,14.)

12. *πλειους* c. GH al pler cat Chr Thph Oec .. AB lot^{i} al^{5} *πλειονες* (Ln 49. :: passim nec *πλειον.* nec *πλειους* fluct; sed et. 25, 6. et 13, 31. a B et D substitutum est *πλειον.* pro *πλειους.*) | *κακειθεν* c. H al ut vdtr pl syrP Thph Oec .. Sz Ln *εκειθεν* c. ABG lot^{i} al fere^{80} vg al mu Chr cat | A *δυναται* | G *βλεπον*

13. *ἆσσον* (ita lot^{i} al) .. edd Elz (sed 1624. *ἄσσον*) Mill Sz (non Gb) *Ἄσσον* (hoc acc. G al; item *Asson* vg cop (aethPP vertit *Malos*), non arP; item *Ἄσσον* Chr^{ed} Thph^{ed} Oec^{ed}, sed horum nemo attingit in comm)

14. *ευροκλυδων* (lot^{i} *-δω*) c. GH lot^{i} (GH *εὐρ.*, lot^{i} *εὐρ.*) al longe pl syr (*euroclydon*) syrP (*euraclydon*, syrP mg gr *ευρακλυδον*) arP (*excitator fluctuum*) Chr Thph Oec; item B** 40. 133. cat *ευρυκλυδων* (Gb″) .. Ln *ευρακυλων* c. AB* sah (*ευρακηλων*) cop (*ευτρακηλων*) vg et Cassiod (*Euroaquilo*) (arm *ευρακυκλων*; aethPP *ευρακις et hic ventus vocatur salbiba*)

15. B* *δυνομενου* | *επιδοντες* .. 137. syrP c.* add *τω πλεοντι και συστειλαντες τα ιστια* (syrP *et collegimus artemonem* interprete White). Similiter „alia translatio" ap Bed itemque Cassiod *colligere vela coeperunt* pro *εφερομεθα* (syrP exprim *iuxta id quod contingebat ferebamur*)

16. *κλαυδην* c. A(litterae *υδην* abscissae exeunte linea)GH al pl; item lot^{i} 13. 40. 66.^{mg} 105. 137. *κλαυδα*, al aliq *-δαν* vel *-διν*, item „alia transl." ap Bed *Claude*; *κλαυδα* et. syrP et syrP mg gr, item cop; arP *Claudius*) Chr Thph Oec (Hierocl et Ptolem *Κλαῦδος*) .. Ln *καῦδα* c. B vg (fu al *Caudam*) (item syr *Kyra s. Keuda* et aethPP *Keda*); tol et Hier *Cauden*, Cassiod *Gaudem* (Suid *Καυδώ*, al *Γαυδος*, Mela Plin *Gaudos*) | *ισχυσ. μολις* (40. *μογις*) c. AB lot^{i} al^{4} vg .. *ς μολ. ισχ.* c. GH al pl syr^{utr} aethPP cop cat Chr al („alia translat." ap Bed sic: *quam occupare non potuerunt; sed scaphae missae adiuvare coeperunt navem, praecingentes eam*)

τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρα
28, 11. τῆς Λυκίας. 6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν
πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖς δὲ
ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ
προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ
Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον
τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασέα. 9 Ἱκα-
νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς
διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος
10 λέγων αὐτοῖς Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζη-
μίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυ-
βερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύ-

---

31. Hier („Smyrnam Lyciae, pro quo aliqui codices habent: Venimus in Lystram, quae est in Cilicia.") Bed^{gr} („pro Lystra in Graeco Smyrna positum est, pro quo Hier in libro Hebr. nom. Myram [in ed. Hier Vallars. 3, 102. est *Myrra*] ponit. Quod idcirca reor in quibusdam codd. ita reperiri quia *μύρα* Graece Smyrna appellatur.") *σμυρναν* | A *λικιας*

6. *κακει* c. BGH lo^{ti} al longe pl Chr al .. A al *κακειθεν*, al^{6} cat *κακεισε*, al^{2} *και* | *εκατονταρχης* c. AB lo^{ti} al Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς *-αρχος* c. GH al pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | *αλεξανδρινόν* (hoc acc. GH lo^{ti} al ut vdtr pl Thph$^{2\cdot}$ Oec; item *-δρηνόν* B** al mu Thph$^{2\cdot}$; ς Ln *-δρῖνον*) .. B* *-δρεινον*, B** al mu Thph$^{1\cdot}$ *-δρηνον*, al *-δρενον* | H al cat om *την* | *ενεβιβ.* c. ABGH lo^{ti} al pl Oec .. al plus^{20} cat Chr Thph$^{2\cdot}$ (item Thph$^{1\cdot}$ *ανεβιβασαμεν*) *ανεβιβ.* | 137. *ες αυτο ημας*

7. *ικαναις* .. lo^{ti} *εκειναις* | *κα. σαλμ.* .. haec syrP c.* habet

8. *παραλεγομ.* .. 40. al *παραγενομ.* | A 133. syr ar^{e} sl$^{5\cdot}$ om *τινα* | A 13. 69. *πολις ην* | *λασεα* c. B lo^{ti} 21. 31. 45. 73. cop aethPP Hier (de loc. Hebr. „pro qua quidam corrupte Thalassa legunt"), item ς (49.) *λασαια* c. GH al pl syrP al Chr Thph Oec; praeterea al *λασσαια* vel *λισαια*, 180. al syr cat *λασια*, 8.^{pe} *κολασαια* .. A 40. 96. syrP mg *αλασσα* (*alasa*) : ita Ln; vg (et quidam ap Hier : vide ante) *Thalassa* (cdd^{aliq} *Thaslassa*, *Thassala*, *Thessala*). In numis inventum est *Θα.* Ceterum cf Hoeck: Kreta 1, 439 sqq

10. *φορτιου* c. ABGH lo^{ti} al longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) *φορτου* c. min non ita mu Thph$^{2\cdot}$ Oec | G** al *υμων*

11. *εκατονταρχης* c. ABGH lo^{ti} al fere^{40} Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) *-αρχος* c. mu min Oec | *μαλλ. επ.* c. AB lo^{ti} 13. 31. 40. 68. 103. 105. al vg arm cat Chr^{com} Thph$^{2\cdot}$ .. ς (49.) *επ. μαλλ.* c. GH al pl syr^{utr} Chr^{txt} Thph$^{1\cdot}$ Oec (:: cf 10, 35. ubi mu *μαλλ.* ante *ἤ* posuerunt, et

λου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχείμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐροκλύδων· 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ

4, 19. ubi perpauci μαλλ. ante ἤ positum turbarunt) | του c. GH al fere omn Chr Thph Oec cat .. Ln om c. AB lo^{ti} (:: cf ad 13,45. 16,14.)

12. πλειους c. GH al pler cat Chr Thph Oec .. AB lo^{ti} al^{5} πλειονες (Ln 49. :: passim nec πλειον. nec πλειους fluct; sed et. 25, 6. et 13, 31. a B et D substitutum est πλειον. pro πλειους.) | κακειθεν c. H al ut vdtr pl syrP Thph Oec .. Sz Ln εκειθεν c. ABG lo^{ti} al fere^{30} vg al mu Chr cat | A δυναται | G βλεπον

13. ἆσσον (ita lo^{ti} al) .. edd Elz (sed 1624. ἄσσον) Mill Sz (non Gb) Ἄσσον (hoc acc. G al; item *Asson* vg cop (aethPP vertit *Malos*), non arP; item Ἄσσον Chr^{ed} Thph^{ed} Oec^{ed}, sed horum nemo attingit in comm)

14. ευροκλυδων (lo^{ti} -δω) c. GH lo^{ti} (GH εὐρ., lo^{ti} εὐρ.) al longe pl syr (*euroclydon*) syrP (*euraclydon*, syrP mg gr ευρακλυδων) arP (*excitator fluctuum*) Chr Thph Oec; item B** 40. 133. cat ευρυκλυδων (Gb″) .. Ln ευφακυλων c. AB* sah (ευρακηλων) cop (ευτρακηλων) vg et Cassiod (*Euroaquilo*) (arm ευρακυκλων; aethPP ευραχις *et hic ventus vocatur salbiba*)

15. B* δυνομενου | επιδοντες .. 137. syrP c.* add τω πλεοντι και συστειλαντες τα ιστια (syrP *et collegimus artemonem* interprete White). Similiter „alia translatio" ap Bed itemque Cassiod *colligere vela coeperunt* pro εφερομεθα (syrP exprim *iuxta id quod contingebat ferebamur*)

16. κλαυδην c. A(litterae υδην abscissae exeunte linea)GH al pl; item lo^{ti} 13. 40. 66.^{mg} 105. 137. κλαυδα, al aliq -δαν vel -διν, item „alia transl." ap Bed *Claude*; κλαυδα et. syrP et syrP mg gr, item cop; arP *Claudius*) Chr Thph Oec (Hierocl et Ptolem Κλαῦδος) .. Ln καῦδα c. B vg (fu al *Caudam*) (item syr *Kyra s. Keuda* et aethPP *Keda*); tol et Hier *Cauden*, Cassiod *Gaudem* (Suid Καυδώ, al Γαῦδος, Mela Plin *Gaudos*) | ισχυσ. μολις (40. μογις) c. AB lo^{ti} al^{4} vg .. ς μολ. ισχ. c. GH al pl syr^{utr} aethPP cop cat Chr al („alia translat." ap Bed sic: *quam occupare non potuerunt; sed scaphae missae adiuvare coeperunt navem, praecingentes eam*)

εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. 18 σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, 19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν· 20 μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. 21 Πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε
21. σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. 23 παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμί, ᾧ καὶ λα-
23, 11. 18, 9. τρεύω, ἄγγελος 24 λέγων Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι
28, 1. οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

---

17. η lot^{ti} al^{6} (non c) cat *βοηθειας* | *συρτιν* c. ABC lot^{ti} etc („al transl." ap Bed *Syrtes*) .. GH al pl syrP mg gr Thph *συρτην* (am *syrtem*, vg *-tim*); 105. *-ταν* | *το σκευος* .. al^{4} Chr *τα ιστια*, 98.^{mg} syr ar^{e} *το ιστιον* .. „al transl." ap Bed *antennas*; s *depositis velis* | *εφεροντο* .. al^{4} syr cop al cat *-ρομεθα*

18. *δε* c. BCGH al ut vdtr fere omn vg cop al cat Chr Thph Oec .. A 25. s syr aethPP al *τε* (Ln$^{ed. min}$)

19. *ερριψαμεν* c. GH al longe pl cop syr^{utr} aethPP al Chr Thph Oec .. Gb″ Ln *ερριψαν* c. AB**(* *ερειψαν*)C lot^{i} al fere^{15} s vg cat (:: corr. est ad praecedens *εποιουντο*. Confirmat *ερριψαμεν* lectionem adpositum *αυτοχειρες*, sed istud non eiusmodi est ut provocaverit *-ψαμεν*.) Praeterea s (et cddd^{lat} ap Wtst) syrP c.* add *in mare* (*σκευην* s reddit *armaturam*, vg *armamenta*)

20. A *ουχ ολιγου* | B om *λοιπον* | *ελπ. πασα* c. AB lot^{i} al s vg cop .. ς *πασ. ελπ.* c. CG(G al *π. η ελπ.*)H al pler syrP cat Chr al

21. *τε* c. ABC lot^{i} al fere^{7} s vg syr aethPP arr Thph$^{2\cdot}$ .. ς *δε* c. GH al pler cop syrP cat Chr al | BGH al *ασιτειας* | A 21. om *τοτε*, aethPP *et* | o *παυλ.* (al s. ante *σταθ.* s. ante *ειπεν* pon) .. cop om | A *εμεσω* | *αυτων* .. 137. *ημων* | 137. *αναγαγεσθαι* | H om *της*

22. *ουδεμια* .. al mu s vg al cat *-μιας*

23. *ταυτ. τη νυ.* (Gb″) c. ABCGH lot^{i} al pm vv pm Chr Thph$^{1\cdot}$ ($^{2\cdot}$ om *ταυτ.*) cat .. ς *τη νυ. ταυτ.* c. min pl syrP Oec | *ειμι* c. BC*GH lot^{i} al longe pl s syr^{utr} al Chr Thph Oec .. Ln add *εγω* c. AC** al^{3} vg cop arm (73. post *λατρευω* add) | *αγγελος* h. l. c. ABC al^{6} cat .. ς ante *του θεου* c. GH al pler (lot^{i} sic: *ἅγγ. κυρίου οὗ* etc) vg s etc cat Chr al

27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐπεγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν
τινὰ αὐτοῖς χώραν. 28 καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ
δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε·
29 φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύ-
μνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρώρας ἀγκύ-
ρας μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ
καὶ τοῖς στρατιώταις Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς
σωθῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοι-
νία τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὗ ἤμελλεν
ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς

---

26. *δει ημας* (12.lect cat *υμας*) .. B *ημας δει*

27. *επεγενετο* ℵc. A loti 68. vg (*supervenit*) .. Ϛ (Ln, sed *επεγ.* ed. min.) *εγενετο* c. BCGH al longe pler cat Chr al | *προσαγειν* (25. Thph^{2} *προαγ.*, 40. *προσαγαγ.*) c. ACGH al longe pler (syr^{utr} cop sah al *quod appropinquarent ad terram*) Chr Thph^{1} Oec cat .. Ln$^{ed.\ min.}$ *προσανεχειν* c. B** (B* *προσαχειν*); 137. *προσεγγιζειν* (vg *apparere sibi aliq. reg.*)

28. *οργυιας* .. B teste Thoma Btl *-υιας*, sed B(**?) ex collatione quae dici solet Btl loti 13. item semel H *-υας* (loti *-ῦας*, 13.H *-υὰς*, B** *-ύας*) |*και παλ. βολισ.* .. 24. 67. vg om (syr tantum *παλιν* exprim) | C* *ευρομεν* pro *ευρον* sec

29. *τε* .. C loti al vg cop syrP Thph^{1} *δε* (al om) | *μηπου* c. BC loti al^{5} (sah *μηποτε*) Thph^{1} .. Ln *μηπω* c. A; Ϛ *μηπως* c. GH al pler cop cat Chr al; al *μη* | *κατα* c. ABC loti al^{5} Thph^{1} .. Ϛ *εις* c. GH al pler cat Chr al | *εκπεσωμεν* c. ABCGH al longe pl vg syr^{utr} cop ar^{e} sl^{ms} Chr cat .. Ϛ (= Gb Sz) *-σωσιν* c. loti al mu sah aethPP arP Thph Oec|*τεσσαρας* (sic et. AC et ut vdtr B, non *-σειρας*) .. al^{6} om | *ευχοντο* c. B* CH al Chr cat .. Ϛ Ln *ηυχ.* c. AB**G loti al longe pl Thph Oec; 40. *ηυξαντο*

30. A 96. 137. 142. 8.pe *εκφυγειν* | 137. om *προφασει* | *πρωρας* c. BCGH al ut vdtr omn cat Chr al .. Ln *πρωρης* c. A | *αγκ. μελλ.* c. ABC loti 13. 31. 40. 12.lect al cat .. Ϛ (49.) *μελλ. αγκυρ.* c. GH al longe pl am al (vv pl libere) Chr Thph Oec

31. *μεινωσιν* .. 38. 113. 137. 12.lect vg al Thph^{1} post *πλοιω*

32. *απεκ. οι στρ.* c. ABC 13. 31. 40. 68. 137. 12.lect (loti om *οι στρ.*) vg syr^{utr} arP Thph^{1} .. Ϛ *οι στρ. απ.* c. GH al pler cop sah sl Chr al

33. *ημελλ.* c. BCG loti al mu Thph^{1} cat .. Ϛ *εμελλ.* c. AH al pl Chr al | *ημερα* (Chr Thph^{2} *-ραν*) h. l. c. GH al longe pl syr^{utr} arr Chr Thph

27. λέγων Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μετα-
•1 Sam 14, 45. λαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει·
Lc 21, 18. οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. 35 εἶπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκού-
φιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατε-
νόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο εἰ δυνατὸν ἐξῶσαι τὸ

Oec .. Ln ante ημελλ. c. ABC lo^{ti} al vg al cat | προσδ. ασιτοι (B ασειτ.) διατ. .. 15. 36. 180. cat επιτελειτε προσδοκωντες και ασιτοι διαμενετε | μηθεν c. AB .. ς μηδεν c. CGH al longe pler cat Chr al | προσλαβομενοι c. BCGH lo^{ti} al pler Chr Thph Oec cat .. Ln -λαμβανομενοι c. A 40. 12.^{lect}

34. διο .. B (teste Thom. Btl) add και | μεταλαβ. c. ABC al plus^{30} Chr Thph^{2} cat .. ς (= Gb Sz) προσλαβ. (Gb′) c. GH al pl Thph^{1} Oec | τροφης .. 137. syrP Thph^{1} τινος τρ. (syrP τρ. τι.). Similiter al^{2} v. 33. | προς .. B (testatur Thom. Btl., male Bch) 101. 100^{schol} sah προ (68. al cat προς την -ραν -αν) | υμετερας c. BCH lo^{ti} al longe pl vv pl Chr Thph^{1} Oec cat .. AG al fere^{10} syrP Thph^{2} ημετερ. | ουδενος c. BCGH et rell ut vdtr omn .. Ln ουθενος c. A | απο c. ABC lo^{ti} 137. al^{6} cat .. ς εκ c. GH al longe pl (vg *de*) Thph Oec (:: cf Lc 21, 18.) .. Chr om | απολειται c. ABC lo^{ti} al^{11} vg cop syr aethPP arm ar^{e} Thph^{2} cat .. ς (= Gb Sz) πεσειται (Gb′) c. GH al longe pl sah syrP arP sl Chr al (:: cf 1 Sam 14, 45. ζῇ κύριος εἰ πεσεῖται τριχὸς τῆς κεφ. αὐτοῦ. Item 2 Sam 14, 11. 1 Reg. 1, 52.)

35. ειπας c. ABC al .. ς ειπων c. GH lo^{ti} al pler cat Chr al | ευχαρ. c. BCGH al pl cat Chr al .. A lo^{ti} 137. al^{5} ηυχαρ. | εσθιειν (B -ειειν) .. 137. sah syrP c.* add επιδιδους (*et dedit*) και ημιν

36. A 40. προσελαβον, 137. μετελαμβανον, Thph^{2} μετελαβον

37. ημεθα c. AB lo^{ti} 40. .. ς ημεν c. CGH al longe pler cat Chr al | αι (A lo^{ti} al om, Chr^{com} Thph^{1} post πασ.) πασ. ψ. εν τ. πλ. c. ABC lo^{ti} 40. 137. al^{4} vg cop arm sl Chr^{com} Thph^{1} cat .. ς εν τ. πλ. αι π. ψ. c. GH al pl syrP al Chr al | διακοσιαι (B sah nil nisi ως) εβδομ. εξ (A πεντε, 31. om) .. lo^{ti} σοζ (i. e. 277. Ex σ male intellecto, praecedente πλοιω, ortum vdtr ωσ in B sah), Epiph$^{2, 85.}$ lib εβδομηκ.

38. GH al mu Chr της τροφης | G εκβαλομενοι

39. B 25. εγινωσκον (B εγειν.) | A προς ον | εβουλευσαντο c. GH al pl syrP al Chr Thph Oec .. Ln -λευοντο c. BC al^{15} vg cat, item A lo^{ti} 13. 40. 95. 8.^{pe} aethPP εβουλοντο | δυνατον (Gb′) c. CGH al plus^{50} vv mu

πλοῖον. 40 *καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.* 41 *περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας.* 42 *Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ·* 43 *ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι,* 44 *καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.*

XXVIII.

1 *Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος κα-* 27. 26. 39.

Chr Oec cat .. ς Ln *δυναιντο* c. AB lo^{ti} al ut vdtr mu vg al Thph | B*C (item cop *salvare*) *εκσωσαι*

40. *αρτεμωνα* c. ABCH lo^{ti} al pl cat .. ς *-μονα* c. G al pl Chr al

41. *επεκειλαν* c. AB*C lo^{ti} 40. 73. (25. *επεκηλαν*, 12.^{lect} *-κηλον*) .. ς *επωκειλαν* c. B**G (H 8.^{pe} *εποκιλαν*) al pler cat Chr al (:: *επεκειλαν* eundem in sensum atque *επωκειλ.* abisse vdtr; certe enim et. Hesych *ἐπέκελλεν* explicat *ἐπώκειλεν.*) | *ναυν* .. syr^{P} c.* add *eo ubi syrtis* | Ln *πρῶρα* (cf v. 30.), B**GH lo^{ti} etc *πρώρα* .. A *πρωτη* | *εμεινεν* c. BCG al pler cop al Chr Thph Oec .. Ln *εμενεν* c. AH al^{3} cat vg al | G 31. 137. 12.^{lect} 8.^{pe} *διελυετο* | *βιας* c. AB .. ς add *των κυματων* c. CGH al ut vdtr omn vv pl cat Chr al (vg *a vi maris*, arm om *της βιας*)

42. C* om *δε* | *τις* .. syr syr^{P} c.* add *αυτων* | 3. 95.* *κολυμβησας* | *διαφυγη* c. ABCG(*-φυγει*)H lo^{ti} al plus^{50} cat Chr Thph .. ς (= Gb Sz) *-φυγοι* c. min mu Oec

43. *εκατονταρχης* c. ABC lo^{ti} al Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς *-αρχος* c. GH al pler Chr al | A 13. 68. 8.^{pe} al *τον παυλ. διασ.* | 42. 57. al ut vdtr *βουλευματος* | *τε* .. C lo^{ti} al cop syr^{P} *δε* | B *εκκολυμβαν* | C *απορψαντας*, B *απορρειψ.* (ut solet; ita hoc capite v. 3. *σειδωνα* v. 12. *φοινεικα* v. 19. *ερειψαν* v. 21. *ασιτειας* v. 29. *ρειψαντες* v. 33. *γεινεσθαι* et *ασειτοι* v. 35. *εσθειειν* v. 38. *σειτον* v. 39. *εγειυωσκον* v. 43. *εξειεναι*)

44. *ους* bis .. 137. *τους* | 137. Thph$^{1\cdot}$ *επι της* (137. om) *γης* (137. et. v. 43. *ε. της γης*)

XXVIII. 1. *επεγνωμεν* c. ABC lo^{ti} 13. 68. 137. 8.^{pe} vg syr^{utr} cop aeth^{pp} ar^{e} .. ς *επεγνωσαν* c. C***^{mg}GH al pler ar^{p} sl cat Chr al. Praeterea C***^{mg}G al mu sl Thph$^{1\cdot}$ post *διασωθ.* add *οι περι τον* (C*** om)

λεῖται. 2 οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης διεξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 4 ὡς δὲ εἶδαν οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτιναξάμενος τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλόμενοι ἔλεγον

παυλον εκ του πλοος, al οι π. τ. παυλον vel οι π. τ. πα. βαρβαροι | μελιτη .. B* 12.lect μελιτηνη, item am fu demid *Militene* (cdd ap Ln *Miletena*, ap Erasm *Metylene;* sed vged tol *Melita*; notatque Lcbrug : *non scribas Mitylene* etc); item vel *Melitene* (cop *Meletine*) syrP arm al Hier; aethPP *Malajat*

2. τε c. ABC loti al8 syrutr aethPP (arP *enim*) Thph1· .. ς δε c. GH al longe pl vg cop al cat Chr al | παρειχαν c. AB .. ς -χον c. CGH loti al ut vdtr omn | AH* τοιχουσαν | αναψαντ. c. GH al pler Chr3 Thph Oec cat .. Ln αψαντ. c. ABC loti al4 | προσελαβοντο .. 137. προσελαμβανον. Habet vg (et. am fu etc) *reficiebant;* sed Beda sic : „in Graeco scriptum est *recipiebant*, quod et nos arbitramur primo sic interpretatum esse in Latinum, sed librariorum negligentia mutatum." | A cop Chrcd 1 om παντας (al vv mu post ημας pon) | G al υφεστωτα | B** loti ψύχος

3. συστρ. : ita et. ABCGH, non συνστρ. | τι c. ABC loti (τε ex incuria) al vg (non am) Thph2· .. ς om c. GH al pler syrP al cat Chr al | απο (Gb′) c. ABCGH loti al plus20 (vg *a calore*) Thph2· cat .. ς εκ c. min mu Chr Thph1· Oec | διεξελθουσα (Gb′) c. AGH al fere40 Chrtxt Thph1· .. ς (= Sz) Ln εξελθ. c. BC loti al pm cat Chrcom Thph2· Oec | καθηψεν c. ABGH loti al pl Thph1·2· Oec .. Gb′ καθηψατο c. c 40. 137. al fere25 Chr Euthal (sed diff cdd) Phot et Maxconf ap Phot192 Niceph

4. εἰδαν c. B; ς Ln 49. εἰδον c. GH loti al pler .. AC ἰδον | G al κρεμαμενον | πρ. αλλ. ελεγ. c. ABC loti 40. 137. al vg syrP (syr om πρ. αλλ.) Thph cat .. ς ελεγ. πρ. αλλ. c. GH al pler cop al Chr Oec

5. αποτιναξαμενος (Gb′) c. AGH loti al fere35 Chr Thph2· cat .. ς (= Sz) Ln αποτιναξας c. B al pm Thph1· Oec (:: ut Lc 9, 5. Similiter εκτιναξατε Mt 10, 14. Mc 6, 11.; non item Act 13, 51. 18, 6.)

6. GH 13. 40. 68. al4 Thph1· cat προσεδοκουν | A al aliq Oeced πιπρασθαι, 40. al εμπιμπρ., al εμπιπρ., al πεπρασθ. | A al προσδοκουντων, G -κοντων | B μηθεν | μεταβαλομ. c. AB loti 40. al .. ς Ln 49. μεταβαλλομ. (vg *convertentes se*) c. GH etc | B ελεγαν | αυτ. εἰν. θε. c. B loti 68. al vg

αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, 10 οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά·

Thph^{2}; similiter A *ειν. αυτ. θε.* (al^{5} Thph^{1} cat *αυτ. θε. ειν.*) .. ς (49.) *θε. αυτ. ειν.* c. GH al pl Chr Oec

7. *ποπλιω* .. lot^{i} al^{3} vg (*Publii*, am *Puplii*) cop syr^{utr} Ath Dam Synops *πουπλιω* | *τῳ. ημερ.* c. AGH lot^{i} al pler Chr Thph Oec cat .. B 40. 137. al *ημερ. τῳ.* Ceterum syr et syrP c.* add *εν τω οικω αυτου*

8. *ποπλιου* : cf ad v. 7. | *δυσεντεριω* c. ABGH al^{8} (Moeris : *-ρία ἀττικῶς, -ριον ἑλληνικῶς*) .. ς *-τερια* c. lot^{i} al pl cat Chr al; 13. *-τεριος*, 25. 40. *-τεριαις*

9. *δε* c. ABI lot^{i} al fere^{15} cop syrP sl Chr .. ς *ουν* c. GH al pl syr al Thph Oec cat | *γενομ.* (G *γινομ.*) .. H add *ὑγιοῦς* | B om *και* | *εν τη νησω* h. l. c. ABI lot^{i} 40. al vg cop syr al Thph^{2} .. ς post *ασθενειαι*; c. GH al pler syrP al cat Chr al | B *προηρχον*

10. *αναγομ.* .. syr et syrP c.* add *εκειθεν* | *επεθ.* .. syrP c.* add *εν τω πλοιω* | *τα* .. A 137. *τας* | *τας χρ.* c. ABI 13. 40. 103. 105. 137. al syrP (*quae ad usus*) (*quae necessaria erant* vg etc) .. ς *την χρειαν* c. GH lot^{i} al pler cat Chr al (:: *τα πρ. τας* etc non potest ex 20, 34. ortum credi. Videturque potius *την χρ.* ex emendatione fluxisse; plura enim navigantibus opus fuisse, id plane significatum erat *τα* praeposito.)

11. H al pl *ηχθημεν* | *αλεξανδρινῳ* (lot^{i} *-δρεινῳ*, B**G al *-νῶ*, B* al Thph^{1} *-δρηνω*) .. ς Ln *-δρίνῳ* : cf ad 27, 6.

12. *επεμ.* .. syr et syrP c.* add *εκει* | *ημ. τρ.* (137. cop al *τρ. ημ.*) c. AG HI etc .. Ln *ημεραις τρισιν* c. B (vg *triduo*). Cf ad v. 7.

13. B *περιελοντες* | B*G *ρηγειον* | A* *πουτιολους* ut vdtr

14. *επ* c. GH al pl Chr Thph^{1} Oec .. Ln *παρ* c. ABI lot^{i} al plus^{15} cat Thph^{2} | H 137. al syrP Thph *επιμειναντες* (24. *μειναντες*) et syrP c.*

καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβεν θάρσος.

30. 16 Ὅτε δὲ εἰσήλθαμεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς

---

add παρ αυτους .. A επιμεινα (sic) .. al^{5} επι | ηλθαμεν c. AB .. ς -θομεν c. IG(G Thph^{1}· εισηλθ.)H (om εις) lot^{i} al ut vdtr omn .. Ln ante εις pon c. AI lot^{i} 13. 40. 8.^{pe} al^{3} vg arm al Thph^{2}· | Ln om την c. AI 13. 38. 40. 68. 96. 137. 8.^{pe} Thph^{2}·

15. B 96. om οι | τα (100. cop om) περ. ημ. .. vg syr ar^{e} aeth^{pp} om | ηλθαν (c. BI; A rell -λθον: ita Ln) c. ABI lot^{i} 17. 25. 40. 12.^{lect} 8.^{pe} cop .. ς (49.) εξηλθον c. GH al pler syr^{utr} aeth^{pp} cat Chr al (:: εξελθ. εις ντ. vel απ. solebat dici, cf Mt 8, 34. 25, 1 et 6. Ioh 12, 13. nec usquam substituerunt ελθειν. Hinc nostro loco quod usitatius esset substitutum esse iudicandum est.) | ημιν c. ABGH al pl syr^{utr} Chr Thph^{2}· Oec .. I lot^{i} 40. al fere^{25} cat Thph^{1}· ημων | αχρι c. AB lot^{i} 13. al .. ς Ln αχρις c. IGH al pler cat Chr al

16. εισηλθαμεν (-αμεν c. A; B et rell ut vdtr -ομεν: ita Ln; I periit) c. ABI lot^{i} 5. 6. 7. 13. 31. 40. 105. 8.^{pe} cdd^{lat} (ap Wtst) syr cop aeth^{pp} ar^{e} .. ς (49.) ηλθομεν c. G(H ηλθον) al longe pl vg (et. am fu demid tol) syr^{p} ar^{p} sl cat Chr al (:: quod quum ex v. 14. placuisse videatur, etiamsi εισηλθ. ut significantius possit substitutum esse, praestat antiquiss. test. sequi.) | ρωμην .. G 68. 137. 12.^{lect} 3.^{pe} praem την | επετραπη τω παυλ. (cop *praeceperunt Paulo*, syr aeth^{pp} *et ingressi sumus Ro. et permisit centurio Paulo*) c. (Gb″) ABI lot^{i} 40. 12.^{lect} (al ?) vg cop syr syr^{p} (sed habet additamenta c.*) arm ar^{e} Chr (et^{txt} et^{com}) .. ς (49.) ο εκατονταρχος παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχω (-ρχη c. min pm cat Thph Oec; 49. -ρχω c. GH al plus^{20}), τω δε παυλω επετραπη c. GH al pler (syr^{p} ο εκ. παρ. τ. δεσμ. τω στρ. add c.* ante επετρ. τω πα.) ar^{p} sl cat Thph Oec (:: invitis antiquiss. test. omn, inter quos tali in re eminent vv, ista vix possunt in txtum admitti. Scribas ab εκατονταρχ. ad στρατοπεδαρχ. aberrasse statui nequit. Cur quis omittenda duxerit non patet; contra videbantur addenda quod ante et. reliquorum vinctorum mentio facta est et quod comparatis reliquis magis perspicua fiebat Pauli ratio.) | καθ εαυτον (B αυτον) .. syr^{p} *seorsum* praemisso c.* *extra castra*; item 137. demid add εξω της παρεμβολης, *foras extra castra* | αυτον .. G αυτω

17. συνκαλ. c. AB*I etc .. ς (Ln 49.) συγκ. c. B**GH al pler | αυτον c. ABI lot^{i} al mu vg cop syr^{p} al Chr^{1} cat .. ς (= Gb Sz) τον παυλον c. GH al longe pl syr aeth^{pp} al Chr^{1} al | εγω h. l. c. ABI lot^{i} 40. 137.

Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθε-
σιν τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἰεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖ- 25, 8.
ρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπο- 25, 25.
λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντι-
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οὖν 15, 11.
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ
τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. 21 οἱ δὲ 26, 6. 7.
πρὸς αὐτὸν εἶπαν Ἡμεῖς οὔτε γράμματα ἐδεξάμεθα περὶ σοῦ ἀπὸ
τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ
ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι
ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦκον
πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε
τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.
24 καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν· 25 ἀσύμ-

---

8. p^{e} al^{7} vg cop syr^{P} arm $Thph^{2\cdot}$ .. ς post *αδελφοι* c. GH al longe pl syr al cat Chr al | lo^{ti} *ειπεν* pro *ελεγ.* et *πραξας* pro *ποιησ.*

18. *ανακριν.* .. 137. syr^{P} c.* praem *πολλα* | *εβουλ.* c. AB al ut vdtr pler cat Chr al .. GH 95. 137. *ηβουλ.*

19. *των* (95.* 137. Chr^{com} om) *ιουδ.* .. 137. syr^{P} c.* add *και επικραζοντων Αιρε τον εχθρον ημων* (:: cf 22, 22.) | A *ηνηγκασθην* | *κατηγορειν* c. AB lo^{ti} 13. 25. 40. 68. 105. $12.^{lect}$ al .. ς (49.) *-ρησαι* c. GH al longe pl cat Chr al (:: vdtr ob reliquos inf. aor. maximeque *επικαλεσασθ.* substitutum esse). Praeterea 137. syr^{P} c.* add *αλλ ινα λυτρωσωμαι* (syr^{P} *ut servarem*) *την ψυχην μου εκ θανατου*

20. H *λαλησαι* | A *εινεκεν*

21. *ειπαν* c. ABH lo^{ti} al .. ς *-πον* c. G al pler cat Chr al | *περι σου* h. l. c. A 13. 103. 105. al ut vdtr vg aeth^{PP} al (cop post *ιουδ.*) $Thph^{2\cdot}$ .. ς (49.) post *γραμμ.* c. BGH lo^{ti} al pler syr^{utr} al cat Chr $Thph^{1\cdot}$ Oec

22. *αξ. δε* (G om haec) *παρα* (H *περι*) *σ. ακουσ.* (G 40. al aeth^{PP} ar^{P} ante *παρα.* Chr^{com} *ακ. βουλομεθ. πα. σου*) | *εστ. ημιν* c. GH al longe pl s vg cop syr^{P} sl Chr $Thph^{1\cdot}$ Oec .. Ln *ημ. εστ.* c. AB lo^{ti} al^{6} cat $Thph^{2\cdot}$

23. *ηκον* c. GH al longe pl Chr Thph Oec .. Gb′ Ln *ηλθον* c. A *(-θαν)* B lo^{ti} al^{11} cat | A *παρατειθεμενος* pro *διαμαρτ.* (lo^{ti} al aliq cat $Thph^{2\cdot}$ *-ρουμενος*) | *περι* c. ABH lo^{ti} 40. 137. al mu s vg al mu cat .. ς (Gb^{00}) praem *τα* c. G al pl ar^{P} al Chr Thph Oec (:: cf 8, 12. 19, 8.) | *μωυσ.* c. BG al mu .. ς *μωσ.* c. AH al pl. Cf alibi.

φωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
*Es 6, 9 s. Mt 13, 14 s. Io 12, 40. προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν 26 λέγων Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ
13, 46. ἰάσομαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
16. 30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν βα-

---

25. A *δια η. τ. πρ.* post *υμων* pon | *υμιων* c. AB lot^{i} 40. al fere^{20} vg^{ms} (sed non fu am demid tol nec s) syr (syrP om) sl (exc sl^{rec}) Ath et Ath^{int} Bas Cyr^{hr} Amm^{cat} Did Dam Vig Quaest .. ς *ημιων* c. GH al pl s vg cop al Chr Thph Oec cat Amb Hier

26. *λεγων* c. BG 13. 68. 96. al plus^{10} Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ .. ς Ln *λεγον* c. AH al pl cat Did^{1} Chr Oec (Did^{1} *λεγοντος*) | *ειπον* c. ABEGH lot^{i} al longe pl Chr Did (add *αυτω*) cat (sed GH lot^{i} al pl *εἶπον*) .. ς (= Gb) *ειπε* c. min non ita mu Thph Oec | *ακουσετε* (et. H Bas) et *βλεψετε* c. BG al pl Chr Thph$^{2\cdot}$ Oec cat .. AE lot^{i} al mu Thph$^{1\cdot}$ Dam *-σητε* et (et. H Bas) *-ψητε* | G lot^{i} Thph$^{2\cdot}$ *συνειτε*, al *συνιετε*

27. *ωσιν* pr .. A al^{10} tol al (sed non vg^{ed} am fu demid al) syr arm aeth^{PP} al (non item cop syrP) Thph$^{2\cdot}$ Ath^{int} Hier^{2} (^{1} om) Vig add *αυτων* | AE lot^{i} Thph$^{1\cdot}$ *επιστρεψουσιν* | *ιασομαι* (Gb′) c. ABGH 137. al plus^{30} Sev^{cat} Thph .. ς Ln *ιασωμαι* c. E lot^{i} al pm Chr Oec cat (:: cf ad Io 12, 40.)

28. B lot^{i} al pauc cat *υμιν εστω* | *τουτο* c. AB lot^{i} 40. al^{7} e vg syr^{utr} aeth^{PP} cop ar^{e} Chr cat .. ς om c. EG^{r}GH al pl tol aeth arP sl Thph Oec

29. ς (Gb^{oo}) *Και ταυτα αυτου ειποντος* (al *ειπ. αυτ.*) *απηλθον* (tol *Et cum non essent intelligentes, egressi sunt*) *οι ιουδαιοι, πολλην* (Chr *παλιν*) *εχοντες εν εαυτοις συζητησιν* (al *ζητησιν*) c. GH al longe pl vg^{ed} (item cod^{vind} al) syrP c.* arm arP (sed in singg differt) sl Chr Thph Oec cat .. om c. ABE lot^{i} 13. 40. 68. 1.^{lect} s am fu demid al 96.^{lat} syr (in cdd pl et edd) (syrP vide ante) cop ar^{e} aeth^{PP}

30. *Ενεμειν.* c. B lot^{i} 13. (om *εν* sq) al ut vdtr; item (confusis *ν* et *π* ex forma unciali simillimis) 137. 156. *επεμεινεν* .. ς (Ln 49.) *εμειναν* c. AEGH al pler (vg etc *mansit*) cat Chr al (:: *εμμενειν* praeter duos locos ex LXX petitos non legitur nisi Act 14, 22. Quod idem ab h. l. arcendi idonea caussa non est.) | *δε* (137. al syrP ^{txt} *ουν*) c. ABE lot^{i} al^{5} vg cop arm (syrP vide post) .. ς (= Gb Sz) add *ο παυλος* c. GH al pler tol syr syrP c.* aeth^{PP} al cat Chr Thph Oec | *προς* (13. 31.* 32. 69. 96. 142. *εις*) *αυτον* .. 137. add *ιουδαιους*, item tol al syrP c.* *ιουδαιους και ελληνας*

σιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

---

31. *ακωλυτως* .. demid (item versio germanica a. 1462.) syrP add *quia* (syrP praem *dicens*) *hic est dominus* (syrP om) *Iesus Christus* (syrP *Chr. Ies.*) *filius dei, per quem incipiet* (syrP *futurus est, μέλλει*) *totus mundus iudicari.* (Item bohem *quoniam hic est Christus.* Similiter tol pro *τὰ περὶ τ. κ.* $\overline{\iota\bar{\upsilon}}$ $\overline{\chi\bar{\upsilon}}$ habet: *quoniam hic est Chr. fil. dei per quem omnis mundus iudicabitur.*) Praeterea 40. 96. al^5 am fu hal syrP Chr^{txt} add in f. *αμην*

Subscriptio: B lo^{ti} *πραξεις* (lo^{ti} add *των*) *αποστολων,* AEGH al mu *πραξεις των αγιων αποστολων* .. 137. *τελος σιν θεω των πραξεων των αποστολων,* 73. al *τελος των πραξεων,* item 100. al additis *των αγ. απ.,* al add *συγγραφεισων παρα λουκα του ευαγγελιστου και συνεκδημου φαντος παυλου του αποστ.* vel *συγγρ. παρα του αγ. απ. και ευαγγ. λουκα* .. syrP *finiti sunt* (et) *descripti actus duodecim app. ss.*; syr *finita sunt gesta app. beatorum, hoc vero est, historiae eorum* .. am demid *explicit liber actuum apostolorum,* fu *exp. actus apostolorum.* Praeterea numerantur sectiones in B *λς'* in e LVIII usq 26, 24. (sqq manca sunt); in aliis (cum Euthalio) *κεφφ. μ'* (sed cop^{ms} *οζ'*), *αναγνωσεις ις', μαρτυριαι λα'* .. *στιχοι βψκδ'* (sic G 73. 137. al), *βφις', βφνς'* (ita 40. atque et. Euthal), *βω'* (ita Niceph), *τοζ'* (sic cop^{ms}) .. cdd^{lat} (teste Wtst; nihil eiusmodi am aliiq) *IIIMDC versus.*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώ-
δεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

1 Pe 1, 6. 7. 2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς πε-
Ro 5, 3 a. ριπέσητε ποικίλοις, 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως
κατεργάζεται ὑπομονήν. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα
ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ δέ τις ὑμῶν
λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς
Mt 21, 21. καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει,

---

* B (item A in fine; in AC titulus absciss. est et C in fine hiat) K *ιακωβου επιστολη* (ita et. Gb Sz) .. G al *επιστολη καθολικη του αγιου απ. ιακωβου* (71. add *του αδελφου θεου*) .. al mu *ιακωβου καθολ. επιστ.* (sic etiam ς) .. ς^{e} *ιακ. του αποστ. επ. καθ.* Similiter al .. am *incipit epistula iacobi* (vg^{cdd} al *sancti iacobi* vel *sanct. iac. apostoli*); ff. *incipit epistola iacobi feliciter*; s subscriptum habet (inscriptio periit aut deest) *exp. epistola iacobi.* Or^{4,306} *ὡς ἐν τῇ φερομένῃ Ἰακώβου ἐπιστολῇ ἀνέγνωμεν.* Did^{90} *Ἰάκωβος ἐν γενικοῖς χαράγμασιν ἔφη.* Eus$^{h.\ e.\ 2,\ 23.}$ *Ἰάκωβον οὗ ἡ πρώτη τῶν ὀνομαζομένων καθολικῶν ἐπιστολῶν εἶναι λέγεται.*

I. 3. *το δοκιμιον* (illustrat vocem Oec; 101. *-μεῖον*, al^{3} *δοκιμον*) *υμων* (syr^{utr} om) *της πιστ.* c. AB*CGK al pler s vg syr cop arm aeth al cat^{txt} et^{com} Thph Oec Bed .. B** (corrector enim uncis circumdedit nec instauravit) 81. ff (is ipse vdtr Wtstnio esse „cdd^{lat}") syr^{P} om *της πιστ.* (ita 49. videbatur ex 1 Pe 1, 6. ortum; sed non sat auctoritatis a testib. habet). Cf et. Cassiod : *bonae mentis patientia inde nascitur.*

5. *του διδοντ. θεου .. A τ. θεου του διδ.* | *μη* c. ABCG al pl .. K al^{50} fere (et. h) cat Thph *ουκ*

μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης
ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ-
νος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστα-
τος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ
ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει
αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ 1 Pe 1, 24.
ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐ- *Es. 40, 6 s.
τοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕ-
τως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενό- 5, 11.
μενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγα- 2 Ti 4, 8.
πῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πει-
ράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς 1 Co 10, 13.
οὐδένα. 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελ-
κόμενος καὶ δελεαζόμενος· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει
ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον. Ro 6, 23.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσις
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ

---

6. εοικεν κλυδωνι θαλασσης .. in c κεν κλυδωνι θ rescripta sunt a**
7. λημψ. c. ABC; sed in c οτι λημψ. τι (36. 100. cattxt om) παρα rescripta a** .. ς ληψ. c. GK al ut vdtr omn | παρα (70. κατα) του (al8 Thph om) κυριου (A*? arm sled θεου): ita et. Cyrioh806 etc .. 95.* om
8. ανηρ .. 33. arm syrP c.* Cyrioh806 add γαρ
9. ο αδελφος .. B om ὁ
11. αυτου pr .. 69. syrP Thph om | αυτου sec .. B om | τ. πορειαις c. BCG etc (A al3 ac plur Thph πορειαις) .. 30. ευπορειαις, 64. τω πλουτω, lux *honoribus* | αυτου tert .. c (vdtr) εαυτου
12. ανηρ c. BCGK al pler vv pl Thph Oec cattxt .. A 70. 104. (itemlibere cop sah arr) ανθρωπος | υπομενει (vg *suffert*, item cop syrutr al; sed ff Chrom *sustinuerit*) .. GK al mu υπομενῖ | γενομενος .. K Thph γινομ. | λημψ. et ληψ. ut v. 7. nisi quod h. l. et. c ληψ. | επηγγειλατο c. AB ff arm (exced ven) .. ς (Gb0) add ο (c 117. om) κυριος c. (c)GK al pler syrP armven al cattxt Thph Oec; item al4 vg syr cop aethutr sl Chrom Gelas add ο θεος
13. θεου c. ABCGK al longe pl Eus ap Dam Cyrioh431 etador 10. 539 Thph Oec cattxt .. ς (= Gb Sz) του θε. c. min non ita mu
15. η επιθυμια .. c om ἡ | αποκυει .. Cyr κυει, al mu αποκιεῖ
17. καταβαινον (A -νων) .. al3 κατερχομενον (Oec aethro om) | απο (et. Cyrhr114 al) .. h al mu Cyrioh1 παρα, Cyrioh162 et370 Thph1 Oec εκ (47. εκ απο)

πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀπο-
Ro 8, 23. σκίασμα. 18 βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ
εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν ἑαυτοῦ κτισμάτων.

19 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς
εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· 20 ὀργὴ
1 Pe 2, 1. γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐ κατεργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν
ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε
δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ ἀκροαταὶ μόνον παραλογιζόμενοι ἑαυτούς.
Mt 7, 26. 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν
ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·
24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν καὶ εὐθέως ἐπελάθετο
ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθε-

---

17. τροπης αποσκιασμα (B -σματος) : vg *vicissitudinis obumbratio*, Hier *conversionis obumbraculum* .. ff *modicum obumbrationis*, Aug^{saepe} *momenti* (ροπης) *obumbratio*

18. τινα .. om 81. 95.* ff cop syr al Cyr Hier alius ap Bed | εαυτου c. AC 105. al? .. ς Ln 49. αυτου c. BGK al fere omn Thph Oec cat^{txt} (:: cf ad v. 26.)

19. ωστε c. GK al fere omn syrP (*itaque*; sed agnoscit et. syr vertens *et vos, fr. mei dil., quisque ex vobis sit*; item aethPP και νυν αδ. ημων εστω, aeth^{ro} εστε αδ. ημ. και εστω) arP sl Thph Oec cat^{txt} .. Gb' Ln 49. ιστε (ff cop syrP ^{mg} *scitote*, vg *scitis*) c. A (sed add δε) BC 73. 83. ff vg cop arm syrP ^{mg} Bed (:: ωστε alienissimum ab emendatore est. ιστε si quis male tulisset, εστω eum in illius locum transpositurum fuisse vix dubium est. Contra ιστε est etiam quod alii εστω δε, alii και εστω scripserunt) .. 42. 47. om | εστω c. GK al fere omn vv pm (vide ante) Dam$^{2.420}$ Thph Oec cat^{txt} Aug$^{ioh\,57}$ (ubi priora non affert) .. Ln 49. εστω δε c. BC (et. 83. ut vdtr; Sz 81. notat) ff m vg cop Bed; item A 13. auct^{mans} και εστω

20. ου κατεργ. c. C*GK al pl Ath^{647} Ps-Ath^{328} et^{629} Thph Oec cat^{txt} .. Ln ουκ εργαζ. c. ABC*** al^{10} (:: cf Act 10, 35. He 11, 33.)

21. περισσειαν (K* -σιαν) .. A 68. περισσευμα | πραυτητι c. ABCGK etc .. al^{5} πραοτητι | υμων c. ABCK al longe pl vv omn etc .. G al^{15} fere ημων

22. δε .. h 105. vv aliq om, al^{2} ουν | λογου (36. -γων) .. C** al mu aeth utr arr Thph νομου | μονον h. l. c. B al ff vg cop syr^{utr} al Thph Hier Bed .. ς ante ακροατ. c. ACGK al pler Oec cat^{txt} :: at solet μονον ad ipsum μη et ου adponi (al^{5} om)

23. οτι (cop syr *si quis enim*; A Hier al om) ει (A η) | λογου c. ABCGK etc (et. Cassiod) .. al plus^{15} arP νομου (Hier om, item 100. λογ. εστ.) | εστιν .. G cop syr al post τις pon

ρίας καὶ παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. 26 *εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν ἑαυτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν ἑαυτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία.* 27 *θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.*

II.

1 *Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης.* 2 *ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ*

---

25. *τον* c. ABCGK etc .. al^{6} om | *ουτος* pr c. GK al pler (24. om *ουτος* sq, ibidem arP *και ουτως*) syrP arP cat^{txt} Thph Oec; item 105. *ουτως* (c. *παραμεινας* coniunctum; similiter vg^{ed} syr syrP c.* arm ar^{e} ad *παραμ.* add *εν αυτω*) .. Gb^{0} Ln 49. om c. ABC 13. 29. 68. 73. ff vg cop syr ar^{e} (aeth^{utr} *και ουκ*) Aug Cassiod Bed (:: at est manifesta correctio; *ουτος* bis positum satis convenit Iacobi dictioni; nec pro ipsa re ac testium ratione apte dici potest ab *ουκ* visa esse instituenda apodosis)

26. *ει* c. ABGK al fere omn m syrP al (syr al *και ει*) cat^{txt} et^{com} Thph Oec .. Ln add *δε* c. c 31. ff vg cop Bed (Cyr$^{ioh\,295}$ *ει τις γαρ φησι* etc) | *θρησκός* : ita enim GK al mu et ut vdtr pl; ς Ln 49. *θρῆσκος* | *ειναι* c. ABC h al^{5} ff m vg cop sah syr^{utr} al Bed .. ς (= Gb Sz) add *εν υμιν* c. GK al pl arr sl Cyr$^{ioh\,295}$ Thph Oec cat^{txt}; al mu praem | *χαλιναγωγων* (in c *-αγωγων γλωσσαν* in rasura) .. B *χαλινων* (ita Mai; fortasse ut Bart. notaverat *χαληγων*) | *εαυτου* pr c. B 101. al? Thph .. ς Ln 49. *αυτου* c. ACGK al pler Cyr Oec (cat^{txt} om) | *αλλα* c. ABCG al Cyr Oec .. ς *αλλ* c. K al pl Thph | *εαυτου* c. BC 4. al? Thph .. ς 49. *αυτου* c. AGK al pler Cyr Oec cat^{txt} (:: ut et. alibi saepe, ita per istam epistulam aliquoties *εαυτου* c. *αυτου* a plerisq testib permutatum vdtr i. e. 1, 18. et bis 1, 26. quibus ll. omnib certe eadem sequenda ratio) | *θρησκεια* : ita ABCG etc .. Ln$^{ed\,min}$ (ex sententia sua) *-σκια* et h. l. et ubiq

27. *θρησκεια* .. A al^{8} syr add *γαρ*; item 8.^{pe} ff m am cop sah syrP c.* al Epiph^{1021} *δε* | *θεω* c. c**GK al plus^{40} cat^{txt} Thph .. ς (Gb^{00}) Ln praem *τω* c. ABC* al pm Epiph^{1021} (om *παρ.*) Oec | *και* (al aliq m sah syr al om; A add *τω*) *πατρι* | *εαυτον* .. A *σεαυτον*, 180. *αυτον* | *απο* .. C *εκ*

II. 1. *προσωπολημψ.* c. ABC .. ς *-ληψ.* c. GK al ut vdtr omn

2. *την* c. AGK al ut vdtr omn Cyr$^{ioh\,584}$ Thph Oec cat^{txt} .. Ln om c. BC

δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 ἐπιβλέψητε δὲ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε Σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, 4 καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο
1 Co 1, 27 s. τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχὶ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν
*Lv 19, 18. Mt 22, 39. τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-

---

3. *επιβλ. δε* c. BCK 69. ff syrP Thph .. ς Ln *και επιβλ.* c. AG al pler vg al pl cat^{txt} Oec Bed | *ειπητε* pr c. ABC al^{6} ff harl fu syrP arm Thph Hes$^{lev\ 134}$ .. ς (= Gb Sz) add *αυτω* c. GK al pler vg (et. am) al mu cat^{txt} Oec Bed | *εκει* (sah om) .. B ff post *καθου* pon | *καθου* c. ABC* al^{3} ff vg syrP arm Cyr Aug Bed .. ς (Gb^{00}) add *ωδε* c. C**GK al pler cop sah syr al cat^{txt} Thph Oec | *υπο* c. AB*CGK etc .. B** al^{6} syr cop sah ar^{e} *επι* | *μου* (A *σου*) c. BCGK al pler ff (*sub scamello meo*) cop sah al Cyr$^{ioh\ 534}$ al .. Ln$^{ed\ min}$ praem *των ποδων* c. A 13. vg syr^{utr} al Aug Hes^{lev}

4. *και ου* c. GK al longe pl (27. 29. *και* omisso *ου*) sl Thph^{dis} Oec^{dis} (Thph ὁ *Καὶ σύνδεσμος παρέλκει ἐνταῦθα σινήθως ἀρχαιζούσῃ φράσει, ἐπεὶ ἀποδόσεως οὔσης ἐνταῦθα τοῦ ἄνω εἰρημένου περιττὸς ὁ σύνδεσμος.* Item Oec : ὁ *Καὶ σύνδεσμος παρέλκει*, rursusque ad *και ἐγένεσθε* etc : ὁ *Καὶ σύνδεσμος παρέλκει ἐνταῦθα, ὡς εἴρηται, συνήθως ἀρχαιζούσῃ φράσει, ἐπεὶ* etc ut supra.) .. Gb'' Ln 49. *ου* omisso *και* c. AB**C al^{16} vg cop syr^{utr} arm al Cyr$^{ioh\ 534}$ Antioch cat^{txt} Aug Bed .. sah *ει* .. B* ff (*diiudicati estis inter vos, facti estis iudices* etc) om utrumq (:: *και* non minus ab aliena manu abhorret quam cur a tot testib abiectum sit clarum est) | *πονηρων*; (ita et. ς Wtst Gb Sz Ln 49.) .. Knapp aliiq *πονηρων*.

5. *τω κοσμω* c. A*BC*, item 27. 43. 64. syrP praemisso *εν*, 29. *εν τω κο. τουτω*, vg Bed *in hoc mundo* .. ς *του κοσμου τουτου* c. min pauc aeth al Oec^{txt}; item Gb Sz *του κοσμου* c. A**C**GK al plus^{60} ff cop arm syr^{utr} al Thph^{txt} et^{com} Oec^{com} cat^{txt} .. 113. plane om | *βασιλειας* .. A *επαγγελιας*

6. *ουχι* c. AC* 180. al ut vdtr .. ς Ln 49. *ουχ* c. BC**GK al pler cat^{txt} Thph Oec (:: at nec *οὐχ* v. 5. nec *οὐκ* v. 7. fluct; cf et. ad Io 7, 42.) | *υμων* c. BCGK al pler cat^{txt} Thph Oec .. A h al^{5} *υμας*

7. *ουκ* .. A 13. syrP aeth^{utr} *και* | C* *επικεκληθεν*

8. *τελ. βασιλ.*.. C syrP arP al Antioch *βασ. τελ.* | *την γραφην* (et. ff syrP

ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος. 11 ὁ γὰρ εἰπών Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καί Μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα

Ex 20, 13 ss.

---

al) .. 27. 29. vg cop Bed *τας γραφας* | *σεαυτον* (B σαυτ.) c. ABCGK etc .. al plus[30] Thph cat[txt] *εαυτον*

9. *προσωπολημπτ.* c. ABC .. ς *-ληπτ.* c. GK al ut vdtr omn

10. *οστις* .. c ος | c cop sah *τον νομ. ολον* | *τηρηση* c. BC al[2] (et ut vdtr al mu) Thph Oec, item (*servaverit*) ff vg Hier al .. ς *τηρησει* c. GK al pl; item A al[2] *πληρωσει*, 13. *πληρωσας τηρησει*, al[2] *τελεσει* | *πταισῃ* c. ABC al ff (*peccaverit*) vg (*offendat*) Thph Oec Hier al .. ς *-σει* c. GK al pl, item[bis] cat[txt]

11. *εἰπων* c. BCGK al ut vdtr omn .. A *ειπας* | c 69. 106. syr[P] arm ar[P] Thph *Μη φονευσης, ειπ. και Μη μοιχ.* (:: cf Mc 10, 19.) | *μοιχευεις, φονευεις* c. ABC al cat[txt] syr cop .. ς *-σεις, -σεις* c. K al longe pl Thph; item G Oec *-σῃς, -σῃς*, item *moechaberis, occides* (ff *-deris*) ff vg sah al Bed (15. 70. arm *φον. μοιχ.*) | *γεγονας* .. A 13. *εγενου* | *παραβατης* .. A 13. *αποστατης*

13. *ανελεος* (A *αναιλ.*) c. (Gb′) ABCK al[30] fere cat[txt] et[com] Oec (al plus[10] *ανηλεος*, Cyr *ανιλεος*, 78.** *ανειλεος*, 14. *ανηλεος*) .. ς *ανιλεως* c. G al pm (180. *ανελεως*, al[2] *ανηλεως*) Chr Thph | *ελεος* pr .. K al[20] fere Chr[11,860] *ελεον* | *κατακαυχαται* (B teste Btl *-χατε*, item *-χᾶτε* vel *-χᾶτε* [ut edidit Mtthaei] min aliq) c. BGK al pl Thph Oec cat[txt] item (ff *supergloriatur autem misericordia iudicium*, vg Aug[saepe] Promiss Bed *superexaltat* [fu Aug[2] *exult.*] *autem* [Prom *enim*] *misericordia iudicio*; m *quoniam misericordia praefertur iudicio*) ff m vg sah syr[P] al Aug al .. A al[4] vg[cod] (teste Sz) cop *-χασθω*; c** (*latet, tamen pro spatio vdtr *-χαται*) vg[cod] syr (*exaltabimini per mis. super iudicium*) *-χασθε*. Praeterea absq coniunctione edidimus (et. Gb Sz Ln[ed mai]) c. BC (et* et**) GK h al longe pl cop sah syr al cat[txt] .. ς praem *και* c. min mu aeth utr sl[rec] Thph; item A al[5] ff vg syr[P] Oec Aug Bed add *δε* (ita Ln[ed min]), item arm Cyr (ap Niceph) Prom *γαρ*, cf et. supra m | *ελεος* c. AB (ut ed Mai) al sat mu Thph .. CGK (et. B vdtr ap Btl) h al plus[50] Oec *ελεον* (i. e. *ἐλεῶν*? sed vv non confirmant)

14. *το* c. AC**GK al ut vdtr fere omn Thph Oec cat[txt] et[com] .. Ln om c. BC* h (*υμας* pro *το*) 99. (*γαρ* pro *το*) :: iidem fere edd v. 16; om *το* et similes 1 Cor 15, 32; at *ὄφελος* magis quam *τὸ ὄφελος* istum in modum dici solitum, cf Steph. Thes. sub h. v. | *λεγῃ* (G al *λεγει* et *μη εχει*) *τις* c. BGK al ut vdtr fere omn syr[P] Thph Oec cat[txt] et[com] Aug (*si fidem dicat se quis habere*) .. Ln *τις λεγῃ* c. AC 56. al? vv pler

δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν δὲ ἀδελφὸς
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,
16 εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε
καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί
τὸ ὄφελος; 17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν
2, 26. καθ' ἑαυτήν. 18 ἀλλ' ἐρεῖ τις Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω·
δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν
Mt 7, 20. ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ὁ θεός ἐστιν; κα-
1 Co 8, 4. λῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 θέ-
λεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων
*Gn 22, 9. Heb 11, 17. ἀργή ἐστιν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη,
ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 βλέ-
πεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ
*Gn 15, 6. 18, 17. πίστις ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα Ἐπίστευ-

---

14. *η πιστις* .. ff m *fides sola*

15. *δε* c. ACGK al longe pl vg syrP al Thph Oec Bed (sah Cyr *εαν γαρ*, syr *και εαν*) .. B al plus[10] ff m cop sah arm al cat om (Gb[00]) | *και* (A al[7] arm al *η*) *λειπομενοι* c. BCK cop sah syr[utr] Antioch[92] .. ς (Ln) add *ωσιν* c. AG al certe pler cat[txt] Thph Oec (vg *et indigent*, ff *et desit eis*, m *et defuerit eis*)

16. *ειπη δε* .. A al[4] syr sah (cop *και* - *δε*) aeth[utr] arP sl *και ειπη* | C* (vdtr) 73. *υπαγε* | Ln om *το* c. BC* (:: vide ad v. 14.)

17. *εχη εργ.* c. ABCK h al mu ff m vg sah syrP al cat[txt] Bed .. ς (= Gb Sz) *εργ. εχ.* c. G al longe pl (cop syr libere) Thph Oec

18. *αλλ* c. BCG etc .. A *αλλα* | *χωρις* c. ABC h al[15] fere ff vg cop sah syr[utr] arm al Faust[reg] Salv .. ς (= Gb Sz) *εκ* c. GK al pl arP sl cat[txt] Thph (Oec om *χωρ. τ. εργ.*) | *εργων* c. AB 13. 69. 73. 83. ff vg cop sah syr[utr] al (68. ff sl om et. *σου* post *πιστιν*) .. ς (Gb[00]) add *σου* c. CGK al pler arP sl Thph cat[txt] | B *σοι δειξω* .. ff aeth om | *πιστιν* c. BC 13. 68. 69. 73. ff .. ς (Gb[00]) Ln add *μου* c. AGK al pler vv pler cat Thph Oec (ff vg syrP om *μου* post *εργ.*)

19. *εις ο* (B 69. Thph om) *θε. εστ.* (ff aeth[ro] sl Cyr om) c. BC 69. syrP (ff aeth[ro] sl Cyr[ioh578]) Thph .. Ln *εις εστ. ο θε.* c. A 68. vg cop sah syr arm aeth[PP] Cyr[ioh953] .. K *ο θε.* (*εις* add in mg) *εστ.*, Ps-Ath[9, 91] *εστι θεος* .. ς *ο* (al om) *θε. εις εστ.* c. G al pl Did cat[txt] Oec

20. Al[4] arm arP om *δε* | *αργη* c. BC* 27. 29. ff am ** fu demid al sah arm[ven] Aug Bed .. ς *νεκρα* c. AC**GK al pler vg cop al mu Thph Oec cat[txt] :: e vv. 17 et 26.

22. A *συνεργει*, item s *cooperatur* | Edd pl (et. Wtst Gb Sz Ln) *ετελειωθη*;

23. G 69. vv fere omn om *δε*

σεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ Ro 4, 3. Gal 3, 6. *φίλος θεοῦ ἐκλήθη.* 24 *ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος* R. 3, 28. *καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον.* 25 *ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ* Jos 2, 1. 15. 6, 17. *ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ* Heb 11, 31. *ἐκβαλοῦσα;* 26 *ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν.*

III.

1 *Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα λημψόμεθα.* 2 *πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.* 3 *εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι ἡμῖν αὐτούς, καὶ ὅλον τὸ σῶμα μετάγομεν αὐτῶν·* 4 *ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου*

---

24. *ορατε* c. ABC h al mu ff vg cop syr^{utr} aeth^{utr} al cat^{txt} Thph Bed .. ς (Gb Sz) add *τοινυν* c. GK al pl arr Oec | *μονον* .. al^{4} Thph *μονης*

25. *ομοιως* .. c vv aliq *οιτως* | c al^{4} vv mu om *δε* | *αγγελους* c. ABK al longe pl vg syr^{p} sl^{3} ar^{p} cat^{txt} Thph Oec Bed .. CGK^{mg} al mu ff (*exploratores ex* 12 *tribus Israhel*) cop syr syr$^{p\ mg}$ (*exploratores Iosuae*) arm ar^{e} aeth sl^{pler} *κατασκοπους*

26. *γαρ* (ff Or *δε*) .. B syr aeth^{utr} arm om | *των* .. B 69. Or om (al aliq *χωρ. του πνευμ.*)

III. 1. *πολλοι* (G *πολλυ*) *διδασκαλοι* .. m *multiloqui* | *λημψ.* c. ABC .. ς *ληψ.* c. GK et rell (G *-ψωμεθα*) | K *μειζονα κρ.*

2. *δυνατος* (al^{6} Dam Thph *δυναμενος*) .. c*(vdtr) *δυνατος τε* (vg *potest* [sed demid al *potens*] *etiam* [sed cddaliq *autem*]; aeth^{utr} *ac potest*)

3. *ει δε* (Gb′) c. ABGK al plus^{20} ff vg (ff vg *si autem*, cdd ap Bed et Lc^{brug} *sicut autem* [sed Lc^{brug} „Si non est commutand cum Sicut"], m *quare ergo*) cop ar^{p} Dam^{2,421} Oec .. Gb Sz *ἴδε* c. C al fere^{40} Thph (in comm: *το μεν ιδε αντι του σκοπει*); item ς *ιδου* c. min ut vdtr pauc cat^{txt} (syr^{p} sah al *ecce*, syr *ecce enim*, aeth^{pp} *et ecce*, aeth^{ro} *et insuper* etc) | A al^{5} arm syr^{p} *το στομα* | *εις* c. BC Dam^{2,421} .. ς *προς* | *ημιν αυτους* (Gb″) c. AC 40. 73. 98. .. ς Ln *αυτ. ημ.* c. BGK al pler Dam Thph Oec | *αυτων* h. l. c. A al ut vdtr cat^{txt} .. ς (Ln 49.) ante *μεταγ.* c. BCGK al pler Dam Thph .. al aliq m Oec om

4. *ιδου* .. 24. *ει δε* | *τηλικαυτα* .. B praem *τα* | *ανεμ. σκληρ.* c. BCK al^{8} ac plur ff m vg syr^{utr} cop sah cat^{txt} Dam Bed .. ς *σκλ. ανεμ.* c. AG al pl aeth^{utr} ar^{p} sl Thph Oec

ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται· 5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. 6 καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ· ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. 7 πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν
*Ps 139 (140), 3. δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον κα-

4. αν (al εαν) .. B sah om | B (male ut vdtr Mai -ληται) 1. Dam^{2,421} βουλεται, 69. βουλοιτο

5. ουτως .. A al^{5} cop ωσαυτως | μεγαλα αυχει c. AC* (vg Bed *magna exaltat* [fu al *exult.*], ff *magna gloriatur*, harl *magne exultat*) .. ς 49. μεγαλαυχει c. BC**GK al ut vdtr omn (m *magniloqua*) Dam cat^{txt} Thph Oec (:: quae vox quum usitatissima sit, praeferendum μεγαλα αυχει) | ηλικον c. A**(*?) BC* vg Chr Antioch^{80} Oec Bed (:: adhibuerim locos eos ubi ut Lucian. Hermot. 5. significat *Quantulus*) .. ς ολιγον c. A*(vdtr)C**GK al ut vdtr omn ff m al pler Dam cat^{txt} Thph | ηλικην .. m sah syr^{p} (similiter cop syr al) *magnam*

6. η γλωσσα (non interpunximus ante hanc vocem praeeunte m *vita et lingua ignis est, et mundus iniquitatis per linguam constat in membris nostris, quae maculat* etc. Ln non interpg inde ab καὶ ἡ usq μέλ. ἡμῶν. Aliter ff *ignis saeculi iniquitatis*; cop *ignis est in splendorem iniquitatis*; ar^{o} *et ornatus* [cf et. Thph et Oec κοσμεῖ τὴν ἀδικίαν διὰ etc] *iniquitatis*; syr^{sch} *et mundus peccati veluti silva est, et ipsa lingua* etc. Nec nobiscum facit Isid$^{pel\ 4,\ 10}$ et$^{2,\ 158}$.) καθιστ. c. ABCK al^{5} ff m vg cop sah syr arm Antioch^{30} Dam^{2,421} .. ς (Gb^{00}) praem ουτως c. min syr^{p} c.* ar^{p} cat^{txt} Thph Oec; item G 106. sl ουτ. και (aeth *et ecce*) | γενεσεως (agnoscit et. Isid^{pel} ll. ll. et 4, 1. Praeterea al^{6} vg al mu add ημων) .. schol^{15} Cyrillo adscriptum: ἀνάπτει τὸν τροχὸν τῆς γεέννης, τουτέστι καὶ ἐγκαίουσα καὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιοῦσα τὸ πῦρ. Item Oec (nec fere aliter Thph): φλογίζει τὸν τροχ. τῆς γεέννης, τουτέστιν ἐκκαίει καὶ ἐρεθίζει καθ' ἡμῶν τὴν γένναν, ὡσπερεὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιοῦσα τὸ πῦρ - - εἰ μὲν οὖν τῆς γεέννης ἔχει, ὡς τινα τῶν ἀντιγράφων ἔχει - - εἰ δὲ τὸν τροχ. τῆς γενέσεως, τὴν ζωὴν ἡμῶν φησίν. Utramque lectionem testantur et. schol^{100} et^{103} (cf ap. Matthaeium XI. p. 191.) | κ. φλογ. υπο τ. γεεννης .. m *et inflammatur a genitura* (praecedit: *et inflammat rotam geniturae*)

7. A 11. 47. om τε sec; 11. 73. 99. Thph om τε pr | εναλιων (ff *natantium*, m *beluarum maritimar.*) .. vg (et. am fu) *ceterorum* (sed eddaliq ap Erasm et Estium *cetorum*) | δαμαζ. και δεδ. (syr om κ. δεδ.) .. c δεδ. κ. δαμ.

8. δυν. ανθρ. δαμ. c. G al longe pl Cyr$^{ioh\ 724}$ Dam Thph Oec cat^{txt} et^{com} .. Ln δαμ. δυν. ανθρ. c. BC syr^{p}; item AK al δυν. δαμ. ανθρ. | ακατασταστον c. AB 7. vg (*inquietum*) ff (*inconstans*) cop arm Hier

κόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία 1, 17.
ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. 16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος,

---

pelag^{764} *incontinens* .. ς ακατασχετον c. cGK al pler m (*nec retinere a malo* [ut 13.^{lect} κακῶν pro κακον]) syr^{utr} al Epiph^{814} Dam Thph Oec

9. κυριον (Gb″) c. ABC al^{2} ff vg^{ms} (ap Ln) syr cop arm Cyr$^{esai\ 107}$ .. ς θεον c. GK al pler vg syrP al Epiph^{814} Dam Thph Oec cat^{txt} | γεγονοτας .. A al^{4} Dam γεγενημενους, al γενομενους

12. ουτε (13. 27. 29. 66.** Cyr ουδε) αλυκ. (ff *salmacidum*) γλυκυ c. ABC (et* et**) 13. 27. 29. 66.** 83. 142. ff vg (syr ar^{e} : *ita et. aqua salsa non fieri potest dulcis;* aeth *sic quoque ergo et aqua dulcis non erit amara, et aqua amara et. non erit dulcis*; cop *ita fonti dulci facere aquam amaram*) Cyr$^{esai\ 107}$ .. ς (= Gb) ουδεμια πηγη αλυκον (al^{4} Thph Oec αλικον, 45. αλμυρον) και γλυκυ c. GK al pler syrP arP sl cat^{txt} Thph Oec. Praeterea ς (Gb^{OO}) praem ουτως c. c**GK al pler vv pler (sed syrP c.*) Cyr cat^{txt} Thph Oec : om c. ABC* 83. arm

13. τις (al^{9} ει τις) .. K al mu arP om | Ln εν υμιν, δειξ.

14. A 13. 56. 108. ει δε αρα | AB* ερειθειαν | τη καρδια .. al^{7} ff s vg cop syr^{utr} arm al Bed ταις -διαις | κατακαυχασθε .. A al^{14} καυχασθε (ff *quid alapamini* [ex *elevamini* ortum putavit Martian.])

15. αυτη (ff om) η σοφια .. c Did Thph η σοφ. αυτη, Epiph^{206} ἡ αὐτὴ σοφ. | αλλα c. B al ut vdtr Epiph^{206} .. ς Ln 49. αλλ c. ACG etc

16. ερειθεια (-θεία et antea -θειαν GK al mu; ς -ίθεια et -ίθειαν) .. c ερεις | A al^{4} vg^{cdd} (ap Ln) syr εκει και

17. δε (et. Epiph^{206}) .. Did γαρ | επειτα (et. Epiph) .. Did om | επιεικης (Epiph om) ευπειθης (ita et. accurate s et am *modesta suadibilis*) .. ff *et verecundiae consentiens*, vg (et. fu demid al) *modesta suadibilis bonis consentiens* (cdd^{al} *mod. bon. cons. suad.*) | καρπων .. c (** erasit?) al^{4} Did add εργων | αδιακρ. .. al aliq ευδιακρ.

ἀνυπόκριτος. 18 καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ
1 Pe 2, 11. Ro 7, 23. τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
Mt 7, 7. ὑμᾶς· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. 4 μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ
Ro 8, 7. al (*Es 52, 9.) φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστίν; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος

---

17. ἀνυποκριτ. c. ABC al^{6} ff s vg arm cop syr^{p} al Did Dam Bed .. ς (Gb^{00}) praem και c. GK al longe pl syr al cat^{txt} Thph Oec

18. δικαιοσυνης c. ABCG al pl Thph .. ς (= Gb Sz) praem της c. K al pm Oec cat^{txt}

IV. 1. ποθεν sec c. ABC al^{5} ff m (om και) cop syr^{p} arm Antioch^{23} cat^{txt} Thph Hier .. ς (= Gb † Sz) om c. GK s vg syr al Oec | εν υμιν .. A 5. post πολεμοι pon

2. φονευετε .. edd mu (ut Erasm. sec. atque et. Luth.) φθονειτε contra testes omn | Ln επιτυχειν. | ς πολεμειτε, | ουκ (A ουχ) εχετε c. ABGK h al longe pl fu tol al .. ς (= Gb Sz) add δε c. min ut vdtr pauc; item Gb′ και ουκ εχ. c. al plus^{30} ff vg cop syr^{utr} al mu Thph Oec (cat^{txt} και ο. εχ. δε)

3. δαπανησητε .. B –νησετε

4. μοιχαλιδ. c. AB 13. item (μοιχοι exprimentibus) ff (*fornicatores*) vg (*adulteri*) syr cop aeth^{utr} arm Bed .. ς praem μοιχοι και c. GK al pler syr^{p} arr sl cat^{txt} Thph Oec (:: loco identidem considerato non possum quin teneam etiamnum lectionem iam in ed. anni 1841. p. XL. a me defensam, postea vero maxime a Fritzschio explosam. Auctoritatem enim a testib. habet insignem, praesertim quum statuere non liceat interpretes veteres in cdd. suis aliud invenisse quam μοιχαλιδες quamvis pro interpretandi libertate non femininum sed masc. exprimant. Accedit quod similiter ab ipsis olim Graecis dici probatum est. Cf G. Hermanni diss. de off. interpr. p. 22. ubi est: „ὑποφάτιες mihi quidem et iidem esse videntur qui Syracusis ποταγωγίδες audiebant et ob eamdem caussam dicti genere feminino. Quod apud Aristot. Pol. 5, 11. legitur οἷον περὶ Συρακούσας αἱ ποταγωγίδες καλούμεναι - recte scriptum esse ostendit Photii adnotatio: ποταγωγίδες· φάνται ἢ μηνυταί. Nec dubitandum puto, quin illi non feminae sed viri fuerint: quare Plut. eos in Dione c. 28. τοὺς καλουμένους προσαγωγίδας vocavit. Idem in libello de curiositate p. 522. extr. - τοὺς δὲ προσ-

εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὁ κατῴκησεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει Ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

*Prov 3, 34. 1 Pe 5, 5.

1 Pe 5, 6 ss. Zach 1, 3.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νό-

---

ἀγωγίδας οἱ *Διονύσιοι τοῖς Συρακοσίοις κατέμιξαν* - Convicium autem fuisse *ποταγωγὶς* videtur" etc. Simili modo Latinorum scortum adhibitum esse Theilius notavit. Oritur vero inde quod Iacobus tali voce h. l. utitur orationi non minima gravitas, convenitque translato sensui, quem solum loco isti aptum habeo, multo magis si qui descieverunt a dei foedere omnes communiter *μοιχαλίδες* compellantur, quam si sexus ratio habetur et uterque curiose ponitur.) | ἔχθρα (sic G etc, item cop syr^{utr} al mu, item Thph^{com}) .. Ln *ἐχθρά* (ita ff vg Bed) | ος εαν c. B 5. 22. 69. cod^{wetst} al ut vdtr mu .. ς 49. ος αν c. AGK al pl Thph Oec | ουν (et. ff vg cop syr^{utr} etc) .. G al fere^{35} Oec om, hinc Gb^{0}

5. κενως .. ff om | ς (consentientibus et. Ln 49.) *λέγει· Πρὸς - ἡμῖν*; Gb Sz *λέγει; πρὸς* sed etiam *εν ημιν*; .. A al Oec (in comm *ἢ πρ. φθ.*;) *πρ. φθον*. c. *λεγει* conjg (non item G etc); hinc 104. perg *οτι επιποθ.*, 40. *επιποθ. δε* | *κατωκησεν* c. GK al pler cat^{txt} Thph Oec, item *habitat* (fu al *inhabitat*) ff vg cop syr^{utr} al ut vdtr omn Bed .. AB al aliq *κατωκισεν* (-*κεισεν* A) : ita Ln

6. G al aliq ab *χαριν* ad *χαριν* transiliunt | *ο θεος* .. al plus^{10} arm al *ο κυριος* (:: LXX *κυριος* lectione tantum non fluct)

7. *αντιστητε* c. GK al pl arP al cat^{txt} Thph Oec .. Ln add *δε* c. AB al fere^{35} ff vg cop syrP al (item teste Wtst 10. 26. *ουν*); m syr aeth^{utr} *et resistite*

8. *τω θεω* .. K om *τω* | *εγγιει* .. B *-ισει*

9. *και* (A om) *κλαυσατε* .. al^{3} syr arP Aug om | B 69. Thph *μετατραπητω*

10. *κυριου* c. ABK al^{3} Or Hesych^{hr} .. ς (Gb^{00}) praem *του* c. G al pler Thph Oec cat^{txt}

11. *αλληλων αδελφοι* (m sah ante *μη* pon; cop syr^{utr} al add *μου*) .. A 5. 13. *αδελφ. μου* (5. 13 om?) *αλλ.* | *η κρινων* (Gb') c. AB al^{9} vg cop sah syr^{utr} arm al Thph .. ς *και κρ.* c. GK ff m floriac al Oec cat^{txt}

μον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· Ro 2, 1. 14, 4. σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες Σήμερον καὶ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς Ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε

---

11. *ει .. A η | ουκ .. K* al plus[10] m floriac tol *ουκετι*

12. *και κριτης* c. AB al plus[40] ff m floriac lux vg cop sah syr et syr^{p} c.* al fere omn Did Cyr^{act} et Cyr ap Euth^{Panopl} Antioch[49] Euthal Thph ^{txt} cat^{txt} Cassiod .. ς (= Gb Sz) om c. GK al pm arP Thph^{com} Oec | A om ὁ sec | *δε* c. ABGK al fere[50] ff m floriac vg cop syr^{utr} al mu cat^{txt} Antioch Thph Bed .. ς (= Gb Sz) om c. min pm sah Oec | *ο κριν.* (Gb′) c. AB al[15] cop sah sl (exc[3·]) Thph .. ς *ος κρινεις* c. GK al pl cat ^{txt} Oec | *πλησιον* (Gb′) c. AB al plus[12] ff m floriac vg cop sah syr^{utr} al Thph .. ς *ετερον* c. GK al pl arP al? Oec cat^{txt}. Praeterea K al aliq h. l. (18. ad finem v. 11.) add *ὅτι οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ ἀλλ' ἐν θεῷ τὰ διαβήματα ἀνθρώπου κατευθύνεται* : quae eadem Euthal in elencho capitum sub num. VI. habet (:: cf ps. 36, 23.).

13. *και αυριον* c. AGK al fere[50] syrP arP sl^{ant} cat^{txt} Cyr$^{ador\ 504}$ Thph Oec .. ς^{e} (non ς Gb Sz) Ln *η αυρ.* (Gb′) c. B al mu ff vg cop sah syr al Hier | *-σομεθα, -σομεν, -σομεθα, -σομεν* c. A(sed incipit *-σωμεθα* et *-σωμεν*)B al pl ff vg syr^{utr} aeth^{utr} al (cop sah *abibimus ut agamus - mercemur - lucremur*) Cyr Hier (*proficiscemur et faciemus - ut negotiemur et lucremur*) Cassiod^{lib} Bed .. ς (item Gb Sz, non ς^{e}) *-σωμεθα, -σωμεν, -σωμεθα, -σωμεν* c. (A vide ante) GK h al plus[30] sl[5·] cat^{txt} Thph (incipit *-σομεθα*) Oec | A 13. Cyr om *εκει* | *ενα* (et. syr^{utr} al) .. Ln om c. B 36. ff vg cop sah Hier

14. *το* c. GK al pler ff (*crastinum*) vg (*quid erit in crastino*) al pl cat^{txt} Thph Oec, item Ln *τα* c. A al[4] syrP .. B om | *γαρ* (ff aeth^{pp} *autem*) .. B syrP aeth^{ro} arm om | B om *ἡ* | *υμων* .. al vv aliq Thph *ημων* | *ατμ. γαρ* (et. ff syrP al Hier) .. A vg cop om (Ln) (sah *vita vestra enim est sicut vapor;* syr *quid enim est vita nostra nisi vapor*; aeth *nonne fumus vos*) | *εστε* (*-τε* B al fere[10] syrP aeth^{utr} arP ; AK al pl Oec cat^{txt} *-ται*; hinc Gb′ *εσται*) c. ABK h al fere[50] syrP aeth^{utr} arP Oec .. ς *εστιν* c. G al mu ff vg al (vide ante) Thph Hier Bed | *η προς* .. B om *η* | *επειτ. και* c. ABK al mu ff vg aeth^{utr} Dam Bed (sed vg [et. am demid] aeth Bed *και επ.*) .. ς *επ. δε* c. min aliq sah al Thph Oec; item G 40. al plus[80] *επ. δε και*; item al[3] fu tol harl al cop syrP Hier *επειτα*

15. *θελησῃ* .. B 69. *θελη* | *ζησομεν* (Ln *θελησῃ, και ζησ. κ. ποι.*) c. AB al plus[10] ff (*si dominus voluerit et vivemus aut* [?] *faciemus*) .. ς *ζησωμεν* c. GK al pl vv pler Cyr cat^{txt} Thph Oec | *ποιησομεν* c. iisd qui *ζη-*

ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν.
17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν. Lc 12, 47.

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθαν. 5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. Ps 21, 9.

σομεν praetereaq al[7] Cyr (omisso και) item (omisso plerumque και) vv pl Hier Cassiod (vg Hier Cassiod *si dom. voluerit et si* [am om] *vixerimus, faciemus*; nec aliter cop sah syr[sch] arm al; item syr[P] servato και. At ex ista versionum ratione ut opinor non sequitur interpretes invenisse και ζησωμεν και ποιησομεν, sed debebant potius pro sensu exprimere ζησωμεν, quippe a quo ζησομεν ipso sensu non differt. Omnino correctorem prodit και ζησωμεν scriptura, eaque ipsa etiam ad sq ποιησομεν valuit.) .. ς (= Sz) -σωμεν c. GK al pl cat[txt] Thph Oec

16. αλαζονιαις c. AB*G al (nec ut vdtr pauc) :: cf Steph. Thes. .. ς Ln 49. -νειαις c. B**K al pl

17. ποιειν (A* vdtr ποιησαι) .. al[11] syr arm Hier (non Aug Bed) om

V. 1. επερχομεναις .. 5. al aliq vg al mu add υμιν, item m *divitiis vestris* (omissis o πλουτ. υμ.)

2. σεσηπεν .. 40. al[4] σεσηπται

3. A και ο αργυρ. post κατιωτ. pon (arm o αργ. υμ. και ο χρ. κατ.) | ως (A 5. 13. syr[P] praem o ιος) πυρ (13. πυρ) .. AG (υμων· ως πυρ· εθησαυρισατε, εν) al syr (om ως) Oec[com] ante haec plene distinguunt; aeth arr sl[ed] Thph post πυρ add ὅ | εθησαυρισατε .. vg (sed non fu harl tol al; nec ff qui add *et*) Bed add *vobis* (am om) *iram* (demid add *dei*), item Oec (txt, non testatur[com]) οργην | A cop syr[utr] al ημερ. εσχατ.

4. B* αφυστερημενος, G αποστερημενος | εισεληλυθαν c. A (-θεν) B .. ς -λυθασιν c. GK al certe pler

5. A 73. cop Cyr (εσπ. ante επι pon) om και | καρδιας .. 40. 73. syr σαρκας | εν ημερα (A -ραις) c. AB 13. 81. ff m vg cop (aeth[ro] om ε.

7 *Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον·* 8 *μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου*
1 The 4, 15 ss. *ἤγγικεν.* 9 *μὴ στενάζετε, ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ κριθῆτε·*
2 The 2, 1 s. *ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.* 10 *ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἳ*
2 Pe 1, 21. *ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι κυρίου.* 11 *ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου ἴδετε, ὅτι*
*Ps 102 (103), 8. *πολύσπλαγχνός ἐστιν καὶ οἰκτίρμων.*

ημ. σφ., aeth^{PP} *ut qui saginat bovem in diem mactationis*) .. ς praem ως c. GK al pler syr^{utr} al cat^{txt} Cyr$^{esai\,468}$ Thph Oec

7. *επ αυτω* (ff *patiens in ipso*, sed vg arm aeth^{utr} *patienter ferens* absq *ε. α.*) c. AB al pl Oec cat^{txt} .. GK h al plus^{40} Thph *επ αυτον*, 43. *επ αυτης* | *εως* sec c. ABGK 40. 73. 95.* 180. al plus^{20} sah syr$^{P\ txt}$ sl cat txt Thph Oec^{txt} .. ς (Gb^{00}) Ln (ex errore) add *αν* c. min pm syr$^{P\ mg}$ Oec^{com} | *προϊμον* (ita c. AB* al; cf exempla istius scripturae Steph. Thes. sub *πρωι*: ς Ln 49. *πρωϊμον* c. B**GK al pler) c.B 31. (sed praem *και τον*) vg (et. am fu harl demid etc) sah arm (aeth^{utr} *patienter ferens vespere et mane ut maturescat et fructificet ei et metatur*) .. ς praem *νετον* c. AGK al pler (73. ante *λαβῃ* pon) syr^{utr} al cat^{txt} Thph Oec; contra 9. ff cop syr$^{P\ mg}$ Antioch^{110} Cassiod praem vel add (ff post *οψιμον*) *καρπον*

8. *μακροθυμησατε* .. G al vg (et. fu tol; sed non am demid al) aeth^{utr} al add *ουν*

9. *αδελφοι* (A 13. cop sah syr al add *μου*) h. l. c. AB 5. 13. 31. 69. al ff vg syr^{P} aeth^{utr} .. ς post *κατ αλλ.* c. G al pl cop sah syr al Thph Oec .. K al^{10} cat^{txt} om | *κριθητε* c. ABGK al plus^{60} vv ut vdtr omn (vg *ut non iudicemini*, ff *ne in iudicium incidatis*) cat^{txt} Thph .. ς (= Gb Sz) *κατακριθ.* c. min ut vdtr pauc Oec | *ο κριτης* c. ABGK al fere^{60} (et. syr$^{P\ mg\ gr}$) cat^{txt} Thph Oec .. ς (= Gb Sz) om *ὁ* c. min ut vdtr pauc

10. *λαβετε* .. A *εχετε* post *μακροθυμ.* (item 40.^{mg} 73. servato *λαβετε*) | *αδελφοι* (64. om) c. AB al fere^{15} ff vg syr^{P} arm ar^{e} Chr Bed .. ς (Gb^{00}) add *μου* c. GK al pl syr cop sah al cat^{txt} Thph Oec | *αδελφ.* (*μου*) h. l. c. ABGK h al plus^{50} ff vg cop sah syr^{utr} al Chr Thph cat^{txt} Bed .. ς (= Gb Sz) post *κακοπαθ.* c. min ut vdtr pauc Oec | *τω ονοματι* c. AGK al pl Oec .. Ln praem *εν* c. B al plus^{20} (40. *επι*) Chr (*τον λογον εν τω*) Thph cat^{txt}, item *in nomine* ff vg al ut vdtr omn Bed

11. *υπομενοντας* c. GK al longe pl cop sah aeth^{utr} al Thph Oec cat^{txt} .. Gb″ Ln *-μειναντας* c. AB al^{9}, item *qui sustinuerunt* ff vg syr^{utr} Bed | *τελος* .. 27. 29. 66**^{mg} *ελεος* | *ιδετε* c. AB(sed est B** teste Maio)G al^{10} et ut vdtr pl Thph .. ς Ln *ειδετε* c. B*(teste Maio)K al pl Oec

12 *Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρα-* Mt 5, 34 ss. 23, 16.
νὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

13 *Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις, ψαλλέτω.* 14 *ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου.* 15 *καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ.* 16 *ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.* 17 *Ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο-* Io 9, 31.
παθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ 3 Rg 18, 1. Lc 4, 25.
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· 18 *καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκεν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.*

---

cat^{txt} | *πολυσπλαγχν.* c. ABGK al pl Oec cat^{txt} .. Gb' *πολυευσπλαγχν.* c. al fere^{30} Thph (legitur ista vox etiam ap Clem^{957} Ephr And^{cre} Dam al) | *εστιν* c. GK h al fere^{70} vg^{cdd} (ap Ln) ar^{P} sl^{ms} Thph cat^{txt} .. ς (Gb^{00}) Ln add *ο* (B om) *κυριος* c. AB al vix mu ff vg cop sah syr^{utr} al Oec (123.** post *οικτιρμ.* pon)

12. *τινα ορκον* .. A *ορκ. τινα* | *υπο* (al^{2} sl^{1}· *εις*) *κρισιν* c. AB 8. 13. 25. 27. 29. 36. al ut vdtr mu ff vg syr^{utr} cop sah aeth^{utr} ar^{e} Bed .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *εις υποκρισιν* c. GK al plus^{70} arm ar^{P} sl Antioch^{63} Thph Oec cat^{txt}. Ceterum convenit cum Iacobi verbis Clem$^{hom\,8,\,55.}$ *τοῖς δὲ νομίζουσιν, ὡς αἱ γραφαὶ διδάσκουσιν, ὅτι ὁ Θεὸς ὀμνύει, ἔφη Ἔστω ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, [καὶ] τὸ οὒ οὔ· τὸ γὰρ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.*

13. ς Wtst Ln al (non Gb Sz) *εν υμιν; πρ.* item *ευθ. τις; ψ.* item v. 14. *εν υμιν; πρ.* | Eus^{ps} *φαλλατω*

14. *αλειψ. αυτον* .. B ff om *αυτον* | *κυριου* c. A 38. 67. 100. 17.^{lect} 18.^{lect} sl .. ς *του κυρ.* c. GK al longe pl cat^{txt} Chr Thph Oec; 6. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, 7.^{lect} *του κυρ.* $\overline{\iota\upsilon}$ .. B plane om (:: cf Act 5, 41.)

16. *εξομολογ.* c. G al longe pl ff aeth^{utr} arr Thph Oec .. Ln add *ουν* c. ABK al^{10} vg cop sah syr^{P} cat^{txt} Bed; 107. syr sl^{1}· add *δε* | *τα παραπτ.* c. GK al longe pl cat^{txt} Thph Oec (Aug *delicta*, ff vg *peccata*) .. Ln *τας αμαρτιας* c. AB al^{7} (Eus$^{marc\,286}$ *καθὸ λέλεκται ἐν ἑτέροις Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας*). Praeterea G 69. al? ff vg cop sah syr^{utr} al Aug add *υμων*, item 5. *εαυτων* | *ενεργουμενη* .. ff *frequens*, vg *assidua* | *ευχεσθε* c. GK al fere omn cat^{txt} Thph Oec .. Ln *προσευχεσθε* c. AB 73. (al^{6} et. v. 15. *η προσευχη*)

17. B* *ηλειας* (ut solet)

18. *υετ. εδωκ.* c. BGK al fere omn syr^{P} cat^{txt} Thph Oec .. Ln *εδ. υετ.* c. A 73. ff vg cop sah syr al Bed

Mt 18, 15. 19 Ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν
1 Pe 4, 8. ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ΠΕΤΡΟΥ Α.

I.

1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, 2 κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς

---

19. αδελφοι c. G al pl sl Did^{315} Oec .. Ln add μου c. ABK h al pm vv pler cat^{txt} Thph Bed | K al επιστρεψει

20. γινωσκετω (ita et. ff s vg etc; B syr^{P} aeth -σκετε) οτι .. ff sah Ambrst Cassiod om | εκ πλανης οδου .. ff vg etc *ab errore viae*, s *ab erroris via* | ψυχην (A 73. 81. al praem την) c. BGK al longe pl ff sah sl Thph Oec.. Ln add αυτου c. A al^{8} s vg al pl Cyr$^{sopho\ 594}$ Did Ambrst Cassiod | θανατου .. B ff add αυτου

Subscriptio: B ιακωβου, A 40. 69. al ιακωβου επιστολη, Thph ιακωβου επιστ. καθολ., al επιστολη του αγιου ιακωβου, al τελος της του ιακωβου καθολικης επιστολης, al τελος της επιστ. του αγ. αποστ. ιακ. του αδελφοθεου (ita 38., 71. του αδελφου θεου) G τελος· του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολη καθολικη .. ff *explicit epistola iacobi filii zebedaei*, s *exp. epistola iacobi inc. epist. petri I.*, syr^{utr} *finita est epist. Iac. apostoli* (syr^{P} add *catholica*). Praeterea G al pm (et. K ut vdtr) Thph add στιχχ. σμβ', 40. al σλ', al σλζ'; cop μα' s. μς'. In B numerantur sectiones ϑ', in vg^{cdd} (ut am fu) capp. XX. Euthal in elencho: ἰακώβου ἐπιστολή. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων ϑ', μαρτυριῶν γ', στίχων ριβ'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφφ. β', μαρτ. μιᾶς, στίχων ρκα'.

---

* B πετρου α, AC al πετρου επιστολη α (ita Gb Sz), G al πετρ. επιστ. πρωτη, al πετρου καθολικη πρωτη επιστ., του αγ. αποστ. πετρ. επιστ. (al add καθολικη) α, G επιστ. καθολικη α του αγ. και πανευφημου αποστ. πετρου .. s *inc. epist. petri I.* .. ς^{e} πετρ. του απ. επιστ. καθ. πρωτη, ς πε. καθ. επ. πρωτη.

I. 1. B* om και (al^{2} om) βιθυνιας (s harl** *bitiniae*) .. al^{1} om ασιας (s praem και) .. syr^{utr} al και γαλ. και καππ. και ασ.

ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* Eph 1, 3. Ti 3, 5. 7.
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, 4 *εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς* 5 *τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.* Ro 8, 18.
6 *ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς,* 7 *ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον* Is 1, 2. 3.
χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 *ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλ-*

---

3. *ζῶσαν* .. 9. 46. lux demid syr^{utr} cop al Hier *ζωης*, item *vitae aeternae* tol Aug Cassiod al

4. *υμας* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ABCGK al longe pl s vg syr^{utr} al mu cat^{txt} Oec^{ed} Hier Aug Gild Bed .. ς *ημας* c. min ut vdtr pauc harl cop Thph (Oec^{ms}?) .. aeth *ημ. και υμ.*

6. c** om *εν ω* | *αγαλλιασθε* (Thph et Oec *τὸ γὰρ ἀγαλλιᾶσθε ἀντὶ μέλλοντος εἴληπται· ἢ καὶ κατὰ τὸ ἐνεστός*) .. s vg (et. demid tol al, sed non am harl) al (syr ar^{e} *gaudebitis in aeternum*) Or Fulg Bed *αγαλλιασεσθε, exultabitis* | *ει δεον* c. B Clem Thph^{1} com; (cf et. Max^{2} ap Phot^{192} *εις δεον*, sed ed. Bekk. *-αγαλλιᾶσθε – εἰ δέον ἐστὶ λυπηθέντας ἡμᾶς*) .. ς Ln add *εστιν* c. ACGK al certe pler Or Thph^{2} Oec cat txt .. syr om | G al fere^{30} *λυπηθεντας* .. 105. vg al Thph^{com1} *λυπηθηναι*

7. *δοκιμιον* (G *-μειον*) .. 23. 56. 69. *-μον* | *υμων* (Or *ημων*; al^{2} om) *τ. πιστεως* .. Clem *τ. π. υμ.*, item s (non vg) al certe pler | *πολυτιμοτερ.* c. ABC al plus^{20} (de B sic testatur Btl; Mai ed *πολυ τειμιωτερον*: *-ιω-* per err. ut vdtr) .. ς (= Gb Sz) *πολυ τιμιωτερον* (G al *-ιοτερον*) c. GK al pl Clem Or Thph Oec cat^{txt} | B *χρυσου* | *του απολλυμενου* .. vg (et. am harl lux al; non fu tol nec ut vdtr s) Aug Fulg Bed om | *δια π. δε* (68. Clem Or *και δια π.*, 40. 60. 98.^{mg} 99. 117. 1.^{lect} vg lux syr^{utr} arm aeth arr Aug al om *δε*) *δοκιμαζ.* (25. 27. 29. 68. item [qui *δε* om] 40. 98.^{mg} 99. 177. 1.^{lect} Clem Or *δεδοκιμασμενου*) .. 96. 142. 55.^{lect} om | *δοξ. κ. τιμ.* (Clem om *κ. τιμ.*) c. ABC al^{15} vg cop syr^{P} Or cat^{txt} Fulg Bed .. ς *τιμ. κ.* (GK al mu add *εις*) *δοξ.* c. GK al pl syr al Thph Oec

8. *ουκ* .. B* *ουχ* | *ιδοντες* c. BC al^{11} vg syr^{utr} aeth^{utr} arr sl Polyc (*εις ον ουκ ιδοντες πιστευετε πιστευοντες δε αγαλλ.* [sed cdd^{6} om], sed Polyc^{int} vet *quem cum non videritis nunc diligitis; in quem nunc non aspicientes creditis; credentes autem*) Ir^{int2} Fulg Bed .. ς *ειδοτες* c. AGK al pl cop Clem Thph Oec cat^{txt} | *ορωντες* .. 68. vg (et. lux, non fu harl

λιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, 11 ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας, 12 οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
Ro 12, 2. Ἰησοῦ Χριστοῦ. 14 ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συνσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,
*Lv 11, 44. 19, 2. 20, 26. Mt 5, 48 16 διότι γέγραπται ὅτι ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος. 17 καὶ εἰ

---

tol, nec s) Polyc^{int} vet Ir^{int} (Aug^{1}) add *πιστευετε*, item am Aug^{1} sed pergentes *quem cum viederitis exultabitis*; 55.^{lect} *αγαπατε|αγαλλιασθε* c. AC**GK al ut vdtr omn Polyc Clem Thph Oec cat^{txt} .. BC* (vdtr) Or-*ιατε*

9. *πιστεως* c. B 1. 45. Clem Ath^{522} Cyr Aug .. ς Ln add *υμων* c. ACGK al pler vv omn cat^{txt} Thph Oec Oros Fulg; al *ημων* (Or^{lib} om *της πι.*)

10. *εξηραυνησαν* c. AB* .. ς (Ln 49.) *εξηρευν.* c. B**CGK al ut vdtr omn (G al *εξερευν.*) | K al^{5} s Ath^{522} ex$^{edd\,2}$ Oros *εις ημας*

11. *εραυν.* (ut ubique ex testib edendum duximus) c. B* .. ς (Ln 49.) *ερευν.* c. rell ut vdtr | *εδήλου τό* .. G al^{6} ac plur Ath^{ed} et^{mss} pl Did Cyr^{hr} *ἐδηλοῦτο* | $\overline{\chi\upsilon}$ (26. *θεου*) .. B om | A al fere^{10} Did Cyr Thph *προμαρτυρουμενον*

12. *ουχ εαυτοις* .. C** *ουκ αυτοις* | *υμιν* (Gb Sz) c. ABCG al fere^{45} vg syrP aeth^{utr} arr sl$^{5.\,8.}$ cat^{txt} Vig Bed .. ς (Gb$^{'}$ 49.) *ημιν* c. K al certe mu cop syr al Thph Oec | *ανηγγελη* .. et. *απηγγ.* (al Thph), *ευηγγ.* (Oec), *αναγγελλει* (al Did) legitur | *πνευματι* c. AB 13. 73. 133. vg sl$^{5.}$ et^{ed} Cyr Did Hil Amb Vict^{vit} Bed .. ς (Gb^{0}) praem *εν* c. CGK al pl cop (syr^{utr} al *per spir. s.*) cat^{txt} Thph Oec Vig | *εις α* (et. Clem^{3} Or^{4} al Ir$^{int\,337}$ ex$^{edd\,4}$ et$^{edd\,opt}$ [alibi^{820} libere est *quem concupiscunt angeli videre*] Amb^{1}) .. vg (et. am fu harl demid) Ir$^{int\,337}$ ex$^{edd\,2}$ et edd pr Hier al *in quem* (Fulg^{1} *in quo*)

13. *της διανοιας* .. 4.* 99. om; item Polyc^{378} *διο αναζωσαμενοι τας οσφυας υμων* | *τελειως* (vg^{edd} ap Ln lux *perfecti*) .. 38. 70. 73. al mu (non G etc) syr (*excitamini perfecte et sperate*) Oec Hier cum *νηφοντ.* (B* *νεφ.*) conjg

14. *συνσχηματιζομενοι* (*συνσχ.* c. C, sed eodem modo Rom$^{12,2.}$ BDFG; ς Ln 49. *συσχ.* c. rell ut vdtr) .. B *-μεναι* (Mai^{ed} correxit *-μενα*)

16. *γεγραπται οτι* c. B 31. al? .. ς (Ln 49.) om *οτι* c. ACGK etc (:: cuius-

πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, 18 εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, 19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς 21 τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. 24 διότι πᾶσα *Es 40, 6 ss. Iac 1, 10 s.

---

modi ὁτι toties omissum a plerisq scimus; hoc vero loco eo magis vdtr propter antecedens διοτι et sq οτι) | εσεσθε (Gb′) c. ABC al[11] vg (*eritis*; am *estote* [cdd[aliq] *sitis*] atque ita vv pl) Clem Cyr cat[txt] Opt („non dixit Sancti estis, sed Sancti eritis dixit") Bed (ita et. LXX ubique lectione tantum non fluct) .. ς γενεσθε c. K al pl, item G al plus[20] Thph Oec γινεσθε | αγιος c. A*B Clem Cyr .. ς add ειμι c. CGK al ut vdtr omn vv omn (sed cop sah ειμι αγ.) Thph Oec cat[txt] (ita LXX *Lv 11, 44 et 20, 26. non 19, 2. sed lectio ubiq fluct)

17. -λημπτως c. ABC .. ς -ληπτως c. GK etc | C κρινουντα

18. αναστρ. πατροπ. (et. Or etc) .. C 31. 69. 137. arm Thph πατροπ. αναστρ.

19. τιμιω (et. Or[2] etc) .. c 31. al? praem τω. Respicit ad h. v. Thdot ap Clem[971] τιμιω και αμωμω και ασπιλω αιματι ελυτρωθημεν

20. προεγν. .. c* προσεγν. | εσχατου (Gb′) c. ABC al[8] cop syr[utr] (cdd[lat] ap Wtst) Cyr[glaph 276] cat[txt] .. ς εσχατων c. GK al pl vg sah al Thph Oec | υμας c. BCGK al longe pl vv omn cat[txt] Thph Oec .. A al[7] Max qu[60] ημας

21. πιστους c. AB 9. vg auct[vocat] .. ς πιστευοντας (al -σαντας) c. CGK al pler vv pler Thph Oec cat[txt]. Alludit ut vdtr Polyc[378] πιστευσαντες εις τον εγειραντα τον κυρ. ημων ιν χν εκ νεκρ.

22. τ. αληθειας c. ABC 13. 27. 73. vg (et. am fu demid tol lux harl) cop syr[utr] aeth[utr] arm ar[e] .. ς (Gb[00]) add δια πνευματος c. GK al pler m (*ad obaudiendum fidei per spiritum*) arp sl Thph Oec cat[txt] Gild Vig | καρδιας c. AB vg (*in fraternitatis amore simplici* [possit et. ad sqq trahi ut redditum sit ανυποκριτου pro -ιτον] *ex corde;* sed tol harl al - *simplici* [tol harl -*ices*] *ex cord. puro*) Gild .. ς praem καθαρας c. CGK al ut vdtr omn vv pler cat[txt] Thph Oec

23. AC εκ φθορας φθαρτης|μενοντος c. ABC h al[6] fu demid al cop syr[p] arm Did[259] Cyr[esai quater] Hier .. ς (= Gb Sz) add εις τον (5. om, 25.

σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

II.

Ia 1, 21. 1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, 2 ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, 3 εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος.
*Ps 34, 8. (9.) 4 πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀπο-
Eph 2, 20. δεδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡς

τους) αιωνα (25. -νας) c. GK al longe pl vg (et. am al) syr āl cattxt Thph Oec (:: cf 1, 25.)

24. ως pr c. BCGK al longe pl vg (item am** fu demid tol) cop syrP mg aethutr arr sl Did Oec Bed .. Gb0 Ln om c. A al6 am* harl syrutr Or (ex Pe? ex Esai?) cattxt Thph Zeno | αιτης c. ABCGK h al7 vg syrutr cop aethutr Or (v. ante) Did Thph cattxt Zeno Bed .. ς (= Gb Sz) ανθρωπου (Gb') c. min arr (tol *carnis*) Chr Oec (27. om plane) | αιτου c. CGK al longe pl vg (et. fu harl demid tol) cop aethutr arr Oecms cattxt .. Gb00 Ln om c. AB al9 am al syrutr arm Or (vide ante) Did Thph Oeced Bed (:: LXXed consentiente A sic : πασα σαρξ χορτος, και πασα δοξα ανθρωπου ως ανθος χορτου· εξηρανθη ο χορτος και το ανθος εξεπεσε, το δε ρημ. του θεου ημων μενει εις τον αιωνα.)

25. κυριου (Or praem του) .. syr aethutr Did Thph του θεου | A om το ρημ. (το ρη. om et. Thphtxt) το

II. 1. υποκρισεις (B syr cop arP Ruf Aug -σιν, Clem την -σιν, item aeth utr sed habet et h. l. et in sqq infinitivum) κ. φθονους (syr cop al Clem Ruf Aug -νον, G -νου, B φονους) κ. πασας (G πασης, A syr aeth utr Clem Ruf Aug Gild om) καταλ. (G -λιᾶς, syr cop al Clem Ruf al -λιαν)

2. A al (Clem fluctuante lectione) αρτιγεννητα | αδολον (Clem om) .. al6 am tol al arm syrutr al Or1 Aug al praem και | εις σωτηρ. c. ABCK al plus50 vv pler Clem Cyr Dam Thphtxt cattxt Aug Ruf al mu .. ς (= Gb Sz) om c. G al mu arP Thphcom (vdtr; addit enim εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χν) Oec

3. ειπερ c. CGK al ut vdtr omn vg (*si tamen*) item cop syrP al Thph Oec cattxt Bed .. Ln ει c. AB syr Clem | χρηστος .. GK 40. al fere30 Clem Naz Procop Thphtxt χριστος (χς ut G)

4. υπο (B υπ) .. C al2 απο

λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικός, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσιν δέ, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· 10 οἳ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς

Ro 12, 1. *Es 28, 16. Ro 9, 33. *Ps 118, 22. Mt 21, 42. *Es 8, 14. Ro 8, 33. *Ex 19, 6. *Es 43, 20 s. *Hos 2, 23. Ro 9, 25 s. Ia 4, 1. Ro 7, 23.

---

5. *οικοδομ.* c. AB*GK al longe pl vv pl Clem (in cat Niceph^{2,697}) Or^{5} Thph Oec .. A**C al plus^{15} vg Cyr$^{adof\,330}$ et$^{glaph\,331.427}$ Procop (ap Niceph^{2,24}) cat^{txt} Bed *εποικοδομ.* | *ιερατευμα* c. GK al longe pl vg (et. am fu demid) syr^{P} (syr *et sacerdotes s.*) sl Clem (ap Niceph) Or^{1} lib Thph Oec Bed .. Ln praem *εις* c. ABC al fere^{13} tol cop aeth^{utr} arm arp Or^{3} Eus^{ps} Cyr Procop cat^{txt} Hil Aug al (sed arP Procop Tich Fulg^{2} Hier^{3} etiam *εις οικον πνευματικον*) | *θεω* c. ABC al .. ς praem *τω* c. GK al pl Clem (ap Niceph) Or Thph Oec cat^{txt}

6. *διοτι* c. ABCGK h al fere^{70} vg (*propter quod*) cop syr^{utr} al (certe enim hae vv non exprim *και* additum; aeth^{utr} *quia ita*) cat^{txt} Thph Aug Bed .. ς (= Gb Sz) *διο και* c. min ut vdtr pauc (nulla versio) Oec .. al^{2} *διο* | *εν γραφ.* c. AB 38. 73. .. ς *εν τη γρ.* c. GK al pl cat^{txt} Thph Oec .. Ln *η γραφη* c. C al fere^{15} vg pp^{lat} | *ακρογων. εκλεκτ.* c. AGK etc .. BC (item Barn^{10} alludens) *εκλεκτ. ακρογων.* (syr *εκλ. εντ. ακρογ.*, Oec^{com} *ακρ. εντ. εκλ.*) :: ut LXX (*λιθον πολυτελη εκλεκτ. ακρογ. εντ.*)

7. *απειθουσιν* c. AGK al pler cat^{txt} Thph Oec .. BC al^{2} *απιστουσιν* | *λιθον* c. C**(vdtr)GK al longe pl cat^{txt} Thph .. Ln *λιθος* c. ABC* (vdtr) al^{7} Oec

8. *οι* .. C* al^{9} syr^{P} *οσοι* (et. ̈η, η̈ *καί*, ἅ legitur) | *απειθουντες* .. B *απιστουντες* | *εις ο και ετεθησαν* .. 57.** 69. 137. *εις ην παρεσκευασαν εαυτους ταξιν και ετεθησαν*, quemadmodum et. ap Thph et Oec in comm legitur

10. C *ηλεηθεντες*

11. *ως παρ. κ. παρεπιδ.*: haec ς Gb Sz 49. cum *παρακαλω* conjg | *απεχεσθαι* c. BK al pl ut vdtr vg arP Clem Thph Oec cat^{txt} Gelas Bed. (Praeterea Ln [ex errore de c] add *υμας* c. vg al et pp^{lat}; al vero pauc vv aliq Thph add *υμας* post *παρακ.* vel ante *απεχ.*) .. 49. *απεχεσθε* c. ACG al^{20} ac plur syr^{utr} cop aeth^{utr} Did Cyr^{2} Zeno Leo | *των*

ψυχῆς, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν,
3, 16. ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων
3, 2. ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
Ro 13, 1 ss. 13 Ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον,
εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπο-
μένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι
οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν
Ga 5, 13. ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπι-
κάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι.
17 πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε,
Eph 6, 5. Col 3, 22. τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ
τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς
σκολιοῖς. 19 τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις

.. c* 27. Did praem απο (vg *abstinere vos a carnalib.* etc, item pp^{lat}. Ceterum alludit ad h. v. ut vdtr Polyc^{383} *οτι πασα επιθυμια κατα του πνευματος στρατευεται.*

12. *την αν. υμων* (Cyp om) *εν τ. εθν. εχοντ.* (B om) *καλην* : ita et. vg, sed vv pl*libere* .. GK al pm Clem^{1} Oec Polyc^{int} (^{388} *conservationem vestram irreprehensibilem habentes in gentibus*) Cyp *εχοντες* (38. *-ντας*) *καλην* (Clem Polyc ante *εχ.*, Cyp post *εθν.*) *εν τοις εθν.* .. 69. 137. *παρακαλω δε και τουτο, την ε. τ. εθν. υμων αναστρ. εχειν καλ.* | G al fere^{25} Clem^{cdd} cat^{txt} *καταλαλωσιν* | *εποπτευοντες* c. BC al^{6} cat^{txt} Thph Oec (vg *considerantes*, Cyp *aspicientes*) .. ς *-σαντες* c. AGK al longe pl | *καλων* .. 59.** 69. 137. cop arm al Cyp add *υμων*

13. *ουν* c. GK al longe pl vg (non am fu al) syr^{P} (syr *και υποτ.*) ar^{P} cat txt Thph Oec Bed .. Gb^{00} Ln om c. ABC al^{3} vv pm Did Amb Cassiod | c al cop sah syr^{P} Did *κτισ. ανθρ.* Pro *κτισει* m harl tol Amb^{cdd} pler_ Cassiod habent *ordinationi*

14. *εκδικησιν* c. ABGK h al pl m vg al pm Bed .. ς (= Gb Sz) add *μεν* c. c*(vdtr) al mu syr^{P} c.* sl^{ed} Thph Oec cat^{txt}

15. *αγαθοποιουντας* (c *-τες*) .. c al^{5} Thph add *υμας* | GK al mu *φιμουν* | *αγνωσιαν* .. 96. 142. Clem *εργασιαν*

16. Ln ante *ως* plene, exeunte versu non dist | *θε. δουλ.* c. BCK 5. 22. 68. 73. 55.^{lect} al ut vdtr arm .. ς Ln *δουλ. θε.* c. AG al longe pl m vg al pl cat^{txt} Thph Oec

17. GK h 40. al fere^{40} *αγαπησατε* (73. postea *τ. βασ. τιμησατε*)

18. *υποτασσομενοι* .. 57.** 69. 137. add *ητε* (et. vg^{ed} et^{cdd} aliq al mu *estote*), quemadmodum Thph et Oec notant: *προσυπακουστέον τὸ ἦτε, ἵν' ᾖ οὕτως Οἱ οἰκ. ἦτε ὑποτασσόμενοι. Ὁμοίως καὶ ἐν τῷ Αἱ γυναῖκες.* | B*C *επιεικεσι αλλα*, cuiusmodi aliquoties.

19. *χαρις* .. c al mu m syr syr^{P} c.* al cat^{txt} Eph Anton^{118} Dam Thph

λύπας πάσχων ἀδίκως. 20 ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε· τοῦτο γὰρ χάρις παρὰ θεῷ. 21 Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως, 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε· 25 ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

3, 18. 4, 1. Io 13, 15. Es 53, 9. Es 53, 4 ss. Col 1, 22. 5. 2.

---

add *παρα τω* (al cat Anton[118] om) *θεω* (et. *θεου* additur) | *θεου* .. c al mu syr[utr] al Anton et Max[72] et[118] Thph cat[txt] *αγαθην*, item A* al ad *θεου* add *αγαθην*

20. *υπομενειτε* sec .. c om; al[4] m vg al *-μενετε* (idem antea al plus[15] Anton et Max m vg al) | *γαρ* sec c. AB al[12] sl[5]· Thph Oec Tert .. ς om c. CGK al pl m vg al pl cat[txt] | *θεω* .. A al mu cat[txt] Thph *τω θε.*

21. *γαρ* .. al mu sl[ed] add *και*, Tert *και* sine *γαρ* | *οτι και* .. A vg[cl.d] (ap Ln) syr[p] al om *και* | *επαθεν* (et. Thph Oec Tert Cyp al mu) .. al[10] syr arm ar[e] cat[txt] Eph Dam Amb Fulg *απεθανεν* | *υπερ* .. A *περι* | *ημων υμιν* (item Sz; Gb″) c. GK al plus[30] vg (et. fu* al) sl[5]· Cyr[act] Dam Thph cat[txt] Cyp Tert Fulg Bed .. ς[e] (item Gb) Ln *υμων υμιν* c. ABC al mu am fu** demid tol harl sah syr[p] aeth[utr] al Oec Amb al .. ς (Gb′) *ημων ημιν* c. al mu cop syr arr sl[ed] Ephr Aug (:: nil probabilius quam *ημιν υμιν* in caussa fuisse cur bis ab aliis *υμιν*, ab aliis *ημιν* scriberetur. Quod tota oratio ad lectores incitandos instituta est, id emendatori magis *υμιν* quam *ημιν* commendabat.)

22. Habet versum et. Polyc[386] Or etc | *ευρεθη* .. K *ηυρεθη*

23. *δε* (et. Cyr[ioh 514] et[571] al Ir[int] Cyp al) .. C *τε* | *τω κριν. δικαιως* (Promiss *iudicanti se iuste*, harl* *iudicante iuste*) .. vg (et. harl**) Cyp[2] Fulg *iudicanti* (harl** *-te*) *se* (am Cyp[1] *se iud.*, Fulg[ed] om *se*) *iniuste* (item 1.[lect] *τ. κριν. σε αδικως*)

24. *ημων* (et. Amb Fulg Promiss al) .. B *υμων* | *αμαρτιαις* .. A aeth add *ημων* | *ζησωμεν* .. C *συνζησ.* | *ου* (a nemine omittitur) *τ. μωλ. αυτου* c. G 40. al pl Thph Oec .. ABCK h al[25] cat[txt] om *αυτου* (*οὗ - αὐτοῦ* emendatori deberi incredibile est; nec magis credibile *αὐτοῦ* ex LXX inlatum esse servato inepte *οὗ*. Similes vero emendationes manifestae per evangelia saepe plus etiam a testibus antiquiss. auctoritatis habent.): ita Ln, Gb[0]

25. B om *ητε γαρ* | *πλανωμενοι* c. AB 5. 40. item (*sicut oves errabatis*)

III.

Eph 5, 22. Col 3, 18. 1 Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ
1 Ti 2, 9 s. ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 ἀλλ'
Eph 3, 16. ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. 5 οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 ὡς Σάρρα ὑπήκου-
*Gn 18, 12. σεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα; ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες

---

tol harl Fulg .. ς -μενα c. cgk al pler Thph Oec cat^{txt} (vg etc *eratis enim sicut oves errantes*) | b αλλα | c επεστρεψατε | g al mu ψυχ. ημων

III. 1. αἱ (al pauc vg [et. am al; sed non fu al] cop syr^{utr} al praem και) c. cgk al ut vdtr omn cat^{txt} Thph Oec .. Ln om c. ab | και (b al^{3} arm cop al Ps-Ath$^{lat\,647}$ Fulg al om) ει (h 23. om) τινες c. ag al pl vg al Clem cat^{txt} Aug Bed .. ck al mu ει και τινες, al vv aliq Thph Oec Cassiod και οιτινες, 38. οιτινες (m *ex quibus si qui*) | κερδηθησονται (Gb') c. abcgk al fere^{30} Clem (sed ως pro ινα) Thph Oec .. ς -σωνται c. min pm cat^{txt}

3. εμπλοκης (c ενπλ.) .. al^{3} Clem$^{cdd\,2}$ Oec^{ed} εκ πλοκης | τριχων c. a bg al ut vdtr omn vv pl (et. m *capillor. inplicatus*) cat^{txt} Thph Oec Aug Amb^{3} al mu .. Ln om c. c arm (vg Ps-Ath^{lat} *capillatura* pro εμπ. τρ.) Clem (Cyp *sit in muliere non exterior ornamenti aut auri aut vestis cultus* etc) (:: solet εμπλοκη eundem in sensum et. absque τριχων dici, ut Clem^{233} κρωβύλον, ὃ ἐμπλοκῆς ἐστὶν εἶδος, ἀνεδοῦντο χρυσοῦν. Similiter ἐν πλέγμασιν legitur 1 Tim 2.) | Ln η περιθ. c. c m vg syr Ps-Ath^{lat} Cyp Fulg Vig al

4. πρα. (πραεως c. bgk al mu; ς Ln 49. -εος c. ac al pl) κ. ησυχ. c. a cgk al ut vdtr omn syr^{p} al Clem Did^{152} Thph Oec cat^{txt} Hier .. b m (*mansueti et modesti*) vg cop Ps-Ath^{lat} Aug Amb al ησυχ. κ. πρα. (Ln) | του θεου .. k al^{15} fere om του

5. εις c. abc al^{6} Dam Thph cat^{txt} .. ς επι c. gk al longe pl Oec | θεον c. abcgk al mu Dam Thph .. ς praem τον c. min pl Oec cat^{txt}

6. υπηκουσεν c. acgk al fere omn am syr^{p} Thph Oec cat^{txt} .. Ln -κουεν c. b (teste Btl, invito Mai) 31. m vg syr aeth^{utr} ar^{p} Aug^{2} Fulg | k al Thph εγεννηθητε | g φοβουμενοι | g πτωησιν, al πτωσιν

7. b om Οι

ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυ- Eph 5, 25. 1 Co 7, 3.
ναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔ- Ro 12, 17.
σπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ
λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο
ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγα- *Ps 33 (34), 12–16.
πᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ
καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ Heb 12, 14.
ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν, 12 ὅτι

---

7. AG al mu γυναικιω | συνκηλρονομοις (συνκλ. c. AB*C al; ς Ln 49. συγκλ. c. B**G al pl) c. (Gb′) B (teste Maio Bchium errasse significante) al mu (notantur 7. 8. 26. 31. 61. 66.** 68.) m vg syr aeth arm arr (cop?) Thph Oec Aug Amb Cassiod Bed .. ς Ln -νομοι c. ACGK h al fere[55] syrP (*ut etiam una heredes sitis*) sl[5] et[ed] (hinc non omn cdd vdtr) cat[txt] Hier | χαριτος .. AC** al Hier (*multiplicis – quod significantius Graece dicitur ποικίλης i. e. variae*) praem ποικιλης, al[2] (pergentes και ζω.) syrP idem add, cop post ζω. add | ζωης .. al fere[30] Thph[com] Oec[com] ζωσης | εκκοπτ. c. C**(*latet)GK al sat mu syrP (*ut non intercidantur preces vestrae;* syr vide post) al cat[txt] et[com] (in schol[100] et[103] est *εγκ.* Adscribuntur eadem verba et. Severo[ant]) Thph[2] (addit *τίνα γὰρ ἐκκοπὴν φέρει προσευχῆς ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα αὐτοῦ αὐστηρία;*) Oec[2] (sed eadem c. Thph addens habet *ἐγκοπήν*) .. AB h al fere[45] (m vg cop al Hier al *ut ne impediantur*) εγκοπτεσθαι (Gb Sz Ln) | B ταις προσευχαις (syr *impingatis in oratt. vestris*)

8. ομοφρονες .. GK h al add εσεσθε s. -θαι (ita G) | C συνπαθεις | ταπεινοφρ. c. ABC al pl am demid al cop syr[utr] al Clem Antioch[79. 92] .. ς (= Gb Sz) φιλοφρονες c. K al cat[txt] .. G al mu vg[ed] et[cdd aliq] sl Thph Oec φιλοφρ. ταπεινοφρ.

9. μη αποδιδ. usq λοιδοριας .. eadem Polyc[378] habet addens ἢ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρας | οτι c. ABCK h al[6] vg cop syr[utr] al Antioch Dam Fulg Bed (m *ut benedictionem hereditate possideatis*) .. ς (Gb[00]) praem ειδοτες c. G al pl syrP mg arr sl Thph Oec cat[txt]

10. αγαπαν usq ιδειν ημερ. (C 38. 137. syr[utr] al ημ. ιδ.) .. 22. 60. tol (*diligere et cupit videre* etc) Hesych[cat] (certe alludens his *οἱ γὰρ πολλοὶ – οὐδὲ ἰδεῖν ἀγαπῶσιν ἡμέρας ἀγαθὰς* etc :: cf LXX.) Cassiod και αγαπων ημ. ιδειν | γλωσσαν c. ABC al[4] .. ς (Gb[00]) add αυτου c. GK al pler vg cop syr[utr] al cat[txt] etc | χειλη (C* praem τα) c. ABCK al[8] fu syrP .. ς (Gb[00]) add αυτου c. G al longe pl vv pl cat[txt] etc

11. δε c. ABC* al fu am** tol harl syrP (aeth arP και εκκλ.) .. ς om c. C**GK al pler vg (et. am* fu al) cop syr al cat[txt] Thph Oec :: ut LXX lectione non fluct | ς (non ς[e] Gb Sz) om αγαθον, ζητησατω ex errore ut vdtr

ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

13 *Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γένη-*
2, 20. 4, 14. *σθε;* 14 *ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ*
Es 8, 12 s. *φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε,* 15 *κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου,* 16 *συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν,*
2, 12. *ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν*
2, 20. *ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν.* 17 *κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας.*
2, 21. 4, 1. 18 *ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ*
1 Ti 3, 16. *ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ ζωο-*

---

12. *οφθαλμοι* c. ABC*GK h al fere[45] Thph .. ς (= Gb[00] Sz) praem οι c. c** al pm Oec cat[txt] | *δεησιν* .. c praem *την*

13. *εαν* .. B 3. 101. al ut vdtr *ει* | *μιμηται* c. GK al pl Oec cat[txt] .. Gb'' Ln ζηλωται (:: cf Tit 2, 14) c. ABC al[18] Clem[lib] Dam Thph (vg *aemulatores*, item vv pl; tol *sectatores*, harl *factores*) | B *γενοισθε*

14. *αλλ ει* .. A al[5] *ει δε* | G al *πασχητε*, al *-χετε*, Clem *-χομεν* | *μηδε* (137. *και ου μη*) *ταραχθ.* c. ACK al fere omn vv omn Clem Thph Oec cat[txt] .. BG 43. om

15. *τον χν* (Gb') c. ABC 7. 13. 33.[mg] 69. 137. (item 1.[lect] *ιν χν ημων*) vg syr[utr] cop sah arm ar[e] Clem Fulg Bed (item Hier *Iesum Chr.*) .. aeth Promiss om .. ς *τον θεον* c. GK al longe pl arP sl cat[txt] Thph Oec | *δε* sec c. A(A 123. syr arm om *αει*)GK al longe pl arP sl (syr[utr] aeth *et estote parati*) Clem Thph Oec .. Gb[00] Ln om c. BC al[11] vg cop arm Or[3] cat[txt] Bed | *αιτουντι* : et. Clem Or[3] Chr[aliq] al; Eus[praep 1, 3 et 5] Eunom[149 lib] *επερωτωντι*, A Cyr cat[txt] *απαιτουντι* (et. Did[cat] alludens) | *αλλα* c. ABC al[11] vg cop syrP arm (aeth *και*) Clem Dam Thph .. ς om c. GK al pl m syr al cat[txt] Oec Bed

16. *καταλαλεισθε* c. B 69. 137. syrP (*ut in eo quod dicitur contra vos*, sed vide post) Clem, item certe om *ως κακοποι.* m vg (et. am demid al) arm .. ς Ln *καταλαλωσιν* (Gb' Ln *-λουσιν* c. ACK al plus[20]) *υμων ως κακοποιων* c. ACGK al pler fu tol harl syr (syrP *ως κακοπ.* add c.*) cop al cat[txt] Thph Oec Bed | *την αγαθην* (38. 93. *τη αγαθη*) *ε. χ. αναστροφην* (iidem *-φη*) .. c 22. 137. *την* (137. *τη*) *εν χ. αγνην* (22. *αγαθην*, 137. *-θη*) *αναστρ.* (137. *-φη*)

17. *κρειττον* : sic ABCG etc, non *-σσον* | *θελοι* c. ABCGK h al[60] Clem Thph Oec cat[txt] .. ς (= Gb Sz) *-λει* (Gb') c. min non mu | c *κακοποιουντες*

18. *περι* .. al[9] Did Oec[ed] *υπερ* | *αμαρτιων* (al[3] *ημων*, Did[1] *αμαρτωλων*) .. Ln[ed min] add *ημων* c. c** (vdtr) al[3] vg [non am tol al] syr al Cyp

ποιηθεὶς δὲ πνεύματι, 19 *ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν* Eph 4, 9. 21, 6.
πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 *ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ* Mt 24, 37 ss.
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς
ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. 21 *ὃ* Gn 7, 13.
καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις
ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀνα-
στάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 *ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, πορευθεὶς* Eph 1, 20. Heb 12, 2.
εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνά-
μεων.

Aug Bed .. AC*(vdtr)G al mu cop syrP al cattxt Did1 al add *υπερ ημων* (C*G etc) vel *υπ. υμων* (A etc) | *επαθεν* c. BGK al longe pl arP sl cat txt Thphcom Oec Aug1 .. Gb' Ln *απεθανεν* c. AC al10 vg cop syrutr al Cyract Did2 Sev (cf catox 71) Thphtxt Cyp Aug1 | *υμας* c. B al10 syr utr arm .. ς Ln 49. *ημας* c. ACGK al pl vg cop syrP mg al Thph Oec cattxt Cyp al (:: cf ad v. 21. ubi quod legendum est, ad istum etiam locum valere vdtr) | *τω* (C om) *θεω* .. B om .. 61. *τω πατρι* | *πνευ-*
ματι c. ABCGK h al longe pl Or Did Cyract Epiph 75. 2, 49. 97. Thph cat txt .. ς (= Gb Sz) *τω πν.* c. min Epiph 448. 1026 Oec. Ceterum pro *mortificatus* et *vivificatus* (ut fu al mu et vged) habent am (sed *vivificatos* est am**) demid al Fulg Bed (sed addit „in alia translatione" *-tus* et *-tus*) *mortificatos* et *vivificatos*

19. *εν φυλακη* : et. Or2 et Orint 3, 922. Ath1 Epiph1092 al .. C al2 vv mu Ath755 Aug Ruf add *κατακεκλεισμενοις* | *πνευμασιν* .. 137. (item schol ut vdtr) *πνευματι* .. codlat (i. e. corb. nr. 2. ap Sab.) Cassiod Bed *spiritu veniens* (item cdd ap Bed *in quo et iis qui in carcere erant spiritu veniens praedicavit*), vgcdd aliq *spiritaliter* (demid *spiritalibus*), Cyr (teste Gb) *πατρασιν* (sed Cyrschol *πνευμασιν*)

20. *απεξεδεχ.* c. ABCGK h al fere 70 vv pler Or Cyr Thph cattxt pplat omn .. al mu arP *απαξ εδεχετο* .. ς (= Gb Sz) *απαξ εξεδεχετο* sine cd? (sed ita et. Or1 ed Oectxt ed). Videtur ex coniectura Erasmi fluxisse, qui sic edidit inde ab ed. 2. | *ολιγοι* c. AB al6 vg cop Or et Orint 3, 922 Cyp Aug Vig Fulg Bed .. ς *-γαι* c. CGK al longe pl syrP al cattxt Thph Oec

21. *ὅ* (et. ς Gb Sz) c. ABCGK h al50 ac plur vg Did276 Cyrglaph 36 etesal18 Dam Thph Oec cattxt Cyp al mu .. ςe *ᾧ* c. min ut vdtr perpauc (42. *ὅν*) | *και υμας* c. AB al mu vg syrutr arm Did276 Cyp Augsaepe Fulg Vig Bed .. ς κ. *ημας* c. CGK al pl cop aeth arr sl Thph Oec cattxt. Praeterea K al plus40 sl (non vg syrP ; sed vv mu libere) Oec cattxt post *ο αντιτ. νιν* (al arm om) pon, item 1. al Thph post *σωζει* | *δι'* .. A *δια*

22. *του θεου* (et. Did Cyrhr al) .. B om *του*. Praeterea vg (et. am harl demid tol al; sed non fu al) Aug Fulg Cassiod Bed (non Ruf) add *deglutiens mortem ut vitae aeternae heredes efficeremur* (demid *-ciamur*). Eadem armmg in edd Amst. et Const. post *πορ. ε. ουρ.*

IV.

3, 18. 2, 21. 24. 1 *Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν*
Ro 6, 6 s. *ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας,* 2 *εἰς τὸ μη-*
κέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν
σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 *ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ*
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολα-
τρείαις, 4 *ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν*
τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, 5 *οἳ ἀποδώσουσιν λόγον*
τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. 6 *εἰς τοῦτο γὰρ καὶ*
3, 19. *νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί,*
ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
Ia 5, 8. 7 *Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε*
Ia 5, 20. *εἰς τὰς προσευχάς,* 8 *πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην*

IV. 1. *παθοντος* c. BC al[3] vg sah Ath[1] (i. e.[460] in cdd[2]) Thdrt[4, 276] Oec com Aug[3] Amb Fulg Bed .. ς (Gb[0]) add *υπερ ημων* (al Thph Oec[txt ed] *υμων*) c. AGK al pler cop syr[utr] al Did[357] Epiph[765. 1026] Ath[3] Thdrt[4, 213] [Ps-] Ath[2, 1] al Hier Aug[1] (etiam varie transponitur) | *σαρκι* sec (Gb″) c. ABCG al[30] ac plur ut vdtr am al Thph Aug[1] .. ς (49.) praem *εν* (ita priore loco ut vdtr cd[gr] nullus) c. K al pm (sed pler e silentio) vg al (sed vg al fere omn et. antea *εν σαρκι*) cat[txt] Oec Hier Aug[1] (sed pp[lat] et. antea modo *in carne* modo *per carnem* modo *carne* habent) | *αμαρτιας* (al[5] praem *απο*) .. B vg syr aeth[utr] ar[e] *αμαρτιαις*

3. *αρκ. γαρ* c. AB al[5] vg syr[utr] arm Clem Aug[2] .. ς (Gb[0]) add *ημιν* c. CGK al pl sl Oec cat[txt] Hier, item al[15] cop al Thph Aug[1] add *υμιν* | *χρονος* c. ABC al[9] vg cop syr[utr] arm aeth ar[e] Clem Aug Hier Cassiod .. ς (Gb[00]) add *του βιου* c. GK al longe pl arP sl cat[txt] Thph Oec (et. varie transp) | *βουλημα* (Gb″) c. ABC al[8] Clem Thph-cat[txt] .. ς *θελημα* c. GK al longe pl Oec | *κατειργασθαι* c. ABC (*κατειργασασθαι*, sed *ασ* vdtr erasum) al[6] Clem (sic) Thph (sed[ed] *κατειργασασθε*) .. ς *κατεργασασθαι* c. G (*-σθε*) K al pler cat[txt] Oec | B* *οινοφλυγιοις* | C *αθεμιταις*

4. C 27. 29. arm *και βλασφημουσιν* (aeth[ro] *et ii qui blaspheman*t[5] *reddere debent rationem*; aeth[PP] *et ecce homines ex iis demirabuntur vos et blasphemabunt super vobis si vos videbunt esse participes cum iis illius operis iam dudum*: [5] *illi igitur rationem reddere debent* etc)

5. *εχοντι κριναι* .. B (item C* vdtr) 69. 137. *κρινοντι*

7. *τας προσευχας* c. GK al pler (Polyc[385] alludens *νήφοντες εἰς τὰς προσευχάς*) cat[txt] Thph Oec .. Ln 49. om *τας* c. AB 5. 137. (13. *προσ-*

ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξε- (*Prov 10, 12.)
νοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χά- Hebr 13, 2. Phil 2, 14.
ρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης
χάριτος θεοῦ· 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς Ro 12, 6.
ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας Col 3, 17.
τῶν αἰώνων· ἀμήν. 5, 11.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πει-
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, 13 ἀλλὰ καθὸ
κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ Ro 8, 17. 2 Co 1, 7.
ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδί- 3, 14. Mt 5, 10.
ζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ

ευχην) :: at articulus non intellecta ea quam habet vi omittendus vdbatur. Similiter alius εις προσευχην scribendum duxit. Ab emendatore vero alienum erat additamentum.

8. δε c. GK al ut vdtr fere omn m vg (et. fu demid al) cop sah syrP al (aeth^{utr} και - δε, syr και -) Thph Oec cat^{txt} Bed .. A(vdtr)B 13. am tol harl arm Aug om | αγαπη c. ABGK al fere^{20} Clem$^{ro\,96}$ Clem^{5} Chr^{2} Euthal Oec cat^{txt} .. ς^{e} (item Sz, non ς; Gb^{00}) praem ἡ c. min mu Thph | καλυπτει (Gb″) c. ABK al plus^{40} vg cop syr (certe syr^{sch}) arm sl Clem$^{ro\,96}$ Clem^{4} Cyr Chr^{2} Euthal Antioch Dam Thph cat^{txt} Tert al pm (m *cooperuit*, cf et. sah) .. ς -ψει c. G al mu syrP arr aeth Oec

9. γογγυσμου (Gb′) c. AB al fere^{20} m vg syr^{utr} arr Cyr Thph Fulg^{2} .. ς -μων c. GK al pl (nulla versio ut vdtr) cat^{txt} Oec (:: cf Phil 2, 14. ubi nullus cd^{gr} -μου atque etiam vv pl -μων)

10. καθως .. G εν ω, 137. al καθ ο

11. ει τις bis .. A η τις (G 68. fu* om ει usq θεου) | ης (G h al plus^{25} sl^{5} ως) χορ. ο θεος .. 69. 137. χορηγιαν | δοξ. ο θεος .. 69. 137. syrP o θε. δοξ. | εστιν .. A 13. 24. 73. arm al om | των αιωνων .. 69. 137. al^{6} am al syrP arm om (fu al om αμην)

12. τη εν υμιν .. h al^{5} praem επι | πυρωσει .. 3.* πωρωσει

13. καθο c. ABGK al plus^{40} Clem Did^{99} Thph Oec cat^{txt} .. ς^{e} (non ς Gb Sz) καθως c. min ut vdtr pauc | B (solo Btl teste, non Maio) Oec^{ed} om του | χαρητε .. G χαρειτε

14. ει .. 69. 137. αλλ ει και, syr^{utr} και ει | της δοξης c. BGK al pl am lux al (vide post) syr Clem Cyr Oec Tert Fulg .. Gb† Sz Ln add και δυναμεως (18. add αυτου) c. A al plus^{25} vv pl (sed varie diff: ita syrP *quia nomen et spiritus gloriae et virtutis dei*; sah *quia spiritus gloriae et virtutis dei*; ar^{e} *quia laus et gloria et virtus et spiritus dei*; aeth *quia τὸ gloriae eius et virtutis domini in spir. sa.*, vg^{ed} *quoniam quod est honoris gloriae et virtutis dei et qui est eius spiritus*, quibus ex verbis am lux al haec tantum habent *quon. gloriae* [lux *gloria?*] *dei spiritus*) Ath^{538}

2, 20. θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω
ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος· 16 εἰ δὲ
ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνό-
ματι τούτῳ. 17 ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου
τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων
Prov 11, 31. τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ δὲ
ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες
3, 17. κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ὡς πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς
ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

Did[293] (sed om και το τ. θεου) Thph cat[txt] Cyp[bis] (*quia maiestatis et virtutis domini nomen*) Cassiod | αναπαυεται (A al[3] επαναπ.) c. ABGK al certe pm Clem Thph Oec (vg Cyp Tert Fulg *requiescit*) .. al fere[40] Ath Cyr Did Eph Antioch αναπεπαυται (:: cf 2 Co 7, 13. ubi αναπεπ. non variat) | ς (Gb[00]) add in fine κατα μεν αυτους βλασφημειται, κατα δε υμας δοξαζεται (60. om κα. με. α. βλασφ., 95.* om κα. δε υμ. δοξ.) c. GK al pl am (*ab aliis blasphematus, a vobis autem honorificatus*) harl tol sah syrP c.* arP sl Thph Oec Cyp (- *secundum nos autem* -) .. om c. AB al fere[20] vg (et. fu demid al) syr (syrP vide ante) cop aeth[utr] arm ar[e] Tert Amb Bed (item Clem vdtr qui vv. 12. 13. 14. citat usq αναπαυεται)

15. η κακοποιος (Cyp Tert *maleficus;* vg Aug Promiss *maledicus*; 69. 137. al aliq κακουργος) .. h om | Syr Cyr[ioh 903] Promiss om η ως αλλοτρ. | αλλοτριοεπισκ. c. GK al pler Thph Oec cat[txt] (Cyp *curas alienas agens*, Tert *alieni speculator*, vg *alienorum adpetitor*) .. A 31. 40. αλλοτριος (40. -ίως) επισκ. .. Ln αλλοτριεπισκ. c. B (:: vdtr elegantiae caussa eiectum o. Legitur eadem vox ap Dion[areo] ep. 8. p. 783. et ap Germ[const] in Cotel. Monum. 2, 481.)

16. ονοματι (Gb″) c. AB al[12] vv pler Cyr[ioh 903] Eph Oec Tert Aug Promiss .. ς μερει c. GK al pl arP sl eat[txt] Thph

17. A om ὁ | κρίμα : cf ad Mc 12, 40. (G h. l. κρῖμα) | αφ .. B απο (v. 14. εφ A habet ex emendatione; A* επι?) | ημων c. A*BGK al longe pl vv pler Oec[txt] cat[txt] Aug Fulg Hier Bed .. A** al[8] aeth[ro] sl Thph Oec[com] υμων

18. ο δε c. B* 137. al ut vdtr syrP (cop *aut peccator*) .. ς Ln 49. om δε c. AB**GK etc (:: ut LXX) | και αμαρτ. .. A 3. 95.* 96. και ο αμαρτ.

19. ως c. GK al pler syrP al cat[txt] Thph Oec Hil .. Ln om c. AB 9. 13. (π. τω κτ.) 73. vg cop (praem *deo*) al Ath[377] | κτίστη : ita GK al pl, non ut ς κτιστῆ | αυτων (Gb′) c. AGK h al plus[35] cat[txt] Thph Oec .. B om .. ς εαυτων c. min mu (item al[2] Ath ante ψυχ.) | αγαθοποια c. BGK al pl (item cop aeth[utr] al *in bene faciundo*) Thph Oec cat[txt] .. Gb″ Ln 49. -ποιαις (A -ποιειαις) c. A al[13] (item vg syr[utr] ar[e] Hier *in bene factis*) .. Ath om ε. αγ.

V.

1 *Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός·* 2 *ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον* Act 20, 28. *τοῦ θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως, μὴ* Tit 1, 7. 11. *αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως,* 3 *μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου·* 4 *καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.*

5 *Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλή-* Eph 5, 21. *λοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις* Prov 3, 34. *ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.* 6 *ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ* Is 4, 6. *τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ,* 7 *πᾶσαν*

V. 1. *Πρεσβ.* c. GK al longe pl cop al Thph Oec cat^{txt} Hier^{1} .. Ln add *οὖν* c. AB 69. 137. al plus^{10} vg arm syrP c.* (m syr *πρ. δε*, aeth *και πρ.*) Hier^{1} Bed | Ln om *τους* c. AB 69. (*παρακ. ἐν νμ.*) 137. | *ο συνπρ.* (*συνπρ.* c. A[B?]; ς Ln 49. *συμπρ.* c. B^{mai}GK etc) .. al mu arm syrP sl *ως συμπρεσβ.* | *αποκαλυπτ.* .. A arm post *δοξης*, 80. post *κοιν.*

2. *του θεου* (et. Idac Bed) .. 4.* Ign$^{intpl\,310}$ concil$^{tol\,10^{*}}$ om .. al^{4} Cyr Chr al *τ. χριστου* (et. *του κυριου* [m Hier] et *υμων* leg) | *επισκοποιντες* (69. *-πεινοντες*) c. AGK al longe pler m vg cop syr^{utr} al ut vdtr omn (sl ante *ποιμ.* pon) cat^{txt} Thph Oec .. 49. om c. B 27. 29. Hier Idac concil$^{tol\,10^{*}}$ | *αλλα* c. B 68. al .. ς Ln 49. *αλλ* c. AGK (e sil.) etc | *εκουσιως* c. BGK al pl m (*ut regatis plebem domini, curae habentes non in avaritia neque in dominatione fratrum, sed voluntarie ex animo libenter et sine repraehensione, ut forma sitis ovibus in operib. bonis, in omni conversatione quae secundum deum est*) syr (sed post *επισκοπ.* add *πνευματικως*) arr (sed ar^{e} post *επισκ.* add *κατα θεον*) Oec cat^{txt} Idac (*voluntarie ex animo*) .. Ln add *κατα θεον* c. A al fere^{20} vg (vide et. m) cop syrP al Antioch al pp$^{lat\,aliq}$ (sed al^{2} sl Antioch *και κα. θ.*) | *μη* c. AG al^{8} syr aeth^{utr} arP Oec .. ς Ln *μηδε* c. BK al longe pl vg cop syrP Thph cat^{txt} Bed (46. *μητε*)

3. B om versum | *μηδ* .. al mu *μηδε*

4. *αρχιποίμενος* : hoc acc. GK al pm .. ς *αρχιποιμένος*

5. *ομοιως* .. 40. 69. 137. al syrP add *δε και οι*, al mu cat^{txt} *δε οι* vel similiter | *αλληλοις* c. AB 13. 27. 29. 68. 81. vg syr cop arm Antioch .. ς (Gb^{0}) add *υποτασσομενοι* c. GK al longe pl syrP al cat^{txt} Thph Oec (om antea *δε*); item 9. *υποτασσεσθε*, 137. syrP *υποταγωμεν* | B 177.* om *ὁ*, item Clem^{lib} (*θεος γαρ*)

6. *νμ. νψωση* (et. m vg) .. 69. 137. (cop al) *νψ. νμ.* | *εν καιρω* c. BGK

Ps 55, 22. τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ᾽ αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων
Is 4, 7. ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ· 9 ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ
τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν
ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος ὁ καλέσας
Heb 13, 21. ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον πα-
4, 11. θόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. 11 αὐτῷ
τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

---

al longe pl syr al Or Thph Oec cat^{txt} .. Ln add επισκοπης c. A al^{10} m vg cop syrP c.* al Eph^{297} Max et Anton^{34} Hier (:: cf 2, 12.)

7. επιριψαντες c. AB* .. ς 49. επιρριψ. c. B**GK etc | μελει .. G 137. 177.* al μελλει (quod frequens vitium)

8. ο αντιδ. c. ABK h al longe pl sl^{ms} Thph .. ς (= Gb Sz) praem οτι c. G al mu vv pler Oec Lcif al mu (Or ο γαρ) | περιπατει .. al fere^{10} Or^{1} Chr^{saepe} Cyr^{hr} al mu περιερχεται | τινα καταπιη c. AG al sat mu vg syr^{utr} al Or^{2} (et^{1} fluct lectione) Chr^{3} (et^{1} τ. αρπαση) Ephr Cyr^{hr2} Thdrt^{2,317} Isid^{pel} cat^{txt} Or^{int3,372} Lcif Felic ad Ath (Ath^{2,614}) Amb al mu; item 80. 180. Marc^{mon} Ps-Ath^{2,614} τ. καταπιει .. Ln τινα (sed G τινα) καταπιειν c. (B omisso τινα) GK h al mu cop (Or^{1} lectione fluct) Cyr^{hr1} exc^{d1} Cyp Hil al (Or^{int8,396} *quaerens devorare circuit*)

9. B εν τω κοσμω | υμων .. G syrP om, K al vv mu post αδελφ. pon (137. υμιν post αδελφ.)

10. υμας (Gb′) c. ABG al plus^{40} demid cop syrP al mu Thph cat^{txt} .. ς ημας c. K al pm vg syr al Did^{416} Oec auct^{vocat} | δοξαν .. G praem βασιλειαν και | εν (B add τω) χω ιυ (syrP habet ιυ c.*, syr arP ante χω pon) .. B al^{3} om ιυ | καταρτ. c. AB al^{16} vg syr arm auct^{vocat} .. ς (Gb^{0}) add υμας c. GK al pl cop (repetit post στηρ. et rell) syrP c.* al Thph Oec cat^{txt} | καταρτισει (Gb″) c. AB al fere^{25} vg arm cop aeth^{utr} al auct^{vocat} .. ς -τισαι c. GK al pl syrP al (syr libere) cat^{txt} Thph Oec (22. -τισας) | στηριξει, σθενωσει, θεμελιωσει c. AB (sed AB etc om θεμ.) GK h al plus^{50} vg arm cop aeth^{utr} al cat^{txt} auct^{vocat} Martin .. ς (= Gb Sz) -ξαι, -σαι, -ωσαι (Gb′) c. min ut vdtr pauc syrP al (syr *deus - est qui vocavit nos - qui dedit nobis* [his vdtr καταρτισ. expressisse] – *ut corroboremur et confirmemur et stabiliamur*) Thph Oec | θεμελιωσ. c. GK al ut vdtr omn vv pl cat^{txt} Thph Oec .. Gb^{00} Ln om c. AB vg (et. lux) aeth^{utr} auct^{vocat}

11. το κρατος (Gb′) c. AB 23. am fu al aeth^{ro} .. 45. η δοξα .. ς η (70. om) δοξα και το (K al plus^{20} om κ. τ., Oec om το) κρατος c. G(K) al longe pl vg^{ed} (sed et. demid harl al) aeth^{PP} al cat^{txt} Thph Oec (auct vocat *virtus et potestas*); al^{5} cop syr^{utr} (syr *laus ei potentia et gloria*) arm το κρατ. και η δοξ. | αιωνας c. B 36. 99. cop arm .. ς Ln add των

12 *Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν ἑστήκατε.* 13 *ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.* 14 *ἀσπάσασθε* Ro 16, 16. 2 Co 13, 12. *ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.*

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

αιωνων c. AGK al pler vv pl cat^{txt} Thph Oec auct^{vocat} (:: cf huc 4, 11.) | *αμην* .. 68. om

12. B *σιλβανου* | *του πιστου* .. Ln om *του* c. (B vdtr ap Btl, sed habet Mai) 2. | *εις ην* (16. *ον*) .. vg *in qua* (A teste Wtst *εν η*) | *εστηκατε* c. GK al longe pl Thph Oec cat^{txt} .. Ln *στητε* c. AB al plus[15]

13. *βαβυλωνι* (cdd ap Georg Syncell *ιοππη*, 4.^{mg} *ρωμη*) .. 4.^{mg} 33.^{mg} vg syr arm arr (Thph, sed fluct lectio) Oec add *εκκλησια* (cop *socia electa* pro *συνεκλ.*). Habet cat ad h. l. (similiterq ap Thph ap Oec et in scholiis scriptum est) : *Βαβυλῶνα οὖν τροπικώτερον τὴν Ῥώμην ὀνομάζει· συνεκλεκτὴν δὲ τὴν ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ συστᾶσαν Χριστοῦ ἐκκλησίαν· Μάρκον δὲ τὸν εὐαγγελιστὴν λέγει, ὃν καὶ υἱὸν ἐν χῳ ἀποκαλεῖ.* Totum vers. afferunt et. Eus$^{h.}$ e. 2, 15 et Or ap Eus$^{h.}$ e. 6, 25.

14. *αγαπης* .. h al mu vg syr al *αγιω* (:: ut alibi) | *χριστω* c. AB 36. fu demid harl syr aeth cat^{txt} .. *ς* (Gb^{00}) add *ιησου* (arP praem) c. GK al pler vg (et. am) syrP cop al Thph Oec; praetereaque *ς* (= Gb Sz) add *αμην* c. GK al pler vg (et. fu al) syr^{utr} al Thph Oec cat^{txt}; sed om c. AB 25. 27. 29. am harl cop aeth

Subscriptio: AB *πετρου* $\bar{\alpha}$, al *πε. επιστολη* (40. al add *καθολικη*) *πρωτη* (vel ut 40. $\bar{\alpha}$), G al *του αγιου αποστολου πετρου καθολικη επιστολη* $\bar{\alpha}$ .. al *τελος της* $\bar{\alpha}$ [*καθολικης*] *πετρου* [*αποστολου*] *επιστολης*. Item am *expl. epistula Petri apostoli prima*, al *expl. epist. sancti apostoli* (al om) *Petri* (fu al add *ad gentes prima*). Syr^{utr} *finita est epist.* (syrP add *catholica*) *prima Petri apost.* .. 95. *πρωτης γραφης πεφθακε τερμα του πετρου*. Praeterea al mu add *εγραφη απο ρωμης*, item Chron$^{1, 437}$ (*Πέτρος μόνος ἀπὸ Ῥώμης γράφει, ὥς τινες ἱστοροῦσιν*) Thph Oec. G al Thph numerant *στιχχ. σλς'*, al *σλβ'*, al *σμβ'*, 71. *τ'*. In B numerantur sectiones *η'*, in vg^{cdd} (ut am fu) XX. Euthal in elencho: *πέτρου ἐπιστολὴ α'. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων γ', μαρτυριῶν ς', στίχων νη'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφ. ε', μαρτυριῶν η', στίχων ρμθ'*. Ceterum Eus$^{h.}$ e. 4, 14. testatur : *ὁ μέντοι Πολύκαρπος - κέχρηταί τισι μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς Πέτρ. πρώτης ἐπιστολῆς*, item 3, 39. *κέχρηται δ' αὐτὸς* (i. e. Papias) *μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς ἰωανν. προτέρας ἐπιστ. καὶ τῆς Πέτρ. ὁμοίως.*

ΠΕΤΡΟΥ Β.

Act 15, 14. 1 *Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς*
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
1 Pe 1, 2. Iud 2. *σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 2 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν*
2, 20. 3, 18. *ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*

3 *Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν*
καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος
ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 *δι' ὧν τὰ μέγιστα καὶ τίμια ἡμῖν*
ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ

---

* AB *πετρου* $\overline{\beta}$, CK al *πε. επιστολη* $\overline{\beta}$ (ut c al) vel (ut Gb Sz c. K al) *δευτερα*, al *η δευτερα πε. επιστολη*, al *πε. επιστολη καθολικη* $\overline{\beta}$ vel *δευτερα*, G al Thph *επιστολη καθολικη* (Thph om) *δευτ. του αγιου αποστολου πε.*, similiter al. Item am *incipit epistula petri apostoli II.*, fu *inc. epist. sancti petri secunda*, al *inc. eiusdem secunda* (ut et. Hil : *beatus apost. Petrus in epist. sua altera*) .. ς^{e} *πε. του αποστ. επιστολη καθ. δευτερα*, ς *επιστολη πετρου καθ. δευτ.* Testatur vero Barsalibi (cf Whit. adnot. in ep. Pe. 2.): „ep. sec. Petri non fuit versa in linguam Syram cum libris qui diebus antiquis redditi sunt, ideoq. non invenitur nisi in translatione Thomae episc. Heracl." Hinc „syr" per h. libr. ipsa aetate cedit „syraeP."

I, 1. *Συμεων* c. AGK al longe pl cat^{txt} Synops Thph (ait: *τοῦ Συμεὼν τὸ Σίμων ὑποκορισμός ἐστιν*) cdd ap Oec (*γράφεται καὶ Συμεών. τοῦ γὰρ Συμεών* etc ut Thph) .. Ln *σιμων* c. B al fere^{20} Oec (vv fere omn et h. l. et [non fu al] Act 15, 14. *Σιμων* exprimunt) .. c om vdtr (cf c in append.)

2. *τ. θε. και* $\overline{\imath\overline{\varsigma}}$ (AG al pm vg cop arm aeth ar^{e} al cat^{txt} Thph^{txt} Aug al add [al vg Aug Bed^{1} praem] $\overline{\chi\overline{\upsilon}}$) *του κυρ. ημ.* (Gb^{0} *ημων* c. 25. 38. 40.) c. BCK (AG etc) al pl arP (item vg cop arm al) Thph^{com} (cat^{txt} Thph ^{txt}) Oec .. am fu demid harl corb^{2*} al *του κυρ. ημ.* omissis cett, item addito $\overline{\imath\overline{\varsigma}}$ $\overline{\chi\overline{\upsilon}}$ 69. 137. 163. m syr^{utr} Pelag .. sah om versum

3. Ln sic interpg : *ἡμῶν*, ^{3}*ὡς* et infra : *φθορᾶς*. ^{5}*καί* | A 5. 137. 3.pe Did *τα παντα* | *ιδια δοξ. κ. αρ.* (Gb'') c. AC 69. 137. al mu m vg (vg Cassiod Bed *propria gloria et virtute;* Pelag *propria gloriae virtute*, m *sua inlustri virtute*) item ut vdtr al pl (sah *in gloria sua et virtute sua*, cop *in gloriam suam et virtutem*, syr *in gloriam sui ipsius et virtutis*, syrP *gloria sui ipsius et virtute verbi eius* etc) Did Cyr cat^{txt} Pelag Cassiod Bed .. ς *δια δοξης κ. αρετης* c. BGK al pl (vv?) Thph Oec

4. *δι' ὧν* (syrP om) .. 8. (et plur?) vg (*per quem;* m am Pelag *per quam*, sed fu *per quae* [**que*]) *δι' ὅν* | *μεγιστ.* et *τιμ.* hoc ord c. AC al pl

φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς, 5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, 6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· 9 ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα

---

vg cop sah (cop sah *magna promissa praetiosa*) syr (*maxim. vobis cognitiones et honores*) al Did cat^{txt} (*μεγ. ημ. κ. τι.*) auct^{demetr} (*max. nobis et pret.*) Hier (*grandia nobis et pret.*) .. 49. *τιμ.* et *μεγ.* c. BGK 137. al^{30} fere m syr^{P} ar^{P} sl Thph Oec. Praeterea *ημιν* (A 66. 68. syr et syr^{P} ^{mg} sl$^{3.}$ ^{txt} *υμιν*) ante *επαγγ.* c. ABC al pl m vg syr^{P} al Did Thph .. GK al pm Oec post *τιμια* (ante *και μεγ.*) et cat^{txt} auct^{demetr} Hier post *μεγ.* (ante *και τιμ.*) | *κοσμω* c. CK al longe pl Thph Oec cat^{txt} .. Ln praem *τω* c. ABG 69. 137. 163. | *εν* (al^{2} om) *επιθυμια* (m *post evasionem quae est in mundo in cupiditatem perditae vitae*) .. c 69. 137. 163. al syr^{P} arm al *επιθυμιας και*, item omisso *και* al^{2} vg al pp^{lat} (vg auct^{demetr} *eius quae in mundo est concupiscentiae corruptionem*; Hier *eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis*)

5. *αυτο τουτο δε* (4. om *δε*) c. BC*GK al pl syr^{P} Oec .. c** 69. 137. 163. al fere^{20} (vv?) Thph cat^{txt} *αυτο δε τουτο* .. Gb′ *αυτω δε τουτω* c. 13. 40. (sah *et in hoc vero etiam*, cop *et in hoc*) .. Gb′ Ln *αυτοι δε* c. A (vg *vos autem* omisso *και*, m *sed et vos*, aeth *et vos quoque*), item addito *τουτο* 8. 73. .. Gb′ *αυτοι δε τουτω* de coniectura | c al^{3} am* (sed ipse* ut vdtr supplet) Thph om (137. ante *σπουδ.* pon) *πασαν* (syr^{P} habet c.*) | *παρεισενεγκαντες* .. 137. *-γκοντες*, h *προσεν.* | *υμων* (c *ημων*) .. m om

6. *εγκρατ.* (ABG etc) .. c bis *ενκρατ.*

7. *την αγαπην* .. 40. add *εν δε τη αγαπη την παρακλησιν*

8. *υπαρχοντα* c. BCGK al longe pl m (*vobis cum* [*vobiscum* ?] *sint*) syr^{P} cat^{txt} Thph Oec .. Ln *παροντα* c. A al^{4} vg (*si* [fu al om] *vobiscum adsint* [al *adsistant*]) sah Cyr^{act} Ps-Chr$^{12, 1064}$ | *και πλεοναζοντα* .. aeth^{utr} om | *ακαρπους* .. 2. 40. Oec *απρακτους*, 96. 142. *ασκοπους*

9. *αμαρτηματων* c. AK h al plus^{20} Marc$^{mon\,1}$ Dam Ps-Chr$^{12, 1064}$ .. ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) Ln *αμαρτιων* c. BCG al pl Marc$^{mon\,1}$ Thph Oec cat^{txt}

10. *σπουδασατε* c. BCGK al longe pl ar^{P} sl Thph Oec Amb .. Ln add *ινα δια των καλων υμων* (69. al plus^{5} vg cop sah syr^{P} al om) *εργων* c. A al fere^{10} vg cop sah syr^{utr} arm ar^{e} aeth cat^{txt} Bed | *κλησιν* .. A

γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου
Iud 5. ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ
3, 1. εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν
Io 21, 19. ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι.
15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν
Mt 3, 17. 17, 5 pp. φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 18 καὶ
Mt 17, 1 pp. ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν

παρακλησιν | ποιεισθαι .. Ln ποιεισθε c. A al cat^{txt}, al ποιησθε, item vv pl Bed | A 73. aeth^{utr} Amb om ποτε

11. εις την .. K al mu praem η | C* al αιωνιαν, al^{2} επουρανιον, 38. om| και σωτηρος (cop sah syr add ημων, item A al aeth omisso ημων praeced) .. 69. al fere^{10} om

12. μελλησω (Gb') c. ABC 25. 27. 29. 126. vg cop sah arm Bed (Suid ad μελλήσω notat σπουδάσω φροντίσω. Similiter al); 8. ου μελλησω (tol Cassiod *non differam*) .. ς ουκ αμελησω c. GK al pler syr^{utr} al cat^{txt} Thph Oec | αει (al^{5} om) υμας c. BCGK h al pl syr al cat^{txt} Thph .. ς (= Gb Sz) Ln υμ. αει c. A al mu vg al Oec

13. C* vdtr om τω | A al^{2} εν τη υπομν.

15. Gb ex errore om και, item Sz. Qui error et. ad alios manavit.

16. σεσοφισμενοις : vg (et. am al) *doctas*, demid harl** al *indoctas*, tol *commentitias* | A* vdtr γεννηθεντες | B*CG μεγαλιοτητος

17. θεου (et. Ath^{468} al) .. c 69. praem του | C*** ανεχθεισης | C* Thph τοιασθε αυτω | Ο υι. μου ο αγαπ. μου ουτος εστ. εις ον c. B (de C ad h. l. cf C in append.) .. ς Ln 49. Ουτος εστ. ο υι. μου ο αγαπ. (cop sah repetunt h. l. μου, ut et. Mt 17, 5. et alibi) εις ον c. ACGK etc (:: at ita locis parall. omnib. quorum nullo ουτ. εστ. postponitur neque Graec. ullus testis μου repetit). Cf Aug : *delatam dicit domino Christo vocem de magnifica potestate Tu es fil. meus dilectus in quo bene sensi.* | εις ον .. 13. 137. al (item vg al *in quo*) Thph εν ω | al^{5} syrP al om εγω | A al Thph ηυδοκησα. Praeterea vg (et. demid al, sed non am al) add *ipsum audite* (:: e Mt)

18. A εκ του ουρανου | αγιω ορει c. BC* 13. al ut vdtr Thph Promiss ..

αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει, 19 καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία ποτέ, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι.

II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν Mt 24, 4. ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυ- Iud 4. τοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 Εἰ

ς Ln 49. ορει τω αγιω (17.lect om τ. ά.) c. AC***GK al pler vg etc Oec cattxt Aug

19. A βεβαιωτερον | A 26. 33. 18.lect αχμηρω | φωσφορος .. 69. syrP mg gr εωσφορος (137. φορος)

20. προφητεια γραφης .. 69. 137. γραφη προφητειας | 9. ιδιας διαλυσεως

21. προφ. ποτε (προφητει C**, sed ποτε h. l. ipse C*) c. BCK 69. 137. al mu cop (sah προφ. ποτε θελημ. ανθρ.) syrP Did Thph cattxt (Idac *prophetia allata est aliquando*) .. ς Ln πο. προφ. c. AG al pl vg al Oec Promiss Cassiod | αλλα c. B al (ita et. ed. Compl) .. ς Ln 49. αλλ c. ACGK (e sil) et pler ut vdtr | απο θεου c. B 66.** 68. 69. 137. syrP cop, item exprimentibus tantum θεου arm Promiss Fulg1, item addito (praemisso aethutr Thph) αγιοι C 27. 29. aeth Did Thph (υπο) .. Ln αγιοι του θεου c. A, Gb Sz αγιοι θεου c. GK al pl cattxt, ς οι αγ. θε. c. min pm vg syr al Oec Fulg2, item 180. sah οι αγιοι, Idac plane om

II. 1. λαω .. 137. syrP add εκεινω | εαυτοις .. B* (sed praeterit Mai) 78.** αυτοις, al εν αυτ.

2. ασελγειαις c. ABCGK al longe pl vv omn cattxt Chr al .. ς (= Gb Sz) απωλειαις c. min ut vdtr pauc Oeced | οδος .. A 9 sah (pergit της βασιλειας) aeth δοξα

3. GK al plus80 sl5 ant Thph νυσταξει | κρίμα: ita h. l. et G, cf ad 1 Pe 4, 17.

9. Iud 6. 3, 6. γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, 5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἄλλα ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα 1 Pe 3, 20. *Gn 7. ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 καὶ πόλεις Συ- Iud 7. *Gn 19. δόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους Iud 8. τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας. τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυ- Iud 9. νάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν βλάσφημον κρίσιν·

---

4. *σειραις* c. GK al ut vdtr omn Eph^{305} Cyr$^{\text{Iulian}211}$ Procop$^{\text{niceph}2,62}$ Thph Oec cat^{txt} .. Ln *σειροις* (sed edidit *σιροῖς*, cf *σιρός* [et. *σειρός* scribitur] : „scrobs in qua condita frumenta asservantur") c. A(pergit *ζοφοις*)BC | *τηρουμενους* c. BC*GK 69. 137. al longe pl arP (*reliquit eos detentos ad iudicium*) cat^{txt} Procop^{niceph} .. ς (= Gb Sz) *τετηρημενους* c. min ut vdtr pauc Thph Oec .. Ln *κολαζομενους τηρειν* (13. *-ρεισθαι*) c. AC** (sed cf C in append) al^{16} vg (*in iudicium cruciandos* [ed *cruc. in iud.*] *reservari*) syr (*ut servarentur ad iudicium cruciatus*) et syrP (sed *cruciatus* habet c.*) cop (*ut observarentur in iudicium puniri*) ar^{e} (- *ad cruciatum iudicii*) Cyr (l. l. *παρεδωκεν εις κρισιν μεγαλης ημερας κολασθησομενους τηρειν*, similiter alibi. Cf et. Did *εις κρισιν μεγαλης ημερ. τετηρηκεν.*) Dam al Aug^{aliq} Promiss (uterque *in iudicio puniendos reservari*) al (:: fluxit e v. 9.)

5. *ασεβων* .. 40. 69. 137. tol Thph *κατα ασ.*, sed 69. 137. antea *κοσμου* | *αλλα* c. ABCG etc .. ς Ln *αλλ* c. K (e sil) al ut vdtr pl

6. BC* (**add) 27. 29. 66.** 68. cop om *καταστροφη* (habet et. Eph^{305} etc) | *ασεβειν* .. B 69. 137. *ασεβεσι* (33:* om *μελλ. ασεβ.*)

7. *λωτ* .. B* am fu al *λωθ*. Cf ad Lc 17, 32. | A *αναστροφῆ* | *ερυσατο* (ut ubique edidimus) c. B* .. ς Ln 49. *ερρυσ.* c. AB**GK (e sil) et certe pler

8. *ο δικαιος* c. ACGK etc (et. Eph^{270}) .. Ln om *ὁ* c. B | *ενκατοικ.* c. B*C .. ς Ln 49. *εγκ.* c. AB**GK etc (:: ista vox hoc solo loco; similiter vero *ενκαινια* Io 10, 22.)

9. *πειρασμου* .. 69. 137. al mu tol cop syrP Eph^{270} cat^{txt} Oec^{com} *πειρασμων*

10. C al^{14} cop syr^{utr} al Eph Thph cat^{txt} Hier *εν επιθυμιαις* | A *καταφρονουντες*

11. *βλασφημον* c. A 9. 18. 40. 65. 68. 69. 73. 103. 137. 180. vg syr cop

12 *οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγεννημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ* Iud 10.
φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ
φθαρήσονται 13 *κομούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδυνὴν ἡγούμενοι*
τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπά- Iud 12.
ταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν, 14 *ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς*
μοιχαλίδος καὶ ἀκατα παύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστη-
ρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα·
15 *καταλιπόντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες*
τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, *Nm 22 ss.

---

aeth^{utr} arm ar^{e} Eph^{327} Did Bed .. ς (Gb^{00}) praem *παρα κυριω* c. BC GK al pl tol syr^{p} c.* ar^{p} sl Thph Oec, item al mu *παρα κυριου* (et. transponitur), m *domini* omissis *κατ αυτ.*

12. *γεγεννημενα* c. A*BC al sat mu m (*nati*) Eph Thph .. ς (item Sz, non ς^{e} Gb, sed Gb′) *γεγενημενα* c. A**GK al plus^{35} syr^{utr} al Oec cat^{txt} | *γεγ. φυσ.* (95.* *φυσικως*) c. ABC al mu syr^{utr} al Eph Thph .. ς *φυσ. γεγ.* c. GK al pl (m *naturaliter in luem et pernic. nati*) Oec .. 9. vg (*naturaliter*) cop om *γεγ.*, cat^{txt} om *φυσ.* | *και φθαρησ.* c. ABC* al^{4} am fu harl* al syr^{p} aeth^{ro} (pp liberius) arm (Eph^{327} *φθαρ.* sine *και*) Hier .. ς *καταφθαρησ.* c. C**GK al pl m (*hii vero qui - nati et ipsi quae ignorant exsecrantur, in periculo suo perient*) vg (et. demid tol) cop sah syr al Thph Oec cat^{txt}

13. *κομιουμενοι* .. B *αδικουμενοι* | Ln *ἀδικίας. ἡδονήν* | *τρυφην* .. K sl *τροφιν* | *σπῖλοι*: hoc acc. G ut vdtr pl (invenitur et. in antiquiss. edd. *σπειλος* et *σπηλος*), non (ut 49. ex Arcad. de regg. pros. praecepto et ex auctoritate codicis D*** Eph 5, 27.) *σπίλοι* | *απαταις* c. A*CGK al ut vdtr omn cop syr^{p} sl Thph Oec cat^{txt} et^{com} („*ἐπειδὰν ἀπατήσωσι, φησίν*“ -) (Hier^{libere} sic : *luxuriam qui putant delicias esse, iniustitiam* [exprim *απαταις*?] *sordes et maculas et nihil aliud nisi de voluptatibus cogitantes*) .. Gb′ Ln *αγαπαις* c. A** (sed ipse* se corr vdtr) B m (- *dulcedinem aestimantes malignitatem, deliciis coinquinati et infamati in summis voluptatibus, conviviis adtenti*) vg syr syr^{p} ^{mg} sah arr aeth^{utr} Eph^{327} auct^{sing} cler .. al^{3} *αγνοιαις* | C ante *συνευωχ.* add *σπιλαδες*

14. A al^{3} (vv ut vdtr omn exprimunt *adulterium*) Eph pp^{lat} *μοιχαλιας*, 142. *μοιχειας* | *ακαταπαυστους* c. CGK al pl m (*incessabiles delictis*) fu al (*incessabiles delicti*) sah (*non derelinquunt peccatum*) al cat^{txt} Oec; item Ln *-παστους* c. AB .. Gb′ *-παυστου* c. 13. 40. 68. al fere^{12} vg (*incessabilis delicti;* item am *incessabili delicto*) cop syr^{utr} al Eph Thph Hier Aug auct^{sing} cler | *πλεονεξιας* c. ABCGK h al plus^{40} vg cop syr^{utr} al mu Eph Thph Oec .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) *-ξιαις* c. min sah cat^{txt} | *τεκνα·* .. ς (et. Gb Sz) Ln 49. *τεκνα,*

15. A *καταλειποντες* | *ευθειαν* c. ABCGK h al longe pl Eph cat^{txt} .. ς (= Gb Sz) praem *την* c. min Thph Oec | *βοσορ* c. ACGK etc .. B 81. tol syr sah arm ar^{e} *βεωρ* | B arm *ηγαπησαν* omisso *ος*

16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀν-
θρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παρα-
Iud 18. φρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος
Iud 16. ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ
ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελ-
γείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους,
19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες
1, 2. 3, 18. τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ
ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ
Mt 12, 45. σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται,
γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 κρεῖττον γὰρ

---

16. B ελενξιν | εν ανθρωπου (C* -ποιν) .. B εν ανθρωποις. Eusemes in cat ox (item Eus ap Niceph$^{1,\ 1326}$) sic: ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν (om ap Niceph) ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἤλεγξε (ap Niceph ἤλεγχε) τοῦ προφήτου τὴν ἀφροσύνην.

17. και ομιχλ. c. ABC 40. 137. al fere^{20} vg cop sah syrP aeth ar^{e} Eph^{321} Oec^{ms} cat^{txt} et^{com} (οὐκ εἰσί, φησί, διαυγεῖς ὥσπερ οἱ ἅγιοι οἱ ὄντες νεφέλαι, ἀλλ' ὁμίχλαι, τοῦτ' ἔστι σκότους καὶ γνόφου μεστοί, ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος ἐλαινόμενοι) schol^{100} et^{al} Hier Aug Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) νεφελαι c. G (K om και ομιχλ. usq τετηρηται) al pl syr al Thph Oec^{ed} | AC λελαπος | τετηρηται c. B vg syr^{utr} cop sah aeth^{ro} Hier Aug Bed .. ς (Gb^{00}) praem εις αιωνα (al^{2} -νας) c. ACG al certe pler aeth^{PP} arr Eph Thph Oec cat^{txt}

18. B* ματαιοτης | ασελγειαις (ita et. ς Gb Sz; sed ς^{e} praem εν c. min ut vdtr pauc Thph Oec; arm εν ασελγ. εν επιθ. σ., Thph^{com} et Oec com δια της σαρκικ. επιθυμιας εν ταις ασελγειαις) c. ABCGK al pl sah al cat^{txt} .. 49. Gb'' ασελγειας c. 27. 29. 66.** 68. 69. 73. 137. al plus^{10} vg (*in desideriis carnis luxuriae*) syr^{utr} cop sl^{5} Eph^{321} Hier Aug Bed | ολιγως c. AB al^{7} vg cop sah syr^{utr} al (Eph^{321} τους λογους αποφεύγ τους εὐθεῖς καὶ τοὺς ἐν πλ. ἀ.) Hier Aug Bed, al^{4} ολιγον .. ς (= Gb Sz) οντως c. CG (ap Sz ουτως per errorem ut vdtr) K al pl arm arP sl cat^{txt} Thph Oec, 40. al^{2} οντας | αποφευγοντ. (Gb'') c. ABC al vg syr^{utr} al Eph Thph Bed .. ς αποφυγοντ. c. GK al pl cop sah al cat^{txt} Oec Hier Aug

19. αυτοις (al εαυτ.) .. 137. om | αυτοι .. B** teste altera Btl και αυτ. | υπαρχοντες .. A al οντες | B om και (habet et. Dial^{41} Eph^{321} Or$^{int\ 2,\ 174}$ etc)

20. κυριου c. BK al longe pl Oec cat^{txt} .. Ln add ημων c. ACG al^{9} vg cop sah (et. τ. σωτ. ημων sed post $\overline{\text{ιυ}}$ $\overline{\text{χυ}}$ pon) syr (et. τ. σω. ημ.) syrP aeth al Eph^{321} Ps-Chr$^{12,\ 1064}$ Thph Aug Fastid Salv | G al^{3} cop aeth al Eph Ps-Chr om και σωτηρος (Hier om κυρ. και)

21. κρειττον c. BCG al ut vdtr longe pl cat^{txt} Thph Oec .. A al Eph -σσον | A al αυτοις ην (sed A* vdtr om ην) | επιστρεψ. (137. praem

ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν *Prov 26, 11.
ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. 22 συμ-
βέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ
τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί Ὗς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

III.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν 1, 13.
αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆ- Iud 17.
ναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς
τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, 3 τοῦτο
πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν 1, 20. Iud 18.
ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμε-

---

εις τα οπισω, eadem 9. 69. Thph add) c. GK al pl (vg *retrorsum converti*, m *apostatare*, Orsies[45] *reverti*) Thph Oec cat[txt], item BC al[4] Dam υποστρεψαι .. A al[5] Eph (2, 181) Cyr[malach 865] et[aliq] Ps-Chr[12, 1064] epist ad regem Persarum anni 362. (cf Gallandi V, 240.) εις (epist επι) τα οπισω ανακαμψαι .. item εις τα οπισω s. add s. praem vg (non m) al Did[lat] Aug Hier Salv Fastid al .. hinc effecit Ln εις τα οπισω υποστρεψαι | εκ c. BCGK al longe pl cat[txt] .. Ln απο c. A 69. 137. al (vg *ab*) Eph Cyr[malach 865] et[glaph 334] Thph

22. συμβεβ. c. AB m am sah Cyr[glaph] Salv Promiss .. ς add δε c. CGK al certe pler Thph Oec cat[txt] (item add γαρ vg cop Cyr[malach] Aug Fastid; praem *et* aeth al) | το ιδ. εξεραμα (al mu -ρασμα, K -ρεμα) .. 137. Eph[13] Chr[8, 230 lib] et Ps-Chr[12, 1064] Thdrt[2, 1105] Thph τον ιδ. εμετον | κυλισμον c. BC* 29. 66.** 69. m (*in volutatione sua*) Ps-Chr[12, 1064] (εν κυλισμω) .. ς Ln κυλισμα c. AGK al pler Eph[71] epist[ad reg] Cyr[malach 865] et[esai 551] Thph Oec cat[txt] (vg Hier al *in volutabro suo*)

III. 1. ηδη αγαπητοι (vv aliq libere transp) .. K αγαπ. ηδη

2. αγιων (cop sah syrP al post προφ.) .. h al[6] om | υμων (Gb′) c. ABC GK al fere[50] vg arm al Thph .. ς ημων c. min aliq Oec cat[txt] .. syr[utr] sah (add αγιων) cop aeth (add ημων ad σωτ.) al om, conjgentes αποστ. του κυριου addito ημων, item 29. harl* om

3. C* πρωτ. προγινωσκ. | εσχατων c. ABC** (* -τω) 69. 137. al mu vg cop sah al Ps-Hipp (de consumm. mundi 10.) Antioch[31] Ps-Chr[de pseud] Thph Hier .. ς εσχατου c. GK al pl syr[utr] cat[txt] Oec Aug | εν (c 5. 106. om) εμπαιγμ. (B teste Mai-εμπαικμ.) c. ABC 40. al mu vg cop sah syr[utr] aeth al Cyr[act] Ps-Chr cat[txt] (item Antioch[34] εν εμπαιγμω [ita et. Ps-Chr] οι) pp[lat] (137. εμπαιγμονης) .. ς (= Gb Sz) om c. GK al pl Ps-Hipp Thph Oec | A ενπεκται, C al εμπεκτ. | αυτων (vg non exprim) επιθυμ. c. A al pl Oec cat[txt] .. Gb Sz Ln επιθ. αυτ. c. BCGK al plus[20] Thph Ps-Hipp (in cod[1] deest αυτ.)

νοι 4 καὶ λέγοντες Ποῦ ἔστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ
•Gn 7, 21. τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώ-
λετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμέ-
Iud 15. νοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν
•Ps 90, 4. ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέ-
2 Ti 2, 4. σθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.
1 Th 5, 2. 10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ

---

4. οι πατερες .. 69. 137. cop sah syr^{utr} al add ημων

5. 100. θελοντὰς omisso τουτο | c η γη, 80. οι ουραν. | b συνεστωσης, k συνεστωσαι (idem ante om γη)

7. τω αυτου (Gb Sz) c. bcgk al plus^{60} syr^{utr} aeth al cat^{txt} Thph, item omisso τω (ita ς) al pauc Oec^{ed}, 20. του αυτου .. ς^{e} (Gb′) Ln τω αυτω c. a al vix mu vg cop sah al Aug Hier Did^{lat} al | πυρι (Ln post πυρι interpg) .. c* 27. 29. al^{5} praem εν | απωλειας .. a ασεβειας

8. εν δε τουτο .. 5. 40. εν δε τουτω | υμας .. c ημας | abc χειλια bis

9. κυριος c. abc al^{6} cat^{txt} .. ς (Gb^{00}) praem ὁ c. gk al longe pl Thph Oec | ου βραδυνει etc .. vg *non tardat dominus promissionem suam, sicut quidam existimant, sed* etc; am fu corb$^{2\cdot}$ al Fastid-*promissis, sed* etc; m Fulg Aug *non tardat dominus suum promissum* (Fulg *prom. suum*, Aug om *suum*) *sicut quidam tarditatem existimant, sed* etc; Hier *non moratur dominus in promisso, ut quidam morari existimant* etc | εις c. bcgk al longe pl cop arr sl Thph Oec cat^{txt} .. Gb″ Ln δι' c. a 5. 13. 69. 73. 137. m vg (et. corb$^{2\cdot}$) sah syr^{utr} aeth al Aug Fulg Fastid | υμας (Gb″) c. abc 5. 13. 27. 31. 40. 73. 137. al plus^{6} m vg (et. corb$^{2\cdot}$) sah syr^{utr} al Aug Fulg Fastid .. ς ημας c. gk al pl cop ar^{p} cat^{txt} Thph Oec Bed | τινας .. 43. 98. 99. m am tol corb$^{2\cdot}$ al cop al Thph Aug Fulg (non cat^{txt} Oec Fastid Bed) τινα

10. ημερα c. bc 114. al ut vdtr cat^{txt} Cyr$^{esai\,707}$ .. ς praem ἡ c. agk al pl Thph Oec | κλεπτης c. ab 13. 40. al mu m vg cop sah syr arm al Cyr Did^{lat} Aug Pelag Bed .. ς (= Gb Sz) add εν νυκτι c. cgk al pl syr^{p} ar^{p} Thph Oec cat^{txt} (item Epiph^{2,26} ὡς κλέπτ. ἐν νυκτὶ ἔρχεται ἡ ἡμέρα ἐκείνη, sed id potius ex 1 Th 5, 2. petitum vdtr, unde omnino fluxisse vdtr additamentum) | οι c. abc al pl Thph Oec cat^{txt} .. Gb^{00} c. gk al plus^{20} (v. 12. al fere^{4} οι ουραν.) | ak al^{5} ρυζηδον; 40. al$^{5\cdot}$ Did^{lat} ριζηδον (13. ρηζιδον); 96. ροιζοδον | λυθησονται c. agk al fere

τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 Τούτων οὕτως πάντων λυ-
μένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ
εὐσεβείαις, 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς
τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοι-
χεῖα καυσούμενα τήκεται. 13 καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν *Es 65, 17. 66, 22.
κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. Apoc 21, 1.
14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι
καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου
ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς Ro 2, 4.
ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, 16 ὡς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τού-
των, ἐν οἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρε-

---

omn Cyr$^{esai\ 707}$ cat^{txt} Thph Oec .. Ln -σεται c. BC 36. Cyr$^{esai\ 467}$ et ^{901} | και (c 68. al add ἡ) γη (177. vg Cyr$^{esai\ 707}$ γη δε sine και) και τα ε. α. εργα (69.* Oec$^{com\ ed}$ om) κατακ. (κατακ. c. AG al longe pl vv pm Cyr$^{esai\ 467}$ [^{707} κατακαυθησονται] Oec cat^{txt}; 5. Glyc -σονται: BK al^{3} sah syr$^{P\ mg}$ ευρεθησεται [sah -σονται]; c syr αφανισθησονται. Praeterea m Cyr^{2} add παντα) .. ea om am fu harl al Thph (et. Oec^{com} praeterit) Pelag Cassiod

11. ουτως c. BC al plus^{10} syr^{P} arm sah (sed c al praem δε et al ουν; sah *igitur sic*, syr$^{P\ mg\ 1}$ *sic igitur*) .. al^{3} δε (syr$^{P\ mg\ 1}$ γαρ?) .. ς Ln ουν c. AGK al pl vg (m plane om) al mu cat^{txt} Thph Oec pp^{lat} | υμας .. al^{7} cop ar^{P} sl$^{8.\ ant}$ Thph Pelag ημας .. B om | Gb Sz ευσεβειαις;

12. θεου .. c 27. 29. al^{5} m vg (et. am al, non fu al) al Cyr^{aliq} al (non cat^{txt} Thph Oec) κυριου | τηκεται c. ABGK al longe pl Cosm^{2} Oec .. Ln τακησεται c. C 137. al^{12} cat^{txt}, item *tabescent* vg al ut vdtr omn pp^{lat}; item Thph -σονται

13. A vg aeth^{utr} Cosm καινην (AC al κενην) (Cosm add την) γην | κατα το (c*** om) επαγγ. (42. 177. παραγγ., 20. απαγγ.) c. BCGK al longe pl syr ar^{P} al cat^{txt} Thph Oec, item 5. vg (et. tol) cop syr^{P} Cyr$^{esai\ 467}$ et ^{707} Did^{lat} Aug Promiss κατα τα (Cyr$^{esai\ 467}$ om) -ματα .. Ln και τα -ματα c. A am fu harl demid corb$^{2\cdot}$ vg^{sixt} sah Hier Bed | A 69. 137. Dam ενοικει, Aug *inhabitat*

14. αμωμητοι .. Gb' αμωμοι c. A 69. 137. al^{9} Phot$^{manich\ 1,\ 8.}$ (vg *immaculati et inviolati*, item syr^{utr} al; Aug *inviol. et immac.*)

15. δοθεισ. αυτω c. ABCK 137. al^{6} vg cop sah syr^{utr} al Nil (de purgatorio) Phot^{manich} et$^{ep\ 175}$ Thph cat^{txt} Aug al .. ς αυτ. (68. om) δοθ. c. G al pl Oec

16. πασαις c. ABC 5. 180. 14.^{lect} .. ς (Gb^{0}) add ταις c. GK al pler Phot Thph Oec cat^{txt} | A 9. 21. 47. εν αυτοις | οις c. CGK al pl Phot Oec cat^{txt} .. Gb' Ln αις c. AB 5. 69. 73. 137. al fere^{12} syr^{utr} al Thph | εστιν c. BCGK al longe pl Phot Thph Oec cat^{txt} .. A al^{7} sah

βλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.
Iud 20. 17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ
τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ,
2. 20. Iud 25. 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος
1 Pe 5, 11. Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

I.

2, 13. 1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ

εισιν | c* 27. 29. 68. στρεβλωσουσιν, c** στρεβλωσιν, Epiph[149] διαστρεφουσι τη εαυτων αγνωσια

17. c προγνωσκ. (A προγιγνωσκ.) αγαπητοι

18. αυξανετε (al mu -νητε vel -νοιτε, 96. αυξετε) .. c al αυξανεσθε (36. -νησθε) | ιυ χυ .. 9. 40. 69. 137. syr[utr] Thph add και θεου πατρος | και νιυ .. K al aliq om και, item (*abhinc*) cop sah | αιωνος c. B 10. 61. harl* Aug Bed .. ς (Gb[0]) Ln add αμην c. ACGK al pler vv fere omn Thph Oec cat[txt]

Subscriptio : AB πετρου $\overline{\beta}$, c πε. καθολικη (cf c in append.) 126. πε. επιστολη, 40. al πετρου επιστ. $\overline{\beta}$, G al του αγιου αποστολου πετρου επιστολη δευτερα, 38. τελος της πετρου $\overline{\beta}$ καθολικης επιστολης, similiter al; am *expl. epistula Petri secunda*, fu al *expl. epist. sancti apostoli* (al om) *Petri* II (cdd[aliq] om II). Item syr[utr] al *finita est epist. sec. Petri apostoli.* Praeterea numerantur στιχοι ρνδ' (ita G 40. al pl Thph), al ρξ'. In B numerantur sectiones β', in vg[cdd] (ut am fu) capp. XI. Euthal in elencho: πέτρου ἐπιστολὴ δευτέρα. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων δ', μαρτυριῶν γ', στίχων ρνδ'.

---

* AB ιωαννου (B -ανου) $\overline{\alpha}$, (in c titulus abscissus est, sed fuisse vdtr ιω. επιστολη $\overline{\alpha}$), K al ιωαννου επιστ. πρωτη (ita Gb Sz), al επιστ. ιω. πρωτη, G al επιστ. καθολικη του αγιου αποστολου ιωαννου, al mu ιω. επιστ. καθολικη $\overline{\alpha}$, similiter al .. ς[e] ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. πρωτη, ς επιστ. ιω. καθολ. πρωτη. Cf Eus[h. e. 3, 39.] κέχρηται δ' ὁ αὐτὸς (Papias) μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς Ἰω. πρωτέρας ἐπιστολῆς, idem[h. e. 5, 8.] μέμνηται δὲ καὶ τῆς Ἰω. πρώτης ἐπιστολῆς (Irenaeus). Or[4, 24. 1, 233] et alibi ἐν τῇ καθολικῇ ἐπιστολῇ ὁ Ἰωάννης, item in fragm. in cantic. (cat[ox 115]) διὰ τὴν γραφὴν τὴν παρὰ τῷ ἰω. ἐν τῇ καθολ. ἐπιστ.

λόγου τῆς ζωῆς· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρ- Io 1, 14. 1, 1. 2.
τυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν
πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· 3 ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκη-
κόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ'
ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ Io 15, 11 16, 24.
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν ἵνα 2 Io 12.
ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀν- 2, 25. 3, 11.
αγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ
ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν
ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν Eph 5, 8.

Praeterea cdd^{lat} aliq (teste Sz „mu"), item Aug^{2} etiamque Possidius in indice opp Aug^{1} Idac Cassiod epistulam istam inscribunt *ad Parthos* (cod^{genev} *sparthos*? vide Sab., teste Sz Bibl. Krit. Reise p. 67. *spartos*). Cf ad 2 Io.

I. 1. *εορακαμεν* : ita B* teste altera Btl^{i} et h. l. et in sqq nec aliter 3, 6 et 4, 20. Accedit secundo loco A. Eandem formam Io 20, 25. recepimus, non item 20, 18. 20, 29. etc, quos ad locos cf comm. Versibus istis tribus *εωρακαμεν* A bis, B**G ubique habet. Item ll. sqq. (3, 6. accedit c). Nec adnotarunt collatores reliquorum differentiam, talia illi quidem minus curantes. ς Ln 49. *εωρακαμεν* ubique.

2. B 40. *και ο εορακαμεν* (B** 40. *εωρ.*, 40. add *και ακηκοαμεν*)

3. *εορακαμεν* : cf ad v. 1. | *υμιν* c. GK al longe pl vg (et. demid tol; am *et annunt. vobis*) cop al (Thph *και απαγγ. υμ.*) Oec cat^{txt} Aug^{1} Bed .. Ln praem *και* c. ABC al^{5} harl al (et. fu ut vdtr) syr syr^{P} c.* sah aeth (sed syr sah om *και* sq) Did Aug^{1}|C* al^{6} vg sah syr^{P} al (non cop syr) Aug om *δε* (sed vg sah Aug *et societas nostra sit*)

4. *υμιν* c. A**CGK al fere omn vv pler Thph Oec cat^{txt} Aug Bed .. Gb' Ln *ημεις* c. A*B 13. harl* sah | *υμων* c. AC(C* post *πεπληρ.* add *εν ημιν*)K al pl vg (et. demid) cop syr^{P} aeth ar^{P} sl^{ed} et^{mss} Thph^{txt} Oec^{txt} Aug Bed .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *ημων* c. BG al mu am fu harl tol (corb^{2}· *ut gaudeatis et gaudium nostrum sit plenum*) sah syr ar^{e} (sed syr ar^{e} add *εν υμιν*) sl^{5}· Thph^{com} Oec^{com}

5. *εστιν αυτη* (Gb') c. BCGK 40. 69. 137. al plus^{50} syr^{P} Thph Oec schol .. ς Ln *αυτη εστ.* c. A al vix mu vv pler (et. syr$^{P\ mg}$) cat^{txt} | *αγγελια* c. ABGK al longe pl Did^{com} Thph^{com} Oec^{com} cat^{txt} .. ς (= Gb Sz) *επαγγελια* c. C al mu Thph^{txt} Oec^{txt} | *αναγγελλομεν* .. 40. 69. 137. al aliq *απαγγ.* | B 31. Clem Or^{3} (sed^{4} *ε. α. ο. ε.*) *ουκ εστ. εν αυτω*, item sah *nullae tenebr. sunt in eo*

6. A *εαν γαρ ειπωμεν* (al aliq *ειπομεν*, item al vv. sqq) et *ου ποιωμεν*

7. *δε* .. 29. 66.** harl ar^{P} om | G Clem om *εστιν*

τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
He 9, 14. υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐν ἡμῖν
οὐκ ἔστιν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν
1 Th 5, 24. καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ
2, 14. Io 5, 38. πάσης ἀδικίας. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην
ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
Io 14, 16. τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν
4, 10. Io 11, 51 s. δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ
περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. 3 Καὶ
ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
Io 15, 10. τηρῶμεν. 4 ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ
4, 20. τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 5 ὃς

---

7. αλληλων .. A* (vdtr) tol al (aeth^{ro} *inter nos cum eo*, PP om *cum eo*) Clem Tert Did^{int} (Thph et Oec sic: τῆς κοινωνίας τῆς ἀλλήλων· δῆλον δὲ ὅτι καὶ τῆς ἡμῶν τε καὶ τοῦ φωτός) αυτου .. harl *cum deo* | ιησου c. BC 29. 69.* fu al syr sah aeth^{ro} (aeth^{utr} om τ. υι. αυτ. quae 34. transp) arm Clem Hier Fulg Leo .. ς (Gb^{0}) add χριστου c. AGK al pler vg (et. am al) syrP c.* eop al cat^{txt} Thph Oec Tert Aug (sed Aug^{1} om ιυ χυ) Bed | καθαριζει .. al mu cop sah arP Aug^{1} -ρισει s. -ριει

8. εν ημ. ουκ εστ. (Sz Gb^{1}) c. ACK 5. 31. 69. 137. al aliq m vg syrP arm cat^{txt} Thph Aug^{persaepe} Hier Oros^{2} Optat Ennod al mu .. ς ουκ ε. εν ημ. c. BG al longe pl cop sah al Oec Tert

9. αμαρτιας sec .. c al vg (et. am fu al, sed al om) al mu Aug^{plerque} Hier^{1} Bed (sed m Cyp al mu non add) add ημων | καθαρισῃ .. AC** (vdtr) h al -ρισει | c om ημας

10. ουκ εστ. ε. ημιν .. 69. 137. al am al syr^{utr} Thph εν ημ. ουκ εστ.

II. 2. ιλασμ. εστ. c. CGK al fere omn Clem Or^{saepe} Pet^{alex} Ath^{963} et^{978} Thph Oec cat^{txt} Tert Ath$^{int\,775}$ Aug^{5} Vig al .. Ln εστ. ιλασμ. c. AB 68. 180. vg al Cyp Hil Aug^{aliq} al | μονον (Clem Or^{saepe} al) .. B al fere^{10} cop sah Or^{1} μονων

3. A γινωσκωμεν

4. οτι c. AB 66.** 68. 69. al plus^{12} (cop sah ex ingenio linguae) Clem^{1} Thph Cyp Lcif^{1} Tich al .. ς 49. om (Ln [οτι]) c. CGK al pl syr^{utr} aeth^{utr} Clem^{1} Oec cat^{txt} Lcif^{1} (vg *qui dicit se nosse*) | Gb^{0} και sec c. A 27. 29.

δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ 4, 12. Io 13, 35. *τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν.* 6 *ὁ λέγων* 14, 21 ss. *ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς οὕ-* Io 13, 15. *τως περιπατεῖν.*

7 *Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν* 2 Io 5 s. Mt 5, 43. *παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε.* 8 *πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς* Io 13, 34. *ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη-θινὸν ἤδη φαίνει.* 9 *ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν* 4, 20. *αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.* 10 *ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-φὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν·* 11 *ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ* 3, 14. *σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλω-* Io 12, 35. *σεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.*

12 *Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.* 13 *γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'* 1, 1. *ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα* 5, 18.

---

5. *τηρη* .. ℵ al *τηρει* | *αληθως* .. 27. 29. 66.** om

6. *ουτως* c. CK al longe pl cop syrP (libere syr) arP sl cat^{txt} Thph Oec Salv (*sic et ipse*) .. Ln om c. AB al^{5} vg sah al Clem (*καθ. κακεινος*) Cyr$^{esai\ 799}$ Cyp Caes^{arel} al mu (G om *και α. ουτ. περιπ.*)

7. *αγαπητοι* c. ABC al fere^{20} vg cop sah syr^{utr} arm cat^{txt} Thph Didint Aug Bed .. *ς* (= Gb Sz) *αδελφοι* (Gb′) c. GK al pl aeth^{utr} arP Oec | *ειχετε* .. 27. 29. al aliq *εχετε* | *ηκουσατε* c. ABC al plus^{10} vv pler Thph Aug Cassiod Bed .. *ς* (Gb^{00}) add *απ αρχης* c. GK al longe pl arP sl Ath^{166} Oec cat^{txt} Did^{int} (:: cf v. 24.)

8. *αληθ. εν αυτω* c. BCGK etc .. A *εν αυτω αληθ.* | *εν υμιν* c. BCGK al longe pl vv pler cat^{txt} Thph Oec Aug Bed .. Gb′ *εν ημιν* c. A al mu tol al syrP mg Hier | *σκοτια* .. A *σκια* (item 100. v. sq)

9. *μισων* .. 15. 43. 98. 137. arm aeth (schol^{100} et^{103}) Cyp^{1} add *ψευστης εστι και* (schol *ψευδεται*) : : cf v. 4.

10. *εν αυτ. ουκ εστ.* c. BGK al pler vg syrP al Thph Oec cat^{txt} Aug Fulg Bed .. AC 5. 105. m sah (cop *non est scand. in eo*) syr Lcif *ουκ εστ. εν αυτω* : ita Ln (cf ad 1, 5. 8. 10.)

11. *τ. οφθ.* (Lcif^{1} *cor*) *αυτου* (ita et. Or etc) .. 3. 42. 57. 95. 101. *αυτου τ. οφθαλμ.*

12. *τεκνια* (40. al^{3} *τεκνα*) .. 27. 29. 66.** 68. al fere^{12} cat^{com} et Sev^{cat} *παιδια*

13. *εγραψα* (Gb′) c. ABCG al plus^{30} syr^{utr} cop sah aeth^{utr} arc sl Or^{cat} ^{115} (item Or$^{int\ 3,\ 27}$) Cyr$^{ador\ 43}$ Phot$^{amphil\ qu\ 155}$ Thph cat^{txt} .. *ς γραφω*

ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες,
1, 10. ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί
ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονη-
ρόν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις
Ia 4, 4. ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ,
16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυ-
μία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πα-
τρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ
ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν
αἰῶνα.

2, 22. 4, 3. 2 Io 7. 18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί-
1 Pe 4, 7. χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώ-
Act 20, 30. σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν
1 Co 11, 19. ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ ἡμῶν ἦσαν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
2, 27. ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς
χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου καὶ οἴδατε πάντα. 21 οὐκ ἔγραψα

---

c. κ al pm arP Oec .. vg (et. am tol, non fu demid harl) om *εγραψα υμ. πατ.* usq *αρχης* et habet quinquies (fu demid harl sexies) *scribo* [am quinto loco *scripsi*], item sexies Aug Bed

14. *τον απ* .. B *το απ* | B sah om *του θεου*

15. *πατρος* c. BGK al longe pl vg syr^{utr} cop sah al Or (alibi alludens *θεου*) Thph Oec cat^{txt} Aug^{saepissime} al mu .. AC al^{5} harl aeth^{utr} Cyr *θεου* (al^{4} *θεου και πατρος*)

16. *αλαζονια* c. AB*G al .. ς Ln 49. *-νεια* c. B**K (e sil) al ut vdtr longe pl :: cf ad Iac 4, 16. | *αλλα* c. BC etc Thph .. ς Ln *αλλ* c. AG al ut vdtr pler Or Oec cat^{txt}

17. *αυτου* (et. cat^{txt} Thph Oec Cyp Lcif Aug al mu) .. A 5. 13. 27. 29. 66.** arm Or om, hinc Gb^{0} | *αιωνα* .. sah tol Cyp^{aliq} Lcif Aug^{aliq} al (non item Hier al) add *quomodo et* (passim omittitur) *deus manet in aeternum*

18. c* *εσχατη τη ωρα* | *και καθως* .. K om *και* | AG al^{4} aeth^{ro} om *οτι* (non Or Epiph^{403} et^{424} Thph Oec cat^{txt} Ir^{int} Cyp Or$^{int\,3,\,851}$ Lcif al mu) | *αντιχριστ.* c. BC al^{3} Or^{2} Epiph^{403} et^{424} .. ς praem ὁ c. AGK al longe pl Thph Oec cat^{txt} | A *γινωσκωμεν*

19. *εξηλθαν* c. ABC .. ς *-θον* c. GK al certe pler Or Epiph al | *εξ ημ. ησ.* c. BC 69. 137. syr (sed ita bis) syrP cop sah aeth^{utr} Amb^{3} Opt .. ς Ln *ησ. εξ ημ.* c. AGK al pler vg al Cyr$^{hr\,95}$ Epiph^{403} Thph Oec cat txt Ir^{int} Or$^{int\,3,\,70}$ Cyp al mu | *φανερωθωσιν* (Epiph^{403} *γνωσθωσ.*) .. 69. syr et syrp mg *-ρωθη* | *παντες* .. 69. syr^{utr} Epiph^{403} Ir^{int} Cassiod om

20. *χρῖσμα* (B* ubiq *χρεισμα*) : ad v. 27. ex G notavi *χρίσμα* (ut ς Gb Sz ediderunt) | *και οιδατε παντα* (9. Hesych^{lev} *παντες*, syr *παντα*

ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

4, 3. 2 Io 7. 2 Pe 2, 1. 2 Io 9. Io 5, 25. 15, 23. 1, 5. 5, 11.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 27 καὶ ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβατε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς

2, 20.

ανθρωπον) .. B sah οιδατε (sah add υμεις) παντες .. Aug *ut ipsi vobis manifesti sitis*

21. παν (et. m) .. c om

23. ο ομολογων τ. υι. και τ. πατ. εχει (Euthal Melet ap Epiph^{878} Cyr^{ioh} ^{864} ομολογει) c. ABC al plus^{30} vv pler Clem Or^{3} Ath Cyr^{aliq} Cyr^{hr} Thph cat^{txt} (item ii qui ομολογει) Vig Pelag al (item m Cyp Hil al mu post τον υι. repetito και τον υιον) .. ς (= Gb Sz) om c. GK al pm harl (item al, sed non am fu demid tol al) arP sl Oec

24. υμεις (Gb^{00}) c. ABC 13. 27. 29. 66.** 68. 69. al^{4} vg syrP arm Cyr^{ioh} ^{799} Bed .. ς (Gb^{00}) add ουν c. GK al longe pl arP sl (sah δε, cop syr *et vos*, aeth^{ro} *et vos quoque*, pp *et vos autem*) cat^{txt} Thph Oec Aug (Melet ap Epiph ὅπερ οὖν, φησίν, ἐξ ἀρχῆς ἠκούσατε, τοῦτο μενέτω ἐ. ὑμ.) | εν τω πατρι c. ACGK al ut vdtr omn demid syr^{utr} sah al Cyr^{ioh} ^{799} Thph Oec cat^{txt} .. Ln om εν c. B vg cop al pp^{lat} (item Melet ap Epiph^{878} μενειτε και τω πατρι)

25. ημιν c. ACGK al ut vdtr omn vv fere omn Thph Oec cat^{txt} Aug Bed .. Ln$^{ed\ min}$ υμιν c. B am al | B αιωνιαν

26. A πλανουντων

27. χρισμα pr (et. Ath^{537} Cyr^{ioh} ^{347} etc) .. B 10.** χαρισμα | ελαβατε c. B* .. ς Ln 49. -βετε c. rell ut vdtr omn | μενει ε. υ. (Gb'') c. A(A* vdtr ημιν)BC al vg al pl Ath^{537} Cyr^{ioh} ^{347} Did Thph Aug al .. ς ε. υ. μενει c. GK al pler syrP al cat^{txt} Oec (μενει : 13. 27. 29. 66.** 68. 69. 81. 137. al^{5} vg syrP arP Thph Aug al μενετω) | διδασκη .. CGK al^{5} -σκει | αλλ ως .. B 25. sah aeth Aug Hier αλλα | το αυτου (Gb') c. C 5. 27. 29. 68. 69. 81. al plus^{10} vg sah syrP aeth^{utr} arm arr (syr *unctio quae est a deo*) Ath^{537} Cyr Did cat^{txt} Aug Fulg Bed .. ς Ln το αυτο c. AB GK al pl cop Thph Oec Hier (:: cf 2 Pe 3, 7.) | χρισμα (et. Ath^{537} Cyr ioh ^{347} etc) .. 10.** χαρισμα, 25. 81. cop aeth^{utr} Cyr^{1} πνευμα (schol χρῖσμα τὸ πνευματικὸν χάρισμα λέγει τῆς γνώσεως)

Io 14, 26. περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς
ἐδίδαξεν ὑμᾶς μενεῖτε ἐν αὐτῷ.

4, 17. Eph 3, 12. 28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ὅταν φανερωθῇ σχῶ-
μεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
3, 7. 9. αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα
Io 17, 25. θεοῦ κληθῶμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς ὅτι οὐκ
ἔγνω αὐτόν.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί
Col 3, 4. ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι
ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστιν. 3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
5, 17. την ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. 4 πᾶς

---

27. c (vdtr) *ψευδες* | *και καθως* .. A sah Aug om *και* | *μενειτε* c. GK al pl Thph Oec cat^{txt} .. Gb$^{\prime}$ Ln *μενετε* c. ABC al mu Cyr Photo$^{ep\ 174}$ (vv pl [arm^{mg}] et pp^{lat} *manete*; arP *μενειν* exprim)

28. *τεκνια* .. K h 40. vv mu add *μου* | *οταν* c. GK al longe pl Thph Oec cat^{txt} .. Ln *εαν* c. ABC al^{6} cop sah | *σχωμεν* c. BC 15. 26. 27. 40. 66.** 68. Thph .. ς *εχωμεν* c. AGK al pl cat^{txt} Oec | *απ'* .. 69. 137. *παρ*

29. *ειδητε* (vg al pl Aug al *scitis*) .. AGK al pl cop aeth^{utr} Thph *ιδητε* | *οτι και* c. AC 7. 8. 13. 29. 68. 69. al vg (et. fu demid al, non am harl tol) sah (syr ap Wtst) .. ς Ln 49. om *και* (cuius addendi nulla caussa erat; ex Iohannis vero usu est) c. BGK al pl vv pl cat Thph Oec Amb Aug Idac | *γεγεννηται* .. 31. 69.* 177.* al aliq syr et syrP ^{txt} *γεγεννηται*

III. 1. *δεδωκεν* c. BCK al longe pl Thph Oec .. AG 13. 27. *εδωκεν* | *ημιν* .. BK* al^{4} arP *υμιν* | *κληθωμεν* c. GK al pl cop (pergit *et nos etiam propter hoc mundus non cognovit*) arP Oec (Oec^{com} *ἔδωκεν ἡμῖν τέκνα αὐτοῦ γενέσθαι τε καὶ κληθῆναι*, item Thph^{com} – *γεν. τε κ. λογισθῆναι*) .. Ln add *και εσμεν* c. ABC al^{20} vv pl (sed vg [et. am demid] Aug^{2} Bed syrP al *et simus*; fu harl tol sah *et sumus*) cat^{txt} Thph Aug Bed | *ημας* c. ABC al sat mu vv pler cat^{txt} Aug Bed .. GK al fere^{35} arP sl^{ant} Thph Oec *υμας* (:: cf 3, 13.)

2. *οιδαμεν* c. ABC 5. 68. vg sah syrP arm al Or^{2} Did Tert Aug^{saepe} al mu .. ς (Gb^{00}) add *δε* c. GK al pler syr cop al Or^{1} Thph Oec cat^{txt} Amb^{1} Hier^{1} Quaest

ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ 1 Pe 2, 24. 22.
ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑόρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν 3 Io 11.
αὐτόν.

7 Παιδία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δί-
καιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν Io 8, 44.
ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς
τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.
9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα 5, 18. 1.
αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ
τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Io 8, 47.
θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ 1, 5. 2, 7. 25.
ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, 12 οὐ
καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· Gn 4, 8.

---

4. η αμαρτια c. ABCGK etc .. Ln om η sine teste (de B falsus)

5. τας αμαρτ. c. AB 5. 27. 66.** 81. am fu demid harl tol al cop sah syrP aeth^{utr} arm Tert Aug Fulg Cassiod .. ς (Gb^{00}) add ημων c. CGK al longe pl syr vg^{ed} al Ath^{463} Thph Oec cat^{txt} Bed

6. εορακεν c. B* et al ut vdtr .. ς Ln 49. εωρακ. c. AB**CG (K e sil) etc. Cf ad 1, 1.

7. παιδια c. AC 5. 27. 29. cop sah syrP ^{mg} arm Lcif (*filii*) .. ς Ln τεκνια (al^{4} cat^{txt} sah syr al add μου) c. BGK al pler cat^{txt} Thph Oec, item *filioli* m vg syr^{utr} al Tert al | μηδεις .. A μη τις

8. ο ποιων (et. Or^{5} et^{4} πας ο) .. A 25. 68. tol cop syr arP Lcif ο δε ποιων | εστιν : Or$^{4, 325}$ dicit uberius εστιν poni ubi εκ του διαβολου dicatur, γεγεννημενος vero ubi sit εκ του θεου. Nihilominus ipse alibi aliquoties γεγεννηται pro εστιν habet, item Eus$^{ecl\,24}$

9. γεγεννημενος .. K al aliq γεγενημ. (al et. postea γεγενηται)

10. c* (vdtr) aeth^{ro} και πας | ποιων (ACK h al mu add την :: e v. 7.) δικαιοσυνην c. ABCGK al ut vdtr omn harl tol cop syr et syrP ^{txt} al cat ^{txt} Thph Oec Did^{int} .. m (sed idem v. 9. *non peccat pro pecc. non facit*, item Aug^{2}) vg (et. am fu demid) sah syrP ^{mg} Or Tert Cyp Lcif Aug Bed ων δικαιος (ita Ln)

11. αγγελια c. ABGK al pl vg (*annunciatio*, item Aug^{3} Bed) al cat^{txt} Thph Oec^{com} Aug Bed .. c 27. 29. 40. 66.** 69. al mu harl (*mandatum*) syr ^{utr} (et. syrP graec in mg adscriptum habet) cop sah aeth^{utr} (*mandatum*) Cyr$^{ioh\,799}$ Oec^{txt} Lcif (*repromissio*) επαγγελια (syrP ^{mg} -λεια)

καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

Io 15, 18 s. 13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 14 ἡμεῖς
Io 5, 24. οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγα-
2, 10 s. πῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 15 πᾶς
Mt 5, 21 s. Io 5, 38. ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.
16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν
Io 15, 12 s. ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. 17 ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ
Ia 2, 15 s. τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. 19 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· 20 ὅτι

---

12. *και χαρ. τιν. εσφ. αυτον* .. aeth^{ro} om

13. *Μη* .. c* 29. 66.** al^{6} syr arm al praem *και* | *αδελφοι* c. ABC al mu vg arm cat^{txt} Did^{int} Lcif Aug Ors Bed .. ς (Gb^{00}) add *μου* c. GK al pl cop sah syr^{utr} al (aeth *ημων*) Thph Oec

14. *αγαπων* c. AB 27. 29. vg arm sah^{münt} Did^{int} Lcif Aug Columb Bed .. ς (Gb^{0}) add *τον αδελφον* c. CGK al pler cop sah^{woi} syr^{utr} al cat^{txt} Thph Oec Cassiod (sed al^{10} fere cop sah syr^{utr} al add *αυτου*) item 15. *τους αδελφους*

15. *αυτου* .. B *εαυτου* | *εν αυτω* c. BGK al pl Thph Oec cat^{txt} .. Ln *εν εαυτω* c. AC al pm

16. *θειναι* c. ABC 5. 27. 29. 68. al Thph cat^{txt} .. ς *τιθεναι* c. GK al longe pl Oec

17. *εχη* (m vg Cyp al *habuerit*) et *θεωρη* (iidem *viderit*) .. G al mu *εχει*, item GK al pm *θεωρει* | *κλεισῃ* .. G (*κλησει*) al *-σει*) | *μένει* (m vg Cyp al *manet*, item vel *est* cop sah syr^{utr} al) B** (*accentu caret ut constat) GK al *μενεῖ* (Aug^{1} *poterit manere*)

18. *τεκνια* c. ABC al^{12} m am syr^{P} arm Clem Dam cat^{txt} Aug .. ς (Gb^{00}) add *μου* c. GK al pl vv pl Thph Oec Bed | *τη γλωσσ.* c. ABCGK al longe pl Thph .. ς (= Gb Sz) om *τη* c. min vix mu Clem Oec cat^{txt} | *εν* c. ABCG al longe pl Clem Thph^{txt} et^{com} .. ς (= Gb Sz) om c. K al mu cat^{txt} Oec^{txt} et^{com}

19. *και* pr c. CGK al longe pl sah syr al cat^{txt} Thph Oec Aug .. Gb^{0} Ln om c. AB al^{6} vg cop syr^{P} Clem | *γινωσκομεν* c. GK al longe pl vg al Thph^{txt} et^{com} Oec^{txt} et^{com} Aug Bed .. Gb' Ln *γνωσομεθα* c. ABC 40. 66. 68. 69. 137. al fere^{10} cop sah arm al Clem Dam cat^{txt} (9. *γινωσκομεθα*, syr^{P} *cognoscemur*) | Ln$^{ed\ min}$ *ἐσμέν. καὶ ἔμπροσθεν* | *πει-*

ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρ-
δίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

21 *Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρη-* 2, 28. 4, 27.
σίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, 22 *καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν* 5, 14. Mt 21, 22.
ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώ- Io 9, 31.
πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα*
πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν. 24 *καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐν-* 3, 11.
τολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώ- 4, 13. Ro 8, 9.
σκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν. 2 Co 1, 22.

σομεν (vg^{ed} *suadebimus*, sed am demid al *suademus*, fu al *suadeamus*) .. 27. 69. al mu Thph *πεισωμεν* | *τας καρδ.* c. A**CGK al fere omn vv pl cat^{txt} Thph Oec Bed .. Ln$^{ed\ min}$ *την καρδιαν* c. A*B 66.** syr sah Aug

20. G al schol^{103} *καταγινωσκει* | *οτι* pr .. Ln o *τι*. Praeterea pro *ἡμῶν·* ^{20}*ὅτι* habent ς Gb Sz Ln 49. *ἡμῶν,* ^{20}*ὅτι* (Ln *ὅ τι*) | *οτι* sec c. BCGK al pler cat^{txt} Thph (item Hesych^{lev} *et scimus quia;* syr *quanto magis deus, qui maior est* etc). Praeterea cf cat : *ἐὰν ἁμάρτωμεν, οὐ λανθάνομεν οὐδὲ διαφευξόμεθα· εἰ γὰρ ἁμαρτάνοντες τὴν καρδίαν ἑαυτῶν λαθεῖν* (adde *οὐ* ex schol^{100} et ^{103}) *δυνάμεθα, ἀλλὰ νικτόμεθα ὑπὸ τοῦ συνειδότος, πόσῳ μᾶλλον τὸν θεὸν πράττοντές τι τῶν φαύλων* (addendum omnino vdtr *οὐ*, cf Thph *πόσῳ μᾶλλον – οὐκ ἂν λάθοιμεν*) *δυνηθῶμεν λαθεῖν;* Similiter praeter schol ^{100} et ^{103} habent et. Thph et Oec .. Ln$^{ed\ min}$ om c. A 33. 34. 63. vg cop sah al Oec Aug Bed | *θεος* .. C *κυριος*

21. *εαν* .. A *αν* | *καταγινωσκη* .. G al *-σκει* | *ημων* pr c. CGK al longe pl vg (et. am demid harl tol al) cop sah syr^{utr} al Thph Oec cat^{txt} et (p. 142.) com Cyp Aug^{1} Hier^{1} Hes^{lev} al .. Ln om c. AB 13. 27. 30. 66.** fu al Aug^{1} Hier^{1} (*conscientia*) (item Or^{1} *ἐὰν μὴ ἡ συνείδησις καταγιν. ἡμῶν*, sed alibi *ἐὰν ἡ συνείδ. ἡμῶν μὴ καταγ.*) | *ημιων* sec .. om BC 68. Or^{1} (vide ante) | *εχομεν* (al *εχωμεν*, Lcif *habeamus*) .. B 29. *εχει*

22. *εαν* .. B al Or *αν* | A al *λαμβανωμεν*, vg cop sah syrP al Cyp Lcif al *accipiemus* | *απ* c. ABC 5. 13. 27. 29. 33. 34. 68. 69. 137. 8.pe al .. ς *παρ* c. GK al longe pl Or Thph Oec cat^{txt} | AK al *τηρωμεν*

23. *πιστευσωμεν* c. BGK al pl Oec cat^{txt} .. Gb' Ln *πιστευωμεν* c. AC al plus^{20} Thph | A 43. sl$^{ms\ 1}$ om *του υιου* | *ιυ χυ* .. A *ιυ χω* | *εντολην* c. GK h 38. 40. 126. 177. 180. al fere^{45} Oec^{ed} .. ς Ln add *ημιν* c. ABC al mu vg cop al cat^{txt} Thph Oec^{cod} Lcif Bed; al aliq syrP al Aug praem idem

24. *και εν* .. 18. 38. 80. 95.** 137. sl$^{s.}$ om *και* | *ημιν εδωκ.* c. ABCG al pl fu al Bas^{1,276} et$^{3,8.}$ cat^{txt} .. K al fere^{20} vv pler Ath^{358} et [Ps-] Ath^{2,25} Cyr Thph Oec pp^{lat} *εδ. ημιν*

IV.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε
2 Io 7. 2 Pe 2, 1. τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται
ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ
4, 15. θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα
ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν
5, 22. ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν, καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

IV. 1. τα πνευματα .. κ praem παντα

2. γινωσκετε c. ABCG al pm cop sah syrP aethutr arP Oec Irint Lcif al .. 9. 14.* 69. γινωσκομεν .. Gb′ γινωσκεται c. κ al fere40 vg syr arc sl Cyr Thph Didint Aug Bed | c χριστ. ιησ. | εληλυθοτα .. B 99. Thdrt εληλυθεναι (item venisse vg al Irint Cyp etc). Cyrador497 om ε. σ. ελ.

3. ο μη ομολογει : ita et. Polyc385 (πᾶς γὰρ ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ [-γει] ιν χν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἀντίχριστός ἐστιν, καὶ ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν) Cyrador497 et alibi Nestor (ut vdtr; vide post) Thdrt4, 48 Thph Oec al Didint (*qui negat*) Aug1 Fulg1 .. cddvet ap Socr (h. e. 7, 32. αὐτίκα γοῦν ἠγνόησεν ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ Ἰωάννου γέγραπτο ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις ὅτι πᾶν πνεῦμα ὃ λύει τὸν ιν, ἀπὸ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι. ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν παλαιῶν ἀντιγρ. περιεῖλον οἱ χωρίζειν ἀπὸ τοῦ τῆς οἰκονομίας ἀνθρώπου βουλόμενοι τὴν θεότητα· διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ ἑρμηνεῖς αὐτὸ τοῦτο ἐπεσημήναντο, ὡς τινες εἶεν ῥᾳδιουργήσαντες τὴν ἐπιστολήν, λύειν ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὸν ἄνθρωπον θέλοντες.) vg Irint Or int Fulg1 al (Fulbert1· *et de epistola eraserunt Et omnis spir. qui solvit Iesum ex deo non est, sicut Nestorius.* Item Hincmar opusc18· *quidam etiam de epist. Ioh. eraserunt Et omnis spir. qui solvit Iesum ex deo non est*) ο λυει (*qui solvit*), item Aug1 al additis *in carne venisse* vel (Tert1 Tich) *et negat in carne venisse*, item Lcif (*qui destruit*) | τον (c. ABG al pl cddvet ap Socr Cyr Thdrt cattxt al; sed Gb0 c. κ al fere80 Polyc Thph) ιησουν c. AB h 13. 27. 29. 69. cddvet ap Socr vg (et. fu al mu) cop syrutr arm al Cyr Thdrt Irint Orint Lcif Didint Fulg1 Tich al .. ς (= Gb Sz) add χριστον c. GK al pler am demid sah al Polyc Thph Oec cattxt Aug (1om *Ies.*) al mu (34. 137. ante ιησ. pon). Praeterea ς (= Gb Sz) add εν σαρκι εληλυθοτα c. GK al pler syrutr al Polyc Thdrt (sed Polyc Thdrt εληλυθεναι) Thph Oec cattxt Orint Cyp al mu: sed om c. AB 27. 29. cddvet ap Socr vg cop sah aethro (om et. τ. ιησ.) Cyr Irint Lcif Didint Fulg1 Bed | εκ (cddvet ap Socr απο) .. GK 40. al mu sl5· cattxt om | και παν usq ουκ εστιν .. 41.* 61. 57.lect * om (transilientes ab εστιν ad εστιν), item quidam ap Socr ap Fulb ap Hincm : vide ante

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι 2, 13.
μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου Io 3, 31.
εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν 15, 19.
ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει 8, 47.
ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώ-
σκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 3, 11.
ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν
θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 5, 1.
9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν 4, 16.
αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσω- Ro 5, 8. Io 3, 16.
μεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπή-
σαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν 4, 19.
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 2, 2.

11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφεί- 3, 16.
λομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν 1, 18.
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετε- 2, 5.
λειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μέ-
νομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.
14 Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλ- 1, 1.
κεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς 3, 24.

---

6. AG al^{8} om ος ουκ usq ημων | εκ τουτου c. BGK al ut vdtr omn syr^{utr} al Thph Oec cat^{txt} Lcif Aug^{2} .. Lned min εν τουτω c. A vg cop sah Bed

7. ο αγαπων .. A add τον θεον, item demid tol Fulg *fratrem* (ita Lcif v. 8.), Did^{int} *fratr. suum*

8. ουκ εγνω (31. εγνωκε) .. A al^{7} ου γινωσκει, item *non novit* vg Lcif, *ignorat* Did^{int} Fulg; nec aliter cop sah al

9. απεσταλκεν (et. Or Thph Oec cat^{txt}) .. K al mu Ath$^{419.\,lib}$ Vict ap Niceph$^{1,\,1654}$ απεστειλεν | ο θεος .. al mu m aeth^{utr} arm (sed non^{ven}) Aug om

10. B ηγαπηκαμεν | αυτος .. A εκεινος

12. εν ημιν sec h. l. c. GK al longe pler cop sah syr^{utr} al cat^{txt} Oec Aug .. Ln ante τετελ. c. A 5. 31. 68. 69. vg Thph, item B ante εστιν

13. δεδωκεν c. BGK al longe pl Ath^{704} ex$^{cdd\ pl}$ Thph Oec cat^{txt} .. A 13. 27. 29. al Did Ath$^{522.\,538.\,587.}$ et^{704} ex$^{cd\ 1}$ Chrioh$^{94.\,126.\,178}$ εδωκεν

14. τεθεαμεθα c. BGK al ut vdtr longe pl Thph Oec cat^{txt} .. A 27. 29. 66.** 68. al mu Cyr$^{act\ 58}$ εθεασαμεθα

15. αν .. B εαν | A al ομολογη | ιησους .. B add χριστος (m *quia Ies Chr. ex deo natus*)

4, 2. 5, 1. ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ.
1o 6. 69. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ
4, 8. θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν
τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ.
4, 12. 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
2, 28. 3, 21. ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς
ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ'
ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ
4, 10. δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν,
ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ
τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ
ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν
5, 1. 2. πῶς δύναται ἀγαπᾶν; 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐ-
τοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

4. 15. 1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν

16. *πεπιστευκαμ.* c. BGK al fere omn vv pl Thph Oec cat^{txt} .. A 13. am tol (non demid harl al) cop Aug *πιστευομεν* | *και ο θε. εν αυτω* c. A al mu vg aeth^{utr} al Thph Oec cat^{txt} Cyp^{1} Bed .. Ln add [*μενει*] c. BGK h al plus^{40} cop sah syr^{utr} al (sed cop sah syr al et. exeunte v. 15. repetunt) Cyp^{1} Aug al

17. *εχωμεν* .. K al *εχομεν*

18. B *αλλα* | o *δε φοβουμ.* etc : haec et. Quaest et Resp$^{orth\,100}$ hab

19. *ημεις* (cat^{txt} Thph Oec Aug^{2}) .. Ln add *ουν* c. A al mu vg al (non cop sah syr^{P} al) Pelag Leo Bed | *αγαπωμεν* c. AB 5. 27. 29. 66.** fu (am Leo^{1} add *invicem*) aeth^{PP} (sah *nos scimus quia*) Aug^{1} Pelag .. ς (Gb^{00}) add *αυτον* c. GK al longe pl arr sl cat^{txt} Thph Oec Aug^{1}, item 13. 33. 34. 68. 69. 91. 137. vg (et. demid harl al) cop syr^{utr} al Leo^{1} Bed add *τον θεον* (aeth^{ro} *nos invicem et amemus deum*) | *αυτος* c. BGK al longe pl harl cop sah syr^{utr} al mu Thph Oec cat^{txt} Aug^{2} Bed .. Ln *ο θεος* c. A al^{7} vg Pelag | *πρωτος* .. 5. 40. 69. al aliq vv aliq *-τον*

20. *μιση* .. K h al fere^{20} Thph cat^{txt} *μισει* | *εορακεν* bis (K *εωρα*) .. ς Ln 49. *εωρ.* : vide ad 1, 1. | *πως* (et. Thph Oec cat^{txt} Cyp Aug Amb Caes^{arel} Bed) .. B 27. 29. 66.** 68. 69. sah syr^{P} Lcif Zeno *ου*: ita Ln

21. *απ αυτου* .. A vg (et. am demid al, sed non fu al) Bed (non Aug Lcif) *απο του θεου* | B* transilit a *τον* pr ad *τον* sec

V. 1. *και* sec (ita et. Cyr^{hr} Thdrt^{3,742} Thph Oec cat^{txt} Hil^{1} Maximin

γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ποιῶμεν. 3 Αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;

2, 5. 2 Io 6. Io 14, 15. Io 16, 33. 4, 15.

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. 7 ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, 8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ

Bed) .. B 7. 13. 33. 62. am demid tol (fu om *genuit diligit eum qui*, a *qui* ad *qui* transiliens) sah Hil[1] Aug Vig Fulg om, hinc Ln [*και*]

2. *ποιωμεν* (Gb′) c. B 27. 29. 69. al[11] (ex his[4] *-ουμεν*) vg (exc tol cav) syr[utr] cop sah aeth arm Thph Lcif Aug[2] Symm Bed [hae vv omn et pp[lat], quod grave est, v. sq *τηρωμεν*] .. ς *τηρωμεν* (55.[lect] *-ρουμεν*) c. (A, sed A al[5] transiliunt ad *τηρωμεν* v. sq) GK al pl arr sl cat[txt] Oec [v. sq nemo testium *ποιωμεν* pro *τηρωμεν*]

4. *ημων* c. ABGK al pl vv pl Thph Oec cat[txt] Did[int] Aug Bed .. al pm aeth[utr] ar[p] cdd[lat] teste Gb (sed non am fu cav demid harl tol) Leo[ms] *υμων*

5. *τις εστ.* c. AG al pl vg (et. am fu harl) al Oec Bed .. BK al fere[20] demid tol cav cop sah syr[P] arm al (syr add *γαρ*, aeth[utr] Leo praem *και*) Cyr[nest 142] Thph cat[txt] Did[int] *τις δε εστ.* vel (ut B demid tol) *τ. εστ. δε*

6. *αιματος* c. BGK al pl vg (et. am fu demid harl) syr al Cyr[nest 142] Thph Oec (uterq et[txt] et[com]) Tert Rebapt Aug[1] al .. al[4] Cyr[ioh 378] Amb Aug[1] *πνευματος* .. A 66.** 69. al mu tol cav al cop sah syr[P] al *αιμ. και πνευματος* (et. *πνευμ. κ. αιμ., αιμ. κ. πν. αγιου* legitur) | $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ (Gb″) c. ABG al pl Cyr[ioh 378] et[nest 142] Thph Oec, item K h al mu sah cat[txt] Amb $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\iota\varsigma}$ .. ς (49.) $\overline{\iota\varsigma}$ ο $\overline{\chi\varsigma}$ c. min vix mu Thph[com 1] Oec[com 1] | *μονον* .. B *μονω* | *αλλ* .. A *αλλα* | *εν* tert c. ABG al mu cop Cyr[2] cat[txt] .. ς om c. K al pl vg sah al Cyr[nest 142] (om et. *τω* sq, item al aliq) et Cyr[act 54] Thph Oec Aug | *αιματι* (tol cav add *et spiritu*) .. A 21. 41. Cyr[ioh 378] *πνευματι* .. 66.** 80. *αλλα και εν τω αιμ. και εν τω πνευμ.* omissis *εν τω υδατι*. Variant al | *το πνευμα* sec .. 34. vg (et. am fu demid cav tol harl lux al) arm Bryenn Aug[1] Amb[1] in[cod] al *χριστος*

7. *μαρτυρουντες* .. ς (= Gb Sz) add *ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα. καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι.* 8 *καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ*, c. 173.** (*est saec. 11., **est saec. 16. vel etiam recentior), item omissis (eadem verba om et. cdd[lat] pl, ed Compl, Bryenn, Thoma[quin]) v. 8. verbis *καὶ οἱ τρ. εἰς τὸ ἕν εἰσιν*, omissis quoque articulis ὁ, ὁ et *τό*, 34. (saec. fere 16.) et 162. (cod

graec et lat eiusdem fere saec.) Vulgatae codices, quorum plus[50] a Wetst Gb (in diatribe insigni hunc in locum addita editioni a. 1806. p. 1—25.) aliisque notati cum iisque qui posthac innotuerunt omnium antiquissimi am et fu, itemque qui Alcuini fuisse creditur vallicell*, verba ista plane non habent, triplicem quandam rationem exhibent. Alii enim confirmant vg[ed] quae sic habet: *Quoniam tres sunt qui testimonium dant in coelo, pater, verbum et spiritus sanctus, et hi tres unum sunt.* [8] *Et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus et aqua et sanguis, et hi tres unum sunt.* Alii, ut demid tol cavensis, ad quos accedit etiam insignis ille testis m, eadem transposita ac variata habent hunc in modum: *Quia* (m *Quoniam*) *tres sunt qui testimonium dant* (m *dicunt*) *in terra, spiritus* [tol cav add *et*] *aqua et sanguis, et* [m tol cav add *hi*] *tres unum sunt* [m tol cav add *in Christo Iesu*]. [8] *Et* [tol om] *tres su qui test. dant* [m tol cav *dicunt*] *in caelo, pater, verb. et spir., et hi tres unum sunt.* Alii denique, ut weissenb (guelf)[99], ulmenses duo (e quibus posteriora tantum inde a *Sicut* ante oculos habemus), passion, vallic**, sic: *Quia* (pass vallic *Quoniam*) *tres sunt qui testim. dant* [pass vallic** add *in terra*] *spiritus et* (pass vallic om) *aqua et sanguis, et tres unum sunt. Sicut* [ulm[1] *Sic*] *et* [ulm[duo] om] *in caelum* [ulm[duo] *-lo*] *tres sunt* (ita weiss ulm[duo]; pass et vallic** *Sicut tres sunt qui test. dant in caelo*) *pater, verbum et spiritus* [pass add *sanctus*], *et* [vallic** add *hi*] *tres unum sunt.* Ex patribus Latinis primus verbis suppositiciis usus est Vigilius[taps] (saec 5. exeunt.) quum in eo quem Idacii nomine scripsit contr. Varimad. libro („Io. evglsta ad Parthos *Tres sunt*, inquit, *qui testim. perhibent in terra, aqua sanguis et caro, et tres in nobis sunt; et tres sunt qui testim. perhibent in caelo, pater verbum et spiritus, et hi tres unum sunt*") tum aliquoties in iis qui ficto Athanasii nomine ad Theophilum scripti sunt de trinitate libris (cf Ps-Ath[lat 534. 535. 541. 547.]). Tum secuti sunt Fulg (qui quidem in respons. ad Arian. sub finem quae ipse legit iam a Cypriano lecta esse posuit, ex verbis Cypriani iis quae adscripsimus coniectura facta) Cassiod Ansbert aliique mu (in his et. est auctor prologi galeati in epp. cath. Ps-Hieronymiani, qui inde a saec. 9. reperitur in cdd. – – „Quae si, sicut ab eis digestae sunt, ita quoque ab interpretibus fideliter in Latinum verterentur eloquium, nec ambiguitatem legentibus facerent nec sermonum sese variantes impugnarent, illo praecipue loco ubi de unitate trinitatis in prima Iohannis epist. positum legimus. In qua etiam ab infidelibus translatoribus multum erratum esse a fidei veritate comperimus, trium tantummodo vocabula, hoc est aquae sanguinis et spiritus, in ipsa sua editione ponentibus, et patris verbique ac spir. sancti testimonium omittentibus : in quo maxime et fides catholica roboratur, et patris ac filii ac spiritus sancti una divinitatis substantia comprobatur" – –). Eorum vero qui iam ante Vigilium ad eadem verba alludere saepe crediti sunt, dicimus Tert (c. Prax. 25. „Ita connexus patris in filio et filii in paracleto tres efficit cohaerentes alterum ex altero, qui tres unum sunt, non unus: quomodo dictum est Ego et pater unum sumus, ad substantiae unitatem, non ad numeri singularitatem." Item de pudic. 21. „Et ecclesia proprie et principaliter ipse est spiritus, in quo est trinitar

unius divinitatis, pater et filius et spir. S.") Cyp Phoebad$^{\text{med. saec. 4.}}$ (contr. Arian. 45. : pendet ut plane vdtr a Tert) Eucher$^{\text{circa 440.}}$ (lib. formul. 11. : at in edd. princ. nihil legitur praeter haec: [de trinitate agitur] „in Ioh. epist. *Tria sunt quae testim. perhibent, aqua, sanguis et spiritus.*") gravissimus est Cyprianus de eccles. unit. 5. (ed. Krab. p. 15.) „Dicit dominus : Ego et pater unum sumus, et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est : Et tres unum sunt." At rectissime de isto Cypriani loco existimavit Facund$^{\text{saec. 6. med.}}$ pro defens. trium capp. 1, 3. „De patre filio et spir. sa. dicit Tres sunt qui testim. dant, spiritus aqua et sanguis, et hi tres unum sunt : in spiritu significans patrem - quod Iohannis apostoli testimonium b. Cyprianus in epist. s. libro quem de unitate scripsit, de patre filio et spiritu sancto intelligit." Huc conferri iuvat Aug c. Maximin. 22. „Si ea quae his [spiritu sanguine et aqua] significata sunt velimus inquirere, non absurde occurret ipsa trinitas, quae unus – deus est, pater et filius et spir. S., de quibus verissime dici potuit Tres sunt testes, et Tres unum sunt, ut nomine spiritus accipiamus patrem – nomine autem sanguinis filium et nomine aquae spiritum S." Nimirum patet sic iam veteres interpretatos esse Iohannis verba, minime vero interpolatione aucta legisse. Omittunt vero, praeter cdd. recentissimos illos tres, cdd^{gr} omnes i. e. ABGK et alii plus^{160} cum lectionariis omnib (fere^{50}), item vv, praeter cdd. Lat. supra memoratos, omnes i. e. cop sah (et^{woi} et^{münt}) syr (sed passim male edita sunt verba suppositicia praeeunte Tremellio, qui de Graeco ipse vertit et in mg apposuit) syr^{p} arm (ut auctoritas iubet cdd. omnium; nihilominus in edd. nonnullas Arm. ex vulgata Latina transiere) aeth utr arr sl^{mss} et$^{\text{edd antiq}}$ (contra in ed. Mosq 1663. primum in mg edita sunt, in ipso txtu *οτι* in *και* mutato additisque *εν τη γη*). Accedunt patres Graeci, qui vel quae praecedunt et quae sequuntur afferunt, vel in argumentis pro trinitate conquirendis ista si legissent verba maximopere adhibituri fuisse credendi sunt, gravissimi hi : Ir Clem Or (cf 4, 143. *τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα ἀνέγραψε τὰ τρία εἰς ἓν γενόμενα*) Hipp (contr. Noetum) Dion^{alex} (in ep. ad Paul. Samos.) Ath Did (in libris de trin. et in enarrationib. in 1. Ioh) Bas Naz (cf 1, 568. *τρεῖς εἶναι τοὺς μαρτυροῦντας λέγων, τὸ πν. τὸ ὕδ. τὸ αἷμ.*) Epiph Cyr (cf locum maxime insignem adv. Nestor. pag. 142 sq ubi versus 5 usq 10 toti et continui afferuntur. Cf et. Cyr$^{\text{act 54.}}$) Chr aliiq pm (non excepto Euthymio, cuius in panoplia invitis cdd. perperam editi sunt Tergobysti vv. 6–9.). Quibus Graecis adiungendi sunt Latini, ut Leif Hil Amb Faustin Aug Hier etc. Explicationis eiusdem verborum Iohannis allegoricae, quam de Latinis patribus iam vidimus, vestigia luculenta habentur et. in scholiis codicum Graecorum aliquot. Ita in cod. Par. ad v. 8. sic legitur: *τουτέστι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτὸς ἑαυτοῦ*, et ad *ἓν εἰσι : τουτέστι μία θεότης, εἷς θεός*. (cf Griesb excurs. ad h. l. p. 10.) Schol aliud (ap Matthaei ad h. l.): *οἱ τρεῖς δὲ εἶπεν ἀρσενικῶς ὅτι σύμβολα ταῦτα τῆς τριάδος·* etc. Post Graecam versionem actorum Latinorum concilii Lateranensis a. 1215. habiti, Manuelem Calecam monachum$^{\text{saec. 14.}}$ (*τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, ὁ πατήρ, ὁ λόγος καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,*

1o 5, 36. τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀν-
θρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-
ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν,
2, 25. ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον
ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ

---

omissis ἐν τ. οὐρ. et οἵτ. οἱ τρ. ἕν εἰσιν) Ios. Bryennium monachum saec. 15 ineunt. (nisi quod oratio 13. in qua iste locus habetur dubiae originis est, non inventa in cdd^{mosq} duobus) primum Graece edita sunt in ed. Compl. a. 1514. (hunc in modum: ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτ. ἐν τῷ οὐρ., ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰ; τὸ ἓν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτ. ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ πν. καὶ τὸ ὕδ. καὶ τὸ αἷμα. Sequitur εἰ τὴν etc.), unde et. Ravianus qui dicitur codex sumsit, tum in ed. Erasmi tertia a. 1522. (nondum enim ediderat 1516. et 1518. Scripsit vero hac de mutatione textus in 3. ed. sua in Apologia ad Stunicam: „Repertus est apud Anglos graecus codex unus" [est cod. noster 34.] - Ex hoc igitur cod. britannico reposuimus quod in nostris dicebatur deesse, ne cui sit causa calumniandi, quanquam et hunc suspicor ad Latinorum codices fuisse castigatum."), tum in edd Rob Steph 1546—1569. in edd Bezae 1565—1576. atque inde (edd enim antiqq mult, ut Aldi, Wolfii Cephalaei, Colinaei, om) transiit in edd Elz. Catholicis Romanis tradita sunt edd^{sixt} (1590.) et^{clement} (1592.). Leguntur etiam in edd neograecis (et. Londinensibus ut 1819.). Lutherus (ante quem ex vg Germanice iam versa erant) ea non vertit, hinc non habentur in edd. Viteb. ab anno 1522 usque 1545., sed reperiuntur in edd Lutheranae versionis ad rationem Helveticam missa Lutheri auctoritate translatae Tigurinis 1529. 1531. distincta litteris minusculis, in edd posterioribus 1534—89. inclusa uncinis, post vero in ed. 1597. ed. Francof. 1593. ed. Viteb. 1596. aliisque (sed non ed. Viteb. 1607. edd Hamb. 1596. 1619. 1620.) absque ulla distinctione.

9. *οτι* pr .. K arm om | *οτι* sec (Gb″) c. AB 5. 6. 27. 29. 34. 66.** vg cop sah arm Cyr$^{nest\ 143}$ et Cyr$^{act\ 54}$ Aug Bed .. ς *ἣν* c. GK al longe pl syr^{utr} al Thph Oec cat^{txt}

10. *μαρτυριαν* c. BGK al longe pl sah syr^{utr} al Cyr$^{act\ 54}$ et Cyr$^{nest\ 143}$ Thph Oec cat^{txt} Aug .. Ln add *του θεου* c. A al plus^{10} vg cop aeth^{utr} Bed; item m *eius*|*αυτω* c. ABGK h al plus^{40} Thph cat^{txt} .. ς Ln *εαυτω* c. min mu (m *in semetipso*) Cyr$^{act\ 54}$ et$^{nest\ 143}$ Oec|*θεω* c. BGK al longe pl cop syr^{utr} Cyr$^{nest\ 143}$ et$^{act\ 54}$ Thph Oec cat^{txt} Aug Vig .. Gb′ Ln *υιω* c. A 5. 27. 29. 66.** al fere^{10} vg syr$^{p\ mg}$ (item addito *του θεου* 56. sah arm ar^{P} et addito *αυτου* aeth^{utr}; m *in Iesu Christo*, ar^{e} *in eum*) Prim .. pl^{1}ane om am|A al^{3} *ουκ επιστευσεν*|*ο θεος* .. 4. m vg$^{cdd\ aliq}$ aeth Cyr^{nes} et(sed postea *περι τ. υι. του θεου*)^{act} Aug Vig om

ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν Io 3, 36. 14, 6.
ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 *Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, οἱ* Io 20, 31.
πιστεύοντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ*
παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέ- 3, 22. Io 14, 13.
λημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 *καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ*
ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν ἀπ'
αὐτοῦ. 16 *ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν*
μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνου-
σιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκεί-
νης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 *πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν*
ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 *Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτά-* 3, 9.
νει, ἀλλὰ ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ

---

11. ημιν ο θεος .. B 31. 38. 137. syrP al ο θε. ημ. | εστιν (100. om) .. A ante η ζωη pon

12. A ουχ εχει

13. υμιν c. AB h al^{7} vg cop sah syr^{utr} aeth^{utr} arm ar^{e} Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) add τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου (126. om εις usq θεου) c. GK al longe pl ar^{P} sl cat^{txt} Thph Oec | εχετε αιωνιον c. AB al certe pm vg syr^{P} cat^{txt} Cassiod Bed .. Gb Sz αιων. εχετε (G 113. al εχητε) c. GK al plus^{40} Thph Oec | οι πιστ. c. A (B τοις πιστευουσιν) al^{7} vv pler (arm^{mg} edamst et^{const}) Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) και (57. om) ινα πιστευητε (h al -σητε) c. GK al longe pl sl cat^{txt} Thph Oec

14. A al (Did teste Wtst) εχωμεν | οτι εαν τι (vg etc *quia quodcumque*, Did^{int} *quia quicquid*) .. Ln ο τι αν c. A, item οτι εαν 31. 68. 191. 58.^{lect} | θελημα .. A 31. aeth^{utr} ονομα

15. και εαν (Ln αν c. B, vg Did^{int} om) οιδ. οτι ακ. ημων .. A 19.* 96.* om | ο εαν c. B (teste Btl, non Maio) G 5. 29. 60. 62. 69. al plus^{15} cat^{txt} Thph .. ς Ln ο αν c. AK al pl Oec | απ c. B 5. 13. al fere^{5} .. ς παρ c. AGK al longe pl cat^{txt} (Thph et Oec^{com} ητηκαμεν αυτον)

16. ιδη c. ABGK etc (syr^{utr} cop sah aeth^{utr} ar^{P} etc *viderit*) Clem Thph Oec cat^{txt} .. Ln ειδῃ (vg pp^{lat} *scit*) | A τοις μη αμαρτανουσιν αμαρτιαν μη πρ. θα. | ερωτηση (K* al -σει) .. al^{6} vg (et. am al, sed non fu lux tol al) syr Clem Or (affert tantum εστιν αμαρτια usq ερωτ.) Tert^{2} (non Aug al) praem (vg syr Clem add) τις

17. ου (68. Clem μη) .. 13. 67.* vg sah syr^{P} aeth^{ro} arm Tert (teste Wtst) om

18. αλλα c. B (teste Btl, rursus neglexit Mai) al ut vdtr Or .. ς Ln αλλ c. AGK (e sil) al certe pler cat^{txt} Thph Oec | αυτον c. A*B 105.

4, 4. ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος
ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει,
καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν
ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ
ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.
1 Co 10, 14. 21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

---

al ut vdtr, item vg Hier *sed generatio dei conservat eum*, Chrom *quia nativitas dei custodit illum* .. ς Ln 49. ἑαυτον c. A** (ε est supr. lin.) GK al pler Or Did Thph Oec cattxt (:: tali nexu saepe testes pl ἑαυτ. pro αυτ. substituere)

20. οιδαμ. δε c. BK al pl cop sl Thph Oec .. G al^{s} aethutr sl^{5} Cyr$^{ioh\,850}$ Did^{int} om δε .. Gb Sz Ln και οιδαμ. c. A al fere^{20} m vg sah syr^{utr} al Did Ps-Ath^{2,167} Cyr^{act} cattxt | A al Did Cyr$^{ioh\,850}$ Ps-Ath auct incert in opp Chr^{i} ed. Montf. VI, 503. εδωκεν | υιος .. Did^{85} λογος | γινωσκομεν c. AB*G al Cyr^{ioh} .. ς Ln 49. -σκωμεν c. B**K al pler Thph al | τον αληθινον c. BGK al pl m syr^{utr} sl^{mss} auct incert l. l. Hil Faustin Leo Fulg^{2} (item sah Idac Facund qui habent το αληθινον) .. A al fere^{30} vg cop arm aeth al Ath^{451} et^{710} [Ps-]Ath^{12} et^{167} Cyr$^{ioh\,850}$ et^{act} Did Bas al Aug Pelag al add θεον (162. τον θεον τον αληθ., Amb *patrem* omisso τ. αληθ., are *deum veritatis*) | και εσμεν .. 34. κ. ωμεν, item *et simus* m vg Hil al | εν τω υιω (et. Ath$^{79.\,223.\,442.\,451.\,505.\,547.\,710}$ etc) .. 33. 34. 45. 56. 162. vg (m *et simus in verbo? filio eius*) al Cyr$^{ioh\,850}$ Did^{1} (et^{1} om εν) Bas Ps-Ath^{2,12} et^{167} al Hil al mu om εν τω | ιησ. χριστ. c. BGK al fere omn vv fere omn Ath^{sacpiss} et Ps-Ath^{2,12} et^{167} Cyr Did Thph Oec cattxt Hil Faustin Aug Hier al mu .. Gb^{o} c. A 162. vg (et. am harl al; non demid tol al) Leo (ar^{p} Cyr^{1} pon ante τω υιω, Cyr^{1} habet εν τω αληθ. θεω ιω χω) | ζωη (Gb^{1}) c. AB al mu Cyr^{1} Did^{3} Ath$^{442.\,505.\,547}$ ex^{cdd} pl et^{710} [Ps-]Ath^{2,12} ex$^{cod\,1}$ Euthal (in argumento epist. ἐν τῷ τέλει -λέγων ὅτι ὁ τοῦ θεοῦ υἱος ζωὴ αἰώνιός ἐστι καὶ θεὸς ἀληθινός) al .. ς η ζωη c. min ut vdtr pauc; item G 40. al pm Ath^{223} et^{451} [Ps-]Ath^{2,12} et^{167} Thph cattxt al η ζωη η; item K al mu Ath$^{79.\,547}$ed et ^{710}ed Cyr^{ioh} Antioch ζωη η. Totum versum m sic habet: *Et scimus quia fil. dei venit et carnem induit nostri causa et passus est et resurrexit a mortuis: adsumpsit nos et dedit nobis sensum ut cognosceremus eum qui verus est, et simus in verbo filio eius Iesu Christo. Hic est verus* (et. Hil ex^{cdd} mu et Vigtrin libro$^{2.}$ om h. l. *deus*, Faustin et Idac ante *verus* pon) *et vita aeterna et resurrectio nostra.* Huc cf Hil et Faustin qui post *venit* pergunt: *et concarnatus* (Faustin *incarn.*) *est propter nos et passus est et resurgens de mortuis assumpsit nos, et dedit nobis intellectum optimum* (Faustin *bonum*) *ut intelligamus* (Faustin *cognoscamus*) *ipsum* (Hil om) *verum, et simus in vero* etc

21. ἑαυτους c. AK al pl Thph Oec cattxt .. Ln ἑαυτα c. BG h al fere^{20} | ειδωλων c. AB al mu am demid tol cop sah syr^{utr} arm al .. ς (= Gb Sz) add αμην c. GK al pl vg^{ed} (et. cdd aliq)

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ' ὑμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ. 1 Ti 1, 2. 2 Ti 1, 2. Tit 1, 4.

Subscriptio: AB *ιωαννου* (B -*ανου*) $\overline{\alpha}$ .. K al *ιω. επιστ. καθολ.* $\overline{\beta}$, al *ιω. ευαγγελιστου επιστολη* $\overline{\alpha}$, G *του αγιου και πανευφημου αποστολου ιω. και θεολογου επιστολη καθολικη* $\overline{\alpha}$. Similiter al; 93. 95. *Πρώτης ἐπιστολῆς ἔληξε νῦν πέρας Τοῦ τῶν μαθητῶν πλεῖον ἠγαπημένου* .. am *expl. epistula iohannis* $\overline{p}$, fu *expl. epist. sancti iohannis prima* (al om *prima*); syr^{utr} *finita est epist. prima Ioh. apostoli.* Praeterea al mu (non G) Thph add *εγραφη απο εφεσου.* Item numerantur *στιχχ. σοδ'* (G al pl) s. *σογ'* s. *σξδ'* (Thph) s. *σπθ'*. In B sectiones sunt *ια'*, in vg^{edd} (ut am fu) XX. Euthal in elencho: *ἰωάννου ἐπιστ. πρώτη. ἀνάγνωσις πρώτη κεφφ. γ', μαρτυρίας α', στίχων ρν'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφφ. δ', στιχχ. ρμ'.*

---

* B (in A titulus abscissus est) *ιωανου* $\overline{\beta}$ .. al *ιωαννου επιστ.* $\overline{\beta}$ vel (ut Gb Sz) *δευτερα, επιστ. καθολ. ιω.* $\overline{\beta}$, *του αυτου επιστ.* $\overline{\beta}$, *επιστ. δευτ. ιω. του επι στηθους,* G al *του αγιου αποστ. ιω. του θεολογου επιστ. δευτ.*, similiter al .. am *incipit epistula iohannis secunda,* al *inc. secunda ioh.* vel *inc. eiusdem ep. sec.* .. ς^{e} *ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. δευτ.*, ς *επιστ. ιω. δευτ.* Ceterum Ir$^{3,\ 16,\ 8}$ „Iohannes in praedicta epist." „et rursus in epistola ait" ita ponit ut non distinguat secundam istam a priore epist. Dion^{alex} ap Eus$^{h.\ e.\ 7,\ 25}$ *ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ φερομένῃ ἰωάννου καὶ τρίτῃ καίτοι βραχείαις οὔσαις ἐπ.* ὁ *ἰω. ὀνομαστὶ πρόκειται, ἀλλ' ἀνωνύμως ὁ πρεσβύτερος γέγραπται.*

1. *Κυρίᾳ* (al^{2} praem *τῃ*, item aeth^{utr} *και*; om 73. *εκλ. κ.*) .. ς *κυρίᾳ.* Vg aeth^{utr} *dominae*; syr arP *Kyriae.* De syrP White: „habet voca'es quasi in Graecis nomen mulieris *κυρία* esset"; sed in mg Graece notatur *κυρια.* (cop sah ambiguae aeque ac Graecum) | *και ουκ εγω* .. A 73. syr Thph *ουκ εγω δε*, item G praemisso *και*

2. *μενουσαν* (ita et. vv fere omn) .. A *ενοικουσαν*, al^{3} sah *ουσαν* .. 66.** om

3. *εσται* (al^{2} add *δε*) *μεθ υμων* (*υμων* : ita et. ς^{e} Gb Sz c. K al pl vg cop syrP al; ς *ημων* c. BG al pm am sah syr al Thph^{com} Oec^{com} cat^{txt}) .. A om (syrP *Gratia vobis et*) | $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (vg *Chr. Ies.*, non item

3 Io 2. 4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας
ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. 5 καὶ νῦν
1 Io 2, 7. ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν ἀλλὰ ἣν εἴ-
5, 3. χομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή
1 Io 2, 18 s. 4, 1 s. ἐστιν, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. 7 ὅτι
πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθαν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχρι-
στος. 8 βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ
μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ
1 Io 2, 23. διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος

---

demid tol) c. AB 27. 29. 33. 69. 73. vg (non tol) sah (om et: *παρ. θε. πατρ. και*) syr aeth^{utr} ar^{e} .. ς (Gb^{00}) praem *κυριου* c. GK al longe pl tol cop syrP al Thph Oec cat^{txt}

4. *περιπατουντας* .. 40. 67. 69. 101. 180. *-τα* | *παρα* (A 73. cop sah *απο*) *του* (B om) *πατρ.*

5. *γραφων* (*-φων* : ita et. ς^{e} Gb Sz c. ABGK al pl vg sah al cat^{txt} Thph Oec; ς *-φω* c. al mu syr^{utr} al) *σ. καινην* .. Ln *καιν. γρ. σοι* c. A 5. 13. 31. 68. vg | *αλλα* c. BK al ut vdtr pm .. AG al ut vdtr pl cat^{txt} Thph Oec *αλλ.* Praeterea syrP add c.* *εντολην παλαιαν* | *ειχομεν* (A *ειχαμεν*) .. al mu *εχομεν*

6. *αυτη η εντ. εστ.* c. ABK al am al syrP .. ς *αυτ. εστ. η εντ.* c. G al longe pl cop sah al cat^{txt} Thph Oec Lcif | AK al mu vg al cat^{txt} *ινα καθως* (ex his A 73. retinent simul *ινα* sq) | G al Thph *περιπατειτε*

7. *εξηλθ.* (*-λθαν* c. A, ut 3 Io 7. c. B; ς 49 *-λθον* c. B rell) c. (Gb″) AB al mu vg (et. am fu demid harl al; m tol *prodierunt*, Lcif *progressi sunt*) syr^{utr} sah ar^{e} (cop al *venerunt*) Ps-Chr^{de} pseudopr cat^{txt} Ir^{int} Bed .. ς *εισηλθ.* c. GK al pl arP sl Thph Oec | *ουτος εστιν* etc .. m syrP ^{mg} *hii fallaces* (syrP *sunt seductores* omisso *sunt* sq) *et antichristi sunt*

8. *εαυτους* .. GK al Ir^{int} Lcif *αὐτους* (*eos*) | *απολεσητε* et *απολαβητε* (Gb′) c. AB (*απολεσηται*) 5. 13. 40. 66.** 68. 73. 137. al^{15} fere vg cop sah syr^{utr} al (sl^{ant} *-σωμεν* et *-βητε*) Ps-Chr^{de} pseudopr Isid^{pel} Thph^{com} Oec^{com} cat^{txt} Ir^{int} Lcif .. ς *-σωμεν* et *-βωμεν* c. GK al pl sl$^{ms\,1}$ (arP *perdatur* et *accipiamus*) Thph^{txt} Oec^{txt} | *ειργασασθε* (Gb′) c. iisdem qui *απολεσητε* etc exc B sah syrP ^{mg} sl^{ant} .. ς *-σαμεθα* c. iisdem qui *απολεσωμεν* item B sah syrP ^{mg} sl^{ant} (43. *-σητε*, *-σασθε*, *-βωμεν*) | *πληρη* .. G *-ρης*

9. *προαγων* c. AB 98.^{mg}, item *praecedit* am fu harl al sah; vg^{cod} *procedit*, vg^{ed} (item demid al) Lcif Did^{int} *recedit* .. ς *παραβαινων* c. GK syr^{utr} al (cop *ambulans extra*, al libere vertunt) Thph Oec cat^{txt} | *διδαχη* sec c. AB 13. 27. 29. 66.** 68. vg sah syrP (sed syrP c.* item syr Lcif^{2} add *αυτου*) Did^{int} Fulg .. ς (Gb^{0}) add *του χριστου* c. GK al longe

καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 10 *εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·* 11 *ὁ λέγων γὰρ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.*

12 *Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ* 3 Io 13.
μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα 1 Io 1, 4.
λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 13 *ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.*

---

pl cop aeth al cat^{txt} Thph Oec | *και τ. υιον* h. l. c. A 31. (pergit *εχει και πατ.*) 68. am fu demid harl tol Fulg .. ς post *πατερά* c. BGK al pler vg^{ed} cop sah syr^{utr} (syr^{p} *et patr. hab. et fil.*) al cat^{txt} Thph Oec Lcif^{2} Did^{int}

10. *λαμβανετε* et *λεγετε* .. 137. *-νητε* (et. 101.) et *-γητε*

11. *γαρ* h. l. c. AB 5. 31. al ut vdtr .. ς 49. ante *λεγ.* c. GK al pler Thph Oec cat^{txt} (:: *γαρ* tert loco positum fere ubique a pler test in sec. locum translatum) | *χαιρειν* c. K al fere^{25} Oec .. ς Ln praem *αυτω* c. ABG al pl m vg cop sah syr^{utr} al cat^{txt} Thph Lcif (ponitur et. ante *λεγων*, ar^{p} habet *homini scelerato*, 96. *αυτον* post *χαιρειν*, Ir^{int} *eis* posteaque *ipsorum*) | *πονηροις* .. m et vg^{edd} aliq (ut hal et gemblac, et. „quidam libri" ap Luc^{brug}) add *ecce praedixi vobis ne in diem domini condemnemini* (ita m; vg^{edd} *ut in diem dom.* [*nostri Iesu Chr.*] *non confundamini*). Eadem Graece exstant in lectt Velesianis.

12. *εχων* .. A* 27. 29. 61. 64. 180. *εχω* | A al *γραψαι* | *εβουληθ.* c. ABGK al mu Thph cat^{txt} .. ς *ηβουλ.* c. min pm Oec | *αλλα* (G al Thph *αλλ*) *ελπιζ.* c. BGK al longe pl syr^{utr} sah ar^{p} al Thph Oec .. Gb Sz Ln *ελπ. γαρ* c. A 5.13.27.29.65. 66.**73. al^{8} vg cop arm aeth^{utr} cat^{txt} .. 68. *ελπιζων* | *γενεσθαι* (Gb″) c. AB 5. 13. 27. 65. 66.** 68. 137. 180. al aliq vg (et. am fu demid harl; non tol) syr^{p} Thph (item Oec^{com} *παραγενεσθ.*) .. ς *ελθειν* c. GK al pl vv pl (cop *ιδειν υμας*) Oec^{txt} cat^{txt} | *ημων* c. GK al ut vdtr pl syr^{utr} al (sah *μου*) Thph Oec cat^{txt} .. Gb″ Ln *υμων* c. AB al mu vg cop aeth^{utr} sl^{rec} .. 21. 37. 56. om | *η πεπληρ.* c. AGK al ut vdtr omn am syr^{utr} cop sah al Oec cat^{txt} .. Ln *πεπλ. η* c. B vg (exc am) Thph

13. *της εκλεκτης* (15. 26. fu al *τ. εκκλησιας*, 73. om) .. 114. add *της εν εφεσω* | ς (= Gb Sz) add in f. *αμην* c. GK al longe pl fu al syr^{utr} al Thph Oec cat^{txt} .. om c. AB 5. 13. 27. 29. 68. 73. 99. vg (et. am al; vg^{edd} aliq add *vale*) cop sah aeth^{ro} arm ar^{p} Bed (sed 68. 69. 103. syr syr^{p} c.* arm aeth ar^{e} post *εκλεκτ.* add *η χαρις μεθ υμων* vel *μετα σου*)

Subscriptio: AB *ιωαννου* (B *-ανου*) $\overline{\beta}$, item 62. addito *προς παρθους* (cf ad 1 Io inscriptionem), G al *ιω. επιστ.* $\overline{\beta}$, al *επιστ. ιω.* $\overline{\beta}$, al *ιω. του θεολογου επιστ.* $\overline{\beta}$ *καθολικη*, 93. 95. *ἐπιστολῆς πέφθακε δευτέρας*

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

Act 19, 29. 20, 4. Ro 16, 23. 1 Co 1, 15. 1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
2 Io 4. καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς

τέλος, Thph Oec τελος της ιω. δευτ. επιστ. .. am fu al *explicit epistula* (fu al add *sancti*) *iohannis secunda*; syr^{utr} *finita est epist. secunda Iohannis* (syr add *apostoli*). Praeterea numerantur στιχχ. $\overline{\lambda}$ (G al pl Thph), 40. al $\overline{\lambda\xi}$, 73. $\overline{\pi}$. In B numerantur sectiones $\overline{\beta'}$, in vg^{cdd} capp V. Euthal in elencho: ἰωάννου ἐπιστ. δευτέρα. ἀνάγνωσις μία, κεφαλαίου Ι. στίχων λ'.

---

* B (in A titulus periit) ιωαννου $\overline{\gamma}$ .. C al ιω. επιστολη $\overline{\gamma}$, al τριτη επ. ιω., 99. ιω. καθολικη τριτη .. G al επιστ. τριτη του αγιου αποστ. ιω., 95. του αυτου αγ. ιω. του θεολ. επιστ. τριτη, 4. επ. του αγ. αποστ. και ηγαπημενου προς γαϊον ιωαννου, 3. 68. ιω. επιστ. $\overline{\gamma}$ προς γαϊον .. am *incipit epistula iohannis tertia*, fu *inc. eiusdem epist. tertia*, al *inc. tertia*, d *epist. iohannis* (superest enim iste titulus in superiore mg); cop sah επιστολη ιωαννου $\overline{\gamma}$ (similiter ad rell epp cath); aeth *Iohannis evangelistae tertia*, ad 2. vero Ioh: *epist. Iohannis secunda filii Zebedaei*, et ad 1. sic: *epist. Ioh. filii Zebedaei, evangelistae, apostoli domini nostri I. Christi* (additur praeterea ut etiam passim alibi: *precatio eius sit cum nobis in saeculum saeculi. Amen.*) .. ς Gb Sz ιω. επιστ. (ς επ. ιω.) τριτη, ς^{e} ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. τρ.

3. γαρ .. 13. al plus^{10} vg sah arm aeth sl (exc^{8*}) om | μαρτυροιντων .. in B omissa est syllaba των | συ (al και συ) .. A al pauc om

4. μειζοτεραν .. 137. μειζονα | τουτων (et. vg syrP) .. 27. 29. 40. 66.** 68. 69. 73. al^{10} fere cop sah syr al ταυτης | ουκ εχω (B teste Maio -χων) .. C 68. post χαραν (item 31. post χαρ. ταυτης) | χαραν (69. add ἤ, quemadmodum vg etc pergunt *quam ut*) .. B 7. 35. vg (et. am fu demid; non tol al, nec cod$^{reg\ 3564}$ ap Sab) cop χαριν | εν τη αλ. c. ABC* al .. ς om τη c. C**GK al pler Thph Oec cat^{txt}

5. εργαση c. BCGK al ut vdtr omn cat^{txt} Thph Oec .. Ln εργαζη c. A

καὶ τοῦτο ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. 8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο- 1 Io 3, 10.
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀλη-

(vg al Hier *quidquid operaris*) | και τουτο (Gb') c. ABC al mu vv pl (vg Hier Cassiod Bed *et hoc*, nec aliter cop syrP; sah *et hoc etiam*) .. ς και εις τους c. GK al pl sl (arP ε. τ. αδ. ξεν.) cat^{txt} Thph Oec

6. οι .. κ ὃ | ποιησεις (27. 29. 68. al^{3} demid tol al Hier *poiies*) προπεμψας .. c vg (sed non am fu etc) arm ποιησας (vg *faciens*) προπεμψεις

7. ονοματος c. ABCGK h al pl am al cop sah arm sl^{5} cat^{txt} Thph Oec Bed .. ς^{e} (= ς Gb Sz) add αυτου c. min mu syr syrP c.* al (Hier add *domini*) | εξηλθαν c. B (:: cf ad 2 Io. 7.) .. ς 49. -λθον c. ACGK etc | απο c. ABCGK etc .. 5. 13. 29. al^{6} παρα | c om των | εθνικων (Gb') c. ABC al mu, item *gentilibus* fu tol al cop .. ς εθνων c. GK al pl cat^{txt} Thph Oec, item *gentibus* vg (et. am) sah

8. υπολαμβ. (Gb') c. ABC* al^{9} .. ς απολαμβ. c. c^{corr}GK al longe pl (Thph et Oec sic: ἀπολαμβάνειν ἀντὶ τοῦ ἀναλαμβάνειν, ὑποδέχεσθαι, ὡς καὶ τό Ὑπέλαβόν με ὡσεὶ λέων ἕτοιμος εἰς θήραν. An recte απολ. ?) cat^{txt} | c al γινομεθα, K al mu Thph cat^{txt} γενωμεθα | αληθεια .. A εκκλησια

9. B εγραψας | τι c. ABC 7. 68. cop sah, item αν τι 29. 66.** .. 40. 73. al plus^{10} cat^{txt} αν (vg *scripsissem forsitan*, item *vellem scribere* syr^{utr}; Hier *scripsi etiam*) .. ς om c. GK al pl aeth^{utr} arP Thph Oec | διοτρεφης .. Ln 49. διοτρέφης, sed invita cdd auctoritate

10. εαν .. A αν | C φλυαρ. εις ημας, vg *garriens in nos* | βουλομενους c. ABGK al pler am al cop syrP txt cat^{txt} Thph Oec .. c 5. 7. 27. 29. 66.** vg syr syrP mg sah arm arr επιδεχομενους

11. ο κακοπ. c. ABCK h al longe pl vg (et. am fu demid al) sah al cat^{txt} schol^{103} .. ς (= Gb Sz) ο δε κακοπ. c. G al mu tol cop al (syr^{utr} και ο κακ.) Thph Oec Did^{int} | ουχ (C ουκ) εορακ. (c. B*, ut ubique in Io. epistulis; ς Ln 49. εωρ. c. rell ut vdtr)

12. υπ .. C υπο | αληθειας .. A* (omnino sic vdtr) εκκλησιας .. c syr

Io 21. 24. θείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἴδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστιν.

2 Io 12. 13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι· ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 Ἰούδας Χριστοῦ Ἰησοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλη-
2 Pe 1, 2. τοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

---

syrP mg arm praem *εκκλησιας και της* | *οιδατε* c. GK al pl syr^{utr} aeth^{utr} arP sl (exc$^{8.}$) Thph Oec .. Gb' Ln *οιδας* c. ABC al^{20} d vg cop sah arm ar^{e} sl$^{8.}$ cat^{txt} .. al^{5} *οιδαμεν* | c 68. *αληθ. ημων* (68. post *εστ.*) *εστ. η μαρτ.*, 31. *αληθ. εστ. η μαρτ. ημ.*

13. *γραψαι σοι* c. ABC 5. 27. 29. 31. 33. 40. 66.** 68. 73. al d vg cop sah syr^{utr} al Thph .. *ς γραφειν* absq *σοι* c. GK al pl sl cat^{txt} Oec | *ου θελω* (et. d) .. A *ουκ εβουληθην* (vg al *nolui*) | G *καλαμω* | *σοι* (al^{2} om) h. l. c. BCGK al longe pl syr al cat^{txt} Thph Oec .. Ln post *γρ.* c. A al d vg cop sah syrP al | *γραφειν* c. ABC 5. 27. 31. 33. 73. al .. *ς γραψαι* c. GK al longe pl cat^{txt} Thph Oec

14. *σε ιδειν* c. ABC al d vg al .. *ς ιδ.* *σε* c. GK al longe pl syr^{utr} cop al Thph Oec cat^{txt} | *λαλησομεν* .. K al mu Thph *-σωμεν*

15. *οι φιλοι* c. BCGK etc (d add *tui*) .. A al^{6} syrP mg aeth^{utr} *οι αδελφοι* | *φιλους* .. al^{3} syrP *αδελφους* | G al pauc vg^{cdd} aliq (tol al *vale*) sl add in fine *αμην*

Subscriptio: AB 137. *ιωαννου* (B *-ανου*) $\bar{\gamma}$, C *ιωαννου επιστολη* $\bar{\gamma}$, al *επ. ιω.* $\bar{\gamma}$ vel (ut 40.) *τριτη* .. G al *επιστ.* $\bar{\gamma}$ (al post *ιω.* pon) *του αγιου αποστ. ιω.*, 95. *του αυτου αγ. ιω. του θεολογου επιστ. τριτη*, 101. al *του αγ. αποστ. και ευαγγελιστου ιω. του θεολ. επιστ. καθολικη* $\bar{\gamma}$, 180. *ιω. επιστ. τριτη προς γαϊον*, 62. *ιω.* $\bar{\gamma}$ *προς γαϊον περι δημητριου ὡ μαρτυρει καλλιστα* .. am *expl. epistula iohannis tertia*, fu al *expl. epist. sancti ioh. tertia* (al *apostoli*); syr^{utr} *finita est epist. tertia Ioh. apostoli.* Praeterea numerantur *στιχχ. λβ'* (G 40. al pl Thph), al *λα'* al *λ'* 73. *πι'*. In B non habentur sectiones, vg^{cdd} habent V. Euthal in elencho: *ἰωάννου ἐπιστ. τρίτη. ἀνάγνωσις μία, κεφαλαίου I. στίχων λα'.*

---

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ
τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπ-
αγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. 4 παρ-
εισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο 2 Pe 2, 1 ss.
τὸ κρίμα ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς
ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χρι-
στὸν ἀρνούμενοι.

5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι ὁ

---

* B ιουδα, ACK ιουδα επιστολη (ita Gb Sz), al cop επ. ιουδα, item syr additis *fratris iacobi* (ap Pocock. vero *ep. Iud. apostoli, fratr. Iac. episcopi*) .. G al Thph επιστ. (al post ιουδ. pon) του αγιου αποστ. ιουδα, al mu Oec ιουδα (Oec add αποστ. η) καθολικη επιστ. s. του αγ. ιουδα καθ. επιστ. .. am al *incipit epistula iudae*, item al addito *apostoli*; aeth *epist. Iudae fratris Iacobi* .. ς ιουδα του αποστ. επιστ. καθ. Cf Clem^{481} - οἶμαι - προφητικῶς Ἰούδαν ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰρηκέναι. Or^{3,814} εἰ δὲ καὶ τὴν Ἰούδα πρόσοιτό τις ἐπιστολήν et^{3,607} ἐν τῇ Ἰούδα ἐπιστολῇ. Or$^{int\,4,549}$ *Iudas apostolus in epist. catholica dicit.*

1. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. K 40. al fere^{20} demid tol al (:: qui quidem ordo ubi est a pler testib mutatus esse solet) .. ς Ln $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. ABG al pl vv pler Or Synops al Lcif al | ηγαπημενοις (Gb′) c. AB al^{7} vg syr^{utr} cop sah arm ar^{e} (aeth *deum patrem amantibus*) Or Eph Synops Thph^{com} Oec Lcif Aug Cassiod Bed .. ς ηγιασμενοις (57. προηγιασμ.) c. GK al longe pl arP sl Thph^{txt} cat^{txt} | και (om sah) $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$ (40. al mu corb^{2}· Or Eph Thph^{txt} Oec^{txt} $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, vg^{ed} $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$) τετηρημενοις .. 163. syrP om, sah (τετηρ. εν $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$) post κλητ. pon

2. και ειρηνη .. K al aliq om και

3. Ln γράφειν ὑμῖν, περί et γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν | κοινης c. GK al pl cop (certe interpr Wi) arP sl^{mss} Oec .. Ln add ημων c. AB (item c vdtr) al fere^{15} sah syr^{utr} arm al Cyr$^{act\,46}$ (sed d. re. fid. νμ.) Thph Lcif; item al^{5} vg al Eph Bed add υμων

4. παρεισεδυσαν (ita et. c, corrige errorem editionis typogr.) .. B -δυησαν (testib Bch et Btl; neglexit Mai) | κρίμα : sic h. l. et. G | χαριτα c. AB .. ς χαριν c. CGK etc | δεσποτην c. ABC al plus^{20} vg cop sah al Eph Did Ps-Chr^{de} pseudopr Cyr^{act} (Thph et Oec^{com} vdtr) cat^{txt} et$^{com\,158}$ Lcif Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) add (al praem θεον s. θε. και) θεον c. GK al pl syr^{utr} (arP) Thph et Oec^{txt}

5. δε .. c Lcif ουν .. 36. om | ειδοτας c. ABC** (* non liquet) al fere^{15} vg arm al Cyr cat^{txt} Lcif Hier .. ς (Gb^{00}) add νμας c. GK al pl Thph Oec | απαξ .. 163. Lcif om (et. post τουτο [ita K al^{3}], post ο θεος [ita 68. Clem] et similiter, post λαον [ita Cassiod], post σωσας [ita cop sah] transponitur) | παντα c. ABC** (* non liquet) al^{7} vg cop syrP al (syr *omnes*) Ephr Cyr Lcif Hier .. plane om 66.** (Gb^{0}) .. ς τουτο

*Nm 14, 35 ss. κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύ-
2 Pe 2, 4. σαντας ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης
*Gn 19. 2 Pe 2, 6. ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡς Σόδομα καὶ
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται
2 Pe 2, 10. δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
Dan 12, 1. δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ
*Dt 34, 5. 2 Pe 2, 11. διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ
*Zach 3, 2. ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν Ἐπιτιμήσαι
2 Pe 2, 12. σοι κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα
δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
*Gn 4, 8. *Nm 22. *Nm 16. 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ
2 Pe 2, 15. τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-

---

c. GK al longe pl sah sl Thph Oec cattxt (Clem sic: *εἰδέναι γὰρ ὑμᾶς βούλομαι ὅτι ὁ θεὸς ἅπαξ ἐκ γῆς* etc) | o *κυριος* c. (c*?) GK al longe pl syrP arP sl Synops Thph Oec cattxt (sedcom 158 *ὁ κύρ.* $\overline{ις}$ $\overline{χς}$ *ὁ ἀναγαγὼν τὸν λαὸν ἐξ Αἰγ. διὰ Μωσ.*) (Cassiod *dominus deus*) .. c** 5. 8. 68. tol al syr arm are Clem Lcif o *θεος* .. Gb' Ln *ιησους* c. AB 6. 7. 29. 66.** vg cop sah aethutr armed mg Cyr Didint (Did o *κυρ.* $\overline{ις}$) Hier (contr. Iovin. 1, 12. de Iosua explic.) Cassian

6. *τε* c. BCGK al longe pl m (*angelos quoque*, item Orint 4, 549) syr sah aethutr al Clem Or Ath 539 eted etms Oec cattxt Lcif Vig .. Ln *δε* c. A 54. 137. vg syrP cop Ath excdd 4 Thph Hier Cassiod | *αλλα* (et. Clem Or al) .. c al Ath Thph *αλλ* | G al Clemms Or 1 *απολειποντας* (sed G al *-πόντας*) | *μεγαλης ημερας* .. m fu al Lcif *magni dei*

7. *τροπ. τουτοις* c. ABC al 6 Eph .. *ς τουτ.* (40. vg al om, 41. *αυτοις*) *τροπ.* c. GK al longe pl Thph Oec cattxt | *υπεχουσαι* (m vg Lcif *sustinentes*) .. A *υπερεχουσαι*, 40. *απεχουσαι*

8. *ομοιως* (et. Clem al Lcif al) .. A *ομως*

9. *ο δε* (haec in catcod praepositum habent : *εκ του μωυσεως αποκρυφου*) *μιχ. ο αρχ. οτε* (ὅς syrutr) c. ACGK al ut vdtr omn vv pler Thph Oec cattxt catniceph 1073 Didint .. Ln *οτε μιχ. ο αρχ. τοτε* c. B (vg Hier Bed *cum* [Hier *quando*] *Mich. arch. altercaretur* [Hier *disputabat*]) | *αλλα* c. AB etc .. *ς αλλ* c. CGK (e sil) al certe pl Thph Oec cattxt | *μωυσεως* c. BCG al mu Thph Oec cattxt .. *ς μωσ.* c. AK al pl. Cf et. alibi

10. *βλασφημουσιν* .. Epiph 92 *αγνοουντες αλισκονται*

11. *τη πλανη τ. βαλααμ* etc .. Lcif *in seductionem baal .. et in contradictionem choreb*

λοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευω- 2 Pe 2, 13. 17.
χούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ
ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθα-
νόντα ἐκριζωθέντα, 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα *Es 57, 20.
τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς αἰῶνα τετήρηται. 14 Ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος *Gn 5, 18.
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων Ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐ-
τοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς
ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβη-

---

12. οι εν ταις (Gb') c. AB (rursus neglex. Mai) G 13. 27. 29. al[10] fere (cddl[at] teste Sz) syr[utr] (item ut vdtr cop) cat[txt] Pallad Did[int] Aug .. ς om οι c. K al pl vg al Thph Oec Lcif .. c** (* non liquet) sah pro ουτοι εισ. οι εν ταις sic: ουτοι (sah om) εισιν γογγυσται (sah γογγ. εισ.) μεμψιμοιροι (c** -μυροι, item AG v. 16.) κατα τας ιδιας επιθυμιας αυτων πορευομενοι (sah add ουτοι) εν ταις | αγαπαις c. BGK al longe pl vv omn Pallad Thph Oec cat[txt] Lcif (*charitatibus*) Did[int] Aug (uterque *dilectionib.*). Cf et. cat[com] ἔτι κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τῶν κοινῶν ἐν ἐκκλησίαις γινομένων τραπεζῶν, περὶ ὧν καὶ ὁ ἀπόστ. Κορινθίοις ἐπιστέλλει, συνήεσαν, οὐ χάριν τοῦ μεταλαβεῖν τοῦ κυριακοῦ δείπνου, ἀλλ' ἵνα καιρὸν εὕρωσι ψυχὰς ἀστηρίκτους δελεάζειν· τούτων γὰρ καὶ ὁ Πέτρ. ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπιστ. καταλέγει (similia in schol[100] et[103]) .. AC 44. 56. 96. απαταις .. al[2] ευωχιαις | υμων c. BCGK al ut vdtr omn cop sah syr[p] al Thph Oec cat[txt] Lcif Did[int] .. Ln αυτων c. A (sed sic ipse* super rasuram) vg syr arm Lcif Bed | συνευωχουμενοι (K συνευοχ.) .. c al mu vv mu add υμιν | αφοβως .. Ps-Chr[de] pseudopr Did[int] c. sqq conjg | παραφερ. c. ABCGK h al plus[60] Thph cat[txt] .. ς (= Gb Sz) περιφερ. c. min vix mu Oec (vg etc *circumferuntur*) .. 16. Pallad φερομεναι (16. -νοι)

13. c al[8] απαφριζοντα | πλανηται (A -τε) .. B -τες | B οις ζοφος σκοτους | Ln πλανῆται· οἷς | αιωνα c. ABCG al pl (al[3] αιωνας) Eph Pallad Thph Oec cat[txt] .. ς (= Gb Sz) praem τον c. K al pm Ps-Chr

14. επροφητ. c. B .. ς Ln προεφ. c. ACGK etc | δε .. A al om | αγ. μυριασ. c. ABGK al longe pl vg sl[5] Chron[35] Thph Oec cat[txt] Did[int] (qui totum locum accurate cum Graecis convenientem exhibet) .. ς (= Gb Sz) μυρ. αγ. c. c al mu vv mu (sed al aliq vv mu μυρ. αγων αγγελων vel αγιοις μυρ. αγγελων vel μυρ. αγιαις αγγελων vel similiter)

15. ελεγξαι (Gb") c. ABCGK al fere[50] Eph Chron Phot[amph qu 183] Thph cat[txt] .. ς εξελεγξ. c. min Oec | αυτων pr c. GK al pl arP sl Thph Oec .. Gb[00] Ln om c. ABC al[18] vv pler Chron cat[txt] auct libri ad Novat ap Cyp Did[int] Idac (:: at minime alienam manum prodit; in Aeth quidem libri Henoch txtu deest) | ασεβειας (Gb[0] c. c al[4] demid arm Dam cat[txt]; 163. των ασεβειων, Chron πονηρων, auct[ad novat] *impiorum*) αυτων (163. Chron auct[ad novat] om) c. ABGK al longe pl vv mu

σαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς
2 Pe 2, 18. ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.
2 Pe 3, 2. 17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
2 Pe 3, 3. 2, 10. 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 Οὗτοί
2 Pe 3, 17. εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν

Thph Oec al Did^{int} Vig Bed .. al^{5} tol syr al om | *σκληρων* .. c al fere^{15} vv inu Eph Dam auct$^{ad\ novat}$ add *λογων*|*κατ αυτου* .. Chron *προς αυτους*. Totum locum auct$^{ad\ novat}$ sic exhibet: *ecce venit cum multis millibus nunciorum suorum facere iudicium de omnibus et perdere omnes impios et arguere omnem carnem de omnib. factis impiorum quae fecerunt impie, et de omnib. verbis impiis quae de deo locuti sunt peccatores.* Priora Idac sic: *ecce venit dominus in millibus facere iudicium et perdere omnes impios et arguere omnem carnem de omnib. operib. impietatis eorum.* Aethiops vero Enoch ($^{2,1\cdot}$) : *ecce venit cum myriadibus sanctorum suorum iudicium de iis facere, abolere malos et punire omnem carnem de omnibus quae peccatores et impii fecerunt et commiserunt adv. ipsum.*

16. *αυτων* pr c. ABK al pl Thph Oec cat^{txt} .. CG al^{25} fere Eph *εαυτων* (:: ad v. 18. conformatum vdtr, ubi min tantum pauc *αυτων* substituere)

17. *τ. ρημ. τ. προειρ.* c. BCGK al ut vdtr omn vg syr^{utr} cop etc Cyr$^{ioh\ 798}$ Thph Oec cat^{txt} .. Ln *τ. προειρ. ρημ.* c. A Eph Lcif

18. K *ελεγεν ημιν* | *επ εσχατου* (Gb″) c. ABC al pm cop Eph Cyr$^{ioh\ 798}$ et^{act} Did Thph cat^{txt} .. al syr Ps-Hipp$^{consum\ 10}$ Cyr^{1} Ps-Chr^{de} pseudopr *επ εσχατων* .. ς *εν εσχατω* c. GK al pl Oec|*του χρονου* (Gb″) c. A al Did Cyr$^{ioh\ 798}$ Thph et omisso *του* BC al^{4}, item al mu cop syr Eph Cyr^{act} Ps-Hipp Ps-Chr *των χρονων* (Gb′) .. ς *χρονω* c. GK al pl Oec (vg *in novissimo tempore*, contra Lcif *in novissimis temporib.*) Oec | *εσονται* c. BC*GK al longe pl syr^{utr} sl (exc$^{5\cdot}$) Ps-Hipp Ps-Chr Cyr^{act} Thph Oec Lcif .. Gb′ Ln$^{ed\ min}$ *ελευσονται* c. AC** al^{15} vg cop sah al Eph Did Cyr^{ioh} cat^{txt} | G *εμπαιγνται*, AC** al *εμπεκται*

19. *αποδιοριζ.* c. ABGK h al fere^{40} fu al cop sah syr al Eph Did Cyr^{ioh} et^{act} Thph Oec cat^{txt} Lcif Cassiod (schol^{100} et^{103} *τουτέστιν οἱ τὰ σχίσματα ποιοῦντες*) .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) add *εαυτους* (Gb^{00}) c. c al pm vg (et. am demid tol) syr^{p} Aug Fulg Bed

20. *υμεις* .. c arm *ημεις* | *εποικ. ε. τη αγιωτ.* (A *αγιωτ.*) *υμων* (C al tol al *ημων*, al^{2} aeth^{ro} arm om) *πιστ.* c. ABC al vv pler Clem (in fragm^{lat}) Bed .. ς *τη αγ. υμ.* (Eph cat *ημων*) *πιστ. εποικ. εαυτ.* c. GK al longe pl syr Eph Thph Oec cat^{txt}

πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, 23 οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους καὶ στῆσαι Ro 16, 25 aa.
κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ 1 Ti 1, 17.
θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα, μεγα-

---

21. BC* (vdtr, ** τηρησητε) syr^{utr} τηρησωμεν .. 180. arP τηρησαντες

22. ελεγχετε (Gb″) c. AC* 5. 6. 7. 17. 27. 29. 33. 40. 66.** 73. (98.^{mg}) 101. 125. 130. 153. (item 38. 44. 117.) vg cop aeth^{utr} arr arm schol$^{edd\ aliq}$ Thph et Oec^{com} Cassiod Bed .. ς ελεεντε c. GK al pl syrP sl (schol^{100} ελεητι) Thph et Oec^{txt} (Clem Hier; vide ad v. sq), item BC** ελεατε | διαιρινομενους (Gb″) c. ABC iisdem^{15} qui ελεγχ. et 68. vg (*iudicatos*) syr (*cum resipuerint*, vide ad v. sq) syrP (*resipiscentes*) cop arm arP (*cum ambigant*) ar^{e} (*cum fuerint victi*) (aeth^{ro} *per verbum quod dictum est*; Ψ *propter peccatum eorum*) Clem schol$^{98.}$ (ibi sic est: *ἐν ἑτέρῳ οὕτως κεῖμενον Καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ*) schol$^{100.}$ Thph et Oec^{com} ppl^{at} .. ς -μενοι c. GK al pl (et. 38. 44. 117.) sl Thph et Oec^{txt} cat^{txt}

23. ους δε (o. δ. om B) σωζ. ε. πυρ. αρπαζ. (Gb″) c. ABC iisdem^{14} qui ante (item 8. 15. 18. 25. 26. 43. [37. 56?] 58. 68.) vv quae ante et syrP schol (Thph et Oec^{com} vdtr) Cassiod Bed .. ς ους δε εν φοβω [13. al^{2} om] σωζ. εκ του (Gb^{00}; praeter ABC etc om et. GK al pm Clem Thph Oec) πυρος αρπαζοντ. c. GK al pl arP sl cat^{txt} Thph et Oec^{txt} | ους δε ελεατε (ita B 17. 40.; A rell ελεειτε : Gb″) εν φοβω (Gb″) c. AB al iisdem^{14} qui ante (item 8. 15. 18. 25. 26. 37. 43. 56. 68. ους δε ελεγχετε εν φοβω [25. 26. om : Gb^{0}]) vg cop aeth^{utr} arr arm, item C syr^{utr} εν φοβω omissis ο. δ. ελ.; sl^{ed} ελεγχετε εν φοβω .. ς om c. GK etc arP sl Thph et Oec^{txt}. Totum locum vv. 22. 23. syr sic: *et quosdam ex illis ex igne rapite; cum vero resipuerint miseremini super eis in timore.* Item ar^{e} *et quosdam corripite super peccatis suis, et quorundam miseremini cum fuerint victi, et quosdam salvate ex igne et liberate eos.* Clem Hier haec citant: καὶ οὓς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ ἐλεεῖτε (ἐλεᾶτε) ἐν φόβῳ (Hier om εν φ.)

24. (Gb′) αυτους c. B (ita Bch et Btl; neglex. Mai) K h al plus^{30} sl$^{5.}$ et$^{8.mg}$ Cyr (?) Oec .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) Ln υμας c. CG al pm (142. post απταιστ. pon) vv pler Thph cat^{txt} ppl^{at}, item A 4.** (* om) ημας | απτ. και .. C al mu vv mu Thph add ασπιλους και (ita C 17. 66.** al syr^{utr} ar^{e}) vel (ut 27. 29. 68. arm sl Thph) ασπιλους | C al ενωπιον | αμωμους .. A αμεμπτους

25. μονω c. ABC al^{13} vv pler Eph Fulg Bed .. ς (= Gb Sz) add σοφω c. GK al pl arP sl Thph Oec cat^{txt} | δια $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$ τ. κ. ημ. (perpauci variant) c. ABCG al fere^{25} vv omn Eph Thph cat^{txt} Fulg Bed .. ς (= Gb Sz) om c. K al certe pm Oec | δοξα c. ABC al^{10} am fu tol demid al

λωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ
2 Pe 3, 18. εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

---

syrP Eph Fulg .. ς (Gb^{00}) add και c. GK al longe pl vv pler Thph Oec cat^{txt} Bed | προ π. τ. αιω. c. ABCG al^{15} vg cop syrP aeth^{utr} arm sl^{ed} et^{7}· Eph Thph cat^{txt} (om του) Fulg Cassiod Bed .. ς (=Gb† Sz) om K al pl syr arr (sl^{mss} ?) Oec | παντ. (G sp Sz 27. 36. 99. cop cat^{txt} om) τ. αιωνας .. G 93. 95. 99. vg^{ed} (et. demid tol, sed non am fu al) cop syrP ^{mg} Fulg Bed add των αιωνων | 6. 66.** al? Cassiod om αμην

Subscriptio: B ιουδα, A ιουδα επιστολη. πραξεις των αγιων αποστολων. και καθολικαι, 80. 126. al επιστολη ιουδα, a^{l} ιουδα επιστολη, C al ιουδ. επιστ. καθολικη .. G al mu του αγιου απιστ. ιουδα επιστ., 93. 95. τελος γραφης ενθαδε της εξ ιουδα, K ἐτελειώθη σὺν θεῷ καὶ ἡ τοῦ ἰούδα καθολικὴ ἐπιστολή. δόξα σοὶ ὁ θεός, δόξα σοὶ ὁ θεός, δόξα σοὶ ὁ θεός, ὁ μακροθυμῶν ἐπ' ἐμοὶ τῷ ἀναξίῳ δούλῳ σου. .. am fu *explicit epistula* (fu add *sancti*) *iudae* (Sub istis am add *deo gratias amen. feliciter qui legis.*) Praeterea numerantur στιχοι ξη' (G 40. al pl Thph) al pauc οα'. Passim additur et. (vide post Euthal) : ὁμοῦ τῶν ζ καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι ,αμς'. In B sunt sectiones β', in vg^{cdd} capp VII. Syr^{ms} (ap Wtst) *explicit epist. Iudae filii Iosephi fratris Iacobi,* syr^{sch} *expl. epist. Iudae apostoli fratris Iacobi et Iosi*; item syrP omissis *fratris* etc, sed praeterea add *explicit liber sanctus actuum apostolicorum et epistularum catholicarum.* Euthal in elencho: ἰούδα ἐπιστολή. ἀνάγνωσις μία, κεφαλαίων IIII. μαρτιριῶν II. στίχων ξη'. Tum addit: ὁμοῦ τῶν καθολικῶν ἐππ. ἀναγνώσεις ι', κεφάλαια λα', μαρτυρίαι κδ' (στίχοι ια' : sed iste numerus ad ipsum elenchum pertinet. Post Iudae vero epistulam adnotavit : ὁμοῦ τῶν ἑπτὰ καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι ,αμς', tum sequitur computatio omnium stichorum in actis et cath. epp. cum prooemiis, quorum summa est ,φωλγ'. Denique haec additur nota : ἀντιβλήθη δὲ τῶν πράξεων καὶ καθολικῶν ἐππ. τὸ βιβλίον πρὸς τὰ ἀκριβῆ ἀντίγραφα τῆς ἐν Καισαρείᾳ βιβλιοθήκης Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου. Arm ed. 1698. hanc epist. scriptam perhibet a. d. 64. ab apost. Iuda Iacobi, qui et Lebbaeus et Thaddaeus vocetur et Armenis Persisque praedicaverit.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλος δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφω- 1 Co 1, 1. etc
ρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, 2 ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ- Tit 1, 2.
φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, 3 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενο- 2 Ti 2, 8.
μένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, 4 τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ
ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος αὐτοῦ, 6 ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 1 Co 1, 2 a. 1 Th 1, 1. etc
7 πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις. χά-

---

* *πρ. ρωμ.* c. ABC (item DFG in inscriptione singg pagg) al (item 1. praemisso titulo *επιστολαι του αγιου αποστολου παυλου*) .. al *πρ. ρωμ. παυλου επιστολη*, *παυλου αποστ. επιστ. πρ. ρωμ.*, L *του αγιου και πανευφημου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. ρωμ.*, similiter al .. am *incipit corpus epistulae ad romanos* (antecesserunt *argumentum* et *breves*), fu al *epist. pauli ap. ad rom.*... ς *παυλου τ. αποστ. η πρ. ρωμ. επιστολη*

I. 1. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. B am fu tol al Or^{2} Aug Amb Ambrst Bed .. ς Ln $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. AEGKL al certe pler (hiant CDF) vv pler pp^{gr} et^{lat} mu

3. *γενομενου* (ita et. Or^{saepe} Eus^{dem} Did Cyr^{hr2} Chr Cyr^{act} Thdrt Thph Oec al, item *qui factus est* d e g vg Ir^{int} Tert Hil al mu) .. al^{3} cdd^{lat} ap Aug *γεννωμενου* | *δαυειδ* : ς *δαβιδ*, Sz 49. *δαυιδ* : cf ad Mt 1, 1.

4. *ορισθεντ.* (ita et. Or^{4} Eus^{marc} Ath Did Chr Cyr^{act} Thdrt Phot al mu, item *destinatus* Tert Hil Ruf^{dis} al) .. Mcell ap Eus^{dis} Thdtiani ap Epiph$^{dis\ 467}$ *προορισθεντ.*, item *praedestinatus* d e g vg Ir^{int} Pelag Arnob al mu | *κατα πνευμα* (109. *-ματος*) .. Chr^{txt} (sed diff mss mu et comm) item syr^{utr} (sed syr^{p} omisso *και*) aeth ar^{e} *και πνευματι*

7. *εν ρωμη* (et. Or al Aug Ambrst al) .. G g om | *αγαπητοις θεου* (et. Or al) .. G d* g am fu* Ambrst^{ms} *εν αγαπη θεου* .. E 82. e om (vdtr

ρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1 Co 1, 4. 1 Th 1, 2. 8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ
Phil 1, 8. κόσμῳ. 9 μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν
Eph 1, 16. ὑμῶν ποιοῦμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος εἴ-
15, 23. πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συν-παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προε-
15, 22. θέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. 14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· 15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις

---

scriptor codicis E^e signum verbis *in caritate dei* in d appositum [margo cum signi explicatione periit] pro delendi nota accepisse. D qui cum d convenisse censendus est periit.)

8. *μεν* .. om 40.* syr aeth^{utr} ar^{e} Chr^{Savil} (non^{Montf}) | *περι* (Gb') c. ABCD*K al mu Dam .. ς *υπερ* c. D***EGL al longe pl Chr Thdrt Thph Oec

9. D* *μαρτυρ* | *μου* pr (et. Chr Cyr^{act} Thdrt ad h. l. Thph Oec) .. D*G al^{8} d e g vg syr^{utr} arm al Thdrt^{1} pp^{lat} *μοι* | *ως* (d e vg *quod*) .. G *πως* (g *quomodo*)

10. *δεομενος* .. G *οδαιομαινος* | Etiam ς (aliter ς^{e} Gb Sz 49.) Ln ante *παντοτε* non interpg | *ειπως* .. L al^{9} *οπως*

12. *τουτο δε εστιν* .. A d e g (sed g *id est aut hoc enim est*) vg *τουτ εστιν* (cop *quod est*) | *συνπαρακλ.* c. AB*CDEG etc .. ς Ln 49. *συμπ.* c. B**L al certe pler | *της εν* (G om) *αλληλ. πιστ.* (G add *της*)

13. *ου θελω* (et. Thdrt Chr Thph Oec etc) .. D*EG d e g Ambrst *ουκ οιομαι* | *δε* .. c 73. fu al *γαρ* | *τινα* (D* *τι*) *καρπ.* c. ABCDEGK al longe pl d e g vg sl pp^{gr} mu item^{lat} .. ς (= Gb Sz) *καρπ. τιν.* c. min ar^{p} .. L al^{2} syr cop al om *τινα* | *σχω* (G al *εχω*) *και* .. om *και* G al mu vv aliq Sedul | E om *εθνεσιν* (?)

15. *το κατ εμε* .. G o *επ εμε* (vg g Sedul^{1} Pelag *quod in me promptum est*; d e Amb al *quod in me est promtus sum*) | *υμιν* .. D* al^{3} d* g am fu* praem *εν*, item G *επ* | G g om *τοις εν ρωμη*

16. *το* (G *επι*, g *erubesco super*, Aug al *confundor de*) *ευαγγ.* c. ABCD*EG

γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

1 Co 1, 24. Ro 2, 19. 3, 21 a. *Hab 2, 4. Ga 3, 11. He 10, 38.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, 21 διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπε-

Eph 5, 6.

1 Co 1, 20. *Ier 10, 14.

---

5. 17. 67.** 137. 177. 178. d e g vg cop arm syr^{utr} ar^{e} Or Eus^{dem} et^{ps} saepe Did Bas Cyr Chr Thdrt Procop Dam Phot ppl^{at} pm .. ς (=Gb Sz) add *του χριστου* c. D***KL al pler (63. *τουτο*) ar^{p} sl (aeth^{utr} *αυτου*) Thph Oec (Victorin *dei*) | G g om *εις σωτηριαν* | *πρωτον* (al^{2} *πρωτω*) c. ACDEKL al ut vdtr omn vv fere omn Or Eus^{dem} et^{ps} Chr^{dis} Thdrt Dam^{dis} Thph Oec Ruf^{dis} Bed .. om BG g Tert, hinc Ln [*πρ.*]

17. *γαρ* (Or Eus^{dem} Did al mu) .. A Clem *δε* | *ο δε δικ.* (et. Clem Did Chr Thdrt al mu Ir^{int} Amb al) .. c* vg^{edd} add *μου* (ut LXX A), add idem post *πιστ.* syr^{p} Eus Hier („quod apostolus LXX magis testimonio abusus est ad Rom. scribens : Iustus autem ex fide mea vivet, et non eo quod habetur in Hebraico, causa perspicua est : scribebat enim Romanis qui scripturas Hebraicas nesciebant") : ita LXX^{ed}

18. *ανθρωπων* .. D*G al praem *των* (d e g *hominum eorum qui*; Ir^{int} *eorum hom. qui*)

19. *διοτι* (et. Or Ath Thdrt Thph Oec) .. D*EG 78. Chr *οτι* | *ο θε. γαρ* c. ABCD*EG al mu Or^{2} Eus^{praep} Ath^{1} Chr Thdrt al .. ς (=Gb Sz) *ο γαρ θε.* c. D***KL al longe pl Ath^{1} Thph Oec

20. *αορατα* (et. Naass ap Hipp^{29} Or^{3} etc) .. G 115. *ορατα* | L om *αϊδιος* | *θειοτης* : sic non *θεοτης* scriptum esse dicit Did^{247}

21. KL al *γνωντες* | *ηυχαριστησαν* (AD* *-σθησαν*) c. A (sed A om *η* praecedens) CDE al pm Naass^{100} Clem Or Eus^{pr} Did Ath Cyr (Thdrt, sed var et mss et edd) Thph .. ς (=Gb Sz) *ευχαρ.* c. BGKL al pl Chr Oec | B *αλλα* | *αυτων καρδια* (et. D***) .. D*EG d e g vg etc *καρδ. αυτ.*

23. *ηλλαξαν* (et. Naass^{100} Clem Or^{4} Ath Did Chr Thdrt^{1} Oec) .. K al Or^{1} Eus$^{dem\,341}$ (sed^{723} libere *ὡς ἐναλλάξαι* etc) Cyr^{act} Thdrt^{1} Thph *-ξαντο* | Naass^{100} *εν ομοιωμασιν*

τῶν. 24 Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
9, 5. 2 Co 11, 31. ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 διὰ
τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θή-
λειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν,
27 ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θη-
λείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν
ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν
ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. 28 καὶ καθὼς
Ga 5, 19 ss. 1 Co 6, 9 ss. 2 Co 12, 20. Eph 5, 3 ss. 2 Ti 3, 2 ss. οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ
θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμέ-
νους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου

---

24. *και* c. DEGKL al longe pl d e g syrP al Naass^{100} Ath Chr Thdrt Thph Oec .. Gb^{00} Ln om c. ABC al^{7} vg al mu Or Did Dam pp^{lat} | c* (vdtr) Did Ath^{mss} om *ο θεος* | *εν αυτοις* c. ABCD* al^{15} cop (al ?) Chr^{1} .. *ς εν εαυτοις* c. D***EGKL al pl Did Thdrt Max^{364} Chr^{2} Dam Thph Oec. Naass^{99} et^{100} afferuntur vv. 20—27. exceptis verbis *εν ταις επιθυμιαις* v. 24. usq *παρεδ. αυτ. ο θεος* v. 26. : ita ut a *παρεδωκ. αυτ. ο θε.* v. 24. scriptor libri aberrasse videatur ad eadem verba v. 26.

25. *ελατρευσαν* etc .. Or^{4,229} : *ἐπιφέρει ὁ Ἡρακλέων ὅτι ἐλάτρευον τῇ κτίσει καὶ οὐ τῷ κατ' ἀλήθειαν κτίσῃ*

26. *χρησιν* (et. Naass Or Epiph^{98} etc) .. D* *κτισιν* (d e *sensum*) | *παρα φυσιν* (et. Naass Or Epiph etc) .. D*G d e g vg arm Hier al add *χρησιν* (*usum*)

27. *δε* (Gb″) c. AD*G al plus^{10} d e g vg syrP Naass Clem Ath Chr Thdrt Dam Thph Aug al .. *ς* 49. *τε* c. BD**^{c}EKL al pl syr aeth^{utr} al Oec .. c al^{8} cop ar^{e} Or Hier Ruf^{1} om | L om *οι* | *αρσενες* pr c. BD*G al Athen^{37} Or Eus Oec .. *ς αρρενες* c. ACD***EL al pl Naass Ath^{2} Thdrt Chr Thph | *αρσ.* (c. BDEGL al pl Thph Oec; AC al mu Naass Clem Or Ath^{2} Epiph^{98} Thdrt Chr *αρρ.*) *εν αρσεσ.* (c. BCDEGL al pl Ath^{1} Chr Thph Oec; A al mu Naass Clem Or Epiph Thdrt Ath^{1} *αρρεσ.*) | *εαυτοις* (et. Naass Epiph al) .. BK 35. *αυτοις* | G *αντειλαμβανοντες*

28. *ο θεος* (et. Or^{2} al Ir^{int} Lcif al) .. A 2. Nyss Dam (Ath) Hil^{cdd} Vict^{tun} om (Chr ante *αυτ.* pon)

29. *αδικια* c. ABCK al^{5} cop aeth^{utr} Eph Bas Chr Isid Max$^{asc\,384}$ Gennad Dam al Aug Ruf^{com} al .. *ς* (Gb^{00}) add *πορνεια* c. L al pl syr^{utr} al Thdrt Thph Oec Ennod, item D*EG al d e g vg Lcif Ruf Ambrst add post *κακια* omisso *πονηρια* | *πονηρ. πλεον. κακ.* c. BL (item K omisso *πονηρ.*) al longe pl syrP etc Bas Chr Thdrt Thph Oec .. A syr Eph Aug *πον. κακ. πλεον.*, item Ln *κακ. πονηρ. πλεον.* c. C al cop aeth^{utr}

ἔριδος δόλου κακοηθείας, 30 ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, 31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας, 32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

II.

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ 14, 10.
κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ

Isid Max Dam; D*EG al d e g vg etc κακ. πορν. [D*** h. l. add πονηρ.] πλεον. [vg add πονηρ.] | φονου (G d*g Lcif Ennod φονων) .. A post εριδος (G ερ̣ιδας) pon | A Bas om δολου

30. D κακολαλους, sed d e pariter ac g vg *detractatores* vel (ut e? vg^{ed} et^{mss} mu) *detractores*

31. αστοργους c. ABD*EG d e g fu* cop Eph^{2} Dam Lcif al mu .. ς (Gb^{00}) add ασπονδους c. CD***KL al pler vv pl Thdrt Chr (om antea ασυνετους) Max^{384} Oec (17. 76. Thph praem; D*** ante ασυνθετ. addendum notaverat sed errore intellecto post ασπονδ. posuit)

32. επιγνοντες (L al -γνωντες) .. B 80. επιγεινωσκοντες (80. επιγιν.), Thph γνοντες, 116. Chr ειδοτες .. DE Bas add ουκ ενοησαν, G 8.^{pe} ουκ εγνωσαν, 15. ου συνηκαν, item *non intellexerunt* s. simile quid d e g (*non cognover.* aut *non intell.*) vg pp^{lat} omn (postea D* ου μονον γαρ, 46. 61. Bas ου μ. δε, vg al Ambrst και ου μ.) | ου μον. αυτ. ποιουσιν (B -οιντες) αλλ. κ. συνευδοκουσιν (B -κοιντες) : ita et. Chr Epiph Nyss Thdrt Max al .. quidam ap Isid^{4,60} (Theologio diac. scribens: τινὲς μὲν οὖν μὴ νοήσαντες τὸ εἰρημένον, ἀλλ' ὥσπερ σὺ διαπορήσαντες καὶ παραπεποιῆσθαι τὰς λέξεις τὰς ἀποστολικὰς νομίσαντες, οὕτως αὐτὰς ἡρμήνευσαν Οὐ μόνον οἱ ποιοῦντες αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες τοῖς πράττουσιν. οὕτω γὰρ εἶχεν, ἔφασαν, τὸ παλαιὸν ἀντίγραφον, ἵνα μεῖζον ᾖ τὸ ποιεῖν τοῦ συνευδοκεῖν. Eadem repetit Oec) d**e g vg (sed non am*) arm Eph^{1,134} (non item alibi) Bas^{2,422} Epiph^{585} (vdtr alludendo : οὐ μόνον τοὺς ποιοῦντας - ὀλέθρῳ τηρεῖσθαι καὶ ὀργῇ παρεγγυᾷ [ὁ ἀπόστ.] ἀλλὰ καὶ τοὺς συνευδοκοῦντας αὐτοῖς εἰς αὐτὰς etc) Cyp Lcif al ου μον. οι ποιουντες αυτα αλλ. κ. οι συνευδοκουντες. Eadem iam legisse vdtr Clem$^{ro\,80}$: ταῦτα γὰρ οἱ πράσσοντες (similia praecedunt atque nostro loco) στυγητοὶ τῷ θεῷ ὑπάρχουσιν· οὐ μόνον δὲ οἱ πράσσοντες αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες αὐτοῖς. (Probat Mill uberiore nota ad h. l. Sed cf Reich. comm. crit. ad h. l.)

II. 1. κρινεις .. c* al^{9} cop syr^{p} c.* ar^{p} Or^{int}? Hier praem κριματι

κρίνων. 2 οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν
ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε
ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκ-
φεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ
2 Pe 3, 15. καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ
χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; 5 κατὰ δὲ τὴν σκληρό-
τητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν
ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, 6 ὃς ἀπο-
δώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν
ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώ-
Phi 1, 16. νιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσιν μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πει-
Eph 4, 31. θομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. 9 θλῖψις καὶ στενοχωρία
1, 16. ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰου-
δαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη
παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλλῃνι.
Eph 6, 9. etc 11 Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 ὅσοι
γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ

---

2. δε (et. Thdrt Dam Thph Oec Tert al) .. c al^{8} d e vg cop arm Chr Pelag γαρ .. 23. aeth^{utr} om | κρίμα, non κρῖμα et. D***; cf inprimis ad Mc 12, 40.

3. τουτο .. A τουτω

5. αποκαλυψεως (et. Or^{5} al mu Ir^{int} Cyp Lcif al) .. A Caes^{arel} ανταποδοσεως (aeth^{ro} *si veniet tibi retributio tua et si veniet tibi iudicium domini*; aeth^{pp} om priora usq *et*) | δικαιοκρισιας (Or^{1} δικαιοσυνης) c. ABD*EG al sat mu d e g vg syr cop al Or^{3} Eus$^{ps\,638}$ Dam Oec Ir^{int} Cyp Lcif al^{7} .. D*** (D^{nov} rursus om) KL al fere^{70} syr^{p} (aeth^{ro}) ar^{p} slms Or^{3} Eus^{es} et$^{ps\,112.\,156}$ Eph$^{2/3}$ Bas Chr Thdrt^{saepe} al mu Mart praem και (:: cf Reich. comm. cr.) | Ln του θεου; (antea ἄγει,)

8. A ερηθειας, B* ερειθιας et** -θειας, D* εριθιας et*** ερειθιας, G ερειθιας. Similiter al | μεν c. AD***EKL al ut vdtr omn syr^{p} Or Eph Chr Thdrt Dam Thph Oec Ruf^{3} .. Ln om c. BD*G (vv pl non exprim nec pp^{lat} mu) Thphil$^{79\,lib}$ (*τοις δε απιστοις κ. καταφρονηταις κ. απειθουσι τη αλ. πειθομ. δε τη αδ.*) | οργη κ. θυμ. (Gb″) c. ABD*EG al^{6} vv pl Thphil^{79} Or Eph Dam Thph pp^{lat} .. ς θυμ. κ. οργ. c. D***KL al pler syr^{p} Chr (et.^{gue}) Thdrt Oec

9. ιουδαιου et ελληνος .. G 1. 37. 109. g ιουδαιω et ελληνι

10. δε (et. Chr Thdrt Thph Oec Ir^{int} Ruf^{5} al) .. 115. al^{5} Or om | G g τω εργ. το αγ. παντι

11. προσωπολημψ. c. ABD*G .. ς -λημψ. c. D***E^{vdtr}KL al ut vdtr omn | D* om τω

ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου Ia 1, 22.
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.
14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ-
σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, 15 οἵτινες ἐνδεί- He 8, 10.
κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συν- Ro 9, 1.
μαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν
λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων 16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε
κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου 16, 25.
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπανα-
παύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ Phil 1, 10.
δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποι- Mt 15, 14.
θάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 παι-

---

12. *εν νομω* (ita et. Chrgue) .. 8.lect Chrcom (nontxt) Mcionepiph Thphtxt et com Oeccom *εννομως*

13. *νομου* pr c. ABDEG al Dam .. ς (Gb^{00}) praem *του* c. KL al longe pl Mcionepiph Chr Thdrt Phot al | *τω* c. AD***EGKL al ut vdtr omn Mcionepiph Chr Thdrt al mu .. om BD*, Ln [*τω*] | G *αλλα ποιηται* | *νομου* sec c. ABD*G al Dam .. ς (Gb^{00}) praem *του* c. D***EKL al longe pl Mcionepiph Chr Thdrt Phot al | *δικαιωθησονται* .. G g add *παρα θεω*

14. *γαρ* (et. Clem al mu et^{gr} et^{lat}) .. G (g *enim aut autem*) arm Or^{1} (^{1} om) *δε* (aeth^{utr} *etiam*) | *εθνη* .. G praem *τα* | *ποιωσιν* c. AB al^{6} Clem Or^{2} Dam, item *-ουσιν* D*G al^{3} .. ς *ποιη* c. D***E al pl Chr Thdrt al, item *ποιει* KL al^{7} | *ουτοι* (et. Clem Or^{1} al mu Aug al) .. G d e g vg Or^{1} Hil Pelag Fulg *οι τοιουτοι*

15. A *ενδιγνυνται* (G *ενδικν.*) | *συνμαρτ.* c. AB*G .. ς Ln 49. *συμμ.* c. B** DEGKL etc | *αυτων της συνειδ.* c. ABKL etc (et. Or^{2} al) .. DEG vv pm Aug *τ. συν. αυτων* (et. *αυτοις τ. συν.* vel *αυτοις τ. σ. αυτων* legitur) | G *των διαλογισμων*

16. *οτε* c. DEGKL al longe pl d e g vg (et. am fu demid harl) syrP Ath Chr Thdrt Thph Oec (Cyr^{hrs} *οταν κρινῃ*) Ruf^{4} al .. Ln $\overline{\eta}$ c. AB (*εν η ημερ.*) al^{2} tol al syr cop Cyr Dam (*ἐν ᾗ*) Amb Aug Ambrst | *μου* (et. Or^{2} Dial^{9} bis et^{47} al mu) .. om 37. d* Mcion$^{tert\ 5,\ 13\cdot}$ .. 42. 43. om *κατα το ευ. μ.* | *δια τυ χυ* (ita et. Dial^{47} al mu; B *δ. χυ τυ*, Or *εν χω τυ*, Mcion^{tert} om *τυ*) .. DE d e g Amb add *του κυριου ημων*

17. *ει δε* c. ABD*EK al pm d e g vg al mu Clem *τινες* ap Thdr^{mop} (*οὐ κατ' ἐρώτησιν, ὥς τινες ὑπέλαβον, ἀναγνωστέον* etc) Did Dam Thph pp^{lat} mu .. ς (=Gb Sz sed rursus Gb') *ἰδέ* (ita ς^{e}, sed *ἴδε* ς c. L etc) c. D***L al pl syrP al Chr Thdrt Thdr^{mop} Oec (:: cfReich. comm. cr.) | K *επαναπαυει*, 17. *-παυσει* | *νομω* c. ABD* al^{6} Clem Did Chrcom et Chrmosc^{1} Dam .. ς (Gb^{00}) praem *τω* c. D***EKL al pler Thdrt Thph Oec (Chr)

δευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; 22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ
*Es 52, 6. νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς
1 Co 7, 19. βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλὰ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-

---

20. διδασκ. νηπιων .. A om (5. ante παιδ. pon)

21. ετερον .. L al[4] τον ετερον

25. πρασσης (et. Mcion[epiph] Dial[156] etc) .. D* φυλασσης, item *observes* (d e vg) vel (ut vg[cdd] Aug) *custodias* d e vg Aug al

26. τα δικαιωματα .. G g** harl* δικαιωμια | L al Dam φυλασσει | ουχι c. DEGKL al fere omn (A non liquet) Chr Thdrt Thph Oec .. Ln ουχ c. B 44. Dam

27. G g om η εκ φυσ. ακροβ. | Gb Sz Ln νόμου;

28. 29. Haec habent et. Or Eus[mai 83. 252] etc

29. αλλα c. BD*G etc .. ς αλλ c. AD***E[vdtr]K[sil]L al ut vdtr pler Or Eus etc | εν sec .. G d e g os (*circumcisio cordis qui*) | ου ο (al[3] om) επαιν. ουκ εξ α. αλλ (44.* om) εκ του (D**[b] [*** restituit] G al om) θε. (D*E d e vg al pp[lat] add εστιν) .. 47.* Chr (et.[mosc 2]) om

III. 1. G om ἡ

2. πολυ .. 120. (et. edd[2]) Phot πολλη | μεν (al[3] om) γαρ (syr aeth[utr] arm arr [sed arm ar[e] τουτο] om utrumq) c. AD***KL al pler syr[P] Thdrt Phot Thph Oec .. Ln om γαρ c. BD*EG al[5] d e g vg Chr Aug al (Eus dem libere πρωτοι γαρ επιστευθησαν etc, item πρωτοι absq οτι 47.[mg]

στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γάρ; εἰ ἠπίστησάν τινες, μὴ
ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο· Tit 1, 2.
γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς
γέγραπται Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν *Ps (50) 51, 6. 115, 2. (116, 11)
τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνί-
στησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ 6, 19. Ga 3, 15.
ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον;
7 εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; 8 καὶ
μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθώς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι 6, 1.
ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν
ἐστιν.

9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰου- 11, 32. Ga 3, 22.
δαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼς

---

al Or[1] et[cat] [*εἰ δε πρῶτοι ἐκεῖνοι ἐπιστ.* etc] Ruf[2]) | *επιστευθησαν* . G** add *αυτοις* (d e g vg *credita sunt illis*)

3. Ln *τί γὰρ εἰ ἠπ. τινες;* | *ηπιστησαν* .. A *ηπειθησαν* (Pacian *deliquerunt*) | L al Chr[mosc 2] cat[txt] *καταργησῃ*

4. *γινεσθω* (et. Did al; L al Chr *γενεσθω*, Or[cat ox] *γενηθητω*) .. G *εστω*, item *est* d e vg syr Cyp al, g *est aut esto*, Amb al *sit* | *δε* .. G d e g vg[cdd] syr Cyp al *γαρ* | *καθως* .. B Thdrt *καθαπερ*, 73. *ως*, 76. *καθο* | *νικησῃς* .. ADE[vdtr] al *νικησεις*

5. *θεου δικαιοσυνην* .. G g vg al *δικ. θεου* | *κατα ανθρωπον* (om Clem *κ. ανθρ. λεγω*) .. cdd ap Ruf („in quibusdam etiam Gr. exx. sic – *adv. homines*, et magis secundum hunc sensum videbuntur convenire quae dixi; – secundum hoc vero quod in Lat. exx. et nonnullis Gr. invenimus – *secundum hominem*" etc) *κατα ανθρωπων* (omisso *λεγω*), item Philastr *qui infert iram suam hominibus*, item aeth[utr], sed aeth[pp] insuper add *et hoc loquor more hominum*

7. *γαρ* .. A al[7] harl al cop Dam *δε*

8. *και καθως* .. BK al[2] ar[p] om *και* | *οτι* .. G al[2] g vg Epiph[93] pp[lat] mu om | *τα κακα* .. D* om (**[b] add) *τα*

9. *προεχομεθα* (AL al *-ωμεθα*) .. aeth[utr] *ερουμεν* .. D*G 31. d g syr ar[e] Thdrt Chr[mosc 2] Sev[schol] et[cat] Ambr[st]cdd Ruf *προκατεχομεν* (Thdrt Sev *κατεχομεν*, d e g etc *tenemus*) *περισσον*, iidem (exc 31.) syr[p] aeth[utr] om *ου παντ.* (E ex D* et*** conflavit: *τι ουν προκατεχομεθα* [ita ipse quidem D*** ex negligentia ut vdtr] *ου παντ.* | D*G 31. 89.* Chr[mosc 2] Oec[com] *ητιασαμεθα*; item d e g vg pp[lat] *causati sumus* | D* om *γαρ* | A *ιουδ. τε πρωτον και* | G *απαντας* | *υφ* .. B *υπο* (Clem *οι υπο αμαρτιαν*)

*Ps 13 (14), 1–3. γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν,
οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώ-
*Ps 5, 10. 140, 3. θησαν· οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. 13 τάφος
ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς
9, 28 (10, 7.) *Es 59, 7 s. ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας
γέμει. 15 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύντριμμα καὶ
ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνω-
*Ps 35 (36), 2. σαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα
πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ.
*Ps 142 (143), 2. Ga 2, 16. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον
αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.
1, 17. 21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ
θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς

---

10. *οτι* (et. Thdrt Thph Oec) .. al plus^{40} vv mu (sed non d e g vg syr^{p}) Chr om | *ουδε* .. D* *ουδ*

11. *ο συνιων* c. DEKL al ut vdtr omn Iustin$^{dial\ 244}$ Chr Thdrt Dam Thph Oec. Praeterea scripsimus *συνιῶν* ut KL al ut vdtr pl; Ln *συνίων*, D*** (sed idem *συνιοῦσιν* 2 Co 10, 12.) al *συνιών*. Cf ad Mt 13, 13. .. Ln om ὁ c. ABG | Ln [*ο*] *εκζητ*. .. om ὁ B (*ζητων*) G

12. *ηχρεωθησαν* c. AB*D*G (:: ut *αχρειος* pro *αχρειος*) .. ς Ln 49. *ηχρεωθ*. c. B**D***EKL al certe pler (item LXX, sed A** teste Babero *ηχρεωθ*.) | *ποιων* .. DE praem ὁ (d e vg *qui faciat*; g *faciens aut qui faciat*) | B 67.** syr aeth arP om *ουκ εστιν* sec

13. A 17. 74. al *λαρυξ* (G *-ρυνξ*)

14. *ων το στομα* .. B 17. add *αυτων*, (Cyp *et os eorum*) hinc Ln [*αυτων*]

19. *λαλει* .. D*FG 12.^{lect} *λεγει*, item f g *dicit* (antea d e vg Or *λαλει* pro *λεγει*, *loquitur* pro *dicit*)

20. *εξ εργ. νο. ου δικαιωθ*. c. ABKL al ut vdtr omn vg (et. am al) cop syr^{utr} etc .. DEFG d e f g fu al Ambrst al *ου δικ. εξ εργ. νο.* | *επιγνωσις* .. FG *-σεως* (g *agnitio t is*)

21. *πεφανερωται* .. G* g* (per errorem) praepon *δια πιστεως ιυ χυ εις παντας και επι παντας* (g* *ε. πα.* non exprimit errore ut vdtr intellecto) | *μαρτυρουμενη* (ita D**c) .. D* al *-ρομενη*

22. *ιησου χριστου* c. CDEFGKL al ut vdtr omn vv omn Clem Or Thdrt Thph Oec Pelag Ambrst Chrom Bed .. A *εν χριστω ιησου* .. Chr om .. Ln om *ιησου* c. B Mcion^{tert} | *εις παντ. και* (Ambrst *vel*, am demid al Dam om *εις πα. κ*.) *επι παντ*. c. DEFGKL al longe pler syr^{utr} arP sl vg Thdrt^{dis} Chr Thph Oec Ambrst Ruf^{txt} Chrom Bed .. Gb^{00} Ln om *και επι παντ*. c. ABC cop aeth^{utr} arm ar^{e} Clem Or (alludit his: *δικαιο-*

πιστεύοντας. οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ 10, 12.
ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ
χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προέ- 1 Io 2, 2.
θετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔν-
δειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων
ἁμαρτημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς
δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν
ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα οὖν δικαιοῦ- Ga 2, 16.
σθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς
μόνων; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 ἐπείπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς Eph 4, 6.

συνην την εκ πιστ. ιω χυ ητις πεφανερωται εις πα. τους πιστ.) Cyr^{act} Aug Ruf^{com}

25. FG *ιλαστηρειον*, B*D* *ειλαστ.* | *δια πιστεως* (Gb″) c. C*D*FG al^{4} Or^{3} Eus^{ps}ter Bas Cyr^{act} Dam Thph .. plane om A Chr^{com} et Chr$^{mosc\,2}$ .. ς *δ. της πι.* c. BC***D***EKL al pler Chr^{txt} Thdrt Oec | *αυτου* pr .. B al *εαυτου* | *παρεσιν* (et. Or etc) .. 46. *πωρωσιν* (sed nec Chr nec Thph), 69. 116. *παραινεσιν*, d* e Aug Ambrst Pelag^{com} *propositum*

26. *την* c. ABCD* al (FG al^{2} transiliunt a *δικ. αυτου* v. 25. ad *δικ. αυτου* v. 26.) Clem Cyr^{act} .. ς om c. D***EKL al pler Chr Thdrt Thph Oec | *και* (FG al f g fu al Ambrst om) *δικαιουντα* .. D* κ. *δικαιουν* | *πιστεως* c. FG 52. e (cum voce χυ deleta [d**] una om sq ιυ) f g .. ς (Gb^{0}) Ln add *ιησου* c. ABCK al pl d** am fu al syr^{p} aeth al Chr Thph Oec^{2} Aug Oros, item vg cop Thdrt Pelag Ambrst Ruf ιυ χυ, d* χυ ιυ, syr ar^{e} *του κυριου ημων* ιυ (ar^{e} om) χυ, item DE^{vdtr}L al fere^{35} Clem Oec^{1} *ιησουν*

27. *η καυχησις* (d* *iustificatio*) .. FG d e f g vg Thph^{com} Aug^{1} al (sed non Aug^{1} Tich al) add *σου* | *ουχι* .. D* *ουκ* .. FG *ου* | D* om *δια* sec

28. D***E^{vdtr}K al *λογιζωμεθα* | *ουν* c. BCD***KL al longe pl syr^{utr} al Chr Thdrt Thph Oec .. Gb Sz Ln *γαρ* c. AD*EFG al^{9} d e f g vg cop ar^{p} Cyr Dam Aug al | *δικ. πιστ. α.* c. ABCDE al d e (sed d*e *hominum* pro *-nem*) cop .. FG f g vg aeth^{utr} al Aug al mu *δικ. ανθρ. δια πιστεως*, item ς (= Gb Sz) *πιστ. δικ. ανθρ.* c. KL al longe pl syr^{utr} al Chr Thdrt al

29. *ἡ* (A*vdtr 39.** Julian$^{cyr\,106}$ *μη*, 77. *ει*, d**e f g vg pp^{lat} *an*) .. al^{4} Thdrt om | *μονων* c. B al plus^{10} Clem^{2} Ath^{1} Julian$^{cyr\,106}$ Cyr$^{iul\,107}$ Chr^{1} (sed variant mss) Thph (sed Clem Ath^{1} Iulian post *ιουδ.* pon) .. DE *μονος* .. ς Ln *μονον* c. ACFGKL al longe pl (d e f g vg pp^{lat} *tantum*) Cyr$^{ador\,351}$ Ath^{1} Thdrt Oec | *ουχι* (FG *ουχε*) *και* c. ABCDEFGK al d e f g vg cop al Clem^{2} Eus$^{dem\,768\,lib}$ Ath Cyr$^{iul\,107}$ (Iul^{cyr} *αλλα και*) Chr$^{mosc\,1}$ Dam pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *ουχι δε και* c. L al pler syr^{p} Cyr$^{ador\,351}$ Thdrt Chr Thph Oec

δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. 31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

IV.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην

*Gn 15, 6. Ga 3, 6. Ia 2, 23.

---

30. *επειπερ* c. D* et ***EFGKL al pler Eus^{dem} Ath Chr Thdrt Thph Oec; *quoniam quidem* d e f g (*quon. quid. t siquidem*) vg Amb, nec aliter syr^{utr} al .. Gb′ Ln 49. *ειπερ* c. ABCD**b al^{4} cop (item g vide ante) Clem Or Cyr$^{iul\,107}$ et$^{ador\,351}$ Did Dam Hier Pacian (*siquidem*) :: *επειπερ* hoc solo loco; *ειπερ* saepius nec fluct solet | D* Or om ὁ (quod suppl D**b et***)

31. *ιστανομεν* (Gb′) c. ABCD**b (* *περιστανομεν*, *** *ιστωμιν*) FG (*στανομεν* linea ineunte) al (10. *συνισταν.*) Or Cyr$^{ador\,5}$ Procop^{esai} Dam .. ς *ιστωμεν* c. D***EKL al pler (al^{4} *συνιστ.*) Chr Thdrt Thph Oec

IV. 1. *ευρηκεναι* (al$^{2\,mg}$ *ευηρεστηκεναι*) h. l. c. B (e sil, sed ap Mai plane om, ut 47.* om) KL al longe pler syr^{utr} al Chr Thdrt Thph Oec item Phot et Gennad ap Oec .. Gb″ Ln post *ερουμεν* c. ACDEFG 5. 21. 73. 137. d e f g vg al Eus$^{praep\,7,\,11}$ Cyr$^{glaph\,66}$ Dam Ambrst | *πατερα* c. C***DEFGKL al longe pler d e f g vg syr^{p} al Chr Thdrt Gennad Phot (hi duo ap Oec) Thph Oec .. Gb″ Ln *προπατορα* c. ABC* 5. 10. 21. 137. syr (*patriarcham*) cop arm aeth^{utr} Eus Cyr Chr$^{com\,1}$ (alludit) Dam (:: quae Abrahami appellatio frequens est ap pp^{gr}; in N. T. non legitur alibi)

2. F *αλλα* | *θεον* c. ABCD*FG al? Cyr$^{glaph\,66}$ .. ς praem *τον* c. D***EKL al certe pler Chr Thdrt al

3. ἡ .. F* om | *δε* .. D*FG al d e f g vg al Chr Cyp al om

4. *οφειλημα* (D* *οφιλεμα*) c. ABCDEFGKL al longe pl Cyr^{glaph} Chr Thdrt al .. ς (= Gb Sz) praem *το* c. min ut vdtr pauc Oec

5. *ασεβη* : ita ABCD***E^{vdtr}K(e sil)L etc .. D*FG *ασεβην*

6. *καθαπερ και δαν.* c. ABCKL etc .. DEFG *καθως και* o (ὁ et. 46. Chr$^{com\,1}$) *δαυιδ* (DE? *-νειδ*). De *δαυειδ* cf ad Mt 1, 1.

χωρὶς ἔργων 7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκα- •Ps 31(32),1. 2.
λύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύ-
ριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ
καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ 4, 3.
ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι
ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. 11 καὶ •Gn 17, 11.
σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως
τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν
πιστευόντων διὰ ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν

---

7. *αφεθησαν* .. 35. 74. 120. (item „mu" ap Mill) *αφειθησαν* (item cdd^{pm} in LXX)

8. *οὗ* c. BD*E?G 67.** .. ς Ln 49. *ᾧ* c. ACD***FKL al pler d e f g vg etc Cyr^{glaph} al mu (:: ita ex more ut vv. 4 et 5; item LXX^{ed} ex cdd pler, sed AB al pauc *οὗ*) | K al *λογισεται*

9. *περιτομην* .. DE d* vg^{ed} (non am fu demid al) et^{cdd} aliq (ut harl*) arm^{mg} (in edd^{const} et^{amst}) Ambrst Pelag add *μονον* | *και* .. al^{6} tol syr al Chr (et.$^{mosc\,1}$) om | *επι* sec (et. Chr Cyr Thdrt etc) .. C *εις* .. 29. 33. om | *οτι* : et. Or^{cat} Chr Cyr^{glaph} Thdrt etc .. Ln [*οτι*], om enim BD* 47. | K om *η πιστις* (al post *δικαιοσ.* pon). Or^{cat} ad h. l. sic : *νομίζω δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν μὴ ἐπιστήσαντας τῇ ἀκριβείᾳ τῆς γραφῆς ἐκτεθήσασθαι* (sic) *τὸ ἀπὸ τῆς Γενέσεως ῥητόν, οὐχ ὡς Παῦλος αὐτὸ ἔθηκεν ἐν τῇ ἀρχῇ. οὐκ ἂν γὰρ ὁ οὕτως ἀκριβὴς ἐξέθετο τό Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ. οὕτω δὲ εἰκὸς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς γεγράφθαι ἐν τῇ πρ. Ῥωμ. ἐπιστολῇ ὅτι ἐλογίσθη ἡ πίστις τῷ Ἀβραὰμ* [lege *Αβραμ*] *εἰς δικαιοσύνην. νυνὶ δὲ ἔχομεν ἡμεῖς Ἀβραάμ.* Consimilia his Or^{int} s. Ruf, nisi quod is manifestius habet : — — „illo tempore cum de eo scriptum est quod crediderit deo et reputatum sit ei ad iustitiam, nondum Abraham vocabatur sed Abram erat nomen eius. De quo aliquibus forte videbitur error in exx. haberi, quod facile Abraham pro Abram scribi potuerit. Sed quia haec existimatio potius incerta est quam firma approbatio" — —

10. *οντι* .. om FG d*** f g vg (exc fu*) al (non cop syrP al) Cyr^{glaph} et$^{ador\,53}$ pp^{lat} | *ἤ* .. D * * * * E (non am) add *και*

11. *περιτομης* (115. add *και*, Chr ad h. l. *και* omisso *περιτ.*) c. BC**DE FGKL al longe pl d e f g vg cop al Or^{cat} Cyr$^{glaph\,66}$ Thdrt Chr^{4,302} Thph Oec pp^{lat} .. Gb' *περιτομην* c. AC* al^{7} syr^{utr} Or^{schol} (Eus$^{dem\,49}$ nil probat: *ὥσπερ τινὰ σφραγ. τὴν περιτομὴν ὑπέμεινε τοῦ σώματος*) Cyr$^{ador\,53}$ et$^{glaph\,124}$ Cyr^{hr} Chr^{4,466} Procop^{niceph} Dam | *σφραγισδα* .. FG add *δια* .. L add *της περιτομης* (sic) | *της δικ.* .. A om *της τη* .. DE^{vdtr}FG al Procop^{niceph} Dam om | *δια* c. AD*FGK(e sil)L etc .. ς *δι* c. BCD**b et*** E^{vdtr} al certe pl | *και αυτοις* c. CDEFGKL al longe pl d e f g vg (et. am al) syr^{utr} aeth^{utr} al Thdrt Thph Oec pp^{lat} .. Gb^{0} Ln om *και* c. AB al plus^{10} demid tol al arP Or^{schol} Cyr$^{glaph\,66}$ Dam |

δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον
ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως
τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ
*Gn 22, 17. etc Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου,
Ga 3, 18. ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι,
κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. 15 ὁ γὰρ νόμος
ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ γὰρ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις.
16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν
ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ
Ga 3, 9. καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν,
*Gn 17, 5. 17 καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέ-
ναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ κα-
λοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, 18 ὃς παρ' ἐλπίδα ἐφ' ἐλπίδι ἐπί-
*Gn 15, 5. στευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ
εἰρημένον Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ

την (C**D* al om) *δικ.* .. A al[5] Cyr[glaph] *εις* (67.* add *την*) *δικ.*, item *ad iustitiam* d*** e f g vg pp[lat]

12. *εν ακροβ.* c. ABCD*FG al pm Cyr Procop Dam Oec[1] .. ς (=Gb) *εν τη ακροβ.* c. D***EKL al pl Chr Thdrt Thph Oec[1] | Gb' Sz *της πιστ. της εν τη ακροβ.* c. KL al plus[50] vg (sed non am fu harl* al) al Thdrt Thph[1] Oec[1] pp[lat] (non Aug[1]), item DE[vdtr] 71. d e *της πιστ. της εν ακροβ. πιστεως*

13. *κοσμου* c. ABCDEFG al Dam .. ς (=Gb Sz) praem *του* c. KL al longe pl Cyr[glaph] Thdrt Thph Oec | *δια δικαιοσυνης* .. G *διακαιοσυνης*, F *δικαιοσυνην*

14. *και* .. E vg d e Iul ap Aug (non item Aug[saepe]) Ambrst Pelag om

15. *ου* .. G* *που* | *γαρ* sec c. DEFGKL al pler d e f g vg syr[utr] al Cyr glaph[67] Chr (antea *οτι ο νομ.* pro *ο γαρ νομ.*) Oec Ambrst Aug[3] Bed .. Gb' Ln *δε* c. ABC al[4] syr[p mg] cop Thdrt Thph Iul ap Aug Amb Ruf | AFG *παραβασεις*

16. *πιστεως* .. D* d* add *ιησου* | *ινα* .. A al[2] arm (non Thph) add *η* | FG al[2] d e f g om *μονον* (om et. 42; d*** add) et (ita et. fu harl* al) *και* | *νομου* .. D * * add *εστιν*

17. *επιστευσεν* .. FG d e f g fu demid tol al mu syr ar[e] Ambrst al *επιστευσας* (D* *-σαν* sed d *credidisti*), aeth[utr] *credent*

18. *εφ ελπιδι* c. C*D*FG .. ς 49. *επ ελπ.* c. ABC***D***EKL etc | F *γενασθαι* | FG al[2] f flor al vg[six] Thph pp[lat] mu (sed non Iul ap Aug Ambrst al) add in fine *ως αι αστερες* (al[2] Thph *τα αστρα*) *του ουρανου και το αμμον* (al[2] Thph *κ. ως η αμμος*) *της θαλασσης* (Thph om), item *sicut stellae caeli* g harl* al; *sicut arena* [tol add *quae est in litore*] *maris* fu mar tol al

πίστει οὐ κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης •Gn 17, 17.
που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· 20 *εἰς δὲ*
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυνα-
μώθη τῇ πίστει δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, 21 *πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ* Io 9, 24.
ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. 22 *διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ*
εἰς δικαιοσύνην. 23 *οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη* •Gn 15, 6.
αὐτῷ, 24 *ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύ-*
ουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 *ὃς*
παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίω- •Es 53, 12.
σιν ἡμῶν.

---

19. *τη πιστει* (et. Epiph^{581} etc) .. D*FG d* f g vg^{six} cop syr Iul ap Aug Bed praem *εν* | *ου κατεν.* (F *ουκ·ατεν·ησεν* inter *ν* et *η* supraposito *ο*) c. DEFGKL al fere omn d e f g vg (et. fu demid al) syrP arP al Chr (ad h. l.) Epiph^{581} Thph Oec Ambrst Bed .. Gb^{00} Ln om *ου* c. ABC 67.** 93. 137. am fu^{vict} cop syr ar^{e} Chr^{1} et$^{mosc\,1}$ Dam Iul ap Aug (32. Thdrt *ως*, similiter arm aeth^{utr}) | *νενεκρωμ.* c. BFG al^{2} d e f g am demid harl al syr aeth^{utr} ar^{e} Chr Epiph^{581} Ruf .. *ς* praem *ηδη*, Ln [*ηδη*] c. ACDEKL al pler vv mu (sed syrP c.*; vg [et. fu al] Bed c. *εκατοντ.* conjg) Thdrt al | *εκατονταέτης*: hoc acc D***L etc, Ln *-ετής*. Cf et. *τεσσερακονταετης* Act $^{7,23\cdot 13,18\cdot}$ | *υπαρχων* (sic D** et***) .. D* *-ρχει* | G** *μητρος* (est enim *ο* super *α* in *μητρας* positum)

20. FG f g aeth^{utr} om *δε* (d* *autem etiam*; d*** e vg *etiam*; cop *et* -) | *τη απιστια* .. aeth^{utr} om (sed aeth^{pp} liberius paullo) | B *αλλα* | FG *εδυναμωθη*

21. *πληροφορηθεις* c. D$^{*}_{*}$ $^{*}_{*}$ (ut vdtr; sic in codice *-και*: ut quasi obelo notatum sit, quam improbationem intellexit et. E) EFG d e f g vg pp^{lat} mu (sed non Aug al) .. *ς* Ln praem *και* c. ABCD* et*** KL etc

22 *και* c. ACD**^{b} et*** EKL al ut vdtr omn d e vg syrP al Thdrt Thph Oec Ambrst Iul ap Aug Sedul .. om BD*FG f g syr cop ar^{e}, hinc Ln [*και*]

23. DEFG d e f g vg *μονον δι αυτον* (Ambrst *tantum propt. ips. solum*) | D $^{*}_{**}$ E al d**^{d} e vg (et. cdd^{aliq}, sed non am al) syr ar^{e} Thdrt al Ambrst al add in fine *εις δικαιοσυνην* (Thdrt praem *η πιστις*)

24. *εγειραντα* .. A *εγειροντα*

25. *δικαιωσιν* (et. Chr Thdrt al) .. D $^{*}_{**}$ E al plus^{15} Cyr$^{glaph\,68}$ Chron (teste Wtst) *δικαιοσυνην* (D $^{*}_{**}$ E *δικαίωσινην*: nimirum D $^{*}_{**}$ notaverat tantum *νην* pro *ν* finali, relicto et. eo quem D*** posuerat accentu; E vero stulta fide exscripsit exemplar suum.)

V.

1 *Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν*
Eph 2, 18. 3, 12. *διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 2 *δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω-*
1 Pe 5, 12. *γὴν ἐσχήκαμεν εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώ-*
μεθα ἐφ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ*
Ia 1, 3. *καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατ-*
εργάζεται, 4 *ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·* 5 *ἡ δὲ*
ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρ-
δίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 6 *ἔτι γὰρ*
Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθα-
νεν· 7 *μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ*

V. 1. *εχομεν* c. B**FG al pl syrP sl Did Epiph^{893} Cyr$^{act\,64}$ et $^{es\,666}$ Ambrst^{1} Sedul .. Sz Ln$^{ed\,min}$ *εχωμεν* c. AB*CDKL al fere^{80} d e f g vg cop syr aeth^{utr} arr Chr (*τουτέστι μηκέτι ἁμαρτάνωμεν* etc) Cyr^{zach} Thdrt al Aug al mu

2. *εσχηκαμεν* c. BDE^{vdtr}FG d* e f g aeth^{ro} Ambrst^{txt} (item teste Gb Aug Hil) .. ς (Gb^{0}) add *τη πιστει* c. CKL al pler vg cop syrP aeth^{PP} al Cyr$^{act\,64}$ Thdrt Chr^{1} Oec pp^{lat} mu, item A al fu al syr Tit Chr^{1} Thph *εν τη πιστ.* | *χαριν* .. A *χαραν* | *εφ* c. D*FG (:: eosdem secuti sumus Ro 8, 20. accedente uno B et 4, 18. accedente uno C*. Praeterea cf Lc 1, 25. 6, 35. Act 2, 26. 4, 29.) .. ς Ln 49. *επ* c. ABCD***EKL etc

3. *ου μον. δε* .. D* add *τουτο* | *καυχωμεθα* (et. Tit Chr Thdrt Thph Oec Cyp al mu; L al *καυχομ.*) .. BC 80. Or^{2} Tert -*χωμενοι* (:: cf v. 11.) | *θλίψις*: hoc acc. et. L; cf ad Mt 24, 9.

5. *εκκεχυται* .. Or *εκκεχυσθω*

6. *ετι γαρ* c. ACD* et*** EK al ut vdtr omn syrP sl Mcion^{epiph} ($^{318\cdot 369}$ *τὸ Ἔτι καὶ Ἀπέθανεν οὐ δοκήσεως ἀλλὰ ἀληθείας ἐστὶ σημαντικόν. εἰ γὰρ δόκησις ἦν, τίς χρεία τοῦ Ἔτι λέγεσθαι, δυναμένου τοῦ χῦ πάντοτε καὶ νῦν δοκήσει φαίνεσθαι, καὶ μὴ λέγεσθαι Ἔτι ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν. ἀπὸ τοῦ γὰρ Ἔτι τὸ τότε θανεῖν ἀπέδωκε* etc) Chr Thdrt Dam Thph Oec cat^{ox} (ad Mc 10, 24.) Ruf^{txt} et^{com} .. B *ειγε*, fu* cop ar^{e} Isid$^{2,\,117}$ Aug *ει γαρ*, L syr *ει δε* .. D** (sed nec* nec***) FG *εις τι γαρ*, item *ut quid enim* d e f g vg Ir^{int} Faustin al | *ασθενων* .. Gb Ln add *ετι* c. ABCD* (non***) FG 31. 137. d e f g vg syr^{utr} cop arr (aeth^{utr} nec ante nec h. l., arP ante *ετι* non exprim) Mcion^{epiph} (vide ante) Isid^{ms} Dam Ir^{int} Faustin al (non Ruf^{txt} et^{com}) .. Cyr$^{es\,666}$ (confundens c. v. 8.) Thdrt^{com} (cf et. Epiph l. l.) *ετι* cum *οντων ημων* (Cyr *αμαρτωλων*) conjg. (Bis igitur *ετι* ut Gb Ln habent ACD* 31. 137. syrP Mcion^{epiph} Dam. Cf Reich. comm. cr. ad h. l.)

ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην ὁ θεὸς εἰς ἡμᾶς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· 9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον ἡ 1 Co 15, 21.
ἁμαρτία εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς

---

7. Ir^{int} om versum; Or post v. 8. pon hunc in modum : *καίτοιγε μόγις τις ὑπὲρ τοῦ δικαίου ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ* etc | L al om *γαρ* sec (238. *δε*)

8. 71. om versum | o *θεος* h. l. c. DEFGL al^{2} d e f g vg syr^{P} Dial Thdrt Chr$^{mosc\,1}$ Thph Ir^{int} Aug al .. ς Ln post *ημας* pon c. ACK al pler cop Cyr$^{act\,55}$ Chr Oec .. B om (syr al Faustin al libere transp) | *ετι* .. om 109. arr Dial (legitur et. *ει* [syr Chr], *ει ετι* [D^{**b} FG d* Cyp Hil al], *και ετι*) | L Chr *ημων οντων*

9. D*FG 43. 52. d e f g fu al cop arm Dial Ir^{int} Cyp Hil al (non Chr Cyr$^{act\,55}$ etc) om *ουν* (vide ad *ετι* v. 8.) | *νυν* .. 39. 41. Dial om

10. A ab *τω θεω* transilit ad *τω θεω* v. 11. | FG *εκθροι* | *δια του* .. F om *του*

11. *ου μονον δε* .. D*FG d* f g fu* arm ar^{P} Ambrst add *τουτο* (item E ut vdtr *το* : in D enim corrector puncta improbandi super *τουτο* ponens quum nullum posuisset super τ alterum, scriba codicis E inepte *το* servavit) | *καυχωμενοι* .. L al fere^{30} vv mu Thph pp^{lat} *καυχωμεθα*, item FG *καυχωμεν*

12. *εις τον κοσμ.* hoc loco c. DEFG d e f g am fu demid harl tol al mu Amb al .: ς Ln 49. ante *εισηλθ.* c. ABCKL al ut vdtr omn vg^{ed} syr^{P} Or^{2} Chr Thdrt al Ambrst Aug^{2} al (cop syr aeth al pp$^{lat\,aliq}$ libere transp, plerique vero sic ut similiter atque ς c. *εισηλθ.* coniunctum exhibeant. Quod cum manifesto prodat emendatorem, iidem atque qui paullo post sequendi vdtr testes.) | o *θανατος* .. FG om ὁ | *διηλθεν* c. DEFG 62. d e f g fu harl al (syr^{P}) Aug^{saepe} (impugnat Pelagianos ὁ *θάνατος* tuentes. Ita contr. duas epp. Pelag. 2, 4. „volunt intelligi non peccatum sed mortem." De volunt. dei 3. „quia vero in omnes hom. mors pertransiit, in omnes necesse est pertransiisse peccatum." Op. imp. contr. Iul.$^{2,\,50.}$ „sive mors sive pecc. sive potius cum morte pecc.") Amb Pac^{2} Leo Bed al .. ς (Gb^{0}) Ln praem o *θανατος* c. ABC KL al pler vg (et. am demid al) al pl Chr Thdrt Thph Oec Aug^{aliq}

πάντας ἀνθρώπους διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· 13 ἄχρι γὰρ
4, 15. νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος
νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋ-
1 Co 15, 45. σέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παρα-
βάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ
παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώ-
ματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ
δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς
πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ
δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα
ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ ἐν ἑνὶ παρα-

---

al (sed syr arm Chr Thdrt post διηλθ. pon, et syrP c.* habet ante εις, cop al varie transp) | εφ ω .. d e f g vg pp^{lat} *in quo* (Aug contr. du. epp. Pelag. 4. „restat ut in illo primo homine peccasse omnes intelligantur quia in illo fuerunt omnes quando ille peccavit.“)

13. αμαρτια pr (et. Clem Chr Thdrt al) .. 38. 62. 19.^{lect} Or Thph praem ἡ | ελλογειται (et. Clem Or^{2} Chr Thdrt Thph Oec, DEFG ενλογ.) .. A ελλογατο, al^{3} ελλογειτο, 19.^{lect} λελογισται; item *imputabatur* f g vg (et. fu demid harl* flor etc, sed non am) syr^{utr} cop aeth^{utr} (vdtr) arr sl pp^{lat}

14. αλλα c. BDE etc (iidem αλλ v. sq) .. ς Ln αλλ c. ACFGK(e sil)L etc| μη (et. [Or^{1} ex errore editum esse Gb docuit eo rectius quum Rufini in comm. huius ep. disputatio ipsum Or auctorem referat] Ath^{2} Cyr anthrop 376 et$^{ioh\,84}$ (hinc per errorem Gb c. Seml. Cyr alterius lectionis testem laudasse videtur) Acac^{cat} Thdor^{mop} Chr Thdrt Cyr^{hr} Gennad^{cat} Thph Oec Ir^{int} Archel Hier^{saepe} Aug^{4} „nonnull exx“ ap Ruf (Or?) Epph ^{8,2} al; praeterea testatur Aug *aut omnes aut paene omnes* cdd^{gr} μη tenere) .. om (Gb^{0}) 62. 63. 67.** 18.^{lect} d* (quamquam ipse* *non* supra lineam supplevisse vdtr) Or^{1} (potius^{2}, vide ante) Ruf^{dis} et cdd ap Ruf (Or?) Ambrst^{dis} item cdd^{lat} et^{gr} ap Ambrst cdd^{lat} ap Aug (vide ante) Tert Cyp al (:: cf Reich. comm. crit.) | μωϋσ. c. BC (sed* μωυωσ. ut vdtr) DEFGKL al pl .. ς μωσ. c. A al pm| επι τω (et. Or^{2} Ath^{2} Cyr^{2} etc) .. B εν τω, item *in similitudine* vel *-nem* d e f g vg Ir^{int} Hier al. Cf huc Basilid ap Hipp^{236} μεχρι μεν ουν μωυσεως απο αδαμ εβασιλευσεν η αμαρτια.

15. ουτως και (et. Or Chr Thdrt al) .. B om και | πολλω .. A syr add ουν | εν χαριτι .. om εν FG (non f g)

16. αμαρτησαντος .. Gb' αμαρτηματος c. DEFG al^{2} d* e? f g vg (et. fu*,.sed non am harl* al) syr ar^{e} Thdrt^{txt} Aug^{2} (non Aug^{saepe}) Ruf al | γαρ .. FG al^{2} (non f g) om; syrP habet c.* | D* d* fu* al aeth^{utr} add in f. ζωης

17. εν (DE add τω) ενι (Gb') c. ADEFG f g .. Ln$^{ed\,min}$ [εν τω] ενι de suo, 47. am demid al Or^{2} εν ενος, 44. τω .. ς (Ln) τω του ενος c. BCKL al pler d e vg cop syr^{utr} al Chr Thdrt Thph Oec Aug :: ut v. 15. | δια

πτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ
τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμ-
βάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.
18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους 1 Co 15, 22.
εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώ-
πους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ
ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ
διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.
20 νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ Ga 3, 19.
ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, 21 ἵνα ὥσπερ
ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασι-
λεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.

VI.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεο-

τ. ενος .. 52. 19.lect cop syr arᵉ om | Gb⁰ της δωρεας, Ln [τ. δωρ.] .. om B 49. Or² Chrcom Irint Augsaepe Bed .. al⁵ arP Thph Ruf την δω-
ρεαν .. 63. vg syrutr al Cyr? Isid³,¹⁹⁵ Thdrt Chrmosc¹ (item ¹cddal) Oeccom Pelag Ambrst add και | c 70.* Or¹ (servato της δωρ.) om της δικαιοσ. | FG λαμβοντες, 66.mg 76. Or λαβοντες | L al⁴ εν τη ζωη | βα-
σιλευσουσιν (al² -σωσιν) .. (D*** vdtr) al¹⁰ cop Or Chr¹ -λευουσιν | ιυ χυ (et. Or¹ al mu Irint al mu) .. B Or² χυ ιυ

18. παραπτωματος (et. Eusdem Cyrador³⁹⁶ etioh¹⁰⁴⁵ al mu) .. FG 37. 46. το (46. al praem ανθρωπου) παραπτωμα | δικαιωματος (et. Eusdem Cyrioh¹⁰⁴⁵ al mu) .. DEFG το (F και) δικαιωμα

19. ενος sec .. D*FG (FG d* f g δια της του εν. ανθρ. υπακ.) d* f g sl Irgr (ex cat in Lc : νῦν δὲ ὥσπερ διὰ τῆς παρακ. τοῦ ἑνὸς ἀνθρ. τοῦ πρώτως ἐκ γῆς - οὕτως ἴδει καὶ δι' ὑπακ. ἑνὸς ἀνθρώπ. τοῦ πρώτως ἐκ παρθένου γεγεννημένου δικαιωθῆναι πολλοὺς etc; cf ap Stier. 844.) Cyrglaph³⁴⁴ etador³⁹⁶ Aug¹ (aliq om) Amb¹ Bed (non Faustin Pac Sedul Ambrst) add ανθρωπου (:: ut v. 15.)

20. νομος δε .. L νομ. γαρ | οὗ .. FG οπου

21. FG εν θανατω | βασιλευση (A εβασιλευση) .. KL al²⁰ -σει | B χριστ. ιησ.

VI. 1. επιμενωμεν (Gb″) c. ABCDEFG al plus²⁰ d e Dam, item L al επι-
μεινωμεν, K al mu cop Gild επιμενομεν .. ς επιμενοιμεν c. min mu f g vg al pl Chr Thdrt Gennadcat Diodcat Thph Oec Tert Augsaepe al | τη .. A praem εν, item it vg *perman. in peccato*

νάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι
Ga 3, 27. ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χρι-
Col 2, 12. στὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφη-
μεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ
ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ
ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγό-
Phil 3, 10. ναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστά-
Eph 4, 22. σεως ἐσόμεθα, 6 τοῦτο γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρω-
πος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ
μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίω-
2 Ti 2, 11. ται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύο-
μεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ
νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 ὃ
γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ
θεῷ. 11 οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρ-

---

2. *οιτινες* .. FG d e f g vg syr^{utr} al pp^{lat} mu (non Tert al) add *γαρ* | CF GL al mu (Diod^{cat} teste Wtst, sed non ita$^{cat\ ox}$) Chr$^{mosc\ 1}$ *ζησωμεν* (sed L al et. *απεθανωμεν*)

3. $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$ c. ACDEFGKL al longe pl vv mu Dial^{125} Cyr$^{act\ 55}$ et Cyr^{cat} Thdrt Oec Ir^{int} Aug^{saepe} al mu (80. syr aeth^{utr} arp $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$) .. B al mu Chr Thph Amb^{1} om $\overline{\iota\nu}$

4. *ουν* .. d e (g *enim t ergo*) vg syr Or Cyr$^{ador\ 407}$ pp^{lat} mu (sed non Tert Aug Pac al) *γαρ* | D*FG om *τον* | *δια* (D* vdtr *υπο*) *τ. δοξ. τ. πατρ.* (Cyr *πνευματος* teste Gb, sed$^{glaph\ 279}$ et$^{ador\ 407}$ est *πατρος*) .. Ir^{int} Tert Pac Gaud Chrom om

5. *συμφυτοι* : ita ABCKL etc (Diod^{cat} *ἀκριβῶς τὸ σύμφυτον τέθεικε· τῶν γὰρ συμπεφυτευμένων πρέμνων εἰς ταυτὸ ἑνοῦται πολλάκις ἡ φύσις διὰ τῆς κολλήσεως· οὕτως οὖν καὶ οἱ γνησίως βαπτισθέντες εἰς τ. θαν. τοῦ $\overline{\chi\nu}$ ἑνοῦνται αὐτῷ διὰ τῆς πίστ.*) .. DE *συνφυτοι* et FG *συνφυγοι* .. Or *συμμορφοι* | *αλλα* .. FG d e f g vg pp^{lat} (sed non Tert^{1} Aug^{1}) *αμα* | *αναστασεως* (F *ανασθας.*) .. FG f g syr arm al add *αυτου*

6. *τουτο* .. B *και τουτο*, 179. *τουτ. δε* (libere syr aeth^{utr}) | *ημων* ∴ L om | A aeth^{utr} *καταργηση*

8. *δε* .. FG (g *autem t enim*) tol (syr sl *ουν*) *γαρ* | *συνζησομεν* (*ς συνζησ.* c. B**CKL al certe pler; *συνζ.* c. AB*DEFG) .. CK al Thph *-ζησωμεν* (similiter vg^{vict} *vivamus*), FG *-ζησομεθα* | *αυτω* (et. Marc^{eus} Chr Thdrt al Tert Aug^{2} Amb Pelag Ruf Sedul al) .. D*EFG it vg (et. am mar al; non fu demid tol nec vg^{sixt}) syr Aug^{1} Bed *τω χριστω*

9. *κυριευει* .. 28. d e f g vg (et. am fu demid mar tol al, sed non omn ut vdtr) Marc^{eus} pp$^{lat\ mu}$ (sed non Tert al) *-ευσει*

11. *νεκρους μεν* (d* e fu om) c. ADEFG al cop Chr$^{mosc\ 1}$ Tert^{2} .. *ς* (=

τίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 12 Μὴ οὖν βασιλευέτω
ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπι-
θυμίαις αὐτοῦ, 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας 19.
τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν
ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 ἁμαρτία
γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. Ga 5, 18.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δού-
λους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θά- Io 8, 34.
νατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε
τύπον διδαχῆς, 18 ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώ- 1 Co 7, 22.

Gb Sz) add *ειναι* c. KL al pler vv pler Did Thdrt al Hil al mu, idem BC Cyr$^{ador\,541}$ Dam praem | *χω τυ* c. ABDEFG al vv mu Bas Cyr^{ador} Thdrt Thph et Oec^{com} Tert^{2} Hil Aug Pelag Sedul Bed .. ς (= Gb Sz) add *τω κυριω ημων* c. CKL al pler cop syr (sed praem) al Did Chr Thph et Oec^{txt} Ambrst Ruf

12. FG *επακουειν* | *ταις επιθυμ. αυτου* c. ABC* al^{6} d** vg cop sah syr aeth arm ar^{e} Or^{2} (item ^{1}*τ. επιθ. αυτης*) Meth ap Epiph^{578} Anfioch^{74} Dam Hier Aug al .. Sz *αυτη* c. DEFG d* f g m Ir^{int} Tert Vict^{tun} .. Gb om omnia c. 178. e (scriptor codicis repudiavit ut solet scripturam d* a correctore improbatam, unaque repudiavit, quod et ipsum saepe fecit, correctoris scripturam lectu isto quidem loco difficilem) Amb Faustin .. ς (= Gb Sz) *αυτη* (al^{4} *αυτω*, 120. om) *εν ταις επιθυμιαις αυτου* (115. Thdrt *αυτης*) c. C***KL al pl syrP arP sl Chr Thdrt Thph Oec

13. *ως* c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln *ωσει* c. ABC al^{4} Meth ap Epiph^{578} Dam | D*FG *ζωντες* | *και τα μελη* .. B om *τα*

14. *αλλα* c. BCD*FG .. ς *αλλ* c. AD***E^{vdtr}K^{sil}L al certe pl

15. *αμαρτησωμεν* (Gb′) c. ABCDEKL al plus^{30} Clem (Thdrt^{1}?) .. FG *ημαρτησαμεν*, item d*** (* *peccamus*) e g am harl al *peccavimus* (f vg^{ed} et cdd mu *-bimus*) .. ς *αμαρτησομεν* c. min pl vv pler Chr Thdrt (ad h. l.) Thph Oec | *αλλα* c. BCFG .. ς *αλλ* c. ADEK^{sil}L al certe pler

16. *ουκ* .. D*FG 21.* d* f g fu demid flor harl* al sah Sedul Bed (non Amb Ambrst al) praem *ἤ* | FG *παρειστανεται* | Gb^{00} *εις θανατ.* c. DE d e sah syr ar^{e} arm^{ven} Aug (Ruf^{com}??) (libere adhibito v. 19. Praedest *s. iniquitatis ad peccatum s. justitiae ad sanctificationem*)

17. *καρδιας* .. A al arP (aeth^{utr} *ex toto corde vestro*) Chr^{9,466} ex^{cdd} aliq (sed ad h. l. nec^{txt} nec$^{com\,2}$) praem *καθαρας*

18. *δε* (c al arP *ουν*, syr aeth^{ro} *et* –, aethPP *et nunc vero*) .. 37. 39. 62. 12.^{lect} tol al cop om

θητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς
13. σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ
δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα
6, 6. Phil 3, 19. οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος
ἐκείνων θάνατος. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,
1 Pe 1, 9. δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ
δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνα-
τος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ
1 Co 7, 39. νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ ὕπ-
ανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ,
κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. 3 ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀν-
δρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀπο-

---

19. *δουλα* bis .. FG d e f g vg pp^{lat} pm (sed non Tert Hier) *δουλευειν* | *εις την* (Dial om) *ανομιαν* .. B (al; certe Gb laudat lect^{mosq}) syr ar^{e} Sedul Ruric^{1} om (similiter Dial^{77} om *εις αγιασμ.*) | *ουτως* (ita BC KL al pl; ς *ουτω* c. ADEFG al pl: quam forma *ουτω* auctoritatem quum perraro habeat, adnotandam duxi) .. K al vv mu Tert^{2} Sedul add *και* | *δουλα* sec (vide ante) .. A *οπλα*

20. *δουλ. ητε* .. L *ητε δουλ.*

21. *τότε;* etc. Cf Thdor^{cat}: *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον τό Τίνα οὖν κα. εἶχ. τότε· εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν Ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχ.* .. ς (non Gb Sz) *τότε, ἐφ ο. ν. ἐπαισχύνεσθε;* | *το γαρ* c. ACD***KL al fere omn vv fere omn Clem Chr^{ixt} et^{com} Thph Oec pp^{lat} .. Ln *το μεν γαρ* c. BD*EFG 73. syrP Thdrt Chr^{mosc2} (:: at manifesto haec et sqq *νυνὶ δὲ – ἔχετε τὸν καρπ. ὑμῶν* etc sibi respondent; hinc *μεν* apte inlatum est) | FG add in f. *εστιν*, item d e f g vg (sed non fu) al

VII. 1. L *γιγνωσκουσιν*, FG *γεινωσκοσιν*

2. ς^{e} 1624. 1633. 1641. (non ς Mill Wtst etc) om *του νομου* per errorem | *του ανδρος* .. F om *του*

3. *μοιχ.* (L al *-αλλις* et infra *-αλλιδα*) *χρηματισει* (al sl Chr Thdrt *-τιζει*) .. DEFG it vg go al Hier al (non Hil Cassiod al) *χρημ. μοιχ.* .. A cop Chr^{1} add *η γυνη* | *ο ανηρ* .. DEFG d e f g pp^{lat} mu (non Tert) add *αυτης*

θάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος. 2 Co 3, 6.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν Οὐκ ἐπιθυμήσεις. 8 ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ *Ex 20, 17. 4, 15. Io 15, 22.

---

4. FG αδελφ. μοι | FG καρποφορεσωμεν et v. 5. καρποφορεσαι

5. D* ημην | εν τη σαρκι .. FG om εν | DE al ενεργειτο, FG ηνεργειτο

6. αποθανοντες c. ABCKL al60 pluribusve am* syrutr cop arr aethutr arm sl go Did Bas Cyrschol (consentit Cyrcat εἰ δὲ ἀπεθάνομεν ἐν ᾧ κατειχ.) Chr (commentatur his: τοῦ κατεχομένου παρὰ τῆς ἁμαρτίας ἀνθρώπου παλαιοῦ ἀποθανόντος) Thdrt Dam al Tert Rufdis Pelag (vdtr) .. DEFG it vg (exc am*) cdd ap Ruf (sed Ruf ipse „mortui et verius est et rectius“) Hier al mu του θανατου .. ς^{e} (= ς Gb Sz) αποθαροντος ex errore ut vdtr Bezae Erasmum loci Chrysostomi male interpretatum secuti | ημας c. ACDEKL al ut vdtr omn Chr Thdrt al .. om BFG, hinc Ln [ημ.]

7. FG om τε, nec exprim it vg etc | ο νομος .. L ο λογος | K επιθυμησης

8. δε .. D* d* om (f g Aug2 Sedul igitur | κατηργασατο c. B*DE 39. 116. 122. al ut vdtr mu .. ς Ln 49. κατειργ. c. AB**CFGKL etc | νεκρα .. FGK d e f g vg al pplat mu add ην (item al pplat aliq εστιν)

9. εζων (et. Orcat Meth ap Epiph581 Chr Cyrglaph132 Gennadcat Thdrt Dam Thph Oec) .. B εζην

10. L al14 Chrmosc1 om ἡ sec | αὕτη (d e f g vg hoc) .. Gb'' αὐτή

γέγονεν θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπραμέ-
19. νος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω
20. τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· 17 νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ·
15. 19 οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο

---

13. *γεγονεν* (d* f g pp^{lat} *est*) c. KL al longe pler Cyr^{cat} Genn^{cat} Chr Thdrt Thph Oec .. FG om .. Ln *εγενετο* c. ABCDE al^{3} Meth ap Epiph Dam | *αλλα* c. (A non liquet) DEK^{sil}L al ut vdtr sat mu .. Ln *αλλ* c. BCFG etc | *αμαρτωλ. η αμαρτ.* c. ABCKL al ut vdtr omn vg (et. am al) syr^{p} al Chr Thdrt al Hier al .. DEFG d e f g arm Ambrst Aug^{1} *η αμαρτ. αμαρτωλ.* (f g Ambrst *ipsum peccatum peccans.* Aug^{saepe} *peccator aut peccatum*)

14. *γαρ* c. BCFGK al pler vv pl Or^{2} Tit Did Cyr$^{iul\,91}$ Chr Phot Thph Oec Aug^{3} Hier^{1} al .. ADEL al^{2} syr$^{p\ mg}$ Or^{1} Cyr^{1} Thdrt Aug^{1} Hil al *δε* .. om aeth^{utr} arm Aug^{2} Hier^{1} | *σαρκινος* c. ABCDEFG al mu Meth epiph^{375} et^{583} Eph^{94} Nyss (or. 4. de virg. 13.) Bas Cyr$^{iul\,90}$ Thdrt^{1} Dam .. ς (=Gb Sz) *σαρκικος* c. K^{sil}L al pl Or Chr Thdrt (ad h. l.) Phot$^{manich\,3,\,18}$ Thph Oec

15. *πρασσω* (FG *παρασσω*, al mu *ποιω* et postea *πρασσω*) c. DEFG it go (item cop, sed nec in sqq exprim) Meth ap Epiph^{584} (ubi totum versum accurate affert) Pelag Amb^{1} al .. ς Ln praem *τουτο* c. ABC KL al certe pler vg al pl Or Meth$^{epiph\,587}$ Chr Thdrt al Aug al (:: *τουτο* sq nemo om, nec magis v. sq)

16. L om *ει δε* usq *ποιω* | *συμφημι* : ita ABCKL etc .. DEFG *συνφημι* (FG *-μει*) | *καλος* (L al *καλως*, vv mu add *est*) .. FG *καλον εστιν*

17. G *καταργαζομαι* | *αλλα* c. BDEFGL etc .. ς *αλλ* c. ACK^{sil} al ut vdtr pl | *οικουσα* (et. Clem Meth^{epiph} Chr Cyr$^{iul\,90}$ Thdrt al pp^{lat} mu) .. B am Ambrst (am Ambrst et. v. sq *ενοικει*) *ενοικουσα*

18. *αγαθον* (et. Clem Chr Epiph^{1021} Thdrt Thph Oec) .. FG al Meth epiph^{549} et$^{587\,bis}$ Cyr^{iul} Theod^{cat} praem *το* | *το δε κατεργ. το καλον* .. FG *το γαρ κατεργ. το αγαθον* | *οὔ* (Gb″) c. ABC 47. 67.** 80. cop arm (arm^{mg} *ουχ ευρ.*) Meth$^{epiph\,549}$ (de „Proclo" cf not. Petav. ad Epiph) Cyr$^{iul\,90}$ et^{cat} cdd^{gr} ap Aug („*non invenio* vel sicut habent Graeci codd. *non*") item Aug^{saepe} .. ς *ουχ* (F *ουκ*) *ευρισκω* c. DEFGKL al pler vv pl Chr Thdrt Thph Oec Hier Sedul al .. 73. *ου γινωσκω*, aeth *non habeo* (libere ergo vertit)

19. *ποιω* .. c praem *τουτο* (item vg [et. am fu al pl, non item vg^{vict}]

πράσσω. 20 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. 24 ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; 25 χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἄρα 1 Co 15, 57. οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

17.

Hier^{aliq} *quod volo bonum hoc facio*) | *αλλα* c. BD* .. ς Ln 49. *αλλ* c. ACD***EFGKL etc | *ου θελω* .. F f vg^{six} Thdrt Aug^{1} Ruf^{com} *μισω* (F *μεισω*) .. G g om

20. *θελω εγω* (219. Clem Hier^{1} post *τουτο*, Chr^{txt} ante *οὐ* pon) c. AKL al longe pl go cop syr^{p} Chr$^{mosc\,1}$ Thdrt Thph^{txt} Oec Aug^{saepe} .. Gb^{00} Ln 49. om *εγω* (:: quod non potest non ad priorum similitudinem factum credi) c. BCDEFG al mu it vg syr arm aeth^{utr} Cyr$^{iul\,90}$ Chr$^{mosc\,1}$ Thph^{com} Amb Ambrst Aug^{1} Pelag al | *αλλα* c. BD* etc .. ς Ln 49. *αλλ* c. ACD***EFGK^{sil}L al certe pl

21. FG f g om *οτι εμοι το κακ. παρακ.*

22. *θεου* (et. Meth$^{epiph\,589}$ Cyr$^{iul\,91}$ al mu) .. 34. *κυριου*, B *νοος*

23. *αντιστρ.* etc : et. Meth$^{epiph\,577}$ Cyr^{iul} al mu .. A *αντιστρ.* (omissis *τ. νομ. τ. νο. μ.*) *και αιχμαλ.* (sine *με*) *τω νομ. του νοος μου* (*τ. νο. μ.* pro *τη; αμαρτ.*) *τω οντι* | *εν τω νομω* c. BDEFGK al plus^{10} it vg go cop sah Clem Thdrt pp^{lat} mu .. ς Ln 49. om *εν* c. (A)CL al pl syr^{utr} Caes Meth$^{epiph\,549}$ et^{589} Chr Cyr$^{anthrop\,379}$ Thph Oec

25. *χαρις τ. θ.* (Gb″) c. B 213. sah (aeth^{utr} *laudatus deus*) Or^{1} Meth$^{epiph\,589}$ item *χ. δε τ. θ.* C** (* non liquet) al^{8} cop arm Diod$^{cat\,109}$ Cyr$^{anthrop\,379}$ Dam Paulin Hier^{1} .. DEFG 38. it vg (Thdrt^{com} vdtr) pp^{lat} pm *η χαρις του θεου* (FG f g *κυριου* pro *του θε.*), item Ir^{int} *gratia I. Christi d. nostri* .. ς *ευχαριστω* (al add *δε*) *τ. θ.* c. AKL al longe pl syr^{utr} go al Or^{1} et Or^{cat} Chr Thdrt^{txt} Thph Oec | D* (sed ipse * suppl vdtr) om *ουν* (d e f *igitur*, g *igitur ergo* pro *αρ. ουν*) | *αυτος εγω*: et. Dial^{146} Ath^{524} Cyr^{act} etc .. DE al d e vg al *εγω αυτος* (vv mu om *αυτ.*) | FG 10. it vg pp^{lat} om *μεν*

VIII.

1 *Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* 2 *ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.* 3 *τὸ γὰρ ἀδύνα-*
Phil 2, 7. *τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί,* 4 *ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.* 5 *οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος·* 6 *τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη.* 7 *διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.* 8 *οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες*
1 Co 8, 16. *θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.* 9 *ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.* 10 *εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν,*

VIII. 1. *νυν*: et. Dial^{146} Ath^{524} etc .. D* syr aeth^{utr} arm arP Cyr$^{act\,57}$ Hier Victorin Praedest om (76. schol^{115} et^{al} Diod^{cat} Genn^{cat} Chr^{2} Thdrt Thph Aug post *κατακρ.* pon) | ς (= Gb Sz) add in f. *μη κατα σαρκα περιπατουσιν* (haec sola add AD**b 137. d** f vg go syr arm ar^{e} Bas Chr^{dis} pp^{lat} mu) *αλλα κατα πνευμα* (:: cf v. 4.) c. (AD**b) D***EKL al p er (d** f vg go al) d*** arP sl Thdrt Thph Oec (etc) .. om c. BC (** et *) D*FG 47. 67.** 177. d* g cop sah aeth^{utr} Or^{schol} Dial^{146} Ath^{524} Cyr$^{act\,57}$ Ruf Aug

2. FG *ελευθερωσεν* (F *-οσεν*) | *με* c. ACDEKL al ut vdtr omn d e vg go syrP sah al Ath^{524} Did Thdrt (Chr^{1}, sed mss *σε*) Thph Oec Tert Hier Amb al .. BFG f g m syr Chr^{2} (s.^{3} sed ubique variant mss) Aug (1?) *σε* .. cop aeth^{utr} ar^{e} Dial Meth$^{epiph\,589}$ *ημας*

3. *και* (om syr Or Did Hil al) *περι αμαρτιας* .. om 34. 71. 109. Hipp^{noet} (p. 462. sed idem paullo ante om et. *δια της σαρκ.*) Cyr^{1} (non item$^{ioh\,620}$ et$^{iul\,92}$ et$^{anthrop\,379}$) Ps-Chr (teste Gb)

7. *διοτι* .. FG *οτι* | *εχθρα* (FG *εκθρ.*) .. d e f g vg (et. fu etc, sed am *inimicitia*) go (non cop sah syr^{utr}) pp^{lat} pl (sed Hier ut am) *inimica* | *ουδε* .. L *ουτε*

8. *θεω* (et. Or Cyr$^{iul\,328}$ al mu) .. DE *τω θεω*

9. *αλλα* c. BD* .. ς Ln 49. *αλλ* c. ACD***EFGK^{sil}L etc

10. *ει δε* $\overline{\chi\varsigma}$ (Thdrt^{1} add *οικει*) *εν υμιν* .. FG f g om | *σωμα* .. FG f g add

τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ 1 Co 6, 14. σώματα ὑμῶν διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ

ἐστιν (item *mortuum est* d e vg etc) | δια αμ. c. ABCD***EFGL etc .. ς δι αμ. c. D* (K^{sil}) al ut vdtr pl (al mu Cyr^{1} δια την αμ.) | ζωη .. 14.^{lect} Cyr^{1} (sed non$^{ioh\ 126.\ 378.\ 812.}$) ζων, item FG f g vg (sed non am fu harl* al) al ζη

11. ιησουν c. CDEFGKL al ut vdtr fere omn vg (et. am al) cop sah syr^{p} al Clem (post νεκρ. pon) Meth$^{epiph\ 580}$ Chr Cyr^{hr} Thdrt Thph Oec, item Ln$^{ed\ min}$ praemisso τον c. AB 26. 47. 61... vg$^{cdd\ aliq}$ syr Ath^{536} Ath$^{int\ 779}$ ιησ. χρ., Hipp^{noet} Ath^{531} χριστ. ιησ., Thdor^{mop} Epiph^{486} Did χριστον | χριστον (item ς praemisso τον c. KL al pl Thdrt Thph Oec) c. BD***E*FG al syr^{p} sah al Valent ap Hipp^{195} Dial^{maced} Did Meth$^{epiph\ 579.\ 580.}$ Epiph^{486} Ir^{int} Tert^{2} Hil al (item testes qui ϙ confirmant) .. Ln χριστ. [ιησουν] c. A (post νεκρ. pon) D*E** al d e pp^{gr} (sed Hipp al praem τον) et^{lat} mu, item c (post νεκρ. pon) vg cop aeth$^{ro.}$ al ιησ. χρ. (et. τον ιησουν, τον κυριον, τ. κυρ. ιν̄ χν̄ legitur) | δια το ενοικουν αυτ. πνευμα (et. ς Gb Sz Ln$^{ed\ mai}$) c. BDEFGKL al longe pl it vg cdd in Dial^{maced} (vide post) sah syr arr Or$^{2,\ 534.\ 3,\ 618.\ 812.}$ (item Or$^{int\ saepe}$) Meth$^{epiph\ 536}$ Cyr$^{ioh\ 92}$ (alludens ut vdtr ἀποκαλοῦντες πατέρα τὸν θεὸν διὰ τὸ ἐνοικῆσαν αὐτοῖς πνεῦμα τοῦ μονογενοῦς) Thdrt Chr (ad h. l.^{txt} et^{com}) Severian$^{creat\ mu}$ (ed. Savil.^{620}) Thph Oec^{com} Ir^{int} Tert Hil Aug^{1} al mu .. ϙ^{e} Ln$^{ed\ min}$ 49. δια του ενοικουντος αυτου (c* αυτου sic) πνευματος c. AC al^{15} fere cdd^{pl} in Dial^{maced} (vide post) cop syr^{p} aeth^{utr} sl Clem^{545} (ubi vv. 5 usq 15 sed non accurate exscribuntur) Hipp^{noet} (p. 456) Meth$^{epiph\ 579}$ Ath$^{522.\ 524.\ 536.}$ Bas$^{1,\ 276.\ 303.\ 2,\ 584.\ 3,\ 48.}$ Epiph^{485} et^{890} Did$^{180.\ 185.\ 247.\ 414.}$ Cyr$^{ioh\ 824}$ et^{831} Cyr$^{act\ 37}$ Cyr$^{hr\ 280}$ Chr$^{8,\ 529}$ et$^{10,\ 455}$ (addit ἅρα τοῦ πνεύματος τὸ ζωοποιεῖν) Mac$^{5,\ 20}$ al Aug^{saepe} Did^{int} Amb^{1} al. Locus vero gravissimus in Dial^{maced} (Ath$^{2,\ 452}$) sic habet : Maced : δεῖξον οὖν ὅτι ὥσπερ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ υἱὸς οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Orth : λέγει Παῦλος Ὑμεῖς δὲ οὐκέτι ἐστὲ ἐν σαρκί, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ usque διὰ τοῦ ἐν. αὐτ. πνεύματος ἐν ὑμῖν. Maced : οὕτως οὐ γέγραπται Διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος, ἀλλὰ Διὰ τὸ ἐνοικοῦν. Orth : ἐὰν δειχθῇ ὅτι διὰ τοῦ ἐνοικ. γέγραπται, πείθῃ ὅτι τῆς αὐτῆς ἐστὶ φύσεως τὸ πνεῦμα πατρὶ καὶ υἱῷ; Maced: ἐὰν οὖν που ἓν ἢ δεύτερον ἀντίγραφον εὑρεθῇ ἐσφαλμένον παρ' ὑμῖν, ἐκ τούτου ἔχεις με πεῖσαι; Orth : ἔχομεν δεῖξαι ὅτι ἐν ὅλοις τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις οὕτω γέγραπται. ἐπεὶ δὲ νομίζεις τοῦτο ἀντιλεγόμενον εἶναι, πληροφορήθητι καὶ ἐξ ἄλλης ἀποδείξεως. Maced: εἰπέ, τοῦτο γὰρ ἀντιλέγεται.) Cf et. Reich. comm. crit.

12. αρα ουν : d* e Ambrst *igitur*, d*** f vg Hier al *ergo*, g *igitur t ergo*, Tert Cyp *itaque*

σάρκα ζῆν. 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ
Ga 5, 16. 2 Ti 1, 7. δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.
14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. 15 οὐ
Ga 4, 6. γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε
πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ
πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
Ga 4, 7. 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονό-
μοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.
18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ
πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 ἡ γὰρ
ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ
ἀπεκδέχεται. 20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα
ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν
τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτί-
σις συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ

---

13. *του σωματος* c. ABCKL al ut vdtr omn vv pl Or^{5} Chr Thdrt al .. Gb' *της σαρκος* c. DEFG it vg sl Or^{2} Ir^{int} Tert Did^{int} Cyp al mu

14. *υι. εισ. θε.* c. BFG f g am demid al Or^{1} Did$^{int\,278}$ Hil^{2} Aug Ruf Bed al .. ACDE al d e fu al aeth Or^{1} Did^{3} Dam Cyp Cassiod Gaud *υι. θε. εισ.* .. ς *εισ. υι. θε.* c. KL vg^{ed} cop (sah om *εισ.*) al Chr Thdrt Genn^{cat} al Ir^{int} al

15. *αλλα* c. ABC etc .. ς *αλλ* c. DEFGKL al certe pl etc | F *κραξομεν*

16. *αυτο* .. DE epist^{demetr} (*itaque*) praem *ωστε* (item syr cop *et*) .. 115. 124. vg (item demid harl* mar* al, non am al) Cyr Thdrt Thph Ruf Pel add *γαρ* | *συνμαρτυρει* (*συνμ.* c. AB*DEFG; ς Ln 49. *συμμ.* c. B** CK^{sil}L etc) : ita et. Or Did Chr Thdrt Thdor^{mop} al .. 1. 211. 17.^{lect} Clem *μαρτυρει*

17. *κληρονομοι* pr .. D* *συνκληρονομοι* | *συνκληρ.* c. AB*DEFGL al .. ς Ln 49. *συγκλ.* c. B**CK^{sil} al pler | *συνπασχομ.* (A *-σχωμεν*) c. AB*CD EFG .. ς Ln 49. *συμπ.* c. B**K^{sil}L al certe pler

18. *γαρ* .. A 9. aeth^{utr} *δε* (Ambrst *ergo*) | *οτι ουκ αξια* usq finem : haec et. epist^{vienn} etc ap Eus$^{h.\ e.\ 5,\ 1.}$

19. *του θεου* .. FG om *του*

20. *ουχ εκουσα* (et. Or etc; *non sponte* Hil^{1} Amb al) .. FG *ου θελουσα* (*non volens* d e f g vg Ir^{int} Hil^{1} al, *non voluntaria* Ambrst) | *εφ* c. B*D* FG .. ς Ln 49. *επ* c. AB**CD***EKL etc

21. *οτι* (et. Or Meth$^{epiph\,554}$ al mu) .. D*FG *διοτι*, 179. *αλλα* | FG om *ἡ* | CD* al *δουλιας*

22. *γαρ* .. A *δε* (aeth^{utr} om; arP *et vero*) | *συνστεναζει* (*συνστ.* c. B*D* FG; ς Ln 49. *συστ.* c. AB**CD***KL etc; d f vg *ingemiscit* item pp^{lat},

καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ 2 Co 5, 2.
σώματος ἡμῶν. 24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη
οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; 25 εἰ δὲ ὃ οὐ
βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ
αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· 27 ὁ δὲ 34.
ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ

---

sed g tol Aug Sedul al *congemiscit*) Meth$^{epiph\,554}$ Ath Chr Thdrt Thdor^{mop} (*καλῶς οὐκ εἶπε στενάζει καὶ ὠδίνει, ἀλλὰ συστεν. κ. συνωδ., ἐπειδὴ καὶ τὸ πᾶσα ἡ κτίσις ἐνταῦθα προσέθηκεν*) al .. 33. 35. Or *στεναζει* | FG *ωδινει* (d vg pp$^{lat\,pl}$ *parturit*, f *dolet*, g *parturit t dolet*; Amb Sedul^{1} *comparturit*, Sedul^{1} *condolet*, tol *aeque dolet*)

23. *και αυτοι* sec c. (praecedente *και αυτοι*) B Meth$^{epiph\,554}$, item (praecedente *κ. ημεις αυτ.*) 31. 93. d*** vg Aug^{2} (sed^{1} praeced tantum *και ημεις*) Ruf .. DFG Amb *αυτοι* (praecedente *κ. ημεις* [Amb om] *αυτ.*), d* g *nos ipsi* (praeced *et nos ipsi*); f om (praec *et nos ipsi*) .. Ln [*ημεις*] *και αυτοι* c. AC al^{4} cop Dam .. *ς και ημεις αυτοι* c. KL al pl Chr Thdrt^{1} (praeced *κ. ημεις αυτοι*, alibi^{1} om praecedente *και ημεις*) Thph Oec .. variant al mu (al fere^{10} post *αυτοι* pr add *οἱ*) | FG al *εν αυτοις* | D* al^{3} et plur *συνστεναζομεν* (*συστ.*) | DFG d f g Ambrst om *υιοθεσ.*

24. FG *η βλεπομενη* | *τι και* (47.* om *τι*, B* 47.^{mg} ex veteri cd [*τὸ παλαιὸν οὕτως ἔχει*] om *τι και*, Thph^{ms} add *τουτο*, 77. *τουτο* pro *τι*, cop *τουτο* pro *τι και*) *ελπιζει* (A 47.^{mg} Cyr? *υπομενει*, syr^{utr} Amb^{1} *exspectat*) c. (A)CKL al fere omn syr^{p} al Chr Thdrt Thph Oec Amb^{1} .. Ln om *και* c. B**DFG d f g vg al pp^{lat} mu

26. *τῃ ασθενεια* (Gb″) c. ABCD al^{7} d vg syr ar^{e} Cyr^{hr} Dam pp^{lat} pm .. FG g *της δεησεως* (f Ambrst *infirmitatem nostrae orationis* [f *or. no.*]) .. *ς ταις ασθενειαις* c. KL al longe pl vv pm Chr Thdrt Thph Oec | *ημων* .. D* d* om | *προσευξομεθα* (Gb″, non *ς* ut male Wtst Gb Sz) c. DKL al plus^{60} Or Naz Cyr^{cat} Cyr^{hr} Mac Chr^{1} item Chr^{mosc1} Dam Oec .. FG *-χομεθα* .. *ς* Ln *-ξωμεθα* c. ABC al mu Chr^{2} (ad h.l.) Thdrt^{2} Thph | *αλλα* c. DFGL al .. *ς* Ln *αλλ* c. ABC al certe pl | *υπερεντυγχ.* c. ABDFG 67.** d* g arm Or^{3} (ubique add *τω θεω*) Epiph^{472} Dam Aug^{1} .. *ς* (Gb^{00}) add *υπερ ημων* (sic al pauc v. 27. pro *υπ. αγιων*) c. CKL al pler d*** f vg al pm Did^{432} Hieraca ap Epiph^{711} (sed pon post *αλαλ.*) Cyr^{hr} Chr Thdrt al Aug^{saepe} Did^{int} Epph (add *ad dominum*) Hier al mu (118. *υπ. αγιων*, al aliq Chr^{1} *εντυγχ. υπ. ημ.* vel *υπ. ημ. εντυγχ.*)

27. *ερευνων*: quum ubique sit per totum N. T. ex auctoritate testium *εραιναν* edendum, et. *ανεξεραυνητα* Ro 11, 33., hoc tamen loco *ερευνων* tenendum vdtr, nisi forte B* ab omnibus male excussus fuerit. In

θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. 29 ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· 30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 ὅγε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; 33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν·

---

c quidem inter ερ et ενναν littera erasa est. | εντυγχανει .. L 73. al? υπερεντ.

28. συνεργει (et. Clem Or[4] Eus[ps 258] Chr Cyr[cat] Thdrt Cyr[hr] Thph Oec Lcif Aug Amb al mu) .. Ln add ο θεος c. AB, item Or[1] post αγαθον, et Or[1 lib] (θεὸς ὁ τοῖς ἀγ. αὐτὸν πάντα συνεργῶν etc) | αγαθον c. AB CDFGK al pl Or[4] Chr[3] Thdrt[com] Oec .. Ln[ed min] praem το c. L al plus[25] Clem Or[2] (Cyr[cat 147] προς το αγ., sed[149] εις αγαθ.) Chr[cod] Cyr[hr] Thdrt[txt] Thph

29. συμμορφ. : ita ABCDKL etc .. FG συνμ.

30. προωρισεν .. A προεγνω | ους δε εδικ. .. A και ους εδικ.

32. D* et*** FG ος (D*** add γε) οὐδε υιου ιδιου (D του ιδ. υι.) εφεισ., d f g *qui nec* (f *neque*, g *neque t non*) *filio proprio* (ita f, g *suo t proprio*, d *suo*) *pepercit*, vg *qui etiam* (fu* om) *filio suo proprio* (am fu* om, al ante *fil.*) *non pp.* Cf Hil[909] : „Nunc apostolus *proprium* ait *filium*, cum in multis vel *suum* vel *eius* saepe dixisset. Et quamvis multi cdd per translatorum simplicem intelligentiam in h. l. pro *proprio filio suo filio* conscriptum habeant, tamen Graecitas qua lingua apostolus est locutus, *proprium* hunc magis quam *suum* nuncupat. Et licet communis intelligentiae sensu non satis inter *proprium* et *suum* differat, verum apostolus cum in caeteris aliis dictis *suum filium* commemorasset, quod est Graece τὸν ἑαυτοῦ υἱόν, tamen in h. l. secundum quod ait ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱ. οὐκ ἐφ. *qui proprio filio non pep.* | αλλα c. BD*FG etc .. ς αλλ c. ACK[sil]L al certe pl | D*FG om τα

33. DFG εγκαλεσει | Gb Ln ο δικαιων; Cf Aug[doctr chr 3, 8·] — — „pronuntiabitur ergo ita ut post percontationem qua dicimus *Quis accusabit* etc, illud quod sequitur sono interrogantis enuntietur, *Deus qui iustificat?* ut tacite respondeatur *Non* : et item percontemur *Quis est qui condemnat?* rursusq. interrogemus *Chr. Ies. qui mortuus* etc, ut ubique tacite respondeatur *Non.*" Eucherius : „haec in quibus sibi ipse respondit quasi εἰρωνικῶς legenda. Et est sensus iste : nisi forte electos suos deus qui iustificat, aut Chr qui pro his est mortuus, con-

34 τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερ- 1 Pe 3, 22.
θείς, ὃς καί ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν·
35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στε- 26. 39.
νοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; *Ps 43 (44),
36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέ- 23. 2 Co 4, 11.
ραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν
ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι
οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα
οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε

---

demnabit. Minime utique. Nulla tamen necessitate ita statuunt. Prima enim quaestio: *τίς*, iam continet tacitam negationem alterique quaestioni locum non relinquit. Deinde ipsa quaestio: An is qui absolvit accusabit? An qui patronus est condemnabit? non valde concinna vdtr" — —. Sic Eucher rectissime, ut nobis quidem vdtr. Nec aliter Ath$^{881.\ 947.}$ aliiq mu.

34. *χριστος* c. BDEK al longe pl d e syr^{utr} arr al Chr Thdrt Cyr^{hr} Thph Oec Ir^{int} Hil al mu .. Ln add [*ιησους*] c. ACFGL al^{7} f g vg cop al Did Dam Ruf Aug^{1} Maximin (Cyr$^{act\ 58}$ $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$) | *μαλλ. δε και* c. DEFGKL al longe pl it (imo [*autem* add f g] *et* [vg post *qui*] *qui* [om f]) vg (sed non am*) syr^{p} ar^{e} etc Chr Thdrt Cyr^{hr} Thph Oec Ir^{int} Hil Amb Aug Maximin Ambrst al .. Ln om *και* c. A(B testib Bch et Btl, contradicente Maio)c al^{10} syr cop Did Dam Ruf Victorin (Cyr act 58 om *μαλλ. και*) | *εγερθεις* .. AC al^{5} cop al Chr (sed mss var) al add *εκ νεκρων* | *και* sec c. BDEFGKL al longe pl d*** e f g am harl** syr^{utr} al Thph Oec Maximin Ambrst .. AC al plus^{10} d* vg go cop Chr Thdrt Did Cyr^{act} Cyr^{hr} Ir^{int} Hil Ruf al om, hinc Ln [*κ.*] | B om *του* | *υπερ* .. FG *υπερει* (ut possint *υπερ* et *περι* conflata credi)

35. *τις* (et. Or^{saepe} al mu Cyp^{3} al mu) .. FG d* f g vg (sed non am vg^{vict} al) al Ruf Sedul add *ουν* | *του* $\overline{\chi\upsilon}$ (et. Or^{3} [Or$^{ed\ 1}$ *τ. θε.*] Eus$^{ps\ 164}$ [ter *τ. θε.*] Meth$^{epiph\ 553}$ [add *ὃς ἑρμηνεύεται χειὴρ τοῦ πατρὸς καὶ λόγος*] Cyr^{aliq} Cyr$^{act\ 37}$ Ath^{3} Chr^{dis} Thdrt Cyr^{hr} [sed cdd^{2} *τ. θε.*] Thph Oec Tert Cyp Lcif al mu) .. B (Hil^{1}, sed alludit potius ad v. 39.) *τ. θεου της εν* $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$, item al^{6} schol flor sl pp^{gr} et^{lat} mu *τ. θεου* | *ἤ* sec .. D*FG d* g om

36. *ενεκεν* c. ABDEFGL al mu Clem Or Meth$^{epiph\ 553}$ Chr (et.$^{mosc\ 2}$) .. *ς* (= Gb Sz) *ενεκα* c. CK al pl Dial^{31} Thdrt Dam Thph Oec | *ἕνεκεν σοῦ*: ita et. D***

37. *δια του αγαπησαντος* (et. Clem Or Meth$^{epiph\ 553}$ Bas Chr Thdrt Thdor^{mop} Dam Thph Oec Aug Ruf al) .. DEFG it vg sl pp^{lat} mu *δια τον αγαπησαντα*

38. *αγγελοι* .. DEFG it Aug^{2} Ambrst (non Hil Aug^{saepe} al mu) *-λος* | *ουτε αρχαι* .. C al mu syr^{p} c.* pp^{gr} et^{lat} mu (sed non Clem Or Thdrt Chr [ad h. l.] Thph Oec Hil al) add *ουτε εξουσιαι*, item DE al^{4} d** et*** e praem *ουτε εξουσια* (al^{4} *-σιαι*) :: cf Col 2, 15. Eph 6, 12. 1 Co 15, 24. | *ουτε δυναμεις* (D* *-μις*, item *virtus* d e f g fu al Aug, *fortitudo*

35. τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

1 Τι 2, 7. 1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ηὐχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς

---

am tol al [item vg^{ed} sed add post *αρχαι neq. virtutes*] Amb^{2}) h. l. c. ABCDEFG al^{6} d e f g vg^{cdd} cop syr^{P} al Or Eus$^{ps\,593}$ Ephr Cyr$^{act\,37}$ Dam pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) ante *ουτε ενεστωτα* c. KL al longe pl go syr al (vg vide ante) Chr Thdrt Thph Oec Aug^{1} s.^{2} (nullus testium plane om *ουτε δυν.* nisi ut vdtr 121. et unus alterve pp^{lat} eorum qui *ουτε εξουσ.* exprimunt)

39. DEFG al^{2} it vg al pp^{lat} (sed Hier^{1} *neq. alia quaelibet creatura*) om *τις* | *τω κυριω* .. ACFG *του κυριου*

IX. 1. *χριστω* .. D*EFG d e f g Ath$^{int\,777}$ Ambrst (non Aug al) add *ιησου* | *συνμαρτ.* c. AB*CDEFG .. ς Ln 49. *συμμαρτ.* c. B**K^{sil}L al certe pler | *εν* sec .. FG *συν* (g *cum t in*, f *in*)

2. *τη καρδια* .. K al *της καρδιας*

3. DEKL al pm Thdrt^{ed} *ευχομην* | *αυτ. εγω* h. l. (Gb') c. ABDEFG al it syr^{P} go Chr Thdor^{ant} Ruf Amb^{1} Pac .. ς ante *αναθεμα* c. CKL vg (*ego ipse* sed fu *ips. eg.*) al mu Ath Cyr$^{iul\,328}$ (om *εγω* ut et. 108.) Phot$^{man\,3,\,13}$ Thdrt al (Eus$^{mai\,225}$ om *αυτ. εγ.*) Cyp al (*ego ipse* pp^{lat} pler) | *απο* .. DEG *υπο* | *των συγγ. μου* (et. Eus$^{mai\,225}$ Thdor^{ant} Phot^{man} al mu) .. D*FG 116. d* g Cyr^{iul} pp^{lat} mu om *μου*, et DEFG al^{5} Thdrt add *των*. Ceterum in B teste alt Btl^{i} *αδελφ. μ. των* in mg scripta sunt.

4. A om *ων η* (FG om) *υιοθ.* usq *επαγγελιαι*, item L om *και αι διαθ. κ. η νομοθ.* | *ισραηλειται* c. ABD*FG (D* d* *ιστρ.*) .. ς Ln 49. *-λιται* c. CD***EK^{sil}L etc | *αι διαθηκαι* c. CK al ut vdtr omn d e f g am al mu go cop syr^{utr} al Epiph^{978} Chr Thdrt Phot^{man} al Hil al mu .. Ln *η διαθηκη* c. BDEFG vg (et. demid harl**, non am harl* tol al) Ath Thdor^{ant} Cyr^{iul} Chr$^{mosc\,2}$ Cyp al | DEFG (F *και επαγγ.*, G *και ηπαγγ.*) Chr$^{mosc\,2}$ *η επαγγελια* (g *promissa t promissio*

5. FG om *οι* | *και εξ ων* .. FG f g mar et alius Cyp Hil al (sed non Ir^{int} Aug al mu) om *και* (arm post *ων* pon) | *το* (C* *τα*, Hipp^{1} *ὁ*) *κατ. σαρκα* (vdtr et. Clem$^{ro\,76}$ agnoscere) .. FG Epiph^{894} Cyr^{1} (non Cyr$^{iul\,328}$ ubi

τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ 1, 25.
πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα

---

est τὸ κα. σα. χς̄) Thdrt[1] om το, Ath[489] om ista omnia | ο ων .. Chr (txt ed Montf, nec notatur differentia cdd) om ὁ | επι παντων (Cyr[2] l. l. -τας, syr[utr] Ir[int] Victorin *sup. omnes*, Ath[726 edd] Thdrt[1] ε. παντα, Tert[1] *per omnia*) .. aeth[utr] om .. syr ar[e] Ir[int] Tert[1] post θεος pon | θεος .. Eph Cyp[ed] Hil[ed semel] Leo[1] om (sed pp[gr] et[lat] pm habent.) Praeterea saepe verba ὁ ὢν etc a pp[gr] ita adhibentur ut plane cum ὁ χς̄ coniungant. Ita Hipp[noet 6] (qui uberius exponit, cf pag[457] et[455]) Ath[327. 489. 726] (addit οἰκοῦν ὁμολογείτωσαν καὶ οἱ πρότερον ἀρνούμενοι τὸν ἑσταυρωμένον εἶναι θεὸν ἐσφάλθαι, πειθόμενοι ταῖς θείαις γραφαῖς etc. Eadem exscripta habet Epiph[1004]) Caes[8] et[9] Epiph[894] Cyr[iul] (vide post) Thdor[mop] Thdrt[cat 317] (καὶ ἤρκει μὲν ἡ τοῦ κατὰ σάρκα προσθήκη παραδηλῶσαι τοῦ χῡ τὴν θεότητα· ὁ δὲ προστέθεικε τό Ὢν ἐπὶ etc, καὶ τῶν φύσεων δεικνὺς τὴν διαφοράν etc). Cf et. Eus[h. e. 8, 11.] ubi est ἤδη γοῦν ὅλην Χριστιανῶν πολίχνην – κατέφλεξαν αὐτοὺς - τὸν ἐπὶ πάντων θεὸν Χριστὸν (nisi ista vox interpolata est) ἐπιβωμένους. At antiquitas Christiana luculenter et. testatur verba ὁ ὢν etc non cum ὁ χς̄ coniuncta esse. Ita solemniter deus pater ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός audit, ut per Eusebii librum dem. evgl. (cf 3, 7. p. 304. τοῦτον γὰρ εἶναι τοῦ μόνου καὶ ἐπὶ πάντων θεοῦ μόνον ἀγαπητὸν καὶ μονογενῆ παῖδα. 5, 13. p. 494. ac saepe) Item Eus marc[1, 1.] (p. 16. ὥστε μήτε αὐτὸν εἶναι τὸν ἐπὶ πάντων θεὸν ἡγεῖσθαι μήτε τῶν ἀγγέλων ἕνα, τούτων δὲ μέσον καὶ μεσίτην. Item probatur Ign[intpol 258] (καὶ ὅτι οὐκ αὐτός ἐστιν ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς καὶ πατήρ, ἀλλ' υἱὸς ἐκείνου etc) et[268] (πῶς δὲ πάλιν οὐκ ἔτι σοι δοκεῖ ὁ χς̄ εἶναι ἐκ τῆς παρθένου ἀλλ' ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς ὁ ὢν ὁ παντοκράτωρ; etc), Phot[manich 3, 14.] (καὶ περιφανέστατα δεικνὺς πόθεν ταῦτα καὶ τίνος ἤρτηται προνοίας Ὁ ὢν ἐπὶ πάντ. etc ὥστε τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ καὶ αἱ νομοθεσίαι καὶ αἱ etc). In diversas partes testantur Iul et Cyr. Cf Cyr[iul 327] ubi Iul sic: τὸν γοῦν ιω̄ οὔτε Παῦλος ἐτόλμησεν εἰπεῖν θεὸν οὔτε Ματθ. οὔτε Λουκ. οὔτε Μάρκος, ἀλλ' ὁ χρηστὸς Ἰωάννης etc, ad quae respondet Cyr: καὶ γοῦν ὁ πάνσοφος Παῦλος Ηὐχόμην γὰρ etc. ἰδοὺ γάρ, ἰδοὺ τὸν κατὰ σάρκ. ἐξ Ἰουδαίων, τουτέστι χν̄, καὶ θεὸν ἐπὶ πάντων, καὶ μὴν καὶ εὐλογ. εἰς τ. αἰ. ἀμ. εἶναι φησίν. Contra vero τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, ubi ad probandum ὅτι χς̄ ὁ θεός ex ipsa ad Rom. ep. testimonia petuntur, isto loco prorsus abstinent, cf p. 37. ubi inter similia alia: πῶς οὐ θεὸς ἐναργῶς ο χς̄, εἴπερ αὐτὸν ἀγαπῶντες τὸν τῶν ὅλων ἀγαπῶμεν θεόν. - εἰ τοίνυν τὴν ἀγάπην τὴν τῷ θεῷ πρεπωδεστάτην, ὡς ἐξ ὅλης ἰσχύος etc καὶ αὐτῷ προσάγομεν τῷ χω̄· τίς ὁ φάναι τολμῶν ὡς οὐκ ἂν εἴη θεός; In ipsis cdd observati sunt qui post σαρκα plene dist (ut 5. 47.), alii post επι παντων (ut 71.), alii post ε. πα. θε. (ut 17.) | αμην .. pp[lat] pl (non Hier al, nec it vg) om

6. ισραηλ sec (et. Or[2] Caes [Chr, vide infra] Cyr[iul 25, 254 esa 529] Thdrt

*Gn 21, 12. Hc 11, 18. Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα· 8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,
Ga 4, 28. ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγγελίας
*Gn 18, 10. γὰρ ὁ λόγος οὗτος Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται
*Gn 25, 21. τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ γεννηθέντων
μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, 12 ἐρ-
*Gn 25, 23. ρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 καθὼς γέγρα-
Mal 1, 2 s. πται Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.
*Ex 33, 19. 15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν
ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχον-
*Ex 9, 16. τος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ
ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύνα-

---

Thph Oec Aug^{saepe} Tich al) .. DEFG al^{2} vg (non tol) Nyss Chr^{cd1} item Chr^{mosc2} Oec^{com} Aug^{1} Ambrst *ισραηλιται* (D*FG *-λειται*, d* *istr.*)

7. *οτι* (et. Cyr$^{iul\ bis}$ al mu) .. Or (libere, post habet *παντως και τεκνα*) Oec *οσοι* (23. *οτοι*), item *qui* vg (et. demid vg^{vict}, non am fu al) go Pelag Aug^{1} al (sed non pp^{lat} mu) | DEFG d* fu *ισαακ* (item DE d* v. 10.)

8. *τουτ εστιν* .. B** 37. 116. Or^{1,299} add *οτι* | FG al^{5} Or^{1} (habet^{2}) Chr^{1} (habet^{2}) om *του*

10. *εξ ενος κοιτην* .. d e f g vg Ir^{int} Aug al *ex uno concubitu*

11. D* al *γενηθεντων* | *μηδε* .. FG d e f g vg pp^{lat} mu (non Aug al) *ἤ* | *φαυλον* (Gb″) c. AB al^{8} Or^{3} Cyr Dam .. ς *κακον* c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt Thph Oec | *προθ. του θε.* c. ABDEFGKL al longe pl it vg go syr^{p} arm sl Or^{3} al mu Ir^{int} al .. ς (= Gb Sz) *του θε. προθ.* c. min syr Chr (sed non^{mosc2}) al | FG *μεινη*

12. *ερρεθη* c. AB*D*EFGK al mu Thdrt .. ς *ερρηθη* c. B**D**c$_{L}$ etc Or Chr al | D* d e harl* al Or^{3} (sed ^{1}praeced *λεγεται*) Ambrst al^{2} om *αυτη* (Thdrt *προς αυτην*)

13. *καθως* .. B Or *καθαπερ*

14. *τω* (et. Clem Or Thdor^{mop} al mu) .. D*FG om

15. *μωυσ.* c. FGKL al pl .. ς (= Gb Sz) Ln *μωσ.* c. ABDE al ut vdtr pl. Praeterea cf alibi. Item *-ση* c. AB*DEKL al pl Thdrt al .. B**FG al mu Chr^{mosc2} *-σει* (49.) | *γαρ* h. l. c. BDEFG al Dam .. ς post *τω* c. AKL al longe pl Chr Thdrt al

16. *ελεωντος* c. AB*DEFG 39. .. ς *ελεουντος* c. B**K al pler pp^{gr} mu .. L *ευδοκουντος*

17. *οπως* .. FG add *αν* | FL al Chr^{mosc1} *ενδειξομαι* | L al *διαγγελει*

μίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα *Ex 7, 3.
οὖν ὃν θέλει ἐλεᾷ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν Τί οὖν
ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 μενοῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ *Es 45, 9. 29, 6.
τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι Τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς
ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν
πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 καὶ
ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ
προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ
Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει Κα-
λέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημέ- *Hos 2, 25.
νην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς Οὐ λαός μου *Hos 1, 10.

---

18. *αρα ουν*: rursus d* g *igitur ergo*, d*** e f vg *ergo* | *ον θελει .. L θελη*, Or$^{cat\,341}$ Cyr$^{cat\,336}$ Chr$^{cat\,334}$ Thdrt$^{cat\,339}$ al *ον αν θελη* | *ελεα* c. D*FG .. ς Ln *ελεει* c. A**(in A *ον δε θελει* usq *η ουκ εχει* supplevit A**)BD*** E^{vdt}KL al certe pler. Cf ad v. 16., item Iud 22.

19. *μοι ουν* (al^{2} arm om *ουν*) c. AB al^{5} syrP go Or^{1} .. ς *ουν μοι* c. DEFG KL al longe pl it vg Or^{2} Chr Thdrt al | *ουν* sec c. BDEFG d* g arP Hier Ruf Sedul .. ς om c. AKL al ut vdtr omn d*** e (f) vg al Or^{4} Chr Thdrt al Aug al | *γαρ* c. ABDEFGKL al longe pl vv fere omn Or Ath Chr Thdrt Thdor^{mop} Dam al Aug al .. ς^{e} (non ς Gb Sz) om c. min g

20. *μενουνγε* h. l. c. D***KL al longe pl go cop syr^{utr} al Or Chr Thdrt Thdor^{mop} Thph Oec .. Ln post *ανθρ.* c. AB (*μενουν*, Mai vero male *-νγε*) 37. 47.* 116. (item Chr$^{mosc\,1}$ *συ μεν ουν γε ω ανθρ.*) Dam .. D* EFG 14. it vg aeth^{utr} pp^{lat} om | *εποιησας* (et. Or^{2} Meth$^{epiph\,552}$ etc) .. DE syr ar^{e} Thph^{mg} *επλασας* | „Haeretici nonnulli" ap Aug (teste Wtst) – „adversantes legi et prophetis, quaecumque de illis apostolus sermoni suo inseruit, falsa et a corruptoribus immissa esse criminantur" – negarunt Paulum dixisse : *O homo* etc.

22. FG d* e f g Iul ap Aug om *ηνεγκεν* | *σκευη* .. FG d* f g Iul ap Aug Ambrst praem *εις*

23. *και ινα* .. B 37. 47.^{mg} 67.** al^{5} vg go cop arm schol Or (libere) pp^{lat} mu (non Aug^{saepe} Iul ap Aug al) om *και* | *τον πλουτον* .. FG *το πλουτος* | *εἰς δόξαν*; (ita et. ς Sz Ln$^{ed\,mai}$) .. Gb Ln$^{ed\,min}$ 49. *ε. δοξαν*, (Gb *-αν*·)

25. *εν* .. B om (Aug^{1} *sicut Osee dicit*) | FG *ωση*, K *οση*

26. *ερρεθη αυτ.* (B* om) c. AB*D*K al mu Thdrt Thph .. ς *ερρηθη αυτ.* (B** om) c. B**D***L al pl Oec .. FG d* g Ambrst *αν* (*αν* non exprim d* g Ambrst) *κληθησονται* (Ir^{int} *in loco liberata* [?] *in quo vocabatur*). Ln *ερρ.* [*αυτ.*]

ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει
*Es 10, 22 s. ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος
τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ συντελῶν
καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει κύ-
*Es 1, 9. ριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας Εἰ μὴ κύριος
Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν
καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὁμοιώθημεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατ-
ελαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ
διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασεν.
32 διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοψαν γὰρ
*Es 8, 14. 28, 16. τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται Ἰδοὺ τίθημι
10, 11. ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων
ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

---

27. *υπολειμμα* (sic nullus testis in LXX) c. AB Eus$^{dem\ 145}$ et^{150} (accurate exscrib. textum) .. ς *καταλειμμα* c. DEFGKL al certe pler Thdrt al ∴ 47. *υποκαταλειμμα*, Chr *εγκαταλειμμα*.

28. *εν δικαιοσυνη, οτι λογ. συντετμ.* c. DEFGKL al longe pl it vg syr^{p} go ar^{p} sl Eus$^{dem\ 145}$ Chr Thph Oec Hier Ambrst Bed .. Ln om c. AB 23.* 47.* 67.** syr (pergit *και ποιησει*) cop ar^{e} Eus$^{dem\ 150}$ Dam Aug^{2} (aeth^{utr} versum sic : *quia consummatum et praecisum verbum enarret deus in mundo*, Thdrt om *συντελων* usq *λογον*) | *κυριος* .. B o *κυρ.*

29. *-λιπεν* : ita BD* etc .. AD***E^{vdtr}FGKL al *εγκατελειπεν* (DEFG, non ABKL etc, *ενκ.*) | *ομοιωθημ.* c. AFGL al .. ς Ln *ωμοιωθ.* c. B(certe sic Mai^{ed})DEK^{sil} al pler

30. *κατελαβεν* .. G add *την*

31. *δικαιοσυνης* sec c. F(praemisso obelo)KL al fere omn d*** f vg (et. am fu demid etc) go syr^{utr} arr sl Chr Thdrt Max$^{cat\ 364}$ (*διώκ. νόμ. δικ. τὸν ἐν σκιαῖς δηλονότι καὶ τύποις, εἰς νό. δικ. οὐκ ἔφθ. τὸν ἐν πνεύματι κατὰ* $\overline{\chi\nu}$ *τελειούμενον*) Thdor$^{mop\ 2}$ Thph Oec Hier^{3} Aug^{4} Pelag Ambrst ^{txt} Bed (sic) .. Gb^{0} Ln om c. ABDEG 47. 67.** 140. (al^{2} om *εις νομ. δικ.*) d* e g cop Procop Dam Or^{int} (hom. in Iudic) Ruf^{txt} et^{com} Ambrst ^{com} Sedul | *εφθασεν* .. FG *εφθοχεν*

32. *εξ εργων* (Gb'') c. ABFG 6. 9. 47.* 67.** f g vg cop Hier Aug Ambrst Ruf al .. ς 49. add *νομου* c. DEKL al longe pl d e go syr^{utr} al Chr^{dis} (ad h. l. *οὐκ εἶπεν Ἐξ ἔργων, ἀλλ' Ὡς ἐξ ἔργων νόμου, δεικνὺς ὅτι οὐδὲ ταύτην ἔσχον τὴν δικαιοσύνην*) Thdor^{mop} Thdrt Thph Oec (:: *εξ εργ. νομου* saepe in ep ad Gal scriptum ubique integrum mansit) | *γαρ* c. D***EKL al fere omn vg (et. demid harl) syr^{utr} al Chr Thdor^{mop} Thdrt Oec Aug^{3} Hier Sedul Bed .. Gb^{00} Ln om c. ABD*FG 47.* d e f g am tol al cop go Ambrst Ruf. Praeterea Ln inter *εργων* et *προσεκοψαν* non interpg

X.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· 3 ἀγνοοῦντες γὰρ Phi 3, 9.
τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Μωϋσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄν- *Lv 18, 5.
θρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; *Dt 30, 11–14.
τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἢ Τίς καταβήσεται εἰς τὴν

---

33. ο *πιστευων* c. ABDEFG 47. d* e f g go syr cop aeth^{utr} Or Cyr$^{act\,64}$ Dam Aug Ambrst Ruf Bed .. ς (Gb^{00}) praem *πας* c. KL al pler d*** vg syr^{p} arr sl Did^{341} Chr Thdor^{mop} Thdrt (addit idem in LXX) Thph Oec Hier Sedul (:: cf ad 10, 11. ubi nemo abstulit *πας* proptereaque nostro loco ratione tot antiquissimorum testium habita ex 10, 11. inlatum vdtr) | DEFG *ου μη καταισχυνθη* (:: ita LXX)

X. 1. *η δεησις* c. ABDEFG 47. Cyr (in cat$^{niceph\,1,\,1246}$) .. ς (Gb^{00}) add ἡ c. KL al pler Chr Thdrt al | *αυτων* c. ABDEFG 47.* al^{6} vv pler (Or ap Wtst) Cyr (cat^{niceph}) Chr Dam pp^{lat} omn .. ς (= Gb Sz) *του ισραηλ* c. KL al pler ar^{p} sl Thdrt Thph Oec | *εις* c. ABDEFG 47.* al it go syr cop Cyr Aug^{1} .. ς (= Gb Sz) praem *εστιν* c. KL al pler syr^{p} al Chr Thdrt al; item ante *υπ. αυτ. fit* d*** vg Aug^{saepe} (semel *sit*) al

3. *γαρ* (et. Clem Cyr$^{act\,64}$ al Ir^{int} al pm) .. A al^{4} Leo *δε* | *ιδιαν δικαιοσυνην* c. FGKL al fere omn d* f g go syr^{utr} aeth^{utr} arr sl Chr (ad h. l., item Chr$^{mosc\,2}$) Cyr$^{act\,64}$ (sed pon *δικ.* post *στησ.*) Thdrt Thph Oec Ir^{int} (ita ed ex mss pl) Tert (vel potius Mcion^{tert}: *deum enim ignorantes et suam iustit. sistere quaer.* etc) Amb Aug^{2} al .. Gb^{00} Ln om *δικαι.* c. ABDE 47. (sed habet^{mg}) 178. 8.^{lect} d*** e vg cop arm Clem Cyr$^{esai\,454.\,903}$ Bas Chr^{1} Procop Dam (Ir$^{edd\,2}$) Aug^{saepe}

4. *νομου* $\overline{χς}$ .. Or^{1} Cyr$^{iul\,256}$ et$^{ioh\,318}$ et acpe (non item$^{esai\,903}$ et^{454}) *νομ. και προφητων ο* $\overline{χς}$

5. *μωυσ.* c. BDEFGK al pl .. ς (= Gb Sz) *μωσ.* c. AL al pl | *εκ του* (B om) *νομου* .. A *εκ πιστεως* (aeth om *την δικ. την ε. τ. νο.*) | *οτι* (115. cop om) .. AD* 17.* 47. 67.** vg Dam Ruf al post *γραφει* pon | Gb^{0} *αυτα*, Ln [*αυτα*]: om ADE 6. 9. 47. 67.** vg Dam Ruf al (d** et d*** e go cop Cassiod *eam*, al^{2} aeth *ταυτα*) | FG f g syr ar^{e} Chr Hil om *ανθρ.* | *εν αυτοις* .. Gb' Ln *εν αυτη* c. AB 17. 47. 80. d** et*** e vg go cop arm^{ven} (om antea *αυτα*? an habet *eam*?) Dam Ruf al

6. *τη* .. ς^{e} (non ς nec Wtst Gb Sz) om ex errore ut vdtr

ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί
λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι
ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς
ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται
9, 33. *Es 28, 16. εἰς σωτηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ γραφή Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ
οὐ καταισχυνθήσεται. 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
3, 22. Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς
*Iohel 2, 32. Act 2, 21. ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα
κυρίου σωθήσεται. 14 πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευ-
σαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσιν χω-
ρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ κηρύξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;
*Es 52, 7. καθὼς γέγραπται Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.

---

8. Additur *η γραφη* vel post *λεγει* (sic DE al mu d e vg [non demid tol] al Or^{4} Thdrt Cyr$^{esai\,839}$ Hil al mu) vel post *τι* (FG f g) : non item ABKL etc (nec Cyr$^{act\,58}$ et^{64} etc) | *εστιν* (h. l. et. nonnulli in LXX; Or^{2} Cyr$^{act\,58}$ om, al^{2} Or^{2} add *σφοδρα*) .. DEFG vv mu pp^{lat} post *εγγ. σου* (d e vg pp^{lat} aliq om) pon

9. *ομολογησης* (et. Cyr$^{esa\,108}$ Cyr$^{act\,58}$ et^{64}; sed Cyr$^{ioh\,762.\,1071.\,1077}$ et alibi *ειπης*) .. 71. Clem Cyr (sed non ll. ll.) add *το ρημα* | *κυρ. ιησουν* (ita et. Cyr$^{act\,58}$ et^{64}; A al Petr^{alex} Bas add $\overline{\chi\nu}$) .. B Clem Cyr *οτι* (ita Cyr$^{esai\,108}$ et$^{ioh\,762}$ sed om^{1071} et^{1077}) *κυριος ιησους*, item addito *εστιν* cop al Hil Aug (non Ir^{int} al) | A al cop al mu Cyr^{saepe} (sed non act^{64}) Cyr$^{hr\,77}$ *ηγειρ. αυτ.*

11. *πας* (h. l. nemo om) .. al pauc (sed non DG; E??) Ruf Sedul praem *οτι* | DEFG *ου μη καταισχυνθησεται*

12. *ιουδαιου τε* (Did om, nec exprim it vg etc) *κ. ελληνος* .. DE *ιουδαιω και ελληνι*

14. *επικαλεσονται* c. KL al fere omn vv omn (omn certe futurum [go praesens] exprim, item pp^{lat} omn) Clem Ath^{2,4} Thdor^{mop} Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln *-σωνται* c. ABDEFG 73. 115. | *πως δε* pr .. FG *η πως δε*, d e f g vg *aut quomodo* (non item sec loco) | *πιστευσουσιν* c. AKL al fere omn, vv omn et pp^{lat} ut antea, Clem Ath^{2,4} et Ps-Ath^{2,493} Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln *-σωσιν* c. BDEFG 70. 73. 109. item Chr$^{mosc\,1}$ | *ακουσουσιν* c. L al pl, vv om^{n} et pp^{lat} ut antea, Clem Chr^{montf} Thdrt Thph Oec, item DEFGK al^{10} Dam *-σονται* .. Ln *-σωσιν* c. A** (*non liquet) B al plus^{10} Ath Chr$^{mosc\,2}$

15. *πως δε* .. d* g *aut quomodo* | *κηρυξουσιν* c. min longe pl, vv omn et pp^{lat} ut v. 14., Clem Chr^{montf} Thdrt Dam Thph Oec, item FG *-σσουσιν*

16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ *Es 53, 1. Io 12, 38.
λέγει Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ
ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος θεοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκου- *Ps 18 (19), 5.
σαν; μενοῦνγε Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ
εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ λέγω,
μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει Ἐγὼ παραζηλώσω *Dt 32, 21.
ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. 20 Ἡσαΐας *Es 65, 1.
δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει Εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγε-
νόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει Ὅλην
τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ *Es 65, 2.
ἀντιλέγοντα.

(et quidem εκηρυσσ. ut antea επιστευσωσιν) .. Ln -ξωσιν c. ABDEKL al[11] Chr[mosc 2] | καθως c. ACDEFGKL etc .. B καθαπερ, Chr[mosc 1] καθα | των ευαγγελ. ειρην. των (FG om) c. DEFGKL al fere omn it vg go syr utr arr arm sl Eus[dem 149] (lib τ. ευαγγ. αγ. η των ευ. ειρ.) Chr Thdrt Thph Oec Ir[int] (*evang. bona evang. pacem*, item Tert[1] Hil[1]) Tert[3] (vide ante) Amb[4] Hier[2] Hil[2] (vide ante, alibi[1] om τ. ευαγγ. τα αγαθ.) al .. Ln om c. ABC 47.* 62. 71. 109. cop sah aeth[utr] Clem Or (item Thdor mop vdtr) Dam Ruf[txt] et[com] Epph[1] (alibi[1] om *evang. bona*) | τα c. D**et***KL al fere omn Clem Chr Thdrt Thph Oec .. Gb[00] Ln om c. ABCD*EFG 47.* 178. Or Eus[lib] (vide ante) Dam (:: om et. LXX)

16. FG του ευαγγελιου

17. θεου c. AD**et***KL al longe pl syr[utr] aeth[PP] arr sl Clem Ath Thdor[ant 263] Thdor[mop] Chr Thdrt Dam Thph Oec Ruf Sedul .. FG f g Hil om .. Ln $\overline{\chi\upsilon}$ c. BCD*E al[7] d e vg go cop sah aeth[ro] Aug Pel Ambrst (Beda *dei Christi*)

18. FG d* f g Ruf al (non Hil al) om μενουνγε | πασαν .. D* d* add γαρ

19. ισρ. ουκ εγνω c. ABCD*et***EFG al mu it vg go cop sah al Chr Dam (Oec[com]?) Hil al .. ς (= Gb Sz) ουκ εγν. ισρ. c. D**L al pl syr[utr] sl Thdrt Thph Oec[txt] | μωυσ. c. BCFGL al pl (d e h. l. *moses*, alibi *moyses*; f g *moyses*) .. ς (= Gb Sz) μωσ. c. ADE al pl | υμας pr .. c αυτους (:: e LXX). Fortasse sic et. sec loco scriptum erat, sed επ εθνει usq υμας rescripta sunt | επι εθνει c. AFGL al ut vdtr longe pl .. BC**DE al επ εθνει

20. D*et***EFG d* e f g om αποτολμα και | ευρεθην c. ACD**et***EL al ut vdtr omn d e vg cop syr[utr] al Clem Chr Thdrt al Hil al .. Ln add [εν] c. BD*FG f g sah go Ambrst (sed d e Hil Ambrst εμφ. εγεν. pro ευρεθ. itemque postea ευρ. pro εμφ. εγ.) | εμφ. (FG ενφ.) εγενομην .. Ln add [εν] c. BD* Ruf (d e Ambrst *inventus sum inter eos*)

21. προς λαον (ita et. LXX) .. DE (item Iust[apol] et[dial] sed affert Esai, non Paul) Clem επι λα., 76. εις λα. | και αντιλεγ. (D*E λεγοντα) .. FG f g Hil om

XI.

*Ps 93 (94,) 14. 1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμείν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ
*1 Rg 19, 10. τοῦ Ἰσραήλ; 3 Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον
*1 Rg 19, 18. ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. 5 οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις· εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶν χάρις, ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν

XI. 1. *τον λαον* (FG f g Hil Ambrst al [non Aug^{saepe} al] *την κληρονομιαν*, go ex Massmanni sententia utriusq lectionis rationem habet) *αυτου* c. BCD***E(FG)L al fere omn vv fere omn Eus$^{dem\ bis}$ al mu Aug saepe al .. Ln add [*ον προεγνω*] c. AD* 76. d* (Chr^{com} ad v. 2. spectat) Thph Aug^{1} (sed Aug^{saepe} non add) Ambrst^{com} | *ισραηλειτης* c. AB* (:: ut ubique edidimus) .. ς Ln 49. *-λιτης* c. B**CDEFGL etc | *βενιαμειν* c. ABC .. ς 49. c. DEFG (L *-μην*) etc *-μιν*

2. *ηλια* (*ἡ-* et. D***) c. ACDEL etc .. BFG *ηλεια* | ς (= Gb Sz) add in fine *λεγων* c. L al longe pl syr al Thph Oec contra ABCDEFG al^{5} it vg cop sah syr^{P} arm al Eus$^{dem\ 150}$ (sed^{146} *λεγων περι του ισρ.*) Chr Thdrt Dam pp^{lat}

3. *τα θυσ.* c. ABCFG al^{9} d e f g vg cop sah Eus^{bis} Chr^{1} et Chr$^{mosc\ 1}$ pp^{lat} .. ς (Gb^{00}) praem *και* c. DEL al longe pl syr^{utr} al Iust$^{dial\ 39}$ Chr^{2} Thdrt al (:: LXX *και* hab sed membra inverso ord) | *καγω* .. D** (non item D***) *και εγω*

4. *κατελιπον* c. BDE etc .. ACFGL etc *κατελειπον* | *τη* .. FG *τω* (F *το*)

5. *ουν* .. c al syr (syr^{P} habet c.*) cop arm om | *λειμμα* : ita D***E^{vdtr}L al ut vdtr pl; sed AB*(teste Mai)CD*FG al *λιμμα*, B** al *λημμα* | D* *κατ εκλογης*

6. *γινεται* .. c**vdtr 54. cat^{txt} d e vg syr^{utr} al Chr Thdrt pp^{lat} *εστιν* | *ει δε εξ εργ.* (haec una cum *επει η χ. ο. γ. χ.* om 48.* 57.), *ουκετι εστιν* (B om) *χαρις* (al^{3} Chr$^{mosc\ 1}$ om *ει δε εξ εργ.* usq *χαρ.*), *επει το ε. ο. εστ. εργον* (B *χαρις*; 4.* om *επει το* usq *εργ.*, cat^{txt} male transp ante *ει δε εξ*) c. BL al fere omn syr^{utr} arr sl Chr Thdrt (uterq in textu; quod non explicant in comm, id minime probat omissionem) Gennad^{cat} (uberius tractat; extrema sunt: *εἰ γοῦν χάριτι, φησί, οὐκέτι ἐξ ἔργων·*

ἔργον. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 καθὼς γέγραπται *Dt 29, 4. *Is 29, 11.
Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ λέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ Δαυὶδ λέγει Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν *Ps 68, (69), 23.
καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, 10 σκοτισθήτωσαν
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σύνκαμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ
αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι 10, 19.
αὐτούς. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.
13 ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπό-

---

ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῇ τὸ ἐξ ἔργων, ἀνῄρηται ἡ χάρις χάρις εἶναι. πάλιν εἰ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῇ ἡ χάρις, οὐκέτι μένει τὸ ἔργον ἔργον) Thph Oec (aeth^{ro} versum sic : *εἰ δὲ χάριτι [δικαιοῦνται] οὐκέτι [ἐστὶν] ἐξ ἔργων· καὶ εἰ ἐξ ἔργων, ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις.* Item aeth^{pp} : *εἰ δὲ χάριτι [δικαιοῦνται], οὐκέτι [ἐστὶν] ἐξ ἔργων· εἰ δὲ μή, ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις, ἐπεὶ ἐξ ἔργων δικαιοῦνται*) .. Gb Sz Ln om c. ACDEFG 47. (sed hab in mg) it vg cop sah arm Dam Aug Amb Ambrst al (:: verba ista minime produnt interpolatorem; sunt vero eiusmodi quibus facile supersedendum iudicaverint antiquissimi scriptores. Non obliviscendum est gravissimas sacri textus perturbationes plerasque longe praecessisse tertium saeculum, testes vero h. l. omittentes inprimis inter se cognatos esse. Codex B nobis servavit rationem correctoris minus audacis. Similiter versatus est Aethiops interpres.) Cf et. Reich. comm. crit.

7. *επιζητει* .. FG al^{3} d e f g vg syr^{utr} al pp^{lat} *επεζητει* | *τουτο* c. AB CDEFGL al plus^{35} Chr$^{mosc\,2}$ et^{8,61} Oec^{ms} .. ς (= Gb Sz) *τουτου* c. min mu Chr^{montf} (ad h. l.) Thdor^{mop} Thdrt al | Ln *ἐπέτυχεν; ἡ δέ* | 66.** *επηρωθησαν* (it vg pp^{lat} *excaecati* [Hil *obcaec.*] *sunt*) .. C *επερωθησαν* (sic)

8. *καθως* .. B *καθαπερ*

9. *και δαυειδ* (*δαυειδ* etc cf ad Mt 1, 1.) .. C praem *καθαπερ* | FG al *ανταποδωμα*

10. *συνκαμψον* c. B*D*FG .. ς Ln 49. *συγκ.* c. AB**CD***E^{vdtr}L etc

12. A om versum

13. *γαρ* (aeth^{utr} om) c. DEFGL al longe pl it vg go arr Chr Thdrt Thph Oec pp^{lat} .. C *συν* .. Ln *δε* c. AB al^{5} cop syr^{utr} Thdrt$^{ed\,1}$ Dam | *μεν* c. L al longe pl d*** e vg syr^{p} al Chr Thdrt Thph Oec Aug al .. Ln *μεν ουν* c. ABC cop .. DEFG al^{7} d* f g go al om | *εγω* (FG vv pl [non

στολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; 16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖς οὖν Ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. 20 καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων

---

syrP] Cyr pp^{lat} ante *ειμι*) .. A al mu arm Thdrt$^{cd\,1}$ om | *δοξαζω* .. FG al^{2} it vg Thdrt^{1} (^{2} *-αζω*) pp^{lat} (sed non Aug) *-ασω*

14. DEFG (vv ut solent) *την σαρκ. μου*

15. *κοσμου* .. FG f g (*mundo t mundi*) *κοσμω* | *προσλημψις* (*-λημψ.* c. ABD*FG; ς *-ληψ.* c. CD***L etc) .. CFG *προλ.*

16. *δε* (A Thdrt^{1} *γαρ*, Ir^{int} *et si -*) .. c** go al om | FG al^{4} Chr^{mosc1} f g arm om *ει* sec

17. L *εκεντρισθης* | *εν αυτοις* .. c*vdtr om *εν* | *συνκοιν.* c. AB*D*FG .. ς Ln 49. *συγκ.* c. B**CD***L etc | *της ριζ. και* (BC cop Dam om) *της πι. της ελ. εγ.* .. D*FG d f g Ir^{int} Aug^{1} *εγενου* (Ir^{int} Aug^{1} post *ελαι.*) *της πι. της ελ.* Cf. et Cyr$^{hr\,312}$ *ἐκκοπέντες γὰρ ἐκ τῆς ἀγριελαίου ἐνεκεντρίζεσθε εἰς τὴν καλλιέλαιον καὶ κοινωνοὶ ἐγίνεσθε τῆς πιότητος τῆς ἀληθινῆς ἐλαίας.*

18. *κατακαυχασαι* .. D*FG d* f g Ambrst (non Aug^{saepe} al) *συ καυχασαι* | *αλλα* c. BD* .. ς Ln 49. *αλλ* c. ACD***FGL etc

19. *εξεκλασθησαν* .. FG *ει κλασθησαν*, d* f g *si fracti sunt* | *οι* c. BD* al ut vdtr pl Thdrt Thph .. Gb^{00} Sz Ln om c. ACD***FGL al fere^{30} Chr Thdrt^{cd} Dam Oec cat^{txt} | *ενκεντρ.* c. AB*D*FG .. ς Ln 49. *εγκεντρ.* c. B**CD***L etc. Item vv sqq, nisi quod A^{bis} *εγκ.*

20. *εξεκλασθ.* c. ACD**et***L al ut vdtr omn Chr Thdrt al .. Ln *εκλασθησαν* c. BD*FG | *υψηλοφρ.* c. CDFGL al ut vdtr omn Or Chr Thdrt al .. Ln *υψηλα φρονει* c. AB

21. *μηπως* c. DFGL al longe pl vv pl Chr^{dis} (*καὶ οὐκ εἶπεν Οὐδὲ σοῦ φείσεται, ἀλλά Μήπως οὐδὲ σοῦ φείσηται, ὑποτεμνόμενος τοῦ λόγου τὸ φορτικὸν τῇ ἀμφιβολίᾳ* etc) Thdrt Thph Oec Ir^{int} Cyp Ambrst al (Or^{lib} *πόσῳ μᾶλλον τῶν παρὰ φύσιν οὐ φείσ., πόσῳ πλέον οὐδὲ ὑμῶν* vel *ὑμ. οὐ φ.*) .. Ln om c. ABC al^{6} cop Dam Aug Ruf Ors | *φεισεται* c. ACDFGL al plus^{65} Or (vide ante) Chr^{mosc2} Thdrt Antioch$^{45.58}$ Dam .. ς (= Gb Sz) *-σηται* c. B (si recte Mai, quod vix credo) Chr^{montf} et^{cat} Thph Oec

οὐκ ἐφείσατο, μήπως οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούς. 24 εἰ γὰρ 14, 4.
σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε ἐν ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ

*Es 59, 20 s. 27, 9. *Jer 31, 33 s.

---

22. ιδε: ita BDEL etc (ἴδε cdd longe pl, non ἰδέ) .. ACFG ειδε | θεου c. ACDEFGL al certe pler Clem Or al .. B του θεου | αποτομια (Gb′) c. ABC 67.** Or^{lib} Dam .. ς -μιαν c. DEFGL al pler Clem Eus$^{ps\,298}$ Chr Thdrt Phot$^{man\,3,14}$ al | χρηστοτης (Gb′) c. ABCD* 67.** Or^{lib} Eus$^{ps\,298}$ Dam .. ς -τητα c. D***FGL al pler Clem Chr Cyr$^{ioh\,877}$ Thdrt Phot al | θεου c. ABCD* d* vg (et. am fu harl tol; non demid al) cop arm Eus^{ps} Dam Pelag .. ς om c. D**et***FGL al ut vdtr omn vv pm Clem Or Chr Thdrt al | BD* επιμενης | Ln$^{ed\,min}$ ἐκκοπήσῃ,

23. κακεινοι c. ABCDFG al mu Dam .. ς (= Gb Sz) και εκεινοι c. L al pl Chr Thdrt al | BD* επιμενωσιν | L al o θεος εστιν | ενκεντρ. bis, item v. sq: vide ad v. 19.

24. ουτοι οι (D** add εαν) κα. φυ. ενκεντρισθησονται. (D** ω pro η): vdtr D** (improbante D***) voluisse ουτοι εαν κ. φ. ενκεντρισθωσιν

25. εν εαυτ. c. AB go Dam (syr *in cogitatione animae vestrae*) .. 49. εαυτοις c. FG 47. 67.** d* (*** *vobis ipsi*, item Ambrst) f g vg cop pp^{lat} .. ς praem παρ c. CDL al pler (syr^{P} *apud vosmetipsos*) Thdr^{mop} Chr Thdrt al (:: cf 12, 16.) | πωρωσις (Hil Ambrst *obtusio*), L al πορωσις . d f g vg pp^{lat} pl *caecitas* (πηρωσις) :: cf ad 11, 7. | αχρις c. AB**CDFGL al certe pler .. B* αχρι

26. αποστρεψει c. ABCD* 39. 47. 80. Euthal (in elencho div. testimon. sub 35. ex cod. Cryptoferr. ap. Zacagn. p. 554.) .. FG go αποστρεψαι .. ς και αποστρεψει c. D**et***EL al pler vv pl (it vg pp^{lat} *veniet qui eripiat* [g *eripiet* suprascripto *-at*] *et avertat* [am *-tet*]) Or Chr Thdrt al

27. L al αφελομαι

28. FG εκθροι

διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆ-
σις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν
δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπεί-
Ga 3, 22. θησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσιν· 32 συνέκλεισεν
γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.
33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξερευ-
*Es 40, 13. 1 Co 2, 16. νητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 τίς
γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; 35 ἢ τίς
*Iob 41, 2. (*Es 40, 14.) προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ
1 Co 8, 6. Col 1, 16. καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
16, 27. νας, ἀμήν.

XII.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ,
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν εὐάρεστον τῷ
θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ

---

30. *υμεις* (A d g* post *ποτε*) c. ABCD*EFG al mu d* f g go cop aeth^{utr} arP Chr^{sav} Dam Thph Hier Aug^{saepe} Ruf .. ς (Gb^{00}) praem *και* c. D** et***L al pl d*** (vdtr) e vg (d*** e vg Pel Sedul, item 48. 72. *ποτε και υμεις*) syr^{utr} Chr^{montf} et^{mosc2} Thdrt Oec Ambrst Pel Sedul | *νυν* .. B Chr *νυνι* | C Thph *ελεηθητε*

31. *ουτοι* .. D*FG 93. *αυτοι* | *νυν* .. 76. 115. d* om | *και αυτοι* (al^{3} add *υστερον*, item Cyr *παλιν*) .. Ln add [*νυν*] c. BD* 4.** Dam

32. *τους παντας* pr (ita et. Aug Ruf) .. D*FG it vg Ir^{int2} Hier al mu *τα* (om FG) *παντα* | L al *ελεησει*

33. *και σοφιας* (et. Clem Or Eus^{marc} et^{ps} Tit Meth Caes Melet [om *και* sq] Ath Epiph^{784} Cyr^{hr} Chr Thdrt al Ir^{int} al [Hil^{1} om *πλουτ. και*]) .. E? 32. d*** (d* habuerat *en*, inde corr. est *et*, sed d*** totum deleri voluit) e vg (et. am fu harl al, non demid al) Cyp Novat^{2} al mu om *και* | FG *του θεου* | *ανεξεραυνητα* c. AB* .. ς Ln 49. *ανεξερευν.* c. B** DEFGL etc

34. *κυριου* .. D* d* Zeno *θεου*

36. *εις αυτον* (et. pp^{gr} pl; Chr „*εἰς αὐτὸν ἀφορᾶν ἅπαντας προσήκει*," item Ir^{int} Amb^{1}) .. guelph f (g *in ipsum t o*) vg go cop syr^{utr} al Cyp Novat Hil^{saepe} al mu *in ipso* | *αιωνας* .. FG** f vg (sed non am) al pp^{lat} mu (sed Cyp al om *αμην*) add *των αιωνων*

XII. 1. *οικτιρμων*: ABD*L al *οικτειρμ.*, quod iidem et. alibi tuentur sed praeter B non constanter; FG (vitiose) *οικτειρων* | A vg Aug^{saepe} al *τω θε. ευαρεστ.*

αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρε- Eph 5, 10. 17.
στον καὶ τέλειον. 3 *λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι*
παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πί- 1 Co 7, 17.
στεως. 4 *καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ* 1 Co 12, 12.
μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 *οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά* 1 Co 12, 27.
ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη, 6 *ἔχοντες δὲ χαρί-* Eph 4, 25.
σματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφη- Eph 4, 11.
τείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· 7 *εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ*
διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 *εἴτε ὁ παρακαλῶν,*
ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν
σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.

---

2. *συνσχημ.* c. BDEFG .. ς Ln 49. *συσχ.* c. AL etc | *-ζεσθε* et *-ρφουσθε* c. B*L al pl, item, quod in tali re gravissimum, (scriptura enim *-σθαι* et *-σθε* tantum non ubique fluctuat) d e f g m guelph vg go cop syr^{utr} al, item (ita ut non solum a scriptura *-σθε* testimonium pendeat) Clem (affert inde a verbis *μὴ συσχημ.* usq *τέλειον*) Chr Cyr$^{ador\,492}$ (ponit et. antea *παραστησατε*) Thdrt Dam Phot$^{cat\,436}$ et ap Oec (*τουτ-έστι μὴ τυποῦτε ἑαυτοὺς κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμ. τούτ.*) item Cyp Ambrst al mu (om *και* 47.* 67.** guelph go Chr) .. Gb″ Ln *-ζεσθαι* et *-σθαι* c. AB**DEFG al mu Thph Chr$^{mosc\,1}$ | *νοος* c. ABD*FG 47. 67.** cop Clem (Chr^{com} vdtr) Cyp^{2} .. ς (Gb^{00}) add *υμων* c. D***(E?)L etc vv pl (g *vestri sensus*) Chr^{txt} Cyr^{ador} Thdrt al Aug al | FG om *του* sec | *το* (Ln ante *το* non interpg) *αγαθον*: ita d*** f vg cop syr^{utr} Chr (*θέλημα μὲν γὰρ ἦν τοῦ θεοῦ καὶ ἡ παλαιὰ πολιτεία - τὸ δὲ τέλειον καὶ εὐάρεστον ἡ καινὴ πολιτεία*) Cyp .. d* e g m guelph go pp^{lat} mu (Ruf testatur ita Latinos, non item Graecos habere) praem *τι* (*quod*), significantes *τὸ ἀγαθὸν* etc non ad *θέλημα* adiecta esse.

3. *χαριτος* .. L al plus^{20} fu guelph go al Thph Aug add *του θεου* | *της δοθ. μοι* .. aeth^{ro} om | FG 70. f g om *παρ ο δει φρονειν* | A guelph am al syr arm *εμεριστο ο θε.* (:: hoc ord 1 Co 7, 17.)

4. *καθαπερ* .. D*EFG *ωσπερ* | *μελη πολλ.* c. AL al fere omn syr^{utr} go arp Bas^{2,662} Chr Dam Oec .. Ln *πο. μελη* c. BDEFG 115. d e f g guelph vg cop^{t} al Thdrt Thph pp^{lat} | F f vg syr al pp^{lat} *παντα μελη*

5. FG f g om *εσμεν* | *ο δε* c. D**et***EL al pler Eus$^{dem\,999}$ Chr Thdrt Thph Oec .. Ln 49. *το δε* c. ABD*FG 47.* Antioch Dam (:: potius *τὸ δὲ* quam *ὁ δὲ* correctoris est)

7. *διακονιαν* .. al mu Bas Thdrt^{cd} *ο διακονων* | *ο διδασκων* .. A *διδα-σκαλειαν*

8. Gb^{0} *ειτε* c. D*EFG it vg pp^{lat} mu (non Aug Ambrst)

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ
14, 18. 16, 18. τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ

---

9. αποστυγουντες (Chr -οὐχ ἁπλῶς μισοῦντες ἀλλὰ καὶ σφόδρα μισοῦντες. τὸ γὰρ Ἀπὸ τοῦτο πολλαχοῦ ἐπιτάσεώς ἐστι παρ' αὐτῷ· ὡς ὅταν λέγῃ Ἀποκαραδοκίαν καὶ Ἀπεκδεχόμενοι καὶ Ἀπολύτρωσιν.) .. FG μεισουντες (it vg *odientes*) | FG κολλομενοι (F καλλ.)

10. D* προσηγουμενοι

11. κυριω (Gb') c. ABD**et***EL al fere omn cddᵍʳ ap Hier ap Ambrst (vide post) ap Ruf ap Bed d*** e f vg go cop syrᵘᵗʳ arm aethᵘᵗʳ georg sledd etᵐˢˢ Clem Ath (huc respicit haud dubie in ep. ad Dracont. p. 208. εἰ μὲν οὖν τὸν καιρὸν ἐφοβήθης – οὐκ ἀνδρικὸν τὸ φρόνημα· ἔδει γὰρ - λέγειν τε τὰ τοῦ μακ. Παύλου ῥήματα. Ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν, καὶ μάλιστα ὅτι οὐ πρέπει τῷ καιρῷ δουλεύειν ἀλλὰ τῷ κυρίῳ) Bas[2,289] Chr (διὰ γὰρ τούτων ἁπάντων ἔστι δουλεῦσαι τῷ θεῷ· ὅσα γὰρ ἂν ποιήσῃς εἰς τὸν ἀδελφόν, εἰς τὸν δεσπότην σου διαβαίνει) Thdrt (et.cat: ὁ τοίνυν τῷ πνεύματι ζέων καὶ προθύμως τῷ δεσπότῃ δουλεύει etc) Euthal (teste Wtst in prooem. διδάσκει - ἀγαπῆσαι - σπουδὴν τῆς πρὸς τὸν θεὸν δουλείας) Antioch[36. 77. 106.] Thph Oec schol[115] et[al] (ὅταν φιλάδελφος εἶ, ὅταν ἀγάπην ἔχεις - τότε δουλεύεις τῷ κυρίῳ· εἰς ἑαυτὸν γὰρ ἀναδέχεται ὅσα ποιεῖς τῷ ἀδελφῷ) Hier (ep. 24. ad Marcellam, postquam dixit „Latinorum cdd. vitiositatem ad Graecam originem voluisse se revocare", habet: „illi legant *spe gaudentes, tempori servientes*, nos legamus *domino servientes.*") Ruf („scio autem in nonnullis Latinorum exx. haberi *tempori servientes:* quod non mihi vdtr convenienter insertum, nisi si quis forte ita dictum putet ut in aliis idem ap. ait *Tempus breve est; superest ut qui habent uxores tanquam non habentes sint* 1 Co 7, 29. vel ut illud dictum est *Redimentes tempus, quoniam dies mali sint.* Ante haec ipsum τῷ κυρίῳ δουλεύειν explicatur sic: „Ille domino servit qui potest dicere Nobis unus dominus Ies. Chr. per quem omnia et nos per ipsum" etc: quae quidem ex ipso Or petita videntur.) Aug Pelag Sedul Salvian Prim Chrysol Bedᵈⁱˢ (Cf ad h. l. et. Reich. comm. cr.) .. ς (item Gb, sed non ςᵉ Sz) καιρω c. D* et DⁿᵒᵛFG 5. (item al?) d* g cddˡᵃᵗ ap Hier ap Ruf ap Bed („Nyss hom. in Steph. bis" ita Wtst per errorem) (Cypᵉᵖ.⁵·) in ed. Brem. 1690. „circa omnia enim mites et humiles ut servis dei congruit, temporibus servire et quieti prospicere et plebi providere debemus", at nulla Pauli aut scripturae mentione facta. Minus et. aequum erat huc trahere Ign ep. ad. Polyc. 3. τοὺς καιροὺς καταμάνθανε.) Ambrstᵈⁱˢ („*tempori servientes.* In Graeco dicitur haberi sic: *deo servientes*, quod nec loco ipsi competit. Quid enim opus erat summam hanc ponere totius devotionis, quando singula membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent memorat? In omnibus enim iis quae enumerat plenum domino servitium exhibetur. Nam servire tempori quid sit, alibi solvit cum dicit: *Redimentes*

θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς Col 4, 2.
χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐ-
λογεῖτε τοὺς διώκοντας, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν Mt 5, 44. 1 Co 4, 12.
μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή-
λους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς 15, 5.
συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κα-
κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων 2 Co 8, 21. *Prov 3, 4.
ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων

---

tempus etc Eph 5, 16. Quoniam autem dixerat *spiritu ferventes*, ne hoc sic acciperent ut passim et inopportune verba religionis ingererent tempore inimico, per quod forte scandalum excitarent, statim subiecit: *tempori servientes*, ut modeste et cum honestate aptis et locis et personis et apto tempore religionis fidem loquerentur" -). Etiam in brevibus epistulae praefixis cddlat (in his ipse am, cf ed. meam p. 242. sub XLII.) caput inscribitur: *de tempore* (sic am, alii *tempori*) *serviendo*. Ex ed. Erasm. 2 (et sqq) transiit lectio *καιρω* et. in Lutheri versionem: Schicket euch in die Zeit. Ceterum *καιρω* passim iam in cdd. uncial. invenitur sic scriptum ΚϚ, *κυριω* vero omnino scribi solet ΚΩ .. 71. om *τω κ. δουλευοντ.*

13. *χρειαις* c. ABD**et***EL al ut vdtr omn vv fere omn cddlat ap Ruf (sed plures testatur habere *memoriis*) Clem Chr^2 (ad h. l.) Thdrt Thdor^{mop} Dam Thph Oec Aug^1 Bed (Pel Sedul utramq lectionem testantur) .. D*FG *ἔνια τῶν ἀντιγράφων* ap Thdor^{mop} d* g am cddlat ap Ruf Chr^1 Hil Ambrst Opt Aug^1 al *μνειαις*

14. *τ. διωκοντας* c. B 47. 67.** am Clem .. ϛ Ln add *υμας* (item al *ημας*) c. A(DE vide post)L al pler vv pler Chr Bas^{2,289} Thdrt al, item Or *τους εχθρους ημων* .. FG f g Ruf^{ms} Chrsol om *ευλ. τ. διωκ.* (a *διωκοντες* ad *διωκοντας* transilierunt, omisso vero *υμας*); eadem D*et***(**transp) E d e post *καταρασθε* pon (Amb om *ευλογειτε* sec)

15. *κλαιειν* c. BD*FG 47. 67. it vg go syrP arm Tert Aug Ambrst Ruf Pel Sedul Bed .. ϛ praem *και* c. AD***EL al pler syr cop al (Or *κλ. μ. κλ. και χαιρ. μ. χ.*) Chr Bas^{2,289} Thdrt al

16. DE *γινεσθε* (D* *-σθαι*)

17. Ln *καλα* [*ενωπιον του θεου και*] *ενωπιον* c. A** (* non liquet sed omnino om vdtr *εν. του θε. κ.*) .. FG d*** f g guelph vg go arm (sed non^{ven}) Lcif al mu *καλα ου μονον ενωπιον του θε. αλλα και ενωπ.* (Polyc^{383} alludens [an potius ad 2 Co 8, 21?]: *προνοουμ. αει του καλου ενωπιον θεου και ανθρωπ.*) | *παντων* c. (A*?)BD***EL al longe pl vv pler Chr (sed ed. Montf. post *ανθρ.* pon, praem cdd^{mosc}) Bas^{2,289} Thdrt (om *ανθρωπ.*) Dam Thph Oec Ambrst Sedul Bed al .. 44. 46. 80 (Polyc) om .. Ln *των* c. A**D*FG 19. 47. 55. d e g guelph harl tol al Lcif al (Clem ap Wtst spectat 2 Co 8, 21. unde locus noster interpolatus vdtr)

*Dt 32, 35. Heb 10, 30. εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. 20 ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν *Prov 25, 21 s. διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

1 Pe 2, 13 s. 1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται. 3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ·

---

19. FG ανταποδω (go *retribuo*)

20. *εαν ουν* c. D***EL al longe pl syrP arP Chr Thdrt Thph Oec .. Gb″ *εαν* omisso *ουν* c. D*FG al[6] d*** e f g guelph go Cyp al .. Ln *αλλα εαν* c. AB al[9] d* vg cop Bas[2,289] Dam Ruf Bed .. Did Aug *εαν γαρ*, syr al *et si* | FG εκθρος | A *ψωμισε* | B *επι της κεφαλης αυτ.*

21. A *μη νικου* | FG απο

XIII. 1. *πασα ψυχη* et *υποτασσ.* (et. Or Chr Thdrt Acac[cat] Gennad[cat] Thph al Aug Did[int] Hier Ruf al) .. D*FG d* f g m fu harl al Ir[int] Ambrst al *πασαις* et *υποτασσεσθε* | *απο θεου* c. D*E*FG al ut vdtr sat mu Or Thdrt Dam Thph[txt] Oec[txt] .. Gb″ Ln *υπο* c. ABD***E**L al plus[60] Bas Isid Chr Thdrt[cd] Thph[com] Oec[com] | *αι δε* usq *εισιν* (et. Or etc.) .. om Hier Ruf Sedul | *ουσαι* c. ABD*FG 67.** 12.[lect] it guelph vg go cop aeth[utr] arm Or Ir[int2] Did[int] Ambrst Aug al .. ς (= Gb Sz) add *εξουσιαι* c. D***EL al pler syr[utr] al Chr Thdrt Thph Oec | *θεου* c. ABDEFG al mu Chr Dam Thph Oec .. ς (= Gb Sz) 49. praem *του* c. L al pl Or Thdrt Chr[mosc 1]

2. *λημψ.* c. ABD*FG .. ς *ληψ.* c. D***EL etc

3. *τω αγαθω* usq *κακω* (Gb′) c. ABD*FG 6. 67.** it m guelph vg cop go Clem Dam Ir[int] Cyp Tert Aug Ruf al mu .. ς *των αγαθων εργων α. των κακων* c. D***EL al pler syr[utr] al Chr Thdrt Thph Oec (Ambrst[ed])

4. *σοι* .. om FG al[2] Ambrst[vdtr] (non Ir[int] Tert al mu) | B *εις αγαθον* | *εις οργην* (D**et***E al fere[20] d*** arP sl Chr Thdrt ante *εκδικος* pon) .. D*FG 117. d* f g om, hinc Gb[0]

θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.
5 *διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ*
τὴν συνείδησιν. 6 *διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ*
γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 *ἀπόδοτε*
πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος,
τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 *Μηδενὶ μηδὲν* Mt 22, 37 ss.
ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον
νόμον πεπλήρωκεν. 9 *τὸ γὰρ Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ φονεύσεις, Οὐ* •Ex 20, 13 ss. •Lv 19, 18.
κλέψεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ Ga 5, 14. Ia 2, 8.
τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
σεαυτόν. 10 *ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα* 1 Co 13, 4.
οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 *Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα*

---

5. *αναγκη* (al^2 *-γκη*, vg Aug Ambrst^{mss} Bed *necessitate* s. *-tati* posteaque *υποτασσεσθε*) *υποτασσεσθαι* .. Gb' *υποτασσεσθε* c. DEFG it guelph go Ir^{int} Sedul^1 al | FG om *και*

7. *αποδοτε* c. ABD* 67.** am demid tol cop sah Or^2 (absq priorib affert) Dam Cyp Aug Ruf Cassiod .. ς add *οιν* c. D***EFGL al pler d e f g vg syr^{utr} al (aeth *et* -) Chr Thph Oec Ambrst al, item *τοινυν* Thdrt

8. *αλληλ. αγαπ.* c. ABDEFG al mu it vg arm syr Or Cyr Chr Thdrt Dam Cyp al .. ς (= Gb Sz) *αγαπ. αλληλ.* c. L al pl cop sah syr^P al Thph Oec

9. *το γαρ* .. FG f g Amb *γεγραπται γαρ* | *κλεψεις* c. ABDEFGL al pl it am fu al sah syr Clem^2 Or^2 Cyr$^{ioh\ 752}$ al et^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) add *ου ψευδομαρτυρησεις* c. min pm vg (sed non am fu tol al) syr^P cop al Chr Oec Ruf (et. varie transp; sah ar^e om *ου μοιχ.* quod syr Clem Dial^{66} al post *φονευσ.* pon; 54. Clem^1 Or^2 Dial Chr om *ουκ επιθυμ.*) | *ετερα* .. A 17. (it vg al) add *εστιν* | *τω λογ. τουτ.* c. BDEFG al cop syr^P Or^2 .. ς *τουτ. τω λογ.* c. AL al pler vv pl Clem Dial^{66} Cyr$^{ioh\ 752}$ etc | *εν τω* (et. Clem Or Dial Chr Cyr$^{ioh\ 752}$ Thdrt al; Clem^1 Or^1 om *εν*) .. Ln [*εν τω*] .. om BFG it vg pp^{lat} | *σεαυτον* c. ABDE al pl Or^2 Dial (sed fluct edd) Thdrt Dam .. ς *εαυτον* c. FGL al pl Clem (sed fluct edd) Chr Cyr^{ioh} Thph Oec (:: cf Mt 19, 19. 22, 39. Mc 12, 31. Lc 10, 27. Ia 2, 8. Gal 5, 14. quibus locis omnibus ex auctoritate testium confidenter edendum *σεαυτον*; tamen ubique edd pl secundi vel tertii ordinis [ut Mt 19, 19. min^{70}, 22, 39.. v al^{50}] *εαυτον* praebent. Hinc altera forma, quam speciosiorem putant, non praefertur nisi studii licentia.

10. *η αγαπη τω* (f vg go Cyr Ruf al *του*, g *proximo t i*) *πλησ.* (FG *πλησειω*) *κ. ουκ εργ.* (D* al mu *ου κατεργ.*) .. A om | *οιν* (al^2 Ors al om) .. D*FG it m Aug^{sae} pe (non Aug^1 al) al aeth^{utr} *δε* (al^2 *γαρ*, syr *quia*)

11. *ειδοτες* .. A*FG** *ιδοντες*

1 Th 5, 6 ss. Eph 5, 11. 14 ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. 13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, 14 ἀλλὰ Ga 3, 27. ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

XIV.

15, 1. 7. 1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· 15, 7. ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσ- 14, 10. Ia 4, 12. ελάβετο. 4 σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ 11, 23. στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι αὐ-

---

11. ημας (om syrP Ruf) ηδη (Cyrioh459 om) c. FGL al fere omn f g go al Clem Chr Thdrt Thph Oec .. Ln ηδ. (A η δει) ημ. (sed ABC 37. υμας, item 76. Clem) c. ABCDE 37. d e vg al Dam Hier Ambrst al

12. A εγγισεν | αποθωμεθα .. D*et***(non item**)EFG αποβαλωμεθα | ενδ. δε (Gb′) c. ABC*D*E cop sah go Clem Dam .. ς και ενδ. c. C*** D**et***FGL al certe pler vv pm Chr Cyrador84 Thdrt al Cyp al | οπλα (et. Clem Or etc) .. ADE 32. 93. d e Ors εργα

13. FG ευσχημωνως | B Amb ερισι (et. Cyp *certaminib.*) και ζηλοις

14. αλλα c. ABD***E etc .. ς Ln αλλ c. CD*FGL etc | B om κυριον, d* *deum*, i. e. dm pro dnm | B go χριστ. (al2 Amb om) ιησ. | D*FG d* f g Sedul om και | εις επιθυμιας (et. Ignintpol262 Clem Chr Thdrt Thph Oec) .. AC 1. Ath Cyrniceph1,758 Thdrtcom excd1 Dam εις επιθυμιαν (sl Amb εν -μια) .. FG it vg pplat εν επιθυμειαις

XIV. 1. διαλογισμων .. 37. 47.* 66.** 73. al15 Chrcom Thdrt Thphcom Oec λογισμων

2. ο δε .. FG ος δε | εσθιει (et. Clem Or etc) .. D*FG d*** e f g vg (*manducet*) sah al pplat mu (sed non Tert Hier1 Aug1) εσθιετω

3. εξουθενειτω .. A 68. 5lect κρινετω | ο δε μη c. ABCD* 5. d* go Clem2 Dam .. FG f g ουδε ο μη (omisso μη sq) .. ς και ο μη c. D***EL al pler d*** vg al mu Epiph507 Thdrt Thph Oec pplat, item e (cum in d *et* adscriptum, *autem* vero non deletum sit, vdtr scriptor, dubius utrum adsumeret, neutrum transscribere maluisse) cop Chrcom ο μη (:: non aptum vdbatur opponi ista prioribus: hinc vel deleverunt δε vel και maluerunt. Alia ratio est versus 2.) | L al ο γαρ θεος

τὸν. 5 ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορείσθω. 6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ. καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 2 Co 5, 15. 1 Th 4, 14.

---

4. *δυνατει γαρ* (Gb′) c. ABCD*FG .. D**et***E Bas Chr (syrP c. ob. add *εστιν*) *δυνατος γαρ .. ς δυνατος γ. εστιν* c. L al certe pler Thdrt al (:: praeter 2 Co 13, 3. cf et. Clem$^{hom\ 1,6}$ ubi est *ὃ ἀδυνατεῖ ποιεῖν*, Epitome vero scriptum habet *ὃ μὴ δυνατὸς εἴη ποι.*) | *κυριος* c. AB C* cop sah arm go vg^{ms} Aug^{1} Ors Opt, item addito *αυτου* syr ar^{e} .. *ς θεος* c. C***DEFGL al certe pler it vg syrP al Chr Thdrt al (:: v. 3. *ο θεος* non variat, ad quod nostrum locum accommodarunt)

5. *ος μεν* (et. Dial^{48} etc) .. Ln add [*γαρ*] c. AC al^{2} d e f g vg go pp^{lat} mu (sed non Aug^{2} Hier^{2}) | A al^{2} fu Chr Thdrt cat^{txt} om *εν*

6. *και ο μη φρ. την ημ. κυρ. ου φρ.* c. C***L al fere omn syr^{utr} arr sl Chr Thdrt (uterq in textu; ex comm nihil concludi potest) Bas Dam Phot$^{cat\ 475}$ Thph Oec .. Gb^{0} Ln om c. ABC*DEFG 23. 57. 67.** it vg cop aeth Aug Hier Ruf al (66.* ab *ημεραν* ad *ημεραν*, al^{3} ab *εσθιει* ad *εσθιει*, L mar Chr$^{mosc\ 1}$ a *τω θεω* ad *τω θεω* transiliunt) | *και ο εσθιων* c. ABCDEFGL al fere ^{60} vv fere omn Chr Thdrt Bas Dam Thph Oec pp^{lat} mu .. *ς* (= Gb Sz) om *και* c. min pauc sl^{rec} | *ευχ. γαρ* .. al^{2} vv mu Clem Isid Dam *και ευχαρ.* | *θεω* pr .. A 52. *κυριω*

8. *εαν τε αποθνησκωμεν* bis c. B (ut ipse in codice recognovi) C (CL al mu priore loco *αποθανωμεν*) L al longe pl Chr Cyr$^{act\ 58}$ Thdrt al .. Ln *ε. τε αποθνησκομεν* c. ADEFG al fere ^{10} Ephr (pr et. Dam) | CL al Chr$^{mosc\ 2}$ *τω* (FG om) *κυρ. αποθνησκωμεν* | *αποθνησκωμεν* ult loco .. FG praem *ουν*

9. *χριστος* (Cyr^{hr} Thph *ο χρ.*, Or^{1} *ιησους*, 39. 114. om) c. ABC*D*et*** EFG al fere ^{20} f g vg (et. fu al pl) cop al Or^{3} Cyr$^{glaph\ 307}$ et^{act} Cyr^{hr} Chr^{1} Anast Dam Sedul .. *ς* (Gb^{00}) add *και* c. C***D**L al pl am syrP (item syr?) al Chr^{1} Thdrt Thph Oec pp^{lat} mu | *απεθ. κ. εζησ.* c. ABC cop syrP arm Dion^{alex} Cyr^{saepe} (et. Cyr^{act}) Cyr^{hr} Chr Anast Dam al Ruf (Sedul *εζησ. κ. απεθ.*) al, item sed *ανεστη* pro *εζησεν* FG f g vg schol$^{niceph\ 2,268}$ Or^{3} Cyr^{2} Pel Fulg (legitur et. *απεθ. κ. ανεζησ.*) .. D*et***E d* e Ir^{int} Aug^{1} Gaud Ambrst *εζησ. κ. απεθ. και ανεστη* .. *ς* (= Gb Sz) *απεθ. κ. ανεστη κ. ανεζησ.* c. min Thdrt, item sed *εζησεν* pro *ανεζησεν* D**L al pl Thph Oec etc (et. *απεθ. κ. εζησ. κ. ανεστ.* et aliter legitur) | *κ. νεκρ. κ. ζωντων* .. 54. 55. d e guelph fu harl al cop go al Ephr Meth$^{cat\ 477}$ Ir^{int} al *κ. ζωντ. κ. νεκρ.* | L al *κυριευσει*

10 σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν
14, 4. 2 Co 5, 10. ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ.
*Es 45, 23. Phi 2, 10 s. 11 γέγραπται γάρ Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ
καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. 12 ἄρα οὖν ἕκαστος
Mt 12, 36. ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον,
τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα καὶ
20. πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' αὐτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ

---

10. G* (non F) *συ δε τι γαρ* | *η* (L *ει*) *και συ* .. D*EFG 45. it am** (praetereaque g am** Ambrst post *αδελφ. σου* sec add *εν τω εσθ.*) Ambrst praem *εν τω μη εσθιειν* | *θεου* (Gb') c. ABC*DEFG 47.mg it am fu harl tol mar al cop Dam Ruf^{dis} (*quod vero in praesenti quidem loco tribunal Dei, ad Cor. vero tribunal Christi posuit, ego quidem puto nullam differentiam* etc) Aug^{1} al .. ς *χριστου* c. C** (vdtr) L al pler guelph vg^{ed} go syr^{utr} al Or Did Chr Cyr$^{act\,37}$ Gennad$^{cat\,478}$ (concluditur inde ap Cyr et Genn: „*θεὸς οὖν ἄρα ἔστιν ὁ* $\overline{χς}$") Thdrt Thdor^{mop} al Aug^{1} (alibi^{1} *domini*) Ambrst (?)

11. *οτι* .. D*FG (g *nisi t quoniam*) *ει μη* | *πα. γλ. εξομολ.* c. ACD**L al ut vdtr omn vg cop syr^{p} al Iust$^{apol\,1,52}$ Chr Thdrt Dam Thph Oec Aug al .. Ln *εξομ. π. γλ.* BD*et***EFG it guelph go (syr aeth^{utr} *και εμοι εξομ. π. γλ.*) Ruf Ambrst Sedul (:: hoc ord et. LXX; nostro vero ord et. Phil 2, 11. lectione non fluct. Nostro loco ad mutandum ord excitarunt quae praecedunt) | *τω θεω* .. 47. syr^{p} (sed *τ. θ.* in mg) demid sl^{ant} *τ. κυριω* (syr^{h} al *μοι* ante *εξομ.*)

12. *ουν* c. ACD**et***EL al fere omn vv pl Chr Thdrt al mu .. Ln om c. BD*FG 67.** (it vg Aug *itaque* pro *αρα ουν*, item alibi ut supra et v. 19.) | C 116. *ημων* | *εαυτου* .. C *αυτου* | *δωσει* c. ACD***EL al fere omn Polyc^{384} (*πάντας δεῖ παραστῆσαι τῷ βήμ. τοῦ* $\overline{χυ}$ [haec ad 2 Co 5, 10. conformata vdtr] *καὶ ἕκαστον ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγ. δοῦναι*) Thdrt Chr$^{mosc\,1}$ Thph Oec .. Ln *αποδωσει* c. BD*FG 39. Chr (it vg *reddet*) | *τω θεω* (et. Chr Thdrt al mu Ambrst al^{3}) .. om BFG 54. 67.** f g Cyp Aug^{2} (Polyc vide ante), hinc Ln [*τ. θ.*]

13. D*FG *κρινετε* | *προσκομμα* (B om, item syr tamen *offendiculum* h. l. pon) *τω αδ. η* (B syr om; al mu sl Chr$^{mosc\,1}$ Cyr$^{ador\,249}$ Naz Antioch^{49} *εις*) *σκανδ.*

14. *κυριω* .. L al plus^{15} *χριστω* | *αυτου* c. AB (edmai *εαυτ.*) DEFGL al longe pl Thdrt^{dis} (*τὸ γὰρ δι' αὐτοῦ τοῦτ' ἔστι διὰ τὴν εὐαγγελικὴν αὐτοῦ νομοθεσίαν*) Oec et Sev ap Oec (*τοῦτ' ἔστι τοῦ θεοῦ*) 113.schol (*ἤτοι τοῦ κυρίου* $\overline{ιυ}$ *ὡς τὰς νομικὰς παρατηρήσεις παύσαντος· ἢ δι' ἑαυτοῦ τοῦτ' ἔστιν οὐδὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀκάθαρτον*) .. ς (= Gb Sz) *εαυτου* c. C al mu Chr Dam Thph (it vg cop pp^{lat} mu *per ipsum*, syr al *ex se ipso*) | *τι* .. D** (non item***) post *κοινον* pon

ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ 1 Co 8, 11.
βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. 16 *μὴ*
βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 *οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία* 1 Co 8, 8.
τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ
ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 *ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-*
ρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 *ἄρα οὖν τὰ τῆς*
εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 *μὴ*
ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, Tit 1, 15.
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 *κα-*
λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου 1 Co 8, 13.
προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. 22 *σὺ πίστιν ἔχεις· κατὰ*
σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν
ᾧ δοκιμάζει· 23 *ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι*
οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

---

15. *γαρ* (Gb′) c. ABCDEFGL al[8] it guelph vg cop syr$^{p\ mg}$ Dam pp^{lat} mu .. *ς δε* c. min pl go al mu Chr Thdrt al | FG om *ὁ* | D***EL al *απολυε* .. FG *απολλυειν*

16. *ουν* (fu al *enim*, syr *et* -) .. FG 3. f g go arm om | DEFG d e g guelph** go cop syr al (non f syr^{p} ar^{p} al) Clem Ath^{lat} Dam pp^{lat} (sed non auct$^{sing\ cler}$) *ημων*

18. *τουτω* (Gb″) c. ABCD*FG 5. d e f g vg cop sah (Or et Chr ap Wtst) Dam Ruf^{dis} Aug^{2} Ambrst al .. *ς τουτοις* c. D***EL al pler guelph go syr^{utr} al Chr Thdrt al Tert | *τω χω* c. BCD***EL (e sil) al ut vdtr omn Chr Thdtr Dam al .. Ln om *τω* c. AD*FG | *δοκιμος* .. BG* *δοκιμοις*, item 77. post *ανθρ.*

19. Ln$^{ed\ min}$ *ἆρα ο. τὰ τ. ε. διώκομεν* (c. ABFGL al Chr$^{mosc\ 1}$; sed *-κωμεν* c. CDE al pler vv omn pp^{gr} et^{lat} mu) *καὶ* etc *ἀλλήλους*; (hac interpctione) | D*EFG it guelph vg (non demid nec ut vdtr harl*) pp^{lat} mu (non Aug) add in fine *φυλαξωμεν*

20. *καταλυε* .. FG *-λυειν* (it vg *noli* etc; ita et. v. 15)

21. D** (non item***) *κρεας* | *πιειν* (D* *πειν*) .. FG Clem^{1} *πινειν* | *προσκ. η σκανδαλ. η ασθεν.* c. BDEFGL al fere omn it vg syr^{p} al Bas^{2,437} et^{670} Chr Thdrt al (115.^{schol} *σκανδαλίζεται, ὡς κοῦφος· προσκόπτει, ὡς τυφλώττων· ἀσθενεῖ, ὡς ὀλιγόπιστος.* Similiter alii) Ambst Pel al (al^{2} Chr^{1} *σκανδ. η προσκ. η ασθ.*) .. AC 67.** cop syr aeth ar^{e} sl Or (certe totum versum afferens nil praeter *προσκοπτ.* habet) Dam Or$^{int\ 3,962}$ Ruf Aug^{1} om *η σκανδ. η ασθ.* (ita 49. et Gb^{0})

22. *εχεις* c. DEFGL al ut vdtr omn it vg (et. am al) cop syr^{utr} al mu Chr Thdrt al Aug^{1} Ambrst al .. Ln praem *ἣν* c. ABC fu tol al Ruf Aug^{2} Pel | *σεαυτον* c. ABCDEL etc .. FG *σεαυτω* .. *ς* (non *ς^{e}* Gb Sz) *σαυτον* c. min vix mu | *ενωπ. τ. θεου* .. al^{5} Chr (et.$^{mosc\ 2}$) om

23. *εαν* .. B *αν* | L al *φαγει* | *ὅ* .. D* 37. 71. *το* | *αμαρτια εστιν*: de

XV.

14, 1. 1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ Χρι-
*Ps 68(69), 10. στὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σὲ ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 διὸ
14, 1. προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο

XVI, 25—27. quae a testib mu post haec verba exhibentur cf ad XVI, 25.

XV. 1. FG *αρεσκον* (F antea *εαυτους*)

2. *εκαστος* c. ABCDEFGL al longe pl it vg cop syrP al Bas Chr Thdrt al Ruf Ambrst al .. ς (= Gb Sz) add *γαρ* c. min vix mu (al syr arm al *δε*) | *ημων* c. ABCD*et***L al pl d** e vgcdd aliq cop syrutr al Chrcat bis (eadem quae in comm, ubi est *υμων*) Oec Aug al (Ambrst om) .. D** FG al pm d* f g vg (et. am fu demid tol harl; sed diff mss al) al Bas Chr Thdrt Dam Thph Hier Ruf al *υμων*

3. D*FG om ὁ | FG *ουκ εαυτω* | *επεπεσαν* c. ABCDEFG al pm Dam .. ς *-σον* (ςe 1633. 1641. *-σεν* ex errore typor.) c. L al pl (Chr Thdrt Thph Oec ut editi sunt)

4. *προεγραφη* (al3 add *παντα*) c. ACD***EL etc, item D*FG *προσεγρ*... it (exc guelph *praescribta sunt*) vg al pplat (non Aug3) *εγραφη*, item addito *παντα* B .. Clem *η γραφη λεγει* | *εγραφη* (Gb″) c. BCDEFG 67.** 80. d e f g guelph vg go cop syr al Clem Thph1 Aug3 al .. ς *προεγραφη* c. AL al pler syrP al Chr Thdrt Dam Photman3,14 Thph (ad h. l.) Oec | *της παρακλ.* c. DEFG al pl d*** e f g guelph vg go cop syrP al Chr Thdrt3 (et alibicd1) Photman3,14 Thph Oec Aug Ambrst Ors al .. Gb+ Sz Ln praem *δια* c. ABCL al fere25 d* syr Thdrt1 | *εχωμεν* .. B add *της παρακλησεως*

5. $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$ .. AC*F al f vg (non d e g guelph m) syrutr al Did Thdrt Ambrst al $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$

7. *υμας* c. ACD**et***EFGL al pl vv pler Chr pplat .. ς (= Gb Sz) *ημας* c. BD* al mu d* slms Thdrt al | *του* c. ABCDEFG 37. .. ς om c. L al pler Chr Thdrt al

ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν Αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως,

*2 Sm 22, 50. *Ps 17 (18), 50. *Dt 32, 43. *Ps 116(117), 1. *Es 11, 10. Mt 12, 21.

---

8. *γαρ* (Gb″) c. ABCDEFG al[4] it guelph vg cop go Cyr[act65] pp[lat] mu (Epiph[892] aeth[utr] *οιν*) .. *ς δε* c. L al pler syr[utr] al Chr Thdrt al | *χριστον* (Gb″) c. ABC cop al Cyr[act65] Ath[955] Epiph Chr[com] Dam Ruf .. *ς ιησ. χρ.* c. DEFG it harl syr[utr] al, item L al pl guelph vg go al Chr[txt] Thdrt[2] Thph Oec cat[txt] pp[lat] aliq *χρ. ιησ.* | *γεγενησθαι* c. AC** D***EL al ut vdtr omn Did Epiph[892] Chr Cyr[act65] Thdrt Dam al .. Ln *γενεσθαι* c. BC*D*FG Ath[955]

9. *εν εθνεσιν* .. al fere[25] guelph vg (et. cdd pl, sed non am al) go cop syrP al Chr Pel Sedul add *κυριε* : : e LXX | DEG g *ψαλω τω ον. σου*

11. *παλιν* c. ACL al pler vg al Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst Bed .. Ln add *λεγει* c. BDEFG 1. d e f g guelph go cop syr[utr] al Hier | *πα. τα εθνη τ. κυρ.* (: : ita nemo in LXX) c. ABDE 47. d e guelph vg syrP arm go (cop *πα. τ. εθν. αιν. τ. κυρ.*) Chr Thdrt al pp[lat] .. *ς τον κυρ. π. τα εθν.* c. CFGL al pler f g syr al Thph Oec | *επαινεσατωσαν* (ita in LXX A al[1] Did) c. ABC 39. Chr[cd1] et[sav mg] Dam .. *ς -σατε* c. DEF GL al pler Thdrt Chr al (al mu syr Chr om *και* praeced) : : ita LXX[ed] ex cdd pler

13. *πληρωσαι υμας* usq *ειρηνης* c. ACDEL al ut vdtr omn Chr Thdrt etc (d e f g guelph vg *repleat* [ita et. am al; vg[ed] *impl.*] *vos omni gaudio et pace*) .. BFG *πληροφορησαι υμας* (B add *εν*) *πασῃ χαρα κ. ειρηνη* | DEFG d* e f g arm Vig[1] om *εν τω πιστ.* | *εις το* (62. *εν τω*) *περισσευειν* .. B 57. om (1. om *πιστ. εις το*) | *εν τη ελπιδι* .. D*EFG al[2] d* e g Chr[mosc1] Vig om *εν*

14. *αδελφ. μου* (D*EFG d* f g m Thdrt Ambrst om *μου*, Agap Sedul om *αδ. μ.*) .. DEFG d* e f g (non m) syr Thdrt post *περι υμ.* pon | *περι* .. B *υπερ* | DEFG it (et. m) al Chr[com] Agap om *και αυτοι* | *αγαθωσυνης* (DEL *-θοσυνης*) .. FG it (et. m) vg pp[lat] (non Agap) *αγαπης* | *πεπληρ.* .. DEFG d* e f g hal* syr praem *και* | B 113. 116. Clem *πασ. της γνωσ.* |

δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. 15 *τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ* 16 *εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ.* 17 *ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν·* 18 *οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατηργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ,* 19 *ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος, ὥστε με ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέ-*

D* (item***) EFG f g *γνωσεως αλληλους δυναμ. νουθ.* | *αλληλους* c. A BCDEFG al pm d e f m etc .. Gb′ *αλλους* c. L al fere[60] g (*alterum*) syr[utr] al Chr Thdrt Thph Oec cat[txt] Ruf

15. *τολμηροτερον* c. CDEFGL etc (et. Thdor[mop] Cyr[act37]) .. Ln[ed min] *τολμηροτερως* (109. *τολμηρον*) c. AB | *αδελφοι* (syr[utr] arm arr add *μου*) e. DEFGL al ut vdtr omn (3. 108. post *μερους*) it vg al mu Thdrt al Ambrst al .. Gb[0] Ln 49. om c. ABC cop aeth[utr] Cyr[act37] Chr (et.[mosc2]) Aug Ruf (:: et otiosum et molestum visum est. Nec enim ad explicandum tale additamentum satis vdtr quod v. 15. teste Matthaeio caput *ιθ'* incipit.) | B *αναμιμνησκων*, item Cyr[iul328] (sed non[cat37]) *αναμιμνησκω, φησιν, υμας* etc | *υπο* .. BF Dam *απο* | Thdrt om *του*

16. *ειναι* .. D*FG *γενεσθαι* | *χυ ιυ* c. ABCFG it vg syr[P] al (Or ap Wtst) Cyr[iul328] Aug al .. ς *ιυ χυ* c. DEL al ut vdtr omn syr cop al Chr Cyr [act37] Thdrt al | B om *εις τα εθνη* | B *ινα γενηθη* | FG f g Fulg om *ευπροσδ.*

17. *την καυχ.* c. BCDEFG 37. .. ς om *την* c. AL al pler Chr Cyr[act] Thdrt al | *τον* c. ABCDEFGL al longe pl Did Chr Cyr[act] Thdrt Dam Oec cat[txt] .. ς (= Gb Sz) om c. min ut vdtr pauc Thph

18. *τολμησω* (et. Ath[534] Cyr[act37] Chr [et.[cat]] al, item m *audeam* etc) .. B it vg Did Dial[maced] Thdrt[1] Cyr ap Thdrt pp[lat] *τολμω* | *τι* h. l. c. ABCDEFG al d e f g m vg Ath Cyr[act37] Did[2] Chr Thdrt Bas Archel al .. ς ante *ὧν* c. L al longe pl cop al Oec | *λαλειν* c. ABCL al longe pl Ath Did[2] Cyr[act] Oec, item al Chr Thdrt Thph *-λησαι* .. DE FG *ειπειν*, Bas Dial[maced] Thdrt[1] Cyr ap Thdrt *λεγειν* | *κατηργασατο* c. DEFGL item ut vdtr al .. ς Ln *κατειργ.* c. AB (qui alibi solet *-ηtueri*) C al ut vdtr pler | FG *ο χς* | *δι εμου* .. B add *λογων* | *υπακοην* .. B *ακοην*

19. *εν δυναμει* .. D*(item D[nov]) EFG d* f g m add *αυτου* | *πνευματος* (Gb″) c. B Pelag[com] Vig[1] .. Gb Sz Ln add *αγιου* c. ACD* et*** EFG** (**αυτου πν. αγ.*) al plus[15] d e f g m vg cop arm syr[P mg] Ath[534] al mu Aug Ambrst al, item ς *θεου* (Gb′) c. D**L al pl syr et syr[P txt] al Cyr [act38] Chr[txt] Thdrt Thph Oec, item 90. *θεου αγιου* | DEFG it *ωστε πεπληρωσθαι* (g *ut compleretur t compleverim*) *απο ιερ. μεχρι του ιλλ. και*

λιον τοῦ Χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ
ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ᾽ ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ,
21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται, Es 52, 15.
καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσιν.
22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασιν τούτοις, ἐπιποθίαν Act 19, 21.
δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν, 24 ὡς ἂν πορεύ-
ωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευ- 28.

κυκλω το (απ. ιερ. και κυκλ. μεχρι τ. ι. confirmant et. Ign^{256} Or^{4,95} [alibi^{lib} απ. ιερ. εως vel μεχρ. του ιλλ.] Eus$^{mai\ 106}$ et$^{h.\ e.6,25}$ etc) | και κυκλω .. Eus$^{h.\ e.\ 3,1}$ om, L** Thdrt^{1} Cyr^{act38} (sed pergit και μεχρι) om και

20. φιλοτιμουμενον (116. 120.** -νος) c. ACD** et*** EL al ut vdtr omn Or al mu (d e vg Ruf Pel al *sic autem hoc praedicavi evangelium* vel *ev. hoc praed.*) .. Ln φιλοτιμουμαι c. BD*FG (f g *cupide desideravi*) | ουχ οπου .. D*FG f g Chr (sed in^{cat} οπου ουδε) Bed οπου ουκ | L al ονομασθη | D*FG al Chr o χριστ. | FG επ αλλοτριω θεμελιω

21. FG αναγγελη, c al απηγγελη | οψονται .. B 37. cop ante οις pon

22. DEFG ενεκοπην | τα πολλα c. ACL al ut vdtr omn Chr Thdrt al; item d e f g vg *plurimum* (g *multum t plurimum*) .. Ln πολλακις c. B DEFG | προς υμας .. G g add απο πολλων αιτων ους αν ουν πορευ-ομαι του ελθειν υμας (g *ex multis iam ..... venire ad vos*: media non dedit, punctis super Graeca positis errorem significans). Item F f απο πολλων αιτων ως αν ιν (*ex multis iam praecedentibus annis*). Inepte errata.

23. AFGL al κλημασιν | εχων sec .. D*FG al^{3} d* f g εχω | A om του | ικανων c. BC 37. 59. 71. Dam .. ς Ln πολλων c. ADEFGL al pler Chr Thdrt al (:: non raro pro ικανοι subatituerunt πολλοι, cf ad Lc 7, 12. 8, 27. 8, 32. Act 5, 37.)

24. αν c. ABC^{vdtr}DEFG al Chr^{1} Dam .. ς εαν c. L al longe pl Chr^{1} Thdrt al. Praeterea DEFG sl add ουν (d* f g *sed cum*) | πορευωμαι c. ABC al pl Chr Thph al .. DEFG al^{12} -ομαι, L 122** -σομαι, Thdrt -σωμαι (d e vg Ambrst *proficisci coepero*, f g *proficiscar*) | σπανιαν .. al mu Thdrt^{edd} Thph ισπανιαν | ελευσ. πρ. υμ. c. L al fere omn syr^{p} ar^{p} sl Thdrt Thph Oec .. Gb Sz Ln om c. ABCDEFG 177. it vg syr ar^{e} cop aeth^{utr} arm Chr Dam Ambrst Pel Ruf Sedul Bed (:: non possum quin verba ελευσομ. πρ. υμ. consulto omissa credam. Offendebat quod illud ελευσομαι quemadmodum his perscriptum est eventum non habuit, verbis ελπιζω γαρ etc, ad quae ipsa non satis quadrare videbatur tam confidenter dictum ελευσ. πρ. υμ., facillimam emendationis viam praebentibus. [Aliter habet quod v. 28. legitur απελευσομαι δι᾽ υμ. εις Σπαν., id quod revera factum esse iam in summa antiquitate Christiana creditum est.] Vide infra. Sublatis vero verbis ελ. πρ. υμ. una cum γαρ sq ratio textus planissima est, qua quemquam offendi

ὁμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ἀφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν
Act 20, 16. 21, 17. ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς
Ἰερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. 26 εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία
1 Co 16. 2 Co 8, 9. καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων
τῶν ἐν Ἰερουσαλήμ. 27 εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν·
1 Co 9, 11. εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν
καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέ-
σας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι'
24. ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πλη-
ρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς διὰ

---

potuisse et ad tale supplementum incitari fidei prorsus est absonum. Nec minus improbabile, *γαρ* in ABCDE etc non tam veri textus vindicem esse quam interpolationem ex parte tantum abiectam testari. Ceterum quantopere delectati sint veteres dictis Pauli istis cum rebus gestis conferendis luculenter testatur Thdor^{mop} haec ad v. 28. adscribens: – *θαυμαστὴ μὲν οὖν ἡ πρόγνωσις τοῦ μακαρίου Παύλου οὕτως ἀκριβῶς ὑποσχομένου τὸ ἀπελεύσεσθαι πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀπ' αὐτῶν εἰς τὴν Σπανίαν* etc. Item ad v. 29: *Σαφῶς δείκνυσιν ὡς καὶ τὸν τρόπον ἠπίστατο καθ' ὃν ἔμελλεν ἀπίεναι πρὸς αὐτούς· τοῦτο δὲ ἦν τὸ δέσμιον αὐτὸν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Ῥώμην ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀχθῆναι* etc.) | *γαρ* c. ABCDEL al longe pler syrP arP sl (arm?) Thdrt^{1} Dam Thph Oec (al^{4} Chr$^{mosc\,1}$ Thdrt^{1} *δε*) .. Gb Sz om c. FG it vg syr ar^{e} cop aeth^{utr} Chr pp^{lat} (Ambrst *videbo vos et a vobis deducar*) | A 62. Dam^{1} *πορευομενος* | *θεασασθαι* .. 219. *ελθειν προς* | *αφ* (B *απο*) c. BDEFG al^{15} .. ς *υφ* c. ACL al pl Chr al | D* *προπεμφθ.* | F* *ενπλησθ.*

25. *νυνι* .. FG *νυν* | *δε* .. it vg Aug^{1} *igitur* | *διακονων* c. ABCL al fere omn etc .. DEFG it vg *-κονησαι*, 73. *-κονησων*, 23. *-κονουμενος*

26. *ευδοκησαν* (d e f vg Ambrst al *probaverunt*) .. B 62. 120. Thdrt^{1} et alibi$^{ed\,1}$ *ευδοκησεν* (ita B**, sed* *ηυδ.*), item flor Aug *placuit* etc, g *placuit t probaverunt* | FG f g *μακαιδονες* (sic et. d*) *και αχαιακοι* (sed FG om *κοι* sq in *κοινωνιαν*) | DEFG d* e f g *των εν ιερ. αγιων*

27. *ευδοκ.* (A Chr$^{mosc\,1}$ *ηυδ.*) *γαρ και οφειλεται* .. DEFG d* e f g Ambrst *οφειλ. γαρ* | *εισ. αυτ.* c. ABCDE d e m vg (et. am al, non item fu al) cop syr Ambrst .. ς *αυτ. εισ.* c. FGL al certe pler f g fu al syrP Chr Thdrt al Aug al | L om *αυτων* sec

28. FG g *τουτο ουν αρα* | B 76. 108. vg^{vict} om *αυτοις* | FG *δι υμας* | *σπανιαν* (legitur et. *ισπανιαν* ut v. 24.) c. ABDEFG al^{5} Chr .. ς praem *την* (:: id v. 24. non omittitur) c. CL al pl Thdrt al

29. *οιδα δε* (d e harl syr Ruf Ambrst *enim*) .. FG f g *γεινωσκω γαρ* | FG f g om *ερχομενος* | *πληρωματι* (L *ἐμι* pro *ἐν*) .. D*FG *πληροφορια*, E *πληρωματι,ρια* (conflatum ex D* et***) | *χριστου* c. ABCDEFG 67.** 179.

τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύμα- Col 4, 12.
τος συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν
θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ
διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις,
32 ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

---

it am fu harl demid al cop aeth^{ro} (aeth^{PP} praem *doctrinae*) arm Clem pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) praem *του ευαγγελιου του* c. L al pler syr^{utr} vg al Chr Thdrt al

30. *υμας* c. B 76. aeth^{ro} Chr (et.^{mosc}) .. ς Ln add *αδελφοι* (48. syr^{utr} cop al *αδ. μου*, lectionaria item c^{***mg} [incipiente hinc lectione eccl] ar^{P} ante *παρακ. υμ.* pon, demid ante *υμας*) c. ACDEFGL etc (:: *αδελφοι* eiusmodi minime omitti solet, nec ubi saepius repetitur, cf 1 Co 1, 10 sq Phil 3, 13 et 17. 4, 1 et 8. Passim vero vix dubium est quin aliena manus intulerit. Quapropter possis et. de Ro 15, 15. et 1 Co 11, 2 dubitare.) | *κυριου .. L* al praem *ονοματος του* | *προσευχαις .. DEFG* 30.^{mg} it vg (at non am fu demid mar harl**) al Pelag add *υμων* (Vig^{1} *μου*) | *υπερ* (77. 179. *περι*) *εμου* (93. post *θεον* pon) .. FG d* f g vg^{cd} Ruf Bed om

31. *και* c. ABCD*FG 67.** 80. it vg cop arm syr Dam pp^{lat} .. ς (Gb^{00}) add *ινα* c. D**et***EL al pler syr^{P} Chr Thdrt al | *διακονια* c. ACD** et***EL al ut vdtr omn vv pl (f g *administratio*, vg Sedul Bed *obsequii oblatio*, d*** fu Ruf *ministerium*) Chr Thdrt Dam Thph Oec Ruf al .. Ln *δωροφορια* c. BD*FG d e (*remuneratio*) Ambrst (*munerum meorum ministratio*) | *η* (L al^{5} Thdrt^{1} Chr [non$^{mosc\,1}$] om) *εις* c. ACD***EL al fere omn Thdrt^{2} (et$^{cat\,515}$) Chr$^{mosc\,1}$ Thph al .. Ln *η εν* c. BD*FG 213. (item omisso *η* 66. Chr) | *γενηται* (al^{2} *γενησεται*) *τοις αγ.* c. DEFGL al ut vdtr omn vv fere omn pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *τοις αγ. γεν.* c. ABC fu (syr^{libere}) Dam

32. *ελθω* .. Ln$^{ed\,min}$ *ελθων* c. AC 67.** 71. Ruf | *θεου* c. ACD***L al ut vdtr omn vv fere omn Chr Thdrt Dam Thph Oec pp^{lat} .. Ln *κυριου ιησου* c. B, item D*EFG it $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ (Ambrst $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$) | *και συναναπαυσωμαι* (L 48. al^{4} *-σομαι* et 23.* *-σω*, DE *αναψυξω*, FG *αναψυχω*) *υμιν* (23.* 48. *υμας*, DEFG *μεθ υμων*) c. AC(DEFG)L al omn (pauci ut notatum variant) vv omn (*ut refrigerer* [d* *-rem*, g *-rer t -rem*, f *-getur*] *vobiscum* d* e f g vg [et. am al] Ambrst al; *ut requiescam vobisc.* d*** fu al) Chr Euthal$^{cat\,516}$ Thdrt Dam Thph Oec pp^{lat} mu .. B om (ita Ln$^{ed\,mai}$ Gb^{0})

33. 48. om versum | *μετα* .. D*EFG praem *ητω*, item *sit* it vg etc | *αμην* c. BCDEL al fere omn d e vg cop syr^{utr} aeth^{utr} etc Chr Thdrt Dam Thph Oec pp^{lat} .. Gb^{0} Ln [*αμην*] .. om AFG 80. 109. 178. f g

XVI.

1 *Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρεαῖς,* 2 *ἵνα προσδέξησθε αὐτὴν ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.*

Act 18, 2. 3 *Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,* 4 *οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ*

1 Co 16, 19. 15. *ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν,* 5 *καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν.* 6 *ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπία-*

XVI. 1. *δε* c. ABCD**et***EL etc .. D*FG d* f g aeth^{utr} Sedul om, hinc Gb^{0} | *ημων* (aeth^{ro} Chr om) .. AFG al^{2} d* (correxit**) g Thph *υμων* | *ουσαν* (D* *ουσην*) .. BC* 47. add *και* | *κενχρεαις* c. A(*εγ* pro *εν*)B*D* FG .. ς Ln 49. *κεγχρ.* c. B**CD***EL etc (al pauc *κεχρεαις*)

2. *προσδεξ. αυτ.* c. BCDEFG al^{3} it harl cop syr^{p} al .. ς *αυτ. προσδ.* c. AL al pler vg syr al Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *αὐτή* (it vg *ipsa*) .. ς (sed Gb'' *αὐτή*) *αὕτη* (ita L al, sed legitur et. *αὐτή*, ut ex Chr mosc^{2} notatum est) | DEFG d* g *και εμου και αλλων* (D**et*** add *πολλων*) *προστατις* (FG *παραστατεις*, L al Chr^{mosc2} *προστατης*) *εγενετο* | *κ. εμου* (A add *τε*) *αυτ.* c. ABC al mu vg (sed fu al *adstitit mihi ipsi et multis*) syr^{p} cop al Chr^{mosc2} Thdrt Dam Thph .. ς *κ. αυτ. εμ.* c. L al pl Chr^{montf} et^{cat} Oec (vg^{cod} Ambrst om *αυτ.*)

3. *πρισκαν* c. ABCDEFGL al longe pl it vg cop al Euthal Dam Oec Ruf Hier al .. ς (= Gb Sz) *πρισκιλλαν* c. min syr^{utr} al edd ap Thdrt (*τὴν γὰρ πρίσκιλλαν ἢ πρίσκαν, ἀμφότερα γάρ ἐστιν εὑρεῖν ἐν τοῖς βιβλίοις*) Chr Ambrst | *μου* (al *μοι*) .. B* om. Cf ad v. 5.

4. *μονος* .. L *μονον*

5. *και την κ. οικ. α. εκκλησιαν* .. D*et*** (non item**) EFG it transp ad finem v. 3. | *επαινετόν* (A *επεν.*, e^{vdtr} f g *epenetum*, am al *ephaenetum*, fu al *ephenitum*): hoc acc. (ut et. ς anteaq. Erasm) edd longe pler, non *επαίνετον* (ut ς^{e} Gb Sz Ln 49.) | *απαρχη* .. D* *απ αρχης*, item d* *in principio* (d*** *primitibus* i. e. ut f vg habent *primitivus*, sed e inepte ut vdtr *in primitibus* transscripsit), g *a principio* | *ασιας* c. ABCD*EFG 6. 67.** it vg (non harl*) cop aeth^{utr} arm Dam Or^{int} Hier Ambrst Ruf^{dis} al .. ς (= Gb Sz) *αχαΐας* (Gb') c. D**et***L al pler syr^{utr} al Chr Thdrt Thph Oec | *εις χν* .. DEFG al^{10} (vv pl) *εν χω*

σεν εἰς ἡμᾶς. 7 ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. 10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ (Mc 15, 21.)
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.

---

6. *μαριαμ* c. DEFGL al longe pl Chr Thdrt Dam Thph al .. Ln *μαριαν* c. ABC al^{6} cop | *εις ημας* c. C**L al longe pl syrP sl (arm?) Chr^{com} (*εἰς ἡμᾶς· οὐκ εἰς ἑαυτὴν μόνον οὐδὲ εἰς τὴν οἰκείαν ἀρετήν – ἀλλὰ καὶ εἰς ἑτέρους, ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν ἀναδεξαμένη* [ed. est *-ξάμεναι*] *ὁρόμους*) et Chr^{mosc1} Thdrt Dam Thph Oec Ruf^{ms} .. Gb'' Ln *ε. υμας* c. ABC* al^{8} syr cop arr aeth^{utr} Chr^{txt} et^{mosc1}; item *εν υμιν* DEFG it vg Ambrst al (:: tam parum aptum vdtr *ε. υμας*, ut nec tantae auctoritati cedendum existimem, in tali potissimum re tot in antiquiss. testib turbas passa)

7. *ιουνιαν* .. in Chron^{421} et *Ἰουλία* et *Ἰουνία* inter sanctas feminas commemorantur apostolos secutas. Praeterea *Iuniam* non habet, cf p. 400 sqq | FG *συνγενεις* | *συναιχμαλωτους* .. B praem *τους* | *οι κ. πρ. εμου γεγοναν* (*-ναν* c. AB; *ς -νασιν* c. CL etc; al^{2} om) .. DEFG *τοις προ εμου* | *εν χω* .. DEFG d* f g Ambrst Hier al add *ιησου*

8. *αμπλιαν* c. BC(vdtr)DEL al fere omn syr^{utr} arr al Chr Thdrt Chron^{400} Dam Thph Oec .. AFG 67.** it vg cop aeth^{utr} Euthal pp^{lat} *αμπλιατον* | BF om *μου*

9. *εν χω* (al^{2} *εις χν*, vg [non am demid] add *ιω*) c. ABL^{c} al pler vv p Chr^{montf} Thdrt al Ambrst al .. Ln *εν κυριω* c. CDEFG al^{4} it arm Chr cd^{1} et^{mosc2} (32. d* arm Chr Ambrst Ruf antea *μου* pro *ημ.*) | G g in fine add *εν κυριω*

10. *αριστοβουλου* .. B*FG *-βολου* (G* *-λουν*), item d* e f g vg *aristoboli*

11. AD* *συγγενην*, FG *συνγ.*

12. AFG al *τρυφεναν* | C *κοπιασας* | AFG f g ab *εν κυριω* ad *εν κυριω* transiliunt, hinc Ln [*ασπ. περσ.* usq *κυριω*]

14. *ασυγκριτον* : ita ABCL etc .. DEFG *ασυνκρ.* | *ερμην πα. ερμαν* c. ABCD*FG al^{4} pluribusve it am fu harl tol flor mar al cop syrP aeth^{utr} Euthal Ruf Bed al .. *ς ερμαν πα. ερμην* c. D***EL al pl vg^{ed} (et. de-

15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν
1 Co 16, 20. 2 Co 13, 12. 1 Th 5, 26. 1 Pe 5, 14. αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. 16 ἀσπά-
σασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι
πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας
καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας,
καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν
Phil 3, 19. Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρη-
στολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω,
θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ

---

mid) syr al Chr Thdrt Chron (certe hoc ord recenset p. 401) Dam al Ambrst al

15. ιουλιαν (Chr$^{mosc\,2}$ ιουλιον, C*FG 11. ιουνιαν) .. Chron^{401} praeterit, sed (vide ante) ^{421} inter feminas recenset | AFG al νηρεαν, d e g neream (f vg nereum) | ολυμπαν (ita et. Chron^{401}) .. DE ολυμπιαν, FG ολυμπειδα (it vg pp^{lat} Olympiadem)

16. ασπ. υμ. αι εκκλ. πασαι (πασαι c. ABCL [item DEFG it ad v. 21.] al mu vv omn Cyr$^{act\,38}$ Thdrt pp^{lat}; ς [= Gb Sz] om c. min pl Chr [sed in comm habet : οὐκέτι τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα κατ' ἰδίαν ἀλλὰ κοινῇ πάντας] Dam Thph Oec) τ. χριστου .. D(* ut vdtr, improbante certe**; versu vero 21. et D** et D*** additamentum improbant)EFG d* (non d***) e f g hoc loco om, sed post συγγ. μου v. 21. add και αι εκκ. πα. τ. χρ.

17. παρακαλω .. D(*et*** improbante**)E (it vg rogo) ερωτω | σκοπειν .. DEFG d* e f g m auct$^{sing\,cler}$ ασφαλως σκοπειτε | παρα .. D* περι | ποιουντας .. DEFG d* (***omitti voluit, quamquam correctio ex parte tantum apparet) e f g m auct$^{sing\,cler}$ praem λεγοντας η | εκκλινατε .. BC 67.** Thdrt Dam -νετε

18. τω .. FG om | κυρ. ημ. χω (et. Sz) c. ABC al mu m syr^{P} aeth^{ro} arm Thdrt (d*** e vg pp^{lat} mu χω κυρ. ημ., item Aug Leo omisso ημ.) .. ς κυρ. ημ. ιυ χω c. L al pl (item al mu omisso ημων) syr cop aeth^{pp} al Chr al, item Gb κυρ. (d* add et) χω ημ. c. DFG 178. (d*) g (item f om ημ.) | FG al^{2} δουλευσουσιν | και ευλογιας (109. ευγλωττιας, al^{2} add και καινης απατης) .. D*EFG al^{7} d* (***add; hoc supple ad appendicem editionis nostrae) e f g (non item m) Chr$^{mosc\,1}$ om

19. DEFG f g m (non d e) υπακοη υμων | εφ υμ. ουν χ. c. ABCL al^{3} arm Dam Ruf .. ς χ. ουν το (Gb^{0} c. D*FG al) εφ υμ. c. D**et***E (D*FG al) al pler it m (*gaudeo autem* –) vg cop syr^{utr} (syr^{P} et. τὸ ἐφ' ὑμῖν exprim) al Chr Thdrt al | θελω δε (δε om 115. Thph Ambrst Ruf)* .. D*EFG it m syr al και θελω | σοφους c. BDEFGL al it m vg cop al mu Clem Caes (sed om et. δε sq) Chr Thdrt pp^{lat} mu .. ς (Gb^{00}) add μεν c. AC al pler syr^{P} Dam Thph Oec Aug

κακόν. 20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

(Act 13, 1. 17, 5. 20, 4.) Act 20, 4. 19, 22. 1 Co 1, 14. 2 Ti 4, 20.

24 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρό-

Iud 24 s. Eph 3, 20 s.

---

20. *συντριψει* (L al *-ψη*) .. A 67.** vg (et. am demid harl, non fu tol al) f g m al Thdrt^{com} Amb al (non Or Cyr$^{act\,38}$ Chr Dam Thph^{dis} Oec Victorin Ambrst al) *συντριψαι* | A *εν ταχει υπο τ. π. ημων* | *η χαρ. τ. κ. ημ.* ιω χω (B om) *μ. υμων* .. D*(** certe defectum notavit)EFG it (sed non d***) Sedul om | ς^{e} (= ς Gb Sz) add in f. *αμην* c. min ut vdtr pauc Dam contra ABCDEFGL al longe pl it vg cop syr^{utr} aeth etc pp^{gr} et^{lat} mu

21. *ασπαζεται* (Gb′) c. ABCD*FG al fere^{10} it vg cop syr^{P} al Chr Thph pp^{lat} .. ς *-ζονται* c. D***EL (*-ζοται*) al pl syr al Thdrt Dam Oec | *μου* pr .. B 67.** om | *και* (B om) *ιασων* .. 47. om | FG *συγγενεις* | D*EFG d* e f g add in f. *και αι* etc vide ad v. 16.

23. *ολης* (23.* ὁ) *τ. εκκλ.* c. ABCDE al^{7} d e am al (*universae ecclesiae* : ita et. f g, sed propter FG pro nominativo plur. sumpsimus, quamquam potius per errorem inde fluxisse vdtr *ολαι αι* etc) go syr^{utr} al .. FG f g *ολαι αι -σιαι*, item *ολη η -σια* vg (sed non am al) cop (*eccl. omnis*) Sedul Pel .. ς *της εκκλησιας ολης* c. L al pl Chr Thdrt Dam al | G* et g om *ασπαζ.* sec

24. *η χαρ. τ. κ. ημων* (L *υμ.*, al^{2} om) ιω χω (FG f g sl om ιω χω, 71. om χω) *μ. π. υμ.* (Chr *μεθ υμων*) *αμην* c. DEFGL al longe pl it vg (et. demid harl** tol) ar^{P} sl Chr Thdrt Thph Oec Sedul Bed al, item 17. 80. syr (sed diff mss) syr^{P} aeth^{PP} ar^{e} Ambrst transp post v. 27. .. Ln plane om c. ABC 5. am fu harl* al cop aeth^{ro} Ruf

25. 26. 27. *Τω δε* usq *αμην* (citant plura ex his et. Clem Or) h. l. c. BCD (sed*** improbavit eo quod praeter quattuor primas voces nullum accentum posuit [nullis signis aliis additis] quamquam nec post 14, 23. addidit)E 16. 66.^{txt} (post *αμην* ponit *τελος*. Tamen sequitur *τω δε δυν.* etc, notatur vero in mg : *τέλος τῆς ἐπιστ. ὧδε ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις· τὰ δὲ λοιπὰ εἰς τέλος τοῦ ιδ' κεφ. εὑρίσκεται.*) 80. 137. 176. (item A 5. 17. 109.^{lat} [sed ad fin. c. 14. non* sed** adscripsit] 31.? 73.? qui et h. l. et post 14, 23. habent) cddd^{pl} ap Ruf (nam

νοις αἰωνίοις σεσιγημένου, 26 φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως
1 Ti 1, 17. 11, 36 etc εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

„*nonnullos*" aliter habere dicit) d e f vg (et. am fu demid harl tol etc) syr cop aeth^{utr} ar^{e} Ruf Ambrst Pelag Bed al .. Gb transp post 14, 23. c. (A al^{2} et 109^{lat} qui utroq loco habent) L al fere^{20υ} (item lectt) syr^{p} ar^{p} sl go (vdtr : non enim post 16, 24. habet, altero vero loco inde a 14, 20 usq 15, 3. textus periit) arm (ed Zohrab; in edd^{2} aliis asterisco notantur; in ed. 1698. non leguntur) cdd nonnull ap Ruf Chr Cyr$^{act\,65}$ (apparet ex singulorum ordine) Thdrt Dam (sic enim omnino vdtr; editum est sic ut txt post cap. 14. ponatur, comm ad finem epistulae) Thph Oec (et. Ps-Theodul^{1184}) .. plane om (D*** vide ante) F (spatio vacuo post 16, 24. [in Graecis] relicto) G et g (spatio vacuo post 14, 23. [in Gr et Lat] relicto) Mcion („caput hoc Mcion, a quo scripturae evglicae atq apostolicae interpolatae sunt, de hac epistola penitus abstulit. Et non solum hoc, sed et ab eo ubi scriptum est *Omne autem quod non est ex fide peccatum est*, usque ad finem cuncta dissecuit. In aliis autem exx, i. e. in his quae non sunt a Mcione temerata, hoc ipsum caput diverse positum invenimus. In nonnullis etenim cdd post eum locum – alii vero cdd in fine, i. e. ut nunc est positum, continent." Sic Ruf, ex ipso Or ut vdtr) cdd ap Hier (vdtr, nam ad Eph 3, 5 sq^{592} notat : „qui volunt prophetas non intellexisse quid dixerint et quasi in ecstasi locutos, cum praesenti testimonio illud quoque quod ad Romanos in plerisque cdd invenitur, ad confirmationem sui dogmatis trahunt" etc). Nec Tert legisse, sunt qui inde concludant quod adv. Mcion 5, 14. scribit „Bene autem quod et in clausula [respicitur vero ad 14, 10.] *tribunal Christi* comminatur." Praeterea cf Reich. comm. crit. p. 88—120.

25. και το κηρ. ιυ χυ (B χυ ιυ) .. Or om. Ceterum vertit ar^{p} sic ac si legisset: *μόνῳ δὲ σοφ. θεῷ ιυ χῳ τῷ δυναμένῳ ὑμ. στηρ. κατ. τὸ εὐ. μου καὶ τὸ κήρ. ιυ χυ* etc

26. τε (et. Clem Or etc) .. Gb^{0} τε c. DE 34. (nec exprimit vg al nec pp^{lat}, sed syr al postea και κατ) Chr | προφητικων .. Or^{3} (alibi^{2} similiter) cdd ap Hier (ad Eph l. l.) add και της επιφανειας (*adventum*) του κυριου ημων ιυ χυ | γνωρισθεντος (ita et. vg^{ed} et demid tol al: *cogniti*) .. am fu al *cognito*, ut ad sqq μονω σοφω θεω trahendum sit

27. σοφω θεω (Cyr^{act} om) .. DE d e θεω σοφω | ιυ χυ .. B χυ ιυ | ω̃ (B om) ἡ (d e *cuius*) .. 33. 72. f Ruf om .. al^{2} ειη, al^{2} cop Chr$^{mosc\,2}$ αυτω η | αιωνας c. BCL etc .. Ln add των αιωνων c. A (h. l. sed non add post 14, 23) DE 80. d e f vg syr cop aeth^{utr} sl Dam Ruf | αμην .. 49. 63. am Hil om

Subscriptio: AB*CD* al προς ρωμαιους, item G g addito ετελεσθη, item B**D** al addito εγραφη απο κορινθου (eadem addunt praeter L al pl etiam d**c [*epistula pauli apost. explicit scribens a corinthum*] syr^{utr}

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

I.

1 *Παῦλος, κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος* 2 Co 1, 1.
θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς 2 *τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, ἡγιασμέ-* Act 18, 17.
νοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν
πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν. 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη* Ro 1, 7. etc
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

go cop arP Thdrt [exc$^{cod\,1}$] Oec) .. L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου, επιστολη προς ρωμαιους· εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου* (*δια φοι. της διακ.* et. syr^{utr}) .. ς (= Gb Sz) *πρ. ρωμ. εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου της εν κεγχρειαις εκκλησιας* c. min pl cop arP Oec. Praeterea numerantur *στιχοι ϡκ'* (i. e. 920) (ita L al pl, item Euthal; differunt pauci alii), *αναγνωσεις ε'* (Euthal), *κεφαλαια ιθ'* (Euthal), *μαρτυριαι μη'* (Euthal) vel *λθ'* vel *μθ'*. B numerat capp 21 (ab *α'* usq *κα'*), am fu al 51 .. c*** notat: *χρη γινοσκιν ωτη εχη η αυτη επ̄ε̄ κν. ξ̄ και σαββ. ī* (i. e. *χρὴ γινώσκειν ὅτι ἔχει ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ κυριακὰς ξ̄ καὶ σάββατα ī*)

---

* A (vdtr, sed fere absciss. est titulus) BCDE^{vdtr} al *προς κορινθιους* $\bar{\alpha}$ (al *πρωτη*) .. FG *πρ. κορινθ. αρχεται* $\bar{\alpha}$ (sed G om $\bar{\alpha}$) .. L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη πρ. κορινθ. πρωτη* .. ς Gb Sz *πρ.* (ς *η προς τους*) *κορ. επιστολη πρωτη*, item ς^{e} praemissis *παυλου του αποστολου η* .. d *ad corinth.* I, g *ad corinthios incipit*, f *ad corinthios prior inc.*, am al *inc. epistula* (al om) *ad corinthios* (al add *prima*)

I. 1. *κλητος* c. BCFGL al ut vdtr omn vv fere omn (syr add *και*, cop post *αποστ.* pon) Chr Cyr$^{act\,38}$ Thdrt^{2} et^{dis} Thph^{dis} Oec^{dis} Aug Ambrst Bed .. ADE d e Cyr^{1} om, hinc Ln [*κλητ.*] | $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. BDEFG al^{3} d e f g r am fu demid al tol sl Cyr^{1} Chr Hil .. ς $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. AL al pler vg^{ed} cop syr^{utr} al Cyr$^{act\,38}$ Thdrt Thph Oec Aug al

2. B om *τη* pr (teste Btl; sed habet Mai) | *τη ουση* (77. om *τη ουσ.*) *ε. κ.* h. l. c. BD* et*** EFG d e f g (non r) (agnoscit et. fu: *sanctificatis in Chr. Ie. qui sunt Corinthii*, omissis certe fu**: *quae est Cor.*) .. ς ante *ηγιασμ.* (119.* Or$^{4,\,158}$ et Or$^{int\,3,\,953}$ om *ηγ. εν* $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$ *κλ. αγ.* sed alibi et Or et Or^{int} habent) c. AD**L al ut vdtr omn vv pler pp^{gr} et^{lat} mu | *σιν πασιν* .. al^{5} *συμπασιν* | *ημων* pr (et. Chr Thdrt al

4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι*
τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 *ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-*
2 Co 8. 7. *τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει,* 6 *καθὼς τὸ*
μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 *ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστε-*
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ
1 Th 5, 23 s. *κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 8 *ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους*
ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 *πι-*
στὸς ὁ θεὸς δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

10 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου*
Phil 2, 2. *ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν*
σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοὶ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ
γνώμῃ. 11 *ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν*
3, 4. *Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν.* 12 *λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος*
ὑμῶν λέγει Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, Ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
Ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 *μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυ-*
ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 *εὐχα-*

Or^{int} [edd al om] Hil Aug) .. A al^{2} (44. *υμων*) fu Or Tert Ambrst Pel om | A om *χριστου* | *τε* (al^{4} Chr^{1} Thph Or^{int} *ημ. τε και αυτ.*) .. Ln om c. (A*?)BD*FG al^{2} (nec exprim it vg etc, exprim vero syrP)

4. B om *μου* | A* 39. 87. Cyr^{2} om *του θεου*

5. *παση* .. 17. 115. al f vg al Or$^{int2, 198. 482. 666}$ praem *εν*

6. $\overline{\chi\upsilon}$ .. FG al^{10} f g arm *θεου*

8. *εως* c. ABCL etc .. DEFG *αχρι* | D* *ανεγκλητους* | *ημερα* .. DEFG d e f g Ambrst Cassiod *παρουσια* (d e *in adventum*, vg Pel Bed *in die adventus*, sed r *in diem*) | B om *χριστου*

9. C* om *ὁ* | *δι ου* (et. d e f g) .. D*FG *υφ ου*

10. *τ. κυρ. ημ.* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. ABCL etc r vg etc .. DEFG d e f g $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ (FG d f g $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$) *του* (F om) *κυ. ημ.* | *ᾖ* .. Eus^{mai79} *ειεν* | *και εν* .. G* om *εν*

11. *μου* ℵ AB(sed* *μοι*) C**DEFGL etc .. C* (vdtr) d e Ambrst al (non Aug Sedul al) om | *εν υμ. εισιν* .. vg (sed non am al) syr^{utr} cop Dial^{13} Aug al (non Ambrst) *εισ. εν υμ.*

13. *μεμερισται* .. 10. 39. 71. 73. syr (postea *ἤ μὴ*) arm al (Eus$^{h.}$ e.? teste Wtst) praem *μη* | Ln *ὁ χριστός*. (Thdrt: *τοῦτο τινὲς ἀποφαντικῶς ἀνέγνωσαν* etc *ἐγὼ δὲ κατ' ἐρώτησιν* etc) | *υπερ* c. ACD***EFGL al ut vdtr omn Dial Cyr^{act38} Chr Thdrt Severian^{cat} Dam al, item *pro vobis* d e f g r vg etc .. Ln 49. *περι* c. BD* (go *propter vos*) :: nusquam alibi dictum est *εσταυρ. υπερ*: hoc audacius vel durius dictum vdbtur nostro loco

ριστῷ τῷ θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· Act 18, 8. Ro 16, 23.
15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον 16, 15.
ἐβάπτισα.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. 18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία 23. 24. 2 Co 2, 15.
ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται· Es 29, 14.
γάρ Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν
ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ
αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς
σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα αἰ-

---

14. *τω θεω* c. CDEFGL al longe pl d e f g r vg (et. am flor harl* tol) go aeth^{utr} arr sl Chr Thph Oec Or$^{int\,1}$ Tert Ambrst, item Ln$^{ed\,min}$ addito *μου* c. A al^{8} vg^{sixt} fu demid harl** syr (syr^{p} c. ob.) cop arm Thdrt^{3} Or$^{int\,1}$ Pel Sedul Bed (:: cf v. 4) .. B 67.** om

15. *εβαπτισθητε* c. ABC* 17. 37. 67.** 73. 80. al^{4} e f vg cop sah syr^{p} ^{mg} arm Chr Dam Ambrst (diff mss) Pel Prim Bed (al^{2} *εβαπτισθη*, 46. *οτι εις το ο. παυλου εβαπτισθην*) .. ς *εβαπτισα* c. C***DEFGL al pl d g r go syr al Thdrt al Tert al

16. *εβαπτισα* pr .. D*FG *βεβαπτικα* | FG *το λοιπον*, Ambrst *ceterorum* | *αλλον* (Thdrt *αλλων*) .. FG d e f g (non r) fu al (non am demid tol al) om | D* et. sec loco *βεβαπτικα*

17. A *απεσταλκεν* (*λκεν* periit) | $\overline{χς}$ c. ACDEL al ut vdtr omn Chr Thph Oec .. Ln praem [ὁ] c. BFG Thdrt | *αλλα* c. (A vdtr) BDE etc .. ς Ln *αλλ* c. CFGL al certe pl | *ευαγγελιζεσθαι* c. A (C non liquet) DEFGL al ut vdtr omn Chr Thdrt al .. B *-λισασθαι*

18. *γαρ* o .. B Cyr$^{hr\,183}$ (ὁ *γὰρ λόγ. τοῦ*) om ὁ | *ημιν* (vg Pelag al^{2} *id est nobis*, al^{2} *υμιν*) .. FG 8.^{lect} d e f g r fu* am** Thdrt^{1} Ir^{int} Tert Cyp al^{3} om

19. *γαρ* .. D* om | FG *ασυνετων* (F *ασιν.*)

20. *συνζητ.* c. ABCDEFG .. ς *συζ.* c. L al certe pler | *κοσμου* c. ABC*D* al^{4} Clem^{1} Or^{1} Did Epiph^{2,48} Cyr$^{esai\,549}$ Dam Thph Or^{int} Tert^{1} .. ς (Gb^{00}) add *τουτου* c. C***D***EFGL al pler vv omn (sed vv pl *huius mundi*) Clem^{1} Or^{1} Epiph^{744} Chr Thdrt Oec Cyp Tert^{1} al mu (sed pleriq *huius mundi*)

21. *επειδη* (G *-δει* improbato *ε*) *γαρ* .. FG al^{3} arm om *γαρ* | *ευδοκ.* c. ABDEFGL al pler Clem Or al mu .. c al Chr^{1} Dam *ηυδοκ.* | *ο θεος* .. FG *τω θεω* (it vg *placuit deo*) | L *πιστευσαντας*

22. *επειδη* (FG *επει*) *και* .. FG al f g fu al syr om *και* | *σημεια* c. ABCD

τοῦσιν καὶ Ἕλλησιν σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. 26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα
Eph 2, 9. καταργήσῃ, 29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη

EFG al[4] d e f g r vg syr[utr] cop go ar[e] aeth[PP] (male aeth[ro] *doctrinam*) sl Clem[2] Cyr[act38] al pm Tert[marc] Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) *σημειον* c. L al pler ar[P] Thph[txt] Oec[txt] (:: cf Mt 12, 39. 16, 4. et alia) | A *επιζητουσιν*

23. *εθνεσιν* c. ABC*D*EFGL al mu it vg cop syr[utr] aeth al Or[2] Eus[dem985] Ath al mu Cyp al .. ς (= Gb Sz) *ελλησιν* c. C***D*** al pl go Clem[2] Or[1cod] al

24. FG om *τοις* | FG om *τε* (nec exprim it vg etc, exprim vero syr[P])

25. *εστιν* pr (67.** *εσται*) .. DEFG it vg al Hil al ante *των* pon .. 17. Tert[2] om | *εστιν* sec c. A (est**, sed nec* vdtr om) CDEFGL al fere omn vv omn Or[2] al mu pp[lat] mu (sed DEFG it vg al Hil al ante *των*) .. Ln[ed min] om c. B 67.** Tert[2]

26. *γαρ* (ita et. Or[2], Or[1] *δε*) .. DEFG 21. f g aeth[utr] arm Pamph *οιν* (item Or[1lib] *γοιν*) | *ου* (D* *ουδε*, item sec et tert loco syr) *πο. δυνατοι* .. 74. Ir[int] post *ευγενεις* pon, FG g cop om

27. AFG al mu g ab *εξελ. ο θεος* pr ad *εξελ. ο θε.* sec transiliunt, item Or[1] ad *εξελ. ο θε.* tert: hinc Ln [*ινα καταισχ. τους σο. κ. τ. ασθ. τ. κο. εξ. ο θε.*] .. al aliter errarunt | *καταισχυνη* (L al *-νει* bis) *τ. σοφ.* c. BCDEL al[7] d e r vg cop syr[utr] al ut vdtr omn Or[5] Eus[ps] et[ecl22] Cyr[ioh638] alg[r] et[lat] pm .. ς *τ. σοφ. κατ.* c. min pl

28. *τα μη οντα* c. AC*D*FG 17. d e g aeth[ro] Or[1(3, 283)] Ir[int] Tert Ambrst Ruf Tich .. ς (= Gb[00] Sz) praem *και* c. BC***D***EL al pler r f vg al pm Or[aliq] Eus[ecl52·55] Chr Thdrt al

29. FG *καυχησεται* | *του θεου* c. ABC***DEFGL al fere[90] d e f g m r cop aeth[utr] ar[P] sl Or[2] (et[1] omisso *του*) Eus Eph Bas Chr Dam Thph Aug Tich[2] (Ir[int] *domini*) .. ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *αυτου* c. c* al mu vg syr[utr] al Or[1] Dial Thdrt Oec Ambrst al

σοφία ἡμῶν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται Ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. Ier 9, 23. 2 Co 10, 17.

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος 13.

---

30. σοφ. (FG praem η) ημιν (B ημων) c. (Gb″) ABCDEFG al[4] d e f g am demid harl** al Or[saepe] Dial Eus[dem 767] Did Cyr[act] Hier[2] Ambrst Amb[2] .. ς ημιν (et. υμ. leg) σοφ. c. L al pler r vg (et.[cdd aliq] syr[utr] cop al Or[2] Eus[ecl 198] et[pr] Mac[2] Cyr[ioh 794] Chr Thdrt al Amb[2] Aug al| δικ. τε (et. Or[saepe] Dial Eus[pr] Cyr[ioh] al mu) .. D**(* et E δικ., **και δικ., ***δικ. τε, sed cf append. editionis meae codicis D)FG Or[1] Cyr[1] Chr και δικ.

31. C καυχομενος

II. 1. μαρτυριον c. BDEFGL al longe pl d e f g vg sah syr[P] aeth[utr] ar[P] al Or[cat] (οὐκ εἶπεν τὸ κήρυγμα ἀλλὰ τὸ μαρτύριον· ὃ καὶ αὐτὸ ἱκανὸν ἦν ἀποτρέψαι· θάνατον γὰρ περιήει κηρύττων) Cyr[act 38] et[cat] (μαρτ. τ. θε. φησιν τὸν χν etc) Chr Thph Oec Hier Bed al .. Gb″ μυστηριον c. AC al[7] r syr cop Aug Ambrst al[2] .. ar[e] Thdrt ευαγγελιον (vg arm [sed non[ven]] Ambrst[cd] al χν̄ pro θεου)

2. εκρινα c. ABCD* et*** EFG al mu Ath Cyr[act 38] Chr[1] Antioch Dam (Or[3] ἐγὼ δὲ ἔκρ. μηδὲν εἰδ. ἐν ὑμ.) .. ς (= Gb Sz) add του c. D**L al pl Did Chr Thdrt Thph Oec | τι ειδ. c. BC(D*et***E τι εν υμ. ειδ., D** του εν υμ. ειδ. τι) al[6] Cyr[mich 429] Bas Isid Chr[1] Hil Victorin Aug[1] .. 17. Ath om τι .. ς (= Gb Sz) ειδ. τι c. AFG al pl d e f g r (*me scire aliquid*) vg (*sc. me aliq.*) al mu Or[cat] Did Cyr[act 38] al mu Tert al mu | ιν̄ χν̄ (et. Or[5] Ath Chr Thdrt al mu Tert Aug[2] al) .. FG al[2] f g am harl al Cyr[act] Hil[2] Aug[2] al mu χν̄ ιν̄

3. και εγω c. DEFGL al longe pl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln καγω c. ABC al[8] Or Bas Antioch Dam (:: καγω v. 1. tantum non variat) | εν (FG 49. f g r vg al pp[lat] om) φοβω και εν (DEFG 49. 119. it vg al pp[lat] om: hinc Gb[0]) τρομω

4. πειθοις (AD* πιθοις, Mac [ed Gallandi] Chr[2] πειθανοις) et λογοις (sed FG 74. 137. ar[e] om λογοις, 77. και λογοις) c. ABCDE(FG)L al longe pl r (*in suasoriis sap. verbis*) vg (*in persuasibilibus sap. verb.* syr[P] (cop aeth arr) Or[5] Ath[1] (i. e.[683] οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας ἑλληνικῆς λόγοις ex[cdd]; antea ed. est -ἑλληνικοῖς λόγ.) Cyr[cat] Severian[cat] Cyr[hr3]

1 Th 1, 5. καὶ δυνάμεως, 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-
νος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-
Eph 3, 5. Ro 16, 25. μένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε-
κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν·
8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ
*Es 64, 4. ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. 9 ἀλλὰ καθὼς
γέγραπται Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρ-
δίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν

Chr Thdrt Thph Oec Hier^{2} Amb^{1} Vig Bed .. 1. 18.* 48. 72. 106. 108. 131. 154. al d e (uterq *in persuasione sapientiae sermones*) f g (uterq item absq *serm.*) am (*in persuasione sapientiae verbi*) syr sah arm (*εν πειθοι λογων σοφιας*) sl^{5} et^{ant} Or^{3} Eus^{pr} Ath^{1} (i. e.^{956} *κατὰ τὸ μὴ ἐν πειθοῖ σοφίας ἀνθρωπ. ἔχειν τὸ κήρυγμα.* Alibi^{534} est *οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγων*) Epiph^{896}cod Glossar Ni Ti (ed. Alberti p. 119. *πιθοῖ*: *πιθανότητι*) Ambrst Amb^{2} Sedul Leo *πειθοι* (Gb″) et *λογων* (ita syr arm Or Eus^{pr}) vel *των λογων* (ita Or^{1}) vel *λογου* (ita d e am sah [Amb^{1}]) vel omisso *λογ.* (ita Gb″ c. 18.* f g Or^{1} Ath^{1} Ambrst^{com} Sedul). Cf et. Reich. comm. cr. | *σοφιας* c. BDEFG 17. 46. 71. d e f g r am fu tol al syr sah aeth arm Or^{5} Nyss Cyr Chr Cyr$^{hr\ 1}$ Epiph^{896} Thdrt^{cd1} al Hier al .. ϛ (= Gb Sz) praem (vv et pp^{aliq} postpon) *ανθρωπινης* c. ACL al pler vg (et. demid vg^{vict}) cop syr^{p} al Or^{2} Eus^{pr} Ath Mac Cyr$^{hr\ 2}$ Thph Oec Ambrst^{com} Sedul Bed | B *αλλα* | *αποδειξει* .. D*et***E *αποκαλυψει*

5. *υμων* .. 38. 48. 72. 120. cop (non sah) Clem Or *ημων* | FG al g om *ᾖ* | B *αλλα*

6. FG al f g aeth^{ro} (ex his 7.^{lect} aeth^{ro} om et. *των καταργ.*) a *του* (F om) *αιωνος τουτ.* ad *αι. τουτ.* transiliunt

7. *θεου* (m om) *σοφ.* c. ABCDEFG al sat mu d e f g r vg arm Clem^{2} Or^{4} Eus^{pr} Cyr$^{act\ 38}$ al pm Hil Amb^{2} al .. ϛ (= Gb Sz) *σοφ. θε.* c. L al certe pm cop sah syr^{utr} al Thdrt al

8. *ουδεις* (et. Or^{4} etc) .. D* *ουδε εις* | FG *εγνωσεν*

9. *αλλα* .. A (Pelag al) om | *ειδεν* (et. Or^{4} Eus$^{dem\ 416}$ et$^{h.\ e.\ 10,\ 4}$ et$^{mai\ 204}$ et^{pr} Epiph^{652} etc) .. C al Clem$^{ro\ 114}$ Smyrnens^{epist} Chron^{449} (sed tantum ex$^{ed\ ven}$) *ιδεν* .. al^{3} Clem$^{1\ cd\ 1}$ Or^{2} Eus$^{marc\ 114\ cod}$ Epiph^{1032} Ath$^{1\ cd\ 1}$ Thdrt Chron^{449} ex$^{ed\ par}$ *οιδεν* | *οσα* c. ABC^{vdtr} Hipp (adv Plat) Eus$^{mai\ 204}$ Epiph^{652} Ath^{1} Bas Mac^{2} (hom. 37. et de elev.) Cyr$^{ioh\ 328}$ et^{572} Cyr$^{hr\ 92}$ .. ϛ 49. *ἅ* c. DEFGL al ut vdtr omn Smyrnens^{epist} Or^{3} Const Eus$^{marc\ 10}$ et^{pr} Ath^{2} Epiph^{1032} Cyr$^{esai\ 393.\ 775.\ 858}$ Chr Thdrt Thph Oec, item *quae* d e f g r vg etc. Praeterea cf Or$^{cat\ 42}$ *λέγεται μὲν γεγράφθαι, καὶ ὅταν μὴ διὰ τῶν γραμμάτων ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων*

αὐτόν. 10 ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ Mt 11, 27. πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς 4.

κείμενα ἢ, ὡς ἐπὶ τῶν ἱστοριῶν. ἢ ὅταν τὸ αὐτὸ μὲν νόημα κείμενον ᾖ, μὴ ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν ῥημάτων ὡς ἐνταῦθα· τὸ γάρ Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι, ταὐτόν ἐστιν Ἃ ὀφθαλμὸς etc. *ἢ τοῦτο τοίνυν φησίν, ἢ εἰκὸς καὶ γεγράφθαι ἐν βιβλίοις καὶ ἠφανῆσθαι τὰ βιβλία· καὶ γὰρ πολλὰ διεφθάρη καὶ ὀλίγα διεσώθη βιβλία, καὶ ἐπὶ τῆς πρωτέρας αἰχμαλωσίας* etc.

10. *γαρ* c. B 37. 39. 46. 57. 71. 73. 93. 116. cop sah Clem .. ς Ln 49. *δε* c. ACDEFGL al pl d e f g vg syr^{utr} al Epiph^{803} al mu Hil al .. al^{2} om | *απεκ. ο θε.* c. ABCDEFG al pm d e f g r vg al mu Clem^{659} Epiph^{893} Cyr^{ioh828} al mu Hil al .. ς (= Gb Sz) *ο θε. απεκ.* c. L al pl syrP al Chr Thdrt al | *πνευμ. αυτου* (tol Vig *sp. suum sanctum*, item Or^{int1} Did^{int} omisso *suum*) c. DEFGL al ut vdtr omn vv fere omn Did Epiph^{893} Mac Chr Thdrt Thph Oec Or^{int1} Hil al mu .. Gb^{00} Ln om *αυτου* c. ABC cop (non sah) Clem Bas Cyr^{ioh828} | *εραυνα* c. AB*C .. ς Ln 49. *ερευνα* c. B**DEFGL etc

11. *ανθρωπων* (et. Or^{saepe} Ath$^{1cdd\,2}$ Ps-Ath^{2,178} Cyr$^{ioh\,42}$ Cyr$^{hr\,2}$ Chr Thdrt al Hil Amb al) .. A 17. Or^{1} Ath^{3} Cyr$^{ioh\,887}$ Tert^{2} Vig om | *του ανθρ.* sec .. FG f g Or^{2lib} (alibi^{8} habet) Hil Amb^{1} Vig^{1} om | *τα του θεου* .. D* *το τ. θ.*, FG g Hil al *τα εν τω θεω* | *εγνωκεν* (Gb'') c. AB CDE al fere^{10} Or^{1} Ath^{1} Bas^{saep} Cyr$^{ioh\,42}$ et^{837} Cyr^{hr1} Antioch^{125} Dam Hil al, item FG 23. Ath^{1} Cyr^{hr1} Bas^{1} Epiph^{2,17} al *εγνω*. Accedunt (*cognovit*) d e f g vg Amb al .. ς *οιδεν* c. L al pl Or^{2} Did Chr Thdrt al, item *scit* r Aug al

12. *κοσμου* (et. Ius$^{trect\,fid}$ Or Eus$^{marc\,28}$ Epiph^{897} etc) .. DEFG vv mu Cyr^{esa369} pp^{lat} mu add *τουτου* | *ειδωμεν* (*sciamus* d e f g r vg etc) .. DEFGL al Or^{3} (alibi *ειδ.*) Eus^{marc} Did^{117} Epiph^{880} et^{896} Cyr^{esa369} Thph *ιδωμεν*

13. *ἃ* .. FG Eus^{ps} om | *διδακτοις* sec (et. Basilid$^{hipp\,240}$ Naass$^{hipp\,112}$ Clem Or Eus$^{marc\,34}$ Epiph^{880} et^{882} al mu) .. B (teste Bart, non item Ma) *διδακτω* .. 10. vg arm Dam Gaud Idac *διδαχη*, item et pr (d e f g *in doctrina humana* [f g *-nae*] *sapientiae verbis*, Ambrst *in doctrina verborum humanae sap.*) et sec d e f g syr ar^{e} Ambrst. Contra r *in sapientia* [corrige *-iae*] *humanae doctis verbis sed docti* (ita et. Aug Vig) *spiritu*; m *non quae docentur per hum. sapientiae verbum sed quae docentur per spir.* | *πνευματος* c. ABCD*FG al^{7} d e f g r vg (vg^{vict} add *sancti*,

πνευματικὰ συνκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ
Io 14, 17. τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται
γνῶναι ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνα-
*Es 40, 13. κρίνει τὰ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. 16 τίς γὰρ
Ro 11, 34. ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ
ἔχομεν.

III.

He 5, 12. 1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς
1 Pe 2, 2. ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα,

---

am fu* *et virtutis*) cop arm syr al Naasshipp et Basilidhipp Clem Or^{6} Eus^{marc} Epiph^{880} al^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) add (115. praem) *αγιου* c. D***EL al longe pl syrP al Chr Thdrt al | *πνευματικοις* .. B -κως| *συνκριν.* (F *συνκρινομεν*, G *συνκρωμεν*, g *comparantes t mus*) c. AB* (vdtr, quemadmodum ita bis habet 2 Co 10, 12) D*FG .. ς Ln 49. *συγκρ.* c. B**CD***EL etc

14. *του θεου* c. ABCDEFGL al fere omn vv fere omn Naasshipp^{112} Clem^{1} Or Did Eus^{pr} Thdrt al Hil^{1} Aug^{saepe} al mu .. 2. 61. syr Clem^{2} Ir(gr et^{lat}) Epiph^{584} et^{801} Ath Chr Thdot^{anc} al mu Hil^{1} Ennod om

15. *ανακρινει* c. ACD*FG 17. d e f g r m (sed om rell) vg syr cop ar^{e} aeth^{utr} Clem Or^{aliq} Thdrt^{1} pp^{lat} mu .. ς (Gb^{0}) add *μεν* c. BD**et*** EL al pler syrP arP Mac^{2} Chr Thdrt (ad h. l.) al | *τα* c. ACD* 67. 71. 116. Ir^{cod} Or^{cat} (*μεν τα πα.*) Nyss Chr .. Ln [τα], ς om c. BD**et*** EFGL al pler Ir^{ed} Clem Or Mac^{2} Thdrt^{1} (sed Thdrt ad h. l. item Did $^{66\cdot291}$ *παντας*) al

16. *συμβ.*: ita ABCL etc .. DEFG *συνβιβ.* | $\overline{\chi\upsilon}$ c. ACD**c vel*** EL al ut vdtr omn d e g vg cop syr^{utr} al Or^{aliq} Did Epiph^{1025} Cyr^{ioh}^{812} et^{alibi} al mu Pel Vig Bed .. Ln *κυριου* c. BD*FG f g r Thph^{txt} Aug Ambrst Sedul

III. 1. *καγω* c. ABCDEFG al mu Clem Or Chr Dam .. ς *και εγω* c. L al pl Did Thdrt Thph Oec | c Or^{1} *εδυνηθην* | *λαλ. υμ.* c. ABCD*et***EFG al pl d e f g r cop syr^{utr} al Clem^{1} Epiph^{880} Thdrt al Hier al .. Gb" *υμιν λαλησ.* c. D**(non* nec***)L al fere^{30} vg arP Clem^{1} Or^{3} Chr Dam pp^{lat} mu | *σαρκινοις* c. ABC*D* 67.** al Clem^{685} item^{119} cod Or$^{3,\ 479\cdot656\cdot663}$ Nyss (:: eadem forma et Ro 7, 14 et Heb 7, 16. ex auctoritate edd gravissimorum edita est. Quod infra bis *σαρκικοι* ex eadem auctoritate edendum est, id non eam potest vim habere ut reli locis nostram opinionem praeponamus testibus. PP quidem in rebus eiusmodi quae totae pendent a edd scriptura vix multum valent; tamen [illegible] et ipsos cum apostolo duplicem formam promiscue adhibuisse [illegible] fit. Aliter Reich. comm. crit.) .. ς (= Gb) *σαρκικοις* c. [illegible] al

οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι 1, 11 s. 11, 18.
γάρ ἐστε σαρκικοί. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί Ga 5, 20. 2 Co 12, 20.
ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις Ἐγὼ
μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ Ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;
5 τίς οὖν ἐστὶν Ἀπολλώς; τίς δέ ἐστιν Παῦλος; ἀλλ' ἢ διάκονοι 7, 17. Ro 12, 3.
δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύ-

---

pl Clem^{659} et$^{119\,ed}$ Did Epiph^{*80} al mu | *νηπιοις* .. al^{5} (Clem^{1}) Did^{286} Thph *νηπιους* et quidem c. seqq conjgentes (ita et. conjgunt pplat mu; in vv aliquot utroq modo cjgi possunt, ut in vg ubi sqtur: *lac vobis potum dedi*)

2. *ου βρωμα* c. ABC al plus^{15} r vg cop syr^{p} Clem^{3} Ir^{gr} (ex Dam) et^{1at} Or^{6} Dial Eus^{dem} Did Cyr^{esai843} et^{913} al mu Cyp Hil al mu .. ς (= Gb Sz) praem *και* c. DEFGL al pl d e f g syr al (Or^{1}) Caes Thph Oec | *εδυνασθε* c. ABCFG al pm Clem Or^{3} al mu .. ς (= Gb Sz) *ηδυνασθε* c. DEL al pl Ir (ex Dam) Or^{1} Dial Did Caes Cyr^{esa} Thdrt al | *ουδε* c. ABCDEFG al fere^{15} Clem Or^{3} Dial Cyr^{esa} al mu .. ς (= Gb Sz) *ουτε* c. L al pl Or^{1} Oec | Ln [*ετι*] .. om B (Cyp Ambrst *sed neque nunc*, vg *sed nec nunc quidem*; r d e f *sed neque adhuc quidem* [d e om], g *sed neque adhuc nunc*)

3. *σαρκικοι* bis c. ABCD***EL al ut vdtr omn, item semel vel bis Clem$^{685.\,659.\,119}$ Dial Or^{3} Did Nyss^{cod*} al mu .. D*FG (et semel vel bis Or^{3,764} et^{1,245} Nyss^{cod**}) *σαρκινοι* | *εστε σαρκ.* c. DEFG d e f g r am fu harl demid tol al Clem Or^{1,245} Nyss Cyp Hil Aug al .. ς Ln *σαρκ. εστε* c. ABCL al certe pler vg^{ed} al Or^{1} Chr Thdrt al | *ερις* (AFGL al *ερεις*, Ambrst al *aemulationes et contentiones* pro ζ. *κ. ερ.*, m *aemulatio int. vos et contentiones*; contra d e f g r vg *aemul.* [vg f *zelus*] *et contentio*, Ir^{int} *zel. et discordia*) c. ABC al^{3} r vg cop (aeth^{utr}) arm Clem^{2} Or^{2} Eus al^{gr} et lat mu .. ς (Gb^{00}) add *και διχοστασιαι* c. DEFGL al pler d e f g syr utr al Ir^{gr} et^{lat} Thdrt Chr^{txt} al Cyp^{2}

4. DEFG al it vg al pp^{lat} *τις λεγη* (L al mu *-γει*) | *ετερ. δε εγω* (om 37. Thdrt, al^{2} add *δε*) .. A al^{2} Chr *εγω δε* | *ουκ* c. ABC 17. Dam .. ς *ουχι* c. DEFGL al pler Dial Chr Thdrt Thph Oec | *ανθρωποι* c. ABCDEFG 17. 67.** 71. d e f g r vg cop aeth^{utr} Dam Or^{int} Did^{int} Ambrst Aug al .. ς *σαρκικοι* c. L al pler syr^{utr} al Dial Chr Thdrt al (:: probat Reich. comm. cr.)

5. *τις* bis c. CDEFGL al longe pl syr^{utr} cop arr Chr Thdrt Thph Oec .. Ln *τι* c. AB al^{4} d e f g r vg aeth^{utr} pplat | *απολλως* (FG *απολλω*, item *Apollo* it vg al) et *παυλ.* (Gb″) c. ABCD*et***EFG 17. 37. 46. 71. 116. d e f g r vg cop Dam Ambrst Aug Pel .. ς *παυλ.* et *απολλ.* c. D**L al pler syr^{utr} al Chr Thdrt al Opt auct^{vocat} | *εστιν* [illegible] c. ABC 17. 37. 46. 71. 116. .. ς om c. DEFGL al pler it vg C[illegible] al | *αλλ η* c. D**et***L al pler syr^{utr} sl al Chr Thdrt Thph[illegible] *tique*) .. G^{1} Sz Ln om c. ABCD*EFG 67.** 71. 177. it v[illegible] (pp om *διακ.*) arm Dam Ambrst al | *δι ων* .. d e f [illegible] mu *eius* (sed Aug^{2} *per quos*) [illegible] tol* (item eddlat al

τευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλέπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς. 12 εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινος τὸ

Eph 2, 20.

---

6. αλλα c. ABD*FG etc .. ς αλλ c. CD***E^{vdtr}L al ut vdtr longe pl

7. A om ουτε pr | εστιν τι: sic et. B ap Mai; Btl (ex errore ut vdtr) εστι τι τι | ουτε sec .. C ουδε (cop bis ουδε) | D* αλλα

8. C 31. syr Aug om δε sec (Thdrt γαρ) | λημψεται c. AB*D* .. ς λιψ. c. B**CD***EL etc | κοπον (13.lect* σκοπον) .. C τοπον

9. γεωργιον (D* γεωργ., Or^1 -ργια) .. D** (non* nec***) vg (non harl*) syr^p arm Chr (et.^{mosc1}) pp^{lat} mu add εστε (non Clem Or^4 etc)

10. του θεου .. 55. f demid et al Clem Cyr^1 (non^{act39}) Thdrt^{cd} Aug Bed om | τεθεικα c. C***DEL (τεθηκα) al pler Or^2 Chr (sic Montf ex mss, edd^{al} εθηκα) Cyr^{esa56} et^{act39} Thdrt Thph Oec .. Ln εθηκα c. ABC* al^4 (Chr) | δε sec .. DE d e Chr Or^{int} (in lev.) Gild om

11. $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\iota\varsigma}$ c. C***DE 52. 224. d e f vg syr^p Or^2 Ath^1 Chr^1 Dial^{trin413} Dam Hil Hier Aug^{saepe} Ambrst Sedul al .. C* (Hil^1) Cyr^{esa} $\overline{\chi\varsigma}$ .. Gb Sz $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ c. ABL al pl cop syr al Or^2 Mcelleus^{298} Eus^{ecl193} Eus^{mai126} Ath^1 al mu Arnob, item ς $\overline{\iota\varsigma}$ ο $\overline{\chi\varsigma}$ c. min vix mu

12. τοιτον c. C***DEL al ut vdtr omn d e f vg syr^{utr} cop al Ath Epiph^{2,31} Cyr^{hr} Chr Thdrt Thph Oec Or^{int} Aug Hier al .. Ln om c. ABC* fu* sah Amb | B 73. Clem χρυσιον (et. Epiph^{2,31}) και αργυριον (-ριον et. c)

13. εκαστου usq γενησεται .. D* d e Ambrst ο ποιησας τουτο το εργ. φανερος γενηται (γενηται et. 114.) [:: cf 5, 2.] | αυτο c. ABC al^7 sah Or^1 Eus^{dem947} Bas (de sp. sa.) Chr Thdrt^2 Procop^{esai} .. ς om c. DEL al longe pl Clem Or^1 Chr^{cdd2} Thdrt^3 Thph Oec (vv pl pp^{lat})

14. μενει (ita i. e. *manserit* d e f vg Ambrst al mu, item syr^{utr} cop sah al) .. ς (= Gb Sz) μένει (sic D***EL etc) | εποικοδομ. c. AB*(neglexit Mai)DEL etc .. ς επωκοδ. c. B**C al certe pler | λημψ. c. AB*CD* .. ς ληψ. c. B**D***EL etc

ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. Iud 23.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ 6 19. 2 Co 6, 16. οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον Eph 2, 21. ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. 18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ *Iob 5, 13. Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. 20 καὶ πάλιν Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶν μά- *Ps 93 (94), 11. ταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς 1 Pe 4, 10.

---

16. οικει εν υμιν (et. Epiph$^{752\cdot 893\cdot 902}$ Cyr^{act39} al mu Ir^{int} Cyp al mu) .. B al^{2} εν υμ. οικ.

17. φθερει (et. m Cyr^{ioh139} et^{act39} al mu Ir^{int} Cyp al mu) .. DEFGL (sed L φθειρει) am φθειρει | τουτον c. BCL al pler cop sah syr^{p} Mac Did Amphil Chr^{3} Thdrt Thph Oec .. Gb′ Ln αυτον c. ADEFG al^{2} syr syr^{p} mg al Chr^{1} (d e f g m vg Ir^{int} Cyp al *illum*) | οιτινες .. it vg Ir^{int} al mu *quod*

18. εξαπατατω .. DE al^{3} d e add κενοις λογοις | εαυτον .. d e f g am tol** al Pel Sedul (sed non vg^{ed} fu demid al Cyp al) *vos*

19. θεω c. CDEFG al Clem Or^{1} .. ς Ln$^{ed\ min}$ praem τω c. ABL al longe pl Or^{3} Chr Thdrt al | D* om γαρ | FG om ὁ et τους

20. σοφων .. 17. 39. 46. al^{5} am al Mcion^{epiph320} Chr^{cdd} (et.mosc^{1}) Euthal^{cod} (in elencho μαρτυριῶν) Hier ανθρωπων :: ex LXX

21. ανθρωποις .. FG 17. f g pp^{lat} mu (non Pel Bed) -πω

22. FG απολλω (it vg ut ante) | υμων (B al^{4} ημων, FG praem δι) c. ABC D*FG 17. al d e Dial Aug Ambrst .. ς (Gb^{00}) add εστιν c. D** et*** EL al longe pl f g vg etc Chr Thdrt al

23. B 43. ημεις

IV. 1. FG του θεου

2. ωδε (*hic iam* d e f vg Hier Aug al; *hic iam t ceterum* g; cf Col 4, 9.

οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ
Ro 2, 29. τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼ
Ro 12, 3. δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ εἷς
ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε διακρί-
νει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ

τὰ ὧδε) c. ABCD*FG al[5] it vg cop syr[utr] arm aeth[utr] ar[e] pp[lat] mu (sed Ln invitis quidem testibus sic: *θεοῦ ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται*) .. ς 49. ὃ *δέ* c. D***EL al ut vdtr longe pl ar[P] (sl?), item (sed praeter Phot non commentantur, ita ut tota res a scriptura cdd pendeat) Or Did Chr Thdrt Phot ap Oec (*καὶ ὃ λοιπὸν κεῖται ἐν τ. οἰκονόμοις*) al, item auct[aleator] (*hoc quoque*) | *ζητειται* (ita d e f g vg cop syr[utr] etc) c. BL etc .. Gb' *ζητειτε* c. ACDEFG al pm cdd ap Oec sl (?) | *πιστος* .. D*et***E post *ευρεθη*, D**FG f g go post *τις* pon

3. *υμων* .. A *ημων* | D* *αλλα* | FG *ουδ*

4. *εστιν* .. D* d add *θεος*

5. *τι* .. d e vg Pel al (non item Aug Amb al) om | A al *κρινεται* | *ος* .. D*EFG d e f g Aug[saepe] (non Aug[1] al mu) om | *τον θεον* .. DE al[3] om *τον*

6. FG* *μετασχηματισα* et FG om *εις* | *απολλω* c. CDEFGL al ut vdtr omn Chr Thdrt etc .. Ln[ed min] *απολλων* c. AB* (**απο *πολλων*) | *εν ημιν* .. D* al d** e vg[cd] (sed non am fu demid harl tol) cop syr[P] Chr[1] (non ad h. l.) Antioch[22] Bed *εν υμιν* | *το μη* .. FG al om *το* | *ἅ* (Gb') c. ABC 31. cop syr[P] (Or[cat] vide post) Ath[452] Cyr[ioh600] Chr[mosc 1] .. ς *ὅ* c. DEFGL al pler f g go syr al Chr Thdrt al. Nil definiunt d e vg: *supra quam* | *γεγραπται* c. ABD*E*FG al[2] Or[cat77] (*γέγραπται ταῦτα - μήποτε καὶ αὐτοὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὰ τοιαῦτα ἀλλ' εἰδῶμεν τὸ „ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται“· ἐάν τις ἕξιν ἔχων ὑποδεεστέραν, πρὶν πληρῶσαι τὰ γεγραμμένα, θέλει ἀναβῆναι εἰς τὰ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, οὐδὲ νοήσει ἃ γέγραπται* etc) it vg pp[lat] (d e vg *discatis ne supra quam scriptum est unus adv. alterum infletur pro alio;* item Aug Ambrst *disc. ne supr. quam* [Ambrst *quod*] *scr. e. unus pro altero* [Ambrst *uno*] *infl. adv. alterum;* f g - *supr. quod scr. est ut non unus adv. alterum* [g add *t pro uno*] *infletur pro alio* [g *adv. alterum t pro alio*]) .. ς (Gb[0]) add *φρονειν* (Ath *φυσιουσθαι*) c. C(vdtr)D***E**L al pler cop syr[utr] go al (Ath) Cyr[ioh] Chr Thdrt al | *ινα μη* .. DE om *μη* | *υπερ* .. FG *κατα*. Cf et. it vg

λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν
ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συν-
βασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχά- Ro 8, 36.
τους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ
κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν,
ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί·
ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶ- 2 Co 11, 27 s.
μεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστα-
τοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορού-
μενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημούμενοι παρα-
καλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων
περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου 1 The 2, 11.
ἀγαπητὰ νουθετῶ. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν
Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί 11, 1. Ga 4, 19.

---

8. Ln$^{ed\ min}$ εστε; ηδ. επλ.; χωρ. ημ. εβασ.; | A χωρ. ημ. εβασ. | D*** EL al ωφελον | D*FG om γε | υμιν .. D* praem συν | συνβασ. c. AB*C D*FG .. ς Ln 49. συμβασ. c. B**D***EL al certe pler

9. δοκω γαρ c. ABCD*FG al^{8} d e f g am fu (add et, item al) demid tol al Clem Or^{cat84} Cyr Dam Or^{int} Tert Hil Ambrst .. ς (Gb^{00}) add οτι c. D***EL al pler vg^{ed} vg^{vict} (qui et) al mu Or^{2} Chr Thdrt al Amb al

11. αχρι της .. FG εως (sequitur in F αργει pro αρτι) | γυμνιτευομεν (B* D* γυμνειτ.) c. A (sed A* om γυ. και) B*CDEFG etc (item ed Compl) .. ς γυμνητευομ. c. B**L al certe longe pl (pp mu ut editi sunt)

12. FG λοιδορ. και ευλ. et διωκ. και ανεχ. Cf it vg *maledicimur et benedicimus*, item post.

13. δυσφημ. (Gb″) c. AC 17. 46. Clem Or^{2} Eus^{pr} Cyr^{ioh899} Dam .. ς Ln βλασφημ. c. BDEFGL al pler Or^{2} Chr Thdrt al | D* ως περικαθαρμα, G (certe sic plane distinctum est) al^{6} ωσπερει (G -ρι) καθαρματα, al ωσπερ καθ. Cf huc Barn^{10} εγω περιψημα της αγαπης υμων.

14. γραφω ταυτα c. ABCL etc .. DEFG it vg Pel Ambrst al ταυτ. γρ. | B αλλα | νουθετω c. BDEFGL al longe pl it vg etc .. Gb′ -θετων c. AC al^{7} Thph^{txt}

15. χω ιυ (et. Epiph^{877} Cyr^{ioh148} al mu Aug Ambrst al) .. B Clem Montan (in collat. Carthag. a. 411.) Pac om ιυ | εγεννησα (FG εγενησα) : Or^{alludens} Παῦλος διὰ τοῦ εὐαγγ. γεννᾷ τοὺς Γαλάτας.

16. ουν (aeth^{utr} Chr^{mosc2} om) .. D*FG g (sub aut) δε | γινεσθε .. 10. 31. 73. 118. vg (non am fu demid al) arm (non^{ven}) sl Chr Amb^{1} Pel Bed add καθως καγω χυ :: ex 11, 1.

τοῦσιν καὶ Ἕλλησιν σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. 26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα
Eph 2, 9. καταργήσῃ, 29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη

EFG al[4] d e f g r vg syr[utr] cop go ar[e] aeth[PP] (male aeth[ro] *doctrinam*) sl Clem[2] Cyr[act38] al pm Tert[marc] Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) *σημειον* c. L al pler ar[p] Thph[txt] Oec[fxt] (:: cf Mt 12, 39. 16, 4. et alia) | A *επιζητουσιν*

23. *εθνεσιν* c. ABC*D*EFGL al mu it vg cop syr[utr] aeth al Or[2] Eus[dem965] Ath al mu Cyp al .. ς (= Gb Sz) *ελλησιν* c. C***D*** al pl go Clem[2] Or[1cod] al

24. FG om *τοις* | FG om *τε* (nec exprim it vg etc, exprim vero syr[p])

25. *εστιν* pr (67.** *εσται*) .. DEFG it vg al Hil al ante *των* pon .. 17. Tert[2] om | *εστιν* sec c. A (est**, sed nec* vdtr om) CDEFGL al fere omn vv omn Or[2] al mu pp[lat] mu (sed DEFG it vg al Hil al ante *των*) .. Ln[ed min] om c. B 67.** Tert[2]

26. *γαρ* (ita et. Or[2], Or[1] *δε*) .. DEFG 21. f g aeth[utr] arm Pamph *ουν* (item Or[1lib] *γουν*) | *ου* (D* *ουδε*, item sec et tert loco syr) *πο. δυνατοι* .. 74. Ir[int] post *ευγενεις* pon, FG g cop om

27. AFG al mu g ab *εξελ. ο θεος* pr ad *εξελ. ο θε.* sec transiliunt, item Or[1] ad *εξελ. ο θε.* tert: hinc Ln [*ινα καταισχ. τους σο. κ. τ. ασθ. τ. κο. εξ. ο θε.*] .. al aliter errarunt | *καταισχυνη* (L al *-νει* bis) *τ. σοφ.* c. BCDEL al[7] d e r vg cop syr[utr] al ut vdtr omn Or[5] Eus[ps] etecl[52] Cyr[ioh638] alg[r] et[lat] pm .. ς *τ. σοφ. κατ.* c. min pl

28. *τα μη οντα* c. AC*D*FG 17. d e g aeth[ro] Or[1(3, 283)] Ir[int] Tert Ambrst Ruf Tich .. ς (= Gb[00] Sz) praem *και* c. BC***D***EL al pler r f vg al pm Or[alliq] Eus[ecl52.55] Chr Thdrt al

29. FG *καυχησεται* | *του θεου* c. ABC***DEFGL al fere[90] d e f g m r cop aeth[utr] ar[p] sl Or[2] (et[1] omisso *του*) Eus Eph Bas Chr Dam Thph Aug Tich[2] (Ir[int] *domini*) .. ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *αυτου* c. c* al mu vg syr[utr] al Or[1] Dial Thdrt Oec Ambrst al

σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται Ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. Ier 9, 23. 2 Co 10, 17.

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά 13.
μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος

---

30. σοφ. (FG praem η) ημιν (B ημων) c. (Gb″) ABCDEFG al[4] d e f g am demid harl** al Or[saepe] Dial Eus[dem 767] Did Cyr[act] Hier[2] Ambrst Amb[2] .. ς ημιν (et. υμ. leg) σοφ. c. L al pler r vg (et.[cdd aliq]) syr[utr] cop al Or[2] Eus[ecl 198] et[pr] Mac[2] Cyr[ioh 794] Chr Thdrt al Amb[2] Aug al| δικ. τε (et. Or[saepe] Dial Eus[pr] Cyr[ioh] al mu) .. D**(* et E δικ., **και δικ., ***δικ. τε, sed cf append. editionis meae codicis D)FG Or[1] Cyr[1] Chr και δικ.

31. C καυχομενος

II. 1. μαρτυριον c. BDEFGL al longe pl d e f g vg sah syr[p] aeth[utr] ar[p] sl Or[cat] (οὐκ εἶπεν τὸ κήρυγμα ἀλλὰ τὸ μαρτύριον· ὃ καὶ αὐτὸ ἱκανὸν ἦν ἀποτρέψαι· θάνατον γὰρ περιήει κηρύττων) Cyr[act 38] et[cat] (μαρτ. τ. θε. φησιν τὸν χν etc) Chr Thph Oec Hier Bed al .. Gb″ μυστηριον c. AC al[7] r syr cop Aug Ambrst al[2] .. ar[e] Thdrt ευαγγελιον (vg arm [sed non[ven]] Ambrst[cd] al χυ pro θεου)

2. εκρινα c. ABCD* et*** EFG al mu Ath Cyr[act 38] Chr[1] Antioch Dam (Or[3] ἐγὼ δὲ ἔκρ. μηδὲν εἰδ. ἐν ὑμ.) .. ς (= Gb Sz) add του c. D**L al pl Did Chr Thdrt Thph Oec | τι ειδ. c. BC(D*et***E τι εν υμ. ειδ., D** του εν υμ. ειδ. τι) al[6] Cyr[mich 429] Bas Isid Chr[1] Hil Victorin Aug[1] .. 17. Ath om τι .. ς (= Gb Sz) ειδ. τι c. AFG al pl d e f g r (*me scire aliquid*) vg (*sc. me aliq.*) al mu Or[cat] Did Cyr[act 38] al mu Tert al mu | ιν χν (et. Or[5] Ath Chr Thdrt al mu Tert Aug[2] al) .. FG al[2] f g am harl al Cyr[act] Hil[2] Aug[2] al mu χν ιν

3. και εγω c. DEFGL al longe pl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln καγω c. ABC al[8] Or Bas Antioch Dam (:: καγω v. 1. tantum non variat) | εν (FG 49. f g r vg al pp[lat] om) φοβω και εν (DEFG 49. 119. it vg al pp[lat] om: hinc Gb[0]) τρομω

4. πειθοις (AD* πιθοις, Mac [ed Gallandi] Chr[2] πειθανοις) et λογοις (sed FG 74. 137. ar[e] om λογοις, 77. και λογοις) c. ABCDE(FG)L al longe pl r (*in suasoriis sap. verbis*) vg (*in persuasibilibus sap. verb.* syr[p] (cop aeth arr) Or[5] Ath[1] (i. e.[683] οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας ἑλληνικῆς λόγοις ex[cdd]; antea ed. est -ἑλληνικοῖς λόγ.) Cyr[cat] Severian[cat] Cyr[hr3]

1 Th 1, 5. καὶ δυνάμει, 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-
νος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-
Eph 3, 5. Ro 16, 25. μένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε-
κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν·
8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ
*Es 64, 4. ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. 9 ἀλλὰ καθὼς
γέγραπται Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρ-
δίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν

Chr Thdrt Thph Oec Hier^{2} Amb^{1} Vig Bed .. 1. 18.* 48. 72. 106. 108. 131. 154. al d e (uterq *in persuasione sapientiae sermones*) f g (uterq item absq *serm.*) am (*in persuasione sapientiae verbi*) syr sah arm (*ἐν πειθοι λογων σοφιας*) sl^{5} et^{ant} Or^{3} Eus^{pr} Ath^{1} (i. e.^{956} *κατὰ τὸ μὴ ἐν πειθοῖ σοφίας ἀνθρωπ. ἔχειν τὸ κήρυγμα.* Alibi^{534} est *οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγων*) Epiph^{896cod} Glossar Ni Ti (ed. Alberti p. 119. *πιθοῖ*: *πιθανότητι*) Ambrst Amb^{2} Sedul Leo *πειθοι* (Gb″) et *λογων* (ita syr arm Or Eus^{pr}) vel *των λογων* (ita Or^{1}) vel *λογου* (ita d e am sah [Amb^{1}]) vel omisso *λογ.* (ita Gb″ c. 18.* f g Or^{1} Ath^{1} Ambrst^{com} Sedul). Cf et. Reich. comm. cr. | *σοφιας* c. BDEFG 17. 46. 71. d e f g r am fu tol al syr sah aeth arm Or^{5} Nyss Cyr Chr Cyr^{hr1} Epiph^{896} Thdrt^{cd1} al Hier al .. ϛ (= Gb Sz) praem (vv et pp^{aliq} postpon) *ανθρωπινης* c. ACL al pler vg (et. demid vg^{vict}) cop syr^{p} al Or^{2} Eus^{pr} Ath Mac Cyr^{hr2} Thph Oec Ambrst^{com} Sedul Bed | B *αλλα* | *αποδειξει* .. D*et***E *αποκαλυψει*

5. *υμων* .. 38. 48. 72. 120. cop (non sah) Clem Or *ημων* | FG al g om *ᾖ* | B *αλλα*

6. FG al f g aeth^{ro} (ex his 7.^{lect} aeth^{ro} om et. *των καταργ.*) a *του* (F om) *αιωνος τουτ.* ad *αι. τουτ.* transiliunt

7. *θεου* (m om) *σοφ.* c. ABCDEFG al sat mu d e f g r vg arm Clem^{2} Or^{4} Eus^{pr} Cyr^{act38} al pm Hil Amb^{2} al .. ϛ (= Gb Sz) *σοφ. θε.* c. L al certe pm cop sah syr^{utr} al Thdrt al

8. *ουδεις* (et. Or^{4} etc) .. D* *ουδε εις* | FG *εγνωσεν*

9. *αλλα* .. A (Pelag al) om | *ειδεν* (et. Or^{4} Eus^{dem446} et$^{h.e.10,4}$ et^{mai204} et^{pr} Epiph^{652} etc) .. C al Clem^{ro114} Smyrnens^{epist} Chron^{449} (sed tantum ex^{ed} ven) *ιδεν* .. al^{3} Clem^{1cd1} Or^{2} Eus^{marc114} cod Epiph^{1032} Ath^{1cd1} Thdrt Chron^{449} ex^{ed} par *οιδεν* | *οσα* c. ABC^{vdtr} Hipp (adv Plat) Eus mai^{204} Epiph^{652} Ath^{1} Bas Mac^{2} (hom. 37. et de elev.) Cyr^{ioh328} et^{572} Cyr^{hr92} .. ϛ 49. *ἅ* c. DEFGL al ut vdtr omn Smyrnens^{epist} Or^{3} Const Eus^{marc10} et^{pr} Ath^{2} Epiph^{1032} Cyr$^{esai393.775.858}$ Chr Thdrt Thph Oec, item *quae* d e f g r vg etc. Praeterea cf Or^{cat42} *λέγεται μὲν γεγράφθαι, καὶ ὅταν μὴ διὰ τῶν γραμμάτων ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων*

αὐτόν. 10 ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ Mt 11, 27.
πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς 4.

κείμενα ἢ, ὡς ἐπὶ τῶν ἱστοριῶν. ἢ ὅταν τὸ αὐτὸ μὲν νόημα κείμενον ᾖ, μὴ ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν ῥημάτων ὡς ἐνταῦθα· τὸ γάρ Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι, ταὐτόν ἐστιν Ἀ ὀφθαλμὸς etc. *ἢ τοῦτο τοίνυν φησίν, ἢ εἰκὸς καὶ γεγράφθαι ἐν βιβλίοις καὶ ᾐφανῆσθαι τὰ βιβλία· καὶ γὰρ πολλὰ διεφθάρη καὶ ὀλίγα διεσώθη βιβλία, καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας αἰχμαλωσίας* etc.

10. *γαρ* c. B 37. 39. 46. 57. 71. 73. 93. 116. cop sah Clem .. ς Ln 49. *δε* c. ACDEFGL al pl d e f g vg syr^{utr} al Epiph^{893} al mu Hil al .. al^{2} om | *απεκ. ο θε.* c. ABCDEFG al pm d e f g r vg al mu Clem^{659} Epiph^{898} Cyr^{ioh828} al mu Hil al .. ς (= Gb Sz) *ο θε. απεκ.* c. L al pl syr^{p} al Chr Thdrt al | *πνευμ. αυτου* (tol Vig *sp. suum sanctum*, item Or^{int1} Did^{int} omisso *suum*) c. DEFGL al ut vdtr omn vv fere omn Did Epiph^{898} Mac Chr Thdrt Thph Oec Or^{int1} Hil al mu .. Gb^{00} Ln om *αυτου* c. ABC cop (non sah) Clem Bas Cyr^{ioh828} | *εραινα* c. AB*C .. ς Ln 49. *ερευνα* c. B**DEFGL etc

11. *ανθρωπων* (et. Or^{saepe} Ath^{1cdd2} Ps-Ath^{2,178} Cyr^{ioh42} Cyr^{hr2} Chr Thdrt al Hil Amb al) .. A 17. Or^{1} Ath^{3} Cyr^{ioh887} Tert^{2} Vig om | *του ανθρ.* sec .. FG f g Or^{2lib} (alibi^{8} habet) Hil Amb^{1} Vig^{1} om | *τα του θεου* .. D* *το τ. θ.*, FG g Hil al *τα εν τω θεω* | *εγνωκεν* (Gb'') c. AB CDE al fere^{10} Or^{1} Ath^{1} Bas^{saep} Cyr^{ioh42} et^{637} Cyr^{hr1} Antioch^{125} Dam Hil al, item FG 23. Ath^{1} Cyr^{hr1} Bas^{1} Epiph^{2,17} al *εγνω*. Accedunt (*cognovit*) d e f g vg Amb al .. ς *οιδεν* c. L al pl Or^{2} Did Chr Thdrt al, item *scit* r Aug al

12. *κοσμου* (et. Iust$^{rect\ fid}$ Or Eus^{marc28} Epiph^{897} etc) .. DEFG vv mu Cyr^{esa369} pp^{lat} mu add *τουτου* | *ειδωμεν* (*sciamus* d e f g r vg etc) .. DEFGL al Or^{3} (alibi *ειδ.*) Eus^{marc} Did^{117} Epiph^{880} et^{896} Cyr^{esa369} Thph *ιδωμεν*

13. *ἃ* .. FG Eus^{ps} om | *διδακτοις* sec (et. Basilid^{hipp240} Naass^{hipp112} Clem Or Eus^{marc34} Epiph^{880} et^{882} al mu) .. B (teste Bart, non item Ma) *διδακτω* .. 10. vg arm Dam Gaud Idac *διδαχη*, item et pr (d e f g *in doctrina humana* [f g *-nae*] *sapientiae verbis*, Ambrst *in doctrina verborum humanae sap.*) et sec d e f g syr ar^{e} Ambrst. Contra r *in sapientia* [corrige *-iae*] *humanae doctis verbis sed docti* (ita et. Aug Vig) *spiritu*; m *non quae docentur per hum. sapientiae verbum sed quae docentur per spir.* | *πνευματος* c. ABCD*FG al^{7} d e f g r vg (vg^{vict} add *sancti*,

πνευματικὰ συνκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ
Io 14, 17. τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται
γνῶναι ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνα-
*Es 40, 13. κρίνει τὰ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. 16 τίς γὰρ
Ro 11, 34. ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ
ἔχομεν.

III.

He 5, 12. 1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς
1 Pe 2, 2. ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα,

---

am fu* *et virtutis*) cop arm syr al Naass^{hipp} et Basilid^{hipp} Clem Or^{6} Eus^{marc} Epiph^{880} al^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) add (115. praem) *αγιου* c. D***EL al longe pl syrP al Chr Thdrt al | *πνευματικοις* .. B -κως| *συνκριν.* (F *συνκρινομεν*, G *συνκρρινομεν*, g *comparantes t mus*) c. AB* (vdtr, quemadmodum ita bis habet 2 Co 10, 12) D*FG .. ς Ln 49. *συγκρ.* c. B**CD***EL etc

14. *του θεου* c. ABCDEFGL al fere omn vv fere omn Naass^{hipp112} Clem^{1} Or Did Eus^{pr} Thdrt al Hil^{1} Aug^{saepe} al mu .. 2. 61. syr Clem^{2} Ir(gr et^{lat}) Epiph^{584} et^{801} Ath Chr Thdot^{anc} al mu Hil^{1} Ennod om

15. *ανακρινει* c. ACD*FG 17. d e f g r m (sed om rell) vg syr cop ar^{e} aeth^{utr} Clem Or^{aliq} Thdrt^{1} ppl^{at} mu .. ς (Gb^{0}) add *μεν* c. BD**et*** EL al pler syrP arP Mac^{2} Chr Thdrt (ad h. l.) al | *τα* c. ACD* 67. 71. 116. Ir^{cod} Or^{cat} (*μεν τα πα.*) Nyss Chr .. Ln [*τα*], ς om c. BD**et*** EFGL al pler Ir^{ed} Clem Or Mac^{2} Thdrt^{1} (sed Thdrt ad h. l. item Did $^{66.291}$ *παντας*) al

16. *συμβ.*: ita ABCL etc .. DEFG *συνβιβ.* | $\overline{\chi\upsilon}$ c. ACD**c vel*** EL al ut vdtr omn d e g vg cop syr^{utr} al Or^{aliq} Did Epiph^{1025} Cyr^{ioh812} et^{alibi} al mu Pel Vig Bed .. Ln *κυριου* c. BD*FG f g r Thph^{txt} Aug Ambrst Sedul

III. 1. *καγω* c. ABCDEFG al mu Clem Or Chr Dam .. ς *και εγω* c. L al pl Did Thdrt Thph Oec | c Or^{1} *εδυνηθην* | *λαλ. υμ.* c. ABCD*et***EFG al pl d e f g r cop syr^{utr} al Clem^{1} Epiph^{880} Thdrt al Hier al .. Gb'' *υμιν λαλησ.* c. D**(non* nec***)L al fere^{80} vg arP Clem^{1} Or^{3} Chr Dam ppl^{at} mu | *σαρκινοις* c. ABC*D* 67.** al Clem^{685} item^{119} cod Or$^{3,479\text{-}658\text{-}663}$ Nyss (:: eadem forma et Ro 7, 14 et Heb 7, 16. ex auctoritate cdd gravissimorum edita est. Quod infra bis *σαρκικοι* ex eadem auctoritate edendum est, id non eam potest vim habere ut rell locis nostram opinionem praeponamus testibus. PP quidem in rebus eiusmodi quae totae pendent a cdd scriptura vix multum valent; tamen vero et ipsos cum apostolo duplicem formam promiscue adhibuisse probabile fit. Aliter Reich. comm. crit.) .. ς (= Gb) *σαρκικοις* c. D***EFGL al

οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι 1, 11 s. 11, 18.
γάρ ἐστε σαρκικοί. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί Ga 5, 20. 2 Co 12, 20.
ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις Ἐγὼ
μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ Ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;
5 τίς οὖν ἐστὶν Ἀπολλώς; τίς δέ ἐστιν Παῦλος; ἀλλ' ἢ διάκονοι 7, 17. Ro 12, 3.
δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύ-

---

pl Clem^{659} et^{119} od Did Epiph$^{1\,80}$ al mu | *νηπιοις* .. al^{5} (Clem^{1}) Did^{286} Thph *νηπιους* et quidem c. seqq conjgentes (ita et. conjgunt pp^{lat} mu; in vv aliquot utroq modo cjgi possunt, ut in vg ubi sqtur: *lac vobis potum dedi*)

2. *ου βρωμα* c. ABC al plus^{15} r vg cop syr^{p} Clem^{3} Ir^{gr} (ex Dam) et^{lat} Or^{6} Dial Eus^{dem} Did Cyr$^{esa\,1\,843}$ et^{918} al mu Cyp Hil al mu .. ς (= Gb Sz) praem *και* c. DEFGL al pl d e f g syr al (Or^{1}) Caes Thph Oec | *εδυνασθε* c. ABCFG al pm Clem Or^{3} al mu .. ς (= Gb Sz) *ηδυνασθε* c. DEL al pl Ir (ex Dam) Or^{1} Dial Did Caes Cyr^{esa} Thdrt al | *ουδε* c. ABCDEFG al fere^{15} Clem Or^{3} Dial Cyr^{esa} al mu .. ς (= Gb Sz) *ουτε* c. L al pl Or^{1} Oec | Ln [*ετι*] .. om B (Cyp Ambrst *sed neque nunc*, vg *sed nec nunc quidem*; r d e f *sed neque adhuc quidem* [d e om], g *sed neque adhuc nunc*)

3. *σαρκικοι* bis c. ABCD***EL al ut vdtr omn, item semel vel bis Clem$^{685.\,659.\,119}$ Dial Or^{3} Did Nyss^{cod*} al mu .. D*FG (et semel vel bis Or^{3,764} et^{1,245} Nyss^{cod**}) *σαρκινοι* | *εστε σαρκ.* c. DEFG d e f g r am fu harl demid tol al Clem Or$^{1,\,245}$ Nyss Cyp Hil Aug al .. ς Ln *σαρκ. εστε* c. ABCL al certe pler vg^{ed} al Or^{1} Chr Thdrt al | *ερις* (AFGL al *ερεις*, Ambrst al *aemulationes et contentiones* pro *ζ. κ. ερ.*, m *aemulatio int. vos et contentiones*; contra d e f g r vg *aemul.* [vg f *zelus*] *et contentio*, Ir^{int} *zel. et discordia*) c. ABC al^{3} r vg cop (aeth^{utr}) arm Clem^{2} Or^{2} Eus al^{gr} et lat mu .. ς (Gb^{00}) add *και διχοστασιαι* c. DEFGL al pler d e f g syr utr al Ir^{gr} et^{lat} Thdrt Chr^{txt} al Cyp^{2}

4. DEFG al it vg al pp^{lat} *τις λεγη* (L al mu *-γει*) | *ετερ. δε εγω* (om 37. Thdrt, al^{2} add *δε*) .. A al^{2} Chr *εγω δε* | *ουκ* c. ABC 17. Dam .. ς *ουχι* c. DEFGL al pler Dial Chr Thdrt Thph Oec | *ανθρωποι* c. ABCDEFG 17. 67.** 71. d e f g r vg cop aeth^{utr} Dam Or^{int} Did^{int} Ambrst Aug al .. ς *σαρκικοι* c. L al pler syr^{utr} al Dial Chr Thdrt al (:: probat Reich. comm. cr.)

5. *τις* bis c. CDEFGL al longe pl syr^{utr} cop arr Chr Thdrt Thph Oec .. Ln *τι* c. AB al^{4} d e f g r vg aeth^{utr} pp^{lat} | *απολλως* (FG *απολλω*, item *Apollo* it vg al) et *παυλ.* (Gb″) c. ABCD*et***EFG 17. 37. 46. 71. 116. d e f g r vg cop Dam Ambrst Aug Pel .. ς *παυλ.* et *απολλ.* c. D**L al pler syr^{utr} al Chr Thdrt al Opt auct^{vocat} | *εστιν* sec c. ABC 17. 37. 46. 71. 116. .. ς om c. DEFGL al pler it vg Chr Thdrt al | *αλλ η* c. D**et***L al pler syr^{utr} sl al Chr Thdrt Thph Oec Opt (*utique*) .. Gb Sz Ln om c. ABCD*EFG 67.** 71. 177. it vg cop aeth^{ro} (pp om et. *διακ.*) arm Dam Ambrst al | *δι ων* .. d e f g vg Aug^{1} al mu *eius cui* (sed Aug^{2} *per quos*) | c tol* (item cddl^{at} al) om *ως*

τευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλέπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς. 12 εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινος τὸ

Eph 2, 20.

---

6. αλλα c. ABD*FG etc .. ς αλλ c. CD***EvdtrL al ut vdtr longe pl

7. A om ουτε pr | εστιν τι: sic et. B ap Mai; Btl (ex errore ut vdtr) εστι τι τι | ουτε sec .. C ουδε (cop bis ουδε) | D* αλλα

8. C 31. syr Aug om δε sec (Thdrt γαρ) | λημψεται c. AB*D* .. ς ληψ. c. B**CD***EL etc | κοπον (13.lect* σκοπον) .. C τοπον

9. γεωργιον (D* γεοργ., Or[1] -ργια) .. D** (non* nec***) vg (non harl*) syrP arm Chr (et.mosc[1]) pp[lat] mu add εστε (non Clem Or[4] etc)

10. του θεου .. 55. f demid et al Clem Cyr[1] (non[act 39]) Thdrt[cd] Aug Bed om | τεθεικα c. C***DEL (τεθηκα) al pler Or[2] Chr (sic Montf ex mss, edd[al] εθηκα) Cyr[esa 56] et[act 39] Thdrt Thph Oec .. Ln εθηκα c. ABC* al[4] (Chr) | δε sec .. DE d e Chr Or[int] (in lev.) Gild om

11. χς ις c. C***DE 52. 224. d e f vg syrP Or[2] Ath[1] Chr[1] Dial[trin413] Dam Hil Hier Aug[saepe] Ambrst Sedul al .. c* (Hil[1]) Cyr[esa] χς .. Gb Sz ις χς c. ABL al pl cop syr al Or[2] Mcelleus[298] Eus[ecl193] Eus[mai126] Ath[1] al mu Arnob, item ς ις o χς c. min vix mu

12. τοιτον c. C***DEL al ut vdtr omn d e f vg syr[utr] cop al Ath Epiph[2,31] Cyr[hr] Chr Thdrt Thph Oec Or[int] Aug Hier al .. Ln om c. ABC* fu* sah Amb | B 73. Clem χρυσιον (et. Epiph[2,31]) και αργυριον (-ριον et. c)

13. εκαστου usq γενησεται .. D* d e Ambrst o ποιησας τουτο το ιργ. φανερος γενηται (γενηται et. 114.) [:: cf 5, 2.] | αυτο c. ABC al[7] sah Or[1] Eus[dem947] Bas (de sp. sa.) Chr Thdrt[2] Procop[esai] .. ς om c. DEL al longe pl Clem Or[1] Chr[cdd2] Thdrt[3] Thph Oec (vv pl pp[lat])

14. μενει (ita i. e. *manserit* d e f vg Ambrst al mu, item syr[utr] cop sah al) .. ς (= Gb Sz) μένει (sic D***EL etc) | εποικοδομ. c. AB*(neglexit Mai)DEL etc .. ς επωκοδ. c. B**C al certe pler | λημψ. c. AB*CD* .. ς ληψ. c. B**D***EL etc

ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. Iud 23.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ 6 19. 2 Co 6, 16. οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον Eph 2, 21. ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. 18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ *Iob 5, 13. Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. 20 καὶ πάλιν Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶν μά- *Ps 93 (94), 11. ταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς 1 Pe 4, 10.

---

16. οικει εν υμιν (et. Epiph$^{752\cdot 893\cdot 902}$ Cyr^{act39} al mu Ir^{int} Cyp al mu) .. B al^{2} εν υμ. οικ.

17. φθερει (et. m Cyr^{ioh139} et^{act39} al mu Ir^{int} Cyp al mu) .. DEFGL (sed L φθειρεῖ) am φθειρει | τουτον c. BCL al pler cop sah syrP Mac Did Amphil Chr^{3} Thdrt Thph Oec .. Gb′ Ln αυτον c. ADEFG al^{2} syr syrP mg al Chr^{1} (d e f g m vg Ir^{int} Cyp al *illum*) | οιτινες .. it vg Ir^{int} al mu *quod*

18. εξαπατατω .. DE al^{3} d e add κενοις λογοις | εαυτον .. d e f g am tol** al Pel Sedul (sed non vg^{ed} fu demid al Cyp al) *vos*

19. θεω c. CDEFG al Clem Or^{1} .. ς Ln$^{ed\ min}$ praem τω c. ABL al longe pl Or^{3} Chr Thdrt al | D* om γαρ | FG om ὁ et τους

20. σοφων .. 17. 39. 46. al^{5} am al Mcion^{epiph320} Chr^{cdd} (et.mosc^{1}) Euthal^{cod} (in elencho μαρτυριῶν) Hier ανθρωπων :: ex LXX

21. ανθρωποις .. FG 17. f g pp^{lat} mu (non Pel Bed) -πω

22. FG απολλω (it vg ut ante) | υμων (B al^{4} ημων, FG praem δι) c. ABC D*FG 17. al d e Dial Aug Ambrst .. ς (Gb^{00}) add εστιν c. D**et***EL al longe pl f g vg etc Chr Thdrt al

23. B 43. ημεις

IV. 1. FG του θεου

2. ωδε (*hic iam* d e f vg Hier Aug al; *hic iam t ceterum* g; cf Col 4, 9.

οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ
Ro 2, 29. τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼ
Ro 12, 3. δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ εἷς
ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε διακρί-
νει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ

τὰ ὧδε) c. ABCD*FG al[5] it vg cop syr[utr] arm aeth[utr] ar[e] pp[lat] mu (sed Ln invitis quidem testibus sic: θεοῦ ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται) .. ς 49. ὃ δέ c. D***EL al ut vdtr longe pl arP (sl?), item (sed praeter Phot non commentantur, ita ut tota res a scriptura cdd pendeat) Or Did Chr Thdrt Phot ap Oec (καὶ ὃ λοιπὸν κεῖται ἐν τ. οἰκονόμοις) al, item auct[aleator] (*hoc quoque*) | ζητειται (ita d e f g vg cop syr[utr] etc) c. BL etc .. Gb' ζητειτε c. ACDEFG al pm cdd ap Oec sl (?) | πιστος .. D*et***E post ευρεθη, D**FG f g go post τις pon

3. υμων .. A ημων | D* αλλα | FG ουδ

4. εστιν .. D* d add θεος

5. τι .. d e vg Pel al (non item Aug Amb al) om | A al κρινεται | ος .. D*EFG d e f g Aug[saepe] (non Aug[1] al mu) om | του θεου .. DE al[3] om του

6. FG* μετασχηματισα et FG om εις | απολλω c. CDEFGL al ut vdtr omn Chr Thdrt etc .. Ln[ed min] απολλων c. AB* (**απο πολλων) | εν ημιν .. D* al d** e vg[cd] (sed non am fu demid harl tol) cop syr[P] Chr[1] (non ad h. l.) Antioch[22] Bed εν υμιν | το μη .. FG al om το | ἃ (Gb') c. ABC 31. cop syr[P] (Or[cat] vide post) Ath[452] Cyr[ioh600] Chr[mosc 1] .. ς ὅ c. DEFGL al pler f g go syr al Chr Thdrt al. Nil definiunt d e vg: *supra quam* | γεγραπται c. ABD*E*FG al[2] Or[cat77] (γέγραπται ταῦτα – μήποτε καὶ αὐτοὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὰ τοιαῦτα ἀλλ' εἰδῶμεν τὸ „ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται“· ἐάν τις ἕξιν ἔχων ὑποδετέραν, πρὶν πληρῶσαι τὰ γεγραμμένα, θέλει ἀναβῆναι εἰς τὰ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, οὐδὲ νοήσει ἃ γέγραπται etc) it vg pp[lat] (d e vg *discatis ne supra quam scriptum est unus adv. alterum infletur pro alio;* item Aug Ambrst *disc. ne supr. quam* [Ambrst *quod*] *scr. e. unus pro altero* [Ambrst *uno*] *infl. adv. alterum;* f g - *supr. quod scr. est ut non unus adv. alterum* [g add *t pro uno*] *infletur pro alio* [g *adv. alterum t pro alio*]) .. ς (Gb[0]) add φρονειν (Ath φυσιουσθαι) c. C(vdtr)D***E**L al pler cop syr[utr] go al (Ath) Cyr[ioh] Chr Thdrt al | ινα μη .. DE om μη | υπερ .. FG κατα. Cf et. it vg

λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν
ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συν-
βασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχά- Ro 8, 36.
τους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ
κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν,
ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί·
ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶ- 2 Co 11, 27 s.
μεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστα-
τοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορού-
μενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημούμενοι παρα-
καλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων
περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου 1 The 2, 11.
ἀγαπητὰ νουθετῶ. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν
Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί 11, 1. Ga 4, 19.

---

8. Ln$^{ed\ min}$ *εστε; ηδ. επλ.; χωρ. ημ. εβασ.;* | A *χωρ. ημ. εβασ.* | D*** EL al *ωφελον* | D*FG om *γε* | *υμιν* .. D* praem *συν* | *συνβασ.* c. AB*C D*FG .. ς Ln 49. *συμβασ.* c. B**D***EL al certe pler

9. *δοκω γαρ* c. ABCD*FG al^{8} d e f g am fu (add *et*, item al) demid tol al Clem Or^{cat84} Cyr Dam Or^{int} Tert Hil Ambrst .. ς (Gb^{00}) add *οτι* c. D***EL al pler vg^{ed} vg^{vict} (*qui et*) al mu Or^{2} Chr Thdrt al Amb al

11. *αχρι της* .. FG *εως* (sequitur in F *αργει* pro *αρτι*) | *γυμνιτευομεν* (B* D* *γυμνειτ.*) c. A (sed A* om *γυ. και*) B*CDEFG etc (item ed Compl) .. ς *γυμνητευομ.* c. B**L al certe longe pl (pp mu ut editi sunt)

12. FG *λοιδορ. και ευλ.* et *διωκ. και ανεχ.* Cf it vg *maledicimur et benedicimus*, item post.

13. *δυσφημ.* (Gb″) c. AC 17. 46. Clem Or^{2} Eus^{pr} Cyr^{ioh899} Dam .. ς Ln *βλασφημ.* c. BDEFGL al pler Or^{2} Chr Thdrt al | D* *ως περικαθαρμα*, G (certe sic plane distinctum est) al^{6} *ωσπερει* (G -*ρι*) *καθαρματα*, al *ωσπερ καθ.* Cf huc Barn^{10} *εγω περιψημα της αγαπης υμων.*

14. *γραφω ταυτα* c. ABCL etc .. DEFG it vg Pel Ambrst al *ταυτ. γρ.* | B *αλλα* | *νουθετω* c. BDEFGL al longe pl it vg etc .. Gb′ -*θετων* c. AC al^{7} Thph^{txt}

15. $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$ (et. Epiph^{877} Cyr^{ioh148} al mu Aug Ambrst al) .. B Clem Montan (in collat. Carthag. a. 411.) Pac om $\overline{\iota\upsilon}$ | *εγεννησα* (FG *εγενησα*) : Or^{alludens} : *Παῦλος διὰ τοῦ εὐαγγ. γεννᾷ τοὺς Γαλάτας.*

16. *ουν* (aeth^{utr} Chr^{mosc2} om) .. D*FG g (sub *αω*) *δε* | *γινεσθε* .. 10. 31. 73. 118. vg (non am fu demid al) arm (non^{ven}) sl Chr Amb^{1} Pel Bed add *καθως καγω* $\overline{\chi\upsilon}$ :: ex 11, 1.

16, 10. μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες·
16, 7. Ia 4, 15. 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραΰτητος;

V.

Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις οὐδὲ
*Lv 18, 7 s. ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέ-
Col 2, 5. σου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ

---

17. τουτο .. A al[4] add αυτο | μου τεκν. c. ABC 17. 37. 46. 116. arm Chr Dam .. ς τεκν. μου c. DEFGL al pler it vg al mu Thdrt Thph Oec pp[lat] | FG πιστος | κυριω .. A $\overline{\chi\omega}$ | A αναμιμνησει (sic) | $\overline{\chi\omega}$ c. ABD*** EL al pl am demid al syr arP al Or[cat87] Thdrt Thph Oec .. Ln $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. CD** al mu vg cop syrP al Chr Dam pp[lat] mu .. D*FG d f g κυριω $\overline{\iota\upsilon}$, e κυριω (punctum post *domino* in d positum scriptor codicis e ad delendam sq vocem retulisse vdtr)

18. FG d e f g vg cop al pp[lat] om δε

19. L al θελησει | D* d* om ου | λογον .. FG add αυτων (d e f vg *eorum qui inflati sunt*, g *eorum inflantium t qui infl. sunt*) | L 37. 49. 109. al mu Or (non Clem Chr Thdrt etc) τον πεφυσιωμενον

20. αλλ .. FG αλλα

21. πραϋτητ. c. ABC (*?**?) al Dam .. ς πραοτητ. c. DEFGL al pler pp[gr] pm

V. 1. εθνεσιν c. ABCDEFG al[6] it vg cop aeth[utr] arm Or Mane ap Epiph[706] Tert Lcif al mu .. ς (= Gb Sz) add ονομαζεται c. L al longe pl syr utr al Chr Thdrt al Cassiod (Or[cat91] et Cyr[cat90] οὐδὲ ἐν τ. ἔθν. ἐστιν ἀκούειν [ἀκοῦσαι]). Defendit Reich. l. l. | DEFG f g του πα. εχειν τινα, similiter d e vg *uxorem patris aliquis habeat*

2. ουχι .. FG ου | αρθη c. ABCDEFG al mu Mane ap Epiph[706] et Epiph Or[cat91] .. ς (= Gb Sz) εξαρθη (93. επαρθη) c. L al pl Chr Thdrt al | πραξας (Gb') c. AC al[8] Mane ap Epiph[706] et Epiph Bas (Or[int3, 280] *gessit*) .. ς Ln ποιησας c. BDEFGL al longe pl Or[cat91] Chr Thdrt al

3. ως pr c. D**et***EFGL al longe pl d e f g syrP al Dial Chr Thdrt

σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου. 1, 8. 6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον Ga 5, 9. τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε

Thph Oec Lcif Aug^{2} Pel Bed .. Gb^{00} Ln om c. ABCD* al^{6} vg cop al Mane ap Epiph^{706} et Epiph Or^{int} Hil al^{3} (et. Eus h. e. 7, 11) | FG it vg al Lcif al om τουτο (Hil om ουτ.)

4. ημων pr (syrp c.*) .. om A demid (item al, sed non am fu harl) Bas Lcif^{2} Pac | $\overline{\iota\upsilon}$ pr c. ABD* d aeth^{ro} Lcif^{1} .. ς add $\overline{\chi\upsilon}$ c. D***EFGL (C vv. 4. 5. scissus est) al ut vdtr omn vv pl (sed syrp c.*) Dial^{47} Chr Thdrt al pp^{lat} mu | ημων sec c. ABDEFGL etc .. om am fu tol harl al Or^{4} Thdrt^{ed1} Or^{int1} (sed ^{1} habet) Aug^{1} al^{2}: hinc Ln [ημ.] | $\overline{\iota\upsilon}$ sec c. ABD* 46. d vg syrp aeth^{ro} Or^{3} Dial pp^{lat} mu .. ς add $\overline{\chi\upsilon}$ c. D***EFGL al pler vv mu Or^{2} Chr Thdrt al Lcif^{1} Aug^{1} Pac. Cf Man^{epiph706}: συνελθοντων υμων και του κυριου μετα του εμου πνευμ. παραδουναι etc

5. τον τοιουτον .. FG g αυτον | κυριου c. B Or^{3} Man^{epiph706} et Epiph^{497} Or^{int1} Tert^{2} Hil^{2} Aug^{1} Pac^{2} .. ς add ιησου c. L al pl am tol al Chr Thph Oec Or^{int1} Aug^{2}; DE al d e demid add $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, al Dam add ημων $\overline{\iota\upsilon}$ et AFG al mu vv pl (et ημων et $\overline{\chi\upsilon}$ syrp c.*) Or^{1} Thdrt Or^{int1} Lcif al ημων $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$: hinc Ln κυριου [ημ. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$]

6. οὐ καλὸν etc: οὐ om Lcif cdd ap Aug (l. 3. contr. Parmen. „Non bona gloriatio vestra, vel per exprobrationem pronunciationis Bona glor. vestr. Sic enim nonnulli et maxime Latini cdd. habent" etc.) Item Ambrst (in 1 Cor. „Bona est glor. vestr.: hoc est Non bona est.") Item cdd^{gr} ap Attonem$^{saec10\text{-}med.}$ | ζυμοι (*fermentat* m f$^{super\ graecis}$ g; Hier ad Gal. „male in nostris cdd habetur Modicum fermentum totam massam corrumpit." Nihilominus et ipse sic scripsit [ut et. vg habet nec am fu etc exceptis], post vero ad *corrumpit* addidit „sive, ut iam emendavimus, totam conspersionem fermentat") .. Gb′ δολοι c. D* Bas^{ed} Hesych (δολοῖ· φθείρει, κακουργεῖ), item *corrumpit* d e f vg Ir $^{int\ 654}$ (sive Sen ap Ir) Lcif Or^{int} al mu, Tert *desipit*. Cf et. Mich Cerular (in Monum. eccl. Gr. ed. Cotel. 2, p. 143 sq: κακῶς δὲ καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο ῥητὸν ἐκλαμβάνοντες τὸ φάσκον Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ, οὕτως ἐκεῖνο γεγραμμένον ἔχουσι Μικρ. ζύμ. ὅλ. τ. φ. φθείρει, πειρώμενοι διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης τοῦ ῥήματος ἀφορμῆς ἀνατρέπειν τὴν ζύμ. τὴν τὸν ἀνάβατον ἄρτον αἴρουσαν. Item τὰ αἰτιάματα τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας (ibid. 3, 495.): οὐ γράφουσι Μικρὰ – ζυμοῖ, ἀλλὰ φθείρει, ἐκ τούτου τὸ ἔνζυμον ἐκβάλλειν πειρώμενοι.

7. εκκαθαρατε c. ABDEFG al fere^{80} d e f g m vg (et. am fu demid harl tol) al mu Clem Bas Chr Oec Mcion^{tert5,7} pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz)

νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. 8 *ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.*

9 *Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις,* 10 *οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν.* 11 *νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν.* 12 *τί*

---

add *ουν* c. CL al pm syrP al Thdrt Thph Or^{int} | *ημων* c. ABC*DEFG 17. 46. it vg cop aeth Clem Or^{saepe} (sed^{3} variant mss) Dial Eus$^{mai\,209}$ Ath Ptol ap Epiph^{221} Mcion ap Epiph Cyr$^{ador\,208}$ Chr^{1} Cyp Tert Archel Ambrst Hier Aug^{saepe} al .. ς (Gb^{00}) add *υπερ ημων* c. L al pler syr^{utr} go al Or^{1} (et^{3} variant mss) Method Chr^{2} Thdrt Chron^{429} Ps-Ath^{503} Thph Oec. Tractat locum Reich. comm. cr. | *ετυθη* c. AB (c latet) DEFGL etc .. ς^{e} (= ς Gb Sz) *εθυθη* c. min ut vdtr pauc (vix enim est edd error, qui idem invasit Clem^{ed} Dial$^{149\,ed}$ wetst Chron$^{429\,ined}$ par Oec^{ed}) | FG o $\overline{\chi s}$

8. *εορταζωμεν* (et. d e f g m vg etc) c. BCFGL etc .. ADE al mu go *-ζομεν* | *μηδε* .. B Or^{1} *μη* | *πονηριας* .. FG *πορνειας*, g *nequitiae t fornicationis*. Cf huc Iustin$^{dial\,14}$: *τοῦτο γάρ ἐστι τὸ σύμβολον τῶν ἀζύμων, ἵνα μὴ τὰ παλαιὰ τῆς κακῆς ζύμης πράττητε.* | *ειλικρινειας* : ita B D** al pl .. AD*et***EFGL al *-νιας*. At cf ad 2 Co 1, 12 et 2, 17 ubi pauciores *-νιας*.

9. *εγραψα υμ. ε. τ. επιστολη* : quorsum ista spectent quaeritur ab Or cat^{97}, item a Severiano et Photio p. 99. | *μη συναναμιγνυσθαι* .. D** (sed*** restituit *-σθαι*) al aliq *-σθε*, item f g vg go syr^{utr} *ne* (g *non t ne*) *commisceamini*

10. *ου παντως* c. ABCD*EFG al^{3} it vg cop syr Or^{int} Tert Lcif al mu .. ς (Gb^{00}) praem *και* c. D***L al pler syrP al Or$^{cat\,97}$ Chr Thdrt Thph Oec | *και αρπαξιν* (Gb') c. ABCD*FG al^{5} (item 37. *η και*) d f g .. ς *η αρπ.* c. D**et***EL al longe pl vv pler Chr Thdrt al Or^{int} Lcif al | *ωφειλετε* (it vg *alioquin debueratis*) c. (Gb') ACDEFGL al mu it vg syr^{utr} cop al Dam Or^{int} Tert Lcif al .. ς *οφειλετε* c. B al pl Chr Thdrt al

11. *νυνι* c. CD*E^{vdtr} al pl Or^{cat} Chr^{1} Thph Oec .. Ln *νυν* c. ABFGL al mu Bas Chr^{1} Thdrt Severian^{cat} Dam | $\overline{\eta}$: ita vg (*si is qui frater nominatur est* [sed fu al om] *fornic.*) item (*nominatur* vel *-netur* pro *ονομ.* *η*) d e syr^{utr} cop ar^{c} Ir^{int} Tert Aug^{aliq} al mu .. ς (= Gb Sz) $\overline{ή}$: sic B**D (nam *η πορν. η πλ.* novum stichum efficit) et (*si quis frater nominatur aut*) f g, item ar^{P} Aug^{saepe} al | *πορνος η πλ.* etc (ita et. Or al mu Ir^{int} Lcif al) .. c *πορν. η μεθυσ. η ειδωλ. η λοιδ. η πλεον. η αρπ.* Similiter variant al pauc | *μηδε* (et. Clem Or al mu) .. A *μη*, FG *μητε* (g *non t nec*)

γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. Dt 17, 7.

VI.

1 Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; 5 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἷς ὃς δυνήσεται 15, 34.

---

12. τι .. FG g ει | και c. DEL al longe pl go syrP sl (exc5·) Chr Thdrt Thph Oec .. Gb00 Ln om c. ABCFG al6 it vg cop syr arr sl5· Orcat Chr1 (sed nonmosc e sil. Mtth) pplat mu | υμεις .. C* υμας

13. κρινεῖ (ita edd ut vdtr pl f g vg cop arm pplat omn, idem commentantur Chr Thdrt Thph) .. ϛ (= Gb Sz) κρίνει (ita L al ut vdtr sat mu d e go syrutr arP) | Ln κρίνετε, 13τοὺς et κρινεῖ; | ἐξάρατε c. ABCD*FG al pm it vg go cop al Or (item certe ἐξάρατε ppgr mu) pplat .. ϛ και (om Gb Sz) ἐξαρειτε (-ρατε Gb'') c. D***EL al pl (syr *tollite autem*, syrP *et tollite* etc) Chr (om και?, itemmosc1 -ρατε sine και) Thdrt Thph Oec (:: LXX καὶ ἐξαρεῖς [-ρεῖτε] τ. πον. ἐξ ὑμ. αὐτῶν) | τον (ita et. Aug – „nec ait τὸ πονηρόν, i. e. hoc malignum, sed τὸν πονηρόν, quod est hunc malignum") .. al pauc Thdrt Thphmg το

VI. 1. υμων (et. Clem Chr2 Thph Oec) .. A al mu cop syrutr (non it vg go) Chr1 Thdrt praem εξ | πρ. τον (B om) ετερον (119. Chr Thph αδελφον αυτου) .. DEFG 119. it Chr Thdrt Thph Cyp al ante πραγμα pon

2. ἤ c. ABCD*FG al mu it vg arm syr syrP c.* (f g vg Cyp Aug al *an nescitis*; d e Amb Ambrst *aut nescitis*) Clem Chr Dam Thph pplat (vide ante) .. ϛ (= Gb Sz) om c. D***EL al pl cop? al? Thdrt Thdormop Oec | ει (FG εαν) .. D* d Hil2 om

3. Versus 3. 4. 5. 6. ουκ usq απιστων om A | μητιγε .. FG ποσω μαλλον (f g vg Pel Bed *quanto magis*)

4. μεν ουν (it vg *igitur*) .. FG γουν | F εαν εχεται

5. λεγω c. DEFGL al ut vdtr omn, item (*dico*) it vg etc Chr Thdrt etc .. Ln λαλω c. B | ενι c. BCL al plus60 Chr Thdrt Dam al3 .. ϛ (= Gb Sz) εστιν c. DEFG al mu Ath | σοφ. ουδε εις c. D***L al longe pl vg syrutr arP Chr (εν υμ. post σοφ. pon) Thdrt Thph Oec pplat pm (item ουδε εις σοφ., *quisquam sapiens*, FG al3 f g Aug al2) .. Ln ουδεις σοφ. c. BC al5 cop Dam .. Gb' σοφος omissis ουδε εις c. D*E d aeth Ath | ος .. L add ου

διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ
ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 ἤδη μὲν οὖν ὅλως
ἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ
μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ ὑμεῖς
Ga 5, 21. ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. 9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι
Ro 1, 29 ss. Ga 5, 19 ss. ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε
πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενο-
κοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι,
οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ ταῦτά
τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

---

6. τουτο .. C al[2] syrP mg Thdrt ταυτα (D** τουτα neglecto o priore) | επι .. D* μετα | FG f g add in f. και ου (sic) επι αγιων

7. D* al[5] cop it vg pp[lat] om ουν (syrP hab c.*) | A syr aeth[ro] (aliter sed libere aeth[PP]) om ολως | υμιν C. ABCDEL al longe pl d e cop al Bas Chr Thdrt Antioch[37.75] al .. ς (= Gb Sz) praem εν c. min mu f vg al Thph Or[int] Cyp al | αδικ. tum αποστερ. .. L αποστ. tum αδικ.

8. αλλα C. ABCD***E vdtr etc .. D*L al αλλ | DE d e αποστερ. κ. αδικειτ. | τουτο (Clem τους) C. ABCDE al[7] d e f vg cop sl[5] Antioch Cyp al .. ς ταντα C. L al longe pl syrP al Chr Thdrt al

9. θεου βασιλ. C. ABCDE al[5] .. ς (= Gb Sz, sed Gb') βασ. θε. C. L al pler d e f vg al ut vdtr omn Clem Chr Thdrt al Ir[int] Cyp al | ουτε semper .. DE ουδε. Or[3, 265 lib] sic : μὴ πλανᾶσθε· θεὸς οὐ μυκτηρίζεται (:: e Gal 6, 7.)· εἴτε πόρνος εἴτε μοιχὸς εἴτε μαλακὸς εἴτε ἀρσενοκοίτης εἴτε κλέπτης εἴτε μέθυσος εἴτε λοίδορος εἴτε ἅρπαξ βασ. θε. οὐ κληρ.

10. ουτε bis .. DE ουδε | ουτε κλεπτ. ο. πλεον. C. ABCD*et***E al longe pl d e f vg cop aeth[utr] al Clem[1] Methepiph[578] Oec Ir[int] Aug[saepe] al .. D**L al plus[20] syr[utr] arP Clem[1] Chr Thdrt Dam Thph ουτε πλεον. (haec om al[4] Or) ουτε κλεπτ. | ου μεθυσ. C. AC al[6] Clem[1] Ath[253] et [Ps-] Ath[19] Iul[cyr 245] Chr Thdrt Dam[par 383] .. ς Ln ουτε (ita et. D, sed D*** sic : οὐτέ) μεθ. C. BDEL al longe pl d e f g cop syr[utr] al (sed hae vv omn et. ουτε λοι. ουτε αρπ.) Clem[1] Ign[intpol 261] Methepiph[578] et[585] Ps-Ath[232] et[239] Thph Oec | ου sec .. D* ουτε | D*et***E θεου βασιλ. | ου κληρ. C. L al pl Clem[bis] Or[3, 265] et Or[cat 107] Ign[intpol 261] ex[cdd 2] et[arm] Ath[253] ex[mss mu] Ps-Ath[qu ad Ant 239] Chr mos[c 1] Cyr[hr 44] Thdrt (ad h. l.) Thph .. Gb[0] Ln om ου C. ABCDE al fere[20] Ign[intpol] ex[cdd 2] (item al[2] κληρονομησαι δυνανται absq οὐ) Meth epiph[578] et[585] Iul[245] Ath[253] ex[cod 1] (editor : „cum in Reg. desit et superefluat, expunct. est") [Ps-] Ath[19] Ps-Ath[232] Chr Cyr[ador 418] Thdrt[1] Dam Oec; item Polyc[383] (alludit libere : καλὸν γὰρ τὸ ἀνακόπτεσθαι ἀπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ὅτι πᾶσα ἐπιθ. κατὰ τοῦ πνεύμ. στρατεύεται, καὶ οὔτε πόρνοι οὔτε μαλ. οὔτ. ἀρσεν. βασ. θε. κληρ. οὔτε οἱ ποιοῦντες τὰ ἄτοπα)

12 *Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι* 10, 23.
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. 13 *τὰ βρώ-*
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ
ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· 14 *ὁ δὲ Θεὸς καὶ* Ro 8, 11. 2 Co 4, 14.
τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
15 *οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἆρας* 12, 17.
οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. 16 *οὐκ*
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ, *Gn 2, 24. Mt 19, 5.
φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 *ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν* Ga 5, 31.
πνεῦμά ἐστιν. 18 *φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν*

---

11. *αλλα* ter c. ABD(sed prim D***; D* *αλλ*)E etc .. c ter *αλλ*, sec et tert et. L .. ς tert loco *αλλ* c. CL etc | *ϖ* c. AD***L al longe pl (syrP vide post) arP sl Thph Oec .. D*E al d e Did[1] Cyr[act68] Ir[int2] Tert Did[int] Aug[1] al *ϊϖ χϖ*, item BC[vdtr] al f vg syr et syrP (sed *ημων* et *χϖ* c.*) al Ath[3] itemq[lat2] Did[3] Epiph[893] al Ir[int1] Or[int] Cyp al *ημων ϖ χϖ* : hinc Ln [*ημ.*] *ϖ χϖ* (Clem[885] nil nisi *του κυριου* habet omisso utroq *εν*, item Ir[int695] *domini nostri*)

12. *παντα μοι εξεστιν* : haec utroq loco Thdrt (et. in cat[108]) *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον* dicit, *εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν „ἀλλ' οὐ πά. συμφ.“ „ἀλλ' οὐκ ἐ. ἐξ. ὑ. τιν.“* | *μοι* pr .. Clem *υμιν* vel *ημιν*, Or *μεν γαρ*, Ir[int] Tert Cyp Amb[1] om | D* *συνφερει* | *μοι* sec (agnoscit Clem: *μὴ γὰρ οὐ πά. μοι ἔξεστιν; ἀλλ' οὐκ ἐξουσ.*, item Amb[2] Aug al) .. c om

14. *ημας* c. ABCDEKL al longe pl vv ut vdtr omn Polyc[378] al pl Ir[int] al pl .. ς[e] (non ς Gb Sz) *υμας* c. min ut vdtr pauc (sic ex errore editum vdtr) | *εξεγερει* c. CD***EKL al ut vdtr fere omn f vg (sed vide post) syr[utr] cop arr sl Ath (mss, sed[ed] *εγερει*) Chr Thdrt al Ir[int] Archel Tert al mu .. Ln *εξεγειρει* c. AD* al[2] d e .. B 67.** *εξηγειρε* (item am harl *suscitavit*, sed persaepe *v* et *b* confunduntur)

15. *ουκ* .. FG praem *ἤ*, item f g *an nescitis* (d e vg om *an*) | *υμων* .. A *ημων* | FG om *εστιν* | *αρας* (et. Or Dial[141] Cyr[ioh863] Chr Thdrt al Ir[int] Lcif Cyp al) .. al plus[30] Did[346] (sequitur *ποιησομεν*) Dam[txt ed] *αρα*, item *η αρα* FG (g *an tollens*) ! DEFG it vg al Ir[int] Cyp Lcif al omn *μελη πορνης* (non Or Dial al mu)

16. *ουκ* c. DEKL al fere[40] syrP Mcion ap Epiph itemq Epiph Dial [Ps-] Ath[2,4] Dial[trin1,7] et[8,23] Thdrt[cd] itemq[cat113] Dam Thph Tert .. ς Ln praem *ἤ* c. ABCFG al pm vv pl (f vg al Hier al *an nescitis*, d e Cyp Lcif *aut nesc.*, g *an t aut nesc.*) Clem Meth[epiph579] Chr Thdrt[ed] Phot[cat116] Oec Or[int] Cyp al (:: v. 19. nemo ut vdtr om *ἤ*) | *φησιν* c. BCDEFGKL al ut vdtr omn it vg al omn Dial[141] Mcion[epiph321] Chr Thdrt al Lcif al .. A Epiph[355] Cyp Amb (Tert) om, hinc Ln [*φησ.*]

18. FG *φυγετε* | o *εαν* .. D* al o *αν* | FG *αμαρταννει*

ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ
3, 16. 2 Co 6, 16. ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν ναὸς
τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ
7, 23. ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ
σώματι ὑμῶν.

VII.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε-
σθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-
λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου

---

19. τα σωματα (Gb′) c. A**L al plus[40] cop basm syrP arm sl Or[2] (et. cat[119]) Meth[epiph579] Did (et gr[3] et[lat]) Serap [Ps-]Ath[2,4] Bas[ter] Cyr[act39] Thdrt[3] Cyr[hr bis] Antioch[19] Dial[trin1,7] et[3,23] Dam Thph Hil[349] Hier Aug Ambrst Vig (item *membra vestra* vg Amb Pel Fulg Bed) .. ς Ln το σωμα c. A* (vdtr) BCDEFGK al pm it syr Chr Thdrt[1 txt] Oec Or[int] (nullus ex pp[lat]) (:: v. 20. τω σωματι non fluct nisi quod cop Did τοις σωμασιν, *membris* Epph, *cordibus* Vig[1]) | αγιου πνευμ. (et. Meth epiph Did al pl) .. B al f vg (non d e g) al pl pp[lat] ut vdtr omn πνευμ. αγιου

20. δη (L δει̃): et. Cyr[act39] Dial[trin1,7] al mu; item οιν Meth[epiph579] [Ps-] Ath[2,4] (ibi pro sqq legitur τον θε. ενοικουντα εν ὑμῖν) .. d e al Did[207] Thdrt Thph (sed[mg] δη, Thph[txt] δε) Ir[int] Ath[lat390] om .. f g m vg Cyp Lcif al pl, item ut vdtr Chr (sed diff mss: δη αρατε, δη αρα, cd[mosc]: δοξ. δη τον θε. τουτεστιν αρατε τον θε. Alibi alludens δοξασωμεν δη τ. θε., αρωμεν τ. θε. etc) και αρατε (*et portate* vel ut m *et tollite*) | ς (= Gb Sz) add in f. και εν τω πνευματι υμων ατινα εστιν του θεου c. C***D**et***KL al longe pl syr[utr] al Chr Thdrt[2] (sed[1] αυτου pro του θε.) Thph Oec .. om c. ABC*D*EFG 17. 46. 67.** 71. 109. it (et. m) vg cop basm aeth[utr] Meth[epiph579] Did Cyr[act39] Dial[trin1,7] Dam Ir[int] Tert Cyp Lcif al pm. Tractat loc. Reich. comm. cr.

VII. 1. εγραψατε c. BC 17. 39. 46. 109. am fu* Dam[par641] Tert[2] .. ς Ln add μοι c. ADEFGKL al pler d e f g vg[ed] et[cdd] pl cop basm syr[utr] al Or[cat120] Meth[690] Chr Thdrt al Hier Aug Ambrst al

2. FG f g vg syr[utr] al Or[int] Cyp al mu την πορνιαν | και εκαστη τ. ιδ. α. εχετω (Chr om εχ.): et. Or al mu Or[int] Cyp al mu .. FG al[3] f g Tert om (Clem[554] affert καλον usq γυναικ. εχ. absq rell)

3. οφειλην c. ABCDEFG 6. 17. 46. 67.** 71. 177. it vg cop basm aeth[utr] arm Clem[2] Or[2] Meth[virgg] Chr[2] (alibi[3] οφειλομενην τιμην) pp[lat] omn .. ς (= Gb Sz) οφειλομενην ευνοιαν c. L al pler syr[utr] al Thdrt Thph

σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ
ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλή-
λους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ προσ- •Ex 19, 15.
εὐχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς
διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ'
ἐπιταγήν. 7 θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν·
ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.
8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν μεί-

---

Oec. CfReich. comm. cr. | A *αποδιδετω* | Ln [*δε*] *και*: om *δε* A 55. vg^{cd} (sed non am fu demid harl tol) syr cop basm arr Or^{1} Chr (non^{mosc1}) Cyp Hier^{1} al

4. *αλλα* bis c. ABC (sec et. D*) etc .. ς *αλλ* c. D (pr D, sec D***) EFGK sil$_{L}$ al ut vdtr pl

5. K *αποστερητε* | *ει μητι αν* (B om *αν*) .. Clem *ει μη*, Or^{1} *εαν μητι* | *σχολασητε* c. ABCDEFG al fere^{10} Or^{2} Cyr^{ador525} al mu .. ς (= Gb Sz) -*ζητε* c. KL al longe pl Meth^{virgg} Chr^{1} Thdrt al | *τῇ προσευχῃ* c. AB CDEFG al plus^{10} it vg cop basm arm al Clem^{546} (*ἡ δὲ ἐκ συμφώνου πρ. καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ συζυγία*) itemque ut vdtr Tat ap Clem^{548} (*συμφωνίαν μὲν οὖν ἁρμόζει προσευχῇ*) Or^{4} (itemq Or^{int2}) Epiph^{1048} al pl Cyp al omn .. ς (= Gb Sz) praem *τη νηστεια και* c. KL al pl go syr^{utr} al Chr^{txt} (sed non^{mosc1} nec habet comm) Thdrt (et^{txt} et^{com}) Cyr^{1} Thph^{txt}. Cf Reich. comm. cr. | *ητε* (d e om) c. (Gb Sz) ABCDEFG al^{7} g (sub *aut*) basm aeth^{utr} Or Dion Cyr Dam al mu Aug saepe (*estote*) .. ς^{e} (ς *συνερχησθε* c. KL al pl Thdrt^{1} al) *συνερχεσθε* c. min, item cop syr^{utr} al Meth Chr Thdrt^{1} Thph (Tatian et Clem *γινεσθε*, f g vg al pp^{lat} mu *revertimini*). Tractat et. Reich. comm. cr. | B (Tat^{lib} ap Clem) Meth om *υμων*

6. *συνγνωμην* c. B*CFG; AD* al *συγνωμ.* .. ς Ln 49. *συγγν.* c. B**D*** EK^{sil}L etc

7. *δε* (Gb″) c. ACD*FG al^{5} it am fu demid al cop go Or Cyr^{esa58} Chr^{1} Dam Cyp al pm .. ς *γαρ* c. BD**et***KL al longe pl vg^{ed} syr^{utr} al Chr (ad h. l.) Thdrt^{2} Thph Oec | *αλλα* c. BCD* etc .. ς Ln *αλλ* c. A D***EFGK^{sil}L al certe pl | *εχει* (c ut vdtr ante *εκαστ.* pon) *χαρ.* c. AB DEFG al^{8} it am demid tol al basm cop Clem Or Cyr^{esa} Cyp Hier^{1} .. ς (= Gb Sz) *χαρ. εχ.* c. KL al longe pl vg^{ed} et^{cdd} aliq go syr^{utr} al Eph^{329} Chr Thdrt al pp^{lat} mu | *θεου* .. DEFG al Thdrt^{1} praem *του* | *ὁ* bis c. ABCDEFG al^{4} Clem (et. Or^{cat125} semel) Cyr^{esa} .. ς *ὅς* c. KL al pler Or Eph^{329} Chr Thdrt al

8. *καλον* .. A praem *οτι* | *αυτοις* c. ABCD*FG al^{3} syr cop Or^{cat127} Meth virgg Cyr Epiph^{492} Chr Dam .. ς (= Gb^{00} Sz) add *εστιν* c. D**et***E KL vv pl (sed it vg *est illis*) Thdrt Thph Oec | *εαν* (B *αν*) c. ABDEFG KL etc .. c al it vg Aug al mu add *ουτως* (sed al post *μεινωσιν*), hinc Ln [*ουτ.*]

νωσιν ὡς κἀγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον
γάρ ἐστιν γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγ-
Mt 5, 32. γέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆ-
ναι, 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλ-
λαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω
ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ αὕτη
συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ ἥτις
ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ
ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυ-
ναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ
τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπι-
στος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ

---

8. καγω .. DEFG Meth και εγω

9. ουκ εγκρατ. (B*D* ενκρ.) c. ABCDEKL etc .. FG ου κρατευονται | γαμησατωσαν .. FG al^{8} Epiph^{492} Chr^{savil} γαμειτωσαν (s. γαμητ.) | κρεισσον c. ACFGK^{sil}L al ut vdtr pl .. Ln -ττον c. BDE al (:: cf et. ad 11, 17. 12, 31. Phil 1, 23.) | D*FG g syr Meth^{virgg} Cyr^{hr64} om εστιν (f om γαρ) | γαμησαι: et. Clem^{1} Meth Cyr et Cyr^{hr64} Chr Thdrt Thph (in mg γαμειισθαι) Oec .. Gb' γαμειν c. AC* al^{5} Clem^{1} Dam (Oec$^{com?}$)

10. αλλα c. ABC^{vdtr}D* etc .. ς αλλ c. D***EFGK^{sil}L al certe pl | χωρισθηναι c. BCKL al ut vdtr omn Clem Epiph^{2,72} Chr Thdrt Dam^{par611} Thph Oec .. Ln χωριζεσθαι c. ADEFG Bas Caes Epiph^{892}

11. μενετω etc .. FG it vg go Cyp al μενειν αγαμον et καταλλαγηναι

12. λεγω εγω c. ABC al cop syr aeth al Clem .. ς εγω (D* praem ουχ) λεγω c. DEFGKL al longe pl it vg al Chr Thdrt al Ir^{int} Amb Aug al (Or καγω λεγω και ουχ) | ουχ .. FG* ουκ | αὕτη (*haec*: it vg al ut vdtr mu) .. ς αὐτή (L al αὐτῇ)

13. ητις .. D*FG al^{3} it vg Chr (non^{mosc1}) Thdrt^{1} Thph^{cdd2} pp^{lat} ει τις | ουτος (Gb'') c. ABCD*FG al^{3} it vg go cop al Cyr^{ador242} Chr^{1} Aug al .. ς αυτος c. D***EKL al pler syr^{utr} Chr (ad h. l.) Thdrt Thph Oec | B ευδοκει | τον ανδρα (Gb'') c. ABCDEFG 17. 37. 46. it vg go cop syr aeth^{utr} arm Cyr^{ador} Hier Aug Ambrst Pel Bed .. ς αυτον c. KL al pler basm syrP arr sl Chr Thdrt al Tert

14. εν τη γυναικι .. DEFG al^{1} it vg syr ar^{e} Clem martyrium (ed Cotel) Tert al (non item Aug ex auctoritate^{cdd} et^{diserte}) add τη πιστη | αδελφω (Gb') c. ABCD*EFG al^{3} it cop basm Aug^{dis} Hier^{1} .. ς ανδρι c. D*** KL al pler vg syr^{utr} al Chr Thdrt Thph Oec pp^{lat} pm (sed vg syr ar^{e} Ir^{int} Tert al mu [non item Aug] add τω πιστω) | νυν c. ABCD* et**KL al ut vdtr omn Clem^{561} Thdrt Chr^{mosc1} Thph Oec .. D*EFG Chr νυνι | εστιν sec .. A^{vdtr} om (non credo)

15. FG al Chr^{mosc1} om ἡ | υμας c. ACK 39. 46. 73. cop (ap Engelbr) sl Dam Thph Pel Sedul Bed .. ς Ln ημας c. BDEFGL al pler it vg

ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. 16 *τί γὰρ*
οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα
σώσεις; 17 *εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκλη-*
κεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πά- 3, 5. Ro 12, 3.
σαις διατάσσομαι. 18 *Περιτετμημένος τις ἐκλήθη, μὴ ἐπισπάσθω·*
ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις, μὴ περιτεμνέσθω. 19 *ἡ περιτομὴ οὐδέν* Ga 5, 6. 6, 15.
ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ.
20 *ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω.* 21 *δοῦλος* 24.
ἐκλήθης, μή σοι μελέτω· ἀλλ᾽ εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι,
μᾶλλον χρῆσαι. 22 *ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος* Ro 6, 18.
κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ.

---

go basm syr^{utr} al Nyss (antea *εκαλεσεν*) Chr Thdrt Phot^{cat136} Oec Ambrst

16. FG *γυνη* et *ανηρ* | *η* (al *και*) *τι* .. A *ει τι*

17. *ει μη* .. 57. 67.* al plus^{10} syrP mg *ἢ μή* c. praecedd coni. Sic legendum esse docet Chr^{cat136} (eadem ap Oec^{481} [addito Severiani nomine?] leguntur et approbantur): *ἕως τοῦ „ἢ μή“ στίξον τελείαν* (Oec add *στιγμήν*), *ἵνα ᾖ οὕτως Ἢ τί οἶδας, ἄνερ εἰ τὴν γυν. σώσεις ἢ μή; τοῦτ᾽ ἔστιν Πόθεν οἶδας εἰ σώσεις ἢ μὴ σώσεις;* etc | *εμερισεν* (A vg$^{edd\,aliq}$ cop basm al post *κυρ.* pon) .. B *μεμερικεν* | *κυριος* et *θεος* c. ABCDEFG (G g sec loco o *κυρ.* o *θε.*) al^{7} it vg cop basm syr al pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) *θεος* et *κυριος* c. KL al longe pl syrP al Chr Thdrt al .. al^{4} go *θεος* bis. Tractat locum Reich. comm. cr. | FG f g *και εκαστον ως* | B teste Btl (non item Maio nec Bch aut Bart) om *ουτ. περιπ. και* | *διατασσομαι* .. D*E*FG (*doceo* it vg pp^{lat}) *διδασκω* :: cf 4, 17.

18. *τις εκληθη* .. D*et***EFG go *εκληθη τις* | *κεκληται τις* c. ABD*FG (D*FG *τις κεκλ.*) 17. 31. 37. 46. al (item hoc ordine go cop basm) .. ς *τις εκληθη* c. D***EKL al pler (eodem ordine it vg al) Chr Thdrt al | Ln *ἐκλήθη*; et *κέκλ. τις*;

19. FG om *ἡ* pr | FG al^{5} pluresve f g ab *εστιν* ad *εστιν* transiliunt

20. *εν ταυτη* .. A *εν τουτω*

21. Ln *ἐκλήθης*; | *αλλ* (D* *αλλα*) *ει και* (d e vg *sed et si*) .. FG f g vg^{edd} cop basm om *και* (go *sed tametsi potes*, syr arP *quin etiam si potes*) | *μαλλον χρησαι* (it vg *utere*, item go basm syrP al; cop *facito*): cf Chr *τοῦτ᾽ ἔστι μᾶλλ. δούλευε - καὶ οὐκ ἀγνοοῦμεν ὅτι τινὲς τὸ „μᾶλλ. χρ.“ περὶ ἐλευθερίας φασὶν εἰρῆσθαι, λέγοντες Εἰ δύνασαι ἐλευθερωθῆναι, ἐλευθερώθητι. πολὺ δὲ ἀπεναντίας τὸ ῥῆμα, εἰ τοῦτο αἰνίττοιτο.* Cf cat^{141} sqq

22. *ομοιως* c. AB (ita Btl et Bch; rursus errat Mai) al^{4} vg syr (syrP add *και* c.*) go Chr^{mosc1} Thdrt Severian^{cat141} Amb^{1} Ambrst Pel Bed .. ς add *και* c. KL al pler vg$^{edd\,aliq}$ cop (basm om *ομοι.*) al Chr Dam Thph Oec Amb^{1} al, item DEFG it add *δε και* | FG f g al *χριστου εστιν*

6, 20. 23 τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος
20. ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί, μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός, μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ

---

24. αδελφοι (harl flor al pp^{lat4} -φος) .. DEFG it Ambrst post εκαστος .. 39. 120. Chr (et.^{mosc2}) Thdrt om | θεω (al^{3} θεου) c. BDEFGKL al longe pl Thdrt Dam Thph .. ς (= Gb Sz) τω θε. c. A al mu Oec .. 13. 26. Chr (et.^{mosc2}) Thdrt^{1} om παρα θεω

26. οτι καλον .. D*FG (it vg al) add εστιν | FG Meth^{virgg692} om το

27. Ln γυναικί; et γυναικός;

28. γαμησης c. A (-σῃ) B 17. 37. 46. 113.^{mg} Bas Ant et Max^{64} Dam paral^{1641} .. ς γημης (:: quae est forma antiquior et nobilior) c. KL al longe pl Chr Thdrt Phot^{cat148} al .. DEFG λαβης γυναικα, item λαβης sine γυν. Meth^{692}; it vg pp^{lat} mu *acceperis uxorem*, Tert^{1} *duxeris* | ουχ pr et sec .. DE^{vdtr} ουκ, sec et. F | γημη .. D*FG γαμη | Ln [ῃ] .. om BFG | τη σαρκι (Meth^{2} Thph^{com} Oec^{com} post ἑξουσ. pon): d e f vg *carnis* .. D*FG (g *in carne t carnis*) Oec^{txt} praem εν

29. ο καιρος c. ABKL al^{20} et ut vdtr al pl vg basm syr^{p} al Eus^{dem88} Meth virgg Bas Chr (habet tantum εἰπών Ὁ καιρ. συ. ἐστ.) Thdrt cat^{txt} pp^{lat} mu .. ς^{e} (= ς Gb Sz) praem οτι c. DEFG al ut vdtr mu, it vg^{cdd} aliq cop arr sl Dam Thph al Or^{int2,172} | εστιν το (D* Isid om) λοιπ. (interpctionem nostram: εστιν· το λοιπον affert et. Mai ex B[**?]) c. ABD*et** al^{10} cop syr^{p} (item syr?) arm sl Eus^{dem88} ex^{cod} par Eph^{329} Bas^{3,640} et^{alibi} Cyr Isid^{1,413} (ὁ καιρ. γὰρ συν. ἐστὶ λοιπόν, ἔγραψεν ἵνα καὶ οἱ etc) Dam^{par638} et^{634} .. FG 67.** d e f g vg Meth^{692} Tert Hier Ambrst al mu εστιν· (Meth om, Ambrst add και) λοιπον εστιν (Clem citat ὁ γὰρ καιρ. συνεστ. ἐστίν· λοιπόν ἐστιν ἵνα etc) .. ς (=Sz) το λοιπ. εστιν c. D***BKL al pl arp (το λοιπ. ante συνεστ. exprim, item 106.) Eus^{dem88} Chr^{1,398} (ὁ καιρ. συνεσταλμένος τὸ λοιπ. ἐστιν. Ad h. l. το λοιπ. praeterit.) Thdrt Thph al. Praeterea ς^{e} Gb συν. το λ. εστιν· (ita fere L al ut vdtr pl syr^{utr} cop al Chr Thdrt Thph Oec), ς συνεστ.· το λ. εστιν ινα: sic dist DFG al Eus^{dem88}, itemque (d e g [sub *aut*] Hier Aug Ambrst *breviatum est*, f vg Or^{int4,651} et^{2,172} Aug^{saepe} *breve est*, Tert Hier^{1} *in collecto est*, Hier^{1} *in angusto est*. Cyp vero *collectum* sine *est*) it vg pp^{lat} omn; Aug^{1} vero (*de cetero fratres, temp. breve est; reliquum est*) et auct^{sing} cler (*temp. quod restat breve est; reliq. est*) το λοι. bis exprim.

ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 32 θέλω δὲ 1 Io 2, 17. ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. 34 μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ

Cf et. Reich. comm. cr. | ς^{e} 1624. 1633. 1641. om οἱ per errorem ut vdtr | FG f g syrP arm om ωσιν

30. κλαιοντες bis (D* bis κλεοντες) .. FG κλεθοντες

31. τον κοσμον C. AB cop basm (Sedul), item addito τουτον D*FG 17. .. ς τω κοσμω τουτω c. D**et***EKL al pler Eus^{dem89} Thdrt Severian cat^{149} Eph^{329} Thph al | καταχρωμενοι (et Eus^{dem} Eph^{329} al mu) .. L Bas Thdrt^{3} παραχρωμ., 121. basm arP it vg Dam^{par638} pp^{lat} mu (non Tert) χρωμενοι

32. δε (38. Clem γαρ, libere mutant syr al) .. FG 61. d e f g fu (Ambrst Paulin al) om | αρεσει (etiam vv. sqq) c. KL al ut vdtr fere omn Clem Or Meth Ath Epiph$^{81.\ 98.\ 523.\ 710}$ Cyr^{glaph126} Eph^{323} Thdrt Dam Thph Oec .. Ln αρεση c. ABDEFG al^{3} Eus^{dem89} | τ. κυριω .. FG f (et. antea dei) g vg Or Cyp al mu τ. θεω (Thph^{mg} αυτω)

33. αρεσει .. Ln αρεση cf ad v. 32.

34. μεμερισται και (ita iam edideram 49: in txtu enim per incuriam typis exhibitum esse καὶ ante μεμ. clarum fiebat ex comm; Gb″, ita et. Sz sed sic dist: γυναικί· μεμέρισται. καὶ ἡ) c. D***FGKL al plus^{50} d e g (hae^{3} *divisa est et mulier et virgo*) sl Chr Thdrt^{2} Dam (30. μεμ. δε, item addito και syr ar^{e}, item aeth^{utr} (*verumtamen divisus est*; *et mulier quoque vidua* et *virgo quae non nupsit* etc) .. Ln και μεμερισται και (Ln sic: γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ) c. AB al fere^{15} vg (*et divisus est. et* [fu al om] *mulier*) syrP Eus^{dem89} Meth^{692} Bas$^{3,605.640}$ et alibi (Timoth? Euthal?) Pel Fulg Prim Bed .. D* cop basm (vdtr, cf Engelbr) fu demid al f (*et divisa mulier*) Cyr^{glaph} (και μεμερ., sed sqq non add) Epiph (vdtr, sed libere; affert enim^{710} λέγει ὅτι ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ – τῷ κυρίῳ, καὶ ἡ παρθένος· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί, καὶ μεμέρισται.) Eph^{323} (sed nil ex sqq affert) Ps-Ath^{2,85} (ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος μερ. τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγ. τῷ σώμ. καὶ τῷ πν. ἡ δὲ γαμήσασα μερ. τὰ τοῦ κόσμ. πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί, καὶ μεμέρισται.) Dam^{par641} Aug Hier^{dis} (contr. Iovin.^{1,7}· „illud breviter admoneo, in Lat cdd hunc loc. ita legi *Divisa est virgo et mulier*. Quod quamquam habeat suum sensum et a me quoque pro qualitate loci edissertum est, tamen non est apostolicae veritatis. Siquidem apost. ita scripsit ut supra transtulimus – *et divisus est*; et hac sententia definita transgreditur ad virgg et continentes et ait *mulier innupta e virgo cogitat quae sunt domini*“ etc) και μεμερισται .. ς (= Gb Sz) με-

ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἑδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ

μερισται (cum sqq conjg) c. E(? si ita habet, falsus est scriba exscribens D vel potius D***, negligens utrumq και et ante μεμ. deletum et post μεμ. additum) al ut vdtr pauc cddlat ap Hier m (*separata est mulier et virgo; quae non est nupta, cogitat etc*) Tert al pauc. Cf et. Dam txt ad h. l. μεμέρισθαι (-σται?) καὶ ἡ γυνὴ (add καὶ?) ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μερ. | η αγαμος h. l. c. DEFGKL al ut vdtr longe pl d e f g m fu syrutr al Meth Epiph523 (ὅτι ἡ παρθ. καὶ ἡ ἄγαμ. μεριμν. τὰ τοῦ κυρ. πῶς ἀρέσει τῷ κυρ. ἵνα etc. Cf et.98 ἡ μὲν ἄγαμος κ. ἡ παρθ. μερ. τὰ τοῦ κυρ. πῶς ἀρέσει τ. κ.) Thdrt Thph Oec Tert Cyp Ambrst al mu .. al fere7 vg basm (vdtr) Eusdem80 Ps-Ath85 Hier1 Aug1 (*mulier et innupta et virgo*) Pel al transpon post η γυνη, item 46.* cop Amb1(?) omissis και η παρθενος .. Ln et post η γυνη et post η παρθ. c. AB al4 aethutr (vidé ante) Dampar641 (ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμ. καὶ ἡ γαμήσασα. ἡ ἄγαμ. μερ.) Aug1 (Gb ad h. l. sic : Gb'' γυναικί. καὶ μεμ. καὶ ἡ γυνή. ἡ ἄγ. μερ. sive γυναικί. μεμ. καὶ ἡ γυνή. ἡ παρθ. μερ. sive γυναικί. καὶ μεμ. καὶ ἡ γυνή. καὶ ἡ παρθ. ἡ ἄγ. μερ., Gb' γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγ. μερ.) Cf. Reich. comm. cr. | και post αγια c. BDEFGKL al ut vdtr omn it am demid al syrP al Clem Meth693 Eusdem89 Dambis al mu Tert1 Cyp2 al .. A vged etcdd aliq cop syr al Or2 Did Epiph81.523. Ps-Ath Orint Tert1 al mu om, hinc Ln [και] | σωματι κ. πνευμ. c. DEFGKL al ut vdtr omn Or1 (πν. κ. σωμ.) Meth2 Did Epiph81 (εν σωμ. κ. εν πν.) Thdrt Dam1 (ad h. l.) Thph Oec .. Ln τω σω. κ. τω πν. c. AB Clem Or1 Eusdem89 (Epiph523 τω σω. κ. τη ψυχη) Ps-Ath Dampar641 | B om τα του κοσμ. | αρεσει .. Ln αρεση cf ad v. 32.

35. συμφορον (Gb') c. ABD* 13. 17. 26. 37. 49. Hesych .. ς συμφερον c. D***EFGKL al pler Eusdem Meth693 Chr Thdrt al | ευπαρεδρον c. AB DEFG al pl Clem Eusdem Bas al mu .. ς (= Gb Sz) ευπροσεδρον c. K al pm Chr (ad h. l., et.mosc1) Oec, item L προσεδρον, al ευπροσεκτον

36. FG ασχημονει omisso νομιζει (d e f g *turpem se existimat*, vg *turp. se videri exist.*). Praeterea D*et***E it vg arm νομιζ. επι τ. παρθ. αυτ. | ουτως .. A τουτο | FG Meth693 γενεσθαι | ουχ .. DEvdtrFG ουκ | FG αμαρτανει | γαμειτωσαν (KL al γαμητ.) .. D*FG vv mu Epiph509 Aug -τω (d e f vg sled pplat mu *si nubat*)

37. εδραιος h. l. c. ABDE al12 fere (46. γενναιος) vg cop basm syrutr sl

ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ. 38 ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ ἐκγαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ. 39 γυνὴ δέδεται ἐφ' Ro 7, 2.
ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ καὶ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριωτέρα

Bas^{bis} Thdrt^{1} (ad h. l.) Amb^{2} Ambrst al mu .. ς post εστηκεν c. KL al pl Thdrt^{1} Dam Thph al .. FG d e f g aeth^{utr} plane om (ita 49. et Gb^{0}) | καρδια c. KL al pl syrP sl Thdrt^{1} Dam Thph Oec .. Ln add αυτου c. ABDEFG al fere^{15} it vg al pl Bas Thdrt^{1} pp^{lat} mu | ιδια καρδ. c. AB (sic^{dis} Btl) 31. 37. 39. 46. 73. 74. (Ambrst *suo corde*) .. Ln om ιδια c. 67.** (item B ap Mai et Bch quod utrumq propter testimonium Btli error esse videtur: quippe enim αυτου του deesse recte observarunt, ut non animadverterent ιδια ante καρδια) .. ς καρδ. αυτου c. DE FGKL al pler Thdrt Dam al | τηρειν c. AB 39. 46. 73. al plus^{15} Bas Thdrt Thph .. ς του (35. το) τηρ. c. DEFGKL al pl Dam Oec | ποιει c. DEFGKL al longe pl it vg syr^{utr} aeth^{utr} arr al Bas Thdrt Dam Thph Oec .. Ln ποιησει c. AB al^{4} cop basm (113.^{mg} ποιειτω, f* *bene faciat*)

38. FG 39. 57. f g om ωστε usq ποιει pr; 3. 114. totum versum om | εκγαμιζων c. L al longe pl Thph Oec Aug^{4} (K 71. 113.** Thdrt Dam εγγαμιζων) .. Gb′ Ln γαμιζων c. ABDE 17. 23. 31. 46. Clem Meth^{683} Bas. Praeterea Ln add την παρθενον εαυτου (Clem αυτου) c. BDE al^{2} (vdtr) d e vg cop basm syr syrP c. ob. al Clem Aug^{1} al mu; item την εαυτ. παρθ. A al^{6}(8?) Meth^{683} Bas : om c. KL al longe pl arP al? (cf ante syrP) Thdrt Dam al Aug^{aliq} | ποιει .. B 6. 17. 37. 67.** ποιησει | και ο μη c. ABDEFG 17. 46. 73. 93. 177. 179. d e f g m vg cop basm syr aeth al Clem Meth Bas Chr pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) ο δε μη c. KL al longe pl syrP Thdrt Dam Thph Oec | εκγαμ. sec (Gb′) c. iisd qui pr (K 39. 113.** Thdrt Dam εγγαμ.) .. Gb Sz Ln γαμιζων c. iisd qui supra (sed 177. 178. 179. pro 31. 46. citantur) item FG (qui antea ωστε usq ποιει om) | ποιει c. DEFGKL al pler it vg al ut vdtr omn Thdrt al mu .. Ln ποιησει c. AB 6. 17. 37. 46. 67.**

39. δεδεται c. ABD*F^{a} 17. 67.** d e am demid tol harl** cop basm al Clem Or^{2} Cyr Ath$^{lat\,777}$ Tert^{2} Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) add νομω (K 12. Epiph^{498} γαμω) c. D**et***EFGL al pler f g vg(et. fu al) syr syrP c. ob. al Or^{1} Chr^{saepe} Thdrt Dam^{2} al Ambrst al. Defendit Reich. comm. cr. | εαν δε και c. D***E^{vdtr}FG (FG κεκοιμηθη pro και κοιμ.) L al fere^{40} syrP (item arP vdtr) Thdrt Oec .. ς Ln om και c. ABD*K al pm vv mu Clem Or Epiph^{498} Thdrt^{txt} Dam al (d e vg pp^{lat} *quodsi*, f g Tert al *si autem*) | κοιμηθη .. A 73. basm syrP^{mg} Clem Bas αποθανη | ο ανηρ (om Clem^{1} vg^{cdd} Tert Cyp Hier^{1}) c. ABK al plus^{40} vg^{ms} Or^{1} Bas Epiph^{498} Cyr Thdrt^{2} Oec Vig .. ς (Gb^{00}) add αυτης c. DEFGL al pm vv pl (sed syrP c.*) Or^{1} Dam Thph pp^{lat} mu | γαμηθηναι (et. Clem Or$_{1}$ al mu) .. FG it vg pp^{lat} γαμηθη .. L* γαμησαι

δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχο-
Ga 6, 3. μεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ τις δοκεῖ ἔγνω-
κέναι τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκεν καθὼς δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τις
ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 περὶ τῆς βρώσεως
οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι
οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ
εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι
Ro 11, 36. πολλοί, 6 ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς

---

40. δε sec .. B al^{7} tol basm syrP (sed syrP ^{mg} δε) Amb Ambrst Vig Sedul (non Tert^{3} Aug Hier al) γαρ | εχειν .. FG d* g Tert^{3} al εχω (f vg *quod et ego sp. dei habeo* [f *-beam*])

VIII. 1. Gb Sz οἴδαμεν· (ὅτι πάντ. - ὑπ' αὐτοῦ·) .. ς ante οιδαμεν comma ponit | L al εχομεν

2. ει c. AB al^{7} am fu tol harl*^{vdtr} al (d e g [vide post] *quodsi*) cop basm arm Clem Mele^{epiph} ^{881} Nyss Dam Or^{int} Tert Cyp Ambrst al mu .. ς (Gb^{00}) add δε c. DEFGKL al pl f vg (et. demid) g (*si autem t quodsi*) syr et syrP c.* Chr Thdrt Thph Oec (Hier *si quis enim*, aeth arP *et si quis*) | εγνωκεναι (Gb') c. ABDEFG al^{8} d e (d e *cognovisse*; g *cognoscere t scire*) Clem Nyss^{2} Thdrt^{2} Dam (Mele^{epiph} γινωσκειν) .. ς ειδεναι c. KL al longe pl f g vg (*scire*, item Tert Cyp Hil al) Chr Thdrt (ad h. l.) Thph Oec .. al^{3} ειναι | Mele^{epiph} Or^{int} Tert^{1} om τι | ουδεπω c. DEFGKL al longe pl Nyss Chr Thdrt^{4} Dam Thph Oec .. Gb' Ln ουπω c. AB al^{6} Clem Mele^{epiph} .. 37. 13.^{lect} om | ουδεν c. D**et***EKL al longe pl syr^{utr} al Chr Thdrt^{2} Dam Thph Oec .. Gb^{0} Ln om c. ABD*FG al^{8} it vg cop basm al Clem Mele^{epiph} Nyss Thdrt^{2} ppl^{at} | εγνωκεν c. D*** EKL al longe pl Chr Thdrt^{2} Thph Oec .. Gb' Ln εγνω c. ABD*FG al^{7} Clem Mele^{epiph} Nyss Thdrt^{2} Dam; item 17. ηδει

4. της βρωσ. ουν .. D**bet***E al^{4} d e vg (contra m *enim*) syrP ^{mg} al (Ir^{int} *scimus autem quia*) Aug δε της βρωσεως (D* 121. γνωσεως) | ουδεν .. FG f g vg etc add εστιν | οτι sec .. L al om | ετερος c. KL al longe pl syr^{utr} al Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb^{00} Ln om c. ABDEFG al^{8} it vg al mu Cyr$^{iul\,232}$ et$^{act\,39}$ Bas Ir^{int} al^{lat} mu

5. FGK οι λεγομενοι, it vg *qui dicantur* (L transilit ab εισιν ad εισιν) | θεοι pr .. DE d e Ambrst Pel add και κυριοι | γης c. ABDEFGK al pm Or^{2} Cyr$^{act\,39}$ Cyr$^{hr\,2}$ Dion^{areop} (de nom. div. 2.) Chr Thdrt^{1} al .. ς (= Gb Sz) praem της c. min ut vdtr pl Thdrt^{2} (sed ^{1} et. εν τω ουρ.) Oec

εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν. 9 βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις Ro 14. 13.

---

6. *αλλ ημιν* (et. Or^{2} Did^{325} Cyr$^{hr\,1}$ Chr Thdrt al) .. B basm Ir^{int} om *αλλ*, hinc Ln [*αλλ*] *ημιν* .. 17. cop Ath Did^{222} Cyr^{1} (i. e.$^{act\,89}$) Epiph *ημιν δε* | FG *εις ο θε.* | D* om *τα* pr | *και ημεις εις αυτον* .. Clem Or^{3} (non alibi^{2}) Ath Did Hil^{2} (non alibi^{3}) Cassiod om | *δι ου* .. B *δι ον* (Epiph^{478} his praem *δι ον τα παντα και*, cf et.^{484}; sed accurate textum nostrum habet^{921}) | *δι αυτου* .. 114. *δι αυτον*. Praeterea al^{4} sl^{ant} et mss^{3} (non$^{2.5.10.}$) Cyr$^{ador\ 175}$ al aliq add *καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον ἐν ᾧ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ* (contra Chr: *ὅθεν δῆλον ὅτι φειδόμενος τῆς ἀσθενείας τῶν ἀκουόντων ταύτῃ ἐχρήσατο τῇ διασκευῇ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματος ἐμνημόνευσεν*. Similiter Dam ad h. l. [tamen alibi habet additamentum] Thph Oec)

7. *συνειδησει* c. DEFGL al longe pl it vg syr^{utr} al Chr Thdrt Thph Oec Tert Aug al mu .. Gb'' Ln *συνηθεια* c. AB 17. 46. 67.** (67.** 137. Chr^{com} pergunt *του ειδωλοθυτου*) 80. 109. syr$^{p\ mg}$ cop basm aeth^{utr} Dam. Cf Reich. comm. cr. | *εως αρτι* h. l. c. BDEFG 31. 37. 116. it vg (et. am demid harl tol al; fu om *idoli*) syr arm Bas Thdrt pp^{lat} .. *ς* post *ειδωλου* c. AL al pler vv mu (cop post *τινες δε*) Chr Thph Oec. Cf et. Reich. l. l. | *ως* .. 57. 67.* 114. al mu om | *η συνειδησις* .. FG *ιδησεις* (et G* praepon *η*) | K om omnia inde a *τινες δε* usq *δι ον* $\overline{χς}$ *απεθ.* v. 11.

8. *παραστησει* (Gb') c. AB al^{8} cop basm Clem^{2} Or^{2} Ath Cyr$^{iul\,242}$ Dam .. *ς παριστησιν* c. DEL al longe pl (FG *συνιστησιν*) vv pl Or^{1} Ath$^{cdd\,4}$ Chr Thdrt al Iac^{nisib} pp^{lat} | *ουτε* pr c. AB al^{4} am tol cop basm aeth^{utr} ar^{p} Cyp Aug^{2} (Tert^{2}) .. *ς* add *γαρ* c. DEFGL al pler it vg syr^{utr} al Clem Or Chr Thdrt al Iac^{nisib} Ambrst al | *ουτε εαν μη φ. υστερουμεθα* (al Chr *-ρουμεν*) h. l. c. A*B 46. am tol demid flor mar cop basm arm Bas Dam .. *ς* post *περισσευομεν* (B Or^{1} *-ομεθα*) c. A** (sed servat priore loco *μη φαγ.* et sec loco *φαγ.*) DEFGL al pler it vg^{ed} et^{cdd} aliq syr^{utr} al Clem Or Cyr$^{iul\,242}$ Chr Thdrt al lac^{nisib} Cyp al

9. *ασθενεσιν* (Gb'') c. ABDEFG al^{7} Clem^{2} Dam (ad h. l.) .. *ς ασθενουσιν* c. L al longe pl Chr Thdrt Dam$^{par\,686}$ Thph Oec (Chr ad h. l. Thph add *των αδελφων*)

10. A al *ειδη|σε* c. ADEL al ut vdtr omn d e go cop basm syr^{utr} al pp^{gr} mu .. om BFG f g vg Or^{int} pp^{lat} (vg Aug al *eum qui habet*), hinc Ln [*σ.*] | *ειδωλειω* .. ABDL al *ειδωλιω* (AFG *ιδ.*): cf Steph. Thes. Gr. Ling.

αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
Ro 14, 15. ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ-
φὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. 12 οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς
Ro 14, 21. τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν
εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

IX.

19. 1 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν
15, 8. κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; 2 εἰ

---

10. ασθενους οντος .. *cum sit infirma* (i. e. ασθενης ουσα) d e f vg (g *infirmantis t cum sit infirma t -mus*) sl Aug Ambrst al mu | DEFG vv pl Or^{int} Aug al εσθιειν τα ειδωλοθ.

11. απ. γαρ c. B 17. cop basm go Clem^{1} (alibi libere αλλα απ.) .. A 39. απ. ουν, 46. Dam και απ. ουν .. ς και απ. c. DEFGL al pler it vg syr utr al Chr al mu Ir^{int} Hier al | απολλυται c. ABD* (* απολυται, **b -λλυται) al^{6} cop (item basm vdtr) go d e Clem^{2} Bas Antioch^{50} Chr (sed variant et^{edd} et^{cdd}) Thdrt^{1} Dam .. ς απολειται c. D***EFGL al longe pl f g vg syr^{utr} al (Chr vide ante) Thdrt (ad h. l.) Thph Oec Ir^{int} Hier al | εν (Gb″) c. ABDEFG al Bas Thdrt^{1}, item ιν it vg cop basm (al ut vdtr pm) Ir^{int} Hier al .. ς επι c. L al longe pl Or^{2} Chr^{dis} Thdrt Severian$^{cat\,162}$ Thph Oec .. Clem^{2} Thdrt^{cd} om | B 61. Thdrt^{1} om σῇ (cop *sua*, certe ap Wilk) | γνωσει .. 6.^{lect} ** Chr^{dis} (οὐδὲ γὰρ εἶπεν Ἐπὶ τῇ σῇ τελειότητι, οὐδέ Ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, ἀλλ' Ἐπὶ τῇ σῇ βρώσει) βρωσει | o (D**et***E 37. om, item B ap Btl per errorem ut vdtr) αδελφ. h. l. c. ABDEFG al it vg go cop aeth^{utr} ar^{e} Bas Ir^{int} Hier Ambrst al, item Clem^{1} o αδ. ασθενων omisso o ασθ. (alibi^{1} citat tantum απ. γαρ o ασθ. τη ση γν.) .. ς αδελφος post ασθ. c. L al pler fu vict (syr^{p} ar^{p} ante o ασθ.) Chr Thdrt al .. vg^{cd} syr om

12. FG om τους | FG it go om και | FG αμαρτανετε

13. FG το βρωμα | μου pr (et. Or al mu) .. FG f g go Clem Cyp Ambrst^{ed} om | μου sec (et. Clem Or al mu) .. Gb^{0} c. D*FG it Cyp al

IX. 1. ελευθ. et αποστ. hoc ordine c. AB 5. 10. 17. 37. 46. 93. 177. 179. vg cop syr aeth^{utr} arm ar^{e} Or Tert Aug Amb Pel Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) αποστ. et ελευθ. c. DEFGKL al longe pl it fu syr^{p} basm go ar^{p} sl Chr Thdrt al Ambrst. Probat Reich. l. l. | ιησουν c. AB 46. 74. am tol harl al sah basm aeth Or Ambrst .. FG (hi ου pro ουχι) demid Tert Aug praem $\overline{\chi\nu}$, item ς add $\overline{\chi\nu}$ c. DEKL al pler vg^{ed} (flor om $\overline{\imath\nu}$) cop syr^{p} c.* al Chr Thdrt al | D***E^{vdtr}FG εορακα

ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίς μου 2 Co 3, 2.
τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ
ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστίν. 4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ
πιεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς
καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς;
6 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζε- Act 4, 36.
σθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπε-
λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην
καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρω-
πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ *Dt 25, 4.
1 Ti 5, 18.

---

2. A om versum | *μου της* c. B 17. 31. 46. (al ut vdtr) Or .. *ς της εμης* c. ADEFGKL al pler Chr Thdrt; d e vg *apostolatus mei*, f g *mei apost.* | *εν κυριω* (et. Or Thdrt Thph al Aug Ambrst al) .. D* 46. (vdtr) d e tol syr ar^e Chr om

3. *αυτη εστ.* c. DEFGKL al fere omn vv omn Thdrt Thph Oec .. Ln *εστ. αυτη* c. AB 37. 46. Chr Dam

4. L al *εχωμεν.* Item vv. sqq | *πιειν*: ita AB (certe enim altera Btl nihil notatum habet nec magis ad 10, 7; accedit, quae in rebus eiusmodi perquam exiguae auctoritatis est: neglexit enim et. Io 4, 7 sqq codicis scripturam: editio Maii) D**et***EKL etc .. D*FG *πιν*

5. *αδελφην* (vg [et. harl* al sed non am fu demid al] post *γυν.* pon; al^2 *-φοι*, Ambrst^ed om) *γυναικα* (et. Clem^2 Chr Thdrt al) .. FG f g Clem^1 libere Tert al mu *γυναικας*, item arm cddd^gr ap Hier *αδελφας γυναικας*, Helvid Cassiod *uxores*, Sedul: *in Graeco sorores, non mulieres legitur* | K al om *οι* sec

6. *του* c. D***KL al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln om c. ABD*FG 17. 46. Isid^1,106 (:: ut paullo ante v. 5. nemo addidit *του*, ita nec addi solet, cf Io 19, 10. 10, 18. 5, 27. etc hinc non tam additum aliena manu quam omissum vdtr) | Chr^morel om *μη*, syr^p habet c.* (vg pp^lat *hoc operandi*)

7. *τον καρπον* (Gb') c. ABC*D*FG 17. 46. 137. f g tol harl flor al (sed d am* fu *de fructum*) sah Or^cat167 Bed .. *ς εκ του καρπου* c. C***(?)D** et***E al pler vv pm Orthod^qu119 Epiph^1072 Chr Thdrt al (c***? Dam *εκ των καρπων*) | *εσθιει* pr .. DEFG it add *και πινει* | *ἤ* c. AC*KL al pler cop (et. *η τις φυτ.*) basm syr (aeth^utr *και*) Cyr^ador180 Dam Oec .. Gb^0 Ln 49. om *ἤ* c. BC** vdtr DEFG al^3 it vg go sah syr^p arm ar^p Or^cat (sed libere) Orthod^qu119 Chr Thdrt Thph Aug Ambrst al | *της ποιμνης* (12.^lect Dial om) .. D*FG al^2 vv mu Chr Epiph^1072 Thph Aug Hil Ambrst *αυτης* (14.^lect *αυτου*)

8. *λαλω* .. DEFG al^4 it vg *λεγω* | *η* (Mcion *ει*) *και ο νομ.* (Mcion add *μωυσεως*) *ταυτα* (*eadem* [*τ' αὐτά*] Ambrst) *ου λεγει* (Gb'') c. ABCDE 46. vv pm Or Epiph (et Mcion^epiph: p. 355. habet enim: *μετηλλαγμένως*.

Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται Οὐ κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 *ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν*
Ro 15, 27. *ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.* 11 *Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσωμεν;* 12 *εἰ ἄλλοι*

ἀντὶ γὰρ 'Εν τῷ νόμῳ *λέγει* 'Εν τῷ μωϋσέως νόμῳ [id quod post uberius tractat Epiph]. *λέγει δὲ πρὸ τούτου Εἰ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει.* Antea vero p. 320. habet: *μετηλλαγμένος. ἀντὶ γὰρ τοῦ Καὶ* [?] *ὁ νόμ. ταῦτ. οὐ λέγει, φησὶν ἐκεῖνος Εἰ καὶ ὁ νόμος μωϋσέως ταῦτ. οὐ λέγει.*) Ambrst al .. FG f g *η ει και ο νομ. τ. λ.* (similiter go *aut etiam lex hoc dicit*, syr *ecce etiam lex haec dixit*) .. ς *η ουχι και ο νομ. τ. λ.* c. KL al pler sah arP (om *και*) Dial^{31} Chr Thdrt al (Cyr^{ador130} om *και*)

9. *εν γαρ τω μω.* (*μωυ* - c. BCKL al mu; ς *μω* - c. A al pl) *νομω* (al^{4} vv mu Nyss Chr Thdrt^{1} *νομ. μω.*, Ambrst om *μω.*) *γεγρ.* c. ABCKL al ut vdtr fere omn vg (*scriptum est enim in lege moysi*) al pl Or^{1,388} Dial^{31} Cyr^{ador130} al mu Aug .. Gb^{a} *γεγρ.* (Hil *ait*) *γαρ* (D**et*** improbantes *γαρ* videntur alteram lectionem restituisse, certe maluisse) c. DE FG it Or^{1,170} (et^{1,541} *εν τω νομω γεγρ.*) Hil | *κημωσεις* (Gb^{0}) c. B*D*FG Chr^{com} (agnoscit ut vdtr his: *οὐκ ἂν τοσαύτην ἐποιήσατο σπουδήν, ὡς καὶ νόμον γράψαι ὑπὲρ τοῦ μὴ κημοῦσθαι τοὺς βοῦς.* Rursus post: *οὐδὲν οὖν ἕτερον τὸ στόμα ἀκήμωτον ὂν τοῦ ζώου τούτου βοᾷ ἢ* etc) Thdrt^{1,179} (*Παῦλος τεθεικὼς τὸν περὶ τῶν βοῶν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει τοὺς βοῦς ἀλοῶντας κημοῦν, ἐπήγαγε Μὴ τῶν βοῶν μέλει* etc) glossar^{127} (ed. Alberti: *κημώσεις· φιμώσεις*, item Cyr^{lexic} nec fere aliter Hesych cf *κημός* et *φίμα*, et Phot apud quem *κημοῦν* per *φιμοῦν*, *χαλινοῦν* exponitur) :: quae lectio eo commendatior est quod non invenitur apud LXX .. ς Ln 49. *φιμωσεις* c. AB**CD**et***EKL al ut vdtr omn Or^{3} Dial Cyr^{esai480} Chr^{txt} Thdrt (ad h. l.) al. Cf et. 1 Tim 5, 18. | *των βοων* .. DEFG al^{6} (vv pl) praem *περι*

10. *οφ. επ ελπ. ο αρ.* c. ABC al^{9} vg Or^{2} Dial^{32} Eus^{dem166} (cf et.^{651} *οφ. ο αρ. επ ελπ.*) Cyr^{ador99} Dam Aug Pel Bed .. FG g *οφειλ. ο εφ ελπ. αρ. οφειλει*, D* *ο επ ελπ. αρ. οφ.* ***επ ελπ. οφειλ. ο αρ.*, *** et E d e f *επ ελπ. ο αρ. οφ.* .. ς *επ ελπ. οφ. ο αρ.* c. D**(vide et.*** et E)KL al longe pl vv pm (sed vv mu singg libere transp) Chr Cyr^{ador130} Thdrt (alibi alludens *ὅτι ἐπ' ἐλπ. ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾷ*) Thph Oec .. al pauc var | *επ* (A *εφ*) *ελπ. τοὺ* (71. om) *μετεχ.* c. ABC 10. 17. 71. syr^{utr} (cop) sah basm arm ar^{e} Or Eus^{2} Cyr$^{ador bis}$ Aug; item *in spe fructus percipiendi* f vg Pel Bed .. D*FG 46. *της* (46. add *επ?*) *ελπιδος αυτου μετεχειν* (d e g *et qui triturat* [*triturans*] *spei suae fructum percipere*) .. ς *της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι* c. D**et***EKL al pler Chr Thdrt Dam Thph Oec .. var al pauc

11. D* d *ου μεγα* | *θερισωμεν* (*metamus*) c. CDEFGL al plus^{30} it vg (al mu) Thdrt .. ς Ln *-σομεν* c. ABK al pl Chr Cyr^{ador130} Dam Thph Oec

τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ᾽ οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συνμερίζονται; 14 οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν· 15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα τις κενώσει. 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίσωμαι. 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν

Dt 18, 1. Nm 18, 31. Mt 10, 10. Lc 10, 7.

---

12. υμων εξουσ. c. ABCDEFG al mu d e (d e *vestrorum potestatem*) f g arm Chr^{1} .. ς (= Gb Sz) εξουσ. υμ. c. KL al pl vg al mu Chr^{1} Thdrt al | ουκ εχρησ. .. A ου κεχρημεθα (s. ουκ εχρημ.) | ταυτη .. FG αυτη | τινα εγκ. (B*FG ενκοπ.) c. ABC 46. 137. d e vg cop (syr) al Tert Ambrst al .. f g sah basm arm Clem Or^{int} om τινα .. ς εγκ. (D*L al pm Thdrt εκκοπ., 37. συνεγκοπ.) τινα ç. DEFGKL al pler syrP sl Cyr ador^{130} Chr Thdrt al

13. εκ του .. D*FG 46. f g vg al pp^{lat} praem τα (g vg *quae de sacrario sunt*, item f sed om *sacr.*) | παρεδρευοντες (Gb″) c. ABCDEFG 17. 46. Eus^{esa} Procop^{1} Dam .. ς προσεδρ. c. KL al pler Chr Thdrt Procop^{1} Thph Oec | συνμεριζ. c. B*(vdtr) CD*FG .. ς Ln 49. συμμ. c. AB** D***EKL etc (Ln συμμερίζονται. cum puncto)

14. καταγγελλουσιν .. G -γγελουσειν

15. ου κεχρημαι ουδενι c. ABCD*et***EFG al mu Dam, item D**L 80. ουδενι (80. add ου) κεχρημαι .. ς (= Gb Sz) ουδενι (Thph -δεν) εχρησαμην c. K al pl Chr Thdrt Thph Oec | ινα τις c. CD**et***E?KL al ut vdtr fere omn f vg (f vg Hier Ambrst^{ms} *quam ut glor. meam quis evacuet.* Aug *quam glor. meam quisquam inanem faciat*) al (sic vdtr) pl Chr Thdrt Dam Thph Oec Hier Ambrst Aug al .. FG 26. τις, item g *quam gloriam meam quis evacuat t exinaniat* .. Ln ουδεις c. BD*(idem renovavit D^{nov}) 17. d e (d e *quam glor. meam nemo exinaniet*) sah Ambrst^{ed} (*nemo glor. meam evacuabit*) Tert^{allud} (*glor. meam nemo inaniet*), item A ουθεις μη (Ln τ. καυχ. μου· ουδ. κε.) | κενωσει c. ABCD (et* et** et***) EFGL al .. ς -σῃ c. K al pl Chr Thdrt al. Cf Reich. comm. cr., at pro ινα c. fut. cf Mt 20, 31. Mc 15, 20. Lc 20, 10. Io 7, 3. 12, 20. etc

16. ευαγγελιζωμαι .. DEFG -σωμαι, L al^{5} Dam -ζομαι | καυχημα .. DE FG it Ambrst^{cd} χαρις | ουαι γαρ c. ABCDEFG al mu it vg cop sah al Or^{4,463} Ath Cyr^{ador387} Chr^{1} Or^{int3,884} Hier Ambrst al mu .. ς (= Gb Sz) ου. δε KL al pl syr^{utr} al Chr (ad h. l.) Thdrt al | εστιν .. FG f g (*est t erit*) Ambrst Symm εσται .. cop syr al om | ευαγγελισωμαι c.

ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας
Act 16, 3. 21, 26. κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰου-
Act 11, 3; Ga 2, 3. δαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους· 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα

BCDEFG al (f vg *evangelizavero*, g *-zem t -zavero*) Chr[1] Elia[cret] .. L al -ζομαι .. ς -ζωμαι c. AK al pl Or Ath Cyr[ador] al mu (d e *evangelizem*, item g)

17. εχω .. 13. 37. ουκ εχω

18. μου (om 119; om μου εστ. Thph) c. ACK al fere[15] vg (*merces mea*, item vv pl) cop sah syr arr aeth Cyr[ador 130] Hier Ambrst Pel Bed (ceterum μου ἐστὶν in cdd est, non ut 49. μού ἐστιν) .. ς Ln μοι c. BDEFGL (sed DEFG it post εστ. pon) al pl it syrP al Chr Thdrt al Aug | εστιν .. D*FG it Aug Ambrst ἐσται | το ευαγγ. c. ABCD* al[7] d e vg cop sah arm Cyr Chr[com 2] Ambrst Aug Pel Bed .. ς (Gb[00]) add του χριστου c. D**et***EFGKL al longe pl f g syr[utr] al Thdrt al Hier (:: cf v. 12.) | A al καταχρασθαι | ευαγγελιω .. D* add μου

19. πασιν .. D* d e praem εν | πλειονας (et. Or [add αυτων] al et[gr] et[lat] mu) .. 46. 109. syrP (sed[mg] πλειονας) Clem Hier[1] παντας

20. και .. D*E* 37. d e cop sah om | ως pr (et. Or[1] etc) .. FG* 39. 67.** g* Clem[lib] Or[3] Tert Sedul om | μη ων usq νομον c. ABCDEFG al mu it vg sah syrP arm go (add *sed sub gratia*) Cyr Chr Dam Or[int] Nest serm (ap Mar Merc[86]) Ambrst[txt] Aug[3] Bed .. ς (= Gb Sz) om c. D*** (secundis curis, iam enim plenos accentus posuerat) K (L transilit a κερδησω ad κερδησω) al pl syr cop al Or[3] Thdrt al. Cf et. Reich. comm. cr.

21. θεου et χριστου (Gb″) c. ABCD*E (sed ** θεω) FG al[9] vv mu Or Did Cyr[act 29] Chr Isid[2,138] Dam Oec[com] Thph Psell Ath[lat 776] Aug Nest[1. l.] al mu .. ς θεω et χριστω c. D***KL al longe pl (θεω et. sah syr al) arP Thdrt Oec[txt]. Cf Reich. l. l. | κερδανω (Gb′ κερδανῶ) c. ABCFG 17. 37. 46. 109. (Clem κερδανωμεν) .. ς κερδησω c. DE (DE al d e al post ανομ. pon) KL al pler Or Did Chr Thdrt al | τους c. ABCDE 17. 37. 109. al Or Did .. ς om c. FGKL al pler Chr Thdrt al

22. εγενομην . . FG f g add δε και | ασθενεσιν .. DEFG -νουσιν | ασθενης c. AB d e vg Or[4,166] (*i*bidem priora citat ter servans ὡς) Cyp Aug Amb Ambrst Bed .. ς praem ως c. CDEFGKL al certe pler vv pl Chr Thdrt al | γεγονα .. FG Clem εγενομην | παντα c. ABCD*FG 46. Clem Or[4,35] Naz (in Mt 19, 1 et Apolog) Cyr Chr[1] .. ς (Gb[0]) praem τα c.

τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συν- Ro 11, 14.
κοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. 24 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ
τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕ-
τως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα 2 Ti 4, 8.
ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς Ia 1, 12.
δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως
πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· 27 ἀλλ' ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ
δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

X.

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν *Ex 13, 21. 14, 22.
πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλ-

---

D**et***EKL al fere omn Or^{3,294} Mac Chr^{1} Thdrt al | *παντως τινας* (al^{4} *-να*) .. Gb' *παντας* c. DEFG it vg al (non cop sah syrP go al) pp^{lat} omn (et. Nest ap Mar Merc^{68}), item praemisso *τους* 17. Clem Or^{3,294} (et^{4,35} habet *παντα*) | *σωσω* .. aeth^{utr} ar^{e} Clem Or^{2} Mac Naz^{1} Thph ^{mg} Tert Hier Aug *κερδησω*

23. *παντα* (Gb') c. ABCDEFG 17. 37. 46. 67.** 73. 80. it vg cop aeth^{utr} Naz Chr 7.^{schol} Ambrst Pel al, item *ταυτα δε παντα* sah arm .. ς *τουτο* c. KL al longe pl syr^{utr} al Thdrt Dam Thph Oec | *συνκοιν.* c. AB*D*FG .. ς Ln 49. *συγκ.* c. B**CD***EK^{sil}L etc | L al *γενομαι*

24. *ουτως τρεχετε* .. FG f g praem *εγω δε λεγω υμιν*

25. *εγκρατ.*: ita ABD***EK^{sil}L etc .. D*FG *ενκρ.* | *ουν* (syrP habet c.*) .. K al^{3} Clem om, nec exprim (*illi quidem*) d e g Ir^{int} (contra f vg Cyp al *et illi quid.*); similiter go (*at illi*) sah al

26. *πυκτευω* .. L *ποικτευω*

27. B *αλλα* | *υποπιαζω* (Gb') c. FGKL al plus^{30} Eus^{ps} Serap Eph^{279} Naz^{2} Bas^{1,130} ex^{cdd2} Chr^{mosc1} Cyr^{aliq} (tom. 5, b 62. c 187; alibi *-ω-* editum est, sed quaeritur an recte) Dam^{8} (ad h. l. et$^{par\ 617.\ 634}$); item D***et$^{nov\ E}$ al^{11} fere Clem Naz (contr. Eunom.^{196}) Chr^{mosc1} bis (in h. l.) et Chr^{10,134} Thdrt^{1} (in ps 119, 83) *υποπιεζω* (sed D***et^{nov} *-ω-*) .. ς Ln 49. *υπωπιαζω* c. ABCD*et$^{**}_{**}$ al ut vdtr sat mu Or^{2} Eph^{mg} Chr^{montf} (in h. l. et alibi) item q$^{mosc1\ ter}$ Thdrt^{2} Thph Oec. Latini sic: f g vg Aug Amb al *castigo*, Hil Hier Fulg al *subjicio*, d e g (sub *aut*) Ir^{int} Paulin *lividum facio*, Ruf *macero*, auct$^{sing\ cler}$ *affligo*. Praeterea go *castigo*, syr *subjicio*, syrP *contundo*, sah *sugillo*, cop *domo*. Ceterum cf Reich. comm. cr. Uberius et. tractat locum Mtthaei. | L al *γενομαι*

X. 1. *γαρ* c. ABCDEFG al^{8} it vg al mu Clem Or^{2} Mcion^{epiph} Did Cyr

•Nm 9, 15 ss. θον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ
•Ex 16. 15. ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφα-
γον, 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον γὰρ
•Ex 17, 6. ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός·
•Nm 14, 30. 26, 64 s. 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν ηὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώ-
θησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς
•Nm 11, 4. τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν.
7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγρα-
•Ex 32, 6. πται Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.
•Nm 25, 1. 9. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν ἐν
•Nm 21, 5 s. μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χρι-

---

glaph^{314} al Ir^{int} Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) δε c. KL al pl syr^{utr} al Chr Thdrt al

2. μωυσην c. BCFGKL al pl .. ς μωσ. c. ADE al mu | εβαπτισαντο c. B KL al longe pl Or^{3} Chr^{2} (ad h. l.) Thdrt (ad h. l.) Dam Phot^{cat187} Oec .. Gb' Ln εβαπτισθησαν c. ACDEFG al fere^{15} Dial Bas Cyr^{glaph314} et ador^{89} et^{alibi} Did al mu (Thph^{mg} -τιζοντο) | FG f g ε. τ. θαλασσ. κ. ε. τ. νεφελη

3. αυτο .. AC* (vdtr) 46. aeth^{utr} Did (sed το βρ. το) Promiss om | βρ. πνευμ. εφαγ. c. (C*?) DEFGKL al ut vdtr fere omn vv fere omn Or Dial Did Chr Thdrt Thph al Ir^{int} (s. Sen ap Ir) al^{lat} omn .. BC** 93. Cyr^{glaph} πν. βρ. εφ., item Ln πν. εφ. βρ. c. A 137. Mcion^{epiph}

4. A 46. aeth Or^{1} Promiss om αυτο | πν. επι. (137. Or^{1} Did^{1} επινον) πομ. c. ABC 46. 137. Or^{2} Mción^{epiph} Did Cyr^{act} .. ς πο. πν. επι. (D* επιαν) c. DEFGKL al pler it vg al Dial Chr Thdrt al Ir^{int} [s. Sen ap Ir] Or^{int} al | η (FG om) πε. δε c. BD*et***EFG al ut vdtr Or^{3} Eus^{ecl46} .. ς η δε πε. c. ACD**KL al pler Or^{3} Eus^{mai126} Marceus^{182} Dial^{149} Cyr glaph Mcion^{epiph} Chr Thdrt al

5. ηυδοκ. c. ABC al^{3} ac pluribus Clem Mcion^{epiph} Chr .. ς ευδοκ. c. D EFGKL al pl Thdrt Dam Oec Thph | Clem Mcion^{epiph} Ir^{int1} om ο θεος

6. κακεινοι .. FG και κεινοι (sic), Mcion^{epiph357} (non^{321}) και εκειν.

7. FG al g (*effici t efficiamini*) arm μηδε (FG μηδειδωλ.) ειδωλολατρας γινεσθαι | καθως .. D* sl al? add και | FG f g om τινες (A vv mu add εξ) αυτων ωσπερ | ωσπερ c. ABD***(E?)L al plus^{30} Chr Thdrt Dam Thph .. ς ως c. CD*K al pl Mcion^{epiph321} (sed^{357} καθως) Oec | D*FG πειν | FG ανεστη

8. D*FG εκπορνευωμεν, KL al πορνευομεν. Item D*EFG al^{3} Chr^{1} εξεπορνευσαν :: ut LXX | επεσαν (Gb') c. ABCD*EFG al Chr^{mosc1} Thdrt Dam .. ς -σον c. D***KL al longe pl Chr Thph Oec | εν (48. ετι) c. ACD**et***EKL etc .. BD*FG (it vg al pp^{lat}) om | εικοσι τρεις .. 37. 73. tol al syrP (sed^{mg} εικ. τρ.) arm εικ. τεσσαρες, aeth εικ. δυο

9. FG εκπιρασωμεν | $\overline{\chi ν}$ c. DEFGKL al longe pl it vg syr^{utr} cop^{wi} sah

στόν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο.
10 μηδὲ γογγύζετε, καθώς τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο *Nm 14, 2. 37.
ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τύποι συνέβαινον ἐκείνοις, 6.
ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων Ro 15, 4. He 9, 26.
κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. 13 πει- 1, p.
ρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς
οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ
πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

---

arr sl (ιησ. χρ.) Thdot Mcion^{epiph} (Epiph: ὁ δὲ Μαρκίων ἀντὶ τοῦ κύριον χν ἐποίησεν) Chr (ad h. l.) Oec Thph Ir^{int} (s. Sen ap Ir) Aug Pel Amb Ambrst .. Gb′ Ln κυριον c. BC al^{8} cop^{cd} syr$^{p\ mg}$ aeth arm (sed^{mg} χν) Epiph (vide ante) Chr^{1} Thdrt Dam^{3} Sedul Cassiod, item A 2. sl$^{7\cdot}$ et^{ant} Bed θεον. Cf Reich. comm. cr. | καθως c. ABCD*FG al mu it vg al mu Epiph al Ir^{int} al mu .. ς (Gb^{0}) add και c. D***EKL al pl syr sl Chr Thdrt al | αυτων .. L αυτον | επειρασαν c. ABD***KL al pl pp^{mu} .. CD*EFG al mu εξεπειρασαν | απωλοντο c. CDEFGKL etc .. Ln$^{ed\ min}$ απωλλυντο c. (A^{vdtr}) B

10. DEFG 17. d e cop Chr^{2} (non ad h. l.) Aug^{1} γογγυζωμεν | καθως (B 93. καθαπερ) c. ABCDEFG al mu it vg cop sah syr^{utr} etc Chr^{cdd2} et mosc^{2} Bas Thdrt Dam (et.^{par408}) al Ir^{int} al mu .. ς (Gb^{00}) add και c. KL al pl Chr^{ed} al | A απωλλυντο | D* ολεθρευτου, FG ολεθρου

11. ταυτα δε c. AB 17. sah Mcion^{epiph} (utroq loco) et^{tert} (5, 7.) Or^{1} Dial Hipp^{sus} Cyr^{nest95} et^{alibi} Cyr^{hr2} Ir^{int1} ex^{cod} Ors^{1} Pac .. ς add παντα c. CKL al pler vv pm Thdrt Oec Thph Ir^{int1} Hier al, Ln [παντ.] .. DEFG al f g aeth^{utr} Or^{1} Chr Ir$^{int\ cod1}$ Aug^{1} Idac παντα δε ταυτα .. Ir$^{1\ ed}$ Hil al παντα (δε) | τυποι c. DEFGL al longe pl cop sah syr^{p} al (syr *in exemplum nostrum*) Dial^{115} (ubi Wtst ed τυπους, alibi^{67} τυπος) Thdrt^{3} (ad h. l. diserte: ἀντὶ τοῦ ὡς τύποι, alibi^{1} interpretans: ταῦτα τυπικῶς ἐκείνοις συνέβη) Thph (ad h. l.) Oec al? .. Ln τυπικως c. AB CK al^{11} syr$^{p\ mg}$ Mcion^{epiph} Or^{3} Hipp^{sus} Mac Epiph^{227} Cyr^{nest95} et saepe Cyr^{hr2} Chr al pm, item (*in figura* et similiter) it vg Ir^{int} (s. Sen ap Ir) al^{lat} omn. Cf Reich. l. l. | συνεβαινον c. ADEFGL al longe pl Dial^{115} Chr Thdrt^{3} al mu .. BCK al^{10} (sunt iidem qui τυπικως) Mcion epiph Or^{3} Dial^{67} Hipp Cyr^{hr1} Chr^{mosc2} συνιβαινεν .. Mac εγιγνετο, Cyr^{hr1} εγινετο, sah εγενοντο | κατηντηκεν c. BD*E*FG 39. 46. Or^{2} Bas^{2} Cyr^{3} .. ς -τησεν c. ACD***E**KL al pler Orthod^{qu71} Or^{3} Dial Epiph^{227} Chr Thdrt al (Dam -τησαν)

13. ουκ ειληφεν (et. Or^{2} Did Chr Thdrt al; A ηλειφ.) .. FG e f g Or^{int} pp^{lat} mu ου καταλαβη (e f g Hier Aug al *apprehendat*; Cyp *occupabit*) | εασει (et. Or^{2} Ath^{2} Mac^{2} Chr Thdrt al) .. DEFG αφησει | B πειρασθ. υμας | FG 123.** d f g υπ. ο ου δυνασθε. Praetereaq FG f g Aug^{aliq} (sed non ubique) add υπενεγκειν | υπενεγκειν c. ABCD*EFGL al^{8} Mac^{2} Bas^{2} Cyr^{saepe} Chr^{com} et^{mosc2} Thdrt^{1} Thph ex^{cdd} .. ς (= Gb Sz) praem (D*** add) υμας c. (D***)K al pl Thdrt^{4} Dam Oec Thph^{ed}

1 Io 5, 21. 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.
11, 24 ss. 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς
εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χρι-
στοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ σώματος τοῦ
12, 12. Ro 12, 5. Χριστοῦ; 17 ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάν-
*Lv 7, 6. τες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ
σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου
8, 4. εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἔστιν, ἢ ὅτι εἴδωλόν τι
ἔστιν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις θύουσιν καὶ οὐ θεῷ· οὐ

---

14. L φευετε | ειδωλολατρειας : sic ABD***E^{vdtr}KL al ut vdtr longe pl .. CD*FG al -τριας

15. φρονιμοις .. DE d e sah al add υμιν | κρινατε (F κριτεται) υμεις o .. D* κρινατε οιν

16. ευλογιας .. FG al^{3} syr ευχαριστιας | D* ηυλογουμεν | εστιν pr h. l. c. AB sah cop syr Cyr^{2} Aug Bed (Ir^{int} *sang. est Chr.*) .. ς Ln$^{ed\ mai}$ post $\overline{\chi\upsilon}$ c. CDEFGKL al certe pler it vg go al Chr Thdrt al Ambrst al | τον αρτον .. al pauc Chr Thdrt o αρτος|εστιν sec h. l. c. A cop (sah om) syr Cyr Aug Bed .. ς Ln post $\overline{\chi\upsilon}$ c. BCDEFGKL etc | $\overline{\chi\upsilon}$ sec .. D* EFG 21. it vg go Dial^{lib} (-ήνικα ἂν λέγῃ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ σώματος τοῦ κυρίου εἶναι κοινωνίαν) Thdrt Aug Ambrst Fulg (?) κυριου (sed go Dial Thdrt Ambrst item syr$^{p\ mg}$ et. antea κυρ. pro $\overline{\chi\upsilon}$)

17. αρτου .. DEFG it vg^{sixt} demid harl tol al (sed non am) Ambrst Pel Bed add και του ενος (DE om) ποτηριου

18. ουχ c. ACD*FG al Chr .. ς ουχι c. BD***EKL al longe pl Thdrt al | D* εσθοντες

19. ειδωλοθυτ. et ειδωλον hoc ord c. BC**DE 31. 37. 46. 73. 137. d e f g (sec loco *idolum t idolothitum*) cop sah aeth^{utr} Aug Ambrst Pel Bed .. FG bis ιδωλοθυτον, Mcion^{epiph} ιεροθυτον et ειδωλοθυτον (impugnante Epiphanio : σὺ δὲ ὦ Μαρκίων προσέθηκας τὸ ἱερόθυτον etc) .. AC* Epiph^{359} om (Gb^{00}) η οτι ειδωλον τι εστιν, item 17. 71. adversarius legis ap Aug (ipse statim addit: „Non ita scriptum est, sed ita *Quid ergo? dico* [ita certe editum est] *quia idolis immolatum est aliquid? aut idolum est aliquid?* – Potuit autem accidere ut secundum interpretationum varietatem quid ego posui *Quid – idolis immol. est aliquid?* minus ille posuerit aut minus codex eius habuerit" –) om οτι ειδωλοθυτ. τι εστιν η (item Tert^{bis} *non quod idolum sit aliquid*) .. ς ειδωλον et ειδωλοθυτ. c. KL al longe pl syr^{utr} go al Chr Thdrt al. Defendit Reich. l. l. | τι εστιν bis .. D*EFG it vg Aug al εστιν τι | η οτι .. DE FG it (Tert) Aug$^{1\ mss}$ Ambrst ουχ οτι (Chr$^{edd\ mosc\ et\ al}$ ουχ οτι pro οτι priore)

20. αλλ οτι α (sic Aug^{dis}) .. DE α δε, FG αλλα α (item d e f g m vg pp^{lat}) | θυουσιν bis (Gb') c. ABCDEFG al^{8} sah Mcion^{epiph} itemq Epiph^{359} Eus^{pr4,16} .. ς θυει c. KL al longe pl Chr Thdrt Dam al|δαι-

θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν *Dt 32, 21.
τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, 6, 12.
ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ Phil 2, 4.
τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν
ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ *Ps 23 (24), 1.
πλήρωμα αὐτῆς. 27 εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε
πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον- Lc 10, 7.

μονιοις c. BDEFG d e Mcion^{epiph} itemq Epiph Eus^{pr} Tert Aug^{3} (1 diserte: „non ita scriptum" *qui sacrificant* sed *quia quae immolant, daemoniis et non deo imm.* Rursus: „iste autem dixit *Sed qui sacrificant, daemonibus sacrificant.* Quasi omnes qui sacrif. daemonibus sacrif." etc) adversar ap Aug (*qui sacrificant*) Ambrst .. ς (Gb^{00}) praem τα εθνη c. ACK(L post οτι pon) al certe pler f g vg go cop sah syr^{utr} al Chr Thdrt al Or^{int} Aug^{1} Bed | θυουσιν sec c. DEFGKL etc .. Ln post θεω pon c. ABC 37. 46. 137. ar^{p} Eus^{pr} Or^{int} Aug | D*et***EFG it go δαιμονιων (sine των) κοινωνους | γινεσθαι (ap Or editum est γιγν.) .. B γενεσθαι .. FG (syr^{utr} cop al) ειναι

21. CF** ποτηριον δαιμονιον (sic) | K bis δαιμονων

22. παραζηλουμεν .. Severian$^{cat\ 195}$ „ἀντὶ τοῦ Παροξύνομεν," item Thdrt „ἀντὶ τοῦ Παρακνίζομεν."

23. εξεστιν bis c. ABC*DE(FG semel, omittunt enim π. εξ. αλλ ου π. οικοδ.) al^{5} d e f g (f g ut FG) am ful har^{l}* lux tol al cop sah (demid go priore tantum loco) al Clem Ath Dam al Ir^{int} Tert al mu .. ς (= Gb Sz) praem μοι c. (c*** priore loco) HKL al pler vg^{ed} hafl** syr^{utr} al (demid go sec tantum loco) Chr Thdrt al Or^{int1,93} Aug^{1} al. Praeterea Thdrt: „πά. μοι ἔξ." κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον. εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν „ἀλλ' οὐ πά. συμφ." Idem de altero membro addit.

24. το bis .. A 47. Antioch^{73} τα (Tert alludens: *nolite vestra curare sed alterius*) | αλλα .. al fere^{10} syr arr Clem add και (Clem ζητ. μονον αλλα και) | ετερου c. ABCD*FGH al^{5} it vg cop sah arm Clem pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add εκαστος c. D**et***EKL al longe pl go syr^{utr} al Chr Thdrt al

25. H ανακρινοντες

26. κυριου γαρ c. BCDEFG al .. ς γαρ κυριου c. AHKL al longe pl Chr Thdrt al

27. δε c. CD***EHKL al longe pl sah (syr) syr^{p} go al Thdrt^{1} (ad h. l.) Dam Thph Oec .. Gb^{0} Ln om c. ABD*FG al^{3} it vg cop Antioch^{50} Chr Thdrt^{1} (hi duo εαν τις, Chr καλῇ) Iac^{nisib} Aug Ambrst al | απιστων .. D* (improbant **et***) EFG it vg^{six} fu* al Ambrst Pel Bed (non Aug) add εις δειπνον | A cop sah al παντα τα παρατιθεμενα

τες διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ Τοῦτο ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν. 29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; 30 εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
Co 8, 17. 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν

---

28. FG it vg go Tert Aug[1] al om *υμιν* | *ιεροθυτον* (Gb″) c. ABH sah (ut collato v. 19. clarum fit) glossar (N[i] T[i] ed. Alberti p. 129. *ἱερόθυτον· δαίμοσι προσενεχθέν.* Eadem editor ex Cyrilli lexico adscribit, subiungens „cf Tho. Gale ad Herodot. p. 767. ed. Gron. ubi apostolum *ἱερόθυτον* scripsisse, ipsorum vendentium voce usum, statuit, allato Eusebio.) Eandem vocem ex Ps-Clem. homil. affert Wtst: *προφάσει γὰρ τῶν λεγομένων ἱεροθύτων χαλεπῶν δαιμόνων ἐμπίπλασθε.* Ita et. Or[1,764] *τὰ καλούμενα παρὰ τοῖς πολλοῖς ἱερόθυτα.* Phryn. ecl. p. 159. *ἱερόθυτον οὐκ ἐρεῖς, ἀλλ' ἀρχαῖον θεόθυτον,* quemadmodum idem app. p. 42. *θεόθυτα, ἃ οἱ πολλοὶ ἱερόθυτα καλοῦσι.* Item Phot[lexic] *θεόθυτα· ἱερόθυτα.* Ceterum, quod nondum observatum est, nostram loci Paulini lectionem luculenter confirmat Julian[cyr229]: *τοῦ χάριν ὑμεῖς τῶν παρ' Ἕλλησι παρεσθίετε μαθημάτων - καίτοι κρεῖττον ἐκείνων εἴργειν τοὺς ἀνθρώπους ἢ τῆς τῶν ἱεροθύτων ἐδωδῆς. ἐκ μὲν γὰρ ἐκείνης, καθὰ καὶ ὁ Παῦλος λέγει, βλάπτεται μὲν οὐδὲν ὁ προσφερόμενος, ἡ δὲ συνείδησις τοῦ βλέποντος ἀδελφοῦ σκανδαλισθείη ἄν καθ' ὑμᾶς.* Quam *ἱεροθύτων* vocem ipse Cyr repetit in refutatione: ibidem p. 233. Nescio an et. confirment d e f *immolaticium* (idem tenent sed addito *idolis* g fu demid al; am* *immolatium* [** *-tivum*] *idolis*, vg[ed] *immolatum idolis.* Ad quae cf supra v. 19. d e *simulacro immolatum*, f vg *idolis immolatum*, g *idolothitum*) .. ς ειδωλοθυτον c. CDEFGKL al ut vdtr omn Chr Thdrt al. Defendit Reich. l. l. | *δι εκεινον* (Chr[com ter] om) *τ. μηνυσ. και την συνειδησιν* .. FG f g Ambrst *δια την συνειδ.* omissis rell | ς (= Gb Sz) add in f. *του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης* c. H**KL al pl go syr[P] ar[P] sl Chr Thdrt Phot ap Oec itemq Oec Thph (hi omnes in com explicant): om c. ABCDEFGH* al[12] it vg cop sah syr ar[e] arm Dam Aug Ambrst Pel Bed. Vide et. ad v. 31.

29. *ουχι* .. D* *ου* | *εαυτου* .. H al[3] *εμαυτου* .. D* (it vg etc *tuam*) *σεαυτου* | *αλλης* .. FG d e g Amb Hier auct[sing cler] Prim (non item Aug Pel Ambrst Bed) *απιστου*

30. *ει* c. ABCDEFGKL al longe pl vv omn Clem Cyr[iul233] alGr et[lat] .. ς (= Gb Sz) add *δε* c. min ut vdtr pauc Thdrt[txt] (om Thdrt ap Oec) Oec

31. L post *ειτε* sec repetit *οιν* | *τι ποιειτε* .. DEFG g *ποι. τι* | FG f g Ambrst (Gaud) om *ποιειτε* sec | C*** add in f. *του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης*

θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. (XI.) 1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. 4, 16.

XI.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ Eph 5, 23. γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. 4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή,

---

32. *και ιουδ. γιν.* c. ABC 17. 37. 73. Or (sed om *και ελλ.*) Did Cyr^{act39} .. *ς γιν. και* (f g vg cop sah syr^{utr} al Aug al om) *ιουδ.* c. DEKL al pler d e go Chr Thdrt Dam (et.^{par686}) al; item FG *γιν. ιουδ. τε*

33. *παντα πασιν* .. DE *πασιν παντα*, FG *πασιν κατα παντα*, it *omnibus per* [g *secundum* sub *aut*] *omnia* .. Thdrt^{cd} *παντάπασιν* (idem ex Herveti codice Ni Ti laudat editor Thdrt^{i}) | *συμφορον* c. ABC .. *ς συμφερον* c. DEFGKL al ut vdtr omn Or al mu | FG al om *το* sec

XI. 2. *αδελφοι* c. DEFGKL al pler it vg go syr^{utr} aeth^{pp} al (syr^{utr} al add *μου*) Thdrt Dam al Ambrst Pel al .. Ln 49. om c. ABC al^{4} cop sah aeth^{ro} arm Ath Cyr^{hr} Bas Chr (et.^{mosc2}) Thph^{com} Ors (:: cf ad Ro 15, 15.) | A* al^{6} om *και* | *παρεδωκα* (FG *παραδωκα*) .. FG d f (super Graecis) g Ambrst praem *πανταχου* | *υμιν* .. FG g Ambrst om | *παραδοσεις* (d e *traditionem meam*, f vg *praecepta mea*, L al *-δωσεις*) .. D*FG it vg ar^{p} pp^{lat} add *μου* | *κατεχετε* .. c aeth^{utr} Ath^{2} Chr (et. mosc^{1}) praem *ουτως*

3. FG al g syr^{p} Ambrst om *δε* pr | *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ c. AB**D***EKL al pler Orthod qu^{89} Chr Thdrt Dam Severian^{cat} al .. B*(rursus neglexit Mai)D*FG al Or^{lib} (*πᾶς ἀνὴρ οὗ* $\overline{\chi\varsigma}$ *ἐστι κεφαλή*) om *ὁ* | *του* $\overline{\chi\upsilon}$ c. ABDE 37. 46. al? Clem Eus^{marc136} Chr^{1} Thph^{1} Oec^{1} .. *ς* om *του* c. CFGKL al ut vdtr pler Eus^{marc209} Cyr^{act39} Chr^{2} Thdrt Dam Thph^{2} Oec^{2} | *ο θεος* .. c *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ (inepte)

5. *πασα δε* (et. Or al mu) .. A syr *και πασα* | D*FG om *τη* | *εαυτης* c. BD***EK al ut vdtr longe pl Or .. Ln *αὐτης* c. ACD*FGL al mu Chr Thdrt al^{4} | *ἓν* .. L *ἐὰν* (inepte)

καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀν-
*Gn 2, 23. 18. δρός ἐστιν. 8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· 12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, 15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται.

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

22. 17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον

---

6. *κειρασθω* .. B add *η ξυρασθω* | L al *κηρασθω*, item *κηρασθαι*

7. *ἡ* c. ABD*FG al Dial Isid^{3,95} Thdrt .. *ς* om c. CD***EKL al longe pl Chr Dam al | FG *του ανδρος*

8. K om versum

10. H 17. 37. *η γυνη οφειλει* (H *οφιλι*) | *εξουσιαν* (it vg Tert^{marc} Ambrst al *potestatem*) .. Ir^{int} Hier Aug al *velamen*

11. *ουτε γυνη χ. ανδρ.* h. l. c. ABCD(* et***)EFGH al mu it cop sah arm al Clem al Ambrst al .. *ς* (= Gb Sz) post *γυναικος* pon c. D**KL al pl vg syr^{utr} al Ign$^{intpol\ 316}$ Chr Thdrt al Pel al | *εν κυριω* .. Thdrt *εν κοσμω*

12. *ουτως* : ita ABCDEFGL etc .. H al *ουτω* | *δια της* .. K *εκ της*

13. *εν υμιν αυτοις* c. ABCFGHKL etc .. DE d e vg (et. am demid harl al; non tol fu^{vict}) pp^{lat} *υμεις αυτοι* | *τω θε. προσευχ.* c. ABCHKL etc .. DEFG it vg al *πρ. τ. θε.*

14. *ουδε* c. ABCD*FGH 46. 73. 137. it vg cop syr^{utr} arm al Dam^{par} Tert Amb Ambrst al .. *ς* (Gb^{00}) praem *ἤ* c. D***EKL al pler syrP ^{mg} al Chr Thdrt Dam al (omnes^{txt} ad h. l.) | *αυτη* h. l. (Gb″) c. ABCD(* et***)EH al^{7} arP (aeth^{utr} *natura eius*) Dam .. *ς* ante (Sz confuse post) *ἡ* c. D**K L al longe pl Chr Thdrt al, item *ipsa natura* it vg etc Amb Ambrst al .. FG arm Tert om

15. *δεδοται* c. DEFGKL al plus^{40} d e sl^{ms} Chr^{2} Thdrt Oec Tert^{2} .. *ς* (= Gb^{00} Sz) Ln add *αὐτῇ* c. AB al pm g cop sah syr al Chr^{txt} Thph^{txt} Ambrst al; praem idem CH al^{7} f vg syrP Dam Amb al

16. *αι εκκλησιαι* .. vg^{ed} et fu* demid al Tert Cyp al *ecclesia*

ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα καὶ οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. 22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰη-

1, 11. 3, 3. 17. 15, 3. Lc 22, 19 s. Mt 26, 26 ss. Mc 14, 22 ss.

17. παραγγελλω (sed B testib Btl et Mai -λλων) o. επαινων (Gb') c. A(B) C*FG al fere[10] f g vg syr[utr] arm al Aug Ambrst Pel Bed .. D* 137. sah-ελλω o. -νω .. ς -ελλων o. -νω c. C***vdtr D***EKL al pl d (sic) e cop sl Chr Thdrt Dam al. Defendit Reich. comm. cr. | ουκ .. L ουχ' | κρεισσον et ησσον (FG Thdrt ελαττον) c. ABCD*(FG) etc .. ς -ττον bis c. D***(E?)L al pl | αλλα c. ABCD* al .. ς Ln αλλ c. D***EFGK[sil]L al pl

18. υμων .. al[5] Thph om | εκκλησια c. ABCDEFGKL al pm Chr Dam .. ς praem τη c. min Oec Thph (Thdrt επι το αυτο pro εν εκκλ.) | εν υμ. (am fu demid harl al Or[int2, 901] Ambrst Bed om) υπαρχ. c. ABCD**KL etc .. D*et***EFG vg[ed] arm al υπαρχ. εν υμ.

19. εν υμιν pr (D***E vv mu Archel post ειναι, al[2] ante αιρεσεις pon) .. D*FG it vg Or[int] (sed habet Or[1, 455]) Cyp al pm (non Archel Hier Prim Ansb) om, hinc Gb[0] | ινα και c. BD* 37. 71. d e vg sah Ambrst Pel Bed .. ς 49. om και (Ln [και]) c. ACD**et***EFGKL al pler f g syr utr cop al Or Epiph[905] Chr Thdrt Dam al Cyp al (:: και istud a correctore alienissimum) | L al γενονται. Idem vv. 14 et 15. κωμια et κωμη, v. 27. ενωχος, v. 31. εκρινωμεθα. | εν υμιν sec .. Gb[0] c. c Or edd (sed non Delar.) Chr Epiph[905] Dam[com] Hier al

20. ουν (17. δε) c. ABCD**et***E**KL etc .. Gb[0] c. D*E*FG it Clem Chr | εστιν (d e om) .. D*FG g ετι (f vg pp[lat] iam non est)

21. προλαμβανει (praesumit) c. BCDEFGKL al pl it vg al ut vdtr omn Clem Chr Thdrt Dam al Or[int] Ambrst Hier al) .. A 46. al mu Zonar προσλαμβ. | εν τω .. DEFG e f g vg go[vdtr] επι τω (e f vg ad et g in manducandum, d in -ndo), al εις το

22. εις το εσθ. κ. πινειν .. FG f g φαγειν και πειν (f g ad etc) | ειπω υμιν c. ABCDEFG al it vg go syr cop sah arP Dam pp[lat] .. ς υμιν (arm aethPP om) ειπω c. KL al longe pl syrP sl Thdrt al (aeth[ro] Chr om τι ε. υμ.) | επαινεσω c. ACDEKL al ut vdtr omn sah syr[utr] al (go laudem) Chr Thdrt Dam al .. Ln επαινω c. BFG it vg pp[lat] | ὑμᾶς; ἐν τούτῳ (ita et. ς[e] Gb Sz; item B** et ut editae sunt vg go syr al) .. ς Ln ὑμᾶς ἐν τούτῳ; (ita conjg et. CDL al d f cop sah syrP)

23. απο του .. FG απο, DE παρα | κυριου .. FG g θεου | ις (test pauc

σοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσας
ἔκλασεν καὶ εἶπεν Τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο
ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ
*Ex 24, 8. τὸ δειπνῆσαι, λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν
τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν
ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ
ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ
ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ

---

add $\overline{\chi\varsigma}$) .. B 44. om | D*FG *εν η νυκτι παρεδ.* (it vg al pplat mu *in qua nocte*; Promiss *ea nocte qua*) | *παρεδιδετο* c. AB*CDEFGK 46. Dam (sed non$^{par\,536}$) .. ς *-δοτο* c. B**L al pler Chr Thdrt al | D*FG (non Cyr $^{hr\,320}$ Euthal [in elencho div. test. p. 557. ed Zac.] al mu) *τον αρτον*

24. *ειπεν* c. ABC*DEFG al mu it am fu al cop sah arm^{ven} Bas Ath ap Thdrt$^{4,\,138}$ Cyr$^{nest\,111}$ Chr (sed non ad h. l.) Euthal$^{l.\,l.}$ Dam$^{par\,536}$ Cyp Bed .. ς (= Gb Sz) add *λαβετε* (vg arm al Ambrst add *και*) *φαγετε* (aeth^{ro} Sedul om *φαγ.*) c. C***KL al pl syr^{utr} al mu Cyr^{hr} (*εκλασεν και εδωκεν τοις εαυτου μαθηταις λεγων Λαβ. φαγ.*) Chr (txt et^{com} ad h. l.) Thdrt Dam Oec Thph Ambrst | *το υπ. υμων* c. ABC* 17. 67.** Cyr^{nest} (Cyr^{hr} om et. *το υπ. υμ.*) Ath (*π. πιστ. λογ. ο μειζ.* ap Thdrt $^{4,\,138}$; eodem loco ed. Galland. additur *κλωμενον*) Fulg (ep. ad Ferrand. 39.) .. ς (Gb^{0}) ad *κλωμενον* c. C***D**et***EFGKL al pler d e (uterq *frangitur*, sed g *-getur*) g syr^{utr} go al Chr Thdrt (ad h. l., alibi^{2} l. e. $^{4,\,220}$ et^{1218} *διδόμενον ἢ κλώμενον κατὰ τὸν ἀπόστ.*) Dam^{par} Oec Thph (:: defendit Reich. l. l.); item D* *θρυπτομενον*, cop sah arm Euthal$^{l.\,l.}$ *διδομενον*, f vg Cyp Ambrst^{ed} *quod pro vobis tradetur* (Ambrst^{ms} *frangitur*) | FG om *την*. Praeterea spectat huc Iustin$^{dial\,41}$ *τοῦ ἄρτου τῆς εὐχαριστίας ὃν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πάθοις οὗ ἔπαθεν – ις̄ χς̄ ὁ κύριος ἡμῶν παρέδωκε ποιεῖν.* Cf et.$^{dial\,70}$

25. *εμω αιματι* (Cyr *αιμ. τω εμω*) .. AC al^{7} Euthal$^{l.\,l.}$ *αιμ. μου* | A transilit ab *οσακις* ad *οσακις* sq | *εαν* c. BC al Thdrt Euthal^{cod} .. ς *αν* c. DEFGKL al longe pl Chr Cyr^{nest} al

26. A (vide ante) go aeth^{utr} om *γαρ* | *εαν* c. ABC al Or etc .. ς *αν* c. D EFGKL al pler Chr Cyr^{nest} Thdrt Euthal al | *ποτηριον* c. ABCD*FG al^{4} it vg (et. am fu demid harl al) sah arm Cyr^{nest} Euthal (sed diff cod) Dam$^{par\,536}$ Cyp^{1} Ambrst Pel Bed .. ς (Gb^{00}) add *τουτο* c. D**et***E KL al pler tol syr^{utr} cop al Chr Nest^{10} Thdrt Dam (ad h. l.) al Cyp^{1} | *αχρις* (sic ut vdtr omn exc B* *αχρι*) *ου* (*ου* om Chr^{com} Thph) c. ABC D*FG al Ath? Bas Cyr$^{nest\,111}$ Nest$^{cyr\,114\,sqq}$ Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} Dam (et.$^{par\,536}$) .. ς (= Gb Sz) add *αν* c. D***EKL al pler Thdrt Phot$^{cat\,220}$ al

27. FG *αισθειηται* et *πινηται* | *αρτον* c. ABCDEFG al^{8} it am fu demid harl tol mar al sah syr^{p} arm Clem Bas Ps-Ath$^{2,\,83}$ Thdrt Dam (et.^{par}) Cyp Or^{int} al .. ς (= Gb Sz) add *τουτον* c. KL al pl vg^{ed} cop al (syr ar^{e} *κυριου* postque *αιτου* pro *κυρ.*) Chr al | *ἤ* c. BCDEFGKL al pler it vg (et. am fu demid harl tol al) go syr$^{p\,mg}$ al Chr Thdrt Dam (et.^{par})

κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἑαυτὸν ἄνθρωπος, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

---

al Cyp al mu .. A al[4] vg[cd] cop sah syr[utr] al Clem Ps-Ath[2,83] Or[int] (Hier) Pel Cassiod Chrom *και* | L al *πινει* | *του κυρ.* (et. post *αναξ.* pon) *αναξιως* (et. Clem al mu) .. D***L al plus[20] syr[P] go (Or[lib] *αναξ. του κυρ. εσθιων*) al aliq add *του κυριου* | *του αιμ.* c. ABCDEFGKL al pm Clem Ps-Ath[2,83] Bas Chr Thdrt al mu .. ς (= Gb Sz) om *του* c. min ut vdtr pl Thph | *κυριου* .. A 17. aeth[ro] Hier *χριστου*

28. *εαυτον* (D* add o) *ανθρ.* c. CDEFG 46. it vg go Dam[par] .. ς Ln *ανθρ.* (al[2] Or[2] *εκαστος*) *εαυτ.* c. ABKL al pler syr[utr] al (cop sah al *ανθρ. δε δοκ. εαυτ.*) Clem Or Cyr[ador 421] al mu

29. *πινων* c. ABC* 17. sah aeth[ro] .. ς (Gb[00]) add *αναξιως* c. C***DEFGKL al pler vv pler ppg[r] et[lat] mu (sed Chr *αναξ. του κυριου*, Or[4,444] [liberrim] Ps-Ath[antioch 242] Caes Hil ante *εσθ.* pon) | *κριμα* .. cop Or Caes praem *εις* | *το σωμα* c. ABC* 17. 67.** am* fu (non fu[vict]) harl* al sah (aeth[ro] *si non sit pura anima eius* pro *μη διακρ. το σω.* quae Or Ps-Ath Hil al praetereunt; aeth[PP] ut[ro] sed praemissis *μη διακρ. τ. σω. του κυρ. ημων και*) .. ς add *του κυριου* c. C***DEFGKL al pler vv pl (ar[P] *τ. χυ*) Chr Thdrt al Ambrst al (Ad vv. 27. 29. cf et. F[a] qui sic habet: *ο εσθιων τον αρτον του κυριου αναξιως. η πινων το αιμα αυτου. κριμα εαυτω εσθιει και πινει.*)

31. *δε* (Gb″) c. ABDEFG 17. 46. 109. g (d e f vg Or[int] Pel Ambrst al *quodsi*) go Clem Cyr[ioh 597] Aug[1] .. ς *γαρ* c. CKL al pler cop sah syr[utr] al Chr Thdrt al Aug[2] | *διεκρινομεν* .. 46. al mu Chr Cyr[ioh] Thdrt al mu (non Clem Dam) *εκρινομεν*

32. *υπο* .. FG *απο* | *κυριου* c. ADEFGKL al pler Caes Chr (et. ap Dam) Thdrt Dam[1] Oec Thph .. BC al[4] Clem Dam[txt] praem *του* | *κοσμω* (et. Peratae[125] et Sim[mag 167] Clem etc) .. FG it vg ppl[at] add (vel ut d e f vg Aug al praem) *τουτω*

34. *ει* c. ABCD*FG al[10] it vg (et. am fu harl tol) cop sah sl Chr[com] Cyp Ambrst Pel .. ς (=Gb Sz) add *δε* c. D**et***EKL al pl demid syr[utr] al Clem Chr Thdrt Dam al Bed | K *εις κρισιν* | F al *συνερχεσθε* (F *-σθαι*) | *διαταξομαι* c. BCKL etc .. ADE[vdtr]FG al *διαταξωμαι*

XII.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.
2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγε-
1 Io 4, 2 s. σθε ἀπαγόμενοι. 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ
λαλῶν λέγει Ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριος
Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
Ro 12, 6. 4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ
διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 καὶ διαιρέσεις
ἐνεργημάτων εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-
σιν. 7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ
συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας,

---

XII. 1. *αδελφοι* .. D*EFG al it vg aeth Ath$^{lat\ 776}$ pp^{lat} post *αγνοειν* pon

2. *οτι οτε* (Sz Gb″) c. ABCDEL al fere^{50} f g vg syr^{p} sah aeth^{utr} arm sl^{6}. et^{ed} pp^{gr} pm et^{lat} mu .. Ln *οτι* [*οτε*] .. ς (= Sz) om *οτε* c. FG al mu d e syr cop ar^{e} Oec^{1xt} Ambrst .. K al sl^{cd} et^{ed} Thdrt (ed^{1} *οτι οτε*) Dam Oec^{com} Aug^{2} *οτε*. Tractat locum Reich. l. l. | *τα αφωνα* .. 119. om .. FG *τα αμορφα* (g *ad simulacrorum formationes*) | *ἂν ἤγεσθε* (sic dist. D***L etc) .. B**G al *ἀνήγεσθε* (Aug *ascendebatis*) .. al^{2} *απηγ*.

3. DEFG d e g pp^{lat} mu (non Aug al) om *λαλων* | *ιησους* (Gb′) c. ABC 6. 17. 46.* 109. cop syr^{utr} aeth^{utr} arr sl Or^{1} Cyr$^{apol\ 244.}$ ioh^{788} et^{alibi} .. F f vg Cyr$^{ioh\ 568.}$ ador^{261} et^{alib} pp^{lat} pm (et. Did^{lat}) *ιησου* .. ς *ιησουν* c. DEGKL al pler d e g sah Or^{1} Cyr$^{act\ 39}$ Chr Thdrt Dam al Novat Hil^{ed} | *κυριος ιησους* (Gb″) c. ABC 6. 17. 46. 109. 31. 67.** 73. f vg syr cop sah aeth^{utr} arr sl Or^{5} Cyr$^{ioh\ 615.\ 1095}$ et^{alibi} item$^{act\ 39}$ Did Bas Epiph^{863} et^{2,7} al Aug^{bis} (sed non ubique) al aliq .. ς *κυριον ιησουν* c. DEFGKL al longe pl d e g syr^{p} Eus$^{mai\ 26}$ Ath Mac Epiph^{893} et^{2,73} Dial^{maced} Chr Thdrt al Did^{int} Ruf al. Defendit Reich. l. l.

4. *δε αυτο* .. B al? Or *δ αυτο*

5. *και ο αυτος* (et. Or Thdrt^{1} Dam al Ir^{int} ex^{cdd} Aug al mu) .. 73. al^{3} vg al mu Eus^{ps} Ath Epiph^{901} et^{2,73} Cyr$^{act\ 39}$ al pm Ir^{int} ex$^{edd\ aliq}$ Hier al mu *ο δε αυτ*.

6. *και ο αυτ*. c. BC 37. 46. 109. 137. Or .. DEFG *ο αυτ. δε*, item ς Ln *ο δε αυτ*. c. AKL al pler it vg syr^{utr} sah (cop *deus hic idem est*) al Eus^{ps} Epiph^{898} et^{901} Cyr$^{act\ 39}$ al mu Ir^{int} Hil al pm | *θεος* c. AB (sed post *ο ενεργων* add *εστι*) CDEFG al mu it vg al Eus^{ps} Ath Bas Epiph$^{898.\ 901}$ Chr al Ir^{int} Hil al mu .. ς (= Gb Sz) praem *εστι* c. (B vide ante) KL al pl Or Cyr$^{act\ 39}$ Thdrt Dam Oec, item (sed pleraeq non praem sed add) syr^{p} al | D* om *τα*

7. L 37. al (Clem Hil^{1}) om *δε*

ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ δὲ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύματι, 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη ἔχει πολλά, 27. 6, 15. πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτως Ro 12, 4 s. καὶ ὁ Χριστός· 13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε Ga 3, 28.

---

9. δε pr c. ACD**et***KL al ut vdtr fere omn cop sah syrP arP sl Or^{2} Caes Did Cyr$^{hr\,2}$ Chr Thdrt^{4} Dam al Did$^{int\,1}$ Hil^{1} Aug^{1} .. Ln [δε], om enim BD*EFG 47. 67.** it vg syr Clem Or^{3} Eus$^{marc\,27}$ et^{338} pp^{lat} mu | δε sec (et. Clem Cyr$^{hr\,2}$ Chr Thdrt al mu) .. DEFG it vg syr Eus$^{marc\,27}$ pp^{lat} mu om | χαρισματα (et. Or al mu Hil^{2} al) .. d e g** (contra f *gratiae*) vg Tert Hil^{1} al pl *gratia* (Hil^{1} al *donum*) | ενι c. AB 17. 31. 67.** 74. 80. al d e f vg Did^{2} pp^{lat} pm (c Tert^{1} Cassiod om εν τω ενι πν.) .. ς αυτω c. DEFGKL al longe pl f^{sup} gr g cop syr^{utr} al Clem Chr Thdrt al Hil^{1}

10. δε pr .. D*(E?)FG it vg arP om | ενεργηματα (et. Or al mu Aug^{3} al) .. DEFG ενεργεια (DE -για), item *operatio* it vg pp^{lat} pm, 46. -γειαι, 19. ενεργημα | DEFG d e f (sup Graecis, non$^{txt\,lat}$) g Cyr^{hr} pp^{lat} mu (non Hier al mu) δυναμεως | δε sec tert quart c. ACKL al ut vdtr omn syr^{utr} cop al mu Caes (om quart) Chr Thdrt Dam al .. Ln om c. BD EFG it vg Clem pp^{lat} omn | διακρισεις .. CD*FG d e f g m vg al mu Clem Or Bas^{1} pp^{lat} omn διακρισις | δε quint .. D*E it vg pp^{lat} mu (non Hier) om | ερμηνεια (m Idac Cassiod *interpretationes*) c. CD***EFGKL al ut vdtr omn Clem Caes Cyr$^{hr\,250}$ Chr Thdrt Dam al .. Ln διερμηνεια (AD*FGL -νια) c. AD* (:: cf 12, 30. 14, 5. 13. 27. 28.) .. B 109. om αλλω δε ερμ. γλ. Praeterea D* διερμ. γενη γλωσσων (confuse)

11. παντ. δε ταυτα c. ABCKL al pler syr^{utr} al Chr Thdrt (ad h. l.) al Hil^{1} Aug^{saepe} al .. DEFG 46. it vg go cop arm al Or al mu Hil^{1} al ταυτ. δ. πα. | το εν (et. Ius$^{trect\,fid\,6}$ Clem Ath^{4} Did^{3} Cyr^{hr} Thdrt Dam al) .. D*FG 119. Ign$^{intpol\,264}$ Or Chr om το | ιδια (et. Ius$^{trect\,fid}$ Clem Ath^{4} Cyr^{hr} Chr Thdrt Dam al) .. D*(διερουμενα pro διαιρ. ιδια)FG it vg cop syr al Or (χωρηγουν pro διαιρ.) Epiph^{476} item$^{lib\,414.\,782}$ Or^{int} Did^{lat} (non item^{gr}) Hil al (contra Hier Aug al *propria*) om

12. γαρ .. K om | και μελη .. D*(E?)FG d e g go Hil Tich μελη δε | εχει πολλα c. DEFGKL al pler it vg al pl Chr Thdrt^{1} al Hil Ambrst al mu .. Ln πο. εχ. c. ABC al^{3} arm Thdrt^{1} Hier | του (D* d e go Hil Ambrst Tich praem εκ) σωματος c. ABCFGKL al^{6} f g vg cop syr^{utr} al pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb^{00} Sz) add (178. praem) του ενος c. DE al pler d e go arP sl Chr^{1} Thdrt^{1} Dam Oec Hil al | $\overline{\text{χς}}$ .. C κυριος

13. εν (al^{6} d e al Clem om) ενι (FG g om) πνευματι | εις εν .. D* εις

ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς Ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί Χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν

εσμεν εν (sic, confuse) | *εν πνευμα εποτ.* c. BCD*FG 17. 73. 80. d e g am harl al syr aeth^{utr} arr Ign^{intpol264} Ath^{2} Did^{5} Chr Thph^{com} pp^{lat} mu (item *uno sp. potati sumus* demid tol cop go sl; praem *in* f vg Idac) .. ς (Gb^{0}) praem *εις* c. D***EK al pl Thdrt Thph^{txt} .. al^{2} syrP Mac *εν πομα εποτ.*, item al plus^{15} praemisso *εις*, al^{6} Oec *εν* (sed^{3} *εις εν*) *πομα εποτ. εις εν πνευμα*, Clem *ενι ποματι επιομεν*, L al^{3} *εις εν πν. εφωτισθημεν*, A *εν σωμα εσμεν*, Dam repetit *εις εν σωμα εβαπτισθημεν*. Illustrat locum Reich. comm. cr.

16. D*E d e go Ambrst om *και* (Aug^{1} *vel*) | Posuimus (ut et. Ln) in fine vv. 15. 16. punctum; ς Gb Sz 49. signum interrogationis.

17. D* *ο οφθαλμος*

18. *νυνι* c. CD**et***EKL al pler Chr^{2} Thdrt Dam Oec .. Ln *νυν* c. ABD* FG al^{2} Thph

19. *τα* c. ACDEKL etc .. BFG 17. om, hinc Ln [*τα*]

20. *νυν* c. ABCDEKL etc .. FG al^{5} Chr^{1} Thph *νυνι* | *μεν* c. ACD**et***EF GKL etc .. BD* al^{2} d e go Aug om, hinc Ln [*μ.*]

21. *δε* c. BDEKL al pl d e vg (et. am fu^{viet} al) go syrP sl Chr Thdrt (ad h. l.) Dam Thph Oec Aug^{1} Pel Ambrst al .. Ln [*δε*], Gb Sz om c. AC FG al fere^{20} f g fu demid al cop syr al Bas (Thdrt^{1}) Hier al | *ο οφθ.* c. ABCDEFGL al plus^{30} Or Bas Chr Thdrt Dam Oec Thph^{com} .. ς (= Gb Sz) om ὁ c. K al ut vdtr pm Thph^{txt}

23. ἅ .. FG ὅ | L al *ατιμωτερα* | *του σωματος* .. DEFG al^{2} it vg Dam pp^{lat} praem *μελη* | *εχει* .. FG *εχειν*

24. *εχει* .. DEFG d e syr add *τιμης* | *αλλα* c. ABCDEL etc (et. Marc^{epiph})

δοὺς τιμήν, 25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. 26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συνχαίρει πάντα τὰ μέλη. 27 ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. 12.
28 καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, 9. 10. Eph 4, 11.
δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.
29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; 30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερ- 14, 1.
βολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

.. ς αλλ c. FGK^{sil} al ut vdtr pl | *ο θεος* (syr^{p} om) .. A (aeth^{utr}) post *συνεκερ.* pon | *υστερουντι* (114. *το υστερουν*) c. DEFGKL al ut vdtr fere omn Or Dial Chr Thdrt Oec Thph .. Ln *υστερουμενω* c. ABC 17. 57. 67.** Melet^{epiph}^{877} Dam | *περισσ. δ. τιμην* .. B *τι περισσοτερον δους*

25. *σχισμα* c. ABCD**et***EK al pl d e f vg cop syr^{utr} al Or al mu Aug^{1} Ambrst al .. D*FGL al fere^{25} g fu arm Bas Antioch^{80} Dam Thph Aug^{2} Sedul *σχισματα* | *το αυτο* .. D*FG *τα αυτα* | DEFG Thph^{mg} *μεριμνα*

26. *ειτε* pr c. ACDEKL al ut vdtr fere omn vv pl (et. vg^{cdd} *siquidem*) Chr Thdrt Dam Thph Oec, item (*si*, tum *et si*) Cyp Aug al, item 31. Or *ει* .. Ln *ει τι* c. BFG it vg syr^{p} Ambrst Pel Cassiod Bed | *εν* pr (Or^{2} Cyp^{2} [alibi *εν με.*] al *μελ. εν*) .. A Or^{1lib} om | *συνπασχ.* c. AB* CDEFG .. ς Ln 49. *συμπ.* c. B**K^{sil}L al certe pler | *εν* sec (Or^{2} Cyp^{2} *μελ. εν*) .. Ln$^{ed\ min}$ om c. AB Thdrt^{1} (sed non ad h. l.) | *συνχαιρ.* c. AB*CDEFG .. ς Ln 49. *συγχ.* c. B**K^{sil}L al certe pler

27. *εστε σωμα* (et. Or^{3} etc) .. FG g Amb^{1} *σωμα εστε* | *μερους* (Or^{2} Eus dem^{921} Chr Thdrt ad h. l. Dam Oec Thph: pleriq diserte; ita Thdrt: *οὐ γὰρ ἡμεῖς μόνοι, ἀλλὰ πάντες οἱ κατὰ τὴν οἰκουμένην πεπιστευκότες· διὰ τοῦτο γὰρ τὸ ἐκ μέρους προστέθεικεν*) .. D* d e f vg syr^{p} (*μερους* in mg) arm Or^{1} Eus^{ps} Nyss (in 1 Co 15, 28.) Epiph^{707} Cyr^{1} Severian^{cat243} (*οὐκ εἶπεν μέλη ἐκ μελῶν, ἀλλὰ μέλη πολλὰ ἐκ μέλους ἑνός· μέλος γὰρ ἡ κεφαλὴ τοῦ ὅλου σώματος*) Thdrt^{1} Procl (in actis Chalced. 14.) pp^{lat} mu (Hil Aug om *εκ με.*) *μελους*

28. *τριτον* .. D* add *δε* | *επειτα* sec c. ABC 17. 39. 73. 74. 93. Bas Cyr act^{10} Cyr^{hr298} Chr Dam, item (bis *deinde*) Aug Ambrst .. DEFG d e g Hil Amb om .. ς *ειτα* c. KL al pler Thdrt Oec Thph, item (*deinde virt. exinde* etc) f vg | *αντιλημψ.* c. ABD*FG .. ς *αντιληψ.* c. CD***EKL etc

31. *μειζονα* c. ABC al plus^{10} am al syr (utr?) aeth^{utr} (al?) Or^{2} Philea martyre ap Eus (alludit certe: *ζηλώσαντες τὰ μείζονα χαρίσματα οἱ*

XIII.

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν
14, 3 ss. τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάνειν,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπ-
ἀρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγά-

χριστυφόροι μαρτυρες h. e. 8, 10.) Thdor^{cat246} (ἀντὶ τοῦ Ὅλως γὰρ ἐφίεσθε τῶν μειζόνων χαρισμάτων· εἰ ὄντως ἐφίεσθε, ἐγὼ ὑμᾶς ἐπὶ ταῦτα προοδηγήσω προθύμως) Thdrt^{com} Dam (ad h. l. et^{par634}) Phot Or^{int} Hier^{s} .. ς κρειττονα (-σσ- DEFG etc) c. DEFGKL al pl it vg cop al Or^{1} Chr Severian^{cat246} Thdrt^{txt} Dam^{par353} et^{582} Phot^{cat217} Thph^{dis} (οὐκ εἶπε τὰ μείζονα ἀλλὰ τὰ κρείττονα) Oec (sed in comm vdtr μειζ. agnoscere) | και (FG d e g m om) ετι (D* ειτι, FG ετει) | υμιν δεικνυμ. (A διγν.) .. FG g (cop syr) δικνυμ. υμ.

XIII. 1. γεγονα (f vg al pm add ως) .. D*E* εν ειμι, item addito η FG, d e g m in (g m om) unum sum ut | ADE^{vdtr} 8.^{lect} κυμβ. (sed 8.^{lect} -λος) αλαλαζων

2. και εαν bis c. DEFGK (pr και αν) L al ut vdtr fere omn (pr et. B, sec et. C Or^{1}; Or^{3} εαν) Chr Thdrt Dam al .. Ln (ed min bis; ed mai priore tantum loco) καν c. A 31.; pr et. C, sec et. B; alterum et. Clem Or^{1} citant (sec loco et. και legitur) | ειδω .. AD* al Eph Dam^{par353} ιδω .. FG ουδα (pro οιδα ut vdtr) | παντα .. FG praem τα | aeth^{ro} Cyp^{1} om πασαν sec; Or^{1} post πιστ. pon | μεθιστανειν ς. ACKL al longe pl Or^{2} Chr Thdrt Dam (et.^{par353}) Oec .. Ln -σταναι c. BDEFG al fere^{10} Clem Thph, item Meth -σταν | ουθεν (Gb″) c. ABCD***L al mu Clem Eph Bas Mac^{1} Dam (et.^{par358}) Oec Thph^{com} .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) ουδεν c. D*FGK al pl Meth Mac^{1} Chr Thdrt Thph^{txt}. Ceterum cf Phryn. ecl. p. 181. οὐθεὶς διὰ τοῦ θ, εἰ καὶ Χρύσιππος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν οὕτω λέγουσι, σὺ δὲ ἀποτρέπου· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι διὰ τοῦ δ λέγουσιν, οὐδείς. Ad quae vide uberius adnotantem Lobeck. Phot: οὐδεὶς οἱ παλαιοὶ διὰ τοῦ δ, οἱ δὲ νεώτεροι καὶ διὰ τοῦ θ. Ammonius quidem p. 105. οὐδέν et οὐθέν διαφέρειν tradit, οὐδέν nihil, τὸ ἐν τῷ καθόλου (ut οὐδὲν ἐν κοσμῷ κενόν) significare dicens, οὐθέν vero neque unum, οὔθ' ἓν οὔτε δύο. | ειμι .. A Amb^{2} al ωφελουμαι

3. και εαν bis c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt al (B sec loc και αν) .. Ln καν c. AC al Dam; pr et. B Clem | ψωμισω (Clem^{1} διαδω) c. A (B ? vdtr ap Btl ex Wō Ceph) CDEFGL al longe pl Clem^{1} Chr Thdrt al mu .. ς^{e} (non ς Gb Sz) -ιζω c. B (certe sic Mai) K al mu Dam^{par} | παραδω .. FG 17. -δωσω | καυθησομαι (Gb′) c. DEFGL al pm Mac

πην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ 10, 24. Phi 2, 4. λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα· ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται. 9 ἐκ μέρους δὲ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν 12.

Max[1,545] (Clem alludens *ινα καυθησεται*), item ς *-σωμαι* c. CK al pl Chr Thdrt al; item vv pler pp[lat] pl Iac[nisib] .. Ln *καυχησωμαι* c. AB (sed ap Mai *-σομαι*) 17. aeth cop[ms] ap Wtst Eph Hier (ex cdd[gr], sed *apud Graecos ipsos ipsa exemplaria diversa* esse testatur; tamen *ob similitudinem καυθησωμαι et καυχησωμαι apud Latinos errorem inolevisse* censet) | *ουδεν* c. BCDEFGKL al pler Chr Thdrt al mu .. Ln ed min *ουθεν* c. A 31. Bas[ms]

4. Ln *χρηστεύεται ἡ ἀγάπη*, (al[2] Clem Chr Thph Tert om *η αγ.*, Cyp Aug ante *χρηστ.* pon) *οὐ ζηλοῖ* [*ἡ ἀγάπη*], *οὐ* (om *η αγ.* B al fere[10] f vg cop arm Clem[lib] al[3] Cyp[2] al mu; non Or Thdrt Dam Oec Iac[nisib] Cyp[1]) : ita singg conjg D, item Dam (Dam[par353] om *ου ζηλ. η αγ.*) | A Ephr *περπορευεται*, m *non est perpera*

5. *τα* (το 80. Chr[2] [sed cdd[2] τα]) *εαυτης* .. B Clem[1] *το μη εαυτης*

6. FG *επι αδικια* | *συνχαιρ.* c. B*D*FG etc .. ς Ln 49. *συγχ.* c. AB**CD*** E[vdtr]K[sil]L al certe pl. Cf et. ad 12, 26.

7. *στεγει* .. FG *ασταγι* (f g *suffert*)

8. *η αγαπη* (et. Clem Or[3] etc) .. B om *η* | *εκπιπτει* c. C***DEFGKL al ut vdtr fere omn vv pl (vg *excidit*, d e f vg[cdd] *excidet*, am *excedit*, g *excidit t cadit*) Clem Or[2] Mac (ap Galland 7, 171. de perfect. in sp. 6.) Chr Thdrt[2] Dam Phot[cat254] Oec Thph (item *οι τρεις πατερες* ap Psell, cf Galland 6, 662.) pp[lat] pl, item 46. *εκλειπει* .. Ln *πιπτει* c. ABC* 17. 67.** 80. Nyss (de anima p. 646.) Max[1,227] (male Wtst Mac de cust. cord. 14. ibi enim *ὁ γὰρ ταπεινὸς οὐδέποτε πίπτει* vix alludit) And (in prolog. apoc.), item (*cadit*) g (sub *t* vide ante) Or[int] Aug Ambrst | *δε* c. ABC**D**et***EL al pler syr[p] go al (syr *γαρ* omisso *ειτε*) pp[gr] mu .. C*D*FGK al it vg cop arm al Did pp[lat] (item Clem sed om et. *ειτε* ter) om | *προφητειαι* (D* *-τιαι*, A *-τια* omisso *ι*) *καταργηθησονται* .. B *προφητεια καταργηθησεται* | *γνωσις καταργηθησεται* c. BD*et*** (E ut vdtr *-σεις* et *-σεται*) KL vv pler Or Chr Thdrt al pp[lat] mu .. AD**FG al g Dam[txt] (sed[com] *ποία γνῶσις καταργεῖται; ἡ μερική.*) Tert[lib] (Ambrst?) *γνωσεις καταργηθησονται*

9. *δε* (Gb') c. KL al plus[60] ar sl[5] Phot[dis] ap Oec et in çat[256] (*δὲ ἀντὶ τοῦ γάρ· αἰτία γάρ ἐστι τοῦ διὰ τί μέλλουσι καταργηθῆναι κ. παυ-*

δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 *ὅτε ἤμην*
νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νή-
πιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 *βλέπομεν*
9. *γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσ-*
8, 3. *ωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ*
ἐπεγνώσθην. 13 *νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα·*
μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

12, 31. 1 *Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ*
5. *ἵνα προφητεύητε.* 2 *ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ*

σασθ.) Oec (item Or[1]? Chr? Dam?) .. ς Ln *γαρ* c. ABDEFG al ut vdtr mu it vg al mu Or[1] Thdrt al Ir[int1] Hil al .. om 67.** go aeth[ro] Or[1] Eus[marc355] Melet[epiph681] Epiph[673] Chr (et. mosc[2]) Ir[int] (sed isti pp pler priora non adscribunt)

10. *το εκ* c. ABD*FG al[8] it vg go cop aeth[utr] arm Or[3] Ath Epiph[673] Cyr ador[398] Max[2,26] Dam Ir[int] Or[int] al mu .. ς (Gb[0]) praem *τοτε* c. D**et*** E (*τοτε και* teste Mur.) KL al longe pl syr[utr] al (Or[1] *και τοτε*) Melet epiph[861] Chr Thdrt al | D*et*** (non**) EFG it vg go syr Hier Aug[2] al (non Ir[int] Aug[3] al) *καταργ. το* (FG g Ir[int] al *τα*) *εκ μερ.*

11. D* fu *οτε δε ημην* | *ελαλ. ως νηπ.*, *εφρ. ως νηπ.*, *ελογ. ως νηπ.* c. AB 17. 80. 93. vg cop aeth[utr] arr Clem Or Bas Nyss[1,137] Did (om *εφρ. ως νη.*) Thdrt[1] Dam Or[int2,673] et[3,27] Hier Aug[1] al .. ς *ως νηπ. ελαλ.*, *ως νηπ. εφρ.*, *ως νηπ. ελογ.* c. DEFGKL al pler it fu al syr[utr] Epiph[555] Chr Thdrt (ad h. l.) Thph Oec pp[lat] mu | *οτε* sec c. ABD* 67.** al d e am harl* tol al go Or (et. Or[int] aliq) Did Hil (Ambrst?) .. ς add *δε* c. D***EFGKL al pler f g vg (et. fu al) cop syr[utr] aeth[utr] al Epiph[555] Chr Thdrt al Or[int] saep Tert al (Clem[1] *επειδη* et[1] *επει δε*) | *γεγονα* .. B *εγενομην* | DEFG d e g syrP go Bas Epiph[555] pp[lat] mu (non Aug al) *τα του νηπ. κατηργηκα* (*-σα* Epiph Mac)

12. *γαρ* (et. Clem[2] Marceus[109. 339] al mu Aug[1] Amb[1]) .. D*EFG it al Cyr pp[lat] mu om | *δι'* .. DE al mu vv pm (non it vg al) Clem[2] Thdrt[2] Tert (non Thdot Or[saepiss] Chr Thdrt[1] Dam al pp[lat] pl) praem *ως* | *εν αιν.* (Or[2] *και αινιγματος*, et. *εν εσοπτρω κ. εν αιν.* legitur) .. L al Or[saepe] (sed non[8,171]) Gaud[1] praem *και* .. om Clem[ubique] (habet Thdot) | *επεγνωσθην* (FG *επιγν.*, iidem v. 11. *λαλουν* et *λογειζομην*) .. FG d e g tol Cyp praem *εγω* (item D* praem *ω*)

13. *νυνι δε μενει* (ita et. f vg Hier al) .. FG *μενει δε* (*manet autem* d e g pp[lat] mu) | L *μειζον*, D* *μειζω*

XIV. 1. FG al *ινα προφητευεται* (al *-ετε*)

ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ 1.
λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν 13.
λάβῃ. 6 νυνὶ δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ διδῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; 9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες.

---

2. *γλωσση* (Mac praem *εν*, item [et. v. 4.] cop sah) .. DEFG al^{2} g** sl^{ed} Cyr Chr^{1} Aug *-σσαις* | *θεω* c. BD*FG 67.** Chr^{com} (et.^{mosc1}: in txt?) .. ς 49. praem *τω* c. AD***EKL al pler Chr^{txt} Thdrt Dam Thph Oec | *πνευματι* .. FG d e g fu flor al Pel Vig Bed *πνευμα*

3. *ο δε* .. FG g *ει γαρ ο* (d e f vg *nam qui*) | FG *ανθρωπους*

4. *ο λαλων* .. FG *ο λαλει* (G add *ι λαλων*) | *γλωσση* .. DE 46. sl^{ed} Mac *-σσαις* | *εκκλησιαν* .. FG g vg (non am fu tol demid al) Pel Bed add *θεου*

5. A cop syr^{utr} al Ambrst *υμας·παντ.* | A am Chr Thph *γλω. λαλ.* | *ινα προφητευητε* (*-ευετε* FG) .. D* f vg al pp^{lat3} *προφητευειν* | *μειζων* (L al *-ζον*, al^{2} *κρεισσ.*) *δε* c. AB 39. al? cop (item Mac *ο δε προφ. μειζ. η ο*) .. ς *μ. γαρ* c. DE(FG it vg al *γαρ εστιν* vel *est enim*) KL al pler vv pler Chr Thdrt al Hier Ambrst al | *διερμηνευη* c. ABD*** al ut vdtr sat mu Thdrt Dam Oec .. KL al plus^{30} Chr Thph *-νευει* .. D* *-νευων* (sic), item E addito *η*, FG *η ο διερμηνευων*

6. *νυνι* c. D***EKL al ut vdtr omn Chr Thph Oec .. Ln *νυν* c. ABD*FG Chr^{mosc1} Thdrt Dam | D*FG harl** om *εν* extr (d e am al om sec et tert; f harl** om tert)

7. *μη* .. D*FG post *εαν* pon, it vg *nisi*|*τοις* (om FG) *φθογγοις* c. ADE(FG) KL etc .. Ln *του φθογγου* c. B (sed om *του*) d e tol Ambrst (f vg cop Pel Bed *sonituum*; g *ex phthongis*) | *διδω* (Gb′) c. D***EFGL al plus^{40} Thdrt Dam Thph .. ς Ln *δω* c. ABD* al pm Or Chr Oec .. K *δωτε* | D*FG *γνωσθη*

8. *εαν* .. L *εν* post *φωνην* | A 119. Or *σαλπιγξ* (*-πιξ* AL, *-πινξ* FG) *φωνην* | *δω* .. D* *δωη*, 2. 17. 37. 43. 49. *διδω* | A Or *παρασκευαζεται*

9. *ευσημον* .. D*E al^{3} *ευσχημον* | L *δω* pro *δωτε*

10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. 12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσ-
5. εὐχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. 15 τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς πνεύ-
23. ματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τύπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ

---

10. *τοσαυτα* (f vg *tam multa*, e *tantum*) .. D*FG g Ambrst^{ed} (sed non ap Sabatier) om | FG *ει τυχου* | *εισιν* c. ABDEFG al^{7} Clem Dam Thph .. ς *εστιν* c. KL al longe pl Chr Thdrt Oec | D*FG *εν τω* (f vg [non am al] Ambrst Bed *hoc*) *κοσμω* | *ουδεν* c. ABD*FG 67,** al^{10} e f vg cop sah arm sl^{5} et^{8} Clem Dam Ambrst Bed .. ς (Gb^{0}) add *αυτων* c. D***E KL al longe pl g syr^{utr} al Chr Thdrt al | D*EFG f g vg etc *αφων. εστιν*

11. *ειδω* .. AD*L etc *ιδω* .. FG *γνωσκω* | DEFG al^{7} Clem Chr (dis o *εμοι λαλ. βαρβ.*, paullo ante: *ἐκεῖνος ἐμοὶ βάρβ. κἀγὼ ἐκείνῳ*) Dam om *εν*, item e f g vg syr^{utr} cop arm al pp^{lat} *mihi* | L transilit a *βαρβ.* ad *βαρβ.*

12. *πνευματων* .. 23.^{mg} 73. m sah al mu (g *spirituum t spiritalium*) Or int Amb *-τικων* | *περισσευητε* .. A 73. Ambrst (ed^{1} *quaerite in prophetis* vitiose) *προφητευητε*

13. *διοπερ* c. KL al ut vdtr omn Chr Thdrt Thph Oec .. Gb' Ln *διο* c. ABDEFG Dam

14. *γαρ* c. ADEKL al fere omn e f vg syr^{utr} al Chr Thdrt Dam Oec Thph Or^{int} Aug^{1} Ambrst Pel Sedul Bed .. om BFG al^{2} g sah (38. cop Aug^{1} *δε*), hinc Ln [*γαρ*] | *προσευχωμαι* .. FG al *-χομαι*

15. *τι ουν εστιν* .. K om | *προσευξομαι* (*orabo*) bis c. BKL al pler e f g vg etc Or^{2} Eus^{mai107} et^{ps609} al mu .. ADEFG 26. 46. 47. *προσευξωμαι* | *δε και* c. ABDEL al pler cop syr^{P} al Or^{2} Eus^{mai107} et^{ps609} Chr Thdrt Oec Thph .. FGK 35. 46. 109. 114. it vg sah syr sl Dam Or^{int} pp^{lat} *και* (ita 49.), Or^{1} *δε* et^{1} om *δε και* | *δε και* sec c. ADEKL al pler cop syr^{P} al Eus^{ps} Ath^{1} Max^{2,300} Chr Thdrt Oec .. Ln 49. *και* c. BFG 46. 109. it vg sah syr sl Or (eodem loco 1, 199. praecedit *προσευξ. δε και*) Ath^{1} (ap Gall.^{228}) Caes Ps-Ath^{2,309} Dam Thph Hier Aug al (Epiph^{2,82} *δε* omisso *και*, item^{1,1017} et^{1021} *δε και* om) | FG *ψαλω πνευματι*

16. *ευλογησης* c. FGKL al longe pl Chr Thdrt Oec Thph (item e f g vg pp^{lat} *benedixeris*) .. Ln *ευλογης* c. ABDE al^{4} Dam, item al^{2} *ευλογω* | *πνευματι* c. AB (male Mai *τω* absq *εν* edidit) DEFG al Dam (sed BDE 73. cop sah praem *εν*) .. ς (Gb^{0}) praem *τω* c. KL al pler Chr Thdrt

τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ· 19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νούς μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, Es 28, 11sq.

---

al .. 32. (item cd[1] Erasmi) plane om | FG om το | επειδη c. ADEFGKL etc .. B επει | FG e g aeth Hier Aug al ουκ οιδ. τι λεγ.

17. B αλλα | ετερος .. FG εταιρος (sed g *alius*, f *alter*)

18. *τω θεω* c. ABDEFG al mu e g (f om τ. θε.) am tol al syr[utr] cop aeth utr ar[e] Chr Thdrt[cd] Hier Sedul Bed .. ς (= Gb Sz) add *μου* c. KL al pl vg (et. demid harl) ar[P] sl Thdrt Dam al Pel Ambrst (:: cf Ro 1, 8. 1 Co 1, 4. 1, 14. Phil 1, 3 et alibi). Praeterea FG it vg syr[utr] cop al ppl[at] pergunt *οτι* | *γλωσση* (Gb′) c. ADEFG 17. 31. it vg Dam Ambrst Pel Bed .. ς -σσαις c. BKL al pler cop syr[utr] al Chr Thdrt al Or[int] (:: cf ad vv. 2. 4.) | *μαλλον* (FG g post *γλωσσ.* pon) .. 41.* (item Chr mosc[1]) d (e *aliis*) f vg aeth[ro] ppl[at] omn om (hinc fit ut vg habet: *quod omnium vestrum lingua loquor*) | *λαλω* c. BDEFG 17. 67.** al it vg cop syr[utr] al Oec Or[int] ppl[at] (sed FG it vg etc vide ante) .. A om .. ς *λαλων* c. KL al pl Chr Thdrt Dam al. Defendit Reich. comm. cr.

19. *αλλα* c. ABDE etc (et. Mcion[epiph]) .. ς *αλλ* c. FGL al certe pl | *δια του νοος* c. KL al longe pl d e syr[P] al Mac Chr Max[1,689] Thdrt Phot cat[271] Thph Oec .. Mcion[epiph] *δια των νομων* (sine *μου*), item Ambrst txt (*per legem*) Paulin (*in lege*) .. Gb′ Ln *τω νοι* c. ABDEFG (FG *τω ν. μ.* post *λαλησω μεν* [sic uterq, g *loqui quidem* atque et. f *quidem* super *μεν* notatum habet], item d e f g) al[12] f g vg syr al Nyss (perg *ινα κ. α. ωφελησω*) Epiph[320] et[361] (*πεπλανημένως ὁ Μαρκίων· ἀλλὰ ἐν ἐκκλ. θέλω πέ. λόγ. τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἑτέρως δὲ διὰ τὸν νόμον.* Qua de re rursus[362]: *σὺ δὲ προσέθηκας, ὦ Μαρκ., τὸ διὰ τὸν νόμον, ὡς τοῦ ἀποστόλου λέγοντος Θέλω πέ. λόγ. ἐν ἐκκλ. διὰ τὸν νόμον. αἰδέσθητι Βαβυλὼν δευτέρα* etc) Marc[mon] Dam ppl[at] mu (:: cf v. 15. ubi nemo *δια* etc)

20. *ταις δε* usq *γνεσθε* .. FG d e f g Or[int] *ινα ταις φρ. τελ. γενησθε*

21. *ετερογλωσσοις* .. FG *ετεραις γλωσσαις* | *ετεροις* c. DEFGKL al longe pl vv ut vdtr omn Or Const[190] Chr Thdrt Dam Thph Oec ppl[at] .. Ln *ετερων* c. AB al[8] (:: LXX quidem sic: *διὰ φαυλισμὸν χειλέων, διὰ γλώσσης ἑτέρας*) | *ουδ ουτως* .. FG *ουδεπω* | FG al *εισακουσεται*

22. *εισιν* .. FG add *εις* (inepte) | *πιστευουσιν* sec .. FG *πιστοις*

ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ λαλῶσιν γλώσσαις πάντες, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, 25 τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμη-
Eph 4, 12. νείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ
τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ
5. εἷς διερμηνευέτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν
22. ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ
δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν

---

23. *ουν* c. ABDEKL etc .. FG 67.** it go Amb Ambrst om, hinc Ln$^{ed\ min}$ [*ουν*] | *συνελθη* .. BG* *ελθη* | *η εκκλ. ολ.* c. ABKL al ut vdtr omn cop syrP al Chr Thdrt al .. DEFG it vg go syr pp^{lat} *ολη η εκκλ.* | *λαλ. γλωσσ. παντ.* c. D*et***E d e go, item cop arP aeth Ambrst *λαλ. πα. γλ.* Chr com *γλ. πα. λαλ.* .. Ln *παντ. λαλωσιν* (G al *λαλησωσιν*, F *-ληωσιν*) *γλ.* c. ABFG g Bas Thph .. *ς πα. γλ. λαλ.* c. KL al pler f vg syr^{utr} al Chr txt Thdrt Dam Oec Vict^{vit} Bed | B om *η απιστ.* (Ambrst habet *απ. η ιδιωτ.*)

24. *δε τις* .. A syr (aeth) *τε τις*

25. *τα κρυπτα* c. ABD*EFG al mu d e (d e vg^{cdd} *occulta etiam*) f g vg go (nec exprim *ουτ.* sq) cop arm syr (praem *et*) ar^{e} aeth Did Bas Cyr Chr^{1} pp^{lat} .. *ς* (= Gb Sz) praem *και ουτω* (D***L etc *-τως*) c. D***KL al pl syrP al Chr ad h. l. (om *ουτως* sq) Thdrt al | F al *αναγγελλων* | *οντως* (al^{2} Thdrt^{com} om) o (D*FG 109.* Chr^{1} om) *θε.* c. ABD EFG al mu it vg go cop syr aeth arm Or^{int} pp^{lat} mu .. *ς ο θε. οντ.* c. KL al pl syrP sl Did Chr Thdrt al

26. *υμων* c. DEFGKL al fere omn vv fere omn Chr Thdrt Dam al pp^{lat} .. Ln om c. AB 74. cop | A al om *διδαχ.* (35. *διδασκαλιαν*) *εχει* | *αποκ. εχ.* (al^{6} Chr$^{mosc^{2}}$ om *α. ε.*) *γλ. εχ.* (K al mu fu* om *γλ. εχ.*) hoc ordine c. ABDEFG al d e f g vg cop syr^{utr} aeth^{utr} ar^{e} (go *γλ. εχ.* post *ερμ. εχ.*) Bas Thph Oec^{com} pp^{lat} .. *ς γλ. εχ. απ. εχ.* c. L al pl arP sl Chr Thdrt Dam | DEFG *διερμηνειαν* | *γινεσθω* c. ABDEFGKL al longe pl Chr Thdrt al (m *fiant vobis*) .. *ς* (= Gb Sz) *γενεσθω* c. min Dam

28. *διερμηνευτης* (et. Chr Thdrt Dam Oec Thph) .. Ln *ερμηνευτ.* c. B, itemque praemisso *ο* D*FG | *εαυτω* .. FG *αυτω*

29. *οι αλλοι* c. ABD**et***EK al pler Cyr^{hr} Chr Thdrt al .. D*FGL al om *οι* | *διακριν.* c. ABD**et***EKL etc .. D*FG *ανακρινετωσαν*

δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ Ro 15, 33. εἰρήνης.

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς 1 Ti 2, 11 s. λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ *Gn 3, 16. τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν·

---

30. δε c. ABD***EKL etc .. D*FG it vg Or^{int} Ambrst al (non Cyp, syr al Hil *et si* -) om

31. καθ ενα παντ. c. ABKL al ut vdtr omn (sed aliq εκαστοι vel εκαστοι πα., al om πα.) cop syrP al Chr Thdrt al .. DEFG it vg syr arm al παντ. καθ ενα

32. πνευματα c. ABKL al pler f vg cop syrP al Or^{2} Epiph^{897} Chr Thdrt cd Dam Oec Thph Tert Or^{int1} Did^{int1} .. Gb' πνευμά c. DEFG al^{5} it vg sixt et fu^{vict} syr aeth Epiph^{2,77} Thdrt Or^{int2} Did^{int1} Novat Hil al mu | L υποτασσονται

33. ακατ. o (FG om) θεος .. A 57. cop syr o θεος ακαταστ., Tert Ambrst om o θε. | αλλα c. ABDE etc .. ς αλλ c. FGL al certe pl | ως εν etc .. ς (non Gb Sz) haec cum antecedd conjg (ita et. Chr Thdrt Dam Thph Oec). Praeterea FG al vg (non am al) f g (non d nec ut vdtr e) syrP c.* arm^{amst} et^{const} al Chr^{1} (alibi om, et.^{mosc2}) add in f. διδασκω, item Chr^{mosc1} Dam διατασσομαι | Ln εκκλησιαις, τῶν ἁγίων

34. 35. DEFG 93. it Ambrst Sedul hos vv. post v. 40. pon. Similiter fu^{vict} vv. 36—40. ante 34. adscripsit nec tamen post delevit.

34. υμων c. DEFGKL al longe pl d e (f sup Graecis) g syr^{utr} (sed syrP c. ob.) arr sl Chr Thdrt Thph Oec Amb Ambrst Sedul .. Gb^{0} Ln om c. AB al^{6} f vg cop basm aeth arm Mcion^{epiph} et Epiph Dial^{147} Nyss Dam Cyp^{lib} Pel Bed | ταις εκκλησιαις .. 119. fu^{vict} tol cop basm syr aeth al Or^{cat279} Mcion^{epiph363} (non^{321}) Dial Cyp^{lib} al τη (Or Mcion Dial om) -σια | επιτετραπται (L Dial^{wetst} -τετρεπτ.) c. KL al pl syr^{utr} al Dial^{147} Mcion^{epiph321} Chr Thdrt al mu .. Gb' Ln 49. επιτρεπεται c. ABDEFG al mu Mcion epiph^{363} Or^{cat279} lib Dam, item *permittitur* it vg basm al pp^{lat} | αλλα c. ABD* etc .. ς αλλ c. D***FGL al certe pl | υποτασσεσθαι c. DEFGKL al longe pl it vg syr^{utr} aj Dial Chr Thdrt Thph Oec pp^{lat} .. Ln -σσεσθωσαν c. A (add τοις ανδρασιν) B al^{7} cop basm Mcion^{epiph} Epiph Dam. Cf ad haec et. Reich. comm. cr.

35. DEFG it vg Ambrst al ει τι δε (*si quid autem*) | μαθειν .. A (**?) al^{5} Nyss μανθανειν | A 73. Dam θελωσιν, al Or^{cat279} Thdrt εθελουσιν | γυναικι (Gb') c. AB al fere^{15} f vg basm aeth arm sl Chr Dam Pel .. ς γυναιξιν c. DEFGKL al pl d e g (f sup Graec) syr^{utr} cop arP Or^{cat279}

αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. 39 ὥστε, ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε ἐν γλώσσαις· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

XV.

Ga 1, 11. 1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε,

---

Chr^{cdd} Thdrt al Ambrst | ἐν ἐκκλησια (-σιαις FGL al d e g syr^{p} Thdrt) h. l. c. AB al^{5} f vg cop basm aeth ar^{p} Or^{cat2} Dam Bed .. ς$_{1}$ ante λαλειν (al^{8} ante γυν.) c. DEFGKL al longe pl d e g syr^{utr} sl Or^{cat} Chr Thdrt al Ambrst

36. μον. κατηντησεν .. FG g κατηντ. μονους

37. επιγινωσκετω (DE επιγιγν.) .. B Chr (add ταυτα) γινωσκετω | κυριου (A cop al θεου) c. ABDEFGKL al pl Chr Thdrt Dam Oec .. ς (= Gb Sz) praem του c. min mu Thph | εστιν c. D*E*FG 14. (sed 14. εισιν) d e g Or^{int2,667} et^{2,73} Hil Ambrst^{ed} (Amb auct^{sing} cler om οτι κυρ. εστ.) .. Ln add εντολη c. AB Aug, item (οτι ἐντ. θεου εστ.) cop aeth .. ς εισιν εντολαι (Gb^{0} εντολαι) c. D**et***E**KL al pler f vg basm syr^{utr} al Chr Thdrt al Ambrst^{ms} (sed et. εντολαι εισιν, εισ. αι εντ., εισιν εντολη legitur). Defendit Reich. l. l. ς

38. αγνοειτω c. A**BD**et***EKL al ut vdtr omn syr^{utr} al mu (vide post) Chr Thdrt Dam Oec (:: defendit et. Reich. l. l.) .. Ln αγνοειται (FG ηγν., D* −τε) c. A* (vdtr) D*FG Or, item *ignoratur* d e, *ignorabitur* f g vg Or^{int} pp^{lat} (Hil *non cognoscetur*) .. basm vertente Engelbr *ignarus esto*, item cop ap Wilk *sit ignorans*; sed Engelbr in notis basm αγνοηθησεται et cop αγνοειται

39. αδελφοι c. B**D*E^{vdtr}FGKL al pl it vg basm al Ambrst Pel al .. A B*D**et*** al pm cop syr^{utr} al Chr Thdrt Dam al add μου, hinc Ln αδ. [μ.] | FG om το pr | B 48. om το sec | μη κωλ. h. l. c. AB 37. 73. al Dam (cop basm al ante το λαλ. pon) .. ς post γλωσσ. c. DEFGKL al pler it vg syr^{utr} al Chr Thdrt al Ambrst al | εν c. BD*FG d e g cop basm (εν γλωσση) .. Ln [εν], ς om c. AD***EKL al ut vdtr omn f vg syr utr al Chr Thdrt al Ambrst al

40. δε c. ABDEFG al mu it vg cop syr (syr^{p} *enim*) al Chr Thdrt Dam Pel Bed .. ς (= Gb† Sz ?) om c. KL al pl basm (*fiant modo*) sl Thph Oec Amb al

XV. 1. DE^{vdtr} Or^{cat283} ευαγγελισαμην | D*FG στηκετε

τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῆ ἐπιστεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι 11, 23. Lc 24, 26 s. Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, *Es 53, 8 ss. *Ps 15 (16), 10. 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα ὤφθη Lc 24, 34. 36. ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ Act 9, 4. ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστό- Eph 3, 8. λων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν Act 9. ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.

---

2. *λογω* .. D* d add *και* (Ambrst *quod et sermone*) | *ει κατεχετε* .. D* FG d e g lux Ambrst *οφειλετε κατεχειν*

4. *τη ημ. τη τρ.* c. ABDE al d e cop syrP arP Cyr^{ioh1077} et (om *τη* sec) glaph^{135} Cyr^{hr} Hil al .. *ς τη τρ. ημ.* c. FGKL al pler f g vg go basm syr al Mcion^{epiph} Dial Eus$^{mai\ 301}$ Chr Thdrt al Ir^{int} al

5. *ειτα* (et. Or Thdrt Dam al) .. A al^{6} Eus$^{h.\ e.1,12}$ (libere) Cyr^{hr} Chr *επειτα* .. D*(E vide post)FG *μετα ταυτα* | *δωδεκα* (et. cop basm syr utr al Or Eus$^{mai\ 301}$ etc) .. D*(E vide post)FG 122.* it vg go syrP ^{mg} arm sl „*nonnulli cdd*" ap Aug Phot Dam Archel Hier al mu (non Aug) *ενδεκα*. E ex D*et*** monstra haec confecit: *μετα ταυεῖτα τοῖς δώενδεκα*

6. *πλειονες* (Gb″) c. ABDEFG al mu Or Eus$^{ps\ 351}$ Cyr^{act} .. *ς πλειους* c. KL al pl Eus$^{h.\ e.}$ Chr Thdrt Dam al | *και* c. A**D***K(praem *εξ αυτων*)L al ut vdtr fere omn (syr *καί τινες* –) Or Eus$^{ps\ 351}$ Chr Thdrt Dam al Archel .. Ln om c. A*vdtr$_{BD}$*FG 67.** 19.^{lect} it vg go cop basm syrP al Aug Ambrst al

7. *επειτα* bis c. AFGK al mu Or Cyr^{hr} Dam (sec et. Eus$^{ps\ 351}$ confirmat) .. DE al *ειτα* bis .. *ς* Ln *επειτα* posteaque *ειτα* c. BL al ut vdtr pl Chr Thdrt al

8. *ὡσπερεὶ* (D* *ωσπερ*) *τῷ* (sic et. D***L) .. Gb″ *ὡσπερεί τῳ* c. min aliq Epiph^{161} Chr (ita certe in utroq editum) .. FG al om *τω* | FG *και εμοι*

10. *η εις εμε* .. D*FG om *ἡ* (item it vg pp^{lat} *gratia eius in me*) | *ου κε. εγεν.* .. D* *πτωχη ουκ εγ.*, FG *πτωχη ου γεγονεν*, item *paupera* (Ambrst al *pauper*, g *pauper* cum additamento *./. femininum*, Hil al *egena*) *non fuit* d e g pp^{lat} mu (sed non Hier Aug al) | *αυτων* .. D*L* om | *αλλα* c. ABD* etc .. *ς αλλ* c. D***FGL al certe pl | *η συν* (et. Ath Cyr$^{ioh\ 1095}$ Chr Thdrt^{2} Dam^{2} Thph Oec Hier^{3} Or$^{int\ 2}$) .. Ln om *ἡ* c. BD*FG item *gratia dei mecum* it vg Or^{int} aliq (ut $^{1,\ 141}$) Ambrst al mu

11 *εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.*

12 *Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ἐκ νεκρῶν ὅτι ἐγήγερται, πῶς*
16. *λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;* 13 *εἰ δὲ*
17. *ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·* 14 *εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν·* 15 *εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,*
13. 14. *ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.* 16 *εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·* 17 *εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν,*

---

11. *ουν* .. D*FG d e f g go Ir^{int} *δε*, vg Tert^{1} Pel *enim*, vv al libere basm om

12. *εκ νεκρ. οτι* c. D*et***EFG d e g (vv mu libere transp) Or (et.^{cat295}) .. ς Ln *οτι εκ νεκρ.* c. ABD**KL al ut vdtr omn f vg go (f vg go *οτι εγ. εκ νε.*) al Chr Thdrt al Ir^{int} al | *εν υμ. τινες* c. AB al syr^{utr} Or (et.^{cat295}) Chr^{1} (et.^{mosc2}) Dam Or^{int} .. ς *τιν. εν υμ.* c. DEFGKL al pler go (it vg cop al Tert al *quidam dicunt in vobis*) Epiph^{598} Chr^{2} Thdrt al Ambrst Promiss al

13. *ει* (FG *εαν*) *δε* (d *nam si*) usq *εστιν* (Ign^{intpol} *ει οι νεκροι ουκ εγειρονται* :: ex v. 16.) .. E al e om (transilientes ab *ουκ εστιν* ad *ουκ εστ.*)

14. D* om *εγηγερται*^{14} *ει δε χριστ.*, item E d e Ign^{intpol261} om *ει δε χρ. ουκ εγ.* | *αρα και* c. ADEFGK al plus^{20} g basm go Dial Oec .. Ln *αρ.* [*και*] .. ς (= Gb† Sz) om *και* c. BL al pl vv pm (d e al pp^{lat} nec *αρα* exprim) Ign^{intpol} Const Epiph^{598} Cyr^{hr} Chr Thdrt Dam al Iac^{nisib} | *δε και* c. D***EKL al longe pl syr^{p} (al?) Ign^{intpol} Const Chr Thdrt Thph Oec .. Gb^{00} Ln om *δε* c. ABD*FG al^{5} vv pl Dial Cyr^{hr} Dam (Epiph^{598} *ματαια και η πιστ. ημων*) | *υμων* (Ln *ἡμῶν*,^{15} *εὑρ.*) .. D* al mu go basm al Ign^{intpol} ex^{cdd2} Dial Epiph^{598} Cyr^{hr} Oec Ruf Arn Bed *ημων*

15. *δε και* : et. f g r vg etc .. D*E go arm al Tert om *και* (d e Chr^{mosc1} om *δε*: 37. *αρα*, 73. *γαρ*) | *ειπερ* usq *εγειρ.* (et. Cyr^{ioh1091} Chr Dam Thph Oec Archel Iac^{nisib} Pel Bed) .. DE 43. d e harl* al basm sah syr al (non r vg^{ed} am fu demid harl** syr^{p} cop al; sed r am fu al om sqq usq *εγειρονται.*) Epiph^{114} Thdrt (Or^{2} certe ultra *ηγειρεν* non citat) Ir^{int} Tert al om | FG *οι νεκρ.*

17. *η πιστ. υμων* (pauci *ημ.*) c. AD***EFGKL al ut vdtr omn Cyr^{ioh1091} Chr Thdrt etc .. Ln add [*εστιν*] c. BD* d e f g r go al mu pp^{lat} (sed it vg al et pp pleriq post *ματαια*) | *ετι* (al *οτι*, Ir^{int} Tert *οτι ετι*) : ita et. g r; d e *quid adhuc* .. A 31. vv pm Dam praem *και*, cop add *και*, go f vg Or pp^{lat} mu add *γαρ*

18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπ- Col 1, 18.
ἀρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, Ro 5, 12 ss.
καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ
πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιη-
θήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός,
ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλος,
ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ
πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν *Ps 109 (110), 1. Mt 22, 44 pp. He 10, 13.
βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐ-

---

18. F* απολοντο

19. εν χριστω h. l. c. ABD*EFG al d e f g r vg go Or^{1} (praemisso μονον) Chron^{440} Thph (addito μονον) Ir^{int} Amb Ambrst al .. ς post εσμεν c. D***KL al pler vv pm (sed vv mu μονον post ταυτη pon) Or^{1} Chr Thdrt Oec (Dam post μονον pon) Promiss (μονον post ταυτη) | FG ελεινοτεροι | παντ. ανθρ. εσμεν (et. Or^{2} al mu; Ir^{int} *omn. sumus hom.*) .. DE d e f r vg go (al) pp^{lat} εσμ. πα. ανθρ.

20. νυνι c. ABDEKL al certe pler Or Chr Thdrt Dam al .. FG Dial νυν, d e *si* | FG Dam^{com} εκ των νεκρ. | τ. κεκοιμημενων c. ABD*EFG al it vg cop basm arm Or Dial al pm Ir^{int} Hil al mu .. ς (= Gb Sz) add εγενετο c. D***KL al pler go syr^{utr} al Thdrt Dam al

21. ὁ c. D**et***EFGL al fere omn Or$^{cat\ 297}$ Eus$^{dem\ 912}$ (postea η αναστ. η εκ νε.) Ath^{413} Ps-Ath^{499} et^{510} Euther Chr (sed et. η αναστ.) Cyr^{hr} (postea η ζωη) Thdrt al .. Ln om c. ABD*K 67.** Or$^{3,\ 100}$ Dial Ath^{45} Cyr$^{iul\ 301}$ Ps-Ath^{498} Dam | δι' bis .. F δια, G δια pr loco

23. ς, item ς^{e} 1624. 1633. 1641. (sed non Mill Wtst Gb Sz) om του ex errore ut vdtr | εν τη παρ. αυτου (ita et. r Aug *in praesentia eius*, d e f am al *in adventu eius*) .. FG g vg (et. fu al, sed non am al) pp^{lat} mu οι (*qui*) εν τη παρ. αυτ. ελπισαντες (vg pp^{lat} mu *crediderunt*; Idac *resurgent*; et. f *sperantes* super ελπισ.)

24. παραδιδοι c. BFG, item -διδω ADE al (go item teste Engelbr basm sah) Eus$^{ps\ 448}$ Marc$^{eus\ 107}$ et^{347} Hipp^{noet} Ath Did Epiph^{798} Cyr$^{iul\ 150}$ Bas Nyss (et. ap Mai^{7}) al (Or^{2} οτε [^{1}οταν] παραδιδωσιν, ^{1}οτε παραδωσει) .. ς παραδω (probat et. Reich. comm. cr.) c. KL al pler Or^{1} Eus$^{ps\ 443}$ Chr Thdrt Dam al, item *tradiderit* it vg syr^{utr} pp^{lat}

25. αχρι (ita AB* Chr$^{cat\ 301}$ Dam; ς Ln 49. -ις c. B**DEFGKL etc) ου c. ABD*FG al^{6} cop sah basm Or^{2} Hipp Ath Eus$^{marc\ 349}$ (marc^{345} εως αν) Eus$^{ps\ 444}$ Epiph^{saepe} (ut^{793}) Dam al .. ς (Gb^{00}) add αν c. D** et***KL al longe pl Or^{1} (alibi εως αν) Caes Cyr^{hr} (ap Touttée, sed edd al om) Chr Thdrt al | εχθρους (FG εκθρ.) c. BDEKL al pler d e vg (et. am demid al) syrP al Or^{2} Eus^{ps} Ath Chr Thdrt (ad h. l.) Dam

τοῦ. 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 27 πάντα γὰρ
*Ps 8, 7 (6). Eph 1, 22. He 2, 8. ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί
Ro 8, 36. καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, ναὶ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί

---

al Ir^{int} Hil al .. Ln add [αυτου] c. AFG al f g m vg$^{edd\ aliq}$ go al pl Or^{2} Eus^{marc} et Marceus Caes Epiph^{798} Cyr^{hr} al Tert Or^{int} al | FG g Hier^{1} om αυτου

26. Hunc versum D*E d e tol Hil Hier Ambrst post ποδας αυτου v. 27. pon .. 92. om

27. οτι pr (et. Or Ath Epiph^{798} Tit Cyr^{hr} Chr Thdrt Dam al) .. Ln [οτι] .. om B d e vg Ir^{int} Hil al mu (non Aug) | υποτετακται .. FG vv mu Hipp Or^{int} Amb al add (Epiph^{798} praem) αυτω | F om τα

28. υποταγη αυτω .. DE Ir^{int} αυτ. υποτ. | και c. AD***KL al fere omn vg (et. demid) cop basm syr^{P} al Ign$^{intpol\ 258}$ Dial Ath Epiph^{798} Ps-Ath^{39} et^{485} Caes Marc^{diad} Cyr^{hr} Chr Thdrt Dam al Tert Or^{int} al .. Gb^{0} Ln [και], om BD*E(?)FG al^{2} it am fu harl tol mar go syr Or^{2} Ir^{int} Hier Ps-Ath$^{lat\ 542}$ al | ο υιος (et. Ign^{intpol} ex$^{edd\ pl}$ Or^{2} Dial Ath Dial Marc^{diad} Epiph^{798} Chr Ps-Ath^{39} et^{485} Thdrt Dam al Ir^{int} al) .. om vg^{ms} (sed non am fu demid tol harl) Ign^{intpol} ex^{edd3} Hipp Caes Cyr^{hr} Ps-Ath$^{lat\ 542}$ Tert al mu | τα tert c. D***EFGKL al fere omn Ign$^{intpol\ 258}$ Orubiq Dial Mcelleus et Eus$^{marc\ 354.\ 340.\ 217}$ Ath Tit Epiph^{798} Caes Cyr^{hr} Marc$^{diad\ 2}$ Chr Thdrt Dam al .. Gb^{0} Ln om c. ABD* (D* $\frac{3}{4}$ post θε. pon) 17. Hipp Marceus et Eus$^{marc\ 85.\ 337\ sq}$

29. ποιησουσιν (al -σωσιν) .. FG ποιουσειν | Edd pl (et. ς Gb Sz) νεκρῶν, εἰ | αυτων c. ABD*EFGK al fere^{20} d e f g r vg go cop basm syr^{P} arm Or Dial Eph Epiph^{114} al^{gr} et^{lat} .. ς (= Gb Sz) των νεκρων c. D***L al pl syr al (aeth non exprim) Chr Thdrt Oec Thph Iac^{nisib}

31. υμετεραν (et. Dial Chr [comm : καύχησιν ἐνταῦθα τὴν αὐτῶν προκοπὴν λέγων] Thdrt^{1} [et ad h. l. comm: καύχησιν δὲ αὐτοῦ τὴν πίστιν αὐτῶν ἐκάλεσε] Dam Thph Oec Hil al mu) .. ς (non ς^{e} Gb Sz, sed Gb') ημετεραν c. A al mu Or (et. $^{cat\ 297}$) Thdrt^{txt} | αδελφοι c. ABK al^{15} ac plur r vg go cop basm syr^{utr} arm aeth ar^{e} sl (cop basm syr^{utr} al add μου) Dial Aug Pel Bed .. ς 49. om c. DEFGL al pl d e f g ar^{P} Or Chr Thdrt Dam al Ambrst (:: cf ad Ro 15, 15. 1 Co 11, 2. Eph 6, 10.) | εν χω ιω τω κυρ. ημ. (Dam om ημ., Or Chr Aug^{1} om τ. κυρ. ημ.) .. D* d e Ambrst εν κυριω (item E εν χω : ex κ enim in κω D*** fecit

μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔ- Es 22, 13.
ριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρη-
στὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνω-
σίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ. 6, 5.

35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τις Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο-
θάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις,
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ
θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
μάτων τὸ ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη
μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη

χ, quod E descripsit praetermissis ut saepe iis quae ipse D*** addiderat)

32. FG εν εφεσσω, f g effesi | D*FG om το

33. χρηστα c. ABDEFGKL al ut vdtr fere omn, item Clem^{hom} Clem^{epit} Eph^{166} Ath Chr Thdrt Dam [et.$^{par\ 379}$] Oec Thph .. ς (= Gb Sz) χρῆσθ', Ln χρήσθ' (item Clem, Amphil in versibus) per meram licentiam

34. λαλῶ c. BDE al mu Dial; item *loquor* d e m r vg Ambrst al .. ς λεγω c. AFGKL al pl Chr Thdrt al, item *dico* f g flor

35. αλλα c. B al? Or .. ς Ln 49. αλλ c. ADEFGK^{sil}L etc

36. αφρων c. ABDEFG al mu .. ς αφρον c. KL al pl Or Epiph^{599} al | ζωο-
ποιειται (et. Or^{2} Dial^{143} al mu) .. A al^{2} Epiph^{599} Chr^{1} Thdrt^{1} (uterq non ad h. l.) ζωογονειται | αποθανῃ (L al -νει) .. add (DE) vel praem (FG d e f g [non r] vg Dial^{143} Ir^{int} al mu) πρωτον

37. γενησομενον (f r vg *quod futurum est*) .. FG γεννησομ., d e g *quod nascetur*, item f super Graecis *nasciturum* | ἤ .. A ει

38. διδ. αυτω c. AB al f vg syr^{utr} al (cop *dat corpus illi*) Or^{1} Dial^{114} Epiph^{599} Dam Tert al .. ς αυτω διδ. c. DEFGKL al longe pl d e g r Or^{1} Chr Thdrt al Ambrst al | το c. KL al longe pl Or^{1,590} Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb^{00} Ln om c. ABDEFG al^{6} Epiph^{599}

39. η αυτη σαρξ .. FG al g Chr^{mosc2} om σαρξ | αλλα (D* r aeth^{utr} Dial Chr om; G αλλ', syr γαρ) αλλη μεν c. ABDEFGKL al plus^{60} d e f g r vg cop syr^{p} aeth^{utr} al ppgr et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) add σαρξ c. min mu syr al | D*(E?) d e syr Dial Tert al ανθρωπου | σαρξ κτηνων (D* E?FG d e syr Tert al -νους. Dam h. l. πτηνων, postea κτην. deniq ιχθ.) .. D*E?FG al^{5} d e f g (non r) vg syr Chr Tert al om σαρξ | πτην. (D*FG πετεινων) et ιχθ. hoc ord. c. ABDE al^{6} d e r vg cop syr al Chr Dam (vide ante) Thph Or^{int1,101} Tert ~~ad~~ mu .. ς ιχθ. et πτην. c. FGKL al longe pl syr^{p} al Thdrt Oec | σαρξ πτην. (πετειν.) c. BDE FG al d e f g am fu demid harl tol cop al (Dam) Thph Tert Ambrst

δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. 41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει. 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.
*Gn 2, 7. 45 οὕτως καὶ γέγραπται Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος

---

al .. ς om σαρξ c. AKL al longe pl r vg^{ed} item fu^{vict} al syr^{utr} al Chr Thdrt al Aug Pel al

40. FG g Tert al om σωμ. sec | αλλα c. ABD* etc .. ς αλλ c. D***FGL (EK ?) al certe pl

41. ηλιου, και (r f vg [et. am fu etc] cop Or^{int1} Hier al om) αλλη .. FG 7.^{lect} g ηλιου, αλλη δε | σεληνης και .. B (teste Btl, non item Mai nec Bch) om και

44. ει (D**et***E om; G* g* iam καθως scripserat ad sq versum delatus, sed ipse* se statim correxit) εστ. σωμ. ψυχ. εστ. και (6. 10. 31. 39.^{mg} 73. al cop aeth^{utr} Ruf al add σωμα) πνευμ. (Gb') c. ABCD* (D**et*** E)FG 17. 67.** itemq 6. 10. 31. 39.^{mg} 73. 80. 93. al? it vg arm itemq cop aeth^{utr} Dam Aug^{ter} vel^{saepius} Bed, item (txt, non atting^{com}) Ambrst Pel, similiterq Ruf (*et quia seminetur corp. animale, resurgat corp. spirit.*) Gaud (*quod seminatur corp. anim., surget corp. spir.*) .. ς εστι σωμα ψυχικον, και εστι σωμα πνευματικον c. KL (D**et***E vide ante) al pl syr^{utr} al Chr^{ed} Thdrt Phot^{cat324} al Iac^{nisib2} (:: sic ad praecedd conformata ista sunt; nisi praestat non tam consilio quam incuria omissum credere ει, quod quidem ante εστιν facillime excidit) .. 1. 2. 14. 39.* 46.* 108.* 132.* 134. 137. 140.^{txt} 178. 219.* Chr mosc^{2} om (priora versus nostri σπειρ. usq πνευμ. afferunt non addentes posteriora Thdot^{clem} Or^{aliq} Meth^{epiph537} Ir^{int} Tert al mu: at id tum demum probaturum aliquid esset si una adderent sqq.) :: nihil facilius his verbis praetermitti poterat. Tractat locum Reich. comm. cr.

45. ουτως και .. FG f g fu al arm (sed non^{ven}) Ambrst al καθως | ανθρωπος c. ACDEFGL al pler it vg cop syr^{utr} etc Dial Chr Thdrt Dam al Iac^{nisib} pp^{lat} mu .. Ln [ανθρωπος]: om BK al^{3} Did Ir^{int} Tert^{1} al | αδαμ pr .. 31. al^{4} Aug^{1} om | αδαμ sec (aeth^{utr} Quaest ανθρωπος, Dial^{wtst} Mcion^{tert} κυριος) .. Ir^{cdd} (5, 12, 2.) om

46. D* αλλα

47. ο πρωτ. ανθρ. .. C* add αδαμ | εξ ουρανου (FG f g vg al pp^{lat} mu

ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ 6, 9 a.
κληρονομῆσαι οὐ δύναντται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα,

---

add *ο ουρανιος*, item Ps-Ath *ο επουρ.*) c. BCD*KFG 17. 67.** it vg cop aeth arm^{mg} in^{const} et^{amst} Or^{1} Hipp^{ms} (in Gen 49, 22; Gall 2, 483) Dial (vide post) Ps-Ath^{10} Bas Nyss Naz (ap Thdrt^{7,62}) Isid^{4,166} Cyr^{apol194} (om et. *ανθρ.*) Apollinarist et Photin ap Epiph^{830} (sed^{lib} *καὶ ὁ δεύτερος ἀπ' οὐρ.*) Or^{int1} Tert Cyp^{saepe} Hil al pl .. ς (Gb^{00}) praem *ο κυριος* c. AD**et***KL al pler syr^{utr} go al Or^{1} Chr Cyr^{ioh994} et^{glaph11} Thdrt (et.^{8,1051}) Ps-Ath^{498} Dam Thph Oec Or^{int} Maximin^{arian}. Cf Dial^{151} *σκόπει δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἀσεβὲς τόλμημα, πῶς παρεχάραξαν τὴν γραφήν. τὴν γὰρ κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ χῦ ἀνελεῖν βουλόμενοι ἐνήλλαξαν τὸ „ὁ δεύτερ. ἄνθρωπος," καὶ ἐποίησαν „κύριος."* Item paullo ante: *ὁ ἀπόστολος ἔφη „ὁ δεύτερος ἐξ οὐρανοῦ," καθ' ὑμᾶς „κύριος."* Cf et. quae ista praecedunt ibi. Item Tert^{marc5,10} „stultissimus haereticus - *primus*, inquit, *homo de humo terrenus, secundus dominus de caelo.* Quare secundus, si non homo, quod et primus? Aut numquid et primus dominus, si et secundus?" etc

48. *τοιουτοι* (c add *ουτοι*) *και* .. FG g vg^{cdd} Ir^{int1} om *και* | D*FG *ουρανιος* et *ουρανιοι* (FG *-νοι*)

49. *φορεσομεν* c. B 17. 46. al ut vdtr sat mu syr^{utr} arr aeth arm Or^{edd} (non de la Rue) Cyr^{glaph11} et^{nest71} Thdrt^{dis} (*τὸ γὰρ φορέσομεν προρρητικῶς, οὐ παραινετικῶς εἴρηκεν*) Thph (*ὥστε εἰ ὡς περὶ ἀναστάσεως λεγόμενα, οὐ περὶ πολιτείας* [hinc ante explicuerat *φορέσωμεν* per *ἐν ἀρετῇ αὐθις ζήσωμεν*] *ταῦτα δεῖ νοῆσαι, καὶ τὸ φορέσομεν οὐχ ὡς συμβουλευτικῶς λεγόμενον δεῖ νοῆσαι ἢ γράψαι, ἀλλ' ὡς μέλλοντος πράγματος ἐνδεικτικόν, τοῦτ' ἔστιν μέλλομεν φορέσαι*) Oec (is simili modo ac Thph de utraque lectione disserit) .. Ln *φορεσωμεν* c. ACDE FGKL al longe pl it vg cop go sl Thdot Or (ed. de la Rue etc; diff edd al) Caes Bas Cyr^{ioh821} et^{iul301} Machom^{23} (Meth, sed praecedit *ινα*) Chr^{dis} (*τοῦτ' ἔστιν ἄριστα πράξωμεν. συμβουλευτικῶς εἰσάγει τὸν λόγον*) Max^{1,449} Epiph^{814} Ps-Ath^{450} Dam Ir^{int} Tert^{dis} (adv. Mcion.^{5,10} „portemus enim, inquit, non portabimus, praeceptive, non promissive, volens nos sicut ipse incessit ita incedere") Cyp Hil Hier al mu

50. *κληρ. ου δυναται* (et. *δυναται* leg) .. FG al f g cop Mac Chr Tert^{1} al *ου κληρονομησουσιν* | *κληρονομει* (et. Clem^{2} Or^{1} Tit Meth^{2} al mu; om 21. Or^{1} Dial^{189} Meth^{epiph537} Aug^{1}) .. Ln *-μησει* c. C*D*FG it vg cop syr pp^{lat} (non Or^{int})

51. *παντες* pr (sine *μεν*) c. BC*D* 23.* 219.* d e syr aeth^{utr} arp go (add *enim*) Or^{3}, item Hier ex cdd^{gr} (cf ep ad Minerv. et Alexium 1, 808 sqq

1 The 4, 15 s. πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο

---

postquam enim Latinos habere dixit: *Omnes quidem resurgemus* etc pergit in Graecis omnibus esse vel *Omnes dormiemus* etc vel *Non omnes dormiemus* etc ita ut μεν legi certe videatur negare. Alibi quidem de istis lectionibus agens μεν particulam non attendisse vdtr. Quod idem de Aug dixerim, qui modo et Graece et Latine legi *quidem*, modo nec Graece nec Latine testari vdtr) item Iac^{nisib} .. ς add μεν, Ln [μεν], c. AC**D$^{**\text{vdtr}}$et***EFGKL al pler f g vg cop syr^{p} al Dial^{143} Orthod$^{\text{qu61}}$ Cyr$^{\text{ioh645}}$ Caes^{140} al mu Tert al mu | *ου κοιμηθησομεθα π. δε αλλαγ.* c. BD**et***EKL al fere omn item cdd^{gr} ap Hier („non omnes dormiemus" etc) ap Acac (eum enim ita in „plerisq cdd" habuisse testatur Hier) „nonnull cdd" Didymi (ap eundem Hier) ap Pel ap Gennad cdd ap Max^{2,329} ap Oec, m (agnoscit eo quod habet *omnes inmutabimur*) go syr^{utr} cop aeth^{pp} arr, item Thdot Or^{2} („in 3. vol. εξηγητικῶν primae ad Thess" ap Hier, item^{1,589} *οὐ πά. κοιμ. πά. δὲ ἀλλαγ.*) Eph^{6,129} Meth ap Phot, item Thdor^{heracl} et Diod^{tars} et Apollin (hi^{3} rursus ap Hier), item Dial^{143} (sed var cdd) Orthod^{qu} (nam^{109} affert *οὐ πάντες, φησί, κοιμηθησόμεθα,*^{61} *πάντ. μὲν οὐ κοιμηθ.*,^{85} *πάντ. ἀλλαγησόμεθα*) Tit ap Dam^{763} (ap Gall.^{5,221}) Nyss^{1,103} Caes^{140} Chr^{saep} Thdrt^{2} Andr (ad apoc 19, 20. *ὥς φησιν ὁ ἀπόστ. περὶ ἑτέρων οὐ κοιμηθησομένων μέν, ἀλλαγησομένων δέ, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπ. ὀφθ.*) Dam (et. 2, 763.) Thph Oec Tert (omnino sic: cf Sabat. ad h. l.) Or$^{\text{int2}}$ (i. e. 1, 101 et 3, 872) Hier^{3} (praeter l. l. et. in ep. ad Marcellam$^{\text{qu3}}$ et in Esai$^{\text{cap51}}$) .. Ln *κοιμηθησομεθα* (F *-σωμεθα*, at FG 17. g praem *οιν*), *ου παντ. δε* (17. *αλλ ου πα.*) *αλλαγ.* c. C(et* et**) FG 17. item A (sed praemisso *οἱ* ante *παντ. μεν*. Ab recentiore correctore lectio confusa vdtr; super *μεν* enim *ου* [*οῦ*? i. e. *οιν*??] notavit intactis [per incuriam ut vdtr] reliquis), item cdd^{gr} ap Hier itemq ap Acac (teste Hier) ap Aug ap Pel ap Ruf cdd ap Max (l. l. *κατά τινα ἀντιγράφων ὅτι πά. μὲν κοιμ. οὐ πά. δὲ ἀλλαγ.*, *κατά τινα δὲ ὅτι πά. μὲν οὐ κοιμ. πά. δὲ ἀλλαγ.* Quibus praepositis utramq lectionem illustrat) ap Oec, item aeth^{ro} arm (Or^{2,552} bis in selectis in psalmos ex catenis collectis fide digna esse cum Reich. valde dubito, cf Reich. comm. cr. p. 303. Altero loco tantum *πάντ. κοιμηθ.*) Did ap Hier (l. l.) Cyr^{hr} (sic legendum) (Pamphil^{apol} per errorem ut vdtr ap Wtst) .. D* d e f vg arm^{mg} cdd^{lat} ap Hier ap Aug ap Pel ap Ruf ap Gennad, item Iac^{nisib}, item Hil^{saepe} Amb Aug al mu *αναστησομεθα* (*resurgemus*, sed am al *-gimus*) *ου παντ. δε αλλαγ.* (Cf praeterea Sabat. ad h. l. et Reich. comm. cr.)

52. *εν ριπη* .. c praem *ως* | *ριπη* (et. Or^{2} al pl) .. D*EFG 67.** Dial (sed lect fluct) cdd^{gr} etiamq Didymi^{cdd} pler ap Hier („*ριπη s. ροπη. Utrumque enim legitur, et nostri interpretati sunt in ictu s. in motu*) *ροπη* | *εγερθησονται* c. BCKL al pler (49. *εγειρονται*, d e fu al *resur-*

ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 *ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.* 55 *ποῦ σου θάνατε* *Es 25, 8. *Hos 13, 14. *τὸ κέντρον; ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκος;* 56 *τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος.* 57 *τῷ δὲ* Ro 5, 12 ss. *θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*

---

gunt) Or^{5} Dial Chr (ad h. l.) Cyr^{ioh645} Thdrt Cosm^{261} al .. Ln *αναστησονται* c. ADEFG al^{2} Or^{1} (i. e. 4, 342) Chr^{1} Dam Thph^{mg}

53. *το* pr .. FG *o* | FG g om *τουτο* sec | *αθανασιαν* .. I praem *την* (cf ad v. sq)

54. *οταν δε το φθαρτ. τουτ. ενδυσ. αφθαρσ. και* (inde a *το* usq *και* om C*I 64. 71. vg go cop aeth^{utr} Mcion^{epiph321} et^{364} [aliter ipse Epiph ut vdtr^{365}] Ath^{52} ex^{cdd4} Ir$^{int5, 13, 3*}$ Hil Aug^{1} Ambrst Fulg Oros Bed: hinc Gb^{0}) *το θνητ. τουτ. ενδ.* (A[C*?]I 17. Epiph^{365} add *την*) *αθανασ.* (inde a *και το* usq *αθαν.* om D* d* [sed ipse scriptor et Gr et Lat supplevit] 1. Or^{1,659}) c. BC**D^{mg} (vide ante) EKL al pler d^{mg} e syr^{utr} al mu Heracl (alludit certe, ap Or^{4,275}) Or^{1,591} Chr Thdrt^{2} Cosm^{282} Dam Thph Oec Cyp Hier, item (transpositis membris) A arm *οταν δε το θνητ. τουτ. ενδ. την αθανασ. και το φθ. του. ενδ. αφθ.* (similiter alludendo Ir 1, 10. 3. *καὶ πῶς τὸ θνητὸν τοῦτο σαρκίον ἐνδύσεται ἀθανασίαν καὶ τὸ φθαρτὸν ἀφθαρσίαν, διαγγέλλειν* :: at ista potius ex v. 53. pendent) .. FG f g om (ab *αθανασιαν* ad *αθανασ.* transilientes) | *νικος* (it vg etc Ir^{int} al mu *in victoria*) .. habent (ut talia saepe) *νεικος* BD*I; *in contentione* (vel *-nem*) Tert Cyp Hil Hier

55. *κεντρ.* et *νικος* (BD*I rursus *νεικος* vv. 55. 57.) hoc ord. c. A** (*om alterum membrum *που* usq *νικ.*) DEFGKL al longe pl it go-syr^{utr} arr aeth^{pp} sl Or(1) Eus^{dem927} Ath^{1} Epiph^{698} Cyr^{hr1} Chr^{2} ad h. l. Thdrt Euther (in sermone 15.) Thph Oec Ir^{int1} Tert^{1} (Tert al rursus *contentio* pro *νικος*) Cyp Hil al .. Ln *νικ.* et *κεντρ.* c. BCI 17. 64. 71. vg cop aeth^{ro} arm sl^{2} (Or^{1}, sed potius ad Hoseae locum spectat) Eus^{dem354} Ath^{1} Did Nyss Cyr^{esa354} (vide post) Cyr^{hr1} Bas^{scleuc} Dam Ir^{int1} Tert^{1} Hier Amb al (:: LXX *δικη* et *κεντρον*) | *θανατε* bis c. BCDEFGI 39. 67.** it vg cop aeth^{ro} arm Eus^{dem354} et^{927} Ath^{1} Nyss Ir^{int2} Tert^{2} Cyp Amb^{saepe} Aug^{saepe} al omn .. ς ante *το νικ.* habet *ᾄδη* c. A** (vide ante) KL al pler go syr^{utr} al Or Ath^{1} Cyr^{esa354} (libere: *ποῦ ἡ νίκη σου θάν. ποῦ τὸ κέ. σου ᾄδη*) Epiph^{698} Euther al pm :: ita LXX

56. *η αμαρτια* .. A praem *εστιν*, f vg postpon (item syr post *αμαρτ.* et post *νομ.*)

57. *διδοντι* .. DE al mu Ath ex^{cdd3} Chr Oec *δοντι* (item it vg al ppl^{at} *qui dedit*)

Χριστοῦ. 58 *ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.*

XVI.

Ro 15, 26. 1 *Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.* 2 *κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται.* 3 *ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ·* 4 *ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.* 5 *ἐλεύσομαι δὲ πρὸς*
Act 19, 21. 20, 2 s. *ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι,* 6 *πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι.* 7 *οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν*
4, 19. *παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ*
Act 19, 8. *κύριος ἐπιτρέψῃ.* 8 *ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς·*

---

58. *αμετακινητοι* (ABD*I *-κεινητοι*) .. A f vg al mu Ambrst al praem *και* | FG g *οτι ουκ εστ. ο κοπ. υμ.*

XVI. 2. *σαββατου* (Gb') c. ABCDEFGI 17. 109.mg it vg al Chr pplat (*per unam sabbati*) .. ς *σαββατων* c. KL al pler go cop al Thdrt Dam al | *αν* c. ACDEFGKL al certe pler .. BI *εαν* | *ευοδωται* (al *-δουται*) c. BDEFGL al longe pl Chr Thdrt al .. ACKI al mu Dam *ευοδωθη*, it vg *placuerit* | L al *γινονται*

3. L al *παραγενομαι* | *εαν* c. ACD***EIKL al pler .. Ln *αν* c. BD*FG al | ς (non Gb Sz al) *δι' επιστολων* cum antecdd conjg | D* *πεμψω* | A *εις ιερουσολυμα*

4. *η αξιον* c. DEFGKL al fere omn g go syrutr al Chr Thdrt Dam al .. Ln *αξ. η* (A *ην*) c. ABCI al d e f vg al

6. B 64. 67.** *καταμενω* (FG *παραπομεινω*) | *η* (FG 2. g om) *και* (B al3 Chrmosc2 om) *παραχ. ινα* (FG d e g *ει μη*) .. D* *ινα ει και παραχ.* | D* *προπεμψητε* | *ου εαν* c. ABCD**EIKL al certe pler .. D*FG *ου αν* | L al *πορευομαι*, al *-σομαι* s. *-σωμαι*

7. *γαρ* pr .. I *δε* | *ελπ. γαρ* c. ABCDEFGI al pm it vg go cop syr al Chr Dam pplat .. ς (= Gb Sz) *ελπ. δε* c. KL al pl syrP al Thdrt al | *επιτρεψη* (Gb'') c. ABCI al plus15 (it vg *permiserit*) Chr Thphcdd mosc .. ς *-τρεπη* c. DEFGK al pl Thdrt al, item L *-τρεπει*

8. *επιμενω* (it vg cop syrutr al *permanebo*) .. B**D*** al mu (et. Oec) *επιμένω* (go *maneo*) | FG g *εν* (F om) *εφεσσω* (g *efessi t in ephesso*)

9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι 2 Co 2, 12.
πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς Act 4, 17. 19, 22.
ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· 11 μή τις οὖν 1 Ti 4, 12.
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
πρὸς μέ· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν Act 3, 5. 19, 1.
ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέ-
λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, 1, 16.
ὅτι ἔστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξιαν Ro 16, 5.
ἑαυτούς· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ
τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στε-
φανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα 2 Co 11, 9.

---

9. L al ανεογε | ενεργης (Hier *efficax*, Ambrst *operosum*) .. it vg Aug al *evidens* (εναργης) | L om και (Chr^{com} Thdrt^{1} Thph add οι) αντικ. πολλ.

10. BD* τειμοθεος, F τημοθεος | καγω c. ACKL al mu Thdrt Dam Thph .. ς και εγω c. DEFG al pl Chr (καθως κ. εγ.) Oec .. B 64. 67.** εγω

11. D*FG d e g go om ουν | L al εξουθενησει | D* προπεψατε | πρ. με c. ACD***EKL al ut vdtr omn Chr Thdrt Thph Oec .. Ln πρ. εμε c. BD*FG Dam | FG εχδεχομαι | B om μετα τ. αδελφ.

12. ἀπολλὼ .. B**KL al mu -λλῶ | πολλα .. DEFG d e f g vg (sed am al om) go pp^{lat} praem δηλω υμιν οτι | Chr^{mosc2} om μετα τ. αδελφ.

13. Ign^{intpol255} στηκετε ε. τ. πι. εδραιοι: cf ad 1 Co 7, 37. | FG om τη | κραταιουσθε c. BCFGKL al pler d e g r (antea *et state in fide*, ut et. cop go syr) go syrP Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst^{ms} .. Ln praem [και] c. ADE 46. 109. f vg cop syr al pp^{lat} mu

15. δε .. D* 71. go aeth^{utr} arP om | στεφανα c. ABC**GL al longe pl r go syr al Chr al .. DE al d e am fu harl demid al cop arm Thdrt Dam Ambrst^{ms} add και φορτουνατου (vg^{edd} aliq φουρτ.), item C*FG al aliq f g vg^{ed} (et. tol al) syrP c.* Ambrst^{ed} και φορτουνατου και αχαικου | εστιν .. C*vdtrDEFG etc (qui antea additamentum habent) Or^{int} εισιν

16. κοπιωντι .. FG f g add εν υμιν

17. φορτουνατου c. ABCDEFGL 17. al d e f g r vg cop syr^{utr} al. Memoratur idem nomen a Clem^{ro} ad finem epistulae (aeth^{ro} om κ. φορτ. κ. αχ.) .. ς φουρτ. c. K al pler (ita edd et. in Chr Thdrt aliisq ad h. l.) | υμετερον c. BCDEFG 17. al .. ς υμων c. AKL al pl Chr Thdrt Dam

αὐτοὶ ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ
ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

Act 18, 2. Ro 16, 5. 19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται
ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐ-
Ro 16, 16. etc τῶν ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπά-
σασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

2 Th 3, 17. Col 4, 18. 21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν
Ro 16, 24. κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαραναθά. 23 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
μεθ' ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.

---

al (et. *ετερων* et [post *υστ.*] *μου* legitur) | *αυτοι* (Gb′) c. ADEFG al f g vg syr (f vg pp^{lat} *ipsi*, d e *illi*, g *illi t ipsi*) Chr Oec Ambrst Pel al .. ς *ουτοι* c. BCKL al pl Thdrt Dam al, item *illi* d e g similiterque go cop syr^{p} al

18. *το εμον* .. D*FG 46. d e f g r vg go Ambrst Pel Bed praem *και*

19. A 34. om versum | *αι εκκλησιαι* .. C al syr ar^{e} Chr Bed add *πασαι* | *ασπαζεται* c. CDEK al go Thdrt^{cat343} .. ς Ln -*ζονται* c. BFGL al pl vv pler pp mu | DE d e r *ακυλας πολλα* | *πρισκα* c. B 17. r am^{1} demid harl al cop go Pel (:: idem nomen Ro 16, 19 et 2 Tim 4, 19. invitis testib mu tenendum. In Act vero 18, 2. 18. 26. *πρισκιλλα* non fluctuat: inde in epistulas Pauli transiit) .. ς 49. Ln$^{ed\ mai}$ (nam$^{ed\ min}$ *πρισκα*) *πρισκιλλα* c. ACDEFGKL etc | D (sed*** improbasse vdtr) EFG d e f g (non r) vg go Pel Ambrst$^{txt\ ed}$ Bed add in f. *παρ ους* (FG** *ους*) *και ξενιζομαι*

22. *ει τις* .. FG *η τις* | *τον κυριον* (KL al pm vg^{ed} et^{cdd} aliq syr al Chr Thdrt^{1} [non ad h. l.] Thph Victorin Pel add *ημων*) c. ABC* al^{14} r aeth utr (cop ap Wtst) Cyr^{act40} et^{fid61} Chr^{mosc1} .. ς (Gb^{00}) add *ιησουν χριστον* (*χν* om tol al arm Ign$^{int\ pol308}$ Eus^{ps677} Thdrt^{1} [ad h. l.] Tert; Victorin *Christum filium* pro *ιν χν*) c. C***DEFGKL al pler d e f g am al mu go cop syr^{p} al pp^{aliq} | *μαραναθά* (sic cdd mu) .. ς *μαρὰν ἀθά* (sic D***L etc, B** *μαρᾶν ἀθᾶ*), FG** *μαρανναθα* (g *in adventu domini*)

23. *κυριου* .. AL al fere^{20} r vg (non am) cop syr al Chr Thph Ambrst al add *ημων* | *ιησου* c. B al fere^{10} f am tol al go Thdrt .. ς Ln add *χυ* c. ACDEFGKL al longe pl d e g r vg cop syr^{utr} al Chr al Ambrst al

24. *μου* .. A 73. om (Did ap Hier^{vdtr} *dei*) | ς (Gb^{00}) add in f. *αμην* c. ACDEKL al pler vv pler pp mu (sed tantum in textu) .. Ln [*αμην*] .. om c. BFG (inter textum et subscriptionem habet *γενεθητω γενεθητω*) 17. 64. f g r fu tol al

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ* 1 Co 1, 1. etc
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 *χάρις ὑμῖν* 1 Co 1, 3. etc
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Subscriptio: AB*C al *προς κορινθιους* $\bar{\alpha}$, item D*FG d* f g vg^{cdd} *ετελεσθη* (*explicit:* ita FG f g vg^{cdd}; D* d* vg^{cdd} *επληρωθη explicit* post $\bar{\alpha}$, am nil nisi *explicit*) *προς κορινθ.* $\bar{\alpha}$ (G *πρωτη*), perguntque *αρχεται προς κορινθ.* (vg^{cdd} *ad eosdem*) $\bar{\beta}$ (FG *δευτερη*) .. praeter priora subscribuntur etiam vel *εγραφη απο φιλιππων*, ut E^{mur}KL (in L al praecedit *πρ. κορ.* $\bar{\alpha}$ *επιστολη*) al mu d**ce (duo isti *scribens a philippis*) syrP arP slmss Thdrt^{subscr} (sed^{spuria}) Dam^{subscr} Oec^{subscr}(?): vel *εγραφη απο φιλιππων μακεδονιας*, ut D** syr: vel *εγραφη απο εφεσου* (add *της ασιας* al Euthal al; al pauc *της ασιας* pro *εφεσου*), ut B** al cop Chr^{com} Ethal^{praef} Thdrt^{praef} (ad 2. Co) Synops Oec praef Ebedjesu (ap Assemani): go *e Filippa, ut dixerunt quidam; verum potius videtur secundum ipsius apostoli indicium scripta esse ex Asia.* Ista rursus augentur his: *δια στεφανα και φορτουνατου* (K al *φουρτ.*) *και αχαϊκου και τιμοθεου*, ut KL al mu syrP arP Dam^{subscr}, item omisso *και τιμοθ.* Thdrt^{praef} et^{subscr}; *δια στεφ. και αχαϊκ.* cop; *et missa fuit per manus Timothei* syr .. hinc ς (= Gb Sz) *πρὸς κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθέου.* Praeterea numerantur *κεφφ. ϑ'* (ita et. Euthal al), *αναγνωσεις ε'* (et. Euthal al), *μαρτυριαι ιζ'* (et. Euthal al; al vero *κ'*), *στιχχ. ωο'* (ita L al, et. Euthal al) vel *ωϑ'* (K al) vel *ψνε'*. Ambrst *versus* 980. In vg^{cdd} ut am fu numerantur sectiones 72, in codice B a *κβ'* ad *μβ'* pergitur.

* *πρ. κορ.* $\bar{\beta}$ c. AB(c vdtr)K al; DFG d f g vide ante .. L *του αγιου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. κορ.* $\bar{\beta}$ .. ς^{e} *παυλου του αποστολου η προς κορινθ. επιστ. δευτερα*, ς Gb Sz *η προς* (ς add *τους*) *κορ. επιστ.* (ς om) *δευτερα* .. am *incipit epistula ad corinthios secunda*, fu al *inc. ad eosdem II.*

I. 1. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. B hal mar et vg^{cdd} ap Ln syrP Thdrt Bed .. ς Ln $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. ADEGKL al certe pler vv pler Chr Dam al .. F f om | *τη ουση* et *τοις ουσιν*: g *usitanti* et *usitantibus*. Didmai 115: *οὐκ ἀγνοητέον, ἓν τισιν ἀντιγράφοις φέρεσθαι ὡς ὑπὸ Παύλου κ. Τιμοθ. μόνον κεχάραχται τὸ προκείμενον γράμμα.* Inde intellegitur legisse Didymum

Eph 1, 3. 3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
Ro 15, 5. στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, 4 ὁ
παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς
παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρα-
Col 1, 24. καλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ
παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισ-
σεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
παρακλήσεως καὶ σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐ-
τῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία
ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως
Phil 3, 10. καὶ σωτηρίας, 7 εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων,
οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.

---

praeter *Timotheum* etiam *Silvani* nomen in titulo epistulae v. 1. Quod idem legit Bas de spir. sa. cap. 25.

3. ο πατηρ (et. Eus^{ps} al mu) .. FG om ὁ

4. επι .. C al mu Eus^{ps627} Chr Antioch^{27} Procop^{esa} εν (item d e f g r vg etc ἐπ) | B (sed transilit a παση ad παση teste Btl; Mai vero omnia edidit παση τη θλ. usq εν πασ. θλ.) al Chr^{com3} om τη | εις .. FG ινα | αυτοι .. DEFG 14. d e f g (non r) vg Amb Bed (non Hier Ambrst) και αυτοι | υπο .. F 23. 109: απο

5. D*E* το παθημα | ουτως .. D*EFG al d e g (item f vg al Dam Ambrst^{ed} sed omisso και sq) add και | του sec c. ABCDEFGK(L transilit a περισσ. ad περισσ.) al pl Or al mu .. ς (= Gb Sz) om c. min vix mu

6. ειτε δε .. D* 32. ει δε, C al aliq Chr^{1} (sed^{2} add δε) Thph ειτε | B 176. (item 137. sed om et. ειτε παρακαλ. usq παρ. κ. σωτ.) om και σωτηριας pr (42. aeth^{utr} σωτ. και ante παρακλ. pon) | ὧν .. D*FG (g utrumque) ως | ειτε παρακαλουμ. usq παρακλησ. και σωτηριας (Ln παρακλ. [κ. σω.]) h. l. (et. Sz Gb′) c. BDEFGKL al fere^{70} d e f g go syr^{p} ar^{p} sl Chr (et.^{mosc2}) Thdrt Dam Phot Thph Oec (ex his κ. σωτ. non om nisi 46. et syr^{p} habet c.*) .. Gb eadem omissis και σωτηριας (sed fu* al non om) pon ante της ενεργουμ. c. AC al^{10} vel^{11} r am fu harl flor tol* al (vg^{ed} demid al sic amplificata habent: *sive consolamur pro vestra consolatione sive exhortamur pro vestra exhortatione et salute:* quibus duplici modo idem redditur) syr cop aeth al (in his et. arm quae ad παρακλησεως fere haec addit: ἢ θαρροῦμεν ὑπὲρ τοῦ ὑμῶν θάρσους καὶ τῆς ὑμῶν σωτηρίας) Eph^{330} Antioch^{27} Ambrst Hier^{vdtr} (in Esa. 40.), item ut vg^{ed} Pel Bed .. ς (= Gb Sz) eadem (retentis et. και σωτ.) ante και η ελπις pon c. min aliq nisi potius ex Erasmi (inde ab ed. 2.) coniectura. Cf et. Reich. comm. cr.

7. ως c. ABCD*E* al Or Eph Dam .. FG οι (corrige ει?), d e syr ^{si}, g r

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως
ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρή-
θημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πε-
ποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς
νεκρούς, 10 ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύεται, 2 Ti 4, 18.
εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν Ro 15, 30.
ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χά-
ρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν. 12 Ἡ γὰρ καύχησις

---

om .. ς ωσπερ c. D**et***E**KL al pl Chr Thdrt al (:: ωσπερ substitutum vdtr ut planius esset c. εστε etc non arctius c. κοινωνοι conjgdum esse. Cf et. ad 9, 5.) | DEFG it vg al των παθ. εστε | FG d e g om ουτως

8. θελομεν .. K al cop sl$^{5.8}$ Hier θελω | υπερ c. BKL al longe pl Chr (et ad h. l. et^{9,354}) Dam Thph Oec .. Ln περι c. ACDEFG al^{8} Bas Chr^{1} Thdrt Antioch^{25} | ημιν c. D**et***EKL al longe pl go syr^{p} al mu Bas Chr Thdrt Dam Ambrst^{ms} .. Gb^{00} Ln om c. ABCD*FG al^{8} it vg Hier al (contra om ημων cop syr Thph Ambrst) | υπερ (D*et^{nov} ut vdtr FG παρα) δυν. h. l. c. DEFGKL al longe pl d e f g vg go cop syr^{utr} al Chr Thdrt Dam al Tert Ambrst al .. Ln ante εβαρηθημ. (al Dam Thph εβαρυνθ., 109. Oec εβαρυθ.) c. ABC al^{5} r arm Bas Hier

9. αλλα c. BDEL al ut vdtr pl (et. Cyr$^{fid\,92}$ et al) .. Ln αλλ c. ACFG al ut vdtr mu | εσχηκαμεν .. D* om, D** ante τον θαν. et*** post τ. θαν. suppl | D* αλλα επι | τω θ. τω (sic et. c) εγειροντι (al mu Cyr$^{fid\,92}$ Thdrt Thph -ραντι) .. FG θεον τον εγιροντα

10. τηλικουτου θανατου .. d e syr^{utr} go Chr Thdrt Or^{int} Hier Ambrst (f vg *tantis periculis*) -κουτων -των | ερυσατο c. B* al? (:: ut ubique edidimus) .. ς Ln 49. ερρυσ. c. rell ut vdtr certe pler | και ρυεται c. D***EFGKL al pler f vg (et. fu al) go syr^{p} al Chr^{1,574} Thdrt Thph Oec Or^{int} Hier al .. 49. και ρυσεται c. BC 73. 93. 211. g am mar tol cop arm (aeth^{ro} κ. ρυετ. vel κ. ρυσ.) sl^{5} Ath (libere ἐκ πάντων με ἐρρ. ὁ κύρ. καὶ ῥύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν omissis rell) Dam, item Ln [κ. ρυσ.] .. AD* d e demid syr aeth^{pp} Chr (ad h. l., et.$^{mosc\,2}$) Ambrst^{ed} om | εις ον ηλπικ. .. 93. 211. al^{2} om .. 31. syr^{p} (sed^{mg} εις ο. ηλπ.) (arm) Chr (ad h. l. et.$^{mosc\,2}$) Thph Hier ηλπ. δε (δη 31.) | οτι (FG g post και pon, BD* 64. om, hinc Ln [ο.]) και ετι (ita ABC^{sic}D*et***EKL etc; syr ad ηλπικ. trahit, D**FG al^{5} d e syr^{p} Chr$^{mosc\,1}$ Ambrst Hier om, item go aeth om κ. ετ.) ρυσεται (FG 91. go cod$^{lat\,ap}$ Wtst ρυεται) .. 99. 177. 178. 211. om

11. υμων υπερ (D*FG περι) ημων (υπ. ημ. syr^{p} c.*, om Sedul, c vg cop Chr^{2} post δεησει pon) .. A al ημιων υπ. υμ., G 116. υμ. πε. (υπ.) υμ., al^{5} cop ημ. υπ. ημ. | FG 64. 67.** d e g Ambrst^{ed} Chr^{1} εν πολλω (-λων Ambrst^{ed}) προσωπω (d e *in multifacie*) | υμων c. BD***E (teste Wtst,

ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἁπλό-
1 Co 2, 4 s. τητι καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι
θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.
13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπι-
γινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, 14 καθὼς
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ
1 Co 1, 8. καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον ἐλθεῖν πρὸς
1 Co 16, 5. ὑμᾶς, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε, 16 καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μα-

---

non Mu)FKL al fer.[40] vg^{edd} (ap Ln ap Vall aliosq; Lc^{brug}: „non substituas *vobis* pro *nobis*) sl Chr^{10,457} et^{alibi} (non item ad h. l.) Dam Phot^{oecum} et Oec .. ς Ln 49. ημων c. ACD*G al pm d e f g vg (et. am al mu) go cop syr^{utr} al Chr^{2} (ad h. l.) Thdrt al Ambrst al. Tractat totum versum Reich. l. l.

12. απλοτητι c. DEFGL al pler d e f g vg go syr^{utr} al Chr Thdrt Thph Oec Ambrst al .. Ln 49. αγιοτητι c. ABCK 37. 64. 67.** 73. cop arm Clem Or Dam^{2} (ad h. l. et$^{par\ 569}$) Anton^{82} (:: probabilius est *αγιοτητι*, utpote quod esset multo plus quam *απλοτητι*, aliena manu inlatum quam sublatum esse) .. 93. 211. πραοτητι. Cf Reich. l. l. | και (A syrP add εν) ειλικρινεια (-νεια c. ABD***L etc; CD*FG -νια) | του θε. c. ABCDE al Dam^{2} .. syrP (habet^{mg}) Cyr Thdrt Ambrst om (Clem post ειλικρ. pergit θεον εγνωμεν) .. ς om του c. FGKL al longe pl Or Thph Oec | ουκ .. B al^{4} f vg syrP al Dam$^{par\ 569}$ και ουκ | FG σαρκινη

13. ἀλλ' (BFG om) ἢ (A al^{3} go syr arm sl om) ἃ (AD* al om): it vg *quam quae* .. Ln$^{ed\ min}$ ἀλλ' [ἢ] ἃ et$^{ed\ mai}$ [ἀλλ'] ἢ ἃ | D (et E^{vdtr}) αναγινωσκητε (D* -γεων.) | η (FGK al d e f g vg syr arm Ambrst al om; cop *et cognoscitis etiam*) και επιγ. .. B al^{4} Oec om | οτι και c. D***KL al longe pl syrP sl Chr Thdrt Thph Oec .. Gb^{00} Ln om και c. ABCD*EFG al^{5} it vg al pl Dam pp^{lat} | Ln επιγνώσεσθε [14] καθώς

14. Gb Sz μέρους· ὅτι, 49. μέρους ὅτι | FG καθαπερ | κυριου c. ACDEKL al longe pl d e go al Oec .. Ln add [ημων] c. BFG 3. 57. 67. 72. 73. 80. al plus^{5} f g vg cop syr syrP c.* al Chr Thdrt al Ambrst al | ω̄ .. D*EFG 3. 57. 67. 72. 73. 80. al plus^{5} (iid fere qui ante) d e f g vg go cop syr syrP c.* al Chr Antioch^{59} Thph (non Thdrt Dam Oec) pp^{lat} add χ̄ῡ

15. προτερ. (121. om, K το δευτερ., L al pm Thph Oec το προτ.) h. l. c. ABCDEFGL al pm it vg syr^{utr} go al Chr Dam pp^{lat} .. ς ante ινα c. K al pl cop al Thdrt al | ελθ. προ. υμ. c. DEFGKL al mu d e f g vg go cop syr al Chr$^{mosc\ 1}$ Thdrt Thph pp^{lat} .. ς Ln προ. υμ. ελθ. c. ABC al pl syrP arP Chr Dam Oec | χαριν .. BL al^{5} Thdrt (Chr^{com} χάριν δὲ ἐνταῦθα τὴν χαρὰν λέγει) χαραν | εχητε c. ADEFGKL al pler Chr al .. 49. σχητε c. BC al Thdrt^{2} Dam (:: ut convenientius ad *εβουλομην* substitutum vdtr)

κεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλευόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; Mt 5, 37. Ia 5, 12. 18 πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. 1 Co 1, 9. 19 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ 1 Co 1, 8.

---

16. *διελθειν* c. BCD***EKL al longe pl f vg g (*proficiscerer t transirem*) syr^{utr} al Chr^{2} Thdrt Thph Ambrst al (:: abhorret ab emendatore; ut enim *δια* istud significaretur satis erat *δι' ὑμῶν*. Hinc et *απελθ.* et *ελθ.* aptius vdbtur. Cf Ro 15, 28. ubi nemo *ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν* mutavit) .. Gb' Ln *απελθειν* c. AD*FG 80. cop Chr^{1}Dam .. al mu Oec *ελθειν*, item go syr$^{P\ mg}$ *ire*, d e (g vide ante) *proficisci* | *υφ* .. D*FG al mu Chr$^{mosc\ 1}$ Thdrt^{cd} *αφ* | D* *προπεμφθηναι*. Ceterum G* g* iam post *προς υμας* v. 15. per incuriam addiderat *και αφ υμ. προπ. ε. τ. ιουδ.*

17. *ουν* .. A *δε* (go *vero igitur*) | *βουλευομενος* (L *-σομενος*) c. DEKL al longe pl d e g (d e *cum cogitassem*, g *cogitans*) go syr^{utr} aeth^{utr} arP sl Thdrt Oec Ambrst .. Gb'' Ln *βουλομενος* c. ABCFG al fere^{15} vg cop Chr Dam Thph Bed (:: toties *βουλευεσθ.* c. *βουλεσθ.* a testib antiquiss mu mutatum est. Ceterum *εβουλομην* magis ad mutandum incitavit quam *βουλευομαι.*) | FG Thdrt om *τη* | 67.** al^{1} vg (exc fu^{vict}) Pel om *ναι* alterum et *ου* alterum

18. *ο προς* .. D* om *ο* | *εστιν* (Gb') c. ABCD*FG al^{5} it vg go cop al Cyr Thph^{mg} Ambrst al .. *ς εγενετο* c. D**et***EKL al pler (syr^{utr} al *fuit*) Chr Thdrt Dam al (:: ad v. sq accommod.)

19. *του θε. γαρ* c. ABC al^{4} .. *ς γαρ του* (FG om) *θ.* c. DEFGKL al pler Chr Thdrt al | $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\iota\varsigma}$ c. AC .. *ς* Ln $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ c. BDEFGKL etc .. Chr (et.$^{mosc\ 1}$) om | *δι ημων* .. FG praem ὁ (d e g fu *qui in vobis est qui per nos*) | *σιλουανου* c. ABCKL etc .. DEFG *σιλβανου* | *εγενετο* (it vg *fuit*, item post pro *γεγον.*) .. C *εστι*

20. *θεου* .. A al fere^{10} Thdrt praem *του* | *και εν αυτω* c. D**et***EKL al longe pl syrP al Chr (Epiph vide post) Thdrt (in comm sic : *οὗ δὴ χάριν καὶ δι' αὐτοῦ τὸν τῆς εὐχαριστίας αὐτῷ προσφέρομεν ὕμνον*) Thph Oec (defendit et. Reich. l. l.) .. D* d e Epiph^{vdtr} (nam^{366} refutando Mcionem sic : *διὰ γὰρ τὸ ἐν αὐτῷ τὰς ἐπαγγελθείσας ὑποσχέσεις [εἶναι] γίνεσθαι, διὰ τοῦτο φησί „καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ"*) Ambrst *κ. δι αυτου* .. Ln *διο και δι αυτου* c. ABCFG al^{7} f g vg go cop al Mcion$^{epiph\ 321}$ (non Epiph) Dam Pel Fulg Bed (syr Pel Fulg add *dicimus*) | *δοξαν* .. FG (f super Graecis) g add *και τιμην* | *δι ημων* (al

βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος
5, 5. ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. 24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
Phi 2, 27. λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι

---

cop vg^{cdd} Fuls Bed *υμων*) .. CL al om *δε*, item f vg Pel Fulg (non Ambrst Sedul al) *ad glor. nostram* (*vestr.*)

21. BC al aliq sl$^{5.8.}$ *υμας συν ημιν* (B 115. *υμιν*) .. et. *ημ. σ. ημ.* leg (ita et. f) | D* *ο και* (vv mu pp^{lat} *και ο*) *χρισας* | *ημας* sec .. B* *υμας*

22. *ο και* (FG vv mu pp^{lat} *και ο*) .. AC*K al^{6} cop syr go Ps-Iust$^{fid\,5}$ Did Chr Dam om *ὁ* | *αρραβωνα* c. BCDEK al ut vdtr omn .. Ln *αραβωνα* c. AFGL (:: cf ad 5, 5. et Eph 1, 14. ubi eadem forma vel nullam vel perexiguam auctoritatem habet)

23. *ουκετι* (Aug al *nondum veni*) .. FG d e (*non venio Cor.*) g cop syr al (syrP *non* et add *rursus* c.*) Ambrst^{ed} *ουκ* (f vg Amb al *non veni ultra Corinthum*)

24. *υμων της πιστ.* c. ABCKL etc .. DEFG 120. it vg al mu Aug Ambrst al *της πιστ. υμων*

II. 1. *δε* (aeth^{utr} *et* – *igitur*; et. *γαρ* legitur) .. D* *τε* | *εν λυπη* h. l. c. ABCDEFGKL al certe pl it vg go syr^{utr} al Chr Thdrt Dam (et. par^{539}) al Ambrst al .. ς (= Gb Sz) post *ελθ.* c. min ut vdtr vix mu (cop post *ελθ. πρ. υμ.* omisso *παλιν*) | *ελθειν* h. l. c. DEFG al mu it vg syr go al Chr Thph pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) post *παλιν* c. min ut ante (cop aeth om *παλ.*) .. Gb Sz Ln pon in fine c. ABCKL al plus^{30} syrP Thdrt Dam Oec (:: cf ad 1, 15.)

2. *και τις* c. ABC (cop syr) Cyr$^{ioh\,896}$ Dam^{bis} .. ς (Gb^{0}) add *εστιν* c. DEFGKL al ut vdtr omn it vg etc Or Chr Thdrt al

3. *εγραψα* c. ABC* 17. am cop arm Dam$^{par\,539}$ Ambrst .. ς (Gb^{00}) add *υμιν* c. C***DEFGKL al pler it vg go syr^{utr} al Chr Thdrt al Pel al | *τουτο αυτο* (DEFG vv mu Pel Bed ante *εγρ.* pon) c. B(DEFG)KL al certe pler it vg go al mu Thdrt etc .. c Chr Thph *αυτο τουτο* .. A cop Dam par om *αυτο* | *λυπην* .. DEFG 31. al mu it vg syrP c.* Pel Bed add *επι*

ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία 1 Co 5, 3 ss.
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· 9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, Act 16, 8.

λυπην (-πη al mu) | σχω c. AB al plus[10] Chr (et.mosc[2]) Thph Oec[com] .. ς εχω c. CDEFGKL al pl Thdrt Dam (:: hoc quidem loco εχω aptius videri debebat) | αφ .. FG (f g vg *de*) εφ

4. FG al vv mu pp[lat] αλλ ινα γν. την αγ. | εις .. FG προς

5. D* ουχ εμε | αλλα c. ABCL al mu .. ς αλλ c. DEFGK[sil] al ut vdtr pl | FG ινα μη επιβαρων

6. η υπο τ. πλειονων (C πλεονων) .. FG g aeth[ro] om

7. μαλλον c. CKL al ut vdtr omn f vg cop syr[p] al Chr Thdrt (ad h. l.) Dam Thph Oec Ambrst al, item post υμας DEFG d e g go Thdrt[1] .. Ln[ed min] om c. AB syr Aug

9. και (112. am go cop syr Thdrt Oec Ambrst Sedul om) εγραψα .. FG 31. f g cop al Chr Thdrt Pel Bed add υμιν (FG υμων) | υμων .. FG g praem παντων | εἰ c. CDEFGKL etc .. Ln[ed min] ᾗ c. AB, 109. ως, 80. om

10. καγω c. ABC**DE al Epiph[497] Chr Dam .. ς και εγω c. C*FGKL al longe pl Thdrt al | o (D* aeth[pp] om, D***E al[2] ω) κεχαρ. (al[5] Chr[com] Thdrt[cd] Aug om ο κεχ.) ει τι (Aug *si cui*; aeth[pp] *quod*) κεχαρ. (al[2] aeth[ro] Amb[2] Pac[1] om ει τι κεχ.) c. ABC(DE)FG al it vg Dam Hier[3] Ambrst Pel Pac[1] Quaest .. ς (= Gb Sz) ει τι κεχ. ᾧ κεχ. c. D**(DE vide ante)KL al longe pl syr[p] al Thdrt Thph Oec (defendit Reich. l. l.) .. diff al (Epiph[497] διότι εἴ τι κεχ., δι' ὑμ. κεχ. ἐν πρ. χῡ)

11. πλεονεκτηθωμεν : d e f g (sub *aut*) vg Hier al *circumveniamur*; g m Ambrst Aug al *possideamur*

12. L al τροαδα | εις το ευαγγ. .. FG Dam δια το ευαγγ. (it vg pp[lat] *propter ev.*), DE δια του ευαγγελιου | κ. θυρας μ. ανεωγμενης (DE[vdtr] al ηνεωγμ.) .. FG και θυρα μοι ην (g super ην habet *esset*) εωγμενη (it vg *cum venissem – et ostium mihi apertum esset* [g *ess. ap.*])

7, 5 ss. *καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ,* 13 *οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.*

Col 2, 15. 14 *Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ·* 15 *ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις,* 16 *οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;* 17 *οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατενώπιον τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.*

---

13. (ς v. 13. incipit ab *ἀλλά*, non ita vg) *τω* (L al *το*) *μη* .. DE 17. 8.pe *εν τω μη*, c** (sic) 73. Thdrt^{ed} *του μη* | D* *ευρισκειν* | Gb Sz om *με* per errorem | *αυτοις* .. K om

14. DE *θριαμβευοντι*

15. *τω* (al *εν τω*) *θεω* .. K om

16. DE *οσμην* bis | *εκ* bis c. ABC al^{7} cop aeth^{utr} (item go sec loco) Clem Or^{2} Dial^{148} (sec loc lectio fluct) Cyr$^{ador\,306}$ Phil^{carp} Max^{1,83} (pr loc *απο*) Dam Or^{int} Did^{int} Hil Epph .. ς om c. DEFGKL al longe pl it vg go syr^{utr} al Chr (ad h. l., sed 7, 27.^{sav} pr loc *εκ*) Thdrt^{2} Thph Oec Ir^{int} al mu. Defendit Reich. l. l.

17. *πολλοι* c. ABCK al pl d e f (g *ceteri t plurimi*) vg cop al (go *ut quidam*) Did^{mai} Dam (Thph^{ed} *ως πολλοι*) Oec^{txt} Ir^{int} Hier al mu. Cf Did mai 122 : *πολλοὺς δὲ λέγει τοὺς ἀπατῶντας διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὕτη ἡ φωνή, λέγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμώνυμος οὖσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γάρ ποτε ἀντὶ τοῦ τινές, ὡς ὅταν ὁ κύριος λέγῃ Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸς ὀλίγους διαστελλομένων, ὡς ἐν τῷ Πολλοὶ μὲν κλητοὶ* etc. *δηλοῖ ἡ λέξις καὶ τοὺς πάντας, ὡς ἐν τῷ Ὥσπερ γὰρ διὰ τ. παρακ. τοῦ ἑνὸς ἁμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοί - δηλοῖ δὲ καὶ τοὺς χυδαίους, ὡς ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε* etc .. Gb' *λοιποι* c. DEFGL al plus^{30} g (vide ante) syr^{utr} al Chr Thdrt al | *αλλ* (B *αλλα*) *ως* (om FG 46. it vg cop go Ir int all^{at} omn) *εξ ειλ.* (*-νειας* c. BL etc; ACDEFG *-νιας*) *αλλ* (FG d e f g fu demid al syr^{p} [syr ar^{e} *et*] Ir^{int} al mu [non Hier] om) *ως* | *κατεναντι* c. DEFGKL al longe pl Bas^{3,52} Chr^{2} Thdrt Dam (sed Dam^{ed} *και ενωπ.*) al .. Gb'' Ln *κατεναντι* c. ABC al^{5} (et. 39. utrumq) Did^{mai} (ad 3, 1.) Chr^{mosc1} | *του* sec c. D**et***EFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Gb^{0} Ln om c. ABCD* al^{12} Did^{mai} Bas (:: ante praecedens *θεου* nemo add *του*)

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὡς 5, 12.
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;
2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, 1 Co 9, 2.
γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φα-
νερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν,
ἐνγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν Ex 31, 18.
λιθίναις ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίας σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοι-

---

III. 1. *συνιστανειν* c. ACD**et***EKL al longe pl pp mu .. FG Thdrt (cd1 *-σταινειν*) *-σταναι*, Ln *-σταν* c. BD* al2 (et. Didmai et cat364 ad h. l.) | *η μη* c. BCDEFG 31. 37. 46. 67.** 80. al mu it vg (*aut numquid*) item ut vdtr al omn Thdrt pplat (Ambrst *numquid* omisso *aut*) .. ς (= Gb Sz sed Gb') *ει μη* c. AKL al ut vdtr pl Chr Dam al | *χρηζομεν* .. L al *-ζωμεν*. Cf cat364: *ἴσως ἐρεῖ τις, φησίν, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῖν ἑαυτοὺς συνιστᾶν κ. παρατίθεσθαι. εἰ μὴ χρῄζομεν (κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι Ἆρα μὴ χρῄζ.) ἢ ἀφ' ὑμῶν πρ. ἑτέρους ἢ ἀφ' ἑτέρων πρ. ὑμᾶς συστατ. τουτέστι παραθετικῶν ἐπιστολῶν;* Item Didmai *- δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡς οὕτως ἔχομεν γνώμης· εἰ μὴ ἄρα οὕτως διάγετε ὡς δεῖσθαι συνιστάσης ἡμᾶς ἐπιστολῆς πρ. ὑμᾶς. οὕτως δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶς ἐστίν, ὡς μήτε ὑμᾶς συνιστᾶν ἡμᾶς ἄλλοις μηδὲ ἑτέρους ὑμῖν* etc. | *ως* c. BCD***EFGKL al pler Chr Thdrt etc .. Ln *ως [περ]* c. AD* al2 | *συστατικων* : sic ABCKL etc .. DEFG *συνστ.* | *συστατικων* (D* *-κας*, *συνστ.* ut ante) c. DEFGKL al pler d e (f sup. Graec) g go syrutr al Thdrtcod Dam al (Chrcom *ἐπήγαγεν Ὡς τινες πρ. ὑμᾶς; ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν πρ. ἄλλους*). Praeterea FG f (sup. Graecis) g add *επιστολων*, item 23.mg syrP c. ob. *προς ετερους* .. Gb0 Ln 49. om c. ABC 17. 23.** 67.** 80. vg cop arm Chr Thdrt Ambrst al (:: ut molestum omittebatur; claritatis caussa neminem inlaturum fuisse puto)

2. *ενγεγραμμ.* et hoc loco et v. sq c. ABC (sec loco certum est, pr vdtr) D (sec loco D*) E (pr tantum loco?) FG .. ς Ln 49. *εγγεγρ.* c. (D***E? sec loc) KL al certe pler | *ημων* sec .. 17. 219.* demid aethro sl8. *νμων* | *παντων* .. FG g *των*

3. *ενγεγραμμενη* (vide ante) .. B 67.** 74. f vg al Hier al2 praem *και* .. K al Didmai *γεγραμμενη*, item (utroq loco) *scripta* f vg | DEvdtr *πλαιξιν* bis | *αλλ* c. ABCDEFGL etc .. ςe (item Gb Sz, non ς) *αλλα* c. min ut vdtr aliq | *καρδιας* c. FK al pl it vg go (*cordium*) cop syr al Or Dial145 Eus (de mart. Pal. 13. – *ἀλλ' ἐν πλαξὶν ὡς ἀληθῶς καρδίας σαρκίναις, ψυχῇ τε διαυγεῖ καὶ καθαρωτάτῳ διανοίας ὄμματι καταγεγραμμ.*) Cyrfid65 (sequente *σαρκίνης*) etesa Chr Thdrt Dam al Irint

αὐτὴν ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν. 5 οὐχ ὅτι ἱκανοί
ἐσμεν λογίσασθαί τι ἀφ' ἑαυτῶν ὡς ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
Io 6, 63. θήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-
*Ex 34, 29 ss. μασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι
ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον
ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς
κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαι-
οσύνης ἐν δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τού-

---

Hil al mu .. Ln -*διαις* c. ABCDEGL al mu syrP (*in tabulis carneis, in cordibus*) Oec. Cf Thdrt^{com} : *ἡ μὲν γὰρ [διαθήκη] πλαξὶν ἐνεκολάφθη λιθίναις, ἡ δὲ ταῖς λογικαῖς ἐνεγράφκη καρδίαις.* Item Did^{mai} : *οἱ γὰρ ἠλίθιοι τὰς ψυχὰς ὡς πλάκες λίθιναι δέχονται ἐκ μέλανος τοὺς τύπους· οἱ δὲ εὔνεικτοι πρὸς συγκατάθεσιν τῶν θείων ἐν καρδίαις σαρκίναις τοιτέστιν αἰσθητικαῖς δέχονται γραφὴν τὴν ἐκ ζῶντος θεοῦ πνεύματος* etc

4. *εχομεν* .. A *εχω* (46. *εχωμεν*)

5. *λογισασθ.* c. ABKL al longe pl pp mu .. Ln -*ζεσθαι* c. CDEFG al | *αφ εαυτ.* (139. syr Aug^1 om) h. l. c. ADEFG it vg go pp^{lat} .. BC al cop arm Bas Antioch^{46} ante *ικανοι*, item *ς* post *εσμεν* c. KL al longe pl syrP al Did Chr Thdrt Dam al | B om *τι* (Chr ante *λογ.* pon) | C om *ως* | *εξ αυτων* c. BFG al .. *ς εξ εαυτ.* c. ACDEKL al longe pl Chr Thdrt al

6. *αποκτεννει* c. FGK 46. al ut vdtr sat mu Did^{mai} Chr^{mosc2}, item *αποκτένει* (hunc accentum habent D***L al) ACDEL al ut vdtr pl Or^{ms} .. Ln *ἀποκταίνει* de coniectura .. *ς* -*κτεινει* c. B al pm Or al mu (certe sic editi sunt)

7. *γραμμασιν* c. ACD**et***EKL al ut vdtr omn it (sed g vide post) vg go cop syr^{utr} al ut vdtr omn Or^{s} Mac Epiph^{693} Did^{mai} et^{293} Chr Thdrt Dam al pp^{lat} .. Ln 49. *γραμματι* c. BD*FG (g *litteris t littera*) | FG *τετυπωμενη* | *λιθοις* c. ABCD*FG 17. 67. ** 73. 80. g Or^2 ($^{??}$) Did (et.^{mai}) Epiph^{693} Thdrt Aug^1 .. *ς* (Gb^{00}) praem *εν* c. D**et***EKL al longe pl vv pler (sed vg al om *εν* ante *γραμμ.*) Or^1 Mac Chr Dam al pp^{lat} mu (sed Ambrst al om *εν* ante *γραμμ.*) | *μωυσεως* c. BCF(*μουσ.*) GKL al pl .. *ς μωσ.* c. ADE al pm | D* *δοξην*

9. *η* (112. om) *διακ.* c. BD**et***EKL al longe pl f g vg cop go al Mac Chr Thdrt Dam al Aug Pel al .. Ln *τη διακ.* c. ACD*FG al^6 d e am fu^{vi} syr^{utr} Or Cyrioh^{102} Ruf (Or^{int} Ambrst Sedul *in* vel *ex ministerio*) | *δοξα* (vg^{sixt} al Pel *εν δοξη*) .. D*EFG vv mu pp^{lat} add *εστιν* | *περισσευει* .. DE al^3 d e g syr^{utr} al Mac Ambrst al *περισσευσει* | *εν δοξη*

τῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα, 13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται· 15 ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. 18 ἡμεῖς δὲ πάντες

*Ex 34, 33.

---

c. DEFGKL al pler it vg go (*e gloria*, sed cod alius *in glor.*) cop syr utr sl Or$^{ioh\,4,\,448}$ Mac Chr Thdrt Dam al Or$^{int\,4,\,486}$ Ambrst al .. Ln 49. om εν c. ABC 17. 39. 67.** 80. tol al (Or^{ioh} ap Wtst) :: alibi nec περισσ. εν nec περισσ. c. dat. fluct; passim vero εν a test mu abiectum est, ut Ro 15, 13.

10. οὐ c. ABCDEFGKL al longe pl syr^{utr} cop go al Or^{3} Mac Bas al mu Hier^{2} Aug .. ς (= Gb Sz, sed Gb') ουδε c. min mu f g (d e *ne*) vg al Chr (nonmosc^{2}) Thdot^{anc} (ουδε γαρ) Thph^{ed} | ενεκεν c. ABDEF**G al mu Dam .. ς ενεκεν c. CF*KL al pl Or al mu

13. ου .. FG ουκ | μωυσ. c. BCF (*μουσ.) F^{a}GKL al pl .. ς μωσ. c. ADE al pm | FGL al Oec ετιθη | αυτου c. ABCF^{a}FGL al Chr^{mosc2} Dam Thph Oec .. ς εαυτου c. DE al pl Chr Thdrt | το (D*FG om) τελος .. A f (sed sup. Gr. *finem*) vg Ambrst Bed (non al^{2}) το προσωπον

14. B αλλα | K al Thph επωρωθησαν | ημερας c. ABCDEFG al mu (it vg cop al fere omn) Clem Cyr$^{glaph\,297,\,340}$ et^{fid65} Ambrst al .. ς (= Gb† Sz) om c. KL al pl Did Cyr^{hr} (*μεχρι γαρ σημ.*) Bas^{3,44} Chr Thdrt Dam al Tert Archel | επι (et. Cyr^{ter} al mu) .. DEFG Chr εν (it vg etc *in*) | ὅτι (it vg cop syr^{utr} al *quoniam*, go *nam*) .. ς (= Gb) ὅ, τι

15. ηνικα c. DEFGKL al fere omn Eus$^{esa\,367}$ Cyr$^{glaph\,297,\,340}$ et^{fid65} Cyr^{hr} Caes Chr Thdrt^{3} Dam al .. Ln add αν c. ABC 17. 31. Or^{2} Cyr^{ador6} Thdrt^{1} niceph | αναγινωσκεται c. FGKL al longe pl Eus$^{esa\,367}$ Cyr^{glaph} bis et^{fid} Cyr^{hr} Caes Chr Thdrt^{1} Dam Thph .. Ln -σκηται c. ABCDE al fere^{15} Or Cyr^{ador} Chr^{mosc1} Thdrt^{2} (et. niceph) Oec | μωυσ. c. BCDEF (μουσ.) GK al pl .. ς μωσ. c. AL al pm | κειται (h. l. et. Or Eus^{esa} Cyr^{saep} al pm) .. D*et***EFG it vg al ppl^{at} ante επι pon

16. ηνικα δ' ἂν (A δε εαν, δε sine αν c Mac Bas^{3,44}) .. FG οτα (sic) δ' ἀν (Did οταν δε, Chr^{1} οταν et alibi^{1} οτε δε)

17. οὐ .. FG που (:: cf ad Ro 4, 15. 5, 20.) | κυριου .. 33. 35. Sedul om .. L το αγιον | ελευθερια c. ABCD* 17. 67.** r cop syr Cyr^{1} Nyss (c. Eunom. 7.) .. ς (Gb^{00}) praem εκει c. D**et***EFGKL al pler d e f g vg

ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV.

1 *Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-*

---

go syr al Ath Epiph^{902} Cyrglaph$^{297.340}$ etfid^{66} Dialmaced Bas^{3,47} Chr Thdrt Dam al Or^{int} pp^{lat} pm

18. FG *αποπτριζομενοι* .. Mac *ενοπτριζομεθα* | A 23. Or^{1,721} Mac Or^{int} *μεταμορφουμενοι* | *καθαπερ* (et. Or^{3} al mu) .. B *καθωσπερ*

IV. 1. FG *αυτην* pro *ταυτην* | F al *ελεηθημεν* | *εγκακουμεν* c. ABD*FG al (*εγκ.* AB al; D*FG *ενκ.*; cf 4, 16. ubi D* tantum *ενκ.* Aliter Lc 18, 1. Gal 6, 9. Eph 3, 13. 2 Th 3, 13.) .. ς *εκκακ.* c. CD***EKL al pl Chr Thdrt al (:: vdtr sensu quidem vix differre *εγκ.* et *εκκ.*, utraq. vero vox est recentior et rara, nisi quod paullo magis invenitur *εκκακ.* apud scriptores ecclesiasticos. Tamen idem in his atq in N. T. accidere potuit ut cdd recentiores *εκκακ.* frequentarent pro *εγκ.* librorum antiquissimorum, quorum auctoritas hac in re minime negligenda est.) Ceterum sic verterunt: *non deficimus* (d e *defec.*) d e vg Tert al; *non deficiamus* f vg Ambrst al; *non infirmemur* r Aug; go *non fiamus segnes*; syr *non est nobis taedium.*

2. *αλλα* c. A (vdtr) BCDE etc .. ς *αλλ* c. FGL al certe pl | *κρυπτα* .. K *εργα* | *συνισταντες* c. CD*FG 17. 39. 93. (Chr ap Wtst) .. B (item A vdtr sed non satis liquet) 67.** al *-στανοντες* .. ς *-στωντες* c. D***E KL al longe pl Chr^{bis} Thdrt al (cf ad 6, 4. et alibi: magna ubique harum formarum variatio est) | K om *ανθρωπ.*

4. *αυγασαι* c. BFGKL al longe pl Or^{1} Cyr^{fid66} Chr Thdrt (*αυγησαι*) Dam (ad h. l.) Thph Oec^{txt} .. CDE 73. Or^{1} Eus^{marc187} Epiph$^{680.688}$ al^{3} *καταυγασαι* .. A 10. 17. 23. 31. Dial^{67} Eus^{dem10,7} Archel Cyr esa$^{552.690}$ et^{alib} Cyr^{hr} al mu *διαυγ.* | *τον* c. ABCD*FG al d e f g r am fu demid harl hal al Or$^{4.448}$ Eus(marc^{187} et^{dem10,7} sed utroq loc add *εν ταις καρδ. αυτων*) Epiph^{680} (688 *εις τον φωτ.*) Cyr^{fid66} et^{saepiss} Cyr hr al Ir^{int} al mu .. ς (= Gb Sz) praem *αυτοις* c. D**et***EKL al longe

γελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. 5 *οὐ γὰρ* Col 1, 15.
ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 *ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς* Gn 1, 3.
λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.

7 *Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν,* 8 *ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι,* 9 *διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι,* 10 *πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν*

---

pl vv pl Or^{3,407} Dial^{67} (lectio fluct inter *αυτων* et *αυτοις*) Chr^{3} al | $\overline{\chi\upsilon}$ .. c *κυριου* | ος .. FG o | *θεου* .. L al fere^{20} vg^{cdd} aliq m syr^{p} arm al Thph add (m praem) *του αορατου*

5. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. BKL al fere omn cop syr Mcion^{epiph366} (om *κυρ.*) Cyr^{hr} Chr Thdrt Dam al Ambrst .. Ln $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. ACDEFG (FG g Mcion^{epiph} *κυρ.* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, et. omittitur *κυρ.*) d e f g r vg go syr^{p} al Mcion^{epiph321} Aug al | *ιησουν* c. A*BDEFGKL etc .. A**C 17. Mcion^{epiph} *ιησου*, item *per Iesum* it vg pp^{3} (non Ambrst al); et. $\overline{\chi\upsilon}$ et $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (cop Mcion^{epiph321} Cyr) legitur

6. B om ὁ pr | *λαμψαι* c. CD***EFGKL al fere omn d e f g r vg go al mu Mcion^{epiph} et Epiph^{367} Dial^{151} Mac Ath^{2} Cyr^{unus759} Chr Thdrt Dam al pp^{lat} omn .. Ln *λαμψει* c. ABD* 67.** (aeth^{utr} al ex ingenio linguae) (Clem alludens: *ἔστιν ἡ ἀλήθεια ἡ κεκραγυῖα Ἐκ σκότους φῶς λάμψει*) | ος (122. aeth^{ro} ως, Mac o) .. D*FG 36. d e f g r demid harl (sed am fu *qui*) Chr Did^{int} Ambrst al om (67.** *ουτος*, vg^{ed} et ^{cdd} aliq Pel *ipse*) | D* *ελαμψεν* | *ημων* .. c 3. Dial^{151} (sed fluct lect) Chr *υμων* | *του θεου* c. ABC***D***EKL al fere omn vv pl Or Ath Chr Thdrt Dam al Ambrst Amb^{1} (et^{1} *domini*) .. Gb″ Ln *αυτου* c. C*D*FG 39. it aeth^{utr} Dial^{151} Cyr^{unus759} (Thph^{com}) Tert al | $\overline{\chi\upsilon}$ c. AB 17. Or^{2} (sed^{1} praem *του*) Dial Ath Chr Thph^{com} Tert .. ς $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. CKL al pler vv pl Or^{1} Thdrt Dam al, item DEFG it vg Cyr^{unus759} pp^{lat} $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$

9. *εγκαταλειπομενοι* (ABKL etc *εγκ.*, D* *ενκ.*, DE *-λιπομ.*) .. FG 73. 92. Eus^{esa458} Chr (et. mosc^{2}) Max^{1,378} Chr *εγκαταλιμπανομενοι* (FG *ενκ.* et *-παννομενοι*, Max *καταλ.*)

10. $\overline{\iota\upsilon}$ pr (D*FG d e f g aeth^{utr} $\overline{\chi\upsilon}$, D***E Tert $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$, et. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ leg) : ς (= Gb Sz) praem *κυριου* c. KL al longe pl m (sed m al add *nostri*) syr^{p} go sl ar^{p} Chr Thdrt Max Dam al Ambrst^{ms} al: om c. ABCDEFG al^{8} r mar cop syr al Or^{saepe} Chr$^{ador405.407}$ et^{aliq} Ir^{int} Tert Did^{int} al | *σωματι* pr .. DEFG vv pm Ir^{int} Or^{int2} all^{at} mu add *ημων* | *του* $\overline{\iota\upsilon}$ sec .. D*FG (FG om *του*) add $\overline{\chi\upsilon}$, item habent *Iesu Christi* (m *Chr. Ies.*) d

τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς
Ro 8, 36. θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς
*Ps 115 (116), 10. πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς
1 Co 6, 14. πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον
Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 τὰ
γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων
τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν

---

e g (m) Ir^{int} Or^{int} al | A vg (non am fu demid al) cop al Tert al *φανερ. εν τ. σ. ημ.*

11. *αει* (67.** punctis notat) .. FG g syr (*sic et* pro *ινα και*) ar^{e} Tert (de resurr. 44.) Ambrst *ει*, Chr *και*, flor *sic* | FG *διδομεθα* | *ινα και* .. c 3. Tert (de resurr. 44.) om *και* | *του* $\overline{\iota\upsilon}$ .. C *του* $\overline{\chi\upsilon}$ .. D* (*** om $\overline{\chi\upsilon}$) EFG d e g (non f r vg) $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$

12. *ωστε* o (Dam om ὁ) c. ABCDEFG 31. it vg go cop syr al Chr Thdrt Dam pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add *μεν* c. KL al pler syrP c. ob. sl Thph Oec Ambrst^{ms}

13. *κατα το γ. Επ. διο* (FG g syr^{utr} go add *και*) *ελαλ.* .. Mcion^{epiph} om („ἐξέκοψε")

14. *τον* (Chr^{com} Dam^{com} Thph om) *κυριον* c. CDEFGKL al fere omn d e f g tol go (om *ιησουν*) cop syr^{utr} (sed syr et syrP c.* add *ημων*) al pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln om c. B 71. 73. r vg (et. am fu demid al) arm Tert Pel Sedul Bed | *συν* $\overline{\iota\upsilon}$ (71. Chr^{com} Thph^{com} om) c. BCDEFG 6. 17. 31. d e f g r vg cop sl Tert (*cum ipso*) Amb Ambrst (diff$^{ed\ rom}$) Pel Bed (93. *συν* $\overline{\iota\upsilon}$ *δια* $\overline{\iota\upsilon}$) .. ς *δια* $\overline{\iota\upsilon}$ c. D***KL al pler go syr^{utr} al Chr^{txt} Thdrt Dam al (91. *δι αυτου*) | D*FG *εγιρει* (go *suscitat et constituit*)

16. *εγκακ.* (*εγκ.* BFG al, D* *ενκ.*) c. BD*FG 37. 39. 109. 139.* .. ς *εκκακ.* c. CD***EKL al pler Chr Thdrt al | *εξω* .. D* et^{nov} 73. 137. Bas Thdrt^{1} (2 *εξω*) *εξωθεν* | KL 46.* al^{10} Thdrt^{2} (1 *διαφθ.*) Thph *φθειρεται* | *εσωθεν* c. D**et***EKL al longe pl Thdrt^{2} Thph Oec .. Ln *εσω* c. BCD*FG 137. al^{10} Or Ath Chr Thdrt^{1} Dam, praetereaque idem add *ημων* c. BCDEFG al^{4} g syrP arm Thdrt^{2} (Mcion^{tert} „*nam et interiorem hominem nostrum renovari de die in diem* dicens" libere), quod om c. KL al longe pl d e f r vg go cop syr al Or Ath Chr Thdrt^{1} Thph Oec Tert^{3} Lcif Ambrst al

17. *ελαφρον* .. D*EFG 31. d e f g r vg go syr arm al pp^{lat} praem *προσκαιρον και* (Thdrt^{com}: *διὰ τοῦ παραυτίκα ἔδειξε τὸ βραχύ τε καὶ*

εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 *μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.*

V.

1 *Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.* 2 *καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον* Ro 8, 23. *ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες,* 3 *εἴγε καὶ* [illegible] *δυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.* 4 *καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ'* 1 Co 15, 53.

πρόσκαιρον. Similiter Thph) | *ημων* (et. Or al mu) .. BC* (vdtr) Chr om | C* 38. 80. Bas om *εις υπερβ.*

18. *σκοποιντ. ημων* .. D*FG d e g Or^{2} Ambrst^{ed} *σκοποιντες* | *προσκαιρα* .. FG add *εστιν*, item g r, item post *αιωνια* d e, item utroq loco f vg al

V. 1. *οικοδομην* .. DEFG d e f g (non r) vg Chr^{1} Cyp^{169} Ambrst al (non Tert Aug al) praem *οτι* (priore *οτι* non deleto) | FG *ουκ αχιροπ.* (f g *non manufact.*)

3. *ειγε* c. CKL al fere omn Clem Did^{mai} Mac^{2} Chr Thdrt Dam Thph Oec (it vg Aug Pel al *si tamen*, Tert Ambrst al *si quidem*) .. Ln *ειπερ* c. BDEFG 17. 80. *τινές* ap Chr (*τινὲς δέ φασιν, ὃ καὶ μάλιστα ἐγκριτέον, Εἴπερ καὶ ἐνδυσάμενοι*: eadem affert et. Oec: nec vdtr enim solum ad *ενδυσ.* pro *εκδυσ.* attendendum, etsi ista differentia eminet) Max^{2,329} .. 52. *ει γαρ* | *εκδυσαμ.* (Gb', iam edidi in Trigl; probat et. Reich. l. l.) c. D*FG (FG *εκλυσαμενοι* ut v. 6. *επιλημουντ.* et *απολημουμ.*) d e f (super Graecis) g m ar^{p} cdd ap Ambrst Chr (ita enim omnino legit ut probat comm: *τουτέστι κἂν ἀποθώμεθα τὸ σῶμα, οὐ χωρὶς σώματος ἐκεῖ παραστησόμεθα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀφθάρτου γενομένου*) Mcion^{tert} („*siquidem et despoliati non inveniemur nudi*, id est recipiemus quod despoliati sumus, id est corpus") et Tert (de resurr.^{290} et^{298}) Amb Paulin Prim Quaest (Latine *exspoliati* ut f g, *despoliati*, *spoliati* ut d e m, *exuti* ut Tert) .. ς Ln 49. *ενδυσαμενοι* c. BCD***KL al ut vdtr omn vg cop syr^{utr} go aeth^{utr} al Clem (sed non commentatur) Did^{mai} *τινές* ap Chr (vide ante: eadem et. Oec et cat exscripta habent; probat Chr dicens *τουτέστιν ἀφθαρσίαν κ. σῶμα ἄφθαρτον λαβόντες*) Mac^{2} Thdrt Max^{2,329} Dam al Ambrst Aug Pel Sedul Bed | *ειγε και* usq *γυμνοι*: syr *nisi etiam postquam induti fuerimus inveniamur nudi*

4. *τω σκηνει* c. BCKL al fere omn am Or^{ubique} Eus^{ps2} Thdrt ad h. l. Dam Oec Tert^{1} .. Ln$^{ed\ min}$ add *τουτω* c. DEFG al^{2} (et 177. praem;

1, 22. ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 ὁ δὲ
κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν
Eph 1, 13 f. ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 Θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες
ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 διὰ
Phi 1, 23. πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· 8 Θαρροῦμεν δὲ καὶ
εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς
τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδη-
Ro 14, 10. μοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανε-
Eph 6, 8. ρωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται
Io 5, 29. ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε
φαῦλον.

---

ita et. vv pl pp^{lat}) vv ut vdtr fere omn Chr Thdrt^{1} Thph Tert^{1} Ambrst al | D*FG Or^{cod} Thph *βαρυνομενοι* .. Chr om | *εφ ω* .. *ς* (non *ς*^{e} Gb Sz) *επειδη* c. min paucis (Oec: *ἐφ' ᾧ ἀντὶ τοῦ ἐπειδή*) | L al *θελωμεν* | *εκδυσ.* .. al plus^{5} Eus^{ps323} *ενδυσ.* | *θνητον* .. FG g m go al add *τουτο*

5. *κατεργασαμενος* (C *καταργασ.*) .. DEFG it vg (exc fu) syr^{utr} Ir^{int} Ambrst *-ζομενος* | o *και δους* c. D**et***EKL al pler go syr^{P} al Ir^{gr} ex Dam Chr Thdrt (Dam *και διδους* sine ὁ) al Ambrst .. Gb′ Ln 49. o (17. om) *δους* absq *και* c. BCD*FG 17. 67.** 73. 80. it vg cop syr arm Or Ir^{int} Aug Pel al (:: eiusmodi *και* saepe abiectum est) | *ημιν* .. K al Chr (et.^{mosc1} et^{i*}) om | *αρραβωνα* .. nullus ut vdtr *αραβ.*

6. *ενδημουντες* (et. Or^{3} al mu) .. D*FG al *επιδημ.* | *εκδημουμεν* (et. Or al mu) .. DEFG Chr^{1} *αποδημ.* | *απο* .. FG *υπο* | *κυριου* .. DEFG d e g (non Tert Lcif etc) *θεου*

7. *ου* .. FG f g vg al *και ου* | *δια ειδους*: FG *δει ιδειδους* (corrupte)

8. *θαρρουμεν* (17. 80. *-ντες*) *δε* (67.** 73. al om) *και* .. Or *-ντες* omissis *δε και* .. F 17. syr ar^{e} Ambrst al *θαρρ. ουν*, G *θαρρ. ουν δε* (g *ergo t autem*) .. variant alii | *κυριον* (et. Or al mu Mcion^{tert} et Tert Lcif al mu) .. D* 17. am al Clem Ambrst *θεον*

9. *ενδημ. ε. εκδ.* (et: Cyr^{fid66} Chr Thdrt Dam al Aug Ambrst) .. 3. 39. f g vg syr al Clem Or^{int} Tert Lcif al *εκδ. ε. ενδ.*

10. D*FG *ενπροσθ.* | *τα* .. D*FG *α* omissis *προς α* (pro his et. *α*, *οσα* et aliter leg), item f sup. Gr. *quae per corpus* .. L Ors om *τα δ. τ. σωμ.* | *δια* (et. Clem Or^{5} Eus^{pr} et^{ps} Caes Meth^{epiph581} Ath Cyr$^{ioh83.\ 174\ etc}$ Cyr^{hr} Bas Chr Thdrt^{3} Dam ad h. l. al Tert Hier Aug al) .. *ιδια* (*propria*) it vg go arm Or^{2} Thdrt^{1} Dam^{1} Or^{int} Cyp Lcif Ambrst al pm | *φαυλον* (Gb″) c. C 17. 23. 37. 39. Or^{6} Eus$^{pr\ 12,6}$ et^{ps205} Ephr Ath^{2} Nyss^{2} Bas^{2} Cyr plus decies Dam^{1} Thph^{com} (vdtr) al .. *ς* Ln *κακον* c. BDEFGKL al pler Clem Or^{1} Eus^{ps362} Chr Thdrt^{saepe} Dam ad h. l. al (:: cf ad Ro 9, 11.)

11 *Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.* 12 *οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ* 5, 1.
ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ. 13 *εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.* 14 *ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς,* 15 *κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.* 16 *ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ*

---

11. *πειθομεν .. -θωμεν* 23. 46. 109. Oec^{com} sub *ἄλλως*: *συμβουλῆς καὶ παραινέσεως· διὸ καὶ διὰ μακροῦ τοῦ ω γραπτέον.*

12. *γαρ* c. D***EKL al fere omn arr sl (aeth^{utr} *et* -) Dam Thph Oec .. Gb^{00} Ln om c. BCD*FG al^{4} it vg go cop syr^{utr} al Chr Thdrt Ambrst Pel Bed (:: *γαρ* minime emendatorem prodit) | FG al *αλλ* | B 17. g *υπερ υμων*, et B* d e *nobis* pro praecedente *υμιν* | *ινα εχητε* .. K om | *τους* .. D* *αυτους* | *οὐ* (D*FG al *ουκ*, vide post) .. Ln *μη* c. B 17. 37. 73. al^{4} Thdrt | *καρδια* c. CD***EKL al fere omn go syr^{P} al Chr Thdrt Dam al .. Ln praem *εν* c. BD*FG 17. 37. 73. 121. it vg cop syr al pp^{lat} (item Clem alludens)

14. $\overline{\chi\upsilon}$ .. c 17. 39. 42. 46. 120. 238. syr^{P} Chr Thdrt^{1} (non ad h. l.) Thph^{mg} *θεου*

15. FG *κρινάντες τ.*, Did^{67} *κρίναντος τουτου* (ibidem pergit *καὶ ὑπὲρ πά.* omissis mediis) | *ει* c. C* al sat mu f vg (et. am fu demid etc) cop arr Did^{67} (omisso *οτι*) et Did^{mai} (*δοκιμάζοντες ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντ. ὁ* $\overline{\chi\varsigma}$ *ἀπέθανεν, ἄρα οἱ π. ἀπ.* - *εἰ τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ δι' ἡμᾶς ἀπέθανεν* etc) Ath^{mss} (atque hinc ed. Bened.) Chr ad h. l. et^{9,685} et^{4,402} Cyr^{fid67} Thph Oec^{txt} Ambrst^{ms} Aug^{2} (alibi variant mss) auct^{vocat} Bed .. Gb^{0} Ln om c. B (Mai *ει* habet ex errore ut vdtr) C** DEFGKL al fere^{30} d e g syr^{utr} aeth^{utr} go Ath^{edd} (vide ante) Cyr^{1} Thdrt Dam (Oec^{com} vdtr) Ambrst^{ed} Praedest (:: credere nequeo ab apostolo *οτι εις* scriptum esse. Ut enim mittam ipso sensu omissionem particulae commendari potuisse, quod idem de additione valet, urgendum est *ει* facillime excidisse. Quod h. l. factum esse nullus dubito. Quod aeque facile *ει* inferri potuisse dicunt, id omnino male habet, nemo enim scriptorum haerere poterat legendo *οτι εις υπερ παντων απεθανεν*. Ceterum ad antiquitatem lectionis *ει εις* testandam grave est quod Hieronymi auctoritas cum Copto interprete ad Graecos cdd accedit, inter quos qui eminet c, h. l. duo tantum pari aetate BD contra se habet.) | *απεθανεν* sec .. FG al f g vg (non am al) pp^{lat} aliquot add $\overline{\chi\varsigma}$

16. *ει δε και* c. C** (* non liquet, cf c in append) D**et***EL al longe

ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.
Ga 6, 15. 17 ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν,
Es 43, 18 sq. ἰδοὺ γέγονεν καινὰ τὰ πάντα. 18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ
καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν δια-
κονίαν τῆς καταλλαγῆς, 19 ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον
καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα
Eph 6, 20. αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 Ὑπὲρ
Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν·
δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα
1 Pe 2, 22 ss. ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δι-
καιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

---

pl syrP cop go (sed cop go non vdtr *και* exprimere) Chr^{2} Cyr$^{\text{incarn}\,699}$ Thdrt^{2} Dam Thph Oec, item omisso *και* Or$^{\text{int}1,574}$ .. K 115. Cyr$^{\text{fid}105}$ *ει δε*, Cyr$^{\text{glaph}302}$ *ειγε και* .. FG it vg al pp^{lat} (et. Or^{int} aliq Did^{int}) *και ει*, item Ln *ει και* c. BD* 17. 39. Or^{3} (ea quae praecedunt non citat, alibi^{2} *ει γαρ* habet, item Eus$^{\text{ps}50}$ itemq Nyss^{lib} *ει γαρ και*) Eus$^{\text{dem}858}$ (sed sine priorib) | *κα. σα.* $\overline{\chi\upsilon}$ (et. Or^{1} Eus^{dem} et^{ps} al pm) .. DE d e cop al Or^{2} et^{saepius} Hier al $\overline{\chi\upsilon}$ *κα. σα.* | *γινωσκομεν* (D* *γειγν.* D***E *γιγν.*) .. D*E(?)FG d e g Hier^{1} add *κατα σαρκα*

17. FG *γεγοναν* | *τα παντα* c. D**et***DKL al fere omn (sed 17. 46. 67.** al mu vg syr arr sl Ath^{3} Dial^{65} Meth Naz Cyr$^{\text{ador}611}$ et$^{\text{glaph}8}$ Thdrt Procl Thph Hier Ambrst Salv al mu ante *καινα* pon) syrP go aeth^{PP} (item al mu quae transp, sed syr ar^{e} sl^{mur} om *τα δε π.* v. sq) Ign$^{\text{intpol}248}$ Or (om *τα*) Const Did Ath^{1} (h. l. mss non variant) Chr Dam Oec Tert^{1} item (ii qui transp) al^{gr} et^{lat} pm .. Ln om c. BCD*FG 67.** d e f g am fu demid al cop aeth^{ro} arm^{ven} Clem Ath^{1} ex$^{\text{cd}1}$ Nyss Cyr$^{\text{ioh}135}$ et$^{\text{iul}346}$ Terf^{1} Hil Aug Prom

18. D*FG al om *του* pr | $\overline{\chi\upsilon}$ c. BCD*FG al mu it vg go cop syr^{utr} aeth^{utr} arm Chr (praem *του*) Tert Hil Aug Ambrst al .. ς (Gb^{oo}) praem $\overline{\imath\upsilon}$ c. D***EKL al pl arP sl Thdrt Dam al

19. FGK al Thdrt Chr^{1} (non Eus$^{\text{pr}1,1}$ Epiph^{695} al mu) *ο θεος* | *λογιζο-μενος* .. FG *αστιζομενος* (confusis ΑΟΓ cum ΑCΤ) | *τον λογον* .. D*E FG f (sup. Graec.) g praem *του* (FG om) *ευαγγελιου*, item d e *adnuntiationem*

20. *υπερ* $\overline{\chi\upsilon}$ *οιν* .. D*(E?)FG d e g *ον* (*quod* g) *υπερ* $\overline{\chi\upsilon}$ (d e *pro quo Christo*) | D*FG d e g Chr$^{\text{mosc}1}$ Hil Ambrst (non Aug al mu) *δεομενοι* | D*FG d e g syrP ^{mg} go pp^{lat} mu (non Hier Bed) *καταλλαγηναι* | FG om *τω*

21. *τον* c. BCD*FG 67.** 71. it vg cop Or^{3} Eus$^{\text{dem}102}$ et^{ps} Ath Chr^{1} com Thdrt^{1} Hil Aug Did^{int} Ambrst^{ed} Pel Alcim al (sed ex his pp pl priora non habent: inde quamq. non sequitur eos libere praeterisse *γαρ*, tamen id facile fieri potuit) .. ς (Gb^{0}) add *γαρ* c. D***EKL al pler go

VI.

1 *Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν*
τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· — 2 *λέγει γάρ Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά* Es 49, 8.
σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσ-
δεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· — 3 *μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες*
προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 *ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάν-* 4, 2.
τες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν
ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 *ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκα-* 11, 23 ss.
ταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, 6 *ἐν ἁγνό-*
τητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, Ro 12, 9.
ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 *ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ*
τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 *διὰ δόξης*
καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς,
9 *ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ* 1 Co 15, 31.
ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 *ὡς λυπούμενοι*
ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν
ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

11 *Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία*

---

syr^{utr} al Chr Euther Thdrt^{3} Dam al Ambrst^{ms} | *γενωμεθα* c. BCDE (FG corrupte *ενωμία*) KL (*γενομεθα*, idem *γνωντα*) al pl Or Eus^{dem418} (sed^{cod1} *γιν.*) et^{g77} item^{ps84} Sev^{nicephi,1544} Chr Thdrt^{saepe} Dam Thph Oec .. ς *γινωμεθα* c. min mu | *δικ. θεου* (et. Or Eus^{bis} al mu; 46. 114. Thdrt^{1} om *θε.*) .. K al Eus^{ps} Sev^{nicephi} Chr Thdrt^{3} *θεου δικαιοσυνη*

VI. 1. *και* .. 17. 37. al mu vv mu Thdrt Pel om | D*E*FG d e g *παρακαλουντες* | *υμας* (C al *ημ.*) .. D* om

2. *λεγει γαρ Καιρω* (Eus^{dem980} *Εν καιρω*) .. D*FG d e g Sedul *καιφω γαρ λεγει* | *ευπροσδεκτος* .. FG *δεκτος*

3. L al *μομηθη* | *η διακονια* .. DEFG al^{2} it vg (et. am fu al; sed^{cdd} aliq om) go syr^{utr} al pp^{gr} mu pp^{lat} add in f. *ημων*

4. *συνισταντες* (Gb″) c. CD*FG 17. Clem Cyr^{fid67} .. Gb″ *-στανοντες* c. B 31. 73. Dam^{par704} .. ς *-στωντες* c. D***EKL al pler Chr Thdrt Dam (ad h. l.) al | D* *διακονους*, item f g vg

5. FG (inepte) *καταστασιαις* | D** (*** non mutat sed per incuriam ut vdtr) *εν νηστ.* ante *εν αγρυπν.*

9. *ιδου* .. FG *ετι* | *παιδευομενοι* .. D*FG d e g Ambrst *πειραζομενοι*

11. FG f vg al Thph *ω κορινθιοι* (FG *-θειοι*)

ἡμῶν πεπλάτυνται· 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε
1 Co 4, 14. δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς
τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δι-
Eph 5, 8. 11. καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς
1 Co 10, 20. δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ
3, 16. ἀπίστου; 16 τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς
*Lv 26, 11 s. He 8, 10. γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστὲ ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν
αὐτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσον-
ταί μοι λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,

---

12. c om δε (postea habet σπλαγχοις, L -αχνοις ut et. 7, 15. -αχνα)

13. πλατυνθητε (FG πλαγυντ.) κ. υμεις (FG υμας)

14. μη .. FG d e f g (*et non t ne sitis*) arm Amb Ambrst (non all^{lat} pm) praem και | απιστοις .. FG it vg pp^{lat} μετα απιστων | D* δικαιοσυνης κ. αδικιας, item D***E -νη κ. -κια .. FG it vg al Or^{1} Dam^{par381} pp^{lat} aliq δικαιοσινης μετα (Or Dam και) ανομιας | η τις (Gb″) c. BCDEFGL al mu (item al^{2} η τις δε) it vg al mu Clem Dam (et.^{par381}) Or^{int} Cyp Lcif Ambrst Hier al mu .. Cyr^{glaph149} και τις, Or^{2} Aug^{1} τις .. ς τις δε c. K al pl syr^{p} (mg η τις) al Chr Thdrt Cosm^{191} Thph Oec Tert^{1} | D* d e vg^{cdd} al Lcif φωτος

15. D* συνφωνησις | χριστου c. BC 13. 17. 8.^{pe} d e f vg cop Clem^{1} et^{1} ex ms Or^{2} Can^{apost} ex^{mss} Dam (ad h. l.) pp^{lat} pl .. ς -στω c. DEFGKL al pler g go syr^{utr} al Ign^{intpol334} Orthod^{qu82}· Clem^{1} ed Or^{1} Can^{apost} ex^{ed} Dam^{par381} Tert^{1} al | βελιαρ c. BCL al plus^{40} fu harl* cop arm syr^{p} (syr *satan*) aeth sl Ign^{intpol334} Orthod^{qu82}· Clem^{2} Or^{ubique} Can apost (sic Cotel ex mss, al -αλ) Nyss Naz Bas Ephr Chr Thdrt^{saepe} Procop^{esa} Dam alg^{r} mu (sic et. test^{12} patr) .. DEK al syr^{p} mg graece go (*beliam*) cdd^{pl} („corrupte") ap Hier Ign^{intpol} ex^{cdd2} Thdrt^{1} (sic et. carm Sibyll) βελιαν, Tert^{2} *beliae*; FG d e βελιαβ .. ς^{e} (non ς Gb Sz) Ln (ex miro errore) βελιαλ c. min ut vdtr pauc f g vg Tit (ita certe^{ed}) (Can^{apost} vide ante) | πιστω .. Ln$^{ed\ min}$ πιστου c. B 8.^{pe} cop Ign^{intpol334} (Can^{apost}, sed non ita Cotel ex mss)

16. D*FG συνκαταθ. | υμεις et εστε c. CD***EFGK al longe pl f g vg syr^{utr} go al Ath Did Chr Thdrt Dam al Iac^{nisib} Or^{int} Lcif Tert al mu .. Ln ημεις et εσμεν c. BD*L al plus^{10} d e cop Clem^{lib} Phil^{carp} (alludens) Aug^{1} Did^{int} | καθως ειπεν ο θεος (syr om ο θε., Clem ο προφητης) .. D*EFG d e g go Tert Aug^{1} λεγει γαρ ο θε. (Tert om) | ενπεριπ. c. B*CD*FG .. ς Ln 49. εμπερ. c. B**D***EK^{sil}L al certe pler | αυτων .. FG g cop sl^{1}· Or^{2} Eus^{marc355} (sed fluct lect) Chr Hil^{1} αυτοις (sl^{1}· Chr Hil^{1} pergunt εις θεον) | μοι c. DEFGKL al fere omn vv ut vdtr omn Clem Or Ath Epiph^{893} Cyr^{hr} Thdrt (Chr μοι εις λαον) al pp^{lat} .. Ln μου c. BC 17. 37. Eus^{marc355} et^{ps384} Dam

17. εξελθατε c. BCFG al Dam .. ς -θετε c. DEKL al pler pp mu (Clem^{1}

λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, *Es 52, 11. *Zeph 3, 19 s.
18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ *Ier 31, 9.
θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ. *2 Sam 7, 14.

(VII.) 1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. 4 πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν 2, 12.

εξερχεσθε) | FG al αφωρισθητε | λεγει κυριος .. K al Tert om (alibi transponitur)

18. FG εις πατερα

VII. 1. FG al αγιοσυνην (F -σωην)

2. ουδενα εφθειρ. (al διεφθ.) .. 46.* 109. om

3. οὐ (17. om) h. l. c. DEFGKL al fere omn vv ut vdtr omn pp^{gr} mu item pp^{lat} .. Ln post κατακρ. c. BC 73. | B om εστε | συνζην c. BCD EFG .. ς συζην c. KL etc

4. πρ. υμας .. D*E d e add εστιν (item vg al vel praem vel add) | B (teste Btl, neglexit Mai) εν τη χαρα | επι πασῃ τῃ (FG om τη, D*E* add πολλῃ) .. d e in multa | K al θλ. υμων itemq v. sq ελθ. υμων

5. εσχηκεν c. CDEL al fere omn Chr Thdrt^{2} Dam (et.^{par539}) al .. Ln εσχεν c. BFGK 238. | εσχ. ανεσ. c. BDEKL al ut vdtr omn cop go al Chr Dam (et.$^{par5.9}$) Thph Oec .. Ln ανεσ. εσχ. c. CFG it vg al Thdrt^{2} pp^{lat}

6. o (C 4. om) θεος (cop Dam [sed non^{par539}] Ambrst post ταπειν., vv et. after transp) .. 72. 74. 114. 8.^{lect} Bas Chr Thdrt^{1} om | εν .. C Chr Thph^{mg} επι

7. FG g om δε | D*E ην παρεκληθην | εφ .. L εν | K om υπερ εμου | με

ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι
2, 4. ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ

(Thdrt Dam εμε) .. DE Thdrt post μαλλον, FG arm post χαρηναι .. K 31. 37. 109. al pauc om, Chr (et.^{mosc2}) praetermitt ωστ. μ. μα. χαρ.

8. επιστολη .. D*E*FG d e f g add μου, item syrP πρωτη | ει και sec (et. Chr Thdrt Dam Thph Oec) .. Ln$^{ed\ min}$ ει δε και c. B | K μετεμελουμην (idem antea μεταμελουμαι), al^{2} εμετεμελομην | βλεπω γαρ c. CD**et***EFGKL etc .. Ln$^{ed\ min}$ om γαρ c. BD* d e Ambrst^{ms} Aug Bed, item vg Ambrst^{ed} (vg etc *et si paeniteret* [d e *penitet*, Ambrst^{ed} *paenituisset*] *videns quod* [d e Ambrst^{ms} Aug *video quod*, fu al *videns enim quod*]), item Ln$^{ed\ mai}$ βλ. [γαρ] | F om ἡ | FG f g vg al υμας ελυπησεν | οὐ μεταμέλομαι· εἰ κ. μετεμελόμην, βλέπω - ἐλύπ. ὑμᾶς, ^{9}νῦν etc: ita et. Ln interpg; ς 49. οὐ μεταμέλομαι, εἰ κ. μετεμελόμην· βλέπω - ἐλύπ. ὑμᾶς. (49. ὑμᾶς,) ^{9}νῦν etc

9. D* d e om νιν (syr *tamen*)

10. αμεταμελητον (Clem Or^{2} al mu, d e f g m vg Ambrst al *stabilem*, Aug^{2} *impaenitendam*) .. 41. Thph^{mg} αμετανοητον, Or^{1} αμελητον, Or^{1} αμεταβλητον | εργαζεται c. BCDE 37. Ps-Iust (ep. ad Zen. et Ser. 18. ἡ μὲν τοῦ κόσμ. λύπη θάνατον ἐργάζεται τοῖς ὑπ' αὐτῆς κρατουμένοις, ἡ δὲ κα. θε. λύπη τὸν τῆς ζωῆς τίκτει νοῦν) Clem Or^{3} Chr (et. mosc^{2}, sed var mss ap Montf) Dam .. ς κατεργαζ. c. FGKL al pler Or^{2} Thdrt Thph Oec (κατεργ. sq non variat) | η δε usq κατεργ. .. K al mu Chr (et.^{mosc2}) om

11. υμας c. DEKL al fere omn vv fere omn Clem (accurate vv. 9—11. citat) Bas Chr Thdrt Dam Thph Oec Bed .. Gb^{0} Ln om c. BCFG 17. g Ambrst Aug (:: omittebatur ut superfluum) | κατειργασατο c. BCF GKL al ut vdtr omn .. DE κατηργασατο | υμιν c. BDEKL al ut vdtr pl d e cop go al Clem Dam Oec .. Ln praem [εν] c. CFG al^{25} fere f g vg syr^{utr} al Bas Chr Thdrt Thph pp^{lat} | αλλα pr et sec .. FG αλλ | αλλα quart .. F**G αλλ | αλλα extr c. BD*FGL al ut vdtr pm .. ς αλλ c. C(EK ?) etc | τω πραγμ. c. BCD*FG 13. 17. 80. al f g vg go Clem Dam (txt το πραγμα) Ambrst^{ed} Pel Bed .. ς (Gb^{0}) praem εν, Ln [εν] c. D**et***EKL al pler d e cop al Chr Thdrt al Ambrst^{ms}

πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ 9, 2. ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ Eph 6, τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

---

12. *ουχ* .. CDE^{vdtr} Dam *ουκ* | *ενεκεν* ter c. B (sic Mai, nec certo aliter testantur Btl et Bch) CDEFGKL (sec et tert loco) al Chr Dam Thph .. 49. *εινεκεν* c. L (sed tantum pr, non sec et tert) al mu Thdrt Oec | *αδικησαντος* (B 37. 73. add *αλλ*) *ουδ. εν. τ. αδικηθεντος* .. D*E *αδικηθεντος ουδε ε. τ. αδικησαντ.* (eundem ordinem d** voluit sed ex parte tantum mutavit scripturam d*. In appendice male diximus „correctorem in Graecis" pro D*) | *υμων τ. υπ. ημων* (ς Gb' Reich com cr) c. BCD**et***EKL al fere^{60} ac plur (D*F d* *υμ. τ. υπ. υμ.*, G g *ημ. τ. υπ. ημ.*) d** e cop syr^{utr} aeth arr Dam Oec^{txt} .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) *ημ. τ. υπ. υμ.* c. min vix mu f vg go al Chr Thdrt al Ambrst al | *πρ. υμας* (al *ημ.*) .. al vg (et. am al, sed non fu al mu) syr arm al Ambrst Pel om

13. *δε* h. l. c. BCDEFGKL al mu it vg go syr^{utr} Chr^{com} (et.^{mosc1}) Dam (*επειδη* pro *επι δε*) Thph pp^{lat} .. al^{5} Thdrt om .. ς post *περισσοτερως* (C^{vdtr} Thdrt *-τερον*) c. min pl aeth al (eandem lectionem agnosc vdtr syrP c.* itemq cop) Chr^{txt} Oec. Defendit Reich$^{com\ cr}$ unaq *υμων* sq. | *ημων* c. BCDEGK al^{6} ac plur? it vg go syr itemq syrP (vide post) arm al pp^{lat} .. ς *υμων* c. FL al pl cop syrP c.* al Chr Thdrt al Bed

14. FG g Chr Thph *κεκαυχ. υπ. υμ.* | c *αλλα* | *παντα* .. CFG cop syrP (g *omnia t omnino*) Chr *παντοτε* | *εν αληθ. ελαλ. υμ.* c. BFGKL al ut vdtr omn vv pl pp mu .. CDE d e f vg go *υμιν εν αλ. ελαλ.* | *ημων* c. DEGKL al pler (c non liquet) it vg go syr^{utr} al Chr Thdrt al Ambrst al .. Ln 49. *υμων* c. BF al pauc cop (vdtr; Wilk *gloriatio quam fecimus super vos*) arP (*glor. nostra de vobis*) Thph | *η επι* .. Ln om *η* c. B 115. 119.* | *επι τιτου* .. DEFG al Dam *προς τιτον*, item *ad titum* it vg etc

16. *χαιρω* c. BCDEFGKL al pl it vg cop syr al pp^{gr} et^{lat} mu .. ς^{e} (non ς Gb Sz) add *οιν* c. min go syrP ^{mg} al Chr^{txt} al

VIII.

1 *Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-*
μένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, 2 *ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ*
θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτω-
χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν·
3 *ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,*
9, 1. 4 *μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν*
κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, 5 *καὶ οὐ καθὼς ἠλ-*
Ro 15, 32. etc *πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ*
θελήματος θεοῦ, 6 *εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον ἵνα καθὼς*
προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.
1 Co 1, 5. 7 *ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει*
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
1 Co 7, 6. *τῇ χάριτι περισσεύητε.* 8 *οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς*
ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·
9 *γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι*

VIII. 1. *γνωριζομεν* .. al fere^{80} vg^{cdd} aliq (vel *facio* ut harl* vel *feci*) go al Chr Thdrt Sedul -*ζω* (48.* add *μεν*)

2. D* al Thdrt *κατα βαθος* | *το πλουτος* c. BC 17. 31. .. *ς τον πλουτον* c. DEFGKL al pler Chr Thdrt al

3. *παρα* c. BCDEFG al .. *ς υπερ* c. KL al pler Chr Thdrt al | L *αφθαιρετοι* (ex pronunciatione)

4. c* (vdtr) *πολλ. της παρακλ.* | *ς* (= Gb Sz) add in fine *δεξασθαι ημας* c. min vix mu contra BCDEFGKL al longe pl it vg go cop syr utr al pp^{gr} et^{lat} mu

5. *ηλπισαμεν* c. CDEFGKL al fere omn (FG *ελπισ.*) Chr Thdrt al .. Ln ed min -*καμεν* c. B 80. | *αλλα* c. CD* al ut vdtr .. *ς* Ln 49. *αλλ* c. B D***FGL etc

6. *προενηρξατο* (al pauc *προσεν.*) .. Ln$^{ed\ min}$ *ενηρξατο* c. B (41. *και ενηρξ.*, al *προηρξ.*) | L al *επιτελεσει*

7. *περισσευετε* .. c Chr^{montf} -*ητε* | *εξ υμ. εν ημ.* c. CDEFGKL al longe pl it vg go syr^{P} al pp pm .. Ln *εξ ημ. εν υμ.* c. B al^{10} cop (*εν υ. εξ η.*) syr arm sl^{5*} et^{ant} Or^{int} (*nostra in vos*) Ambrst^{ms} (*in nobis et vobis*) | *περισσευητε* .. D*E(?)FG -*ευσητε*

8. *δια της ετ. σπουδης* (*per* etc f vg [et. am demid tol al pl]) .. DE (item *propter* d e g vg^{cdd} aliq go Aug Ambrst) *δια την ετ. σπουδην* | D*FG Chr^{mosc1} *δοκιμαζω*

δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. 10 *καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι·* 11 *νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.* 12 *εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.* 13 *οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλῖψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα,* 14 *ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης,* 15 *καθὼς γέγραπται Ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλατ-* *Ex 16, 18.
τόνησεν.

16 *Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν* 1 Co 15, 57. etc
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 *ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς.* 18 *συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν,* 19 *οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο-*

---

9. ιν χν .. Ln$^{ed\ min}$ om χν c. B (Amb^{1}); Chr (et.^{mosc2}) om utrumq | δι υμας c. BDEFGL al pl it vg go cop syr^{utr} al Cyr^{fid106} Thdrt^{1} (ad h. l.) al Amb al mu .. CK al fere^{20} Or^{lib} Eus^{mai249} Chr Thdrt^{2} Dam Aug^{1} Paulin δι ημας | υμεις (D*et***EFG it vg Ambrst al post πτωχ. pon) et πλουτησητε (C -τισητε) .. al^{5} Eus$^{ps\ ter}$ et^{gr} mu item all^{at} ημ. et πλουτησωμεν | εκεινου .. DEFG Amb^{2} (sed alibi *illius*) al αυτου

10. FG συνφερει | οιτινες .. FG f g syr οτι | το ποιησ. α. κ. το θελειν .. go syr ar^{e} το θελ. α. κ. το ποι. | D*FG ενηρξασθαι | D*FG περσυ

11. του θελειν .. D* το θελ., Chr (et.^{mosc2}) εκ του θελ.

12. εαν c. BCD***EK al longe pl .. D*FGL al Chr^{mosc1} Dam αν | εχη (B [teste Bch; tacet Btl; Mai εχη] L al mu εχει) c. BC*DEFGK al mu it vg go al mu Clem al^{gr} et^{lat} mu .. ς (Gb^{00}) add τις c. C**L al pl syr^{P} c.* al Chr^{1} al | εχει .. DEFG g add τις

13. δε c. DEFGKL al pler f g vg go syr^{P} al (cop syr *et vobis*) Clem al mu Ambrst al mu .. Ln om c. BC al d e aeth^{utr} | νυν .. FG** g** om | FG ισσοτητος et v. sq ισσοτης

14. το υμων .. K το εμον

15. FG πολλυ | FG al mu om ὁ sec (ℵl pauc tol bis ῳ̄)

16. διδοντι c. BCK. al certe pm g (*danti*) Chr^{cd} itemq$^{mosc1\ semel}$ Thdrt Dam Thph^{edd} Oec .. Gb'' Sz δοντι c. DEFGL al plus^{30} (d e f vg *dedit*, item go cop syr^{utr} al) Chr Thph^{edd}. Praeterea c add ημιν

18. D* συνεπενψαμεν

τονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ
τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ
6, 3. *προθυμίαν ἡμῶν,* 20 *στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται*
Ro 12, 17. *ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμενῃ ὑφ' ἡμῶν·* 21 *προνοούμε-*
νοι γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώ-
πων. 22 *συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμά-*
σαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπου-
δαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. 23 *εἴτε ὑπὲρ Τίτου,*
κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστο-
7, 14. *λοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.* 24 *τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης*
ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς
πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

---

19. *ημων* pr .. DE al add *εγενετο*, item vg (sed non am fu al) al Aug al *est* | *εν* (Gb′) c. BC (om *τη*) al plus[15] f vg cop al Dam Ambrst al .. ς *συν* c. DEFGKL al pl go syr^{utr} al Chr Thdrt al Aug. Defendit Reich. l. l. | C al *υφ υμων* | *αυτου* (al pauc *αυτ$_{ῆ}$ν*) c. D**et***EK al longe pl syr^{utr} al Chr Thdrt Dam al (defendit et. Reich.) .. Gb^{0} Ln om c. BC D*FGL al^{10} it vg cop go al pp^{lat} | *ημων* extr c. BCDEGKL al longe pl it vg go cop syr^{utr} al pp mu .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) *υμων* c. F al ut vdtr pauc. Praeterea D*E add *τελουσιν* (d *volunt* pro *voluntatem* exeunte versu). Ceterum Ln (*οὐ μόνον* usq *πρ. ἡμῶν*)

20. FG *υποστελλομενοι* (93 *συστελλ.*), it vg *devitantes* | *ημας* .. FG al *υμας* | C** (* non liquet) *μωμηται*

21. *προνοουμενοι γαρ*: ita prorsus (et. Gb) c. C 17. 37. 39. 47. 73. al aliq go cop sl Clem Cyr^{ador40} Chr^{mosc1} (item Chr ap Wtst) :: mirum est istam lectionem ab ipsis interpretibus quos diximus et patribus tam fideliter servatam esse. Correctum vero est a plurimis vel *προνοουμεν γαρ* vel *προνοουμενοι* abiecto *γαρ*. Quae res vix dubia est. Ceterum cf et. ad v. 24. .. Sz Ln (Gb′) *προνοουμεν γαρ* c. BDEFG al^{5} it vg syr^{utr} al Chr pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *προνοουμενοι* c. KL al longe pl Thdrt Dam Thph Oec. Cf et. Polyc cap 6: *προνοοῦντες ἀεὶ τοῦ καλοῦ ἐνώπ. θεοῦ καὶ ἀνθρ.*

22. *πολλη* (B praem *δε*) .. FG 67.** 69. g om, Chr (et.^{mosc2}) om *πεπ. π. τ. ε. υμ.*

23. *ε. υμ. συνεργος* .. DE d e go cop al Ambrst *συνεργ. ε. υμ.* | $\overline{\chi\upsilon}$ .. CF fu* *κυριου* (et. *θεου* legitur)

24. *υπερ υμων* .. D*G al g *υπ. ημ.* | *ενδεικνυμενοι* c. BD*E*FG 17. d e g go .. ς *ενδειξασθε* c. CD**et***E**KL al fere omn f vg cop syr^{utr} al pp mu | *εις προσωπον* c. BCDEFGKL al longe pl it vg go cop syr^{utr} al mu pp pm .. ς (= Gb Sz) praem *και* min sl^{ant}

IX.

1 *Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν* 8, 4.
μοί ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 *οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν* 8, 10.
ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ
πέρυσι, καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. 3 *ἔπεμψα* 8, 16 ss.
δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ
ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 *μή-*
πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα-
σκεύαστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ
ὑποστάσει ταύτῃ. 5 *ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς* 11, 17.
ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προ-
επηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλο-
γίαν καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.

IX. 1. *γαρ* (go *at*) .. c al[3] cop al om | B *εμοι* | *το* (FG 109. Thdrt[ed] Dam *του*) .. c 17. 73. om

2. D*FG *περσυ* | *ὁ* c. CDEFGKL etc .. Ln[ed min] *το* c. B | *ο εξ υμων* (*quae ex vobis est* [g om] *aemulatio*) c. DEFGKL al pler d e g fu al go syr[p] al Chr Thdrt Dam al Aug .. Ln om *εξ* c. BC al[5] f vg al mu Ambrst al (*vestra aemulatio*)

3. *επεμψα* .. DE cop Aug al *επεμψαμεν* (D* *επενψ.*) | B* Dam *το καυχ. υμων το υ. υμ.* | FG 45. g Chr om *το υπ. υμων.* Cf d e f vg *ut ne* (d e *uti non*) *quod gloriamur* (d e *-mus*) *de vobis*, g *ut ne exultatio nostra* | L al aliq *παρασκευασμενοι*

4. *μηπως* .. D* *μη* | *εαν* (D* *αν*) .. BD** (non* nec***) syr om | FG *ευρουσιν* | *καταισχ.* .. D*(et** ut vdtr)E*L 2. d e syr praem *και* | *λεγωμεν* c. BC**L al ut vdtr omn f vg cop syr[utr] al Chr Thdrt al .. C*DEFG d e g etiamq vg[cd] go Thph[com] Ambrst Aug *λεγω* (B* *ιν. μη λεγ. ημεις,* K om *ινα μη λ. υμ.*, 109. om *ημ. ινα μ. λεγ.*) | ς (= Gb Sz) add in f. *της καυχησεως* c. D***E* (E**mur al add *ημων*) KL al pl go syr[utr] al pp[gr] mu: om c. BCD*FG al mu it vg cop pp[lat]

5. FG al Thdrt[ed] *προσελθωσιν* | *εις* c. CKL al fere omn Thdrt Dam Thph Oec (Chr Thph[mg] *προπεμψαι τ. αδ. ινα προκαταρτ.*) .. Ln *προς* c. BDEFG al[3] (:: *προς* nemo c. *εις* permutaturus fuisset) | *προεπηγγ.* (Gb″) c. BCDEFG al fere[10] item (*repromissam* etc) it vg go cop Thph pp[lat].. ς *προκατηγγ.* c. KL al longe pl syr[utr] al Thdrt Dam Oec (119. Chr [et.[mosc2]] *ταυτην την ευλ. υμ. ετ. ειναι* omisso *προεπ.*) | D* d e vg Pel al om *υμων* | FG g arm Chr om *ταυτην* (119. Chr vide ante; f vg *repromiss. hanc benedictionem* [*ben. ha.*] *paratam esse*) | *και μη* .. FG 52. it vg syr ar[e] Chr[com[2]] pp[lat] om *και* | *ως* sec c. BCDEFGKL al longe pl pp pm .. ς (= Gb Sz) *ωσπερ* c. min ut vdtr pauc

Ga 6, 7 ss. 6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει,
*Prov 22, 8. καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. 7 ἕκαστος
καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν
γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. 8 δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν
περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼς γέγραπται
*Ps 111 (112), 9. Ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν
*Es 55, 10. αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς
βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ
γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς
πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ.
Phi 2, 30. 12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσ-
αναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα

---

6. *επ ευλογιαις* (D*FG *εν ευλογια*, item *in benedictione* d e g fu al cop go al pp^{lat} mu) *επ ευλογιαις* (D* d e fu al go Cyp al *εξ ευλογιας*, FG g cop al Aug *επ ευλογια*) *και* (D*E aeth ar^{e} sl om) *θερ.*, f vg *in benedictionibus de benedictionib.* etc. | Ln *τοῦτο δέ* (*ὁ σπείρων* usq *ε. ευλ. κ. θερ.*)

7. *προαιρειται* c. DEKL al fere omn syr^{utr} Chr (et.^{mosc2}) Thdrt Dam (et.^{par475}) al .. Ln *προηρηται* c. BCFG (F* *προειρεται*, F**G *προειρητ.*) al^{3} Chr^{cd} ap Wtst, item *proposuit* vel similiter vv pm pp^{lat}

8. *δυνατος* c. C**D**et***EKL al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam al .. Ln *δυνατει* c. BC*D*FG (nec *δυνατος εστιν* nec *δυναται* leg) | *δε* .. D* al^{3} demid tol al *γαρ* | FG al g om *παντοτε* | *αυταρκειαν*: ita BC etc .. DEFGL al *αυταρκιαν* (D*** *-άρκιαν*)

9. *αιωνα* .. FGK al f g vg (non am demid al; al *in aeternum saeculum*) Aug ap Wtst add in f. *του αιωνος*

10. *σπερμα* c. CD**et***EKL al fere omn pp^{mu} .. Ln *σπορον* c. BD*FG 80. | L al *τω σπειραντι* | *χορηγησει* (FG *-σαι*) et *πληθυνει* (C *-νη*, EFG *-ναι*) et *αυξησει* c. BCD*(E*FG) al fere^{15} d e f g r vg al mu Cyr^{1} Cyp Ambrst Aug al .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *-σαι* et *-ναι* et *-σαι* c. D***E** (et *-ναι* E : transscripsit igitur D una cum emendationibus, sed non satis accurate) KL al pl (pr et. FG, sec et. EFG) syr^{p} go Chr Thdrt Dam al | *γενηματα* c. BCDEFGKL al ut vdtr pl Chr^{mosc2} .. ς (= Gb Sz) *γεννημ.* c. min, item ut editi sunt pp mu

11. *εν παντι* .. FG g Chr (et.^{mosc2}) Aug praem *ινα* sequente participio (item vg pp^{lat} *ut in omnib. locupletati abundetis*, Cyp al *ut in omn. locupletemini*) | *ητις* .. D* 39. *ει τις*, item Ambrst^{cdd} *si quis* | *ημων* .. C** (sic) al fere^{10} g* syr^{p} mg Dam *υμων* | *τω θεω* .. B *θεου* .. Ln^{ed} min om *τω* c. D*, Ln^{ed} mai [*τω*] *θε.*

διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. 15 χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ. 8, 16.

X.

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος Ro 12, 1. καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατιᾶς ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρό-

---

12. θεω .. Ln$^{ed\ min}$ χριστω c. B 46. (f vg *in domino*) | Ln$^{ed\ min}$ θεῷ ^{12}(ὅτι usq χριστῷ),

13. δια .. Ln$^{ed\ min}$ praem και c. B

15. χαρις c. BC*D*FG al d e f g vg go Ambrst^{ed} Aug Pel Bed .. ς (Gb^{00}) add δε c. C**D**et***EKL al pler cop syr al (r χαρ. ουν, aeth και χαρ.) pp^{gr} mu Ambrst^{ms} Sedul | D* ανεγδιηγητω

X. 1. πραϋτητ. c. BFG (al?) .. ς πραοτητ. c. CDEKL al certe pler pp^{mu} | K om μεν | εις .. B δι, 92. προς

2. DE^{vdtr} παρρων | C** (inde a δε το usq οπλα της v. 4. omnia rescripta) τη πεπ. ταυτη | C** om τινας

3. περιπατουντες (FG -ντας) .. Clem^{1} οντες, Or^{2} Eus^{Ps286} et^{320} ζωντες

4. στρατιᾶς c. CD (confirmantibus et. correctorib.) EFGKL al (et quidem D***KL 1. al i. e. veterrimi eorum qui accentus habent omnes cum al -τιᾶς) .. ς Ln 49. στρατειας c. B (ex ed. Maii) al certe pm (:: tanta formae -τιας auctoritas non videbatur deserenda, etsi alter locus 1 Tim 1, 18. inter utramq formam magis fluctuet: D*FG στρατιαν, AD***E^{vdtr}K^{sil}L -τειαν. Ceterum notat Ammon: στρατεία ἐκτεταμένως, τὸ πρᾶγμα· στρατιὰ συνεσταλμένως, τὸ τῶν στρατιωτῶν πλῆθος. ἐναλλάσσει δὲ πολλάκις ἐν τῇ χρήσει. Quae quum ab aliis probentur ab aliis reprobentur, cf Steph. Thes. Gr. Ling., antiquissimos codices non minimi nos facere par erit.)

5. D* (et E?) καθαιρουντων | και (FG d e g Ambrst^{ed} om) αιχμαλωτι-

μενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς 12, 6. 13, 10. Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς Χριστοῦ. 8 ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. 9 ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. 11 τοῦτο λογιζέ-

---

ζοντες (D* εκμαλ., al mu Thdrt[1] Dam -τευοντες) | εις (go praem και) τ. υπ. τ. χῡ .. DEFG d e g m go add αγοντες

6. εν ετοιμω (E inepte ex D hausit εν ετοιμως cum obelo super ς, transscribens D* una cum emendatione) .. D* Or ετοιμως | πληρωθη .. c al r Aug add προτερον | D*et***EFG d e g r al pp[lat] η υπ. υμων (D*F al d e g Ambrst[ms] ημ.)

7. ς βλέπετε; Cf Thdrt: κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον. Aliter Gennad (in scholio codicis 20: κατὰ ἐπιτιμητικὴν ὑπόκρισιν τοῦτο ἀναγνωστέον. Eadem Thph Oec) Thph Oec itemq cat[415] | πεποιθεν .. B δοκει πεποιθεναι | χῡ .. D*E*FG d e f g fu flor al Ambrst[ms] add δουλος | αφ .. Ln[ed min] εφ c. BL 21. (d e f r vg *apud*, g *intra*) | χῡ c. D***E KL al longe pl cop (ita Wilk; errasse vdtr Wtst) ar[P] sl Dam Oec .. Gb Sz Ln 49. om (:: at ut molestum omnino omissum vdtr; addidisse quemquam vix credibile est) c. BCD*FG al fere[10] d e f g r vg go syr[utr] arm ar[e] aeth Chr Thdrt Thph Ambrst Pel al

8. τε c. CDEKL al longe pl r (*sive enim*) f vg (f vg Ambrst al *nam et si*, item syr[utr] al, exprimit et. go) Thdrt Dam Oec Ambrst al .. Ln om c. BFG al[6] (d e g tol Sedul Idac *si enim*, item cop al) Chr Thph | και περισσοτερ. (al[7] Chr Thph -ισσον) c. D***E**KL al fere omn Chr Thdrt (pergit καυχ. και περι) Dam Thph, item ut vdtr exprim syr et syr[P mg] .. Ln 49. om και c. BCD*E*FG al[3] it vg go cop al Oec (:: at id multo magis omissum quam additum aliena manu vdtr) | τι (pauci om) .. FG d e g r (vdtr) Ambrst Idac ante περισσ. pon | L al Thph καυχησομαι | ημων .. c* al syr cop ar[e] (al aeth[utr] sl υμων) Chr Thdrt Thph om | ο κυριος (D*E*FG al d e f g r Idac ο θεος) c. BCD* 17. al d e am tol al aeth (item ap Wtst syr cop Chr Thph) .. ς add ημιν c. D***EFGKL al pler (74. ημων) f g go Thdrt Oec; idem praem 73. r vg syr[P] arm ar[P] sl pp[lat] .. add μοι cop syr ar[e], idem praem Chr Thph

9. ινα (al[10] f vg al pp aliq add δε) μη δοξω (D*EFG d e g Ambrst -ξωμεν) ως αν (ω. α. om D*) εκφοβειν (-βουντες DE d e, item g sub *aut*)

10. οτι αι μεν επ. φησιν (d e *inquid*, item cop, sed pler ut go syr[utr] al

σθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιοῦσιν. 13 ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς Ro 12. 3. ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, 16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ 1 Co 1, 31. *Ier 9, 23.

---

exprim *inquiunt;* vide post f g r vg; sl Ambrst om) c. DEFGKL al ut vdtr omn Meth^{epiph58} Chr Thdrt al .. Ln *ὅτι Αἱ ἐπιστολαὶ μέν φασιν* c. B, r *quia epistulae quidem aiunt*, item exprim *φασιν (quoniam quidem epistolae inquiunt)* f g vg | *ἐξουθενημενος* (*-νουμενος* Dam) c. DEFGKL al ut vdtr omn pp mu .. Ln *ἐξουδενημενος* c. B

11. *εσμεν* (et. f g) .. FG *μεν*

12. B *τολμω* | *ενκριναι* (D*E add *εαυτους*, item omisso *εαυτ.* sq D**; FG al^{2} *κριναι*) : *ενκρ.* B*D*, itemq *συνκρ.* bis B*D*FG .. ς Ln 49. *εγκρ.* et *συγκρ.* c. B**D***EK^{sil}L etc | *αλλα* .. D*L al *αλλ* | F *εν αυτοις* | *εαυτους εαυτοις* .. DEK al d e Chr Thdrt *εαυτοις εαυτους* | *ου* (80. om) *συνιουσιν* (Ln *-ιᾶσιν* c. B al^{3} Thdrt^{ed}; 93. *-ισᾶσιν*, 74.** vg Lcif Pel Fulg om *ου συ.*) 13*ημεις δε* c. BD***EKL al fere omn r cop syr^{utr} go al mu Chr Thdrt Dam Thph Oec Aug^{3} .. Gb^{00} c. D*FG 109. (gr et^{lat}) d e f g Ambrst auct$^{sing\ cler}$ Sedul Idac. Tractat loc. Reich. comm. cr.

13. *ουκ* c. BD*FGKL al mu Chr Thdrt Dam Thph .. ς *ουχι* c. D***E al pl Oec | D*FG *εις το αμετρον* (it vg *in immensum*, item v. 15.) | *καυχησομεθα* (al *-χωμεθα*, *-χησωμεθα*; FG f g auct$^{sing\ cler}$ *-χωμενοι*) .. Gb^{0} c. D* d e | M 67.** al pauc *οσου εμετρησεν*, it vg *quam* (*qua*) *mensus est* | *ημιν* (et. transp) .. FGL al go om | *θεος* .. DE Epiph^{2,6} Idac *κυριος* (Idac add *Iesus*) | FG Epiph^{2,6} Chr^{mosc} *αφικεσθ.*

14. *ου γαρ ως* c. DEFGKLM al fere omn d e f g vg go cop syr^{utr} al pp^{gr} et^{lat} .. Ln *ως γαρ* c. B 114. 116. posteaque Ln *ἑαυτούς*; | *εφικνουμενοι* .. K al *αφικν.*, FG *αφικομενοι*, Chr *εφικομενοι* | Ln (*ὡς γὰρ μή* usq $\overline{\chi\upsilon}$) et Gb Sz (*ἄχρι γὰρ καί* usq $\overline{\chi\upsilon}$)

15. *εν* .. 89. 119. 178. Dam praem *αλλ* | *κοποις* (Thdrt^{ed} *πονοις*, F vitiose *κονοις*) .. 3. Dam *τοποις* | *δε* .. LM al mu om | *υμων* pr .. B *ημων* | *περισσειαν* : ita BD***KLM etc .. D*FGK *-σσιαν*

17. *καυχωμενος* .. L (qui talia saepe) al *-χομενος*

καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

XI.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀν-
Eph 5, 26 s ἔχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς
*Gn 3, 4. ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι
δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
οὕτως φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν

---

18. *συνιστανων* (Gb″) c. BD*EFGM al mu Or Eph Thdrt Dam (ad h. l. et par^{720}) .. ς *-ιστων* c. D***KL al pl Eusps^{679} (et. Eus ap Anastas) Dial^{17} Mac Chr Dampar^{566} al | *εστιν* (DE d e f r vg etc post *δοκ.* pon) .. FG add *ὁ* | *αλλα* c. BM .. ς *αλλ* c. DEFGK^{sil}L etc

XI. 1. *οφελον* c. BD*(*οφιλον*)M al pl Chr Thdrt Dam Thph .. D***EFGKL al fere^{25} Chr^{mosc1} Oec *ωφελον*. Cf ad 1 Co 4, 8. Ga 5, 12. | *ανειχεσθε* c. B (ed Mai nec contra est Btl ex ed Wo Ceph) DEFGLM al longe pl Chr^{ms} (et.^{mosc1}) Dam Oec .. (B ap Bch) K al mu Thdrt Chr^{mosc1} *ανεχεσθε* .. ς^{e} (non ς Gb Sz) *ηνειχεσθε* c. min vix mu Chr^{ed} Thph | *τι* c. BDEM al ut vdtr sat mu vg f go al Thph Bed .. ς (non ς^{e}) Gb Sz om c. FGKL al pl d e g r al Chr Thdrt Dam Oec Lcif al | *αφροσυνης* c. BDE al atque praemisso *της* ς^{e} c. FG al ut vdtr pm Thph, item it vg go al Lcif Bed; sed FG it vg al ppl^{at} add *μου*. Sic f vg : *utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae*; d e *utinam portaretis pusillum insipientiam meam;* g *utinam pateremini paululum t pusillum imprudentiam meam;* r *utinam sustineretis modicum insipientiae meae* .. ς Gb Sz (probante Reich. l. l.) *τη αφροσυνη* c. KL al pl cop (*utin. sustin. me paul. in insip. mea*) Chr Thdrt al .. 49. syrP (*utin. autem sustin. meam paulisper insipientiam*) al *αφροσυνην*

3. L om *δε* | *μηπως* (et. Clem^{1} Eusps^{309} Epiph$^{275.\ 666}$ etc) .. FG Chr com^{2} *μηποτε* .. D* (item d e r vg al Lcif Aug al) Clem^{1} (et alibi^{1} *ινα μη*) *μη* | *ο οφις* .. al pauc Chr Dam om *ὁ* | *εξηπ. ευαν* c. BFGM al^{3} et al ut vdtr mu g cop syr aeth al Clem^{2} Eusps Epiph$^{275.\ 666}$ Dam Or^{int2} Hier al .. ς *εν. εξηπ.* c. DEKL al pl d e f r vg go syrP al Clem^{1} al mu Or^{int1} Lcif al mu | D* f r vg al Lcif om *εν* (et. *δια π., δια της -γιας* leg) | *ουτως* c. D**et***EKLM al ut vdtr omn f vg syr^{utr} aeth^{utr} al Epiph^{666} Chr Thdrt Dam Thph Oec Or^{int3} Archel ppl^{at} pl .. Gb^{0} Ln om c. BD*FG d e g r go cop arm Clem^{2} Eusps^{309} (sed om et. *εν τ. παν. αυτ.*) Epiph^{275} Lcif Gaud | *της απλοτητος* c. D***KLM al pler f vg (uterq *a simplicitate*) syr al Clem^{2} Eusps^{309} (pergit *της εν χω*) Chr Thdrt al Or^{int3} ppl^{at} pl (sed al *castitate* al [cum vg] *simplicitate*) .. Ln add *και της αγνοτητος* c. BFG al^{2} g tol go cop aeth^{utr} syrP c.* Archel

Χριστόν. 4 *εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ* Ga 1, 6 ss.
ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέ-
λιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· 5 *λογίζομαι γὰρ* 12, 11.
μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 *εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης*
τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶ-
σιν εἰς ὑμᾶς. 7 *ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς*
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 *ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν δια-*
κονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐ-
θενός· 9 *τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλ-* 12, 13.
θόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα Act 18, 5.
καὶ τηρήσω. 10 *ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις*
αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. 11 *διὰ*
τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12 *ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω,*

Aug^{passim} Bed; item praem *της αγν. και* D*E d e Epiph^{666}; (Epiph^{275} add *και αγνειας* $\overline{\chi\upsilon}$ *και δικαιοσυνης*) | FGM om *τον*

4. $\overline{\imath\nu}$ .. FG 4.* f g vg arm pp^{lat} $\overline{\chi\upsilon}$ | *ελαβετε* .. FG *εδεξασθε* | *ανειχεσθε* c. DE(F *ενειχεστε*)GKLM al pl Chr^{cd} Dam .. ς (= Gb Sz) *ηνειχ.* c. min mu itemq ut editi sunt Chr Thdrt al .. Ln *ανεχεσθε* c. B Cyr fid^{120} (idem *παρ' ὃ* bis pro *ὃ οὐκ*), item r *patimini* (contra d e f g vg *pateremini*)

5. *γαρ* (et. vv omn pp^{gr} et^{lat} mu) .. Ln *δε* c. B | *υστερηκεναι* .. D*E d e r fu tol al add *εν* (fu al om) *υμιν* (d e fu al pergunt *ab aliis app.*)

6. *δε* (syr^{p} c.*) .. D* d e f g am demid go cop (uterq om et. *και*) al Hier al om (vg Pel *nam etsi*) | *ιδιωτης* .. D*E d e g vg^{cdd} pauc al add *εμι* | *φανερωσαντες* c. BFG 17. g (*manifestantes t -status sum*) item addito *εαυτους* M 108.** 8.^{pe} go (*manifestavi me*) arm; 67.** *φανερωσαι εαυτους* .. ς *-ρωθεντες* c. D***EKL al pler r vg^{ed} (et. tol al) cop syr^{utr} al Chr Thdrt al Sedul (*manifesti sumus*) .. D*et** d e f am demid flor pp^{lat} mu *φανερωθεις* (*manifestus* s. *-status sum*); al *-ρωθεντι* | FG f g r vg syr Chr Ambrst al om *εν πασιν* (sed istae vv et pp^{lat} antea *in omnibus* pro *εν παντι*)

7. *ἤ* .. FG f g r vg *η μη, aut* (r *an*) *numquid* | *εμαυτον* .. FGL al *εαυτον*

8. *ουθενος* c. BM al^{8} (item al ut vdtr) Dam .. ς *ουδενος* c. DEFGK^{sil}L etc

9. *υμιν* (K 115. Chr om) *εμαυτον* .. Ln *εμαυτον υμιν* c. BM 93. d e f vg al (Aug *me in vobis*). Ln (*τὸ γὰρ – ἀ. Μακεδ.*)

10. $\overline{\chi\upsilon}$ .. D* (sed vdtr ipse * supplevisse) om | ς (non ς^{e} Gb Sz) *ου σφραγισεται* (al pauc *σφραγησ.*) de coniectura vel errore ut vdtr | *εις εμε* .. FG al^{2} *εν εμοι* | L al *κλημασι* | FG al om *της*

11. B om *οτι* | D* Thdrt om *ὁ*

ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 *οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ.* 14 *καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.* 15 *οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.*

16 *Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι.* 17 *ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.* 18 *ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι.* 19 *ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες·* 20 *ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει.* 21 *κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ.* 22 *Ἑβραῖοί*

---

13. *οι γαρ* .. FG *ου γαρ* | *ψευδαποστολοι* (g *pseudapostoli*) .. D*E *ψευδοαποστολοι* (d e f m r vg *pseudoapostoli*) | FG om *εις*

14. *ου θαυμα* c. BD*FG 17. 39. 67.** 74. Or^{2,492} .. ς *ου* (Chr *ουδεν* vel utmosc^{2} *ουθεν*) *θαυμαστον* c. D**et***EKLM al pler pp mu | *εις αγγελον* (et. Or^{2} Eus^{ps343} Cyr^{hr} ter al mu Tert al mu) .. D* d e Lcif Ambrst al *ως αγγελος*

15. *ουν* .. D* d e m go syr al Lcif Philast om | *εσται* .. D* d e Lcif *εστιν* (go *fit*), r non exprim

16. *μηγε* .. D* *μη* | *καγω μικρον τι* c. BDEFGKLM al pl it vg al mu pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) *μι. τι καγ.* c. min vix mu syr^{p} al Oec | *καυχησωμαι* c. BFGM al longe pl .. DE^{vdtr}KL al *-σομαι*

17. *λαλ. κατ. κυρ.* (114. vg^{ed} itemq fu al f r Ambrst al *θεον*) c. DELM al longe pl d e r vg go cop syr^{p} al (syr *sec. domin. nostr. non loquor*) Thdrt Thph Oec Or^{int} Aug al .. Ln (et ex errore 49.) *κα. κυρ. λαλ.* c. BFGK al^{10} f g Chr Dam

18. L al *καυχονται* | D*FG 17. 71. 73. 8.^{pe} Chr Dam (non Thdrt al) om *την*

20. *εις προσ. υμας* c. BD*et***EFG al d e f g r vg syr^{p} al Dam pp^{lat}. ς *υμ. ε. πρ.* c. D**KLM al longe pl go al Chr Thdrt al

21. FG g *ησθ. ημεις* | *ησθενησαμεν* c. DEFGKLM al fere omn Chr Thdrt al .. Ln *ησθενηκαμεν* c. B 80. Praeterea DE d e vg^{ed} (et.^{cdd} aliq sed non am fu al) Ambrst al (non Aug) add *εν τουτω τω μερει* | D* d e vg syr Ambrst al (non Aug) om *δ'* | FG g *τολμω καγω, εν αφρ. λεγω*

22. 23. ς (non ς^{e} Gb Sz) quater *εἰσίν,*

εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγώ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις *Dt 25, 3.
τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι- Act 16, 22. 14, 19.
θάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· 27, 41.
26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν,
κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύ- 2 Ti 3, 11. 6, 4 ss.
νοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις,
27 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶς τῶν παρ-
ἐκτὸς ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, 12, 5.
καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ Ro 1, 25. 9, 5.

---

22. ισραηλειται c. (B*? certe sic alibi ubiq) D* itemque L et palimpsPe -ληται .. ς Ln 49. -λιται c. (B** an B?) D***EFGK^{sil}M etc

23. FG g εισιν χν̄ | λαλω .. DEFG al Did λεγω, d e f g vg pp^{lat} *dico* | Ln sic: ὑπερεγώ (D***M ὑπὲρ ἐγώ, L ὕπερ ἐγώ, F υπερ εγω, υπερεγω G) | εν πληγ. υπερβαλλ. (FG Or^{1} περισσοτερ.; Clem Tert om ε. πλ. υπ.) εν φυλ. περισσ. (FG Or^{1} υπερβ.): hoc ord. c. D**(FG)KLM al ut vdtr omn (g) cop syr^{utr} al Or^{1} Chr Thdrt Dam al Hil al .. Ln ε. φυλ. πε., ε. πλ. υπ. c. BD*E d e f vg go aeth pp^{lat} mu | πολλακις .. D* πολλοις

24. τεσσεραικ. c. B*DE etc .. FG μ̄ .. ς τεσσαραικ. c. K^{sil}L al certe pler

25. εραβδισθ. c. BDEFGKL al mu Or Chr^{ms} Thph Oec .. ς ερραβδ. c. M min pl Chr al

26. 27. πολλακις ter .. D* d e syr πολλαις. Item v. 27. bis f vg et pr loc et. Or^{1}

27. κοπω (F κονο) c. BDEFG d e g go .. ς (Gb^{0}) praem εν c. KLM al certe pler f vg al mu Or al^{5} pp^{lat}

28. επισυστασις c. KLM al fere omn Chr (explicat: οἱ θόρυβοι, αἱ ταραχαί, αἱ πολιορκίαι τῶν δήμων καὶ τῶν πόλεων ἔφοδοι. Similiter Thph al) Thdrt Dam Thph Oec .. Ln επιστασις (Naz^{1,39} lib -στασια) c. BD EFG 39. 67.** 8.^{lect} (et 17.^{lect} επιτασις) .. d e *concursus in me*, Aug^{3} *incursus in me*; f g vg Ambrst al *instantia mea*. Cf ad Act 24, 12. ubi simili modo mutatum est επισυστ. in επιστ. | μου c. DEKLM al ut vdtr omn f g vg .. Ln μοι c. BFG (d e Aug vide ante) | η καθ ημ. .. FG η (F* om) καθημερινη | η μεριμνα .. FG om η (sed F supr. lin. addere vdtr; in ed. est μ super νη)

30. B om μου

31. ο θεος .. D*E d e add του ισραηλ | κυριου c. BFGKL al plus^{30} g am

Ga 1, 20. ὧν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ
Act 9, 25. ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν
πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ
τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII.

11, 30. 1 Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτα-
σίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ

---

al go syrP Chr (et.^{mosc2}) Dam .. ς (Gb^{0}) add ημων c. DEM al pl d e f vg (et. fu al) cop syr al Thdrt al Aug al | ω̄ c. BFG 17. 31. 37. 118. al ut vdtr g am al go syrP Chr (et.^{mosc1}) .. ς add χ̄ν̄ c. DEKLM al longe pl d e f vg (et. fu al) cop syr al Thdrt al Aug al | K verba ε. τ. αιων. in mg suppl

32. δαμασκ. πολιν c. D**KLM al fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln πο. δα. c. BD*et***EFG 37. 74. (vv ut vdtr omn) | πιασαι με c. BD* d e f vg syr ar^{e} arm Procope^{sa} pp^{lat} .. ς add θελων c. D***EKLM al ut vdtr omn go Chr Thdrt al; idem praem FG g cop syrP al

33. εν σαργ. (112.^{mg} σφυριδι) : et. Or^{2} al mu .. FG om

XII. 1. δη (D* 114. cop sl Thph δε, item cdd^{lat} ap Wetst) c. (D*)KM al longe pl (cop sl) arm aeth^{utr} (reddit δη et ecce) Ath (ap. Galland. V. p. 238.) Chr ad h. l. (identidem in comm) Thdrt Dam Oec (:: δε sine dubio ad confirmandum δη valet, quemadmodum alibi quoque pro δη substitutum est δε cf Mt 13, 23. et [επει δε pro επειδη] Lc 7, 1.) .. Gb' Sz Ln δει c. BD***EFGL al fere^{20} d e g go syr^{utr} ar^{e} (go syr syrP c. ob. ar^{e} Ambrst pergunt *sed*, arP sic : *neque opus est mihi glor. neque id mihi conducit*) Chr^{mosc1} (:: δει quin scripturae vitio ortum sit ex δη [idem plane ad 1 Co 6, 20. ex cod L adnotavi], equidem non dubito. Quae scriptura quum sensum eumque bonum habere visum esset, neque δη substituendo difficultas loci manifesto auferretur, non modo a multis retenta ac versa est, sed etiam sequentia ad id passim accommodata. Gravis quidem hac in re patrum Graecorum eorum est auctoritas qui quid legerint ipso commentario docent. In his primum opinor tenet locum Chr : τί τοῖτο; ὁ τοσαῦτα εἰπών, φησί, Καυχ. δὴ οὐ συμφέρει μοι, φησὶν ὡς οὐδὲν εἰρηκώς; οὐχ ὡς οὐδὲν εἰρηκώς, ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλει μεταβαίνειν εἰς ἕτερον εἶδος καυχήσεως, ὃ μισθὸν μὲν οὐκ ἔχει τοσοῦτον λαμπρότερον δὲ δοκεῖ δεικνύναι τοῖς πολλοῖς, οὐ τοῖς ἀκριβῶς ἐξετάζουσι, φησί Καυχ. δὴ οὐ συμφ. μοι. τὰ γὰρ μεγάλα καυχήματα ταῦτα ἅπερ ἀπηριθμήσατο, τὰ τῶν πειρασμῶν. ἔχει δὲ καὶ ἕτερα λέγειν, τὰ τῶν ἀποκαλύψεων, τὰ τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων. καὶ τίνος ἕνεκεν φησὶν Οὐ συμφ. μοι; etc Nec minus quam Chr eandem lectionem testatur Thdrt : ἐμοὶ μὲν οὐ λυσιτελὴς ἡ τούτων διήγησις, ὑμῖν δὲ σύμφορος· τῆς ὑμετέρας τοίνυν προμηθούμενος ὠφελείας

ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν 11, 11.
παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ 9, 10. 11, 30.
καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. 6 ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. 7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ

ἀναγκάζομαι λέγειν ἅπερ ἐμαυτῷ συμφέρειν οὐκ οἶομαι. Quem eundem in modum Reich. comm. cr. locum exponit.) .. 39. 17.lect f vg pplat ει καυχ. δει | συμφερει (DE συνφ.) μοι (D* go syr arᵉ om μοι) c. D (μοι supplet***) EKL al fere omn d e g (g mihi quidem) syrP al Ath Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst Sedul .. Ln συμφερον μεν c. BFG 17. 67.** (μεν pro μοι et. f vg cop Pel Bed) | γαρ c. DEKL al pler (d e ei pro enim vel et?) go syrutr al Chr Thdrt al .. Ln δε και c. B 213., item FG 73. 80. 118. f g vg cop Dam pplat δε | εις .. FG add τα (pro τας) | κυριου .. FG g χυ

2. του σωματος c. DEFGKLM al ut vdtr omn Or Caes Methepiph581 al mu .. Ln om του c. B | εως .. FG add του

3. D*E* εν τω σω. | χωρις c. BD*E* Methepiph573 .. ς εκτος c. D**et*** E**FGKLM al ut vdtr omn Or al mu | ουκ οιδα (et. Or Chr Thdrt al mu) .. Ln om c. B Methepiph573 (al⁴ pp³ et. post σωματι add; al vv mu pplat2 om post σωματι v. 2.) | Chr om ο θε. οιδ.

4. Cf huc Naass112 : εἰπὼν ἡρπάσθαι ὑπὸ ἀγγέλου καὶ γεγονέναι ἕως δευτέρου καὶ τρίτου οὐρανοῦ εἰς τὸν παράδεισον αὐτὸν καὶ ἑωρακέναι ἃ ἑώρακε καὶ ἀκηκοέναι ῥήματα ἄρρητα ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν. Item Basilid241 : ἤκουσα ἄρρητ. ῥήμ. ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν.

5. M om του | υπερ δε .. D* περι δε (antea περι Or) | ταις ασθε. (D* τοις ασθενημασιν) μου (Chr om ει μη usq μου) c. D***EFGKLM al fere omn f g vg go aeth utr al Ath Thdrt Dam al pplat mu .. Ln om μου c. BD* 67.** 109. d e cop syrutr arm

6. γαρ .. K go δε (et. δε και legitur) | καυχησασθαι .. FG -χασθαι | τι c. D*E*KL al fere omn d e f vg (et. fuvi harl* al) go syrP al (syr cop ἢ ὃ ἀκ.) Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst al .. Ln om c. BD***E**FG 37. 67.** g am fu demid tol harl** arm Or | Ln : ἀσθενείαις 6 (ἐὰν γάρ usq ἐξ ἐμοῦ) 7 καὶ τῇ

7. ινα c. DEKL al fere omn vv fere omn Athl. l. Chr Thdrt² al mu Irint Aug al pm .. Ln praem διο c. ABFG 17. g (67. διο pro ινα) | DEL al υπεραιρωμαι (item al infra) | L al σκολωψ, K al σκωλωψ | σαρκι .. FG f g vg

ὑπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα ἵνα
ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ εἴρηκέν μοι Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ
γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι
ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ
Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις,
ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ,
τότε δυνατός εἰμι.

6. 11 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον
11, 5. ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-
1 Co 9, 2. στόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατ-
ηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, σημείοις καὶ τέρασιν καὶ δυνά-
μεσιν. 13 τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ
11, 8. μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδι-

---

al Cyp al add *μου* | *σαταν* (*σατᾶν* L, *σατάν* D***) c. A**D**et***EKL al fere omn Or[1] Ath Mac Chr Thdrt Dam al .. Ln *σατανᾶ* c. A*BD*FG 67.** (Or[1] *του σατανα*) | *ινα μη υπεραιρ.* c. BKL al fere omn go syr[utr] cop al Or[2] Mac (hi[2] non *και τη* usq *υπεραιρ.* citant) Bas Thdrt[2] Dam al pp[lat] pm .. Gb[0] Ln [*ι. μ. υ.*] .. om ADEFG 17. it vg aeth[utr] Chr Ir[int] Tert[1] Aug al[2]

8. *υπερ* c. BDEFGKL etc .. Ln praem [*και*] c. A Or Thdrt[2] Ir[int] | D*E d e *τον κυρ. τρις*

9. *ειρηκεν* .. FG Or Chr Thdrt[1] *ειπεν* | *δυναμις* c. A*BD*FG 67.** it vg go aeth[utr] arm Ir[gr] et[lat] Bas Isid Or[int3] Archel Tert Cyp Hier Ambrst al[10] .. ς (Gb[0]) add *μου* c. A**D**et***EKL al fere omn cop syr[utr] al Or Chr Thdrt Pallad al | *τελειται* c. ABD*FG (al?) .. ς *τελειουται* c. D***EKL al certe pler Or Ath al mu | *μου* (et. Or[2] al mu) .. B 67.** 71. cop syr[P] Ir[int] om | L *επισκηνωσει*

10. *ασθενειαις* .. FG g vg (non am al nec f) add *μου* | A om *εν διωγμ.* | *εν στενοχωρ.* .. B *και στενοχ.* | FG *οτε γ. ασθ. τ. δυνατω*

11. FG *εγεγονα* (F *-γωνα*) | *αφρων* c. ABDEFGK al mu it vg cop sah arm aeth pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add *καυχωμενος* (L *-ο-*) c. L al pl go syr[utr] al Chr Thdrt al | *υφ υμων* (A *ημ.*) : B *υμων* superscripto *φυ* inter *υ* et *μ* | *ουδεν γαρ* (et. Eus[ps108] al mu) .. B add *τι* .. FG g *ου γαρ*

12. *τα μεν* .. FG *αλλ ε* (corrige *η*) *τα* (G *ε t τα*) *μεν*, g *sed t quidem* .. diff al | *κατηργασθη* (DE *-σθην*) c. B*DEFG .. ς Ln 49. *κατειργ.* c. AB** K[sil]L al certe pler | *σημειοις* c. ABD*FG 17. 39. 71. 73. 74. 80. 8.[pe] d e f g am fu tol al go syr Chr Dam Ambrst Bed (sed FG g syr Chr praem *και*, B 39. 73. 74. Dam add *τε*) .. ς (Gb[0]) praem *εν* c. D***EKL al longe pl vg[ed] demid al cop al Thdrt al

13. *ηττηθητε* c. AD**et***KL al fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln *ησσωθητε* c. BD* 17. .. FG *ελατωθηται* | *υπερ* .. DE *παρα* | K om *οτι* |

κίαν ταύτην. 14 ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 13, 1.
καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς
τέκνοις. 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧττον ἀγαπῶμαι.
16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πα-
νοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, 8, 6. 18.
δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν-
απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;
19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατενώπιον τοῦ
θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω 1 Co 3, 3.
ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρεις, ζῆλος, θυμοί, Ro 2, 29. etc

---

αυτ. εγω .. FG al d e f g vg (sed non cdd^{omn}) go al εγω αυτος | αδικιαν .. FG αμαρτιαν

14. τουτο c. ABFG al plus^{30} it vg go syr^{P} arm eth sl Chr Dam Thph pp^{lat}, item ante τριτ. DE 93. cop syr? Did^{mai116} .. ς (= Gb Sz) om c. KL al pl (sine versione ut vdtr) Thdrt Oec | καταναρκησω c. AB 17. 67.** 71. 73. 80. eth Dam .. ς (Gb^{0}) add υμων c. D**et***EKL al pler vv pler pp mu, item υμας D*FG | αλλα c. ABDEFGL 48. 74. 106. 109. 112. 238. al .. ς αλλ c. K^{sil} al pl | αλλ c. BDEFGK^{sil}L etc .. A 73. αλλα

15. δαπανησω .. D*E d e Ambrst add και εκδαπανησω | ει και c. D** et***EKL al ut vdtr omn vg syr^{utr} al (go *tamen ut*) Chr Thdrt Dam al Pel al .. Ln om και c. ABFG (item cop sah, sed sah: *si diligo vos multum, diligitis me;* cop: *si diligo vos multum, diligent me etiam parum*) .. D* d e g Ambrst om ει και | ηττον c. D***EKL al fere omn pp mu .. Ln ησσον c. ABD* 17. (ισον) 73., item FG ελασσον

16. εγω .. FG g syr^{P} Thph add δε | D* ουκ εβαρησα, FG al^{7} Chr ου καταναρκησα (FG al Chr pergunt υμων) | αλλα c. ABD*(E?)FGL al .. ς αλλ c. D***K^{sil} al pl

17. απεσταλκα (al pp^{3} -ειλα) .. DE επενψα (D* in talibus plerumque ν pro μ) | FG (item f g vg, sed antea *per aliquem eorum*) om δι αυτου

19. παλαι c. ABFG 67.** 8.^{pe} al^{1} (Stephani) d e f vg (non harl*) Ambrst com Pel Bed .. ς παλιν c. DEKL al pler g harl* go cop syr^{utr} al Chr Thdrt al | ς απολογουμεθα; | κατενωπιον c. DEKL al longe pl Thdrt Thph Oec (:: quam formam similiter 2, 17. c. κατεναντι commutarunt) .. Ln 49. Gb'' κατεναντι c. ABFG al fere^{10} Dam | του c. D**et***EKL al pler Thdrt Dam al (Chr om κατεν. usq λαλουμ.) .. Ln 49. om c. ABD*FG al (:: cf ad 2, 17.) | Gb Sz ἐν χω, λαλοῦμεν τάδε πάντα,

20. καγω .. FG 115. 119. al? Chr και εγω | ερεις c. BDEFGKL al pl it vg

ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· 21 *μὴ*
12, 2. *πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.*

XIII.

12, 14. 1 *Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ-*
Dt 19, 15. *ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.* 2 *προείρηκα καὶ προλέγω ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι.* 3 *ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν·* 4 *καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν*

---

go cop syrP al Thdrt Dam al Tert Ambrst al .. Ln 49. *ερις* c. A al pm syr arm Chr Thph | *ζηλος* c. ABD*FG.al go syr (sed pergit et. *θυμος* etc) arm Dam .. ς *ζηλοι* c. D**et***EKL al longe pl it vg cop syrP al Chr Thdrt al Tert al | *εριθειαι* : de acc. cf ad Iac 3, 16. .. K al mu *ερίθειαι* (vel *-θιαι*) | *φυσιωσ.* (d e vg *inflationes*) *ακαταστ.* (d e *dissensiones*, vg *seditiones*) .. FG Chr *φυσιωσεις*, f g *seditiones*

21. *ελθοντος μου* c. ABFG al (vv pl pp^{lat} *cum venero*) et *με* (et. Gb†) c. iisdem et D*E al^{8} (vv pl pp^{lat}) .. ς *ελθοντα με* c. DEKL al pler go pp mu et om *με* c. iisdem exc D*E al^{8} | *ταπεινωσει* c. BDEFGL al mu Oec .. ς *-σῃ* c. AK al pl pp mu | *ο θε. μου* .. f vg al (syrP habet c.*) Tert al mu om *μου* | *πρ. υμας* .. DE d e cop Thdrt^{1} (alibi^{1} om) Philast al pon ante *ταπειν.* | *και πορν.* .. D*E d e Tert om *και.* Cf Eus^{ps286} : *επι τη αμαρτια κ. ανομια και ασεβεια.* | Ln *ἔπραξαν ;*

XIII. 1. *τριτον* .. A al fere^{30} (ex his aliq om *τουτο*) vg aeth^{utr} Dam al Aug al praem *ιδου* | *ερχομαι* .. A syr ar^{e} *ετοιμως εχω ελθειν*

2. *προειρηκα* .. D*E al vg^{cd} Ambrst al add *γαρ* | D* d e syrP arm om *ως* | *νυν* c. ABD*FG al fere^{10} it vg aeth^{ro} Aug al^{3} .. ς (= Gb Sz) add *γραφω* c. D***EKL al longe pl go syr^{utr} al (cop aethPP *λεγω*, Chr [similiter al] explicans *λέγω δὲ καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπιστ.*) Chr Thdrt Dam al Ambrst | FG om *εις το*

3. *επει* c. ABDEKL al ut vdtr omn Chr Thdrt^{2} Dam al, item d e g go cop syr^{utr} al Amb^{1} Aug^{1} (d e Aug *quia*, Amb *quoniam*, g *quia t quon.*); FG *οτι* .. Or^{4} Mac Melet epiph^{877} et Epiph^{892} Cyr^{trin571} Thdrt^{1} *ει*, Or^{1} Dial^{117} Cyr^{hr145} Bas^{3,52} Thdrt^{3} *ἤ*, vg f Or^{int} pp^{lat} mu *an* (et. *quid* et *quomodo* legitur) | FG g *λαλ. εν εμ.*

4. *και γαρ ει* (31. 93. Or^{1} Dial^{125} Hipp add *και*) c. AD**et***EL al longe pl vg f go syr^{utr} al Or^{1} (*ει γ. και*) Chr Thdrt (ad h. l.) Oec, item 31.

αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 7 εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν· 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρή- 10, 8.

---

93. etc, item (*nam et si*, ut et. f vg) Or^{int} Ps-Ath$^{lat\,2,539}$ Hil al mu. Confirmat et. *ει* Epiph^{783} *ὅτι εἰ καὶ ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας, ζῇ δὲ ἐκ* etc .. Ln om *ει* c. BD*FGK al^{3} d e g cop aeth^{utr} Eus$^{dem\,976}$ (*καὶ γὰρ ἐσταυρ. ἐξ ἀσθ. καὶ ζῇ* etc; cf et.$^{ps\,139}$ et^{616}) Thdrt^{1} Dam Thph Paulin al^{2} (:: manifesta correctio) | *και γαρ* (g *etenim*; d e f vg *nam et*) *ημεις* c. ABDEFG(FG 112. arm οὐ *γαρ*) K(praem *ει*)L al pl it vg go syr^{utr} al pp^{gr} pm pp^{lat} .. ς^{e} (non ς Gb Sz) *και γ. και ημ.* c. min vix mu cop al Chr(mosc^{1} *και γ. ημ. ει*) | *εν* .. AFG f g cop syr ar^{e} *συν* | *ζησομεν* (FG *-σωμεν*) c. ABD*FG al^{6} Dam .. ς *-σομεθα* c. D***EKL al longe pl Chr (Chr^{1}, et.mosc^{2}, *σωζομεθα*) Thdrt al | *συν* .. D* 17. d e Chr^{2} (diff mss) *εν* | FG g om *εκ δυ. θε.* (*θε.* om K) | Ln [*εις υμ.*] .. om BD***E** flor arm Chr Sedul (d e *in vobis* conj c. sq *ipsis*. Ita et. D*E* : *Εις υμας εαυτους*)

5. A om *εαυτ. δοκιμαζ.* | $\overline{χς}$ (Chr om) $\overline{ις}$ c. AFG 39. 8.^{pe} (item al sine dubio) f g vg cop arm Clem Dam Ambrst Bed .. ς Ln $\overline{ις}$ $\overline{χς}$ c. BDEKL al pler d e go syr^{utr} al Chr Thdrt al Hier | *εν υμιν* c. BD* 17. 116. Clem Chr$^{com\,3}$ .. ς add *εστιν*, Ln [*εστ.*] c. AD**et***EFGKL al pler it vg etc Thdrt al (cop Hier^{gr} *οικει ε. υμ.*, Thph *εστ. ε. υ.*) | *ει μητι* (38. 47. 80. al syr^{p} c.* add *αρα*) .. syr ar^{e} *ει δε μη*

6. *δε* .. FG *γαρ*, g *autem t enim*, f om

7. *ευχομεθα* (Gb″) c. ABD*FG al mu it vg cop syr^{p} arm al Isid^{4,7} Dam Aug al .. ς *ευχομαι* (ita et. v. 9. Thph) c. D***EKL al pl go syr al Chr Thdrt al Ambrst Cassiod | F* *μηθεν* | *ουχ ινα* .. KL al aliq Chr *ινα μη* | KL al *ποιειτε* | D* *αλλα*

8. *της* bis .. FG om | *αλλα* c. D*(E?)FG al .. ς Ln *αλλ* c. BD***L al pl

9. DE^{vdtr} *χαιρωμεν*, f *gaudeamus* | D***E?K al mu arm om *γαρ* (go syr Ambrst^{ed} *δε*) | *οταν* .. FG *οτε* (et. *οτι* leg) | *και* c. ABD*FG al it vg cop aeth^{utr} al Dam pp^{lat} .. ς (Gb^{0}) praem *δε* c. D***EKL al longe pl syr sl Thdrt al (syr^{p} go Chr *γαρ*, 73. *δη*, et. *δε* sine *και* leg)

10. D* *ταυτ απων* | *παρων μη* .. DEFG al it vg Oec *μη παρων* | *χρησωμαι* c. ABKL al pler .. DEFG al *χρησομαι*

σωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέν μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

10 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,
Ro 15, 33. τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης
Ro 16, 16. etc ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

10. ο κυρ. h. l. c. KL al fere omn syr^{utr} aeth^{utr} arr sl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln ante εδωκ. (L al δεδωκ.) c. ABDE^{vdtr}FG al it vg cop go Dam pp^{lat}

11. L syr και καταρτιζ. | A om το αυτ. φρ. | τ. αγαπ. κ. (FG 17. 73. g om αγ. κ.) ειρ. c. ABK al pler f am al cop syr^{utr} al Chr al .. DEL al d e vg (et. fu al) go al Thdrt Thph Ambrst Pel της ειρ. κ. της (al Thph om) αγ.

12. αγ. φιλημ. c. BDEK al longe pl d e Thdrt Dam Oec (Ign$^{intpol263.\ 312}$ alludens? eodem modo habet) .. AFGL al mu f g vg al pl Chr Thph pp^{lat} φιλ. αγ.

13. κυριου .. (E? teste Mur) al pm f vg go cop syr al pp^{gr} et^{lat} mu add ημων | $\overline{\chi\upsilon}$ .. B om | υμων c. ABFGL al harl* f g aeth^{ro} Chr^{mosc2} (sed^{1} om et. υμ.), nec aliter Const^{8,5,12} et Amb^{aliq} .. ς (= Gb Sz) add αμην c. DEK al pler d e vg go cop syr^{utr} al Thdrt al Ambrst al

Subscriptio: AB* al πρ. κορινθ. $\overline{\beta}$ .. DE πρ. κορωθ. $\overline{\beta}$ (D** add ομοιως και ουτος quae *** nec delet nec magis accentibus notat) επληρωθη· αρχεται πρ. γαλατας, item FG ετελεσθη πρ. κορινθ. $\overline{\beta}$ (G om $\overline{\beta}$) αρχεται πρ. γαλ. Similiter d *ad corinthios II. explicit* (d^{corr} add *scribens a filipphis*) *incipit ad galatas*, f g vg^{cdd} *expl. ad corinth. II.* (g om) *inc.* (am al add *epistula*) *ad galatas* .. ς (= Gb Sz) πρ. κορ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων (ἐγ. ἀ. φι. et. B**, item *e Filippa Macidoniae* go, Euthal απο μακεδονιας) τῆς μακεδονίας (τ. μα. om L al ar^{p}) διὰ τίτου (al sl^{a} add βαρναβα) καὶ λουκᾶ (om κ. λο. 3. syr sl^{6}) c. KL al pl syr syr^{p} cop al (Thdrt^{ed}) Oec (et. E^{mur} απ. φιλ. δι. τιτ. κ. λο.). Praeterea numerantur στιχοι φζ΄ (ita KL al pl, item Euthal; diff al pauc : φη΄, χ΄, ψο΄) αναγνωσεις δ΄, κεφφ. ι΄, μαρτυρ. ια΄ (haec omnia et. Euthal) .. B sectiones a $\overline{\mu\gamma}$ ad $\overline{\nu\gamma}$ pergit; am fu capp 28 numerant.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου,*
ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν, 2 *καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις* Act 16, 6.
τῆς Γαλατίας. 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ* Ro 1, 7. etc
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 *τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ-*
τιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ Ti 2, 14.
κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 5 *ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς* Ro 16, 27. etc
αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

---

* AB (DEFG vide ante) K al mu *πρ. γαλατας* .. L *του αγιου κ. πανευφημου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. γαλατας* .. Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. γαλατας* (c. 91. al), ς^{e} *παυλ. του αποστ. η πρ. γα. επιστολη, ς η πρ. γα. επιστ. παυλου*

I. 1. *δι'* .. FG *δια* | Mcion *δια* $\overline{\imath\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ *του εγ. εαυτον εκ νε.* ut vdtr, testante quidem Hier ad h. l. „Sciendum quoque, in Marcionis apostolo non esse scriptum *et per deum patrem*, volentis exponere Christum non a deo patre sed per semetipsum suscitatum." Cf et. Eus^{mai97} libere: *ὁ μὴ παρὰ ἀνθρώπων ἢ δι' ἀνθρώπων* (ita et. Cyr^{incarn699} [non item^{fid106}] Thdrt^{1}; contra antea *ἀπ' ἀνθρώπου* Did^{56}) *ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως* $\overline{\imath\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ *παραλαβὼν καὶ διδαχθεὶς τὸ εὐαγγ.*

2. *παντες* (urget Chr Thdrt [*ἔδειξεν ὡς πολλοὺς ἔχει τοῦ κηρύγματος συνεργούς*] Eus^{emes} [in^{cat8} *τῷ πάντες παριστῶν ὡς ἓν ἦν τὸ πλῆθος*] al; Victorin: „ut oneraret Galatas et in errore gravi notaret, coniunxit secum et. omnes fratres") .. syrP habet c.*

3. *ημων*: ita BDEFGKL al pl d e f g vg (et. am mar al) go syr^{utr} al Thdrt al Victorin Amb^{1} .. 67.** al fere^{15} Chr^{com} Dam Aug^{1} om .. A al mu fu demid hal al Chr^{txt} pp^{lat} mu post *πατρος* pon (utroque loco cop aeth)

4. *περι* c. ADEFGKL al fere^{40} Or Thph Oec^{txt} .. ς (= Gb Sz) *υπερ* c. B 67.** al certe pm Ign^{intpol314} Chr Thdrt Dam Oec^{com} | F *αμαρτ. υμων* | *εκ* .. H 71. 8.^{pe} Or^{2} (sed et.^{2} *εκ*) *απο* | *ενεστωτ. αιωνος* c. DEF GHKL al fere omn it vg go al Or^{1} Chr Thdrt al Victorin al mu .. Ln *αι. του ενεστ.* c. AB 39. aeth^{utr} al (cop syrP *τ. ενεστ.* post *πονηρ.* exprim) Or^{3} Did Dam | *το θελημα* (et. Or) .. H *θελησιν*

5. *ᾧ* (8.^{pe} *οὗ*) .. H 8.^{pe} add *εστιν*, item it vg etc

6 *Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ*
5, 10. *ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. 10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.*

11 *Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν*

---

6. *θαυμαζω* (FG om *θαυ*) .. FG g add *δε* | *ουτως* (H al pm *-τω*) : d e f vg Victorin Tert[1] Lcif al *sic tam*, g Tert[1] al *tam* .. FG al Thph[cd] om | *υμας* .. H al[4] syrp mg *ημας*|*χριστου* (DE 39. d e harl syrp c.* praem *ιυ*, Hier *χυ ιυ*, al Thdrt Or[int] *θεου*) .. Gb[00] c. FG g Tert[2] Cyp[2] Lcif Victorin

7. *μεταστρεψ.* (Dial[9] pergit *εἰς ἕτερον εὐ. τ. χυ*) .. K *μετατρεψαι*, Chr idemidem *ανατρεψαι*

8. *και εαν* .. B Dial[10] Chr Thph *καν* | *ευαγγελιζηται* .. K al mu Thdrt cd Oec *-ζεται* .. A Eus[marc4] Dial[10] Ath Cyr[fid121] Cyr[hr78] Thdrt[1] Procl al *-λισηται* (it vg al Tert[2] Cyp al *evangelizaverit*; sed Cyp *adnuntiet*) | *υμιν* pr (D* Cyr[hr78] Chron[683] cat *υμας*) c. A(D*)D***EHKL al ut vdtr omn vv fere omn Dial[10] (om *υμ.* sq) Eus[marc4] (Cyr[hr] Chron) Thph Oec Hier al mu, item BH Chr Archel Aug al ante *ευαγγ.* .. FG g Dial[9] Eus[marc13] Cyr[fid121] Dam Tert[2] (alibi[1] om *υμ.* sq) Cyp Lcif Victorin al (Caelestin om utrq) om (Thdrt ad h. l. om *υμ.* sq) | FGH 122. al? *ευαγγελισαμεθα*

9. *προειρηκαμεν* (Ln[ed min] non interpg) .. al pauc (et. cat[txt]) vv mu Chr Bed *-ρηκα* | FG *ευαγγελιζηται*

10. *πειθω* (FG *επιθω*): it vg *modo enim hominibus suadeo an (aut) deo.* Ita et. Victorin sed add Graecum aliter habere, ibi enim esse: „non evangelizo homines neque quae hominum sunt sed deum. Persuadere enim non homines volo sed deum Christum." | *ει γαρ* (Gb[00] *γαρ*) c. D**et***EKL al pler syr[utr] al (aeth *enimvero siquidem ergo*) Chr Thdrt Thph Oec .. Ln 49. om *γαρ* (:: at a correctore alienissimum est) c. ABD*FG 17. 39. 67.** 71. 80. it vg cop arm Cyr[ioh896-898] et[ador246] Dam (et.[par725]) ppl[at] | *ηρεσκον*: it vg ppl[at] mu *placerem*, sed Tert Cyp[2] Victorin (in expositione) Aug[1] al *placere vellem*

11. *δε* c. AD**et***EKL al pler cop syr[utr] al (aeth[utr] om plane) Cyr[incarn 699] et[thes278] Chr Thdrt al Ambrst .. 49. Gb' (Ln ex errore de testib non recepit) *γαρ* c. BD*FG 17. 213. it vg Dam Victorin Hier Aug al (:: quum *γαρ* non habeant nisi qui v. 10. *γαρ* expulerunt, vdtr substitutum expulso *γαρ*) | A *ευηγγελισθεν*

ὑπ᾽ ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι᾽ ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, 17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἰεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. 18 ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἰεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου.

Act 8, 3. 9, 21. Act 22, 3. Act 9, 26.

---

12. ουτε c. BD***EKL al longe pl Oec .. Ln ουδε c. AD*FG al[7] Eus^{marc12} (item Ath?) Chr Cyr^{incarn699} al (Thph om ου. εδιδ., Cyr^{ioh347} ἤ pro οὔτε) | A δια αποκ.

13. εποροθουν (Aug *vastabam*) .. FG επολεμουν (it vg pp^{lat} mu *expugnabam*)

14. συνηλικιωτας .. A συνιλικιωτας, FG συνελεικειωτας

15. ευδοκησεν (A Eus^{ps258} Cyr^{fid121} Chr Thdrt[3] Ps-Ath Procop ηυδ.) c. BFG al f g vg syr (Or[2] ὁ ἀφορ. etc sine ὁ θε. citat) Eus^{ps258} Epiph^{893} Chr[1] Thdrt[2] Ir^{int1} Or^{int1} Victorin Faust ap Aug Ambrst Hier al .. ς (Gb^{00}) add ο θεος et Ln [ο θε.] c. ADEKL al ut vdtr omn d e cop syr^{P} c.* al Dial^{168} Eus^{marc14} Epiph^{2,73} Cyr^{fid121} Ps-Ath^{455} Chr[1] Thdrt[3] al Ir^{int1} Or^{int1} Aug al | B (aliter Mai) D*** al mu Dial αφωρισας

16. ευαγγελιζωμαι (L al -ζομαι) .. D*E* al -φωμαι

17. ανηλθ. c. AKL al pler it vg (nam it vg Victorin al *veni*, plane ut v. 18; contra απηλθ. reddunt *abii*) cop syr^{P} al Chr Cyr^{fid121} Thdrt al Victorin Ambrst Aug al .. Ln 49. απηλθ. c. BDEFG al pauc (et. v. sq 17. al? cop syr απηλθ.) syr syr$^{P\ mg}$ Bas item (αλλα ουδε απηλθ.) Thph^{mg} et Thph^{mosc2} (:: ut ανηλθ. ex v. 18. ita απηλθ. ex v. 17. adsumi poterat. At vdtr Paulus de consilio ανηλθ. pr loco, απηλθ. sec posuisse; alioquin vix απηλθ. bis posuisset, cui videndum est ne plus inferatur quam inest.) | αλλα c. ABDEFGL etc .. ς αλλ c. K? min certe pm

18. ετη τρια .. A 74. 122. cop syr al Chr Dam τρια ετη | κηφαν c. AB 17. 67.** 71. cop syr syr$^{P\ mg}$ aeth^{utr} ar^{e} .. ς (= Gb′ Sz) πετρον c. DEFGKL al pler it vg syr$^{P\ txt}$ al pp mu

19. ουκ (B* ουχ) ειδον (et. Or Epiph^{1039} al mu) .. D*E*FG ειδ. ουδενα,

20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.
Act 9, 30. 15, 41. 21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.
22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας
ταῖς ἐν Χριστῷ, 23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς
ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδόξα-
ζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἰεροσό-
λυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ
Act 15, 2. 11, 30. κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω
Phi 2, 16. ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς κενὸν τρέχω
ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη
περιτμηθῆναι· 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες
παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· 5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν
εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς

---

item it vg pp^{lat} (exc Aug Sedul) *vidi neminem.* Ceterum cf Victorin: „Iacobum apostolum Symmachiani faciunt quasi duodecimum" - „cum autem fratrem dixit, apostolum negavit."

21. *κλιματα* .. FG** *κλιμματ.*, AL al *κλημ.*

22. FG al om *τω* | *ταις* sec .. D*E* al^{14} g (*quae est*) *της*

23. *επορθει* .. FG *ἐπολεμει* (it vg pp^{lat} exc Aug ut v. 13.)

24. *εδοξ. εν εμοι* c. ABCKL etc .. DEFG it vg go Victorin Ambrst etc *εν εμ. εδοξ.*

II. 1. *δεκατεσσαρων* (et. Ir^{int} Victorin etc) .. Chron^{436}: *γράφει Γαλάταις – διὰ ιδ' ἐτῶν πάλιν ἀνῆλθον εἰς Ἰεροσόλυμα – τῷ εἰπεῖν αὐτόν Διὰ ιδ' ἐτῶν, δοκεῖ μοι τοὺς χρόνους τῶν ἀποστόλων τοὺς ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως ἀριθμεῖν αὐτόν – καὶ εἰ μὴ τοῦτο δῶμεν, εὑρεθήσεται ὁ χρόνος ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη καὶ ἀνέβλεψεν, ὡς περιέχουσιν αἱ Πράξεις, ἔτη δ'.* | *παλιν* (cop Chr Ir^{int} om) *ανεβην* (c Chron *ανηλθον*) .. DEFG d e g go al *ανεβ. παλ.* | *συνπαραλ.* c. AB*CDEFG .. ς Ln 49. *συμπ.* c. B**K^{sil}L al pler

2. *ανεθεμην* .. FG *ανεβαλομην*

3. *ουδε* .. FG *ουτε* | B om *ὁ* | D* *περιτνηθηναι*

4. *δε* (servat et. Epiph^{112} etc) .. Thdrt: *ὁ δὲ σύνδεσμος πρὸς τὴν τοῦ λόγου συνθήκην περιττός.* Item Hier: *autem coniunctio superflua.* | *ινα* .. FG g add *μη* | *καταδουλωσουσιν* (et. Sz) c. AB*CDE al (item

ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ Ro 2, 11. οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς

-σωσιν B**FG 17. Dam) .. ς (= Sz) -σωνται c. K al pl Chr (δουλωσωντ.) Thdrt al (item -σονται L al)

5. οις ουδε c. ABCD$^{corr\ rec}$ (num D** et*** iam idem dederint, ut per se maxime probabile, an forte οἷς tantum, non satis liquet) EFGKL al ut vdtr omn f g vg (ita et. am fu demid harl mar tol al; hinc dubitari nequit quin Hier ipse sic ediderit. Pessime vero Sz: „Post Caroli M. tempora lectio recepta in cdd lat reperitur") go cop syr^{utr} al (cop et syr οἷς libere exprim) Mcion^{tert} (vide post) cdd^{gr} ap Hier (vide post) ap Ambrst (vide post) „quidam" ap Victorin (vide post) Epiph^{112} Chr Thdrt al Aug^{2} Amb Hier^{2} Pel^{txt} Bed (Or^{1,709} alludens ut vdtr de Paulo scribit: *οὐδέποτε ἐν χώρᾳ ὑποτεταγμένος ἀνθρώποις ὡς κρείττων γινόμενος*) .. Gb^{00}, nam om D* d e Ir^{int} (nec var cdd) Tert (Mcioni legenti „nec ad horam cessimus subiectioni" vitiationem scripturae crimini dat, diserte probans Paulum „necessario cessisse ad tempus": adv Mcion 5, 3.) Victorin (ex „cdd plurim et Lat et Graec". Habet enim sic: *„ad horam cessimus subiectioni.* Quidam haec sic legunt *nec ad horam cessimus subiectioni*, et est sensus integer cum superiori –. Quoniam tamen in plurimis cdd. et Lat. et Graecis ista sententia est: *ad horam cessimus subiectioni* – multis modis probatur legendum ita esse; primum quia vere cessit" etc) Ambrst (ex Lat. cdd; addit enim: „Graeci e contra dicunt *nec ad hor. cess.*") Pel$^{com\ vdtr}$ Prim Claud$^{altissiod.}$ Similiter cdd^{lat} ap Hier (addit vero „si Titus – nullo potuit terrore compelli ut circumcideretur Hierosolymis – quomodo quidam putant legendum esse: *quibus ad horam cessimus subiectioni* – Itaque aut iuxta Graecos cdd est legendum: *quibus neque* – aut si Latini exemplaris alicui fides placet" etc) item ap Sedul (sed dicit „male" sic legi in Lat. cdd) hal al om ουδε. Cf et. Luc^{brug}: „triplex vitium hic vitandum est: unum, ne omittatur prima vox *Quibus*; alterum, ne omittatur subsequens negatio *Neque*, quae a multis olim libris solebat omitti; tertium, ne scribatur dativus pro ablativo *Subiectione.*") | *διαμεινη* c. BDEKL etc .. A (C?) FG al mu *διαμενη*. Alludit huc Ign^{intpol256}: *ἀλλ' ὑμεῖς οὐδὲ πρ. ὥραν εἴξατε τῇ ὑποταγῇ αὐτῶν.*

6. *προσωπ. θεος* (A al fere^{10} Chr Dam^{par568} praem ὁ) *ανθρ.* c. (A)BC D**KL etc .. D*et***EFG d e g Victorin Aug *θε. ανθρ. πρ.* (f vg Hier al *deus person. hom.*) | *οι δοκ.* (FG f g add *τι ειναι*, vg [sed non am nec Hier] *esse aliquid*; d e *esse*, Aug *aliquid*) .. syr ar^{e} om | FG *προσανθεντο*

7. *ιδοντες* .. C 17. 37. 73. al Oec^{txt} *ειδοτες* | *πεπιστευμαι* .. FG *πεπιστευται μοι* (it vg *creditum est mihi* vel *mi. est*) | *καθ. πετρος της περιτ.* (F *πετρο περιτομ.*) .. K om

περιτομῆς, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτο-
Act 15, 12 ss. μῆς ἐνήργησεν κἀμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, 9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν
δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες
στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς
εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν
Act 11, 29 ss. ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.
Act 15, 35. 11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον
αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν
Act 11, 3. τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον,
ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς·
13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ
Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι
οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ

---

8. FG f g om ο γαρ usq περιτομης | D* ενεργησεν | L πετρον | καμοι c. ACD*FG al mu Chr^{2} Dam cat^{txt} .. ς και εμοι c. BD*****EKL al pl Chr^{1} Thph Oec

9. ιακ. κ. (Promiss om ιακ. κ.) κηφ. (A Epph^{1} Apring om κ. κηφ., Epph^{1} om κ. ιω.) c. BCKL al ut vdtr omn vg (am om *et*; al aliter; et. *Petr. et Iac. et Ceph.* legitur) cop syr^{utr} al Ath Chr Thdrt^{2} Dam al Aug Pel Bed .. Gb′ πετρος κ. ιακ. c. DEFG d e f g fu go Thdrt^{4} Nyss Ir^{int} Tert al pm | στῦλοι: ita et. D***, non στύλοι (ut ς) | FG μοι | ημεις c. BFGH KL al pl it vg go al mu Or^{2} Chr^{1} Thph Oec pp^{lat} .. Gb Sz add μεν et Ln [μεν] c. ACDE al fere^{30} cop syrP Naz Bas Chr^{2} Thdrt^{2} (alibi^{4} αυτοι μεν ε. τ. πε. ημ. δε ε. τα ε.) Dam

10. των πτ. ινα c. ABCHKL al ut vdtr omn Or al mu .. DEFG (vv pl pp lat) ινα τ. πτωχ. | DE^{vdtr} μνημονευομεν

11. κηφας (Sz Gb″) c. ABCH 17. 46. 67.** 80. al vg (et. am al; fu *Petrus Cephas*) cop syr syrP ^{mg} al Clem ap Eus$^{h.}$ e.^{1,12} Euthal (in elencho capp) Chron Dam Ambrst Pel .. ς (= Sz) πετρος c. DEFGKL al pler demid al go syrP ^{txt} al Chr Thph Oec Tert al | FG ανθεστην

12. πρ. τ. γ. ελθ. τινας .. d e *prius enim quam venisset quidam*, g** *priusq. enim veniret* (* *-rent*) *quidam* | ηλθον c. ACD**et***EHKL al ut vdtr fere omn vv fere omn pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln ηλθεν c. BD*FG al^{2} d e g. Item Or (alludens) ελθοντος ιακωβου | L αφοριζεν | τ. ε. περιτομης .. FG add οντας

13. συνυπεκριθησαν: d e g *consenserunt cum illo* (g *ei*), f vg *simulationi eius consenserunt* | και οι .. B (al ut vdtr) f vg cop go om και | αυτ. τη υποκρ. c. ABCKL al pler Chr Dam al .. DEFGH 17. 37. 73. 76. al it vg etc τ. υποκρ. αυτ.

14. ειδον c. BCD*et***EHK^{sil} al certe pler .. AD**FGL ιδον | D* οτι ουχ | κηφα (Gb′) c. ABC 10. 17. 67.** vg (et. am al; fu *Petra Cephae*, fu^{vi}

Κηφᾶ ἔμπροσθεν πάντων Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐχ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖς 3, 11. Ro 3, 20.
φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι *Ps 142 (143), 2.
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. 18 εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. 20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με 1, 4. Eph 5, 2.

---

al *Petro*) cop syr arm ar^{e} aeth Clem ap^{r} Eus$^{l.\ l.}$ (ad utrumq enim loc. pertinet istud testimonium: Cepham enim illum *ἕνα φησὶ γεγονέναι τῶν 70 μαθητῶν ὁμώνυμον Πέτρῳ τυγχάνοντα τῷ ἀποστ.*) Did^{2} Thdrt Dial^{trin421} Phil^{carp} Pel .. ς (= Sz) *πετρω* c. DEFGKL al pler d e f g vg$^{cdd\ aliq}$ go syr^{p} al Chr al Victorin al | D*FG *ενπροσθ.* | *υπαρχων* .. D* al aliq *ων* | *ζης* h. l. c. DEKL al pler vg^{ed} go syr^{utr} al (cop ante *εθνικ.*) Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb″ Ln post *ιουδαικως* c. ABCFG al^{4} f g am demid fu al arm Or Phil^{carp} pp^{lat} mu (sed d e pp ^{lat3} om *κ. ο. ιουδ.*) | *ουχ* c. ABCD* al Chr^{1} Dam (sed D* al Dam *ουχι*) .. ς *ουκ* c. D**et***EFGK^{sil}L etc | *τι* c. KL al longe pl syr^{p} al Chr Thdrt Thph Oec .. Gb Sz Ln *πως* c. ABCDEFG al^{11} vv pl Or Dam pp^{lat}

16. ς Ln *ἁμαρτωλοί*· ^{16}*εἰδότες* | *δε* c. BCD*(E?)FGL al mu it vg go sl^{ms} Cyr^{fid121} et^{125} et^{32} Thdrt^{1} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) om c. AD***K al pl vv pm pp^{gr} mu | $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ (et. Ln$^{ed\ min}$) c. AB Victorin Aug (ad h. l.) .. ς (49. Ln$^{ed\ mai}$) $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. CDEFGKL al certe pler vv ut vdtr omn Chr Cyr^{fid} Thdrt al Amb Hier Aug^{2} al | $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ .. B cop syr^{utr} aeth al Thdrt^{1} Aug^{2} al $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ | *εκ πιστ.* $\overline{\chi\upsilon}$ (K 8.^{lect} Dam^{par633} praem $\overline{\iota\upsilon}$, syr^{p} c.* add $\overline{\iota\upsilon}$) c. ABCDE(K)L al fere omn vv fere omn Cyr^{fid121} al mu Ambrst Aug al mu .. 49. *εκ πιστεως* c. FG g Thdrt^{1} Tert Victorin Tich (:: cf 3, 24. et alibi) | *διοτι* c. CD***EKL al longe pl pp mu .. Gb″ Ln *οτι* c. ABD*FG al^{5} Dam^{par633} | *εξ ε. νο.* h. l. c. ABCDEFG al it vg cop syr^{utr} al Thdrt^{1} Dam^{2} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) post *ου δικ.* c. KL al pl go al Thdrt^{1} Thph Oec

18. *συνιστανω* c. ABCD*FG al fere^{10} Cyr^{nest86} .. ς (= Gb Sz) *-στημι* c. D***(E?)KL al pl pp mu

20. $\overline{\chi\varsigma}$ .. FG 109. Ign$^{int\ pol\ 346}$ *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ | A om *ζω* tert | *του υι. του θε.* c. AC D**et***EKL al ut vdtr omn f vg go cop syr^{utr} al Clem Dial^{140} Chr Cyr^{glaph277} et$^{403.}$ ador^{408} et^{fid68} Thdrt Dam al Ambrst al .. Ln *τ. θεου και χριστου* c. BD*FG d e g

καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

III.

1 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος; 2 τοῦτο
Ro 10, 5. 17. μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι
2. νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.
5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν
*Gn 15, 6. Ro 4, 3. Ia 2, 23. ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. 8 προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο

III. 1. εβασκανεν (et. Ath Caes Chr Thdrt[1] Dam al; al fere[30] [et. cat txt etcom] Cyr[glaph429] Chr[1] Thdrt[1] et alibi[cd] -σκηνεν) absq additamento c. ABD*E*FG 17. 67.** al d e f g fu al cop sah syr arm[ven] ar[e] „exemplarib Adamantii" ap Hier Cyr[glaph429] Chr[2] Thdrt[1] al Tert Victorin Aug al mu .. ς (= Gb Sz) add τη αληθεια μη πειθεσθαι (:: cf 5, 7.) c. CD***E**KL al pler vg (et. am al mu) go syr[p] aeth[utr] al Ath Thdrt[txt] al „quibusd cdd" ap Hier (praeterea adnotat „licet et Graeca exx hoc errore confusa sint": 7, 487) Pel[txt] al (sed ex his mu: μη πει. τη αλ.) | εν υμιν c. DEFGKL al longe pl d e g vg (et. fu harl demid al, sed demid al pp[lat] mu praem et) go syr[p] al Ath (προεγρ. εν υ. και τουτο εστ.) Chr Thdrt[2] Dam al pp[lat] mu .. Gb[00] Ln om c. ABC al[10] f am tol cop sah syr arm al Cyr[esa787] et[glaph429] Thdrt[1] Eus[lat] (Gall. 4, 489.[lib] *quia ante oculos eorum descriptus est Ies. Chr. crucifixus*) Archel Aug

2. D*et***EFG d e g (Aug?) μαθ. θελω | F* om το

3. εναρξ. usq επιτελεισθε .. K om

5. εξ εργ. νομου .. A add (:: e v. 2.) το πνευμα ελαβετε

6. αβρ. επιστ. (FG f g fu al Ambrst al επ. αβ.) .. FG f g vg (et. fu al; non am al) arm (sed non[ven]) Ambrst Pel praem γεγραπται | Vv. 6. 7. 8. om Mcion teste Hier (nec contra sunt Epiph et Tert)

7. C* (vdtr) om οι | εισ. (L al add οι) υιοι c. ACDEFGKL al ut vdtr omn it vg cop syr[utr] al Dam al Ir[int1] Cyp Victorin al .. Ln υιοι εισιν c. B Chr Thdrt Ir[int1] Amb

8. D* 67.** προευηγγελισται | ενευλογ. c. ABCDEKL al pl Cyr[ador54]

τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε *Gn 12, 3. Act 3, 25.
οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ
ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- *Dt 27, 26.
κατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ
βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δι- *Hab 2, 4. He 10, 38.
καιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται, Ro 1, 17.
12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται *Lv 18, 5. Ro 10, 5.
ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό-
μου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται Ἐπικατάρατος 4, 5. *Dt 21, 23.
πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ
Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
ματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυ- Ro 8, 5. etc
ρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ 8. *Gn 13, 15.
Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέ- 17, 8. 22, 18. etc

---

glaph^{94} Thdrt al .. ς^{e} (non ς Gb Sz) *ευλογ.* c. FG al mu Chr Thph (uterq c. test al aliq post *εν σοι* pon)

10. *οτι* c. ABCDEFG al fere^{10} d e f g al Cyr^{glaph94} Dam .. ς (= Gb Sz) om c. KL al pl vg syr^{utr} al Chr Thdrt al | D* *ενμενει* | B. 17. 67.** al Dam cat^{txt} om *εν* pr | B Eus^{dem33} (sed ut vdtr ex Deut) *εγγεγραμμενοις* (B* *ενγεγρ.*)

11. *τω θεω* .. D*FG al^{3} om *τω* | *δηλον* .. FG f g *γεγραπται γαρ*, item sed praemisso *δηλ.* D*E d e syr ar^{e}

12. D* *αλλα* | *ο ποι. αυτα* c. ABCD*FG 17. 67.** al it vg (et. am fu demid etc) cop syr^{utr} arm aeth al Mcion^{epiph} (utroq loco) Cyr^{glaph94} Chr Dam cat^{txt} Ambrst Aug Hier al .. ς (= Gb Sz) add *ανθρωπος* c. D***EKL al pl vg^{six} syr$^{p\ mg}$ al Thdrt al :: ut LXX | *εν αυτοις* .. FG g *εν αυτω*

13. F *υπ. υμων* | *οτι γεγρ.* (Gb″) c. ABCD*E*FG al it vg al Eus^{ps545} Dam Ir^{int} Hier al mu .. ς *γεγρ. γαρ* c. D***E**KL al pler syr^{utr} cop al Ir^{gr} (ex Thdrt) Did Cyr^{fid99} Chr Thdrt al

14. FG om *ἡ* | *εν χω ιυ* .. B syr al *ε. ιυ χω* .. Chr (et. cat^{txt}) om | *επαγγελιαν* .. D*FG d e g Tert al^{2} (non Hier al) *ευλογιαν*

15. *αδελφοι* (vv mu add *μου*) .. A al arm Dam post *λεγω* pon .. 39. (al ut vdtr) aeth^{utr} om | C 17. Chr^{cd} et$^{savil\ mg}$ *προκεκυρωμενην* | D* *επιτασσεται*

16. *δε* .. D*FG it vg (sed non hal) Chr Ir^{int} Ambrst al om | *ερρεθησαν* (Gb″) c. AB* (neglex Mai) CD*FG al mu Cyr$^{glaph\ 94.\ 95}$ Thdrt^{2} (alibi *ερρηθ.*) Dam .. ς *ερρηθ.* c. D***EKL al pl Chr al; al^{2} Eus^{ecl18} Thph *εδοθησαν*

γει Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός Καὶ
*Ex 12, 41. τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην
προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα
ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
Ro 4, 14. 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ
Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. 19 τί οὖν ὁ νόμος;
Ro 5, 20. He 2, 2. Act 7, 53. τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ
ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσί-
1 Ti 2, 5. της ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. 21 ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν
ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμε-
νος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ
Ro 11, 32. συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ

---

16. *σπερμασιν* .. D* d e add *σου* | B *αλλα* | *εφ* .. FG *επι* | *ὅς* .. D*E (sed d e *qui*) Chr ὅ, item *quod* Irint Tert al mu; F*G *ου* (g *quo*)

17. FG al (vg etc *confirmatum* ut v. 15.) Cyrglaph94 *κεκυρωμ.* | *υπο τ. θε.* c. ABC 17. 23.* 67.** 80. f vg cop al Cyrador53 etglaph94 Dam Hier Augpersaepe Pel Bed .. ς (Gb00) add *εις χριστον* c. DEFGK al pler d e g syrutr al (sed d e g al Ambrst *in Christo*) Chr Thdrt Chron94 al Ambrst | *ετη* h. l. c. ABCDEFG al fere10 it vg cop syrutr al Cyrglaph94 Chr Dam Ambrst Hier al .. ς (= Gb Sz) ante *τετρακ.* (al7 Thph *τριακ.*) c. KL al pl Thdrt Chron94 al

19. *παραβασεων* (et. Cyrador54 etglaph94 etc; f vgedd aliq *propter transgressionem*) .. D* *παραδοσεων* .. FG d e (g sub *aut*) Irint2 Ambrst *πραξεων* (hi [exc d e] om *χαριν*) | *προσετεθη* (Gb') c. ABCD** (cf appendicem editionis ad h. l.) et*** EKL (*-θην*) al longe pl syrutr (*addita est*) al? Cyrador54 etglaph94 Thdrt2 Dam Thph Oec (Aug *proposita est*) .. Gb Sz *ετεθη* c. D*FG al5 (it vg al pplat pl *posita est*) Clem Or Eusmarc14 | *αχρις* .. nullus ut vdtr *αχρι* | *οὗ* .. B al Clem Eusmarc14 *αν* | *ᾧ* .. L al fere20 cop (vdtr: *usque dum veniret semen promissum ei*) (Or1, seal variant mss) Cyrador etglaph Thdrt1 Dam *ὅ* .. Chred (ante Montf) *ως* | *διαταγεις* (109. Eusecl29 *-γης* : vitiose) *δι* (L *δε*, 114. om) .. Cyrador54 itemque alms *διαταγῆ* | *αγγελων* .. C* 3. 108.* Thdrt1 excd1 *-λου* | *μεσιτου*: ita AB**CD***FGKL etc .. B*D* *μεσειτου*, item v. sq

20. *ουκ* .. D* *ουχ*

21. *του* (FG om) *θεου* c. ACDEFGKL al fere omn (31. *τ. χριστου*) f g vg syrutr cop al mu Cyrador54 etglaph95 Chr Thdrt Dam Thph Oec Hier Augsaepe Ambrstms al .. Ln [*τ. θε.*], om B d e Ambrsted | C* (vdtr) *ζωοποιειν*, Cyrglaph95 *ζωογονησαι* | *οντως* (d e f vg *vere*) .. FG g (*veritate*) *αληθεια* | *εκ νο.* (B Cyrador54 *εν νομω*) *αν* (D* al6 Dam om) *ην* (FG om *αν ην*, 74. om *ην* quod Cyrglaph post *η δικ.* pon; al5 *ην αν*)

πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκεκλεισμένοι εἰς τὴν 1 Pe 1, 5. μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· 25 ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 ὅσοι Ro 6, 3. 13, 14. γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ ἔνι 1 Co 12, 13. Col 3, 11. Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατ' ἐπαγγελίαν Ro 9, 7 s. κληρονόμοι.

IV.

1 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὤν, 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν

---

c. ABC Cyr^{ador54} et^{glaph95} .. ς αν ε. νο. ην c. D**et***EKL al longe pl Chr Thdrt al | F 108.* om ἡ

22. τα (FGK Dam om) παντα (Dam απαντα) .. et. om, et. τους παντας leg | υπο c. BCD**et***EKL al fere omn Cyr^{ador} et^{glaph} al mu .. Ln υφ c. AD*FG al^{2} Dam | $\overline{\text{ιν}}$ (17. om) $\overline{\chi\nu}$ .. L εν $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\text{ιω}}$

23. συνκεκλεισμ. (συνκ. c. AB*D*FG; ς Ln 49. συγκ. c. B**CD***L etc) c. CD***EKL al fere omn Clem^{1} Chr Thdrt Thph Oec .. Gb' Sz Ln συγκλειομενοι c. ABD*FG al^{2} Clem^{1} Cyr^{ador54} et^{glaph95} itemq^{fid68} Dam

24. γεγονεν .. B Clem^{1} εγενετο | $\overline{\chi\nu}$ (et. Clem^{3} Cyr^{glaph} et^{ador} itemq^{fid} Cyr^{hr67} Chr Thdrt Dam al) .. D*E*FG 8.^{lect} d e f g fu al Ambrst add $\overline{\text{ιν}}$ (et. $\overline{\text{ιω}}$ $\overline{\chi\nu}$ legitur)

28. ουδε sec (bis 17.^{lect} και, bis 33. Clem ουτε) .. D* η | παντες c. B* CDEFGKL al ut vdtr omn Clem^{2} Or Chr Thdrt Dam al .. Ln$^{ed\ min}$ απαντες c. AB** | εις (A om, pergens εστε $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\text{ιν}}$) c. BCDEKL al ut vdtr omn syr^{P} Clem Ath^{1} Chr Thdrt^{1} Dam al .. FG it vg (fu* om) syr cop go sl Or Ath^{1} Dial^{trin} (ἀλλ' οἱ πάντ. ἐν $\overline{\chi\omega}$ ἓν ἐσμεν) Thdrt^{1} Phil^{carp} al^{3} pp^{lat} εν. Cf et. huc Naass ad 6, 15. notata.

29. $\overline{\chi\nu}$ .. D*EFG d e g fu hal al Ambrst εις (d e fu hal al unum, FG g Ambrst παντες εν) εστε εν $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\text{ιω}}$ | αρα .. D*FG add οιν | σπερμα (70. om) .. B cop σπερματος (67.* σπερματα, 68. τεκνα) | κατ (G* κατα) c. ABCDE al d e f vg cop arm Thdor^{mop} Dam Victorin Ambrst Aug al mu .. ς (Gb^{00}) praem και c. FGKL al pler g go syr^{utr} al Chr Thdrt al

IV. 2. αλλα c. ABC**DE etc .. C* (vdtr) FGL al αλλ

καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 οὕτως καὶ
Col 2, 9. 20. ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλω-
μένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ
Eph 1, 10. Ro 1, 3. θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,
3, 13. 5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.
Ro 8, 15. 6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐ-
17. τοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 7 ὥστε οὐκέτι
εἶ δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ.
8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ

---

2. L αχρις | του πατρος .. B praem της

3. ημεν sec c. ABCD**et***EKL etc .. D*FG al^{3} ημεθα (al et. priore loco?)

4. γενομενον pr : et. Clem Or Eus$^{marc\,14}$ Ath^{1} Ps-Ath Meth Cyr$^{hr\,179}$ Chr Cyr$^{glaph\,253}$ et$^{fid\,107}$ Thdrt^{3} al mu, item *factum* d e f g vg (et. am harl* al) syr^{utr} cop go al Ir$^{int\,3}$ Tert Victorin Hil al .. al plus^{30} (K γεννομ.) Clem^{cd} Eus$^{mai\,239}$ Ath^{1} Thdrt^{5} Dam (et. γεννωμ. υπ. νο.) cdd ap Phot$^{amphil\,qu\,90}$ (– γενόμενον δεῖ λέγειν ἐκ γυναικός, ὥσπερ καὶ γενόμενον ὑπὸ νόμον, διὰ τοῦ ἑνὸς ἀμεταβόλου· πρῶτον μὲν ἐκ τῆς συνεχοῦς παραθέσεως τῶν νοημάτων τε καὶ ῥημάτων· δεύτερον δὲ ὅτι γεγέννηται μὲν ὁ χς ἐκ παρθένου, τῶν δύο γραφομένων κατὰ τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἀμεταβόλων, οὐ μὴν δὲ γεννᾶται· ἅπαξ γὰρ ἐκ παρθένου γεγέννηται etc) γεννωμενον, item *natum* m fu demid tol harl** al Ir$^{int\,1\,ed}$ Cyp al

5. FG Chr^{1} Thdrt^{1} εξαγορασηται

6. υιοι .. DEFG d e f g fu hal demid tol vg^{sixt} go pp^{lat} mu (non Aug^{1}) add του θεου | B om ο θεος | το πν. του υιου αυτου : Mcion^{tert} „misit spiritum suum," nisi forte sic libere Tert | ημων c. ABCD*FG al mu d e f g m am flor hal al sl^{ms} Ps-Iust$^{expos\,5}$ Ath^{2} (et alibi^{2} ex^{mss}) Bas Did Ps-Ath^{16} et^{184} al^{2} Tert Hil Ambrst Hier Ps-Ath$^{lat\,534}$ al .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) υμων c. D***EKL al pl vg (et. cdd aliq) go cop syr utr al Cyr$^{fid\,107}$ Chr Thdrt al Aug al | FG g εν ω κραζομεν (F –ξομ.)

7. FG al g cop om εἶ (d e f vg [sed non am al] 109^{lat} *est*) | αλλα c. AB CD*FGL etc .. ς αλλ c. D***EK^{sil} al ut vdtr pl | δια θεου c. ABC* (item δια θεον FG) 17. f g vg cop Clem [Ps-] Ath$^{2,\,11}$ Bas (dis ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς τὸ δι' οὗ τέτακται) Cyr$^{ioh\,48}$ Did Victorin Ambrst Aug Amb Pel Bed .. aeth^{ro} arm θεου (sl^{ms} θεου χριστου, sl^{ed} θεου δια του πνευματος) .. 178. plane om (Gb^{00}) .. ς θεου δια (al aliq syr syr$^{p\,mg}$ ar^{e} aeth^{pp} sl Thdrt^{2} Oec add ιυ) χριστου (Dam -στον) c. C***DEKL al pler go ar^{p} (item al^{5}) Chr Thdrt^{2} (item Thdrt alibi^{2} Oec, item Dam) .. mar** Hier δια χυ, al^{2} δια ιυ χυ .. al^{2} Dial^{maced} Thph μεν (sed Thph κληρονομος, κληρονομος μεν) θεου, συγκληρονομος δε χυ

8. εδουλευσατε h. l. c. ABCD**et***KL etc .. D*EFG it vg go pp^{lat} mu (sed non Hier Amb) post θεοις pon | φυσει (om K d e cdd^{lat} ap Amb

οὖσιν θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, s.
οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε Col 2, 16. Ro 14, 5.
καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως
εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν.
οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν
ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγε-
λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 τίς οὖν ὁ μακα-
ρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς
ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀλη-

---

Ir^{int} Victorin Ambrst) *μη* (Gb″) c. ABCD*et***E al^{6} f vg go cop al Ath^{4} Bas^{2} Nyss^{4} Cyr^{saepe} (ut^{ador204} et^{thes279} item^{fid69}) Dam al Hier al mu .. ς *μη φυσει* (FG *φυσειν*) c. D**FGKL al longe pl syr^{P} al Cyr^{incarn701} Chr Thdrt Dial^{trin411} al Mcion^{tert5,4}

9. *νυν* c. ABCD***EKL al ut vdtr omn Or al .. D*FG *νυνει*, item *νυνι* Cyr^{incarn701} | K *γνωντες* | FG *τον θε.* | *υπο* (F απο) *θεου* .. K al Or Dial^{trin411} *υπ. του θε.* | D* 109. *επιστρεφεσθε* .. FG *επειστρεφεται* | B *δουλευσαι*. Alludit ad priora Ign^{intpol242}

10. *ημερας* .. K add *γαρ* | *κ. καιρ. κ. ενιαυτ.* (et. Or al mu Tert^{marc} Victorin al) .. DEFG d e g Aug *κ. ενιαυτ. κ. καιρ.* | Ln$^{ed\ min}$ *ἐνιαυτούς*.

11. FG *εκοπειακα* (sic)

13. D*FG al d e g go Dam Aug al om *δε* | FG *δια* | FG om *της*

14. *μου τον* c. D**et***EKL al longe pl syr^{P} ar^{P} al Cyr^{thes279} Chr Thdrt Dam Oec .. Gb″ *τον* c. c* (vdtr) 23. 31. 80. al^{6} go syr arm ar^{e} Bas Thph .. Ln *υμων* c. ABC**(sed add *τον*)D*FG 17. 39. 67.** it vg cop (Cyr^{1}?) pp^{lat} | *ουκ* .. FG *ου* | *αλλα* c. BFG etc (et. Cyr^{thes}) .. ς *αλλ* c. ACDEL al certe pl | c *εξεδεξασθε*

15. *τις* c. DEKL al longe pl d e syr^{P} go aeth^{ro} al Thdor^{mop} (*τὸ οὖν Τίς ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ Ποῦ ὁ μακαρισμός;*) Severian^{cat66} (*ἀντὶ τοῦ Οὐδείς*) Chr Thdrt (*τὸ Τίς ἀντὶ τοῦ Ποῦ τέθεικεν*) Thph Oec Victorin Aug^{2} Ambrst al .. Ln *που* c. ABCFG al^{8} f g vg syr syr$^{P\ mg}$ cop aeth^{PP} al Dam Hier Pel Bed | *ουν* c. ABCL al plus^{15} aeth^{utr} Thdrt^{cd} Dam Thph .. ς (= Gb^{00} Sz) add *ην* c. DEK (item *η* FG) al pl it (g *fuit t est*) vg al mu Chr al (et. *εστιν*, et. *νυν* leg) | *υμιν* .. FG g om | *εδωκατε* c. ABCD*FG (FG praem *και*) al Dam .. ς praem *αν* c. D***EKL al pler pp mu

16. *ωστε* .. D*E*FG d e g Cyp add *εγω* | FG *εκθρος* (F* *εκτρ.*) | *υμων* (et. Or^{1} etc) .. it vg Or^{2} Eus^{ps21} pp^{lat} *vobis*, *υμιν*

θέσων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. 19 τεκνία
1 Co 4, 15. μου, οὓς πάλιν ὠδίνω ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι
ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ
*Gn 21, 2. 9. ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ
τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς
*Gn 17, 16. Ro 9, 9. παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς
ἐπαγγελίας. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο
διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις
ἐστὶν Ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·
συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων

---

17. αλλα c. ABD***EFGK^{sil}L etc .. CD* al (et. Eus^{ps}) αλλ | υμας c. ABC DEFGKL al pler vv omn Eus^{ps148} Chr Thdrt^{2} Dam al pp^{lat} .. ς^{e} (non ς Gb Sz) ημας c. pauc min, sed editum ut vdtr de coniectura Bezae | 113. 219.** ζηλωτε | D*EFG d e f g Victorin Ambrst Sedul add in f. ζηλουτε δε τα κρειττω χαρισματα (:: cf 1 Co 12, 31.)

18. D*FG d e f (*quoque*) g al Victorin Amb^{2} om δε | το ζηλ. c. DEFGKL al fere omn Chr Thdrt Thph Oec .. Ln om το c. ABC al^{4} Dam ; sed B al^{8} Dam (καλως δε ζ. εν etc) f vg Hier Ambrst al (non Aug Amb al) ζηλουσθε | εν κ. παντ. .. FG g (sl) πα. εν τω αγαθω | μη .. DEFG ου | Ln πρ. ὑμᾶς,

19. τεκνια : et. Clem Meth Bas Cyr^{ador260} et^{trin672} Chr Thdrt^{4} Dam Phot al (*filioli* f vg Hil^{1} Amb Hier al mu) .. Ln τεκνα (d e g Victorin Hil^{1} al *filii*) c. BFG Eus^{ps406} et Marc^{eus55} | αχρις .. B al^{2} μεχρις

21. οι υπ. νομ. θελοντ. ειναι (et. Or^{3} etc) .. F^{a} Or^{2} Hil Amb^{1} οι τον νομον αναγινωσκοντες | ακουετε c. ABCF^{a}KL al fere omn vv pm Or^{5} Cyr glaph^{75} Did^{cat} (ad act 15, 21) al mu Hil al .. DEFG al^{3} it vg (cop) sah arm Or^{1} Cyr^{1}(?) Victorin al^{4} αναγινωσκετε (*legistis*)

23. B αλλα | Ln [μεν] .. om B f vg al Tert Hil al (non Victorin al) | D* al Or^{2} γεγενηται (sic Sz per errorem) | δια της (et. Or^{3} Thdrt^{1} al) .. AC 17. 73. Cyr^{glaph75} et^{zach782} Thdrt^{1} Dam δι (al Chr κατ επαγγελιαν)

24. αυται .. FG αιτα | δυο c. ABCDEFGKL al longe pl pp mu .. ς (= Gb Sz) praem αι c. pauc ut vdtr min Cyr^{glaph} al | FG ορου σινα et γενωσα (F* γενοσα)

25. το γαρ αγαρ c. KL al longe pl syr^{utr} al Cyr^{1} Chr Thdrt^{2} Thph Oec, item omisso σινα sq d e Ambrst^{com}; similiterque ABDE 37. 73. 80. 40.^{lect} cop Cyr^{1} το δε αγαρ .. Gb' Ln το γαρ c. CFG 17. f g vg aeth arm Cyr^{aliq} (utglaph^{75}) Epiph^{695} Dam Or^{int} Hier al mu, item go το |

αὐτῆς. 26 ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. 31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

Heb 12, 22. Ap 3, 12. •Es 54, 1. Ro 9, 7 s. •Gn 21, 10. 12.

V.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἧ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν στήκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.

| συνστοιχει (συνστ. c. BDEFG; ς Ln 49. συστ. c. ACKL etc) δε (al[4] om) .. D*FG it vg go η (om D*) συνστοιχουσα | γαρ sec c. ABCD*FG al mu d e g cop syrP txt al Cyrglaph[75] Or[int] Aug[4] .. ς (= Gb Sz) δε c. D*** EKL al pl go syrP mg al pp mu (f vg syr al Hier Aug[3] al *et servit*)

26. ημων c. BC*DEFG al[5] it vg go syr[utr] cop sah ar[e] aeth Or[saepe] Eus saepiss (ut[dem610] item ps[191. 201. 208. 313] item[de mart11] item[ecl123. 173]; hinc et.marc[19] pro ημ. απαντων rectius ex cod ημ. legitur) Pamphil[pass] Cyr glaph[75] et[niceph 1, 1210] Chr Thdrt[1] (sed cdd[2] πα. ημ.) Mc[mon] Isidniceph [1, 1403] Mcion[tert 5, 4] Hil Ambrst Aug[saepe] al .. ς (= Gb Sz) praem παντων et Ln [πα.] c. AC***KL al pler arP sl Mac Cyr[hr29t] Thdrt[persaepe] Dam al Ir[int] Hier Aug[2] (et. postpon). Item fortasse alludit Polyc[380]: πίστιν, ἥτις ἐστι μήτηρ πάντ. ἡμῶν

27. οὐ (et. Clem[ro106] ex *Es Or[3] etc) .. DEFG μη

28. υμεις et εστε c. BD*FG al[1] d e g sah aeth[ro] Or ap Hier[7, 474] Ir[int] Victorin Ambrst Tich Amb .. ς ημεις et εσμεν c. ACD***EKL al pler f vg go cop syr[utr] aeth[PP] al Cyrglaph[75] Chr Thdrt al Aug al | DE ισαακ

29. B αλλα

30. παιδισκην .. A add ταυτην :: ut LXX | FG al om μη | κληρονομησῃ c. ACFGKL al longe pl Cyrglaph[75] Chr Thdrt Dam Oec .. Ln -σει c. BDE al Thph (:: ita LXX[ed] et A, sed cdd mu -σῃ) | της ελευθ. .. D* (E?)FG d e g demid Hier al μου ισαακ (:: ex LXX). Ceterum Mcion, ut ex Tertulliani expositione 5, 4. recte concluditur, vv. 27—30. omisisse censendus est.

31. διο c. BD*E 67.** al Cyr[1] Mcion[tert] (*propter quod*), item *itaque* it vg Ambrst Hier[1] al; item διο ουν sah go .. AC al cop Cyrglaph[75] Mc[mon] Dam Hier[1] Aug[3] ημεις δε, syr ημ. ουν .. ς αρα c. KL al pler syrP al Chr Thph Oec, item αρα ουν FG Thdrt .. 71. plane om (Gb[00])

V. 1. ς (= Gb Sz) add ουν post ελευθερια c. C*** (praeterea cf C in

2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε Χριστὸς
ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
Ia 2, 10. περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατ-
ηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάρι-
τος ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιο-
σύνης ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι
6, 15. 1 Co 7, 19. ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.
3, 1. 7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθε-

---

app) KL al pl sl Mc^{mon} Dam Thph Oec; idem Sz Ln (Gb″) post στηκετε c. ABC*FG al fere^{10} g f vg^{cd} go cop (syr *state igitur in libertate illa qua Chr. nos liberavit*; aeth *quia Chr. nos liberavit. Et state ergo*) Cyr^{glaph75} al Aug al .. utroq loco om (sic et. Gb) c. DE (item ut vdtr al) it vg syr^{P} Thdrt^{2} (al?) Hier Ambrst al (cop Chr τῃ γαρ ελευθ.) | ῃ̈ c. D**et***E (sed D***E post ημας?) KL al longe pl Mc^{mon} Cyr^{glaph75} Chr Thdrt^{2} Thph Oec (pro τῇ ἐλευθ. ῃ̈ FG it vg go Mcion tert Victorin Hier Aug al ῃ̈ ἐλευθ. Hinc Gb″ ῃ̈ ἐλ. ἡμ. χρ. ἠλευθέρωσε. στήκετε οὖν) .. Gb^{00} Ln om c. ABCD* al^{8} cop Dam al | ημας h. l. (Gb″) c. ABDEFG al am al go Cyr^{glaph75} Dam^{1} (Or^{int}) .. ς post χς̄ c. CKL al pler vv pl Chr (υμας) Thdrt Dam^{1} al Mcion^{tert} Victorin al .. et. post ηλευθερ. (C* ελευθ.) pon (ita Thph). Ex omisso η ante ημας, qua omissione nihil proclivius est – inepte vero quis dixerit id a dormitante librario inlatum esse – omnis textus varietas pendet. Omisso enim ῃ̈ vel maxime coniunctione opus videbatur. Hinc alii post τη ελευθερια, alii post στηκετε ingesserunt οιν, alii vero etiam faciliori ope consuluerunt nexui ῃ̈ pro τῇ legentes. Ceterum τῇ ελευθ. etc ut sit „ad libertatem" vel simile, non est Paulinae dictionis; cf 5, 13. et similia. | DEFG d e g go Aug al δουλ. ζυγω. Ceterum δουλειας BCD**et***EK^{sil} al certe pl .. AD*FGL al -λιας. Item fere 4, 24. -λειας BCK^{sil} etc; ADEFGL al -λιας. Cf et. ad Ro 8, 21. ubi CD* -λιας, quemadmodum D* et. Ro 8, 14. (ibidem F δουλεγίας) | ενεχεσθε .. D*et***E al^{7} Thdrt^{cd} Oec ανεχ., al Thph^{mg} υπεχ.

2. ἴδε (sic D***KL al mu) .. ς ἰδέ | περιτεμνησθε (Epiph^{112} -νεσθε sed non^{113}) .. B περιτεμησθε | L al ωφελησει

3. Gb^{0} παλιν c. D*FG al^{3} d e g go Chr Thph Victorin Hier al | ποιησαι .. al^{4} syr^{utr} Mcion^{epiph} (utroq loco) al mu πληρωσαι. Quartodecimani ap Hipp^{275} sic: διαμαρτύρομαι παντὶ περιτεμνομένῳ (Mcion epiph^{1} -τετμημενω) ὅτι ὀφειλ. ἐστὶ τοῦ πάντα τὸν νόμ. ποιῆσαι.

4. του c. AD***EKL al fere omn Cyr^{glaph291} Chr Thdrt Dam al .. Gb^{00} Ln om c. BCD*FG al^{2} Thph | D***E al mu Chr Dam Thph Oec (non Epiph^{113} Cyr^{glaph} al) εξεπεσετε

6. G* al aliq om γαρ | B cop al Mcion$^{tert\ lib}$ om ιῡ (aeth^{utr} ιῡ χω̄) | FG g ab ουτε ad ουτε transiliunt (F spat. vac. relicto) | FG δια αγαπης

7. ενεκοψεν c. ABCDEFGKL al longe pl Cyr^{thes869} al pm .. ς (= Gb

σθαι; 8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 μικρὰ ζύμη 1 Co 5, 6.
ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι 1, 7.
οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα,
ὅστις ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφελον
καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ
τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δου-
λεύετε ἀλλήλοις. 14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν

Sz) *αντεκ.* c. min ut vdtr pauc (ita et. Thdrt^{ed}) | Ln$^{ed\ min}$ om *τη* c. AB (Chr om *τη α. μη π.*) | FG f g demid hal vg^{six} cdd^{lat} ap Hier (7, 487: „sequitur *nemini consenseritis*; sed quia nec in Graecis libris nec in his qui in apostolum commentati sunt hoc scriptum invenimus, praetereundum videtur") Victorin Lcif al add in f. *μηδενι πειθεσθαι* (*-σθε* Latini)

8. D* al cdd^{lat} ap Hier („abstulerunt *non*") ap Sedul (Sedul: *male*) d e Or^{1} (*εκ του καλουντος και ουκ εξ υμων*) Lcif.om *ουκ*

9. *μικρα* .. L add *γαρ* | *ζυμοι* .. D*E* f vg d e (g *corrumpit t fermentat*) cdd^{lat} ap Hier („*male*") ap Sedul („*male*") Mcion^{epiph} (*ζυμοῖ· ἐποίησε δολοῖ*) Const^{2,17} Bas^{1} (sed diff mss) Lcif al *δολοι*. Cf ad 1 Co 5, 6.

10. *εγω* .. Ln add [*δε*] c. C*FG al^{4} f g demid al Dam Oec^{com} (cop *γαρ*) | *εν κυριω* (*ε. χω* Chr^{txt}) .. B Chr^{niceph2,443} (sed Chr^{com} et alibi *εν κυρ.*) om | *εαν* (et. Ln$^{ed\ min}$) c. AB 39. 73. 238. al Dam^{par608} .. ς 49. Ln$^{ed\ rmai}$ *αν* c. CDEFGK^{sil}L al pl Dial^{62} al mu

11. D*FG al d e g demid al go Victorin Hier Ambrst om *ετι* (C* *ειτι*) pr | *σταυρου* (23.* *χυ*) .. AC al^{4} cop aeth^{utr} (Hier?) add *του χυ* | D*** *ἄρα*

12. D***(E?)KL al mu *ὠφελον* | DEFG al Oec *αποκοψωνται* | C *αναστατοντες*

13. *γαρ* .. FG 80. Chr Aug^{1} Pac *δε* | *τη σαρκι* .. D* 17. d e f vg cop go al pp^{lat} mu *της σαρκος*. Praeterea FG f g vg cdd^{lat} ap Hier („subauditur *detis*: quod quia in Graeco non habetur, Latinus posuit interpres") Ambrst al add *δωτε* | *δια τ. αγ.* .. DEFG 31. d e g vg^{ed} cop go Bas Victorin Ambrst al *τη αγαπη του πνευματος* (d e *per caritatem spiritu*)

14. *νομος* .. KL al fere^{10} *λογος* | *εν ε. λογω* (Gb^{0} de coniectura) .. D*EFG d e g Ambrst praem *εν υμιν* .. Mcion^{epiph} *υμιν* ett^{ert} *in vobis* .. syr^{p} (sed^{mg} *ε. ε. λ.*) *in paucis* | *πεπληρωται* c. ABC al^{7} Mcion^{epiph} ett^{ert} (*adimpleta est*) Dam^{par353} et^{alib} Aug .. ς *πληρουται* c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam^{1} (ad h. l.) al, item *impletur* it vg go cop syr^{utr} al Victorin Hier al | D*FG it vg al Mcion^{epiph} ett^{ert} pp^{lat3} (non Aug^{3}) om *εν τω*

*Lv 19, 18. Mt 22, 39. Ro 13, 8 s. etc τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ
Ro 8, 14. 6, 14. ἃ ἂν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστιν
Ro 1, 29 ss. 1 Co 6, 9 s. Col 3, 5 ss. Eph 5, 5. πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, 21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς

---

14. *σεαυτον* c. ABCDEK al certe pm Mcion^{epiph} Thdrt Dam (et.^{par353}) .. ς (= Gb Sz) 49. *εαυτον* c. FGL al ut vdtr pl Chr Thph Oec. Cf ad Ro 13, 9.

15. D*et***EFG d e g (item f *αλλ.* post *κατ.*) Cyp^{2} Victorin al *αλληλ.* post *κατεσθ.* et *υπ. αλλ.* post *αναλωθ.* pon | *υπο* c. ACD**et***EL al longe pl Thdrt Dam ad h. l. Oec .. Ln *υπ* c. BD*FG al Dam^{par328} Bas Chr Thph

16. D***E *ου μη τελεσετε*, item *non perficietis* it vg al pp^{lat} mu

17. *δε* sec c. ACD***KL al fere omn vg^{cdd} aliq syr^{P} al Chr Thdrt Dam (et par^{398}) al .. Ln *γαρ* c. BD*EFG 17. it vg cop pp^{lat} (go Clem *οιν*, syr *et* –) | *αλλ. αντικειτ.* (L al mu Dam Thph *-κεινται*) c. ABCDEFG al mu it vg go al Dam^{par398} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *αντ. αλλ.* c. KL al pler cop syr^{utr} al pp mu | *ἃ* .. D*FG go *ὅ* (31. *οσα*) | *αν* c. B* (sed habet *ινα μη αν*) C** (* om) DEFGK^{sil}L al longe pl Clem Chr Thdrt Dam^{2} al .. Ln$^{ed\ min}$ *εαν* et$^{ed\ mai}$ [*εαν*] c. AB**al | L al *ποιειτε*

18. *ουκ* .. C al^{10} syr^{P} Did Aug^{1} add *ετι*

19. *πορνεια* c. ABC 17. al vg cop syr ar^{e} aeth Clem Mcion^{epiph} Cyr glaph^{386} Eph^{159} Dam^{par686} Tert Hier^{dis} (vide post) al .. ς (= Gb Sz) praem (al Epiph^{2,82lib} Chr Thph postpon) *μοιχεια* (*-αι* FG Or Ir^{int} al; FG et. *-νειαι, -σιαι, -γειαι* usq *ερεις*, item *-νειαι, ασελγειαι, ειδωλολατρειαι* Or, *-νειαι* et. Ir^{int} Cyp al) c. DE(FG)KL d e f g syr^{P} al pp^{gr} et^{lat} mu. Cf Hier^{7,510} „in Lat edd adulterium quoque et impudicitia et homicidia in hoc catalogo vitiorum scripta referuntur; sed sciendum non plus quam quindecim carnis opera nominata".

20. *ειδωλολατρεια*: ita ABD***EKL etc .. CD* al *-τρια* itemq FG *-τριαι* | FG *εκθραι* | *ερις* c. ABD* al syr (et. *εχθρα*) .. ς *ερεις* c. CD**et***EFG KL al pl it vg al pl Iust$^{ad\ gent5}$ etc | *ζηλος* c. (A latet) BD*EFG (FG *ζηλους*) al go syr (et. *θυμος* et *-θεια*) Iustin$^{ad\ gent5}$ Dam^{par686} Conc carth ap Cyp .. ς *-λοι* c. CD**et***KL vv pl pp^{gr} et^{lat} pm | BKL etc *εριθειαι*, FG *ερειθειαι* A *αιρειθειαι*, CD* al *εριθιαι*. Ceterum B**vdtr K al mu *ερίθειαι*, qua de re cf ad Iac 3, 16.

21. *φθονοι* c. B 17. 33. 35. 57. 73. f* demid Clem Mcion^{epiph351} (per

καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, Eph 5, 9.
χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
23 πραΰτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος.
24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI.

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι

---

error. ut vdtr^{319} *φονοι* editum est) Ir^{int} Cyp Hier^{2} et alibi^{dis} (vide ante) Ambrst Aug .. ς add *φονοι*, Ln [*φον.*] c. ACDEFGKL al longe pl vv pler Chr Thdrt^{2} (sed^{1} om *φθο.*) Dam al, cdd^{lat} ap Hier, Lcif al (et. transp) | K om *κωμοι* | *και* sec c. ACDEKL al ut vdtr omn vv pl Clem Chr (ad h. l.) Thdrt Dam al Ir^{int} Hier al .. Ln [illegible] om BFG f vg (et. am demid, sed al habent) al Chr^{1} Cyp Tert Lcif al | *προειπον* .. D*E (E**mur) FG *προειρηκα*

22. DEFGL al Dam (et.par^{398}) *αγαθοσυνη*

23. *πραυτης* c. ABC al Doroth^{450} Cyr^{hr288} .. ς *πραοτης* c. DEFGKL al pler Chr Thdrt al | *εγκρατεια* (DEFG *ενκρ.*) .. D*EFG d e f g vg (non am fu harl al) Bas Pallad Ir^{int} Cyp al add *αγνεια* (*-νια*)

24. *οι δε*: Hier: „si vulgatam editionem sequimur legentes *Qui autem sunt Christi.*“ Ad quae cf Cyp^{2} *qui enim*, quemadmodum et. au[illegible]l mart | *ιησου* c. ABC al cop sah aeth sl Cyr^{3}aepe (ut ioh$^{890.\ 1008}$; sed ioh^{1059} et ador^{75} $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$) Doroth Bas Procope^{sa} Dam al Aug (alibi^{aliq} $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, item aeth^{utr}) .. ς om c. DEFG (FG add *εντες* sic) KL al pler it vg syr^{utr} al Chr Thdrt Ps-Ath^{523} al Cyp Hier itemq Or ap Hier Ambrst al | *σαρκα* .. FG f g vg al Cyp al add *αυτων*

25. DEFG d e g vg (sed non am fu demid al nec f) al Or^{2} Aug *πνευμ. ζωμ.* | FG d e g Ambrst^{ed} om *και* | D***EKL al mu *στοιχουμεν*

26. *γινωμεθα* (KL al Clem^{cd} *γινομ.*) .. G* al mu Chr al *γενωμ.* | *αλληλοις* c. ACDEFG**KL al pl Clem^{2} Thdrt^{2} Dam al .. Ln *-λους* c. BG* al fere^{25} Chr Thdrt^{1} exc^{d1} Oec

VI. 1. *εαν και* (it vg *et si*) .. K al om *και* | *προλημφθη* c. ABDEFG .. ς *-ληφθη* c. CL etc, item K *προκαταληφθη* (al *προσλ.*, 39. *προβληθη*)

Ro 15, 1. πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. 2 ἀλλήλων
τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χρι-
στοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν.
1 Co 11, 28. 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν
μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· 5 ἕκαστος γὰρ τὸ
ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν
Ia 1, 16. etc 2 Co 9, 6. πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ
ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν
σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ
2 Th 3, 13. 2 Co 4, 16. πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν
ποιοῦντες μὴ ἐνκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι.

| πραυτητ. c. B al (:: ita legendum ratione habita loci 5, 23.) .. ς Ln πραοτητ. c. ACDEFGKL etc | FG d e g σκοπ. εκαστος σεαυτ. (Dam εαυτ.) | μη κ. συ (D*E αυτος pro συ) πειρασθης .. FG d e g μη κ. αυτος πειρασθη | Ln πραότητος. σκοπῶν

2. αναπληρωσατε c. ACDEKL al fere omn syrP al (syr *ut ita impleatis*, go *impletis*) Clem Ath Did Chr Thdrt Dam[3] (ad h. l. et[par328. 615]) al .. Ln -σετε c. BFG al[2] it vg cop al Thdrt[cd] Aster Procl Marc[mon] Mcion[tert] Cyp Victorin al mu | FG om τον

3. φρ. εαυτ. c. ABC al cop sah Chr Dam[par628] .. ς εαυτ. φρ. c. DEFGKL al pler it vg al mu pp[gr] mu pp[lat]. Praeterea de verbis μηδὲν ὤν Hier sic: „Dupliciter autem legi potest atq. distingui, vel: *Si quis existimat esse se aliquid, cum sit nihil*, aut ita: *Si quis exist. se esse aliquid*, ut postea inferamus *cum sit nihil, se ipse seducit.* Et magis in Graeco quam in Latino resonat ista distantia. Prioris distinctionis hic sensus est: Qui se aliquid existimat esse et nihil est, ipse se decipit. Secundus sensus altior est et qui nobis magis placet: Si quis exist. se esse aliquid, in eo quod se putat esse aliquid, et non ex clementia in proximum sed ex suo opere et labore se iudicat, sua tantum virtute contentus, iste ex hac ipsa arrogantia nihil fit et ipse se decipit."

4. B sah om εκαστος

7. εαν c. ACD***EKL al longe pl Clem Or Chr Thdrt Dam et.[par347 503]) al .. Ln αν c. BD*FG al Dial[48] Thph | L al σπειρει | τουτο .. D*FG ταυτα, item it vg Or[1] pp[lat] aliq (sed non Mcion[tert] Ambrst al) ἅ et ταυτα

8. εις τ. σαρκα .. FG τη σαρκι | εαυτου c. ABCD***EKL al pl Chr Dam (et.[par503]) al .. D*FG al Thdrt Thph αυτου .. Or[2] al[gr] et[lat] om | σαρκος .. DEFG d e g cop al Chr Thdrt Zeno add αυτου | FG εις το πνευματι

10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται. 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ τῷ κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ 1 Co 7, 19. 2 Co 5, 17. 5, 6.

---

9. *ενκακ.* (*ενκ.* B*D*;A *εγκ.*) c. ABD* al Chrgue (*μη εγκακειτε*) .. ς εκκακ. c. CD***EKL al pler Clem Chred Thdrt al, item FG *εκκακησωμεν* | CFGL al *θερισωμεν*

10. Lned min ἄρα (ita et. D***) - *πίστεως*; | B* al *εχωμεν* | *εργαζωμεθα* c. B*CDEFG (K al *-σωμεθα*, al *-σομεθα*) al longe pl vv fere omn Clem al mu .. Lned min *-ζομεθα* c. AB**L al go Oec

11. *πηλικοις* (B* *ηλικοις*): it vg pppl *qualibus*, sed Victorin *quantis*. Cf Thdormop *ἄγαν μείζοσιν ἐχρήσατο γράμμασιν*. Quibuscum cf Hier ad h. l. Contra Chr (ex eoque cat): *τὸ δὲ Πηλίκοις ἐμοὶ δοκεῖ οὐ τὸ μέγεθος ἀλλὰ τὴν ἀμορφίαν τῶν γραμμάτων ἐμφαίνων λέγειν, μονονουχὶ λέγων ὅτι οὔτε ἄριστα γράφειν εἰδώς, ὅμως ἠναγκάσθην δι' ἐμαυτοῦ γράψαι, ὥστε τῶν συκοφαντῶν ἐμφράξαι τὸ στόμα.* Thdrt: *τινὲς μὲν μεγάλοις, τινὲς δὲ φαύλοις ἠρμήνευσαν.* | *υμιν γραμμ.* .. DE FG d e g Aug al *γρ. υμ.* (f vg Victorin al *litteris scripsi vobis*)

12. *μη* h. l. c. ABCDE al d e vg go al Victorin Aug al .. ς post *ινα* c. FGKL al pler g al Chr Thdrt al Ambrst al | *διωκονται* c. ACFGKL al mu .. ς Ln *-κωνται* c. BDE al pl

13. *περιτεμνομενοι* c. ACDEK al sat mu f vg syrutr sl Mcionepiph Chr Thdrt Dam al Bed .. Gb′ Sz Ln *περιτετμημενοι* c. BL al plus40 (F *-τεμνημοι*, G *-τεμνημενοι*) d e g go cop al pplat mu | *θελουσιν* .. AC al *βουλονται* | B *περιτεμεσθαι* | DEG* al *καυχησονται*

14. *καυχασθαι* c. BCD***EFGKL al ut vdtr omn Ignintpol257 Orsaepe Eus ps82 Ath2 Cyrhr282 Cyrfid69 al mu .. AD* *καυχησασθ.* | *κοσμος* (et. Ordecies etc) .. FG al (Clem1 lib itemq Bas1) Thph praem *ὁ* | *τω* c. C***D***EKL al fere omn Clem2 Or7 Ath1 Mac Bas5 Epiph Chr Cyr fid69 Thdrt Dam al .. Gb00 Ln om c. ABC*D*FG 17. Or3 Ath1

15. *ουτε* (syr sah *ου*) *γαρ* (Gb″) c. B 17. go syr (syrp vide post) sah aethro armven Chr Syncell Hier Aug .. ς Ln *εν γαρ χω ιω ουτε* (:: e 5, 6.) c. ACDEFGKL al pler it vg cop syrp c.* (*εν* usq *ιω*) aethpp al Thdrt Dam al Victorin Ambrst al | *εστιν* c. ABCD*EFG al d e g go cop sah syr syrp mg al Or algr etlat .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ισχυει* c. D***KL al pler f vg syrp txt al Chr Thdrt Severiancat al. Cf huc

Phl 3, 16. καινὴ κτίσις. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχοῦσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

Phil 25. etc 18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

---

et ad 3, 28. Naass[99] οὐκ ἔστιν οὔτε θῆλυ οὔτε ἄρσεν ἀλλὰ καινὴ κτίσις, καινὸς ἄνθρωπος, ὃς ἐστιν ἀρσενόθηλυς.

16. στοιχουσιν (Gb″) c. AC*DEFG al d e g syr^{utr} al (go *secuti sunt*) Cyr Victorin Hier Aug^{2} Ambrst Ruf .. ς Ln -χησουσιν c. BC**KL al pler f vg (f vg *secuti fuerint*) al Chr Thdrt al Hil Bed | D*E al om και tert | θεου .. D*EFG d e κυριου, g *dei t domini*

17. D* al το λοιπον, Dial^{140} των αλλων | DE d e f vg μηδ. μοι κοπ. | ιησου c. ABC* al f am demid al arr arm Pet^{alex} Dial^{110} Euthal (^{524} ap Zacagn., ^{cd1} του χυ) Epph^{1} .. ς (Gb^{00}) τ. κυριου ιυ c. C***D***EKL al pler vg^{ed} et^{cdd} aliq syrP al Thdrt al .. D*FG al go syr Chr al Victorin Ambrst Aug Epph^{1} al του κυριου ημων (d e Ambrst Aug al om) ιυ χυ .. cop aeth^{utr} Ign^{intpol256} Mcion^{tert} του χυ, *Christi*, harl *domini*

18. G g Victorin Ambrst om αμην

Subscriptio: AB*C al προς γαλατας. Item DE προς γαλατας επληρωθη, αρχεται προς εφεσιους itemque d e *ad galatas explicit* (d^{corr} add *scribens a roma*), *incipit ad ephesios.* FG f g ετελεσθη επιστολη πρ. γαλ. αρχεται πρ. εφεσιους. Similiter go *ad gal. explicit*; am fu al *explic. epistula ad galatas* .. L τελος της πρ. γαλ. εγραφη απο ρωμης, B**K al pm πρ. γαλ. εγραφη απ. ρωμης .. ς (= Gb Sz) πρ. γα. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης (ita praeter B**KL etc et. syr^{utr} cop al Thdrt Euthal Hier; contra απο εφεσου Thph Oec Claud^{antiss}). Praeterea pauci aliquot add δια τιτου, δια τιτ. και λουκα, δια τυχικου. Numerantur στιχοι σϟγ′ (KL al, et. Euthal), al σϟβ′ et aliter, αναγν. β′, κεφφ. ιβ′, μαρτ. ια′ (haec omnia et. Euthal) .. B ab νδ′ ad νθ′ pergit, am al sect 37 numerant.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς* Col 1, 1. etc
ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 2 *χά-* Col 1, 2. etc
ρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

* ABDE (item FG f g praemisso *ἀρχεται*, ut et. DE d e in subscriptione ep. ad Gal.) K al *πρ. εφεσιους*, am al *incipit epistula* (al om) *ad ephesios* .. L *του αγ. αποστ. παυλ. επιστ. πρ. εφ.* .. ς^{e} *παυλου του απ. η πρ. εφ. επιστ.*, ς *πρ. εφ. επιστ. παυλ.*, Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. εφ.*

I. 1 $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. BDE d e am al go syrP cop Or^{cat101} Dam Ambrst .. ς $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. AFGKL al ut vdtr omn f g vg (et. fu al) syr al pp^{gr} et^{lat} mu | *αγιοις* .. A al^{2} vg cop ar^{e} Cyr $Hier^{txt}$ al add *πασιν* | DE^{vdtr} 46. (al ut vdtr) ὀm *τοις* sec | *εν εφεσω* (et. ς Ln): ita AB** (minime ipsa prima manu ut Hugius voluit, sed altera posteriore in margine ista suppleta sunt, ut docui in Stud. et crit. Heidelb. 1846. addito facsimili) DEFGKL etc .. [*εν εφ.*]: om enim B* 67.** Or^{cat102} (Ὠριγένης *δέ φησιν Ἐπὶ μόνων Ἐφεσίων εὕρομεν κείμενον τὸ „τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι“· καὶ ζητοῦμεν, εἰ μὴ παρέλκει προσκείμενον τὸ „τοῖς ἁγ. τ. οὖσι“, τί δύναται σημαίνειν. ὅρα οὖν εἰ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ Ἐξόδῳ ὄνομά φησιν ἑαυτοῦ ὁ χρηματίζων Μωσεῖ τὸ ὤν, οὕτως οἱ μετέχοντες τοῦ ὄντος γίνονται ὄντες, καλούμενοι οἱονεὶ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι* etc) cdd^{vet} et pp^{vet} ap $Bas^{1,255}$ („*οὕτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασι καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντιγράφων εὑρήκαμεν*“), item ut vdtr $Mcion^{tert}$ et^{epiph} („titulum“ enim *ad Laodicenos* ut addidisse accusatur a Tert, ita in salutione verba *ἐν ἐφ.* omnino non legisse censendus est. Epiph vero^{374} ex Mcionis *„πρ. λαοδικειας“* citat Eph 4, 5. 6.), item testes alii ut vdtr ap Tert (dicit enim non tantum Mcionem [5, 17. „Mcion ei titulum aliquando interpolare gestiit“] epistulam istam ad Laodicenos inscripsisse, sed: „quam nos ad Ephesios praescriptam habemus, haeretici vero ad Laodicenos“ c. Mcion. 5, 11.) item ap Hier („quidam curiosius quam necesse est putant ex eo quod Moysi dictum est *Haec dices filiis Israhel Qui est, misit me*, etiam eos qui Ephesi sunt sancti et fideles, essentiae vocabulo nuncupatos ut - ab eo qui est hi qui sunt appellentur“. Haec vel maxime ex Origene pendere ex fragmento Origenis Graeco apparet. Pergit vero: „Alii vero simpliciter non eos qui sint sed qui Ephesi sancti et fideles sint scriptum arbitrantur.“)

2 Co 1, 3. 3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-*
στοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπ-
ουρανίοις ἐν Χριστῷ, 4 *καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ*
Col 1, 22. *καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον*
αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 *προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ*
Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
6 *εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν*
Col 1, 14. *τῷ ἠγαπημένῳ,* 7 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος*
αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χά-
ριτος αὐτοῦ, 8 *ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-*
3, 3. Col 1, 26. *νήσει* 9 *γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ*
Ga 4, 4. *τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ* 10 *εἰς οἰκονομίαν τοῦ*
Col 1, 16. 19 s. *πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ*
Χριστῷ, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, 11 *ἐν*

---

3. B om *και πατηρ*, Victorin^{2} Hil^{1} om *ο θε. και* | *εν* (ς [non ς^{e} Gb Sz] om c. paucis ut vdtr min) $\overline{χω}$ .. D**et***E al syrP aeth^{utr} Ath (non cd^{1}) Thph Sedul Victorin add $\overline{ιυ}$

4. *εν αυτω* (d e f g vg *in ipso*) .. FG Did *εαυτω* | *προ* .. FG *προς* | ς (= Gb Sz) *ἐν ἀγάπῃ* c. praecedd conjg: ita L al ut vdtr pl item f vg (*in caritate qui praedestinavit;* contra d e g Victorin Ambrst Aug Hier al *in car. praedestinans* distinctione incerta) go cop al Eus^{ps258} vdtr Oec; c. sqq vero Or^{cat} (etiam cat^{txt}) Cyr^{ador455} vdtr Chr Thdrt Thph al

5. D* *προωρισας* | $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ .. B Chr^{mosc1} $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$

6. *δοξης* .. DE praem *της* (Dam om *της* sq) | *εν η* c. DEF (om *η*) GKL al longe pl it vg go syr^{P} al Bas Chr (ad h. l.) Thdrt Dam al Hier Aug al .. Gb$^{'}$ Ln *ης* c. AB al fere^{15} syr Or^{cat} Chr^{1}; item Thph Ambrst $\overset{\varsigma}{\eta}$ | D*EFG 8.^{pe} d e f g vg (sed non am al) go syr^{P} c.* al (cop syr al add tantum *αυτου*) Dial^{125} cdd^{lat} ap Hier Ambrst al add in f. *ιω αυτου*. Contra est Or^{cat}: *ἠγαπημένος ἁπλῶς λέγεται ὁ σωτήρ* etc

7. D* cop (*accepimus*) Ir^{int} *εσχομεν* | *το* (FG *του*) *πλουτος* c. ABD*EFG 31. 67.** al cat^{txt} (17. *το πληθος*) .. *ς τον πλουτον* c. D***KL al pler Or^{cat} Cyr^{glaph10} Cyr^{hr302} al mu | *χαριτος* .. A al cop Cyr^{glaph10} *χρηστοτητος*

9. FG 76. it vg go Thph Victorin Hil al mu (non Hier) *γνωρισαι* | Ad *το* ipse D* in rasura adscripsit *μυστεριον* (*** -η-). Primitus scripserat *τουτου* vel *τουτο το μ.* | DEFG d e f g go cop Victorin Tert Hil om *αυτου* sec

10. *εις* .. A *κατα την* | K al om *τω* | *τα* sec c. ABDEFGKL al plus^{60} (vv omn) Eus^{marc287} Cyr^{glaph10} al pm .. ς (= Gb Sz) add *τε* c. pauc ut vdtr min Epiph^{888} | *εν τοις* c. AFGK al pl cop Epiph^{888} et^{2,68} Cyr

ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα 3, 11.
ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 εἰς τὸ
εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χρι-
στῷ· 13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ
εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγι- 4, 30. 2 Co 1, 22 etc
σθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 ὅς ἐστιν ἀρρα-
βὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς
ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Col 1, 9.
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ
παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν 1 Th 1, 2. Ro 1, 9 s.

---

glaph^{10} Or^{cat114} Chr Thdrt^{1} Thph Ir^{int} Victorin (uterque: *in coelis - super terram*; vv pm pp^{lat} pl bis *in*; Tert^{1} bis *super*) .. Ln επι τοις c. BDEL al fere^{40} go Eus^{marc287} Thdrt^{1} Dam Oec Tert^{1} (:: cf et. ad Col 1, 20.)

11. εκληρωθημεν c. BKL al ut vdtr omn f vg (uterq: *sorte vocati sumus*, item d e g absq *sorte*, syr^{p} c. ob. habet) go al Eus^{ps258} Cyr^{glaph10} Chr Thdrt Dam al Victorin (*sortem consecuti sumus*) Ambrst (*sortiti*) Hier al .. Gb' Ln εκληθημεν c. ADEFG d e g (et vide ante syr^{p}) | D* al προωρισθ. (ut v. 5.) | κατα (D*FG al add την) προθεσιν .. DEFG al fere^{10} d e f g go cop al Ambrst add του θεου | D*FG al om τα

12. δοξης c. BDEFGKL al pl Eus^{ps258} Cyr^{glaph10} Dam Thph .. ς (Gb^{00}) praem της c. A al mu Chr Thdrt Oec | D*FG d e g flor Tert om αυτου | FG al om τω

13. υμεις (et. Or^{cat} Cyr^{fid122} al pm) .. AKL al plus^{20} sl^{8} Thph^{mg} Oec ημεις (perpauci ex his [non AKL] postea ημων et εσφραγισθημεν) | της sec .. FG om | και sec .. DEFG d e g cop al Did^{2} (sed alibi^{2} και) Ir^{int} Tert Victorin al om (Ambrst om εν ω και) | B εσφραγισθη

14. ος c. DEK al longe pl d e g (*quod est pignus*) Chr^{com} Thdrt Dam Thph Oec (Phot ap Oec: ὅς ἐστι τὸ πνεῦμα, φησίν. ἐποιήσατο δὲ τὴν μετάληψιν τοῦ ἄρθρου etc) .. Ln ὅ c. ABFGL al fere^{15} (f vg etc et. Did^{int} *qui est pign.*) Ath^{2} Cyr^{fid122} (ὃ τῶν ἁγίων pro τῷ ἁγ. ὅ) Euthal Chr^{txt} | αρραβ. c. ABDEKL etc .. FG al αραβων

15. εν τω (FG om) κ. $\overline{\iota\upsilon}$: et. Cyr^{ioh838} al pm .. D*EFG vv mu add $\overline{\chi\omega}$ (D*E $\overline{\chi\upsilon}$) .. hal cdd^{luc} brug *in Chr. Ies.*, diff al | αγαπ. (23. praem αμωμον, 46. add της κοινωνιας αυτου) την (D*FG om την) c. D (*et** et***) EFGKL al fere omn it vg go cop syr^{utr} al mu Cyr^{1} Chr Thdrt Dam al Ambrst Aug^{1} al .. Ln om c. AB 17. Cyr^{trin675} Hier Aug^{1} .. al^{6} Cyr^{ioh} pon αγαπην (omisso την sq) post αγιους

16. DE Victorin παυσομαι | μν. υμων c. D***EKL (item FG g υμων post ποιουμ.) al longe pl e (certe teste Sabat.) f vg cop syr^{utr} al Chr Thdrt

προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν
ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας
1 Pe 1, 13. Col 1, 27. ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ,
καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις,
19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς
τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
2, 6. 20 ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐκά-
Col 2, 10. θισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 21 ὑπεράνω πάσης ἀρ-
χῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόμα-
τος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ
1 Co 15, 27. He 2, 8. *Ps 8, 7 (6). μέλλοντι, 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ
Col 1, 18. αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, 23 ἥτις ἐστὶν τὸ
σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

Dam al Victorin Hier Ambrst al .. Ln om *υμων* c. ABD* al fere[10] d go Cyr[ioh838] Hil

17. *δῳη* (Ln *δωῃ*) .. B Cyr[thes375] *δω* | Ln *εν επιγν. α.* c. sqq conjg (:: certe contra testes, si qui sunt, ut vdtr omn)

18. *καρδιας* c. ABDEFGKL al longe pl vv ut vdtr omn pp[gr] et[lat] pl .. ς (= Gb Sz) *διανοιας* c. min vix mu Cyr[hr302] Thdrt Oec | B 17. Cyr [ioh838] om *υμων* | *εις* usq *υμας* .. FG *ινα οιδατε* | *τις* pr .. FG 1.[lect] Eph *τι*, item (et. postea: *quid est spes – quale divitiae*) go sl[8.] et[ant] | *και τις* c. D***EKL al fere omn vg[ed] (et. demid al) cop syr[utr] al Or[cat131] Cyr[ioh838] Chr Thdrt Dam al Ambrst[ms] Hier al .. Ln om *και* c. ABD* FG 59. d e f g am fu tol al go Victorin Ambrst[ed]

19. FG om *υπερβ.*, item 63. sed habet *το υπερμεγεθος* | D*FG al d e g Victorin Ambrst *εις υμας*

20. *ενηργησεν* c. DEFGKL al ut vdtr omn Eus Cyr[fid70] Cyr[hr220] Chr Thdrt Dam al .. Ln *-γηκεν* c. AB Cyr[ioh838] Procop[esa] (:: istorum testium auctoritas eo suspectior est quod omnes pro *εκαθισεν* reposuerunt *καθισας*) | *εν* .. FG praetermittunt | *εκαθισεν* c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam Thph Oec, item d e g go cop syr[utr] al .. Ln *καθισας* c. AB 17. 23. 57. 80. al fere[10] Eus (et.[dem465]) Cyr[ioh838] et fid[70] Cyr[hr220] Procop cat[txt], item f vg Victorin Hier al. Praeterea A 17. 23. 57. 80. al cop al Eus (et.[dem465]) Procop pp[lat] add *αυτον* | *επουρανιοις* (*caelestibus* it vg pp[lat] pl) c. ADEFGKL al pler Cyr[ioh] et fid al pm item it vg pp[lat] pl .. Ln *ουρανοις* c. B al Victorin Hil

21. B *εξουσ. κ. αρχ.*

23. *τα* c. unc omn al longe pl pp pm .. ς (= Gb Sz) om c. min vix mu

II.

1 *Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρ-* Col 2, 13.
τίαις ὑμῶν, 2 *ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ* Col 3, 7.
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 *ἐν*
οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς Col 3, 6.
σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 *ὁ δὲ θεὸς*
πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν
ἡμᾶς, 5 *καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωο-* Col 2, 13.
ποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, — 6 *καὶ συνήγειρεν* 1, 20.
καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 *ἵνα ἐν-*
δείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος
τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 8 *τῇ*

II. 1. *αμαρτ.* (B *επιθυμιαις*) *υμων* (A *εαυτων*, *ε* ante *αυ* ab ipso* ut vdtr inserto) c. BDEFG al fere[15] vv fere omn Thdrt cat[txt] et[com] Lcif Victorin etc .. *ς* 49. om *υμων* (:: ut v. 5. ubi nec inlatum est *ημων* nisi cop syr al) c. KL al longe pl ar[P] Chr[txt] et[com] Dam Thph Oec

2. *ποτε* .. L om. Cf huc Ign[intpol266] *καὶ ἐνήργει ἐν τ. υἱοῖς τῆς ἀπειθ.*

3. *και ημεις* (A*D* *υμ.*, FGL g om *κ. ημ.*) *παντ.* (73. ante *ημ.*, al[4] vv aliq Tert Ambrst om) .. Fortun ap Aug *et nos et omnes* | *ημεν* (et. Clem Did Chr Thdrt Dam al) .. B al[2] Or[4] cat[com137] *ημεθα* | *τεκν. φυσει* (109. aeth Clem om *φυσ.*) c. BK al longe pl Or[3] Chr Dam Thph Oec .. Ln *φυ. τε.* c. ADEFGL al[6] it vg etc Or[1] Did Thdrt pp[lat]

4. D*FG al[2] d e g go pp[lat] mu om *αυτου* (al Cyr[hr302] ante *αγαπ.* pon)

5. 73. 118. Cyr[hr302 lib] om *ημας* | *τοις* (B cop syr[utr] al praem *εν*) *παραπτ.* (D*E *ταις αμαρτιαις*, FG g *τη -τια*) .. B add *και ταις επιθυμιαις* | *συνεζωοπ.* (F** f go al add *ημας*) c. ADEFGKL al pler d e f (g vide post) am demid al go syr[utr] al Thdrt al Hier Aug[1] al .. Ln add [*εν*] c. B 17. 73. 118. vg (sed non am al) g (*cum t in*) cop Chr Dam pp[lat] mu | *χαριτι* .. D*EFG d e f g vg (non am al) Victorin Aug al praem *οὗ* (D*E *ου τη*), et. *γαρ* et *δε* additur; 7.[lect] Chr Hil om *χα. ε. σεσ.*

6. FG g Victorin Hil Aug[2] ([1]habet) om *εν* $\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$

7. *το υπ. πλουτος* (Gb″) c. ABD*FG 17. 67.** Or[1] (sed Or[ed] *το υπ. πληθος*) Eus[marc69] .. *ς τον υπερβαλλοντα πλουτον* c. D***KL al pler Or[1] Chr Thdrt al | DE *εν τη χρηστ.* | D*FG d e g aeth[ro] om $\overline{ιυ}$ (syr aeth[PP] ante $\overline{χω}$)

γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται· 10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔρ-
Col 1, 10. γοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγό-
Ro 2, 26. μενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι
Ro 9, 4. He 11, 13. τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. 14 αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, 15 τὴν

---

8. χαρ. ε. σεσωσμ. .. D*E d e cop syr ar^{e} aeth αυτου (cop om) χαρ. σεσ. εσμεν | της c. AD***EKL al longe pl Thdrt^{2} Dam Thph^{com} Oec .. Gb^{0} Ln om c. BD*FG al^{4} Chr Thph^{txt} | D*FG al fere^{10} d e f g Chr com Dam Thph^{com} Oec^{com} εξ ημων | Ln (θε. τὸ δῶρ.), Gb Sz (καὶ τοῦτο etc ^{9}οὐκ ἐ. ἔργ.). Ceterum cf huc Polyc^{377} : εἰδότες ὅτι χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλὰ θελήματι θεοῦ διὰ ιυ χυ.

9. καυχησηται .. FG -σεται

10. χω ιυ (syr ιυ χω, vg^{cdd} aliq Tert^{marc} Victorin al om ιυ) .. FG g κυριω, d e *domino Iesu* | επι .. FG al Chr^{1} Thdrt Dam επ

11. διο (d e Mcion^{epiph318} et^{371} Dial^{148} om) μνημονευετε (Mcion^{epiph318} Dial^{148} -ἐνοντες, d e *memoriam habentes*) οτι (Mcion$^{epiph318.371}$ om) ποτ. υμ. (πο. υμ. vide post) .. FG g διο τουτο μνημονευοντες (g *recordamini*) υμεις οι ποτε τα. Cf et. Victorin : *vos, inquit, qui aliquando eratis gentes in carne* etc | ποτε υμ. c. ABD*et***E al d e f vg Dial^{148} Cyr^{fid70} Did Hier Amb al .. ς υμ. πο. c. D***(FG)KL al pler go cop (uterq πο. post εθν.) al Mcion$^{epiph\ bis}$ al mu itemq^{lat} mu | χειροποιητου .. D*FG Mcion^{epiph371} -ητω

12. τω καιρ. c. ABD*FG al d e f g tol al Cyr^{fid70} Mcion$^{epiph\ bis}$ Chr^{com} Victorin Hier Aug al .. ς (Gb^{00}) praem εν c. D***EKL al pler vg (et. am fu al) go cop al Or^{cat} Dial^{148} al mu Tert al mu (:: εν c. καιρω saepe iunctum et in evv et epp, sed raro a testib aliq abiectum est) | τ. διαθ. (Dial^{112} [non^{148}] Amb τ. δ. post επαγγ. pon) της (Tert al και της) επαγγ. .. FG d* e (f *eius*) g Tert al add αυτων | αθεοι .. FG αθεου | κοσμω .. FG g add τουτω, item *in hoc mundo* d e f vg

13. L Ir^{int} Tert Victorin om ιυ .. diff al pauc | εγγ. εγεν. c. DEFGKL al longe pl d e g vg^{cdd} aliq al Chr Thdrt Dam al .. Ln εγεν. εγγ. c. AB al f vg go Mcion^{epiph} Dial^{148} Eus^{ecl80} Cyr^{glaph209} et^{fid100} Ir^{int} Tert al mu | του (B om) χυ .. Mcion^{epiph} αυτου

ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν Col 2, 14.
καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον
ποιῶν εἰρήνην, 16 *καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ* Col 1, 20. 22.
σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ.
17 *καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην* *Es 57, 19.
τοῖς ἐγγύς, 18 *ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι* 3, 12. Ro 5, 2.
ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 *Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι*
καὶ πάροικοι, ἀλλ' ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ,
20 *ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφη-*
τῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 *ἐν ᾧ πᾶσα* 4, 16. 1 Co 3, 16.
οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 *ἐν*
ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν 1 Pe 2, 5.
πνεύματι.

---

15. ς (non Gb Sz) *λύσας·* 15*τὴν ἔχθρ.* etc, Ln *λύσας,* 15*τ. ἔ. ἐν τ. σ. α.,* | FG *ἐχθραν.* Item v. 16.| D* *καταρτισας*| *εν εαυτω* c. DEGKL al longe pl (d e *in se ipso,* f g m *in semetipso,* vg *in semetipsum*; item *in se ipso* go syr^{utr} al) Eus^{mai237} Epiph^{888} Cyr^{thes156} et^{162} Ath^{2} Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln *εν αὐτω* c. ABF al fere^{10} Procop$^{niceph\ 1,\ 1626}$ (59.* cop Ath^{1} Epiph$^{2,\ 68}$ Thdrt^{1} om) | *καινον .. K και μονον,* FG *κοινον*

16. KL al mu *αποκαταλλαξει* | FG 115. *εν εαυτω,* item cdd^{lat} ap Hier it vg go syr^{P} (syr om) al pp^{lat} mu (non Tert Hier al)

17. *ειρην.* sec c. ABD(D* bis *ειρηνη*)EFG al it vg go cop aeth^{utr} arm Eus^{ps327} et^{pr} Procop^{esa} Cyp Victorin Hil al pm .. ς om c. KL al pler syr^{utr} al Dial^{152} et^{159} Const$^{2,\ 54}$ Eus^{ps528} Chr Thdrt al Tert$^{marc\ lib}$

18. L 37. al Chr (txt et^{com}) om *οι*

19. *αρα ουν* (it vg *ergo* vel *itaque*) .. FG om *ουν* | *αλλ* (B *αλλα*) *εστε* (Gb″) c. ABCD*EFG 31. 71. 73. it vg go Bas Victorin al pm .. ς *αλλα* c. D***KL al pler cop syr^{utr} al ppgr mu Tert^{marc} Hier Amb^{1} | *συνπολ.* c. AB*CDEFG .. ς Ln 49. *συμπ.* c. B**K^{sil}L al certe pler (ABD* *-λειται*)

20. 4.* Mcion^{tert} (Tert „abstulit haereticus“) om *και προφ.*| *ακρογ.* (et. Or^{2} al pm) .. D*EFG (vv mu pp^{lat}) Or^{1} quidam ap Eus$^{h.\ e.\ 10,4}$ Chr^{txt} add *λιθου* | L al *ακρογονιαιου* | $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\omega}$ c. AB al f vg go cop Or^{2} Thph Ambrst Hier^{2} Aug^{saepe} al mu .. ς $\overline{\iota\omega}$ $\overline{\chi\nu}$ c. CDEFGKL al pler d e g syr^{utr} al Ps-Ius^{texpos5} Or^{1} Eus$^{ps\ bis}$ al mu (Chr^{txt} om $\overline{\iota\omega}$) Victorin Hier^{2}

21. *πασα* c. BDEFGKL al longe pl Ps-Ius^{texpos5} Clem al pm .. ς (Gb^{00}) add *ἡ* c. AC al mu Chr^{txt} Thph

22. *του* (al om) *θεου* .. B *τ. χριστου*

III.

4, 1. 1 *Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ*
ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — 2 *εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χά-*
Ga 1, 12. 1, 9. *ριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς,* 3 *ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν*
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 *πρὸς*
Col 4, 3. *ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ*
τοῦ Χριστοῦ, 5 *ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν*
Col 1, 26. 2, 20. *ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ*
προφήταις ἐν πνεύματι, 6 *εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν-*
σωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐ-
Col 1, 25. *αγγελίου,* 7 *οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος*

III. 1. $\overline{\chi\upsilon}$ (c κυριου) $\overline{\iota\upsilon}$ (al syr al pp aliq $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$) .. D*FG d e g aeth^{utr} om $\overline{\iota\upsilon}$ .. diff al | *εθνων* .. addunt *πρεσβευω* (DE 10. sl Ambrst^{com}; d e *postulo*) et *κεκαινχημαι* (71. al). Ceterum cf huc Or^{cat153}: *σολοικισμὸν δὲ νομίζω γεγονέναι ἐν τῷ τόπῳ. δέον γὰρ αὐτὸν εἰρηκέναι Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλ. – ἐγνώρισα τὸ μυστήριον. ὁ δὲ φησί Τούτου χάριν ἐγὼ Πα. δέσμιος, κατὰ ἀπ. ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστ.* Etc

2. *τ. οικονομ.* .. L add *μου* | *τ. θεου* (D*et***EFG d e g go ante *της χα.* pon) .. A *αυτου*, Thph Ambrst^{txt} om

3. *οτι κατ. αποκ.* .. FG f g go *κα. απ. γαρ* .. B d e Victorin (plane conjg *κα. αποκ.* c. antegressis) Ambrst om *οτι*, hinc Ln [*οτ.*] | *εγνωρισθη* c. ABCD*FG al mu it vg go cop syr^{utr} al Basilid^{hipp241} Clem Cyr fid^{122} al mu Ir$^{int\ lib}$ Victorin Ambrst al .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) *εγνωρισε* c. D***EKL al pl aeth^{utr} al Dam^{txt} Thph Oec | F *μυστεριον* | G *ολλιγω*, item alibi

5. *ετεραις* c. ABCDEFGKL al fere^{70} it vg go syr al Clem^{2} Or^{3} Cyr^{hr280} Cyr^{ioh999} et^{nest111} al pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) praem *εν* c. pauc ut vdtr min cop syr^{P} al | Or^{1} (sed^{saepe} habet) Thdrt^{cd} om *αγιοις*, B om *αποστολοις* | DEFG al^{2} d e f g go cop Thph Victorin Hil al *αυτου αποστ.* | *εν* (FG Chr add *τω*) *πνευμ.* (DE al mu vv mu Idac add *αγιω*) | Ln *αγιοις*,

6. *συνκληρ.* c. AB*DEFG .. ς Ln 49. *συγκλ.* c. B**CK^{sil}L etc | *συνσωμα* c. AB*DEFG .. ς Ln 49. *συσσωμ.* c. B**CKL etc | *συνμετ.* c. AB*CD*FG .. ς Ln 49. *συμμ.* c. B**D***EKL etc | *επαγγελιας* c. ABCD* al d e am demid tol al cop syr al Or^{3} Cyr^{ioh999} et^{alib} Chr (alibi explicans add *του θεου*) Hier Pel Sedul .. ς (Gb^{0}) add *αυτου* c. D**et***EFGKL al pler f g vg^{ed} et$^{edd\ aliq}$ go syr^{P} al Thdrt Dam al Victorin Hil al | $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\omega}$ c. ABC al f vg go cop syr^{P} ($\overline{\iota\upsilon}$ c.*) Ambrst Pel al .: ς *τω* (Or^{3} Cyr om) $\overline{\chi\omega}$ c. DEFGKL al pler d e g al Or^{3} Cyr^{ioh} et^{nest} al mu Victorin Hil al .. syr *αυτω* .. diff al

τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
τοῦ. 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, 1 Co 15, 9.
ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χρι- Col 1, 27.
στοῦ, 9 φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο- Col 1, 26.
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπου-
ρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, 11 κατὰ 1, 11.
πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν, 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν 2, 18.
πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. Ro 5, 2.

---

7. *εγενηθην* c. ABD*FG al .. ς *εγενομην* c. CD***EKL al pler pp mu | *την δοθεισαν* c. D***EKL al longe pl syr^{utr} go al Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb″ Ln *της δοθεισης* c. ABCD*FG al^{10} it vg cop ca^{ttxt} pp^{lat} (:: cf v. 2.)

8. *ελαχιστοτερῳ* (et. Or^{2} etc) .. FG al *ελαχιστω* | *παντων* c. ABCDEFG KL al longe pl Or Dial^{155} Did al mu .. ς (= Gb Sz) add *των* c. min mu go Cyr^{fid123} Thdrt Thph | *αγιων* (4. Chr^{cd} ap Gb *ανθρωπων*, Archel *αποστολων*, 46. add *αποστ.*) .. 72.* sl^{mur} Mcion^{tert} (sed nihil ista de re ipse Tert) om (Gb^{0}) | *αυτη* .. FG f g add *του θεου* | *εν* c. DEFGKL al fere omn it vg go syr^{utr} al Dial^{155} Cyr^{fid123} Did Chr Thdrt Dam al pp^{lat} .. Ln om c. ABC al^{3} cop | D* *ευηγγελισασθαι* | *το α. πλ.* c. ABCD*FG al (Dam *το α. πλουτον*) .. ς *τον α. πλουτον* c. D***EKL al pler Dial^{155} Cyr^{fid123} al mu

9. Ln [*παντας*] : om A al^{2} Cyr^{fid123} Hil Hier Aug (non Mcion^{tert} Victorin al mu) | *οικονομια* c. testib fere omn .. ς (= Gb Sz) *κοινωνια* c. pauc min | *αιωνων* .. FG f g syr^{p} add *και απο των γενεων* | Mcion^{tert} om *εν* („rapuit haereticus *in* praepositionem") | D*FG Chr^{mosc} semel om *τα* | ς (= Gb Sz) add in f. *δια τυ χυ* c. D***EKL al pler syr^{p} c.* al Chr Thdrt Dam Thph Oec .. om c. ABCD*FG al vv pl Dial^{155} Bas^{3,9} Cyr^{fid125} Did Mcion^{tert} Hier Ambrst al mu (sed agnoscere vdtr Victorin)

10. *νυν* (et. Ath Chr Thdrt Severian^{cat} Dam al Hier^{2}) .. FG d* f vg syr sr^{e} Or Iob ap Phot Mcion^{tert} Victorin al mu om

11. *τω χω τυ* c. ABC* 37. 116. al ut vdtr .. FG g om (f om tantum *τυ*, item syr *χω*) .. ς 49. *χω τυ* c. C***DEKL al pler Ath Chr Thdrt Dam al (item al pauc Clem omisso *τυ*)

12. *την* sec c. CDEFG (sed D*E *τ. προσαγ. κ. τ. παρῤ.*, FG *την προσαγ. εις την παρῤ.*) KL al pler Ath Chr Thdrt Dam al .. Ln om c. AB al^{2} | *εν πεπ.* .. D* *εν τω ελευθερωθηναι.* Reddunt f vg Hier al *fiduciam et accessum in confidentia*, d e *fiduciam in confidentia et libertatem*, g *fiduciam in confidentia in confidentia* (sic), Victorin *libertatem et aditum in confidentia*, Ambrst *libertatem in confidentia*, Sedul *libertatem et accessum.*

13 *Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν,*
ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 *τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου*
πρὸς τὸν πατέρα, 15 *ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ*
γῆς ὀνομάζεται, 16 *ἵνα δῴη ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐ-*
Col 1, 11. *τοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω*
ἄνθρωπον, 17 *κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς*
καρδίαις ὑμῶν, 18 *ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα*
ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ
μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, 19 *γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς*

---

13. *ενκαικ.* (*ενκ.* c. AB*D*E; Ln 49. *εγκ.*) c. ABD*E al^{5} .. *ς εκκακ.* c. CD*** FGKL al pler pp mu |·*υμων* .. c al^{7} cop arm (harl *mea*) *ημων*

14. *πατερα* c. ABC 17. 67.** demid al cop aeth^{utr} ar^{e} Thdot Or (et. cat^{161}) Epiph^{850} Cyr^{hr112} et^{115} Cyr^{ioh838} Cyr^{fid70} al mu Hier^{dis} („non ut in Lat cdd additum est *ad patrem domini nostri I. Chr.*, sed simpliciter *ad patrem* legendum, ut dei patris nomen non domino nostro I. Chr. sed omnib. creaturis rationabilibus coaptetur") al; item praemissis *θεον και* Did Meth, itemq fere Valen^{thipp193} (vide post) .. *ς* (Gb^{00}) add *του κυριου ημων ιησου χριστου* (:: cf 1, 3. etc) c. DEFGKL al pler it vg go syr^{utr} al Ps-Iust^{expos5} Chr Thdrt Dam (ad h. l.) Phot^{man3,16} al Tert Victorin Lcif al

15. *ουρανοις*: et. Naass^{97} Ps-Iust^{expos5} Clem Or^{2} Epiph^{896} Cyr$^{hr112.\ 115}$ Cyr^{fid70} al .. al mu go Or^{cd} Epiph$^{850.\ 859.\ 940}$ Cyr^{ioh} (*εν τε ουρανω*) Thdrt^{2} Phot^{man3,16} al mu *-νῳ*. Ceterum Naass^{97} sic: *ἀφ' οὗ πᾶσα πατριὰ ὀνομαζομένη ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.*

16. *δωη* c. DEKL al longe pl Valen^{thipp193} Ps-Iust^{expos5} Or^{cat161} Ath Mac Chr Cyr^{ioh838} Cyr^{fid70} Thdrt Dam Thph Oec .. Ln *δω* c. ABCFG al^{3} Or^{cat162} Bas Meth^{virgg} Cyr^{ioh178} Cyr^{hr266} al | *το πλ.* c. ABCD*EFG 67.** al (17. *το πληθος*) Ath^{cd} Eph .. *ς τον -τον* c. D***KL al pler Ps-Iust^{expos5} Cyr^{ioh838} et^{fid70} al mu | FG g cop *εν δυναμει* .. Mac *δυναμιν*, item d e fu hal al *virtutem*

18. c *ερριζομενοι* | D* *ισχυσητε* | *βαθ. κ. υψ.* c. BCDEFG al it vg go cop syr^{p} al Eus^{marc261} Ath Mac Cyr^{ioh838} pp^{lat} mu .. *ς υψ. κ. βαθ.* c. AKL al pl syr (sed^{lib} *altitudo et profunditas, longitudo et latitudo*) al Or Mac Chr Thdrt al Hier^{1}. Cf huc Valen^{thipp193}: *τούτου χάριν κάμπτω τὰ γό. μου πρ. τ. θεὸν κ. πατ. καὶ κύριον τοῦ κυρ. ἡμ. ἵν χν, ἵνα δῴη ὑμῖν ὁ θεὸς κατοικῆσαι τὸν χν εἰς τὸν ἔσω ἄνθρ., τουτέστι τὸν ψυχικόν, οὐ τὸν σωματικόν, ἵνα ἐξισχύσητε νοῆσαι τί τὸ βάθος, ὅπερ ἐστὶν ὁ πατ. τῶν ὅλων, καὶ τί τὸ πλάτος, ὅπερ ἐστὶν ὁ σταυρὸς ὁ ὅρος τοῦ πληρώματος, ἢ τί τὸ μῆκος, τουτέστι τὸ πλήρωμα τῶν αἰώνων.*

19. D*FG go cop om *τε* | *της γν.* (*τ. γ.* om 71. tol syr^{ed}) *αγ. ...* A al syr^{p} ar^{p} Hier^{1} *αγ. της γν.* (Aug^{1} *scientiam caritatis*) | B 73. 116. *ινα πληρωθη παν*

γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν Ro 16, 25 ss.
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς
γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπα- 3, 1. Col 1, 10.
τῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης Col 3, 12 ss.
καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
τῆς εἰρήνης. 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν 1 Co 8, 6. 12, 5 s.
μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· 5 εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· 1 Ti 2, 5.
6 εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ

---

20. υπερ (DEFG it vg pp^{lat} [exc Victorin Hier] om) παντα (E παν) .. Thdrt ad h. l. om

21. ε. τ. εκκλ. εν χω ιυ c. D** (male exscripsit E χω ιυ εν τ. εκκ., falsus signis transpositionis D**) KL al longe pl go syr^{utr} al Chr Thdrt Dam^{txt} Thph Oec cat^{txt} Vig .. Ln ε. τ. ε. και εν χω ιυ c. ABC al^{3} vg cop al pp^{lat} mu (Dam^{com} ἐν χῷ δὲ ιῷ τὴν δόξαν τὴν ἀληθῆ λέγει, καὶ ἐν τῇ ἐκκλ. τὸ ὁμοίωμα) .. D*(et***)FG d e f g Victorin Ambrst εν χω ιυ και (D*** εν, it etc add *in*) τη εκκλ. .. 46. Oros om (Gb^{0}) ε. τη εκκλ. | Gb^{0} του αιω. c. FG f g tol (d e pp^{lat2} *in omnia saecula* [item g sed add *t generationes*] *saeculorum*) | 57. 67.** om αμην

IV. 1. Totum versum habet Ign^{intpol3} 06· itemque^{264} alludit ad 4, 4.

2. πραυτητ. c. BC al ut vdtr .. ς Ln πραοτητ. c. ADEFGL al certe pler pp mu; K υπακοης | Ln ἐν (om B ap Btl, sed non ap Mai nec Bch) ἀγ. c. sqq conjg: id quod confirmat Or^{cat165} ἐφεσίοις μὲν οὖν τοῖς ἤδη ἐσχηκόσι τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύμ. καὶ δεομένοις τηρεῖν ταύτην λέγεται ἐν ἀγάπῃ σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότ. τοῦ πν.

3. ειρηνης .. K 1. αγαπης

4. καθως και .. B al fere^{10} vg (non fu tol al) go al Chr^{1} Ambrst al om και

6. και pr (et. Ign^{intpol264} et^{324} Or^{cat169} Cyr^{fid107} al pm Ir^{int1} Victorin al mu) .. al^{3} syr al Eus^{marc334} Chr^{txt} (non^{com2}) Ir^{int} om | ο επι παντων .. 2. 46. Ign^{intpol264} (non item^{324}) Dial^{153} Cyr^{fid107} Hil om | και

ἐν πᾶσιν. 7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον
Ps 67 (68), 19. τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. 8 διὸ λέγει Ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. 9 τὸ δὲ
ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα τῆς γῆς;
10 ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν
1 Co 12, 28. οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν
ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ
ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων
εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,
13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως
καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέ-
τρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, 14 ἵνα μηκέτι ὦμεν
νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδα-
σκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν με-

ἐν .. B 32. om καὶ | πασιν c. ABC al fere[10] cop aeth[utr] arm Or[cat1/7d] Eus[Ps597] et[marc834] itemq Marc[eus250] Ath Naz Epiph Cyr[fid107] Chr[txt] (comm: ὁ ἐν πᾶ. ὑμῖν τοῦτ' ἔστ. ὁ ἐν πᾶσιν οἰκῶν) al Hier Victorin[1] al .. Gb Sz add ημιν (Gb[00]) c. DEFGKL al fere[40] it vg go syr[utr] al Dial[153] Dam Phot[man3,16] al Ir[int4] Victorin[2] al mu, item ς add υμιν c. min Chr[com] Thdrt al[2] Ambrst[ms]

7. ημων .. B al Thdrt υμων | ἡ c. ACD***EK al longe pl Chr Thdrt al (al pauc Cyr[fid107] η χαρ. αυτη) .. Ln om c. BD*FGL al[5] Dam

8. ηχμαλωτευσεν (al fere[10] αιχμ.) .. AL al[6] aeth[utr] (postea εδωκας) sl (postea ελαβες) Thdrt[cd] -τευσας | και c. BC*et***D***KL al fere omn go syr[utr] al Or Cyr[fid107] Chr Thdrt al Victorin .. Ln 49. om (Gb[00]) c. AC**D*EFG 17. al it vg cop sl[ant] (Ius[tdial39. 87.] Eus[ecl102.] ex LXX potius) Ir[int] Tert Hil al mu (:: at ita LXX lectione tantum non fluct) | τοις ανθρωποις .. legitur et. εν ανθρωποις (FG etc) et εν -πω :: ex LXX

9. κατεβη (Thph[cd] εκατεβη) c. AC*DEFG 17. 46. 67.** 73. d e g am* cop sah aeth[utr] Thdrt Cyr[fid107] Chr[com] Oec[txt] (comm ὅτι κατέβη πρῶτ.) Ir[int] Lcif Victorin al mu .. ς (= Gb Sz) add πρωτον c. BC***KL al pler f vg go syr[utr] al Eus[dem526] Thdrt Dam al Ambrst[ms] al (120. syr[P] al πρωτερον) | κατωτερα (Thdot Or[1] Eus[dem] Cyr[fid107] κατωτατα) c. D*EFG d e g go syr ar[e] Thdot Or[1] Eus[Ps305] et[dem] cdd Ir[int2] Victorin Lcif al mu .. ς (Gb[00]) Ln add μερη c. ABCD***KL al ut vdtr omn f vg al mu Or[1] Eus[ecl101] et[dem] ed Cyr[fid107] al mu Aug[2] al

12. D*FG της διακονιας

13. καταντησωμεν: et. Clem Or al mu .. al fere[20] Chr -σομεν | D*FG Clem[1] Or[1] om οι | FG g Clem[1] Lcif om τ. υιου

θοδίαν τῆς πλάνης, 15 *ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς* 1, 22. 5, 23. Col 1, 18.
αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός, 16 *ἐξ οὗ πᾶν τὸ*
σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς Col 2, 19.
ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔ-
ξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
17 *Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς*
περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι
τοῦ νοὸς αὐτῶν, 18 *ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμέ-* Col 1, 21.
νοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ
τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, 19 *οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς*

---

14. A ηπιοι (post ωμεν) | B*D*FG κυβια | FG εν τη πανουργ. | τ. μεθοδιαν (-ιαν c$_a$ [A] B*D*FGKL al mu; ς Ln 49. -ειαν c. B**CD*** al pler) .. A τας μεθοδιας, praetereaq post τ. πλαν. add του διαβολου :: cf 6, 11.

15. αληθ. δε .. FG αληθειαν δε ποιουντες, item *veritatem autem facientes* it vg | FG al αυξησομεν | D*FG Clem om ἡ | χς c. ABC 17. 67.** 73. Did Cyr^{ioh999} Bas^{3,8} Dam .. ς praem ὁ c. DEFGKL al pler Chr Thdrt al

16. συνβιβαζ. c. A(B*? certe sic Act 9, 22. 16, 10. et alibi) CD*FG (ita et. 1 Co 2, 16. edere praestabat) .. ς Ln 49. συμβ. c. B(** certe)D*** K^{sil}L etc | FG d e f g arm (non^{ven}) Ir^{int} Lcif Victorin al om κατ ενεργ. | εν μετρω .. K al arm om | μερους c. BDEFGKL al pler d e f g go syr^{P} al Bas^{mss} Thdrt Dam al Ir^{int} Lcif Victorin al mu .. Gb^{1} μελους c. AC al vg cop syr al Bas^{ed} Cyr^{ioh999} Chr Thph^{mg} Hier al | K om του σωμ. (et. transp) | εαυτου .. D*FG al αυτου

17. λοιπα c. D**et***EKL al longe pl syr^{utr} go al Chr Thdrt („τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ μηδέπω πεπιστευκότα λέγει") Dam Thph Oec .. Gb^{00} Ln om c. ABD*FG al^{5} d e f g m vg cop sah aeth^{utr} Clem Cyr pp^{lat} (:: cf 1 The 4, 5.)

18. εσκοτωμενοι c. AB Ath (:: ista forma [et. Clem^{ro82} ex cod Alex ἡ ἐσκ. διάνοια] plerumq c. altera commutata est, cf Apoc 9, 2. 16, 10.; nec aliter in LXX factum est, quemadmodum Ps 73, 20. pro εσκοτωμένοι longe pleriq εσκοτισμ. scripserunt) .. ς 49. εσκοτισμένοι c. DEFGKL al ut vdtr omn Clem Chr Thdrt al mu. Or^{cat175} utramq formam vdtr agnoscere: ὅτε δὲ ἡ διάνοια –, τότε ἐσκοτῶσθαι εὐλόγως ἂν λέγοιτο. οὔτ' οὖν ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς εἶναι δεῖ οὔτε ἐσκοτισμένους τῇ διανοίᾳ, ἵνα μὴ etc | FG Thph om οντες (ς ὄντες c. sqq conjg) | αγνοιαν .. FG αγνωσιαν

19. απηλγηκοτες (ita Graeci ap Hier^{dis} : „quod autem ait *qui desperantes semetipsos*, id est ἀπηλγηκότες ἑαυτούς, multo aliud in Graeco significat quam in Latino: *desperantes* quippe ἀπηλπικότες nominantur, ἀπηλγηκότες autem hi sunt qui postquam peccaverint non dolent." „Exprimamus si possimus verbum de verbo et dicamus ἀπηλ-

παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. 20 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 21 εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν
Col 3, 9. τῷ Ἰησοῦ, 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν 24 καὶ
Col 3, 10. ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

*Zach 8, 16. 25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ
*Ps 4, 5. (4.) τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδύετω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχῃ

γηκότες indolentes sive indolorios.“) .. DEFG απηλπικοτες (FG αφηλπ.), item *desperantes* it vg go syr arr arm Victorin Ambrst al | πασης h. l. c. BKL al pler vg go cop sah Clem al mu Hier Ambrst al .. DEFG 73. d e f g syr^{utr} arm ante ακαθαρσ. pon (A ε[ις ακα]θαρσιαν πασης εν πλ. vitiose) | DEFG 39. d e f g sl^{ant} Clem pp^{lat} mu (non Hier al) και πλεονεξιας

21. FG Thph^{cd} η αληθεια

22. αποθεσθαι υμας .. Cyp *exponite*, hal Victorin Pel *deponite vos* itemque aeth | L om την προτ. αναστρ. | DE d e Tert Lcif την επιθυμιαν

23. D** (*** restituit -σθαι) K al mu it vg al mu Chr al pp^{lat} pl (non Tert) ανανεουσθε, item (-ασθε pro -ασθαι et. BK al Clem^{1}) v. sq ενδυσασθε (h. l. D*** non reposuit -σθαι, sed id ipsum minus violenter a D** mutatum erat) | δε .. B εν (δε εν cop sah), FG g om: hinc Ln [δε]

24. της (al^{3} om) αληθειας .. D*FG d e g Thph^{cd} et^{mg} Cyp al (non Tert al mu) και αληθεια

25. ς (non ς^{e} Gb Sz) αλληλοιν sine teste ut vdtr

26. οργιζ. .. FG g add δε | επι (D* 3. εν) τω c. DEFGKL al ut vdtr omn Clem Dial^{22} Ath Epiph^{507} Ps-Ath^{323} et^{alib} Chr Thdrt^{2} Dam (et.par^{329} et^{651}) al .. Ln om τω c. AB

27. μηδε (Gb'') c. unc omn al pm Clem al mu .. ς μητε c. min Chr^{1} Thdrt .. al Or^{lib} Thph μη, vg Cyp al *nolite*

28. το αγ. (haec om Tert) ταις χερσ. (τ. χ. om 17. 67.** Clem^{2}) c. L al longe pl sl Chr Dam Thph Oec, item τ. χε. το αγ. B am Ambrst, itemq (ord. istum confirmant) K al plus^{10} syr^{p} Thdrt το αγ. τ. ιδιαις χε. (46. syr^{p} τ. χ. αυτου) (:: quum ιδιαις ex 1 Co 4, 12. inlatum vdeatur tum correctorem prodit τ. [ιδ.] χερσ. ad εργαζ. adpositum) .. Ln

μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυ- 1, 13.
τρώσεως. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ Col 3, 8.
βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 γίνεσθε δὲ
εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ Col 3, 12 a.
ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ
περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ Ga 2, 20.

τ. ιδιαις χε. (haec ante εργ. pon syr ar^{e}) το αγαθ. c. ADEFG al^{7} it vg go cop sah al Bas^{2,485} Naz^{45}? Dam^{par565} Hier al (Epiph^{92} ἐργαζόμενοι τ. ἰδι. χερσ. [sine το αγ.] ἵνα δύνησθε καὶ τοῖς μὴ ἔχουσι μεταδοῦναι) | D*EFG μεταδουναι

29. αλλα c. BD* .. αλλ c. AD***FGL etc | αγαθος .. FG add εστιν, item f g vg^{edd} etc | χρειας c. ABD***E**KL al fere omn am fu^{vi} al cop syr ^{utr} al edd^{gr} ap Hier Clem Or^{cat184} Chr Thdrt Dam al Hier („in Latinis edd propter euphoniam mutavit interpres et posuit *ad aedificationem fidei*") al .. Gb' πιστεως c. D*E*FG 46. vg (non am al, fu* *opportunitatis fidei*, fu^{vi} delevit *fid.*) d e f g go arm^{mg} Bas^{saepiss} Naz Ant et Max^{95} Tert Cyp Victorin al mu | D*FG ινα δοι, K ιν. μεταδιδω, L al ινα εχει

30. KL al fere^{10} Cyr^{hr282} Bas Thdrt λυπητε | D*et***EFG d e g go το αγ. πν. | του θεου .. 2. 49. aeth Epiph^{893} et^{2,73} Chr om

31. θυμ. κ. οργ. c. ABKL al pler go syr^{utr} al pp mu .. DEFG al it vg cop Clem Ps-Ath^{823} Cyp al οργη κ. θυμος (*ira et indignatio*). De differentia „θυμοῦ καὶ ὀργῆς" cf Or^{cat186} | A αρθητων

32. δε c. AD***EKL al longe pl f vg cop sah syr^{p} al Chr Thdrt Dam Thph Tert Hier al .. D*FG al^{2} d e (errat Sab.) g ουν, go syr aeth^{utr} ar^{p} τε .. Ln (ex err. de d) om c. B al^{4} Clem Dam$^{par329.\ 353}$ Oec | DEFG ευσπλανχνοι | ο θε. εν χω .. al^{5} Antioch^{57} (sed^{56} ο κυρ. et^{71} ο θε. εν χω) Dam^{par329} Tert^{1} ο χς, al^{2} Thdrt Dam^{par353} et ad h. l. ο θεος, 2. vv aliq pp aliq εν χω (εν χω ιυ Thph) post υμιν pon | υμιν c. AFG al pl it vg go cop sah al Clem Cyr Chr^{txt} Thph^{mg} Oec Tert Ambrst al .. Gb' Ln ημιν c. B**DEKL al fere^{25} am syr^{utr} ar^{p} Or^{cat188} Chr^{com} Thdrt Dam$^{par329.\ 353}$ Thph .. B* (teste solo Btl) Dam (ad h. l.) om

V. 2. υμας c. AB 37. 73. 116. al^{5} m sah aeth^{utr} Clem^{308} et^{524} Thph Victorin Amb^{ms} .. ς Ln (ex errore de A) ημας c. DEFGKL al pler vv pl

παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

Col 3, 5. 15. 3 *Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις,* 4 *καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία ἢ εὐτραπελία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.* 5 *τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ*
Ga 5, 21. 1 Co 6, 9 s. *πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ*
2 Th 2, 3. Col 3 6. *βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ.* 6 *μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς*
Ro 1, 18. *λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς*
1 Th 5, 5. *ἀπειθείας.* 7 *μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν.* 8 *ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε,* – 9 *ὁ*
Ga 5, 22. Ro 12, 2. *γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ,* – 10 *δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ,* 11 *καὶ*

Chr Thdrt al pp^{lat} mu | *υπ. υμων* c. B 37. 73. 116. m sah aeth^{utr} Victorin Ambm^{s} .. Chr^{com1} Thph (et.mosc) Leo^{1} om .. ς Ln *v. ημων* (post *προσφ.* pon DE) c. ADEFGKL al pler vv pl Clem^{524} Or^{lib} al mu pp^{lat} mu (simillima huius versus ratio est cum 4, 32. Ceterum similiter dicta plerumque *ημων* pro *υμων* substitutum a test mu habent.)

3. *πασα* h. l. c. AB al cop (sah post *πορν.*) Clem^{1} Eph Tert .. ς ante *ακαθαρσ.* c. DEFGKL al pler it vg al pl Clem^{1} Chr Thdrt^{1} al Victorin Hier al .. 37. Thdrt^{2} Thph^{cd} om | FG *ονομαζετω*

4. *και* bis c. BD***E**KL al fere omn cop aeth^{utr} (*αισχ. δε και μω. και ευ.*) al (syr^{p} *και αι. η μωρ.*, syr *neque* bis) Clem Chr Thdrt Dam al Hier al .. Gb$''$ Ln *ἤ* c. AD*E*FG al^{4} it vg sah (go om *η αισχρ.*) Bas Eph Antioch^{48} Ir^{int} Or^{int} al (57. *η αι. και μ.*). Pro *η* sq pauci *και* | *τα ο. αν.* c. DEFGKL al fere omn Clem^{1} (alludens: *τα μη αν.*, item Dam^{par379}) Chr Thdrt Dam al .. Gb$'$ Ln *α ο. ανηκεν* c. AB al^{3} (item 17. omisso *ἅ*) Clem^{1} Eph Antioch Cyr (item *quae* etc it vg etc pp^{lat})

5. *ισθι* c. ABD*FG al fere^{80} it vg go cop sah al Clem Cyr^{thes381} al mu Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) *εστε* c. D***EKL al pl syr^{p} al Thdrt Dam Thph (syr Victorin al *scitote*) | *ος* c. ADEKL al fere omn cop syr^{p} al (syr al *ἤ* s. *και*) Clem Chr Thdrt^{2} al mu .. Gb$'$ Ln *ὅ* c. B 67.** al Cyr^{thes381} Hier^{2}, item (sequente *ιδωλολατρια*) FG it vg go Cyp Victorin Hier^{1} al | FG g *εις την βασ. τ. θε. κ.* $\overline{\chi\upsilon}$ (*θε. κ.* $\overline{\chi\upsilon}$ et. ar^{e} Ambrst al, al pauc om *και θε.*, aeth^{utr} ar^{p} Thdrt^{1} $\overline{\chi\upsilon}$ *του θε.*)

7. *συνμετ.* c. AB*D*FG .. ς Ln 49. *συμμ.* c. B**D***EK^{sil}L etc

8. *νυν* .. FG *νυνει*

9. *φωτος* c. ABD*E*FG al fere^{10} it vg go cop syr al Thaum^{403} pp^{lat} omn .. ς (= Gb Sz) *πνευματος* c. D***E**KL al longe pl syr^{p} al Chr Thdrt Dam al | DEFGL Dam etc *αγαθοσυνη*

10. *κυριω* .. D*FG it vg m pp^{lat} (exc Aug; Lcif vero om) *θεω*

μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 διὸ λέγει Ἔγειρε (*Es 60, 1. 26, 19.)
ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.

15 Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' Col 4, 5.
ὡς σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί
εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέ-

---

11. *συγκοιν.* c. AB*D*FGL .. ς Ln 49. *συγκ.* c. B**D***K^{sil} etc

13. AK**L al pauc *φανερουνται* | *γαρ* .. 109. Sedul Bed *δε*, g *autem t enim*

14. G in mg notat: *in secreto enoch* | *εγειρε* c. unc omn al pl .. ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. min (ita et. Naass^{104} ed) | *επιφ. σοι* (Archel om) *ο* $\overline{\chi\varsigma}$: et. Naass^{104} Clem Or^{2} Ath Epiph^{395} Chr *ἕνια τῶν ἀντιγρ.* ap Thdrt (probante Thdrto) Dam al Archel Hier al mu .. D* quidam (*οἱ μὲν Ἐπιψαύσεις φασὶν τοῦ* $\overline{\chi\upsilon}$) ap Chr et ap Hier (vide post) Thdrt (vide ante) d e Or^{int} Victorin Ambrst al *επιψαυσεις του* $\overline{\chi\upsilon}$ (*continges Christum*). Hier sic: - „qui simplici responsione contentus est, dicet in reconditis eum prophetis et his quae vocantur apocrypha haec lecta in medium protulisse, sicut in aliis quoque locis illum fecisse manifestum est: non quod apocrypha comprobaret, sed quod et Arati et Epimenidis et Menandri versibus sit abusus ad ea quae voluerat in tempore comprobanda." „Alius vero quasi *προσωποποιΐαν* spiritus sancti apostolus figuraverit, ad exhortationem paenitentiae haec dicta memorabit. Ego certe secundum paupertatulam meam omnes edd veterum scripturarum ipsaq Hebraeorum voll diligenter eventilans nunquam hoc scriptum reperi." „Scio me audisse quemdam de h. l. in ecclesia disputantem - testimonium hoc, inquit, ad Adam dicitur in loco calvariae sepultum, ubi crucifixus est dominus - illo ergo tempore quo crucifixus dominus super eius pendebat sepulchrum, haec prophetia completa est dicens *Surge Adam qui dormis, et exsurge a mortuis*, et non ut legimus *ἐπιφαύσει σοι* $\overline{\chi\varsigma}$ i. e. *orietur tibi Chr.*, sed *επιψαύσει* i. e. *continget te Chr.*, quia videlicet tactu sanguinis ipsius et corporis dependentis vivificetur atque consurgat." Cf ad haec et. Or^{cat197}: *ὁ μὲν οὖν τις φήσει ἔν τινι τῶν προφητῶν ἀνεγνωκότα ταῦτα τὸν ἀπόστ. ἀναγεγραφέναι· ἕτερος δὲ αὐτὸν τὸν ἀπόστ. προσωποποιεῖν τινὰ ἐκ τοῦ πνεύματος λεγόμενα εἰς προτροπὴν τὴν ἐπὶ μετάνοιαν* etc. Ibidem Severian: - *δῆλον οὖν ὅτι ἐν ἑνὶ τούτων τῶν πνευματικῶν ψαλμῶν ἤτοι προσευχῶν ἔκειτο τοῦτο.*

15. *ουν* .. A vg cop (post *ακρ.*) Pel add *αδελφοι* | *πως ακριβως* .. B al^{5} cop Chr^{1} Dam^{par656} *ακριβ.* (d e aeth^{utr} om) *πως*

17. *συνιεντες* c. D***EKL al fere omn Chr Thdrt Dam (ad h. l.) al, item

λημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
Col 3, 16. ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρ-
Col 3, 17. δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
Col 3, 18. 1 Pe 3, 1. 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκες τοῖς
1, 22. 1 Co 11, 3. ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυ-
ναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ
σώματος. 24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕ-
Col 3, 19. 1 Pe 3, 7. τως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες, ἀγα-

---

συνιοντες D*FG, item it vg go syrP al mu Lcif al mu .. Ln συνιετε c. AB al3 Chrcd Dampar563 (et656 συνετε) Hier | κυριου (B add ημων) .. A al6 d e vged etcdd aliq (et. am*) syr Dampar656 Thph Hier al θεου

18. FG εν τω πνευμ.

19. L εαυτους, itēm v. 21. | ψαλμοις (et. Cyrhr280 Thdrt Dam al) .. Ln praem [εν] c. B al5 d e vg go sl Chr Victorin al mu | Ln [πνευματικ.]: om B d e Ambrsted .. A add εν χαριτι | και ψαλλοντες .. al fere10 go syr Aug om | εν (B om) τη καρδια c. (B)KL al fere omn syrP aethutr sl al Chrtxt Thdrt Dam Thph Oec .. Gb' Ln ε. ταις καρδιαις c. ADE FG 47. it vg go cop syr syrP mg al Bas Chr2 pplat

20. παντων .. FG g υμων, Thdrt1 πα. υμ. | B χν̄ ῡ | θε. κ. πατρι .. D*E FG al2 d e g go Victorin Idac πα. κ. θε.

21. χν̄ c. ABDE (DE 35. d e add ῡ) FG (FG g praem ῑ̄ῡ) L al plus30 vv fere omn Bas Chr Damcom Oec pplat ..K κυριου .. ς (= Gb Sz) θεου c. min arP Clem Thdrt al

22. ανδρασιν c. B cddgr ap Hier („hoc quod in Lat. exx. additum est: *subditae sint*, in Gr. cdd non habetur, siquidem ad superiora refertur, et subauditur: *subiecti invicem in timore Christi*, ut ἀπὸ κοινοῦ resonet *subiectae* – sed hoc magis in Graeco intelligitur quam in Latino.") Clem592 (citat vv. 21—25) .. ς (Gb00) add υποτασσεσθε c. KL al pl syrP al Chr al, item post γιν. add DEFG al d e f g syr al .. Ln add υποτασσεσθωσαν c. A al fere10 vg go cop Clem306 (ibi nil nisi v. 22. citat) Bas Dampar406 cattxt al pplat

23. ανηρ c. ABDEFGKL al pl Dam (et.par406) .. ς (= Gb Sz) praem ο c. min mu Clem al mu | εστ. κεφ. .. B al f vg al pplat κεφ. εστ. | αυτος c. ABD*E*FG it vg Clem Ambrst al .. ς praem και (om et. al6 cop Orint Hier: om et. Gb Sz) et add (Gb00) εστι c. D**et***E**KL al pler go syrutr al pp mu | σωτηρ .. A al3 Clem praem ὁ

24. αλλα c. BD* .. ς 49. αλλ c. AD***EFGKsilL etc | ως c. AD*FG al Clem Chr Dampar406, et ς ωσπερ c. D***EKL al longe pl Thdrt Dam (ad

πᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 *ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,* 27 *ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς* 2 Co 11, 2. Col 1,22. *ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.* 28 *οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ·* 29 *οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν,* 30 *ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.* 31 *ἀντὶ* *Gn 2, 24. Mt 19, 5. 1 Co 4, 15 s. *τούτου καταλείψει ἄνθρωπος πατέρα καὶ μητέρα καὶ προσκολλη-*

---

h. l.) al; item vv ut vdtr omn .. B Ambrst^{ed} om | *ανδρασιν* c. BD*E* FG 17. 67.** d e g .. ς (Gb^{0}) praem *ιδιοις* c. AD***E**K al pler vv pler pp mu

25. *γυναικας* c. AB 17. 23. 49. 57. 70. vg$^{edd\ aliq}$ (ap Ln) Clem^{592} (ubi accurate citat 21—25.) Or Cyr^{fid123} Chr^{2} cat^{txt} et^{com} .. ς (Gb^{0}) add (:: cf v. 28.) *εαυτων* c. DEKL al pler (Clem^{308} *τας εαυτων*) Chr^{1} (ad h. l.) Thdrt^{2} Dam al, item FG Thdrt^{1} add *υμων*. Item *vestras* it vg go cop syr^{utr} al

27. *αυτος* c. ABD*FGL al fere^{15} it vg go cop pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) *αυτην* c. D***EK al pl syr^{utr} al (cop non exprim) Chr Thdrt^{1} al | *σπῖλον* : cf de acc. ad 2 Pe 2, 13. -ῖ- ut vdtr et. B** (L *σπηλον*), sed D*** *σπίλον* (ita 49.)

28. *οφειλ.* (arm praem *και*) *οι* (B syrP al *και οι*) *ανδρ.* c. BKL al fere omn syr^{utr} arm al Meth^{epiph581} Chr Thdrt Dam al .. Ln 49. *και οι ανδρ. οφειλ.* c. ADEFG 17. 213. it vg go cop Clem pp^{lat} | *ως τα εαυτ. σωματα* .. D*E* d e Victorin (d e omisso *ως* : *suum corp. diligit qui uxorem su. dil. et se ipsum dil.*) *το εαυτ. σωμα* | *αγαπων* .. DE d e vg Victorin Hier al post *γυναικα*

29. *αλλα* c. ABD***EL etc .. ς *αλλ* c. D*FG etc | *εκτρ.* (cop al add *αυτην*) *κ. θα. αυτην* .. DEFG d e f g go *εκτρ. αυτην* (plane om Meth) *κ. θα.* | $\overline{\chi\varsigma}$ c. ABD*EFG al plus^{20} vv pler pp^{gr} et^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) *κυριος* c. D***KL (om *και* praeced) al pl arP sl Dam^{txt} (non^{par641}) Oec

30. *εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου* c. DEFGKL al fere omn it vg syr^{utr} al mu Ir^{gr} (ex Dam^{par}) et^{lat} (et quidem urget additamentum: „non de spirituali aliquo et invisibili homine dicens haec: *spiritus enim neque ossa neque carnes habet*: sed de ea dispositione quae est secundum verum hominem, quae ex carnibus et nervis et ossibus consistit") Chr Thdrt Dam al Victorin Hier al .. Ln 49. om (Gb^{0}) c. AB 17. 67.** cop aeth^{utr} Meth (sic; 28 extr usq 32. accurate citat) (Ambrst vdtr; sed add in explicatione *et de carne* etc)

31. *πατερα* (ita c. BD*FG; ς praem *τον* c. AD***EKL al ut vdtr omn

θήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 *τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.* 33 *πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.*

VI.

Col 3, 20. 1 *Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο*
Ex 20, 12. *γάρ ἐστιν δίκαιον.* 2 *τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις*

Mcion^{epiph} Or [et.^{cat}] Meth Tit Epiph^{706} al mu) absq *αυτου* c. BD*FG 67.** 73. 115. it vg syrP arm Or (et.$^{cat\ dis}$ vide post) Thdrt^{1} Thph^{ed} Mcion^{tert} Cyp Hier^{dis} (ex Or) al pm .. ς add *αυτου* c. AD***EKL al pler cop syr al Mcion^{epiph} al pm | *μητερα* (ita c. BD*FG; ς praem *την* c. iisdem qui ante *τον*) .. al pauc vv mu add *αυτου* | *και προσκολλ.* (D*FG Epiph^{318} et^{372} itemq^{706} *κολληθ.* : ut Mt 19, 5. edidimus) *προς τ. γυν.* (*προς* etc c. BD***EKL al fere omn Or^{2} Chr Thdrt^{2} Dam al; Ln *τη γυναικι* c. AD*E*FG al^{8} Meth Epiph^{ter} [item it vg etc pp^{lat}] : ita et. LXX ex A al mu et pp mu) *αυτου* .. ista omnia Or^{dis} ex eoque Hier^{dis} Mcion^{tert} et^{epiph} (ita enim illa *κἄν τε σὺ ὦ Μαρκίων παρακόψῃς τὸ γυναικί* explicanda vdtr praesertim adhibito Tert) om. Insignis locus Or^{cat206} (nomen non adscriptum est at comparato Hier auctoritas Origenis dubia non est) sic habet : *παρατηρητέον, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις πεποιήκαμεν, ὅτι πολλάκις οὐκ αὐταῖς λέξεσιν ἐκτίθενται τὴν παλαιὰν γραφὴν οἱ τὴν καινὴν διαθήκην γράφοντες. καὶ περὶ μὲν τούτου, ἐν μὲν τῇ Γενέσει οὕτω γέγραπται „ἕνεκ. τούτου καταλείψ. ἄνθρ. τὸν πατ. αὐτοῦ κ. τ. μητ. αὐτοῦ, καὶ προσκολλ. πρ. τὴν γυν. αὐτοῦ, καὶ ἔσ. οἱ δ. εἰς σ. μίαν" ἐνθάδε δὲ ἀντὶ τοῦ „ἕνεκ. τούτ." πεποίηκεν ὁ Παῦλ. „ἀντὶ τούτ." παραλέλοιπεν δὲ τὸ μετὰ „τὸν πατ." εἰρημένον „αὐτοῦ" καὶ μετὰ τὸ „τὴν μητ." δεύτερον εἰρημένον „αὐτοῦ"· ἀλλὰ καὶ τὸ „προσκολλ. πρ. τ. γυν. αὐτοῦ."* Quae eadem in comm. suum transtulit Hier.

32. *εις* sec c. ADEFGL al longe pl it vg etc Or^{2} Meth Tit Chr Severian cat^{206} Thdrt Chron^{33} al mu Cyp Victorin Hil al mu .. Ln [*εις*] : om enim BK al fere^{10} Ir (gr et^{lat}) Epiph^{668} et^{1051} Mcion^{tert} et Tert al

33. *εκαστος* (FG al *-στον*) .. D*E 73. praem *ινα* | *ουτως αγαπ. ως εαυτον* .. DEFG it vg Dam^{par406} *ως εα. αγαπατω* (D* *αγαπα*, vg^{cdd} *dilegit*)

VI. 1. *εν κυρ.* c. AD**et***EKL al ut vdtr omn vv fere omn Or^{cat} (*ἀμφιβολόν ἐστι τὸ ῥητόν· ἤτοι γὰρ τοῖς ἐν κυρίῳ γονεῦσιν χρὴ ὑπακούειν τὰ τέκνα, ἢ ἐν κυρίῳ δεῖ ὑπακούειν τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν* etc) Chr^{dis} (*ἐν κυρίῳ τουτέστι κατὰ κύριον* etc) Thdrt Dam (et.^{par662}) al Hier al

ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ Col 3, 21.
τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.

5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα μετὰ φόβου Col 3, 22. 2 Co 7, 15.
καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 μὴ Phi 2, 12.
κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ Col 3, 23.
ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7 μετ' εὐνοίας δουλεύ-
οντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 εἰδότες ὅτι ὃ ἐάν τι Col 3, 24 s.
ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος
εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, Col 4, 1.
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός
ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. Col 3, 25.

.. Gb⁰ Ln om c. BD*FG d e f g Clem (sed libere citat; post υμων pergit οἱ πατ. μὴ παροργ. etc) Cyr^hr119 lib Mcion^tert lib Cyp al

2. μητερα .. FG al vv mu pp aliq add σου | B 46. om εστιν | εν (DEFG add τη) επαγγελια (al pp mu -λιαις) | ἥτις usq επαγγ. : Mcion^tert om („nam etsi Mcion abstulit")

3. σοι .. FG σου

4. αλλα c. ABD* etc .. ς αλλ c. D***FGL al certe pl

5. κα. σαρκα h. l. c. DEFGKL al longe pl Chr² Thdrt Oec cat^txt .. Ln ante κυρ. c. AB al plus¹⁰ Clem Chr¹ Dam (et.^par447) Thph | της .. al fere¹⁰ cat^txt et^com Chr^txt Dam^par447 Thph^com om | χω .. AL al vg^cd cop Chr¹ κυριω

6. οφθαλμοδουλειαν : ita ABK al pl .. DEFGL al -λιαν | χυ c. ABD*FG al fere¹⁰ Dam^par447 Thph^cd Oec .. ς (Gb⁰⁰) praem του c. D***EKL al pl Chr Thdrt al | Ln ἐκ ψυχ. c. sqq conjg ut et. vv aliq et pp aliq

7. B μετα | ως c. ABD*FG al pl vv fere omn Const Bas al mu pp^lat .. ς (= Gb Sz) om c. D***EKL al pm arP sl^rec Thdrt cat^txt et^com al | B Dam^par447 ανθρωπω

8. εκαστ. h. l. c. KL al longe pl syr^utr al Chr³ (sed² ανθρωπ. pro εκαστ.) Thdrt (add ημων) Dam (ad h. l.) Thph Oec .. Gb′ Ln post οτι c. AB DEFG al mu it vg al Bas Dam^par447 al | o (BL* 46. al Thph^cdd om) εαν (Gb′ αν c. D*FG al Chr¹ al) τι (Gb⁰ Ln om c. AD*FG al mu Bas al; et. τις legitur modo c. εκαστ. modo omisso εκ. ut cat^txt; K om εαν τι) | κομισεται c. ABD*FG Petr .. ς κομιειται c. D*EKL al certe pler Bas Chr Thdrt Dam (et.^par447 et⁵⁰³) al | κυριου c. ABDEFG al pl Petr Dam^par447 et⁵⁰³ .. ς (= Gb Sz) praem του c. KL al pl Chr Thdrt al**

9. κ. (om cop go) αυτ. κ. υμ. (Gb′) c. ABD* al f vg go cop arm Clem al Hier al; item L al⁶ syrP al Petr Ant¹¹⁸ Cyp Ambrst κ. υμ. κ. αυτ. .. D*EFG g κ. αυτ. υμ., item ς κ. υμ. αυτ. c. K al pl d e syr al pp mu | προσωπολημψια c. ABD*FG .. ς -λημψια c. D***EKL etc | παρ (al fere¹⁰**

10 *Τὸ λοιπόν, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς*
ἰσχύος αὐτοῦ. 11 *ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ*
δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12 *ὅτι*
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,
πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου,
πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. 13 *διὰ*
τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆ-
ναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
14 *στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν-*
1 The 5, 8. *δυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,* 15 *καὶ ὑποδησάμενοι*

---

syrP mg Cyp *εν) αυτω* .. D*FG d e f g m demid al pplat aliq *παρα* (FG add *τω*) *θεω*

10. *το λοιπ.* c. DEFGKL al fere omn Chr Thdrt Thph Oec .. Ln *του λοιπου* c. AB al3 Cyrador Procopniceph2, 62 Dam | *ενδυναμουσθε* (B 17. catcom [ex Or ut vdtr] *δυναμουσθε*) c. BDE d e go aethutr arm Cyr ador Dam (et.par610) Lcif Hier Ambrst .. ς (Gb0) praem *αδελφοι μου* (FG al2 f g vg syrP ap Wtst Thdrt pplat2 om *μου*) c. KL al pler cop syr al pp mu (item FG etc); item A add *αδελφοι*

11. *ενδυσασθε* .. FG add *υμας* (f g vg *induite vos*) | *προς το* .. DEFG Dampar610 *εις το* | *υμ. στην.* (K Or *ανιστην.*) .. DE *στηναι υμας* | *μεθοδιας* c. AB*D*EFGKL al mu (passim et. editum ut catniceph1, 630 et2, 63) .. ς Ln 49. *-δειας* c. B**D*** al pl (d *remedium*, Lcif *remedia*, e f g vg ppaliq *insidias*, Tertmarc *machinationes*, vgcdd aliq Hier al *versutias*, Zen *nequitias*)

12. *ημιν* c. AD***EKL al fere omn vg cop syrP al Ignintpol332 Thdot Clem Or Euspr13, 13 et 11, 26 itemmai106 etps264 Meth Did al pm (et. cattxt et com saepe et quidem ex Or ut vdtr) Cyp Ors al mu .. Gb' Ln *υμιν* c. BD*FG al3 d e f g syr go al Lcif Ambrst | *προς τας* sec .. FG g om (d e Cyp al2 om *αρχ. κ. τας*) .. DE f vg pplat mu *και* (et. *και τας* [Or EusPs etc], *και προς* leg) | *τουτου* c. ABD*FG 17. 67.** 80. it vg go cop al (Ignintpol332 om *τουτ.*) Clem Orsaep Euspr11, 26 etdem860 etmai106 itemqps ter Ath al pm Cyp Tert Ors al mu .. ς (= Gb Sz) praem *του αιωνος* c. D***EKL al pl syrP c.* al Or1, 768 Mac Athcd1 Did Chr Thdrt al mu

13. D* *αναβαλετε* | A *κατειργασμενοι* (vg f g m Lcif al *omnibus* [*in omnib.* vged fu al m Lcif] *perfecti* [vgcd1 *perfectis*]; Hier *universa operati*, Victorin *omnibus effectis*, d e *omnibus* [e *in omn.*] *operis*). Corrupte G *κατιργασαμενοι* suprascripto α super ι, F *κατα ιργασαμενοι*

13. 14. *στηναι.* 14 *στητε ουν* (ita et. Eusmai206 etps348 Dampar610 etc) .. D*FG d e Cyp Vig *στητε* (g *stare t stetis*); item Victorin Lcif Ambrst *στηναι*

14. D*FG Naz Chr1 (et alibims) *περιεζωσμενοι* (71. *περιζωσμ.*)

τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, 16 ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ τὴν περι- 1 The 5, 8.
κεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός Col 4, 3.
μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ Col 4, 4.
οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα Col 4, 7 s.
ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος

---

16. επι c. ADEFGKL al longe pl go Meth^{787} Chr Thdrt Dam (et.^{par610}) al Hier Ambrst al .. Ln εν c. B al fere^{10} it vg al ut vdtr mu Meth epiph^{586} Naz Cyr^{hr73} cat^{txt} Cyp al mu | ADEFGKL al θυρ. (F θιρ.) | D*FG al (it vg etc) δυνασθε | τα sec (et. Or^{2} Dial^{29} Meth^{epiph} Mac^{2} Cyr^{hr73} al pm) .. Ln om c. BD*FG

17. δεξασθε (–σθαι AD***E?KL al pl Meth^{epiph588} Cyp^{1}) .. Gb^{0} c. D*FG d e g Cyp^{1} Tert Victorin al mu

18. αυτο c. AB al Bas Chr^{2} Dam^{1} cat^{txt}, item αυτον D*FG, item *in illum* (g) s. *in illo* (d e) s. *in ipso* (f vg) it vg pp^{lat}, item go cop al .. ς (Gb^{00}) add τουτο c. D***EKL al pler arP al Chr^{txt} Thdrt Dam^{txt} al | αγρυπν. .. DEFG d e f g go syr ar^{e} Bas add παντοτε | D*(εν παση τη) FG d e g om προσκαρτ. και (112. f om κ. δεησ.) | περι .. D*E*FG al syrP (sed^{mg} περι) Thdrt υπερ

19. δοθη c. unc omn al longe pl pp pm .. ς (= Gb Sz) δοθειη c. min vix mu | του ευαγγ. c. ADEKL al ut vdtr omn d e f vg al pl Chr Thdrt Dam al Hier al .. Ln [τ. ευ.]: om BFG g Tert^{marc} lib (*constantiam manifestandi sacramenti in apertione oris*) Victorin Ambrst^{ed}

20. εν αυτω .. B αυτο | DE παρησιασωμαι, ut v. 19. F παρησια (ita saepius B*, sed non ut vdtr his versibus), FG al παρρησιασομαι

21. ειδ. κ. υμ. c. BKL al longe pl syr^{utr} basm al (am *et sciatis vos*, Victorin *vos et sciatis*) Chr Dam al Hier Ambrst .. Ln κ. υμ. ειδ. (AD*FG al Dam ιδ., item g *videatis t sciatis*) c. ADEFG al fere^{10} it vg al Thdrt pp lat aliq | παντα (L ταυτα) .. D*FG d e g syr ar^{e} Victorin Hier (non ad h. l.) om (cop al post γνωρ. pon) | υμιν γνωρ. c. AKL al fere omn vg (et. am demid al) syrP al Chr Thdrt Dam al Hier al (Victorin *notum vobis faciet*) .. Ln γν. υμ. c. BDEFG al^{3} d e f g fu al go al Ambrst (:: ita Col 4, 7. lectione non fluct) | τυχικος : hoc accentu D***L etc, non (ut 49.) τύχικος. Cf et. ad Act 20, 4.

ἐν κυρίῳ, 22 *ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.*

23 *Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 24 *ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.*

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

2 Co 1, 1. etc Act 16, 12. etc 1 *Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις*

---

22. D* *επενψα*, ut solet | *παρακαλεση* .. F*L al *-εσει*

23. *αγαπη* .. A *ελεος*

24. ς (= Gb Sz) add in f. *αμην* c. DEKL al pler vv pl ppgr etlat mu: om c. ABFG al f g am* tol basm aethro Orcat Chrcat Hier1 Ambrst

Subscriptio: AB* (**add *εγραφη απο ρωμης*) al basm *πρ. εφεσιους*, item D additis versu sequente *προς κολοσσαεις*, E (**?) *πρ. εφ. επληρωθη· αρχεται προς κολοσσαεις*, FG *ετελεσθη επιστολη προς εφεσιους* pergentes *αρχεται πρ. φιλιππησιους* (F* *-ππεσ-*). Similiter d* *ad ephesios explicit* (**add *missa a roma per tyticum*) *incipit ad philippenses*; go *ad eph. expl.*; am fu al *expl. ad eph. incipit* (am al add *epistula*) *ad phil.*; f g *expl. epistola ad eph. incipit ad philipp.* .. K al *πρ. εφεσιους εγραφη απο ρωμης δια τυχικου*, L *εγραφη η επιστ. αυτη η πρ. εφ. απο ρωμης δια τυχικου* .. ς (= Gb Sz) *πρ. εφ. εγραφη απο ρωμης* (*α. ρω.* B**KL al pl d** syrutr cop arp al [non go aeth] Chr Thdrt Euthal al) *δια τυχικου* (sic iidem qui *α. ρω.* exc B**). Praeterea numerantur *στιχοι τιβ'* (ita KL al pl Euthal; al *σπβ'*); item (ita et. Euthal) *αναγν. β', κεφφ. ι', μαρτ. ς'* .. B sect ab $\bar{\alpha}$ ad $\bar{\sigma\varepsilon}$ pergit (praeteritis sexagenariis decem numeris, qui sequuntur demum in epist. ad Hebr., cuius ad exordium notatur $\bar{\xi}$); am fu capp 31 habent.

---

* ABDEFG(DEFG d e f g praem *αρχεται*)K al mu go cop *πρ. φιλιππησιους* (DE *-πηνσιους*, go *-pisios*) .. L *του αγιου αποστ. παυ. επιστ. πρ. φιλιππισιους* .. vg vide ad fin ep ad Eph .. Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. φιλ.*, ς^{e} *παυλου του αποστ. η πρ. φιλ. επιστολη*, ς *η πρ. τους φιλ. επιστ.*

καὶ διακόνοις. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν Ro 1, 7. etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάν- Ro 1, 8.
τοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν
ποιούμενος 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτης
ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος
ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ,
7 καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ
τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ
ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούς μου τῆς χά-
ριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ Ro 1, 9.

---

1. 1. δουλοι .. E^{mur} (igitur falsus est scriptor codicis legenda scriptura rubra codicis D quae paullulum evanuit) 8.^{pe} δουλος, item 34. transpositis και τιμοθ. post ιω χν | χν ιω c. BDE 109. (item 8.^{pe} et al ut vdtr) d e cop basm Ambrst .. ς ιω χν c. (A non liquet) FGKL al pler f g syr^{utr} al Chr Thdrt al | 115. om τ. ουσ. εν φιλ. | σὺν ἐπισκ. .. B** D***K al mu Chr Thph Cassiod συνεπισκόπ. Cf Thdor^{mop}: προσεκτέον ὅτι τὸ σὺν ἐπισκόποις λέγει, οὐχ ὡς τινες ἐνόμισαν ὥσπερ ἡμεῖς συμπρεσβυτέροις γράφειν εἰώθαμεν· οὐ γὰρ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον εἶπεν τὸ σύν, ἵνα ᾖ συνεπισκόποις (quam vocem male deformatam habet cated ox) ἡμῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ „πᾶσιν τοῖς ἐν Φιλ. ἁγίοις," σὺν τοῖς αὐτόθι ἐπισκόποις τε καὶ διακόνοις.

3. ευχ. τω θε. (cat^{txt} κυρ.) μου ς. ABD*** (et* et*** vdtr et. E transcripsisse) KL al ut vdtr omn vg cop syr^{utr} al pp mu .. D*FG d e f g Ambrst Cassiod εγω μεν ευχαρ. τω κυριω ημων | επι παση τη (DE om) μνεια .. G g επι (in) παση δεησει μου (punctis improbatum est) τη μνιαν (memoria), F επι παση τη μνιαν

4. την δεησιν .. FG g praem και | K om παντοτε usq ημων

5. πρωτης c. DEFGKL al fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln praem της c. AB 37. | Ln$^{ed\ min}$ in fine non interpg

6. αχρις c. DEFGKL al ut vdtr omn .. Ln αχρι c. B, item αχρι ης A | χν ιν c. BDEL al mu d e f vg Ambrst Aug al .. ς ιω χν c. AFGK al pl am* demid cop syr^{utr} al pp mu (Dam om ιν)

7. τουτο .. L του|εν tert c. BD**et***EKL al longe pl Chr Thdrt Dam Oec, item d e f g vg (et. am fu al mu) cop al .. Ln [εν], ς (= Gb† Sz) om c. AD*FG al vg^{cdd} pauc syrP al Thph | συνκοιν. c. AB*DEFG .. ς Ln 49. συγκ. c. B**K^{sil}L etc | μου τ. χαριτος .. DEFG it vg (non Ambrst) al της χαρ. μου

8. γαρ μου (DEFG al vv mu Chr pp^{lat} μοι) c. BFG 17. 67.** it vg aeth utr Thdor^{mop} Chr^{cd} cat^{txt} .. ς (Gb^{0}) add εστιν, Ln [εστ.] c. ADEKL al pler cop syr^{utr} pp mu | ο θεος .. FG g ο κυριος

πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν
Ro 2. 18. ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, 14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν. 15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν

---

8. DEFG σπλαγχνοις | $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. ABD*EG al aliq d e g am demid al sah Chr^{ed} Dam^{com} .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. FK al pler f vg^{ed} et cdd aliq cop syr^{utr} pp mu (D*** al basm aeth om $\overline{\iota\upsilon}$)

9. περισσευη c. BDE al .. ς 49. περισσευη c. AK (K* al -σευει) L al pler Clem Chr Thdrt Dam al, item -σευοι FG

11. καρπον δικ. τον (τον om B al^{2}) c. unc omn al^{25} it vg sah arm al pp aliq^{gr} et^{lat} .. ς (= Gb Sz) καρπων δικ. των c. min cop syr^{utr} al Chr al | θεου (112. om) .. D* $\overline{\chi\upsilon}$ .. FG g μοι, harl* eius

12. D* γειγνωσκειν, ***γιγν. | τα .. FG syrP ^{mg} το

13. φαν. εν $\overline{\chi\omega}$ γεν. c. ABKL etc .. DEFG f g vg al Chr^{com} Thph φα. γενεσθ. (Chr add τους) εν $\overline{\chi\omega}$

14. λογον c. D***E**K(L om περισσ. usq κηρυσσουσιν) al longe pl syrP (sed add τ. θε. c.*) arP Chr (ad h. l.) Thdrt Dam Thph Oec Tert .. Ln add του θεου c. AB al plus^{20} f vg go cop syr al Clem Chr^{1} et cdd^{2} ad h. l. Ambrst al; al idem praem, post λαλ. vero add D*E* d e; FG g post τ. λογ. add κυριου

16. 17. οι μεν εξ αγ. usq κειμαι, ^{17}οι δε εξ εριθ. (B* ερειθιας, DEFG al εριθιας) usq μου c. ABD*EFG al fere^{10} it vg go cop syr al Bas Mcion tert^{5,20} Victorin al mu .. ς (= Gb Sz) οι μεν εξ εριθ. usq μου, ^{17}οι δε εξ αγ. usq κειμαι c. D**et***K al pl (L om οι μεν εξ εριθ. usq μου) syrP al pp^{gr} mu | τον $\overline{\chi\upsilon}$ c. ADEK al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam al .. Ln [τον] $\overline{\chi\upsilon}$: om enim τον BFG Chr^{cd} | FG καταγγελουσιν | εγειρειν (Gb″) c. ABD* (D** et E* επεγ. ut vdtr) FG al^{3} it vg go cop sah basm arm aeth Antioch Dam (non^{txt} ad h. l.) pp^{lat} .. ς επιφερειν c. D*** E**K al pler syr^{utr} al pp^{gr} mu (Thph^{mg} προσφερ.)

ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. 18 τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ; εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· 19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, 20 κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. 21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. 22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιό-

---

18. *πλην* c. DEKL al longe pl cop Chr Thdrt Dam al .. B Ath^{ed} et^{edd} *οτι* .. Ln *πλην οτι* c. AFG al plus^{10} sah basm Ath (ita^{ed} bened ex^{mss}) Cyr^{fid123} Thph^{mg} cat^{txt} .. d e f vg go pp^{lat} mu *dum*, Ambrst *dum tamen*, Cyp *verum tamen*, g *dum omni modo quia* (sequitur rursus *omni modo*) | D***E al *εν αληθεια* | Oec: *πολλοὶ τῶν αἱρετικῶν παρεποίησαν τὴν γραφὴν ὡς ἔχουσαν Χριστὸς καταγγελλέσθω.* Item cat *οὐκ εἶπε Καταγγελλέσθω, ὥς τινες οἴονται λέγοντες ὅτι τὰς αἱρέσεις εἰσάγει.* At vero Eus^{const3,58} *μονονουχὶ τῷ φάντι παραπλησίως εἰπὼν ἂν καὶ αὐτός Εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ* $\overline{\chi\varsigma}$ *καταγγελλέσθω* | L *ἐν τοῦτο*

19. *γαρ* .. B al sah *δε* | DEFG d e f g go $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$

20. FG al Ath^{cdd3} *καραδοκιαν* | *ουδενι* .. FG f g add *υμων* | G* *παρρ. παση* (item cop sah basm) | Ln $\overline{\chi\upsilon}$ [20] *κατὰ* et *μου, ὅτι*

21. *χριστος* (FG d e f vg etc add *εστιν*): ita et. Cyp Victorin Hil Ambrst Aug al mu .. Gb' *χρηστον* c. arP „Gregor$^{dial\ bis}$ et^{lat} et^{gr})" sic Gb, at ipse in ed. Par. 1705. ll. pl, ut dial$^{2,3\cdot 3,17\cdot}$ et^{gr} et^{lat}, $\overline{\chi\varsigma}$ confirmatum vidi.

22. *δε* .. D* 109. *τε* (Ir^{int} *si igitur*) | *εργου* .. FG it vg al add *εστιν* | *και* .. Clem (vv. 20 usq 24. afferens) ante *τουτο* pon

23. *δε* c. unc omn al longe pl it vg (et. am fu al) go sah (cop basm om) syr^{P} al pp^{gr} et^{lat} mu (Clem *τε*) .. ς (= Gb Šz) *γαρ* c. min vix mu demid hal al syr Thdrt | *εις το* .. DEFG (it vg) Chr (non Chr^{txt}) om *εις* .. Or^{lib} *του* | *γαρ* c. ABC 31. 67.** al cop (al?) Clem Or^{2} Aug saepe acdis („Incertum est utrum *ex duobus concupiscentiam habens* an *compellor autem ex duobus*" - „Sed quoniam ita sequitur: *multo enim magis optimum*, apparet eum eius optimi dicere se habere concupiscentiam, ut cum ex duobus compellatur, alterius tamen habeat concupiscentiam, alterius necessitatem" - „Quae ambiguitas uno consequenti verbo diiudicatur, quod positum est *enim*: quam particulam qui abstulerunt interpretes, illa potius sententia ducti sunt, ut non solum compelli ex duobus, sed et. duorum habere concupis-

τερον δι' ὑμᾶς. 25 *καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,* 26 *ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.*

27 *Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,* 28 *καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ·* 29 *ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,* 30 *τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.*

---

centiam videretur.") Ambrst Amb[1] .. ς (non ς[e] Gb Sz, sed Gb[00]) om c. DEFG (sed D*FG d e [g utrq] Victorin *ποσω* pro *πολλω*) KL al longe pl f vg go basm al Or[1] Bas al[5] Aug[aliq] al

24. B 80. Petr Cyr[ioh982] *επιμειναι* | *εν* c. BDEFGKL al longe pl Thdrt Dam Thph Oec .. Gb[00] c. AC al[10] Clem Or[3] Petr Cyr[ioh] Chr | L al *αναγκαιωτερον*

25. *συμπαραμενω* c. D***EKL al pler Chr[dis] (*εἰ γὰρ ἀναγκαῖον τοῦτό ἐστι, πάντως ὅτι* (*ἔτι?*) *μενῶ, καὶ οὐχ ἁπλῶς μενῶ ἀλλὰ μεθ' ὑμῶν· τοῦτο γάρ ἐστι τό Καὶ συμπαραμενῶ, τουτέστιν ὄψομαι ὑμᾶς*) Thdrt Dam Thph Oec .. Gb'' Ln *παραμενω* c. ABCD*FG al[5] (:: ita ex usu Graecorum; *συν* ex abundanti additum: hinc abiecerunt) .. it vg pp lat *permanebo*

26. DE al *περισσευση* | FG f g *εν εμ. εν χω ιυ*

27. G *τω ευαγγελιω*, F *το -λιο* | D* om *του* sec | *ακουσω* c. ACD***EFG KL etc .. Ln *ακουω* c. BD* al fere[10] basm (it vg etc *audiam*)

28. *εστιν αυτοις* c. ABCD*FG al d e f g am fu al pl (vg[ed] *illis est*) go al (basm om *illis*; *quidem* non exprim cop basm syr) Ambrst Pel, item addito *μεν* D***E al syr[p] Chr Thph .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *αυτ. μεν εστ.* c. KL al pl Thdrt al .. var al | *υμων* c. ABC** al[4] d e al (syr *υμων* et antea et. *αυτων*) Chr[cd] Aug (*est illis ostensio* [*causa* Aug] *perditionis, vestrae autem salutis*: ita d e Aug), item Cyr[fid123] *ημων* .. ς 49. *υμιν* c. D***EFKL al pler f vg go cop basm syr[p] al Chr Thdrt al Ambrst al; item *ημιν* C*D*G 73. g sl[5. 8.] Dam (:: dativus non potest non pro correctione haberi; *υμων* substituendi caussa nulla erat) | Ln (*ἥτις* usq *πάσχειν*), [30] *τόν*

29. A al *ημιν* | *το* pr (al[2] *τα*) .. FG al Oec[com] om (it vg *non solum ut in eum credatis, sed ut etiam* etc)

30. *οιον* .. D*FG it vg pp[lat] (non Tert) add *και*, item C* post *ειδετε* | *ειδετε* (Gb'') c. AB*CD*E* al pl Clem Chr Thdrt Dam .. ς (= Sz) *ιδετε* c. B**D***E**FGKL al certe pm Thph Oec

II.

1 *Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,*
2 *πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά-* 3, 16.
πην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, 3 *μηδὲν κατὰ ἐριθείαν*
μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμε-
νοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, 4 *μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες,* 1 Co 10, 24.
ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. 5 *τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ*

II. 1. *τι* .. Gb″ *τις* c. D*(et^{nov})L al fere^{15}, item (sequente *παραμυθια*) Thdrt Thph | *τις* tert (et. Gb Sz) c. ABCDEFGKL al fere^{50} Bas Chr mosc (et ap Wtst) Dam Thph Oec .. al^{10} *τι*, 109. Thdrt^{cod} *τε* .. *ς* 49. Gb′ *τινα* c. min vix mu Clem Chr^{montf} Thdrt (:: soloecismum talem *ει τις σπλ.* tanta cum constantia servatum esse ab antiquis testib - nec D** aut*** nec C^{corr} attigerunt - mirum est illud quidem ac probat ipsis Graecis auribus tolerabilem esse visum. Accedit quod in libros suos fidelitér plures patres transtulisse videntur, quorum auctoritas minime eo frangitur quod apud alios ut Clem ad legem grammaticam correctum legitur *τινα*. Quae quum ita sint, ipsis nobis servandum erit *τις*, nisi malumus grammatici quam editoris partes agere.) | D*FG *σπλανχνα*

2. *σινψυχ.* c. AB*CD*FG .. *ς* Ln 49. *συμψ.* c. B**D***EK^{sil}L etc | *το εν* (d e g Victorin Hil Ambrst *unum sentientes*) .. AC al f vg *το αυτο*. Cf Chr: *τὸ ἓν φρονοῦντες, ὃ τοῦ Τὸ αὐτό, μεῖζόν ἐστι*. Similiter cat.

3. *κατα* c. AD***E etc .. BCD*FGL etc *κατ* | *εριθειαν*: ita ABKL etc; D* al *εριθιαν*, FG *ερειθιαν*. De acc. cf ad lac 3, 16. et Gal 5, 20. | *μηδε κατα* (Gb′) c. ABC al d e vg cop al (et. *ἢ κατὰ* vel *καὶ κατὰ* vel *nihil per* legitur) Victorin Ambrst Aug al .. *ς ἢ* c. DEFGKL al longe pl f g al Chr Thdrt al | D* (et^{nov}) K al *προηγουμενοι* | B *τους υπερεχ.*, DEFG *υπερεχοντες*

4. *εκαστοι* pr c. ABFG al f g m vg pp^{lat4} .. *ς -στος* c. C (C** Thph *εαυτου*, Thph et. *ετερου*) DEKL al pler d e go syr^{utr} al Chr Thdrt al Victorin al | *σκοποιντες* c. ABCDEFG al mu d e f g m vg go al Ath al mu pp^{lat} .. *ς* (= Gb Sz) *σκοπειτε* c. L al pl cop al Chr Thdrt al (K al syr^{utr} Thph *-τω*) | D*FGK 61. d e f g m vg al (non go cop syr utr) Bas pp^{lat} mu (non Aug al) om *και* | *τα* sec (D***EK al plus^{30} Oec *το*) .. D*FG al add *των* | *εκαστοι* sec c. AB (item C vdtr) DE al^{5} cop Bas^{3} Cyr^{thes194} et^{371} Victorin Aug, item *ς -στος* c. KL al pler d e go syr^{utr} al Chr Cyr^{fid108} Thdrt al .. FG f g m vg pp^{lat} mu om (et. transp), hinc Gb^{0}. Praeterea AC (al ?) Cyr^{thes} et^{fid} ad sqq trahunt.

5. *γαρ* c. DEFGKL al pler it vg go syr^{P} al (syr *et hoc*, sl^{ant} *δε*) Chr

καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν
ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δού-
Ro 8, 3. λου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρε-
θεὶς ὡς ἄνθρωπος, 8 ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέ-
χρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερ-
ὕψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 ἵνα
*Es 45, 23. Ro 14, 1. ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων
καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύ-
ριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς
Eph 6, 5. ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·
13 θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν

Thdrt Dam al (Did *δη*) Victorin Hil Ambrst al .. Gb^{00} Ln 49. om c. ABC 17. 73. cop arm ar^{e} (Or Ath Cyr$^{ioh\,119.\,185}$ et^{saep} ite$^{mfid\,108}$ Ant et Max pp^{lat} aliq: at isti omnes ea quae praecedunt non una afferunt) | *φρονειτε* c. C***KL al fere omn cop go al Or Eus$^{marc\,182}$ Ath Cyr fid^{108} Chr (txt et^{com}) Thdrt^{2} Dam al (Did *λογιζεσθω*) .. Gb' Ln *φρονειτε* c. ABC*DEFG al^{3} it vg al (pergunt d e syr *quod et Christus Iesus*) Cyr$^{thes\,194.\,371}$ ac^{saepe} (alibi ut$^{ioh\,119}$ et^{185} *φρονειτω εκαστος*, item Thdot^{anc}) pp^{lat} | B *εν ημιν*

6. D* *αρπαχμον* | FG al Eus$^{marc\,197}$ et$^{ps\,550}$ Did (non item al pl) om *το*

7. *αλλα* c. BFG al .. ς *αλλ* c. ACDEL etc (et. Sethiani$^{hipp\,318}$ Eus$^{h.\,e.\,8,\,10}$ et^{marc} Epiph^{614} Cyr$^{thes\,93}$ al) | Ln$^{ed\,min}$ *γενόμενος*. 8 *καί* (ita et. Wtst al). Versum 6. totum et 7. usq *λαβων* habent et. Sethiani$^{hipp\,318}$

8. *μεχρι* (et. Or Eus$^{dem\,465.\,1002}$. Cyr$^{ador\,496}$ al pl) .. D* (et^{nov}) FG *αχρι*

9. *ονομα* pr c. DEFGKL al fere omn Or^{2} Eus$^{ps\,69.\,193.\,400}$ Ath^{3} Epiph^{762} Cyr$^{thes\,127.\,194}$ et$^{fid\,108}$ Chr Thdrt^{2} Procl Dam al .. Ln praem *το* c. A BC 17. Dion^{alex} Eus$^{dem\,301}$ et$^{ecl\,74}$ Cyr$^{ioh\,959}$ et^{alib} Procop$^{esa\ ter}$ | FG *εις το υπερ*

11. *εξομολογησεται* c. ACDEFGKL al plus^{30} Or Eus$^{ps\,643}$ et$^{ecl\,27}$ Epiph$^{741.\,972}$. Ath$^{cdd\,3}$ al mu (antea fere nullus *καμψει*) .. ς Ln (ex err.) *-σηται* c. B al pl Eus$^{ecl\,74}$ Cyr$^{fid\,108}$ al | FG g Eus$^{ps\,643}$ al^{gr} et^{lat} om $\overline{\chi\varsigma}$ .. var al pauc

12. *αγαπητοι* .. A lectionaria aliq demid al *αδελφοι* | B al^{5} hal harl** cop syr arm al (non it vg syr^{p} al) Chr^{1} pp^{lat} aliq om *ως* | FG d e g fu al om *εν* pr | *νιν* .. DEFG it vg al pp^{lat} post *μαλλον* pon; al^{2} Chr com Thph om | FG g om *εν τη απουσ. μου* (f praeposito ÷ *in praesentia mea*)

13. *θεος* c. ABCD*FGK al Dam .. ς (Gb^{00}) praem ὁ c. D**et***EL al pler pp mu | *ενεργων* .. A add *δυναμεις* | *ευδοκιας* .. C add *αυτου*

ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 *πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν,* 15 *ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἀμώμητα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,* 16 *λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα.* 17 *ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν·* 18 *τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι.*

19 *Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν.* 20 *οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει·* 21 *οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ.* 22 *τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.* 23 *τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς·* 24 *πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.*

1 Pe 4, 9. Ga 2, 2. 2 Ti 4, 6. 3, 1. 4, 4. 1 Ti 1, 2.

---

15. *γενησθε* c. BCD***E**KL al ut vdtr omn Cyr^{the284} Chr Thdrt Phil carp Dam al .. Ln *ητε* c. AD*E*FG it vg al pp^{lat} | *αμωμητα* c. DEFG KL al fere omn Chr Thdrt Phil^{carp} Dam al .. Ln *αμωμα* c. ABC al^{2} Clem^{allud} Victorin (ipsum Graecum *αμωμα τεκνα* infert comm suo) Cyr^{the284} (:: cf ad 2 Pe 3, 14.) | *μεσον* (Gb″) c. ABCD*FG al^{5} Clem .. ς *εν μεσω* c. D**et***EKL al pler pp mu | FG g *εν τω κοσμω τουτω*, d e f m Chrom (non item Victorin al pl) *in hoc mundo*

16. DE *καυχησιν* | *οιυδε* .. B *ουδ*

17. *αλλα* c. A (vdtr) BD*FG etc .. ς *αλλ* c. CD**?et***EL al pl | *ει και* .. EG *και ει* | *συνχαιρω* et v. sq *συνχαιρετε* c. B*CD*FG .. ς Ln 49. *συγχ.* utroq loco c. AB**D***EK^{sil}L etc

19. *κυριω* c. ABD***EKL al pler f vg (sed fu* al *dom. Ie. Chr.*) al pl pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *χριστω* c. CD*FG al^{3} d e g cop | *υμιν* .. D*E (* ut vdtr) al it vg al *προς υμας* | A *εκψυχω*

20. *περι* (L *υπερ*) *υμων* (D* *ημων*, Thph^{cd} *εμου*)

21. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ (Gb′) c. BL al longe pl fu demid al cop syr^{p} al pp^{gr} mu Ambrst^{ms} .. Gb Sz Ln $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. ACDEFG al vv m Clem al pp^{lat} mu .. K arP Cyp om $\overline{\iota\upsilon}$. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *του* c. min vix mu contra unc omn al pl Clem al mu

22. *εις τ. ευαγγ.* .. C *εν τοις δεσμοις του ευαγγελιου*

23. D* ut solet *πεμψαι* (item v. 25.), K *εκπεμψαι* | *αφιδω* c. AB*D*FG 17. .. ς *απιδω* (c *απειδω*, et. *επιδω* legitur) c. B**CD***EK^{sil}L al pler | *εξαυτης* (vg *me mittere mox*, item f sed post et. add *ex ipso*) .. d e *ex ipsa*, g *ex ipso*

24. *ταχ. ελευσ.* (FG vv aliq *ελ. τα.*) .. AC al fere^{g} vv mu pp^{gr} et^{lat} aliq add *προς υμας*

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ
συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουρ-
γὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν
πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ
γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν,
οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ.
28 σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν
χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ
μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, 30 ὅτι διὰ
τὸ ἔργον μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα
1 Co 16, 17. ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς μὲ λειτουργίας.

---

25. D*(E?) d e Victorin Ambrst Pac om κ. συνεργ. | συνστρ. c. A(B? Mai συστρ.) CDEFG etc .. ς συστρ. c. (B vide ante) $\aleph^{sil}$L al certe pler

26. παντ. υμ. (B cop υμ. πα.): Ln add [ιδειν] c. ACDE al fere[30] d e cop syr^{utr} al Dam Thph Cassiod, at om c. BFGKL al pl f g vg go al Chr Thdrt al Victorin Ambrst al | οτι ησθ. .. (c*??) D*E*FG it vg go pp lat αυτον ησθενηκεναι (d e vg *illum infirmatum*, f *ill. infirmari*, g *ill. t eum infirmatum t infirmari*)

27. B al[6] Chr Thph^{cd} θανατου | αλλα c. ABDE etc .. ς αλλ c. FGL al certe pl | ηλεησ. αυτ. c. ABC** (* latet) DEFG al it vg al Phot^{man175} pp^{lat} .. ς αυτ. ηλε. c. KL al pler vv mu pp mu | ουκ .. D* ουχ | επι λυπην c. ABCDEFGL al pl Chr^{edd} Dam Thph^{cd} Oec .. ς (= Gb Sz) ε. λυπη c. K al pm Thdrt Phot^{man175} al | σχω .. D*(E?)FG al εχω

28. D*FG σπουδαιοτερον | ουν .. FG 17. g Thph δε | D* επεψα

29. προσδεχεσθε (FG προς δε [f super his *at vero*] εχεσθαι, g *ad vero excipite* : ut toties inepte) .. A** 67.** 73. 80. προσδεξασθε

30. εργον (Gb′) c. c (:: cf ad Act 5, 41.) .. ς (Gb^{0}) add του χυ c. DEKL al pl et Ln omisso του c. BFG al; item additur κυριου (A al vv), του κυρ., του θεου (cop al Chr^{com}) | μεχρι .. DEFG εως | παραβουλευσ. c. CKL al longe pl, item (ut certe edd sunt) Chr Thdrt Dam Thph Oec cat .. Gb Sz Ln παραβολευσ. c. ABDEFG 177. 178. 179. (praeterea ad ψυχη FG it vg al pl add αυτου) .. d e g *parabolatus de anima sua*, f vg aeth^{utr} pp^{lat} *tradens* (sed Ambrst praem *in interitum*) *animam suam*, Victorin *exponens in incertum animam suam*; syr^{utr} arr *spernens*, cop *postponens*, go *oblivisc*ens .. explicantes Thdrt: τοῦ κινδύνου καταφρονήσας, Chr: παρεβουλεύσατο καὶ ἐξέδωκεν ἑαυτόν, Thph: παρεβουλ. τουτέστιν ἐπέρριψεν ἑαυτὸν τῷ θανάτῳ, Hes: εἰς θάν. ἑαυτὸν ἐκδούς (Bas$^{reg.\ b.\ 199}$ forte alludens: πῶς ἄν τις προμηθείη καὶ πρὸς κινδύνους ὑπὲρ τῆς ἐντολῆς καὶ κυρίου παραβολεύεσθαι. Cf et. Eustath ad Odyss. ἐκεῖθεν καὶ ὁ παράβολος ἄνθρωπος

III.

1 *Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά-* 2, 18. 4, 4.
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 *βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.* 3 *ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες,* 4 *καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποι-*

ὁ κινδύνοις ἑαυτὸν παραβάλλων. Niceph. imp. *περὶ παραδρομῆς: δεῖ μικρόν τι παραβολεύσασθαι καὶ πρὸς μάχην ὁρμῆσαι*, ut Wtst ex ms. affert. Apud eundem plura exscribuntur quae huc faciunt.) Mihi quidem hac de re sic videtur. *παραβουλευσασθ.* certe non minus quam *παραβολευσ.* loco nostro testatum est, quippe quod non tantum in KL cum minusc cdd longe plerisq sed et. in C inventum sit. (Ex interpretibus *παραβουλ.* confirmare vdtr go syr^{utr} cop, *παραβολ.* it vg aeth.) Neque minus quam nostro loco lectio alibi fluctuat, ut in fragmento Eusebii ap Dam^{par561}, plurib locis Chrys ut ^{11,564}, in Hesychio etc. Dubitari autem vix potest quin utraque vox usu Graecitatis inferioris recepta fuerit: quam rem id ipsum probat quod codicum scriptores ubique inter utramque fluctuant. Haesitanti vero utra praestaret, multo magis *παραβολευεσθαι*, quod a *παράβολος* notissimo derivandum esse apparebat neque sensus difficultatem habebat, commendari se debebat quam *παραβουλεύεσθαι*, ratione paullo reconditiore. Est enim fere spernere consilium, cautum esse nolle, conferendumque est cum *παραφρονεῖν*, *παραλογίζεσθαι*. Progrediente vero significatione in eundem fere sensum *παραβουλ.* atque *παραβολ.* dictum vdtr, quae explicatio nostro loco egregie adiuvatur apposito *τῇ ψυχῇ*, ita ut conferre iuvet illud Caesaris de b. G. „adeo esse perterritos nonnullos ut suae vitae durius consulere cogantur." Denique convenientius nostro loco esse videtur si scriptum est nullam rationem ipsius vitae habuisse Titum faciundo opere suo sancto, quam cum temeritate, cuius notio in *παραβολευεσθ.* esse debet, in pericula illum se obtulisse.

III. 1. *τα αυτα* .. FG *ταυτα* (it vg *eadem*) | *ασφαλες* .. A*vdtr al fere^{25} Procop^{esa} Dam praem *το*

3. *θεου* (Gb′) c. ABCD***EFGKL al plus^{60} cdd^{gr} „*omn aut paene omn*" ap Aug (item ap Amb ed. Bened.) g vg^{cd} cdd^{lat} pl ap Aug (nam „*exx nonnulla*" *deo*) cop syr$^{P\ mg}$ Eus^{Pa449} Ath al pm Or^{int} Aug^{dis} al .. ϛ (= Sz) *θεω* c. D* al mu d e f vg go syr al Thdrt^{1} al pp^{lat} mu . Thph^{cd} *θειω* | DE *και ου σαρκι*

4. *και* .. D*E*FG al^{4} d e f g Aug^{1} om (demid tol al ante *εγω* pon) |

Ro 11, 1. *θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον,* 5 *περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους*
Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φα-
Ga 1, 13 s. *ρισαῖος,* 6 *κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην*
τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. 7 *ἀλλὰ ἅτινα ἦν μοι κέρδη,*
ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 *ἀλλὰ μὲν οὖν καὶ ἡγοῦ-*
μαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ
Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι
σκύβαλα εἶναι ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 *καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ*
ἔχων ἐμὴν δικαιωσύνην τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χρι-
στοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, 10 *τοῦ γνῶναι αὐ-*
Ga 6, 7. *τὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ τὴν κοινωνίαν*
τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,
11 *εἴπως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.*

αλλος (FG al *αλλως*) .. DEFG al it vg post *τις* .. 46. 109. syr ar^{e} Chr com Lcif Ambrst om

5. ς^{e} 1624. item ς al (non Gb Sz) *περιτομή* (ita et. Eus^{ps350} et alibi editum) | *βενιαμειν* c. ABL; FGK *-μην* .. ς 49. *-μιν* c. DE al certe pler | FG *κα. τον νομ.*

6. *ζηλος* c. ABD*FG .. ς *-λον* c. D**et***EKL al certe pler | *την* (D*FG om) *εκκλησιαν* .. FG 112. f g vg arm^{edd2} (non^{ven}) Ambrst al add (122. *του*) *θεου* (Amb *Christi*)

7. *αλλα* c. BD* .. ς 49. *αλλ* c. D***EF (*αλλι τινα* sic) K^{sil} al certe pl .. Ln [*αλλα*]: om AG 17. d e g Cyr^{ador53} et^{alib} Lcif al | *ηγ μοι* c. ADEF GKL al pler go cop syr^{p} al Cyr^{ador53} et^{562} Chr al mu Victorin .. Ln *μοι ηγ* c. B al^{3} it vg al Thdrt cat^{com} Lcif al | *δια τον* $\overline{\chi\nu}$ .. cat^{ox} ad Mc 10, 24. *διὰ τῶν χρηστῶν.* Quod cf ad 1, 21.

8. *μεν ουν* c. BDEFGKL al plus^{40} pp pm .. ς (= Gb Sz) *μενουνγε* c. A al ut vdtr pm Did Cyr^{ador53} et^{582} item^{fid71} Thph. Ceterum (B ap Bart) 80. f vg (et. fu al, non arm al) go al Cyr^{ador53} et^{fid} al pp^{lat} mu om *και* sq | $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\imath\nu}$ (AK al mu f vg al pp^{gr} et^{lat} aliq $\overline{\imath\nu}$ $\overline{\chi\nu}$) .. Ln praem *του* c. B Thdrt | *μου* .. A vv mu pp^{gr} mu pp^{lat3} *ημων* | *ειναι* sec c. AD***EKL al fere omn go al Cyr^{3} al pm Aug .. Gb^{0} Ln om c. BD*FG 17. it vg al Serap pp^{lat} mu

9. *εμην* .. L 61. al? om | *επι τη πιστ.* (D*[E?] *εν π.*, it vg *in fide*) .. syr ar^{e} om. Ceterum L al syr^{p} al pp mu conjg c. sqq

10. D* om *αυτου* pr | Ln om *την* sec c. AB, contra DEFGKL al ut vdtr omn pp pm | *συμμορφιζομ.* (Gb″) c. ABD* 17. 67.** 71. (118.** *συμμορφαζομ.*) Or^{cdd} Bas Mac (*-μμ-* AB etc; D* *-νμ-*) .. FG *συνφορτειζομ.* item *cooneratus* d e g go Ir^{int} Lcif .. ς *συμμορφουμ.* c. D***EKL al pler Chr Thdrt al

11. *την εκ* (Gb′) c. ABDE al fere^{10} vv pm Bas Chr Dam Ir^{int} al mu (FG *των εκ*) .. ς (= Sz) *των* c. EL al longe pl g (sub *aut*) cop al Thdrt al

12 *Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ.* 13 *ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι κατειληφέναι·* 14 *ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* 15 *ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει·* 16 *πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.* Ga 6, 16.

17 *Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτως περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.* 18 *πολλοὶ γὰρ περιπα-*

---

12. *ουχ* .. F *ουκ* | *ελαβον* (et. Eus^{ps103} al pm Tert Victorin Hier al mu) .. D*EFG d e f g Ir^{int} Ambrst auct$^{sing\ cler}$ add *η ηδη δεδικαιωμαι* (FG *δικαιωμαι*, G* *-ομαι*, praeterea G g iam scripserat *τετελειωμαι* sed eo signis improbato adscripsit *δικ.*) | *και* pr .. D*E*FG 39. 112. d e f g vg go al Tert al mu om | *και* sec .. D*EFG 67.** 74. g Tert om | *κατελημφθ.* c. ABD*FG .. ς-*ληφθ.* c. D***EKL etc (L al *-λειφθ.*) | $\overline{\chi\upsilon}$ c. BDE (D***E praem *του*) FG al d e g go aeth^{ro} Clem Mac Dam (praem *του*) pp^{lat} mu .. A al fere^{10} Chr^{1} Thph^{cd} $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ et ς (= Gb Sz, sed Gb') praemisso *του* c. KL al pl Thdrt al; item vg cop syr$^{p\ mg}$ Ambrst al (et. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, *του κυρ.* $\overline{\iota\upsilon}$ et aliter legitur)

13. D* om *εγω* | *ου* c. BD***EFGKL al pl it vg al Chr (et^{txt} et^{com}; sed^{1} *ουδεπω* et^{1} *ουπω*) al Tert Victorin al mu .. AD* al fere^{25} cop al mu (syr^{p} *adhuc* c.*) Clem Thdrt Chron^{411} al mu Ambrst Hier^{1} *ουπω* | FG *κατιληφοτα*

14. *τοις δε* .. D* (E confuse) FG (vv mu) *εις δε τα* | FG al *απεκτεινομ.* | *εις* c. AB 17. 73. 80. Clem Ath Cyr^{ador165} Chron^{441} .. ς *επι* c. DEFGKL al pler Chr Thdrt Dam (et.^{par634}) al | FG 46. g vg^{cd} Clem Novat Victorin al om *του θε.* | $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$ .. D*EFG d e g *κυριω* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$ .. var al

15. *τελειοι* .. FG g add *εν* $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$ | L al^{6} cdd ap Hier („*hoc sapimus sive sapiamus;* diversa enim sunt exemplaria“. Sed alibi^{2} *sapiamus*) al^{5} Clem *φρονουμεν* | D* om *ὁ*

16. *στοιχειν* (FG *συνστοιχ.*) c. AB 17. 67.** cop sah aeth^{ro} (sedpp add *in una concordia*) Thdot^{anc} Hil Aug^{saepe} Facund (Sedul) .. ς (= Gb) add *κανονι* (D*FG d e g pp^{chalced} ap Evagr [^{2,322} ap Wtst] Victorin Ambrst om; et. ante *στοιχ.* et alitęr pon), *το αυτο φρονειν* (haec ante *τω α. στοιχ.* [*συνστ.*] pon D*FG d e g Victorin Ambrst, item [servato *καν.*] D***E al^{6} f vg go arm sl$^{7\cdot}$) c. KL al pl (sed al syr^{p} arm al *κανονι* ante *στοιχ.* vel *στοιχ.* ante *τω αυτω* pon) syr^{p} (item fere syr: *una semita incedamus et uno consensu*) al (ut sl$^{5\cdot\ 8\cdot}$) Chr Thdrt Dam al (adde test qui varie ut indicavimus diff) (:: cf Ga 6, 16. Phil 2, 2. alibi)

17. *συνμιμηται* (BD*FG *-μειμητ.*): *σινμ.* c. BD*FG .. ς Ln 49. *συμμ.* c. AD***EK^{sil}L etc

τοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 *ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες.* 20 *ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,* 21 *ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.*

IV.

1 *Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.*

2 *Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ.* 3 *ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.*

---

18. D* *ελεγομεν* | D*E (wtst non mur) 55. syr om *και* | FG *εκθρους*, A *εκχθρ.*

20. *γαρ* .. 80. it vg go syr syrP mg Clem Or^{2} Eus^{mai147} et^{ps594} Ps-Ath^{57} et^{90} Chron^{441} al Ir^{int} al mu (sed non Victorin) *δε*

21. *συμμορφον* (D*FG *συνμ.*) c. ABD*FG (FG d e Cyr^{hr315} lib Ir^{int1} ex^{cdd2} *περιχ του σωματος*) it vg go cop aeth^{utr} Eus$^{marc338.\ 353}$ et^{ps} Ath^{1} et^{1} ex^{cdd3} Cyr^{thes284} Antioch^{1,30} Ir^{int} Or^{int} Tert Cyp al pm .. ς (= Gb Sz) praem *εις το γενεσθαι αυτο* (Caes om *αυτο*) c. D**et***EKL al certe pler syr^{utr} (*ut sit*) al Or Caes Epiph^{889} Chron^{441} al mu Victorin (*ut sit*) Hier al | *αυτω* c. ABD*FG al mu Eus^{marc358} Cyr^{thes284} Epiph^{889} Chr^{1} ex^{cdd} Thph^{cd}, item *ei* vel *illa* d e g Victorin .. ς *εαυτω* c. D*** EKL al pl Thdrt al mu, item *sibi* f vg Hil Amb al mu

IV. 1. *χαρα* .. FG *χαρις* | FG g *και ουτως* | *αγαπητ.* sec (1. *πνευματικοι*) .. B add *μου* .. D* 108.* d e Victorin om

2. *ευοδιαν* c. ABDEFGKL etc .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *ευωδιαν* c. min aliq | *συντυχήν*: hoc acc. D***(L *-χεῖν*) al ut vdtr pl, non ut ς Ln 49. *-τύχην*

3. *ναι* c. unc omn al longe pl it vg (d e *ita*, g *utique*, f vg *etiam*) etc pp mu^{gr} et^{lat} .. ς (= Gb Sz) *και* ex err. vel editorum vel min pauc | *γνησ. συνζ.* (*συνζ.* c. A[B?]D* et^{nov} FG; ς *συζ.* c. [B ap Mai] D***K^{sil}L etc) c. ABDE al (FG *εγνησιε γερμανε συνζ.*) it vg cop al (go *ναι κ. σε γνησ. παρακ. συνζ.*) Isid^{4,112} Thdrt^{cd} Thph pp^{lat} .. ς *συζ. γν.* c. KL al pler syr^{utr} al Chr Thdrt al | *συνλαμβ.* c. B*D*FG .. ς Ln 49. *συλλ.*

4 *Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.* 5 *τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς.* 6 *μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν.* 7 *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* 3, 1. 1 Th 5, 16.

8 *Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε·* 9 *ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς* Ro 15, 33 etc *εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.*

10 *Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ.* 11 *οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης εἶναι.* 12 *οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι.* 13 *πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με.* 1 Ti 1, 12.
14 *πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.* 15 *οἴ-*

---

c. AB**D***EK^{sil}L etc | *μετα και* .. D*(E?)FG al it vg al (Or) pp^{lat} om *και*

5. A *πασιν τοις ανθρ.*

6. *αλλ* .. A*^{vdtr} *αλλα* | *μετα* .. B *μετ*

7. *θεου* .. A syr$^{p\ mg}$ Cyr Procop^{nicephi,1145} Amb^{1} Pel^{com} $\overline{\chi\upsilon}$ | *νοηματα* .. FG d e g m tol Victorin^{dis} Chrom al^{2} *σωματα*

8. *επαινος* .. D*E*FG d e f g vg (non am* sang ^{palimps} tol al) Ps-Ath ^{lat646} Ambrst al (non Victorin Aug al) add *επιστημης* (*disciplinae*)

9. *ειδετε* c. ABD*et*** al pl pp mu .. D***FGKL al pm Clem Thdrt Thph^{cd} *ιδετε*

10. D* *εθαλατε*, E *εθαλετε* (ut vdtr, *αν* enim praepositum a D** evanuit paullum) .. et. *ανεθαλλετε, ενεθαλέτε* legitur | *το* .. FG *του*

12. *και* prim c. unc omn al longe pl it (et. r) vg go syr^{p} al Clem al pm pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *δε* c. min aliq (cop syr al non exprim) | A syr om *και* post *πειναν*

13. FG *ισχω* | *με* c. ABD* d e f r vg cop arm aeth Clem Eus$^{ps159.\ 285.\ 295.\ 364.}$ pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) add *χριστω* c. D***EFG (FG $\overline{\chi\upsilon}$) KL al. ut vdtr omn g go syr^{utr} al Or^{1} (alludens) Eus$^{ps33.\ 60.}$ Ath^{831} (Ps-Ath^{2,68} $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$) Cyr(com ad Lc ^{8,24}) Cyr^{hr317} Nyss Chr Thdrt Dam al anonym ap Amb (item $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$ Or^{3} Eus^{ps595} et $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$ *τω κυρ. ημων* Or^{1})

14. *συνκοιν.* c. AB*D*FG .. ς Ln 49. *συγκ.* c. B**D***EK^{sil}L etc | *μου τη θλιψ.* .. DEFG it vg etc pp^{lat} *τη θλιψ. μου*

δατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε
Act 17, 14. 2 Co 11, 9. ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς
λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσ-
σαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα
εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι
δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυ-
σίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶ-
σαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι,
1, 13. μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Ga 6, 18. 23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν.

---

15. D*E* al[5] syrp aeth[utr] (ro om et. και) Chr Thdrt Thph[cd] om δε (r enim) | L φιλιππισιοι, item go | ουδεμια .. D*E*FG d e g praem οτι (servato οτι pr) | λημψ. c. ABD*FG .. ς ληψ. c. D***EKL etc | A* om μοι

16. εις c. BD**(*** non attigit) FGKL al pler d e f (g) vg etc .. Ln [εις]: om AD*E al[4] (g *in necessitatem meam t usibus meis*) syr go sl[5] Ps-Ath[322] Oec[txt] Victorin (*ea quae mihi necessar. fuerant*; r Ambrst Aug *usibus meis*) | μοι (ita Chr[dis] ad h. l. Thdrt) .. DEL al g Chr[1] Procop[niceph2,334] al[3] Ambrst Aug μου | D* επεψατε

17. L al δωμα | αλλα c. AB etc .. ς αλλ c. DEFGKL al certe pl | λογον .. FG al[2] praem τον

18. A om παρα επαφρ. | τα (D*E* το) παρ υμ. (D*E* add πενφθεν et FG it vg syr Ir[int] Cyp Victorin al πεμφθεντα)

19. πληρωσει c. ABD***EKL al pl cop al Chr[2] Thdrt[cd] al .. Gb' -σαι c. D*FG al plus[20] it vg al Chr[1] (et mosc[2]) Thdrt Thph pp[lat] | το (FG του) πλουτος (Gb') c. ABD*FG 17. 67.** .. ς τον πλουτον c. D**et***EKL al pler Cyr[thes875] al mu | αυτου .. D* υμων

20. KL al sl om των αιωνων

22. FG g om υμας (17. 43. itemq E[wtst], nisi est error, om παντες, quod al post οι αγ. pon) | FG μαλλειστα | L 17. Chr[cdd] Thdrt Thph Ambrst om δε | εκ .. B απο

23. κυριου c. ABFGKL al pl d e g am al arm (sed[1698] litt. curs. add υμ.) arP Dam Thph[cd] Oec .. ς (Gb[90]) add ημων c. DE f r vg (et. fu al) cop syr syrp c.* al pp[gr] aliq et[lat] | του πνευμ. (Gb'') c. ABDEFG 17. 67.**

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ* Eph 1, 1. etc
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς 2 *τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς*

---

73. 80. al[5] it vg al mu Dam pp[lat] .. ς *παντων* c. KL al longe pl syr[utr] al Chr Thdrt al | ς (Gb[00]) add in f. *αμην*, Ln [*αμ.*] c. ADEKL al ut vdtr omn vv pl Thdrt al .. om c. BFG f g sah Chr Oec Victorin Ambrst

Subscriptio: AB al *πρ. φιλιππησιους* .. DE *πρ. φιλιππησιους* (sed uterq 4, 15. *φιλιππησιοι*) *επληρωθη· αρχεται πρ. θεσσαλονικεις* $\overline{\alpha}$ .. FG *ετελεσθη πρ. φιλ. αρχεται πρ. κολοσσαις* .. L *του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. φιλιππισιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδητου*, K al *πρ. φιλιππησιους εγραφη απ. ρωμ. δι επαφροδιτου* .. d r *ad philippenses explicit* (r *exp. ad ph.*) *incipit* (d[corr] h. l. ad mg add *missa a roma*) *ad tessalonicenses* I., f g *expl. ad phil. incipit ad colossenses* (f *colosenses*), vg[cdd] *explicit* (am add *epistula*, non item fu san[palimps] al) *ad phil.* (cod ap Ln add *scripta de urbe roma, habet versus* 389) *inc.* (am al add *epist.*) *ad colosenses* (ita am san[palimps]; fu al *ad thessall.* vel *ad thesalonic.*) .. ς (= Gb Sz) *πρὸς Φιλιππ. ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης* (*ἐ. ἀ. ῥ.* addunt B**KL al pl vg[cd] syr[utr] cop al Chr Thdrt Euthal al) *δι᾽ Ἐπαφροδίτου* (*δ. ἐ.* KL al pl syr[utr] al Thdrt al; cop ar[ti] *δια τιμοθεου κ. επαφρ.*). Praeterea numerantur *στιχοι ση΄* (KL al pl Euthal; diff al pauc, ut vg[cd] ap Ln qui habet versus 389), item (ut Euthal) *αναγν. β΄, κεφφ. ζ΄*. B ab *ος΄* usq *οϑ΄* pergit; am numerat sect 19, fu 17 (omissis numeris 18 et 19 ad vv. 21 et 22.).

---

* ABK al cop syr[p mg gr] *πρ. κολασσαεις* (item go sed habet formam *κολοσσ.*; syr[utr] aeth *epist. Paul. ad Colossenses*) .. DEFG *αρχεται πρ. κολυσσαεις* (sed G in summa pagina modo *κολασσ.* modo *κολοσσ.* habet). De it et vg[cdd] vide ad fin ep ad Phil .. L al *του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. κολοσσαεις* .. ς[e] *παυλου του αποστ. η πρ. κολοσσ. επιστολη, ς η πρ. κολασσ. επιστ. παυλου*, Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. κολοσσ.*

I. 1. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. ABFGL 8.[pe] al d e f g am fu al cop syr[p] Synops Dam Ambrst Hier Cassiod .. ς $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. DEK al pl vg[ed] et demid tol al syr aeth al Chr Thdrt al

2. *κολασσαις* (Gb″ itemque ς) c. AB*(item C in subscr.) K al plus[40] cop

δατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε
Act 17, 14; 2 Co 11, 9. ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς
λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσ-
σαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα
εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι
δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυ-
σίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶ-
σαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι,
1, 13. μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.
Ga 6, 18. 23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν.

---

15. D*E* al^{5} syr^{p} aeth^{utr} (r^{o} om et. *και*) Chr Thdrt Thph^{cd} om *δε* (r *enim*) | L *φιλιππισιοι*, item go | *ουδεμια* .. D*E*FG d e g praem *οτι* (servato *οτι* pr) | *λημψ.* c. ABD*FG .. ς *ληψ.* c. D***EKL etc | A* om *μονοι*

16. *εις* c. BD**(*** non attigit) FGKL al pler d e f (g) vg etc .. Ln [*εις*]: om AD*E al^{4} (g *in necessitatem meam t usibus meis*) syr go sl^{5} Ps-Ath^{322} Oec^{txt} Victorin (*ea quae mihi necessar. fuerant*; r Ambrst Aug *usibus meis*) | *μοι* (ita Chr^{dis} ad h. l. Thdrt) .. DEL al g Chr^{1} Procop^{niceph2,334} al^{3} Ambrst Aug *μου* | D* *επεψατε*

17. L al *δωμα* | *αλλα* c. AB etc .. ς *αλλ* c. DEFGKL al certe pl | *λογον* .. FG al^{2} praem *τον*

18. A om *παρα επαφρ.* | *τα* (D*E* *το*) *παρ υμ.* (D*E* add *πενφθεν* et FG it vg syr Ir^{int} Cyp Victorin al *πεμφθεντα*)

19. *πληρωσει* c. ABD***EKL al pl cop al Chr^{2} Thdrt^{cd} al .. Gb' *-σαι* c. D*FG al plus^{20} it vg al Chr^{1} (et.^{mosc2}) Thdrt Thph pp^{lat} | *το* (FG *τον*) *πλουτος* (Gb') c. ABD*FG 17. 67.** .. ς *τον πλουτον* c. D**et***EKL al pler Cyr^{thes375} al mu | *αυτου* .. D* *υμων*

20. KL al sl om *των αιωνων*

22. FG g om *υμας* (17. 43. itemq E^{wtst}, nisi est error, om *παντες*, quod al post *οι αγ.* pon) | FG *μαλλειστα* | L 17. Chr^{edd} Thdrt Thph Ambrst om *δε* | *εκ* .. B *απο*

23. *κυριου* c. ABFGKL al pl d e g am al arm (sed^{1686} litt. curs. add *υμ.*) ar^{p} Dam Thph^{cd} Oec .. ς (Gb^{00}) add *ημων* c. DE f r vg (et. fu al) cop syr syr^{p} c.* al pp^{gr} aliq et^{lat} | *του πνευμ.* (Gb'') c. ABDEFG 17. 67.**

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

I.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Eph 1, 1. etc
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς 2 τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς

---

73. 80. al[5] it vg al mu Dam pp[lat] .. ς παντων c. KL al longe pl syr[utr] al Chr Thdrt al | ς (Gb[00]) add in f. αμην, Ln [αμ.] c. ADEKL al ut vdtr omn vv pl Thdrt al .. om c. BFG f g sah Chr Oec Victorin Ambrst

Subscriptio: AB al πρ. φιλιππησιους .. DE πρ. φιλιππησιους (sed uterq 4, 15. φιλιππησιοι) επληρωθη· αρχεται πρ. θεσσαλονικεις α .. FG ετελεσθη πρ. φιλ. αρχεται πρ. κολοσσαις .. L του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. φιλιππισιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδητου, K al πρ. φιλιππησιους εγραφη απ. ρωμ. δι επαφροδιτου .. d r *ad philippenses explicit* (r *exp. ad ph.*) *incipit* (d[corr] h. l. ad mg add *missa a roma*) *ad tessalonicenses* I., f g *expl. ad phil. incipit ad colossenses* (f *colosenses*), vg[cdd] *explicit* (am add *epistula*, non item fu san[palimps] al) *ad phil.* (cod ap Ln add *scripta de urbe roma, habet versus* 389) *inc.* (am al add *epist.*) *ad colosenses* (ita am san[palimps]; fu al *ad thessall.* vel *ad thesalonic.*) .. ς (= Gb Sz) πρὸς Φιλιπ. ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης (ἐ. ἀ. ῥ. addunt B**KL al pl vg[cd] syr[utr] cop al Chr Thdrt Euthal al) δι' Ἐπαφροδίτου (δ. ἐ. KL al pl syr[utr] al Thdrt al; cop ar[ti] δια τιμοθεου κ. επαφρ.). Praeterea numerantur στιχοι ση' (KL al pl Euthal; diff al pauc, ut vg[cd] ap Ln qui habet versus 389), item (ut Euthal) αναγν. β', κεφφ. ζ'. B ab ος' usq οθ' pergit; am numerat sect 19, fu 17 (omissis numeris 18 et 19 ad vv. 21 et 22.).

---

* ABK al cop syr[p mg gr] πρ. κολασσαεις (item go sed habet formam κολοσσ.; syr[utr] aeth *epist. Paul. ad Colossenses*) .. DEFG αρχεται πρ. κολυσσαεις (sed G in summa pagina modo κολασσ. modo κολοσσ. habet). De it et vg[cdd] vide ad fin ep ad Phil .. L al του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. κολοσσαεις .. ς[e] παυλου του αποστ. η πρ. κολοσσ. επιστολη, ς η πρ. κολασσ. επιστ. παυλου, Gb Sz παυλου επιστ. πρ. κολοσσ.

I. 1. χυ ιυ c. ABFGL 8.[pe] al d e f g am fu al cop syr[p] Synops Dam Ambrst Hier Cassiod .. ς ιυ χυ c. DEK al pl vg[ed] et demid tol al syr aeth al Chr Thdrt al

2. κολασσαις (Gb'' itemque ς) c. AB*(item c in subscr.) K al plus[40] cop

Eph 1, 2. etc ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν.

Phi 1, 3. 3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
Eph 1, 15 s. Phi 5. στοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντες τὴν πίστιν
ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας τοὺς
ἁγίους 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
Eph 1, 13. 2 Co 6, 7. ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου 6 τοῦ
παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστιν καρ-
ποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας
ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 καθὼς
4, 12. ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν
πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν

---

syr^{utr} ar^{ti} sl^{mss} Or Synops Chr^{ms} Thdrt Euthal Dam^{ms} Thph^{cd} Suid al mu (eadem forma Polyaen et Hierocl, item Herodot^{cdd} Xenoph^{cdd}) .. ς^{e} (itemq Gb Sz) κολοσσαις c. B**D(*κολοσσαεις)EFGL al ut vdtr pm it vg (item pp^{lat}) al Clem Chr Thdrt^{cd} Thph (eadem forma Herodot Xenoph Strab al, in numis ap Eckhel) | χω̄ c. BD***E**KL al pler syr^{p} aeth sl$^{5.\ 10.}$ al Chr Thdrt Dam al .. Ln add ιῡ c. AD*E*FG al^{3} it vg cop syr (ιῡ χω̄) al pp^{lat} | πατρ. ημ. c. BDEKL al mu d e am fu harl mar sah syr (syr^{p}) aeth^{ro} al Chr^{dis} (καίτοι ἐν ταὐτῇ τὸ τοῦ χῡ οὐ τίθησιν ὄνομα) Thdrt^{dis} Or$^{int\ dis}$ al .. ς (= Gb Sz) add και κυριου ιῡ χῡ c. ACFG al pl g vg^{ed} (domid syr^{p} c.* *et Chr. Ie. dom. nostro*; tol *et Ie. Chr. do. no.*) cop al pp^{gr} mu (sed omnes^{txt} tantum)

3. πατρι c. BC* d e g harl** syr^{utr} cop aeth^{utr} ar^{e} et^{ti} Ambrst Aug Cassiod, item Ln praemisso τω c. D*FG Chr .. ς (Gb^{0}) praem και c. AC** (ευχαριστω)D***EKL al certe pler f vg al Thdrt al pp$^{lat\ aliq}$ | B om χῡ | περι c. ACD***E**KL al longe pl pp mu .. Gb′ Ln υπερ c. BD*E*FG al^{5} Thph (:: cf v. 9.)

4. χω̄ .. A κυριω | ην εχετε (Gb′) c. ACD*E*FG al^{15} (et 122. post αγιους) it vg cop ar^{ti} syr^{p} arm al pp^{lat} .. ς την (:: ex Eph 1, 15. ubi nemo ην εχ. Similiter vero scripsit apostolus Philem. 5.) c. D***E**KL al pl syr sl$^{5.\ 8.\ 10.}$ (noniun et^{ed}) al pp^{gr} mu .. B om (:: ut et. Eph 1, 15.)

6. εν παντι .. K om εν | και εστιν c. D**et***E**FGKL al longe pl it vg syr^{utr} al Chr Thdrt Dam al Ambrst al .. Gb^{00} Ln om και c. ABCD*E* al fere^{10} cop sah ar^{ti} (arm^{vdtr}) Aug Sedul | και αυξ. c. ABCD*E*FGL al fere^{30} it vg cop sah syr^{utr} arm ar^{e} aeth sl pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) om c. D**?et***E**K al pl ar^{p} (non ar^{ti}) Dam^{txt} | FG om ης

7. καθως c. ABCD*FG 17. 23. it vg go cop ar^{ti} syr arm al pp^{lat} .. ς (= Gb^{00} Sz) add και c. D***EKL al pler syr^{p} al pp mu | FG μαθεται | υμιων c. CD**et***EFKL al longe pl vv fere omn Chr Thdrt Dam al .. Gb″ Ln ημων c. ABD*G al^{8} g Ambrst^{com} („vice apostoli") | του (K 3. 108.* om) χῡ (f vg go add ιῡ)

τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς Eph 1, 16-23.
ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ
αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν Eph 1, 8.
πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως 1 Th 2, 12.
Eph 4, 1.
τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφο-
ροῦντες καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ, 11 ἐν πάσῃ
δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν
ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς 12 εὐχαριστοῦντες τῷ
πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων
ἐν τῷ φωτί, 13 ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους
καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,
14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, 15 ὅς Eph 1 7.

---

9. και αιτουμ. c. ACDEFGL etc .. BK 219.* Ps-Ath^{lat642} Arn om | D** (non item***) 37. 80. al τη επιγνωσει

10. υμας c. D***EKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Gb Sz Ln om c. ABCD*FG al fere^{10} Clem (:: similis omissio passim) | αρεσκειαν : ita BK^{sil}L al ut vdtr pl .. ACDEFG al -σκιαν (D*** ἀρέσκιαν) | εις την επιγν. (Gb') c. D***E**KL al longe pl Thdrt Dam Thph Oec, item εν τη επιγνωσει al^{4} Chr^{txt} et^{com}, *in scientia* (g *agnitione*) it vg go cop syr^{utr} al .. Gb Sz Ln τη επιγνωσει c. ABCD*E*FG al minus^{10} am tol Clem Cyr^{thes286} Max (mystag^{24})

12. ς ante εὐχαρ. interpg : non ita Chr (μετὰ χαρᾶς, φησίν, εὐχαριστοῦντες) Thph Oec nec syr (*et cum gaudio gratias agatis*) nec D d (etenim μετ. χαρ. ευχαριστ. unum stichum efficiunt). Favent vero coniunctioni cum priorib vv ut vdtr mu et pp^{lat} aliq | τω πατρι (Chr Dam^{txt} θεω) c. AB (praem αμα) C*DEKL al pl d e am go arm^{ven} aeth Aug .. C***FG al plus^{40} vv pm pp^{gr} et^{lat} mu τω (FG al om) θεω και (pro και et. τω leg, et. om) πατρι (et. τω πα. κ. θε. legitur) | ικανωσαντι (D*FG 17. 80. d e f g m go arm aeth Did Ambrst Idac καλεσαντι) c. ACD***EKL al pler vg cop syr^{utr} al Chr Thdrt al Aug al .. Ln praem καλεσαντι και c. B | ημας .. B al aliq m am tol syr^{p} mg arm aeth sl Did Thph Ambrst υμας (ita test pauc et. v. sq) | C* om εν

13. ερυσατο c. B*FG .. ς Ln 49. ερρυσ. c. AB**CDEKL etc

14. εχομεν (et. Cyr$^{thes286\cdot 375\cdot 381}$ et^{fid109} al pm item Ir^{int} al pm) .. Ln ed min εσχομεν c. (A latet) B (cop ar^{ti} *accepimus*) | απολυτρωσιν c. unc omn al longe pl (d e) f g m am fu al go cop sah ar^{ti} syr al Ath Bas Cyr thes et^{fid} al pm pp^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) add δια του αιματος αυτου c. min mu vg^{ed} et demid al syr^{p} al Thdrt Oec Ir^{int} | D* om την αφεσ. (d e om τ. απολ.) .. f vg^{six} syr al Cyr^{thes286} pp^{lat} mu praem και

15. ος .. FG *o*

2 Co 4, 4. ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, 16 ὅτι
Eph 1, 20. 1, 10. ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς,
τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ
εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, 17 καὶ
αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, 18 καὶ
Eph 1, 23. 1 Co 15, 20. αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή,
2, 9. πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων,
Eph 1, 10. 2, 16. 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι 20 καὶ
δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ
τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς
Eph 4, 13. 2, 16. εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριω-
μένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ
5, 27. 1, 4. δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ

---

16. Mcion^{tert} om versum. Qua de re Tert sic: „Si non est Chr. *primogenitus conditionis*“ (igitur et. *πρωτ. πα. κτ.* a Mcione deleta), „ut sermo creatoris per quem omnia facta sunt et sine quo nihil factum est, si non *in illo condita sunt universa - sive potestates*, si non *cuncta per illum et in illo sunt condita:* haec enim Marcioni displicere oportebat: non utique tam nude posuisset apostolus *et ipse est ante omnes.*“ | K al om *τα* pr | *τα* sec c. AC (C Eus^{marc335} et^{ecl92} item Mcell eus^{99} Ath al mu add *τε*) D***(E?)KL al fere omn Or^{1} Eus$^{dem438.457}$ item marc^{131} ac saep Mc eus^{89} Eus^{ecl99} Cyr^{fid109} Cyr^{hr161} Chr Thdrt Dam al (item al mu qui add *τε*) .. Ln om c. BD*FG al^{2} Or^{3} | *τα* tert .. Ln [*τα*]: om B Or^{3} Cyr$^{the s287}$ et^{fid109} (Or^{ubique} Eus^{marc181} et^{alib} et^{dem457} al perg: *ειτε ορ. ειτε αορ.*) | FG *κεκτεισται* (C *εκτισαι*) | Ln *ἐξουσίαι* (*τά* usq *τῆς ἐκκλησίας*), *ὅς*

17. DEFG Chr^{txt} om *τα* | FG om *εν*, item Hil^{4} *omnia ipsi constant*

18. *ος* .. FG o, item g *qui t quod* | *αρχη* (B 67.** praem *ἡ*) .. 17. 46. 73. al^{3} Chr Dam^{1} Oec^{com} *απαρχη* .. Cyr *εν αρχη*

19. *ευδοκ.* c. BCFGKL al longe pl Perat^{hipp124} Eus^{dem468} Epiph^{888} Thdrt al .. ADE al mu Monoimos^{hipp270} Eus^{ps354} Cyr^{fid109} Chr Dam *ηυδοκ.*

20. *δι αυτου* (39. sl$^{5.}$ et^{aut} Chr^{1} *εαυτου*, 109. *αυτης*) c. ACD**et***EK al longe pl go cop syr^{utr} al Eus^{ps528} Chr^{aliq} Thdrt Dam Oec .. Gb^{o} Ln(ed min per error. habuerat) om c. BD*FGL al^{10} it vg sah ar^{ti} al Or^{3} lib Cyr^{fid109} et^{apol} Chr^{txt} Thph pp^{lat} | B om *της* | *εν τοις* .. L al plus^{20} Chr Thdrt Dam *επι τοις*

21. FG *εκθρους* | D*E*FG fu *της διανοιας* (FG add *υμων*), item addito *eius* (d e m) vel *vestri* (g) vel *domini* d e g m (f *sensu vestro*) pp^{lat} mu (non Tert^{marc} al) | D*FG *νυν* | *αποκατηλλαξεν* (al pauc *απεκατ.*) c. AC D***EKL al ut vdtr omn f vg cop syr^{utr} al mu Chr Thdrt Dam al

θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ Eph 3, 7. ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, 25 ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς Eph 3, 2. 3, 5. 9. πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, 27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν Χριστὸς ἐν Eph 1, 18. ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, 28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες

Aug al .. Ln αποκατηλλαγητε c. B .. D*FG d e g m go Ir^{int} Ambrst al αποκαταλλαγεντες (17. -ηλλακται)

22. Mcion^{tert} (Tert vero addit „utique in eo corpore in quo mori potuit per carnem") om της σαρκ. | FG g om αυτου pr | θανατου .. Ln add [αυτου] c. A al plus^{20} m cop syr syrP c.* al (non it vg go al) Chr com Ir^{int} | παραστησαι .. d e g m *exhibete* (m *-bite*), Ambrst *exhibere oportet* | FG ανεκλητους

23. παση c. ABCD*FG al Chr .. ς (Gb^{00}) add τη c. D***EKL al longe pl Thdrt al mu | FG al υπ ουρ. | διακονος .. A 1.^{lect} syrP^{mg} praem κηρυξ και (κ. κ. et. aeth) αποστολος και

24. νυν .. D*E*FG it vg Ambrst al (sed non Aug al mu) praem ος | παθημασιν c. unc omn al pl it vg cop syr ar^{ti} al (go *in quibus patior*) Thdrt Dam Phot pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add μου c. min mu syrP al Cyrfid^{71} Chr al | FG al (Or alludens) αναπληρω | FG om τη | D* om αυτου | ὅ c. ABD**et***FGKL etc .. CD*E al fere^{10} ος (109. οτι) | D* 109. om ἡ

25. εγω .. A 17. 31. 71. 120. 8.^{pe} arm add παυλος

26. νυνι (c. ADEKL al pler Eus^{marc194} Cyrfid^{71} al pm; Ln νυν c. BCFG al Did, item Clem) δε (37. Did Hil om; al fere^{10} syrP arm Clem ο νυν pro ν. δε) εφανερ. (D*E* φανερωθεν) | αγιοις .. FG g αποστολοις

27. τι το c. ABD**et*** (* τον πλουτον) E (item FG omisso τι) KL al fere^{40} Clem Eus^{marc194} Thph^{com} Oec .. ς τις ο c. C al pm Cyrfid^{71} Chr Thdrt | τουτου .. Clem^{1} Chr^{txt} (et.^{mosc1}) του .. arm Cyrfid^{71} αυτου .. D*FG d e f g Hil Ambrst του θεου | ος c. CDEKL al fere omn Eus^{marc194} Cyrfid^{71} Chr Thdrt Dam al .. Ln ο c. ABFG 17. 67.** (*quod* it vg go pp^{lat}; *qui* syr^{utr} etc)

πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σο-
φίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ·
1 Ti 4, 10. 29 *εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν*
ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

II.

4, 13. 1 *Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν καὶ*
τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, 2 *ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συνβιβασθέντες*
1, 27. *ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν τὸ πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως,*

---

28. *και διδ. πα. ανθρ.* (Gb^{0} *π. α.* c. D*E*FG al d e f g aeth al [syr ar^{e} om *π. α.* pr] Clem^{1} pp^{lat}; al^{3} om *π. α.* sq) .. L 67.** 73. 109. 8.^{pe} al^{3} hal al ar^{ti} Clem^{1} Oec^{com} om | *σοφια* .. FG d e f g add *πνευματικη* | $\overline{\chi\omega}$ c. ABCD*FG al d e g ar^{ti} sl^{cdd} Clem^{2} Chr^{com1} pp^{lat2} .. ς (= Gb Sz) add $\overline{\iota\upsilon}$ c. D**et***EKL al longe pl f vg go cop syrP al Chr aliq Thdrt al pp^{lat} aliq (et. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$ legitur)

29. *εις ο* .. FG *εν ο*, it vg *in quo*

II. 1. *γαρ* .. al fere^{10} syr syrP ^{mg} Dam Sedul *δε* | *περι* c. D*et***EFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Ln *υπερ* c. ABCD** al^{6} Cyr^{thes287} (:: cf 4, 12) | *λαοδικεια*: ita B et quidem constanter ut vdtr item D***E al pl; sed ACD*FGKL al mu -*κια*. Cf et. ad 4, 13 sqq. Praeterea (:: ex 4, 13) al^{4} syrP c.* sl$^{?}$ et^{ed} add *και των* (sl om) *εν ιεραπολει* | *εωρακαν* c. ABC (*εορ.*) D* Thdrt^{cd} .. ς *εωρακασι* c. D***EKL (D*** E *εορ.*) al certe pler Cyr^{thes287} al mu

2. *συνβιβασθεντες* (*συνβ.* c. B* ?CD*: cf ad 2, 19 et Eph 4, 16.; *συμβ.* h. l. AB[** ?]D***EKL etc) c. ABCD*E* al mu it vg syrP al Clem Cyr ^{thes287} al pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) -*θεντων* c. D***E**KL al pl pp^{gr} mu | *και* .. D* d e Hil Ambrst Idac om | *παν το* (B Clem om) *πλ.* c. ABC al Clem Cyr^{thes287} (sed *πληθ.* pro *πλουτ.*) .. ς *παντα* (D* add *τον*) *πλουτον* c. DEKL al pler Chr Thdrt al | *τ. θεου* (et. Gb Sz) c. D** (nam lunulis inclusit o *ε.* $\overline{\chi\varsigma}$, nec vero quicquam adscripsit quod cernere liceat) 37. 67.** 71. 80.* 116. (23. *και θε.*) arm^{ven} (:: grave est hos minusc eo excellere quod prae ceteris cum ABCD consentire solent) .. add (17. *του*) *εν* $\overline{\chi\omega}$ Clem^{2} 17. Ambrst; D* d e Aug (add insuper *Iesus* Idac) o *εστιν* $\overline{\chi\varsigma}$ (aeth^{utr} *quod de Cho*); B Hil $\overline{\chi\upsilon}$ (sic Ln et ipse 1841; at ut a dictione Pauli abhorret, ita manifestum interpretamentum est, simillimum illis *ὅ ἐστ.* $\overline{\chi\varsigma}$: cf 1, 27.) et Cyr^{thes287} *και* $\overline{\chi\upsilon}$, AC al sah ar^{ti} *πατρος του* $\overline{\chi\upsilon}$, item *patris* (vg^{ed} add *et*) *Christi Iesu* am fu hal al, 47. 73. syr cop (add insuper *Iesu*) al Chr^{txt} et^{com} Pel *πατρος και του* $\overline{\chi\upsilon}$, item alia leguntur .. ς (= Gb Sz) add *και πατρος και του* $\overline{\chi\upsilon}$ c. D***EKL al pl syrP (sed *και* sec c.*) Thdrt Dam al

εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες οἱ
θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο δὲ s.
λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ 1 Co 5, 3.
καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ
βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως
ὑμῶν. 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν
αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ
καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν
αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν 4.
διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν,
9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 1, 19.

---

3. *της* sec c. AD***EKL al fere omn Clem[1] Or[3] Eus[marc129] Chr Thdrt Dam al .. Ln om c. BCD* al[2] Clem[1] Or[2] Eus[marc195] Cyr[thes287] Did Thph[cd]

4. *δε* .. Ln[ed min] om c. (A* vdtr) B Ambrst Aug | *μηδεις* c. ABCDE al mu Clem[1] .. *ς μη τις* c. KL al pl Clem[1] al mu | C *ημας* | C** *παραλογισητε* | D**L al *πειθανολογια*. Vertunt d e Ambrst *in subtilitate sermonis*, f vg Lcif Pel *in sublimitate sermonum* (Lcif *verborum*), Aug *in verisimili sermone*. Item Tert[marc] *subtililoquentia*

5. *αλλα* .. D*E* add *γε* | *και το στερεωμα* etc .. d e *ut in* (corrige *et id*?) *quod deest necessitatibus* (*υστερημα* pro *στερ.*?) *fidei vestrae*. Similiter Aug[2] *et id quod deest fidei vestrae in Christo*, Facund *et id quod deest utilitatis fidei vestrae*, Ambrst „et supplens id quod deest utilitati fidei vestr. in Christum"

6. *τον* $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$ *τ. κυριον* .. DE 17. d e *τον κυρ.* $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ (d e corrupte *domini iesu christi*) .. diff al pauc

7. *τη πιστει* c. BD* 17. 39. 47. 73. 115. d e f vg (et. am fu al, non demid hal al) Thph Archel Ambrst al .. *ς* (Gb[0]) praem *εν* c. AC (sed AC al Cyr[fid] om *τη*) D***EKL al pler cop syr[utr] pp[gr] mu | *καθως* .. D*E* al it vg pp[lat] add *και* | *εν αυτη* c. BD***EKL al longe pl syr[p] (et syr *in qua exuberetis cum gratiarum actione*) Chr Thdrt (in comm scribit: *τὸ δὲ περισσεύοντες ἐν τῇ πίστει ἀντὶ τοῦ τελείαν αὐτὴν ἔχετε*) al aliq (sed Dam[txt] om *εν* [om et. al] *ευχαρ.*) .. D* al d e f vg (et. demid al) syr[p mg] ar[ti] sl[5. 8.] Pel *εν αυτω* .. Gb[0] 49. om c. AC al fere[15] am fu tol al cop Archel

8. *υμας εσται* c. BKL al ut vdtr omn Chr Thdrt al .. Ln 49.ex errore *εστ. υμ.* c. ACDE (manifesta correctio)

9. *σωματικως* (Perat[hipp315] *σωματι*): et. Monoïmos[hipp270] (*τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον ὅτι πᾶν τὸ πλήρ. ηὐδόκησε κατοικῆσαι ἐπὶ τὸν νἱ. τοῦ ἀνθρώπου σωματικῶς*) Perat[124] (*πᾶν τὸ πλήρ. εὐδόκησε κατοικῆσαι*

Eph 1, 21. 10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ
Ro 6, 4. τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ
Eph 1, 19 s. συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείαν-
Eph 2, 1. 5. τος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν· 13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα,
Eph 2, 15. 14 ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ, 15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

ἐν αὐτῷ σωματικῶς) Ps-Iust^{expos18} Thdot Or Epiph$^{412.\,889}$ Cyr^{glaph304} Thdot^{anc} al mu Lcif Ps-Ath$^{556.\,538}$ al mu .. om Ir^{int} Archel Cyp al

10. καὶ ἐστὲ: his acc. D***L et ut vdtr pl, non καί ἐστε | ος c. ACKL al ut vdtr omn Cyr^{hr194} Chr Thdrt Dam al .. Ln o c. BDEFG | D*FG om ἡ | αρχ. κ. εξουσ. .. D*E* εκκλησιας

11. D(E?) περιετνηθητε | απεκδυσει .. B* απεγδυσει | σωματος c. ABCD* E*FG al^{7} it vg cop arti arm aeth Clem Quaest^{orthod102} (τ. σωμ. υμων absq της σαρκ.) Ps-Ath^{44} al mu Or^{int} Hil al mu .. ς (= Gb Sz) add των αμαρτιων c. D**et***E**KL al pler go syr^{utr} al Epiph^{893} et^{2,72} (om τ. σα.) Chr Thdrt al cdd ap Aug („*corporis carnis* vel sicut aliqui habent *corporis peccatorum carnis*") (Or Cyr Tert Cyp om et. τ. σωμ. cum τ. αμαρτ.)

12. βαπτισματι c. ACD***EKL al pler pp mu, item *baptismate* Tert Hil .. BD*FG al^{3} Chr^{1} -σμω, item *baptismo* it vg Ambrst al | c συνηγερθημεν | των c. BDEFG al pl Thdrt Dam al .. Gb Sz om c. ACKL al sat mu Chr Thph

13. υμας pr .. test pauc ημας, item postea ημων | εν .. Gb^{0} c. BL al fere^{20} go al^{5} pp^{gr} mu Tert^{cd} Amb | τη .. D*E*FG al d e g (non f vg) al εν τη | D*FG g Tert al εζωοποιησ. | υμας sec c. ACKL al plus^{40} tol syr^{P} arti al Thdrt^{cd} Dam Oec, item ημας B al fere^{20} Amb (Hil^{1}) .. ς (= Gb† Sz) om c. DEFG al mu it vg cop go al Chr al | ημιν c. A BCDEFGK al longe pl vv pl pp^{gr} et^{lat} mu .. ς^{e} (non ς Gb Sz) υμιν c. L al ut vdtr sat mu vg (et. am fu al, sed non omn) aeth^{utr} Thdrt pp^{lat} mu | DE vv mu add in f. ημων (υμ.)

14. καθ .. D* κατ | τοις δογμ. (17. praem συν, pp^{lat} aliq *in*) .. Chron (antea σχισας) Hier Ruf om | ηρκεν (et. Epiph^{888} Chr Dam al) .. D* FG al mu Or Thdrt Thph ηρεν | A om του

15. απεκδυσαμενος .. FG g Hil^{1} Pac (hi omnes om τ. αρχ. και) item go syr Hil^{saepe} Aug al mu add την σαρκα | εδειγματισεν .. B praem και

16 *Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει* *ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων,* 17 *ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων,* He 10, 1. 8, 5. *τὸ δὲ σῶμα Χριστοῦ.* 18 *μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν* *ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑόρακεν ἐμβα-* *τεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,* 19 *καὶ* *οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ* Eph 4, 15 s. *συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν*

| D* *θριανβευσας* | *ἐν αὐτῷ* (Gb') .. ς *ἐν αὐτῷ* (G *εαυτω*). Cf Or^{int} „licet in aliis exx habeatur *in semetipso* (sic it vg pp^{lat} pl; Ambrst *in ipso*) „sed apud Graecos habetur *in ligno*." Ita i. e. *εν τω ξυλω*, ipse Or^{s} nec aliter expon Epiph aliiq

16. *εν* (Eus^{dem408} *η εν*) *βρωσει η* (ita ACDEFGKL al ut vdtr omn f g vg go syr^{p} ar^{ti} al Or^{2} Eus^{dem408} et^{ps27} Mcion^{epiph319} et^{378} al mu Aug^{aliq} Amb al; 49. *και* c. B cop syr [sed et. *και νουμην. και σαββ.*] Or^{1} Aug^{1} Hier Tich; praeterea Mcion^{tert} quater *et*, d e Ambrst h. l. *vel* deinde ter *aut*) | D*(E*?)FG Mcion^{epiph378} Dam^{par665} *η* (Mcion Dam add *εν*) *νουμηνια* (FG *νεομ.*) *η* (Mcion^{epiph378} *και* itemq^{319}) *σαββατω* | *νουμην.* c. ACD EKL al fere omn (et. d e m) Or al mu .. Ln *νεομην.* c. BFG 121. (item f g vg) Mcion^{epiph}

17. *ἅ* c. ACDEF^{a}KL al ut vdtr omn f vg syr^{utr} ar^{ti} al Or Eus^{dem408} et ps^{27} al mu Aug^{1} al .. Ln *ὅ* c. BFG d e g m go cop Mcion^{epiph} pp^{lat} aliq | $\overline{\chi\upsilon}$ c. DEFGKL al pl Chr Thdrt Dam Thph .. ς (= Gb Sz) Ln praem. *του* c. ABC al Oec; 66.^{mg} 109.^{lat} syr ar^{e} o $\overline{\chi\varsigma}$. Ceterum refert Chr „*οἱ δέ*" verba *τὸ σῶμα* $\overline{\chi\upsilon}$ cum *μηδεὶς ὑμ. καταβραβευέτω, τουτ-* *έστιν ἐπηρεαζέτω*, coniunxisse. Eadem Thph, ac revera sic dist A (novum versum incipit a *το δε*) al aeth ar^{p} Aug. Contra g *corp. autem Christi estis*; d e g Aug al *convincat*, Ambrst *decipiat*, f vg pp^{pl} *seducat* pro *καταβραβ.*

18. *θρησκεια*: ita ABK^{sil}L al certe pl .. Ln$^{ed\ min}$ (ubique) *θρησκια* c. CDEFG al | *μη* c. CD**et***E(FG *ουκ*)KL al fere omn f g vg go syr^{utr} al Or (ex ed. Delarue) Chr Thdrt Dam al Or^{int} Aug al (Lcif et Ambrst var edd et cdd: vide post) .. Gb^{00} Ln (ipse 1841.) om c. ABD* 28. 30. 67.** d e m „quidam cdd" ap Aug (*quae non vidit inculcans*, vel sicut quidam cdd habent *quae vidit inculcans*) cop ar^{ti} (Or^{ed} ante Delar.) Tert^{marc} (vdtr: „aliquos taxat qui ex visionibus angelicis dicebant cibis abstinendum") Quaest (*quae videt*), item Lcif (ap Gall. 6, 214. *qui videtur*, al *quae videtur*, al [ex mss?] *quae non vidit*) et Ambrst (*ea quae videt* ex ed^{ven}; *in his quae non videt* ex ed^{rom}) | *εορακ.* c. B* CDE al .. Ln (nesciens B*) 49. *εωρ.* c. AB**FGK^{sil}L al pler | D*FG *ενβατ.*, d e f vg Lcif Paulin Algas ap Hier *ambulans*, g Ambrst Quaest Cassiod *extollens se*, m *ambulans extollens se*

19. *κεφαλην* .. D*E* d e syr^{p} arm Novat add *χριστον*. Cf Ps-Ath^{11} addens *τουτέστι τον* $\overline{\chi\upsilon}$ | *συνβιβαζ.* c. B*CDEFG .. ς Ln 49. *συμβ.* c. A B**K^{sil}L al certe pler

τοῦ θεοῦ. 20 Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
*Lv 5, 2. κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε 21 Μὴ ἅψῃ μηδὲ
γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, 22 ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,
Mt 15, 9. κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; 23 ἅτινά
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

III.

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

---

20. *ει* c. unc omn al plus[20] d e f g am fu tol al mu (demid add *autem*) go cop arm al Cyrg[laph139] al pm Tert Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) add *οιν* c. min ut vdtr pl vg[ed] syrP (syr *enim*) al Thdrt al Ambrst Amb al | $\overline{\chi\omega}$ c. unc omn al pl Chr Thdrt Dam al .. ς (= Gb Sz) praem *τω* c. min mu | *τι* .. D*E* *δια τι*. Praeterea D*E*FG g add *παλιν*, item vv aliq pp[lat] mu *ετι* | FG *εν τω κοσμ.*, d e fu al Ambrst al mu *in* (pp aliq *de*) *hoc mundo*

21. *μηδε* bis .. al fere[10] go Or[1] Ambrst Aug al *μη* | K om *μηδ. γευσ.*

23. *εθελοθρησκεια*: *-σκεια* c. BD***EKL al ut vdtr pler (A latet) .. CD* al *-σκια*, item FG *θρησκια*: d e *religione*, Ambrst *simulatione* (sed[ed rom] *observatione*) *religionis*, g Aug *observatione*, Amb *observatione religionis*, f vg Hil al *superstitione* | FG d e f g go pp[lat] mu *ταπεινοφρ. του νοος* | *και αφειδια* (*-δια* CDEFGL etc; Ln *-δεια* c. B) .. B m pp[lat] aliq om *και*, hinc Ln [K.] *αφ.*, d e Aug Ambrst *et* (Ambrst *ad* omisso *et*) *vexationem* (Aug *-one*), g *et abundantia*, f vg Hil Hier al *et* (Hil al om, non item Hier) *ad non parcendum*, m *non parcendo*, Amb *non in indulgentia*. Aug „*et vexatione corporis* vel sicut alii interpretati sunt *ad non parcendum corpori*."

III. 1. *ου* .. FG *που*

2. *τα* pr .. FG *ά*. Cf it vg *quae sursum sunt* [g om *sunt*]

3. DE om *τω* pr | KL al fere[15] om *τω* sec

4. FG g *και η ζωη* | *ημων* c. (A latet) BD**et***E**KL al longe pl cop syr[utr] al Or Dial[159] Oec Hil[1] Amb .. Gb″ *υμων* c. CD*E*FG al[5] it vg go Eus[ps387] al pp[gr] et[lat] pm | *συν αυτω* .. A 57. Nyss om (et. transp)

5 *Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν,* Eph 5, 3.
ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις
ἐστὶν εἰδωλολατρεία, 6 *δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ.* 7 *ἐν οἷς* Eph 5, 6. Ro 1, 18. Ga 5, 19.
καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις· 8 *νυνὶ δὲ* Eph 2, 3. 4, 31.
ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν
αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, 9 *μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους,* 4, 22 ss.
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ
10 *καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν*
κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, 11 *ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ* Ga 3, 28.
Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος,
ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.
12 *Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ-*

---

5. *υμων* c. AC***DEFGKL al pler it vg go cop ar^{ti} syr^{utr} al ut vdtr omn Clem^{1} al pm Ir^{int} Cyp Hil al mu .. 49. om c. BC* 17. 67.** 71. Clem^{1} Or^{5} Eus$^{ps\,19t}$ (Dam^{com} vdtr, sed$^{par\,645}$ habet *υμων*) auct$^{sing\,cleric}$ (Tert allud *quae membra mortificent super terram* etc) | D* *και ακαθαρσ.* | *κακην* .. FG g Hil om | *και την πλεονεξιαν* .. FG g *πλεονεξιαν* idque ante *παθος* | D* al mu *ειδωλολατρια*, c *ιδωλολατρια*, FG *ιδωλατρια*

6. *ἃ* c. ABC**D**et***E**KL al ut vdtr omn f vg go cop sah syr^{utr} al mu Clem^{2} al pm Ir^{int} Cyp al .. C*D*E*FG d e (g *propter quod t quae*) aeth *ὅ* | C*FG om *ἡ*, hinc Ln [*ἡ*] | *θεου* c. B (in D ad *θεου* eodem sticho praeter morem et invito spatio apponuntur *επι* usq *απιθιας*, ita ut in vetustiori exempl defuisse appareat) sah aeth Clem^{1} et^{1} ex mss pl Ir^{int} Ambrst^{txt} .. *ς* Ln add *επι τους υιους της απειθειας*, Ln [*ε.* usq *απ.*] c. ACDEFGKL al ut vdtr omn vv pl Clem^{1} (lectione fluct) Chr Thdrt al pp^{lat} aliq (:: cf Eph 5, 6. ubi nemo om)

7. *τουτοις* (Gb″) c. ABCD*E* al go item ut vdtr vdtr cop sah .. *ς αυτοις* c. D***E**FGKL al pler syr^{utr} (it vg *illis*) Chr Thdrt al

8. *τα παντα* (et. Or al mu) .. om aeth Clem^{lib} .. et. *κατα παντα* (FG, g *universum t secundum omnia*), *παντα, απαντα, πασαν* (sic m *deponite vos omnem iram*) legitur | FG f g sah ar^{ti} al pp$^{lat\,2}$ add in f. *μη εκπορευεσθω*

10. *του κτισαντος* .. FG praem *αυτου* (it vg *eius qui creavit*)

11. *ενι* .. D*EFG d e f g vg^{six} hal et^{al} aliq pp^{lat} mu add *αρσεν και θηλυ* | *βαρβαρος* .. D*E*FG al vv mu Petr pp^{lat} add *και*. Cf et. Epiph qui ter (1, 5. et 16. et resp. ad Acac) sic habet: *ἐν χῶ ἰῦ οὐ βάρβ. οὐ σκύθης, οὐχ ἕλλην, οὐκ ἰουδαῖος.* | *δουλος* c. BCD***KL al pler syr^{p} al Clem al pm .. Ln add *και* c. AD*EFG al^{3} it vg al pm pp^{lat} | *τα* c. BD EFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. AC al ut vdtr sat mu Clem Petr Naz Cyr Ps-Ath^{9} Oec^{txt} om!

12. L ar^{ti} om *ουν* | *ως* .. D*FG *ωσει*, g non exprim | *του* c. BCD***EKL al longe pl pp pm .. Gb^{0} Ln om c. AD*FG al | B 17. 17.^{lect} sah Did

Eph 4, 2. 32. νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα,
μακροθυμίαν, 13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς,
ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο
ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, 14 ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ
Eph 4, 3. ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ
Phl 4, 7. βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώ-
ματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω
ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες
Eph 5, 19 s. ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες
23. ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὅ τι ἐὰν ποιῆτε ἐν λόγῳ

---

om και (219. ante αγ. pon) | D*FG σπλανχνα | οικτιρμου c. ABCD** et*** (* και οικτιρμον) EFGL al longe pl Clem Or al mu .. ς (= Gb Sz) -μων c. K al mu Or[1] ex[cd] Thdrt al | πραυτητ. c. ABC al Ant[melisa74] Max[mystag] .. ς πραοτητ. c. DEFGKL al pler Or al mu

13. FGL al mu Thph εχει | μομφην (it vg *querelam*) .. D*(E?) μεμψιν, FG οργην | χς c. CD**et***EKL al fere omn go cop sah syr[utr] al mu (arm θεος του χυ) Clem[2] Chr Thdrt Dam al Ambrst al .. Ln κυριος c. AB D*FG 213. it vg Aug[1] (alibi[1] *deus in Cho*) Pel | D*K al mu Clem Thdrt ημιν | D*E*FG d e g m al Ambrst add in f. ποιειτε, item ar[ti] χαριζεσθε

14. ὅ (Gb″) c. ABCFG Clem[2] Chr[10,475] (ἐν ἀγάπῃ γινέσθω, ὅπερ σύνδεσμός ἐστι τελειότητος) Antioch[31] (it vg Ambrst al *quod*) .. D* ος (Gb″) .. ς ητις c. D**et***EKL al ut vdtr omn pp mu | τελειοτητος .. D*FG d e g Ambrst ενοτητος

15. FG al om ἡ | χυ c. ABC*D*FG al[6] it vg cop sah syr[utr] arm al Clem[2] al[gr] et[lat] .. ς (= Gb Sz) θεου c. C**D***EKL al pl go al Chr al Ambrst al | B 67.** sah om ενι (al[2] om ε. ε. σωμ.) | D* γενεσθε

16. Ln γινεσθε [16](ὁ λόγ. usq πλουσίως) ἐν | χυ c. BC**DEFGKL al longe pl it (et. m) vg sah go syr[P] al (syr *cuius sermo*) pp[gr] aliq et[lat] .. AC* al mu ar[P] et[ti] Thdrt Thph[mg] θεου, item cop Clem κυριου | ψαλμ. c. ABC*D*FG al d e f g vg (et. am al pl sed non omn) go syr[P] Clem (Chr ap Wtst) Ambrst[ed] Paulin .. ς (= Gb[0] Sz) add και c. C**D** et***EKL al longe pl demid al cop sah syr al Chr[2] al mu Ambrst[ven] Pel | υμνοις c. BC*D*FG d e f g am fu demid tol go syr[P] Clem (Chr ap Wtst) Ambrst[ed] .. ς (Gb[0]) add και c. AC***D**et***EKL al certe pl vg[ed] fu[vi] al sah cop syr al Chr[2] al mu Ambrst[ven] al | τη c. BD* E*FG 67.** Clem Chr[com2] Thdrt .. ς om c. AD***E**KL al fere omn Chr[txt] Dam al. In c scriptum est εν χαρι idque punctis superpositis et substractis deletum est; om εν τη χαρ. (74. εν ευχαριστ.) 39. et aliq[lect] | τη καρδια c. D***EKL al longe pl Clem Thdrt Dam Thph Oec .. Gb Sz Ln ταις καρδιαις c. ABCD*FG al fere[10] vv ut vdtr omn Chr pp[lat] (:: eundem in modum lectio fluct Eph. 5, 19.; utroq enim

ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. 20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ ἐστιν εὐάρεστον ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον.

Eph 5, 22. 1 Pe 3, 1. Eph 5, 25. 1 Pe 3, 7. Eph 6, 1. 6, 4. Eph 6, 5. Tit 2, 9. 1 Pe 2, 18.

---

loco ε. ταις -διαις convenientius visum est) | θεω c. ABC*D*FG al[4] d e f g vg (et. am fu al pl) cop sah syr[utr] al Clem Chr[aliq] Oec Ambrst[ed] Paulin .. ς (= Gb Sz) κυριω c. C**D***EKL al pler demid al go Thdrt al Ambrst[ven] Pel

17. D*FG al[2] it vg go pp[lat] om και | εαν c. BFGL al mu .. ς αν c. ACDE al pl | K**L al ποιειτε | κυρ. (Gb[00]) $\overline{\iota\upsilon}$ c. BD***EK al longe pl am go syrP al Clem (sed[cdd aliq add] $\overline{\chi\upsilon}$) Thdrt Dam al Ambrst .. Ln $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. ACD*FG .. al vv pm pp aliq (του) κυρ. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ .. L κυριου | πατρι c. ABC al vg[cd] go cop sah syr arr aeth[utr] Amb Paulin .. ς (Gb[0]) praem και c. DEFGK al pler it vg syrP al Clem (Clem Thph[cd] om δι sq) al mu Ambrst al (:: ex Eph. 5, 30. ubi και non fluct)

18. FG om αι | ανδρασιν c. ABCD***E**K al fere[25] vg arm al Clem al[3] Ambrst al .. D*E*FG d e f g al mu (sed syrP c.*) Thph Pel add υμων, item ς (= Gb Sz) praem ιδιοις c. L al pm Thdrt al | FG εν τω κυρ.

19. οι .. G ω, F o | γυναικας c. ABC*D***E**KL al ut vdtr omn (vide post syrP) Clem al mu .. Ln add υμων c. C**D*E*FG vv pler (sed syrP c. ob.) pp[lat] | C**K al fere[10] Thph[mg] παραπικραινεσθε

20. εστιν (46. 122*. Clem om) h. l. c. FGKL al longe pl g Chr Thdrt Dam al .. Ln post ευαρ. c. ABCDE al[3] d e f vg pp[lat] aliq (Ambrst *placet*) | εν κυρ. c. unc omn al pl it vg go (syr *coram domino*) Chr Thdrt Dam al .. ς (= Gb Sz) τω κυρ. c. min mu m cop syrP al Clem

21. ερεθιζ. c. BD**et***E**K al longe pl Clem al mu .. Gb' Sz Ln παροργιζετε c. ACD*E*FGL al mu Thdrt[cd] Thph (:: ex Eph ut multa alia huius loci)

22. FG τ. κυρ. κατ. σαρκ. (it vg *dominis carnalibus*) | εν .. C* praem ως | οφθαλμοδουλειαις (*non ad oculum servientes* it vg) c. C (-λιαις) KL al longe pl Clem Chr[com1] Thdrt Oec (syrP *non in oculo servitiorum*) .. Gb' Sz Ln -λεια c. ABDEFG (DEFG al -λια, FG* οφθαλμονδ.) al[6] (cop *non in oculorum servitio*) Dam (et.[pal447]) Thph (Chr[txt] et com[1] κατ -λειαν) (:: manifesta correctio, conveniens insuper loco parallelo Eph) | B αλλα | κυριον c. ABCD*E*FGL al mu f g am harl al syr[utr] arm al Clem al mu Ambrst al .. ς (= Gb Sz, sed Gb') θεον c. D***E**K al pl d e vg go cop al Thdrt

Eph 6, 7. 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν-
Eph 6, 9. θρώποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό-
δοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ
Eph 6, 9. ἀδικῶν κομίσεται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.
(IV.) 1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρ-
έχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

Eph 6, 18 a. 2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-
ριστίᾳ, 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ
ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ
καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν
Eph 5, 15 a. σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

---

23. *ο εαν* (D*FG Thph^{cd} *αν*) (Gb″) c. ABCD*FG al it vg go cop al Thph^{cd} pp^{lat} .. ς (= Sz) *και παν ο, τι εαν* (D*** al *αν*) c. D**et***EKL al pl syr al (syrP *quicquid autem*) pp mu .. diff al | L al Dam^{par447} *ποιειτε* | *κυριω* .. A 61. 8.^{pe} arr (simile cop) Clem add *δουλευοντες* | B om *και*

24. *απολημψ.* (*-λημψ.* c. ABCD**[*-*λημψ.*]FG; ς *-λημψ.* c. D***EKL etc) .. AC**KL al pm Chr Thdrt Dam^{par447} al *λημψεσθε* (AC** *λημψ.*) | *κληρο-νομιας* .. C** al^{7} arm sl Chr^{com} Thdrt add *υμων* | *τω* c. ABC (et * et **) D*E (?) 17. 47. 71. vg cop ar^{ti} Pel Bed .. ς (Gb^{00}) add *γαρ* c. D**et***(E?) KL al pler syr^{utr} go al Clem al mu (FG d e f g Ambrst *του κυρ. ημων* $\overline{ιυ}$ [d e Ambrst om *ημ.* $\overline{ιυ}$] $\overline{χυ}$ *ω δουλευετε*)

25. *γαρ* (Gb″) c. ABCD*FG 17. 23. 31. 71. 73. al it vg go cop ar^{ti} Clem pp^{lat}mu .. ς *δε* c. D**?et***EKL al pler syr^{utr} al pp^{gr} mu | *κομισεται* c. BD***EKL al fere^{10} Clem Chr^{com} Thdrt Thph .. FG *-ζεται* .. ς *-ιειται* c. ACD* al pl Dam al | *προσωπολημψια* (*-λημψ.* c. ABCD*FG; ς *-λημψ.* c. D***EKL etc) .. FG f g vg (et. fu demid al, sed non am al) go am (cop *coram illo*)Chr Ambrst Aug Pel add *παρα τω θεω*

IV. 1. *παρεχεσθε* (et. Or al mu) .. c al fere^{10} Clem al *-χετε* | *ουρανω* c. ABC (et * et ** vdtr) al mu Clem Or Dam^{par434}, item vg (et. am fu** al) syr .. ς *-νοις* c. DEFGKL al pl Chr Thdrt al, item d e f g m fu* al go cop syrP al (:: ex Eph. 6, 9. ubi lectio non fluct)

2. *εν* (69. om; sl Clem^{1} *σιν*) *ευχαρ.* .. D*E* d e Cyp Ambrst om

3. *ανοιξη* .. L al *-ξει* | *του* (D*FG om) *λογ.* .. 66.* Clem Thph om .. A add *εν παρρησια* | $\overline{χυ}$ .. B* 4. 41. 238. aeth *θεου* | *ὃ* c. ACDEKL al fere omn d e vg al pl Clem Cyr$^{fid\,73}$ al pm .. Ln *ὃν* c. BFG g .. 71. *ου*

4. *ινα* .. D* add *και*

6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς Eph 4, 29.
δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς Eph 6, 21 s.
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα
πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ
τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ Phi 10.
ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.

10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Act 27, 2. 15, 37.
Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, — ἐὰν ἔλθῃ
πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν, — 11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος,
οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάζεται ὑμᾶς 1, 7. Phi 23.
Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμε-
νος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι καὶ πεπληρο-
φορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ

---

6. *υμων* .. D* *ημων* | *πως δει υμας* (et. Clem Or al pm) .. (B ap Beh negante Maio) al pauc *υμας πως δει*

7. D* *καθ εμε* | *τυχικός*: de acc. cf ad Act 20, 4. et Eph 6, 21. Et. h. l. D***L etc *-κὸς*

8. D* *επενψα* ut solet | *γνω* et *υμων* c. CD**et***EKL al longe pl f vg go cop syr^{utr} al Chr Thdrt^{com} (Dam *γνῷ τε τ. π. υμ.*) al pp^{lat} mu .. Gb' Sz Ln *γνωτε* et *ημων* c. ABD*FG al fere^{10} d e g aeth^{utr} Thdrt^{txt} Hier^{1} (:: ex Eph. 6, 22. ubi lectio non fluct) | L al *παρακαλεσει* (D* *-σαι*)

9. *τω πιστ. κ. αγαπ.* c. ABCKL etc .. DEFG al it vg go Chr pp^{lat} *τω αγαπ. και* (al^{3} om *αγ. και*) *πιστ.* | *παντα* .. D* demid al go Hier Pel Bed praem *οι* (*qui*) | *γνωριουσιν* c. ACD*** (item E?) KL al ut vdtr omn Chr Thdrt^{2} al h. l. al .. Ln *-σουσιν* c. B (D* *-σωσιν*) FG Dam Thdrt^{1} (et^{1} ad h. l.^{cd}) .. 37. *-ζουσιν*. Ceterum am Hier Ambrst *nota faciet* | FG it vg pp^{lat3} add in f. *πραττομενα*

10. L *ανεψίος* | *δεξασθε* .. D*FG al syr arr (sed non ar^{ti}) Thph (sed *-σθε* commemorat) Ambrst *-σθαι*. Cf Dial^{8} *ἐντολὰς ἵνα ἔλθῃ πρ. ὑμᾶς· δέξασθε οὖν αὐτόν*

11. L *ιησους*, D* *ο* $\overline{ις}$ | *συνεργοι* .. D*(E?) FG vv aliq Ambrst add *μου εισιν* (eadem Dial^{8} praem)

12. *ς* ante *δουλ.* non interp | $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ c. ABCL al fere^{10} (et al^{2} $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$) vg cop ar^{ti} arm Aug Pel .. *ς* om $\overline{ιυ}$ c. DEFGK al longe pl d e f g go syr^{utr} al Chr Thdrt al Ambrst | *υπερ* .. D*FG *περι* | *στητε* .. B al *σταθητε* (al aliq Ambrst^{ven} *ητε*) | *πεπληροφ.* (Gb') c. ABCD*FG al^{6} .. *ς πεπληρωμενοι* c. D**?et***EKL al pler pp mu | *θεου* .. D* d e $\overline{χυ}$

2, 1. ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν
Phi 24. Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ
Ro 16, 5. Δημᾶς. 15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν
καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
παρ᾽ ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλη-
σίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.
Phi 2. 17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν
κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
2 Th 3, 17. 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν.

---

13. πολ. πον. c. ABC 80. cop ar^{ti}; item πολ. κοπον D*FG (it vg pp^{lat} *mult. laborem*) .. et πο. ποθον, πο. αγωνα leg .. ς (= Gb Sz) ζηλον πολ. c. D**et***E (sed D**et***E al πο. ζηλ.) KL al pler syr^{utr} al pp mu | λαοδικεια c. BD***EK (et. v. 16, sed non 15.) L al pl. Item -εια et -εως vv. 15 et 16. .. AC (των ε λαοδ.) D*FG al λαοδικια, item vv. 15. et 16. -κια (et. K) et -κιας (C -καιας)

15. νυμφᾶν (sic et. D***L) .. Ln νύμφαν (sic B**) | αυτου c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Ln αυτης c. B 67.** .. AC al^{7} ar^{ti} sl^{5} et^{ant} αυτων

16. η επιστ. (109. αποστολη, al mu vv mu pp^{lat2} add αυτη) .. B om | εν τη .. FG εν των | λαοδικεων: ita BD***EK etc .. ACD*FGL al mu -καιων | την εκ (FG 49. εν) λαοδ. .. f vg pp^{lat} *eam quae Laodicensium est*, d e *eam qui* (e *quae?*) *laodiciam est*, g *eam quae in laodo t ae cia est* | ινα και .. D* 1. 115. d e Ambrst ινα .. FG g *και ινα* .. f vg Pel non exprim

18. FG om ἡ | ς (= Gb Sz) add in f. αμην c. DEKL al pler vv pler pp mu .. om c. ABCFG 17. 67.** g ar^{ti} aeth^{ro} Ambrst

Subscriptio: B*C al aeth πρ. κολασσαεις, item A addito (ab**?) απο ρωμης .. B** πρ. κολοσσ. εγραφη απο ρωμης .. DE πρ. κολοσσ. επληρωθη αρχεται πρ. φιλιππησιους, FG ετελεσθη (F -στη) πρ. κολοσσ. αρχεται πρ. θεσσαλονικαιους προτη (G $\overline{\alpha}$ πρωτη επιστολη) .. K 113. πρ. κολασσαεις εγραφη απο ρωμης δια τυχικου και ονησιμου, L του αγιου αποστολου παυλου επιστολη πρ. κολοσσαεις εγραφη απο ρωμης δια τυχικου και ονησιμου .. 67. sic: πρ. κολασσαεῖς ἐγράφη ἀ. ῥώμης διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου· λέγει δὲ τὴν λαοδικείαν περὶ τῆς πρὸς τιμόθεον α᾽ ἐπιστολῆς ὅτι ἀναγνωτε (per compendium scriptum est absq acc.) ἐκεῖσε· εἰς λαοδίκειαν (supra -κείαν) γὰρ ἐγράφη ἡ πρ. τιμόθεον $\overline{\beta}$ (sic) ἐπιστολή· ἔχει ἡ πρ. κολασσ. ἀναγνώσεις etc .. d *ad colossenses explicit* (corr add *missa a roma*) *incipit ad philippenses*, f g *expl. ad colossenses* (f *colosenses*) *inc. ad thessalonicenses* (f *thesal.*) insuperq g add *prima epistola*, am *expl. ad colosenses inc. ad thessalonicenses* $\overline{p}$, fu al *expl. ad coloss. inc. add laodicenses*, finitaq epistula illa apocrypha (miro modo mar sub ep ad Col. subscriptum habet: *explicit epistola*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

I.

1 *Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα-* 2 Th 1, 2. Act 17, 1.
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ 2 Th 1, 2. etc
εἰρήνη.

---

ad laodicenses, habet versus CCLVIII. Tum sequitur: *inc. ep. ad laodicenses* et ipse textus apocryphus cum subscriptione *expl. ep. ad laod.* Hanc excipit ep. prima ad Thess.) subscriptum est: *expl. ad laodicenses inc. ad timotheum I.*, go *ad Coloss. explicit*, cop *scripta Athenis, missa per Tychicum et Onesimum et Marcum* (ita et. ar^{e}) *discipulos eius* .. ς (= Gb Sz) *πρὸς κολοσσαεῖς* (*κολοσσ.* ς^{e}, sed *κολασσ.* ς) *ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης* (*α. ρ.* A [**?] B**KL al pl syr^{utr} al Chr Thdrt al; cop *απο αθηνων*, item ar^{ti} additis *δια τυχικου και ονησιμου και μαρκου*) *διὰ τυχικοῦ* (al pauc add *και τιμοθεου*) *καὶ ὀνησίμου* (*δι. τυχ. κ. ονησ.* KL al pl syr^{p} al [cop vide ante; syr om *κ. ονησ.* nec agnoscunt ut vdtr Chr Thdrt] Dam al). Praeterea (haec omnia et. Euthal) numerantur *στιχοι ση'* (ita KL al pl; al pauc *σν'*, *συη'*, ar^{ti} 312), *αναγν. β'*, *κεφφ. ι'* (ar^{ti} *κεφφ. ς'*) .. B a $\overline{\pi}$ ad $\overline{\pi\varepsilon}$ pergit; am capp 29 numerat, fu al 31 (numeris 30 et 31, qui desunt in am, ad vv. 17 et 18 positis)

---

* AB(DE)K al go cop basm *πρ.* (DE praem *αρχεται*) *θεσσαλονικεις α'* (item syr^{utr} praemissis *epistula Pauli*) .. FG *αρχεται πρ. θεσσαλονικαιους* .. L *του αγ. αποστ. πα. επιστ. πρ. θεσσ. πρωτη* .. ς^{e} Gb Sz *παυλου* (ς^{e} add *του αποστολου*) *προς* (ς^{e} *η πρ.*) *θεσσ. επιστ. πρωτη, ς η του αγιου πα. πρ. θεσσ. πρωτη επιστ.*

I. 1. *σιλουανος* c. ABKL al ut vdtr omn Or etc, item *siluanus* f g r vg .. DEFG *σιλβανος*, item *silbanus* d e | *πατρι* .. K syr^{p} praem *και* .. A 37. 116. 8.^{pe} vg^{six} basm aeth arm^{mg} Did Ambrst Pel add *ημων* | *και κυριω* (r demid harl* fu^{vi} al syr al add *ημων*) $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$ .. A *και κυριου* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, item cop *domini nostri Iesu Christi* (sed Wilk vertit *domino nostro I. Christo*) | ς (Gb^{0}) add in f. *απο θεου πατρος ημων* (DE al Chr^{cd} Thdrt Dam om *ημ.*, d e om *πα. ημ.*) *και κυριου* (cop aeth^{pp} add *ημων*) $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, Ln [*απο* usq $\overline{\chi\upsilon}$] c. A (C vdtr) DEKL al pler d e fu tol al cop (*per deum* ete) syr^{p} c.* (debet enim ad ista omnia asteriscus pertinere, quamvis teste White ad prima tantum *a deo patre* adposi-

Col 1, 3. 2 Th 1, 3. etc 2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 2 Th 2, 13. ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 4 εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν 1 Co 4, 20. οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγε- 2 Th 3, 7 ss. νήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. 6 καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου, 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ,

---

tus sit relictis liberis *nostro et dom. Ie. Chr.*) arr aethPP Chr^{txt} al (sed omn^{txt}) .. om c. BFG al f g r vg (et, am demid al) syr basm aeth^{ro} arm Chr^{com} (et.cat) Thph Or$^{int\ dis}$ („- *pax. Et nihil ultra.*") Ambrst al

2. c *περι παρι παντων μνειαν υμων*: ita prorsus, nec *παρι* ullum signum delendi habet. Om vero et. r *υμων* pr | c* *ποιουμενος*, item *faciens* d e | *υμων* sec c. CDEFGKL al longe pler d e f g r vg (et. fu al mu) cop basm syr^{utr} al pp^{gr} mu et^{lat} .. Ln om c. AB 17. 67.** 122.* am harl** al (:: cf ad Eph 1, 16 ubi similiter fluct lect)

3. D* *αδιαλιμπτως* et D*** *-λειμπτως* (*μ* per incuriam ut vdtr relicto intacto) | DEFG it vg al mu Ambrst *του εργ.* (FG *το εργον*) *τ. πιστ. υμων* | D*FG *τον κοπον* et *την υπομονην*, item (praegressis *operis fidei vestrae* r, *opus* etc g) r g | A Ambrst^{txt} om *της* (19. tol al Chr^{com1} Ambrst^{com} *και της*) *ελπ.*

4. *θεου* c. BDEFGL al longe pl pp mu .. ACK al fere^{10} sah basm Thph^{mg} et^{com} praem *του*

5. *εις* c. B (C*?) KL al longe pl Chr^{cd} Thdrt Dam al (r *in vos*, f vg Ambrst *ad vos*, d e ldac *apud vos*, g *ad t apud vos*) .. Gb' Ln *προς* c. AC**DEFG 23. 35. 73. 115. 118. al Chr Thph, 46. *εφ* | DEK al *μονω* | *εν* tert .. 17. 67.** al fere^{10} vv aliq Thdrt^{cd} om | *εν* quart .. B al vv aliq om | *εν* quint .. AC 67.** al^{4} am al om

6. *κυριου* .. A *θεου* (al $\overline{\chi\upsilon}$) | *χαρας* .. B add *και*

7. *τυπον* (Gb'') c. BD* (D***E 49.*-*πος*) al^{7} d e f r vg cop sah basm syr ar^{e} aeth sl Ambrst al .. ς *-πους* c. ACFGKL al longe pl g syr^{P} al pp^{gr} mu | *εν* sec c. ABCDEFG al plus^{20} d e f g vg syr^{utr} al Thdrt pp lat .. ς (= Sz?) om c. KL al pl r cop sah basm pp aliq (al Chr om et. *τη* sq)

8. *αχαια* c. AB al pl r cop sah basm al Chr Thdrt Thph .. Gb† Sz Ln praem *εν τη* c. CDEFGKL al fere^{80} d e f g vg syr^{utr} sl^{5} Cyr^{thes288} Dam

ἀλλ' ἐν παντὶ τύπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν,
ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι· 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπ-
αγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέ- Act 14, 15.
ψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ
ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν
ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς
τῆς ἐρχομένης.

II.

1 *Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς,*
ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς
οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι Act 16, 12 ss.
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 ἡ γὰρ παρά-
κλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὔτε ἐν δόλῳ,
4 ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγ-
γέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ θεῷ Ga 1, 10.

Oec pp^{lat} | *αλλ εν* c. ABCD*FG al mu d e f g r am fu demid al cop sah basm syr^{utr} al Ambrst^{ed} .. ς *αλλα και εν* c. D***EKL al pl vg^{ed} et^{edd} aliq al (aeth^{utr} *praeterea*) Cyr^{thes288} Chr Thdrt al Ambrst^{ven} | D* *η πιστ. ημων* | *εχ. ημ.* (B* *υμ.*) c. ABCDEFG al mu Thdrt (d e *ita ut non sit opus nobis*, g *ita ut non necesse habere nos t nobis*; f r vg *ita ut non sit nobis necesse*) .. ς *ημ.* (K al Dam *υμ.*) *εχ.* c. KL al pl Chr Dam al | *λαλειν* .. C *παλιν*

9, *ημων* .. al fere^{15} d e cop sah basm sl$^{5.8}$ al Chr^{1} ex^{cd1} Thdrt Dam Oec *υμων* | *απαγγελλουσιν* (DEFG *-ελουσιν*, et quidem D***E *-ελουσιν*) .. r *adnuntiatis* | *εσχομεν* c. unc omn al longe pl d e f g r vg al certe pler Chr Thdrt Thph^{mg} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *εχομεν* c. min mu Cyr^{thes288} Dam al | FG *επιστρεψαται*

10. *των* sec c. BDEFGL al pl pp mu .. ς (= Gb Sz) om c. ACK al pm Eus^{dem753lib} Oec | *απο της* (it vg *ab ira*) .. B 17. 73. *εκ της*

II. 1. FG om *την* sec (it vg *introitum nostrum ad vos*)

2. *αλλα* c. unc omn al pl f g vg cop sah basm syr^{utr} al mu Cyr^{thes288} al pm pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add *και* c. min mu d e | B* *επαρησιασαμεθα*, FG *επαρησειασαμεθα* | D* om *τω*

3. *ουτε* c. D***EKL al pler Chr^{aliq} (Thdrt *ουτε* bis) Dam Thph Oec .. Ln *ουδε* c. ABCD*FG al^{6}

4. FG *δεδοκειμασμενοι* | *θεω* c. BCD* al Clem Bas Oec .. ς praem *τω* c. AD***EFGKL al pler pp mu

τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολα-
Phl 1, 8. κείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας,
Io 5, 41. 44. θεὸς μάρτυς, 6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπὸ ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· 7 ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, 8 οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς
2 Th 3, 8. ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, 11 καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ
Col 1, 10. Eph 4, 1. παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι

---

5. FG *ο θεος*

6. *υμων* .. A *ημων* | *απο* c. DEFGL al mu Dam^{2} al .. ς Ln 49. *απ* c. ABC al pl Chr Thdrt al | *αλλων* .. C* add *τινων*?

7. B *αλλα* | *ηπιοι* c. AC**D***EKL al longe pl sah basm syr^{utr} al Clem^{1} Or^{1} Chr (comm: *τουτέστιν οὐδὲν φορτικὸν οὐδὲ ἐπαχθὲς οὐδὲ βαρὺ οὐδὲ κόμπον ἔχον ἀπεδειξάμεθα*. Eadem fere Oec) Thdrt (comm: *ἔδειξε διὰ τῆς εἰκόνος καὶ τὴν ἠπιότητα καὶ τὴν κηδεμονίαν*) Dam Thph (comm: *ἢ καὶ νήπιοι*) .. Ln *νηπιοι* c. BC*D*FG al mu it vg cop al Clem^{109}. (editum quidem et. h. l. est *ἤπιοι*, sed contextus *νήπιοι* postulat, quemadmodum statim sequitur: *ἤπιος οὖν ὁ νήπιος* etc) Or^{1} dis Cyr (Dam ap Wtst; par^{511} om vocem) edd ap Thph Or^{int} pp^{lat} | AC *εμεσω* | *εαν* c. BCDEFG al mu Or^{1} Cyr^{thes289} Chr Dam^{par511} .. ς *αν* c. AD***K^{vdtr}L al pl Or^{2} Thdrt al | KL al *θαλπει*

8. *ομειρομενοι* c. unc omn al plus^{30} pp aliq (Thph: *ὁμειρόμενοι. τινὲς δὲ ἱμειρόμενοι ἀνέγνωσαν. οὐκ ἔστι δέ.*) .. ς (= Gb Sz) *ιμειρομενοι* c. min pm Cyr^{thes289} Thdrt al (sed plerumque variant mss). Vertunt it vg *desiderantes*. | *ευδοκουμεν* .. B *ηυδοκ*. Cf f vg cop sah basm syr^{utr} al Pel Gild *volebamus*; d e g Hier al *cupimus*, Aug *placet* | *εγενηθητε* (Gb'') c. ABCDEFGL al pm Chr^{1} Bas al .. ς (=Sz) *γεγενησθε* c. K al pl (al^{2} *γενομενοι*) Chr^{1} Thdrt al

9. *νυκτος* c. ABD*FG al pl it vg cop basm syr^{utr} al Cyr^{thes289} Chr^{2} Thph pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add *γαρ* c. D***EKL al pm syr$^{p\,mg}$ al Chr^{txt} Thdrt al | FG *κηρυξαμεν*

10. *μαρτυρες* .. D*E*FG (ut it vg al pp^{lat}) add *εστε* | G *π.ως οσιως*, F *προς αγιος* (sic)

11. *ως* .. FG *πως* (it vg *qualiter*; v. 10. *quam*)

12. *μαρτυρομενοι* c. BD**vdtr et***E^{vdtr}KL al fere^{30} Chr Dam Oec .. ς

εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλεί- 1, 2.
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, 15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, 16 κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ

Ln -ρουμενοι c. D*FG al ut vdtr pm Thdrt Thph (A 114. Ambrst^{ed} om και [om et. sah basm] μαρτ.) | περιπατειν (Gb′) c. ABD*FG al mu .. ς -πατησαι c. D***EKL al pl pp mu | καλουντος (g *vocantis*, d e syrP mg *qui vocat*) .. A al^{8} Chr^{txt} Thdrt pp^{lat} καλεσαντος, item f vg go cop sah basm syr^{utr} Ambrst al *qui vocavit*

13. και pr c. AB cop syrP al Thdrt^{ed} Ambrst (:: quod utpote praeter morem dictum a plerisq mutatum est) .. ς om c. DEFGKL al ut vdtr omn it vg al mu Chr al Aug al | B αληθ. εστ.

14. τα αυτα c. BDEFGKL al pl Or al pm .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) ταὐτά c. A al pm Dial^{125} | D* om και υμεις (et. transp) | υπο pr .. D*FG Or^{1ed} απο | συμφυλ. c. ABCKL etc .. DEFG συνφ. | υπο sec .. FG απο

15. ιν (vv mu Thdrt^{1} post κυρ. pon) .. 4. 177. 178. Or^{1} Chr^{4} (non Chr^{txt} ad h. l.) Thdrt^{1} Phot Oec om | προφητας c. ABD*E*FG al^{7} it vg cop sah basm arm aeth Or^{2} Dial^{125} Tert^{dis} al .. ς (= Gb Sz) praem ιδιους c. D**et***E**KL al pler go syr^{utr} al Chr Thdrt al Mcion^{tert} (Tert „*et prophetas suos:* licet *suos* adiectio sit haeretici") | ημας .. ς (non ς^{e} Gb Sz) υμας ex errore ut vdtr | FG εδιωξαντων | FG αρεσαντων (d e *non placuerunt*) | D* εναντιον

16. FG ινα σωθησονται | B om τας αμαρτιας | εφθασεν c. ACD**et*** EFGKL al ut vdtr omn Or^{2} Eus$^{ps\ 127.\ 381.\ 435.}$ et^{alib} item$^{q\,ecl\,51}$ Chr Thdrt Dam al .. Ln -κεν c. BD* | επ αυτους .. B f vg Or^{1} ante εις τελος pon | η οργη (et. Or Eus^{ps} saepe etc) .. DEFG it vg go pp^{lat} add του θεου

17. FG εσπουδασμεν

πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν
Phi 4, 1. ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν
ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. 19 τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυ-
χήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ
3, 13. αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

III.

Act 17, 16. 1 Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή-
Ro 16, 21. ναις μόνοι, 2 καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ
συνεργὸν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι
ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν 3 τὸ μηδένα σαί-
νεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο

---

17. *ιδειν* .. D* *ειδεν*

18. *διοτι* (Gb′) c. ABD*FG 17. 23. 37. 39. 67.** 71. 73. al² .. ς 49. *διο* c. D**?et***EKL al longe pl Chr Thdrt Dam al | FG 121. *ανεκοψεν*

19. *καυχησεως* .. A Tert *αγαλλιασεως* (*exultationis corona*) | D*F *εμπροσθεν* | ῑ̄ῡ c. ABDEK al fere³⁰ d e am fu** al syr^{utr} Thdrt Dam Oec Ambrst^{ed} .. ς (Gb^{00}) add χ̄ῡ c. FGL al pl vg (et. fu* al) go cop sah basm al Chr Thph Tert al

III. 1. B *διοτι* | B *ηυδοκησαμεν*

2. D* *επεψ.* | *και* (basm aeth om; FG f g praem *διακονον*) *συνεργον* (A 67.** 71. 73. vg cop basm aeth [syrP, nisi quod c.* add *και συνεργ. ημων*] Bas Pel^{txt} *διακονον*, atque ita Gb′ Sz) *του θε.* (fu *domini*) c. (et. Gb) D* d e Ambrst, item (quorum differentias notavimus) AFG al f g vg cop basm aeth Bas Pel^{txt} .. B harl* sah arm Pel^{com} *και* (sah om) *συνεργον* (harl* *ministrum*) omisso (Gb⁰) *του θεου* .. ς (= Gb Sz) *και* (syr al om) *διακον. του θε. και συνεργ. ημων* c. D*** (E confuse) KL al longe pl syr (et syrP sed *κ. συν. ημ.* c.*) sl al Chr Thdrt Dam al .. pauc al diff | *παρακαλεσαι* c. ABD*FG al fere¹⁵ it vg go cop sah basm syrP arm sl^{ant} Chr Thdrt¹ Dam pp^{lat} .. ς (Gb⁰) add *υμας* c. D***KL al pl syr al pp aliq | *υπερ* (Gb″) c. ABD*E*FGK al⁵ Bas Chr Thdrt¹ .. ς *περι* c. D***E**L al pler Thdrt¹ al³

3. *το* c. ABDEKL al fere²⁵ Dam .. FG *ινα* .. ς *τω* c. min (114. *του*) pp mu (ut editi sunt) | *μηδενα σαινεσθαι* (f vg Ambrst *ut nemo* [Ambrst *ne quis*] *moveatur*, d e *utnemoveatur* [omissa *mo* syllaba], g *ut nemo moveatur t terreatur*. Nec aliter go cop sah syr^{utr} al; basm om *το* usq *ταυταις*) .. A *μηδ. σενεσθαι*, in D syllaba *σαι* paullo minutiori spatio rescripta, FG (qui saepe inepte syllabas diremtas habent) *μηδεν ασι ενεσθαι* (F *μηδεν. ασιενεσθαι*) .. Ln *μηδὲν ἀσαίνεσθαι* (de coniectura, nisi quod constat ABCD* continuam scripturam absq acc habere)

κείμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. 5 διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. 6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, 13 εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν

Act 18, 5. 21.

---

4. προελεγομεν (f vg *praedicebamus*, d e g *praedicavimus*) .. D* προσελεγομεν, FG ελεγομεν | καθως και .. FG d e f g al om και

5. D* επενψα | B 37. 73. 116. τ. υμων πιστιν

6. DEFG μνειαν εχετε ημ. (g *memoriam habetis nostri*, d e f vg *mem. nostr. hab.*)

7. A al^{3} παρακεκλημεθα | επι (d e *super omnem necessitatem*) .. FG 109. f g vg go al Pel εν | αναγκ. κ. θλιψ. (Gb″) c. ABDEFG al it vg go cop syr^{utr} arm pp^{lat} .. ς (=Sz) θλιψ. κ. αν. c. KL al pler arP al Chr Thdrt Dam al | ημων .. AB** cop arm υμων | A και δια της, itemq A fu al πιστ. υμων (f *fidem nostram*)

8. στηκετε c. AFGKL al mu (et ut vdtr pm) Chr^{cd} .. ς Ln 49. στηκητε c. BDE al pl pp^{ed}iti

9. θεω .. D*FG g cop al κυριω | D* η εχαιρομεν | D* ενπροσθ.

11. $\overline{ις}$ c. ABD** (D* om $\overline{ις}$) al^{5} d e am demid tol harl* al aeth^{ro} Amb auct^{vocat} al .. ς (Gb^{0}) add $\overline{χς}$ c. D***EFGKL al pler f g vg^{ed} et^{cdd} aliq go cop syr^{utr} al Ath^{444} al mu Ps-Ath$^{lat\,593}$ Ambrst Vig

12. ο κυριος (D*E*FG d e g add $\overline{ις}$) .. A 73. ο θεος .. am* syr ar^{e} om (Gb^{0}) | FG της αγαπης

13. στηριξαι .. FG στηριξεται | DEFG (item it vg etc) τ. καρδ. υμ. | BL 47. Ps-Ath^{4} αμεμπτως | B*DEFG al ut vdtr αγιοσυνη (item DE [hos adde

ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

IV.

1 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν
5, 18. διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ
— ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, 4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,
Eph 2, 12. 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν

---

in nota] FG al 2 Co 7, 1.) .. A 23. 57. *δικαιοσυνη* | D* *ενπροσθ.* | $\overline{\iota\upsilon}$ c. ABDEK al fere^{20} d e am al aeth^{ro} Dam Amb .. ς (Gb^{00}) add $\overline{\chi\upsilon}$ c. FGL al pl f g vg (et. fu al) go cop syr^{utr} aeth^{pp} al Ps-Ath^{4} al mu | Ln in f. add [*αμην*] c. AD*E al d e vg cop al Pel Bed: om c. BD***F GKL al longe pl f g fu* al go syr^{utr} al pp^{gr} mu Tert Ambrst auct^{vocat}

IV. 1. *λοιπον* c. AB* (neglex Mai) DEFGKL al pm Chr^{cd} Dam .. ς (= Gb Sz) praem *το* c. B** al pl Chr Thdrt al | *ουν* (et. f g vg go syr^{p} al Thdrt Dam al) .. B* al^{10} vg^{cdd} aliq cop syr Chr Thph om .. d e *autem* | A *εν τω κυρ.* | *ινα καθως* c. BD*E*FG 17. 37. 52. 73. 80. 116. 118. 137. 8.^{pe} it vg cop syr arm (item go omisso *ινα* sq quod interpretes rell retinent) Chr^{1} ex^{mosc1} Ambrst al .. ς 49. om *ινα* c. AD***E**KL al longe pl syr^{p} al Chr Thdrt Dam al | *το πως* .. FG *οπως* | *καθ. και περιπατειτε* c. ABDEFG 17. 23. 37. 39. 46. 57. 71. 8.^{pe} d e f g am fu harl 109.^{lat} al (et. ap Luc^{brug}; item vg^{ed} Pel *sic et ambuletis*, demid *sic et ambulatis;* praeterea g sub *t* et vg^{cdd} aliq *ambulastis* pro *-latis*) go cop arm aeth sl^{ed} Euthal (teste Wtst) Ambrst .. 80. *περιπατητε και* post *ινα*, similiter syr^{p} *ambulantes* .. ς 49. om c. D***E**KL al longe pl syr al Chr Thdrt Dam Thph Oec | B *περισσευητε*

2. D*FG *παρεδωκαμεν*, 37. 73. 80\ 116. *δεδωκ.* | *κυριου* (D*E*FG al vv aliq pp aliq add *ημων*) $\overline{\iota\upsilon}$ (FG al vv aliq pp aliq add $\overline{\chi\upsilon}$)

3. *θελημα* c. BDEKL al pler Chr Thdrt al .. Ln praem [*το*] c. AFG 45. 80. 89. 8.^{pe} Clem Antioch^{19} Dam | D*FG om *του* | *της* .. F 31. *πασι* (31. *-σης*) *της*, item G g *πασι* (*omni*) super *της*, al pauc Chr Thdrt Thph *πασης*, item syr ar^{e}

4. *εκαστον* (AFG *-στος*) .. B**D** 73. Chr praem *ενα* (it vg *ut sciat unusquisque*) | DEFG d e g go *κτασθ. το εαυτ. σκευ.*

5. FG g *εν παθει και επιθυμιας*

ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ Lc 10, 16. ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· 10 καὶ 5, 1. Io 6, 45. γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζε- 2 Th 3, 12. Eph 4, 28. σθαι ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 ἵνα περι- Col 4, 5. πατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπεῖσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Eph 2, 12.

---

6. *ἐν τῷ* .. arm *ἐν τῳ* | *κυριος* (FG al g *θεος*) c. ABD* al .. ς praem ὁ c. D**et***EFGKL al longe pl Clem al mu | *προειπαμεν* (Gb′) c. BDE FG al ut vdtr sat mu .. Gb Sz *-πομεν* c. AKL al pl Clem Chr Thdrt al | D*** (E?)K al mu *διεμαρτυρομεθα*

7. L* *εν ακαθαρσια* (it vg *in inmunditia* [*-tiam*]) | *αλλα* c. BD***E al .. ς Ln *αλλ* c. AD*FGL al certe pl

8. D*FG om *τον* pr | *και* c. D*FGKL al longe pl f g vg syrP al Clem Thdrt Dam Oec Bed .. Ln om c. ABD***E al plus[10] d e go cop syr al Ath[523] Did Chr Thdrt[cd] Thph pp[lat3] | *δοντα* c. AKL al longe pl (it vg al omn *qui dedit*) Clem Chr Thdrt Dam al .. Ln *διδοντα* c. BD EFG al fere[10] Ath[523] Did (*διδουντα*) | *το πν. αυτου* c. BDEFGKL etc .. Ln (ex errore de B) *αυτου το πν.* c. A | *υμας* (Gb″) c. BDEFGKL al longe pl d e g am fu tol harl** al go cop syr syrP mg arm arr sl Clem Ath Chr[cd] Dam Oec .. ς *ημας* c. A al mu f vg[ed] syrP txt al Chr Did al Ambrst (certe sic[ven]) Amb al

9. *εχετε* c. AD***EKL al longe pl syr cop al Thdrt Dam al .. Gb″ Ln *εχομεν* c. D*FG al[6] it vg go syrP al Chr Thph pp[lat]; item *ειχομεν* B am hal harl** Pel (al[4] cop al *γραφεσθαι*) | FG *θεω διδακτοι*

10. F om *γαρ* | *εις* .. B praem *και* | *τους* sec (et. *και τους* leg) c. BD** et***EKL al ut vdtr omn pp mu .. Ln om c. AD*FG Chr[cd] | *αδελφοι* .. A *αγαπητοι*

11. FG al *πραττειν* | *χερσιν* c. BD*E(?)FG al fere[10] vv ut vdtr omn Bas Chr Dam[par375] Thph pp[lat] .. ς (= Gb[00] Sz) praem *ιδιαις* c. AD***KL al longe pl Thdrt Dam (ad h. l.) Oec (28. *οικειαις*) | L al *καθως και* | L al f vg al *παρηγγειλ. υμιν*

12. FGL al *περιπατειτε* | K *εχετε*

13. *θελομεν* c. unc omn al longe pl it vg go arm al pp[gr] et[lat] pm .. ς

1 Co 6, 14. Ro 8, 11. 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ
ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 τοῦτο
1 Co 15, 51 s. 15, 23. γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπό-
μενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμη-
θέντας, 16 ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέ-
λου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ᾽ οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ
ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ
περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς
ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσό-
μεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

V.

4, 9. Mt 24, 36. 1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν
2 Pe 3, 10. ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα

(= Gb Sz) θελω c. min mu cop syr^{utr} al pp^{gr} aliq | αδελφοι (122. post κοιμωμ.) .. 31. 73. demid al Hipp Chr^{1} om | κεκοιμημ. c. DEFG (FG κεκοιμηνων) KL al longe pl Or (fluct lect) Hipp^{441} Cyr^{hr294} Chr Thdrt Dam^{par347} (71. κοιμηθεντων, 17. κοιμημενων) .. Ln 49. κοιμωμενων c. AB al plus^{10} Or ex^{mss} aliq Chr^{1} ex^{ms} Dam^{txt}. Cf it vg *de dormientibus* | λυπεισθε c. AD*et** (ex -πισθε enim fecit -πεισθε) FGL al mu Cyr^{ador430} .. ς Ln 49. λυπησθε c. BD***EK al pl Or al mu | καθως .. D*FG Or Hipp ως | οι μη .. FG om οι (g *habentes*)

14. και ο θεος .. B syr^{p} (item cop collocato ο θεος ante αξει) ο θε. και | κοιμηθεντας .. FG κεκοιμημενους

15. του κυριου .. B τ. $\overline{\text{κυ}}$, Mcion^{tert} τ. $\overline{\chi\text{υ}}$, 4.* τ. θανατου | φθασωμεν .. K al -σομεν. Rursus vero v. 17. L αρπαγησωμεθα atq et. εσωμεθα

16. FG οι νεκρ. οι (item it vg *mortui qui in Christo sunt*, item go al) | αναστησονται .. Dial^{36} Eus^{ps501} Chron^{441} εγερθησοντ. | πρωτον c. ABD*** EKL al ut vdtr omn go cop syr^{utr} al Or Dial^{36} al mu .. D*FG it vg Eus^{marc348} et^{ps501} Cyr Thdrt^{1} Thph^{mg} ppl^{at} (et. Tert^{marc}) πρωτοι

17. K al^{4} οι ζω. ημεις (80. sl$^{1.}$ om ημ.) | οι περιλειπ. (B -λειμενοι sic) .. FG g Tert al om | D*E*?FG εις υπαντησιν (Epiph^{601} συναντ.) | του κυριου (et. Or al pm) .. D*E*FG it vg Tert Or ^{int} Hier^{4} Hil al mu τω $\overline{\chi\omega}$ | παντοτε .. D* d e παντες | συν .. B εν

V. 1. χρ. εχετε (Aug *non opus habemus vobis scribere, vel sicut alii codd. habent, non opus habetis vobis scribi*) .. FG d e g arm al Tert Ambrst χρια εστιν (*necesse est* g, *est nec.* [Tert *necessitas*] d e Ambrst Tert)

2. ημερα c. BDEFG al .. ς praem ἡ c. AKL al longe pl Eus^{mai305} (et.^{cat}) al mu

κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. 3 ὅταν λέγωσιν Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ· 5 πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ Eph 5, 8. ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· 6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγά- Eph 6, 14. 17. πης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα, εἴτε 2 Co 5, 15. etc γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

---

3. οταν c. AFG al[4] et al ut vdtr d e f g go syr arm (in mg γαρ) Ir[int] Tert al pm .. ς (= Gb Sz) add γαρ c. KL al pl vg al Dam (et.par[347]) al pp[lat] aliq, item Ln add [δε] c. BDE cop syr[p] Eus[mai205] Chr Thdrt | FG λεγουσιν | K 4. ειρηνην και ασφαλειαν, item Chr[cd] praemisso εχειν | AD*FGL al εφιδιος | αυτοις (B ante ολεθρ.) εφισταται (BL επιστατ., A latet) .. FG d e Hes ap Aug[2] φανησεται | η ωδιν: B* η ωδειν, FG η ωδινες, L η ωδην, D* η ωδεινη εν [ἡ ἐν?], 115. η ωδινα. Vertunt d e g Hesych ap Aug *dolores* | D*FG εκφευξονται

4. η (al[3] om) ημ. υμας c. BKL al ut vdtr omn go al Epiph[767] Chr Thdrt Dam al .. Ln υμ. η ημ. (FG vv mu pp[lat] add εκεινη) c. ADEFG it vg Eus[mai] pp[lat] | Ln κλεπτας c. AB cop | FG καταλαβοι

5. γαρ c. ABDEFGL al fere[20] it vg al pl Eus[mai] al[gr] mu pp[lat] .. ς (= Gb Sz) om c. K[sil] al ut vdtr pl am | ημερας .. D*FG 116. g fu al Chr[mosc1] add και | εσμεν (et. Or al pm) .. D*FG d e f g fu mar harl** al go syr Ambrst εστε

6. KL al καθευδομεν | και pr c. DEFGKL al fere omn d e g vg (et. fu demid al) syr[p] al Chr Thdrt al Ambrst al .. Ln om c. AB al[2] f am al cop syr al Clem[3] Antioch[104]

7. καθευδουσιν .. FG -δοντες | B οι μεθυοντες

8. νηφωμεν .. F al -φομεν, d e g fu al *sobrii sumus* | K ενδεδυμενοι

9. ημ. ο θε. (et. it vg go al) .. B 37. 116. al ut vdtr ο θεος ημας | αλλα c. BD***E al .. ς Ln αλλ c. AD*FGL al certe pl | B om χυ

10. υπερ .. B 17. περι | KL al mu Chr Thph καθευδομεν, item al fere[10] Chr Thph γρηγορουμεν | D*E al ζωμεν, A al ζησομεν

1 Ti 5, 17. 12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν
ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,
Mc 9, 50. 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον
αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους,
Ro 12, 17. 1 Pe 3, 9. ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε
μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν
Phl 4, 4. διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε,
17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
4, 3. γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ
ζβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε. 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε,
τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

---

12. A προιστανομενους | A νουθετουντες

13. και (go om) ηγεισθαι (B al go cop syrP aeth -σθε) .. FG ωστε ηγεισθαι (it vg *ut habeatis*) | υπερεκπερισσως c. BD*FG .. ς -ρισσου (:: quae forma nec 3, 10 nec Eph 3, 20. fluct; nostra praeter h. l. non legitur) c. AD***EKL al ut vdtr omn pp mu | ειρηνευετε .. FG ειρηνευσαται | εαυτοις c. ABD***EKL al longe pl d e g (*in ipsis* d e g) go cop al Clem Dam al Ambrst^{ven} .. Gb'' αυτοις c. D*FG al mu f vg (*cum eis* f vg) syr^{utr} al Chr Thdrt (Thph: γράφεται καὶ ἐν αὐτοῖς) pp^{lat} aliq

14. νουθετειτε (FG Thph^{cod} [i. e. 115.] -τειν, g *corripite* t *corripere*), item παραμυθεισθε (D* -θιτε et*** -θειτε, F -θειται, G -θειςται σ punctis notato, Thph^{cod} -θεισθαι, g *consolamini* t *consolari*), item αντεχεσθε (D*FG Thph^{cod} -σθαι, sed et. g *sustinete*), item μακροθυμειτε (Thph^{cod} -μειν)

15. D* αποδοιη, D**vdtr FG αποδοι | και pr c. BKL al longe pl am fu al syrP al Chr Thdrt Dam al Ambrst^{ven} .. Gb^{00} Sz Ln om c. ADEFG al fere^{15} d e (d e om et. και sq) f g vg^{ed} et^{edd} aliq go cop syr al pp lat aliq

16. χαιρετε .. FG g add εν τω κυριω

17. D* αδιαλιπτως

18. γαρ .. Ln add εστιν c. D*E*FG, item sed varie pon al^{3} vv mu Ath^{487} lib pp^{lat} (et. Ps-Ath$^{lat572.588}$) | A al Ath^{487lib} του θεου | A εις υμ. εν χω ιυ (ιυ om L al)

19. ζβεννυτε c. B*D*FG .. ς Ln (ignorans B) 49. σβεννυ. c. AB**D**?et*** EKL etc

21. δε c. BDEFGKL al plus^{50} it vg go syrP al Clem^{2} Bas Chr^{1} Dam Thph Ambrst^{ed} (sed non^{ven}) Pel .. ς (= Gb Sz) 49. om c. A al ut vdtr mu cop syr al Or Chr^{aliq} Thdrt al Tert Ambrst^{ms} al (ex his ut apparet mu pro libertate citandi om) | δοκιμαζετε (al^{10} fere syr Clem^{2} Oec

23 *Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλό-* He 13, 20 s.
κληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. 24 *πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.* 2 Th 3, 3.

25 *Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.* 26 *ἀσπάσασθε τοὺς* 2 Th 3, 1. Ro 16, 16. etc
ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 *ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς.*

28 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.* Ro 16, 24. etc

---

add και) .. κ al fere^{30} syrp txt sl Bas Cyr^{ador568} Chr^{1} Dam^{par627} -ζοντες (Dam -σαντες)

23. FG cop αγιασει | D* τηρηθειην .. F om vacuo spatio relicto, nec exprim g

24. F ο πιστος ο | υμας .. A sl^{8} ημας | F ποιησαι

25. περι (FG Dam υπερ) .. Ln praem [και] c. BD* al minus^{10} d e go syrp al Chr

27. ενορκιζω c. ABD*E al Synops Euthal (in argumento) Dam .. ς ορκιζω c. D**et***FGKL al pler pp mu | αγιοις c. AKL al pler vg go cop syr^{utr} aeth^{PP} al Chr Thdrt Dam al (:: quum „οι αγ. αδ." nullo alio loco inveniatur, vix credibile est aliena manu αγιοις inlatum esse) .. Gb^{00} Ln 49. om c. BDEFG 7. 27. 43. 70. 80. 238. d e f g aeth^{ro} Euthal (in argum.) Ambrst Cassiod (115. Thph om αδελφ.)

28. ς (= Gb Sz) add in f. αμην c. AD**et***EKL al pler vv pl Chr Thdrt etc .. om c. BD*FG al d e f g am al Ambrst

Subscriptio: B* al προς θεσσαλονικεις (B -νεικ.) $\overline{\alpha}$ (item aeth omisso $\overline{\alpha}$), AB**K al π. θεσσ. $\overline{\alpha}$ (K al πρωτη) εγραφη απο αθηνων, item L του αγιου αποστ. παυλ. προς θεσσ. επιστολη $\overline{\alpha}$ εγραφη απο αθηνων .. DE πρ. θεσσ. $\overline{\alpha}$ επληρωθη αρχεται πρ. θεσσ. $\overline{\beta}$, item FG ετελεσθη πρ. θεσσαλονι. (F -νικαιων) $\overline{\alpha}$ αρχεται πρ. θεσσαλονι. (F -νικαιων) $\overline{\beta}$ (F δευτερη). Similiter d *ad tessalonicens. I.* (d^{corr} add *scribens a ladicia*) *explicit incipit ad tessalonicens. II.*, f g *expl. ad tessalonicenses* (f add *epa. p. ap.* i. e. epist. pauli apost.) *I. inc. ad thessalonicenses II* (f *secunda*), am fu *expl. ad thessalonicenses* (fu *thessall.*) $\overline{p}$ (fu *I.*) .. cop *scripta Athenis et missa per Silvanum et Timotheum*, syr et syrp *finita est epist. ad Thess. prima, quae scripta fuit Athenis* (syrp *a Laodicea* omissis rell) *et missa est per Timotheum*, go nihil subscriptum habet .. ς (= Gb Sz) πρὸς θεσσ. πρώτη ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν (ita AB**KL al pl cop syr al Thdrt Thph al; d** et syrp vide supra; passim vero et. additur δια τιμοθεου, δια σιλουανου κ. τιμοθεου, *per Tychicum et Onesimum*). Numerantur στιχοι ρλγ′ (KL al pl Euthal; al σ′, ρλ′, *versus* 213), item (ita et. Euthal) αναγν. α′, κεφφ. ζ .. B a πς ad πθ pergit; am fu capp 25 habent.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

I.

1 Th 1, 1 s. etc 1 *Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ.* 2 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

2, 13. 1 Th 1, 2. 3 *Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους,* 4 *ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε,* 5 *ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε,* 6 *εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν* 7 *καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν*

1 Th 3, 13. etc *τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνά-*

---

* ABK al cop (aeth) *πρ. θεσσαλ.* (B* *-νεικεις*) $\overline{\beta}$ (aeth om $\overline{\beta}$), item praemisso *αρχεται* DEFG .. L *του αγ. αποστ. παυλ. πρ. θεσσ. επιστ.* $\overline{\beta}$ .. am *incipit epistula ad thess. II.*, al *inc. II. ad thess.*, fu *inc. ad eosdem II.*, go *ad Thess. altera incipit* .. ς^{e} Gb Sz *παυλου* (ς^{e} add *του αποστ. η*) *προς θεσσ. επιστ. δευτερα*, ς *η πρ. θεσσ. επιστ. δευτ.*

I. 1. *σιλουανος*: vide ad 1 Th 1, 1 .. DEFG 67.** d e *σιλβανος* | *κυριω* .. FG g om | $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$ .. DEFG 55. d e g (Ambrst^{rom}?) $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$

2. *πατρος*; c. BDE 17. 49. 71. al? d e Thph Ambrst^{rom} Pel .. ς (Gb^{o}) add *ημων*, Ln [*ημ.*] c. AFGKL al pler f g vg go cop syr^{utr} al Chr Thdrt al Ambrst^{ven} al | 177. Dam om v. 2.

4. B al^{7} *αυτους ημας* | *ενκαυχ.* c. AB 17. Chr^{mosc1} (17. Chr *εγκ.*) .. ς *καυχασθ.* c. DE (FG *καυχησασθαι*) KL al pler pp mu | *εν ταις* (D*FG om) *θλιψ.* (K add *εν*) *αις ανεχεσθ.* (B *ενεχ.*)

5. *υμας* .. G *ημας* | *υπερ ης* .. FG *περ ης* | *και* .. F* al om

6. *ειπερ* .. FG *περ* | A Orthodox^{96} al *παρα τω θεω*, Dia^{148} *παρα θεου* paulloq ante *παρ. κυριου* | FG *αυτοις τοις θλειβουσιν* (g *eis tribulantibus*, d e f vg *eis* [*his*] *qui* etc

7. *του κυριου* (L al^{10} fere go syr cop aeth Ir^{int1} add *ημων*) $\overline{\iota\upsilon}$ (L al aliq go syr Ir^{int1} add $\overline{\chi\upsilon}$)

μεως αὐτοῦ 8 ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν Act 7, 30.
θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, 9 οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, 12 ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

8. *εν* .. FG d e g Ir^{int} Tert^{marc} praem *και* | *πυρι φλογ.* c. AKL al fere omn syrP ^{mg} al Chr Thdrt^{txt} Dam Thph Ambrst (*in igne flammae*) .. Gb' Sz Ln *φλογι πυρος* c. BDEFG 71. it vg al pm Mac (Thdrt^{com} vdtr) Thph^{mg} Oec Ir^{int} Tert^{marc} (sed Mcion utramq vocem delevit, nam Tert sic: „sed *flammam* et *ignem* delendo haereticus exstinxit, ne scilicet nostratem deum faceret") al (:: in promptu est corrigendum visum esse *φλογι πυρος*, ut etiam Hebraeus Exod 3, 2. habet, non item *πυρι φλογ.* Eadem plane ratio est loci Act 7, 30. Ubi vero est *φλοξ πυρος*, ut Apoc 1, 14. 2, 18. 19, 12. Heb 1, 7., lectio non fluct) | D*FG *διδους*, g Ir^{int} *dare* similiter Tert^{marc} | L al fere^{10} *τον θεον* | $\overline{\iota\overline{\upsilon}}$ c. BDEKL al fere^{25} cop syrP aeth al Chr^{mosc1} Thdrt Dam al .. ς (Gb^{00}) add $\overline{\chi\overline{\upsilon}}$, Ln [$\overline{\chi\upsilon}$] c. AFG al pl it vg go syr al Chr Ir^{int} Ambrst al

9. *ολεθρον* c. BDEFGKL etc (accurate reddit go) .. Ln *ολεθριον* c. A 17. 73: sl^{ant} Eph Chr^{ed} Tert (it vg pp^{lat} *interitus* s. *in interitum* [s. *-tu*]) | DEFG al fere^{10} Chr^{1} (et.^{mosc}) Thph om *του*

10. D*E*FG *ενθαυμασθηναι*, 113. *θαυμαστωθηναι* | *πιστευσασιν* c. unc omn al longe pl Eph Chr Thdrt al (Thdrt^{com} praem *μη*), item *qui crediderunt* d e f vg syrP sl Ir^{int1} Ambrst al .. ς (= Gb Sz) *πιστευουσιν* c. min vix mu, item *credentibus* g go cop al Ir^{int1} | 31. Hesych *επιστωθη*

11. *περι* (FG *περ*) .. D* Thph^{cd} praem *και* | *ημων* (D***EKL al *υμων*, FG g arm *υμων ο θε. ημ.*) .. D* 80. d e am al syr^{utr} al Idac om (sed syr^{utr} al add *υμ.* s. *ημ.* ad *κλησεως*, item *sua* f g vg) | AK al *πληρωσει* (item 116. *αξιωσει*) | DEFGL al Dam *αγαθοσυνης*

12. $\overline{\iota\overline{\upsilon}}$ c. BDEKL al pl d e go cop sah aeth^{ro} Thdrt^{cd} Dam Oec .. ς (Gb^{00}) add $\overline{\chi\overline{\upsilon}}$, Ln [$\overline{\chi\upsilon}$] c. AFG al pm f g vg syr^{utr} aeth^{pp} al Chr al Ambrst al | *και υμεις* (A *ημεις*) usq $\overline{\iota\overline{\upsilon}}$ $\overline{\chi\overline{\upsilon}}$ .. FG f g om

II.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,
1 Th 5, 2 s. 2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖ-
σθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς
Eph 5, 6. δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. 3 μή τις ὑμᾶς
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία
πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς
*Dan 11, 36. ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγό-
μενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
Act 17, 1. σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός. 5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι
ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴ-
δατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ

II. 1. B syrP om ημων pr | επισυναγωγης .. K επι γης | επ αυτον .. K εις αυτον (om εις sq), Hipp^{440} επ αυτης

2. K om εις | νοος .. DE al d e f vg (sed non fu^{vi} al nec g) syr et syrP c.* al pp^{lat} aliq (non Tert Aug al) add υμων | μηδε c. ABD* (item μηδε δ. λογου) F (F quater μηδε, sed F* μητε tertio loco) G Or .. ς μητε c. D***EKL al certe pler pp mu | D* al om ἡ | του (FG Dam^{par347} Thph om) κυριου c. ABD*(E?)FGL al fere^{15} it vg cop sah syr^{utr} al mu Or Hipp Epiph^{673} al pm pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) τ. χῡ c. D***K al pl go al

3. B (teste Btl solo) 115. om ἡ | αμαρτιας (Or^{5} Eus^{ps398} Hipp Cyr^{hr} cd Chr Thdrt^{4} Dam^{par347} al Ir^{int} al pm) .. B al^{10} cop sah sl^{ed} Or^{2} (certe^{mss} aliq et^{edd} aliq) Cyr^{hr228} Dam al Tert (^{1}*deliquentiae*, ^{1}*delicti*) item (*iniquitatis*) Ambrst^{ed} Amb ανομιας

4. FG Or^{aliq} (sed^{3} υπεραιρ.) Hipp Procop^{1} niceph^{2,212} επαιρομ. | καθισαι c. ABD* al^{10} d e vg (go vdtr; post *sedeat* hiat cd) cop sah aeth^{utr} arm ar^{e} Or^{3} Hipp Apollin ap Hier^{5,690} Cyr^{hr228} Cyr^{ador309} Dam^{par347} al pm Ir^{int} Tert Cyp al pm .. ς (= Gb Sz) praem ως (FG* ινα, g* *ut*) θεον c. D***EFGKL al longe pl syr syrP c.* arP Chr (om Chr^{mosc}) Cyr^{glaph138} Thdrt^{2} (alibi^{2} εισελθοντα sine ως θε.) Oec^{txt}; item al^{3} Thph add post καθισαι | αποδεικνιντα c. BDEKL al longe pl Or^{2} Hipp Cyr^{glaph138} Thdrt^{1} al mu .. AFG al fere^{10} Or^{1} Cyr^{ador309} Cyr^{hr228} Thdrt^{3} Dam^{par347} -κνυοντα (sed A -διγνυοντα, FG -δικνυοντα)

5. ετι (FG αυτι) ων .. D*E* Ambrst ετι εμου οντος (Ambrst *me adhuc apud vos agente*)

6. εαυτου .. AK al fere^{10} Or^{2} Cyr^{hr} Dam^{par347} αυτου

7. FG εως αν

μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος Ἰησοῦς ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, 9 οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. 11 καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν

Es 11, 4. 2 Co 2, 15. 4, 3.

---

8. ις (et. Gb† Sz) c. AD*E*FGL** al fere[10] it vg cop sah syr[utr] arm aeth ar[e] sl[ed] Or[4,321] et (ex edd ante Delarue)[1,668] (*Christus*, Hipp ap Hier) Ath[523] (ex cdd pl; cod[bas] ις χς *ἀποκτενεῖ*, ibique Doxapatres adnotat: *σημείωσαι ὅτι τὸ ῥητὸν οὐ κεῖται νῦν οὕτως ἐν τῷ ἀποστόλῳ, ἀλλ' ὁ κύριος ἀνελεῖ τῷ πν. τοῦ στόμ. αὐτοῦ. ἔοικε δὲ ὑπό τινων τὸ ις χς ἐκβεβλῆσθαι οὐκ οἶδ' ὅ τι βουλομένων. τοῦ δ' οὕτως ἐξ ἀρχῆς παρὰ τοῦ ἀποστόλου γεγράφθαι σημεῖόν ἐστιν ἐναργὲς τά τε ἐνταῦθα παρὰ τοῦ ἁγίου τούτου πατρὸς εἰρημένα καὶ τὸ ὁμοίως προσενεγκεῖν τὸ ῥητὸν τοῦτο τόν τε θεῖον Χρυσόστομον ἐν τῇ πρ. Θεσσ. ἐπιστ. καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον ἐν τῷ α' λόγῳ τῶν ἀσκητικῶν· ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίοις οὕτω κεῖται τὸ ῥητὸν ἐν τῷ ὕφει τῆς θείας γραφῆς.*) Eph Const[7,32,1] Cyr[zach769] Cyr[hr228] ex[cdd2] Bas Chr Thdrt saep al Ir[int2] Tert Hil Amb Ambrst Aug Hier[saepe] (et[5,689 sq] ex Hipp et Apollinar) al (Dam[par347] Ir[int1] Fulg ις χς, Or[1,421] *ο θεος*). Praeterea ex Wtst addimus haec: „In ora codicis 14. Iacobus Fabri notavit: Nicolaus Cusanus Cardinalis: Nestoriani novas biblias hic corruperunt delentes nomen *Iesus*, quod antiquae bibliae ante schisma scriptae habent, quas ex Constantinopoli transvexit" etc .. ς 49. om c. BD***E**KL* al longe pl ar[p] sl[ms] Or[1,668] (ex ed. Delar.) Mac Cyr hr (ex ed. Touttée) Thdrt[1] Dam[1] (ad h. l.) Oec (et.[com]) Idac | *αναλωσει* c. D***EKL al longe pl Or[1,668] (ex[cdd pl]) Cyr[hr] ex[cd] Bas[1] Chr ad h. l. (txt et[com]) Thdrt[2] Dam (ad h. l.) Oec Thph (txt et[com]) .. Gb' Ln *ανελει* c. ABD*? al plus[10] Or[1,424] Mac Cyr[hr228] (ed. Toutt.) Ath[523] (mss al *αποκτενει*, item schol) Dam[par347] al mu (*ανελει* LXX, nemo ibi *αναλωσει*) .. D*[vdtr]FG 67.** *ανελοι* (item Or[4,57] et[321]). Ceterum it vg Ir[int] Tert Hipp et Apollin ap Hier al pl *interficiet* | *τη επιφανεια* (A -νιω) .. D* Cyr[hr] ex[edd aliq] *την επιφανειαν*

10. *αδικιας* c. ABFG al Or[6] Cyr[hr228] Dam[par347] .. ς (Gb[0]) praem *της* c. DEKL al pl Hipp Chr Thdrt al | *τοις* c. ABD*FG al it vg cop sah aeth[utr] Or[5] Cyr[hr] Dam[par347] Ir[int] al mu .. ς (= Gb[0] Sz) praem *εν* c. D***EKL al pl syr[utr] al Or[1] Hipp al mu | *αληθειας* (et. Or al mu Ir[int] Cyp al) .. D*E* d e add χν (Ir[int1] *dei*) | FG *εξεδεξαντο*

11. D* 67.** vv mu pp aliq om *και* | *πεμπει* (Gb'') c. ABD* (*πεντ.*) FG 67.** am fu al Or[2] vel[3] Bas Cyr[hrs] Dam[par347] Ir[1] ex[cdd pl] et alibi ex cdd mu Ambrst[ed] (sed non[ven]) .. ς (= Sz) *πεμψει* c. D***EKL al pler

πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν
ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ
ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ'
ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας,
14 εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν
δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί,
στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λό-
γου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς
παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 παρακα-
1 Th 3, 12. λέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ
ἀγαθῷ.

---

d e f g vg^{ed} cop syr^{utr} al Or^{1} (vel^{2} sed utroq loco var mss) Hipp^{440} Thdor^{mop} Cyrthes^{370} et^{ioh262} al mu Ir^{int} Cyp al | FG al om *αυτους*

12. *απαντ.* c. AFG al Or^{2} Cyr^{ioh262} .. *ς* Ln *παντ.* c. BDEL al pl Or^{1} al pl | K *πιστευοντες* | *αλλ* : ita ADEFGL al certe pler Or^{3} etc .. B Or^{1} *αλλα* | *εν* c. AD***EKL al longe pl cop syr^{utr} al Or^{2} Chr Thdrt^{1} Dam^{1} al Cyp^{2} (*sibi placent in*) Hier (*complacuerunt sibi in*) .. Gb^{0} Ln om c. BD*FG al^{7} it vg sah Or^{2} Hipp Cyr^{hr233} Cyr^{ioh262} al Ir^{int} aliq Tert al (it vg Ir^{int} etc *consenserunt iniquitati*)

13. *υπο* (F *απω*, A al add *του*) *κυριου* (FG -*ριω*) .. D* d e vg al pp^{lat} aliq *υπ. θεου* | *ειλατο* (Gb″) c. ABDEF (*ιδατο*) GL al et quidem ut vdtr mu Thdrt^{ed} .. *ς* *ειλετο* c. K al pl pp mu (ut editi sunt) | *υμας* .. D* al d e f am fu hal al pp^{lat} aliq *ημας* | *απ αρχης* c. ADEKL al pler pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *απαρχην* c. BFG al^{5} f vg syr^{P} Did^{123} Cyr^{thes369} Dam^{com} (*ωσπερ απαρχην*) Amb Pel Bed

14. *εις ο* .. FG al^{7} vv aliq pp^{lat} aliq add *και* | *υμας* c. D***EFGKL al pler g vg cop syr^{utr} al mu pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *ημας* c. ABD* al pauc d e f Idac

15. *παραδοσεις* .. D*E* al d e pp^{lat} pauc add *ημων* (17. *υμ.*)

16. $\overline{\text{ις}}$ $\overline{\text{χς}}$ c. DEFGKL etc .. A $\overline{\text{ις}}$ ο $\overline{\text{χς}}$: ita Ln, B $\overline{\text{χς}}$ $\overline{\text{ις}}$ .. 45. om | *και* ο (om BD*K al Chr^{mosc1}) *θε. και* (BD*FG al vv aliq pp^{lat} aliq ὁ pro *και*) *πα. ημων*: hinc Ln *και* [ο] *θε. ο π. ημ.* contra AD*** (ο *θε.* iam D**) E (FG certe ο *θε.*) (K certe *και πατ.*) L al pler d e vg (et. am al pl) go syr^{P} al Chr Thdrt al Amb Ambrst al .. diff al pauc | FG *αιωνιον*

17. FG *παρακληση* (G ε supra η priore posito), D* *παρακαλεισθαι* | A f vg al mu *τας κα. υμ.* | *στηριξαι* (FG -ξη) c. ABD*E*FG al fere^{10} it vg go syr^{utr} al pp^{gr} aliq et^{lat} .. *ς* (= Gb^{00} Sz) add *υμας* c. D***E**KL al longe pl cop al Thdrt al | *εργ. κ. λογ.* (Gb″) c. ABDEL al mu d e

III.

1 *Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος* 1 Th 5, 25. C. 1 4, 3. etc
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 *καὶ ἵνα*
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάν-
των ἡ πίστις. 3 *πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ*
φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 *πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς,*
ὅτι ἃ παραγγέλλομεν καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 *ὁ δὲ κύριος κατ-* Ga 5, 10.
ευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν
ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 *Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου* Ro 16, 17. 1 Co 5, 11.
Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως
περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ'

---

vg go cop syrP al ppgr etlat mu .. ς (= Sz) λο. κ. ἐργ. c. FGK al pl f g syr al Dam

III. 1. FG om το | αδελφοι: ante προσευχ. (FG al f g vg cop syrutr al) et post ημων (DE 73. d e go) ponitur | κυριου .. FG al vg (et. am demid al, sed non fu al) Chrmosc1 bis pplat aliq θεου | L al τρεχει κ. δοξαζεται | FG* δοξασθηται

3. FG g fu* al om εστιν, iidem et d e f vg al v. 2. ante ἡ πίστ. add | κυριος c. BD***EKL al fere omn am demid go syrutr al mu Cyrthes289 al mu Hier .. Ln θεος c. AD*FG 71. it vg (sed vide ante) cop armmg pplat aliq | ος .. A al3 syrP c.* al auctvocat add και | στηριξει c. ADE KL al ut vdtr omn .. B στηρισει, FG τηρησει

4. παραγγελλομεν c. BD* 17. 67.** d e vg (et. am fu al, non demid al) Chr2 com Ambrst Pel al .. ς add υμιν c. AD***EFGKL al pler f g go cop syrutr al Thdrt Dam al. Item και (c. BD***KL al pler f g vg go syrP al pp mu; AD* d e cop syr al om) ποιειτε (cop syr *fecistis*) και ποιησετε (D* -σατε, cop *facitis*; FG al5 om κ. ποιησετ., g om κ. ποιειτε) .. BFG g praem και εποιησατε. Hinc Ln παραγγ. [υμιν και εποιησατε και] ποιειτ. κ. ποιησ.

5. FG κατευθυνη | υμ. (G* ημ.) τ. καρδ. .. DE vv pm τας κα. υμ. | την sec c. unc omn al pl ppgr pm .. ς (= Gb Sz) om c. min vix mu

6. F παραισγελλομεν, G παραιγγελλ. | του (FG om) κυριου c. BD*E* d e Dampar690 Cyp1 (alibi1 om et. κυρ.) .. ς add ημων, Ln [ημ.] c. A D***E**FGKL al ut vdtr omn f g vg al ut vdtr omn Chr Thdrt al Cyp1 Lcif al | DE f vg go cop al Cyp al περιπ. ατακτ. | ην .. FG η | παρελαβοσαν (D* ελαβ.) c. (ita et. Gb) AD* Basbis exmss (de bapt 2, 9. et reg. br. 20.); item Gb'' Sz παρελαβον c. D**et***EKL al pl vv mu ppgr etlat mu .. ς (= Gb Sz) παρελαβε c. min vix mu syrp, Ln -βετε

πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν
ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ
ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ'
ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας,
14 εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν
δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί,
στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λό-
γου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς
παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 παρακα-
1 Th 3, 12. λέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ
ἀγαθῷ.

---

d e f g vg^{ed} cop syr^{utr} al Or^{1} (vel^{2} sed utroq loco var mss) Hipp^{440} Thdor^{mop} Cyr^{thes370} et^{ioh262} al mu Ir^{int} Cyp al | FG al om *αυτους*

12. *απαντ.* c. AFG al Or^{2} Cyr^{ioh262} .. *ς* Ln *παντ.* c. BDEL al pl Or^{1} al pl | K *πιστευοντες* | *αλλ* : ita ADEFGL al certe pler Or^{3} etc .. B Or^{1} *αλλα* | *εν* c. AD***EKL al longe pl cop syr^{utr} al Or^{2} Chr Thdrt^{1} Dam^{1} al Cyp^{2} (*sibi placent in*) Hier (*complacuerunt sibi in*) .. Gb^{0} Ln om c. BD*FG al^{7} it vg sah Or^{2} Hipp Cyr^{hr233} Cyr^{ioh262} al Ir^{int} aliq Tert al (it vg Ir^{int} etc *consenserunt iniquitati*)

13. *υπο* (F *απω*, A al add *του*) *κυριου* (FG *-ριω*) .. D* d e vg al pp^{lat} aliq *υπ. θεου* | *ειλατο* (Gb″) c. ABDEF (*ιδατο*) GL al et quidem ut vdtr mu Thdrt^{ed} .. *ς ειλετο* c. K al pl pp mu (ut editi sunt) | *υμας* .. D* al d e f am fu hal al pp^{lat} aliq *ημας* | *απ αρχης* c. ADEKL al pler pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *απαρχην* c. BFG al^{5} f vg syr^{p} Did^{123} Cyr^{thes369} Dam^{com} (*ωσπερ απαρχην*) Amb Pel Bed

14. *εις ο* .. FG al^{7} vv aliq pp^{lat} aliq add *και* | *υμας* c. D***EFGKL al pler g vg cop syr^{utr} al mu pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *ημας* c. ABD* al pauc d e f Idac

15. *παραδοσεις* .. D*E* al d e pp^{lat} pauc add *ημων* (17. *υμ.*)

16. $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ c. DEFGKL etc .. A $\overline{\iota\varsigma}$ *ο* $\overline{\chi\varsigma}$: ita Ln, B $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\iota\varsigma}$ .. 45. om | *και ο* (om BD*K al Chr^{mosc1}) *θε. και* (BD*FG al vv aliq pp^{lat} aliq ὁ pro *και*) *πα. ημων*: hinc Ln *και* [*ο*] *θε. ο π. ημ.* contra AD*** (*ο θε.* iam D**) E (FG certe *ο θε.*) (K certe *και πατ.*) L al pler d e vg (et. am al pl) go syr^{p} al Chr Thdrt al Amb Ambrst al .. diff al pauc | FG *αιωνιον*

17. FG *παρακλησή* (G *ε* supra *η* priore posito), D* *παρακαλεισθαι* | A f vg al mu *τας κα. υμ.* | *στηριξαι* (FG *-ξη*) c. ABD*E*FG al fere^{10} it vg go syr^{utr} al pp^{gr} aliq et^{lat} .. *ς* (= Gb^{00} Sz) add *υμας* c. D***E**KL al longe pl cop al Thdrt al | *εργ. κ. λογ.* (Gb″) c. ABDEL al mu d e

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος 1 Th 5, 25. C. 1 4, 3. etc
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 καὶ ἵνα
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάν-
των ἡ πίστις. 3 πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ
φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς,
ὅτι ἃ παραγγέλλομεν καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριος κατ- Ga 5, 10.
ευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν
ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου Ro 16, 17. 1 Co 5, 11.
Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως
περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ'

---

vg go cop syrP al pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Sz) λο. κ. -ερχ. c. FGK al pl f g syr al Dam

III. 1. FG om το | αδελφοι: ante προσευχ. (FG al f g vg cop syr^{utr} al) et post ημων (DE 73. d e go) ponitur | κυριου .. FG al vg (et. am demid al, sed non fu al) Chr$^{mosc1\ bis}$ pp^{lat} aliq θεου | L al τρεχει κ. δοξαζεται | FG* δοξασθηται

3. FG g fu* al om εστιν, iidem et d e f vg al v. 2. ante ἡ πίστ. add | κυριος c. BD***EKL al fere omn am demid go syr^{utr} al mu Cyr^{thes289} al mu Hier .. Ln θεος c. AD*FG 71. it vg (sed vide ante) cop arm^{mg} pp^{lat} aliq | ος .. A al^{3} syrP c.* al auct^{vocat} add και | στηριξει c. ADE KL al ut vdtr omn .. B στηρισει, FG τηρησει

4. παραγγελλομεν c. BD* 17. 67.** d e vg (et. am fu al, non demid al) Chr$^{2\ com}$ Ambrst Pel al .. ς add υμιν c. AD***EFGKL al pler f g go cop syr^{utr} al Thdrt Dam al. Item και (c. BD***KL al pler f g vg go syrP al pp mu; AD* d e cop syr al om) ποιειτε (cop syr *fecistis*) και ποιησετε (D* -σατε, cop *facitis*; FG al^{5} om κ. ποιησετ., g om κ. ποιειτε) .. BFG g praem και εποιησατε. Hinc Ln παραγγ. [υμιν και εποιησατε και] ποιειτ. κ. ποιησ.

5. FG κατευθυνη | υμ. (G* ημ.) τ. καρδ. .. DE vv pm τας κα. υμ. | την sec c. unc omn al pl pp^{gr} pm .. ς (= Gb Sz) om c. min vix mu

6. F παραισγελλομεν, G παραιγγελλ. | του (FG om) κυριου c. BD*E* d e Dam^{par690} Cyp^{1} (alibi^{1} om et. κυρ.) .. ς add ημων, Ln [ημ.] c. A D***E**FGKL al ut vdtr omn f g vg al ut vdtr omn Chr Thdrt al Cyp^{1} Lcif al | DE f vg go cop al Cyp al περιπ. ατακτ. | ην .. FG η | παρελαβοσαν (D* ελαβ.) c. (ita et. Gb) AD* Bas^{bis} ex^{mss} (de bapt 2, 9. et reg. br. 20.); item Gb″ Sz παρελαβον c. D**et***EKL al pl vv mu pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) παρελαβε c. min vix mu syr$_{p,h}$ Ln -βετε

1 Th 1, 6. ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ'
1 Th 2, 9. ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπι-
1 Co 9, 4. Phi 3, 17. βαρῆσαί τινα ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους· 12 τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον
Ga 6, 9. ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐνκακήσητε καλοποιοῦντες. 14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦ-
1 Co 5, 11. τον σημειοῦσθε καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· 15 καὶ

---

c. BFG al[3] (g *quam accepistis t runt*) go syr[P] al Thdrt[1] Anton[20] pp[lat2] | B *αφ ημων*, Dam[par] *εξ ημ.*

8. FG *ουτε* | *εφαγομεν* .. al fere[20] Dam[1] Ambrst[ed] (sed non[ven]) *ελαβομεν* | *νυκτα κ. ημεραν* c. ADEKL al longe pl pp mu .. Ln *-κτος κ. -ρας* c. BFG al[5] Ps-Ath[329] Chr[cd] Dam[1]

10. D* *παρανγελλομεν*, F** (* *παρεγγελλομ.*) G *παρηγγελλαμεν* | *ου* .. D* *μη*

11. *περιπατ. εν υμ. ατακτ.* c. AB (Bchium *εν υμ. ατ. περιπ.* male notasse Maio docente) FGKL etc .. DE d e cop syr Dam[par607] *εν υμ. περιπ. ατ.* (syr Dam *ατ. περιπ.*) .. var al pauc

12. D* *τους δε τοιουτους παραγγελλ.* (*-νγ-* h. l. intactum mansit a corr.) | *εν κυριω ιυ χυ* (D*E* *χυ*, demid cop om) c. (Gb') ABD*E*FG 17. 31. 71. 80. it vg go cop al Dam[par607] pp[lat] .. ς 49. *δια του κυριου ημων ιυ χυ* c. D***E**KL al longe pl syr[utr] al Chr Thdrt Dam[1] (ad h. l.) Thph Oec (:: 1 Th 4, 1. nemo *δια* etc pro *εν κυρ. ιυ* invexit; nihilominus multo magis ex usu est locutio *παρακ. δια* etc quam altera: cf Ro 15, 30. 1 Co 1, 10. Ro 12, 1. 2 Co 10, 1. nec fluct lectio his locis)

13. *ενκακησητε* (*ενκ.* c. B*D*; Ln 49. *εγκ.* c. A al: cf ad 2 Co 4, 1.; D* vero *-κακειτε*) c. ABD* al .. ς *εκκακ.* c. D***EFGKL al pler (FG *-κησεται*, Dam *-κακειτε*) | FG al Chr[aliq] *καλον* (al Chr *το κα.*) *ποιοιντ.*

14. K *τι* pro *τις* | *ημων* .. al fere[10] aeth Chr ap Thph[dis] et ipse Thph *υμων* | FG *δι επιστολης*, m post *τουτου* pon | *και* c. D*FGKL al fere omn f g vg syr[utr] al Bas al mu Ambrst Aug[saepe] al .. Gb[00] Ln om c. ABD**?et***E 17. d e go cop Chr Tert (d e *ut non commisceamini*, go Tert *ne commisc.*) | Ln *συναναμιγνυσθαι* (*-μισγεσθαι* DE, sed D** et***E? *-σθε*) c. ABD* (item certe *-σθαι* FG; 17.?) d e cop go Tert

15. D* d ę Ţert al om *και* | FG *εκθρον*

μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. 16 αὐτὸς 1 Th 5, 23. etc
δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ
τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ Col 4, 18. etc
ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 1 Th 5, 28. etc
στοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

16. κυριος .. FG al[3] f g vg[six] et[edd aliq] Th ph[lat] aliq θεος | A 67.** om την | τροπω c. ℵ**BD***EKL al fere omn syr[utr] cop al mu Thdrt Dam al (Aug *bono*) .. Gb′ Ln τοπω c. A*D*FG al[2] it vg gō Chr[mont f] (invitis quidem edd et edd priorib, sed comm docet sic esse legendum, habet enim: παντα χόθεν βούλεται εἰρηνεύειν) pp[lat]

18. FG g om ημων (syr om τ. κυρ. ημ.) | ς (Gb[00]) Ln add in f. αμην c. ADEFGKL etc .. om c. B 17. 44. 67.** 116. fu harl tol al Ath[476] (certe non add) Chr[mosc semel] Ambrst

Subscriptio: B*DEFG al go aeth πρ. θεσσαλ. β̄ (DE go add επληρωθη FG praem ετελεσθη, DEFG perg αρχεται πρ. τιμοθεον ᾱ), item addito εγραφη (A om) απο αθηνων AB**K al; L του αγιου αποστ. παυλ. προς θεσσαλ. δευτερα· εγραφη απο αθηνων .. fu *expl. ad thessall. II. inc. ad colossenses*, am *explicit ad thessalonicenses sec.* posteaque sequitur *incipit epistula ad timotheum*, d *ad tessal. II.* (** add *scribens ab athenis*) *explicit incipit ad timotheum I.*, f g *expl. ad thessal. II. inc. ad timoth. I.* .. ς πρὸς θεσσ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν (α. αθ. A B**KL al pl d** cop syr[P] arP al Thdrt Euthal al; contra *e Laodicea Pisidiae* syr Ebedjesu', απο ρωμης al[7] pluresve sl[ed] Synops Oec). Passim additur et. δια τυχικου (syr), δια σιλουανου και τυχικου (cop), δια σιλ. κ. τιμοθεου, *per Titum et Onesimum*. Praeterea numerantur στιχοι ϙς′ (KL al pl Euthal etc; 93. ϙις′, cop τπι′), item (ut Euthal) αναγν. α′, κεφφ. ς′. B a ϗα ad ϗγ pergit; am fu sect 9 habent.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

I.

Tit 1, 1. etc 1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σω-*
2, 3. *τῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν* 2 *Τιμοθέῳ*
γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ
Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Act 10, 1. 3 *Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος*
Tit 1, 14. 3, 9. *εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν* 4 *μηδὲ*
προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις
παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 *τὸ δὲ τέλος*

---

* ΑΚ al mu cop item (praem *αρχεται*) DEFG *πρ. τιμοθ.* (D* *τειμ.*) $\bar{\alpha}$, item go *ad thimotheum prior incipit* .. L *πρ. τιμ. πρωτης επιστολης* (*-ης -ης* sic) *παυλου*, syr^{utr} *epist. Pauli ad Tim. prima* .. ς^{e} Gb Sz *παυλου του αποστ.* (Gb Sz om *τ. απ.*) *η προς τιμοθ. επιστολη πρωτη*, *ς η προς τιμοθ. επιστ. πρωτη*

I. 1. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. DFG 80. 116. al d f g fu demid hal al go cop syr^{p} ar^{e} Dam Ambrst^{ven} .. ς $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. AKL al pler vg^{ed} am al syr al Cyr fid^{75} Chr Thdrt al pp^{lat} aliq | *θεου* (43. *του*, D* add *του*, item 38. 48. 72. add *πατρος*, 8.^{pe} al aliq arm post *του σωτηρ. ημων* pon) *σωτηρος ημ. και* (17. 31. 43. fu harl* al om, 38. 48. 72. aeth^{ro} Ambrst txt ante *σωτηρ. ημ.* pon) | $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. AD*FG 71. 72. 179. 8.^{pe} it vg (et. am fu demid al) go sah syr^{utr} ar^{e} Chr^{com} Cyr^{thes294} Ambrst al .. ς (= Gb Sz) *κυριου* (om et. 17. 31. 38. 43. 48. vg^{cdd} cop aeth^{PP} Or) $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (al aliq Thph om $\overline{\chi\upsilon}$) c. D***KL al pl (harl tol al cop aeth^{PP}) al (Or) Thdrt Dam al

2. *πατρος* c. AD*FG al fere^{10} it vg (et. am fu al) go. cop al Or^{int} Ambrst^{ed} al .. ς (Gb^{00}) add *ημων* c. D***KL al longe pl vg^{cdd} aliq syr^{utr} sah al Chr Thdrt al Ambrst^{ven} al | $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ *τ. κ. ημ.* c. ADFGKL al longe pl vv pler pp mu .. in test al pauc nonnihil variat

3. *καθως* .. syr ar^{e} om | D* *περιμιναι* | FG *εφεσσω*

4. A 23. 93. 116. *εκζητησεις* | *οικονομιαν* c. AFGKL al ut vdtr fere omn cop syr^{p} aeth al Chr^{txt} et^{com} Thdrt Dam^{com} (*οἰκονομίαν δὲ θεοῦ τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως λέγει μυστήριον*) al .. ς^{e} (non ς Gb Sz) *οικοδομιαν* c. D*** 192. (item Dam^{txt} invito comm), item D* Ir ap Epiph *οικοδομην* (Gb″), item *aedificationem* it (et. m) vg go syr syr$^{p\ mg}$ ar^{e} Ir^{int} pp^{lat} | FG om *την*

τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, 6 ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, 7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. 8 οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, Ro 7, 12. 14. 9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσιν καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, 13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακρο-

Phl 4, 13. 1 Co 15, 9. Ga 1, 13. etc 4, 9. Mt 18, 11.

---

5. Gb Sz Ln [5](τὸ δὲ τέλος usq αἰώνων ἀμήν)[18] | FG om αγαθης

8. χρηται c. DFGKL al pler Ath[606] Chr Thdrt Dam al .. Ln χρησηται c. A 73. Clem

9. ανομοις δε .. FG g αλλ (G** om, g sed) ανομ. τε (g autem) | D* al d go syr[p] Lcif και ασεβεσιν | FG (d e) g al Lcif και (d e est) ανοσιοις | πατρολ. κ. μητρολ. c. AD (* -λωες et *** [item al] -λοαις bis) FGL (K Epiph[698] πατραλοιαις κ. μητρολοιαις) 192. al mu Thdrt[cd] Oec .. ς πατραλ. κ. μητραλ. c. min pl Thph, item sed -λοιαις bis al mu Chr Epiph[907] Thdrt Dam

10. FG ανδραποδιται | D* εφιορκοις | A om αντικειται | D* d f g vg al Bas pp[lat] add in f. τη

12. και c. DKL al longe pl d go syr[utr] al Dam Oec[txt] Lcif Ambrst .. Gb[0] Ln om c. AFG al fere[10] f g vg cop aeth[utr] arm Chr Thdrt al Pel Vig Bed | χω .. D* 3. d g harl* (non f vg) aeth Thph (non Thph[mg]) pp[lat] aliq praem εν

13. το (Gb') c. AD*FG al fere[10] Cyrthes[295] Chr[cd] .. ς τον c. D***KL al longe pl Dial[42] al mu | οντα .. Ln add με c. A 73. Dial[42] (item g me primum consistentem) | αλλα c. ADFGL al mu (D* add δια τουτο, al Oec add και) .. ς αλλ c. min pl | FG αγνων (F -νον) | εν .. D* τη

16. FG ελαιηθην (F* -θεν) | πρωτω (L al pm fu al cop sah sl[5] Thdrt

θυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς
Ro 16, 27. Iud 25. etc ζωὴν αἰώνιον. 17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ
μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμό-
θεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν
αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί-
δησιν, ἣν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναύαγησαν· 20 ὧν
2 Ti 2. 17. 1 Co 5, 5. ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ ἵνα
παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

II.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσ-
ευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 ὑπὲρ
βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύ-

---

-τον) .. D* d aeth^{utr} Ambrst^{ed} (sed non^{ven}) Aug^{3} (sed alibi^{saep} habet) om | $\overline{\chi\varsigma}$ (om FG g Serap) $\overline{\iota\varsigma}$ (Cyr$^{thes\ 295}$ om) c. AD al mu d f vg go al Cyr$^{fid\ 124}$ Thdrt^{1} pp^{lat} mu .. ς $\overline{\iota\varsigma}$ (192. al add ὁ) $\overline{\chi\varsigma}$ c. KL al pl cop syr^{utr} al pp mu | απασαν c. AFG al Serap Cyr$^{thes\ 295}$ et$^{fid\ 121}$ Chr^{1} (et.$^{mosc\ 2}$) .. ς πασαν c. DKL al pler pp mu | D d cop sah syr al Thdrt^{1} Aug^{1} μακροθ. αυτου

17. ἀφθ. (D* d f vg syrP^{mg} pp^{lat} mu αθανατω) αοῤ. (FG g add αθανατω) μονω c. AD*FG 37. 179. it vg cop sah syr arm aeth ar^{e} Eus$^{marc\ 271}$ Cyr$^{thes\ 295}$ Thdrt^{2} (ex comm plane patet Thdrt non legisse σοφω, item vdtr Chr et Oec in comm) Tert Ambrst al mu .. ς (=Gb Sz) add σοφω c. D**et***KL al pler go syrP arP sl Nyss Naz Dial$^{trin\ 2,4}$ et^{17} al mu (Thph^{com} et. explicat) | και .. al fere^{25} om

18. FG απαγγελιαν | D* Clem στρατευση | εν αυταις .. L post τ. καλ. στρ., aeth om | στρατειαν c. AD***K^{sil}L al certe pler .. D*FG al -τιαν. Cf ad 2 Co 10, 4 ubi pro testium gravitate -τιᾶς receptum est.

19. A εναυαγησαν

20. ὑμέναιος (acc. confirmant D***L etc) .. D* υμαινεος, AFG al υμενεος, item f g *hymeneus*, sed d *hymenaeus*; am *hymenius*, fu *hymineus*, al *hymyneus*. Ceterum Or^{2,117} pro Hymenaeo et Alex. habet δημᾶς και ἑρμογένης, rursusque^{3,257} περὶ ψυγέλλου καὶ ἑρμογένους: cf 2 Tim 1, 15 et 4, 10.

II. 1. παρακαλω (et. Or^{1} al mu) .. D*FG d e g sah pp^{lat} aliq -καλει | FG f g Or^{1} om παντ. pr

2. FG om εν pr | FG** (vdtr,* ηρειον) ηρεμιον | L al διαγομεν | D* d Leif om πασῃ

χιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 *τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ,* 4 *ὃς πάν-* 2 Pe 3, 9. 2 Ti 3, 7.
τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.
5 *εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος* Ga 3, 20.
Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 *ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ* Tit 2, 14.
μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, 7 *εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστο-* 2 Ti 1, 11. Ro 9, 1.
λος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 *Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ* 1 Pe 3, 3 ss.
ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμῶν· 9 *ὡσαύ-*
τως καὶ γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφρο-
σύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις

---

3. *γαρ* c. DFGKL al pler it (et. m) vg go syr^{utr} al pp mu .. Ln om c. A 17. 67.** cop sah Cyr^{thes296} et^{370}

5. Ln *ἀνθρώπων ἄνθρωπος*, | $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\iota\varsigma}$ .. K al syr al Eus^{marc15} et Marc^{eus59} Ath^{757} Epiph^{2,49} Chr (et.^{mosc}) Thdrt^{cod} al $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$

6. L om *υπερ* | A (cum eoque Ln$^{ed\ mai}$) om *το μαρτ.*, D(*; *** non delevit quidem sed nec accentum posuit) FG al^{3} d e g vg^{six} harl* Ambrst praem *οὗ*, hal *cui* | *ιδιοις* .. D*FG d e g harl* Ambrst add *εδοθη*, hal *confirmatum est.* Contra haec: *οὗ* et *εδόθη*, Lc^{brug} scribit.

7. FG it vg al pp^{lat} *εν ω ετεθην* .. A o *επιστευθην* | *κήρυξ*: hunc acc. antiquissimi libri ut D***L sibi postulant, non (ut Ln 49.) *κῆρυξ*. De qua acc. fluctuactione cf Steph. Thes. | 108.* om *και αποστ.* | *λεγω* c. AD*FG al pl it vg cop sah syr^{utr} aeth al Ps-Ath^{62} Chr Dam al Ambrst al .. ς (= Gb Sz) add *εν χω* c. D***KL 192. al pm go al Thdrt (:: ex Ro 9, 1.) | *πιστει* .. A *πνευματι*

8. *προσευχ.τ. ανδρ.* c. AKL al pler syr^{utr} al Or^{5} Chr Thdrt Dam al Ambrst .. DFG al it (et. m) vg go cop al Or^{1} Eus$^{mai\ 88}$ pp^{lat} mu *τ. ανθρ. πρ.* | *οσιους* .. 1. 17. 35. 115. 120. Or^{2} (4 *-ιους*) Chr^{nicephi,194} Dam^{par465} *-ιας* | *διαλογισμων* (Gb') c. FG 17. 67.** 73. 80. 8.^{pe} (:: sunt test qui c. B saepe soli consentiunt) al plus^{15} g cop syr^{utr} Or^{3} et^{1} lectione fluct Eus$^{ps\ 303}$ (et$^{mai\ 88}$ *διαγογγυσμων*) Mac Bas Thdrt^{2} Dam^{com} Hier .. ς Ln *-σμου* c. ADKL al pl d f m vg go al Or^{3} et^{1} lect fluct Chr Thdrt^{txt} Dam^{par465} al

9. *και* c. DFGKL al fere omn it (et. m) vg go cop syr^{utr} al Or^{1} (ubi priora simul citat) al mu Ambrst Hier al mu .. Ln om c. A 71. Clem Or^{1} (hi^{2} *γυν. ωσαυτ.*, priora non citantes) | *γυναικας* c. AD*FG 67.** 71. 73. 8.^{pe} Clem Or^{2} .. ς praem *τας* c. D**et***KL al pler Chr Thdrt al | *κοσμιω* c. AD**?et***KL al pler (d *in habitu ornatu*) f g m (*in hab. ordinato*) vg go cop syr^{utr} al Clem Or$^{1\ ed}$ al mu .. D*FG 17. Or^{1} et ^{1mss} *-ιως* (et. *-ιων* [K] et *-ια*, et. *τιμια* legitur) | *αιδ. κ. σωφροσ.* (*pudore* [g add *t verecundi*] *et sobrietate* d g, *verecundia et sobr.* f vg

ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις
θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω
ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ
1 Co 11, 9. •Gn 2, 7. 22. αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος
•Gn 3, 6. ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξα-
πατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν, 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνο-
γονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σω-
φροσύνης.

III.

1, 15. · 1 Πιστὸς ὁ λόγος Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι-
Tit 1, 6 ss. θυμεῖ. 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναι-
κὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,

---

Amb al: m Hier *verecund. et castitate.* Idem adnotat: „non enim ut male habetur in Lat. cdd *sobrietas* est legenda, sed *castitas*, i. e. *σωφροσυνη.*“) .. D *σωφρ. κ. αιδ.* (Cyp^2 Ambrst *verecund. et pudicitia.* Cf. et. ante). Ceterum ante *μετὰ* etc distinximus (item Gb Sz, qui etiam post *σωφροσ.* comma pon), non item Ln 49. | *κοσμιον* .. it (et. m) vg go cop syrP al *ornantes se*, item Cyp Ambrst Hier al | A *καταπλεγμασιν* | *και χρυσ.* (*-σω* c. DKL al longe pl Clem Or al mu; Ln *-σιω* c. AFG al mu Chr^{cd} Thph^{ed}) c. AD*FG al d (g *aut t et*) syr cop (et. *και μαργ.*) al Or^1 .. *ς η χρ.* c. D***KL al pler f m vg go syrP al Clem Or^1 al mu Ambrst al

12. *γυ. δε διδ.* c. KL al longe pl syr^{utr} al (cop *non iubeo autem mulier. doc.*) Thdor^{mop} Chr Thdrt Dam (ad h. l.) al Amb al .. Gb'' Ln *διδ. δε γυ.* c. ADFG al fere^{10} it (et. m) vg go al Dam$^{par\ 406}$ Cyp Ambrst Hier (:: manifesta correctio) | FG *ανδρας* | *αλλ* c. DFGK^{sil}L etc .. Ln *αλλα* c. A

13. FG g cop *επλ. πρωτ.*

14. *εξαπατηθ.* (Gb'') c. AD*FG al fere^{10} Bas Chr^1 .. *ς απατηθ.* c. D**? et***KL al longe pl pp mu

15. *δε* .. D* vg^{cdd} (sed non am fu demid tol harl al) *γαρ*

III. 1. *πιστος* (ita et. f vg palimps^{guelf}: g *humanus t fidelis*) .. D* *ανθρωπινος*, item *humanus* d m Ambrst Sedul. Similiter pp^{lat} aliq supra: 1, 15 habent. Contra Hier: „Illis placeat *Humanus sermo et omni acceptione dignus*, nos cum Graecis i. e. cum apostolo qui Graece locutus est, erremus *Fidelis sermo et omni acc. dign.*“ Ceterum verba *πιστος ὁ λόγ.* Chr Thph Oec (itemq cat) cum prioribus conjg, quam in rem Chr: *πρὸς τοῦτο εἴρηται, οὐ πρὸς τό Εἴ τις* etc. *ἐπειδὴ γὰρ τοῦτο ἀμφιβαλλόμενον ἦν, διὰ τοῦτο λέγει Πιστ. ὁ λόγ.* etc

3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,
4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ
μετὰ πάσης σεμνότητος, — 5 εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι 5, 8.
οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα
μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυ-
ρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ 2 Ti 2, 26.
καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλό-
γους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας τὸ
μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ δοκι-
μαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες. 11 γυ-
ναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. Ti 2, 3.
12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστά-
μενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν
ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον· 15 ἐὰν

---

2. ανεπιλημπτον c. ADFG .. ς -ληπτ. c. K^{sil}L al certe pler | νηφαλιον c. AD* al pl Or^{saepe} al pl .. ς (=Gb Sz) -λεον c. D***K al certe mu Dam .. FGL al mu -λαιον

3. πληκτην c. unc omn al fere^{40} it vg go cop sah syr^{utr} (nec enim syr$^{p\ mg}$ agnoscit additamentum) al mu pp^{gr} pm pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) add μη αισχροκερδη c. min vix mu et (lectione fluct) pp aliq | αλλ c. DFGKL etc .. A (cum eoq Ln) αλλα | FG επιεικην

6. εμπεση: ita AD***KL etc, iidem excepto A sed accedente H 1, 7. .. D*FG ενπεση iidemq accedente A v. sq. Contra 6, 9. AD***FGKL etc εμπιπτουσιν, D* solus ενπιπτ.

7. δει δε (Gb'') c. AFGH 17. g cop .. ς add αυτον c. DKL al pler d f m vg sah Chr Thdrt al (Dam$^{par\ 511}$ post εχειν) | καλην εχειν c. AHK L al ut vdtr omn go cop etc Chr Thdrt Dam al .. DFG it (et. m) vg pp lat εχ. καλ̄. | D* d g και εις παγιδα

8. FG προσεχοντες

10. ουτοι .. H 73. αυτοι | ειτα .. D* d f vg go pp^{lat} και ουτω | ανεγκλητοι (ita ACDHK^{sil}L etc, non ανεγκλ.) οντες .. FG ανεγκλητοιον εχοντες (it vg *nullum crimen habentes*)

11. A σεμνους | νηφαλιους c. ACD*H al pl pp mu .. ς (=Gb Sz) -λεους c. D***K al mu Dam; FGL al mu -λαιους

12. FG f g διακ. δε | καλως .. F καλων

13. τη εν .. FG την εν (46.* om εν πιστ. τη)

14. FG 37. g ελπιζω (G -ειζω, F -ειζο) | FG 6. 67.** 137. arm om πρ. σε (f g post *cito*, 46. vg^{ed} ante ελθ.) | ταχιον (D*** ον ad ταχι addere

δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. 16 καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

---

oblitus est; FGK al -ειον) c. D***FGKL al pler Chr Thdrt Dam al .. Gb' Ln ἐν ταχει c. ACD* al[3] .. Chr[mosc 2] ταχεως

15. FG om δε | (A vdtr) D*FG al ιδῃς | δει .. D* vv aliq Or pp[lat] add σε | ητις .. C ειτις

16. D* ομολογουμεν ως (sticho sciuncta) | ος (ita et. Gb; sed Gb' et ὅ et θεός) c. A*C* (de utroque cf excursum meum ad 1 Tim 3, 16. Prol ad Cod. Ephr. pag 39 ss.) FG 17. 73. 181.; item cdd Liberati (nam in breviar. cap. 19. sic: „hoc tempore" [i. e. ineunte saec. 6.] „Macedonius Const[tanus] episc. ab imp. Anastasio dicitur expulsus tanquam evglia falsasset et maxime illud apostoli dictum *Qui apparuit in carne, iustificatus est spiritu.* Hunc enim immutasse, ubi habet ὅς, i. e. *qui* monosyllabum Graecum, litera mutata **O** in **Θ** vertisse **ΘC**, i. e. ut esset *Deus apparuit per carnem.*") itemque Hincmari (nam opusc. 55. cap 18 et 22. repetit confirmatque Liberati testimonium hunc in modum: „Quidam nimirum ipsas scripturas verbis inlicitis imposturaverunt, sicut Macedonius Const. episc., qui ab Anastasio imp. ideo a civitate expulsus legitur quoniam falsavit evglia, et illum apostoli locum ubi dicit *Quod apparuit in carne, iustificatum est in spiritu*, per cognationem Graecarum litterarum **O** et **Θ** hoc modo mutando falsavit: ubi enim habuit *qui*, h. e. **OC** monosyllabum Graecum, littera mutata **O** in **Θ** vertit et fecit **ΘC** i e. ut esset *Deus apparuit in carne.*); item go (cf nota ad h. l. in ed. Gab. et Loeb.) cop sah aeth[PP]; item Cyr (sic mss, male diff edd; docet vero passim ipse contextus non θεὸς sed ὅς; Cyrillum legisse, ut[fid 121] ubi sequitur: τίς ὁ ἐν σαρκὶ φανερωθείς; ἢ δηλονότι πάντη τε καὶ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. Grave etiam est quod isto loco non utitur Cyr contra Iulianum negantem Iesum a Paulo deum nuncupatum nec magis contra Nestorium: cf quae ad Ro 9, 7. adnotavimus. Praetereaque Oec, qui ipse θεὸς lectionem agnoscit, Cyrilli ὅς testatur ad hunc ipsum locum, quod idem multorum cdd ut 16. 20. 22. 27. scholia confirmant.) Thdor[mop] (nempe ex eo Latine excerptum legitur in actis concil Constantinop ap Mansi IX. p. 221.) Epiph[894] et[2,74] item (sed Harduin et Mansi habent ὅ et *quod*) Gelas[cyzic] sive Mach[ier] ap Gelas in actis concil Nic 2, 23.; item Hier (in Esaiam 53, 11.) .. item ὅς sive ὅ habent syr syr[P txt] et[mg] (cf Whit. ad h. l., Wtst voluit syr[P mg] confirmare ipsum ὅς) ar[e] aeth[ro] arm .. item ὅ (quod Latinos ad ὅς non θεὸς lectionem conformasse patet proptereaque omnino ad confirmandam lectionem ὅς facit) D* it vg pp[lat] pl (i. e. omn exc Hier).

IV.

1 *Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστή-* 2 Ti 3, 1 sq.
σονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ δι-

Praeterea ὅς lectioni favere videntur Barnab (epist. 12. *ὅδε πάλιν Ἰησοῦς οὐχ ὁ υἱὸς ἀνθρώπου ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τύπῳ καὶ ἐν σαρκὶ φανερωθείς*) Thdot (*ὁ σωτὴρ ὤφθη κατιὼν τοῖς ἀγγέλοις*) Diogn (*ἀπέστειλε λόγον ἵνα κόσμῳ φανῇ, ὃς ὑπὸ λαοῦ ἀτιμασθείς, διὰ ἀποστόλων κηρυχθεὶς ὑπὸ ἐθνῶν ἐπιστεύθη*) Clem ap Oec (*ὦ μυστήριον· μεθ' ἡμῶν εἶδον οἱ ἄγγελοι τὸν Χριστόν*) Or (*Ἰησοῦς ἐν δόξῃ ἀναλαμβάνεσθαι λέγεται*) Or^{int} („is qui verbum caro factus apparuit positis [s. positus] in carne, sicut apostolus dicit *quia manifestatus est in carne, iustificatus*" etc) Apollinar ap Nyss (Antirrh. cap. 7. p. 138. *εἶτα ἐπάγει τοῖς εἰρημένοις ὅτι τὸ μυστήριον ἐν σαρκὶ ἐφανερώθη· καλῶς τοῦτο λέγων οὗτος ὁ ἡμέτερος λόγος.* Aliter vero ipse Nyss in eodem Antirrh. p. 126 et 149. eundem locum exscripsisse legitur.) Bas$^{ep\ 65}$ (*τοῦ μεγάλου μυστηρίου ὅτι ὁ κύριος ἐφανερώθη ἐν σαρκί*) Nestor ap Marium Mercatorem (p. 11. serm. 2. *τὸ ἐν τῇ Μαρίᾳ γεννηθέν – ἐφανερώθη γάρ, φησίν, ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πν.*) Did („secundum quod dictum est *Manifestatur in carne*, cf in 1 Io 4. Gall. 6, 301. sed vide infra.) ..... ϛ (=Gb) *θεος* (i. e. $\overline{\Theta C}$ pró $\overline{OC}$) c. D***KL al pler ar^{P} sl Did^{83} (sed vide ante ex 1 Io 4.) item Chr (mihi quoque cum Wtst dubium vdtr an recte iste commentarii Chr locus ad nos pervenerit. Suspicionem auget cat^{31}, ubi idem locus concinnius et quidem contra *θεὸς* lectionem descriptus est) Thdrt Dam Thph Oec itemque al; sed videndum est ne incertis testimoniis fidamus, quale Euthalii est inscribentis caput 7. *περὶ θείας σαρκώσεως*, probeque notandum miram obtinuisse licentiam istum Pauli locum in opp. patrum describentium. Praeterea lectioni *θεός* favere putantur Ign ad Eph 19. *θεοῦ* (sed Syrus *τοῦ υἱοῦ* ut vdtr, cf p. 136.) *ἀνθρωπίνως φανερουμένου* (Ign$^{intpol\ 336}$ *θεοῦ ὡς ἀνθρώπου φαινομένου καὶ ἀνθρώπου ὡς θεοῦ ἐνεργοῦντος*) Const (*θεὸς κύριε ὁ ἐπιφανεὶς ἡμῖν ἐν σαρκί*) Hipp$^{noet\ 17}$ (*οὗτος προελθὼν εἰς κόσμιον θεὸς ἐν σώματι ἐφανερώθη*) Thaum s. potius Apollin ap Phot (*θεὸς ἐν σαρκὶ φανερωθείς*) aliique. Prolixe de h. l. exposuerunt Wtst Gb Sz. | *αγγελοις* .. 5. Clem ap Oec *ανθρωποις* | FG *πιστευθη* | *ανελημφθη* c. ACD*FG .. ϛ -ληφθη c. D***K^{sil}L etc

IV. 1. *της* (Or^{1} add *υγιους* et Ath$^{230.\ 316}$ et alib *υγιαινουσης*) *πιστεως* .. Encrathipp^{276} Epiph^{1034} et^{1055} al *της υγιαινουσης* (Epiph^{1055} *υγιους*) *διδασκαλιας*, d *a veritate*. Epiph vero^{1055} sic pergit: *πρ. μυθοις κ. διδασκ. δαιμ. ἔσονται γάρ, φησί, νεκροῖς λατρεύοντες, ὡς καὶ ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐσεβάσθησαν, καὶ ἡ τῶν ἁγίων κατὰ καιρὸν εἰς θεὸν δόξα ἄλλοις γέγονε τοῖς μὴ ὁρῶσι τὴν ἀλήθειαν εἰς πλάνην.* | *προσεχοντες* .. K praem *και* | *πλανοις* c. ACDFGKL al pl d g cop syr^{utr} al

Tit 1, 15. δασκαλίαις δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν ἀλήθειαν. 4 ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· 5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος
2 Ti 3, 10. Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἧ παρηκολούθηκας· 7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια
2 Ti 1, 1. πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ

Encrat^{hipp} Ps-Iust^{qu22}. Clem^{1} vel^{2} Ath^{316} et^{1} ex cdd^{2} al mu pp^{lat} mu .. al fere^{25} vg go Iust^{dial35} Clem^{1} (ex cdd^{2}) Or (sed ubique var mss) Ath^{aliq} al pm Amb al *πλανης* (:: cf 1 Io 4, 6.) | D* d pp^{lat} mu om *και* (non Encrat^{hipp})

2. *κεκαιντηριασμ.* c. CDFGK al longe pl Encrat^{hipp} Clem Or (ex mss pl) Epiph^{116} al mu .. Ln$^{ed\ min}$ *κεκαυστηριασμ.* c. AL al fere^{10} Or ex ed hoesch Cyr^{ador426} Thdrt^{1} (sed ed. Hal. ubique *κεκαιντηρ.*) | *ιδιαν* (et. Encrat^{hipp} etc; Or^{1} *οικειαν*, D* d am Leif al *εαυτων* [*suam*] post *συν.*) .. 41. 46.* Clem Epiph^{98} et^{716} Archel Ambrst om

3. *απεχεσθαι* .. ar^{e} Faust ap Aug *abstinentes* (quasi scriptum esset *απεχοντων*). Or^{int} (ex interpretandi licentia) praem *et iubentium*. Epiph^{410} de Cataphrygastis: *αἱ γὰρ πλείους τῶν αἱρέσεων τούτων τοῦ γαμεῖν κωλύουσιν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων παραγγέλλουσιν* (quod ex textus interpretatione non ex differentia lectionis scriptum esse apparet). Isid vero^{4,112} sic: *τινὲς μὲν - φασὶ μὴ κεκρατηκέναι τὸν ἀπόστολον τῆς φράσεως - ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν Κωλυόντων γαμεῖν καὶ κελευόντων ἀπέχ. βρ. - ὅρα δὲ μήποτε περὶ ἓν στοιχεῖον ἢ μίαν κεραίαν γέγονε τὸ σφάλμα· κωλυόντων γαμεῖν, ἀντέχεσθαι βρωμ.* | *ἃ* .. C** *ων* | *μεταλημψ.* c. AD*FG .. ς-*ληψ.* c. CD***KL etc | FG *επιγνωκοσιν* | *αληθειαν* .. D*d add *αυτου*

4. *μετα* .. FG al Or *μετ*

5. *εντευξεως* .. D* *-ξεσιν* (sic)

6. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. ACD*FGKL al mu it vg (exc am) go cop syr^{P} al Thdrt Ambrst al .. ς $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. D*** al pl am syr al Chr Thdrt^{cd} al Aug | D* *εντρεποπενος* | $\overline{\eta}$ c. CDFGKL al fere omn pp mu .. Ln$^{ed\ min}$ *ης* c. A 80 8.^{pe}| *παρηκολουθηκας* c. ADEKL al ut vdtr omn pp mu .. CFG *-θησας*

7. *μυθους* .. c *θυμους*| D*116. d am fu al om *δε* sec (Ambrst *exercens*)

8. *ολιγον* .. FG f g add *μεν* | *εστιν* sec .. FG om|*επαγγελιαν* (et. Clem Chron^{441} al mu pp^{lat}) .. Gb' *-λιας* c. K al plus^{30} go syr^{P} (Thdrt^{cd} Euthal teste Sz) Oec$^{ed\ bis}$

τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. 1, 15.
10 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν Col 1, 29.
ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.
11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδείς σου τῆς νεότητος Tit 2, 15. 7.
καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀνα-
στροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. 13 ἕως ἔρχομαι πρόσεχε 4, 16.
τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει τοῦ
ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως
τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι,
ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ δι-
δασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις 4, 13.
καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V.

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεω-
τέρους ὡς ἀδελφούς, 2 πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς
ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. 3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 εἰ
δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ 2, 3.
ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμο-

---

10. και pr c. FGKL al pler g Chr[1] Thdrt Thph Oec .. Gb[0] Ln om c ACD al[6] d f g al pl Cyr[thes297] Chr[1] Dam pp[lat] | ονειδιζ. c. DL al longe pl it vg go cop syr[utr] al ut vdtr omn Chr[3] ([1] diff edd) Thdrt Dam al pp[lat] .. Gb′ Ln αγωνιζομεθα c. ACFGK al[7] syrP ap Wtst Cyr[thes297] (Chr[1]) | D* al ηλπισαμεν | D* επι θεον ζωντα | FG μαλλιστα

12. εν αγαπη c. ACDFG al fere[10] it vg go cop syr[utr] arm ar[e] aeth Clem al Ambrst Hier al mu .. ς (=Gb Sz) add εν πνευματι c. KL al longe pl arP al Thdrt Dam al

14. μετα .. FG μετ

15. πασιν c. ACD*FG 17. 31. it vg (et. guelf[palimps]) go cop syr[utr] ar[e] arm (Clem Cyr ap Gb) pp[lat] .. ς (Gb[00]) praem εν c. D*** KL al pler aeth al Chr (omnino, explicat enim: μη εν τῳ βιῳ μονον αλλα και εν τῳ λογῳ etc) Thdrt Dam al

16. αυτοις .. D* d f g guelf palimps vg (non tol) go al pp[lat] praem εν

V. 4. D* al aliq εγγονα | D* μαθετωσαν .. al[2] d f vg pp[lat] mu μανθανετω | D* των ιδιων οικων | αποδεκτον c. unc omn al longe pl it (et. m) vg syr[utr] al mu pp[gr] et[lat] pm .. ς (= Gb Sz) praem καλον και c. min go cop al :: ex 2, 3.

νωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. 8 εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

3, 2. Tit 1, 6. 9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσουσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· 15 ἤδη γὰρ ἐξετράπησάν τινες ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω, ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

5. *τον* (CFG om) *θεον* .. D* Aug Fulg *τον κυριον*

7. *ανεπιλημπτοι* c. ACD*FG .. ς *-ληπτοι* c. D***KL etc

8. FG *μαλλειστα* | *των* sec c. CD**et***KL al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam al .. Ln om c. AD*FG | D*FGK *προνοειται* | *εστιν* .. K *εσται*

9. *ελαττον* .. FG al *-ττων* | *γεγονυια* .. D (sticho enim ab antecedd separat) al it vg et pp^{lat} (d f m vg *quae fuerit*, g *quae fuerat*) item ut vdtr go cop syr^{utr} c. sqq conjg, nec aliter Thdor^{cat39} et Thdrt (non item vero Chr „τὸ ἑξήκοντα γεγονέναι ἐτῶν" aliiq)

10. *ετεκνοτροφησεν* (d f g vg *filios educavit*) .. FG *ετεκνοφορεσεν* | G 113 *επηρκησεν*, F *επερκησεν*

11. *καταστρηνιασουσιν* (et. Ln$^{ed\ min}$) ℵ. AFG 31. Chr^{ed} .. ς Ln$^{ed\ mai}$ *-σωσι* c. CDKL al pler

14. *νεωτερας* (D* al praem *τας*) .. al fere^{25} sl (exc$^{3.5.}$) pp aliq^{gr} et^{lat} add *χηρας* | KL al *λοιδωριας*

15. *εξετρ. τιν.* c. AFG g .. ς 49. *τιν. εξετρ.* c. CDKL al pler d f vg cop syr^{utr} al Chr al mu Ambrst al

16. *πιστος η πιστη* c. DKL al fere omn d fu tol harl** al syr^{utr} arr sl Chr (comm: *καλῶς προσέθηκεν Εἴ τις πιστός· παρὰ γὰρ τῶν ἀπίστων οὐκ ἔδει τὰς πιστὰς τρέφεσθαι*) Thdrt Dam al Ambrst .. Gb^{0} Ln om *πιστος η* c. ACFG 17. 47. am harl* cop arm Ath^{374} (alludit: *εἴ τις ἐστὶ πιστὴ χήρας ἔχουσα*) .. f vg pp^{lat3} (habent enim *si quis*,

17 *Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθω-* 1 Th 5, 12 ss.
σαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 *λέγει γὰρ* 1 Co 9, 9. Dt 25, 4.
ἡ γραφή Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καὶ Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ Lc 10, 7. Mt 10, 10.
μισθοῦ αὐτοῦ. 19 *κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παριδέχου,* Dt 19, 15.
ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 *Τοὺς ἁμαρτάνοντας*
ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.

21 *Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ* 2 Ti 4, 1.
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος,
μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 *Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει,*
μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. 23 *μη-*
κέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ

---

non ut am *si qua*) aeth^{pp} om *η πιστη*. Habent vero demid g aeth^{ro} *si quis fideles* (*-lem* aeth^{ro}) *habet vidnas* (*-am* aeth) | *επαρκειτω* c. CDKL al ut vdtr omn Chr Thdrt etc .. Ln *επαρκεισθω* c. AFG (FG *επαρικεισθω*) | FG al *επαρκεσει*

17. FG *μαλλιστα* | FG om *εν*

18. *Βουν αλ. ου φιμ.* (D *κημωσεις*) c. DFGKL al longe pl d g go syr^{utr} al Dam Tert .. Ln *Ου φι. β. αλ.* c. AC al^{7} f vg cop arm Chr Thdrt al Ambrst al (:: ut LXX) | *και αξιος* .. FG f g *αξ. γαρ*

19. L *κα. πρεσβυτεροὺς* | *εκτος ε. μ. επι* (FG om, nec exprim d g fu) *δ. η. τρ. μαρτ.* .. cddl^{at} aliq ap Hier Cyp Ambrst al om (item praeterit Oec^{com})

20. *τους* c. D***KL al ut vdtr omn vg (et. am fu al pl) cop syr^{utr} al mu pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln add *δε* c. AD* d f g demid go Thph Hier, item add post *αμαρτ.* FG | D* *ελενχε*

21. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. AD*FG 17. 31. 73. it vg cop al (sed syr^{utr} al Ath $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$) Clem Ath^{526} Cyr^{hr79} Bas al pp^{lat} .. ς (= Sz) *κυριου* (Gb^{00}) $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. D***KL al pler go al Chr al | *προσκλισιν* c. FGK 67** al certe mu it vg (*in aliam* [vg^{ed} *alteram*] *partem declinando*) go syr^{utr} al Clem Bas (*μήτε ὑποψίαν τινὶ δοῦναι προσπαθείας ἢ προσκλίσεως πρός τινας.* Alibi *μηδὲν ἡμῶν δυναμένων κατὰ πρόσκλισιν μηδὲ προειλημμένων εἰς τὴν διά τινων διαβολήν*) Thdrt (*μὴ χάριτι τὸ δίκαιον διαφθείροντα*) Dam Thph (repetitis Chr^{i} verbis [vide infra] addit *τουτέστιν κατὰ προσπάθειαν προσκλινόμενος τῷ ἑνὶ μέρει*) Suid et Phot (*ἑτεροβάρειαν ἢ ἑτερομέρειαν*) .. Ln *προσκλησιν* c. ADL al fere^{50} sl Ath^{526} („*ex omn mss*“) Chr (*ἵνα σε μηδεὶς προκαταλάβῃ μηδὲ προοικειώσηται*) al .. 93. *χαριν*, cop *indignationem* (?)

22. D* *επιτιθου*

23. *αλλα* c. AD*FG al .. ς *αλλ* c. K^{sil}L al ut vdtr pl | *τον* (A *το*) *στομ. σου* c. D***FGKL al fere omn vv fere omn Eus^{pr12,25} Ath Chr Thdrt Dam (et.$^{par364.629.609}$) Phot^{man2,8} Ambrst^{ms} et^{ven} al .. Ln om *σου* c. AD* 17. d arm (sed om et. post) Ambrst^{ed} Gaud | FG g *και δια τας*

τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν· 25 ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

Tit 2, 9 s. etc 1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης
Tit 2, 5. τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρεις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 διαπαρα-
2 Ti 3, 8. τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς

---

25. ωσαυτως c. DKL al ut vdtr omn d vg cop syr^{utr} al pp mu .. Ln add δε c. AFG f g go | τα ερ. τα (71. om) κα. c. ADFG al it vg go cop syr utr al Thph pp^{lat} .. ς τα κα. ερ. c. KL al pler ar^{P} al Chr Thdrt al | προδηλα c. A 67.** (67.** prae rell omn c. B consentire constat) .. ς add εστι c. KL al pler, item DFG 17. 67.* 93. εισιν, nec aliter it vg etc | δυνανται c. AD 17. 67. 71. 73. 179. al fere^{30} Thdrt Oec^{cd} (Dam om και τα usq δυν.) .. ς δυναται c. FGKL al certe pm Chr al

VI. 1. δουλοι .. FG δουλου (it vg *sub iugo servi*), 73. sah δουλειας | θεου .. D* 17. 8.^{pe} d f m vg go pp^{lat} aliq κυριου | KL al βλασφημειται, G -μεται

2. εχοντες .. AD*FG al -ντας | L al καταφρονητωσαν | ευεργεσιας .. FG 46. ευσεβιας (46. -ειας, 45. εργασιας)

3. FG υγιαιννουσιν

4. γινεται .. D* d g m Lcif γεννωνται (*nascuntur*) | D* 8.^{pe} it (et. m) vg go cop pp^{lat} φθονοι (go add φονοι) | ερεις c. D (nec*** mutavit) FGL 8.^{pe} al certe mu it (et. m) vg cop syr^{P} al Dam pp^{lat} (:: his testimoniis, in quibus eminent interpretes, standum vdtr) .. ς Ln 49. ερις c. A (K^{sil}?) al certe pm syr aeth (at et syr et aeth et. βλασφημια et υπονοια) al Chr Thdrt Dam^{par571} (sed et. pergit βλασφημια) al

5. διαπαρατρ. c. ADFGL al longe pl Clem Bas Chr Thdrt al pm .. K al διατριβ., al παρατριβ. .. ς (= Gb Sz) παραδιατρ. c. min ut vdtr pauc Thph. Vertunt it (et. m) vg pp^{lat} *conflictationes* (g *conflictiones*

ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. 7 οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· 8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. 9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. 10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιο- 2 Ti 3, 17.
σύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπάθειαν. 12 ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωογο- Ro 4, 17.

Lcif add *malae*) | D* απεστραμμενων απο της | ς (Gb^{00}) add in f. αφιστασο απο των τοιουτων c. KL al pler m tol** syr^{utr} aeth^{pp} al pp^{gr} mu Lcif Ambrst al (Cyp *discede ab huiusmodi* add v. 4. semel post τετυφ. et semel post μηδ. επιστ.): om c. AD*FG 17. 67.** 93. it vg go cop sah aeth^{ro} Amb Bed

7. *δηλον οτι* c. D**et***KL al fere omn syr^{utr} al pl Bas Mac Chr Thdrt Dam (et.$^{par316.\ 364}$) al, item D* *αληθες οτι* (syr$^{p\ mg}$ post *mundum* add *vere* servatis ut certe vdtr *notum est quia*) et d m (*verum quoniam* [*quia* m], item Ambrst) f vg (*haud dubium quia* [*quod*]) go (*in veritate quod*) .. Polyc (*ἀλλ' οὐδὲ ἐξ. τι ἔχομεν*) Cyp Aug Paulin *αλλ*, cop sah aeth^{utr} arm *και* .. Gb' Ln *οτι* c. AFG 17. g vg$^{edd\ aliq}$

8. DFGK al^{2} (d g m al pp^{lat} mu *victum*: d m al perg *et vestitum*; Cyp^{2} *habentes itaque exhibitionem et tegumentum*) Or *διατροφην* | K al Chr^{cd} Dam (et.^{par364}) *αρκεσθησωμεθα* (vv aliq pp^{lat} mu *contenti simus*)

9. *παγιδα* .. D*FG 238. it (et. m) vg pp aliq^{gr} et^{lat} add *του διαβολου* :: ex 3, 7. | *ανοητους* (ita et. Bas Thdrt Dam^{par484} al Aug al) .. al^{3} it (et. m) vg go Chr al Cyp al mu (contra Aug Promiss *stulta*) *ανονητους* (*inutilia*, m *quae nihil prosunt*)

10. D* 123. al? om *των*

11. *του* c. DFGKL al fere omn pp pm .. Ln om c. A 17. | *πραϋπαθ.* (quae vox rarissima est) c. (Gb″) AFG (AFG *-θιαν*) 71. 137. 8.^{pe} Petr Eph Hesych (explicat per *πραΰτητα*) (fortasse alludit et. Ign^{158} ad Trall. 8. *τὴν πραϋπάθειαν ἀναλαβόντες*) .. ς (=Sz) *πραοτητα* (D* al *πραΰτ.*) c. DKL al pler Chr Thdrt al

12. *εις ην* c. unc omn al pl it vg go cop sah syr arm aeth arr pp^{gr} pm pp^{lat} aliq .. ς (=Gb Sz) add *και* c. min ut vdtr mu syr^{p} c.* sl Thph Oec Ambrst^{ms} et^{ven} | L *ομολογησας*

13. *παραγγελλω σοι* (17. om *σοι*) .. FG *παραγγελλων* | *ζωογονουντ.*

νοῦντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 *τηρῆσαί σε τὴν ἐντο-*
Tit 2, 13. *λὴν ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 15 *ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων,* 16 *ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν*
2 Ti 4, 18. *οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν.*

17 *Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν,* 18 *ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,* 19 *ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.*

(Gb′) c. ADFG al[6] Ath[529] Cyr[thes297] Nyss (mai[83] adv Maced) al mu .. ς ζωοποιουντ. c. KL al longe pl Cyr[hr79] al aliq | FG al vv aliq pp aliq $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (Ath[529] al *κυρ.* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$) | AD*πειλατου

14. D* 43. Did om *σε* | *ανεπιλημπτον* (D 115. syr pp aliq praem *και*) c. (A non liquet) D*FG .. ς -*ληπτον* c. D***L etc

15. *δειξει* .. D* -ξαι, K -ξη

16. *φως* (et. Or al pm) .. D*E* d e fu al (vg[ed] go cop al Tert al *qui - et lucem inhabitat*) Did[1] pp[lat] aliq *και φως* | *ειδεν* c. DEFGKL etc .. A al Did *ιδεν* | FG g go *ανθρ. ουδ.* | FG al fere[15] g om *και*

17. *εν τω νυν αιωνι* c. AFGKL al ut vdtr omn g syr[p] Or al mu .. DE d e f m vg cop syr al Bas pp[lat] *του νυν αιωνος* | *ηλπικεναι* (L 73. 123. al *ελπ.*) .. FG Dam[par475] *ελπιζειν* (it vg *sperare*) | D* 73. *πλουτω* | *εν* sec c. D***KL al longe pl Or Thdrt Dam (ad h. l.) al .. Ln *επι* c. AD*FG al fere[15] Or[cdd] Chr Dam[par475] Thph | *τω θε.* c. AD***EKL al fere omn Or al mu .. D*FG al Or[cdd] Thph om *τω*. Praeterea ς (Gb[0]) add *τω* (om D*E al Dam) *ζωντι* c. DEKL al longe pl d e g m vg[ed] et fu[vi] syr[utr] al Or Chr[1] Thrdt al pp[lat] aliq: om c. AFG al fere[10] f am fu demid tol harl al cop sah al Or[cdd] Bas al Hier[2] al | *παντα* (et. Or al pm) .. Ln praem *τα* c. A al fere[5] Bas Chr[1] .. FG g om. Praeterea ς (=Gb Sz) post *πλουσ.* pon c. min vix mu contra ADEKL al longe pl it vg cop sah syr[utr] al Or al pl pp[lat]

18. *πλουτειν* (et. Or al mu) .. FG *πλουτιζειν*

19. *αποθησαυριζοντας* (L -ντες) .. DE d e f m vg pp[lat] aliq *αποθησαυριζειν* | FG *εις τον μελλοντα* | L al *επιλαβονται* | *οντως* c. AD*E*FG al mu it (et. m) vg (et. am fu al pl, non mar) cop sah syr[utr] arm ar[e] aeth Clem Or Const al pm pp[lat] .. ς (=Gb Sz) *αιωνιου* c. D***E**KL al pl mar ar[p] sl Chr al

20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς 2 Ti 1, 14.
βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, 2, 16.
21 ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. 2, 18.
22 Ἡ χάρις μετὰ σοῦ.

---

20. παραθηκην c. ADEFGKL al longe pl (item syrP mg gr cop sah) Clem al mu .. ϛ (=Gb Sz, sed Gb') παρακαταθηκην c. min vix mu Chr al | κενοφωνιας c. ADEKL al longe pl cop sah syrutr aeth al pp aliq (sed Thdrt Dam al non explicant. Oec vero: κενοφωνίας δὲ τὰς ματαιολογίας. ἆρα οὖν ἔστι καὶ κενοφωνία οὐ βέβηλος. ὁ δὲ μακάριος Ἰω. [i. e. Chr, sed ad h. l. nihil eiusmodi habet] τὰς νεωτέρας παραινέσεις καινοφωνίας εἶπε, διὰ τῆς αι διφθόγγου τὸ κὲ γράφων, ὡς ἔοικε.) .. FG al Epiph^{846} (in ep. Ancyrana) item (*vocum novitates*) it (et. m) vg Ir^{int} Tert Ps-Ath^{lat563} al mu καινοφωνιας (passim sic et. pp^{mss}. Legitur vero nusquam κενος quin cdd mu maximeq antiquissimi καινος praebeant.) Cf et. 2 Ti 2, 16.

22. μετα σου c. DEKL al fere omn vv pl pp mu .. Ln μεθ υμων c. AFG 17. (g *vobiscum t tecum*) cop (:: cf 2 Ti 4, 22. Tit 3, 15. ubi μ. υμ. fere non variat) | ϛ (=Gb Sz) add in f. αμην c. D**et***KL al pler vv pler Thdrt Dam al : om c. AD*FG 17. d g fu* | Versum 22. om sah Chr

Subscriptio: A πρ. τιμοθ. α̅ addito (ab A**?) απο λαοδικειας, 109. al aliq πρ. τιμ. α̅ (vel πρωτη) .. DE πρ. τιμοθ. α̅ επληρωθη· αρχεται πρ. τιμοθ. β̅, item FG επληρωθη επιστολη πρ. τιμοθ. α̅· αρχεται προς αυτον (G** εαυτ.) β̅ .. KL al mu πρ. τιμ. α̅ (ita K, L του αγιου αποστ. παυλ. πρ. τιμ. επιστ. α̅, al similiter) εγραφη απο λαοδικειας, ητις εστιν (K al εστι) μητροπολις (L -λης) φρυγιας της καπατιανης (ita KL al; al πακα-, παγκα-, παρακα-, καπιανης) .. d *ad timotheum I.* (** add *scribens a ladicia*) *explicit incipit ad timotheum II.*, f g am al *expl. epist. ad timoth. I.* (am p̄., al *prima*, atque et. additur *scripta de laudicia*) *inc. ad eundem secunda* (f *II.*) .. ϛ πρὸς τιμόθ. πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις φρυγίας τῆς πακατιανῆς: ista additamenta omnia c. KL al pm syrP; απο λαοδ. habent praeter A al et. d** vgcod syr arP aeth (in epist. inscriptione) Euthal; contra cop απο αθηνων δια τιτου του μαθητου αυτου, arᵉ *scripsit eam Athenis misitque cum Tito*, arpetrop απο ρωμης δια τιτου, 6. Synops (item Euthal ex cdd aliq) απο μακεδονιας, 114. απο νικοπολεως. Praeterea numerantur στιχοι σλ' (KL al pl, et. Euthal; al σλς', σν', σι', οα' [σα'?], υ', τιε') ; item (ut Euthal) αναγν. α', κεφφ. ιη', μαρτ. β' .. am fu sect 30 habent.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

I.

1 Ti 1, 1 s. 2 Co 1, 1. etc 1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ* 2 *Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*

Act 24, 14. 3 *Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ* Ro 1, 9. *συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας,* 4 *ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρίων ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ,* 5 *ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.* 6 *Δι'* 1 Ti 4, 14. *ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ* Ro 8, 15. *ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.* 7 *οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σω-*

---

*AK al mu cop (item praemisso *αρχεται* DEFG) *πρ. τιμοθ. β̄ .. L του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη β̄ πρ. τιμ.*, syr^{utr} *epist. Pauli ad Tim. secunda .. ς παυλου* (ita Gb Sz, ς om; ς^{e} *πα. του αποστολου*) *η πρ. τιμ. επιστ. δευτερα.*

I. 1. χ̄υ ῑ̄υ c. DEFGK al fere^{16} d e f g am fu mar hal demid al cop sah syrP Dam Ambrst Cassiod .. ς Ln ῑ̄υ χ̄υ c. AL al pl vg^{ed} go syr al pp mu

3. *θεω* c. ACD***E**FGKL al pler vg (et. am al) syr^{utr} cop al Chr Thdrt al .. D*E* 17. 8.^{pe} d e vg^{six} fu demid hal go sah Or Ambrst al^{3} add *μου* | C* *ω λατρευων* | D* *αδιαλιπτον*

4. FG (g) cop *επιποθω* (g *desidero t ans*)

5. *λαβων* (Gb′) c. ACFG 17. 31. 73. 8.^{pe} .. ς 49. *λαμβανων* c. DEKL al pler Chr Thdrt Dam Thph Oec. Item it vg Ambrst al *recordationem* (d e *commemorationem*) *accipiens*, nec aliter go cop sah syr^{utr} al | D* *ενοικησεν* | *λωιδι* c. ACDE al pl (al-*δη*) .. FGKL al *λοιδι* (FG-*δει*), 43. *λάϊδι* | *ευνικη* c. ACDEFGKL al pl .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *ευνεικη* c. min vix mu

6. *αναμιμν.* c. ACFGKL etc .. DE *υπομιμνησκω* | *θεου* .. A χ̄υ

7. *δειλιας* (ADEFG *διλ.*) .. 238. 3.^{pe} (aeth *subiectionis*) Did^{2} Chr^{1} (sed

φρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν Tit 1, 2 s.
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, 10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ 1 Ti 2, 7.
ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν· 12 δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 14 τὴν καλὴν 1 Ti 6, 20.
παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Ro 8, 11.
15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 4, 10. 16.
ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. 16 δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνη- 4, 19.

---

non ad h. l.) δουλειας, item Clem δουλειας παλιν εις φοβον :: e Ro 8, 15.

8. συνκακοπ. c. ADEFGL .. ς Ln 49. συγκ. c. CK^{sil} etc | D* 17. του θεου, item (κα. την δυν.) 116.

9. κλησει .. L add τη | κατα c. AC al (et. Cyr$^{glaph^9}$, 73. Ath^{430} κατ. την) .. ς 49. κατ c. DEK^{sil}L al ut vdtr pler, item FG καθ

10. K φανερωθεντος | CD*FG al επιφανιας | χυ ιυ c. AD*E* d e sah .. ς 49. ιυ χυ c. CD***E**FGKL al certe pler f g vg go cop syr^{utr} al Or al mu pp^{lat} (:: 2 Pe 1, 1. 1, 11. 2. 20. 3, 18. σωτῆρος ιυ χυ est nec usquam fluct lectio; nec magis fluct Tit 3, 6. ιυ χυ τοῦ σωτ. ἡμ. Reliquus est locus Tit 2, 13. ubi utrum praeferas dubium est.) | DE του καταργησαντος

11. De κήρυξ, non κῆρυξ, cf ad 1 Tim 2, 7. | C al aliq om και sec | εθνων .. Ln$^{ed\ min}$ om c. A 17.

12. παραθηκην .. al fere^{20} Thdor^{mop} Chr Thph παρακαταθηκ. | D*E* 45. 114. om μου

13. υγιαινοντων .. FG υγειεμενοντων (in utroq ω super o posito) | αγαπη τη .. D* -πης της (d corrupte: *formam habens sanorum verborum quas a me audisti et fide et dilectionem*)

14. παραθηκην c. unc omn al longe pl pp pm .. ς (=Gb Sz) παρακαταθηκ. c. min Thph

15. φυγελος c. CDEFGKL al mu it vg go sah syr^{utr} (et. syr$^{p\ mg\ gr}$) al Bas Chr Dam pp^{lat} .. ς φυγελλος c. A al pl cop al Or (cf ad 1 Tim 1, 20) Thdrt al | ἑρμογένης: ἑρμ. non ἑρμ. testatur antiquissimus

σιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαιότερον ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν. 18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

II.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους
1, 8. 4, 5. διδάξαι. 3 Συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. 4 οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματίαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ

---

accentuum testis D*** certeque etiam al; quam eandem scriptionem confirmant d e vg^{cdd} go cop sah. Contra ς Ln 49. *ἑρμογ.* ut f g vg (et. am fu al).

16. A *ονισιφορου* | *ουκ επαισχυνθη* (Gb′) c. ACD (* *επεσχ.* *** *επαισχ.*) EFG (FG *ου καταισχ.*) L al fere^{15} (Bas al) .. ς *επησχ.* c. K al pl (Chr al)

17. *σπουδαιοτερον* (L *-εωτερον*, A al^{2} Ant^{43} *-τερως*) c. (A)D***EKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Ln *-δαιως* c. CD*FG al^{3} Or Bas | *εζητησεν* .. C *ανεζητ.*, al cat^{txt} *επεζητ.*

18. D*** (E?) K al *ελεον* (non v. 16.) | *κυριου* (D***E** Chr^{cd} Thdrt^{1} *-ιω*) .. D*E* d e sl^{3} *θεω* (d e *a deo*) | FG (ut solent) *εφεσσω* (*g epessi*)

II. 2. *α ηκουσας* .. FG *ακουσας* | *ικανοι* .. K *δυνατοι*

3. *συνκακοπαθ.* (Gb′′ Ln 49. *συγκ.* invitis AC*D*E*FG) c. AC*D*E*FG al^{4} syrP ^{mg} gr cop arm, item (*labora*) it vg pp^{lat} .. ς *συ οιν κακοπ.* c. C***D**et***E**KL al pler go al pp mu | D*E* *συνστρατιωτης* | $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. ACD*E*FG al it vg go cop syrP pp^{lat} .. ς $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. D***E**KL al pler syr al pp mu

4. *στρατευομενος* .. FG f g vg Cyp al mu add *τω θεω* (go *domino*) | *εμπλεκεται*: ita CD***FGKL etc .. AD* *ενπλ.* | *πραγματιαις* c. ACD*FGL al .. ς Ln 49. *-τειαις* c. D***K^{sil} etc

5. *δε* (f vg *nam*) .. A om, nec exprim syr

7. *ὅ* c. ACFG al g go syr sl Chr^{com} .. ς *ἃ* c. DEKL al pler d e f vg cop syrP al pp mu | *δωσει* (Gb′′) c. AC*DEFG al it vg go (sed habet *dat*) cop al Dam pp^{lat} .. ς (=Sz) *δωη* c. C*** (*δωει*) KL al pler syr^{utr} al Chr Thdrt al

σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγ- 1 Co 15, 12. Ro 1, 3. etc
γερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,
9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ Act 28, 30 s.
θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς,
ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης
αἰωνίου. 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζή- 1 Ti 4, 9. Ro 6, 8.
σομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, 8, 17. Mt 10, 33.
κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει·
ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου
μὴ λογομαχεῖν, ἐπ᾽ οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόν-
των. 15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργά-
την ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. 16 τὰς

---

8. D* 111. *μνημονευειν* $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$ ($\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$ et. d e go Ath^{742} Ambrst) | *δαυειδ* (ita h. l. plene CD*), *δαυιδ*, *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1.

9. *εν ω* .. FG g add *και* | *αλλα* c. ACD* etc .. ς *αλλ* c. D***FGL al ut vdtr pl | *ου δεδεται* (*non est alligatum* vel *-tus* d e f vg) .. FG *ου δεεται*, g *non alligatur*

10. *σωτηριας* .. FG *-ριαν* sequente *τη εν*

11. *συνζ.* c. ACDEFG .. ς *συζ.* c. K^{sil}L al certe pler | CL al *-ζησωμεν*, FG *-ζωεομεν* (sic)

12. *συνβασιλ.* c. ADE etc .. ς Ln 49. *συμβ.* c. CK^{sil}L al certe pler; FG g om *και συνβ.* usq *απιστουμεν* spatio vacuo relicto, f om tantum *ει αρνησ. κ. αρν. ημ.* | *-λευσομεν* c. DEK al pler .. ACL al *-σωμεν* | *αρνησομεθα* c. AC^{2}al vg (vg^{ed} [et. fu al, sed non am demid al] f cop syr et. *υπομενουμεν*) cop syr sl Chr Dam^{par705} Thph Cyp Tert al .. ς *αρνουμεθα* c. DEKL al pler d e go syr^{P} al pp aliq

13. *γαρ* c. (A^{vdtr}) CDEFGL al pm f g cop syr al pp^{gr} mu .. ς (=Gb† Sz) om c. K al pl d e vg go syr^{P} al Dam al pp^{lat}

14. c al Thdrt *διαμαρτυρουμενος* | *του* (D* al om) *κυριου* .. CFG al mu f g cop syr^{P} ^{mg} arm pp aliq^{gr} et^{lat} *τ. θεου* (74. *τ.* $\overline{\kappa\upsilon}$) | *λογομαχειν* c. C***DEFGKL al ut vdtr omn go cop syr^{utr} al Clem Chr Thdrt Dam al .. Ln *-μαχει* c. AC* it vg aeth pp^{lat} (et. Or^{int}) :: at in imperativo nemo haerere poterat | *επ ουδεν* c. AC 17., item *επ ουδενει* FG 8.^{pe}, iidemq praeter 8.^{pe} add *γαρ* (ita et. d e f g vg^{ed} et^{cdd} aliq pp^{lat} exc Amb). Cf et. g *in nihilum t o*, f vg^{cdd} *in nihilo*, d e vg^{cdd} Amb *in nihil*, vg^{ed} am al Ambrst Aug al *ad nihil*, auct$^{sing\ cler}$ *nihil* .. ς 49. *εις ουδεν* c. DEKL al pler Chr^{aliq} Thdrt^{2} al (Clem *δ᾽ οὐδέν*, Dam *ως ουδεν*). Ceterum Ln *μὴ λογ. ἐπ᾽ οὐδ. χρ. επι* etc absq distinctione.

15. *θεω* .. A Dam $\overline{\chi\omega}$ (177. *κυριω*)

Tit 3, 9. δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
3, 18.
1 Ti 1, 20. ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει. ὧν
6, 21. ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός, 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τήν τινων πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστη-
*Nm 16, 5. 26. κεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην Ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.
1 Co 3, 12. Ro 9, 21. 20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν· 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγα-
1 Ti 6, 11. θὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων
1 Ti 4, 7. τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσιν μάχας· 24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους,

---

16. *κενοφωνιας* .. FG al d e m (g utrumq) pp^{lat} aliq, item Chr (*ὅταν γάρ τι καινὸν ἐπεισενεχθῇ, ἀεὶ καινοτομίας τίκτει*) *καινοφων.* Cf ad 1 Tim 6, 20. | FG** *περιστασον* | D*K *ασεβειες*, D*** *-βεια*

17. *γαγγραινα*: ita ACKL etc; DE *γανγρ.* .. FG *γανγρα* | AFG *ιμενεος*, D* *ιμαινεος* | *φιλητός*: hoc acc. D***KL al ut vdtr longe pl, non ut ς Ln 49. *φίλητος*

18. FG 17. om *την* sec | *ανατρ. την τιν.* (*τήν τινων*: ita et. D***; passim *τὴν τινῶν*) *πιστ.* (FG g al *πι. τι.*) .. DE d e go *την πι. την τιν. ανατρ.*

19. A* *ο μεν τοις στερεοις* | *κυριου* c. unc omn al fere^{70} vv ut vdtr omn pp^{gr} pl pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) $\overline{\chi\upsilon}$ c. min vix mu (Dam^{par484} *του θεου*)

21. A *εκκαθερη* | *ευχρηστ.* (FG *ευχριστ.*) c. A$^{(vdtr)}$C**D*E*FG al^{5} d e g go cop syr ar^{e} Eph Chr Thdrt^{1} Oec Ambrst Aug^{2} .. ς (Gb^{00}) praem *και* c. C*D**et***E**KL al longe pl f vg syrP al Or^{3} Thdrt^{1} al | *εις* .. DEFG al *προς* (it vg *ad*)

22. FG g *αγαπ. πιστ.* | *των* c. DEKL al longe pl d e f vg go cop syr al Chr^{com} Dam Thph Oec Ambrst al .. Ln praem *παντων* (:: ut 1 Co 1, 2.) c. ACFG 17. 23. 31. 39. 73. 8.P^{e} (sed FG 73. om *των*) g syrP aeth sl (exc^{3}) Chr ^{txt} Thdrt Isid^{4,220} | *επικαλουμενων* .. A *αγαπωντων*

23. *ειδως* .. FG *ιδιως*

24. *αλλα* c. ADEFG etc .. ς *αλλ* c. CL al certe pl | *ηπιον* .. D*E*FG aeth^{ro} *νηπιον* (aethPP *νηπιον ηπιον*)

25. *εν* .. FG it (d *cuminmodestia*) vg *σιν* | *πραυτητι* c. ACD* al^{6} Eph^{303} Bas^{3} Chr^{mss} .. ς *πραοτ.* c. D**et***EKL al longe pl pp mu (FG *πριχο-*

μήποτε δῴη αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας,
26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' 1 Ti 3, 7.
αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ 1 Ti 4, 1.
χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, Ro 1, 29 ss
ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι,
ἀνόσιοι, 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφι-
λάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον
ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς
ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. 6 ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-
νοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα
ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, 7 πάντοτε μανθάνοντα 1 Ti 2, 4.
καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. 8 ὃν τρό-
πον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι *Ex 7, 11.

τητι) | C 116. αντιδιαθεμενους .. E^{mg}FG αντικειμενους | δωη c. ACD*FG al Eph Chr^{mosc1} Isid$^{2.270}$ .. ς δω c. D**?et***EKL al pler pp mu | A add in f. ελθειν

26. ανανηψωσιν (A ανηψω in rasura habet), C -ψουσιν .. D* αναλημψωσιν | FG rursus corrupte: εξωγρημ. (G εξ ω indeque g a quo) υ. α. εκ το εκεινου (G* -νον)

III. 1. γινωσκε c. CDEKL al pler d e f vg go cop syr^{utr} aeth^{pp} al mu pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln -σκετε c. AFG 116. (-σκεται) 238. 8.pe (E^{mur} ex err. ut vdtr) g aeth^{ro} sl^{mur} Aug | χαλεποι: d e f g vg Lcif al *periculosa*, Cyp *molesta*, Hier *pessima* .. Aug „*saeva* vel sicut alii cdd habent *periculosa*"

2. G φιλαυγοι et FG αλαζοντες (115. αλαλάζοντες) | αχαριστοι .. C* αχριστοι, K 37. αχρηστοι

3. DE al aliq g Chr pp^{lat} mu ασπονδ. αστοργ. .. 238. syr ar^{e} om utrumq | A φιλαγαθοι

4. φιλοθεοι .. FG φιλοθυοι (ut videatur, in F maxime, φιλοθεου οι)

5. δε .. G* om

6. αιχμαλωτιζοντ. (D* εκμ.) c. ACD*E*(?)FG al fere^{25} Or^{mss} Chr Thdrt al^{3} .. ς (=Gb Sz) -τευοντες c. D***E**KL al pl Or^{ed} Dam | γυναικ. c. unc omn al pl pp pl .. ς (=Gb Sz) praem τα c. min vix mu | επιθυμιαις (et. Or al mu Cyp al; C -μιας) .. A syr^{p} Chr^{txt} Thdrt^{1} add και ηδοναις

8. ιαννης: et. d e f g vg^{ed} et^{cdd} aliq go cop (ιανης) syr^{utr} (item syr

1 Ti 6, 5. ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδό-
5, 24. κιμοι περὶ τὴν πίστιν. 9 ἀλλ᾽ οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ
ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. 10 Σὺ
1 Ti 4, 6. δὲ παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει,
Act 13, 50. 14, 2. 19. τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, 11 τοῖς διωγ-
μοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν
Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο
ὁ κύριος. 12 καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προ-
Act 16, 1. κόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. 14 σὺ δὲ μένε
ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, 15 καὶ
ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι
εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 πᾶσα γραφὴ

---

p mg gr) aeth al .. c* ιωαννης .. am fu demid al pp^{lat} mu (et. Archel^{600}) *iamnes* | ιαμβρης: et. cop syr^{utr} aeth al Chr Thdrt Dam Phot man^{3,17} al Aug^{1} .. FG it vg go Hipp^{charism} cum eoque Const^{6,1} (uno tantum cod Vind praebente ιαμβρ.) Mac Synops Antioch^{32} al Or^{int} Archel^{600} Lcif Cyp Aug^{2} al pl (non Aug^{1}) μαμβρης. Quibus de nominibus cf Fabr. Cod. Pseudepigr. V. T. p. 813 sqq. ubi et. ex Arabum et Hebraeorum libris testimonia afferuntur. | μωυσει (FG 73. 80. praem τω): μωυ- c. CDEFGKL al pl .. A al pm μω-. Item -σει c. ACDEL al pl Phot^{man3,17} Thph .. FGK al pl pp mu -σῃ | ουτοι .. F αυτοι | D* αντισταναι

9. A η γαρ διανοια | εσται .. FG al (g utrumq) go εστιν

10. παρηκολουθηκας c. DEKL al fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln -θησας c. ACFG (FG ηκολουθησας) 17. (:: sunt iidem fere qui et. 1 Tim 4, 6. -θησας substituere) | μου .. D* μοι | FG om τῃ prim | αγωγη .. D* αγαπη | A 115. 179. Thph om τῃ αγαπῃ

11. εγενετο c. CDEFGKL al pler pp mu .. Ln$^{ed\ min}$ -νοντο c. A al^{6} | αντιοχεια c. CD***FG(αντειοχεια FG; αντιοχια G^{mg})K^{sil}L etc .. AD* -χια | ερυσατο c. AD* al? .. ς 49. ερρυσ. c. CD***EFGK^{sil}L al certe pler | κυριος .. DE θεος

12. ευσ. ζην c. CDEFGKL al pler it vg go syr al Eus^{ps209} Ath$^{230.\ 263.\ 788}$ Chr Thdrt al Hil al mu .. Ln$^{ed\ min}$ ζ. ευσ. c. A al^{3} syr^{p} cop Or^{2} Eus^{ps18} Ath^{492} Dam^{par43} | ω (et. Or Eus^{ps18} al mu Ambrst al) .. Gb^{0} c. 39. 46. syr^{p} Eus^{ps209} Ath^{230} al^{gr} et^{lat} mu

13. γοητες .. D* γοηται, D**et***FG -ταις

14. τινων c. AC*FG 17. 71. d e g sl^{ms} Ambrst .. ς 49. τινος c. C***DEKL al pler f vg go cop syr^{utr} aeth al Chr Thdrt Dam al Hil Aug al

15. τα pr c. AC*D***EKL al fere omn Clem al pm .. Ln [τα]: om enim C**D*FG 17. Dam^{1} | DE οιδες

θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 *ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.* 1 Ti 6, 11.

IV.

1 *Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ* 1 Ti 5, 21. *μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ* Tit 2, 13. *καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,* 2 *κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ.* 3 *ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύ-*

---

16. *και* (et. Or Chr Thdrt Dam al) .. f vg cop syr arr Clem (Or[1] *θεόπνευστος οὖσα ὠφέλιμός ἐστι*) Thdor[mop] ap Facund[3,6] Tert („legimus omnem scripturam aedificationi habilem divinitus inspirari") Ambrst Hil al om | *ελεγμον* (:: quae vox rara est nec fere nisi ap recentiores legitur) c. ACFG 31. 71. 80. 137. Dam[par534] .. ς 49. *ελεγχον* c. DEKL al pler Or Chr Thdrt al | FG* g* (G g in mg add) om *πρ. επανορθ.* | *παιδειαν*: ita CD***KL al ut vdtr longe pl .. AD*FG al *-διαν*

17. *αρτιος* .. D*E *τελιος* | FG al *εξηρτιμενος*, K al mu *εξηρτημ.* (et. *εξηρτινμ.*, *απηρτισμ.* legitur)

IV. 1. *διαμαρτ.* c. ACD*EFGL al fere[10] it vg go cop syr arm aeth ar[e] Ath[530] Cyr[thes381] pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add *ουν εγω* c. D***K al pl (syr[P]) pp aliq (syr[P] Thdrt om *εγω*, al om *ουν*) | χῡ ῡ c. ACD*FG al d e f g am fu demid al go cop Bas Did Cyr[thes381] pp[lat] mu .. ς ῑυ χῡ c. D***EKL al pler vg[ed] syr[utr] aeth al Ath[530] Chr Thdrt al. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *του* (E al om) *κυριου* c. D***EKL al longe pl go syr syr[P] c.* ar[e] sl (sed al aliq syr al add *ημων*) | FG 17. 67.** 73. 109. al Thdrt Thph *κριναι* | *και τ. επιφ.* c. ACD*FG 17. 67.** d e f g am fu harl tol al cop Cyr[thes381] (item agnoscit Chr, habet enim: *κατὰ* [male ut vdtr sic libri] *τὴν ἐπιφ. α. κ. τ. βασ. αὐτοῦ. κρίνειν· πότε; ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτοῦ τῇ μετὰ δόξης τῇ μετὰ βασιλείας. ἢ τοίνυν τοῦτο λέγει ὅτι οὐχ οὕτως ἤξει ὡς νῦν, ἢ ὅτι διαμαρτύρομαί σοι τὴν ἐπιφ. αὐτοῦ καὶ τ. βασιλείαν*) Caes[arel] Fulg Bed (*per adventum* vg[ed] pp[lat 2]; demid Aug *et per adv.*) .. ς (= Gb, sed Gb') *κατα τ. επιφ.* c. D***EKL al pler go syr[utr] al Thdrt Dam al

2. c *ακαιρ.* (70. 115.[txt] [non[schol]] om) *ευκαιρ.* | FG al it vg go al Or pp[lat] *παρακ. επιτιμ.*

3. c *ενεξονται* | *κατα* .. DE *προς* (d e f fu Lcif al *ad sua desideria*, g vg Cyp al *secundum* etc) | *τ. ιδι. επιθ.* c. ACDEFG al fere[20] it vg go al

σουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπή-
2, 3. σονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐ-
Phi 2, 17. αγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη
σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκεν. 7 τὸν
1 Ti 6, 12. ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τε-
τήρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν
Ia 1, 12. ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μό-
νον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἠγαπηκόσιν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς μὲ ταχέως. 10 Δημᾶς γάρ με ἐγ-
Col 4, 21. 14. 10. κατέλειπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλο-
νίκην, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· 11 Λουκᾶς
ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγαγε μετὰ σεαυτοῦ·

Eph Thdrt Thph Oec pp^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) τ. επ. τας ιδ. c. KL al pl cop al Chr Dam Aug | FG al f g vg al pp^{lat} mu επισωρ. εαυτ.

5. κακοπαθ. (FG καικοπαθ., g *et labora*) .. A add ως καλος στρατιωτης χυ ιυ :: ex 2, 3. | FG πληροφορεσον

6. εμης αναλ. c. DEKL al longe pl d e f am demid al go syr^{utr} Marc^{mon} Chr Thdrt Euthal^{cdd} Dam^{1} Thph Oec Cyp^{1} al .. Ln αναλ. μου c. ACFG al^{5} g vg^{ed} et^{cdd} aliq cop arm Eus$^{h.}$ e. 2,22 Ath^{262} Eph^{289} Pallad Euthal^{prolog} al Cyp^{1} al

7. τ. αγ. τ. καλ. c. DEKL al fere omn d e go cop syr^{utr} al Or^{3} Eus^{ps23} al pm pp^{lat} mu (et. Archel) .. Ln τ. καλ. αγ. c. ACFG al^{2} f g vg Ath^{62} Chr^{1} pp^{lat} aliq

8. πασιν c. ACD***E**FGKL al fere omn g go cop syr^{P} al mu Chr (*οὐκ εἶπε Καὶ σοί, ἀλλὰ Πᾶσι, δηλῶν ὅτι εἰ πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον αὐτῷ.*) Thdrt Dial^{trin3,29} Dam al Cyp Archel Hier Aug^{aliq} al .. Gb^{0} : om enim D*E* 67.** d e f vg syr ar^{e} Ambrst al

9. DE προς εμε

10. γαρ με .. D* με γαρ | εγκατελ.: ita ACD***EK^{sil}L etc; FG ενκ. .. D* κατελ. | -λειπεν c. ACD**et*** (corrigendam igitur duxerunt scripturam -ι-) EFGL al ut vdtr pm .. ς Ln 49. -λιπεν c. D*K^{sil} al certe pl | K θεσσαλωνικην | K al fere^{30} cop κρισκης (syr go [ex uno cod] *crispus*, ar^{P} *priscus* et aliter legitur) | γαλατιαν .. c 23. 31. 39. 73. 80. am* (omnino sic, item cdd^{lat} ap Wtst) aeth^{ro} Eus$^{h.}$ e.3,4 Epiph^{433} (*οὐ γὰρ ἐν τῇ γαλατίᾳ, ὥς τινες πλανηθέντες νομίζουσιν ἀλλὰ ἐν τῇ γαλλίᾳ*) Hier γαλλιαν (Thdor^{mop} ad h. v. *τὰς νῦν καλουμένας γαλλίας· οὕτως γὰρ αὐτὰς πάντες ἐκάλουν οἱ παλαιοί.*) | δαλματιαν c. DEFGK al longe pl (L 109. om τιτ. ε. δαλμ.) vv ut vdtr omn Epiph^{433} al mu Ir^{int} al .. Ln δελματιαν c. c 67.** al plus^{10}, A δερματιαν

11. μον. μ. εμου .. D*E d e f vg go al Ir^{int} Ambrst συν εμοι μονος |

ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. 12 *Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον.* 13 *τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλειπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.* 14 *Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώῃ* 1 Ti 1, 20. Act 19, 33. *αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.* 15 *ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀνθέστηκεν τοῖς ἡμετέροις λόγοις.* 16 *ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι συνπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλειπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη·* 17 *ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος.* 18 *ῥύσεταί με ὁ κύ-* 3, 11. *ριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.*

αγαγε (et. Ln$^{ed\ min}$) c. A 31. 38. 71. 72. 238. al ut vdtr Thdrt Dam (:: cf ad Mt 21, 2.) .. ς Ln$^{ed\ mai}$ *αγε* c. CDEFGKL al pler Chr al

12. *τυχικόν*: de acc. diximus ad Act 20, 4. Eph 6, 21. | FG *εφεσσον* (g *ephessum*)

13. ς (non ς^{e} Gb Sz) *φαιλονην* c. L al mu, K al *φελωνην* | *απελειπον* c. ACFGL al ut vdtr pm .. ς Ln 49. *-λιπον* c. DEK^{sil} al ut vdtr pl | D*E* al d e vg pp^{lat} aliq *μαλιστ. δε*

14. *αποδωη* c. D***E**K (*-δωσει*) L al longe pl d e am tol al Orthod^{qu125} (dicitur ibi Paulus in quaestione *Ἀλεξάνδρῳ τῷ χαλκεῖ ἀρασάμενος*, in resp. vero est: *-Ἀποδώῃ οὐκ ἔστιν οὔτε κατάρα οὔτε λοιδορία, ἀλλὰ προρρήσεις πρέπουσαι ἀνδρὶ ἀποστόλῳ* etc) Thdrt (comm *πρόρρησίς ἐστιν, οὐκ ἀρά*) Dam^{1} (alibi^{1} i. e.^{par351} *-δωσει*, at ibi est: *περὶ ἀρᾶς ὑπ' ἀποστόλων γενομένης*) Thph (*ἀντὶ τοῦ ἀποδώσει· μᾶλλον γὰρ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά*) Hier .. Gb'' Sz Ln *-δωσει* c. ACD*E*FG al fere^{15} f g vg al go cop syr^{utr} Chr Eulog (ap Phot) (Dam^{par351}) Oec Aug („non ait *Reddat* sed *Reddet*) al

15. *ανθεστηκεν* c. D***EKL al fere omn pp mu .. Ln *αντεστη* c. ACD* 17. (item *ανθεστη* FG)

16. *συνπαρεγεν.* (*συνπ.* c. DE et ex usu Ni Ti cf Lc 23, 48. Ro 1, 12. Act 12, 25. etc; ς 49. *συμπ.* c. L al certe pler) c. DEKL al pler Euthal^{prolog} al pm .. Ln *παρεγενετο* c. ACFG al^{3} Chr^{1} Euthal^{cdd} | *εγκατελειπον* c. ACD**et***EFGL al ut vdtr mu (rursus corrigendo sic dederunt D**et***) .. ς Ln 49. *-λιπον* c. D*K^{sil} al ut vdtr longe pl (D*FG *ενκ.*, non ACD**et***EKL etc)

17. A om *μοι* .. 61. Euthal^{prol} (sed var mss) *μου* | FG al Euth^{cod1} Oec^{com} *πληρωθη* | *ακουσωσιν* (Gb') c. ACDEFG al fere^{10} Eus$^{h.\ e.\ 2,22}$ Euthal^{prol} al .. ς *-ση* c. KL al longe pl Chr Thdrt al | *ερυσθην* c. AC .. ς 49. *ερρ.* c. DEFGK^{sil}L etc

18. *ρυσεται* c. ACD* 31. 67.** 71. 80. d e f vg cop arm Chr^{1} ex^{mosc}

1, 16. Act 18, 2. etc 19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.
Ro 16, 23. Act 21, 29. 20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.
Phil 25., Phl 4, 23. 22 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

---

pp^{lat} .. ς (Gb^{0}) praem και c. D***EFGKL al pler g syr^{utr} aeth al pp mu. Sed FG ερρυσατο, item it vg pp^{lat} aliq *liberavit* (contra am Ambrst *-rabit*) | K om ὁ | ᾧ .. A αυτω | FG om ἡ

19. πρισκαν .. al fere^{20} g fu harl* mar al syr^{utr} arr pp aliq^{gr} et^{lat} -σκιλλαν | ακυλαν .. 46. 109. add λεκτραν την γυναικα αυτου και σιμεωνα (109. σημ.) και ζηνωνα τους υιους αυτου. Item 109.^{lat} post *aquilam* pergit *et lectram feminae eius et simean et zinona filii eius.*

20. απελιπον c. DEFGK^{sil} al ut vdtr longe pl (A latet) .. CL al απελειπον | μιλητω (arP μελιτη) .. A (c*?) μηλωτω | ασθενουντα .. DE d e vg syr Ambrst ante εν μιλ. pon

21. FG g vg (sed non am fu al) ασπαζονται | 46. 109. al Oec σπουδης | λίνος: hoc acc. D***L al mu; ς λῖνος: ita K al mu

22. 67.** et alius (vind^{caes} nr. 23.) om v. 22. | ο κυριος (et. ημων add) c. FG 17. 8.^{pe} g aeth^{utr} .. Ln add $\overline{ις}$ c. A 31. 114; ς add $\overline{ις}$ $\overline{χς}$ c. CDE KL al pler vv pler pp mu | η χαρ. μ. υμ. (109.^{gr} et^{lat} am fu al pp^{gr} mu με. ημων, syr arm μ. σου) .. Gb^{0} c. 8.^{pe} aeth^{ro} Ambrst .. D*et**E d e ερρωσο (D* ερρωσ) εν ειρηνη | ς (=Gb Sz) add in f. αμην c. DEKL al pler d e g cop syr^{utr} al pp mu^{txt}: om c. ACFG 17. 67.** 71. f g aeth^{ro} Ambrst

Subscriptio: c aeth πρ. τιμοθεον .. DE (DE add επληρωθη) FG (praem ετελεσθη) al πρ. τιμ. β̄, item A additis απο λαοδικειας, item vg^{cod} ap Ln add *scripta de laudicia*, itemque aeth in epistulae inscriptione *et scripta fuit dum fuit Laodiceae* .. K al πρ. τιμοθ. δευτερα· της εφεσιων εκκλησιας επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη απο ρωμης, οτε εκ δευτερου παρεστη παυλος τω καισαρι ρωμης νερωνι, L του αγ. αποστ. παυλ. επιστ. β' προς τιμοθ. της εφεσιων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη etc ut K, similiterque al pm .. d e *ad timoth. II.* (d** e add *scribens a roma*) *explicit incipit ad titum*, f g *expl. ad tim. II.* (g *secunda*) *inc. ad tit.*, am al *expl. ad tim. secunda* vel *II. inc. epistula* (al om) *ad titum* .. cop *scripta Romae, missa per Onesimum;* syr *finita est ep. ad Tim. sec. quae scripta fuit e Roma*; syrP *finita est ep. sec. ad Tim. qui fuit episc. primus eccl. Ephesi: quae scripta est a Roma, quum secunda vice stetit Paulus coram Nerone Caesare Romano;* arP *Epistulae finis. Scripta vero fuit ab urbe Roma, quum Tim. constitutus iam esset episc. super Ephesum, quando sec. vice stetit Paulus coram Caesare Nero neimp. Rom.* .. ς (=Gb Sz) πρὸς τιμόθ. δευτέρα, τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης (ita et. Euthal Synops Thdrt al), ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη παῦλος τῷ

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

1 *Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Χριστοῦ Ἰησοῦ κατὰ* Ro 1, 1. etc
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν
2 *ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ* 2 Ti 1, 9. s.
χρόνων αἰωνίων, 3 *ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ*
ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν 1 Ti 1, 11.
θεοῦ, 4 *Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εἰρήνη* 1 Ti 1, 2.
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. 2 Ti 1, 2. 2 Io 3. etc

---

καίσαρι νέρωνι (singulorum testimonia vide ante). Praeterea numerantur *στιχοι ρομβ'* (L [*ρο και δυο* sic] K al pl, al *ροϑ'* [sic s. *ρϑ'* Euthal?], *ροη'*, *ρος'*, *ρπ'* et aliter), *αναγν. α'*, *κεφφ. ϑ'*, *μαρτ. α'* .. am fu sect 25 habent.

---

* AK al cop *προς τιτον*, item praemisso *αρχεται* DEFG, item addito *incipit* go .. H al *παυλου αποστ. επιστ. πρ. τιτον*, L *του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. τιτον*, al mu *η πρ. τιτ. επιστολη* vel *πρ. τιτ. επιστ. παυλ. του αποστ.* vel (ita 122.) *παυλ. αποστ. επιστ. πρ. τιτ. καθολικη*, similiter al .. ς *παυλου του αποστ. η προς τιτ. επιστολη*. Ceterum *τίτον* (ubique) confirmant D***KL al pl; al pm vero et. *τῖτον*.

I. 1. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. A 106. 108. 113. et haud dubie aliis fu tol al cop syrP Ambrst^{ed} (non^{ven}) Cassiod .. D* om $\overline{\iota\upsilon}$ .. ς Ln $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. D***EFGHIKL al longe pl it vg^{ed} et am demid al go syr^{utr} al Chr Thdrt al pp^{lat} aliq | FG *κατα*

2. *επ* (D* *εφ*) .. FGH *εν* 17. 37. 108. om | FG *αψευστος* (F *-ευτος*) | FG *πρ. χρ. αιωνων*

3. FG *φανερωσεν*. (Male Sab. cum eoque Gb Sz Ln d om *εν κηρυγμ.*)

4. *και* pr (Gb″) c. C*DEFGI 17. (praem *υμιν*) 73. 137. it vg cop syr aeth^{ro} arm Chr^{dis} (^{11,637} ad 1 Tim 1, 2. *διὰ τί τῶν ἄλλων ἐπιστολῶν οὐδαμοῦ τὸν ἔλεον προέταξεν ἀλλ' ἐνταῦθα*; etc) Dam^{dis} (ad 1 Tim 1, 2.) Or$^{int\ dis}$ (ad Ro 1, 7.) Aug^{dis} (ibidem) Ambrst al mu .. ς (=Sz) Ln *ελεος* c. AC**KL al pler syrP al (aethPP *και ελεος* post *και εφ.*) Thdrt al | $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. ACD*I al d e vg go cop arm Thdrt pp^{lat} .. ς *κυριου* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. D***EFGKL al pler f g syr^{utr} al Chr al

5 *Τούτου χάριν ἀπέλειπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-*
Act 14, 23. *διορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι*
διεταξάμην, 6 *εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα*
ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. 7 *δεῖ γὰρ*
1 Ti 3, 2 sa. *τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη,*
μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 *ἀλλὰ*
φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 *ἀντ-*
εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας
ἐλέγχειν. 10 *Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι ματαιολόγοι καὶ*
φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς, 11 *οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν,*

---

5. απελ- (Gb') c. ACD*FGI al mu Or Bas^{mss} .. ς κατελ- c. D***EKL al pl pp mu. Item -λειπον c. ACFGIL al .. ς Ln 49. -λιπον c. DEK al certe pl | επιδιορθωση c. CD**?et***E**IKL al pl Or Chr Thdrt al mu Hier („omne quod corrigitur imperfectum est; nam et in Graeco praepositionis adiectio, quae scribitur *επιδιορθωση*, non id ipsum sonat quod *διορθωση*, id est *corrigeres*, sed ut ita dicam *supercorrigeres*.“) .. Sz Ln -θωσης c. AD*E*FG al mu (sed D* επανορθωσης, FG διορθωσης | FGL al καταστησεις

6. F ανεκκλητος, non item v. 8.

7. FG αυθαδην (sed uterque λυ- pro αυ-) et αισχροκερδην, item 2, 8. G υγειην, F υγειυη

8. σωφρονα (G -ωνα): Hier^{7,712} testatur Latinum interpretem verbi Graeci ambiguitate deceptum pro *pudico prudentem* transtulisse. Habent vero d e f g vg Cyp Lcif al *sobrium*, m tantum *prudentem* | οσιον .. K al om (rursus male Sab. cum eoque Gb Sz Ln de d) | εγκρ. ita CKL al certe pler .. ADEFGI ενκρ., sed locis omnib rell εγκρατ. testatius est quam ενκρ. ita quidem ut idem testis modo hanc modo alteram formam teneat: cf 1 Co 7, 9. 9, 25. Act 24, 25. Gal 5, 23. 2 Pe 1, 6.

9. ινα .. FG 17. 73. g add και (73. al^{6} vg [sed non am fu al] pp^{lat} mu om και sq) | εν τη διδ. τη υγι. (I Lcif om τη υγι., al^{10} fere slp^{ler} Bas υγ. ante διδ.) .. A τους εν παση θλιψει | ελεγχειν .. 96. 109.^{gr} add μη χειροτονειν διγαμους μηδε διακονους αὐτοὺς ποιεῖν, μηδὲ γυναῖκας ἔχειν ἐκ διγαμίας· μηδὲ προσερχέσθωσαν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ λειτουργεῖν τὸ θεῖον. τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἀδικοκρίτας καὶ ἅρπαγας καὶ ψεύστας καὶ ἀνελεήμονας ἔλεγχε ὡς θεοῦ διάκονος.

10. και pr c. DEFGKL al pl d e (e ει pro et?) f g vg (et. am* fu al pl) Chr Dam al Lcif Hil Hier al .. Gb^{0} Ln om c. ACI al fere^{30} am** demid go cop syr^{utr} al Clem al mu Ambrst^{ven} Aug. Edd pl, et. ς Ln, post ανυπότακτοι interpg (:: tale και multo facilius eiiciebatur quam addebatur. Differt vero paullum ista ratio a Lc 3, 18. πολλα μεν

οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. 12 εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. 15 πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν Ro 14, 14. 20.
καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. 16 θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

II.

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱερο-

---

ουν και ετερα Io 20, 30. *πολλα μεν ουν και αλλα* Act 25, 7. *πολλα και βαρεα αιτιωματα καταφεροντες*, qui loci ex N. T. soli ad nostrum *πολλοι και* comparari possunt) | *ματαιολογοι* .. FG al mu g syr cop (sed om *και* sq) ar^{e} aeth sl^{5}· Oec Hier^{1} praem *και* | *μαλιστα* (FG rursus *μαλλ.*) c. AFGIKL al ut vdtr omn vv pler pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln add [*δε*] c. CDE demid al sl^{mur} Thph Hier^{1} | CD*I *εκ της περιτ.*

12. *ειπεν* .. FG f g cop add *δε* (115. *γαρ*) | FG 13.^{lect}** Clem om *αυτων* sec | D* *κρηταις* et *ψευσταις*

13. DE d e f vg al pp^{lat} *αληθ. εστ.* | L al *υγιαινουσιν*

14. *εντολαις* .. FG Thdrt *ενταλμασιν*

15. *παντα* c. ACD*E*FG 17. 46. 67.** 109. it vg Or Dam^{par398} Tert al mu .. ς (Gb^{00}) add *μεν* c. D***E**KL al pler syr^{p} al pp mu; item cop syr (Or) add *γαρ*, go *at omne* | *μεμιαμμενοις* c. ACD* (*μεμιαγμ.*) KL al pm (item FG al *μεμειαμενοις*) Chr (et. mosc) .. ς *-ασμενοις* c. D**? et***E al pl item (ut editi sunt) Clem Or al mu | *και απιστοις* (sed^{pp} *τοις απιστ.* sine *και*) .. aeth^{ro} (male ut vdtr huc add Gb „Hier Ambrst"; 174. Scholzii vero plura transiliendo om) om

II. 1. FG *υγιεννουση*, item 1, 9; rursus 2, 2. *υγιεννοτας*

2. *πρεσβυτας* .. 8.^{pe} al pauc Or *-τερους* | *νηφαλιους* (*-λειους* F) c. A CFH al pl pp mu .. D*GL al plus^{12} Oec *-λαιους*, D***K al^{20} fere *-λεους* | *σωφρονας*: h. l. it (et. m) vg *prudentes*, Hier vero *pudicos*. Cf ad 1, 8.

3. *πρεσβυτιδας* .. al pauc Or^{cd} *-τερας* | F *κατασχηματι* | *ιεροπρεπεις*

1 Ti 2, 9. 3, 11. πρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδα-
5, 14. σκάλους, 4 ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλο-
τέκνους, 5 σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας
1 Pe 3, 1. τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται.
6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, 7 περὶ πάντα
1 Ti 4, 12. σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθο-
ρίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας
1 Ti 6, 1. Eph 6, 5 1 Pe 2, 18. ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλους δεσπό-
ταις ἰδίοις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέ-
γοντας, 10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους
ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶ-
σιν ἐν πᾶσιν.

(H ιερωπρ.) .. CH** 17. 31. 73. al it vg cop syr^{utr} arm al (i. e. vv pler; go deficit) Clem Bas Thdrt pp^{lat} *-πει* | AC 73. *μηδε οινω*

4. *σωφρονιζουσιν* c. AFGH al .. ς *-ζωσι* c. CDEKL al pl | K om *φιλοτεκν.*

5. *οικουργους* (Gb′) c. ACD*EFG 8.^{pe} (:: vox rara sed non inaudita, cf Steph. Thes. sub *οἰκουρός, -ργός, ργέω.* Confirmat nostram lectionem quod ap Clem^{ro48} *οἰκουργεῖν* legitur) .. ς 49. *οικουρους* c. D***HIK al fere omn Clem al mu | *ο λογ. τ. θεου* .. c 5. syr^{p} arm sl (exc^{rec}) add *και η διδασκαλια*

7. D* 1. 37. al Chr Dam *εαυτον* (sed 1. 37. al Thdrt Dam *παντας*, quo eodem modo legere licet *παντασεαυτον* in AC) | *αφθοριαν* (Gb′) c. ACD*E* (FG sl^{7} ed *αφθονιαν*) K 17. 31. al fere^{40} Dam Oec^{com} .. ς *αδιαφθορ.* c. D***E**L al ut vdtr mu Chr al | *αφθορ.* (c al^{3} syr^{p} arm sl$^{5.8}$. Hier Chrom add *αγνειαν*) *σεμν.* (ς [non ς^{e} Gb Sz] add *αφθαρσιαν* c. D***E[**?]KL al plus^{30} syr^{p} al Chr^{mosc} Thdrt)

8. G *υγειην*, F *υγειενη* | *λεγειν* h. l. c. ACDEFGL al it vg syr^{utr} al Thdrt Ambrst al .. ς ante *φαυλ.* c. (K *εχειν*) al pl (cop^{lib}) Chr al Aug al (Lcif al^{lib}) | *ημων* c. CDEFGKL al longe pl it vg syr^{utr} al pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) *υμων* c. A al mu cop al Thdrt al

9. *δουλους* (G* g add *δε*) .. D* *δουλοι* (d e *servi* sequente *subditi sint*), quam ad lectionem *υποτασσεσθαι* quod sequitur in *-σσεσθωσαν* mutatum est a correctore, quem in appendice diximus D**, sed videtur non idem esse atque qui nobis ita insigniri solet, quoniam D**et*** *δουλους* correxerunt. Debet vero *-σσεσθωσαν* ante D** nostrum scriptum esse, a quodam ut vdtr diorthota codicis saeculi sexti. | *δεσπ. ιδι.* c. ADE al^{6} d e f vg cop syr^{utr} al pp^{lat} .. ς 49. *ιδι. δεσπ.* c. CFGKL al longe pl g al Chr Thdrt Dam al (:: ita solet collocari, cf v. 5. 1 Tim 3, 4 et 5. 3, 12. 5, 4. 6, 1. etc)

10. *μη* .. C**D*FG al *μηδε* | *πι. πασ.* (Thph *πασιν* sed mg *πασαν*, f vg syr ar^{e} *in omnibus fid. bon. ostend.*) *ενδ.* c. KL al longe pl cop al Chr Thdrt Dam al .. FG g *πα. ενδ. πι.*, item Ln *πα. πι. ενδ.* (A *ενδιγν.*)

11 *Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις,* 12 *παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,* 13 *προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 14 *ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς* Ga 1, 4. 1 Ti 2, 6. *ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.*

15 *Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.* 1 Ti 4, 11 s.

---

c. ACDE al[5] d e syr[p] pp[lat] .. var al | *την* sec c. ACDEFG al Chr Thdrt .. ς (= Gb† Sz) om c. KL al pl Epiph[894] Dam al

11. *ἡ* sec c. C***D**et***EKL al ut vdtr omn Clem Ps-Ath[353] Cyr[thes298] et[fid75] Epiph[2,74] Cyr[hr224] ex[edd] pl Nyss Chr Thdrt Procl Dam al .. Ln om c. AC*D* syr[utr]; item FG Epiph[8,14] et[2,67] Cyr[hr ed] sed FG Epiph Cyr[hr ed] f g vg cop ar[e] aeth pp[lat] mu *του σωτηρος ημων* (Cyr[hr] om) pro *ἡ σω.* (:: cf 3, 4.)

12. D* om *τας*

13. DEFG al *επιφανιαν* | FG g cop $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$

14. DE d e Lcif *υπ. ημ. εαυτ.* | *περιουσιον* (d e g Lcif Aug al *abundantem*, f vg *acceptabilem*): commentatur hanc vocem uberius Hier: „saepe mecum considerans quid sibi vellet verbum *περιουσιον*, et a sapientibus saeculi huius interrogans si forte alicubi legissent, nunquam invenire potui qui mihi quid significaret exponeret. Quamobrem compulsus sum ad Vetus Instrumentum recurrere" - „In Deut itaque reperi 7, 6." - *ut esses ei in populum περιουσιον* - „et in ps. 134." - „*elegit sibi dominus Israel in possessionem sibi.* Pro eo quod est *in poss.*, in Graeco scriptum est *εἰς περιουσιασμόν*, quod quidem Aquila et V. editio *εἰς περιούσιον* expresserunt; LXX vero et Theodotio *περιουσιασμὸν* transferentes commutationem syllabae fecerunt, non sensus. Symmachus igitur pro eo quod est in Graeco *περιουσιον*, in Hebraeo *segula*, expressit *ἐξαιρετον* i. e. *egregium* vel *praecipuum*, pro quo verbo in alio volumine Latino sermone utens *peculiarem* interpretatus est." Victorin vero sic: „Latinus cum non intelligeret *περιούσιον ὄχλον, περιούσιον τὸν περιόντα* (i. e. circa vitam quam Chr. et habet et dat) posuit *populum abundantem.*"

15. *λαλει* .. A *διδασκε* | *περιφρον.* (C *-νειτων*) .. al mu *καταφρ.* Sed Hier hunc in modum: „Existimet aliquis hoc ipsum nunc ad Titum scribi quod ad Tim. dictum est, *Nemo adolescentiam tuam contemnat*: nos vero iuxta Graeci sermonis differentiam aliud putamus significare *περιφρονείτω*, quod hic scribitur, et aliud *καταφρονείτω*, quod ad Tim. dictum est, et praepositiones *περί* vel *κατά* sensum facere diversum" -. „Existimamus itaque *καταφρόνησιν* ad contemptum proprie

III.

Ro 13, 1 sq. 1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθ-
2 Ti 3, 17. 2, 24 c. ἀρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, 2 μηδένα βλασφη-
μεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραΰτητα
πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι,
ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικί-
λαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους·
2, 11. 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος
2 Ti 1, 9. ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν
ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιν-
γενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ'
ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 ἵνα δι-
καιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα

---

pertinere." - „περιφρόνησις autem illud sonat" - „cum quis, confidens sibi se alio esse meliorem, despicit eum quem inferiorem putat" etc

III. 1. *Υπομιμνησκε* (G *-μνησ και*, g *admone et*) .. A arm (syr *quoque*) add *δε* | *αρχαις* c. ACD*E*FG 17. 31. 67. g Dam ap Wtst (non Dam[2] ed. Lequien) .. ς (Gb[0]) add *και* c. D***E**KL al pler vv pler pp mu | *πειθαρχ.* .. *και* vel praem (FG g arm) vel add (A arm)

2. *μηδενα* .. FG (g *non t nemînem*) *μη*, K *μηδεν* | *πραυτ.* c. AC 31. 67.** .. ς *πραοτ.* c. DEFGKL al pler

3. *ανοητοι* .. DE d e vg (sed non am al) syr al Or[2] Leif Aug add *και*. Or: *οὐ γὰρ εὕρηκεν Ἦμεν γάρ ποτε ἀνόητοι ἀπειθεῖς, ἀλλὰ - Ἦμεν γὰρ καὶ ἡμεῖς ποτὲ ἀπειθεῖς ἀνόητοι.* | *στυγητοι* (FG *στοιπητοι* corrupte pro *στοιγητ.*) .. D* *μισητοι*

4. *η* pr .. FG om

5. *ὧν* c. C**D***EKL al fere omn Ath[536] ex[edd pl] Cyrhr[302] Dialtrin[3,5] Chr Thdrt[3] al .. Ln *ἅ* c. AC*D*FG al Clem Cyr[saepe] al (:: at non raro ex codd antiquissimis attractio eiecta est, cf 3, 6. Mc 13, 19. Io 2, 22. 4, 50. 7, 39. Act 3, 25. 7, 16. He 6, 10.) | *το α. ελεος* c. AD*EFG (D* et***[non item**]EFG vv pm pp aliq *τ. ελ. αυτ.*) al fere[10] pp pl .. ς *τον α. ελεον* c. D***KL al longe pl Chr al | *λουτρου* c. CDEFGKL al ut vdtr omn Or[saepe] Ath[536] Cyrhr[802] al pm .. Ln[ed min] praem *του* c. A | *παλιγγενεσιας* c. ACDEFG (ita et. Mt 19, 28. edendum erat accedente etiam B* ad test rell) .. ς Ln 49. *παλιγγ.* c. K[sil]L etc | *πνευματος* .. D*E*FG d e g pp[lat] mu (non Hier) praem *δια* (syrP c. ob sl *δια* ante *αναν.* add)

6. *οὗ* .. D* al *ὅ* | *σωτηρος* .. 31. Cyrhr[302] *κυριου*, 17.[lect] *θεου*

ζωῆς αἰωνίου. 8 πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· 9 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν νουθεσίαν καὶ δευτέραν παραιτοῦ, 11 εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.

12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. 13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. 14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

1 Ti 4, 9. 2, 3. — 1, 4. etc — 2 Ti 4, 9. — Act 18, 21. — Ro 16, 24. etc

---

7. γενηθωμεν c. ACD*FG al Ath^{536} Chr (et.^{mosc1}) .. ς γενωμεθα c. D*** EKL al pler Cyr^{hr} al (Thdrt^{ed} γινωμ.) | κατ .. FG καθ, D* κατα

8. θεω c. unc omn al pm Thdrt Dam Thph .. ς (Gb^{0}) praem τω c. min ut vdtr pl Chr al | καλα c. ACD*EFGKL al pm Chr Dam .. ς (Gb^{00}) praem τα c. D*** al pl Thdrt al

9. γενεαλογ. .. FG g λογομαχιας | ερεις c. ACKL al ut vdtr omn it vg cop syr^{utr} al ut vdtr omn pp mu .. DEFG εριν (D*FG ερειν) | K μαχ. τας νομικ. | D* περιστασο

10. νουθεσιαν h. l. c. DEFG d e g syrP Chr Thdrt^{1} (pp^{lat} vide post) .. ς Ln post δευτερ. c. ACKL al ut vdtr omn f vg al Eus$^{h.\ e.4,14}$ Ath$^{729\text{-}733}$ al mu et^{lat} mu | και (FG g η) δευτεραν (FG -ρα) (et. Or Eus$^{h.\ e.}$ Ath^{2} al pl Ir^{int1} al pm) .. DE d e cop (Chr ap Wtst) κ. δυο .. Ir^{int1} Hier^{1} (addit vero: „legitur in Lat cdd, quod verum papa quoque Athanasius approbabat, *post unam et alteram correptionem*“) al pm om

11. εξεστραπται .. FG εξεστρεπται | FG αμαρτανει

12. D* rursus πεψω et v. sq προπεψον | εις .. FG om (uti nec it vg add *in*)

13. FG (g sub *aut*) απολλωνα, D**H* 26. -λων | σπουδ. .. EG ταχαιως | D* al mu Thdrt^{ed} λιπη, K al λειπει

15. ασπασαι .. A -σασθε | η χαρις (DE d e Hier add του κυριου, item FG 30.^{mg} f g vg [et. am fu ac pler sed non omn] Ambrst al του θεου. At Hier: „sciendum quod in Gr. cdd. ita scriptum est *Gratia cum omnib. vob.*, ut nec *domini* nec *nostri* in libris feratur authenticis.“) μ. π. υμ. (17. μ. του πνευμ. σου) .. aeth^{ro} om. Praeterea ς (= Gb Sz) add αμην, Ln [αμην] c. D**et***EFGHKL al pler vv pl Chr al: om c. ACD* 17 d fu aeth^{ro} Ambrst Hier Pel

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

I.

9. 1 *Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν* 2 *καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγα-*

Subscriptio: c aeth *προς τιτον*, item addito *επληρωθη* DE, item pracmisso *ετελεσθη επιστολη* FG, item additis *εγραφη απο νικοπολεως* A arpetrop .. HKL al *παυλου αποστολου* (L *του αγ. αποστ. παυλ.*) *επιστολη* (haec priora omnia K al om) *προς τιτον της κρητων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη απο νικοπολεως της μακεδονιας* .. d e *ad titum* (d** add *scribens e nicopolim*, eadem e post *expl.*) *explicit incipit ad filemonem*, f g *explicit* (g add *t finit*) *epistola ad t'tum inc. ad philemonem*, am al *explicit ad titum* (al add *scripta*) sequiturque *inc. ad philemonem*, cop *scripta est in Nicopoli et missa per Artemam discipulum illius*, syrp *finita est ep. ad Tit. qui primus fuit episc. ecclesiae Cretensium: quae scripta est ex Nicopoli Macedoniae*, syr *fin. est ep. ad Tit. quae scripta fuit e Nicopoli et missa fuit per Zinam et Apollo* .. ς (= Gb Sz) *προς τίτον τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον* (al om) *ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα* (haec *τῆς κρητ.* etc c. HKL al pl syrp) *ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας* (haec *ἐγρ.* usq *μακ.* c. HKL al pl syrp, item omisso *της μακ.* A al d** syr cop [aeth in titulo] Synops Thdrt Euthal al). Insuper add. ut partim iam indicavimus, *δια ζηνα και απολλω* (syr), *δι επαφροδιτου* (Ebedjesu), *δι αρτεμα του μαθητ. αυτου* (cop). Numerantur *στιχγ.* ϟξ̄ (HKL al pl, et. Euthal etc; et. vg^{cdd} versus XCVII., al aliq ϟς̄, ϱξ̄ et aliter), item (ut Euthal) *αραγγ. α', κεφφ. ς', μαρτ. α'* .. am fu sect 10 habent.

---

* A al cop go item (praem *αρχεται, incipit*) DEFG d e f g *πρ. φιλημονα* (quae inscriptio confirmatur et. ab Or^{3,268} *ἐν τῇ πρ. φιλήμ. ἐπιστολῇ*) .. KL al *παυλου* (L al praem *του αγ. αποστ.*) *επιστ. πρ. φιλ.* (153. add *και απφια* [-ιαν?] *δεσποτας ονησιμου και αρχιππον τον διακονον*) .. syr *παύλου ἡ πρ. φιλ. ἐπιστολή*, syrp *ἡ πρ. φιλήμονα καὶ ἀπφίαν καὶ ἄρχιππον ἐπιστ.*, armven *πρ. φιλ. καὶ πρὸς ἄρχιππον διάκονον καὶ πρ. ἀπφίαν*, iber *ἡ τοῦ ἁγ. παύλ ἀποστ. πρ. φιλ. ἐπιστ.*, aethpp *παύλου ἡ πρ. φιλ. ἐπιστ.*, aeth^{ro} *πρ. φιλήμονα, καὶ ἐγράφη ὅτε ἦν ἐν τῇ πόλει ῥώμῃ*, ar$^{cop\ berol}$ *ἡ πρ. φιλ. ἐπιστ.*, ardiez *ἡ τοῦ ἁγ. παύλ. πρ. φιλ. τὸν μαθητὴν αὐτοῦ ἐπιστ.*, item ar^{po} additis *καὶ αὕτη ἐν τῷ τῶν ἑπτ. ἀριθμῷ ἡ τρισκαιδεκάτη*, ar^{e} *ἡ τρισκαιδεκάτη ἐπιστ. ἡ πρ. φιλ.* .. *ς παυλου του αποστ. η πρ. φιλ. επιστολη*

πηγῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ᾽ οἶκόν σου Col 4, 17.
ἐκκλησίᾳ. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Ro 1, 7. etc
κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ Eph 1, 15 s. etc
τῶν προσευχῶν μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν
ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 6 ὅπως
ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς
ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. 7 χάριν γὰρ ἔχομεν

---

1. *δεσμιος* .. D*E* d e ardiez *αποστολος*, al pauc *δουλος*, Cassiod *apost. vinctus* | $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$ c. AD***E**FGK al pl f g vg^{ed} (sed non am fu demid al mu) cop iber al Ambrst Hier al .. D*E*L al pm d e vg^{cdd} pl syr^{utr} al Chr Thdrt Dam al Amb al $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ | *αγαπητω* (Hier: „non - in Graeco *ἠγαπημένῳ*, quod *dilectus* dicitur, sed *ἀγαπητῷ* i. e. *diligibili*“) .. D* E d e Ambrst add *αδελφω*

2. D* *αφφια*, FG al g *αμφια*, al *απφια* ut et. f vg (sed d e *apphiae*) | *αγαπητη* c. D***E**KL al ut vdtr fere omn fu al syr^{utr} (sed syrP c. ob. praem *αδελφη*) al Thdor^{mop} (*ὥσπερ ἀγαπητὸν ἐκεῖνον ἐκάλεσεν, οὕτω καὶ ταύτην* etc) Chr Thdrt Dam al .. Gb″ Ln *αδελφη* c. AD*E*FG al^{3} et 113.^{mg} d e f g am tol harl* al cop arm ar^{e} ar^{cop} berol aeth^{pp} al (Hes *απφ. αγαπητη η αδελφη* ut vdtr) Hier al .. vg^{ed} iber sl^{ed} Ambrst Pel *sorori carissimae*, sl$^{5.}$ *αγαπ. αδ.* | *συνστρατ.* c. ADEFG .. *ς συστρ.* c. KL al certe pler | D* *την* et *εκκλησιαν*

5. *τ. αγαπ. κ. τ. πιστ.* c. ACFGKL etc .. DE al fere^{10} d e fu* syr arm aeth Ambrst *τ. πιστ. κ. τ. αγαπ.* | *προς* c. D***FGKL al fere omn syrP (accurate) pp mu (cf d e f vg *in domino Iesu [Christo] et in omnes sanctos*, g *ad dominum Iesum et in omnes sanctos*) .. Ln *εις* c. ACD*E 17. 137. | $\overline{\iota\nu}$ .. D*E al d e arr iber aeth^{utr} add $\overline{\chi\nu}$ .. diff al

6. *οπως* .. F *ινα πως*, G *ιναπως* | *ενεργης* .. f vg *evidens*, d e *manifesta* (*εναργης*), Hier „*evidens* - sive ut in Graeco melius habetur *efficax*; *ενεργης* enim proprie transferri potest *efficax* sive *operatrix*“ | *αγαθου* .. FG al mu g vg (et. fu al, non am al) Pel praem *εργου* (Luc^{brug} „correctores iudicarunt non esse omittendum *operis*“) | *του εν* (d e g *quae*, vg^{ed} fu al *quod*) c. DEFGKL al fere omn pp mu .. Ln om *του* c. AC 17. (nec examin f am al) | *ημιν* c. ACDEKL al pl d e fu tol harl** mar** hal al syrP^{mg} arm iber al pp^{gr} mu Ambrst al .. *ς* (=Gb Sz, sed Gb′) *υμιν* c. FG al pm g f vg^{ed} et^{cdd} aliq cop syr^{utr} al Thph Hier .. am demid sl^{ant} om *ε. ημ.* (23. *εν εμοι*, ar^{e} *εν σοι*) | $\overline{\iota\nu}$ c. DEFGKL al pler it vg al pl pp mu .. Gb^{00} Ln om c. AC al^{2} cop aeth^{ro} Ambrst Hier (syr al $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$)

7. *χαριν* (*ς* Gb″) c. KL al longe pl Chr^{ed} Thdrt Dam Thph Oec^{txt} (Thph *χάριν ἔχομεν τοῦτ᾽ ἔστι χαρὰν ἔχομεν* etc, Hes *χάριν* interpretatur *δωρεάν* et *χαράν*, Erotianus: - *καὶ γὰρ πολλάκις οἱ ποιηταὶ τὴν χάριν χαρὰν καλοῦσιν*: cf et. ad 2 Co 1, 15. Tob 7, 18.) .. *ς*^{e} (non *ς*)

πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ
1. καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου,
1 Co 4, 15. ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον, 11 τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα. 12 σὺ δὲ αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, 13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου, 14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον· 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς,

---

Gb Sz Ln χαραν c. ACDEFG al fere[10] (vv omn pp[lat] *gaudium*) Chr Oec[com] | ἐχομεν (L ἐχωμεν, 123. cop ar[cop] ber[ol] iber sl ἐχω) πολλ. c. D*** (D π. ἐχ., item vv) KL al longe pl syr[utr] al Chr Dam Thph Oec .. Ln πολλ. εσχον (εσχον et. Gb′) c. ACFG al[5] f g vg cop al Thdrt pp[lat] aliq; item π. εσχομεν D*E d e Hier | επι .. D*L al εν (d e f vg *in*, g *de*) | D*FG σπλανχνα (F σπανχν.)

8. D* d e vg Hier πολλ. παρρ. εχω (*habens*, sed et. syr εχω) εν χω̄ ῑ, D**et*** πο. πα. εχων εν χω̄

9. αγαπην .. A αναγκην | νυνι c. CDEFGKL etc .. Ln[ed min] νυν c. A al paue Thph | χ̄υ ῑ̄υ c. AC al cop ar[cop] ber[ol] aeth[ro] iber Ambrst Hier Amb .. ς ῑ̄υ χ̄υ c. D**?et***EFGKL al pler it vg syr[utr] al pp mu .. D* om | Ln sic: παρακαλῶ. τοιοῦτος ὤν (ὡς Παῦλος), πρεσβύτης, .. Gb Sz παρακαλῶ· et Ἰησοῦ Χριστοῦ· .. ς παρακαλῶ, et Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10. εγεννησα c. CDEFGKL al fere omn vv fere omn pp mu .. Ln praem εγω c. A al[2] syr[p] sl[ms] Chr[1] (et.[mosc 2]) | δεσμοις c. AD*FG (sed post δεσμ. aliquid spatii relictum est) 17. 23.* al it vg pp[lat] .. ς (Gb[00]) add μου c. CD***KL al pler vv pl pp mu

11. σοι sec .. FG al fere[10] g vg syr Hier al praem και | ανεπεμψα (Gb′ επεμψα [D* -νψα] c. DE al vv aliq Chr) c. D***FGKL al fere omn f am fu al go syr[p] ar[p] al pp mu .. Ln add σοι c. ACD*E 57. d e g vg[ed] al pp[lat 3], item προς σε demid al cop syr Chr Ambrst

12. συ δε c. DEFGKL al fere omn vv omn pp mu .. Ln om c. AC 17. (iidem σοι add: vide ad 11.) | DEFG σπλανχνα | ς add in f. προσλαβου c. CDEKL al pler vv omn pp mu; sed 37. 73. 116. 238. cop post συ δε, itemq g arm Thdrt post αυτον pon .. om c. AFG 17.

13. μοι διακ. c. ACDEFG al it vg go pp[gr] aliq pp[lat] .. ς (=Gb Sz) διακονη (L -νει) μοι c. KL al pler cop syr[utr] al Chr ad h. l. al

14. κατα pr .. D*FG al Or κατ | κατα sec (FG al κατ) .. D* it vg pp[lat] om

15. απεχης .. L -χεις

16 *οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· 17 εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα. 19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. 20 ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.*

21 Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις. 22 ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

23 Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Col 1, 7.
Ἰησοῦ, 24 Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. Act 12, 12. 27, 2.
25 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ- 2 Ti 4, 10 a. Col 4, 14.
ματος ὑμῶν. Phi 4, 23. etc

---

16. αλλ (D* αλλα) υπερ δουλον (it vg Ambrst al *pro servo*, am fu Hier *pius servo*) .. FG g om | FG μαλλιστα

17. με c. CDEFGL al fere[25] ac plur pp mu .. ς (=Gb Sz) εμε c. AK al pl

18. K al aliq syrP arm om σε | FG η οφειλει τει τουτο μοι | ελλογα (ενλ- D* al, sed ελλ- ACFGL etc) c. ACD*FG 17. 31. .. ς -γει c. D**et*** EKL al pler pp mu (Hes ἐλλόγει· καταλόγισαι.)

19. αποτισω .. D* αποδωσω (it vg *reddam*). Idem in scholiis cdd aliq legitur. | D*E* d e add in fine εν κυριω

20. D*FG σπλανχνα (FG σπανχ.) | χριστω c. ACD*FGL al mu d e f g vg six fu al go cop syr^{utr} arm ar^{e} ar^{vat} ar$^{cop\ berol}$ ar$^{cop\ hug}$ aeth^{utr} iber al Chr (et.^{mosc}) al pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) κυριω c. D***EK al pl vg^{ed} et am ai arP sl Thdrt (sed^{cod} $\overline{\chi\omega}$) al

21. ὅ c. DEKL al fere omn vv pler pp mu pp^{lat} .. Ln ἅ c. AC al^{3} cop syrP | L ποιησης

22. γαρ .. 114. syrP δε | L om υμων

23. ασπαζεται c. ACD*E al mu d e vg go cop syr^{utr} arr^{omn} arm aeth sl pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (=Gb Sz) -ζονται c. D**et***KL al pl f iber Dam Oec

25. ς (=Gb Sz) add in f. αμην c. c (non c^{corr}: cf c in append) D**et*** EKL al ut vdtr omn e f vg al pl Chr Thdrt Dam al Ambrst^{ven} .. om c. AD* d arm ar$^{cop\ hug}$ Ambrst^{ed} (et. ap Sab) Hier. Ceterum sic de Marcione Epiph et Tert, hac in re non consentientes: Epiph ὅμως ἀπὸ ταύτης τῆς πρ. φιλήμονα οὐδὲν παρεθέμεθα διὰ τὸ ὁλοσχερῶς αὐτὴν διαστρόφως παρ' αὐτῷ κεῖσθαι. Tert *Soli huic epistolae brevitas sua profuit, ut falsarias manus Marcionis evaderet.*

Subscriptio: (periit in A) c aeth^{ro} πρ. φιλ., item (addito επληρωθη) DE (FG manci sunt post v. 30; sed G [non F] g vacuo spatio interposito

notat: *προς λαοδικησας* [g *laudicenses*] *αρχεται επιστολη*) .. κ *πρ. φιλ. εγραφη απο ρωμης δια ονησιμου οικετου*, λ *του αγιου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. φιλημ. και απφιαν δεσποτας του ονησιμου και προς αρχιππον τον διακονον της εν κολοσσαις εκκλησιας· εγραφη απο ρωμης δια ονησιμου οικετου.* Similiter, additis et. pluribus, al. Ex vv vero d e *ad filemonem explicit* (d** et e add *scribens a roma*): nullum *incipit* sequitur; am al *expl. ad philemonem* (al *philim.*; et. additur *scripta de urbe roma*). Tum sequitur: *inc. epistula* (fu al om) *ad hebraeos* .. syr *ἐτελέσθη ἡ πρ. φιλ. ἐπιστ., ἥτις ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης καὶ ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου*, item cop ar^{cop} berol aeth^{pp} - *ἐγράφη ἐν ῥώμῃ καὶ* (cop om) *ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου*, ar^{e} - *ἦν ἔγραψεν ἀπὸ ῥώμ. καὶ ἀπέστειλε διὰ ὀνησίμου*, ar^{po} *ἐτελέσθη ἡ ἐπιστολή, καὶ χάρις τῷ θεῷ, καὶ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμ. διὰ ὀνησίμου οἰκέτου φιλήμονος.* syr^{p} *ἐτελέσθη ἡ ἐπιστ. πρ. φιλ. καὶ ἀπφίαν δεσπότας ὀνησιφόρου, καὶ πρ. ἄρχιππον διάκονον τῆς ἐν κολασσαῖς ἐκκλησίας, ἥτις ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης; διὰ ὀνησίμου οἰκέτου*, item arm *πρ. φιλ. καὶ ἀπφίαν δεσπότας ὀνησίμου, καὶ πρὸς ἀρχίππαν διάκονον τῆς κολοσσέων ἐκκλησίας, ἐγράφη ἀ. ῥώμ. διὰ ὀνησίμ. οἰκέτου*, item iber *τέλος τῆς ἐπ. ἦν ἔγραψεν ἀ. ῥώμ. πρ. φιλήμ. καὶ ἀπφίαν δεσπότας ὀνησίμου καὶ ἄρχιππον διάκονον τῆς ἐν κολασσαῖς ἐκκλ. διὰ ὀνησίμου οἰκέτου* .. ς (=Gb Sz) *πρὸς φιλήμ. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης* (*ἀ. ῥ.* confirmant et. Thdrt Euthal al) *διὰ ὀνησίμου οἰκέτου* (*διά* etc vide ante; Euthal^{547} ap Zac. agnoscit *πρ. φιλ. κ. απφ. κ. αρχ. τον διακ. της ε. κολασσ. εκκλ.*). Praeterea numerantur *στιχχ. λζ΄* (ita κL al pl, et. Euthal; arm *λη΄*, al *μζ΄*, *μβ΄*, vg^{cod} *versus* XXXIIII, et aliter); item (ut Euthal) *αναγν. α΄*, *κεφφ. β΄* (iber *ἔχει δὲ ἐν κεφ.*) .. am fu sect 4 habent.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

I.

1 *Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-*

** Reservavimus epistulae ad Hebraeos istum maxime, qui est post finem epistularum Pauli tredecim, locum, quoniam non tantum perquam probabile est in primis omnium Novi Testamenti librorum collectionibus eandem rationem obtinuisse, quemadmodum exeunte quarto saeculo in canonibus conciliorum Hipponensis (393.) et Carthaginiensis (397.) „Pauli apostoli epistulas tredecim", quem eundem numerum agnoscit multo antiquior Caji Romani catalogus teste Eusebio h. e. 6, 20., excipit „eiusdem ad Hebraeos una", verum etiam Iamborum ad Seleucum auctor, quem alii Amphilochium, alii Gregorium Nazianzenum esse volunt, et Epiphanius luculenter testantur post Pauli ad Philemonem epistulam in antiquis libris insorum Graecorum scribi solitam ad Hebraeos epistulam. Habent enim Iambi quos diximus sic: (enumeratis epp. ad Ro, ad Co duabus, ad Gal, ad Eph, ad Phil, ad Colass, ad Thess duabus) *δύο Τιμοθέῳ· Τίτῳ δὲ καὶ Φιλήμονι μίαν ἑκατέρῳ· καὶ πρὸς Ἑβραίους μίαν· τινὲς δέ φασι τὴν πρὸς Ἑβρ. νόθον οὐκ εὖ λέγοντες· γνησία γὰρ ἡ χάρις.* Epiph autem p. 373. sic: *πρὸς Φιλήμονα ἑνάτης. οὕτως γὰρ παρὰ τῷ Μαρκίωνι κεῖται· παρὰ δὲ τῷ ἀποστόλῳ ἑσχάτη κεῖται· ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοις τρισκαιδεκάτη πρὸ τῆς πρ. Ἑβραίους τεσσαρεσκαιδεκάτης τέτακται.* (Pergit: *ἄλλα δὲ ἀντίγραφα ἔχει τὴν πρ. Ἑβρ. δεκάτην πρὸ τῶν δύο τῶν πρ. Τιμόθεον καὶ Τίτ. καὶ Φιλήμ.*) Postea demum in Graecorum consuetudinem abiit ordo ille, quem edd Graeci nostri antiquissimi ABCH itemque 17. 23. 47. 57. 71. 73. aliique una cum Canonibus Apostolicis (85.), concilio Laodiceno (a. 364. can. 59. fidei quidem dubiae), Athanasio, Cyrillo (cf de recta fide), auctore Synopsis, Theodoreto, Euthalio, Ioh. Dam. testantur. Atque illo quidem ex ordine ep. ad Hebr. alteram ad Thess. excipit, sequentibus epistulis ad Tim. ad Tit. ad Philemonem. Quem ordinem recepit, ut ex instituto suo debebat, Lachmannus. Praeterea alium ordinem antiquissimum docet sectionum omnes epp. Pauli complectentium ratio, quam B codicis Vat. celeberrimi scriptor retentis antiquioris exemplaris numeris indicavit, quamvis ipse in suo labore non sequeretur: vide supra ad finem ep. ad Eph. Hac ex ratione ep. ad Hebr. excipit ad Galatas epistulam; similiterque fit in antiquissimis versionis Sahidicae membranis Romanis, quas inter 2. Cor. et ad Gal. epistulam ad

λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ
ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, 3 ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρα-
κτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς
8, 1. etc *δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρ-*
τιῶν ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, 4 τοσούτῳ

Hebr. collocatam habere auctor est Zoëga in Catalogo codd. copt. mss. qui in museo Borg. Velitris adservantur p. 186.

* AB(item C in subscr.)K al mu cop sah *προς εβραιους* .. M (praemissis *εγραφη απο ιταλιας δια τιμοθεου*) *η πρ. εβρ. επιστ.* (cum additamento singulari hoc: *εκτεθεισα ως εν πινακι*), L *του αγιου και πανευφημου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. εβραιους*, similiter al. D (et.d), quod satis memorabile est, in subscriptione epistulae ad Philemonem praeter morem constantem non habet *αρχεται πρ. εβρ.* vel simile, nec magis habet inscriptionem quam proprie dicis; quod enim edidimus: *προς εβραιους*, id non hausimus nisi ex marginibus superioribus, ubi titulus repeti solet .. f praeposito „argumento in epistolam ad hebreos" *explicit argumentum incipit ipsa epistola ad hebreos*, am (in quo ubique ipsi singulorum librorum textui praepositum est „argumentum" itemque „breves" vel „capitula") *incipit epistula ad hebraeos*, fu *ad hebraeos*; syr *ep. ad Hebr.*, syrP *ep. Pauli ad Hebr.*, arPetrop *epist. Hebraeorum* .. ς *η πρ. εβρ. επιστ.* (ς [non ς^{e} Gb Sz] add *παυλου*)

I. 1. *εσχατου* c. ABDEKLM al longe pl f vg cop al Or[1] Eus[marc202] Ath[175. 362. 704.] Cyr[thes366. glaph107] et[fid110] Chr Did Phot[man3,10] al Aug (*postremo*; f g Idac *novissime*) .. ς (=Gb Sz) *–των* c. min mu (d e *in novissimis*, hal* *novissimis*, item syr[utr] et pp[lat]) Or[1] Orthodqu[71] Ps- Ath[16] Cyr[hr149] al

2. *δι ου* (et. Or[3] al mu) .. 109. *δια | εποι. τ. αι.* (Gb″) c. ABD*et***EM al d e f vg cop syr al Eus[marc202] Ath[175] Cyr[thes366] et[371] Tit al pp[lat] mu .. ς *τ. αι. εποι.* c. D**KL al pl syrP al Cyr[fid 110] Cyr[hr 161] Chr Thdrt al

3. Cf huc insignem locum Clem[ro c.86]: *ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ τοσούτῳ μείζων ἐστὶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον ὄνομα κεκληρονόμηκεν. γέγραπται γὰρ οὕτως Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγ. αὐτ. πνεύματα καὶ τοὺς λειτ. α. πυρ. φλόγα. ἐπὶ δὲ τῷ υἱῷ αὐτοῦ οὕτως εἶπεν ὁ δεσπότης Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγ. σε· αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. καὶ πάλιν λέγει πρὸς αὐτόν Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρ. σου ὑποπόδ. τ. ποδ. σου.* | *φερων* .. B *φανερων* (sed *ανε* „super raso" rescripta) | *αυτου* .. M 67.** om | *δι εαυτου* (D* 137. Cyr[1] Euthal Dam *δ. αυτου*, d e *per ipsum purificatione pecc. facta*; Thdrt *τὸ Δι' αὐτοῦ δασέως ἀναγινώσκειν προσήκει ἀντὶ τοῦ Δι' ἑαυτοῦ*) c. D*et***EKLM al pler d e syr[utr] al (cop *per quem fecit*) Ath[362] Chr Thdrt Cyr[1] Euthal al Aug (*purgatione pecc. a se facta*) .. Ln 49. om c. ABD** 17. 46.* 47. 80. f vg arm Cyr[fid110et alib] Cyr[hr220] Ps-Ath[337] Dam[com] Sedul Cassiod al (:: omissum est ut mole-

κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· καὶ Ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. 10 καί Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ

5, 5. Ps 2, 7. *2 Sa 7, 14. *Ps 96 (97), 7. *Ps 103 (104), 4. *Ps 44 (45), 6 a. *Ps 101 (102), 26—28.

---

stum; alienam manum minime prodit) | ποιησαμενος h. l. c. KL al longe pl syrP al Chr Thdrt al mu .. Ln ante εκαθισ. c. ABDEM al d e f vg Cyrfid110 Cyrhr220 Ath362 Did Ps-Ath336 Damcom pplat | αμαρτιων c. ABD*E*M 67.** al it vg cop syr aethro Cyrfid100 Cyrhr220 Ath362 excdd etedd aliq Did Dam al m Aug Sedul Cassiod Bed .. ς (Gb00) add ημων c. D***E**KL al pler tisch6·f syrP are al Ath362 Chr Thdrt Ps-Ath337 al| DEL tisch6·f al μεγαλοσυνης

4. M κρειττον, D κριττω (*** -ει-) | B om των | K al οσω (tisch6·f Ath759 οσον) και

5. ποτε των αγγελων c. ABD**et***E**KLM etc .. D*E* al τ. αγγ. ποτε (d e *aliquando angel. dixit*)

7. αγγελους pr .. D*E 71. d e Did Chrcd semel add αυτου | DE 1. 39. 67.** 71. tisch6·f d e πνευμα

8. B 17. om του αιωνος | και c. ABD*E*M 17. d e am tol al Cyrfid73 .. ς 49. om c. D***E**KL tisch6·f al pler f vg (et. fu demid al) cop syrutr al mu Cyrthes378·381· Chr Thdrt Chron163 al3 (:: cum utrumq membrum ex eodem psalmi versu sit petitum nulla interposita coniunctione, qua in re lectio LXX non fluctuat, istud και non poterat non eiici.) | ραβδος c. DEKL tisch6·f al ut vdtr pp omn ut ante .. Lned min (ed mai mutavit ex errore de B) praem ἡ c. ABM Cyrfid73 (non 17. teste Sz, aliter Wtst) | ευθυτητος c. DEKL tisch6·f al ut vdtr omn pp ût ante .. Ln praem της c. ABM Cyrfid73 | η ραβδ. c. DEKL tisch6 f al ut vdtr omn pp ut ante .. Ln om ἡ c. ABM Cyrfid | σου .. B αυτου

9. ανομιαν (*D -ιας) c. BDEKLM tisch6·f al longe pl (it vg *iniquitatem*, item cop syrutr etc) Eusdem773 Cyrthes378 al mu .. A 13. 23. 43. 57. 8.pe al3 Cyrfid Chrmosc2 Chron163 αδικιαν (item LXX ex A al Eusdem379 Ath Cyr) | ελαιον .. BLal ελεον, D* ελεος

10. σου εἰσὶν: hoc acc. D***LM etc, non σού εἰσιν

ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, 12 *καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.* 13 *πρὸς τίνα δὲ*
"Ps 109(110), 1. Mt 22, 44 etc *τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;* 14 *οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;*

II.

1 *Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖ-*
Ga 3, 19. Act 7, 53. *σιν, μήποτε παραρυῶμεν.* 2 *εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,* 3 *πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,* 4 *συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.*

5 *Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν,*

---

11. *διαμένεις*: hoc acc. L tisch$^{6.f}$ [*-νῃς*] al ut vdtr longe pl cop syr^{utr} al .. D***EM al vg d e f *διαμενεῖς* (*permanebis*)

12. *ωσει* .. D*E*? Dam *ως* | *ελιξεις* (ita et. LXX ex AB et cdd fere omn) .. D* (nec mutavit ut vdtr D**) 43. d e f vg (non fu harl* al) Tert *αλλαξεις* (:: ita it Ir^{int} Or al et. in ps.)| *αυτους* c. D***KLM al ut vdtr omn vv pl pp pm (:: nec aliter LXX) .. Ln add *ως ιματιον* (D* *ειματ.*) c. ABD* (E confusis D*et*** effecit *και ως ειματ. αλλ.*) fu d e arm aeth ro (*et sicut vestis mutabuntur*) | A* *εγκλειψουσιν*

13. D* (supplent et**et***) om *αν*

14. *διακονιαν* (et. Or^{5} al pm) .. B Or^{2} *διακονιας*

II. 1. *προσεχ. ημ.* c. ABDE al f vg Ath^{365} Aug al .. ς *ημ. πρ.* c. KL al pler Thdrt al (d e *nos amplius intueri*) | *παραρυ.* c. AB*D*L al syr p mg g^{r} .. ς *παραρρυ.* c. B**D***EK^{sil} al pler. Ceterum M om v. 1., Chr vero non habet nisi *διὸ χρὴ περισσ. ημ. πρ. τοις ακ.*

2. L *δι αγγελου*

3. *εκφευξομεθα* .. al mu *-ξωμεθα*

4. B* *συνμαρτυροιντος*, B** *συμμαρτυρ.* | *τε* .. M al mu f vg (contra d e *signis quoque et*) al pp aliq^{gr} et^{lat} om | *αυτου* .. D*E* *του θεου*

5. *υπεταξεν* .. c f vg (et. am demid hal al; non item fu tol harl* al) sled Chron^{162} add o *θεος*

περὶ ἧς λαλοῦμεν. 6 διεμαρτύρατο δέ που τὶς λέγων Τί ἐστιν ἄν- *Ps 8, 5–7.
θρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐ-
τόν; 7 ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ
ἐστεφάνωσας αὐτόν, 8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν 1 Co 15, 27.
αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ Eph 1, 22.
ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
9 τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν
διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως
χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. 10 ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, Ro 11, 36.

---

6. *δέ που τὶς*: sic cdd, non ut Ln 49. *δέ πού τις* | *Τι* .. Ln$^{ed\ min}$ *τις* c. c* 2.^{lect} d e tol cop Dam (item LXX ex A al mu) | A *μιμνησκη*

7. D* *ελαττωσας* | ς (=Gb Sz) add in f. *και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου*, item Ln [*και* usq *σου*] c. ACD*E*M al mu d e f vg al mu Thdrt Sedul al (:: ut LXX): om c. BD***KL al plus^{65} syr^{cdd} et$^{edd\ aliq}$ (syr^{P} habet c.*) sl^{5} Chr Dam Thph Oec

8. *εν τω γαρ* c. BDEM 23. (:: cf ad Io 9, 30.; nec fluct Mt 22, 30. *ἐν γὰρ τῇ* Lc 6, 45. *ἐκ γὰρ τοῦ* cum similibus) .. ς 49. *εν γαρ τω* c. ACKL al pler pp mu | *υποταξαι αυτω* .. Ln *υπ.* [*αυτ.*], om enim *αυτω* B d e (*subiciendo autem omnia*) .. DE syr post *τα παντα* pon | *αυτω* (Thph om) *τα παντα* .. d e *omnia ei*us

9. L *βλεπωμεν* | *χαριτι* c. ABCDEKL al fere omn d e f vg cop syr^{utr} (sed vide post; syr sic: *ipse enim deus per gratiam suam pro omnibus gustavit mortem;* item ar^{e} sed *per gratiam dei*) al mu „cdd aliq" ap Or (vide post) Eus^{ps} Ath^{44} Cyr^{saepe} (et. ap Thdrt^{5,41} et^{67} in defensionibus Cyrilli; item in ep. ad Nestor ap Mansi 4, 890 item ap Marium Mercat.) Chr al mu Hier (vide post) Faustin al .. M 67.** syr^{cdd} Nestorianorum (his tribuunt *χωρις* etiam Thph et Oec: *ἰστέον δὲ ὅτι οἱ Νεστοριανοὶ παραποιοῦσι τὴν γραφὴν καὶ οὕτως ἀναγινώσκουσιν Ὅπως χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσ. θανάτου, τοῦτο κατασκευάζοντες, ὅτι ἐνοίκησιν ἔσχεν ὁ* $\overline{χς}$, *φασί, τοῦ θεοῦ λόγου καὶ οὐχ ἕνωσιν. ἀλλ' ὅρα πῶς ὀρθόδοξός τις ἀπεκρίθη. πρῶτον μέν Χάριτι θεοῦ κεῖται.* etc) syr$^{cod\ heidelb}$ (ex eo enim Tremell edidit *ipse enim excepto deo per beneficentiam suam pro quovis homine gustavit mortem.*" Item ed. Par. min. et ed. Hutter.) ar^{petrop} („*quare χωρὶς θεοῦ, qui eum sibi fecerat templum, gustavit mortem ὑπὲρ πάντων τῶν ἀνθρώπων*") Or ^{4,41} (*χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, ἢ ὅπερ ἔν τισι κεῖται τῆς πρ. ἑβραίοις ἀντιγράφοις χάριτι θεοῦ*) et^{4,392} (*ὅπως χάριτι ἢ χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου*) et^{4,393} (ubi *τὸ Ὑπὲρ παντός* et *τὸ Χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντός* urget) item^{4,450} (allud et Or int^{4,513} ad Ro 3, 25.) Thdor^{mop} (*γελοιότατον δή τι πάσχουσιν ἐνταῦθα τὸ Χωρὶς θεοῦ ἐναλλάττοντες καὶ ποιοῦντες Χάριτι θεοῦ, οὐ προσέχοντες τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς γραφῆς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ μὴ σινιέναι ὅτι ποτὲ ἔφη τὸ Χωρὶς θεοῦ, ἀδιαφόρως ἐξαλείφοντες μὲν ἐκεῖνο, τιθέντες*

δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν
ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τε-
Io 20, 17; Mt 28, 10. λειῶσαι. 11 ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες·
δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, 12 λέγων
*Ps 21 (22), 23. Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
*2 Sa 22, 3. ὑμνήσω σε. 13 καὶ πάλιν Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ
*Es 8, 17 s. πάλιν Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. 14 ἐπεὶ οὖν
1 Co 15, 26; 2 Ti 1 10. τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλη-
σίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν
τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, 15
καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν
ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. 16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνε-
ται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 ὅθεν ὤφει-
λεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένη-
ται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς
ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς,
δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

δὲ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς εὔκολον εἶναι πρ. κατανόησιν - - εἰπὼν γὰρ ὅτι χωρ. θεοῦ ἐγεύσατο τ. θαν. οὐδὲν πρὸς τοῦτο παραβλαβείσης τῆς θεότητος, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς οἰκείας φύσεως τὴν κατὰ βραχὺ τοῦτο ἐλάττωσιν ἐδέξατο etc) Thdrt (^{3,404} τοῦτο καὶ ἐν τῇ πρ. ἐβρ. φησίν Ὅπως χωρὶς θεοῦ etc. μόνη δὲ ἡ θεία φύσις ἀνενδεής. Item ad h. l.) Anastas^{abbas} (in libro contr. Iudaeos, quem Latine versum ed. Canis. in Ant. Lect. III.) al cdd ap Hier (lib. 2. ad Gal.^{7,342} „Christus *gratia dei* sive, ut in quibusdam exemplarib legitur, *absque deo* pro omnib. mortuus est") Amb^{2} Fulg Vig *χωρις θεου* (*sine deo, absque deo*) (:: *χωρις θεου* collato 1 Co 15, 27. ad v. 8. *ουδεν αφ. α. ανυποτ.* notatum vdtr, indeque ansa data dogmaticae emendationi. Si revera *χωρις* ab apostolo scriptum fuisset, nemo id cum *χαριτι* permutaturus fuisset. | *γευσηται* .. D* *-σεται*

12. *εν μεσω*: ita BCDEHK^{sil}LM etc .. A *εμμεσω*

13. *επ* .. C* (?) al *εν* (f vg *in eum*, d e *in illo*)

14. *αιμ. κ. σαρκ.* (Gb″) C. ABCDEM al d e am fu al cop syr^{P} al Or Eus dem^{892} et^{PS615} Ath$^{44.376}$ et^{alib} Cyrioh^{353} et^{fid93} et^{saepe} al pm (ppl^{at2}?) .. ς *σαρκ. κ. αιμ.* C. KL al pler f vg syr al Thdrt al Hier Aug al | *των αυτων* .. D*E* (d e *eorundem passione*) Eus^{PS615} Thdrt^{1} Hier add *παθηματων* | *θανατου* pr .. D*E* d e add *θανατον* (non Or^{2} Eus^{dem892} Ath^{45} et^{376} etc)

15. KL al Chr^{cdd} *απαλλαξει* .. A *αποκαταλλαξη*

17. A *ωμοιωθηναι* | A 17. Ath^{376} (ex edd aliq) Chr (sed fluct cdd) *ταις αμαρτιαις* (Aug *ad propitiandum pro*, Vig *ad deprecandum pro*)

III.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. 4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός. 5 καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος κατάσχωμεν.

*Nm 12, 7. 3, 5. *Nm 12, 7. 2. 14.

---

18. πεπονθ. αυτ. πειρασθ. .. DE αυτ. πεπ. πειρ. (d e *ipse expertus passus est*). Supra ad v. 11. adde : M αυτους αδελφ. (non ita Cyr^{fid110} et^{act156})

III. 1. D* κατανοησετε | ιν c. ABC*D*M al fere^{10} d e f vg cop sah aeth Ath$^{361.370}$ et^{alib} al^{gr} (sed Epiph^{738} et^{760} plane om) et^{lat} .. C** s. *** D***EKL al pl syr^{utr} arm arr sl pp^{gr} mu Hil ιν χν .. ς (=Gb Sz) χν ιν c. pauc min

2. μωυσης c. CKL al pl (et. d e f vg ex^{cdd} pl) .. ς μωσης c. ABDE al certe pm etc| ολω c. ACDEKLM al ut vdtr omn d e f vg syr^{utr} al mu pp gr (cf et. Clem^{ro64}) et^{lat} mu .. 49. om c. B cop sah ar^{e} Amb (:: quae testimonia gravia sunt, eoque graviora quod nec v. 5. nec *Nm 12, 7. lectio fluct, nostro vero loco πιστὸν maximum momentum habet, non ὅλῳ. Nihilominus et negligentia et ratione hoc potissimum loco omitti poterat; ratione ab iis maxime qui εν ολω etc ad Iesum referebant, quemadmodum revera cop h. l. επι τον οικον, ut est v. 6. de Christo dictum, non εν τω οικω expressit.)

3. ουτ. δοξ. c. ABCDE al d e Chr .. ς (=Gb Sz) δοξ. ουτ. c. KLM al pler f vg al pp mu | παρα μωυσην c. BCKL al pl, item D* παρ. μωυσεως .. ς πα. μωσην c. AD***M al certe pm

4. παντα c. ABC*D*E*KM al Chr^{cd} .. ς (Gb^{0}) praem τα c. C**s.***D*** E**L al pler pp mu

5. μωυσης c. CDEKL al pl .. ς μωσ. c. ABM al certe pm

6. οὗ (al pauc add ὁ): ita et. Ath^{509} Cyr Did al pm Hier .. Gb' ος c. D*M 6. 67.** it vg Lcif al | εαν c. BD*E*M 17. (*si* d e f vg Amb) .. ς εανπερ (Lcif *si tamen*) c. ACD***E**KL al pler pp^{gr} mu Lcif (at εανπερ nec v. 14., ex quo interpolatum esse v. 6. persuasum habemus, nec 6, 3. variat) | κατασχωμεν c. B aeth^{ro} (*gratiam nostram et gloriam nostr. et spem nostr.*, aeth^{PP} - *et glor. nostr. firmam et spem in aeternum*) Lcif Amb .. ς Ln praem μεχρι τελους βεβαιαν (11. βεβαια, βεβ. om et. syr, 4. post κατασχ. et cop ante με. τε. pon, Hier post ημεις pergit

*Ps 94 (95), 8—11. 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν *Ex 17, 7. *Nm 14, 22 s. τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς 4, 3. μου, 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· 14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπο- 6 ss. στάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-

---

si tamen principium substantiae usq ad fin firmum teneamus :: e v. 14.) c. ACDEKLM etc

9. *οὗ* .. D*E* *οπου* | *επειρασαν* c. ABCD*E* 17. d e cop (teste Wtst, non Wi) Lcif .. ς (Gb⁰) add *με* c. D***E**KLM al pler f vg al pl Chr Thdrt al Amb (:: hab LXX^ed, at AB [sic, cf ed Mai] al² it om et. *ps 94.) | *εν δοκιμασια* (Gb') c. ABCD*EM 73. 137. d e cop Lcif; item Clem (protrept. cap 9. § 84.) Did .. ς *εδοκιμασαν με* c. D***KL al pler f vg syr^utr al mu pp mu (:: ita LXX, sed ex B et al om *με*) | AC al Did *ιδον* | *τεσσερ.* c. AB*C .. ς Ln *τεσσαρ.* c. B**KLM al certe pler .. DE ·μ̄·

10. *διο* .. al fere¹⁰ (Cyr Amb) om | *ταυτη* (Gb'') c. ABD*M 6. 17. 23. 57. 67.** (f vg *huic*, d e *ista*) Clem Did (ita nullus cd LXX) .. ς *εκεινη* c. CD***EKL al longe pl Chr Thdrt al (:: et. LXX) | *ειπον* (ita *ps 94. A al pm) c. BCD***EKLM al longe pl Clem Did al mu .. Ln *ειπα* c. AD**vdtr (D* *ειπαν*: ita et. al pauc ps 94.) al fere¹⁰ Chr^cdd (::ita LXX ex B etc)

12. *βλεπετε* .. 114. add *δε*, d e aeth^utr *itaque*

13. *αχρις*: M -*ρι* | *καλειται* (d e *donec hodie vocatus*, f vg – *cognominatur* [f -*netur*] etc) .. AC al *καλειτε* | *εξ υμ. τις* c. BDEKL al pl d e syr^P Thdrt Dam .. ς (=Gb Sz) *τις εξ υμ.* c. ACHM al certe pm f vg cop syr al Chr al Lcif al | *της αμαρτιας* .. D* *αμαρτιαις*

14. *του χ̄ῡ γεγ.* c. ABCDEHM al d e f vg Or Eus^ps¹⁹⁰ et^dem⁴⁰⁰ Cyr Dam Lcif al .. ς (=Gb Sz) *γεγ. του* (L al om) *χ̄ῡ* c. KL al longe pl cop syr utr al Chr Thdrt al | *υποστ.* (67.** *πιστεως*) .. A al² f vg s^l5· Hier¹ al add *αυτου*

15. Ln *κατάσχωμεν*, ¹⁵*ἐν* et *παραπικρασμῷ*. ¹⁶ | D*E(*?) *σκληρυνετε* | *ως* (Chr *ωσπερ*) .. M 44. 47. 174. 219. om

δίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ᾽ οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ᵃNm 14, 22 ss. ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν διὰ 4, 6. ἀπιστίαν.

IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ᾽ οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συνκεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσα-

---

16. *τίνες* (ita et. syr ar^{e}, item Thdrt: *κατ᾽ ἐρώτησιν τὸ πρῶτον ἀναγνωστέον· τὸ δὲ δεύτερον μὴ ἀποφαντικῶς ἀλλὰ καθ᾽ ὑπόκρισιν.* Item Chr: *τίνων μέμνηται, φησί, σκληρυνθέντων; τίνων δὲ ἀπειθησάντων; οὐχὶ τῶν Ἰουδαίων*; etc) .. ς (=Gb Sz) *τινές* (ita et. LM etc, item it vg cop syr^{P} al) | *αλλ ου*: it vg *sed non*, item cop syr^{P} [sed cod ap White om *οὐ*] al; contra syr *nonne* | *μωυσεως* c. BCDEHKL al pl .. ς *μωσ.* c. AM al certe pm. Ceterum ς (non Gb Sz) *μωσέως.*[17] *τίσι.* Exponit de ratione huius versus et. Thdor^{mop}, reprobans *τινὲς γὰρ* et *μωυσέως. τίσι* scribentes; sed textus eius admodum corruptus est exceptis primis: *βούλεται δεῖξαι ὅτι πάντες οἱ διὰ μωσέως ἐξελθόντες ἀπώλοντο δι᾽ ἀπιστίαν, ὥστε ἐκ παραλλήλου μειζόνως φοβῆσαι τούτους πρὸς οὓς ἐποιεῖτο τὸν λόγον.*

17. *τισιν δε* c. BCDEHKLM etc .. Ln add [και] c. A d e | L al *προσωχθησ.* | *τεσσερακ.* c. AB*C .. ς Ln *τεσσαρ.* c. B**HKLM etc (DE ut v. 9.) | *αμαρτησασιν* (al -*τανουσιν*) .. A 47. *απειθησασιν* | *επεσεν* c. ABCHKLM al ut vdtr longe pl Mac Bas Dam al .. Ln$^{ed\ min}$ (ex errore Wtstii de c) *-σαν* c. DE Cyr^{ador227}, item *-σον* al mu pp aliq

18. M* *ωμωσεν* (L v. 17. *κολα*, C *ερωμω*)

19. *δια* c. CD***EL al (item al Thph *δια την*) .. ς Ln *δι* c. ABD*M etc

IV. 1. D* al Mac Thdrt *καταλιπομενης*, praetereaq D*E(*?) add *της* | LM al mu Mae Thph *δοκει* | *υμων* .. al pauc vg^{six} et$^{cdd\ aliq}$ Thdrt *ημ.* (21. Thph om *εξ υμ.*)

2. *συνκεκραμενος* (*συνκ.* vide post) c. 17. 31. 37. 41. 114. (*-μενος*), et ut vdtr al, d e (uterq: *non fuit prode illis verbum auditus illos non temperatus fidem auditorum*) vg (et. demid harl hal: *non profuit illis sermo auditus non admistus fidei ex iis* [*his* cdd pler] *quae audierunt*, sed am fu tol al - *non admixtis fidei* -, item f - *non ammixtis fidei eorum ex*

σιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, κα-
3, 11. *Ps 94 (95), 11. θὼς εἴρηκεν Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενη-
θέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως Καὶ κατέπαυ-
*Gn 2, 2. σεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
3, 19. εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον διὰ ἀπείθειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει
3, 15. *Ps 94 (95), 7 s. ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς
προείρηται Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε
*Ios 22, 4. τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν
περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββα-

---

his -) syr (*quia non contemperabatur cum fide illis qui audiverunt ipsum*) ar^{e} Cyr^{glaph394} (*ἐν πίστει*) ThdrtHerveti Lcif (*verbum auditus non temperatus fidei auditorum*) .. Gb′ Ln *συγκεκερασμενους* (AB*CD* *συνκ.*) c. ABCD*M al fere^{10} Thdor^{mop} (*οὐ γὰρ ἦσαν κατὰ τὴν πίστιν τοῖς ἐπαγγελθεῖσι συνημμένοι· ὅθεν οὕτως ἀναγνωστέον Μὴ συγκεκερασμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκουσθεῖσιν*), item (Gb′) *συγκεκραμενους* (al *-μενους*) D***EKL al^{60} (qui citantur) Cyr^{nest15} Mac Chr Thdrt Phot al, item cop (*quia non confusi sunt in fide cum iis qui audiverunt*) syr^{p} (*cum non admisti essent fidei qui audierant*) al | *τοις ακουσασιν* (Thph: *ἀκούσαντας λέγει τοὺς πιστεύσαντας· οὗτοι γὰρ τῷ ὄντι ἀκουσαντες ἂν λέγοιντο*) .. D* (d e Lcif *auditorum*) syr^{p} ^{mg} sl *των ακουσαντων*, Chr^{cd} *τους -σαντας* .. 71. *τοις ακουσθεισιν*, item Thdor^{mop} (vide ante) atque idem (Noesselt coniecit *τ. ακουσμασιν*) vdtr interpretari Thdrt: *μὴ πιστῶς [τὴν τοῦ θεοῦ ἐπαγγελίαν] δεξαμένους - καὶ οἷον τοῖς θεοῦ λόγοις ἀνακραθέντας.* Item f vg *ex iis* (*his* f am fu demid etc) *quae audierunt*

3. *εισερχομεθα* (AC *-ρχωμεθα*, Chr^{cd} *εισελευσομεθα*, f vg Prim *ingrediemur*, Lcif *intrabimus*, item cop) *γαρ* (ACM al cop *ουν*, syr ar^{e} *δε*) | BD* om *την* pr | *ει* .. A om, C* *η*

4. 109.^{lat} om *γαρ* (iungens *ειρηκ.* c. *καιτοι*)| *εν* (om al^{2} Chr) *τ. ημ. τη εβδομη* .. A om

5. *ει* .. D* (sic) 123. 8.^{pe} om .. d e *et*

6. C* *ευηγγελισθ.* | *δια* c. ACL etc .. ς Ln *δι* c. BDE al ut vdtr longe pl

7. *δαυειδ* (ita h. l. BCD*), *δαυιδ* (ita h. l. D***), *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1.| *προειρηται* (Gb″) c. ACD*E* al fere^{10} d e f vg cop syr^{utr} arm ar^{e} Cyr ioh^{425} Chr Thdrt Lcif Bed, item B 73. 80. *προειρηκεν* .. ς *ειρηται* c. D***E**KL al pl sl al (aeth *dixit*) Dam al

8. *ουκ αν* .. B *ουκ αρα*, d e Lcif *non*, f vg *numquam* | *μετα ταυτα* .. C *μετ αυτα*

9. *απολειπεται* .. B *απολειται*

τισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12 ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, 8, 1. 8, 1.
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 οὐ γὰρ 2, 17 s. 5, 2.
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας.
16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, 10, 22.
ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

---

10. απο pr .. D*E syrP Cyr^{ioh425} Chr^{cd} add παντων

11. L σπουδασομεν | εισελθειν .. D*E d e add αδελφοι | καταπαυσιν .. syrP c.* add ημεις οι πιστευσαντες | απειθειας .. D* d e αληθειας (*a veritate*)

12. c ζω | ενεργης (d e Lcif al *validum*, f vg Hier^{2} al *efficax*) c. ACDEHKL al ut vdtr omn vv ut vdtr omn Or^{saepiss} etc .. B εναργης, Hier^{1} *evidens*| L διηκνουμενος, D* δεικνυμενος | DE αχρις, Epiph^{815} μεχρι | ψυχης c. ABCHL al fere^{10} Or^{3} Euse$^{cl187.211}$ Ath^{398} et^{427} Epiph^{815} Cyr^{ador561} et alib al mu .. ς (Gb^{00}) add τε c. DEK al pl (τε sq nemo om) | C*D* ενθυμησεως (D* pergit εννοιων τε), d e Lcif Amb^{1} *animi*

13. D* κρισις | AL al τετραχιλισμενα

15. συνπαθ. c. AB*CD*H .. ς Ln 49. συμπ. c. B**D***EKL etc | πεπειραμενον (et. ς et Gb'') c. CKL al longe pl Or^{2} Epiph$^{750.1010.1020.}$ Cyr ioh^{949} item$^{apol195.231}$ Nyss$^{eunom1,6.apoll11}$ et^{cor15,28} Chr^{mosc3} Thdrt al (:: in eundem sine dubio sensum atque -ρασμενον adhibitum. Id ipsum quod etiam aliter ac pro nexu inepte accipi poterat, fecit ut substitueretur -ρασμενον, quemadmodum et. Act 9, 26. ab antiquiss cdd aliq cum επειραζεν usitatissimo commutatum est. Nihil vero ad mutandum πεπειρασμενον praegresso modo 2, 18. incitare poterat.) .. ς^{e} Gb Sz Ln πεπειρασμενον c. ABDE al ut vdtr pauc Or^{3} Chr^{ed} Dam al

16. της χαριτος .. vg^{cdd} (teste Lc^{brug}: „non subiicias pronomen *eius*") syrP c.* arm al Chr add αυτου | ελεος c. ABC*D*K al Antioch^{126} .. ς

V.

1 *Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀν-*
8, 3. 9, 9. *θρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ*
4, 15. *θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,* 2 *μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν*
καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, 3 *καὶ δι'*
αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσ-
7, 27. *φέρειν περὶ ἁμαρτιῶν.* 4 *καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν,*
*Ex 28, 1. *ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.* 5 *οὕτως*
καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ
*Ps 2, 7. *λαλήσας πρὸς αὐτόν Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·*
7, 17. *Ps 109 (110), 4. 6 *καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν*
τάξιν Μελχισεδέκ. 7 *ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις*
τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου
μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς

ελεον c. C**D***L al pler pp mu | B om *ευρωμεν* | D*E* d e om *εις* (post *χαριν* d e pergunt *ut inveniamus*)

V. 1. L *προσφερει* | *τε* c. ACD***(*τε δωρα*)EKL al ut vdtr omn syr^{p} Epiph^{760} al mu .. Ln om c. BD**vdtr (nec it vg etc exprim *τε*, ut fere fit)

2. *επει και* .. D* *και γαρ*, d e *quoniam*

3. *δι αυτην* c. ABC*D* al syr^{utr} (item al vdtr: f vg cop *propterea*; d e *propt. illam*) Cyr Chr^{mosc2} Thdrt^{1} .. ς *δια ταυτην* c. C***D***EKL al pler syr$^{p\ mg}$ Chr^{ed} Thdrt ad h. l. al (et. *δια τουτο* et aliter leg) | L *ωφειλει* | *εαυτου* c. ACD***EKL al pler pp pm .. Ln *αὐτου* c. BD* 219.* 8.^{lect} 17.^{lect} | *περι* sec (Gb') c. ABC*D* 17. 31. 47. 73. 118. Chr^{mosc2} ac^{3} Thdrt^{1} .. ς *υπερ* c. C***D***EKL al pler Chr Thdrt ad h. l. al

4. D* *ουκ* | *τις* (B supra lineam habet) .. DF al post *λαμβ.* | *αλλα* c. ABC*DEK al pl pp mu .. ς (=Gb Sz) add ὁ c. C**L al mu Const Cyr ador^{376} Thdrt Thph al (C**L al Cyr Thdrt al *αλλ ο*) | *καθωσπερ* c. AB(C* vide post)D* (C*?D* al om *και*) Dam .. Ln *καθως* c. C*vdtr (quod si minus, C* legisse statuendum est *καθωσπερ* absque *και*) Chr |Procop^{esai} .. ς *καθαπερ* c. C**D***EKL al pler Thdrt Phot^{man3,12} al | *ααρων* c. ABCDEKL al pl pp pm .. ς (=Gb Sz) praem ὁ c. min Thdrt

5. K om *ουτ. κ. ο* $\overline{\text{χς}}$ | *γενηθηναι* (D* al mu *γεννηθ.*) .. A 71. Cyr^{hr142} al^{3} *γενεσθαι* (Phryn^{ecl108} *γενηθῆναι παρὰ Ἐπιχάρμῳ καὶ ἐστὶ δώριον· ἀλλ' ὁ ἀττικίζων γενέσθαι λεγέτω*)

6. *εν ετερω* .. D*E add *παλιν* | *μελχισεδεκ* (item d cop -*dec*, f -*dehc* sed alibi -*dech*) .. A (item Chr^{montf} ubique ut vdtr) *μελχισεδεχ* (item ita A 7, 1.; sed alibi -*δεκ*), vg (et. am fu etc) -*dech*

ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα Ga 4, 3. τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν 1 Co 3, 2. ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεᾶς τροφῆς. 13 πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν· 14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰω-

---

7. ος .. D* add ων | τε (exprim et. syrP) .. K al om (nec expr it vg cop syr etc) | D* ακουσθεις

8. αφ .. B*D* απ

9. πασιν (68. Chrcdd Amb om) h. l. c. KL al longe pl Thdrt¹ Dam¹ Oec .. Gb' Ln post εγεν. c. ABCDE al fere¹⁰ it vg cop syrutr al Cyr anath¹⁰· Chr Thdrt² al (:: at nemo hoc ex loco pulsurus fuisset; contra vero ubi simili modo postpositum est, quod raro fit, plerumque alienam manum subiit, ut Lc 7, 35. Io 16, 13.)

11. D*(E*?) και περι | D* om ὁ

12. τίνα: sic et. it vg cop syrutr al Hier Aug al, item Or (habet enim, ut et. al syrP mg, διδασκεσθαι τινα), item CDL etc qui ante τινα interpg), item pro accentu adposito B**D***L et ut vdtr certe pler .. Ln τινά (ita Oec) .. 67.** om | D* al λογων (d e verborum; f vg sermonum) | ου c. B**C 17. f vg cop Or³ Cyrador Chrmosc² Aug Bed .. ς Ln praem και c. AB*DEKL al pler d e syrutr al Clem² Thdrt al

13. δικαιοσ. .. D*E* (it vg etc) add εστιν | γαρ .. D*E* d e add ακμην (adhuc)

VI. 1. λογον .. L add λοιπον | D*K al syrP φερομεθα

2. D* al βαπτισμον | διδαχης c. ACDEKL etc (43. διαδοχης) .. Ln διδαχην c. B (d doctrinam, e -na) | BD* om τε sec (sed expr it vg etc)| νεκρων .. D* χειρων

Iac 4, 15 *νίου.* 3 *καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός.* 4 *ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου* 5 *καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,* 6 *καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.* 7 *γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ·* 8 *ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.*

9 *Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν.* 10 *οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς*
1 Th 1, 3. *ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.* 11 *ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους,* 12 *ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας.* 13 *τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ*
*Gn 22, 16. 17. *θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυ-*

---

3. *ποιησομεν* c. BKL al pl it vg basm cop syr^{utr} al Chr^{montf} al Amb al .. Gb' *-σωμεν* c. ACDE al plus^{80} arm Chr^{mosc} Thdrt Dam (:: ad *φερωμεθα* accommodatum; *-σομεν* vero suam vim habere vdtr) | L al *επιτρεπει*

4. A *γεννηθεντας*

5. *δυναμ. τε μ. αιωνος* .. Tert *occidente iam aevo* (*δυναι ετι μελλ. αι.?*)

6. D* *παραπεσοντος* | DE *παραδειγματιζοντες*

7. *επ αυτης* .. B** al *επ αυτην*, al *επ αυτη* | *πολλακις* h. l. c. BDE al d e (syr^{utr} cop al *pluviam venientem super se* [*eam*] *vicib. multis*) Chr^{1} (Or^{1} post *υετον*, ^{1} om) .. ς ante *ερχ.* c. ACKL al pler f vg Epiph^{494} al mu | D* 120.** d e f vg al om *και* sec | D*E* al Dam Thph om *του*

9. *κρεισσονα* c. ABCD***L al mu .. ς *-ττονα* c. D*K al pl (7, 7. et alibi unc omn *-ττ-*)

10. *της αγαπης* c. ABCD*E* al fere^{10} it vg basm syr^{utr} arm ar^{e} aeth Chr^{2} Antioch^{78} Thph (Cyr *κοπου* pro *εργ.*) Hier .. ς (=Gb Sz) praem *του κοπου* c. D***E**K al longe pl cop al Chr^{1} al (:: ex 1 The) | *ης* .. B** *ην* | *διακονοιντες* .. D* *διακονοντες* (d e *et audimus*)

11. A *ενδιγνυσθαι*, C *ενδειγν.* (D* *ενδικν.*)

12. L al *νοθροι*, uti iam 5, 11. | *δια* .. D*E* al add *της* | *μακροθυμιας* .. D* *-θυμουντας* | K om *τας*

τοῦ, 14 λέγων Εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. 16 ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, 20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

---

13. ομοσαι .. L al ωμοσαι

14. ει μην c. ABD*E al[5] Did Dam, item CD**(*** an restituerit μην pro μη non satis certum sed ita vdtr; ει certe non attigit)L** ει μη, it vg Amb al *nisi* (:: ει μην et. * Gn 22, 17. A et unc pler aliiq praebent; B hiat) .. ς 49. ἢ μὴν (L* ἡμῖν) c. L*K al ut vdtr longe pl pp mu (non exprim syr cop; syrP *certe*)

15. ουτως .. K** al ουτος

16. μεν c. CD***EKL al fere omn Chr Thdrt Dam al .. Gb[0] Ln om c. ABD* 47. 52. Cyrglaph[71] (nec exprim it vg etc) | και πασης αυτ. αντιλ. (D*et*** αντιλ. αυτ.) περ. εις βεβ. ο ορκος: d corrupte *et omnique controversia eorum in observationem iurandum intervenit*

17. εν ω .. D* εν τω | B περισσοτερως (d e *primum*, f vg *abundantius*) | DE al d e f al o θε. βουλ. | A 47. 115. Thph επιδειξασθαι

18. δια .. D* μετα | θεον c. BDEKL al pler Eusdem[376-464] Cyrhr[144] Phot man[3,12] al mu .. AC al Eusmai[77] etps[555] Cyrglaph[71] Did Chr Thdrt[1] Chron[440] praem τον | KL al Chrmosc[3] εχομεν | καταφιγοντες .. al mu Chrmosc[1**] Thdrt[1] -φευγοντες

19. DE al εχωμεν | ασφαλην (Ln -λήν ex metaplasmo) c. ACD* .. ς 49. -λη c. BD**et***EKL etc (:: istiusmodi formae aliquoties in cdd pauc inveniuntur, ut αστιραν Mc 2, 10 in C χειραν Mt 9, 18 in L Mt 12, 13 et Lc 6, 8 in minusc Mc 1, 41. in Δ* al Mc 3, 1 in Gmg al Io 20, 25. in A αντιοχειαν Act 6, 5 in C διαν Act 14, 12 in DEGH aliisq ιερειαν He 10, 21 in L αρσεναν εικοναν μιναν Apoc 12, 13. 13, 14. 22, 2 in A υγιην Io 7, 23 in L συγγενην Ro 16, 11 in AD* μονογενην He 11, 17 in D* δειχθενταν He 8, 5 in D. Quibus ex testimoniis sequitur, passim vix dubium esse quin ex recentiore usu fluxerint, aliquoties vero antiquissimae scripturae reliquias videri posse. Propterea plerumque eas a textu arcere cautum ac necessarium est, nisi quod et Act 14, 12. et hoc ipso loco prae ceteris recipiendas esse testium gravitas et constantia legum nostrarum criticarum suadent. Ceterum eiusdem

VII.

*Gn 14, 18 ss. 1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς
4. τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης,
ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπά-
τωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος
ἔχων, ἀφομοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ
διηνεκές.
2. 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν
ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ
*Nm 18, 21 ss. τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξελη-

---

scripturae exempla ex inscriptionibus post alios collegit Mullach Grammatik der gr. Vulgarspr. p. 22 et 162. Aeolicam esse ex antiquis grammaticis Matthiae Ausf. gr. Gramm. p. 289. notat.) | B *χαταπετασματος*

20. $\overline{\imath\varsigma}$ .. D*E* d e add $\overline{\chi\varsigma}$

VII. 1. A *μελχισεδεχ*. Cf ad 5, 6. | *του υψιστ.* c. ACDEKL al pl Clem Eus^{dem375} al pm .. ς^{e} (non ς Gb Sz) om *του* c. B (certe ita et. Mai) al ut vdtr mu | *ο συναντ.* c. C*L al ut vdtr pler .. Ln *ος συναντ.* c. ABC**DEK al | D*E* 61. d e add in fine *και αβρααμ* (61. om) *ευλογηθεις υπ* (61. *απ*) *αυτου* omisso *αβρ.* sq (cuius loco in D Wtstenio *αυτω* scriptum fuisse visum est; tale quid adfuisse certe ex d̄ verisimile fit, ubi est: *cui et decimam omnium divisit eum*)

2. *ω* .. D* *ο* | D*E* om *απο* (item it vg *decimam* [*-mas*] *omnium*) | B *παντος* | *δε και* .. K al aliq f vg$^{cdd\ aliq}$ cop om *και*, item Thdrt *δε*, 49. d e om utrumq

3. *αφομοιωμ.* c. CDEL al .. ς Ln *αφωμοιωμ.* c. ABK al ut vdtr pler

4. D* *ηλικος* | D*E* 67.** om *ουτος* | *και* c. ACD***E**KL al ut vdtr omn f vg (et. fu** demid harl) syr^{p} al Cyr^{glaph63} Chr Thdrt Dam al Aug Bed .. Ln om c. BD*E* d e am fu* tol al cop basm syr | A 37. 73. 116. syr^{p} (f vg al *dedit de praecipuis Abr.*) *εδωκ. αβρ.* | AC**L al mu *ακροθηνιων*, B* *ακροθινειων*

5. *λευι* c. BCD* al .. ς Ln 49. *λευι* c. AD**et***EKL al | *ιερατειαν* c. BCKL al pler .. ADE al *ιερατιαν* | *αποδεκατοιν* c. BD* .. ς Ln (ignorans D*) *-τουν* c. ACD**et***EKL etc (:: cf Mt 13, 32. ubi ad B accedit D Cantabrig ut h. l. D Clarom. Ex inscriptione ap Krüger 1. 1. § 32.

λυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. 7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. 9 καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ 5, 6.

---

notatum est στεφανοῦν itemq ζηλοῦν ex cod Vat ad Ign epp ap Dressel[822]) | τοῦτ' ἔστιν .. B suppletum in mg habet | D* οσφρυος (d e *semine*)

6. τον pr c. AD**et***EKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Gb⁰ Ln om c. BCD* al plus[5] | ευλογηκεν c. BD***EKL al pler pp mu, item Ln ηυλ. c. D* 109. .. AC al[5] Chr ευλογησεν (A al[2] ηυλ.)

9. C*D* ειπεν (d e *et quemadmodum dicam*) | δια c. ACD***EKL etc .. Ln δι c. BD* al | λευεις c. ABC*(BC*-εις, A -ις) .. ς λευι (C**D* -ει) c. C**DEKL al certe pler

10. ὁ c. AC***D***EKL al longe pl pp mu .. Ln om c. BC*D* al[5] Chr

11. ει .. CL* al η | λευειτικ. c. BDE .. ς Ln 49. λευιτικ. c. ACKL etc | DEL al ιερουσινης, item infra | αυτης (Gb') c. ABCD*E* al plus[5] Cyr[glaph64], item al mu Thph αυτην .. ς αυτη c. D***E**KL al longe pl pp mu (et. εν αυτη leg) | νενομοθετηται c. ABCD* al plus[5] Cyr[glaph] .. ς -τητο c. D***EKL al pler pp mu (et. ενομοθετητο leg) | τις (D*** ης?) .. D*E add γαρ

12. DEL al ιερουσινης | B om και νομου

13. D* λεγει | προσεσχηκεν c. BDEKL etc (Thph: τοῦτ' ἔστι προσέστη. Oec: ἢ προέστη νοήσεις ἢ προσέσχεν) .. Gb'' προσεσχεν c. AC al[5] (71. μετεσχεν)

14. π. ιερεων ουδ. (Gb') c. ABC*D*E al it vg cop sah arm Cyr[glaph] Chr[cdd] .. ς ουδ. π. ιερωσυνης c. C*** (πε. ι. ου., item D**) D**et***KL al longe pl syr[utr] al pp mu | μωυσης c. BCK al pl .. ς (=Gb Sz sed nulla caussa reddita) μωσ. c. ADEL al certe pm

ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης
•Ps 109(110), 4. γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται
γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐ-
τῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος,
ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ
καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας
εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος
πρὸς αὐτόν Ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται Σὺ ἱερεὺς εἰς
7, 17. τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τοσοῦτο κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος
8, 6. Ἰησοῦς. 23 Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θα-
νάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν
αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ
παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε
ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

---

15. *την* .. B om | L *ομοιωτητα*

16. *σαρκινης* c. ABC*D*L (item H in titulo ubi est *ὅτι παύσεται ἡ τοῦ ἀαρ. ἱερωσύνη ἡ ἐπὶ γῆς οὖσα· ἵσταται δὲ ἡ οὐράνιος ἡ χυ ἐξ ἑτέρου γένους, οὐ κατὰ σάρκα, οὐ διὰ νόμου σαρκίνου*) al pm Dion^{alex} Cyr^{glaph} Chr$^{mosc\ 3}$ (in hom. 19.) Dam .. ς (=Gb) -κης c. c^{corr}D***EK al pl Chr^{montf} Thdrt al (:: dubitari nequit quin utraque forma apostolorum aetate eundem in sensum adhibita sit. Cf Ro 7, 14. 1 Co 3, 1.)

17. *μαρτυρειται* (Gb″) c. ABD*E* al plus^{5} cop sah basm sl Cyr$^{glaph\ 64}$ Chr Thph .. ς -ρει c. CD***E**KL al pler Thdrt al | *συ* .. D***E**K al fere^{8} vv mu add *ει*

18. D* *προσαγουσης*

19. D* *επεισαγωγης* | A 31. *εγγιζωμεν*

20. D*(E?E*?) al d e syrP ab *ορκ.* ad *ορκ.* transiliunt | L al *ορκομοσιας* bis, itemque v. sq et v. 28.

21. *μετα* c. (B*C *μετ*) DEKL al ut vdtr fere omn (120. *δι'*) Eus$^{dem\ 376}$ Dam al .. Ln *μεθ* c. AB** Chr Cyr$^{hr\ 144}$ Thdrt | B (certe sic Mai) *μεταμελημθησεται* | ς (Gb^{0}) Ln add in f. *κατα την ταξιν μελχισεδεκ* c. ADEKL al pler d e cop syr^{utr} al Eus$^{dem\ 376}$ et^{463} Chr Thdrt Chron^{92} al .. om c. BC 17. 80. f vg (et. am fu demid tol harl, sed non hal al) sah basm arm Amb Bed

22. *τοσουτο* c. ABCD* (-*τω*) al Ath^{cd} .. ς *τον* c. D***EKL al pler pp mu. Praeterea BC* Dam add *και* | L 109. *o* $\overline{ις}$

23. *γεγονοτες* h. l. c. BL (K om) al ut vdtr omn f vg cop (*facti sunt sacerdotes plures*) syrP (syrlibere) al Eus$^{dem\ 376.464}$ Chr Thdrt Dam al .. Ln post *ιερ.* c. ACDE d e Cyr$^{ador\ 432}$ et$^{nest\ 74}$ Chr^{mosc1}

24. *ιερωσυνην* (L al Eus^{dem464} *ιεροσ.*) .. D* *ιερατιαν*

26 *Τοιοῦτος γὰρ ὑμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος,* 27 *ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας.* 28 *ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.* 5, 3. 9, 7. 12.

VIII.

1 *Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,* 2 *τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος.* 3 *πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ.* 4 *εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα,* 5 *οἵτινες* 5, 1. 10, 1.

---

26. *και* c. ABDE syr^{utr} ar^{e} Eus^{dem464} .. ς (=Gb†, Sz?) om c. CKL al ut vdtr omn it vg cop basm al pp mu | A *ακακ. και* | L *υψηλωτερ.*

27. D* Chr^{mosc1} o *αρχιερευς* | *θυσιας* .. DE al^{4} d e Chr^{mosc1*} Thdrt^{cd} Aug Amb *θυσιαν* (4.^{lect} f sl$^{7\cdot ant}$ om; Chr^{mosc1} transp) | A 17. 73. 80. Cyr^{nest98} etalib (Chr ap Wtst) *προσενεγκας*

28. *ανθρ. καθ. αρχιερ.* (cop *καθ. α. αρχιερ.* et aliter) .. D d e *καθιστ. ιερεις* (D*** *αρχιερ.*) *ανθρωπ.*

VIII. 1. *επι* (43. om) .. A *εν* | DE Eus^{dem464} *μεγαλοσυνης*

2. *ουκ* c. BD*E* 17. d e arr Eus^{ps175} .. ς (Gb^{0}) praem *και* c. AD***E** KL al pler f vg cop syr^{utr} al Eus^{dem464} Cyr^{fid111} Chron^{442} al mu

3. *τε*: ita ABDEKL etc .. it vg cop syr^{utr} al non exprim (nec solent exprimere) | KL al mu *προσενεγκει*

4. *γαρ* c. D***EKL al pler syr^{p} al (syr *et si*, aeth^{utr} *sic si*, sed *sic* cum aeth^{pp} ad priora trahendum) Chr Thdrt Dam al .. Gb′ Sz Ln *ουν* c. ABD* 17. 73. 80. 137. it vg cop sl^{ed} (:: quod nexum reddit faciliorem, non item *γαρ*) | *των προσφερ.* c. ABD*E* 17. 67.** 73. 137. it vg cop aeth^{ro} arm .. ς (Gb^{00}) add *των* (om 116. Chr^{mosc2} Dam) *ιερεων* c. D***E**KL al pler syr^{utr} aeth^{pp} al pp mu | *νομον* c. AB al^{4} (et al) Thdrt .. ς *τον νομ.* c. DEKL al pler pp mu (:: saepissime offendit *νομος* absq artic, cf Lc 2, 23 et 24. Ro 2, 13 et 17. Nec aliter sentiendum de He 9, 19. 10, 8.) | L *τα δωρ.* ante *κατα* pon

*Ex 25, 40. Act 7, 44. ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· Ὅρα γάρ φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· 7, 22. 11. 6 νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. 7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας *Ier 31 (38), 31–34. ἐζητεῖτο τόπος. 8 μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. 10, 16. 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν

5. κ δειγματι | μωυσης c. BKL al pl .. ς (Gb Sz ut 7, 14) μωσ. c. ADE al certe pm | ὅρα γάρ φησιν (ita et. Ln, nisi quod post φησιν dist) .. ς ὅρα γὰρ, φησὶ. Ceterum it vg al mu om γαρ | ποιησεις (Gb″) c. unc omn al pl Or Eus^{ps} al mu .. ς (=Sz) -σης c. min mu | DE^{vdtr} δειχθεν-ταν | Gb Sz (οἵτινες usq ὄρει) et Ln (Ὅρα usq ὄρει)

6. νυνι c. AD**et***EKL al certe pler pp mu .. Ln νυνc. BD* Ath^{366} | L διαφοροτερας | τετυχεν c. AD*KL al Ath^{366} (sed$^{cdd^3}$ -χηκεν) Thph Oec .. ς τετευχε c. BD*** al pl Dam^{1} Thph^{cd} .. al mu pp pm τετυχηκεν (:: cf de his formis Phryn^{395}: τετυχηκεν dicendum esse praecipiunt grammatici, τετευχε inferioris Graecitatis dicentes; formae vero „grammaticis ignotae" τετυχε nonnunquam inventae exempla addidit Lob.) | και c. ABD**et***L al longe pl it vg (et. am fu etc) al pl pp mu .. Gb^{0}: om enim D*EK al fere^{10} vg^{cdd} aliq Thdrt (non$^{cod^1}$) Dam^{1} | BD* μεσειτης

7. αμεμπτος: ita D**et***, item E^{mg} (scripturam enim antiquiorem codicis D non assecutus est scriptor); D* inepti quid scripserat, cf ed. meam, ex Wtstii vero coniectura αναιτια (it vg *si illud prius culpa vacasset*) | δευτερας .. B* ετερας

8. αυτοις c. BD***EL al pler Chr (οὐκ εἶπε Μεμφ. δὲ αὐτῇ, ἀλλά Μεμφ. δὲ αὐτοῖς λέγει: quae cat^{com} substitutis αὐτήν et αὐτούς repetit) Dam al .. Ln αυτους c. AD*K al^{4} Thdrt (it vg etc *vituperans eos*) | D* om επι sec (d *disponam domum isr. et domu iuda*; e bis *domui*)

9. εποιησα .. al pauc pp mu διεθεμην :: e LXX | B 34. εν ημεραις | γης .. DE της

10. η διαθηκη c. BKL al ut vdtr omn it vg cop basm syr^{utr} al ut vdtr omn pp mu .. Ln add [μου] c. ADE (:: editum est LXX ex B etc; sed A Frid-Aug al mu pp aliq om μου) | επι καρδιας (-διαν K al Clem ::

αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐ- 2 Co 6, 16.
τοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδά-
ξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
λέγων Γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ
αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐ- 10, 17.
τῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη-
σθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ λέγειν Καινήν, πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ 8.
δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

1 Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον
κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία *Ex 25 ss. 40, 3 ss. etc

---

ut Frid-Aug in LXX, *in corde* f vg Bed, d e Prim *in cordibus*, 31. -*διαις*) *αυτων* .. B *επικαρδιαεαυτων* (is qui antiquas litteras crassiore ductu instauravit videtur mihi C et Θ confudisse) | *επιγραψω* .. B *γραψω*

11. D***E Chrmosc2 Cyrglaph46 *διδαξουσιν* | *πολιτην* (B -*λειτην*) c. unc omn al longe pl d e cop basm syrutr arm arr Chrcdd (ap Montf) Thdrt Dam Aug (:: sic *Ier 38, 34.ed vat atq et. Frid-Aug, sed A al pm pp mu *αδελφον* et sec loco *πλησιον*) .. ς (=Gb Sz) *πλησιον* c. min mu vg syrP mg al Chr Cyrglaph al | D*E 46. d e om *αυτου* sec (D* antea *εαυτου*) | D* *ειδεσουσιν* | *αυτων* pr c. D***L al longe pl cop syrutr al Thdrt Dam Thph Oec .. Gb00 Ln om c. ABD*K al5 it vg al (basm*Clem Bed om *αυτ.* utrumq, cop syrP om sec) Cyrglaph46 Chr (:: *Ier 38, 34. *αυτ.* pr habent B Frid-Aug al, sed om A al pp mu :: ut molestum et propter sq *αυτων* abundans multo facilius omittebatur quam addebatur et in LXX et hoc loco)

12. KL al *ιλεος* | *και των ανομιων αυτων* c. ADEKL al pler (109. om *κ. τ. αμαρτ. α.*) d e syrP al mu (aeth antea *ιλεως εσομ. αυτοις*) Chr (pon ante *κ. τ. αμαρτ. α.*) Thdrt Dam al .. 49. om c. B 17. 23. f vg cop basm syr are (Clemlib *κ. ιλ. εσομ. αυτοις κ. των αμ. αυτων ου μνησθω*) (Cyr *ιλεως εσ. ταις αμαρτιαις αυτ. και των ανομιων αυτ. ου μη μν. ετ.*) Prim Bed (:: ista quum in LXX desint, nisi quod test pauci *ανομ.* pro *αμαρτ.* substituunt, potius ad eorum exemplum omissa quam ex 10,17. cuius loci diversa ratio apparebat, inlata existimo)

13. *το δε* .. D* *το τε*

IX. 1. *και* .. B al aliq syr cop al (al2 basm om *ουν και*) Thph om | *η* (D* om) *πρωτη* c. unc omn al plus30 it vg basm syrutr arm aeth pp pl .. ς (=Gb Sz) add *σκηνη* c. min pl cop are (et. *διαθηκη* legitur) | D* *και λατριας το δε*

καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια.
3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων,
4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περι-
κεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ
μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς δια-
*Ex 10, 4. θήκης, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ
ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. 6 Τούτων
δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς
εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν
ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσ-
φέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο δηλοῦν-
τος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων
ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, 9 ἥτις παραβολὴ εἰς
5, 1. τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέ-
ρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα,
10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς,
δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

---

2. η τε .. D* om η | αρτων .. B basm add και το χρυσουν θυμιατηριον (iidem v. 4. om χρυσ. θυμ. και) | ἅγια (B praem τα, ς ἁγία, non item ς^{e} Gb Sz; confirmat ἅγια [et. D***] scripturam Thdrt: προπαροξυτόνως ἀναγνωστέον, τὰ ἅγια· οὕτω γὰρ ἡμᾶς διδάσκει τοεῖν τὸ ἕτερον ὄνομα) c. BD***KL etc .. Ln ἅγια. ἁγίων. c. AD*E d e (A αγια· αγιων)

3. ἁγια αγιων c. AD*E al pler pp mu .. BD***KL al τα αγια των (et. cop basm) αγιων

4. χρυσ. εχουσα θυμ. και .. B εχουσα, item basm (*in eo*): vide ad v. 2. | η βλαστ. .. B 37. om ἡ | K** πλακαι, L -καις

5. D*E υπερ δε αυτην (-της D?), d e *super eam*, f vg *superq eam* | χερουβειν c. BD*** (* -βιν, item E?), item A al (et. Chr^{mosc2}) -βειμ .. ς 49. -βιν c. D*KL al pler | δοξης (ita unc omn etc) .. Gb Sz ex errore praem της .. D* d e add και | A κατασκιαζον

6. L* al κατασκευασμενων

7. εαυτου .. L* αυτου

8. D* μηπως πεφανερωσαι | ετι .. D* επι

9. ητις (Prim „subaudi *res*") .. D*E d e add πρωτη (d e *qui priori parabula*) | ἣν (Gb' Sz) c. ABD* 17. 23.* 27. 67.** 71. 73. 137. f vg sl^{5} ant Dam (τοῦτ' ἔστιν ὁ τύπος γέγονε καθ' ὃν δῶρα τε etc, hinc male in txtu editum καθ' ὅν) Oec (καθ' ἣν παραβολὴν και καθ' ὅν τύπον etc) Prim („subauditur *parabolam* sive *figuram*") .. ς (= Gb' Sz) 49. ὅν c. D***EKL al longe pl d e cop sah basm syr^{utr} al Chr Thdrt Thph | D* θυσιαν

11 *Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα-* 10, 1.
θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 *οὐδὲ δι' αἵματος τράγων*
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια,
αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. 13 *εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύ-*
ρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει
πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 *πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ*
Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον
τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ
λατρεύειν θεῷ ζῶντι. 1 Th 1, 9.

15 *Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θα-* 12, 24.
νάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρο-
νομίας. 16 *ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ*
διαθεμένου· 17 *διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε*

---

10. *δικαιωματα* (Gb'' Sz) c. AB 6. 17. 27. 31. 67.** 73. 80. 137. 178. 219. cop syr arm ar^{e} Cyr^{ador347} (ubi totum locum exscripsit v. 6-12.) item D* d e sah *δικαιωμα* (*iustitia*). Praemittunt vero ex his *και* B 67.** 219... ς 49. *και δικαιωμασιν* c. D***EKL al longe pl f vg (f vg *et iustitiis carnis usque - inpositis*) syrP (habet ut vg *inpositis* pro *επικειμενα*) al Chr Thdrt Dam al (sed horum nemo de *και δικαιωμασιν* et *επικειμενα* coniunctis quicquam adnotat) | D*** *μεχρις*

11. *μελλοντων* c. AD***EKL al ut vdtr omn f vg cop basm syrP mg aeth al mu Eus^{ps50} et^{176} Cyr$^{hr144.198}$ Cyr^{ador347} Marcdiad Ps-Ath^{401} Chr (montf itemmosc^{2} et^{1*}; in cat vero pro *μελλ.* scriptum est *γενομενων*, quod idem Mutianus vertit) Thdrt Procl Dam al .. Ln *γενομενων* c. BD* d e syr^{utr} arpetrop Chr^{moscl**} etint | AL al aliq *τελειωτερας*

12. *εις τα αγια αιωνιαν* .. d e *in sanctis aeternis* | D*E(*?) al mu pp aliq *ευρομενος*

13. *τραγ. κ. ταυρ.* c. ABDE al it vg cop basm syr ar^{e} Cyr^{ador407} Thdrt Prim Bed .. ς *ταυρ. κ. τρ.* c. KL al pler syrP al Ath^{523} Cyr^{fid73} Cyr^{hr199} al mu Amb | D* *κεκοιμημενους*

14. *αιωνιου* c. ABD***EKL al pl syr^{utr} arm arr Ath^{523} Thdrt al .. D* al fere^{25} it vg cop basm al Cyr^{fid73} Did al mu *αγιου* | *υμων* c. D***EL al longe pl f am tol al basm syrP al Chr (et^{txt} et^{com} ap Montf item^{mosc3} et^{cat}, sed Mutianus vertit *nostram*) Dam al (:: toties *ημων* ut aptius substitutum est) .. Gb'' Ln 49. *ημων* c. AD*K al^{10} d e vg cop syr ar^{e} arm Ath^{523} Cyr^{fid73} Thdrt al | K *απο των νεκρων* | *θεω* (D* *τω θ. τω*) *ζωντι* c. DEKL al pler vg al pl pp aliq .. Ln add *και αληθινω* c. A 21.* 31. 66.^{mg} cop sl Mac Chr^{com} Thph

17. *μηποτε* .. D* *μη τοτε*, item Isid^{4,113} (- *οὕτω γὰρ εὗρον καὶ ἐν*

*Ex 24, 3 ss. ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος; 18 ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐνκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
*Nm 19, 6. ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν
τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε
*Ex 24, 8. Mt 26, 28. τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων Τοῦτο τὸ
αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. 21 καὶ τὴν
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως
*Lv 17, 11. ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν
νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. 23 ἀνάγκη οὖν
τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι,
αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας. 24 οὐ
γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀλη-
θινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ
τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν,
ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς

παλαιοῖς ἀντιγράφοις) | ὁ διαθέμενος; (ita, ut et. Ln) .. ς Gb Sz 49. -μενος.

18. ουδε c. ACD (D* οδεν ουδεν η) EL b al ut vdtr pm (f *unde* [*ne* inepte om] *primum quidem*) .. ς ουδ c. min ut vdtr pl | πρωτη .. D*E* d e add διαθηκη | ενκεκ. c. ADE .. ς Ln 49. εγκ. c. CL etc

19. K 46.* om πασης .. D* Chr πασης της | νομον c. D***EK al longe pl Chr Dam al .. Ln praem τον c. ACD* (om υπο) L al fere[10] Chr^{mosc1} Thdrt Thph (:: cf ad 8, 4.) | μωυσεως c. CDEKL al ut vdtr pl .. ς (Gb Sz ut 7, 14.) μωσ. c. A al ut vdtr mu | κ. των τραγ. c. ACDE (DE τ. τρ. κ. τ. μο.) al it vg al mu Thdrt^{cd} .. KL al syr^{utr} arr Chr om .. ς om των c. min ut vdtr pl Thdrt al | εραντ. c. ACDEKL al et ut vdtr mu .. ς ερραντ. c. min pl

20. ενετειλατο .. c 1.^{lect} διεθετο

21. εραντ. c. ACD*KL al ut vdtr mu .. ς ερραντ. c. D*** al pl

23. D* 67.** cop καθαριζεται | παρα ταυτας c. ACD**et***KL al longe pl Or al mu .. D* π. ταυτης (et. π. ταυτα, π. τανταις legitur)

24. εισηλθ. (37. προσηλθ.) αγια (et. Ln$^{ed\ min}$) c. A 37. 118. et ut vdtr al (nam nec Gb nec Sz quicquam adnotarunt) .. ς Ln$^{ed\ mai}$ 49. αγ. εισηλθ. c. CDEKL al pler d e (libere vv pler: f vg *in manuf. sanctis Ies. introiit*, cop *Chr. intro. εις χει. αγ.*, syr^{utr} ε. αγ. χει. εισ. ο χς) Chr Thdrt al | ὁ c. c***D**et***EKL al fere omn Ath^{351} Ps-Ath^{401} Cyr^{glaph325} Chr Thdrt^{3} Dam al .. Ln om c. AC*D* al^{3} | εμφ. ita CD***KL etc .. AD* ενφαν. (nec alibi cautum vdbatur recipere, cf Ro 10, 20 ac saepe) | c 17. υπ. υμων

25. c al ουδε | L al προσφερει

κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν
ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 *καὶ καθ' ὅσον*
ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις,
28 *οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνε-*
νεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐ-
τὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

X.

1 *Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν* 8, 5. Col 2, 17.
τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις 9, 9 ss.
αἷς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχο-
μένους τελειῶσαι· 2 *ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ*
τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ
κεκαθαρμένους; 3 *ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνι-*

---

26. *πολλακις* .. D*E *πολλα* | *νυνι* c. ACL(?) al Or Chr .. ς *νυν* c. DEK al longe pl pp mu | *αμαρτιας* c. CD*** (D* Aug *-τιων*, Or[1] *των -τιων*) EKL al fere omn Or[1] al mu .. Ln praem *της* c. ℵA 17. 73.

28. *και* c. unc omn al longe pl it vg cop basm syr[utr] al mu pp pm .. ς (=Gb Sz) om c. min vix mu | D* *εκδεχομενοις*, C* *απεκδεχομενοι* | *εις σωτ.* c. CDEKL al longe pl it vg cop basm syr al pp mu .. Ln[ed min] add *δια πιστεως* c. A al plus[5] flor hal syrP sl[5] ant Dam[com] (ut vdtr), item eadem al plus[10] arm praem

X. 1. *αις* c. D*L(?)N 73. 137. Chr[mosc1] Thdrt, item d e (accurate enim reddunt *hostiis quibus offerent*) .. Ln[ed min] om c. A (A** 31. syrP al postea *αι ουδεποτε*) 2. 7.* 17. 47. (syr[utr] arm) .. ς Ln[ed mai] *ας* c. CD*** (E?) K al pler pp mu (:: ut et. alibi similes attractiones manum alienam expertae sunt. Etiam A etc lectionem *αἷς* vel maxime confirmare in promptu est.) | *δυναται* c. D*et***EKL al sat mu it vg cop al Chr Thdrt[txt] Oec (com *ὁ νόμος τοῦτ' ἔστιν*) .. Gb' Ln *δυνανται* c. ACD** al fere[30] (syr al) Chr[mosc3] Thdrt (ex comm vdtr) Dam Thph (et. ex comm vdtr) | *τελειωσαι* (D*** *τελεωσαι*) .. D*E* d e *καθαρισαι*

2. *ουκ* c. ACDEKL (sed *ουκ αν επαυ* in rasura) N**vdtr al longe pl d e am fu harl* al cop arm al Chr Thdrt[txt] Dam Thph Oec .. ς[e] (non ς Gb Sz) om c. N* al ut vdtr mu f vg[ed] hal harl** al syr[utr] are al Thdrt[com] Prim | D* d e Chr om *ετι* | D* *τους δε λατρευοντας* | *κεκαθαρμ.* c. L al longe pl Chr Thdrt Dam Thph Oec (*καθαιρειν* praeter Io 15, 2. nusquam; vix dubium quin nostro loco cum usitatissimo nec alibi fluctuanti *καθαριζ.* aliena manu commutatum sit; illud vero antiquiori Graecitati proprium egregie auctori ep ad Hebr convenit.) .. Ln *κεκαθερισμ.* c. AC, item *κεκαθαρισμ.* DEK al fere[10]

3. N *εν αυτοις* | D* (E*?) 61. 8.[pe] d e vg al add in f. *γινεται*

αὐτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρ-
*Ps 39 (40), 7–9. τίας. 5 διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ηὐδόκησας· 7 τότε εἶπον Ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπταί περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι Θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ηὐδόκησας, αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ, 10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται

---

4. αφαιρειν .. L b al Chr^{mosc1} αφελειν

5. σωμα .. syr$^{p\ mg}$ ωτια

6. DE d (item e?) ολοκαυτωμα | ηυδοκ. c. ACD*EN al .. ς ευδοκ. c. D***KL al pler pp mu (et. εζητησας legitur)

7. ιδου .. D* syr add εγω, item d e ante ecce | ο θεος (al fu al Chr^{mosc2} add μου, et. transp) .. K al^{3} harl* om

8. θυσιας κ. προσφορας (Gb′) c. ACD* al it vg cop sah syr ar^{e} Cyr^{ador348} .. ς -αν κ. -ραν c. D***KL al pler syr^{p} al pp mu | DE d e cop al πε. αμαρτιων | ηυδοκ. c. AD* al Cyr^{ador348} Thdrt .. ς ευδοκ. c. CD***KL al pler Chr al | νομον c. AC al^{5} sah Cyr^{ador} Chr Thdrt .. ς (Gb^{0}) praem τον c. DEKL al pler cop Dam al

9. του ποι. c. ACDEK al mu d e cop sah basm aeth Chr^{1} .. ς (=Gb Sz) add ο θεος (et. μου add, et. transp) c. L al pl f vg syr syr^{p} c.* al pp mu

10. οι (et. ς) c. D***E**KL al fere^{40} (qui citantur, ita ut haud dubie multo plures sint) sl^{5} Dam Thph^{dis} (– ἁγιασθέντες· τοῦτο γὰρ ἔξωθεν προσυπακουστέον) Oec (et.^{com}) .. ς^{e} Gb Sz Ln om c. ACD*E* al (it vg al pler οἱ certe non exprimunt) Chr Thdrt (sed neuter in comm tractat) (:: οἱ lectionem singularem, minime vero ineptam et a docto Graeco D*** studiose codici suo inlatam, parum apte ex dittographia explicant; quodsi propter ασμενοι omissum esset εσμεν οι, res manifesta esset; at nemo, quamvis parum attenderet, propter praecedens ασμενοι sequens εσμεν in εσμενοι mutare potuit. Tale quid textu expellere, hoc est textum corrigere, non restituere.) | σωματος .. D*E* d e αιματος | $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. unc omn al pl pp mu .. ς (=Gb Sz) praem του c. min vix mu (Thph του $\overline{χυ}$, et. aliter legitur)

11. ιερευς c. DEKL al longe pl it vg cop al Chr Thdrt (vdtr ex comm) Dam al .. Ln αρχιερευς c. AC al plus^{15} syr^{utr} (sed syr^{p} „αρχ" c.*)

περιελεῖν ἁμαρτίας· 12 αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας 12, 2. etc 1, 13. etc
θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν *Ps 109(110), 1.
ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς
ἁγιαζομένους. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ
γὰρ τὸ προειρηκέναι 16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς *Ier 8, 10. 31, 33.
αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος Διδοὺς νόμους μου
ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς,
17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη- *Ier 8, 12. 31, 34.
σθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ
ἁμαρτίας.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων Eph 3, 12.
ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ
ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσερχώμεθα

---

basm aeth al Cyr^{ador} (Euthal?) al (:: 8, 3. *αρχιερ.* non variat; **5, 1.** unus tantum *ιερευς*. Utroq vero loco d e *sacerdos*, ut et. 9, 11 et 25., contra 9, 7. *summus sacerdos*. Accuratius vero vg) | D*E d e om *και* sec

12. *αυτος* c. D***KL al longe pl Cyr^{hr220} Thdrt Dam^{txt} ad h. l. Thph Oec .. Gb'' Sz Ln *ουτος* c. ACD*E al^{5} (it vg al pler *hic*) Cyr^{ador} Chr al (:: apte substituerunt *ουτος*, ad *πας ιερευς* vel *αρχιερ.* respicientes; alienum vero ab emendatore erat *αυτος* pro *ουτος* dare) | Ln$^{ed\,min}$ *εκ δεξιων* c. A 31. (Ign^{intpol236} *εκαθισεν εκ δεξιων αυτου*, liberrime); harl cop *ad dextram*

15. *γαρ* .. D* *δε* | *προειρηκ.* c. KL al longe pl Thdrt Dam al (:: ab aliena manu abhorret; *προειρ.* cum *μετα το* molestus vdbtur pleonasmus, quemadmodum nec interpretes expresserunt) .. Gb'' Ln *ειρηκεναι* c. ACDE al mu (it vg al fere omn pp^{lat} *dixit*) Chr Thph

16. *αυτη* .. D* f vg Amb al add *δε* | *των διανοιων* c. D**et***EKL al longe pl d e vg^{ed} demid al cop basm syr^{utr} al mu Chr Thdrt al Amb Prim al .. Ln *την διανοιαν* (:: ut LXX) c. ACD* al^{5} am fu harl* tol al f (al pauc et. antea *καρδιαν*) | *αυτους* .. al plus^{25} basm syr$^{p\,mg}$ sl^{5} add *υστερον λεγει*, item al simile

17. D* al^{5} it vg Amb al om *αυτων* pr | *μνησθησομαι* (Gb') c. ACD* (E confuse) 17. .. *ς μνησθω* c. D***KL al pler pp mu (:: ut 8, 12. ubi unus 17. *-θησομαι*)

19. K *εις την των αγιων εισοδον*

20. D*E* om *και* | *της* .. D* praem *δια*

21. L *ιερεαν μεγα* (quae lineola, qua *-γαν* fit, secundis curis addita est)

22. *προσερχωμ.* c. AC al pl it vg al ut vdtr omn pp mu .. DEKL al fere^{30}

4, 16. μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς 23 καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

6, 4 ss. 26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλον-
*Dt 17, 6. τος τοὺς ὑπεναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιά-
*Dt 32, 35 s. Ro 12, 19. σθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. 30 οἴδαμεν γὰρ τὸν
*Ps 134 (135), 14. εἰπόντα Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος· καὶ πάλιν

προσερχομεθα | μετα c. ADEL al et ut vdtr mu .. ς 49. μετ c. C (K?) al ut vdtr pl | ρεραντ. c. ACD* (sic) al .. ς ερραντ. c. D***EKL al longe pl; al pauc ερραντ.

23. ς Gb Sz πονηρᾶς· [23]καὶ, Ln 49. πονηρᾶς, [28]καὶ – καθαρῷ, | D* al λελουσμενοι | K al fere[20] κατεχομεν | DE d e f vg της ελπ. την ομολ.

24. L παρωξυσμον | και sec .. L habet in mg

25. D* al mu Chr^{mosc3} Oec εγκαταλιποντες (D* καταλ.) | εθος .. D* Chr^{mosc1**} add εστιν, item (d e et) f vg (ante εθος) etc | τοσουτω .. K τοσοιτο | οσω .. K al οσον

26. D* (etiam E transscripsisse vdtr) ουκετι περιλειπεται θυσιαν πε. αμαρτιας προσενενκιν, d e iam non restat peccatis hostia offerre. Ceterum totum versum, exceptis μετὰ τὸ usq αληθ., habet et. F^{a}

28. μωυσεως c. KL al pl .. ς (non Gb Sz sed ut 7, 14 ac post) μωσ. c. ADE al certe pm | οικτιρμων (ADE -τειρμων) .. D*E d e syrP c.* add και δακρυων

29. K ποσω μαλλον δοκειτε (D* δοκει δε) χειρ. | εν ω ηγιασθη: et. Or^{2} Ath^{523} Chr^{8,316} al pm .. Ln$^{ed\ min}$ om c. A Chr (et.$^{mosc\ 3}$)

30. λεγει κυριος c. AD***EKL al pler syrP aethPP al Chr (sed γεγραπται γαρ pro οιδαμ. γ. τ. ειπ.) Thdrt Dam al .. Gb^{00} 49. om c. D* 17. 23.* 67.** it vg cop syr aeth^{ro} ar^{e} Amb Prim Bed om (:: Ro 12, 19. nemo om; at nostro loco „τον ειποντα" fecit ut omitteretur ista textus LXX pars; quemadmodum Chr eo consuluit concinnitati quod γεγρ. γαρ pro ειδ. γ. τ. ε. substituit) | και παλιν c. AKL al pler syr^{utr} aeth^{ro} **al Chr Thdrt^{1}** (ad h. l.) Dam al .. DE 55. 71. it vg aethPP Thdrt^{1} **Prim al add**

Κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 *φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.*

32 *Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων,* 33 *τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες.* 34 *καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συν-* 13, 3.
επαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. 35 *μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν.* 36 *ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.* 37 *ἔτι* · Es 26, 20.
γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ· 38 *ὁ δὲ* · Hab 2, 3 s. Ro 1, 17. etc
δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ

οτι (:: ut LXX, praetereaque h. l. addito *οτι* concinnior oratio fit.) | *κρινει* (d e *iudicat*) h. l. c. ADEK 31. 55. 71. 73. it vg syr^{utr} aeth^{utr} Thdrt^{1} (Dam om *κυριος*) Prim al :: ita et. LXX .. ς post *κυριος* c. L al pler cop al Chr Thdrt^{1} (ad h. l.) al

31. D* *ενπεισειν*

32. *δε* .. L al aliq cop aeth Chr^{mosc2} om (syr *ουν*) | *τας πρ. ημερας* .. D* *ταις πρ. ημεραις*

33. *θεατριζομενοι* .. D* *ονιδιζομενοι*, E *νιδιζομενοθεατριζομενοι* (:: nimirum D*** obelo transfixis o et ι in *ονιδιζ*. totam vocem delendam significavit in eiusque locum *θεατρ.* substituit. Iamvero E tam inepte.)

34. *δεσμιοις* c. AD* 67.** 73. al fere^{10} f vg cop syr^{utr} al Chr al mu (et. schol^{27} et^{al}: *οὐ μόνον, φησίν, ὑμεῖς οὐκ ἐδεήθητε παρακλήσεως, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις δεομένοις* [73. *δεδεμένοις*] *χεῖρας ὀρέγετε. δεσμίοις δὲ τοῖς ἀποστόλοις* [-*ίους* etc?] *λέγει*) pp^{lat} .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) *δεσμοις μου* c. D***EKL al longe pl d e (sed habent *vinculis eorum*) al Clem Or (sed om *μου*) Euthal (in argumento) al | *εαυτοις* c. DEKL al fere^{60} pp pm .. ς (= Gb Sz) *εν εαυτ.* c. min ut vdtr pauc .. Ln *εαυτους* c. AN al^{4} (it vg etc *vos*) Clem (Or *ὅτι ἔχετε*) | *κρειττ.* c. DEKL al ut vdtr pler .. Ln *κρεισσ.* c. A | *υπαρξιν* c. AD*N* 17. (al^{2} ap Bez) it vg cop aeth Clem Chron^{440} Prim Bed .. ς (Gb^{00}) add *εν ουρανοις* c. D***EKLN** al pler syr^{utr} al Or al mu (et. transp)

35. D* *απολυητε* | *μεγ. μισθαποδ.* c. ADEN al (it vg *quae magn. habet remunerationem*) cop al Clem Or Eus^{dem557} .. ς 49. *μισθ. μεγ.* c. KL al pler syr^{utr} al Chr Thdrt Dam al

36. Ln *τ. ἐπαγγελίαν*, ^{37}*Ἔτι*

37. *οσον* (80. Eus^{ps180} Thdrt^{cd} Dam om) *οσον ο* .. D* *οθεν? οτι?* | D* *χρονισει*

38. *μου* c. AN* f vg arm Clem (32-39 citat) Thdrt^{1} Sedul Prim Bed, item

ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI.

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.
*Gn 1, 3. 3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ
*Gn 4, 4 ss. μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
*Gn 5, 24. δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. 5 Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐαρεστηκέναι τῷ θεῷ· 6 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-

---

(huc spectant?) Eus[1] Procop[esa] Cyp[2] (ita et. *Hab 2, 4. A al mu vv aliq Clem strom. 2. 2. § 8. Thdrt Thph), item D* d e syr[utr] al Eus[dem557] al aliq[gr] et[lat] add post *πιστ.* (item l. l. ed. vat) .. ς om c. D***EKLN** al pler cop al Chr al mu (ita et. test mu in LXX item Ro 1, 17. Gal 3, 11.) | D*et***E *μου η ψυχη*

XI. 1. ς *πίστις*, (quod confirmat L al) | D* *υποστασιν*

3. *μη εκ* .. it (*ut ex non apparentibus*; vg *ut ex invisibilibus*) al pp mu *εκ μη* | *το βλεπ.* (Gb′) c. AD*E* 17. d e cop Clem Ath[176] al mu .. ς *τα βλεπομενα* c. D***E**KL al pler f vg al mu Chr (non[1] ex[mosc2]) al mu

4. D* *καειν* | *του θεου* c. D***EKL al fere omn vg (d e *testificatur perhibentem muneribus deo*) cop syr[utr] al pp pm (Clem *αυτω* pro *αυτου*) .. Ln *τω θεω* c. AD* 17. | D* *δια ταυτης* | *λαλει* c. A al fere[20] f vg cop syr[utr] al Clem Or Ath[393] Nyss[eunom8] Chrid[entid] al pm Prim Bed .. ς (=Gb Sz, sed Gb″) *λαλειται* c. DEKL al pl d e harl al Thdrt (ex comm vdtr: „*παρὰ πάντων εὐφημεῖται τῶν εὐσεβῶν*“) Oec („*ἀείμνηστός ἐστιν*“ etc)

5. *ηυρισκ.* c. ADE al Epiph[3,98] .. ς *ευρισκ.* c. KL al pl pp mu | D*K *αινωχ* | D**et***L al *μετετεθηκεν* | *μεταθεσεως* c. AD* 17. 67.** 80. it vg cop .. ς (Gb[0]) add *αυτου* c. D***EKL al pler syr[p] al (syr *antequam transferret eum*) pp mu | *ευαρεστηκ.* c. AKL al fere[10] Thph .. ς *ευηρεστηκ.* c. DE al pl pp mu

6. *τω θεω* .. D** 17. om *τω*

ποδότης γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω *Gn 6, 8 ss.
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν
δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. 8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ *Gn 12, 1 ss.
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἔμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,
καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. 9 πίστει παρῴκησεν εἰς
γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·
10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης
καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. 11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς *Gn 17, 19.
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν,
καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει *Gn 15, 5. 22, 17.
καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς *Gn 23, 4. *Ps 38 (39), 13.

---

8. καλουμενος c. D***EKL al ut vdtr omn cop syr^{utr} al Chr Dam al .. Ln praem ὁ c. AD* it vg arm Thdrt Hier al (*qui vocatur*) | εξελθειν .. DE it vg post τοπ. pon | τοπον c. AD* al? .. ς 49. praem τον c. D***KL al certe pler Chr Thdrt Dam al | εμελλ. c. AD*K al mu (et ut vdtr pl) Chr Dam Thph .. ς ημελλ. c. D***L al pl Thdrt Oec

9. πιστει .. D*E και d e (*et demoratus* pro *fide moratus?*) | παρωκ. .. D*** al mu add αβρααμ | γην c. AD**KL al mu (et pl ut vdtr) Dam Oec .. ς (Gb^{00}) praem την c. D*et*** (non retuli de correctoribus in appendice. ** tribus lineolis transfixit, *** accentum dedit) E al pl Chr Thdrt Thph | D* d ισακ, item alibi | συνκληρ. c. ADE .. ς Ln 49. συγκλ. c. KL al certe pler | της αυτης .. D* 38. αυτου, aeth αυτων

11. σαρρα c. AD***KL etc .. addunt στειρα (D*) vel η στ. (D**) vel στ. ουσα D*et** al pm d e vg cop sah syr^{utr} al Thph | και sec .. D*E al^{4} syr^{P} arm εις το τεκνωσαι (al^{3} add και), d e ad ελαβεν (*accepit*) add *filium* | ηλικιας c. AD* 17. it vg cop sah aeth^{utr} Chr^{mosc1} .. ς (=Gb Sz) add ετεκεν c. D***KL al fere omn syr^{utr} al pp mu

12. εγεννηθ. c. D**et***EL al ut vdtr fere omn cop syr^{utr} al Chr (οὐ τοῦτο μόνον λέγει ὅτι ἐγέννησεν ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτων ἐγένετο μήτηρ. Thph: οὐ τοῦτο μόνον ἐποίησεν ἡ πίστις τὸ γεννῆσαι, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτους etc) Thdrt Dam Thph Oec .. Ln εγενηθ. c. AD*K al (it vg *orti sunt*) :: solent antiquiss aliq εγεννηθ. cum εγενηθ. commutare, ut Mt 26, 24. A Mc 14, 21. ALΓΔ Io1, 13. AB*Δ εγενηθ. pro εγενν. substituere. | ως η c. AD (*et** et***) EKL (D* 31. καθως η) al longe pl pp mu .. ς (=Gb Sz) ωσει c. min vix mu | D*E d e aeth^{utr} om η πα. το χειλ. (:: hab LXX)

13. λαβοντες c. DEKL al longe pl Thdrt Dam (et.par^{371}) al .. Ln προσ-

ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου.
*Ex 3, 6. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.
*Gn 22, 1 ss. 17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
*Gn 21, 12. Ro 9, 7. 18 πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, 19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν
*Gn 27, 28. καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει καὶ περὶ μελλόντων εὐλο-
*Gn 48, 15 ss. 47, 31. γησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. 21 πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν

δεξαμενοι c. A .. 17. al Chr^{mosc3} al κομισαμενοι (:: cf v. 39.) | ιδοντες c. unc omn al longe pl vv omn pp^{gr} pm pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) add και πεισθεντες c. min ut vdtr pauc | ξενοι .. D*E* add και παροικοι

14. D* ενφαν. | D* al Chr^{mosc1} Procop^{esa} ζητουσιν

15. D* al Thdrt^{1} μνημονευουσιν (sed D* μνημονευουσαν, certe non aliter poteram assequi), b al Chron^{442} εμνημονευσαν | εξεβησαν (Gb') c. AD*E* 17. 73. 80. Ath^{57} (edd al εξεβλη-θησαν) Chron^{442} Dam (et.par^{371}) .. ς εξηλθον c. D***E**KL al pler pp mu | D* om αν | D* ανακαψαι

16. νυν c. unc omn al pl Ath Chr (et.^{mosc3}) Thdrt Chron^{442} al .. ς (=Gb Sz) νυνι c. min ut vdtr mu | θεος επικαλ. (K καλεισθ.) αυτων (K -τοις) .. D* 115. d e επικ. αυτ. θε., f vg *vocari deus eorum*

17. αβρααμ (syr^{p} habet c.*, D* d e post πειραζ., 71. post πιστ. pon) .. 8.pe Chr^{mosc3} (item^{com} vdtr) om | D* μονογενην | K al Chr^{1} ex^{mosc1} Thph (mg αναδ.) δεξαμενος

18. D* 238. d e al Cyr^{glaph87} Chr^{1} (et.^{mosc3}) om οτι | D* d ισακ

19. και pr .. 109. d e sah om | εγειρειν c. DEKL al fere omn Or Chr Thdrt Dam al .. Ln εγειραι c. A (εγειρε) al^{2} Cyr^{glaph88} Chron^{102} | δυνατος c. D*et***KL al ut vdtr omn f vg Or Cyr^{glaph88} Chr Thdrt Chron^{102} al mu .. Ln -ται c. AD** d e (d e *possit*, sed f vg *potens est*) | εν παραβολη (f vg cop syr *in parabola*) .. d e syr^{p} *in parabolam*; Chr^{mosc3} semel εν παραβολαις atque sic et. Chr^{int} (i. e. Mutianus)

20. και pr c. AD* 17. 67.** al it vg Chr^{txt} (1 et.^{mosc2}) Thdrt Dam Prim Sedul Bed .. ς om c. D***EKL al pler cop syr^{utr} al pp^{gr} aliq | L b των μελλ. | ευλογησ. c. DEKL al pler pp mu .. Ln 49. ηυλ. c. A al Chr^{1} (et.^{mosc3}) Thdrt (:: cf ad 7, 6. item ad Mc 10, 16. Lc 2, 28 et 34. 9, 16. 24, 30. quibus ll. omnib cdd aliq antiquiss ηυλ. pro ευλ. praebent; raro vero praestat ηυλ. ut Mt 14, 19.)

ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. •Gn 50, 24.

23 Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. 24 πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, 25 μᾶλλον ἐλόμενος συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. 27 πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. 28 πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλεθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τείχη Ἰεριχὼ ἔπεσαν κυκλωθέντα •Ex 2, 2 s. •Ex 12, 41. •Ex 12, 11 ss. •Ex 14, 22 ss. •Ios 6, 20.

---

21. *ευλογ.* c. KL al pler Chr^{com2} Thdrt^{1} (non ad h. l.) al .. Ln 49. *ηυλογ.* c. ADE al pauc Chr^{txt} (et.mosc^{3}) et^{com1} Thdrt ad h. l. et^{niceph1,500} (:: non potest hoc versu aliter quam v. 20. edi, ad quem vide)

23. *μωυσ.* c. D*KL al pl .. ς (Gb Sz ut 7, 14. et post) *μωσ.* c. AD***E al certe pm. Item v. sq sed D *μωσ.* et A non satis liquet | *ειδον* (AL al *ιδον*) .. 44. 47. om | *διαταγμα* (it vg *edictum*) c. DEKL etc .. Ln *δογμα* c. A^{vdtr} 34. (46.^{mg} *προσταγμα*) | D* (*** improbavit) E it vg^{edd3} ap Sab add in f. *πιστι μεγας γενομενος μωυσης ανιλεν τον αιγυπτιων κατανοων την ταπινωσιν των αδελφων αυτου*

25. *συνκακ.* c. AD* .. ς Ln 49. *συγκ.* c. D***KL etc

26. *αιγυπτου* c. DEKL b al pl cop syr^{utr} al Clem Eus^{marc182} Chr^{mosc3} Thdrt Phot^{man3,13} al .. Ln *εν αιγυπτου* c. A 3. 71. .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) *εν αιγυπτω* c. min ut vdtr pauc Chr^{montf} Cyr^{hr139} al .. 23. it vg al *αιγυπτιων* (d e *thesauris aegyptum*)

27. AL** al *κατελειπεν* | A *ωρατον* | *ορων* .. post hanc vocem D* duas litteras habuerat: Wtstio vdbantur *τα*, non item mihi.

28. *ολεθρ.* c. ADE Dam .. ς *ολοθρ.* c. K^{sil}L al certe pler pp mu

29. *γης* c. AD*E (it vg *per aridam terram* item cop syr [syrP deficit inde a v. 27.] al) 17. 31. 47. 71. 73. Chr Thdrt^{cd} .. ς om (:: ut et. deest *Ex 14, 29.) c. D***KL al pler Thdrt Dam al | *κατεποθησαν* .. al fere^{10} Chr^{aliq} (sed var mss) Thdrt *κατεποντισθησαν* (similiter fluct lectio *Ex 15, 4.)

30. *ιεριχω*: ita h. l. et. ADEKL | *επεσαν* c. AD* al fere^{10} Chr^{mosc1} (et 37. Chr^{mosc2} *-σον*) .. ς *-σε* (*-σεν* D***EL etc) c. D***EKL al pl pp mu (et. *κατεπεσε* et *-σον* legitur)

*Ios 2, 1. 6, 17. ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς
Ia 2, 25. ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.
*Iud 6, 4. 13. 11. etc 32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος
περὶ Γεδεὼν Βαράκ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε Δαυείδ τε καὶ
Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο
*Dan 6, 22. 3, 27. βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν
στόματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα
μαχαίρης, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
*1 Rg 17, 17. πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· 35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ
*2 Rg 4, 17. ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχω-
*2 Macc 6, 18 ss. 7, 7. σιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ
δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν,
ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις

---

32. D* om ετι | D* επιλιηψι | με γαρ c. AD* .. ς 49. γαρ με (:: ut saepe γαρ ex tertio loco in secundum translatum est) c. D***EKL al certe pler Clem al pm | περι .. D* add δε | βα. τε c. D***EKL al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam (et.par871) al, item D* και βαρ. (item exprim d e syr) .. Ln om τε c. A (f vg al nec pr nec sec exprim) Clem | και sec et tert c. DEKL al fere omn syr al Chr Thdrt Dam al .. Ln om c. A 17. f vg cop al (ante σαμψ. om et. d e Aug) Clem al Amb al | D* σαμψω | δαυειδ (c. D* h. l.), δαυιδ, δαβιδ: cf ad Mt 1, 1.

33. D* ηργασαντο | D* στομα

34. μαχαιρης c. AD* (:: cf ad Act 5, 2. 10, 1. 12, 2. et alibi). Item v. 37. c. D* ubi A non satis liquet .. ς 49. -ρας utroq loco c. D***EKL al certe pler | ενεδυναμωθ. c. D**et***EKL al ut vdtr omn pp mu (d e *evaluerunt*, f vg *convaluerunt*) .. Ln εδυναμωθ. c. AD* :: cf ad Eph 6, 10. | D* παρενβολας

35. γυναικες c. D**et***EKL etc .. Ln γυναικας c. AD* (d e *acceper. mulieres de resurr. mortuorum suorum*; f vg *acc. mu. de res. mortuos suos*) | D* απετυνπανισθ.

36. D* ενπειγματων | πεῖραν .. cdd aliq πείραν

37. επρισθησ. (Orsaepe etdis[3,465 sic: εἰ δέ τις οὐ προσίεται τὴν ἱστορίαν διὰ τὸ ἐν τῷ ἀποκρύφῳ ἠσαΐᾳ αὐτὴν φέρεσθαι, πιστευσάτω τοῖς ἐν τῇ ἑβραίοις οὕτω γεγραμμένοις Ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν] al pm) .. fu* aethro (aethPP ante ελιθ. pon) Clem om .. D* επιρασθ. (bis igitur επιρασθ.) | επειρασθ. (et. Clem Or4 [inprimis grave est4,268 λιθασθεντες πρισθεντες, πειρασθεντες] al pm; d e *temptaverunt*, f vg cop al *temptati sunt*) .. 2. 43. 8.lect 17.lect syr arᵉ aethutr Or1,19 Euspr12,10 Thph om (nec exponit Chr nec magis vero επρισθ.): id quod probandum vdtr .. L 17. ante επρισθ. pon; 110. 111. (teste Sz) επρησθ. bis (pro επρισθ. et επειρασθ.) .. coniecerunt

δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν
ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις
καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. 39 καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ
τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ περὶ
ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν
νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, 3, 1.
ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης
καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. 3 ἀνα- 8, 1. etc
λογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν
εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.
4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν

επυρασθησαν (υ et ει passim sed raro confusa), επυρωθ., επηρωθ. et alia | μαχαιρης et -ρας ut v. 34. | AD*L αιγιοις | D***(E?)L al mu κακοχουμ., K κακωχ., Or¹ κακουμενοι

38. επι (71.? 73. 118. cat επ) c. A 71. 73. 118. Or³,²¹⁸ Ath²⁶¹ (pergit και εν σπηλαιοις post πλαν.) Socr⁴,²⁴ cattxt (:: cf Mc 1, 45. ubi επ ερημοις τοποις similiter a pler in εν - mutatum est. Ceterum ne quis neget ita Graece dici posse, cf Steph. Thes. Gr. Ling. p. 1514.) .. ς 49. εν c. DEKL al pler Clem Or² Eus^{pr12,10} et$^{ps248.405}$ al mu

39. DE και παντ. μαρτ. ουτοι, it vg *et hi omnes testimonio fidei probati* | την επαγγ. (et. Clem Or Cyr^{glaph204} Sev$^{cat\ ox}$ ad Lc^{108} al pm Hier al) .. Ln τας -λιας c. A 80. arP Eus^{ecl89} Cyr^{niceph1,1388} Aug :: cf v. 13.

40. D* b Or^{niceph1,1435} Procop^{niceph2,8} cop κρειττ. τι περι ημ.

XII. 1. D* ονκον | τρεχωμεν .. K al mu Ath²⁶³ -χομεν

2. D* Cyr^{hr220} τον σταυρ. | τε .. L δε | κεκαθικεν c. unc omn al longe pl (sed K al mu κεκαθηκ.) Cyr^{fld111} Cyr^{hr220} al pm .. ς (=Gb Sz) εκαθισεν c. min mu Or^{lib}

3. γαρ (arm *age*) .. al plus⁵ d e syr ar^{e} ουν, vg$^{edd\ pauc}$ Haym (non item Prim) om | D* om τον | υπο .. D* απο | αυτον c. D***KL al fere omn pp mu .. Ln εαυτον c. A, item D*E* εαυτους, 17. Thdrt (τὸ εἰς αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ εἰς ἑαυτούς) αυτους, item *semetipsos* (vg^{ed} et^{edd} aliq *semetipsum*) am fu* harl al, *in vobis* d e | εκλυομενοι c. AD**et***KL etc .. D* εκλελυμενοι

4. ουπω .. D*L 61. 73. 19.^{lect} 8.^{pe} vg (et. demid, sed non am fu al) cop sah arm add γαρ | D* μεχρι | αντικατεστητε c. ADEL** al longe

*Prov 3, 11 ss. ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν
ὡς υἱοῖς διαλέγεται Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει,
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰς παιδείαν ὑπομέ-
νετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν
πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. 9 εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς
ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλ-
λον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 οἱ
μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ

---

pl .. κ αντεστητε .. 49. αντεκατεστ. c. L* al pm Chrmosc1** Thdrt Thphcod (:: at quum ista forma media aetate celebrata sit, non satis h. l. ad recipiendum testes habet. Cf ἀπεκατέστησε Ducas[29] ἀπεκατέστησαν Theophan[374] ἀπεκατέστη Cinnam[259] etc)

5. εκλελησθε .. κ al Chr (τοῦτ' ἔστι παρήκατε τὰς χεῖρας, ἐξελύθητε) Thphcd (sed comm τοσοῦτον παρείθητε κ. ἐξελύθητε ὥστε καὶ τῶν - λόγων ἐπελάθεσθε) εκλελυσθε | D* παρα της παρακλ. | μου (:: pauci add *Prov 3, 11.) .. D* al[7] d e Clem[1] Thdrtcd om | ADL al παιδιας, item - ι - ADL v. 7., AD* v. 8., D* v. 11. | DE ελεγχ. υπ. αυτ.

7. εις (Gb') c. AD (sed D d conjg c. παραδεχ.) KL al fere[40] qui allati sunt Chr (ita enim edd corrigendae vdtr suadente etiam cat[261] et ed mosc insuperque Mutiano interprete satis illo quidem h. l. ab Graecis editis discedente. Pro εἰ παιδεύει igitur substituendum vdtr εἰς παιδείαν, cui emendationi favent sqq: ἄρα εἰς διόρθωσιν, ἀλλ' οὐκ εἰς κόλασιν etc) Thdrt (ita rursus cum codice corrigenda vdtr editio, ita ut explicatio legatur: φέρετε γενναίως τὰς ἐπιφερομένας παιδείας) Procopesa Dam (et.par673) Oec (ita docente comm), item it vg Orint al (it vg Orint *in disciplina* [- *nam* d fu] *perseverate*, harl *in doctrinam patientes estote*), item aut εις habent aut habentes non expressisse videntur vv al fere omn (syr *sustinete igitur castigationem*, cop *patienter ferte castigationem*, aeth *cast. vestram patienter ferte*, etc) .. ς 49. ει c. min ut vdtr mu sl? Thph (:: at εἰς lectio minime tam inepta est ut invita tanta testium vi abiici debeat) | D* υπομεινατε | τις γαρ c. A f vg sah Or .. ς add εστιν c. DEKL al ut vdtr omn vv pl pp mu

8. νοθοι .. A νοθροι | εστε sec h. l. c. D**KL al ut vdtr fere omn syr al Mac Chr Thdrt Dam (et.par673) al .. Ln post υιοι c. AD*et*** al it vg Chrmosc3 pp

9. πολυ c. AD*(D* add δε) .. ς πολλω c. D***KL al certe pler (:: cf et. ad v. 25., item alibi saepe πολλω μαλλ. fere non varians) | K al ζησωμεν

10. κατα το δοκ. αυτοις (L αυτους) επαιδευον .. D* επαιδ. ημας και τα

δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ.
11 πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ
λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις
ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.
12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα *Es 35, 3.
ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, *Prov 4, 26.
ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε
μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύ-
ριον, 15 ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ *Dt 29, 18.
θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης
μιανθῶσιν οἱ πολλοί, 16 μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς *Gn 25, 31 ss.
ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδετο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γὰρ
ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· *Gn 27, 30 ss.
μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας
αὐτήν.
18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει καὶ κεκαυμένῳ *Dt 4, 11.
πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ *Ex 19, 16.

δοκουντα αυτοις, d *erudiebant nos secund. volunt. suam* | D* συνφερον, A συμφερων | L αγιωτητος

11. δε pr (al^2 d μεν) .. D* al^3 arm Chr^1 ex^{mosc3} om | δι αυτης .. D* δι αυτοις | L γεγυμνασμενης

14. τ. κυριον .. d vg (sed non am fu) Epiph^{710} τ. θεον

15. D* επισκ. ινα μη | χαριτος .. K δοξης | K ενοχλει | δια ταυτης c. DKL al pler (it vg *per illam*) Chr^{txt} Thdrt Dam Thph Oec^{txt} .. Ln 49. δι αυτης c. A 17. 67.** 80. 137. 238. (cop syr ut vdtr) Clem^{622} Chr com Oec^{com} (:: at correctorem non prodit nisi δι' αὐτῆς. Idem a nemine mutatum v. 11., non item διὰ ταύτης 13, 2.) | οι c. A 47. Clem^{622} Thdrt .. ς om c. DKL al fere omn pp mu (:: cf ad Mc 6, 2. et 9, 26.)

16. D* om ος | απεδετο c. AC (:: cf ad Act 4, 35. 1 Co 11, 23. Mt 21, 33 et ll. pp.) .. ς -δοτο c. DKL al certe pler | AK πρωτοτοκεια | εαυτου c. ACD**et*** .. arm Clem om .. ς αυτου c. D*KL al certe pler pp mu

17. θελων .. D* λεγων

18. ορει c. DKL al fere omn vg^{ed} ar^P sl Ath (ex epp festal ap Cosm: cf Galland^{5,219}) Ps-Ath^{57} Thdrt (et. ex^{com} vdtr) Dam Oec, item al (Chr^2 sed vide infra) ante ψηλαφωμ. .. Ln om c. AC 17. 47. d f am fu demid harl tol al cop sah syr ar^e aeth Chr^{com} (τί τὸ ψηλαφώμενον πῦρ πρὸς τὸν ἀψηλάφητον θεόν;) Thph Prim Mart Bed | και pr .. D* 67.** harl cop sah arm om | κεκαυμενω (vg^{cdd} aliq, ut hal, *accessibilem* pro *accensib.*) .. D* Ps-Ath^{57} κεκαλυμμενω (d *ad ardentem et tractabilem ignem*) | ζοφω (Gb″) c. ACD* al^7 .. ς σκοτω c. D**et***L al longe pl pp pm (K om και ζοφ.)

φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι
*Ex 19, 12 s. αὐτοῖς λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον Κἂν θηρίον
*Dt 9, 19. θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· 21 καί, οὕτως φοβερὸν ἦν τὸ
φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν Ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 ἀλλὰ
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἱερουσαλὴμ ἐπου-
ρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων 23 πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτο-
τόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ
πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ
9, 15. Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἅβελ.
25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ
ἔφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον

19. προστεθηναι c. CDKL al ut vdtr omn (121. προτεθειναι) pp pm .. Ln$^{ed\ min}$ προσθειναι c. A

20. κ θιγει|ς (=Gb Sz) add in f. (:: ex LXX) η βολιδι κατατοξευθησεται c. min ut vdtr pauc contra ACDKLM al longe pl vv omn pp mu

21. ουτως (D* ου) c. CD**et*** L etc .. ς Ln ουτω c. A etc | μωυσ. c. CKL al pl .. ς (Gb Sz ut 7, 14.) μωσ. c. ADM al certe pm | εκφοβος .. M al fere^{10} Chr^{mosc2} Thdrt al εμφοβος (M ενφ.) | D* εκτρομ. | Gb Sz Ln^{20} (οὐκ usq ἔντρομος)· 22 ἀλλὰ, sed Ln post και ante ουτως v. 21. non interpg

22. αλλα .. A ου γαρ | D* σειων | και (D* d om) πολει (harl om κ. πολ.) θε. ζωντ. (C ζοντ.) ιερ. επουρ. (D*et*** d ante ιερ., A -νιων) .. Hil *ad sanctam Hier. civitatem* | μυριασιν (Or^{1cod} -αδων, D* μυριων αγιων) αγγελ.^{23} πανηγυρει: d *multitudinem angelorum frequentem*, f vg Hier *multorum milium angelorum frequentiae* (-*tiam* Hier; et. in d f vg praecedit *ad Sion montem* etc), Amb *decem millibus laetantium angelorum*, syr *ad coetus myriadum angelorum*, cop *myriadem angelorum multiplicantium*. Cf et. Hil *et haec Hierusalem est illa quidem ecclesia angelorum multitudinis frequentiam* etc

23. πανηγυρει, (sic interpg ACLM vg syr al Or Eus^{dem610} et^{ps} saepe al pm al^{lat}, item ς Gb Sz) .. ς^{e} ἀγγέλων, ^{23}πανηγύρει καί .. Ln μυριάσιν, ἀγγέλων ^{23}πανηγύρει καί | απογ. εν ουρ. c. ACDLM al mu d f vg cop syr al Ign^{intpol} Clem Or Eus$^{marc260.\ 309}$ et$^{ps\ 191.\ 201}$ et^{alib} Chron^{34} al pl .. ς (=Gb Sz) εν ουρ. απογ. c. K al pl Dam al | D* d πνευματι| D* d Hil τεθεμελιωμενων (d *funditorum*, Hil *fundatorum*)

24. D* 109. μεσιτης | κρειττον c. ACDKLM al longe pl vv ut vdtr omn pp pl .. ς (=Gb Sz) -ττονα c. min fortasse mu Thdrt | τον c. ACDKM al longe pl (d f vg *quam Abel*) Chr (tamen in comm τὸ γὰρ τοῦ Ἅβελ ἐλάλησε;) Thdrt (comm vero τὸ μὲν γὰρ τοῦ Ἅβελ αἷμα ᾄδεται) Chron^{34} Dam .. Gb' το c. L b al fere^{10} (item schol similiter atque Chr Thdrt) cop sah syr al Bas Cyr^{ador528} al

25. λαλουντα .. D* d harl* al add υμιν (d *in vobis*) | εφυγον (D* -γαν) c. DKLM al pler Thdrt Dam al .. Ln 49. εξεφυγον (:: id quod correc-

ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ᾽ οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι᾽ ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον. *Hagg 2, 6. *Dt 4, 24.

XIII.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. 3 μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ *Gn 18, 3. 10, 34.

---

torem satis prodit) c. AC al Cyr^{fid74} Chr Philcarp Dam^{com} (d f vg sl Epph *effugerunt*) | *γης* c. unc omn al pl pp pm .. ς (=Gb Sz) praem *της* c. min mu Cyr^{fid74} al | *τον* h. l. c. ACDM al Cyr^{fid} (Dam ap Wtst) .. ς ante *επι* c. KL al pler pp mu (et. *παρ. τον ε. γ. χρημ.* leg) | *πολυ* c. ACD* sah .. ς *πολλω* c. D***KLM al certe pler pp mu | c 43. *υμεις* | *ουρανων* .. M b 67.** al fere^{20} Chr *ουρανου*

26. M 109. om *ἡ* | *τοτε*: ita et. M (non *ποτε*) | *ετι* (al^{3} Cyr^{fid74} *οτι*) .. M *οτι ετι* | D* d *εγω απαξ* | *σεισω* (Gb″) c. ACM al fere^{10} vg cop sah syr al Ath^{526} Cyr^{fid74} Cosm Andr et Areth^{apoc7,12} et^{16,18} .. ς (=Sz) *σειω* c. DKL al *longe* pl d Quaest^{orthod93} Ath^{cdd2} Chr Thdrt al (:: *Hagg 2, 6. *σεισω* ed vat et A, sed al mu atque et. ed compl *σειω*) .. D* d add *λεγει*

27. *την* h. l. c. D***KL al ut vdtr omn Ath^{526} al pm .. Ln ante *των* c. AC .. D*M om | A om *ινα* usq *σαλ.*

28. *εχωμεν* c. ACDLM al pl demid al? cop syr al Chr (edd et cdd var; sed comm *τοῦτ᾽ ἔστιν εὐχαριστῶμεν τῷ θεῷ, βέβαιοι μένωμεν*) Thdrt Dam al .. K al plus^{20} d f vg (et. am fu harl tol) aeth^{utr} al Ath^{526} Cyr Antioch^{130} *εχομεν* | *λατρευωμεν* c. ACDL al certe pm (*per quam serviamus* d f vg) pp mu .. Gb′ *λατρευομεν* c. KM al fere^{50} Ath^{526} Chr^{mosc3} Dam^{txt} (sed comm *εὐχαρίστως φησὶ λατρεύωμεν*) Thph Oec | D* al^{2} *ευχαριστως* | *ευλ. κ. δε.* (Gb″) c. ACD* 17. 71. 73. 80. 137. cop sah sled (Chr^{1} ex^{mosc1}, item *δε. κ. ευλ.* Thph^{mg} et 115., sed vide post; 120. *εὐλ. κ. φοβου*) .. ς *αιδους κ. ευλαβ.* c. KL al longe pl syr (*cum verecundia et timore*) al Chr (*τοῦτ᾽ ἔστι μηδὲν ἰταμὸν φθεγγώμεθα, μηδὲν ἀναίσχυντον*) al (Thph fere ut Chr), item D**et***M *ευλαβ. κ. αιδους*, d *metu et verecundia*, f vg *metu et reverentia*

29. *και* (et. Or etc) .. D* d *κυριος*

XIII. 2. *δια ταυτης* (d f vg *per hanc*) .. K *δι αυτης*

3. *δεσμιων* .. D* *δεδεμενων* | *κακουχουμ.* c. AD* al pl pp mu .. D***KLM al fere^{20} *κακοχουμενων*, C *κακωχουμ.*

ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος,
*Ios 1, 5. *Dt 31, 6. ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν Οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ'
*Ps 117(118), 6. οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα εἰς τὰ ἅγια διὰ
*I, v 4, 12. Mt 27, 32, etc τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν

---

4. *εν* (46. om) *πασιν* .. 23.* 71.* 109. arm^{ed} Caes Did Epiph^{28} Cyr^{hr64} Thdrt^{niceph1,1058} et^{2,553} Thphil^{alex} lat om | *δε* c. CD***KL al ut vdtr omn f syr aeth^{ro} al Clem Caes Did Amphil Chr Thdrt al Amb .. Gb$^{\prime}$ Ln *γαρ* ς. AD*M d vg cop Ant et Max^{66} Prim Bed (:: manifesta correctio) .. 52. vg^{cod} aeth^{PP} om

5. M *αρκουμενος* | *εγκαταλειπω* c. ACD*** (in tali re gravis est corrector ille doctus) KLM al mu et ut vdtr pm Chr^{mosc2} (:: nec aliter AB et similes in LXX, cf Gn 28, 15. Dt 31, 6.) .. ς Ln 49. *εγκαταλιπω* (D* *ενκ.*) c. D* al ut vdtr pl

6. *ημας λεγ.* c. ACKL etc .. D *λεγ. ημ.*, M om *ημας* (d corrupte *ita audiente dicite*) | *και* .. c *17. al d f vg cop syr al om, hinc Ln [κ.] | *τι ποιησει* .. d f vg al *quid faciat* (ut pendeat a praegressis)

7. D* *των προηγουμενων* | c *αναθεωρησαντες*

8. *εχθες* c. AC*D*M (per errorem in ed. mea deest ε-) .. ς *χθες* c. C**D***KL al ut vdtr omn Or Ath^{saep} Epiph^{1002} Cyr^{hr171} al pm | *αιωνας* c. ACD***KLM etc .. D*d add *αμην*

9. *παραφ.* c. ACDM b al longe pl d f vg (*abduci*, f *obduci*, d *adduci*) cop syr al pp pm .. ς (=Gb Sz) *περιφ.* c. KL al mu | *περιπατησαντες* c. CD***KLM al ut vdtr omn pp mu .. Ln *-πατουντες* c. AD*

10. L *εχωμεν* | *ουκ εχουσιν* c. D*M d (syr *ex quo non est ius edendi*) Dam .. ς Ln add *εξουσιαν* c. ACD**et***K al ut vdtr omn f vg cop al pp mu (sed Chr praem)

11. D* *ζωον* | *αιμα* c. A aeth^{ro} Chr^{com437} (ibi totos vv. 11. 12. citat. et^{mosc2}) .. ς add *περι αμαρτιας* c. DKM al pler (al^{2} *πε. -τιων*) f vg al Chr^{txt} Thdrt al; item Ln post *αγια* pon c. C* al cop syr al | *κατακαιεται* .. D* *καταναλισκονται* | D* *παρεμβολης*

λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. 13 τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.
15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. *Ps 49 (50), 15. *Hos 14, 3.
16 τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα 1 Th 5, 23.
τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ 2 Th 2, 17.
ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Ro 16, 27. et

---

13. εξερχωμεθα c. ACM al pl d vg cop syr al pp mu .. DK al fere[20] Cyr nicephˡ,⁹⁷⁶ εξερχομεθα

15. δι αυτου .. K δια τουτο | ουν .. D* om (d *ut per ipsum offeramus*) | αναφερωμεν .. K al plus[20] αναφερομεν

16. της δε .. D* της δ | ευποιας ut DKM etc .. AC -ειας | D K. της κοιν. | τοιαυταις et θυσιαις et. M (error est in ed.) | ευαρεστειται .. M ευεργετειται

17. ως λογ. αποδωσοντες (D* -ται; D* d cop al add περι υμων) h. l. c. CDKM al ut vdtr omn d cop syr aeth al Chr Thdrt Dam (et.par[358]) al Ors .. Ln ante υπερ c. A f vg Prim Bed

18. περι .. D* d Chr (et.mosc[3]) praem και | πειθομεθα (Gb'') c. AC*D*M 17. 67.** 137. d (*suademus*) .. ς πεποιθαμεν c. C***D***K al pler f vg (*confidimus*) pp mu

19. ταχιον: ita DM al pl .. ACK al ταχειον, item v. 23.

20. ⸀ c. ACD***KM al pl am fu armᵛᵉⁿ al pp aliq .. D* b 17. al fere[15] d (d* *deum* pro *dominum*) vg cop syr al mu Chr Thdrt[1] add ⸀

21. D* ημας | εργω (D* d f vg pp[lat] om) c. CD***KM etc .. Ln[ed min] add και λογω c. A Chr[com] | ποιησαι .. D* add ημας | ποιων .. Ln[ed min] praem αυτος c. (c ex errore Wtst[ii]) 71. d (*ipso faciente*) .. AC* praem αυτω, item Nyss[ep13] et[Co15,28]: hinc Ln αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν | υμιν c. AC al pl d vg cop al Chr al .. DKM 17. 46. ul fere[20] syr al Thdrt Oec

ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος,
*Ios 1, 5. *Dt 31, 6. ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν Οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ'
*Ps 117(118), 6. οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβο-
*Lv 4, 12. Mt 27, 32. etc λῆς. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν

---

4. *εν* (46. om) *πασιν* .. 23.* 71.* 109. arm^{ed} Caes Did Epiph^{28} Cyr^{hr61} Thdrt^{niceph1,1058} et^{2,553} Thphil^{alex} lat om | *δε* c. CD***KL al ut vdtr omn f syr aeth^{ro} al Clem Caes Did Amphil Chr Thdrt al Amb .. Gb' Ln *γαρ* ς. AD*M d vg cop Ant et Max^{66} Prim Bed (:: manifesta correctio) .. 52, vg^{cod} aeth^{PP} om

5. M *αρκουμενος* | *εγκαταλειπω* c. ACD*** (in tali re gravis est corrector ille doctus) KLM al mu et ut vdtr pm Chr^{mosc2} (:: nec aliter AB et similes in LXX, cf Gn 28, 15. Dt 31, 6.) .. ς Ln 49. *εγκαταλιπω* (D* *ενκ.*) c. D* al ut vdtr pl

6. *ημας λεγ.* c. ACKL etc .. D *λεγ. ημ.*, M om *ημας* (d corrupte *ita audiente dicite*) | *και* .. c *17. al d f vg cop syr al om, hinc Ln [κ.] | *τι ποιησει* .. d f vg al *quid faciat* (ut pendeat a praegressis)

7. D* *των προηγουμενων* | c *αναθεωρησαντες*

8. *εχθες* c. AC*D*M (per errorem in ed. mea deest ε-) .. ς *χθες* c. C**D***KL al ut vdtr omn Or Ath^{saep} Epiph^{1002} Cyr^{hr171} al pm | *αιωνας* c. ACD***KLM etc .. D*d add *αμην*

9. *παραφ.* c. ACDM b al longe pl d f vg (*abduci*, f *obduci*, d *adduci*) cop syr al pp pm .. ς (=Gb Sz) *περιφ.* c. KL al mu | *περιπατησαντες* c. CD***KLM al ut vdtr omn pp mu .. Ln *-πατουντες* c. AD*

10. L *εχωμεν* | *ουκ εχουσιν* c. D*M d (syr *ex quo non est ius edendi*) Dam .. ς Ln add *εξουσιαν* c. ACD**E***K al ut vdtr omn f vg cop al pp mu (sed Chr praem)

11. D* *ζωον* | *αιμα* c. A aeth^{ro} Chr^{com437} (ibi totos vv. 11. 12. citat. et^{mosc2}) .. ς add *περι αμαρτιας* c. DKM al pler (al^{2} *περ. -τιων*) f vg al Chr^{txt} Thdrt al; item Ln post *αγια* pon c. C* al cop syr al | *κατακαιεται* .. D* *κατανα̣λισκονται* | D* *παρεμβολης*

λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. 13 τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.
15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. *Ps 49 (50), 15. *Hos 14, 3.
16 τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα 1 Th 5, 23.
τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ 2 Th 2, 17.
ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Ro 16, 27. et

---

13. εξερχωμεθα c. ACM al pl d vg cop syr al pp mu .. DK al fere[20] Cyr nicephᵗ[1,976] εξερχομεθα

15. δι αυτου .. K δια τουτο | ουν .. D* om (d *ut per ipsum offeramus*) | αναφερωμεν .. K al plus[20] αναφερομεν

16. της δε .. D* της δ | ευποιιας ut DKM etc .. AC -ειας | D K. της κοιν. | τοιαυταις et θυσιαις et. M (error est in ed.) | ευαρεστειται .. M ευεργετειται

17. ως λογ. αποδωσοντες (D* -ται; D* d cop al add περι υμων) h. l. c. CDKM al ut vdtr omn d cop syr aeth al Chr Thdrt Dam (et.ᵖᵃʳ³⁵⁸) al Ors .. Ln ante υπερ c. A f vg Prim Bed

18. περι .. D* d Chr (et.ᵐᵒˢᶜ³) praem και | πειθομεθα (Gb″) c. AC*D*M 17. 67.** 137. d (*suademus*) .. ς πεποιθαμεν c. C***D***K al pler f vg (*confidimus*) pp mu

19. ταχιον: ita DM al pl .. ACK al ταχεων, item v. 23.

20. ιν̄ c. ACD***KM al pl am fu armᵛᵉⁿ al pp aliq .. D* b 17. al fere[15] d (d* *deum* pro *dominum*) vg cop syr al mu Chr Thdrt[1] add χν̄

21. D* ημας | εργω (D* d f vg pp^{lat} om) c. CD***KM etc .. Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ add και λογω c. A Chrᶜᵒᵐ | ποιησαι .. D* add ημας | ποιων .. Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ praem αυτος c. (c ex errore Wtstᵘⁱ) 71. d (*ipso faciente*) .. AC* praem αυτω', item Nyssᵉᵖ¹³ etᶜᵒ¹⁵,²⁸: hinc Ln αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν | υμιν c. AC al pl d vg cop al Chr al .. DKM 17. 46. ul fere[20] syr al Thdrt Oec

22 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.* 23 *γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς.* 24 *ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.*

Eph 6, 24. etc 25 *Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.*

ημιν | 4.* 43. om ῷ usq ἀμήν | αιωνας c. C***D 31. 37. 73. 80. al fere[20] arr arm Clem (teste Wtst) Thdrt[1] .. ς Ln add *των αιωνων* c. AC*KM al pl vg cop syr al pp mu, sed Gb[00] *των αι. αμην* (at *αμην* nemo om nisi fu al)

22. *ανεχεσθε* c. ACD***KM al pl am cop aeth[utr] al Chr Thdrt (et.[com]) al .. Ln *-σθαι* c. D* al mu f vg syr arm | D al *απεστειλα*

23. Euthal[argum] *γιγνωσκ.* | *αδελφον* c. D**et***K al longe pl sl[mss] ? Chr[3] Thdrt[2] Dam al .. Ln add *ημων* c. ACD*M 17. 31. al fere[10] f vg cop syr al Euthal Dia[ltrin923] (ap Thdrt)

25. *υμων* .. D* *των αγιων* | *αμην* c. ACDKM etc .. Gb[0] c. 17. fu

Subscriptio: DM (sed vide inscriptionem) b nil subscriptum habent .. c 17. al *πρ. εβραιους*, item A addito *εγραφη απο ρωμης* (ita et. Chr Thdrt Euthal al) et K additis *εγραφη απο ιταλιας δια τιμοθεου* .. am *explicit epist. pauli apostoli ad hebraeos. deo gratias amen*, fu *exp. ad hebr. feliciter: seq. epist. sancti iacobi*, cop *scripta in Italia, missa per Timotheum*, syr *finita est ep. ad Hebr., quae scripta est ex Italia Romana et missa per Timotheum*, aeth *finita est ep. Hebraeorum* .. ς (= Gb Sz) *προς* (al pauc praem *του αγιου παυλου* s. simile) *εβρ. εγραφη* (31. add *εβραϊστι*) *απὸ τῆς ἰταλίας* (*απ. τ. ἰτ.* K al pl cop syr arP ; 66. *απο αθηνων· αλλοι δε απ ιταλιας*) *διὰ τιμοθέου* (*δι. τιμ.* K al pl cop syr arP). Praeterea numerantur *στιχ. ψγ'* (K al pl, et. Euthal; al *ψς'*, *ψη'*, *ψι'*, *ψν'*, *ψνε'*, *ωλ'*), item (ut Euthal) *αναγν. γ'*, *κεφφ. κβ'*, *μαρτ. λ'* .. am fu sect 39 habent .. Euthal: *Ὁμοῦ τῶν ιδ' ἐπιστολῶν ἀναγνώσεις λα'* (31), *κεφάλαια ρμζ* (147), *μαρτυρίαι ρκζ* (127), *στίχοι δ* ⁞ *λς'* (4936) .. Dam post subscr. habet: *τὴν πρ. ἑβρ. ἐπιστ. ἱστορεῖ Κλήμης, οὗ μέμνηται Παῦλος, ὃς καὶ ἐπίσκοπος ῥωμαίων ἐγένετο· ὡς Παύλου αὐτὴν ἑβραίοις τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ συντάξαντος ἡρμηνεύθη, ὥς τινες, ὑπὸ Λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὡς δὲ ἄλλοι, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Κλήμεντος* (*ὥς τινες* etc eadem Euthal: cf Gall[301]).

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖ- 22, 6.
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀπο-
στείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, 2 ὃς

---

* αποκαλυψ. ιωαννου: ita c (item A in subscr., titulus periit) al et (αποκ. του αγιου ιω.) cop. Confirmant Iustdial (παρ' ἡμῖν ἀνήρ τις ᾧ ὄνομα ἰω., εἷς τῶν ἀπ. τοῦ χυ, ἐν ἀποκαλύψει γενομένῃ αὐτῷ) Melit ap Eush. e.4,25 (ad notitiam suam pervenisse dicit ex libris Melitonis τὰ περὶ τῆς ἀποκαλ. ἰω.) Apollonius ap Eus5,18 (κέχρηται δὲ καὶ μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς ἰω. ἀποκ.) Ir ap Eus5,8· (ἐν τῷ πέμπτῳ περὶ τῆς ἰω. ἀποκ.) Clem (str6· p. 667. Sylb. 1629. ὡς φησὶν ἐν τῇ ἀποκαλ. ἰωάννης) Or (3,720 ἰω. – ἐν τῇ ἀποκαλύψει, 2,525 ἐν τῇ ἰωάννου ἀποκ., 4,16 φησὶν οὖν ἐν τῇ ἀποκ. ὁ τοῦ ζεβεδαίου ἰωάννης) Hipp (can. pasch. ex marmore: ὑπὲρ τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγελίου καὶ ἀποκαλύψεως, quo titulo Hipp librum scripsit) Dion ap Eush. e. 7,25 (qui est locus classicus de Apoc: „διάλεκτον μέντοι καὶ γλῶσσαν οὐκ ἀκριβῶς ἑλληνίζουσαν αὐτοῦ βλέπω, ἀλλ' ἰδιώμασι μὲν βαρβαρικοῖς χρώμενον καί που καὶ σολοικίζοντα) Methvirgg (ἐν βίβλῳ τῆς ἀποκ. ἰωάννης) Eussaep Ath (ex epist. fest. ubi est canon Ath: ἰωάννου ἀποκάλυψις. Alibi testari vdtr titulum absque Iohannis nomine, ut1,327 et388) Epiph (ἐν τῇ τοῦ ἰω. ἀποκ.) et Alogi ap Epiph454 τί με, φησίν, ὠφελεῖ ἡ ἀποκ. ἰωάννου) Hier (in ps. 149. „legimus in apoc. Iohannis") etc .. B αποκ. ιω. του θεολογου και ευαγγελιστου, al αποκ. (vel η αποκ.) του αγιου ιω. του θεολ. .. fu *ins. apocalypsis sancti iohannis amen*, am nil inscriptum habet (sed vide subscr.), al *inc. apoc. iohannis apostoli*, lips5· *inc. apocalipsis s. Ioh. apost.*, lips6· *inc. liber apocalipsis*, al *inc. apocalypsis*; syr *apocalypsis quae facta est Iohanni evangelistae a deo in Patmo insula, in quam eiectus fuit a Nerone Caesare*, aeth *visio Iohannis, iohannis episcopi constantinopolis metropolis, quum oportuit eum in exilium mitti*, And αποκ. του αγιου αποστ. και ευαγγ. ιωαννου του θεολ., cat Are ιωαννου του θεολ. (Are add και ηγαπημενου) αποκαλυψις .. Gb Sz αποκαλυψις c. nullo ut vdtr cod, ς αποκ. ιω. του θεολογου (c. 17. Synops)

I. 1. αυτω .. B αυτη | αποστειλας .. Pri *nuntianda* | τω δουλω .. A του δουλου

9. 6, 9. ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. 3 μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς
22, 10. λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
Col 1, 18. μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν
5, 10. ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασι-

---

2. *του θεου* .. 28. And^{a} Pri^{com1} („ac ne *verbum* tantum sentiendum quisq putaret, nomen rursus *Ie. Chr.* subiunxit") om | *οσα* c. ABC al plus^{40} vg cop syr aeth al Dion^{eus} And^{omn} Pri al .. ς (=Gb Sz) add *τε* c. min vix mu arP Are et cat | *ιδεν* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler. Praeterea al fere^{20} arm arP And^{a} etP (non^{c}) add *και ατινα εισι (εστι) και α (ατινα) χρη γενεσθαι μετα ταυτα*, item Are et cat ad *οσα τε ειδεν* notant: *ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ πρόσκειται καὶ ταῦτα Καὶ ὅσα ἤκουσε καὶ ἅτινα δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.*

3. C *τους λο. τουτους* .. B *τον λογον* | *της προφητειας* .. 7. 16. vg (et. am demid al, sed non fu tol al) cop syr al Vic Prim add (vel praem ut Vic) *ταυτης*

4. *ο ων* c. AC al^{15} And^{a} etP .. ς (= Gb Sz) praem *του* c. min Are et cat .. B al^{30} arm And^{c} Vic Pri praem *θεου* (31. Cass *κυριου*) | *ἃ* c. BC al^{35} And^{c} Are et cat^{txt} .. ς (Gb^{00}) add *εστιν* (36. *εισιν*) c. min AndP Are et cat com .. Ln$^{ed\ min}$ *των* c. A 47. And^{a} .. 80. om

5. *των νεκρ.* c. ABC al^{40} vg cop syr al Meth^{779} et^{794} Lugd^{epist} ap Eus h. e.^{5,2} Orthod^{qu85} Epiph^{563} And^{a} etc Are et cat^{txt} et^{com} Pri Bed .. ς (=Gb Sz) praem *εκ* c. min mu AndP et^{com} (:: ut Col) | *αγαπωντι* c. ABC al^{38} syr .. ς (=Gb Sz) *-πησαντι* c. min mu (vg *qui dilexit nos*, item cop al) And^{a} etP Are et cat, And^{c} *ος ηγαπησεν* | *λουσαντι* c. B al longe pl vg cop aeth^{utr} al AndP et^{c} (*και ελουσεν*) in^{txt} itemq Are et cat^{txt} (And: *τῷ δὲ ἀγάπην τῶν δεσμῶν τοῦ θανάτου ἡμᾶς λύσαντι καὶ* [P add *εκ*] *τῶν τῆς ἁμαρτίας κηλίδων λούσαντι τῇ ἐκχύσει* etc; Are et cat *δισσογραφεῖται τοῦτο πρὸς διάφορον διάνοιαν. λούεται μὲν γὰρ ὁ τὰς κηλίδας καὶ τοὺς σπίλους ἀποκαθαιρόμενος. λύεται δὲ ὁ τῶν ἐγκλημάτων ἑαυτοῦ ἀπαλλαττόμενος.* Sub *ἄλλως* nonnisi *λούσαντι* habet) .. Ln *λυσαντι* c. AC 6. 12.* 28. 36. 69. syr sl$^{3.4.5.}$ (non$^{10.}$) arm (*λύσαντι τοὺς δεσμοὺς τῶν ἁμαρτ.*) And^{a} txt Pri Cass .. 7. *λυσαντι και απο των της αμαρτιας κηλιδων λουσαντι τη εκχυσει του ζωοποιου αιματος και υδατος και ποιησαντι ημας βασιλειον ιερατευμα και λουσαντι* (iam sequuntur rell *ημας απο* etc) item fere 16. 45. arP :: ex And^{com} | *απο* c. B al longe pl vg etc And^{c} Are et cat Pri .. Ln *εκ* c. AC 12. 28. 36. 38. And^{a} etP | *ημων* c. BC al fere omn vv omn (aeth^{utr} *υμων*, ut

λείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. *Ex 19, 6. *Es 61, 6.

7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν. 8 Ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. *Zach 12, 10 ss. *Dan 7, 13. *21, 6. etc *Es 44, 6.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ 22, 8. 2 Th 3, 5.

---

antea bis υμας) And^{a} et^{c} Are et cat Bed .. Ln$^{ed\ min}$ om c. A al^{2} And^{P} Pri

6. εποιησεν c. AC al longe pl And^{a} et^{P} item (sed vide ante)^{c} Are et cat (προσυπακουστέον δὲ πρὸς τὸ Ἐποίησεν τὸ Ὅς, ἀναφορικὸν ἄρθρον etc. Uberius de eadem re sub ἄλλως exponitur et τὸ ἀνελλειπές dicitur καὶ ποιήσαντι) .. B al^{9} ποιησαντι | ημας c. B al pler vg ed et demid lipss al cop syr al And^{omn} Are et cat Prim^{col} (sed^{max} pergit *in regnum*) .. Ln$^{ed\ min}$ ημιν c. A al^{5}, item$^{ed\ mai}$ ημων c. C, item *nostrum* (sequitur *regnum*) am fu harl tol al | βασιλειαν (et. Gb Sz) c. AC al^{40} am cop syr aeth sl$^{3.4.5.10.}$ al And^{c} Are et cat et^{txt} et^{com} Vic al aliq, item addito και 80. vg^{ed} et$^{cdd\ pl}$ Tert (*regnum quoque nos et sacerdotes* etc; alibi vero *reges nos deo et patri* etc) Prim .. B -λειον, item al^{5} qui pergunt ιερατευμα. Similiter And^{com} και ποιησαντι ημας βασιλειον ιερατευμα .. ς (= Gb Sz) βασιλεις και c. min vix mu And^{a} et^{P} | αιωνας (et. Ln$^{ed\ min}$) c. A 9. cop sl$^{3.4.5.}$ (non$^{10.}$) And^{a} .. ς Ln$^{ed\ mai}$ add των αιωνων c. BC al pler vg syr al And^{P} et^{c} Are et cat | αμην .. 33. tol om

7. μετα .. c Eph επι (aeth^{utr} *in nube*)

8. αλφα c. ABC al pm cop vg^{cdd} aliq (am fu al certe Λ et Ω habent) And^{c} Are et cat .. ς *A*. Ita ubique. | ὦ c. ABC al fere^{40} syr arm aeth sl$^{10.}$ Marc^{diad} And^{com} (certe praeterit) Are et cat (in comm vero sic: ἄλφα διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι, ὅτι καὶ τὸ ἄλφα ἀρχὴ τῶν ἐν γράμματι στοιχείων· ὦ διὰ τὸ τέλος τῶν αὐτῶν. ἀρχὴν δὲ καὶ τέλος τίς οὐκ ἂν ἐννοήσοι τὸ Πρῶτος σημαίνεσθαι καὶ τὸ Ἔσχατος;) Amb^{1} Pri .. ς (=Gb Sz) add αρχη και τελος c. min mu vg cop al ppl^{at} aliq | κυρ. ο θε. c. ABC al plus^{40} vv fere omn pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (=Gb Sz) ο κυριος c. test perpauc | B 28. om ὁ extr

9. ὁ c. ABC al plus^{40} vv fere omn pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (=Gb Sz) add και c. test perpauc | συνκοιν. c. ABC al pl Or Dion^{484} al (συνκ. c. C, sed cf ad Ro 11, 17 et 1 Co 9, 23; ς Ln 49. συγκ. c. AB etc) .. Gb′ κοινωνος c. al^{32} Are et cat | βασιλεια c. ABC al^{35} vg cop al pp^{gr} mu pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) praem εν τη c. min mu And^{P} (syr aeth om και βασ.) | εν (Dion^{484} Apring Rup aeth om) $\overline{\iota\upsilon}$ (Gb″) c. C 38. am demid tol lips$^{5.6.}$

2. etc καλουμένη Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰη-
4, 1 s. σοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα
φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης Ὃ βλέπεις
2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. 7. 3, 14. γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον
καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειραν καὶ εἰς Σάρ-
δεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν. 12 καὶ ἐπέστρεψα
βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας ἶδον
ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐμμέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν
*Dan 7, 13. 9. 10, 5. ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μα-

---

al cop aeth (*κυριου* $\overline{\iota\upsilon}$) Or (Dion pp^{lat2}) .. 49. *εν* $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. B al^{40} vg^{ed} et harl al syr arr arm And^{c} Are et cat Prim; item Gb'' *εν* $\overline{\chi\omega}$ c. A 25. .. ς $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. min pm And^{a} et^{P} | *την μαρτ.* c. AC al^{8} vg cop al Dion And^{a} et^{c} Are et cat Pri Bed .. ς (Gb^{0}) praem *δια* c. B al pl syr al And^{P} | $\overline{\iota\upsilon}$ c. AC al^{3} vg (et. am fu etc; non lips^{4}·) Dion And^{a} .. ς (Gb^{oo}) add $\overline{\chi\upsilon}$ c. B al pler lips^{4}· cop syr al And^{P} et^{c} Are et cat pp^{lat} mu

10. A *εγω εγενομ.* | *φωνην οπ. μου μεγαλην* c. B al^{25} And^{c} (sed *-νης* et *-λης*) Are et cat .. Ln$^{ed\ min}$ *φω. μεγ. οπισθεν μου* c. A .. ς Ln$^{ed\ mai}$ *οπ. μου φω. με.* (et. *με. φω.* leg) c. C al pl vg al Pri al .. 16. And^{P} et^{a} *φωνης μεγαλης* (16. And^{a} *-ην -ην*) *ο. μ.* .. 28. om *οπ. μ.*

11. Ὃ c. ABC al^{35} vv fere omn And^{c} Are et cat Pri al .. ς (=Gb Sz) praem *Εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτος και ο εσχατος και* c. min mu arr sl^{ed} And^{a} et^{P} | *επτα* c. ABC al plus^{10} vv omn (exc sl^{ed}) And omn Are et cat Pri al .. ς (=Gb Sz) om c. min vix mu sl^{ed} | *εκκλησιαις* c. ABC al^{40} am fu demid harl tol lipss syr al And^{omn} Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) add *ταις εν ασια* c. min mu vg^{ed} cop al Bed | A 32. 50. 69. *εις μυρναν,* am al *zmyrnam,* fu *zmyrnae* | *θυατειραν* c. AB (*-τιραν*) c al^{6} (certe tot citantur) item (am demid lips$^{4\cdot 5\cdot}$ *Thyatiram.* vg^{ed} fu lips$^{6\cdot}$ *Thyatirae;* contra Livius: *circa Thyatira*) vg (aeth^{ro} *θυατειρον*) Synops .. ς *θυατειρα* c. min pl cop (*-τιραν*) aeth^{PP} And omn Are et cat (et. *εις -τειρας* et *εν -τειροις* legitur). Cf Diog. La. Arcesil. 4, 30. *τηλοῦ μὲν φρυγίη, τηλοῦ δ' ἱερὴ θυάτειρα.* Ac Steph. Byz. ex inepta etymologia concludit proprie *ἡ θυγάτειρα* dicendum fuisse. | AC *-τιραν* et *-δικιαν,* item ABC *-λφιαν.* Cf Moschop. *πεϱὶ σχεδ.* 121. *φιλαδέλφεια πόλις τὸ φει διφθογγον, φιλαδελφία δε ἰῶτα.* Similiter anonym in Boiss. anecd. 4,408.

12. *και* pr (et. And^{omn} Are et cat Ir^{int} Cyp al mu) .. B al^{32} arP ad^{2} *ειπει* | *ελαλει* (Gb'') c. BC al^{37} And^{omn} Are et cat, item *loqueb.atur* vg Ir^{int} etc .. A *λαλει* .. ς (=Sz) *-λησε* c. min mu | *ιδον* c. BC .. ς Ln 49. *ειδον* c. A al certe pler

13. *εμεσω* c. AC (:: quum per apocalypsin non modo A sed etiam ubicumque superest C istam formam testentur, edenda vdtr. C quidem alibi passim *εν μεσω,* ut Lc 2, 46. 10, 3. Act 27, 21. He 2, 12 .. ς Ln 49. *εν μεσω* c. B al certe pler | *των* c. AC 12. 28. 38. 45. am^{2} cop syr arm aeth ar^{e} And^{a} et^{P} Ir^{int} Cyp Ors al mu .. ς (Gb^{oo}) ad^{2}

στοῖς ζώνην χρυσᾶν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ
ὡσεὶ ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός,
15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρω- *Dan 10, 6.
μένοι, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 καὶ ἔχων *Ez 1, 24. *Es 49, 2.
ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ *Iud 5, 31.
ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος
φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε ἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς
τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' 2, 8.
ἐμὲ λέγων Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος 18 καὶ *Es 48, 12.
ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. 19 γράψον 11.

ἑπτα c. B al pler vg al And^{c} Are et cat Bed | λυχνιων .. al vg^{ed} et cdd pl al And^{c} add των χρυσων | ομοιον .. A harl (similitudinem) sl$^{4\cdot 10\cdot}$ ομοιωμα | νιον c. B al fere^{30} (:: ut 14, 14.) .. ς Ln 49. νιω c. AC al pm And^{omn} Are et cat | ποδηρην (et. Ln$^{ed\ min}$) c. A 11. al? .. ς Ln 49. -ρη c. BC etc

13. μαστοις c. BC al longe pl And^{c} And$^{a\ mg}$ Are^{2} et cat (in explicatione vero habent: πρὸς τῷ στήθει δὲ καὶ τοῖς μαζοῖς) .. al pauc μασθοις .. Ln μαζοις c. A al^{7} And^{a} et^{P} Are^{1} (:: Suid: μαζὸς κυρίως ἐπὶ ἀνδρός – μαστὸς κυρίως ἐπὶ γυναικός etc. Similiter Amm Thom al.) Cf et. ad Lc 23, 29. | χρυσαν c. AC .. ς 49. -σην c. B al certe pler

14. ωσει c. C al sat mu And^{a} et^{P} .. Gb Sz Ln ως c. A al^{18} Are et cat, item praemisso και B al^{16} And^{c}, al ωσπερ (ως sqq fere non variant) | λευκον (et. λευκ. και legitur) .. 8. Cyp Prim om

15. χαλκολιβανω .. vg Cyp Vic al *aurichalco* (am *orichalc.*), item Pri addito *libani*, Ir^{int} *chalcolibano* | πεπυρωμενοι c. B al pler And^{omn} Are et cat Vic Tich (And: πόδες τοῦ χῦ καὶ οἱ ἀπόστολοι τῇ καμίνῳ τῶν πειρασμῶν πυρωθέντες) .. Ln πεπυρωμενης c. AC .. al aliq vg cop syr al pp^{lat3} -μενω (vel -μενη)

16. εχων c. BC al pler (al^{2} And^{c} ειχεν) vv pl pp^{gr} et^{lat} .. Ln$^{ed\ min}$ om c. A 41. aeth^{utr} | δεξ. χει. αυτ. c. AC al^{15} And^{a} et^{c} Are et cat .. B vv aliq χει. αυτ. τη δε. .. ς δε. αυτ. χει. c. min pl .. 10. 28. vg arm And^{P} pp^{lat} mu (sed Ir^{int} *manu dext. sua*) om χειρι | Ln$^{ed\ min}$ αστερες c. A 41. aeth^{utr}

17. ιδον c. BC .. ς Ln 49. ειδ. c. A al certe pler | επεσα .. al^{8} Are et cat -σον | εθηκεν c. ABC al pl And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) επεθηκε c. min mu And^{a} et^{P} | δεξ. αυτ. c. ABC al pl vg al And^{c} Are et cat pp lat mu .. ς (= Gb Sz) add χειρα c. min mu And^{a} et^{P} | λεγων c. ABC al fere^{40} vv pl And^{omn} Are et cat pp^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) add μοι c. min mu aeth al | πρωτος .. A (Are^{com}) πρωτοτοκος

18. αιωνων c. AC 36. 38. vg cop aeth^{utr} arm ar^{P} Or^{2} And^{P} Ir^{int} Ath^{lat560} al mu .. ς (= Gb Sz) add αμην c. B al pler syr al And^{a} et^{c} Are et cat | κλεις c. AC al pl And^{c} et^{a} et And^{com} Are et cat^{com} .. B al^{24} And^{P} txt

οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα, 20 τὸ
16. μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς
12. ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκ-
κλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

II.

1, 16. 13. 1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ
κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐμμέσῳ
τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσέων, 2 Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κό-
πον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ
ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι καὶ οὐκ εἰσίν,

---

Are et cat^{txt} κλειδας | τ. θα. κ. τ. αδ. c. ABC al fere^{40} vv fere omn AndP et^{c} Are et cat Ir^{int} Ors al mu .. ς (=Gb Sz) τ. αδ. κ. τ. θα. c. min mu sl^{5*} And^{a}

19. ουν c. ABC al^{41} vv certe pler And^{omn} Pri al .. ς (=Gb Sz) om c. min Are et cat | ιδες c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. C al certe pler | μελλει .. C praem δει | γενεσθαι c. A al longe pl And^{c} Are et cat .. BC al^{5} (item haud dubie al mu) And^{a} etP γενεσθαι (γενεσθ. 1, 1. 4, 1. fere non variat)

20. ων c. B al longe pl AndP et^{c} Are et cat .. Ln ους c. AC al^{5} And^{a} | ειδες c. AC al certe pler .. B ιδες | επι της δεξ. c. BC al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat .. Ln εν τη δεξια c. A (et. vg al Pri al *in dextera*) | αι λυ. αι επτ. c. ABC al^{20} (item al omisso αι sec) vg syr arr Are et cat .. ς (=Gb Sz) αι επτ. λυ. c. min pm cop And^{omn} (sed^{c} perg αι επτα εκκλ.) (Pri om αι επτ.). Praeterea ς (=Gb Sz) add α; ειδες c. min mu cop al And^{a} etP contra ABC al^{32} vv pler And^{c} Are et cat Cyp Pri al

II. 1. της c. B al ut vdtr omn (exc 36. των της) And^{omn} Are et cat .. Gb′ Ln τω c. AC (:: ita et. A 2, 8 et 18., sed 2, 12. 3, 1. 7. 14. της non fluct) | εν εφεσω c. ABC al^{40} m vg syr cop al And^{omn} Are et cat pp^{lat} (vg etc *ephesi ecclesiae*) .. ς (=Gb Sz) εφεσινης c. min vix mu | εν μεσω c. AC .. ς Ln 49. εν μεσω c. B al certe pler :: vide ad 1. 13. χρυσεων c. AC (:: gen. hoc solo loco: alibi acc. et nom. contracta forma, quam praecipiunt et. grammatici, cf Phryn p. 207.) .. ς 49. χρυσων c. B al certe pler And^{omn} Are et cat

2. κοπον c. AC al^{9} vg syr arr arm And^{a} pp^{lat} mu .. ς (Gb^{o}) add σου c. B al longe pl lips^{6*} cop al AndP et^{c} Are et cat | και οτι c. BC al vdtr omn vv pler pp mu .. Ln$^{ed\,min}$ om και c. A cop aeth^{ro} Cass επειρασας c. ABC al^{41} And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) -ρασω c. min | λεγοντ. εαυτ. (12. AndP om) απ. c. ABC al^{42} vg al pler And^{omn} Are

καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 14. 20.
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νι- 15.
κολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 11. etc
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις Τῷ νικοῦντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου 22, 2.
τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ μου.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέ-

---

et cat pp^{lat}; item addidimus *εἰναι* c. B al^{38} vg al pler And^{omn} Are et cat pp^{lat}; sed Gb^{00} Ln om c. AC al^{3} sl (exc$^{10.}$) .. ς (=Gb Sz) *φασκοντας εἰναι αποστ.* c. min ut vdtr mu

3. *υπομ. εχ. κ. εβαστ.* c. ABC al^{30} vg cop syr al mu And^{c} Are et cat Aug Pri .. ς (=Gb Sz) *εβαστ.* (1. And^{a} *εβαπτισας*) *κ. υπομ. εχ. και* c. min mu And^{a} et^{P} (sed al And om *και* extr) .. diff al pauc | *και ου κεκοπιακες* (51. *-κας*) c. AC 51., item al^{4} arm sl^{ed} And^{P} *και κεκοπιακας* .. Gb Sz 49. *κ. ουκ εκοπιασας* c. B al^{40} And^{a} et^{c} Are et cat. Adde ad ABC etc vg (*et non defecisti*) cop (*et non deficis*) syr al mu pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) *κεκοπιακας και ου κεκμηκας* c. test pauc

4. *αλλα* c. B b (etc) And^{c} Are et cat .. ς Ln *αλλ* c. AC al ut vdtr pl And^{a} et^{P} | A *οτι πρωτ. σου αγαπ.* | *αφηκες* c. C (si recte v. 3. *κεκοπιακες* recepimus, et. h. l. *αφηκες* recipiendum est; dubium enim non est quin eiusmodi formas cum melioribus commutandi maximum studium fuerit.) .. ς Ln 49. *-κας* c. AB al certe pler

5. *πεπτωκας* c. ABC al^{34} And^{c} Are et cat Cyp^{4} Pac Pri al .. ς (=Gb Sz) *εκπεπτωκας* c. min pm And^{a} et^{P} item *excideris* vg pp^{lat} aliq | *ερχ-σοι* c. AC vg cop aeth^{utr} auct$^{ad\ novat}$ Aug Hier Vict^{tun} Isid^{hisp} .. ς^{e} (Gb^{00}) add *ταχυ* (ς *ταχει*, item edd al) c. B al ut vdtr omn harl* syr al And^{omn} Are et cat Prim (:: inlatum ut vdtr ex 2, 16. 3, 11.)

6. *ἃ* c. BC etc (et. Ir^{int} etc) .. A (item cop ar ap Wtst) om (aeth^{utr} Pri *sicut*)

7. *εκκλησιαις* c. B al ut vdtr omn vv ut vdtr omn pp^{gr} et^{lat} .. Ln praem *επτα* c. A, item c add *ταις επτα* | *νικουντι* c. A (:: cf 2, 17 ubi sic ex AC, et 15, 2 ubi ex c. Non minus quam *κεκοπιακες* et *αφηκες* vv. 3 et 4. tenendum) .. ς 49. *νικωντι* c. B (*νικοντι*) c al certe pler | *εν τω παραδ.* c. ABC al^{33} vg syr aeth sl$^{10.}$ Are^{txt} cat^{txt} Cyp Or^{int} al mu .. ς *εν μεσω του παραδεισου* c. min pm cop al And^{omn} Are^{com} et cat^{com} Ps-Ath^{lat526} | *μου* c. B al^{38} vg cop syr al^{3} And^{c} Are et cat Cyp Or^{int} al mu .. ς (=Gb Sz) Ln om c. AC al pm ar^{P} al And^{a} et^{P}

8. *της* .. Ln *τω* c. A | *εν σμυρνη* (Ln$^{ed\ min}$ *εν σμυρνης* c. A) c. (A) BC al^{44} vv pler And^{P} et^{c} Are et cat Pri Bed (vg al *Smyrnae ecclesiae*,

1, 17 s. etc γει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν, 9 Οἶδά
2. etc σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλα-
σφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσὶν
ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν.
ἰδοὺ δὴ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρα-
Ia 1, 12. 7. etc σθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου,
καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω
20, 6. τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ
θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε
1, 16. λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν, 13 Οἶδα ποῦ
κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου,
καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς Ἀντίπας

Pri *eccl. Smyrnae*) .. ς (=Gb Sz) σμυρναιων post εκκλ. c. min mu slaliq (And^{a} ante εκκλ.) | πρωτος .. A πρωτοτοκος

9. την θλιψ. c. AC 19. 47. vg cop aeth^{utr} And^{com} (inprimisque probat And^{c}: οιδα σου, φησιν, την θλ. και τ. πτ.) Pri Bed .. ς (Gb^{00}) praem τα εργα και c. B al pler syr al And^{txt} (et. And^{c}) Are et cat (uterq^{txt} et^{com}) Tich | αλλα πλουσ. c. ABC al^{45} And^{txt} (et. And^{c}; sed And$^{c\,com}$ πλούσ. δὲ εἶ ἐν τοῖς πνευματικοῖς, rell πλ. δ' ἐν τ. πν. εἶ) Are et cat Ps-Chr^{savil5,169} (item vg Vic Pri *sed dives*) .. ς (=Gb Sz) πλ. δε c. min mu And^{com} (vide ante) | εκ c. ABC al^{31} vg (*ab his*) cop syr arm al And^{c} (σου εκ) Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) om c. min ut vdtr sat mu And^{a} et^{P} | c ιουδαιων

10. μηδεν c. min fere omn vg syr al And^{a} et^{c} Are et cat Cyp Pri al .. Gb' Ln μη c. ABC 8. 49. cop al And^{P} (cf And^{com}: μὴ φοβηθῇς, φησίν, τὴν ἐκ - θλίψιν. Ita And^{c} similiterq rell.) | πασχειν c. AC al pl And^{P} et^{c} .. B al^{24} And^{a} Are παθειν | δη c. B al^{26} syr sl^{10} And^{P} Are et cat .. ς Ln om c. AC al pl And^{a} et^{c} (vg al pp^{lat} certe non exprim) | βαλειν c. B al longe pl And^{a} et^{P} Are et cat .. Sz Ln βαλλειν c. AC al^{18} And^{c} | ο διαβ. εξ υμ. c. ABC al^{36} vg (syr cop al) And^{c} Are et cat pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) εξ υμ. ο διαβ. c. min pm And^{a} et^{P} | εξετε c. B al longe pler vg syr al mu And^{omn} Are et cat Tich Bed .. Ln εχητε c. A 36. cop Pri .. C al^{2} εχετε | ημερων c. AC al pm And^{omn} Pri .. Gb' -ρας c. B al^{27} (vg al ut vdtr omn) Are et cat pp^{lat} aliq

13. που c. AC 38. vg cop aeth^{utr} sl$^{3.4}$ Hier Pri Quaest al (item vdtr And^{com} et Are^{com}, certe non attingunt) .. ς (Gb^{0}) praem τα εργα σου και c. B al pler syr al And$^{omn\,txt}$ Are et cat^{txt} | και εν c. AC al pm vg cop Bed .. 49. om και (Gb^{00}) c. B al^{41} demid syr arr aeth^{utr} arm And^{omn} Are et cat Pri Quaest | αἷς (Gb'') c. B al^{29} demid syr aeth^{utr} al Quaest (:: ex hac lectione fluxit ut apparet error codicum AC etc;

ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ᾽ ὑμῖν, ὅπου ὁ σα- 4, 20.
τανᾶς κατοικεῖ. 14 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα· ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦν- *Nm 25, 2. 31, 16.
τας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδα-
λον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦ- 20.
σαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Νικολαϊτῶν
ὁμοίως. 16 μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πο- 6.
λεμήσω μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 17 Ὁ ἔχων 3, 3. 7. etc

---

alii immiscuerunt *εν* ad vitandum duplex *αις* in scriptura unciali satis illud quidem incommodum) .. Ln om c. AC vg cop Pri al (vg^{ed} Pri al add *illis*, om am fu harl tol) .. ς *εν αις* c. min pm And^{omn} Are et cat .. 91.** *εμαις* | *αντιπας* (A *αντειπας*, al *-ει-*, al *εἰ-*) .. cop *prodidisti* (sic: *et in diebus prodidisti testem fidelem*), syr et ar^{e} *contendisti* (sic: *quibus contendisti cum teste fid.* Item syr^{cod} *quibus spectaculo expositus fuit*), harl* *antiquis* (sic: *et in diebus antiquis testis*) | *μου* (12. 36. cop ar^{e} om) o *πιστος μου* c. AC 14. 92. syr .. ς 49. om *μου* sec c. B al pler vv pler pp (:: at quomodo tandem addi potuit manu aliena?) | ος c. ABC al pler vv pler And^{a} etP Are et cat Prim al .. 49. om c. 6. 31. demid aeth^{utr} And^{c} Quaest (:: nisi quis maluerit *αντιπα* omisso *αις*, impedito isto loco nil testatius nec probibilius a nobis dari potest.) | o *σα. κατ.* c. ABC al pl vg cop arm And^{omn} Are et cat pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) *κατ.* o *σα.* c. min mu syr aeth

14. *αλλα* c. B (item haud dubie al) And^{omn} Are et cat .. ς Ln *αλλ* c. AC al certe longe pl | *εχεις* (A *-χει*) c. C am fu harl* tol lips^{4} al cop syr Pri .. ς praem *οτι* c. AB al certe pler vg (et. demid lips$^{5.6}$) al And^{omn} Are et cat | *εδιδασκεν* c. AC al certe pm (vg pp^{lat} *docebat*) And^{a} etP .. Gb′ *εδιδαξε* c. B al^{33} And^{c} Are et cat | *τω* c. AC 11. .. ς (non ς^{e} etc) *εν τω* c. al^{2} .. B om .. ς^{e} (=Gb Sz, sed Gb′) *τον* c. min pler And^{c} Are et cat .. And^{a} etP *εν τω βαλααμ τον βαλακ* | *βαλακ* c. A al pler vg cop syr al AndP et^{c} Are et cat Pri al .. BC al fu al And^{a} *-λαακ* | *βαλειν* .. A *βασιλει* | *και φαγ.* c. B al^{20} sl^{10} AndP et^{c} Are et cat (:: offendisse istud *και* non mirum est) .. Ln om *και* c. AC al pl (al^{5} *του φαγ.*) vg cop syr al And^{a} pp^{lat} | *ειδωλοθυτα* .. vg Bed (non Quaest Pri al) om

15. *νικολ.* c. ABC al^{21} .. ς (=Gb^{00} Sz) praem *των* c. min pl And^{omn} Are et cat | *ομοιως* (om 38. aeth^{utr}) c. ABC al^{43} vg (lips^{4} praem *que ego odi*) cop (om?) syr sl^{10} And^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) ὁ *μισω* c. min mu arr sl^{ed}; And^{a} *ην μισω* (al^{3} sl$^{3.4}$ AndP *ομοιως ην* [al^{3} ὁ] *μισω*)

16. *ουν* c. ABC al^{36} cop arm arr aeth sl^{10} And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min pm vg syr al pp^{lat} (vg syr pp^{lat} *ομοιως* c. *μεταν.* conjg) | *ταχυ* .. pp^{lat} aliq om (sed habent Amb Pri al) | *μετ αυτων* .. Hier Pri *tecum*

οὐς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις Τῷ νικοῦντι
δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον
3, 12. 19, 12. λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν
εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον Τάδε
19, 12. λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα
2. etc πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, 19 Οἶδά σου τὰ
ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν
ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
*1 Rg 16, 31. 20 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκά σου Ἰεζάβελ, ἡ λέ-
γουσα ἑαυτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους
14. πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα

---

17. *νικουντι* c. AC .. ς 49. *νικωντι* c. B al certe pler | *του* (B *τῶ*, nec aliter vertunt vg al pp^{lat} aliq) *μαννα* c. ABC al^{26} vg cop aeth^{utr} And^{c} (sed ita: *του μαννν. φαγειν*) And^{com} (vdtr) Prim (*de manna illo*) .. ς (=Gb Sz) praem *φαγειν* (Are et cat^{txt} om) *απο* (al Are et cat^{com} om) c. min pm syr al And^{a} et$^{p\ txt}$ pp^{lat} aliq | *οιδεν* c. ABC al^{42} (al^{2} *ειδ.*) (vg pp^{lat} aliq *scit*, sed Pri *novit*) And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *εγνω* c. min mu | c hoc versu *κεκρυμενου, ψηφον λευκην* et *κενον*

18. *της* (c om) .. Ln *τω* c. A | *θυατειρους* (AC *-τιρους*) .. B al^{14} (vg Quaest *Thyatirae ecclesiae*, Pri *qui est Thyatirae*) *-τειρη* (B al *-τηρη*) :: cf ad 1, 11. | A om *εκκλησιας* | *αυτου* pr c. BC al fere omn vv pl And^{a} et^{c} Are et cat .. Ln om c. A al^{2} vg And^{p} Epiph^{455} pp^{lat}

19. Gb^{o} *τα εργ. και* c. 12. cop ap Wtst Epiph^{455} | *κ. την* (c om) *πιστ.* (huc transp 53. vg [sed non am fu al] Epiph *και την* [Epiph om] *αγαπην*) *κ. τ. διακ.* c. ABC al^{33} vv pler pp^{gr} et^{lat} .. ς *κ. τ. διακ. κ. τ. πιστ.* c. min mu sl^{ed} | Ln om *την* quart c. A 36. | *τα εσχ.* c. ABC al^{35} vv fere omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) praem *και* c. test pauc

20. *αλλα* c. AB al^{6} And^{c} .. ς Ln *αλλ* c. c al pl And^{a} et^{p} Are et cat | *κατα σου* c. ABC al^{40} vv fere omn Epiph And^{p} et^{c} Tert al .. ς (= Gb Sz) add *ολιγα* c. test perpauc (et. *πολλα, πολυ* leg) | *αφεις* c. ABC al^{36} Epiph And^{a} (al And^{c} Are et cat *αφιης*, al And^{p} *αφηκας*) .. ς (=Gb Sz) *εας* c. min mu | *την γυ. σου* c. AB al^{32} syr sl^{10} And^{omn} Are et cat Cyp Pri .. ς (=Gb Sz) om *σου* c. min pm vv pl Epiph Tert al | *ιεζαβελ* (Ln praem *την* c. A) c. ABC al^{26} Epiph And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *-βηλ* c. min mu | *η λεγ.* c. AC cat .. B al^{38} And^{omn} Are *η* (42. *και*) *λεγει* .. ς *την λεγουσαν* c. min mu | *εαυτην* .. B al^{3} *αυτην* | B *προφητην* | *και διδ. κ. πλ. τους* c. ABC al^{44} vg^{cdd} ap Wtst cop syr aeth arr sl^{ant} And^{omn} pp^{lat} mu (Pri *et sinis eam docere* etc) .. ς (= Gb Sz) *διδασκειν και πλανασθαι* (Are et cat *-ναν τους*) c. min mu vg al (Are et cat) | *φαγ. ειδωλ.* c. ABC al^{33} vv ut vdtr omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) *ειδ. φαγ.* c. min mu

μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.
23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ- *Ps 7, 10.
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ
δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς
λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, Οὐ βάλλω
ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν 3, 11.
ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω *Ps 2, 8 a.
αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ 12, 5.

---

21. *και ου θελ.* (A pp^{lat} aliq *ουκ ηθελησεν*) *μετ. εκ τ. πο. αυτ.* c. (A)BC al^{44} vv fere omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) *εκ της πορν. αυτης, και ου μετενοησεν* c. test perpauc (similiter arm *εδ. αυτοις χρον. μεταvοειν εκ της πο. αυτων και ου μετενοησαν*)

22. *ιδου* c. ABC al^{41} vv pl pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) add *εγω* c. min mu arp sl^{ed} al | B (*βάλω*) al vg^{ed} pp^{lat} aliq cop al *βαλω* | *κλινην* .. A *φυλακην* | *μετανοησωσιν* c. BC al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat .. Ln$^{ed\ min}$ *-σουσιν* c. A | *αυτης* c. BC al^{40} am fu tol harl* lips^{5c} al cop syr al mu And^{c} Are et cat Tert al .. ς (=Gb Sz, sed Gb′) *αυτων* c. A 12. 36. al mu vg^{ed} et demid lips^{4c} et^{6c} harl** arm And^{a} et^{p} Cyp Pri al

23. *και* pr c. BC al ut vdtr omn vv fere omn pp^{gr} pp^{lat} mu .. Ln$^{ed\ min}$ om c. A cop | *εραυνων* c. AC (:: ut ubique pro testium auctoritate edidimus) .. ς 49. *ερευνων* c. B al ut vdtr omn | C om *τα* | *υμων* .. B 38. vg (sed non am lips^{5c} demid harl) pp^{lat} mu (non Pri al) *αυτου*

24. *τοις λοιπ.* c. ABC al^{37} vv pl And^{omn} Pri, item Gb′ *λοιποις* c. al^{7} sl^{4c} .. ς (=Gb Sz) *και λοιπ.* c. min mu vg^{ed} et$^{edd\ aliq}$ al Quaest (Are et cat *κ. τ. λ.*) .. arm om | B 14. *θυατειραις* (B *-τηρ.*), AC *-τιροις*, vg etc ut ante | *οιτιν.* c. ABC al^{42} vv pl And^{omn} Are et cat Pri al^{3} .. ς (=Gb Sz) praem *και* c. min mu vg^{ed} al Quaest | *βαθεα* c. ABC al^{41} And^{p} et$^{c\ txt}$ Are et cat^{txt} .. ς (=Gb Sz) *βαθη* c. min mu And$^{a\ txt}$ item And^{com} Are et cat^{com} | *βαλλω* (Gb″) c. AC al^{35} syr And^{omn} Are et cat pp^{lat4} .. ς (=Sz) *βαλω* c. B al pm vg al mu Pri al

25. *αχρι* c. C 15. 82. al (A 47. *εως*) .. ς 49. *-ρις* c. B al longe pl And^{omn} Are et cat | *αν ηξω* .. B al^{21} *ανοιξω*

27. *συντριβεται* c. AC al certe pm sl^{edd} And^{a} .. Gb′ *-βησεται* c. B al^{38} vg cop syr al fere omn And^{p} et^{c} Are et cat Pri al. Cf huc Naasshipp^{104} *περὶ τούτου γέγραπται Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ.*

22, 16. τοῦ πατρός μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν προϊνόν.
7. etc 29 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον Τάδε
1, 4. 16. λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας,
2, 2. etc Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 γίνου
γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕ-
ρηκά σου ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνημόνευε
οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν
16, 15. 1 Th 5, 2 Mt 24, 42. μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω
ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν οἳ οὐκ ἐμόλυναν
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι

---

28. προϊνον c. AB al (:: cf προϊμον Ia 5, 7 ex AB* al; cf et. infra 22, 16.) .. ς Ln 49. πρωινον c. C al certe longe pl

III. 1. C της ε. σ. εκκλησιαις | ς (non ς^{e} etc) om επτα pr c. 12. | ονομα c. ABC al^{38} And^{omn} Are et cat .. ς praem το c. min mu | οτι sec .. B al^{19} Are et cat και

2. στηρισον c. AC al^{12} .. ς (= Gb Sz) -ξον c. B al pl And^{omn} Are et cat .. al^{9} τηρησον | εμελλον c. AC al^{6} (item al^{2} Are et cat -λλεν) vg cop syr ar^{e} And^{omn} (Are et cat) Pri al .. Gb' ἐμελλες (B ημ.) c. B al plus^{20} arP .. ς (= Gb Sz) μελλει c. min pm aeth al pp^{lat} aliq | αποθανειν (al pauc And^{a} Are αποθνησκ.) .. Gb' αποβαλλειν (al -βαλειν) c. B al plus^{30} arP | B ευρηκαν | εργα c. AC et haud dubie al (nam ita et. edidit Erasm in edd 1. 2. 3. et Colinaeus) .. ς 49. praem τα (:: alibi in σου τα εργ. nusquam fluct) c. B al certe longe pl And^{omn} Are et cat | μου c. ABC al fere^{40} vg syr cop al mu And^{a} et^{c} Are et cat Pri al .. ς (= Gb Sz) om c. min mu AndP Vig

3. Gb^{0} κ. ηκουσ. κ. τηρ. (κ. τηρ. om et. aeth^{utr}) c. B al fere^{30} | εαν ουν etc .. Pri *si autem non egeris paenitentiam, veniam et suscitabo adventum meum ad te, quasi fur veniam* | ηξω pr c. AC 12. 28. fu demid harl* tol lips^{5} al cop al And^{a} etP Pri .. ς (Gb^{0}) add επι σε c. B al pler vg (et. am) syr al And^{c} Are et cat Vig al | γνως .. B al^{21} And^{c} γνωση

4. αλλα (c. AC al, item Gb Sz αλλ c. B al pl And^{omn} Are et cat) c. ABC al pl vv fere omn And^{omn} Are et cat Or^{int} Pri .. ς (= Gb Sz) om c. test perpauc | ολιγα εχ. c. B al^{15} And^{omn} Are et cat .. ς Ln εχ. ολιγ. c. AC al pl vg al Pri al | εν σαρδ. c. ABC al^{88} vg cop syr al mu And^{omn} Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) praem και c. test pauc | οἳ c. 17. 28. 37. 38. 46. 88. vg cop arr And^{a} etP Are et cat (et.^{com}) Pri (vg Pri *nomina - qui*, nec aliter cop al) :: quae lectio ut a correctore aliena

ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Mt 10,32. Lc 12,8. 2, 7. etc

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείει καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει, 8 Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγά-

*Es 22, 22. *Iob 12, 14. 2, 2. etc 2, 13. 2, 9. *Es 45, 14

---

est, ita ad substituendum ἃ incitare debebat .. ς Ln ἃ c. ABC al pl And^{c} | αυτων .. c εαυτων

5. ουτος c. B al pl (53. ουτος ουτως) vv aliq And^{omn} Are et cat .. Ln ουτως c. AC al^{17} vg cop syr arP arm Pri | c περιβαλλεται | ομολογησω c. ABC al^{37} And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) εξομολογησομαι c. min mu

7. Ln$^{ed\ min}$ εν φιλαδελφειας c. A (ABC -φι-) | A o αληθ. o αγι. | κλειν c. ABC al^{29} Or^{1} Epiph^{530} And^{c} .. ς (=Gb Sz) κλειδα c. min pm Or^{2} And^{a} etP Are et cat | του c. B al ut vdtr omn Or^{2} And^{omn} Are et cat .. Ln om c. AC (:: at ita solet legi lectione non fluct) ⌊ δαυειδ (δαυιδ, δαβιδ: cf ad Mt 1, 1.) .. cdd ap And (ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ δαυ. ἄδου γέγραπται) 7. 16. 33. 45. cop αδου | κλεισει (B al^{30} add αυτην) c. A(B)C al (et al^{30}) cop Or^{2} And^{c} Are et cat (sed Are et cat sic: οὐδεὶς κλείσει εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδ. ἀνοίξει εἰ μὴ ὁ κλ.) Ir^{int} Hil .. ς κλειει c. min mu vg syr al And^{a} etP Pri | και (vg [sed non fu lips^{4} al] Ir^{int} om) κλειει c. C vg syr al Ir^{int} Promiss al .. Ln κλειων c. A Hil, item και κλεων Or^{2} And^{omn} Pri .. B al^{30} ει μη ο ανοιγων (Are et cat vide ante) | ανοιξει c. B al fere^{35} cop Or^{2} And^{c} Are et cat (vide ante) Ir^{int} Hil .. ς Ln ανοιγει c. AC al pm vg al mu And^{a} etP Pri al

8. ἣν c. ABC al^{41} (al pauc om αυτ.) Or And^{c} Are et cat, item (omisso αυτην) vg cop syr al mu Pri al .. ς (=Gb Sz) και c. min mu sl? And^{a} etP

9. διδω c. AC (vg cop al Pri al *dabo*) .. ς 49. διδωμι c. B al certe pler And^{omn} Are et cat (syr al *do*) | ηξουσιν (Gb″) c. AC al^{5} .. ς ηξωσι c. B al pler And^{omn} Are et cat | προσκυνησουσιν (Gb′) c. AC al^{3} .. ς -σωσι c. B al pler And^{omn} Are et cat | γνωσιν c. ABC etc .. al pauc

πασά σε. 10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε
τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ
τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
22, 7. 2, 25. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν
σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου,
*Es 56, 5. καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ
θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἰε-
21, 2. 2, 17. Ga 4, 26. ρουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ
τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
2, 7. etc λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε
19, 11. Col 1, 15. λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως
2, 2. etc τοῦ θεοῦ, 15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός.
ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. 16 οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε
ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 ὅτι
λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ
οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἐλεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ

-σονται s. -σωνται s. -ση (ita 14. et Pri *scies*) .. *scient* vg cop syr | Gb^{00} *εγω* c. B al^{27} Are et cat Pri

10. *οτι* .. A *και* (38. arm *και οτι*)

11. *ερχομαι* c. ABC al^{38} am tol al mu cop syr ar^{e} al pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) praem *ιδου* c. min mu vg^{ed} et fu demid lipss al aeth al Bed

12. *ναω* (et. Or etc) .. ς^{e} 1624. 1633. 1641. item edd al *λαω* ex errore | c 28. om *επ αυτον* | B ab *ονομα* pr ad sec transilit | *καταβαινουσα* c. AC al^{6} ac plurib .. ς^{e} (= ς Gb Sz) *-βαινει* c. B al pl And^{omn} Are et cat | *εκ* .. al^{20} And^{c} Are et cat *απο* | *μου* extr .. B al^{25} And^{a} et$^{c\ com}$ Are et cat om (arm^{ven} *eius*)

14. *εν λαοδικ.* (AC *-κια*) c. ABC al^{40} pp^{gr} item *Laodiciae ecclesiae* (ut vg m) vel *eccl. Laod.* (ut Pri) m vg. syr cop al mu pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *λαοδικεων* post *εκκλ.* c. test pauc | *και* (c 2. *κ. ὁ*, al^{4} syr And^{a} *ὁ*) *αληθ.* .. sl^{3}. Faustin Fulg om

15. *οφελον* (B *ωφ.*) usq *ζεστος* .. A 47. om | *ης* c. (B *εἰς*) c al pl And^{oms} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *εισης* c. min mu

16. *κ. ουτε* (al fere^{20} *ου*) *ζε. ο. ψυ.* c. BC al^{27} cop syr arr And^{omn} Are et cat Salv .. ς (= Gb Sz) Ln *κ. ο. ψυ. ο. ζε.* c. A al pm vg al .. 10. m harl* aeth^{utr} Pri al^{2} om

17. *οτι* sec c. AC al pl vg al And^{c} Are et cat Oros Bed .. Gb^{o} c. B al^{3} m vg^{six} And^{a} et^{p} Cyp al | *ουδεν* (Gb') c. AC 12. .. ς *ουδενος* c. B al pler And^{omn} Are et cat | *ὁ* sec c. AB al plus^{20} And^{c} (^{a}om *κ. ο εἰ*)

τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι χρυσίον παρ' ἐμοῦ πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλύριον ἐγχρῖσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. 19 ἐγὼ ὅσους He 12, 6. Prov 3, 12. ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου Cant 5, 2. καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι Mt 19, 28. μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω 2, 7. etc τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

IV.

1 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, 1, 10. λέγων Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 1, 1. 22, 6.

Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. C al certe pm AndP | ελεινος c. AC et ut vdtr al (:: cf Eust. Il. p. 1276, 63. ὅτι δὲ τὸ ἐλεεινὸν καὶ ἐλεινὸν τρισυλλάβως ἐλέγετο παραδεδώκασιν οἱ τεχνικοί. Item Antiatt. Bekk. An. p. 92, 9. ἐλεινὸν ἀντὶ τοῦ ἐλεεινόν etc. Vide plura Steph. Thes. sub ἐλεεινός) .. ς Ln 49. ελεεινος c. B al certe pler

18. χρυσ. πα. ἐμ. c. B al plus[20] cop Are et cat .. ς Ln π. ἐμ. χρυσ. c. AC al pl vg al And[a] etP Pri al (:: emendatio manifesta) (al[3] And[c] om π. ἐμ., et. ante αγορ. ponitur) | B ἐκ πυρας | B al περιβαλλῃ | κολλυρ–ριον c. B (κολυρ.) C al[25] AndP et[c] Are et cat (vg etc *collyrium*) .. ς Ln κολλουρ. c. A al pm And[a] (et. κουλουριον [cf et. cop] et aliter leg) | εγχριεσαι c. AC al[6] And[a] .. B al fere[30] And[c] Are et cat ινα εγχριση (B -σει) s. -σης .. ς (= Gb Sz) εγχρισον c. min vix mu AndP (m vg syr cop al *inunge*). Praeterea 10. 37. add επι

19. ζηλευε (Gb'') c. ABC al fere[25] And[c] Are et cat .. ς ζηλωσον c. min pm And[a] etP

20. ακουση τ. φ. μ. και :. Or[4] Hil Amb om | και εισελ. c. B al plus[25] sl[5] And[c] .. ς (= Gb† Sz) Ln om και c. A al certe pm Or Mac Epiph[788] And[a] etP Are et cat (nec fere vv et pp[lat] exprim)

IV. 1. ιδον (B -ων) c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | ηνεωγμ. c. A al pl And[a] etP (sic 3, 8. vix unus praeter And) .. Gb Sz Ln (ex errore) ανεωγμ. c. B al pm And[c] Are et cat | λεγων (om 15.) c. AB al[25] And[c] .. ς (= Gb Sz) λεγουσα c. min pl And[a] etP Are et cat (et. και λεγουσης leg) | αναβα et ἅ c. B al ut vdtr omn And[omn] Are et cat .. Ln -βηθι et οσα c. A | Ln γενέσθαι. μετὰ ταῦτα εὐθέως

*Ez 1, 26 ss. 2 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐ-
21, 11. 10, 1. ρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος
ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος
ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι
11, 16. τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους τοὺς εἴκοσι τέσσερας πρεσβυτέρους
3, 4 s. καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κε-
φαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύ-
8, 5. 11, 19. ονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυ-
5, 6. ρὸς καίμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
1r, 2. *Ez 1, 22. θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυ-
*Ex 24, 10. στάλλῳ· καὶ ἐμμέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα

---

2. *ευθεως* (sl^{4} add *δε*) c. AB al^{20} am fu harl lips$^{5.6}$ al syr Pri Hier al^{2} .. ς (Gb^{00}) praem *και* c. min pl vg^{ed} al (sed cop tol om *ευθ.*) And^{omn} Are et cat Bed | *επι τον θρονον* (Gb″) c. AB al^{25} And^{c} Are et cat .. ς *ε. του -νου* c. min pl And^{a} et^{P}

3. *και ο καθημ.* c. AB al sat mu vg cop syr al Pri Hier .. Gb^{00} c. al plus^{30} aeth^{utr} arr arm sl^{4} And^{omn} Are et cat, item ut vdtr Vic. Praeterea ς (=Gb Sz) add *ην* c. min ut vdtr pauc vg cop pp^{lat}: om c. AB al^{7} syr (item qui simul *κ. ο κ.* om) | *σαρδιω* (B al^{5} praem *σμαραγδω και*) c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *-δινω* c. min mu | *ιρις* .. A 28. aeth arm *ιερεις* | *ομοιος* sec c. A al^{6} .. B al^{20} Are et cat *-οιως* (Gb′) .. ς^{e} (=ς Gb Sz, sed Gb′) *-οια* c. min pl And^{omn} | *οραση σμαρ.* .. B al^{20} *-σις -δινων*

4. B al mu syr om *και* pr | *θρονοι* .. Ln *-νους* (et quidem$^{ed\ min}$ servato *τεσσαρες*, sed$^{ed\ mai}$ de suo edidit *τεσσερας*) c. A al^{2} And^{c} | *εικοσι* bis c. A al pm And^{a} et^{P} Are et cat .. ς (=Gb Sz) add *και* c. min ut vdtr pm (B al mu And^{c} *κδ′*) | *θρονους* c. AB al fere^{30} vv fere omn And^{omn} Are et cat pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) add *ειδον* c. test pauc | *τους* sec c. B al longe pl And^{c} Are et cat .. Gb Sz Ln om c. A al^{14} And^{a} et^{P} | *εικ. τεσσ.* h. l. c. B al fere omn vv ut vdtr omn pp^{gr} et^{lat} .. Ln ante *θρονους* c. A al^{3}. Praeterea *τεσσερας* c. A .. ς 49. *τεσσαρας* c. min certe pler (B *κδ′*) | *εν* c. B al fere omn And^{P} et^{c} Are et cat .. Ln om c. A 28. And^{a} | *επι τας* c. AB al pl vv pl And^{omn} Are et cat pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) praem *εσχον* c. min mu (cop *εχοντας*)

5. *φων. κ. βροντ.* c. AB al pl vv ut vdtr omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) *βρ. κ. φων.* c. test perpauc | *ενωπ. τ. θρον.* c. A al sat mu vv fere omn And^{a} et^{P} pp^{lat} .. Gb† Sz add *αυτου* c. B (supplet *θρονου* super *αυτου*) al^{30} syr And^{c} Are et cat (al pauc add et. v. 6.) | *αι εισιν* .. Ln *α εστιν* c. A | *τα* c. A al pl And^{a} et^{P} .. Gb^{0} c. B al^{22} And^{c} Are et cat

6. *ως* c. AB al^{37} vg cop syr ar^{e} And^{c} Are et cat pp^{lat} pm .. ς (=Gb Sz) om c. min mu ar^{P} al And^{a} et^{P} Pri Tich | *εμμεσω* c. A .. ς Ln 49. *εν μεσω* c. B al certe pler. Vide supra. | *τεσσερα* c. A .. ς *-σαρα* c. B al certe pler. Item v. 8 | B *ενπροσθ.*

ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῶον ᵃEz 1, 10.
τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ
τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἓν καθ' ἓν
αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν
ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες ᵃEs 6, 3.
Ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ 1, 8.
ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐ-
χαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας 21, 5. 10, 7.
τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώ-
πιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν

---

7. *εχων* c. AB .. ς Ln 49. *εχον* c. min certe pler | *το προσωπ.* c. A al pl And^{a} .. B al^{17} Ir (ex Anast) And^{p} et^{c} Are et cat om *το* | *ως ανθρωπου* c. A al^{3} vg (*quasi hominis*) al Ir^{int} Pri (hi^{2} *quasi humanam*) Vic (*faciem similem homini*), item Gb Sz omisso *ως* c. B al^{21} (sunt iidem fere qui *το* om) sl^{4} Ir^{gr} (ex Anast) And^{p} et^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *ως ανθρωπος* c. min pm And^{a} | B al^{16} And^{c} Are et cat om *ζωον* extr | *πετομενω* c. AB al^{15} et plurib And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *πετωμενω* c. min ut vdtr pl Ir ap Anastas

8. *τα* c. A al fere^{20} And^{c} .. ς (= Gb Sz) om c. B al ut vdtr sat mu And^{a} et^{p} Are et cat | *καθ εν αυτων* c. A al^{15} vv fere om̃ And^{omn} Tich, item (Gb′) sine *αυτων* B al^{20} Are et cat pp^{lat} aliq .. ς (= Gb Sz) *καθ εαυτο* c. test pauc | *εχων* c. A al^{6} sl^{ant}, item Gb Sz Ln *εχον* c. B al plus^{20} And^{omn} (sed^{c} praem *εστως*) .. ς (= Gb Sz) *ειχον* c. min mu Are et cat (et. *εσχον*, *εχοντα* leg) | B *ανα πτερυγων* | *και εσωθεν* .. B al^{4} pp^{lat} aliq praem *και εξωθεν* | *γεμουσιν* c. AB al fere^{40} vg al And^{omn} Are et cat pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *γεμοντα* c. min mu | *λεγοντες* c. AB al fere^{30} And^{omn} Are et cat Pri al .. ς (= Gb Sz) *-ντα* c. min mu | *αγιος* ter c. A al ut vdtr pl vv ut vdtr omn Eph^{348} And^{a} et^{p} Are et cat Tert Vic Hier al mu .. B al plus^{20} And^{c} novies (cf Dam: *τον τρισάγιον ὕμνον ἐν ταῖς συνήθεσιν εὐχαῖς τρίτον φαμέν*), al^{3} sexies | *ο θεος* .. al^{5} ar^{p} sl^{4} Eph^{348} (alibi om) And^{a} *σαβαωθ* (Fulg^{1} utrq conjg) | *κ. ο ων* .. al^{2} om, al^{4} lips^{4} Eph^{348} And^{p} et^{c} pp^{lat2} *ο ων κ.* ante *ο ην*

9. *δωσουσιν* c. A al pm And^{a} et^{p}, item B al^{6} *δωσωσιν* .. Gb′ *δωσι* c. min^{21} (al et. *δωσει*) And^{c} Are et cat | A *ευχαριστειας* | *του θρονου* c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat .. Ln *τω -νω* c. A

10. *εικ. τεσσ.* c. A al mu And^{omn} Are et cat, item B al mu *κδ* .. ς (= Gb Sz) *ε. και τ.* c. min mu | *προσκυνησουσιν* (et. ς^{e} Gb Sz) c. AB al pler syr al (sed vg *adorabant*, item antea vg^{ed} [non fu] *procidebant* et post [non am fu al] *mittebant*. Item cop *procidebant*, *adorabant*, *deponebant*) And^{omn} Are et cat .. ς *προσκυνουσι* c. 91.** al? | *βαλουσιν* (et.

5, 12 s. ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες 11 Ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς
10, 6. ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

*Ez 2, 9 s. 1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. 2 καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ
13. Τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; 3 καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὐδὲ βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν

ς^{e} Gb Sz) c. A al longe pl vv pl And^{P} et^{c} Are et cat .. ς βαλλουσι c. B al fere^{10} And^{a}

11. ο κυρ. και (pro his al^{8} And^{P} κυριε, iidem et vg cop arm aeth ar^{e} sl$^{3.4.}$ And^{a} pp^{lat} om και) ο θε. ημ. c. AB al plus^{30} am syr ar^{P} And^{c} Are et cat Thdor^{stud} antirrh$^{11,28.}$ (item qui κυριε sine και); sed ex his B al^{33} syr ar^{P} And^{c} Are et cat Thdor^{stud} (non item A al fere^{10} vg cop al mu And^{a} et^{P} pp^{lat}) add ο αγιος .. ς κυριε c. min ut vdtr pauc (sl^{ed}?) | την δυναμιν .. Ln om την c. A | B al^{17} And^{P} et^{c} Are et cat om τα | A δια θεληματι σου | ησαν (B 14. 38. praem ουκ; 36. om ησ. και) c. AB al fere^{30} vg cop syr al aliq Are et cat Tich „alia versione" ap Prim (ipse Pri *et ex potestate tua haec sunt constituta*) .. ς (= Gb Sz) εισι c. min mu sl^{aliq} And^{omn} (And^{P} arm εκτισθ. κ. εισ., A om κ. εκτισθ.)

V. 1. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler. Item v. sq | εσωθ. κ. οπισθεν c. A al pm syr Or (sed var mss; alibi εμπροσθ. κ. οπισθ.) Epiph^{530} Cyp (-*retro*) .. pro οπισθ. Gb′ Sz εξωθεν c. B al plus^{30} And^{omn} Are et cat Oec („ἑρμηνεία Οἰκουμενίου" inserta And^{a}), item *foris* (fu *foras*) vg al pl pp^{lat} mu

2. εν c. AB al plus^{30} Or^{cdd} And^{P} et^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. min pm Or^{ed} Epiph^{530} And^{a}, item vg etc | αξιος c. A al fere^{10} sl$^{4.}$ Or Epiph^{530} Or^{int} .. ς (= Gb^{00}) praem εστιν c. min mu vg al Pri al, B al^{20} And^{omn} Are et cat pp^{lat} aliq idem add

3. ηδυνατο c. AB al longe pl Or Epiph al .. al And^{c} Are et cat ειδεν. | ουρανω c. A al pl vg al pm Or Epiph And^{a} et^{P} Are et cat Cyp Hil Pri al .. Gb†Sz add ανω c. B al^{28} cop syr ar^{P} And^{c} (:: cf *Ex 20, 4. et al mu) | ουδε bis c. A al pl .. B al pm Or^{2} Epiph^{530} And^{omn} Are et cat ουτε | ουδε tert c. min pl .. Ln ουτε c. iisd qu ουτε bis; item (sed A om totum v. sq propterea q ουτε βλ. αυτο potius extrema v. quarti quam tertii putanda sunt) A 16.

αὐτό. 5 καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνί- 4, 4.
κησεν ὁ λεὼν ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων τὸ *Gn 49, 9 s.
βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

6 Καὶ ἴδον ἐμμέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ
ἐμμέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέ- 7, 17.
ρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ 1, 4. 4, 5.
θεοῦ ἀποστελλόμενα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν *Zach 4, 10.
ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλαβεν 4, 8 ss.
τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι
ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας
χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. 14, 2.

---

4. A om v. 4. | *εγω* .. al[2] cop al Or Epiph om (And[a] et[P] *καγω*) | *πολυ* (Gb″) c. B (*πολυν*) al fere[40] And[omn] Are et cat[1], item *multum* vg al pp[lat] mu .. ς *πολλα* c. min mu .. Or Are et cat[1] Hil om .. cop al *πολλοι* | *ανοιξαι* c. B al pl vv pl Or Epiph[530] And[c] Are et cat pp[lat] mu .. ς (=Gb Sz) add *και αναγνωναι* c. min arm sl (sed arm sl[4·] post *βιβλ.*) And[a] et[P] | *ουτε* .. 28. al? Are et cat *ουδε*

5. *ο λεων ο* c. AB al fere[40] Or Eus[dem769] Epiph[1044] And[a] et[c] Are et cat, item vg etc pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add *ων* c. min vix mu And[P] | *δαυειδ, -υιδ, -βιδ* cf ad Mt 1, 1. | *ο ανοιγων* (Gb″) c. B al fere[30] (syr ar[P] *ipse aperiet*) And[c] Are et cat (et. *ο ανοιξας, ανοιξει* leg) .. ς Ln *ἀνοιξαι* c. A al pm vg cop al Or Epiph[530] And[a] et[P] al pp[lat] | *τας* c. AB al fere[40] vv fere omn Or Epiph And[a] et[c] al Hil al[2] .. ς (=Gb Sz) praem *λυσαι* c. min mu vg[ed] demid lipss And[P] Cyp Hier al

6. *και ιδον* (ita B; ς Ln 49. *ειδ.* c. min) c. B al[36] vv pl And[omn] Are et cat Ir[int] Cyp Pri al .. ς (= Gb Sz) add *και ιδου* c. A (sed om *κ. ειδον*) al pm vg (et. cdd pler, non lips[5·]) al | *εμμεσω* bis c. A .. ς Ln 49. *εν μεσ.* c. B al certe pler | *εχων* c. AB (al?) .. ς Ln *εχον* c. min certe pler | *οι* c. A al pm And[P] .. Gb′ 49. *ἅ* c. B al[34] (47. *ατινα*) And[a] et[c] Are et cat | *επτα* c. B al fere omn vv pl And[omn] Are et cat Ir[int] Cyp Firmic al .. Ln om c. A 12. am* harl* fu aeth Tich | *πν. του θε.* c. AB al pl vv ut vdtr omn And[omn] Are et cat Ir[int] Cyp al .. ς (=Gb Sz) *του θε. πν.* c. min ut vdtr pauc | *αποστελλομενα* c. B al plus[25] And[P] et[c] Are et cat, item (Gb″) praemisso *τα* al[6] .. Ln *απεσταλμενοι* c. A .. al[2] And[a] *απεσταλμενα*, item ς praemisso *τα* c. min mu

7. *ειληφεν* c. AB (add *την*) al plus[30] am* fu harl* demid lips[4·] et[5·] arm aeth[utr] And[c*] .. ς (Gb[00]) add *το βιβλιον* c. min pm am** lips[6·] tol cop al Cyp Pri al, item al vg[ed] And[a] et[P] item[c**] Are et cat Bed pon in fine

8. *τεσσερα* c. A .. ς *τεσσαρ.* c. B al certe pler | *εικ. τεσσ.* .. B al *κδ′* | *επεσαν* c. A al[6] pluribusve .. ς *-σον* c. B al pl And[omn] Are et cat | *κιθαραν* c. AB al fere[30] cop syr aeth[utr] arm ar[e] And[a**] et[c] Are et

4, 11. 9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ
ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ
ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ
1, 6. ἔθνους, 10 καὶ ἐποίησας αὐτοὺς βασιλείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύ-
ουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν
9, 16. *Dan 7, 10. κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ
ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, 12 λέ-
4, 11. γοντες φωνῇ μεγάλῃ Ἄξιός ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν
τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν
καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς
3. γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἅ ἐστιν καὶ τὰ ἐν
7, 9. αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα λέγοντας Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ

---

cat^{txt} (sed$^{com\ lib}$ τὸ δὲ ἔχειν τοὺς πρεσβ. κιθάρας) Hil (teste Sab.) .. ς -ρας c. min pm vg al And^{p} et$^{a\,*}$ Are et cat^{com} (vide ante) Cyp Pri al

9. A αδωσιν | τω θεω .. harl* cop Cyp Fulg (item vdtr in comm And Are cat Pri) om. Praeterea ς Ln$^{ed\ min}$ add ημας c. B al longe pl cop (om τω θε.) And^{a} et^{p} Are et cat Cyp (om τ. θε.), praem idem al^{5} vv pl And^{c} ppl^{at} mu: om (Gb^{0}) c. A 44. (add ημων) aeth

10. αυτους (om arm sl$^{4\cdot}$) c. AB al^{40} am (item al ap Wtst) cop syr aeth utr ar^{p} sl^{cd} And^{a} et^{p} .. ς (=Gb Sz) ημας c. min vg (et. fu al pl) al And^{c} Are et cat ppl^{at} mu. Atque ς Ln add τω θεω ημων (sl$^{3\cdot}$ Idac om) c. B al omn vv pl And^{omn} Are et cat ppl^{at} mu (sed Cyp Pri al post βασιλ. pon; aeth^{utr} habet *in regnum dei*, pergens *sacerdotes et reges*): om c. A | βασιλειαν (Gb′) c. A vg cop Cyp Pri Fulg Idac al .. ς -λεις c. B al omn vv pl And^{omn} Are et cat | βασιλευουσιν (Gb′) c. AB al^{15} syr ar^{p} sl$^{3\cdot 4\cdot}$ And^{a}, item Gb Sz -λευσουσιν c. al fere^{20} am harl tol lips^{5} cop And^{p} et^{c} Are et cat^{com} ppl^{at} mu .. ς (=Gb Sz) -λευσομεν c. min mu vg^{ed} (et. demid lips$^{4\cdot 6\cdot}$) al Are et cat^{txt} Pri (*regnavimus*) Firmic

11. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | ηκουσα c. AB* al pl vg al Pri .. B** al fere^{30} cop syr And^{omn} (sed non And^{slav}) Are et cat Fulg Cass (sed var mss) add ως | κυκλω c. AB al fere^{40} And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) κυκλοθεν c. min vix mu | ς (non ς^{e} etc) om και ην usq μυριαδων ex errore; sed vg sl^{ed} (non^{mss}, item sl^{rec} in mg habet) Fulg Cass om μυριαδ. μυριαδ. και. Prim: *et erat numerus eorum millia millium utique innumerabilium*

12. αξιος c. A (:: vdtr eodem iure reciplendum esse ac tot alii soloecismi libri nostri) .. ς Ln 49. αξιον c. B al certe pler | B al^{25} And^{c} Are et cat (item Thdor^{stud} qui et. την in sqq add) τον πλουτ.

13. ὅ (al^{2} om) c. AB al^{24} tol al cop al Are et cat .. ς (Gb^{00}) add εστιν c. min pl vg (*quae in caelo est*) al And^{omn} ppl^{at} | επι της (al^{2} om) γης c. AB al fere^{30} vg cop And^{p} et^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz) εν τη γη

καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 14 καὶ τὰ τέσσερα ζῶα λέγοντα τὸ 19, 4.
Ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI.

1 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνὴ βροντῆς Ἔρχου. 2 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθή- Zach 6, 1 ss.

---

c. min pm syr al And^{a} pp^{lat} ⌊α (34. And^{c} οσα) ἐστιν c. B al pl vg (*et quae sunt in mari et quae in ea* [ed *in eo*]) al AndP And^{c} Fulg (*et quae est in mari et quaecunque sunt in eis, omnes*) al (:: quae lectio aliena est a correctore; alii vero omiserunt utrumque, alii tantum ἅ quum iam ὅ praecessisset) .. al^{3} syr al And^{a} Pri Cass om; Gb^{00} 49. om tantum ἅ c. A al fere^{30} Are et cat | παντας (al^{3} And^{a} praem και, B praem παντα [ad τα εν αυτοις pertinens] και) c. (et. Gb″) B al plus^{25} (ex his duo et. ante τα εν αυτ. add παντα) vg (*omnes*) And^{a} Are et cat Pri Fulg al .. ς Ln παντα c. A al certe pm (sed aliq add και, al praem και) AndP (pergit λεγοντα omisso ηκουσα) And^{c} (παντα· και ηκουσα λεγοντων) | λεγοντας c. B al fere omn vg And^{a} Are et cat Pri al .. Gb′ Ln -τα c. A 12. vv aliq AndP (vide ante, item And^{c}) | τω θρονω c. AB al fere^{20} And^{c} .. ς του -νου c. min pl Thdor^{stud} And^{a} etP Are et cat | και (A sl$^{3.4}$ om) τω αρνιω .. cop om | αιωνων c. A al pl vg cop syr al And^{c} Pri Fulg al .. B al^{32} aeth^{utr} sl$^{3.4}$ And^{a} etP Are et cat Thdor^{stud} add αμην

14. τεσσερα, τεσσαρα: ut v. 8. | λεγοντα (Gb′) c. B al^{25} cop Are et cat .. ς Ln 49. ελεγον c. A al sat mu vg syr aeth arr al And^{a} etP pp^{lat}, And^{c} -γεν | το c. B al pl And^{c} Are et cat.. ς Ln om c. A al mu And^{a} etP | και οι c. AB al fere^{40} vv pl And^{omn} Are et cat Cass^{1} .. ς (=Gb Sz) add εικοσι τεσσαρες c. min mu vg^{ed} demid al Pri al | επεσαν c. A al certe pm AndP et^{c} .. B al fere^{20} And^{a} Are et cat -σον | προσεκυν. c. ABC al fere^{40} vv pl And^{omn} Are et cat pp^{lat} mu .. ς (=Gb Sz) add ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων c. min mu vg^{ed} al Pri

VI. 1. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. C al certe pler | οτε c. AC al certe pm vv pl And^{a} Pri .. B (teste Maio) al^{26} vg (et. am al, non demid al) AndP et^{c} Are et cat Bed οτι | επτα c. ABC al fere^{30} vg syr al aliq And^{omn} Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) om c. min pm cop al Bed | φωνη (leg et. -νῇ) c. ABC al plus^{30} And^{a} et^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz) -νης c. min mu (et. -νην, -νων leg) | βροντης .. A sl^{4} (item arm omisso λεγ. praecedente) add λεγοντος | ερχου (Gb′) c. AC al^{11} am al are And^{com} Are et cat^{com} .. ς (=Gb Sz) add και βλεπε c. min, item Gb Sz και (al^{5} om) ιδε c. B al^{24} And$^{omn\ txt}$ Are et cat^{txt}, item vv pl Vic Pri

2. και ιδον (c. ABC; ς Ln 49. ειδ.) c. AC al pl vv pl And^{omn} .. Gb^{00} c.

μενος ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος Ἔρχου. 4 καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος Ἔρχου. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ
*Es 5, 1. καθήμενος ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐμμέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

B al[24] demid harl* tol lips[6·] sl[3·4·] Are et cat Pri | αυτον c. ABC al[35] And[a]** AndP et[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) αυτω c. min pm And[a*] | A o νικων

3. σφρ. την δευτ. c. AC al[5] pluribusve vg cop syr al And[c] Pri .. ς (=Gb Sz) δευτ. σφρ. c. B al pler aeth[utr] al And[a] etP Are et cat | ερχου c. ABC al pl am fu al syr (ar[e] και ειδον pro ερχου) .. ς (=Gb Sz add και βλεπε c. min mu Are et cat, item al aliq And[omn] και ιδε, item vg[ed] et[cdd] mu cop al Vic Pri al

4. πυρρος c. C al pl vg (*rufus*) syr aeth[PP] al And[a] etP Are et cat Pri al .. AB al[26] cop ar[e] (utrq conjg aeth[ro]) And[c] πυρος | A και εν τω καθ. | αυτον c. ABC al pl And[c] And[com] Are et cat .. ς (=Gb Sz) αυτω c. min mu And[a] etP txt | A om αυτω (vg *et qui sedebat - datum est ei*; contra Pri *et sedenti - datum est*): hinc Ln [αυτ.] | εκ c. BC al plus[80] vg (*de*) cop And[omn] Are et cat Pri al .. ς (=Gb Sz) απο c. min mu (syr al) .. Gb[00] Ln om c. A al[4] | και ινα c. AC al sat mu vg syr al And[c] Pri .. Gb[00] και c. B al[30] cop arm And[a] etP Are et cat | σφαξουσιν c. AC .. ς -ξωσι c. B al certe pler And[omn] Are et cat | A cop aeth μεγ. μαχ.

5. σφρ. τ. τριτ. c. ABC al pl vv pl And[omn] Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) τριτ. σφρ. c. test perpauc | ερχου (Gb′) c. AC al[14] am al ar[e] arm And[a] .. ς (=Gb Sz) add και βλεπε c. min mu, item Gb Sz c. B al pm AndP et[c] Are et cat κ. ιδε, nec aliter vv pl Vic Pri | και ιδον (c. A; C etc ειδ.) c. AC al pl am al ar[e] arm And[a] Pri .. Gb[00]: om enim B al pm vv pl AndP et[c] Are et cat | ε. αυτον c. ABC al pl And[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) ε. αυτω c. min mu And[a] etP

6. φωνην c. B al ut vdtr fere omn pp[gr] et[lat] .. Ln praem ως c. AC al[3] vg sl[3·] | εμμεσω c. AC .. ς Ln 49. εν μεσ. c. B al certe pler | κριθων c. AC 12. syr AndP txt .. ς - θης c. B al pler (vg etc) And[a] et[c] (item And[com] sed[lib]) Are et cat | δηναριου sec .. A praem του

7 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος Ἔρχου.* 8 *καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος, καὶ* 20, 14.
ὁ ᾅδης ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ *Ez 14, 21.
τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ* 20, 4. 1, 9. etc
θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 *καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ* 3, 7.
λέγοντες Ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

---

7. *σφρ. τ. τετ.* .. min pauci *τετ. σφρ.* | *ηκουσα* c. BC (perg *το τεταρτον ζωον*) al fere^{30} cop syr arr al$^{3.4}$ And^{c} Are et cat Pri .. ς (=Gb) Ln add *φωνην* c. A al pm vg al And^{a} (p *φωνης*) | *λεγοντος* c. ABC al pl vv pl pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) *λεγουσαν* c. test perpauc | *ερχου* (Gb') c. AC al mu am al ar^{e} And^{a} .. ς (=Gb Sz) add *και βλεπε* c. min, item Gb Sz *και ιδε* c. B al fere^{25} And^{p} et^{c} Are et cat, nec aliter vv pl

8. *και* (c om) *ιδον* (c. AC; ς Ln 49. *ειδ.* c. min) c. AC al pl cop syr al mu And^{a} et^{p} .. Gb^{00}: om enim B al plus^{20} vg And^{c} Are et cat Vic Pri | c om ὁ pr | Gb^{0} Ln$^{ed\ min}$ om *αυτου* pr c. C 12. (12. perg *ον. αυτου*) demid harl tol lips$^{5.}$ (non am lips$^{4.6.}$ al) Ansb Bed Rup (non Vic Pri al^{2}) | o (ita AB al pler Or al; c al^{4} om) *θανατ.* (A *αθανατ.*)| *ακολουθει* c. (A latet) min ut vdtr certe plus^{20} cop syr al Or^{2} lib And^{a} Vic Tich^{1} .. Gb Sz Ln *ηκολουθει* c. BC al^{29} vg al And^{p} et^{c} Are et cat Pri Tich^{1} Bed | *μετ αυτου* (al^{2} *μ. -τω*) c. AC al ut vdtr sat mu And^{a} .. Gb' *αυτω* c. B al^{27} And^{p} et^{c} Are et cat (Or^{2} *αυτοις*) | *αυτοις* (Gb') c. AC al pm al^{cd}? And^{a} et^{p} .. Gb Sz 49. *αυτω* c. B al^{34} vg al pler And^{c} Are et cat pp^{lat} (:: multo magis *αυτω* quam *αυτοις* emendatricem manum prodit) | *αποκτειναι* h. l. c. ABC al fere^{40} vv ut vdtr omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) ante *επι* c. min | *υπο* .. A *το τεταρτον*

9. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler. Praeterea c add *και*| *ψυχας* .. al^{e} cop aeth^{utr} arm And^{p} add *των ανθρωπων* | *δια* sec c. BC al ut vdtr omn vg (et. am fu demid lipss al) syr al And^{omn} Are et cat .. Ln om c. A tol cop Cyp Pri | *μαρτυριαν* c. AC al certe mu vg al And^{a} Pri al .. B al plus^{30} syr ar^{p} And^{p} Are et cat add *του αρνιου.* Et. $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ (ut al^{2} And^{c}) et alia add

10. *εκραξαν* c. ABC al pl And^{c} Are et cat, item (*clamaverunt*) Cyp Pri al .. ς (=Gb Sz) -*ζον* c. min mu And^{a} et^{p}, item *clamabant* vg pp^{lat} *aliq*| B al^{21} And^{c} *φωνην μεγαλην* | *αληθινος* c. ABC al^{25} And^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz) praem ὁ c. min pm And^{a} et^{p} | *εκ* (Gb'') c. ABC al^{31} And^{c} Are et cat, item vg pp^{lat} *de* .. ς *απο* c. min pm And^{a} et^{p}

11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύ-
11, 7. 18, 7. σονται ἔτι χρόνον, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.
16, 18. 12 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς
*Ex 32, 7 n. ἐγένετο μέγας, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ
*Es 34, 4. Mt 24, 29. ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ
ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βαλοῦσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ

---

11. εδοθη et στολη λευκη c. ABC al fere[40] syr al[2] Clem (Paed. 2. § 108.) And[omn] Are et cat Cyp .. ς (=Gb Sz) -θησαν et -λαι -και c. min mu vg cop al Pri al | αυτοις (Gb Sz) c. B al fere[20] arm (*illis singulae stolae*) Are et cat .. Gb″ Ln αυτοις (And[a] -των) εκαστω c. AC al[19] AndP et[c] (Pri *eis singulis*), item ς (=Gb Sz) εκαστοις c. min mu, al[5] Clem εκαστω (:: vix dubium est quin αυτοις εκαστω, εκαστοις, εκαστω propterea substituta sint quoniam αυτοις στολη non apte dictum visum esset, quemadmodum alii rursus correxerunt εδοθησαν στολαι) | ερρεθη .. al pauc And[c] -ρηθη | αναπαυσονται c. AB al[5] (et ut vdtr plurib) .. ς -σωνται c. C al pl And[omn] Are et cat | ετι χρον. (Ln χρ. ετι c. A am fu al) c. B al[36] aeth[ro] arP And[c] Are et cat (pp[lat] aliq ut vdtr) .. ς (=Gb Sz) Ln add (test aliq praem) μικρον c. AC al pm vv pl And[a] etP Pri al | εως c. ABC al fere[25] And[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) add οὗ c. min pm And[a] etP | πληρωσωσιν c. B al[40] And[omn], item al[3] -σουσιν .. ς (=Gb Sz) -σονται c. min mu Are et cat .. Gb′ Ln -θωσιν c. AC 29. (vg etc *compleantur*) | και οι συνδ. .. B vg al Cyp al om και | οι μελλ. .. B al[21] And[a] Are et cat Cyp[2] Pri praem και | αποκτεννεσθ. c. AC al[9] And[c], item -ν- B al[11] .. ς (=Gb Sz) αποκτεινεσθ. c. min mu And[a] etP Are et cat

12. ιδον c. ABC .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler (al[5] aeth[utr] arP pp[lat2] om) .. al mu AndP add και (sed al AndP om και sq) | σεισμος c. BC al fere[40] vv pl pp[gr] pp[lat] aliq .. ς (=Gb Sz) praem ιδου c. A al ut vdtr mu vg[ed] et[cdd] aliq al pp[lat] aliq | εγ. μεγ. c. A am fu lipss tol demid al Vic (in apoc ap Gall) al[2] .. ς μεγ. εγ. c. BC al ut vdtr omn vg[ed] al And[omn] Are et cat Pri al | εγ. μελ. c. AC al pl vg syr al And[a] etP Are et cat pp[lat] .. Gb Sz μελ. εγ. c. B al fere[20] cop al And[c] | ολη c. ABC al pl vv fere omn AndP Are et cat pp[lat] mu .. ς (=Gb Sz) om c. min mu sl[3.4] And[a] et[c] Promiss

13. ουρανου (et. am demid tol lipss; vg[ed] pp aliq *de caelo*; fu al pp aliq om) .. A θεου | επεσαν c. AC al ut vdtr pl .. B al fere[20] And[omn] Are et cat επεσον | βαλουσα (Gb′) c. al fere[25] syr arP aeth sl[ant] et mss item And[com] (και ἡ συκῆ εἰς παράδειγμα παραλαμβάνεται, ὡς -καταβάλλουσα), item al[5] And[c] βαλλουσα, 38. αποβαλουσα .. ς Ln βαλλει c. ABC al pm vg al And[a] etP txt Are et cat (et. αποβαλλ. leg) (:: aperta est correctio; quam vero recepimus lect. ut alienissima est a corr. ita dictioni scriptoris convenientissima) | ανεμ. μεγ. c. ABC al plus[20] vg syr al And[c] Are et cat Pri al .. ς (=Gb Sz) με. αν. c. min

ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 *καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν.* 15 *καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ* *Es 24, 21. 2, 10.
χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 *καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις Πέσατε ἐφ'* *Hos 10, 8. Lc 23, 30.
ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 *ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;*

VII.

1 *Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσερας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσερας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσερας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε* 20, 8. *Zach 6, 5.

---

certe pm cop al And | *σειομενη* c. BC al fere omn And^{omn} Are et cat .. Ln$^{ed\ min}$ *σαλευομενη* c. A 12.

14. *ὁ* c. ABC al pl And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min vix mu | *ελισσ.* c. ABC al^{12} vel plurib And^{omn} Are et cat .. ς *ειλισσ.* c. min ut vdtr pl (al^{21} And^{p} Are et cat *-μενος*) | BC *νησσος* | A *απεκεινησαν*

15. *χι. κ. οι πλ.* c. A (om *και* ante *οι χι.*) BC al pl vv fere omn pp^{gr} et lat .. ς (=Gb Sz) *πλ. κ. οι χι.* c. test pauc | *ισχυροι* c. ABC al^{35} And omn Are et cat .. ς (=Gb Sz) *δυνατοι* c. min pm | *ελευθερος* c. ABC al fere^{30} vg syr al mu And^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (Gb^{00}) praem *πας* c. min pm cop al And^{a} et^{p}

16. *πεσατε* c. A al^{2} (item haud dubie al) .. ς *-σετε* c. BC al pler pp^{gr} | *τω θρονω* c. B al^{20} And^{c} Are et cat .. ς Ln *του -νου* c. AC al pl And^{a} et^{p}

17. *αυτου* c. AB al fere omn cop al And^{omn} Are et cat Pri .. c 38. vg syr Fulg Promiss *-των*

VII. 1. *και* c. B al ut vdtr omn syr aeth^{utr} al And^{omn} Are et cat .. Ln om c. AC vg cop Pri (:: ut 4, 1. 7, 9. nec ibi lectio fluct; aliter vero 18, 1.) | *τουτο* (Gb″) c. ABC al plus^{30} cop And^{c} Are et cat .. ς (=Sz) *ταυτα* c. min pm vv pl And^{a} et^{p} Pri | *τεσσαρας*: ita ter et. C item sec loco A; primo vero et tertio loco A *τεσσαρες*: hinc Ln$^{ed\ min}$ *τεσσαρες αγγ., τεσσαρας γων., τεσσαρες ανεμ.*, ipse 49. constantiae caussa *τεσσερας* ter | *της γης* sec .. 38. vg^{cod} cop ar^{e} And^{a} pp^{lat2} om | c 14. 26. *ο ανεμ.* | A om *επι τ. γης* | *επι της* (A om) *θαλ. μητε* (C *μη*) | *τι δενδρον* (Gb′) c. BC al plus^{30} vg cop al And^{c} Are et cat Pri .. A *δενδρου*, syr aeth *δενδρων* .. ς *παν δενδρον* c. min mu And^{a} et^{p}

ἐπί τι δένδρον. 2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν
13, 16. *Es 9, 4. θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν
14, 1. τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφρα-
*Gn 49, 8. γισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες, 7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευὶ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσαχὰρ δώδεκα χιλιάδες, 8 ἐκ φυλῆς

---

2. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *αναβαινοντα* c. ABC al pl Or And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *-βαντα* c. min vix mu | *ανατολης* c. BC al ut vdtr fere omn Or And^{omn} Are et cat .. Ln *-λων* c. A 90.(:: cf 16, 12. 21, 13.) | *εκραξεν* c. BC al certe pler Or (^{ms} *επεκραξ.*) And^{c} Are et cat, item *clamavit* vg al Pri al .. 49. *εκραζεν* c. A et ut vdtr al And^{a} et^{p}

3. *μητε* pr c. BC al ut vdtr fere omn vv pl Or^{2} (antea *μητε την γην*) And^{omn} Are et cat Pri al .. Ln$^{ed\ min}$ *και* c. A al vg (et. am al, non fu lips^{4} demid tol) .. cop bis *και* pro *μητε* | *αχρι* c. AC 12. Or^{2} .. ς *αχρις ου* c. B al pler And^{p} et^{c} Are et cat, item al And^{a} *αχρ. αν* | ς (non ς^{e} etc) *σφραγιζωμεν* de errore ut vdtr

4. *και ηκουσα τ. α. τ. εσφρ.* (et. Or. etc) .. A om | *εκατ.* (c al And^{c} add *και*) *τεσσερ.* (c. c; ς *τεσσαρ.* c. A etc) *τεσσ.* (A *ὁ* supra lineam pro *τεσσ.*) c. AC al ut vdtr pm And^{a} et^{c} Are et cat .. ς *ρμὁ* c. B al certe pm Or .. al^{4} And^{p} om | *εσφραγισμενοι* c. AC etc .. B al^{16} Or$^{1\,ed}$ And^{c} *-μενων*

5—8. *δωδεκα* ubique c. AC al certe mu And^{omn} Are et cat .. ς *ιβ'* c. B al ut vdtr certe pm Or | *εσφραγισμενοι* (B al fere^{20} *-μεναι*) bis c. ABC al plus^{30} (fu vide post) harl^{1*} al cop syr ar^{e} And^{c} Pri .. ς (Gb^{ου}) add ubique (i. e. duodecies) post *χιλιαδ.* c. min mu vg al Are et cat; item al quater (ut And^{p} et^{a}) vel quinquies et loco extr add, fu vero loco tantum extr add | *γαδ* .. al^{3} *δαν* (contra Or: *και τὰς λοιπὰς παρὲξ τοῦ δάν*, item al^{dis})

6. *νεφθαλιμ* c. ABC (*-λιν*) al ut vdtr sat mu .. ς Ln *λειμ* c. min certe pm And^{omn} Are et cat | A *μανασση*, B *μαναση*, C *μανασσην*

7. *λευι*: ita et. ABC, non *-ει* | ς^{e} (non ς Gb Sz) *ισασχαρ* c. min vix mu syr?

Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

9 *Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ-* 5, 9.
τὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·
10 *καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες Ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν* 18.
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 *καὶ πάντες οἱ* 19, 1.
ἄγγελοι ἑστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ 11, 16.
τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 *λέγοντες Ἀμήν,* 5, 12.
ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

---

8. *βενιαμειν* c. A .. ς 49. *-μιν* c. BC al certe pler | B al fere[20] *εσφραγισμεναι.* Praeterea vide ad 5—8.

9. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | *και ιδου* (C om) *οχλος πολυς* c. BC al ut vdtr omn syr al mu And[omn] Are et cat Tich .. Ln *οχλον πολιν* c. A vg cop aeth Pri al | *ὅν .. A και* | *αυτον* c. A (sed vide ante) C al pl .. Gb[0] *αυτον* c. B al plus[20] And[omn] Are et cat | *εδιν.* c. ABC al[15] Are et cat .. ς *ηδιν.* c. min pl Meth[678] And[omn] | *εστωτες* c. A al pl And[a] et[P] .. B al[20] And[c] Are et cat *-τας*, C 38. *-των* al[2] *-τα* | A *επι του θρον.* | *περιβεβλημενους* c. ABC al plus[30] And[c] Are et cat Fulg[1] .. ς (=Gb Sz) *-μενοι* c. min pm And[a] et[P] item *amicti* vg Vic, *et erant amicti* Cyp Pri Fulg[1] al | *φοινικες* c. AC al certe pm vg al And[omn] item addito *fuerunt* Cyp Pri al .. Gb′ *φοινικας* c. B al[30] Are et cat

10. *κραζουσιν* c. ABC al fere[40] vg cop syr al And[a] et[c] pp[lat] .. ς (=Gb Sz) *-ζοντες* c. min mu Are et cat (And[P] *λεγοντες*) | A cop *του θεου ημων* .. ς (non ς[e] etc) eadem post *επι τ. θρον.* pon de coniectura ut vdtr | *τω θρονω* c. AC al fere[25] And[omn] Are et cat .. ς *του -νου* c. B al pm

11. *εστηκεισαν* c. C (*-κισαν*) al[12] ac plurib .. A *ιστηκεισαν*, B al mu And omn Are et cat *ειστηκεισαν* (B *-κησαν*): ita Ln .. ς *εστηκεσαν* c. min ut vdtr mu | *επεσαν* c. AC al mu .. ς *-σον* c. B al pl And[omn] Are et cat | *θρονου* sec c. AC al ut vdtr pl vg al And[a] et[P] pp[lat] .. B al plus[20] syr ar[P] And[c] Are et cat add *αυτου* | *τα προσωπα* c. ABC al fere[40] vg syr arm al And[a] et[c] Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz, sed Gb′) *προσωπον* c. min mu cop al And[P] Fulg | *τω θεω* .. tol al Fulg om (sl[mss] exaggerant)

12. *αμην* .. tol cop om | A om *και η σοφ.* (26. transp ante *δοξα*) | *αιωνων* c. C 28. 36. And[P] Pri Fulg Ansb .. ς add *αμην* c. AB al pler vg al ut vdtr omn Thdor[stud] And[a] et[c] Are et cat

9. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι Οὗτοι οἱ περι-
βεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον;
Io 21, 15. 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ Κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι Οὗτοί
εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς
στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. 15 διὰ
τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ
ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ
*Es 49, 10. θρόνῳ σκηνώσει ἐπ᾽ αὐτούς. 16 οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψή-
σουσιν ἔτι, οὐδ᾽ οὐ μὴ πέσῃ ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα,
17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμαίνει αὐτοὺς καὶ
21, 4. *Es 25, 8. ὁδηγεῖ αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν
δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ

---

13. c 28. om τας sec | εισιν .. 12. om (et. edd Erasmi 1. 2. 3.)

14. ειρηκα c. AC al certe pm And^{a} et^{P} .. B al^{30} And^{c} Are et cat ειπον | μου c. BC al pl vg (et. am fu lipss al) cop syr al And^{omn} Are et cat Cyp .. Ln [μ.] et ς (=Gb Sz) om c. A al ut vdtr mu vg^{ms} aeth^{utr} al Pri | εκ της θλ. της μεγ. c. B al ut vdtr omn (vg *de*) And^{omn} Are et cat, item (ut vg) Cyp^{2} Pri al .. Ln απο θλιψ. μεγ. c. A | επλυναν .. al^{9} επλατυναν | ελευκαναν (Gb″) c. B al^{26} aeth^{utr} arm ar^{e} And^{c} Are et cat .. Gb Sz Ln add αυτας c. A al^{7} vg al mu And^{P} (et^{a} αυτους) pp^{lat} .. ς (=Gb Sz, sed Gb′) add στολας (2. praem τας) αυτων c. min mu

15. τω θρονω c. B al^{26} Are et cat .. ς Ln του -νου c. A al ut vdtr pl And^{omn}

16. ετι pr .. 36. vg al mu pp^{lat} om; item al^{5} vv mu And^{a} et^{c} Fulg om ετι sec | ουδε pr c. B al ut vdtr fere omn And^{omn} Are et cat .. Ln add μη c. A 92. | ουδ ου c. B al^{30} And^{omn} Are et cat .. ς Ln ουδε c. A al certe mu

17. ποιμαινει (et. cop) et οδηγει (et. am al) c. min plus^{20} And^{c} (Gb′) .. ς Ln -μανει et. -γησει c. AB al certe pm vg syr al And^{a} et^{P} Are et cat Cyp al (:: at non potest non pro emendatione haberi) | ζωης c. AB al pl vg aeth^{utr} al And^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) ζωσας c. min mu (cop *super fontem aquae vivae*, syr *ad fontes aquarum vivarum*) And^{a} et^{P} | εκ c. ABC al fere ^{30} vg And^{c} Are et cat Cyp al .. ς (=Gb Sz) απο c. min mu And^{a} et^{P} (cop syr ut vdtr) Tert

VIII. 1. οταν c. AC .. ς οτε c. B al certe pler And^{omn} Are et cat | ημιωριον (A ειμ.) c. AC .. ς -ριον c. B al certe pler And^{omn} Are et cat

ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. 2 καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ ἐνώ- 1, 4.
πιον τοῦ Θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. *Tob 12, 15. Lc 1, 19.
3 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει
ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ- 5, 8.
σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμια-
μάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ
ἐγένοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ σεισμός. 4, 5. 11, 19.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοί-
μασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ *Ex 9, 24. *Es 28, 2.
ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν
γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ *Ier 51, 25.
καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς
θαλάσσης αἷμα, 9 καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν

---

2. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pl | *τους επτα* .. 26. om | A *εδοθη*

3. *του θυσιαστηριου* (Gb″) c. BC (*του -ριον*) al^{31} And^{omn} Are et cat .. ς Ln *το -ριον* c. A al pm | C *λιβανον το χρ.* | *δωσει* c. AC al mu And^{a} et^{c*} .. ς *δωση* c. B al ut vdtr pl And^{P} et^{c**} Are et cat, item al *δω*

5. ς (non ς^{e} etc) *το λιβανωτον* et *αυτο* c. perpaucis min | *εβαλεν* .. A *ελαβον* | *βρ. κ. αστ.* (aeth^{ro} *α. κ. β.*) *κ. φω.* (B al pm vg al Pri *φ. κ. α.*) c. A al ut vdtr mu cop syr (aeth^{ro}, item B al pm vg al Pri) .. ς *φω. κ. βρ.* (And^{c} *βρ. κ. φω.*) *κ. αστ.* c. min mu arP al And^{omn} Tich (Are et cat om *φω. και*)

6. *οι* sec c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min mu | *εαυτους* c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat .. Ln *αὐτους* c. A

7. *ο πρωτος* c. AB al pl harl* tol syr arP Are et cat .. ς (=Gb Sz) add *αγγελος* c. min mu vg cop al And^{omn} Pri al | *εν* c. AB al pl vg (et. am fu lipss al, non demid al) And^{omn} Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) om c. min mu demid al cop (*mixta cum*) syr al Tich | *και το τρ. της γης κατεκ.* c. AB al^{40} vg syr arm aeth al And^{omn} Are et cat pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) om c. min mu cop al | B* al mu aeth om *κ. το τρ. τ. δενδρ. κατ.*

8. *πυρι* c. A al pm vg cop syr al And^{omn} pp^{lat} .. Gb^{00} c. B al^{29} Are et cat

ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.

*Es 14, 12. *Dan 8, 10. 10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, *Am 8, 9. ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον 14, 6. αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. 13 καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

---

9. *των* (ita c. A al pl Ath^{406} And^{a} et^{c}; Gb^{00} c. B al^{19} And^{P} Are et cat) *εν τη θαλ.* .. 1. 12. am harl al arm sl^{4} om (vg post *ψυχας* pon) | *διεφθαρησαν* (Gb″) c. A al^{8} And^{a} .. ς *-φθαρη* c. B al pl And^{P} et^{c} Are et cat

10. *και επι τ. πηγ. των* (c. B al pl And^{omn} Are et cat; ς [=Gb Sz] om c. min mu) *υδατων* .. A om

11. *ὁ* c. AB al pl And^{c} Are et cat .. ς (=GbSz) om c. min mu And^{a} et^{P} | *εγενετο* (Gb′) c. AB al pl vv ut vdtr omn And^{omn} Are et cat pp^{lat} .. ς *γινεται* c. min ut vdtr pauc | *των ανθρ.* c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om *των* c. min vix mu | *εκ* .. A *επι* | ς (non ς^{e} etc) om *των υδατ.* ex errore ut vdtr

12. *η ημ. μη φανη* (*φαν.* c. AB al pl; ς *φαιν*η c. min mu And^{a}? et^{P} Are et cat; 18. 38. And^{c} *ουκ εφαινε*) *το τριτ.* (A *τεταρτ.*) *αυτης* (al^{2} And^{a} om *το τρ. α.*) *και* .. Gb″ *το τρ. αυτης* (*-των* al^{6} cop) *μη φαιν. η* (B om, sed habet Mai) *ημ. και* c. B al fere^{30} (vg *et diei non luceret pars tertia et*, Pri post *tertia pars stellarum* pergit *ut minus lucerent et dies eandem partem omitteret et* etc); cop post *obscurarentur* pergit *ut non luceret tertia illarum pars in die et similiter et. nocte*)

13. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *αετου* c. AB al pl vg cop syr al And^{c} Are et cat pp^{lat} pm .. ς (=Gb Sz) *αγγελου* c. min arr arm^{txt} al And^{a} et^{P} (13. Pri^{txt} *αγγ. ως. αετου*) | *πετομενου* c. A al fere^{20} And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *πετωμ.* c. B al pm | *τους κατοικουντας* (Gb′) c. B al^{24} ac plus And^{c} (:: cf et. 12, 12. Non ita rell Novi Ti locis) .. ς Ln 49. *τοις κατοικουσιν* c. A al pl And^{a} et^{P} Are et cat (:: ita solet dici)

IX.

1 *Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ* 8, 10.
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέ- 20, 1.
ατος τῆς ἀβύσσου. 2 *καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη*
καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη Ioel 2, 10.
ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. 3 *καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ*
ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν
ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. 4 *καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδική-* 7, 2 a.
σουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ
μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ
ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 *καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνω-*
σιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασα-
νισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον.
6 *καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνα-* Iob 3, 21.
τον καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ

IX. 1. *ιδον* c. AB .. ς Lm 49. *ειδ.* c. min certe pler

2. *και ηνοιξ. το φρ. τ. αβυσσ.* c. A al pler vg (et. fu lipss al) syr al And^{omn} (in comm: *φρέαρ δὲ τῆς ἀβύσσου -τινὲς ἔφησαν -τὴν γέενναν.* Nil praeterea) Tich .. Gb^{0} c. B al am harl* tol cop aeth^{utr} arm^{ven} Are et cat | *εκ του φρ. ως* (A om) *καπνος* .. 35. 41. om (et. edd Erasmi 1. 2. 3.) | *μεγαλης* c. A al certe pm vg cop al And^{a} et^{P} Tich .. Gb' *καιομενης* c. B al fere^{30} syr al And^{c} Are et cat Vic (al^{5} al$^{3.4.}$ *καιομ. μεγ.*) | *εσκοτωθη* c. A 12. 14. 92. .. ς *-τισθη* c. B al pler And^{omn}Are et cat

4. *ερρεθη* c. A al longe pl And^{a} et^{P} Are et cat .. B al And^{c} *ερρηθη* | *αυταις* .. B al *αυτοις*, ut et. v. 3. | *αδικησουσιν* c. A 36. .. ς *-σωσι* c. B al pler And^{omn} Are et cat | *ανθρωπους* c. AB al plus^{30} syr cop arr aeth^{utr} And^{omn} Are et cat Tich .. ς (=Gb Sz) add *μονους* c. min (vg arm *tantum homines*) | *του θεου* .. Gb^{0} c. 12. 17. 47. harl* arm And^{a} .. Cass^{com} *crucis* (:: cf 7, 2.) | *αυτων* c. B al fere omn vv fere omn And^{P} et^{c} Are et cat Cass .. Gb^{0} Ln om c. A 12. 28. am harl* tol (non fu demid lipss al) And^{a}

5. *αυταις* c. B al fere omn And^{omn} Are et cat .. Ln *αυτοις* c. A 12. (:: cf ad vv. 3. 4.) | *βασανισθησονται* (*-σωντα* edd Erasm) c. A 12. 36. 38. .. ς *-σθωσι* c. B al pler And^{omn} Are et cat (7. vg [sed non am fu lipss$^{5.6.}$ al mu] arm al *-νισωσι*) | *παιση* .. al^{7} And^{omn} *πληξη*

6. *ζητησουσιν* .. al^{9} harl* *ζητουσιν* | *ου μη* c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *ουχ* c. min mu | *ευρωσιν* c. A al^{8} harl* And^{a} et^{c} .. ς

φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε, 11 ἔχουσαι βασιλέα ἐπ' αὐτῶν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ὄνομα αὐτῷ Ἑβρα�ϊστὶ Ἀβαδδών, ἐν

*Ioel 2, 4. *Ioel 1, 6. *Ioel 2, 5. *Iob 28, 22.

εὑρησουσιν c. B al pl (al^{5} -σωσιν) And^{P} Are et cat, item *non invenient* vg etc | φευγει c. A 12. 17. 36. 38. (harl* *fugiat*) .. ς φευξεται c. B al longe pl vg cop syr al And^{omn} Are et cat Amb | ο θα. (7. ar^{P} om) απ αυτ. c. A al ut vdtr pl vg (et. am demid al; fu *mors fug. ab eis*) syr al And^{a} et^{P} .. Gb Sz απ α. ο θα. c. B al^{22} vg^{ed} lipss al arm And^{c} Are et cat

7. ομοια .. A ομοιωματα | ομοι. χρυσω (Gb′) c. A al ut vdtr sat mu vg syr (cop) al mu And^{omn} Tich .. Gb Sz χρυσοι c. B al^{33} ar^{P} sl^{4} Are et cat

8. ειχον c. B al ut vdtr omn; item v. 9. accedente A .. Ln hoc versu ειχαν c. A

10. ομοιας .. A ομοιοις | κεντρα και (και [et. Sz] c. AB al fere^{30} vg^{cd} syr cop ar^{e} Are et cat; ς [=Sz] ην c. min mu vg^{ed} et^{cdd} aliq al; Gb^{0} c. 34. 36. 46. am tol al And^{omn} Tich) εν τ. ο. αυτ. (αυτων [Gb′ Sz] c. AB al pm vg^{cdd} pl al mu And^{c} Are et cat Tich; ς add και c. min pm vg^{ed} et^{cdd} pauc al And^{a} et^{P}) η εξ. αυτ. (η εξ. αυτ. [Gb′ Sz] c. A 17. 34. 35. 36. 46. vg syr cop ar^{e} And^{P} et^{c} Tich [*et aculei in caudis earum*; *potestas in caudis earum erat laedendi*]; ς consentit sed praem και, ut iam notatum est; contra B al pm And^{a} Are et cat εξουσιαν εχουσιν) | αδικησαι c. A al pl And^{omn} Are et cat .. Gb′ Sz του αδικ. c. B al mu

11. εχουσαι (Gb′ Sz) c. B al^{26} (32. add και, sl^{4} δε) sl$^{3.4}$ Are et cat Tich .. Gb Ln εχουσιν c. A al cop (?) al, item ς (= Gb Sz) και εχουσιν c. min mu fu syr al And^{a} et^{c}, item al vg al And^{P} Pri και ειχον | βασ. ε. (επ c. AB al pm And^{omn} Are et. cat; ς εφ c. min pm) αυτ. c. B al plus^{20} syr al And^{c} Are et cat .. ς Ln ε. α. βασ. c. A al pl vg And^{a} et^{P} ppl^{at} | αγγελον c. B al fere^{20} vel plurib And^{c} Are et cat .. ς Ln praem τον c. A (αρχοντα της αβ. τον αγγ.) al pm And^{a} et^{P} | αβαδδων c. A al ut vdtr pl vg (et. am fu etc) syr al .. B al αββααδδων (sic B in schedis meis, male edidimus αββαδδων, item male Mai αβααδδων), al αββαδδων, And^{c} αββααδων, al mu And^{a} et^{P} Are et cat αββαδων, al αβααδων et aliter (Hier *Labbadon*, Pri *Armageddom*, cop *Magedon*, et aliter) | εν δε (Gb″) c. B al fere^{30} vg (fu om δε) syr al

δὲ τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλ- 11, 14.
θεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, 14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα, 7, 1. 16, 12.
Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτως ἴδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόν-

---

Andomn Are et cat Pri .. ς Ln και εν c. A al pm aeth al | απολλυων (am fu *Apollion*, al *Apollon*) .. vg Pri add *et latine* (Pri *-na lingua*) *habet nomen* (Pri *nom. habens*, lips$^{4\cdot 6\cdot}$ al *habens nom.*, fu om) *Exterminans*; item Tich *latine Perdens*. Similia arm add

12. ερχεται (Gb′) c. A al plus^{20} .. ς -χονται c. B al ut vdtr pl Andomn Are et cat | με. ταυτα .. B al mu post ^{13}Και pon; al certe cum sqq conjg

13. τεσσαρ. c. B al ut vdtr fere omn vg (et. demid lips$^{4\cdot 6\cdot}$) al Andomn Are et cat Cyp Pri Tich .. Ln om c. A 28. am fu lips$^{5\cdot}$ harl tol cop syr al Bed al

14. λεγοντα (Gb′) c. A .. 40. λεγων .. Gb′ λεγοντος c. B al fere^{20} Are et cat .. ς λεγουσαν c. min pm And^{c} et^{a} (And^{P} φωνης μιας et λεγουσης). Habent vg Cyp Pri al *dicentem* | A om εκτω | ο εχων c. AB al pl And^{a} et^{P} .. ς (=Gb Sz) ος ειχε c. min mu Are et cat; al And^{c} τω εχοντι | τεσσαρας: nec h. l. A aut al τεσσερας (ut edidimus 49. constantiae caussa) praebet | B εφρατη

15. ελυθησαν .. A ελυπηθησαν | ημεραν c. A al pl vg cop And^{a} et^{P} Cyp Pri Tich .. B al pm And^{c} Are et cat praem εις την, al^{3} την (syr quater *ad*)

16. των c. AB al pl Andomn Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min vix mu | ιππικου c. AB al ut vdtr pl And^{a} et^{P} Are et cat .. Gb′ 49. ιππου c. min^{27} And^{c}, item 18. τ. ιππ. αυτων et 3. των ιππων | δισμυρ. c. A al^{3}(ex his^{2} δυσμ.) Cyp (*dismyriades*) Tich atque et. Tich ap Pri (*bismyriadis*),

18. δισμυριων, sl$^{3\cdot 4\cdot}$ ant δὺς μύριας .. ς δυο μυρ. c. min mu Are et cat .. B al plus^{30} ar^{P} sl$^{10\cdot}$ Andomn μυριαδ. Cf Pri *octogintа millia* | ηκουσα c. AB al pl am fu al pl cop syr arm Andomn Cyp Pri al .. ς (=Gb Sz) praem και c. min mu vg^{ed} lips$^{4\cdot}$ al Epiph^{456} Are et cat .. diff al

17. ιδον c. ABC .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | ιππους .. B ιππικους

*Ioel 2, 3. των, και ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν
16, 11. ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν
*Ps 134 (135), 15. etc αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

---

18. *απο* c. ABC (om *των* sq) al pl And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *υπο* c. min ut vdtr vix mu | *πληγων* c. ABC al pl vv fere omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) om c. test perpauc | *εκ* pr c. AC al ut vdtr pl And^{a} .. Gb′ *απο* c. B al^{25} AndP et^{c} Are et cat | *και* (ς [=Gb Sz] add *εκ* c. C al mu vg^{ed} syr al And^{a}: om c. AB al pl am demid fu al cop al AndP et^{c} Are et cat Cyp al) *τ. καπν. και* (ς [=Gb Sz] add *εκ* c. min syr al And^{a}: om c. ABC al pl vg cop al AndP et^{c} Are et cat Cyp al)

19. *η γ. εξ. τ. ιππων* (A *τοπων*) et *εστιν* c. ABC al pl vv fere omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) *αι γ. εξουσιαι αυτων* et *εισιν* c. test pauc | *και εν τ. ουρ. αυτ.* c. iisdem fere qui *η γαρ* etc .. ς (=Gb Sz) om c. test pauc | *οφεσιν* c. AC al ut vdtr pl And^{a} etP .. B al plus^{20} And^{c} Are et cat *οφεων* | C* om *ομοιαι* et habet *εχουσιν* pro *-σαι*

20. *οὐ* c. C al fere^{30} AndP et^{c} (item^{com} ut vdtr: *ἐπήγαγε Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ὅσοι φειδοῖς ἀξιωθέντες καὶ ταῦτα μὴ πεπονθότες, ἀμετανόητοι μεμενήκασι, μήτε τῇ εἰδωλολατρίᾳ μήτε -ἀποταξάμενοι, τοῖς αὐτοῖς ὑποκείσονται*) Are et cat .. ς Ln *ουτε* c. A al pm vg cop syr al And^{a} pp^{lat}; item B al *ουδε* | B teste Maio *εμετενοησαν* | *προσκυνησουσιν* c. AC 7. 36. 42. .. ς *-σωσι* c. B al pler And^{omn} Are et cat | *τα ειδ.* c. ABC al fere^{30} And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om *τα* c. min mu| *και τα χαλκα* .. min^{24} aeth^{ro} arr Are et cat om | *δυνανται* c. AB* (sed ipse* vdtr corr *-νται*) C al mu And^{omn} .. ς *-νται* c. B** al certe pm Are et cat

21. *φαρμακιων* c. AB al (:: eadem forma 18, 23. ex AC etc. Exempla eiusdem scripturae luculenta vide in Steph. Thes.); item ς Ln 49. *-κειων* c. min ut vdtr pl And^{a} etP .. C al^{18} And^{c} Are et cat *-κων* | *πυρνειας* (C *-νιας*) .. A *πονηριας*

X.

1 *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-* 5, 2.
νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, 4, 3.
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι
πυρός, 2 *καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ*
ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώ-
νυμον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 *καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶ-*
ται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρουτὰι τὰς ἑαυτῶν φω-
νάς. 4 *καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἤμελλον γράφειν· καὶ*
ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ •Dan 8, 26.
ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. 5 *καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα*
ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν •Dan 12, 7.
εἰς τὸν οὐρανόν, 6 *καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν*
αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ 14, 7.

X. 1. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | *αλλον* c. AC al certe pm vv pler Andᵖ etᶜ Are et cat Tich (16. vgᶜᵈ Pri post *αγγ.* pon) .. Gb⁰ c. B al fere³⁰ slᵃᵉ ¹⁰· Andᵃ | *ἡ* c. ABC al pl Andᶜ Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min mu Andᵃ etᵖ | *την κεφαλην* (c. AC 8. 9. 12.; ς *της -λης* c. B al pler Andᵒᵐⁿ Are et cat) *αυτου* (c. ABC al pl vv fere omn Andᵒᵐⁿ Are et cat pplᵃᵗ; ς [=Gb Sz] om c. min vix mu) | *στυλοι* .. 38. am fu al mu syr al Tich (non Pri Cass) *στυλος*

2. *εχων* c. ABC al plus²⁰ slᵃⁿᵗ etᵖ·⁴·¹⁰· Andᶜ .. ς (=Gb Sz) *ειχεν* c. min pl vg al mu Andᵃ etᵖ Are et cat Pri al | *βιβλαριδ.* c. AC** al pm Andᵖ Are et cat .. 49. *βιβλιδαρ.* c. C* al¹² Andᵃ .. Gb′ *βιβλιον* c. B al²⁵ Andᶜ | *ηνεωγμ.* c. C al⁴ vel plur Andᵖ etᶜ .. ς *ανεωγμ.* c. B al pl Andᵃ Are et cat .. A cop om | C om *τον δεξ.* | *της θαλασσης* et *της γης* c. ABC al pl Andᵖ etᶜ (ᵃ *την -σαν* et *της γης*) Are et cat .. ς (=Gb Sz) *την -σαν* et *την γην* c. min mu

4. *βρονται* c. ABC al pl vv fere omn ppᵍʳ etˡᵃᵗ .. ς (=Gb Sz) add *τας φωνας εαυτων* c. test pauc | *ημελλ.* c. ABC al fere¹⁰ .. ς *εμελλ.* c. min ut vdtr pl Andᵒᵐⁿ Are et cat | *λεγουσαν* c. ABC al pl vv pl ppᵍʳ et ˡᵃᵗ .. ς (=Gb Sz) add *μοι* c. test pauc | C om *επτα* sec | *αυτα* c. ABC al fere³⁰ vg al Andᶜ Are et cat pplᵃᵗ .. ς (=Gb Sz) *ταυτα* c. min mu Andᵃ etᵖ; sed al⁵ Andᵃ etᵖ *μετα* pro *μη* | *γραψης* .. al⁶ Andᵃ *-φεις*, Andᵖ *-ψον*

5. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | *την δεξ.* c. BC al fere⁴⁰ cop syr aethᵘᵗʳ arr arm slᵃ·⁴·¹⁰· Andᵒᵐⁿ Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) om c. A al mu vg slᵉᵈ

6. *εν* pr c. AC al ut vdtr pl Andᵃ etᵖ Are et cat, item *per viventem* vg Pri .. Gb⁰ c. B al fere²⁵ cop Andᶜ | A 12. cop slᵃ· om *κ. τ. γην κ. τ. ε. αυτη* |

τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι
ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου,
*Am 3, 7. ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς
εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας. 8 καὶ ἡ φωνὴ
ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν
Ὕπαγε λάβε τὸ βιβλιδάριον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου
τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 9 καὶ ἀπῆλθα
*Ex 2, 8 as. 3, 1 as. πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέ-
γει μοι Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν,
ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ ἔλαβον τὸ
βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν
ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη
ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ
λαοῖς καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

A al[5] vg[cd] arm sl[4] Pri om κ. τ. θαλασσ. usq αυτη | ουκετι εσται c. ABC al pl (syr sl, item *amplius non erit* am fu lipss al mu, Pri Tich al *iam non erit*) And[P] et[C] Are et cat tum[txt] tum[com] .. ς (= Gb Sz) ουκ εσται ετι c. min mu (vg[ed] *non erit amplius*) And[a]

7. αλλ c. ABC al pl And[omn] Are et cat .. ς αλλα c. min ut vdtr vix mu| c om του pr | μελλη .. al pauc -λλει | και .. al[5] vg[ed] fu al arm al And[P] Are et cat pp[lat] om | ετελεσθη c. AC al fere[30] cop syr[ms] And[c] .. ς (= Gb Sz) τελεσθη (-σθει B) c. B al pm And[a] et[P] .. vg al mu Are et cat Pri τελεσθησεται | ως .. al[5] And[a] et[P] ὅ | ευηγγελισεν .. al fere[10] And[P] ευηγγελισατο | τους εαυτου δουλους (B al[30] And[c] Are et cat δουλ. αυτου) τους -τας c. ABC al plus[35] And[c] .. ς (= Gb Sz) τοις ε. -λοις τοις -ταις c. min mu And[a] et[P] Are et cat

8. λαλουσαν et λεγουσαν c. ABC 7. 14. 36. 92. vg (exc lips[5·]), item *et audivi vocem - loquentem* Pri .. ς -σα et -σα c. min pl lips[5·] cop syr al And[omn] Are et cat | βιβλιδαρ. c. B al plus[30] And[a] et[c] Are et cat .. ς βιβλαριδ. c. min mu And[P] .. Gb' Ln βιβλιον c. AC al[12] | ηνεωγμ. c. AC al ut vdtr pl And[P] et[C] .. B al pm And[a] Are et cat ανεωγμ. | εν (al om) τη χειρι .. C om | του αγγ. c. ABC al plus[20] And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) om του c. min ut vdtr pm

9. απηλθα c. A 16. 27. 50. .. ς -θον c. BC al pler And[omn] Are et cat| δουναι c. ABC al fere[30] vg al And[c] Are et cat pp[lat] .. ς (= Gb Sz) δος c. min pm cop al And[a] et[P] | βιβλαριδ. c. A** (*βιβλαριον) C al pm And[P] .. 49. βιβλιδαρ. c. B al pl And[a] et[C] Are et cat; item al βιβλιον| κοιλιαν .. A καρδιαν (And: τὴν κοιλίαν δηλαδὴ τὴν καρδίαν etc)

10. βιβλαριδ. c. AC al ut vdtr pl And[P] .. B al fere[30] And[c] Are et cat βιβλιον, item al[11] And[a] βιβλιδαρ. | ως μελι γλυκυ c. C al pler vg syr al And[omn] Are et cat .. AB 36. γλ. ως με.

11. λεγουσιν c. AB al plus[20] am harl And[c] Are et cat .. ς λεγει c. min

XI.

1 *Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων Ἔγειρε καὶ* 21, 15. Ez 40, 3.
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσ-
κυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 *καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε*
ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν
τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο. 3 *καὶ δώσω* 13, 5.
τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακο-
σίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 *οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι* *Zach 4, 2 ss.
καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. 5 *καὶ*
εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος *2 Rg 1, 10.
αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θέλει αὐτοὺς
ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 *οὗτοι ἔχουσιν τὸν*

---

ut vdtr pl vv pler And^{a} et^{P} Pri | *επι* sec c. B al^{25} syr And^{c} Are et cat Pri .. ς Ln om c. A certe pm And^{a} et^{P}

XI. 1. *λεγων* c. A al fere^{30} vg cop aeth^{utr} arr sl And^{a} et^{P} Are et cat pp^{lat} .. ς^{e} (non ς Gb Sz) praem *και ο αγγελος ειστηκει* c. min; item B al fere^{10} syr arm And^{c} Vic *κ. ειστ.* (B ιστ.) *ο αγγ.* | *εγειρε* c. AB al pm And^{a}* .. ς Ln *-ραι* c. min ut vdtr pl And^{a}** et^{P} et^{c} Are et cat (et. *-ρον* leg)

2. *εξωθεν* .. ς (non ς^{e} etc) *εσωθεν* c. al ut vdtr^{4} sl^{pler} And^{c} Vic | *εξω* c. B al ut vdtr longe pl And^{P} Are et cat .. Ln *εξωθεν* c. A al fere^{10} And^{a} et^{c} | *πατησουσιν* .. A *μετρησουσιν* | *τεσσερακ.* c. A .. ς *τεσσαρ.* c. min pler; B $\overline{\mu}$ | *και δυο* c. AB al mu And^{P} .. ς om *και* c. min pl And^{a} et^{c} Are et cat

3. *περιβεβλημενοι* c. C al pler Hipp^{433} And^{omn} Are et cat .. Ln *-μενους* c. AB al^{4}

4. *ελαιαι* .. A *αυλ.*, C *αλ.* | *και αι* c. ABC al plus^{25} Hipp And^{omu} Are et cat Cedren .. ς (= Gb Sz) om *αι* c. min mu | *αι ενωπιον* c. ABC etc .. Gb^{0} *αι* c. al fere^{10} Are et cat | *του* (c. C al ut vdtr omn pp; Ln om c. AB) *κυριου* c. ABC al pl vg cop syr al Hipp^{433} And^{P} et^{c} Are et cat Vic Pri al .. ς (= Gb Sz) *τ. θεου* c. min mu And^{a} | *εστωτες* c. ABC al fere^{25} And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *εστωσαι* c. min certe pm Hipp^{433} And^{a} et^{P}

5. *θελει* bis c. A (sed sec loco *θελησῃ*. Hipp bis *θελησει*) BC al fere^{25} And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *θελη* c. min mu | *ει* sec .. C *η* | *θελ. αυτους* c. ABC al mu vg Hipp (*θελ. εν τουτοις*) And^{c} Are et cat Tich .. ς *αυτ. θελ.* c. min ut vdtr pl And^{a} et^{P} Pri | *αδικησαι* (al pauc And^{a} et^{P} *αποκτειναι*) *ουτως* (A om)

τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι
ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου,
*Am 3, 7. ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς
εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας. 8 καὶ ἡ φωνὴ
ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν
Ὕπαγε λάβε τὸ βιβλιδάριον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου
τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 9 καὶ ἀπῆλθα
*Ex 2, 6 as. 3, 1 as. πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέ-
γει μοι Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν,
ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ ἔλαβον τὸ
βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν
ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη
ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ
λαοῖς καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

A al^{5} vg^{ed} arm sl^{4}· Pri om κ. τ. θαλασσ. usq αυτη | ουκετι εσται c. ABC al pl (syr sl, item *amplius non erit* am fu lipss al mu, Pri Tich al *iam non erit*) And^{P} et^{c} Are et cat tum^{txt} tum^{com} .. ς (= Gb Sz) ουκ εσται ετι c. min mu (vg^{ed} *non erit amplius*) And^{a}

7. αλλ c. ABC al pl And^{omn} Are et cat .. ς αλλα c. min ut vdtr vix mu| c om του pr | μελλη .. al pauc -λλει | και .. al^{5} vg^{ed} fu al arm al And^{P} Are et cat pp^{lat} om | ετελεσθη c. AC al fere^{30} cop syr^{ms} And^{c} .. ς (= Gb Sz) τελεσθη (-σθει B) c. B al pm And^{a} et^{P} .. vg al mu Are et cat Pri τελεσθησεται | ως .. al^{5} And^{a} et^{P} ὅ | ευηγγελισεν .. al fere^{10} And^{P} ευηγγελισατο | τους εαυτου δουλους (B al^{30} And^{c} Are et cat δουλ. αυτου) τους -τας c. ABC al plus^{35} And^{c} .. ς (= Gb Sz) τοις ε. -λοις τοις -ταις c. min mu And^{a} et^{P} Are et cat

8. λαλουσαν et λεγουσαν c. ABC 7. 14. 36. 92. vg (exc lips^{5}), item *et audivi vocem-loquentem* Pri .. ς -σα et -σα c. min pl lips^{5} cop syr al And^{omn} Are et cat | βιβλιδαρ. c. B al plus^{30} And^{a} et^{c} Are et cat .. ς βιβλαριδ. c. min mu And^{P} .. Gb' Ln βιβλιον c. AC al^{2} | ηνεωγμ. c. AC al ut vdtr pl And^{P} et^{c} .. B al pm And^{a} Are et cat ανεωγμ. | εν (al om) τη χειρι .. c om | του αγγ. c. ABC al plus^{20} And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om του c. min ut vdtr pm

9. απηλθα c. A 16. 27. 50. .. ς -θον c. BC al pler And^{omn} Are et cat| δουναι c. ABC al fere^{30} vg al And^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) δος c. min pm cop al And^{a} et^{P} | βιβλαριδ. c. A** (*βιβλαριον) c al pm And^{P} .. 49. βιβλιδαρ. c. B al pl And^{a} et^{c} Are et cat; item al βιβλιον| κοιλιαν .. A καρδιαν (And: την κοιλιαν δηλαδη την καρδιαν etc)

10. βιβλαριδ. c. AC al ut vdtr pl And^{P} .. B al fere^{30} And^{c} Are et cat βιβλιον, item al^{11} And^{a} βιβλιδαρ. | ως μελι γλυκυ c. C al pler vg syr al And^{omn} Are et cat .. AB 36. γλ. ως με.

11. λεγουσιν c. AB al plus^{20} am harl And^{c} Are et cat .. ς λεγει c. min

XI.

1 *Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων Ἔγειρε καὶ* 21, 15. Ez 40, 3.
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσ-
κυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 *καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε*
ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν
τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο. 3 *καὶ δώσω* 13, 5.
τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακο-
σίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 *οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι* Zach 4, 2 ss.
καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. 5 *καὶ*
εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος 2 Rg 1, 10.
αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θέλει αὐτοὺς
ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 *οὗτοι ἔχουσιν τὸν*

---

ut vdtr pl vv pler And^{a} et^{P} Pri | *επι* sec c. B al^{25} syr And^{c} Are et cat Pri .. ς Ln om c. A certe pm And^{a} et^{P}

XI. 1. *λεγων* c. A al fere^{30} vg cop aeth^{utr} arr sl And^{a} et^{P} Are et cat pp^{lat} .. ς^{e} (non ς Gb Sz) praem *και ο αγγελος ειστηκει* c. min; item B al fere^{10} syr arm And^{c} Vic *κ. ειστ.* (B *ιστ.*) *ο αγγ.* | *εγειρε* c. AB al pm And^{a}* .. ς Ln *-ραι* c. min ut vdtr pl And^{a}** et^{P} et^{c} Are et cat (et. *-ρον* leg)

2. *εξωθεν* .. ς (non ς^{e} etc) *εσωθεν* c. al ut vdtr^{4} sl^{pler} And^{c} Vic | *εξω* c. B al ut vdtr longe pl And^{P} Are et cat .. Ln *εξωθεν* c. A al fere^{10} And^{a} et^{c} | *πατησουσιν* .. A *μετρησουσιν* | *τεσσερακ.* c. A .. ς *τεσσαρ.* c. min pler; B $\overline{μ}$ | *και δυο* c. AB al mu And^{P} .. ς om *και* c. min pl And^{a} et^{c} Are et cat

3. *περιβεβλημενοι* c. C al pler Hipp^{433} And^{omn} Are et cat .. Ln *-μενους* c. AB al^{4}

4. *ελαιαι* .. A *αυλ.*, C *αλ.* | *και αι* c. ABC al plus^{25} Hipp And^{omu} Are et cat Cedren .. ς (= Gb Sz) om *αι* c. min mu | *αι ενωπιον* c. ABC etc .. Gb^{0} *αι* c. al fere^{10} Are et cat | *του* (c. C al ut vdtr omn pp; Ln om c. AB) *κυριου* c. ABC al pl vg cop syr al Hipp^{433} And^{P} et^{c} Are et cat Vic Pri al .. ς (= Gb Sz) *τ. θεου* c. min mu And^{a} | *εστωτες* c. ABC al fere^{25} And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *εστωσαι* c. min certe pm Hipp^{433} And^{a} et^{P}

5. *θελει* bis c. A (sed sec loco *θελησῃ*, Hipp bis *θελησει*) BC al fere^{25} And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *θελη* c. min mu | *ει* sec .. c *η* | *θελ. αυτους* c. ABC al mu vg Hipp (*θελ. εν τουτοις*) And^{c} Are et cat Tich .. ς *αυτ. θελ.* c. min ut vdtr pl And^{a} et^{P} Pri | *αδικησαι* (al pauc And^{a} et^{P} *αποκτειναι*) *ουτως* (A om)

*1 Rg 17, 1. *Ex 7, 19. οὐρανὸν ἐξουσίαν κλεῖσαι, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προ-
φητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν
αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν
13, 1. *Dan 7, 7. θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον
τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ
νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ
τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς
Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη.
9 καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν
τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ
ἀφιοῦσιν τεθῆναι εἰς μνῆμα. 10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς

---

6. *τον ουρ. εξουσ. κλ.* c. B al[20] And[c] Are et cat .. ς (= Gb Sz) Ln *εξουσ.* (Ln praem *την* c. AC) *κλ. τον ουρ.* c. AC al ut vdtr pl vg cop syr al Hipp[433] And[a] etP pp[lat] | *υε. βρ.* c. ABC al pl syr Hipp And[c] Are et cat Pri Promiss .. ς (= Gb Sz) *βρ. υε.* c. min mu cop And[a] etP | *τας ημερας* c. ABC al pl Hipp AndP etc Are et cat .. ς (= Gb Sz) *εν* (And[a] add *ταις*) *ημεραις* c. min mu vg And[a] | *της προφ. αυτ.* c. ABC al pl vg cop arm al Hipp And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) *αυτ. της πρ.* c. min mu (syr *in dieb. illis*) | *εν* c. AC al pl cop al Hipp And[omn] Are et cat pp[lat] .. ς (= Gb Sz) om c. B al mu vg syr al | *οσακ. εαν* (C al *αν*) *θελησωσιν* (C *θελησουσιν*, al pauc *θελωσι* vel *θελουσι*) h. l. c. AC al pl vg cop syr aeth al Hipp And[a] etP pp[lat] .. Gb Sz post *την γην* pon c. B al fere[20] And[c] Are et cat

7. *το θηριον* .. A add *το τεταρτον* | A *το αναβαινων* | *μετ' αυτ. πολ.* c. ABC al pl vg syr arm Hipp[433] And[c] Are et cat pp[lat] .. ς (= Gb Sz) *πολ. μ. αυτ.* c. min mu cop And[a] etP | C *νεικηση*

8. *το πτωμα* c. ABC al plus[25] cop sl[ant] et[3.4.] Are et cat pp[lat] aliq .. ς (= Gb Sz) *τα πτωματα* c. min certe pm vg syr al And[omn] Pri Vic | *της πολ.* c. ABC al plus[25] And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) om *της* c. min mu | *οπου και* .. al fere[10] lips[4.] cop sl[3.4.] AndP etc[txt] (in com vero *ἐν ᾗ καὶ ὁ κύρ. πέπονθεν*) om *και* | *αυτων* c. ABC al pl vv fere omn Or And[omn] Are et cat Cedren Pri Promiss .. ς (= Gb Sz) *ημων* c. test pauc

9. *βλεπουσιν* c. ABC al pl sl[3.4.] And[omn] Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) *-ψουσιν* c. min mu vg cop syr al Pri | B *και των φυλων* | *το πτωμα* c. ABC al fere[30] cop And[c] Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) *τα πτωματα* c. min pm vg syr al And[a] etP Pri | *ημισυ* c. B al plus[25] And[omn] Are et cat Cass .. ς (Gb[0]) Ln praem *και* c. AC al pm (vg al Pri al) | *αφιοῦσιν* (Ln *-ίουσιν*) c. AC 12. 28. 36. am fu harl tol lips[5.] al And[a] Tich .. ς *αφησουσι* c. B al pler vg[ed] cop syr al AndP etc Are et cat Pri | *μνημα* c. AB (C 36. *-μειον*) al pl cop syr al mu And[omn] Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) *-ματα* c. min mu vg al Pri al

χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλή- *Esth 9, 22.
λοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ
τῆς γῆς. 11 καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ *Ez 37, 5.
τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν,
καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ
ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς Ἀνάβατε
ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν
αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς
μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν 16, 18.
τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-
βοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ
ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ ἔρχεται ταχύ. 9, 12.

15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ 10, 7.
μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου 12, 10.
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς *Dan 2, 44.

---

10. *χαιρ.* c. ABC al pl And^{a} et^{c} Glyc Tich .. ς (=Gb Sz) *χαρουσιν* (38. AndP Are et cat *χαρησονται*) c. min mu vg cop syr aeth al Pri | *ευφραιν.* (Gb′) c. AC 12. 28. 36. And^{a} Tich (14. *ευφρανουντ.*) .. ς *ευφραν-θησοντ.* c. B al pler vv ut vdtr omn AndP et^{c} Are et cat Pri | *πεμψ.* c. AC al certe pm vg cop syr al And^{a} Pri (vg^{cod} Tich *mittunt*) .. Gb″ *δωσουσιν* c. B al fere^{25} AndP et^{c} Are et cat | c 27. *αλληλους*

11. *τας* .. al^{6} om | A *ημισου* (ita et. v. 9. A**), C *το ημισυ* | *εν αυτοις* (et. Gb Sz) c. A 18. 36. And^{a} Idac; item (Gb″) *αυτοις* C (*εισηλθ. εκ τ. θ. αυτοις*) al^{4} .. B al pm AndP et^{c} Are et cat *εις αυτους*, item ς (= Gb Sz) *επ αυτους* c. min ut vdtr pm | *επεπεσεν* (Gb″) c. AC al fere^{15} sl And^{a} .. ς *επεσεν* c. B al pl AndP et^{c} Are et cat | c 17.* *επι των θεωρουντων*

12. *ηκουσα* (Gb″) c. B al^{25} cop syr^{ed} arm arr And^{omn} Are et cat Tich .. ς Ln *-σαν* c. AC al pm vg al (sl *ακουσουσιν*, 38. *-σονται*) | c al fere^{10} And^{a} etP *φωνης μεγαλης* et *λεγουσης* | B** *λεγουσα* (sic) | Ln om *αυτοις* c. A 28. | *αναβατε* c. AC 26. 36. 42... ς *-βητε* c. B al pler And^{omn} Are et cat

13. *και* pr c. AC al pl vg cop syr al And^{omn} Pri .. B al^{20} Are et cat Tich om | *ωρα* c. AC al certe pm vg cop syr al And^{a} Pri al .. Gb″ *ημερα* c. B al plus^{30} arP sl^{ed} AndP et^{c} Are et cat | *και το* .. C *ωστε το* | *δεκατον* .. B $\overline{\gamma}$ (i. e. *τριτον*) | C *ενφοβοι*

14. *ιδου* h. l. c B al^{25} AndP et^{c} Are et cat .. ς Ln post *απηλθεν* c. AC al certe pm vv pl (sed vg [non tol al] cop al Pri *et ecce*) And^{a} Pri .. al^{4} fu aeth om

15. A om *ὁ* | *λεγοντες* c. AB al^{14} .. ς (=Gb Sz) *λεγουσαι* c. C al pl And^{omn} Are et cat | *εγενετο η βασ.* c. ABC al pl vv ut vdtr omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) *-νοντο αι -λειαι* c. min vix mu | *και του* $\overline{χυ}$ *αυτου*

4, 4. etc αἰῶνας τῶν αἰώνων. 16 καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ
4, 8. τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 17 λέγοντες Εὐ-
χαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι
εἴληφες τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας, 18 καὶ
τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νε-
κρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφή-
ταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς
19, 2. καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.
19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβω-
8, 5. 16, 18. τὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ
16, 21. καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

.. al pauc tol al And^{a} Are et cat $\overline{\iota\overline{\varepsilon}}$ $\overline{\chi\nu}$ (sed Are et cat antea *και του κυρ. ημ.*

16. *οι* pr c. BC al ut vdtr omn pp .. Ln om c. A | *εικοσι* c. AC al mu And^{omn} Are et cat, item vg Cyp Pri etc .. ς (= Gb Sz) add *και* c. min ut vdtr pl; B al *κδ'* | *οι* sec c. C al pler And^{omn} Are et cat (item *qui in conspectu - sedent* vg Pri; Cyp *in consp. sedentes*) .. Ln om c. AB al^{4} | *του θεου* c. AC al pm vg cop al mu And^{a} etP Pri .. Cyp om .. B al^{30} syr arr And^{c} Are et cat praem *του θρονου* | *καθημενοι* c. A al pm And^{a} etP .. C 2. arm *καθηνται*, item (Gb') *οι καθηνται* B al fere^{30} And^{c} Are et cat | *επεσαν* c. AC al pl And^{a} etP .. B al mu And^{c} Are et cat *-σον*

17. *σοι* .. B *σε* | *και ο ην* c. ABC (add *και*) al pl am fu (add *et*) demid harl al pl syr arm^{ven} al AndP et^{c} Are et cat Cyp Pri al .. ς (= Gb Sz) add *και ο ερχομενος* c. min mu vg^{ed} cop al And^{a} | *ειληφες* c. C (:: cf ad 2, 3 et 4.) .. ς Ln 49. *-φας* c. AB etc

18. *καιρος* .. C *κληρος* | Ln$^{ed\ min}$ *και τους αγιους κ. τους -μενους* c. A; item Ln (et$^{ed\ min}$ et$^{ed\ mai}$) *τους μικρους κ. τους -λους* c. AC | Ln$^{ed\ min}$ om *και* extr c. A | *διαφθειροντας* c. AB al pler (cop *perdentes*) And^{a} et (*φθειρ.*) P Are et cat .. Ln$^{ed\ mai}$ *διαφθειραντας* c. C al pauc And^{c} (vg al Cyp Pri al *qui corruperunt*)

19. *ηνοιγη* c. AC al pl And^{omn} .. B al pm Are et cat *ηνοιχθη* | *του θεου ο* c. AC al aliq And^{c} Vic .. ς 49. om *ὁ* c. B al longe pl And^{a} etP Are et cat Pri | *ωφθη* .. C *εδοθη* | *αὐτου* pr c. AC al certe pm vg syr And^{a} et^{c} .. Gb Sz *του* (B al om) *κυριου* c. B al fere^{30} AndP Are et cat Vic (ap Gall) item vv aliq *του θεου* .. vg^{cd} cop ar^{e} Pri Haymo om (Gb^{0}) | *και* (11. om, 12. add *ὁ*) *σεισμος* (34. And^{a} et^{c} *-μοι*) c. AC al ut vdtr pl vv pler AndP (item^{a} et^{c}) Pri Tich (sed om *κ. φων.* et *κ. χαλ. μεγ.*) .. Gb^{0} 49. om c. B al^{25} arr Are et cat

XII.

1 *Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη* 3, 15, 1.
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 *καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα* ᵃMich 4, 10.
κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 *καὶ ὤφθη ἄλλο ση-* 1.
μεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ᵇEz 29, 3.
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, 13, 1.
4 *καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ,*
καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς
γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς
καταφάγῃ. 5 *καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα* γ. 27. 19, 15.
τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν ᵇPs 2, 9.
θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 *καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν*
ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ ᵃDan 12, 11.
ἐκτρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. 7 *καὶ ἐγέ-* ᵇDan 12, 1.
νετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ

XII. 1. *περιβεβλημενη* .. A *περιβλεπομενη*

2. B *εγ γαστρι* | *κραζει* c. A al ut vdtr sat mu am demid al cop al Hipp^{489} Meth^{717} .. C (praem *και*, item Pri) al^{24} vg al And^{omn} Are et cat Pri *εκραζεν*, item B al fere^{10} vg^{cod} *-ξεν* (Gb′ *-ζεν* s. *-ξεν*) | *ωδινουσα* (et. Hipp Meth etc) .. Ln$^{ed\ min}$ praem *και* c. A

3. *πυρρος* c. A al ut vdtr pl vg al Meth^{717} And^{a} et^{P} Are et cat Pri .. BC al fere^{20} cop al And^{c} *πυρος*. Posuimus ante *μεγας* c. BC al pl cop syr al Meth And^{omn} Are et cat Pri .. ς post *μεγας* c. A al mu vg al | *αυτου* .. A *αυτων* | *επτα διαδ.* c. ABC al pl am fu al pl Meth And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *δι. επτ.* c. min mu vg^{ed} al Pri

4. C *αστρων* | C *εστηκει*|*τεκειν* .. 37. 49. Hipp^{489} *τικτειν*, Meth *εκτεκειν*

5. *αρσεν* c. AC (:: quae quidem soloeca dictio non ineptior multis aliis in Apoc adhibitis videtur) .. ς 49. *αρρενα* (B *αρενα*) c. B al pler Hipp Meth etc | *ηρπασθη* .. B *-χθη*, al^{6} Hipp Meth *-γη* | *προς* sec c. ABC al fere^{30} vv fere omn (Hipp *εις*) Meth And^{P} et^{c} Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) om c. min mu And^{a}

6. *εκει* pr c. AB al pl Meth And^{P} et^{c} Are et cat; item sed transp 47. sl^{cdd} Hipp .. ς (= Gb Sz) Ln om c. C al pm (vv pl Pri) And^{a} | *απο* c. AC al certe pm Hipp^{489} And^{a*} .. B al fere^{30} Meth And^{a**} et^{P} et^{c} Are et cat *υπο* | *εκτρεφ.* (Gb′) c. B al ^{25} Meth Are et cat .. ς Ln *τρεφωσιν* c. AC (*-φουσιν*) al certe pm Hipp Meth^{cdd2} And^{omn}

7. Ln *ὃ τε μιχαήλ* c. A syr (ut vdtr) | *του πολεμησαι* c. AC al mu (Pri

πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ
ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι
ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος,
20, 2. *Gn 3, 1. ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην
ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλή-
θησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν
11, 15. 19, 1. Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
ἡμέρας καὶ νυκτός. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ
ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν
18, 20. τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε,
οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν,
εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

Cass *ut pugnarent*; antea *Michael et angelis eius*), item omisso τον B al fere^{30} And^{omn}; item syr (*et Mich. et collegium angelorum eius ad proeliandum cum* -) al Pri Cass .. ς (=Gb Sz) επολεμησαν c. min mu Are et cat, item *Mich. et angeli eius proeliabantur* [vel similiter] vg Hier al | μετα c. ABC al pl vv ut vdtr omn pp^{gr} pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) κατα c. min vix mu Ambrst (*adv. draconem*)

8. ισχυσαν (B 14. -νον) c. BC al certe pm vg syr al And^{a} etP Are et cat Pri Hier al .. Gb Sz Ln$^{ed\ min}$ -σεν c. A al^{25} cop al And^{c} Vic Cass | ουδε c. ABC al fere^{25} et plur And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) ουτε c. min mu | αυτων c. ABC al pm vg syr al And^{a} etP Are et cat Vic (ap Gall.) Pri Hier al .. Gb'' item (ex errore) Ln$^{ed\ min}$ αυτω c. al^{27} cop al (Vic? vide ante) Cass

9. ο σατανας c. AC al certe pm AndP .. Gb^{0} ὁ c. B al fere^{30} And^{a} et^{c} Are et cat

10. λεγουσαν h. l. c. ABC al fere^{25} et plur vv ut vdtr omn And^{c} etP Are et cat Tich Pri al .. ς (= Gb Sz) ante εν c. min pm And^{a} (al^{2} tol om εν τω ουρ.) | $\overline{\chi\upsilon}$ .. C κυριου | εβληθη (Gb'') c. ABC al fere^{30} And^{a} et^{c} Are et cat .. ς κατεβληθη c. min mu AndP | κατηγωρ c. A .. ς (= Gb Sz) κατηγορος c. BC al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat | αυτους (Gb') c. A 28. 36. And^{a} etP .. ς αυτων c. BC al pler (32. om) And^{c} Are et cat | ημων extr .. al^{1} And^{a} etP Chrom om

11. τον λογ. τ. μαρτυριας .. C την μαρτυριαν | ουκ: ita et. BC .. A ουχ (ita Ln)

12. οι ουρ. c. A al ut vdtr pl And^{a} etP .. BC al^{20} And^{c} Are et cat om οι | C κατασκηνουντες, al κατοικουντες | την γην (A αγαπην) κ. την θαλασσ. c. AC (:: cf 8, 13.) .. Gb Sz Ln$^{ed\ min}$ 49. τη χη κ. τη θαλ. c.

13 *Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν* 4.
τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 *καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ*
αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον *Es 40, 31. *Dan 7, 25.
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ
ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. 15 *καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ*
τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα
αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 *καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί,* 17, 15.
καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν
ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 17 *καὶ ὠργίσθη ὁ δρά-*
κων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοι- 14, 12.
πῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ 19, 10.
καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

18 *Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.*

XIII.

1 *Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα* 11, 7. 12, 3. *Dan 7, 3 ss.

B al pl vv fere omn AndP etc Are et cat pplat .. ς (= Gb Sz) *τοις κατοικουσι την γην κ. την -σαν* c. min mu slaliq Anda Andcom

13. *ειδεν*: ita et. AC cum ceteris .. B *ιδεν* | *αρσεναν* c. A, item C al² vel plur *αρσενα* .. ς 49. *αρρενα* (B *αρενα*) c. B al pler

14. *αι* c. AC al⁵ Hipp⁴³⁹ᵈ Anda etP (itemcod bav) .. ς om c. B al longe pl Hipp⁴³⁹ᵇ Andc Are et cat | *οπου τρεφεται* (al³ *-φηται*) c. AC al certe pm vg cop (syr *ubi alatur*) al Hipp² Pri (vg etc *εκει* sq non exprim) .. Gb′ *οπως τρεφηται* c. B (teste Maio; me teste om B *αυτ. οπ. τρ. εκ. καιρ. και*) al fere³⁰ arr Andomn Are et cat | C om *και ημ. καιρ.*

15. *εβαλεν* .. A* *ελαβεν* | *εκ τ. στομ. αυτ.* h. l. c. ABC al pl vv ut vdtr omn ppgr etlat .. ς (= Gb Sz) post *γυναικος* c. min ut vdtr vix mu | *αυτην* c. ABC (*ποι. αυτ. ποτ.*) al pl vg syr al (cop om *ινα* usq *ποι.*) Anda etc Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) *ταυτην* c. min mu Hipp AndP

16. *η γη* sec .. al⁶ vel plur Hipp⁴³⁹ pplat aliq om | *τον ποτ. ον* .. A *το υδωρ ο* | B *ενεβαλ.*, 14. *ανεβ.*

17. B *οργισθη* | *επι* c. AB al ut vdtr omn (vg Tich *in mulierem*; Pri *mulieri*) Hipp Andomn Are et cat .. Ln om c. C | $\overline{\iota\upsilon}$ c. AB*C al pl vv pl Hipp Andomn Are et cat pplat aliq; item *του* $\overline{\iota\upsilon}$ B** al .. ς (= Gb Sz) *του* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. min mu vged al Pri

18. *εσταθην* c. B al fere omn cop arc al Andomn Are et cat .. Gb′ Ln *-θη* c. AC 92. vg syr aethutr arm arP Vic Tich .. Pri versum om

XIII. 1. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *κερατα δ. κ. κεφ. ε.* c. ABC al pl vv fere omn ppgr etlat .. ς (= Gb Sz) *κεφ. ε. κ. κερ. δ.*

δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδή-
17, 3. ματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. 2 καὶ τὸ
θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου,
καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δρά-
κων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγά-
λην. 3 καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνα-
17, 8. τον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν
ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, 4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι
ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγον-
18, 18. τες Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;
11, 2. 5 καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίαν, καὶ ἐδόθη
αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο. 6 καὶ ἤνοιξεν τὸ

---

c. test pauc | *ονοματα* c. AB al pl vg (et. am al) syr al And^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz, sed Gb′) *ονομα* c. C al mu fu demid tol lips$^{4\cdot}$ cop al And^{a} et^{P} Pri

2. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | *ην* (al pauc vg Ir^{int} Pri post *ομοι.* pon) .. Gb^{0} c. 12. 46. And^{P} [1] | *αρκου* c. ABC al plus^{20} And^{c} et^{a*} .. ς (=Gb Sz) *αρκτου* c. min pm And^{a**} et^{P} Are et cat | *μεγαλην* .. A** add *εδωκεν αυτω*

3. *μιαν* c. ABC al pl vv pl And^{a} et^{c} Are et cat Ir^{int} Pri al .. ς (=Gb Sz) praem *ειδον* c. min mu vg (et. fu al; sed non am al mu) al And^{P} Tich | *εκ* c. AB**C al pl vg syr arm al And^{c} Are et cat Ir^{int} Pri al .. .. ς (=Gb Sz) om c. B* al mu And^{a} et^{P} | *ως* c. AC al certe pm And^{a} Are et cat^{com} (*οὐκ ἐσφαγμένην ἀλλ' ὡς ἐσφ. φάσκον, καὶ τῷ ὡς ὁμοιω-ματικῷ μορίῳ χρησάμενον*) .. 49. *ωσει* c. B al^{25} ac plur And^{P} et^{c} Are et cat^{txt} | *εθαυμασεν* c. B al fere omn And^{c} Are et cat .. Ln *εθαυ-μασθη* (c *-στωθη*) c. A(c) 12. 28. 36. And^{a}; item ς (non ς^{e} etc) sed perg *εν ολη τη γη* c. 12. 28. 36. And^{P} (CЄN et CΘH facile confunduntur atque et. alibi confusa sunt)

4. *τω δρακοντι* c. ABC al pl And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *τον -τα* c. min mu | *οτι εδ.* c. AC al^{5} am fu demid lips$^{5\cdot}$ al syr ar^{e} al (cop om *κ. πρ. τ. δρ.* usq *εξουσ. τω θηρ.*) And^{omn} Ir^{int} Pri al; 28. 46. *οτε εδ.* .. ς (=Gb Sz) *ος εδ.* c. min mu, item Gb′ *τω δεδωκοτι* c. B al fere^{30} Are et cat, 14. *τω δοντι* | *την* c. ABC al pl And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. min mu | *τω θηριω* sec c. BC al pl And^{c} (And^{a} 12. syr arm om *κ. προσεκ. τ. θηρ.*) .. ς (=Gb Sz) *το θηριον* c. A al mu And^{P} Are et cat | *και τις* c. ABC al^{14} vg cop syr aeth ar^{e} sl$^{3\cdot4\cdot}$ ed (arm ar^{P} Tich *η τις*) And^{omn} Ir^{int} Pri .. ς (=Gb† S) om *και* c. min ut vdtr longe pl Are et cat | *δυναται* c. AC al ut vdtr pl vg (*poterit*, item Pri) cop syr al And^{omn} Ir^{int} Pri .. Gb″ *δυνατος* c. B al^{31} Are et cat

5. *βλασφημιαν* (Gb″) c. B al fere^{30} vgcdd (am *magna blasphemiae*, al *magna et plasphemiae* vel *-mia*) Dion^{530} (ap Eus$^{h.}$ e. 7,10) Are et cat

στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. 7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. 8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 9 Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. 10 εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμα-

11, 7. 7, 9. 14, 6. 17, 8. 2, 7. etc *Ier 15, 2.

Ir^{int} al .. ς -μιας c. C al pm vv pl (cop *magnas blasphemias*) And^{omn} .. Ln -μα c. A al^{4} | ποιησαι (et. ς) c. AC al^{4} et ut vdtr al vg syr sl$^{3.4.}$ And^{a} et^{P} Pri (ad h. l.) Tich .. Gb^{00} c. arm Dion Ir^{int} Pri^{1} (nec And nec Are^{com} attingunt) .. ς^{e} (=Gb Sz) praem *πολεμον* c. B al ut vdtr pl (vv aliq) And^{c} (et. postpon; et. [14. cop ar^{e}] *πολεμησαι* leg; aeth *facere signa quae voluit;* Prosp *loquendi*) | τεσσερακ. c. AC .. ς τεσσαρ. c. min pler; B al μβ | δυο c. (B)C al ut vdtr longe pl vg etc pp^{gr} Pri al .. Ln praem και c. A 16. fu syr Ir^{int}

6. βλασφημιας c. AC 18. 34. 35. vg (et. fu demid al; am al Pri al *in blasphemia;* Ir^{int} *os suum blasphemum*) And^{c} .. ς -μιαν c. B al pler vv pl And^{a} et^{P} Are et cat | c tol* sl$^{3.}$ om και τ. σκην. αυτ. | και τους εν c. B* al certe pm vg cop al pl And^{a} et^{P} Are et cat Ir^{int} Pri al .. Gb^{00} Ln om και c. AC al^{23} syr^{ed} sl$^{10.}$ And^{c}

7. και εδοθη usq νικησαι αυτους c. B al fere omn vg cop syr (pon post εθνος) al ut vdtr omn And^{a} et^{c} Are et cat Pri al .. Ln om c. AC 12. 14. 92. And^{p} (non attingit comm) Ir^{int} | ποι. πολεμ. c. B al plus^{20} cop syr sl$^{3.4.10.}$ al And^{a} Are et cat Pri al .. ς πολ. ποι. c. min mu vg And^{c} Amb | και λαον (-ους C) c. ABC al pl vg syr al And^{a} et^{c} Are et cat Ir^{int} Pri .. ς (=Gb Sz) om c. min mu cop al And^{p} (Tich om κ. λα. (et. κ. εθν.)

αυτον c. ABC al fere^{25} And^{a} et^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz) αυτω c. min pm And^{p} | οὗ οὐ c. C Ir^{int}, item A ουαι (pro ου ου? ου ε ut legatur οὗ ἐγέγραπται??), item αυτου c. AC .. ς ὧν οὐ (item B al mu ων [8. ω] ουτε) omisso αυτου c. min pl (item B al mu) vg al pl And^{omn} Are et cat Pri Tich | το ονομα c. ABC al pl cop syr arr And^{p} et^{c} Ir^{int} Tich .. ς (=Gb Sz) τα ονοματα c. min mu vg al And^{a} Are et cat Pri | εν .. B επι | τω (c om) βιβλ. c. ABC al^{20} et plur And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) τη (36. om) βιβλω c. min certe pm | του εσφαγμ. c. ABC al pl And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om του c. min mu

10. ει (c η, atq ita ter pro ει) τις εις αιχμ., εις αιχμ. υπαγει c. A am fu al (hi sic: *qui in captivitatem* [vg^{ed} demid etc Ir^{int} add *duxerit*] *vadit in capt.*) sl$^{3.}$, item omisso altero εις αιχμ. BC 28. 38. And^{ed} bav, item omissis εις αιχμ. εις 32. 47.; item (sed pro εις αιχμ. pr 7. αιχμαλωτιζει, 36. -λωτησει) 7. 36.; cop *ducens in captivitatem ingrediatur* .. Gb' ει τις (add εις 35. vg syr And^{c}) αιχμ. απαγει, ε. αι. υπαγει c. 33. 35.

λωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ
14, 12. ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.
11 Καὶ ἴδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέ-
7. 4. 3. ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν
τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐποίει τὴν
γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον
τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ
ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν
εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺς κατοι-

---

vg (sed vide ante) syr And^{c} (Pri *qui captivum duxerit, et ipse capietur*) .. al^{20} sl$^{10\cdot}$ And^{P} *ει τις εχει αιχμ. υπαγει .. ς ει τις αι. συναγει, ε. αι. υπαγει* c. min mu Are et cat (And^{a} nil nisi *ει τις αι. συναγει*), item Ln$^{ed\ min}$ *ει τις εις αι. συναγ. ε. αι. υπ.* ex errore et coniectura .. et aliter | *μαχαιρη* bis c. AC .. ς *-ρα* c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat | *αποκτενεῖ* c. B (B 26. *-κτένει*) C al ut vdtr pl vg (vg Ir^{int} Pri *occiderit*) al And^{a} et^{P} Are et cat pp^{lat}, item al And^{c} *-κτέννει*, al *-κτειτει*, cop *occidens gladio occidetur gladio*, syr *si quis gladio occidit oportet eum gladio occidi* .. Ln *-κταίνει* de coniectura .. A *κταν θηναι* omisso *δει* .. 49. om (ita ut *ἐν μαχ.* similiter ac *εἰς αἰχμ.* dictum sit: at male habet quod qui omissionem istam testantur iidem alterum *ἐν μαχ.* omittunt) c. min^{15} sl$^{10\cdot}$ | *εν μαχ.* sec .. min^{15} (iidem qui antea) et al^{2} (item sl$^{10\cdot}$?) om

11. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | C *αναβαιννον* | *δυο* (12. *δεκαδυο*, 38. post *αρνιω* transp) .. al^{17} Are et cat Vic om | *ομοια* .. C *ονομα*

12. *εποιει* c. B al^{23} syr arr And^{P} Are et cat, item sed ita ter vg (*faciebat*, tum *fecit* [sed fu al *facit*], denique *fecit* [sed cdd^{aliq} *facit*]) sl Hipp^{433} Pri; 34. 35. And^{c} ter *ποιησει*; Ir^{int} *faciebat* tum *facit* denique *faciet*; similiter cop *et potestas eius omnis fuit sicut prima bestia faciebat - et fecit - et faciet* .. ς Ln *ποιει* c. AC al pm And^{a} | *τ. εν αυτη κατοικ.* c. AB al pl Hipp And^{omn} Are et cat .. ς Ln *τ. κατ. εν αυτη* c. C al mu, item *habitantes* (*inhab.*) *in ea* vg, *qui habitant in ea* Ir^{int} al | *προσκυνησουσιν* c. AC al^{4} vel plur .. ς *-σωσι* c. B al longe pl pp^{gr} | A om *του θανατου*, al vg Pri om *αυτου*

13. *ινα και πυρ* c. AC al certe pm vg syr al Hipp^{433} And^{omn} Ir^{int} al .. Gb Sz *και πυρ ινα* c. B al fere^{20} Are et cat .. var al | *ποιη* (And^{c} *-ηση*) *εκ τ. ο. καταβ.* (C *-βαιννει*) c. AC al^{4} vg And^{omn} Ir^{int} al (et. Vic sed^{lib}), similiter ς (= Gb Sz) *ποι. κατ. εκ τ. ο.* c. min mu syr Hipp, item aeth al .. Gb Sz *εκ τ. ο. καταβαινη* (*-νει* B al) c. B al fere^{30} cop Are et cat | *εις* c. AC al ut vdtr pl (vg *in*) Hipp And^{a} et^{c} .. B al plus^{20} And^{P} Are et cat *επι* (Pri om *ε. τ. γ.*)

14. *τους* .. al^{21} Are et cat praem *τους εμους* | *λεγων* .. B* *-γοντος*, **

κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον
τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόναν τῷ
θηρίῳ ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη s.
αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν
τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τῇ εἰκόνι τοῦ 14, 9. •Dan 3, 5 s.
θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ
τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς 19, 18. 20. 14, 9.
ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς
χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, 17 καὶ ἵνα μή 14, 11. 15, 2.
τις δύναται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα

-γον|εικοναν c. A .. ς 49. -να c. BC al certe pler|ὅς c. ABC al^5 vel plur And^c .. ς ὅ c. min pl Hipp And^a etP Are et cat | εχει c. AC al certe pm vg etc Hipp And^c Pri al .. Gb′ ειχε c. B al plus^{30} syr And^a etP Are et cat | B al Are et cat om την | της μαχαιρης (-ρης c. AC etc; ς -ρας c. B al certe pler) κ. εζ. c. AC al pl vg cop syr etc Hipp And^{omn} Pri .. B al plus^{20} Are et cat κ. εζ. απο της μαχ.

15. αυτω c. B al ut vdtr omn Hipp And^{omn} Are et cat .. Ln αὐτῇ c. AC | δουν. (c om) πν. c. AC al ut vdtr pl vg cop syr al And^a etP .. B al fere^{20} Hipp And^c Are et cat πν. δουν. | 14. 16. cop syr arP om ινα και λαλ. usq θηριου sec (14. 16. postea και ποιησει), item C usq θηριου tert|ς add ινα ante αποκτανθ. c. min certe pm Are et cat, item Ln ante οσοι c. A al^3 vg syr al Hipp And^a Pri: om plane c. B al^{20} am AndP etc (item Ir^{int} *uti et loquatur imago, et eos qui - faciet occidi*) | εαν c. AB al mu Hipp AndP etc Are et cat .. ς αν c. min certe pm And^a | τη εικονι c. B al plus^{30} Hipp And^c Are et cat (:: cf ad v. 4. et 14, 7. ubi similiter testes pm accusativum substituerunt; acc. vero ubi positus est, ut vv. 8 et 12. 14, 9 et 11. multo pauciores dativum maluerunt) .. ς (=Gb Sz) Ln 49. την -να c. A al certe mu And^a etP

16. δωσιν c. ABC al mu And^a etc; al mu Are et cat δωσωσιν, al pauc AndP -σουσιν (Gb′) .. ς (=Gb Sz) δωσῃ c. min mu Hipp (et. δοθῃ, λαβωσι το, εχειν leg) | χαραγμα c. AC al certe pm vg syr etc Hipp And^{omn} Ir^{int} Pri al (cop *signare faciet*) .. Gb′ -ματα c. B al fere^{30} Are et cat|το μετωπον c. A al^{25} cop arm Hipp And^c Are et cat^{txt} Ir^{int} Tich (c Are et cat^{com} του μετωπου) .. ς (=Gb Sz) των -πων c. B al certe pm vg al And^a etP Pri al (sed syr Vic et. *manibus dexteris*)

17. και c. AB al ut vdtr longe pl vg (et. am fu demid al) aeth^{utr} sl^4 AndP etc Are et cat (cat^{com}: περιττὸς ὁ σύνδεσμος ὁ καί) .. Gb^{00} Ln om c. C al^3 tol cop syr al Hipp And^a Ir^{int} Pri al | δυναται c. B al mu AndP cat^{com} .. ς Ln δυνηται c. AC al pl Hipp And^a etc Are et cat | το ονομα (Gb Sz) c. AB al pl vg^{edd} al Hipp AndP etc, item (ita ς = Gb Sz) praemisso ἤ min mu vg^{ed} cop al Are et cat (in comm habent: και τί τὸ χάραγμα, ἐπιφέρει, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου. διττὴ δὲ τούτου ἡ γνῶσις, ἢ διὰ προφορᾶς αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος ἢ διὰ ψήφου) .. Ln

17, 9. τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 18 Ὧδε ἡ σοφία
ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς
γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς'.

XIV.

5, 6. 1 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ
7, 4. μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ
7, 8. etc ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν
1, 15. 19, 6. μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν
ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἣν

τουν ονοματος c. C fu tol lips^{4} (am *nomine*) syr And^{a} Ir^{int} Pri | η τον αριθμον .. B praem η τον αριθμ. του θηριου

18. νουν c. ABC al fere^{30} Hipp And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem τον c. min mu | και .. al^{23} sl$^{3.4}$ And^{c} Tich om | αυτου c. AB al longe pl vg^{ed} cop al And^{c} Are et cat Ir^{int} Vic Pri .. C al^{7} am fu al mu Hipp And^{a} et^{p} add εστιν | χξς' c. B (qui solet hunc in modum numeros exprimere) al ut vdtr pl Hipp And^{c} Are et cat .. Ln εξακοσιοι εξηκοντα εξ c. A, item al And^{a} et^{p} -σια εξη. (And^{p} add και) εξ .. C 11. „quidam" quos improbat Ir („ his autem sic se habentibus et in omnib. antiquis et probatissimis et veteribus scripturis numero hoc posito, et testimonium perhibentib. his qui facie ad faciem Io. viderunt, et ratione docente nos quoniam numerus nominis bestiae, sec. Graecorum computationem, per litteras quae in eo sunt sexcentos habebit et sexaginta et sex - ignoro quomodo erraverunt quidam sequentes idiotismum et medium frustrantes numerum nominis, quinquaginta numeros deducentes, pro sex decadis unam decadem volentes esse. Hoc autem arbitror scriptorum peccatum fuisse, ut solet fieri, quoniam et per litteras numeri ponuntur, facile litteram Graecam quae sexaginta enuntiat numerum, in iota Graecorum litteram expansam" etc. Cuius loci gravissimi ipsa Graeca ex parte servata sunt ab Eusebio$^{h.\ e.\ 5,8}$ Io^{dam} et Niceph^{4,14}. Cf ed. Stier. p. 798 sqq) Tich (sed var edd) εξακοσιαι δεκα εξ, item 5. χιϛ'

XIV. 1. ιδον c. ABC .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | το pr c. ABC al pm cop al Or Meth^{677} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. min pm And^{omn} | εστος c. AC al ut vdtr .. 49. εστως c. B al mu Or Meth And^{a} et^{c} .. ς εστηκος c. min pm And^{p} Are et cat | C om το sec et σιων | μετ αυτου c. AC al ut vdtr pl vg cop^{lib} al Or Meth And^{a} et^{p} Cyp al .. B al fere^{20} syr ar^{p} And^{c} Are et cat add αριθμος | τεσσερ. c. AC .. ς τεσσαρ. c. min certe pler (B al ρμδ'). Item v. 3. | αυτου κ. το ον. c. ABC al pl vv fere omn pp^{gr} mu pp^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) om c. test perpauc | γεγραμμ. .. A praem το

2. η φωνη ην ηκ. ως c. ABC al pl vv fere omn Or Meth And^{c} Are et cat

ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.
3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν 5, 9. Ps 32(33), 3.
τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν
τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγο- 1.
ρασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύν-
θησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ
ὅπου ἂν ὑπάγει. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ
τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, 5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη Zeph 3, 13.
ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.
6 Καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα 8, 13.
εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς 13, 7.

Pri .. (=Gb Sz) *φωνην ηκουσα* c. test pauc (item AndP: [a] vero add *ως*) | c om *αυτων*

3. *ωδην* pr c. B al[30] cop syr arm al pl Or Meth AndP et[c] Are et cat pp[lat] .. ς (=Gb Sz) Ln praem *ως* c. AC al pm vg sl[ed] And[a] | c om *και των πρεσβ.* | B teste Maio *ουδε εις* | *εδυνατο* c. AC al mu Or Are et cat .. ς *ηδυν.* c. B al pl Meth And[omn] | c om *τεσσαρες*

4. A vg[cd] aeth[utr] om *ουτοι εισιν* | *ουτοι* sec c. AC vg (et. am al mu, non fu al) arm sl Or And[a] Ambrst (Ps-Ath[lat647] *hi sequuntur*) .. ς (Gb[0]) add *εισιν* c. B al certe pler fu al cop syr al Meth[677] AndP et[c] Are et cat Cyp Pri | *αν* c. AC al ut vdtr pl Meth And[omn] .. 49. *εαν* c. B al mu Or Are et cat | *υπαγει* c. AC al[2] vel plur (Ambrst Pri *quocumque vadit*; vg pp[lat] mu *quoc. ierit* vel *abierit*) .. ς 49. *υπαγη* c. B al longe pl Or Meth rell | *ηγορασθ.* c. AC al certe pm vg cop arm al mu Or[2] Meth[678] And[omn] Ps-Ath[lat647] .. B al[32] syr arP Are et cat praem *υπο τω* | c om *απο τ. ανθρ.* | *απαρχη* .. al pauc vv aliq *απ αρχης*

5. *ουχ ευρεθη* h. l. c. AC al pl vg al Or Meth[678] And[a] etP .. B al[20] cop (aeth[utr] ex linguae usu) And[c] Are et cat Pri ante *εν τω* | *ψευδ.* c. ABC al fere[40] vv pl Or[2] Meth AndP et[c] Are et cat Hier al mu .. ς (=Gb Sz) *δολος* c. min mu sl And[a] | *γαρ* c. B al fere omn vg[ed] am** demid tol lips[6.] cop syr al Or[2] Meth And[omn] Are et cat Ps-Ath[lat647] .. Gb[0] Ln om c. AC 12. am* fu lips[4.5.] harl al (36. om *αμ. γ. εισ.*, 17. Aug *οτι αμωμ. εισ.*) | *εισιν* c. ABC al fere[40] am fu harl tol al cop syr al mu Or[2] Meth[678] And[a] etP Hier al .. ς (=Gb Sz) add *ενωπιον του θρονου του θεου* c. min mu vg[ed] et[cdd] aliq sl[ed] al; al vero[3] And[c] Are et cat pro his add *ουτοι εισιν οι ακολουθουντες τω αρνιω*

6. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | *αλλον* c. AC al ut vdtr pl vv pler And[a] et[c] Cyp[2] (sed 33. And[c] post *αγγ.* pon) .. Gb[00] c. B al[29] arP sl[4.10.] Or AndP Are et cat Amb | *πετομ.* c. AC al pm Or And omn Are et cat .. ς (=Gb Sz) *πετωμ.* c. B al ut vdtr pl | *ευαγγελισαι* .. al[7] Or And[a] et[c] *ευαγγελισασθαι* | *επι* pr c. AC al And[c] .. ς om c. B al pl Or And[a] etP Are et cat | *καθημεν.* c. BC al pl vg sl[3.4.] Or

καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, 7 λέγων ἐν
φωνῇ μεγάλῃ Φυβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν
ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν
18, 2 a. οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. 8 Καὶ
a Ez 21, 9. b Dan 4, 27. ἄλλος δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησεν λέγων Ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυ-
λὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπό-
τικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν
c Ier 51 (28), 7. αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν
εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ
d Ps 74 (75), 9. τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐ-

---

AndP etc Are et cat Cyp[1] (et[1] om ε. τ. καθ.) .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) Lned min κατοικουντας c. A al mu (cop syr al) And[a] | επι tert c. ABC al pl vg syr sl[3] Or AndP etc Are et cat Cyp Pri .. ς (= Gb Sz) om c. min mu vv aliq And[a]

7. λεγων c. ABC al pl vg (et. fu al pl, sed non am al) cop sl[3.4] ant And omn Are et cat pp[lat] .. ς (= Gb Sz) λεγοντα c. min mu am al syr al Or | εν c. BC al ut vdtr omn cop Or And[omn] Are et cat .. Ln om c. A vg al pp[lat] | θεον c. AC al certe pm am al cop syr etc Or And[omn] Cyp al .. Gb″ κυριον c. B al fere[30] vg arP Are et cat pp[lat2] | τω ποιησαντι c. AC al pl AndP etc .. B al[22] Or And[a] Are et cat αυτον (Or om) τον (B* om) ποιησαντα | θαλασσαν c. AC al certe pm .. Gb Sz 49. την θαλ. c. B al fere[30] Or And[omn] Are et cat

8. δευτερ. c. AB al fere[25] syr And[a] etc Are et cat Pri, item post αγγ. C (δευτερον) al mu cop arm AndP .. ς om c. min vix mu vg al (et. δευτ. sine αλλ. leg) | επεσ. επεσ. c. A al ut vdtr pl m vg syr al mu And[a] etP Are et cat Prim .. BC al[27] cop al And[c] om επεσεν alterum | η μεγ. c. ABC al pl vg cop syr arm al pp[gr] et[lat] .. ς (= Gb Sz) praem η πολις c. min mu aeth al | ἥ c. AC al fere[10] vg syr aeth[utr] And[c] .. ς οτι c. min And[a] etP Are et cat .. Gb[00] c. B al[24] cop arm arP sl[3.4] Pri (sic: *cecidit cecidit Bab. illa magna a vino* [in comm add *irae*] *fornic. suae*; add in comm: *a vino fornic. suae ceciderunt* [πεποτικεν: 12. cop πεπτωκεν] *omn. gentes*) Cf et. m: *de vino fornic. eius biberunt omnes gentes.* | Gb[0] του θυμου c. vg[ed] And[a] txt Pri[comm] Cass | BC πορνιας | αυτης ∴ B (sic) al fere[15] ταυτης | τα c. ABC al plus[20] And[omn] Are et cat .. ς om c. min pm

9. αλλ. αγγ. τριτ. c. ABC al pl fu al mu cop syr al And[omn] .. ς (= Gb Sz) τριτ. αγγ. c. min vg[ed] (am lips[4.5] al *ang. tert.*) al Are et cat Cyp Pri .. Gb′ αλλ. αγγ. c. 14., item 12. nil nisi αγγ. | αυτοις (et. And[omn] Are et cat Cyp al) .. Ln αυτω c. A sl[ed] Pri | προσκ. το θηρ. (C τω θηριω, A το θυσιαστηρ.) c. ABC al pl m vg syr cop al pp[gr] et[lat] .. ς (= Gb Sz) το θηρ. προσκ. c. test pauc | C εικ. αυτων | C 14. om και tert

τοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν *Es 34, 10. εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 12 Ὧδε ἡ ὑπο- 13, 10. 12, 17. μονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης Γράψον Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. 19, 9. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή- 1, 13. *Dan 7, 13. μενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθη- *Iohel 3, 13. (18.)

---

10. *εν τω ποτηριω* c. BC al pler vv ut vdtr omn And^{omn} Are et cat .. Ln *εκ του -ριου* c. A (pergit *την οργην*) al^{3} | *βασανισθησεται* c. BC al longe pl vg syr al And^{omn} Are et cat Cyp Pri al .. Ln *-σονται* c. A al^{4} cop | *των αγγ.* (Gb′) c. A 26. m vg^{cod} cop (item aeth^{utr} addito *αυτου*) .. ς *τ. αγιων αγγ.* c. B al pl luxov al And^{omn} Are et cat Cyp^{s} Pri al, item Ln *αγγ. αγιων* c. C (14.?) 38. vg (sed vg^{cdd} aliq *angelor et sanctor.*) syr al Cyp^{1} .. et aliter

11. *αναβαινει* h. l. c. ABC al fere^{30} m am fu luxov tol lips^{5}· al syr al And^{omn} Are et cat Cyp^{1} al .. ς (= Gb Sz) ante *εις* e. min pm vg^{ed} et cdd aliq cop al Cyp^{3} Pri | c 18. *αιωνα* (ita et. al And^{a} et^{p} item And com Are et cat) *αιωνος*

12. *ἡ* c. ABC al plus^{20} And^{omn} .. ς om c. min ut vdtr pl Are et cat | *οἱ* c. ABC al fere^{30} vg cop syr al And^{c} et And^{com} Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) praem *ωδε* c. min mu ar^{p} And^{a} et^{p} txt

13. *λεγουσης* c. ABC al fere^{30} am fu lips$^{5.6}$· al mu cop syr aeth al And^{c} Are et cat pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) add *μοι* c. min pm m vg^{cd} et^{cdd} pauc al And^{a} et^{p} Pri | c *εν χω* | B al fere^{20} m ar^{p} *απ αρτι* (al mu *απ αρτι*·) *λεγει ναι*, atq et. aliter | *αναπαησ.* c. AC .. ς *αναπαυσ.* c. B al ut vdtr omn. Item *-σονται* c. ABC al fere^{10} Are .. ς *-σωται* c. min pl And^{omn} cat | *τα δε* c. B al longe pl And^{omn} Are et cat .. Gb′ Ln *τα γαρ* c. AC al^{3} m vg syr Pri Aug .. var al

14. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *καθημενον ομοιον* c. ABC al fere^{30} vg cop sl^{2}· And^{c} Are et cat Pri Tich .. ς (= Gb Sz) *-νος -ος* c. min pm vv aliq (syr *sedet similis*) And^{a} et^{p} | *υιον* c. AB al^{15} (:: cf 1, 13.) .. ς 49. *υιω* c. C al ut vdtr pl Synops^{154} And^{omn} Are et cat (et. *υιου, υιων* leg) | c *εχον* | *την κεφαλην* c. A al fere^{10} And^{c} .. ς *της-λης* c. BC al pl Synops And^{a} et^{p} Are et cat

15. A *κραζων εκ τ. ν.* | *ναου* .. al mu vv aliq And^{a} et^{p} *ουρανου* | *q ω. μεγ.*

μένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ· 18 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς. 19 καὶ ἔβαλεν
19, 15. ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμ-
*Es 63, 3. πελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. 20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

---

c. ABC al fere[25] vg syr arm al And[omn] Are et cat (Pri om *εν φ. μ.*) .. ς (=Gb Sz) *μεγ. φω.* c. min pm cop al | *ηλθεν* c. ABC al pl vv pl And[P] et[c] Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) add *σοι* c. min mu (al[3] And[a] *σου*, syr om *πεμψον* usq *επι την γην* v. 16.) | *θερισαι* c. ABC al fere[20] And[omn] Are et cat .. ς (Gb[00]) praem *του* c. min pm

16. *την νεφελην* c. C al longe pl And[c] Are et cat .. Ln *της -λης* c. A al[3] And[a] et[P] .. B al *τη νεφελη*

17. B *ηλθεν* | C *εν ουρανω*

18. *εξηλθεν* c. BC al ut vdtr omn vv fere omn And[omn] Are et cat .. Gb[0] Ln om c. A am fu al (non demid tol lipss) Pri (vdtr, sed habet tantum haec: *item et alius angelus habens potestatem super ignem*) Ansb Rup | o *εχ.* c. AC al? (vg *qui habet*) .. ς om *ὁ* c. B al certe pler And[omn] Are et cat | *κραυγη* c. C al ut vdtr fere omn (al[21] And[c] Are et cat praem *εν*) cop syr al And[omn] Are et cat .. Ln *φωνη* c. AB 38. vg aeth utr al | ς (non ς[e] etc) om *της αμπελου* ex errore ut vdtr | *ηκμασεν η σταφυλη* (Gb'') c. B al[25] aeth[utr] arr (cop om *οτι* usq *της γης*) And[c] Are et cat; item *της γης* (Gb') c. B al plus[25] syr And[a] et[c] Are et cat .. ς Ln *-σαν* (A *ηκμασαν*) *αι -λαι αυτης* c. AC al pm vg al And[P] et (sed *της γης* pro *αυτης*)[a] Hier al

19. *εβαλεν* pr c. ABC etc .. al fere[20] And[c] Are et cat *εξεβαλ.* | *την ληνον* (C *αλωνα*) et *τον μεγαν* c. ABC al pm Are et cat, item *mittit in torculari irae dei magnum* Pri Tich, praetereaque Pri (et Ansb) adnotat: *torcular sicut Graeca exemplaria continent, feminini generis posuit, et Magnum masculini*) .. ς (=Gb Sz) *την λην.* et *την μεγαλην* c. min pm And[omn] .. al *τον λ.* et *τον μεγ.*, al pauc aeth Vic om *τ. μεγ.*

20. *εξωθεν* c. ABC al pl And[c] Are et cat[txt] .. ς (=Gb Sz) *εξω* c. min mu And[a] et[P] Are et cat[com] | *χιλ. εξακ.* .. B *αχ'*

XV.

1 *Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν,* 12, 1.
ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς 17, 1.
ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. 2 *καὶ ἴδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμ-* 4, 6. 12, 11.
γμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος
αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ τὴν 5, 8.
θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. 3 *καὶ ᾄδουσιν* Ex 15, 1.
τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, Ps 110 (111) 2. 144 (145), 17.
λέγοντες Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παν-
τοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν·
4 *τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος* 16, 7. Ier 10, 7.
ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν
σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

XV. 1. *ιδον* et h. v. et sq c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler

2. *νικουντας* c. C .. ς Ln 49. *νικωντ.* c. AB etc (:: cf ad 2, 7 et 11.) | B al fere[20] *εκ της εικον. και εκ του θηρ. αυτου* | *αυτου και* c. ABC al pl vg cop syr aeth arr Haym Rup .. ς (= Gb Sz) add *εκ του χαραγματος αυτου* c. min mu (arm post *ονομ. αυτου*) sl Andomn (in com non tangitur) Are et cat (com: *ἑπτὰ δὲ αἱ πληγαί, θάλασσα, ὕαλος* [cat *ὑαλίνη*], *πῦρ, εἰκὼν τοῦ θηρίου καὶ τὸ θηρίον αὐτὸ* [*κ. το θη. αυτ.* habet cat, om Are] *καὶ χάραγμα αὐτοῦ καὶ ἀριθμὸς αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος*). Cf et. Pri *superinstantes vidi eos qui de bestia et imagine eius victoriam ferrent.* | *κιθαρας* c. AC a[1] pl And[a] etP .. B (teste Mai) al mu And[c] Are et cat praem *τας*

3. C om *κ. αδουσ.* usq *του θεου* | *μωυσεως* c. AB al pl Andomn .. ς (= Gb Sz) *μωσ.* c. min certe pm Are et cat | *δουλου* c. B al longe pl Are et cat .. Ln praem *του* c. A al[9] Andomn | *εθνων* c. AB al[40] cop aeth arP sl 3.4.10. Andomn Are et cat Cyp al .. c 18. vg (sed am *caelorum*) syr ar[e] arm[ed mg pplat] aliq *αιωνων* (Gb′) :: cf 1 Tim 1, 17. .. ς (= Gb Sz) *αγιων* c. test pauc

4. *φοβηθη* c. ABC al[5] am fu demid tol al aeth arm (cop sed pergit *κύριον*, item ar[e] *κύριον* posteaque *τὸ ὄν. αὐτοῦ*) And[a] etP Cyp Pri al .. ς (Gb[00]) add *σε* c. min pl vg[ed] et[edd] aliq syr al And[c] Are et cat | Gb[0] *κυριε* c. 14. demid aeth[utr] arm (sed aeth[utr] arm itemq A post *ενωπ. σου* add) Cyp al | *δοξασει* (Gb″) c. ABC al[15] Are et cat .. ς *-σῃ* c. min pl Andomn | *οσιος* c. AC al mu vg (*pius*) al (cop om *οτ. μο. οσ.*) And[a] Are et cat .. Gb″ *αγιος* c. B al pl sl[4.] AndP etc; demid *sanctus et pius*, similiter syr. Praeterea al aliq vv aliq AndP Pri al add (vel praem) *εἶ* | *παντα τα εθνη* c. AC al ut vdtr pl vv fere omn

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ ἐξῆλθαν οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγάς, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. 7 καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

19, 8. Ez 9, 2. 1, 13. Ez 27, 31. 4, 9. Is 6, 4. Ex 40, 35.

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις Ὑπάγετε καὶ ἐκχέατε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ

Ex 7–10. 15, 7.

And^{a} et^{P} Cyp Pri al (Are et cat *παντως τα εθνη*) .. Gb$''$ *παντες* c. B al fere^{30} ar^{P} And^{c}

5. C *μετ αυτα* | *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *ηνοιγη* c. ABC al pl syr aeth al And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem *ιδου* c. min mu vg cop (om *και*) al Pri al

6. *εξηλθαν* c. C .. ς Ln 49. *-λθαν* c. A** (* *-λθεν* ut vdtr) B al ut vdtr omn | *οι* sec c. AC al pl And^{P} et^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. B al mu And^{a} | *πληγας* c. B al fere^{25} And^{c} Are et cat .. ς (Gb^{00}) Ln add *εκ του ναου* c. AC al certe pm vg syr al (aeth add *αυτου*) And^{a} et^{P} Pri Tich; al aliq *εκ του ουρανου*, arm post *ενδεδ.* et sl^{ed} ante *οι εχ.* pon; cop *in templo* post *οι επτ. αγγ.* | *ἐνδεδυμενοι* c. AC etc .. B al fere^{30} And^{c} Are et cat praem *οι ησαν* | *λινον* (B al^{4} *λινουν*) c. B al longe pl vv pler And^{omn} Are et cat Pri al .. Ln *λιθον* c. AC al^{3} cdd ap And (*λίνον ἢ λίθον καθαρόν, καθὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι*) ap Bed aliosq am fu demid lips$^{4.5.6.}$ al (Luc^{brug} „legendum est *lino*, ex quo fiunt vestes lineae, non *lapide*, ex quo vestes fieri nequeunt“) sl$^{3.4.10.}$ (:: cf *Ez 28, 13.) .. om aeth^{utr} ar^{e} | *καθαρον* c. ABC al^{25} vv pl And omn Are et cat ppl^{at2} .. ς (= Gb Sz) add *και* c. min pm vg^{ed} al Pri al

8. *εκ του καπνου* c. B al fere^{25} syr And^{c} (om *εκ* sq) Are et cat .. ς Ln om *εκ του* c. AC al certe pm vg cop al And^{a} et^{P} Pri al | *εδυνατο* c. AC al^{10} Are et cat .. ς *ηδυν.* e. B al pl And^{omn} | C *αχρις ου* | *επτα* sec .. al^{6} sl$^{3.}$ And^{a} et^{P} om

XVI. 1. *μεγ. φων.* (Gb$''$) c. ABC al mu cop al Are et cat .. ς *φω. με.* c. min ut vdtr pl vg al And^{omn} Pri al | *εκ του ναου* (13. demid tol lips$^{6.}$ al cop ar^{e} *ουρανου* :: ut 10, 4. 14, 13. 18, 4. 21, 3. Quod si in multo pluríb test inventum esset, sequi consentaneum esset testes omittentes) c. AC al ut vdtr pl vg al mu And^{omn} (sed^{a} post *λεγουσ.*

θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς 13, 17.
προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

3 Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ ἤκουσα 11, 8. 6, 10.
τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, 6 ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ

---

pon) Pri al .. Gb^{00} 49. om c. B al fere^{25} syr (non in polygl) arP sl$^{3\cdot4\cdot10\cdot}$ Are et cat | *υπαγετε και* c. ABC al longe pl vg (et. am fu al mu) syr al AndP et^{c} Are et cat Pri al .. Gb′ 49. *υπαγετε* absq *και* c. min^{12} lips$^{4\cdot}$ al (tol om *υπ. και*) cop arm And^{a} Rup | *εκχεατε* c. B al longe pl And omn Are et cat .. Ln *εκχεετε* c. AC al^{2} | *επτα* sec c. ABC al pl vg al mu AndP et^{c} Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) om c. min mu cop (*phialas vestras*) al And^{a}

2. *εις* (Gb″) c. ABC al fere^{30} vg syr al And^{c} Are et cat^{txt} Pri .. ς *επι* c. min mu cop And^{a} etP Are et cat^{com} | A om *κακον* .. cop arm sl$^{4\cdot}$ AndP And^{com} Are et cat^{com} om *κακ. και* | *επι* (Gb′) c. ABC al fere^{30} syr al And^{c} Are et cat Pri .. ς *εις* c. min pm vg cop And^{a} etP | *προσκυν. τη ε. α.* c. ABC al^{25} vg arm AndP et^{c} (^{a} *και την εικ. προσκ. αυτου*) Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) *τη ε. α. προσκ.* c. min pm cop syr al

3. *δευτερος* c. AC 18. am fu demid tol lipss al aeth^{utr} Pri al .. ς (Gb^{00}) add *αγγελος* c. B al pler vv pl And^{omn} Are et cat (:: et. v. 2. test mu o *πρωτ. αγγελος*) | A *ψυχης* | *ζωης* (et. Gb) c. AC syr .. Gb^{0} Sz om c. al fere^{25} sl$^{3\cdot4\cdot}$ And^{c} Pri .. ς (= Gb Sz) *ζωσα* c. B al ut vdtr pl And^{a} etP Are et cat, item *vivens* vg cop al | *τα* c. AC (agnoscunt et. syr quidam et sl$^{3\cdot}$) .. ς om c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat

4. *τριτος* c. ABC al^{25} vg (et. am fu al pl, sed non omn) aeth al Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) add *αγγελος* c. min ut vdtr pl lips$^{4\cdot}$ vg^{si} syr cop al And^{omn} | *εις* sec c. B al longe pl vg al pl And^{omn} Are et cat .. Ln om c. AC al^{4} (18. *επι*) cop Pri Ansb | *εγενετο* c. BC al fere omn vg al And^{omn} Are et cat .. Ln *-νοντο* c. A 36 cop syr al Pri al

5. *εἶ* c. ABC al pl am fu demid tol lips$^{5\cdot}$ al cop syr al And^{omn} Are et cat Pri al .. ς (= Gb Sz) praem *κυριε* c. min mu vg^{ed} lips$^{4\cdot6\cdot}$ al aeth al | *ο* (B al mu *ος*) *ην* | *οσιος* non praecedente *και* c. ABC al fere^{35} vg al And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem *και* c. min mu. Item non praecedente *ὁ* articulo c. ABC al fere^{25} And^{c} .. ς (Gb^{0}) praem *ὁ* c. min pm And^{a} etP Are et cat

αἷμα αὐτοῖς δέδωκας πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. 7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος Ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. 9 καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου. 13 καὶ

---

6. δεδωκ. c. AC al? .. ς 49. εδωκας c. B al certe pler And^{omn} Are et cat | πειν c. AC (πιν: ita Ln) .. ς 49. πιειν c. B al ut vdtr omn | αξιοι c. ABC al pl fu tol lips^{4} al And^{omn} .. ς (= Gb Sz) add γαρ c. min mu vg^{ed} (sed am lips$^{5.6}$ al *ut digni sunt*) al (cop al οτι) Are et cat

7. του θυσιαστ. c. AB (praem εκ) C al pl fu tol al (am lips^{5} *alterum dicens*) cop syr al And^{a} (praem εκ) et^{c} (Are et cat^{com} ut vdtr: εἰρῆσθαι δὲ θυσιαστήριον ἀπὸ τοῦ περιέχοντος τὸ περιεχόμενον συνεκδοχικῶ τῷ τρόπῳ. Pergitur vero: ἐκ τούτου τοίνιν τοῦ λογικοῦ καὶ λειτουργικοῦ θυσιαστ. τὴν φωνὴν φησιν ἐνεχθῆναι) Bed al .. ς (= Gb Sz) praem αλλου εκ c. test pauc; var al

8. τεταρτος c. ABC al pm am fu tol lips^{5} al syr aeth al Are et cat .. ς (= Gb Sz) add αγγελος c. min ut vdtr pl vg^{ed} et^{cdd} aliq cop al And omn Pri | B al plus^{15} And^{c} Are et cat εν πυ. τους ανθρ.

9. οι ανθρ. sec c. B al^{80} syr arP sl^{4} And^{c} Are et cat .. ς (= Gb † Sz) Ln om c. AC al pm vg cop al And^{a} et^{P} Pri al | το ονομα .. A ενωπιον | την c. A al fere^{10} And^{P} .. ς om c. BC al pl And^{a} et^{c} Are et cat | ου .. C ουχι

10. πεμπτος c. ABC al^{25} am fu tol lips^{5} al syr aeth al Tich Bed al .. ς (= Gb Sz) add αγγελος c. min pm vg^{ed} et^{cdd} aliq cop al And^{omn} Are et cat Pri | εσκοτωμενη c. AC al pl And^{c} (et$^{a\,com}$) Are et cat .. B al And^{P} et^{a} εσκοτισμενη | εμασωντο c. AC al mu .. ς εμασσ. c. B al pl And^{omn} Are et cat

12. εκτος c. ABC al fere^{25} am fu tol lips^{5} al syr aeth al .. ς (= Gb Sz) add αγγελος c. min pm vg^{ed} et^{cdd} aliq cop al And^{omn} Are et cat Pri Tich | τον ευφρατ. (B εφρατ.) c. AC al pl And^{omn} .. Gb Sz om τον c.

ἴδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βάτραχοι· 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 15 Ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών. 17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα

1 Rg 22, 21 s. — 3. Lc 12, 37. — *Zach 12, 11. — 21, 6.

B al plus[20] Are et cat | ανατολων c. A al pm cop al And^{omn} .. Gb'' -λης c. BC al fere[30] sl[4] Are et cat

13. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. C al certe pler | C al[3] a στοματος pr ad στομ. sec transilit | τρια ακαθ. c. AC al certe pm vg syr al And^{a} etP Pri al .. B al pm And^{c} Are et cat ακ. τρ. | ως βατραχοι c. AB al pl vg (vg *in modum ranarum*, item Pri praemisso *exeuntes*) al pl And omn (AndP ωσει βα.) Are et cat Promiss al (al[4] vv aliq Are et cat ως βατραχους) .. ς (=Gb Sz) ομοια βατραχοις c. mⁱn mu

14. δαιμονιων c. AB al[25] And^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz, sed Gb') δαιμονων c. min pm And^{a} etP | α εκπορευεται c. A al ut vdtr pl AndP et^{c} Are et cat .. B al[4] α (28. add και) -ονται, vg arm Pri και εκπ. .. ς (non ς^{e} etc) -εσθαι c. 18. (al?) And^{a} | της οικουμ. c. AB al pl syr al (vg cop al Pri *terrae*) AndP et^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) praem της γης και c. min mu And^{a}. Ceterum vg al Pri *totius terrae* | τον c. AB al[25] And^{a} et^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min pm AndP| εκεινης c. B al ut vdtr fere omn syr al And^{omn} Are et cat Promiss Pri .. Gb^{0} Ln (Ln της μεγαλ. ημερ. c. A cop) om c. A al[3] vg cop al Tich al

16. τοπον .. A ποταμον | ἁρμ. (am al Tich *hermag.*) .. ς ἁρμ. (Pri *arm.*; vg^{cdd} mu *erm.*) .. am lips[4.6] al cop Are et cat Tich ερμ. .. B al fere[20] vg^{cdd} sl[4.10] Tich^{cd} μαγεδων s. (ita et. B) -δδων | -γεδων c. A al pl vg cop al And^{omn} Are et cat pp^{lat} aliq .. ς -γεδδων c. B al mu syr Pri .. var al

17. εβδομος c. AB al pm am fu tol lips[5] syr .. ς (=Gb Sz) add αγγελος c. min ut vdtr pl vv pl And^{omn} Are et cat Pri | επι c. AB al fere[30] And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz, sed Gb') εις c. min pm And^{a} etP | μεγαλη c. B al ut vdtr fere omn vg syr cop aeth^{utr} al And^{omn} Are et cat Pri al .. Gb^{0} Ln om c. A al[2] Cass | απο pr c. B al longe pl And^{c} Are et cat .. Gb' Ln εκ c. A al[5] (vg pp^{lat} *de*) And^{a} etP | τ. ναου c. A al[3] vg cop syr ar^{e} sl[3] (aeth^{utr} add *eius*) Pri .. ς (Gb^{00}) add του ουρανου c. B al pler vv aliq And^{omn} Are et cat (al[5] arm And^{a} om τ. να.)

Γέγονεν. 18 *καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρουταί, καὶ*
4, 5. etc *σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο*
ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας. 19 *καὶ ἐγένετο ἡ*
14, 8. 17, 5. *πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν.*
καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ
14, 10. *Es 51, 22. τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.* 20 *καὶ πᾶσα*
νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 *καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς*
ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

XVII.

15, 1. *Jer 51, 13. 1 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ*
φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα
Nah 3, 4. τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολ-
λῶν, 2 *μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν*
18, 9. *οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς.* 3 *καὶ*
21, 10. *Es 21, 1. ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ ἴδα γυναῖκα καθημένην*

---

18. *αστρ. κ. φω. κ. βρ.* c. A (item B omisso *κ. βρ.*) al mu vg al Pri, item al pm syr al And^{c} Are et cat *αστρ. κ. βρ. κ. φω.*, 12. And^{p} *ασ. κ. βρ.* omisso *κ. φωναι* .. ς (= Gb Sz) *φω. κ. βρ. κ. ασ.* c. min pm; cop *βρ. κ. φω. κ. ασ.*, And^{a} *φω. κ. ασ. κ. βρ.* | *εγενετο* pr c. A al ut vdtr pl vg (et. am al pl) cop syr al And^{a} Tich .. Gb^{0} c. B al pm fu ar^{p} sl^{4} And^{p} et^{c} Are et cat (Pri^{lib}) | *ανθρωπος εγεν.* c. A 38. cop arm .. ς *οι* (B al^{1} om) *ανθρωποι* (26. *ουρανοι*) *εγενοντο* c. B al pler vg syr al And^{omn} Are et cat Tich | *ουτω* c. AB et ut vdtr pl .. 49. (constantiae caussa) *ουτως* c. min

19. *επεσαν* c. AB al .. ς *-σον* c. min pl And^{omn} Are et cat

21. *η πληγη αυτης* (12. *αυτου*, al mu sl$^{4.10}$ And^{a} et^{c} *αυτη*, B om) .. vg om *(quoniam magna facta est vehementer).* Cf et. Pri *quoniam magna p'aga a grandine facta est*

XVII. 1. A *εξηλθεν* | *λεγων* c. AB al pl vg cop syr arm arr sl$^{4.10}$ And^{c} Are et cat Cyp Vic Pri al .. ς (= Gb Sz) add *μοι* c. min mu aeth sl^{3} et^{ed} And^{a} et^{p} Tich (*dixit mihi* omissis *ελ. μ. ε.*) (ita Hipp^{429} pro *μετ εμ.*) | *των* bis c. B al longe pl Are et cat .. Gb^{0} Ln om c. A al^{5} Hipp And^{omn}

2. *οι κατ. τ. γην* h. l. c. AB al^{25} vg syr arm al Hipp And^{omn} Are et cat Tich al .. ς (= Gb Sz) post *πορν. αυτης* c. min pm cop al

3. *ιδα* et h. l. et v. 6 c. A (Ln 49. *ειδα*) .. ς *ειδον* c. B (*ιδον*) al ut vdtr

ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον τὰ ὀνόματα βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν
καὶ κόκκινον, κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, 18, 16.
ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ Ier 51, 7.
τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας τῆς γῆς, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς
ὄνομα γεγραμμένον Μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν 14, 8. etc
πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. 6 καὶ ἶδα τὴν γυναῖκα
μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 Καὶ
εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος Διὰ τί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἐρῶ σοι τὸ μυστήριον
τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος
τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 τὸ θηρίον ὃ ἶδες ἦν 11.

---

omn And^{omn} Are et cat | *γεμον* (30. 32. *-μων*) *τα ον.* c. A al^{4}, item omisso *τα* B al pm. Scripsit pro his Ln *γέμοντα ὀνόματα .. ς γε. ονοματων* c. min pl Hipp And^{omn} Are et cat | A *εχων*, item (qui et. *γεμων*) 30. 32. (:: probabile est et *γεμων* et *εχων* ab initio scriptum fuisse)

4. *ἦν* c. A (nisi forte est *η ην*) B (male Mai *ἡ*) al fere^{25} vg syr arm aeth arr sl Hipp And^{omn} Are et cat Cyp al .. ς (= Gb Sz) *ἡ* c. min ut vdtr pm cop | *πορφυρουν* (al mu And^{omn} Are et cat *-ραν*) *κ. κοκκινον* c. AB al fere^{30} Hipp, item al mu And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *-ρα κ. -νιω* c. min mu | *κεχρυσ.* c. B al^{23} Hipp AndP et (*περικεχρ.*)^{c} Are et cat .. ς Ln praem *και* c. A al pm vg cop syr al And^{a} pp^{lat} | *χρυσιω* c. AB al pm AndP et^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *-σω* c. min ut vdtr pl Hipp And^{a} | *ποτ. χρυσ.* c. AB al fere^{25} vg cop syr arm aeth Hipp And^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *χρ. ποτ.* c. min pm And^{a} etP | *τα ακαθαρτα της* c. AB al fere^{40} Hipp And^{omn} (Are et cat *των -ρτων της*) .. ς (= Gb Sz) *ακαθαρτητος* c. min mu (vg etc Cyp al *immunditiae* vel *-tia*, sed Tich *immunditiarum*) | *της γης* (Gb") c. B al fere^{25} cop syr (ar^{e}) sl^{4} Hipp Are et cat, item *totius terrae* Cyp Pri Promiss .. ς Ln *αυτης* c. A al pm vg al And^{omn} .. arm om; syr edd aliq *αιτης και της γης*

5. *πορνῶν* (ut et. B) .. Gb' *πόρνων*. Et. *πορνειων* legitur; vg Pri *fornicationum*

6. *ιδα*: vide ad v. 3. | *εκ* pr c. A al pl (vg Vic Tich Pri *de sanguine;* contra Prom *sanguine*) Hipp^{429} And^{a} etP .. B al mu And^{c} Are et cat Prom om | B al fere^{20} And^{c} Are et cat om *και* sec | A *μαρτυριων*

7. *ερω σοι* (Gb') c. AB al pm vg cop syr al Hipp And^{c} Are et cat Promiss .. ς *σοι ερω* c. min ut vdtr pl am demid al (al om *σοι*) And^{a} etP Pri

8. *το* c. AB (ap Mai om ex errore ut vdtr) al pl Hipp^{429} And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. min mu | *ιδες* c. AB .. ς Ln 49. *και δ.* c. min

καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώ-
λειαν ὑπάγει· καὶ θαυμασθήσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς,
17, 8. ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβο-
λῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ πάρ-
17, 18. 17, 1. εσται. 9 Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη
εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, 10 καὶ βασιλεῖς ἑπτά
20, 3. εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν
8. ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν,
καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν
ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτι-
*Dan 7, 24. νες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν

---

certe pler | ἦν .. A η | υπαγει c. A 12. AndP Are et cat Ir^{int} Pri .. ς -γειν c. B al pler vg (*ascensura est et ibit*) etc Hipp And^{a} et^{c} Promiss al | θαυμασθησ. c. A .. ς -μασονται c. B al certe pler And^{omn} Are et cat; Hipp -μασουσιν | επι της γης c. A al pl cop syr etc And^{omn} Are et cat .. Gb' την γην c. B al pm vg Hipp Pri | ου γεγραπται c. B al fere omn And^{omn} Are et cat .. Ln ουκ εγεγραπτο c. A (ουκ εγεγραπται) al^{2} Hipp | το ονομα (Gb') c. AB al pm cop syr al Hipp .. ς τα ονοματα c. min ut vdtr pl vg al And^{omn} Are et cat Pri | το βιβλιον c. A al ut vdtr pl And^{a} et^{c} Are et cat .. Gb' του -ιου c. B al plus^{20}, item Hipp AndP τω -ιω | βλεποντων c. AB al pl AndP et^{c} .. ς (= Gb Sz) -τες c. min mu And^{a} Are et cat | το θη. οτι ην c. A al ut vdtr pl vg cop syr sl^{2} etc Hipp And^{a} et^{p} Pri .. Gb'' οτι ην το θη. c. B al^{25} sl^{4} And^{c} Are et cat | και παρεσται c. AB (B om ωδε) al pl (syr *et appropinquavit*, arm *et prope est*, sl$^{3.4}$ και παρην et sl$^{rec\ mg}$ και παρεσται, cop ar^{e} *et cecidit*) Hipp And^{com} AndP et$^{c\ txt}$ Are et cat Pri, item al^{6} And^{a} κ. παρεστιν .. ς (= Gb Sz) καιπερ εστιν c. min vix mu .. vg om (pergit *Et hic est sensus*, ut et. Pri), item aeth

9. επτα ορ. εισ. c. AB al pm vg cop syr etc Hipp And^{omn} Are et cat Pri Promiss .. ς (= Gb Sz) ορ. εισ. επτα (14. om επτ.) c. min certe pm

10. επτ. εισ. c. A al pl vg syr al Hipp And^{a} et^{p} Pri Promiss .. B al mu And^{c} Are et cat εισ. επτ. | επεσαν c. AB al pl Hipp .. al mu And^{omn} Are et cat -σον | ο εις c. AB al pl vg (et. am fu demid al, sed non omn) syr And^{omn} Are et cat Promiss .. ς (= Gb Sz) praem και c. min mu lips^{4} al (cop *et reliquus non est, et alter nondum venit*); item Hipp Pri ο δε εις | αυτ. δει c. A al pl Hipp And^{a} et^{p} .. B al mu And^{c} Are et cat δει αυτ., item vg Pri *oportet illum*

11. αυτος c. A al pl vg cop al Hipp And^{omn} Are et cat Pri Promiss .. B al fere^{20} syr ουτος .. et. αυτο et τουτο legitur

12. ειδες c. A etc .. B ιδες. Item vv. 15 et 16. et 18, 1. | ουπω c. B al ut vdtr omn vg (et. am demid al pl) cop syr al Hipp And^{omn} Are et cat Ir^{int} Pri al .. Ln ουκ c. A fu al ar^{e} sl$^{3.4}$ ant Ir$^{int\ cod}$? | αλλα c. A .. ς 49. αλλ c. B al certe pler

λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν ἔχουσιν γνώμην, καὶ 17.
τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι 19, 16. etc
κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλη-
τοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, *Es 8, 7.
οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ
τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί· 18, 8.
17 ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν 10, 7.
τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ 16, 19.
ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασι-
λέων τῆς γῆς.

---

13. *εχ. γνωμ.* c. B al fere^{25} And^{c} itemq And^{a} et^{P} semel Are et cat .. ς (= Gb Sz) Ln *γν. εχ.* c. A al ut vdtr pl vg Hipp^{429} And^{a} et^{P} semel pp lat | *εξουσιαν* c. AB al pm And^{c} Are et cat .. ς (Gb^{00}) praem *την* c. min ut vdtr pl Hipp And^{a} et^{P} | *αυτων* (Gb″) c. AB al fere^{25} Hipp And^{omn} Are et cat .. ς *εαυτων* c. min certe pm | *διδοασιν* c. AB al pl am al syr arm sl^{3}· And^{P} et^{c} Are et cat Ir^{int} .. ς (= Gb Sz) *διαδιδωσουσιν* c. min mu, item vg (et. fu al mu) cop al Tich Pri. Et. *διαδωσουσιν* (ut Hipp) vel (ut And^{a}) *δωσουσιν* legitur

15. *λεγει* c. B al ut vdtr omn Hipp And^{omn} Are et cat .. Ln *ειπεν* c. A vg al pp^{lat} (aeth^{utr} Rup om *λε. μοι*) | *ειδες*: vide ad v. 12.

16. *ειδες*: vide ad v. 12. | *και το θηρ.* c. AB al pl am fu demid tol lips^{5}· al syr al Hipp And^{omn} Pri al .. ς (= Gb Sz) *επι το θη.* c. min mu vg^{ed} et^{cdd} aliq al (cop *μετὰ τοῦ θηρίου*) Are et cat .. vg^{cod} Tich Bed om | *και γυμνην* .. B^{txt} al aliq om, al sl^{4}· Pri post *ηρημ.* pon .. B^{mg} al pm And^{c} Are et cat add *ποιησουσιν αυτην* | B al And^{c} om *εν*

17. *κ. ποι. γν. μι.* (*γν. μι.* c. B al pm And^{c} Are et cat; ς [= Gb Sz] *μι. γν.* c. min pm And^{P}) c. B al fere omn [al^{2} aeth^{utr} arm om *ποι. τ. γν. αυτ. κ.*] Hipp^{430} And^{P} et^{c} et^{bav} et^{al} Are et cat .. Ln om c. A vg And^{a} et^{cd} al Tich (libere Pri: *et esse illos in consensu et metu*) | *αυτων* .. A *αυτω*, B *αυτου* | *τελεσθησονται* c. A al mu Hipp^{430} And^{a} et^{P} .. Gb″ *-σθωσιν* c. B al fere^{30} And^{c} Are et cat, item ς (= Gb Sz) *-σθη* c. min vix mu | *οι λογ.* c. AB al pl Hipp And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *τα ρηματα* c. min mu

18. *ωδες* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min mu certe pler | *της γης* .. B^{mg} al^{15} praem *επι*, al^{2} *των επι*

XVIII.

10, 1. 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης
αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων Ἔπεσεν ἔπεσεν Βα-
14, 8. βυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων καὶ φυλακὴ
*Es 34, 11 ss. 13, 21 s. παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρ-
του καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας
14, 8. 17, 2. αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ'
*Ier 51, 7. *Nah 3, 4. αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ
στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ

XVIII. 1. *Μετα* c. AB al[25] cop syr sl[4·] Hipp AndP Are et cat Tich Cass .. ς praem *και* c. min pm vg al mu And[a] et[c] Pri | *ειδον*: vide ad 17, 12. | *αλλον* c. AB al[25] vg cop syr arm aeth al Hipp And[omn] Are et cat pp[lat] (al pauc lips[6·] And[c] Are et cat post *αγγ.* pon) .. ς (= Gb Sz) om c. test pauc

2. A *εκεκραξεν* |~*εν* (B al mu Hipp And[a] Are et cat Pri om) *ισχ. φω.* c. A al fere[20] am fu lipss al cop syr arm al AndP, item qui *εν* om (12. Hipp AndP add *μεγαλη*; Pri *voce magna et forti*); var al .. ς (= Gb Sz) *εν ισχυι φωνη μεγαλη* c. test perpauc .. Gb′ *εν ισχυι* c. vg[ed] Tich| *επεσ. επεσ.* c. A al ut vdtr pl vg syr al Hipp And[a] et[P] Tich .. Gb[o] *επεσ.* alterum c. B al[25] cop arr aeth[utr] sl[3. 4. 10·] And[c] Are et cat Pri| *βαβυλων* .. B al AndP praem *ἡ* | *δαιμονων* c. min ut vdtr omn Hipp And[omn] Are et cat .. Ln 49. *-νιων* c. AB (:: at haec forma per N. T. frequentissima est, altera non legitur nisi Mt 8, 31. Mc 5, 12. Lc 8, 29. Hinc non cantum vdtr nostro loco solos AB sequi [aliter statuendum esset si alii test mu ut 16, 14. accederent]. Latini quidem hac in re vix probant, qui etiam Lc 8, 29. *ὑπὸ τοῦ δαίμονος* reddunt *a daemonio.*) | *ακαθαρτου* pr .. Ln add *και μεμισημενου* c. A 16.| *ορνεου* c. BC etc .. A *θηριου* (And[com] lib *ἅτε θηρίων καὶ πνευμάτων ἀκαθάρτων* etc). Praeterea test aliq vel *κ. φυλ. πα. πν. ακαθ.* vel *κ. φυλ. πα. ορν. ακ.* [*κ. μεμισ.*] om; contra And[c] post *ορνεου ακαθ.* add *και φυλακη παντος θηριου ακαθαρτου*

3. *του οινου* c. B al ut vdtr omn (sed al[4] cop arm aeth[PP] sl[3·] AndP et[a] post *θυμου* pon) vg[ed] et[cdd] aliq demid cop syr al mu Hipp[480] And[omn] Are et cat Pri Tich .. Ln om c. AC am tol fu lips[5·6·] al aeth[ro] Ansb | C *της πορν. του θυμ.*, And[com] Pri om *τ. θυμου*, 33. syr om *τ. πορν.*| *πεπωκαν*: *πεπω-* c. min pl vg (*biberunt*) syr al mu Hipp And[omn] Are et cat Tich .. ABC al mu cop aeth *πεπτω-* (ita Ln[ed min]). Item *-καν* c. AC; B al plus[30] (ex his fere[20] *πεπωκασιν*, al plus[10] *πεπτωκασιν*) AndP et[c] Are et cat *-κασιν* .. ς 49. *-κε* (*-κεν*) c. min mu Hipp And[a]. Prae-

οὐρανοῦ λέγουσαν Ἐξέλθατε ἐξ αὐτῆς, ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συνκοι- *Ier 51, 6. 9.
νωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ
λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ *Ps 136 (137), 8.
ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα
ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν *Es 47, 7—9.
καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα
καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω, 8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ

---

terea al[3] *πεποτικεν*, sl *inebriavit*; Pri om *πεπ. πα. τα εθν.* | c 47. al And[a] et[P] *στρηνου*

4. c *αλλης φωνης* | *εξελθατε* (et. Ln[ed min]) c. A, item ς 49. *-λθετε* c. min pl And[a] et[P], itemque m vg cop syr al mu .. Ln[ed mai] Gb′ *-λθε* c. BC (c 38. And[P] perg o *λα. μ. εξ* [And[P] *απ*] *αυτ.*, al[3] om *εξ αυτ.*) al plus[20] And[c] Are et cat Cyp[2] al | *συνκοιν.* c. AC .. ς Ln 49. *συγκ.* c. B al certe pler | *ινα μ. λαβ.* (sl[3. 4. 10.] And[a] Cyp Pri Tich *βλαβητε*) h. l. c. ABC al pl m vg syr al Hipp And[omn] Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) ante *εκ* pon c. min mu cop al Cyp Pri

5. *εκολληθησαν* c. ABC al pl cop syr aeth al Hipp And[omn] Are et cat. Cf vg Cyp Pri *pervenerunt*, Tich *adscenderunt*, m *adpropinquaverunt* .. ς (= Gb Sz) *ηκολουθησαν* c. min vix mu | *εμνημονευσεν* .. al mu add *αυτης* (pergentes *ὁ θεός· τά* etc)

6. *απεδωκεν* c. ABC al fere[80] m am tol al cop syr aeth arr sl[4. 10.] Hipp And[c] Tich .. ς (= Gb Sz) add *υμιν* c. min mu vg (et.[lipss] et[al]) Are et cat Promiss; item *ημιν* arm And[a] et[P] | *τα* (c. c al[15] Hipp; ς Ln om c. AB al pl And[omn] Are et cat) *διπλα* c. ABC al pm (in his et. iid qui *τα*) m vg sl[4. 10.] Hipp .. ς praem *αὐτῇ* c. min certe pm cop syr sl[3.] al And[omn] Are et cat. Praeterea B al pm (iid fere qui *αὐτῇ* om) sl[4. 10.] add *ως και αυτη και* | *ποτηριω* c. AC al ut vdtr pl m vg syr al Hipp And[omn] Are et cat pp[lat] .. B al pm cop (pergit *sicut miscuit*) sl[4.] add *αυτης* | *αὐτῇ* .. B *αυτην*. Cyp hunc versum libere sic exprim: *Ideo reddidit ei dupla, et in quo poculo miscuit, duplum remixtum est ei.* Item Pri *Et ideo reddit ei duplicia, et in quo poculo miscuit, duplum remixtum est ei.* Prom *Reddite ei sicut et ipsa reddidit vobis; in poculo quo miscuit vobis miscete ei duplum.*

7. *αυτην* c. AB (supplet sup. lin.) c al mu .. ς *εαυτην* c. min ut vdtr pl Hipp And[omn] Are et cat | *κ. πενθ.* .. al[5] And[P] om | *οτι* (And[c] add *εγω*) *καθημαι* (B 14. *καθιῶ*, 29. *καθω*, al mu *καθως*) c. ABC al pl sl[3. 4. ed] And[a] et[c] Are et cat Cyp (non ap Sab) Pri .. ς om *οτι* c. min mu m vg al Hipp And[P] Tich. Et. *καθως καθημαι, εγω καθ.* leg| *βασιλισσα* .. c *-λευουσα*

8. *ημερα* .. 14. m aeth Cyp Prom Pri *ωρα*

ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν
πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν.
Ex 26, 16. 27, 30. 9 Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν
καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν
16. 19. φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες Οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
Ex 27, 36. Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. 11 καὶ
οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον
Ex 27, 5 ss. αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, 12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου
τιμίου καὶ μαργαρίτου καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σηρικοῦ καὶ
17, 4. κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ
πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρ-
μάρου, 13 καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον

---

8. *και* pr .. B (*θανατου πε. και λιμου*) al pm And^{c} om | *κυριος* c. BC al ut vdtr omn vv pler (et. m) Hipp And^{omn} Are et cat Cyp al .. Ln ed min om c. A vg aeth^{utr} (al^{4} Are et cat Pri al om *ο θε.*) | *κρινας* c. A BC al fere^{25} Hipp AndP, item *iudicavit* am fu al (vg^{ed} demid lipss Cyp Pri al *iudicabit* sed id ex frequentissima litterarum v et b confusione explicandum vdtr) syr cop al .. ς (= Gb Sz) *κρίνων* c. min mu m And^{a} et^{c} Are et cat

9. *κλαυσουσιν* (Gb″) c. BC al pl And^{a} et^{c} Are et cat .. ς (= Sz) Ln *-σονται* c. A al mu Hipp AndP. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αυτην* c. test paue contra ABC al pl vg cop syr al mu Hipp And^{c} (et^{a}?) Are et cat Cyp al | *επ αυτην* c. BC al fere^{30} Hipp And^{c} Are et cat .. ς Ln *επ αυτη* c. A al pm And^{a} (P *ε. αυτης*) .. 14. Prim om

10. *μια* c. (A *μιαν ωραν* omisso *ηλθεν*) BC al pl vg al Hipp And^{c} Tich Pri .. ς (= Gb Sz) praem *εν* c. min mu cop syr And^{a} etP Are et cat

11. *κλαιουσ. κ. πενθ.* c. AC al certe pm And^{a} etP .. Gb″ *κλαυσουσιν κ. πενθησουσιν* c. B al fere^{30} vv ut vdtr omn Hipp And^{c} Are et cat Pri| *επ αυτην* c. C al^{4} Hipp (B *επ αυτους*, 12. *εφ εαυτους*) .. A *εν αυτη* .. ς Ln *επ αυτη* c. min ut vdtr pl And^{c} Are et cat (And^{a} etP *εφ εαυτους*)

12. C *γομ. χρυσουν κ. αργυρουν κ. λιθους τιμιους κ. μαργαριτας* (Ln ed min *μαργαριταις* [sic] c. A) | *βυσσινου* c. ABC al pl And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *βυσσου* c. min mu Hipp And^{a} etP | *και* (Gb^{c} ex errore) *πορφυρας* c. C al ut vdtr pl Hipp And^{a} et^{c} .. Gb′ *κ. πορφυρου* c. B al plus^{25} AndP Are et cat .. A Ansb om, Pri post *σηρικ.* pon | *ξυλον* .. A *σκευος* | C 18. om *εκ* | *ξυλου* c. BC al ut vdtr omn vv pler Hipp And^{omn} Are et cat Pri .. Ln$^{ed\ min}$ *λιθου* c. A vg aeth | C* *καλκου*

13. *κιννα μ.* c. AB (B al fere^{20} Hipp *-μωμου*) C al And^{c} (et. vg Pri) .. ς *κιναμ.* c. min pl Hipp And^{a} etP Are et cat | *και αμωμον* c. AC al^{s} am fu tol lipss al syr aeth sl$^{4.\ 10.}$ Hipp And^{c} pp^{lat} aliq (vg^{six} *amomum* pro *cinnam.*) .. ς (= Gb Sz) om c. B al pl cop al And^{a} etP Are et cat

καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. 14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι αὐτὰ οὐ μὴ εὑρῇς. 15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, 16 λέγοντες Οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. 17 καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, 18 καὶ ἔκραζον

•Ez 27, 30. 10, 19. 17, 4. 19. •Ez 27, 27. •Es 34, 10.

Pri | B θυμιαματος .. al Hipp And^{a} et^{P} θυμιαμα | C om κ. μυρ. | B al fere^{20} om κ. οιν. (al^{3} post ελαι. pon) | B al mu And^{c} Are et cat προβ. κ. κτην. | ρεδων C. ABC etc .. al pm And^{c} Are et cat ῥαιδων

14. C om ἡ | σου h. l. C. AC 35. am fu tol al Pri .. ς post ψυχης C. B al pler vv pl Hipp And^{omn} Are et cat | C om τα sec | απωλετο (al^{8} al^{3} -λοντο) C. ABC al pl vg cop syr arr aeth sl^{4} Hipp And^{c} Are et cat Pri (And^{P} απωχετο) .. ς (= Gb Sz) απηλθεν C. min mu And^{a} | αυτα h. l. C. BC al mu vg al Pri .. A 38. Hipp post μη .. ς post ευρ. C. min pl syr al And^{omn} Are et cat | ευρης (Gb'') C. B al fere^{25} Hipp And^{a} et^{P} Are et cat .. ς ευρησης (al -σεις) C. min pm .. Ln ευρησουσιν C. AC al^{5} vg syr aeth^{utr} And^{c}

15. κλαιοντες .. B al mu praem και

16. λεγοντες (B 26. -γουσιν) C. AC al fere^{20} vv aliq (cop syr [et] *flebunt et plangent dicentes*) .. ς (Gb^{00}) praem και C. min pl vg al Hipp And^{omn} Are et cat Pri | B al pm om ουαι alterum | A om ἡ tert | βυσσινον C. AC al pl (am fu al Pri) Hipp^{430} And^{a} et^{c} Are et cat .. B al fere^{20} (vg ed) And^{P} βυσσον | βυσσ. κ. πορφ. κ. κοκκ. C. BC al ut vdtr omn vg cop syr al pp^{gr} (Pri *purpura et byssino et coccino*) .. Ln κοκκ. κ. πορφ. κ. βυσσ. C. A | ς^{e} 1624. et al κεχρυσωμενοι ex err. | εν C. C al ut vdtr sat mu Hipp And^{a} et^{P} .. Gb^{00} Ln om C. AB al fere^{25} And^{c} Are et cat | χρυσιω C. ABC al pl Hipp And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) χρυσω C. min mu And^{a} et^{P} | μαργαριταις C. B (om antea τιμιω) al ut vdtr omn vv ut vdtr omn Hipp And^{omn} Are et cat Tich .. Ln -ριτη C. AC Pri

17. ο επι (B add τον) τοπ. (*mare* Pri, *lacum* vg^{ed}, sed am fu lips^{6} demid al *locum*) πλε. C. ABC al fere^{25} am fu al mu syr arm sl$^{4.10}$ Pri al .. al mu sl^{ed} And^{P} et^{c} Are et cat Tich (ο) επι των πλοιων πλεων .. ς (= Gb Sz) επι των πλοιων ο (And^{a} om) ομιλος C. min mu Hipp And^{a}. Libere diff test al.

18. εκραζον C. B al fere omn (sed al^{3} εκραυγαζον) And^{omn} Are et cat .. Ln -ξαν C. AC al^{2} Hipp^{430} (vg Tich *clamaverunt*). Libere Pri *longe*

βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες Τίς ὁμοία τῇ
Ez 27, 30. πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 καὶ ἔβαλαν χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
10, 16. καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες Οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις
16. ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θα-
Ez 44, 23. λάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. 20 εὐφραί-
νου ἐπ᾽ αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆ-
ται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

I r 51 (28), 63 s. 21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ
ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ κιθα-
Ez 24, 8. Ier 25, 10. ρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ
Ez 26, 8. Ier 16, 9. ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶς λύχνου
οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκου-

---

stabunt videntes | βλεποντες c. ABC al pl Hipp And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) ορωντες c. min mu | καπνον c. BC al ut vdtr fere omn vv pler Hipp And^{omn} Are et cat Tich Pri .. Ln$^{ed\ min}$ τοπον c. A 10. vg | c om τις | πολει c. AB al ut vdtr omn Hipp And^{omn} Are et cat .. Ln add ταυτη c. C vg al Pri

19. εβαλαν c. C, item ς -λον c. B al ut vdtr omn Hipp And^{omn} Are et cat, item *miserunt* vg, *mittentes* Pri etc .. 49. επεβαλον c. A syr (:: επιβαλλ. cum επι in evv frequens) | εκραζον c. B al ut vdtr fere omn And^{omn} Are et cat .. Ln -ξαν c. AC 35. Hipp (vg *clamaverunt*) .. Pri *clamabunt* | A om κλαι. κ. πενθ. (27. post λεγ. pon) | λεγοντες c. AC al ut vdtr pl vg (et. fu demid al) cop al Hipp And^{a} .. B al fere^{25} am lips$^{5.6}$ syr al And^{p} et^{c} Are et cat Pri al praem και | τα c. ABC al fere^{25} Hipp And^{c} .. ς (= Gb†Sz) om c. min pm And^{a} et^{p} Are et cat | C τιμοτητος αυτης (sic)

20. επ αυτη c. B (ap Mai ε. αυτην ex errore ut vdtr)C al pl Hipp And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) επ αυτην c. min mu And^{a} et^{p} .. Ln$^{ed\ min}$ εν αυτη c. A | και οι sec c. AB al pl am fu lips^{5} al cop syr al Hipp And^{omn} Are et cat Tich Pri al .. ς (= Gb Sz) om c. C al mu vg (et. demid lips$^{4.6}$ al) al

21. A syr Tich om ισχυρος (40. -ρον) | μυλον c. B al ut vdtr omn Hipp And^{omn} Are et cat; Tich *ut molam magnam*, Pri *ad magnitudinem molae magnae* .. Ln μυλινον c. A, C μυλικον, vg al *molarem* | ετι .. B al add εν αυτη

22. πασης (90. tol al praem και) τεχνης (36. και πασης τεχν. επινοια) .. A cop arr sl^{4} om; fu om κ. πας τεχν. usq ευρ. ε. σ. ετι | μυλου .. C μυθου | ακουσθη .. B ευρεθη

23. και (B om) φως λυ. ο. μ. φανη (ς φανῃ) εν (Ln om c. C; item am fu

σθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 *καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.*

XIX.

1 *Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν* Ps 12, 10. Ps 103 (104), 35. *τῷ οὐρανῷ λεγόντων Ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν,* 2 *ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτις ἔφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ* Dt 32, 43. *χειρὸς αὐτῆς.* 3 *καὶ δεύτερον εἴρηκαν Ἀλληλούϊα, καὶ ὁ καπνὸς* Es 34, 10. *αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.* 4 *καὶ ἔπεσαν οἱ* 16, 7.

---

lipss demid Pri *tibi*, vg^{ed} *in te*) *σ. ετι* .. A 26. om | *νιμφης* .. C praem *φωνη* | *οτι* pr .. al^{15} (47. *και*) sl^{4}· om | *οι εμπορ.* (B *ενπ.*) c. BC al ut vdtr omn Hipp And^{omn} Are et cat .. Ln om *οι* c. A | *φαρμακια* c. AC etc (ita et. And^{P}) .. ς Ln 49. *-κεια* c. B al pl. Cf ad 9, 21.

24. *αιματα* c. B al plus^{30} arr sl^{4}· And^{P} et^{c} itemq And^{com} Are et cat .. ς (= Gb Sz) Ln *αιμα* c. AC al ut vdtr pm vg cop syr al Hipp (add *των*) And^{a} ^{txt} pp^{lat}

XIX. 1. *Μετα* c. ABC al pl vg cop syr sl^{4}· And^{c} Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) praem *και* c. min mu aeth sl^{3}· al And^{a} et^{P} | *ως* c. ABC al ut vdtr longe pl vg cop al And^{a} et^{c} Are et cat .. ς (non ς^{e} etc, sed Gb^{0}) om c. min vix mu (36. post *μεγαλ.* pon) syr al And^{P} Pri Tich | *μεγαλ.* (40. vg^{ed} And^{a} et^{P} om) *οχλ.* (am lipss al· mu *tubarum* pro *turbarum*) *πο.* c. ABC al fere^{25} vg^{edd} pl syr arm al (cop *μεγ. φω. οχ. με.*) And^{c} Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) *οχλ. πο. μεγ.* c. min pm (Pri *vocem turbar. ingentium clamantium voce magna*) | *λεγοντων* c. ABC al pl And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *-ντος* c. min mu | *και η δοξα* (h. l. c. AC vg al And^{a} et^{P} Pri Tich; Gb″ post *δυν.* c. B al fere^{30} vg^{ed} syr sl^{ed} And^{c} Are et cat) c. ABC al pl vg syr al And^{a} et^{c} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add *και η τιμη* c. min mu cop al And^{P} Are et cat (am lipss al antea *laus* pro *salus*) | *του θεου* c. ABC al pl cop sl^{3}· And^{c}, item *τω θεω* al^{2} vg cop syr arm al Are et cat pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *κυριω τω θεω* c. min mu And^{P} (^{a} om *τ. θε. ημ.*)

2. A om *αἱ* | *εφθειρεν* c. C (A *εκρινεν*) al certe pm And^{a} .. Gb″ *διεφθειρ.* c. B al^{32} And^{P} et^{c} Are et cat | *χειρος* c. ABC al^{20} vel plur And^{c} ^{txt} And^{a} ^{com} Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem *της* c. min pm And^{a} et^{P} ^{txt} And^{P} et^{c} ^{com}

3. *ειρηκαν* (14. And^{P} *-κασιν*, C 38. *ειπαν*) .. B al pm cop (*δευτερος*) arr Are et cat *-κεν* | *αυτης* .. 47. aeth^{utr} sl^{3}· And^{P} om

*Ps 105 (106), 48. πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, καὶ προσεκύ-
*Ps 133 (134), 1. νησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες Ἀμὴν ἀλλη-
λούϊα. 5 καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα Αἰνεῖτε τῷ
θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ
14, 2. *Ex 1, 24. μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ
ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν,
λέγοντες Ἀλληλούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παντο-
*Ps 117 (118), 24. κράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δώσομεν τὴν δόξαν
αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν
14. 15, 6. ἑαυτήν, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν
καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν. 9 Καὶ
14, 13. λέγει μοι Γράψον Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρ-
21, 5. 22, 6. νίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι Οὗτοι οἱ λόγοι οἱ ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ

---

4. *επεσαν* c. AB**c al .. ς *-σον* c. B* al pl Andomn Are et cat | *οι πρ. οι εικ.* (*εικ.* c. AC al certe pm Andomn Are et cat; ς [= Gb Sz] add *και* c. min pm; B *οι κδ'*) *τεσσ.* c. C al longe pl vg (et. aim fu al) syr al Andc Are et cat .. Ln *οι εικ. τεσσ. πρεσβ.* c. A(B) al demid tol lipss cop al Anda etP Pri | *τεσσερα* c. AC .. ς *-σαρα* c. min pler; B *δ'* | *τω θρονω* (Gb') c. ABC al pm Andc Are et cat .. ς *του* (om Anda) *-νου* c. min ut vdtr pl Anda etP

5. *απο* (Gb'') c. ABC al pm Andc Andcom vdtr Are et catcom .. ς *εκ* c. min certe pm (cop syr al ut vdtr) Anda etP Are et cattxt (vg Pri *de*) | *θρονου* .. B 14. *ουρανου* | *τω θεω* (Gb'') c. ABC al mu (vg *laudem dicite deo*) .. ς *τον θεον* c. min pl Andomu Are et cat | C om *και* sec | *οι μικροι* c. ABC al fere30 vg cop syr arm aeth sl3.4. AndP etc Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) praem *και* c. min pm vv pauc Anda

6. *ως* pr .. al4 arm Anda etP Pri om; 36. vgcd post *φων.* | *ως* sec c. B al fere omn vg etc Andomn Are et cat Tich Pri al .. Ln om c. A 12. | *λεγοντες* (Gb Sz) c. B al fere20 Andc Tich (*dicentes*) .. ςe Ln *-των* c. A al pm Anda, item vg etc Pri *dicentium* .. ς (Gb') *-τας* c. al fere10 Are et cat (et. *λεγουσης* ut AndP et aliter leg) | *κυριος* .. al3 AndP om | *ημων* c. B al pl vg syr al mu Andomn Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) Ln om c. A al mu cop al Cypallud (Pri om o *θε. ημ.*)

7. *αγαλλιωμεν* c. A al4 Anda etP .. ς *-ωμεθα* c. B al pler Andc Are et cat | *δωσομεν* c. A 11. (*-σωμεν*) 36. AndP .. ς *δωμεν* c. B al pler Anda etc Are et cat | *αυτου* (aethutr post *αρνιου* pon) .. al4 om

8. *λαμπρ. καθ.* c. A al6 am demid lux lips4. al syr cop aeth arc sl3.4. Are et cat Pri al, item Gb Sz *λα. και κα.* c. B al25 vged etcdd aliq Andc .. ς *κα. και λαμπρ.* c. min pm Anda etP | *των αγ. εστ.* (Gb'') c. AB al fere25 syr al Andomn Are et cat Pri al .. ς *εστ. τ. αγ.* c. min pm vg (sedcdd aliq om *εστ.*) cop

9. *το* .. B 16. *τον.* Cf ad v. 17. | *οι αληθ.* c. A al2 et plur? .. ς om *οι* c. B al certe pl Andomn Are et cat | *του θε. εισ.* (Gb') c. AB al plus20

εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι Ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν 12, 17.
σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ
γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.
11 Καὶ ἴδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, 6, 2.
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ 12, 3.
πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὀνό- 2, 17.
ματα γεγραμμένα, καὶ ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐ-
τός, 13 καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι, καὶ κέκλη- •Es 63, 1 ss.
ται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα
τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι
βύσσινον λευκὸν καθαρόν. 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπο- 8.

---

vg cop syr al And^{c} Are et cat Pri .. ς εισ. τ. θε. c. min ut vdtr pl And^{a} et^{P}

10. επεσα c. A al mu And^{a} .. ς -σον c. B (perg ενωπιον) al pl And^{P} et^{c} Are et cat | αυτω .. B αυτον | $\overline{\iota\omega}$ pr c. AB al fere^{25} And^{omn} Are et cat .. ς (Gb^{0}) praem του c. min pm | $\overline{\iota\omega}$ sec c. AB al fere^{10} And^{a} et^{P} .. ς (Gb^{0}) του $\overline{\iota\omega}$ c. min ut vdtr pl And^{c}, 48. Are et cat (et^{txt} et^{com}) του υιου

11. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | ηνεωγμ. c. A al Hipp^{462} And^{P} .. ς ανεωγμ. (B ανεογμ.) c. B al pl Or And^{a} et^{c} Are et cat | καλουμενος c. B al longe pl vv pler Or^{3} (^{1}praem ὁ, ^{1}post πιστ. pon) And^{c} Ir^{int} Cyp Vic Hier Pri al .. Ln om c. A al^{6} vg^{cd} (non am fu demid lipss tol) arm (sed arm^{ed} ^{mg} habet) sl^{ed} Hipp And^{a} et^{P} Are et cat

12. φλοξ c. B al fere^{30} arm Hipp^{462} And^{a} et^{P} .. ς (Gb^{0v}) Ln praem ως c. A al pm vg al pl Or And^{c} Are et cat Ir^{int} Cyp al | ονοματα γεγρ. και ο. γεγρ. c. B al plus^{20} syr And^{P} et^{c} (item comm: ταῖς γὰρ οἰκονομίαις ὧν πολυώνυμος - τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν ἀνώνυμος etc) :: quae lectio ab emendatore alienissima, non item altera .. al fere^{10} sl^{4} ονοματα γεγρ. (sequente ἅ s. και) .. ς Ln ονομα γεγραμμενον c. A al pm vg al pl Or gr et^{lat} Hipp And^{a} Are et cat Ir^{int} Cyp al (Pri add *magnum*)

13. βεβαμμενον .. al aliq Or Hipp^{462} ερραντισμενον, item Or^{1} ερραμμενον | κεκληται (Gb″) c. AB al fere^{25} demid lips$^{4.6.}$ al (et.^{six}) aeth al Hipp Hier al (Or εκεκλητο) .. ς καλεῖται c. min certe pm And^{omn} Are et cat; item *vocatur* s. *dicitur* vg al Ir^{int} Cyp Novat^{295} al

14. τα sec c. A al pl Or^{1} And^{c} (item^{P} και στρατ. αυτω ηκολ. τα εν etc) Are et cat .. ς (non ς^{e} etc) om c. B al mu And^{a} .. 32. Or^{1} αυτου | επι c. B al^{14} ac plur Or^{4,55} And^{c} Arę et cat .. ς Ln εφ c. A al ut vdtr pl And^{a} et^{P} | λευκον (A ante βυσσ. pon) c. AB al pl am fu lips$^{5.}$ demid tol al syr al (cop *byssinis splendentibus*) And^{c} Are et cat Ir^{int} Cyp al .. ς (= Gb Sz) add και c. min mu vg^{ed} et^{cdd} aliq al Or^{1} (alibi^{1} om λευκ. και) And^{a} et^{P} Hier

1, 16. 2, 12. ρεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς
12, 5. *Ps 2, 9. ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ
14, 19. *Es 63, 3. οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ
ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον
17, 14. Βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.
Ez 39, 17—20. 17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν
φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρα-
νήματι Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 ἵνα
φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυ-
ρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ σάρ-
κας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν τε καὶ μεγάλων.
17, 12. 19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρα-
16, 14. τεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη-

---

15. οξεια c. A al certe mu am fu demid al cop al Or And^{a} Ir^{int} al .. Gb † Sz praem *διστομος* c. B al^{36} vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ syr al And^{p} et^{c} Are et cat Cyp al | *παταξη* c. AB al pl Or And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *πατασση* c. min mu (vg Ir^{int} Tich *percutiat* praegresso *procedit*; Cyp *exibat-percuteret*, similiter Hier al) | *της οργης* c. AB al pl vg cop arm aeth ar^{e} sl$^{3.4}$ Or (*τ. οργ. τ. θυμ.*) And^{c} Are et cat Ir^{int} Tich .. ς (= Gb Sz) praem *και* c. min mu ar^{p} al And^{a} et^{p} (syr om *της οργ.*, Cyp Pri om *τ. θυμ.*)

16. A aeth^{ro} Cass om *επι το ιμ. και* | *ονομα* c. AB al pl Or And^{p} et^{c} Are et cat .. ς (= Gb) praem *το* c. min mu And^{a}

17. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *ενα* (36. cop arm ar^{e} pp^{lat2} *αλλον*, 35. And^{c} *ενα αλλον*) c. A al certe pm vg al And^{p} Are et cat Pri .. Gb^{o} c. B al fere^{25} syr And^{a} Tich | B al tol *εκραζεν* | B al mu *εν φωνη* | *πετομενοις* c. AB al pm And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *πετωμ.* c. min ut vdtr pl | *συναχθητε* c. AB al longe pl am fu lips$^{4.5}$ demid tol al cop syr ar^{e} aeth sl^{3} And^{p} et^{c} (And^{a} Pri Cass om) Are et cat pp^{lat} aliq .. ς (= Gb Sz) *και συναγεσθε* c. min aliq vg^{ed} lips^{6} ar^{p} al | *το δειπν. το μεγ.* (al mu And^{c} Are et cat *τον δ. τον μεγαν*, al^{4} *το δ. τον μεγαν*) *του* c. AB al pl vg (et.^{cdd} pler) cop syr ar^{e} sl$^{3.ed}$ And^{p} et^{c} Are et cat Pri Tich .. ς (= Gb Sz) *το δ. του μεγαλου* c. min mu lips^{6} al And^{a}

18. *επ αυτων* c. B al fere omn And^{omn} Are et cat .. Ln *επ αυτους* c. A al^{2} (:: cf 20, 4. ubi *επ αυτους* vix fluct) | *τε* pr c. AB (aliter Mai) al fere^{30} And^{a} et^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. min pm (nec exprim vg etc) | *και* (om B al^{6} sl$^{3.4}$) *μι. τε* c. al^{21} item B al^{6} sl$^{3.4}$ .. ς (= Gb † Sz) Ln om *τε* c. A al pm And^{omn} Are et cat

19. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *αυτων* c. B al fere omnib vv ut vdtr omn And^{omn} Are et cat Tich Pri .. Ln *αυτου* c. A

μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. 20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

16, 13. 20, 10. *Ea 30, 33.

XX.

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅς ἐστιν διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ

18, 1. 9, 1. 12, 9. *Ea 24, 22.

---

al^{2} | *τον πολεμ.* c. AB al fere^{20} Are et cat .. ς (= Gb † Sz) om *τον* c. min ut vdtr pl Synops And^{omn}

20. *ο μετ αυτου* c. B al pl syr arP Hipp And^{c} Are et cat .. Ln *μ. αυτ.* o c. al^{4} vg sl$^{3.4.ed}$ Synops AndP (^{a} *με. τουτου ο*) Pri .. A 41. cop *οι μ. α.* (cop add *και*) o, 34. *οι μ. α.* pergens *ψευδοπροφηται* (et. *ο με. αυτ. ο* et aliter leg) | *τη εικονι .. B το χαραγμα* | *εβληθησαν* .. al^{2} AndP *βληθησονται* | *οι δυο* .. aeth^{utr} arm om | *την καιομενην* c. B al ut vdtr omn vv pl And^{omn} Are et cat .. Ln *της καιομενης* c. A (vg al *ignis ardentis*; Pri *in stagnum ignis ardentis igne*, Prom *in stagnum ardens igne*) | *θειω* c. AB al fere^{25} AndP Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem *τω* c. min pm And^{a} et^{c}

21. *εξελθουση* c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *εκπορευομενη* c. min mu | *ορνεα .. A* θηρια?*

XX. 1. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *κλειν* c. AB al pl And^{c} .. ς (= Gb Sz) *κλειδα* c. min mu And^{a} etP Are et cat

2. *ο. οφ.* (aeth^{utr} non exprim) *ο αρχ.* c. A (sl$^{4.}$ *ο οφ.* post *εστιν* pon) .. ς *τον οφιν τον αρχαιον* c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat | *ο σατ.* c. AB al fere^{20} And^{c} Are et cat .. ς om *ὁ* c. min certe pm And^{a} etP. Praeterea B al fere^{30} syr arP sl$^{4.10.}$ AndP et^{c} Are et cat add *ο πλανων την οικουμενην ολην* (:: ex 12, 9.), non item A al pm vg cop al mu And^{a} Vic Aug Tich Promiss Pri

3. *εκλεισεν* (al^{2} And^{a} *εδησεν*) c. AB al pl vg syr arm al Synops And omn Are et cat pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add *αυτον* c. min mu (cop *clau-*

πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ
17, 10. λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον.

*Dan 7, 9. 12. 27. 4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα
ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυ-
ρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνη-
6, 9. etc σαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα
ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευ-
σαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ
ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.
6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ·
*Is 61, 6. ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται
ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ
χίλια ἔτη.

---

sit os eius) | *επανω αυτου* .. A *εμμενως αυτον* | *πλανα* c. B al pl AndP etc Are et cat .. ς (= Gb Sz) Ln *πλανηση* c. A al mu Anda | *ετι τα εθνη* c. AB al pl vg syr al AndP etc Are et cat Vic Pri al .. ς (= Gb Sz) *τα εθν. ετι* c. min mu (al pauc Anda Tich om *ετι*) | *μετα* c. AB al fere15 am fu lips4. 5. tol al Vic Aug Tich Promiss Pri Apring .. ς (Gb00) praem *και* c. min pm vged etcdd aliq cop al Andomn Are et cat .. al syr *με. δε* | *λυθ. αυτον* c. AB al mu Are et cat .. ς *αυτ. λυθ.* c. min ut vdtr pl Andomn item vg pplat

4. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *πεπελεκισμ.* .. A *πεπολεμημενων* | *το θηρ.* c. AB al pm Are et cattxt .. ς (= Gb Sz) *τω θηριω* c. min ut vdtr pl Andomn Are et catcom | *ουδε* c. AB al20 Are et cat .. ς *ουτε* c. min ut vdtr pl Andomn | *την εικονα* (ς Gb″) c. AB al pm Andc (eta*?) Are et cattxt .. ςe (item Gb Sz) *τη εικονι* c. min ut vdtr pl Anda** etP Are et catcom | *μετωπον* (al pauc vg *των μετωπων*, sed non ita Cyp Vic Aug Pri al) c. AB al pl vg (et. am fu demid al) syr sl4. Andomn Are et cat Cyp Vic Aug al .. ς (= Gb Sz) add *αυτων* c. min mu tol lips4. cop al | *του χυ* c. AB al pler Anda etc Are et cat .. ς (non ςe etc) om *του* c. min pauc AndP | *χιλια* c. A al5 vel plur Andomn .. ς (Gb0) praem *τα* c. B al pl Are et cat

5. *οι* (c. A vg [et. am fu tol lips5. 6. al] Vic Aug Pri; B al mu demid lips4. cop al Andomn Are et cat *και οι, ς οι δε* c. min pm aeth arP al) *λοιποι τ. νεκρ.* (B al2 Andc *ανθρωπων*, Vic Aug Pri *eorum*) *ουκ* usque *ετη* .. al fere20 syr om | *εζησαν* c. AB al plus15 vg cop sl3. AndP etc Are et cat Aug Pri .. ς (= Gb Sz) *ανεζησαν* c. min pm aeth al (Anda *ανεστησαν*) | *αχρι* c. AB al fere15 Andomn Are et cat .. ς (= Gb Sz) *εως* c. min mu

6. *τουτων* .. 14. *τουτω*, cop Hipp441 *τουτον* | *ο δευτ. θαν.* c. AB al fere30 vg al Hipp Andomn Are et cat Pri al .. ς (= Gb Sz) *ο θα. ο δευτ.* c. min mu cop syr al | *βασιλευσουσιν* c. B al ut vdtr omn vg cop syr

7 *Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ*
τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 *καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν* • Ez 38, 39.
ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν Μαγώγ, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος
τῆς θαλάσσης. 9 *καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύ-*
κλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημέ- 21, 2.
νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς· 10 *καὶ*
ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ 19, 20.
θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθή-
σονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

11 *Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐ-* • Dan 7, 9 s.
τόν, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ
εὑρέθη αὐτοῖς. 12 *καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς*

---

al And^{omn} Are et cat Vic Aug Pri Fulg al .. A -*ευουσιν* | *μετ αυτου* .. al^{15} *μετα ταυτα* | *χιλια* .. B al syr praem *τα*

7. *οταν* (12. *οτε*) *τελεσθη* c. A al pl vg cop syr al And^{omn} Aug Hier Pri al .. Gb'' *μετα* c. B al pm arm sl^{4} Are et cat

8. *τον μαγωγ* c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat .. Ln om *τον* c. A (Are et cat^{com} *ὥσπερ πολεμάρχης ο γω. και μα.*) | *τον πολεμ.* c. AB al fere^{25} Are et cat .. *ς* (= Gb †Sz) om *τον* c. min pm And^{omn} | *αυτων* c. AB al fere^{25} .. *ς* (= Gb Sz) om c. min pm And^{omn} Are et cat

9. *εκυκλευσαν* (Gb') c. AB al fere^{20} .. *ς εκυκλωσαν* c. min certe pm And omn Are et cat | *αγιων* .. B add *και την πολιν των αγιων* | *εκ τ. ουρ.* (Gb') c. A 12. 18. lips^{4} al arP sl^{4} And^{a} Pri Tich^{1} Rup .. Gb Sz add *απο του θεου* c. B al pm vg^{cod} cop arm ar^{e} AndP et^{c} Are et cat Vic Aug Tich^{1}; eadem *ς* praem c. min pm vg (et. am fu al mu) syr al Hier .. demid om *εκ* (39. *απο*) *τ. ουρ.* .. al *εκ τ. θε. απο τ. ουρ.* vel *απο τ. θ. απο τ. ουρ.*

10. *οπου και* c. AB al pl vg (et. am lipss al, non demid tol) syr And^{a} et^{c} Are et cat Vic Aug Pri .. *ς* (= Gb Sz) om *και* c. min mu demid tol cop al AndP pp^{lat} aliq | Tich Pri *pseudoprophetae*

11. *ιδον* c. AB .. *ς* Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *μεγ. λευκ.* c. AB al pm vg cop syr arr aeth sl Are et cat Aug Pri al .. *ς* (= Gb Sz) *λευκ. μεγ.* c. min ut vdtr pl Eph^{380} And^{omn} Ir^{int} | *επ αυτον* c. B al pl Ephr^{2} And^{a} et^{c} Are et cat .. al^{2} Ephr$^{1(380)}$ AndP *επ αυτω* .. *ς* (= Gb Sz, sed Gb') Ln *επ αυτου* c. A al | *προσωπου* c. B al ut vdtr omn Eph And^{omn} Are et cat .. Ln praem *του* c. A | *η γη κ. ο ουρ.* c. AB al pler vg (et. am lipss demid al) cop syr al And^{omn} Are et cat Ir^{int} .. al^{4} tol al aeth arP sl^{4} ed Ephr Aug Pri auct$^{ad\ novat}$ *ο ουρ. κ. η γη*

12. *ιδον* c. AB .. *ς* Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *τους με. κ. τ. μι.* c. A al^{15} vg syr arm aeth arP sl$^{3.4}$ And^{omn} Are et cat^{com} Ir^{int} Aug Pri

μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν· καὶ
•Mal 3 16. ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ
ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 13 καὶ
6, 8. ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ
ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος
κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν
21, 8. εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. Οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ
3, 5. etc λίμνη τοῦ πυρός. 15 καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς
γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

---

al .. ς μικρους (B τους μι.) κ. μεγαλους (B τους με.) c. (B) al ut vdtr pl m cop al, item τους μι. κ. τους μεγ. post εστωτας al aliq Meth (ap Phot) Are et cat (:: hic ordo conformatus ad 11, 18. 13, 16. 19, 5 et 18. quibus ll. lectio non fluct) .. al^{8} om | εστωτας (al^{5} Meth And^{c} Are et cat post νεκρ. pon; al^{3} vg^{cod} om) ενωπ. τ. θρονου .. Aug Pri om | θρονου c. AB al pl m vg cop syr al fere omn And^{c} Are et cat Amb (auct^{novat} *throni domini*, Prom *thr. dei*) .. ς θεου c. min mu sl^{ed} And^{a} etP | ηνοιχθησ. c. AB al^{7} And^{c} Are et cat (AndP ηνοιγησαν, al mu ηνοιξαν, al^{5} ηνοιξεν) .. ς (= Gb Sz) ηνεωχθησ. (al ανεωχθ.) c. min pm And^{a} | αλλο βιβλ. c. AB al fere^{25} m vg syr cop al And^{omn} Are et cat Pri al .. ς (= Gb Sz) βι. αλλο c. min pm | ηνοιχθη c. A al^{6} And^{a} (P ηνοιγη) Are et cat .. ς ηνεωχθη c. B al ut vdtr pl And^{c} (et. ανεωχθ. leg)

13. νε. τους εν αυτη c. AB al^{25} m vg syr cop al Meth^{792} And^{c} Are et cat Ir^{int} (*mort. quos in se habuit*) al .. ς (= Gb Sz) τους εν α. νε. c. min pm And^{a} etP Prom (*quos penes se habebat mortuos*) | εδωκαν c. B al fere omn vv ut vdtr omn Meth^{792} And^{omn} Are et cat Ir^{int} Aug Pri al .. Ln εδωκεν c. A al^{2} | νεκρ. τους (B τοις) ε. αυτοις c. AB al fere^{25} vg etc Meth^{792} AndP et^{c} Are et cat Ir^{int} Aug Pri al (Ir^{int} Aug *quos in se habebant*) .. ς (= Gb Sz) τ. εν αυτ. νεκρ. c. min pm And^{a} | αυτων .. B al^{13} AndP et^{c} αυτου

14. ο θαν. ο δευτ. εστ. c. AB al pl am fu tol lips$^{5\cdot}$ al syr al And^{c} (And^{a} ο θα. δευ. εστ., AndP ο θα. εστ. ο δε.) Are et cat (item al^{5} vg^{ed} ar^{P} sl$^{4\cdot 10\cdot}$ sed εστιν ante ο θα. pon) .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) εστ. ο δε. θαν. c. min mu lips$^{4\cdot}$ | η λιμν. τ. πυρ. c. AB al pl vv pm (fu lips$^{5\cdot}$ al *stagnum ignis*, am al *in sta. ign.*, lips$^{4\cdot}$ *sta. et ign.*, al *ignis*) Hipp^{441} And^{omn} Are et cat Ir^{int} Fulg al .. ς (= Gb † Sz) om c. min mu vg^{ed} arm ar^{e} .. al^{3} cop sl$^{3\cdot}$ Pri Promiss om Ουτος usq πυρος

15. τη βιβλω c. A al ut vdtr pl And^{a} etP .. Gb″ τω βιβλιω c. B al pm And^{c} Are et cat

XXI.

1 *Καὶ ἴδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐ-* *Es 65, 17. 66, 22. 2 Pe 3, 13.
ρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.
2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν ἶδον καταβαίνουσαν 3, 12. He 12, 22.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμη-
μένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρό-
νου λεγούσης Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ *Ez 37, 27.
σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ 2 Co 6, 16.
θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται αὐτῶν θεός, 4 καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν
δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, 7, 17. *Es 25, 8.
οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα

XXI. 1. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *απηλθαν* c. A .. Gb Sz *-θον* c. B al pm And^{c} Are et cat (item *abierunt* s. *recesserunt* Ir^{int} al mu) .. ς *παρηλθε* (al *απηλθε*) c. min pm And^{a} et^{p} (item *abiit* vg al)

2. *και* c. AB al pl am demid tol al cop syr arm^{txt} aeth arr sl^{ms} And omn Are et cat Ir^{int} al mu .. ς (= Gb Sz) add *εγω ιωαννης* c. min mu vg^{ed} et^{cdd} mu arm$^{ed\ mg}$ al | *ιδον* (c. AB; ς *ειδ.* c. min certe pler) c. AB al pl am demid tol al syr aeth arm^{txt} al pp^{gr} et^{lat} .. ς (= Gb Sz) ante *την πολ.* c. min mu vg^{ed} et^{cdd} mu cop arm$^{ed\ mg}$ al | *εκ τ. ουρ. απο τ. θε.* c. AB al pm vv pl And^{p} et^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *απο τ. θ. εκ τ. ουρ.* c. min certe pm sl^{ed} And^{a}

3. *θρονου* c. A 18. vg arm$^{ed\ mg}$ Ir^{int} Aug Amb .. ς *ουρανου* c. B al pler vv pl And^{omn} Are et cat Tich Pri Cass | *λαος* c. B al^{30} vg cop syr aeth^{utr} arr And^{p} et^{c} Are et cat Aug Pri al .. ς (= Gb Sz, sed Gb') Ln *λαοι* c. A al pm sl And^{a} Ir^{int} (sed diff edd) | *με. αυτ. εστ.* c. AB al fere^{20} vg syr Are et cat Ir^{int} Amb .. ς (= Gb Sz) 49. *εστ. με. αυτ.* c. min ut vdtr pl cop al And^{omn} Aug Pri | *αυτων θεος* c. A vg syr (*iis deus*) Ir^{int} Amb al .. ς 49. *θε.* (12. add *ων*) *αυτων* c. min ut vdtr pm vv aliq And^{a} .. Gb^{00} c. B al^{25} cop ar^{e} sl^{4} And^{p} et^{c} Are et cat pp^{lat} aliq

4. *ο θεος* c. A al certe pm vg sl^{ed} And^{p} Aug Pri al .. Gb Sz 49. om c. B al^{30} (ex his B al^{10} fere *εξαλ. απ αυτων*, item al^{2} omissis *απ. τ. οφθ. αυτ.*) cop syr arm aeth arr sl$^{3.4}$ And^{a} et^{c} Are et cat Ir^{int5,35,2} Amb^{4} | *απο* c. B al ut vdtr omn (vg Ir^{int} Pri al mu *ab*) And^{omn} Are et cat .. Ln *εκ* c. A (tol *ex*, Amb *de*) | *οτι* c. B al ut vdtr omn vg (et. demid tol) cop syr al mu And^{omn} Are et cat Ir^{int} Aug Prom Pri .. Ln om c. A sl$^{3.1}$ (am fu lux lipss al *quae*) | *απηλθαν* c. A .. ς *-θον* c. min pl And^{a} et^{p} .. B al^{15} And^{c} Are et cat *-θεν*

*Es 43, 19. 2 Co 5, 17. ἀπῆλθαν. 5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ Ἰδοὺ καινὰ
19, 9. 22, 6. ποιῶ πάντα. καὶ λέγει Γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀλη-
θινοί εἰσιν. 6 καὶ εἶπέν μοι Γέγοναν. ἐγώ εἰμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ
16, 17. 22, 13. etc ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς
3. etc τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ
ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ
22, 15. ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμα-
κοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν
20, 10. 20, 14. τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

---

5. *τω θρονω* c. AB al fere^{25} And^{P} et^{c} (^{a} *εν τω θρ.*) Are et cat .. ς (= Gb Sz) *του -νου* c. min mu | A (syr ap Wtst) *και ιδου* | *και. ποι. πα.* c. A al^{5} vg (cop *ποι. κ. π.*) Ir^{int} Aug Pri al .. B al pm syr And^{c} Are et cat *πα. κα. ποι.* .. ς *και. πα. ποι.* c. min pm vv aliq ut vdtr And^{a} et^{P} | *λεγει* c. AB al mu am tol al syr ar^{P} Ir^{int} (*dixit dominus Omnia scribe, quoniam*) al .. ς (Gb^{00}) add *μοι* c. min ut vdtr pl vg^{ed} fu al cop aeth al And^{omn} Are et cat Tich al | *πι. κ. αληθ.* c. AB al pm vg syr cop aeth ar^{P} sl$^{3.4.10.}$ Are et cat Ir^{int} al .. ς (= Gb Sz) *αλ. κ. πι.* c. min ut vdtr pl vv aliq ut vdtr And^{omn}. Praeterea B al pm syr Are et cat add *του θεου*, item al And^{c} ar^{P} post *εισ.*

6. *γεγοναν* (*-νασι* 38.) *εγω ει. το* c. A 38. Ir^{int} (*facta sunt*: hoc tantum affert absq sqq) .. B al^{10} syr And^{a} Are et cat *γεγονα εγω το*, al fere^{20} And^{P} et^{c} *γεγονα το* (Gb′; item Gb″ *γεγοναν· εγω το*) .. arm ar^{P} *γεγονεν· εγω το*, lux cop sl$^{3.4.}$ Tich *εγω ειμι το*, ar^{e} *εγω το*, 39. sl$^{10.}$ *γεγονα εγω ειμι το* .. ς *γεγονε. εγω ειμι το* c. min pm vg Pri | *αλφα* c. AB al And^{c} .. ς α c. min ut vdtr pl And^{a} et^{P} Are et cat. Item Λ et Ω vg pp^{lat} | *ἡ* et *το* .. al fere^{10} Are et cat om | *αυτω* c. B al fere^{20} And^{c} Are et cat .. ς (= Gb† Sz) Ln om c. A al certe pm And^{a} et^{P} | A sl$^{3.}$ om *της πηγης* (sl$^{4.}$ ante *δωσω* pon)

7. *κληρονομησει* c. A al certe pm vv fere omn And^{a} et^{P} Cyp Tert Fulg Tich Pri al .. Gb′ *δωσω αυτω* c. B al^{25} sl$^{4.10.}$ (sl$^{3.}$ *δω. αυτ. ταυτ. και κληρ. ταυτ.*) And^{c} Are et cat (:: vdtr ad 3, 21. correctum ubi lect non fluct; nec magis fluct 2, 7 et 17.) | *ταυτα* c. AB al pl vv pl pp^{gr} et^{lat} .. ς (= Gb Sz) *παντα* c. test pauc (arm *ταυτ. παντ.*) | *αυτω* .. A *αυτων* | A om *αυτος* | *υιος* c. AB al fere^{20} And^{omn} Are et cat .. ς praem *ὁ* c. min ut vdtr pm

8. *τοις δε δειλ.* c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *δειλ. δε* c. min mu | *απιστοις* c. A al ut vdtr pm m vg cop arm ar^{e} sl$^{3.}$ And^{a} Tert Pri Fulg al .. Gb† Sz add *και αμαρτωλοις* c. B al plus^{30} syr ar^{P} sl$^{10.}$ (item$^{4.}$ omisso *και*) And^{P} et^{c} Are et cat | *φαρμακοις* (passim est *φαρμάκοις* ut And^{c}) c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς *-κευσι* c. min mu | *ψευδεσιν* .. A *ψευσταις* | *ο θα. ο δευτ.* c. AB al pl vg syr al And^{c}, item omisso *ὁ* priore al pauc Are et cat .. ς (= Gb Sz) *δευτ. θαν.* c. min mu cop al And^{P} et praemisso *ὁ* And^{a}

9 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ 15, 1. 17, 1.
φιάλας γεμούσας ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ'
ἐμοῦ λέγων Δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 19, 7.
10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ 17, 3. *Ez 40, 2.
ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ 3.
οὐρανοῦ ἐκ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ
αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· *Ex 28, 31 ss.
12 ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ
ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα,
ἅ ἐστιν ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 13 ἀπὸ ἀνα-

---

9. ηλθεν c. AB al pl vg (et. am fu al pl) cop syr al And^{omn} Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) add προς με c. min mu lips^{4} arr arm sl^{4} | εις εκ c. AB al fere^{30} vg syr cop al mu And^{c} Are et cat Pri .. ς (= Gb† Sz) om εκ c. min certe mu And^{a} et^{P} | γεμουσας c. B al^{15} et plur And^{P} et^{c} Are et cat, item ς τας γεμ. c. min pm And^{a} (35. εχουσας) .. Ln των γεμοντων c. A 12. | επτα πληγ. c. B al^{15} et plur And^{c} Are et cat .. ς (Gb^{0}) Ln praem των c. A al certe pm And^{a} et^{P} | τ. νυμφ τ. γυν. τ. αρν. (:: quae lectio propter νυμφην nude ut vdbatur positum prae reliquis ad mutandum textum excitabat) c. A 33. 35. 38. vg cop syr ar^{e} aeth And^{c} Cyp Pri al .. Gb′ 49. τ. γυν. (al^{2} add και) τ. νυμφ. τ. αρν. c. B al^{25} ar^{P} Are et cat .. ς τ. νυμφ. τ. αρν. τ. γυν. c. min pm lips^{5} sl And^{a} et^{P} .. Gb″ τ. γυν. τ. αρν. c. vg^{cod} Tich^{1}; item demid Apring τ. νυμφ. τ. αρν.

10. επ c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat .. Ln επι c. A (:: at Mt 21, 5. pro επι ονον nemo επ ον. scripsit; hinc certe soli A diffido) | την αγιαν c. AB al fere^{25} vg syr cop arr aeth sl^{4} Are et cat Cyp Pri al .. ς (= Gb Sz) praem την μεγαλην c. min pm sl^{aliq} And^{P} (item^{a} et^{c} τ. μεγ. και αγ.) | εκ pr .. al^{5} vel plur And^{c} απο | εκ sec (Gb′) c. B al plus^{20} And^{c} Are et cat .. ς Ln απο c. A al certe pm (vg Pri al) And^{a} et^{P} (vg^{cd} Hier al^{2} om ε. τ. θε.)

11. A om εχ. τ. δο. τ. θε. | ο φωστ. c. AB al fere^{30} am fu lips^{5} tol al sl$^{3.4}$ (syr ως φωστ., cop ο φω. δε) And^{c} Tich al mu .. ς (= Gb Sz) praem και c. min ut vdtr pm vg^{ed} et^{ddaliq} aeth al And^{a} et^{P} (uterq praem εν ᾗ ἡ γυνὴ τοῦ ἀρνίου ἡ ἄνω ἱερουσαλὴμ ὑπὸ θεοῦ κοσμηθήσεται και δοξασθήσεται) Are et cat Pri | ως λιθω .. al^{6} sl^{4} And^{P} om

12. εχουσα pr c. AB al fere^{30} And^{omn} (sed^{a} et^{P} add τε) .. ς (= Gb Sz) -σαν τε c. min pm Are et cat | εχουσα sec c. AB al fere^{30} And^{a} (praem και?) et^{c} (And^{P} και sine εχ.) .. ς (= Gb Sz) -σαν c. min pm Are et cat | και επι τ. πυ. αγγ. δωδ. c. B al ut vdtr omn vv pler (am al Pri [invito comm] *angulos* pro *angelos*) And^{omn} Are et cat Amb Tich .. Ln om c. A fu al syr (:: a δωδ. ad δωδ. transiliunt) | ονοματα sec c. B al^{15} And^{c} Are et cat (item Ln praemisso τα c. A al fere^{10}) itemq vg cop syr al .. ς om c. min aeth^{utr} (nec ἅ ἐστ. exprim) al And^{a} et^{P}

τολῶν πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου
πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. 14 καὶ τὸ τεῖχος
τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνό-
*Ez 40, 3. ματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. 15 καὶ ὁ λαλῶν μετ'
ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ
*Ez 41, 21. τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16 καὶ ἡ πόλις τετρά-
γωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέ-
τρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίους δεκαδύο χιλιάδων· τὸ
μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. 17 καὶ ἐμέ-
τρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων πηχῶν,
*Zach 2, 5. μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ

Pri | *νιων* (al^{3} om, 32. And^{a} et^{P} *του*) c. AB al fere^{20} And^{c} Are et cat .. ς praem *των* c. min certe pm

13. *απο* c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς [= Gb Sz] *απ* c. min mu | *ανατολων* c. B al fere^{30} And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) Ln *-λης* c. A min pm And^{a} et^{P} | *και* ter c. AB 𝔄 pl vg (et. am al mu) cop syr arm arr sl^{2} (aeth prim loc om) And^{c} Are et cat Hier .. ς (=Gb† Sz) om c. min mu fu demid tol lips^{4} al And^{a} et^{P} Pri Tich | *νοτου*, tum *δυσμων* .. A arm *δυσμ.*, tum *νοτου*

14. *εχων* c. AB 32. al? .. ς Ln 49. *εχον* c. min pler | *επ·αυτων* c. AB al pl vg^{cd} cop syr al And^{omn} Are et cat Pri Tich .. ς (=Gb Sz) *εν αυτοις* c. min mu vg (et. am fu lipss tol demid al) | *δωδ.* sec c. AB al fere^{30} (al^{2} *δεκαδυο*, B al ubique *ιβ'*) vg syr arm arP sl^{4} And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min mu lips^{6} aeth cop (perg *ονομα*) sl^{3} Pri Tich

15. *μετρον* c. AB al pl vg syr aeth arP sl$^{3.4}$ AndP et^{c} Are et cat (Pri *arundinem auream ad mensuram, ut* etc) .. ς (=Gb Sz) om c. min mu cop al And^{a} | B *μετρησει* | B al pm om *κ. το τειχ. αυτ.*

16. *οσον και* (*και* c. A al pm vg cop syr Pri Hier; Gb^{00} c. B al fere^{30} And^{omn} Are et cat) c. AB al pl syr al And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem *τοσουτον εστιν* c. min mu vg (item cop al ut vdtr) Pri | *τω καλαμω* .. al^{3} And^{omn} praem *εν* | ς (non ς^{e} etc) *επι σταδιων* c. min ut vdtr pauc And^{a} et^{P} contra AB al pl And^{c} Are et cat | *δεκαδυο* (:: alibi ita min pauc) c. al^{20} et plur And^{c} .. ς Ln *δωδεκα* c. A al certe pm And^{a} et^{P} Are et cat; B al *ιβ'* | *χιλιαδων* (B praem *και*) .. B al pm syr And^{c} add *δωδεκα* s. (B al) *ιβ'*

17. *εμετρησεν* c. A al ut vdtr pl vv ut vdtr omn And^{a} et^{P} Are et cat Pri (vg *et mensus est murus eius*, Pri *murus autem dimensus est*) .. B al^{22} And^{c} om | *εκατ. τεσσερακ.* (ita c. A; ς *τεσσαρακ.* c. min ut vdtr omn) *τεσσαρων* .. A $\bar{ϑ}$ *και εκατ. τεσσερακοντα* .. B al *ρμϑ'*

18. *ἦν* c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat Pri .. Ln om c. A syr aeth

τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τι- *Ex 54. 11 ss.
μίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπ- *Ex 28, 17 ss.
φειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, 20 ὁ πέμπτος
σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βή-
ρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος
ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες
δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς 12.
μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος
διαυγής. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ
παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 καὶ ἡ πόλις οὐ 22, 5. *Ex 60, 19.
χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ
δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.
24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βα- *Ex 60, 3 ss.

Tich | A ενδωμησις | ομοιον (Gb″) c. AB al[25] vg sl[3.4.] And[omn] Are et cat Tich .. ς ομοια c. min pm Pri

19. οι θεμελιοι c. AB al pm am fu lips[6.] demid al sl[4.] And[c] Are et cat pp[lat] mu (Pri add δε) .. ς (Gb[0]) praem και c. min certe pm vg syr cop al And[a] et[P] | B σαπφιρος | χαλκηδων (B -κιδων) .. Gb′ καρχηδ. c. 35. (cop χαρκητον)

20. σαρδονυξ (min paucissimi And[c] -δω-) c. B al ut vdtr omn (item vg cop etc Pri) And[omn] Are et cat .. Ln σαρδιονυξ c. A | σαρδιον (Gb″) c. AB al pm (cop) And[c] Are et cat .. ς -ιος c. min certe pm And[a] et[P], item *sardinus* vg etc | βηρυλλος .. A βηριλλος (am *birillus*, fu *byrillus*), B (teste Mai) Are et cat[1] βηρυλλιος | ενατος c. AB al pm And[c] .. ς ενναtος c. min ut vdtr pl And[a] et[P] Are et cat | χρυσοπρασος (al[4] -πασος) c. B al ut vdtr omn And[omn] Are et cat, item *chrysoprassus* vel *-prasus* vg (et. am fu etc) pp[lat] .. Ln -σον c. A | αμεθυστος c. AB al ut vdtr pl (et. vg cop etc) .. al pm And[omn] Are et cat -θυσος

21. ανα .. A ινα | εξ .. B praem ως | διαυγης c. AB al pl And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) διαφανης c. min mu

22. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | ναος c. B al ut vdtr omn And[omn] Are et cat .. Ln praem ὁ c. A

23. φαινωσιν c. AB al plus[25] am And[omn] (a et[P] perg αυτην) Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) add εν c. min pm (vg *in ea*) | αὐτῇ· ἡ γάρ c. A al ut vdtr pl vv ut vdtr omn (sl[4.] om γαρ) And[omn] (a et[P] vide ante) Are et cat Pri .. Gb′ αὐτὴ γὰρ ἡ c. B al pm

24. και περιπατ. usq φωτος αυτης c. AB al pl vg cop al pm And[omn] Are et cat pp[lat] .. ς (=Gb Sz) και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτης περιπατησουσι c. test pauc (And in comm: τὰ μὲν γὰρ σωζόμενα ἔθνη, καθὼς εἴρηται, φησίν, ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσιν)

22. 5. σιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, 25 καὶ οἱ
πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ,
26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.
*Ez 52, 1. 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα
καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

XXII.

*Ez 47, 1. 1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύ-
σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.
2 ἐμμέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖ-
*Ez 47, 2, 7. θεν ξύλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆναν ἀποδιδοὺς
ἕκαστον τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν

| φερουσιν .. B al pm add αυτω | την (B al pm om) δοξαν c. A al^{6} cop aeth^{utr} ar^{e} And^{a} et^{P} Amb Tich Pri .. ς (Gb^{00}) add και την (B al pm Are et cat om) τιμην c. B al longe pl vg (sed habet *gloriam suam et honorem*) syr al mu And^{c} Are et cat | αυτων c. A al ut vdtr pl vg (vide ante) cop al mu (sl^{3}· om) And^{a} et^{P} Are et cat Amb Pri .. B al^{25} syr sl^{4}· And^{c} των εθνων

26. εις αυτην .. B al pm sl^{4}· Are et cat add ινα εισελθωσιν

27. κοινον c. AB al pl vg al And^{omn} Are et cat (Ir^{int}?) Pri al .. ς (= Gb Sz) κοινουν | ο ποιων c. al^{16} cop (sed cop et. πας κοινος) arr item omisso ὁ (ita Gb′ Ln) A al^{4} (vg al Amb Tich Pri *faciens*) .. ς ποιουν c. B al pl And^{omn} Are et cat

XXII. 1. ποταμον c. AB al^{25} vg cop syr aeth ar^{e} sl^{10}· Hil Pri al mu .. ς (= Gb Sz) praem (al fere^{10} sl$^{3.4}$· And^{omn} Are et cat add) καθαρον c. min pm vv pauc, item qui addunt

2. εμμεσω c. A (:: vide ad 1, 13.) .. ς Ln 49. εν μεσω c. B al certe pler | εντ. κ. εκειθ. (Gb″) c. AB al^{25} And^{c} Are et cat .. ς εντ. κ. εντευθεν c. min pm And^{a} et^{P}. Libere vg *ab utraque parte fluminis*; contra cop syr *hinc atque illinc* | ποιων c. A 18. al ut vdtr .. ς Ln 49. ποιουν c. B al certe pler And^{omn} Are et cat | μηναν (c. A; ς 49. -να c. B rell certe pler) absq additamento c. AB al pl And^{P} et^{c} .. ς (= Gb Sz) add ενα c. min mu And^{a} Are et cat | αποδιδους (Gb″) c. B al^{22} ac plur Are et cat .. ς Ln -διδουν c. A al pm And^{omn} (et. -διδοντα legitur; vg *lignum vitae afferens fructus duodecim per menses singulos reddens;* am* fu al - *per menses singula reddentia*, am** Pri -*p. mens. singulos* [Pri *si. me.*] *reddentes*) | αποδ. εκαστ. (-στον c. A al pl And^{omn} Are et cat; Gb′ -στω c. B al^{2} sl^{4}·; Gb″ -στος c. al^{15}; 35. om) c. (Gb″) B al pm, item syr *in omni mense reddens unum quodque fructum suum* (:: hac ex

τῶν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος •Zach 14, 11.
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λα- 7, 3.
τρεύσουσιν αὐτῷ. 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ 21, 23. 25.
ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται, καὶ •Dan 7, 27.
οὐ χρεία λύχνου καὶ φωτός, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, 21, 5.
καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 6 Καὶ εἶπέν μοι 1, 1.
Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευ- 3, 11.
μάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς
δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ.
μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

---

lectione tanta varietas fluxit) .. ς Ln *εκ. αποδ.* c. A al ut vdtr pl And omn Are et cat | al^{3} om *τον*

3. *καταθεμα* c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *καταναθεμα* c. min mu | *ετι* c. AB al pl vg al pl Fulg Pri al .. al^{15} arP And omn Are et cat *εκει* (arm *ετι εκει*)

5. *εσται* (Gb″) c. B al^{15} cop Promiss .. Gb Sz Ln add *ετι* c. A al^{3} vg syr pp^{lat} aliq; item ς (Gb′) *εκει* c. min ut vdtr pl vv aliq And^{omn} Are et cat | *ου χρεια* (et. Gb Sz) c. B al fere^{20} (syr *neque erit ipsis indigentia*) sl$^{10\cdot}$ et (addito $\overset{3}{\eta\nu}$)$^{4\cdot}$ item (*neq. opus erit*) Pri Prom .. Ln *ουχ εξουσιν χρειαν* c. A vg al And^{angl} Palam pp^{lat} mu, item ς (=Gb Sz) *χρειαν ουκ εχουσι* c. min ut vdtr pl vv aliq And^{a} etP etc Are et cat | *λυχνου* c. B al ut vdtr fere omn vv pauc AndP etc Are et cat Amb^{2} .. Ln praem (38. postpon) *φωτος* c. A al^{2} vg (fu om *λυχν.*) cop syr ar^{e} aeth sl$^{3.5.}$ ed And^{a} et^{angl} Palam Amb^{1} Pri Tich | *φωτος* (A al^{5} am *φως*, lips$^{5\cdot}$ al om) c. B al^{16} arP sl$^{4.10\cdot}$ .. ς Ln add *ηλιου* c. A al pl vv pler pp^{gr} et^{lat} (adnotat Gb: „Legendum videtur vel *φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου* vel *λύχνου καὶ φωτός.*“ At priora emendatorem produnt.) | *φωτιει* c. B al^{25} And^{a} etP; Ln *-ισει* c. A al^{2} Palam, item vg (et. demid al, fu *inluminavit*) cop al Pri Amb al .. ς (= Gb Sz) *-ιζει* c. min pm am syr al And^{c} Are et cat | *επ* c. A Palam Pri Amb Tich .. ς (=Gb† Sz) om c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat

6. *ειπεν* c. A al ut vdtr pl vv ut vdtr omn pp^{gr} et^{lat} .. Gb″ *λεγει* c. B al^{25} | *κυριος* c. B al fere omn And^{omn} Are et cat .. Ln praem ὁ c. A 92. | *πνευματ. των* c. AB al pl vg syr cop aeth arr sl$^{4.10\cdot}$ And^{com} (*εἰ δὲ θεὸς τῶν προφητῶν ὁ* $\overline{\chi\varsigma}$ etc) Are et cat (uterq et. sic in com: - *τοῦτο γὰρ βούλεται παριστᾶν διὰ τοῦ Κύριος τῶν πνευμάτων, ὡσπερεὶ ἔλεγεν Κύρ. τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος*) Pri Idac (*dominus deus et spiritus prophetarum misit angelum suum ostendere* etc) .. ς (= Gb Sz) *αγιων* c. min mu sl$^{3.5\cdot}$ And^{omn}

7. *και* c. AB al pm vg (et. am fu lipss al) syr aeth arP sl$^{3.4\cdot}$ And^{a} Are et cat .. ς (=Gb† Sz) om c. min pl cop al AndP etc Pri

8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα
19, 10. καὶ ὅτε ἴδον, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέ-
λου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι Ὅρα μή· σύνδου-
λός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούν-
των τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 καὶ
10, 4. Dan 12, 4. λέγει μοι Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου
1, 3. τούτου· ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ
Dan 12, 10. ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω
ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.
7. Es 40, 10. 12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦ-
ναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ,

---

8. καγω c. AB al mu Dion^{483} And^{a} et^{P} .. ς και εγω c. min pl And^{c} Are et cat | ακ. (al^{3} cop sl$^{3.4.}$ Dion And^{a} et^{P} Are et cat βλεπ.) κ. βλεπ. (iid ακ.) ταυτ. c. AB al fere^{25} vg syr al And^{P} ppl^{at}, item qui βλ. κ. ακ. τ. .. ς (= Gb Sz) βλ. ταυτ. κ. ακ. c. test pauc | κ. οτε ιδον (ιδον c. B; rell ut vdtr ειδ.) c. (Gb′) B al fere^{20}, item al^{3} omisso οτε .. A και εβλεπον .. ς Ln και εβλεψα c. min pl And^{omn} Are et cat, item *vidi* vg Pri | επεσα (Gb′) c. A al^{5} qui citantur item al ut vdtr sat mu (item edd pm) .. ς^{e} (non ς) Ln −σον c. B al pl And^{omn} Are et cat | εμπροσθεν των .. A προ | δεικνυοντ. (A διγνυοντ.) .. al mu Are et cat δεικνιντ.

9. ειμι c. AB al pl am fu demid lips$^{5.6.}$ tol al cop syr aeth arr sl$^{3.4.}$ Ath^{388} And^{omn} (sed^{c} add εγω) Are et cat Cyp al .. ς (= Gb Sz) praem γαρ c. test pauc | και tert c. AB al pl vv pl Ath^{388} And^{a} et^{c} .. al mu sl$^{3.4.}$ And^{P} Are et cat Pri om

10. ο καιρος (et. Gb Sz) c. 4. 16. 27. 39. 48. 68. et ut vdtr al sl$^{3.}$ Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem οτι c. min ut vdtr pm aeth al And^{P} Cyp^{2} Pri .. Ln add γαρ c. AB al fere^{20} vg cop syr al And^{c} .. al^{3} And^{a} ο γαρ καιρ.

11. ρυπαρος ρυπαρευθ. (al^{2} Or^{2} ρυπανθητω) c. B al fere^{30} And^{a} et^{P} Are et cat .. ς (= Gb Sz) ρυπων ρυπωσατω c. min mu .. A al^{4} And^{c} om και ο ρ. ρ. ετι | δικαιοσ. ποιησατω c. AB al pl am fu demid tol lips$^{4.}$ al cop syr al And^{omn} Are et cat Cyp^{2} al mu .. ς (= Gb Sz) δικαιωθητω c. min ut vdtr pauc vg^{ed} (*iustificetur*) ar^{e} al Lug^{depist} ap Eus$^{5,1^{o}}$ (ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ Ὁ ἄνομος ἀνομησάτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω ἔτι.) Aug^{8} (*justior fiat*)

12. ιδου c. AB al pl vg cop syr arm arr sl$^{4.}$ al? And^{a} et^{c} Are et cat Cyp al .. ς (= Gb Sz) praem και c. min mu aeth sl$^{3.}$ And^{P} | εστιν αυτου c. A (B in ed mea) 21. 28. syr (*sicut est opus eius*) .. B (ap Mai) al mu εσται αυτου et ς αυτ. εσται c. min pl And^{omn} Are et cat (vg etc *sec. opera sua*)

13. εγω c. AB al fere^{25} am fu** al sl$^{4.}$ Ath^{506} And^{omn} Are et cat Cyp^{cod} Pri .. ς (= Gb Sz) add ειμι c. min pm vg^{ed} et^{cdd} pl al pl Or^{2} (et^{1} γεγονα) ppl^{at} aliq | αλφα c. A al mu And^{c} Are et cat al (Are et cat

πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 14 μακάριοι οἱ πλύ- 1, 8. 21, 6. 7, 14.
νοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον
τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. 15 ἔξω οἱ 21, 8. Phi 3, 2.
κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλο-
λάτραι καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. 16 ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα 5, 5.
τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ *Es 11, 1.
εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ προϊνός. 2, 28.
17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν Ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων *Es 55, 1
εἰπάτω Ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς
δωρεάν.

---

et. ω μεγα pro $\bar{\omega}^{3}$ sq) .. ς *A* sive α c. B al ut vdtr pl Or Ath^{506} And^{a} et^{P} al | πρωτ. κ. εσχ. (Gb Sz ο πρ. κ. ο εσχ. c. B al^{16} And^{c}; Or^{1} Ath^{506} και ο πρ. κ. ο εσχ.) η αρχ. κ. το τε. c. A al^{6}, item B al^{16} Or^{1} Ath, item vg syr aeth arP sl$^{3\cdot4\cdot5\cdot10\cdot}$ Cyr al mu .. ς (= Gb Sz) αρχ. κ. τελ. (Or^{3} η α. κ. το τ.) ο πρ. κ. ο εσχ. (ο πρ. κ. ο εσχ. om vg^{cd} cop) c. min ut vdtr pl vv pauc Or^{2} And^{a} et^{P} Are et cat

14. πλυνοντες (38. πλυνουντ., Ath^{506} ex cdd pler πλατυνοντ. sed^{ed} par et^{colon} πλυνοντ.) τ. στολας αυτων (vg^{ed} et^{cdd} aliq arm^{mg} add *in sanguine agni*) c. (et. Gb″) A 7. 38. vg arm^{mg} aeth^{utr} Ath Fulg Pri .. ς 49. ποιουντες τ. εντολας αυτου (And^{P} et^{c} Are^{angl} εμου) c. B al pler cop syr arr al And^{omn} Are et cat Cyp Tert Tich

15. εξω c. AB al pl vg syr al Hipp^{441} Ath^{506} And^{omn} Are et cat Cyp Tich .. ς (= Gb Sz) add δε c. min mu lips$^{5\cdot}$ cop al Pri Fulg | πας c. AB al fere^{20} Hipp Ath (al^{5} sl$^{4\cdot}$ Hipp Ath And^{c} Are et cat ποι. κ. φιλ.) .. ς (Gb^{00}) add ὁ c. min ut vdtr pl And^{omn} Are et cat

16. ταις εκκλ. c. 4. 11. 12. 47. 48. arm sl$^{3\cdot}$ And^{P} Are et cat Pri (add επτα) .. ς (Gb^{0}) praem επι c. B al pl syr al; item Ln εν c. A al^{3} vg cop al Ath And^{a} et^{c} | δαυειδ (δαυιδ, δαβιδ vide ad Mt 1, 1.) c. AB al fere^{25} vel plur Ath And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem του c. min mu | ο προινος (c. A et sine dubio al, praeterea cf ad 2, 28.; Gb Sz Ln 49. πρωιν. c. B al certe pler) c. AB al pl Ath And^{a} et^{P} itemque ante ο λαμπρ. (35. ar^{e} om) al^{5} sl$^{3\cdot11\cdot}$ [ar^{P}] And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) ορθρινος c. min pauc. Praeterea ς (= Gb Sz) Ln praem και c. A al ut vdtr pauc vg: om c. B al pler vv pler Ath And^{omn} Are et cat Tich Idac al

17. ερχου bis et ερχεσθω c. AB al pl Ath And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) ελθε bis et ελθετω c. min vix mu | ο θελων c. AB al pl am tol lips$^{5\cdot6\cdot}$ al cop aeth sl$^{3\cdot4\cdot}$ Ath And^{omn} Are et cat pp^{lat2} .. ς (= Gb Sz) praem και c. min mu vg^{ed} et^{cdd} aliq syr arr arm al Pri | λαβετω c. AB al pl Ath And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) λαμβανετω το c. min vix mu. Ceterum tol al ad finem versus add *amen* omissis vv. 18-21. Etiam 12. om vv. 18 et 19.

15. 1 ss. 18 *Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·*
*Dt 4, 2. 19 *καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.*

---

18. *μαρτυρω* c. AB al pl And^{a} et^{P} .. al^{4} And^{c} Are et cat *μαρτυρομαι* .. ς (=Gb Sz) *συμμαρτυρουμαι* c. min vix mu; item *contestor* vg, sed m Pri al *testor* | *εγω* c. AB al pl m vg cop (*autem ego*) al And^{omn} Are et cat Pri al .. ς (=Gb Sz) *γαρ* c. min ut vdtr pauc (vv aliq nec *εγω* exprim nec *γαρ*) | *τω* c. AB al fere^{25} And^{a} et^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min certe pm And^{P} | *επιθη επ αυτα* c. AB al pl And^{P} et^{c} (a *επιθησει επ αυτω*?) Are et cat .. ς (=Gb Sz) *επιτιθη προς ταυτα* c. min vix mu | *επιθησει* .. al^{15} *-θησαι* (et aliter legitur) | *επ αυτον* (A** 11.** *-τω*) .. al^{6} And^{omn} (sed^{a} *επιθ. αυτω*) Are et cat Amb ante *ο θε.* pon .. A* om | *πληγας* c. A al longe pl vv pler Amb Tich Pri .. B al^{7} arm sl^{3} And^{omn} Are et cat praem *επτα* | *τω* c. AB al longe pl And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min pauc

19. *αφελη* (B *-λειται*) c. A al pl And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *αφαιρη* c. min ut vdtr pauc | *του βιβλιου* c. AB al pl And^{omn} (sed^{a} *της προφ. του βιβλ. τουτου*, ut et. m) Are et cat .. ς (=Gb Sz) *βιβλου* c. min vix mu | *αφελει* c. AB al mu And^{a} et^{c} Are et cat, item *-λοι* al^{15} And^{P} (et. *-λη*, *-λαι* legitur) .. ς (=Gb Sz) *ἀφαιρήσει* c. min ut vdtr pauc | *του ξυλου* c. AB al pl m am demid lips^{6} al cop syr arm aeth sl$^{3.4.10.11}$ And^{a} et^{c} Are et cat Tich .. ς (=Gb Sz) *βιβλου* vg^{ed} fu lips$^{4.5}$ al arr And^{P} Amb Pri | *εκ* c. B al ut vdtr fere omn m (om *και*) vg syr al And^{omn} Are et cat Tich Pri .. Ln om c. A al^{12} (cop al?) | *των γεγρ.* c. AB al pl cop syr arm ar^{e} aeth sl$^{3.4.10.}$ And^{omn} Are et cat Tich Pri .. ς (=Gb Sz) praem *και* c. min vg al | *τω* c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min pauc. Ceterum ad haec adnotat And^{com} itemque Are et cat^{com}: *διαμαρτύρεται ἡμῖν τοῖς ἀκούουσι μήτε προσθεῖναί τι μήτ' ἀφελεῖν, ἀλλὰ τὰ γραφικὰ ἰδιώματα τῶν ἀττικῶν συντάξεων καὶ τῶν διαλεκτικῶν συλλογισμῶν ἡγεῖσθαι* (Are et cat inepte *μὴ ἡγ.*) *ἀξιοπιστότερα καὶ σεμνότερα.*

20. *ερχου* c. AB al mu vv pler And^{c} et^{angl} Are et cat .. ς (=Gb Sz) praem *ναι* c. min pm sl$^{10.}$ al And^{a} et^{P} (Pri *Etiam, veni o domine Iesu*) | *ιυ* c. AB al longe pl vg syr al And^{c} Pri .. al^{8} cop arm ar^{e} sl$^{3.4.}$ And^{a} et^{P} Are et cat add *χριστε*

21. *κυριου* c. AB al fere^{25} vg^{cod} (ap Btl „cod vetust Gallicus") aeth ar^{P} sl$^{4.10.}$ And^{a} et^{c} .. ς (=Gb Sz) add *ημων* c. min ut vdtr pm vg (et cdd pler) cop syr al And^{P} | *ιυ* (ar^{P} om) c. A 26. item al ut vdtr .. ς add *χυ* c. B al pler vg cop syr al And^{omn} .. al Are et cat *χυ* pro *κυρ. ιυ*

20 *Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα Ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου* 7, 17.
κύριε Ἰησοῦ.

21 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.* He 13, 25. etc

| *παντων* c. A am al[3] (cdd tres Gallic. ap Btl) .. Gb Sz add *των αγιων* c. B al pl vg[cod] cop syr arm sl[3·4·5·10·] And[omn] Are et cat; item ς *υμων* c. min ut vdtr mu vg (et. fu al mu) al. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αμην* c. B al ut vdtr omn vv pler And[P] et[c] Are et cat[txt]: om c. A fu al[3] („cdd[3] Gallic." ap Btl) And[a] Are et cat[com] | Pri om v. 21.

Subscriptio: Nil habent B al ut vdtr pl .. A *αποκαλυψις ιωαννου*, al *τελος αποκαλυψεως* .. fu *exp: apocalypsis sancti iohannis feliciter*, am lips[5·] *explicit liber apocalypsis* (*-lipsis* lips[5·]) *sancti iohannis apostoli (et evangelistae. Deo gratias* add am) cod[basiliens] *expl. liber apocalypsis. Incipit prologus septem epp. canonicarum;* syr *finita est apocalypsis Iohannis evangelistae, et totum Nov. Testamentum, in linguam Syrorum translatum. Gloria deo,* aeth *hic finita est visio Iohannis Abucalamsis. Amen. Quod est dictum: Quam vidit in vita sua, visio: et scripta fuit a beato Iohanne evangelista dei eius,* ar[P] *absoluta est opitulante domino nostro I. Chr. visio Iohannis apost. et evang. dilecti a domino. Amen, amen. Est autem apocalypsis quam revelavit ei dominus ob indit s in illa hominibus utilitates. Ipsi gloria in saeculum saeculorum, amen* .. And omn *λογοι κδ'*, And[omn] Are et cat *κεφφ. οβ'*, Cass 33 capp; cd[lat] (bibl. Reg. 3561.) MDCCC versus. (Ex Graecis cdd nulla stichorum notatio exscripta est, nec magis in ullo reperiri vdtr.)

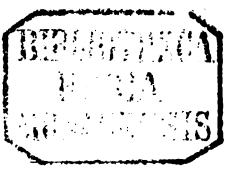

TISCHENDORFIANA NONNULLA POTIORA.

Die hier zunächst verzeichneten biblisch-documentlichen Urkunden-Werke lassen sich unter dem Namen einer „christlichen Urkundenbibliothek“ zusammenfassen; es liegen darin viele kostbare grösstentheils mehr als ein Jahrtausend alte Urkunden des heiligen Textes des Alten und Neuen Testamentes, theils griechisch, theils lateinisch, theils in beiden Sprachen zugleich vor. Eine beträchtliche Zahl derselben gelang es dem Herausgeber auf seinen orientalischen Reisen zu entdecken, während alle anderen vorher noch ganz unbenutzt gewesen oder nur mangelhaft für den textkritischen Zweck verglichen worden waren. Die Druckausstattung ist den Originalen möglichst angepasst worden, besonders in der seit 1855 erscheinenden Nova Collectio der Mon. sacr. ined.

Codex Ephraemi Syri rescriptus sive Fragmenta utriusque Testamenti e codice Graeco Parisiensi celeberrimo quinti ut videtur post Christum saeculi. Eruit atque edidit C. Tischendorf. 2 tomi. 1843, 1845. 27 Thlr. (Fragmenta Novi Testamenti 1843. 18 Thlr. Fragmenta Veteris Testamenti 1845. 9 Thlr.)

Monumenta sacra inedita sive Reliquiae antiquissimae textus Novi Testamenti Graeci ex novem plus mille annorum codicibus per Europam dispersis. Eruit atque edidit C. Tischendorf. 1846. 18 Thlr.

Codex Friderico-Augustanus sive Fragmenta Veteris Testamenti e codice Graeco omnium qui in Europa supersunt facile antiquissimo. In oriente detexit, in patriam attulit, ad modum codicis edidit C. Tischendorf. 1846. 32 Thlr. (Antiquarisch bei Köhler jetzt 15 Thlr.)

Evangelium Palatinum ineditum sive Reliquiae textus evangeliorum Latini ante Hieronymum versi ex codice Palatino purpureo quarti vel quinti post Christum saeculi. Nunc primum eruit atque edidit C. Tischendorf. 1847. 18 Thlr.

Codex Amiatinus sive Nov. Test. Latine interprete Hieronymo. Ex celeberrimo codice Amiatino omnium et antiquissimo et praestantissimo nunc primum edidit C. Tischendorf. 1850. (6 Thlr.) Editio repetita 1854. 4 Thlr.

Codex Claromontanus sive Epistulae Pauli omnes Graece et Latine ex codice Parisiensi celeberrimo nomine Claromontani plerumque dicto. Nunc primum edidit C. Tischendorf. 1852. 24 Thlr.

Anecdota sacra et profana ex oriente et occidente allata, sive Notitia codicum Graecorum, Arabicorum, Syriacorum, Copticorum, Hebraicorum, Aethiopicorum, Latinorum, cum excerptis multis maximam partem Graecis et 35 scripturarum antiquissimarum speciminibus. Ed. Aen. Fr. Co. Tischendorf. 1855. 8 Thlr.

Monumenta sacra inedita. Nova Collectio. Voll. V et Appendix.

Vol. I: Fragmenta sacra palimpsesta sive Fragmenta cum Novi tum Veteris Testamenti ex quinque codd. Graecis palimpsestis antiquissimis nuperrime in oriente repertis. Addita sunt fragmenta Psalmorum papyracea et fragmenta evangelistariorum palimpsesta, item fragmentum codicis Fr.-Aug. Nunc primum eruit atque edidit C. T. 1855. 16 Thlr.

Vol. II: Fragmenta evangelii Lucae et libri Genesis ex tribus codd. Graecis V. VI. VIII. saeculi, uno palimpsesto ex Libya in Museum Britannicum advecto, altero celeberrimo Cottoniano ex flammis erepto, tertio ex oriente nuperrime Oxonium perlato. Addita sunt et N. et V. T. fragmenta similia nuperrime in codicum sex antiquissimorum reliquiis inventa. Nunc primum etc. 1857. 16 Thlr.

In den nächsten Jahren erscheinen:

Vol. III: Fragmenta Origenianae Octateuchi editionis cum fragmentis evangeliorum Graecis palimpsestis ex codice Lugduno-Batavo quarti vel quinti, Guelferbytano quinti, Sangallensi octavi fere saeculi.

Vol. IV: Psalterium Turicense purpureum sive fragmenta psalterii cum Novi Veterisque Testamenti hymnis ex codice Graeco Turicensi purpureo argenteis aureisque scripto litteris, saeculi fere septimi.

Vol. V: Reliquiae utriusque textus sacri ex codicibus Graecis sex antiquissimis, Vindobonensi Genesis purpureo, Guelferbytano evangeliorum quattuor palimpsesto, Exodi Levitici Numerorumque Sarraviano Parisiensi, Guelferbytano Chrysostomi, Londinensi librorum Iudicum et Ruth Genesisque Lipsiensi.

Appendix. Codex Laudianus actuum apostolorum Graece et Latine sive actus apostolorum ex codice saeculi fere sexti Graeco et Latino olim Laudiano iam Bodleiano accuratius Thoma Hearne 1715. eruit atque edidit C. T.

Vetus Testamentum Graece iuxta LXX interpretes. Textum Vaticanum Romanum emendatius edidit, argumenta et locos Novi Testamenti parallelos notavit, omnem lectionis varietatem codicum vetustissimorum Alexandrini, Ephraemi Syri, Friderico-Augustani subiunxit, prolegomenis et epilegomenis instruxit C. Tischendorf. 2 tomi. Editio altera correctior et auctior. 1856. 4 Thlr.

Evangelia apocrypha. Adhibitis plurimis codd. Graecis et Latinis maximam partem nunc primum consultis atque inditorum copia insignibus ed. C. Tischendorf. 1853. $3^2/_3$ Thlr.

Acta apostolorum apocrypha. Ex triginta codd. Graecis vel nunc primum eruit vel secundum atque emendatius edidit C. Tischendorf. 1851. $2^2/_3$ Thlr.

Demnächst erscheint im Anschluss hieran:

Apocalypses apocryphae Pauli, Iohannis, Mosis, Esdrae. Accedit Mariae *κοίμησις*. Ex cdd. Graecis maximam partem nunc primum ed. C. T.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

EX SINAITICO CODICE

OMNIUM ANTIQUISSIMO

VATICANA ITEMQUE ELZEVIRIANA LECTIONE NOTATA.

EDIDIT

AENOTH. FRID. CONST. TISCHENDORF

DR. THEOL. ET PHIL. PALAEOGR. BIBL. ITEMQUE THEOL. PROF. P. O. REGI SAXON. A CONSILIIS AULIC. ORDINUM IMPP. RUSS. S. STANISL. SUPREMIS INSIGNIBUS ET S. ANNAE CLASSE II. CUM CORONA IMP. DECORATUS ORDD. REGII SAX. ALBERTI ET MAGNID. BAD. A LEON. ZARING. PRAEFECTUS ORDD. REGG. BORUSS. CORON. CL. II. ET AQU. RUBR. CL. III. EQU. REG. GRAEC. SALV. CENTURIO IMP. FRANC. LEGION. HONOR. IMP. AUSTR. FR. JOS. REG. BAVAR. S. MICH. CL. I. REG. SUEC. DE STELL. POLAR. REG. SARD. SS. MAUR. ET LAZAR. MAGNID. VIMAR. FALC. ALB. CL. I. DUC. PARM. S. LUDOV. EQUES REGIAE SOCIETATIS LITTERAR. LONDIN. ET INSTITUTI AEGYPT. SOC. HONORAR. REGIAE SOCIETATIS SCIENTIAR. UPSAL. SOC. EXTER. SOCIETATUM HAG. PRO VIND. REL. CHRIST. SOC. AB EPP. HISTOR. THEOL. LIPS. ET ORIENT. GERM. SOC. ORD.

CUM TABULA.

LIPSIAE:

F. A. BROCKHAUS.

1865.

BIBL. FRANÇ.

VIRO SUMMO

ABRAHAMO DE NOROFF

IMPERATORI OMNIUM RUSSIARUM A SUMMO IMPERII CONSILIO
ANTEHAC SUMMO INSTITUTIONIS PUBLICAE MINISTRO

LITTERARUM BONARUM INTELLEGENTISSIMO EXISTIMATORI

IPSARUMQUE SACRARUM LITTERARUM SCIENTISSIMO

ELEGANTISSIMO TERRAE SANCTAE SCRIPTORI

DE ITINERE ORIENTALI

CUI BIBLIA SINAITICA DEBENTUR

MERITISSIMO

SENI VENERABILI

MENTE GRATA AC VENERABUNDA

D. D. D.

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

PROLEGOMENA.

Omnibus Novi Testamenti Sinaitici exemplaribus intra paucos menses divenditis simili libro eruditorum circa principalem istum textus sacri apostolici testem studiis consulendum erat. Tamen non consentaneum videbatur ut nihil aliud faceremus quam ut repeteremus priorem editionem. Qua quum id spectatum esset ut ipsius codicis rationem sequeremur singularum paginarum et columnarum quas dicunt versuumque singulorum textu accurate exscribendo, nullis additis accentuum aut spirituum signis, retenta interpunctione antiquissima, observatis scripturae compendiis, omnibus denique quae non arctius cum unciali scriptura cohaererent, nova hac editione id egimus ut neglectis libri manu scripti rationibus palaeographicis critica textus Sinaitici studia adiuvaremus. Hinc textum codicis ita edidimus quemadmodum usus et ratio postulare videbantur, additis accentibus spiritibus interpunctione, emendatisque iis quae aperto vitio scripta essent: qua in re plerumque veteres ipsius codicis correctores sequi licebat. Pertinebat autem emendatio illa quum ad vocales ex itacismo saepissime confusas, tum eos ad locos ubi vel per festinationem vel per inscitiam aliquid deliquit antiquus scriptor. Hinc vero etiam et codicem Vaticanum utpote aetate et ratione Sinaitico proximum

et editionem Stephanicam Elzevirianam ut recentioris rationis testem locupletissimam per totum Novum Testamentum cum lectione Sinaitica contulimus. Sed accuratius quum de his conlationibus tum de nostra textus Sinaitici emendatione post videbimus. Quum enim haec nova editio non tam iis destinata sit qui iam habent Novum Testamentum Sinaiticum superiore anno a nobis editum, quamvis et ipsis acceptam utilemque fore confidamus, quam iis qui non habent, facere non possumus quin quae de historia et codicis et editionis, quam propria et singulari significatione dicere licet, commentati sumus, item quibus codicem et scriptores in conscribendo et corrigendo eo occupatos descripsimus, item summae vetustatis eius argumenta et lectionis exempla ad docendam Sinaitici textus indolem ac praestantiam prolata inde huc transferamus, aliis quidem contractis in brevius vel etiam demptis, additis aliis uberiusque explicatis. Haec vero omnia anteponenda iis quae de huius libri instituto, ut iam indicatum est, paullo accuratius dicemus. Illud vero hoc ipso loco aperte atque ingenue profiteor, quem codicem Sinaiticum omnium qui in membranis supersunt antiquissimum in se habere rei criticae principatum diximus, eum continuis subtilioribusque studiis nostris confirmatum esse: nullum enim alium ad tantam eorum quibus summa Christiana antiquitas utebatur, vel ut definitius dicam, quos Irenaei ac Tertulliani, Clementis et Origenis aetas adhibebat codicum similitudinem accedere idoneis argumentis probatur; nec dubium est quin, expunctis quidem librariorum vitiis creberrimis et licentiae eiusdem aevi circa textum sacrum vestigiis, prae ceteris omnibus ad recuperandam textus sacri integritatem sit valiturus. Praetereaque vehementer gaudemus quod accuratissime summaque cum fide in editione principe ac vere principali illa Sinaiticam scripturam a nobis expressam iure meritoque praedicavimus. Nihil enim eorum quae S. P. Tregelles in codice aliter atque edidimus reperisse sibi visus est non ex ipsius errore fluxit, nec magis quae Fr. H. Scrivener duobus locis ex tabulis nostris aliter atque in textu posuimus adsecutus est ad corrigendum hunc textum valent.

Uno vero loco litteram unam typothetae vitio corruptam infra docebimus, ubi dabuntur quae in elaboranda hac nova editione ad supplendos commentarios editionum superiorum invenimus.

I.

Quod in elaboranda prima Novi Testamenti editione rem librorum sacrorum criticam altius promovendi ceperam consilium quum obeundis bibliothecis quae Parisiis, quae in Anglia, in Hollandia, in Helvetia, in Italia vigent, ab auctumno anni 1840 per quadriennium fere exsecutus essem, nihil magis desiderabam quam ipsum adire orientem, unde in Europae bibliothecas tot clara antiquitatis studiosae monumenta pervenerunt. Cui desiderio non sine singulari favore Friderici Augusti beati Saxoniae regis ita satisfactum est, ut maximam anni 1844 partem in perlustrandis terris orientis consumerem, in iis maxime ubi vetera monasteria habentur. Quod iter constat magnam inprimis laudem habuisse ab aliquot Graecis Veteris Testamenti fragmentis in patriam delatis, pietatis testificandae caussa nomine regii patroni mei insignitis, bibliothecae universitatis Lipsiensis traditis brevique post Lipsiae in publicum editis. Quum enim mense Maio anni 1844 in monasterio S. Catharinae ad montem Sinaiticum veteres libros scriptos investigando incidissem in sportam, in quam coniectae erant variorum codicum lacerorum perditorumque reliquiae, cuiusmodi plures iam furnus acceperat, detexi illa antiquissimi LXX interpretum codicis fragmenta. Quae quippe despecta et proxima exitio quum facile mihi cederentur, tamen non cessae sunt aliae eaeque ampliores eiusdem codicis partes ex eadem oblivione protractae, in quibus Esaias totus et Maccabaeorum libri cum aliis scripti erant. Has certe ut dignius conservarent suasi, sperans post de iis cedendis conventum iri. Quod quum praeter exspectationem non contigisset, se-

cundo in orientem itinere anno 1853 quicquid eius textus antiquissimi supererat in futuram editionem accurate describere constitueram. At quum secundum visebam Sinai montem cum S. Catharinae monasterio, nec vidi quem adpetebam thesaurum, nec quo devenisset comperi. Hinc in Europam eum delatum neque amplius locum spei meae relictum esse coniiciens, quum anno 1855 primum volumen Monumentorum sacrorum meorum edebam, textum extremae paginae vaticiniorum Esaiae, quem iam anno 1844 descripseram, una edendum curavi, monens ut codicem Friderico-Augustanum ita etiam reliqua eiusdem libri antiquissimi fragmenta, quoquo pervenerint, mea opera ab interitu esse vindicata.[1]

At longe aliud atque opinabar Deus providerat. Quum enim exeunte fere anno 1856, consentiente Paulo de Falkenstein, regi Saxoniae e summis rei publicae ministris, ut iam dudum apud me constitueram, litteris legato Imperiali Russico[2] Dresdae traditis proposuissem ut mandatu imperatoris

[1] Cf. Monum. sacr. ined. Nov. Collect. Vol. I. 1855. p. XXXX. „In priore meo itinere orientali in duas incidi reliquias eiusdem Vet. Test. codicis, quo dubito an quicquam in membranis Graece scriptum exstet antiquius. Alteras mihi contigit tam esse felici ut acquirerem: quas quum in patriam attulissem atque ut decus essent bibliothecae univ. Lips. convenisset, insignitas nomine clementissimi regis Friderici Augusti anno 1846 foras dedi. Alterae vero ut mihi cederentur frustra operam dedi; spe tamen fretus, fore ut brevi post de cedendis conveniretur, non descripsi nisi unam paginam. Ipsis membranis pretiosissimis quid postea factum sit, comperire non potui; sed dudum in Europam allatas credo. Meum vindico ab interitu eas retraxisse: inter abiectas enim variorum codicum reliquias quanti illae pretii essent significavi, atque ut melius ac dignius conservarentur auctor fui. Quum vero illorum fragmentorum — — nondum quicquam in lucem prolatum sit, meum esse officium putavi ut quae pauca ex antiquissimo thesauro deprompta habeo publici iuris facerem.“ Praeterea cf. quae iam anno 1850 de eadem re scripseram in Prolegomenis Vet. Test. tom. I. p. XXXVII. „Inveni equidem nuper in itineribus meis codicem Graecum alium pretiosissimum quarti ut videtur saeculi, in quo cum aliis etiam tres“ (sed non sunt nisi primus et quartus) „Maccabaeorum libri continentur. Quem tantum thesaurum ut propediem ex diuturnis tenebris in lucem protrahere contingat omnem operam dabo.“

[2] Erat tum Baro de Schroeder, cuius in locum paullo post successit princeps Alex. Wolkonsky. Horum uterque cum Barone Guilielmo de Kotzebue rem a me susceptam eximio studio prosecutus est.

Alexandri II. in orientem proficiscerer antiquos codices quum Graecos tum orientales maximeque litterarum sacrarum investigandi acquirendique caussa: intercedentibus viris summis Abrahamo de Noroff et E. de Kowalevsky, item viro illustrissimo Theodoro de Grimm, olim Constantini fratris imperatoris tum Nicolai heredis regni educatore, commendante etiam academia scientiarum Imperiali Petropolitana,[1] ipsa denique favente Maria imperatrice, qua est singulari animi generositate, celsissimus imperator, revera vir celsus et erectus, medio mense Septembri anni 1858 exsequi me iussit propositum. Urgebat autem tum septima Novi Testamenti mei editio, duobus ante annis suscepta. Qua ultimis diebus anni 1858 absoluta, primis anni 1859 diebus iter orientale ingressus sum. Ultimo die mensis Ianuarii tertium visi S. Catharinae monasterium, benevolentissime a fratribus Sinaitis exceptus, venerabili antistite id ipsum voti nuncupante ut „novas veritatis divinae columnas" meis contingeret studiis inveniri. Die quarto mensis Februarii, quo iam unum e servis miseram ut arcesseret camelos quibus die septimo in Aegyptum redirem, cum oeconomo monasterii inter ambulandum collocutus eram de interpretatione LXX virorum, cuius a me editae exemplaria aliquot pariter cum Novi Testamenti mei exemplaribus attuleram fratribus. Ex ambulatione reversi intravimus cubiculum oeconomi. Ibi ille se quoque exemplar LXX virorum habere dixit posuitque ante oculos pannum quo involutum erat. Aperui pannum et vidi quod ultra omnem spem erat. Erant enim codicis, quem antiquissimum omnium codicum Graecorum in membranis superstitum ex anno 1844 declaraveram, reliquiae uberrimae, in quibus non modo quos anno 1844 e sporta protraxeram aliosque Veteris Testamenti libros sed etiam, quod longe gravissi-

[1] Cf. Bulletin de la classe des sciences historiques, philologiques et politiques de l'académie Impériale des sciences de S. Pétersbourg, Nr. 326. 327; tom. XIV. Nr. 14. 15. p. 239 sq. „M. Stephani s'exprime également avec les plus grands éloges sur la capacité et le mérite de M. Tischendorf. Il désire donc, et ses deux collègues (MM. Dorn et Brosset) partagent son avis, que le savant saxon puisse être mis à même d'exécuter le voyage" etc.

mum, Novum Testamentum totum ne minima quidem lacuna deformatum, auctum vero plena Barnabae epistula, ad quam prima Pastoris pars accedebat, superesse videbam. Quae res quantam in admirationem me coniecerit, dissimulare nequibam. Librum vel potius libri fragmenta — singula enim folia in plures partes dissoluta erant nec alio tegumento quam panno utebantur — consentiente oeconomo, qui ipse sumpserat ex cella scevophylacis, quae libros quum scriptos tum typis expressos eosque maiorem partem liturgicos cum varia supellectile liturgica continebat et iam brevi post iter meum orientale primum quicquid illorum fragmentorum supererat in unum collectum acceperat, in cubiculum meum transtuli. Ibi demum quantum thesaurum manibus tenerem prorsus intellexi, et Deo auctori tanti beneficii in ecclesiam, in litteras inque me ipsum conlati laudes et grates egi. Ipsam primam noctem transcribendae Barnabae epistulae impendi; quippe dormire nefas videbatur. Postridie convenit cum fratribus ut accepto mandato superiorum Cahirae sedentium codicem transcribendi caussa ad me Cahiram mitterent. Profectus igitur statuto die, non sine litteris officiosis Cyrilli monachi docti supra bibliothecam constituti, iam die tertio decimo mensis Februarii adveni Cahiram, ubi reduci, favente inprimis Agathangelo venerabili coenobii magistro, res tantopere cessit ut, quod vix credibile videbitur, nuntio intra novem dies deserta Aegyptiacum et Arabicum bis emenso, die vicesimo quarto eiusdem mensis membranas antiquissimas ex manibus sumerem superiorum. Ut erat constitutum, sine mora suscepta est totius textus antiquissimi transcriptio atque laboris sociis adsumptis duobus popularibus, altero medicinae doctore, altero medicamentario, intra duo menses absoluta. Quamvis autem quae vel socii pro viribus descripserant vel ipse mea manu transcripseram rursus ad litteram recognoscerem, probe sensi rationem antiquorum correctorum vehementer esse impeditam novaque opus esse retractatione ut accuratam codicis editionem confidenter aggredi possem.

Interea vero venerandis fratribus Sinaitis auctor fui ut ipsum codicem singularis pietatis significandae caussa offerrent per me

imperatori Alexandro II. tanto fidei orthodoxae decori ac praesidio. Id quod illi ex animo comprobarunt. Quum vero defuncto Constantio archiepiscopo, quondam et ipso patriarcha, non esset totius Sinaitarum collegii princeps, summam rerum eius curam gerens, atque qui illo ipso tempore electione fratrum unanimi in defuncti locum suffectus erat, vir multis laudibus conspicuus, nondum esset solemniter consecratus, adversante qui auctoritatem sibi sumpserat, consensit venerabile collegium ut editionis parandae caussa textus accuratissimae, id quod vel maxime urgebam, codicem Petropolin deferrem, utpote datum ad tempus donec in perpetuum datum esse archiepiscopus collegii nomine significaret. Quo ex pacto traditus mihi est codex Cahirae die 28. mensis Septembris anni 1859.[1] Cuius rei gratam recolendo memoriam non tantum quam benevolo ac fidenti in me animo fratres reverendi fuerint praedicandum habeo, sed etiam quanta animi ingenuitate quanta liberalitate litteris Christianis prodesse illi studuerint.

Sed antequam ad tam prosperum itineris exitum pervenirem, per plures menses viseram Palaestinam, maxime Hierosolyma cum iis quae adiacent, Berytum, Laodiceam, Smyrnam, insulam Patmi, Constantinopolin: neque his locis defuit quod faceret ad propositum meum.[2] Singulare itineri isti decus accessit inde quod contigit ut ipsam urbem sanctam simul cum magno duce Constantino ingrederer. Hunc principem intellegentissimum magnoque animo praeditum insigniter studia mea fovisse et inter primos fuisse qui detectum codicem Sinaiticum litterisque destinatum laetaretur mecum, hoc loco non est silentio praetereundum.

[1] Multo uberius de invento codice deque his Sinaitarum rebus expositum est in libro cui index est: Aus dem heiligen Lande. Conferendae ibi sunt sectiones inprimis quattuor, quarum inscripsimus nonam: Der Bibelfund; decimam: Kairiner Verhandlungen und Arbeiten; quintam decimam: Verlauf der Kairiner Verhandlungen; vicesimam quintam: Das erreichte Ziel.

[2] Relatum est de codicibus Graecis, Syriacis, Copticis, Arabicis, Hebraicis, Samaritanis, Abyssinicis, Armeniacis, Slavonicis similibusque monumentis ex oriente mea opera Petropolin perlatis in appendice Notitiae editionis codicis bibliorum Sinaitici, inde a pag. 47 usque 73.

Praeterea optime de me promeruit Alex. Lobanow princeps, imperatoris Alexandri II. apud Turcarum imperatorem legatus, vir pari animi ac generis nobilitate. Apud quem quum exeunte mense Augusto ad ripas Bospori liberali hospitio exceptus commorabar, aliquando ille attulit librum Russice scriptum, in quo codicis Sinaitici a me tantopere laudati notitiam se invenisse dicebat. Liber erat Porphyrii Uspenskii archimandritae, Petropoli anno 1856 editus, in quo ille de itineribus annis 1845 et 1850 per orientem inque primis ad Sinai montem factis exponit. Locum quo agit de bibliis Sinaiticis Lobanow princeps accurate interpretando mecum communicavit. Inde intellexi, anno postquam ipse Veteris Testamenti fragmenta inveneram magnique faciunda significaveram, eadem in monasterio S. Catharinae vidisse Porphyrium, et quidem iis iam aucta partibus quae antea latuerant, sed quas eiusdem membra corporis esse primo obtutu apparebat. Licet autem ille per totum librum suum multis modis virum se doctissimum peritissimumque probaverit neque codicem rem pretiosam esse ignoraverit, tamen quae de scriptura notavit, de aetate, de textu, in errore versantur pleraque,[1] neque magis sensit, ut de reliquis taceam, quantum litteris Christianis incrementum adlatura essent sola folia extrema quattuordecim, quibus tota Barnabae epistula cum Pastoris fragmentis continetur. Quae quidem non impediunt quominus gaudeamus quod doctus archimandrita eiusdem gentis, ad quam nostra opera tantus rei Christianae thesaurus pervenit, primus de eo et quidem patrio sermone suo commentatus est.[2]

[1] Accuratius hac de re expositum est quum in Prolegg. Cod. Bibl. Sin. p. 4 sq. tum in Nov. Test. Sinait. Prolegg. p. XIII.

[2] Ceterum etiam Anglus doctus isque vir militaris in societatem huius honoris vocandus est. Certe enim Sam. Prid. Tregelles vir clarissimus in libro suo: Additions to the fourth volume of the Introduction to the Holy Scriptures by the Rev. Th. H. Horne, pag. 775 haec testatus est: „A little later (post Porphyrium), perhaps, Major Macdonald described a very ancient Ms. which he had seen at Mount Sinai, containing the New Testament in early uncial characters, which he stated distinctly to be attributed to the 4th century. Major Macdonald also mentioned the manner in which the monks destroyed by fire ancient Mss.“

Relicta Aegypto medio mense Octobri ineunte mense Novembri Petropolin veni. Ibi ipse imperator cum augustissima coniuge dignatus est non modo oculis perlustrare sed etiam studiose cognoscere quae summo eius mandatu ex oriente attuleram antiqua litterarum monumenta. Quibus tantopere est delectatus, ut etiam in communem fructum ea propalam collocari iuberet. Collocata favente Modesto de Korff viro summo in bibliotheca Imperiali publica duas per hebdomades honorifice excepta sunt splendidissimorum hominum concursu. Qui vero prae ceteris omnibus eminebat, codicem bibliorum Sinaiticum ut quam primum et quam convenientissime edendum curarem placuit, ne diutius litteris atque ecclesiae deesset talis sanctarum litterarum custos apostolicarum, quem longe plerisque tantae antiquitatis libris singularis Dei gratia superstitem esse voluit. Reputanti igitur mecum quem potissimum editionis modum proponerem tria maxime observanda erant. Quum enim ita edendus ille videbatur, ut quam accuratissime repraesentaretur scriptura antiqua, tum ut viro cuius summa mandata exsequebar dignus prodiret, denique ut exspectationi omnium strenuis circa sacrum textum studiis deditorum quam maturissime satisfieret. Re diligenter perpensa tres potissimum modos proponendos existimavi inque manus tradidi viri summi E. de Kowalevsky, cordati litterarum bonarum patroni. Cuius commendatione ductus imperator eum modum ratum habuit, qui mihi ipsi maxime probatus medium quiddam inter duos reliquos tenebat.

Labores igitur nostri in parando opere potissimum hi fuerunt. Exeunte mense Decembri Petropoli domum rediens, nullam mihi moram fore ratus dimidiam codicis Sinaitici partem mecum attuli Lipsiam, ut ad normam litterarum antiqua manu scriptarum singulos typos faciundos curarem. Quam ad rem aptissimae ex universo codice formae deligendae erant, neque quicquam comprobavi nisi quod ad peculiarem codicis scripturam proxime accederet. Alphabetum autem duplex in aes incisum est, alterum - ΑΒΓΔΕΖΗΘΜ et ΛΙΚ etc. - ad textum quem dicunt exprimendum, alterum - ΑΒΓΔΕΖΗΘΜ

et ⲱⲏ etc. - ad exprimendas notas, nisi quod posterius etiam ad minutas formas exeuntibus versibus adhibitas volebam respondere. Quas ad formas aliae aliquot etiam minutiores vel minutissimae - ⲉ ⲥ ⲟ ⲫ ⲱ ⲗ - ex usu auctorum codicis accedebant. Et quum nonnullas litteras iuxta positas plus intervalli in typis quam in scriptura requirere animadversum esset, ut ⲁⲩ ⲁⲧ ⲁⲩ, vel binas litteras coniunctas fieri iussimus, ut ⲁⲩ ⲟⲩ, vel singulos typos ita circumcidi ut alter cum altero arctissime necti posset, ut ⲁⲧ ⲁⲩ ⲁⲩ ⲁⲱ.

Qui typi dum parabantur, etiam charta tali opere digna, speciosa aeque ac firma, praeparanda erat. Cuius rei curam demandavimus Ferdinando Flinsch, viro chartarum conficiendarum peritissimo. Perferebatur illo tempore ad nos nuntius, a chartario Londinensi, cui nomen est Delarue, chartam elementis chemicis ita confici ut membranae similitudinem quandam haberet. Unde quum operi nostro novum decus accessurum videretur, quantum sufficeret viginti exemplaribus ut Londino Lipsiam mitteretur mandavimus.

Quibus ita praeparatis, exeunte mense Martio anni 1860 per nives septentrionales repetenda erat Petropolis, ubi celsissimus imperator, intercedente cui praecipuam ille huius rei curam demandaverat E. de Kowalevsky cum A. Kislovsky summi muneris adiutore, quicquid praeparaveram liberaliter ratum fecit. Supererat autem ea operis pars, qua iis satisfaciendum erat qui rationes codicis palaeographicas penitus vellent cognoscere. Propterea tabularum tantum addere numerum placuit, ut similia opera quam maxime superaret. Hos labores Nicolao Wodoff artifici Petropolitano a mandatis praetorii cum sociis commisi, quocum mihi convenit ut simulacris photographicis in lapides translatis tabularum a me delectarum specimina recognoscendi caussa ad me mitterentur Lipsiam.

His peractis medio mense Maio Lipsiam redii, totum mecum portans codicem exceptis foliis viginti ad tabulas destinatis, quorum custodem constitueram Hermannum Zunck virum litteris instructissimum. Brevi post reditum meum textus typis exscribi Lipsiae coeptus est in officina Giesecke et Devrient,

duumvirorum excolenda arte typographica clarorum. Nihil autem unquam operis typographicis traditum est nisi quod ipsi e codice, quem nunquam de manibus emisimus, transcripsimus variisque signis ad imitandam veterem scripturam auximus. Quem ad laborem alius accessit haud minoris momenti; quicquid enim typorum compositum est, postquam correxerunt docti amici, a nobis solis ad ipsum codicem exactum est. Procedente autem opere ipsam rationem scripturae typorum ope exprimendae variis modis emendare didici. Litterarum prae ceteris fluctuantium formae auctae sunt, ut ⲧ accessit ad ⲧ ⲧ ⲧ, ⲱ ⲱ ⲗ ad ⲱ ⲱ ⲱ ⲗ, ⲟ ad ⲟ ⲟ ⲟ; litteras passim vel aliquoties coniunctim scriptas imitati sumus, ut ⲛⲏ ⲙⲏ, ⲡⲏ, ⲙⲛⲏ. Quoties novi aliquid occurrebat exprimendum curavimus, ut ⲍ pro ⲥ, ⲩ̊ pro ⲩⲓ, ut compendium scripturae ⲡ̄ⲏ̄, alia. Subtilius res minoris momenti distinguendas curavimus, ut lineolarum longitudinem in ⲑ̄ⲩ̄ et ⲑ̄ⲩ̄, in ⲟ̄ ⲟ̄ ⲟ̄: maiore etiam audacia usi sumus, alteram litteram alteri suprascribentes vel aliis modis a vulgari typothetarum usu discedentes. Gravissima vero emendatio facta est eo quod intervalla quibus litterarum alterae ab alteris in codice seiunctae sunt, tot aeneis lineis interponendis quot postulabat spatii ratio exprimenda curavimus. Quae res in nullo unquam simili opere temptata, laborem immensum quantum auxit, et quum per hebdomadem triginta duae columnae textus quadripartiti ad codicis normam in usum operarum praeparandae ac post varias correctiones typis exscribendae essent, de toto opere intra triennium vel potius biennium absolvendo — anno enim 1860 mense Iulio prima folia prelo subiecta sunt — tantum non desperandum videbatur. Orta est inde etiam quaedam partium libri inaequalitas, prioribus minus quam posterioribus ad eam quam diximus insignem codicis similitudinem adductis. At praestabat, opinor, perfectiora praebere simulac posse praeberi intellectum est, quam minus perfectis, quae et ipsa codici Alexandrino Baberiano et Monumentis sacris meis cum similibus libris antecellebant, constantiae caussa acquiescere. Liber ipse eo modo testis factus est, quantum diligentiae quantum religionis adhi-

bitum sit ut imitationem manu scriptorum a susceptione prima ad maiorem perduceremus perfectionem. Ceterum quae ea in re per ipsum codicem varietas inveniatur, e tabulis ex diversis partibus depromptis iudicari poterit.

Postquam exeunte anno 1860 Notitia editionis nostrae susceptae publici iuris facta est,[1] qua quidem tantae omnium

[1] Is liber quomodo in orbe litterarum exceptus sit, perscripsit I. E. Volbeding in libello quem inscripsit: Constantin Tischendorf in seiner fünfundzwanzigjährigen schriftstellerischen Wirksamkeit. Literar-historische Skizze. Leipzig 1862. Cf. ibi pag. 89 sqq. Post accesserunt litterae honorificentissimae Pii Noni P. M., ipsius manu signatae, his conscriptae verbis:

Pius P. P. IX.

Illustris Vir, salutem. Epistolam Tuam una cum libro typis edito, quem dono mittere Nobis voluisti, grato et benevolenti animo accepimus: neque ambigimus quin investigationes et lucubrationes Tuae viris doctis inter catholicos magno futurae sint emolumento, cum sacrarum scientiarum supellex novis thesauris ditescat. Gratulamur etiam, quod celebritati illi, qua merito frueris, novus adhuc titulus accedat; praesertim cum ea animi probitate sis praeditus ut ab iis vehementer abhorreas, qui, prout recte animadvertis, contemptores sacrorum, fidei naufragium religionisque ruinam conclamant. Nos plane confidimus fore ut Deus non sinat teterrimum hoc impietatis et incredulitatis monstrum in Europa diutius grassari, et Nos maxime ea cogitatio solatur, quod nobiliora ingenia et doctiores Viri cuiuslibet religionis nefarios impiorum conatus detestentur. Interim dum Tibi, Illustris Vir, aestimationem Nostram profitemur, Deum Opt. Max. adprecamur ut Te Nobiscum perfecta charitate conjungat. Datum Romae apud S. Petrum d. 31. Mai. 1862. Pontificatus Nostri Anno XVI.

Pius PP. IX.

Quum vero imperator Alexander II. Pontifici Maximo magnificam totius codicis editionem misisset paulloque post ipse misissem Nov. Test. Sinaiticum, alterae ad me pervenerunt litterae ad meum operisque honorem mirifice cumulandum. In iis est, ut potiora exscribamus: Etsi ea sit tanti operis indoles, cuius pretium nonnisi per diuturnum accuratissimumque examen penitus assequi liceat (quod certe multiplices gravissimaeque curae Nostrae non patiuntur); mirati tamen sumus quae primum feriunt obtutum. Scilicet animadvertimus diligentissimum illud studium, quo, ipsas veluti codicis membranas oculis exhibiturus, sedulo reddidisti paginarum columnas, versiculos, interpunctionem, interjecta spatia; quo typos solerter exegisti ad singulorum characterum formam et magnitudinem; quo demum contulisti singularum emendationum scripturam cum textu et inter se; quae omnia dum absentibus etiam potestatem faciunt judicandi de pretio et vetustate codicis, simul etiam aperte testantur fidem illam immanemque laborem, quo insigne istud monumentum, tamdiu ignotum, ad novam vitam revocasti. Laudem certe, qua in hoc studiorum genere excellebas, postremum istud opus cumulavit, non modo difficultate

codicis cognoscendi exspectationi satisfaciendum videbatur, ut convenerat, ineunte mense Maio anni 1861 tertium iter Petropolitanum feci eorum maxime laborum caussa, quos artificibus Petropolitanis tradideram. Qui quidem quum parum ex sententia cessissent, malebam decem tabulas Petropolitanas satis habere quam ceterarum etiam decem, ut constitutum erat, periculum facere. Quo autem magis viri illi intellexerunt quantam ego accurationem quantam subtilitatem poscerem, eo magis ipsi arte profecerunt. Atque ita factum est ut speciminibus saepius repetitis omnique studio Lipsiae a me correctis intra annum perveniretur ad propositum. Nec facere possum quin plures ex tabulis Petropolitanis maxima cum similitudine codicem exprimere affirmem: quam ad perfectionem coniuncta artium photographicae et lithographicae studia valuerunt. Petropolitanarum autem supplementa suscepta sunt Lipsiae, quibus parandis tantopere prospexi ut praecipua laborum pars in domo mea inspectante me ac moderante perficeretur.

Tribus voluminibus, quae textui cum Veteris tum Novi Testamenti destinavimus, ad finem prope adductis ultimum examen eorum quae typis exscripta erant instituendum curavi, eo quidem consilio ut si quid per laboris festinationem vel typorum iniuria vitiose prelo exisset corrigeretur. Absoluta autem sunt tria illa volumina una cum supplementis medio fere mense Iulio.

sua et amplitudine, verum etiam utilitate. Quippe ad lectionem magnae partis veterum bibliorum et totius novi testamenti, quod ne in ipso quoque Vaticano Codice prorsus integrum habetur, ab hoc Sinaitico Codice suppeditatam, accessit etiam ea quae Barnabae nomine circumfertur epistola, hactenus nonnisi per partes et satis mendose vulgata, nec non prior pars Pastoris: quae certe magni momenti aestimanda sunt. Utinam fructus tot itinerum, curarum, studiorum, quae impigre suscepisti alacriterque tolerasti, potissimum, uti profiteris, in christianae rei emolumentum, non modo benevertant fidelium reipublicae, sed et tantam Tibi a Deo gratiam concilient, ut per perfectae charitatis vincula Nobis junctum, Te veluti amantissimum filium complecti tandem possimus. Id Tibi, Illustris vir, adprecamur a Deo, dum gratum animum Nostrum Tibi significamus Nostramque profitemur aestimationem. Datum Romae apud S. Petrum die 2. Sept. 1863. Pontificatus nostri anno XVIII.

Pius PP. IX.

Ipsum typographorum officium pro tota libri ratione haud vulgare erat. Singularem curam quum antiquus scripturae color, tum litterae atque signa medio saepe textu minio scripta exigebant. Difficillimum vero erat, propter eam qua laborat siccitatem, in facticia membrana omnia recte typis exscribere. Ceterum permisimus ut iam mense Maio anni 1862 nonnulla libri nostri specimina Londinum mitterentur cum tot aliis artis operibus ex toto orbe advectis propalam collocanda.[1] Neque eventus spem fefellit; ut enim plurimorum spectatorum oculos in se converterunt et scientissimorum iudicum suffragiis probata sunt, ita typographis solemne praemium decretum est. Honor vero etiam maior accessit eo quod absoluto opere iussu imperatoris Alexandri II. numo aureo magnifico decorati sunt.

Textu universo typis exscripto supererat commentarius de omnibus iis locis quos veteres correctores attigerunt, item de diversis singulorum foliorum paginis, prout interiore aut exteriore membrana constant, quo a discrimine conservatio scripturae maxime pendebat, et si quid aliud explicatione opus habere videbatur. Haec non minima totius operis pars ut nos obruit mole sua, notarum quae scribendae erant numero milia quindecim excedente, ita maximam difficultatem habuit ab obscuri-

[1] Rogantibus Giesecke et Devrient schedulam addidimus testimonii instar his conscriptam verbis: ... Le travail en question était des plus difficiles, car je m'étais proposé une reproduction du vénérable document telle qu'elle n'a jamais encore été entreprise pour des publications de ce genre. Je ne me suis pas contenté, en effet, de représenter en général l'ancienne écriture, mais j'ai voulu aussi y faire entrer les différentes nuances que la main des anciens copistes y a introduites, telles que le changement des formes ordinaires par diminution ou par particularité ... les rapprochements d'une lettre à une autre ... et même les caprices des copistes ..., en outre une quantité de signes paléographiques employés à l'occasion. Conformément à ces intentions j'ai fait les arrangements et donné les dessins, l'original ne devant jamais sortir de mes mains, et MM. Giesecke et Devrient ont mis tout leur zèle à exécuter mes ordres. Ils ont également soigné avec la plus grande attention l'impression des feuilles: chose si délicate, par suite de la grande différence des formes du texte ... j'espère que les juges compétents trouveront cet ouvrage supérieur à beaucoup d'égards à toutes les publications de ce genre, et qu'ils le jugeront bien propre à faire constater un véritable progrès de la typographie ...

tate atque ambiguitate plurimarum correctionum. Quid quod aliquot locorum milia rasuram subierunt et, passim contradicentibus sibi invicem ipsis correctoribus, librorum palimpsestorum speciem induerunt.

Denique ad Prolegomena perventum est, quae ne plenius atque uberius perscriberentur, brevissimum quo absolvenda erant temporis spatium vetuit. Opus enim non tantum sanctarum litterarum caussa, quas ad iuvandas ipsum plurimum valiturum spes est, sed etiam propterea accelerandum erat quod, quemadmodum iam in Notitia p. 9. significatum est,[1] imperatori Alexandro II. placuerat ut in celebrando millesimo imperii Russici anno partem illud suam haberet. Quod consilium tum demum mutatum esse rescivi, quum toto textu antiquo typis exscripto in conscribendis Prolegomenis et commentario occupatus eram. Hinc destinatio illa ad maturandum opus omnem suam vim habuit, etsi brevi (ineunte mense Iulio) ante ipsa solemnia (quae in diem 8/20. mens. Sept. inciderunt) irrita facta est.

Postquam ipso die Sti. Alexandri festo (30. Aug./11. Sept.) celsissimo imperatori magnificam codicis editionem dedicassem,[2]

[1] „Quum enim anno 1862 imperio Russorum — rarissimam solemnitatem instare sciebam, desiderium me incessit efficiendi ut huic operi in concelebrandis istis solemnibus pars esset. Quod quum placuerit imperatori Alexandro II., quippe qui litterarum lumen ab imperii sui gloria abesse vetat, iam non amplius desiderium est sed officium, cui ut satisfiat religionis est."

[2] Quod his verbis feci:

Qua ante tres annos hunc litterarum sacrarum thesaurum auspiciis Tuis mea opera ex orientis latebris in Europam studiorum altricem perferri voluit, eadem benignitate Deus, qua est gratia erga nos, etiam hoc dedit ut, labore multorum annorum intra triennium absoluto, eundem librum typis lapidibusque accurate exscriptum multisque modis enucleatum hodie in Tuas manus tradere possem. Quod dum summa cum reverentia facio, vehementer illud animum delectat, quam maxima cum fiducia praedicaveram codicis praestantiam accuratiore pervestigatione egregie confirmatam esse. Praeter monumenta enim generis istiusmodi omnia luculenta indicia veterrimae nobilitatis habet. Ipsi remotissimae antiquitatis viri, venerabiles quum orientis tum occidentis patres surgunt testes, suae aetatis homines arcana sanctarum litterarum ex voluminibus hausisse huius simillimis.

quae parata erant volumina plus mille et ducenta tegumento vestita et intra mensem Octobr. Lipsia Petropolin advecta sunt. Ineunte mense Novembri contigit mihi tam esse felici ut clementissimo imperatori et augustissimae conjugi eius opus insignibus imperatoriis decoratum solemniter traderem. Acceptum est autem cum eximia laudis et favoris significatione. Postea ex sententia Alexandri de Golovnine summi institutionis Russorum publicae ministri, viri litterarum augendarum studiosissimi, constitutum est ut ducenta exemplaria ad imperatoris munera reservarentur, centum mihi reddita venderentur. Qua re etsi discessum est ab ea ratione quam ab initio ipse suaseram et in Notitia editionis susceptae pag. 9. sqq. singulari cum voluptate indicaveram,[1] tamen etiam multorum commodis consultum esse optamus et speramus.[2]

Mense Decembri Petropoli Lipsiam reversus nihil habebam antiquius quam ut editionem Novi Testamenti Sinaitici criticam minorem sive manualem ad finem perducerem. Molienti enim primum editionem maiorem tanto litterarum thesauro

Hic igitur liber, primorum qui Christo nomen dederunt imperatorum aequalis, quasi in sacro recessu in radicibus montis illius repositus erat, in quo olim Dei gloria Mosi affulsit et lex divina divinitus promulgata est. Delituerat ibi per tot saecula, ut refulgens nuper ad Te perveniret atque ex Tuis manibus in totum orbem Christianum exiret, novum huic generi lumen praeferens, antiquae veritatis nuntius. Nuntiat autem simul illud, Augustissimam Domum Tuam pietatem ab avis acceptam pariter atque litteras artesque fovere. Christo enim et litteris ipsa natura sua hoc opus sacrum est. Hinc et qui Christo et qui litteris se addixerunt cuncti munificentiam Tuam praedicant. Quorum nomine mihi primo contigit ut gratissimos animi sensus Tibi testificari possem. Meo vero ipsius nomine Tibi, Augustissime Imperator, maximas gratias propterea ago, quod tantum opus tanto cum favore tantaque cum fiducia mihi mandasti. Cui mandato satisfacturi id adnisi sumus, ut tale ex manibus nostris prodiret opus cuius in fronte iure inscriberemus:

CHRISTO ET LITTERIS.

[1] „Statutum est ut non in venditionem sed ad donandum paretur. Nihil igitur exemplarium venale erit, sed omnia per totam Christi ecclesiam, ubicumque litteris locus atque honos est, a clementissimo imperatore donabuntur."

[2] Silentio praeterire non possum, anno 1862 C. de Peters virum illustrissimum optimam rerum circa opus nostrum curam gessisse.

dignissimam, nobile insignium orbis Christiani bibliothecarum monumentum, illud etiam curae cordique erat ut simul alteram in communem hominum doctorum usum pararem. Exiit prelo mense Maio anni 1863.

II.

1. Membrana codicis non tam alba quam sufflava est, magnaque ubique laevitate et subtilitate, quamvis singula folia satis inter se differant. Pleraque enim a crassitudine pariter atque a nimia tenuitate abhorrent; sunt vero etiam tanta tenuitate ut superari nequeat, proptereaque partim exesa et perforata. Totum per codicem, paucis exceptis foliis, altera folii pagina scripturam bene, altera parum conservavit. Quod a diversitate laterum pellis ex qua membranam confecere ortum est; quo enim latere carnem attingebat pellis, membrana multo mollior altero latere pilis tecto facta est. Qua in re memorabile est quod totus codex ita confectus est ut, mollioribus partibus cum mollioribus, fortioribus cum fortioribus iunctis, binae paginae molliores binas fortiores exciperent. Quae lex tantopere observata est ut quod excipias rarissime inveniatur, cuiusmodi sunt voluminis quarti folia 65 et 66, disparibus paginis iuncta.

Quaerenti quorum potissimum animalium pelles ad conficiendas membranas adhibitae sint vix dubium esse olim scripsimus quin prae ceteris ea antiloparum species, quae etiamnum in desertis Libyae Aegypti Arabiae frequentissima est, egregiam materiem suppeditaverit. At nec asinorum pelles eo ab usu alienae erant. Nec satis liquet utrum pellis genus ac natura an artificium plus valuerit ad elegantiam membranae. Ceterum sive asinorum sive mavis antiloparum pelles, pro magnitudine codicis Sinaitici singula folia singulis pellibus conficienda erant. Singula autem more antiquorum dicimus; quae enim nobis bina dici solent, natura unum tantum corpus efficiunt nec nisi complicando atque scribendo in partes duas paginasque quattuor diremta sunt.

Qua cum re quaternionum et ternionum, qui Eusebio (de vita Const. 4, 37) τρισσὰ καὶ τετρασσά dicuntur, appellatio cohaeret. Quaterniones enim octonis foliis ex nostra computandi ratione, terniones senis constabant. Codex Sinaiticus quaternionibus compositus est. Quae totius libri fragmenta hoc nomine edidimus, a folio extremo quaternionis $\overline{\text{ΛΔ}}$ incipiunt, in quo scriptum est Παραλ. 9, 27—11, 22. Codex enim Friderico-Augustanus, cuius initium fit a quaternione $\overline{\text{ΛΕ}}$, ipsum folium illud excipit, nisi quod syllaba κα a librario omissa inter utrumque desideratur.[1] Sequuntur quaternionis $\overline{\text{ΛΖ}}$ folia quinque posteriora, tribus prioribus in codice Frid. Aug. editis. Quaternionis $\overline{\text{ΛΗ}}$ folium extremum cum fragmento libri Iudith prorsus periit. Quadragesimi - $\overline{\text{Μ}}$ - vero quaternionis dimidia tantum pars videtur superesse; sed iam tum quum compingeretur codex nihil amplius praesto fuisse, quum ex eo modo intellegitur quo primum folium $\overline{\text{ΜΑ}}$ quaternionis cum quarto quaternionis $\overline{\text{Μ}}$ coniunctum est, tum inde apparet quod quattuor huius quaternionis folia ita ut alibi octona filo continentur. Haec propterea tam accurate perscribenda videbantur, quoniam quaeri potest an ab initio aeque ac nunc fit Maccabaeorum liber quartus primum exceperit. Alterum quidem quattuor folia quae de pleno quaternione desiderantur continere non poterant, tertium poterant. Numeri vero quaternionum ipsi antiquiores, de quibus dicetur infra, cum posterioribus in editione expressis plane conveniunt: cum igitur adscribebantur primum, foliorum numerus eum qui nunc est pluribus quam quattuor foliis non poterat excedere. A quaternione $\overline{\text{ΜΑ}}$ usque ad $\overline{\text{ΜΣ}}$ quaterniones sex integri sunt. Sequuntur $\overline{\text{ΝΖ}}$ quaternio et quaternionis $\overline{\text{ΝΗ}}$ folia priora sex. Atque hi quidem quaterniones omnes ad libros historicos et propheticos, quos volumine II. edidimus, pertinent. Volumen III., quo libros ex antiquo more versibus scriptos complexi sumus, quaternionibus constat quattuordecim, a quaternione $\overline{\text{ΝΘ}}$ usque $\overline{\text{ΟΒ}}$, iisque integris. Quartum denique

[1] Codex Frid. Aug. incipit litteris βασαηλ, et primum codicis Sinaitici folium exit voce υπερ, quod utrumque incidit in Παραλ. 11, 22, ubi est υπερ καβασαηλ.

volumen, quo omnes Novi Testamenti libros edidimus, a quaternione ΟΓ incipiens numeros viginti complectitur, quorum ultimus est ϥΒ. In his ΟΗ quaternio (in evangelio Lucae) septem tantum foliis constat; quaterniones Π (quo exit Iohannis evangelium) et Ϥ (in epistula Barnabae) senis tantum constant, ita ut non tam quaterniones sint quam terniones, ϥΛ quaternionis duo tantum folia, quibus epistula Barnabae desinit, item eius qui sequitur folia tantum sex cum septimi dimidio et brevi fragmento supersunt. Intellegitur autem ex hac quaternionum serie omnes utriusque Testamenti libros unum ab initio volumen sive σωμάτιον effecisse, cuiusmodi olim Constantinus imperator quinquaginta in usum ecclesiae Constantinopolitanae parari iussit, ut Eusebius nobis tradidit de vita Constantini 4, 36.

Quae in codice Sinaitico foliorum magnitudo sit, ex tabula integram paginam exhibente facile coniici poterit, accuratissime vero editionis maioris tabula XIX et codicis mei Friderico-Augustani (Lipsiae 1846) fol. 13. expressum est. Sed non dubium est quin quum primum e manibus scriptorum exibat codex, forma paullo maiore sit usus. Passim enim extremis marginibus, vel summo, ubi olim quaternionum numeri rubro adpicti erant, vel dextero, ubi notae solebant addi, litterarum aliquid abscisum est. Unde etiam hoc clarum fit, tum codicem a bibliopego compactum esse quum quaternionum numeri abscisis prioribus renovati sint.

2. Constat inter eos qui codicum veterum usum habent, librarios lineas stilo ducere consuevisse, quarum ad normam scripturam conformarent. Hoc etiam in codice Sinaitico factum est, in quo lineae eiusmodi quum ad columnas tum ad versus constituendos pertinent. Singulae enim columnae ad utrumque latus singulis lineis tamquam limitibus circumscriptae sunt; versus vero lineis ita significantur ut singulae lineae modo singulos modo binos modo ternos versus separent. Quae versuum lineae a punctis exeunt acu in extremo plerumque foliorum margine factis. Fit vero etiam ut a solis his punctis ordo versuum pendeat. Fecit autem membranae subtilitas ut lineae in altera cuiusvis folii pagina ductae textui utriusque paginae inservirent.

3. Atramentum quo antiquissima scriptura utitur plerumque fuscum est. Saepe etiam cineraceum aliquid habet; alibi fulvum dici potest, alibi e fusco rutilans. Plerumque aliquem nitorem habet. Quae quidem coloris varietas non modo ab ipsius atramenti diversitate, verum etiam a membranae natura videtur pependisse. Hoc maxime inde coniiciendum est quod passim, et potissimum quidem interioribus sive mollioribus paginis, quae antiquissimus scriptor et quae correctores dederunt aliquam similitudinem adsumserunt. Praeterea super rasuras idem atramentum aliam atque in laeva membrana speciem induit.

Correctiones omnium antiquissimae non ita multum a prima scriptura atramento differunt. Quas siglo A comprehendimus, plerumque paullo pallidiores sunt; sed valuit ad hoc nonnihil formarum exiguitas qua scriptae esse solent; ubi enim textus magnitudinem aequant, atramentum fuscum apparet. Notae B correctoris mollioribus paginis simillimum cum textu colorem habent, durioribus plerumque magis nigricant. Posteriores correctores, qui C^a et C^b nobis dicuntur, plerumque atramento e fusco rutilante, passim fulvo usi sunt. Hos qui excepit, C^c, atramento pullo usus est. Nigerrimum vero ac nitens is adhibuit qui litteras paginarum multarum pallentes in Esaia maxime (et in Ieremia codicis Friderico-Augustani) instauravit, notis aliquot vel Graece vel Arabice adspersis.

4. Minio scripti sunt psalmorum tituli et numeri, tituli ad canticum canticorum illustrandum additi, numeri quibus Ammonii sectiones cum canonibus Eusebii indicantur, item ex parte libri Ecclesiastae inscriptio; nec nihil in picturis quas arabescos vocant rubricatum est, ut ad finem psalterii et evangelii secundum Marcum. Quicquid autem minio scriptum est, editio maior eodem colore conspiciendum praebet.

5. Interpunctio et rarissima et simplicissima esse solet. Textus librorum versibus scriptorum, qui totum volumen III. occupant, plane expers est interpunctionis, quamvis versuum minime ea sit ratio ut pariter ac versus Euthalii ad scribendas Pauli epistulas adhibiti interpunctionem ipsi compensent. Hoc

inde quoque patet quod correctores, excepto psalterio, plurima addiderunt puncta. Neque excipiendus est prologus Siracidae aut longiores Ecclesiastae sententiae, quibus nusquam prima manus, multis vero locis posterior puncta intulit.

Non aeque ac bipartitus libri textus interpunctione prorsus exemtus est quadripartitus, quem voluminibus altero et quarto complexi sumus. Tamen et ipse magna interpunctionis raritate atque simplicitate insignis est. Plurimae columnae quas vocant et integrae paginae haud paucae inveniuntur, quibus ne uno quidem loco punctum positum est. In nonnullis eiusdem textus partibus, ut vol. II. per textum librorum Tobith et Iudith, vol. IIII. (i. e. Nov. Test.) foll. 10 et 15. foll. 25 et 26, medio textu spatia vacua modo minora modo maiora ad textum distinguendum destinata sunt. Passim vero non tanta puncti raritas est, quemadmodum similes voces iuxta positae alibi punctis alibi versibus distinguuntur: prius fit Rom. 1, 29 sqq., posterius Gal. 5, 19 sqq. Aliquoties etiam duplex punctum adhibitum est, et in iisdem quidem libris quorum scriptor spatiis vacuis textus distinguendi caussa usus est.

De interpunctione autem codicis antiquissima inquirenti maxima difficultas inde oritur, quod innumeris locis suppleta est a correctoribus. Quae supplementa ut plurimis locis et forma et colore correctorem produnt, item eo quod nullo spatio relicto continuis verbis parum apte interposita sunt, ita multis aliis locis praesertim paginarum earum, quae interiorem membranae partem tenent, facile in errorem ducunt. Inprimis ambigua sunt puncta exeuntibus versibus addita, item spatiis illata eiusmodi quae antiquissimum scriptorem vacua reliquisse aliis locis iisque salvis proptereaque certis probabile fit. Accedit quod aliquot quamvis paucissima puncta primae ut videtur manus inveniuntur ubi nihil spatii relictum est, cf. fol. 62. col. 4 πονηρια· κακια· πλεονεξια·, unde consequitur, quod a sola spatii ratione in distinguendis punctis scriptoris et correctorum argumentum sumitur posse in dubium vocari. Praeterea ipsi correctores ea in re inter se differunt; sunt enim quae nemo cum antiquissimis confundat, rursus omnium difficillime is

discernitur qui singularem prioribus Matthaei capitibus curam impendit et apud nos siglo B signatus est. Quae quum ita sint, singulis locis a nemine rectum facile inveniri potest nisi toto codice curiose subtiliterque examinato. Ipsi quidem examine toties repetito maximam curam adhibuimus ut nihil non recte ederetur, licet in tanta rei ambiguitate ut nunquam a vero erraremus vix contigerit.

6. Quae in codice Frid. Aug. scripturae signa inveniri Prol. § 6 diximus, apostrophum et illud cuius forma est ›, eadem hoc loco commemoranda sunt. Apostrophi exempla haec sunt: ϊουδειϑ' δαυειδ' ϊωσηφ' εφρεμ' ϊερουσαλημ' ἱματια' αυτων κατεπατησα' αυτουσ. Nonnulla nomina propria apostrophi et puncti signa coniuncta habent, ut ϊҀѺВ:, quamquam in eodem libro ab eadem manu etiam ϊҀѺВ' et ϊҀѺВ scriptum est. Multis codicis partibus apostrophus admodum raro invenitur, neque certa lege posita est; quae enim verba alibi habent, eadem alibi non habent. Saepissime vero correctores B et C suppleverunt: quod facile videbit si quis tabulas cum textu typis exscripto comparaverit; in hoc enim non expressae sunt apostrophi nisi quas prima manus posuit.

Alterum signum, cuius multa exempla praebent libri Tobith et Iudith, satis ambiguum est. Quod olim in Prolegomenis codicis Frid. Augustani diximus, videri nobis ita adhiberi ut quod exeunte versu scriptum sit, sive vocem integram sive syllabam, arctius coniungat cum eo quod proximo ineunte sequatur, id multis exemplis luculenter probari videtur, cuiusmodi iam illo loco adscripsimus ex papyris Herculanensibus petita (οικοδο›μιαν ψευ›δεσϑαι αναρμο›στον ε›ϑρυπτεν). Tamen non solum aut ubique eam illud signum vim habere putamus, sed saepe tantum ornamenti locum tenere, explendi spatii caussa positum. Hoc quum multis aliis locis tum iis maxime probatur, ubi in locum substitutum est eorum quae exeunte versu erasa sunt. Ceterum praeter papyros nescio an in nullis libris scriptis nisi paucis veterrimis inveniatur, ut in fragmentis Octateuchi ex Origenis editione (quae continet Monumentorum meorum sacror. volumen III.) et in codice bibliorum Vaticano.

Passim lineola versibus interiecta ad distinguendum textum facit, quod idem in papyris fit. Aliae lineolae et quae eodem loco habenda sunt signa ad ornandos titulos, inscriptiones, subscriptiones pertinent. Uno quantum memini loco, IIII. (i. e. Nov. Test.) 116*. col. 2., ipsa prima manu iis quae ab auctore sacro aliunde afferuntur duo signa addita sunt. Multis vero aliis locis eadem suppeditata sunt ab A et B correctoribus, cuius rei exempla praebent tabula XIII ex actis petita et duo loci tabulae XVIII.

Puncta diaeretica super ι et υ, si ab usu lex derivanda est, multo saepius omissa quam posita, saepissime vero a correctoribus suppleta sunt: qua quidem in re innumeris locis manum antiquissimam et posteriores distinguere perdifficile est, praesertim quum correctores etiam operam dederint ut subtilissimos primae manus ductus instaurarent ac manifestiores redderent.

Compendia scripturae in codice haec fere adhibentur: ΘC KC IC XC ΥC ΠΗΡ ΜΗΡ ΠΝΑ ΠΝΙΚΟC ΑΝΟC ΟΥΝΟC cum iis quae inde declinantur, etiam CΡC et (IIII. 28, 4) CΤΡΘΗ, quocum ЄCΤΡΩΘΗ cohaeret, quae scriptura (vide infra) maxime memorabilis est; item ΔΑΔ ΙΑΗΜ ΙЄΑΜ ΙΗΑΜ ΙΗΛ ΙCΛ ΪCΗΛ. Accedunt ϗ pro και et ϻ pro μου et μοι, bis vel ter etiam, quod ex papyris Herculanensibus innotuit, ρ̄ pro προσ et προ. Ubi versus exit, saepissime ν littera lineola finali exprimitur ad frontem extremae litterae adposita, ut ειπε̄, τω̄, πᾱ. Horum quicquid in codice invenitur, in editione maiore expressum est, item exceptis compendiis vocum προσ et προ, μου et μοι in minore editione. In maiore editione etiam opera data est ut, quas passim in scriptis observavimus, litterae coniunctae accurate redderentur, cuiusmodi sunt ΝΗ ΗΝ ΜΗ ΗΜ ΓΗ ΜΝΗ.

Numeri modo plene scribuntur, ut numerus nominis bestiae in apocalypsi εξακοσιαι εξηκοντα εξ, modo litteris exprimuntur, ut εκατον μ̄δ̄ πηχεων, αγγελουσ ῑβ̄, ο δ̄ etc. [1]

[1] Hoc loco in Prolegg. Codicis Biblior. Sin. et Novi Test. Sinait. mentio adiecta est signi quod monogramma Christi vel crucem monogrammam

8. Restat ut de variis codicis Sinaitici scripturis et scriptoribus explicemus.

Ipsum textum antiquissimum non ab eodem scriptore profectum esse certissimum est. Qui vero coniunctis viribus ei scribendo operam dederunt, tanta scripturae similitudine utuntur ut intuentem primum facile fugiat quae singulorum sit diversitas, atque etiam repetitis curis supersit de quo dubites. Unde hoc apparet, ad indagandam totam eam rem subtiliore curiositate opus esse. Mea quidem sententia quattuor potissimum librarii textum scripserunt. A cum Chronicorum fragmento librum Maccabaeorum primum et quarti folia posteriora quattuor cum dimidio (37*), item totum Novum Testamentum exceptis foliis septem et Pastore scripsit; B prophetas et Pastoris librum; C libros ex more antiquissimo versibus editos; D libros Tobith et Iudith, item quarti Maccabaeorum libri folia tria priora cum dimidio, in Novo vero Testamento duo Matthaei folia: 10 et 15, ultimum Marci folium et primum Lucae: 28 et 29, prioris ad Thessalonicenses epistulae folium alterum et folium epistulae ad Hebraeos tertium: 88 et 91. Quibus accedit apocalypsis initium, quod prima paginae 126* columna usque ad verba ο μαρτυς ο πιστος ο πρωτοτοκος των νεκρων scriptum est.[1] In his quattuor librariis rursus maior quaedam scripturae similitudo inter A et B intercedit, item inter C et D. Ad A ex tabulis nostris integris pertinent decem: V. VI. IX. usque XVI.; ad B tabulae II. et XVII.; ad C tabulae III. et IIII.; ad D tabulae I. VII. VIII.

Minio quae in Vetere Testamento scripta sunt, ab alia manu derivanda quam quae evangeliis Ammonii sectiones cum canonibus Eusebii addidit, quamvis non sit grave utriusque scripturae discrimen.

vocant, in Sinaiticis bibliis (ter) pariter atque in Vaticanis (quater) et Alexandrinis (bis) inventi. Vide Cod. Bibl. Sin. fol. 8 et N.T. Sinait. p. XX sq.

[1] Hoc ex ipsa editione maiore intellegi potest comparatis formis litterae τ exeuntibus versibus positae; item ex eo quod ϗ signum (etiam in ed. minore nostra expressum) ultra illa verba nusquam additum est, quamvis pro spatii ratione eidem scriptori passim addendum esset.

De librorum inscriptionibus et subscriptionibus, item de titulis paginarum ita dicendum videtur ut singula secundum ordinem percenseam. In libris Tobith et Iudith quicquid titulorum est una cum subscriptionibus ad ipsum scriptorem pertinet, quem siglo D insignivimus. Ad eundem referendae sunt inscriptiones utriusque Maccabaeorum libri cum titulo paginae 35. Atque idem, ut breviter dicam, illud negotii sibi sumpsisse putandus est, ut per totum codicem ubi ex re esset singulis paginis repeteret titulos. Qua in re vol. II. fol. 82. αγγεοσ τ propterea videtur ex errore repetisse, quoniam fol. 81*. omissa est Zachariae inscriptio. Titulum paginae 63. vol. III. fecit ασματα, quum praecessisset libri inscriptio ασμα ασματων. Quae vero in fronte singulorum librorum inscripta et ad finem subscripta sunt, inde a subscriptionibus utriusque Maccabaeorum libri usque ad Malachiam, item a psalmis, quibus nec inscriptio est nec tituli paginarum, usque ad librum Iob, ea omnia cum scriptura continui textus conveniunt. In Novo autem Testamento omnes evangeliorum tituli cum subscriptionibus evangeliorum Marci et Iohannis ad manum D referendi sunt, quae quidem et ipsa extremam Marci et primam Lucae paginam scripsit. Hinc in evangeliis ad manum A non pertinet nisi subscriptio evangelii Lucae. In epistulis Pauli omnes subscriptiones scriptori A tribuendae sunt, excepta epistula altera ad Thessalonicenses, cuius ultimum folium cum subscriptione D scripsit. Idem D plurimum studii in titulis posuit, nisi quod inde ab epistula ad Galatas inscriptiones pleraeque, aliquot etiam paginarum tituli ab ea potius manu profecti videntur cui versuum (στιχων) notatio debetur. Quod si revera ita est, is qui στιχουσ addidit aetate vix differt a codicis scriptoribus sed in quadam cum iis negotii societate fuisse credendus est.[1] Ipsum D a versuum notatione

[1] Horum versuum computationem minime ab Euthalio pendere in promtu est. Mihi non dubium est quin ea ratio, qua veteres voluminum versus numerare et notare solebant, iam prioribus p. Chr. saeculis etiam ad libros Novi Testamenti adhibita sit. Cuius rei praeter alios Origenem et Eustathium Antiochenum testes habemus, quorum ille alteram et tertiam Iohannis epistulam minus centum versus continere scripsit (cf. Euseb. h. e. 6, 25. πλὴν οὐκ εἰσὶ στίχων ἀμφότεραι ἑκατόν), Eustathius vero in

alienum fuisse, quum e scripturae discrimine tum inde apparet, quod epistulae priori ad Thessalonicenses, cuius extrema pars cum subscriptione huius est scriptoris, versuum numerus deest. Ea quidem varietas, quacum nomen Colossensium in inscriptione et in paginarum titulis scriptum est, κολοσσαεισ et κολασσαεισ, quaeritur an diversos auctores cogat statuere, accedente quadam litterarum varietate quam in ed. maiore expressimus. At ipse libri scriptor in principio epistulae κολοσσαισ, in subscriptione κολασσαεισ dedit. Eadem fere cum epistulis Paulinis reliquorum librorum est ratio. Quae enim manus textum scripsit, eadem subscripsit actis, epistulis catholicis, apocalypsi, epistulae Barnabae. Inscriptiones vero, excepta Barnabae epistula, et paginarum tituli ad D scriptorem pertinent, nisi aliam similem manum unius ex sociis praestat ponere. Qua de re dubitatio inde mihi oborta est quod D apocalypsi suprascripsit αποκαλυψισ ϊωανου neque in prima quam scripsit parte hanc scripturam mutavit, qui sequuntur vero tituli (cum subscriptione) αποκαλυψεις ϊωαννου praebent. In Pastoris libro tituli tantum non ab ipso textu differunt, nec atramento nec scriptura.

Ceterum in tanta quam non dissimulavimus notarum illarum ambiguitate tenendum hoc est, cum auctorum diversitate non coniunctam videri aetatis diversitatem. Res autem est eiusmodi ut doceat quomodo in elaborando tali scripturarum sanctarum corpore versati sint illa Constantini aetate, rebus Christianis ingenti incremento auctis. Usus cui destinatum erat non permittebat ut ab uno ut otium ferebat perscriberetur, sed coniunctis viribus properandum videbatur.

Iam vero ad eos transeundum est quos correctorum nomine complecti par est, quamquam is qui primo loco ponendus est in ipso scribendo codice partem habuit. Qui enim in auctoribus codicis nobis dictus est D, idem etiam hoc egit ut quae

comm. in Hexaem. etc. Lugd. 1629. p. 392. a Ioh. 8, 59 usque 10, 31. versus 135 numerari indicavit. Quam antiquam rationem postea Pamphilus (exeunte saec. 3.) et Euthalius (a. 458) excoluerunt. Sed de hac re in plerisque Novi Testamenti libris isagogicis parum recte tractata alibi accuratius explicandum erit.

reliqui scripsissent, in Novo potissimum Testamento, recognosceret. Qua de re diu dubitanti plura fidem fecerunt. Plerosque enim paginarum titulos eadem manu additos esse, ex ductibus quibusdam et atramento conclusi, comparatis textus partibus a D solo scriptis, quibus ipsis eadem titulorum atque textus est scriptura. Quod postquam intellectum est, accessit locus gravissimus. Folio enim Novi Testamenti 73 notam supra textum quae incipit verbis γεγονα χαλκος ηχων η κυμβαλον, et paginae titulum προς κορινθιους ᾱ, ab eodem scripta esse manifestum est. Quid quod notam ille prius videtur addidisse quam titulum, quum tituli scriptura ei accommodata sit spatio quod nota occupabat.[1] Aliquo etiam loco illud habebam, quod quas textus paginas D scripsit, eae uno fere loco excepto (τον ναζαρηνον ultimo folio Marci) nil notarum quas siglo A designavimus acceperunt. Quae vero folio voluminis II. tertio columna tertia insignis invenitur correctio, tabula XIX expressa (εις γαρρας etc.); ea cum ipsius textus scriptura, quae eiusdem D est, prorsus convenit. Quum autem antiquissimarum de quibus sermo est notarum scriptura quum nexibus certis tum magnitudine litterarum plerumque differat a paginis continui textus a D scriptis, praeter notam illam et titulum prioris ad Corinthios epistulae alius locus inventus est ad docendum aptissimus. Novi enim Testamenti folio 3. col. 4. verba και βρεχι επι δικαιους και αδικους a scriptore paginae omissa quum primus ille corrector supplebat, ea quae vacuum primi versus spatium occupant eadem cum textu reliquo magnitudine exaravit, quae vero lineam excedunt minutioribus formis iisque antiquissimarum notarum scripturae propriis. Hinc luculenter probatum est eundem scriptorem alias formas multo minutiores et sensu quodam proprias adhibuisse ad notas, alias ad textum scribendum. Quum igitur dubitari nequeat quin auctor codicis noster D textus partes collegae manu absolutas recognoscens pertractaverit, mirum alicui videri potest quod ille non satis habuit vitia corrigere et omissa supplere, sed ipsum textum

[1] Hoc in editione maiore ipso textus folio 73. accurate expressum est

ad aliud exemplar exegit quam quod ad describendum collegae propositum erat. Sed id ipsum recognitioni, quam Graeci διόρθωσιν vocabant, peculiare fuisse ex ea nota discitur quam ad finem librorum εσδρασ $\overline{\beta}$ et εσθηρ in codice Friderico-Augustano edidimus. Ibi enim quum inter conlationem distinguatur et recognitionem — αντωνινοσ αντεβαλεν, παμφιλοσ διορθωσα — indicatur illud, recognoscenti nequaquam conferendis recens scriptis cum exemplo unde descripta essent acquiescendum fuisse. Ad recognoscendum autem Sinaiticum codicem revera aliud exemplar adhibitum esse iis locis evincitur ubi utraque scriptura, et quam scriptor et quam primus ille corrector secutus est, aliorum veterrimorum codicum auctoritate confirmatur.

Quae codicum vel certe lectionum varietas ad eum ipsum pertinebat qui maximam Novi Testamenti partem descripsit. Aliquoties enim ille vel fluctuavit inter duas lectiones vel duarum adeo lectionum partes miscuit. Huiusmodi est (98*, 6) Tit. 3, 2, ubi ενδειχνυσθαι σπουδην τα προσ scripsit, inepte retenta τα syllaba vocis πραϋτητα, cuius in locum σπουδην substituit, quod in exemplari suo voci πραϋτητα suprascriptum invenisse putandus est. Item (122*, 14) 2 Petr. 2, 15 βεωρσορ scripsit, βεωρ et βοσορ in unum conflatis. Similiter (120*, 28) 1 Petr. 2, 12 inter δοξασουσιν et τρεμουσιν optio ei data erat. Folio vero 103, 15 sq. Act. 6, 11 βλασφημα ex βλασφημιασ effinxit, quemadmodum tabula XIX accurate expressum est. Cf. etiam 123, 11. 12. 124*, 7, alia. Correctiones eiusmodi ab iis ubique distinguere quae primo quem diximus correctori debentur, quam sit difficile, non est quod demonstretur.

Neque haec sola in diiudicandis emendationibus antiquissimis difficultas est. Ad eas enim quae vel ipsi scriptori vel primo correctori nostro debentur accedunt aliae pari scripturae elegantia nec ullo fere atramenti discrimine, quae tertium quendam auctorem habent.[1] Huius est nota quam tab. XVIII. col. 1 ex margine folii 42* describendam curavimus, item ea quam

[1] Eidem tribuendum erit illud τον ναζαρηνον exeunte Marci evangelio.

tab. VI repraesentat, ubi sub textu columnae tertiae legitur, incipiens verbis ο ευρων, item verba μη μοιχευσης et μακαριος etc. quae tab. XIX e foliis 24* et 40* exhibentur. Quae quidem omnia ut recte ab iis discernere nobis videmur quorum exempla dedimus tabulae XVIII columna prima, ita loci alii multi, ubi una vel paucae tantum litterae in censum veniunt, correctorum simillimorum alterum ab altero accuratius distincturum eludunt.

Quae quum ita se haberent, siglo A correctiones omnes comprehendendas iudicavimus quae parem scripturae elegantiam prae se ferunt et vix vel parum aetate differunt. Nec facere potuimus quin cum iisdem correctionibus arctiore nexu illas quoque notas poneremus, quarum exempla praebet tabula XVIII. col. altera ex folio 78. recto et verso allata (εαυτους et λεγω). Fit enim semel vel bis ut iidem ductus obliqui cum aliis inveniantur coniuncti qui ad antiquissimam elegantiam accedunt. Hinc in edd. prioribus auctorem A^{obliq} i. e. A obliquis ductibus diximus.

In Novo Testamento correctiones A ad omnes partes exceptis apocalypsi et Barnaba pertinuerunt.

Quae scriptura sit notarum B, tabula XVIII. col. 2. aliquot exemplis docet, ubi videnda sunt ελθοντες, εθνων, λεγων, εαν, ουν, η πυλη. Alia praebet tabula V. col. 2, ubi B corrector και μη ὁλον pro η ολον reposuit, εαν pro αν, μοιχαται pro μοιχατε, μηδε pro μητε etc. Quae quidem cum aliis ut satis manifesta nec facile cum notis A confundenda sunt, ita sunt etiam quae dubitationem habeant et propius ad antiquissimas notas accedant. Scripsit haud dubie vir doctus, qui eo consilio ad retractandum codicem videtur accessisse, ut antiquae scripturae variis modis consuleret. Hinc nullam paginam maiore studio quam ipsam primam amplexus est, quam etiam apostrophis spiritibus accentibus punctis aliisque signis larga manu exornavit.[1] A qua liberalitate quantopere iam recesserit folio

[1] Hanc ad retractationem primi fol. vers. columna prima hi pertinent apostrophi, spiritus, accentus: ελαχίστή ει, ὁστις, ποιμανεῖ, βηθλεεμ' εἶπεν, εὑρητε, ὁπως, ὁιδε, ὁ αστηρ ὁν εἶδον, προῆγεν, ἑως, ὁῦ ἠν, εἶδον, θης. αὑτων,

tertio, tabula V docet. Etiam parcior fuit in iis quae sequuntur, ac praeter Matthaeum paucos tantum evangeliorum locos attigit.

Inter correctiones B et A quodammodo fluctuant quibus siglum B^a in commentario priorum editionum praepositum est. Harum exempla tabula XVIII. col. altera continet, ubi ex foliis 1 et 2 afferuntur υπο pro δια et αυτω ad ανεωχθησαν additum, quibus accedit tabula V. col. 4 ουχι super και οι additum, item αυτησ col. 1. Haec manum doctam similiter produnt atque quae antiquissimis notis passim festinanter adiecta sunt κατω et ανω: cf. tab. XVIII. col. 1 sub finem.

Pertinent huc etiam quae textui actuum apostolorum passim suprascripta sunt lemmata, quorum exempla tabulae XIII et XVIII exhibent. Haec cum sectionum numeris (cf. tab. XIII ubi notata est sectio ιη) perantiqua et ipsa sunt, licet ad nullum eorum quos A et B siglis comprehendimus referenda videantur.[1]

Pergendum est ad correctorum par, quos C^a et C^b siglis insignivimus. Uterque quum Vetus tum Novum attigit Testamentum; prior vero alterius studia magnopere superavit. Et in Vetere quidem Testamento utriusque curae libris propheticis impertitae sunt, praevalente passim C^b; libros vero versibus scriptos C^a maximam partem omnium solus et magna quidem cum diligentia tractavit, C^b plane non attigit. In Novo Testamento postquam evangelia utrumque nacta sunt correcto-

προσηνεγκαν. Item altera: κατ ὀναρ, δι' ἀλλ'ησ ὁδου, ἀυτων χωραν, κατ' οναρ, μητερα ἀυτου, ἰσθι, ἑωσ αν ἑιπω, μελλει, ὁ δε, μητερα ἀυτου, ῥωδου, πληρωθῆ, ὁτι, λἶαν, ανἐτἶλεν, πᾶσι, ὁρἶοισ ἀυτησ, ὁν.

[1] Ceterum sectiones istae prorsus fere cum iis conveniunt quas manus quaedam posterior codici Vaticano pariter ac Sinaitico intulit. (Cf. Hugii commentationem de antiquitate codicis Vaticani pag. 21.) Indicantur autem in Sinaitico sectiones hae: β' ad 1, 15; η' ad 3, 1; θ' ι' ια' ιβ' ad 4, 1. 13. 23. 32; ιγ' ιδ' ιε' ις' ad 5, 1. 12. 21. 34; ιζ' et ιη' ad 6, 1 et 9; ιθ' et κ' ad 7, 11 et 35; κα' κβ' κγ' κδ' κε' ad 8, 1. 9. 18. 26. 34 (in codice B ad 9, 1): κς' et κζ' ad 9, 10 et 32; κη' κθ' λ' λα' ad 10, 1. 19. 30. 48 (in B ad 11, 1); λβ' ad 11, 27; λγ' ad 12, 1; λδ' ad 12, 18; λε' λς' λζ' ad 13, 1. 13. 26; λη' et λθ' ad 14, 1 et 8; μ' ad 15, 1 (in B ad 15, 23); μα' (in B est μ') ad 15, 23; μβ' (in B est μα') ad 15, 40. Ultra hoc caput, ubi novus quaternio incipit notatio ista non procedit.

rem, epistulae Paulinae, acta apostolorum, epistulae catholicae, apocalypsis, Pastoris liber non habuerunt nisi C^a (simplici C in commentario notatum), qui quidem unam Barnabae epistulam praeteriit. Qua usi sint scriptura, passim in tabulis nostris significatum est. Utriusque exempla tabula IX praebet, ubi quae supra col. tertiam addita sunt: τοισ μαθηταισ οι δε μαθηται, C^b correctoris sunt, cetera vero simillimis formis adnotàta omnia C^a auctorem habent. Cf. etiam tabulam XVII ubi textum passim C^a correxit praetereaque και ανεφερετο εισ τον ουρανον supplevit, C^b vero υἱου βαραχιου adscripsit. In ceteris tabulis praeter tabulam II pleraque id genus ad C^a pertinent, etiam in tabula huic ed. adiuncta. Qua potissimum re hae scripturae differant, satis perspicuum erit. Sunt enim litterae quarum infimas partes brevi linea caudae instar ornare solet C^b, non item C^a; quae caudae ubi locum non habent aut a scriptore omissae sunt, non enim ubique constanter addidit, alterum ab altero distinguere difficillimum est, praesertim quum passim atramenti discrimen nullius momenti sit. Elegantiam scripturae neuter eorum affectavit; scribebant non ut librarii, sed ut viri docti tum solebant scribere. Qua aetate vixerint quaerenti non negligendum est quod nondum habebant accentuum usum. Grammaticas quod attinet formas, inprimis memorabile est quod non modo non mutarunt ερανναν, quae forma in antiquissimo textu usitatissima est, sed ipse C^a ερανησω in notis scripsit III, 34, 6. Idem aliquoties ν εφελκ. ante consonam addidit (ut III, 21*, 15. πασιν τουτοισ 42*, 4. σαρξιν σου 67, 12. οιδεν γαρ) atque etiam ουτωσ pro ουτω sequente consona reposuit (ut II, 40*, 7. ουτωσ σειρηνιοι 39*, 17. ουτωσ περι), quae quidem potius de exemplari hausisse quam arbitrio suo videtur correxisse. Sed accuratius hoc loco videre de textu, quem secuti sunt, non in animo est. Exemplaria ad quae uterque antiquissimum Novi Testamenti textum recensebant quamvis similia essent, tamen nec deerat quod discreparet. Hinc passim accidit ut quae C^a adnotasset C^b improbaret. Ut utrumque aliquot saeculis postquam ex auctorum manibus prodisset ad codicem accessisse

probabile est, ita dubito an alter ab altero longo intervallo fuerit disiunctus.

Excepit autem illos is quem C^c diximus, quo siglo et ipsum arctiore cum iis vinculo coniunximus. In utroque Testamento sunt quibus operam navavit, textum non modo corrigendo sed etiam variis notis adornando, quemadmodum libro Esaiae numeros sectionum addidit ac saepe per totum codicem in margine adpinxit ὡραιον, eo quidem compendio quod tabula XVIII. col. 3. sub finem redditum est.[1] Ductibus utebatur plerumque rudibus, cuiusmodi sunt numerorum tabula II expressorum, sed passim etiam paullo comptius scripsit atque ad scripturam C^b correctoris propius accessit eo quod similiter atque ille infimis quarumdam litterarum partibus caudas breves fecit. Atramento utebatur plerumque pullo ac sordido, passim fusco. Qua scripturae atque atramenti varietate non est quod offendamus: quum enim ille sine dubio longiore tempore possideret codicem atque ad pias adhiberet meditationes, teste nota illa de sententiarum pulchritudine saepe repetita, alio tempore hoc, alio illud in exemplari suo addidit.

A C^c correctore distinximus in apocalypsi alium siglo C^{c*} insignitum. Scriptura quam adhibebat iudicari potest ad verba και εστηκει ο αγγελοσ λεγων et πεντε, quae tabula XVIII continentur, item ad εσται, quod media fere tabula XIX exscriptum est. Quae licet formis plerisque satis differant a notis C^c, tamen atramento cum iis conveniunt. Si non eundem auctorem habuerunt, certe aetate non videntur differre.

Neque post C^c deerant qui novas codici curas impenderent. Postquam enim iam dudum scriptura antiquissima mollioribus membranae partibus imposita propter pallorem passim manu haud imperita renovata esset,[2] inventus est qui multas paginas in libris prophetarum instauraret, litteras antiquas quae expalluerant atramento inducens admodum nitenti et nigerrimo,

[1] Cf. etiam codicis Frid. Aug. fol. 20. inter alteram et tertiam paginam.

[2] Huius renovationis vestigia in tabula VII conspici licet; etiam in tabula XVI.

nisi mavis subfuscum dicere. Quo negotio dum fungebatur, et notas aliquot sermone Arabico adscripsit, quae pleraeque lemmatum rationem habent, nec ab emendando textu abstinuit. Tria notarum exempla tab. XVIII. col. 3. exscripsimus; ad emendationes pertinent verba κάτω ἐμβλέψονται καὶ, quae e folio desumpta voluminis II. quadragesimo quarto tabulae XVII addidimus. Quas notas D correctoris propterea magni facimus quia Graecae quibus utuntur formae maxima cum probabilitate saeculo octavo adscribendae sunt.[1] Quod si recte vidimus, non enim facile inter peritos aliud quidquam in dubium vocari potest nisi hoc, utrum octavo saeculo an nono instaurator iste idemque corrector vixerit, probatum est, iam mille annis ante multas scripturae antiquissimae partes tantopere evanuisse ut curiose instaurandae viderentur. Neque id tum primo sed secundo factum est; passim enim in iisdem textus continui partibus, ut in ipso primo folio Esaiae, renovationis eius quae praecessit manifesta vestigia sunt.

In tempora posteriora incidunt notae illae Arabicae quas tabula XV exprimenda curavimus. Quae quum ab eodem profectae sint atque duae notae bilingues, Graecae et Arabicae, folio 128. verso additae, quarum alteram in tabulam XVIII recepimus, inter saeculum X et XII scriptae videntur. Ipsius saeculi duodecimi paucissima illa videntur esse, quibus E siglum in commentario praepositum est. In his est ϑεοσ ex οσ factum celebri loco prioris ad Timotheum epistulae, quem tabula XVII accuratissime expressimus. Has correctiones nescio an ad Theophylactum illum referam qui aliquot codicis locis nominis sui memoriam reliquit. Ad quem Dionysium quendam et Hilarionem accedere, quos quidem omnes ex numero fratrum Sinaitarum fuisse putamus, tabula XVIII testatur. Et ad Dionysium quidem fortasse erit qui notas Arabicas bilingues referat, quod pro discrimine eorum quae Graece scripta sunt satis dubium videtur.

[1] Inprimis similes sunt scripturis fragmentorum evangelii Iohannis Barberinorum et codicis Vaticani apocalypsis, quas lapidi incisas in Monum. sacr. ined. anno 1846 edidimus. Cf. ibi tab. II. num. 5. et 9.

Iam supra commemoratum est duplices quaternionum numeros quum antiquiores tum recentiores in codice inveniri. Priores summis marginibus interioribus scripti sunt, per Novum Testamentum rubro, per Vetus colore lurido; alteri exterioribus marginibus eo quo edidimus loco, atramento plerumque nigerrimo. Antiquiorum in libris Veteris Testamenti historicis et propheticis nil superest praeter $\overline{\text{ΜΓ}}$ et vestigia numeri $\overline{\text{ΝΖ}}$; plerique toti vel ex parte supersunt in libris per versus scriptis: qui quidem omnes cum iis plane conveniunt quos manus posterior adscripsit. In Novo vero Testamento postquam per evangelia antiquiores numeri abscisi sunt, inde ab epistulis Paulinis sive a quaternione $\overline{\text{ΠΔ}}$ secundis curis addito usque ad $\overline{\text{ϥΒ}}$ vestigia antiquiorum ubique cernuntur. Utrique autem ita differunt ut numeri posteriores $\overline{\text{ΠΔ}}$ $\overline{\text{ΠΒ}}$ $\overline{\text{ΠΓ}}$ numeris antiquioribus $\overline{\text{ΠΒ}}$ $\overline{\text{ΠΓ}}$ $\overline{\text{ΠΔ}}$ respondeant atque ita usque ad finem priores posterioribus uno numero antecedant. Cuius discriminis caussa de binis numeris antiquioribus alter quisque, in quo differentia posita est, cum $\overline{\text{ϥ}}$ toto, erasus est. Quae differentia nisi ex mera incuria fluxit, quod mihi probabile videtur, aut inter evangelia et epistulas Paulinas aut inter librum Iob et Matthaei evangelium excidisse quaternionem statuendum est. Antiquiorum scripturam numerorum aliquot exemplis reddendam curavimus tabula XVIII; quos qui compensarunt, expressi in editione suo quique loco, quamquam similes sunt scripturis C^{o} et D correctorum qui nobis dicuntur, tamen non tanta est similitudo ut ab alterutro horum scriptos putem. Eadem vero aetate i. e. saeculo octavo vel nono, omnino additi videntur.

III.

Sectione III. in prolegg. utriusque editionis nostrae superioris et totius codicis et Novi Testamenti Sinaitici de imitatione manu scriptorum in ed. maiore typis instituta expositum est: quod multo uberius in ipsa ed. maiore quam in minore Novi Test. editione fecimus. Inde haec tantum verba huc transferemus: Ceterum ne novitatem aut praestantiam eius rationis

qua codicem Sinaiticum typis exscripsimus temere praedicasse videremur, tab. XIX comparationis caussa iuxta ponendos curavimus aliquot psalmi 150 versus, quemadmodum in editione nostra maiore et in editione codicis Alexandrini Baberiana expressi sunt. Opus Henrici Herveii Baber, quod Vetus Testamentum totum paucis foliis exceptis complectitur, Georgii III. „auspiciis et iussu," ut est in dedicatione libri, anno 1814 susceptum et anno 1828, quo Prolegomena cum indicibus notarum ad tria textus antiqui volumina (1816. 1819. 1821) exierunt, absolutum est. Intra quos annos quattuordecim codice typis propriis describendo editor „labores plane Herculeos se exantlasse" fatetur, quamvis tanta errorum copia in textum descriptum inrepserit ut ad solam Genesin plus triginta, ad dimidiam Proverbiorum paginam tres in notis ipse indicaverit. Iisdem typis nuper usi sunt William Cureton et S. Prid. Tregelles ad edenda fragmenta palimpsesta, altera Iliadis Homeri (Lond. 1851), altera evangelii Lucae (Lond. 1861). Comparaturos autem nostra et Baberiana ad ea respicere velim, quae supra de typis ad imitandum codicem praeparatis dicta sunt. Praetereaque quanti faciamus Anglica studia eo ipso significatum est, quod superasse illa magna in laude ponimus.

Paranti autem hanc novam Novi Testamenti Sinaitici editionem denuoque omnia et singula examinanti inventus est locus ubi typothetae vitium inter corrigendum non expunctum prelo exiit. Lucae enim 5, 3 (32*, 1. 1) ηρωτησεν mea manu ex codice descriptum est, male vero editum ερωτησεν. Quum autem ad elaborandum typisque exscribendum librorum utriusque Testamenti commentarium, qui quidem quindecim notarum milia complectitur, pro solemni editionis maioris destinatione non superesset nisi sex hebdomadum spatium, accidit ut aliquoties vel minus recte exscriberetur aliquid ex schedis meis vel etiam omitteretur: id quod ad utramque editionem spectat, etsi aliquot maioris notae in minore (cf. pag. LXXXI.) iam vel emendatae vel amplificatae sunt. Haec igitur, quae ad hanc novam editionem iam adhibita sunt, in repetendo commentariorum examine observavimus. 4, 7 et 8 ed. min. εαν ad 7,

ουν ad 8 pertinet, ut iam recte ed. mai. 4*, 30. 31. addi poterat ϑαλ λασση fugisse correctorem; cuiusmodi passim non indicavimus, ut 1, 18 μνησ στευϑισησ, quod ipsum in comm. scribendum erat. 6, 9 et 10: hi numeri in ed. min. ex maiore transierunt, ubi nota 9 de lineola super ισ relatum est, paullo aliter secunda quam prima manu posita, num. 10 vero ad τω spectat 6*, 10 repone βηδσ. pro βηϑσ. et 7, 9 δεμονιων (huiusmodi omnia in ipso edd. nostrarum textu Sinaitico rectissime scripta sunt) 8*, 13 repone ομοιασ pro ομοια 16, 1 repone γυνεκι et γυναικι pro -κα 16*, 11 repone λεγιωνων pro -νασ 20, 10 (Mc 4, 8) restitutum αλλα pro αλλο potius ad C^b quam C^a referendum videtur 20, 13. 14. 15. repone ακουωσι pro -σωσι 20*, 19 C^a δια το αυτον reposuit, non δια τουτον 22*, 13 notandum erat C reposuisse δαιμονιον pro δεμ. 37*, 21 adde: idem i. e. C^a αφιομεν ex -εμεν 38*, 10 repone ποισαι 40*, 19 adde: item post. 41, 7. 8 adde: C και ηρξαντο pro ηρξ. 45*, 4 repone των pro αυτ. 46*, 3 repone βεβλημενοσ pro -νον et 48, 14 συνετ pro συνετε 49, 16. 17 nota 16 debebat esse: C^a ο ιωαννησ pro ιωανν. 49*, 19 repone πιη pro πινη 50 col. 2 vers. 3 adde: C^a ante ηδη interpunxit 50*, 2. 3. addi poterat κραβακτον quod iam praecessit fugisse correctorem 51, 6 repone πιστευσετε pro -ετσ 51, 14 scribe: item C^b pro item C^a 53, 22 adde: C^a υμεισ δε, et perge: 23 ουκ etc. 54, 12 adde: super α in εποιησαν notatum est ε, ipsa prima fortasse manu 55, 3 praeter morem editum est in ipso textu τουτου, quod (exeunte versu) C pro του reposuit, ut recte adnotatum est 56, 6. 7. ante supplevere adde: expuncto και quod sequitur 57, 5. 6. repone C^a pro C^c 67 col. 4 vers. 7 adde: C post φιλιππε interpunxit 62, 1 ed. min. scribe δια ιησ. χρι. (ut recte ed. mai.) 64, 5 scribe: C addidit puncta super κετι etc. 64*, 7 supple: ε in εαυ ipse* in rasura scripsit 67*, 12 scribe $\overline{\text{κε}}$ pro και 70*, *: adde: post δυ omissum est να nec suppletum 71*, 5 pro addidit scribe pergit 75*, 20 scribe: C κατενωπιον τ. ϑε. 80*, 3 addi poterat: $\overline{\chi\upsilon}$ vero non correctum est 82, 3 scribe notam sic: την εισ: C την αγ. τ. εισ (ut recte ed. mai.) 85, 8: emendatio utrum A an ipsum* auctorem habuerit dubium videtur 88, 10. ad εν adde: sec. 89, 5 dele C

94, 15 adde: Item ex η fecit ην 94*, 1. notari poterat: την quod praecedit per incuriam corrector non delevit; item ad 101*, 2: πυλην per incuriam corrector intactum reliquit; item ad 104, 2 post λυτρωτην: δικαστην per incuriam non delevit 116*, 2 addi poterat: κατην quod sequitur fugit correctorem 128*, 3. 4. scribe και δια pro δια 134, 20 scribe εχουσα pro εχουσασ.[1] 100, 8 exscriptum est ομοθυμαδον pro -δον 110, 5 επ. pro εβ. 116*, 4 βασιλ. pro βασειλ. 133, 18. 19 αγγελον pro αγγε 107, 9 adde sec. post ο 116, 8 c ante κατελαβ, et 14 prim. ad του 129 ad* inter 2 et 3 notandum erat σ pr. in στολασ ipsa prima manu suppletum esse.

Hoc loco mentio iniicienda est libri quem Frid. H. Scrivener in usum eorum composuit qui facili negotio discere cupiunt quibus locis ac modis scriptura codicis Sinaitici ab ed. Stephani tertia (a. 1550) differat. Cui libro hunc ille titulum fecit: A full Collation of the Codex Sinaiticus with the received text of the New Testament: to which is prefixed a critical introduction by Frederick H. Scrivener. (Cambridge, London 1864.) Usus est vir clarissimus in excerpendis lectionibus Sinaiticis et cum Stephano conferendis eadem qua solet diligentia ac subtilitate; nec fere erravit nisi in his: Matth. 2, 17 quod ad υπο adscripsit: „B^a cum Steph.“ delendum est; nec enim nisi v. 23 B^a υπο pro δια dedit 6, 4 scribi debebat: η σου ελεημ. η (i. e. ἡ σοῦ vel ἤ σου ἐλ. ἦ) pro η σου η ελ. (i. e. ἦ σου ἡ ἐλ.), non: ελεημοσυνη η pro η ελεημ. 6, 26 ad τασ αποθηκασ addendum est B 7, 18 ποιειν non dicendum erat rescriptum esse „lectione non mutata“; licet enim non supersint vestigia prioris scripturae unde antea ενεγκειν scriptum esse confirmetur, ut in commentario adnotavi, tamen non dubitari potest quin antea ενεγκειν fuerit 13, 52 ex editione

[1] Si quid in lectionibus sect. V. excerptis a textu aut commentario differt, per incuriam accidit, quemadmodum Ioh. 7, 22 μωυσησ pro ο μωυσησ exscriptum est et Mt. 23, 6 τασ πρωτοκλισιασ, quod c correctoris est, pro scriptura primae manus haberi videtur. Idem quadrat ad Notitiam editionis cod. Sin., in qua si quid differt ab edd. nostris ipsius codicis, ex his corrigendum est, ut Mc. 1, 23 εν omissum est et Ioh. 21, 24 ο και γραψασ, quod correctoris A est, pro ipsa prima lectione exscriptum est.

utraque apparet non ομοια (ut in comm. est) sed ομοιασ mutatum esse in ομοιοσ 14, 35 notari debebat εκεινου omissum esse 16, 20 non deest αυτοισ sed αυτου 18, 18 non deest και a prima nec supplevit C, sed C plene scripsit και quod * per compendium scripserat 18, 26 εκεινοσ non addit ipse scriptor, sed C^{a} corrector 19, 13 scribendum erat πεδια pro πεδιαι 24, 24 notandum erat μεγαλα omitti 26, 10 non deest γαρ a prima, ut vult signum Scriveneri, sed correctorum alter improbavit, alter restituit 26, 53 C^{a} non tantum αι pro ι dedit, sed λεγαιωναϛ pro λεγιωνων Marc. 2, 26 non est ιερειϛ pro ιερευσι sed τουϛ ιερειϛ pro τοιϛ ιερευσι 9, 47 minime deest την secundum Luc. 4, 29 non habet codex ειϛ το pro ωστε, sed ωστε pro ειϛ το 4, 38 addi debebat οικ. του σιμωνοσ pro οικ. σιμ. 5, 35 notandum erat εν εκειναιϛ ταιϛ ημεραιϛ ad seqq. trahi 7, 20 A habet οι ανδρεϛ, sed post παραγεν. δε ponit 9, 9 indicandum erat εγω secundum omitti 10, 20 μαλλον non adest sed omittitur 10, 38 αυτησ quod A addidit rursus (a C) erasum est 11, 11 in codice est ιχθυν ut recte ed. mai. habet (ιχθην vitium typographicum ed. min.) 11, 32 non νινευιται sed νινευειται tuetur codex 20, 8 indicandum erat a pr. man. αποκριθειϛ pro ο ιησ. esse 20, 37 non του sed τον omittitur 23, 5 addendum erat τον οχλον pro τ. λαον esse in Sinaitico Ioh. 2, 24 debebat γιγνωσκιν notari, item 3, 1 ονοματι pro ονομα 5, 1 minime deest ο articulus 5, 19 praetermissum est αν μη pro εαν μη 9, 9 non αλλοι δε habet codex sed αλλ. δε ελεγον Rom. 3, 7 omissum est δε pro γαρ 6, 22 non dici debebat τε primo pro δε fuisse, sed ipsa prima manu ex τ antequam absolutum esset δε factum esse 10, 19 επ pro επι notandum erat 15, 9 minime a pr. man. deest και, sed C post εθνεσιν addidit κε (in comm. per errorem exscriptum est και, unde fluxit error coniecturae) 1 Cor. 3, 12 notandum erat χρυσιον pro χρυσον 6, 14 notatur „* in Ms.“, at volebam notare ad * signum, quod non adpictum est nisi in ed. minore, syllabam να in δυμεωσ omissam fugisse correctorem. 11, 26 debebat dici * per errorem scripsisse τουτο pro τουτον, id quod C restituit, posteaque τουτο post ποτηριον deesse, id quod C supplevit. Apud Scr. est:

„deest τουτον (habet C), at habet τουτο και το ποτηριον πινητε (C cum Steph.)“ 15, 5 notandum erat επειτα pro ειτα et 15, 50 δυναται pro δυνανται 2 Cor. 3, 7 intellegi nequit quid sibi velit του [θανα]του. Planissima vero nota commentarii mei est 7, 12 ουκ pro ουχ notandum erat Gal. 4, 25 utrumque compendium vocis ιερουσαλημ corruptum est Eph. 1, 15 ex ed. mai. nota debebat sumi, quum in minore C εισ transpositis confusa esset. Ad Thess. 1, 3 in codice est αδειαλιπτωσ, non αδιαλ. 2, 11 notandum erat υμασ post παρακ. omitti 3, 6 scripsit: „νπ separat C??“ non additis commentarii mei verbis: „νπ prima manus coniunctim scripsit“, cuiusmodi de coniunctione in Prolegg. II, 7 dictum est Hebr. 9, 3 τα αγια των non est primae manus sed C correctoris. Ibidem v. 5 χερουβιν et Stephani et codicis est lectio 2 Tim. 2, 19 non παντωσ sed παντασ additum est Philem. 6 διακονα est C correctoris, non primae manus Act. 7, 6 omissum est σου pro αυτου 14, 20 sq. verba excerpsit „punctis positis rursusque deletis“, sed omisit εκεινην ad quam vocem puncta spectabant Iac. 3, 17 non item ανοθεν sed ανωθεν legitur 4, 15 ζησομεν pro lectione Stephani laudatur sed Steph. ζησωμεν habet 5, 20 praetermissum est γιγνωσκετω 1 Petr. 2, 5 debebat notari ῖσ a C, antequam εισ reponeret, punctis improbatum esse 2 Petr. 3, 3 rursus praetermissum γιγνωσκ., item 1 Ioh. 4, 7. 1 Ioh. 2, 28 απ αυτου non additur sed tantum transponitur Apoc. 4, 2 επι τον θρονον pro Steph. lectione habitum est, sed ille ε. του θρονου habet 9, 2 in καπνοσ non π sed ι puncto notandum erat 20, 8 scripsit „τωγ primo?“ at τ primo pro γ ad prius γ in μαγωγ spectat; nota enim: „γ prius“ ad μαγωγ adpositum est 21, 7 omissum est μου pro μοι. Praeterea signum quod iis quae ex itacismo, ν εφελκ. vel affixo σ variant et apertis erroribus praeposuit saepe non recte collocatum vidimus, ut Mt. 5, 11 ad διωξουσιν (pro διωξωσι) 5, 39 ad ραπιζι (quod i. e. ραπιζει ℵB pro ραπισει habent) 13, 3 ad σπιρε, quod est σπειραι, pro σπειρειν (debebat vero signum ad σπιρων poni) 13, 15 sq. ad ιασομε et ακουουσιν pro ιασωμαι et ακουει 27, 29 ad ενεπεξαν pro ενεπαιζον (debebat signum ad ενεπεξαν v. 31 poni) Mc. 6, 21 ad εποιησεν pro

εποιει 8, 6 ad παρατιθωσιν pro παραθωσι 15, 17 ad ενδιδυσκουσιν pro ενδυουσι Lc. 6, 6 ad ανθρωποσ εκει pro εκει ανθρωποσ 8, 30 ad ονομα εστιν pro εστιν ονομα Ioh. 6, 29 ad πιστευηται pro πιστευσητε Gal. 4, 18 ubi (omisso το) ζηλουσθε minime ex itacismo pro ζηλουσθαι accipiendum est (Vulg. cum pluribus patribus *aemulamini*), etc. Rursus idem signum haud raro deest ubi poni debebat, ut Lc. 20, 11 εξαπεστιλαν καινον. In iis quae magno ille cum studio ex commentario excerpsit passim est quod accuratius dictum vellem, ut Mt. 8, 29 lectio B relata est ημασ βασανισαι ημασ πρ. καιρ. quum ipse notassem: „pro ημασ (sed per incuriam intactum reliquit) απολεσαι B βασανισαι ημασ reposuit". Ad Lc. 3, 24 notavit Scr.: „μαθθαθ (μαεθαθ vel μαθεαθ primo: ambigue Tisch. θ medium ex ε)." At „θ medium" in μαθθαθ absque ambiguitate dictum est; inter tria enim θ medium non est nisi secundum. Rom. 6, 14 notavit: „ουκετι (pro ου prim. Delet ουκετι c)"; at in ed. mai. ουκετι cum punctis super κετι exscriptum est, addita hac nota: „puncta c correctoris rursus erasa. Ceterum etiam super ου puncta ex errore posita erant". Inde quid rei esset planissimum et nota ed. minoris corrigenda erat. Puncta rursus erasa esse apud Scriv. plane praetermissum est. 1 Petr. 2, 1 habet „υποκρισισ (-σεισ vel -σειν? c)"; at in comm. meo est: „c -σεισ, ν quod σ extremo imposuerat rursus absterso". Primum igitur ille υποκρισιν, tum υποκρισεισ legi voluit. Haud raro in codice littera exeunte versu scripta per errorem ineunte sequente repetitur, unde separatio syllabarum pro caussa duplicationis habenda est. At in conlatione Scriv. illam caussam ubique fere praeteriit (ut Mt. 1, 18. Act. 27, 7. Apoc. 2, 19), nec magis indicavit syllabam passim propterea excidisse vel duplicatam esse quod altera verbi pars exeunte, altera ineunte versu scripta est. Cf. Rom. 5, 16 ubi in codice est αμαρτη τοσ (pro αμαρτησαντοσ) Col. 2, 8 συλα γων (pro συλαγωγων Act. 14, 22 εν ενμενιν 18, 2 τε χεναι (pro τεταχεναι) 22, 9 εθεα το (pro εθεασαντο) 27, 7 προσε εωντοσ Apoc. 21, 27 notat Scr. „ο ποιωσει (pro ποιουν: c[a] ποιων, ωσει improbato)", at in codice litteris ο ποι exit columna, ων extrema syllaba omissa; ab ωσει

vero nova columna incipit. Praetereo alia. Minime vero praetereundum est, ut iam supra monuimus, quicquid S. P. Tregelles, dum anno 1862 invitatu meo Lipsiae versabatur et intra dies aliquot domi meae epistulas catholicas in codice Sinaitico perlustrabat, teste Scrivenero aliter atque edidimus legisse sibi visus est, ex mero errore fluxisse. Quod quum omnibus fere locis pro ipsa ea ratione qua textus mea manu ex codice descriptus, identidem recognitus et in usum typothetarum praeparatus est certissimum esset, tum quo solo loco dubitare poteram, i. e. 1 Ioh. 1, 3, examine a Bernh. de Dorn viro acutissimo Petropoli repetito confirmatum est. Non igitur Iac. 2, 16 prima manu ειπε sed ειπει (unde c ειπη correxit) scriptum est. Erravit Tr. eo quod non vidit litteram ι minuta forma prope ε et ipsum minutum positam. Similes litterarum earumque formae minutae coarctationes talibus locis ubi exit versus per totum codicem frequentissimae. 1 Petr. 1, 17 vult prima manu αναστραφομενοι scriptum, at est αναστρεφομενοι, Tr. vero eo falsus est quod c corrector αναστραφητε reposuit. 1 Petr. 4, 14 prima manu scriptum vult αναπεπαυεται et correctum επαναπαυεται. At rursus ille confudit primam manum et correctorem, non animadvertens πε correctoris esse et ε ab eodem esse deletam; prima enim manus dederat αναπαυεται, corrector substituit επαναπεπαυται. 2 Petr. 2, 9 Tr. legit περιφυλακισμενουσ, at in codice est πεφυλακισμενουσ. Ibidem 3, 10 indicavit ημερα pro η ημερα legi. At alterum η idque forma paullulum producta exeunte versu, alterum idque plena forma ineunte versu locum habet. 1 Ioh. 1, 3 vidisse sibi visus est απαγγελομεν, at codex rectissime απαγγελλομεν habet. Ibidem 3, 21 primam eamque vitiosam scripturam καταγινωσκιν esse statuit, at est -σκω, ex quo quum -σκη (ut omnino debebat scribi) correctum sit, proclive est inspicientem falli. Ibidem 5, 1 scripturam vulgatam τον γεγεννημενον codici tribuit, at is plane propriam lectionem habet το γεγεννημενον. 3 Ioh. 9 rursus scripturas diversas confudit εγραψα αν ipsi scriptori tribuens, quum c correctoris sit, qui exeunte versu $\alpha^{\overline{\nu}}$ adpinxit, deleto τι quod sequitur versu proximo ineunte. Iud. 14 προεφητευσεν

indicavit, at codex habet προεπροφητευσεν, quod nec corrector attigit. Levioris momenti est quod Iac. 2, 3 ὑ in ὑποποδιον paullo super lineam suppletum et punctum super ν in την correctori tribuit, ego vero emendationi ipsius scriptoris. Iud. 12 ipsa prima manu κατα ταϲ scriptum esse vult. At τα ad κα exeunte versu demum c corrector supplevit, antequam totum locum illum signis delendi circumdaret. (Hoc tum demum fecisse videtur quum aliquot versibus post eadem verba posita vidisset.) Denique significavit aliter se de Ioh. 21, 25 sentire, quem versum a scriptore omissum a diorthota suppletum dixi; illi vero ipsius scriptoris esse visus est, qui antequam scriberet intinxerit calamum, unde scriptura speciem quandam vegetiorem assumserit („only that the scribe, when he had completed v. 24, dipped his pen afresh into the fluid, which afterwards flowed more freely“: Scriv. l. l. p. LIX). Quae res quum tanti momenti sit[1], digna videtur de qua paullo accuratius videamus. Non miror quod Tr. cui aliquoties locum inspiciendi copiam feci, ipsis oculis quid rei esset non perspexit. Quid quod ipse iam dudum codicem curiose pertractaveram antequam veram eius loci naturam perviderem. Iamvero res est eiusmodi ut nec mihi nec aliis multis quibus locum ostendi ulla dubitatio remanserit quin prima manus ultra verba η μαρτυρια αυτου non sit progressa. Ut enim atramentum ita plures etiam formae id quod volo luculenter probant.[2] Ac sane per-

[1] Scriv. gratissimum mihi fecit quod codicem 63. Dublinensem, qui solus cum Sinaitico versum illum ab Iohanne omissum testari videbatur, denuo examinandum curavit, unde docuit l. l. p. LIX. perisse quidem in eo codice membranae particulam cum ultimo evangelii versu et parte commentarii de eodem scripti, minime vero ab ipso librario omissum fuisse.

[2] Cf. comm. meum ad h. l. ubi praemissis aliis haec leguntur: „Accuratius enim singula attendenti manifestum fit, additamentum a textu atramento differre. Textus enim totam per paginam cineraceum aliquid habet, additamentum vero subrufo utitur colore. Accedit maior quaedam litterarum gracilitas levisque in nonnullis ipsius formae differentia, cuiusmodi inprimis sunt κ α τ υ χ. Repraesentavimus locum gravissimum ed. mai. tabula XIX, quamvis quae differunt ex omni parte non queant ante oculos poni, praesertim quum maximo momento sit coloris discrimen. Ceterum si quis hebetioribus oculis utatur, comparandus ei est locus III, 12 ad fidem faciundam aptissimus. Ibi enim priora verba in ipsum textum

mirum esset, non tantum per totam ultimam Iohannis paginam versuum plus centum septuaginta sed nec per totum Novum Testamentum, quamvis saepe perquisiverim, locum inveniri similem, quum librarius toties calamum intingere debuerit, hoc uno vero loco rem gravissimam a fatali calami intinctione pendere. Equidem etiam atque etiam mihi gratulor, quod singulari Dei beneficio acri oculorum acie summoque studio licuit tantum litterarum sacrarum thesaurum, textu antiquissimo innumeris locis a correctoribus retractato, confidenter edere. Inde enim quod vir haud mediocriter doctus et prae aliis multis in legendis antiquis codicibus exercitatus per pauca ea folia, quibus epistulae catholicae continentur, in eruendis variis lectionibus tantopere erravit operis feliciter absoluti difficultatem ipse rursus doctus sum.

Sed restant duo loci quibus ipse Scriv., cuius libro Tregellesii lectiones in lucem prolatae sunt, errorem editionis principis se invenisse putavit, Ioh. 5, 37 et Apoc. 9, 4.[1] Illo enim loco ex tabula nostra IX conclusit pro ειδοσ edendum fuisse ειδοε, altero ex tabula XV pro ουδε exscribendum fuisse ουδε̄. At utroque loco amicus noster circa formas litterarum in utraque tabula accuratissime expressas falsus est. σ enim illud forma minutissima deformatum quidem eo est quod scriptor superiorem partem singulari ductu paullo inferius supplevit quum primo non satis expressisset; at minime dici potest pro σ positum esse ε, quae littera eadem minuta forma in eadem tabula IX passim occurrit. Cum illo vero σ confer eandem litteram in tab. huius ed. col. 1, 11, item in illa tab. col. 4. vv. 33 et 34. Alterum etiam manifestius est, ουδε tab. XV falso pro ουδε̄ a Scriv. habitum esse. ε enim eo loco lineolam mediam paullo productam habet eundem in modum quo col. 3. versu penultimo (ημε ρα) scriptum est, a qua forma omnino

recepta: και βρεχι επι, colore cum atramento huius loci conveniunt tantum quantum differunt a textu cui inlata sunt; tantam vero etiam litterarum cum textu reliquo similitudinem habent, ut distingui ab eo vix possent nisi litterae quae lineam excedunt alienam manum manifestam facerent."

[1] De Mc. 1, 23 vide supra.

differt ε̄ in tab. XV ter positum: col. 1. vv. 14 et 20. col. 4. vers. penultimo.[1]

In Prolegg. libri sui Scriv. multus est in refutanda fabula Simonidea circa codicem Sinaiticum. Fuerunt fortasse qui mirarentur in edd. meis codicis Sinaitici nusquam istius fabulae mentionem fieri. At praestabat rem tam turpem praeterire silentio. Turpitudinem autem non ab ipso tam nobili falsario adsumsit sed ab iis, opinor, quibus ille post tot fraudes denuo fucum fecit. Simonidem nunquam vidisse codicem dudum mihi certissimum erat. Si enim vidisset, tam imprudenter labi non poterat. Ceterum nec apud Scriv. miserrimae illius fabulae caussam relatam legi. Posita vero in eo erat quod ipse cum Alexandro Lycurgo fraudem librorum palimpsestorum Uranii et Hermae anno 1856 tot tantisque viris pessime deceptis detexi.[2] Conclusit autem vir clarissimus commentationem suam

[1] Etiam in Novo Testamento Sinaitico, cuius plagulas aliis potius quam meis curis correctas esse indicavi p. XXIX, textum sacrum magna cum fide exscriptum esse ipse cum Scrivenero expertus sum. Lineola finalis, quae tam facile perit de typis, non excidit nisi ter: 12*, 4, 37 ε̄ 41, 4, 31 σιτευτο̄ 128, 3, 30 δυναμῑ. Rom. vero 6, 8 συνζησομε̄ et 128, 3, 24 μυριαδω̄ (male Scriv. χιλιαδω̄) in tribus exemplaribus meis salva est, in exemplari vero Scriv. periit. Praeterea Mt. 13, 32 πετινα pro -να, Phil. 4, 3 συζηγε pro συζυγε Act. 28, 15 αρχι pro αχρι (item ut iam notatum est Lc. 11, 11 ιχθην pro ιχθυν) typis exscriptum est. Contra 1 Tim. 6, 20 et Act. 24, 18 recte φυλαξον et τησ in duobus exx. exhibitum vidi, in tertio et exemplari Scriv. φυλαζον est, ita ut a typographo inter laborem in partem exemplarium vitium intrusum sit, item σ truncatum, ut paene ο videretur esse. Punctum („the dot") quod idem ter (Mt. 1, 25. 6, 16. Lc. 10, 5) super litteras adpictum vidit ego nuspiam vidi, nec esse potest nisi chartae macula. Quae p. 166 sq. in notis errata consignavit, ea pleraque iis comprehensa sunt quae supra pag. XXXXI sqq. supplevimus. Quam ambiguitatem ad fol. 39*, 3 („inter ε et ι") indicavit, ea in ed. mai. non est, ubi inter ε et ι in ipso textu spatium relictum est. Nec magis ambiguum est: „ειπει (ει primae manus est)" fol. 119, 3; ει enim non est nisi de illo ει accipiendum quod proxime praecedit et cui nota apposita est. Praeterea indicavit aliquoties tabularum numerum non recte perscriptum esse. Quae vero de lectionibus nonnullis sectione V (ex notis brevissimis editionis Ni Ti meae VII) excerptis habet, ad ea quod supra pag. XXXXIII diximus spectat.

[2] Cf. librum: Enthüllungen über den Simonides-Dindorf'schen Uranios. Zweite zu einem Geschichtsabriss über Simonides, den Hermastext und das Leipzig-Berliner Palimpsest erweiterte, sowie mit Berichten und pa-

luculentam de falsarii fabula his verbis: „Such are the grounds of our firm conviction that the codex Sinaiticus is a monument of the Biblical scholarship and pious skill of the fourth century of our aera. On its happy discovery we congratulate the Christian world, and respectfully thank Prof. T. for the care and diligence he has bestowed upon editing it.“ [1]

IIII.

Quaerenti qua aetate codex Sinaiticus scriptus sit nec nota praesto est qua ipsi scriptores tempus professi sint suum, nec quicquam a fratribus Sinaitis de origine deque historia eius libri traditum est.[2] Antequam ipse anno 1844 fragmenta

laeographischen Erläuterungen Prof. Tischendorfs und Anderer vermehrte Auflage. Von Alex. Lykurgos. Leipzig 1856.

[1] Incidit nuper in manus nostras ea etiam codicis Sin. conlatio quam Ed. H. Hansell theologus Oxoniensis Novo Testamento suo antiquissimorum codicum composito inseruit. Quae qua fide utatur non quaesivimus; dolorem vero inde percepimus quod incredibili inscitia circa codicem Laudianum et ipsum Oxoniensem versatus est. Quae enim olim Hearnius pessime ediderat, ea nunc pleraque Hansellius repetiit, ut καητη, ετινοντο, αυτοτο, επικαηϑειτ, επωλητεν, αντιοτεα, quae omnia imperitus litterarum evanidarum instaurator reposuit pro και τη, εγινοντο, αυτοις, επικληϑεις, επωλησεν, αντιοχεα. Quid quod εϑαυμαζον μεν τε (pro „mente“, quod ad columnam Latinam pertinet, in qua est „confundebantur mente“) και διηπορουν cum Hearnio falsi nihil suspicans repetiit. Ita etiam vitia ineptissima ab artifice Parisiensi ex codd. C et D exscripta πυρετοο, οηκια, ο τ̄ω̄, τουο pro πυρετοσ, οικια, ο τ̄ω̄, του Σ̄ῡ pro vera illorum codicum scriptura venditavit. Sed ut alia omnia praetereamus, de ipso Sinaitico codice scripsit: „The Ammonian sections and Eusebian canons are not given in Tischendorf's printed editions: but the photo-lithographed plates exhibit them in certain portions of the Gospels.“ Credideris virum doctissimum neutram editionem nostram ne obiter quidem inspexisse; in utraque enim quicquid codex sectionum Ammonii et canonum Eusebii adpositum habet fideliter expressum est.

[2] Veteres librorum catalogos ut in nullo eorum quae perscrutatus sum orientis monasteriorum, ita nec apud Sinaitas vidi; nec magis, opinor, apud istos certe eiusmodi quid inveniri potest. In S. Catharinae quidem monasterio Cyrillus vir plurimum reverendus, qui ex viginti annis praeest bibliothecae, primus confecit catalogum; at nec ipse exemplaria librorum sacrorum accuratius descripsit sed pleraque summatim indicare satis habuit, libris vero dudum discerptis et fragmentis nullum locum reliquit.

illa Veteris Testamenti ex tenebris protraxi, nemo fratrum ad folia ex longo tempore disiecta attendisse aut quid rei esset cognitum videtur habuisse, neque magis peregrinatores docti quicquam litteris consignarunt unde eos vidisse codicem aut de eo audisse coniicias. Tamen ex multis saeculis in possessione monasterii S. Catharinae eum fuisse statuendum est.[1] Qui omnium ultimi quum studiorum suorum tum ipsorum memoriam in codice esse voluerunt, Dionysium, Hilarionem, Theophylactum, circa saeculum duodecimum ex numero Sinaitarum fuisse, licet horum nominum nullum inter archiepiscopos illorum temporum inveniatur,[2] ex annalibus monasterii fortasse ostendi poterit. Priorum temporum memoriam recolenti non negligendum est, nobilem illam pietatis antiquae arcem perfugiumque, quum circa annum 530 Iustiniani imperatoris praesidio opibusque condita esset, nunquam dirutam esse. Neque absonum fidei est, illo ipso tempore imperatoris munificentia prospectum etiam esse ut ne studiis pietatique Sinaitarum, quos permagni fecit,[3] librorum sacrorum supellex deesset, quae vix aliunde quam ex Alexandria, codicum laudatissimorum patria, calligraphorum sede celeberrimorum, arcessenda erat. At nihil hac via inveniri potest quod ad aetatem codicis accuratius definiendam faciat. Sive enim illo ipso tempore sive alio ad monasterii subsidia perveniebat, aliquot saeculis ante poterat scriptus esse. Qui quum hodieque, exceptis plerisque paginis mollioribus, tanta scripturae pulchritudine sit ut rei palaeographicae ignaro primorum quae prelo exibant

[1] Hoc probatur etiam duobus codicis Sinaitici fragmentis, quae Porphyrius archimandrita e S. Catharinae monasterio Petropolin attulit. Sunt enim membranae resegmina ex codicum eiusdem monasterii recentiorum tegumentis protracta, ad quae pluribus ante saeculis adhibita videntur. Pertinet autem quod ibi scriptum est ad capita V. VI. et VII. libri Numerorum. Quibus fragmentis, ad quae maior pars folii ex media Genesi decerpti accedit, etiam hoc confirmatur, totam eam codicis partem, qua qui nunc desiderantur libri Veteris Testamenti continebantur, ex longo iam tempore perisse.

[2] Cf. Περιγραφὴ ἱερᾶ τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ. Ἐν Βενετίᾳ 1817. pag. 151. sqq. ubi est: Περὶ τῶν ἀρχιεπισκόπων τοῦ μοναστηρίου.

[3] Cf. librum meum: Aus dem heiligen Lande, pag. 92. sqq. ubi Procopii verba illa de re exscripsimus.

bibliorum aetatem aequare possit videri, aetate Iustiniani non poterat non eximiam novitatis speciem prae se ferre.

Sed non deest alia via quae scite ac probe inquirentem ad maximam probabilitatem ducat. Quibus verbis augustissimo imperatori hoc opus tradidi, ea hoc loco non possum quin repetam, nullum omnium quae supersunt monumentorum similium tam luculentis indiciis veterrimae nobilitatis vel, ut rectius dicam, venerandae vetustatis praeditum esse affirmans. Quibus enim argumentis codici celeberrimo Vaticano, qui solus cum Sinaitico comparari potest, praecipuam antiquitatis laudem cum Hugio et alii et ipsi vindicamus, eadem non modo prorsus in Sinaiticum codicem quadrant, sed etiam aliis augentur confirmanturque, quibus non minima inest auctoritas. Si quis igitur Vaticani codicis vetustatem cognitam comprehensamque habet, ut Sinaitico parem vel maiorem laudem tribuat, non nostra commendatione vel studio opus habet, sed ratione et intellegentia ipse cogitur. Qui vero petulantia ingenii gestire malunt quam severis studiis verum quaerere, aut imbecillitate animi quadam impediuntur quominus sentiant verum, eos nil morari quam docere praestat. Fit etiam ut cum hominibus ipsae res omnium maxime praecellentes invidiam habeant; invidia vero ut ab omni probitate, ita a discendo alienissima.

Primum antiquitatis argumentum in scriptura positum esse constat. Codicis Sinaitici scriptura formas unciales habet eiusmodi ut inter codices membranaceos quos novimus antiquissimos omnes antiquitatis specie excellat, proxime etiam, si ab iis rebus discedamus quae papyris propriae sunt, ad papyraceorum nonnullorum ipsorumque voluminum Herculanensium usum accedat. Quod ut ipsis oculis iudicari posset, tabulis XX et XXI scripturas triginta sex repraesentavimus quae, una vel duabus septimi fere saeculi exceptis, prioribus sex p. Chr. saeculis a viris rei palaeographicae peritis adscribuntur. Tabulae XX columna prima e solis papyris constat; sumpsimus autem exempla priora quinque ex voluminibus Herculanensibus, sextum ex Hyperide Thebaico, septimum e fragmento Saquarensi, quod quum Beduini in necropoli Memphitica effodissent,

cum aliis similibus anno 1853 Saquarae dono Marietti viri cel. ad nos pervenit. Hoc autem tanta codicis Sinaitici similitudine insigne est, ut litterae omnes ex eo ipso exscriptae videantur. Columnarum alterius et tertiae primum locum occupat exemplum Octateuchi Origeniani, cuius fragmenta a Sarravio plerumque dicta Parisiis Leidae et Petropoli servantur. Sequuntur quinque codicis bibliorum Vaticani exemplа, quorum duo extrema scripturam novo atramento inductam praebent. Haec excipiunt fragmenta evangelii Iohannis Borgiana et fragmenta Iohannis palimpsesta Londinensia (N^b, in ed. Ni Ti nostra octava I^b). Tertia columna conspiciuntur duae scripturae Dionis Cassii Vaticani, quas sequuntur duo exempla e Cottonianis Genesis fragmentis exscripta. Alteri additus est versus e libro palimpsesto antea nostro nunc Petropolitano. Porro exemplum Alexandrini bibliorum codicis datum est cum fragmento librorum Regum palimpsesto Londinensi. Denique infimam columnarum secundae et tertiae partem exempla codicis Ephraemi Syri rescripti occupant, alterum Veteris, alterum Novi Testamenti. Nihil membranarum, unde haec exscripta sunt, saeculo quinto posterius videtur; ceteris vero aetate antecedere putamus Octateuchum Sarravianum et biblia Vaticana. Quae autem tabula XIX repraesentata sunt, vel quinto saeculo (I^1 I^2 I^3 Q) vel sexto (I^4 I^7 P N $Num^{petr.}$ R $D^{clar.}$ $D^{cant.}$ $E^{laud.}$ $Gen^{vind.}$) vel septimo ($Galen^{guo.}$ $\Theta^{lips.}$) adscribenda ducimus. Quibus omnibus diligenter inter se comparatis facile plura cognoscentur quibus differunt quae aetate differre diximus. Qua in re quid inprimis valeat quaerenti adtendendum est ad constantem formarum partim quadrarum partim rotundarum sinceritatem, a qua quidem antiquissimi libri ne tum quidem discedunt ubi, ut saepissime fit versu exeunte, propter spatii angustias litterae adhibentur minutiores. Talis scribendi munditia ut in Sinaitico codice, in Vaticano, in Alexandrino, in Ephraemi rescripto, in Octateuchi fragmentis Sarravianis, in altero Dioscoride Vindobonensi, in altero palimpsesto evangeliorum Guelferbytano (Q), in Genesi Cottoniana, in Dione Cassio Vaticano, item in aliis nonnullis sacri textus fragmentis

invenitur: ita non amplius plena mansit in altero Dioscoride Vindobonensi, quem ineunte saeculo sexto scriptum esse ipse scriba testatur, nec magis in aliis eiusdem aetatis codicibus, quales sunt Genesis purpurea Vindobonensis, Numerorum liber palimpsestus Petropolitanus, alter evangeliorum codex palimpsestus Guelferbytanus (P), Lucae fragmenta palimpsesta Londinensia (R). Sed in tabulas nostras ex codicibus saeculi sexti nihil formarum eiusmodi obliquarum sive productarum recepimus, quoniam non modo insolentiora haec quae raris locis habent, sed universum quo scripti sunt litterarum genus a scriptura codicis Sinaitici similiumque vehementer discrepat. Ad eam enim quam diximus munditiam alia accedit virtus, quam formarum simplicitatem dicere possumus. Haec in eo cernitur quod ϵ et c litterae nondum in crassiora puncta exeunt cuiusmodi in exemplis nostris plerisque inveniuntur, quod τ et γ, quibuscum κ quodammodo convenit, lineam transversam magis aequalem quam crassioribus punctis innixam praebent, quod λ litterae linea inferior nullis ad extremas partes punctis ornatur. Accedit quod λ in acutum desinere solet, quamquam rotunda species papyris nonnullis aeque ac scripturis iis Graecis quae a Coptis pendent propria est. Praeterea antiquiores codices saepissime ι et υ tuentur, quemadmodum in papyris fit, ubi posteriores ί et ΰ tueri solent: cuius rei ipse codex Sinaiticus testis est, in quo innumeris locis correctores ί et ΰ pro ι et υ reposuerunt. Ut breviter dicam, quo antiquior est scriptura, eo magis artificio atque ornatu artificioso vacare et nativam quandam pulchritudinem prae se ferre solet. Quam ad normam si quae scripturarum exempla dedimus exiguntur, in membranis nil invenitur quod Sinaiticam scripturam antecedat; simillimae vero ei sunt scripturae bibliorum Vaticanorum et Octateuchi Sarraviani. Magnitudinem litterarum quod attinet, hae illi re non magis quam volumina Herculanensia inter se differunt. Ac non in iis tantum concordant quae ad definiendam aetatem praecipuam vim habent, sed eiusmodi etiam res atque formas communes habent quae maxime a singulorum scribarum arbitrio atque usu videantur

pependisse: unde eandem eos patriam habuisse atque ex eadem prodisse schola concludas. Huc pertinent formae minutissimae exeuntibus versibus adhibitae, duplex forma ⲙ et ⲙⲛ, quarum posterior in titulis et subscriptionibus celebratur, forma ⲱ pro ⲟⲩ pariter in Vaticano atque in Sinaitico codice inventa, signum ⳁ ad finem versuum additum. Quae cognatio trium illorum monumentorum alia re gravissima augetur, nondum enim initialium quas vocant litterarum usum habent. Contra habent antiquissimae membranae tabulis nostris repraesentatae, exceptis fragmentis Iohanneis palimpsestis Londinensibus, reliquae omnes. Transiit illa scripturae aequalitas a papyris ad membranas, sed iam inde a quinto saeculo desuefacta videtur esse. Rursus in taxanda scriptura non parvi momenti interpunctionis ratio est. Haec in Sinaitico codice exceptis paucis et simplicissima et rarissima, ita quidem ut integrae columnae haud paucae nil punctorum habeant atque etiam plurimae textus continui series medio versu sine puncto terminentur, saepe vero continua verba nulla alia re nisi vacuo distinguantur spatio. Rursus hac in re codici Sinaitico cum papyris et Vaticano codice, nondum satis accurate excusso illo quidem, maior est similitudo quam cum aliis monumentis iisque ut videtur posterioribus.

Denique hae virtutes ad probandam summam codicis Sinaitici antiquitatem tanto plus valent, quoniam eorum quos in scribendo adornandoque eo partes habuisse diximus nullus, utut differunt, a communi ratione discedit.

Ad aliud argumentum pergimus scripturae proximum. Palaeographiae Graecae studiosi facile memores erunt quantopere Leonhardus Hug in ea quam anno 1810 de antiquitate codicis Vaticani scripsit commentatione delectatus sit textu Vaticano qualibet pagina in tres columnas distincto, ita ut, „si liber expansus ob oculos ponatur sex columnas simul uno intuitu complectamur.“ Hinc „superficiem libri vix non praebere speciem prisci voluminis“ dicit concluditque inde eximiam eius vetustatem esse verbis his: „Singularis haec forma codicis docet eum scriptum fuisse quo tempore a voluminibus ad libros

transitum, atque eorum prisca facies, cui oculus iam insueverat, retenta est, quo voluminibus quantum fieri poterat libri quam simillimi essent, et rei novitas coniunctam vetustatis speciem propagaret." Quam vero ille Vaticani codicis laudem praedicat, eam Sinaiticus exsuperat eo quod exceptis pariter atque in Vaticano libris poeticis sive stichometricis, quavis pagina non tres sed quattuor columnas exhibet, ita ut expanso libro octo columnas uno intuitu complectamur, etiam maiore prisci voluminis specie decepti. Ut autem Vaticana quidem ratio in perpaucis aliis, ita Sinaitica in codice alio nullo inventa est. Cohaeret autem hac cum re aliud quod et ipsum pro summae antiquitatis indicio habendum est. Cum maxima enim probabilitate statuitur codicem Sinaiticum ex papyro Aegyptiaco descriptum esse. Quod quamvis dudum sensissem, tamen ante me Frid. H. Scrivener cum populari suo docto qui in ephemeridibus litterariis sacris (Journal of Sacred Literature for Apr. 1863. Nr. V. p. 8) de cod. Sinait. explicuit, in medium protulit.[1] Ut autem a papyraceo illo exemplari tota scripturae in cod. Sin. ratio pendebat, ex qua quaternae singulis paginis columnae institutae sunt et per versus paucarum i. e. fere 12, 14, 16 litterarum textus scriptus est, id quod mox desuefactum esse scimus testibus codicibus Octateuchi Sarraviano, Novi Test. Alexandrino, Ephraemi rescripto, Matthaei rescripto Dublinensi, fragmentis variis quae I siglo comprehendimus, aliis: ita facile demonstrari potest versum unum vel duo vel tres eodem plane cum reliquis ambitu passim excidisse. Cf. Lc. 19, 47 ubi inter ϑημερανεντω et αρχιερεισκαιοι verba ιερω· οιδε exciderunt. Ibidem 20, 16 scriptum est καιαπολεσειτουτουσ, versu solito longiore (praecedit λωνοσελευσεται et sequitur καιδωσειτοναμ). Erat ni fallor in antiquiore exemplo: καιαπολεσειτουσ γεωργουστουτουσ. Ibidem 20, 19 post versum ϑησαντονλαον excidit versus εγνωσανγαρ, item 21, 8 post γοντεσεγωειμιχ, versus totidem litterarum οκαιροσεγγυσμη. 2 Pe. 3, 8 ante ωσημεραμια excidit καιχιλιαετη. Ibi-

[1] Cf. A full Collation etc. p. XIV et Bezae Cod. Cantabrig. Prol. XXIII sq.

dem 3, 12 scriptum est προσδοκωνταστη̄, sed debebat esse προσδοκωντασκαι σπευδονταστη̄. Duo versus exciderunt 1 Io. 2, 28 ubi nunc est νετεσναυτωνα, sed fuisse statuendum est: νετεσναυτωκαι νυντεκνιαμε νετεσναυτωινα. Item Lc. 12, 52 tres versus ita fere scripti: εσονταιγαραποτου νυνπεντεσενενι οικωδιαμεμερισμε inter αλληδιαμερισμο̄ et νοιτρεισεπιδυσῑ versibus ante et post inter 13 et 16 fluctuantibus. Alia exempla ut Ioh. 19, 25 sq. Scriv. in editione sua codicis Cantabrig. l. l. attulit.[1]

Alia insignis antiquitatis argumenta, quae rursus Sinaitico codici inprimis cum Vaticano communia sunt, quum orthographia tum universa ea ratio grammatica praebet, quae nominum declinatione verborumque coniugatione et syntaxi a sinceritate Graeca multifariam discedit. Utramque enim rationem posteriorum codicum auctores ad communem Graecorum usum accommodare quam ex antiquioribus libris, ad quos ni fallor ab ipsis scriptoribus sacris transierat, fideliter transcribere maluerunt. Accedit librorum Novi Testamenti ordo, qui eo quod cum antiquissima Syrorum interpretatione actus apostolorum epistulis Paulinis postpositos habet, ad illa tempora quadrat, quibus ordo antiquissimorum codicum reliquorum, Vaticani, Alexandrini, Ephraemi Syri, nondum usu receptus ac stabilitus erat. Accedunt etiam singulorum Novi Testamenti librorum et inscriptiones et subscriptiones antiqua simplicitate excellentes, quemadmodum πραξεισ nude positum apud patres quidem passim, sed in nullo quod sciam codicum nostrorum invenitur.

Quod in Notitia huius editionis susceptae pag. 13. a capitulis Ammonii cum Eusebii canonibus argumentum sumpsi, plus quam necesse est probare cuipiam videri possit. Ista

[1]) Praeterea speciosum est quod Scriv. l. l. his verbis commemoravit: „It has also been remarked that no line in the Cod. Sinait. begins with any combination of letters which might not commence a Greek word, unless it be ϧμ in Mt. 8, 12. 25, 30. Io. 6, 10. Act. 21, 35. Apoc. 7, 4. Inasmuch as ϧμ is found at the beginning of *Coptic* words (Herod. II, 166 etc.), it has been ingeniously suggested that this apparent exception to the scribe's general practice is a proof that he copied line for line from an *Egyptian* papyrus, to the writer of which such forms would be familiar."

enim harmoniae evangelicae instrumenta quum non modo iam circa medium saeculum quartum in communem usum abisse testentur Caesarius (in iis qui eius nomine circumferuntur dialogis), Epiphanius (in ancorato quem anno 374 scripsit) atque Hieronymus, qui, ut Damaso scripsit, nec a Latinis abesse volebat, sed etiam dubitari nequeat quin ipse Eusebius in codices illos quinquaginta Constantini imperatoris iussu anno 331 scriptos curaverit recipienda, a quo inde tempore codicum principalium aemulos exstitisse plurimos maxime probabile est, in codice Sinaitico ab initio addi poterant, etiamsi ante medium saeculum quartum vel ipsius Eusebii aetate scriptus est. Quam enim Vaticanus codex habet aliam ac peculiarem textus evangelici distinctionem iusto pluris fecisse Hugium, nuperrime eo est probatum quod in codice palimpsesto Lucae Zacynthio octavi fere saeculi eadem inventa est. Quamvis enim Ammonii Eusebiique ratio plerisque probaretur, tamen alia etiam, quo aemulatio valere debebat, et institui et repeti poterat. In Sinaitico vero codice res ad diiudicandum perdifficilis. In ipsa quidem scriptura numerorum, quos typis edidimus atque accuratius pluribus tabulis expressimus, nihil est ab aetate ipsius codicis alienum. Esse autem eos correctionibus A posteriores, eo probatur loco quem tabula VI columna tertia repraesentat; at ista correctio quamvis non sit ad D auctorem codicis referenda, ipso codice vix multo recentior est. Plus valiturum esset si lineas quas multas variaeque formae B corrector prioribus Matthaei capitibus ad distinguendum textum intulit numeris illis antecessisse ostendi posset; at id quamvis pluribus locis confirmetur non satis evidens est. Illud quidem manifestum est, auctorem officio parum satisfecisse suo; in Luca enim a sectione ρϛ reliquos omnes praetermisit:[1] quae negligentia facilius subrepere potuit si quis posteaquam codex exiit numeros supplevit, quam si ab initio codici destinati erant

[1] Desunt etiam foliis 10. et 15. a D scriptis, quae unum integrum quaternionis folium efficiunt. Quae res ne cui in indaganda omnium horum numerorum origine gravis videatur, vetat alterum foliorum par ab eodem D scriptorum, 28. et 29., quibus non desunt numeri.

in eoque conficiendo locum habebant. At nec hoc dubitatione exemptum est. Quae quum ita sint, non cautum duco in definienda codicis aetate multum his numeris tribuere auctoritatis.

Aliud cum hac re cohaeret idque manifestius est. Quum enim codices evangeliorum Graeci antiquissimi nostri, A C Z P R E L etc.[1] maioribus evangeliorum capitulis instructi sint, quae quin iam ante Euthalii aetatem pervulgata fuerint non dubium est, soli Sinaiticus et Vaticanus ea non habent.

Nec vero parvi faciendum quod codex Sinaiticus tanquam ad ipsum canonem pertinentes Barnabae epistulam et Pastorem praebet. Quum enim probe scimus saeculis secundo et tertio utrumque hunc librum ad canonicam auctoritatem adspirasse et a multis revera inter canonicos receptum esse, cuius rei testes luculentos habemus prae ceteris Clementem Alexandrinum et Origenem, atque etiam circa annum 325 Barnabae epistulam et Pastorem cum actibus Pauli et apocalypsi Petri[2] inter ἀντιλεγόμενα i. e. dubiae auctoritatis libros recepisse Eusebium (hist. eccl. 3, 25), quocum egregie consentit index ille canonicorum librorum codici Claromontano medii fere saeculi sexti additus sed ipso haud dubie aliquot saeculis antiquior (—„Barnabae epistula,[3] Iohannis revelatio, actus apostolorum, Pastor, actus Pauli, revelatio Petri"), tum inter omnes constat exeunte fere saeculo quarto (i. e. in conciliis Laodiceae anno 364 et Carthagine anno 397 habitis) de canonicis ecclesiae libris publice praeceptum esse nec vero Barnabam aut Pastorem locum in iis habuisse. Qua in re quae codici Sinaitico consensio intercedit cum Eusebio atque codicis Claromontani canone,

[1] Excipiendus tamen est D codex Graecus et Latinus Cantabrigiensis, quod inde explicandum videtur quia Italus eiusdem codicis textus, a quo ipsum Graecum pependisse certum est, nihil eiusmodi praebuit.

[2] His quattuor libris apocryphis Eusebius videtur priores partes detulisse, posthabitis apostolorum institutionibus et, cuius postremo loco meminit (ἤδη δ' ἐν τούτοις τινὲς καὶ τὸ καθ' Ἑβραίους εὐαγγ. κατέλεξαν), evangelio secundum Hebraeos. Quam in rem cum 3, 25 cf. etiam 3, 3. 6, 13. et 14. Alibi (3, 16. et 6, 13.) etiam Clementis epistulam simili laude exornat.

[3] Quibus hoc nomine epistula ad Hebraeos significari nuper visa est, assentiri non possumus.

augetur etiam eo quod inter Barnabam et Pastorem sex folia exciderunt, quibus tertium ex antilegomenis Eusebii scriptum fuisse perquam probabile fit; neque magis codex ad finem integer superest, deperdita ipsius Pastoris maiore parte. Quando vero talem codicis biblici magna cum cura atque elegantia adornati modum placuisse putemus? Quod diu mihi multumque reputanti etiam illud quaerendum videbatur quos potissimum Novi Testamenti libros Eusebium in exemplaria ad imperatorem mittenda recepisse probabile esset. Qua de re in duas partes discedi potest: aut enim nihil recepit nisi quod pleno omnium ecclesiarum consensu comprobatum esset, aut nihil exclusit nisi quod pleraeque respuerent. Ut illud tutius erat et pace facile omnium fieri poterat, quum ab usu removeri posset quod displiciturum esset, ita hoc arrogantiae plenum erat et odiosum, antequam publice quicquam praeceptum esset, propria vi et arbitrio a canone excludere quae multis sancta habebantur.[1] In re tam gravi atque inprimis obloquendi libidini obnoxia episcopum prudentem mandato imperatoris liberaliter rei Christianae prospicientis ita satisfecisse puto, ut quam plurimis gratum faceret et quantum posset a se arceret calumniam, licet omnia promiscue ab eo recepta esse quae in hist. eccl. ἀντιλεγόμενα dixisset minime contendi possit. Quae si recte disputata sunt, exemplar Sinaiticum ad normam Eusebii egregie conformatum videtur, additis ad finem quae nobilioribus antilegomenis (quinque illis epistulis catholicis cum apocalypsi) proxima erant et tamen cedebant auctoritate. Simile vero exemplum aliud nullum habemus. Vaticanus enim codex quum inde a cap. 9. epistulae ad Hebraeos mutilus sit, certe non potest ab iis quae ignorantur commendationem habere. Alexandrinus vero codex, in quo scriptis canonicis duae quae feruntur Clementis epistulae adiunctae sunt, etsi testetur potuisse etiam quinto saeculo, quo propter idoneas caussas scriptus creditur, unum vel alterum veterum antilegomenon, quod passim etiam invitis conciliis in publico

[1] Quae ἀντιλεγόμενα et νόθα vocat, eadem γνώριμα τοῖς πολλοῖς et ἐν πλείσταις ἐκκλησίαις παρὰ πολλοῖς δεδημοσιευμένα (3, 25. et 31) dicit.

usu esset, cum canonicis coniunctim edi, certe tamen nihil cum canone Eusebii aut Claromontano illo commune habet. Ceterum ista codicis Sinaitici ratio per se spectata non eam vim habet ut medio saeculo quarto nos eum cogat adscribere; certe enim poterat etiam quinto saeculo tale quid repeti; sed multo est verisimilius id tum factum esse quum fieri posset cum quadam doctorum ecclesiae auctoritate.

Quarto vero saeculo dum adscribimus biblia Sinaitica, quaeritur an forte erroris nos convincant quae libris Esdrae et Estherae posteriore manu subscripta sunt. Haec enim qui scripsit testatur utrumque illum librum in codice Sinaitico ad exemplar conlatum esse „antiquissimum", ab ipso Pamphilo captivo recognitum.[1] At minime contraria ista sunt nostrae de aetate codicis sententiae. Spectant enim ad ea quae a C^a et C^b correctoribus nostris ineunte fere saeculo septimo in illis libris mutata vel addita sunt. Illo tempore codex Sinaiticus, qui etiamnum, i. e. duodecim saeculis post, maximam partem pulcherrimus est, haud dubie satis novus videbatur. Pamphili vero exemplar a manu eius certissimum venerandae vetustatis indicium habebat. Praeterea exemplar illud minime tum videtur scriptum esse quum recognoscebat Pamphilus: id ipsum in-eo inest quod Pamphilus ad Hexapla Origenis conlatum et recognitum esse[2]

[1] Haec ad finem libri Estherae adnotata et iam anno 1846 ex lapide a nobis edita sunt: αντεβληϑη προσ παλαιωτατον (sic) λιαν αντιγραφον διορϑωμενον χειρι του αγιου μαρτυροσ παμφιλου · προσ δε τω τελει του αυτου παλαιωτατου βιβλιου οπερ αρχην μεν ειχεν απο τησ πρωτησ των βασιλειων · εισ δε την εσϑηρ ελιγεν · τοιαυτη τισ εν πλατει ιδιωχειροσ (C^b ex ω corr. o) υποστιμιωσισ (C^b corr. -μειωσισ) του αυτου μαρτυροσ υπεκειτο εχουσα ουτωσ: μετελημφϑη και διορϑωϑη προσ τα εξαπλα ωριγενουσ υπ αυτου διορϑωμενα · αντωνινοσ ομολογητησ αντεβαλεν · παμφιλοσ διορϑωσα το τευχοσ εν τη φυλακη · δια την του ϑεου πολλην και χαριν και πλατυσμον · και ειγε μη βαρυ ειπειν τουτω τω αντιγραφω παραπλησιον ευρειν αντιγραφον ου ραδιον: — διεφωνη (sic) δε το αυτο παλαιωτατον βιβλιον προσ τοδε το τευχοσ εισ τα (C^b corr. τινα) κυρια ονοματα. Eadem in brevius contracta ad finem libri Esdrae leguntur.

[2] Quae scripta sunt, μετελημφϑη και διορϑωϑη προσ τα εξαπλ. ωριγ. mea quidem sententia ita accipi nequeunt ut significent ex hexaplis illud ipsum exemplar descriptum esse. Ut enim διορϑωϑη et παμφιλοσ διορϑωσα ita μετελημφϑη et αντωνινοσ αντεβαλεν sibi invicem respondent. Innotuerunt ex Montefalconii Palaeographia p. 41 et Maii Nov. PP. Bibl. vol. IV. p. 318 sqq. codicum subscriptiones in quibus μετεληφϑη απο αντιγραφου et μετεληφϑη

dixit; nondum igitur Origenis studia expertum erat. Nec negligendum est ipsi exemplari suo Pamphilum eximiam laudem tribuere: verba enim και ειγε μη βαρυ usque ου ραδιον omnino ut scripta sunt extremam notae Pamphili partem efficiunt; duplici enim signo, et duobus punctis et lineola, ab iis seiunguntur quae corrector codicis Sinaitici de suo addidit. Qui vero notam codicis Sinaitici sive Friderico-Augustani scripsit, duas virtutes exempli illius laudat, quod et antiquissimum esset et manu Pamphili recognitum. Quum autem tertio saeculo sive ineunte sive medio sive, quod ipse non credo, exeunte scriberetur, ut ipsum exemplar unde Sinaiticus liber exscriptus est, papyro potius quam membrana constabat,[1] unde antiquitatis species aliquot saeculis post, papyro dudum desuefacto, mirum in modum augeri debebat.[2]

Ab istis vero correctorum notis discedere non possum quin moneam, quantam antiquitatem etiam tantus correctorum veterrimorum numerus testetur, qui quidem omnes praeter ultimum paucarum notarum auctorem uncialibus litteris usi sunt. In nullo alio codice simile quicquam observatum est. Accedit quod, ut supra indicatum est, iam octavo saeculo vel nono in mollioribus membranarum partibus multarum pagi-

εκ των εξαπλ. eodem sensu quo μετεγραφη απο (Montef. Palaeogr. p. 66) dicta sunt. At quis non videt quantum ab illa dictione differat μετελημφθη κ. διορθωθη προσ τα εξαπλα? Eodem modo ac sensu in eadem subscriptione apud Montef. p. 44 αντεβληθη προσ dictum est; scriptum est enim sic: μετεληφθη ο ησαιασ απο αντιγραφου του αββα -- εν ω καθυποκειται ταυτα· μετεληφθη ο ησαιασ εκ των κατα τασ εκδοσεισ εξαπλων· αντεβληθη δε και προσ ετερον εξαπλουν etc. Ceterum facile opinor intellegitur, notam Pamphili nec tum si revera ad ipsam libri scriptionem pertineret eam quam volunt vim contra summae antiquitatis argumenta in codice Sinaitico conspicua habituram esse.

[1] Bibliotheca Pamphili Caesareensis maxime papyris ab initio composita videtur fuisse; Hieronymo enim teste ep. 34. (141.) „ex parte corruptam Acacius et Euzoius in membranis instaurare conati sunt."

[2] Subscriptiones illae revera cum sententia nostra pugnarent si ab ipso codicis Sinaitici scriptore vel eadem certe cum eo aetate additae essent. In hac opinione is erat qui primus illis ad nos refutandos usus est. Errore vero patefacto, quo nihil evidentius esse potest, iisdem ad mentes perturbandas abuti inane prorsus ac frustra est.

narum scriptura tantopere expalluerat ut novum litteris atramentum induceretur, neque id tum primum sed secundum factum est, licet quando prior renovatio suscepta sit accuratius definiri non possit.

Palaeographiam Graecam a theologis ac philologis plurimis ignorari ut satis notum est, ita ignorantia pudendum nihil habet nisi indocilem arrogantiam coniunctam habet. Haec a Sinaitico quidem codice vix poterat fieri ut maneret remota, ita ut Hieronymi verbis adhibitis princeps codicum dici non potuerit „absque morsu invidorum, qui ignorantes quid audiant, quid loquantur, de eo audent iudicare quod nesciunt". At ut in hoc litterarum genere quae ignorant frustra doceantur nec pudeat eos Simonidea fabula deserta quodcumque occurrit cupide amplecti, reliquum est longe gravissimum et a palaeographicis rationibus quas proprie dicis satis exemtum summae antiquitatis argumentum. Hoc in eo quem codex Sinaiticus continet textu positum est. Quod quum iis quae ad universam textus rationem significandam scripta sunt infra plene cumulateque doceatur, hoc loco satis erit selectis paucis iisque manifestis luculentisque exemplis uti. Marci evangelium ex vetere consuetudine sic editur ut caput extremum versus viginti complectatur. Nec aliter illud habent codices Graeci nostri laudatissimi saeculorum ut videtur quinti et sexti, Alexandrinus Londinensis, Ephraemi Syri Parisiensis, Bezae Cantabrigiensis, cum uncialibus reliquis quattuordecim et minusculis omnibus, item codices Itali septem cum Vulgatae omnibus, Syriaci omnes, interpres Gothus, alii. Nihilominus Eusebius ad Marinum testatur, in accuratis exemplaribus fere omnibus[1] extremos versus duodecim deesse, quod testimonium etiam Hieronymus confirmat, scribens Hedibiae „omnes Graeciae libros paene hoc capitulum non habere". Quum igitur plus quingenti codices Graeci a quinto inde saeculo scripti miro consensu eos exhibeant versus, quos Eusebius ante annum 340

[1] τὰ γοῦν ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων ... ἐφοβοῦντο γάρ· ἐν τούτῳ γὰρ σχεδὸν ἐν ἅπασι τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ κατ. μάρκ. εὐαγγ. περιγέγραπται τὸ τέλος. Cf. Nov. Test. edd. meae maior. crit. ad h. l.

(quo mortuus est) in plerisque codicibus non inventos testificatur, soli contra stant codices Sinaiticus et Vaticanus, Eusebianae aetatis consuetudinem fideliter testantes.[1] Plus etiam, ut videtur, locus epistulae ad Ephesios probat. Huius enim in principio codices Graeci et interpretes et patres magna consensione testantur verba εν εφεσω verbis τοις ουσιν adposita. Tamen Origenem scimus εν εφεσω non legisse (cf. Nov. Test. ed. meam VII. ad h. l.), et Basilius medio fere quarto saeculo priorum temporum doctores pariter ac veteres sui temporis codices testari perhibet τοις ουσιν absque εν εφεσω scriptum esse[2], quemadmodum nec Marcionem aliter legisse probabile est. Post Basilium nemo amplius eius lectionis meminit; quid quod Hieronymus, quum Origenis commentarium ad suum conficiendum vel maxime adhibebat, verba magni magistri ex ipso quem olim is ante oculos habuisset textu potius quam ex „curiosiore" interpretatione pendere non adsecutus videtur. (Cf. Nov. Test. meum l. l.) Iam vero soli codicum omnium Sinaiticus et Vaticanus[3], uterque a prima manu, cum „veteribus" Basilii codicibus conveniunt.[4]

His lectionibus alias adiungamus, quas in codicibus temporis sui se invenisse testati sunt veteres et tamen vel nullus vel paucissimi codices ad haec tempora conservarunt. Primo omnium loco ponendus est Matthaei versus 35 capitis 13. Hunc Hieronymus testatur Porphyrium saeculo tertio ita scriptum

[1] Ex Latinis solus accedit codex Italae Taurinensis olim Bobbiensis, qui ipse ad quartum saeculum referendus videtur. Tamen etiam tres versiones orientales, Armena, Aethiopica, Arabica, dissidentibus quidem codicibus longe plerisque, eandem antiquissimi textus rationem confirmant. Ceterum quum ex tota textus sacri historia tum ex Irenaei testimonio certum est supplementum Marci vulgatissimum medio saeculo secundo antiquius esse.

[2] Cf. 1, 255. οὕτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασι καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντιγράφων εὑρήκαμεν.

[3] Ex hoc vel alio fonte persimili fluxerunt quae secundis curis inlata sunt codici Vindobonensi epp. Paulin. apud nos numero 67 signato. In his est etiam quod verba εν εφεσω punctis notantur.

[4] Hoc maxime loco Hugius l. l. pag. 26 usus est ut codicem Vaticanum „in ea tempora reponeret quae Basilium nondum viderunt."

invenisse ut cum verbis δια του προφητου nomen ησαΐου coniunctum esset. („Denique et impius ille Porphyrius proponit adversum nos hoc ipsum et dicit: *Evangelista vester Matthaeus tam imperitus fuit ut diceret — — per Esaiam — —.*) Quod quum ipse in plerisque codicibus non amplius inveniret, „postea a prudentibus viris sublatum" arbitratus est, etsi Porphyrii textum etiam Eusebius ad psalmum 78 cum homiliis quae feruntur Clementis 18, 15 testatur.[1] Iam vero lectio saeculi tertii in codicibus Graecis uncialibus periit omnibus, in omnibus pariter versionibus: non item in Sinaitico libro, in quo revera a prima manu scriptum est δια ησαΐου του προφητου, accedentibus codd. minusculis 1. 13. 33. 124. 253, quos passim invitis uncialibus plerisque antiquissimam scripturam confirmare inter criticos constat. Aliam Porphyrii lectionem Hieronymus ad Ioh. 7, 8 testatur, ubi Iesu verbis ουκ αναβαινω abusum eum esse refert. Etiam haec ex plerisque libris expulsa est, Vaticano non excepto; conservarunt vero praeter interpretes multos de quingentis codicibus Graecis nostris Sinaiticus et Cantabrigiensis cum aliis sex. Ad Luc. 7, 35 Ambrosius in commentario „plerosque Graecos" „ab omnibus operibus suis" tueri testatur. Nihilominus codices nostri ad unum omnes τεκνων pro εργων habent; non item Sinaiticus, in quo revera scriptura codicum Ambrosii superest.[2] Ioh. 1, 4 in omnibus codicibus Graecis excepto solo Cantabrigiensi scriptum est εν αυτω ζωη ην. Quod vero Origenes ex nonnullis laudat codicibus (addita censura τάχα οὐκ ἀπιδάνως) aliique scriptores antiquissimi (ut Valentiniani apud Irenaeum, Naasseni apud Hippolytum) cum interpretibus nobilissimis confirmant, εν αυτω ζωη εστιν, cum Cantabrigiensi solus Sinaiticus conservavit. Marcum in evangelio 11, 1 a Matthaeo et Luca dissentientem και εισ βηθανιαν edidisse Origenes scripsit. At omnium Grae-

[1] Uberiora et accuratiora quaerenti et ad hunc locum et ad eos qui sequuntur satisfaciet commentarius criticus editionis Novi Testamenti meae maioris octavae, cuius primus fasciculus modo exiit.

[2] Similis ratio est loci paralleli apud Matthaeum, ubi cum „codicibus quibusdam" Hieronymi consentiens codex Sinaiticus eandem scripturam praebet, accedentibus Vaticano, minusculo 124 pluribusque versionibus.

corum codicum soli Sinaiticus et Cantabrigiensis istam scripturam fideliter tradiderunt. Ad Ioh. 17, 7 Chrysostomus notavit: τινὲς μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων etc. Ita vero in Sinaitico eoque solo scriptum est. In Luca 11, 4 Origenes, Augustinus aliique testantur verba αλλα ρυσαι etc. non addita esse. Tamen ex Graecis codicibus non omittunt nisi Sinaiticus B L et minusculi aliquot, de interpretibus Latinus vulgatus et Armenus.[1] Quod Isidorus († 434) Hebr. 9, 17 in „antiquis codicibus" se reperisse testatur, μη τοτε pro μη ποτε, id omnium soli Sinaiticus et Claromontanus tuentur. Ad Ioh. 12, 32 Augustinus adnotavit: *non autem dixit omnes sed omnia.* Nihilominus Graecorum codicum soli Sinaiticus et Cantabrigiensis cum minusculo uno παντα habent. Quod Luc. 24, 13 edi solet, oppidum cui nomen Emmaus σταδιους εξηκοντα ab Hierosolyma abfuisse, parum cum eo concordat quod Eusebius et Hieronymus testati sunt, Nicopolin idem esse oppidum, distans ab Hierosolyma paene centum et sexaginta stadia. Quum igitur illos non ita existimaturos fuisse appareat, nisi εκατον εξηκοντα in codicibus suis invenissent, hoc ipsum cum nonnullis aliis Sinaiticus codex praebet.

His igitur locis quas lectiones tertii ac quarti saeculi scriptores ex codicibus suis protulerunt, dissidentibus vel omnibus vel paene omnibus codex Sinaiticus nobis conservavit. Nec vero minus momenti in iis est locis ubi quem textum in libris suis exscripserunt veteres vel primi interpretes expresserunt, eundem codex Sinaiticus Graecorum omnium praebet solus. Istiusmodi sunt: Matth. 8, 12 ubi solus εξελευσονται pro εκβληθησονται habet cum Italae codd. plerisque, item Syra utraque antiquissima (Curetoni et Peschitho), Heracleone apud Origenem et Irenaeo (ex interprete): Matth. 18, 24 ubi solus cum versionibus Sahidica et Memphitica Origenis textum confirmat sexies scribentis πολλων pro μυριων: Ioh. 13, 10 ubi solus Sinaiticus cum Latinis paucis confirmat Origenem, ουκ εχει χρειαν νιψασθαι sexies scribentem sine additamento, in quo libri maxime

[1] Contra 11, 2. Origenis testimonium Sinaiticus deserit, non item BL.

fluctuant: Matth. 6, 33 ubi solus cum duobus cdd. Ital. (altero Germanensi et Bobbiensi) et auctore Speculi item Eusebio et Ps.-Athan. (homil. in Mt. 21, 2) την βασιλειαν absque additamento tuetur: Rom. 5, 7 ubi solus Sinaiticus cum Origene solo μογις pro μολις praebet: Matth. 7, 13 ubi lectionem Clementis et Origenis atque Latinorum codicum antiquissimorum η πυλη praetermittentium solus Sinaiticus confirmat: Matth. 7, 18 ubi solus Sinaiticus, priore loco accedente Vaticano, bis ενεγκειν tuetur cum Heracleone et Origene itemque Dialogo contra Marcionitas: 2 Petr. 1, 4 ubi solus Sinaiticus eum praebet textum quem Hieronymus reddidit: *eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis*, την εν τω κοσμω επιθυμιαν φθορας: Ioh. 19, 38 ubi Sinaiticus solus lectionem ab antiquissimis codicibus Latinis Sahidico et Syro Hierosolymitano expressam custodivit, ηλθον ουν και ηραν: Marc. 1, 5 ubi solus Sinaiticus cum Origene et duobus codicibus Latinis και λεγων omittit:[1] Marc. 7, 3 ubi solus πυκνα praebet quod expresserunt Coptus, Gothus, Syrus posterior et Latini aliquot: Ioh. 6, 51 ubi solus textum verissimum servavit, quem Tertullianus cum auctore Speculi secutus est: *panis quem ego dedero pro salute mundi caro mea est*: Ioh. 2, 3 ubi solus textum prorsus Iohanneum interpretum Latinorum vetustissimorum et Aethiopis, notatum etiam in margine Syrae posterioris, servavit, etsi iam eadem aetate vulgata lectio sit superscripta: 2 Cor. 12, 15 ubi ει περισσοτερως υμας αγαπω ηττον αγαπωμαι (quod egregium est) cum solis Sahidico et Copto scribit: Eph. 3, 9 ubi cum solo Marcione τω θεω pro εν τω θεω habet, in quam scripturam Tertullianus (parum caute, opinor) dixit: „rapuit haereticus *in* praepositionem: Apoc. 3, 3 ubi pro μη γρηγορησης cum solo Primasio, quem principalem in apocalypsi Italae testem habemus, μη μετανοησης tuetur: Apoc. 3, 7 ubi Origenis, Andreae et Primasii lectionem και κλειων confirmat, quemadmodum ibi-

[1] Antea h. l. addidimus μηδενα απελπιζοντες Luc. 6, 35, quod cum Syris interpretibus solus Sinaiticus praebebat. Nuper vero idem quum a Tregellesio ex codice Zacynthio palimpsesto tum a me in codice unciali Smyrnensi erutum est, unde non minima auctoritas ei lectioni accedit.

dem 5, 1 et 19, 13 solus Origenis lectiones εμπροσθεν και οπισθεν et κεκλητο confirmat.

Sed haec iam satis sunto, quamvis facile aliis augeri queant; satis enim erunt ad ostendendam mirificam textus istius indolem, qua maxima cum fide confirmatur, codicem Sinaiticum propius Vaticano ceterisque omnibus ad similitudinem eorum accedere codicum, quibus summa Christiana antiquitas utebatur. Apparet autem ex his textus exemplis non tam quarti saeculi consuetudinem quam multo priorum temporum ex Sinaitico discendam esse. Quod subtilius exquisituri id velim attendant quod qui codicem Sinaiticum calligraphi Alexandrini scribebant, ab iis nil novi textui inlatum est nisi quae festinatione vel inscitia peccavere. At nec ipsum exemplar illud papyraceum, ad quod novum membranaceum conformarunt, ab aliis quam Alexandrinis scribis derivandum est. Ceterum antiquissima textus sacri historia et ipsum studium restituendi antiquissimam eius scripturam a nullis testimoniis magis pendet quam a veterrimo Latino interprete: qui quum in medium fere saeculum secundum incidat, codicibus eius quarti et quinti saeculi ab interprete Irenaei Tertulliano Cypriano toties comprobatis, quotiescumque Graecos testes eosque antiquissimos confirmat, vix dubium est quin secundi saeculi lectio inventa sit, etiamsi discedant plerique vel omnes reliqui testes.[1] Non est vero codex, exceptis quippe qui ipsi Latini pariter ac Graeci sunt, qui tanta quanta Sinaiticus antiquissimorum Latinorum testium cognatione excellat. Qua de re gravissima mox alibi accuratius dicendum erit.

Non possum autem ab hac de antiquitate codicis disputatione discedere quin moneam quantam argumenta nostra inde adsumant vim quod coniuncta sese offerunt. Ut hoc, ut illud impugnari possit, nec sit fere quicquam quod per se solum omnem dubitationem excludat: at omnibus miro modo con-

[1] Hoc post somnia eorum qui consensionem antiquissimorum Graecorum codicum cum Latinis suspectam reddiderunt nemo hac aetate rectius Carolo Lachmanno videtur sensisse, cui per codices Claromontanum et Börnerianum effici videbatur ut epistularum Pauli multis partibus certior lectio sit quam reliquorum Novi Testamenti librorum. Cf. N. T. 1842. p. XX.

gruentibus providit Deus ut ne specie ipsi decepti falleremus alios, neve magis temerariis ac vanis coniecturis eludi pateremur quae studiorum sinceritate ac religione explorata habemus.

V.

Quae prolata sunt lectionis exempla quamvis gravissima nondum satis ad docendum putamus esse, quae universa textus Sinaitici ratio sit, et quem ei locum in instrumentis textus sacri ad integritatem apostolicam revocandi tribuendum existimemus.

Laudes vero antequam perscripturi simus, quid eas imminuat dicemus. Imminuit enim, ut multis videbitur, magna scripturae vitiositas, quae ne tot quidem correctorum studiis plane remota est. At coniunctam habet illa quidem, quamvis sit molesta, virtutem haud contemnendam. Orta est enim, ut modo diximus, inde quod qui scribebant calligraphi Alexandrini, ut scribendi usu et dexteritate excellebant, ita parum Graece sciebant: qua quidem in re a Sinaitico libro non ita multum differt Vaticanus cum similibus. (Vide infra.) Fecit autem haec litterarum Graecarum inscientia ut quod propositum esset fideliter ac quasi serviliter describerent, alienissimi ab omni emendandi studio. A quo studio quum integritatem textus sancti prioribus p. Chr. saeculis plurimum detrimenti cepisse constet, ipsa ignorantia describentium quod prodesset continebat. Nec nisi raro a vitiositate scripturae illa dubitatio critici oriri potest.

Universam vero textus indolem breviter significaturo tria potissimum lectionum genera constituenda videntur, in quae describantur singulae. Primum eas complectitur quae probant, quam mira sit consensio Sinaiticum inter et Vaticanum similimosque reliquos codices Graecos. Alterum quas dissentientibus illis sociis auctoritate gravissimorum patrum atque interpretum commendatas praebet. Tertium quas omnium qui supersunt testium solus conservavit. Quae quo iure dicta sint, idoneis

probabimus exemplis; plus enim quam exemplorum aliquid dare non in animo est.[1]

Ac primum quidem genus quum ad innumeros locos pertineat, quibus testes veterrimi luculentissimique, ut A B C, B D L, ad quos iis quas continent partibus inprimis accedunt I P Q R T^{abc} Z Ξ, cum ℵ consentientes docent quid prima aetas Christiana in sacris libris scriptum invenerit, ad demonstrandum id quod volumus non adhibebimus nisi lectiones eiusmodi quas Sinaiticus codex vel cum B solo vel cum uno atque altero sociorum eius tuetur, ita quidem ut omnia excludamus quae cum tribus ac pluribus communia habet. Quod enim paucissimis commune est, id singularem eorum cognationem probat maxime, ac vero eo magis probat quo magis arbitrio patebat.

Cum B ex codd. Graecis omnibus solo, accedente passim interpretum vel patrum testimonio, quod non adscribemus, Sinaiticus haec habet: **Matth.** 1, 5 βοεσ 2, 5 ειπαν 3, 2 λεγων pro και λεγων 3, 7 βαπτισμα omisso αυτου 3, 14 ο δε διεκωλυεν 3, 16 ανεωχϑησαν (ηνε.) omisso αυτω, πνευμα ϑεου pro το πν. του ϑε. et ερχομενον pro και ερχ. 5, 1 προσηλϑαν 6, 7 βατταλογησητε 6, 8 ο ϑεοσ ο πατ. υμ. 9, 2 αφιενται (item 9, 5 ℵ^{c} et B) 10, 2 και ιακωβοσ 11, 8 om. εισιν 12, 15 om. οχλοι 12, 24 et 27 (item alibi) βεεζεβουλ 13, 17 ειδαν (ιδ.) 13, 36 διασαφησον 13, 43 ωτα absque ακουειν 14, 3 εδησεν και εν φυλακη απεϑετο 16, 13 τινα sine με 16, 21 ηρξατο ιησ. χριστ. pro ηρξ. ο ιησ. 17, 7 και αψαμενοσ αυ. ειπεν 18, 24 εισ αυτω 19, 24 τρηματοσ 20, 21 δεξιων sine σου 25, 4 λαμπ. εαυτων 25, 16 ευϑεωσ πορευϑεισ sine δε 25, 27 τα αργυρια 27, 44 συν αυτω **Marc.** 1, 27 συνζητειν αυτουσ 4, 8 αυξανομενα 7, 24 ηδυνασϑη 8, 28 λεγοντεσ οτι 8, 36 κερδησαι et ζημιωϑηναι 8, 37 δοι 9, 29 εν προσευχη sine και νηστ. 9, 47 σε εστιν 12, 17 εξεϑαυμαζον 13, 7 δει sine γαρ 14, 46 επεβαλαν **Lucae** 3, 31 ναϑαμ 3, 32 ιωβηλ et σαλα 5, 12 ιδων δε 6, 5 του σαββ. sine και 6, 30 omissum τω 6, 33 και γαρ εαν 6, 45 τησ καρδιασ sine αυτου 8, 30 οτι εισηλϑ. δαιμ. πολλ. εισ αυτον 8, 35 εξηλϑεν 9, 50 ιησουσ 9, 52 ωσ pro ωστε 14, 31 βουλευσεται 18, 12 αποδεκατευω 18, 29 ενεκεν 19, 48 εξεκρεμετο 24, 13 ησαν post ημερα 24, 47 μετανοιαν εισ αφεσιν **Iohannis** 1, 27 οπισω sine αυτ. εστ. ο 2, 20 οικοδομηϑη (sed accedit nunc T^{b}) 3, 16 τ. υιον τον μονογ. sine αυτου 4, 5 τω ιωσηφ 4, 15 διερχ. 4, 17 ειπεσ 5, 17 ο δε omisso ιησουσ 5, 39 εραυνατε 9, 28 και ελοιδορ. 9, 35 ιησουσ 10, 18 ηρεν pro αιρει 12, 16 αυτου οι μαϑηται 12, 19 ειπαν 13, 6 αντω omisso εκεινοσ 18, 22 εισ παρεστηκωσ των υπηρετ. 18, 29 om. κατα 19, 35 πιστευητε 19, 39 ελιγμα 19, 41 ην τεϑειμενοσ 20, 31 πιστευητε **Rom.** 2, 16 δια χριστ. ιησ. 7, 17 ενοικουσα 16, 20 om. χριστου **1 Cor.** 1, 4 et 1, 14 om. μου 1, 25 om. εστ. sec. 7, 17 μεμερικεν 10, 9 απωλλυντο 11, 26 αχρι ου **2 Cor.** 9, 2 το εξ υμων ζηλοσ **Gal.** 3, 7 υιοι εισιν 4, 9 δουλευσαι **Eph.** 5, 19 τη καρδια **Col.** 1, 16 om. τα tertio loco 2, 2 παν πλουτοσ 2, 4 τουτο λεγω omisso δε **1 Thess.**

[1] Supra iam exscripta in hac sectione non repetemus.

3, 1 ηυδοκησαμεν Heb. 1, 8 αυτου pro σου Actorum 1, 5 εν·πνευμ. βαπτ. 2, 26 μου η καρδ. 4, 18 καθολου sine το 4, 30 εκτεινειν σε 5, 31 του δουναι 6, 3 επισκεψ. δε 8, 18 om. το αγιον 9, 22 ιουδαιους sine τους 13, 10 του κυριου 14, 8 αδυνατος εν λυστρ. 15, 17 ποιων 16, 32 του θεου 17, 30 απαγγελλει 21, 23 αφ εαυτων 28, 13 περιελοντες 1 Petr. 1, 6 ει δεον 3, 22 εν δεξια θεου Iac. 2, 18 σοι δειξω 3, 4 οπου et βουλεται 4, 14 om. γαρ 2 Petr. 2, 19 om. και 1 Ioh. 2, 20 οιδατε παντες 5, 13 τοις πιστευουσιν 2 Ioh. 12 πεπληρ. η 3 Ioh. 7 εξηλθαν. Inprimis vero hac in re magni momenti sunt aliquot loci ubi soli Sinaiticus et Vaticanus vitiosum aliquid habent, ut (Marc. 4, 21 υπο λυχν. pro επι λυχν. accedunt 33. 69.) Iac. 1, 17 τροπης αποσκιασματος 2 Petr. 2, 13 αδικουμενοι pro κομιουμενοι (sed accedit nunc P palimps. Petrop.). Huc certe videtur etiam pertinere Marc. 15, 21 εγγαρευουσιν, quam formam Sinaiticus etiam Matth. 5, 41 habet. Simili ratione utuntur Marc. 12, 4 ubi cum BL commune habet εκεφαλιωσαν Act. 3, 7 σφυδρα cum A 1 Petr. 1, 23 εκ φθορας φθαρτης cum AC 2 Petr. 2, 4 σειροις ζοφοις cum A Hebr. 11, 35 γυναικας cum AD Apoc. 9, 10 ομοιοις (cf. etiam 7, 14 εκινησαν cum απεκεινησαν in A 11, 11 ημισου et 19, 20 της καιομενης in ℵ et A solis) cum A.

His in N. T. Sinait. (uti etiam in maiore totius codicis editione) plura eiusmodi adiunximus quae Sinaiticus cum solis BD, BC, BA, BI, BL etc. tuetur: quae quum facile magno numero excerpi queant, h. l. praetermittimus. Nec magis repetemus quae cum binis Vaticani sociis ut CZ, LZ, LB, AD communia habet. Praebebimus vero lectionum exempla quae cum solo D vel L vel Z vel C vel A Sinaitico sunt communes.

Cum D (Cantabrig.) solo: Matth. 1, 14 σαδωχ 4, 2 κ. τεσσερακ. νυκτας 5, 13 το αλα et 22 ραχα 9, 5 αφιονται 9, 28 οι δυο τυφλοι 21, 27 ειπαν 24, 21 ουκ εγενετο et 24 πλανηθηναι 27, 45 εκατονταρχης Marc. 4, 36 ησαν 6, 35 γινομενης 9, 12 αποκαταστανει 16, 6 om. τον ναζαρηνον Luc. 5, 3 εν τω πλοιω εδιδ. 10, 19 ουδεν υμας αδικησει 10, 35 πανδοκει 24, 19 εν λογ. και εργ. Ioh. 1, 6 ην ονομα αυτω 1, 15 om. λεγων 4, 14 ο δε πινων 4, 17 εχεις pro εχω 4, 24 προσκυν. δει et om. αυτον 4, 25 αναγγελλει 4, 27 και εν τουτω (4, 33 om. ουν cum d e Syra Curetoni et Schaafii invito D Graece) 4, 38 απεσταλκα 4, 42 σην μαρτυριαν 4, 45 ως ουν 4, 51 και ηγγειλαν, ibidem om. λεγοντες [1] 5, 42 ουκ εχ. την αγαπ. 6, 7 αποκρινεται 6, 11 ευχαριστησεν (D ηυχ.) και εδωκεν 6, 17 κατελαβεν δε αυτους η σκοτια (non item 69.) pro και σκοτ. ηδη εγεγονει 6, 33 ο του θεου 6, 46 εωρακ. τον θεον pro εωρ. τ. πατερα 6, 64 εξ υμων εισ. τινες 7, 31 πολλοι δε επιστευσαν εκ 7, 32 ηκουσαν δε 7, 37 ερχεσθω omissis προσ με 7, 40 ακουσ. αυτου των λογ. τουτων 7, 46 ουτως ανθρωπ. ελαλησεν 7, 48 πιστευει 8, 16 om. πατηρ 8, 41. 52. 57. 9, 28. 40. 11, 46 ειπαν 9, 19 ει ante ουτος εστιν 9, 35 και ηκουσεν 10, 11 et 15 διδωσιν et διδωμι 10, 25 omissum αυτοις 11, 1 της μαριας 14, 17 γνωσεσθε Act. 16, 26 ανελυθη. Item in epistulis cum D (Clarom.) solo: Hebr. 10, 37 χρονισει 11, 33 ηργασαντο 12, 21 εκτρομος 13, 15 om. ουν 13, 21 om. εργω.

[1] Uno igitur capite 4 Sinaiticus et Cantabrigiensis omnium soli undecies consentiunt. Per totum Iohannis evangelium eosdem prae ceteris omnibus convenire maxime memorabile est. Nec tamen alio Novi Testamenti libro Sinaiticus magis propriam textus formam habet.

Cum L solo in evangeliis: Matth. (א^{b} 6, 26 εισ τασ αποϑηκασ) 18, 17 ειπον pro ειπε 19, 18 ποιασ φησιν 27, 31 εκδυσαντεσ (nisi quod L inepte και ante ενεδυσαν ex altera lectione habet) Marc. 12, 34 om. ει Luc. 8, 8 και εφυεν (pergit και επ. cum solo D) 9, 14 ησαν δε 14, 8 η κεκλημ. αυτου Ioh. 9, 4 του πεμψ. ημασ. Cum Z solo: Matth. 14, 19 εκελευσεν 17, 15 om. κυριε. Item 13, 1 εκ et 15, 22 εκραξεν accedentibus paucis minusculis (ut 21, 28. 21, 45. 22, 43 accedente L). Cum C solo: Matth. 10, 15 γη repetitum ante γομορρ. Marc. 4, 10 ηρωτουν Luc. 5, 28 παντασ Act. 9, 25 σφυριδι Apoc. 12, 6 τρεφουσιν. Cum A solo: Luc. 6, 8 τω την ξηραν Act. 14, 3 μαρτ. επι τω 28, 20 ενεκεν Iac. 2, 5 επαγγελιασ pro βασιλ. 4, 9 om. και ante κλαυσατε 4, 14 om. γαρ post ατμισ 1 Pet. 4, 17 οτι καιροσ 2 Pet. 1, 18 εκ του ουρανου 2 Ioh. 5 ειχαμεν 3 Ioh. 8 εκκλησια Col. 1, 4 κυριω pro χριστω Heb. 12, 7 τισ γαρ sine εστιν 11, 32 omissum τε post βαρακ Apoc. 2, 22 μετανοησουσιν 3, 7 ο αληϑινοσ ο αγιοσ 4, 4 ϑρονουσ εικ. τεσσαρεσ 4, 9 επι τω ϑρονω 5, 10 βασιλειαν 5, 13 τω αρνιω omisso και et 6, 4 εδοϑη λαβειν sine αυτω: quod utrumque codex Sinaiticus ex emendatione habet 9, 8 ειχαν 9, 14 λεγοντα 9, 21 πονηριασ pro πορνειασ 11, 16 και εικοσι 17, 6 ειδα 20, 11 του προσωπου 21, 1 απηλϑαν et 10 επι οροσ 22, 5 φωτ. επ αυτουσ. (2 Petr. 2, 4 ζοφοισ Apoc. 9, 10 ομοιοισ 11, 11 ημισου 19, 20 τησ καιομενησ, quae maxime memorabilia sunt, iam supra indicavimus.)

Si quid est quod probet, Sinaiticum codicem et Vaticanum ab antiquiore communi fundamento pependisse, Sinaiticum vero vel propius ab eo abfuisse vel arctius ei adhaesisse, certe illud est quod non modo plurima soli communia habent, non exclusis quae miro vitio laborant, sed etiam tot lectiones quas unus aut alter ex iis qui maxima cum Vaticano cognatione continentur invito ipso conservavit, in Sinaitico coniunctae repertae sunt. Qua in re etiam illud grave est, quod ubi tacet Vaticanus, ut in extrema parte epistulae ad Hebraeos et in apocalypsi, Vaticanam rationem in sociis tantum superstitem etiam Sinaiticus tuetur. Ceterum inter viros criticos constat Alexandrinum codicem in altera Novi Test. parte antiquiorem et sinceriorem textum quam in evangeliis conservasse. Hinc fit ut inde ab actis app. multo arctiore quam per evv. cum Sinaitico ille vinculo teneatur: id quod non satis ex allatis Alexandrini lectionibus intellegitur quia in epp. saepe accedit unus vel alter testium reliquorum nobilissimorum, inprimis D Claromontanus, socius gravissimus, ut Heb. 11, 8 τοπον absque τον 11, 11 ηλικιασ absque ετεκεν 11, 32 με γαρ 11, 34 et 37 μαχαιρησ 11, 34 εδυναμωϑησαν 11, 35 γυναικασ 12, 9 πολυ 13, 9 περιπατουντεσ.

Alterum genus ex iis Sinaiticis lectionibus constitutum est, quas a codd. ABCDL simillimisque antiquissimis desertas gravissimorum patrum vel interpretum confirmat auctoritas. Praeter illa quae sectione priore prolata sunt, huius generis exempla haec sunt.

Matth. 5, 28 επιθυμησαι sine αυτην aut αυτησ cum 236. Clem. Orig. Isidoro aliis 6, 20 και pro ουδε cum 1. Italae cdd. plerisq. Syr^{cur} Cypr. aliis 6, 32 ο πατ. υμων (sed ℵ* praem. ο θεοσ) sine ο ουρανιοσ cum minusc. duobus Syr^{cur} It^{pler} vg Clem. Cypr. aliis 7, 4 λεγεισ pro ερεισ cum Ital^{pler} vg Lucif. 7, 13 om. εισιν cum Sahid. 8, 6 om. κυριε cum Syr^{cur} Hil. 9, 5 εγειρε περιπατει nulla coniunctione interposita cum Sahid. 9, 21 om. μονον cum Italae cdd. tribus 15, 31 om. κυλλουσ υγιεισ cum minusc. duobus Copt. Syr^{cur} Ital. cdd. plerisq. etc. 16, 12 απο τησ ζυμ. των φαρισαιων κ. σαδδουκαιων αλλα απο cum Syro^{cur} solo (similiter unus Ital. cod.) (23, 6 huc non pertinet; τασ πρωτοκλισιασ enim est ℵ^{c}, quod tuetur ille cum minusc. aliquot It^{pler} Syr^{cur} aliis Basilio) 23, 35 om. υιου βαραχιου cum minusc. duobus et Eusebio bis 24, 45 cum minusc. fere decem Ephr. Syro Basilio Chrysost. τησ οικιασ pro τησ θεραπειασ vel οικετειασ Marc. 1, 1 om. υιου θεου cum minusc. duobus Irenaeo^{semel} (Gr. et Lat.) Orig.^{quater} Bas. Victorin. aliis 1, 15 om. λεγων (και λεγων) cum Origene et duobus cdd. Latinis 3, 6 ιωσηφ (pro ιωσητοσ, ιωση) cum minusc. uno pluribus Ital. cdd. et vg 4, 37 om. ωστε ηδη etc. cum Italae codice e 6, 35 om. αυτω cum minusc. tribus Ital. cdd. duobus et vg 9, 6 τι απεκριθη cum Orig.^{bis} 10, 30 om. οικιασ usque διωγμ. cum Italae codice k Luc. 2, 15 ελαλουν πρ. αλλ. λεγοντεσ cum quinque Ital. cdd. 9, 10 om. πολεωσ καλουμ. βηθσ. cum minusculis et Syra^{cur} 12, 8 om. των αγγελων cum 259. et Marcione apud Epiph. Ioh. 1, 20 om. και ωμολογ. sec. loco cum Ital. codice e et Syr^{cur} 2, 12 om. και οι μαθ. αυτου cum minusc. aliquot Ital^{sex} Armena 3, 5 των ουρανων cum minusc. paucis Docetis apud Hippolytum Orig^{int} aliis 4, 33 ελεγον nec ουν nec δε addito cum Italae cdd. d e Syr^{cur} et Syr^{schaaf} 4, 42 αληθωσ ουτ. εστιν cum Syr^{cur} aliis et Orig.^{bis} 4, 50 τω λογω του ιησου cum Syra^{cur} 6, 51 εκ του εμου αρτου cum Ital. cdd. a e Cypr. Hil. 7, 39 πνευμα sine αγιον aut δεδομενον cum κτ minusc. duobus Orig.^{quater} aliis 9, 21 om. αυτον ερωτησατε cum Ital. codice b Sahid. et Chrysost. 10, 4 τα ιδια cum Goth. Hebr. 4, 2 συνκεκερασμενοσ cum 17. aliis d e Syr. Cyrillo 11, 13 νομισαμενοι (testibus reliquis προσδεξαμενοι et λαβοντεσ praebentibus) cum 17. aliis Chrys. 13, 25 omittit αμην cum 15. et Fuldensi Act. 17, 25 ωσ προσδεομενοσ cum minusc. uno d e Theodoret. Ir^{int} 21, 16 ιασονι cum Copto et cdd. Lat. 27, 16 κλανδα cum minusc. aliquot Copta Syr.^{post} et Syr.^{post} Graece in margine 1 Petr. 2, 21 απεθανεν pro επαθεν cum minusc. Syr. Arm. Ephr. Amb. aliis 2 Petr. 2, 14 ακαταπαυστουσ αμαρτιασ cum m *(incessabiles delictis)* 1 Ioh. 5, 20 το αληθινον cum Sah. Idac. Facund. Apoc. 2, 17 εκ του μαννα cum Primasio *de manna* 3, 9 γνωση cum 14. et Primasio 11, 10 πεμπουσιν (recte post χαιρουσιν et ευφραινονται) cum vg^{cod} et Tich. 12, 5 ηρπαγη cum minusc. aliquot Hippol. Methodio 17, 4 αυτησ και τησ γησ cum Syris cdd.

Restant exempla lectionum tertii generis, quas Sinaiticus sine ullo socio tuetur. In his magnum est bonitatis discrimen.

Sunt enim quae invitis omnibus maxima probabilitate commendentur, rursus aliae nullam commendationem habent nisi quod in codice omnium antiquissimo scriptae sunt. Etiam hac in re insignis similitudo Sinaiticum inter et Vaticanum codicem intercedit; et ille enim haud paucas lectiones praebet a ceteris omnibus desertas. Cohaeret hoc cum summa librorum illorum vetustate nec commune habent nisi cum aliis testibus simili vetustate cuiusmodi sunt plures Italae codices, ut Vercellensis, Bobbiensis, Palatinus, et qui Italam cum Graeco fonte coniunctam praebent Cantabrigiensis et Claromontanus, item prae aliis multis Syrus Curetoni (ineunte fere saec. quinto scriptus).[1] Pendent autem lectiones istiusmodi minime ab ipsa horum testium aetate, sed vestigia sunt licentiae illius qua duo maxime priora saecula circa textum sacrum videntur abusa esse, posteriora vero tempora, certe iam inde a quarto saeculo, omnino abstinebant. Pro singulari autem Sinaitici et Vaticani praestantia, quos saepissime uno atque altero socio accedente verum tenere vix dubium est nec raro a codicibus reliquis omnibus destitutos antiquissimorum patrum auctoritas a suspicione arbitrii vindicat, probe videndum est ne quicquam, licet soli praebeant, temere, statim primo quasi obtutu abiiciamus.

Ut igitur de ingenti numero pauca afferamus, solus haec habet: Matth. 3, 6 om. υπ αυτου 3, 11 habet εγω μεν γαρ υμ. βαπτιζ. 8, 28 γαζαρηνων 11, 8 ανθρωπον ιδειν pro ιδειν ανθρωπον 14, 23 om. απολυσας τους οχλ. (quod non propter ομοιοτ. excidit quum και retentum sit) 15, 5 ουδεν εστιν ου μη τιμηση 21, 17 εξηλθεν sine εξω της πολεως 22, 39 δευτερα ομοια (Vaticanus δευτερα ομοως, reliqui δευτερα δε ομοια) 23, 4 φορτια μεγαλα βαρεα (reliqui βαρεα και

[1] Certe Syri Curetoni exempla nonnulla adscribamus lectionum quas vel omnium solus vel certe nullo codice Graeco comitante habet. Matth. 1, 21 habet *mundum* pro τον λαον αυτου 1, 22 om. ολον cum Ir. interpr. et Epiph. 1, 24 praebet *Mariam* pro την γυναικ. αυτου 2, 14 *Ioseph autem* pro ο δε (similiter Ital. cdd.) 2, 23 δια του προφητου cum Ital. cdd. plur. et versionibus aliis pro δια των προφητων 3, 3 *dei nostri* pro αυτου cum b Cyrillo et Iren. interprete 3, 15 post αφιησιν αυτον add. *ut baptizaretur, et baptizabat Iesus* 4, 17 ad φωνη add. (cum uno Ital. codice) *audita est* 6, 16 om. σκυθρωποι 6, 32 om. απαντων 7, 22 post κυριε κυριε add. ου τω σω ονοματι εφαγομεν και επιομεν, quorum similia etiam apud Iustinum et Origenem inveniuntur. Unus codex Graecus accedit 6, 7 ubi cum Vaticano υποκριται pro εθνικοι habet 6, 27 ubi cum minusc. uno et pluribus Ital. cdd. μεριμνων om.

δυσβαστακτα, βαρεα, δυσβαστακτα, δυσβ. κ. βαρ.) 26, 50 ο δε sine ιησους 26, 61 ειπαν: similia saepe 28, 5 ειπεν sine ταις γυναιξιν 28, 13 λεγοντες οτι ειπατε οι (reliqui λεγ. ειπατε οτι οι) Marc. 1, 39 ηλθεν κηρυσσιν (reliqui την κηρυσσων, BL et $\aleph^{c}$ ηλθεν κηρυσσων) 6, 29 ηραν το πτωμα αυτου και εθηκαν αυτον (pro αυτο) Marc. 8, 7 και ευλογησας αυτα παρεθηκεν. Ita vix dubium est scripsisse evangelistam. Mira vero est in ceteris libris scripturae varietas: και ταυτα ευλογησας [alii αυτα ευλ., ευλ. αυτα, ευλ., D ευχαριστησας] ειπεν [D εκελευσεν, item it vg] παρατιθεναι [alii παραθεινα, παρατεθηναι, παραθετε] και αυτα [alii και ταυτα ante παρ., D και αυτους ante εκελευσεν, alii om. κ. αυτ. Etiam additur τω οχλω] 12, 42 μια γυνη χηρα Luc. 6, 42 πως δε (alii πως, και πως, η πως) 8, 40 προσδοκ. τον θεον pro πρ. αυτον 8, 42 οτι θυγ. μονογ. αυτω sine ην 8, 51 ουδενα αφηκεν συνεισελθειν αυτω pro ουκ αφ. εισελθ. ουδενα 10, 6 επαναπαησεται pro επαναπαυσεται 13, 4 επεπεσεν pro επεσεν Ioh. 1, 25 και ειπον αυτω sine και ηρωτ. αυτον 1, 32 ως περιστ. καταβαινον εκ του ουρ. και μενον pro καταβ. ωσ περ. εξ ουρ. και εμεινεν 1, 34 τστ. ο εκλεκτος του θεου pro εστ. ο υιος τ. θ. 1, 37 ηκουσαν αυτου pro και ηκουσαν αυτου 4, 27 επηλθαν (B ηλθαν, reliqui ηλθον) 5, 2 το λεγομενον pro η επιλεγομενη vel η λεγομενη 5, 5 ανθρωποσ pro ανθρ. εκει vel εκει ανθρ. 6, 23 εκ τιβεριαδοσ εγγυσ ουσησ οπου (cf. etiam quae sequuntur) pro εκ τιβ. εγγυσ του τοπου οπου 6, 27 εργαζεσθε βρωσιν μη την απολλυμενην pro εργ. μη την βρ. την απολλ. 6, 64 ην ο μελλων αυτον παραδιδοναι pro εστιν ο παραδωσων αυτον 7, 22 ο μωυσησ pro δια τουτο ο μω. 7, 27 γινωσκει αυτον ποθεν εστιν pro γιν. ποθ. εστ. 7, 44 επεβαλεν αυτω τασ χειρασ pro επεβ. (εβαλ.) επ αυτον τ. χ. 7, 45 και λεγουσιν 7, 50 λεγ. νκοδ. πρ. αυτ. praetermissis rectissime verbis quae mirum in modum fluctuant et ex 19, 39 huc inlata sunt: ο ελθ. προσ αυτον προτερον 8, 12 εχει pro εξει 8, 57 εωρακεν σε pro εωρακασ (Vaticanus εωρακεσ) 9, 10 ελεγαν ut saepe (nec raro etiam Vat.) 10, 24 ειπον pro ειπε 9, 22. 26. 11, 12 et 37 ειπαν 11, 43 εκραυγαζεν pro εκραυγασεν 13, 24 πυθεσθαι τισ αν ειη περι ου ελεγεν και λεγει αυτω ειπε τισ εστ. Hoc loco alii πυθεσθαι τισ αν ειη (D addit ουτοσ, alii om. τισ αν ειη), alii και λεγει αυτω ειπε τισ εστ. 17, 10 και εμοι αυτουσ εδωκασ (vide quae praecedunt et quae sequuntur) pro και τα εμα παντα σα εστιν και τα σα εμα 19, 16 et 23 οι δε λαβοντεσ τον ιησουν et οι σταυρωσαντεσ Ioh. 21, 25 hunc versum ipse scriptor (vide supra sect. 3.) omittit.[1] Vix alia lectio maioris ponderis inveniri poterit. Quem enim versum testes antiquissimi nostri omnes quum codices tum interpretes et patres, ducibus Origene[quinquies] et Pamphilo, pro Iohanneo probant, quamvis ex longo inde tempore, testibus variis scholiis, in dubium vocaverint maximeque nostra memoria multi pari subtilitate iudicii atque veneratione sancti evangelistae conspicui reprobaverint, eum codex Sinaiticus rarus apostolicae veritatis vindex testatur in antiquiore exemplari, unde descriptus est, locum non habuisse. Quod testimonium nequaquam eo debilitatur quod is qui collegae scripturas recognoscebat et ad aliud exemplar corrigebat eum versum curiose supplevit: multo enim ante quam scriberetur codex pervulgatum illum iam fuisse notissimum certissimumque est. Rom. 8, 27 ερευνων: quae forma quum ubique in Nov. Test. testata esset, hoc solo loco nondum habebat

[1] Per errorem accidit ut cod. 63. eiusdem lectionis i. e. omissionis huius versus testem afferrent edd. criticae. Vide supra pag. XXXXVIII.

testem. Eph. 4, 25 λαλειτε εκαστος αληθειαν προς τον πλησιον pro λαλ. αλ. εκ. μετα του πλ. 1 Tim. 6, 17 μη υψηλα φρονειν pro μ. υψηλοφρο., ibidem καιρω pro αιωνι 2 Tim. 3, 2 om. οι ante ανθρωπ. Act. 7, 43 ρομφαν (B ρομφα, alii ρεφαν, ρεμφαν, ρεμφαμ etc.) 28, 21 κατα σου pro περι (παρα) σου Iac. 3, 3 ειδε γαρ των ιππων pro ιδου (ει δε) των ιππ. 3, 6 η γλωσσα πυρ pro και η γλ. πυρ, ibidem και σπιλουσα pro η σπιλουσα 1 Petr. 2, 15 φιμοιν et 5, 8 καταπιν 1 Ioh. 5, 16 αιτησεισ et δωσεισ Apoc. 1, 1 αγιοισ pro δουλοισ et ιωανει pro ιωαννη 1, 7 οψονται αυτ. πασ οφθ. και οιτινεσ εξεκεντησαν pro οψεται et αυτον εξεκ. 1, 17 επεσα εισ τουσ ποδ. αυτ. ωσει νεκροσ pro προσ τουσ et ωσ νεκρ. 2, 18 ωσ φλοξ pro ωσ φλογα 3, 16 παυσαι του στοματοσ σου (sequitur οτι λεγεισ οτι πλουσιοσ ειμι etc) pro μελλω σε εμεσαι εκ του στομ. μου 4, 8 εν εκαστον αυτων ειχον 6, 10 εκδικησεισ pro εκδικεισ 11, 14 παρηλθεν ιδου ερχεται η ουαι η τριτη ταχυ 13, 5 εξουσια ποιησαι ο θελει 14, 6 αιματα αγιων κ. προφητ. pro αιμα αγ. κ. πρ. 16, 6 οπερ αξιοι εισιν 19, 13 περιρεραμμενον pro βεβαμμενον 21, 3 και φωνη μεγαλη εκ τ. θρον. λεγουσα pro και ηκουσα φωνησ μεγαλησ ε. τ. θρ. (ουρ.) λεγουσησ 21, 3 sq. αυτοσ ο θεοσ εσται μετ αυτων και εξαλειψει παν δρακυ εκ των οφθ. αυτ. 22, 12 αποδοθηναι pro αποδουναι 22, 17 και πνευμα και νυμφη λεγουσιν 22, 21 μετα των αγιων pro μετ. παντων υμων vel μετ. παντ. τ. αγιων vel μετ. παντων.

Quibus omnibus expositis vix opus erit ut addam, quem codici Sinaitico in numero praestantissimorum codicum nostrorum deberi locum putem. Dignus videtur qui omnium principatum teneat. Quod etsi non ita intellegi velim ac si ubique, exceptis vitiis manifestis, textum sacrum ad normam codicis Sinaitici edi iubeam, tamen nullus alius est quo tutiore fundamento textus constituendi uti possimus. Ut igitur in re exercenda critica primas huic libro partes deferendas, ita pristinam ex eo textus sacri integritatem non repetendam duco nisi adhibitis simul diligenter religioseque Vaticano simillimisque summae antiquitatis testibus reliquis. Illud mihi quidem minime dubium est, thesaurum Sinaiticum providente Deo ex tenebris protractum lucique redditum litterarum sacrarum studiis profuturum esse plurimum destinatumque ad id esse ut, quicumque quae litteris consignarunt sanctissimi apostoli aeternae salutis veritatisque divinae caussa maximi facimus, quum salutis tum veritatis certiores fieremus.[1]

[1] Expositum est hoc loco in Prolegg. Novi Test. Sin. p. XXXIX de Porphyrii archimandritae circa textum Sinaiticum erroribus, quippe quem haereticae fidei esse opinatus est. Non mirum esset si quis alius ex contrario auctoritatem codicis nimio fidei catholicae studio — cf. Mt. 1, 25 Luc. 8, 40 Ioh. 1, 18 Act. 20, 28 — suspectam diceret. At eiusmodi rationes alienae sunt a sano critico. Erravit autem vir doctissimus, offi-

VI.

Iam supra breviter significatum est et tota ipsius libri facies docet hanc novam textus Sinaitici editionem usui accommodatam esse. Postquam uberius expositum est quae codicis ratio sit et quae scriptura, non est quod doceamus accentus ac spiritus cum apostrophis a codice prorsus alienos esse; nec magis distinctiones aut interpunctio a codice pependerunt, nisi si quid ipsi codici in commentario tribuitur.[1] In textu exscribendo non ex re esse visum est ut retineremus antiquorum scriptorum circa ει et ι, αι et ε vocales licentiam. Nec igitur ab usu vulgari praeceptisque grammaticorum discessum est, si haec excipis. Primum in nominibus propriis scripturam codicis, etiamsi fluctuat, ubique conservavimus, ut μωυσης et μωσης, σαλομων et σολομων, ηλιασ et ηλειασ, πιλατοσ et πειλατοσ, ιεριχω et ιερειχω, ελισαβετ et ελεισαβετ, μακαιδονια (quod tantum non ubique legitur) et μακεδονια, ναζαρετ et ναζαρεθ, αμιναδαβ et αμιναδαμ, μαθθαιοσ et ματθαιοσ, nisi quod non retentum est ε pro αι in -αιοσ, -αια etc. positum, ut μαθθεοσ, βαρθολομεοσ, ιουδεοι, ιουδεασ, γαλιλεασ, ζεβεδεου, κυρηνεον. Porro conservavimus ει et ι ubi in codice constanter praeter morem sed ex usu fere codi-

ciis ac benevolentia nobis ipsis coniunctus, ea in re maxime propterea quod antiquissimam textus historiam, quae magni studii assiduitatem poscit, plurimum ad rem criticam valere nesciebat. Quod si nunc ego denuo perstringere vellem, in eos peccarem qui quum inter nos vivant — sunt tamen paucissimi — Sinaitico codice abusi sunt ad miram ipsorum ignorantiam insolenter venditandam. Neque magis huc pertinent quibus l. l. pag. XL sq. historiam Hermae Simonidei Lipsiensem repetendam censebam.

[1] Quam interpungendi libertatem codex dedit, ea passim non satis usi videbimur, ut Iac. 3, 5 sq. et 4, 4: quibus de locis Henricus Ewald, quum anno 1863 in act. Gotting. fascic. 35 de Novo Testamento Sinaitico referebat, ingeniose commentatus est. Priore enim loco, ex auctoritate codicis και ante η γλωσσα abiecto et και σπιλουσα pro η σπιλ. substituto, ιδου ηλικον πυρ ηλικην υλην αναπτει eum η γλωσσα quod sequitur coniungi vult, πυρ vero trahi ad sequentia: ο κοσμοσ (ornamentum) τησ αδικιασ η γλωσσα καθισταται etc. Altero loco μοιχαλιδεσ prioribus adnectendum censet, non iis quae sequuntur. Profecto magna utrumque probabilitate valet.

cum antiquissimorum posita sunt atque etiam analogiae ratione (ανδρια et ανδρεια) defendi possunt. Huc pertinent σαμαρια, σαμαριτης, σαμαριτις, αντιοχια, καισαρια, σελευκια, quae quidem etiam ex priore lege servanda erant, item αναιδιαν, αρεσκιαν, δουλιαν, οφθαλμοδουλιαν, εθελοθρησκια, ειλικρινια, επιεικια, επιμελιας, κολωνια, κολακιας, μαγιαις, πορνια (ita ubique praeter 1 Thess. 4, 3 folio a D scripto), ποριαις, πανδοκιον, πραϋπαθιαν, ταμιον, αγγιοις, item δανιον, δανισασθαι, item κεραμειον, νηνευειταις, ισδραηλειται, τραπεζειταις, λευειτης, item ιστηκει. Etiam in voce στρατια et στρατεια scripturam codicis expressimus. Non recepimus eiusmodi ut βαπτισι, ισχυει, ποιμανι, φυγιν, ζητιν, εγερθις, εκι, ισ, ιρηνη, πετινα, ονιδιζειν, πλισται, σισμος, διλοι, επεισκιαζουσα, σπιρουσιν, πιραζων, ανετιλεν, οφιλημα, σκοτινον, φωτινον, ειασπισ, ικων, ειλεως, καταλιμμα, υπολιμμα, ανεκλιπτον, ιδωλιω (ιδ- ℵAFG, -λιω ℵABDL), ιδωλον, ιδωλοθυτον, γεινεται et γεινωσκω (quod utrumque multo saepius in Vaticano quam in Sinaitico legitur), ερειψαν, τελιος, αχριον, μεικρων, ακρειβως, εκστασεισ ελαβεν (Luc. 5, 26). Nec magis usum deseruimus ubi scriptura codicis admodum fluctuat inter -εια et -ια, -ειον et -ιον, ut in αληθεια, ασεβεια, ασθενεια, απωλεια, βασιλεια, εγκρατεια, ενεργεια, ιερατεια, προφητεια, πολιτεια, μνημειον, σημειον, aut ubi pro raritate qua vox aliqua in N. T. posita est nil auctoritatis a codice contra usum sumi potest, ut in βραβειον. Quae res quam ambiguitatem habeat in promtu est; nec poterat facile lex scribi quae arbitrium excluderet, nisi aut ubique codicis scripturam aut ubique usum et grammaticorum praecepta observanda statueremus.

Non aeque dubium erat utrum ederemus ubi αι et ε promiscue posita sunt. Haud raro enim scribitur σαδδουκεοι, φαρισεοι, ποιμαινες, δεμονιον, ενεπεχθη, κεουσιν, κενοσ (pro καινοσ) εστε pro εσται, εσεσθαι pro εσεσθε, απολεσε, αρξοντε cum similibus plurimis, quae ubique corrigenda erant nisi mutata scriptura sensus mutabatur, ut Mt. 12, 33 γινωσκετε pro γινωσκεται, quemadmodum Mt. 24, 32 et ll. pp. in Vaticano codice pro γινωσκετε corrector γινωσκεται substituit. Nec magis scripturae υ pro οι, quae verbo ανοιγειν in antiquissimis libris

fere propria est, parcendum erat, aut η pro ει (ut η μη pro ει μη) scripto, quod perraro invenitur.[1]

In formis grammaticis quae Sinaitico codici cum Vaticano et similibus fere communia sunt retinenda iudicavimus.[2] Huc pertinent etiam εμισηκεν, εμαρτυρηκεν (in Ioh. evang. et epp.), εγεννημεθα, quae perfecti formae quum aliquoties recurrant, non ex mero vitio videntur fluxisse.[3] Pauca alia, ut εμεινον, συνισασιν, ανασχεσθε, μεταλαβαν, quae non in textum recepimus, in commentario notata sunt. ν εφελκ.[4] et ουτωσ ante consonam ubique ex codice edidimus.

Quae aperto vitio in codice scripta sunt, vel singulis corruptis litteris vel verbis syllabis litteris omissis, qua in re scriptor saepe propter ὁμοιοτέλευτον erravit[5], ea maxime antiquorum correctorum ope emendata edidimus. Quibus de emendationibus plerisque in commentario refertur; sunt vero etiam quae nullam notam additam habent. Huius generis sunt: ενυμνιον pro εν υμιν ποιμνιον, ut C correxit, κατην pro κατα

[1] Litteris ex itacismo confusis nec Sinaiticus antecellit Vaticano nec Vaticanus Sinaitico. Differunt tamen eo quod Vaticanus saepius ει pro ι, Sinaiticus ι pro ει substituit. In Vaticano creberrima sunt γεινεται, γεινωσκω, τειμη (επετειμησεν τειμιουσ πολυτειμον φιλοτειμεισθαι), κρεινω (ανακρεινεται διακρεινομενοσ), θλειψισ, θλειβω, πειπτω, πεινω, μεισω, μειχρον, λειαν, γαλειλαιοι, φαρεισαιοι et similia.

[2] Spectat huc etiam ιστηκει, ιστηκεισαν, quod iam supra commemoratum est. Etiam ιδον et ειδον ubique ex codice edidimus. In eodem verbo inconstantiae accusandi sumus quod praesentis formas in ει, ut ινα ειδωσιν, ινα ειδω, ab initio libri correximus, sub finem vero aliquoties, ut Apoc. 18, 7 ου μη ειδω, retinuimus. In Homero aliisque ειδεται, ειδομενοσ edi constat.

[3] Cf. εμνηστευμενην, quod Lc. 2, 5 soli ℵ A B*C*D*L contra vulgatam scripturam μεμνηστευμενην tuentur. Similiter εκτημαι et κεκτημαι in codicibus inveniri constat.

[4] Memorabile est Sinaiticum et Vaticanum non raro consentientes ν εφελκ. praeter solitum abiicere.

[5] Locis eiusmodi nonnullis supplementum uncis circumdedimus, quippe ubi dubitari possit an ex mera incuria omissum fuerit, ut Mt. 5, 45. Idem fecimus ubi supplementum gravius etiam a correctoribus praetermissum est, ut Apoc. 7, 5 sqq. Ioh. 3, 20 verba και ουκ ερχ. πρ. το φωσ uncis circumclusimus, quippe quibus sublatis oratio ita procedat ut sensum habeat. Eo vero qui sequitur versu verba ο δε ποιων usque τα εργα αυτου absque signis in textum admissa sunt quia salvo sensu abesse non possunt.

την, περισσω pro περισσωσ, γεννηται pro γεννητοισ, οψιασ γενομενουσ (c -νησ), στυγηται pro στυγητοι, αναχτησιν pro αγαν., εκλησιασ (non corr.) pro εκκλ., ποισαι (nec correctum) pro ποιησαι, ανασι pro ανασειει (c -σιει), εκ του καλουντασ (nec correctum), επιλαβομενοι - επεθηκεν (c -καν), αυτοσ - απεκριναντο (c -νατο), ουτοσ -εμελλον (c - εν), σφραγισαμενοισ (non correctum) - απελευσομαι, προσεχοντεσ - διδασκαλειασ (c -αισ), του pro τουσ, κρινατε υμασ (c -εισ) ο φημι, ο μειζον δουλευσει, αποκριθη (c απεκρ.) ο ιησουσ, ημεισ (a et c υμεισ) - ποιειτε, κηρυσσομεν - εαυτουσ - δουλουσ ημων (nec corr.) cum similibus locis ubi υμεισ et ημεισ manifesto confusa sunt, item ubi littera vel syllaba exeunte versu scripta per incuriam ineunte eo qui sequitur repetitur, ut μνησ στηθισησ, vel ubi similiter peccatur ut inter δυ et μεωσ excidit να syllaba.[1] Nonnullas lectiones intactas dedimus quae pro vitiosis habendae videntur et tamen habent quo defendantur, ut 1 Petr. 2, 25 επιστραφητε pro επεστραφητε. Nec magis mutavimus Mc. 14, 35 ει δυνατον παρελθειν απ αυτου η ωρα, ubi duas constructiones mixtas esse apparet, nec Ioh. 10, 29 ο δεδωκεν παντων μειζων εστιν, ubi scriptura codicum satis fluctuat, nec Lc. 18, 5 παρενοχλειν μοι κοπουσ, ubi παρενοχλειν pro παρεχειν μοι κοπουσ in antiquiore exemplari notatum videtur, nec Hebr. 12, 21

[1] Etiam mira haec scripturae vitiositas cum Vaticano codice communis est Sinaitico, quod quidem multo magis ex conlationibus ante Maium institutis quam ex editionibus Maii discitur, inprimis ex altera quae dicitur Bentleji conlatione. Ut autem Sinaitici ita etiam Vaticani vitia inepta permulta, quorum maximam partem posterior manus emendavit, a commentario huius editionis exclusimus. Ita Mt. 6, 25 habet μη μεριμνατε τ. ψυχ. ημων 6, 32 χρητε pro χρηζετε 8, 15 (item Mc. 1, 31) διεκονει et 25, 44 διεκονησαμεν 10, 14 om. μη δεξηται ante μηδε ακουσει 10, 19 μεριμησητε 12, 33 απρον pro σαπρον 17, 23 τρι ημερα 24, 6 μελησεται pro μελλησετε 25, 10 κλεισθη 25, 42 om. ουκ ante εδωκατε 27, 12 υπο των αρχιερεω 28, 3 ειδε (pro ειδεα) αυτου (in comm. ad Mt. iam notavimus 13, 14 ακουσατε pro ακουσετε 19, 17 omissum εισ ante εστιν 14, 19 κελευσατε pro κελευσασ 14, 2 omissum δια τουτο ante αι δυναμεισ 12, 32 additum ουκ ante αφεθησεται) Mc. 1, 14 με (pro μετα) το 1, 36 οι post και omissum 1, 38 λεγει αυτοι pro λε. αυτοισ et τασ εχομενα κωμοπολεισ 2, 3 αιρομενων pro αιρομενον 2, 12 αρα pro αρασ 4, 16 om. οι post σπειρομενοι 6, 22 ειελθουσησ 6, 40 ανεπασαν pro ανεπεσαν 7, 18 ασυντοι pro ασυνετοι 7, 21 διλογισμοι 8, 18 εχοντε pro εχοντεσ 8, 14 επελαθεντο (13, 13 εισ στελοσ Mai. ed. 1.) 14, 49 εκρατει (pro εκρατειτε) με Lc. 2, 37 αφειστα pro αφειστατο 3, 17 αβεστω 11, 46 φορτιζε pro -ζετε etc.

μωυσης ειπεν εκφοβος και εκτρομος, nec Act. 25, 23 ακρωτηριον pro ακροατηριον, et si qua alia huius generis sunt.

Inscriptiones et subscriptiones singulorum librorum ad fidem codicis edidimus; de quibus si quid desideratur — ut subscriptio evangelii Matthaei, inscriptio epistulae Iacobi[1], nec nos supplevimus.[2]

Capitula Ammonii cum canonibus Eusebii postquam ubicumque ipse codex habet quum in totius codicis editione tum in Novo Test. Sinaitico fideliter exscripta sunt, ab hac editione abesse passi sumus: quod vereor ne multis displiciturum sit. Per maiorem evangelii Lucae partem (ultimis numeris 106, 2 ad 9, 61 appositis) et duobus Matthaei foliis eos numeros desiderari indicatum est supra. Nec magis indicavimus lemmata quae passim in actis apostolorum manu perantiqua (vide supra pag. XXXVI) summis paginis adscripta sunt. Sunt autem haec, quae quorsum pertineant per se clarum erit: τα περι τον πετρον και ιωαννην και του εκ κοιλιας χωλου (sic): τα περι τον ανανιαν και την γυναικα σαπφειρας (sic): τα περι τον στεφανον: τα περι σιμωνος του μαγου: τα περι σαυλον, τα περι αινεαν, τα περι ταβιθαν: τα περι βαριησου του μαγου: τα περι λυδιας: τα περι τας αθηνας: απο των αθηνων ηλθεν ο παυλος εισ κορινθον: τα περι τον απελλην: τα περι των εξορκιστων, τα περι δημητριον τον αργυροκοπον: τα περι ευτυχον οτε επεσεν απο του τριστεγου, item τοισ πρεσβυτεροισ τησ ασιας παυλου διαμαρτυρια: τα περι παυλον οτε ανεβαινεν ισ ιεροσολυμα, τα περι των αγνισθεντων: παυλου απολογια προσ τον λαον επιτρεψαντοσ του χιλιαρχου: του παυλου επι την επαυριον διαλεκτοσ προσ τον χιλιαρχον περι τησ αποδημιασ τησ εισ τον αρχιερεα και το συνεδρειον: επιστολη κλαυδιου του χιλιαρχου προσ φηλικα τον ηγεμονα, του παυλου απολογια προσ φηλικα τον ηγεμονα: του παυλου η προσ τον φηστον απολογια και εκκλητοσ: του παυλου απολογια προσ αγριππαν τον βασιλεα: τα περι τον πλουν του παυλου ανερχομενου εισ ρωμην.

[1] Nec paginarum titulos ista epistula habet; nostros ad modum ceterarum epistularum catholicarum accommodavimus.

[2] Numerus β sub altera ad Thess. epistula, qui in codice desideratur, suppletus est invito libro meo typographis proposito.

Versuum numerum hae decem Pauli epistulae subscriptum habent[1]: 2 Cor. χιβ′, Gal. τιβ′ Eph. τιβ′, Philipp. ϛ′ Coloss. τ′, 2 Thess. ρπ′, Hebr. ψν′, 1 Tim. ϛν′, 2 Tim. ρπ′, Tit. ϥς′.

Commentarii sub textu ea est ratio, ut prima parte exhibeantur quae ad varias ipsius codicis Sinaitici scripturas pertinent, altera lectiones Vaticani a Sinaitico diversae, tertia Stephanianae itemque Elzevirianae. Dicendum autem erit paullo accuratius de singulis.

Primam partem maxime occupant veteres antiquissimae scripturae correctores. Siglis ^{a} et ^{b} comprehendimus omnes emendationes ante C septimi fere saeculi factas, licet plus quam duo auctores habeant. Cf. supra pag. XXXII sqq. Rursus inter C^{a} et C^{b} (vide supra pag. XXXVI sqq.) non distinximus nisi ubi alter ab altero satis distingui potest. Longe igitur plurima quibus ^{c} siglum praepositum est a C^{a} profecta sunt, nec tamen a C^{b} mutata. De reliquis correctoribus: C^{c} et C^{c*}, qui in apocalypsi ad C^{a}, quem simpliciter C diximus, accesserunt, item de E vide supra pag. XXXVIII sq. Ceterum certum est omnes hos correctores non coniecturas suas sed exemplaria quibus ipsi utebantur in corrigendo codice secutos esse: id quod in similes codices correctorum manus expertos quadrat omnes, ut Vaticanum, Alexandrinum, Ephraemi Syri rescriptum. Textus quem C corrector locis plurimis codici inferre studuit multo quidem propius ipso antiquissimo accedit ad usum Byzantinum recentioribus testibus plerisque communem, sed satis etiam ab eo differt ac passim lectiones praebet cum Vaticanis similibusque convenientes, ut Act. 27, 16 χαυδα 2 Cor. 7, 12 αλλ ουδε ενεκεν του αδικηθεντος Col. 4, 9 γνωρισουσιν Mt. 17, 24 ειπαν 17, 25 ελθοντα Lc. 18, 28 τι αρα εσται ημιν.[2]

Vaticani codicis lectiones quaerenti plures viae patent, sed nulla satis certa. Postquam enim plures eius libri conla-

[1] De auctore horum numerorum diximus supra pag. XXXI.

[2] Idem passim etiam ν εφελκ. supplevit, quod ab initio non indicavimus, ut Mc. 1, 34 ηφιεν 4, 17 εχουσιν 4, 12 βλεπωσιν, ιδωσιν, ακουωσιν. Aliquoties vero etiam αι pro ε substituit ubi ε rectissime scriptum erat, ut Col. 4, 1 παρεχεσθαι pro -σθε, Heb. 10, 32 αναμιμνησκεσθαι pro -σθε.

tiones institutae sunt, prima anno 1669 a Bartoloccio, bibliothecae Vaticanae tum custode, quinquaginta fere annis post alterae duae impensis Richardi Bentleji et saeculo decimo octavo exeunte quarta ab Andrea Birch Dano, passim etiam anno 1843 a me, post a Tregellesio et Alberto Dressel quid codex praebeat exploratum est, nuper Romae prodierunt duae Angeli Maii editiones, altera maior Novum Testamentum cum Vetere complectens circa solemnia paschalia anni 1858, altera minor Novi tantum Testamenti anno 1859.[1] Opus vero rationibus criticis consentaneum qui exspectabant, quod sane omnes exspectare iubebant codicis fama et gravitas, Maiano opere falsi sunt. Ratio enim totius libri nihil commune habet cum codicum editionibus ad ipsorum manu scriptorum similitudinem institutis, cuiusmodi dudum contigerunt Alexandrino et Cantabrigiensi, nuper Ephraemi Syri rescripto, Claromontano, Sinaitico aliisque pluribus, sed textum ita praebet ut in vulgaribus Novi Testamenti editionibus usu venit: tali vero editione multa quae ad codicem penitus cognoscendum faciunt exprimi nequeunt. Etiam gravius vero detrimentum rei criticae eo allatum est quod ipsae lectiones codicis non ea qua opus erat accuratione exscriptae sunt, atque multis locis, ubi antiquissimam scripturam correctores attigerunt, vel antiquissima cum posteriore confusa vel certe correctorum studia non satis observata sunt. Inventus quidem est qui post mortem Angeli Maii (9. Sept. 1854) ex ipsius mente notisque quas reliquerat adhibitis opus viri celeberrimi recognosceret; sed nec emendationes Caroli Vercellone Barnabitae clarissimi doctissimique aliud valuerunt quam ut magnum errorum numerum auferrent, sat aliis relictis. Atque haec quidem in maiorem Maii editionem dicta sunt, ad quam etiam conformatae sunt Londinensis (ex officina Teubneriana Lipsiensi) anni 1859[2] et Leidensis anni 1860. Quod anno

[1] Totam laborum criticorum circa cod. Vat. historiam paullo accuratius descripsimus in Prolegg. ed. N. T. crit. mai. a. 1859.

[2] Liber iste tot vitiis scatet ut nisi maxima cum cautione adhiberi nequeat. Graviorum exempla pauca haec sunt. In Matthaeo: ιδν pro ιδου, τη πνευμα, ανδρωποισ, τον πλοιον, φιλαχτηρια, ηδη pro ηδη (24, 32), ητοιμα-

1859 Romae insecutum est Novum Testamentum „secundis curis editum studio Angeli Maii“, ut est in titulo, locis haud paucis veriorem codicis lectionem praebet nec nisi raro[1] priori posthabenda videtur, vel certe utra praestet dubium relinquit, multis vero locis et ipsa ex prioribus quas commemoravimus conlationibus emendanda est, nec desunt denique quae novum ipsius codicis examen postulent.

Iamvero hanc Vaticanarum cum Sinaiticis conlationem instituenti quid faciendum erat? Illud faciendum putavi ut quovis loco id darem quod mihi certum vel prae ceteris maxime probabile videretur, iis quae aliter haberent non adnotatis nisi aliqua probabilitate uterentur. An potius quicquid differt inter singulas auctoritates proponendum erat? At collectio eiusmodi[2] ab instituto huius libri abhorrebat, nec fere usui esse

σωμεν, σησ pro τησ, μηπωτε, πατροε. In Marco: om. τω ανθρωπω (3, 3), καθημενουσ, μυκυνεται, παρποσ pro καρποσ, γησ pro τησ, δυνασθαι, ανθρωτοσ, εξεφανθη, ηγηγερται, ηδελησεν, αμο pro απο, νιον, παταβασ, παταπετασμα. In Luca: το ασπασμον, ψνχη, ηγομονευοντοσ, ευρησητε pro -σετε (2, 12), ιηρουσαλημ (2, 25 item 13, 4), ανηζητουν, υκαρχων, υμο pro υπο, ατειτε, όται εσοι, ιφχυσεν, ευκοποτερον (16, 17), επεβλητο, ταὶ τοὺσ ὄχλοτσ (23, 4), ενεπαιζαν pro -ξαν (23, 36), ιερουσαλην. In Iohanne: Δεγει pro Λεγει, om. ουκ (5, 42), transpon. τα εργ. θεωρησ. pro θεωρ. τα εργ. (7, 3), πατ' ὄψιν, πρίνει, σαβαττον, ακολυθει, παρρρησια, τροσ pro πρ., μειρκον, απρκριθη, παρπον, εν τησ. In Actis: αναβαινον pro ανεβ., ανηστησαν, επληρουντο pro -ρουτο (7, 23), ται pro και, κροσηνεγκατε, γναικασ, λερων pro λεγων, απα pro απο, επατονταρχησ, φνλακην, οσ pro ωσ (16, 4), αναγγελισασθαι, δειροντεσ pro δειραντεσ (16, 37), διονοιγων, ιερουραλημ, υμων pro ημων (22, 14), υποστεψαντι, οτινεσ, ανδραμυττηνω, ανδεσ, εβαλλομενοι.

[1] Ita Mt. 4, 15 ubi ed. 1. γαλειλαιασ praebet cum DL et Latinis testibus multis, ed. 2. vulgatum -λαια. Edidimus in commentario -λαιασ, neglecta alterius lectionis mentione. Mc. 2, 9. 11. 12. ed. 1. a prima manu κραβαττον, ed. 2. κραββαττον, quod valde dubium videtur. 1 Cor. 1, 11. ed. 1. a pr. manu αδελφ. μοι habet, a sec. αδ. μου; ed. 2. αδ. μου a pr., αδ. μοι a sec. At tam inepte correctum esse vix credibile est. Lc. 3, 32 ed. 1. ιωβηλ cum ℵ *, ed. 2. ιωβηδ.

[2] Recensum eorum locorum ubi auctoritates de lectione Vaticana dissentiunt Philippus Buttmann addidit Novo Testamento suo ad fidem codicis Vaticani recensito. Ac sane multum in eo laboris consumpsit auctor doctissimus. Sunt tamen quae rectius ab eo edita vellem. Ita lectiones quas ed. Ni. Ti. mea anni 1859 testatur in recensum retulit; at qui tandem etiam earum me testem lectionum dicere poterat quarum ipse auctorem Maium esse scripsi? Cf. Luc. 8, 51. 23, 35. 23, 38 ubi ad τινασ, ad

potest nisi iis qui ipsi in re critica habitant, ut falsum a vero possint distinguere. Sed unde hac in re iudicium nostrum pependerit quaeritur. Hoc clarum erit si docebimus constare saepe de vera codicis lectione invita ipsa utraque Maii editione. Constat enim tum si Bentleji testis i. e. Mico Italus et Andreas Birch adversum Maium testantur Elzevirianam codici lectionem tribuentem. Quum enim Maius Carolo Vercellone teste pessimam hanc edendi codicis viam inierit, ut editionem Elzevirianam inlatis lectionibus Vaticanis traderet typothetis, accidit facile ut intactum relinqueret Elzevirianum textum non observato codicis discrimine. Duo vero illos conlatores, quorum uterque, exceptis Lucae et Iohannis evangeliis a Micone

εκλεκτοσ, ad ὁ omissum „B^{mai}“ in ed. mea notatur. Luc. 19, 8 ipse in commentario scripsi „ημισεια cum B“, in supplementis notatur „B^{mai} * ημισια, ** -σεα.“ Ioh. 4, 5 notatur: „συχαρ cum uncialibus omnibus“ et „σιχαρ cum (B^{mai}) minusculis ut videtur paucis.“ Nihilominus his Maii lectionibus omnibus Buttm. meum testimonium adposuit. Similiter 1 Cor. 7, 17 apud me est: „B teste Bentlejo (non item Maio nec Birch. aut Bart.) om. ουτ. περιπατειτ. και.“ Buttm. vero notat: „ουτ. περιπατ.“ (male praetermisit και, ab ουτωσ enim ad ουτωσ sive conlator sive scriptor codicis transiluit) „perspicue leguntur I. II, om. Woid. Lachm. Tisch.“ Rursus alibi quod revera testatus sum praetermisit, ut Luc. 9, 59 et 13, 15 ubi κυριε a B* omissum et B* απαγων notavi, ut Ioh. 19, 35 ubi ινα και υμεισ „invito Maio“ ex collectionibus meis codici B tribui (Buttm. in ipso textu cum Maio erravit)“, ut Act. 8, 34 ubi (ex altera Bentleji) τουτο a B* omitti notavi, ut Hebr. 9, 10 ubi και post βαπτισμοισ omissum testor. Alibi vero ipsum contrarium mihi adscripsit, ut Mc. 14, 25 γεννηματοσ Luc. 13, 25 αρξεσθε (confudit versum 25 cum 26), Act. 17, 14 ubi et ad ευρακυλων et ad ευρακλυδων nomen meum apposuit; at relatis in supplementis posteriore quae est Vercellonii et ipsius Maii lectione (ευρακλυδων) addidi: „utrumque ut videtur male.“ Editionum Maii lectiones passim non recte notavit, ut 1 Cor. 14, 16. 2 Cor. 5, 15. 7, 4. Iud. 12 inter I et II distinxit, at omnibus quattuor locis consentiunt, ita quidem ut ubique a vero aberraverint. Contra differunt Mc. 10, 31 ed. 1. οι εσχατοι ed. 2. εσχατοι, item 14, 24 ed. 1. μου το τησ (quod secutus est Buttm.) ed. 2. recte μου τησ: neutro vero loco differentiam adnotavit. 3 Ioh. 4 solo Lachmanno adscribit εχω, at ed. 2. Maii idem εχω ex B** testatur. Act. 10, 11 et 11, 5 quid vellet nota Maii non assecutus male edidit καθειμενον et καθειμενην. At nota „l. m. θει, infra θι“ significatum est 10, 11 καθειμενον et 11, 5 καθιεμενην prima manu in codice scriptum esse. In indicem lectionum etiam στενοχωριασ 2 Cor. 12, 10 et κυρυγμα Lc. 11, 32 retulit: at utrumque pro mendo typorum habendum est: quod si non esset, non sine nota edidisset Maius. Praetereo alia.

tantum excussis postcaque a Woidio communicatis cum Birchio, totum codicem perscrutatus est, si quidem a vulgato textu diversum consentientes enotarunt, errasse incredibile est. Hinc Rom. 16, 7 γεγοναν 1 Cor. 14, 16 εν πνευματι 2 Cor. 5, 15 εισ pro ει εισ 7, 4 εν τη Eph. 1, 23 τα παντα Iud. 12 οι certissima sunt quamvis utraque Maii editio vulgatum testetur. Neque magis dubia est lectio si ad conlatorum illorum testimonium sive Miconis sive Birchii alterutra ex edd. Maii accedit.[1] In adhibenda tamen Bentlejana conlatione videndum est ne iis fallamur quae Woidius non satis recte edidit. Hoc etiam ad eos locos pertinet quibus Maius secunda editione manuali maiorem priorem emendavit.[2] Quum autem qui manum correctorum subierunt loci praeter ceteros dubii sint et obscuri, Mico vero et Birchius ipsum correctorem plerumque sint secuti, feliciter nuper contigit ut Rulottanam conlationem ex tenebris protraheremus ad lectiones correctorum ab antiquissimis discernendas mandatu Bentleji institutam. Huius ope, quamvis et ipsa satis imperfecta sit, saepe primam Vaticani scripturam indicare potuimus. Accesserunt alia veri inveniendi subsidia.[3] Tamen etiamnum supersunt de quibus dubites, ut

[1] Hoc cum nesciret Ed. de Muralt, lectiones Elz. Col. 1, 4 την εισ 1, 16 τα εν τοισ 1 Ioh. 3, 21 εχομεν Lc. 22, 66 ανηγαγον addita nota *ut ipsi vidimus, ut nobis visum est*, fulcire ausus est.

[2] Tamen iam antequam ista emendatio prodisset, in ed. nostra Ni. Ti. crit. mai. VII. confidenter secuti sumus Bentlejum et Birchium subiunctis plerumque verbis: „neglexit Mai", „rursus neglexit Mai", „errat Mai".

[3] Inter ea quae ipse olim (anno 1843) in codice recognovi insignis locus est Act. 27, 14. Ibi postquam Birchius pro primae manus lectione dederat ευρακυλων, Mico ευρακυδων, Maius edidit ευρακλυδων, cuius in locum Vercellonius ευρακυδων substituendum indicavit. Quod utrumque quum ex errore fluxisse dixissem in N. T. anni 1859, Vercellonius in secunda ed. Romana affirmavit „certum sibi exploratumque esse Vaticanum codicem primo habuisse ευρακυδων". At pace viri plurimum reverendi equidem non possum quin affirmem nihil aliud nisi ευρακυλων prima manu scriptum esse: lineola enim qua ex Λ factum est Δ correctoris est, non primae manus: id quod diligentissimo loci examine instituto pro certo habeo. Sunt haec eiusmodi quae exercitatissimos oculos acutissimosque postulent. Ceterum illud quoque aliquo loco habendum erit quod ευρακυδων nil est nisi ineptum vitium, ευρακυλων vero pariter a Sinaitico et

passim etiam in commentario nostro significatum est. Inprimis in correctores multo subtilius inquirendum est. Ipsum scriptorem, calligraphum scholae Alexandrinae simili Graecorum ignorantia cum libri Sinaitici auctore, saepe se correxisse, ut opinatus est Rulotta, vehementer dubito; videntur tamen quae illi adscripsit ad antiquissimi diorthotae studia pertinere. Quae vero in expungendis itacismis versantur, in mutandis Alexandrinae dialecti formis, lectionibus etiam nonnullis gravioribus ad usum posteriorem accommodandis, in eum potissimum cadere videntur qui codicem accentibus similibusque signis auxit atque universam fere scripturam novo atramento induxit. Ille sine dubio pluribus post scriptorem saeculis vixit neque quicquam cum auctoritate antiquissimi textus commune habet.

Circa haec omnia propediem nos ipsos nova studia suscepturos omnemque curam et operam in eo esse posituros ut quicquid in codice Vaticano digno Sinaitici aemulo obscurum est expediamus, hac occasione data pollicemur. Confidimus iam octavam Ni. Ti. editionem nostram criticam maiorem iis quae adhuc desiderantur auctam prodituram esse; unde nonnihil etiam ad hunc lectionum Vaticanarum commentarium accessurum esse spes est.

Ceterum quae in lectionibus Vaticanis nostris locum habuerint, quae non habuerint, ex iis clarum erit quae de Sinaiticis quum notatis tum exclusis supra diximus. Pauca sunt in quibus non satis sibi constitit commentarius, quemadmodum γαλειλαια, φαρεισαιοι, quae Vaticanus adamat, notari poterant. Secunda quidem manus quae in augmentis mutavit (ut προεφητευσεν pro επροφ., ειργασ. pro ηργασαντο) vel in formis eiusmodi ut ηλθαν et μαχαιρησ, vel ubi ιερειχω, πειλατοσ etc. ad vulgarem scripturam revocavit, ea raro adscripsimus, neque ineptorum vitiorum (vide supra pag. LXXXI) plus quam exempla dedimus. Aliquoties Vaticanum et Sinaiticum formis ουτω et ουτωσ

Alexandrino praebetur, accedente insuper Sahidicae et Vulgatae testimonio. Errare vero inde proclive erat quod corrector ευρυκλυδων substituens litteras υ et λ de suo adpinxit, δ vero ex ipso λ finxit addita lineola inferiore, ut ipsis typis ante oculos posuimus.

differre indicatum est; ubi vero circa ν εφελκ. discedant notare alienum erat.

De Stephanianis et Elzevirianis lectionibus, quae tertiam commentarii partem efficiunt, pauca dicenda sunt. Secuti sumus ed. Elz. anni 1624 et Steph. a. 1550. Etiam quae inter utramque differunt (cuiusmodi locis ς Steph., ς^{e} Elz. significat) accurate notata sunt, ad locos 150 quos N. T. 1859. pag. LXXXV recensuimus nonnullis additis aliis.[1] ν εφελκ. ante consonam illi editores fere non posuerunt nisi per incuriam, item ουτωσ pro ουτω.

[1] Valuerunt ad supplendum Scriveneri studia: cf. A plain introduction to the Criticism of the N. T. p. 304 sqq. Notavit ibi etiam quae spiritu vel accentu passim differunt, ut επαινετὸν et επαίνετον, ὦ et ὦ̓, ἐσθητα et ἑσθητα, αὐτουσ et αὑτουσ, ἑλκυσω et ἕλκυσω, item plura inepta vitia (ut Mt. 20, 22 αποκρ. ο δε ιησ. ς pro αποκρ. δε ο ιησ. Mc. 8, 27 ο μαθηται ς^{e} et 9, 45 γεεναν ς Ioh. 5, 7 προσ ς pro προ), quae non recepimus. Adde vero ad commentarium haec: Mt. 8, 4 ς αλλ 19, 1 ς^{e} om. (errore) τησ ante γαλιλ. 20, 15 scribe ς pro ς^{e} Mt. 21, 11 et Act. 10, 38 ς^{e} ναζαρεθ Mc. 6, 29 ς^{e} om. τω 10, 25 ς εισελθ. pro διελθ.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

[1]Βίβλος γενέσεως ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ δαυεὶδ υἱοῦ ἀβραάμ. [2]ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν ἰσάκ· ἰσὰκ ἐγέννησεν τὸν ἰακώβ· ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· [3]ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν φαρὲς καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆς θάμαρ· φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν ἑσρώμ· ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀράμ· [4]ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀμιναδάβ· ἀμιναδὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ναασσών· ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν σαλμών· [5]σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν βοὲς ἐκ τῆς ῥαχάβ· βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωβὴδ ἐκ τῆς ῥούθ· ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰεσσαί· [6]ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν δαυεὶδ τὸν βασιλέα· δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν σαλομὼν ἐκ τῆς τοῦ οὐ-ρίου· [7]σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν ῥοβοάμ· ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀβιά· ἀβιὰς δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀσάφ· [8]ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωσαφάτ· ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωράμ· ἰωρὰμ δὲ ἐγέν-νησεν τὸν ὀζείαν· [9]ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωάθαμ· ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἄχαζ· ἄχας δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐζεκίαν· [10]ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν μανασσῆ· μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀμώς· ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωσείαν· [11]ἰωσείας δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας βαβυ-λῶνος. [12]μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν βαβυλῶνος ἰεχονίας ἐγέννη-σεν τὸν σαλαθιήλ· σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν ζοροβάβελ· [13]ζο-

---

2 [b] ισαακ ισαακ δε 6 [b] σαλωμωνα 7 [b] σαλωμων | [b] αβια δε 8 [b] οζιαν 9 [a] vel [b] τον αχας 10 [b] μανασση δε | [b] ιωσιαν

2 ισαακ ισαακ δε 3 ζαρε 4 αμειναδαβ bis 6 σολομωνα | ουρειου 7 αβια δε 9 οζειας | αχαζ δε 10 μανασση δε 12 γενναι bis | σελαθιηλ bis

1 δαβιδ 2 ισαακ ισαακ δε 4 αμιναδαβ δε 5 βοοζ bis | ωβηδ bis 6 τον δαβιδ | δαβιδ δε ο βασιλευς εγ. τ. σολομωντα 7 αβια δε | τον ασα 8 ασα | οζιαν 9 αχαζ δε 10 αμων bis | ιωσιαν 11 ιωσιας

ροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀβιούτ· ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐλιακείμ· ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀζώρ· [14] ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν σαδώχ· σαδὼχ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀχείμ· ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐλιούτ· [15] ἐλιοὺτ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐλεάζαρ· ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν ματθάν· ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τον ἰακώβ· [16] ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα μαρίασ, ἐξ ἧσ ἐγεννήθη ἰησοῦσ ὁ λεγόμενος χριστός. [17] πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ ἀβραὰμ ἕωσ δαυεὶδ γενεαὶ ιδ΄, καὶ ἀπὸ δαυεὶδ ἕωσ τῆσ μετοικεσίασ βαβυλῶνοσ γενεαὶ ιδ΄, καὶ ἀπὸ τῆσ μετοικεσίασ βαβυλῶνοσ ἕωσ τοῦ χριστοῦ γενεαὶ ιδ΄.

[18] Τοῦ δὲ ἰησοῦ χριστοῦ ἡ γένεσισ οὕτωσ ἦν. μνηστευθείσησ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ μαρίασ τῷ ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺσ εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματοσ ἁγίου. [19] ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆσ, δίκαιοσ ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. [20] ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντοσ, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· ἰωσὴφ υἱὸσ δαυείδ, μὴ φοβηθῇσ παραλαβεῖν μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματόσ ἐστιν ἁγίου. [21] τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν· αὐτὸσ γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. [22] τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ· [23] ἰδοὺ ἡ παρθένοσ ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον μεθ᾽ ἡμῶν ὁ θεόσ. [24] ἐγερθεὶσ δὲ ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡσ προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελοσ κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. [25] καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕωσ οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν.

---

13 [b]τον αβιουδ 14 [b]σαδωκ bis | [b]αχιμ bis | [b]ελιουδ 15 [b]ελιουδ 19 [a?b]δειγματισαι, [c]παραδ. 21 αυτου pr: *om[vid] 23 αυτου: *om[vid] 24 [c]μαριαμ την, sed μαρ. rursus erasum | [b] γυν. εαυτου

13 γενναα τ. αβιουδ 14 σαδωκ bis | ελιουδ bis 15 μαθθαν bis 17 γεν. δεκατεσσαρεσ ter 18 χριστου ιησου 19 δειγματισαι 20 μαριαν 24 ο ιωσηφ 25 om ου

13 τον αβιουδ 14 σαδωκ bis | ελιουδ bis 17 δαβιδ bis | γεν. δεκατεσσαρεσ ter 18 μνηστ. γαρ 22 του κυριου 24 διεγερθεισ | ο ιωσηφ 25 τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον

II.

[1] Τοῦ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας ἐν
ἡμέραις ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρ-
εγένοντο εἰς ἱεροσόλυμα [2] λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς
τῶν ἰουδαίων; ἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ
ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. [3] ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἡρῴδης
ἐταράχθη, καὶ πᾶσα ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. [4] καὶ συναγαγὼν
πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο
παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. [5] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν βη-
θλεὲμ τῆς ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφή-
του· [6] καὶ σὺ βηθλεέμ, γῆ ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς
ἡγεμόσιν ἰούδα· ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ
τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ. [7] τότε ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς
μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
ἀστέρος, [8] καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες
ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγ-
γείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. [9] οἱ δὲ ἀκού-
σαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον
ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ
ἦν τὸ παιδίον. [10] ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέραν ἐχάρησαν χαρὰν μεγά-
λην σφόδρα. [11] καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ
μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ,
καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα,
χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. [12] καὶ χρηματισθέντες κατ'
ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν
εἰς τὴν ἑαυτῶν χώραν.

[13] Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν εἰς την χώραν αὐτῶν, ἰδοὺ

---

1 του: [b] del, [c] rest 2 [b] ειδομεν, [c] ιδ. | αστερα εν: *αστεραν[vid] 4 [b] αρχιερ. 5 αυτω: [b] del, [c] rest 6 εκ σου (cod εξου): [b] add γαρ 9 [b] ειδον 10 [corr] αστερα 11 [b] ειδον 12 [b] χωραν αὐτων

2 ειδομεν 6 εξ σου γαρ 9 ειδον 10 αστερα 11 ειδον 12 χωραν αυτων

2 ειδομεν 3 ηρωδ. ο βασιλ. 5 ειπον 6 εκ σου γαρ 8 ακριβ. εξετασ. 9 ειδον | εστη 10 αστερα 11 ιδον: ευρον 12 χωραν αυτων

ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. 16 τότε ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν· καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 φωνὴ ἐν ῥαμᾶ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. 19 τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ ἰωσὴφ ἐν αἰγύπτῳ 20 λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν ἰσραήλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ᾽ ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς γαλιλαίας. 23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται.

III.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἰουδαίας, 2 λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 οὗτος γάρ ἐστιν

---

23 δια: [b] υπο

13 κατ ον. εφανη III, 1 ιωαννης

15 υπο του κυριου 17 δια: υπο 18 κλαυθμος: θρηνος και κλ. 19 κατ ον. φαιν. 21 ηλθεν 22 βασ. επι της | ηρωδ. τ. πατρ. αυτ. III, 2 και λεγων

ο ῥηθεὶς διὰ ησαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν
τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς
τρίβους αὐτοῦ. [4] αὐτὸς δὲ ὁ ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐ-
τοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. [5] τότε ἐξ-
επορεύετο πρὸς αὐτὸν ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ ἰουδαία καὶ πᾶ-
σα ἡ περίχωρος τοῦ ἰορδάνου, [6] καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. [7] ἰδὼν δὲ πολ-
λοὺς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βά-
πτισμα, εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν
φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; [8] ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον
τῆς μετανοίας, [9] καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχο-
μεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λί-
θων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ. [10] ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς
τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρ-
πὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. [11] ἐγὼ μὲν γὰρ
ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμε-
νος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα
βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.
[12] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα
αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

[13] Τότε παραγίνεται ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἐπὶ τὸν
ἰορδάνην πρὸς τὸν ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. [14] ὁ δὲ
διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; [15] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐ-
τόν· ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμᾶς πληρῶσαι πᾶσαν

---

6 ποταμω: [b] add υπ αυτου 7 βαπτισμα: [b] add αυτου 11 [b] εν υδ. βαπτ. 14 [b] ο δε ιωαννης 15 [b] ουτως | ημας: ημιν

4 ιωαννης 6 ποταμω υπ αυτου 11 γαρ: om 12 αποθηκην αυτου 14 ιω-
αννην 15 ειπεν αυτω | ημας: ημιν

3 δια: υπο 4 αυτου ην 6 ιορδ. ποταμω: ιορδ. υπ αυτου 7 βαπτ. αυτου
8 καρπους αξιους 10 ηδη δε και 11 εγ. μεν βαπτ. υμας 14 ο δε ιωαννης
15 ημας: ημιν

δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 βαπτισθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν, ἐρχόμενον ἐπ᾽ αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα.

IV.

1 Τότε ὁ ἰησοῦς ἀνήχθη ὑπὸ τοῦ πνεύματος εἰς τὴν ἔρημον πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτας, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δεικνύει αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσῃς καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

---

16 [b] ανεωχθ. αυτω | [b] και ερχομενον 17 [b] ευδοκησα, [c] ηυδ. IV, 3 [b] ειπον ινα 4 ο δε: [b] ο δ 6 λεγει: [b] ειπεν, [c] λεγ.

16 ηνεωχθησαν 17 ευδοκησα IV, 1 τοτε ιησ. | εισ τ. ερ. υπο τ. πν. 2 νυκτ. τεσσερ. 8 δεικνυσιν 10 προσκυνησεισ

16 και βαπτισθεις | ανεβ. ευθ. | ανεωχθ. αυτω | το πν. του θεου | και ερχομενον 17 ευδοκησα IV, 1 εισ τ. ερ. υπο τ. πν. 2 ημ. τεσσαρακ. κ. νυκτ. τεσσαρακ. 3 αυτω ο πειρ. ειπεν 4 ο ανθρωποσ: ανθρ. 5 ιστησιν 9 ειπεν: λεγει | ταυτ. παντ. σοι 10 προσκυνησεισ

12 Ἀκούσας δὲ ὅτι ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν
γαλιλαίαν. 13 καὶ καταλιπὼν τὴν ναζαρέθ, ἐλθὼν κατῴκησεν
εἰς καφαρναοὺμ τὴν παρὰ θάλασσαν ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ
νεφθαλείμ· 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου
λέγοντος· 15 γῆ ζαβουλὼν καὶ γῆ νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέ-
ραν τοῦ ἰορδάνου, γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος
ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετα-
νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 18 περιπατῶν δὲ
παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, σίμωνα
τὸν λεγόμενον πέτρον καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλον-
τας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖς. 19 καὶ
λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλεεῖς ἀνθρώ-
πων. 20 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.
21 καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, ἰάκωβον τὸν
τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ
μετα ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα
αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον
αὐτῶν καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ διδάσκων αὐτοὺς
ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς
βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν
τῷ λαῷ. 24 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν συρίαν·
καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις

---

12 οτι ιω. $^{a\,b}$: *ιω. οτι 13 ^{b} ναζαρα | *corr? et ^{b} τ. παραθαλασσιαν 16 ^{b} σκο-
τια et ειδεν 18 λεγομενον: ^{b} καλουμενον | ^{b} αλιεις 19 αλεεις: ^{b} γενεσθαι αλιεις
21 αυτου: ^{a} εαυτου, ^{b} αὐτου 22 αυτων pr: ^{b} om 23 οληην την γαλιλαιαν | αυ-
τους: om

12 ιωαννης 13 ναζαρα,**-ρετ | την παραθαλασσιαν 15 γαλειλαιασ 16 σκοτια
et ειδεν 18 αλεειις 19 αλειεις 21 ειδεν | ιωαννην 22 αυτων pr: om 23 ο ιησους:
om | εν ολη τη | αυτους: om 24 απηλθεν | πασαν: ολην

12 ακουσ. δε ο ιησους 13 ναζαρετ | καπερναουμ | τ. παραθαλασσιαν 16 ειδε
φωσ 18 περιπ. δε ο ιησους | αλιεις 19 αλιεις 21 ειδεν 22 αυτων pr: om
23 περιηγ. ολην την γαλιλαιαν ο ιησους | αυτους: om 24 απηλθεν | πασαν: ολην

νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. [25] καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας καὶ δεκαπόλεως καὶ ἱεροσολύμων καὶ ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου.

V.

[1] Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [2] καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· [3] μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [4] μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. [5] μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. [6] μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. [7] μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. [8] μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. [9] μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. [10] μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [11] μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξουσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. [12] χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. [13] ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλα τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. [14] ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· [15] οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. [16] οὕτως λαμψάτω τὸ

---

24 *βασανους V, 1 [b] προσηλθον 4 πενθουντες: [b] add νυν 13 αλα pr: [c] αλασ, sed σ rursus abstersum

24 και δαιμον.: δαιμον. V, 1 αυτω: om 9 οτι αυτοι 10 ενεκα 11 διωξωσιν | ενεκα 13 αλασ bis

1 προσηλθον 9 οτι αυτοι 11 διωξωσι | π. πονηρ. ρημα 13 αλασ bis | βληθηναι εξω και καταπατ.

φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλέον τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 21 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥαχά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυ-

---

19 οσ δ αν usque ουρανων suppl[a] 20 [b] πλιον, [c] πλειον 22 οτι: [b] om | αυτου pr: [cb] add εικη | [b] ρακα 28 [b] επιθυμ. αυτησ

16 εργα: [*] om 18 αν sec: [*] om 20 πλειον 21 ερρηθη 22 ρακα 27 ερρηθη 28 επιθυμ. αυτην

20 η δικαιοσυνη υμων | πλειον 22 αυτου pr: add εικη | ρακα 25 εν τ. οδ. μετ αυτ. | ο κριτησ: add σε παραδω 27 ερρεθη: add τοισ αρχαιοισ 28 επιθυμησαι αυτησ

μῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 εἰ δὲ ὁ
ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ
μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ εἰ ἡ δεξιά σου
χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμ-
φέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου ἢ ὅλον τὸ σῶμά
σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 ἐρρέθη· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ο
ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνίας ποιεῖ αὐ-
τὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἂν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.
33 πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐκ ἐφιορκήσεις,
ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ
θεοῦ· 35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ·
μήτε εἰς ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως·
36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχαν
λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί,
οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. 38 ἠκούσατε
ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.
39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντισταθῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις
σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλ-
λην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν,
ἄφες τούτῳ καὶ τὸ ἱμάτιόν σου· 41 καὶ ὅστις σε ἐὰν ἐνγαρεύσῃ
μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. 42 τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ
τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. 43 ἠκούσατε

---

30 η ολον: [b] και μη ολ. 31 [b] ερρ. δε 32 [b] οσ εαν 36 [b] μηδε, [c] rursus μητε | [b] τριχα 39 εισ: [c] επι 40 [c] αφεσ αυτω 42 σε[b]: *σοι

28 εαυτου 30 και μη ολον 31 ερρ. δε 32 πορνειασ | και ο απολελυμενην γαμησασ 33 ερρηθη | επιορκησεισ 36 τριχα 37 εσται 39 αντιστηναι | σιαγονα σου 40 αφεσ αυτω | σου sec: om 41 σε αγγαρευσει (sed cf Mc 15, 21) 42 δανεισασθαι

30 και μη ολον | βληθη εισ γεενναν 31 ερρ. δε οτι 32 οτι οσ αν απολυση | μοιχευθηναι: μοιχασθαι 33 επιορκησεισ 36 τριχα | λευκ. η μελ. ποιησαι 39 αντιστηναι | ραπισει επι τ. δε. σου σιαγ. 40 αφεσ αυτω | σου sec: om 41 εαν: om | αγγαρευσει 42 διδου | δανεισασθ.

ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς, 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς [καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους]. 46 ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

VI.

1 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς. 2 ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπως ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ᾖ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν

---

45 και βρεχ. etc: [a] suppl 46 [b] ουχι και οι VI, 1 δικαιοσυνην *et [b]: [a] δοσειν| [c] εν τοισ ουρ. 2 αμην sec: [c] om 4 [b] οπ. η σου η ελεημ. 5 *προσευχησθε omissis ουκ εσ., [a] προσευχη ([c] - ησθε) ουκ εσ.

46 ουχι και οι VI, 1 δε: om | εν τοισ ουρ. 2 αμην sec: om 4 οπ. η σου η ελεημ.

44 υμων: add ευλογειτε τουσ καταρωμενουσ υμασ, καλωσ ποιειτε τουσ μισουντασ υμασ | υπερ των: add επηρεαζοντων υμασ και 46 ουχι και οι 47 ουχι κ. οι τελωναι ουτω ποι. 48 ωσπερ ο π. υμ. ο εν τοισ ουρανοισ VI, 1 δε: om | δικαιοσυνην: ελεημοσυνην | εν τοισ ουρ. 2 αμην sec: om 4 οπ. η σου η ελεημ. | αυτοσ αποδωσει σοι εν τω φανερω 5 προσευχη, ουκ εση ωσπερ | οπωσ αν| οτι απεχ.

προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. [7] προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. [8] μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. [9] οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· [10] ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· [11] τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· [12] καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· [13] καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. [14] ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· [15] ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῖν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. [16] καὶ ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. [17] σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, [18] ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατὴρ ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. [19] μη θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτου-

---

8 ο θεος: erasum 9 ὁ: ipse *suppl 12 [c] αφιεμεν 16 και: [a]vel[b] om | [c] ως οι | [c] τα προσωπα | γαρ sec: [c] om 18 [b] ο πατηρ σου

6 ταμειον 7 ωσπ. οι υποκριται 10 ελθετω 15 τοις ανθρ. τα παραπτωματα αυτων | υμιν: υμων 16 και: om | ως οι | τα προσωπα εαυτων | γαρ sec: om 18 νηστ. τοις ανθρ. | ο πατηρ σου

6 ταμειον | αποδ. σοι εν τω φανερω 7 βαττολογησητε 8 om ο θεος 10 ελθετω | επι της γης 12 αφιεμεν 13 πονηρου: add οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας. αμην 15 τοις ανθρ. τα παραπτωματα αυτων | υμιν: υμων 16 και: om | ωσπερ οι | τα προσωπα | γαρ sec: om | οτι απεχουσι 18 κρυφαιω bis: κρυπτω | ο πατηρ σου | αποδ. σοι εν τω φανερω

σιν. [20] θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσι καὶ κλέπτουσιν· [21] ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. [22] ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· [23] ἐὰν δὲ ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον. [24] οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. [25] διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; [26] ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; [27] τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; [28] καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. [29] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. [30] εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; [31] μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; [32] ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. [33] ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι-

---

23 η: [b] post πονηρος 25 σωματι: [b] add υμων 26 [b] τας αποθηκ. 32 γαρ sec: [c] δε, sed rursus del | ο θεος: [c] om

20 ου διορ. ουδε κλ. 21 και: om 22 ο οφθ. pr: add σου | εαν ουν 23 η: post πονηρ. 25 φαγητε: add η τι πιητε | σωματι: add υμων 28 κόπιουσιν 32 παντ. γ. ταυτ. | γαρ ο πατ. υμ. ο ουρανιος

20 ου διορ. ουδε κλ. 21 σου bis: υμων 22 εαν ουν ο οφθ. σ. α. η 23 δε ο οφθ. σ. πο. η 24 μαμμωνα 25 φαγητε: add και τι πιητε | σωματι: add υμων 28 αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει 32 παντ. γ. ταυτ. | επιζητει | γαρ ο πατ. υμ. ο ουρανιος

λείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

VII.

1 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς λέγεις τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ; 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβάλλειν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 πάντα ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. 13 εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα

---

3 [c] την δε εν τ. σ. ο. δοκον 4 λεγεις: [b] ερεις 9 ον: [b] add εαν 12 παντα: [b] add ουν 13 πλατεια: [b] add η πυλη

33 τ. δικαιοσυ. κ. τ. βασιλ. αυτ. VII, 3 την δε εν τ. σ. ο. δοκον 4 λεγεις: ερεις | αδελφε: om 5 εκβαλειν 6 καταπατησουσιν 8 ανοιγεται 9 εστιν: *suppl 12 παντα ουν 13 πλατεια η πυλη

33 τ. βασ. του θεου 34 τα εαυτης VII, 2 αντιμετρηθησεται 3 την δε εν τ. σ. ο. δοκον 4 λεγεις: ερεις | αδελφε: om | εκ: απο 5 την δο. εκ τ. ο. σου | εκβαλειν 9 ον εαν αιτηση 10 η και εαν ιχθ. αιτηση 12 παντα ουν 13 εισελθετε | πλατεια η πυλη

καὶ εὐρυχωροσ ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆσ· [14] ὅτι στενὴ η πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντεσ αὐτήν. [15] προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινεσ ἔρχονται πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἅρπαγεσ. [16] ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰσ ἢ ἀπὸ τριβόλων σύκα; [17] οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺσ καλοὺσ ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖ. [18] οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺσ καλοὺσ ἐνεγκεῖν. [19] πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. [20] ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ. [21] οὐ πᾶσ ὁ λέγων μοι· κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὰ θελήματα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. [22] πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια πολλὰ ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεισ πολλὰσ ἐποιήσαμεν; [23] καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖσ ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶσ· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

[24] Πᾶσ οὖν ὅστισ ἀκούει μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ ποιεῖ αὐτούσ, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. [25] καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. [26] καὶ πᾶσ ὁ ἀκούων μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺσ

---

13 [b] πολλοι εισιν | εισερχ.: [b] πορευομενοι, sed ipse[vid] rursus del 14 οτι: [b vid]et [c] τι 18 ποιειν: ita [*corr], antea ενεγκειν? 21 [b] το θελημα 22 πολλα: [b] om | [b] εξεβαλομεν 25 προσεπεσαν [b]: [*]προσεπεσεν

13 πολλοι εισιν 14 οτι ([corr]τι) δε 17 ουτωσ | ποιει καλουσ 18 ποιειν: ενεγκειν | ενεγκειν: ποιειν 21 το θελημα 22 πολλα: om | εξεβαλομεν 24 τουτουσ: [*]om 25 ηλθαν

13 πολλοι εισιν 15 προσεχ. δε 16 σταφυλην 18 ενεγκειν: ποιειν 19 παν ουν 21 το θελημα | τοισ: om 22 πολλα: om | προεφητευσαμεν | εξεβαλομεν 24 ομοιωσω αυτον | την οικ. αυτ. 25 προσεπεσον

ομοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. [27] καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθαν οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

[28] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήττοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ οἱ ὄχλοι. [29] ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ως ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

VIII.

[1] Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. [2] καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. [3] καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. [4] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

[5] Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατοντάρχης παρακαλῶν αὐτὸν [6] καὶ λέγων· ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. [7] καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. [8] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκατοντάρχης εἶπεν· κυριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. [9] καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξου-

---

26 [ca] ψαμμον, sed ψ rursus del 27 κ. επνευσ. οι ανεμ. [a]: *om 28 οι οχλ. επι τ. δ. αυτ. VIII, 1 [b] καταβαντοσ δε αυτου 3 αυτου prim: [b] om, [c] rest | [b] κ. ευθεωσ εκαθαρισθη 4 ειπεν: [c] λεγει 5 [b] εκατονταρχοσ 6 λεγων: [b] add κυριε 7 ακολ. μοι: [c] om 8 [b] και αποκρ. ο εκατονταρχοσ εφη

27 ηλθον 28 εξεπλησσοντο οι οχλ. επι τ. δ. α. VIII, 1 καταβαντοσ δε αυτου 3 αυτου prim: om | κ. ευθεωσ εκαθερισθη 4 ειπεν: λεγει | προσενεγκον 5 εκατονταρχοσ 6 λεγων: add κυριε 7 om και et ακολ. μοι 8 ο εκατονταρχοσ εφη

26 την οικ. αυτου 27 ηλθον 28 συνετελεσεν | εξεπλησσοντο οι οχλ. επι τ. δ. α. 29 αυτων: om VIII, 2 ελθων 3 αυτου prim: om | ηψ. αυτ. ο ιησουσ | κ. ευθεωσ εκαθαρ. 4 ειπεν: λεγει | μωσησ 5 εισελθοντι δε αυτω ε. καπερναουμ | εκατονταρχοσ 6 λεγων: add κυριε 7 αυτω: add ο ιησουσ | ακολ. μοι: om 8 και αποκρ. ο εκατονταρχοσ εφη | λογον

σίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. [10] ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. [11] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ ἀβραὰμ καὶ ἰσὰκ καὶ ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· [12] οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελεύσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [13] καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὑποστρέψας ὁ ἑκατόνταρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εὗρεν τὸν παῖδα ὑγιαίνοντα.

[14] Καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. [15] καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ. [16] ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς, καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν. [17] ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

[18] Ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. [19] καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. [20] καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. [21] ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· κύ-

---

12 εξελευσονται: [a] εκβληθησονται. 13 [b] εκατονταρχω | και υποστρ. usq υγιαιν.: [b] om, [c] rest 15 ηγερθ. και [b]: #vid εγερθισα (pro -θεισα) | [b] αυτοις 18 [c] πολλ. οχλους

10 παρ ουδενι τοσαυτ. πιστ. εν 11 ισαακ 12 εξελευσ.: εκβληθησονται. 13 om και υποστρ. usq υγιαιν. 18 οχλον

9 τασσομενος: om 11 ισαακ 12 εξελευσ.: εκβληθησονται. 13 εκατονταρχω | υπ. και ωσ | ο παισ αυτου | om και υποστρ. usq υγιαιν. 15 διηκ. αυτοισ 18 πολλουσ οχλουσ 21 μαθητων: add αυτου

ριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. [22] ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

[23] Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [24] καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. [25] καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε, σῶσον, ἀπολλύμεθα. [26] καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. [27] οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν.

[28] Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν γαζαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. [29] καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε ἡμᾶς ἀπολέσαι πρὸ καιροῦ; [30] ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. [31] οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. [32] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατα τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. [33] οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. [34] καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ορίων αὐτῶν.

---

23 το: [b] om, [c] rest 26 [b] τοις ανεμοις 28 [b] ελθοντος αυτου | [c] γεργεσηνων 29 [b] βασανισαι ημας 32 [b] απεθαναν

22 ο δε ιησους 23 om το 24 **απο 26 τοις ανεμοις 28 ελθοντος αυτου | γαδαρηνων 29 προ καιρ. βασανισαι ημ. 32 απηλθαν 34 τω ιησου | ινα: οπως

22 ο δε ιησους ειπεν 25 προσελθοντ. οι μαθηται αυτου | σωσον ημας 26 τοις ανεμοις 27 υπακου. αυτω 28 ελθοντι αυτω | γεργεσηνων 29 ιησου υιε | προ καιρ. βασανισαι ημ. 31 αποστ. ημ.: επιτρεψον ημιν απελθειν 32 εισ την αγελην των χοιρων | αγελη: add των χοιρων 34 εισ συναντησιν τω ιησου

IX.

[1] Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. [2] καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. [3] καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. [4] καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἵνατί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; [5] τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφίονταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε περιπάτει; [6] ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. [7] καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. [8] ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

[9] Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον. λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. [10] καὶ ἀνακειμένων ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. [11] καὶ ἰδόντες οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; [12] ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατρῶν ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. [13] πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

---

5 [c] αφιενται | [b] εγ. και 6 πορευου: [c] υπαγε 9 [c] ο ιησ. εκειθεν | [b] και λεγει 10 [c] και εγενετο ανακειμενου αυτου | [b] ελθοντες συνανεκ.

3 ειπαν 4 ιδων: ειδωσ 5 αφιενται | και περιπ. 6 εγειρε αρον | πορευου: υπαγε 9 ο ιησ. εκειθεν | και λεγει | ηκολουθησεν 10 κ. εγενετο αυτου ανακειμενου | και ιδου | ελθοντες συνανεκ. 12 ιατρου | αλλα

1 το πλοιον 2 αφεωνται σοι αι αμαρτ. σου 4 ινατι υμεισ 5 αφεωνται σοι αι αμαρτ. | εγειραι και περ. 6 πορευου: υπαγε 8 εφοβ.: εθαυμασαν 9 ο ιησ. εκειθεν | ματθαιον | και λεγει | ηκολουθησεν 10 κ. εγενετο αυτου ανακειμενου | και ιδου | ελθοντες συνανεκ. 11 ελεγον: ειπον 12 ο δε ιησους | ειπ. αυτοισ | ιατρου 13 ελεον | αλλ αμαρτ. εισ μετανοιαν

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· διατί ἡμεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλ' οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμαροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 21 ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 ὁ δὲ στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν· 24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς

---

14 νηστευομεν: [b](a?) add πυκνα, [c] πολλα 15 ελευσοντ. usq νυμφιος [a]: *om 16 πληρωμα: [b] add αυτου 18 [b] εισ προσελθων, [c] εισ ελθων 20 [c] αιμοροουσα 21 [b] μονον αψωμαι 22 [b] ο δε ιησουσ 24 ειδ. οτ. απεθ.: [c] om

14 ιωανου 16 πληρωμα: add αυτου 17 μηγε: μη | αλλα βαλλουσιν 18 εισ προσελθων | λεγων οτι 19 ηκολουθησεν 20 αιμορροουσα 21 μονον αψωμαι 22 ο δε ιησουσ 24 om ειδοτ. οτ. απεθ.

14 νηστευομεν πολλα 16 πληρωμα: add αυτου 17 απολουνται | αλλα βαλλουσιν | αμφοτερα 18 ελθων | λεγων οτι 19 ηκολουθησεν 20 αιμορροουσα 21 μονον αψωμαι 22 ο δε ιησουσ επιστραφεισ 23 λεγει αυτοισ 24 om ειδοτ. οτ. απεθ.

αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. [26] καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὐτῆς εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

[27] Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κραυγάζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυείδ. [28] εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ δύο τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι ὑμῖν τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ κύριε. [29] τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. [30] καὶ ἀνεῴχθησαν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. [31] οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ.

[32] Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ κωφὸν δαιμονιζόμενον. [33] καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. [34] οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

[35] Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. [36] ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. [37] τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· [38] δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

---

28 [c] ελθοντι | δυο: [c] om | [c] ο ιησους | υμιν: [a] om, [b] rest, [c] om 30 [c] αυτων οι οφθ. 31 [b] εν ολη τη 34 εν [b]: [a] om 35 [b] και κηρυσσων | εν τω usq αυτω: [b] om

26 αυτησ: αυτη 27 om αυτω | κραζοντες | υιοσ 28 ελθοντι | προσηλθαν | δυο: om | ο ιησους | τουτο δυναμαι sine υμ. 30 ηνεωχθ. αυτων οι | **ενεβριμησατο 31 εν ολη τη 35 και κηρυσσων | εν τω usq αυτω: om

26 αυτησ: αυτη 27 κραζοντεσ | δαβιδ 28 ελθοντι | om δυο | ο ιησους | om υμιν 30 αυτων οι οφθ. | ενεβριμησατο 31 εν ολη τη 32 ανθρωπον κωφον 33 λεγοντεσ οτι 35 και κηρυσσων | om κ. ηκολουθ. αυτω 36 εσκυλμ.: εκλελυμενοι | ερριμμενοι

X.

[1] Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ιβ′ μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. [2] τῶν δὲ ιβ′ ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος σίμων ὁ λεγόμενος πέτρος καὶ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἰάκωβος ὁ τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, [3] φίλιππος καὶ βαρθολομαῖος, θωμᾶς καὶ μαθθαῖος ὁ τελώνης, ἰάκωβος ὁ τοῦ ἁλφαίου, θαδδαῖος, [4] σίμων ὁ κανανίτης καὶ ὁ ἰούδας ὁ ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

[5] Τούτους τοὺς ιβ′ ἀπέστειλεν ὁ ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· [6] πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ. [7] πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [8] ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. [9] μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, [10] μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. [11] εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε ἐν αὐτῇ τίς ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. [12] εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτὴν λέγοντες· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. [13] καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω η εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη υμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. [14] καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς

---

2 και sec: erasum 3 [b] και θαδδ. 4 [b] και ιουδ. ισκαρ. | [b] παραδιδους, [c] rursus παραδους 5 [b] παραγγ. αυ. λεγων | εθνων [b]: *om 8 νεκρ. εγ.: [a] vel [b] om, [c] rest 9 μηδ. αργυρον [b]: *om 12 λεγοντες usq τουτω: [b] ? et [ca] om, [cb] rest

1 sqq δωδεκα 2 ιωανης 3 και θαδδ. 4 καναναιος | και ιουδας 5 παραγγ. αυ. λεγων | σαμαρειτων 7 οτι: om 11 τισ εν αυτη 12 λεγοντ. usq τουτω: om 13 ελθετω

1 sqq δωδεκα 2 και sec: om 3 ματθαιος | και λεββαιος ο επικληθεις θαδδαιος 4 και ιουδας ο (ς om) ισκ. 5 παραγγ. αυ. λεγων | σαμαρειτων 8 λεπρ. καθαρ. νεκρ. εγειρ. 10 αυτου: add εστιν 11 τισ εν αυτη 12 λεγοντ. usq τουτω: om 13 ελθετω | εφ: προσ 14 οσ εαν | εξω: om

οἰκίας ἢ πόλεως ἢ κώμης ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. [15] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ σοδόμων καὶ γῇ γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

[16] Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. [17] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· [18] καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. [19] ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· [20] οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. [21] παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. [22] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. [23] ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. [24] οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. [25] ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ· εἰ τὸν οἰκοδεσπότην βεεζεβοὺλ ἐπεκαλέσαντο, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. [26] μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. [27] ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. [28] καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπο τῶν ἀποκτεννόντων

---

16 [b] οι οφ. 23 [c] εως ου 25 [c] επεκαλεσαν

14 η πολ. η κωμης: η της πολ. | εκ: om 15 om γη sec 16 οι οφεις 21 το τεκνον[bentl] | επαναστησεται 23 του pr: om 24 αυτου pr: om 25 *τω οικοδεσποτη et τοις οικιακοις | επεκαλεσαν 28 μη φοβεισθε: μ. φοβηθητε[mai] | αποκτεινοντων

14 η πολ. η κωμης: η της πολ. | εκ: om 15 om γη sec 16 οι οφεις 19 παραδιδωσιν | λαλησητε sec: λαλησετε 23 ετεραν: αλλην | εως αν 24 αυτου pr: om 25 βεελζεβουλ | εκαλεσαν 28 μη φοβηθητε | αποκτεινοντων

τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. 29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· 33 ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 34 μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον εἰρήνην βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 40 ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, ὁ δὲ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται· 42 καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς διατάσσων τοῖς ιβ' μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

---

28 [b] και την ψυχ. 39 ο ευρ. usq απολ. αυτ. και [a]: *om 40 ο δε: [c] και ο

28 φοβεισθε: φοβηθητε[ben] ετ[bir] | το sec: om 32 εν τοις ουρ. 33 δ' αν: δε| εν τοις ουρ. 34 βαλ. ειρη. επι 36 οικοικοι[bentl] 37 και ο φι. usq αξ.: *om 40 ο δε: και ο 42 οσ αν

28 φοβηθητε δε | om το sec 31 φοβηθητε 33 αυτον καγω 34 βαλ. ειρη. επι 40 ο δε: και ο 41 ληψεται bis

2 [c]Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ
χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ
ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε τῷ Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε
καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν,
λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρον-
ται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐαν
μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 7 τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ
Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν
ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ
τί ἐξήλθατε; ἄνθρωπον ἰδεῖν ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ
τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί
ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον
προφήτου. 10 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀπο-
στέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει
τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται
ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ
μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν.
12 ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βα-
σιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
13 πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφή-
τευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν ἠλίας ὁ μέλλων
ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. 16 τίνι δὲ ὁμοιώσω
τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς
ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις 17 λέγουσιν· ηὐλήσαμεν
ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
18 [d]ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν·

---

4 τω: [b] om 8 [b] ιδ. ανθρωπ. | βασιλεων: [c] add εισιν 9 [c] ιδ. προφ.

2 ιωαννης 4 om τω | ιωανει 6 οσ αν 7 ιωανου 8 ιδ. ανθρωπ. 11 ιωανου 12 ιωανου 13 ιωανου | **προφητ. 14 ηλειασ 15 om ακουειν 18 ιωαννης

2 δια: δυο 4 τω: om 5 και νεκροι: om και 7 εξηλθετε 8 εξηλθετε ιδειν; ανθρωπον | μαλακοισ: add ιματιοις | βασιλεων εισιν 9 εξηλθετε | ιδειν; προφητην 10 ουτοσ γαρ 13 προεφητευσαν 16 παιδαριοις εν αγοραισ καθημ. και προσφωνουσι τοισ εταιροις αυτων 17 και λεγουσιν | εθρην. υμιν

δαιμόνιον ἔχει. [19] ἦλθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπότησ, φίλοσ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆσ.

[20] Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰσ πόλεισ ἐν αἷσ ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεισ αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. [21] οὐαί σοι χοραζείν, οὐαί σοι βηδσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. [22] πλὴν λέγω ὑμῖν, τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ ὑμῖν. [23] καὶ σὺ καφαρναούμ, μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ, ὅτι εἰ ἐν σοδόμοισ ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆσ σήμερον. [24] πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ σοδόμων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ σοί.

[25] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ, ὅτι ἔκρυψασ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψασ αὐτὰ νηπίοισ. [26] ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. [27] πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρόσ, καὶ οὐδεὶσ ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τισ ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱόσ, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸσ ἀποκαλύψαι. [28] δεῦτε πρόσ με πάντεσ οἱ κοπιῶντεσ καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶσ. [29] ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶσ καὶ μάθετε, ὅτι πραΰσ εἰμι καὶ ταπεινὸσ τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν. [30] ὁ γὰρ ζυγόσ μου χρηστὸσ καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

---

21 corr βηδσαϊδα 24 υμιν: b add οτι, c del 27 b πατρ. μου 29 μαθετε: a add απ εμου

19 τελων. φιλ. | εργων: **τεκνων 20 βηθσαϊδ. 21 om καθημ. 21 sq *σειδωνι 23 μη: **η? | εωσ αδ. καταβηση 24 οτι γη σοδ. ανεκτ. εστ. 27 πατρ. μου 29 μαθετ. απ εμου

19 τελων. φιλ. | εργων: τεκνων 20 βηθσαϊδ. 21 χοραζιν | om καθημενοι 23 καπερναουμ η εωσ του ουρ. υψωθεισα | εγενοντο | εμειναν 24 οτι γη σοδ. ανεκτ. εστ. 25 απεκρυψασ 26 εγεν. ευδοκ. 27 πατρ. μου 29 μαθετ. απ εμου| πραοσ

XII.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασιν
διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο
τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν
αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν
σαββάτῳ. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν δαυεὶδ,
ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, οὓς οὐκ ἐξὸν
ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μό-
νοις; 5 ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς
ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί
ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς
ἀναιτίους. 8 κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου.

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐ-
τὸν λέγοντες· εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατη-
γορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄν-
θρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν πέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν
εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσας ἐγερεῖ αὐτό; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει
ἄνθρωπος προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν.
13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτει-
νεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς. 14 ἐξελθόντες δὲ οἱ φαρισαῖοι
συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. 15 ὁ
δὲ ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐ-

---

11 [b] ενπεση 13 [c] τ. χει. σου, sed rursus σου τ. χει.

1 σαββατοις 4 ουσ: ο 10 θεραπευειν 11 εμπεση | κρατησει αυτο και εγερει 12 σαββατοισ | υγιησ ωσ η αλλη

2 ειπον 3 δαβιδ | επεινασ. αυτοσ 4 εφαγεν 6 μειζων 7 ελεον 8 εστι και 10 ανθρ. ην την χειρα | θεραπευειν 11 εμπεση | κρατησει αυτο και εγερει 13 την χει. σου | αποκατεσταθη | υγιησ: add ωσ η αλλη 14 οι δε φαρισ. συμβ. ελαβ. κατ αυτ. εξελθοντ. 15 οχλοι πολλοι

τοῖσ ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· [17]ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· [18] ἰδοὺ ὁ παῖσ μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ
ἀγαπητόσ μου ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου
ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖσ ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. [19] οὐκ ἐρίσει οὐδὲ
κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τισ ἐν ταῖσ πλατείαισ τὴν φωνὴν αὐ-
τοῦ. [20] κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμε-
νον οὐ σβέσει, ἕωσ ἂν ἐκβάλῃ εἰσ νῖκοσ τὴν κρίσιν. [21] καὶ τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

[22] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενοσ τυφλὸσ καὶ κω-
φόσ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέ-
πειν. [23] καὶ ἐξίσταντο πάντεσ οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτόσ
ἐστιν ὁ υἱὸσ δαυείδ; [24] οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ εἶπον· οὗτοσ
οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ βεεζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων. [25] εἰδὼσ δὲ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖσ·
πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆσ ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα
πόλισ ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆσ οὐ σταθήσεται. [26] καὶ εἰ
ὁ σατανᾶσ τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶσ
οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; [27] καὶ εἰ ἐγὼ ἐν βεεζεβοὺλ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ
τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. [28] εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. [29] ἢ πῶσ δύναταί τισ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ
καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυ-
ρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; [30] ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ
κατ᾽ ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ σκορπίζει με.
[31] διὰ τοῦτο λέγω υμῖν, πᾶσα αμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθή-
σεται τοῖσ ἀνθρώποισ, ἡ δὲ τοῦ πνεύματοσ βλασφημία οὐκ

---

18 [b] εισ ον ηυδ. 22 αυτον [c]: *αυτουσ | [c] και λαλειν 25 ιδωσ (sic): [b] ιδων, [c] rursus ιδωσ

18 ευδοκ. 22 προσηνεγκαν αυ. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον 29 αρπασαι | διαρπασει 30 om με 31 υμιν τοισ ανθρ.

17 οπωσ πληρ. 18 εισ ον ευδοκησεν 21 εν τω ονομ. 22 τον τυφλον και κωφον και λαλ. 23 δαβιδ 24 βεελζεβουλ 25 ειδ. δε ο ιησουσ 27 βεελζεβουλ | υμων εσοντ. κριτ. 28 εγω εν πν. θεου 29 διαρπασει 30 om με 31 ουκ αφεθ.: add τοισ ανθρωποισ

ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ
ἁγίου, οὐ μὴ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν
τῷ μέλλοντι. 33 ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν
αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν
αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.
34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄν-
τες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.
35 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ
ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκ-
βάλλει πονηρά. 36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλή-
σουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λό-
γων καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ φα-
ρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.
39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς
σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ ση-
μεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ
τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ γ'
νύκτας. 41 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν
εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα
νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ
κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι
τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 43 ὅταν
δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται

---

32 ου μη: [b] vid[et] [c] ουκ 36 [b] δωσουσιν, [c] αποδ.

32 αφεθησεται: *praem ουκ | ου μη αφεθη 33 γινωσκεται 35 om τα 37 και ε. τ. λο. σου 38 om και φαρισ. 40 τρεισ νυκτ.

32 εαν: αν | ου μη: ουκ 33 γινωσκεται 35 αγαθ. θησαυρ.: add της καρδιασ 36 ο εαν λαλησωσιν 37 και ε. τ. λο. σου 38 αυτω: om 40 τρεισ νυκτ. 41 νινευῖται 42 σολομωντοσ

δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰσ τὸν οἰκόν μου ἐπιστρέψω, ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ εὑρίσκει σχολάζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ τοῖσ ὄχλοισ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἱστήκεισαν ἔξω. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνεσ εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖραν ἐπὶ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν· ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστισ γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, αὐτόσ μου ἀδελφὸσ καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦσ ἐκ τῆσ οἰκίασ ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸσ αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖσ πολλὰ ἐν παραβολαῖσ, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέωσ ἐξαν-

---

43 [a] vel [b] ζητων, sed restitutum ζητουν 44 [a] κ. ελθον ευρισκει 46 αυτου sec: [com]del et [com]rest | εξω: [a] suppl: ζητουντεσ αυτω λαλησαι 47 ειπεν δε τισ των μαθητων αυτου ιδου η μητηρ σου και οι αδελφοι σου εξω ζητουσιν σε 49 χειραν: [a] χειρα αυτου

44 κ. ελθον ευρισκει | και sec: om 46 ειστηκεισαν εξω ζητουντεσ αυτω λαλησαι 48 μου sec: *om 49 τ. χειρα αυτου XIII, 1 εκ: om 2 ειστηκει 3 σπειρειν 4 ελθοντα τα πε. κατεφ. 5 εξανετειλαν

44 επιστρεψ. εισ τ. οι. μου | κ. ελθον ευρισκει | και sec: om 46 ετι δε | ειστηκεισαν εξω ζητουντεσ αυτω λαλησαι. 47 ειπε δε τισ αυτω· ιδου η μητηρ σου και οι αδελφοι σου εξω εστηκασι ζητουντεσ σοι λαλησαι 48 λεγοντι: ειποντι 49 τ. χειρα αυτου XIII, 1 εν δε τη | εκ: απο 2 εισ το πλ. | ειστηκει 3 σπειρειν

ἐτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· [6] ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. [7] ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. [8] ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ λ'. [9] ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. [10] καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλεῖς; [11] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. [12] ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. [13] διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. [14] καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψητε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. [15] ἐπαχύνθη γαρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. [16] ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. [17] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. [18] ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. [19] παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. [20] ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων

---

9 ωτα: [c] add ακουειν 10 [b] λαλεις αυτοις 15 ωσιν sec: [b] add αυτων 18 [c] σπειροντος

5 τησ γησ 6 εκαυματωθη 7 απεπνιξαν 8 τριακοντα 10 λαλεις αυτοις 11 ειπεν αυτοις 13 *συνιουσιν[bentz] (-ουσιν[mai]), **συνιωσιν 14 *ακουσατε | βλεψετε 15 αυτων pr: om 16 om υμων sec 17 αμην γαρ | *om και δικ.

7 απεπνιξαν 8 τριακοντα 9 ωτα: add ακουειν 10 ειπον | λαλ. αυτοις 11 ειπεν αυτοις 14 αναπλ. επ αυτοις | βλεψετε 15 αυτων pr: om | ιασωμαι 16 ακουει 17 αμην γαρ | ειδον 18 σπειροντος

αὐτόν· [21] οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. [22] ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. [23] ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ρ', ὃ δὲ ξ', ὃ δὲ λ'.

[24] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. [25] ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπαρκεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. [26] ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. [27] προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια; [28] ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; [29] ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. [30] ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα ἄχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

[31] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· [32] ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ

---

22 αιωνος: [b] add τουτου 25 [b] επεσπειρεν 27 [b] om τα 30 [b] μεχρι, [c] rursus αχρι | τω: [b] del, [c] rest 32 [corr] αυξηση, sed restitutum αυξηθη

23 εκατον | εξηκοντα | τριακοντα 24 αγρω εαυτου 25 επεσπειρεν 27 om τα 28 om δουλοι | αυτω λεγουσιν 30 αχρι: εως | om τω | συναγετε

22 του αιωνος τουτου | συμπνιγει 23 επ. την γην την καλην | συνιων | εκατον etc 24 σπειροντι 25 εσπειρε 28 ειπον αυτω 29 εφη 30 μεχρι

κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. [33] Ἄλλην παραβολὴν ἐλά-
λησεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ,
ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ
ἐζυμώθη ὅλον.

[34] Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς
ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλησεν αὐτοῖς· [35] ὅπως
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· ἀνοίξω
ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ κατα-
βολῆς κόσμου.

[36] Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· διασάφησον ἡμῖν
τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. [37] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν· ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·
[38] ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλον σπέρμα, οὗτοί εἰσιν
οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,
[39] ὁ δὲ ἐχθρὸς ο σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς
συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. [40] ὥσπερ
οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται
ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. [41] ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
τοὺς ἀγγέλους, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, [42] καὶ βάλλου-
σιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
καὶ ο βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [43] τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς
ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
[44] ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν
τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν

---

34 [c] ουκ ελαλει 35 ησαιου: [b] om | κοσμου: [b] del, [c] rest 36 [c] φρασον ημιν 39 ο δε θερισμ. usq εστιν [a]: *om | [c] του αιωνος 42 corr βαλουσιν 43 [c] ωτα ακουειν 44 [b] ομοια δε | εν τω αγρω [a]: *om

32 κατασκηνοιν 33 om λεγων 34 ου. ελαλει 35 om ησαιου | om κοσμου 36 ηλθεν | προσηλθαν 39 εστιν ο σπειρ. αυτα 41 τ. αγγελ. αυτου 42 βαλουσιν 44 om παντα

33 om λεγων 34 ουκ ελαλει 35 om ησαιου 36 ηλθεν | οικιαν ο ιησους | φρασον ημιν 37 ειπεν αυτοις 39 του αιωνος 40 του αιων. τουτου 41 τους αγγ. αυτου 42 βαλουσιν 43 ωτα ακουειν 44 παλιν ομοια | παντ. οσ. εχ. πωλει

ἀγρὸν ἐκεῖνον. [45] πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· [46] εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. [47] πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· [48] ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλλον. [49] οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, [50] καὶ βάλλουσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [51] συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. [52] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

[53] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. [54] καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; [55] οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; [56] καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; [57] καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [58] καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

---

45 [b] ανθρωπω εμπορω 48 [b] και επι τ. αιγ. καθισ., sed [c] rest φriora | [b] εβαλον 50 [b] βαλουσιν 54 πατριδα [a]vel[b]: *αντιπατρ. 55 ιωαννησ: [a] ιωσηφ

48 εβαλον 50 βαλουσιν 52 ** λεγει 55 ιωαννησ: ιωσηφ 57 ο δε ιησουσ | om ιδια

45 ανθρωπω εμπορω 46 οσ ευρων ενα 48 αγγεια | εβαλον 50 βαλουσιν 51 λεγει αυτοισ ο ιησουσ· συνηκατε | ναι κυριε 52 εισ την βασιλειαν 54 εκπληττεσθ. 55 ουχι η μητ. | ιωαννησ: ιωσησ 57 ο δε ιησουσ | ιδ. πατριδι: πατρ. αυτου

XIV.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὴν
ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάν-
νης ὁ βαπτιστής, αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ
τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ γὰρ ἡρῴδης κρα-
τήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ ἡρωδι-
άδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· 4 ἔλεγεν γὰρ
Ἰωάννης· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀπο-
κτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 γε-
νεσίοις δὲ γενομένοις τοῦ ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς
ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ ἡρῴδῃ, 7 ὅθεν μετὰ ὅρ-
κου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβι-
βασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ
πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ ἐλυπήθη ὁ
βασιλεύς, διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέ-
λευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ
φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη
τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτόν,
καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν·
καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν
πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 ὀψίας δὲ
γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν

---

3 [a] εδησεν αυτον | [c] εδησ. αυτον εν τη φυλ. και απεθ. 4 [c] ιωαννης αυτω 10 [c] τον ιωαννην 12 αυτου sec: [corr]del et [corr]rest | [b] εθαψ. αυτο

1 τετραρχης 2 ιωανης | *om δια τουτ. 3 τοτε κρατησας | ιωαννην | εν τη φυ. 4 ο ιωαννης αυτω 5 οτι: *επει 7 μεθ ορκου | ο αν 9 λυπηθεις ο βα. δια τους 12 αυτου sec: om 13 πεζη 15 προσηλθαν

1 τετραρχης 3 εδησ. αυτον κ. εθετο εν φυλ. 4 αυτω ο ιωανν. 6 γενεσιων δε αγομενων 7 μεθ ορκου 12 το σωμα και εθαψ. αυτο 13 και ακουσας | πεζη 14 εξελθων ο ιησους | επ αυτους 15 οι μαθ. αυτου

ο τόποσ καὶ η ὥρᾳ παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺσ ὄχλουσ, ἵνα ἀπελθόντεσ εἰσ τὰσ χώρασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ βρώματα. 16 ο δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε ἄρτουσ εἰ μὴ πέντε καὶ δύο ἰχθύασ. 18 ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούσ. 19 καὶ ἐκέλευσεν τοὺσ ὄχλουσ ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, καὶ λαβὼν τοὺσ ε΄ ἄρτουσ καὶ τοὺσ β΄ ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσασ ἔδωκεν τοῖσ μαθηταῖσ τοὺσ ἄρτουσ, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ. 20 καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνουσ πλήρεισ. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν ἄνδρεσ ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶσ γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ ἐμβῆναι εἰσ τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰσ τὸ πέραν, ἕωσ οὗ ἀπολύσῃ τοὺσ ὄχλουσ. 23 καὶ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι· ὀψίασ δὲ γενομένησ μόνοσ ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆσ θαλάσσησ ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίοσ ὁ ἄνεμοσ. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆσ νυκτὸσ ἦλθεν πρὸσ αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. 26 ἰδόντεσ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντεσ ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπο τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθὺσ δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖσ λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 28 ἀποκριθεὶσ δὲ αὐτῷ ὁ πέτροσ εἶπεν· εἰ σὺ εἶ, κύριε, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρόσ σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰσ ἀπὸ τοῦ πλοίου

---

15 χωρασ: [c] κωμασ 16 [c] ο δε ιησουσ 17 [c] ει μ. πε. αρτ. 22 [b] και ευθεωσ 23 και: [a] add απολυσασ τουσ οχλουσ 26 [a] οι δε μαθηται ιδοντεσ 27 [a] ο ιησουσ αυτοισ

15 ηδ. παρηλθ. | om ουν | εισ τ. κωμασ 16 ο δε ιησουσ 17 ει μ. πε. αρτ. 19 [*] κελευσατε, [**]κελευσασ | om και sec | πεντε et δυο 22 και ευθεωσ | μαθητ. αυτου | εισ πλοι. 23 και: add απολυσασ τουσ οχλουσ 24 μεσ. τ. θα. ην: σταδιουσ πολλουσ απο τησ γησ απειχεν 26 οι δε μαθηται ιδοντεσ 27 ο ιησουσ αυτοισ 28 δε ο πε. ειπ. αυτω | κυρ. ει συ ει

15 ηδ. παρηλθ. | om ουν | εισ τ. κωμασ 16 ο δε ιησουσ 17 ει μ. πε. αρτ. 18 αυτουσ ωδε 19 κελευσασ | επι τουσ χορτουσ | πεντε et δυο 22 και ευθεωσ ηναγκ. ο ιησουσ τ. μα. αυτου 23 και: add απολυσασ τουσ οχλουσ 25 απηλθε πρ. αυ. ο ιησουσ | επ. τησ θαλασσησ 26 και ιδοντ. αυ. οι μαθηται | επ. την θαλασσαν 27 ευθεωσ | αυτοισ ο ιησουσ 28 κυρ. ει συ ει | πρ. σε ελθ.

πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν. ηλθεν ουν πρὸς τὸν
ιησοῦν· [30] βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος κα-
ταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε, σῶσόν με. [31] εὐθυς δὲ ο
ιησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ·
ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; [32] καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ
πλοῖον ἐκόπασεν ο ἄνεμος. [33] οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν
αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

[34] Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς γεννησαρέτ.
[35] καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἀπέστειλαν εἰς
ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας
τοὺς κακῶς ἔχοντας, [36] καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον
ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο
ἐσώθησαν.

XV.

[1] Τότε προσέρχονται τῷ ἰησοῦ ἀπὸ ἱεροσολύμων φαρισαῖοι
καὶ γραμματεῖς λέγοντες· [2] διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι
τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας
ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. [3] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί
ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
ὑμῶν; [4] ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τε-
λευτάτω. [5] ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί·
δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐδέν ἐστιν, οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν
πατέρα αὐτοῦ· [6] καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
παράδοσιν ὑμῶν. [7] υποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ υμῶν

---

29 [c] om ηλθ. ουν XV, 3 [c] διατι και 4 ενετ. λεγ.: [ca] ειπεν, [cb] ενετ. λε. 5 ουδ. εστιν: iam [a]vel[b] om 6 νομον: [ca] λογον, [cb] rursus νομ.

29 υδατα και ηλθεν 30 **τ. αν. ισχυρον 31 ευθεως 35 τ. τοπ. εκεινου 36 *om αυτον | διεσωθησαν XV, 3 διατι και 4 ενετ. λεγ.: ειπεν 5 om ουδ. εστ.| τιμησει 6 τον λογον

29 ο πετρος | om ηλθεν ουν 30 τ. ανεμ. ισχυρον 31 ευθεως 32 εμβαντων 33 πλοιω : add ελθοντες 34 ηλθ. εισ την γην γενν. 35 τ. τοπ. εκεινου 36 διεσωθησαν XV, 1 οι απο ιερ. γραμμ. κ. φαρισ. 2 τασ χει. αυτων 3 διατι και 4 τ. πατερ. σου 5 om ουδ. εστ. | και ου μη | πατ. αυτου: add η την μητερα αυτου 6 την εντολην του 7 προεφητευσε

ἡσαΐας λέγων· [8] ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· [9] μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. [10] καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· [11] οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. [12] τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; [13] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. [14] ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοί· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. [15] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. [16] ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; [17] οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; [18] τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. [19] ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνίαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. [20] ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

[21] Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. [22] καὶ ἰδοὺ γυνὴ χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὲ Δαυείδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. [23] ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. [24] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα

---

11 [c] om τουτο pr 14 [ca] τυφλοι εισ. οδηγ. τυφλων, sed [cb] ut* 18 εξερχεται usq καρδιας [a]: *om 22 [c] εκραζεν

11 ου το ερχομενον | om τουτο pr 12 ειπαν: λεγουσιν 14 τυφλ. εισ. οδηγ. 15 αυτω ειπεν 17 ου νοειτε | το εισερχομενον | om τον 19 πορνειαι 22 εκραζεν | υιοσ

8 εγγιζει μοι ο λαοσ ουτ. τω στοματι αυτων και τοισ χει. μ. τι. 11 om τουτο pr 12 οι μαθητ. αυτου ειπον α. 14 τυφλοι: add τυφλων 15 την παρ. ταυτην 16 ο δε ιησουσ 17 om τον 19 πορνειαι 22 εκραυγασεν αυτω λεγ. 23 ηρωτων

τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ. [25] ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. [26] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. [27] ἡ δὲ εἶπεν· ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. [28] τότε ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

[29] Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. [30] καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς τυφλοὺς κυλλοὺς κωφοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, [31] ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἰσραήλ. [32] ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας γ' προσμένουσί μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστις οὐ θέλω, μὴ ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. [33] καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; [34] καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. [35] καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, [36] ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. [37] καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισ-

---

25 [c] προσεκυνησεν 32 [a] ειπεν αυτοις 36 [c] om δυο

27 om γαρ 30 χωλ. κυλλ. τυφλ. κωφ. | ερριψαν 31 τους οχλους | βλεποντας θαυμασαι | λαλουντας: ακουοντας κυλλους υγιεις | εδοξασαν 32 τους μα. αυτου | om ηδη | ημεραι τρεις | νηστεις | μηποτε 34 ειπον 36 om δυο 37 και το περ. τ. κλ. ηραν

30 χωλ. τυφλ. κωφ. κυλλ. | ερριψαν | αυτου: του ιησου 31 τους οχλους | λαλουντας: add κυλλους υγιεις | και pr: om | εδοξασαν 32 τ. μαθ. αυτου ειπ. αυτοις | τρεις | νηστεις | μηποτε 33 οι μαθ. αυτου 34 ειπον 35 και εκελευσε τοις οχλοις 36 και λαβων | om δυο | και ευχαρ.: om και | εδωκε τ. μαθ. αυτου

σεῦον τῶν κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. [38] οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ τετρακισχίλιοι χωρὶς παιδίων καὶ γυναικῶν. [39] καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια μαγαδάν.

XVI.

[1] Καὶ προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι καὶ σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. [2] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· [4] γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.

[5] Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. [6] ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. [7] οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. [8] γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; [9] οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; [10] οὐδὲ τοὺς ζ' ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; [11] πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. [12] τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων.

---

39 [c] μαγεδαν XVI, 1 [c] και οι σαδδ. | [ca] ηρωτησαν, [cb] επηρωτων 9 ουδ. μνημον. [c]: *om 12 ζυμ. τ. φα. κ. σα.: [c] ζυμ. των αρτων | [c] α. τ. διδαχης

38 ησαν ωσ τετρακ. ανδρ. χω. γυν. κ. παιδ. XVI, 1 επηρωτησαν 4 επιζητει: αιτει 5 λαβ. αρτ. 6 ειπ. αυτοις 10 επτα | σφυριδασ 12 ζυμ. τ. φα. κ. σαδδ.: ζυμ. των αρτων | τ. διδαχης τ. σαδδουκ. κ. φαρισ.

38 ησαν τετρακ. ανδρ. χω. γυν. κ. παιδ. 39 μαγδαλα XVI, 1 επηρωτησαν 2 αυτοις: add οψιασ γενομενησ λεγετε· ευδια, πυρραζει γαρ ο ουρανοσ· [3] και πρωι· σημερον χειμων, πυρραζει γαρ στυγναζων ο ουρανοσ. υποκριται· το μεν προσωπον του ουρανου γινωσκετε διακρινειν, τα δε σημεια των καιρων ου δυνασθε; 4 ιωνα του προφητου 5 οι μαθ. αυτου 6 ειπ. αυτοις 8 ειπ. αυτοις | ουκ ελαβετε 10 επτα 11 αρτου | ειπ. υμ. προσεχειν απο 12 ζυμ. τ. φα. κ. σαδδ.: ζυμ. του αρτου | αλλ απ. τ. διδαχησ

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρίας τῆς Φιλίππου
ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα οἱ ἄνθρωποι εἶναι λέ-
γουσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν Ἰωάνην τὸν
βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προ-
φητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 ἀπο-
κριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
τοῦ ζῶντος. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ,
Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι, ἀλλὰ
ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ
Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλη-
σίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. 19 δώσω σοι
τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς
ἐπὶ τὴν γῆν ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς
ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 τότε διεστεί-
λατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ
χριστός. 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο Ἰησοῦς χριστὸς δεικνύειν τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ
παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων
καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 καὶ προσ-
λαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· Ἵλεώς
σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ
Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ
φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει
ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν στανρὸν
αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν

---

13 [c] λεγουσ. ειν. 19 [c] τας κλεις | [c] δησης επι της γης 20 [c] ιησους ο χριστ. 21 ιησ. χριστ.: [ca] om, [cb] ο ιησους 23 [c] ει μου

13 καισαρειας | λεγ. οι α. ειν. 14 ειπαν | αλλ. δε: οι δε | ηλειαν 17 οτι: *om[bentl2] | αλλ | om τοις 19 **και δω. | ο αν δησης επι της γης 20 *τοτε επετιμησεν 21 **om χρ. | δεικνυναι 22 ηρξ. ε. α. λεγ.: λεγει αυτω επιτιμων 24 ο ιησ.: *om[bir], *ιησ.[mai]

13 καισαρειας | τινα με | λεγ. οι ανθρ. ειν. 14 ιωαννην 17 και αποκριθ. | βαρ ιωνα | αλλ 19 και δωσω | τας κλεις | δησης επι της γης 20 τοις μα. αυτου | ιησους ο χριστος 21 ο ιησους δεικν. | απελθ. εις ιεροσολ. 23 σκ. μου ει 25 γαρ αν

αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 27 μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς μωϋσῆς καὶ ἠλείας συνλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. 4 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπεν τῷ ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ μωϋσεῖ μίαν καὶ ἠλείᾳ μίαν. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ προσῆλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ ἰησοῦν αὐτὸν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα

---

26 εαν: ca οταν, cb εαν 27 τ. εργ.: c την πραξιν 28 βασ. αυτου: c δοξη του πατρος αυτου

27 τ. εργ.: την πραξιν XVII, 1 om τον sec | καθ ιδ. 4 σκην. τρεισ | μιαν ηλεια 8 *αυτον ιησουν, **τον ιησ.

26 ωφελειται 27 τ. εργα: την πραξιν 28 οτι: om | εστηκοτων XVII, 1 om τον sec | ιωαννην 3 ωφθησαν | μωσησ | ηλιασ | μετ αυτ. συλλαλουντ. 4 ποιησωμεν | μωση | μιαν ηλια 5 αυτ. ακουετ. 6 επεσον 7 κ. προσελθων ο ιη. ηψατο αυτ. και ειπ. 8 τον ιησ. μονον 9 εκ: απο

ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. [10] καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; [11] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ἠλείας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. [12] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ἠλείας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. [13] τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

[14] Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν [15] καὶ λέγων· ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς ἔχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. [16] καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αυτὸν θεραπεῦσαι. [17] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. [18] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. [19] τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπαν· διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; [20] ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν αδυνατήσει ὑμῖν.

[22] Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας

---

17 [c] τοτε αποκριθ. ο ιησους ειπ. 20 αδυν. υμιν: [cb] add τουτο δε το γενος ουκ εκβαλλεται ει μη εν προσευχη και νηστεια

9 εκ νε. εγερθη 10 οι μαθ. αυτου 11 om αυτοις οτι 12 εποι. εν αυτω 15 κυριε ελεησ. | [*]μου τ. υι. μου 16 ηδυνασθησαν 17 αποκρ. δε ο ιησους ειπ. ω 18 εθεραπ. ο παις 19 καθ | ειπον | εδυνηθημεν

10 οι μαθ. αυτου | ηλιαν 11 ο δε ιησους | om οτι | ηλιας | ερχεται πρωτον 12 ηλιας | εποι. εν αυτω 13 ιωαννου 14 ελθοντων αυτων 15 κυριε ελεησ. | κακ. πασχει 17 αποκριθεις δε ο ιησους ειπ. ω | εσομ. μ. υμων 18 εθεραπ. ο παις 19 ειπον 20 ο δε ιησους ειπεν αυτ. | απιστιαν | μεταβηθι εντευθεν | αδυν. υμιν: add [21] τουτο δε το γενος ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια 22 αναστρεφομενων

ἀνθρώπων, [23] καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

[24] Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ πέτρῳ καὶ εἶπον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχμα; [25] λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; [26] ὁ δὲ ἔφη· ἀπο τῶν ἀλλοτρίων. εἰπόντος δέ· ἀπο τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. [27] ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

[1] Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; [2] καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν [3] καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. [4] ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· [5] καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον ἓν τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. [6] ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. [7] οὐαὶ

---

24 [c] ειπαν | [c] τα διδραχμ. 25 [ca] ελθοντα, [cb] εισελθ.

23 αναστησεται 24 ειπαν | τα διδρ. 25 ελθοντα | απο τινος 26 om ο δε εφ. απ. τ. αλλοτρ. 27 σκανδαλισωμεν XVIII, 1 εν εκ. δε 5 εν παιδ. τοιουτ.

24 καπερναουμ | τα διδρ. 25 εισελθοντα: οτε εισηλθεν 26 ο δε usq εφη αυτω: λεγει αυτω ο πετρος· απο τ. αλλ. εφη αυτω 27 σκανδαλισωμεν | εισ την θαλασσ. XVIII, 2 προσκαλ. ο ιησους 4 ταπεινωση 5 παιδ. τοιουτον εν 6 επι τον τραχ.

τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 10 ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενηκονταεννέα πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων. 15 ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. 16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται

---

8 εξελε: [c] εκκοψον 12 [a] τα ενεν. επι τα ορη 18 αν: [b] et [c] εαν

7 om εστιν | τω ανθρ. εκεινω 8 εξελε: εκκοψον 9 σκανδαλει 10 αυτων εν τω ουρανω 12 ουχ. αφησει τ. ε. προβατα επι τα ορη και πορ. 14 θελημ. εμπροσθεν του 16 παρ. ετ. ε. η δυ. μετ. σου | δυ. μαρτ. η τρ. 17 ειπε 18 οσα αν δησ. | δεδεμ. εν ουρανω | οσ. εαν λυσ.

7 τω ανθρ. εκεινω 8 εξελε: εκκοψον | αυτα | χωλ. η κυλλ. 10 ουρανοις: add [11] ηλθε γαρ ο υιος του ανθρωπου σωσαι το απολωλος 12 εννενηκ. επι τα ορη 13 εννενηκ. 14 θελημα εμπροσθεν του | εν: εισ 15 αμαρτ. εισ σε | υπαγε και 16 μετα σου | δυ. μαρτ. η τρ. 17 ειπε 18 δεδεμ. εν τω ουρανω | οσα εαν λυσ.

λελυμένα ἐν οὐρανῷ. [19] πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ περὶ παντὸσ πράγματοσ οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, αὐτοῖσ γενήσεται παρὰ τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. [20] οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ γ' συνηγμένοι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

[21] Τότε προσελθὼν ὁ πέτροσ εἶπεν· κύριε, ποσάκισ ἁμαρτήσει εἰσ ἐμὲ ὁ ἀδελφόσ μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕωσ ἑπτάκισ; [22] λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· οὐ λέγω σοι ἕωσ ἑπτάκισ, ἀλλ' ἕωσ ἑβδομηκοντάκισ ἑπτά. [23] διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃσ ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. [24] ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη εἷσ αὐτῷ ὀφειλέτησ πολλῶν ταλάντων. [25] μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. [26] πεσὼν οὖν ὁ δοῦλοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, μακροθύμησον ἐπ ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. [27] σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνιον ἀφῆκεν αὐτῷ. [28] ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδοσ εἴ τι ὀφείλεισ. [29] πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. [30] ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, καὶ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ φυλακήν, ἕωσ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. [31] ἰδόντεσ οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· οἱ δὲ ἐλθόντεσ διεσάφησαν

---

20 ου *et [c]: [b] οπου[vid] | η [b]: *om 21 [c] προσελθ. αυτω 24 [c] αυτω εισ οφ. μυριων τα. 26 [c] ο δουλ. εκεινοσ 29 και: [c] add παντα 30 [c] αλλα απελθ. 31 ουν: [ca] δε, [cb] ουν | [ca] γεινομενα, [cb] rursus γεν.

19 παλιν αμην | γενησ. αυτ. 20 τρεισ 21 ειπεν αυτω | ο αδ. μου εισ εμε 22 αλλα 24 προσηχθη| μυριων ταλ. 25 παιδ.: τεκνα| οσα εχει 26 om κυριε 27 om εκεινου | δανειον 28 om εκεινοσ 30 αλλα απελθ. 31 αυτου οι συνδ. | οι δε: και

18 λελυμ. εν τω ουρ. 19 δυο υμων συμφωνησωσιν | γενησ. αυτ. 20 τρεισ 21 προσελθ. αυτω 24 αυτω εισ | μυριων ταλ. 25 ο κυριοσ αυτου | τ. γυν. αυτου κ. τ. τεκνα 26 σοι αποδωσω 27 δανειον 28 αποδοσ μοι οτι 29 αυτου: add εισ τουσ ποδασ αυτου | και: add παντα 30 αλλα (ς[e] αλλ) απελθ. | εωσ ου 31 ιδοντ. δε | οι δε: και

τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. [32] τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· [33] οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα; [34] καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αυτοῦ παρέδωκεν αὐτον τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αυτῷ. [35] οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX.

[1] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας πέραν τοῦ ἰορδάνου. [2] καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. [3] καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αυτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; [4] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; [5] καὶ εἶπεν· ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. [6] ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. [7] λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; [8] λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ὅτι μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. [9] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ

---

34 αυτω: ^{con}del, ^{con}rest XIX, 3 ^{e} εξεστ. ανθρωπω 7 ^{b} μωυσης

34 εως αποδω XIX, 3 om οι 4 ποιησας: κτισας 5 κολληθησεται 6 σαρξ μια 7 μωυσης | απολυσ. αυτην 8 om ο ιησ. 9 om οτι | μη ε. πορν.: παρεκτος λογου πορνειας

31 αὐτων 33 και εγω 35 επουρανιος | υμων: add τα παραπτωματα αυτων XIX, 3 λεγοντ. αυτω | εξεστιν ανθρωπω 4 ειπεν αυτοις 5 ενεκεν 6 σαρξ μια 7 απολυσ. αυτην 8 om ο ιησ. | μωσης 9 ει μη επι πορνεια

πορνίᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. [10] λέγουσιν οἱ μαθηταί· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. [11] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ οἷς δέδοται· [12] εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

[13] Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. [14] ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [15] καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. [16] καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [17] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός· εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. [18] ποίας; φησίν. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, [19] τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [20] λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; [21] ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος γενέσθαι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,

---

10 [c] λεγουσ. αυτω | ει [b vid et c]: *om 12 [c] εισ. γαρ ευν. 18 ου μοιχ. ου κλεψ. [a]: *om 20 [cb] εφυλαξ. εκ νεοτητος μου 21 [c] τελ. ειναι

9 om και γαμ. αλλ. | μοιχαται: ποιει αυτην μοιχευθηναι, και ο απολελυμενην γαμησασ μοιχαται 10 λεγουσ. αυτω 11 om τουτον 12 εισιν γαρ ευν. | *δυνομενοσ 14 om αυτοισ | προσ με 15 τ. χ. αυτοισ 16 ποιησω ινα σχω ζ. αι. 17 εἷς: suprascriptum | τηρει 18 λεγει αυτω ποιασ | ειπεν: εφη 20 ταυτ. παντ. 21 εφη: λεγει | τελ. ειναι | τοισ πτωχοισ | εν ουρανοισ

9 μοιχαται: add και ο απολελυμενην γαμησασ μοιχαται 10 λεγ. αυτω οι μαθ. αυτου 12 εισι γαρ ευν. 13 προσηνεχθη 14 om αυτοισ | προσ με 15 αυτοισ τασ χειρ. 16 προσελθ. ειπ. αυτω | διδασκ. αγαθε | ποιησω ινα εχω ζω. αιων. 17 τι με λεγεισ αγαθον; ουδεισ αγαθ. ει μη εισ ο θεοσ | εισελθ. εισ τ. ζω. 18 λεγει αυτω· ποιασ 19 πατερα: add σου 20 εφυλαξαμην εκ νεοτητοσ μου 21 τελει. ειναι

καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. [22] ἀκούσασ δὲ ὁ νεανίσκοσ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. [23] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιοσ δυσκόλωσ εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. [24] πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματοσ ραφίδοσ εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [25] ἀκούσαντεσ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντεσ· τίσ ἄρα δύναται σωθῆναι; [26] ἐμβλέψασ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· παρὰ ἀνθρωποισ τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα. [27] τότε ἀποκριθεὶσ ὁ πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; [28] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖσ οἱ ἀκολουθήσαντέσ μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξησ αὐτοῦ, καθήσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ ιβ′ θρόνουσ, κρίνοντεσ τὰσ ιβ′ φυλὰσ τοῦ ἰσραήλ. [29] καὶ πᾶσ ὅστισ ἀφῆκεν ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺσ ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματοσ, ἑκατονταπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. [30] πολλοὶ δὲ ἔσονται ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ πρῶτοι ἔσχατοι.

XX.

[1] Ὁμοία γάρ ἐστιν η βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστισ ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτασ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. [2] συμφωνήσασ δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα

---

24 [c] τρυπηματοσ 25 [a] ακουσ. δε 26 παρ. ανθρ. [a]: *om 29 αγρουσ: [a] add η οικιασ

22 ο νεαν. τον λογον τουτον | χρηματα πολλ. 24 om οτι | ραφ. διελθειν | εισελθειν εισ την 25 ακουσ. δε 26 παντ. δυν. 28 καθησ. και υμεισ | bis δωδεκα 29 αφηκεν: add οικιασ η | om η γυναικα | ενεκεν | πολλαπλασιονα 30 πρωτ. εσχ. και εσχ. πρωτ.

22 ο νεαν. τον λογον 23 δυσκολ. πλουσ. 24 om οτι | τρυπηματοσ | ραφ. διελθειν | τ. θεου εισελθειν 25 ακουσ. δε οι μα. αυτου 26 παντ. δυν. 28 παλιγγενεσια | καθισεσθε και υμεισ | bis δωδεκα 29 οστισ: οσ | αφηκεν: add οικιασ η | ενεκεν τ. ονομ. μου 30 πρωτ. εσχ. και εσχ. πρωτ.

αὐτοῦ. [3] καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, [4] καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. [5] οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. [6] περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; [7] λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. [8] ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. [9] καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. [10] ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. [11] λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου [12] λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. [13] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; [14] ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· [15] ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; [16] οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

[17] Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς ιβ' κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· [18] ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται

---

6 εξελθων corr[a] vel * ex εξηλθεν 7 ουδεισ: [a] add ημασ

4 om μου 5 om δε sec? 7 ουδεισ ημασ 8 αποδοσ αυτοισ 9 ελθοντ. δε 10 και ελθοντ. | πλειον | om το 12 ημιν αυτουσ 13 αυτων ενι ειπ. | ουκ αδ. 14 δε: εγω 15 om η pr | η sec: **ει 17 μελλων δε αναβαινειν ιησουσ | τ. δωδεκα μαθητασ | καθ

3 περι την τρ. 4 κακεινοισ | om μου 5 om δε sec | εννατην 6 ενδ. ωραν | εστωτασ αργουσ 7 ουδεισ ημασ | αμπελωνα: add και ο εαν η δικαιον ληψεσθε 8 αποδοσ αυτοισ 10 κ. ελ. και αυτοι ανα δη. 12 λεγοντεσ οτι | ημιν αυτουσ 13 ειπ. ενι αυτων | ουκ αδ. 15 ποιησ. ο θελω | η sec: ς[c] ει 16 εσχατοι: add πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι 17 τ. δωδεκα μαθητασ | και post οδω pon

τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν εἰς θάνατον, [19] καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

[20] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. [21] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. [22] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. [23] λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. [24] καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. [25] ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. [26] οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, [27] καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος· [28] ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

[29] Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἰεριχὼ ἠκολούθησεν ὄχλος πολύς. [30] καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, ἰησοῦ υἱὲ δαυείδ. [31] ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπή-

---

19 και quart: [a] vel [*]suppl 24 [c] ακουσ. δε 26 [c] εστω υμων διακ. 29 [a] ηκολουθ. αυτω

18 om εισ θανατον 19 αναστησεται 20 απ αυτου 21 λεγ. αυτω: η δε ειπεν 22 μελλω πιειν 23 η εξ 24 ηγανακτησαν 25 κατακυριευσουσιν 26 ουτ. εστιν | οσ αν θε. μεγ. εν υμ. 27 θε. ειν. υμων πρ. | εστω 29 ιερειχω | ηκολουθ. αυτω 30 κυριε ελ. ημ. υιοσ δα.

18 αυτ. θανατω 19 αναστησεται 21 δεξι. σου | om σου pr 22 πιυειν: add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι 23 και λεγει | πιεσθε: add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε | ευωνυμ. μου 24 ηγανακτησαν 26 ουχ ουτ. δε | εστω υμων διακ. 27 οσ εαν | εστω 29 ηκολουθ. αυτω 30 ελ. ημ. κυριε υιοσ δαβιδ

σωσιν· οἱ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραξαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ δαυείδ. [32] καὶ στὰς ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; [33] λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. [34] σπλαγχνισθεὶς δὲ ο ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI.

[1] Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθεν εἰς βηθφαγὴ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ ἰησοῦς ἀπέστειλεν β′ μαθητὰς [2] λέγων αὐτοῖς· πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. [3] καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. [4] τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· [5] εἴπατε τῇ θυγατρὶ σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. [6] πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, [7] ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐκάθισαν ἐπάνω ἐπ' αὐτῶν. [8] ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. [9] οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαυείδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. [10] καὶ

---

32 [c] θελετε ινα 34 αυτων [a]: *αυτου XXI, 1 [c] ηλθον 5 υιον: [a]vel[b] del, [c] rest 7 [a]τα ιμα. αυτων|[c] επεκαθισαν | επ αυτων: [c] αυτον 8 εστρωσαν sec: [c] εστρωννυον

31 πο. μαλλ.: μειζον | υιος 34 ηψ. αυτ. των ομματων XXI, 1 ηλθον| **βηθσφαγη | προσ: εισ | τοτε ιησους | δυο μαθ. 2 ευθεως | αγετε 3 αυτων χρ. 4 τουτ. δε ολον 6 συνεταξεν 7 επεκαθισεν | om επ sec 8 εστρωσ. sec: εστρωννυον

31 οι δε μειζον εκραζον | ελεη. ημ. κυρ. υιος δαβιδ 33 ανοιχθωσιν ημ. οι οφθ. 34 ανεβλ. αυτων οι οφθαλμοι XXI, 1 ηλθον | δυο μαθ. 2 πορευθητε | απεναντι | ευθεως 3 αυτων χρ. | ευθεως 4 τουτο δε ολον 5 om επι sec 7 επεθηκ. επανω αυτ. τα ιμα. αυτων | επεκαθισεν (ς[e] -σαν) | om επ sec 8 εστρωσ. sec: εστρωννυον 9 om αυτον

ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; [11] οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας. [12] καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, [13] καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν. [14] καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. [15] ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν, καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, ἠγανάκτησαν [16] καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε· ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; [17] καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

[18] Πρωῒ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν. [19] καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένοιτο εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. [20] καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; [21] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· [22] καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

[23] Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ δι-

---

10 [c] εισελθοντος 12 ιησους: [corr] ο ιησ. sed o rursus deletum 17 εξηλθεν: [a] add εξω της πολεως 18 [c] πρωΐας δ. επαναγων 19 ουδεν: [a] add ευρεν

10 εισελθοντος 16 οτι εκ 17 εξηλθ. εξω της πολεως 18 **επαναγων 19 ουδεν ευρεν | ου μηκετι | γενηται

10 εισελθοντος 11 ιησ. ο προφητ. | ναζαρετ 12 ο ιησους | ιερον: add του θεου 13 εποιησατε 15 om τους sec | δαβιδ 16 ειπον | οτι εκ 17 εξηλθ. εξω της πολεως 18 πρωΐας δ. επαναγων 19 ουδεν ευρεν | γενηται 23 ελθοντι αυτω

δάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντεσ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; καὶ τίσ σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; [24] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐρωτήσω ὑμᾶσ καὶ ἐγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· [25] τὸ βάπτισμα τὸ ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖσ λέγοντεσ· [26] ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντεσ γὰρ ὡσ προφήτην ἔχουσι τὸν ἰωάννην. [27] καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [28] τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωποσ εἶχεν τέκνα β'. προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. [29] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐ θέλω· ὕστερον μεταμεληθεὶσ ἀπῆλθεν. [30] προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύτωσ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. [31] τίσ ἐκ τῶν β' ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ; λέγουσιν· ὁ πρῶτοσ. λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [32] ἦλθεν γὰρ ἰωάννησ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ὁδῷ δικαιοσύνησ, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖσ δὲ ἰδόντεσ οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. [33] ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωποσ ἦν οἰκοδεσπότησ, ὅστισ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν [ἐν] αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ

---

25 ην ^{c}: *η 28 ^{c} και προσελθ. 29 ^{c} υστερ. δε 30 ^{c} δευτερω | ο δ. απ. ειπ. ^{c}: *om 31 ^{c} οτι οι 33 εν ^{c}: *om | ^{c} εξεδοτο

24 καγω bis | παρ: εν 25 ιωανου 26 ιωανην 27 ειπον | ο ιησ.: και αυτοσ 28 δυο τεκνα | και προσελθ. | αμπελ. μου 29 ου θελ. etc: εγω κυριε· και ουκ απηλθεν 30 δευτερω | εγω κυρ. etc: ου θελω· υστερον μεταμεληθεισ απηλθεν 31 δυο | ο υστεροσ | οτι οι 32 ιωαννησ | ουδε μετεμελ.

24 καγω bis 25 om το sec 26 εχ. τ. ιω. ωσ προφ. 27 ειπον | ο ιησ.: και αυτοσ 28 δυο | και προσελθ. | αμπελ. μου 29 υστερ. δε 30 και προσελθ. τω δευτερω 31 δυο | λεγουσ. αυτω | οτι οι 32 πρ. υμ. ιωανν. 33 ανθρωπ. τισ | εξεδοτο

απεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 44 καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. 45 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βα-

---

36 και pr: c om 42 c κυριου 43 c αυτης 46 c τους οχλους XXII, 1 εν a: *om

36 om και pr 39 εξεβαλον 42 παρ. κυριου 43 οτι αρθησετ. | καρπ. αυτης 45 και ακους. 46 τους οχλους

36 om και pr 38 κατασχωμεν 39 εξεβαλον 41 εκδοσεται 42 παρ. κυριου 43 οτι αρθησετ. | καρπ. αυτης 45 και ακουσαντ. 46 τους οχλους | επειδη ως προφ. XXII, 1 ειπ. αυτ. εν παραβ.

σιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. [3] καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. [4] πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. [5] οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον; ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· [6] οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. [7] ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. [8] τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι· [9] πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. [10] καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας οὓς εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. [11] εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. [12] καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. [13] τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [14] πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

[15] Τότε πορευθέντες οἱ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν. [16] καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν λέγοντας· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-

---

11 ειδεν: [c] add εκει 15 ελαβον [c]: *om | [c] παγιδευσ. εν λογω

5 οσ μεν 10 παντας οσους | νυμφων: ** γαμοσ 11 ειδεν εκει 15 παγιδ. εν λογω

4 ητοιμασα 5 ο δε εισ την 7 ακουσασ δε ο βασιλ. 9 οσους αν 10 παντασ οσους | νυμφων: γαμοσ 11 ειδεν εκει 13 ειπ. ο βασιλ. | εκβαλ. αυτον: αρατε αυτον και εκβαλετε 15 παγιδ. εν λογω 16 λεγοντεσ

πων· [17] εἰπὲ οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον καίσαρι ἢ οὔ; [18] γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί με πειράζετε, ὑποκριταί; [19] ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. [20] καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; [21] λέγουσιν· καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. [22] καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

[23] Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον σαδδουκαῖοι λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν [24] λέγοντες· διδάσκαλε, μωσῆς εἶπεν· ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [25] ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [26] ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. [27] ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. [28] ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. [29] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. [30] ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσι οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. [31] περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος· [32] ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ θεὸς ἰσὰκ καὶ θεὸς ἰακώβ; οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. [33] καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

[34] Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, [35] καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν· [36] διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ με-

---

23 [c] om και pr | [c] προσηλθ. αυτω σαδδ. οι 32 [c] ισαακ

22 απηλθαν 23 om και pr | προσηλθ. αυτω 24 μωυσης 29 αποκριθ. δε 30 γαμουσιν | om θεου 32 ο θε. ισαακ κ. ο θε. ιακ. | ο θε. νεκρ.

21 λεγουσιν αυτω 23 om και pr | προσηλθ. αυτω σαδδ. οι λεγ. 25 γαμησας 27 απεθ. και η 28 εν τ. ουν αναστ. 29 αποκριθ. δε 30 γαμουσιν | εκγαμιζονται | του θεου | εν ουρανω 32 ο θε. ισαακ κ. ο θε. ιακ. | ο θεος θεος νεκρ. 35 πειρ. αυτ. και λεγων

γάλη ἐν τῷ νόμῳ; [37] ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. [38] αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. [39] δευτέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [40] ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

[41] Συνηγμένων δὲ τῶν φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς [42] λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ· δαυείδ. [43] λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· [44] εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. [45] εἰ οὖν δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; [46] καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII.

[1] Τότε ὁ ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ [2] λέγων· ἐπὶ τῆς μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι. [3] πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. [4] δεσμεύουσιν δὲ φορτία μεγάλα βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. [5] πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι γὰρ τὰ φυλα-

---

37 [c] ολ. τη καρδ. 39 [c] δευτερ. δε | [c] ολοσ ο νομοσ XXIII, 3 [c] ποιησατ. και τηρειτε

37 ολη ψυχη[mai] 39 ομοιωσ absque αυτη | ολοσ ο νομοσ 42 του δαυ. 43 καλ. αυτ. κυρ. 45 κυρ. αυτ. καλ.[benti] 46 **ηδυνατο XXIII, 1 τοτε ιησουσ 3 οσα αν | ποιησ. και τηρειτε 4 φορτ. βαρεα και δυσβαστακτα

37 ο δε ιησουσ ειπεν αυτω | ολ. τη καρδ. 38 εστ. πρωτη και μεγαλη 39 δευτ. δε 40 ολοσ ο νομοσ κ. οι πρ. κρεμανται 42 του δαβιδ 43 κυριον αυτον καλει 44 ειπ. ο κυριοσ | υποποδιον 46 αυτω αποκριθ. XXIII, 2 μωσεωσ 3 οσα αν | υμ. τηρειν τηρειτε και ποιειτε 4 δεσμ. γαρ φορτ. βαρεα και δυσβαστακτα | αυτοι δε τω: τω δε ō πλατυν. δε

κτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα, [6] φιλοῦσι δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς [7] καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. [8] ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητής, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. [9] καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. [10] μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς ὁ χριστός. [11] ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται διάκονος. [12] ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. [13] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. [15] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. [16] οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ οἱ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. [17] μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν; [18] καὶ ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. [19] τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; [20] ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· [21] καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· [22] καὶ ὁ

---

6 [c] τασ πρωτοκλισιασ 8 υμ. δε μ. κλ. ραββ. [a]: *om | καθηγητησ: [ca] διδασκαλοσ, [cb] rursus καθηγ. 13 [a] ουαι δε 16 οι pr: erasum

8 υμων ο διδασκαλοσ 10 εισ γαρ etc: οτι καθηγ. υμ. εστ. εισ 11 υμ. εστ. υμων 13 ουαι δε 16 om οι pr 19 μωροι και τυφλοι

5 τα κρασπ. των ιματιων αυτων 6 φιλουσ. τε 7 ραββι ραββι 8 ραββι | ο καθ. ο χριστοσ 9 ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ 10 υμων εστιν 11 υμ. εστ. υμων 13 ουαι δε | εισελθειν: [c] add [14] ουαι υμιν γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται, οτι κατεσθιετε τασ οικιασ των χηρων και προφασει μακρὰ προσευχομενοι· δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα, [c] vero eadem (sed ουαι δε υμιν) ante v. 13 (ουαι υμιν) hab 16 om οι pr 17 ο αγιαζων 18 οσ εαν 19 μωροι και τυφλοι

ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. 23 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. 26 φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. 27 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις· ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. 29 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. 32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; 34 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε· ἐξ αὐτῶν καὶ μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς

---

24 οι: [a]? del, [c]? rest 26 εκτος [c]: *εντος 27 [c] οιτινες εξωθεν 34 εξ αυτ. και: [c] και εξ αυτ. 35 [c] οπως αν | παν [c]: *om

23 *αφηκετε | ταυτα δε 24 om οι 26 *αυτου 27 ομοιαζετε | οιτινες εξωθεν 30 αυτων κοινωνοι 32 *πληρωσετε 34 εξ αυτ. και: και ε. α.

23 τον ελεον | αφιεναι 27 οιτινες εξωθεν 28 μεστ. εστ. 30 ημεν bis 34 και εξ αυτων αποκτ. | και εξ αυτ. μαστ. 35 εκχυνομενον

γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἅβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 ἱερουσαλὴμ ἱερουσαλήμ, τοὺς προφήτας ἀποκτένουσα καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάγειν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπάρτι ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 3 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ καθ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος. 7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται σεισμοὶ καὶ λιμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν

---

35 ζαχαριου: [cb] add υιου βαραχιου 37 [c] η αποκτενουσα τ. προφ. | [c] επισυναγαγειν | [c] τα νοσσ. εαυτης XXIV, 2 παντα: videtur *omisisse et [a] supplesse

35 ζαχαριου υιου βαραχιου 36 παντα ταυτα 37 η αποκτεινουσα τ. προφ. | επισυναγαγειν | *om αυτης 38 om ερημος XXIV, 1 απο: εκ 7 επι εθνος | λιμ. κ. σεισμ.

35 ζαχαριου υιου βαραχιου 37 η αποκτεινουσα τ. προφ. | επισυναγαγειν | επισυναγ. ορνις | τα νο. εαυτης XXIV, 1 επορ. απο τ. ιερ. 2 ο δε ιησους ειπ. | παντ. ταυ. | οσ ου μη κατ. 3 κατ | και τησ συντ. 6 δει γαρ παντα 7 επι εθνος | λιμοι και λοιμοι και σεισμοι

καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. [10] καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν εἰς θλίψιν. [11] καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πολλοὺς πλανήσουσι. [12] καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. [13] ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. [14] καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. [15] ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, [16] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, [17] ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἆραι τὸ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, [18] καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. [19] οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. [20] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ. [21] ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐκ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. [22] καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. [23] τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. [24] ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. [25] ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. [26] ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμίοις, μὴ πιστεύσητε. [27] ὥσπερ γὰρ

---

9 [c] υπο παντων των 15 ουν: [c] δε 17 το: [c] τα 22 εκολοβ. sec: [c] κολοβωθησονται 26 [cb] εαν ουν

9 υπο παντων των 10 παραδωσουσιν και μεισησουσιν αλληλους 11 πλανησ. πολλ. 14 εν ολη τη οικουμενη 15 **εστως 16 επι: εισ 17 αραι τα 21 ου γεγονεν 22 εκολοβ. sec: κολοβωθησονται 23 *πιστευετε, **πιστευητε 24 σημ. μεγαλα | πλανησαι 26 εαν ουν | ταμειοις

9 υπο παντων των ([c] om των) 10 παραδωσουσι και μισησουσιν αλληλους 11 πλανησ. πολλ. 14 εν ολη τη οικουμενη 15 [c] εστως 17 καταβαινετω αραι τι 18 τα ιματια 20 εν σαββατω 21 ου γεγονεν 22 εκολοβ. sec: κολοβωθησονται 24 σημ. μεγαλα | πλανησαι 26 εαν ουν | ταμειοις

ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [28] ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. [29] εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. [30] καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. [31] καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν δ' ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. [32] ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος. [33] οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. [34] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως πάντα ταῦτα γένηται. [35] περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. [37] ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [38] ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, [39] καὶ

---

28 οπου [a vid]et [c]: *που | [c] το πτωμα 30 [c] και τοτε κοψ. 31 [c] επισυναξουσιν 32 τα: *vel[a] suppl 34 γενηται: [c] add ο ουρανος και η γη παρελευσονται οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσιν 36 ουδ. ο υιος: [ca vid]om,sed rursus restituta 37 του υιου [c]: *om 38 [c] και γαμουντες

28 το πτωμα 29 εκ: απο 30 και τοτε κοψ. 31 σαλπ. φωνης μεγ. | επισυναξουσιν | τεσσαρων 32 **γινωσκεται 33 παντ. ταυτ. 34 οτι ου μη | εως αν | γενηται. [35] ο ουρανος και η γη παρελευσεται οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσιν 37 ωσπ. γαρ 38 ημερ. εκειναισ | γαμισκοντεσ

27 εσται και 28 οπου γαρ | το πτωμα 29 εκ: απο 30 εν τω ουρ. | και τοτε κοψοντ. 31 σαλπ. φωνης μεγ. | επισυναξουσιν | τεσσαρων | εως των ακρ. 33 παντ. ταυτ. 34 εως αν | γενηται. [35] ο ουρανος και η γη παρελευσονται, οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσι 36 και τησ ωρασ | om ουδε ο υιος | ο πατ. μου μο. 37 εσται και 38 ωσπερ | εκγαμιζοντεσ

οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [40] τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται. [41] δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. [42] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. [43] ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. [44] διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. [45] τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; [46] μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. [47] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. [48] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριος, [49] καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους ἑαυτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων· [50] ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, [51] καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV.

[1] Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. [2] πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ

---

40 [c] δυο εσοντ. 48 [c] δουλ. εκεινος

39 εσται η παρ. 43 διορυγηναι 45 κατεστησεν | οικετειας 48 δουλ. εκεινος | αυτου 49 εαυτου: αυτου XXV, 1 λαμπ. εαυτων

40 δυο εσοντ. | ο εις bis 41 μυλωνι 42 ποια ωρα 43 διορυγηναι 44 η ωρα ου δοκειτε 45 κατεστησεν | ο κυριος αυτου ε. τ. θεραπειας α. τ. διδοναι 46 ποιουντ. ουτ. 48 δουλ. εκεινος | αυτου | ο κυρ. μου ελθειν 49 om εαυτου | εσθιειν δε και πινειν XXV, 1 απαντησιν 2 ησαν εξ αυτων φρον. και αι (5[e] om) πεντ. μωραι

πέντε φρόνιμοι. [3] αἱ γὰρ μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· [4] αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. [5] χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. [6] μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. [7] τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. [8] αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. [9] ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ὑμῖν καὶ ἡμῖν, πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. [10] ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. [11] ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. [12] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. [13] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. [14] ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, [15] καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. [16] πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. [17] ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. [18] ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. [19] μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. [20] καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι

---

16 [c] πορευθ. δε | [c] ειργασ. | εποι.: [c] εκερδησεν 17 [c] ωσαυτωσ και

3 τ. λαμπ. αυτων 4 αγγειοις 6 εγενετο 8 ειπαν 9 ουκ: ου μη | ημιν κ. υμιν 16 εποι.: εκερδησεν | om ταλ. sec 17 ωσαυτωσ και 20 πεντ. ταλαντα λαβ.

3 αιτινεσ μωρ. | τ. λαμπ. αυτων 4 αγγειοις αυτων | λαμπ. αυτων 6 ο νυμφ. ερχεται | απαντησ. αυτου 7 λαμπ. αυτων 9 ημιν κ. υμιν | πορευ. δε 13 ωραν: add εν η ο υιοσ του ανθρωπου ερχεται 16 πορευθ. δε | ειργασατο 17 ωσαυτ. και | εκερδ. και αυτοσ 18 ωρυξ. εν τη γη κ. απεκρυψε 19 χρονον πολυν | μετ αυτ. λογ. 20 πεντ. ταλαντα λαβων

παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. [21] ἔφη αὐτῷ
ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς
πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου. [22] προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπεν·
δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα.
[23] ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ
ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. [24] προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον
εἰληφὼς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, θε-
ρίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·
[25] καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ·
ἴδε ἔχεις τὸ σόν. [26] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ·
πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα,
καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; [27] ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀρ-
γύριά μου τοῖς τραπεζείταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ
ἐμὸν σὺν τόκῳ. [28] ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε
τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. [29] τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται,
καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ. [30] καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των. [31] ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ,
καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
δόξης αὐτοῦ· [32] καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφο-
ρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, [33] καὶ στήσει τὰ μὲν πρό-
βατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. [34] τότε ἐρεῖ
ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ

---

22 [c] προσελθ. δε και 27 [c] το αργυριον 32 [c] αφοριει

22 om λαβων | ειπεν: add κυριε 23 πιστος ης 24 οτι σκληρος ει ανθρ. 32 αφοριει | εριφιων 33 δεξι. αυτου | om αυτου

20 εκερδησα: add επ αυτοις 21 εφη δε 22 προσελθ. δε και | ειπεν: add κυριε | εκερδ. επ αυτοις 24 οτι σκληρος ει ανθρ. 27 ουν σε | το αργυριον | τραπεζιταις 29 απο δε του μη 30 εκβαλλετε 31 π. οι αγιοι αγγ. 32 συναχθησεται | αφοριει 33 δεξι. αυτου | om αυτου

πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φα-
γεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συναγάγετέ
με, 36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ
με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς ἐμέ. 37 τότε ἀποκριθή-
σονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πει-
νῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ
σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν;
39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός
σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων,
ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· ὑπάγετε
ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον
τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. 42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ
ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, 43 ξένος
ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετε, ἀσθε-
νὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε ἀποκρι-
θήσονται αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ
διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ
ἠδιηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων,
οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν
αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους
τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 2 οἴδατε ὅτι μετὰ δύο

---

43 γυμν. κ. ο. περιεβ. c: *om 44 c και αυτοι | ουκ ηδιηκονησαμεν: sic, neque correctum

36 προσ με 37 ειδαμεν 39 ασθενουντα 40 *om των αδελφ. μου 41 πορευεσθε απ 42 *και εδιψησα 43 περιεβ. με 44 και αυτοι | ου διηκονησαμεν

36 ηλθετε πρ. με 41 πορευεσθε απ εμ. οι κατ. 43 περιεβ. με 44 αποκρ. αυτω και αυτοι | ου διηκονησαμεν

ημέρασ τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ τὸ σταυρωθῆναι.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ τοῦ λεγομένου καϊάφα, 4 καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. 5 ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβοσ γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ σίμωνοσ τοῦ λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πολυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντεσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; 9 ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖσ. 10 γνοὺσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί κόπουσ παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰσ ἐμέ. 11 πάντοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματόσ μου πρὸσ τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. 13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰσ μνημόσυνον αὐτῆσ. 14 τότε πορευθεὶσ εἷσ τῶν ιβ', ὁ λεγόμενοσ ἰούδασ ἰσκαριώτησ, πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ 15 εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ λ' ἀργύρια. 16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ λέγοντεσ· ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; 18 ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν πρὸσ τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ὁ καιρόσ μου ἐγγύσ ἐστιν, πρὸσ σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ

---

10 γαρ: corr del itemque rest | c ειργασατο 15 δουναι: ood δωνε

3 *om του λαου 4 *om και αποκτειν. 7 βαρυτιμου 10 ειργασατο 13 **αμην δε 14 δωδεκα 15 καγω | τριακοντα

3 αρχιερ.: add και οι γραμματεισ 4 κρατησ. δολω 7 αλαβ. μυρ. εχουσ. βαρυτιμου | επι την κεφαλην 8 οι μαθ. αυτου 9 ηδυνατο γ. τουτ. το μυρον 10 ειργασατο 14 δωδεκα 15 καγω | τριακοντα 17 λεγοντεσ αυτω

μαθηταὶ ὡσ συνέταξεν αὐτοῖσ ὁ ιησοῦσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. [20] ὀψίασ δὲ γενομένησ ἀνέκειτο μετὰ τῶν ιβ΄ μαθητῶν. [21] καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λέγει· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. [22] καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷσ ἕκαστοσ· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; [23] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ ἐμβάψασ μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτόσ με παραδώσει. [24] ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼσ γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ. [25] ἀποκριθεὶσ δὲ ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ ὁ ιησοῦσ· σὺ εἶπασ. [26] ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ ιησοῦσ ἄρτον καὶ εὐλογήσασ ἔκλασεν καὶ δοὺσ τοῖσ μαθηταῖσ εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. [27] καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσασ ἔδωκεν αὐτοῖσ λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντεσ· [28] τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [29] λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπάρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρόσ μου. [30] καὶ ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν.

[31] Τότε λέγει αὐτοῖσ ὁ ιησοῦσ· πάντεσ ὑμεῖσ σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆσ ποίμνησ. [32] μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ εἰσ τὴν γαλιλαίαν. [33] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· [εἰ] πάντεσ σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. [34] ἔφη αὐτῷ ὁ ιησοῦσ· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν

---

26 δουσ: ex εδιδου (ab^a?) correctum 29 τουτου του ^{c}: *om του 33 ει: *om, ^{c} ει και

20 δωδεκα | om μαθητων 21 λεγει: ειπεν 25 om ο ιησουσ

20 δωδεκα | om μαθητων 21 λεγει: ειπεν 22 λεγ. αυτ. εκαστοσ αυτων 23 εν τ. τρυβλ. την χειρ. 25 ραββι | om ο ιησουσ 26 τον αρτον | εδιδου τ. μα. και 27 το ποτηριον 28 μου το τησ καινησ διαθ. | εκχυνομενον 29 οτι ου μη | γεννηματοσ 31 διασκορπισθησεται

ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς με ἀπαρνήσῃ. [35] λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

[36] Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε, ἕως ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. [37] καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. [38] τότε λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. [39] καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ. [40] καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ πέτρῳ· οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; [41] γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. [42] πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. [43] καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. [44] καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν ἐκ τρίτου λόγον εἰπὼν πάλιν. [45] τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. [46] ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδών με.

[47] Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ἰούδας εἷς τῶν ιβ' ἦλθεν,

---

34 [c] απαρν. με 42 προσηυξατο: [a]vel[b] add o ιησους, sed rursus erasum est 44 [c] εκ τριτ. τον αυτ. 46 [c] παραδιδους

34 απαρνησει με 36 γεθσημανει | μαθηταις· καθισατε αυτου εως ου 39 προελθων | παρελθετω 42 om λεγων 44 εκ τριτ. τον αυτ. 45 om το | ιδου γαρ 46 παραδιδους 47 δωδεκα

34 απαρν. με 36 γεθσημανη | τοις μαθ. καθισ. αυτου εως ου απ. πρ. εκ. 39 προελθων | παρελθετω 42 τουτο το ποτηριον παρελθ. απ εμου 43 ελθ. ευρισκει αυτ. παλιν καθευδ. 44 απελθ. παλ. προσ. εκ τριτ. τον αυτ. | om παλιν sec 45 μαθητ. αυτου 46 παραδιδους 47 δωδεκα

καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. [48] ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. [49] καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. [50] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. [51] καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. [52] τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. [53] ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ὧδε ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιώνων ἀγγέλων; [54] πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; [55] ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. [56] τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

[57] Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. [58] ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. [59] οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν·

---

53 [c] om ωδε | [c] πλειους δωδ. λεγαιωνας | αγγελων: [a] αγγελους, [c] rursus αγγελων

48 ον αν 50 ο δε ιησους 51 των μετ αυτου 53 δυνομαι | om ωδε | λεγιωνας, [**]λεγεωνας 56 μαθητ. αυτου 58 απο μακροθ.

48 ον αν 49 ραββι 50 ο δε ιησους | εφ ω 52 σου τ. μαχ. | εν μαχαιρα 53 αρτι παρακαλ. | om ωδε αρτι | πλειους η δωδεκ. λεγεωνας αγγελ. 55 εξηλθετε | καθ ημερ. προς υμας εκαθ. διδασκ. εν τ. ιερ. 58 απο μακροθ. 59 αρχιερεις: add και οι πρεσβυτεροι

60 καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες β΄ 61 εἶπαν· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. 62 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 64 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπάρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λέγει· ἴδε ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· ἔνοχος θανάτου ἐστίν. 67 τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν, χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 ἐξελθόντα δὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου· οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 καὶ ἐμνήσθη ὁ

---

62 ουδεν αποκρινη usq 63 ειπεν αυτω c: *om 65 ο: suppl *vel b | κ. λεγ. ιδε: c λεγων 66 c ειπον

60 δυο 61 ειπον | om αυτον 65 αυτ. λεγων εβλασφημ. | μαρτυρων 66 ειπον 72 οτι ουκ 74 ευθυς

60 και ουχ ευρον· και πολλων ψευδ. προσελθ. ουχ ευρον | δυο ψευδομαρτυρες 61 ειπον | οικοδομ. αυτον 63 και αποκριθεις ο αρχ. 65 λεγων οτι εβλασφ. | μαρτυρων | τ. βλασφημ. αυτου 66 ειπον 67 ερραπισαν 69 εξω εκαθ. 71 εξελθ. δε: add αυτον | και ουτος 72 μεθ ορκου οτι ουκ 74 καταναθεματιζειν

πέτροσ τοῦ ῥήματοσ ἰησοῦ εἰρηκότοσ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶσ ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.

XXVII.

[1] Πρωΐασ δὲ γενομένησ συμβούλιον ἔλαβον πάντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. [2] καὶ δήσαντεσ αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

[3] Τότε ἰδὼν ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μετεμελήθη καὶ ἔστρεψεν τὰ λ′ ἀργύρια τοῖσ ἀρχιερεῦσι καὶ πρεσβυτέροισ [4] λέγων· ἥμαρτον παραδοὺσ αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸσ ἡμᾶσ; σὺ ὄψῃ. [5] καὶ ῥίψασ τὰ λ′ ἀργύρια εἰσ τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. [6] οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ λαβόντεσ τὰ ἀργύρια εἶπον· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰσ τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματόσ ἐστιν. [7] συμβούλιον δὲ λαβόντεσ ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέωσ εἰσ ταφὴν τοῖσ ξένοισ. [8] διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸσ ἐκεῖνοσ ἀγρὸσ αἵματοσ ἕωσ τῆσ σήμερον. [9] καὶ ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· καὶ ἔλαβον τὰ λ′ ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ, [10] καὶ ἔδωκα αὐτὰ εἰσ τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέωσ, καθὰ συνέταξέν μοι κύριοσ.

[11] [c] Ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνοσ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἰησοῦσ ἔφη· σὺ λέγεισ. [12] καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. [13] τότε λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτοσ· οὐκ ἀκούεισ πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; [14] καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸσ οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε

---

3 [c] μεταμεληθεισ εστρεψ. 9 και pr: [c] τοτε 11 ο ηγεμ.: ο suppletum

2 πειλατω 3 παραδουσ | μεταμεληθεισ εστρεψ. | τριακοντα 4 **αιμα δικαιων 5 om λ′ 6 ειπαν | *κορβαν 9 τοτε επληρ. | τριακοντα 10 εδωκαν 11 εφη αυτω 12 **και των πρεσβ. 13 πειλατοσ | *οσα

75 του ιησου ειρηκ. αυτω XXVII, 2 παρεδωκαν: add αυτον | ποντιω πιλατω 3 μεταμεληθεισ απεστρεψε | τριακοντα | κ. τοισ πρεσβ. 4 οψει 5 om λ′ | εν τω ναω 9 τοτε επληρ. | τριακοντα 10 εδωκαν 11 εστη | εφη αυτω 12 και των πρεσβ.

θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν
ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν παρῃτοῦντο. 16 εἶχον δὲ τότε
δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν αὐ-
τῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ πιλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, βα-
ραββᾶν ἢ ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; 18 ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ
φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βή-
ματος, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν
σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ'
ὄναρ δι' αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν
τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν βαραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν ἀπο-
λέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε
ἀπὸ τῶν β' ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον· τὸν βαραββᾶν. 22 λέγει
αὐτοῖς ὁ πιλᾶτος· τί οὖν ποιήσω ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν;
λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποί-
ησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. 24 ἰδὼν
δὲ ὁ πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται,
λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων·
ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς δὲ
ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ'
ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βα-
ραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
27 τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν ἰησοῦν
εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ,
29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κε-
φαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετή-
σαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε ὁ

---

15 [c] ον ηθελον 24 [c] om δε sec 26 παρεδωκεν: [ca] add αυτοις, [cb] rursus del
28 [ca] ενδυσαντες, [cb] rursus εκδ.

15 ον ηθελον 17 πειλατος | τον βαραββαν 21 δυο 22 πειλατος 24 πει-
λατος | κατεναντι | om του δικαιου | om δε sec 28 ενδυσαντες 29 περιεθηκαν

15 ον ηθελον 21 δυο | om τον 22 λεγουσιν αυτω 23 ο δε ηγεμων 24 om
δε sec 28 περιεθ. αυτ. χλαμ. κοκκιν. 29 επι την κεφαλην | επι την δεξιαν |
ενεπαιζον

βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων. [30] καὶ ἐμπτύσαντεσ εἰσ αὐτὸν ἔλαβον
τὸν κάλαμον· καὶ ἔτυπτον εἰσ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [31] καὶ ὅτε
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντεσ αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐ-
τὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ σταυρῶσαι.
[32] Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον κυρηναῖον, ὀνόματι σί-
μωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. [33] καὶ
ἐλθόντεσ εἰσ τόπον γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόποσ λεγόμενοσ,
[34] ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆσ μεμιγμένον· καὶ γευσά-
μενοσ οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. [35] σταυρώσαντεσ δὲ αὐτὸν διεμερί-
σαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντεσ κλῆρον, [36] καὶ καθήμενοι
ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. [37] καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆσ κεφαλῆσ αὐ-
τοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτόσ ἐστιν Ἰησοῦσ ὁ βασι-
λεὺσ τῶν Ἰουδαίων. [38] τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί,
εἷσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἷσ ἐξ εὐωνύμων. [39] οἱ δὲ παραπορευόμενοι
ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν [40] καὶ λέ-
γοντεσ· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ οἰκοδομῶν,
σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ. [41] ὁμοίωσ οἱ ἀρχιερεῖσ ἐμπαίζοντεσ μετὰ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ γραμματέων ἔλεγον· [42] ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ
δύναται σῶσαι· βασιλεὺσ Ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ
τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ' αὐτόν· [43] πέποιθεν ἐπὶ τὸν
θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱόσ.
[44] τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντεσ σὺν αὐτῷ ὠνεί-
διζον αὐτόν.

---

33 [c] τοπον λεγομενον | [ca] del λεγομενοσ, [cb] rest 34 [c] πιειν bis | [ca] ηθελεν, [cb] rursus ηθελησεν

29 βασιλευ 31 εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδ. 33 τον τοπον τον λεγομενον γο. 34 πιειν bis 35 βαλλοντεσ 40 υιοσ θεου ει | om και tert 41 ομοι. και | γραμμ. κ. πρεσβ. 42 πιστευσομεν 43 επι τω θεω

31 εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδ. 33 εισ τοπ. λεγομενον | οσ εστι λεγ. κρ. τοπ. 34 πιειν | οινον: οξοσ | ηθελε πιειν 35 βαλλοντεσ | κληρον: add ινα πλη-ρωθη το ρηθεν υπο του προφητου· διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοισ, και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον 40 και tert: om 41 ομοι. δε και | γραμματ. κ. πρεσβυτ. 42 ει βασιλευσ | πιστευσομεν αυτω 43 ρυσ. νυν: add αυτον 44 οι συσταυρωθ. αυτω

45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἕως ὥρας ἐνάτης.
46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ
λέγων· ἐλωὶ ἐλωὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τουτέστιν· θεέ μου θεέ μου,
ἱνατί με ἐγκατέλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκού-
σαντες ἔλεγον· ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς
καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ
ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
ἠλίας σῶσαι αὐτόν. ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν
πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα.

50 [c] Ὁ δὲ ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ
πνεῦμα. 51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο
ἄνωθεν ἕως κάτω, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,
52 καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν,
53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰς
τὴν ἁγίαν πόλιν ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 54 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν
καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· ἀληθῶς υἱὸς
ἦν τοῦ θεοῦ οὗτος. 55 ἦσαν δὲ κἀκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μα-
κρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ἀπὸ τῆς γα-
λιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷς ἦν μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου
καὶ ἡ μαρία ἡ ἰωσὴφ καὶ ἡ μαρία ἡ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου.

57 Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ ἀρι-

---

45 εγενετο: [a] add εφ ολην την γην 49 [c] σωσων 51 εσχισθησαν: [c] add 52 και τα μνημια ανεωχθησαν 54 [c] θε. υι. ην ουτ. 56 ην: [c] add μαρια η μαγδαληνη και | και η μα. η ιωσ. κ. η μα. η των: [c] και η (sic) ιωσ. μητηρ κ. η μητηρ των

45 εγενετο: add επι πασαν την γην 46 εβοησεν | ελωει ελωει | σαβακτανει 47 οτι ηλειαν 48 εισ εξ αυτων 49 ελεγον: ειπαν | ηλειασ | σωσον 51 απ ανωθ. ε. κ. εισ δυο | εσχισθ.: add 52 και τα μνημεια ανεωχθησαν 53 εισηλθον εισ τ. αγ. πολ. και ενεφ. 54 εκατονταρχοσ | γεινομενα | υι. θε. ην ουτ. 55 εκει 56 ην μαρια η μαγδαληνη και μαρ. η τ. ιακ. και ιωση μητηρ και η μητηρ των

45 εγενετο: add επι πασαν την γην | εννατησ 46 εννατην | ηλι ηλι λαμα σαβαχθανι 47 οτι ηλιαν 48 εισ εξ αυτων 49 σωσων | αλλοσ δε usq αιμα: om 51 απο ανωθεν | εσχισθ.: add 52 και τα μνημεια ανεωχθησαν 52 ηγερθη 53 εισηλθον εισ τ. αγ. πολ. και ενεφ. 54 εκατονταρχοσ | θεου υι. ην ουτ. 55 εκει 56 ην μαρια η μαγδαληνη και μαρια η τ. ιακ. και ιωση μητηρ και η μητηρ των

μαθαίας, τοὔνομα ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ ἰησοῦ· [58] οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. τότε ὁ πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. [59] καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, [60] καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. [61] ἦν δὲ ἐκεῖ μαριὰμ ἡ μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

[62] Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς πιλᾶτον [63] λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. [64] κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψουσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. [65] ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ πιλᾶτος· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθαι ὡς οἴδατε. [66] οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

XXVIII.

[1] Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν μαριὰμ ἡ μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. [2] καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. [3] ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. [4] ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. [5] ἀποκρι-

---

64 cod χειρον XXVIII, 3 ην δε η ειδ. αυτου [a]: *om | ως χιων: [c] ωση χιων

57 εμαθητευσεν 58 πειλατω et πειλατος 59 εν σινδονι 62 πειλατον 63 **ο πλαν. εκειν. 64 κλεψωσιν 65 om δε | πειλατος | ασφαλισασθε XXVIII, 1 μαρια η μαγδ.

57 εμαθητευσε 58 αποδοθ. το σωμα 61 μαρια η μαγδ. 64 οι μαθ. αυτου| νυκτος κλεψωσιν 65 ασφαλισασθε XXVIII, 1 μαρια η μαγδ. 2 om και sec | λιθον απο της θυρας 3 ιδεα | ωσει χιων 4 εγενοντο ωσει νεκρ.

θεὶσ δὲ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν· μὴ φοβηθῆτε ὑμεῖσ· οἶδα γὰρ ὅτι ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. [6] οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼσ εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. [7] καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶσ εἰσ τὴν γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὀψεσθε· ἰδοὺ εἶπα ὑμῖν. [8] καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶσ μεγάλησ ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ. [9] καὶ ἰδοὺ ἰησοῦσ ὑπήντησεν αὐταῖσ λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τουσ πόδασ καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. [10] τότε λέγει αὐταῖσ ὁ ἰησοῦσ· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖσ ἀδελφοῖσ ἵνα ἔλθωσιν εἰσ τὴν γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

[11] Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲσ τῆσ κουστωδίασ ἐλθόντεσ εἰσ τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. [12] καὶ συναχθέντεσ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε ἐποίησαν καὶ λαβόντεσ ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖσ στρατιώταισ, [13] λέγοντεσ ὅτι εἴπατε· οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ ἐλθόντεσ ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. [14] καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνοσ, ἡμεῖσ πείσομεν καὶ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ ποιήσωμεν. [15] οἱ δὲ λαβόντεσ ἀργύρια ἐποίησαν ὡσ ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγοσ οὗτοσ παρὰ ἰουδαίοισ ἕωσ τῆσ σήμερον.

[16] Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰσ τὴν γαλιλαίαν, εἰσ τὸ ὄροσ οὗ ἐτάξατο αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ. [17] καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν

---

5 [a] et [c] ειπεν ταισ γυναιξιν | [c] φοβεισθε 7 [c] ειπον υμιν 9 [c] απηντησ. 10 [c] τ. αδελφ. μου | [c] απελθωσιν 12 εποιησ. και λαβ. [a]: *om κ. λαβ., [ca] εποι. και del, [cb] rest 15 [c] τα αργυρ. | [c] καθωσ εδιδ. | εωσ: [c] μεχρι

5 ειπ. ταισ γυναιξιν | φοβεισθε 7 ειπον υμιν 10 τ. αδελφ. μου | απελθωσιν | κακει 11 απηγγειλαν 12 om εποιησαν και 13 λεγοντ. ειπατε οτι 14 επι: υπο 14 ποιησομεν 15 τα αργυρια | διεφημισθη | μεχρι τ. σημ. ημερασ

5 ειπ. ταισ γυναιξι | φοβεισθε 6 εκειτο ο κυριοσ 7 ειπον υμιν 8 εξελθουσαι 9 ωσ δε επορευοντο απαγγειλαι τοισ μαθηταισ αυτου, και ιδου ο ιησουσ απηντησεν 10 τ. αδελφ. μου | απελθωσιν | κακει 11 απηγγειλαν 12 om εποιησαν και 13 λεγοντ. ειπατε οτι 14 πεισομεν αυτον | ποιησομεν 15 τα αργυρια | διεφημισθη | εωσ: μεχρι

προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. [18] καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦσ ἐλάλησεν λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆσ. [19] πορευθέντεσ μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντεσ αὐτοὺσ εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, [20] διδάσκοντεσ αὐτοὺσ τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ.

---

18 ^{c} ελαλησ. αυτοισ 20: nil subscriptum

18 ελαλησ. αυτοισ | επι τησ γησ 19 πορευθ. ουν | βαπτισαντεσ 20 μεθ υμ. ειμι. **Subscriptum est**: κατα μαθθαιον

17 προσεκυν. αυτω 18 ελαλησ. αυτοισ 19 πορευθ. ουν 20 μεθ υμ. ειμι | αιωνοσ: **add** αμην | nil subscriptum. Inscriptum vero (**adde supra**): το κατα ματθαιον (**s add** αγιον) ευαγγελιον.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ. 2 καθὼσ γέγραπται ἐν
τῷ ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστελῶ τὸν ἄγγελόν μου
πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου. 3 φωνὴ
βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδον κυρίου, εὐθείασ
ποιεῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἰωάννησ ὁ βαπτίζων
ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸσ αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα,
καὶ οἱ ἱεροσολυμεῖται πάντεσ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἰορ-
δάνῃ ποταμῷ, ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 6 καὶ ἦν
ὁ ἰωάννησ ἐνδεδυμένοσ τρίχασ καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδασ καὶ μέλι ἄγριον.
7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερόσ μου ὀπίσω μου,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ κύψασ λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶσ ὕδατι, αὐτὸσ δὲ βαπτίσει ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ ἦλθεν ἰησοῦσ ἀπὸ
ναζαρὲτ τῆσ γαλιλαίασ καὶ ἐβαπτίσθη εἰσ τὸν ἰορδάνην ὑπὸ
ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺσ ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ εἶδεν σχιζομέ-
νουσ τοὺσ οὐρανοὺσ καὶ τὸ πνεῦμα ὡσ περιστερὰν καταβαῖνον

---

1 ιησ. χρ.: [a] add υιου θεου 4 και pr: [c] om 5 [c] και εβαπτιζ. 6 [c vid] εσθιων
8 [c] βαπτισει υμασ

1 ιησ. χρ. υιου θεου 2 ιδου αποστελλω 4 om και pr et sec | ιωαννησ 5 και
εβαπτιζ. 6 ιωαννησ 7 om μου sec 8 βαπτισει υμασ πν. 9 om και pr | ιωαννου

Inscriptum est: το κατα μαρκον (ς add αγιον) ευαγγελιον 1 ιησ. χρ. υιου του
θεου 2 ωσ γεγρ. εν τοισ προφηταισ | αποστελλω | τ. οδ. σου εμπροσθεν σου 4 om
και pr | ιωαννη. βαπτιζ. 5 οι ιεροσολυμιται και εβαπτιζ. παντ. ε. τ. ιο. πο. υπ αυτ.
6 ην δε ιωαννη. | εσθιων 8 εγω μεν | εν υδατι | βαπτισει υμασ 9 [c] ναζαρεθ |
υπ. ιωαννη. εισ τ. ιορδ. 10 ευθεωσ | εκ: απο | ωσει περιστ.

καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ μ᾽ ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος, ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετα τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν ἐδίδαξεν εἰς τὴν συναγωγήν. 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. 23 καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδαμέν

---

11 [c] φωνη εγενετο 15 οτι: [a vid] λεγων οτι 16 [c] ιδεν 19 [c] προβ. ολιγον εκ. 21 [c] εδιδασκεν 24 λεγων: [c] add εα

10 om και μενον | επ: εισ 11 φωνη εγενετο 13 τεσσερακοντα 14 και μετα το ιωαννη 15 και λεγων οτι 16 *αλεεισ 17 **αλιεισ 18 ευθεωσ | ηκολουθουν 19 προβασ ολιγον ειδεν | ιωαννην 21 ευθεωσ | εισελθων εισ τ. συ. εδιδασκεν 24 οιδα

10 om και μενον 11 φωνη εγενετο | εν ω ευδοκ. 13 κ. ην εκει | ημερασ τεσσαρακοντα 14 τησ βασιλειασ του θεου 15 και λεγων οτι 16 περιπατων δε παρα| σιμωνοσ: αυτου | βαλλοντασ αμφιβληστρον εν τ. θ. 17 αλιεισ 18 ευθεωσ | τα δικτ. αυτων 19 προβασ εκειθ. ολιγον ειδεν 20 ευθεωσ 21 καπερναουμ | ευθεωσ | εισελθων εισ την (5ᵉ om) συ. εδιδασκε 23 om ευθυσ 24 λεγων εα | οιδα

σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. [25] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. [26] καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. [27] καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. [28] καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς ἰουδαίας.

[29] Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος καὶ ἀνδρέου μετὰ ἰακώβου καὶ ἰωάννου. [30] ἡ δὲ πενθερὰ σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. [31] καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. [32] ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. [33] καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. [34] καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας [ποικίλαις νόσοις], καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλεν· καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν.

[35] Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. [36] καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· [37] καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. [38] καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο

---

25 [a] ο ιησους λεγων 28 αυτου: [c] add ευθυς πανταχη | ιουδ.: [c] γαλιλαιας 32—34 *transiluit a κακ. εχοντ. pr ad κακ. εχοντ. sec, [c] supplevit omissa unaque add ποικιλαις νοσοις 34 αυτον: [c] add τον χριστον ειναι 38 cod αγομεν

25 ο ιησους λεγων 26 om το πνευμ. 28 αυτου: add ευθυς πανταχου | της γαλειλαιας 29 εξελθων ηλθεν | ιωανου 32 εδυσεν 34 εξεβαλεν | τα δαιμ. λαλ.| αυτον: add χριστον ειναι 35 om και απηλθ. 36 *om οι 38 και εκει

25 ο ιησ. λεγων 26 φωνησαν: κραξαν 27 παντες | συζητειν προσ αὐτους| διδαχη etc: τις η διδαχη η καινη αυτη; οτι κατ εξουσ. και 28 εξηλθ. δε | αυτου: add ευθυς | της γαλιλαιας 29 ευθεως 30 ευθεως 31 τ. χειρ. αυτης | ο πυρετ. ευθεως 33 και η πολ. ολη επισ. ην 34 εξεβαλεν 35 εννυχον 36 κατεδιωξαν | ο σιμων 37 και ευροντες αυτ. λεγ. 38 om αλλαχου

γὰρ ἐξῆλθον. [39] καὶ ἦλθεν κηρύσσειν εἰσ τὰσ συναγωγὰσ αὐτῶν εἰσ ὅλην τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

[40] Καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτὸν λεπρόσ, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι. [41] καὶ σπλαγχνισθεὶσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει· θέλω, καθαρίσθητι. [42] καὶ εὐθὺσ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. [43] καὶ ἐμβριμησάμενοσ αὐτῷ εὐθὺσ ἐξέβαλεν αὐτόν, [44] καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ εἴπῃσ, ἀλλὰ ὕπαγε σαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. [45] ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι δύνασθαι αὐτὸν εἰσ πόλιν φανερῶσ εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοισ τόποισ ἦν, καὶ ἤρχοντο προσ αὐτὸν πάντοθεν.

II.

[1] Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰσ καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. [2] καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸσ τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον. [3] καὶ ἔρχονται φέροντεσ πρὸσ αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ δ'. [4] καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντεσ χαλῶσι τὸν κράβακτον ὅπου ὁ παραλυτικὸσ κατέκειτο. [5] καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον μου, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. [6] ἦσαν δέ τινεσ τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν· [7] τί οὗτοσ

---

39 [c] κηρυσσων 40 γονυπετων: [c] add και II, 5 [c] om μου

39 κηρυσσων 40 om και γονυπ. | κυριε οτι | δυνη 41 λεγει αυτω 42 *εκαθερισθη 44 μηδενι μηδεν | σεαυτον 45 αυτ. δυν. φαν. εισ πο. | om ην II, 3 τεσσαρων 4 *κραβατον (-ττον?), **κραββατον 5 om μου | αφιενται 7 τι: οτι | ουτω

38 εξεληλυθα 39 και ην κηρυσσων εν ταισ συναγωγαισ 40 κ. γονυπ. αυτον και λε. 41 ο δε ιησουσ σπλαγχν. | τ. χει. ηψ. αυτ. κ. λε. αυτω 42 και ειποντοσ αυτου ευθεωσ 43 ευθεωσ 44 μηδενι μηδεν | αλλ | σεαυτον | μωσησ 45 αυτ. δυνασθ. φαν. εισ πολ. | επ: εν | πανταχοθεν II, 1 κ. παλ. εισηλθεν ε. καπερναουμ | και ηκουσθ. | εισ οικον 2 κ. ευθεωσ συνηχθ. 3 πρ. αυτ. παραλυτ. φεροντ. | τεσσαρων 4 μ. δυν. προσεγγισαι | κραββατον εφ ω 5 ιδων δε | om μου | σοι αι αμαρτ. σου

οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; [8] καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; [9] τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβακτόν σου καὶ ὕπαγε; [10] ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ· [11] ἔγειρε, σοὶ λέγω, ἆρον τὸν κράβακτόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. [12] καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβακτον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεόν, λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε ἐφάνη ἐν τῷ Ἰσραήλ.

[13] Καὶ ἐξῆλθον πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτούς, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. [14] καὶ παράγων εἶδεν Λευεὶ τὸν τοῦ Ἁλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. [15] καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ [16] καὶ γραμματεῖς τῶν φαρισαίων· καὶ ἰδόντες ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; [17] καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ

---

12 εφ. ε. τ. ισρ.: [c] ειδομεν 13 [c] εξηλθεν | εισ: [c] παρα | [c] πρ. αυτον 14 [c] λευειν

8 om ουτωσ | om αυτοισ 9 εγειρου | *κραβατον (-ββαττον?), **κραββατον. Item vv. 11 et 12. | υπαγε: περιπατει 10 αφιεν. αμαρτ. επ. τ. γ. 11 σοι λεγω εγειρε 12 om λεγοντασ | εφ. ε. τ. ισρ.: ειδομεν 13 εξηλθεν | εισ: παρα | πρ. αυτον 14 λευειν 16 και οι γραμμ.? | om και sec? | εσθιει μ. τ. αμαρτ. κ. (**add των) τελ. | διατι: οτι | κ. των αμαρτ. | om ο διδ. υμ. 17 οτι ου

7 λαλει βλασφημιασ 8 ευθεωσ | οτι ουτωσ αυτοι | ειπεν αυτοισ 9 αφεωνται σοι αι αμαρτ. | εγειραι | κραββατον | υπαγε: περιπατει 10 αφιεν. επ. τ. γ. αμαρτ. 11 σοι λεγ. εγειραι και αρον | κραββατον 12 ηγερθ. ευθεωσ και αρ. | κραββατον| εναντιον παντων | ουδεπ. ουτωσ | εφα. ε. τ. ισρ.: ειδομεν 13 εξηλθε | εισ: παρα| πρ. αυτον 14 λευϊν 15 κ. εγενετο εν τω κατ. | ηκολουθησαν 16 και οι γραμμ. κ. οι φαρισαιοι ιδοντ. αυτον εσθιοντα | τι οτι μετα | εσθιει και πινει | om ο διδασκ. υμ. | αμαρτωλ. εισ μετανοιαν

ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ μαθηταὶ σοῦ οὐ νηστεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσι τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν· 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς.

23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. 24 καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι; 25 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββα-

---

22 καινους: [a] add βλητεον

17 αλλα οι[ben] 18 ιωανου bis | οι δε σοι ου νη. 21 το πληρ. αφ εαυτου 22 εκχειται: απολλυται | om απολουντ. 23 διαπορευεσθαι | οδοποιειν 25 ελεγεν 26 om πως | ηλθεν[ben]

18 οι φαρισαιοι: οι των φαρισαιων | om μαθηται tert | οι δε σοι μαθ. ου 19 μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ. 20 εν εκειναις ταις ημεραις 21 και ουδεις | επιρραπτει επι ιματιω παλαιω | αιρ. το πληρ. αυτου το 22 ρησσει ο οι. ο νεος | καινους: add βλητεον 23 παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | κ. ηρξ. οι μα. αυ. 24 εν τοις σαββ. 25 και αυτος ελεγεν αυτ. | δαβιδ 26 του αρχιερ. | τοις ιερευσι 27 om και sec

τον· [28] ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

[1] Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· [2] καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς σάββασι θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. [3] καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. [4] καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. [5] καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. [6] καὶ ἐξελθόντες οἱ φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

[7] Καὶ ὁ ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἠκολούθησαν, [8] καὶ ἀπὸ ἱεροσολύμων [καὶ ἀπὸ τῆς ἰδουμαίας] καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου, περὶ τύρον καὶ σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. [9] καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· [10] πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. [11] καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ο

---

8 κ. απ. τ. ιδουμαιας [c]: *om | [c] και περι

2 om εν | θεραπευσει 3 την χει. εχ. ξηρ. 4 αγαθοποιησαι 5 om σου 6 συμβ. εδιδουν 7 γαλ. ηκολουθησεν και απ. τ. ιουδ. 8 και περι | ποιει 9 πλοιαρια 11 προσεπειπταν | λεγοντα

1 εισ την συναγ. 2 om εν | θεραπευσει 3 τω εξηραμμενην εχ. την χει. | εγειραι 4 αγαθοποιησαι 5 συλλυπουμ. | αποκατεσταθη | αυτου: add υγιης ωσ η αλλη 6 ευθεωσ | εποιουν 7 ανεχω. μετ. τ. μαθ. αυτ. | γαλιλ. ηκολ. αυτω κ. απ. τ. ιουδ. 8 και οι περι | ακουσαντεσ 11 εθεωρει | προσεπιπτεν | εκραζε λεγοντα

υἱὸσ τοῦ θεοῦ. [12] καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖσ ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσιν.

[13] Καὶ ἀναβαίνει εἰσ τὸ ὄροσ, καὶ προσκαλεῖται οὓσ ἤθελεν αὐτόσ, οἱ δὲ ἀπῆλθον πρὸσ αὐτόν. [14] καὶ ἐποίησεν ιβ', οὓσ καὶ ἀποστόλουσ ὠνόμασεν, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺσ κηρύσσειν [15] καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. [16] καὶ ἐποίησεν τοὺσ ιβ', καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ σίμωνι πέτρον· [17] καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖσ ὀνόματα βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆσ· [18] καὶ ἀνδρέαν καὶ φίλιππον καὶ βαρθολομαῖον καὶ ματθαῖον καὶ θωμᾶν καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ἁλφαίου καὶ θαδδαῖον καὶ σίμωνα τὸν καναναῖον [19] καὶ ἰούδαν ἰσκαριώθ, ὃσ καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχεται εἰσ οἶκον· [20] καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλοσ, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. [21] καὶ ἀκούσαντεσ οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. [22] καὶ οἱ γραμματεῖσ οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβάντεσ ἔλεγον ὅτι βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. [23] καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ἐν παραβολαῖσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλλειν; [24] καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. [25] καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. [26] καὶ εἰ ὁ σατανᾶσ ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν, ἐμερίσθη καὶ οὐ δύναται στῆναι, ἀλλὰ τέλοσ ἔχει. [27] ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶσ εἰσελθὼν εἰσ τὴν

---

19 [c] ερχονται | [c] ο οχλοσ 26 [c] και εμερισθη και (per errorem, ut videtur, intactum reliquit) ου

12 [**] ποιωσιν 13 οι δε: και 14 δωδεκα | om ινα sec 16 δωδεκα 17 ιωαννην | ονομα 18 μαθθαιον 20 ο οχλοσ | μηδε 22 βεεζεβουλ 25 στηναι 26 και εμερισθη ου 27 εισελθων: post ισχυρ. pon

13 οι δε: και 14 δωδεκα | om ουσ κ. αποστ. ωνομ. 15 εξουσιαν: add θεραπευειν τασ νοσουσ και 16 om κ. εποι. τ. ιβ' | τω σιμ. ονομα 17 βοανεργεσ 18 κανανιτην 19 ισκαριωτην | ερχονται 25 ου δυναται σταθ. η οικ. εκ. 26 και μεμεριστται, ου δυ. σταθηναι 27 om αλλ

οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. [28] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· [29] ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματος. [30] ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

[31] Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στάντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, καλοῦντες αὐτόν. [32] καὶ ἐκάθητο πρὸς αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. [33] καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; [34] καὶ περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. [35] ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

[1] Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. [2] καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· [3] ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. [4] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ

---

32 προσ: c περι IV, 3 c του σπειραι

28 οσα εαν 29 αλλ ενοχος εστιν 31 ερχονται | εξω στηκοντες 32 προσ: περι 33 om μου sec 34 om και pr 35 om γαρ | τα θελληματα IV, 1 **εισ το πλ. 2 εν παραβ. πολλ.

27 τα σκευ. του ισχυρου εισελθ. εισ τ. οικ. αυτου διαρπ. 28 τα αμαρτ. τοισ υι. των ανθρ. | και βλασφ. οσασ 29 αλλ ενοχ. εστιν αιω. κρισεωσ 31 ερχονται ουν οι αδελφ. και η μητ. αυτου | εξω εστωτεσ | φωνουντεσ 32 οχλοσ περι αυτον | και λεγ.: ειπον δε 33 και απεκριθη αυτ. λεγων | και οι: η οι 34 κυκλω τουσ πε. αυτ. καθ. 35 αδελφη μου IV, 1 συνηχθη | οχλ. πολυσ | εμβαντ. εισ το πλ. | ησαν: ην 2 εν παραβ. πολλ. 3 του σπειραι 4 τα πετ. του ουρανου

κατέφαγεν αὐτό. [5] καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· [6] καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. [7] καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. [8] καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενα, καὶ ἔφερον εἰς λ′ καὶ εἰς ξ′ καὶ εἰς ρ′. [9] καὶ ἔλεγεν· ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. [10] καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς ιβ′ τὰς παραβολάς. [11] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται, [12] ἵνα βλέποντες βλέπωσι καὶ μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. [13] καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; [14] ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. [15] οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ ἁρπάζει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. [16] καὶ οὗτοι ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, [17] καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. [18] καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες τὸν λόγον,

---

5 [c] επι το πετρωδες 8 αλλα: [ca] αλλο, sed restitutum αλλα | αυξανομενα: non mutatum 9 [c] ο εχων 14 σπειρει: cod σπρει

5 επ. το πετρωδες και οπου | βαθ. της γης 6 εκαυματισθησαν 8 εφερεν εισ τριακοντα κ. εν εξηκοντα κ. εν εκατον 10 ηρωτων | δωδεκα 11 εξωθεν | τα παντα 15 και οταν: οι οταν | αρπαζ.: αιρει | εσπαρμ. εισ αυτους 16 εισιν ομοιωσ 18 επι: εισ | οι τον λο. ακ.

5 αλλο δε | το πετρωδες | ευθεωσ 6 και οτε ετε: ηλιου δε ανατειλαντοσ 8 αλλο | αυξανοντα | εφερεν εν τριακοντα κ. εν εξηκοντα κ. εν εκατον 9 ελεγ. αυτοισ | ο εχων 10 οτε δε | ηρωτησαν | δωδεκα | την παραβολην 11 δεδοτ. γνωναι το μυστ. της | τα παντα 12 αυτοις: add τα αμαρτηματα 15 ευθεωσ | αρπαζ.: αιρει | εσπαρμ. εν ταισ καρδιαισ αυτων 16 εισιν ομοιωσ | ευθεωσ 17 ευθεωσ 18 επι: εισ | οι τ. λογ. ακουοντεσ

19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συν-
πνίγει τὸν λόγον, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι,
καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν
καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παραδέχον-
ται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν λ′ καὶ ἐν ξ′ καὶ ἐν ρ′.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ὑπὸ τὸν μόδιον
τεθῆναι ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; 22 οὐ
γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο
ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκού-
ειν, ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με-
τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 ὃς γὰρ
ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρω-
πος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρεται
νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται, ὡς
οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρ-
τον, εἶτα στάχυν, εἶτεν πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ
παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρ-
έστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ
ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὅταν
σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων

---

19 περι ^{c}: *παρα | εισπορ.: ^{a} add συνπνιγουσιν τον λογον (prioribus per incuriam ut videtur non deletis) 21 ^{c} ινα υπ. τ. μο. τεθη | επι: cod υπο 28 ειτα σταχυν ^{c}: *om 29 ^{c} παραδω 30 ^{a} ελεγ. αυτοις 31 οταν: ^{c} οσ οταν | ὃ: ^{c} om

19 συνπνειγουσιν τ. λογ. eaque post εισπορ. pon 20 εν τριακοντα κ. εξηκοντα κ. εκατον 21 οτι μητι | ινα υπ. τ. μο. τεθη | επι: *υπο 22 om τι | ελθη etc: φανερωθη 27 εγειρηται | βλαστα κ. μηκυνεται 28 ειτα: *ειτεν | **ειτα | πληρεσ (sic) σειτοσ 31 οσ οταν | om ὃ

19 τ. αιω. τουτου | συμπνιγουσι τ. λογ. eaque post εισπορ. pon 20 εκεινοι: ουτοι | ἐν τριακοντα κ. ἐν εξηκοντα κ. ἐν εκατον 21 ο λυχν. ερχετ. ινα υπ. τ. μ. τεθη | λυχνι. επιτεθη 22 ο εαν μη φανερωθ. | εισ φαν. ελθη 24 προστ. υμ. τοισ ακουουσιν 25 οσ γ. αν εχη 26 ωσ εαν ανθρ. 27 εγειρηται 28 αυτομ. γαρ | ειτεν: ειτα 29 παραδω | ευθεωσ 30 πωσ: τινι | εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην 31 οσ οταν σπ. ε. τ. γ. μικροτεροσ πα. τ. σπ. εστι των

τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· [39] καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. [33] καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· [34] χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

[35] Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. [36] καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ. [37] καὶ γίνεται λαῖλαψ μέγας ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλεν εἰς τὸ πλοῖον [ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον]. [38] καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; [39] καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. [40] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε; οὔπω ἔχετε πίστιν; [41] καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

[1] Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν γερασηνῶν. [2] καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

---

37 [c] μεγαλη | ωστ. η. γε. τ. πλ. [a]: *om 40 ειπεν: [c] λεγει 41 [c] οι ανεμοι, sed restitutum est o ανεμ. | [c] υπακ. αυτ. V, 1 [c] γεργεσηνων

32 κατασκηνοιν 34 και χωρισ | * καθ 36 ησαν: ην 37 μεγαλη | επεβαλλεν 38 **διεγειρουσιν 41 υπακ. αυτω V, 2 om ευθυς

32 πα. τ. λαχ. μειζων 34 τοισ μαθ. αυτου 36 και αλλα δε πλοιαρια ην 37 ανεμου μεγαλη | τα δε κυ. επεβαλλεν | ωστ. αυτο ηδ. γεμιζ. 38 και ην αυτοσ επι τη | διεγειρουσιν 40 εστε ουτω; πωσ ουκ εχ. πι. 41 υπακουουσιν αυτω V, 1 γαδαρηνων 2 εξελθοντι αυτω | ευθεωσ απηντησεν

3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν· καὶ οὐδὲ ἁλύσεσιν
οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις
πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς
ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυσεν αὐ-
τὸν δαμάσαι, 5 καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνή-
μασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν
λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσ-
εκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ
σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή
με βασανίσῃς. 8 καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά-
θαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι;
καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ
παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὸν ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώ-
ρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκο-
μένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς
τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. 13 καὶ ἐπέτρεψεν
αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον
εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς
τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν
πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γε-
γονός. 15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαι-
μονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχη-
κότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς

---

3 δια το αυτον [c] (sic): *διαυτον 4 δαμασαι [c]: *om 9 [c] λεγαιων 11 ορει [a]: *om | [c] βοσκομενων 14 cod απηγγιλον | [c] ηλθον 15 [c] et iam [a vid] ερχονται | [c] λεγαιωνα

3 αλυσει | **ηδυνατο 4 ισχυεν 6 προσεκυν. αυτον 8 ελεγ. γαρ 9 μοι: add εστιν 10 αυτα αποστ. 13 εισηλθεν | δισχ.: ,β 14 ηλθον 15 ερχονται | **λεγεωνα

3 μνημειοις | κ. ουτε αλ. | om ουκετι | ηδυνατο 4 αυτον ισχυε 5 εν τ. ορεσ. κ. εν τ. μνημ. 6 ιδων δε 7 λεγει: ειπε 8 ελεγε γαρ 9 σοι ονομα; κ. απεκριθη λεγων | λεγεων 10 αυτους αποστ. 11 προς τα ορη 12 παρεκ. αυ. παντες οι δαιμονες λεγ. 13 αυτοις: add ευθεως ο ιησους | ησαν δε ως δισχιλ. 14 οι δε βοσκοντ. τους χοιρους | ανηγγειλαν 15 ερχονται | καθημ. και ιμ. | λεγεωνα

οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.
17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐ-
τῶν. 18 καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν
ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν,
ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς,
καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριος πεποίηκέν σοι καὶ ἠλέ-
ησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ δεκα-
πόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ πέραν
πάλιν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θά-
λασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάϊρος,
καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ παρα-
καλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει,
ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ
ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ
συνέθλιβον αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα
ἔτη, 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανή-
σασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ
μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ,
ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 28 ἔλεγεν
γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ
εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώ-
ματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπι-
γνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς
ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε,
καὶ λέγεις· τίς μου ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο

---

27 [c] om τα | [c] et iam [a] vid οπισθεν

18 ᾖ: *ην 19 σοι πεποιηκ. 21 εν πλοιω παλιν ε. τ. περ. 22 ιαειρος 23 παρεκαλει 26 παρ αυτησ 27 οπισθεν 28 *om καν | των ιματιων

18 εμβαντοσ | ινα η μετ αυτ. 19 ο δε ιησουσ ουκ αφ. | αναγγειλον | σοι ο κυρ. εποιησε 21 παλιν εισ το περ. 22 και ιδου ερχετ. | ιαειρος 23 παρεκαλει | αυτη τ. χειρ. | οπωσ σωθη και ζησεται 25 γυνη τισ | ετη δωδεκ. 27 om τα | οπισθεν 28 οτι καν των ιματιων αυτ. αψωμαι 29 ευθεωσ 30 ευθεωσ

ποιήσασαν. [33] ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, καὶ εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. [34] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

[35] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; [36] ὁ δὲ ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. [37] καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ἰακώβου. [38] καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, [39] καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. [40] καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. [41] καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. [42] καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ὡσεὶ ἐτῶν ιβ'· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. [43] καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

[1] Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [2] καὶ γενομένου

---

33 και sec: [c] et iam [a]? om 36 [ca]? ακουσας, [cb]? rursus παρακ.

33 om και sec 34 θυγατηρ 36 τ. λογ. τον λαλ. 37 ιωαννην 41 ταλειθα 42 γαρ ετων δωδεκα 43 γνοι

33 γεγ. επ αυτη 36 ευθεως ακουσας 37 ουδενα αυτω συνακολ. | om τον 38 ερχεται | om και tert 40 αυτ. δε: ο δε | απαντας | το παιδ. ανακειμενον 41 κουμι | εγειραι 42 ευθεως | om ωσει | ετ. δωδεκα | om ευθυς sec VI, 1 ερχεται: ηλθεν

σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα πάντα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ, καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; [3] οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς μαρίας καὶ ὁ ἀδελφὸς ἰακώβου καὶ ἰωσὴφ καὶ ἰούδα καὶ σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. [4] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν [τοῖς συνγενέσιν καὶ ἐν] τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [5] καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. [6] καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦς τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.

Καὶ προσκαλεῖται τοὺς ιβ', [7] καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, [8] καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν ἄρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, [9] ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. [10] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. [11] καὶ ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [12] καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν αὐτοῖς ἵνα μετα-

---

2 ^{c}αι τοιαυται αι 4 ^{c}εν τη ιδια πατριδι αυτου | τοις συνγ. και εν ^{a}: *om 7—8 εξουσιαν usq παρηγγ. αυτοις ^{a}: *ab αυτοις ad αυτοις transiluerat 12 αυτοις: $^{a\ vid}$del

2 οι πολλοι | om παντα 3 και αδελφοσ | ιωσητοσ 4 πατριδ. αυτου | συγγενευσιν (**-νεσιν) αυτου 5 *εδυνατο 6 om ο ιησους | δωδεκα 8 αιρωσιν 9 ενδυσασθε (**-σθαι) 10 μενετε 12 om αυτοις

2 ηρξ. εν τ. συ. διδασκ. | om παντα | η δοθ. αυτω | και δυν. τοι. δι. τ. χει. αυτ. γινονται 3 ο υι. μαριασ, αδελφ. δε | ιωση 4 ελεγε δε | πατριδ. αυτου 5 ουδεμ. δυν. ποιησ. 6 εθαυμαζε | om ο ιησ. | δωδεκα 8 αιρωσιν | μ. πηρ. μ. αρτ. 9 αλλ | s^{e} ενδυσασθαι 10 μενετε 11 κ. οσοι αν μη δεξωνται υμ. | αυτοις: add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοις η γομορροις εν ημερα κρισεωσ η τη πολει εκεινη 12 εκηρυσσον ινα

νοήσωσιν, [13] καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἔλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

[14] Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. [15] ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης, ὡς εἷς τῶν προφητῶν. [16] ἀκούσας δὲ ὁ ἡρώδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα, οὗτος Ἰωάννης ἠγέρθη. [17] αὐτὸς γὰρ ὁ ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· [18] ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. [19] ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· [20] ὁ γὰρ ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. [21] καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς γαλιλαίας, [22] καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησαί με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. [23] καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν αἰτήσῃς δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. [24] καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. [25] καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ

---

16 [a] ουτος ιωανν. αυτος, [c] ιωαννην ουτος 17 αυτ. γ. ο: [ca] ο γαρ, sed prius restitutum 22 [c] εισελθουσης 25 [c] εισελθουσα

12 μετανοωσιν 14 ελεγον | ιωανης 15 ηλειασ | αλλοι δε sec: add ελεγον 16 ιωανην ουτος ηγ. 17 ιωανην | *om την γυναικ. 18 ιωανης 20 ιωανην | om και sec 22 εισελθουσης | αιτησον 23 αυτη ο τι εαν με αιτ. 24 ιωανου 25 εισελθουσα

14 εκ νεκρ. ηγερθη 15 om δε pr | αλλ. δε: add ελεγον | προφητ. εστιν η ως 16 ειπεν οτι ον | ιωαννην, ουτος εστιν· αυτος ηγερθ. εκ νεκρων 17 εν τη φυλακη 20 ηπορει: εποιει 21 εποιει 22 εισελθουσης | θυγ. αυτης της ηρωδ. | ορχ. και αρεσασης | ειπεν ο βασιλ. | αιτησον 23 με αιτησης 24 η δε εξελθουσα | αιτησομαι | του βαπτιστου 25 εισελθουσα ευθεως

σπουδῆσ πρὸσ τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξ-
αυτῆσ δῶσ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
[26] καὶ περίλυποσ γενόμενοσ ὁ βασιλεὺσ διὰ τοὺσ ὅρκουσ καὶ
τοὺσ συνανακειμένουσ οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. [27] καὶ
εὐθὺσ ἀποστείλασ ὁ βασιλεὺσ σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [28] [καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν
τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ] ἐπὶ πίνακι, καὶ
ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ
μητρὶ αὐτῆσ. [29] καὶ ἀκούσαντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ
ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

[30] Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἀπ-
ήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. [31] καὶ λέγει
αὐτοῖσ· δεῦτε ὑμεῖσ αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰσ ἔρημον τόπον καὶ
ἀναπαύεσθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντεσ
πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. [32] καὶ ἀπῆλθον ἐν πλοίῳ
εἰσ ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. [33] καὶ ἴδον αὐτοὺσ ὑπάγοντασ,
καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺσ πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούσ. [34] καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὄχ-
λον πολύν, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούσ, ὅτι ἦσαν ὡσ πρόβατα
μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺσ πολλά. [35] καὶ
ἤδη ὥρασ πολλῆσ γινομένησ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἔλεγον ὅτι ἔρημόσ ἐστιν ὁ τόποσ, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· [36] ἀπό-
λυσον αὐτούσ, ἵνα ἀπελθόντεσ εἰσ τοὺσ κύκλῳ ἀγροὺσ καὶ
κώμασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ βρώματα τί φάγωσιν. [37] ὁ δὲ ἀπο-

---

28 και απελθων etc: scriptor a την κεφ. αυτ. pr ad τ. κεφ. αυτ. sec transiluit 30 [c] και οσα εδιδ. 31 εισ: [c] επ 34 ωσ προβ. [c]: *om 35 [c] προσελθ. αυτω

25 ιωανου 26 ανακειμενουσ 29 ηλθαν | εθηκ. αυτο 30 και οσα εδιδ. 31 καθ | αναπαυσασθε 32 εν τω πλοι. 33 ειδον | *εγνωσαν | om αυτουσ sec 34 πολυν οχλον 35 γενομενησ | προσελθ. αυτω 36 om βρωματ.

25 μοι δωσ εξαυτησ 26 αυτην αθετησαι 27 ευθεωσ | σπεκουλατωρα | ενεχθηναι 28 ο δε απελθ. 29 αυτο εν τω μνημ. 30 πα. και οσ. επ. κ. οσα εδιδ. 31 ειπεν | ηυκαιρουν 32 εισ ερ. τοπ. τω πλοιω 33 ειδον | υπαγοντ. οι οχλοι κ. επ. αυτον πο. | προ. αυτουσ: add και συνηλθον προσ αυτον 34 ειδεν ο ιησουσ πολ. οχλ. | επ αυτοισ 35 γενομενησ | προσελθ. αυτω | λεγουσιν 36 αγ. εαυτ. αρτουσ· τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν

κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντεσ ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτουσ, καὶ δώσωμεν αὐτοῖσ φαγεῖν; [38] ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· πόσουσ ἄρτουσ ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ ἐλθόντεσ λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύασ. [39] καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖσ ἀνακλιθῆναι πάντασ συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. [40] καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ ν'. [41] καὶ λαβὼν τοὺσ πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσασ τοὺσ ἄρτουσ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖσ, καὶ τοὺσ β' ἰχθύασ ἐμέρισεν πᾶσιν. [42] καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν· [43] καὶ ἦραν κλασμάτων ιβ' κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν δύο ἰχθύων. [44] καὶ ἦσαν οἱ φαγόντεσ ὡσ πεντακισχίλιοι ἄνδρεσ.

[45] Καὶ εὐθὺσ ἠνάγκασε τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰσ πλοῖον καὶ προάγειν εἰσ τὸ πέραν πρὸσ βηθσαϊδάν, ἕωσ αὐτὸσ ἀπολύει τὸν ὄχλον. [46] καὶ ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ ὄροσ προσεύξασθαι. [47] καὶ ὀψίασ γενομένησ ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆσ θαλάσσησ, καὶ αὐτὸσ μόνοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. [48] καὶ ἰδὼν αὐτοὺσ βασανιζομένουσ ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ἐναντίοσ ὁ ἄνεμοσ αὐτοῖσ, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆσ νυκτὸσ ἔρχεται πρὸσ αὐτούσ, περιπατῶν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούσ· [49] οἱ δὲ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα, ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· [50] πάντεσ γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺσ ἐλάλησεν

---

38 ελθοντεσ: [c] γνοντεσ 41 [c] και εδιδου (non mutato κλασασ) 41 [c] παραθωσιν 44 φαγοντεσ: [c] additurus erat τουσ αρτουσ sed το quod iam scripserat rursus delevit

38 εχετε αρτουσ | ελθοντεσ: γνοντεσ 39 *ανακλιναι | *εν τω 40 πρασιαι πρασιαι | πεντηκοντα 41 κ. κατεκλασεν τ. α. και εδ. | δυο 43 κλασματα | δωδεκα | om δυο 44 φαγοντ. τουσ αρτουσ | om ωσ 45 εισ το πλοι. 48 ο ανεμ. εναντ.

37 διακοσ. δηναρ. | δωμεν 38 υπ. και ιδετ. κ. γνοντεσ λεγ. 39 ανακλιναι 40 ανεπεσον | πρασιαι πρασιαι ανα εκ. κ. ανα πεντηκοντα 41 κ. κατεκλασε τ. αρτ. και εδ. τ. μα. αυτου | παραθωσιν | δυο 43 δωδεκα κοφινουσ πληρεισ | om δυο 44 φαγ. τουσ αρτουσ ωσει πεντ. 45 ευθεωσ | εισ το πλοι. | απολυση 48 ειδεν | ο ανεμ. εναντ. | και περι 49 περιπατ. επ. τησ θαλ. | εδοξ. φαντασμ. ειναι 50 ειδον | και ευθεωσ ελαλ.

μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖσ· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 καὶ ἀνέβη πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ· καὶ λίαν ἐν ἑαυτοῖσ ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖσ ἄρτοισ, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντεσ ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰσ γεννησαρέτ, καὶ προσωρμήθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺσ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐν τοῖσ κραβάκτοισ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ περιφέρειν, ὅπου ἠκούσθη ὅτι ἔστιν. 56 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰσ κώμασ ἢ εἰσ πόλεισ ἢ εἰσ ἀγρούσ, ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ ἐτίθεσαν τοὺσ ἀσθενοῦντασ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἥψαντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

VII.

1 Καὶ συνάγονται πρὸσ αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καί τινεσ τῶν γραμματέων, ἐλθόντεσ ἀπὸ ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντεσ τινὰσ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖσ χερσίν, τουτέστιν ἀνίπτοισ, ἐσθίουσιν ἄρτον· 3 οἱ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντεσ οἱ ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰσ χεῖρασ οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντεσ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγορᾶσ ἐὰν μὴ ῥαντίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺσ ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων· 5 καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ· διατί οὐ

---

53 [c] προσωρμισθησαν 55 εν: [c] επι 56 εν: cod η εν VII, 2 τινασ [c]: *τινεσ 3 cod εσθιωσιν

53 *γεννησαρεθ | προσωρμισθησαν 54 *om αυτων 55 επι τοισ | *κραβατοισ (-αττοισ?), **κραββατοισ | ηκουον 56 οπου αν | οσοι αν VII, 2 εσθ. τουσ αρτουσ 3 πυκνα: πυγμη 4 απ αγορασ | απερ ελαβον

51 λιαν εκ περισσου ε. εαυ. εξ. και εθαυμαζον 52 ην γαρ η καρδ. αυτ. 53 διαπ. ηλθον επι τ. γην γενησαρετ κ. προσωρμισθησαν 54 ευθεωσ 55 περιδραμοντεσ ολ. τ. περιχωρον εκ. ηρξαντο επι τ. κραββατοισ | οπ. ηκουον οτ. εκει εστ. 56 οπ. αν | om εισ bec et tert | ετιθουν | οσοι αν ηπτοντο VII, 2 om οτι | εσθιοντασ αρτουσ εμεμψαντο 3 πυκνα: πυγμη 4 βαπτισωνται | χαλκι. και κλινων 5 επειτα επερωτ.

περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; [6] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· [7] μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. [8] ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. [9] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. [10] μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. [11] ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς· [12] οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, [13] ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια πολλὰ τοιαῦτα ποιεῖτε. [14] καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε. [15] οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον ἐπ' αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν, ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

[17] Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. [18] καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, [19] ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφε-

---

5 κοιναισ: ^{c} ανιπτοισ 15 επ: ^{c} εισ 18 ^{c} ουτωσ

6 **προεφητ. | ο λαοσ ουτ. 9 om κ. ελεγ. αυτ.^{bentl} | τηρητε 13 τοιαυτ. πολλ. 14 λεγει αυτ. ακουσατε μου παντεσ κ. συνετε 15 εισπ. εισ αυτον το κοινουν αυτον αλλα | *om τον^{bir} 17 εισηλθεν εισ οικον 18 ουτωσ | ου νοειτε | εισπορ. εισ τον ανθρωπον ου δυναται αυτον κοινωσαι 19 εισ τ. αφ. εκπορευεται

5 οι μαθητ. σου ου περιπ. | αλλα ανιπτοισ χερσ. 6 ο δε αποκριθεισ | οτι καλωσ προεφητευσεν | om οτι 8 αφεντεσ γαρ | ανθρωπων: add βαπτισμουσ ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε 10 μωσησ 12 και ουκετι | τ. πατρ. αυτου η τ. μη. αυτου 14 παλιν: παντα | ακουετε μου παντεσ 15 επ: εισ | αυτον κοινωσαι | αλλα τα εκπορ. απ αυτου εκεινα εστι | ανθρωπον: add ^{16} ει τισ εχει ωτα ακουειν, ακουετω 17 εισηλθεν εισ οικον | περι τησ παραβολησ 18 ου νοειτε | εισπορ. εισ τον ανθρωπον ου δυναται αυτον κοινωσαι

δρῶνα ἐκβάλλεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; [20] ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. [21] ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνίαι, κλοπαί, φόνοι, [22] μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· [23] πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

[24] Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν. [25] ἀλλὰ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· [26] ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. [27] καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. [28] ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ἐσθίουσιν ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. [29] καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. [30] καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον ἑαυτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

[31] Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. [32] καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ

---

23 λαθειν ^{c}: *λαλειν 28 υποκατω^{a}: *αποκατω

21 πορνειαι 23 κακεινα: και 24 σειδω. | ηθελεν 25 αλλ ευθυς | θυγατρ. αυτης | ελθουσα 26 συρα φοιν. 28 υποκ. τ. τραπ. εσθι. 30 αυτης 31 σειδω. 32 **μογγιλαλον

19 αφεδρ. εκπορευεται καθαριζον 21—22 μοιχ. πορνειαι φονοι[22] κλοπ. πλεον. 23 κακεινα: και 24 και εκειθ. | μεθορια | εισ την οικιαν | ηθελε | ηδυνηθη 25 αλλα etc: ακουσασα γαρ γυνη | θυγατρ. αυτης | ελθουσα 26 ην δε η γυνη | συροφοινισσα | εκβαλλη 27 ο δε ιησους ειπεν αυτ. | καλον εστι | βαλ. τοισ κυν. 28 και γαρ τα κυ. υπ. τ. τραπ. εσθιει 29 το δαιμ. εκ τ. θυ. σου 30 αυτης | ευρ. το δαιμ. εξελ. και την θυγατερα βεβλημενην επι τησ κλινησ 31 τυρ. και σιδωνοσ ηλθε προσ την 32 κωφον μογιλ.

παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὰς χεῖρας. [33] καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν κατ' ἰδίαν ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἔβαλεν τοὺς δακτύλους εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, [34] καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν διανοίχθητι. [35] καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺς ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. [36] καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσοτέρως ἐκήρυσσον. [37] καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

VIII.

[1] Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς· [2] σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσί μοι καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσιν. [3] καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. [4] καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ εἶπαν· πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; [5] καὶ ἠρώτα αὐτούς· πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν· ζ'. [6] καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ λαβὼν τοὺς ζ' ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. [7] καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλο-

---

32 [c] την χειρα 33 εβαλεν[c]: [*]ελαβ. 34 [c] εφφεθα

32 την χειρα 33 απο τ. οχλ. κ. ιδ. | δακτ. αυτου 35 om ευθυς 36 περισσοτερον 37 ως και τους κω. VIII, 1 μαθητ. αυτου 2 ημεραις τρισιν | om μοι 3 νηστεις | ηκασιν: εισιν 4 απεκρ. αυτω | om και ειπ. | οτι ποθεν 5 εχετ. αρτ. | επτα 6 επτα

32 την χειρα 33 απο τ. οχλ. κ. ιδι. | δακτ. αυτου 35 κ. ευθεως διηνοιχθησαν | om ευθυς 36 ειπωσιν· οσ. δ. αυτος αυτοις | om αυτοι | περισσοτερον 37 κ. τους αλαλ. VIII, 1 παλ. πολλ.: παμπολλου | προσκαλ. ο ιησους τ. μα. αυτου 2 ημερας τρεις 3 νηστεις | τινες γαρ | om απο | ς[c] ηκουσι 4 απεκρ. αυτω | om κ. ειπαν 5 επηρωτα | εχετ. αρτ. | ειπον | επτα 6 παρηγγειλε | επτα | παραθωσι 7 ειχον

γήσας αυτὰ παρέθηκεν. [8] καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὰ περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σφυρίδας. [9] ἦσαν δὲ τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

[10] Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη δαλμανουθά. [11] καὶ ἐξῆλθον οἱ φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἰδεῖν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. [12] καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. [13] καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. [14] καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. [15] καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· ὁρᾶτε βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης ἡρώδου. [16] καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. [17] καὶ γνοὺς ὁ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; [18] ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, [19] ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, καὶ πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· ιβ'. [20] ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά. [21] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὔπω συνίετε;

[22] Καὶ ἔρχεται εἰς βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. [23] καὶ ἐπιλαβόμε-

---

7 παρεθηκεν: [a] ειπεν και ταυτα παρατιθεναι 10 ο ιησους: [c] om 17 ο ιησους: [c] om 18 [a] και ωτα 22 [c] ερχονται

7 παρεθηκεν: ειπεν και ταυτα παρατιθεναι 8 om παντες et τα | σπυριδας 9 ως τετρακισχ. 10 εμβας αυτος | om ο ιησους | δαλμανουνθα 11 om ιδειν 12 om υμιν 14 [e]επελαθεντο 15 om και sec[bentl] 16 εχουσιν 17 om ο ιησους | [e]συνειτε? συνιειτε? 18 και ωτα 19 om και | δωδεκα 20 και οτε τους | om αρτους | λεγουσιν: add αυτω 21 πως ου νοειτε 22 ερχονται

7 και ευλογησας ειπε παραθειναι και αυτα 8 εφαγ. δε | om παντες et τα | σπυριδας 9 ησ. δε οι φαγοντες ως 10 ευθεως | om ο ιησους 11 συζητειν | om ιδειν 12 σημειον επιζητει 13 εμβας παλιν εις το πλοιον 16 πρ. αλληλ. λεγοντες 17 ετι πεπωρωμ. 18 και ωτα 19 om και | πληρεις κλασματ. | δωδεκα 20 οτε δε τους | om αρτους | και λεγ.: οι δε ειπον 21 ουπω: πως ου 22 ερχεται

νοσ τῆσ χειρὸσ τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆσ κώμησ, καὶ πτύσασ εἰσ τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. [24] καὶ ἀναβλέψασ εἶπεν· βλέπω τοὺσ ἀνθρώπουσ, ὅτι ὡσ δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντασ. [25] εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν, καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἔβλεψεν δηλαυγῶσ ἅπαντα. [26] καὶ ἀπέστειλεν εἰσ οἶκον αὐτὸν αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰσ τὴν κώμην εἰσέλθῃσ.

[27] Καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὰσ κώμασ καισαρίασ τῆσ φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων αὐτοῖσ· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; [28] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντεσ ὅτι ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷσ τῶν προφητῶν. [29] καὶ αὐτὸσ ἐπηρώτα αὐτούσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ πέτροσ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστὸσ ὁ υἱοσ τοῦ θεοῦ. [30] καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. [31] καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺσ ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστῆναι. [32] καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει· καὶ προσλαβόμενοσ αὐτὸν ὁ πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. [33] ὁ δὲ ἐπιστραφεὶσ καὶ ἰδὼν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐπετίμησεν πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. [34] καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν ὄχλον σὺν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· εἴ τισ θέλει ὀπίσω μου ἐλ-

---

24 [c] αναβλ. ελεγεν 25 [c] ενεβλεπεν τηλαυγωσ 26 [c] απεστ. αυτον εισ τον οικ. αυτου | [c] μηδε εισ 27 αυτοισ: [ca]del,[cb]rest 28 οτι pr: [c] om

23 βλεπεισ 24 ειπεν: ελεγεν 25 εθηκεν | αποκατεστη κ. ενεβλεπεν τηλαυγωσ 26 αυτον ε. οικ. αυτου | μη: μηδε 27 καισαρειασ 28 ιωαννην 29 om δε sec| om ο υι. τ. θεου 32 *παρησια | ο πετροσ αυτον

23 εξηγαγεν 24 αναβλ. ελεγε | $\zeta^{e\ 1633}$ om οτι et ορω 25 οφθ. αυτ. και εποιησεν αυτον αναβλεψαι κ. αποκατεσταθη κ. ενεβλεψε τηλαυγωσ απαντασ 26 απεστ. αυτον εισ οικ. αυτου | μηδε εισ τ. κω. εισελθ. μηδε ειπησ τινι εν τη κωμη 27 καισαρειασ 28 οι δε απεκριθησαν ιωαννην | ηλιαν | οτι εισ: ενα 29 κ. αυτ. λεγει αυτοισ | om ο υι. τ. θεου 31 υπο: απο | om των sec et tert 33 τω πετρω λεγων 34 ει τισ: οστισ

θεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι. 35 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπος κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

IX.

1 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ τὸν ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν. 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. 4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς ἠλίας σὺν μωϋσῇ, καὶ ἦσαν λαλοῦντες τῷ ἰησοῦ. 5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος λέγει τῷ ἰησοῦ· ραββεί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν γ' σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ μωϋσεῖ μίαν καὶ ἠλίᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀπεκρίθη· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης φωνή· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,

---

36 [c] ανθρωπον 37 [c] δω IX, 7 αγαπητος: [a] add εν ω ευδοκησα

34 σταυρ. αυτου 35 την εαυτου ψυ. σωσαι 36 ανθρωπον 37 ο ανθρωπος | εαυτου IX, 1 ωδε των εστηκοτων 2 και ιωαννην | om λιαν 4 ηλειασ | **μωυσει | συνλαλουντες 5 τρεισ | ηλεια 6 αποκριθη 7 φωνη εκ τ. νεφ.

34 σταυρ. αυτου 35 γαρ αν | αν απολεση | ουτοσ σωσει 36 ωφελησει ανθρωπον εαν κερδηση | ζημιωθη 37 η τι δωσει 38 γαρ αν IX, 1 εστηκοτων 2 μεθ. ημ. | om λιαν 3 λιαν: add ωσ χιων | om ουτωσ 4 μωσει | συλλαλουντ. 5 ραββι | σκην. τρεισ | μωσει 6 τι λαλη̣ση· ησαν γαρ εκφοβ. 7 κ. ηλθε φων. εκ τ. νεφ. λεγουσα

ἀκούετε αὐτοῦ. [8] καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. [9] καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. [10] καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, συνζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. [11] καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; [12] ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαταστάνει πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουθενωθῇ. [13] ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, καὶ ἠλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

[14] Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας πρὸς ἑαυτούς. [15] καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. [16] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συνζητεῖτε πρὸς ἑαυτούς; [17] καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· [18] καὶ ὅπου αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. [19] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς ἐμέ. [20] καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. [21] καὶ

---

9 ει μη[a]: *om 12 [c] πρωτος αποκαθιστανι 13 [c] οτι και ηλ. | [c] επ. εν αυτω 14 [c] προσ αυτους 16 [a vid]πρ. αυτους, sed restitutum πρ. εαυτ. 18 [c] οπου εαν

8 μετα εαυτων ει μη τ. ιη. μον. 9 απο: εκ 11 om οι φαρισ. και | ηλειαν 12 ηλειασ | *αποκατιστανει, **αποκαθιστ. | εξουδενηθη 13 οτι και ηλειασ 14 *ειδαν | προσ αυτους 16 προσ αυτους 18 οπου εαν | ρησσει αυτον 19 προσ με

7 αυτου ακουετε 8 ει μη: αλλα 9 καταβαιν. δε | διηγησ. α ειδον 10 συζητ. 11 om οι φαρισ. και 12 ο δε αποκριθεισ ειπεν αυτ. | αποκαθιστα | εξουδενωθη 13 οτι και ηλ. | ηθελησαν 14 ελθων et ειδεν | συζητουντ. αυτοισ 15 ευθεωσ | ιδων α. εξεθαμβηθη 16 αυτουσ: τουσ γραμματεισ | συζητειτ. πρ. αὐτους 17 αποκριθεισ εισ ε. τ. οχλ. ειπε 18 οπου αν | ρησσ. αυτον | τ. οδοντ. αυτου | ειπον 19 αποκρ. αυτω | προσ με 20 ευθεωσ το πν. εσπαραξεν

ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν. 22 καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλα εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τὸ εἰ δύνῃ, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 καὶ κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. 26 καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας αὐτὸν ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

30 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ. 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκταν-θεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέγχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων ἐστίν.

---

21 ωσ: ^{c}εξ ου 23 ^{c}δυνασαι 24 και: ^{c}ευθυς 25 ^{c}εγω επιτασσω 26 αυτον: ^{corr}del, ^{corr}rest 29 προσευχη: ^{cb}add και νηστεια

21 ωσ: εωσ 22 αλλ ει 24 και: ευθυς 25 om ὁ | εγω εγω (**om sec) επιτασσω 26 om αυτον 28 *καθ 30 *επορευοντο 31 om αυτοις 34 διελεχθησαν | om εστιν

21 om εκ 22 αυτον και εισ πυρ | αλλ ει τι δυνασαι 23 ει δυνασαι πιστευσαι 24 και ευθεωσ κραξ. | μετα δακρυων ελεγε· πιστευω κυριε 25 om ὁ | το πνευμ. το αλαλ. κ. κωφ. εγω σοι επιτασσ. 26 κραξαν | σπαραξαν | om τουσ 27 αυτον της χειροσ ηγ. 28 εισελθοντα αυτον | επηρωτ. αυτ. κατ ιδιαν 29 εν προσευχ. και νηστεια 30 και εκειθεν | γνω 31 τη τριτη ημερα 33 ηλθεν εισ καπερναουμ | προσ εαυτουσ διελογ. 34 διελεχθησαν | om εστιν

35 καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς ιβ' καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει
πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος.
36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκα-
λισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 37 ὃς ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων
δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐμὲ δέχεται,
οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 ἔφη αὐτῷ ὁ ἰω-
άννης· διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ
δὲ ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποι-
ήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακο-
λογῆσαί με· 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν.
41 ὃς γὰρ ἐὰν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί μου,
ὅτι χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισ-
θὸν αὐτοῦ. 42 καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων
τῶν πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος
ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.
43 καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν
ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο χεῖρας
ἔχοντα εἰσελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον.
45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν
ἐστίν σε εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ τοὺς δύο
πόδας ἔχοντα εἰς τὴν γέενναν βληθῆναι. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός
σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλ-

---

41 [c] om μου | χριστου[c]: *εμον (ex εμοι ortum?) 43 [c] εχοντα απελθειν | εις τ. π. τ. ασβ.: [corr]del, [corr]rest

35 δωδεκα 37 των τοιουτων παιδιων | και οσ αν εμε δεχηται 38 ιωαννησ 41 γαρ αν | om μου 42 πιστευοντ. εισ εμε 43 εχοντα απελθειν 45 σκανδαλιζη | εισελθειν εισ τ. ζω. χωλον η τουσ | βληθην. εισ τ. γε.

35 δωδεκα 37 οσ εαν εν τ. τοιουτων παιδιων | κ. οσ εαν εμε δεξηται 38 απεκριθη δε αυτω ο ιω. λεγων | ς om εν | δαιμον. οσ ουκ ακολουθει ημιν κ. εκωλυσαμεν α. οτ. ο. ακολουθει ημιν 40 καθ υμων υπ. υμων 41 γαρ αν | εν τω ονομ. | om οτι sec 42 om τουτων | τ. πιστ. εισ εμε | λιθοσ μυλικοσ 43 σκανδαλιζη | καλ. σοι εστι κυ. εισ τ. ζω. εισελθ. | εχοντα απελθειν | ασβεστον: add [44] οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 45 σκανδαλιζη | εστι σοι εισελθ. εισ τ. ζω. | om κυλλ. η | βληθ. εισ τ. γεενν. εισ το πυρ το ασβεστον· [46] οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 47 καλ. σοι εστι

μον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, [48] ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. [49] πᾶς γὰρ ἐν πυρὶ ἁλισθήσεται. [50] καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

X.

[1] Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. [2] καὶ προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. [3] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς; [4] οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. [5] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. [6] ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· [7] ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, [8] καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. [9] ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. [10] καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτων ἐπηρώτων αὐτόν. [11] καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν· [12] καὶ ἐὰν αὕτη ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.

[13] Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα αὐτῶν ἅψηται· οἱ δὲ

---

47 εισελθειν^{c}: *om 50 αλα bis: ^{c} αλασ X, 7 ανθρωποσ: cod ανθρωπω

47 εισ γεενναν 49 om εν 50 το αλασ αναλον X, 2 om οι 7 om αυτου sec 8 μια σαρξ 10 περι τουτου

47 γεενναν του πυροσ 49 om εν | αλισθησ.: add και πασα θυσια αλι αλισθησεται 50 αλα bis: αλασ X, 1 κακειθεν | ιουδ. δια του περαν | συμπορευοντ. | 2 επηρωτησαν 3 μωσησ 4 ειπον | μωσησ επετρεψ. 5 και αποκριθεισ ο ιησουσ 6 αυτουσ ο θεοσ 7 κ. τ. μητερα, και προσκολληθησεται προσ την γυναικα αυτου 10 εν τη οικια | οι μαθ. αυτου περι του αυτου επηρωτησαν αυτ. 11 οσ εαν 12 κ. εαν γυνη απολυση τ. α. αυτ. και γαμηθη αλλω 13 αψητ. αυτ.

μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. [14] ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. [15] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. [16] καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

[17] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [18] ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. [19] τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ φονεύσῃς, [μὴ μοιχεύσῃς,] μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. [20] ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. [21] ὁ δὲ ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἕτι ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. [22] ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. [23] καὶ περιβλεψάμενος ὁ ἰησοῦς ἔλεγεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. [24] οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· [25] εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. [26] οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς αὐτόν· καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

---

19 μη μοιχ.[a]: *om | σου sec: [c] om 23 [c] λεγει 25 τρηματος: [c] τρυμαλιας

14 om και sec 19 αποστερησης: in marg suppletum | om σου sec 21 om ετι | om τοις 23 λεγει 25 δια της τρυμαλιας της ραφ. εισελθ. (διελθ.?)

13 επετιμων τοις προσφερουσιν 15 ος εαν 16 εν. αυτ. τιθεις τ. χ. ε. αυτ. ηυλογει αυτα 19 μη μοιχ. μη φονευσ. | om σου sec 20 ο δε αποκριθεις ειπεν αυτω 21 om ετι | σε: σοι | ακολ. μοι: add αρας τον σταυρον 23 λεγει 24 δυσκολ. εστιν: add τους πεποιθοτας επι τοις χρημασιν 25 δια της τρυμαλιας της ραφ. διελθειν 26 λεγοντ. πρ. εαυτους

[27] ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ. [28] Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; [29] ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, [30] ἐὰν μὴ ἀπολάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. [31] πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

[32] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς ιβ' ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, [33] ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, [34] καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

[35] Καὶ παραπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. [36] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με

---

27 ειπεν: [c] λεγει 29 αγρους: [c] add ενεκεν εμου και 30 τουτω: [a] add οικιας και αδελφους και αδελφας και μητερα και ([c] suppl πατερα και) τεκνα ([c] add insuper και αγρους μετα διωγμων) 33 αρχιερευσι: [c] add και τοις γραμματευσιν 34 εμπτυσουσιν[c]: *εμπτυουσιν 35 [c] προσπορευοντ. 35—37 ινα ο εαν usq δοσ ημιν[c]: *om

27 ειπεν: λεγει | om τω (?) 28 om τι αρ. ε. ημ. 29 om αυτω | η μητερ. η πατερ. | ενεκεν εμου και (**add ενεκεν) του ευαγγ. 30 λαβη | τουτω: add οικιας και αδελφους και αδελφας και μητερας και τεκνα και αγρους μετα διωγμων | αιωναν 32 δωδεκα 33 τ. αρχιερευσιν και τοις γραμματευσιν 35 προσπορ. | ιωαννης | οι δυο υιοι | αιτησωμεν

27 εμβλεψ. δε | ειπεν: λεγει | α. ου παρ. τω θεω | δυνατα εστιν 28 και ηρξατο ο πετρ. λεγ. αυτω | om τι αρ. ε. ημ. 29 αποκριθεισ δε ο ιησ. ειπεν | μητερα: add η γυναικα | ενεκεν εμου και του ευαγγ. 30 λαβη | τουτω: add οικιασ και αδελφους και αδελφασ και μητερασ και τεκνα και αγρους μετα διωγμων 31 και οι εσχατ. 32 οι δε: και | δωδεκα 33 αρχιερ. και τοις γραμματευσι 34 κ. μαστιγ. αυτ. κ. εμπτυσ. αυτω | αποκτενουσ.: add αυτον | τη τριτη ημερα 35 προσπορευοντ. | om αυτω | αιτησωμεν | om σε

ποιήσω ὑμῖν; [37] οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸσ ἡμῖν ἵνα εἷσ σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἷσ σου ἐξ εὐωνύμων καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. [38] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; [39] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· [40] τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷσ ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου. [41] καὶ ἀκούσαντεσ οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν καὶ περὶ ἰακώβου καὶ ἰωάννου. [42] καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντεσ ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ βασιλεῖσ κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. [43] οὐχ οὕτωσ δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃσ ἂν θέλῃ μέγασ γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔστω ὑμῶν διάκονοσ, [44] καὶ ὃσ ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτοσ, ἔσται πάντων δοῦλοσ. [45] καὶ γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

[46] Καὶ ἔρχονται εἰσ ἰεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ἱερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, ο υἱὸσ τιμαίου βαρτιμαῖοσ τυφλὸσ καὶ προσαίτησ ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. [47] καὶ ἀκούσασ ὅτι ἰησοῦσ ὁ ναζωραῖόσ ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ δαυεὶδ ἰησοῦ, ἐλέησόν με. [48] καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ δαυεὶδ, ἐλέησόν με. [49] καὶ στὰσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· φωνήσατε

---

36 με ποιησω ^{ra}: ^{cb}? με ποιησαι^{vid} 40 υπ. τ. πατρ. μου: ^{corr}del, ^{corr}rest 42 ^{c} ο ιησους

37 ειπαν | και εισ εξ αριστερων 39 *δυνομεθα 40 om υπ. τ. πατρ. μου 41 om και sec | ιωανου 42 ο ιησους | βασιλεισ: μεγαλοι αυτων 43 εστω: εσται 46 εισ ιερειχω, sed *om κ. ερχοντ. ε. ιερ. | τειμαιου βαρτειμαιοσ | τυφλοσ προσαιτησ 47 ιησ. εστιν ο ναζαρηνοσ 48 επετ. αυτον

36 θελ. ποιησαι με 37 εισ εκ δεξ. σου κ. εισ εξ ευ. σου 38 η το: και το 39 ειπον | το μεν ποτηρ. 40 και εξ ευων. μου | om υπ. τ. πατρ. μου 41 om και sec 42 ο δε ιησ. προσκαλεσ. αυτ. | βασιλεισ: μεγαλοι αυτων 43 εστιν: εσται | οσ εαν θε. γεν. μεγ. | εσται διακ. υμων 44 οσ εαν θε. υμων γενεσθαι πρωτ. 46 απο ιεριχω | om ὁ | ο τυφλοσ εκαθ. π. τ. οδ. προσαιτων 47 ο υιοσ δαβιδ 48 δαβιδ 49 ειπεν αυτον φωνηθηναι

αὐτόν. καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. [50] ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν ἰησοῦν. [51] καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. [52] ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

[1] Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς ἱεροσόλυμα, εἰς βηθφαγὴ καὶ εἰς βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [2] καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔπω ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. [3] καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. [4] καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου; καὶ λύουσιν αὐτόν. [5] καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; [6] οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. [7] καὶ ἄγουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῷ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτόν. [8] καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. [9] καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολου-

---

52 [ca] και ο ιησ., sed [cb] rursus ο δε ιησ. XI, 2 κωμην: [cb] add την κατεναντι υμων 7 αγουσιν: [c] φερουσιν | [c] αυτω τα ιματια αυτων

51 ραββουνει 52 και ο ιησ. XI, 1 *βηδφ., **βηθσφαγη | om εις tert | το ελαιων 2 κωμην την κατεναντι υμων | ουδ. ουπω ανθρ. 3 om οτι | αποστελλ. παλ. αυτ. 4 om τον et την 7 αγουσιν: φερουσιν | αυτω τα ιματ. εαυτων | εκαθισεν 8 τ. ιματ. εαυτων

49 εγειραι 50 αναπηδ.: αναστασ 51 αποκρ. λεγει αυτω ο ιησ. | τι θελ. ποιησω σοι | ραββονι 52 ευθεως | ηκολ. τω ιησου εν XI, 1 ιερουσαλημ | om εις tert 2 κωμην την κατεναντι υμων | ευθεως | om ουπω | κεκαθικε | λυσαντες αυτον αγαγετε 3 ευθεως αυτον αποστελει ωδε 4 απηλθ. δε 6 ειπεν: ενετειλατο 7 ηγαγον | επεβαλον αυτω τα ιμ. αυτων | εκαθισεν επ αυτω 8 πολλοι δε | στοιβαδασ εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εισ την οδον

θοῦντες ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· [10] εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. [11] καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς βηθανίαν μετὰ τῶν ιβ'.

[12] Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ βηθανίας ἐπείνασεν. [13] καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. [14] καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [15] καὶ ἔρχονται εἰς ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, [16] καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, [17] καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. [18] καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. [19] καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. [20] καὶ παρεπορεύετο πρωΐ, καὶ ἴδον την συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν. [21] καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. [22] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· εἰ ἔχετε πίστιν θεοῦ,

---

12 επειναsεν [a]: *om 15 κατεστρεψεν: [c] post περιστερ. transpon 20 [c] κ. παραπορευομενοι πρωι ιδον

11 οψιασ ηδη | om τησ ωρασ | δωδεκα 13 om μιαν 15 κατεστρεψ. post περιστερ. pon 17 om αυτοισ | πεποιηκατε 18 εξεπλησσετο 19 εξεπορευοντο 20 παραπορευομενοι πρωι ειδον 22 om ει

9 εκραζον λεγοντεσ 10 βασιλεια: add εν ονοματι κυριου | δαβιδ 11 εισ ιεροσ. ο ιησουσ και εισ | οψιασ | δωδεκα 13 om μιαν et απο | ευρησει τι | ου γαρ ην καιροσ συκ. 14 αποκριθ. ο ιησουσ | εκ σου εισ τ. αιω. | ς[ο] ουδεισ 15 εισελθων ο ιησουσ | om τουσ sec | κατεστρ. post περιστ. pon 17 εδιδ. λεγων αυτοισ 18 οι γραμμ. κ. οι αρχιερ. | απολεσουσιν | οτι πασ | εξεπλησσετο 19 και οτε 20 κ. πρωι παραπορευομενοι ειδον 21 ραββι 22 om ὁ | om ει

[23] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. [24] διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. [25] καὶ ὅταν στῆτε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

[27] Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, [28] καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῇς; [29] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [30] τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. [31] καὶ προσελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; [32] ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὅτι προφήτης ἦν. [33] καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII.

[1] Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπο-

---

29 και sec: ^{c}καγω 31 ^{ca}διελογιζοντο, sed restitutum προσελογ. 32 ^{c}απαντες | ^{c}τ. ιωαννν. οντως οτι

23 οτι οσ αν 25 οταν στηκητε 29 om καγω 30 ιωανου | om ποθεν ην | εξ ουρ. ην η εξ 31 διελογιζοντο 32 αλλ ειπωμεν | απαντεσ | τ. ιωαννην οντως οτι

23 αμην γαρ λε. υμ. οτι οσ | πιστευση οτι α λεγει | εστ. αυτω: add ο εαν ειπη 24 οσα αν προσευχομενοι αιτ. | λαμβανετε 25 στηκητε | τ. παρ. υμων: add [26] ει δε υμεισ ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ αφησει τα παραπτωματα υμων 28 λεγουσιν | και τισ σοι την εξ. ταυ. εδωκ. 29 ο δε ιησ. αποκριθεισ 30 om το sec | om ποθεν ην | εξ ουρ. ην η 31 ελογιζοντο 32 αλλ εαν ειπ. | τον λαον· απαντεσ | οτι οντωσ 33 λεγουσι τω ιησου | κ. ο ιησ. αποκριθεισ XII, 1 λεγειν | εφυτ. ανθρ.

λήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. [2] καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβοι ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος. [3] καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. [4] καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτίμασαν. [5] καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες. [6] ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτούς, λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. [7] ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. [8] καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτὸν καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. [9] τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. [10] οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· [11] παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; [12] καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβηθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

[13] Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν φαρισαίων καὶ τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. [14] καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον καίσαρι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; [15] ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν

---

2 [c] λαβη 4 αλλον: [c] add δουλον 4 εκεφαλιωσαν (ut etiam BL): non mutatum 5 [c] αποκτιννυντες 15 ιδων: [c] ιδωσ

1 εξεδοτο 2 λαβη 4 αλλον δουλον | εκεφαλιωσαν non correctum 5 αποκτεννυντες ([bent]et[mai], -ο-[bir]) 8 εξεβαλαν αυτον 9 om ουν 15 ειδωσ

1 εξεδοτο 2 λαβη | του καρπου 3 οι δε λαβοντ. 4 αλλον δουλον | κακειν. λιθοβολησαντες εκεφαλαιωσαν κ. απεστειλαν ητιμωμενον 5 κ. παλιν αλλ. | τουσ μεν et τουσ δε | αποκτεινοντες 6 ετι ουν εν. υι. εχων αγαπ. αυτου απεστ. και αυτ. πρ. αυτ. εσχατ. 7 ειπον πρ. εαυτ. 8 αυτ. απεκτ. 14 οι δε ελθοντ. | κηνσ. καισ. δουν. 15 ειδωσ

τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖσ· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. [16] οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνοσ η εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· καίσαροσ. [17] ο δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τὰ καίσαροσ ἀπόδοτε καίσαρι, καὶ τα τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

[18] Καὶ ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸσ αὐτόν, οἵτινεσ λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· [19] διδάσκαλε, μωϋσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ καὶ καταλείψῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνα, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [20] ζ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ εἷσ ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. [21] καὶ ὁ δεύτεροσ ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτοσ ὡσαύτωσ [22] καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ η γυνὴ ἀπέθανεν. [23] ἐν τῇ ἀναστάσει τίνοσ αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. [24] ἔφη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; [25] ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡσ ἄγγελοι ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. [26] περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ μωϋσέωσ ἐπὶ τοῦ βάτου πῶσ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸσ λέγων· ἐγὼ ο θεὸσ ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ ἰσὰκ καὶ ὁ θεὸσ ἰακώβ; [27] οὐκ ἔστιν ὁ θεὸσ νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πολὺ πλανᾶσθε.

---

15 ωδε: [c] om 19 [ca] τεκνον, [cb] rursus τεκνα 20 ησαν: [a] add παρ ημιν, [c] rursus del | ο εισ: [a] ο πρωτοσ 22 αφηκαν [c]: *αφηκεν 25 ουτ. γαμουσιν [a]: *om 26 [c] ισαακ

15 om ωδε 17 om αυτοισ 19 καταλιπη | τεκνον 20 επτα | εισ: πρωτοσ 25 οι αγγελοι οι 26 και θεοσ ισαακ και θεοσ 27 om ὁ

15 om ωδε 16 ειπον 17 και αποκριθεισ ο ιησ. ειπ. αυτ. | αποδ. τα καισαροσ καισαρι | εθαυμασαν 18 επηρωτησαν 19 μωσησ | καταλιπη | τεκνα μη αφη | τ. γυναικα: add αυτου 20 επτα (5^e add ουν) αδ. | ο πρωτοσ 21 κ. απεθ. και ουδε αυτοσ αφηκε σπερμ. 22 και ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφ. σπ. εσχατη π απεθ. και η γυ. 23 εν τη ουν αναστ. οταν αναστωσι 24 και αποκριθεισ ο ιησ. ειπ. αυτοισ 25 γαμιζονται: γαμισκονται | οι εν 26 μωσεωσ | επ. τησ βατ. ωσ | ισαακ 27 αλλ. θεοσ ζωντ. | υμεισ ουν πολ. πλ.

28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν
συνζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν
αὐτόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς
ὅτι πρώτη ἐστίν· Ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς
ἐστίν· 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρ-
δίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη ἐστίν· ἀγα-
πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων δὲ τούτων ἄλλη
ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς,
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλ-
λος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης ἰσχύος, καὶ τὸ
ἀγαπᾶν τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων
τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν ὅτι
νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασι-
λείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα ἐπερωτῆσαι αὐτόν.
35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς
λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς δαυεὶδ ἐστιν; 36 αὐ-
τὸς δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριος τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον,
καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; καὶ πολὺς ὄχλος ἤκουσεν αὐτοῦ
ἡδέως.

38 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμ-

---

28 ιδων: c ιδωσ 32 c ειπασ 33 c τησ ισχυοσ | c om σου sec 34 ει a-et cb h. l., ca post βασιλ., *om | c αυτον επερωτησαι 37 πωσ: c ποθεν

28 ειδωσ 30 om τησ prim sec tert 31 om εστιν | om δε 32 om και pr | ειπασ 33 om τησ pr | om σου utrumque | τησ ισχυοσ | ωσ εαυτον | om των sec 34 ιδων αυτον οτι | αυτ. επερωτ. 36 om εν | om ὁ | καθισον | υποκατω 37 κ. ποθεν αυτ. εστ. υι. | ο πολυσ | ηκουεν

28 συζητ. | ειδωσ | αυτ. απεκριθ. | πρωτη πασων εντολη 29 ο δε ιησ. απεκριθη αυτω οτι πρωτ. πασων των εντολων εστ. 30 ισχυοσ σου: add αυτη πρωτη εντολη 31 και δευτερ. ομοια αυτη | om εστιν | om δε 32 ειπασ ο. ε. εστ. θεοσ 33 om σου utrumq | συνεσεωσ: add και εξ ολησ τησ ψυχησ | τησ ισχυ. | ωσ εαυτον πλειον εστ. 34 ιδ. αυτον οτι | αυτ. επερωτ. 35 εστ. δαβιδ 36 αυτ. γαρ δαβιδ 37 αυτ. ουν δαβιδ | και ποθεν | ο πολυσ | ηκουεν 38 κ. ελεγ. αυτοισ εν τ. διδ. αυτ.

ματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν
ταῖς ἀγοραῖς [39] καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· [40] οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας
τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψον-
ται περισσότερον κρίμα.

[41] Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου θεωρεῖ πῶς ὁ
ὄχλος βάλλει τὸν χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ
πλούσιοι ἔξέβαλλον πολλά· [42] καὶ ἐλθοῦσα μία γυνὴ χήρα πτωχὴ
ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. [43] καὶ προσκαλεσάμενος
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα
αὕτη ἡ πτωχὴ πλέον πάντων ἔβαλλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ
γαζοφυλάκιον· [44] πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς
ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν
ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

XIII.

[1] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
οἰκοδομαί. [2] καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τας
μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς ου
καταλυθήσεται. [3] καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν
κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ πέτρος καὶ
ἰάκωβος καὶ ἰωάννης καὶ ἀνδρέας· [4] εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα
ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα;
[5] ὁ δὲ ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλα-
νήσῃ. [6] πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι

---

41 [c] εθεωρει | [c] εβαλλον πολλ. 43 [c] εβαλεν XIII, 2 [c] ου μη καταλυθη 3 ιω-
αννης: [a] ιωαννης, sed ιωαννης restitutum

40 κατεσθοντες 41 απεναντι | εθεωρει | om τον | εβαλλον 42 om γυνη
43 πλειον | εβαλεν XIII, 2 ου μη καταλυθη 3 καθ ιδιαν πετρος | ιωαννης

40 ληψοντ. 41 καθισ. ο ιησους | εθεωρει | om τον | εβαλλον 42 om γυνη
43 λεγει αυτοις | πλειον πα. βεβληκε τ. βαλοντων XIII, 2 και ο ιησ. αποκριθεις|
om ωδε | επι λιθω | ου μη καταλυθη 3 επηρωτων | om ὁ 4 ειπε ημιν | μελλ.
παντ. ταυτ. συντελ. 5 ο δε ιησ. αποκριθεις αυτ. ηρξ. λεγ. 6 πολλοι γαρ

ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺσ πλανήσουσιν. [7] ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ πολέμων, ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλοσ. [8] ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπουσ, ἔσονται λιμοί. ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. [9] βλέπετε δὲ ὑμεῖσ· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶσ εἰσ συνέδρια καὶ εἰσ συναγωγὰσ δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. [10] καὶ εἰσ πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. [11] καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶσ παραδιδόντεσ, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖσ οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. [12] καὶ παραδώσει ἀδελφὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανατώσουσιν αὐτούσ. [13] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. [14] ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ τὰ ὄρη, [15] ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, [16] καὶ ὁ εἰσ τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. [17] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. [18] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνοσ. [19] ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψισ, οἵα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆσ κτίσεωσ, ἣν ἔκτισεν ὁ θεόσ, ἕωσ τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται. [20] καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριοσ τὰσ ἡμέρασ, οὐκ ἂν ἐσώθη

---

7 ορατε: corr del, corr rest | c θροεισθαι | c δει γαρ 8 *a βασι ad βασι transiluerat, c suppl; idem suppl κατ. τοπ. εσ. λιμ. 9 υμεισ: c add εαυτουσ 18 γενηται: cb add η φυγη υμων

7 ακουετε | om ορατε 9 υμεισ εαυτουσ | om γαρ | ενεκα 12 επαναστησεται 15 om δε | εισελθετω τι αραι 16 εισ τα οπισω

7 om ορατε | δει γαρ 8 επι εθνοσ | και εσοντ. σεισμ. | και εσοντ. λιμ. και ταραχαι 9 αρχαι | υμεισ εαυτουσ | c° συναγωγασ· 10 δει πρωτ. 11 οταν δε αγαγωσιν | λαλησητε: add μηδε μελετατε 12 παραδωσει δε 14 ερημωσεωσ: add το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου | c εστοσ, c° εστωσ 15 καταβατω: add εισ την οικιαν | εισελθετω 16 αγρον: add ων | εισ τα οπισω 18 γενηται: add η φυγη υμων 19 ησ εκτισεν

πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ οὓσ ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰσ ἡμέρασ. [21] καὶ τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ χριστόσ, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. [22] ἐγερθήσονται δὲ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸσ τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺσ ἐκλεκτούσ. [23] ὑμεῖσ δὲ βλέπετε· ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν πάντα. [24] ἀλλὰ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, [25] καὶ οἱ ἀστέρεσ ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντεσ, καὶ αἱ δυνάμεισ αἱ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ σαλευθήσονται. [26] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαισ μετὰ δυνάμεωσ πολλῆσ καὶ δόξησ. [27] καὶ τότε ἀποστέλλει τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺσ ἐκλεκτοὺσ αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆσ ἕωσ ἄκρου οὐρανοῦ. [28] ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδοσ αὐτῆσ ἁπαλὸσ γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν· [29] οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. [30] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρι ταῦτα πάντα γένηται. [31] ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. [32] περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ τῆσ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατήρ. [33] βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρόσ ἐστιν. [34] ὡσ ἄνθρωποσ ἀπόδημοσ ἀφεὶσ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺσ τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. [35] γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριοσ τῆσ οἰκίασ ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίασ ἢ πρωΐ·

---

21 ειπη υμιν ^{ben}et^{bir} | και ιδε εκει 22 εγερθ. γαρ 23 om ιδου 27 αποστελει | om αυτου pr 28 **γινωσκεται 30 μεχρισ ουου 31 om μη 32 εκ. η τησ | ουδε αγγελοσ 33 om και προσευχ. 34 οικι. εαυτου | δουλ. εαυτου 35 *μεσανυκτιον

20 κυριοσ εκολοβ. 21 ιδου ωδε | η ιδου εκει | πιστευσητε 22 εγερθησ. γαρ| και τουσ εκλ. 24 αλλ εν 25 αστερ. του ουρανου εσοντ. εκπιπτοντεσ 27 αποστελει 28 αυτησ ηδη ο κλαδ. | ς εκφυῃ 29 ταυτ. ιδητ. 30 μεχρισ ου παντ. ταυτ. 31 ου μη παρελθωσι 32 οι αγγ. οι εν 34 και εκαστω 35 om ἢ prim | μεσονυκτιου

[36] μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. [37] ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

[1] Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσι. [2] ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ. [3] καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. [4] ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς αὐτούς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; [5] ἠδύνατο γὰρ τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ. [6] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν γὰρ ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί. [7] πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. [8] ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι τὸ σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. [9] ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

[10] Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. [11] οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδῷ.

---

1 αποκτεινωσι: sic neque correctum. Non item B 3 [c] εν τη οικια | τον: [c] την 4 [c] προσ εαυτουσ 6 [c] ειργασατο 7 [c] δυνασθε αυτοισ παντοτε 10 ιουδ. ο ισκ. ο εισ 11 [c] (et iam ante eum) επηγγειλαντο

3 εν τη οικ. | συντρ. την αλ. 4 πρ. εαυτουσ 5 τουτο το μυρ. | τριακ. δρναρ.| ενεβρειμωντο 6 om γαρ | **ειργασ. 7 δυναοθε αυτοισ παντοτε 10 ο εισ | παραδοι 11 επηγγειλαντο | παραδοι

37 α δε XIV, 2 ελεγ. δε | θορυβ. εστ. 3 εν τη οικ. | και συντριψ. το αλαβ.| αυτου κατα τησ κε. 4 προσ εαυτουσ και λεγοντεσ 5 τ. μυρον: τουτο | τριακ. δηναρ. | ενεβριμωντο 6 om γαρ | ειργασατο εισ εμε 7 δυνασθε αυτουσ ευ 8 ειχεν αυτη, εποιησε | μου το σωμα 9 om δε | οπου αν | το ευαγγ. τουτο 10 ο ιουδ. ο ισκαριωτησ | παραδω αυτον 11 επηγγειλ. | ευκαιρ. αυτ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, 14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ ἰησοῦς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· μήτι ἐγώ; 20 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 22 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ὁ ἰησοῦς ἄρτον ἔκλασεν εὐλογήσας καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 23 καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινον

---

16 εισ: c και ηλθον εισ 22 ο ιησους: a del, c rest

14 οπου αν 15 **ανωγαιον | και εκει 16 εισ: και ηλθον εισ 18 ο εσθ.: των εσθιοντων 20 εισ το εν τρυβλ. 21 om ην 22 om ο ιησ. | ευλογ. εκλασ. 24 om αυτοισ 25 ουκετι ου μη

14 om μου pr 15 ανωγεον | εκει 16 οι μαθ. αυτου και ηλθον εισ 18 ειπεν ο ιησ. 19 οι δε ηρξαντο | εισ καθ εισ | εγω: add και αλλοσ· μητι εγω 20 ο δε αποκριθεισ | εισ εκ των 21 om οτι 22 ευλογ. εκλασ. | λαβετε φαγετε 23 το ποτηρ. 24 μου το τησ καινησ διαθ. το περι πολλ. εκχυνομενον 25 ουκετι ου μη| γεννηματοσ

ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [26] καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

[27] Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. [28] ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν. [29] ὁ δὲ πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγώ. [30] καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς με ἀπαρνήσει. [31] ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὁμοίως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. [32] καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα γεθσημανεί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι. [33] καὶ παραλαμβάνει πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. [34] καὶ λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. [35] καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο εἰ δυνατὸν παρελθεῖν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ ὥρα, [36] καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκαι τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ᾽ ἐμοῦ· ἀλλ᾽ οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. [37] καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ πέτρῳ· σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; [38] γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. [39] καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. [40] καὶ πάλιν ἐλθὼν εὗρεν

---

31 με δεη: *μεη, c δεη με | ομοιως: c ωσαυτως 33 c τον πετρον 35 δυνατον: c add εστιν, reliquis non mutatis 38 c εισελθητε

30 οτι συ | πριν: add η δισ | απαρνηση 31 δεη με | απαρνησομαι | ωσαυτως και παντ. 32 *γητσημανει | *om ωδε 33 τον πετρ. κ. τον ιακ. κ. τον ιωαννην 35 ινα ει δυν. εστιν παρελθη 36 παρενεγκε 38 προσευχετε

27 σκανδαλισθ. εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη | διασκορπ. τα προβ. 29 και ει παντες 30 εν τη νυκτ. ταυτ. πρ. η δισ | απαρνηση με 31 εκ περισσου ελεγε μαλλον | απαρνησομαι | ωσαυτως δε και 32 γεθσημανη 33 τον πετρ. κ. τον ιακ. | μεθ εαυτου 35 επεσεν | ινα ει δυν. εστι παρελθη 36 παρενεγκε το ποτηρ. απ εμ. τουτο 38 εισελθητε 40 κ. υποστρεψας ευρ. αυτ. παλ. καθ.

αὐτοὺσ καθεύδοντασ· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβεβαρημένοι, καὶ οὐκ ἤδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. [41] καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖσ· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου εἰσ τὰσ χεῖρασ τῶν ἁμαρτωλῶν. [42] ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούσ με ἤγγισεν.

[43] Καὶ εὐθὺσ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ παραγίνεται ἰούδασ, εἷσ τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλοσ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων. [44] δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖσ λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτόσ ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶσ. [45] καὶ ἐλθὼν εὐθὺσ καὶ προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. [46] οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰσ χεῖρασ αὐτῶν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. [47] εἷσ δὲ τῶν παρεστηκότων σπασάμενοσ τὴν μάχαιραν καὶ ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. [48] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· [49] καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸσ ὑμᾶσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. [50] καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἔφυγον πάντεσ. [51] καὶ νεανίσκοσ τισ συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένοσ σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· [52] ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸσ ἔφυγεν.

[53] Καὶ ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν πρὸσ τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται πάντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖσ. [54] καὶ ὁ πέτροσ ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕωσ ἔσω

---

40 [c] καταβαρυνομενοι 43 [a] κ. των πρεσβυτ. 45 [c] om και sec 46 αυτων: [e] αυτω 47 [c] om και pr

40 καταβαρυνομενοι 42 ηγγικεν 43 ο ιουδασ | παρα: απο | και των πρεσβ. 44 συσσημον 45 om και sec 46 αυτων: αυτω 47 om και pr 49 εκρατει sic 53 συνερχ. αυτω

40 οι οφθ. αυτων βεβαρημενοι | αυτω αποκριθ. 42 ηγγικε 43 ευθεωσ | εισ ων των | οχλοσ πολυσ | και των πρεσβ. 44 συσσημον | απαγαγετε 45 ευθεωσ | om και sec | ραββι ραββι 46 επεβαλον επ αυτον τ. χει. αυτ. 47 εισ δε τισ | om και pr | ωτιον 48 εξηλθετε 50 παντ. εφυγ. 51 και εισ τισ νεαν. ηκολουθει | κρατουσ. αυτον: add οι νεανισκοι 52 εφυγεν: add απ αυτων 53 συνερχ. αυτω

εἰσ την αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ ἦν συνκαθήμενοσ μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενοσ πρὸσ τὸ φῶσ. 55 οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰσ τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 καί τινεσ ἀναστάντεσ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντεσ 58 ὅτι εἶπεν ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτωσ ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσ μέσον ἐπηρώτησεν τὸν ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺσ ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; 62 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆσ δυνάμεωσ καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ διαρρήξασ τοὺσ χιτῶνασ αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἴδε νῦν ἠκούσατε τῆσ βλασφημίασ· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντεσ κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου. 65 καὶ ἤρξαντό τινεσ ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

66 Καὶ ὄντοσ τοῦ πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία παιδίσκη τοῦ ἀρχιερέωσ, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ ἰησοῦ ἦσθα τοῦ ναζαρηνοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ

---

61 θεου: ^{c} ευλογητου

55 ουκ ηυρισκον 58 ειπεν: ημεισ ηκουσαμεν αυτου λεγοντοσ 60 ουδεν οτι ουτοι 61 ο (*οσ) δε εσιωπα | θεου: ευλογητου 63 διαρηξασ | *κιτωνασ 64 om ιδε νυν 66 μια των παιδισκων 67 μετα του ναζαρ. ησθ. του ιησ.

54 συγκαθημ. | $\mathfrak{s}^{e}$ (1624. 1633.) om το 58 ειπεν: ημεισ ηκουσαμεν αυτου λεγοντοσ 60 εισ το μεσον | ουδεν; τι 61 om ιησουσ | και ουδεν απεκριν. | θεου: ευλογητου 62 καθημ. εκ δεξ. 64 om ιδε νυν | εινατ ενοχον 65 το προσω. αυτ.| ελαβον: εβαλλον 66 εν τ. αυλ. κατ. | μια των παιδισκων 67 μετ. του ναζαρ. ιησου ησθ. 68 ουκ οιδα ουδε επ. τι συ

τί λέγεισ. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰσ τὸ προαύλιον. [69] καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖσ παρεστῶσιν ὅτι οὗτοσ ἐξ αὐτῶν ἐστίν. [70] ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτεσ ἔλεγον τῷ πέτρῳ· ἀληθῶσ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ γαλειλαῖοσ εἶ. [71] ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. [72] καὶ εὐθὺσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, καὶ ἀνεμνήσθη ὁ πέτροσ τὸ ῥῆμα ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίσ με ἀπαρνήσῃ· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαυσεν.

XV.

[1] Καὶ εὐθὺσ πρωῒ συμβούλιον ἑτοιμάσαντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντεσ τὸν ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν πειλάτῳ. [2] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ πειλᾶτοσ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεισ. [3] καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖσ πολλά. [4] ὁ δὲ πειλᾶτοσ πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτόν· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. [5] ὁ δὲ ἰησοῦσ οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν πειλᾶτον. [6] κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖσ ἕνα δέσμιον, ὃν παρῃτοῦντο. [7] ἦν δὲ ὁ λεγόμενοσ βαραββᾶσ μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένοσ, οἵτινεσ ἐν τῇ στάσει φόνον τινὰ πεποιήκεισαν. [8] καὶ ἀναβὰσ ὁ ὄχλοσ ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼσ ἐποίει αὐτοῖσ. [9] ὁ δὲ πειλᾶτοσ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ λέγων· θέλετε ἀπολύσω

---

70 [c] και μετα 72 [c] εκλεεν XV, 4 επηρωτ. αυτον: [c] add λεγων 6 [c] ονπερ ητουντο 8 αναβασ: [cb] αναβοησασ

69 ηρξ. πα. λεγ.: ειπεν 70 και μετα 71 ομνυναι | τ. ανθρωπ. τουτον ον λεγετε 72 ευθυσ εκ δευτερου | αλεκτορα δισ | εκλαιε XV, 1 συμβουλ. ποιησαντεσ| om των sec 4 επηρωτα αυτ. λεγων | *om ουδεν 6 **ονπερ ητουντο 7 om τινα

68 προαυλιον: add και αλεκτωρ εφωνησε 69 παλ. ηρξ. λεγ. τ. παρεστηκοσιν 70 και μετα | γαλιλαιοσ | ει: add και η λαλια σου ομοιαζει 71 ανθρωπον: add τουτον ον λεγετε 72 και εκ δευτερου αλεκτ. | του ρηματοσ ου | φωνησαι δισ απαρν. με τρισ | εκλαιε XV, 1 ευθεωσ επι το πρωι συμβ. ποιησαντεσ | om των sec| τω πιλατω 2 πιλατ. | αυτ. λεγει: ειπεν αυτω 4 πιλατ. | επηρ. αυ. λεγων | καταμαρτυρουσιν 5 πιλατ. 6 ονπερ ητουντο 7 συστασιαστων | om τινα 8 αναβοησασ | καθωσ αει 9 πιλατ.

ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; [10] ἐγνώκει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. [11] οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. [12] ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; [13] οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. [14] ὁ δὲ Πειλᾶτος ἔλεγεν· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν λέγοντες· σταύρωσον αὐτόν. [15] ὁ δὲ Πειλᾶτος, βουλόμενος ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

[16] Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν, [17] καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτον πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον, [18] καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν καὶ λέγειν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων, [19] καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. [20] καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱδια ἱμάτια αὐτοῦ.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν. [21] καὶ ἐγγαρεύουσιν παράγοντά τινα σίμωνα κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα ἀλεξάνδρου καὶ ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. [22] καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν γολγοθᾶν, ὅπερ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος. [23] καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν.

[24] Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,

---

10 [c] εγινωσκε 14 [c] ελεγ. αυτοις 21 εγγαρ. (item B*): [c] αγγαρ. 22 γολγοθαν: [c] add τοπον

10 εγεινωσκε γαρ | om οι αρχιερ. 12 om ον 14 ελεγεν αυτοις | εποι. κακ. | om λεγοντες 15 βουλομ. τω οχλ. το ικαν. ποιειν | παρεδωκ. δε 18 om και λεγειν 20 om ιδια | σταυρωσ. αυτον 21 **αγγαρ. 22 γολγοθα τοπον ο εστιν μεθερμηνευομενος 24 κ. σταυρουσιν αυτ. και διαμ.

10 εγινωσκε γαρ 12 πιλατ. | αποκρ. παλ. ειπεν αυτ. | θελετε ποιησω | om τον 14 πιλατ. | ελεγ. αυτοις | περισσοτερωσ | om λεγοντες 15 πιλατ. | βουλ. τω οχλ. το ικ. ποι. 16 συγκαλ. 17 ενδυουσιν 18 om και λεγειν 20 τα ιματ. τα ιδια omisso αυτου | σταυρωσ. αυτον 21 αγγαρευ. 22 επι γολγοθα τοπον ο εστ. 23 εδιδ. αυτ. πιειν | ο δε 24 διεμεριζον

βάλλοντεσ κλῆρον ἐπ᾽ αὐτά, τίσ τί ἄρῃ. [25] ἦν δὲ ὥρα τρίτη
καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. [26] καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆσ αἰτίασ αὐτοῦ
ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων.

[27] Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάσ, ἕνα ἐκ δεξιῶν
καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. [29] καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλα-
σφήμουν αὐτόν, κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν καὶ λέγοντεσ·
οὐᾶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ οἰκοδομῶν,
[30] σῶσον σεαυτὸν καταβὰσ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. [31] ὁμοίωσ καὶ οἱ
ἀρχιερεῖσ ἐμπαίζοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ μετὰ τῶν γραμματέων
ἔλεγον· ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· [32] ὁ χριστὸσ
ὁ βασιλεὺσ ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδω-
μεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνεί-
διζον αὐτόν.

[33] Καὶ γενομένησ ὥρασ ἕκτησ σκότοσ ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν
γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ. [34] καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ ἰησοῦσ
φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωῖ ἐλωῖ λεμὰ σαβακτανεί; ὅ ἐστιν μεθερμη-
νευόμενον· ὁ θεόσ μου ὁ θεόσ μου, εἰσ τί ἐγκατέλιπέσ με;
[35] καί τινεσ τῶν παρεστώτων ἀκούσαντεσ ἔλεγον· ἴδε ἠλείαν
φωνεῖ. [36] δραμὼν δέ τισ καὶ γεμίσασ σπόγγον ὄξουσ περιθεὶσ
καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφεσ ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἠλείασ
καθελεῖν αὐτόν. [37] ὁ δὲ ἰησοῦσ ἀφεὶσ φωνην μεγάλην ἐξέπνευσεν.
[38] καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰσ δύο ἀπὸ ἄνωθεν
ἕωσ κάτω. [39] ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ο παρεστηκὼσ ἐξ ἐναντίασ
αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶσ οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ
υἱὸσ θεοῦ ἦν.

[40] Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκεσ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷσ

---

29 ουα: [ca] del, [cb] rest 34 [c] σαβαχθανει

27 εσταυρωσαν 29 κ. οικοδ. εν τρ. ημερ. 34 λαμα ζαβαφθανει | om ο θεοσ μου alterum 35 των εστηκοτων 36 om και | αφετε 38 απ ανωθεν

27 εξ ευω. αυτ.: add [28] και επληρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα ανομων ελογισθη 30 και καταβα 31 ομοι. δε και 32 του ισραηλ | om συν 33 γενομ. δε | εννατησ 34 τη ωρ. τη εννατη | μεγαλη: add λεγων | λαμμα σαβαχθανι | με εγκατελ. 35 παρεστηκοτων | ιδου | ηλιαν 36 τισ: εισ | περιθεισ τε | αφετε | ηλιασ 39 οτι ουτω κραξασ | ο ανθρωπ. ουτ. υι. ην θε. 40 εν αισ ην

καὶ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ ἰωσῆ μήτηρ καὶ σαλώμη, [41] αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλειλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰσ ἱεροσόλυμα.

[42] Καὶ ἤδη ὀψίασ γενομένησ, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προσάββατον, [43] ἐλθὼν ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀρειμαθαίασ, εὐσχήμων βουλευτήσ, καὶ αὐτὸσ ἦν προσδεχόμενοσ την βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσασ εἰσῆλθεν πρὸσ τὸν πειλᾶτον καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. [44] ὁ δὲ πειλᾶτοσ ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν, [45] καὶ γνοῦσ ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνοσ ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ ἰωσήφ. [46] καὶ ἀγοράσασ σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρασ, καὶ προσεκύλισεν λίθον μέγαν ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. [47] ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ ἰωσῆτοσ ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

XVI.

[1] Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου ἡ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ ἰακώβου καὶ σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. [2] καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντοσ τοῦ ἡλίου. [3] καὶ ἔλεγον πρὸσ ἑαυτάσ· τίσ ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆσ θύρασ τοῦ μνημείου; [4] καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ἀνακεκυλισμένον τὸν λίθον· ἦν γὰρ μέγασ σφόδρα. [5] καὶ εἰσελθοῦσαι εἰσ

---

40 [c] ιωσητοσ 43 αρειμαθιασ: [corr] -θιασ, sed restitutum -θαιασ | [c] οσ και αυτοσ 47 [*a] μαγδ. ad μαγδ. seq transiluerat, [c] suppl XVI, 1 [c] η του ιακ. 2 [c] μνημιον

40 μαριαμ η μαγδ. | και η ιωσητοσ 42 [**]προσ σαββατ. 43 om ὁ | οσ και αυτοσ 44 εθαυμασεν | παλαι: ηδη 45 τω ιωση 46 om μεγαν XVI, 1 om η prim | η του ιακ. 2 om τη | μνημειον 4 θεωρ. οτι ανακεκυλισται ο λιθοσ 5 ελθουσαι

40 η του ιακ. 41 αι και οτε | γαλιλαια 43 ηλθεν | αριμαθιασ | οσ και αυτοσ | om τον 44 εθαυμασεν 45 το σωμα 46 και καθελων | και κατεθηκεν | μνημειω | om μεγαν 47 ιωση | τιθεται XVI, 1 om η prim | η του ιακ. 2 τησ μιασ σαββατων | μνημειον 4 θεωρ. οτι αποκεκυλισται ο λιθοσ

τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. [6] ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. [7] ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλειλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. [8] καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

---

6 ζητειτε: [a] add τον ναζαρηνον

6 ζητ. τον ναζαρηνον τον 7 **αλλ υπαγετε | γαλιλαιαν (sic). Subscriptum est: κατα μαρκον

6 ζητ. τον ναζαρηνον τον 7 αλλ υπαγετε | γαλιλαιαν 8 εξελθ. ταχυ | ειχε δε | εφοβ. γαρ: add haec: [9] ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον μαρίᾳ τῇ μαγδαληνῇ, ἀφ᾽ ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. [10] ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. [11] κἀκεῖνοι, ἀκούσαντες ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ᾽ αὐτῆς, ἠπίστησαν. [12] μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. [13] κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. [14] ὕστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν· ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. [15] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. [16] ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται. [17] σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς· [18] ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει· ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν. [19] ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. [20] ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. (ς add αμην, non item ς[e])

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

[1] Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ
τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, [2] καθὼς παρέδο-
σαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
λόγου, [3] ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς
καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε θεόφιλε, [4] ἵνα ἐπιγνοῖς περὶ ὧν
κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

[5] Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἡρῴδου βασιλέως τῆς ἰουδαίας
ἱερεύς τις ὀνόματι ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας ἀβιά, καὶ γυνὴ
αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐλισάβετ.
[6] ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν
πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.
[7] καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ ἐλεισάβετ στείρα, καὶ
ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. [8] ἐγένετο
δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ
ἐναντίον τοῦ θεοῦ, [9] κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ
θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου. [10] καὶ πᾶν τὸ πλῆ-
θος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος.
[11] ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσια-
στηρίου τοῦ θυμιάματος. [12] καὶ ἐταράχθη ζαχαρίας ἰδών, καὶ
φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. [13] εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος·
μὴ φοβοῦ, ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ
γυνή σου ἐλεισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα

---

4 [c] επιγνωσ 9 [c] ελαχεν 13 σοι: ex σου (pr. m.?) correctum

4 επιγνωσ 5 ελεισαβετ 7 om η 8 εναντι

Inscriptum est το κατα λουκαν (ς add αγιον) ευαγγελιον 4 επιγνωσ 5 του βασιλεωσ | κ. η γυνη αυτου 6 ενωπιον 7 καθ. η ελισαβετ ην 8 εναντι 10 του λαου ην 13 ελισαβετ

αὐτοῦ ἰωάνην. [14] καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. [15] ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, [16] καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν· [17] καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει ἠλεία, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. [18] καὶ εἶπεν ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. [19] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. [20] καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. [21] καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. [22] ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. [23] καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. [24] μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν ἐλεισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα [25] ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

[26] Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς γαλιλαίας ᾗ ὄνομα ναζαρέτ, [27] πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα ἰωσήφ, ἐξ οἴκου καὶ

---

26 γαλιλαιας ^{c}: *ιουδαιας 27 ^{ca} μεμνηστευμενην, sed restitutum εμν.

13 *ιωαννην, **ιωαννην (sic) 15 του κυριου 17 **ηλιου 21 εν τ. να. αυτον 22 **ηδυνατο 25 ο κυριος | **το ονειδος 27 **μεμνηστευμενην

13 ιωαννην 14 γεννησει 15 του κυριου 17 ηλιου 22 ηδυνατο 24 ελισαβετ 25 ο κυριος | το ονειδος 26 υπο | 5° ναζαρεθ 27 μεμνηστευμενην

πατριᾶσ δαυειδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆσ παρθένου μαριάμ. [28] καὶ εἰσελθὼν πρὸσ αὐτὴν ὁ ἄγγελοσ εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριοσ μετὰ σοῦ. [29] ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸσ εἴη ὁ ἀσπασμὸσ οὗτοσ. [30] καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελοσ αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, μαριάμ· εὗρεσ γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. [31] καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν. [32] οὗτοσ ἔσται μέγασ καὶ υἱὸσ ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριοσ ὁ θεὸσ τὸν θρόνον δαυειδ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ, [33] καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακὼβ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, καὶ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλοσ. [34] εἶπεν δὲ μαριὰμ πρὸσ τὸν ἄγγελον· πῶσ ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; [35] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμισ ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸσ θεοῦ. [36] καὶ ἰδοὺ ἐλεισάβετ ἡ συγγενίσ σου καὶ αὐτὴ συνείληφεν υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆσ, καὶ οὗτοσ μὴν ἕκτοσ ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ, [37] ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. [38] εἶπεν δὲ μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆσ ὁ ἄγγελοσ.

[39] Ἀναστᾶσα δὲ μαριὰμ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐπορεύετο εἰσ τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆσ εἰσ πόλιν ἰούδα, [40] καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν ἐλεισάβετ. [41] καὶ ἐγένετο ὡσ ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆσ μαρίασ ἡ ἐλεισάβετ, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆσ. καὶ ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου ἡ ἐλεισάβετ, [42] καὶ ἀνεβόησεν φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένοσ ὁ καρπὸσ τῆσ κοιλίασ σου. [43] καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ

---

37 [c] παρα τω θεω 41 εν αγαλλ.: [c] om

27 om κ. πατριασ 28 om ο αγγελ. 34 **εσται μοι 36 συγγενησ 39 εποριευθη 41 om εν αγαλλ. 42 ανεφωνησεν κραυγη

27 om κ. πατρ. 28 ο αγγελ. πρ. αυτ. | μετα σου: add ευλογημενη συ εν γυναιξιν 29 η δε ιδουσα διεταρ. επι τ. λο. αυτου 31 συλληψ. 36 ελισαβετ η συγγενησ | συνειληφυια | γηρα 37 παρα τω θεω 39 εποριευθη 40 ελισαβετ 41 ηκουσ. η ελισαβ. τ. α. τ. μα. | om εν αγαλλ. 42 ανεφωνησε

μητηρ τοῦ κυρίου μου πρὸσ ἐμέ; [44] ἰδοὺ γὰρ ωσ ἐγένετο ἡ φωνὴ
τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰσ τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει
τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. [45] καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι
ἔσται τελείωσισ τοῖσ λελαλημένοισ αὐτῇ παρὰ κυρίου. [46] καὶ
εἶπεν μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, [47] καὶ ἠγαλ-
λίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, [48] ὅτι ἐπ-
έβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆσ δούλησ αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ
τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, [49] ὅτι ἐποίησέν μοι
μεγάλα ὁ δυνατόσ. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, [50] καὶ τὸ ἔλεοσ
αὐτοῦ εἰσ γενεὰν καὶ γενεὰν τοῖσ φοβουμένοισ αὐτόν. [51] ἐποί-
ησεν κράτοσ ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνουσ
διανοίᾳ καρδίασ αὐτῶν, [52] καθεῖλεν δυνάστασ ἀπὸ θρόνων καὶ
ὕψωσεν ταπεινούσ, [53] πεινῶντασ ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλου-
τοῦντασ ἐξαπέστειλεν κενούσ. [54] ἀντελάβετο ἰσραὴλ παιδὸσ
αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέουσ, [55] καθὼσ ἐλάλησεν πρὸσ τοὺσ πα-
τέρασ ἡμῶν, τῷ ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰσ τὸν αἰῶνα.
[56] ἔμεινεν δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσ μῆνασ τρεῖσ, καὶ ὑπέστρεψεν
εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ.

[57] Τῇ δὲ ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνοσ τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ
ἐγέννησεν υἱόν. [58] καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖσ
αὐτῆσ ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριοσ τὸ ἔλεοσ αὐτοῦ μετ' αὐτῆσ, καὶ
συνέχαιρον αὐτῇ. [59] καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον
περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι του
πατρὸσ αὐτοῦ ζαχαρίαν. [60] καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ
εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται ἰωάννησ. [61] καὶ εἶπαν πρὸσ αὐ-
τὴν ὅτι οὐδείσ ἐστιν ἐκ τῆσ συγγενείασ σου ὃσ καλεῖται τῷ
ὀνόματι τούτῳ. [62] ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι
καλεῖσθαι αὐτό. [63] καὶ αἰτήσασ πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· ἰω-
άννησ ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντεσ. [64] ἀνε-
ῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ,

43 [c] προσ με 49 [ca] μεγαλια, sed rest -λα | ονομα [c]: *ελεοσ 51 [ca] διανοιασ, sed rest -οια

50 γενεασ κ. γενεασ 57 ελεισαβετ 61 ειπον 63 *om το

43 προσ με 49 μεγαλεια | ο δυνατοσ, κ. α. τ. ο. αυτου· 50 εισ γενεασ γενεων 56 ωσει 59 εν τη ογδ. ημερ. 61 ειπον | εν τη συγγενεια 62 καλ. αυτον

καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 ἐγένετο δὲ ἐπὶ πάντας φόβος
τοὺς περιοικοῦντας αὐτοὺς καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας
διὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;
καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου,
καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ
ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ,
70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ
προφητῶν, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων
τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡ-
μῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν
πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβως ἐκ
χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δι-
καιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 καὶ σὺ
δὲ παιδίον προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ ἐνώ-
πιον κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σω-
τηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγ-
χνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέψεται ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ
ὕψους 79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις,
τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν
ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ
Καίσαρος ἀγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 αὕ-

---

65 [c] και εγενετο | δια: [a] διελαλειτο παντα 67 [c] προεφητευσεν 78 [c] επεσκεψατο

65 και εγενετο | δια: διελαλειτο παντα 66 εαυτων 67 [**] προεφητ. 70 αιων. προφητ. αυτ. 75 πασαις ταις ημεραις II, 1 αυγουστου

65 και εγενετο | δια: διελαλειτο παντα 66 om γαρ 67 προεφητ. 69 εν τω οικ. δαβιδ του 70 τ. αγ. των α. αι. προφ. αυτ. 74 των εχθρων ημων 75 ημερ. της ζωης ημων 76 om δε | ενωπιον: προ προσωπου 78 επεσκεψατο II, 1 αυγουστου

τη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντος τῆς συρίας κυρηνίου. [3] καὶ ἐπορεύοντο ἕκαστος ἀπογράφεσθαι εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν. [4] ἀνέβη δὲ καὶ ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἐκ πόλεως ναζαρὲθ εἰς τὴν ἰουδαίαν εἰς τὴν πόλιν δαυεὶδ ἥτις καλεῖται βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς δαυείδ, [5] ἀπογράφεσθαι σὺν μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ. [6] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, [7] καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. [8] καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. [9] καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου ἐπέλαμψεν αὐτοῖς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. [10] καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἐστὶν παντὶ τῷ λαῷ, [11] ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν χριστὸς κύριος, ἐν πόλει δαυείδ. [12] καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. [13] καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· [14] δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας.

[15] Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ

---

2 αυτη απογραφη ex αυτην απογραφην *vel [a] fecit; [c] αυτ. η απογρ. | [c] πρωτ. εγεν. 3 [c] επορ. παντες απογρ. εκαστος | [c] εαυτου 4 [c] om την sec 5 [c] απογραψασθαι | [ca] μεμνηστευμενη, sed restitutum εμνηστ. 7 ev: ipse *ex επι restituit 9 [c] δοξα θεου περιελαμψ. αυτους 10 [c] ητις εσται 12 υμιν [c]: *ημιν | εν (ut v. 7 ex επι): [a] και κειμενον εν 14 [c] ευδοκια

2 πρωτ. εγενετ. | *κυρεινου, **κυρινου 3 επορ. παντες απογρ. εκαστος | εαυτου 4 ναζαρετ | εις πολιν 5 απογραψασθαι | **μεμνηστευμενη | εγκυω 9 περιελαμψ. αυτους | φοβ. μεγ.: σφοδρα 10 ητις εσται 12 om το | εσπαργ. και κειμενον εν 13 *στρατειας ουρανου 14 **ευδοκια

2 αυτη η απογρ. πρω. εγεν. 3 επορ. παντες απογρ. εκαστος ε. τ. ιδιαν πολ. 4 ς ναζαρετ (ς[c] -ρεθ) | εις πολιν δαβιδ | δαβιδ 5 απογραψασθαι | μεμνηστευμ. αυτ. γυναικι | εγκυω 7 εν τη φατν. 9 και ιδου αγγ. | περιελαμψ. αυτους 10 ητις εσται 11 δαβιδ 12 εσπαργαν.: add κειμενον | εν τη φα. 14 ευδοκια

ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· διέλθωμεν δὴ ἕως βηθλεέμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε μαριὰμ καὶ τὸν ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ ἴδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦς, τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. 22 καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοίγων μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν. 25 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα αὐτοῦ συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐσεβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον ἕως ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐν τῷ

---

15 αγγελοι οι [a]: *om οι 16 [a] ανευραν, [c] ευραν 19 [c] μαριαμ | [a] εαυτης 21 [c] το κληθεν | αυτον [a vid]et[c]: *αυτην 22 [ca] επληρωθησαν, [cb] rursus επλησθ. | παραστησαι [c]: *-σεται 23 [c] διανοιγον 25 [c] om αυτου | [c] ευλαβης 26 [c] πριν η αν

15 om λεγοντ. 16 ηλθαν | ανευραν 19 om ταυτα | συμβαλλ. 20 ειδον 21 λεχθεν: κληθεν 22 *om του 23 διανοιγον 25 om αυτου | ευλαβης 26 πριν αν

15 και οι ανθρωποι οι ποιμ. ειπον | om λεγοντ. 17 διεγνωρισαν 19 μαριαμ | συμβαλλ. 20 επεστρεψ. | ειδον 21 περιτεμ. το παιδιον | το κληθεν | συλληφθηναι 22 αυτων: ς[e] αυτης | μωσεως 23 διανοιγον 24 εν νομω | νεοσσους 25 ην ανθρωπ. | om αυτου | ευλαβης | πν. αγι. ην 26 πριν η ιδη

εἰσαγαγεῖν τοὺσ γονεῖσ τὸ παιδίον τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺσ κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, [28] καὶ αὐτὸσ δὲ ἐδέξατο αὐτὸ εἰσ τὰσ ἀγκάλασ, καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· [29] νῦν ἀπολύεισ τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, [30] ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, [31] ὃ ἡτοίμασασ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, [32] φῶσ εἰσ ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. [33] καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντεσ ἐπὶ τοῖσ λαλουμένοισ περὶ αὐτοῦ. [34] καὶ εὐλόγησεν αὐτουσ συμεών, καὶ εἶπεν πρὸσ μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτοσ κεῖται εἰσ πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ σημεῖον ἀντιλεγόμενον. [35] καὶ σοῦ δὲ αὐτῆσ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπωσ ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοὶ πονηροί. [36] καὶ ἦν ἄννα προφῆτισ, θυγάτηρ φανουήλ, ἐκ φυλῆσ ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραισ πολλαῖσ, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸσ ἔτη ζ' ἀπὸ τῆσ παρθενίασ αὐτῆσ· [37] καὶ αὐτὴ χήρα ἕωσ ἐτῶν ἑβδομήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἐκ τοῦ ἱεροῦ νηστείαισ καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. [38] καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖσ προσδεχομένοισ λύτρωσιν ἱερουσαλήμ.

[39] Καὶ ὡσ ἐτέλεσεν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψεν εἰσ γαλιλαίαν εἰσ πόλιν ἑαυτῶν ναζαρέτ. [40] τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίασ, καὶ χάρισ θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

---

27 παιδιον: [c] add ιησουν 28 [a] om δε 29 *απολλυεισ 33 [a] om αυτου sec 34 [c] και εισ σημ. 35 [c] om πονηροι 36 [ca] και αυτη, sed και rursus deletum 37 εωσ: ε erasum ([c]) | [c] ογδοηκοντα | εκ: [ca]? om, [cb]? rest | *νηστιασ κ. δεησιν? 39 [c] ετελεσαν | [c] υπεστρεψαν | [c] εισ την γαλ. εισ την 40 σοφιασ: σ erasum ([c])

27 τ. παιδ. ιησουν 28 om δε 34 ευλογησεν | κ. εισ σημ. 35 om δε | om πονηροι 36 **μετ. του ανδρ. αυτησ | επτα 37 ογδοηκοντα | om εκ 39 ετελεσαν πα. τα | επεστρεψαν εισ την | *ναζαρεθ 40 σοφια

27 το παιδ. ιησουν 28 om δε | αγκαλ. αυτου 33 ο πατ. αυτου: ιωσηφ 34 ευλογησεν | και εισ σημ. 35 om πονηροι 36 ετη μετ. ανδρ. επτα 37 αὕτη| ωσ ετων ογδοηκοντ. | εκ: απο 38 κ. αὕτη αὐτῇ | θεω: κυριω | εν ιερουσ. 39 ετελεσαν απαντα τα | υπεστρεψαν εισ την γα. εισ την πο. αὐτων | [c] ναζαρεθ 40 εκραται. πνευματι

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖσ αὐτοῦ κατ' ἔθοσ εἰσ ἱερουσα-
λὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν ιβ', καὶ ἀνα-
βαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἑορτῆσ, 43 καὶ τελειωσάν-
των τὰσ ἡμέρασ, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺσ ὑπέμεινεν ὁ παῖσ
ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ. 44 νομίσαντεσ
δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ, ἦλθον ἡμέρασ ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
αὐτὸν ἐν τοῖσ συγγενέσιν, 45 καὶ μὴ εὑρόντεσ ὑπέστρεψαν εἰσ
ἱερουσαλὴμ ζητοῦντεσ αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ
εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων
καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούσ· 47 ἐξίσταντο δὲ
πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖσ ἀποκρί-
σεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸσ
αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησασ ἡμῖν οὕτωσ; ἰδοὺ
ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ζητοῦμέν σε. 49 καὶ εἶπεν πρὸσ
αὐτούσ· τί ὅτι ζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖσ τοῦ πατρόσ
μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν
αὐτοῖσ. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰσ ναζαρέτ, καὶ
ἦν ὑποτασσόμενοσ αὐτοῖσ. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα
τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. 52 καὶ ὁ ἰησοῦσ προέκοπτεν
ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποισ.

III.

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆσ ἡγεμονίασ τιβερίου καί-
σαροσ, ἡγεμονεύοντοσ ποντίου πιλάτου τῆσ ἰουδαίασ, καὶ τε-

---

41 [a] κατ ετοσ 42 [c] om και sec 43 [c] ιησουσ ο παισ 44 συγγενεσιν: [c] add και τοισ γνωστοισ 45 [c] αναζητουντεσ 48 [c] εζητουμεν 49 [c] εζητειτε 51 ρηματα: [c] add ταυτα συμβαλλουσα | [c] εαυτησ 52 [c] και ιησουσ | παρα θεω [c]: *θεου III, 1 δε: [ca]? del, [cb]? rest | τησ ιουδαιασ [c]: *om

41 ετοσ 42 δωδεκα | om και sec 43 ιησουσ ο παισ 44 συγγεν. και τοισ γνωστοισ 45 αναζητουντεσ 47 om οι ακουοντ. αυτ. 49 εζητειτε 51 *ναζαρεθ 52 om ὁ | om εν III, 1 ηγεμονιασ: [marg] βασιλειασ | πειλατου

41 ετοσ 42 ετων δωδεκα αναβαντων αυτ. εισ ιεροσολυμα 43 ιησουσ ο παισ| εγνω ιωσηφ και η μητηρ αυτου 44 αυτ. εν τ. συν. ειν. | συγγεν. και εν τοισ γνω-στοισ 45 ευροντεσ: add αυτον 46 μετ 48 πρ. αυτ. η μη. αυτ. ειπε | εζητουμεν 49 εζητειτε 51 ς[c] ναζαρεθ | ρηματα: add ταυτα 52 om ὁ | προεκοπτε σοφια

τραραρχοῦντος τῆς γαλιλαίας ηρώδου, φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραραρχοῦντος τῆς ἰτουραίας τετραχωνίτιδος χώρας, καὶ λυσανίου τῆς ἀβιληνῆς τετραραρχοῦντος, [2] ἐπὶ ἀρχιερέως ἄννα καὶ καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην τὸν ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. [3] καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, [4] ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἡσαίου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· [5] πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· [6] καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. [7] ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; [8] ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ. [9] ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. [10] καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; [11] ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. [12] ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; [13] ὁ δέ· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. [14] ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε,

---

1 [c] τετραρχ. ter | ιτουραι. usq λυσανιου [a] rescripsit | τετραχων.: [c] και τραχ. 5 τραχ. [c]: *τροχιαι 13 ο δε: [c] add ειπεν προσ αυτουσ 14 [c] μηδε συκοφ.

1 τετραρχ. ter | ιτουρ.: [marg] ορεινησ | και τραχωνειτιδοσ | αβειληνησ 2 ιωαννην 3 om την 4 βιβλιω 5 ευθειασ 8 αξιουσ καρπουσ 13 ο δε ειπεν προσ αυτουσ 14 ειπ. αυτοισ | μηδε συκοφαντ.

1 τετραρχ. ter | και τραχωνιτιδ. 2 επ αρχιερεων | τον του ζαχ. 4 προφητ.: add λεγοντοσ 10 ποιησομεν 11 λεγει 12 ποιησομεν 13 ο δε ειπε προσ αυτουσ 14 και ημ. τι ποιησομεν | ειπεν αυτοισ | μηδε συκοφαντ.

καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. [15] προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, [16] ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ ἰωάννης· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· [17] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

[18] Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τον λαόν· [19] ὁ δὲ ἡρώδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, περὶ πάντων τῶν πονηρῶν ὧν ἐποίησεν ὁ ἡρώδης, [20] προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

[21] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι πάντα τὸν λαὸν καὶ ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, [22] καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

[23] Καὶ αὐτὸς ἦν ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν λ', ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, ἰωσήφ, τοῦ ἡλεὶ [24] τοῦ μαθθὰθ τοῦ λευεὶ τοῦ μελχεὶ τοῦ ἰανναὶ τοῦ ἰωσὴφ [25] τοῦ ματταθίου τοῦ ἀμὼς τοῦ ναοὺμ τοῦ ἐσλεὶ τοῦ ναγγαὶ [26] τοῦ μαὰθ τοῦ ματταθίου τοῦ σεμεεὶν τοῦ ἰωσὴχ τοῦ ἰωδὰ [27] τοῦ ἰωνὰν τοῦ ῥησὰ τοῦ ζορο-

---

15 [a] εαυτων 16 [c] πασιν λεγων | αυτος [a]: *om 17 [a] και διακαθαριει | [a] συναξαι, [c] συναξει | αυτου: [corr] del, sed restitutum est | κατακαυσει [a]: *κατασβεσι 18 ευηγγελιζετο τον [a]: *-λιζετον 19 [c] τετραρχης | [c] και περι πα. ων εποι. πονηρ. 20 [c] και κατεκλ. 27 [a] ιωαναν

15 ιωανου 16 ιωανησ 19 τετραρχ. | και περ. πα. ων εποι. πονηρ. 20 ιωαννην 21 απαντα 23 τριακοντα 24 ματθατ | *ηλευει 25 μαθθαθιου, **ματθ. 27 ιωαναν

16 απεκρ. ο ιω. απασι λεγ. 17 και διακαθαριει | και συναξει 19 τετραρχ.| φιλιππου τ. αδελφ. α. και περ. πα. ων εποι. πονηρ. 20 και κατεκλ. | εν τη φυ. 21 απαντα 22 ωσει περιστ. | γενεσθ. λεγουσαν | ηυδοκησα 23 ο ιησους | ωσει ετ. τριακοντα αρχομενος | ων ωσ ενομ. υιος | ηλι 24 ματθατ | λευι | μελχι | ιαννα 25 εσλι 26 σεμεϊ | ιωσηφ | ιουδα 27 ιωαννα

βάβελ τοῦ σαλαθιὴλ τοῦ νηρεὶ [28] τοῦ μελχεὶ τοῦ ἀδδεὶ τοῦ κωσὰ τοῦ ἐλμαδὰμ τοῦ ἤρ [29] τοῦ ἰησοῦ τοῦ ἐλιάζερ τοῦ ἰωρὶμ τοῦ μαθθαὰθ τοῦ λευεὶ [30] τοῦ συμεὼν τοῦ ἰούδα τοῦ ἰωσὴφ τοῦ ἰωνὰμ τοῦ ἐλιακεὶμ [31] τοῦ μελεὰ τοῦ μεννὰ τοῦ ματταθὰ τοῦ ναθὰμ τοῦ δαυεὶδ [32] τοῦ ἰεσσαὶ τοῦ ἰωβὴλ τοῦ βοὸσ τοῦ σαλὰ τοῦ ναασσὼν [33] τοῦ ἀδὰμ τοῦ ἀδμὶν τοῦ ἀρνεὶ τοῦ ἐσρὼμ τοῦ φάρεσ τοῦ ἰούδα [34] τοῦ ἰακὼβ τοῦ ἰσὰκ τοῦ ἀβραὰμ τοῦ θάρα τοῦ ναχὼρ [35] τοῦ σερούχ τοῦ ῥαγαῦ τοῦ φαλὲκ τοῦ ἔβερ τοῦ σαλὰ [36] τοῦ καϊνὰμ τοῦ ἀρφαξὰδ τοῦ σὴμ τοῦ νῶε τοῦ λάμεχ [37] τοῦ μαθουσαλα τοῦ ἐνὼχ τοῦ ἰάρετ τοῦ μελελεὴλ τοῦ καϊνὰμ [38] τοῦ ἐνὼσ τοῦ σὴθ τοῦ ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

IV.

[1] Ἰησοῦσ δὲ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ, [2] ἡμέρασ μ΄ πειραζόμενοσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. [3] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολοσ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτοσ. [4] καὶ ἀπεκρίθη πρὸσ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ. [5] καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τῆσ οἰκουμένησ ἐν στιγμῇ χρόνου. [6] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολοσ· σοὶ

---

28 [c] κωσαμ 29 [c] ελιαιζερ | [c] μαθθαθ 31 [c] (et iam ante?) ναθαν 32 [c] ιωβηδ | βοοσ [c]: *βαλλσ (altero λ iam pr. m.? notato) | σαλα: [c] σαλμων 33 αδαμ: [c] αμιναδαβ 34 [c] ισαακ | [c] θαρρα 36 sq. καϊναμ: *καιναμ (ut * plerumque ι non ῑ) 37 [c] μαλελεηλ IV, 1 υπεστρεψ. [a]: [a]om 5 αναγ. αυτον: [a] add εισ οροσ υψηλον

28 κωσαμ 29 ελιεζερ | ιωρειμ | μαθθατ, **ματθ. 31 μετταθα 33 om του αδαμ | αδμειν | εσρων 34 ισαακ 37 *μαθθουσαλα | (*ιαρατ [mai], -ετ [ben ?]) **ιαρεδ | μαλελεηλ | καΐναν IV, 2 τεσσερακοντα

27 νηρι 28 μελχι | αδδι | κωσαμ | ελμωδαμ 29 ιωση | ελιεζερ | ιωρειμ | ματθατ | λευι 30 ιωναν 31 μεννα: μαΐναν | ναθαν | δαβιδ 32 ωβηδ | βοοζ | σαλα: σαλμων 33 αδαμ: αμιναδαβ | τ. αδμ. τ. αρνει: τ. αραμ | ϛ[e] (non ϛ) εσρων 34 ισαακ 35 σαρουχ 36 καΐναν 37 ιαρεδ | μαλελεηλ | καΐναν IV, 1 πνευμ. αγ. πληρ. | εισ την ερημον 2 τεσσαρακοντα | αυτων: add υστερον 3 και ειπεν 4 κ. απεκρ. ιησους πρ. αυτ. λεγων | ο ανθρ. αλλ επι παντι ρηματι θεου 5 αναγ. αυτ. ο διαβολοσ εισ οροσ υψηλον

δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην πᾶσαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι
ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δώσω αὐτήν· [7] σὺ οὖν ἐὰν
προσκυνήσῃς μοι ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. [8] καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· κύριον τὸν θεόν σου
προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. [9] ἤγαγεν δὲ αὐτὸν
εἰς ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·
[10] γέγραπται ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ
διαφυλάξαι σε, [11] καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσ-
κόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. [12] καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ
ὁ ἰησοῦς ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.
[13] καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ'
αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

[14] Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος
εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς χώρας
περὶ αὐτοῦ· [15] καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐ-
τῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

[16] Καὶ ἦλθεν εἰς ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένος, καὶ εἰσ-
ῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν
συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. [17] καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον
τοῦ προφήτου ἡσαΐου· καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον
οὗ ἦν γεγραμμένον· [18] πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρι-
σέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με [19] κηρῦξαι
αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τε-
θραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. [20] καὶ

---

6 δωσω sec: [c] διδωμι 7 μοι: [c] om | [c] ενωπ. μου 10 [c] (et iam [a]?) γεγρ. γαρ 12 οτι: [a] om, sed restitutum

6 απασαν | ω αν θ. διδωμι α. 7 om μοι 8 αποκρ. αυτω ειπεν ιησους 10 γεγραπτ. γαρ 14 ολ. της περιχωρου 16 ναζαρετ | τεθραμμενος 17 αναπτυξ.: ανοιξας | τον τοπον

6 απασαν | δωσω sec: διδωμι 7 om μοι | ενωπ. μου | σου παντα 8 αποκρ. αυτ. ειπ. ο ιης. υπαγε οπισω μου σατανα· γεγραπτ. γαρ προσκ. κυ. τ. θ. σ. 9 και ηγαγ. | εστης. αυτον | ο υιος 10 γεγρ. γαρ 14 ολ. της περιχωρου 16 εις την ναζαρεθ (ς^{e} -εθ, ς -ετ) | τεθραμμενος 17 ησαι. του προφ. | τον τοπον 18 ενεκεν | ευαγγελιζεσθαι | απεστ. με ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν

πτύξας το βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. [21] ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. [22] καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τ˜ς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν ἰωσὴφ οὗτος; [23] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν καφαρναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. [24] εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. [25] ἐπ᾽ ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡλίου ἐν τῷ ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, [26] καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη ἠλείας εἰ μὴ εἰς σάρεπτα τῆς σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. [27] καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐπὶ ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ ναιμὰν ὁ σύρος. [28] καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, [29] καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· [30] αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

[31] Καὶ κατῆλθεν εἰς καφαρναοὺμ πόλιν τῆς γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· [32] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. [33] καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· [34] ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, ἰη-

---

29 εξεβαλον: ^{c} add αυτον

24 αυτου 25 om οτι | ηλειου | om επι 26 **σαρεφθα | σειδωνιας 27 ελεισαιου 29 εξεβαλ. αυτον

20 παντ. εν τ. συνα. οι οφθ. ησ. 22 ουχ ουτ. εστ. ο υι. ιωσ. 23 εν τη καπερναουμ 24 αυτου 25 om οτι 26 ηλιασ | τησ σιδωνοσ 27 επι ελισσαιου τ. προφ. εν τ. ισρ. | νεεμαν 29 εξεβ. αυτον | τησ οφρυοσ | αυτων ωκοδομ. εισ το κατ. 31 καπερναουμ 33 φων. μεγ. λεγων

σοῦ ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. [35] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. [36] καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; [37] καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

[38] Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ σίμωνος· πενθερὰ δὲ τοῦ σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. [39] καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· ὁ πυρετός· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. [40] δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν αὐτούς. [41] ἐξήρχοντο δὲ καὶ δαιμόνια πολλῶν κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. [42] γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. [43] ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. [44] καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς ἰουδαίας.

---

36 εξερχονται: [a] υπακουουσιν αυτω, sed [c] illud rest 41 κραζοντα [c]: *κραζοντων 42 ερημον: [a] add τοπον 43 το ευαγγ.: [a] την βασιλειαν

38 om του pr 39 om ο πυρετ. 40 απαντες | τας χει. επιτιθεις | εθεραπευεν 41 εξηρχετο | απο πολλων 42 ερημ. τοπον 43 δει με την βασιλειαν τ. θ.

35 εξελθε εξ αυτου 38 απο: εκ | om του pr | η πενθ. δε 39 om ο πυρετ. 40 απαντες | τας χει. επιτιθεις 41 εξηρχετο | απο πολλων | συ ει: add ο χριστος 42 ερημ. τοπον | εζητουν 43 την βασιλειαν του θεου | εισ τουτο απεσταλμαι 44 εν ταισ συναγωγαισ | ιουδαιασ: γαλιλαιασ

V.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συναχθῆναι τὸν ὄχλον καὶ ἀκούειν τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην γεννη-
σαρέτ, 2 καὶ εἶδεν πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλε-
εῖς αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν
τῶν πλοίων, ὃ ἦν σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπ-
αναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺς
ὄχλους. 4 ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν σίμωνα· ἐπ-
ανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄ-
γραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν σίμων· ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς
κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω
τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων
πολύ· διερρήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσεν τοῖς
μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συνλαμβάνεσθαι αὐ-
τοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ ἔπλησαν ἀμφότεροι τὰ πλοῖα, ὥστε βυ-
θίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ σίμων πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν
ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι. 9 θάμ-
βος γὰρ περιέσχεν αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ
ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον. 10 ὁμοίως δὲ καὶ ἰάκωβος καὶ
ἰωάννης οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι. καὶ
εἶπεν πρὸς τὸν σίμωνα ὁ ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀν-
θρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν
γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

---

1 [c] εν τω τ. οχλ. επικεισθαι αυτω | λιμνην [c]: *om 2 [c] δυο πλοια | [c] αλειεισ απ αυτων 5 [c] σιμων ειπεν 7 [c] κατενευσαν | [a]et[c] συνλαβεσθαι | αμφοτεροι: [a]vel* ex οι fecit a 8 ειμι: [c]add κυριε 9 αυτους: [c] αυτον

1 εν τω τ. οχλ. επικεισθαι αυτω 2 πλοια δυο | αλιεισ απ αυτ. | επλυνον 3 εκ του πλοιου 5 σιμ. ειπ. 6 *διερησσετο 7 κατενευσαν | συλλαβεσθαι | ηλθον | αμφοτερα 8 ειμι κυριε 9 περιεσχ. αυτον | ων συνελ. 10 ιακωβον κ. ιωανην υιους | om ὁ

1 εν τω τ. ο. επισκεισθαι αυτω του ακου. 2 δυο πλοιαρια | αλιεισ | αποβ. απ αυτων απεπλυναν 3 του σιμωνοσ | και καθισ. εδιδ. εκ του πλοιου 5 ο σιμ. ειπ. αυτω | ολ. τησ νυκτ. | το δικτυον 6 ιχθ. πληθ. πολ. | διερρηγνυτο | το δικτυον 7 κατενευσαν τ. μετ. τοισ | συλλαβεσθαι | ηλθον | αμφοτερα 8 του ιησου | ειμι κυριε 9 περιεσχ. αυτον 10 ιακωβον κ. ιωαννην υιουσ 11 απαντα

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν [δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ] προσένεγκαι περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἄνθρωπον ἐπὶ κλίνης βεβλημένον, ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐ-

---

13 τας χειρας: [a] την χειρα 14 δειξον etc [a]: [*]om 15 αυτου: [a] περι αυτ. 17 οι [a]: [*]om

13 την χειρα 14 προσενεγκε 15 περι αυτου 17 οι φαρ. κ. οι νομοδ. | εκ πασ. της 18 φεροντ. επι κλ. ανθρωπ. οσ | θειναι αυτον 19 εμπροσθ. παντων 20 σοι αι αμαρτ. σου 21 αμαρτ. αφειναι

12 και ιδων 13 την χειρα | λεγων: ειπων 14 προσενεγκε | μωσης 15 περι αυτου | θεραπευεσθ. υπ αυτου 17 ιασθ. αυτους 18 φεροντ. επι κλινης ανθρ. οσ 19 δια ποιας 20 ειπεν αυτω | σοι αι αμαρτ. σου

τούσ· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; [23] τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; [24] ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρον τὸ κλινίδιόν σου καὶ πορεύου εἰσ τὸν οἶκόν σου. [25] καὶ παραχρῆμα ἀναστὰσ ἐνώπιον αὐτοῦ, ἄρασ ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. [26] καὶ ἔκστασισ ἔλαβεν ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντεσ ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

[27] Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. [28] καὶ καταλιπὼν ἅπαντασ, ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ. [29] καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην λευεὶσ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλοσ πολὺσ τελωνῶν οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. [30] καὶ ἐγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγοντεσ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; [31] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντεσ ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶσ ἔχοντεσ· [32] οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁσεβεῖσ εἰσ μετάνοιαν.

[33] Οἱ δὲ εἶπον πρὸσ αὐτόν· διατί οἱ μαθηταὶ ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεισ ποιοῦνται, ὁμοίωσ καὶ οἱ τῶν φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; [34] ὁ δὲ ἰησοῦσ

---

28 απαντας: σ erasum (c) 29 c τελων. και αλλων 32 ασεβεισ: a αμαρτωλουσ 33 διατι: punctis notatum rursus erasis

23 σοι αι αμαρτ. σου 24 οτι ο υι. τ. ανθρ. εξουσ. εχ. | τω παραλελυμενω | αρασ το κλ. σου πορευου 25 ενωπ. αυτων 26 *c*ιδομεν 27 λεγει: ειπεν 28 καταλι. παντα | ηκολουθει 29 λευεισ αυτω | τη οικια | τελων. και αλλων 30 γραμματ. αυτων 31 om ὁ | αλλα 32 αλλα αμαρτωλουσ 33 om διατι | ιωανου

23 σοι αι αμ. σου | εγειραι 24 τω παραλελυμενω | εγειραι κ. αρασ | om και sec 25 ενωπ. αυτων | εφ ω 27 λευῖν | ειπεν αυτω 28 απαντα 29 ο λευῖσ αυτω | τη οικια | τελωνων πολυσ και αλλων 30 εγογγ. οι γραμμ. αυτων κ. οι φαρισ. | om των 32 αλλα αμαρτωλουσ 34 om ο ιησουσ

εἶπεν πρὸς αὐτούσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνοσ, ἐν ᾧ ο νυμφίοσ μετ' αὐτῶν ἐστίν, νηστεύειν; [35] ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ τότε νηστεύσουσιν. ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ [36] ἔλεγεν πρὸσ αὐτοὺσ παραβολὴν ὅτι οὐδεὶσ ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσασ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. [37] καὶ οὐδεὶσ βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνοσ τοὺσ ἀσκούσ, καὶ αὐτὸσ ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· [38] ἀλλὰ οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ καινοὺσ βάλλουσιν. [39] καὶ οὐδεὶσ πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸσ χρηστόσ ἐστιν.

VI.

[1] Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ στάχυασ καὶ ἤσθιον ψώχοντεσ ταῖσ χερσίν. [2] τινὲσ δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον· τί ποιεῖτε ὃ οὐχ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖσ σάββασιν; [3] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν δαυείδ, ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸσ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; [4] ὡσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγεν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖσ μετ' αὐτοῦ, οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μό-

---

34 [c] δυνασθαι τουσ υιουσ et ποιησαι νηστευσαι 35 εν etc: ipsa scriptura codicis haec trahuntur ad ea quae sequuntur 36 [c] ελεγ. δε και παραβ. πρ. αυτ.| μηγε: [c] add και 38 [a] βλητεον 39 [c] om και VI, 1 [c] δια των 2 [c] ουκ 4 [c] πωσ

34 δυνασθε τουσ υιουσ et ποιησαι νηστευσαι 35 και οταν | om και | εν etc cum antecedd conj 36 ελεγ. δε και παραβ. πρ. αυτ. | και το καινον 37 ο οιν. ο νεοσ 38 αλλ | βλητεον 39 om και | χριστοσ[bent] VI, 1 οι μα. αυ. και ησθ. τουσ σταχ. 2 ουκ | om ποιειν 3 πρ. αυ. ειπ. ιησ. 4 om ωσ | λαβων εφαγεν| om και tert

34 δυνασθε τουσ υιουσ et ποιησαι νηστευειν 35 και οταν | om και | εν etc cum antecedd conj 36 ελεγε δε και παρ. πρ. αυτ. | om απο | om σχισασ | και το καιν. σχιζει | συμφωνει επιβλημα 37 ο νεοσ οινοσ 38 βλητεον και αμφοτεροι συντηρουνται 39 ευθεωσ θελει | χρηστοτεροσ VI, 1 σαββατ. δευτεροπρωτω | δια των | τουσ σταχυασ 2 ειπον αυτοισ | ουκ | εν τοισ σαββ. 3 πρ. αυτ. ειπ. ο ιησ.| δαβιδ | οποτε | αυτου: add οντεσ 4 ελαβε και εφαγε

νους τοὺς ἱερεῖς; [5] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· κύριός ἐστιν τοῦ σαβ-
βάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

[6] Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν
συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ
αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· [7] παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν
κατηγορεῖν αὐτοῦ. [8] αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν·
εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ τὴν ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ
στῆθι εἰς τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰς ἔστη. [9] εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς
πρὸς αὐτούς· ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθο-
ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; [10] καὶ περι-
βλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν
χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατέστη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.
[11] αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους
τί ἂν ποιήσειεν τῷ Ἰησοῦ.

[12] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς
τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐπὶ τῇ προσευχῇ
τοῦ θεοῦ. [13] καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀπο-
στόλους ὠνόμασεν, [14] σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν πέτρον, καὶ
ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην καὶ φί-
λιππον καὶ βαρθολομαῖον [15] καὶ μαθθαῖον καὶ θωμᾶν καὶ ἰάκω-
βον ἁλφαίου καὶ σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν [16] καὶ ἰούδαν
ἰακώβου καὶ ἰούδαν ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, [17] καὶ

---

5 [c] οτι κυριος 7 [c] κατηγοριαν κατ αυτου 10 [c] απεκατεσταθη 12 επι: [c] εν
14 κ. βαρθολ. [c]: *om 16 [c] ισκαριωτην

7 παρετηρουντο | θεραπευσει 8 om την pr 9 om ὁ 10 ειπεν αυτω | ο δε
εποιησεν | αποκατεσταθη 11 ποιησαιεν 12 εν τη 14 ιωαννην 15 om και post θωμ.

5 οτι κυρ. εστ. ο υι. τ. ανθρ. και του σαββ. 6 εγ. δε και | εκει ανθρ. 7 θερα-
πευσει | κατηγοριαν αυτου 8 και ειπε τ. ανθρωπω τω ξηραν | εγειραι | ο δε ανα-
στασ 9 ειπεν ουν | επερωτησω υμασ τι· εξεστ. τοισ σαββασιν 10 ο δε εποιησεν
ουτω | αποκατεσταθη | αυτου υγιησ ωσ η αλλη 11 ποιησειαν 12 εξηλθεν εισ |
εν τη 14 om και ante ιακ. et ante φιλ. 15 om και prim et tert | ματθαιον | ιακ.
τον του αλφ. 16 om και pr | ισκαριωτην ος και

καταβὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ περαίας καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, [18] καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· [19] καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξηρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.

[20] Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. [21] μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. [22] μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [23] χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. [24] πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. [25] οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. [26] οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι πάντες· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. [27] ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, [28] εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. [29] τῷ τύπτοντί σε εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ

---

17 [c] πληθ. πολ. του λαου | κ. πειραιας (cod πιρ.): [c] om 20 πτωχοι: [ca] add τω πνευματι, [cb] rursus del 21 [ca] χορτασθησεσθαι, [cb] rursus -σονται 26 ταυτα: [a] τα αυτα | ψευδο: punctis notatum rursus erasis 29 εισ: [c] επι | [c] om δεξιαν

17 πλ. πολυ του λαου | om κ. πειραιασ 21 χορτασθησεσθε 23 εν τοισ ουρανοισ | κατα τα αυτα 26 υμασ καλ. ειπω. παντ. οι ανθρ. | κατ. τα αυτα | om οι πατερ. αυτ. 29 επι την | om δεξιαν

17 om πολυσ | πολυ του λαου | om κ. πειραι. | σιδωνοσ 18 οχλουμενοι υπο| και εθεραπ. 19 εζητει 21 χορτασθησεσθε 23 χαιρετε 25 om νυν pr | ουαι υμειν οι γελ. ν. 26 ουαι υμιν | καλ. υμ. ειπω. παντ. οι ανθρ. 27 αλλ 28 καταρωμ. υμιν | και προσευχ. υπερ 29 επι την | om δεξιαν

αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. [30] παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. [31] καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. [32] καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. [33] καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. [34] καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. [35] πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε, μηδένα ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. [36] γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. [37] καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. [38] δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιασμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. [39] εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς· μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐκ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται; [40] οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ ἔστω ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. [41] τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; [42] πῶς δὲ

---

33 [c] om γαρ 35 πολυς: [a] add εν τοις ουρανοις 36 εστιν: [a] add ο ουρανιος, [ca] rursus del 38 [c] πεπιεσμενον

31 om και υμεις 34 **δανεισητ. et δανειζ. | om εστιν 35 **δανειζ. | μηδεν απελπ. 37 δικαζετε et δικασθητε 38 πεπιεσμενον | **υπερεκχυνομενον | *μετρηθησεται 39 ουκ: ουχι | εμπεσουνται 40 δε πασ εσται ωσ 42 om δε

30 παντι δε τω 33 om γαρ | και γαρ οι αμ. 34 δανειζητε | απολαβειν | και γαρ οι αμαρτ. | δανειζουσιν 35 δανειζετε μηδεν απ. | του υψιστου 36 γινεσθ. ουν | καθωσ και 37 om και tert 38 πεπιεσμ. και σεσ. και υπερεκχυνομενον | τω γαρ αυτω μετρ. ω μετρ. 39 om και | ουχι 40 τον διδ. αυτου | δε πασ εσται ωσ 42 η πωσ δυν.

δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω το κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 43 οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συνλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας τὸ στόμα αὐτοῦ λαλεῖ. 46 τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; 47 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων μου καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

VII.

1 Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσεν τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς καφαρναούμ. 2 ἑκατοντάρχου δέ τινος

---

44 βατου [a]: *βλαστου 45 πονηρος: [c] add ανθρωπος 47 [c] om μου sec 48 [c] προσερρηξεν VII, 1 [c] παντα τα

42 εκβαλειν post τ. αδελφ. σου pon 44 συλλεγουσιν 45 λαλει το στ. αυτ. 46 ο λεγω 47 om μου sec 48 **πλημμυρας | **προσερρηξ. | **οικοδομεισθαι 49 *προσερηξ. VII, 1 επειδη επλ. παντα τα

43 om παλιν 44 συλλεγ. | τρυγ. σταφυλ. 45 τησ καρδ. αυτου | ο πον. ανθρωπος | πονηρου θησαυρου τησ καρδιασ αυτου | του περισσ. τησ καρδ. λαλ. το στ. αυτ. 47 om μου sec 48 πλημμυρασ | προσερρηξεν | δια etc: τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν 49 ευθεωσ επεσε VII, 1 παντα τα | καπερναουμ

δοῦλος ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. [3] ἀκούσας δὲ
περὶ τοῦ ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν ἰου-
δαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως αὐτὸς ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον
αὐτοῦ. [4] οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν
σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο· [5] ἀγαπᾷ
γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν
ἡμῖν. [6] ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ
μακρὰν ἀπέχοντος τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν φίλους ὁ ἑκατόνταρχος
λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι ἵνα μου ὑπὸ
τὴν στέγην εἰσέλθῃς· [7] διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλ-
θεῖν· ἀλλ᾽ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. [8] καὶ γὰρ ἐγὼ
ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν
στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ
ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο,
καὶ ποιεῖ. [9] ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ
στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. [10] καὶ ὑποστρέψαντες εἰς
τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

[11] Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν ναΐν, καὶ
συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὄχλος πολύς. [12] ὡς
δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνη-
κὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ
ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. [13] καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ
κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε.
[14] καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν,
καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. [15] καὶ ἀνεκάθισεν ὁ

---

2 [c] δουλ. κακως εχων 6 επεμψεν: [a] add προς αυτον | [c] λεγων αυτω 11 τη: [c] τω | πολιν: [c] add καλουμενην

2 δουλ. κακως εχων 3 om αυτος 4 παρεκαλουν αυτον 6 απο της οικ. | ο ([bir] om) εκατονταρχης | λεγ. αυτω | υπο τ. στ. μου 7 αλλα | ιαθητω 11 εν τω | πολιν καλουμενην 13 επ αυτη 15 εκαθισεν

2 δουλ. κακως εχων 3 om αυτος 4 παρεκαλουν αυτον | παρεξει 6 απο της | προσ αυτον ο εκατ. φιλ. λεγ. αυτω | ειμι ικαν. | υπο τ. στ. μου 7 αλλα 10 οι πεμφθ. εισ τ. οικ. | τ. ασθενουντα δουλ. 11 επορευετο | πολ. καλουμενην | οι μα. αυτ. ικανοι 12 υιοσ μονογεν. | [ς e] om ην pr | [ς] om ην sec 13 επ αυτη

νεκρὸσ καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. [16] ἔλαβεν δὲ φόβοσ ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντεσ ὅτι προφήτησ μέγασ ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ. [17] καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγοσ οὗτοσ ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

[18] Καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. [19] καὶ προσκαλεσάμενοσ δύο τινὰσ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ ἰωάννησ ἔπεμψεν πρὸσ τὸν ἰησοῦν λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; [20] παραγενόμενοι δὲ πρὸσ αὐτὸν εἶπαν· ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ ἀπέστειλεν ἡμᾶσ πρόσ σε λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; [21] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ τυφλοῖσ πολλοῖσ ἐχαρίσατο βλέπειν. [22] καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε ἰωάννει ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· [23] καὶ μακάριόσ ἐστιν ὃσ ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

[24] Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάννου ἤρξατο λέγειν τοῖσ ὄχλοισ περὶ ἰωάννου· τί ἐξῆλθατε εἰσ τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; [25] ἀλλὰ τί ἐξῆλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖσ ἱματίοισ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντεσ ἐν τοῖσ βασιλείοισ εἰσίν. [26] ἀλλὰ τί ἐξῆλθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ πε-

---

17 ιουδαια: [a] add περι αυτου 20 δε: [a] add οι ανδρεσ 21 ημερα: [c] ωρα | ακαθαρτων: [c] πονηρων | [a] εχαρ. το βλ. 24 [c] προσ τουσ οχλουσ

16 παντασ 17 ιουδαια: add περι αυτου 18 ιωανει, **-νη 19 ιωαννησ | πρ. τον κυριον 20 πρ. αυτ. οι ανδρεσ | ιωαννησ | ετερον: αλλον 21 ημερα: ωρα | πνευμ. πονηρων 22 ιωανει, **-νη | om και ante πτωχ. 23 οσ εαν 24 ιωανου bis | προσ τουσ οχλουσ

16 εγηγερται 17 ιουδαια: add περι αυτου | και εν παση 18 ιωαννη 19 ετερον: αλλον 20 πρ. αυτ. οι ανδρεσ ειπον | απεσταλκεν | η αλλον 21 εν αυτη δε τη ωρα | πνευμ. πονηρων | το βλεπειν 22 κ. αποκρ. ο ιησουσ | ιωαννη | οτι τυφλοι | om και ante κωφ. et ante πτωχ. 23 οσ εαν 24 προσ τουσ οχλουσ | εξεληλυθατε 25 εξεληλυθατε 26 εξεληλυθατε

ρισσότερον προφήτου. [27] οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. [28] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. [29] καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα ἰωάννου· [30] οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. [31] τίνι δὲ ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; [32] ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ἃ λέγει· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. [33] ἐλήλυθεν γὰρ ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. [34] ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. [35] καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτῆς.

[36] Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ φαρισαίου κατέκειτο. [37] καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου [38] καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. [39] ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν

---

32 α λεγει: ^{c} λεγοντα 35 παντων: ^{c} om 36 ^{c} κατεκλιθη 38 ^{c} εξεμασσεν

28 om αμην | ιωανου 29 ιωανου 30 ηθετησαν εις εαυτους 31 τινι ουν 33 ιωαννης | εσθων | μητε 35 εργων: τεκνων 36 κατεκλιθη 38 εξεμασσεν 39 * ο προφητης

27 ιδου εγω 28 om αμην | λεγω γαρ | προφητης ιωαννου του βαπτιστου 30 ηθετησ. εισ εαυτους 31 ειπε δε ο κυριοσ· τινι ουν 32 αλληλ. και λεγουσιν| εθρην. υμιν 33 μητε αρτ. εσθ. μητε οιν. πιν. 34 τελων. φιλ. 35 απ. τ. τεκνων αυτ. παντ. 36 την οικιαν | ανεκλιθη 37 γυν. εν τ. πο. ητισ ην | om και sec | ανακειται 38 οπισω ante κλαιουσα pon | ηρξ. βρ. τ. πο. α. τοισ δακρ. | εξεμασσε

ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. [40] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. [41] δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. [42] μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; [43] ἀποκριθεὶς δὲ σίμων εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρινας. [44] καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. [45] φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. [46] ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τους πόδας. [47] οὗ χάριν, εἰπόν σοι, ἀφέονται αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. [48] εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέονταί σου αἱ ἁμαρτίαι. [49] καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; [50] εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

VIII.

[1] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευσεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, [2] καὶ γυναῖκές τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ ἀσθενειῶν, μαρία ἡ καλουμένη μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξελη-

---

47 ειπον: [c] λεγω | [c] αφεωνται 48 [c] αφεωνται

41 [*] [*]δανειστη 42 om δε 43 om δε 44 υδωρ μοι επι ποδας 45 διελιπεν 46 τους ποδ. μου 47 λεγω σοι | αφεωνται | αι αμαρτ. αυτης | και ολιγ. αγαπ. 48 αφεωνται VIII, 1 διωδευεν 2 πνευμ. πονηρων

40 ο δε φησ. δι. ει. 41 χρεωφειλεται | δανειστη 42 τισ ουν αυ. ειπε | αυτον αγαπ. 43 ο σιμων 44 υδ. επι τ. ποδ. μου | θριξι τησ κεφαλησ αυτ. 45 διελιπε 47 λεγω σοι | αφεωνται | αι αμ. αυτησ 48 αφεωνται VIII, 1 διωδευε 2 πνευμ. πονηρων

λύθει, 3 καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν.

4 Συνόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπεν διὰ παραβολῆς· 5 ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἔπνιξαν αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ ἔφυεν καὶ ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίς αὕτη εἴη ἡ παραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν. 11 ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν, οἵ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἵ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ

---

3 αυτων: c et iam a vid αυταις 4 c συνιοντος 6 δια c et iam a vid: *και δια 7 c απεπνιξαν 8 επεσεν c: *εφυεν | εφυεν και: a etc φυεν 10 ακουωσιν: c puncta imposuit sed rursus delevit 13 c επι τησ πετρας | c om του θεου | c και ουτοι

3 ιωανα | διηκ. αυτοισ | υπαρχ. αυταισ 4 συνιοντος 5 α μεν et αυτα 6 κατεπεσεν | om την 7 συμφυ. | απεπνιξ. 8 και φυεν εποιησεν 9 om ἡ 10 om ακουωσιν και 13 επι τησ πετρασ | om του θεου | και αυτοι (**ουτοι) ριζ.

3 απο τ. υπ. αυταισ 4 συνιοντοσ 7 συμφυ. | απεπνιξ. 8 επι την | και φυεν εποι. 9 λεγοντεσ τισ ειη η πα. αυτη 10 om ακουωσ. και 12 ακουοντεσ 13 επι τησ πετρασ | om του θεου | και ουτοι

βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ
ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ
ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπο-
μονῇ. 16 οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ υπο-
κάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν τίθησιν, ἵνα οἱ
εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ
φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς
φανερὸν ἔλθῃ. 18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ,
δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκα-
σιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς·
μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες
καὶ ποιοῦντες.

22 Ἐγένετο δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν
τῆς λίμνης. καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν·
καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο
καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες·
ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν
τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσατο, καὶ
ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; οἱ δὲ
φοβηθέντες ἐθαύμασαν, λέγοντες· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ
τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

---

22 [a] εν μια | [a] και αυτος ενεβη 24 επιστατα sec: punctis notatum rursus deletis

14 συμπν.? 16 επι λυχνιας | om ινα οι usq φως 19 παρεγενετο | om αυτου pr 20 om οτι | η μητ. σου θελ. σε 21 τ. λογ. του θεου 22 εν μια | και αυτος ενεβη 23 εισ τ. λι. ανεμου 24 επανσαντο 25 φοβηθ. δε εθαυμ. λεγ. προσ αλληλουσ | om και υπακου. αυτ.

14 συμπνιγ. 16 επι λυχνιας επιτιθησιν 17 ου γνωσθησεται 18 οσ γαρ αν 19 om αυτου pr 20 και απηγγελη αυτ. λεγοντων | om οτι | η μητ. σου 21 τ. λογ. του θεου | ποιουντ. αυτον 22 και εγενετ. εν μια | και αυτοσ ενεβη 24 εγερθεισ | επαυσαντο 25 που εστιν | φοβηθ. δε εθ. λεγ. προσ αλληλουσ

[26] Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν γεργεσηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς γαλιλαίας. [27] ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. [28] ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου μή με βασανίσῃς. [29] παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος· διαρρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. [30] ἐπηρώτησεν δὲ αὐτόν· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. [31] καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. [32] ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν. [33] ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπεπνίγη. [34] ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. [35] ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ,

---

27 [c] οσ ειχεν | και χρ. ικανω: [c] εκ χρονων ικανων, sed priora restituta | ουκ ενεδ. ιματ.: [c] και ιματ. ουκ ενεδ., sed priora restituta 29 [a] και διαρρησσων | δεσμα [a]: *δεμονια 30 αυτον: [c] add ο ιησουσ | [c] λεγαιων 32 [c] παρεκαλεσαν | [c] επετρεψ. αυτοις 35 [c] τα δαιμ. εξηλθον

26 γερασηνων 27 τισ ανηρ 29 παρηγγειλεν | και διαρησων (**διαρρ.) | απο του 30 αυτον ο ιησουσ | λεγειων, **λεγεων 32 παρεκαλεσαν | επετρεψ. αυτοις 33 εισ την λιμνην 35 *ηλθαν et ευραν | om του

26 γαδαρηνων | αντιπεραν 27 υπηντ. αυτω | οσ ειχε δαι. εκ χρονων ικανων και ιματ. ουκ ενεδιδυσκετο 28 και ανακραξ. 29 ς^ε παρηγγειλε | εδεσμειτο | και διαρρησσ. | υπο τ. δαιμονοσ 30 αυτον ο ιησουσ λεγων | σοι εστ. ονομ. | λεγεων | οτι δαιμ. πο. εισηλθ. 31 παρεκαλει 32 βοσκομενων | επετρ. αυτοις 33 εισηλθεν | εισ την λιμνην 34 το γεγενημενον | και απελθοντεσ απηγγ. 35 εξεληλυθει

καὶ ἐφοβήθησαν. [36] ἀπήγγειλαν δὲ λέγοντες αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. [37] καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν πᾶν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ἐπέστρεψεν. [38] ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· [39] ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς.

[40] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τον ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες τὸν θεόν. [41] καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, [42] ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς αυτῷ ὡσ ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. [43] καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματοσ ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον ἑαυτῆς καὶ οὐκ ἴσχυσεν ὑπ᾽ οὐδενὸσ θεραπευθῆναι, [44] προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσισ τοῦ αἵματοσ αὐτῆς. [45] καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦσ· τίσ ὁ ἁψάμενόσ μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. [46] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν· ἥψατό μου τίσ· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ᾽ ἐμοῦ. [47] ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ

---

37 [c] γαδαρηνων, sed γεργεσην. restitutum | [a] συνεστρεψ., [c] υπεστρ. 38 [a] εδειτο, sed εδεετο restitutum 40 εγεν. δε εν: [ca] εν δε, sed [cb] priora rest | τον θεον: [a] αυτον 41 [c] του ιησου 42 [c] μονογενησ ην 43 [c] om εαυτησ και 47 ιδουσα usq ηλθεν [a]: *om

36 om λεγοντ. 37 απαν | γερασηνων | υπεστρεψεν 38 εδειτο 40 εν δε τω υποστρ. | προσδοκ. αυτον 41 και ουτοσ αρχ. 42 μονογεν. ην 43 om ιατροισ usq βι. εαυτ. και | απ ουδενοσ 45 om και οι σ. αυτ.

36 om λεγοντ. | αυτοισ και οι 37 ηρωτησαν | απαν | γαδαρηνων | εισ το πλοιον | υπεστρεψ. 38 ο ιησουσ λεγων 39 εποι. σοι 40 υποστρεψαι | προσδοκ. αυτον 41 του ιησου 42 μονογεν. ην 43 εισ ιατρουσ | om εαυτησ και 45 μετ αυτου | αποθλιβ.: add και λεγεισ τισ ο αψαμενοσ μου 46 εξελθουσαν

ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ [δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ] διήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. [48] ὁ δὲ εἶπεν· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. [49] ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. [50] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. [51] ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐδένα ἀφῆκεν συνεισελθεῖν αὐτῷ εἰ μὴ πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. [52] ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν· μὴ κλαίετε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. [53] καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. [54] αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, ἔγειρε. [55] καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. [56] καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

IX.

[1] Συνκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἀποστόλους δέδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν. [2] καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενεῖς, [3] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μηδὲ ἀργύριον μήτε δύο χιτῶνας. [4] καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν

---

47 δι την αι. ηψ. αυτου: haec omissa nec suppleta 50 ειπεν: [c] απεκριθη 55 αυτης: [a] add και ανεστη παραχρημα IX, 3 χιτωνας: [a] add εχετε

47 απηγγειλεν 48 ειπεν αυτη | θυγατηρ 50 ειπεν: απεκριθη | πιστευσον 51 ουκ αφηκ. εισελθ. τινα συν αυτ. | κ. ιωαννην κ. ιακω. 55 αυτης: add και ανεστη παραχρημα IX, 1 συγκαλ. | om αποστολ. | εδωκεν δυναμ. αυτοις 2 om τους ασθ. 3 μητε αργυρ. | χιτων. εχειν

47 απηγγειλεν αυτω 48 ειπεν αυτη· θαρσει θυγ. 49 λεγων αυτω | μη σκ. 50 απεκριθη αυτω λεγων 51 εισελθων | ουκ αφηκ. εισελθ. ουδενα ει 52 ουκ απεθ. 54 αυτ. δε εκβαλων εξω παντας και κρα. | εγειρου 55 αυτης: add και ανεστη παραχρημα IX, 1 συγκαλ. | δωδ. μαθητας αυτου εδωκεν 2 τ. ασθενουντας 3 ραβδους | μητε αργυρ. | μητ. ανα δ. χιτ. εχειν

εἰσέλθητε, ἐκεῖ μείνατε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἐκ τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 6 ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἤκουσεν δὲ ἡρῴδης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλείας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ ἡρῴδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ἃ ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλησεν αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. 12 ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλείονες ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν

---

5 [ca] επ αυτους, [cb] επ αυτοις 7 [a] ηρωδ. ο τετρααρχησ 10 εποιησαν [a]: [*]-σεν| εισ τοπ. ερημ.: [ca] εισ πολιν καλουμενην βηδσαιδα, sed [cb] priora rest 12 [ca] τουσ οχλουσ, [cb] rursus τον οχλ. 13 [c] πλειον η πεντ. αρτ. 14 δε: [ca] γαρ, [cb] rursus δε

4 μενετε 5 εξερχ. απο | μαρτ. επ αυτουσ 6 κατ. τασ κωμ. 7 ηρωδ. ο τετραρχησ | ιωανησ 9 ο ηρωδησ | ιωαννην 10 οσα εποι. | συνεχωρ.[mai 1] | εισ πολιν καλουμενην βηθσαιδα 11 ελαλει 12 η δε: ηδη 13 ειπ. δ. προσ αυτουσ | φαγειν υμεισ | πλειον η αρτ. 14 ησαν γαρ

4 μενετε 5 δεξωνται | εξερχ. απο | και τον κον. | αποτιναξατε ε. μ. επ αυτουσ 6 τασ κωμασ 7 ηρωδ. ο τετραρχησ | γινομ. υπ αυτου | εγηγερται 8 ηλιασ | προφ. εισ 9 και ειπ. ο ηρωδ. | εγω ακουω 10 οσα εποι. | ερημον: add πολεωσ καλουμενησ βηθσαϊδα 11 δεξαμενοσ | ελαλει 12 ινα απελθοντεσ | τουσ αγρουσ 13 ειπ. δε προσ αυτουσ | ειπον | πλειον η πεντ. αρτ. κ. δυ. ιχθ. 14 ησαν γαρ

δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας
ὡσεὶ ἀνὰ πεντήκοντα. [15] καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν
πάντας. [16] λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας,
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν, καὶ
ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. [17] καὶ ἔφαγον καὶ
ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν τῶν κλασμά-
των, κόφινοι δώδεκα.

[18] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας,
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς
λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; [19] οἱ δὲ ἀποκριθέντες
εἶπαν· ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι
προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. [20] εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς
δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν χριστὸν
τοῦ θεοῦ. [21] ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν
τοῦτο, [22] εἰπὼν ὅτι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου δεῖ πολλὰ παθεῖν,
καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ
γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆ-
ναι. [23] ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι,
ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν
καὶ ἀκολουθείτω μοι. [24] ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶ-
σαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνε-
κεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. [25] τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπος κερ-
δήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; [26] ὃς
γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ
καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. [27] λέγω δὲ ὑμῖν ἀλη-

---

18 αυτον: [a] add εν τοπω, sed rursus deletum est | [c] λεγουσ. οι οχλ. 22 δει: [c] post οτι pon 23 ερχεσθαι: [a] ελθειν | καθ ημερ.: [corr]del, [corr]rest

15 απαντας 16 ευλογ. αυτους 17 το περισσ. αυτοις κλασμ. 18 om ο ιησ. 19 ιωαννην | ηλειαν 22 δει τον υι. τ. ανθρ. 23 *([mai]) απαρνησασθω 24 γαρ αν 25 ωφελειται

14 om ωσει sec 15 ανεκλιναν απαντ. 16 ευλογ. αυτους | παρατιθεναι 17 το περ. αυτοις κλασματ. 18 om ο ιησ. | λεγ. οι οχλ. ειναι 19 ειπον 20 αποκριθ. δε ο πετρ. 21 ειπειν τουτο 22 δει: post οτι pon 23 οπ. μου ελθειν απαρνησασθω 24 γαρ αν 25 ωφελειται

θῶσ, εἰσίν τινεσ τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, παραλαβὼν πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ προσεύχεσθαι. 29 καὶ ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτὸν τὸ εἶδοσ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐγένετο ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸσ αὐτοῦ λευκὸσ ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινεσ ἦσαν μωϋσῆσ καὶ ἠλείασ, 31 οἳ ὀφθέντεσ ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν ἰερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντεσ δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τουσ δύο ἄνδρασ τοὺσ συνεστῶτασ αὐτῷ. 33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺσ ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ πέτροσ πρὸσ τὸν ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσομεν σκηνὰσ τρεῖσ, σοὶ μίαν καὶ μωσεῖ μίαν καὶ μίαν ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼσ ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντοσ ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούσ· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὴν νεφέλην. 35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἐκλελεγμένοσ, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη ἰησοῦσ μόνοσ. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.

37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆσ ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρουσ συνήντησεν αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενήσ μοι ἐστίν, 39 καὶ πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνησ κράζει καὶ ῥάσσει καὶ σπαράσσει αὐτὸν

---

28 [c] και παραλαβ. 29 [c] και εγενετο εν τω προσευχεσθαι

28 ιωαννην | προσευξασθαι 29 και εγενετο εν τ. προσευχεσθαι | om εγενετο 31 εμελλεν 32 ειδον 33 ποιησωμεν | μιαν σοι | μιαν μωυσει | ηλεια 36 εωρακαν 38 επιβλεψαι 39 και ιδου πν. | om κ. ρασσει

27 των ωδε εστηκ. | γευσονται 28 και παραλαβ. τον πετρ. | προσευξασθαι 29 και εγενετο εν | προσευχεσθαι | om εγενετο 30 μωσησ | ηλιασ 31 εμελλε 32 ειδον 33 ποιησωμεν | μιαν σοι 34 επεσκιασεν | εκεινους εισελθειν 35 εκλελ.: αγαπητοσ 36 ο ιησ. 37 δε εν τη 38 ανεβοησε | εστι μοι 39 και ιδου πν. | om και ρασσει

μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αυτόν. [40] καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. [41] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. [42] ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. [43] ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· [44] θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. [45] οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

[46] Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. [47] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, [48] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται, καὶ ὃς ἐμὲ δέχεται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας. [49] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. [50] εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν.

[51] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν τοῦ πορεύ-

---

39 *συντριβουν, sed υ sec a [c] et iam ante eum deletum 41 [c] προσαγ. μοι 42 προσερχ. [c]: *προσευχ. 43 ειπεν [a]: *om 46 μειζων: cod -ζον 50 [c] ο ιησ. | [ca] bis ημων, [cb] bis υμων 51 [c] αναλημψ. αυτου

39 μολισ 41 εσομ. προσ υμασ 47 παιδιον 48 οσ αν εμ. δεξηται 49 δε ιωαννησ 50 υπερ υμων 51 αναλημψ. αυτου | om αυτου | εστηρισεν

40 εκβαλλωσιν 41 εσομ. προσ υμασ 43 εποιησεν ο ιησουσ 47 ιδων 48 οσ εαν εμε δεξηται | εσται μεγασ 49 επι τω | τα δαιμον. | εκωλυσαμεν 50 και ειπε ο ιησ. | καθ ημων 51 αναληψ. αυτου

εσθαι εἰσ ἱερουσαλήμ. 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλουσ πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντεσ εἰσῆλθον εἰσ πόλιν σαμαριτῶν ὡσ ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰσ ἱερουσαλήμ. 54 ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἰάκωβοσ καὶ ἰωάννησ εἶπαν· κύριε, θέλεισ εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούσ; 55 στραφεὶσ δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰσ ἑτέραν κώμην.

57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τισ πρὸσ αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸσ ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι τοὺσ ἑαυτῶν νεκρούσ, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 εἶπεν δὲ καὶ ἕτεροσ· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖσ εἰσ τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ· οὐδεὶσ ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰσ τὰ ὀπίσω εὔθετόσ ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριοσ καὶ ἑτέρουσ ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸσ ἔρχεσθαι. 2 ἔλεγεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·

---

52 c εισ κωμην σαμ. ωστε 62 c εστιν εν τη

52 εισ κωμην σαμαρειτων 53 αυτου: mal 1 om 54 ιωαννησ 57 οπου εαν 58 om ὁ 59 *om κυριε 62 om προσ αυτον | om αυτου X, 1 om και pr | εβδομηκ. δυο | om. αυτουσ | ανα δυο δυο

52 εισ κωμην σαμαρειτων ωστε 54 οι μαθ. αυτου | ειπον | αυτουσ: add ωσ και ηλιασ εποιησε 55 επετ. αυτοισ: add και ειπεν· ουκ οιδατε οιου πνευματοσ εστε υμεισ 56 και etc: praem ο γαρ υιοσ του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχασ ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι 57 εγενετο δε πορευομ. | οπ. αν απερχ. κυριε 59 απελθ. πρωτ. 60 αυτω: add ο ιησουσ 62 εισ την βασιλειαν X, 1 εμελλεν 2 ελεγ. ουν

δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας
εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς
ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν,
μὴ ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ'
ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ ὁ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ
εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ
τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος
γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας
εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς,
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ
ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 10 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς,
ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορ-
τὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας
ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὑμεῖς, ὅτι ἤγγικεν
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 οὐαί σοι χορα-
ζείν, οὐαί σοι βηθσαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγενήθησαν
αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 πλὴν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκ-
τότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ καφαρναούμ, μὴ
ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. 16 ὁ ἀκούων
ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ, ὁ δὲ ἐμὲ
ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 [c] Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες·

---

4 [c] και μηδενα 6 ο ante υιοσ: [corr (c)] erasit 11 ημιν [a]: *υμιν | υμεισ: [a] om

2 εργατ. εκβαλ. 4 και μηδενα 6 εαν εκει η υιοσ | επαναπαυσεται 7 εσθοντεσ 11 om υμεισ 12 om δε 13 *βηδσαϊδα, **βηθσαϊδα 15 **του ουραν. | του αδου καταβηση 17 οι εβδομ. δυο

2 εκβαλλη 3 ιδου εγω 4 βαλαντιον | μηδε υποδημ. | και μηδενα 5 οικιαν εισερχησθε 6 κ. εαν μεν | ς om ὁ | επαναπαυσεται 7 τ. μι. αυτ. εστι 8 κ. ε. ην δ αν 10 πολ. εισερχησθε 11 om εισ τ. ποδασ | om υμεισ | ηγγικ. εφ υμασ 13 ς[e] χοραζιν, ς χωραζιν | βηθσαϊδα | εγενοντο | καθημεναι 15 καπερναουμ | η εωσ του ουρ. υψωθεισα

κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. [18] εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. [19] ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς ἀδικήσει. [20] πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐνγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

[21] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. [22] πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. [23] καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. [24] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

[25] Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [26] ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; [27] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [28] εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

---

19 υμας: [a] add ου μη 25 ποιησας: *add ινα, sed ipse [vid] del

18 εκ τ. ουρ. ως αστρ. 19 την δυν. την του | ουδ. υμ. ου μη αδικηση 21 om εν sec | ευδοκ. εγενετ. 22 ω αν 24 ειδαν | ακουσαι μου α 27 *om σου prim | om τησ | om και prim

19 διδωμι | ου μη αδικηση (ς^{o} -σει) 20 χαιρ. δε μαλλον | εγραφη 21 om εν sec | τω πνευμ. ο ιησους | om τ. αγιω 22 παντα: ς (non ς^{o}) praem και στραφεις προς τους μαθητας ειπε | παρεδοθη μοι 24 ειδον 25 και λεγων 27 εξ ολησ τησ ψυχησ | εξ ολησ τησ ισχυος | εξ ολησ τησ διανοιασ

29 ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι αὐτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς
ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις
κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχὼ καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν,
οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέν-
τες ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ Ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν
τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ
Λευίτης κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 Σα-
μαρίτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσ-
θη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων
ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος
ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοκεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ
τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐν τῷ
ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον
δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; 37 ὁ δὲ
εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

38 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην
τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὴν
οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, καὶ παρα-
καθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουε τὸν λόγον αὐ-
τοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπι-
στᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην
με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.

---

29 [a] εαυτον 30 [c] υπολαβ. δε 32 ομοιως usq αντιπαρ. [c]: *om 34 [c] πανδοχιον 35 [c] πανδοχει 36 των [a]: *om 38 οικιαν: [a] add αυτης, [c] rursus del 39 μαριαμ: [a] add η | [c] ηκουεν

29 εαυτον 30 ιερειχω 32 λευειτης 33 σαμαρειτης 34 πανδοχειον 35 ε-
δωκ. δυο δην. | πανδοχει | om αυτω | ο τι εαν πρ. εγω εν 36 σοι δοκει σοι
37 *om ὁ tert 38 om εισ τ. οικ. 39 *μαρια | *η και παρακ. | **παρα τους ποδ.|
κυριου: *ιησου 40 *κατελειπεν

29 δικαιουν εαυτον 30 υπολαβ. δε | ιεριχω | ημιθανη τυγχανοντα 32 γενο-
μενος κατα 33 σαμαρειτης | κ. ιδων αυτον 34 πανδοχειον 35 εξελθων εκβα-
λων | πανδοχει | εγω εν τω 36 τις ουν | δοκει σοι πλησιον 37 ειπεν ουν αυτω
38 εγενετο δε εν τω πο. α. και αυτος | ε. τον οικον αυτης 39 μαρια η και παρα-
καθισασα παρα τ. π. τ. ιησου

41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· μάρθα μάρθα, μεριμνᾷς
καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ὀλίγων δέ ἐστιν χρεία ἢ ἑνός·
μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρε-
θήσεται αὐτῆς.

XI.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον,
ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε,
δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε·
πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γε-
νηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ οὕτω καὶ ἐπὶ γῆς· 3 τὸν
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες
ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ὡς καὶ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφεί-
λοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. 5 καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς
αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς
ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με καὶ
οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ·
μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία
μου εἰς τὴν κοίτην μετ' ἐμοῦ εἰσίν, καὶ οὐ δύναμαι ἀναστὰς
δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ
τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ δὲ τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς

---

42 χρεια ^{c}: *om | ^{c} αφ. απ αυτης XI, 1 ιωαννης: suppl ^{a} vel ipse; ^{c} και ιω. 2 ^{c} om ουτω | επι: ^{ca} add της, ^{cb} rursus del 3 ^{c} το καθ 4 ^{c} και γαρ αυτ. αφιομεν | πειρασμον: ^{c} add αλλα ρυσαι ημας απο τ, quibus rursus deletis post γης v. 2. add και ρυσαι ημας απο του πονηρου 5 ^{a} μεσονυκτιον, sed restitutum -τιου 8 δε: ^{c} et fortasse iam ^{a} γε

41 κυριος: *ιησους 42 χρ. εστ. | μαριαμ XI, 1 καθως και ιωαννης 2 ελθετω | om γενηθητω usq επι γης 3 διδου ημ. το καθ 4 και γαρ αυτ. αφειομεν 7 μετ εμ. εισ τ. κοιτ. | om και sec 8 δια γε τ. αναιδειαν

41 κυριος: ιησους | τυρβαζη 42 ενος δε εστι χρεια | μαρ. δε | αφ. απ αυτης XI, 1 καθως και 2 πατερ ημων ο εν τοις ουρανοις | ελθετω | om ουτω | επι της γης 3 διδου | το καθ 4 και γαρ αυτοι | πειρασμον: add αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου 7 μετ εμ. εισ τ. κοιτ. | om και sec 8 αυτου φιλον | δια γε τ. αναιδειαν

δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. [9] κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. [10] πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. [11] τίς δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; [12] ἢ καὶ αἰτήσει ὠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; [13] εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

[14] Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· [15] τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν βεεζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· [16] ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. [17] αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. [18] εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; τί λέγετε ἐν βεεζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια; [19] εἰ δὲ ἐγὼ ἐν βεεζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. [20] εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. [21] ὅταν ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἔσται τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· [22] ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.

---

8 [c] οσον 18 τι: [a] οτι 20 [a] εγω εκβαλλω 21 [c] et iam [a]? ο ισχυρ.

10 ανοιγεται 11 τινα δε εξ υμ. αιτ. τ. πατ. ο υιος | om αρτον usq αυτω; η | ιχθ. και αντι ιχθ. οφ. αυτ. επιδ. 12 om μη 13 πονηρ. υπαρχοντες | ο πα. ο εξ 15 ειπαν 17 εφ εαυτ. διαμερ. 18 διεμερισθη | τι: οτι 19 υμων κριτ. εσοντ. 20 εγω εκβαλλ. 21 οτ. ο ισχυρ. | εστιν

11 τινα δε υμων | αιτησει ο υιος | ει και ιχθυν | αυτω επιδωσει 12 η και εαν αιτηση (ς°-σει) 13 πονηρ. υπαρχοντες | αγαθα δοματα | ο πατ. ο εξ 14 δαιμ. και αυτο ην κωφ. 15 βεελζεβουλ | om τω 16 παρ αυτ. εζητ. εξ ουρ. 17 εφ εαυτ. διαμερ. 18 διεμερισθη | τι: οτι | βεελζεβουλ, item post 19 κριτ. υμ. αυτ. εσ. 21 ο ισχυρ. | εστι 22 ο ισχυρ.

23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει με. 24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. 27 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 καθὼς ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς νινευείταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 33 οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρύπτην τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσ-

---

23 με: [ca] om, [cb] rest 24 [c] ευρ. τοτε λεγει 25 [c] ευρ. σχολαζοντα σεσαρ. 26 μεθ εαυτου: super raso επτα ab [vid] rescriptum 28 [a] om τ. λογ. τ. θε. sec loco 31 [c] μετα τ. ανδρων

23 om με 24 τοτε λεγει 25 ευρ. σχολαζοντα σεσαρ. 26 om μεθ εαυτ. 27 η κοιλια 28 **μενουνγε | om τ. λογ. τ. θε. sec loco 29 om γενεα sec 30 καθως γαρ εγ. ο ιωνας 31 μετα τ. ανδρων

23 om με 26 om μεθ εαυτ. | επτα: ante ετερα pon 27 τις γυνη φωνην | η κοιλια 28 μενουνγε | τ. λο. τ. θε. sec loco: αυτον 29 om γενεα sec | επιζητει | ιωνα του προφητου 30 καθως γαρ | σημ. τοις νινευιταις 31 μετα τ. ανδρων | σολομωντος bis 32 νινευι 33 ουδεις δε | ς[e] (1624) κρυπτήν, ς (item ς[e] 1633) κρυπτον | ς[e] αλλα

πορευόμενοι τὸ φῶσ βλέπουσιν. [34] ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ σου· ὅταν ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸσ ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. [35] σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν. [36] εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέροσ σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡσ ὅταν λύχνοσ τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

[37] Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν φαρισαῖοσ ὅπωσ ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. [38] ὁ δὲ φαρισαῖοσ ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. [39] εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ πρὸσ αὐτόν· νῦν ὑμεῖσ οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακοσ καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆσ καὶ πονηρίασ. [40] ἄφρονεσ, οὐχ ὁ ποιήσασ τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; [41] πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. [42] ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ φαρισαίοισ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. [43] οὐαὶ ὑμῖν, φαρισαῖοι, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ. [44] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡσ τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντεσ ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. [45] ἀποκριθεὶσ δέ τισ τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶσ ὑβρίζεισ. [46] ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺσ ἀνθρώπουσ φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖσ φορτίοισ. [47] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐ-

---

34 [c] om σου prim | και το: [c] κ. ολον το, sed ολ. rursus erasum 36 [c] ο λυχνοσ 42 ηδυοσμον [c]: *ηδυσμον | παν: *vel[a] ex το correxit | [a] ταυτα δε | [c] παρειναι 47 [c] οι δε πατ.

33 βλεπωσιν 36 μεροσ τι | ωσ οτ. ο λυχν. εν τη 40 *ουκ 42 αλλ | *om τ. θεου| ταυτα δε | *παρειναι, **αφιεναι 43 τοισ φαρεισαιοισ 46 και αυτοι υμεισ 47 οι δε πατ.

33 το φεγγοσ βλεπωσιν 34 om σου prim | οταν ουν 36 ο λυχν. 37 ηρωτα| φαρισ. τισ 42 αλλ | αφιεναι 43 τοισ φαρισαιοισ 44 υμιν: add γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται 47 οι δε πατ.

τούσ. [48] ἄρα μάρτυρέσ ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖσ ἔργοισ τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούσ, ὑμεῖσ δὲ οἰκοδομεῖτε. [49] διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰσ αὐτοὺσ προφήτασ καὶ ἀποστόλουσ, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτείνουσιν καὶ διώξουσιν, [50] ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ, [51] ἀπὸ αἵματοσ ἄβελ ἕωσ αἵματοσ ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ. [52] οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆσ γνώσεωσ· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺσ εἰσερχομένουσ ἐκωλύσατε.

[53] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι δεινῶσ ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, [54] ἐνεδρεύοντεσ, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ.

XII.

[1] Ἐν οἷσ ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλουσ, ἤρξατο λέγειν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ πρῶτον· προσέχετε ἑαυτοῖσ ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν φαρισαίων, ἥτισ ἐστὶν ὑπόκρισισ. [2] οὐδὲν κεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. [3] ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸσ τὸ οὖσ ἐλαλήσατε ἐν τοῖσ ταμίοισ, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. [4] λέγω δὲ ὑμῖν τοῖσ φίλοισ μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. [5] ὑποδείξω ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· τὸν μετὰ τὸ

---

49 c αποκτενουσιν 50 c εκδηκηθη XII, 1 πρωτον: in codice a sqq distinctum

49 αποκτενουσιν 50 εκκεχυμενον 54 ενεδρ. αυτον XII, 1 των φαρ. post υποκρισισ pon 2 ουδεν δε συγκεκαλ. 3 ταμειοισ 4 αποκτεινοντων 5 υποδειξ. δε | φοβηθητε· φοβηθητε τον

48 αρα μαρτυρειτε | οικοδομ. αυτων τα μνημεια 49 αποκτενουσι | εκδιωξουσιν 50 εκχυνομενον 51 απο του et εωσ του 52 εισηλθετε 53 κακ. εξε. αυτ.: λεγοντοσ δε αυτου ταυτα προσ αυτουσ 54 ενεδρ. αυτον και ζητουντεσ θηρ. | αυτου: add ινα κατηγορησωσιν αυτου XII, 1 ς^{e} πρωτον cum seqq conj 2 ουδ. δε συγκεκαλ. 3 ταμειοισ 4 αποκτεινοντων 5 υποδειξ. δε | φοβηθητε· φοβηθητε τον

ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβάλλειν εἰσ την γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. [6] οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [7] ἀλλα καὶ αἱ τρίχεσ τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. [8] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὃσ ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ο υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. [9] ὁ δὲ ἀρνησάμενόσ με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. [10] καὶ πᾶσ ὃσ ἐρεῖ λόγον εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰσ τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημοῦντι οὐκ ἀφεθήσεται. [11] ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶσ εἰσ τὰσ συναγωγὰσ καὶ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ ἐξουσίασ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· [12] τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶσ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

[13] Εἶπεν δέ τισ ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. [14] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίσ με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμῶν; [15] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπο πάσησ πλεονεξίασ, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. [16] εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸσ αὐτοὺσ λέγων· ἀνθρώπου τινὸσ πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. [17] καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺσ καρπούσ μου; [18] καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰσ ἀποθήκασ καὶ μείζονασ ἀνοικοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου, [19] καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή,

---

8 [a] εμπρ. των αγγελων του θε. 9 απαρνηθησεται [a]: *-νησεται 14 [c] εφ υμασ 15 [c] υπαρχ. αυτω 18 [c] οικοδομησω | τα γεν. μου: [a]et[c] τον ([c] παντα τον) σιτον μου και τα αγαθα μου

5 εμβαλειν 7 om ουν 8 om οτι | *οσ αν ομολογησει | εμπρ. των αγγελων του θε. 10 βλασφημησαντι 11 εισ: επι 14 εφ υμασ 15 υπαρχ. αυτω 17 εν αυτω 18 οικοδομησω | παντα τον σειτον και τα αγαθα μου

5 εξουσ. εχοντ. εμβαλειν 6 πωλειται 8 om οτι | εμπρ. των αγγελων του θε. 10 βλασφημησαντι 11 προσφερωσιν υμ. επι | μεριμνατε 13 αυτω εκ τ. σχλ. 14 κριτην: δικαστην | εφ υμασ 15 πασησ: τησ 18 οικοδομησω | τα γενημ. ([c]° γεννημ.) μου και τα αγαθα μου

ἔχεισ πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰσ ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. [20] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεόσ· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασασ, τίνι ἔσται; [21] οὕτωσ ο θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰσ θεὸν πλουτῶν.

[22] Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε. [23] ἡ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματοσ. [24] κατανοήσατε τοὺσ κόρακασ, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷσ οὐκ ἔστιν ταμιον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸσ τρέφει αὐτούσ· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖσ διαφέρετε τῶν πετεινῶν. [25] τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν; [26] εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστόν τι δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; [27] κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶσ αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡσ ἓν τούτων. [28] εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰσ κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέννυσιν, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι. [29] καὶ ὑμεῖσ μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· [30] ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. [31] πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. [32] μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὑμῶν ὁ πατὴρ δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. [33] πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖσ βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ὅπου κλέπτησ οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴσ διαφθείρει. [34] ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸσ ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. [35] ἔστωσαν ὑμῶν

---

21 [c] εαυτω 23 [c] εστιν 25 [a] πηχυν ενα 26 τι pr: [c] om 29 μη: suppl [a] 31 [a] ταυτα παντα

20 αιτουσιν 22 om αυτου | σωματι υμων 24 ου σπειρ. ουδε | ταμειον 25 επι τ. ηλ. αυτ. προσθ. 26 om τι pr 27 om οτι 28 αμφιαζει 32 ο πατηρ υμων 33 εγγιζει

20 $\mathfrak{s}^{e}$ 1633 αφρον 21 εαυτω 22 υμιν λεγω | τη ψυχ. υμων 23 om γαρ 24 ου σπειρ. ουδε | ταμειον 25 πηχ. ενα 26 ουτε | om τι pr 27 om οτι 28 τ. χο. εν τω αγρ. σημερ. οντ. 29 η τι πιητε 30 επιζητει 31 αυτου: του θεου| ταυτα παντα 32 ο πατ. υμων 33 βαλαντια | εγγιζει

αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· [36] καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. [37] μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. [38] κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν. [39] τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. [40] καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

[41] Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; [42] καὶ εἶπεν ὁ κύριος· τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ο κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διαδοῦναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; [43] μακάριος ο δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ο κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. [44] ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. [45] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ο κύριος ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· [46] ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. [47] ἐκεῖνος δὲ ο δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς· [48] ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ

---

37 και παρελθ. διακ. αυτ. [a]: *om 38 [a] εισιν εκεινοι 39 ερχεται: [a]et[c] add εγρηγορησεν ([c] add αν) και 42 δουλος: [c] οικονομος | [c] καταστησει | [c] διδοναι 45 [ca] ο κυρ. μου, sed [cb] rursus μου ο κυρ.

38 εισιν εκεινοι 39 εγρηγορησεν αν και ουκ αφηκ. 41 om αυτω 42 ο πιστ. οικονομος ο φρον. | καταστησει | διδοναι | om το 43 ποιουντ. ουτ. 45 ο κυρ. μου

36 αναλυσει 38 και εαν ελθη εν τ. δευ. φυλακη και εν τ. τρ. φυ. ελθ. | εισιν οι δουλοι εκεινοι 39 εγρηγορησεν αν και ουκ αφηκε διορυγηναι 40 κ. υμεισ ουν 42 ειπε δε | ο πιστ. οικονομος | καταστησει | διδοναι 43 ποιουντ. ουτ. 45 ο κυρ. μου 47 κυριου εαυτου | μηδε ποιησασ

ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. 50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ. 51 δοκεῖτε ὅτι εἰρηνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖσ ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν· 53 διαμερισθήσονται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸσ ἐπὶ πατρί, καὶ μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

54 Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖσ ὄχλοισ· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέωσ λέγετε ὅτι ὄμβροσ ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτωσ· 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· καύσων ἔρχεται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆσ γῆσ καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶσ οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν; 57 τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 ωσ γὰρ ὑπάγεισ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸσ ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸσ τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτήσ σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰσ φυλακήν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ ἐκεῖθεν ἕωσ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτον ἀποδῷσ.

XIII.

1 Παρῆσαν δέ τινεσ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντεσ αὐτῷ περὶ τῶν γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα πειλᾶτοσ ἔμιξεν μετὰ τῶν

---

48 [a] παντι δε | πολυ alterum suppl [a] 50 [ca] συντελεσθη, sed συν rursus erasum 52 εσονται usque διαμεμερισμε (sic, νοι est ipsius *) suppl [a] 53 [c] νυμφην αυτησ et πενθεραν αυτησ 55 [c] λεγετε οτι | ερχεται: [a] εσται 56 [c] του ουρ. κ. τ. γησ 59 [c] τον εσχατ.

48 παντι δε 53 om και sec | επι την μητερα | την νυμφην αυτησ 55 οτι καυσων εσται 56 τον καιρ. δε 57 αφ: εφ [mai] 58 om απ

48 παντι δε 49 επι: εισ 50 εωσ ου 52 εν οικω ενι 53 διαμερισθησεται | εφ υιω | om και sec | επι θυγατρι et επι μητρι | νυμφην αυτησ | πενθεραν αυτησ 54 την νεφελην | απο δυσμ. | om οτι 55 οτι καυσων εσται 56 πωσ ου δοκιμαζετε 58 παραδω | βαλλη 59 εωσ ου XIII, 1 πιλατοσ

θυσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

6 Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ ου

---

4 [c] δεκ. και οκτ. 5 [ca] μετανοητε, sed restitutum -νοησητε 6 εν: [c] εν τω | cod ανπελωνι 13 εδοξαζεν: εν *ex ον [vid] 14 εν αις δ. εργ. [a]: *om 15 τω σαββ. [c]: *om

4 επεσεν | om εν sec 5 μετανοητε 6 εν τω αμπ. 7 την γην: *τον τοπον 11 συγκυπτ. 12 om απο 13 ανορθωθη (-ω-[mai])

2 αποκριθ. ο ιησους | τοιαυτα 3 ωσαυτως 4 δεκ. και οκτ. | επεσεν | οτι ουτοι | om τους pr 5 μετανοητε | ομοιως 6 εν τω αμπ. αυ. πεφυτ. | καρπ. ζητ. 7 om αφ ου 8 ς[e] κοπρία, ς κοπριαν 9 εισ τ. μελλον: post μηγε pon 11 γυνη ην | δεκ. και οκτ | συγκυπτ. 12 om απο 14 om οτι sec | εν ταυταις ουν 15 απεκρ. ουν | υποκριτα

λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπάγων ποτίζει; [16] ταύτην δὲ θυγατέρα ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπο τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ημέρᾳ τοῦ σαββάτου; [17] καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

[18] Ἔλεγεν οὖν· τίνι ομοία ἐστὶν η βασιλεία τοῦ θεοῦ; καὶ τίνι ομοιώσω αὐτήν; [19] ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον αὐτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. [20] καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; [21] ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

[22] Καὶ διεπορεύετο κατα πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορίαν ποιούμενος εἰς ἱεροσόλυμα. [23] εἶπεν δέ τις αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· [24] ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. [25] ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε [ἔξω ἑστάναι καὶ] κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. [26] τότε ἄρξησθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας, [27] καὶ ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες, ἐργάται ἀδικίας. [28] ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ἴδητε ἀβραὰμ καὶ ἰσὰκ καὶ ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας

---

15 [c] απαγαγων 17 γινομενοις ([c] γειν.) [c]: *λεγομενοις 19 εβαλεν ipse *ex εισβαλεν restituit | [a] εισ τον κηπ. 25 sqq: interpuncta haec non sunt | εξω εστ. και [a]: *om 28 [c] ισαακ

15 απαγαγων 17 γενομενοις 19 κηπ. εαυτου 21 εκρυψεν 22 πορειαν 26 αρξεσθε 27 ερει: add λεγων | om υμασ 28 οταν οψεσθε (**-ησθε) | ισαακ

15 απαγαγων 18 ελεγε δε 19 ον: [ge] ο | κηπ. εαυτου | εισ δενδρ. μεγα 22 πορειαν | ιερουσαλημ 24 στεν. πυλησ 25 κυριε κυριε 26 αρξεσθε 27 ερει: add λεγω | οι εργατ. τησ αδικ. 28 οταν οψησθε | ισαακ

ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. [29] καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [30] καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

[31] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθόν τινες φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. [32] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. [33] πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ [αὔριον καὶ] τῇ ἐρχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω ἱερουσαλήμ. [34] ἱερουσαλὴμ ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. [35] ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XIV.

[1] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. [2] καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. [3] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ φαρισαίους λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὔ; [4] οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. [5] καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει

---

33 αυρ. και ^{c}: *om 34 αυτην ^{c}: *αυτον | εαυτης ^{c}: *εαυτου 35 ^{c} λεγω δε XIV, 5 αποκριθεις: punctis notatum rursus rasis | πρ. αυτους ^{c}: *πρ. αυτον

29 και απο βορρα 31 ωρα: **ημερα | προσηλθαν 32 τ. τριτ. ημερα 33 τη εχομενη 34 ορνις 35 λεγω δε | om αν XIV, 5 om αποκριθ. | ονος: υιος

29 και απο βορρα 31 ωρα: ημερα 32 επιτελω 33 εχομενη 34 ορνις 35 υμων: add ερημος | αμην δε λεγω υμ. οτι | με ιδητε | εως αν ηξη οτε ειπητε XIV, 1 των φαρισαιων 3 ει εξεστι | θεραπευειν | om η ου 5 εμπεσειται

αὐτον ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; [6] καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀποκριθῆναι πρὸσ ταῦτα. [7] ἔλεγεν δὲ πρὸσ τοὺσ κεκλημένουσ παραβολήν, ἐπέχων πῶσ τὰσ πρωτοκλισίασ ἐξελέγοντο, λέγων πρὸσ αὐτούσ· [8] ὅταν κληθῇσ ὑπό τινοσ εἰσ γάμουσ, μὴ κατακλιθῇσ εἰσ τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερόσ σου ᾖ κεκλημένοσ αὐτοῦ, [9] καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσασ ἐρεῖ σοι· δὸσ τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετα αἰσχύνησ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. [10] ἀλλ' ὅταν κληθῇσ, πορευθεὶσ ἀνάπεσε εἰσ τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώσ σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. [11] ὅτι πᾶσ ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. [12] ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇσ ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺσ φίλουσ σου μηδὲ τοὺσ ἀδελφούσ σου μηδὲ τοὺσ συγγενεῖσ μηδὲ γείτονασ πλουσίουσ, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. [13] ἀλλ' ὅταν δοχὴν ποιήσῃσ, κάλει πτωχούσ, ἀναπείρουσ, χωλούσ, τυφλούσ, [14] καὶ μακάριοσ ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. [15] ἀκούσασ δέ τισ τῶν συνανακειμένων εἶπεν· μακάριοσ ὅστισ φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [16] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπόσ τισ ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούσ, [17] καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖσ κεκλημένοισ ἔρχεσθαι, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. [18] καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶσ πάντεσ παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτοσ εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν

---

5 [c] εν τη ημ. 8 [a] κεκλ. υπ αυτου 10 τοτε: [a] add σοι 14 δε: [c] γαρ 15 τισ: [a] add ταυτα | μακαρ. usq [16] ο δε ειπεν [a]: *om | [c] ειπεν αυτω 17 ερχεσθαι: ita codex (ut ADKLPR etc) | εισιν: [a] add [vid] παντα, sed rursus rasum

6 ανταποκριθ. 8 κεκλ. υπ αυτου 10 *αναπεσαι | εσται σοι 12 συγγεν. σου μη γειτ. 13 ποιησ 14 δε: γαρ 15 των συναν. ταυτα ειπ. αυτω 16 **μεγαν sed restitutum μεγα 17 ερχεσθε | ετοιμ. εστιν

5 εν τη ημ. 6 ανταποκριθηναι αυτω 8 κεκλημ. υπ αυτου 9 μετ 10 αναπεσον | ειπη σοι | om παντων 12 συγγεν. σου | σε αντικαλ. | σοι ανταποδ. 13 ποιησ δοχην | αναπηρουσ 14 δε: γαρ 15 των συναν. ταυτα ειπ. αυτω· μακ. οσ 16 εποιησε 17 ερχεσθε | ετοιμα εστι παντα 18 παραιτ. παντ. | εξελθειν και ιδειν

αὐτόν· ἐρωτῶ, ἔχε με παρῃτημένον. [19] καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. [20] καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. [21] καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπείρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. [22] καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. [23] καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· [24] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

[25] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· [26] εἴ τις ἔρχεται πρὸς ἐμέ, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. [27] ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. [28] τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ εἰς ἀπαρτισμόν; [29] ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν [30] λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. [31] ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβάλλειν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ

---

18 [a] ερωτω σε 21 και τους: [a] και οσους εαν ευρητε, sed [c] ut * 27 [c] και οστις

18 ερωτω σε 24 ανθρωπ.: ανδρων 26 προσ με | πατερ. εαυτου | ετι τε 27 οστις ουν | σταυρ. εαυτου 28 om τα 31 συμβαλειν

18 ερωτω σε 21 ο δουλ. εκεινος | αναπηρους | χωλ. κ. τυφλ. 22 ως επεταξ. 23 ο οικ. μου 24 των ανδρων εκ. 26 προσ με | πατερ. εαυτου | την εαυτ. ψυχ. | μου μαθητ. ειναι 27 και οστις | μου ειναι μαθητ. 28 τα προσ απαρτισμ. 29 εμπαιζ. αυτω 31 συμβαλειν ετερ. βασιλ. | βουλευεται | απαντησαι

εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ πρὸς εἰρήνην. 33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 34 καλὸν οὖν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

XV.

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. 3 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων· 4 τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως οὗ εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας λέγων αὐτοῖς· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας. 8 ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως οὗ εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

---

32 ερωτα: [c] add τα 34 [c] αλασ bis

32 εισ ειρηνην 34 αλασ bis XV, 2 οτι: add ουτοσ 4 * απολεση | om ου 6 συγκαλει et συγχαρ. 9 συγκαλ. et συγχαρ. 10 om των

32 τα προσ ειρ. 33 μου ειναι μαθητ. 34 om ουν | αλασ bis | om και XV, 1 εγγιζ. αυτ. παντ. 2 om τε | οτι: add ουτοσ 4 εν εξ αυτων | εννενηκοντ. | om οὗ 5 ωμουσ εαυτου 6 συγκαλ. et συγχαρ. 7 εστ. εν τ. ουρ. | εννενηκοντ. 8 εωσ οτου 9 συγκαλειται | και τασ γειτ. | συγχαρ. 10 χαρ. γινετ.

[11] Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. [12] καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. [13] καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν ἑαυτοῦ ζῶν ἀσώτως. [14] δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. [15] καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολειτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. [16] καὶ ἐπεθύμει χορτασθῆναι ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. [17] εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. [18] ἀναστὰς δὲ πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σοῦ, [19] οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. [20] καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. [21] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανον καὶ ἐνώπιον σοῦ, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. [22] εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους ἑαυτοῦ· ταχὺ ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, [23] καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, [24] ὅτι ὁ υἱός μου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν

---

12 πατρι: [cb] add πατερ | [c] ο δε διειλεν 13 ζων ασωτ. [a]: *εις χωραν μακραν 18 δε: [c] om

12 πατρι: add πατερ | ο δε διειλεν 13 παντα | ουσ. αυτου 17 περισσευονται 18 om δε 20 πατερ. εαυτου 21 ο υιος αυτω 22 δουλ. αυτου 24 ουτ. ο υι. μου | εζησεν

12 πατρι: add πατερ 13 ουσ. αυτου 14 ισχυροσ 15 πολιτων 16 επεθ. γεμισαι την κοιλιαν αυτου απο των 17 εφη: ειπε | om ωδε 18 om δε 19 και ουκετι 20 πατερ. εαυτου 21 και ουκετι | om ποιησον με usq μισθ. σου 22 δουλ. αυτου | om ταχυ | την στολ. την 23 φερετε: ενεγκαντεσ 24 ουτ. ο υι. μου

ἀπολωλὸς καὶ εὑρέθη. ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. [25] ἦν δὲ ὁ υἱὸς
αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ
οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, [26] καὶ προσκαλεσάμενος
ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. [27] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον
τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. [28] ὠργίσθη δὲ
καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει
αὐτόν. [29] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη
δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐ-
δέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.
[30] ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ
πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. [31] ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά
ἐστιν· [32] εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη.

XVI.

[1] Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός τις ἦν
πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς
διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. [2] καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶ-
πεν· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονο-
μίας σου· οὐ γὰρ ἔτι δύνῃ οἰκονομεῖν. [3] εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ
οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκο-
νομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.
[4] ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ἂν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας, δέ-
ξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. [5] καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα
ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ·

---

24 [c] απολωλ. ην | [c] και ηρξαντο 32 [c] ανεζησεν | [c] απολωλος XVI, 1 οσ [c]: *om 5 [c] εαυτου

24 απολωλως 26 τι αν ειη 29 πατρι αυτου[bent] | εριφιον 32 και απολωλ. και XVI, 1 *οικονομους 2 ειπεν αυτω | δυνη ετι 3 και επαιτειν 4 ινα οταν 5 κυρ. εαυτου

24 και απολωλ. ην | και ηρξαντο 26 ς (non ς[e]) παιδ. αυτου 28 ο ουν πατηρ 30 τον μοσχ. τον σιτευτ. 32 ανεζησε | και απολωλως ην XVI, 1 μαθητ. αυτου 2 ειπεν αυτω | δυνηση ετι 4 ινα οταν | om εκ | οικ. αυτων 5 χρεωφειλετ. τ. κυ. εαυτου

πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; [6] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἑκατὸν βάδους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. [7] ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει δὲ αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. [8] καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι φρονιμώτεροι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. [9] καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. [10] ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. [11] εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; [12] καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; [13] οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

[14] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. [15] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [16] ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται. [17] εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. [18] πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ

---

9 [a] ποιησ. εαυτ. | [ca] εκλιπηται, [cb] rursus εκλιπη 13 η γαρ: cod ει γαρ 14 οι φαρισαιοι [a]: *om 16 ευαγγελιζεται: [c] add και πασ εισ αυτην βιαζεται και βιασται αρπαζουσιν αυτην

6 om αυτω pr | βατουσ | γραψ. ταχε. 7 om δε tert 8 φρονιμωτεροι post τουτου 9 **εκλειπη 12 ημετερον | υμιν δωσει 15 *εν ανθρωπω | ενωπ. κυριου 16 ιωανου | ευαγγελιζ. και πασ εισ αυτην βιαζεται 17 κεραι. μιαν

6 om αυτω pr | βατουσ | ο δε sec: και | το γραμμα 7 και λεγει αυτω | το γραμμα 8 φρονιμωτ. post τουτου 9 καγω | ποιησ. εαυτ. | εκλιπητε 12 υμιν δωσει 14 παντα: add και 15 θεου: add εστιν 16 μεχρι: εωσ | ευαγγελιζ. και πασ εισ αυτην βιαζεται

γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. [19] Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. [20] πτωχὸς δέ τις ὀνόματι λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος [21] καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ της τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. [22] ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. [23] ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. [24] καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατι καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. [25] εἶπεν δὲ ἀβραάμ· μνήσθητι τέκνον ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. [26] καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν προς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. [27] εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· [28] ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. [29] λέγει δὲ ἀβραάμ· ἔχουσι μωσέα καὶ τοὺς προφήτας, ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. [30] ὁ δὲ εἶπεν· οὐχὶ πάτερ ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν ἀναστῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. [31] εἶπεν δὲ αὐτῷ·

---

21 απο των: [c] add ψιχιων των 23 [c] και εν τω 26 εστηρικται: x ipse [*]ex γ fecit | [c] οι εκειθεν

18 om πας sec 23 και εν τω 24 υδατος 25 τεκνον μνησθητι 27 σε ουν 29 μωυσεα 30 αναστη: πορευθη

20 τις: add ην | ος εβεβλητο | ηλκωμενος 21 απο των ψιχιων των πιπτ. | απελειχον 22 του αβρααμ 23 και εν τω | τον αβρααμ 24 υδατος 25 τεκνον μνησθ. | απελαβες συ | ωδε: ωδε 26 εν: επι | ενθεν: εντευθεν | οι εκειθεν 29 λεγει δε αυτω 30 αναστη: πορευθη

εἰ μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθησονται.

XVII.

[1] Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, πλὴν οὐαὶ δι' οὗ ἔρχεται· [2] λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα. [3] προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. [4] καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρός σε λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

[5] Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες ἡμῖν πίστιν. [6] εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. [7] τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε; [8] ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασόν μοι τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; [9] μὴ ἔχει χάριν [τῷ δούλῳ] ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; [10] οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλαμεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

[11] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον σαμαρίας καὶ γαλιλαίας. [12] καὶ εἰσερχο-

---

2 [c] ενα των μικρ. τουτ. 7 ευθεως: nil distinctionis secum habet 9 τω δουλω [a]: *om 10 ουτως και usq διαταχθ. [a]: *om | [c] παντα τα διαταχθ. | [c] et iam [a]? ωφειλομεν

31 ουδ εαν XVII, 4 αμαρτηση 6 συκαμινω: add ταυτη 8 om μοι pr 10 παντα τα διατ. | *ωφειλομεν, **οφειλ. 11 σαμαρειας

1 om αυτου | [ς^e] om του | μη ελθ. τα σκανδ. ουαι δε 2 μυλος ονικος | ενα των μι. τουτ. 3 εαν δε αμαρτη εις σε 4 επτακις sec: add της ημερας | επιστρ. επι σε 5 ειπον 6 ει ειχετε | τη συκαμ. ταυτη 7 om αυτω | ευθεως c. antecedd conj | αναπεσαι 8 om μοι pr 9 χαριν εχει | τω δουλ. εκεινω | τα διαταχθ. αυτω; ου δοκω 10 παντα τα διαταχθ. | οτι ο ωφειλομεν 11 πορευεσθ. αυτον | δια μεσου σαμαρειας

μένου αὐτοῦ εἶσ τινα κώμην, ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, [13] καὶ αὐτοὶ ἦραν τὴν φωνὴν λέγοντες· ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶσ. [14] καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἐπιδείξατε ἑαυτοὺσ τοῖσ ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺσ ἐκαθαρίσθησαν. [15] εἷσ δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆσ μεγάλησ δοξάζων τὸν θεόν, [16] καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸσ ἦν σαμαρίτησ. [17] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; [18] οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντεσ δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴσ οὗτοσ; [19] καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰσ πορεύου· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.

[20] Ἐπερωτηθεὶσ δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεωσ, [21] οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸσ ὑμῶν ἐστίν. [22] εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. [23] καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε μήτε διώξητε. [24] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆσ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰσ τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτωσ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. [25] πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ. [26] καὶ καθὼσ ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ νῶε, οὕτωσ ἔσται καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· [27] ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν νῶε εἰσ τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἦρεν ἅπαντασ. [28] ὁμοίωσ καθὼσ ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν,

---

12 ανδρεσ: [c] add οι εστησαν πορρωθεν 16 και επεσεν usq σαμαριτησ *bis scripsit; sec loco [a] vel ipse * uncis inclusit

12 απηντησαν | om αυτω | ανδρεσ: add οι ανεστησαν πορρωθεν 13 om την 16 σαμαρειτησ 17 ουχ[ben]? 19 om η πιστ. σ. σεσ. σε 23 και ιδου: η ιδου | om απελθητ. μητε 24 om εν τ. ημ. αυτ. 27 απωλεσεν παντασ

12 απηντησαν | ανδρεσ οι εστησαν πορρωθεν 13 om την 16 σαμαρειτησ 21 η ιδου εκει 23 ιδου ωδε η ιδου εκει | μηδε 24 η αστραπτουσα ε. τ. υπ ουρ. | εσται και 26 του νωε | [e] om του ante υιου 27 εξεγαμιζοντο | ηρεν: απωλεσεν 28 ομοι. και ωσ

ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· [29] ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. [30] κατὰ ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. [31] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. [32] μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. [33] ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. [34] λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, ὁ εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. [35] ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται· [37] καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

[1] Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐνκακεῖν, [2] λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. [3] χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. [4] καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, [5] διά γε τὸ παρενοχλεῖν μοι κόπους τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. [6] εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· [7] ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν

---

30 [c] κατ. τα αυτα 33 inter οσ et εαν scriptum est δαν, sed punctis improbatum 35: totum versum [a] suppl XVIII, 1 αυτους: [ca] del, [cb] rest 5 παρενοχλειν: [c] παρεχειν | [c] κοπον 6 ακουσατε [a]: *om

28 οικοδομουν 29 παντας 30 κατ. τα αυτα | αποκαλυπτηται 31 om αυτου sec 33 σωσαι: περιποιησασθαι | οσ δ αν απολεση 34 om μιας XVIII, 4 μετα ταυτ. δε 5 παρεχειν μοι κοπον

31 om αυτου sec | εν τω αγρω 33 και οσ εαν απολεση αυτην 34 παραληφθησ. 35 δυο εσοντ. | η (ς om) μια παραληφθησ. και η ετερ. | αφεθησεται: ς[e] (non ς) add [36] δυο εσονται εν τω αγρω· ο εισ παραληφθησεται και ο ετεροσ αφεθησεται 37 εκει συναχθησονται οι αετοι XVIII, 1 ελεγε δε και | om αυτουσ | εκκακειν 3 ς[e] χηρα δε τισ 4 ηθελησεν | και ανθρωπ. ουκ εντρ. 5 παρεχειν μοι κοπον 7 ποιησει

ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; [8] λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

[9] Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, καὶ ἐξουδενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. [10] ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. [11] ὁ φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· [12] νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα κτῶμαι. [13] ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτε τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. [14] λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ' ἐκεῖνον, ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

[15] Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. [16] ὁ δὲ ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. [17] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

[18] Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [19] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς θεός. [20] τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς,

---

11 ταυτα: [c] add προσ εαυτον 12 [c] αποδεκατω 13 λεγων: [c] add ο θεος 19 [c] εισ ο θεος

9 εξουθενουντεσ 10 om ὁ pr 11 ταυτα: add προσ εαυτον 13 το στηθ. εαυτου| λεγων: add ο θεος 14 οικ. εαυτου 15 *om αυτων 16 om αυτα pr 19 *εισ ο θεος

7 βοωντ. προσ αυτον | και μακροθυμων 9 εξουθενουντασ 11 σταθεισ προσ εαυτον 12 αποδεκατω 13 και ο τελωνησ | εισ τον ουρ. επαρ. | ετυπτεν εισ το| λεγων: add ο θεος 14 παρ εκ.: η εκεινοσ 15 επετιμησαν 16 προσκαλεσαμενοσ αυτα ειπεν 17 οσ εαν 19 εισ ο θεοσ

μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. [21] ὁ δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητός μου. [22] ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. [23] ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα πάντα περίλυπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. [24] ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται· [25] εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. [26] εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; [27] ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν.

[28] Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. [29] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, [30] ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

[31] Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· [32] παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, [33] καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. [34] καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

---

22 οτι: [c] (et iam [a]?) ετι 28 αφηκ. πα. και: [c] αφεντες τα ιδια | σοι: [c] add τι αρα εσται ημιν 29 υμιν: [c] add οτι

20 ψευδομαρτυρησ | om σου sec 21 om μου 22 οτι: ετι | διαδοσ | εν τοισ ουρανοισ 23 om παντα 24 om ὁ | εισπορευονται 26 ειπον 28 αφηκ. πα. και: αφεντες τα ιδια 29 οτι ουδεισ 30 λαβη

21 εφυλαξαμην 22 ακουσ. δε ταυτα | οτι: ετι | διαδοσ | εν ουρανω 23 om παντα | εγενετο 24 ο ιησουσ: add περιλυπον γενομενον | εισελευσοντ. εισ τ. βα. τ. θε. 25 δια τρυμαλιασ ραφιδοσ εισελθ. 26 ειπον 27 εστι παρα τ. θε. 29 οτι ουδεισ | η γονεισ η αδελφ. η γυναικ. | ενεκεν 30 οσ ου μη 31 ιεροσολυμα

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰσ ἰεριχώ, τυφλόσ τισ
ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσασ δὲ ὄχλου διαπο-
ρευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 οἱ δὲ ἀπήγγειλαν ὅτι
ἰησοῦσ ὁ ναζωραῖοσ παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων· ἰησοῦ
υἱὲ δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντεσ ἐπετίμων αὐτῷ
ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· ἰησοῦ υἱὲ δαυείδ,
ἐλέησόν με. 40 σταθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
πρὸσ αὐτόν. ἐγγίσαντοσ δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 τί σοι
θέλεισ ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ ἰησοῦσ
εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παρα-
χρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτὸν δοξάζων τὸν θεόν· καὶ
πᾶσ ὁ λαὸσ ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

1 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν ἰερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνό-
ματι καλούμενοσ ζακχαῖοσ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἀρχιτελώνησ, καὶ
ἦν πλούσιοσ· 3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν τίσ ἐστιν, καὶ οὐκ
ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸσ ἦν. 4 καὶ προ-
δραμὼν εἰσ τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν τοῦ ἰδεῖν αὐ-
τόν, ὅτι ἐκείνησ ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡσ ἦλθεν ἐπὶ τὸν
τόπον, ἀναβλέψασ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ζακχαῖε· σπεύ-
σασ κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.
6 καὶ σπεύσασ κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ
ἰδόντεσ πάντεσ διεγόγγυζον, λέγοντεσ ὅτι παρὰ ἀνδρὶ ἁμαρ-
τωλῷ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶσ δὲ ὁ ζακχαῖοσ εἶπεν πρὸσ
τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖσ

---

37 c απηγγειλ. δε αυτω 43 c ηκολ. αυτω XIX, 4 του ιδειν: c ινα ιδη 8 cod ημισια (ita etiam B*Q al, B**L -σεια)

35 ιερειχω 37 απηγγειλ. δε αυτω 39 ινα σιγηση· αυτοσ δε | om ιησου 40 om ὁ 43 ηκολ. αυτω XIX, 2 και ην: και αυτοσ 3 *εδυνατο 4 του ιδειν: ινα ιδη 5 om ὁ 7 αμαρτωλω ανδρι 8 om ὁ | *ημισια, **ημισεια)-σεα mai l) | om τοισ

35 προσαιτων 37 απηγγειλαν δε αυτω 39 ο δε: αυτοσ δε | om ιησου 41 λεγων· τι σοι 43 ηκολουθ. αυτω XIX, 1 ιεριχω 2 και ουτοσ ην πλουσ. 4 om εισ το | ς συκομωραιαν | ινα ιδη αυτον | δι εκεινησ 5 ο ιησουσ: add ειδεν αυτον και 7 απαντεσ | αμαρτωλ. ανδρι 8 om ὁ | τα ημιση των. υπ. μου

πτωχοῖσ δίδωμι, καὶ εἴ τινόσ τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. [9] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸσ υἱὸσ ἀβραάμ· [10] ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλόσ.

[11] Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶσ εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺσ εἶναι ἱερουσαλὴμ αὐτόν, καὶ δοκεῖ αὐτοῖσ ὅτι παραχρῆμα ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μέλλει ἀναφαίνεσθαι. [12] εἶπεν οὖν· ἄνθρωπόσ τισ εὐγενὴσ ἐπορεύθη εἰσ χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. [13] καλέσασ δὲ δέκα δούλουσ ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖσ δέκα μνᾶσ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. [14] οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντεσ· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶσ. [15] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺσ δούλουσ τούτουσ, οἷσ δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τί διεπραγματεύσαντο. [16] παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτοσ λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶσ. [17] καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ, δοῦλε ἀγαθέ, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸσ ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. [18] καὶ ἦλθεν ὁ δεύτεροσ λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶσ. [19] εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. [20] καὶ ὁ ἕτεροσ ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· [21] ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωποσ αὐστηρὸσ εἶ, αἴρεισ ὃ οὐκ ἔθηκασ, καὶ θερίζεισ ὃ οὐκ ἔσπειρασ. [22] λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματόσ σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἤδεισ ὅτι ἐγὼ ἄνθρωποσ αὐστηρόσ εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα;

---

9 [c] αβρααμ εστιν 11 [c] δοκειν αυτουσ 16 [c] προσειργασατο 18 μνα: [c] μνασ 20 ο ετεροσ [c]: *οτεροσ | μνα: [c] μνασ

9 om ὁ | αβρααμ εστιν 11 δοκειν αυτουσ | μελλει η βα. τ. θε. 16 **προσειργασατο 17 ευγε αγαθε δουλε

8 διδ. τοισ πτωχ. 9 αβρααμ εστιν 11 εγγ. αυτ. ειν. ιερουσ. | δοκειν αυτουσ | μελλ. η βα. τ. θε. 13 εν ω: εωσ 14 πολιται 15 εδωκε | γνω τισ τι διεπραγματευσατο 16 προσειργ. δεκ. μνασ 17 αγαθε δουλε 18 κυριε η μνα σου 19 γινου επανω 20 om ὁ 22 λεγει δε αυτω

23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ
ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν
εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς
ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. 26 λέγω ὅτι
παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει
ἀρθήσεται. 27 πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελή-
σαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατα-
σφάξετε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς
Ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθα-
νία πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν
μαθητῶν 30 λέγων· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ
εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε
ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τις
ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει. 32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν
αὐτοῖς. 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ
πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριος
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν
Ἰησοῦν. 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐ-
τῶν ἐν τῇ ὁδῷ. 37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει
τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν
χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον
δυνάμεων, 38 λέγοντες· εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι
κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 καί τινες

---

23 [c] om ουν 24 αρατε [c]: *αρε 26 λεγω: [a] add υμιν | αρθησεται: [c] add απ
αυτου 29 βηθανια (ita etiam BD *d am): [c] –νιαν 31 λυετε: [ca] add αυτον, [cb] rur-
sus del 38 [c] ο ερχομενος βασιλευς | ειρηνη (ῑρ.) [c]: *εν ῑρηνη

23 om ουν 25 κυριε: suppletum 26 λεγω υμιν 27 κατασφαξατε 29 βηθσφαγη
30 και λυσαντες 36 τ. ιματ. εαυτων 37 πασων: παντων 38 ο ερχομενος ο βασιλ.

23 το αργ. μου επ. την τραπ. και εγω | om ουν | επραξα αυτο 25 ειπον 26 λεγω
γαρ υμιν | αρθησεται: add απ αυτου 27 τουτους: εκεινους | κατασφαξατε | om αυ-
τους 29 βηθανιαν | των μαθ. αυτου 30 λεγων: ειπων 31 ερειτε αυτω 33 ειπον
34 ειπον | om οτι 35 επιρριψαντες εαυτων 38 ο ερχομενος βασιλ. | ειρην. εν ουραν.

τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν. 41 καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων 42 ὅτι εἰ ἔγνως ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸς εἰρήνην· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπο ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσιν καὶ συνέξουσιν πάντοθεν, 44 καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας, 46 λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. 47 καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, 48 καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, διδάσκοντος αὐτοῦ τον λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις 2 καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 τὸ βάπτισμα τὸ

---

43 [c] περικυκλ. σε και συνεξ. σε 46 γεγραπτ.: [c] add και εσται 47 ιερω· οι δε [a]: *om XX, 2 εν: [a] ειπον ημιν εν 3 αυτους [c]: *αυτον

40 οτι: *om 43 περιβαλουσιν | περικυκλ. σε κ. συνεξ. σε 46 γεγραπται: add και εσται XX, 2 ειπον ημιν εν ποια 4 om το sec

39 ειπον 40 ειπεν αυτοις | σιωπησωσιν | κεκραξονται 41 επ αυτη 42 και συ καιγε εν τη ημ. σου ταυτη τα πρ. ειρ. σου 43 περιβαλουσιν | περικυκλ. σε κ. συνεξ. σε 44 εν σοι λιθον επι λιθω 45 τ. πωλουντ. εν αυτω και αγοραζοντας 46 γεγραπται: ς add οτι | προσευχης: add εστιν 48 εξεκρεματο XX, 1 ημερων: add εκεινων 2 ειπον πρ. αυτ. λεγ. ειπε ημιν εν 3 ενα λογον 4 om το sec

ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ην ἢ ἐξ ἀνθρώπων; [5] οἱ δὲ συνελογίζοντο πρὸσ αὐτοὺσ λέγοντεσ ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; [6] ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸσ ἅπασ καταλιθάσει ἡμᾶσ· πεπεισμένοσ γάρ ἐστιν ἰωάννην προφήτην εἶναι. [7] καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. [8] καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐδ' ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

[9] Ἤρξατο δὲ πρὸσ τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωποσ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνουσ ἱκανούσ. [10] καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνοσ δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντεσ κενόν. [11] καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντεσ καὶ ἀτιμάσαντεσ ἐξαπέστειλαν κενόν. [12] καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντεσ ἐξέβαλον. [13] εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσωσ τοῦτον ἐντραπήσονται. [14] ἰδόντεσ δὲ οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. [15] καὶ ἐκβαλόντεσ αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖσ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ; [16] ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει [τοὺσ γεωργοὺσ] τούτουσ, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ. ἀκούσαντεσ δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. [17] ὁ δὲ ἐμβλέψασ αὐτοῖσ εἶπεν· τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· [18] πᾶσ ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συν-

---

5 [c] πρ. εαυτουσ 7 μη [a]: *om 8 αποκριθεισ: [c] ο ιησουσ | ουδ: [a] (nisi forte ipse *corr) ουδε 9 λεγειν [a]: *om | [c] εξεδοτο 10 καρπου του suppl [c] 11 προσεθετο [a]: *εθετο 14 ιδ. δε: [c] add αυτον 16 τουσ γεωργ. [c]: *om

4 ιωανου 5 συνελογισαντο πρ. εαυτουσ 6 ιωανην 8 αποκριθεισ: ο ιησουσ | ουδε 9 εξεδοτο | ικανουσ: *om 13 τι ποιησω: *om 14 ιδοντ. δε αυτον | om δευτε

5 συνελογισαντο πρ. εαυτουσ | διατι ουν ουκ 6 πασ ο λαοσ 8 αποκριθ.: ο ιησουσ | ουδε 9 ανθρωπ. τισ | εξεδοτο 10 και εν καιρω | δωσιν | δειραντ. αυτ. εξαπ. 11 πεμψ. ετερ. 12 πεμψ. τριτ. 13 ιδοντεσ εντραπ. 14 ιδοντ. δε αυτον | πρ. εαυτουσ λεγ. 16 ειπον

θλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν; [19] καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ ἐπιβαλεῖν ἐπ αὐτὸν τὰσ χεῖρασ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.

[20] Καὶ παρατηρήσαντεσ ἀπέστειλαν ἐνκαθέτουσ, ὑποκρινομένουσ ἑαυτοὺσ δικαίουσ εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνοσ. [21] καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶσ λέγεισ καὶ διδάσκεισ, καὶ οὐ λαμβάνεισ πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· [22] ἔξεστιν ἡμᾶσ καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὔ; [23] κατανοήσασ δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· [24] δείξατέ μοι δηνάριον. οἱ δὲ ἔδειξαν αὐτῷ. καὶ εἶπεν· τίνοσ ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπαν· καίσαροσ. [25] ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τοίνυν ἀπόδοτε τὰ καίσαροσ καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. [26] καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι τοῦ ῥήματοσ ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντεσ ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

[27] Προσελθόντεσ δέ τινεσ τῶν σαδδουκαίων, οἱ λέγοντεσ ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν [28] λέγοντεσ· διδάσκαλε, μωσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν· ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτοσ ἄτεκνοσ ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [29] ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτοσ λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνοσ· [30] καὶ ὁ δεύτεροσ [31] καὶ ὁ τρίτοσ ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτωσ δὲ καὶ οἱ ἑπτα οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. [32] ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ

---

19 εγνωσ. γαρ [a]: *om 20 υποκρινομενουσ [c]: *αποκρ. 24 ειπεν [c]: *-παν 28 και ουτοσ ατ. η (ita [c, a] ην) nsq γυναικα [a]: *om 29 ησαν: [a] add παρ ημιν 31 [c] ελαβον 32 [c] υστερ. δε

19 οι γραμμ. κ. οι αρχιερ. 20 εγκαθετουσ | λογον [ben] | και τη εξουσια 24 om οι δε εδ. αυτ. και ειπεν 27 επηρωτων 28 μωυσης 31 απεθαναν

19 τ. παραβ. ταυ. ειπε 20 εγκαθετ. | ωστε: εισ το | και τη εξουσια 22 εξεστ. ημιν 23 πρ. αυτουσ: add τι με πειραζετε 24 επιδειξατε | om οι δε εδ. αυτ. κ. ειπεν | αποκριθεντεσ δε ειπον 25 ειπεν αυτοισ | αποδοτε τοινυν 26 επιλ. αυτου ρηματοσ 27 αντιλεγοντεσ 28 ατεκνοσ αποθανη 30 και ελαβεν ο δευτερ. την γυναικα, και ουτοσ απεθανεν ατεκνοσ 31 οι επτα και (ς om) ου 32 υστερ. δε παντων απεθ. και η γυνη

ἀπέθανεν. 33 ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ
ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ
αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ καταξιωθέν-
τες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ
νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· 36 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί θεοῦ εἰσίν, τῆς
ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ μω-
σῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ
καὶ θεὸν Ἰσὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ
ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν
γραμματέων εἶπαν αὐτῷ· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. 40 οὐκέτι
γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. 41 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς·
πῶς λέγουσι τὸν χριστὸν εἶναι Δαυεὶδ υἱόν; 42 αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ
λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου
ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου. 44 Δαυεὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς
αὐτοῦ ἐστίν;

45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ· 46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στο-
λαῖς περιπατεῖν καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς
δείπνοις· 47 οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει
μακρὰ προσεύχονται, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

XXI.

1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν

---

33 c εν τη ουν | c τινος αυτων 37 c ισαακ

33 η γυνη ουν εν τη αναστ. τινος αυτων γεινεται γυνη 35 γαμισκονται 36 ου-
δε γαρ | υιοι εισιν θεου 37 μωυσης | ισαακ 39 om αυτω 42 om ὁ 44 αυτον
κυριον | αυτου υιος 45 om αυτου 46 περιπατ. εν στο.

33 εν τη ουν αναστ. τινος αυτων γινεται γ. 34 και: add αποκριθεις | εκγαμι-
σκονται 35 εκγαμισκονται 36 εισι του θεου 37 τον θε. ισαακ κ. τον θε. 39 ειπον
40 ουκετι δε 41 υιον δαβιδ ειναι 42 και αυτος δαβιδ 44 δαβιδ 46 περιπ. εν
στολ. 47 ς μακρᾷ | ληψονται XXI, 1 τα δωρ. αυτ. εισ το γαζοφ. 2 δε και τινα

βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο. [3] καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλέον πάντων ἔβαλεν· [4] πάντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

[5] Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· [6] ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ καταλυθήσεται. [7] ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; [8] ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. [9] ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. [10] τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, [11] σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα μεγάλα ἀπ' οὐρανοῦ ἔσται. [12] πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐπ' αὐτοὺς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. [13] ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον. [14] θέτε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· [15] ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. [16] παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν,

---

5 καλοις: [a] μεγαλοις, sed restitutum καλ. 6 [c] επι λιθον 8 ο καιρ. ηγγ. μη [c]: *om 12 επ αυτους: [a] εφ υμας 13 [c] αποβησ. δε 14 [c] θετε ουν

3 πλειον 5 αναθημασιν 10 επι εθνος 11 λοιμοι και λειμοι (-ει- etiam κ)| φοβηθρα | απ ουρ. σημ. μεγ. 12 επ αυτους: εφ υμας 13 θετε (**θεσθε) ουν 15 απαντεσ

2 δυο λεπτ. 3 η πτωχ. αυτη | πλειον 4 απαντεσ | δωρα: add του θεου | απαντα 5 αναθημασι 6 om ωδε 8 λεγοντεσ: add οτι | μη ουν 10 επι εθνοσ 11 μεγ. κατ. τοπ. και | απ ουρ. μεγαλ. 12 απαντων | επ αυτουσ: εφ υμασ | om τασ sec| αγομενουσ 13 αποβησ. δε 14 θεσθε ουν | εισ τασ καρδιασ 15 αντειπειν ουδε αντιστηναι

17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπο πάντων δια το ὄνομά μου. 18 καὶ
θρὶξ ἐκ τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ
ὑμῶν κτήσασθε τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν. 20 ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμέ-
νην ὑπὸ στρατοπέδων ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ
ἐρήμωσισ αὐτῆσ. 21 τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ τὰ
ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆσ ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖσ χώ-
ραισ μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰσ αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεωσ·
αὗται τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν
γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέ-
ραισ· ἔσται γὰρ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ
τῆσ γῆσ καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ, 24 καὶ πεσοῦνται στόματι
μαχαίρασ καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰσ τὰ ἔθνη πάντα, καὶ ἰε-
ρουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν
καιροὶ ἐθνῶν. 25 καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ
ἄστροισ, καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ συνοχὴ ἐθνῶν καὶ ἐν ἀπορίᾳ ἤχουσ
θαλάσσησ καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου
καὶ προσδοκίασ τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνά-
μεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 27 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεωσ καὶ δόξησ
πολλῆσ. 28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπ-
άρατε τὰσ κεφαλὰσ ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσισ ὑμῶν.
29 καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖσ. ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα
τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντεσ ἀφ' ἑαυτῶν
γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἤδη τὸ θέροσ. 31 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ,
ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ
αὕτη ἕωσ πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσον-

---

23 εν εκ. τ. ημερ. sec loco: c om 26 επερχομ. c: *επαρχομ. 30 αφ (*praem αυτων, a del) εαυτων: ca απ αυτων, sed restitutum αφ εαυτ.

19 κτησεσθε 22 αυται εισιν 23 om δε | om εν εκ. τ. ημερ. sec loco 24 *μαχαιρησ | πληρωθωσιν: add και εσονται 25 και εν: om και 30 οτι ηδη εγγ. το θερ. εστ. 32 εωσ αν

20 την ιερουσ. 22 αυται εισιν | πληρωθηναι 23 om εν εκ. τ. ημερ. sec loco | οργη εν τω 24 παντα τα εθνη | om ου 25 εσται | και εν: om και | ηχουσησ 30 ηδη εγγ. το θερ. εστ. 32 εωσ αν

ται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. [34] προσέχετε ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη [35] ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. [36] ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

[37] Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. [38] καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII.

[1] Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, [2] καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. [3] εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, [4] καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ αὐτόν. [5] καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· [6] καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.

[7] Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα· [8] καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. [9] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν; [10] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσ-

---

35 επεισελευσεται: corr (c) rasura fecit επελευσ. 36 c ταυτα παντα XXII, 6 και: cb praem και εξωμολογησεν

34 προσεχ. δε | αι καρδ. υμων 36 ταυτα παντα 37 διδασκ. εν τ. ιερ. XXII, 6 και εζητει: praem και εξωμολογησεν 7 om εν 8 ιωαννην 9 ετοιμασωμεν: add σοι φαγειν το πασχα

33 ου μη παρελθωσι 34 προσεχ. δε | βαρυνθωσιν | αιφνιδ. εφ υμ. επιστη 35 ωσ παγισ γαρ επελευσεται 36 αγρυπν. ουν | ινα καταξιωθητε εκφ. ταυτα παντ. XXII, 3 ο σατανασ | επικαλουμενον 4 και τοισ στρατ. | αυτον παραδω αυτοισ 6 και εξωμολογησε και εζητει | αυτοισ ατερ οχλ. 9 ειπον

ελθόντων ὑμῶν εἰσ τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμειον βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰσ τὴν οἰκίαν εἰσ ἣν εἰσπορεύεται. [11] καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆσ οἰκίασ λέγοντεσ· λέγει σοι ὁ διδάσκαλοσ· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; [12] κἀκεῖνοσ ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε. [13] ἀπελθόντεσ δὲ εὗρον καθὼσ εἰρήκει αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. [14] καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. [15] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν. [16] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕωσ ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [17] καὶ δεξάμενοσ ποτήριον εὐχαριστήσασ εἶπεν· λάβετε καὶ διαμερίσατε ἀλλήλοισ· [18] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ οὗ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. [19] καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ, λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [20] καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτωσ μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον. [21] πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντοσ με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆσ τραπέζησ. [22] ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. [23] καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸσ ἑαυτοὺσ τὸ τίσ ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

[24] Ἐγένετο δὲ φιλονεικία εἰσ ἑαυτούσ, τὸ τίσ αὐτῶν δοκεῖ

---

10 κεραμειον: [cb] add υδατοσ 14 αποστολοι: [ca] δωδεκα, [cb] δωδ. αποστολοι 17 [c] λαβετε τουτο | αλληλοισ: [c] εισ εαυτουσ 22 ο υιοσ: [c] add μεν 23 cod ειη εξ αυτων ειη, sed ειη sec [c] del 24 εισ εαυτουσ: [c] εν αυτοισ

10 κεραμιον υδατοσ 11 om λεγοντεσ | om μου pr 12 εκει 17 λαβετε τουτο κ. διαμ. εισ εαυτουσ 18 om οτι 22 ο υιοσ μεν 24 εγεν. δε και φιλ. εν αυτοισ

10 κεραμιον υδατοσ | εισ την: ου 11 om λεγοντεσ | om μου pr 12 ανωγεον | εκει 13 ειρηκεν 14 οι δωδεκα αποστ. 16 ουκετι ου μη φα. εξ αυτου 17 λαβετε τουτο κ. διαμ. εαυτοισ 18 om απο του νυν | γεννηματοσ | εωσ οτου 20 ωσαυτ. και το ποτηρ. | εκχυνομενον 22 οτι etc: και ο μεν υιοσ | πορευ. κατα το ωρ. 23 συζητειν 24 εγεν. δε και φιλ. εν αυτοισ

εἶναι μείζων. [25] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οἱ βασιλεῖσ τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἄρχοντεσ τῶν [ἐθνῶν] ἐξουσιάζουσιν αὐτῶν καὶ εὐεργέται καλοῦνται· [26] ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡσ ὁ νεώτεροσ, καὶ ὁ ἡγούμενοσ ὡσ ὁ διακονῶν. [27] τίσ γὰρ ὁ μείζων, ο ἀνακείμενοσ ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενοσ; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡσ ὁ διακονῶν. [28] ὑμεῖσ δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότεσ μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖσ πειρασμοῖσ μου. [29] κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼσ διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, [30] ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆσ τραπέζησ μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ ἰσραήλ. [31] εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶσ ἐξῃτήσατο ὑμᾶσ τοῦ ξινιάσαι ὡσ τὸν σῖτον· [32] ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστισ σου. καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψασ στήρισον τοὺσ ἀδελφούσ σου. [33] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμόσ εἰμι καὶ εἰσ φυλακὴν καὶ εἰσ θάνατον πορεύεσθαι. [34] ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕωσ τρίσ με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι. [35] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶσ ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρασ καὶ ὑποδημάτων, μή τινοσ ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον· οὐδενόσ. [36] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίωσ καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. [37] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλοσ ἔχει. [38] οἱ δὲ εἶπαν· ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ο δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἱκανόν ἐστιν.

---

25 οι αρχοντεσ των [supplevimus εθνων ex Mt] εξουσιαζουσιν αυτ. και: ^{c} οι εξουσιαζοντεσ αυτων 27 ^{c} om ὁ prim 30 ^{c} επι ιβ' θρονων 31 ξινιασαι: super ξ ipse *σ posuit, ξ non deleto 35 τινοσ ^{c}: *τι (exeunte versu) 36 ο δε ειπεν: ^{c} ειπεν δε 38 ^{c} κυριε ιδου

25 και οι εξουσιαζοντεσ αυτων ευεργ. 27 om ὁ prim 30 εσθητε | *καθησθε| τασ δωδ. φυλ. κριν. του 31 om ειπ. δε ο κυρ. | σιμων σιμων | σεινιασαι 35 ειπαν | ουθενοσ 36 ειπεν δε (37 om γαρ ^{bir}?) 38 ειπαν: add κυριε

25 και οι εξουσιαζοντεσ αυτων ευεργ. 26 γενεσθω 27 om ὁ prim | ειμι εν με. υμ. 30 καθισησθε 31 σιμων σιμων | σινιασαι 32 εκλειπη | στηριξον 34 ου μη φωνησει | πριν η τρ. απαρν. μη ειδεν. με 35 βαλαντιου 36 ειπεν ουν | βαλαντιον 37 οτι ετι τουτο | τα περι 38 ειπον· κυριε

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι-
ῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 γενόμενος δὲ ἐπὶ
τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασ-
μόν. 41 καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ
θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο 42 λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρ-
ενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημα μοῦ
ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. 43 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ
ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενάμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσ-
ηύχετο, καὶ ἐγένετο ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος κατα-
βαίνοντος ἐπὶ τὴν γῆν. 45 καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς,
ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς
λύπης, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσ-
εύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰού-
δας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ
φιλῆσαι αὐτόν. 48 Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδως; 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον
εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷς
τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς
αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως
τούτου, καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 εἶπεν δὲ Ἰη-
σοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ
στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξ-
ήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου
μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ'

---

41 απεσπασθη: σ sec (exeunte versu) suppl [a] 42 τουτο το ποτηριον [a]: *τουτ. τ. ποτ. τουτο 43 et 44: [a] hos versus uncis et punctis notavit, [c] rursus his signis liberavit 48 αυτω: [c] add ιουδα

39 *om και 40 *om εισελθειν 41 προσηυχετο 42 παρενεγκε | **γενεσθω [mai 2] 44. 45: hi versus desunt 48 αυτω: add ιουδα 51 om ὁ 52 επ αυτον

39 οι μαθ. αυτου 41 προσηυχετο 42 παρενεγκειν το ποτηρ. τουτο | γενεσθω 44 γενομενος | εγενετο δε ο ιδρ. | καταβαινοντες 45 μαθητας: ς[e] add αυτον| αυτους κοιμωμενους 47 ετι δε | προηρχ. αυτων 48 ο δε ιησ. | αυτω: add ιουδα 49 ειπον αυτω | μαχαιρα 50 τον δουλ. του αρχιερ. | αυτου το ουσ 51 ωτιον: add αυτου 52 ο ιησους | επ αυτον | εξεληλυθατε

αὕτη ἐστὶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. 54 συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 57 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ πέτρος ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ· καὶ γὰρ γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα τί λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. 61 καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς. 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζαν αὐτῷ δέροντες, 64 καὶ περικαλύψαντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἡμέρα ἐγένετο, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ

---

53 [c] υμων η ωρα 58 βραχυ: [a] add παλιν, sed [c] rursus del 59 αυτου: [a] add ην 60 ετι: [a] add αυτου sed rursus (ipse) del 63 ενεπαιζαν (cod -πεζαν): [c] -ζον 67 [c] εαν υμιν

53 υμων η ωρα | om ἡ sec 55 μεσος αυτων 59 μετ αυτου ην 60 ο λεγεις 61 πριν η 63 ενεπαιζον 64 αυτον επηρωτων 66 εγενετο ημερα | *πρεσβυτερειον 67 εαν υμιν ειπω

53 υμων εστιν η 54 εισηγαγ. αυτον εις τον οικον 55 αψαντων | συγκαθισαντ. αυτων 57 ηρνησατ. αυτον | γυναι ουκ οι. αυ. 58 εφη sec: ειπεν 59 μετ αυτ. ην 60 ο λεγεις | ο αλεκτ. 61 ρηματος: λογου | om σημερον 62 εξω ο πετρος 63 αυτον: τον ιησουν | ενεπαιζον 64 περικαλυψαντες: add αυτον ετυπτον αυτου το προσωπον και 66 εγεν. ημερα | ανηγαγον | εαυτων | ειπε 67 εαν υμιν 68 εαν δε και

μὴ ἀποκριθῆτε. [69] ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καθήμενοσ ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνάμεωσ τοῦ θεοῦ. [70] εἶπαν δὲ πάντεσ· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸσ αὐτοὺσ ἔφη· ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. [71] οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίασ; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ.

XXIII.

[1] Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθοσ αὐτῶν ἦγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν πιλᾶτον. [2] ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντεσ· τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνοσ ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρουσ καίσαρι διδόναι καὶ λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. [3] ὁ δὲ πιλᾶτοσ ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεισ. [4] ὁ δὲ πιλᾶτοσ εἶπεν πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ ὄχλουσ· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. [5] οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντεσ ὅτι ἀνασείει τὸν ὄχλον καθ' ὅλησ τῆσ ἰουδαίασ, καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ ἕωσ ὧδε. [6] πειλᾶτοσ δὲ ἀκούσασ ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωποσ γαλιλαῖόσ ἐστιν. [7] καὶ ἐπιγνοὺσ ὅτι ἐκ τῆσ ἐξουσίασ ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸσ ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν ἱεροσολύμοισ ἐν αὐταῖσ ταῖσ ἡμέραισ. [8] ὁ ἡρῴδησ ἰδὼν τὸν ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. [9] ἐπηρώτα αὐτὸν ἐν λόγοισ ἱκανοῖσ· αὐτὸσ δὲ οὐκ ἀπεκρίνατο αὐτῷ. [10] ἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ

---

5 οχλον: [c] add διδασκων 7 και αυτον: ita restitutum est ex καταυτον | αυταισ: [c] ταυταισ 8 [c] ο δε ηρωδ. | [c] ηλπιζεν 9 [c] επηρωτ. δε

71 εχομ. μαρτυρ. χρει. XXIII, 1 πειλατον 2 *ευραμεν | εαυτον: αυτον 3 πειλατοσ | λεγει: εφη 4 πειλατοσ 5 τον λαον διδασκων καθ 6 *om ὁ 7 τον ηρωδην | αυταισ: ταυταισ 8 ο δε ηρωδ. | υπο αυτου 9 επηρωτα δε | ουκ: ουδεν 10 ειστηκεισαν

68 αποκριθ. μοι η απολυσητε 69 om δε 70 ειπον 71 ειπον XXIII, 1 ηγαγεν 2 om ημων | καισαρι φορ. διδον. | om και sec 3 επηρωτησεν | λεγει: εφη 5 τον λαον διδασκων καθ | om και 6 πιλατ. δ. ακουσ. γαλιλαιαν 7 αυταισ: ταυταισ 8 ο δε ηρωδ. | θελων εξ ικανου ιδειν | ακουειν πολλα 9 επηρωτα δε | ουκ: ουδεν 10 ειστηκεισαν

καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. [11] ἐξουθενήσας τε καὶ ὁ ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐνπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἔπεμψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ. [12] ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε ἡρῴδης καὶ ὁ πιλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπήρχοντο γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

[13] Πιλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν [14] εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε αὐτοῦ. [15] ἀλλ' οὐδὲ ἡρῴδης· ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ. [16] παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. [17] ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα. [18] ἀνέκραγον δὲ πανπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν βαραββᾶν· [19] ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον ἐν τῇ φυλακῇ. [20] πάλιν δὲ ὁ πιλᾶτος προσεφώνησεν αὐτοῖς θέλων ἀπολῦσαι τὸν ἰησοῦν. [21] οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. [22] ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. [23] οἱ δὲ ἔκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν. [24] καὶ πιλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· [25] ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον

---

11 τε: [c] add αυτον | [c] ανεπεμψεν 12 [c] προϋπηρχον 19 φονον: [a] add βεβλημενος 23 εκειντο: intactum mansit

11 εξουθεν. δε αυτον | εμπαιξας | ανεπεμψεν | πειλατω 12 πειλατος | προϋπηρχον 13 πειλατ. 14 κατηγ. κατ αυτου 15 πρ. υμας [bent] 17 om versum 18 παμπληθει 19 φονον: add βληθεισ 20 πειλατ. 23 επεκειντο | σταυρωσαι 24 πειλατος

11 εξουθεν. δε αυτον ο ηρ. | εμπαιξας | περιβαλων αυτον | ανεπεμψεν 12 ο τε πιλατ. κ. ο ηρωδ. | προϋπηρχον | προσ εαυτουσ 13 συγκαλεσ. 14 ουδεν | κατηγ. κατ αυτ. 15 ανεπεμψα γαρ υμασ πρ. αυτον 18 ανεκραξαν | παμπληθει 19 βεβλημενοσ εισ φυλακην 20 παλιν ουν | om αυτοισ 21 σταυρωσον σταυρωσον 23 επεκειντο | αυτων: add και των αρχιερεων 24 ο δε πιλατ. 25 απελυσ. δε αυτοισ

εἰσ φυλακήν, ὃν ἠτοῦντο, τὸν δὲ ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

[26] Καὶ ὡσ ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι σίμωνά τινα κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν αἴρειν ὄπισθεν τοῦ ἰησοῦ. [27] ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν· ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. [28] στραφεὶσ δὲ πρὸσ αὐτὰσ ἰησοῦσ εἶπεν· θυγατέρεσ ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰσ κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, [29] ὅτι ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται ἐν αἷσ ἐροῦσιν· μακάριαι στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. [30] τότε ἄρξονται λέγειν τοῖσ ὄρεσιν· πέσετε ἐφ' ἡμᾶσ, καὶ τοῖσ βουνοῖσ· καλύψατε ἡμᾶσ· [31] ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; [32] ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι κακοῦργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

[33] Καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺσ κακούργουσ, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. [34] ὁ δὲ ἰησοῦσ ἔλεγεν· πάτερ, ἄφεσ αὐτοῖσ· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. [35] καὶ ἱστήκει ὁ λαὸσ θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντεσ λέγοντεσ· ἄλλουσ ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτόσ ἐστιν ο χριστὸσ ο τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτόσ. [36] ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξοσ προσφέροντεσ αὐτῷ [37] καὶ λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. [38] ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν ἑλληνικοῖσ ῥωμαϊκοῖσ ἑβραϊκοῖσ· ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων οὗτοσ.

---

26 αιρειν [a]: [c] φερειν, *om 28 ιησους: [c] praeposuit o, sed rursus deletum est 30 [c] πεσατε 34 ο δε ιησους usque ποιουσιν: [a] uncis inclusit, [c] rursus delevit uncos 35 ο του θεου: [a] ο del 38 γραμμ. ελλ. ρωμ. εβρ.: [ca] uncis inclusit, [cb] uncos rursus del

26 απηγον | φερειν 27 αι εκοπτοντο 29 ερχοντ. ημερ. | αι στειραι 31 om τω pr 34 om versum usq ποιουσιν 35 ειστηκει | εξεμυκτ. δε και | ουτοσ: υιοσ | om ὁ ante του | om ὁ ante εκλ. [mai 1] (?) 36 και οι 38 om γραμμ. ελλ. ρω. εβρ. | om ὁ [mai 1] (?)

25 εισ την φυλακην 26 σιμωνοσ τινοσ κυρηναιου του ερχομενου | φερειν 27 αι και εκοπτοντο 28 ο ιησους 29 ερχοντ. ημερ. | αι στειραι | και κοιλιαι | εθρεψαν: εθηλασαν 32 δυο κακουργ. 33 απηλθον 35 ειστηκει | εξεμ. δε και οι αρχ. συν αυτοισ | ο του θεου εκλεκτ. 36 ενεπαιζον | και οι στρ. | και οξοσ 38 επιγρ. γεγραμμενη επ | και ρωμ. και εβρα. ουτοσ εστιν ο βασ. τ. ιουδ.

39 εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. 42 καὶ ἔλεγεν· ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. 44 καὶ ἦν ὥρα ὡσεὶ ἕκτη, σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, 45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος· ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον, ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων ὅτι ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. 48 καὶ πάντες οἱ συνπαραγενόμενοι ὄχλοι εἰς τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσήφ, βουλευτὴς ὑπάρχων καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, 51 οὗτος οὐκ ἦν συνκατατιθέμενος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ ἀριμαθαίας πόλεως τῶν ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· 52 οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. 53 καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι

---

40 ου: c ουδε 42 ιησου: c τω ιησου 44 c και σκοτος 47 c εκατονταρχος

39 om λεγων 40 ουδε φοβη 42 εισ την βασιλειαν 43 σοι λεγω 44 και: om bent | ην ηδη ωσει ωρ. εκτ. και 45 εκλειποντοσ 47 om οτι 48 εισ: επι 49 γνωστοι αυτω | και αι γυναικ. 50 om και sec et tert 51 συνκατατεθειμενοσ | αρειμαθαιασ 52 πειλατ. 53 εθηκεν αυτο

39 ουχι: ει 40 επετιμα αυτω λεγων ουδε 42 τω ιησου | μνησθ. μου κυριε 43 αυτω: add ο ιησουσ 44 ην δε ωσει ωρα εκτη και | εννατησ 45 του ηλ. εκλ.: και εσκοτισθη ο ηλιοσ | και εσχισθη 46 παραθησομαι | και ταυτα ειπων 47 εκατονταρχοσ | εδοξασε | om οτι 48 συμπαραγενομ. οχλ. επι | θεωρουντεσ | εαυτων τα στηθη 49 om απο | συνακολουθησασαι 50 om και sec 51 συγκατατεθειμενοσ | οσ και προσεδεχ. και αυτοσ 53 καθελ. αυτο | εθηκεν αυτο

λαξευτῷ, οὗ οὐκ ην οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος. 54 καὶ ἡμέρα ην παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. 55 κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη το σῶμα αὐτοῦ. 56 ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἦλθον, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσελθοῦσαι δὲ οὐκ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ. 5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 9 καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. 10 ἦσαν δὲ ἡ μαγδαληνὴ μαριὰμ καὶ ἰωάννα καὶ μαρία ἡ ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς αποστόλους ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. 12 ὁ δὲ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια· καὶ ἀπῆλθεν προς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

---

1 cod ορθου (ut etiam ac) 7 c οτι δει τον υι. τ. ανθρ. 10 c αι ελεγον 12 οθονια: cb add μονα

53 ουπω 55 αι γυναικες XXIV, 1 επι το μνημα | *ηλθαν 3 ουχ 5 ενφοβων 9 ταυτα παντα 10 μαριαμ: -ρια 12 οθονια: add μονα | προς αυτον

53 ουδεπω ουδεισ 54 παρασκευη 55 κατακολουθ. δε και | αυτω εκ τησ γαλιλ. XXIV, 1 βαθεοσ | ηλθ. επι το μνημα | αρωματα: add και τινεσ συν αυταισ 3 και εισελθ. ουχ 4 διαπορεισθαι | δυο ανδρεσ | εν εσθησεσιν αστραπτουσαισ 5 το προσωπον | ειπον 6 αλλ 7 οτι δει τον υι. τ. ανθρ. 9 ταυτα παντα 10 η μαγδ. μαρια | μαρια ιακωβου | αι ελεγον 11 ταυτα: αυτων 12 οθονια: add κειμενα μονα

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ αυτῇ ἡμέρᾳ ησαν πορευόμενοι εἰσ κώμην ἀπέχουσαν σταδίουσ ἑκατὸν ἑξήκοντα ἀπὸ ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα ἐμμαούσ, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸσ ἀλλήλουσ περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ομιλεῖν αὐτοὺσ καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτοσ ἰησοῦσ ἐγγίσασ συνεπορεύετο αὐτοῖσ. 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· τίνεσ οἱ λόγοι οὗτοι οὓσ ἀντιβάλλετε πρὸσ ἀλλήλουσ περιπατοῦντεσ; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί. 18 ἀποκριθεὶσ δὲ εἷσ ὀνόματι κλεόπασ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· σὺ μόνοσ παροικεῖσ ἱερουσαλὴμ καὶ ταῦτα οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ ἰησοῦ τοῦ ναζαρηνοῦ, ὃσ ἐγένετο ἀνὴρ προφήτησ δυνατὸσ ἐν λόγῳ καὶ ἔργῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸσ τοῦ λαοῦ, 20 ὅπωσ τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ἡμῶν εἰσ κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖσ δὲ ἐλπίζομεν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσι τούτοισ τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκέσ τινεσ ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶσ, γενόμεναι ὄρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινεσ τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτωσ καθὼσ καὶ αἱ γυναῖκεσ εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖσ τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐλάλησαν οἱ προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ μωσέωσ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν

---

13 ησαν [a]? et [c]: *add δε. Praeterea [c] post αυτων addiderat η (scripturus ησαν), sed rursus del 21 αγει [c]: *om

13 εν αυτη τη | om εκατον 15 και αυτοσ: *αυτοσ (αυτουσ [mai]?) 18 om ταυτα 19 εν εργω και λογω 21 *ηλπιζαμεν (ελπ. [mai 1]), **-ζομεν 22 γεναμεναι 23 *ηλθαν 24 om και tert 27 μωυσεωσ

13 ησαν πορευομ. εν αυτη τη ημερ. | om εκατον 15 συζητειν | ο ιησουσ 17 εσταθησαν: εστε 18 ο εισ ω ονομα | εν ιερουσαλ. | om ταυτα 19 ειπον | ναζωραιου | εν εργ. κ. λογ. 21 ηλπιζομεν | om και | αγει: add σημερον 22 ορθριαι

προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς τί ἦν ἐν ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. [28] καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι· [29] καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι συν αὐτοῖς. [30] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, καὶ λαβὼν τὸν ἄρτον ηὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐδίδου αὐτοῖς· [31] αὐτῶν δὲ διηνοίγησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. [32] καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ως διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; [33] καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, [34] λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ ὤφθη τῷ σίμωνι. [35] καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ως ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

[36] Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. [37] φοβηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. [38] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις υμῶν; [39] ἴδετε τοὺς πόδας μου καὶ τὰς χεῖράς μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκας καὶ οστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. [40] καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. [41] ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν

---

27 διερμηνευσεν ^{c}: *και διερμηνευειν (addendum ην ante αρξαμ. ut est in cod D?) 31 διηνοιγησαν: ^{c} -χθησαν | οφθαλμοι: ^{a} add και επεγνωσαν αυτον 39 σαρκας: σ erasum et iam antea notatum

27 διηρμηνευσεν ^{mai}? | τι ην εν: εν πασαις 28 ηγγικαν | πορρωτερον 30 om και sec | ευλογησεν | επεδιδου 31 διηνοιχθησαν οι οφθ. και επεγνωσαν αυτον 32 om εν ημιν 34 om τω 37 θροηθεντες 38 διατι: τι | εν ταις καρδιαις 39 τας χειρας μου και τους ποδ. μου | και σαρκα και

27 διηρμηνευεν αυτ. εν πασαις ταις | $ς^{e}$ αυτου 28 προσεποιειτο 29 om ηδη 30 om και sec | ευλογησε | επεδιδου 31 διηνοιχθησαν οι οφθ. και επεγνωσαν αυτον 32 ειπον | και ως διηνοιγ. 33 συνηθροισμενους 34 ηγερθη ο κυρ. οντ.| om τω 36 αυτος ο ιησους 37 πτοηθεντες 39 τας χειρ. μ. και τους ποδ. μ.| αυτος εγω ειμι | σαρκα 40 επεδειξεν

αὐτοῖσ· ἔχετέ τι βρώσιμον ὧδε; [42] οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύοσ ὀπτοῦ μέροσ. [43] καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. [44] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· οὗτοι οἱ λόγοι οὓσ ἐλάλησα πρὸσ ὑμᾶσ ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωσέωσ, ἐν τοῖσ προφήταισ καὶ ψαλμοῖσ περὶ ἐμοῦ. [45] τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰσ γραφάσ, [46] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὅτι οὕτωσ γέγραπται παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, [47] καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰσ πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ ἱερουσαλήμ. [48] ὑμεῖσ ἐστὲ μάρτυρεσ τούτων. [49] κἀγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρόσ μου ἐφ' ὑμᾶσ· ὑμεῖσ δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕωσ οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψουσ δύναμιν.'

[50] 'Εξήγαγεν δὲ αὐτοὺσ ἕωσ πρὸσ βηθανίαν, καὶ ἐπάρασ τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ ηὐλόγησεν αὐτούσ. [51] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺσ διέστη ἀπ' αὐτῶν. [52] καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντεσ αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰσ ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶσ μεγάλησ, [53] καὶ ἦσαν διαπαντὸσ ἐν τῷ ἱερῷ εὐλογοῦντεσ τὸν θεόν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

---

41 ωδε: [c] ενθαδε 45 συνιεναι: [ca] -ειεναι, [cb] -ϊεναι 49 [c] εξαποστελλω 51 απ αυτων: [c] add και ανεφερετο εισ τον ουρανον

41 ωδε: ενθαδε 44 λογοι μου | απαντα | μωυσεωσ και τοισ 48 om εστε 49 και ιδου εγω εξαποστελλω 50 ευλογησεν 51 απ αυτων: add και ανεφερετο εισ τον ουρανον 52 *om μεγαλησ 53 τον θεον: add αμην. In subscriptione ευαγγελιον om

41 ωδε: ενθαδε 42 μεροσ: add και απο μελισσιου κηριου 44 ειπ. δε αυτοισ | και προφηταισ 46 γεγραπται: add και ουτωσ εδει 47 μετανοιαν και αφεσιν | αρξαμενον 48 υμεισ δε 49 και ιδου εγω αποστ. | πολει: add ιερουσαλημ| δυναμ. εξ υψουσ 50 εξω εωσ εισ βηθ. | ευλογησεν 51 αυτων: add και ανεφερετο εισ τον ουρανον 53 αινουντεσ και ευλογουντ. | θεον: add αμην

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

[1] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ
θεὸς ἦν ὁ λόγος. [2] οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. [3] πάντα δι'
αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲν ὃ γέγονεν. [4] ἐν
αὐτῷ ζωή ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. [5] καὶ
τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
[6] ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ἦν ὄνομα αὐτῷ
ἰωάννης· [7] οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ
τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. [8] οὐκ ἦν ἐκεῖνος
τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. [9] ἦν τὸ φῶς τὸ
ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
[10] ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτὸν ἐγένετο, καὶ ὁ κόσ-
μος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. [11] εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν
οὐ παρέλαβον. [12] ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, [13] οἳ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ θελήματος
ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. [14] καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δό-
ξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀλη-
θείας. [15] ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν· οὗτος ἦν

---

3 ουδεν: [c] ουδε εν. Ceterum in verbis ουδ. ο γεγ. εν nullo modo distinctum est 6 ην: [c] et iam [a]? del 10 [c] δι αυτου 13 ουδε sec: [c] add εκ 15 κεκραγεν: [a] add λεγων | ουτος ην: [a] add ο ([b]? corr ον) ειπων, [cb] ον ειπον

In inscriptione ιωαννην 3 ουδεν: ουδε εν 4 εστιν: ην | των ανθρ. suppl [mg] 5 αυτο: αυτον (testibus Blanch. et Birch.) 6 om ην | ιωανησ 10 δι αυτου 12 *ελαβαν 13 verba ουδε εκ θελημ. ανδροσ suppl [mg] | *εγενηθησαν 14 *om και ante αληθ. 15 ιωανησ | κεκραγεν λεγων· ουτοσ ην ον ειπον

Inscriptum est το κατα ιωαννην (ς add αγιον) ευαγγελιον 3 ουδεν: ουδε εν 4 εστιν: ην 6 om ην 10 δι αυτου 13 ουδε εκ θελ. ανδρ. 15 κεκραγε λεγων· ουτ. ην ον ειπον

ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. [16] ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· [17] ὅτι ὁ νόμος διὰ μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ ἐγένετο. [18] θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· μονογενὴς θεὸς εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. [19] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ ἰουδαῖοι ἐξ ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ λευείτας, ἵνα ἐπερωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; [20] καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός. [21] καὶ ἐπηρώτησαν πάλιν· τί οὖν; ἠλίας εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη· οὔ. [22] εἶπον οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; [23] ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν ἡσαΐας ὁ προφήτης. [24] καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν φαρισαίων, [25] καὶ εἶπον αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς οὐδὲ ἠλίας οὐδὲ ὁ προφήτης; [26] ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν τῷ ὕδατι· μέσος ὑμῶν ἑστήκει ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, [27] ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. [28] ταῦτα ἐγένετο ἐν βηθανίᾳ πέραν τοῦ ἰορδάνου ποταμοῦ, ὅπου ἦν ὁ ἰωάννης βαπτίζων.

[29] Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

---

15 ος: [c] om 17 ιησου: [c] add χριστου 18 [c] ο μονογενης | θεος: [b]? add ο ων 21 [a] ηρωτησαν | [c] αυτον παλιν | [c] ο προφητης 24 και: [c] ([cb] potius quam [ca]) add οι 26 [c] om τω 27 [c] ο οπισω 28 βηθανια: [cb] βηθαραβα

15 om ος 17 δια ιησ. χριστου 18 θεος: add ο ων 19 ιωανου | απεστειλ. προς αυτον | ερωτησωσιν 20 ηρνησατο: add και ωμολογησεν 21 ηρωτησαν αυτον· συ ουν τι | ηλειας | και λεγει | ο προφητης 22 ειπαν | om ουν [bir] 25 και ηρωτησαν αυτον και ειπαν αυτω | ηλειας 26 ιωαννης | om τω | στηκει 27 ειμι εγω αξιος 28 εν βηθαν. εγενετ. | om ποταμου | ιωαννης

15 om ος 16 οτι: και 17 μωσεως | δια ιησ. χριστου 18 ο μονογεν. υιος ο ων εις 19 λευιτας | ερωτησωσιν 20 ηρνησατο: add και ωμολογησεν | ουκ ειμι εγω 21 ηρωτησαν αυτον· τι ουν; ηλ. ει συ; και λεγει | ο προφητ. 24 οι απεσταλμ. 25 και ηρωτησαν αυτον και ειπ. αυ. | ουτε bis 26 om τω | μεσος δε υμ. εστηκεν 27 αυτος εστιν ο οπισω μ. ερχ. ος εμπροσθεν μου γεγονεν | ου εγω ουκ 28 εν βηθαβαρα εγενετ. | om ποταμου | om ὁ 29 βλεπει: add ο ιωαννης

30 οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. 32 καὶ ἐμαρτύρησεν ἰωάννης ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ μένον ἐπ' αὐτόν. 33 καὶ ἐγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν τῷ ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν ἱστήκει ὁ ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ. 38 στραφεὶς ὁ ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει· τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένεις; 40 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον οὖν καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 41 ἦν ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο ἀκουσάντων παρὰ ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. 42 εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον χριστός. 43 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ σίμων ὁ υἱὸς ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται πέτρος.

---

30 υπερ: c (et iam b?) περι 32 ιωαννης: b vid add λεγων 34 εκλεκτος: c υιος 37 c και ηκουσαν 38 a vel b στραφεις δε | λεγει: c add αυτοις 39 c μεθερμηνευομενον 41 των δυο: c add των 42 c πρωτον

32 ιωαννης λεγων οτι | καταβαι. ωσ περιστ. εξ ουρ. κ. εμεινεν 33 καγω | om τω 34 εκλεκτος: υιος 35 ειστηκει ιωαννης 37 και ηκουσαν 38 στραφ. δε | λεγει αυτοις 39 ειπαν | μεθερμηνευομενον 40 ιδετε: οψεσθε | *ηλθαν et ειδαν (**ειδον) 41 δυο: add των | ιωανου 42 πρωτον 43 *ιωανου, **ιωνα

30 υπερ: περι 31 εν τω υδατι 32 ιωανν. λεγων | καταβαι. ωσει περιστ. εξ ουρ. κ. εμεινεν 33 καγω | om τω 34 εκλεκτος: υιος 35 ειστηκει 37 και ηκουσαν | αυτου οι δυ. μαθ. 38 στραφ. δε | λεγει αυτοις 39 ραββι 40 om ουν | ειδον | ωρα δε 41 δυο: add των 42 ο χριστος 43 και ηγαγεν | εμβλεψ. δε | ιωνα

44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰσ τὴν γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ἰησοῦσ· ἀκολούθει μοι. 45 ἦν φίλιπποσ ἀπὸ βηθσαϊδὰν τῆσ πόλεωσ ἀνδρέου καὶ πέτρου. 46 εὑρίσκει φίλιπποσ τὸν ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν μωσῆσ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, ἰησοῦν υἱὸν τοῦ ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ. 47 εἶπεν αὐτῷ ναθαναήλ· ἐκ ναζαρὲτ δύναται ἀγαθόν τι εἶναι; λέγει αὐτῷ φίλιπποσ· ἔρχου καὶ ἴδε. 48 ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸσ αὐτὸν λέγει περὶ τοῦ ναθαναήλ· ἴδε ἀληθῶσ ἰσδραηλείτησ, ἐν ᾧ δόλοσ οὐκ ἔστιν. 49 λέγει αὐτῷ ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεισ; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδον σε. 50 ἀπεκρίθη ναθαναὴλ καὶ εἶπεν· ῥαββεί, συ εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τοῦ ἰσραήλ. 51 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆσ συκῆσ, πιστεύεισ; μείζονα τούτων ὄψῃ. 52 καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγότα καὶ τοὺσ ἀγγέλουσ τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντασ καὶ καταβαίνοντασ ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμοσ ἐγένετο ἐν κανὰ τῆσ γαλιλαίασ, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ. 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὸν γάμον. 3 καὶ οἴνου οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ο οἶνοσ τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ

---

44 [c] ο ιησουσ 45 ην: [c] add δε | [c] ο φιλιππ. | [ca] βηθσαϊδα εκ (εκ rursus erasum) τησ 47 [c] τι αγαθον 48 [c] ιδεν et και λεγει περι αυτου 52 [c] ανεωγοτα II, 3 [a] και υστερησαντοσ οινου λεγει η

44 ο ιησουσ 45 ην δε ο φιλιππ. | βηθσαιδα εκ τησ 46 μωυσησ 47 και ειπεν | τι αγαθον | ο φιλιππ. 48 ειδεν ιησουσ | και λεγει περι αυτου· ιδε | ισραηλειτησ 49 om ὁ | ειδον 50 om και ειπεν | συ βασιλευσ ει του 51 μειζω 52 ανεωγοτα II, 1 τη τριτη ημερα 3 και οινον ουκ etc: και υστερησαντοσ οινου λεγει η

44 ηθελησ. ο ιησουσ | om ιησουσ 45 ην δε ο φιλ. α. βηθσαιδα εκ 46 ιησουν τον υιον | ς[e] ναζαρεθ, item v. sq 47 και ειπεν | τι αγαθον 48 ειδεν ο ιησ. | και λεγει περι αυτου· ιδε | ισραηλιτησ 49 ειδον 50 απεκρ. ναθαν. και λεγει αυτω | ραββι 51 om οτι sec | μειζω | οψει 52 απ αρτι οψεσθε | ανεωγοτα II, 3 και οινον ουκ etc: και υστερησαντοσ οινου λεγει η

τοῦ ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνος οὐκ ἔστιν. [4] λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. [5] λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις ὅτι ὃ ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε. [6] ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. [7] καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. [8] καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν. [9] ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος [10] καὶ λέγει· πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ δὲ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. [11] ταύτην ἐποίησεν τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ ἰησοῦς ἐν κανὰ τῆς γαλιλαίας πρώτην, καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν, καὶ ἐπίστευσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς αὐτόν. [12] μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς καφαρναούμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

[13] Ἐγγὺς δὲ ἦν τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς. [14] καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας καὶ τὰ πρόβατα καὶ βόας καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους· [15] ἐποίησεν φραγέλλιον ἐκ σχοινίων καὶ πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας κατέ-

---

3 [c] οινον ουκ εχουσιν 4 λεγει: [ca] praem και, sed rursus erasum est 6 ιουδαιων: [c] add κιμεναι 10 [c] τοτε τον ελασσω 11 πρωτην: [a vel b] del | δοξαν: [c] add αυτου | [c] εισ αυτ. οι μα. αυτ. 14 [c] πωλουντ. βοασ και προβατα και περιστ. 15 [c] και ποιησασ φρ. ε. σχ. παντασ | τα: [ca] add (sic) και, sed rursus erasum est

3 οινον ουκ εχουσιν 4 και λεγει 5 ο τι αν 6 ιουδαιων: add κειμεναι 7 om και pr 10 κ. λεγει αυτω | om δε 11 om την | om πρωτην | δοξαν: add αυτου | εισ αυτ. οι μα. αυ. 12 και οι αδελφοι και οι μαθηται αυτου 13 και εγγυσ 14 πωλ. βοασ και προβ. και περιστ. 15 και ποιησασ | om και ante παντ. | τα τε προβ. | τα κερματα | ανετρεψεν

3 οινον ουκ εχουσιν 5 ο τι αν 6 υδρι. λιθιν. εξ κειμεναι 7 om και pr 8 οι δε: και 10 και λεγει αυτω | τοτε τον ελ. | om δε 11 om πρωτην | τ. δοξαν αυτου | εισ αυτ. οι μαθ. αυτ. 12 καπερναουμ | αδελφ. αυτ.: add και οι μαθηται αυτου 13 και εγγυσ 14 πωλ. βοασ και προβ. και περιστ. 15 και ποιησασ | om και prim | τα τε προβατ. | ανεστρεψε

στρεψεν, [16] καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. [17] ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. [18] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; [19] ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. [20] εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; [21] ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος. [22] ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. [23] ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· [24] αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ γιγνώσκειν πάντας, [25] καὶ ὅτι χρείαν οὐκ εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

[1] Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων, νικόδημος ὀνόματι, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· [2] οὗτος ἦλθεν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος, καὶ οὐδεὶς δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. [3] ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [4] λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νικόδημος· πῶς δύναται ἄν-

---

24 [c] εαυτον αυτοις III, 1 [b] ονομα αυτω 3 ο ιησους: [c] add και ειπεν αυτω

17 εστιν γεγραμμ. 18 ειπαν 19 om ὁ | om εν 20 ειπαν | **ωκοδομ. | εν τρισιν 21 σωματος: add αυτου 23 om εν tert 24 om ὁ | δια το αυτον γινωσκειν 25 ου χρει. ειχ. III, 1 ανομα αυτω 2 πρ. αυτ. νυκτ. | ουδεις γαρ 3 απεκριθη ιησους και ειπεν αυτω 4 om ὁ | νεικοδημος

17 εμνησθ. δε | κατεφαγε 20 τεσσαρακοντ. | ωκοδομηθη | εν τρισιν 21 σωματ. αυτου 22 ελεγεν: add αυτοις | ω ειπεν 23 om τοις 24 εαυτον αυτοις | δια το αυτον γινωσκειν 25 ου χρει. ειχ. III, 1 ονομα αυτω 2 προσ τον ιησουν νυκτος | ραββι | ουδεις γαρ ταυ. τ. σημ. δυνατ. 3 απ. ο ιησ. και ειπεν αυτω

θρωποσ γέρων ὢν γεννηθῆναι; μὴ δύναται εἰσ τὴν κοιλίαν τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; [5] ἀπεκρίθη ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ ἐξ ὕδατοσ καὶ πνεύματοσ γεννηθῇ, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. [6] τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆσ σαρκὸσ σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματοσ πνεῦμά ἐστιν. [7] μὴ θαυμάσῃσ ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶσ γεννηθῆναι ἄνωθεν. [8] το πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεισ, ἀλλ᾽ οὐκ οἶδασ πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτωσ ἐστὶν πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ ὕδατοσ καὶ τοῦ πνεύματοσ. [9] ἀπεκρίθη νικόδημοσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶσ δύναται ταῦτα γενέσθαι; [10] ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλοσ τοῦ ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεισ; [11] ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. [12] εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶσ ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; [13] καὶ οὐδεὶσ ἀναβέβηκεν εἰσ τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάσ, ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. [14] καὶ καθὼσ μωϋσῆσ ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτωσ ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, [15] ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [16] οὕτωσ γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸσ τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [17] οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν εἰσ τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σωθῇ ὁ κόσμοσ δι᾽ αὐτοῦ. [18] ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦσ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. [19] αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσισ, ὅτι τὸ φῶσ ἐλήλυθεν εἰσ τὸν κόσμον,

---

5 ιησους: [c] add και ειπεν, sed rursus rasum est | ιδειν (cod ειδ.): [c] εισελθειν εισ | των ουρ.: [c] του θεου 16 υιον: [c] add αυτου | εδωκεν [a]: *om

4 γεννηθ. γερ. ων 5 ο ιησουσ | γεννηθ. εξ υδ. κ. πν. | εισελθειν εισ την βασ. του θεου 8 αλλα ουκ | om του υδατ. και 9 νεικοδημοσ 10 om ὁ pr 15 εισ αυτον: εν αυτω 16 αλλα

4 γεννηθ. γερ. ων 5 ο ιησουσ | γεννηθη εξ υδ. κ. πν. | εισελθειν εισ τ. βασ. του θεου 6 ς^{e} 1624 γεγενημενον bis 8 om του υδατ. και 13 τ. ανθρωπου: add ο ων εν τω ουρανω 14 μωσησ 15 μη απολητα αλλ εχη ζω. αι. 16 τον υιον αυτου 17 τον υιον αυτου 18 ο δε μη πιστ.

καὶ οἱ ἄνθρωποι ἠγάπησαν τὸ σκότος μᾶλλον ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ
αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ
φῶς [καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς], ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα
αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα
φανερωθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένον.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, κἀκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
23 ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι
ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. 24 οὔπω
γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης. 25 ἐγένετο δὲ συν-
ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίων περὶ καθα-
ρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί,
ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε
οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη
Ἰωάννης καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωπος λαβεῖν οὐδὲν ἐὰν μὴ
ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 αὐτοὶ ὑμεῖς μαρτυρεῖτε
ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ
ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ
φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς αὐτοῦ καὶ ἀκούων, χαρᾷ χαίρει
διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλή-
ρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν
ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν, ὁ δὲ ὢν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῆς
γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος
32 ὃν ἑώρακε καὶ ἤκουσε μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ

---

20 και ουκ usq φως ^{c}: *om 21 ο δε ποιων usq αυτου ^{c}: *om | ειργασμενον: ^{a} -μενα 24 ^{c} ο ιωαννης 25 ^{c} εγεν. ουν ζητησισ | ^{c} ιουδαιου 31 δε: ^{c} om | επι: ^{c} εκ | ερχομενοσ: ^{c} add επανω παντων εστιν 32 ον: ^{b} ο | ^{c} εωρακεν et ηκουσεν

19 ηγαπησαν οι ανθρωπ. μαλλ. το σκ. 21 αυτου τα εργα | ειργασμενα 22 και οι μαθ. αυτ. εισ τ. ιουδ. γην | και εκει 23 ο ιωανησ | εγγυσ 24 ιωανησ 25 εγεν. ουν ζητησισ εκ τ. μαθ. των ιωανου | ιουδαιου 26 ηλθαν | ιωαννην | ειπαν 27 ιωανησ| λαμβανειν ουδε εν αν μη 28 μοι μαρτυρ. οτ. ειπ. εγω 29 εστ. κ. ακου. αυτ. 31 om δε | επι: εκ | ερχομενοσ: add επανω παντων εστιν 32 ον: ο | τουτο μαρτυρει

19 ηγαπησ. οι ανθρ. μαλλ. το σκ. | πονηρα αυτων 21 αυτου τα εργα | ειργασμενα 22 και οι μαθ. αυτ. εισ τ. ιου. γ. και εκει 23 εγγυσ 24 ο ιωαννησ 25 εγεν. ουν ζητησισ 26 ραββι 27 λαμβανειν 28 υμεισ μοι μαρτ. 29 εστ. κ. ακου. αυτ. 31 ο ων εκ τησ γησ | ερχομενοσ: add επανω παντων εστι 32 ον: και ο | τουτο μαρτυρει

οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν
ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥή-
ματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσι τὸ πνεῦμα. 35 ὁ
πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
36 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ
οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπ' αὐτὸν μένει.

IV.

1 c Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι ὅτι Ἰη-
σοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καί-
τοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
3 ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
4 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς
πόλιν τῆς Σαμαρίας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ
ἔδωκεν Ἰακὼβ τῷ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ
Ἰακώβ· ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο
οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. 7 ἔρχεταί τις γυνὴ ἐκ
τῆς Σαμαρίας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι
πεῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα
τροφὰς ἀγοράσωσιν. 9 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτις· πῶς
σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς, γυναικὸς Σαμαρίτιδος
οὔσης; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν
τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι· δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτη-
σας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἐκείνη·

---

36 [c] ο δε απ. | οψεται: [a] εχει, [c] rursus οψεται IV, 4 sq [*a] σαμαριας ad σα-
μαριας transiluit, [a] suppl 6 ως: [ca] ωσει, sed ως restitutum 7 [c] πιειν 9 [c] λεγει
ουν | [c] πιειν | ουσης: [a] add ου γαρ συνχρωνται ιουδαιοι σαμαρειταισ 10 [c] πιειν
11 εκεινη: [c] η γυνη

34 [*]om το πνευμ. 36 ο δε απειθ. | μενει επ αυτ. IV, 1 εγνω ο κυριος οτι |
η: [*]om | ιωαννης 3 [*]om παλιν 4 σαμαρειας 5 σαμαρειας 6 ουτω 7 om τισ |
σαμαρειας | [*]πειν, [**]πιειν (8 απελυθεισαν [bent] negante Maio) 9 λεγει ουν | σα-
μαρειτισ | [*]πειν, [**]πιειν | σαμαρειτιδοσ | ουσησ: add ου γαρ συνχρωνται ιουδαιοι
σαμαρειταισ 10 [*]πειν, [**]πιειν 11 om εκεινη

34 διδωσιν ο θεοσ 36 ο δε απειθων | μενει επ αυτον IV, 1 εγνω ο κυριοσ
οτι 4 σαμαρειας 5 [c] σιχαρ | om τω pr 6 ωσει εκτη 7 om τισ | σαμαρειας |
πιειν 9 λεγει ουν | σαμαρειτισ | πιειν | ουσησ γυν. σαμαρειτιδοσ; ου γαρ συγ-
χρωνται ιουδαιοι σαμαρειταισ 10 πιειν 11 εκεινη: η γυνη

κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; [12] μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὅστις ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ; αὐτὸς καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ. [13] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· [14] ὃς δὲ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. [15] λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ὧδε ἀντλεῖν. [16] λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. [17] ἀπεκρίθη ἡ γυνή· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπες ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχεις· [18] πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθῶς εἴρηκας. [19] λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ· [20] οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. [21] λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. [22] ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· [23] ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτῷ.

---

12 μειζων ^{c}: *-ζον | αυτος και: ^{c} και αυτος 14 ο δε πινων: ^{c} οσ δ αν πιη 15 ^{c} μηδε ερχομαι ενθαδε αντλ. 16 ^{c} ο ιησους 17 η γυνη: ^{c} add και ειπεν 19 η γυνη: ^{c} add κυριε 23 αυτω: ^{c} αυτον

11 ποθεν ουν 12 οστις: οσ | αυτ. και: και αυτ. 14 οσ δ αν πιη εκ | om εγω sec | δωσω sec: add αυτω 15 διερχομαι ενθαδε αντλ. 16 om ιησους | σου τον ανδρ. 17 η γυνη: add και ειπεν αυτω | ουκ εχω ανδρα | **ειπασ | εχεισ: εχω 18 αληθεσ 19 κυριε θεωρω 20 εστιν: add ο τοποσ 23 τουσ προσκ. αυτον

11 ποθεν ουν 12 οστις: οσ | αυτ. και: και αυτ. 13 ο ιησους 14 οσ δ αν πιη εκ | διψηση | om εγω sec | δωσω sec: add αυτω 15 μηδε ερχωμαι ενθαδε αντλ. 16 ο ιησους 17 η γυνη: add και ειπεν | ουκ εχω ανδρ. | ειπασ οτ. α. ο. εχω 18 αληθεσ 19 κυριε θεωρω 20 εν τουτ. τ. ορει | εστ. ο τοποσ οπ. δει προσκ. 21 γυναι πιστευσον μοι 23 αλλ ερχ. | τ. προσκυ. αυτον

[24] πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν πνεύματι ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. [25] λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελλει ἡμῖν ἅπαντα. [26] λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. [27] καὶ ἐν τούτῳ ἐπῆλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν αὐτῷ· τί ζητεῖς, ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; [28] ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· [29] δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; [30] ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. [31] ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ῥαββεί, φάγε. [32] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. [33] λέγουσιν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; [34] λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. [35] οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδού, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμόν. ἤδη [36] ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. [37] ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. [38] ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. [39] ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν τῶν σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυ-

---

24 [c] προσκυνουντ. αυτον εν πνευμ. και αληθεια δει προσκυν. 25 [c] οιδαμεν| [c] αναγγελει 27 [c] επι τουτω | [c] ηλθον 29 [c] ειπεν 33 [c] ελεγον ουν οι 35 ηδη: *nec ante nec post interpunxit; [c] vero post θερισμ. punctum addidit 39 [c] επιστευσαν εις αυτον

24 τ. προσκ. αυτον εν πν. και αληθεια δει προσκ. 25 αναγγελει 27 επι τουτω ηλθαν | om αυτου bent ? | om αυτω 30 om ουν 33 ελεγον ουν 34 ποιησω 36 om και sec 38 απεστειλα 39 επιστ. εις αυτον | σαμαρειτων

24 τ. προσκυ. αυτον εν πν. και αληθεια δει προσκ. 25 αναγγελει | παντα 27 επι τουτω ηλθον | εθαυμασαν | om αυτω 29 παντα οσα 31 εν δε τω | ραββι 33 ελεγον ουν 35 τετραμηνον | ηδη cum θερισμον conjg 36 και ο θεριζων 38 απεστειλα 39 επιστευσ. εις αυτον | σαμαρειτων

ρούσησ ὅτι εἶπέ μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡσ οὖν ἦλθον πρὸσ αὐτὸν οἱ σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖσ· καὶ ἔμεινεν παρ' αὐτοῖσ ἡμέρασ δύο. 41 καὶ πολλῷ πλείουσ ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 καὶ ἔλεγον τῇ γυναικὶ ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν μαρτυρίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν παρ' αὐτοῦ, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθῶσ οὗτόσ ἐστιν ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

43 Μετὰ δὲ τὰσ δύο ἡμέρασ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν γαλιλαίαν. 44 αὐτὸσ γὰρ ἰησοῦσ ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτησ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 ὡσ οὖν ἦλθεν εἰσ τὴν γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ γαλιλαῖοι, ἑωρακότεσ πάντα ἃ ἐποίησεν ἐν ἱεροσολύμοισ ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἐληλύθεισαν εἰσ τὴν ἑορτήν. 46 ἦλθαν οὖν πάλιν εἰσ τὴν κανὰν τῆσ γαλιλαίασ, ὅπου ἐποίησαν τὸ ὕδωρ οἶνον. ἦν δέ τισ βασιλικόσ, οὗ ὁ υἱὸσ ἠσθένει, ἐν καφαρναοὺμ 47 ἀκούσασ ὅτι ὁ ἰησοῦσ ἥκει ἐκ τῆσ ἰουδαίασ εἰσ τὴν γαλιλαίαν. ἦλθεν οὖν πρὸσ αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ πρὸσ αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ βασιλικόσ· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸν παιδά μου. 50 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· πορεύου· ὁ υἱόσ σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωποσ τῷ λόγῳ τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἤδη δὲ αὐτοῦ κατα-

---

39 c ειπεν 42 c τη τε γυναικι ελεγον | μαρτυριαν: c λαλιαν 45 ωσ: c οτε | εδεξ. αυτ. οι γαλιλαιοι c: *nil nisi οι (a γαλιλαιαν ad γαλιλαιοι aberravit) | c παντα εωρ. οσα 46 c κανα | c εποιησεν 47 c ουτοσ ακουσασ | ηλθ. ουν: c απηλθεν | c ημελλεν 50 τ. ιησου: c add ον ειπεν αυτω

40 ωσ ηλθ. ουν (sic * ex ωσ ουν συνηλθ. teste Maio) | σαμαρειται | εμεινεν εκει δυο ημερασ 42 τη τε γυναικι ελεγον | δια την λαλιαν σου | om παρ αυτου| ουτοσ εστ. αληθ. 45 οτε ουν | παντα εωρακ. οσα | ηλθον 46 ηλθεν | εν κανα | εποιησεν | και ην τισ 47 ουτοσ ακουσασ | om ὁ | ηλθ. ουν: απηλθεν 49 το παιδιον μου 50 τ. λογω ον ειπεν αυτω ο ιησουσ

39 παντα οσα 40 σαμαρειται | εμεινεν εκει δυο ημερασ 42 τη τε γυναικι ελεγον | μαρτυριαν: λαλιαν | om παρ αυτου | ουτοσ εστ. αληθ. | κοσμου: add ο χριστοσ 43 εκειθεν: add και απηλθεν 44 ο ιησουσ 45 οτε ουν | παντα εωρακοτεσ | ηλθον 46 ηλθεν ουν ο ιησουσ παλ. | κανα | εποιησεν | και ην τισ | καπερναουμ 47 ουτοσ ακουσασ | om ὁ | ηλθ. ουν: απηλθε | ηρωτα αυτον 49 το παιδιον μου 50 και επιστευσεν | τ. λογ. ω ειπεν αυτω ιησουσ

βαίνοντος, οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν, ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ· ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 τοῦτο πάλιν δεύτερον ἐποίησεν σημεῖον ὁ ἰησοῦς, ἐλθων ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γαλιλαίαν.

V.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις προβατικὴ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον ἑβραϊστὶ βηθζαθά, πέντε στοὰς ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δέ τις ἄνθρωπος τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ. 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦς ἀνακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολυν χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἔγειρε, ἆρον τὸν κράβακτόν σου καὶ περιπάτει. 9 ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἠγέρθη καὶ ἦρε τὸν κράβακτον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν

---

53 [c] εν εκεινη | αυτω: [c] add ο ιησους V, 2 [c] εν τη προβατικη | [c] η επιλεγομενη 6 [c] κατακειμενον 9 [c] και ευθεως εγενετο | [c] κραβαττον (v. 8. non correxit.

51 οι δουλ. αυτου υπηντ. αυτω (om κ. ηγγειλ.) λεγοντες 52 την ωρ. εκεινην) om παρ αυτ. | ειπον ουν | **χθες | αυτον: *om ben, suppl αυτην 53 ειπ. αυτω: add ο ιησους 54 τουτο δε πα. δευ. σημ. εποι. V, 1 om ἡ | om ὁ 2 επι τη προβατικη | η επιλεγομενη | βηθσαϊδα 5 ανθρωπος εκει | om και 6 κατακειμενον | πολυν ηδη 7 προ: *προσ 8 *κραβαττον, **κραββατον. Item vv sqq 9 και ευθεως εγενετο | om και ηγερθη

51 οι δουλ. αυτου απηντησαν αυτω κ. απηγγειλαν λεγοντες | αυτου: σου 52 παρ αυτου την ωραν | χθες 53 εν εκεινη | ειπεν αυτω ο ιησους οτι ο 54 σημ. εποι. V, 1 om ἡ 2 επι τη προβατικη | ς[e] 1633 κολυμβήθρᾳ | η επιλεγομενη | βηθεσδα 3 πληθος πολυ | ξηρων: add εκδεχομενων την του υδατος κινησιν | [4] αγγελος γαρ κατα καιρον κατεβαινεν εν τη κολυμβηθρα και εταρασσε το υδωρ· ο ουν πρωτος εμβας μετα την ταραχην του υδατος υγιης εγινετο, ω δηποτε κατειχετο νοσηματι 5 ανθρωπ. εκει | om και | om αυτου 6 κατακειμενον | πολυν ηδη 7 βαλλη 8 εγειραι | κραββατον 9 και ευθεως εγενετο | om κ. ηγερθη | κραββατον

ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβακτόν σου. 11 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν ἆραι τὸν κράβακτον καὶ περιπατεῖν. 12 ἠρώτησαν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι ἆραι καὶ περιπατεῖν; 13 ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ μέσῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὑρίσκει ὁ Ἰησοῦς τὸν τεθεραπευμένον ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγει αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται. 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνετο αὐτοῖς· ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 ἔλεγεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ποιεῖ ὁμοίως. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων ἔργα δείξει αὐτῷ, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζετε. 21 ὡς γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ

---

11 [c] απεκριθη | [c] υγιη | [c] αρον τ. κραβαττον σου κ. περιπατει 12 [c] αρον itemque [vdtr] περιπατει 13 [c] εξενευσεν | μεσω: [c] τοπω 14 [c] ευρισκ. αυτον ο ιησους εν 15 [c] απηλθεν ουν 17 απεκρινετο: intactum mansit 19 [c] απεκρινατο ουν ο ιησους και ελεγεν αυτοις αμην αμην

10 om σου 11 οσ δε απεκριθη αυτ. | υγιη | αρον τ. κρ. σου κ. περιπατει 12 αρον κ. περιπατει 13 εξενευσεν | μεσω: τοπω 14 ευρισκει αυτον ιησους εν | λεγει: ειπεν | σοι τι 15 ειπεν: ανηγγειλεν 17 απεκρεινατο 18 δια τουτ. ουν 19 απεκρινατο ουν και ελεγεν αυτοις αμην αμην | ομοιωσ ποιει 20 δειξει αυτω εργα | θαυμαζητε 21 ωσπερ

10 om και | κραββατον | om σου 11 om ο δε | απεκριθη | υγιη | αρον τ. κραββατον σου κ. περιπατει 12 ηρωτ. ουν | αρον τον κραββατον σου κ. περιπατει 13 εξενευσεν | μεσω: τοπω 14 ευρισκ. αυτον ο ιησους εν | λεγει: ειπεν 15 ειπεν: ανηγγειλε 16 τον ιησουν οι ιουδ. και εζητουν αυτον αποκτειναι 17 ο δε ιησους απεκρινατο 18 δια του. ουν 19 απεκρινατο ουν ο ιησους και ειπεν αυτοις· αμην αμην | εαν μη τι | ομοι. ποι. 20 δειξει αυτω εργα | θαυμαζητε 21 ωσπερ

ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ
υἱῷ, [23] ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα.
ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.
[24] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πι-
στεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ
ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.
[25] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσωσι
τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀκούσαντες ζήσουσιν. [26] ὡς
γὰρ ὁ πατὴρ ζωὴν ἔχει ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν
ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· [27] καὶ κρίσιν ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν ποι-
εῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. [28] μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχε-
ται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσωσιν τῆς φωνῆς
αὐτοῦ, [29] καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνά-
στασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.
[30] οὐ δύναμαι ποιεῖν ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω
κρίνω· ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. [31] ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ
περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· [32] ἄλλος
ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδατε ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ
μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. [33] ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς
ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ· [34] ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀν-
θρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς
σωθῆτε. [35] ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς
ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. [36] ἐγὼ
δὲ ἔχω μαρτυρίαν μείζω τοῦ ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν

---

25 ωρα: [c] add και νυν εστιν | [c] και οι ακουσ. 26 [c] ωσπερ γαρ | ουτως usq εν εαυτω [c]: *om 27 [c] και εξουσ. εδωκ. αυτ. κρισ. ποι. 30 [a] και η κρισις 32 [c] οιδα 35 [c] υμεις δε

25 ωρα: add και νυν εστιν | ακουσουσιν | οι ακουσαντες 26 ωσπερ | εχει ζωην 27 και εξουσ. εδω. αυτ. κρισ. ποι. 28 ακουσουσιν 29 om δε 30 εγω ποιειν | και η κρισις 32 οιδα 33 ιωαννην 35 υμεις δε | αγαλλιασθηναι 36 την μαρτυριαν | μειζων | ιωανου

25 ωρα: add και νυν εστιν | ακουσονται | και οι ακουσ. ζησονται 26 ωσπερ| εχει ζωην | ουτ. εδωκε και τω υιω 27 κ. εξουσ. εδω. αυτ. και κρισ. ποι. 28 α-κουσονται 30 εγω ποιειν | και η κρισις | με: add πατρος 32 οιδα 35 υμεις δε | αγαλλιασθηναι 36 την μαρτυριαν | εδωκε

μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατὴρ ἐμὲ ἀπέσταλκεν. [37] καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, [38] καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. [39] ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· [40] καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν ἔχητε. [41] δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, [42] ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς. [43] ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. [44] πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητοῦντες; [45] μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. [46] εἰ γὰρ ἐπιστεύετε μωσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος γέγραφεν. [47] εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

[1] Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς γαλιλαίας τῆς τιβεριάδος· [2] ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺς ὄχλος, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει περὶ τῶν ἀσθενούντων. [3] καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος ἰησοῦς, καὶ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μαθητῶν

---

42 *sic: ουκ εχετε τ. αγ. τ. θε. ουκ εχετε, c ουκ εχ. priore loco om 44 ζητουντες: c ζητιτε 46 c εγραψεν VI, 3 c ανηλθεν δε | c ο ιησους | c και εκι εκαθ.

36 εμε: με 39 **ερευνατε 42 αλλα | ουκ εχετε post θεου 43 ελθη εν τω 44 παρ αλληλ. | om θεου | ζητειτε 45 ο κατηγ. υμ. προσ τον πατερα 46 μωυσει| εγραψεν 47 πιστευετε VI, 2 οχλ. πολ. | οτι εθεωρουν | περι: επι 3 ανηλθεν δε| και εκει εκαθητο

36 α εγω ποιω | με 37 εκεινος: αυτος | ακηκο. πωποτ. 38 μενοντα εν υμιν 39 ερευνατε 42 ουκ εχετε post θεου 43 ελθη εν τω | λη̣ψεσθε 44 ου ζητειτε 45 μωσης 46 μωση | εγραψεν VI, 2 και ηκολ. αυτ. οχλ. πολ. | αυτου τα σημ.| περι: επι 3 ανηλθε δε | ο ιησους κ. εκει εκαθητο

αὐτοῦ. [4] ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. [5] ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι ὄχλος πολὺς ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους, ἵνα οὗτοι φάγωσιν; [6] τοῦτο γὰρ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς δὲ ἤδει τί ἔμελλε ποιεῖν. [7] ἀπεκρίνεται οὖν ὁ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. [8] λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου· [9] ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; [10] εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς τρισχίλιοι. [11] ἔλαβεν δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσεν καὶ ἔδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. [12] ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. [13] συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖς βεβρωκόσιν. [14] οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον, ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. [15] Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν καὶ ἀναδεικνύναι βασιλέα, φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος μόνος αὐτός.

---

5 [c] ο ιησους 6 γαρ: [c] δε | [c] αυτος γαρ | [c] εμελλεν 7 αποκριν. ουν: [ca] απεκριθη αυτω, [cb] απεκρ. ουν (ut [vdtr]) αυτω 10 χορτος [c]: [*]τοπος | [c] πεντακισχιλιοι 11 [c] ελαβεν ουν | εδωκεν: [c] add τοις μαθηταις οι δε μαθηται 15 [c] αρπαζειν αυτ. ινα ποιησωσιν βασ. ανεχωρησεν παλ.

5 ο ιησους | πολ. οχλ. | φαγωσ. ουτοι 6 τουτο δε | αυτος γαρ 7 απεκριθη αυτω φιλιππος | αρκουσιν αυτοις | om τι 9 οσ εχει 10 πεντακισχειλιοι 11 ελαβεν ουν | και ευχαριστησασ διεδωκεν 12 περισσευοντα 13 επερισσευσαν 14 α εποι. σημεια ελ. οτι | ο ερχ. εισ τ. κο. 15 και αναδεικν.: ινα ποιησωσι | φευγει: ανεχωρησε | αυτοσ μονοσ

5 ο ιησ. τους οφθ. | πολ. οχλ. | πρ. τον φιλ. | αγορασομεν | φαγ. ουτοι 6 τουτο δε | αυτος γαρ 7 απεκριθη αυτω φιλιππος | αρκουσιν αυτοις | εκαστ. αυτων 9 εν ωδε 10 ειπε δε | ανεπεσον ουν | ωσει πεντακισχιλ. 11 κ. ευχαριστησασ διεδωκε τοισ μαθηταισ, οι δε μαθηται τοισ 14 σημειον: add ο ιησους | ελεγ. οτι ουτοσ| ο ερχ. εισ τ. κο. 15 και αναδεικν.: ινα ποιησωσιν αυτον | ανεχωρησε παλιν | αυτοσ μονοσ

16 [c]Ὡσ δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ
τὴν θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντεσ εἰσ πλοῖον ἔρχονται πέραν τῆσ
θαλάσσησ εἰσ καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺσ ἡ σκοτία,
καὶ οὔπω ἐληλύθει ἰησοῦσ πρὸσ αὐτούσ, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέ-
μου μεγάλου πνέοντοσ διηγείρετο. 19 ἐληλακότεσ οὖν ὡσ στάδια
εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσιν τὸν ἰησοῦν περιπατοῦντα
ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐγγὺσ τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβή-
θησαν. 20 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον οὖν
λαβεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέωσ τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ
τὴν γῆν εἰσ ἣν ὑπήντησεν.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλοσ ὁ ἑστὼσ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶδεν
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἐκεῖνο εἰσ ὃ ἐνέβησαν οἱ
μαθηταὶ τοῦ ἰησοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεληλύθει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ εἰσ
τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 23 ἐπελθόντων οὖν τῶν
πλοίων ἐκ τιβεριάδοσ, ἐγγὺσ οὔσησ ὅπου καὶ ἔφαγον ἄρτον εὐ-
χαριστήσαντοσ τοῦ κυρίου, 24 καὶ ἰδόντεσ ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ὁ ἰη-
σοῦσ οὐδὲ οἱ μαθηταί, ἐνέβησαν εἰσ τὸ πλοῖον καὶ ἦλθον εἰσ
καφαρναούμ, ζητοῦντεσ τὸν ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντεσ αὐτὸν πέ-

---

19 [a] vel [b] σταδιουσ 21 [c] επι τησ γησ ε. η. υπηγον 22 εκεινο (cod ενκεινο, ν notato) εισ ο ενεβ. οι μα. τ. ιησου: [c] εν, improbatis reliquis | συνεληλ. αυτοισ: [c] συνεισηλθεν τοισ μαθηταισ αυτου | πλοιον: cod πλοιαν notato ο super α | οι μα. αυτ.: [b] add απηλθον 23 ουσησ: [c] του τοπου | και: [c] om 24 κ. ιδοντεσ etc: [c] οτε ουν ιδεν ο οχλοσ οτι ιησουσ ουκ εστιν εκει ουδ. οι μα. αυτου ενεβησαν αυτοι εισ τα πλοιαρια

17 ηρχοντο | και σκοτια ηδη εγεγονει κ. ουπ. πρ. αυτ. εληλ. ο ιησ. 18 διεγειρετο 19 σταδιουσ 20 ο δε λεγει 21 ηλθον: ηθελον | εγενετ. το πλοι. επι τησ γησ ε. η. υπηγον 22 εστηκωσ | *περα | ειδον | ει μη εν και οτι ου συνεισηλθεν τοισ μαθηταισ αυτου ο ιησ. | οι μα. αυτ. απηλθον 23 επελθοντων etc: αλλα ηλθεν πλοια εκ τησ τιβερ. εγγ. του τοπου οπου εφαγον τον αρτ. 24 οτε ουν ειδεν ο οχλοσ οτι ιησουσ ουκ εστιν εκει ουδ. οι μα. αυτου ενεβησαν αυτοι εισ τα πλοιαρια

17 εισ το πλοιον ηρχοντο | καπερναουμ | και σκοτια ηδη εγεγονει κ. ουκ ελη-
λυθ. πρ. αυτ. ο ιησουσ 19 σταδιουσ 20 ο δε λεγει 21 ηλθον: ηθελον | επι τησ
γησ ε. η. υπηγον 22 εστηκωσ | ιδων | ει μη εν εκεινο εισ ο ενεβ. οι μα. αυτου|
ου συνεισηλθε τοισ μαθηταισ αυτου ο ιησ. εισ το πλοιαριον | αυτου: add απηλθον
23 αλλα δε ηλθε πλοιαρια εκ τιβερ. εγγ. του τοπου οπου εφαγ. τον αρτ. 24 οτε ουν
ειδεν ο οχλοσ οτι ιησουσ ουκ εστιν εκει ουδ. οι μα. αυτου, ενεβησ. και αυτοι εισ
τα πλοια | καπερναουμ

ραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε ἦλθες; [26] ἀπεκρίθη αὐτοῖς ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. [27] ἐργάζεσθε βρῶσιν μὴ τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός. [28] εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵν' ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; [29] ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. [30] εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ποιεῖς σημεῖον σύ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; [31] οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμμένον· [ἄρτον] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ δέδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. [32] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. [33] ὁ γὰρ ἄρτος ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. [34] εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· πάντοτε, κύριε, δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. [35] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε. [36] ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. [37] πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω, [38] ὅτι οὐ καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ

---

26 ζητειτε με ^{c}: *om 27 εσφραγισεν ^{a}: *om 28 ^{c} ινα εργ. 31 αρτον ^{c}: *om 37 ^{c} εκβαλω εξω 38 ου: ^{c} om | ινα: ^{c} ουχ ινα

25 ηλθες: γεγονας 26 ο ιησους | **ιδετε 27 εργαζ. μη την βρωσιν | αλλα την βρωσιν την μενουσαν | υμιν δωσει 28 ινα εργ. 29 ο ιησους 30 τι ουν ποιεις συ σημ. 31 εδωκεν 32 εδωκεν 33 om ὁ sec 34 κυριε παντοτε 35 om ουν| **διψηση 36 εωρακ. με 37 τον ερχομ. προσ με | εκβαλω εξω 38 οτι καταβεβ. απο τ. ουρ. ουχ ινα ποιω

25 ραββι | ηλθες: γεγονας 26 ο ιησους 27 εργαζ. μη την βρωσ. | αλλα την βρωσιν την μενουσαν | υμιν δωσει 28 ς ποιουμεν | ινα εργ. 29 ο ιησους | πιστευσητε 30 τι ουν ποι. συ σημ. 31 εδωκεν 32 μωσης 33 om ὁ sec 34 κυριε παντοτε 35 ειπε δε | προσ με | διψηση 36 εωρακ. με 37 τον ερχ. πρ. με | εκβαλ. εξω 38 om ου | ουχ ινα ποιω

ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με [. [39] τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με], ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [40] τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [41] ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, [42] καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν καὶ τὸν πατέρα; πῶς οὖν οὗτος λέγει· ἐγὼ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; [43] ἀπεκρίθη οὖν Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. [44] οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [45] ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. [46] οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τις εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ πατρός, οὗτος ἑώρακεν τὸν θεόν. [47] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. [48] ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. [49] οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀπέθανον· [50] οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. [51] ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς,

---

39 *τουτο δε etc: *om, [ca] suppl, sed (a [cb]) rursus exstincta sunt 42 και τον πατερα: [c] τον πατερα και την μητερα 46 θεον: [c] πατερα 51 [c] και ο αρτος ον

39 om εν 40 om εν 42 ουχι | οιδ. τον πατερ. και την μητερα | ουν: νυν | om ουτος | οτι εκ του 43 om ουν | ιησ. και ειπ. αυτοις | μετα 44 προσ εμε | εν τη 46 παρα θεου ουτ. εωρ. τ. πατερα 47 om οτι 49 εν τ. ερημ. το μαννν. 50 μη αποθνησκη 51 εκ τουτου του αρτου ζησεται | και ο αρτ. δε ον εγ. δω. η σαρξ μ. εστ. υπ. τ. του κο. ζω.

39 τ. πεμψ. με πατροσ 40 τουτο δε | πατροσ μου: πεμψαντοσ με | om εν 42 οιδαμεν τον πατ. και την μητερα | λεγει ουτοσ | εγω εκ: οτι εκ 43 ο ιησουσ και ειπ. αυτοισ 44 και εγω 45 του θεου | πασ ουν | προσ με 46 τισ εωρακ.| παρα του θεου ουτ. εωρ. τ. πατερα 47 om οτι | ο πιστ. εισ εμε 51 εκ τουτου του αρτ. ζησεται | και ο αρτ. δε ον ε. δω. η σαρξ μ. εστ. την εγω δωσω υπ. τ. τ. κο. ζωησ

ἡ σάρξ μου ἐστίν. [52] ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος δύναται ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; [53] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἂν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε τὸ αἷμα αὐτοῦ, οὐκ ἔχετε ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτοῖς. [54] ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [55] ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστὶν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ ποτόν. [56] ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. [57] καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. [58] ἔστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, οὐ καθὼς οἱ πατέρες ἔφαγον καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα.

[59] Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν καφαρναούμ. [60] πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; [61] ἔγνω οὖν Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; [62] ἐὰν θεωρῆτε ἀναβαίνοντα τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅπου ἦν τὸ πρότερον; [63] πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν, πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή. [64] ἀλλ' ἐξ ὑμῶν εἰσίν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. ἤδει γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἦν ὁ μέλλων αὐτὸν

---

55 ab αληθως priore ad posterius scriptor transiluit; [c] vero suppl. αληθης εστιν βρωσις και το αιμα μου. Idem αληθῆ pro αληθως reposuit, sed h. l. αληθως restitutum | ποτον: [c] ποσις 58 εστιν: [c] ουτος εστ. | [c] καταβας 61 [c] ιδως δε ο ιησους εν | [c] om και 62 [c] εαν ουν 63 [c] το πνευμα 64 τις [c]: *om

52 om ουν sec | ουτος ημιν | σαρκα: add αυτου 53 om ὁ | εαν μη | αυτου το αιμα | om αιωνιον 55 αληθης bis | εστιν ποσις 58 ουτος εστ. ο αρτ. ο εξ ουρ. καταβας | εφαγ. οι πατερ. 61 ειδως δε ο ιησους | om και 62 εαν ουν | τ. υι. τ. ανθρ. αναβ. 63 το πνευμα | ζωη: add εστιν 64 εισιν εξ υμων | εξ αρχης ο ιησους | οι μη πιστευοντ. κ. τις εστιν ο παραδωσων αυτον

52 om ουν sec | ουτος ημιν 53 εαν μη | αυτου το αιμα | om αιωνιον 54 και εγω 55 εστι ποσις 57 ζησεται 58 ουτος εστιν ο αρτ. |,καταβας | εφαγ. οι πατερ. υμων το μαννα | ζησεται 59 καπερναουμ 60 ουτος ο λογος 61 ειδως δε ο ιησους | om και 62 εαν ουν θε. τον υι. τ. α. αναβαιν. 63 το πνευμα | λαλω | ζωη: add εστιν 64 εισιν εξ υμ. τιν. | εξ αρχης ο ιησους | οι μη πιστευ. κ. τις εστιν ο παραδωσων αυτον

παραδιδόναι. [65] καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον ἐκ τοῦ πατρός. [66] ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. [67] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; [68] ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· [69] καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. [70] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· οὐχὶ ἐγὼ ὑμᾶς ἐξελεξάμην δώδεκα, καὶ ἐξ ὑμῶν διάβολός ἐστιν; [71] ἔλεγεν δὲ Ἰούδαν Σίμωνος ἀπὸ Καρυώτου· οὗτος γὰρ καὶ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

[1] Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. [2] ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. [3] εἶπον οὖν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωροῦσιν τὰ ἔργα ἃ ποιεῖς. [4] οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιῶν ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. [5] οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. [6] λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐ πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. [7] ὁ κόσμος οὐ δύναται μι-

---

65 [c] δεδομενον αυτω 70 [c] τους δωδεκα | [c] και εις εξ 71 [c] τον ιουδαν σιμ. ισκαριωτου VII, 1 [ca] και μετα, sed και rursus erasum 3 [c] θεωρησουσιν τα εργα σου α 6 [c] λεγ. ουν αυτοις ο ιησους | [c] ουπω παρ. 7 ου δυνατ. ο κοσμ.

65 προς με | δεδομενον αυτω 66 om ουν | εκ των μαθ. αυτου 70 απεκριθ. αυτοις ο ιησους· ουκ εγ. υμ. τους δωδ. εξελ. | εις διαβολος 71 τον ιουδαν σιμ. ισκαριωτου | om και | παραδιδ. αυτον | om ων VII, 1 και μετα | om ὁ 3 πρ. αυτ. οι αδ. αυτ. | *θεωρησουσιν, **-σωσιν | σου τα εργα 4 ποιει και ζητει αυτο | *παρησια 6 λεγει ουν αυτ. ο ιησ. | ουπω παρεστ. | παντοτ. παρεστιν ετ. 7 ου δυν. ο κοσμ.

65 προσ με | δεδομενον αυτω ε. τ. πατρ. μου 66 om ουν | πολλ. απηλθ. των μα. αυτου 68 απεκριθ. ουν 69 συ ει ο χριστος ο υιος του θε. του ζωντος 70 απεκριθη αυτοις ο ιησους· ουκ ε. ν. τους δωδ. εξελ. | εις διαβολ. 71 τον ιουδαν σιμ. ισκαριωτην | om και | ημελλεν VII, 1 και περιεπ. ο ιησ. μετα ταυτ. 3 πρ. αυτ. οι αδελφ. αυτ. | θεωρησωσι τα εργ. σου 4 εν κρυπτ. τι ποιει και ζητ. 6 λεγει ουν αυτ. ο ιησ. | ουπω παρ. 7 ου δυν. ο κοσμ.

σεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι μαρτυρῶ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. [8] ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλήρωται. [9] ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. [10] ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. [11] οἱ οὖν ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; [12] καὶ γογγυσμὸς πολὺς ἦν περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. [13] οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ περὶ αὐτοῦ ἐλάλει διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων.

[14] Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. [15] ἐθαύμαζον οὖν οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; [16] ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· [17] ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. [18] ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ, καὶ ὁ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. [19] οὐ μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; [20] ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; [21] ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. [22] ὁ μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ὅτι ἐκ τῶν πα-

---

8 ταυτην pr: [ca] del, [cb] rest | [c] ο εμος 22 ο μωυσης: [c] δια τουτο (sed nec ante nec post interpunxit) μωυσης

7 οτι εγω μαρτ. περι αυτου 8 om ταυτην pr | ουκ: ουπω | ο εμος 9 ταυτα δε ειπ. αυτοις εμ. 10 αλλα ως εν κρ. 12 περι αυτου την πολ. εν τοις οχλοις | αλλοι δε 13 ελαλ. περι αυτ. 17 εκ του θεου 18 ο δε ζητων 19 εδωκεν 22 δια τουτο μωυσης | *ουκ οτι | μωυσεως | om οτι sec

7 οτι εγω μαρτ. περι αυτου 8 ουπω αναβαιν. | ο καιρ. ο εμος 9 ταυτα δε| αυτος: αυτοις 10 εισ τ. εορτ. post ανεβη | αλλ ως εν 12 περι αυτου την εν τοις οχλοις | αλλοι δε 13 ελαλ. περι αυτ. 14 ο ιησους 15 και εθαυμαζ. οι 16 om ουν | ο ιησους 17 εκ του θεου 18 ο δε ζητων 19 μωυσης 20 απεκρ. ο οχλ. και ειπε 21 ο ιησους 22 δια τουτο μωυσης | μωυσεως | om οτι sec

τέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. [23] εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωποσ ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμοσ ὁ μωϋσέωσ, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; [24] μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. [25] ἔλεγον οὖν τινὲσ τῶν ἱεροσολυμειτῶν· οὐκ οὗτόσ ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; [26] καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήτι ἀληθῶσ ἔγνωσαν οἱ ἀρχιερεῖσ ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ χριστόσ; [27] ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ χριστὸσ ὅταν ἔρχεται, οὐδεὶσ γινώσκει αὐτὸν πόθεν ἐστίν. [28] ἔκραξεν οὖν ὁ ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων καὶ λέγων· καὶ ἐμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλὰ ἔστιν ἀληθὴσ ὁ πέμψασ με, ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε. [29] ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτῷ εἰμί, κἀκεῖνόσ με ἀπέσταλκεν. [30] οἱ δὲ ἐζήτουν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶσ ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. [31] πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ ὄχλου εἰσ αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ χριστὸσ ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτοσ ποιεῖ; [32] ἤκουσαν δὲ οἱ φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντοσ ταῦτα περὶ αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλαν τοὺσ ὑπηρέτασ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. [33] εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με. [34] ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. [35] εἶπον οὖν

---

27 inter ο χριστ. et οταν ερχεται scripta haec sunt: οταν ελθη μη πλιονα σημ:α ποιησει η (cf v. 31), [c] delenda significavit 29 [c] παρ αυτου 31 ποιει: [c] εποιησεν

22 om εν 23 ο ανθρωποσ | om ὁ sec 24 κρινατε: κρινετε 25 τινεσ εκ των| ουκ: ουχ 26 μηποτε αλ. εγν. οι αρχοντεσ 27 ο δε χριστοσ | ερχηται | om αυτον 28 εν τ. ιερω διδ. ο (**om) ιησουσ | καμε | αλλ εστιν αληθινοσ 29 om δε | παρ αυτου | απεστειλεν 30 οι δε εζ.: εζητ. ουν | εληλυθεν[bent] 31 εκ του οχλ. δε πολλοι επιστ. εισ | ποιει: εποιησεν 32 om δε | περι αυτου ταυτα | οι αρχ. κ. οι φαρ. υπηρεταϲ 34 ευρησετε με | ελθειν εκει

23 om ὁ sec | μωσεωσ 25 τινεσ εκ τ. ιεροσολυμιτων | ουχ 26 μηποτε αλ. εγν. οι αρχοντεσ | αληθωσ ο χριστοσ 27 ο δε χριστ. | ϛ ερχηται | om αυτον 28 εν τ. ιε. διδ. ο ιησ. | καμε | αλλ εστιν αληθινοσ 29 παρ αυτου | απεστειλεν 30 εζητουν ουν 31 εκ τ. οχλ. επιστ. | οτι ο χρ. | μητι πλει. ση. τουτων | ουτοσ εποιησεν 32 om δε | περι αυτ. ταυτ. | απεστ. οι φαρ. κ. οι αρχ. υπηρετασ 33 ειπ. ουν αυτοισ | μικρ. χρον.

οἱ ἰουδαῖοι· ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς ἕλληνας; [36] τί ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

[37] Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς ἱστήκει ὁ ἰησοῦς καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω. [38] ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. [39] τοῦτο δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι ἰησοῦς οὔπω δεδόξαστο. [40] ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες αὐτοῦ τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· ἀληθῶς οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης, [41] ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ χριστός, ἄλλοι ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται; [42] οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος δαυεὶδ καὶ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν ὁ δαυεὶδ, ὁ χριστὸς ἔρχεται; [43] σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· [44] τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν αὐτῷ τὰς χεῖρας.

[45] Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ φαρισαίους, καὶ λέγουσιν αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; [46] οἱ δὲ ὑπηρέται ἀπεκρίθησαν· οὐδέποτε οὕτως ἄνθρωπος ἐλάλησεν ὡς οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος. [47] ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ

---

35 [c] οι ιουδ. προσ εαυτουσ 36 [c] ειπεν 37 [c] ερχεσθω προσ με 39 [c] εδοξασθη 40 [c] om αυτου 44 ελεγον: [c] ηθελον | [c] επεβ. επ αυτον 46 [c] ελαλησεν ουτωσ ανθρωποσ, omissis ωσ ουτ. λαλ. ο ανθρ.

35 οι ιουδ. προσ εαυτουσ | οτι ημεισ ουχ 36 τισ εστ. ο λογ. ουτοσ | εὑρησ. με 37 *ειστηκει | εκραξε | ερχεσθω προσ εμε 39 ελεγεν: ειπεν | ο εμελλον | πιστευσαντεσ | πνευμα: add αγιον δεδομενον | εδοξασθη 40 om αυτου | οτι ουτοσ εστ. αληθ. 41 αλλοι sec: οι δε 42 *ουκ, **ουχ | om ὁ pr | ερχ. ο χριστ. 44 ελεγον: ηθελον | εβαλεν επ αυτον 45 λεγουσιν: ειπον 46 απεκριθησ. οι υπηρετ. | ελαλησ. ουτωσ ανθρ. | om ωσ ουτ. λα. ο ανθρ. 47 απεκριθ. ουν οι

35 οι ιουδ. προσ εαυτουσ | οτι ημεισ ουχ 36 τισ εστιν 37 ειστηκει | εκραξεν | ερχεσθω προσ με 39 ελεγεν: ειπε | εμελλον | πνευμα αγιον | ο ιησουσ | ουδεπω εδοξασθη 40 πολλοι ουν εκ τ. οχλ. ακουσ. τον λογον ελεγ. ουτ. εστ. αληθ. 41 αλλοι sec: add δε 42 δαβιδ bis | om ὁ 43 εν τ. οχλ. εγεν. 44 ελεγον: ηθελον| επεβ. επ αυτον 45 λεγουσιν: ειπον 46 απεκριθησ. οι υπηρ. ουδ. ουτ. ελαλ. ανθρ.| om λαλει 47 απεκρ. ουν αυτοισ

φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖσ πεπλάνησθε; [48] μή τισ ἐκ τῶν ἀρχόντων πιστεύει εἰσ αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων; [49] ἀλλ' ὁ ὄχλοσ οὗτοσ ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. [50] εἶπεν δὲ νικόδημοσ πρὸσ αὐτούσ, εἷσ ὢν ἐξ αὐτῶν· [51] μὴ ὁ νόμοσ ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον καὶ γνῷ τί ποιεῖ; [52] ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆσ γαλιλαίασ εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτησ ἐκ τῆσ γαλιλαίασ οὐκ ἐγείρεται.

VIII.

[12] Πάλιν οὖν αὐτοῖσ ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦσ λέγων· ἐγω φῶσ εἰμὶ τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ. [13] εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖσ· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθήσ. [14] εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθήσ ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον

---

48 [c] επιστευσεν 50 πρ. αυτουσ: [c] add ο ελθων προσ αυτον προτερον 51 [c] πρωτ. παρ αυτου VIII, 12 [c] ειμι το φωσ | [c] αλλ εξει

48 επιστευσεν 49 αλλα 50 λεγει νεικοδημοσ πρ. αυ. ο ελθων προσ αυτον προτερον 51 πρωτον παρ αυτου 52 ειπαν | **ερευνησον | εκ τησ γαλ. προφητ. VIII, 12 om ὁ | ειμι το φωσ | μοι | εξει 14 απεκριθη ιησουσ και ειπεν αυτοισ | η μαρτ. μου αληθ. εστ.

48 επιστευσεν 49 επικαταρατοι 50 λεγει νικοδ. πρ. αυτ. ο ελθων νυκτοσ προσ αυτον 51 ακουσ. παρ αυτου προτερον 52 ερευνησον | εγηγερται [53] και ἐπορεύθη ἕκαστοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ. VIII, [1] ἰησοῦσ δὲ ἐπορεύθη εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. [2] ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν· καὶ καθίσασ ἐδίδασκεν αὐτούσ. [3] ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸσ αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην· καὶ στήσαντεσ αὐτὴν ἐν μέσῳ, [4] λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη· [5] ἐν δὲ τῷ νόμῳ μωσῆσ ἡμῖν ἐνετείλατο τὰσ τοιαύτασ λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεισ; [6] τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντεσ αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦσ κάτω κύψασ, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν. [7] ὡσ δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντεσ αὐτόν, ἀνακύψασ εἶπε πρὸσ αὐτούσ· ὁ ἀναμάρτητοσ ὑμῶν, πρῶτοσ τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. [8] καὶ πάλιν κάτω κύψασ, ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν. [9] οἱ δέ, ἀκούσαντεσ καὶ ὑπὸ τῆσ συνειδήσεωσ ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἷσ καθ' εἷσ, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕωσ τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνοσ ὁ ἰησοῦσ, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. [10] ἀνακύψασ δὲ ὁ ἰησοῦσ, καὶ μηδένα θεασάμενοσ πλὴν τῆσ γυναικόσ, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείσ σε κατέκρινεν; [11] ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείσ, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω. πορεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. 12 ο ιησ. αυτοισ ελαλ. | ειμι το φωσ του | περιπατησει | εξει 14 απεκριθη ιησουσ και ειπεν αυτοισ

καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι καὶ ποῦ ὑπ-
ἄγω. [15] ὑμεῖσ κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.
[16] κἂν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσισ η ἐμὴ ἀληθήσ ἐστιν, ὅτι μόνοσ
οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψασ με. [17] καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ
ὑμετέρῳ γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων η μαρτυρία ἀλη-
θήσ ἐστιν. [18] ἐγώ εἰμι ο μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψασ με πατήρ. [19] ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν
ο πατήρ σου; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· οὔτε ἐμὲ οἴδατε
οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα ἤδειτε ἄν.
[20] ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, καὶ οὐδεὶσ
ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

[21] Ἔλεγεν ουν αὐτοῖσ· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν
τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύ-
νασθε ἐλθεῖν. [22] ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν,
ὅτι λέγει· ὅπου ἂν ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; [23] ἔλε-
γεν οὖν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί·
ὑμεῖσ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου. [24] εἶπον ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ ὑμῶν·
ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητέ μοι ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ
ἁμαρτίαισ ὑμῶν. [25] ἔλεγον αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ; εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ
ἰησοῦσ· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν; [26] πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψασ με πατὴρ ἀληθήσ ἐστιν,
κἀγω ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰσ τὸν κόσμον. [27] οὐκ
ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖσ ἔλεγεν τὸν θεόν. [28] εἶπεν οὖν

---

16 με: [c] add πατηρ 22 [c] om αν 23 ελεγ. ουν: [ca] και ελεγ., [cb] rursus ελεγ. ουν 25 post και additum est εν, sed ipse *notavit punctis 26 [c] παρ αυτου 27 τον θεον: [c] om

14 υμεισ δε | ερχ. η που 16 και εαν | αληθινη | με: add πατηρ 17 γεγραπται 19 om ὁ sec | om και ειπεν | κ. τ. πατερα μου αν ηδειτ. 20 γαζοφυλ.: add διδασκων εν τω ιερω 21 ειπεν ουν παλιν αυτοισ 22 om αν 23 και ελεγεν αυτ.| υμεισ εκ τουτου του κο. | ειμ. εκ τουτ. του κο.[mai 2] 24 ειπον ουν | om μοι 25 ελεγον ουν | om ουν | om ὁ 26 om πατηρ | παρ αυτου 27 om τον θεον

14 υμεισ δε ουκ 16 και εαν | με: add πατηρ 17 γεγραπται 19 om και ειπεν | και τ. πατερα μου 20 ελαλησεν ο ιησουσ | γαζοφυλ.: add διδασκων εν τω ιερω 21 ειπεν ουν παλιν αυτ. ο ιησουσ 22 om αν 23 και ειπεν αυτοισ 24 ειπον ουν | om μοι 25 ελεγον ουν | και ειπεν αυτοισ | ς οτι, ς[e] ο, τι 26 om πατηρ| παρ αυτου ταυ. λεγω 27 om τον θεον

αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ. [29] καὶ ὁ πέμψας με οὐκ ἀφῆκέ με μόνον· μετ' ἐμοῦ ἐστίν, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. [30] ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

[31] Ἔλεγεν οὖν Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί ἐστε, [32] καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. [33] ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; [34] ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας· [35] ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα. [36] ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. [37] οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. [38] ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἑωράκατε παρὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν ποιεῖτε. [39] ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε. [40] νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. [41] ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐκ ἐγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. [42] εἶπεν οὖν

---

29 [c] μετ εμ. εστ. ουκ αφηκεν με μον. 31 [c] ο ιησους | [c] μαθηται μου 36 ελευθερωση [c]: *-θη 38 α εωρακατε: [c] ο ηκουσατε 39 [c] εποιειτ. αν 41 [c] υμεις δε | ουκ εγεννημεθα (ut etiam lt): [c] ου γεγεννημεθα

28 om αυτοις et παλιν | οτι οταν | ο πατηρ μου ταυτα λαλω 29 μετ εμ. εστ. ουκ αφηκεν με μον. 31 ο ιησους | μαθηται μου 34 om ὁ 35 αιωνα: add ο υιος μενει εις τον αιωνα 38 om μου | α ηκουσατε πα. τ. πατρ. υμων ποιειτε 39 απεκριθη: λεγει | om ὁ sec 41 ειπον | πορνειας | ουκ εγεννηθημεν 42 om ουν

28 om παλιν | ο πατηρ μου ταυτα λαλ. 29 μετ εμ. εστ. ουκ αφηκ. με μον. ο πατηρ 31 ο ιησους | μαθητ. μου 33 απεκριθ. αυτω 35 αιωνα: add ο υιος μενει εις τον αιωνα 38 εγω ο εωρακα | ο εωρ. πα. τω πατρι υμ. 39 ειπον | απεκριθη: λεγει | εστε: ητε | εποιειτε αν 41 ειπον ουν αυτω | πορνειας | ου γεγεννημεθα

αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· εἰ ὁ θεὸσ πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γαρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἐκεῖνόσ με ἀπέστειλεν. 43 διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖσ ἐκ τοῦ πατρὸσ τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰσ ἐπιθυμίασ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆσ, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστησ ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίσ ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίασ; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖσ οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ακούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖσ οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶσ λέγομεν ἡμεῖσ ὅτι σαμαρίτησ εἶ καὶ δαιμόνιον ἔχεισ; 49 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖσ ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τισ τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσει, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσει εἰσ τὸν αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεισ. ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεισ· ἐάν τισ τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰσ τὸν αἰῶνα. 53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν ἀβραάμ, ὅστισ ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖσ; 54 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ· ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι θεὸσ ὑμῶν ἐστίν. 55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιοσ ὑμῶν ψεύστησ· ἀλλ᾽ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν

---

42 υμων: cod ημων 48 ^{c} ει συ 52 θανατου ^{c}: *om 54 δοξασω: ^{ca} -ζω, ^{cb} -σω

42 om ὁ pr | ο πατηρ υμων 44 **ουχ εστηκ. 48 σαμαρειτησ ει συ 49 om και ειπεν 51 τηρηση | θεωρηση 52 ειπον | ου μη γευσ. θαν.: θανατον συ μη θεωρηση 54 om ὁ prim 55 ομοιοσ υμιν | αλλα

44 om του prim | ουχ εστ. 46 ει δε αληθ. 48 απεκριθ. ουν | ειπον | σαμαρειτησ ει συ 49 om και ειπεν 51 τον λογ. τον εμον τηρηση | θεωρηση 52 ειπον ουν | γευσεται 53 σεαυτον συ 54 om ὁ prim | δοξαζω 55 και εαν

λόγον αὐτοῦ τηρῶ. [56] ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. [57] εἶπαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ ἀβραὰμ ἑώρακέν σε; [58] εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγώ εἰμι. [59] ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

[1] Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. [2] καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; [3] ἀπεκρίθη ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. [4] ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. [5] ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. [6] ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαί, καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, [7] καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. [8] οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; [9] ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν. ἄλλοι δὲ ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. [10] ἔλεγαν οὖν αὐτῷ· πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; [11] ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ὁ ἄνθρωπος

---

57 εωρακεν σε: [c] εωρακασ 59 ιερου: [ca] add και ([cb] non delevit) διελθων δια μεσου αυτων επορευετο και παρηγεν ουτως ([cb] om επορ. κ. παρ. ουτ.) IX, 4 ημασ bis: [a]vel[b] εμε et με 9 εκειν. δε ελ. οτι: [ca] del δε et οτι, [cb] rest 10 [c] ελεγον

57 ειπον | εωρακεν σε: *εωρακεσ, *-κασ 58 om ὁ 59 om δε IX, 2 γεννηθη[mai 1]? 4 του πεμψαντ. με 6 επεχρισεν: επεθηκεν 7 om ουν κ. ενιψ. κ. ηλθεν 9 οτι ουτοσ εστ. | om δε pr et sec | αλλ ομοιοσ 10 ελεγον | om ουν sec

57 ειπον | εωρακασ 59 ιερου: add διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν ουτωσ IX, 2 ραββι 3 ο ιησουσ 4 ημασ bis: εμε et με 6 om αυτου | οφθαλμουσ: add του τυφλου 8 προσαιτησ: τυφλοσ 9 οτι ουτοσ | ελεγ. ουχι αλλα· οτι | om δε sec 10 ελεγον | om ουν sec | ανεωχθησαν | σου: [e] σοι 11 απεκρ. εκ. και ειπεν | om ὁ pr et sec

ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν σιλωὰμ καὶ νίψαι· ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. [12] καὶ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.

[13] Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. [14] ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. [15] πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. [16] ἔλεγαν οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι δὲ ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. [17] λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. [18] οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, [19] καὶ ἠρώτησαν αὐτούς· εἰ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; [20] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· [21] πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. [22] ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. [23] διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε.

---

16 [c] ελεγον 17 παλιν [c]: *add ουν | αυτου: cod σεαυτου 19 ει: [c] λεγοντες 21 [c] αυτον ερωτησατε ηλικιαν εχει αυτος περι 23 εχει: suppl [c], *om

16 ελεγον 17 om ποτε | ηνεωξεν 19 ει: λεγοντες 21 αυτον ερωτησατε ηλικ. εχ. αυτος περι 22 ειπον

11 om οτι | εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ | απελθων δε 12 ειπον ουν 14 εν η ημερα: οτε 15 επι τ. οφθ. μου 16 ελεγον | ουτοσ ο ανθρ. ουκ εστ. παρ. του θε. | om δε 17 om ουν | om ποτε | συ τι | ηνεωξεν 18 τυφλ. ην 19 ει: λεγοντεσ | αρτι βλεπει 20 απεκριθησαν αυτοισ οι | ειπον 21 αυτ. ηλικ. εχ. αυτον ερωτησατε· αυτοσ περι αυτου λα. 22 ειπον 23 ειπον | ερωτησατε

[24] Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἁμαρτωλός ἐστιν. [25] ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν δὲ οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. [26] εἶπαν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; [27] ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε μαθηταὶ αὐτοῦ γενέσθαι; [28] καὶ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· [29] ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. [30] ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. [31] οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. [32] ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· [33] εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. [34] ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

[35] Καὶ ἤκουσεν ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; [36] ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· κύριε, καὶ τίς ἐστιν, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; [37] ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. [[38] ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε,

---

25 [c] om δε 26 [c] ειπον ουν αυτω παλιν 28 [c] οι δε ελοιδορησαν 35 [c] om και pr | [c] ο ιησους | [c] ειπεν αυτω 36 και: suppl supra lineam ipse * 38 ο δε εφη usq [39] κ. ειπ. ιησ. [c]: *om

25 om δε 26 ειπον ουν 27 τι ουν παλιν | αυτου μαθηται 28 ειπον | μωσεως 31 ο θεος αμαρτωλων | αλλα 32 ηνεωξεν 35 om και pr 36 απεκρ. εκει. κ. ειπ. κυρ. etc: και τις εστιν, εφη, κυριε, ινα 37 ειπεν αυτω | *εορακας| εκεινος: αυτος bent 2?

24 εκ δευτ. τον ανθρ. | ειπον | ο ανθρ. ουτ. 25 εκεινος: add και ειπεν | om δε 26 ειπον δε αυτω παλιν 27 αυτου μαθηται 28 ελοιδορ. ουν | ειπον | ει μαθητ. εκεινου | μωσεως 29 μωση 30 εν γαρ τουτω θαυμαστον | ανεωξε 31 οιδαμ. δε 34 ειπον 35 om και pr | ο ιησους | ειπεν αυτω | ανθρωπου: θεου 36 om και sec | τις εστι κυριε 37 εφη: ειπε δε

καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. [39] καὶ εἶπεν Ἰησοῦς·] εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. [40] ἤκουσαν ἐκ τῶν φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; [41] εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

[1] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ λῃστής· [2] ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. [3] τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. [4] ὅταν τὰ ἴδια ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· [5] ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. [6] ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. [7] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. [8] πάντες ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. [9] ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. [10] ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν αἰώνιον ἔχωσιν καὶ

---

40 φαρισαιων: [ca] add ταυτα, [cb] rursus del 41 η αμαρτ. υμ. μενει: [ca] αι αμαρτιαι υμ. μενουσιν, [cb] priora rest X, 4 ιδια: [ca] add παντα, [cb] rursus del 6 και ουκ: [c] εκεινοι δε ουκ 7 ειπεν ουν: [a] add αυτοις παλιν ([ca] om παλ., [cb] rest) 8 ηλθον: [c] add προ εμου

39 ο ιησους 40 φαρισαιων: add ταυτα | ειπον 41 om ὁ X, 1 υμιν λεγω 4 τ. ιδια παντα εκβ. 5 ακολουθησουσιν 6 και ουκ: εκεινοι δε ουκ 7 ειπ. ουν παλιν | om ὁ | υμιν λεγω | om οτι 8 ηλθον: add προ εμου 10 om αιωνιον

39 ο ιησους 40 και ηκουσαν ε. τ. φα. ταυτα οι οντ. μ. αυτ. | ειπον 41 η ουν αμαρτια X, 3 φωνει: καλει 4 και οταν τα ιδ. προβατα 6 και: εκεινοι δε 7 ειπ. ουν παλιν αυτοις 8 προ εμου ηλθον 10 om αιωνιον

περισσὸν ἔχωσιν. [11] ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ δίδωσιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· [12] ὁ δὲ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει· [13] ὅτι μισθωτός ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. [14] ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμά· [15] καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. [16] καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσωσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. [17] διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. [18] οὐδεὶς ἦρεν αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. [19] σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. [20] ἔλεγαν οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; [21] ἄλλοι δὲ ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίξαι;

[22] Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν ἱερουσολύμοις· χειμὼν ἦν· [23] καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ σολομῶνος. [24] ἐκύκλωσαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ. [25] ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ

---

11 διδωσιν: [c] τιθησιν 15 διδωμι: [c] τιθημι 16 [c] γενησονται 18 ηρεν: [c] ερει (i. e. αιρει) 20 [c] ελεγον | ουν: [ca] δε, [cb] rursus ουν 23 [c] σολομωντος 24 [c] εκυκλ. ο. αυτον | ειπον: [ca] ειπε, [cb] rursus ειπον 25 [c] απεκριθη αυτοις

11 διδωσιν: τιθησιν 12 om δε 15 διδωμι: τιθημι 16 ακουσουσιν | γενησονται 18 om την 20 ελεγον δε πολλ. 21 om δε 22 δε: τοτε | εν τοισ ιερ. 23 om ὁ | του σολομωνος 24 εκυκλευσαν ουν αυτον | ειπε ημιν | *παρησια? 25 *om ὁ | ουκ επιστευσατε

11 διδωσιν: τιθησιν 12 ο μισθ. δε | εστιν: εισι | σκορπιζει: add τα προβατα 13 οτι: praem ο δε μισθωτος φευγει 14 γινωσκουσι etc: γινωσκομαι υπο των εμων 15 διδωμι: τιθημι 16 με δει | ακουσουσι 17 ο πατ. με 18 ηρεν: αιρει 19 σχισμα ουν 20 ελεγον δε 21 om δε | ανοιγειν 22 εγκαινια | εν τοισ ιεροσ. | και χειμων 23 του σολομωντος 24 εκυκλ. ουν αυτον | ειπε ημιν 25 απεκριθη αυτοις

ἐγὼ ποιῶ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· [26] ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. [27] τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, καὶ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, [28] κἀγὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόληται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐ μὴ ἁρπάσῃ τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. [29] ὁ πατὴρ ὃ δέδωκέν μοι, πάντων μείζων ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός. [30] ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. [31] ἐβάστασαν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. [32] ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; [33] ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. [34] ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὅτι εἶπα· θεοί ἐστε; [35] εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, [36] ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς θεοῦ εἰμί; [37] εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· [38] εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. [39] ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

[40] Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου ὅπου ἦν Ἰωάννης

---

28 [c] απολωνται 29 [c] ο πατηρ μου | ο et μειζων: intacta manserunt. (Eadem L) 32 πατρος: [c] add μου 34 νομω: [a] add υμων | ειπα: [c ([cb]ut[vid])] εγω ειπα 39 αυτον: [c] add παλιν 40 οπου: [c] εισ τον τοπον οπου

25 εν τω ονομ. 26 αλλ 27 καγω γεινωσκω 28 απολωνται | ουχ αρπασει 29 ο πατηρ μου | ο: **ος | μειζον (nec mutatum) 32 εδειξ. υμ. καλα 33 και οτι συ 34 om ὁ | νομω υμων οτι εγω 36 υιος του θεου 38 εμ. μη πιστευητε | ινα γνωτ. κ. γεινωσκητε οτι 39 εζητουν παλιν αυτον 40 εισ τον τοπον οπου | ιωαννησ

25 εν τω ονομ. 26 αλλ | οτι ουκ: ου γαρ | εμων: add καθωσ ειπον υμιν 27 ακουει καγω 28 ζω. αιων. διδ. αυτ. | απολωνται | ουχ αρπασει 29 ο πατηρ μου οσ δεδ. | μειζ. παντ. | του πατρ. μου 31 εβαστασ. ουν 32 καλα εργα | πατροσ: add μου | λιθαζ. με 33 οι ιουδ. λεγοντεσ | και οτι συ 34 νομω υμων· εγω ειπα 36 του θεου 38 εμ. μη πιστευητε | πιστευσατε ινα | και πιστευσητε | εν τ. πατρι: εν αυτω 39 εζητ. ουν παλιν 40 εισ τον τοπον οπου

τὸ πρότερον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. 42 καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, λάζαρος ἀπὸ βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης τῆς μαρίας καὶ μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. 2 ἦν δὲ μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς λάζαρος ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν οὖν πρὸς αὐτὸν αἱ ἀδελφαὶ λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. 4 ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἵνα δοξασθῇ ο υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. 5 ἠγάπα δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν ἰουδαίαν. 8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπαν οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου, ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου

---

7 ιουδαιαν: c add παλιν 13 θανατου: c add αυτου

40 το πρωτον | εμενεν 41 ελεγ. οτι ιωανης | ιωανης XI, 1 om της sec 2 μαριαμ 3 αι αδελφ. (add αυτου bart?) πρ. αυτ. 4 om αλλ sec loco 7 ιουδαιαν: add παλιν 12 ειπον ουν αυτω οι μαθ. 13 θανατου: add αυτου

40 το πρωτον 41 οτι ιωανν. 42 επιστ. πολλ. εκει εισ αυτ. XI, 1 om της sec 3 αι αδελφ. πρ. αυτ. 4 om αλλ sec 7 ιουδαιαν παλιν 8 ραββι 9 ο ιησους| εισιν ωραι 12 ειπον ουν οι μαθ. αυτου 13 θανατου αυτου

λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παρησίᾳ· λάζαρος
ἀπέθανεν. 15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην
ἐκεῖ· ἀλλα ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν θωμᾶς ὁ λεγόμενος
δίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν
μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρες ἡμέρας ἤδη
ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ βηθανία ἐγγὺς τῶν ἱεροσολύμων
ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὴν μάρθαν καὶ μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται
αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι ἰησοῦς
ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 εἶπεν οὖν ἡ μάρθα πρὸς ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. 22 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἐὰν αἰτήσει
τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. 23 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ἀναστήσεται
ὁ ἀδελφός σου. 24 λέγει αὐτῷ μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν
τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦς·
ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ
ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ· ναὶ
κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ
εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν, καὶ
ἐφώνησεν μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν,
ἠγέρθη ταχύ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν· 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ
ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν
αὐτῷ ἡ μάρθα. 31 οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ
οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν μαρίαν ὅτι τα-

---

14 ο ιησους: ο prima vid manu suppletum | c παρρησια 17 ο ιησους: cb add εισ βηθανιαν 18 c η βηθανια 22 c αλλα και νυν 25 c om δε

14 παρρησια 15 αλλ 16 συμμαθηταισ 17 τεσσαρασ ημ. ημ. 19 μαριαμ 21 om κυριε 22 οσα αν αιτηση 24 η μαρθα 25 om δε 28 μαριαμ | ειπασα 31 μαριαμ

14 παρρησια 15 αλλ 16 συμμαθηταισ 17 τεσσαρασ 18 η βηθανια 19 και πολλοι | προσ τασ περι μαρθ. | αδελφου αυτων 20 ο ιησουσ 21 προσ τον ιησ.| ο αδελφ. μ. ουκ αν ετεθνηκει 22 αλλα και νυν | οσα αν αιτηση 25 om δε 28 ταυτα 29 om δε | εγειρεται τ. κ. ερχεται 30 om ετι

χέωσ ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντεσ ὅτι ὑπάγει εἰσ τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν μαρία ὡσ ἦλθεν ὅπου ἦν ἰησοῦσ, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ πόδασ, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ. 33 ἰησοῦσ οὖν ὡσ εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺσ συνελθόντασ αὐτῇ ἰουδαίουσ κλαίοντασ, ἐβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 καὶ ἐδάκρυσεν ἰησοῦσ. 36 ἔλεγαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι· ἴδε πῶσ ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν· οὐκ ἠδύνατο οὗτοσ ὁ ἀνοίξασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτοσ μὴ ἀποθάνῃ; 38 ἰησοῦσ οὖν πάλιν ἐμβριμούμενοσ ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰσ τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθοσ ἐπέκειτο αὐτῷ. 39 λέγει ὁ ἰησοῦσ· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότοσ μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖοσ γάρ ἐστιν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃσ ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41 ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ ἰησοῦσ ἦρεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάσ μου. 42 ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεισ· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγαζεν· λάζαρ, δεῦρο ἔξω. 44 καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώσ, δεδεμένοσ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖρασ κειρίαισ, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε ὑπάγειν. 45 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντεσ πρὸσ τὴν μαρίαν καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ἰησοῦσ, ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν· 46 τινὲσ δὲ ἐξ

---

32 [c] ο ιησους 33 ωσ [c]: *om | [a]vel [b] ενεβριμησατο 35 [c] ο ιησους 36 [c] ελεγον 37 [c] ειπον 38 [c] επ αυτω 43 [c] εκραυγασεν | [c] λαζαρε

32 μαριαμ 33 ενεβρειμησατο 35 om και | ο ιησους 36 ελεγον 37 ειπον | *εδυνατο 38 ενβριμωμενοσ | επ αυτω 43 εκραυγασεν λαζαρε 44 om και prim | λεγει ιησους αυτοισ | αφετε: add αυτον 45 πολλοι ουν | μαριαμ | ο εποιησεν | om ιησους

31 δοξαντεσ: λεγοντεσ 32 ο ιησουσ | εισ τουσ ποδ. αυτου | απεθ. μου ο αδε. 33 ενεβριμησατο 35 om και | ο ιησους 36 ελεγον 37 ειπον 38 εμβριμωμενοσ | επ αυτω 39 του τεθνηκοτοσ 40 οψει 41 λιθον: add ου ην ο τεθνηκωσ κειμενοσ 43 εκραυγασεν· λαζαρε 45 πολλοι ουν | ο ιησους

αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγαν· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν, καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ο οὖν ἰησοῦς οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς ἐφρὲμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ ἔμεινεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. 56 ἐζήτουν οὖν τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔλεγαν μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολάς, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστὶν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

1 [c] Ο οὖν ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς βηθανίαν, ὅπου ἦν λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἰησοῦς ἐκ νεκρῶν. 2 ἐποίησαν

---

48 [c] πιστευσουσιν 52 εθνους: [ca] add δε, [cb] rursus del XII, 1 ιησους: [c] ο ιησ.

46 ειπον | om ὁ 47 ελεγον 48 πιστευσουσιν 50 συμφερει υμιν 51 ημελλεν 52 αλλα 54 *παρησια | εφραιμ 56 ελεγον XII, 1 εκ νεκρ. ιησ.

46 ειπον 47 ελεγον | σημ. ποιει 48 πιστευσουσιν 50 διαλογιζεσθε | συμφερ. ημιν 51 προεφητευσεν | ο ιησους 53 συνεβουλευσαντο 54 ιησους ουν | εφραΐμ | κακει διετριβε | μαθητ. αυτου 56 ελεγον 57 δεδωκ. δε και | εντολην XII, 1 λαζαρος: add ο τεθνηκως | om ιησους

οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ λάζαροσ εἷσ
ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. [3] ἡ οὖν μαρία λαβοῦσα λί-
τραν μύρου νάρδου πιστικῆσ πολυτίμου ἤλειψεν τοὺσ πόδασ
τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξεν ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ·
ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆσ ὀσμῆσ τοῦ μύρου. [4] λέγει δὲ ἰού-
δασ ὁ ἰσκαριώτησ, εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν
παραδιδόναι· [5] διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων
δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖσ; [6] εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτησ ἦν καὶ τὸ γλωσσόκο-
μον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. [7] εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ· ἄφεσ
αὐτήν, ἵνα εἰσ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
[8] τοὺσ πτωχοὺσ γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ ου
πάντοτε ἔχετε.

[9] Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλοσ πολὺσ ἐκ τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν,
καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν λάζαρον
ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. [10] ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ
ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἀποκτείνωσιν, [11] ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπ-
ἤγον τῶν ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰσ τὸν ἰησοῦν.

[12] Τῇ ἐπαύριον ὄχλοσ πολὺσ ἐλθὼν εἰσ τὴν ἑορτήν, ἀκού-
σαντεσ ὅτι ἔρχεται ἰησοῦσ εἰσ ἱεροσόλυμα, [13] ἔλαβον τὰ βαΐα
τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰσ ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον
λέγοντεσ· ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου
καὶ ὁ βασιλεὺσ τοῦ ἰσραήλ. [14] εὑρὼν δὲ ὁ ἰησοῦσ ὀνάριον ἐκά-
θισεν ἐπ' αὐτό, καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· [15] μὴ φοβοῦ, θύγα-
τερ σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεται καθήμενοσ ἐπὶ πῶλον
ὄνου. [16] ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ'
ὅτε ἐδοξάσθη ἰησοῦσ, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἐπ' αὐτῷ ἦν

---

12 [c] ο ελθων 13 και ο: [ca] del και, [cb] rest

3 μαριαμ | om του pr | επλησθη 4 om εκ 6 εμελλεν 7 τηρησει[bart] 9 **om ὁ 10 εβ. δε και 12 ο οχλ. πο. ο ελθ. | ο ιησους 13 om λεγοντεσ 15 *θυγατηρ, **η θυγ. 16 ην επ αυτω

2 om εκ | συνανακειμενων αυτω 4 λεγει ουν εισ εκ τ. μα. αυτ. ιουδασ σιμωνοσ ισκαρ. 6 εχων: ειχε και 7 om ινα | τετηρηκεν 9 om ὁ 12 ο ελθων| ο ιησους 13 εκραζον | om λεγοντεσ | om και tert 16 ταυτα δε | οι μαθ. αυτου| ο ιησους | ην επ αυτω

γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. [17] ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. [18] διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἤκουσαν αὐτὸν τοῦτο πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. [19] οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

[20] Ἦσαν δὲ ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· [21] οὗτοι οὖν προσῆλθον φιλίππῳ τῷ ἀπὸ βηθσαϊδὰ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν ἰησοῦν ἰδεῖν. [22] ἔρχεται φίλιππος καὶ λέγει τῷ ἀνδρέᾳ, καὶ πάλιν ἔρχεται ἀνδρέας καὶ φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ ἰησοῦ. [23] ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. [24] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. [25] ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. [26] ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. [27] νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· [28] πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. [29] ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. [30] ἀπεκρίθη ἰησοῦς· οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. [31] νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τού-

---

22 ανδρεα ^{c}: *ανδραια 25 φυλαξ. αυτην ^{a}: *om 31 νυν ο αρχ. τ. κ. τουτ. suppl ^{a}: *και (pro νυν?)

18 δια του. (**add και) υπηντ. αυτ. και (intactum?) ο οχλ. | om πολυσ | τουτο αυτον 22 ο φιλιπ. | om και παλιν 28 σου: μου 29 om ουν | και ακουσας 30 απεκριθ. και ειπεν

17 οτε: ς^{e} οτι 18 ο οχλος | om πολυσ | ηκουσε τουτο αυτον 19 ειπον 20 τινεσ ελλην. 22 om ερχεται sec | om και ante λεγουσιν 23 απεκρινατο 25 απολεσει 26 εμοι διακ. τισ | και εαν τισ 29 και ακουσασ 30 απεκριθ. ο ιησουσ και ειπεν | αυτη η φωνη

του ἐκβληθήσεται ἔξω, [32] κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντα ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. [33] τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἔμελλεν ἀποθνήσκειν. [34] ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; [35] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν· περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. [36] ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. [37] τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, [38] ἵνα ὁ λόγος ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; [39] διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν ἡσαΐας· [40] τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπήρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι αὐτούς. [41] ταῦτα εἶπεν ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. [42] ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· [43] ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ὑπὲρ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. [44] ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, [45] καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. [46] ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. [47] καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ

---

32 [c] παντας 35 [c] μη η σκοτια 36 [c] ο ιησους

32 αν | παντας 33 ημελλεν 34 λεγεις συ 35 εως: ως 40 *επωρωσεν, **πεπωρωκεν (επωρ.[mai 2]) | νοησωσι τη καρδ. 43 υπερ: ηπερ 46 om πας

32 παντας 33 ημελλεν 34 om ουν 35 εν υμιν: μεθ υμων 36 ως: εως | ο ιησους 40 πεπωρωκεν | νοησωσι τη καρδια | επιστραφωσι | ιασωμαι 41 οτι: οτε 43 υπερ: ηπερ 44 αλλ 47 φυλαξη: πιστευση

γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν· ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

XIII.

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. 2 καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν ἰούδας σίμωνος ἰσκαριώτης, 3 εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, 4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. 6 ἔρχεται οὖν πρὸς σίμωνα πέτρον, καὶ λέγει αὐτῷ· σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7 ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 λέγει αὐτῷ πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος· μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλὰ ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.

---

1 ιδιους ^{c}: *ιουδαιους 2 ^{c} γενομενου (ex γεινομ.) | ^{c} παραδω 6 αυτω: ^{c} add εκινος κυριε 7 α εγω: ^{c} ο εγω 9 πετρος: ^{c} add κυριε

6 om και | κυριε συ μου 7 ο εγω 8 μου τους ποδ. | om ο ιησους 9 πετρος σιμων | μη: praem κυριε 10 om ὁ pr | χρειαν: add ει μη τους ποδας | αλλ εστιν

49 εδωκε 50 λαλω εγω XIII, 1 εληλυθεν 2 γενομενου | καρδ. ιουδα σιμωνος ισκαριωτου ινα αυτον παραδω 3 ειδως ο ιησους | δεδωκεν 6 κ. λεγει αυτω εκεινος· κυριε 7 ο εγω 9 πετρος: add κυριε 10 ου χρειαν εχει η τους ποδας νιψ. αλλ

11 ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν· οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε. 12 ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν, ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν· εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; 13 ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ο διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε νίπτειν ἀλλήλων τοὺς πόδας. 15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ γὰρ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. 23 ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς· 24 νεύει οὖν τούτῳ σίμων πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ ἔλεγεν, καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25 ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν;

---

12 αυτου ^{c}: *αυτων | ανεπεσεν: ^{c} αναπεσων 22 εβλεπον ουν (^{c} del ουν): *add οι ιουδαιοι, ^{a} del 25 ^{c} αναπεσων

11 ειπεν: add οτι 12 και ελαβεν 14 αλληλων νιπτειν 15 εδωκα 18 om γαρ | μετ εμου: μου | επηρεν | om επ 19 πιστευητε 21 υμιν λεγω 22 om ουν 23 om δε | om ὁ 24 om πυθεσθαι usque ελεγεν 25 αναπεσων | om ουν | εκεινος ουτως επι

12 και ελαβε | και ανεπεσεν: αναπεσων 14 αλληλων νιπτειν 15 εδωκα 18 om γαρ | τινας: ους | επηρεν 19 ινα οταν γεν. πιστευσ. 20 αν: εαν 21 ο ιησους 23 om εκ 24 om περι ου ελεγεν usque ειπε τις εστιν 25 επιπεσ. δε

26 ἀποκρίνεται ὁ ἰησοῦσ καὶ λέγει· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψασ τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. βάψασ οὖν τὸ ψωμίον δίδωσιν ἰούδᾳ σίμωνοσ ἰσκαριώτου. 27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον εἰσῆλθεν εἰσ ἐκεῖνον ὁ σατανᾶσ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὃ ποιεῖσ ποίησον τάχιον. 28 τοῦτο δὲ οὐδεὶσ ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸσ τί εἶπεν αὐτῷ· 29 τινὲσ γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ἰούδασ, ὅτι λέγει αὐτῷ ἰησοῦσ· ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰσ τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖσ πτωχοῖσ ἵνα τι δῷ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνοσ ἐξῆλθεν εὐθύσ· ἦν δὲ νύξ. 31 ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει ἰησοῦσ· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸσ ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 καὶ ὁ θεὸσ δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺσ δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ καθὼσ εἶπον τοῖσ ἰουδαίοισ· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ· καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ, καὶ ὑμεῖσ ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντεσ ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε μετ' ἀλλήλων. 36 λέγει αὐτῷ σίμων πέτροσ· κύριε, ποῦ ὑπάγεισ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεισ δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ πέτροσ· διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; ὑπὲρ σοῦ τὴν ψυχήν μου θήσω. 38 ἀποκρίνεται ἰησοῦσ· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεισ; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕωσ οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίσ.

---

26 [c] αποκριν. ουν | διδωσιν: [ca] praem λαμβανι και, [cb] rursus del 32 και ο: [c] praem ει ο θεοσ εδοξασθη εν αυτω | αυτω: [ca] εαυτω, [cb] rursus αυτω 33 [c] οτι οπου 37 πετροσ: [c] add κυριε

26 αποκρεινεται ουν ιησουσ· εκεινοσ | βαψω το ψω. και δωσω αυτω | ουν (om το) ψω. λαμβανει και διδωσιν 27 εισηλθεν: praem τοτε | om ὁ 28 om δε 33 om χρονον | οτι οπου 34 υμασ: add ινα 35 εν αλληλοισ 36 om αυτω ο| om εγω 37 ο πετροσ· κυριε διατι | ακολουθειν | την ψυ. μ. υπερ σου 38 αρνηση

26 om και λεγει | και εμβαψασ το | ισκαριωτη 27 ψωμιον: add τοτε 29 ο ιουδασ | ο ιησουσ 30 ευθεωσ εξηλθεν 31 ς om ουν (οτε εξ. cum νυξ conjg) | ο ιησουσ 32 και ο θεοσ: praem ει ο θεοσ εδοξασθη εν αυτω | αυτ. εν εαυτω 33 om χρονον | οτι οπου υπαγ. εγω 34 υμασ: add ινα 35 εν αλληλοισ 36 om εγω| υστερ. δε ακολουθ. μοι 37 ο πετροσ· κυριε | την ψυ. μ. υπερ σου 38 απεκριθη αυτω ο ιησουσ | φωνησει

XIV.

[1] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. [2] ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ὑμῖν. ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· [3] καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε. [4] καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. [5] λέγει αὐτῷ θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς τὴν ὁδὸν εἰδέναι δυνάμεθα; [6] λέγει αὐτῷ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. [7] εἰ ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε· καὶ ἀπάρτι γνώσεσθε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. [8] λέγει αὐτῷ ὁ φίλιππος· κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. [9] λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τον πατέρα· πῶς σὺ λέγεις ὅτι δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; [10] οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. [11] πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. [12] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, [13] καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

---

9 τοσουτω χρονω: ^{ca} τοσουτον χρονον, ^{cb} priora rest | φιλιππε: nec ante nec post interpunctum; ^{c} vero post φιλ. interpunxit | οτι: ^{c} om 11 τα εργα: ^{c} praem δια

2 ειπον αν υμιν 5 om και | πωσ οιδαμεν τ. οδον 6 ο ιησους 7 εγνωκειτε με κ. τ. πα. μ. αν ηδειτε· απαρτι γεινωσκετε | om αυτον sec 8 om ὁ 9 τοσουτον χρονον | om οτι 10 *πιστευσεισ $^{mal\ 1}$ | α εγω λεγω (sed λεγω suppl) | ο εν: om ο 11 δια τα εργα αυτου πιστ. μοι 13 αιτηται

2 ειπον αν υμιν | om οτι 3 υμιν τοπον | παραληψομαι 4 υπ. οιδατε και την οδ. οιδατε 5 δυναμ. την οδ. ειδ. 6 ο ιησους 7 εγνωκειτε με κ. τ. πατ. μ· εγνωκειτε αν· κ. απ. γινωσκετε 8 om ὁ 9 τοσουτον χρονον | και πωσ συ | om οτι 10 αυτοσ ποιει τα εργ. | om αυτου 11 εν εμοι: $^{c^e}$ add εστιν | δια τα εργ. αυτ. πιστ. μοι 12 πατερα μου

14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. 15 ἐαν ἀγαπᾶτε, τὰσ ἐντολὰσ τὰσ ἐμὰσ τηρήσητε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν ᾖ εἰσ τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ, ὃ ὁ κόσμοσ οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει· ὑμεῖσ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν υμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶσ ὀρφανούσ, ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ. 19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμοσ με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖσ δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖσ ζήσεσθε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖσ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖσ ἐν ἐμοῖ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 21 ὁ ἔχων τὰσ ἐντολάσ μου καὶ τηρῶν αὐτάσ, ἐκεῖνόσ ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.

22 Λέγει αὐτῷ ἰούδασ, οὐχ ὁ ἰσκαριώτησ· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεισ ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τισ ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσῃ, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸσ αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺσ λόγουσ μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγοσ ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸσ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντόσ με πατρόσ. 25 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 ὁ δὲ παράκλητοσ, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃν πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνοσ ὑμᾶσ διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶσ πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. 27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼσ ὁ κόσμοσ δίδωσιν ὑμῖν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν·

---

15 αγαπατε: ^{cb} add με 16 ερωτησω ^{c}: *τηρησω 17 ὃ: ^{ca} ον, sed ν rursus rasum; item αυτο pr: ^{ca} αυτον, sed restitutum αυτο 23 αυτω: ^{ca} αυτοισ, sed restitutum αυτω 26 το πν. τ. αγ. ον πεμψ. ο πατ. ^{c}: *confuse πεμψει το πν. το αγ. ο πατ.

14 εγω: τουτο 15 αγαπατ. με | τηρησετε 16 εισ τ. αι. η 17 εσται: εστιν 19 ζησετε 20 υμεισ γνωσεσθ. 22 om και pr 23 τηρησει 26 ον: ο | υμιν 27 εγω ειρ. αφι. 27 om υμιν tert

14 om με 15 αγαπατ. με | τηρησατε 16 και εγω | μενη μεθ υμ. εισ τ. αι. 17 γινωσκει: add αυτο | υμεισ δε 21 και εγω 22 om και pr 23 ο ιησους | τηρησει | ποιησομεν 26 ον: ο 27 om υμιν tert

ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστίν. [29] καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵν' ὅταν γένηται πιστεύσητε. [30] οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ο τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, [31] ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

[1] Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. [2] πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸν ἵνα καρπὸν πλείω φέρῃ. [3] ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. [4] μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. [5] ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. [6] ἐὰν μή τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς το κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. [7] ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὅσα ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. [8] ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε, καὶ γενήσεσθέ μοι μαθηταί. [9] καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. [10] ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσετε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ, καθὼς κἀγὼ τοῦ πατρός μου τὰς ἐντολὰς ἐτήρησα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀ-

---

28 μου pr: ca vid om, cb vid rest XV, 2 αυτον: intactum mansit 6 μενη: c μεινη 10 *ab εν τ. αγ. τη εμη ad seq εν τ. αγ. τ. εμη transiluit, c suppl | εντολας sec: *add μου quod a et c del

28 om μου pr 29 ινα 31 ενετειλατο: εντολην εδωκεν XV, 2 αυτον: αυτο| πλειονα 5 ουδεν: ουδε εν 6 συναγ. αυτα 7 οσα εαν: ο αν | αιτησασθε 8 γενησθε εμοι 9 καγ. υμας ηγαπησα 10 τηρησητε | τη εμη: μου | καθως εγω | om μου | τετηρηκα

28 αν οτι ειπον· πορευομαι 29 ινα 30 του κοσμ. τουτου XV, 2 καθαιρ. αυτο| πλειονα καρπον 4 μη μεινη | μη μεινητε 6 μεινη | συναγ. αυτα | εισ πυρ 7 ο εαν 8 εμοι 10 τηρησητε | τη εμη: μου | εγω τασ εντ. του πατρ. μου τετηρηκα

γάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 14 ὑμεῖς γὰρ φίλοι μού ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ὅ τι ἐὰν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δώσει ὑμῖν. 17 ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 18 εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ἐμίσησεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο ὁ κόσμος μισεῖ ὑμᾶς. 20 μνημονεύετε τὸν λόγον ὃν ἐλάλησα ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μοῦ ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσωσιν. 21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με. 22 εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐ-

---

13 c ινα τις 14 γαρ: c om 16 μενη: c add ινα 18 c πρωτ. υμων μεμισηκεν 21 ποι. εις υμας: scripsit a in litura, ita ut εις υμας in margine addenda essent 22 c νυν δε 25 νομω c: *κοσμω

11 μεινη: η 13 ουδε εις | ινα τις την 14 om γαρ | ο εγω 16 ινα ο τι αν αιτητε | δω 18 πρωτον υμων μεμεισηκεν 19 μεισει υμας ο κοσμ. 20 του λογου ου εγω ειπον υμ. | τηρησουσιν 22 νυν δε

13 ινα τις 14 om γαρ | οσα εγω 15 υμας λεγω 16 ινα ο τι αν | δω 18 πρωτ. υμων μεμισηκεν 19 μισει υμ. ο κοσμ. 20 του λογου ου εγω ειπον υμ. | τηρησουσιν 21 εις υμας: υμιν 22 ειχον | νυν δε 24 αλλος πεποιηκεν | ειχον 25 γεγραμμ. εν τ. ν. αυτ.

μίσησάν με δωρεάν. 26 ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυναγώγους γὰρ ποιήσωσιν ὑμᾶς· ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα ποιήσωσιν ὑμῖν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἂν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον· ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. 5 νῦν δὲ ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. 9 περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 10 περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. 12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

---

1 μη: suppl ^{c} 4 αν: ^{c} εαν | αυτων: puncta addita (a^{ca}) sed rursus rasa (a^{cb}) | ειπον pr: ^{c} add υμιν 5 υπαγεισ ^{c}: *-γει 7 υμασ pr ^{c}: *ημασ 9 ου: suppl ^{c} 12 βασταζειν: ^{c} add αρτι 13 αληθεια: ^{c} add παση | οσα: ^{c} super α aliquid notaturus erat, sed antequam absolveret rursus delevit

2 om γαρ | ποιησουσιν | αλλ | om υμασ sec 3 ποιησουσιν | om υμιν 4 ινα οταν | αυτων μνημ. αυτ. | ειπον pr: add υμιν 5 om εγω 7 ου μη ελθη πρ. υμ. 12 βασταζ. αρτι 13 εισ την αληθειαν πασαν | οσα ακουσει

26 οταν δε XVI, 2 om γαρ | ποιησουσιν | αλλ 3 ποιησουσιν 4 ινα οταν | εγω ειπον: add υμιν 5 om εγω 10 πατερα μου 12 λεγειν υμιν | βασταζ. αρτι 13 εισ πασαν την αληθειαν | οσα αν ακουση

14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται, καὶ ἀναγγελ-
λει ὑμῖν. 15 πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον
ὑμῖν ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 μικρὸν
καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. 17 εἶπον
οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστιν τοῦτο ὃ
λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ
ὄψεσθέ με, καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον οὖν· τί
ἐστιν τοῦτο τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 19 ἔγνω ὁ ἰησοῦς
ὅτι ἤμελλον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ τούτου ζη-
τεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ
πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύ-
σετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπη-
θήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 ἡ γυνὴ ὅταν
τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ
παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαράν, ὅτι ἐ-
γεννήθη ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖς νῦν μὲν οὖν
λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. 23 καὶ ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσητε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι ὃ ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί
μου. 24 ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτή-
σασθε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅπου
οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ

---

15 παντα usque αναγγ. υμιν: suppl ^{c} 17 μικρον usque και παλιν: suppl ^{c}| οτι ^{c}: *ω (ex οτι εγω ortum?) 18 τουτο το: ^{c} τουτο ο λεγι 20 θρηνησετε: cod -σητε, sed ipse * ε super η notavit | ^{c} υμεις δε λυπ. 21 ^{a} del ὁ 22 ^{c} ουν νυν μεν| ^{c} εξετε 24 αιτησασθε (-αι cod): ^{c} αιτιται 25 οπου: ^{c} οτε

14 αναγγελει 15 om υμιν pr 17 ειπαν 18 τουτο ο λεγει μικρ. | om τι λαλει 19 om ὁ | ημελλον: ηθελον 21 om ὁ 22 ουν νυν μεν | αρει 23 ερωτησετε | υμιν αν τι αιτ. 24 αιτησασθε: αιτειτε 25 οπου: οτε | *παρησια

14 ληψεται | αναγγελει 15 om υμιν pr | λαμβανει: ληψεται 16 ουκετι: ου| οψ. με: add οτι εγω υπαγω προς τον πατερα 17 οτι εγω υπαγω 18 τουτο τι εστιν ο λεγει το μικρ. 19 εγνω ουν | ημελλον: ηθελον 20 υμεις δε λυπ. 21 om ὁ 22 ουν λυπ. μεν νυν εχ. 23 ερωτησετε | οτι οσα αν | εν τ. ον. μ. δωσ. υμ. 24 αιτειτε και ληψεσθε 25 αλλ ερχεται ωρ. οτε

πατρὸσ ἀπαγγέλλω ὑμῖν. [26] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ αἰτήσασθε ἐν τῷ ὀνόματί μου, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· [27] αὐτὸσ γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶσ, ὅτι ὑμεῖσ με πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ θεοῦ ἐξῆλθον. [28] ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸσ καὶ ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα. [29] λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖσ, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεισ. [30] νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδασ πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεισ ἵνα τίσ σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεσ. [31] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἄρτι πιστεύετε; [32] ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστοσ εἰσ τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνοσ, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. [33] ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

[1] Ταῦτα λελάληκεν ἰησοῦσ, καὶ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸσ δοξάσῃ σε· [2] καθὼσ ἔδωκασ αὐτῷ ἐξουσίαν πάσησ σαρκόσ, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκασ αὐτῷ, δώσω αὐτῷ ζωὴν αἰώνιον. [3] αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιοσ ζωή, ἵνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλασ ἰησοῦν χριστόν. [4] ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ ἔργον τελειώσασ ὃ δέδωκάσ μοι ἵνα ποιήσω· [5] καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. [6] ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖσ ἀνθρώποισ οὕσ ἔδωκάσ μοι ἐκ τοῦ

---

27 θεου: ^{ca} suprascripsit πατροσ, sed rursus (ab ipso?) deletum 29 αυτω: ^{c} αυτου 32 η ωρα: ^{c} om XVII, 2 ^{c} δωση αυτοισ 4 μοι ^{c}: *με 5 ην: ^{c} η

25 απαγγελω 26 εν τ. ον. μ. αιτησεσθε 27 υμεισ εμε | παρα πατροσ εξηλθ. 28 παρα: εκ 29 αυτω: αυτου 31 om ὁ 32 om η ωρα XVII, 1 ελαλησεν 2 δωσε αυτοισ 5 ην: η

25 αναγγελω 26 εν τ. ον. μ. αιτησεσθε 27 υμεισ εμε | του θεου 29 λεγ. αυτω οι μαθ. αυτου | om εν 32 νυν εληλυθεν | om η ωρα | και εμε 33 ς^{o} θλιψ. εξετε (item ς in textu sed substitui vult εχ.) XVII, 1 ελαλησεν ο ιησ. | επηρε et και ειπε | ινα και ο υιοσ σου 2 δωση αυτοισ 4 ετελειωσα 5 ην: η 6 ουσ δεδωκασ μ.

κόσμου. σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺσ ἔδωκασ, καὶ τὸν λόγον σου ἐτήρησαν· 7 νῦν ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάσ μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάσ μοι δέδωκα αὐτοῖσ, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶσ ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάσ μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ ἐμοὶ αὐτοὺσ ἔδωκασ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖσ. 11 καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρόσ σε ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ ἔδωκάσ μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼσ ἡμεῖσ. 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐφύλασσον, καὶ οὐδεὶσ ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸσ τῆσ ἀπωλείασ, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρόσ σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖσ. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖσ τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμοσ ἐμίσησεν αὐτούσ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼσ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃσ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃσ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁγίασον αὐτοὺσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγοσ ὁ σὸσ ἀλήθεια ἐστίν. 18 καθὼσ ἐμὲ ἀπέστειλασ εἰσ τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺσ εἰσ τὸν κόσμον· 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα

---

8 και εγνωσαν (exciderunt etiam AD a e q goth): suppl ^{c} | επιστευσαν ^{c}: *-σασ 12 σου: ^{c} add ο δεδωκασ μοι | ^{c} εφυλαξα 13 εαυτοισ: ε prima manu suppletum 14 ^{c} καθωσ εγω 17 *ab αληθεια pr ad αληθεια sec transiluit; ^{c} vero suppl σου ο λογοσ ο σοσ αληθεια

6 καμοι | τετηρηκαν 7 εγνωκαν | εδωκεσ 8 εδωκεσ 10 και εμοι αυ. εδ.: και τα εμα παντα σα εστιν και τα σα εμα 11 πατηρ | δεδωκασ | *καθ. και ημεισ 12 ημεν | σου: add ω δεδωκασ μοι | εφυλαξα 14 καθωσ εγω 15 sq: in textu om αλλ ιν. τηρ. αυτ. item εκ τ. κοσμ. Suppl ^{mg} αλλ ιν. τηρησησ αυτ. item (quae $^{bent\ 2}$ his ipsis adnectit) εκ τ. κοσμ. post πονηρου. Ita fere $^{bent\ 2}$ et ^{bart} et ^{dress}, silet ^{mai} 17 om τη | η αληθεια 19 εγω αγιαζω

6 καμοι αυ. δεδωκασ | τετηρηκασι 7 εγνωκαν | εισιν: εστιν 10 και εμ. αυ. εδωκ.: και τα εμα παντα σα εστι και τα σα εμα 11 αυτοι: ουτοι | και εγω | ω εδωκασ: ουσ δεδωκασ 12 μ. αυτων: add εν τω κοσμω | σου: add ουσ δεδωκασ μοι | om και pr | εφυλαξα 13 εν αυτοισ 14 καθωσ εγω 16 εκ τ. κο. ουκ ειμ. 17 εν τ. αληθ. σου 19 εγω αγιαζω

ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. [20] οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, [21] ἵνα πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. [22] κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι ἔδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. [23] ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, καὶ γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. [24] πάτερ, ὃ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου. [25] πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· [26] καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησας αὐτούς ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

XVIII.

[1] Ταῦτα εἰπὼν ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [2] ᾔδει δὲ καὶ ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. [3] ὁ οὖν ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. [4] ἰησοῦς δὲ εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; [5] ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ἰησοῦς·

---

21 [c] πιστευση 22 ημεις: [c] add εν εσμεν XVIII, 1 [c] των κεδρων 3 εκ των sec loco: [ca]? del, [cb] rest | ερχεται: [c] add εκι

21 πατηρ | εν ημιν ωσιν 22 δεδωκα | ημεις: add εν 23 και sec: ινα 24 πατηρ | ην εδωκας μοι 25 πατηρ 26 αυτους: με XVIII, 1 των κεδρων 2 εκει post αυτου 3 om εκ sec | ερχεται: add εκει 4 δε: ουν | εξηλθε και λεγει αυτοις 5 ιησους εγω ειμι: εγ. ειμ. ιησ.

19 ινα και αυτ. ωσιν 20 πιστευσοντων 21 πιστευση 22 και εγω | δεδωκα αυτοις | ημεις: add εν εσμεν 23 και ινα γινωσκη 24 ο: ους | ην εδωκας μοι 26 αυτους: με XVIII, 1 ο ιησους | των κεδρων 2 ο ιησους 3 om εκ των sec loco | ερχεται εκει 4 δε: ουν 5 ο ιησους

ἐγώ εἰμι. ἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. [6] ὡς οὖν εἶπεν· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί. [7] πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. [8] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. [9] ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. [10] σίμων οὖν πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ μάλχος. [11] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

[12] [c]Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, [13] καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. [14] ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. [15] ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ σίμων πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, [16] ὁ δὲ πέτρος εἱστήκει ἔξω πρὸς τῇ θύρᾳ. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήνεγκε τὸν πέτρον. [17] λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ πέτρῳ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί. [18] ἱστήκεισαν δὲ καὶ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. [19] ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ

---

6 ειπεν: [c] add αυτοις 13 [c] απηγαγον 15 [cb] και ο αλλος

5 ειστηκει 6 ειπεν: add αυτοις 7 επηρωτ. αυτ. 10 τον του αρχιερ. δουλ. 15 γνωστος ην 16 ειστηκει πρ. τη θυρ. εξω | οσ ην etc: ο γνωστος του αρχιερεως | εισηγαγε 17 τω πετρ. η παιδ. η θυρ. 18 ειστηκεισαν δε οι

5 ειστηκει 6 ειπεν αυτοις οτι | απηλθον | επεσον 8 ο ιησους 10 τον του αρχ. δουλ. | ωτιον 11 την μαχ. σου 13 απηγαγον αυτον 14 αποθανειν: απολεσθαι 15 και ο αλλος 16 ειστηκει πρ. τ. θυρ. εξω | εισηγαγε 18 ειστηκεισαν | om και prim | δε μετ αυτων ο πετρ.

περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. [20] καὶ ἀπεκρίθη ἰησοῦς αὐτῷ· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν· [21] τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. [22] ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ, εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; [23] ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· εἰ κακῶς εἶπον, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; [24] ἀπέστειλεν δὲ αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. [25] ἦν δὲ σίμων πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. [26] λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε ἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; [27] πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

[28] Ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. [29] ἐξῆλθεν οὖν πρὸς αὐτοὺς ὁ πιλᾶτος ἔξω καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; [30] ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιήσας, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. [31] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν

---

20 ^{c} απεκρ. αυτ. ιησ. 22 ^{c} εισ των παρεστηκοτων υπηρετ. 23 ειπον: ^{c} ελαλησα 29 φερετε: ^{a} add κατα 30 ποιησασ: ^{c} ποιων | παρεδωκαμεν: cod -κειμεν 31 κρινατε: ^{c} add αυτον

20 om και prim | αυτω ιησους | *παρησια 23 απεκριθη αυτω ιησους· ει κακ. ελαλησα 24 δε: ουν 26 συγγενησ | ειδον 27 om ὁ 29 ο πειλατ. εξ. πρ. αυτ. 30 ποιων 31 om ὁ | πειλατοσ | κρινατε: add αυτον | om ουν sec

20 om και prim | αυτω ο ιησ. | ελαλησα | εν τη συναγ. | παντεσ: ς παντοτε, ς^{e} παντοθεν 21 επερωτασ; επερωτησον 22 εισ των υπηρετ. παρεστ. 23 απεκριθη αυτω ο ιησ. ει κακ. ελαλησα 24 δε: ουν 26 συγγενησ | ειδον 28 πρωια| αλλ ινα φαγ. 29 ο πιλ. πρ. αυτ. | om εξω | φησιν: ειπε | φερετε κατα του 30 ειπον | κακοποιοσ 31 κρινατε αυτον

ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ πιλᾶτος, καὶ ἐφώνησεν τὸν ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; 34 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀπὸ σεαυτοῦ τοῦτο εἶπας, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ πιλᾶτος· μὴ ἐγὼ ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ ὁ ἀρχιερεὺς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη ἰησοῦς· ἡ ἐμὴ βασιλεία οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ ἐμὴ βασιλεία, καὶ οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἂν ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ ἐμὴ βασιλεία οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ πιλᾶτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς· σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι· ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω περὶ τῆς ἀληθείας· πᾶς ὁ ὢν τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ πιλᾶτος· τίς ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς ἰουδαίους καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. 39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἵνα ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ βαραββᾶς λῃστής.

XIX.

1 Τότε οὖν λαβὼν ὁ πιλᾶτος τὸν ἰησοῦν ἐμαστίγωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐ-

---

32 πληρωθη: ^{c} add ον ειπεν 34 ^{c} συ τουτο λεγεις 35 ^{c} μητι εγω | ^{c} οι αρχιερεις 37 μαρτυρησω ^{a} (ipse * corr?): *-σῃ | περι τ. αλ.: ^{c} τη αληθεια | ^{c} εκ της αληθ. 38 τις: ^{c} τι

32 πληρωθη: add ον ειπεν 33 παλιν εισ τ. πραιτ. ο πειλατ. 34 om αυτω ο | α. σ. συ τουτ. λεγεισ | ειπον σοι 35 πειλατ. | μητι εγω | οι αρχιερεισ 36 η βασιλ. η εμη | ην η βασ. η εμη | om και | αν: suppl est | νυν δε η βασ. η εμη 37 πειλατ. | ο ων εκ τησ 38 πειλατ. | τισ: τι | ευρισκ. εν αυ. αιτ. 39 om εν | om ινα sec XIX, 1 ελαβεν ο πειλατ. τ. ιησ. και

32 πληρωθη: add ον ειπε 34 αφ εαυτου συ του. λεγεισ 35 μητι εγω | οι αρχιερεισ 36 ο ιησουσ | η βασιλ. η εμη ter | om και | αν post υπηρεται 37 ειμι εγω· εγω εισ | τη αληθεια | εκ τησ αληθ. 38 τισ: τι 39 υμιν απολυσω bis | om ινα sec 40 παλιν: add παντεσ XIX, 1 ελαβεν et και εμαστιγ.

τοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, [3] καὶ
ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων,
καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. [4] ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πιλᾶτος ἔξω
καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰ-
τίαν οὐχ εὑρίσκω. [5] ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀ-
κάνθινον στέφανον καὶ πορφυροῦν ἱμάτιον, καὶ λέγει αὐτοῖς·
ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. [6] ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπη-
ρέται, ἔκραξαν· σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. καὶ λέγει αὐ-
τοῖς ὁ Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ
οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. [7] ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς
νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν
θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. [8] ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τὸν λόγον
τοῦτον, μᾶλλον ἐφοβήθη, [9] καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον καὶ
λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ. [10] λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι
ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε;
[11] ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδε-
μίαν, εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς με
σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. [12] ἐκ τούτου ὁ Πιλᾶτος ἐζήτει ἀπο-
λῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔλεγον· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ
εἶ φίλος τοῦ καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει
τῷ καίσαρι. [13] ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγα-
γεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λε-

---

4 [a] οτι αιτ. ουδεμιαν ευρισκω εν αυτω 6 [c] εκραυγασαν 9 πραιτωριον: [a] add παλιν 10 λεγει: [c] add ουν 12 ελεγον: [c] εκραζον λεγοντες

3 ο βασιλευσ 4 και εξηλθε παλ. εξω ο πειλ. | οτι ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω 5 om ὁ pr | το πορφυρουν | om ὁ sec 6 ειδον | εκραυγασαν λεγοντες | om αυτον | om και ante λεγει | πειλ. 7 απεκριθ. αυτω 8 πειλ. | τουτ. τον λογ. 9 πραιτωριον: add παλιν 10 λεγει ουν | πειλ. 11 om ὁ pr | ουκ ειχεσ 12 πειλ. | εκραυγασαν λεγοντες | εαν: αν 13 πειλ.

3 om και ηρχ. πρ. αυτον | ο βασιλευσ | εδιδουν 4 εξηλθεν ουν πα. εξω ο πιλ. | εν αυτω ουδεμιαν αιτ. ευρισκ. 5 το πορφυρουν | ιδε 6 ειδον | εκραυγασαν λεγοντεσ | om αυτον | om και ante λεγει 7 απεκριθ. αυτω | κατα τ. νομ. ημων | ς^{e} του θεου | εαυτον ante υιον 8 τουτ. τ. λογ. 9 πραιτωριον: add παλιν 10 λεγει ουν | σταυρ. σε κ. εξ. ε. απολυσ. σε 11 om αυτω | ουκ ειχεσ | ουδεμ. κατ εμ. | σοι δεδομενον | παραδιδουσ 12 εζητ. ο πιλ. | εκραζον λεγοντεσ | αὐτον 13 τουτον τον λογον | επι του βηματοσ

γόμενον λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ γαββαθά. 14 ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 οἱ δὲ ἔλεγον· ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ καίσαρα. 16 τότε οὖν παρέδωκεν αὐτοῖς αὐτὸν ἵνα σταυρωθῇ.

Οἱ δὲ λαβόντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον αὐτόν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃ λέγεται ἑβραϊστὶ Γολγοθά, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 20 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον ἑβραϊστί, ῥωμαϊστί, ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα. 23 οἱ οὖν στρατιῶται οἱ σταυρώσαντες τὸν Ἰησοῦν ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. 24 εἶπαν οὖν πρὸς αὐτούς· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διεμερίσαντό

---

13 εβραιστι: ^{c} add δε | γαββαθα ^{c}: *γολγοθα 14 εκτη: ^{c} τριτη 15 οι δ. ελ.: ^{c} εκραυγασαν ουν εκινοι | αρον pr punctis notatum rursus erasis 16 οι δε λαβ.: ^{c} παραλαβοντες ουν 20 sq τουτον ουν usque ο βασιλ. τ. ιουδαιων ^{a}: *om ab ο βασ. τ. ιουδ. ad eadem verba transiliens 23 μεροσ: ^{c} add και τον χιτωνα 24 ^{c} προσ εαυτουσ

13 εβραι. δε 15 οι δε ελ.: εκραυγασαν ουν εκεινοι | πειλ. 16 αυτον αυτοισ| οι δε usq αυτον: παρελαβον ουν τον ιησ. 17 αυτω | γολγοθ 19 πειλ. 21 πειλ.| των ιουδ. ειμι 22 πειλ. 23 οι σταυρ.: οτε εσταυρωσαν | τεσσαρα | μεροσ: add και τον χιτωνα | αρραφοσ 24 ειπον ο. πρ. αλληλουσ

13 εβραι. δε 14 ωρα δε ωσει 15 οι δε εκραυγασαν 16 αυτον αυτοισ | οι δε etc: παρελαβον δε τ. ιησ. και απηγαγ. | om αυτον sec 17 εαυτω τ. στ.: τ. στ. αυτου | ος λεγεται 20 τησ πολεως ο τοποσ | εβραι. ελλην. ρωμαι. 23 οι σταυρ.: οτε εσταυρωσαν | τεσσαρα | μεροσ: add και τον χιτωνα | αρραφοσ 24 ειπον ο. πρ. αλληλουσ | πληρωθη η λεγουσα

μου τὰ ἱμάτια ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. [25] ἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ η ἀδελφὴ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, μαριὰμ ἡ τοῦ κλωπᾶ καὶ μαριὰμ ἡ μαγδαληνή. [26] ἰησοῦσ δὲ ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱόσ σου. [27] εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνησ τῆσ ὥρασ ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴσ εἰσ τὰ ἴδια. [28] μετὰ τοῦτο εἰδὼσ ὁ ἰησοῦσ ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα πληρωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. [29] σκεῦοσ δὲ ἔκειτο ὄξουσ μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξουσ ὑσσώπῳ περιθέντεσ προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. [30] ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξοσ, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνασ τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

[31] Οἱ οὖν ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν οὖν τὸν πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. [32] ἦλθον ουν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντοσ αὐτῷ· [33] ἐπὶ δὲ τὸν ἰησοῦν ἐλθόντεσ εὗρον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, καὶ οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, [34] ἀλλ' εἷσ τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺσ αἷμα καὶ ὕδωρ. [35] καὶ ὁ ἑωρακὼσ μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθὴσ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνοσ οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖσ πιστεύητε. [36] ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ

---

26 ιησ. δε ιδ. τ. μητερα [a]: *om | λεγει [a]? et [c]: *και λεγει (praegresso ιδεν pro ιδων?) 29 [c] μεστον του οξους 30 οξοσ: [c] add ο ιησους 31 ουν sec: [c] om 33 ευρον: [c] ωσ ειδον, omisso και sq 35 [a] πιστευσητε

24 τα ιματ. μου 25 ειστηκεισαν | μαρια bis 26 ιησ. ουν ιδων | ιδε 27 ο μαθ. αυτην 28 ιησους ειδωσ | ηδη παντα | ινα τελειωθη 29 om δε | του οξους sec loco 30 οξοσ: add ιησους 31 μεγαλη η ημ. | om ουν sec | πειλ. 33 ελθ. ωσ ειδον ηδη αυτ. τεθν. | om και 35 αληθινη | και εκεινοσ | ινα υμεισ

24 τα ιματ. μου 25 ειστηκεισαν | μαρια bis 26 ιησους ουν | τη μητρ. αυτου 27 ιδου 28 ινα τελειωθη 29 σκευοσ ουν | οι δε πλησαντεσ σπογγον οξους και υσσ. περ. 30 το οξ. ο ιησ. 31 επει παρασκ. ην post σαββατω | μεγ. η ημε. | [c][e] εκεινη | om ουν sec 32 συσταυρωθ. 33 ευρον: ωσ ειδον, omisso και sq 34 ευθυσ εξηλθεν 35 αληθινη | om και post ινα | πιστευσητε

γραφὴ πληρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν πιλᾶτον ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ πιλᾶτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. 39 ἦλθεν δὲ καὶ νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, ἔχων ἕλιγμα σζμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἦν τοῖς ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδεὶς οὐδέπω ἦν τεθειμένος· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν ἰησοῦν.

XX.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων μαριὰμ ἡ μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωΐ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἀπὸ τῆς θύρας ἐκ τοῦ μνημείου. 2 τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς τὸν σίμωνα πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητήν, ὃν ἐφίλει ὁ ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, 4 καὶ ἤρχοντο οἱ δύο ὁμοῦ· προέδραμεν δὲ τάχιον τοῦ πέτρου καὶ ἦλθεν εἰς τὸ μνημεῖον πρῶ-

---

38 [c] ηλθεν ο. κ. ηρεν το σωμα αυτου 39 εχ. ελιγμ.: [c] φερων μιγμα 40 ην: [c] εστιν 42 εθηκαν [c]: *οπου εθηκαν XX, 3 sq και ετρεχον usq ταχιον: [c] και ηρχοντο εισ το μνημιον ετρεχον δε οι δυο ομου και ο αλλοσ μαθητησ προεδραμεν ταχιον

36 om απ 38 πειλ. bis | om ὁ pr | αρειμαθαιασ | om του pr | ηλθεν ουν και ηρεν το σωμα αυτου 39 νεικοδημος | προσ αυτον | φερων ελιγμα σμυρνησ 40 ην: εστι 41 ουδεπω ουδεισ XX, 1 μαρια | om απο τ. θυρ. 2 om τον prim 3 sq μαθητ. και ηρχοντο εισ το μνημειον. 4 ετρεχον δε οι δ. ομ. και ο αλλοσ μαθητησ προεδραμεν ταχειον | πρωτ. εισ τ. μν.

36 om απ 38 ο ιωσηφ | ηλθεν ουν κ. ηρε το σωμα του ιησου 39 φερων μιγμα σμυρνησ | ωσει 40 ην: εστι 41 ουδεπω ουδεισ ετεθη XX, 1 μαρια | om απο τ. θυρ. 2 om τον prim 3 sq μαθητ. και ηρχοντο εισ το μνημειον. 4 ετρεχον δε οι δ. ομ. και ο αλλοσ μαθητησ προεδραμε ταχιον | πρωτ. εισ τ. μν.

τοσ, [5] καὶ παρακύψασ βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. [6] ἔρχεται οὖν καὶ σίμων πέτροσ ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, [7] καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶσ ἐντετυλιγμένον εἰσ ἕνα τόπον. [8] τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ ὁ ἐλθὼν πρῶτοσ εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· [9] οὐδέπω γὰρ ᾔδει τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. [10] ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸσ αὐτοὺσ οἱ μαθηταί. [11] μαριὰμ δὲ ἱστήκει ἐν τῷ μνημείῳ κλαίουσα. ὡσ οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰσ τὸ μνημεῖον, [12] καὶ θεωρεῖ ἀγγέλουσ καθεζομένουσ ἐν λευκοῖσ, ἕνα πρὸσ τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸσ τοῖσ ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. [13] λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεισ; λέγει αὐτοῖσ ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. [14] ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰσ τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἰησοῦσ ἐστίν. [15] λέγει αὐτῇ ἰησοῦσ· γύναι, τί κλαίεισ; τίνα ζητεῖσ; ἐκείνη δὲ δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρόσ ἐστιν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ εἶ ὁ βαστάσασ αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκασ αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. [16] λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· μαριάμ. στραφεῖσα δὲ ἐκείνη λέγει αὐτῷ ἑβραϊστί· ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. [17] λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸσ τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸσ τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ εἰπὲ αὐτοῖσ· ἰδοὺ ἀναβαίνω πρὸσ τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. [18] ἔρχεται

---

5 sq *a κειμενα ad κειμενα sq transiluit; [c] suppl 9 [c] ηδεισαν 10 [c] προσ εαυτουσ 11 μνημειω: [c] add εξω 12 [c] δυο αγγελουσ 15 δε: [c] om | [c] ει συ εβαστασασ αυτον 16 διδασκαλε: [ca] add και προσεδραμεν αψασθαι αυτου, [cb] rursus del 17 πορευου δε: [ca] πορ. ουν, sed [cb] prius rest | [c] αδελφουσ μου

5 κειμ. τα οθον. 9 ηδεισαν 11 μαρια δ. ειστηκει προσ τω μν. εξω 12 δυο αγγελ. εν λευκ. καθεζ. 13 και λεγουσιν | και λεγει 15 om δε | συ εβαστασασ 16 om ὁ | om δε | ραββουνει 17 om ὁ | απτου μου | αδελφουσ μου | om ιδου

5 κειμενα τα οθον. 6 om και prim 9 ηδεισαν 10 πρ. εαυτουσ 11 μαρια δε ειστηκει προσ το μνημειον κλ. εξω 12 δυο αγγελ. εν λευ. καθεζ. 13 και λεγουσιν 14 και ταυτα ειπουσα | ο ιησουσ 15 ο ιησουσ | om δε | ει συ εβαστασασ| αυτον εθηκασ 16 μαρια | om δε | om εβραιστ. 17 πατερα μου· πορευου | αδελφ. μου | om ιδου

μαριὰμ ἡ μαγδαληνη ἀγγέλλουσα τοῖσ μαθηταῖσ ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

[19] Οὔσησ οὖν ὀψίασ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον, καὶ λέγει· εἰρήνη ὑμῖν. [20] καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖσ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντεσ τὸν κύριον. [21] εἶπεν οὖν αὐτοῖσ πάλιν· εἰρήνη υμῖν· καθὼσ ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμψω ὑμᾶσ. [22] καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖσ· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. [23] ἄν τινων ἀφῆτε τὰσ ἁμαρτίασ, ἀφεθήσεται αὐτοῖσ· ἐὰν δέ τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

[24] Θωμᾶσ δὲ εἷσ ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενοσ δίδυμοσ, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν. ὅτε οὖν ἦλθεν ἰησοῦσ, [25] ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖσ χερσὶν τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω μου τὸν δάκτυλον εἰσ τὴν χεῖραν αὐτοῦ, καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰσ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. [26] καὶ μεθ' ἡμέρασ ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταί, καὶ θωμᾶσ μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ ἰησοῦσ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. [27] εἶτα λέγει τῷ θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰσ χεῖράσ μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰσ τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστοσ ἀλλὰ πιστόσ.

---

18 [c] απαγγελλουσα 19 [c] τη μια | μαθηται: [a] add συνηγμενοι | λεγει: [c] add αυτοισ 21 ειπεν ουν: [ca] και ειπεν, [cb] prius rest | πεμψω: [ca] αποστελλω, [cb] πεμπω 23 αφεθησεται: [c] αφεωνται | εαν δε: [c] αν 24 [c] om ουν 25 [c] ελεγον ουν α. οι αλλοι μαθ. | χερσιν: [c] add αυτου | την χειραν αυτου: [c] τον τυπον των ηλων

19 τη μια | και λεγει αυτοισ 20 εδειξε και τασ 21 αυτοισ ο ιησουσ παλ.| πεμπω 23 αν τινοσ | αφεθησ.: *αφειονται, **αφιενται | αν τινοσ 24 om ουν 25 ελεγον ουν αυ. οι αλλοι μαθ. | *εορακαμεν | χερσιν: add αυτου | τον δακτ. μου εισ τον τυπον των ηλων 26 οι μαθ. αυτου

18 μαρια | απαγγελλουσα | εωρακε 19 τη μια των σαββ. | μαθηται: add συνηγμενοι | κ. λεγει αυτοισ 20 εδειξεν αυτοισ τ. χ. κ. τ. πλ. αυτου 21 αυτοισ ο ιησουσ παλιν | πεμπω 23 αφιενται αυτοισ· αν τινων 24 om ουν | ο ιησουσ 25 ελεγον ουν αυ. οι αλλοι μαθ. | χερσιν αυτου | τον δακτ. μου εισ τον τυπον των ηλων κ. βα. την χει. μου 26 μαθηται αυτου

28 ἀπεκρίθη ο θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. 29 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, καὶ πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες με καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύοντες ζωὴν αἰώνιον ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

XXI.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν πάλιν ἑαυτὸν ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. 2 ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτρος καὶ θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος καὶ ναθαναὴλ ο ἀπὸ κανὰ τῆς γαλιλαίας καὶ οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 λέγει αὐτοῖς σίμων πέτρος· ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον οὖν καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. 4 πρωΐας δὲ γενομένης ἔστη ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ ὅτι ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖς ἰησοῦς· παιδία, μὴ προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. 6 λέγει αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. οἱ δὲ ἔβαλον, καὶ οὐκέτι αὐτὸ εἱλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

---

29 ειπεν: c λεγι | και pr: c om | με sec: c om 31 c πιστευσητε | ινα sec: c και ινα XXI, 3 επιασαν: ita a ex εκοπιασαν fecit 4 c πρω. δε ηδη 5 μη: c add τι 6 λεγει: ca ο δε ειπεν, cb rursus λεγει | ευρησετε: ca add οι δε ειπον δι ολης της νυκτος εκοπιασαμεν και ουδεν ελαβομεν επι δε τω σω ρηματι βαλουμεν, cb rursus del | ειλκυσαι (cod ῖλκ.): item D et (ειλικυσαι) Δ, nec correctum

28 om ὁ prim 29 λεγει αυτω ιησους | om και pr | om με sec 30 σημεια: add α bentl | om αυτου 31 ινά sec: και ινα | om αιωνιον XXI, 1 εαυτον παλιν ιησους 2 οι υιοι: οι του 3 om ουν 4 δε ηδη γενομενης | επι: εισ | εγνωσαν: ηδεισαν 5 μη τι προσφ. 6 ο δε ειπεν αυτοις | οι δε εβ.: εβαλον ουν | ελκυσαι

28 και απεκριθη 29 ειπ. δε: λεγει | με θωμα πεπιστευκασ | om με sec 31 πιστευσητε οτι ο ιησους | και ινα | om αιωνιον XXI, 1 εαυτον παλιν 2 οι υιοι: οι του 3 om ουν | ανεβησαν | πλοιον: add ευθυσ 4 δε ηδη γενομενης | ο ιησους εισ τον | ηδεισαν 5 ο ιησους | μη τι προσφ. 6 ο δε ειπεν αυτοις | εβαλον ουν | ελκυσαι ισχυσαν

7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς τῷ πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν. σίμων οὖν πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ ἄλλῳ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 ὡς οὖν ἀνέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 ἐνέβη οὖν σίμων πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13 ἔρχεται ὁ ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 τοῦτο δὲ ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ ὁ ἰησοῦς· σίμων, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 πάλιν λέγει αὐτῷ· σίμων ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. 17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· σίμων ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη δὲ ὁ πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον καὶ φιλεῖς με, καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. καὶ λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ πρόβατά μου. 18 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,

---

9 [c] απεβησαν | εισ: [ca] επι, [cb] rursus εισ 15 σιμων: [a] add ιωανου ([c] instauravit) 16 παλ. λε. αυτω: [a] add το β′ | κυριε: [c] ναι κυριε 17 δε: [c] om | και pr: [a] del

8 om αλλω 9 απεβησαν 10 om ὁ 11 ανεβη 12 om ὁ | om δε 13 om ὁ 14 om δε | om ὁ 15 σιμων ιωανου 16 λεγει αυτ. παλ. δευτερον | ιωανου | ναι κυριε | προβατια 17 ιωανου | om δε | om και ante φιλεισ | λεγει αυτω: ειπεν| om και post σε | αυτω: add ιησους | προβατια

8 om αλλω | αλλ ωσ 9 απεβησαν 11 ανεβη | om ουν | επι τησ γησ 13 ερχεται ουν 14 om δε | μαθηταισ αυτου 15 σιμων ιωνα | πλειον 16 λεγει αυτω παλιν δευτερον | σιμ. ιωνα | ναι κυριε 17 σιμ. ιωνα | om δε | om και prim | λεγει: ειπεν | συ παντα | om και post σε | λεγ. αυ. ο ιησους

ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὴν χεῖράν σου, καὶ ἄλλοι ζώσουσίν σε καὶ ποιήσουσίν σοι ὅσα οὐ θέλεις. [19] τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. [20] ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς, καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; [21] τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ πέτρος εἶπεν τῷ ἰησοῦ· οὗτος δὲ τί; [22] λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. [23] ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· οὐκ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι.

[24] Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. [[[25] ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρήσειν τὰ γραφόμενα βιβλία.]]

[ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ]

---

18 [c] τασ χειρασ | ποιησ. σοι οσα: [c] αποισουσιν σε οπου 20 ο ιησουσ: [a] add ακολουθουντα, [c] ακολ. οσ | λεγει: [c] ειπεν 23 ερχομαι: [a] add τι προσ σε 24 και γραψ.: [a] ο και γρ. Versum 25 una cum subscriptione suppl [a]

18 τασ χειρασ σου κ. αλλοσ ζωσει σε και οισει οπου ου θελεισ 20 om δε | ο ιησουσ: add ακολουθουντα οσ | λεγει αυτω: ειπεν 21 ειπεν: λεγει | κυριε ουτοσ 23 ερχομαι: add τι προσ σε 24 ο και μαρτυρων | και ο γραψ. | αυτου η μαρτ. εστ. 25 adest nec differt. Subscriptum est: κατα ιωαννην

18 εκτ. τασ χειρασ σ. κ. αλλοσ σε ζωσει και οισει οπου ου θελ. 20 ιησουσ: add ακολουθουντα οσ | και ειπε· κυριε 21 om ουν | λεγει τω ιησου· κυριε 22 ακολουθ. μοι 23 ο λογ. ουτ. | και ουκ ειπεν αυτ. | ερχομαι: add τι προσ σε 25 πολλα οσα | ουδε αυτον | χωρησαι | βιβλια: add αμην. Nil subscriptum.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

[1] Παῦλοσ δοῦλοσ ἰησοῦ χριστοῦ, κλητὸσ ἀπόστολοσ ἀφωρισμένοσ εἰσ εὐαγγέλιον θεοῦ, [2] ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖσ ἁγίαισ, [3] περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματοσ δαυεὶδ κατὰ σάρκα, [4] τοῦ ὁρισθέντοσ υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνησ ἐξ ἀναστάσεωσ νεκρῶν, ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, [5] δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰσ ὑπακοὴν πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ, [6] ἐν οἷσ ἐστὲ καὶ ὑμεῖσ κλητοὶ ἰησοῦ χριστοῦ, [7] πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν ῥώμῃ ἀγαπητοῖσ θεοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

[8] Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστισ ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. [9] μάρτυσ γάρ μου ἐστὶν ὁ θεόσ, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡσ ἀδιαλείπτωσ μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι [10] πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενοσ εἴπωσ ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ. [11] ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶσ, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰσ τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶσ, [12] τοῦτο δέ ἐστιν συνπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆσ ἐν ἀλλήλοισ πίστεωσ, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. [13] οὐ θέλω δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκισ προεθέμην ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινα καρπὸν σχῶ καὶ ἐν υμῖν, καθὼσ καὶ ἐν τοῖσ λοιποῖσ ἔθνε-

---

8 μου: [a] add δια ιησου χριστου

1 χριστου ιησου [bent] 8 μου: add δια ιησου χριστου

Inscriptum est: παυλου του αποστολου η προσ ρωμαιουσ επιστολη 3 δαβιδ 8 μου: add δια ιησου χριστου | περι: υπερ 12 συμπαρακλ. 13 καρπον τινα

σιν. [14] Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· [15] οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. [16] οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. [17] δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

[18] Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, [19] διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. [20] τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, [21] διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. [22] φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, [23] καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. [24] διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, [25] οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. [26] διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν, [27] ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες ἐν ἄρρεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλά-

---

15 [c] ουτως, sed σ rursus abstersum [vid] 16 ιουδαιω τε [a]: [*]ιουδε 27 [a] αρσενες εν αρσεσι, sed restitutum αρρ. εν αρρ.

15 ουτως 16 om πρωτον 21 ευχαριστησαν | αλλα 27 αρσενες | αρσενες εν αρσεσιν

16 το ευαγγ. του χριστου 19 ο γαρ θεος 21 ευχαριστησαν 24 διο και, εν εαυτοις

νησ αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖσ ἀπολαμβάνοντεσ. [28] καὶ καθὼσ οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺσ εἰσ ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, [29] πεπληρωμένουσ πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺσ φθόνου φόνου ἔριδοσ δόλου κακοηθείασ, [30] ψιθυριστάσ, καταλάλουσ, θεοστυγεῖσ, ὑβριστάσ, ὑπερηφάνουσ, ἀλαζόνασ, ἐφευρετὰσ κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, [31] ἀσυνέτουσ, ἀσυνθέτουσ, ἀστόργουσ, ἀνελεήμονασ, [32] οἵτινεσ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντεσ, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖσ πράσσουσιν.

II.

[1] Διὸ ἀναπολόγητοσ εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶσ ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεισ τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεισ· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεισ ὁ κρίνων. [2] οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ. [3] λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; [4] ἢ τοῦ πλούτου τῆσ χρηστότητοσ αὐτοῦ καὶ τῆσ ἀνοχῆσ καὶ τῆσ μακροθυμίασ καταφρονεῖσ, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰσ μετάνοιάν σε ἄγει; [5] κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεισ σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆσ καὶ ἀποκαλύψεωσ δικαιοκρισίασ τοῦ θεοῦ, [6] ὃσ ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, [7] τοῖσ μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· [8] τοῖσ δὲ ἐξ ἐριθείασ καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοισ δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμόσ. [9] θλῖψισ καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, ἰουδαίου τε πρῶτον

---

28 αυτους: [a] add ο θεοσ 31 αστοργους: [c] add ασπονδουσ II, 5 [c] και δικαιοκρισ. 8 [c] απιθουσιν μεν

27 εν αυτοισ 28 παρεδ. αυτ. ο θεοσ 29 πλεονεξια κακια 32 επιγεινωσκοντεσ | ποιουντεσ αλλ. κ. συνευδοκουντεσ II, 2 οιδαμ. δε

28 παρ. αυτ. ο θεοσ 29 αδικια: add πορνεια .| πλεονεξ. κακια 31 αστοργουσ: add ασπονδουσ • II, 2 οιδαμ. δε 8 κ. απειθουσι μεν | θυμοσ και οργη

καὶ Ἕλληνος· [10] δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.

[11] Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. [12] ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· [13] οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται. [14] ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, [15] οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συνμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, [16] ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ χριστοῦ ἰησοῦ. [17] εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ [18] καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, [19] πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, [20] παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· [21] ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; [22] ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖς; [23] ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; [24] τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. [25] περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. [26] ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; [27] καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου. [28] οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ

---

16 δια (suppl *vel [a]) χριστ. ιης.: [a] δ. ιης. χρ.

13 om τω 16 εν η ημερα κρ.

11 προσωποληψια 13 του νομου bis 14 ποιη 15 συμμαρτυρ. 16 ιησου χριστου 17 ει δε: ιδε | τω νομω 26 ουχι η

φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· [29] ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

[1] Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου; ἢ τίς ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; [2] πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. [3] τί γάρ; εἰ ἠπίστησάν τινες, μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; [4] μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. [5] εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργὴν αὐτοῦ; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. [6] μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; [7] εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; [8] καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθώς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν. [9] τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, [10] καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, [11] οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· [12] πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. [13] τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. [14] ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. [15] ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, [16] σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, [17] καὶ ὁδὸν εἰ-

---

1 c η ωφελεια 5 c om αυτου

29 αλλα εκ III, 1 η ωφελεια 2 om γαρ 4 νεικησης 5 om αυτου 7 ει γαρ 8 om και sec 9 υπο αμαρτιαν 11 om ὁ bis | ζητων 12 **ηχρειωθησαν| om.ὁ | om ουκ εστιν sec loco 14 στομα: add αυτων

1 η ωφελεια 4 καθως γεγρ. | νικησης 5 om αυτου 7 ει γαρ 12 ηχρειωθησαν | om ὁ

ρήνησ οὐκ ἔγνωσαν. [18] οὐκ ἔστιν φόβοσ θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. [19] οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμοσ λαλεῖ, τοῖσ ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικοσ γένηται πᾶσ ὁ κόσμοσ τῷ θεῷ. [20] διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσισ ἁμαρτίασ.

[21] Νυνὶ δὲ χωρὶσ νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, [22] δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεωσ ἰησοῦ χριστοῦ, εἰσ πάντασ τοὺσ πιστεύοντασ. οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· [23] πάντεσ γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, [24] δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆσ ἀπολυτρώσεωσ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, [25] ὃν προέθετο ὁ θεὸσ ἱλαστήριον διὰ πίστεωσ ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰσ ἔνδειξιν τῆσ δικαιοσύνησ αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων [26] ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸσ τὴν ἔνδειξιν τῆσ δικαιοσύνησ αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεωσ ἰησοῦ. [27] ποῦ οὖν ἡ καύχησισ; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεωσ. [28] λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶσ ἔργων νόμου. [29] ἢ ἰουδαίων ὁ θεὸσ μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, [30] εἴπερ εἷσ ὁ θεὸσ ὃσ δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεωσ καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆσ πίστεωσ. [31] νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆσ πίστεωσ; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

IV.

[1] Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα; [2] εἰ γὰρ ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸσ θεόν. [3] τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν

---

19 λαλει pr: ^{c} λεγει 22 εισ παντασ: ^{c} add και επι παντασ 28 ^{c} πιστει δικαι. 30 ^{c} επειπερ 31 ^{c} ιστωμεν IV, 1 προπατορα: ^{a} πατερα, ^{c} rursus προπατ.

19 λαλει pr: λεγει 22 om ιησου 25 δια τησ πιστ. | εαυτου αιματι 28 λογιζομ. ουν 29 μονων IV, 1 om ευρηκεναι

19 ο νομοσ λεγει 22 εισ παντασ και επι παντασ 25 δια τησ πιστεωσ 26 om την 28 λογιζομ. ουν πιστει δικαι. 29 ουχι δε και 30 επειπερ 31 ιστωμεν IV, 1 ευρηκεναι ante κατα | πατερα 2 πρ. τον θεον

δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. [4] τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸσ οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· [5] τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆν, λογίζεται ἡ πίστισ αὐτοῦ εἰσ δικαιοσύνην. [6] καθάπερ καὶ δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸσ λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶσ ἔργων· [7] μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· [8] μακάριοσ ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριοσ ἁμαρτίαν. [9] ὁ μακαρισμὸσ οὖν οὗτοσ ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ· ἐλογίσθη τῷ ἀβραὰμ ἡ πίστισ εἰσ δικαιοσύνην. [10] πῶσ οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. [11] καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομὴν σφραγῖδα τῆσ δικαιοσύνησ τῆσ πίστεωσ τῆσ ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίασ, εἰσ τὸ λογισθῆναι αὐτοῖσ δικαιοσύνην, [12] καὶ πατέρα περιτομῆσ τοῖσ οὐκ ἐκ περιτομῆσ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖσ στοιχοῦσιν τοῖσ ἴχνεσιν τῆσ ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεωσ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν ἀβραάμ. [13] οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνησ πίστεωσ. [14] εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστισ καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. [15] ὁ γὰρ νόμοσ ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμοσ, οὐδὲ παράβασισ. [16] διὰ τοῦτο ἐκ πίστεωσ, ἵνα κατὰ χάριν, εἰσ τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεωσ ἀβραάμ, ὅσ ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, [17] καθὼσ γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντοσ τοὺσ νεκροὺσ καὶ καλοῦντοσ τὰ μὴ ὄντα ὡσ ὄντα, [18] ὃσ παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰσ τὸ γενέσθαι αὐτὸν πα-

---

8 [c] ω ου μη 11 [c] λογισθ. και αυτοισ 12 *transiluit a περιτομησ ad περιτομησ, suppl [a]; idem πιστεωσ suppl 13 ῆ: suppl [a] 15 [c] ου γαρ ουκ

5 ασεβη 11 την δικαιοσυνην

4 κατ. το οφειλ. 5 ασεβη 8 ω ου μη 9 οτι ελογισθη 11 λογισθ. και αυτοισ την δικ. 12 εν τη ακροβυστ. 13 του κοσμου 15 ου γαρ ουκ

τέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, [19] καὶ μὴ ἀσθενήσασ τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταέτησ που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆσ μήτρασ σάρρασ· [20] εἰσ δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει δοὺσ δόξαν τῷ θεῷ, [21] καὶ πληροφορηθεὶσ ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατόσ ἐστιν καὶ ποιῆσαι. [22] διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. [23] οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, [24] ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶσ, οἷσ μέλλει λογίζεσθαι τοῖσ πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, [25] ὃσ παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V.

[1] Δικαιωθέντεσ οὖν ἐκ πίστεωσ εἰρήνην ἔχωμεν πρὸσ τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, [2] δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰσ τὴν χάριν ταύτην, ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ. [3] οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖσ θλίψεσιν, εἰδότεσ ὅτι ἡ θλῖψισ ὑπομονὴν κατεργάζεται, [4] ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· [5] ἡ δὲ ἐλπὶσ οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν διὰ πνεύματοσ ἁγίου τοῦ δοθέντοσ ἡμῖν. [6] ἔτι γὰρ χριστόσ, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν. [7] μόγισ γὰρ ὑπὲρ δικαίου τισ ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τισ καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. [8] συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰσ ἡμᾶσ ὁ θεόσ, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν χριστὸσ ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· [9] πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντεσ νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ. [10] εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντεσ κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,

---

1 [a] εχομεν 2 τη πιστ.: [a] praem εν, sed rursus rasum est 5 ημων [c]: [a] υμων 7 [a] μολισ

19 om ηδη 20 αλλα 22 om και V, 1 **εχομεν 2 om τη πιστει 3 καυχωμενοι 6 ετι γαρ: ειγε 7 μολισ 8 om ο θεοσ

19 ου κατενοησε V, 1 εχομεν 6 om ετι sec 7 μολισ

πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ,
11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν
κόσμον εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως
εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρ-
τον· 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ
ἐνελογεῖτο μὴ ὄντος νόμου· 14 ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ
ἀδὰμ μέχρι μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ
ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλ-
λοντος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα·
εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ
μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς
ἀνθρώπου ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ
οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα
ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτω-
μάτων εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ
θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν πε-
ρισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμ-
βάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸς ἰησοῦ χριστοῦ.
18 ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς ἀνθρώπου παραπτώματος εἰς πάντας
ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος
εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ
τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ
πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατα-
σταθήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ
τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν
ἡ χάρις, 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ,

---

13 [a] ελλογαται, [c] ενλογειται 16 αμαρτησαντος: ita [c]; *αμαρτη (omissa exeunte versu syllaba) τος 18 ανθρωπου: [c] om

11 om χριστου 13 ελλογειται 14 αλλα | επι τω: εν τω 15 om και pr 17 om της δωρεας | χριστου ιησου 18 om ανθρωπου

13 ελλογειται 14 μωσεως 18 om ανθρωπου

οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

[1] Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; [2] μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; [3] ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς χριστὸν ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; [4] συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. [5] εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, [6] τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· [7] ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. [8] εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, [9] εἰδότες ὅτι χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. [10] ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. [11] οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

[12] Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, [13] μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. [14] ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐκέτι κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπο νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. [15] τί οὖν; ἁμαρ-

---

11 [c] νεκρους μεν ειναι 14 ουκετι: [ca] ου ([cb] rursus ουκετι? videntur puncta super κετι potius abstersa per incuriam quam erasa esse) | [c] αλλ

21 χριστ. ιησ. VI, 1 επιμενωμεν 3 om ιησουν 6 και τουτο 11 om τω κυρ. ημων 13 om τα sec 14 ουκετι: ου

1 επιμενουμεν 8 συζησομεν 11 νεκρ. μεν ειναι 12 αυτη εν ταις επιθυμ. αυ. 13 ωσει: ωσ 14 ουκετι: ου | αλλ 15 αμαρτησομεν

τήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. [16] οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺσ δούλουσ εἰσ ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίασ εἰσ θάνατον ἢ ὑπακοῆσ εἰσ δικαιοσύνην; [17] χάρισ δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆσ ἁμαρτίασ, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίασ εἰσ ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆσ. [18] ἐλευθερωθέντεσ ουν ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. [19] ἀνθρώπινον λέγω διὰ την ἀσθένειαν τῆσ σαρκὸσ ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰσ τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰσ ἁγιασμόν. [20] ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆσ ἁμαρτίασ, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. [21] τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷσ νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλοσ ἐκείνων θάνατοσ. [22] νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντεσ ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ, δουλωθέντεσ δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰσ ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλοσ ζωὴν αἰώνιον. [23] τὰ γὰρ ὀψώνια τῆσ ἁμαρτίασ θάνατοσ· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιοσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

[1] Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμοσ κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; [2] ἡ γὰρ ὕπανδροσ γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ο ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρόσ. [3] ἄρα οὖν ζῶντοσ τοῦ ἀνδρὸσ μοιχαλὶσ χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. [4] ὥστε καὶ ὑμεῖσ, ἀδελφοί μου, ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματοσ τοῦ χριστοῦ, εἰσ τὸ γενέσθαι ὑμᾶσ ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. [5] ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ

---

15 ^{c} αλλ 18 ^{c} ελευθερωθ. δε 21 ^{c} το μεν γαρ

18 ελευθερωθ. δε 19 om εισ την ανομιαν | ουτωσ 21 το μεν γαρ VII, 4 αδελφ. μου και υμεισ

15 αλλ 18 ελευθερ. δε VII, 2 5^{e} om του νομου (ex errore) 4 αδελφ. μ. και υμεισ

σαρκί, τὰ παθηματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ δια τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν εἰσ τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· [6] νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντεσ ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶσ ἐν καινότητι πνεύματοσ καὶ οὐ παλαιότητι γράμματοσ.

[7] Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμοσ ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμοσ ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεισ. [8] ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶσ γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. [9] ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶσ νόμου ποτέ· ἐλθούσησ δὲ τῆσ ἐντολῆσ ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, [10] ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰσ ζωήν, αὕτη εἰσ θάνατον. [11] ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆσ ἐντολῆσ ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆσ ἀπέκτεινεν. [12] ὥστε ὁ μὲν νόμοσ ἅγιοσ, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. [13] τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατοσ; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸσ ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ. [14] οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμοσ πνευματικόσ ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκινόσ εἰμι, πεπραμένοσ ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. [15] ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλὰ ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. [16] εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλόσ· [17] νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. [18] οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ· [19] οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. [20] εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. [21] εὑρίσκω

---

8 αμαρτια: [c] η αμαρτ. 14 [c] σαρκικοσ

6 om ημασ 8 *κατηργασατο 9 εζην 13 αλλ 15 αλλ 16 συμφημι 17 αλλα 20 om εγω pr

6 [s^e] αποθανοντοσ 13 εγενετο: γεγονε 14 σαρκικοσ 15 αλλ 16 συμφημι 17 οικουσα 18 ου: ουχ ευρισκω 19 αλλ 20 αλλ

ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον· 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖσ μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοόσ μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆσ ἁμαρτίασ τῷ ὄντι ἐν τοῖσ μέλεσίν μου. 24 ταλαίπωροσ ἐγὼ ἄνθρωποσ· τίσ με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματοσ τοῦ θανάτου τούτου; 25 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸσ ἐγὼ τῷ νοῖ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίασ.

VIII.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 2 ὁ γὰρ νόμοσ τοῦ πνεύματοσ τῆσ ζωῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε ἀπὸ τοῦ νόμου τῆσ ἁμαρτίασ καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆσ σαρκόσ, ὁ θεὸσ τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψασ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸσ ἁμαρτίασ καὶ περὶ ἁμαρτίασ κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖσ μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 5 οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντεσ τὰ τῆσ σαρκὸσ φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματοσ· 6 τὸ γὰρ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ θάνατοσ, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ ζωὴ καὶ εἰρήνη. 7 διότι τὸ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ ἔχθρα εἰσ θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντεσ θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 ὑμεῖσ δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τισ πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτοσ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 εἰ δὲ χριστὸσ ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντοσ τὸν ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ

---

25 ευχαριστω: [a] χαρισ δε | [c] τω μεν νοϊ VIII, 1 ιησου: [c] add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 11 [c] om τον

22 θεου: νοοσ 25 ευχαριστω: χαρισ | τω μεν νοϊ VIII, 10 δια αμαρτιαν

23 om εν ante τω νομω 25 τω μεν νοϊ VIII, 1 ιησου: add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 2 σε: με 9 αλλ 11 om τον

ἐγείρασ ἐκ νεκρῶν χριστὸν ἰησοῦν ζωοποιήσει τὰ θνητὰ σώματα
υμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντοσ αὐτοῦ πνεύματοσ ἐν ὑμῖν.
12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ
κατὰ σάρκα ζῆν. 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀπο-
θνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰσ πράξεισ τοῦ σώματοσ θανατοῦτε,
ζήσεσθε. 14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ θεοῦ
εἰσίν. 15 οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίασ πάλιν εἰσ φόβον, ἀλλα
ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίασ, ἐν ᾧ κράζομεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ.
16 αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν
τέκνα θεοῦ. 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι, κληρονόμοι μὲν
θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ
συνδοξασθῶμεν.
18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιρ-
οῦ πρὸσ τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰσ ἡμᾶσ. 19 ἡ
γὰρ ἀποκαραδοκία τῆσ κτίσεωσ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ
θεοῦ ἀπεκδέχεται. 20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσισ ὑπετάγη, οὐχ
ἑκοῦσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, 21 ἐφ' ἐλπίδι, διότι καὶ αὐ-
τὴ ἡ κτίσισ ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆσ δουλίασ τῆσ φθορᾶσ εἰσ
τὴν ἐλευθερίαν τῆσ δόξησ τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 οἴδαμεν γὰρ
ὅτι πᾶσα ἡ κτίσισ συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οὐ
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματοσ ἔχοντεσ,
ἡμεῖσ καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι,
τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματοσ ἡμῶν. 24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθη-
μεν· ἐλπὶσ δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίσ· ὃ γὰρ βλέπει τισ,
καὶ ὑπομένει. 25 εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆσ
ἀπεκδεχόμεθα.
26 c Ὡσαύτωσ δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσ-

---

11 c ο εγειρ. τον χριστον εκ νεκρ. 24 και υπομενει: c τι και ελπιζι

11 χριστον εκ νεκρ. ζωοποι. και τα | δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14 υιοι εισιν θεου 15 δουλειασ 21 **επ | οτι | δουλειασ 22 συνστεναζει 23 om ημεισ 24 και υπομενει: *ελπιζει, **τι ελπιζει

11 τον χριστον εκ νεκρ. | ζωοποι. και τα | ϛ δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14 εισιν υιοι θεου 15 αλλ 16 συμμαρτυρ. 17 συγκληρ. | συμπασχ. 21 επ | οτι | δουλειασ 23 εχοντ. και ημεισ αυτοι 24 κ. υπομενει: τι και ελπιζει 26 ταισ ασθενειαισ

θενείᾳ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖσ ἀλαλήτοισ. [27] ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰσ καρδίασ οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. [28] οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖσ ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰσ ἀγαθόν, τοῖσ κατὰ πρόθεσιν κλητοῖσ οὖσιν. [29] ὅτι οὓσ προέγνω, καὶ προώρισεν συνμόρφουσ τῆσ εἰκόνοσ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖσ ἀδελφοῖσ· [30] οὓσ δὲ προώρισεν, τούτουσ καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓσ ἐκάλεσεν, τούτουσ καὶ ἐδικαίωσεν· οὓσ δὲ ἐδικαίωσεν, τούτουσ καὶ ἐδόξασεν.

[31] Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸσ ταῦτα; εἰ ὁ θεὸσ ὑπὲρ ἡμῶν, τίσ καθ' ἡμῶν; [32] ὅσγε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶσ οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; [33] τίσ ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸσ ὁ δικαιῶν. [34] τίσ ὁ κατακρίνων; χριστὸσ ἰησοῦσ ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν, ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὅσ καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. [35] τίσ ἡμᾶσ χωρίσει ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ θεοῦ; θλῖψισ ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸσ ἢ λιμὸσ ἢ γυμνότησ ἢ κίνδυνοσ ἢ μάχαιρα; [36] καθὼσ γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡσ πρόβατα σφαγῆσ. [37] ἀλλ' ἐν τούτοισ πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντοσ ἡμᾶσ. [38] πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατοσ οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεισ [39] οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθοσ οὔτε τισ κτίσισ ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶσ χωρίσαι ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ θεοῦ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

[1] Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσησ μοι τῆσ συνειδήσεώσ μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, [2] ὅτι λύπη μοί

26 υπερεντυγχ.: [c] add υπερ ημων 34 εκ νεκρων: [ca] del ([cb] rest?) | οσ pr: [c] add και

26 αλλ 27 ερευνων 28 συνεργει: add ο θεοσ 29 συμμορφ. 34 om ιησουσ | om εκ νεκρ. | οσ και εστ. ε. δε. του θε. 35 τ. θεου: add τησ εν χριστω ιησου

26 αλλ αυτο | υπερεντ. υπερ ημων 27 ερευνων 29 συμμορφ. 32 αλλ 34 om ιησουσ | μαλλον δε και | om εκ νεκρ. | οσ pr: add και 35 θεου: χριστου 36 ενεκα 38 ουτε δυναμεισ ante ουτε ενεστωτα IX, 1 συμμαρτ.

ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. [3] ηὐχόμην γὰρ εἶναι ἀνάθεμα αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, [4] οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, [5] ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

[6] Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· [7] οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα. [8] τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. [9] ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. [10] οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· [11] μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, [12] ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, [13] καθὼς γέγραπται· τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. [14] τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. [15] τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. [16] ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. [17] λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. [18] ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. [19] ἐρεῖς μοι οὖν· τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; [20] ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ

---

7 [c] ισαακ 8 τουτεστιν: [c] add οτι 10 ισαακ: h. l. ipse * 20 [c] μενουνγ. ω ανθρ.

3 αναθεμ. ειναι | *om των αδελφ. μου 4 η διαθηκη 7 ισαακ 8 **τουτεστ. οτι 12 **ερρηθη 13 καθαπερ 15 *μωση, **μωσει 16 **ελεουντος 19 τι: add ουν 20 μενουν

3 αυτ. εγ. αναθ. ειν. 4 ισραηλιται 7 ισαακ 11 φαυλον: κακον | του θεου προθεσις 12 ερρηθη 15 τω γαρ μωση 16 ελεουντος 19 ερ. ουν μοι | [c] om γαρ 20 μενουνγ. ω ανθρ.

τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως; [21] ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; [22] εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, [23] καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; [24] οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, [25] ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου, καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην, [26] καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐρρέθη αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. [27] Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. [28] λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. [29] καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος σαβαὼθ ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

[30] Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, [31] Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. [32] διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων. προσέκοψεν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, [33] καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

X.

[1] Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. [2] μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς

---

26 τοπω ω: [a vid] τοπω ου 27 υπολειμμα (cod -λιμμα): [a] καταλ. 28 συντεμνων: [c] add εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετμημενον 31 εις νομον: [c] add δικαιοσυνης 32 εργων: [c] add νομου | [c] προσεκοψαν γαρ X, 1 [c] εστιν εις

23 om και 25 om εν 26 τοπω ου | **ερρηθη | om αυτοις 28 ο κυριος 29 εγκατελ. 32 προσεκοψαν 33 *σειων (item Mt 21, 5 Jo 12, 15 et ubique)

26 ου ερρηθη 27 καταλειμμα 28 συντεμνων: add εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετμημενον 29 εγκατελ. 31 εις νομον δικαιοσυνης 32 εργων: add νομου | προσεκοψαν γαρ 33 πασ ο πιστ. X, 1 η δεησισ η | αυτων: του ισραηλ εστιν

ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· [3] ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. [4] τέλος γὰρ νόμου χριστός, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. [5] μωϋσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. [6] ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τουτέστιν χριστὸν καταγαγεῖν· [7] ἢ τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τουτέστιν χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. [8] ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τουτέστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. [9] ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. [10] καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. [11] λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. [12] οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ ἰουδαίου τε καὶ ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. [13] πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. [14] πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσονται χωρὶς κηρύσσοντος; [15] πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; καθὼς γέγραπται· ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.

[16] Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. ἡσαΐας γὰρ λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; [17] ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος χριστοῦ. [18] ἀλλὰ λέγω· μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος

---

5 οτι: [c] post εκ νομου | [c] ο ποιησ. αυτα ανθρ. ζη. εν αυτοις 14 [c] ακουσωσιν 15 ευαγγελιζ.: [c] add ἰρηνην των ευαγγελιζομενων | [c] om τα 16 τω: [a]εν τω, sed ipse notavit εν 17 χριστου: [c] et iam [a]? θεου

3 om δικαιοσυνην sec 5 οτι post νομου | ποιησας: add αυτα 9 ομολογησης το ρημα | οτι κυριος ιησους 14 ακουσωσιν 15 καθαπερ | om τα

5 μωσης | οτι post νομου | εκ του νομ. | ποιησας: add αυτα | εν αυτοις 6 ς[e] (ex errore) om τη 14 επικαλεσονται | πιστευσουσιν | ακουσουσι 15 κηρυξουσιν | τ. ευαγγελ. ειρηνην των ευαγγελιζομενων τα αγ. 17 χριστου: θεου

αὐτῶν, καὶ εἰσ τὰ πέρατα τῆσ οἰκουμένησ τὰ ῥήματα αὐτῶν. [19] ἀλλὰ λέγω· μὴ ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτοσ μωϋσῆσ λέγει· ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶσ ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶσ. [20] ἡσαΐασ δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖσ ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴσ ἐγενόμην τοῖσ ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. [21] πρὸσ δὲ τὸν ἰσραὴλ λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰσ χεῖράσ μου πρὸσ λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI.

[1] Λέγω οὖν· μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ ἰσδραηλείτησ εἰμί, ἐκ σπέρματοσ ἀβραάμ, φυλῆσ βενιαμείν. [2] οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν ἡλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡσ ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ ἰσραὴλ λέγων· [3] κύριε, τοὺσ προφήτασ σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνοσ καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου; [4] ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμόσ; κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίουσ ἄνδρασ, οἵτινεσ οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ βάαλ. [5] οὕτωσ οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτοσ γέγονεν. [6] εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρισ οὐκέτι γίνεται χάρισ. [7] τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, [8] καθάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ πνεῦμα κατανύξεωσ, ὀφθαλμοὺσ τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕωσ τῆσ σήμερον ἡμέρασ. [9] καὶ δαυεὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰσ παγίδα καὶ εἰσ θήραν καὶ εἰσ σκάνδαλον καὶ εἰσ ἀνταπόδομα αὐτοῖσ, [10] σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν δια-

---

19 υμασ bis: [c] αυτουσ XI, 1 αυτου: add ον προεγνω 2 λεγων: [c] om 3 [c] και τα θυσ. 6 χαρισ: [c] add ει δε εξ εργων ουκετι εστιν χαρισ· επει το εργον ουκετι εστιν εργον

20 ευρεθην εν τοισ | εγενομ. εν τοισ XI, 1 ισραηλειτησ 2 ηλεια | om λεγων 6 χαρισ: add ει δε εξ εργων ουκετι χαρισ επει το εργον ουκετι εστιν χαρισ

19 μη ουκ εγν. ισρ. | μωσησ | επι εθνει XI, 1 ισραηλιτησ | βενιαμιν 3 και τα 6 χαρισ: add ει δε εξ εργων, ουκετι εστι χαρισ, επει το εργον ουκετι εστιν εργον 7 τουτου 8 καθωσ 9 δαβιδ

παντὸς σύγκαμψον. [11] λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. [12] εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.

[13] Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μέν οὖν εἰμὶ ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, [14] εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. [15] εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; [16] εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. [17] εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, [18] μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. [19] ἐρεῖς οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. [20] καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· [21] εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. [22] ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. [23] κἀκεῖνοι δὲ ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούς. [24] εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

[25] Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους

---

17 ριζης: c add και 22 αποτομια: c addiderat ν, sed rursus ipse vid delevit. Pro χρηστοτης scriptum est -τητος, nec correctum 23 c επιμεινωσιν

19 οι κλαδοι 20 εκλασθησαν bent 22 αποτομ. του θε. 25 ου γαρ θελ. | εν εαυτοις

10 συγκαμψ. 13 υμιν γαρ | om ουν 15 προσληψις 17 συγκοινωνος | τ. ριζης και της 18 αλλ 19 οι κλαδοι | εγκεντρισθ. 20 υψηλοφρονει 21 μηπως ουδε σου φεισηται 22 αποτομια et χρηστοτης: -μιαν et -τητα | om θεου sec | επιμεινης 23 και εκεινοι | επιμεινωσι | εγκεντρ. bis, item v. sq 25 ου γαρ θελ.

τῷ ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ οὕτω πᾶς ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἥξει ἐκ σιὼν ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· 32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. 33 ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

XII.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει

---

30 ωσπερ γαρ (c add και) usque απειθεια suppl a, *om 31 ινα και: a add αυτοι XII, 1 c ευαρεστ. τ. θεω 2 cod μεταμορφουσθαι (sed συνσχηματιζεσθε)

25 *αχρι 26 ουτως | *σειων (cf ad 9, 33) 30 νυνι 31 ινα και αυτοι νυν 33 **ανεξερευνητα XII, 1 ευαρεστ. τ. θεω 2 **συνσχηματιζεσθαι et μεταμορφουσθαι | αιωνι: αιωνιω | om υμων

26 και αποστρεψει 30 γαρ και υμεις 31 ινα και αυτοι ελεηθ. 33 ανεξερευνητα XII, 1 ευαρεστ. τ. θεω 2 συσχημ. 4 μελη πολλα

πρᾶξιν, [5] οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη, [6] ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· [7] εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· [8] εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστανόμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι. [9] ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, [10] τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, [11] τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, [12] τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, [13] ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. [14] εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. [15] χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. [16] τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. [17] μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· [18] εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· [19] μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. [20] ἀλλ' ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [21] μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

[1] Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. [2] ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ

---

7 c ειτ ο διακονων XIII, 1 c του θεου sec loco

8 προϊσταμενος 14 om υμας 16 *συναπαγαμενοι 20 αλλα | επι τησ κεφαλησ

5 το δε: ο δε 8 προϊσταμενος 11 κυριω: ς καιρω 15 και κλαιειν 20 αλλ εαν: εαν ουν XIII, 1 ει μη απο θεου | ουσαι: add εξουσιαι | υπο τον θεου

θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται. 3 οἱ γαρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλα τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστίν σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, εἰς ὀργὴν ἔκδικος τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αυτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 ἀπόδοτε πᾶσι τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 μηδενὶ μηδὲν ὀφείλοντες, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐστὶν ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα ουν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. 13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, 14 ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν κύριον ἰησοῦν χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

---

4 ^{c} εκδικ. εισ οργ. 7 ^{c} αποδ. ουν πασιν 8 ^{c} οφιλητε 9 εστιν: ^{c} om 11 υμασ: ^{c} ημασ 12 ^{c} και ενδυσωμεθα

4 om το prim | εκδικ. εισ οργ. 8 *οφειλειτε, **οφειλετε 9 om ου ψευδομαρτ. | om εστιν | om εν τω 12 ενδυσωμ. δε 13 εριστ κ. ζηλοισ 14 αλλα ενδ. τον χριστ. ιησουν

2 ληψοντ. 3 των αγαθων εργων αλλα των κακων 4 εκδικ. εισ οργ. 5 ς^{e} (ex errore) προτασσεσθαι 7 αποδοτε ουν 8 οφειλετε | αγαπ. αλληλ. 9 om εστιν | εν τουτω τω λογ. | ωσ εαυτον 11 ημασ ηδη 12 και ενδυσωμ.

XIV.

[1] Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. [2] ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. [3] ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω, ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. [4] σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι αὐτόν. [5] ὃς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. [6] ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. [7] οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· [8] ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκωμεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. [9] εἰς τοῦτο γὰρ χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. [10] σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. [11] γέγραπται γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. [12] ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. [13] μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. [14] οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. [15] εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς· μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ χριστὸς

---

3 ο δε μη: [c] και ο μη 5 γαρ: [c] om 9 [c] και απεθαν. και ανεστη κ. εζη. 10 θεου: [c] χριστου

5 om γαρ 8 τω κυριω αποθνησκομεν 11 εξομολογ. πασα γλ. 12 om ουν| αποδωσει | om τω θεω 13 τιθεναι τω αδελφω σκανδαλον

3 και ο μη εσθ. 4 δυνατος γαρ εστιν ο θεος 5 om γαρ 6 φρονει: add και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει | και ο εσθιων: om και 8 τω κυρ. αποθνησκομεν 9 και απεθαν. και ανεστη κ. ανεζησεν 10 θεου: χριστου 15 ει δε

ἀπέθανεν. [16] μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. [17] οὐ γάρ
ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη
καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [18] ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δου-
λεύων τῷ χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώ-
ποις. [19] ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδο-
μῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. [20] μὴ ἕνεκεν βρώματος ἀπόλλυε τὸ ἔρ-
γον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ
τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. [21] καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα
μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται. [22] σὺ πίστιν
ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν
ᾧ δοκιμάζει· [23] ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται,
ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

[1] Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυ-
νάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. [2] ἕκαστος ἡμῶν τῷ
πλησίον ἀρεσκέτω προς οἰκοδομήν. [3] καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ
ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνει-
διζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. [4] ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν
ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ
τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. [5] ὁ δὲ θεὸς
τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν
ἐν ἀλλήλοις κατὰ ἰησοῦν χριστόν, [6] ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ
στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ. [7] διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς

---

18 [c] εν τουτοις 20 [c] καταλυε | καθαρα: [c] add τοις καθαροις 21 λυπειται: [a] προσκοπτει, [c] προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενι 22 εχε: [a] add ενωπιον του θεου 23 [a]a πιστεως ad πιστεως transiluit, suppl [a] XV, 2 αρεσκετω: [a] add εις το αγαθον 4 εγραφη: [c] προεγραφη

18 δοκιμοις 20 καταλυε 21 λυπειται: προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενει 22 εχε: add ενωπιον του θεου 23 αν φαγη XV, 2 αρεσκετω: add εις το αγαθον 4 οσα γαρ εγραφη παντα | εχωμεν: add της παρακλησεως 5 κατα χριστ. ιησ.

18 εν τουτοις 19 διωκωμεν 20 καταλυε 21 λυπειται: προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενει 22 om ην | ς σαυτον | εχε: add ενωπιον του θεου XV, 2 εκαστος γαρ | αρεσκετω: add εις το αγαθον 3 επεπεσον (s^e -σεν ex errore) 4 εγραφη: προεγραφη | om δια sec 5 κατα χριστ. ιησ.

προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. [8] λέγω γὰρ χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, [9] τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. [10] καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. [11] καὶ πάλιν· αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. [12] καὶ πάλιν λέγει ἡσαΐας· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστανόμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. [13] ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

[14] Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. [15] τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ, [16] εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν χριστοῦ ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [17] ἔχω οὖν καύχησιν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν. [18] οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, [19] ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. [20] οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη

---

9 εθνεσιν: [c] add κυριε 15 υμιν: [c] add αδελφοι | [c] υπο του θεου 18 [c] τολμω

7 προσελαβ. ημας 8 γενεσθαι 11 κ. παλιν λεγει 12 ησαϊ. λεγ. | ανισταμενος 13 πληροφορησαι υμας εν παση χαρα κ. ειρηνη | om εισ το περισσ. 14 υπερ υμων 15 τολμηροτερως | αναμιμνησκων 16 om εισ τα εθνη | ινα γενηθη 17 την καυχησιν 18 τολμω | δι εμου: add λογων | εισ ακοην 19 om θεου 20 φιλοτειμουμαι

7 προσελαβ. ημας | om του 8 λεγω δε ιησουν χριστον 11 τον κυρ. παντ. τ. εθν. | επαινεσατε 12 ησαϊ. λεγ. | ανισταμενος 14 πασησ γνωσεως 15 εγραψ. υμιν αδελφοι | υπο του θεου 16 ιησ. χριστ. 17 om τον 18 λαλειν τι

χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, [21] ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσιν. [22] διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. [23] νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, [24] ὡς ἂν πορεύωμαι εἰς τὴν σπανίαν, ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

[25] Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς ἱερουσαλὴμ διακονήσων τοῖς ἁγίοις. [26] ηὐδόκησαν γὰρ μακαιδονία καὶ ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν ἱερουσαλήμ. [27] ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. [28] τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς σπανίαν. [29] οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας χριστοῦ ἐλεύσομαι. [30] παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, [31] ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς ἁγίοις γένηται, [32] ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος ἰησοῦ χριστοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. [33] ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

---

21 cod ανηγγελλη 24 σπανιαν: [c] add ελευσομαι προς υμας 25 [c] διακονων 28 [c] εισ την σπαν. 29 ευλογιας: [c] add του ευαγγελιου του 31 [c] και ινα η διακ. 32 [c] ιν. εν χαρα ελθω | ιησου χριστου: [c] θεου και

21 οψονται ante οισ ουκ 22 πολλακισ 23 πολλων: ικανων 24 υφ: απο 25 διακονων 26 ηυδοκησεν (**ευδ.) | μακεδον. 27 ευδοκησαν 28 om αυτοισ 30 om αδελφοι 31 διακονια: δωροφορια | εισ: εν 32 ινα εν χαρα ελθω | ιησ. χριστ.: κυριου ιησου | om συναναπαυσ. υμιν

24 ωσ εαν | σπανιαν: add ελευσομαι προσ υμασ 25 διακονων 26 ευδοκησαν | μακεδ. 27 ευδοκησαν | αυτων εισιν 28 εισ την σπαν. 29 ευλογιασ: add του ευαγγελιου του 31 και ινα η | γενητ. τοισ αγι. 32 ιν. εν χαρ. ελθω | ιησ. χριστ.: θεου και

XVI.

[1] Συνίστημι δὲ ὑμῖν φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν κενχραιαῖς, [2] ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. [3] ἀσπάσασθε πρίσκαν καὶ ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ, [4] οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ. ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, [5] καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς ἀσίας εἰς χριστόν. [6] ἀσπάσασθε μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. [7] ἀσπάσασθε ἀνδρόνικον καὶ ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν χριστῷ. [8] ἀσπάσασθε ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. [9] ἀσπάσασθε οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν χριστῷ καὶ στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. [10] ἀσπάσασθε ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν ἀριστοβούλου. [11] ἀσπάσασθε ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. [12] ἀσπάσασθε τρύφεναν καὶ τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. [13] ἀσπάσασθε ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. [14] ἀσπάσασθε ἀσύγκριτον, φλέγοντα, ἑρμῆν, πατρόβαν, ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. [15] ἀσπάσασθε φιλόλογον καὶ ἰουλίαν, νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. [16] ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ χριστοῦ.

---

1 [c] ουσαν και 7 αποστολοις: [c] add οι

1 ουσαν και | κενχρεαις 2 προσδεξ. αυτ. | εγεν. και εμου αυτου 3 πρεισκαν 6 μαριαν 7 ανδρονεικον | και τους συναιχμ. | οι και προ 8 αμπλιαν | om μου 10 *αριστοβολου 11 *συγγενην 12 τρυφαιναν 14 ασυγκριτ.

1 κεγχρεαις 2 και αυτου εμου 3 πρισκιλλαν 5 ασιας: αχαϊας 6 εις ημας 7 οι και πρ. εμ. γεγονασιν 8 αμπλιαν 11 ηροδιωνα (ex errore) 12 τρυφαιναν 14 ασυγκριτ. | ερμαν πατροβ. ερμην 16 om πασαι

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. 19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. 20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ λούκιος καὶ ἰάσων καὶ σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 ἀσπάζεται ὑμᾶς γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ κούαρτος ὁ ἀδελφός.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, 26 φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

---

17 [c] εκκλινατε 19 [c] χαιρω ουν το εφ υμιν 25 κυριου: [a] το κηρυγμα

21 τειμοθεος | om μου pr | om και sec 25 και κυριου: και το κηρυγμα | χριστου ιησου 27 χριστου ιησου | om ω | om των αιωνων. Ad subscriptionem [**] add εγραφη απο κορινθου

17 εκκλινατε 18 ιησου χριστω 19 χαιρω ουν το εφ υμιν | σοφους μεν 20 ιησου χριστου | υμων: [c] add αμην 21 ασπαζονται 23 της εκκλης. ολης | αδελφος: add 24 η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην 25 και κυριου: και το κηρυγμα 27 om των αιωνων. Subscriptum est: προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου της εν κεγχρεαις εκκλησιας.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Α.

Ι.

[1] Παῦλος, κλητὸς ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ σωσθένης ὁ ἀδελφὸς [2] τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν καὶ ἡμῶν. [3] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

[4] Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, [5] ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, [6] καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, [7] ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, [8] ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. [9] πιστὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

[10] Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. [11] ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν. [12] λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι παύλου, ἐγὼ δὲ ἀπολλώ, ἐγὼ

---

2 [c] αυτων τε και ημ. 4 θεω: [a] add μου

1 χριστ. ιησ. 2 om τη pr [bent]? | τη ου. εν κορ. post ηγιασμ. εν χρ. ιη. 8 om χριστου 11 μου: *μοι

Inscriptum est: η ([c] παυλου του αποστολου η) προσ τουσ κορινθ. επιστολη πρωτη 2 αυτων τε και 4 θεω: add μου

δὲ κηφᾶ, ἐγὼ δὲ χριστοῦ. [13] μεμέρισται ὁ χριστός; μὴ παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα παύλου ἐβαπτίσθητε; [14] εὐχαριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ πρίσκον καὶ γάϊον, [15] ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. [16] ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.

[17] Οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ. [18] ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. [19] γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. [20] ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; [21] ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. [22] ἐπειδὴ καὶ ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, [23] ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον, ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, [24] αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησιν χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· [25] ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων. [26] βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· [27] ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, [28] καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ. [29] ὅπως μὴ καυ-

---

14 ευχαριστω: c add τω θεω | πρισκον: c κρισπον 20 κοσμου: c add τουτου 25 ανθρωπων: c add εστιν 28 ασθενη: a αγενη | c και τα μη οντα

13 περι υμων 14 κρεισπον 17 ο χριστος | ευαγγελισασθαι 18 om ὁ sec 28 ασθενη: αγενη | και τα μη οντ.

14 ευχαριστω τω θεω | κρισπον 15 εβαπτισα 17 αλλ 20 συζητητης | τ. κοσμ. τουτου 22 σημειον 23 εθνεσιν: ελλησι 25 ανθρωπων: add εστι 27 τους σοφ. καταισχ. 28 ασθενη: αγενη | και τα μη οντ. 29 $\mathfrak{s}^{c}$ καυχησεται

χήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὃσ ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸσ καὶ ἀπολύτρωσισ, 31 ἵνα καθὼσ γέγραπται· ὁ καυχώμενοσ ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸσ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίασ καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ ἰησοῦν χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸσ ὑμᾶσ. 4 καὶ ὁ λόγοσ μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖσ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματοσ καὶ δυνάμεωσ, 5 ἵνα ἡ πίστισ ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. 6 σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖσ τελείοισ, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνοσ τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ τούτου τῶν καταργουμένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸσ πρὸ τῶν αἰώνων εἰσ δόξαν ἡμῶν, 8 ἣν οὐδεὶσ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆσ δόξησ ἐσταύρωσαν· 9 ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸσ οὐκ εἶδεν καὶ οὖσ οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸσ τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν. 10 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸσ διὰ τοῦ πνεύματοσ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίσ γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτωσ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶσ ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖσ δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ

---

29 του θεου: ^{c} videtur autou substituturus fuisse, sed abiecit inceptum II, 1 μυστηριον: ^{c} μαρτυριον 4 ^{c} ανθρωπινησ σοφιασ | λογοισ ^{c} (et iam ^{a}?): *λογοσ 10 πνευματοσ: ^{c} add autou

30 σοφ. ημων II, 1 το μαρτυριον 2 τι ειδεναι 4 αλλα 5 αλλα 9 α: οσα 10 δε: γαρ | **ερευνα

29 τ. θεου: αυτου 30 ημιν σοφια II, 1 το μαρτυριον 2 του ειδεν. τι 3 και εγω 4 ανθρωπινησ σοφιασ 7 σοφιαν θεου 10 ο θεοσ απεκαλυψ. | πνευματοσ: add αυτου | ερευνα 11 εγνωκεν: οιδεν

θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. 16 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν χριστοῦ ἔχομεν.

III.

1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις· ἐγὼ μέν εἰμι παύλου, ἕτερος δέ· ἐγὼ ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε; 5 τί οὖν ἐστὶν ἀπολλώς; τί δέ ἐστιν παῦλος; διάκονοι, δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστίν τι οὐδὲ ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. 10 κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν ἰησοῦς χριστός. 12 εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέ-

---

15 *ab ανακρινεται 14 ad ανακρινεται transiluerat, a suppl III, 4 ουκ ανθρωποι: c ουχι σαρκικοι 5 τι bis: c τισ 7 ουδε: c ουτε 10 c τεθικα 12 θεμελιον: c add τουτον

13 αλλ εν διδακτω bart? | πνευματικοισ: -κωσ | συγκρεινοντεσ 16 χριστου: κυριου III, 2 om ετι 7 ουδε: ουτε

13 πνευματοσ: add αγιου | συγκριν. III, 1 και εγω | σαρκικοισ 2 και ου βρωμ. | ηδυνασθε | ουτε ετι 3 ερισ: add και διχοστασιαι 4 ουκ ανθρ.: ουχι σαρκικοι 5 τισ ο. ε. παυλοσ; τισ δε απολλωσ | αλλ η διακονοι 6 αλλ 7 ουδε: ουτε 8 ληψεται 10 τεθεικα 11 ιησ. ο χριστ. 12 θεμελιον: add τουτον

λιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, [13] ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ δοκιμάσει. [14] εἴ τινος τὸ ἔργον μένει ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· [15] εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

[16] Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; [17] εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. [18] μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. [19] ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. [20] καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν μάταιοι. [21] ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, [22] εἴτε παῦλος εἴτε ἀπολλὼς εἴτε κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, [23] ὑμεῖς δὲ χριστοῦ, χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV.

[1] Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. [2] ὧδε λοιπὸν τί ζητεῖτε ἐν τοῖς οἰκονόμοις; ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. [3] ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· [4] οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ γὰρ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. [5] ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

---

2 τι: [a vid] et [c] om 4 ο γαρ: [c] ο δε

12 χρυσ. και αργυρ. 13 πυρ: add αυτο 14 ᵉᵉεπωκοδομησεν 16 εν υμιν οικει 22 παντα ημων 23 ημεις δε IV, 2 om τι | ζητειται 4 ο δε ανακρ.

12 χρυσον αργυρον 14 επωκοδομησε | ληψεται 22 υμων: add εστιν IV, 2 ωδε: ο δε | om τι | ζητειται 4 ο δε ανακρ.

6 Ταῦτα, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ ἀπολλῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν τιμόθεον, ὅς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία

---

6 [a] ταυτα δε | [a vid] et [c] απολλω | γεγραπται: [c] add φρονειν 9 [c] δοκ. γαρ οτι 13 [c] βλασφημουμενοι 17 [c] om αυτο

6 ταυτα δε 11 **γυμνητευομεν (*γυμνειτ.) 13 βλασφημουμενοι 14 αλλα| νουθετω 15 om ιησου 17 om αυτο | τειμοθεον | om ιησου

6 ταυτα δε | απολλω | υπερ ο γεγραπτ. φρονειν 8 συμβασιλ. 9 δοκω γαρ οτι 11 γυμνητευομεν 13 βλασφημουμενοι 14 νουθετω 17 om αυτο | τεκνον μου | om ιησου

τοῦ θεοῦ, ἀλλ᾽ ἐν δυνάμει. [21] τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραότητος;

V.

[1] Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνία, καὶ τοιαύτη πορνία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. [2] καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; [3] ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, [4] ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ [5] παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. [6] οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; [7] ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη χριστός. [8] ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ᾽ ἐν ἀζύμοις εἰλικρινίας καὶ ἀληθείας.

[9] Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, [10] οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. [11] νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. [12] τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω

---

1 εθνεσιν: ^{c} add ονομαζεται 7 ^{c} εκκαθαρ. ουν | το πα. ημων: ^{c} add υπερ ημων 10 ^{c} και ου παντως | ^{c} η αρπαξιν 11 ^{c} νυν | η πορνος unum versum efficit ut credi possit potius ἢ quam ᾗ explicandum esse

21 πραντητος V, 1 πορνεια bis 2 πραξας: ποιησασ 4 κυριου pr: add ημων | om χριστου 5 om ιησου 8 μηδε: μη | ειλικρινειας 10 οφειλετε 11 νυν | **ἢ πορνος

1 πορνεια bis | εθνεσιν: add ονομαζεται 2 εξαρθη | πραξας: ποιησασ 3 μεν γαρ: add ωσ 4 κυριου pr: add ημων | ιησου sec: add χριστου 7 εκκαθαρ. ουν | ημων: add υπερ ημων | ς^{e} εθυθη 8 ειλικρινειασ 10 και ου παντωσ | η αρπαξιν | οφειλετε 11 ᾗ: ς ἢ 12 γαρ μοι: add και

υμεῖσ κρινεῖτε; [13] τοὺσ δὲ ἔξω ὁ θεὸσ κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

[1] Τολμᾷ τισ ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸσ τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; [2] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμοσ, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; [3] οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλουσ κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; [4] βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺσ ἐξουθενημένουσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτουσ καθίζετε; [5] πρὸσ ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτωσ οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶσ σοφόσ, ὃσ δυνήσεται ἀνακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; [6] ἀλλὰ ἀδελφὸσ μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; [7] ἤδη μὲν ὅλωσ ἥττημα ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; [8] ἀλλὰ ὑμεῖσ ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούσ. [9] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται [10] οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγεσ βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. [11] καὶ ταῦτά τινεσ ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

[12] Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινοσ. [13] τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖσ βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸσ καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνίᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριοσ τῷ σώματι· [14] ὁ δὲ θεὸσ καὶ τὸν κύριον

---

12 κρινειτε: [a] κρινετε VI, 5 [c] διακρινει 7 [c] ηδη μεν ουν

12 κρινετε VI, 1 om τον 5 λεγω: λαλω | διακρινει 7 ηδη μεν ουν | κριματα 9 ου: *om 10 ουτε μεθυσοι 11 κυριου: add ημων 13 πορνεια

12 κρινετε 13 κρίνει | και εξαρειτε VI, 2 om η 5 ενι: εστιν | σοφοσ ουδε εισ | διακρινει 7 ηδη μεν ουν | εν υμιν | κριματα 8 τουτο: ταυτα 9 βασιλειαν θεου 10 ουτε μεθυσοι | ου κληρονομ. 11 αλλ εδικαιωθ. | om χριστου 13 πορνεια

ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. 15 οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν μέλη χριστοῦ ἐστίν; ἆρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν. 18 φεύγετε τὴν πορνίαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ αὑτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνίας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα σχολάσητε τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. 7 θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν

---

15 ημων: ^{c} υμων 19 ^{c} απο του θεου | ^{c} εαυτων 20 ^{a} δοξασατε δη VII, 5 ^{c} σχολ. τη νηστια και τη προσευχ. 7 δε: ^{c} γαρ | ^{c} οσ μεν et οσ δε

14 εξεγερει: εξηγειρεν 15 ημων: υμων 18 πορνειαν 19 πνευματοσ αγιου| εαυτων 20 δοξασατε δη VII, 2 πορνειασ 5 om αν | om υμων 6 συνγνωμην 7 θελω γαρ | αλλα 8 αν

14 ς^{e} υμασ 15 υμων 18 πορνειαν 19 εαυτων 20 δοξασατε δη | υμων: add και εν τω πνευματι υμων ατινα εστι του θεου VII, 1 εγραψατ. μοι 2 πορνειασ 3 την οφειλομενην ευνοιαν 4 αλλ bis 5 σχολαζητε τη νηστεια και τη προσευχ.| ητε: ς συνερχησθε, ς^{e} συνερχεσθε 7 θελω γαρ | χαρισμ. εχει | οσ μεν et οσ δε 8 αυτοις: add εστιν

μείνωσιν ὡς κἀγώ· [9] εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. [10] τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι· [11] ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. [12] τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· [13] καὶ γυνὴ εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. [14] ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. [15] εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. [16] τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; [17] εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτω περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις διατάσσομαι. [18] περιτετμημένος τις ἐκλήθη, μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις, μὴ περιτεμνέσθω. [19] ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. [20] ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. [21] δοῦλος ἐκλήθης, μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. [22] ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλος χριστοῦ ἐστίν. [23] τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. [24] ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.

---

9 [c] γαμησαι 13 cod αυτον ανδρα, sed αυ iam ipse * del [vid] 14 [a] suppl στος in απιστος seo | αδελφω: [c] ανδρι 15 [c] η η αδελφη | [c] ημασ 17 [c] εμερισεν | [c] ουτωσ 22 [c] δουλ. εστ. χριστ.

9 ενκρατ. | γαμησαι 13 ει τισ: ητισ | ευδοκει 15 η η αδελφη | ημασ 17 ουτωσ (om ουτ. περιπατ. και [bent]??) | εν ταισ εκκλ. πασ. 22 δουλ. εστιν χριστου

9 κρεισσον | γαμησαι 10 αλλ 12 εγω λεγω | αὕτη: αὐτή 13 ει τισ: ητισ| ουτοσ: αυτοσ | τ. ανδρα: αυτον 14 αδελφω: ανδρι 15 η η αδελφη | ημασ 17 εμερισεν ο θεοσ | κεκλ. ο κυριοσ | εν ταισ εκκλ. πασ. 18 εν ακροβ. τισ εκληθη 22 ομοιωσ και | δουλ. εστ. χριστ. 24 τω θεω

[25] Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. [26] νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. [27] δέδεσαι γυναικί, μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός, μὴ ζήτει γυναῖκα. [28] ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. [29] τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, [30] καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, [31] καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. [32] θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· [33] ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί, [34] καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. [35] τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. [36] εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. [37] ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει.

---

31 τον κοσμον: ^{c} τω κοσμω τουτω 35 ^{c} συμφερον 37 ^{c} εδραιος εν τ. καρδ. αυτ.

28 om ἡ 34 om η αγαμος sec loco | om τα του κοσμου 37 om ιδια

28 γαμησης: γημης 29 $\mathfrak{s}^{e}$ οτι ο καιρος | συνεστ. ($\mathfrak{s}$ συνεσταλμενος·) το λοιπον εστιν ($\mathfrak{s}^{e}$ εστιν·) | οι: $\mathfrak{s}^{e}$ om per errorem 31 χρ. τω κοσμω τουτω 32 αρεσει 33 αρεσει 34 om και prim | μεμερισται η γυνη και η παρθενος. η αγαμος μεριμνα | om τω bis | αρεσει 35 συμφερον | ευπροσεδρον 37 εδραιος εν τ. καρδ. | om αυτου | ιδια καρδ.: καρδ. αυτου | του τηρειν | ποιει

38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ, καὶ
ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει. 39 γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον
ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ
θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν
οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα
θεοῦ ἔχειν.

VIII.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχο-
μεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ τις δοκεῖ
ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ
τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται. 4 περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλο-
θύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς
εἰ μὴ εἷς. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ
εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, 6 ἀλλ'
ἡμῖν εἷς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ
εἷς κύριος ἰησοῦς χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐ-
τοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕως
ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις
αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ὑμᾶς οὐ παρα-
στήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ
φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε
τὸν γνῶσιν ἔχοντα ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα

---

38 [c] ο δε μη εκγαμιζων 39 [c] δεδεται νομω VIII, 3 εγνωσται: [c] add υπ αυτου 4 θεος: [c] add ετερος 6 εις pr: [a] add θεος 7 συνηθεια (cod -θια): [c] συνειδησι | εσθιουσιν [a]: [c]εστιν 8 [c] ημας ου παριστησιν 10 [c] εχοντα γνωσιν

38 τ. παρθ. εαυτ. καλ. ποιησει 40 δοκω γαρ VIII, 3 εγνωσται υπ αυτου 6 om αλλ | εις pr: add θεος | δι ον 8 ημας | ουτε εαν μη φα. υστερ. ουτε εαν φα. περισσευομεθα 10 om σε | εχοντ. γνωσ.

38 εκγαμιζων | om την εαυτ. παρθ. | ο δε μη εκγαμιζων κρ. ποιει 39 δεδεται νομω | εαν δε και κοι. ο αν. αυτης VIII, 2 ει δε τις | δοκ. ειδεναι | ουδεπω ουδεν εγνωκε 3 εγνωσται υπ αυτου 4 θεος ετερος 5 επι της γης 6 εις pr: add θεος 7 συνηθεια: συνειδησει | εως αρτι post ειδωλου 8 ημας ου παριστησι| ουτε γαρ εαν φα. 9 ασθενουσιν 10 εχοντ. γνωσ.

ἐσθίειν; [11] ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι' ὃν χριστὸς ἀπέθανεν. [12] οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς χριστὸν ἁμαρτάνετε. [13] διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέας εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

IX.

[1] Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; [2] εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. [3] ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἔστιν αὕτη. [4] μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πῖν; [5] μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ κηφᾶς; [6] ἢ μόνος ἐγὼ καὶ βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι; [7] τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; [8] μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; [9] ἐν γὰρ τῷ μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; [10] ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. [11] εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; [12] εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχου-

---

11 [c] και απολλυτ. ο ασθ. αδελφος εν τ. σ. γνωσ. δι 13 [c] κρεα IX, 4 πιν: [c] πιῖν 7 τον καρπον: [c] εκ του καρπου 10 [c] επ ελπ. οφειλ. ο αροτρ. | επ ελπ. τ. μετεχ.: [c] της ελπιδος αυτου μετεχιν επ ελπιδι

11 om σῃ 13 κρεα IX, 1 **εωρακα 4 πιειν 7 om η. 9 *κημωσεις

11 και απολειται ο ασθ. αδελφος επι τη σῃ γν. δι 13 κρεα IX, 1 ο. ε. αποστολ. ο. ε. ελευθερ. | ιησουν χριστον | εωρακα 2 της εμης αποστολ. 3 αυτη εστι 4 πιειν 6 του μη εργαζ. 7 εκ του καρπου 8 η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγ. 9 μωσεως 10 οτι επ ελπ. οφειλ. ο αροτρ. | της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι 12 τ. εξουσ. υμων

σιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. [13] οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; [14] οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν· [15] ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. [16] ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι χάρις· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. [17] εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. [18] τίς οὖν μού ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. [19] ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· [20] καὶ ἐγενόμην τοῖς ἰουδαίοις ὡς ἰουδαῖος, ἵνα ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· [21] τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους. [22] ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. [23] πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. [24] οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. [25] πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρ-

---

12 ου: [c] ουχι 13 [c] προσεδρευοντες 15 [c] ουκ εχρησαμην | ουδεις: [c] ινα τις 16 χαρις: [a] καυχημα | [c] ουαι δε 18 μου: [c] μοι 21 [c] ινα κερδησω ανομους 22 [c] ως ασθενης | [c] πασιν

12 ενκοπην 16 χαρις: καυχημα | εαν μη ευαγγελισωμαι 18 μου: μοι 23 συνκοινων.

12 εγκοπην τινα 13 om τα ante εκ | προσεδρευοντες 15 δε ουδενι εχρησαμην | ινα τις κενωση 16 χαρις: καυχημα | ουαι δε 18 μου: μοι | το ευαγγ. του χριστου 20 om μη ων αυτ. υπ. νομον 21 θεω et χριστω | ινα κερδησω ανομους 22 ως ασθενης | τα παντα 23 παντα: τουτο

τὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. [26] ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· [27] ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

X.

[1] Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, [2] καὶ πάντες εἰς τὸν μωσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, [3] καὶ πάντες πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον, [4] καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ χριστός· [5] ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. [6] ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. [7] μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. [8] μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. [9] μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, καθώς τινες ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο. [10] μηδὲ γογγύζωμεν, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. [11] πάντα δὲ ταῦτα τυπικῶς συνέβαινεν ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ εἰς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. [12] ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. [13] πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι

---

1 c ου θελω δε 3 c το αυτο βρωμ. πνευματικ. 8 c εν μια 9 c τινες αυτων 11 c προς νουθεσιαν

27 αλλα X, 2 μωυσην | εβαπτισαντο 3 το αυτο πνευμ. βρ. 5 ηυδοκησεν 7 πιειν 9 τινες αυτων επειρασαν 10 γογγυζετε 11 ταυτα δε τυπικως | προς νουθεσιαν 13 πειρασθ. υμας

1 γαρ: δε 2 εβαπτισαντο 3 το αυτο βρω. πνευμ. 4 πομ. πνευμ. επιον | η δε πετρ. 5 ηυδοκησεν 7 ως γεγρ. | πιειν 8 επεσον εν μια 9 κυριον: χριστον| καθως και τινες αυτων επειρασαν | απωλοντο 10 γογγυζετε καθως και 11 ταυτα δε παντα τυποι συνεβαινον | προς νουθεσιαν | κατηντησεν

ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ χριστοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν ἐστιν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν τὰ ἔθνη, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 27 εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν. 29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; 30 εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε,

---

13 δυνασθαι: c add υμας 16 κοινωνιας: a -νια 18 c ουχι οι 19 a ειδωλοθ. τι εστιν η οτι ειδωλον τι εστιν 23 c παντ. μοι εξεστ. bis

16 κοινωνια εστ. τ. αιμ. τ. χριστ. 18 ουχι οι 19 ειδωλοθυτ. τι εστιν η οτι ειδωλον τι εστιν 20 om τα εθνη

13 υμας υπενεγκειν 16 κοινωνια 18 ουχι 19 οτι ειδωλον τι εστιν η οτι ειδωλοθυτ. τι εστιν 20 θυει bis | δαιμ. θυει κ. ου θεω 23 μοι εξεστιν bis 24 ετερου: add εκαστος 26 γαρ κυριου 27 ει δε τις 28 ειδωλοθυτον | συνειδησιν: add του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης 30 ει δε εγω

πάντα εἰσ δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι καὶ ἰουδαίοισ γίνεσθε καὶ ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼσ κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.

XI.

1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼσ κἀγὼ χριστοῦ.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶσ ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼσ παραδέδωκα ὑμῖν τὰσ παραδόσεισ κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶσ εἰδέναι ὅτι παντὸσ ἀνδρὸσ ἡ κεφαλὴ ὁ χριστόσ ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸσ ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ χριστοῦ ὁ θεόσ. 4 πᾶσ ἀνὴρ προσευχόμενοσ ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆσ ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆσ· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρόσ ἐστιν. 8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικόσ, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρόσ· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ διὰ τοὺσ ἀγγέλουσ. 11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶσ ἀνδρὸσ οὔτε ἀνὴρ χωρὶσ γυναικὸσ ἐν κυρίῳ. 12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρόσ, οὕτωσ καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆσ γυναικόσ, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖσ κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φύσισ αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶσ ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, 15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ,

---

32 ^{c} απροσκ. γεινεσθε (ita ipse *) και ιουδ. και 33 ^{c} συμφερον XI, 1 μιμηται etc potius cum antecedd quam cum seqq juncta sunt 7 ^{c} η γυνη δε 14 μεν: additum est γαρ, sed iam prima ut videtur manu notatum

2 παρεδωκα 3 *om ὁ prim 5 εαυτησ 6 κειρασθω: add η ξυρασθω 7 η γυνη δε

32 απροσκ. γιν. και ιουδ. 33 συμφερον XI, 2 υμασ: add αδελφοι | παρεδωκα 3 om του 5 εαυτησ 11 ουτ. γυν. χω. ανδρ. post γυναικοσ 14 η ουδε αυτη η φυσ.

δόξα αὐτῇ ἐστίν, ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ; [16] εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

[17] Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. [18] πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. [19] δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. [20] συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· [21] ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. [22] μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. [23] ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον [24] καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν, καὶ εἶπεν· τοῦτό μού ἐστιν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [25] ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [26] ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. [27] ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως τοῦ κυρίου, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. [28] δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· [29] ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων

---

17 αλλα: α sec ipse * suppl 24 υπερ υμων: [c] add κλωμενον 26 ποτηριον: [c] add τουτο | [c] αχρις ου αν 28 εαυτον: [c] add πρωτον 29 πινων: [c] add αναξιως

17 επαινων (praegresso -λλων) 19 ινα και οι 22 επαινεσω: επαινω 23 om ιησους | **παρεδιδοτο 26 **αχρις 27 om του κυριου sec loco

17 κρειττον et ηττον | αλλ 18 εν τη εκκλ. 22 υμιν ειπω 23 παρεδιδοτο 24 ειπεν: add λαβετε φαγετε | υμων: add κλωμενον 25 οσακ. αν 26 γαρ αν| ποτηριον: add τουτο | αχρις ου αν 27 αρτον: add τουτον | om του ante αιματος 29 πινων αναξιως

κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. [30] διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖσ καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. [31] εἰ δὲ ἑαυτοὺσ διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. [32] κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. [33] ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰσ τὸ φαγεῖν ἀλλήλουσ ἐκδέχεσθε. [34] εἴ τισ πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰσ κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡσ ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII.

[1] Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν. [2] οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸσ τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡσ ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. [3] διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα ἰησοῦσ, καὶ οὐδεὶσ δύναται εἰπεῖν· κύριοσ ἰησοῦσ, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [4] διαιρέσεισ δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· [5] καὶ διαιρέσεισ διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸσ κύριοσ· [6] καὶ διαιρέσεισ ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸσ θεὸσ ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. [7] ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσισ τοῦ πνεύματοσ πρὸσ τὸ συμφέρον. [8] ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματοσ δίδοται λόγοσ σοφίασ, ἄλλῳ δὲ λόγοσ γνώσεωσ κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, [9] ἑτέρῳ πίστισ ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, [10] ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διάκρισισ πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν· [11] πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἕν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼσ βούλεται.

[12] Καθάπερ γάρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματοσ πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτωσ καὶ ὁ χριστόσ· [13] καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖσ πάντεσ

---

29 σωμα: ^{c} add του κυριου 31 ^{c} ει γαρ 34 ^{c} ει δε τισ XII, 6 αυτοσ: ^{c} add εστιν 9 ^{c} ετερω δε 10 ^{c} ετερω δε 12 σωματοσ: ^{c} add του ενοσ

2 **ἀνήγεσθε 4 το δ αυτο 6 και ο αυτοσ | ἐνεργων: add εστιν 9 αυτω sec: ενι 10 om δε sec et tert | διακρισεισ | om αλλω δε ερμη. γλωσσ.

29 το σωμα του κυριου 31 ει γαρ 32 om του 34 ει δε XII, 2 om οτε 3 ιησουν | κυριον ιησουν 6 αυτοσ: add εστι 9 ετερω δε πι. 10 διακρισεισ | ετερω δε γε. 12 εχει πολλα | τ. σωματοσ του ενοσ

εἰσ ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνεσ, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντεσ ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. [14] καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλοσ ἀλλὰ πολλά. [15] ἐὰν εἴπῃ ὁ πούσ· ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματοσ; [16] καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖσ· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμόσ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματοσ; [17] εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμόσ, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησισ; [18] νυνὶ δὲ ὁ θεὸσ ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼσ ἠθέλησεν. [19] εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλοσ, ποῦ τὸ σῶμα; [20] νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. [21] οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸσ εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖσ ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. [22] ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματοσ ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, [23] καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματοσ, τούτοισ τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, [24] τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸσ συνεκέρασεν σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοὺσ τιμήν, [25] ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. [26] καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλοσ, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλοσ, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. [27] ὑμεῖσ δέ ἐστε σῶμα χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρουσ. [28] καὶ οὓσ μὲν ἔθετο ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλουσ, δεύτερον προφήτασ, τρίτον διδασκάλουσ, ἔπειτα δυνάμεισ, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεισ, κυβερνήσεισ, γένη γλωσσῶν. [29] μὴ πάντεσ ἀπόστολοι; μὴ πάντεσ προφῆται; μὴ πάντεσ διδάσκαλοι; μὴ πάντεσ δυνάμεισ; [30] μὴ πάντεσ χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντεσ γλώσσαισ λαλοῦσιν; μὴ

---

24 [c] το σωμα | [c] τω υστερουντι 26 [c] δοξαζ. εν μελοσ 28 γενη suppl [a]

18 νυν 19 om τα 20 om μεν 24 το σωμα | τι περισσοτερον δουσ 25 σχισμα 26 ειτε pr: ει τι | συνχαιρει

13 εισ εν πνευ. εποτ. 21 om ὁ 24 αλλ | το σωμα | τω υστερουντι 25 σχισμα 26 συμπασχει | δοξαζ. εν μελοσ 28 επειτα sec: ειτα | αντιληψεισ

πάντες διερμηνεύουσιν; [31] ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

XIII.

[1] Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. [2] καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. [3] καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυχήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. [4] ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, [5] οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, [6] οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· [7] πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. [8] ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσονται. [9] ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· [10] ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. [11] ὅτε ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. [12] βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. [13] νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

---

1 sq γεγονα χαλκος usq δε μη εχω suppl ^{a} 8 ^{c} εκπιπτει | γνωσεις (cod -σις) καταργηθησονται: nil mutatum 11 ^{c} οτε δε γεγονα

2 και εαν sec loco: καν | ουδεν 3 καν ψωμ. | και αν παραδ. | ουδεν 4 om η αγαπη tert 5 το μη εαυτης 6 συνχαιρ. 8 om ἡ | προφητεια καταργηθησεται | γνωσις καταργηθησεται 11 γεγονα: εγενομην

31 μειζονα: κρειττονα XIII, 2 μεθιστανειν | ς^{e} ουδεν 3 ψωμιζω | ς καυθησωμαι, ς^{e} καυθησομαι | ουδεν 8 εκπιπτει | γνωσις καταργηθησεται 9 εκ μερ. δε 10 τοτε το εκ 11 ως νηπ. ελαλ. ως νηπ. εφρο. ως νηπ. ελογ. οτε δε

XIV.

[1] Διώκετε τὴν ἀγάπην. ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. [2] ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐχ ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ θεῷ· οὐθεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· [3] ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. [4] ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. [5] θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. [6] νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; [7] ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; [8] καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; [9] οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. [10] τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον. [11] ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. [12] οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. [13] διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. [14] ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. [15] τί οὖν ἐστίν; προσεύξωμαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. [16] ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ

---

1 διω. τ. αγαπ. cum praegressis nexa sunt 2 [c] τω θεω 5 [c] μειζων γαρ 6 [c] εν διδαχη 10 [c] ουδεν αυτων 13 [c] διοπερ 16 [c] εν πνευματι

2 ουκ | ουδεισ 6 η εν αποκαλ. | εν διδαχη 7 τοισ φθογγ.: φθογγου 8 φων. σαλπ. 14 om γαρ 15 προσευξομαι τ. πν. | om δε post ψαλω 16 εν πνευματι

2 ουκ | τω θεω | ουδεισ 5 μειζ. γαρ 6 νυνι | η εν αποκαλ. | εν διδαχη 8 φων. σαλπ. 10 εστιν | ουδεν αυτων 13 διοπερ 15 προσευξομαι τ. πν. 16 ευλογησησ τω πνευματι

σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεισ οὐκ οἶδεν. [17] σὺ μὲν γὰρ καλῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ' ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδομεῖται. [18] εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ. [19] ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγουσ τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλουσ κατηχήσω, ἢ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσσῃ.

[20] Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖσ δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. [21] ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοισ καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτωσ εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριοσ. [22] ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰσ σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖσ πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖσ ἀπίστοισ, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖσ ἀπίστοισ ἀλλὰ τοῖσ πιστεύουσιν. [23] ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντεσ λαλῶσιν γλώσσαισ, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; [24] ἐὰν δὲ πάντεσ προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τισ ἄπιστοσ ἢ ἰδιώτησ, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, [25] τὰ κρυπτὰ τῆσ καρδίασ αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτωσ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντωσ θεὸσ ἐν ὑμῖν ἐστίν. [26] τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστοσ ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸσ οἰκοδομὴν γινέσθω. [27] εἴτε γλώσσῃ τισ λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖσ καὶ ἀνὰ μέροσ, καὶ εἷσ διερμηνευέτω. [28] ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτήσ, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. [29] προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖσ λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν. [30] ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτοσ σιγάτω. [31] δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντεσ προφητεύειν, ἵνα πάντεσ μανθάνωσιν καὶ πάντεσ παρακαλῶνται. [32] καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταισ ὑποτάσσεται· [33] οὐ γάρ ἐστιν ἀ-

---

19 [a] αλλ εν 21 τι: [c] om 25 [c] ο θεοσ 26 [c] εκαστοσ υμων

16 επειδη: επει 17 αλλα 18 γλωσσαισ 19 αλλα εν εκκλ. 21 om τι 23 ελθη| om η απιστοι 25 ο θεοσ 28 ερμηνευτησ

18 τ. θεω μου | γλωσσαισ λαλων 19 αλλ εν εκκλ. | δια του νοοσ 21 om τι| χειλ. ετεροισ 23 παντ. γλωσσ. λαλωσ. 25 και ουτω τα κρυ. | οτι ο θεοσ οντωσ 26 εκαστοσ υμων | γλωσσ. εχ. αποκαλ. εχ. | γενεσθω

καταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 Αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ τι μανθάνειν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστι γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐντολή ἐστιν. 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται. 39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαις· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

XV.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖς ιβ'. 6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ·

---

33 ως εν πασαις usq αγιων cum prioribus juncta, non cum sqq 35 c μαθειν| c εστιν γυναιξι 37 c εστιν εντολη 38 c αγνοειτω XV, 6 c τινες δε και 7 επειτα sec: c ειτα

35 μαθειν | om εστι 37 γεινωσκετω | εστιν εντολη 38 αγνοειτω 39 και λαλειν μη κω. εν γλ. XV, 5 ειτα τοις δωδεκα 7 επειτα sec: ειτα

33 αλλ 34 αι γυναικ. υμων | επιτετραπται | αλλ υποτασσεσθαι 35 μαθειν| γυναιξιν εν εκκλ. λαλ. 37 του κυριου εισιν εντολαι 38 αγνοειτω 39 om μου| γλωσσ. μη κωλ. 40 om δε XV, 4 τη τριτη ημερα 5 ειτα τοις δωδεκα 6 οι πλειους | τινες δε και 7 επειτα sec: ειτα

10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν ἁπάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί. 11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

12 Εἰ δὲ χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται. 14 εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν χριστὸν αὐτοῦ, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 νυνὶ δὲ χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται

---

10 c vid παντων | c η συν εμοι 11 επιστευσατε c: *πιστευσατε 13 ει δε usque εστιν suppl a 14 c om και pr 15 αυτου: c om 17 και: c om 23 δε: suppl ipse * 25 c αχρισ ου αν | παντα γαρ usq ποδ. αυτου suppl a (*a verbis υπο τ. π. αυτ. ad sqq υπο τ. π. αυτ. transiluerat), c post καταργειτ. ο θα. transp

10 παντων 14 om και pr | η πιστ. ημων 15 om αυτου 17 η πιστ. υμ. εστιν| om και 24 παραδιδοι 25 **αχρισ | παντ. γ. υπε. υπ. τ. πο. αυτ. post καταργ. ο θαν.

10 παντων | αλλ η χα. τ. θ. η 12 τινεσ εν υμιν 14 om και pr | κενη δε και 15 om αυτου 17 om και 19 εν χριστω post εσμεν 20 τ. κεκοιμημ. εγενετο 21 ο θανατοσ 23 om (ex errore) του 24 παραδω 25 αχρισ ου αν 25 et 26 παντα

ὁ θάνατος. [27] ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι τὰ πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. [28] ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

[29] Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; [30] τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; [31] καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. [32] εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. [33] μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. [34] ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

[35] Ἀλλ' ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; [36] ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· [37] καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν· [38] ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. [39] οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. [40] καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. [41] ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. [42] οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· [43] σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται

---

28 οταν δ. υ. α. τ. πα. rursus suppl [a] 37 γενησομενον: [a] add σπειρεις 38 [c] το ιδιον

27 om οτι τα 28 om και | om τα tert 35 αλλα 37 γενησομενον: add σπειρεις 40 αλλα 41 om και sec [bent]?

26 γαρ υπεταξεν υπ. τ. ποδας αυτ. post ο θανατ. 27 om τα pr 29 αυτων: των νεκρων 31 ς ημετεραν | om αδελφοι 33 χρησθ' 34 λεγω 36 αφρον 37 γενησομενον: add σπειρεις 38 αυτω διδωσι | το ιδιον 39 σαρξ ανθρωπων | αλλη δε ιχθυων, αλλη δε πτηνων

ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν. 45 οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες μὲν κοιμηθησόμεθα, οὐ πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται τὴν ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

---

44 ει: ι suppl ipse * vid 47 ο δευτ. ανθρ.: c add ο κυριος 54 c το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και το θνητον etc 55 c omissis που σου θα. το νικ. post κεντρον add που σου αδη το νικοσ

45 om ανθρωποσ 49 φορεσομεν 51 παντεσ ου κριμηθ. παντεσ δε 54 το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και το θνητ. τουτ. ενδ. αθανασ.

44 om ει | εστιν και: και εστι σωμα 47 εξ: ο κυριοσ εξ 49 φορεσομεν 50 δυνανται 51 παντ. μεν ου κοιμηθ. παντ. δ. αλλ. 54 οτ. δε το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και το θνητ. του. ενδ. αθανασιαν 55 π. σ. θαν. τ. κεντρον π. σ. αδη το νικοσ

XVI.

[1] Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα
ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γαλατείας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
[2] κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θη-
σαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι
γίνωνται. [3] ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε δι'
ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς ἰε-
ρουσαλήμ. [4] ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ
πορεύσονται. [5] ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν μακαιδονίαν δι-
έλθω· μακαιδονίαν γὰρ διέρχομαι· [6] πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παρα-
μενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν
πορεύωμαι. [7] οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω
γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ.
[8] ἐπιμενῶ δὲ ἐν ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· [9] θύρα γάρ μοι
ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

[10] Ἐὰν δὲ ἔλθῃ τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς
ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· [11] μή τις οὖν
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός
με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. [12] περὶ δὲ ἀπολλὼ
τοῦ ἀδελφοῦ δηλῶ ὑμῖν ὅτι πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ
πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα
νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. [13] γρηγορεῖτε, στήκετε
ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. [14] πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ
γινέσθω.

[15] Παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν στεφανᾶ,
ὅτι ἔστιν ἀπαρχὴ τῆς ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις
ἔταξαν ἑαυτούς· [16] ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις

---

2 σαββατου [a] ex -τω fecit; [c] -των | [c] ενοδοθη 3 δι επιστολων: nec ante nec post distinctum 4 [c] αξιον η 11 [c] προπεμψ. δε 12 απολλω: suppl [a] | δηλ. υμ. οτι: [c] om 15 [c] παρακαλω δε υμας | στεφανα: [c] add και φορτουνατου

1 γαλατιας 2 αν: εαν 3 ουσ αν 4 αξιον η 5 μακεδονιαν bis 6 καταμενω η παραχειμ. 8 [**]επιμένω 10 τειμοθεος | ως εγω 11 προπεμψ. δε | πρ. εμε| om μετα τ. αδελφ. 12 om δηλω υμ. οτι 15 παρακα. δε

1 γαλατιας 2 σαββατων 5 μακεδονιαν bis 7 ελπιζ. δε | επιτρεπη 10 ως και εγω 11 προπεμψ. δε 12 om δηλω υμ. οτι 15 παρακαλ. δε

καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. [17] χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ στεφανᾶ καὶ φορτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· [18] ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. [19] ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς ἀσίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ ἀκύλας καὶ πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. [20] ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

[21] [c] Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. [22] εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαραναθά. [23] ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν. [24] ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Α

---

22 κυριον: [c] add ιησουν χριστον 23 ιησου: [c] add χριστου

17 υμων: υμετερον 19 ασπαζονται sec loco 24 om αμην. In subscriptione **add εγραφη απο εφεσου

17 φουρτουνατου 19 ασπαζεται: -ζονται | πρισκιλλα 22 τ. κυρ. ιησουν χριστον 23 ιησου χριστου. Subscriptum est: προσ κορινθιουσ πρωτη εγραφη απο φιλιππων δια στεφανα και φουρτουνατου και αχαϊκου και τιμοθεου

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β.

Ι.

[1] Παῦλοσ ἀπόστολοσ χριστοῦ ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν κορίνθῳ σὺν τοῖσ ἁγίοισ πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ ἀχαΐᾳ. [2] χαρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

[3] Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸσ πάσησ παρακλήσεωσ, [4] ὁ παρακαλῶν ἡμᾶσ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰσ τὸ δύνασθαι ἡμᾶσ παρακαλεῖν τοὺσ ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆσ παρακλήσεωσ ἧσ παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, [5] ὅτι καθὼσ περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ εἰσ ἡμᾶσ, οὕτωσ διὰ τοῦ χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησισ ἡμῶν. [6] εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν παρακλήσεωσ καὶ σωτηρίασ· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν παρακλήσεωσ τῆσ ἐνεργουμένησ ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖσ πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπὶσ ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, [7] εἰδότεσ ὅτι ὡσ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτωσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ.

[8] Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆσ θλίψεωσ

---

1 τειμοθεοσ 6 a verbis υπερ τ. υμ. παρακλησ. prioribus pergit ad τησ ενεργουμενησ usque και η ελπ. υμων (sic) βε. υπ. υμων, tum addit (omissis h. l. και σωτηριασ) ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλησ. και σωτηριασ 8 περι: υπερ

Inscriptio: η (s^e praem παυλου του αποστολου) προσ τουσ (s^e om) κορινθιουσ (s^e add επιστολη) δευτερα 1 ιησου χριστου 5 om του 6 verba ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλ. additis insuper και σωτηριασ (servatis etiam και σωτηριασ ante τησ ενεργ.) ante και η ελπισ transpon (ex conjectura Erasmi?) 7 ωσπερ 8 περι: υπερ

ἡμῶν τῆσ γενομένησ ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶσ καὶ τοῦ ζῆν. [9] ἀλλ' αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότεσ ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖσ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τουσ νεκρούσ, [10] ὃσ ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶσ καὶ ῥύσεται, εἰσ ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, [11] συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰσ ἡμᾶσ χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

[12] Ἡ γὰρ καύχησισ ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆσ συνειδήσεωσ ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρωσ δὲ πρὸσ ὑμᾶσ. [13] οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕωσ τέλουσ ἐπιγνώσεσθε, [14] καθὼσ καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶσ ἀπὸ μέρουσ, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖσ ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ.

[15] Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸσ ὑμᾶσ ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, [16] καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰσ μακαιδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ μακαιδονίασ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰσ τὴν ἰουδαίαν. [17] τοῦτο οὖν βουλόμενοσ μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; [18] πιστὸσ δὲ ὁ θεὸσ ὅτι ὁ λόγοσ ἡμῶν ὁ πρὸσ ὑμᾶσ οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. [19] ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸσ χριστὸσ ἰησοῦσ ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείσ, δι' ἐμοῦ καὶ σιλουανοῦ καὶ τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ

---

8 [c] γενομενησ ημιν 12 αγιοτητι: [c] απλοτητι | του: puncta addita sed rursus rasa 14 ιησου: [c] add χυ, sed antequam lineolam imposuit rursus abstersit 15 εβουλομην: [a] add προτερον | χαριν: [c] χαραν 18 εστιν: [c] εγενετο 19 [c] ιησουσ χριστοσ

9 αλλα αυτοι 10 *ερυσατο | om οτι 11 ευχαρ. υπ. υμων 12 ειλικρινεια | και ουκ εν 13 om η και επιγινωσκ. 15 εβουλομ. προτερον | χαραν 16 μακεδον. bis 19 ιησουσ χριστοσ | τειμοθεου

8 γενομενησ ημιν | εβαρηθ. υπερ δυναμ. 9 αλλα 10 ρυσεται pr: ρυεται 11 ευχαρ. υπ. υμων 12 αγιοτητι: απλοτητι | ειλικρινεια | om του 13 οτι και εωσ 14 om ημων sec 15 ελθειν προτερον | εχητε 16 μακεδον. bis 17 βουλευομενοσ 18 εστιν: εγενετο 19 ο γαρ του θεου | ιησ. χριστ.

καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. [20] ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. [21] ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, [22] καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. [23] ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς κόρινθον. [24] οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

[1] Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. [2] εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; [3] καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. [4] ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. [5] εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. [6] ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, [7] ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. [8] διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· [9] εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. [10] ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ, [11] ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

---

20 [c] το αμην 22 [c] ο και σφρ. II, 2 [c] και τισ εστιν 3 εγραψα: [c] add υμιν| [c] εχω 10 καγω: [c] και εγω

20 το αμην 21 υμασ συν υμιν (sic) | *χρ. υμασ 22 ο και σφρ. | αρραβωνα II, 1 δε: γαρ 7 om μαλλον 9 ει εισ: η εισ

20 διο και δι αυτου: και εν αυτω | το αμην 22 ο και σφραγ. | αρραβωνα II, 1 παλιν ελθ. εν λυπ. πρ. υμ. 2 κ. τισ εστιν 3 εγραψ. υμιν | εχω 5 αλλ 10 και εγω | και γαρ εγω ει τι κεχ. ω κεχ.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ,
καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ
πνεύματί μου τοῦ μὴ εὑρεῖν με τίτον τὸν ἀδελφόν μου, 13 ἀλλὰ
ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς μακαιδονίαν. 14 τῷ δὲ θεῷ
χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ καὶ τὴν
ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ·
15 ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν
τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον,
οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;
17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν χρι-
στῷ λαλοῦμεν.

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥς
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπι-
στολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φα-
νερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν,
ἐνγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν
πλαξὶν λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποί-
θησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν. 5 οὐχ
ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ'
ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς δια-
κόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ
γὰρ γράμμα ἀποκτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ δια-
κονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη
ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς τὸ

---

12 του μη: [c] τω μη 17 [c] κατενωπιον του θεου III, 7 θανατου [a] ex θῡ fecit | [c] εν λιθοις

12 τω μη 13 μακεδονιαν 17 αλλα ως | ειλικρινειας III, 1 συνισταν 2 υμων: ημων 3 και ενγεγρ. 5 om τι | ως εξ αυτων 6 αποκτεινει 7 εν γραμματι

12 τω μη 13 μακεδ. 16 om ex bis 17 ειλικρινειας | κατενωπιον του θεου III, 1 ει μη | post εξ υμων repetit συστατικων 2 εγγεγραμμενη·ε. τ. κ. ημων 3 εγγεγραμμ. | [c] αλλα εν πλ. | καρδιας 5 ικ. εσμ. αφ εαυτ. 6 αποκτεινει 7 εν λιθοις

πρόσωπον μωϋσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν
καταργουμένην, [8] πῶσ οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματοσ
ἔσται ἐν δόξῃ; [9] εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆσ κατακρίσεωσ δόξα,
πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆσ δικαιοσύνησ δόξῃ.
[10] καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει
εἵνεκεν τῆσ ὑπερβαλλούσησ δόξησ. [11] εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον
διὰ δόξησ, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

[12] Ἔχοντεσ οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,
[13] καὶ οὐ καθάπερ μωϋσῆσ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
ἑαυτοῦ, πρὸσ τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ ἰσραὴλ εἰσ τὸ τέλοσ
τοῦ καταργουμένου. [14] ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι
γὰρ τῆσ σήμερον ἡμέρασ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει
τῆσ παλαιᾶσ διαθήκησ μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν χρι-
στῷ καταργεῖται· [15] ἀλλ' ἕωσ σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκη-
ται μωϋσῆσ, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· [16] ἡνίκα
δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸσ κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. [17] ὁ
δὲ κύριοσ τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.
[18] ἡμεῖσ δὲ πάντεσ ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου
κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξησ
εἰσ δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.

IV.

[1] Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεή-
θημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, [2] ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ
αἰσχύνησ, μὴ περιπατοῦντεσ ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀληθείασ συνιστάντεσ
ἑαυτοὺσ πρὸσ πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
[3] εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖσ

---

9 δοξη: cod δοξα, quod [c] mutavit in εν δοξη 16 δε εαν: [c] δ'αν 17 [c] εκι ελευθερια

9 ει γαρ η διακονια 13 προσω. αυτου 14 αλλα 15 αναγειωσκεται [mai?] 16 ηνικα δ αν 18 καθωσπερ IV, 2 συνιστανοντεσ

7 μωσεωσ 9 ει γαρ η διακονια | εν δοξη 10 ουδε δεδοξ. | ενεκεν 13 μωσησ 14 om ημερασ 15 om αν | αναγινωσκεται | μωσησ 16 ηνικ. δ' ἀν 17 εκει ελευθεριαι IV, 1 εκκακουμεν 2 αλλ | συνιστωντεσ

ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον, [4] ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος
τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς το μὴ αὐγάσαι
τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν
εἰκὼν τοῦ θεοῦ. [5] οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ ἰησοῦν
χριστὸν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ ἰησοῦ. [6] ὅτι ὁ
θεὸς ὁ εἰπών· ἐκ σκότους φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς
καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ
θεοῦ ἐν προσώπῳ ἰησοῦ χριστοῦ.

[7] Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν,
ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν,
[8] ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι
ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, [9] διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπό-
μενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, [10] πάντοτε τὴν
νέκρωσιν τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ ἰησοῦ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. [11] ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ
ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. [12] ὥστε ὁ θάνα-
τος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. [13] ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ
πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ
καὶ ἐλάλησα, καὶ ημεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, [14] εἰ-
δότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν ἰησοῦ ἐ-
γερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. [15] τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα
ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισ-
σεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

[16] Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
[17] τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβο-

---

4 τ. θεου: [c] add του αορατου 5 ιησου: [a] χριστου 6 [c] λαμψαι 12 ὁ: supplevit ipse * supra lineam 14 συν: [c] δια 17 καθ υπερβολην: [a] add εισ υπερβολην

5 χριστον ιησουν | δια ιησουν 6 om ὁ pr [bent] | om ιησου 9 **εγκαταλιπο-
μενοι 10 τοισ σωμασιν: τω σωματι 13 διο ελαλησα 14 om κυριον 17 om ημων|
καθ υπερβ. εισ υπερβολην

4 αυγασαι αυτοισ | τησ: [se] τον ex errore 5 χριστον ιησουν | δια ιησουν
6 λαμψαι 10 τ. νεκρ. του κυριου ιησου | τοισ σωμασιν: τω σωματι 12 ωστε ο
μεν 13 διο ελαλησα 14 συν: δια 16 εκκακουμεν | εσω: εσωθεν | om ημων sec
17 καθ υπερβ. εισ υπερβολην

λὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, [18] μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

[1] Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [2] καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, [3] εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. [4] καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλὰ ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. [5] ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ὁ θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. [6] θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· [7] διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· [8] θαρροῦντες δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. [9] διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. [10] τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.

[11] Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. [12] οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ὑμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. [13] εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. [14] ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, [15] κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ

---

5 ο θεοσ ο: [c] θεοσ ο και 8 [c] εκδημ. εκ 15 [c] οτι ει εισ

3 ειπερ 4 αλλ 5 om ὁ pr | αρραβωνα 8 θαρρουμεν | εκδημ. εκ 10 φαυλον: κακον 12 *διδοντ. ημιν

4 εφ ω: ϛ επειδη | αλλ 5 om ὁ pr | ο και δουσ | αρραβωνα 8 θαρρουμεν| εκδημ. εκ 10 φαυλον: κακον 12 ου γαρ παλιν | υπερ ημων | και ου καρδια 15 οτι ει εισ

πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. [16] ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν
οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα
χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. [17] ὥστε εἴ τις ἐν χριστῷ,
καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά. [18] τὰ
δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ
χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, [19] ὡς
ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογι-
ζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν
τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. [20] ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν,
ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ,
καταλλάγητε τῷ θεῷ. [21] τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν
ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν
αὐτῷ.

VI.

[1] Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χά-
ριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς. [2] λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπή-
κουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς
εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας. [3] μηδεμίαν ἐν
μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, [4] ἀλλ'
ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ
πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, [5] ἐν πλη-
γαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυ-
πνίαις, ἐν νηστείαις, [6] ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ,
ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, [7] ἐν
λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιο-
σύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, [8] διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας,
διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, [9] ὡς

---

16 c ει δε και 19 cod καταλασσων 21 c τον γαρ μη VI, 1 υμας a: *ημας
4 c συνιστωντες

4 συνιστανοντες

16 ει δε και 17 καινα: add τα παντα 18 δια ιησου χριστ. 21 τον γαρ μη | γινωμεθα VI, 4 συνιστωντες

ἀγνοούμενοι. καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, [10] ὡς λυποῦμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

[11] Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· [12] οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· [13] τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

[14] Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; [15] τίς δὲ συμφώνησις χριστοῦ πρὸς βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; [16] τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναοὶ θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μου λαός. [17] διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, [18] καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

VII.

[1] Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

[2] Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. [3] πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. [4] πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύ-

---

11 ημων sec: cod υμων 16 ^{c} υμεις γαρ ναος εστε θεου VII, 3 cod εστε (sed ipse * notavit) εν τ. καρδ. υμων (^{c} ημων) εστε

11 ημων sec: υμων 15 μερις πιστου 16 ναοι: ναος | ενπεριπατησω VII, 3 om εστε

14 η τις: τις δε 15 χριστω | ς^{e} βελιαλ 16 υμεις γ. ναος θε. εστε | μοι λαος 17 εξελθετε VII, 3 ου πρ. κατακρ. | συζην

ομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. [5] καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰσ μακαιδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. [6] ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺσ ταπεινοὺσ παρεκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐν τῇ παρουσίᾳ τίτου· [7] οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. [8] ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶσ ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸσ ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶσ, [9] νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰσ μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. [10] ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰσ σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. [11] ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιποθίαν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺσ ἁγνοὺσ εἶναι τῷ πράγματι. [12] ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντοσ οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντοσ, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [13] διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρωσ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· [14] ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡσ πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν, οὕτωσ καὶ ἡ καύχησισ ἡμῶν ἐπὶ τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. [15] καὶ

---

7 ημιν ^{c}: *υμιν 9 αλλ οτι ελυπ. suppl ^{a}, om * 10 ^{c} κατεργαζεται pro εργαζ. 11 ^{c} λυπηθην. υμασ πο. κα. εν υμιν | ^{c} επιποθησιν 12 ουδε: ^{c} αλλ ουδε | ημων: cod υμων 14 ^{a} ελαλησαμ. υμιν | ^{c} η επι τιτου

4 εν τη χαρα ^{bent} 5 μακεδονιαν | εσχεν 8 ει δε και μετεμ. | om γαρ 11 επιποθησιν 12 ουχ εν. τ. αδι. αλλ ουδε | αλλα 14 ελαλησαμ. υμιν | η καυχ. υμων

5 μακεδονιαν 10 κατεργαζεται pro εργ. 11 λυπηθην. υμασ | επιποθησιν| αλλ εκδικησ. | εν τω πραγματι 12 ουκ | εινεκεν ter | ς^{e} ημων την υπ. υμων 13 om δε | παρακλ. υμων | περισσοτ. δε 14 ελαλησ. υμιν | η επι

τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. [16] χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

[1] Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς μακαιδονίας, [2] ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν· [3] ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι, [4] μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, [5] καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ, [6] εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς τίτον ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. [7] ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, ἐν πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. [8] οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· [9] γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. [10] καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· [11] νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. [12] εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. [13] οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν θλῖψις,

---

15 c την παντων υμων VIII, 2 c τον πλουτον 7 εν sec: c om 13 c υμιν δε

15 την παντων υμων VIII, 1 μακεδονιας 5 ηλπικαμεν 6 ενηρξατο 7 om εν sec | εξ ημων εν υμιν 9 om χριστου 12 καθο εαν εχει (εχει ^{bir} certe)

15 την παντων υμων 16 c^e χαιρω ουν VIII, 1 μακεδονιας 2 τον πλουτον 3 παρα: υπερ 4 αγιους: add δεξασθαι ημας 7 om εν sec 8 c^e ημετερας ex errore 12 καθο εαν εχη τις 13 υμιν δε

ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ
ἐκείνων ὑστέρημα, [14] ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται
εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, [15] καθὼς γέ-
γραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠ-
λαττόνησεν.

[16] Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ
ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τίτου, [17] ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο,
σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς.
[18] συνεπέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, [19] οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ
καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ
χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ
κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, [20] στελλόμενοι τοῦτο, μή
τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ
ὑφ' ἡμῶν· [21] προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου
ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων. [22] συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα,
νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.
[23] εἴτε ὑπὲρ τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε
ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα χριστοῦ. [24] τὴν οὖν
ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς
αὐτοὺς ἐνδείξασθε εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

[1] Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· [2] οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν,
ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι μακεδόσιν, ὅτι ἀχαΐα παρεσκεύασται
ἀπὸ πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. [3] ἔ-
πεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ

---

16 c δοντι 18 c μετ αυτ. τον αδελφ. 21 c αλλα κ. ενωπιον

18 μετ αυτ. τ. αδελφ. 19 συν: εν | om αυτου 21 αλλα και ενωπιον 22 πε-
ποιθησει δε 24 ενδεικνυμενοι IX, 1 εμοι 3 ημων: *υμων

18 μετ αυτ. τ. αδελφ. 19 προθυμ. υμων 21 προνοουμενοι | αλλα κ. ενωπιον
24 και εισ προσωπ. IX, 2 ο εξ υμων·ζηλοσ

ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, [4] μήπως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ μακαιδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. [5] ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, μὴ ὡς πλεονεξίαν. [6] τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. [7] ἕκαστος καθὼς προῄρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. [8] δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, [9] καθὼς γέγραπται· ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. [10] ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· [11] ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ. [12] ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· [13] διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, [14] καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. [15] χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

---

4 ταυτη: [c] add τησ καυχησεωσ 5 [c] και μη ωσ 10 [c] χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι 14 υμων: cod ημων notato ipsa prima manu υ super η | υμασ: [c] add ιδιν 15 [c] χαρισ δε

4 om εαν | μακεδονεσ 5 προσ υμασ | και μη ωσ 10 σπερμα: σπορον 11 ευχαριστιαν θεου 12 θεω: χριστω 13 και δια τησ 14 υπερ ημων (vide ad κ)

4 μακεδονεσ (v. 2. etiam κ) | ταυτη: add τησ καυχησεωσ 5 προκατηγγελμενην | και μη ωσπερ πλ. 7 προαιρειται 8 δυνατοσ δε 10 χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι | γεννηματα 15 χαρισ δε

Χ.

[1] Αὐτὸσ δὲ ἐγὼ παῦλοσ παρακαλῶ ὑμᾶσ διὰ τῆσ πραΰτητοσ καὶ ἐπιεικίασ τοῦ χριστοῦ, ὃσ κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸσ ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰσ ὑμᾶσ· [2] δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινασ τοὺσ λογιζομένουσ ἡμᾶσ ὡσ κατὰ σάρκα περιπατοῦντασ. [3] ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντεσ οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, [4] τὰ γὰρ ὅπλα τῆσ στρατιᾶσ ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸσ καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, [5] λογισμοὺσ καθαιροῦντεσ καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆσ γνώσεωσ τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ πᾶν νόημα εἰσ τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, [6] καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντεσ ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

[7] Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τισ πέποιθεν ἑαυτῷ χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼσ αὐτὸσ χριστοῦ, οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ. [8] ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυχήσομαι περὶ τῆσ ἐξουσίασ ἡμῶν, ἧσ ἔδωκεν ὁ κύριοσ εἰσ οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. [9] ἵνα μὴ δόξω ὡσ ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶσ διὰ τῶν ἐπιστολῶν. [10] ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματοσ ἀσθενὴσ καὶ ὁ λόγοσ ἐξουθενημένοσ. [11] τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτοσ, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντεσ, τοιοῦτοι καὶ παρόντεσ τῷ ἔργῳ. [12] οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούσ τισιν τῶν ἑαυτοὺσ συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ μετροῦντεσ καὶ συγκρίνοντεσ ἑαυτοὺσ ἑαυτοῖσ οὐ συνιᾶσιν. [13] ἡμεῖσ δὲ οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ

---

1 [c] πραοτητοσ 8 τε γαρ: [c] add και | ο κυριοσ: [c] add ημιν 10 [c] αι μεν επιστ. 12 εν εαυτοισ: [a] add εαυτουσ | συνιασιν: cod συνισασιν σ priore ab [a] (ipso *?) notato posteaque eraso

1 επιεικειασ | εισ: δι 4 στρατειασ 7 πεποιθεν: δοκει πεποιθεναι 8 om τε | καυχησωμαι 10 φασιν | εξουδενημενοσ 12 τολμω | ενκρειναι et συνκρειναι et συνκρεινοντεσ | εν εαυτοισ: add εαυτουσ

1 πραοτητοσ | επιεικειασ 4 στρατειασ 7 αφ εαυτου | ημεισ: add χριστου 8 και περισσοτερ. τ. καυχησωμαι | ο κυριοσ ημιν 10 αι μεν επιστολ. 12 εν εαυτοισ: add εαυτουσ | συνιουσιν 13 ουχι

κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς, ἄχρι καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, 16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνος δόκιμός ἐστιν, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

XI.

1 Ὀφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ χριστῷ· 3 φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς ἁγνότητος τῆς εἰς χριστόν. 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε. 5 λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. 7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; 8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐθενός· 9 τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ μα-

---

14 [a] αχρι γαρ 15 ημων: cod υμων 18 [c] εστ. δοκιμ. XI, 1 ανεχεσθε: cod ανασχεσθε 3 [c] om και της αγνοτητος 6 [c] φανερωθεντες

14 ως γαρ μη εφικν. | αχρι γαρ 15 υμων: ημων 18 εστιν δοκιμος | αλλα XI, 3 εις τον χριστον 4 ανεχεσθε 5 λογιζ. δε 9 μακεδονιασ

14 αχρι γαρ 18 συνιστων | εστι δοκιμος XI, 1 ϛ[e] ηνειχεσθε | ϛ[e] μικρον τι της αφρ., ϛ μικρον τη αφροσυνη 3 εναν εξηπατ. | ουτω φθαρη | om και της αγνοτητ. | εισ τον χρι. 4 ηνειχρσθε 6 φανερωθεντεσ 8 ουδενοσ 9 μακεδονιασ

καιδονίασ· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησισ αὕτη οὐ φραγήσεται εἰσ ἐμὲ ἐν τοῖσ κλίμασι τῆσ ἀχαΐασ. 11 διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶσ; ὁ θεὸσ οἶδεν. 12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼσ καὶ ἡμεῖσ. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰσ ἀποστόλουσ χριστοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸσ γὰρ ὁ σατανᾶσ μετασχηματίζεται εἰσ ἄγγελον φωτόσ. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡσ διάκονοι δικαιοσύνησ· ὧν τὸ τέλοσ ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίσ με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡσ ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡσ ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆσ καυχήσεωσ. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέωσ γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντεσ· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τισ ὑμᾶσ καταδουλοῖ, εἴ τισ κατεσθίει, εἴ τισ λαμβάνει, εἴ τισ ἐπαίρεται, εἴ τισ εἰσ πρόσωπον ὑμᾶσ δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡσ ὅτι ἡμεῖσ ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τισ τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ, τολμῶ κἀγώ. 22 ἑβραῖοί εἰσιν; κἀγώ· ἰσδραηλῖταί εἰσιν; κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγώ. 23 διάκονοι χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποισ περισσοτέρωσ, ἐν πληγαῖσ περισσοτέρωσ, ἐν φυλακαῖσ ὑπερβαλλόντωσ, ἐν θανάτοισ πολλάκισ· 24 ὑπὸ ἰουδαίων πεντάκισ τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶσ ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶσ ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· 26 ὁδοιπορίαισ πολλάκισ, κινδύνοισ ποταμῶν,

---

9 [c] υμιν εμαυτον 18 [c] κατα την 21 εν αφροσυνη: [a] add λεγω 23 [c] εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλακ. περισσοτερ.

11 om οτι 18 κατα τηὺ σαρκ. 21 εν αφροσυν. λεγω 22 ισραηλειται 23 εν φυλακ. περισσοτ. εν πληγ. υπερβαλλ. 24 **τεσσαρακ.

9 υμιν εμαυτ. 10 ς σφραγισεται ex errore 14 θαυμαστον 16 μικρ. τι καγω 17 ου λαλ. κατ. κυρ. 18 κατ. την σαρκ. 20 υμασ εισ προσω. 21 ησθενησαμεν| εν αφροσυ. λεγω 22 ισραηλιται 23 εν πλη. υπερβαλλ. εν φυλ. περισσ. 24 τεσσαρακοντ. 25 ερραβδισθ.

κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις· [27] κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. [28] χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ ἐπίστασίς μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. [29] τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; [30] εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι. [31] ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. [32] ἐν δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν δαμασκηνῶν πιάσαι με θέλων, [33] καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII.

[1] Καυχᾶσθαι δὲ οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. [2] οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. [3] καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, [4] ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. [5] ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. [6] ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ, [7] καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων. διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος

---

27 c εν κοπω 28 μοι: c μου XII, 1 καυχασθαι: c praeposuit ει (praetereaque nihil mutavit) 6 ακουει: c add τι

30 om μου 32 om θελων XII, 1 καυχ. δει | ελ. δε και 2 om του 3 εκτος: χωρισ | om ουκ οιδα 5 om μου

27 εν κοπω 28 η επισυστασισ μου 31 τ. κυρ. ημων ιησ. χριστου 32 δαμασκ. πολ. XII, 1 καυχ. δη ου συμφερει μοι | ελευσ. γαρ 6 ακουει: add τι 7 om διο

σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ. [8] ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ, [9] καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. [10] διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν καὶ ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις ὑπὲρ χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

[11] Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. [12] τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοις τε καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσιν. [13] τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. [14] ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. [15] ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἧσσον ἀγαπῶμαι;

[16] Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. [17] μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; [18] παρεκάλεσα τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;

[19] Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ

---

7 [c] σαταν | κολαφιζη: [c] add ινα μη υπεραιρωμαι 9 δυναμις: [c] add μου | [c] τελειουται 10 και αναγκ. (scriptum est εναγκ. notato α prima manu super ε): [c] εν αναγκ. | και στενοχ.: [c] εν στ. 12 τε: [a] om, [c] vero post υπομονη add 13 [c] ηττηθητε 15 [c] ει και περ. υμ. αγαπων ηττον αγ. 19 [c] παλιν | [c] κατεν. του θε.

7 κολαφιζη: add ινα μη υπεραιρωμαι 9 om μου sec 10 και αναγκ.: εν αναγκ. 11 υφ υμων: υμων superscripto φυ inter υ et μ | ουδεν γαρ τι 12 [a]κατηργασθη 14 αλλ οι 15 αγαπων 16 κατεβαρησα υμας

7 σαταν | κολαφιζη: add ινα μη υπεραιρωμαι 9 δυναμις: add μου | τελειουται 10 και pr: εν | και sec: εν 11 αφρων: add καυχωμενος 12 εν σημειοις | om τε 13 ηττηθητε 14 om τουτο | καταναρκ. υμων | αλλ υμας | αλλ οι 15 ει και περ. υμ. αγαπων ηττον αγ. 16 κατεβαρησα υμας | αλλ 19 παλιν | κατενωπιον του θεου

ἐν χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· 21 μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσῃ με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνίᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν σὺν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι χριστὸς ἰησοῦς ἐν ὑμῖν ἐστίν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 7 εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιεῖτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀπο-

---

21 ελθοντος μου: c ελθοντα με XIII, 1 c ιδου τριτον | c om ινα 4 c ει εσταυρωθη | εισ υμασ cum praecedd conj, non cum seqq 5 c η ουκ επιγιν. 9 c τουτο δε και

20 ερεισ ζηλοσ 21 ταπεινωσει | πορνεια XIII, 1 om ινα | η τριων: και τρ. 4 ασθεν. εν αυτω | om εισ υμασ 5 η ουκ επιγ. | ιησ. χριστ. | om εστιν 7 ποιητε 8 αλλ

20 ερεισ 21 ελθοντα με omisso με seq | πορνεια XIII, 1 om ινα | η τριων: και τρ. 2 νυν: add γραφω 4 ει εσταυρ. | s e και γαρ και ημ. ασθ. εν αυτω | ζησομεθα 5 η ουκ επιγιν. | ιησ. χριστ. 7 ευχομαι | ποιητε 8 αλλ 9 τουτο δε και

τόμωσ χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριοσ ἔδωκέν μοι εἰσ οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν.

[11] Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ ἀγάπησ καὶ εἰρήνησ ἔσται μεθ' ὑμῶν. [12] ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἅγιοι πάντεσ. [13] ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β

---

13 υμων: [c] add αμην

13 om χριστου. In subscriptione [**]add εγραφη απο φιλιππων

10 εδωκ. μοι ο κυρ. 13 υμων: add αμην. Subscriptum est: πρ. κορ. δευτερα εγραφη απο φιλιππων τησ μακεδονιασ δια τιτου και λουκα.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

[1] Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, [2] καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας. [3] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, [4] τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ, κατὰ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, [5] ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[6] Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, [7] ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. [8] ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. [9] ὡς προείρηκα, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. [10] ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

[11] Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· [12] οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὐδὲ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀπο-

---

4 περι: [c] υπερ | [c] εκ του ενεστωτ. αιων. | [c] κατα το 7 και θελοντες [a]: *om 8 [c] ευαγγελισ. υμιν 9 [c] προειρηκαμεν 11 δε: [a] γαρ, [c] rursus δε

3 ημων post κυριου transp 4 περι: υπερ | κατα το 8 καν | υμιν ευαγγελιζηται 9 προειρηκαμεν 11 δε: γαρ 12 ουτε εδιδ.

Inscriptum: ϛ η πρ. γαλ. επιστολη παυλου, ϛ[e] παυλ. του αποστολου η πρ. γαλ. επιστ. 3 ημων post κυριου transp 4 περι: υπερ | εκ του ενεστ. αιων. | κατα το 8 ευαγγελιζηται υμιν 9 προειρηκαμεν 10 ει γαρ ετι 12 ουτε εδιδ.

καλύψεως ἰησοῦ χριστοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν
ποτε ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλη-
σίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ
ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισ-
σοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.
15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός
μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, 17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς
ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς
ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς δαμασκόν. 18 ἔπειτα μετὰ
τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα
πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ
εἶδον εἰ μὴ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. 20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν,
ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. 21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ
κλίματα τῆς συρίας καὶ κιλικίας. 22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ
προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς ἰουδαίας ταῖς ἐν χριστῷ· 23 μό-
νον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελί-
ζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν
θεόν.

II.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς ἱερο-
σόλυμα μετὰ βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ τίτον· 2 ἀνέβην δὲ
κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κη-
ρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς
κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ τίτος ὁ σὺν ἐμοί, ἕλλην ὤν,
ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδ-
αδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν

---

18 κηφαν: [c] πετρον 21 [a] και της κιλικ.

15 om ο θεος | αφωρισας 17 ανηλθον: απηλθ. 18 ετη τρια 19 *ουχ | ειδον 21 και της κιλικ. II, 3 om ὁ

17 αλλ 18 ετη τρια | κηφαν: πετρον 19 ειδον 21 και της κιλικ. II, 1 συμπαραλαβ.

ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· [5] οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. [6] ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτ' ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, [7] ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς πέτρος τῆς περιτομῆς, [8] ὁ γὰρ ἐνεργήσας πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, [9] καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἰάκωβος καὶ κηφᾶς καὶ ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· [10] μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

[11] Ὅτε δὲ ἦλθεν κηφᾶς εἰς ἀντιοχίαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. [12] πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθεν, ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς· [13] καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι πάντες, ὥστε καὶ βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. [14] ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐχ ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; [15] ἡμεῖς φύσει ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, [16] εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς χριστὸν ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. [17] εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁ-

---

6 [c] ποτε 8 ο γαρ usq περιτομης [a]: *om 9 ημεις: [a] add μεν 13 om παντες | συναπηχθη: [c] inceperat υ super α 14 ουχ: [c] ουχει

4 **καταδουλωσωσιν 6 ποτε | om ὁ 9 ιωαννης 11 αντιοχειαν 13 om και sec | om παντες 14 ουχι [mai]et[bir] 16 χριστου ιησου et ιησουν χριστον

4 καταδουλωσωνται 6 ποτε | om ὁ 11 πετρος εισ αντιοχειαν 12 ηλθον 13 om παντες 14 τω πετρω | ζης και ουκ ιουδ. τι 16 om δε | διοτι ου δικ. εξ εργ. νο.

μαρτωλοί, ἆρα χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. [18] εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. [19] ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω. [20] χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. [21] οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

III.

[1] Ὦ ἀνόητοι γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς ἰησοῦς χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; [2] τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; [3] οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; [4] τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ. [5] ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; [6] καθὼς ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. [7] γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοί εἰσιν ἀβραάμ. [8] προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως τὰ ἔθνη δικαιοῖ ὁ θεός, προευηγγελίσατο τῷ ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. [9] ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ ἀβραάμ. [10] ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. [11] ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· [12] ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλὰ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. [13] χριστὸς ἡμᾶς ἐξ-

---

7 ^{c} εισιν υιοι 10 ^{c} εμμενει εν

20 του υιου τ. θεου: του θεου και χριστου III, 8 δικαιοι τα εθνη 10 ενγεγραμμενοις εν 12 αλλ

18 συνιστημι III, 1 εβασκανεν: add τη αληθεια μη πειθεσθαι | εν υμιν εσταυρωμενος 7 εισιν υιοι 8 δικαιοι τα εθν. | 5^{e} ευλογηθησονται 10 om οτι | εν κασι 12 αλλ ο ποι. αυ. ανθρωποσ

ηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· [14] ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ ἀβραὰμ γένηται ἐν ἰησοῦ χριστῷ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

[15] Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. [16] τῷ δὲ ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν χριστός. [17] τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. [18] εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. [19] τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. [20] ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. [21] ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· [22] ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. [23] πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συνκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. [24] ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· [25] ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. [26] πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν χριστῷ ἰησοῦ· [27] ὅσοι γὰρ εἰς χριστὸν ἐβαπτίσθητε, χριστὸν ἐνεδύσασθε. [28] οὐκ ἔνι ἰουδαῖος οὐδὲ ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρρεν καὶ θῆλυ· ἅπαντες γὰρ

---

26 υιοι: cod υιοι οι, sed οι sec ipse * vel ª notavit

13 οτι γεγραπται 16 **ερρηθησαν | αλλα 19 αχρις αν 21 om του θεου| οντως εν νομω αν ην 24 εγενετο 28 αρσεν | *παντες

14 εν χριστω ιησου 16 ερρηθησαν 17 υπο τ. θεου: add εις χριστον | ετη ante τετρακ. 21 αν εκ νομ. ην 23 συγκεκλεισμενοι 28 αρσεν | παντες

ὑμεῖσ ἐστὲ χριστοῦ ἰησοῦ. [29] εἰ δὲ ὑμεῖσ χριστοῦ, ἄρα τοῦ ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

[1] Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμοσ νήπιόσ ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριοσ πάντων ὤν, [2] ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπουσ ἐστὶ καὶ οἰκονόμουσ ἄχρι τῆσ προθεσμίασ τοῦ πατρόσ. [3] οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δεδουλωμένοι· [4] ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικόσ, γενόμενον ὑπὸ νόμον, [5] ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. [6] ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰσ τὰσ καρδίασ ἡμῶν, κρᾶζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ. [7] ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλοσ ἀλλὰ υἱόσ· εἰ δὲ υἱόσ, καὶ κληρονόμοσ διὰ θεοῦ. [8] ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότεσ θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖσ φύσει μὴ οὖσι θεοῖσ· [9] νῦν δὲ γνόντεσ θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντεσ ὑπὸ θεοῦ, πῶσ ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷσ πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; [10] ἡμέρασ παρατηρεῖσθε καὶ μῆνασ καὶ καιροὺσ καὶ ἐνιαυτούσ; [11] φοβοῦμαι ὑμᾶσ, μήπωσ εἰκῆ κεκοπίακα εἰσ ὑμᾶσ.

[12] Γίνεσθε ὡσ ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡσ ὑμεῖσ, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε· [13] οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆσ σαρκὸσ εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, [14] καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡσ ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡσ χριστὸν ἰησοῦν. [15] ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸσ ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ὑμῶν ἐξορύξαντεσ ἐδώκατέ μοι. [16] ὥστε ἐχθρὸσ ὑμῶν

---

28 cod εστε εν (punctis notatum) χριστου: [c] εισ εστε εν χριστω IV, 7 [c] κληρ. θεου δια χριστου 12 et γινεσθε et αδελφοι ita scribuntur ut novi aliquid incipere videatur 14 υμων: [c] τον | ουκ: suppl [a] 15 [c] αν εδωκατε

28 εισ εστε εν χριστω ιησ. 29 σπερματοσ | κατ IV, 2 τ. προθεσμ. τησ 3 ημεθα: ημεν 6 om ο θεοσ 14 αλλα

28 εισ εστε εν χριστω ιη. 29 και κατ επαγγ. IV, 3 ημεθα: ημεν 6 υμων 7 αλλ | κληρ. θεου δια χριστου 8 μη φυσει 9 δουλευειν 14 πειρασμ. μου τον εν 15 τισ ουν ην | αν εδωκατε

γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; [17] ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. [18] καλὸν δὲ ζηλοῦσθε ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. [19] τέκνα μου, οὓς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν, [20] ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

[21] Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; [22] γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. [23] ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας δι' ἐπαγγελίας. [24] ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν αἱ δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλίαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ. [25] τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστίν, ὃν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ· συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. [26] ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν. [27] γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. [28] ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. [29] ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. [30] ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ [τοῦ υἱοῦ] τῆς ἐλευθέρας. [31] διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας· τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς χριστὸς ἠλευθέρωσεν.

---

19 ^{c} τεκνια | ^{c} αχρις 23 ελευθερας: cod -ριας 24 ^{c} om αι 26 ητις εστιν suppl ^{a} | ^{c} παντων ημων 28 ^{c} ισααχ 30 του υιου suppl ^{a} 31 ^{c} χριστος ημας

17 εκκλεισ. ημας ^{mai} 23 αλλα ο εκ της | δια της επαγγελιας 24 om αι| σεινα | δουλειαν 25 το δε αγαρ σεινα | om ον | συνστοιχει 28 υμεις et εστε| ισααχ 29 αλλα ^{bent}

17 ς^{e} εκκλ. ημας 18 καλ. το ζηλουσθαι 19 τεκνια | αχρις 23 δια της επαγγ. 24 δουλειαν 25 το γαρ αγαρ σινα | om ον | δουλευει δε 26 παντων ημων 28 ισααχ 30 κληρονομηση 31 διο: αρα | τη ελευθ. ουν η χριστ. ημας (eaque ad 5, 1. trahuntur)

V.

[1] Στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίασ ἐνέχεσθε. [2] Ἴδε ἐγὼ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, χριστὸσ ὑμᾶσ οὐδὲν ὠφελήσει. [3] μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὀφειλέτησ ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. [4] κατηργήθητε ἀπὸ χριστοῦ οἵτινεσ ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆσ χάριτοσ ἐξεπέσατε. [5] ἡμεῖσ γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεωσ ἐλπίδα δικαιοσύνησ ἐκδεχόμεθα. [6] ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστισ δι' ἀγάπησ ἐνεργουμένη.

[7] Ἐτρέχετε καλῶσ· τίσ ὑμᾶσ ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; [8] ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντοσ ὑμᾶσ. [9] μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. [10] ἐγὼ πέποιθα εἰσ ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶσ βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστισ ἐὰν ᾖ. [11] ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. [12] ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντεσ ὑμᾶσ. [13] ὑμεῖσ γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰσ ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆσ ἀγάπησ δουλεύετε ἀλλήλοισ. [14] ὁ γὰρ πᾶσ νόμοσ ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. [15] εἰ δὲ ἀλλήλουσ δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

[16] Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸσ οὐ μὴ τελέσητε. [17] ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματοσ, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆσ σαρκόσ· ταῦτα γὰρ ἀντίκειται ἀλλήλοισ, ἵνα μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. [18] εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. [19] φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆσ σαρκόσ, ἅτινά ἐστιν πορνία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, [20] εἰδωλο-

---

1 εγω: [c] add παυλοσ 3 περιτεμνομενω: [c] add οτι 5 [c] απεκδεχ. 8 [c] τη αληθ. 15 [c] υπο αλληλ. 17 [c] ταυτα δε 18 [c] ουκετι εστε 19 πορνια: [c] praem μοιχια

1 δουλειασ 2 εγω παυλοσ | περιτεμησθε 3 οτι οφειλ. 5 απεκδεχ. 6 om ιησου 10 om εν κυριω 17 αλληλ. αντικειτ. | μη α εαν: ita **, *μη αν 19 πορνεια 20 **ειδωλολατρια

1 om ουν (vide ante) | δουλειασ 2 εγω παυλοσ 3 οτι οφειλετησ 4 απο του χρ. 5 απεκδεχ. 7 ανεκοψε τη αληθ. 10 οστισ αν 14 πληρουται | ωσ εαυτον 15 υπο αλληλ. 17 ταυτα δε | α αν 19 μοιχεια πορνεια

λατρεία, φαρμακία, ἔχθραι, ἔρισ, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεισ, [21] φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοισ, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼσ εἶπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. [22] ὁ δὲ καρπὸσ τοῦ πνεύματόσ ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότησ, ἀγαθωσύνη, πίστισ, [23] πραΰτησ, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμοσ. [24] οἱ δὲ τοῦ κυρίου χριστοῦ ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖσ παθήμασι καὶ ταῖσ ἐπιθυμίαισ. [25] εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. [26] μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλουσ προκαλούμενοι, ἀλλήλοισ φθονοῦντεσ.

VI.

[1] Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωποσ ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖσ οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητοσ, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇσ. [2] ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάσετε, καὶ οὕτωσ ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ χριστοῦ. [3] εἰ γὰρ δοκεῖ τισ εἶναί τι, μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν. [4] τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστοσ, καὶ τότε εἰσ ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰσ τὸν ἕτερον· [5] ἕκαστοσ γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. [6] κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενοσ τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖσ. [7] μὴ πλανᾶσθε· θεὸσ οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωποσ, τοῦτο καὶ θερίσει· [8] ὅτι ὁ σπείρων εἰσ τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆσ σαρκὸσ θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰσ τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματοσ θερίσει ζωὴν αἰώνιον. [9] τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντεσ μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσωμεν μὴ ἐκλυόμενοι. [10] ἄρα

---

20 scriptum est αιρεσισ 21 κωμοι: cod -μαι 21 [c] καθωσ και προειπον 24 κυριου: [a] vel ipse [*] notavit VI, 2 [c] βασταζετε

20 φαρμακεια | ζηλοσ 21 καθωσ προειπον 24 om κυριου 26 αλληλουσ φθονουντ. VI, 2 βασταζετε | αναπληρωσετε 4 om εκαστοσ 7 ο γαρ αν 9 εγκακωμεν | θερισομεν

20 φαρμακεια | ερεισ 21 φθονοι φονοι | καθωσ και προειπον 23 πραοτησ 24 om κυρ. | om ιησου VI, 1 προληφθη | πραοτητοσ 2 βασταζετε 3 εαυτ. φρεναπ. 9 εκκακωμεν | θερισομεν

οὖν ὡς καιρον ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ χριστοῦ μὴ διώκωνται. 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ· 15 ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

---

15 εστιν: c εισχυι

10 **εχομεν | **εργαζομεθα 11 *ηλικοις 12 τ. χριστ. ιησου 13 περιτετμημενοι | περιτεμεσθαι 15 om εν γαρ χρι. ιησ. | ουτε γαρ 17 om κυριου et χριστου 18 κυριου: add ημων. In subscriptione **add εγραφη απο ρωμης

10 εχομεν 12 μη post ινα 14 τω κοσμω 15 εστιν: ισχυει 17 om χριστου 18 κυριου: add ημων. Subscriptum est: πρ. γαλατ. εγραφη απο ρωμης.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

[1] Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. [2] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

[3] Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ, [4] καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ [5] προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, [6] εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, [7] ἐν ᾧ ἔσχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ, [8] ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει [9] γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ [10] εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, [11] ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, [12] εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης

---

1 αγιοις: ^{c} add πασι | ουσι: ^{c} add εν εφεσω 3 ^{c} om και σωτηρος | ^{a} ο ευλογ. ημας 6 ης: ^{c} εν η 7 ^{c} εχομεν | ^{c} τον πλουτον 10 ^{c} τα τε εν τοις

1 χριστου ιησου | ** τ. ουσιν εν εφεσω 3 om και πατηρ | om και σωτηρος | ο ευλογ. ημας 5 χριστου ιησου 7 εχομεν

Inscriptum: ς πρ. εφες. επιστολη παυλου, ς ^{e} παυλου του αποστολου η πρ. εφεσ. επιστ. 1 τ. ουσιν εν εφεσω 3 om και σωτηρος | ς om εν ante χριστω 6 ης: εν η 7 εχομεν | τον πλουτον 10 τα τε εν τοις 12 της δοξης

αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ· [13] ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, [14] ὅς ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ.

[15] Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ ἰησοῦ καὶ τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, [16] οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, [17] ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ, [18] πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς κληρονομίας τῆς δόξης αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, [19] καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, [20] ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις [21] ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, [22] καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, [23] ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

II.

[1] Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, [2] ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα

---

13 υμεις: [c] η pro υ scripserat, sed υ restitutum 15 και την: [c] add αγαπην την 18 [c] και τις ο πλ.

14 ο εστιν | της δοξης 17 δω 18 om υμων | της δοξ. της κληρον. αυτου 20 ενηργηκεν | om αυτον post καθισας | ουρανοις 21 εξους. κ. αρχ. II, 1 αμαρτιαις: επιθυμιαις

14 της δοξης 15 και την: add αγαπην την 16 μνειαν υμων ποι. 18 καρδιας: διανοιας | και τις ο πλ. της δοξ. της κληρ. αυ. 20 και εκαθισεν | om αυτον sec 23 om τα II, 1 om υμων

τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆσ ἐξουσίασ τοῦ ἀέροσ, τοῦ πνεύματοσ τοῦ νῦν ἐνεργοῦντοσ ἐν τοῖσ υἱοῖσ τῆσ ἀπειθείασ, 3 ἐν οἷσ καὶ ἡμεῖσ πάντεσ ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ τῆσ σαρκὸσ ἡμῶν, ποιοῦντεσ τὰ θελήματα τῆσ σαρκὸσ καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆσ ὡσ καὶ οἱ λοιποί· 4 ὁ δὲ θεὸσ πλούσιοσ ὢν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶσ, 5 καὶ ὄντασ ἡμᾶσ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ χριστῷ, χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, 6 καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖσ αἰῶσιν τοῖσ ἐπερχομένοισ τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτοσ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεωσ, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τισ καυχήσηται. 10 θεοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντεσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοισ ἀγαθοῖσ, οἷσ προητοίμασεν ὁ θεὸσ ἵνα ἐν αὐτοῖσ περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖσ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆσ λεγομένησ περιτομῆσ ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶσ χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆσ πολιτείασ τοῦ ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆσ ἐπαγγελίασ, ἐλπίδα μὴ ἔχοντεσ καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. 13 νυνὶ δὲ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὑμεῖσ οἵ ποτε ὄντεσ μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺσ ἐν τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ. 14 αὐτὸσ γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσασ τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσασ, 15 τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσασ, ἵνα τοὺσ δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰσ ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺσ ἀμφοτέρουσ ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ,

---

4 [c]εν ελεει 7 ινα usq ιησου suppl [a] 9 θεου: [a]αυτου 11 [c]υμεισ ποτε 15 [c]εν εαυτω

4 εν ελεει 5 εν τοισ παραπτ. και ταισ επιθυμιαισ | εν τω χριστω 9 καυχησεται 10 θεου: αυτου 13 om του

3 ημεν 4 εν ελεει 7 τον υπερβαλλοντα πλουτον 8 δια τησ πιστ. 10 θεου: αυτου 11 υμεισ ποτε 12 εν τω καιρω 13 εγγυσ εγενηθ. 15 εν εαυτω

ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. 17 καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, 18 ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, 20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου τοῦ χριστοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν, 2 εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι το μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, 6 εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύνσωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν χριστῷ ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 7 οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ χριστοῦ, 9 καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, 10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπου-

---

18 [a] εσχομεν 20 του χριστου: [a] αυτου χρι. ιησου 21 [a] πασα η III, 1 χριστου: [a] add ιησου 8 [c] τον ανεξιχν. πλουτον 9 [c] φωτισαι παντας | [c] εν τω θεω

19 συνπολειται 20 αυτου χριστου ιησου 22 θεου: χριστου III, 1 τ. χριστ. ιησου 3 om οτι· 5 om αποστολοις 9 φωτισ. παντας | εν τω θεω

17 om ειρηνην sec 19 αλλα συμπολιται 20 αυτου ιησου χριστου 21 πασα η III, 1 τ. χριστ. ιησου 3 εγνωρισε 5 εν ετεραις 6 συγκληρ. κ. συσσωμ. κ. συμμετ. | τ. επαγγελ. αυτου εν τω χριστω δια 7 εγενομην | την δοθεισαν 8 παντων των | εν τοις εθν. | τον ανεξιχν. πλουτον 9 φωτισ. παντας τις η κοινωνια | εν τω θεω | κτισαντι: add δια ιησου χριστου

ρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ,
11 κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν, 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν
πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ
ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γό-
νατά μου πρὸς τὸν πατέρα, 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς
καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, 16 ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς
δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ
εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆς πί-
στεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 18 ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τε-
θεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγί-
οις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, 19 γνῶναί τε
τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ χριστοῦ, ἵνα πλη-
ρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν
ἡμῖν, 21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ εἰς
πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων, ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν χριστῷ, ἀξίως περι-
πατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφρο-
σύνης καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων
ἐν ἀγάπῃ, 3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος
ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς
καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· 5 εἷς κύριος,
μία πίστις, ἓν βάπτισμα· 6 εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ

---

11 εν: [a] add τω, [c] rursus del 12 [c] και την προσαγωγ. 14 πατερα: [c] add του κυριου ημων ιησου χριστου

11 εν τω χρι. ιησ. 12 *παρησιαν 13 ενκακειν 18 κ. υψος κ. βαθ. 19 πληρωθη παν IV, 1 εν κυριω 2 om εν [bent]? 4 om και sec 6 om και tert

12 και την προσαγ. 13 εκκακειν 14 πατερα: add του κυριου ημων ιησου χριστου 16 δωη | τον πλουτον 21 om και IV, 1 εν κυριω 2 πραοτητος 6 εν πασιν υμιν

πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. [7] ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ. [8] διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. [9] τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; [10] ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. [11] καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, [12] πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, [13] μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χριστοῦ, [14] ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, [15] ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, χριστός, [16] ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

[17] Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, [18] ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, [19] οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. [20] ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν χριστόν, [21] εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ ἰησοῦ, [22] ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστρο-

---

8 [c] και εδωκεν 9 [c] κατεβη πρωτον 15 [c] ο χριστος 17 [c] και τα λοιπα

7 υμων | om η 8 και εδωκεν 9 κατεβη πρωτον 16 συμβιβαζ. | οικοδ. εαυτου

8 και εδωκεν 9 κατεβη: add πρωτον 14 κυβεια | μεθοδειαν 15 ο χριστος 16 συμβιβαζ. | οικ. εαυτου 17 και τα λοιπα εθν. 18 εσκοτισμενοι

φὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, [23] ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν [24] καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ τῆς ἀληθείας.

[25] Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἕκαστος ἀλήθειαν πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. [26] ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, [27] μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. [28] ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχητε μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. [29] πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. [30] καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. [31] πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. [32] γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

[1] Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, [2] καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν θυσίαν καὶ προσφορὰν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

[3] Πορνία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, [4] καὶ αἰσχρότης ἢ μωρολογία ἢ εὐτραπέλεια, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.

---

23 cod ενδυσασθε praecedente ανανεουσθαι 24 [c] εν δικ. κ. οσιοτ. 25 [c] αληθειαν εκαστος | προσ τον: [a] μετα του 26 [c] επι τω παροργ. 28 [c] om ιδιαις | εχητε (cod -ται): [c] εχη V, 2 υμασ: [c] ημασ 4 [a] και μωρολογ.

23 δε (om [bent?]) εν τω 24 ενδυσασθε (sed praecedit ανανεουσθαι) | εν δικαιοσ. κ. οσιοτ. 25 αληθειαν εκαστοσ μετα του 28 om ιδιαις | εχη 29 αλλα 31 συν 32 om δε | εχαρισ. ημιν ([*] om [bent?]) V, 2 υπερ υμων προσφο. κ. θυσι. 3 πορνεια 4 και μωρολογια

24 εν δικαι. κ. οσιοτ. 25 αληθει. εκαστ. μετα του | ϛ αλληλοιν (ex errore) 26 επι τω παροργ. 27 μητε 28 το αγαθον ταισ χερσ. | εχη 31 συν V, 2 ηγαπ. ημασ | προσφ. κ. θυσι. 3 πορνεια | πασα ακαθαρσ. 4 και μωρολογ. | τα ουκ ανηκοντα

[5] τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ. [6] μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. [7] μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. [8] ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ. ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε· [9] ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ· [10] δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, [11] καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. [12] τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· [13] τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. [14] διὸ λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός.

[15] Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί, [16] ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν. [17] διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ φρόνημα τοῦ κυρίου. [18] καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, [19] λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, [20] εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί, [21] ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ χριστοῦ. [22] αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτασσέσθωσαν ὡς τῷ κυρίῳ, [23] ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοῦ σώματος. [24] ἀλλ' ὡς

---

6 scriptum est καινοις | [a] δια ταυτ. γαρ 15 [c] ουν αδελφοι πως ακριβως 17 φρονημα: [c] θελημα 19 [c] εν ταις καρδιαις 23 και αυτος εστιν σωτηρ

6 δια ταυτ. γαρ 17 τι το θελημα τ. κυρ. ημων 19 εν ψαλμοις | om πνευματικαις 20 τ. κυρ. ημων χριστ. ιησ. 22 om υποτασσεσθ. 23 αν. κεφαλ. εστ. | om ὁ ante σωτηρ 24 [a]αλλα η εκκλησια

5 ιστε: εστε | οσ εστιν 6 δια ταυτ. γαρ 7 συμμετοχα 9 φωτος: πνευματος 11 συγκοιν. 14 εγειραι 15 πως ακριβως 17 συνιεντες | το θελημα 19 εν τη καρδ. 20 τ. κυρ. ημων 21 χριστου: θεου 22 υποτασσεσθε 23 ο ανηρ | και αυτος εστι σωτηρ

ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. [25] οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, [26] ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, [27] ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς αὐτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. [28] οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν τέκνα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. [29] οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν σάρκα αὐτοῦ ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, [30] ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. [31] ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. [32] τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. [33] πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

[1] Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. [2] τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, [3] ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. [4] καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδίᾳ καὶ νου-

---

27 [c] αυτος εαυτω | η τι suppl [a], om * 28 τεκνα: [c] σωματα 29 [c] την εαυτου σαρκα 30 αυτου: [c] add εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου 31 [c] τον πατερα αυτου | [a] προσκ. τη γυναικι αυτου, [c] κολληθ. προσ την γυναικα αυτου 33 [c] ινα εκαστος

27 αυτος εαυτω 28 οφειλ. και οι | τεκνα: σωματα 29 την εαυτου σαρκα | αλλα 31 om τον et την | προσκ. προσ την γυναικα αυτου 32 om εισ sec VI, 1 om εν κυριω 2 om εστιν 4 παιδεια

24 ωσπερ | τοισ ιδιοισ ανδρ. 25 τ. γυναι. εαυτων 27 παραστ. αυτην εαυτω 28 τεκνα: σωματα 29 την εαυτου σαρκα | χρ:στος: κυριος 30 αυτου: add εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου 31 τ. πατερ. αυτου | προσκ. προσ την γυναικα αυτου VI, 4 αλλ | παιδεια

θεσίᾳ κυρίου. [5] οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ χριστῷ, [6] μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, [7] μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, [8] εἰδότες, ὅ τι ἐὰν ποιήσῃ ἕκαστος ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. [9] καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ ἑαυτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανῷ, καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.

[10] Τοῦ λοιποῦ ἐνδυναμοῦσθε ἐν τῷ κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. [11] ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, [12] ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. [13] διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. [14] στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, [15] καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, [16] ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. [17] καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, [18] διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ

---

8 [c] οτι ο εαν | [c] κομιειται 9 [c] και υμων και εαυτων 10 [c] το λοιπον αδελφοι μου | τω pr: [c] (et iam [a]?) om 12 του σκοτους: [c] add του αιωνος, sed rursus abstersit 18 δια πα. προσευχ. κ. δεη. a seqq seiuncta sunt

5 της καρδιας 6 οφθαλμοδουλειαν 7 μετα | ανθρωπω 8 οτι εκαστος εαν τι ποιηση 9 εαυτων: αυτων | ουρανοις 10 δυναμουσθε | om τω pr 11 μεθοδειας 12 υμιν 16 om τα sec

5 τ. κυρ. κατ. σαρκ. | της καρδιας 6 οφθαλμοδουλειαν | του χριστου 7 om ως 8 οτι ο εαν τι εκαστ. ποιηση | κομιειται πα. του κυρ. 9 οτι και υμων αυτων | ουρανοις | προσωπολημψια 10 το λοιπον αδελφοι μου | om τω pr 11 μεθοδειας 12 τ. σκοτ. του αιωνος τουτ. 16 επι πασιν

ἐν πνεύματι, καὶ εἰσ αὐτὸ ἀγρυπνοῦντεσ ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, [19] καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα δοθῇ μοι λόγοσ ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματόσ μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, [20] ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα παρρησιάσωμαι ἐν αὐτῷ ὡσ δεῖ με λαλῆσαι.

[21] Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖσ εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ ἐν κυρίῳ, [22] ὃν ἔπεμψα πρὸσ ὑμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰσ καρδίασ ὑμῶν.

[23] Εἰρήνη τοῖσ ἀδελφοῖσ καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεωσ ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. [24] ἡ χάρισ μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

---

19 [c] μοι δοθη 21 ειδητε: cod ἴδητε | ante γνωρισει scriptum est υ, sed ab ipso * statim notatum; [c] vero ex eo fecit υμιν, tamen ipse rursus delevit (υμιν quod sequitur intactum mansit) | πιστοσ: [a] add διακονοσ 24 αφθαρσια: [c] add αμην

19 μοι δοθη | om του ευαγγελιου 20 ινα αυτο παρρησ. ωσ 21 ειδητε και υμεισ | πιστοσ διακονοσ. In subscriptione ** add εγραφη απο ρωμησ

18 εισ αυτο τουτο 19 μοι δοθειη 20 εν αυτω παρρησι. 21 ειδητ. και υμ. | υμιν γνωρισει | πιστοσ διακονοσ 24 post αφθαρσ. add αμην. Subscriptum est: πρ. εφεσ. εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

[1] Παῦλοσ καὶ τιμόθεοσ δοῦλοι χριστοῦ ἰησοῦ πᾶσι τοῖσ ἁγίοισ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τοῖσ οὖσιν ἐν φιλίπποισ σὺν ἐπισκόποισ καὶ διακόνοισ. [2] χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

[3] Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν [4] πάντοτε ἐν πάσῃ τῇ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ τὴν δέησιν ποιούμενοσ [5] ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆσ πρώτησ ἡμέρασ ἄχρι τοῦ νῦν, [6] πεποιθὼσ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενοσ ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρασ ἰησοῦ χριστοῦ, [7] καθώσ ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶσ, ἔν τε τοῖσ δεσμοῖσ μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούσ μου τῆσ χάριτοσ πάντασ ὑμᾶσ ὄντασ. [8] μάρτυσ γάρ μου ὁ θεόσ, ὡσ ἐπιποθῶ πάντασ ὑμᾶσ ἐν σπλάγχνοισ χριστοῦ ἰησοῦ. [9] καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, [10] εἰσ τὸ δοκιμάζειν τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖσ καὶ ἀπρόσκοποι εἰσ ἡμέραν χριστοῦ, [11] πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνησ τὸν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, εἰσ δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

[12] Γινώσκειν δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰσ προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, [13] ὥστε τοὺσ

---

4 [c] om τη 8 γαρ μου: [c] add εστιν 10 δοκιμαζειν: [c] add υμασ | ειλικρ. [a] nisi ipse * ex emendatione: *αλικρ.

1 τειμοθεοσ | **συνεπισκοποισ 4 om τη 6 χριστου ιησου 9 περισσευση 10 δοκιμαζ. υμασ 11 om τον

Inscriptum: ϛ η πρ. τουσ φιλιππ. επιστολη, ϛ [e] παυλου του αποστολου η πρ. φιλ. επιστ. 1 ιησου χριστου 4 om τη 5 om τησ 6 αχρισ 7 om εν tert | συγκοινων. 8 μου εστιν ο θε. | ιησου χριστου 10 δοκιμαζ. υμασ 11 καρπων δικαι. των

δεσμούσ μου φανεροὺσ ἐν τῷ χριστῷ γεγονέναι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν, [14] καὶ τοὺσ πλείονασ τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότασ τοῖσ δεσμοῖσ μου περισσοτέρωσ τολμᾶν ἀφόβωσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. [15] τινὲσ μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲσ δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κηρύσσουσιν· [16] οἱ μὲν ἐξ ἀγάπησ, εἰδότεσ ὅτι εἰσ ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, [17] οἱ δὲ ἐξ ἐριθείασ τὸν χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶσ, οἰόμενοι θλῖψιν ἐγείρειν τοῖσ δεσμοῖσ μου. [18] τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, χριστὸσ καταγγέλλεται. καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· [19] οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰσ σωτηρίαν διὰ τῆσ ὑμῶν δεήσεωσ καὶ ἐπιχορηγίασ τοῦ πνεύματοσ ἰησοῦ χριστοῦ, [20] κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡσ πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται χριστὸσ ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆσ εἴτε διὰ θανάτου. [21] ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χριστόσ, καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδοσ. [22] εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸσ ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. [23] συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰσ τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν χριστῷ εἶναι· πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον· [24] τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶσ. [25] καὶ τοῦτο πεποιθὼσ οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰσ τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆσ πίστεωσ ὑμῶν, [26] ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆσ ἐμῆσ παρουσίασ πάλιν πρὸσ ὑμᾶσ.

[27] Μόνον ἀξίωσ τοῦ εὐαγγελίου πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶσ εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν

---

13 τω: [c] om | γεγονεναι: [c] (et iam [a] ut [vid]) γενεσθαι 15 και prim: [c] om | κηρυσσουσιν [a]: *κηρυσσειν 16 τον: puncta apposita ([a ca]) sed rursus ([a cb]) erasa 23 πολλω: [a] add γαρ 25 υμων sec: [c] om 27 ευαγγελιου: [a] add του χριστου | ειτε απων [a]: *om | [a] ακουσω

13 εν χριστω γενεσθαι 17 om τον 18 om πλην 19 γαρ: δε 23 πολλω γαρ 24 επιμειναι εν τη 25 **μένω | υμων sec: om 27 τ. ευαγγελ. του χριστου

13 εν χριστω γενεσθαι 14 om του θεου 16 sq οι μεν εξ εριθειασ usq μου, [17] οι δε εξ αγαπησ usq κειμαι 17 εγειρειν: επιφερειν 18 om οτι 23 συνεχ. γαρ| [c] πολλω γαρ 24 εν τη σαρκι 25 συμπαραμενω | om υμων sec 27 του ευαγγ. του χριστου | ακουσω

ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντεσ τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,
[28] καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτισ
ἐστὶν αὐτοῖσ ἔνδειξισ ἀπωλείασ, ὑμῶν δὲ σωτηρίασ, καὶ τοῦτο
ἀπὸ θεοῦ· [29] ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ
εἰσ αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, [30] τὸν
αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντεσ οἷον εἴδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν
ἐμοί.

II.

[1] Εἴ τισ οὖν παράκλησισ ἐν χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀ-
γάπησ, εἴ τισ κοινωνία πνεύματοσ, εἴ τισ σπλάγχνα καὶ οἰ-
κτιρμοί, [2] πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν
αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντεσ, σύμψυχοι, τὸ αὐτὸ φρονοῦντεσ, [3] μηδὲν
κατ' ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ
ἀλλήλουσ ἡγούμενοι ὑπερέχοντασ ἑαυτῶν, [4] μὴ τὰ ἑαυτῶν
ἕκαστοσ σκοποῦντεσ ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων. [5] ἕκαστοι τοῦτο φρο-
νεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, [6] ὃσ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπ-
άρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, [7] ἀλλὰ ἑαυτὸν
ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενό-
μενοσ, [8] καὶ σχήματι εὑρεθεὶσ ὡσ ἄνθρωποσ ἐταπείνωσεν ἑαυτόν,
γενόμενοσ ὑπήκοοσ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ τοῦ σταυροῦ.
[9] διὸ καὶ ὁ θεὸσ αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ
ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, [10] ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ
πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων,
[11] καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριοσ ἰησοῦσ χριστόσ,
εἰσ δόξαν θεοῦ πατρόσ.

[12] Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼσ πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ
ὡσ ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ

---

2 [c] το εν φρονουντες 3 [c] om κατα 5 ab εκαστοι nova sectio incipit; aliter [c] qui γαρ ad τουτο add 10 [c] om χριστου 12 [c] om εν pr

30 **ιδετε II, 2 *συνψυχοι | το εν φρονουντεσ 3 τουσ υπερεχοντ. 4 εκαστοι 5 εκαστοι ad priora trahi videtur 8 om του 10 om χριστου 12 om ωσ

28 ητισ αυτοισ μεν εστιν | υμιν δε 30 ιδετε II, 1 ει τινα σπλαγχν. 2 το εν φρονουντ. 3 κατα εριθ. | μηδε κατα: η 4 σκοπειτε 5 εκαστοσ (c. prioribus iunctum) | τουτο γαρ φρονεισθω 7 αλλ 8 om του 9 om το pr 10 om χριστου

ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε. [13] θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. [14] πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, [15] ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, [16] λόγον ζωῆς ἔχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. [17] ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. [18] τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.

[19] Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ ἰησοῦ τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. [20] οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· [21] οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ ἰησοῦ χριστοῦ. [22] τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. [23] τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς· [24] πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς. [25] ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, [26] ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. [27] καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. [28] σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. [29] προσδέξασθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ

---

16 [a] επεχοντες 17 και συνχαιρω suppl [a] 24 [a] αυτος εγω | προς υμας: [c] om 26 ιδειν: [c] om 27 [c] θανατου

16 επεχοντες | ουδ εισ κενον 17 αλλα ει 18 συνχαιρετε 21 χριστου ιησου 24 om πρ. υμασ 25 επαφροδειτον 26 υμασ παντασ | om ιδειν 27 θανατου 29 προσδεχεσθε

13 ο θεοσ 15 αμωμητα εν μεσω 16 επεχοντεσ 17 συγχαιρω 18 το δ αυτο 21 τα του χριστου ιησου 23 απιδω 24 om πρ. υμασ 26 om ιδειν 27 αλλ| αυτον ηλεη. | επι λυπη 29 προσδεχεσθε

μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, [30] ὅτι διὰ τὸ ἔργον κυρίου μέχρι θανάτου ἤγγισεν, παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσει τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς ἐμὲ λειτουργίας.

III.

[1] Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. ταὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. [2] βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. [3] ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες. [4] καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί· εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, [5] περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους ἰσραήλ, φυλῆς βενιαμείν, ἑβραῖος ἐξ ἑβραίων, κατὰ νόμον φαρισαῖος, [6] κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. [7] ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἡγημαι διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν. [8] ἀλλὰ μενοῦνγε ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα χριστὸν κερδήσω, [9] καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ ἔχων δικαιοσύνην ἐμὴν τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, [10] τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς γνώσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, συνμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, [11] εἴπως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

---

30 [c] προσ με III, 1 ταυτα: [c] τα αυτα 3 θεου: [c] θεω 4 εγω sec [a] ex πε (*ad περιτομη aberraverat) restituit 6 [c] ζηλον 7 [c] αλλ ατινα 8 μενουνγε: [c] add και | σκυβαλα: [c] add ειναι 9 [c] εμην δικαιοσυνην 10 γνωσεως: [a] αναστασεως | [c] την κοινω. των παθ. | [c] συνμορφουμενος

30 κυριου: χριστου | παρακολευσ.[mai]? | ινα πληρωση | προσ με III, 1 τα αυτα 5 **περιτομή 7 αλλα ατινα μοι ην 8 μενουνγε: μεν ουν και | του χριστ. ιησ. 9 εμην δικαιοσυνην 10 γνωσεως: αναστασεως | συμμορφ., sed *συμορφ.[mai 2]

30 κυριου: του χριστου | παραβουλευσαμενος | αναπληρωση | προσ με III, 1 τα αυτα 3 θεου: θεω 5 περιτομή | βενιαμιν 6 ζηλον 7 αλλ ατινα 8 μενουνγ. και | σκυβαλ. ειναι 9 εμην δικαιοσυνην 10 γνωσεως: αναστασεως | και την κοινω. των παθ. | συμμορφουμενος 11 την εκ: των

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ χριστοῦ ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο οὖν φρονοῦμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

17 Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. 18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον ἰησοῦν χριστόν, 21 ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ. 3 ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύζυγε, συνλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι

---

12 ^{c} δε ει και | και ^{a}: *ει 15 ^{c} om ουν sec 16 στοιχειν: ^{c} add κανονι το αυτο φρονειν 21 αυτω: ^{c} εαυτω IV, 3 ^{c} συνζυγε

12 δε ει και | om ιησου 13 ουπω: ου 15 om ουν sec | φρονωμεν (17 ουτω cum ℵ) 21 συμμορφ. IV, 1 ουτω | αγαπητοι: add μου

12 δε ει και | κατεληφθην | του χριστ. ιησ. 13 ουπω: ου 14 επι το βραβ. 15 om ουν sec | φρονωμεν 16 στοιχειν: add κανονι, το αυτο φρονειν 17 συμμιμηται 21 συμμορφον et praem εισ το γενεσθαι αυτο | υποταξ. εαυτω IV, 2 ς ευωδιαν 3 ναι: και (ex errore ut videtur) | συζυγε γνησιε | συλλαμβ.

μετὰ καὶ κλήμεντος καὶ τῶν συνεργῶν μου καὶ τῶν λοιπῶν, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. 6 μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετ' εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. 7 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας υμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 14 πλὴν καλῶς ἐποιήσατε, συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. 15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ μακαιδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ ἐπαφροδείτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ

3 [c] και των λοιπ. συνεργ. μου 13 με: [c] add χριστω 18 παρα: [a] απο 19 [c] κατα τον πλουτον

3 και των λοιπων συνεργ. μου 14 συνκοιν. · 15 μακεδον. 16 θεσσαλονεικη 17 αλλα

3 και των λοιπων συνεργ. μου 6 μετα ευχ. 12 οιδα δε ταπει. 13 με: add χριστω 15 μακεδον. | ληψεως 18 επαφροδιτου 19 τον πλουτον

δόξῃ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. [20] τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[21] Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. [22] ἀσπάζονται ὑμᾶσ πάντεσ οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆσ καίσαροσ οἰκίασ. [23] ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

---

19 [a] εν δοξη 20 ημων: [a]add ω, [c] del

19 εν δοξη 22 εκ: απο 23 om αμην. In subscriptione [**] add εγραφη απο ρωμησ

19 εν δοξη 23 τ. κυριου: add ημων | μετα παντων υμων. Subscriptum est: πρ. φιλιππ. εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδιτου.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

[1] Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς [2] τοῖς ἐν κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

[3] Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, [4] ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, [5] διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου [6] τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· [7] καθὼς ἐμάθατε ἀπὸ ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστος ὑπὲρ ἡμῶν διακονος τοῦ χριστοῦ, [8] ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. [9] διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευμα-

---

4 κυριω: [c] χριστω 7 [c] υπερ υμων

In titulo * (ed. [mai] s *-o-, * al. m. -α-) κολασσαεισ 2 om και κυρ. ιησ. χρι. 3 om και | om χριστ. | περι: υπερ 4 εν χριστω ιησου | om ην εχετε 7 εμαθετε 9 om και αιτουμενοι

Inscriptum est: ς η πρ. κολασσαεισ επιστολη παυλου, ς[e] παυλου του αποστολου η πρ. κολοσσαεισ επιστολη 1 ιησου χριστου 2 ς κολασσαισ 4 εν χριστω ιησου | ην εχετε: την 6 εστιν: και εστι | om και αυξανομ. 7 καθως και | εμαθετε | υπερ υμων

τικῇ, [10] περιπατῆσαι ἀξίωσ τοῦ κυρίου εἰσ πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντεσ καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, [11] ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτοσ τῆσ δόξησ αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶσ [12] εὐχαριστοῦντεσ τῷ θεῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶσ εἰσ τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, [13] ὅσ ἐρρύσατο ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ σκότουσ καὶ μετέστησεν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆσ ἀγάπησ αὐτοῦ, [14] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, [15] ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκοσ πάσησ κτίσεωσ, [16] ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητεσ εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰσ αὐτὸν ἔκτισται, [17] καὶ αὐτόσ ἐστιν πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν· [18] καὶ αὐτόσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ· ὅσ ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκοσ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸσ πρωτεύων, [19] ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, [20] καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰσ αὐτόν, εἰρηνοποιήσασ διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ εἴτε τὰ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. [21] καὶ ὑμᾶσ ποτὲ ὄντασ ἀπηλλοτριωμένουσ καὶ ἐχθροὺσ τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖσ ἔργοισ τοῖσ πονηροῖσ, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν [22] ἐν τῷ σώματι τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, παραστῆσαι ὑμᾶσ ἁγίουσ καὶ ἀμώμουσ καὶ ἀνεγκλήτουσ κατενώπιον αὐτοῦ, [23] εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντοσ

---

10 περιπατησαι: [c] add υμασ | [c] αυξαν. εν τη 16 τα παντα: [c] add τα | επι: [c] τα επι 18 [c] πρωτ. εκ των

10 αρεσκειαν 12 τω θεω: αμα τω | τω καλεσαντι και ικανωσαντι 13 *ερυσατο 14 εσχομεν 18 η αρχη πρωτ. εκ των 20 om δι αυτου sec | om τησ 21 αποκατηλλαγητε 22 om αυτου sec

10 περιπατησ. υμασ | αρεσκειαν | εισ την επιγνωσιν 12 om θεω | ημασ 14 απολυτρωσιν: add δια του αιματοσ αυτου 16 εν: τα εν | επι: τα επι 18 πρωτ. εκ των 22 om αυτου sec

ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλος κήρυξ καὶ ἀπόστολος.

[24] Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀντανα-
πληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί
μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, [25] ἧς ἐγενό-
μην ἐγὼ παῦλος διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν
δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, [26] τὸ μυ-
στήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γε-
νεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, [27] οἷς ἠθέλησεν ὁ
θεὸς γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τοῦ ἐν
τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, [28] ὃν
ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδά-
σκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν
πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν χριστῷ· [29] εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνι-
ζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ
ἐν δυνάμει.

II.

[1] Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
τῶν ἐν λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου, [2] ἵνα
παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ
εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν
τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ πατρὸς χριστοῦ, [3] ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες οἱ
θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. [4] τοῦτο λέγω ἵνα
μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. [5] εἰ γὰρ καὶ τῇ

---

23 παση: [c] add τη | κηρ. κ. αποστολος: [c] διακονος 24 υπερ [a]: * om, [c] μου
υπερ 25 παυλος: [c] om 27 [c] του μυστ. τουτου εν 28 [c] εν χριστ. ιησου II, 1 [c] εορα
κασιν | μου: [a] add εν σαρκι 2 συμβιβασθεντες: [c] -ντων sed rursus abstersum |
[c] εισ παντα πλουτον | [c] και πατροσ του χριστου 3 [c] και τησ γνω. 4 [c] τουτο δε |
μηδεισ: [c] μη τεισ

23 κηρ. κ. αποστολ.: διακονος 25 om παυλος 27 τι το πλουτος | του εν. του-
του εν | ο εστιν χρ. II, 1 λαοδικεια | εωρακαν | μου: add εν σαρκι 2 om πατροσ

23 εν παση τη | κηρ. κ. αποστ.: διακονος 24 μου υπερ υμων 25 om παυλος
26 νυνι δε 27 του εν: τουτου εν 28 εν χριστω ιησου II, 1 υπερ: περι | λαοδι-
κεια | εωρακασι | μου εν σαρκι 2 συμβιβασθεντων | παντα πλουτον | του θεου και
πατροσ και του χριστου 3 και τησ γνω. 4 τουτο δε | ινα μη τισ

σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ
βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς χριστὸν πίστε-
ως ὑμῶν. [6] ὡς οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν ἰησοῦν τὸν κύριον,
ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, [7] ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι καὶ
βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν
εὐχαριστίᾳ. [8] βλέπετε μή τις ἔσται ὑμᾶς ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς
φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώ-
πων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ χριστόν, [9] ὅτι
ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,
[10] καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης
τῆς ἀρχῆς ἐκκλησίας, [11] ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχει-
ροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ
περιτομῇ τοῦ χριστοῦ, [12] συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι,
ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ
τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· [13] καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας
τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνε-
ζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παρα-
πτώματα, [14] ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν,
ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῶν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώ-
σας αὐτὸ τῷ σταυρῷ, [15] ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξου-
σίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.
[16] Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει
ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, [17] ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόν-
των, τὸ δὲ σῶμα τοῦ χριστοῦ. [18] μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω

---

7 [a] εποικοδομ. εν αυτω | περισσευοντες: [c] add εν αυτω 10 εκκλησιας: [c] και εξουσιας 11 σωματος: [c] add των αμαρτιων 12 [c] βαπτισμω 13 [a] οντας εν τοις | υμας sec: [c] om | ημιν: [c] υμιν 14 [a] υπεναντ. ημιν 17 [c] om του

7 εποικοδ. εν αυτω | om εν post βεβαιουμ. | εν αυτη εν ευχαρ. 8 υμας εσται 10 ο εστιν | om της | εκκλησιας: και εξουσιας 11 * απεγδυσει 12 βαπτισμω | εκ των νεκρ. 13 συνεζωοπ. ημας 14 υπεναντ. ημιν 15 και εδειγματ. 16 και εν ποσει | νεομηνιας 17 ο εστιν

7 εποικοδ. εν αυτω | εν αυτη εν ευχαρ. 8 υμας εσται 10 om της | εκκλησιας: και εξουσιας 11 σωματος: add των αμαρτιων 12 εκ των νεκρ. 13 εν τοις παραπτ. | om υμας post συνεζω. | 5[e] υμιν 14 υπεναντ. ημιν 15 εν αὐτω

θέλων ταπεινοφροσύνη καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτῶν, [19] καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὔξῃ τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ. [20] εἰ ἀπεθάνετε οὖν σὺν χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· [21] μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, [22] ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; [23] ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

III.

[1] Εἰ οὖν συνηγέρθητε ἐν χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ χριστὸς ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· [2] τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. [3] ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· [4] ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

[5] Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνίαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, [6] δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. [7] ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις. [8] νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, [9] μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ [10] καὶ ἐπενδυσάμενοι τὸν νέον τὸν

---

18 [a] θελων εν ταπ. | cod των μελλοντων αγγελων, sed [a] notavit μελλ. | [c] α μη εορακεν | αυτων: [a] αυτου 19 [a] αυξει 20 cod αποθανετε | ουν: [a] del, [c] ante αποθ. transp III, 1 εν χριστω: [a] τω χρ. | [a] εστιν εν δεξ. 5 μελη: [c] add υμων 8 αποθεσθε: [a] add και υμεις 10 [c] ενδυσαμενοι

18 θελων εν ταπ. | εωρακεν | αυτων: αυτου 19 συνβιβαζ. | αυξει 20 om ουν 23 εθελοθρησκεια | om και post ταπεινοφρ. | αφειδεια III, 1 συνηγ. τω χρ. | εστιν εν δεξ. 4 ημων 5 πορνειαν 6 om επι τ. υι. της απειθειας 8 αποθεσθ. και υμεις 10 ενδυσαμενοι

18 εν ταπεινοφρ. | α μη εωρακεν | αυτων: αυτου 19 αυξει 20 ει ουν απ. συν τω χρ. 23 εθελοθρησκεια III, 1 συνηγ. τω χρ. | εστιν εν δεξ. 4 ημων 5 τ. μελη υμων | πορνειαν 7 εζ. εν αυτοις 8 αποθεσθ. και υμεις 10 ενδυσαμενοι

ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν,
11 ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία,
βάρβαρος, σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν
χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ-
νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰ-
τητα, μακροθυμίαν, 13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυ-
τοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐχαρί-
σατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς, 14 ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην,
ὅς ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ χρι-
στοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε
ἐν ἑνὶ σώματι, καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 ὁ λόγος τοῦ κυρίου
ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ
νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν
χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὅ τι
ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ
χριστοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν
κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνε-
σθε πρὸς αὐτάς. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ
πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ
παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι,
ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλ-
μοδουλίαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας φο-
βούμενοι τὸν κύριον. 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς

---

11 [c] τα παντα 13 θεος: [c] et iam [a]? χριστος | υμιν: [c] correcturus erat ημιν, sed η rursus abstersit 14 ος: [c] ητις 15 χριστου: [c] θεου 16 κυριου: [c] χριστου | ψαλμοις etc ad sqq trahuntur | [c] εν τη χαριτι 17 [c] του κυριου 19 [c] τας εαυτων γυναικας 22 κυριον: [c] θεον 23 [c] παν ο εαν

11 τα παντα 12 om και 13 θεος: κυριος 14 ο εστιν 15 om ενι 16 κυριου: χριστου | εν τη χαριτι 17 αν: εαν | om χριστου 21 μη ερεθιζετε 22 οφθαλμοδουλεια | αλλα εν

11 τα παντα 12 οικτιρμων | πραοτητα 13 θεὸς: χριστος 14 ητις εστι 15 χριστου: θεου 16 κυριου: χριστου | ψαλμ. και υμν. και | εν τη καρδια | θεω: κυριω 17 om χριστου | και πατρι 18 τοις ιδιοις ανδρ. 20 εστιν εναρεστ. τω κυρ. 21 μη ερεθιζετε 22 οφθαλμοδουλειαις | κυριον: θεον 23 και παν ο,τι εαν

τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, [24] εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ χριστῷ δουλεύετε. [25] ὁ γὰρ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.

IV.

[1] Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

[2] Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν εὐχαριστίᾳ, [3] προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι, [4] ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. [5] ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. [6] ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

[7] Τὰ δὲ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, [8] ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῷ τε τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, [9] σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.

[10] Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ μάρκος ὁ ἀνεψιὸς βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς δέξασθε αὐτόν, [11] καὶ ἰησοῦς ὁ λεγόμενος ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. [12] ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν δοῦλος χριστοῦ ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ

---

24 [c] λημψεσθε 25 [c] κομισεται IV, 1 παρεχεσθε: [c] -σθαι (sic) | [c] ουρανοις 2 γρηγορ.: [a] add εν αυτη 7 δε: [c] om | διακονος: [c] add και συνδουλος 8 γνω τε: [c] om τε | υμων pr: [c] η super υ notaverat sed rursus abstersit 9 υμων: [c] nt v. 8 | [c] γνωρισουσιν 12 υμων sec: [a] ημων, sed υ iam ante [c] substitutum | [c] ινα στητε

23 om και 25 κομισεται IV, 2 εν αυτη εν ευχαρ. 3 χριστου: [a] θεου | δι ον 7 om δε | διακονος: add και συνδουλος 9 γνωρισουσιν

24 απολημψεσθε | τω γαρ κυρ. 25 ο δε αδικ. | προσωπολημψια IV, 1 ουρανοις 2 εν αυτη εν ευχαρ. 7 om δε | διακονος: add και συνδουλος 8 om τε 12 om ιησου | ινα στητε

πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. [13] μαρτυρῶ γὰρ
αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν λαοδικίᾳ καὶ
τῶν ἐν ἱεραπόλει. [14] ἀσπάζεται ὑμᾶς λουκᾶς ὁ ἰατρὸς καὶ δη-
μᾶς. [15] ἀσπάσασθε τοὺς ἐν λαοδικίᾳ ἀδελφοὺς καὶ νυμφᾶν καὶ
τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. [16] καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ'
ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ λαοδικαίων ἐκκλησίᾳ
ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ λαοδικίας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.
[17] καὶ εἴπατε ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν
κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

[18] [c] Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

---

18 υμων: [c] add αμην

13 λαοδικεια 15 λαοδικεια | ** νύμφαν | οικον αυτης 16 om η επιστολη | λαοδικεων | λαοδικειας. In subscriptione ** κολοσσ., item ** add εγραφη απο ρωμης

12 πεπληρωμενοι 13 ζηλον πολυν | λαοδικεια 15 λαοδικεια | αυτου 16 λαοδικεων | λαοδικειας 18 υμων: add αμην. Subscriptum est: προσ κολοσσαεισ (ς κολασσ.) εγραφη απο ρωμης δια τυχικου και ονησιμου.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Α.

Ι.

[1] Παῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

[2] Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν μνείαν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, [3] ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, [4] εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, [5] ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. [6] καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου, [7] ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ μακαιδονίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀχαΐᾳ. [8] ἀφ' ὑμῶν ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ μόνον ἐν τῇ μακαιδονίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις

---

2 μνειαν: [c] add υμων 8 [a] αφ υμ. γαρ | θεου: [c] κυριου | αλλα εν: [*]omiserat ut [vid] ε

In titulo est θεσσαλονεικεισ 1 θεσσαλονεικεων | om απο θεου πα. ημ. κ. κυρ. ιησ. χρ. 4 om του 5 om του θεου | εγενηθ. εν υμιν 6 χαρασ και πνευμ. 7 τυπον | μακεδον. 8 αφ υμ. γαρ | θεου: κυριου | μακεδ. | om εν τη sec loco | αλλ εν

Inscriptum est: ϛ η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλ. πρωτη επιστολη, ϛ[e] παυλ. του αποστολου η πρ. θεσσαλ. επιστ. πρωτ. 2 μνειαν: add υμων 4 om του 5 om του θεου | και εν πληροφ. | εγεν. εν υμιν 7 μακεδ. | om εν sec 8 αφ υμ. γαρ | θεου: κυριου | μακεδ. | om εν τη sec loco | αλλα και εν πα.

ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι. [9] αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, [10] καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

II.

[1] Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, [2] ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. [3] ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ, [4] ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. [5] οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, [6] οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων· δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς χριστοῦ ἀπόστολοι· [7] ἀλλὰ ἐγενήθημεν νήπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, [8] οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. [9] μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. [10] ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν,

---

4 [c] τω θεω 5 εν sec: [c] om 7 νηπιοι: [c] ηπιοι | [c] ως εαν 9 υμιν: [a] εισ υμασ

8 ημασ: *υμασ 9 περι υμων II, 2 *επαρησιασαμεθα 5 κολακειασ | om εν sec 7 ωσ εαν 8 ηυδοκουμεν 9 εκηρυξ. εισ υμασ

8 ημασ εχειν 9 εχομεν 10 om των sec | απο τησ οργ. II, 2 αλλα και 3 ουτε εν 4 τω θεω 5 κολακειασ 7 αλλ | ηπιοι 8 ιμειρομενοι | γεγενησθε 9 νυκτοσ γαρ | εκηρυξ. εισ υμασ

[11] καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες καὶ παραμυθούμενοι, [12] καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

[13] Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε, οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς ἔστιν λόγον θεοῦ, ὅς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. [14] ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, [15] τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, [16] κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος. [17] ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. [18] διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. [19] τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως, οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; [20] ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ χαρά.

---

13 καθως: [a] add αληθως | υμιν: cod ημιν 14 υμεις γαρ usq εκκλ. τ. θεου: ab his scriptor rursus ad εδεξασθε ου usque πιστευουσιν deflexit repetiitque etiam υμεις γ. μιμ. (h. l. inepte μιμηθητε scriptum) εγεν. usq θεου. Errorem notavit [a] 19 [c] η ουχι και 20 [c] η χαρα

11 παρακαλουντες: add υμας 12 καλουντος 13 καθως: add αληθως 16 om τας αμαρτιας | εφθακεν | η οργ. επ αυτ. 19 η ουχι και 20 και η χαρ.

11 παρακαλουντ. υμας 12 μαρτυρουμενοι | περιπατησαι | καλουντος 13 om και prim | καθ. εστ. αληθως 14 ταὐτὰ 15 τ. ιδιους προφητ. | ς υμας (ex errore) 18 διο 19 η ουχι και | ιησου χριστου 20 κ. η χαρα

III.

[1] Διὸ μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν
ἀθήναις μόνοι, [2] καὶ ἐπέμψαμεν τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ
διάκονον θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι
ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν [3] τὸ μηδένα
σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς
τοῦτο κείμεθα· [4] καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν
ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε.
[5] διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πί-
στιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν
γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. [6] ἄρτι δὲ ἐλθόντος τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς
ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν ὑμῶν πίστιν καὶ τὴν
ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε,
ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, [7] διὰ τοῦτο
παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλί-
ψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, [8] ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς
στήκητε ἐν κυρίῳ. [9] τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ κυρίῳ
ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι'
ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν, [10] νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερ-
εκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ κατ-
αρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; [11] αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς
καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς κατευθύναι τὴν
ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. [12] ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ πε-
ρισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ
καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, [13] εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας
ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁ-
γίων αὐτοῦ, ἀμήν.

---

8 ^{c}στηκετε 9 κυριω: ^{c}θεω | κυριου: ^{c}θεου 11 ημων sec^{c}: *υμων 13 αμην: ^{c}del

1 διοτι 2 διακον. θεου: συνεργον 5 την υμων πιστ. 6 om υμων ante πιστιν 8 στηκετε$^{mal\ 2}$ 9 τω θεω ανταπ. | *περι ημων | κυριου: θεου 13 αμεμπτως | *αγιοσυνη | om αμην

1 ευδοκησαμεν 2 και διακο. θε. και συνεργον ημων | παρακαλεσαι: add υμας | υπερ: περι 3 τω μηδενα 6 om υμων ante πιστιν 7 θλιψ. και αναγκ. 9 τω θεω ανταπ. 10 κυριου: θεου 11 ιησους χριστος 13 ιησου χριστου | om αμην

IV.

[1] Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν τῷ κυρίῳ ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. [2] οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας δεδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. [3] τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, [4] εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ ἐν τιμῇ, [5] μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, [6] τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. [7] οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. [8] τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ διδόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

[9] Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· [10] καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐν ὅλῃ τῇ μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον [11] καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, [12] ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

[13] Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. [14] εἰ γὰρ ἐπιστεύομεν ὅτι ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ ἰησοῦ ἄξει σὺν

---

3 της: [c] πασης 4 [c] om εν sec 6 [c] ο κυριος 8 [c] δοντα 9 [c] εχομεν 10 υμων: [c] τους 11 [c] om ιδιαις | [c] παρηγγειλ. υμιν 13 καθως: [c] ως 14 [c] πιστευομεν

1 **το λοιπον | *om ουν | om τω | ινα καθως παρελ. | περισσευσητε 2 εδωκαμεν 4 **ενα εκαστον | om εν sec 7 αλλα εν 8 om και 9 ειχομεν 10 αυτο και εισ | υμων: τους 11 om ιδιαις 14 πιστευομεν | ουτως ο θε. και τους

1 το λοιπον | om τω | om καθ. και περιπατ. 2 εδωκαμεν 4 om εν sec 6 εκδ. ο κυρ. 8 δοντα | εισ ημασ 10 υμων: τους 13 θελω | κεκοιμημενων 14 πιστευομεν

αὐτῷ. 15 τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλειπόμενοι εἰσ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺσ κοιμηθέντασ, 16 ὅτι αὐτὸσ ὁ κύριοσ ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλιπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖσ ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαισ εἰσ ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰσ ἀέρα· καὶ οὕτωσ πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ ἐν τοῖσ λόγοισ τούτοισ.

V.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε τοῦ γράφεσθαι ὑμῖν· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶσ οἴδατε ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ ἐν νυκτὶ οὕτωσ ἔρχεται. 3 ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιοσ αὐτοῖσ ἐπίσταται ὄλεθροσ, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶσ ὡσ κλέπτησ καταλάβῃ· 5 πάντεσ γὰρ ὑμεῖσ υἱοὶ φωτόσ ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρασ· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸσ οὐδὲ σκότουσ. 6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡσ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντεσ νυκτὸσ καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸσ μεθύουσιν. 8 ἡμεῖσ δὲ ἡμέρασ ὄντεσ νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεωσ καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίασ, 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶσ ὁ θεὸσ εἰσ ὀργήν, ἀλλὰ εἰσ περιποίησιν σωτηρίασ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντοσ περὶ ἡμῶν ἵνα, εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ καὶ οἰκοδομεῖτε εἰσ τὸν ἕνα, καθὼσ καὶ ποιεῖτε.

---

1 c om του 3 c οταν δε 6 c ωσ και οι 8 πιστεωσ: c add και αγαπησ 10 c υπερ ημων

15 παρουσ. τ. ιησου 17 περιλειμενοι (sic neque correctum) | συν κυριω: εν κυρ. V, 1 om του | υμιν γραφεσθ. 3 οταν δε | επιστατ. αυτοισ 4 ωσ κλεπτασ 7 οι μεθυοντεσ 8 πιστεωσ και αγαπησ 9 ο θεοσ ημασ | om χριστου

17 περιλειπομενοι V, 1 om του | υμιν γραφεσθ. 2 η ημερα 3 οταν γαρ | εφιστασαι 5 om γαρ 6 ωσ και οι 8 πιστεωσ και αγαπησ 9 αλλ εισ 10 υπερ ημων

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας
ἐν ὑμῖν καὶ προϊστανομένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας
ὑμᾶς, 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ
ἔργον αὐτῶν, καὶ εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς.

14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτά-
κτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν,
μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ
τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰς ἀλλήλους
καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε. 17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.
18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ
ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε. 20 προφητείας μὴ
ἐξουθενεῖτε. 21 πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε. 22 ἀπὸ
παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. 23 αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρή-
νης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα
καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ
ποιήσει. 25 ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.

26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
27 ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι
τοῖς ἀδελφοῖς. 28 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ'
ὑμῶν, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Α

---

13 [c] om και sec 15 [c] αποδω | [c] και εισ αλληλ. 18 του: [c] om 21 [c] παντα δε 27 [c] τοισ αγιοισ αδελφ.

12 προϊσταμενουσ 13 ηγεισθε | υπερεκπερισσωσ | om και sec | εν εαυτοισ 15 αποδω | και εισ αλληλ. 18 om του 19 *ζβεννυτε 21 παντα δε 25 και περι 27 ενορκιζω 28 om αμην. In subscriptione est θεσσαλονεικεισ, **add εγραφη απο αθηνων

12 προϊσταμενουσ 13 om και sec | εν εαυτοισ 15 αποδω | και εισ αλληλ. 18 om του 27 τοισ αγιοισ αδελφ. Subscriptum est: πρ. θεσσαλ. πρωτη εγραφη απο αθηνων.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Β.

Ι.

[1] Παῦλοσ καὶ σιλουανὸσ καὶ τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσαλονικέων ἐν θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ. [2] χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

[3] Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼσ ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστισ ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸσ ἑκάστου πάντων εἰσ ἀλλήλουσ, [4] ὥστε αὐτοὺσ ἡμᾶσ ἐν ὑμῖν ἐγκαυχᾶσθαι ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ τῆσ ὑπομονῆσ ὑμῶν καὶ πίστεωσ ἐν πᾶσι τοῖσ διωγμοῖσ ὑμῶν καὶ ταῖσ θλίψεσιν αἷσ ἀνέχεσθε, [5] ἔνδειγμα τῆσ δικαίασ κρίσεωσ τοῦ θεοῦ, εἰσ τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶσ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧσ καὶ πάσχετε, [6] εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖσ θλίβουσιν ὑμᾶσ θλίψιν, [7] καὶ ὑμῖν τοῖσ θλιβομένοισ ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεωσ αὐτοῦ [8] ἐν πυρὶ φλογόσ, διδόντοσ ἐκδίκησιν τοῖσ μὴ εἰδόσι θεὸν καὶ τοῖσ μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, [9] οἵτινεσ δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆσ δόξησ τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ, [10] ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖσ ἁγίοισ

---

1 και ante πατρι: [a] om 3 παντων: [c] add υμων 7 μεθ ημων [c]: [a] μ. υμ. 8 [c] τον θεον

In titulo est θεσσαλονεικεισ 1 σειλουανοσ κ. τειμοθεοσ | θεσσαλονεικεων | om και ante πατρι 2 om ημων 3 παντων: add υμων 4 ενκαυχ. | ενεχεσθε 8 εν φλογι πυροσ | om χριστου

Titulus: ϛ η πρ. θεσσαλ. επιστολη δευτερα, ϛ[o] παυλου του αποστολου η πρ. θεσσαλ. επιστ. δευτ. 1 om και ante πατρι 3 παντων υμων εισ 4 ημασ αυτουσ | καυχασθαι

αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, 12 ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

II.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, 2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. 3 μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός. 5 οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος ἰησοῦς ἀναλοῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· 9 οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας

---

4 και υπεραιρομενος: suppl a 6 αυτου: c εαυτου 7 ηδη: * add γαρ, quod c del 8 c ανελοι 10 c της αδικιας εν τοις

1 om ημων pr 2 om η bent 6 αυτου: εαυτου 8 om ιησους | ανελει

10 τοις πιστευουσιν 12 ιησου: ιης. χριστου II, 2 μητε θροεισθ. | κυριου: χριστου 3 ανομιας: αμαρτιας 4 καθισαι: praem ως θεον 6 αυτου: εαυτου 8 om ιησους | αναλωσει 10 της αδικιας εν τοις

οὐκ ἐδέξαντο εἰσ τὸ σωθῆναι αὐτούσ. [11] καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ἐνέργειαν πλάνησ εἰσ τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺσ τῷ ψεύδει, [12] ἵνα κριθῶσιν ἅπαντεσ οἱ μὴ πιστεύσαντεσ τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντεσ τῇ ἀδικίᾳ.

[13] Ἡμεῖσ δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ τοῦ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶσ ὁ θεὸσ ἀπ' ἀρχῆσ εἰσ σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ καὶ πίστει ἀληθείασ, [14] εἰσ ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν εἰσ περιποίησιν δόξησ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. [15] ἄρα ουν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰσ παραδόσεισ ἃσ ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆσ ἡμῶν· [16] αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ ἡμῶν ἰησοῦσ χριστὸσ καὶ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσασ ἡμᾶσ καὶ δοὺσ παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, [17] παρακαλέσαι τὰσ καρδίασ ὑμῶν καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

III.

[1] Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται, καθὼσ καὶ πρὸσ ὑμᾶσ, [2] καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστισ. [3] πιστὸσ δὲ ὁ κύριόσ ἐστιν, ὃσ στηρίξει ὑμᾶσ καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. [4] πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶσ, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. [5] ὁ δὲ κύριοσ κατευθύναι ὑμῶν τὰσ καρδίασ εἰσ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰσ τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ.

[6] Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ παντὸσ ἀδελφοῦ

---

11 [c] πεμψει 12 [c] εν τη αδικια 13 [c] υμασ 14 ημων [a]: * υμων 16 και prim: suprascriptum ipsa prima ut [vid] manu | ο πατηρ: [c] πατηρ | ο αγαπ. ημασ suppl [a] III, 3 [c] εστιν ο κυριοσ 4 [c] και ποιειτε

12 παντεσ 13 om του | ειλ. υμασ ο θε. απαρχην 14 om και | εκαλ. ημασ 16 χριστ. ιησους | om ο ante θεοσ 17 υμων τασ καρδ. III, 3 εστ. ο κυρ. | στηριει 4 και εποιησατε και ποιειτ. κ. ποι. 6 om ημων post κυριου

11 πεμψει 12 παντεσ | αλλ ενδ. εν τη 13 om του | ειλετο υμασ 14 om και 16 ο πατηρ: και πατηρ 17 υμων τασ καρδ. | στηριξ. υμασ | λογ. και εργ. III, 3 εστιν ο κυριοσ 4 παραγγελλ. υμιν και ποιειτε 5 om την sec

ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ' ἡμῶν. [7] αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, [8] οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλὰ ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· [9] οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. [10] καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, παρηγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. [11] ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους· [12] τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. [13] ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες. [14] εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε μὴ συναναμίγνυσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· [15] καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. [16] αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δώῃ ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπαντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

[17] [c] Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου· ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ, οὕτως γράφω. [18] ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Β

---

6 [c] παρελαβον 10 [c] τουτο παρηγγ. 12 εν κυρ. ιησ. χριστω: [c] δια του κυριου ημων ιησ. χριστου 18 υμων: [c] add αμην

6 παρελαβετε αφ ημ. 8 αλλ εν 10 τουτο παρηγγελομεν (**-λλομεν) 13 ενκακησ. 14 τω λογ. υμων | συναναμειγνυσθε. Subscriptum est: πρ. θεσσαλονεικεισ β, ** add εγραφη απο αθηνων

6 παρελαβε 8 αλλ εν | νυκτα κ. ημεραν 10 τουτο παρηγγελλ. 12 παρακ. δια του κυριου ημων ιησου χριστου 13 εκκακησητε 14 και μη συναναμιγνυσθε 18 υμων: add αμην. Subscriptum est: πρ. θεσσαλ. δευτερα εγραφη απο αθηνων.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

I.

[1] Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, [2] ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, [3] ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, [4] τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. [5] τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; [6] ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. [7] καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, [8] πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καί· ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας αὐτοῦ. [9] ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. [10] καί· σὺ κατ' ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· [11] αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ

---

3 αμαρτιων: ^{c} add υμων 5 αυτω suppl ^{a} 8 της ευθυτητος ραβδος suppl ^{a}

3 φερων: φανερων (litteris ανε „super raso scriptis" sed iusto spatio) 4 om των 8 om του αιωνος 9 αδικιαν: ανομιαν

Titulus: η προς εβραιους επιστολη παυλου (ς^{e} om παυλ.) 1 εσχατων 2 τους αιων. εποι. 3 καθαρισμον: praem δι εαυτου | καθαρισμ. ποιησ. των αμ. ημων 8 om και | ραβδος (omisso η) ευθυτ. η ραβδ. τ. βασ. σου 9 εμισ. ανομιαν

δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, [12] καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεις αὐτούς, ὡς ἱμάτιον, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. [13] πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; [14] οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

II.

[1] Διὰ τοῦτο περισσοτέρως δεῖ προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσι, μήποτε παραρυῶμεν. [2] εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, [3] πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, [4] συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν. [5] οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. [6] διεμαρτύρατο δέ που τις λέγων· τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; [7] ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου, [8] πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. [9] τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θα-

---

12 [c] ειλιξεις | συ δε: additum est και, sed ipsa prima manu notatum II, 1 *ακουσθισι, [c] -θισιν 4 μερισμοις [a]: *θερ.

12 ελιξεις 14 εισ διακονιασ II, 1 δει περισσοτ. | **παραρρυ. 4 συνμαρτυρουντοσ 7 om και κατεστησασ usque χειρων σου 8 om αυτω prim

12 ελιξεισ | om ωσ ιματιον II, 1 δει περισσοτ. ημασ προσεχ. | παραρρωμεν 8 εν γαρ τω

νάτου. [10] ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺσ υἱοὺσ εἰσ δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆσ σωτηρίασ αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. [11] ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸσ πάντεσ· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺσ αὐτοὺσ καλεῖν, [12] λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖσ ἀδελφοῖσ μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίασ ὑμνήσω σε. [13] καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼσ ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεόσ. [14] ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματοσ καὶ σαρκόσ, καὶ αὐτὸσ παραπλησίωσ μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτοσ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστιν τὸν διάβολον, [15] καὶ ἀπαλλάξῃ τούτουσ ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸσ τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλίασ. [16] οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματοσ ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. [17] ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖσ ἀδελφοῖσ ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸσ ἀρχιερεὺσ τὰ πρὸσ τὸν θεόν, εἰσ τὸ ἱλάσκεσθαι τὰσ ἁμαρτίασ τοῦ λαοῦ. [18] ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτόσ, δύναται τοῖσ πειραζομένοισ βοηθῆσαι.

III.

[1] Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεωσ ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆσ ὁμολογίασ ἡμῶν Ἰησοῦν, [2] πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡσ καὶ μωσῆσ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. [3] πλείονοσ γὰρ οὗτοσ δόξησ παρὰ μωϋσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσασ αὐτόν. [4] πᾶσ γὰρ οἶκοσ κατασκευάζεται ὑπό τινοσ, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσασ θεόσ. [5] καὶ μωϋσῆσ μὲν πιστὸσ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡσ θεράπων εἰσ μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, [6] χριστὸσ δὲ ὡσ υἱὸσ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. οὗ οἶκόσ ἐσμεν ἡμεῖσ, ἐὰν τὴν

---

18 αυτοσ: [c] add πιρασθισ III, 6 εαν ipse * pro καν correxit, [c] εανπερ

15 δουλειασ 18 αυτοσ: add πειρασθεισ III, 2 om ολω (2 sq μωσησ et μωυσην ut ℵ) 5 μωσησ

14 σαρκ. και αιματ. 15 δουλειασ 18 αυτοσ: add πειρασθεισ III, 1 χριστον ιησουν 3 δοξησ ουτοσ | μωσην 4 τα παντα 5 μωσησ 6 εανπερ

παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

[7] Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, [8] μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ πειρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, [9] οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. [10] διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου, [11] ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. [12] βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, [13] ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· [14] μέτοχοι γὰρ τοῦ χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. [15] ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· [16] τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ αἰγύπτου διὰ μωϋσέως; [17] τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. [18] τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; [19] καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

IV.

[1] Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλιπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. [2] καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ

---

9 επειρασαν: [c] add με | εν δοκιμασια: [c] εδοκιμασαν με 16 cod εγυπτου

6 om μεχρι τελ. βεβαι. 8 εν τω παραπικρασμω 13 εξ υμ. τις 16 **τινὲς ut videtur IV, 1 καταλειπομενης

8 εν τω παραπικρασμω 9 επειρασαν: add με | εν δοκιμασια: εδοκιμασαν με τεσσαρακοντα 10 τη γεν. εκεινη 14 γεγοναμ. του χριστ. 16 τινὲς | μωσεως 17 τεσσαρακ. IV, 1 καταλειπομενης

ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συγκεκερασμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. [3] εἰσερχόμεθα οὖν εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. [4] εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως· καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. [5] καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. [6] ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπιστίαν, [7] πάλιν ὁρίζει τινὰ ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προείρηται, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. [8] εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. [9] ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ.] [10] ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

[11] Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. [12] ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· [13] καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

[14] Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. [15] οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις

---

6 απιστιαν: [c] απιθιαν 7 [c] τινα οριζει 9 versum suppl [a] 10 απο: [c] additurus erat παντων sed mutavit consilium 11 τις suppl [c] 12 ψυχης suppletum est, ipsa prima ut videtur manu

2 συνκεκερασμενους 3 εισερχομ. γαρ | om την pr 6 δι απειθειαν 7 τινα οριζει | προειρηκεν 8 ουκ αρα 9 απολειται 12 εναργης

2 συγκεκραμενος 3 εισερχομ. γαρ 6 δι απειθειαν 7 τινα οριζει | δαβιδ (h. l. et א et B plene δαυειδ) | ειρηται 12 ψυχης τε και 15 συμπαθησαι

ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. [16] προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

V.

[1] Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, [2] μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, [3] καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. [4] καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών. [5] οὕτως καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· [6] καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ. [7] ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, [8] καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, [9] καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, [10] προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ. [11] περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. [12] καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεᾶς τροφῆς. [13] πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαι-

---

4 [c] καθαπερ 12 [c] και ου στερεας

16 om ευρωμεν V, 1 om τε 3 περι αυτου 4 * om τις 8 αφ ων: * απ ων 12 * και ου στερε.

15 ς πεπειραμενον 16 ελεον V, 3 δια ταυτην | υπερ αμαρτιων 4 αλλα ο καλουμενος | καθαπερ κ. ο ααρ. 9 πασιν ante αιτιος ponit 12 και ου στερεας

οσύνησ, νήπιοσ γάρ ἐστιν· [14] τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεα τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸσ διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

[1] Διὸ ἀφέντεσ τὸν τῆσ ἀρχῆσ τοῦ χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίασ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων καὶ πίστεωσ ἐπὶ θεόν, [2] βαπτισμῶν διδαχῆσ ἐπιθέσεώσ τε χειρῶν ἀναστάσεώσ τε νεκρῶν καὶ κρίματοσ αἰωνίου. [3] καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεόσ. [4] ἀδύνατον γὰρ τοὺσ ἅπαξ φωτισθέντασ γευσαμένουσ τε τῆσ δωρεᾶσ τῆσ ἐπουρανίου καὶ μετόχουσ γενηθέντασ πνεύματοσ ἁγίου [5] καὶ καλὸν γευσαμένουσ θεοῦ ῥῆμα δυνάμεισ τε μέλλοντοσ αἰῶνοσ, [6] καὶ παραπεσόντασ, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰσ μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντασ ἑαυτοῖσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντασ. [7] γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆσ ἐρχόμενον πολλάκισ ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοισ δι' οὓσ καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίασ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· [8] ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθασ καὶ τριβόλουσ ἀδόκιμοσ καὶ κατάρασ ἐγγύσ, ἧσ τὸ τέλοσ εἰσ καῦσιν.

[9] Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίασ, εἰ καὶ οὕτωσ λαλοῦμεν. [10] οὐ γὰρ ἄδικοσ ὁ θεὸσ ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆσ ἀγάπησ ἧσ ἐνεδείξασθε εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντεσ τοῖσ ἁγίοισ καὶ διακονοῦντεσ. [11] ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸσ τὴν πληροφορίαν τῆσ ἐλπίδοσ ἄχρι τέλουσ, [12] ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεωσ καὶ μακροθυμίασ κληρονομούντων τὰσ ἐπαγγελίασ. [13] τῷ γὰρ ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενοσ ὁ θεόσ, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸσ εἶχεν μείζονοσ

---

9 αδελφοι: ° αγαπητοι

2 διδαχην | om τε sec 4 om τε 7 ** επ αυτην 9 αδελφοι: αγαπητοι 10 ησ: ** ην

7 πολλακ. ερχομ. 9 αδελφοί: αγαπητοι | κρειττονα 10 και του κοπου της αγαπ.

ὁμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, [14] λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· [15] καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. [16] ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· [17] ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, [18] ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, [19] ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, [20] ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

[1] Οὗτος γὰρ ὁ μελχισεδέκ, βασιλεὺς σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὃς συναντήσας ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, [2] ᾧ καὶ δεκάτην ἐμέρισεν ἀπὸ πάντων ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος, βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, [3] ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

[4] Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. [5] καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν λευεὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος ἀβραάμ· [6] ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμε-

---

18 [c] om τον

17 περισσοτερως 18 om τον 20 μελχισεδεκ VII, 1 (μελχεισεδεκ h. l. ut ℵ) | om του sec (?) 2 απο παντος εμερισεν 4 om και 5 αποδεκατοιν | [a] om τουτεστιν

14 η μην 16 ανθρωπ. μεν γαρ 18 om τον 20 μελχισεδεκ VII, 1 μελχισεδεκ | ς [c] om του sec | ο συναντησας 2 απο παντ. εμερι. 5 λευϊ

νοσ ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰσ ἐπαγγελίασ εὐλόγηκεν. [7] χωρὶσ δὲ πάσησ ἀντιλογίασ τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονοσ εὐλογεῖται. [8] καὶ ὧδε μὲν δεκάτασ ἀποθνήσκοντεσ ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενοσ ὅτι ζῇ. [9] καὶ ὡσ ἔποσ εἰπεῖν, δι' ἀβραὰμ καὶ λευεὶ ὁ δεκάτασ λαμβάνων δεδεκάτωται· [10] ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸσ ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ μελχισεδέκ. [11] εἰ μὲν οὖν τελείωσισ διὰ τῆσ λευειτικῆσ ἱερωσύνησ ἦν, ὁ λαὸσ γὰρ ἐπ' αὐτῆσ νενομοθέτηται, τίσ ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν ἀαρὼν λέγεσθαι; [12] μετατιθεμένησ γὰρ τῆσ ἱερωσύνησ ἐξ ἀνάγκησ καὶ νόμου μετάθεσισ γίνεται. [13] ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆσ ἑτέρασ μετέσχηκεν, ἀφ' ἧσ οὐδεὶσ προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ· [14] πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριοσ ἡμῶν, εἰσ ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων μωϋσῆσ οὐδὲν ἐλάλησεν. [15] καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺσ ἕτεροσ, [16] ὃσ οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆσ σαρκίνησ γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆσ ἀκαταλύτου. [17] μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ.

[18] Ἀθέτησισ μὲν γὰρ γίνεται προαγούσησ ἐντολῆσ διὰ τὸ αὐτῆσ ἀσθενὲσ καὶ ἀνωφελέσ, [19] οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμοσ, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονοσ ἐλπίδοσ, δι' ἧσ ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. [20] καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶσ ὁρκωμοσίασ, [21] οἱ μὲν γὰρ χωρὶσ ὁρκωμοσίασ εἰσὶν ἱερεῖσ γεγονότεσ, ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίασ διὰ τοῦ λέγοντοσ πρὸσ αὐτόν· ὤμοσεν κύριοσ καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεύσ· [22] κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονοσ διαθήκησ γέγονεν

---

6 [c] τον αβρααμ 9 [c] λευεισ 10 ετι γαρ suppl ipse * 14 [c] ουδεν μωυσησ 21 μετα: [c] μετ' | ιερευσ: [c] add εισ τον αιωνα κατα την ταξιν μελχισεδεκ 22 [c] τοσουτον omisso και

9 λευεισ 11 om ην 12 om και νομου 14 ουδεν μωυσησ 15 om την | μελχισεδεκ 21 μεθ ορκωμ. | μεταμεληθησεται: ita certe [mai 1] et [2] | ιερευσ: add εισ τον αιωνα

6 τον αβρααμ 9 δια αβρ. | λευϊ 10 ο μελχ. 11 λευϊτικησ | επ αυτη | νενομοθετητο 14 ουδεν περι ιερωσυνησ | μωσησ 15 μελχισεδεκ 16 σαρκικησ 17 μαρτυρει 21 ιερευσ: add εισ τον αιωνα κατα την ταξιν μελχισεδεκ 22 κατα τοσουτον χρειττονοσ

ἔγγυος ἰησοῦς. [23] καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· [24] ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, [25] ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. [26] τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, [27] ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν προσενέγκας. [28] ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

[1] Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, [2] τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. [3] πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. [4] εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, [5] οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· [6] νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονος διαθήκης ἐστὶν μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. [7] εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμ-

---

3 και sec: suppl ipse * vel ª 4 ᶜ κατα τον νομον 6 ᶜ τετευχε | διαθηκ. εστ. μεσειτης (ita scriptum est ut etiam in B) ητις επι κριττο (sic): haec suppl ª

26 και επρεπεν 27 ανενεγκας VIII, 6 νυν δε | τετευχεν | εστιν διαθηκης

27 ανενεγκας VIII, 2 και ουκ ανθρωπ. 4 ει μεν γαρ | των προσφ. των ιερεων | κατα τον νομ. 5 μωσης | ποιησης 6 τετευχε | εστι διαθηκ.

πτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. [8] μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα διαθήκην καινήν, [9] οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. [10] ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. [11] καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. [12] ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. [13] ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

[1] Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον κοσμικόν. [2] σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. [3] μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, [4] χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος ἀαρὼν ἡ βλα-

---

8 [c] αυτοισ 10 [c] επι καρδιασ | μοι ex μου factum ipsa prima ut videtur manu 12 αμαρτ. αυτων: [c] add και των ανομιων αυτων IX, 3 [c] τα αγια των αγιων

7 [*] ετερασ 8 αυτοισ 9 εν ημεραισ [bent] | επιλαβουμενου: ita [mai 1 et 2 (?)] 10 επι καρδιασ αυτων γραψω 11 ειδησουσιν: [*] ιδουσι IX, 1 om και 2 αρτων: add και το χρυσουν θυμιατηριον | τα αγια 3 τα αγια των αγιων | om χρυσουν | om θυμιατηριον και 4 om ἡ ante βλαστ.

8 αυτοισ 10 επι καρδιασ 11 πολιτην: πλησιον | μικρου: add αυτων 12 αμαρτ. αυτων: add και των ανομιων αυτων IX, 1 πρωτη: add σκηνη

στήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, [5] ὑπεράνω δὲ αὐτῆς χερουβὶν δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔνεστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. [6] τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, [7] εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, [8] τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, [9] ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, [10] μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

[11] Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, [12] οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. [13] εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, [14] πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.

[15] Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. [16] ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· [17] διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μὴ

---

5 [c] εστιν 10 [c] και δικαιωματα 12 scriptum est εισ τα αγια εφαπαξ εισ τα αγια, sed εισ τα αγ. priore loco [a] del 14 αιωνιου: [c] αγιου 17 μη τοτε: [c] μηποτε

5 χερουβειν | ουκ εστιν 10 και δικαιωματα [mai] [1et 2] 11 μελλοντων: γενομενων 14 litteris καθα (in καθαριει) exit codex B

5 ουκ εστι 9 καθ ον 10 και δικαιωμασι 13 ταυρων και τραγων 17 μη τοτε: μηποτε

τότε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς
αἵματος ἐνκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ
νόμον ὑπὸ μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων
καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου,
αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων·
τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός.
21 καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ
αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθα-
ρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται
ἄφεσις. 23 ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς
τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις
παρὰ ταύτας. 24 οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια χριστός,
ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμ-
φανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 οὐδ' ἵνα πολ-
λάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ
ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν
πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ
συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν τῆς ἁμαρτίας διὰ τῆς
θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς
ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, 28 οὕτως καὶ
ὁ χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρ-
τίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπ-
εκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

X.

1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ
αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς
θυσίαις αὐτῶν, ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές, οὐδέποτε
δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύ-

---

19 c κατα τον νομον | c om και των τραγ. 25 αγια: c add των αγιων

B deficit

18 εγκεκαι. 19 μωσεως | om των sec | ερραντισε 21 ερραντισε 24 αγια εισηλθεν ο χριστ. 26 νυν δε | om της ante αμαρτ. 28 om και X, 1 om αυτων δυναται 2 5^c om ουκ

σαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν
ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρισμένους; [3] ἀλλ' ἐν
αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· [4] ἀδύνατον γὰρ
αἷμα τράγων καὶ ταύρων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. [5] διὸ εἰσερχόμενος
εἰς τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, [6] ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ εὐδόκησας· [7] τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου
γέγραπται περί ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεός τὸ θέλημά σου. [8] ἀ-
νώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὁλοκαυτώματα
καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας, αἵτινες κατὰ
νόμον προσφέρονται, [9] τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ
θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. [10] ἐν ᾧ
θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος
ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ. [11] καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν λειτουρ-
γῶν καθ' ἡμέραν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας,
αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· [12] οὗτος δὲ μίαν
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν
ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, [13] τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ
ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. [14] μιᾷ γὰρ προσφορᾷ
τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. [15] μαρτυρεῖ δὲ
ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· [16] αὕτη η
διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας,
λέγει κύριος· διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, [17] καὶ τῶν ἁμαρτιῶν
αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. [18] ὅπου
δὲ ἄφεσις, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

[19] Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν

---

4 codex αφερειν, sed ρ ex λ ipsa prima manu factum videtur 7 ηκω [a]: om
8 [c] θυσιαν και προσφορας 9 ποιησαι: [c] add ο θεος 11 [c] καθ ημερ. λειτουργ.
12 εν δεξια [c]: *εκ δεξια (sic) 17 [c] μνησθω 18 αφεσις: [c] add τουτων

B deficit

2 κεκαθαρμενους 4 ταυρ. και τραγ. 8 θυσιαν κ. προσφορας | κατα τον νομον
9 του ποιησαι: add ο θεος 10 εσμεν: ς add οι | του ιησου χριστ. 11 καθ ημερ.
λειτουργ. 12 αυτος δε 15 προειρηκεναι 16 επι των διανοιων 17 μνησθω
18 αφεσις τουτων

ἁγίων ἐν τῷ αἵματι ἰησοῦ, [20] ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τουτέστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, [21] καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, [22] προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς [23] καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἡμῶν ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, [24] καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, [25] μὴ ἐγκαταλιπόντες τὴν ἐπισυναγωγὴν αὐτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσον βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν. [26] ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπιγνωσίαν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, [27] φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. [28] ἀθετήσας τις νόμον μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· [29] πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. [30] οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. [31] φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.

[32] Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας ὑμῶν, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, [33] τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. [34] καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα

---

22 [c] ερραντισμενοι 23 [c] om ημων 25 [c] επισυναγ. εαυτων | [c] οσω 26 επιγνωσιαν: [a] -γνωσιν 30 ανταποδωσω: [c] add λεγι κυριος | [c] κυριος κρινει 32 ημερασ [a]: *αμαρτιασ | υμων: [c] om

B deficit

22 ερραντισμενοι 23 λελουμενοι | om ημων 25 εγκαταλειποντεσ | επισυν. εαυτων | οσω 26 επιγνωσιν 28 μωσεως 30 ανταποδωσω: add λεγει κυριοσ| κυριοσ κρινει 32 om υμων 34 εχειν εν εαυτοισ κρειττονα υπ. εν ουρανοισ

ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. [35] μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. [36] ὑπομονῆς γὰρ χρείαν ἔχετε, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. [37] ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονίσει· [38] ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. [39] ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI.

[1] Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. [2] ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. [3] πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. [4] πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τῷ θεῷ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. [5] πίστει ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο, ὅτι μετετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ· [6] χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. [7] πίστει χρηματισθεὶς νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. [8] πίστει καλούμενος ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμελλεν κληρονομίαν λαμβάνειν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχε-

---

34 υπαρξιν: [c] add εν ουρανοις 36 [c] εχετε χρ. | κομισησθε: cod -σασθαι 37 [c] χρονιει 39 απωλειαν (-λιαν scriptum est) [a]: *-λιασ XI, 4 τω θεω: [c] του θεου 5 οτι: [a] διοτι | μετετεθηκεν (ut etiam D^2 et^2 L alii): [c] (et iam [a]?) μετεθηκεν | μεταθεσεως: [c] add αυτου 6 [c] τω θεω 8 [c] εισ τον τοπον | κληρονομιαν: [a] (vel ipse *?) correxit εισ κλ., [c] εισ κληρ. post λαμβα. posuit

B deficit

35 μισθαποδ. μεγαλ. 36 εχετ. χρει. 37 χρονιει 38 om μου pr XI, 3 τα βλεπομενα 4 τω θεω: του θεου | λαλειται 5 ευρισκετο διοτι μετεθηκεν | μεταθεσεως: add αυτου 6 τω θεω 8 εισ τον τοπον | λαμβανειν εισ κληρονομιαν

ται. [9] πίστει παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας αὐτῆς· [10] ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. [11] πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. [12] διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. [13] κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. [14] οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. [15] καὶ εἰ μὲν ἐκείνης μνημονεύουσιν ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· [16] νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

[17] Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, [18] πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, [19] λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. [20] πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν [Ἰσὰκ] τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. [21] πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. [22] πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. [23] πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πα-

---

9 [a] της αυτης επαγγ., [c] της επαγγ. της αυτης 11 ηλικιας: [c] add ετεκεν 13 κομισαμενοι: [c] λαβοντες 15 [c] εμνημονευον α. η. εξηλθον 20 ισαακ suppl [a], [c] ισαακ

[B] deficit

9 εις την γην | συγκληρ. | τ. επαγγ. της αυτης 11 ηλικιας: add ετεκεν 12 ως η αμμος: ωσει αμμ. 13 κομισαμενοι: λαβοντες | ιδοντες: add και πεισθεντες 15 εμνημονευον αφ ης εξηλθον 16 νυνι 17 ισαακ (ita etiam א v. 9) 18 ισαακ 20 πιστει και περι | ισαακ 23 sq. μωσης

τέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. [24] πίστει μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς φαραώ, [25] μᾶλλον ἑλόμενος συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν, [26] μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. [27] πίστει κατέλιπεν αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. [28] πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. [29] πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. [30] πίστει τὰ τείχη ἰερειχὼ ἔπεσαν κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. [31] πίστει ῥαὰβ ἡ ἐπιλεγομένη πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης. [32] καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ γεδεών, βαράκ, σαμψών, ἰεφθάε δαυεὶδ τε καὶ σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, [33] οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, [34] ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· [35] ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· [36] ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· [37] ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, [38] ὧν οὐκ ἦν ἄξιος

---

31 επιλεγομενη: ^{c} om 33 ^{c} ειργασαντο 34 ^{c} ενεδυναμωθησαν 35 γυναικεσ ^{c}: * γυναικασ

B deficit

25 συγκακουχ. 26 των εν αιγυπτω 29 om γησ 30 ιεριχω | επεσε 31 om επιλεγομενη 32 γαρ με | βαρακ τε και σαμψ. και ιεφθ. | δαβιδ 33 ειργασαντο 34 μαχαιρασ | ενεδυναμωθησαν 36 εμπαιγμων 37 επρισθησ. επειρασθ. | μαχαιρασ

ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. [39] καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, [40] τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

[1] Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τηλικοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, [2] ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου κεκάθικεν. [3] ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτοὺς ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

[4] Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, [5] καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· [6] ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. [7] εἰς παιδίαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; [8] εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδίας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. [9] εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; [10] οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. [11] πᾶσα μὲν παιδία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ

---

1 τηλικουτον: [c] τοσουτον 3 εαυτους: [c] αυτους 7 [c] τις γαρ εστιν 9 [c] ου πολυ δε 10 οι μεν [c]: [*] ο μεν | [c] εις το μεταλαβειν 11 [c] πασα δε

[B] deficit

38 επι: εν XII, 1 τηλικουτον: τοσουτον 2 του θρονου του θεου εκαθισεν 3 εις αυτον 5 παιδειας 7 εις παιδιαν: ει παιδειαν | τις γαρ εστιν 8 παιδειας | εστε και ουχ υιοι 9 ου πολλω 10 εις το μεταλαβειν 11 πασα δε παιδεια

δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

[12] Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε, [13] καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. [14] εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον, [15] ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσιν οἱ πολλοί, [16] μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. [17] ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. [18] οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ [19] καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· [20] οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· [21] καὶ οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν ἔκφοβος καὶ ἔκτρομος· [22] ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, [23] καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι τελείων δεδικαιωμένοις, [24] καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. [25] βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανοῦ ἀποστρεφόμενοι, [26] οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγ-

---

13 [c] ποιησατε 16 εαυτου: [c] αυτου 18 ζοφω: [c] σκοτω 19 [c] μη προστεθηναι 21 [c] ουτως | ην [c] ex η fecit | εκφοβος: [c] add ειμι 23 [c] πνευμασιν δικαιων τετελιωμενων 25 [c] εφυγον τον ε. γ. παρ. χρημ.

[B] deficit

13 ποιησατε 15 om οι 16 εαυτου: αυτου 18 ψηλαφωμενω: add ορει | ζοφω: σκοτω 19 μη προστεθ. 20 λιθοβοληθησεται: add η βολιδι κατατοξευθησεται 21 μωσης | εκφοβος ειμι κ. εντρομος 23 εν ουρ. απογεγραμμ. | δικαιων τετελειωμενων 24 κρειττονα 25 εφυγον τον επι της γης παρ. χρη. | πολλω

γελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. [27] τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. [28] διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχομεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους· [29] καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

XIII.

[1] Ἡ φιλαδελφία μενέτω. [2] τὴν φιλοξενίαν μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. [3] μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. [4] τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. [5] ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν. αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, [6] ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν· κύριος ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;

[7] Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. [8] ἰησοῦς χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. [9] διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.

[10] Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. [11] ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. [12] διὸ καὶ ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. [13] τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν

---

27 [c] την μεταθεσιν (sed per incuriam την quod praecedit intactum reliquit) 28 δεους: [c] αιδους, sed restitutum δεους XIII, 2 [c] της φιλοξενιας 6 [c] και ου φοβηθ. 9 [c] περιπατησαντες 12 επαθεν suppl [c]

p deficit

26 σειω 27 των σαλ. την μετ. 28 εχωμεν | λατρευωμεν | ευλ. κ. δεους: αιδους και ευλαβ. XIII, 2 της φιλοξενιας 4 πορνους δε 5 εγκαταλιπω 6 και ου φοβ. 8 χθες 9 περιφερεσθε | περιπατησαντες

ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· [14] οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. [15] δι' αὐτοῦ ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ θεῷ, τουτέστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. [16] τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

[17] Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο. [18] προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. [19] περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

[20] ᶜ Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, [21] καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ αὐτῷ ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[22] Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. [23] γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. [24] ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. [25] ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

---

15 ᶜ δι αυτου ουν 17 ᶜ υπεικ. αυτοις αυτοι γαρ 18 πειθομεθα γαρ οτι καλην: * οτι καλην θα γαρ οτι καλην, ita ut scriptor quum πειθομε scribendum esset ad versum sequentem aberrans οτι καλην scripserit; ᶜ vero pro [πειθομε]θα reposuit πεποιθαμεν 21 ᶜ om αυτω 22 ᶜ και γαρ δια 23 ᶜ om ημων | ερχηται ᶜ: *ερχησθε 25 υμων: ᶜ add αμην

B deficit

15 δι αυτου ουν 18 πεποιθαμεν γαρ 21 παντι: add εργω | om αυτω | εν υμιν 22 και γαρ δια 23 om ημων 25 υμων: add αμην. Subscriptum est; προσ εβραι. εγραφη απο της ιταλιασ δια τιμοθεου.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Α.

Ι.

[1] Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ ἰησοῦ κατ' ἐπαγγελίαν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν [2] τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

[3] Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς μακαιδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν [4] μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· [5] τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, [6] ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, [7] θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. [8] οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, [9] εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, [10] πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, [11] κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. [12] χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμοῦντι χριστῷ ἰησοῦ τῷ

---

2 πατρος: ^{c} add ημων 12 ^{c} ενδυναμωσαντι με

B deficit

ς η προς τιμοθεον επιστολη πρωτη, ς^{e} παυλου του αποστολου η πρ. τιμ. επιστ. πρωτη 1 ιησου χριστου | κατ επιταγην 2 πατρος ημων 3 μακεδον. 4 ζητησεις| ς^{e} οικοδομιαν 9 πατραλωαις κ. μητραλωαις 12 και χαριν | ενδυναμωσαντι με

κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, [13] τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, [14] ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. [15] πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι χριστὸς ἰησοῦς ἦλθεν εἰς κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· [16] ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται ἰησοῦς χριστὸς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. [17] τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[18] Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, [19] ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· [20] ὧν ἐστὶν ὑμέναιος καὶ ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

II.

[1] Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, [2] ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἥρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. [3] τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, [4] ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. [5] εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος χριστὸς ἰησοῦς, [6] ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων καὶ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, [7] εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ

---

16 μελλοντων: additum est αγαθων, sed ipsa prima ut videtur manu notatum 17 μονω: [c] add σοφω 18 [c] στρατευη II, 3 [c] τουτο γαρ 6 και: [c] το

ʙ deficit

13 τον προτερον | αλλ ηλε. 15 εισ τον κοσμ. 16 πασαν 17 μονω: add σοφω 18 στρατευη 20 υμεναιος II, 3 τουτο γαρ 6 και: το

ἀπόστολος, ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν γνώσει καὶ ἀληθείᾳ. [8] βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ· [9] ὡσαύτως γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, [10] ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. [11] γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· [12] διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. [13] ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα εὔα. [14] καὶ ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν· [15] σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

III.

[1] Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. [2] δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, [3] μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, [4] τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάνομενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος· [5] εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; [6] μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. [7] δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. [8] διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, [9] ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως καὶ καθαρᾶς συνειδήσεως. [10] καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν

---

7 εν χριστω: c om 8 c διαλογισμων 9 c ωσαυτως και | c κοσμιως 14 c απατηθεισα III, 2 c νηφαλαιον 8 σεμνους suppl c 9 c εν καθαρα συνειδησει

B deficit

7 γνωσει: πιστει 9 ωσαυτ. και τας γυν. | η χρυσω 12 γυναικι δε διδασκειν 14 απατηθεισα III, 2 ανεπιλημπτον | νηφαλεον 3 πληκτην: add μη αισχροκερδη| αλλ 4 προϊσταμενον 7 δει δε αυτον 9 εν καθαρα συνειδησει

πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες. 11 γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε τάχιον· 15 ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. 16 καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· 5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος χριστοῦ ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας. 7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς ὁ λόγος καὶ ἀπο-

---

16 ος: [e] (saeculi XII.) θεος IV, 8 [c] προς ολιγον 9 [c] πασης αποδοχ.

[e] deficit

11 νηφαλεους 16 ος: θεος | ανελημφθη IV, 2 κεκαυτηριασμενων 3 μεταλημψιν 6 ιησου χριστου 8 προς ολιγον 9 πασης αποδοχης

δοχῆσ ἄξιοσ. 10 εἰσ τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅσ ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. 11 παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδείσ σου τῆσ νεότητοσ καταφρονείτω, ἀλλὰ τύποσ γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνίᾳ. 13 ἕωσ ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματοσ, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείασ μετὰ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοισ ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖσ· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεισ καὶ τοὺσ ἀκούοντασ.

V.

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃσ ἀλλὰ παρακάλει ὡσ πατέρα, νεωτέρουσ ὡσ ἀδελφούσ, 2 πρεσβυτέρασ ὡσ μητέρασ, νεωτέρασ ὡσ ἀδελφὰσ ἐν πάσῃ ἁγνίᾳ. 3 χήρασ τίμα τὰσ ὄντωσ χήρασ. 4 εἰ δέ τισ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰσ ἀποδιδόναι τοῖσ προγόνοισ· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντωσ χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ κύριον, καὶ προσμένει ταῖσ δεήσεσιν καὶ ταῖσ προσευχαῖσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ. 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. 8 εἰ δέ τισ τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸσ ἀνδρὸσ γυνή, 10 ἐν ἔργοισ καλοῖσ μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδασ ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοισ ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέ-

---

10 αγωνιζομεθα: c ονιδιζομεθα 14 πρεσβυτεριου c: *-ρου 16 c ακουοντ. σου V, 1 ωσ πατερα suppl c 4 c ηλπ. επι τον θεον 7 και: c om 8 c προνοει

B deficit

10 και κοπιωμεν και ονειδιζομεθα 12 αγαπη: add εν πνευματι | αγνεια 15 η εν πασιν 16 ακουοντ. σου V, 2 αγνεια 4 εστι καλον και αποδεκτ. 5 επι τον θεον 7 ανεπιληπτοι 8 των οικειων ου προνοει

ρασ δὲ χήρασ παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, [12] ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· [13] ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰσ οἰκίασ, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. [14] βούλομαι οὖν νεωτέρασ γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίασ χάριν· [15] ἤδη γάρ τινεσ ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. [16] εἴ τισ πιστὴ ἔχει χήρασ, ἐπαρκείσθω αὐταῖσ, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖσ ὄντωσ χήραισ ἐπαρκέσῃ.

[17] Οἱ καλῶσ προεστῶτεσ πρεσβύτεροι διπλῆσ τιμῆσ ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντεσ ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. [18] λέγει γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεισ, καί· ἄξιοσ ὁ ἐργάτησ τῆσ τροφῆσ αὐτοῦ. [19] κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸσ εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. [20] τοὺσ ἁμαρτάνοντασ ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.

[21] Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃσ χωρὶσ προκρίματοσ, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. [22] χεῖρασ ταχέωσ μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαισ ἀλλοτρίαισ. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. [23] μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰσ πυκνάσ σου ἀσθενείασ. [24] τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰσ κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν· [25] ὡσαύτωσ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλωσ ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται.

VI.

[1] Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺσ ἰδίουσ δεσπότασ πάσησ τιμῆσ ἀξίουσ ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δι-

---

18 τησ τροφησ: [a] του μισθου

[b] deficit

16 πιστοσ η πιστη | επαρκειτω 18 τησ τροφησ: του μισθου 21 τ. θε. και κυριου ιησου χριστου 23 αλλ | στομαχον: add σου 25 τα καλα εργα προδηλ. εστι

διδασκαλία βλασφημῆται. [2] οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. [3] εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, [4] τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, [5] διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. [6] ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. [7] οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· [8] ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. [9] οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. [10] ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις ποικίλαις.

[11] Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. [12] ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. [13] παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα καὶ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ ποντίου πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, [14] τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίλημπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν χριστοῦ

---

2 καταφρον.: [c] add οτι αδελφοι εισιν 3 [c] προσερχεται 7 [c] δηλον οτι ουδε 10 ποικιλαις: [c] πολλαις 11 [c] του θεου | δικαιοσυνην: [c] add ευσεβιαν 12 πραϋπαθ.: [c] πραϋτητα 13 [c] παραγγ. σοι

B deficit

2 καταφρον.: add οτι αδελφοι εισιν 3 προσερχεται 5 παραδιατριβαι | ευσεβειαν: add αφισταso απο των τοιουτων 7 δηλον οτι ουδε 10 οδυν. πολλαις 11 του θεου | δικαιοσυνην: add ευσεβειαν | πραϋπαθ.: πραοτητα 12 εισ ην και εκλ. 13 παραγγ. σοι ενω. του θε. | χριστου ιησου 14 ανεπιληπτον | ιησου χριστου

ἰησοῦ, [15] ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, [16] ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ τὸ κράτος αἰώνιον, ἀμήν.

[17] Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν καιρῷ παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, [18] ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, [19] ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

[20] Ὦ τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, [21] ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Α

---

17 καιρω: [c] αιωνι 21 υμων: [c] add αμην

B deficit

16 om το 17 καιρω: αιωνι | υψηλοφρονειν | αλλ εν τω θεω τω ζωντι τω| πλουσιως παντα 19 οντως: αιωνιου 20 παρακαταθηκην 22 η χα. μετα σου. αμην. **Subscriptum est:** προς τιμοθεον πρωτη εγραφη απο λαοδικειας, ητις εστι μητροπολις φρυγιας της πακατιανης.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Β.

Ι.

[1] Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίασ ζωῆσ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ [2] τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

[3] Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡσ ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖσ δεήσεσίν μου νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ, [4] ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένοσ σου τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶσ πληρωθῶ, [5] ὑπόμνησιν λαβὼν τῆσ ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεωσ, ἥτισ ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. [6] δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν μου. [7] οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸσ πνεῦμα δειλίασ, ἀλλὰ δυνάμεωσ καὶ ἀγάπησ καὶ σωφρονισμοῦ. [8] μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇσ τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, [9] τοῦ σώσαντοσ ἡμᾶσ καὶ καλέσαντοσ κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, [10] φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆσ

---

2 κυριου pr: ^{c} om | ^{c} χριστου ιησου 5 ^{c} λαμβανων 6 χαρισμα ^{c}: * θελημα 8 κυριου: ^{a} add ημων 9 αιωνιων ^{c} ex -νιαν effecit

^{B} deficit

^{S} η πρ. τιμοθ. επιστολη δευτερα, $^{S^{e}}$ παυλου του αποστολου η πρ. τιμοθ. επιστ. δευτ. 1 ιησου χριστου | κατ επαγγελιαν 2 και κυρ. ιησ. χριστ.: και χριστου ιησου 5 λαμβανων | ^{S} ευνεικη 8 του κυριου ημων | συγκακοπαθ. 9 κατ ιδιαν

ἐπιφανείασ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν χριστοῦ ἰησοῦ, καταργήσαντοσ μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντοσ δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, [11] εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολοσ καὶ διδάσκαλοσ. [12] δι' ἣν αἰτίαν ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατόσ ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰσ ἐκείνην τὴν ἡμέραν. [13] ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσασ ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. [14] τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματοσ ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντοσ ἐν ἡμῖν.

[15] Οἶδασ τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντεσ οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶν φύγελοσ καὶ ἑρμογένησ. [16] δῴη ἔλεοσ ὁ κύριοσ τῷ ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκισ με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπῃσχύνθη, [17] ἀλλὰ γενόμενοσ ἐν ῥώμῃ σπουδαίωσ ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν. [18] δῴη αὐτῷ ὁ κύριοσ εὑρεῖν ἔλεοσ παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεισ.

II.

[1] Σὺ οὖν τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, [2] καὶ ἃ ἤκουσασ παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖσ ἀνθρώποισ, οἵτινεσ ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρουσ διδάξαι. [3] συγκακοπάθησον ὡσ καλὸσ στρατιώτησ χριστοῦ ἰησοῦ. [4] οὐδεὶσ στρατευόμενοσ ἐμπλέκεται ταῖσ τοῦ βίου πραγματίαισ, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. [5] ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τισ, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμωσ ἀθλήσῃ. [6] τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρότερον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. [7] νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ σοι ὁ κύριοσ σύνεσιν ἐν πᾶσιν. [8] μνημόνευε ἰησοῦν χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματοσ δαυείδ, κατὰ τὸ

---

10 [c] ιησου χριστου 11 διδασκαλοσ: [c] add εθνων 12 [c] και ταυτα 16 [c] επαισχυνθη (-αι- rursus deletum?) II, 6 προτερον: [*] πρωοτερον, ω ipsa prima manu notato; [c] vero πρωτον 7 [c] α λεγω

B deficit

10 ιησου χριστου 11 διδασκαλ. εθνων 12 και ταυτα 14 παρακαταθηκην 15 φυγελλοσ 17 σπουδαιοτερον II, 3 συ ουν κακοπαθησον | ιησου χριστου 4 πραγματειαισ 6 πρωτον 7 α λεγω | δωη 8 δαβιδ

εὐαγγελιόν μου, [9] ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. [10] διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. [11] πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· [12] εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· [13] εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

[14] Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. [15] σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. [16] τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, [17] καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει. ὧν ἐστὶν ὑμέναιος καὶ φιλητός, [18] οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν πίστιν τὴν τινῶν. [19] ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ κυρίου ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριος πάντας τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. [20] ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμήν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. [21] ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον. [22] τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. [23] τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσι μάχας. [24] δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ

---

9 ου suppl c 12 c αρνουμεθα 13 γαρ: c om 14 επ: c εις 18 c την πιστιν τινων 19 κυριου: c θεου | παντας: c om 21 εσται σκευος suppl a | c και ευχρηστ.

B deficit

9 αλλ 11 συζησομεν 12 συμβασιλ. | αρνουμεθα 13 om γαρ 14 ενωπ. τ. κυριου | εις ουδεν 18 την αναστασιν | την τινων πιστιν 19 κυριου pr: θεου | om παντας | κυριου sec: χριστου 21 και ευχρηστ.

μάχεσθαι, ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, [25] ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δώῃ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, [26] καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

[1] Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. [2] ἔσονται γὰρ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, [3] ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, [4] προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, [5] ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. [6] ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, [7] πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. [8] ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. [9] ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. [10] σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, [11] τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχίᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ κύριος. [12] καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. [13] πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. [14] σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες

---

25 c δω | μετανοιαν suppl c

B deficit

24 αλλ 25 πραοτητι | δω III, 2 οι ανθρωποι 3 αστοργοι ασπονδοι 6 αιχμαλωτευοντες | τα γυναικαρ. 10 παρηκολουθηκας 11 αντιοχεια | ικονιω 12 ευσεβ. ζην

καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, [15] καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. [16] πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, [17] ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

IV.

[1] Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, [2] κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. [3] ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, [4] καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. [5] σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. [6] ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. [7] τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· [8] λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

[9] Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. [10] δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς θεσσαλονίκην, κρήσκης εἰς γαλλίαν, τίτος εἰς δαλματίαν· [11] λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·

---

1 [c] κατα την επιφ. 2 [c] επιτιμ. παρακαλ. 5 εν πασιν: [c] add κακοπαθησον 8 πασι τοις ηγαπηκοσι: [*] om τ. ηγαπ., [c] scripsit πασιν τοις ηγαπηκοσιν

[B] deficit

14 παρα τινος 15 τα ιερα γρ. 16 ελεγχον | παιδειαν IV, 1 διαμαρτ. ουν εγω | και του κυριου ιησου χριστου | κατα την επιφαν. 2 επιτιμ. παρακαλ. 3 τασ επιθυ. τασ ιδιασ 5 εν πασιν: add κακοπαθησον 6 τησ εμησ αναλυσεωσ 7 τον αγω. τον καλ. 10 γαλλιαν: γαλατιαν 11 αγαγε

ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. [12] τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα
εἰς ἔφεσον. [13] τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν τρωάδι παρὰ κάρπῳ,
ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. [14] ἀλέ-
ξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει αὐτῷ
ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα. [15] ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀντέ-
στη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. [16] ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς
μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐνκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογι-
σθείη· [17] ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι'
ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. [18] ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ
παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν
ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[19] Ἄσπασαι πρίσκαν καὶ ἀκύλαν καὶ τὸν ὀνησιφόρου οἶκον.
[20] ἔραστος ἔμεινεν ἐν κορίνθῳ, τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν μιλήτῳ
ἀσθενοῦντα. [21] σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε
εὔβουλος καὶ πούδης καὶ λίνος καὶ κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοί.
[22] ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

---

14 εργα: ^{c}add αυτου 15 ^{c}ανθεστηκεν 16 ^{c}συνπαρεγενετο 21 αδελφοι: ^{c}add παντες 22 ^{c} ο κυρ. ιησους χριστος | υμων: ^{c} add αμην. In subscriptione non additum est β.

B deficit

15 ς φαιλονην 14 αποδωη | εργα αυτου 15 ανθεστηκε 16 συμπαρεγενετο | εγκατελ. 17 ακουση | ερρυσθην 18 και ρυσεται 21 οι αδελφ. παντες 22 ο κυρ. ιησους χριστος | υμων: add αμην. Subscriptum est: πρ. τιμοθ. δευτερα της εφεσιων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα, εγραφη απο ρωμης, οτε εκ δευτερου παρεστη παυλος τω καισαρι νερωνι.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

[1] Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ ἰησοῦ χριστοῦ κατα πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ τῆσ κατ᾽ εὐσέβειαν [2] ἐπ᾽ ἐλπίδι ζωῆσ αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴσ θεὸσ πρὸ χρόνων αἰωνίων, [3] ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖσ ἰδίοισ τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, [4] τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρισ καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν.

[5] Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν κρήτῃ, ἵνα τὰ λιπόντα ἐπιδιορθώσῃ καὶ καταστήσῃσ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρουσ, ὡσ ἐγώ σοι διεταξάμην, [6] εἴ τισ ἐστὶν ἀνέγκλητοσ, μιᾶσ γυναικὸσ ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίασ ἢ ἀνυπότακτα. [7] δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡσ θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, [8] ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, [9] ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸσ ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺσ ἀντιλέγοντασ ἐλέγχειν. [10] εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆσ περιτομῆσ, [11] οὓσ δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινεσ ὅλουσ οἴκουσ ἀνατρέπουσιν, διδάσκοντεσ ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδουσ χάριν. [12] εἶπεν

---

5 [c] κατελιπον

[B] deficit

Inscriptum est: ϛ η πρ. τιτ. επιστολη παυλου, ϛ[e] παυλου του αποστολου η πρ. τιτ. επιστολη 4 χαρισ ελεοσ ειρηνη | και κυριου ιησου χριστου 5 κατελιπ. | λειποντα 10 και ανυποτακτοι om τησ

δέ τισ ἐξ αὐτῶν ἴδιοσ αὐτῶν προφήτησ· κρῆτεσ ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺσ ἀποτόμωσ, ἵνα ὑγιαίνωσιν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντεσ ἰουδαϊκοῖσ μύθοισ καὶ ἐντολαῖσ ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. 15 πάντα καθαρὰ τοῖσ καθαροῖσ· τοῖσ δὲ μεμιαμμένοισ καὶ ἀπίστοισ οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦσ καὶ ἡ συνείδησισ. 16 θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖσ δὲ ἔργοισ ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντεσ καὶ ἀπειθεῖσ, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀδόκιμοι.

II.

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρεσβύτασ νηφαλίουσ εἶναι, σεμνούσ, σώφρονασ, ὑγιαίνοντασ τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδασ ὡσαύτωσ ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖσ, μὴ διαβόλουσ, μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένασ, καλοδιδασκάλουσ, 4 ἵνα σωφρονίζουσι τὰσ νέασ φιλάνδρουσ εἶναι, φιλοτέκνουσ, σώφρονασ, ἁγνάσ, οἰκουργούσ, 5 ἀγαθάσ, ὑποτασσομένασ τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 6 τοὺσ νεωτέρουσ ὡσαύτωσ παρακάλει σωφρονεῖν, 7 περὶ πάντα σεαυτὸν τύπον παρεχόμενοσ καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, 8 ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίασ ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 δούλουσ ἰδίοισ δεσπόταισ ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστουσ εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντασ, 10 μὴ νοσφιζομένουσ, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένουσ ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. 11 ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σωτήροσ πᾶσιν ἀνθρώποισ,

---

12 δε: [c] om 13 [a] εν τη πιστ. 15 [c] παντα μεν 16 [c] και προσ | εργον· [a] add αγαθον II, 1 λαλει: codex α λαλει 3 μηδε: [c] μη 4 [c] σωφρονιζωσι | [c] οικουρουσ 7 [c] παρεχομ. τυπ. | [c] αδιαφθοριαν 10 πιστιν suppl [c] 11 σωτηροσ: [c] σωτηριοσ

[a] deficit

12 om δε 13 εν τη πιστ. 15 παντα μεν | μεμιασμενοι 16 και προσ π. εργ. αγαθον II, 3 μη οινω 4 σωφρονιζωσι | οικουρουσ 7 παρεχομ. τυπον | αδιαφθοριαν | σεμνοτητα: ϛ add αφθαρσιαν 8 περι υμων λεγειν 10 πιστιν πασαν | om την sec | ημων: ϛ υμων 11 σωτηροσ: η σωτηριοσ

12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τας κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν χριστοῦ ἰησοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν αὐτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. 15 ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

III.

1 [c] Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, 2 μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐν ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. 8 πιστὸς ὁ λόγος. καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· 9 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀν-

---

13 [c] ιησου χριστου 14 [c] εδωκ. εαυτον III, 1 [c] αγαθον ex - θους 2 *σπουδηντα, unde in exemplari ex quo descriptus est א σπουδην super πραυτητα scriptum fuisse perquam probabile fit; [c] reposuit ενδεικνυμενους πραοτητα 3 εν pr: [c] om 7 [c] γενωμεθα 9 ερινν: [c] ερισ

[B] deficit

13 ιησου χριστου 14 εδωκ. εαυτον III, 1 αρχ. και εξους. 2 πασ. ενδεικνυμενους πραοτητα 3 om εν pr 5 ων επoιησ. | κατα τον αυτου ελεον | παλιγγενεσιασ 7 γενωμεθα 8 τω θεω | τα καλα 9 ερεισ

ωφελεῖσ καὶ μάταιοι. [10] αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, [11] εἰδὼσ ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτοσ καὶ ἁμαρτάνει, ὢν αὐτοκατάκριτοσ.

[12] Ὅταν πέμψω ἀρτεμᾶν πρόσ σε ἢ τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρόσ με εἰσ νεικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. [13] ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ ἀπολλὼν σπουδαίωσ πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖσ λίπῃ. [14] μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰσ τὰσ ἀναγκαίασ χρείασ, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

[15] Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντεσ. ἄσπασαι τοὺσ φιλοῦντασ ἡμᾶσ ἐν πίστει. ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

---

15 υμων: [c] add αμην

[B] deficit

12 νικοπολιν 13 απολλω | λειπη 15 υμων: add αμην. Subscriptum est: προσ τιτον τησ κρητων εκκλησιασ πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα εγραφη απο νικοπολεωσ τησ μακεδονιασ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

[1] Παῦλος δέσμιος χριστοῦ ἰησοῦ καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν [2] καὶ ἀπφίᾳ τῇ ἀδελφῇ καὶ ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ᾽ οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ. [3] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

[4] Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, [5] ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, [6] ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς χριστόν. [7] χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. [8] διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, [9] διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος χριστοῦ ἰησοῦ· [10] παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, ὀνήσιμον, [11] τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι, [12] αὐτόν, τουτέστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα. [13] ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς

---

3 πατρος: [c] add ημων 6 κοινωνια: [c] διακονια | [c] εισ χριστ. ιησουν 10 δεσμοισ: [c] add μου 11 και pr: puncta a [c] addita, sed rursus erasa | σοι: [c] συ δε 12 σπλαγχνα: [c] add προσλαβου 13 a verbis ον εγω novi quid incipere, ipsa scriptura significatum est

b deficit

Inscriptum est: ς η πρ. φιλ. επιστολη παυλου, ς[c] παυλου του αποστολου η πρ. φιλημ. επιστολη 2 αδελφη· αγαπητη | συστρατιωτη 3 πατροσ ημων 6 εισ χριστ. ιησουν 7 ς χαριν | εχομεν πολλην και παρακλησιν 9 ιησου χριστου 10 δεσμοισ μου 11 om και pr | om σοι sec 12 συ δε αυτον | σπλαγχνα: add προσλαβου 13 εβουλομην | διακονη μοι

δεσμοῖσ τοῦ εὐαγγελίου· [14] χωρὶσ δὲ τῆσ σῆσ γνώμησ οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡσ κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. [15] τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸσ ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃσ, [16] οὐκέτι ὡσ δοῦλον, ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ. [17] εἰ-οὖν με ἔχεισ κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡσ ἐμέ. [18] εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα· [19] ἐγὼ παῦλοσ ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεισ. [20] ναὶ ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν χριστῷ.

[21] Πεποιθὼσ τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼσ ὅτι καὶ ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεισ. [22] ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

[23] Ἀσπάζεταί σε ἐπαφρᾶσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ, [24] μάρκοσ, ἀρίσταρχοσ, δημᾶσ, λουκᾶσ, οἱ συνεργοί μου. [25] ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

---

16 υπερ δουλον: [c] add αδελφον 18 ελλογα: [c] ελλογι, sed ι rursus eraso restitutum est α

[B] deficit

16 αλλ υπερ | αδελφον αγαπητον 17 ει ουν εμε 18 ελλογει 20 χριστω: κυριω 21 υπερ ο 23 ασπαζονται 25 κυριου ημων. **Subscriptum est:** πρ. φιλ. εγραφη απο ρωμησ δια ονησιμου οικετου.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

I.

[1] Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, [2] ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· [3] οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· [4] καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· [5] ὅτι ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. [6] οἱ μὲν οὖν ἐλθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ ἰσραήλ; [7] εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, [8] ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. [9] καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. [10] καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παριστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, [11] οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρες γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε

---

5 [c] βαπτισθ. εν πνευμ. αγιω 6 [c] συνελθοντες 9 ειπων [c] ex ειποντων fecit

Inscriptum est: πραξεισ αποστολων 1 om ὁ 5 ιωαννησ 6 συνελθοντεσ 7 ειπεν ουν, sed ουν suppl ** 8 σαμαρεια 9 αυτων βλεποντ. 11 γαλειλαιοι

Inscriptum est: πραξεισ των αγιων αποστολων 2 ανεληφθη 3 τεσσαρακοντα 5 βαπτισθησ. εν πνευμ. αγ. 6 συνελθοντεσ | επηρωτων 8 ληψεσθε | εσεσθ. μοι | σαμαρεια 10 παρειστηκ. | εν εσθητι λευκη 11 ειπον

βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλεῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. 13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οὗτοι πάντες ἦσαν ὁμοθυμαδὸν προσκαρτεροῦντες τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν εἴκοσι· 16 ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τουτέστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰη-

---

11 [c] εμβλεποντες 13 ανεβησαν suppl [c] | [c] ο ζηλωτης 14 [c] om ομοθυμαδ. 17 ην suppl [c] 18 πρηνης [c] ex πρινης fecit 19 δ: erasum est (a [c]) 21 [c] χρον. εν ω

12 ελαιωνος 13 εισ το υπ. ανεβησαν | ιωανησ | ο ζηλωτησ 14 προσκαρτ. ομοθυμαδ. | μαριαμ | om του | και συν τοισ 15 ωσ 19 om δ | ** τη ιδια διαλ. αυτ. | ακελδαμαχ

11 εμβλεποντες | αναληφθεισ 12 ελαιωνοσ 13 κ. ιακω. κ. ιωανν. | ματθαιοσ | ο ζηλωτησ 14 προσκαρτ. ομοθυμαδ. | προσευχη: add και τη δεησει· | και συν τοισ 15 αδελφων: μαθητων | ωσ εκατ. εικοσιν 16 τ. γραφ. ταυτην | τον ιησουν 17 ην συν ημιν 18 εκ του μισθου 19 om δ | τη ιδια διαλ. αυτ. | ακελδαμα 20 λαβοι 21 χρ. εν ω

σοῦσ, [22] ἀρξάμενοσ ἀπὸ τοῦ βαπτίσματοσ ἰωάννου ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ἧσ ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆσ ἀναστάσεωσ αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. [23] καὶ ἔστησαν δύο, ἰωσὴφ τὸν καλούμενον βαρσαββᾶν, ὃσ ἐπεκλήθη ἰοῦστοσ, καὶ ματθίαν, [24] καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, [25] λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆσ διακονίασ ταύτησ καὶ ἀποστολῆσ, ἀφ' ἧσ παρέβη ἰούδασ πορευθῆναι εἰσ τὸν τόπον τὸν ἴδιον. [26] καὶ ἔδωκαν κλήρουσ αὐτοῖσ, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆροσ ἐπὶ ματθίαν, καὶ κατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

II.

[1] Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκοστῆσ ησαν ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. [2] καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχοσ ὥσπερ φερομένησ πνοῆσ βιαίασ καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, [3] καὶ ὤφθησαν αὐτοῖσ διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρόσ, καὶ ἐκάθισαν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, [4] καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραισ γλώσσαισ καθὼσ τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖσ. [5] ἦσαν δὲ εἰσ ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντεσ ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ ἀπὸ παντὸσ ἔθνουσ τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· [6] γενομένησ δὲ τῆσ φωνῆσ ταύτησ συνῆλθε τὸ πλῆθοσ καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουσεν ἕκαστοσ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. [7] ἐξίσταντο δὲ ἅπαντεσ καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντεσ· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντεσ οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντεσ γαλιλαῖοι; [8] καὶ πῶσ ἡμεῖσ ἀκούομεν ἕκαστοσ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν, ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, [9] πάρθοι καὶ μῆδοι καὶ

---

26 [c] συνκατεψ. II, 1 ησαν: [c] add παντεσ 3 [c] εκαθισεν 5 εισ: [c] εν 7 [c] εξιστ. δε παντεσ 9 μηδοι: [c] add και ελαμιται

22 ιωανου | αχρι: εωσ 23 μαθθιαν 25 κληρον: τοπον 26 μαθθιαν | συγκατεψηφ. II, 1 συνπληρ. | ησαν παντεσ 3 εκαθισεν 5 εισ: εν | κατοικουντεσ: add ιουδαιοι 6 εισ εκαστοσ 7 om απαντεσ pr | ουχι ιδου | *παντεσ | γαλειλαιοι 9 μηδοι: add και αιλαμειται

22 εωσ τησ | ανεληφθη | γενεσθ. συν ημιν 23 βαρσαβαν 24 ειπον | ον εξελεξω post ενα pon 25 εξ ησ 26 κληρ. αυτων | συγκατεψηφ. II, 1 ησαν απαντεσ ομοθυμαδον επι 3 εκαθισε τε 4 απαντεσ | αυτοισ αποφθεγγ. 5 εν ιερουσαλημ | κατοικουντεσ: add ιουδαιοι 6 ηκουον εισ εκαστοσ 7 παντεσ | λεγοντεσ προσ αλληλουσ | ουκ ιδου παντεσ 9 μηδοι: add και ελαμιται

οἱ κατοικοῦντες τὴν μεσοποταμίαν, ἰουδαίαν τε καὶ καππαδοκίαν, πόντον καὶ τὴν ἀσίαν, [10] φρυγίαν τε καὶ παμφυλίαν, αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς λιβύης τῆς κατὰ κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ῥωμαῖοι, ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, [11] κρῆτες καὶ ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; [12] ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηποροῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί θέλοι τοῦτο εἶναι; [13] ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.

[14] Σταθεὶς δὲ ὁ πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· ἄνδρες ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. [15] οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν· ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, [16] ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου ἰωήλ· [17] καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται· [18] καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. [19] καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ· [20] ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην.

[21] Ἄνδρες ἰσδραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους·

---

20 [c] την ημεραν | μεγαλην: [a] add [21] και εστε πασ οσ αν επικαλεσητε το ονομα κυριου σωθησεται

12 θελει 17 εν τ. εσχ. ημεραισ: μετα ταυτα 18 επι τουσ δουλ. μου και επι τασ δουλ. μου 20 πριν η | μεγαλην: add και επιφανη. [21] και εσται πασ οσ εαν επικαλεσηται το ονομα κυριου σωθησεται 22 ισραηλειται

12 διηπορουν | τι αν θελοι 13 χλευαζοντεσ 14 om ὁ | απαντεσ 17 ενυπνια 18 επι τουσ δουλ. μ. κ. επ. τασ δουλασ μου 20 πριν η | την ημεραν | μεγαλην και επιφανη 21 sic: και εσται πασ οσ αν επικαλεσηται το ονομα κυριου σωθησεται 22 ισραηλιται

ἰησοῦν τὸν ναζοραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς
ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ
ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, [23] τοῦτον τῇ ὡρισ-
μένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνό-
μων προσπήξαντες ἀνείλατε, [24] ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς
ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν
ὑπ' αὐτοῦ. [25] δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προορώμην τὸν κύ-
ριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστίν, ἵνα
μὴ σαλευθῶ. [26] διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλ-
λιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει
ἐφ' ἐλπίδι, [27] ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. [28] ἐγνώρισάς μοι
ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.
[29] ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ
τοῦ πατριάρχου δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ
τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. [30] προ-
φήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς
ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ,
[31] προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, ὅτι
οὔτε ἐνκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθο-
ράν. [32] τοῦτον τὸν ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἐσμὲν
ἡμεῖς μάρτυρες. [33] τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγ-
γελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέ-
χεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. [34] οὐ γὰρ δαυεὶδ ἀνέβη
εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου·
κάθου ἐκ δεξιῶν μου [35] ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον

---

22 [c] ναζωραιον 23 εκδοτον: [c] add λαβοντες 26 [c] η καρδ. μου 34 [c] ο κυριος

22 ναζωραιον 25 ** προωρωμην | om μου prim 26 επ ελπιδι 27 ενκαταλ. 31 om της [bent] | ουδε η [mai]? 32 ημεις εσμεν 33 και βλεπετε και 34 ** ὁ κυριος

22 ναζωραιον | απο τ. θεου αποδεδειγμ. | καθως και 23 εκδοτον λαβοντες δια χειρων | ανειλετε 25 δαβιδ | προωρωμην | om μου post κυριον 26 ευφρανθη η καρδ. μου | επ ελπ. 27 εις αδου 29 δαβιδ 30 οσφυ. αυτου: add το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον | επι του θρονου 31 οτι ου ει ουδε η | κατελειφθη η ψυχη αυτου εις αδου 32 ημεις εσμεν 33 του αγι. πνευμ. | ο νυν υμεις 34 δαβιδ | ο κυριος

τῶν ποδῶν σου. [36] ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

[37] Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόντες πρὸς τὸν πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; [38] πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησίν, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. [39] ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. [40] ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο καὶ παρεκάλει αὐτούς, λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. [41] οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡς τρισχίλιαι.

[42] Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. [43] ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἰερουσαλήμ, φόβος τε ἦν μέγας ἐπὶ πάντας. [44] καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, [45] καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν· [46] καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, [47] αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

---

41 [c] ωσει τρισχ. 42 [c] και τη κλασει

37 ειποντες: ειπον τε 38 om φησιν | επι: εν 41 ωσ: ωσει 43 om εν ιερουσαλ. φοβ. τε ην μεγ. επ. παντ. 44 om και ante παντ. δε | om ησαν et και

36 [c] om και ante κυριον | αυτον post χριστ. ponit | ο θεος εποιησ. 37 τη καρδια ειπον τε προσ | ποιησομεν 38 εφη προσ αυτ. μεταν. | εισ αφεσιν αμαρτιων κ. ληψεσθε 40 διεμαρτυρετο | om αυτουσ 41 ασμενωσ αποδεξαμενοι | om εν | ωσει 42 και τη κλασει 43 εγενετο δε | πολλα τε | om εν ιερου. usq επι παντασ 44 om και | πιστευοντεσ 47 ημεραν: add τη εκκλησια | om επι το αυτο

III.

[1] Πέτροσ δὲ καὶ ἰωάννησ ἀνέβαινον εἰσ τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆσ προσευχῆσ τὴν ἐνάτην. [2] καί τισ ἀνὴρ χωλὸσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸσ τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰσ τὸ ἱερόν· [3] ὃσ ἰδὼν πέτρον καὶ ἰωάννην μέλλοντασ εἰσιέναι εἰσ τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. [4] ἀτενίσασ δὲ πέτροσ πρὸσ αὐτὸν σὺν τῷ ἰωάννῃ εἶπεν· βλέψον εἰσ ἡμᾶσ. [5] ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖσ, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. [6] εἶπεν δὲ πέτροσ· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐκ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ναζοραίου περιπάτει. [7] καὶ πιάσασ αὐτὸν τῆσ δεξιᾶσ χειρὸσ ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεισ αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά. [8] καὶ ἐξαλλόμενοσ ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενοσ καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. [9] καὶ εἶδεν πᾶσ ὁ λαὸσ αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· [10] ἐπεγίνωσκον δὲ ὅτι αὐτόσ ἦν ὁ πρὸσ τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενοσ ἐπὶ τὴν ὡραίαν πύλην τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβουσ καὶ ἐκστάσεωσ ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

[11] Κρατοῦντοσ δὲ αὐτοῦ τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰωάννην συνέδραμεν πᾶσ ὁ λαὸσ πρὸσ αὐτοὺσ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ σολομῶντοσ ἔκθαμβοι. [12] ἰδὼν δὲ ὁ πέτροσ ἀπεκρίνατο πρὸσ τὸν λαόν· ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡσ ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; [13] ὁ θεὸσ ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ ἰα-

---

6 [c] ναζωραιου 7 [c] σφυρα 10 [a] δε αυτον οτι αυτοσ | [c] επι τη ωραια (πυλην per incuriam intacto relicto) 12 η ημιν: cod ει ημιν

1 ιωανησ 3 ιωανην 4 εισ αυτον 6 ουχ υπαρχ. | ναζωραιου 7 σφυρα 10 επεγ. δε αυτον οτι ουτοσ | επι τη ωραια πυλη 11 ιωανην 12 ισραηλειται 13 om ο θεοσ sec et tert

1 επι το αυτο δε πετροσ | ενναταν 4 εισ αυτον 6 ουχ | ναζωραιου | εγειραι και περιπατει 7 om αυτον sec | αυτου αι βασεισ κ. τ. σφυρα 9 αυτον πασ ο λαοσ 10 επεγιν. τε αυτον οτι ουτοσ | επι τη ωραια πυλη 11 αυτου: του ιαθεντοσ χωλου| om τον sec | πρ. αυτ. πασ ο λα. 12 om ὁ | ισραηλιται 13 om ο θεοσ sec et tert

κώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· [14] ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, [15] τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. [16] καὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. [17] καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· [18] ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. [19] μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου [20] καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν χριστὸν Ἰησοῦν, [21] ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. [22] μωσῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. [23] ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. [24] καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς οἳ ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. [25] ὑμεῖς ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται

---

13 παιδα: ita ^{e} demum pro πατερα correxit 16 ^{c} και επι τη πιστει 21 των αγιων: ^{c} add των 22 ^{c} ο θεος υμων 25 ^{c} πατερασ υμων

13 πειλατου 21 των αγιων: **add των 22 μωυσης | om ημων 23 ητις αν | *εξολεθρευθησεται 24 οσοι ελαλ. 25 ησ ο θεος διεθετο | πατερ. υμων | ευλογηθησονται

13 om μεν | ηρνησασθε: add αυτον 16 και επι τη 18 προφητων αυτου | om αυτου 19 εισ το εξαλ. 20 προκεκηρυγμενον υμ. ιησ. χριστ. 21 παντων αγιων αυτου προφητ. απ αιωνοσ 22 μεν γαρ προσ τουσ πατερασ ειπεν | ο θε. υμων 23 ητισ αν 24 οσοι ελαλ. | προκατηγγειλαν 25 εστε υιοι | om εν

πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. [26] ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

[1] Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ σαδδουκαῖοι, [2] διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, [3] καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. [4] πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.

[5] Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἰερουσαλήμ, [6] καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, [7] καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; [8] τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, [9] εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωται, [10] γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ναζοραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. [11] οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. [12] καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ἕτερον ὄνομά ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. [13] θεωροῦντες δὲ

---

7 εποιησατε ipse * ex ποιειτε effinxit 10 c ναζωραιου

26 om υμων IV, 1 οι αρχιερεις 4 ωσ χιλιαδ. 5 εν ιερου. 7 εποιησ. τουτ. 9 σεσωσται 10 *ιστραηλ | ναζωραιου 12 ονομα εστιν ετερον | σωθ. υμασ

26 ο θεος αναστ. τ. παι. αυτ. ιησουν IV, 4 ο αριθμοσ τ. α. ωσει 5 om τουσ sec et tert 6 κ. ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον 7 εποιησ. τουτ. 8 πρεσβυτ. του ισραηλ 9 σεσωσται 10 ναζωραιου 11 οικοδομουντων 12 ουτε γαρ ονομ. εστ. ετερ.

τὴν τοῦ πέτρου παρρησίαν καὶ ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ ἰησοῦ ἦσαν, [14] τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. [15] κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους [16] λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· [17] ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. [18] καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ. [19] ὁ δὲ πέτρος καὶ ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· [20] οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. [21] οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι· [22] ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

[23] Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀνήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. [24] οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, [25] ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος δαυεὶδ παιδός σου εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; [26] παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ

---

18 παρηγγειλαν: [c] add το

18 *om του 19 ειπαν 20 δυνομεθα | ειδαμεν (οιδαμ.[mai]), **ειδομεν 21 *κολασωσιν 22 γεγονει 23 απηγγειλαν

14 τον δε 15 συνεβαλον 16 ποιησομεν | αρνησασθαι 17 απειλη απειλησωμεθα 18 παρηγγ. αυτοις το καθολου 19 προς αυτ. ειπον 20 ειδομεν 22 τεσσαρακοντα 23 απηγγειλαν | ειπον 24 ειπον | συ: add ο θεος 25 ο δια στοματ. δαβιδ του παιδ. σου ειπων

τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. [27] συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείασ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παιδά σου ἰησοῦν, ὃν ἔχρισασ, ἡρώδησ τε καὶ πόντιοσ πιλᾶτοσ σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖσ ἰσραήλ, [28] ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. [29] καὶ τὰ νῦν κύριε ἔπιδε ἐπὶ τὰσ ἀπειλὰσ αὐτῶν, καὶ δὸσ τοῖσ δούλοισ σου μετὰ παρρησίασ πάσησ λαλεῖν τὸν λόγον σου, [30] ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰσ ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ ἁγίου παιδόσ σου ἰησοῦ. [31] καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόποσ ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίασ.

[32] Τοῦ δὲ πλήθουσ τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷσ τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖσ ἅπαντα κοινά. [33] καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆσ ἀναστάσεωσ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου, χάρισ τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντασ αὐτούσ. [34] οὐδὲ γὰρ ἐνδεήσ τισ ἦν ἐν αὐτοῖσ· ὅσοι γὰρ κτήτορεσ χωρίων ἢ οἰκιῶν, πωλοῦντεσ ἔφερον τὰσ τιμὰσ τῶν πιπρασκομένων [35] καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τισ χρείαν εἶχεν. [36] ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶσ βαρνάβασ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸσ παρακλήσεωσ, λευίτησ, κύπριοσ τῷ γένει, [37] ὑπάρχοντοσ αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσασ ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸσ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων.

V.

[1] Ἀνὴρ δέ τισ ἀνανίασ ὀνόματι σὺν σαμφίρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, [2] καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆσ τιμῆσ,

---

30 [c] om σε 31 [c] απαντεσ 34 οικιων: [e] add υπηρχον V, 1 σαμφιρη: ita [c] (μ non mutato) ex παμφιρη

28 om σου sec 29 om σου post χειρα 31 απαντεσ 32 *ελεγον | παντα 33 οι αποστ. του κυριου ιησου τησ αναστασ. χαρισ 34 ην τισ | οικιων υπηρχον 35 **διεδιδοτο 36 ερμηνευομενον | λευειτησ | παρα τουσ V, 1 σαπφειρα

27 om εν τη πολ. ταυτ. 31 απαντεσ του πνευμ. αγιου 32 $\mathfrak{g}^{e}$ (1624) ουδ' εισ| ην η καρδ. και η ψυχ. 33 μεγαλ. δυναμ. | του κυριου ιησου (omisso χριστ.) 34 τισ υπηρχεν | οικιων υπηρχον 35 διεδιδοτο 36 ιωσησ | υπο των 37 παρα τουσ V, 1 σαπφειρη

συνειδυίησ καὶ τῆσ γυναικόσ, καὶ ἐνέγκασ μέροσ τι παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. [3] εἶπεν δὲ ὁ πέτροσ· ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶσ τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆσ τιμῆσ τοῦ χωρίου; [4] οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποισ ἀλλὰ τῷ θεῷ. [5] ἀκούων δὲ ὁ ἀνανίασ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ· [6] ἀναστάντεσ δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν. [7] ἐγένετο δὲ ἕωσ ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸσ εἰσῆλθεν. [8] ἀπεκρίθη δὲ πρὸσ αὐτὴν πέτροσ· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. [9] ὁ δὲ πέτροσ πρὸσ αὐτήν· τί οὖν ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδεσ τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσιν σέ. [10] ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντεσ δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν πρὸσ τὸν ἄνδρα αὐτῆσ. [11] καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ ταῦτα.

[12] Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντεσ ἐν τῇ στοᾷ σαλομῶντοσ· [13] τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶσ ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖσ, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺσ ὁ λαόσ· [14] μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντεσ τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, [15] ὥστε καὶ εἰσ τὰσ πλατείασ ἐκφέρειν τοὺσ ἀσθενεῖσ καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου πέτρου κἂν

---

2 codex συνειδυησ 3 επληρωσεν: ita ^{c} ex επτηρωσεν 5 ακουοντασ: ^{c} add ταυτα 7 εωσ: ^{c} ωσ 9 ουν: ^{c} om

7 εωσ: ωσ 8 om δε ^{bent} 9 om ουν 12 δια τε των | παντεσ | σολομωνασ 13 ουθεισ 15 ** κραββατων

2 συνειδυιασ κ. τ. γυ. αυτου 3 om ὁ 5 om ὁ | ακουοντασ: add ταυτα 7 εωσ: ωσ 8 δε αυτη ο πετροσ 9 ο δε πετρ. ειπε | om ουν 10 παρα τουσ 12 ς εγενετο | πολλα post λαω | σολομωντοσ 15 ωστε κατα τασ | κλινων κ. κραββατων

ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. [16] συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων Ἰερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

[17] Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου [18] καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. [19] ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν· [20] πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. [21] ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. [22] οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν [23] λέγοντες ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. [24] ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τὸ τί ἂν γένοιτο τοῦτο. [25] παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκοντες τὸν λαόν. [26] τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἦγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· [27] ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς [28] λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ ἐπληρώσατε τὴν Ἰερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ

---

19 [c] δια της νυκτ. 22 απηγγειλαν: codex απηγγιλον nec mutatum 24 το: [c] om 25 [c] οι ανδρες | ιερω: [a] add εστωτες, [c] εστ. και 28 λεγων: [c] add ου

15 επισκιασει 17 [*] ζηλους 19 ηνοιξε | εξαγαγων δε 21 [*] παραγενομενοι 24 om το 25 οι ανδρες | εστωτες και διδασκοντες 28 πεπληρωκατε

16 εισ ιερουσαλημ 18 τ. χειρ. αυτων 19 δια της νυκτ. ηνοιξε 22 υπηρετ. παραγενομ. 23 το μεν δεσμ. | εξω εστωτας προ των 24 ο τε ιερευσ και ο στρατηγ. του ιερ. και | om το 25 λεγων οτι ιδου οι ανδρ. | εστωτες και διδασκοντες 26 ηγαγεν | ινα μη λιθ. 28 ου παραγγελια | πεπληρωκατε

βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.
29 ἀποκριθεὶς δὲ πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ
θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 ὁ δὲ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγει-
ρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου·
31 τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ,
τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 32 καὶ
ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ ἀκού-
σαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 34 ἀναστὰς
δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖος ὀνόματι γαμαλιήλ, νομοδι-
δάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς
ἀνθρώπους ποιῆσαι, 35 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες Ἰσραηλεῖ-
ται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε
πράττειν. 36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων
εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡσεὶ τετρα-
κόσιοι· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθη-
σαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ
γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν
ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο
αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν
ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ
βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ
ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι
εὑρεθῆτε. 40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς
ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες
ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-

---

31 [c] om του 36 [c] ωσ τετρακοσιων 38 λεγω: [a] add υμιν

30 om δε 32 ημεισ εν αυτω μαρτυρεσ | om ο ante εδωκεν 33 εβουλοντο 35 ισραηλειται | πρασσειν 36 ωσ τετρακοσιων 37 γαλειλαιοσ 38 *om τα | λεγω υμιν

29 ο πετρ. | ειπον 30 om δε 31 om του 32 αυτου μαρτυρεσ | και το πν. δε 34 βραχυ τι | τουσ αποστολουσ ποιησαι 35 ισραηλιται | πρασσειν 36 προσεκολληθη αριθμ. ανδρ. | τετρακοσιων 37 λαον ικανον 38 λεγω υμιν | αφετε: εασατε 39 δυνασθε καταλ. αυτο 40 απελυσαν αυτουσ 41 υπερ του ονοματ. αυτου κατηξιωθ. ατιμασθ.

ματος ἀτιμασθῆναι, [42] πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν χριστὸν ἰησοῦν.

VI.

[1] Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. [2] προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπον· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. [3] ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· [4] ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. [5] καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξέλεξαν τὸν στέφανον, ἄνδρα πλήρης πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ φίλιππον καὶ πρόχορον καὶ νικάνορα καὶ τίμωνα καὶ παρμενᾶν καὶ νικόλαον προσήλυτον ἀντιοχέα, [6] οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. [7] καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἰουδαίων ὑπήκουον τῇ πίστει. [8] στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

[9] Ἀνέστησαν δέ τινες ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν λεγομένων λιβερτίνων καὶ κυρηναίων καὶ ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ κιλικίας καὶ ἀσίας συνζητοῦντες τῷ στεφάνῳ. [10] καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. [11] τότε ὑπέ-

---

3 [c] πνευμ. και σοφιας 5 πληρης: ut ΑC*DEH, nec correctum | πιστ. κ. πνευμ. [c]: * πνευμ. κ. πιστ. 7 ιουδαιων: [c] ιερεων

2 ειπαν 3 επισκεψωμεθα | πνευμ. και σοφι. 5 εξελεξαντο στεφανον | πληρη | ** νικανωρα | *τειμωνα 7 ιουδαιων: ιερεων 9 τινες των εκ | τησ λεγομενησ

42 ιησουν τον χριστ. VI, 3 επισκ. ουν | πνευμ. αγιου και σοφ. | 5 [c] κατασταθησομεν 5 εξελεξαντο στεφανον | πληρη 7 ιουδαιων: ιερεων 8 χαριτος: πιστεως 9 τινες των εκ | τησ λεγομενησ | συζητουντεσ

βαλον ἄνδρας λέγοντες ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λέγοντος ῥήματα βλασφημίας εἰς μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν. [12] συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ συνῆρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, [13] ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντες· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· [14] ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν μωϋσῆς. [15] καὶ ἀτενίσαντες αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

VII.

[1] Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; [2] ὁ δὲ ἔφη· ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν χαρράν, [3] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἐάν σοι δείξω. [4] τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς χαλδαίων κατῴκησεν ἐν χαρράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην, εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, [5] καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτὴν εἰς κατάσχεσιν αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. [6] ἐλάλησεν δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα σου πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· [7] καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ

---

11 λεγοντος: [c] λαλουντος | ex βλασφημιας ipse [*] fecit βλασφημα 12 [c] κ. επισταντες συνηρπ. 13 λεγοντες nec h. l. nec v. 11. correctum est 15 [a] ατεν. εισ αυτον VII, 1 [c] ην αν σοι

11 λεγοντας | αυτου λαλουντος | βλασφημα 12 και επισταντες συνηρπασαν 13 λεγοντας | αγιου: add τουτου 15 ατεν. εισ αυτον VII, 3 om εκ sec | ην αν 5 δουν. αυτω ε. κα. αυτην 6 αυτω: ουτως | σου: αυτου 7 ω αν δουλ.

11 λεγοντας | αυτου λαλουντος | βλασφημα | μωσην (v. 14. μωϋσης) 12 και επισταντες συνηρπ. 13 λεγοντας | ρηματα βλασφημα λαλων | αγιου: add τουτου 15 ατενισ. εισ αυτ. απαντες VII, 1 ει αρα ταυτα 3 εισ γην ην αν 5 δουν. αυτω ε. κατ. αυτην 6 ουτως pro αυτω | σου: αυτου

θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 9 καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἔναντι φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν αἴγυπτον καὶ χαναὰν καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς αἴγυπτον, ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο φαραὼ τὸ γένος αὐτοῦ. 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15 καὶ κατέβη Ἰακὼβ εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, 16 καὶ μετετέθησαν εἰς συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν ἐμμὼρ ἐν συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὁμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν αἰγύπτῳ, 18 ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ

---

8 c τη ογδοη 16 c εμμ. του εν συχ. 18 αιγυπτον c: *εγυπτ.

8 εβδομη: ογδοη 10 εναντιον | om εφ 11 ηυρισκον 13 εγνωρισθη | τω φαραω το γεν. ιωσηφ 15 κατεβη δε | om εισ αιγυπτ. | αυτος ετελευτησεν bent 17 ωμολογησεν 18 *αχρι

7 ειπεν ο θεος 8 εβδομη: ογδοη | και ο ισαακ | και ο ιακωβ 10 εξειλετο | εναντιον | om εφ 11 ολ. την γην αιγυπτου 12 σιτα εν αιγυπτω 13 τω φαραω τ. γεν. του ιωσηφ 14 τον πατ. αυτ. ιακωβ | συγγενειαν αυτου 15 κατεβη δε 16 ο ωνησατο | εμμορ του συχεμ 17 ωμοσεν pro ομολογ. 18 om επ αιγυπτ. 19 τ. πατερ. ημων | εκθετα τα βρεφ. αυτ. 20 μωσης

οἴκῳ τοῦ πατρός· [21] ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. [22] καὶ ἐπαιδεύθη μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. [23] ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. [24] καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν αἰγύπτιον. [25] ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσι σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. [26] τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών· ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; [27] ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; [28] μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεισ, ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν αἰγύπτιον; [29] ἔφυγεν δὲ μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. [30] καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους σινὰ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. [31] ὁ δὲ μωϋσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου· [32] ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ. ἔντρομος δὲ μωϋσῆς γενόμενος οὐκ ἐτόλμησεν κατανοῆσαι. [33] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. [34] ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐ-

---

20 post πατρ. scriptum est μου, sed ipsa prima manu notatum

21 om εισ 22 om εν pr 23 **τεσσαρακοντ. | om τουσ ante υιουσ 28 **χθεσ 30 **τεσσαρακοντ. | σεινα 31 εθαυμασεν 32 γενομεν. μωυσησ | ετολμα 33 σου των ποδων 34 στεναγμ. αυτου

20 πατροσ αυτου 21 εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο αυτον 22 μωσησ | om εν pr | και εν εργοισ | om αυτου 23 τεσσαρακοντ. 25 τ. αδελφ. αυτου | αυτοισ σωτηριαν 26 5° τη δε επιουση | συνηλασεν | αδ. εστε υμεισ 27 εφ ημασ 28 χθεσ 29 μωσησ 30 τεσσαρακοντ. | αγγελ. κυριου 31 μωσησ εθαυμασε| φω. κυρ. προσ αυτον 32 και ο θεοσ ισαακ κ. ο θεοσ ιακωβ | γενομ. μωσησ | ετολμα 33 εν ω

τούσ· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰσ αἴγυπτον. [35] τοῦτον τον μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντεσ· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν, τοῦτον ὁ θεὸσ ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἀπέσταλκεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντοσ αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. [36] οὗτοσ ἐξήγαγεν αὐτοὺσ ποιήσασ τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. [37] οὗτόσ ἐστιν ὁ μωϋσῆσ ὁ εἰπασ τοῖσ υἱοῖσ ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸσ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὡσ ἐμέ. [38] οὗτόσ ἐστιν ὁ γενόμενοσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντοσ αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει σινὰ καὶ τῶν πατέρων ὑμῶν, ὃσ ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ὑμῖν, [39] ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρεσ ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν εἰσ αἴγυπτον, [40] εἰπόντεσ τῷ ἀαρών· ποίησον ἡμῖν θεοὺσ οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ μωϋσῆσ οὗτοσ, ὁ ἄνθρωποσ ὃσ ἐξήγαγεν ἡμᾶσ ἐκ γῆσ αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. [41] καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖσ ἔργοισ τῶν χειρῶν αὐτῶν. [42] ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸσ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺσ λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼσ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίασ προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκοσ ἰσραήλ, [43] καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥομφάν, τοὺσ τύπουσ οὓσ ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖσ; καὶ μετοικιῶ ὑμᾶσ ἐπέκεινα βαβυλῶνοσ. [44] ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖσ πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼσ ἐτάξατο ὁ

---

35 ο θεοσ: [a] add και | post αρχ. και sec loco [c] add λυτρωτην (oblitus delere δικαστην) 37 αδελφων: [c] add υμων 43 [c] ραιφαν 44 [c] διεταξατο

35 om εφ ημων | και αρχοντ. και λυτρωτην απεσταλκ. συν χειρι 36 εν τη αιγυπτω | **τεσσαρακοντ. 37 αδελφ. υμων 38 πατερων ημων οσ εξελεξατο 39 αλλ [mal] (sed αλλα [bent]) 40 om ο ανθρωπ. 42 στρατεια | **τεσσαρακοντ. | *om εν τη ερημω 43 του θεου ρομφα 44 διεταξατο

34 αποστελω 35 om εφ ημων | δικαστην sec: λυτρωτην | απεστειλεν 36 εν γη αιγυπτου | τεσσαρακοντ. 37 ειπων | κυριοσ ο θεοσ υμων | αδελφ. υμων ωσ εμε· αυτου ακουσεσθε 38 πατερ. ημων | δουναι ημιν 39 αλλ | om εν 40 om ο ανθρωπ. | γεγονεν 42 τεσσαρακοντ. 43 τ. θεου υμων ρεμφαν 44 ην εν τοισ| (ς om εν ante τη) | διεταξατο

λαλῶν τῷ μωϋσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει,
45 ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ ἰησοῦ
ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου
τῶν πατέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν δαυείδ· 46 ὃς εὗρεν χάριν
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ ἰακώβ.
47 σαλομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν
χειροποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει· 49 ὁ οὐρανός
μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκο-
δομήσετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς
μου; 50 οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 σκληροτρά-
χηλοι καὶ ἀπερίτμητοι ταῖς καρδίαις ὑμῶν καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς
ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ
ὑμεῖς. 52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν;
καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως
τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε, 53 οἵ-
τινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυ-
λάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυ-
χον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πίστεως καὶ
πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ
καὶ ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ
τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἑστῶτα
ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ
ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, 58 καὶ ἐκβα-
λόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο
τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου σαύ-
λου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέ-

---

45 εξεωσεν: corrector (^{c}?) erasit ε medium 46 ητησατο ^{c}: *om | οικω: ^{c} θεω 54 ακουοντ. δε: ^{c} add ταυτα 56 ^{c} εκ δεξ. εστωτ. του

45 εξωσεν 47 σολομων | *οικοδομησεν 49 και η γη | οικοδομησατε 51 απεριτμητοι καρδιασ και 54 ακουοντ. δε ταυτα 55 om πιστεως και 56 εκ δεξ. εστωτ. του 58 ιματ. εαυτων

44 μωση 45 εξωσεν | δαβιδ 46 σκη. τω θεω ιακ. 47 σολομων 48 χειροποι. ναοισ 51 τη καρδια και τοισ 52 γεγενησθε 54 ακουοντ. δε ταυτα 55 om πιστ. και 56 ανεωγμενουσ | εκ δεξ. εστωτ. του

γοντα· κύριε ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. [60] θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν· κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

VIII.

[1] Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν ἱεροσολύμοις· πάντες διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς ἰουδαίας καὶ σαμαρίας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. [2] συνεκόμισαν δὲ τὸν στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. [3] σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε τοὺς ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.

[4] Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἦλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον. [5] φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς σαμαρίας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν. [6] προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. [7] πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξῄρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. [8] ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

[9] Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς σαμαρίας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, [10] ᾧ προσεῖχαν πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες· οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. [11] προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξεστα-

---

60 εκραξεν: [c] add φωνη μεγαλη VIII, 1 [c] και παντες 3 [c] om τους 4 [c] διηλθον 5 σαμαριας [c]: *καισαριας 6 αυτους: σ dubium est an [c] adiecerit demum an instauraverit tantum

60 εκραξ. φωνη μεγαλη | ταυτην την αμαρτ. VIII, 1 παντες δε | σαμαρειας 3 om τους 4 διηλθον 5 σαμαρειας 9 **το εθος (?) | σαμαρειας 10 προσειχον 11 μαγειαις

60 εκραξ. φωνη μεγαλη VIII, 1 παντες τε | σαμαρειας 2 εποιησαντο 3 om τους 4 διηλθον 5 om την | σαμαρειας 6 προσειχ. τε 7 πολλων γαρ | μεγαλη φωνη εξηρχετο 8 και εγενετο χαρα μεγαλη 9 εξιστων | σαμαρειας 10 προσειχον | om καλουμενη 11 μαγειαις

κέναι αὐτούσ. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τοῦ φιλίππου εὐαγγελιζομένου περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ κυρίου καὶ τοῦ ὀνόματοσ ἰησοῦ χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρεσ τε καὶ γυναῖκεσ. 13 ὁ δὲ σίμων καὶ αὐτὸσ ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶσ ἦν προσκαρτερῶν τῷ φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεισ μεγάλασ γινομένασ ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἐν ἱεροσολύμοισ ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ σαμαρία τὸν λόγον τοῦ χριστοῦ, ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτοὺσ πέτρον καὶ ἰωάννην, 15 οἵτινεσ καταβάντεσ προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπωσ λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκόσ, μόνον δὲ ἐβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. 17 τότε ἐπετίθεσαν τὰσ χεῖρασ ἐπ' αὐτούσ, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 ἰδὼν δὲ ὁ σίμων ὅτι διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖσ χρήματα 19 λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰσ χεῖρασ λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 πέτροσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰσ ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισασ διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶσ οὐδὲ κλῆροσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεία ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆσ κακίασ σου ταύτησ, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆσ καρδίασ σου· 23 εἰσ γὰρ χολὴν πικρίασ καὶ σύνδεσμον ἀδικίασ ὁρῶ σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖσ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν κύριον, ὅπωσ μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. 25 οἱ μὲν οὖν διαμαρτυρόμενοι καὶ λαλήσαντεσ τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέ-

---

12 [c] τω φιλιππω ευαγγελιζομενω | κυριου: [c] θεου 13 θεωρων: cod θεορων| εξιστατο [c]: *-σταντο (ut etiam c*D*) 14 [c] τ. λογ. τ. θεου 16 [c] βεβαπτισμενοι 20 αυτον [c]: *αυτους

12 τω φιλιππω ευαγγελιζομενω π. τ. β. τ. θεου 13 θεωρων τα σημ. 14 σαμαρεια | λογ. του θεου | ιωαννην 15 προσευξαντο 16 βεβαπτισμενοι 17 επετιθοσαν 25 διαμαρτυραμενοι

12 τω φιλιππω ευαγγελιζομενω τα περι | κυριου: θεου | του ιησ. χρι. 14 σαμαρεια | τ. λογ. τ. θεου | τον πετρον 16 ουπω | βεβαπτισμενοι 17 επετιθουν 18 ιδων: θεασαμενοσ | το πνευμ. το αγιον 19 ϛ ω αν 21 εναντι: ενωπιον 22 κυριου: θεου 25 διαμαρτυραμενοι | υπεστρεψαν

στρεφον εἰσ ἱεροσόλυμα, πολλάσ τε κώμασ τῶν σαμαριτῶν εὐ-
ηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελοσ δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸσ φιλιππον λέγων· ἀνά-
στηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καλου-
μένην καταβαίνουσαν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰσ γάζαν· αὕτη ἐστὶν
ἔρημοσ. 27 καὶ ἀναστὰσ ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ αἰθίοψ εὐ-
νοῦχοσ δυνάστησ κανδάκησ βασιλίσσησ αἰθιόπων, ὃσ ἦν ἐπὶ
πάσησ τῆσ γάζησ αὐτῆσ, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰσ ἱερουσα-
λήμ· 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενοσ ἐπὶ τοῦ ἅρματοσ
αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα
τῷ φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσ-
δραμὼν δὲ ὁ φιλιπποσ ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντοσ ἡσαΐαν
τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆραγε γινώσκεισ ἃ ἀναγινώσκεισ;
31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶσ γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τισ ὁδηγήσει με;
παρεκάλεσέν τε τὸν φιλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ
δὲ περιοχὴ τῆσ γραφῆσ ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· ὡσ πρόβατον
ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡσ ἀμνὸσ ἐναντίον τοῦ κείραντοσ αὐτὸν
ἄφωνοσ, οὕτωσ οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώ-
σει ἡ κρίσισ αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίσ διηγήσεται;
ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆσ γῆσ ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ εὐ-
νοῦχοσ τῷ φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνοσ ὁ προφήτησ
λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινόσ; 35 ἀνοίξασ δὲ ὁ
φίλιπποσ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γραφῆσ ταύ-
τησ, καὶ εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν ἰησοῦν. 36 ὡσ δὲ ἐπορεύοντο
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχοσ· ἰδοὺ
ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ
ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰσ τὸ ὕδωρ, ὅ τε φίλιπποσ

---

26 [c] om καλουμενην 27 [c] οσ εληλυθει 28 [c-c] και ανεγινωσκεν 35 [c] om και sec

25 σαμαρειτων 26 om καλουμενην 27 οσ εληλυθει 28 ην δε υποστρ. | και ανεγεινωσκεν 31 *οδαγησει, **οδηγηση 32 κειροντοσ 34 *om τουτο 35 om και sec

25 ιερουσαλημ | σαμαρειτων | ευηγγελισαντο 26 om καλουμενην 27 τησ βασιλισσ. | οσ εληλυθει 28 και ανεγινωσκεν 30 τον προφ. ησαιαν 31 οδηγηση 32 κειροντοσ 33 ταπεινωσει: add αυτου | την δε γενεαν 35 om και sec 37 sic: ειπε δε ο φιλιπποσ· ει πιστευεισ εξ ολησ τησ καρδιασ, εξεστιν. αποκριθεισ δε ειπε· πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον ιησουν χριστον

καὶ ο εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. [39] ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. [40] φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς καισαρίαν.

IX.

[1 c] Ο δὲ σαῦλος ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ [2] ἠτήσατο ἐπιστολὰς παρ' αὐτοῦ εἰς δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἄν τινας εὕρῃ ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς ἱερουσαλήμ. [3] ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, [4] καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· σαοὺλ σαούλ, τί με διώκεις; [5] εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ο δὲ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. [6] ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. [7] οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ ἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ ὁρῶντες. [8] ἠγέρθη δὲ σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς δαμασκόν. [9] καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

[10 7] Ην δέ τις μαθητὴς ἐν δαμασκῷ ὀνόματι ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος· ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ

---

1 [c] ετι ενπνεων 3 cod εξεφνης ut etiam B*cE 7 [c] ex ορωντες fecit θεορουντες (sic) 8 [c] ex ηνυγμενων (sic) fecit ηνεωγμ. | ουδεν: super ν videtur α coeptum sed statim missum esse factum

39 αυτου την οδον 40 καισαρειαν IX, 1 ετι (*οτι) εμπνεων 2 παρ αυτου επιστ. | εαν τινασ | τησ οδου οντασ 5 om ειπεν post ο δε 6 εισιθι 7 ειστηκεισαν | θεωρουντεσ pro ορωντ. 8 ανεωγμενων

40 καισαρειαν IX, 1 ετι εμπνεων 2 παρ αυτου επιστολ. | οπωσ εαν | τησ οδου οντασ 3 και εξαιφνησ | αυτον περιηστρ. | απο τ. ουρ. 5 ο δε κυριοσ ειπεν | διωκεισ: add σκληρον σοι προσ κεντρα λακτιζειν. [6] τρεμων τε και θαμβων ειπε· κυριε, τι με θελεισ ποιησαι; ο δε κυριοσ προσ αυτον 6 om αλλα | σοι τι σε 7 ειστηκ. εννεοι | θεωρουντεσ 8 ο σαυλοσ | ανεωγμενων | ουδενα εβλ. 10 ο κυρ. εν οραμ.

ἐγώ, κύριε. [11] ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθείαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα σαῦλον ὀνόματι ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, [12] καὶ ἶδεν ἄνδρα ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. [13] ἀπεκρίθη δὲ ἀνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἰερουσαλήμ, [14] καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. [15] εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· [16] ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. [17] ἀπῆλθεν δὲ ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. [18] καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψεν δέ, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, [19] καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, [20] καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. [21] ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἰερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; [22] σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυννε Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. [23] ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνε-

---

12 [c] τας χειρας 17 οδω: [a] add η ηρχου 18 [c] ωσει λεπ. 22 συνεχυννε: [c] add τους

11 αναστα πορευθ. 12 ειδεν ανδρα εν οραματι | τας χειρας 15 ενωπ. των εθνων 17 οδω η ηρχου 18 αυτου απο τ. οφθ. | ανεβλεψ. τε 19 ενισχυθη 21 εν ιερου. 22 συνεχυννεν, ** -χυνεν

12 ειδεν εν οραματι ανδρα ονομ. αναν. | χειρα 13 ο ανανιας | ακηκοα | εποιησε τοις αγ. σου 15 μοι εστιν | om τε pr 17 οδω η ηρχου 18 απεπεσον | ωσει λεπιδ. | ανεβλεψ. τε παραχρημα 19 εγεν. δε ο σαυλος 20 ιησουν: χριστον 21 εν ιερου. 22 συνεχυνε τους ιουδαι.

βουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. [24] ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ
η ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας
τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· [25] λαβόντες δὲ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες
ἐν σφυρίδι.

[26] Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι
τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες
ὅτι ἔστιν μαθητής. [27] βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν
πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ
εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, πῶς ἐν δαμασκῷ
ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. [28] καὶ ἦν μετ' αὐτῶν
εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἰερουσαλήμ, παρησιαζό-
μενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, [29] ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς
τοὺς ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. [30] ἐπιγνόντες
δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς καισαρίαν καὶ ἐξαπέστειλαν
αὐτὸν εἰς ταρσόν.

[31] Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ γαλι-
λαίας καὶ σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευ-
ομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος ἐπληθύνετο. [32] ἐγένετο δὲ πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων
κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας λύδδα.
[33] εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι αἰνέαν, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ
κατακείμενον ἐπὶ κραβάκτου, ὃς ἦν παραλελυμένος. [34] καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ ὁ πέτρος· αἰνέα, ἰᾶταί σε ἰησοῦς χριστός· ἀνάστηθι
καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη, [35] καὶ εἶδον αὐτὸν

---

24 [c] ανελωσιν αυτον 27 πως sec: [a] και πως 28 [c] τ. κυριου ιησου 29 cod και συνεζητει τε, sed τε iam prima manu notatum 32 scriptum est εν λυδδα, sed εν ipsa prima ut videtur manu notatum 33 [c] κραβαττου

25 σπυριδι 27 πως sec: και πως | om του 28 παρρησιαζομενος 30 καισαρειαν 31 γαλειλαιας κ. σαμαρειας 33 κραβαττου, [a a] κραββατου 34 [a a] ιησους ο χριστ. 35 ειδαν

24 παρετηρουν τε τας 25 δε αυτον οι μαθητ. νυκτ. καθηκ. δια τ. τειχ. χαλ.| σπυριδι 26 παραγεν. δε ο σαυλος | επειρατο 27 πως sec: και πως 28 εν ιερου. και παρρησιαζ. | τ. κυρ. ιησου 29 αυτ. ανελ. 30 καισαρειαν 31 αι μ. ο. εκκλη-σιαι - - σαμαρειας ειχον ειρ. οικοδομουμεναι κ. πορευομεναι - - επληθυνοντο 32 λυδ-δαν 33 αινεαν ονοματι | επι κραββατω 34 ιησ. ο χριστ.

πάντες οἱ κατοικοῦντες λύδδα καὶ σάρρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερῴῳ. 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης λύδδας τῇ ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. 39 ἀναστὰς δὲ πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον ἀνεκάθισεν. 41 δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν ἰόππῃ παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ.

X.

1 Ἀνὴρ δέ τις ἐν καισαρίᾳ ὀνόματι κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης ἰταλικῆς, 2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ

---

35 c τον σαρρωνα 37 c αυτην εθηκαν 38 λυδδας: c λυδδα 43 c εγενετ. δε αυτον X, 3 - δεν εν: cod om εν | c ωσει

35 τον σαρωνα 36 ταβειθα | εργων αγαθων 37 om αυτην sec 38 ** λυδδησ 40 * προσευξατο | ταβειθα 42 om τησ X, 1 καισαρεια | σπειρασ 3 ωσει

35 λυδδαν και τον σαρωνα (ς σαρωναν) 37 αυτην εθηκαν 38 λυδδησ | μη οκνησαι διελθ. εωσ αυτων 40 om και ante θεισ 42 πολλοι επιστευσαν 43 μειναι αυτον X, 1 δε τισ ην | καισαρεια 2 ποιων τε 3 ωσει ωραν εννατην

θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· κορνήλιε. [4] ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. [5] καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς ἰόππην καὶ μετάπεμψαι σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος· [6] οὗτος ξενίζεται παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. [7] ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, [8] καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰόππην.

[9] Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. [10] ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, [11] καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένον ἐπὶ τῆς γῆς, [12] ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. [13] καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πέτρε θῦσον καὶ φάγε. [14] ὁ δὲ πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. [15] καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. [16] τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. [17] ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, [18] καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ σίμων ὁ ἐπικα-

---

4 [c] ανεβησ. εισ μνημοσυνον 9 εκτην: [c] ενατην

4 ανεβησ. εισ μνημοσυνον 5 σιμωνα τινα οσ 9 αυτων: εκεινων 11 * καθειεμενον ([mai 1] καθειμενον ex errore [vid]) 17 εν αυτω 18 επυθοντο

4 ανεβ. εισ μνημοσυνον ενωπιον 5 εισ ιοππ. ανδρ. 6 θαλασσαν: add ουτοσ λαλησει σοι τι σε δει ποιειν 7 αυτω pr: τω κορνηλιω | οικετων αυτου 8 αυτοισ απαντα 9 αυτων: εκεινων 10 αυτων: εκεινων | εγενετο: επεπεσεν 11 καταβαιν. επ αυτον | δεδεμενον και καθιεμενον 12 τετραποδ. τησ γησ και τα θηρια και τα ερπετα και τα πετ. 14 κοιν. η ακαθ. 16 και παλιν ανεληφθη 17 και ιδου | απο του | om του ante σιμωνοσ

λούμενος πέτροσ ἐνθάδε ξενίζεται. [19] τοῦ δὲ πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματοσ εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρεσ τρεῖσ ζητοῦντέσ σε· [20] ἀλλὰ ἀναστὰσ κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖσ μηδὲν διακρινόμενοσ, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούσ. [21] καταβὰσ δὲ πέτροσ πρὸσ τοὺσ ἄνδρασ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίσ ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; [22] οἱ δὲ εἶπαν· κορνήλιοσ ἑκατοντάρχησ, ἀνὴρ δίκαιοσ καὶ φοβούμενοσ τὸν θεόν, μαρτυρούμενόσ τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνουσ τῶν ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. [23] εἰσκαλεσάμενοσ οὖν αὐτοὺσ ἐξένισεν. τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰσ ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖσ, καί τινεσ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ ἰόππησ συνῆλθον αὐτῷ. [24] τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθαν εἰσ τὴν καισαρίαν· ὁ δὲ κορνήλιοσ ἦν προσδοκῶν αὐτούσ, συνκαλεσάμενοσ τοὺσ συγγενεῖσ αὐτοῦ καὶ τοὺσ ἀναγκαίουσ φίλουσ.

[25] Ὡσ δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν πέτρον, συναντήσασ αὐτῷ ὁ κορνήλιοσ πεσὼν ἐπὶ τοὺσ πόδασ προσεκύνησεν. [26] ὁ δὲ πέτροσ ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸσ ἄνθρωπόσ εἰμι. [27] καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότασ πολλούσ. [28] ἔφη τε πρὸσ αὐτούσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὡσ ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ, κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ θεὸσ μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· [29] διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτωσ ἦλθον μεταπεμφθείσ. πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με. [30] καὶ ὁ κορνήλιοσ ἔφη· ἀπὸ τετάρτησ ἡμέρασ μέχρι ταύτησ τῆσ ὥρασ ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενοσ ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, [31] καὶ φησίν· κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσ-

---

24 cod κεσαριαν

19 om αυτω | ανδρ. δυο 21 τισ αιτια 24 εισηλθεν | καισαρειαν | συγκαλεσ.| *αυτουσ pro αυτου 28 ο θεοσ εδειξεν 29 *αναντιφητωσ 30 ενωπιον μου

19 ενθυμουμενου | ειπ. αυτω το πν. | ζητουσι σε 20 διοτι 21 πρ. τ. ανδρ. τουσ απεσταλμενουσ απο του κορνηλιου προσ αυτον 22 ειπον 23 ο πετροσ pro αναστασ | απο τησ ιοππ. 24 και τη επαυριον εισηλθον | καισαρειαν | συγκαλεσ. 25 om του 26 αυτ. ηγειρ. | καγω αυτοσ 28 και εμοι ο θεοσ εδειξε 30 νηστευων και την εννατην ωραν προσευχομ. | ενωπ. μου

ευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον οὖν εἰς ἰόππην καὶ μετακάλεσαι σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν. 33 ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. 34 ἀνοίξας δὲ πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν, 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος. 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν ἰωάννης, 38 ἰησοῦν τὸν ἀπὸ ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὡς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ, 39 καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν ἰουδαίων καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. 40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

---

33 c απο του κυριου 34 c το στομα αυτου 36 ον: a punctis notavit 37 αρξαμενος: ut etiam ABCDEH, nec mutatum 38 ωσ: c οσ 40 εν: c om

36 om ον 37 om υμεισ | γαλειλαιασ | ιωαννησ 38 ωσ: οσ 39 om εν ante ιερου. 40 om εν 42 οτι ουτοσ εστ.

32 θαλασσαν: add οσ παραγενομενοσ λαλησει σοι 33 κυριου: θεου 34 προσωποληπτησ 37 αρξαμενον 38 ναζαρετ | ωσ: οσ 39 κ. ημεισ εσμεν | ον ανειλον 40 om εν

44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· 46 ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων
τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη πέτρος· 47 μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κω-
λῦσαί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; 48 προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνό-
ματι ἰησοῦ χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπι-
μεῖναι ἡμέρας τινάς.

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ
τὴν ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε
δὲ ἀνέβη πέτρος εἰς ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ
περιτομῆς 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν
ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ πέτρος ἐξετίθετο
αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων· 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει ἰόππῃ, καὶ εἶδον
ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην
τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι
ἐμοῦ· 6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς
γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
7 ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστὰς πέτρε θῦσον καὶ
φάγε. 8 εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέ-
ποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέ-
ρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐ-
ρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν

---

5 ιοππη: [c] add προσευχομενος

45 οσοι: οι | του πνευμ. του αγι. 48 αυτοις: αυτους XI, 3 εισηλθες et συνεφαγες 5 ιοππη: add προσευχομενος | [**] αχρις 9 εκ δευτερ. φωνη

45 συνηλθον 46 ο πετρος 47 κωλυσ. δυνατ. τις | καθως κ. ημ. 48 προσεταξ. τε αυτους βαπτισθ. εν τ. ον. του κυριου XI, 2 και οτε α. π. εισ ιεροσολυμα 3 εισηλθες post εχοντας ponit 4 ο πετρος 5 ιοππη: add προσευχομενος | αχρις 7 om και pr 8 παν κοινον 9 απεκρ. δε μοι 10 παλιν ανεσπασθη .

οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ καισαρίασ πρὸσ ἐμέ. [12] εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖσ μηδὲν διακρίνοντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρόσ. [13] ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶσ εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπόστειλον εἰσ ἰόππην καὶ μετάπεμψαι σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον, [14] ὃσ λαλήσει ῥήματα πρόσ σε, ἐν οἷσ σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶσ ὁ οἶκόσ σου. [15] ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺσ ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶσ ἐν ἀρχῇ. [16] ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματοσ τοῦ κυρίου, ὡσ ἔλεγεν· ἰωάννησ μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [17] εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν δέδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ὡσ καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστόν, ἐγὼ τίσ ἤμην δυνατὸσ κωλῦσαι τὸν θεόν; [18] ἀκούσαντεσ δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέγοντεσ· ἄρα καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ὁ θεὸσ τὴν μετάνοιαν εἰσ ζωὴν ἔδωκεν.

[19] Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ ἀπὸ τῆσ θλίψεωσ τῆσ γενομένησ ἐπὶ στεφάνῳ διῆλθον ἕωσ φοινίκησ καὶ κύπρου καὶ ἀντιοχίασ, μηδενὶ λαλοῦντεσ τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον ἰουδαίοισ. [20] ἦσαν δέ τινεσ ἐξ αὐτῶν ἄνδρεσ κύπριοι καὶ κυρηναῖοι, οἵτινεσ ἐλθόντεσ εἰσ ἀντιοχίαν ἐλάλουν καὶ πρὸσ τοὺσ ἑλληνιστάσ, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον ἰησοῦν. [21] καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύσ τε ἀριθμὸσ ὁ πιστεύσασ ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. [22] ἠκούσθη δὲ ὁ λόγοσ εἰσ τὰ ὦτα τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ οὔσησ ἐν ἰερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν βαρνάβαν ἕωσ ἀντιοχείασ. [23] ὃσ παραγενόμενοσ καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ

---

11 [c] προσ με 12 [c] διακρινανται 16 [c] οτι ιωαννησ 19 ιουδαιοισ: cod - δαιοι 20 και sec: puncta a [c] addita sed rursus rasa | ελληνιστασ: * ευαγγελιστασ, [c] ελληνασ

11 καισαρειασ προσ με 12 διακρεινανται 13 ανηγγειλ. [bent] | πεμψον εισ ιοππ. 16 ιωαννησ 17 εδωκεν 19 φοινεικησ | αντιοχειασ 20 αντιοχειαν

11 ημην | καισαρειασ | προσ με 12 μοι το πνευμ. | διακρινομενον 13 απηγγ. τε | ειποντα αυτω | ε. ιοππ. ανδρασ 16 om τον 17 εδωκεν | εγω δε τισ 18 εδοξαζον | αραγε | εδωκ. εισ ζω. 19 αντιοχειασ 20 εισελθοντεσ | αντιοχειαν | om και post ελαλουν 21 om ὁ 22 τησ εν ιεροσολυμοισ | βαρναβαν: add διελθειν 23 την χαριν του θεου

παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ, [24] ὅτι ἀνὴρ ἦν ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως· καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. [25] ἐξῆλθεν δὲ εἰς ταρσὸν ἀναζητῆσαι σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰς ἀντιοχίαν. [26] ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν ἀντιοχίᾳ τοὺς μαθητὰς χριστιανούς.

[27] Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ ἱεροσολύμων προφῆται εἰς ἀντιόχειαν. [28] ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι ἄγαβος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἥτις ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου. [29] τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς. [30] ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς βαρνάβα καὶ σαύλου.

XII.

[1] Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς ἡρῴδης τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. [2] ἀνεῖλεν δὲ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν ἰωάννου μαχαίρῃ. [3] ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ πέτρον· ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων· [4] ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. [5] ὁ μὲν οὖν πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. [6] ὅτε δὲ ἤμελλεν

---

26 χρηστιανους: ex η altera parte rasa ι factum est XII, 3 c αρεστον εστιν

23 προσμ. εν τω 24 ην ανηρ | * om τω κυριω 25 * αναστησαι | αντιοχειαν 26 αντιοχεια | χρειστιανους (** χριστ.) 27 ταυταισ: αυταισ 28 εσημαινεν XII, 1 ηρωδ. ο βασιλ. 2 ιωανου, ** μαχαιρα 3 αρεστον εστιν 5 om προσ τ. θεον

24 ην ανηρ 25 εισ ταρσ. ο βαρναβασ | ευρων αυτον ηγαγεν αυτον | αντιοχειαν 26 δε αυτουσ ενιαυτον | πρωτον εν αντιοχεια | χριστιανουσ 28 λιμ. μεγαν | οστισ και εγενετο ε. κλ. καισαροσ 29 ηυπορειτο XII, 1 ηρωδ. ο βασιλ. 2 μαχαιρα 3 και ιδων οτι αρ. εστι 5 εκτενησ | υπερ αυτου 6 εμελλεν αυτον προαγειν

προσάγειν αὐτὸν ὁ ἡρῴδησ, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ πέτροσ κοι-
μώμενοσ μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένοσ ἁλύσεσιν δυσίν,
φύλακέσ τε πρὸ τῆσ θύρασ ἐτήρουν τὴν φυλακήν. [7] καὶ ἰδοὺ
ἄγγελοσ κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶσ ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πα-
τάξασ δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνά-
στα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεισ ἐκ τῶν χειρῶν.
[8] εἶπέν τε ὁ ἄγγελοσ πρὸσ αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σαν-
δάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτωσ. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ
ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. [9] καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ
οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου· ἐδόκει
ὅραμα βλέπειν. [10] διελθόντεσ δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν
ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰσ τὴν πόλιν,
ἥτισ αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖσ· καὶ ἐξελθόντεσ προῆλθον ῥύμην
μίαν, καὶ εὐθέωσ ἀπέστη ὁ ἄγγελοσ ἀπ' αὐτοῦ. [11] καὶ ὁ πέτροσ
ἐν ἑαυτῷ γενόμενοσ εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶσ ὅτι ἐξαπέστειλεν
κύριοσ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸσ ἡρῴδου
καὶ πάσησ τῆσ προσδοκίασ τοῦ λαοῦ τῶν ἰουδαίων. [12] συνιδών
τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆσ μαρίασ τῆσ μητρὸσ ἰωάννου τοῦ
ἐπικαλουμένου μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ
προσευχόμενοι. [13] κρούσαντοσ δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνοσ
προῆλθε παιδίσκη ὑπακούουσα, ὀνόματι ῥόδη, [14] καὶ ἐπιγνοῦσα
τὴν φωνὴν τοῦ πέτρου ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα,
εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστᾶναι τὸν πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶ-
νοσ. [15] οἱ δὲ πρὸσ αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτωσ
ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ἄγγελόσ ἐστιν αὐτοῦ. [16] ὁ δὲ πέτροσ ἐπέ-
μενε κρούων· ἀνοίξαντεσ δὲ εἶδον αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. [17] κα-
τασείσασ δὲ αὐτοῖσ τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶσ ὁ κύριοσ

---

9 [c] ηκολουθ. αυτω | [c] εδοκ. δε 13 [a] υπακουσαι 15 [c] ο αγγελοσ αυτου εστιν

6 προσαγαγειν 8 ειπεν δε | * υποδυσαι 9 εδοκει δε 11 * εν αυτω | ο κυριοσ 12 ιωανου 13 * προσηλθε | υπακουσαι 15 οι δε ειπαν ο αγγελοσ 16 ειδαν 17 διηγησ. αυτοισ

7 εξεπεσον 8 περιζωσαι 9 ηκολουθει αυτω | εδοκει δε 10 ηλθον | ηνοιχθη 11 γενομ. εν εαυτω | εξειλετο 12 om της pr 13 αυτου: του πετρου | υπακουσαι 15 ειπον | ο αγγ. αυτ. εστ. 17 διηγησ. αυτοισ

αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. [18] γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. [19] Ἡρῴδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισαρίαν διέτριβεν. [20] Ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. [21] τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικήν, καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. [22] ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπων. [23] παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.

[24] [c]Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. [25] Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικαλούμενον Μάρκον.

XIII.

[1] [a]Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχίᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. [2] λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. [3] τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπι-

---

22 [c] ανθρωπου XIII, 2 τον sec: [a] om

18 ουχ (ita etiam ʌ): ουκ 19 καισαρειαν 20 σειδωνιοις 21 om ὁ 22 ανθρωπου 24 θεου: κυριου 25 (h. l. ιωαννην ut passim) | επικληθεντα XIII, 1 αντιοχεια | σιμεων[bent] | τετραρχου 2 om τον sec

17 ειπε δε 18 ουκ ολιγ. 19 εισ την καισαρειαν 20 θυμομαχ. ο ηρωδησ 21 και καθισασ 22 ανθρωπου 25 εξ ιερουσαλημ | συμπαραλαβοντ. | om και ante ιωαννη. | επικληθεντα XIII, 1 δε τινεσ εν αντιοχεια | τετραρχου 2 τον τε βαρν.

θέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. [4] αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, [5] καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. [6] διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ, [7] ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· [8] ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. [9] Σαῦλος δέ, ὁ καὶ παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς αὐτὸν εἶπεν· [10] ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς τοῦ κυρίου τὰς εὐθείας; [11] καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. [12] τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

[13] Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. [14] αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. [15] μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. [16] ἀνα-

---

5 εν ^{c}: *εισ | σαλαμινη (ut ABG alii) intactum mansit 10 ^{c} om του 14 ^{c} και εισελθοντεσ

4 σελευκειαν 5 σαλαμεινι | (rursus ιωαννην, item v. 25. -νησ) 6 βαριησουσ 11 παραχρ. δε | om επ αυτον 12 εκπληττομενοσ 13 ιωανησ

4 ουτοι μεν ουν | του πνευμ. του αγι. | την σελευκειαν et την κυπρον 5 σαλαμινι 6 om ολην | om ανδρα | βαριησουσ 9 και ατενισασ 10 om του 11 του κυριου | επεπεσεν 13 περι τον παυλ. 14 τησ πισιδιασ | εισελθοντεσ 15 om τω| λογ. εν υμιν

στὰσ δὲ παῦλοσ καὶ κατασείσασ τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. [17] ὁ θεὸσ τοῦ λαοῦ τούτου ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ μετὰ βραχίονοσ ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺσ ἐξ αὐτῆσ, [18] καὶ ὡσ τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺσ ἐν τῇ ἐρήμῳ, [19] καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ χαναὰν κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν ὡσ ἔτεσι τετρακοσίοισ καὶ πεντήκοντα· [20] καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰσ ἕωσ σαμουὴλ προφήτου. [21] κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ τὸν σαοὺλ υἱὸν κείσ, ἄνδρα ἐκ φυλῆσ βενιαμείν, ἔτη τεσσεράκοντα· [22] καὶ μεταστήσασ αὐτὸν ἤγειρεν τὸν δαυεὶδ αὐτοῖσ εἰσ βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσασ· εὗρον δαυεὶδ τὸν τοῦ ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃσ ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. [23] τούτου ὁ θεὸσ ἀπὸ τοῦ σπέρματοσ κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα ἰησοῦν, [24] προκηρύξαντοσ ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆσ εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίασ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραήλ. [25] ὡσ δὲ ἐπλήρου ἰωάννησ τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιοσ τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. [26] ἄνδρεσ ἀδελφοί, υἱοὶ γένουσ ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγοσ τῆσ σωτηρίασ ταύτησ ἐξαπεστάλη. [27] οἱ γὰρ κατοικοῦντεσ ἐν ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντεσ αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντεσ καὶ τὰσ φωνὰσ τῶν προφητῶν τὰσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένασ κρίναντεσ ἐπλήρωσαν, [28] καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντεσ ᾐτήσαν τὸν πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. [29] ὡσ δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ

---

22 h. l. δαυειδ plene scriptum 23 απο τ. σπερμ. suppl^{c} 25 *ante λαω iam ιηλ inceperat, sed statim se correxit 28 ητησαν τον: ^{c} ητησαντο

16 ισραηλειται 17 του pro τουτου 18 **τεσσαρακ. 19 om και pr 21 **τεσσαρακ. 22 om ανδρα 24 ιωανου 26 om και 28 ητησαντο πειλατον

16 ισραηλιται 17 εν γη αιγυπτω 18 τεσσαρακ. 19 κατεκληροδοτησεν αυτοισ την 19 sq ωσ ετεσι τετρ. κ. πεντηκ. post και μετα ταυτα pon 20 του προφητου 21 κισ | βενιαμιν | τεσσαρακ. 22 αυτοισ τον δαβιδ 23 ηγαγεν: ηγειρε 25 ο ιωαννησ | τινα με 26 υμιν ο λογοσ | απεσταλη 28 ητησαντο πιλατον 29 απαντα

περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς
μνημεῖον. [30] ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, [31] ὃς ὤφθη ἐπὶ
ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς
Ἰερουσαλήμ, οἵτινές εἰσι νῦν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
[32] καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπ-
αγγελίαν γενομένην, [33] ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς
τέκνοις ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέ-
γραπται τῷ δευτέρῳ· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά
σε. [34] ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑπο-
στρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια
Δαυεὶδ τὰ πιστά. [35] διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν
ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. [36] Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρε-
τήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς
πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· [37] ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν,
οὐκ εἶδεν διαφθοράν. [38] γνωστὸν οὖν ὑμῖν ἔστω, ἄνδρες ἀδελφοί,
ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· [39] ἀπὸ
πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν
τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. [40] βλέπετε οὖν μὴ ἀπέλθῃ τὸ
εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις· [41] εἴδετε οἱ καταφρονηταὶ καὶ
θαυμάσετε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς
ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆ-
ται ὑμῖν.

[42] Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον
λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. [43] λυθείσης δὲ αὐτοῖς τῆς
συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομέ-
νων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλα-

---

40 απελθη: [c] επελθη 41 καταφρονηται (-τε) restituit [c] ex καταφρονησατε| θαυμασετε intactum mansit | scriptum est οτι εργον ο ([c] om) εγω (intactum mansit per incuriam) εργαζ. εγω εν etc 43 αυτοις: [c] om

29 γεγραμμ. περι αυτου 31 γαλειλαιασ | om νυν 38 εστω υμιν | *δια τουτο 39 και απο παντ. 40 επελθη 41 ιδετε | θαυμασατε 42 παρεκαλ. etc: εισ το μετ. σα. ηξιουν 43 om αυτοισ

31 om νυν 32 τοισ τεκν. αυτων ημιν 33 τω δευτερ. γεγραπτ. 34 δαβιδ 35 διο 36 δαβιδ 38 εστω υμιν 39 και απο παντων | εν τω νομω μωσεωσ 40 επελθη εφ υμασ 41 ιδετε | θαυμασατε | εγω εργαζομ. | ω ου μη 42 εξ. δε εκ τησ συναγωγησ των ιουδαιων | παρεκαλ. τα εθνη 43 om αυτοισ

λοῦντεσ αὐτοῖσ ἔπειθον αὐτοὺσ προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.
44 τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλισ συνήχθη ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντεσ δὲ οἱ ἰουδαῖοι τοὺσ ὄχλουσ
ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖσ ὑπὸ παύλου λαλουμένοισ
βλασφημοῦντεσ. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ παῦλοσ καὶ ὁ βαρνά-
βασ εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίουσ κρίνετε ἑαυτοὺσ
τῆσ αἰωνίου ζωῆσ, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰσ τὰ ἔθνη. 47 οὕτω γὰρ
ἐντέταλται ἡμῖν κύριοσ· τέθεικά σε εἰσ φῶσ ἐθνῶν, τοῦ εἶναί
σε εἰσ σωτηρίαν ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη
ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν
ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον. 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγοσ
τοῦ κυρίου καθ' ὅλησ τῆσ χώρασ. 50 οἱ δὲ ἰουδαῖοι παρώτρυναν
τὰσ σεβομένασ γυναῖκασ καὶ τὰσ εὐσχήμονασ καὶ τοὺσ πρώ-
τουσ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν παῦλον καὶ
βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺσ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ
ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺσ ἦλθον εἰσ ἰκό-
νιον, 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶσ καὶ πνεύματοσ ἁγίου.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν εἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ
τὴν συναγωγὴν καὶ λαλῆσαι οὕτωσ ὥστε πιστεῦσαι ἰουδαίων
τε καὶ ἑλλήνων πολὺ πλῆθοσ. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντεσ ἰουδαῖοι ἐπ-
ήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελ-
φῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ
κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, διδόν-

---

46 επειδη: c add δε 47 c ημιν ο κυριοσ 50 c om και prim XIV, 1 συν-
αγωγην: c add των ιουδαιων 3 επι sec: c om

44 τω τε ερχ. | λογ. του θεου 47 (ουτω ut א) | ο κυριοσ 48 λογ. του θεου|
αιωνιαν 49 καθ: δι 50 om και prim | om αυτων 51 εικονιον 52 οι τε μαθηται
XIV, 1 συναγωγην: add των ιουδαιων 3 om επι sec | διδοντι

43 επιμενειν 44 λογ. του θεου 45 υπο του παυλ. λεγομενοισ | αντιλεγοντεσ
και βλασφημουντ. 46 παρρησ. δε | ειπον | επειδη δε 47 ο κυριοσ 49 δι ολησ
50 τον βαρναβ. 51 των ποδ. αυτων επ XIV, 1 ικονιω | συναγωγ. των ιουδαιων
2 απειθουντεσ 3 om επι sec | και διδοντι

τοσ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. [4] ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθοσ τῆσ πόλεωσ, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖσ ἰουδαίοισ, οἱ δὲ σὺν τοῖσ ἀποστόλοισ. [5] ὡσ δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ ἰουδαίων σὺν τοῖσ ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούσ, [6] συνιδόντεσ κατέφυγον εἰσ τὰσ πόλεισ τῆσ λυκαονίασ λύστραν καὶ δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, [7] κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

[8] Καί τισ ἀνὴρ ἀδύνατοσ ἐν λύστροισ τοῖσ ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, ὃσ οὐδέποτε περιεπάτησεν. [9] οὗτοσ ἤκουσεν τοῦ παύλου λέγοντοσ, ὃσ ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· [10] ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺσ πόδασ σου ὀρθόσ. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει. [11] οἵ τε ὄχλοι ἰδόντεσ ὃ ἐποίησεν παῦλοσ, ἐπῆραν τὴν φωνὴν λυκαονιστὶ λέγοντεσ· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντεσ ἀνθρώποισ κατέβησαν πρὸσ ἡμᾶσ, [12] ἐκάλουν τε τὸν βαρνάβαν δία, τὸν δὲ παῦλον ἑρμῆν, ἐπεὶ αὐτὸσ ἦν ὁ ἡγούμενοσ τοῦ λόγου. [13] ὅ τε ἱερεὺσ τοῦ διὸσ τοῦ ὄντοσ πρὸ τῆσ πόλεωσ ταύρουσ καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺσ πυλῶνασ ἐνέγκασ σὺν τοῖσ ὄχλοισ ἤθελεν θύειν. [14] ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἀπόστολοι βαρνάβασ καὶ παῦλοσ, διαρρήξαντεσ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰσ τὸν ὄχλον, κράζοντεσ [15] καὶ λέγοντεσ· ἄνδρεσ, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖσ ὁμοιοπαθεῖσ ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶσ ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν τὸν ζῶντα, ὃσ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, [16] ὃσ ἐν ταῖσ παρῳχημέναισ γενεαῖσ εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πο-

---

8 [c] εν λυστρ. αδυνατ. 9 ουτοσ: perperam additum est ουκ nec deletum| λεγοντοσ: [c] λαλουντοσ 11 [c] την φων. αυτων | ανθρωποισ [c] ex -ποι feeit 12 επει (επι scriptum est): [c] επιδη 14 [c] τα ιματ. εαυτων 15 [c] om τον ante ζωντα

9 ηκουεν | λαλουντοσ 10 [*]om και ante περιεπ. 11 τ. φων. αυτων 12 τον μεν | επειδη 14 τα ιματ. εαυτων 15 om τον

7 ησαν ευαγγελιζ. 8 εν λυστρ. αδυνατ. | μητρ. αυτ. υπαρχων | [5] περιεπεπατηκει, [5e] περιπεπατηκει 9 ηκουε τ. π. λαλουντοσ | πιστιν εχει 10 μεγαλ. τη φω. | ηλλετο 11 οι δε οχλ. | ο παυλοσ | την φων. αυτων 12 τον μεν βαρν.| επειδη 13 ο δε ιερ. | πολεωσ: add αυτων 14 εισεπηδησαν 15 τον θεον τον

ρεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· [17] καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν, ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν διδοὺς ὑετοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. [18] καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

[19] Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ ἀντιοχίας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. [20] κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰς δέρβην. [21] εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν λύστραν καὶ εἰς ἰκόνιον καὶ εἰς ἀντιοχίαν, [22] ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐνμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [23] χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. [24] καὶ διελθόντες εἰς τὴν πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν παμφυλίαν, [25] καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν πέργην τὸν λόγον τοῦ κυρίου κατέβησαν εἰς ἀτταλίαν, [26] κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. [27] παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγγελλον ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. [28] διέτριβον δὲ χρόνον οὐχ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

---

17 [c] καιτοι ουκ αμαρτ. εαυτον | [c] om υμιν | [c] τασ καρδ. ημων 19 εξω suppl[c] 20 sq * a πολιν priore ad posterius aberravit, [c] vero quae exciderant suppl και τη επαυριον usque τε την πολιν 22 [c] παρακαλ. τε 25 εισ την περγην: [c] εν περγη reposuerat sed ipse priorem scripturam videtur revocasse

17 καιτοι | υετουσ διδουσ· 19 αντιοχειασ | εικονιου 21 και αντιοχειαν 22 εμμενειν 24 om εισ pr 25 εν περγη | om του κυριου | ατταλειαν 26 *om απεπλευσ. 27 εποιησ. ο θεοσ 28 ουκ ολιγ.

17 εαυτον αφ. αγαθοποιων | ημιν υετ. διδουσ | καρδι. ημων 19 επηλθον| αντιοχειασ | νομισαντεσ | τεθναναι 20 αυτον των μαθητων 21 και ικονιον και αντιοχειαν 22 εμμενειν 23 πρεσβυτ. κατ εκκλ. 24 om εισ pr | om την sec 25 εν περγη | om του κυριου | ατταλειαν 27 ανηγγειλαν | εποιησ. ο θεοσ 28 διετρ. δε εκει | ουκ

XV.

[1] Καί τινεσ κατελθόντεσ ἀπὸ τῆσ ἰουδαίασ ἐδίδασκον τοὺσ ἀδελφούσ, ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ μωϋσέωσ, οὐ δύνασθε σωθῆναι. [2] γενομένησ δὲ στάσεωσ καὶ ζητήσεωσ οὐκ ὀλίγησ τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ πρὸσ αὐτούσ, ἔταξαν ἀναβαίνειν παῦλον καὶ βαρνάβαν καί τινασ ἐξ αὐτῶν ἄλλουσ πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ πρεσβυτέρουσ εἰσ ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματοσ τούτου. [3] οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντεσ ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ διήρχοντο τήν τε φοινίκην καὶ σαμαρίαν, διηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖσ ἀδελφοῖσ. [4] παραγενόμενοι δὲ εἰσ ἱερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπο τῆσ ἐκκλησίασ, τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸσ ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. [5] ἐξανέστησαν δέ τινεσ τῶν ἀπὸ τῆσ αἱρέσεωσ τῶν φαρισαίων πεπιστευκότεσ, λέγοντεσ ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺσ παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον μωϋσέωσ.

[6] Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. [7] πολλῆσ δὲ ζητήσεωσ γενομένησ ἀναστὰσ πέτροσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸσ διὰ τοῦ στόματόσ μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. [8] καὶ ὁ καρδιογνώστησ θεὸσ ἐμαρτύρησεν αὐτοῖσ δοὺσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼσ καὶ ἡμῖν, [9] καὶ οὐδὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσασ τὰσ καρδίασ αὐτῶν. [10] νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρεσ ἡμῶν οὔτε ἡμεῖσ ἰσχύσαμεν βαστάσαι; [11] ἀλλὰ διὰ τῆσ χάριτοσ τοῦ κυρίου ἰη-

---

1 εθει: scriptum est εθνι eraso ν 3 [a] εκδιηγουμενοι 4 εκκλησιασ: [a] add και 4 τε suppl [c] 7 οτι suppl [c] 10 ζυγον suppl [a]

1 *περιθμητε 2 αλλουσ εξ αυτων 3 σαμαρειαν | εκδιηγουμενοι 4 εισ ιεροσολυμα | απο τ. εκκλησ. και των 5 φαρεισαιων ut plerumque 6 συνηχθ. τε 9 ουθεν

1 περιτεμνησθε | om τω sec 2 γενομ. ουν | συζητησεωσ | αλλουσ εξ αυτων 3 om τε | σαμαρειαν | εκδιηγουμενοι 4 απεδεχθησαν υπ. τησ εκκλ. και 7 συζητησεωσ | ο θεοσ εν ημιν εξελεξ. 8 δουσ: add αυτοισ 11 om του | ιησου χριστου

σοῦ πιστεύσομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. [12] ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον βαρνάβα καὶ παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. [13] μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. [14] συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. [15] καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται· [16] μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν δαυεὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, [17] ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα [18] γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος. [19] διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, [20] ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνίας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. [21] μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

[22] Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς ἀντιοχίαν σὺν τῷ παύλῳ καὶ βαρνάβᾳ, ἰούδαν τὸν καλούμενον βαρσαββᾶν καὶ σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, [23] γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν ἀντιοχίαν καὶ συρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. [24] ἐπεὶ δὲ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν,

---

11 πιστευσομεν (ut D*): non mutatum 17 [c] κυρ. ο ποιων 21 αυτον ipse *ex αυτου fecit 22 ηγουμενους [c] ex -νοις 23 αυτων: [c] add ταδε | αδελφοι: [c] και οι αδελφοι 24 επει δε: [c] επειδη | εξ ημων (*υμ.): [c] add εξελθοντες

11 πιστευομεν 16 κατεστρεμμενα 20 αλλ | πορνειας | om του ante πνικτου 22 αντιοχειαν | σειλαν 23 αντιοχειαν 24 επειδη ηκ.

11 πιστευομεν 14 επι τω ονομ. 16 δαβιδ | κατεσκαμμενα 17 ο ποιων ταυτ. παντα 18 γν. απ αιων.: add εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου 20 απεχ. απο των | πορνειας 21 μωσης 22 αντιοχειαν | επικαλουμενον βαρσαβαν 23 χειρ. αυτ.: add ταδε | αδελφοι: και οι αδ. | αντιοχειαν 24 επειδη ηκου. | εξ ημ. εξελθοντες | τ. ψυχ. υμ.: add λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον

οἷσ οὐ διεστειλάμεθα, [25] ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοισ ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ σὺν τοῖσ ἀγαπητοῖσ ἡμῶν βαρνάβᾳ καὶ παύλῳ, [26] ἀνθρώποισ παραδεδωκόσι τὰσ ψυχὰσ αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. [27] ἀπεστάλκαμεν οὖν ἰούδαν καὶ σίλαν, καὶ αὐτοὺσ διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντασ τὰ αὐτά. [28] ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάροσ πλὴν τούτων ἐπάναγκεσ, [29] ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματοσ καὶ πνικτῶν καὶ πορνίασ· ἐξ ὧν διατηροῦντεσ ἑαυτοὺσ εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

[30] Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντεσ κατῆλθον εἰσ ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντεσ τὸ πλῆθοσ ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. [31] ἀναγνόντεσ δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. [32] ἰούδασ τε καὶ σίλασ, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντεσ, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺσ ἀδελφούσ. [33] ποιήσαντεσ δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνησ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸσ τοὺσ ἀποστείλαντασ ἑαυτούσ.

[35] Παῦλοσ δὲ καὶ βαρνάβασ διέτριβον ἐν ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου. [36] μετὰ δέ τινασ ἡμέρασ εἶπεν πρὸσ βαρνάβαν παῦλοσ· ἐπιστρέψαντεσ δὲ ἐπισκεψώμεθα τοὺσ ἀδελφοὺσ κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷσ κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶσ ἔχουσιν. [37] βαρνάβασ δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν ἰωάννην τὸν καλούμενον μάρκον· [38] παῦλοσ δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ παμφυλίασ καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἔργον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. [39] ἐγένετο δὲ παροξυσμόσ,

---

28 τουτων: [c] suppl των | επαναγκεσ: scriptum est ut in ᴀc aliis -γκαισ 29 [c] πνικτου 32 αδελφουσ: [a] add και επεστηριξαν 33 εαυτουσ: ε erasum et iam antea notatum 36 δε sec: [c] δη 37 καλουμενον: [c] praepositurus erat επι, sed rursus abstersit

25 εκλεξαμενοισ 27 σειλαν 28 τουτων των επαν. 29 πορνειασ 32 σειλασ| τουσ αδ. και επεστηριξαν 33 αποστειλ. αυτουσ 35 επιστρ. δη

28 τω αγιω πνευμ. | των επαναγκ. τουτων 29 πνικτου | πορνειασ 30 ηλθον 32 $\mathfrak{s}^{e}$ ιουδ. δε | αδελφουσ: add και επεστηριξαν 33 αποστ. εαυτουσ: αποστολουσ 34 sic: εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτου 36 παυλ. πρ. βαρναβ. | επιστρ. δη| αδελφ. ημων | πασαν πολιν 37 εβουλευσατο συμπαραλαβ. τον ιω. 38 συμπαραλαβειν 39 εγεν. ουν

ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς κύπρον. 40 παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. 41 διήρχετο δὲ τὴν συρίαν καὶ κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

1 Κατήντησεν δὲ εἰς δέρβην καὶ εἰς λύστραν, καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ ἕλληνος, 2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν λύστροις καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν. 4 ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν ἱεροσολύμοις.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 διῆλθον δὲ τὴν φρυγίαν καὶ γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ. 7 ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα ἰησοῦ· 8 παρελθόντες δὲ τὴν μυσίαν κατέβησαν εἰς τρωάδα. 9 καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς τῷ παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ μακαιδών τις ἦν ἑστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰς εἰς μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. 10 ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς μακαιδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

---

2 ικονιω: codex ικονιου 10 cod εξητησαμεν | προσκεκληται: c add ημας

40 σειλαν 41 και την κιλ. XVI, 1 δε και εισ 2 εικονιω 7 βειθυνιαν 9 om τησ | μακεδων 10 μακεδονιαν | προσκεκλ. ημασ

40 κυριου: θεου XVI, 1 om εισ sec | γυναικοσ τινοσ 3 τον πατερα αυτου οτι ελλην υπηρχεν 4 παρεδιδουν | και των πρεσβ. τ. εν ιερουσαλημ 6 διελθοντεσ | και την γαλατικ. 7 om δε | κατα την βιθ. πορευεσθαι | om ιησου 9 ωφθ. τω παυλ. | ανηρ τισ ην μακεδων εστ. | om και ante παρακ. 10 εισ την μακεδονιαν | προσκεκλ. ημασ ο κυριοσ

11 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τρωάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς σαμο-
θράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς νέαν πόλιν, 12 κἀκεῖθεν εἰς φιλίπ-
πους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος μακαιδονίας πόλις, κολω-
νία· ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς.
13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ
ποταμόν, οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλα-
λοῦμεν ταῖς συνελθούσαις ἡμῖν γυναιξίν. 14 καί τις γυνὴ ὀνό-
ματι λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως θυατείρων, σεβομένη τὸν
θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς
λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ παύλου. 15 ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος
αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυ-
ρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε. καὶ παρεβιά-
σατο ἡμᾶς. 16 ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν,
παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις
ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη.
17 αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζε λέγουσα·
οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες
καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολ-
λὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύ-
ματι εἶπεν· παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν
ἀπ' αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι
αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι
τὸν παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς
ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν·
οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, ἰουδαῖοι
ὑπάρχοντες, 21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν
παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν ῥωμαίοις οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ

---

13 ενομιζομεν: cod - μιζεν | c om ημιν 15 εβαπτισθη: c add αυτη | ημας c pro υμας substituit, item v. sq. ημιν pro υμιν

11 αναχθ. δε: αν. ουν mai 2? 12 om της | της μακεδονιας | ** κολωνεια 13 προσευχη (sic) | om ημιν 14 ηκουσεν | om του 17 om τω 19 και ιδοντες| σειλαν

11 αναχθ. ουν απ. της τρ. | τη τε επιου. εισ νεαπολιν 12 εκειθεν τε | της μακεδονιας | κολωνεια 13 πυλης: πολεως | ενομιζετο προσευχη ειναι | om ημιν 15 μεινατε 16 om την | πυθωνοσ | απαντησαι 17 κατακολουθησασα | ς καταγγ. ημιν 18 ο παυλοσ | εν τω ονοματι 20 ειπον

ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ
ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, [23] πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πλη-
γὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι
ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· [24] ὃς παραγγελίαν τοιαύτην λαβὼν
ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακήν, καὶ τοὺς πόδας
ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. [25] κατὰ δὲ μεσονύκτιον παῦ-
λος καὶ σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ
αὐτῶν οἱ δέσμιοι. [26] ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σα-
λευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παρα-
χρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνελύθη. [27] ἔξυπ-
νος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας
τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν,
νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. [28] ἐφώνησεν δὲ φωνῇ με-
γάλῃ παῦλος λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες
γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. [29] αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρο-
μος γενόμενος προσέπεσεν τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ, [30] καὶ προ-
άγων αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; [31] οἱ
δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ
ὁ οἶκός σου. [32] καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ σὺμ
πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [33] καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ
τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη
αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, [34] ἀναγαγών τε αὐ-
τοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιά-
σατο πανοικεὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. [35] ἡμέρας δὲ γενομένης
ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον
τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. [36] ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς

---

26 ανελυθη: [c] ανεθη 27 δεσμοφυλαξ: cod -λασ 30 [c] προαγαγων 32 θεου: [c] κυριου

22 ** περιρρηξ. 23 πολλας δε 25 το μεσονυκτ. | σειλασ 26 ηνεωχθησαν| om παραχρημ. | ανεθη 27 την μαχαιρ. 28 παυλ. μεγαλ. φωνη 29 και σειλα 30 προαγαγων 32 συν πασιν 34 om αυτου | ** πανοικι

22 περιρρηξαντες 24 λαβων: ειληφωσ | αυτων ησφαλισατο 25 το μεσονυκτ. 26 ανεωχθησαν τε | ανεθη 27 εμελλεν 28 ο παυλοσ 30 προαγαγων 31 ειπον| ιησουν χριστον 32 θεου: κυριου | συμ: και 33 παντεσ 34 πανοικι

λόγους τούτους πρὸς τὸν παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε εἰς εἰρήνην. [37] ὁ δὲ παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. [38] ἀπήγγειλάν τε τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι ῥωμαῖοί εἰσιν, [39] καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. [40] ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

[1] Διοδεύσαντες δὲ τὴν ἀμφίπολιν καὶ τὴν ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων. [2] κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, [3] διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ἰησοῦς χριστός, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. [4] καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. [5] ζηλώσαντες δὲ οἱ ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· [6] μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες,

---

1 αμφιπολιν [a] substituit pro πολιν 6 εσυρον: ita [c] ex ευρον

36 om τουτους | εν ειρηνη 37 εβαλαν 38 απηγγ. δε 40 εξηλθον XVII, 1 εισ την θεσσαλονεικην 3 ο χριστοσ ο ιησουσ 4 και σειλα | *ουχ ολιγαι 5 ανδρασ τινασ

36 απεσταλκασιν | εν ειρηνη 38 ανηγγειλαν δε | και εφοβηθησαν 39 εξελθειν τησ πολεωσ 40 εκ τησ φυλακ. | προσ: εισ | ιδοντ. τουσ αδελφ. παρεκαλ. αυτουσ | εξηλθον XVII, 1 om την sec | η συναγωγη 2 διελεγετο 3 ο χριστοσ ιησουσ 4 πολυ πληθοσ 5 οι απειθουντεσ ιουδαιοι | επισταντεσ τε | αγαγειν 6 τον ιασονα

οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, [7] οὓς ὑποδέδεκται ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων καίσαρος πράσσουσι, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι ἰησοῦν. [8] ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, [9] καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς. [10] οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως ἐξέπεμψαν διὰ νυκτὸς τόν τε παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἰς βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων ἀπῄεσαν· [11] οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. [12] πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. [13] ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς θεσσαλονίκης ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. [14] εὐθέως δὲ τότε τὸν παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὅ τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος ἐκεῖ. [15] οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν παῦλον ἤγαγον ἕως ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν σίλαν καὶ τὸν τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξῆεσαν.

[16] Ἐν δὲ ταῖς ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. [17] διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. [18] τινὲς δὲ καὶ τῶν ἐπικουρίων καὶ στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον· τί ἂν

---

7 πρασσουσι: [c]-σιν 15 καθιστανοντες: scriptum est καθισπαντες, [c]καθιστωντες 16 αυτου: [c] αυτους του παυλου 18 επικουριων: ita etiam ABDE alii

10 δια νυκτος εξεπεμψ. | σειλαν 11 θεσσαλονεικη | το καθ ημεραν 13 θεσσαλονεικησ 14 σειλασ 15 σειλαν 16 εκδεχ. αυτους του παυλου 18 **επικουρειων | στωϊκων

7 πραττουσι | λεγοντ. ετερ. ειναι 10 δια τησ νυκτοσ εξεπεμψ. 11 το καθ ημερ. 13 om και ταρασσοντ. 14 εωσ: ωσ | υπεμενον δε 15 καθιστωντεσ | ηγαγον αυτον | om τον ante τιμοθ. 16 αυτους του παυλου | θεωρουντι 18 om και prim | επικουρειων | κ. των στωϊκων

θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. [19] ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; [20] ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. [21] Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. [22] σταθεὶς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου πάγου εἶπεν· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. [23] διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. [24] ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, [25] οὐδὲ ὑπὸ ἀνθρωπίνων χειρῶν θεραπεύεται ὡς προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ πάντα· [26] ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, [27] ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειεν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. [28] ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. [29] γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσίῳ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως

---

18 cod καταγγελλευσ: ita etiam A**E al | ευηγγελιζετο: c add αυτοισ 19 αριον: ita etiam ADE alii 20 εισφερεισ: ita c ex -ρει 23 c ον ουν et τουτον εγω 25 ωσ: c om | c τα παντα

19 επιλαβ. δε | αρειον | om ἡ post αυτη 22 αρειου παγ. εφη 23 τα σεβασματα 25 χειρων ανθρωπινων | om ωσ | και τα παντα 27 ψηλαφησειαν | καιγε 28 καθ ημασ 29 χρυσω

18 αυτοισ ευηγγελιζετο 19 αρειον 20 τι αν θελοι 21 ευκαιρουν | τι και ακουειν καινοτ. 22 ο παυλοσ | αρειου παγ. εφη 23 τα σεβασματα | ον ουν et τουτον 24 κυριοσ υπαρχων 25 χειρων ανθρωπων | om ωσ | και τα παντ. (ς^{e}): ς κατα παντ. 26 εξ ενοσ αιματοσ | επι παν το προσωπον | προτεταγμενουσ 27 θεον: κυριον | ψηλαφησειαν 29 χρυσω

ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, 31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν. ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. 33 οὕτως ὁ παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ διονύσιος ὁ ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

XVIII.

1 Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς κόρινθον. 2 καὶ εὑρών τινα ἰουδαῖον ὀνόματι ἀκύλαν, ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς ἰταλίας, καὶ πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς ἰουδαίους ἀπὸ τῆς ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ.

4 Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέν τε ἰουδαίους καὶ ἕλληνας. 5 ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς μακαιδονίας ὅ τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς ἰουδαίοις εἶναι τὸν χριστὸν ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι τίτου ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα

---

30 [c]παραγγελλει XVIII, 2 τεταχεναι: cod τε (excidit τα exeunte versu) χεναι, [c] διατεταχεναι 3 [c] ειργαζετο

34 om ὁ | *αρεοπαγειτης, **αρεωπαγιτης XVIII, 2 διατεταχεναι | om κλαυδιον 3 **ειργαζ. 5 μακεδονιας | σειλας 7 ηλθεν | *τιτιου, **om

30 παραγγελλει | παντας: πασιν 31 διοτι 32 ειπον | σου παλιν περι τουτου 33 και ουτως XVIII, 1 μετα δε ταυτ. χωρ. ο παυλος 2 διατεταχεναι | εκ τ. ρωμ. 3 ειργαζετο | την τεχνην 5 μακεδονιας | λογω: πνευματι | om ειναι 7 ηλθεν | om τιτου

τῇ συναγωγῇ. [8] κρίσποσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγοσ ἐπίστευσεν τῷ κυ-
ρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούον-
τεσ ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. [9] εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ ἐν νυκτὶ δι'
ὁράματοσ τῷ παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃσ,
[10] διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶσ ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κα-
κῶσαί σε, διότι λαόσ ἐστί μοι πολὺσ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. [11] ἐκά-
θισεν δὲ ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ μῆνασ ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖσ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ.

[12] Γαλλίωνοσ δὲ ἀνθυπάτου ὄντοσ τῆσ ἀχαΐασ κατεπέστη-
σαν ὁμοθυμαδὸν οἱ ἰουδαῖοι τῷ παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν παρὰ
τὸ βῆμα, [13] λέγοντεσ ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτοσ τοὺσ
ἀνθρώπουσ σέβεσθαι τὸν θεόν. [14] μέλλοντοσ δὲ τοῦ παύλου ἀν-
οίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸσ τοὺσ ἰουδαίουσ· εἰ μὲν
ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον
ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· [15] εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ
ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶσ, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴσ ἐγὼ
τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. [16] καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺσ ἀπὸ τοῦ
βήματοσ. [17] ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντεσ σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγω-
γον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματοσ· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ γαλ-
λίωνι ἔμελεν.

[18] [c] Ὁ δὲ παῦλοσ ἔτι προσμείνασ ἡμέρασ ἱκανάσ, τοῖσ ἀδελ-
φοῖσ ἀποταξάμενοσ ἐξέπλει εἰσ τὴν συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ πρί-
σκιλλα καὶ ἀκύλασ, κειράμενοσ ἐν κενχραιαῖσ τὴν κεφαλήν·
εἶχεν γὰρ εὐχήν. [19] κατήντησαν δὲ εἰσ ἔφεσον, κἀκείνουσ κατ-
έλιπεν ἐκεῖ· αὐτὸσ δὲ εἰσελθὼν εἰσ τὴν συναγωγὴν διελέξατο
τοῖσ ἰουδαίοισ. [20] ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖ-
ναι, οὐκ ἐπένευσεν, [21] ἀλλὰ ἀποταξάμενοσ καὶ εἰπών· πάλιν

11 *ante ενα scripserat x sed ipse statim notavit 14 [c] ηνεσχομην 17 cod εμελλεν 20 [c] επιμειναι

8 *χρεισποσ 11 om ενα 12 οι ιουδ. ομοθυμ. | επι το βημα 18 κεγχρεαισ 19 εκει: αυτου

9 δι οραμ. εν νυκτι 11 εκαθισ. τε | om ενα 12 ανθυπατευοντοσ | επι το βημα 13 ουτοσ αναπειθει 14 ει μεν ουν ην | ηνεσχομην 15 ζητημα | κριτησ γαρ 17 παντεσ οι ελληνεσ 18 την κεφαλ. εν κεγχρεαισ 19 κατηντησε | εκει: αυτου | διελεχθη 20 μειναι παρ αυτοισ 21 αλλ απεταξατο αυτοισ ειπων· δει με παντωσ την εορτην την ερχομενην ποιησαι εισ ιεροσολυμα· παλιν δε

ἀνακάμψω πρὸσ ὑμᾶσ τοῦ θεοῦ θέλοντοσ· ἀνήχθη δὲ ἀπὸ τῆσ
ἐφέσου, [22] καὶ κατελθὼν εἰσ καισαρίαν, ἀναβὰσ καὶ ἀσπασά-
μενοσ τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰσ ἀντιόχειαν, [23] καὶ ποιήσασ
χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενοσ καὶ καθεξῆσ τὴν γαλατικὴν
χώραν καὶ φρυγίαν, στηρίζων πάντασ τοὺσ μαθητάσ.

[24] Ἰουδαῖοσ δέ τισ ἀπελλῆσ ὀνόματι, ἀλεξανδρεὺσ τῷ γένει,
ἀνὴρ λόγιοσ, κατήντησεν εἰσ ἔφεσον, δυνατὸσ ὢν ἐν ταῖσ γρα-
φαῖσ. [25] οὗτοσ ἦν κατηχημένοσ τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου καὶ ζέων
τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει, καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶσ τὰ περὶ τοῦ
ἰησοῦ, ἐπιστάμενοσ μόνον τὸ βάπτισμα ἰωάννου. [26] οὗτόσ τε
ἤρξατο παρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ· ἀκούσαντεσ δὲ αὐτοῦ
πρίσκιλλα καὶ ἀκύλασ προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον
αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. [27] βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελ-
θεῖν εἰσ τὴν ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖσ
μαθηταῖσ ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃσ παραγενόμενοσ συνεβάλετο
πολὺ τοῖσ πεπιστευκόσιν διὰ τῆσ χάριτοσ. [28] εὐτόνωσ γὰρ τοῖσ
ἰουδαίοισ διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺσ διὰ τῶν γραφῶν
εἶναι τὸν χριστὸν ἰησοῦν.

XIX.

[1] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἀπελλῆν εἶναι ἐν κορίνθῳ παῦλον
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰσ ἔφεσον καὶ εὑρεῖν
τινὰσ μαθητάσ, [2] εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλά-
βετε πιστεύσαντεσ; οἱ δὲ πρὸσ αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον
ἔστιν ἠκούσαμεν. [3] ὁ δὲ εἶπεν· εἰσ τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ
εἶπαν· εἰσ τὸ ἰωάννου βάπτισμα. [4] εἶπεν δὲ παῦλοσ· ἰωάννησ

---

21 δε: c om 23 c om και sec 24 c απολλωσ 25 c om ω 26 ακυλασ: cod ακυλα XIX, 1 c απολλω

21 om δε 22 καισαρειαν 23 om και sec 24 απολλωσ 25 om του pr | om ω | ελαλει δε | ιωανου 26 παρρησιαζεσθαι XIX, 1 τον απολλω | ελθειν 3 ο δε ειπεν: ειπεν τε | ιωανου 4 ιωανησ

21 και ανηχθη 22 καισαρειαν 23 om και sec | επιστηριζων 24 απολλωσ 25 om ω | ιησου: κυριου 26 παρρησιαζεσθαι | ακυλ. και πρισκιλλ. | την του θεου οδον XIX, 1 τον απολλω | ελθειν | και ευρων 2 om τε | οι δε: add ειπον | ουδε ει 3 ειπ. τε προσ αυτουσ | ειπον 4 ιωαννη. μεν

ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τουτέστιν εἰς τὸν ἰησοῦν. [5] ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. [6] καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ παύλου χεῖρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. [7] ησαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δώδεκα.

[8] Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. [9] ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ τυράννου. [10] τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ἰουδαίους τε καὶ ἕλληνας. [11] δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν παύλου, [12] ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.

[13] Ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ, λέγοντες· ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον ἰησοῦν, ὃν παῦλος κηρύσσει. [14] ἦσαν δέ τινες σκευᾶ ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. [15] ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; [16] καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἐνίσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς

13 [c] om κυριον 15 [c] τον μεν ιησουν 16 [c] εφαλλομενος | [c] om και ante κατακυρ. | [c] ισχυσεν

8 om τα 12 *απαλλασεσθ. 13 om κυριον 14 τινος 15 τον μεν ιησουν 16 **εφαλλομενος | om και sec | ισχυσεν

4 εισ τον χριστον ιησουν 6 τασ χειρασ | προεφητ. 7 δεκαδυο 9 τυραννου τινος 10 του κυριου ιησου 11 εποι. ο θεος 12 επιφερεσθαι | πον. εξερχεσθαι απ αυτων 13 τινεσ απο των | ορκιζομεν | om κυριον | ο παυλος 14 υιοι ante σκευα pon | οι τουτο ποι. 15 om αυτοισ 16 εφαλλομενοσ επ αυτουσ ο ανθρ. | αυτων pro αμφοτερ. | ισχυσεν

καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. [17] τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν ὁ φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ· [18] πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. [19] ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. [20] οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ ἴσχυσεν.

[21] [c] Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακαιδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. [22] ἀποστείλας δὲ εἰς Μακαιδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

[23] Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐχ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. [24] Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναὸν ἀργυροῦν Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐχ ὀλίγην ἐργασίαν· [25] οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν· Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, [26] καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ διὰ χειρῶν γινόμενοι. [27] οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότη-

---

17 [c] om ὁ 20 [c] ο λογος του κυριου 24 [c] ναους αργυρους 26 [c] θεοι οι δια 27 [c] αλλα και το της

17 om ὁ 20 ισχυεν 21 μακεδονιαν 22 εις την μακεδονιαν 23 ουκ ολιγος 24 ναους | om αργυρ. | ουκ ολιγην 26 πεισας μετεστησεν | θεοι οι δια 27 κινδυνευει | αλλα και το

17 om ὁ 20 ο λογ. του κυρ. | ισχυεν 21 μακεδονιαν | ιερουσαλημ 22 εις την μακεδονιαν 23 ουκ ολιγ. 24 ναους αργυρους | εργασι. ουκ ολιγ. 25 ημων 26 πεισας μετεστησεν | θεοι οι δια 27 κινδυνευει | αλλα και το | ουδεν | ς μελλειν δε | την μεγαλειοτητα

τοσ αὐτῆσ, ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. [28] ἀκού-
σαντεσ δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεισ θυμοῦ ἔκραζον λέγοντεσ· με-
γάλη ἡ ἄρτεμισ ἐφεσίων. [29] καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλισ τῆσ συγχύ-
σεωσ, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰσ τὸ θέατρον, συναρπάσαντεσ
γάϊον καὶ ἀρίσταρχον μακαιδόνασ, συνεκδήμουσ παύλου.
[30] παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰσ τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν
οἱ μαθηταί· [31] τινὲσ δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν, ὄντεσ αὐτῷ φίλοι,
πέμψαντεσ πρὸσ αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι αὐτὸν εἰσ τὸ
θέατρον. [32] ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία
συνκεχυμένη, καὶ οἱ πλείουσ οὐκ ἤδεισαν τίνοσ ἕνεκα συνελη-
λύθεισαν. [33] ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν ἀλέξανδρον, προβα-
λόντων αὐτὸν τῶν ἰουδαίων. ὁ δ' οὖν ἀλέξανδροσ κατασείσασ
τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ· [34] ἐπιγνόντεσ δὲ ὅτι
ἰουδαῖόσ ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡσ ἐπὶ ὥρασ δύο
κράζοντεσ· μεγάλη ἡ ἄρτεμισ ἐφεσίων. [35] καταστείλασ δὲ ὁ
γραμματεὺσ τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρεσ ἀδελφοί, τίσ γάρ ἐστιν
ἀνθρώπων ὃσ οὐ γινώσκει τὴν ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν
καὶ τῆσ μεγάλησ ἀρτέμιδοσ καὶ τοῦ διοπετοῦσ; [36] ἀναντιρρή-
των οὖν ὄντων δέον ἐστὶν ὑμᾶσ κατεσταλμένουσ ὑπάρχειν καὶ
μηδὲν προπετὲσ πράσσειν. [37] ἠγάγετε γὰρ τοὺσ ἄνδρασ τούτουσ,
οὔτε ἱεροσύλουσ οὔτε βλασφημοῦντασ τὴν θεὸν ἡμῶν. [38] εἰ μὲν
οὖν δημήτριοσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρόσ τινα λό-
γον, ἀγόραιοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλ-
λήλοισ. [39] εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλη-

---

29 [c] om τησ 30 [c] του παυλου δε | [c] ειων pro ιων substituit 31 [c] δουν. εαυ-
τον 33 [c] ο δε αλεξανδρ. | την χειρα: [c] τη χειρι | ηθελεν: ita [c] προ ηλθεν 35 αδελ-
φοι: [c] εφεσιοι | [c] om και pr 36 οντων: [c] add τουτων | [c] μηδεν προπετ. τι

27 ολη ασια και οικουμενη 29 μακεδονασ 31 δουναι εαυτον 32 συγκεχυ-
μενη 33 ο δε αλεξανδρ. 34 ωσει επι | κραζοντων | μεγαλη η αρτ. εφεσ. bis
scriptum 35 τον οχλ. ο γραμμ. | ανδρ. εφεσιοι | om και post ουσαν 36 *αναντι-
ρητων | οντων τουτων 39 δε τι περαιτερω επιζ.

29 η πολ. ολη συγχυσεωσ | μακεδονασ | του παυλου 30 του δε παυλου βουλ.
31 δουν. εαυτον 32 συγκεχυμ. | ενεκεν 33 προεβιβασαν | ς^{c} προβαλλοντων | ο
δε αλεξ. 34 επιγνοντων | κραζοντων 35 ανδρεσ εφεσιοι | ανθρωποσ | om και
post ουσαν | τ. μεγαλησ θεασ 36 οντων τουτων | πραττειν 37 την θεαν υμων
38 προσ τινα λογ. εχουσ.

σίᾳ ἐπιλυθήσεται. [40] καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

XX.

[1] Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενος ὁ παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας καὶ ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς μακαιδονίαν. [2] διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν ἑλλάδα, [3] ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ μακεδονίας. [4] συνείπετο δὲ αὐτῷ σώπατρος πύρρου βεροιαῖος, θεσσαλονικαίων δὲ ἀρίσταρχος καὶ σέκουνδος καὶ γάϊος δερβαῖος καὶ τιμόθεος, ἀσιανοὶ δὲ τυχικὸς καὶ τρόφιμος· [5] οὗτοι δὲ προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν τρωάδι· [6] ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν τρωάδα ἀπὸ ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

[7] Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· [8] ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. [9] καθεζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. [10] καταβὰς δὲ ὁ παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συνπεριλαβὼν εἶ-

---

4 βεροιαιος: [c] βεροιεος pro βεροιος correxit 5 εμενον: cod εμεινον

40 περι ου δυνησομ. XX, 1 om και ante ασπασ. | μακεδονιαν 3 ** γνωμη 4 θεσσαλονεικεων 5 ** προελθοντες 6 αχρι ημερων | οπου: ου

40 περι ου δυνησ. δουναι λογον της XX, 1 προσκαλεσαμενος ο παυλ. τ. μαθ. και ασπασαμενος εξηλθ. πορευθηναι εισ την μακεδονιαν 3 γεν. αυτ. επιβ. | γνωμη 4 δε αυτω: add αχρι της ασιας | om πυρρου | θεσσαλονικεων 5 om δε | προελθοντες 6 αχρισ ημερων πεντ. ου διετρ. 7 συνηγμ. των μαθητων του κλασαι 8 ημεν: ησαν 9 καθημενος 10 συμπεριλαβ.

πεν· μὴ θορυβεῖσθε, ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 c Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν παῦλον· οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς μιτυλήνην, 15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺς χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ παῦλος παραπλεῦσαι τὴν ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς ἱερουσαλήμ.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς μιλήτου πέμψας εἰς ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν ἰουδαίων, 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἶκους, 21 διαμαρτυρόμενος ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν. 22 καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα

---

11 c om τον | αυγης c ex αυτης fecit 14 συνεβαλλεν c ex -λλον | επι: c εισ 22 c μοι

11 om και pr | ** αχρισ 13 * προσελθοντεσ | * διατεταγμενον 14 επι: εισ 15 ** αντικρυ | τη δε εσπερα | μειλητον 16 κεκρικει: * κεκρει | εισ ιεροσολυμα 17 μειλητου 21 om χριστον

11 om τον | αχρισ 13 εισ την ασσον | ην διατεταγμ. 14 συνεβαλεν | εισ την ασσον 15 αντικρυ | τη δε εχομενη: και μειναντεσ εν τρωγυλλιω τη εχομενη 16 εκρινε γαρ | ειη: ην | εισ ιεροσολυμα 19 κ. πολλων δακρυων 21 εισ τον θεον | κ. πιστιν την εισ 22 εγω δεδεμενοσ | μοι

τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ
θλίψισ με μένουσιν. [24] ἀλλ' οὐδενὸσ λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν
τιμίαν ἐμαυτῷ ὡσ τελειώσω τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν
ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέ-
λιον τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ. [25] καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ
ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖσ πάντεσ ἐν οἷσ διῆλθον κηρύσσων
τὴν βασιλείαν. [26] διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ
ὅτι καθαρόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματοσ πάντων· [27] οὐ γὰρ ὑπεστει-
λάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν.
[28] προσέχετε ἑαυτοῖσ καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶσ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπουσ ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ,
ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ ἰδίου. [29] ἐγὼ οἶδα ὅτι
εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, μὴ
φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, [30] καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται
ἄνδρεσ λαλοῦντεσ διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺσ μαθητὰσ
ὀπίσω ἑαυτῶν. [31] διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντεσ ὅτι τριετίαν
νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα
ἕκαστον. [32] καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶσ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ
τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
κληρονομίαν ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πᾶσιν. [33] ἀργυρίου ἢ χρυσίου
ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸσ ἐπεθύμησα· [34] αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖσ
χρείαισ μου καὶ τοῖσ οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρεσ αὗ-
ται. [35] πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτωσ κοπιῶντασ δεῖ ἀντιλαμ-
βάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυ-
ρίου ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸσ εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ
λαμβάνειν. [36] καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶσ τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶ-

---

23 c διεμαρτυρατο 24 c λογον εχω ουδε ποιουμαι | ωσ: c εωσ 27 c υμιν πασ. τ. βουλ. τ. θεου 29 εγω δε 32 υμασ: cod υμιν 35 a παντα nova sectio incipit

23 θλειψεισ 25 ουκετι οψεσθε 26 διο μαρτ. 29 οτι εγω οιδα οτι 30 om αυτων 32 υμασ τω κυριω 33 ουδενοσ

23 om μοι | δεσμα με κ. θλιψεισ μενουσιν 24 ουδενοσ λογον ποιουμ. ουδε εχω την ψυ. μου τιμ. εμ. ωσ τελειωσαι τ. δρ. μου μετα χαρασ 25 ουκετι οψ. | τ. βασιλ. του θεου 26 διο μαρτ. | οτι καθαροσ εγω απο 27 υμιν post αναγγ. 28 προσεχ. ουν | δια του ιδιου αιματ. 29 εγω γαρ οιδ. τουτο 30 οπισω αυτων 32 υμασ αδελφοι τω | εποικοδομησαι | δουναι υμιν κληρονομιαν 33 ουδενοσ 34 αυτοι δε 35 διδοναι μαλλον

σιν αὐτοῖς προσηύξατο. [37] ἱκανός τε κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ παύλου κατεφίλουν αὐτόν, [38] ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

XXI.

[1] [c] Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς πάταρα. [2] καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. [3] ἀναφάναντες δὲ τὴν κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. [4] ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες τῷ παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς ἱεροσόλυμα. [5] ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι [6] ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. [7] ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ τύρου κατηντήσαμεν εἰς πτολεμαΐδαν, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. [8] τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. [9] τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. [10] ἐπιμενόν-

---

37 κατεφιλουν [c] pro -λων **XXI**, 1 αναχθηναι [c] pro αναχθεντας reposuit 2 [c] διαπερον 6 [c] ενεβημεν 7 [c] κατεβημεν εισ πτολεμαΐδα

36 * προσευξατο 37 ικανος δε **XXI**, 1 αποσπασθεντες 2 φοινεικην 3 αναφανεντες 4 ελεγαν 5 εξαρτισαι ημασ | εωσ εξω 6 ενεβημεν 7 πτολεμαΐδα 8 ηλθαμεν ε. καισαρειαν

37 ικανοσ δε εγενετ. κλαυθμ. **XXI**, 1 κων 3 ς [e] αναφανεντεσ | κατηχθημεν ε. τυρ. | ην το πλοιον 4 και ανευροντ. | αναβαινειν εισ ιερουσαλημ 5 εωσ εξω | προσηυξαμεθα 6 και ασπασαμενοι αλλ. επεβημεν 7 πτολεμαΐδα 8 εξελθοντεσ: add οι περι τον παυλον | ς ηλθον ε. καισαρειαν | του οντοσ 9 παρθενοι τεσσαρεσ

των δὲ αὐτῶν ἡμέρας πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος, [11] καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ παύλου, δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δήσουσιν ἐν ἱερουσαλὴμ οἱ ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς τὰς χεῖρας ἐθνῶν. [12] ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. [13] τότε ἀπεκρίθη ὁ παῦλος καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν ἐν ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἰησοῦ. [14] μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

[15] Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα· [16] συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, ἰάσονί τινι κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. [17] γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. [18] τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. [19] καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν τῆς διακονίας αὐτοῦ. [20] οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξασαν τὸν θεόν, εἰπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν. [21] κατηχήθησαν περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάν-

---

10 αυτων: c ημων 11 τας sec: c (etiam a?) om 13 ποιειτε: c add κλεοντες και | super εν ipse * notavit εις 15 επισκευασαμενοι: ita c ex -νον insuperque suppl ανεβαινομεν 21 c κατηχηθ. δε

10 om αυτων 11 om τας sec 13 * om ὁ | om και ειπεν | κλαιοντες και συνθρυπτοντες | εις ιερουσαλημ 16 καισαρειας | μνασω 18 τη δε επιουση 19 δια της διακ. αυτ. 20 εδοξαζον | ειπον | εισιν: add εν τοις ιουδαιοις 21 κατηχηθ. δε

11 δησας τε αὐτου τας χειρ. κ. τους ποδ. | om τας sec 13 απεκριθη δε | om και ειπεν | κλαιοντες και συνθρυπτοντ. | εις ιερουσαλημ 14 το θελ. του κυρ. γενεσθω 15 αποσκευασαμενοι | ε. ιερουσαλημ 16 καισαρειας | μνασωνι 17 εδεξαντο 18 τη δε επιουση 19 δια της διακο. 20 εδοξαζον τ. κυριον | ειπον | εισιν ιουδαιων των πεπ. 21 κατηχηθ. δε | μωσεως

τασ ἰουδαίουσ, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺσ τὰ τέκνα μηδὲ τοῖσ ἔθεσιν περιπατεῖν. [22] τί οὖν ἐστίν; πάντωσ δεῖ συνελθεῖν πλῆθοσ· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθασ. [23] τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρεσ τέσσαρεσ εὐχὴν ἔχοντεσ ἀφ' ἑαυτῶν· [24] τούτουσ παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖσ, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖσ ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντεσ ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖσ καὶ αὐτὸσ φυλάσσων τὸν νόμον. [25] περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖσ ἐπεστείλαμεν κρίναντεσ φυλάσσεσθαι αὐτοὺσ τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνίαν.

[26] Τότε ὁ παῦλοσ παραλαβὼν τοὺσ ἄνδρασ τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖσ ἁγνισθεὶσ εἰσῄει εἰσ τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕωσ οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά. [27] ὡσ δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆσ ἀσίασ ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ, [28] κράζοντεσ· ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντασ πανταχῆ διδάσκων· ἔτι τε καὶ ἕλληνασ εἰσήγαγεν εἰσ το ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. [29] ἦσαν γὰρ προεωρακότεσ τρόφιμον ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰσ τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ παῦλοσ. [30] ἐκινήθη τε ἡ πόλισ ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ παύλου εἵλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέωσ ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. [31] ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη

22 γαρ οτι suppl ^{c} 27 ^{c} επεβαλον 28 cod κεκοινωνκεν, altero ν ipsa prima manu notato 30 και ευθεωσ εκλεισθ. αι θυραι: ita ^{c}; * εκλισθησαν (sed σαν ipse supra lineam supplevit) ευθεωσ omissis reliquis: unde suspicari licet scriptum fuisse in antiquiore exemplari και αι θυραι του ιερου (quae verba propter ομοιοτελευτον exciderunt) εκλ. ευθ.

22 om δει συνελθ. πληθ. | om γαρ | εληλυθεσ 24 ** ξυρησωνται 25 απεστειλαμεν | πορνειαν 27 επεβαλον 28 ισραηλειται | ** κεκοινωνηκεν 29 τροφ. τον εφεσ.

22 πληθοσ συνελθειν 23 εφ εαυτων 24 ξυρησωνται | και γνωσι | τον νομ. φυλασσ. 25 κρινοντ. μηδεν τοιουτον τηρειν αυτουσ ει μη φυλασσ. | και το αιμ. | πορνειαν 27 επεβαλον τ. χειρ. επ αυτ. 28 ισραηλιται | πανταχου 29 τον εφεσιον 31 ζητουντ. δε

φάσισ τῷ χιλιάρχῳ τῆσ σπείρησ ὅτι ὅλη συνχύννεται ἱερουσαλήμ. 32 ὃσ ἐξαυτῆσ παραλαβὼν στρατιώτασ καὶ ἑκατοντάρχασ κατέδραμεν ἐπ' αὐτούσ· οἱ δὲ ἰδόντεσ τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺσ στρατιώτασ ἐπαύσαντο τύπτοντεσ τὸν παῦλον. 33 τότε ἐγγίσασ ὁ χιλίαρχοσ ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίσ εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώσ. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲσ διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺσ ἀναβαθμούσ, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ, κράζοντεσ· αἶρε αὐτόν. 37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰσ τὴν παρεμβολὴν ὁ παῦλοσ λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρόσ σε; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεισ; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ αἰγύπτιοσ ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσασ καὶ ἐξαγαγὼν εἰσ τὴν ἔρημον τοὺσ τετρακισχιλίουσ ἄνδρασ τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ παῦλοσ· ἐγὼ ἄνθρωποσ μέν ἰουδαῖοσ, ταρσεύσ, τῆσ κιλικίασ οὐκ ἀσήμου πόλεωσ πολίτησ· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λόγον λαλῆσαι πρὸσ τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντοσ δὲ αὐτοῦ ὁ παῦλοσ ἑστὼσ ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆσ δὲ σιγῆσ γενομένησ προσεφώνησεν τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

XXII.

1 "Ανδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατέ μου τῆσ πρὸσ ὑμᾶσ νυνὶ ἀπολογίασ. 2 ἀκούσαντεσ δὲ ὅτι τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖσ, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· 3 ἐγὼ ἀνήρ εἰμι ἰουδαῖοσ, γεγεννημένοσ ἐν ταρσῷ τῆσ κιλικίασ, ἀνατεθραμμένοσ δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺσ πόδασ γαμαλιήλ, πεπαιδευμένοσ κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου,

---

31 [c] συνκεχυται 39 μεν: [c] add ειμι | λογον: [c] om

31 συγχυννεται, **-υνεται 32 λαβων 39 ανηρ. μεν ειμι | om λογον 40 γενομενησ σειγησ XXII, 3 ειμι ανηρ | γαμαλιηλου | κατ

31 συγκεχυται 32 εκατονταρχουσ 33 τισ αν ειη 34 εβοων | δυναμενοσ δε γνων. 36 κραζον 39 μεν ειμι | om λογον XXII, 1 νυν 3 εγω μεν ειμι ανηρ

ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον· [4] ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, [5] ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. [6] ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, [7] ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· σαοὺλ σαούλ, τί με διώκεις; [8] ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην καὶ εἶπα· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς ἐμέ· ἐγώ εἰμι ἰησοῦς ὁ ναζοραῖος, ὃν σὺ διώκεις. [9] οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. [10] εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός με· ἀναστὰς πορεύου εἰς δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. [11] ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς δαμασκόν. [12] ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων ἰουδαίων, [13] ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. [14] ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, [15] ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. [16] καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. [17] ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι

---

8 [c] προσ με | [c] ναζωραιοσ 9 [c] ηκουον 14 προεχειρισατο: cod προσεχειρησατο σ priore eraso

5 εμαρτυρει 8 om και ειπα | ναζωραιοσ 10 εντετακται, **εντεταλται 11 ουδεν εβλεπον 15 εση post ανθρωπους

7 επεσον 8 om και ειπα | προσ με | ναζωραιοσ 9 εθεασαντο: add και εμφοβοι εγενοντο 12 ευσεβησ 13 προσ με 16 αυτου: του κυριου

με ἐν ἑκστάσει, [18] καὶ ἴδον αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ ἰερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. [19] κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ, [20] καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ αἷμα στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἑφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. [21] καὶ εἶπεν πρός με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

[22] Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. [23] κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέραν, [24] ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. [25] ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ παῦλος· εἰ ἄνθρωπον ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔστιν ὑμῖν μαστίζειν; [26] ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης, προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ῥωμαῖός ἐστιν. [27] προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε, σὺ ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. [28] ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ παῦλος ἔφη· ἐγὼ καὶ γεγέννημαι. [29] εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν, καὶ ὁ χιλίαρχος ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώς. [30] τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτόν,

---

23 [c] αερα 25 [c] εξεστιν· 26 [c] εκατονταρχος 27 [c] λεγε μοι 28 cod πολιτιαν, ut etiam AB²FG (contra Eph 2, 12 πολιτειας) 28 [c] εγω δε και 29 [c] και ο χιλ. δε

18 και ιδειν 20 **εξεχυνετο 21 αποστελω 23 κραυγαζ. τε | αερα 25 εξεστιν | εκατονταρχος 27 λεγε μοι 28 εγω δε και 29 και ο χειλ. δε

18 και ιδειν | την μαρτυριαν 20 εξεχειτο | συνευδοκων τη αναιρεσει αυτου 22 καθηκον 23 αερα 24 εκελ. αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι | ειπων 25 προετεινεν | εξεστιν 26 εκατονταρχος | απηγγ. τω χιλιαρχ. λεγ. ορα 27 λεγε μοι ει συ 28 απεκρ. τε | om δε post απεκρ. | εγω δε και 29 και ο χιλ. δε | ην αυτον 30 παρα των ιουδ. | ελυσ. αυτ. απο των δεσμων

καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

XXIII.

[1] Ἀτενίσας δὲ τῷ συνεδρίῳ ὁ παῦλος εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. [2] ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. [3] τότε πρὸς αὐτὸν ὁ παῦλος εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; [4] οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; [5] ἔφη τε ὁ παῦλος· οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. [6] γνοὺς δὲ ὁ παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. [7] τοῦτο δὲ αὐτοῦ εἰπάντος ἐγένετο στάσις τῶν σαδδουκαίων καὶ φαρισαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. [8] σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. [9] ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων διεμάχοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος; [10] πολλῆς δὲ γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἄγειν τε

---

2 παρεστωσιν: [c] add αυτω 7 [c] ειποντος 9 εν suppl [c] (exciderat post -μεν) 10 αρπ. αυτον: [c] add εκ μεσου αυτων

1 δε παυλος τω συνεδρ. 2 παρεστωσ. αυτω 3 ο παυλ. πρ. αυτ. 6 om εγω 7 αυτ. λαλουντος επεπεσε (**επεσε) στασις τ. φαρεισαιων κ. σαδδουκ. 8 om μεν 9 om προσ αλληλ. 10 αρπ. αυτον εκ μεσου αυτων | om τε

30 ελθειν | ολον το συνεδρ. αυτων XXIII, 1 ο παυλ. τω συνεδρ. 2 παρεστ. αυτω 3 ο παυλ. πρ. αυτ. 4 ειπον 5 om οτι 6 εκραξεν | υιος φαρισαιου 7 ειπαντοσ: λαλησαντοσ | τ. φαρισ. κ. των σαδδουκ. 8 μηδε αγγελον 9 ανασταντ. οι γραμματεισ του | om προσ αλληλ. | αγγελοσ: add μη θεομαχωμεν 10 γενομενησ στασεωσ | ευλαβηθεισ | αρπ. αυτον εκ μεσου αυτων

εἰσ τὴν παρεμβολήν. [11] τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰσ αὐτῷ ο κύριοσ εἶπεν· θάρσει· ὡσ γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰσ ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰσ ῥώμην μαρτυρῆσαι.

[12] Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ποιήσαντεσ συστροφὴν οἱ ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούσ, λέγοντεσ μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν παῦλον. [13] ἦσαν δὲ πλείουσ τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, [14] οἵτινεσ προσελθόντεσ τοῖσ ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺσ μηδενὸσ γεύσασθαι ἕωσ οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν παῦλον. [15] νῦν οὖν ὑμεῖσ ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπωσ καταγάγῃ αὐτὸν εἰσ ὑμᾶσ ὡσ μέλλοντασ διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖσ δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν ἀνελεῖν αὐτόν. [16] ἀκούσασ δὲ ὁ υἱὸσ τῆσ ἀδελφῆσ παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενοσ καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ παύλῳ. [17] προσκαλεσάμενοσ δὲ ὁ παῦλοσ ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸσ τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. [18] ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἦγαγε πρὸσ τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιοσ παῦλοσ προσκαλεσάμενόσ με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρόσ σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. [19] ἐπιλαβόμενοσ δὲ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ὁ χιλίαρχοσ καὶ ἀναχωρήσασ κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεισ ἀπαγγεῖλαί μοι; [20] εἶπεν δὲ ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπωσ αὔριον τὸν παῦλον καταγάγῃσ εἰσ τὸ συνέδριον ὡσ μέλλον τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. [21] σὺ οὖν μὴ πεισθῇσ αὐτοῖσ· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρεσ πλείουσ τεσσεράκοντα, οἵτινεσ ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺσ μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ οὗ ἀνέλωσιν

---

12 λεγοντεσ: [c] om 15 [c] του ανελειν 19 επιλαβομενοσ [c] pro -μενου reposuit 20 μελλον: [c] μελλοντων

(11 ουτω ut ℵ) 12 γενομ. τε 13 **τεσσαρακ. 15 του ανελειν 16 **παραγεναμενοσ 17 απαγγ. τι 18 νεανιαν | *om σοι 20 μελλων 21 **τεσσαρακ.

11 θαρσει παυλε 12 ποιησ. τινεσ των ιουδαιων συστρ. 13 τεσσαρακ. | πεποιηκοτεσ 14 ειπον 15 οπωσ αυριον αυτον καταγαγη προσ υμασ | του ανελειν 16 ς το ενεδρον 17 απαγαγε 18 νεανιαν 20 εισ το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλ. ωσ μελλοντεσ τι 21 τεσσαρακ.

αὐτόν· καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι, προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

22 [c]Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. 23 καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, 24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν παῦλον διασώσωσι πρὸς φήλικα τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· 26 κλαύδιος λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι φήλικι χαίρειν. 27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. 30 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν, ἔπεμψα πρός σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν αὐτοὺς ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν ἀντιπατρίδα, 32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ κιλι-

---

24 [c] φηλικα 34 εστιν secc: [c] et ut [vid] iam [a] om

23 καισαρειας 24 *διασωσι | φηλικα 28 *om κατηγαγ. (**add αυτον) usq συνεδρ. αυτων 29 ενκαλουμ. 30 εξ αυτων: εξαυτης | λεγειν προσ αυτον επι σου| om ερρωσο 32 υπεστρεψαν 33 καισαρειαν 34 *επαρχιασ

21 ετοιμ. εισι 22 νεανιαν | προσ με 23 δυο τινασ | καισαρειασ 24 φηλικα 25 περιεχουσαν 27 συλληφθ. | εξειλομην αυτον 28 βουλομ. δε γνωναι | κατηγαγ. αυτον 29 εγκλ. εχοντα 30 μελλειν εσεσθαι υπο των ιουδαιων εξαυτησ επεμψ.| λεγειν τα προσ αυτον επι 31 δια τησ νυκτοσ 32 πορευεσθαι συν αυτ. υπεστρεψαν 33 καισαρειαν 34 αναγν. δε ο ηγεμων | επαρχιασ

κίας ἐστίν, [35] διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσαντος ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

XXIV.

[1] Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς ἀνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ παύλου. [2] κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ τέρτυλλος λέγων· [3] πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. [4] ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικίᾳ. [5] εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσι τοῖς ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν ναζωραίων αἱρέσεως, [6] ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, [8] παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. [9] συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. [10] ἀπεκρίθη τε ὁ παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, [11] δυναμένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς ἱερουσαλήμ. [12] καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, [13] οὐδὲ

---

35 [c] κελευσας

34 om εστιν sec 35 κελευσας | τω ηρωδου XXIV, 2 om αυτου 4 επιεικεια

34 om εστιν sec 35 εκελευσε τε αυτον εν τ. πρ. τ. ηρ. φυλ. XXIV, 1 μετα των πρεσβυτ. 3 κατορθωματων 4 εγκοπτω | επιεικεια 5 στασιν 6 εκρατησαμεν: add και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν. [7] παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε, [8] κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε 9 συνεθεντο 10 απεκρ. δε | ευθυμοτερον 11 γνωναι | ημερ. η δεκαδυο | εν ιερουσαλημ 12 επισυστασιν 13 ουτε με (ita ς, om ς[c]) παραστ.

παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. [14] ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτωσ λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖσ κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖσ ἐν τοῖσ προφήταισ γεγραμμένοισ, [15] ἐλπίδα ἔχων πρὸσ τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. [16] ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸσ ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸσ τὸν θεὸν καὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ διαπαντόσ. [17] δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνασ ποιήσων εἰσ τὸ ἔθνόσ μου παρεγενόμην καὶ προσφοράσ, [18] ἐν αἷσ εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινέσ δὲ ἀπὸ τῆσ ἀσίασ ἰουδαῖοι, [19] οὕσ ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸσ ἐμέ. [20] ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα, στάντοσ μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, [21] ἢ περὶ μιᾶσ ταύτησ φωνῆσ ἧσ ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖσ ἑστώσ, ὅτι περὶ ἀναστάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. [22] ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺσ ὁ φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼσ τὰ περὶ τῆσ ὁδοῦ, εἰπασ· ὅταν λυσίασ ὁ χιλίαρχοσ καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶσ, [23] διαταξάμενοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

[24] Μετὰ δὲ ἡμέρασ τινὰσ παραγενόμενοσ ὁ φῆλιξ σὺν δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ ἰουδαίᾳ καὶ μετεπέμψατο τὸν παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆσ εἰσ χριστὸν ἰησοῦν πίστεωσ. [25] διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ ἐγκρατείασ καὶ δικαιοσύνησ καὶ τοῦ κρίματοσ τοῦ μέλλοντοσ ἔμφοβοσ γενόμενοσ ὁ φῆλιξ ἀπε-

---

14 [c] om τοισ εν 17 [c] και προσφορ. παρεγενομ. 23 εκατονταρχη: εκατοντ ipse * vel [a] pro χιλι (ut videtur) correxit 24 [a] τη ιδια γυναικ. αυτου, [c] erasit ιδια | και pr: [c] om | ιησουν: [c] et ut [vid] iam [a] del

14 om πασι | om τον 15 εισ τον θεον | κ. αυτοι ουτοι 21 εφ υμων 24 τη ιδια γυναικι omisso αυτου | om και ante μετεπεμψ. | ιησου pro ιησουν 25 δικαιοσ. και εγκρατ.

13 om σοι | νυν 14 ς και τοισ προφηταισ, ς[e] και εν τοισ προφ. 15 εισ τον θεον | και αυτοι ουτοι | εσεσθαι: add νεκρων 16 εν τουτ. δε αυτοσ 17 παρεγενομην post πλειονων 18 εν οισ | ς[e] om δε 19 ς δει | προσ με 20 ει τι ευρον εν εμοι αδικ. 21 εκραξα εστωσ εν αυτοισ 22 ακουσασ δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλετο αυτουσ | ειπων 23 διαταξαμ. τε | τηρεισθ. τον παυλον | υπηρετειν η προσερχεσθαι αυτω 24 om και pr | om ιησουν 25 δικαιοσυνησ και εγκρατ. | μελλοντοσ εσεσθαι

κρίθη· τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, [26] ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. [27] διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ φῆλιξ πόρκιον φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις ὁ φῆλιξ κατέλιπε τὸν παῦλον δεδεμένον.

XXV.

[1] Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ἀπὸ καισαρίας, [2] ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων κατὰ τοῦ παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν [3] αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. [4] ὁ μὲν οὖν φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν παῦλον εἰς καισαρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. [5] οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ καταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. [6] διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς οὐ πλείους ἡμέρας ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν παῦλον προαχθῆναι. [7] παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβεβηκότες ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυσαν ἀποδεῖξαι, [8] τοῦ παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς καίσαρά τι ἥμαρτον. [9] ὁ φῆστος δὲ θέλων τοῖς ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ;

---

27 τε χαριτα: c δε χαριν | κατελιπε (ita etiam B): c demum (ut videtur) addita lineola –πεν reposuit XXV, 1 c επαρχια 4 c εκπορευ. εν ταχει 5 υμιν: cod ημιν 6 cod κεσαριαν | c αχθηναι 7 c ισχυον

26 om αυτω pr XXV, 1 τη επαρχια, **-χεια | καισαρειασ 4 καισαρειαν 5 συνκαταβαντεσ 6 ημερασ ου πλειονασ | καισαρειαν | αχθηναι 7 ισχυον

26 αμα δε και | παυλου: add οπωσ λυση αυτον 27 χαριτασ XXV, 1 τη επαρχια | καισαρειασ 2 ενεφαν. δε | ο αρχιερευσ 4 εν καισαρεια 5 δυνατοι εν υμιν φησι συγκαταβαντ. | ανδρι τουτω | om ατοπον 6 εν αυτ. ημερασ πλειουσ η δεκα | καισαρειαν | αχθηναι 7 om αυτον | αιτιαματα φεροντεσ κατα του παυλου| ισχυον 8 om τ. παυλ. | απολογ. αυτου 9 τοισ ιουδ. θελων | κρινεσθαι

10 εἶπεν δὲ ὁ παῦλοσ· ἑστὼσ ἐπὶ τοῦ βήματοσ καίσαρόσ εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· ἰουδαίουσ οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡσ καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεισ. 11 εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείσ με δύναται αὐτοῖσ χαρίσασθαι· καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ φῆστοσ συνλαλήσασ μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ καίσαρα πορεύσῃ.

13 [c] Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν ἀγρίππασ ὁ βασιλεὺσ καὶ βερνίκη κατήντησαν εἰσ καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν φῆστον. 14 ὡσ δὲ πλείουσ ἡμέρασ διέτριβον ἐκεῖ, ὁ φῆστοσ τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν παῦλον λέγων· ἀνήρ τισ ἐστὶν καταλελειμμένοσ ὑπὸ φήλικοσ δέσμιοσ, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰσ ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην· 16 πρὸσ οὓσ ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθοσ ῥωμαίοισ χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενοσ ἔχοι κατὰ πρόσωπον τοὺσ κατηγόρουσ τόπον τε ἀπολογίασ λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματοσ. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενοσ, τῇ ἑξῆσ καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντεσ οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηρά, 19 ζητήματα δέ τινα περὶ τῆσ ἰδίασ δεισιδαιμονίασ εἶχον πρὸσ αὐτόν, καὶ περί τινοσ ἰησοῦ τεθνηκότοσ, ὃν ἔφασκεν ὁ παῦλοσ ζῆν. 20 ἀπορούμενοσ δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰσ ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰσ τὴν τοῦ σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖ-

---

10 εστωσ etc: [c] επι τ. βημ. καισα. εστωσ ειμι 17 ποιησαμενοσ [c] pro -νοι reposuit 18 πονηρα: [c] -ρων 20 πορευεσθαι: πορευ [c] pro κριν reposuit

10 καισαροσ: add εστωσ (sic) 13 καισαρειαν 15 ενεφανισθησαν 16 κατα προσωπ. εχοι | τοπον δε 17 om αυτων 18 πονηρων

10 εστωσ post καισαροσ ponit | ηδικησα 11 ει μεν γαρ 12 συλλαλησασ 13 καισαρειαν | ασπασομενοι 15 δικην 16 ανθρωπον εισ απωλειαν | κατα προσωπ. εχοι 18 επεφερον | υπενοουν εγω | om πονηρα 20 εισ την περι τουτου ζητησιν | εισ ιερουσαλημ

σθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς καίσαρα. 22 ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν φῆστον· ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ ἀγρίππα καὶ τῆς βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκρωτήριον σύν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ φήστου ἤχθη ὁ παῦλος. 24 καί φησιν ὁ φῆστος· ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. 25 ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· 27 ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο· 2 περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων, βασιλεῦ ἀγρίππα, ἡγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, 3 μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. 4 τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενο-

---

22 φηστον: [c] videtur εφη additurus fuisse, sed non addidit nisi ε idque rursus erasit 23 ακρωτηριον: [c] ακροατηριον 25 [c] κατελαβομην 26 σου omissum suppl [a] XXVI, 3 [c] οντα σε | ζητηματων: [c] add επισταμενος

23 ακροατηριον 24 ενετυχεν 25 κατελαβομην | αυτον θανατου | [*] αυτου δε του παυλου XXVI, 1 υπερ σεαυτου 3 οντα σε 4 om την sec

21 πεμψω 22 φηστον: add εφη | ο δε αυριον 23 ακροατηριον | τοις χιλιαρχοις | εξοχην: add ουσι 24 συμπαροντες | παν | επιβοωντες | ζην αυτον 25 και αυτου δε τουτ. | πεμπ. αυτον 26 σχω τι γραψαι XXVI, 1 υπερ σεαυτου | απελογ. εκτειν. την χει. 2 μελλ. απολογ. επι σου σημερ. 3 οντα σε | δεομ. σου

μένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, [5] προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκίας ἔζησα φαρισαῖος. [6] καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, [7] εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. [8] τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; [9] ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· [10] ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ πολλοὺς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, [11] καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. [12] ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, [13] ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· [14] πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. [15] ἐγὼ δὲ εἶπον· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. [16] ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε

---

8 του ante ιησου: [c] om | ναζοραιου: non correctum 10 εποιησα: cod εποιησαν ν eraso, infra vero κατηνεγκαν scriptum est et intactum mansit 12 τησ: [c] puncta imposuit sed rursus abstersit | ημερασ suppl [c] | κατα την: scriptum est κατην neque correctum 16 σε [c] pro σοι reposuit

4 παντεσ ιουδαιοι 5 θρησκειασ 7 καταντησειν 8 om μεν | om του pr | ναζωραιου 10 ο και: διο και | om τε pr 11 om τε 14 om ημων 15 ειπα 16 *om και στηθι

4 om τε 5 θρησκειασ 6 προσ τουσ πατερασ | om ημων 7 βασιλ. αγριππα υπο των ιουδ. 8 ονομα ιησου τ. ναζωραιου 10 om τε pr | om εν 12 εν οισ και | τησ παρα των αρχ. 14 παντων δε | φωνην λαλουσαν πρ. με και λεγουσαν 15 om κυριοσ

εἶδεσ ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, [17] ἐξαιρούμενόσ σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰσ οὓσ ἐγὼ ἀποστέλλω σε, [18] ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότουσ εἰσ φῶσ καὶ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πίστει τῇ εἰσ ἐμέ. [19] ὅθεν, βασιλεῦ ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴσ τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, [20] ἀλλὰ τοῖσ ἐν δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ ἱεροσολύμοισ πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆσ ἰουδαίασ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆσ μετανοίασ ἔργα πράσσοντασ. [21] ἕνεκα τούτων με ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα με ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρώσασθαι. [22] ἐπικουρίασ οὖν τυχὼν τῆσ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ταύτησ ἕστηκα μαρτυρόμενοσ μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸσ λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ μωϋσῆσ, [23] εἰ παθητὸσ ὁ χριστόσ, εἰ πρῶτοσ ἐξ ἀναστάσεωσ νεκρῶν, φῶσ μέλλειν καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν. [24] ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ φῆστοσ μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν· μαίνῃ παῦλε, τὰ πολλά σε γράμματα εἰσ μανίαν περιτρέπει. [25] ὁ δὲ παῦλοσ, οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείασ καὶ σωφροσύνησ ῥήματα ἀποφθέγγομαι. [26] ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύσ, πρὸσ ὃν καὶ παρρησιαζόμενοσ λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. [27] πιστεύεισ, βασιλεῦ ἀγρίππα, τοῖσ προφήταισ; οἶδα ὅτι πιστεύεισ. [28] ὁ δὲ ἀγρίππασ πρὸσ τὸν παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεισ χρηστιανὸν ποιῆσαι. [29] ὁ δὲ παῦλοσ· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ

---

21 [c] με οι ιουδ. | συλλαβομενοι: cod -βουμενοι | οντα με: [c] om με | [c] διαχειρισασθαι 23 μελλειν: [c] μελλει 26 ουθεν: [c] om 28 χρηστιανον: **rasa altera parte litterae η restitutum (a [c])** χριστιανον 29 [c] ευξαιμην

16 ειδεσ: add με 21 om οντα με | διαχειρισασθαι 22 μωσησ 23 μελλει 25 αλλ 26 om και | om τι 28 χρειστιανον (** χριστ.) 29 ευξαιμην

17 om εκ sec | εισ ουσ νυν σε αποστελλ. 20 om τε pr | εισ πασαν | ς απαγγελλων 21 με οι ιουδαιοι | om οντα με | διαχειρισασθαι 22 παρα του θεου | μαρτυρουμενοσ | μωσησ 23 μελλει | om τε 24 εφη 25 om παυλοσ | αλλ 26 ουδεν 28 παυλον: add εφη | χριστιανον γενεσθαι 29 ο δε παυλ. ειπεν ευξαιμην | μεγαλω: πολλω

πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. [30] ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς, [31] καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. [32] ἀγρίππας δὲ τῷ φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο καίσαρα.

XXVII.

[1] Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι ἰουλίῳ σπείρης σεβαστῆς. [2] ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ ἀδραμυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν ἀριστάρχου μακαιδόνος θεσσαλονικέως, [3] τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς σιδόνα, φιλανθρώπως τε ὁ ἰούλιος τῷ παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελίας τυχεῖν. [4] κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, [5] τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν κιλικίαν καὶ παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς λύστραν τῆς λυκίας. [6] κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο. [7] ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν κρήτην κατὰ σαλμώνην, [8] μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς πόλις ἦν λασσαία. [9] ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγε-

---

1 cod ιουλιω ονοματι ιουλιω, sed ιουλ. pr ^{c} del 2 αριστ̣αρχου ^{c} pro - ρχος correxit 3 τη τε: ^{c} τη δε | ^{c} σιδωνα 6 ^{c} om τουτο 8 ^{c} λαΐσσα (sic)

29 και εγω ειμι 31 om τι XXVII, 2 μακεδονος θεσσαλονεικεως 3 σειδωνα | επιμελειας 5 κατηλθομεν εισ μυρρα 6 αλεξανδρεινον, **-δρηνον | om τουτο 8 ην πολισ λασεα

30 και ταυτα ειποντοσ αυτου ανεστη ο βασ. | συγκαθημ. 31 αξιον η δεσμων πρασσει XXVII, 2 μελλοντεσ | om εισ | μακεδονοσ 3 σιδωνα | om τουσ | πορευθεντα | επιμελειασ 5 κατηλθομεν εισ μυρα 6 εκατονταρχοσ | om τουτο 8 ην πολισ λασαια

νομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ παῦλος [10] λέγων αὐτοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. [11] ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ παύλου λεγομένοις. [12] ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. [13] ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν κρήτην. [14] μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατὰ ταύτης ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐρακύλων· [15] συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. [16] νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον κλαῦδα ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, [17] ἣν ἄραντες βοήθειαν ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. [18] σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, [19] καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· [20] μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείους ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. [21] πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην

---

10 θεωρω ^{c} pro θεορω reposuit | ημων: ^{c} υμων 16 κλαυδα: λ eraso (a ^{c}) repositum καυδα 17 βοηθειαν (scriptum est -θιαν): ^{c} -θιαισ | εκπεσωσιν: cod εκπλεσωσιν, λ littera puncto ut videtur notata | ^{c} το σκευος 20 ^{c} πλειονασ

12 φοινεικα 13 ** ἆσσον 14 κατ αυτης | ευρακυλων (omnino sic * me ipso teste, non -κυδων), ** ευρυκλυδων 15 * δυνομενου 16 * υποδραμουντες | καυδα 17 βοηθειαισ | το σκευος 19 *ερειψαν, ** ερρ. 20 πλειονασ | om λοιπον | ελπισ πασα

10 φορτου 11 εκατονταρχος | επειθετο μαλλον | υπο του παυλ. 12 οι πλειουσ | αναχθ. κακειθεν 14 κατ αυτης | ευροκλυδων 16 κλαυδην | μολισ ισχυσαμ. 17 βοηθειαισ | το σκευος 19 ερριψαμεν 20 πλειονασ 21 πολλησ δε

καὶ τὴν ζημίαν. [22] καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ οὐδεμία ψυχῆς ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. [23] παρέστη γάρ μοι τῇδε τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος [24] λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. [25] διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. [26] εἰς νῆσόν δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

[27] Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προαγαγεῖν τινὰ αὐτοῖς χώραν. [28] οἵτινες βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε· [29] φοβούμενοί δὲ μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐμπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρες ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. [30] τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πρώρης μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν, [31] εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι ἐν τῷ πλοίῳ μείνωσιν, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. [32] τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. [33] ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. [34] διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τι τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ

---

22 [c] ψυχης ουδεμια 23 τηδε: [c] ταυτη 27 [c] προσαγειν 28 οιτινες: [c] και 29 μηπου: που ipse * vel [a] suppl 30 πρωρης [c] ex πλωρης effecit 31 [c] μεινωσιν εν τ. πλοι. 33 μηθεν: [c] pro θ notavit δ sed rursus abstersit 34 [c] om τι

22 ψυχης ουδεμια 23 ταυτη pro τηδε | om εγω 26 ημας δει 27 *προσαχειν, **προσανεχειν 28 και pro οιτινες | *bis οργυας? 29 φοβουμ. τε | εκπεσωμεν | τεσσαρας | *ευχοντο 30 πρωρας | αγκυρ. μελλοντ. 31 μεινωσιν εν τω πλ. 33 ημελλεν 34 διο και | om τι | προσ: προ

22 ψυχης ουδεμια 23 ταυτη τη νυκτι | om εγω | αγγελος ante του θεου pon 27 προσαγειν 28 και pro οιτινες 29 φοβουμ. τε μηπως εις | εκπεσωσιν | τεσσαρας 30 πρωρας 31 μειν. εν τ. πλοι. 32 οι στρατ. απεκοψ. 33 εμελλεν ημερα | μηδεν 34 προσλαβειν | om τι

ὑμῶν θριξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. 35 εἴπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι ἅπαντες καὶ αὐτοὶ μετέλαβαν τροφῆς. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομηκονταέξ. 38 κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς θάλασσαν. 39 ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο, εἰ δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας προελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ἀπὸ τῆς βίας. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τῆς γῆς ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

1 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. 2 οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω-

---

36 c παντες | μετελαβαν: cod μεταλαβαν 38 c εις την θαλασσαν 40 c περιελοντες 41 ελυετο: cod ελυτο | απο: c υπο | βιας: c add των κυματων 42 c ινα μη τις | εκκολυμβησας: cod εκκολυβησας 43 βουληματος c ex βηματος fecit

34 απο της κεφ. 35 ευχαριστησεν 36 παντες | προσελαβοντο 37 ως pro διακοσιαι 38 εις την θαλασσ. 39 εγεινωσκον | *εκσωσαι 40 περιελοντες 41 **επωκειλαν | υπο της 43 εκκολυμβαν | απορρειψαντας | επι την γην XXVIII, 1 *μελιτηνη 2 οι τε βαρβ.

34 πεσειται 35 ειπων | ευχαριστησε 36 παντες | προσελαβοντο 37 ημεν δε εν τω πλ. αι πα. ψυχ. 38 εις την θα. 39 εβουλευσαντο 40 περιελοντες | αρτεμονα 41 επωκειλαν | υπο τ. βιας των κυματων 42 διαφυγοι 43 εκατονταρχος| απορριψαντ. | επι την γην XXVIII, 1 επεγνωσαν 2 παρειχον

πίαν ἡμῖν· ἅψαντες γὰρ πυρὰν προσανελάμβανον πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ τὸ ψῦχος. [2] συστρέψαντος δὲ τοῦ παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. [4] ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. [5] ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδέν. [6] οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. [7] ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. [8] ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. [9] τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, [10] οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο πρὸς τὰς χρείας.

[11] Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ διοσκούροις. [12] καὶ καταχθέντες εἰς συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, [13] ὅθεν περιελόντες κατηντήσαμεν εἰς ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς ποτιόλους· [14] οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας

---

2 [c] προσελαβοντο | [c] και δια το ψυχ. 3 τι: prima ut videtur manu suppletum 4 [c] εκ της θαλασσης 5 ουδεν: [c] add κακον 6 [c] πιμπρασθαι | θεωρουντων [c] pro θεωρωντ. reposuit 10 [c] τα προσ τασ 13 [c] περιελθοντες

2 προσελαβοντο | και δια το 4 ειδαν | εκ της θαλασσ. 5 ουδεν κακον 6 πιμπρασθαι | μηθεν | μεταβαλομενοι ελεγαν 7 ημερ. τρεισ 9 om και pr | προηρχον 10 τα προσ τασ 11 **αλεξανδρηνω 12 ημεραισ τρισιν 13 * ρηγειον

2 αναψαντεσ | προσελαβοντο | και δια το 3 om τι | εκ της θερμ. 4 ελεγ. προσ αλληλ. | εκ της θαλ. 5 ουδεν κακον 6 πιμπρασθαι | θεον αυτον ειναι 8 δυσεντερια 9 τουτου ουν | εν τη νησω post ασθεν. pon 10 τα προσ την χρειαν 13 περιελθοντεσ 14 παρεκλ. επ αυτοισ

ἑπτά, καὶ οὕτως εἰς τὴν ῥώμην ἦλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ὑπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς τὴν ῥώμην, ἐπετράπη τῷ παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίνοντές με ἐβούλοντό με ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ ἰσδραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. 21 οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα κατὰ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ἀξιοῦμεν δὲ ἀκοῦσαι παρὰ σοῦ ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυράμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων αὐτοὺς περὶ τοῦ ἰησοῦ ἀπό τε τοῦ νόμου μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.

---

15 [c] απαντησιν | ελαβε: [c] -βεν 16 [c] om την 17 λεγων: [c] εγω 18 [c] ανακριναντες | [c] om με sec 19 cod κεσαρα 20 ενεκεν: eraso ι (a [c]) reposıtum ενεκεν 23 διαμαρτυραμενος: -νοσ [c] pro -νοι | [c] πειθων τε

15 om οι | απαντησιν 16 om την | καθ αυτον 17 εγω pro λεγων 18 ανακρειναντες | om με sec 20 ενεκεν | ισραηλ 21 κατα: περι 22 παρα σου ακουσαι 23 διαμαρτυρομενος | πειθων τε

14 ηλθομεν 15 εξηλθον ε. απαντησιν | αχρισ 16 ηλθομεν εισ ρωμην, ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχω, τω δε παυλω επετραπη 17 συγκαλεσ. τον παυλον τουσ | λεγων: εγω post αδελφοι 18 ανακριναντεσ | om με sec 19 κατηγορησαι 20 ενεκεν | ισραηλ 21 ειπον | κατα: περι 22 παρα σου ακου.| εστιν ημιν 23 ηλθον: ηκον | διαμαρτυρομενοσ | πειθων τε | τα περι του | μωσεωσ

24 καὶ οἱ μὲν οὖν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν· 25 ἀσύμφωνοί τε ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν 26 λέγων· πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐβαρύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου ἰησοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

---

24 [c] om ουν 25 τε: [c] δε | δια [c] pro περι correxit 26 [c] βλεψητε 27 εβαρυνθη: [c] επαχυνθη | ακουσωσιν: [c] add και τη καρδια συνωσιν 28 [c] om τουτο 30 ενεμεινεν (cod - μιναν sed ipse [a] suprascripsit ε): [c] εμινεν 31 ιησου: [c] add χριστου

24 om ουν 25 ασυμφ. δε 27 επαχυνθη | om αυτων pr | ακουσωσιν: add και τη καρδια συνωσιν 28 υμιν εστω 31 ιησου χριστου

24 om ουν 25 ασυμφ. δε | πατερ. ημων 26 λεγων | ειπε 27 επαχυνθη | om αυτων pr | ακουσωσιν: add και τη καρδια συνωσι | ιασωμαι 28 om τουτο 29 sic: και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν 30 εμεινε δε ο παυλος 31 ιησου χριστου. Nil subscriptum est.

I.

[1] Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

[2] Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, [3] γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκιμεῖον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν, [4] ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. [5] εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. [6] αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. [7] μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί παρὰ τοῦ κυρίου, [8] ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. [9] καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, [10] ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. [11] ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορίαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. [12] μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. [13] μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ὑπὸ θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸς ἀπεί-

---

Deest inscriptio.

Inscriptum est ιακωβου επιστολη 3 δοκιμιον, ** om τησ πιστεως 6 μηθεν 7 λημψ. τι 9 om ὁ pr 11 om αυτου post προσωπου | πορειαις 13 απο θεου

ς ιακωβου καθολικη επιστολη, ς^e ιακ. του αποστολου επιστ. καθολ. 3 δοκιμιον 7 ληψεται τι 11 πορειαις 12 ληψεται | επηγγειλ. ο κυριος 13 απο του θεου

ραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. [14] ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· [15] εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

[16] Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. [17] πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστιν παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. [18] βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων. [19] ἴστω, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· [20] ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. [21] διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐμ πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

[22] Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. [23] ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· [24] κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. [25] ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. [26] εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκία. [27] θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

---

17 αποσκιασμα ^{c} pro αποσκιασματος (ut etiam B) reposuit 18 ^{c} εαυτου 9 ιστω: ^{c} ιστε 21 εμ: non mutatum 23 κατανοουντι vel potius - ντει ^{c} ex - ντες 26 τουτου ^{c} pro του (exeunte versu) 27 ^{c} παρα τω θεω

17 ουκ ενι 18 αποσκιασματος nec correctum 19 ιστε pro ιστω 21 εν pro εμ 22 ακροαται μονον 26 χαλινων (χαληνων?) γλωσσ. εαυτου | καρδ. εαυτου | θρησκεια 27 θρησκεια | παρα τω θεω

17 ουκ ενι 19 ωστε pro ιστω | om δε 20 ου κατεργαζεται 21 εν πρα. 25 ουτος ουκ ακροατ. 26 θρ. ειναι εν υμιν | αλλ απατων 27 παρα τω θεω

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαισ ἔχετε τὴν πίστιν
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῆσ δόξησ. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ
εἰσ συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιοσ ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,
εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸσ ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ
τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου
ὧδε καλῶσ, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὧδε
ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖσ καὶ ἐγένεσθε
κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν. 5 ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπη-
τοί. οὐκ ὁ θεὸσ ἐξελέξατο τοὺσ πτωχοὺσ τῷ κόσμῳ, πλουσίουσ
ἐν πίστει καὶ κληρονόμουσ τῆσ ἐπαγγελίασ ἧσ ἐπηγγείλατο
τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖσ δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ
οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶσ, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶσ
εἰσ κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ
ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶσ; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ
τὴν γραφήν· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν, καλῶσ
ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχό-
μενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡσ παραβάται. 10 ὅστισ γὰρ ὅλον τὸν νό-
μον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχοσ. 11 ὁ γὰρ
εἰπών· μὴ μοιχεύσεισ, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃσ. εἰ δὲ οὐ μοι-
χεύεισ, φονεύεισ δέ, γέγονασ παραβάτησ νόμου. 12 οὕτωσ λα-
λεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε ὡσ διὰ νόμου ἐλευθερίασ μέλλοντεσ
κρίνεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσισ ἀνέλεοσ τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεοσ·
κατακαυχᾶται ἔλεοσ κρίσεωσ.

14 Τί τὸ ὄφελοσ, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τισ ἔχειν,
ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστισ σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελ-

---

2 c εισ την συναγωγην 5 επαγγελιασ: c βασιλιασ 6 c καταδυν. υμων 13 c κα-
τακαυχατ. δε, sed δε rursus abstersit

3 και επιβλεψητε: επιβλ. δε | στηθι η καθου εκει υπο (** επι) το 4 * om ου
5 ουχ ο θεοσ | τησ βασιλειασ ησ 6 καταδυν. υμων 8 σαυτον 11 μη μοιχευσησ
12 ουτωσ ποι. 14 om το

1 προσωπολημψιαισ 2 εισ την συναγωγ. 3 ειπητε αυτω 4 και ου διεκρ.|
πονηρων; 5 ουχ | τ. πτωχ. του κοσμου τουτου | βασιλειασ pro επαγγελ. 6 κατα-
δυν. υμων 9 προσωπολημπτ. 10 τηρησει πταισει 11 μη μοιχευσησ | μοιχευσισ
φονευσεισ 13 ανιλεωσ | και κατακαυχ. 15 εαν δε

φὸσ ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆσ ἐφημέρου
τροφῆσ, [16] εἴπῃ δέ τισ αὐτοῖσ ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερ-
μαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖσ τὰ ἐπιτήδεια τοῦ
σώματοσ, τί τὸ ὄφελοσ; [17] οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ, ἐὰν μὴ ἔχῃ
ἔργα, νεκρά ἐστιν καθ' ἑαυτήν. [18] ἀλλ' ἐρεῖ τισ· σὺ πίστιν ἔχεισ,
κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶσ τῶν ἔργων,
κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. [19] σὺ πιστεύεισ
ὅτι εἷσ ἐστὶν ὁ θεόσ; καλῶσ ποιεῖσ· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύ-
ουσιν καὶ φρίσσουσιν. [20] θέλεισ δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι
ἡ πίστισ χωρὶσ τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν; [21] ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν
οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκασ ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον; [22] βλέπεισ ὅτι ἡ πίστισ συνεργεῖ τοῖσ ἔργοισ
αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστισ ἐτελειώθη, [23] καὶ ἐπληρώθη
ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλο-
γίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην, καὶ φίλοσ θεοῦ ἐκλήθη. [24] ὁρᾶτε
ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωποσ καὶ οὐκ ἐκ πίστεωσ μόνον.
[25] ὁμοίωσ δὲ καὶ ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑπο-
δεξαμένη τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; [26] ὥσπερ
γὰρ τὸ σῶμα χωρὶσ πνεύματοσ νεκρόν ἐστιν, οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ
χωρὶσ ἔργων νεκρά ἐστιν.

III.

[1] Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότεσ ὅτι
μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. [2] πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντεσ· εἴ
τισ ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτοσ τέλειοσ ἀνήρ, δυνάμενοσ χαλινα-
γωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. [3] εἰδὲ γὰρ τῶν ἵππων τοὺσ χαλι-
νοὺσ εἰσ τὰ στόματα βάλλομεν εἰσ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺσ ἡμῖν,
καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. [4] ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλι-

---

16 ειπη [c] pro ειπει reposuit | τισ [c] pro τι correxit 22 [c] συνηργει III, 3 [c] om γαρ

16 τι οφελοσ 19 εισ θεοσ εστιν 20 νεκρα: αργη 22 συνηργει 26 om γαρ III, 2 δυνατοσ 3 om γαρ 4 τα τηλικαυτ.

15 λειπομ. ωσι 17 εργα εχη 18 εκ pro χωρισ | εργων σου | δειξω σοι | πιστιν μου 19 ο θεοσ εισ εστι 22 συνηργει 24 ορατε τοινυν 26 χωρισ των εργ. III, 1 ληψομεθα 2 δυνατοσ 3 ιδου των ιππων | προσ το πειθ.

καῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται. 5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. 6 ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν καὶ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως ἡμῶν καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. 7 πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων· ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας. 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα· οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα, οὕτως οὐδὲ ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε τῆς ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. 16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ καὶ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν

---

6 [c]και η γλωσσα πυρ | post αδικιας [c]adscripsit ην, sed abstersit rursus antequam quod scribere volebat absolveret | [c] η σπιλ. pro και σπιλ. 14 [c] κατα της αληθ. 15 [c] ανωθεν pro ανοθεν

6 και η γλωσσ. πυρ | *καθισται | η σπιλουσα pro και σπιλ. | om ημων 8 δαμασαι δυναται 12 om ουτως | ουτε 14 εν τη καρδια | κατακαυχ. και ψευδ. κατα της αληθειας 16 om και post εκει

4 σκληρων ανεμων | οπου αν et βουληται 5 ολιγον πυρ 6 και η γλωσσ. πυρ | αδικιας· ουτως η γλωσσ. | η σπιλουσα pro και σπιλ. | om ημων 8 δυναται ανθρωπ. δαμασαι | ακατασχετον 9 ευλογ. τον θεον 12 ουτως ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ ποιησ. υδ. 14 εν τη καρδια | κατακαυχ. κ. ψευδ. κατα της αληθειας 15 αλλ 16 om και post εκει

ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. [18] καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

[1] Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; [2] ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· [3] αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν καταδαπανήσητε. [4] μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου τούτου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ θεοῦ καθίσταται. [5] ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν, [6] μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. [7] ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· [8] ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας δίψυχοι. [9] ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. [10] ταπεινώθητε οὖν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. [11] μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. [12] εἷς

---

18 ὁ: erasum (a^c) IV, 3 ^{c} δαπανησητε 4 μοιχαλιδεσ (cod -λειδεσ): ^{c} praem μοιχοι και | εαν: ^{c} οσ αν | βουληθη: ^{c} -θησ scripserat (antequam οσ αν correxisset?), sed σ rursus abstersit | εχθρα sec: ^{c} εχθροσ

18 om ὁ IV, 2 om και post πολεμειτε 3 δαπανησετε 4 om τουτου | εχθρα του θεου εστιν | οσ εαν ουν | εχθροσ τ. θε. καθ. 8 εγγισει 9 και κλαυσατε | μετατραπητω 10 om ουν

17 και ανυποκρ. 18 δε τησ δικαιοσυνησ IV, 1 om ποθεν sec 2 πολεμ. ουκ εχ. δε 3 δαπανησητε 4 μοιχοι και μοιχαλιδ. | om τουτου | εχθρα του θεου εστιν | οσ αν ουν | εχθροσ τ. θε. καθ. 5 λεγει· προσ et ημιν; | κατωκησεν 7 om δε 9 και κλαυσατε 10 om ουν | ενωπ. του κυρ. 11 και κρινων pro η κρ.

ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτόν, καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον, ποία ἡ ζωὴ ὑμῶν ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ κατακαυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις ὑμῖν. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν. 5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ

---

14 c ποια γαρ V, 3 φαγεται: c φαγετε pro φαινετε reposuit | c post σαρκας υμων add o ιος 5 c ως εν

12 om ὁ ante νομοθ. 13 ποιησομεν 14 om το | ποια ζωη υμων ατμις γαρ εστε προς ολιγ. 15 θελη 16 καυχασθε | αλαζονειαις | πασα V, 1 om υμιν 4 **απεστερημενος | εισεληλυθαν

12 om και κριτης | συ τις ει ος κρινεις τον ετερον 13 ς σημερ. και αυρ.| ς πορευσωμεθα, item εμπορευσωμεθα et κερδησωμεν | ενιαυτον ενα 14 ποια γαρ η ζω. υμων; ατμις γαρ εστιν η προς | επειτα δε αφανιζ. 15 ζησωμεν | ς ποιησωμεν 16 καυχασθε | αλαζονειαις | πασα V, 1 om υμιν 4 απεστερημενος 5 ως εν ημερα

κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως ἂν λάβῃ καρπὸν τὸν πρόϊμον καὶ ὄψιμον. 8 μακροθυμήσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθίας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν ἐν ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων οὖν, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις, ψαλλέτω. 14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· 18 καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν τὸν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς. 19 ἀδελφοί μου, ἐάν

---

7 c om τον 10 c post μακροθυμ. add εχεται 12 c δε pro ουν | c om ο λογος 14 επ αυτον c pro ε. αυτους correxit

7 εως λαβη | om καρπον τον | **πρωϊμον 8 om ουν 9 αδελφοι κατ αλληλων 10 om μου | κακοπαθειας pro καλοκαγαθ. | εν τω ονοματι 11 **ιδετε | εστι κυριος 12 πρ. παντ. δε | om ο λογος 14 om αυτον post αλειψ. | om του κυριου 16 προσευχεσθε 17 ηλειας 18 ο ουρ. υετον εδωκεν

7 λαβη υετον πρωϊμον 8 om ουν 9 κατ αλληλ. | κατακριθητε | om ὁ 10 της κακοπαθειας αδελφοι μου | ελαλησαν τω ονοματι 11 υπομενοντας 12 προ παντ. δε | om ο λογος | εισ υποκρισιν 16 om ουν | τα παραπτωματα 18 υετον εδωκε 19 om μου

τισ ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆσ ὁδοῦ τῆσ ἀληθείασ καὶ ἐπιστρέψῃ τισ αὐτόν, [20] γιγνωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψασ ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνησ ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΑΚΩΒΟΥ

---

19 om τησ οδου 20 γεινωσκετε | ψυχην εκ θανατ. αυτου. Subscriptum est ιακωβου sine επιστ.

19 om τησ οδου 20 γινωσκετω | om αυτου post ψυχην. ς^{e} nil subscriptum habet; ς ιακωβου επιστολη εγραφη εν στιχοισ σμβ΄. (Versuum numerum ς [non item ς^{e}] etiam ad finem reliquorum librorum adnotat exceptis Matth. Ioh. Act. 2. Petr. et Apocalypsi.)

ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Α.

Ι.

[1] Πέτροσ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖσ καὶ παρεπιδήμοισ διασπορᾶσ πόντου, γαλατείασ, καππαδοκείασ καὶ βιθυνίασ, [2] κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸσ ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ, εἰσ ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματοσ ἰησοῦ χριστοῦ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

[3] Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεοσ ἀναγεννήσασ ἡμᾶσ εἰσ ἐλπίδα ζῶσαν διὰ ἀναστάσεωσ ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, [4] εἰσ κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμάραντον καὶ ἀμίαντον, τετηρημένην ἐν οὐρανῷ εἰσ ὑμᾶσ [5] τοὺσ ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένουσ διὰ πίστεωσ εἰσ σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. [6] ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντασ ἐν ποικίλοισ πειρασμοῖσ, [7] ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆσ πίστεωσ πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸσ δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰσ ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ, [8] ὃν οὐκ ἰδόντεσ ἀγαπᾶτε, εἰσ ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντεσ πιστεύοντεσ δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, [9] κομιζόμενοι τὸ τέλοσ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν σωτηρίαν

---

1 καππαδοκειασ: [c] add ασιασ 4 τετηρημενην [c] pro -νον 5 ετοιμην [c] pro ετοιμωσ 6 δεον: [c] add εστιν | λυπηθεντασ: [c] -ντεσ

Inscriptum est πετρου α omisso επιστ. 1 om και post εκλεκτ. | γαλατιασ| καππαδοκιασ ασιασ | * om και βιθυ. 3 δι αναστ. 4 κ. αμιαντ. κ. αμαραντ. | ουρανοισ 6 λυπηθεντεσ 7 χρυσου 8 * ουχ | αγαλλιατε 9 om υμων

[c] πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη, [c] πετρου καθολικ. επιστ. πρωτη 1 om και post εκλ. | γαλατιασ καππαδοκιασ ασιασ κ. βιθ. 3 [c] αναγενν. υμασ | δι αναστ. 4 κ. αμιαντ. κ. αμαρ. | ουρανοισ | εισ ημασ 6 ει δεον εστι λυπηθεντεσ 7 πολυ τιμιωτερον | κ. τιμ. κ. δοξ. 8 ειδοτεσ

ψυχῶν. [10] περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, [11] ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας, [12] οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

[13] Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ. [14] ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, [15] ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε· [16] διὸ γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος· [17] καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστρεφόμενοι, [18] εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, [19] ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου χριστοῦ, [20] ἀνεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου δι' ὑμᾶς [21] τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς θεὸν τὸν ἐγείροντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν, [22] τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον. ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, [23] ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς

---

17 [c] αναστραφητε 18 φθαρτοις αργυριω [c] pro φθαρτου αργυριου reposuit 20 [c] προεγνωσμενου | [c] των χρονων 21 [c] εγειραντα 22 [c] εκ καρδ. αληθινης | σπορας: cod (ut ac) φθορας nec correctum

10 [**] εξηρευνησαν 11 [***] ερευνωντες | om χριστον 12 om εν 13 [*] νεφοντες 14 συσχηματιζομεναι (sic) 16 διοτι γεγραπτ. οτι αγ. εσ. οτι 17 αναστραφητε 20 προεγνωσμ. | των χρονων 21 πιστους | εγειραντα 22 om καθαρας

10 εξηρευνησαν 11 ερευνωντες 12 ημιν δε διηκ. 16 διοτι γεγραπτ. | αγιοι γενεσθε οτι εγω αγ. ειμι 17 απροσωπολημπτως | αναστραφητε 20 προεγνωσμενου | εσχατων των χρονων 21 εγειραντα 22 αληθειας: add δια πνευματος

ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. [24] διότι πᾶσα σὰρξ ὡσεὶ χόρτος, καὶ πᾶσα ἡ δόξα αὐτοῦ ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν, [25] τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

II.

[1] Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πᾶσαν καταλαλιάν, [2] ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, [3] εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. [4] πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, [5] καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες ἐποικοδομεῖσθε, οἶκος πνεύματος, εἰς ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, [6] διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτὸν οὐ μὴ καταισχυνθῇ. [7] ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, [8] οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. [9] ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους

---

24 [c] om ωσει | [c] πασα δοξα αυτης II, 1 [a] υποκρισις: [c] notaverat ν super σ extremo (unde fieret υποκρισιν) sed eo rursus absterso correxit -σεις | [c] πασας καταλαλιας 3 [c] ειπερ εγ. 5 λιθοι ζωντες [c] pro λιθος οντες reposuit | [c] πνευματικος | εις: [a] ῖς, quod [c] punctis notaverat sed iis rursus abstersis εις correxit | ανενεγκαι [c] pro -κας | [c] τω θεω 6 [c] επ αυτω 7 ημιν: [c] (et iam [a] vel ipse [a] super η notavit υ) υμιν | [c] λιθος ον απεδ. | cod πετραν 8 [c] οι και προσκ.

24 ως χορτος | πασα δοξα αυτης II, 1 υποκρισιν | φονους pro φθονους | πασας καταλαλιας 4 υπ ανθρ. 5 οικοδομεισθε | οικ. πνευματικος | ανενεγκ. πνευματικας θυσιας 6 σειων | εκλεκτ. ακρογων. | επ αυτω 7 υμιν ουν | λιθος ον απεδ. 8 απιστουντες

23 μενοντος εις τον αιωνα 24 ως χορτος | πασα δοξα ανθρωπου | και το ανθ. αυτου II, 1 πασας καταλαλιας 2 om εις σωτηριαν 3 ειπερ εγευσ. 5 οικοδομεισθε | οικ. πνευματικος | om εις | πνευματικας θυσιας εύπρ. τω θεω 6 διο και περ. εν τη γραφ. | επ αυτω 7 υμιν ουν | απειθουσι δε

ὑμᾶσ καλέσαντοσ εἰσ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶσ· [10] οἵ ποτε ου λαόσ, νῦν δὲ λαὸσ θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντεσ.

[11] Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡσ παροίκουσ καὶ παρεπιδήμουσ ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινεσ στρατεύονται κατὰ τῆσ ψυχῆσ, [12] τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν ἔχοντεσ καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡσ κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντεσ δοξάσουσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆσ. [13] ὑποτάγητε πάσῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡσ ὑπερέχοντι, [14] εἴτε ἡγεμόσιν ὡσ δι' αὐτοῦ πεμπομένοισ εἰσ ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· [15] ὅτι οὕτωσ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντασ φιμοῖν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· [16] ὡσ ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡσ ἐπικάλυμμα ἔχοντεσ τῆσ κακίασ τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ' ὡσ θεοῦ δοῦλοι. [17] πάντασ τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. [18] οἱ οἰκέται, ἐν παντὶ φόβῳ ὑποτασσόμενοι τοῖσ δεσπόταισ ὑμῶν, οὐ μόνον τοῖσ ἀγαθοῖσ καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖσ σκολιοῖσ. [19] τοῦτο γὰρ χάρισ, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τισ λύπασ πάσχων ἀδίκωσ. [20] ποῖον γὰρ κλέοσ εἰ ἁμαρτάνοντεσ καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντεσ καὶ πάσχοντεσ ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρισ παρὰ θεῷ. [21] εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ ὁ χριστὸσ ἀπέθανεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖσ ἴχνεσιν αὐτοῦ, [22] ὃσ ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ ηὑρέθη δόλοσ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, [23] ὃσ λοιδορούμενοσ οὐκ ἐλοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίωσ· [24] ὃσ τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν αὐτὸσ ἀνήνεγκεν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ

---

12 υμων: cod υμιν | δοξασουσιν: * δοξασουτρεμουσιν duplici scriptura in unum conflata, c δοξασωσιν 13 παση: c add ανθρωπινη 15 c φιμουν 17 παντασ: cod παντεσ 20 c κολαζομενοι υπομενετε 23 c αντελοιδορει 24 c ανηνεγκεν εν τω

12 om εχοντεσ | δοξασωσι 13 παση ανθρωπινη κτι. 15 φειμουν 18 υποτασσ. εν πα. φοβ. | om υμων 20 τουτο γαρ χαρ. bent 21 οτι και χριστ. επαθεν 22 ευρεθη 23 αντελοιδορει 24 αμαρτ. υμων | εν τω σωμ.

12 εποπτευσαντεσ δοξασωσι 13 υποταγ. ουν πασ. ανθρωπινη 14 εισ εκδικ. μεν 15 φιμουν 16 δουλοι θεου 18 υποτασσ. εν πα. φο. | om υμων 21 οτι και χριστ. επαθεν | ς υπ. ημων ημιν 22 ευρεθη 23 αντελοιδορει 24 εν τω σωματι

ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπιστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

III.

1 [c] Ὁμοίως γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύοντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. 5 οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες ἐκόσμουν ἑαυτάς, αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν θεόν, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 ὡς σάρρα ὑπήκουσεν τῷ ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις ποικίλης χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων

---

24 [c] om αυτου post μωλ. 25 επιστραφητε: non mutatum III, 1 [c] αι γυναικες 2 [c] εποπτευσαντες 4 [c] εν τω αφθ. | [c] πρα. και ησυχ. 7 συνομιλουντες: [c] συνοικουντες κατα γνωσιν | συνκληρονομοις [c] pro -μους reposuit

24 om αυτου post μωλωπι 25 om ητε γαρ | αλλα επεστραφητε III, 1 om και 2 εποπτευσαντες 3 ουχ 4 εν τω αφθ. | ησυχ. και πρα. 5 αι ελπιζ. εισ θεον εκοσμ. εαυτ. 6 υπηκουεν 7 om οι | ομοι. συνοικουντεσ κατα γνωσιν ωσ | om ποικιλησ | εγκοπτεσθ. | ταισ προσευχαισ

25 πλανωμενα | επεστραφητε III, 1 αι γυναικεσ | κερδηθησωνται 2 εποπτευσαντεσ 3 ουχ 4 εν τω αφθ. πραεοσ και ησυχ. 5 αι ελπιζ. επι τ. θε. εκοσμ. εαυτ. 7 συνοικουντεσ κατα γνωσιν ωσ ασθεν. | συγκληρονομοι | om ποικιλησ | εκκοπτεσθ. 8 φιλοφρονεσ pro ταπεινοφρ. 9 οτι: ειδοτεσ οτι

ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν
αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον· [11] ἐκκλι-
νάτω ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ
διωξάτω αὐτήν, [12] ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα
αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας
κακά. [13] καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ
γένησθε; [14] ἀλλὰ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοί
ἐστε. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, [15] κύ-
ριον δὲ τὸν χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι
ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν
ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, [16] συνείδησιν
ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν
καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν εἰς χριστὸν
ἀναστροφήν. [17] κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας. [18] ὅτι χριστὸς ἅπαξ περὶ
τῶν ἁμαρτιῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα
προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύ-
ματι· [19] ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν,
[20] ἀπειθήσασίν ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν
ἡμέραις νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, του-
τέστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. [21] καὶ ὑμᾶς νῦν
ἀντίτυπον σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ
συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεὸν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ
χριστοῦ, [22] ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑπο-
ταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

---

13 γενησθε (cod -σθαι) ^{c}pro γενεσθαι reposuit 14 αλλα ει: ^{c}ει δε 15 ^{c}απαιτουντι 16 ^{c}εν χριστω 17 η ^{c} pro ει correxit 18 ^{c} om των | ^{c} ινα ημας πρ. 20 η et μακροθυμια: cod την, unde rasis τ et ν correctum est η, et μακροθυμιαν, quod fugit correctorem 21 ^{c} ο και υμας 22 ^{c} του θεου

10 om αυτου 11 εκκλ. δε 13 ει του αγ. ζη. γενοισθε 14 αλλ ει | om εστε, om μηδ. ταραχθ. 16 εν ω καταλαλειτε καταισχ. | εν χριστω 18 οτι και χρ. απ. περι αμαρτιων επαθεν | ινα υμας πρ. | om τω θεω 21 ο και υμας αντιτ. νυν

10 χειλη αυτου 11 ς om (ex errore) αγαθον ζητησατω 12 οι οφθαλμοι 13 μιμηται pro ζηλωται 14 αλλ ει | om εστε 15 θεον pro χριστον | ετοιμοι δε αει | om αλλα 16 καταλαλωσιν | εν χριστω 17 θελει 18 οτι και | om των | om υπερ ημων | επαθεν pro απεθ. | ινα ημας | τω πνευματι 20 απαξ εξεδεχετο (e coniectura?) | ολιγαι 21 ς ο και, ς^{e} ω και | ημας αντιτυπ. νυν 22 του θεου

IV.

[1] Χριστοῦ οὖν ἀποθανόντος ὑπὲρ ὑμῶν σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν
αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρ-
τίας, [2] εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ
τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. [3] ἀρκετὸς γὰρ ὑμῖν ὁ
παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι,
πορευομένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις,
πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις, [4] ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ
συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν καὶ
βλασφημοῦσιν, [5] οἳ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι
ζῶντας καὶ νεκρούς. [6] εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη,
ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν
πνεύματι. [7] πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν· σωφρονήσατε οὖν, νή-
ψατε εἰς προσευχάς, [8] πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην
ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν, [9] φιλό-
ξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, [10] ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν
χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι
ποικίλης χάριτος θεοῦ· [11] εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ· εἴ τις
διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξά-
ζηται ὁ θεὸς διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[12] Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πει-
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, [13] ἀλλὰ
καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ
ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. [14] εἰ

---

1 [c] παθοντος υπερ ημων | [c] αμαρτιαισ 2 ανθρωπων [c] pro -πον correxit | θεου [c] ex ανθρωπου 3 [c] om υμιν | παρεληλυθωσ [c] pro -θοσ | οινοφλυγιαισ [c] pro -φρυγιαισ 4 [c] βλασφημουντεσ pro και βλασφημουσιν 5 οι αποδωσουσιν λογον suppl [c]; τω quod sequitur ipse * ex οι videtur fecisse 6 [c] ζησωσι 7 [c] και νηψατε

1 παθοντοσ pro αποθαν. | om υπερ υμων | αμαρτιαισ 3 om υμιν | πεπορευ-
μενουσ 4 * βλασφημουνται, ** -ντεσ pro και βλασφημουσιν 5 κρεινοντι pro εχ.
κρ. 7 και νηψατε 8 καλυπτει 13 om του bent?

1 παθοντοσ υπερ ημων | ο παθ. εν σαρκι 3 ημιν | χρον. του βιου το θελημα
τ. εθν. κατεργασασθαι πεπορευμενουσ 4 βλασφημουντεσ pro και βλασφημουσιν
7 και νηψατε εισ τασ πρ. 8 προ πα. δε | [c] η αγαπη 9 γογγυσμων 13 [c] καθωσ

ὀνειδίζεσθε ὀνόματι χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. [15] μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· [16] εἰ δὲ ὡς χρηστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. [17] ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ὑμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; [18] καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; [19] ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V.

[1] Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· [2] ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως, [3] μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· [4] καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. [5] ὁμοίως δὲ νεώτεροι ὑποτάγητε τοῖς πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. [6] ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ,

---

14 [c] εν ονοματι | [c] om αυτου post δυναμεως | [c] επαναπεπαυται 16 χρηστιανος: altera parte litterae η rasa correctum est χριστ. 17 [c] αφ ημων | cod τω λογω τ. θε. ευαγγ., sed λογω ipse * punctis notavit V, 1 sub ο in ουν vestigium inceptae litterae τ cernitur 2 υμιν ποιμνιον [c] correxit pro υμ(exciderunt litterae ινποιμ)νιον | μη αναγκαστως: [c] praem επισκοπουντες 5 [c] om δε

14 εν ονοματι | om και τησ δυναμ. αυτου 16 * χρειστιανος (** χριστ.) 17 ο καιρος | απο ημων 18 * ο δε ασεβης | και αμαρτωλ. 19 om αυτων V, 1 om τους | συμπρεσβ. 2 om κατα θεον 3 om totum versum 5 om δε et τοις | εγκομβ.| οτι θεος 6 χειρα

14 εν ονοματι | om και τησ δυν. αυτ. | αναπαυεται: add κατα μεν αυτους βλασφημειται, κατα δε υμας δοξαζεται 15 αλλοτριοεπισκοπος 16 χριστιανος| εν τω μερει τουτω 17 ο καιρος | αφ ημων 18 και αμαρτωλ. 19 ως πιστω | ψυχ. εαυτων V, 1 om ουν | συμπρεσβυτ. 2 επισκοπουντες μη αναγκ. αλλ | om κατα θεον 5 om δε | om τοις | αλληλοις: add υποτασσομενοι | εγκομβ. 6 χειρα

ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, [7] πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

[8] Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ, ζητῶν τινὰ καταπῖν· [9] ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. [10] ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χριστῷ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. [11] αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[12] Διὰ σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν καὶ ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στῆτε. [13] ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν βαβυλῶνι ἐκκλησία συνεκλεκτὴ καὶ μάρκος ὁ υἱός μου. [14] ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἀμήν.

ΠΕΤΡΟΥ
Α

---

7 [c] περι υμων 8 [c] οτι ο αντιδικ. | [c] καταπιειν 12 [c] om και ante ταυτην *

7 ** επιρριψ. | περι υμων 8 ζητων καταπιειν 10 εν τω χριστω | om θεμελιωσει 11 om η δοξα και | om των αιωνων 12 σιλβανου | om και ante ταυτην 13 om εκκλησια 14 om ιησου αμην

7 επιρριψαντες | περι υμων 8 οτι ο αντιδ. | τινα καταπιη 9 εν κοσμω 10 ημας | εν χριστ. ιησου | καταρτισαι υμας στηριξαι σθενωσαι θεμελιωσαι 12 om και ante ταυτην | εστηκατε 13 om εκκλησια. ς (ς[e] nil) haec subscripta habet: πετρου επιστολη καθολικη πρωτη εγραφη εν στιχοις σλς΄.

ΠΕΤΡΟΥ

Β.

Ι.

[1] Συμεὼν πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν εἰς δικαιοσύνην τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ.

[2] Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. [3] ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς τὸν θεὸν καὶ ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, [4] δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας φύσεως κοινωνοί, ἀποφυγόντες τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιθυμίαν φθορᾶς. [5] καὶ αὐτὸ δὲ τοῦτο σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, [6] ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, [7] ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. [8] ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐπίγνωσιν· [9] ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. [10] διὸ

---

3 ^{c} om τον θεον και 5 επιχορηγησατε: επι ipse * (ut videtur) suppl

1 σιμων | εν δικαιοσυνη τ. θεου ημ. 2 om χριστου 3 om τα | om τον θεον και | ιδια etc: δια δοξης κ. αρετης 4 τιμ. κ. μεγιστ. ημιν | θει. κοιν. φυσ. αποφ. της εν τ. κοσμ. εν επιθυμια 5 αυτ. τουτ. δε 9 αμαρτιων

ς επιστολη πετρου καθολικη δευτερα, ς^{e} πετρου του αποστολου επιστ. καθολ. δευτ. 1 εν δικαιοσυνη τ. θεου ημ. | σωτηρος: ς^{e} add ημων 2 om χριστου 3 om τα | om τον θεον και | ιδια etc: δια δοξης κ. αρετης 4 τα μεγιστ. ημιν κ. τιμ. | θει. κοινων. φυσ. | της εν κοσμω εν επιθυμια φθ. 5 κ. αυτ. τουτ. δε 9 αμαρτιων

μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθε· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. [11] οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ.

[12] Διὸ μελλήσω ἀεὶ περὶ τούτων ὑπομιμνήσκειν ὑμᾶς, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. [13] δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν τῇ ὑπομνήσει, [14] εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. [15] σπουδάζω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. [16] οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. [17] λαβὼν γὰρ παρὰ τοῦ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. [18] καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ, [19] καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, [20] τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. [21] οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

---

10 ποιεισθε: cod -σθαι 12 sq καιπερ usque διεγειρ. υμας suppl c 14 exciderunt verba καθως και ο κυριος ημων, nec suppleta sunt

10 om ινα δια τ. καλ. εργων | ποιεισθαι 11 η εισοδος 12 υμας υπομιμν. περι τουτ. 13 om τη 15 σπουδασω 16 *μεγαλιοτητος 17 om του | ο υι. μου ο αγαπ. μου ουτος εστ. 18 εξ ουρανου | εν τω αγι. ορει 19 om η ante ημερα 21 προφητεια ποτε | απο pro αγιοι

10 om ινα δια των καλ. εργ. | ποιεισθαι 11 η εισοδος 12 ουκ αμελησω υμας αει υπομιμν. περ. τουτ. 13 om τη 15 σπουδασω 17 παρα θεου 18 εξ ουρανου 19 om ἡ 21 αλλ | οι αγιοι

II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν
ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις
ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι,
ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολου-
θήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας
βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς
ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια
αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ
ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν
κολαζομένους τηρεῖν, 5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ
ὄγδοον νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ
ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 καὶ πόλεις σοδόμων καὶ γομόρρας τεφρώσας
καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθει-
κώς, 7 καὶ δίκαιον λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων
ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ
ὁ δίκαιος ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δι-
καίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ
πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ πεφυλακισμένους εἰς ἡμέραν
κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρ-
κὸς ἐν ἐπιθυμίαις μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος κατα-
φρονοῦντας. τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφη-
μοῦντες, 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ
φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 αὐτοὶ
δέ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγενημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν,

---

1 c om εν τω λαω 2 οδος: c δοξα 3 ενπορευσ. c ex-εκπορ. 4 σιροις (ut ABC σειροις): non mutatum | ζοφου: ita c ex ζοφοις (ut etiam A) 5 κοσμω c ex κοσμον 9 πειρασμων (cod πιρ.): c -σμου | c om πεφυλακισμ. 10 επιθυμιαις: *-μιασ, c -μια

1 *επαγ. αυτοις 3 εμπορευσοντ. 4 σειροις | τηρουμενους pro κολαζ. τηρειν 6 om καταστροφη | μελλ. ασεβεσι 7 *λωθ | *ερυσατο 8 om ὁ 9 πειρασμου | om πεφυλακισμενους 10 εν επιθυμια 12 ουτοι δε | γεγεννημενα

2 απωλειαισ pro ασελγ. 3 εμπορευσ. 4 σειραισ | τετηρημενους pro κολαζ. τηρ. 5 αλλ 8 εγκατοικ. 9 πειρασμου | om πεφυλακισμ. 10 εν επιθυμια 12 ουτοι δε | φυσικ. γεγενημ. (c^e γεγεννημ.)

ἐν οἷς ἀγνοοῦντες βλασφημοῦσιν, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται, [13] ἀδικούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν, [14] ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίας καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτίαις, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· [15] καταλείποντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ βαλαὰμ τοῦ βεώρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, [16] ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. [17] οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. [18] ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, ἀσελγείαις, τοὺς ὄντως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, [19] ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. [20] εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. [21] κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν εἰς τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπὸ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. [22] συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροι-

---

12 και φθαρησονται: [c] καταφθαρησ. 13 αδικουμενοι (ut etiam B): [c] κομιουμενοι 15 βεωρ οσ: *conflatis βεωρ et βοσορ in unum atque ita οσ absorpto βεωορσορ, [c] βοσορ οσ 16 αφωνον: [c] add εν 17 cod λελαποσ (ut AC) 19 ελευθεριαν bis scriptum est, [c] om alterum | [c] τουτω και δεδουλ. 22 [c] συμβεβ. δε

12 αγνοουσιν βλασφημουντεσ 13 απαταισ: αγαπαισ 14 μοιχαλιδοσ | ακαταπαστουσ αμαρτιασ 15 καταλιποντεσ | om οσ | ηγαπησαν 16 *ελενξιν | αφωνον εν ανθρωποισ 18 ολιγωσ pro οντωσ 20 om ημων 21 κρειττον | επιγν. υποστρεψαι εκ τησ

12 αγνοουσι βλασφημουντεσ | καταφθαρησοντ. pro και φθαρ. 13 κομιουμενοι 14 μοιχαλιδοσ | αμαρτιασ | πλεονεξιαισ 15 καταλιποντεσ την ευθ. | του βοσορ 16 εν ανθρωπου φωνη 17 νεφελαι pro και ομιχλ. | εισ αιωνα τετηρηται 18 ς[c] εν ασελγειαισ | αποφυγοντασ 19 τουτω και δεδουλ. 20 om ημων 21 κρειττον | επιγνουσιν επιστρεψαι εκ τησ 22 συμβεβ. δε

μίασ· κύων ἐπιστρέψασ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· ὗσ λουσαμένη εἰσ κύλισμα βορβόρου.

III.

[1] Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷσ διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, [2] μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆσ τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆσ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆροσ, [3] τοῦτο πρῶτον γινώσκοντεσ, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰσ ἰδίασ αὐτῶν ἐπιθυμίασ πορευόμενοι [4] καὶ λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ; ἀφ' ἧσ γὰρ οἱ πατέρεσ ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτωσ διαμένει ἀπ' ἀρχῆσ κτίσεωσ. [5] λανθάνει γὰρ αὐτοὺσ τοῦτο θέλοντασ ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατοσ καὶ διὰ ὕδατοσ συνεστῶτα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, [6] δι' ὧν ὁ τότε κόσμοσ ὕδατι κατακλυσθεὶσ ἀπώλετο· [7] οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ καὶ ἀπωλείασ τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. [8] ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶσ, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίου ὡσ χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡσ ἡμέρα μία. [9] οὐ βραδύνει κύριοσ τῆσ ἐπαγγελίασ, ὥσ τινεσ βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶσ, μὴ βουλόμενόσ τινασ ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντασ εἰσ μετάνοιαν χωρῆσαι. [10] ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ, ἐν ᾗ οὐρανοὶ μὲν ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα εὑρεθήσεται. [11] τούτων οὖν πάντων λυομένων ποτα-

---

5 συνεστωτα: ^{c}-στωσα 8 post ωσ χιλια ετη excidit και χιλια ετη, nec suppletum est 9 παντασ: cod παντεσ 10 και post λυθησεται excidit nec suppletum est

22 κυλισμον III, 3 γεινωσκοντεσ | επιθυμ. αυτ. 5 δι υδατ. | συνεστωσησ (sic) 7 τω αυτω λογ.^{mai} ^{1}et^{2}? 8 παρ. κυριω 9 μακρ. εισ υμασ 10 om ἡ | οι ουρανοι | om μεν | ροιζηδον 11 τουτων ουτωσ παντων

2 ημων 3 γινωσκοντεσ | εσχατου | om εν εμπαιγμονη 5 δι υδατ. συνεστωσα 7 ς^{e} τω αυτω, ς αυτου omisso τω 8 παρα κυριω 9 ο κυριοσ | μακροθ. εισ ημασ 10 κλεπτησ: add εν νυκτι | οι ουρανοι | om μεν | ροιζηδον | λυθησονται | κατακαησεται pro ευρεθησεται

ποὺσ δεῖ ὑπάρχειν ἡμᾶσ ἐν ἁγίαισ ἀναστροφαῖσ καὶ εὐσεβείαισ,
12 προσδοκῶντασ τὴν παρουσίαν τῆσ τοῦ θεοῦ ἡμέρασ, δι᾽ ἣν
οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τή-
κεται. 13 καινοὺσ δὲ οὐρανοὺσ καὶ καινὴν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγ-
γέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷσ δικαιοσύνη κατοικεῖ.

14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντεσ σπουδάσατε ἄσπι-
λοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ
κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼσ καὶ ὁ ἀγα-
πητὸσ ἡμῶν ἀδελφὸσ παῦλοσ κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν
ἔγραψεν ὑμῖν, 16 ὡσ καὶ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐπιστολαῖσ λαλῶν ἐν
αὐταῖσ περὶ τούτων, ἐν αἷσ ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖσ
καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡσ καὶ τὰσ λοιπὰσ γραφὰσ πρὸσ
τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. 17 ὑμεῖσ οὖν, ἀγαπητοί, προγινώ-
σκοντεσ φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπα-
χθέντεσ ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι
καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆροσ ἰησοῦ χριστοῦ. αὐτῷ
ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰσ ἡμέραν αἰῶνοσ, ἀμήν.

ΠΕΤΡΟΥ
Β

---

11 [c] υπαρχ. υμασ 12 προσδοκωντασ: [c] add και σπευδοντασ 15 ηγεισθ. [c] pro αγεισθαι reposuit

11 om ημασ 12 προσδοκ. και σπευδοντασ 13 και γην καινην | το επαγγελμα 16 om ταισ 18 om αμην

11 υπαρχ. υμασ 12 προσδοκ. και σπευδοντασ 13 γην καινην | το επαγγελμα 15 αυτω δοθεισαν 16 εν οισ εστιν. Nec ς nec ς[e] subscriptionem habent

ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Α.

Ι.

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. 3 ὃ ἀκηκόαμεν καὶ ἑωράκαμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ

---

3 ante και υμιν * iam scripserat ι, sed delevit | ημετερα: in cod sequitur υμων, c delevit 5 * in textu scripsit ηαπαγγελιασ, correxit vero se ipse supra-scriptis γαπητησε, quo effecit η αγαπη τησ επαγγελιασ, quorum loco c η αγγελια reposuit

Inscriptum est ιωανου α 1 *εορακαμεν 2 και ο εορακαμεν (**εωρ.) 3 ο εορακαμ. (**εωρ.) και ακηκοαμ. | om και ante απαγγ. 5 αγγελια pro αγαπη τ. επαγγ. | ουκ εστιν εν αυτ. ουδ.

ς επιστολη ιωαννου καθολικη πρωτη, ς^e ιωανν. του αποστολου επιστ. καθολικ. πρωτη 3 ο εωρακ. κ. ακηκοαμ. απαγγελλ. υμιν 4 υμιν pro ημεισ | ς^e υμων 5 αυτη εστιν η επαγγελια ην 7 ιησου χριστου

πάσης ἁμαρτίας. [8] ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. [9] ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. [10] ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐκ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

[1] Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν χριστὸν δίκαιον· [2] καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. [3] καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξωμεν. [4] ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ [ἐν τούτῳ] ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· [5] ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. [6] ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

[7] Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε. [8] πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς καὶ ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. [9] ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ψεύστης ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. [10] ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ· [11] ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν

---

9 εστιν suppl c II, 3 φυλαξωμεν: c τηρωμεν 4 εν τουτω omissum nec supplетum est 8 το sec c pro τον

9 om ημων sec 10 ουχ ημαρτ. II, 2 μονων 3 φυλαξωμεν: τηρωμεν 4 om του θεου 6 om ουτως 8 om και prim 9 om ψευστ. εστ. και 10 σκ. εν αυτ. ουκ εστ.

9 om ημων sec 10 ουχ ημαρτ. II, 3 τηρωμεν pro φυλαξωμ. 4 om οτι| om του θεου 7 αδελφοι pro αγαπητ. | ηκουσατε: add απ αρχης 8 om και prim 9 om ψευστ. εστ. και 10 εν αυτω ουκ εστ.

αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸ πονηρόν. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ, 16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ, ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. 21 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὃ

---

12 αφεωνται c pro -εονται 18 c ο αντιχρ. 22 και pr: erasum est et iam prima manu notatum

13 τον πονηρον 14 το απ αρχης | om του θεου 16 **αλαζονεια | αλλα εκ 18 *αντιχρειστος et αντιχρειστοι 19 εξηλθαν | ει γαρ εξ ημ. ησ. 20 om και sec 22 om και post αρνουμ. 24 υμεισ ο ηκουσατε

13 τον πονηρον. γραφω υμ. παιδ. 16 αλαζονεια 18 ο αντιχρ. 20 παντα 22 om και post αρνουμ. 23 om ο ομολ. τον υιον κ. τ. πα. εχ. 24 υμεισ ουν ο ηκουσατε

ἀκηκόατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν [ἐν] ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀκηκόατε ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ πατρὶ καὶ ἐν τῷ υἱῷ μενεῖτε. [25] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. [26] ταῦτα δὲ ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. [27] καὶ ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ πνεῦμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθής ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν αὐτῷ, [28] ἵνα ἐὰν φανερωθῇ ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ. [29] ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

[1] Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

[2] Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστιν. [3] καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. [4] πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν καὶ ἡ ἀνομία. [5] καὶ οἴδαμεν ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

---

24 εν sec suppl c 27 πνευμα: c χρισμα | αληθης: non mutatum est 28 c σχωμεν III, 1 υμας: c ημας 4 και post εστιν: punctis notatum quae ipsius * videntur esse

24 ο απ αρχ. ηκουσατε | εν τω υιω και τω πατρι 25 υμιν | αιωνιαν 26 om δε 27 το χαρισμα ο ελαβατε | αλλα το αυτου (mal αυτο) χρισμα | αληθες 28 ante ινα add και νυν τεκνια μενετε εν αυτω | σχωμεν | απ αυτου εν τ. παρρ. αυτ. 29 om και III, 1 ιδετε | δεδ. υμιν | γινωσκ. ημας 4 om και tert 5 οιδατε | om ημων | εν αυτω ουκ εστ.

24 ο απ αρχ. ηκουσατε | εν τω υιω κ. εν τω πατρι 26 om δε 27 εν υμιν μενει | το αυτο χρισμα διδ. | αληθες | μενειτε εν αυτω 28 ante ινα add και νυν τεκνια μενετε εν αυτω | οταν φανερ. | απ αυτ. εν τη παρ. αυτ. 29 om και III, 1 ιδετε | om και εσμεν | γιν. ημας 2 οιδαμ. δε 4 om και tert 5 οιδατε | εν αυτω ουκ εστ.

[6] πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

[7] Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· [8] ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. [9] πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. [10] ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. [11] ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. [12] οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. [13] καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. [14] ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. [15] πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. [16] ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. [17] ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

[18] Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ καὶ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ

---

7 [c] την δικαιοσυνην 14 et 19 in codice est μεταβεβηκεν et εκπροσθεν, nec attigit corrector, nec magis τηρωμεν (ut etiam ακ alii) v. 22; versu vero 21 καταγινωσκη [c] pro - σκω correxit

6 *εορακεν 7 ο ποι. την δικ. 11 αγγελια 13 om και 14 om ημων 15 αδελφ. εαυτου | εν αυτω 18 λογω μηδε τη γλωσσ. αλλ εργω

7 ο ποι. την δικ. 11 αγγελια 13 om και | αδελφ. μου 14 om ημων | αγαπων: add τον αδελφον 15 εν αυτω 16 τιθεναι 18 τεκνια μου | λογω μηδε γλωσσ. αλλ εργω

καὶ ἀληθείᾳ. [19] καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν, [20] ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα.

[21] Ἀδελφοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, [22] καὶ ὃ ἐὰν αἰτώμεθα λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. [23] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. [24] καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἔδωκεν ἡμῖν.

IV.

[1] Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. [2] ἐν τούτῳ γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· [3] καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν κύριον ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν, καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ τι ἀκηκόαμεν ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. [4] ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. [5] αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. [6] ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν

---

24 [c] και εν τουτω IV, 2 γινωσκομεν: [c] - σκετε

19 om και pr | την καρδιαν 20 καταγεινωσκη 21 αγαπητοι pro αδελφ.| om ημων utrumque | εχει 22 ο αν αιτωμεν | τηρουμεν 23 πιστευσωμεν 24 και εν τουτω | ημιν εδωκεν IV, 2 γεινωσκετε | εληλυθεναι 3 τον ιησουν omissis κυρ. εν σαρκ. εληλυθ. | ο (pro ο τι) ακηκοατε

19 γινωσκομεν 20 καταγινωσκη 21 αγαπητοι pro αδελφ. 22 αιτωμεν| λαμβ. παρ αυτ. | τηρουμεν 23 πιστευσωμεν 24 και εν τουτω γινωσκ. | ημιν εδωκ. IV, 2 γινωσκετε 3 τον ιησουν χριστον | ο (pro ο τι) ακηκοατε οτι

ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνωκεν τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζῶμεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει. 17 ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν ἐν ἡμῖν, ἵνα παρρησίαν ἔχομεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσόμεθα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείω-

---

8 ο μη αγαπ. ουκ εγνωκ. τ. θεον suppl ^{c} 9 ζωμεν: ^{c} ζησωμεν 10 ηγαπησαμεν ^{e} pro -πησεν reposuit 17 μεθ ημων εν ημιν: nil mutatum | ημερα: cod αγαπη

7 γεινωσκει 8 εγνω 9 ζησωμεν 10 om του θεου | ηγαπηκαμεν | απεστειλεν 15 οσ εαν | ιησους χριστος 16 και ο θεος εν αυτ. με. 17 om εν ημιν | εχωμεν | εσομεθα: εσμεν 18 αλλα

7 γινωσκει 8 εγνω 9 ζησωμεν 10 om του θεου | απεστειλε 12 τετ. εστ. εν ημιν 16 και ο θεος εν αυτω omisso μενει 17 om εν ημιν | εχωμεν | κ. ημεις εσμεν

ται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τὸν θεόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ· ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸ γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. 3 αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 τίς δέ ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; 6 οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν διὰ ὕδατος καὶ αἵματος καὶ πνεύματος, ἰησοῦς χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. 7 ὅτι οἱ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, 8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ·

---

20 ειπη suppletum est, ab [a] potius quam prima manu | μιση (μειση cod): [c] - σι V, 4 αυτη [c] ex αυτης 9 των ανθρωπ. [c] pro του θεου

19 om τον θεον 20 ειπη οτι αγαπω | [*]εορακεν 21 [*]om τον θε. αγαπ. και V, 1 αγαπα τον γεγεννημενον 2 ποιωμεν pro τηρωμ. 5 τις εστ. δε 6 δι υδατος | om και πνευμ. | μονω | και εν τω αιματ. 7 οτι τρεισ 10 τ. μαρτ. εν αυτω

19 αυτον pro τον θεον 20 οτι αγαπω | ου δυναται: πωσ δυν. V, 5 om δε 6 δι υδατ. | om και πνευματος | ιησ. ο χριστ. 7 οτι τρεισ 7. 8. post μαρτυρουντεσ add εν τω ουρανω, ο πατηρ, ο λογοσ και το αγιον πνευμα. και ουτοι οι τρεισ εν εισι. [8] και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τη γη 9 οτι sec: ην

ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν ἐμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ ἐστίν. 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν ἴδωμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἐὰν ἔχωμεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσεις, καὶ δώσεις αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. 18 οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸ ἀληθινόν. καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. 21 τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Α

---

13 ^{c} οι πιστευοντες 15 και εαν ιδωμ. οτ. ακ. ημων: haec omnia suppl ^{c} | οτι εαν εχωμεν: ^{c} om εαν (εχωμεν non attigit) 16 αιτησεις et δωσεις: raso σ (a correctore ^{c}?) αιτησει et δωσει restitutum | ερωτηση: ^{c} -σησ 20 το αληθινον: ^{c} τον αληθ. 21 εαυτους

10 ου πεπιστευκεν | μεμαρτυρηκεν 11 ο θεος ημιν 13 εχετε αιωνιον 15 και αν οιδαμεν οτι ακ. ημ. ο εαν αιτ. | οιδ. οτι εχομεν 16 αιτησει et δωσει 18 αλλα ο γενν. | τηρει αυτον 20 **γινωσκωμεν | τον αληθινον. Subscriptum est ιωανου α

10 ου πεπιστευκεν | μεμαρτυρηκεν 23 νμιν: add τοισ πιστευουσιν εισ το ονομα του υιου του θεου | εχετε αιωνιον και ινα πιστευητε εισ 15 και εαν οιδαμεν οτι | ο αν αιτωμ. | οιδαμ. οτι εχομεν | παρ αυτου 16 αιτησει et δωσει 20 γινωσκωμεν τον αληθινον | η ζωη αιωνιοσ 21 εαυτουσ | post ειδωλων add αμην. $ς^{e}$ nil subscriptum habet, ς: ιωαννου επιστολη καθολικη πρωτη εγραφη εν στιχοισ σογ'.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Β.

1 ᶜ Ὁ πρεσβύτεροσ ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖσ τέκνοισ αὐτῆσ,
οὓσ ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνοσ ἀλλὰ καὶ πάν-
τεσ οἱ ἐγνωκότεσ τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένου-
σαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰσ τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ'
ἡμῶν χάρισ ἔλεοσ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ πατρόσ, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦν-
τασ ἐν ἀληθείᾳ, καθὼσ ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρόσ. 5 καὶ
νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡσ ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ
ἐντολὴν ἣν εἴχαμεν ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ. 6 καὶ
αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰσ ἐντολὰσ αὐ-
τοῦ· αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα καθὼσ ἠκούσατε ἀπ'
ἀρχῆσ, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήσητε. 7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον
εἰσ τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντεσ ἰησοῦν χριστὸν ἐρχόμενον
ἐν σαρκί· οὗτόσ ἐστιν ὁ πλάνοσ καὶ ἀντίχριστοσ. 8 βλέπετε ἑαυ-
τοὺσ ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπο-
λάβητε. 9 πᾶσ ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χρι-
στοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτοσ καὶ τὸν πατέρα

---

3 ᶜ παρα θεου πατρ. και παρα κυρ. | ᶜ om αυτου 8 απολεσητε ᶜ pro απο-
λησθε reposuit

3 παρα θεου πατρ. κ. παρα ιησ. χρ. | om αυτου 4 ελαβομεν παρα πατροσ
5 γραφ. σοι καινην αλλα την ειχομεν 6 αυτη η εντολη εστιν καθωσ | περιπατητε
7 και ο αντιχρ. 8 *ηργασαμεθα, ειργασαμεθα

ς επιστολη ιωαννου δευτερα, ς ᵉ ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη
δευτερα. 3 ς ᵉ μεθ υμων | παρα θεου πατρ. κ. παρα κυριου ιησ. χρ. | om αυτου
4 ελαβομεν 5 γραφων (sed ς - φω) σοι καινην | om εντολην sec | ειχομεν 6 om
αυτου sec | om ινα ante καθωσ | περιπατητε 7 εισηλθον | και ο αντιχρ. 8 απο-
λεσωμεν et απολαβωμεν | ειργασαμεθα 9 πασ ο παραβαινων | post διδαχη sec
add του χριστου

καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. 10 εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

12 Πολλὰ ἔχω ὑμῖν γράφειν· οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόματι πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. 13 ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΝΟΥ
Β

---

10 ante διδαχην * iam scripserat εν (εντολην scripturus?) sed statim abiecit 12 εχω: c εχων | στοματι: c στομα | η (post πεπληρ.) c pro ην

12 εχων | στομα προσ (* προ) στομα | χαρ. υμων. In subscriptione ιωαννου

11 ο γαρ λεγων 12 εχων | ηβουληθην | ελθειν pro γενεσθαι | στομα προσ στομα | η πεπληρωμενη 13 post εκλεκτης add αμην. ς subscriptum habet: ιωαννου επιστολη δευτερα εγραφη εν στιχοις λ', ς[e] nil subscriptum habet.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ.

[1] Ὁ πρεσβύτεροσ γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. [2] ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼσ εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. [3] ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼσ σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖσ. [4] μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. [5] ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖσ ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοῦτο ξένουσ, [6] οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίασ, οὓσ καλῶσ ποιήσεισ προπέμψασ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ. [7] ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματοσ ἐξῆλθαν, μηδὲν λαμβάνοντεσ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. [8] ἡμεῖσ οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺσ τοιούτουσ, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἐκκλησίᾳ. [9] ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν διοτρεφὴσ οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶσ. [10] διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοισ πονηροῖσ φλυαρῶν ἡμᾶσ, καὶ μὴ ἀρκούμενοσ ἐπὶ τούτοισ οὔτε αὐτὸσ ἐπιδέχεται τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοὺσ βουλομένουσ κωλύει καὶ τῆσ ἐκκλησίασ ἐκβάλλει.

[11] Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν. [12] δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆσ τῆσ ἀλη-

---

8 εκκλησια: c αληθεια 9 c εγραψα αν τη

In inscriptione est ιωανου 3 εχαρην γαρ | μαρτυρουν omissa syllaba των 4 * ουκ εχων | χαριν | εν τη αληθεια 6 * ου pro ουσ 8 αληθεια pro εκκλησια 9 εγραψασ 10 και εκ τησ εκκλ. 11 * εορακεν 12 υπ αυτησ

ς επιστολη ιωαννου τριτη, ς^{e} ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη 3 εχαρην γαρ 5 και τουτο: και εισ τουσ 7 ονοματοσ: ς^{e} add αυτου | εξηλθον | εθνων 8 απολαμβανειν | αληθεια pro εκκλησια 9 om τι 10 και εκ τησ 11 ο δε κακοποιων 12 υπ αυτησ

θείασ· καὶ ἡμεῖσ δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδασ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθήσ ἐστιν.

[13] Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανοσ καὶ καλάμου σοι γράφειν· [14] ἐλπίζω δὲ εὐθέωσ ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸσ στόμα λαλήσομεν. [15] εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι· ἄσπασαι τοὺσ φίλουσ κατ' ὄνομα.

ΙΩΑΝΝΟΥ
Γ

---

14 ευθεωσ σε ιδειν (mai ευθεωσ ειδειν) 15 ασπαζου. In subscriptione ιωανου

12 οιδατε 13 γραφειν pro γραψαι σοι | καλ. σοι γραψαι 15 ασπαζου. ς subscriptum habet: ιωαννου επιστολη καθολικη τριτη στιχων λβ'. In ς° nil subscriptum est.

ΙΟΥΔΑ.

[1] Ἰούδας ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ ἰακώβου, τοῖς
ἐν θεῷ πατρὶ ἡγαπημένοις καὶ ἰησοῦ χριστῷ τετηρημένοις κλη-
τοῖς. [2] ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη, ἀγαπητοί.
[3] Πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος τοῦ γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς
κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας καὶ ζωῆς, ἀνάγκην ἔσχον γράφειν ὑμῖν
παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις
πίστει. [4] παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ καὶ πάλαι προ-
γεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν
χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ
κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἀρνούμενοι. [5] ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς
βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς πάντα, ὅτι κύριος ἅπαξ λαὸν ἐκ γῆς
αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν,
[6] ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ
ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας
δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· [7] ὡς σόδομα καὶ γόμορρα
καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις ἐκπορνεύ-
σασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας· πρόκεινται δὲ
δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσιν. [8] ὁμοίως μέντοι καὶ
οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητας δὲ ἀθε-
τοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. [9] ὁ δὲ μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος,

---

2 αγαπητοι ad ea quae praecedunt trahitur 8 υπεχουσιν [c] pro ουκ εχουσιν

3 om του | om και ζωης | γραψαι 4 παρεισεδυησαν | om και ante παλαι | χαριτα 5 ειδ. υμ. απαξ παντ. οτι ιησους λαον 7 om δε post προκεινται | υπεχουσαι 8 κυριοτητα 9 ο τε μειχαηλ ο αρχ. τοτε

ς επιστολη του ιουδα καθολικη, ς[e] ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη 1 ηγιασμενοις pro ηγαπημ. 2 αγαπητοι ad seqq. trahitur 3 om του | om ημων | om και ζωης | αναγκ. εσχ. γραψαι υμ. 4 om και ante παλαι | δεσποτην: add θεον 5 υμ. απαξ τουτο οτι ο κυριος λαον 7 τουτοις τροπον | om δε post προκεινται | υπεχουσαι 8 κυριοτητα

ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· ἐπιτιμήσαι σοι ὁ θεός. [10] οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. [11] οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ κορὲ ἀπώλοντο. [12] οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι, παντὶ ἀνέμῳ παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα, [13] ἄγρια κύματα θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. [14] ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ ἀδὰμ ἐνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν ὁ κύριος ἐν μυριάσιν ἁγίων ἀγγέλων [15] ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πᾶσαν ψυχὴν περὶ πάντων τῶν ἔργων ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. [16] οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.

[17] [c] Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, [18] ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται,

---

9 [c] σοι ο κυριος 12 γογγυσται μεμψ. (cod μεμψιμυροι, item infra) κατα (ita demum [c] pro κα) τ. επιθ. αυτ. πορευομενοι: [c] om | [c] οι εν ταισ | φθινοπωρινα [c] pro -ρικα 14 επροφητευσεν: cod προεπροφητευσεν nec correctum 18 εσονται: [c] ελευσονται

9 αλλα ειπεν | επιτιμ. σοι κυριος 12 om γογγυσται usque πορευομενοι | οι εν ταισ | υπο ανεμων παραφερομ. ([mai] ed. utraq. -μενοι) 13 κυματα αγρια | αστ. πλανητες | οισ ζοφοσ σκοτουσ 14 ** προεφητευσεν | ηλθεν κυριοσ εν αγιαισ μυριασιν αυτου omisso αγγελων | πασαν ψυχην: παντασ τουσ ασεβεισ | εργων: add ασεβειασ αυτων | om λογων 18 om του

9 μωσεωσ | σοι κυριος 12 om γογγυσται usque πορευομενοι | υπο ανεμων περιφερομεναι 13 κυματα αγρια | εισ τον αιωνα 14 προεφητευσε | ηλθε κυριοσ εν μυριασιν αγιαισ αυτου omisso αγγελων 15 εξελεγξαι παντασ τουσ ασεβεισ αυτων περ. παντ. τ. εργ. ασεβειασ αυτων ων ησεβ. | om λογων 18 οτι εν εσχατω χρονω

κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ αὐτῶν πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. [19] οὗτοί
εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντεσ, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντεσ. [20] ὑμεῖσ
δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντεσ ἑαυτοὺσ τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν
πίστει, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, [21] ἑαυτοὺσ ἐν ἀγάπῃ
θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ εἰσ ζωὴν αἰώνιον. [22] καὶ οὓσ μὲν ἐλεᾶτε διακρινομένουσ,
[23] οὓσ δὲ σώζετε ἐκ πυρὸσ ἁρπάζοντεσ, οὓσ δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ,
μισοῦντεσ καὶ τὸν ἀπὸ τῆσ σαρκὸσ ἐσπιλωμένον χιτῶνα. [24] τῷ
δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶσ ἀπταίστουσ καὶ στῆσαι κατενώπιον
τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἀμώμουσ ἐν ἀγαλλιάσει, [25] μόνῳ θεῷ σωτῆρι
ἡμῶν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη
κράτοσ καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸσ τοῦ αἰῶνοσ καὶ νῦν καὶ εἰσ
τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν.

ΙΟΥΔΑ

---

18 [c] επιθυμ. εαυτων 19 αποδιοριζοντεσ: απο puncta a [c] addita habet sed rursus rasa 25 δοξα: ita [c], * ω δοξα

18 κατ. τασ εαυτων επιθυμ. 20 τηρησωμεν (praegresso υμεισ) 22 om ουσ δε ante σωζετε 24 υμασ: αυτουσ 25 παντασ τουσ αιωνασ

18 τασ εαυτων επιθυμιασ 19 ς[e] αποδιοριζ. εαυτουσ 20 τη αγιωτ. υμ. πιστ. εποικοδομ. εαυτ. 22 ελεειτε διακρινομενοι 23 ουσ δε εν φοβω σωζετε εκ του πυροσ αρπαζοντεσ, μισουντεσ 24 υμασ: ς αυτουσ 25 μονω σοφω θεω | om δια ιησ. χριστ. τ. κυρ. ημων | δοξα και μεγ. | om προ παντοσ τ. αιων. | εισ παντασ τουσ αι. ς subscriptum habet: επιστολη ιουδα καθολικη στιχων οα΄, ς[e] non habet subscriptionem.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ.

I.

1 Ἀποκάλυψις ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖξαι
τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀπο-
στείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἰωάνει, 2 ὃς
ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὅσα εἶδεν. 3 μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τὸν
λόγον τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα·
ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάνης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ ἀσίᾳ. χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ
τῶν ἑπτὰ πνευμάτων τῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ
ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν
καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύ-
σαντι ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποί-
ησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἀμήν. 7 ἰδοὺ
ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψονται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς
καὶ οἵτινες ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ
τῆς γῆς. ναί, ἀμήν. 8 ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα, καὶ ἐγὼ καὶ τὸ ὦ,

---

1 c δουλοισ pro αγιοισ | ιωανει: c ιωαννη 5 βασιλεων ex -λειων ι eraso et iam prima ut videtur manu notato | c τω αγαπωντι | λυσαντι: c add ημασ 6 c και ιερεισ | c εισ τουσ αιωνασ 7 οιτινεσ: c add αυτον | c κοψοντ. επ αυτον 8 c om και εγω

B deficit

1 αγιοισ: δουλοισ | ιωαννη 2 οσα τε ειδε 3 τουσ λογουσ 4 ιωαννησ | απο του ο ων | πνευματ. α εστιν ενωπ. 5 πρωτοτ. εκ των | τω αγαπησαντι ημ. κ. λουσαντι ημασ απο των 6 βασιλεισ και ιερεισ | εισ τουσ αιωνασ των αιωνων 7 οψεται | οιτινεσ αυτον εξεκ. κ. κοψ. επ αυτον 8 εγω ειμι το α και το ω

ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ ἰωάνης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης· ὃ βλέπεις γράψον εἰς τὸ βιβλίον, πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς ἔφεσον καὶ εἰς πέργαμον καὶ εἰς θυάτειρα καὶ εἰς ζμύρναν καὶ εἰς φιλαδελφίαν καὶ εἰς λαοδικίαν καὶ εἰς σάρδεις. 12 καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ μέσον τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μασθοῖς ζώνην χρυσᾶν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν· 16 καὶ εἶχεν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ φαίνει ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡσεὶ νεκρός· καὶ ἐπέθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, 18 ὁ ζῶν, καὶ

---

8 αρχη και τελος: [c] puncta imposuit, sed ipse ut videtur rursus delevit 9 [c] ιωαννης | εν ιησου: [c]add χριστω | [c]μαρτ. ιησου χριστου 11 λεγουσης: [cc] -σαν | ο βλεπεις suppl [c] | [c] και πεμψον | και εις σαρδ. suppl [c] 12 [c] ιδον | [c] χρυσην 16 ειχεν: [c] εχων 17 δεξι. αυτ. χειρα | λεγων: [c] add μη φοβου 18 [c] και ο ζων

B deficit

8 λεγει ο κυριος omissis ο θεος 9 ιωαννης | ο και αδελφ. υμ. κ. συγκοι. | και εν τη βασιλεια | υπομονη ιησου χριστου | μαρτ. ιησ. χριστου 11 λεγ. εγω ειμι το α και το ω, ο πρωτος και ο εσχατος· και ο βλεπεις γρ. εισ βιβλ. και πεμψ. ταισ εκκλησ. ταισ εν ασια | και εισ σμυρναν post εφεσον | και εισ σαρδεισ post θυατειρα | φιλαδελφειαν | λαοδικειαν 12 ελαλησε 13 και εν μεσω | ομοιον ικω | μαστοις | χρυσην 14 λευκαι ωσει εριον λευκον 15 πεπυρωμενοι 16 και εχων | δεξ. αυτου χειρ. | ωσ ο ηλιοσ φαιν. 17 προσ pro εισ | ωσ νεκροσ | τ. δεξ. αυτ. χειρα | λεγων μοι μη φοβου εγω ειμι 18 και ο ζων

ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. [19] γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ δεῖ μέλλειν γενέσθαι μετὰ ταῦτα, [20] τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν, καὶ ἑπτὰ λυχνίαι ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

II.

[1] Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρί, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· [2] οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· [3] καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ θλίψεις πάσας καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας. [4] ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. [5] μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκες, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. [6] ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. [7] ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

[8] Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν ζμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν·

---

18 αιωνων: [c] add αμην 19 [c] om δει | [c] μελλει γινεσθαι 20 [c] εκκλησιων εισιν και αι επτα II, 1 χειρι: [c] om 2 αποστολους: [cc] add ειναι 3 [c] om και θλιψ. πασας 4 [cc] αφηκας 7 [cc] εν μεσω τω

[B] deficit

18 αιωνων: add αμην | τ. αδου κ. τ. θανατ. 19 om ουν | α μελλει γινεσθαι 20 αστερ. ων ειδες | εκκλησιων εισι και αι επτα λυχν. ας ειδες II, 1 της εφεσινης εκκλησιας | om χειρι 2 επειρασω τους φασκοντας ειναι αποστολ. 3 και εβαστασ. κ. υπομον. εχεις και δια το ον. μου κεκοπιακας και ου κεκμηκας 4 αλλ εχω | αφηκας 5 εκπεπτωκας | ερχομ. σοι ταχυ (ς ταχει) 7 δωσω αυτω | εν μεσω του παραδεισου 8 της εκκλησιας σμυρναιων

9 οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν τὴν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίων εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 οἶδα ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν νικολαϊτῶν ὁμοίως. 16 μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 17 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω ἐκ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν θυατείροις ἐκκλησίας γράψόν· τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς

---

9 [c] ιουδαιους | σατανα: [cc] add εισιν 10 cod βαλλειν βαλιν, sed βαλιν [c] delevit | γινου suppl [c] 13 μου pr [cc] pro σου reposuit | εν αις [c] pro εν ταις | αντιπας: [cc] αντειπας 14 εχω: [c] add κατα σου | * om βαλακ (videtur a βα ad βα transiluisse), [c] vero τον βαλακ suppl | [c] βαλλειν 17 ο ante ουδεις [c] suppl

B deficit

9 πτωχ. πλουσιος δε ει και τ. βλασφημ. των λεγοντων ιουδαιους 10 βαλειν 13 οιδα τα εργα σου και που κατοικ. | και εν ταις ημερ. | κατοικει ο σατανας 14 εχω κατα σου ολ. | εδιδ. τον (ς εν τω) βαλακ 15 ο μισω pro ομοιως 17 δωσω αυτω φαγειν απο του μ. τ. κεκρ. και δωσω αυτω ψηφ. | εγνω pro οιδεν

φλὸξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· [19] οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. [20] ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ πολύ, ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέγουσα αὐτὴν προφῆτιν εἶναι καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. [21] καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνίας ταύτης. [22] ἰδοὺ βαλῶ αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς. [23] καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα. [24] ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βαλῶ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος, [25] πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἥξω. [26] καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν τῶν ἐθνῶν, [27] καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, [28] καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. [29] ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

III.

[1] Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέ-

---

19 post πιστιν [c] add και ([cc] add την) διακονιαν 20 αφεις: [c] αφηκας | [c] ιεζαβελ | [c] την λεγουσαν (ν omiserat [c], sed suppl [cc]) | προφητιν [c] ex -τειαν 21 και ου θελ. μετανοησαι suppl [c] 22 βαλω [c] pro καλω correxit 23 εργα: [c] add υμων 24 cod τοις εν λοιπ., sed [c] del εν | θυατειροις οσοι: [c] θυατειρη οι, sed [cc] restituit priora | ουκ suppl [c] 26 [c] εξουσιαν επι

B deficit

18 ως φλογα πυρος 19 post αγαπην add και την διακονιαν | υπομον. σου | εργ. σου και τα εσχ. 20 ολιγα pro πολυ | εασ pro αφεις | ιεζαβηλ την λεγουσαν εαυτην προφητιν διδασκειν και πλανασθαι εμους δουλ. | ειδωλοθ. φαγ. 21 ινα μετανοηση εκ της πορνειασ αυτης και ου μετενοησεν 22 ιδου εγω βαλλω | μετανοησωσιν ε. τ. εργ. αυτων 23 εργα: add υμων 24 λεγω και λοιποισ | και οιτινεσ 25 αχρισ 26 εξουσ. επι III, 1 ς om επτα ante πνευμ.

ρασ· οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεισ ὅτι ζῇσ, καὶ νεκρὸσ εἶ. 2 γίνου ἐγρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνημόνευε πῶσ εἴληφασ καὶ ἤκουσασ, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ μετανοήσῃσ, ἥξω ἐπὶ σὲ ὡσ κλέπτησ, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ οἵαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ἔχεισ ὀλίγα ὀνόματα ἐν σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖσ, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτωσ περιβαλεῖται ἐν ἱματίοισ λευκοῖσ, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆσ βίβλου τῆσ ζωῆσ, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἔμπροσθεν τοῦ πατρόσ μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ ἀληθινὸσ ὁ ἅγιοσ, ὁ ἔχων κλεῖν τοῦ δαυείδ, καὶ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶσ κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶσ ἀνοίξει· 8 οἶδα τὰ ἔργα σου· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶσ δύναται κλεῖσαι· ὅτι μικρὰν ἔχεισ δύναμιν, καὶ ἐτήρησάσ μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ δέδωκα ἐκ τῆσ συναγωγῆσ τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺσ ἰουδαίουσ εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺσ ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησασ τὸν λόγον τῆσ ὑπομονῆσ μου, κἀγὼ σὲ ἐκ τῆσ ὥρασ τοῦ πειρασμοῦ τῆσ μελλούσησ ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, πειράσαι τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεισ, ἵνα μη-

---

2 εγρηγορων: ε rasum et iam antea notatum 3 μετανοησησ: c γρηγορησησ 5 ουτωσ: c ουτοσ 7 c την κλειν (scriptum est κλιν) | και κλειων: puncta imposita sed rursus rasa (puto c imposuisse sed et ipsum rursus sustulisse)

B deficit

1 οτι το ονομα 2 γρηγορων | α μελλει αποθ. | om μου 3 μνημονευε ουν | γρηγορησησ pro μετανοησησ | γνωσ ποιαν 4 om αλλα | ον. και εν σαρδ. 5 ουτοσ pro ουτωσ | εξομολογησομαι | ενωπιον pro εμπροσθ. 7 φιλαδελφεια | ο αγιοσ ο αληθιν. | την κλειδα τ. δαβιδ ο ανοιγ. κ. ουδ. κλειει και κλειει κ. ουδ. ανοιγει 8 σου τα εργ. | ανεωγμενην και ουδεισ δυν. κλ. αυτην 9 διδωμι | ηξωσι κ. προσκυνησωσιν | γνωσιν 10 καγω σε τηρησω εκ 11 ιδου ερχ. ταχ.

δεισ λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον
τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ, καὶ γράψω ἐπ'
αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆσ πόλεωσ τοῦ
θεοῦ μου τῆσ καινῆσ ἱερουσαλήμ, ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 ὁ ἔχων
οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν λαοδικίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἀμήν, καὶ ὁ μάρτυσ ὁ πιστὸσ καὶ ὁ ἀληθινόσ, καὶ ἡ
ἀρχὴ τῆσ ἐκκλησίασ τοῦ θεοῦ· 15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε
ψυχρὸσ οὔτε ζεστόσ· ὄφελον ψυχρὸσ ἦσ ἢ ζεστόσ. 16 ὅτι οὕτωσ
χλιερὸσ εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸσ οὔτε ψυχρὸσ εἶ, παῦσαι τοῦ στό-
ματόσ σου. 17 ὅτι λέγεισ· πλούσιόσ εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ
οὐδενὸσ χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδασ ὅτι ταλαίπωροσ εἶ καὶ ἐλεει-
νὸσ καὶ πτωχὸσ καὶ τυφλὸσ καὶ γυμνόσ. 18 συμβουλεύω σοι
ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸσ ἵνα πλου-
τήσῃσ, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ
αἰσχύνη τῆσ γυμνότητόσ σου, καὶ κολλύριον ἐνχρῖσαι τοὺσ ὀφ-
θαλμούσ σου ἵνα βλέπῃσ. 19 ἐγὼ ὅσουσ ἂν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παι-
δεύω· ζήλωσον οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύ-
ραν καὶ κρούω· ἐάν τισ ἀκούσῃ τῆσ φωνῆσ μου, καὶ ἀνοίξῃ
τὴν θύραν καὶ εἰσελεύσομαι πρὸσ αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ'
αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ'
ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡσ κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ
τοῦ πατρόσ μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί
τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

---

12 αυτον ^{c} ex αυτω | τω ναω: ^{c} εν τω ναω | ^{c} τησ καταβαινουσησ | ex ου
priore in ουρανου ^{c} fecerat θῡ sed ipse restituit ou antequam reliqua mutasset
14 ^{c} del και post αμην | εκκλησιασ: ^{c} κτισεωσ 15 post ουτε ψυχροσ ^{c} add ει
16 χλιεροσ: ^{c} χλιαροσ | ει (ante παυσαι): ^{c} (ita videtur potius quam ^{cc}) post ζεστοσ
(* -τροσ) **transposuit** | παυσαι etc: ^{c} μελλω σε εμιν εκ του στομ. μου 17 οτι ταλ.
ει: ^{c} οτι συ ει ο ταλ.

ℵ deficit

12 στυλ. εν τω ναω (ς^{e} λαω ex errore) | εξελθη ετι | ς^{e} η καταβαινει 14 τησ
εκκλησιασ λαοδικεων | om και post αμην | om ὁ ante αληθινοσ et και post αληθ. |
κτισεωσ pro εκκλησ. 15 ουτε ψυχρ. ει | ειησ pro ησ 16 ουτωσ οτι χλιαροσ | ουτ.
ψυχρ. ουτ. ζεστ. μελλω σε εμεσαι εκ του στοματ. μου 17 οτι συ ει ο ταλαιπ.
18 κολλουριον εγχρισον 19 οσουσ εαν 20 ανοιξη τ. θυρ. εισελευσομαι

IV.

[1] Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. [2] εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι, καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, [3] καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρεῖσ κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοίως ὁράσει σμαραγδίνῳ. [4] καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους εἰκοσιτέσσαρες καὶ πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσέους. [5] καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ· [6] καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. [7] καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ὅμοιον ἀνθρώπῳ, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. [8] καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἓν ἕκαστον αὐτῶν εἶχον ἀνὰ πτέρυγας ἓξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες· ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ἅγιος ἅγιος κύριος θεὸς παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. [9] καὶ ὅταν δώσωσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαρι-

---

1 λεγων: c λεγουσα 2 c ευθεως δε | και επι: cod και ο επι, sed ο erasum est 3 ἶρεισ: raso ε repositum ἶρεισ 3 sq ομοιως ορασει usq κυκλοθ. τ. θρονου suppl c 5 sq α εισιν usq ενωπ. τ. θρονου suppl c 8 εσωθεν c pro εσοθεν | ουκ εχουσιν c pro ουχ εξουσαν reposuit | αγιος octies: c quinquies del | c κυρ. ο θεος 9 δοξαν suppl c

B deficit

1 ειδον | om ιδου sec | λαλουσησ | λεγουσα 2 και ευθεως | επι του θρονου 3 ην ομοιοσ | σαρδινω | ιρισ pro ιερεισ | ς c ομοια et ς ομοιοσ pro ομοιωσ 4 θρονοι εικοσι και τεσσ. και επι τουσ θρονουσ ειδον τουσ εικοσι και τεσσαρασ πρεσβυτ. | περιβ. εν ιματιοισ λευ. | και εσχον επι τασ | χρυσουσ 5 βροντ. κ. φων. | αι εισι 6 om ωσ | εμπροσθεν 7 το προσωπ. ωσ ανθρωποσ | πετωμενω 8 και τεσσαρα ζωα εν καθ εαυτο ειχον | γεμοντα | λεγοντα | αγιοσ ter (non octies) | κυρ. ο θε. ο παντοκρ. 9 δωσουσι

στίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰσ τουσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων ἀμήν, [10] καὶ πεσοῦνται οἱ εἰκοσιτέσσαρεσ πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων ἀμήν, καὶ βάλλουσιν τοὺσ στεφάνουσ αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντεσ· [11] ἄξιοσ εἶ κύριε, ὁ κύριοσ καὶ θεὸσ ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισασ τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

[1] Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. [2] καὶ εἶδον ἄγγελον κηρύσσοντα ἰσχυρὸν ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίσ ἄξιοσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰσ σφραγῖδασ αὐτοῦ; [3] καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. [4] καὶ ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶσ ἄξιοσ εὑρεθήσεται ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. [5] καὶ εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ἐκ τῆσ φυλῆσ ἰούδα, ἡ ῥίζα δαυείδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰσ ἑπτὰ σφραγῖδασ αὐτοῦ. [6] καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼσ ὡσ ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺσ ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν. [7] καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆσ δεξιᾶσ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. [8] καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρεσ πρεσβύτεροι

---

10 βαλλουσιν: λ alterum (a c) erasum V, 1 βιβλ. γεγραμμ. suppl c | c και κατεσφραγισμ. 4 εκλαιον (-εον) c pro εκλααν | ευρεθησεται: c ευρεθη 7 του καθη. c pro τησ καθη.

B deficit

9 επι του θρονου | om αμην 10 om και prim | εικ. και τεσσ. | c προσκυνουσι | om αμην | βαλουσι 11 om ο κυρ. και θε. ημων | την τιμην | εισι pro ησαν V, 1 εσωθεν pro εμπροσθ. 2 ισχυρον κηρυσσοντ. | om εν | τισ εστιν αξιοσ 3 ηδυνατο | ουδε επι τ. γησ ουδε υποκατω τησ γησ | ουδε βλεπειν 4 και εγω εκλ. πολλα | ευρεθη ανοιξ. και αναγνωναι 5 ο λεων ο ων εκ | δαβιδ 6 κ. ειδ. και ιδον | εστηκοσ | εχον | επτ. του θε. πνευμ. τα απ. 7 ειληφ. το βιβλιον εκ 8 τεσσαρα

ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἕκαστος ἔχοντες κιθάραν καὶ φιάλας χρυσέας γεμούσας θυμιαμάτων, ἃ εἰσιν προσευχαὶ τῶν ἁγίων. [9] καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, [10] καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ ἱερατείαν, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. [11] καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, [12] λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιόν ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. [13] καὶ πᾶν κτίσμα τὸ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, καὶ ἤκουσα λέγοντας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα παντοκράτορος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. [14] καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI.

[1] Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λεγόντων ὡς φωνὴ βροντῆς· ἔρχου καὶ ἴδε. [2] καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

---

8 [c] αι προσευχαι 13 και τω αρνιω: [c] om και | παντοκρατοροσ: [c] και το κρατοσ VI, 1 σφραγιδων suppl [c] | ex ipse * suppl

B deficit

8 επεσον | εχοντ. εκαστος | κιθαρασ | χρυσασ | αι εισιν αι πρ. 10 ημασ pro αυτουσ | βασιλεισ και ιερεισ κ. βασιλευσομεν 11 om ωσ | κυκλοθεν του | 5 om και ην ο αριθμ. αυτ. μυρ. μυριαδ. ex errore 13 κτισμ. ο εστιν εν | ουρ. και εν τη γη και υποκατω τησ γησ και επι τησ θαλασσησ α εστι | om και ante ηκουσα | και το κρατοσ pro παντοκρατοροσ 14 κ. οι εικοσιτεσσαρεσ πρεσβυτ. | προσεκυνησαν: add ζωντι εισ τουσ αιωνασ των αιωνων VI, 1 ειδον | om επτα | λεγοντοσ ωσ φωνησ | ερχ. και βλεπε 2 επ αυτω | και ινα νικηση pro και ενικησεν

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου καὶ ἴδε. 4 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξωσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· ἔρχου καὶ ἴδε. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου καὶ ἴδε. 8 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ θάνατος, καὶ ὁ ᾅδης ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ λιμῷ καὶ θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδαν τὴν ε', ἴδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν ἔσχον. 10 καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρινεῖς καὶ ἐκδικήσεις τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; 11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἐπὶ χρόνον μικρόν,

---

4 αυτω pr: ^{c} om | εκ της γης: ^{c} om 6 σιτου: puncta imposita sed rursus rasa 9 ^{c} την ε' σφραγιδα (ipse * ex $\overline{\varepsilon}$ ιδον, quod omnino in exemplari suo invenisse putandus est, per incuriam ειδον fecerat) ειδον | και δια την μαρτυρ. bis scriptum, sec loco del ^{c} | εσχον: ^{c} ειχον

B deficit

3 την δευτερ. σφραγιδ. | ερχ. και βλεπε 4 om και ιδον και ιδου | και εξηλθεν | καθημ. επ αυτω | απο της γης 5 την τριτην σφραγιδ. | ερχου κ. βλεπε | καθ. επ αυτω 6 om ως | κριθης 7 λεγουσαν· ερχου κ. βλεπε 8 και ειδον | ο θανατος | ακολουθει μετ αυτου | αποκτειναι επι το τετ. τ. γης | εν λιμω κ. εν θαν. 9 την πεμπτ. σφραγιδα ειδον | om των ανθρωπ. | ειχον 10 εκραζον | και ο αληθινος | κρινεις κ. εκδικεις | απο των 11 εδοθησαν εκαστοις στολαι λευκαι | ερρεθη | αναπαυσ. ετι χρ. μι.

ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὑπὸ αὐτῶν ὡς καὶ αὐτοί.

12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν ἐπὶ τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ἀπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενος, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ἐκ τῶν τόπων ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ πᾶς ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψετε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον δ' ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνεύσῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσετε τὴν γῆν μηδὲ τὴν θάλασσαν μηδὲ τὰ δένδρα, ἄχρις σφραγίσω-

---

11 c om υπο αυτων 14 εκινηθησαν c pro εκινησαν 15 και πασ ελευθεροσ c suppl 16 κρυψετε (cod -ται): non correctum | απο sec c pro επι VII, 2 τεσσαρεσ: c τεσσαρσιν

B deficit

11 εωσ ου πληρωσονται | αποκτεινεσθαι | om υπο αυτων 12 και ιδου σεισμ. | εγενετ. μελασ | om ολη 13 εισ την γην | βαλλει | υπο μεγαλου ανεμ. 14 και ουρανοσ | ειλισσομενον | νησοσ pro βουνοσ | τοπ. αυτων εκιν. 15 κ. οι πλουσ. κ. οι χιλιαρχ. και οι δυνατοι (pro ισχυρ.) 16 κρυψατε | επι του θρονου 17 οργ. αυτου VII, 1 κ. μετ. ταυτα ειδον τεσσαρασ | πνευη 2 αναβαντα | τοισ τεσσαρσιν 3 αδικησητε | μητε την θαλ. μητε τα | αχρισ ου | ς σφραγιζωμεν ex errore

μεν τοὺσ δούλουσ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. [4] καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσησ φυλῆσ υἱῶν Ισραήλ· [5] ἐκ φυλῆσ Ιούδα δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆσ ρουβὴν δώδεκα χιλιάδεσ, [ἐκ φυλῆσ γὰδ δώδεκα χιλιάδεσ,] [6] ἐκ φυλῆσ ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ νεφθαλὶ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ μανασσῆ δώδεκα χιλιάδεσ, [7] [ἐκ φυλῆσ συμεὼν δώδεκα χιλιάδεσ,] ἐκ φυλῆσ λευεὶ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ισσάχαρ δώδεκα χιλιάδεσ, [8] ἐκ φυλῆσ ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ βενιαμὶν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ιωσὴφ δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι.

[9] Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλοσ πολύσ, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶσ ἐδύνατο, ἐκ παντὸσ ἔθνουσ καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτεσ ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένουσ στολὰσ λευκάσ, καὶ φοίνικασ ἐν ταῖσ χερσὶν αὐτῶν, [10] καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντεσ· ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. [11] καὶ πάντεσ ἄγγελοι ἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, [12] λέγοντεσ· ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμισ καὶ ἡ ἰσχὺσ τῷ θεῷ ἡμῶν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. [13] καὶ ἀπεκρίθη εἷσ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰσ στολὰσ τὰσ λευκὰσ τίνεσ εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; [14] καὶ

---

4 ηκουσα: cod -σαν 5 εκ φυλ. γαδ δω. χιλιαδ. praetermissa nec suppleta, item v. 7 εκ φυλ. συμε. δω. χιλ. 9 ον [c] pro οσ | [c] περιβεβλημενοι et φοινικεσ 10 τ. θε. ημων: [c] add τω καθημενω | επι τω θρονω etc: [c] επι του θρονου και του αρνιου | εισ τ. αι. των αι. αμην: [c] om 11 παντεσ: [c] add οι 12 ἡ ante ευχαριστ. suppl [c]

B deficit

4 ρμδ΄ χιλιαδεσ 5 sqq ubique (decies) ιβ΄ pro δωδεκα, item ubique (decies) post χιλιαδεσ add εσφραγισμενοι 6 νεφθαλειμ 7 λευι | ϛ΄ ισαχαρ, ϛ[e] ισασχαρ 8 εκ φυ. ιωσηφ etc ante εκ φυ. βενιαμιν pon 9 ειδον | ηδυνατο | περιβεβλημενοι | φοινικεσ 10 κραζοντεσ | τω καθημενω επι του θρονου | om εισ τουσ αι. usq αμην 11 παντ. οι αγγ. εστηκεσαν | επεσον | επι προσωπον αυτ. 13 εισ εκ των

εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπεν· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. 15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου γινώσκει αὐτούς. 16 οὐ πεινάσουσιν οὐδὲ διψάσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, 17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. 2 καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. 3 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοί-

---

15 γινωσκει αυτους: cc σκηνωσει pro γινωσκ., sed iam c επ αυτους pro αυτους (c non animadvertisse putandus est γινωσκει pro σκην. scriptum esse) 16 post ηλιος additum est ετι, sed iam ipsa prima manu notatum 17 δρακυον (vide etiam 21, 4 δρακυ: cohaerere videtur cum δρακειν a δερκειν): c δακρυον VIII, 1 ημιωριον: cod ειμιωρ. 4 ανεβη c pro αναβη correxit | c ο καπνος

B deficit

14 om μου | κ. ειπε μοι | ελευκαναν στολας αυτων εν 15 σκηνωσει επ αυτους pro γινωσκ. αυτ. 16 πειν. ετι ουδ. διψησουσιν ετ. 17 επι ζωσας πηγ. υδ. VIII, 2 ειδον 3 εσταθη επι το θυσιαστηριον | ινα δωση | το ενωπ. τ. θρ. 4 ο καπνος 5 ς το λιβανωτον ϑε αυτο | φωναι και βρονται

μασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. 7 καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἐσάλπισεν, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγενήθη τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, 9 καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον μέρος τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχήν, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ἀψίνθιον. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἀψίνθιον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. 13 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἀετοῦ πετομένου μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX.

1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς

---

6 ^{c} ετοιμασ. εαυτους 11 αψινθιον (*add και λεγεται, ^{c} del): ^{c} αψινθος IX, 1 αστερα et πεπτωκοτα ^{c} pro -ρασ et -τασ reposuit

B deficit

6 ητοιμασ. εαυτους 7 ο πρωτ. αγγελος | μεμιγμενα αιματι | om και το τριτ. της γης κατεκαη 8 ο δευτερ. αγγελος | εγενετο 9 om μερος | ψυχας | διεφθαρη 10 πηγας υδατων 11 λεγεται αψινθος· και γινεται | 5 om των υδατων post τριτον ex errore | εισ αψινθον | πολλοι ανθρωπων 12 μη φαινη 13 ηκουσα ενοσ αγγελου πετωμενου εν μεσουρ. | τοισ κατοικουσιν

τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου. [2] καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐπὶ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. [3] καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. [4] καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδαν τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. [5] καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. [6] καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φύγῃ ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. [7] καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, [8] καὶ εἶχαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, [9] καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. [10] καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε· [11] ἔχουσιν ἐαυτῶν τὸν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα αὐτῷ ἑβραϊστὶ ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ ἑλληνίδι ἔχει ὄνομα ἀπολλύων. [12] οὐαὶ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαί.

[13] Μετὰ ταῦτα ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἤκουσα

---

2 επι: c εκ 2 sq * ab εκ του καπνου pri ad εκ τ. καπν. posterius transiluit; suppl c 4 δενδρον; c super δενδ scripsit χλω, sed rursus abstersit 10 ομοιασ: cod ομοιοισ (ut A) 12 c η μια | c ερχονται

B deficit

2 ante και ανεβη habet και ηνοιξε το φρεαρ τησ αβυσσου | εκ pro επι 3 εδοθη αυταισ 4 ερρεθ. αυταισ | τησ γησ: add ουδε παν χλωρον | ανθρωπουσ: add μονουσ | σφραγιδα | επι τ. μετωπ. αυτων 5 εδοθ. αυταισ | βασανισθωσι 6 ουχ ευρησουσιν | φευξεται pro φυγη 7 ομοια 8 ειχον 10 και κεντρα ην εν ταισ ουρ. αυτ. και η εξουσια 11 και εχουσιν εφ αυτων βασιλεα | om ω | ελληνικη | ονομα εχει 12 η ουαι η μια | ερχονται | δυο ουαι μετα ταυτα 13 και ο εκτοσ

φωνὴν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· λῦσον τοὺς
τέσσαρες ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ
εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι ἡτοιμασμένοι εἰς
τὴν ὥραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον
τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ
δύο μυριάδων μυριάδες· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕ-
τως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ
ἄνω αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ
θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ
ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον.
18 ἀπὸ τῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώ-
πων ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευ-
ομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν
τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐ-
ραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν ἐχούσαισ κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς
ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν
ἐν ταῖς πληγαῖς αὐτῶν ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ
εἴδωλα τὰ χρύσεα καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χάλκεα καὶ τὰ ξύ-
λινα καὶ τὰ λίθινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε
περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ
τῶν φαρμάκων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆσ πονηρίασ αὐτῶν οὔτε ἐκ
τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

---

13 φωνην: c φωνησ μιασ εκ των κερατων 14 λεγοντα: c λεγουσησ 15 cod ινα μη αποκτ. 16 μυριαδεσ: cod -αδασ 17 θειωδεισ: θιωδ. levi rasura ex θυωδ. restitutum 19 εχουσαισ c ex -σασ 21 πονηριασ: c πορνιασ

B deficit

13 φωνην μιαν εκ των τεσσαρων κερατων του θυσιαστηρ. 14 λεγουσαν | οσ ειχε την σαλπ. | τεσσαρασ 15 αγγ. οι ητοιμ. | ωραν: add και ημεραν 16 om των ante στρατευμ. | μυριαδεσ μυριαδων· και ηκουσα 17 καθημ. επ αυτων 18 υπο των τριων τουτων (omisso πληγ.) | και εκ του καπν. και εκ του θει. 19 αι γαρ εξουσιαι αυτων εν τω στ. αυτ. εισιν | om και εν ταισ ουρ. αυτων | εχουσαι 20 om αυτων | ουτε μετενοησαν | προσκυνησωσι | και ειδωλα | χρυσα | χαλκα | λιθινα κ. τ. ξυλινα | δυναται 21 φαρμακειων | πορνειασ pro πονηριασ

X.

[1] Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, [2] καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, [3] καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν οἱ ἑπτὰ βρονταὶ ταῖς ἑαυτῶν φωναῖς. [4] καὶ ὅσα ἐλάλησαν οἱ ἑπτὰ βρονταὶ ἔμελλον γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ὅσα ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. [5] καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, [6] καὶ ὤμοσεν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔστιν, [7] ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑβδόμου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους καὶ τοὺς προφήτας. [8] καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. [9] καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλίον. καὶ λέγει μοι· λάβε αὐτὸ καὶ κατάφαγε, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοι-

---

1 θριξ: [c] ιρισ 2 βιβλαριδιον: super βλ [c] notavit ιι, sed abstersit antequam absolveret id quod volebat 3 post εκραξεν [a]add ωσ, [c] del | αι επτ. βροντ. [c] pro επτα φωναι reposuit 6 [cc] ωμοσ. εν τω ζω. | ante οτι [c] suppl και την θαλασσαν και τα εν αυτη | εστιν: [c] εσται 8 θαλασσης και επι τησ suppl [c] 9 [c] post καταφαγε add αυτο

B deficit

1 και ιρισ επι τησ κεφ. (omisso αυτου) 2 εχων: ειχεν | ανεωγμενον | επι την θαλασσαν et επι την γην 3 τασ εαυτων φωνασ 4 οτε pro οσα | βρονται: add τασ φωνασ εαυτων | λεγουσαν μοι | α pro οσα | ταυτα pro αυτα 5 om την δεξιαν 6 ωμοσεν εν τω | ante οτι add και την θαλασσαν και τα εν αυτη | χρον. ουκ εσται ετι 7 αλλα | του εβδομ. αγγελ. | και τελεσθη | τοισ εαυτ. δουλοισ τοισ προφηταισ 8 λαλουσα et λεγουσα | om του ante αγγελ. 9 δουναι: δοσ | τ. βιβλαριδιον | λαβε και καταφαγε αυτο

λίαν, ἀλλὰ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ ἔλαβον τὸ βιβλίον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐγεμίσθη ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

XI.

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ. λέγει· ἔγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔσωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη καὶ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα δύο. 3 καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένους σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν οἱ δύο ἐλαῖαι καὶ δύο λυχνίαι ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. 5 καὶ εἴ τις θέλει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ ἀδικῆσαι αὐτούς, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τότε ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐ-

---

10 post η κοιλ. μου ^{c} add πικριασ XI, 1 λεγει: ^{c} λεγων, ^{cc*}και εστηκει ο αγγελος λεγων 2 την αυλην την: ita ^{c} ex τησ αυλησ τησ | ναου: ν ex λ correctum | εκβαλε: ita ^{c} pro και εκβαλε | εξωθεν ^{c} pro εσω | και τ. εθνεσιν: ^{c} om και 3 εξηκοντα: ^{cc*}add πεντε | περιβεβλημενουσ (ut AB al): ^{c} -νοι 4 οι: ^{c} αι, sed demum ^{cc} εστωσαι pro εστωτεσ | ^{c} και αι δυο λυχν. 5 ει τισ sec loco ^{c} ex η τισ 6 ^{c} και παταξαι 7 τοτε: ^{c} το

B deficit

9 αλλ εν 10 τ. βιβλαριδιον | εγεμισθη: επικρανθη 11 λεγει | και επι εθνεσιν XI, 1 ραβδω: $^{c^e}$ add και ο αγγελοσ εισταηκει | λεγει: λεγων | εγειραι 2 την εσωθεν: $^{c^e}$ τ. εξωθεν | εκβαλε εξω | om και ante τοισ εθν. | τεσσαρακοντα 3 περιβεβλημενοι 4 αι δυο ελαιαι | αι ενωπιον τ. θεου τ. γ. εστωσαι 5 αυτουσ θελη pr loco | αυτουσ θελη αδικ. sec loco 6 βρεχη υετοσ εν ημεραισ αυτων τησ προφ. | και παταξαι τ. γ. παση πλ. οσακισ 7 το pro τοτε | πολεμ. μετ αυτ.

τοὺσ καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούσ. [8] καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆσ πλατείασ τῆσ πόλεωσ τῆσ μεγάλησ, ἥτισ καλεῖται πνευματικῶσ σόδομα καὶ αἴγυπτοσ, ὅπου καὶ ὁ κύριοσ ἐσταυρώθη. [9] καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρασ τρεῖσ καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφιοῦσιν τεθῆναι εἰσ μνῆμα. [10] καὶ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖσ καὶ εὐφραίνονται καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοισ, ὅτι οὗτοι οἱ προφῆται οἱ δύο ἐβασάνισαν τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ. [11] καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ ἡμίσου πνεῦμα ζωῆσ ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν εἰσ αὐτούσ, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺσ πόδασ αὐτῶν, καὶ φόβοσ μέγασ ἔπεσεν ἐπὶ τοὺσ θεωροῦντασ αὐτούσ. [12] καὶ ἤκουσαν φωνῆσ μεγάλησ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσησ αὐτοῖσ· ἀνάβατε ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺσ οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. [13] καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸσ μέγασ, καὶ τὸ δέκατον τῆσ πόλεωσ ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδεσ ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἐν φόβῳ ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. [14] ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα παρῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχεται ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ταχύ.

[15] Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένετο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαι· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. [16] καὶ εἰκοσιτέσσαρεσ

---

8 πτωματ. αυτων: cc *add εσται | σοδομα: c add και εγγυσ ο ποταμοσ (sic)| οπου και ο κυριοσ: c οπου ο κυριοσ αυτων 9 και ante γλωσσ. ipse * suppl | αφιουσιν: c videtur αφησουσιν correcturus fuisse, sed non absolvit | c μνηματα 10 c πεμψουσιν 11 ημισου (ut etiam A): eraso ο (a c) factum ημισυ | θεωρ. c ex θεορ. 12 ηκουσαν (ut etiam ACP etc): ν eraso c correxit ηκουσα 14 η ουαι pr loco: c om η 15 εγενετο: c εγενοντο. Cf. et v. 19. 16 εικοσιτεσσ.: c οι εικ.

B deficit

8 om τησ post πλατειασ | ο κυριοσ ημων εστ. 9 βλεψουσιν εκ τ. λαων κ. φυλ. | το πτωμα: τα πτωματα | αφησουσι τεθ. ε. μνηματα 10 χαρουσιν | ευφρανθησονται | πεμψουσιν | ουτοι οι δυο προφητ. 11 μετα τασ τρεισ | ημισυ| εισηλθ. επ αυτουσ 12 ηκουσ. φωνην μεγαλην | λεγουσαν | αναβητε 13 εμφοβοι pro εν φοβω 14 απηλθεν | ιδου η ου. η τρ. ερχετ. 15 εγενοντο φωναι | εγενοντο αι βασιλειαι | om αμην 16 οι εικοσιτεσσαρ.

πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ [17] λέγοντες· εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριος ὁ θεὸς παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, καὶ ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας, [18] καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθη, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. [19] καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

XII.

[1] Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ τὴν σελήνην ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, [2] καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. [3] καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, [4] καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. [5] καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάγη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν

16 οι καθηνται: [c] om οι 17 [c] ο παντοκρατ. | [cc] om και ante οτι 18 [c] ωργισθησαν | τους μικρους etc (ut etiam ac): [c] τοις μικροις κ. τοις μεγαλοις 19 ανω: [c] om | εγενετο (ut v. 15): [c] εγενοντο XII, 1 [c] η σεληνη 4 αστερων: *add το τριτον, [c] del

B deficit

16 καθημενοι pro οι καθηντ. | om και ante επεσαν 17 κυριε | ο παντοκρατ. | ην: add και ο ερχομενος | om και ante οτι 18 ωργισθησαν | και τοις φοβουμ. | τοις μικροις κ. τοις μεγαλοις 19 om ανω | διαθ. αυτου pro διαθ. τ. θεου | εγενοντο XII, 1 και η σεληνη 2 om και ante κραζει 3 μεγας πυρρος | διαδημ. επτ. 5 ηρπασθη

καὶ πρὸσ τὸν θρόνον αὐτοῦ. [6] καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰσ τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρασ χιλίασ διακοσίασ ἑξήκοντα. [7] καὶ ἐγένετο πόλεμοσ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντοσ, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, [8] καὶ οὐκ ἴσχυσαν πρὸσ αὐτόν, οὐδὲ τότε εὑρέθη ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ, [9] καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγασ ὄφισ ὁ ἀρχαῖοσ, ὁ καλούμενοσ διάβολοσ, ὁ σατανᾶσ, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. [10] καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμισ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγοροσ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρασ καὶ νυκτόσ. [11] καὶ οὗτοι ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆσ μαρτυρίασ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. [12] διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οὐρανοὶ καὶ οἱ κατοικοῦντεσ ἐν αὐτοῖσ· οὐαὶ εἰσ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἔχων θυμόν, εἰδὼσ ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. [13] καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἥτισ ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. [14] καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγεσ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰσ τὴν ἔρημον εἰσ τόπον αὐτῆσ, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καὶ καιρὸν καὶ καιροὺσ καὶ ἡμίσου καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεωσ. [15] καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφισ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ὀπίσω τῆσ γυναικὸσ ὕδωρ ὡσ πο-

---

6 αυτην c pro αυτον | εξηκοντα: cc *add πεντε 8 τοτε ευρεθη ετι: c τοποσ ευρεθη αυτοισ 11 c ψυχ. εαυτων 13 c οτε ειδ. οτι εβληθ. ο δρακ. εισ 13 εξεδιωξεν c pro εδωκεν (sic) 14 c εδοθη (sic) | και καιρον suppl c | c ημισυ

B deficit

5 om προσ sec 6 om εκει pr | τρεφωσιν 7 επολεμησαν κατα του δρακοντοσ 8 om προσ αυτον | ουτε τοποσ ευρεθη αυτων ετι 9 ο μεγασ ο οφισ | διαβ. και ο σατ. 10 om λεγουσαν | οτι κατεβληθη 11 αυτοι pro ουτοι 12 οι ουρανοι κ. οι εν αυτοισ σκηνουντεσ· ουαι τοισ κατοικουσι την γην και την θαλασσαν | θυμον μεγαν 13 εδιωξε | αρρενα 14 του αετου | εισ τον τοπον | εκει καιρον | ημισυ 15 οπισω τ. γυν. εκ του στομ. αυτου

ταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. [16] καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιε τὸν ποταμόν, ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. [17] καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοῦ. [18] καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

XIII.

[1] Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτῶν διαδήματα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα βλασφημίας. [2] καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λεόντων. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. [3] καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη, καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου. [4] καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δυνατὸς πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; [5] καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ὃ θέλει μῆνας τεσσερακονταδύο. [6] καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι αὐτὸν καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. [7] καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆ-

---

17 [c] μαρτυριαν ιησου XIII, 1 αυτων: [c] αυτου 2 δρακων: [c] ο δρακ. 5 εδοθ. αυτω sec loco: [c] add εξουσια 6 αυτον: [c] το ονομα αυτου | [c] και τους εν | σκηνουντας: cod -ντες

B deficit

15 ινα ταυτην 17 ποιησαι πολεμον | λοιπων | του ιησου χριστου pro του θεου sec 18 εσταθην XIII, 1 εχ. κεφαλ. επτ. και κερατ. δεκ. | κερατ. αυτου δεκ. διαδημ. 2 αρκτου | λεοντος | ο δρακων 3 και ειδον μιαν των κεφ. | ς κ. εθαυμασθη εν ολη τη γη 4 προσεκ. τον δρακοντα οσ εδωκεν εξουσιαν | προσεκ. το θηριον | om και ante τις 5 κ. εδοθ. αυτ. εξουσια πολεμον (ς om) ποιησαι μηνας τεσσαρακοντ. 6 εις βλασφημιαν | το ονομα αυτου pro αυτον | και τους εν 7 πολεμ. ποιησ.

σαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. [8] καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. [9] εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. [10] εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτείνει, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

[11] Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. [12] καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας προσκυνεῖν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. [13] καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. [14] καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ ἔχει πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. [15] καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσει ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. [16] καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς πλουσίους, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτῷ χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, [17] ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου ἢ τὸ ὄνομα

---

8 ων ου ^{c}: *om ου | ^{c} om αυτων | εν: ^{c} εν τω (βιβλω per incuriam non mutato) 14 πληγην: cod -γης 16 ποιει: ^{c} ποιησει | ινα δωσιν αυτω: ^{c} ινα δωσι αυτοις 17 ^{c} και ινα μη

B deficit

7 om και λαον 8 om αυτων | εν τη βιβλ. | om του ante εσφαγμ. 10 ει τις αιχμαλωσιαν συναγει εισ αιχμαλ. υπαγει | αποκτενει 12 τουσ κατοικ. εν αυτη ινα προσκυνησωσι 14 om και ante ποιησαι | μαχαιρασ 15 ποιηση | προσκυνησωσι την εικονα | ινα αποκτανθ. 16 και τουσ μεγαλ. | κ. τ. πλουσ. κ. τ. πτωχ. | ινα δωση αυτοισ | επι των μετωπων αυτ. 17 και ινα μη | το χαραγμ. η το ονομ. του θηρ. η τον

αὐτοῦ ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 18 ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων οὖς ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν, ἑξακόσιαι ἑξήκοντα ἕξ.

XIV.

1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσερακοντατέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς· καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. 3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινήν, καὶ ἦν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐνώπιον τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσερακοντατέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοι ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπ' ἀρχῆς τῷ θεῷ καὶ ἐν τῷ ἀρνίῳ, 5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.

6 Καὶ εἶδον ἄγγελον πετάμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσασθαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαὸν 7 ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς

---

18 ουσ: cc νουν XIV, 1 αυτων c pro αυτω reposuit 2 βροντης: c add μεγαλης 3 ην ipse * suppl | αι: c om | τεσσαρες c pro μιαν 5 εν τω αρνιω: c om εν 6 ccαλλον αγγελον | μεσουρανηματι c pro μεσωουρανηματι

B deficit

18 τον νουν pro ουσ | ανθρωπ. εστι, και ο αριθμος αυτου χξϛ' XIV, 1 ιδου αρνιον εστηκος | τεσσαρακ. | om το ονομ. αυτου και 2 βροντης μεγαλης | και φωνην ηκουσα κιθαρωδων 3 αδουσ. ως ωδην καιν. ενωπιον | om ενωπιον tert| ηδυνατο | τεσσαρακοντ. 4 ουτοι εισιν οι ακολουθουντ. | απαρχη pro απ αρχης| om εν ante τω αρν. 5 δολος pro ψευδος | γαρ εισιν: add ενωπιον του θρονου του θεου 6 αλλον αγγελον πετωμενον | ευαγγελισαι τους κατοικουντας επι | και παν εθνος 7 λεγοντα εν φω. | και θαλασσαν

ὑδάτων. [8] καὶ ἄλλος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων· ἔπεσεν βαβυλὼν ἡ μεγάλη· ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνίας αὐτῆς πέπτωκαν πάντα τὰ ἔθνη. [9] καὶ ἄλλος ἄγγελος ἠκολούθησεν τρίτος αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τῷ μετώπῳ αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, [10] καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. [11] καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. [12] ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. [13] καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

[14] Καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχοντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. [15] καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ αὐτοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερισμοῦ, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. [16] καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέ-

---

8 αλλος: [cc] add αγγελος 8 sq λεγων επεσεν usque ηκολουθησεν τριτος suppl [c] 13 λεγει: [c] ναι λεγει 14 εχοντα: [c] εχον

B deficit

8 κ. αλλ. αγγελος ηκολ. | επεσεν επεσε βαβ. η πολις η μεγαλ. οτι εκ | πορνειας | πεποτικε παντα εθνη 9 και τριτος αγγελ. ηκολουθ. αυτ. | το θηρ. προσκυν.| επι του μετωπου αυτου 10 ενωπ. των αγιων αγγελ. 11 αναβαιν. εισ αιων. αιωνων 12 om ἡ | των τηρουντων: ωδε οι τηρουντεσ 13 εκ τ. ουραν. λεγουσησ μοι | και λεγει το | αναπαυσωνται | τα δε εργα 14 και ειδον και ιδου | καθημενοσ ομοιοσ υιω | εχων 15 om αυτου | εν μεγαλ. φων. | ηλθε σοι η ωρ. του θερισαι 16 επι την νεφελην

πανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. [17] καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. [18] καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων· πέμψον τὸ δρέπανόν σου τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. [19] καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὴν μεγάλην. [20] καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων διακοσίων.

XV.

[1] Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. [2] καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας κυρίου τοῦ θεοῦ [3] καὶ ᾄδοντας τὴν ᾠδὴν μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, βασιλεῦ τῶν αἰώνων. [4] τίς σὲ οὐ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι δικαιώματα ἐνώπιόν σου ἐφανερώθησαν. [5] καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ

---

20 [c] εξακοσιων XV, 3 βασιλευ: [c] -λευσ (fortasse etiam ο βασ.) | αιωνων: [c] εθνων, sed restitutum (ab eodem?) αιωνων

[B] deficit

18 εφων. κραυγη μεγαλ. | πεμψ. σου το δρεπ. | ϛ om τησ αμπελου 19 εισ την γην 20 εξακοσιων XV, 1 ειδον 2 και εκ τησ εικ. | εικονοσ αυτου: add και εκ του χαραγματοσ αυτου omisso και sq | om κυριου 3 και αδουσι | μωσεωσ δουλου 3 ο βασιλευσ των αγιων 4 τισ ου μη φοβ. σε | οτι τα δικαιωματα σου εφανερ. 5 και ιδου ηνοιγη

ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, [6] καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι καθαροὺς λινοῦς λαμπροὺς καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. [7] καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. [8] καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

[1] Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. [2] καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ἕλκος πονηρὸν καὶ κακὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. [3] καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡσεὶ νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. [4] καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ ἐγένετο αἷμα. [5] καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, [6] ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα ἔδωκας αὐτοῖς πιεῖν, ὅπερ ἄξιοί

---

7 εν suppl c XVI, 2 και απηλθεν usque εισ τ. γην suppl c | *ελκον πονηρον κ. κακον: c post ελ, quo versus exit, addidit κοσ κα, quibus rursus exstersis (quum κακον post πονηρον και animadvertisset), satis habuit ελκοσ pro -κον reponere 3 και ο δευτερ. εξεχ. suppl c exstincto εισ quod * inepte scripserat

8 deficit

6 ενδεδ. λινον καθαρον κ. λαμπρον 7 επτα φιαλασ | om αμην 8 εισελθ. εισ τ. ναον XVI, 1 εκχεατε | om επτα ante φιαλασ 2 επι την γην | κακον και πονηρον εισ τουσ | και τουσ τη εικονι αυτ. προσκυν. 3 δευτερος: add αγγελοσ | ωσ νεκρου | απεθ. εν τη θαλασση 4 τριτ. αγγελος | εισ τ. ποταμ. κ. εισ τασ 5 δικαιοσ κυριε ει | και ο οσιοσ (ς εσομενοσ) 6 αιματα: αιμα | αυτοισ εδωκασ πιειν· αξιοι γαρ εισι

εἰσιν. [7] καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναὶ κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. [8] καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους πυρί. [9] καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. [10] καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου, καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἀπὸ τοῦ πόνου, [11] καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν.

[12] Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν εὐφράτην, καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. [13] καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡσεὶ βατράχους. [14] εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα ἐκπορεύεσθαι εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. [15] ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. [16] καὶ συνήγαγον αὐτοὺς εἰς τόπον τὸν καλούμενον ἑβραϊστὶ ἁρμαγεδών.

---

9 του θεου του rescripta (a ^{cc} ut videtur): antea inepti quid videtur fuisse 10 ^{cc} εσκοτισμενη 13 ιδον: cod εδοθη | του δρακοντος usque εκ του στοματος tert suppl ^{c} | ^{c} βατραχοι 14 εκπορευεσθαι: ^{c} εκπορευονται (nec α nec και praeposito) 15 ερχομαι: cod ερχεται, sed ομ super ετ ipsa prima ut videtur manu notato | τε: ^{c} om 16 αρμαγεδων: ^{c} notaverat ε super α alterum (volebat prius?), sed rursus abstersit

в deficit

7 ηκουσα αλλου εκ 8 εν πυρι 9 om την 10 πεμπτ. αγγελος | εμασσωντο | εκ του πονου 11 πονων αυτων: add και εκ των ελκων αυτων | μετενοησαν: add εκ των εργων αυτων 12 εκτος αγγελος | τ. μεγ. τον ευφρ. | ανατολων 13 ομοια βατραχοις 14 δαιμονων | ς^{e} α εκπορευεται επι τους βασ. της γης και της οικ. ολ.| εις πολεμον τ. ημ. εκεινης 15 om τε 16 συνηγαγεν | εις τον τοπον | αρμαγεδδων

17 Καὶ ὁ ζ' ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα, καὶ ἐξ-
ἦλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ λέγουσα· γέγονεν.
18 καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναί, καὶ σεισμὸσ
ἐγένετο μέγασ, οἷοσ οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ
τῆσ γῆσ, τηλικοῦτοσ σεισμὸσ οὕτω μέγασ. 19 καὶ ἐγένετο ἡ
πόλισ ἡ μεγάλη εἰσ τρία μέρη, καὶ ἡ πόλισ τῶν ἐθνῶν ἔπεσεν,
καὶ βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ δοῦναι
αὐτῇ ποτήριον οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ. 20 καὶ πᾶσα νῆσοσ
ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡσ τα-
λαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆσ πληγῆσ τῆσ χα-
λάζησ, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆσ σφόδρα.

XVII.

1 Καὶ ἦλθεν εἷσ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ
φιάλασ, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ
κρίμα τῆσ πόρνησ τῆσ μεγάλησ τῆσ καθημένησ ἐπὶ ὑδάτων
πολλῶν, 2 μεθ' ἧσ ἐποίησαν πορνίαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ, καὶ
ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντεσ τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆσ πορνίασ
αὐτῆσ. 3 καὶ ἀπήνεγκέν με εἰσ ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον
γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλα-
σφημίασ, ἔχοντα κεφαλὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ
ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη
χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταισ, ἔχουσα ποτήριον χρυ-

---

17 ο ζ: ita ^{c} pro οτε correxit insuperque addidit αγγελοσ 18 post φωναι rursus scriptum est και βρονται, ^{cc} notavit | οιοσ ουκ εγενετο ^{c} correxit pro οισ ουκ εγενοντο 19 ^{c} και αι πολεισ τ. ε. επεσαν 21 ωσ ipse * suppl XVII, 2 οι-
νου ^{c} pro οικου correxit 3 γεμοντα: ^{c} γεμον

в deficit

17 και ο εβδομοσ αγγελοσ | εισ τον αερα | απο του ναου τ. ουρανου απο του θρονου λεγουσα 18 εγεν. φων. και βροντ. κ. αστραπ. | οι ανθρωποι 19 αι πο-
λεισ τ. εθν. επεσον | om του ante δουναι | το ποτηρι. του οινου | οργησ αυτου XVII, 1 εισ εκ των | λεγων μοι | επι των υδατ. των πολλ. 2 επορνευσαν pro
εποι. πορνι. | εμεθ. εκ τ. οιν. τησ πορνειασ αυτ. οι κατοικ. τ. γην 3 γεμον ονομα-
των | εχον κεφαλασ 4 η pro ην | πορφυρα κ. κοκκινω | χρυσουν ποτηριον

σοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆσ, γέμων βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα
τῆσ πορνίασ αὐτῆσ καὶ τῆσ γῆσ. 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆσ
ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ
τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆσ γῆσ. 6 καὶ εἶδα τὴν
γυναῖκα μεθύουσαν τῷ αἵματι τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματοσ
τῶν μαρτύρων ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα θαῦμα μέγα εἰδὼν αὐτήν.
7 καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελοσ· διατί ἐθαύμασασ; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ
μυστήριον τῆσ γυναικὸσ καὶ τοῦ θηρίου του βαστάζοντοσ αὐ-
τὴν τοῦ ἔχοντοσ τὰσ ἑπτὰ κεφαλὰσ καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 τὸ
θηρίον ὃ εἶδεσ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆσ
ἀβύσσου καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατ-
οικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ
βιβλίον τῆσ ζωῆσ ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον
ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ πάλιν πάρεσται. 9 ὧδε ὁ νοῦσ ὁ ἔχων
σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθη-
ται ἐπ' αὐτῶν, 10 καὶ ἑπτὰ βασιλεῖσ εἰσίν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ
εἷσ ἔστιν, ὁ ἄλλοσ οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν
μεῖναι δεῖ. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, οὗτοσ ὄγδοόσ
ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγει. 12 καὶ
τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ δέκα βασιλεῖσ εἰσίν, οἵτινεσ βασιλείαν
οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡσ βασιλεῖσ μίαν ὥραν λαμβά-
νουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν
δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούσ,
ὅτι κύριοσ κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺσ βασιλέων, καὶ οἱ μετ'
αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι· ταῦτα
τὰ ὕδατα ἃ εἶδεσ, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, καὶ λαοὶ καὶ ὄχλοι

---

4 γεμων: [c] γεμον 6 τω αιματι: [c] του αιματοσ 8 και παλιν παρεσται: [c] και παρεστιν 15 τα υδατα [cc] suppl | η πορνη: η suppl [c]

B deficit

4 γεμον βδελ. και ακαθαρτητοσ πορνειασ αυτησ | om και τησ γησ 6 ειδον| μεθυουσ. εκ του αιματοσ | εθαυμ. ιδων αυτ. θαυμ. μεγα 8 om το ante θηριον| βλεποντεσ | και παλιν παρ.: καιπερ εστιν 9 ορη εισιν επτα 10 κ. βασ. επτ. εισ.| και ο εισ εστ. | δει μειναι 11 και αυτοσ ογδοοσ εστι 12 αλλ εξουσιαν 13 εξουσ. εαυτων | διαδιδωσουσιν 15 om ταυτα | om και ante λαοι

εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. [16] καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί. [17] ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. [18] καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλειῶν τῆς γῆς.

XVIII.

[1] Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. [2] καὶ ἔκραξεν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, [3] ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνίας αὐτῆς πεπτώκασιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. [4] καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ συνκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε, [5] ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. [6] ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ αὐτῆς ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· [7] ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι

---

17 καρδ. αυτων [c] pro καρδ. αυτου | γνωμ. αυτου: [c] γν. αυτων | και ποιησαι: [c] om XVIII, 7 [cc] εδοξασεν εαυτην

[b] deficit

16 ειδες επι το θηρ. | κατακ. εν πυρι 17 αχρι τελεσθη τα ρηματα 18 η εχουσα | βασιλεων της γης XVIII, 1 και μετα ταυτ. | om αλλον 2 εκραξ. εν ισχυϊ φωνη μεγαλη | επεσεν επεσε | δαιμονων 3 πορνειας | πεπωκε 4 εξελθετε εξ αυτ. ο λα. μου | συγκοιν. | και ινα μη λαβ. εκ τ. πληγ. αυτ. 5 οτι ηκολουθησαν αυτης 6 απεδωκεν υμιν και διπλ. αυτη διπλα | om αυτης post ποτηριω 7 εδ. εαυτην

ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ εἴδω, [8] διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς ὁ θεὸς ὁ κύριος ὁ κρίνας αὐτήν. [9] καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες, ὅταν ἴδωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, [10] ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, βαβυλών, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. [11] καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, [12] γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνων καὶ πορφύρας καὶ σηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου [13] καὶ κινναμώμου, καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. [14] καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. [15] οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, [16] λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένον ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ-

---

8 [c] ισχ. κυριος ο θε. ο κρινων 9 πορνευσαντες: [c] add και στρηνιασαντες, praetereaque [cc]*add και στεναξωσιν | πυρωσεως [c] pro πτωσεως reposuit 11 post γης additum est σου nec deletum 12 σηρικου: cod σιρικου 13 [c] om και αμωμον| ιππων: [c] volebat ο pro ω, sed rursus abstersit 14 λιπαρα [c] pro ριπαρα 16 η μεγαλη η περιβεβλη (μενη adest) suppl [c]

a deficit

7 om οτι ante καθημαι | ιδω 8 ισχ. κυρ. ο θε. ο κρινων αυτ. 9 κλαυσοντ. αυτην | κοψ. επ αυτη | πορνευσαντ. και στρηνιασαντες οταν βλεπωσι 10 εν μια 11 επ αυτη 12 μαργαριτου κ. βυσσου | σιδηρου: add και μαρμαρου 13 κ. κιναμωμον | om κ. αμωμ. 14 σου post ψυχης ponit | και τα λαμπρα απηλθεν απο| ου μη ευρησης αυτα 16 και λεγοντες | [c] κεχρυσωμενοι, ς -μενη | κ. μαργαριταις

γαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. [17] καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τὸν τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, [18] καὶ ἔκραζον βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; [19] καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. [20] εὐφραίνου ἐπ' αὐτῇ οὐρανέ, καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

[21] Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος λίθον ἰσχυρὸν ὡς λίθον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων ὅτι οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι ἐν αὐτῇ. [22] φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπίγγων οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, [23] καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. [24] καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

XIX.

[1] Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ [δόξα καὶ

---

21 cc ισχυροσ pro λιθον reponi voluit, rursus vero exstincto ισχυροσ satis habuit ex ισχυρον effingere ισχυροσ XIX, 1 δοξα και η suppl c

B deficit

17 κ. πασ επι των πλοιων ο ομιλοσ 18 ορωντεσ pro βλεπ. 19 επι τασ κεφαλασ | ουαι ουαι | om τα ante πλοια 20 επ αυτην | αγιοι αποστολοι 21 αγγελ. ισχυροσ λιθον ωσ μυλον μεγαν | om οτι ante ουτωσ | om εν αυτη 22 και φων. κιθαρ. | σαλπιστων | πασ τεχνιτ. πασησ τεχνησ | post ετι sec add και φωνη μυλου ου μη ακουσθη εν σοι ετι 23 φαρμακεια XIX, 1 και μετα ταυτ. | c om ωσ| φων. οχλ. πολλ. μεγαλην | λεγοντοσ | post δοξα add και η τιμη

ἡ] δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, [2] ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ αὐτοῦ, ὅτι ἔκρωεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτισ ἔφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνίᾳ αὐτῆσ, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτῆσ ἐκ χεῖροὸσ αὐτῆσ. [3] καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλούϊα, καὶ ὁ καπνὸσ αὐτῆσ ἀναβαίνει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. [4] καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἰκοσιτέσσαρεσ καὶ τὰ τέσσερα ζῶα καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, λέγοντεσ· ἀμήν, ἀλληλούϊα. [5] καὶ φωναὶ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαι· αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν πάντεσ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτὸν οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. [6] καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν λεγουσῶν· ἀλληλούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν ὁ θεὸσ ὁ κύριοσ ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. [7] χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμοσ τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν, [8] καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν. [9] καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰσ τὸ δεῖπνον [τοῦ γάμου] τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. οὗτοι οἱ λόγοι μου ἀληθινοί εἰσιν τοῦ θεοῦ. [10] καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆσ προφητείασ.

[11] Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν πιστὸσ καλούμενοσ καὶ ἀληθινόσ,

---

2 δουλων αυτησ: [c] δουλ. αυτου 4 ζωα suppl [c] 5 [c] φωνη εξηλθεν et λεγουσα 6 [c] εβασ. κυρ. ο θεοσ ημ. 7 δωμεν: [c] δωσομεν | αυτω [c] pro αυτων | γυνη: [cc] νυμφη 9 του γαμου suppl [c] | [c] post κεκλημ. add και λεγι μοι | [c] λογοι του θεου αληθιν. εισιν 10 αδελφων: [c] add σου

B deficit

1 δυναμ. κυριω τω θεω ημων 2 πορνεια | δουλ. αυτου εκ τησ χ. 4 ς[o] επεσον | εικοσ. και τεσσαρ. | τεσσαρα | επι του θρονου 5 φωνη εκ τ. ουρ. εξηλθε λεγουσα | τον θεον ημ. | και οι φοβουμ. αυτ. και οι 6 ς[o] λεγοντων, ς λεγοντασ| εβασ. κυριοσ ο θεοσ ο παντ. 7 αγαλλιωμεθα 8 βυσσινον καθαρ. και λαμπρ. | εστι των αγιων 9 και λεγει μοι· ουτοι οι λογ. αληθ. 10 επεσον | αδελφ. σου | του ιησου bis 11 ανεωγμενον | καλουμενοσ πιστοσ

καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. [12] οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, [13] καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκλητο ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. [14] καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρόν. [15] καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξει τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τῆς ὀργῆς τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. [16] καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.

[17] Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, [18] ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτοῖς καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων. [19] καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. [20] καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς

---

12 cod οι δε (puncta addita habet sed rursus erasa. Debebant super οι sq poni?) οι (intactum mansit) οφθ. | εχων ονομα γεγραμμενον ο ουδ. οιδεν: cod εχων ονομα οιδεν omissis mediis, [c] vero εχων ονοματα γεγραμμενα α ουδισ οιδεν | ει μη [c] pro η μη 13 περιρεραμμενον: [cc] περιρεραντισμενον | κεκλητο (excidit το?): [c] κεκλητατι το 14 ενδεδυμενοι: cod -μενοισ σ eraso 15 τησ οργησ: puncta addita sed rursus abstersa 19 και τα στρ. [c] pro κατα τα στρ.

B deficit

12 ωσ φλοξ 13 ιμ. βεβαμμενον | και καλειται το ονομ. αυτ. 14 [c] τα εν τω 15 πατασση | του οινου του θυμου και τησ οργησ 16 και επι τον μηρ. αυτ. το ον. 17 ειδ. ενα αγγελ. | εκραξε φωνη | πετωμενοισ | δευτε και συναγεσθε | δειπν. του μεγαλου θεου 18 καθημ. επ αυτων | ελευθερων και δουλ. | om των ante μεγ. 19 ειδον | ποιησαι πολεμον 20 και μετα τουτου

προσκυνοῦντας τὴν εἰκόνα αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 2 καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅ ἐστιν ὁ διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν [χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν] εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσει ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· εἵτινες οὐν οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν, καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖς καὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ

---

20 c τη εικονι XX, 1 c αλλον αγγελ. καταβαιν. εκ του ουρανου 2 sq verba χιλια ετη κ. εβαλ. αυτον omissa (ab εδησεν αυτον ad εβαλεν αυτον transiluit scriptor) nec suppleta 4 ουν ου: ου ipse * supra lineam suppl 7 τελεσθη: cod τελεσθη (exeunte versu) σε (scripturus τελεσθησεται?), sed ipse * notavit σε

B deficit

20 τη εικονι | την καομενην εν τω θειω 21 εκπορευομενη pro εξελθ. XX, 1 καταβαινοντα: add εκ του ουρανου | κλειδα | επι την χειρα 2 ος εστι διαβ. και σαταναν 3 εκλεισεν αυτον | πλανηση τα εθνη ετι | και μετ. ταυτα 4 και οστινες ου προσεκ. τω θηριω ουτε τη εικονι (ς την εικονα) αυτ. | μετωπον: add αυτων | ς μετα χριστου | τα χιλια 5 οι δε λοιποι των νεκρων ουκ ανεζησαν εως τελεσθη τα χιλια ετη. αυτη η 6 ο θανατ. ο δευτερ. | αλλ εσ. ιερ. του θε. | om τα

τῆσ φυλακῆσ αὐτοῦ, [8] καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι πάντα τὰ ἔθνη ἐν ταῖσ τέτρασι γωνίαισ, γὼγ καὶ μαγώγ, καὶ συναγαγεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν ὡσ ἡ ἄμμοσ τῆσ θαλάσσησ. [9] καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτοσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούσ. [10] καὶ ὁ διάβολοσ ὁ πλανῶν αὐτοὺσ ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρὸσ καὶ τοῦ θείου, ὅπου τὸ θηρίον καὶ ὅπου ὁ ψευδοπροφήτησ, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων.

[11] Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπάνω αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανόσ, καὶ τόποσ οὐχ εὑρέθη αὐτοῖσ. [12] καὶ εἶδον τοὺσ νεκροὺσ καὶ μεγάλουσ καὶ τοὺσ μικροὺσ ἑστῶτασ ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνεῴχθη, καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνεῴχθη, ὅ ἐστιν τῆσ ζωῆσ, καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖσ βίβλοισ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. [13] καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἔδωκαν τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτοῖσ, καὶ κατεκρίθησαν ἕκαστοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. [14] καὶ ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἐβλήθησαν εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ. καὶ οὗτοσ ὁ δεύτεροσ θάνατόσ ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρόσ. [15] καὶ εἴ τισ οὐχ εὑρεθήσεται ἐν τῇ βίβλῳ τῆσ ζωῆσ γεγραμμένοσ, ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ.

---

8 γωνιαισ: [c] add τησ γησ | [c] τον γωγ και τον μαγωγ 9 sq πυρ απο usque εισ τ. λιμνην suppl [c] 12 και μεγαλουσ: [c] τουσ μεγαλ. | εστωτασ: [c] add ενωπιον (oblitus expungere επι) | *ab ηνεωχθη ad ηνεωχθη transiluit, [c] suppl και αλλο βι. ηνε. 15 ευρεθησεται: [c] ευρεθη

B deficit

8 om παντα | τα εν ταισ τεσσαρσι γω. τησ γησ τον γωγ κ. τον μα. συναγαγειν αυ. εισ πολ. | om αυτων 10 om του sec | om οπου sec 11 λευκον μεγαν | καθ. επ αυτου | συ απο προσω. 12 νεκρουσ μικρουσ και μεγαλουσ εστ. ενωπιον τ. θεου | βιβλ. ηνεωχθησαν | βιβλιον αλλο | εν τοισ βιβλιοισ 13 τουσ εν αυτη νεκρουσ | τουσ εν αυτοισ νεκρουσ | εκριθησαν 14 om και ante ουτοσ | ουτ. εστιν ο δευτ. θαν. | om η λιμνη τ. πυρ. 15 ευρεθη

XXI.

[1] Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. [2] καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. [3] καὶ φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ θρόνου λέγουσα· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐσκήνωσεν μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται· αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, [4] καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε κραυγὴ οὔτε πένθος οὐκ ἔσται, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθεν. [5] καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει μοι· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. [6] καὶ λέγει μοι· γέγονα ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. [7] ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μου υἱός. [8] τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

[9] Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυ-

---

3 [c] και ηκουσα φωνης μεγαλης et λεγουσης | εσκηνωσεν: [c] σκηνωσει 4 δρακυ (cf ad 7, 17): [c] δακρυον | οτι: ο ex ε prima ut videtur manu factum | πρωτα [c] pro πρεβατα correxit 6 γεγονα: [c] ν addiderat ut esset γεγοναν, rursus vero ν absterso (ab eodem?) totum verbum improbatum est | δωρεαν [c] pro δωρεας 9 γεμοντων: [c] γεμουσων (sic)

B deficit

1 παρηλθε 2 και εγω ιωαννης ειδον την | om ειδον ante καταβ. | απο τ. θε. εκ τ. ουρ. 3 και ηκουσα φωνης μεγαλης εκ τ. ουρανου λεγουσης | σκηνωσει | και αυτ. ο θε. εστ. μ. αυτ. θεος αυτων 4 κ. εξαλ. ο θεος παν δακρυον απο των | ο θανατος | ουτ. πενθος ουτ. κραυγ. ουτε πονος ο. εστ. ετι | απηλθον 5 επι του θρονου| καιν. παντ. ποιω | αληθιν. κ. πιστ. 6 κ. ειπε μοι· γεγονε. εγω ειμι το α και 7 παντα pro ταυτα | εσται μοι ο υιος 8 δειλοις δε pro τοις δε δειλ. | φαρμακευσι | ο εστι δευτερος θανατος 9 ηλθε προς με εις των | φιαλ. τας γεμουσας| την νυμφ. του αρν. την γυναικ.

ναῖκα τοῦ ἀρνίου. [10] καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, [11] ἔχουσαν τὴν δόξαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὁμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· [12] ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἀγγέλους ιβ', καὶ ὀνόματα αὐτῶν γεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν ιβ' φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ. [13] ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες γ', καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες γ', καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. [14] καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους ιβ', καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν ιβ' ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. [15] καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. [16] καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος ὅσον τὸ πλάτος, καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσά ἐστιν. [17] καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν μδ' πήχεων, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. [18] καὶ ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. [19] καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ εἷς ἴασπις, καὶ ὁ δεύτερος σάπφειρος, καὶ ὁ γ' χαλκηδών, ὁ δ' σμάραγδος, [20] ὁ ε' σαρδόνυξ, ὁ ς' σάρδιον, ὁ ζ' χρυσόλιθος, ὁ η' βήρυλλος, ὁ θ' τοπάζιον

12 εχουσα pr: cod εχοντι nec correctum | εχουσα sec ^{c} pro εχοντας 13 νοτου et δυσμων ^{c} pro βορρα (inepte repetito) et νοτου reposuit 14 εχον suppl ^{a} 15 καλαμον: ^{c} -μου 16 πολις: cod αυτης additum habet nec deletum est | σταδιων: ^{c} σταδιους (sed σ per incuriam omisit) 17 τειχος: cod χιλος 18 η ενδομησις: ^{c} η ενδωμησις (ut ∆) pro ηνενδωμασι (sic) reposuit 19 και: ^{c} om 20 τοπαζιον ^{c} pro τοπαδιον

a deficit

10 επ ορος | τ. πολιν την μεγαλην τ. αγ. 11 om απο | και ο φωστηρ 12 εχουσαν τε τειχ. | εχουσαν | επι τοις πυλωσιν αγγ. δωδεκα και ονοματα επιγεγραμμενα | δωδεκα φυλ. των υι. 13 απ ανατ. | τρεις· απο βορρ. πυ. τρεις· α. νοτ. πυ. τρεις· απο δυσμ. 14 θεμελ. δωδεκα και εν αυτοις ονοματα των δωδεκα 15 om μετρον 16 μηκ. αυτης τοσουτον εστι (sic $^{16\,24}$) οσον και το πλ. | ς^{e} επι σταδιους 17 μδ'; τεσσαρακοντατεσσαρων | πηχων 18 και ην η | ομοια 19 εισ: πρωτος | ιασπις· ο δευτ. | om και post σαπφ. | ο τριτος et ο τεταρτος 20 ο πεμπτος item ο εκτος, ο εβδομος, ο ογδοος, ο εννατος (ς ενατος), ο δεκατος, ο ενδεκ., ο δωδεκατ. | σαρδιος

ξιον, ὁ ι′ χρυσόπρασος, ὁ ια′ ὑάκινθος, ὁ ιβ′ ἀμεθύστινος. 21 καὶ οἱ ιβ′ πυλῶνες μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ, ὅτι ὁ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. 24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν. 25 καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, 26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν ὡσεὶ βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ οὐρανοῦ.

XXII.

1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. 2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς ιβ′, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοὺς τοὺς καρποὺς αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τῶν ξύλων εἰς θεραπείαν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται. καὶ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσου-

---

20 ^{c} χρυσοπρασος: ^{c} -πρασιος | αμεθυστινος: ^{c} -θυσος 21 μαργαριται (cod -ρειται): ^{c} ιβ′ μαργ. | ην ^{c}: *ων ην 22 οτι ο κυρ. ο θεος: ^{c} ο γαρ ο κυριος θεος (sic, sed videtur per incuriam o ante θσ delevisse pro o ante κσ) 38 ^{c} φαιν. εν αυτη 25 ημερας ^{c} pro ημερα 27 ο ποιων: syllabam ων exeunte versu omissam suppl ^{c}, idem om ο | ωσει: ^{c} om 27 ουρανου: non correctum XXII, 2 ενθεν και: ita *, ^{c} suppl ενθεν, sed ξυλον ζωης, quod deest, nec ipse addidit 3 καταθεμα ^{c} pro καταγμα | εσται pr: ^{c} add ετι

B deficit

20 αμεθυστος 21 κ. οι δωδεκ. πυλων. δωδεκα μαργ. | υαλ. διαφανης 22 ο γαρ κυριος 23 φαιν. εν αυτη 24 και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτης περιπατησουσι και οι βασ. | τ. δοξ. και την τιμην αυτ. εισ 27 εισελθη | π. κοινον και ποιουν βδελ. | ουρανου: αρνιου XXII, 1 καθαρον ποταμον | εκ του θρονου 2 εντευθεν κ. εντευθεν | καρπ. δωδεκα | μην. ενα εκαστ. αποδιδουν τον καρπον αυτ. | του ξυλου | των εθνων 3 καταναθεμα ο. εστ. ετι και ο θρον.

σιν αὐτῷ, [4] καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. [5] καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. [6] καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλέν με τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. [7] καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. [8] κἀγὼ ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. [9] καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. [10] καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τούτους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. [11] ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. [12] ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοθῆναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. [13] ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. [14] μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. [15] ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. [16] ἐγὼ ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκ-

---

6 με: [c] om 7 ερχομαι: [c] ερχονται 10 τουτους: punctis improbatur quae [c] correctorem antecedere videntur 12 [c] αποδουναι 14 post η εξουσ. αυτων [a]add ωσ δε η εξουσια, quae [c] del

[B] deficit

4 om και ante επι 5 εκει pro ετι | κ. χρει. ουκ εχουσι λυχνου | φωτιζει αυτους 6 και κυριος ο θε. των αγιων προφητ. | om με 7 om και 8 και εγω ιω. ο βλ. ταυτα κ. ακ. | [c] επεσον | δεικνυοντος 9 σου γαρ ειμι 10 om τουτους | οτι ο καιρ. εγγυς εστ. 11 κ. ο ρυπων ρυπωσατω ετ. | δικαιωθητω pro δικ. ποιησ. 12 και ιδου | αποδουναι | εργ. αυτου εσται 13 εγω ειμι το α | αρχη και τελος ο πρωτ. κ. ο εσχ. 14 μακ. οι ποιουντες τασ εντολασ αυτου 15 εξω δε | πασ ο φιλων και ποιων

κλησίαισ. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένοσ δαυειδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸσ ὁ πρωϊνόσ. [17] καὶ πνεῦμα καὶ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆσ δωρεάν.

[18] Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺσ λόγουσ τῆσ προφητείασ τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τισ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸσ τὰσ πληγὰσ τὰσ γεγραμμένασ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· [19] καὶ ἄν τισ ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τούτων τοῦ βιβλίου τῆσ προφητείασ ταύτησ, ἀφελεῖ ὁ θεὸσ τὸ μέροσ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆσ ζωῆσ καὶ ἐκ τῆσ πόλεωσ τῆσ ἁγίασ, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. [20] λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα εἶναι· ναὶ ἔρχομαι ταχύ. ἔρχου κύριε ἰησοῦ. [21] ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ μετὰ τῶν ἁγίων, ἀμήν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ

---

18 μαρτυρω: cod η μαρτυρω, nec correctum | επ αυτα επιθησει suppl ^{c} 20 ειναι: ^{c} om | ιησου: ^{c} add χριστε. In subscriptione scriptum est αποκαλυψεισ, ut etiam ter (saepius non repetitur) in paginarum titulis legitur.

B deficit

16 του δαβιδ | και ορθρινοσ pro ο πρωϊνοσ 17 κ. το πνευμ. κ. η νυμφ. λεγ. ελθε | ειπατω ελθε | διψ. ελθετω και ο θελ. λαμβανετω το υδ. 18 συμμαρτυρουμαι γαρ παντι ακουοντι | εαν τισ επιτιθη προσ ταυτα επιθησ. ο θεοσ επ αυτον τασ | εν βιβλιω 19 κ. εαν τισ αφαιρη απο τ. λογ. βιβλου τησ | αφαιρησει | απο βιβλου τησ ζω. | και των γεγραμμ. εν βιβλ. 20 om ειναι | ταχυ· αμην. ναι ερχου 21 τ. κυρ. ημων ιησ. χριστου μετ. παντων υμων αμ. Nec ς nec ς^{e} subscriptionem habent.

LIPSIAE: IMPRESSIT F. A. BROCKHAUS.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

In textu: Mt 13, 17 scribe ἴδαν et 26, 65 μαρτυριῶν 27, 60 dele αὐτὸ, quod B et ϛ ϛ^{e} habent Mc 2, 8 scribe ὁ ἰησ. ἐπιγν. 2 Thess in subscriptione dele B

In notis: column. 1. Mt 3, 15 adde ^{b} ad ημιν et ad 4, 23 bis 3, 16 et 7, 22 scribe ^{c} pro ^{b} ad και ερχ. et εξεβαλ. 4, 7 ^{c} interpg. post παλιν 7, 28 adde ^{b} Mc 7, 34 adde εφφαθα restitutum esse Lc 12, 18 adde παντα ante τα γεν. Phil. 4, 23 ^{c} μετα παντων υμων Act 1, 14 scribe: *ομοθ. προσχ. ομοθ., ^{c} del ομοθ. sec Act 19, 33 scribe *pro* ηλθεν 1 Ioh 5, 21 adde ^{c}

col. 2. Mt 5, 42 Alfordo teste δανισασθ. 6, 33 *μερ. αυτησ$^{\text{bent 2}}$ 7, 12 οσα αν 13, 17 ειδαν 14, 3 *om τη$^{\text{bent 2}}$ 14, 8 ιωανου (24, 31 vide infra) Lc 18, 9 om και ante εξουθ.

col. 3. supple Mt 1, 18 γεννησισ 4, 8 δεικνυσιν 7, 12 οσα αν 10, 10 τον ιωανν. 15, 36 τω οχλω 17, 14 γονυπ. αυτω 20, 10 et 21, 22 λημψ. 27, 44 ωνειδ. αυτω Mc 4, 18 αλλοι: ουτοι 5, 33 om και sec 7, 13 τοι. πολλ. 10, 8 μια σαρξ 15, 47 om η tert Eph 1, 3 ο ευλογ. ημασ Act 12, 13 προσηλθε 21, 10 αυτων: ημων 1 Ioh 5, 1 τον γεγεννημ. Apoc 3, 17 οτι πλουσ. ειμ. 7, 17 δακρυσν 13, 14 την πληγην. Item Mt 7, 19 dele notam 15, 32 dele αυτοισ 19, 26 scribe παντ. δυν. εστι 24, 31 transfer εωσ των ακρ. ad col. 2. Mc 2, 7 dele οτι ουτωσ αυτοι et 9 scribe σου τ. κραββατ. 8, 22 dele notam 14, 27 scribe plene διασκορπισθησεται Lc 5, 34 dele ο ante ιησ. 1 Co 15, 26 dele 26 ante γαρ 2 Co 11, 4 scribe ηνειχεσθε et Gal 3, 10 εν πασι 1 Thess 3, 10 dele numerum 10. De ϛ et ϛ^{e} vide pag. LXXXIX.

Praeterea iniuria typorum per priorem potissimum libri partem in multis ut veremur exemplaribus accentuum et spirituum signa haud pauca perierunt.

ΟΔΕΕΤΙΑΠΑΣΔΗΜ
ΤΗΝΤΩΝCΑΛΕΥ
ΟΜΕΝΩΝΜΕΤΑ
CΙΝΩCΠΕΠΟΙΗ
ΜΕΝΩΝΙΝΑΜΙΝ
ΥΑΜΗCΑΛΕΥΟΜΕ
ΟΡΑCΙΛΕΙΑΝΑ
ΛΕΥΤΟΝΠΑΡΑΛΑ
ΧΑΝΟΝΤΕCΕΧΟ
ΧΑΡΙΝΔΙΗCΛΑΤΡ
ΟΜΕΝΕΥΑΡΕCΤ
ΤΩΘΩΜΕΤΑΕΥ
ΒΙΑCΚΑΙΔΕΟΥC
ΤΑΡΟΘΟCΗΜΩΝ
ΚΑΤΑΝΑΛΙCΚΟΝ
ΗΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΝ
ΝΕΤΩΤΗΝΦΙΛ
ΞΕΝΙΑΜΜΗΕΠ
ΘΑΝΕCΘΕΔΙΑΤ
ΤΗCΓΑΡΕΛΑΘΟ
ΝΕCΞΕΝΙCΑΝΤ
ΑΓΓΕΛΟΥC
ΙΜΝΗCΚΕCΘΕ
ΔΕCΜΙΩΝΩC
ΔΕΔΕΜΕΝΟΙΤ
ΚΑΚΟΥΧΟΥΜΕ
ΩCΚΑΙΑΥΤΟΙ
ΤΕCΕΝCΩΜΑΤ
ΙΜΙΟCΟΓΑΜΟC
ΤΙΑCΙΝΚΑΙΗΚ
ΑΜΙΑΝΤΟCΠΟ
ΓΑΡΚΑΙΜΟΙΧΟ
ΚΡΙΝΙΟΘΕ
ΦΙΛΑΡΓΥΡΟCΟ
ΠΙΟCΑΡΚΟΥΜΕ
ΤΟΙCΠΑΡΟΥCΙΝ
ΤΟCΓΑΡΕΙΡΗΚΕ

ΑΥΤΟΥΔΙΑΙΥΧΥΩΗ
ΔΟΞΑΕΙCΤΟΥCΑΙΩ
ΝΑCΤΩΝΑΙΩΝΩ
ΑΜΗΝ·
ΠΑΡΑΚΑΛΩΔΕΥΜΑ
ΑΔΕΛΦΟΙΑΝΕΧΕ
CΘΕΤΟΥΛΟΓΟΥΤΗ
ΠΑΡΑΚΛΗCΕΩCΚΑΙΠ
ΔΙΑΒΡΑΧΕΩΝΕΠ
CΤΙΛΑΥΜΙΝ
ΓΕΙΝΩCΚΕΤΕΤΟΝ
ΑΔΕΛΦΟΝΗΜΩΝ
ΤΙΜΟΘΕΟΝΑΠΟΛ
ΛΥΜΕΝΟΝΜΕΘΟΥ
ΕΑΝΤΑΧΙΟΝΕΡΧΗΤΑΙ
CΘΕΟΨΟΜΑΙΥΜΑ
ΑCΠΑCΑCΘΑΙΠΑΝ
ΤΑCΤΟΥCΗΓΟΥΜΕ
ΝΟΥCΥΜΩΝΚΑΙ
ΠΑΝΤΑCΤΟΥCΑΓΙΟ
ΑCΠΑΖΟΝΤΑΙΥΜΑ
ΟΙΑΠΟΤΗCΙΤΑΛΙΑ
ΗΧΑΡΙCΜΕΤΑΠΑΝ
ΤΩΝΥΜΩΝΑΜΗΝ

ΠΡΟC ΕΒΡΑΙΟΥC

CTIXOI †N

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

EDITIO OCTAVA CRITICA MAIOR.

VOLUMEN I.

LIPSIAE
GIESECKE & DEVRIENT.
1869.

Postquam anno 1864 novae huius editionis initium factum est, nunc demum quinquennio post contigit ut quattuor evangelia absolverem. Quae tarditas non tantum ab operis ambitu ac difficultate excusationem habere videtur, sed etiam duas caussas alias habuit. Quum enim intra hos quinque annos plura itinera bibliothecas obeundi caussa faciunda vel potius repetenda erant, in Angliam, Parisios, Romam et Neapolin, Petropolin et Mosquam, tum plures libri, quos maturare debebam, edendi curam poscebant, ut duo Monumentorum sacrorum ineditorum volumina, Novum Testamentum Vaticanum cum Appendice, Appendix codicum celeberrimorum Sinaitici Vaticani Alexandrini, Apocalypses apocryphae maximam partem nunc primum editae, Philonea, inedita altera, altera nunc demum recte ex vetere scriptura eruta, volumen millesimum collectionis scriptorum Britannicorum Tauchnitianae, quod inscribitur: The New Testament: the authorised English version; with introduction and various readings from the three most celebrated Mss. of the original Greek text, brevis illa evangeliorum defensio quam inscripsi: Wann wurden unsere Evangelien verfasst, quater edita, ter conscripta, quarta Veteris Testamenti secundum LXX interpretes editio, alia. Quae intermissiones etsi fieri vix potuerunt quin ab operis aequalitate passim discederetur, tamen, id quod vehementer gaudeo, ad apparatum criticum multis modis locupletandum valuerunt. Vaticanus quidem codex, ut id inprimis dicam, longe alia atque Angeli Maii studia flagitabat ut rationi criticae satisfieret. Aegre vero

Postquam anno 1864 novae huius editionis initium factum est, nunc demum quinquennio post contigit ut quattuor evangelia absolverem. Quae tarditas non tantum ab operis ambitu ac difficultate excusationem habere videtur, sed etiam duas caussas alias habuit. Quum enim intra hos quinque annos plura itinera bibliothecas obeundi caussa faciunda vel potius repetenda erant, in Angliam, Parisios, Romam et Neapolin, Petropolin et Mosquam, tum plures libri, quos maturare debebam, edendi curam poscebant, ut duo Monumentorum sacrorum ineditorum volumina, Novum Testamentum Vaticanum cum Appendice, Appendix codicum celeberrimorum Sinaitici Vaticani Alexandrini, Apocalypses apocryphae maximam partem nunc primum editae, Philonea, inedita altera, altera nunc demum recte ex vetere scriptura eruta, volumen millesimum collectionis scriptorum Britannicorum Tauchnitianae, quod inscribitur: The New Testament: the authorised English version; with introduction and various readings from the three most celebrated Mss. of the original Greek text, brevis illa evangeliorum defensio quam inscripsi: Wann wurden unsere Evangelien verfasst, quater edita, ter conscripta, quarta Veteris Testamenti secundum LXX interpretes editio, alia. Quae intermissiones etsi fieri vix potuerunt quin ab operis aequalitate passim discederetur, tamen, id quod vehementer gaudeo, ad apparatum criticum multis modis locupletandum valuerunt. Vaticanus quidem codex, ut id inprimis dicam, longe alia atque Angeli Maii studia flagitabat ut rationi criticae satisfieret. Aegre vero

illud fero, quod non statim ab initio evangelii secundum Matthaeum eadem apparatum copia adornandum duxi qua opere paullum progrediente usus sum.

Quum autem constet duabus potissimum rebus editionis librorum Novi Testamenti virtutem contineri, apparatu quem vocant critico et arte qua scriptorum sacrorum verba constituuntur, de utraque breviter dicendum erit. Et apparatum quidem non ex editione critica maiore septima, quae ineunte anno 1859 prodiit, additis passim quae vel augerent vel corrigerent in hanc transferre satis habuimus, sed de integro totus repetitis studiis confectus est. Quicquid enim testimoniorum afferendum erat, vel ex Graecis codicibus vel ex interpretibus vel ex scriptoribus antiquis, opera data est ut accuratius quam ante a quopiam factum esset perscriberetur. Illud quidem vitium omnium editionum antiquiorum, Wetstenii, Griesbachii, Schulzii, Scholzii, ex quo auctoritates non adponebantur nisi lectionibus a vulgato quem vocant textu diversis, iam editione illa septima correximus; sed praeter cetera interpretum et scriptorum adnotatio laborabat. Quae res cum eo cohaeret quod parum perspectum erat, in vera indaganda apostolorum scriptura quanta auctoritas esset antiquissimorum interpretum, inter quos Latini Syri Copti primum locum tenent. Sed de hac similibusque rebus accuratius dicemus in Prolegomenis. In praesens satis videtur ut indicetur breviter, tum qui codices quos unciales vocamus ex anno 1859 ad apparatum criticum accesserint, tum quos labores circa principales auctoritates, ut confidenter adhiberi possent, in me susceperim.

Accesserunt igitur ad codices unciales iam septimae editioni adhibitos in evangeliis hi 18[1]: ℵ (accessit longe maior horum fragmentorum pars; folia enim 12 aliis 33 aucta sunt) (o^f: hymni ex psalterio Abrahami de Noroff) (ʀ: ac-

[1] De omnibus his codicibus accuratiora vide infra.

cesserunt exiguae quae ante latuerant fragmentorum partes) T (accessit Lc 22, 20 — 23, 20) T^b T^c T^d W^b W^d (W^e) Γ (accesserunt maiores evangeliorum Matthaei et Iohannis partes) Θ^b Θ^c Θ^d Θ^e Θ^f Θ^g Θ^h Ξ Π. Sequentur ad actus ℵG (2, 44 — 3, 8, saec. VII), P (saec. VIII vel IX, actus fere integros continet): ad epistulas catholicas ℵP (fere integras habet): ad epistulas Pauli H (ad folia 14 accedunt alia 7 ex 2 Cor. 4; Col. 3; 1 Thess. 2 et 4; Heb. 1 et 10) N (saec. VIII vel IX. ex Gal. et Heb.) O (saec. VI. ex 1 Cor.) P (epp. fere integrae) Q (fragmenta papyracea saeculi fere V. ex 1 Cor.) R (saec. VI. fragmenta capitis 4. epistulae ad Eph.): ad apocalypsin ℵP (fere integra). Iam edidimus ex totius Novi Testamenti codicibus ℵBC item F^aI. Ex evangeliorum codicibus I^bLN (folia Lond. Vat. Vind.) O^aPQRW^{a}W^{c}YΘ^a. Item praeparavimus ad edendum T^b T^c T^d W^b Θ^b c d e f g h. Totos transscripsimus M et Π. Accurate cum editis ipsi contulimus EGHKOSUX, item ΓΛ. Reliquos (plerosque iam ante editos) ipsi examinavimus praeter Z Matthaeum Dublinensem omnes. Ex reliquis autem Novi Testamenti partibus edidimus D Claromontanum epistularum Pauli, M fragmenta epp. Pauli P actus, epistulas, apocalypsin, B apocalypsin Basilianam Vaticanam; ad edendum ex apographis nostris destinavimus E actuum, G actuum, H epp. Pauli, NOQ. Praeter H actuum, K epistularum, L actuum et epistularum, nuper etiam E Sangermanensem epistularum Pauli Petropoli accuratius investigavimus.

Iam ex his satis apparebit quantum proximis his decem et quod excedit annis apparatus criticus, imperfectae conlationis vitiis in editionibus Wetstenii Griesbachii Scholzii, etiam Lachmanni, refertus, et copia profecerit et fide. Cepit vero etiam alia incrementa quum ex codicibus minusculis tum maxime ex versionibus et patribus: quae quidem qui editionum criticarum usum habent libro vel perlustrando facile animadvertent. Ita testimonia codicum Latinorum, et

Italae et Vulgatae rationis, plenius quam ante a quopiam adlata sunt; tamen nondum ab initio operis editio l codicis Vratislaviensis in promptu erat, nec magis codex Fuldensis; item ad alteram certe evangeliorum partem evangeliarium Hierosolymitanum ex editione Veronensi haurire licebat; Armenam versionem non tantum ex eis quae Griesbachius manu sua margini editionis Wetstenianae adscripsit, sed etiam ex conlatione a Carolo Rieu in usum Tregellesii instituta sumpsimus; Aethiopicas vero lectiones auxerunt curae Thomae Pell Platt. [1] De patribus vero Graecis praeter ceteros Irenaeus, Clemens, Origenes, Hippolytus, Eusebius, Basilius, Epiphanius, Chrysostomus, Cyrillus Alexandrinus indefesso studio consulti sunt, de Latinis Tertullianus, Cyprianus, Lucifer, alii. Quemadmodum autem haec duo testimoniorum genera multo diligentius quam antea ad apparatum criticum adhibita sunt, ita longe maiorem quam usu venit in restituenda antiquissima scriptura apud nos nacta sunt auctoritatem. Quod non sine idonea caussa factum est. Satis enim plurimis exemplis perspectum est, antiquissimos interpretes cum antiquissimis Graecis codicibus nostris ita consentire, ut ex eisdem vel simillimis fontibus hausisse censendi sint. Qua in re nihil gravius est mira illa necessitudine quae inter Sinaiticum codicem et Italos testes intercedit, haud raro consensione Syri Nitriensis Curetoniani aucta. Neque enim pauca quae vel Sinaiticum vel Palatinum (Italorum e), ut hunc praeter Italos ceteros afferam, per singularem licentiam tueri suspicabare, altero ad alterum accedente ex antiquiore utrumque fonte Graeco habere probatum est.

Circumspectis autem omnibus unde historia textus quem vocant sacri percipi potest duae inprimis res ad liquidum

[1] Arabicas et Slavonicas lectiones plerasque pro ambiguitate qua laborant et exiguo quod habent pretio ab apparatu arcere maluimus.

perductae sunt. Ut enim dubitari nequit quin ipsis primis rei Christianae temporibus a sincera apostolorum scriptura multifariam discessum sit, qua quidem in re nihil improbitatis aut doli suberat, ita prudenter ac scite adhibitis antiquissimis quibus etiamnum gaudemus testibus ea librorum apostolicorum ratio, quae secundo saeculo vel maxime in usu erat, plerumque probabiliter restitui potest. Quam quidem rationem ad ipsam scripturae sacrae integritatem multo propius accedere quam libros eos qui post quintum fere saeculum per ecclesiam Byzantinam circumferebantur moxque tantum non soli propagabantur, omnes data opera intellecturos puto, nisi qui aut falsa ducti pietate consuetudinem a veritate distinguere dedidicerunt, aut eis quae Griesbachius Hugius Scholzius alii de recensionibus librorum Novi Testamenti commenti sunt etiamnum capti tenentur. Quorum utrique ut ad veriorem sententiam, ad iustiorem de re critica existimationem adducantur, in Prolegomenis, quae tertium huius editionis volumen efficient, quicquid huc valet explicate et subtiliter pertractare in animo est. Nunc quidem ad eos attendi velim locos, quibus ad exiguam auctoritatem Graecam, exiguam dico testium numero, maximam vero pondere, accedente plerumque ex Italis testimonio, scripturam apostolicam conformavimus. Hoc enim saepe ita factum est ut insignis accederet probabilitatis commendatio. Neque tamen obliviscendum est, in maximo errore illos versari qui arbitrium suum anteponant auctoritati testium, non numero sed antiquitate aestimandae illi quidem, ipsos vero antiquissimos testes nostros, pro Alexandrinorum calligraphorum de sermone Graeco ignoratione, non tam suae sequi aetatis consuetudinem, quam longe antiquiora exempla fideliter quamvis vitiose repetere.

Ipsi quidem, ut repetamus quod nuper alibi diximus — in conlatione critica codicis Sinaitici etc. pag. XIII. —, dum Sinaiticum Vaticanum similesque Graecos alios paucos, con-

sensione plerumque nonnullorum interpretum veterrimorum, inprimis Latinorum auctos, passim etiam patrum testimonio, tantum non solos ad restituendam evangelistarum et apostolorum scripturam adhibendos censemus, posthabito ingenti numero codicum posteriorum quamvis mirifice congruentium, magnopere Richardi Bentleji suffragio delectamur. Ille enim, cuius vestigiis etiam Carolus Lachmannus insistebat, quum ante hos centum et quinquaginta annos emendandis vel potius restituendis scriptorum sacrorum verbis incumbebat, eandem fere cum nobis viam ingrediendam iudicavit. Quo in negotio postquam Bentlejus, quem rursus Lachmannus sequutus est, ea ratione acquiescendum censuit quae tempore concilii Nicaeni per ecclesiam legi solebat, felicissime providente deo evenit ut nobis ad Irenaei certe tempora redire liceat.

Scribebam Lipsiae die discessus Christi ad caelos a. 1869.

NOTANTUR INTERIM

QUAE APPARATUM CRITICUM EVANGELIORUM ADHIBITURIS INPRIMIS NECESSARIA VIDENTUR.

ℵ codex Sinaiticus Petropolitanus saeculi IV. medii. Totum Novum Testamentum continet integrum. $\aleph^{a}$ aetate vix differt ab ipso scriptore; eiusdem certe saeculi quarti est quicquid lectionum nota $\aleph^{a}$ insignivimus. $\aleph^{b}$ saeculi fere VI. habendus est. Praeter Matthaeum, cuius primas paginas curiosius tractavit, paucos tantum locos attigit. $\aleph^{c}$ ineuntis fere saeculi VII. est, neque longo intervallo a $\aleph^{ca}$ (qui $\aleph^{c}$ nobis dicitur nisi ubi ab eo $\aleph^{cb}$ discedit) distat $\aleph^{cb}$. Edidi totum codicem quattuor voll. splendidissimis anno 1862; item Novum Testamentum Sinaiticum in communem usum anno insequenti. Cuius exemplis omnibus eodem anno exhaustis sequutum est auctumno anni 1864 (in titulo est 1865) Novum Testamentum Graece ex Sinaitico codice omnium antiquissimo, Vaticana itemque Elzeviriana lectione notata.*

A codex Alexandrinus Musei Britannici saeculi V. eiusque fere exeuntis. Hiat in evangeliis ab initio evangelii secundum Matthaeum usque 25, 6 *Βιβλοσ - ο νυμφιοσ*, item Ioh. 6, 50 usque 8, 52 *ινα - λεγει*. Edidit splendide C. G. Woide 1786. Quam editionem passim emendatam in usum vulgarem repetiit B. H. Cowper 1860.

B codex Vaticanus num. 1209. saeculi IV. Vix differt aetate a codice Sinaitico. Evangelia continet integra; deficit vero inde ab ep. ad Hebr. 9, 14, deperditis quattuor Pauli epistulis (1 et 2 ad Tim., ad Titum, ad Philemonem) et apocalypsi. Errores editionum Angeli Maii (Romae 1857 et 1859**) plus 400 cor-

---

* Huic editioni accessit mense Maio huius anni Supplementum, quod inprimis ad lectiones Vaticanas pertinet.

** Maius quae erraverat tantum non omnia etiam ad editiones transiere ad exemplum Maii conformatas. Inter has nulla peior est

reximus Novo Testamento Vaticano, quod anno 1867 edidimus. Quam editionem excepit medio anno 1868 Novum Testamentum Romae typis meis Sinaiticis exscriptum. Ediderunt adhibitis schedis meis anni 1866 Carolus Vercellone et Iosephus Cozza. Quo volumine (editionis totius codicis parte quinta) excusso foras dedimus ineunte anno 1869 Appendicem Novi Testamenti Vaticani, notatis tum quae nostram supplerent editionem, tum quae corrigerent Romanam.* B^3 a B^* aetate vix differt, B^3 6 vel 7 saeculis.

c codex Ephraemi Syri rescriptus Parisiensis saeculi V. fere medii. c^2 saeculi VI. videtur, c^3 saeculi IX. Edidimus ad similitudinem codicis quicquid librorum Novi Testamenti continet anno 1843. Evangeliorum fragmenta haec continet: Mt I, 1—V, 15. VII, 5—XVII 26. XVIII, 28—XXII, 20. XXIII, 17—XXIV, 10. XXIV, 45—XXV, 30. XXVI, 22—XXVII, 11. 47—XXVIII, 14. Mc I, 17—VI, 31. VIII, 5—XII, 29. XIII, 19 usque finem. Lc I, 1—II, 5. II, 42—III, 21. IV, 25—VI, 4. VI, 37—VII, 16. VIII, 28—XII, 3. XIX, 42—XX, 27. XXI, 21—XXII, 19. XXIII, 25—XXIV, 7. XXIV, 46 usque finem. Ioh I, 1—41. III, 33—V, 16. VI, 38—VII, 3. VIII, 34—IX, 11. XI, 8—46. XIII, 8—XIV, 7. XVI, 21—XVIII, 36. XX, 26 usque finem. Passim vero de his nonnihil periit, ut primi versus cuiusvis libri minio scripti.

d codex Bezae Cantabrigiensis Graecus et Latinus stichometrice scriptus, saeculi fere VI. medii. Mutilus est Mt I, 1—20. VI, 20—IX, 2. XXVII, 2—12. Ioh 1, 16—3, 26. Suppleta sunt post X. fere saec. (d^{suppl} vel ^{suppl}) Mt 3, 7—16. (Latine 2, 20—3, 8 suppleta IX. fere saec.) Mc 16, 15 usque finem. (Latine 16, 6 usque finem suppleta ut ante) Ioh 18, 14—20, 13. (Latine 18, 2—20, 1. suppleta ut ante.) Videntur autem supplementa Graeca (non item Latina) ex ipsis antiquissimis foliis fluxisse, inprimis quae ad Iohannis evglium pertinent.

e codex Basileensis K IV. 35. Saeculi videtur VIII. medii. Evangelia continet integra exceptis Lc 3, 4—15. 24, 47 usque finem. Praeterea tria folia minutis litteris suppleta sunt: Lc 1, 69—2, 4.

Londinensi (ex officina Teubneriana Lipsiensi), quae vitiis innumeris vitiositatem auxit exempli Romani quod sequuta est.

* Quum fasciculi huius editionis I. et II. cum parte tertii (usque Mc 7, 22) praecessissent nostrum Vaticani codicis examen (vere anni 1866 institutum), his paginis quas evangeliis praeposuimus ea quae emendatione inprimis opus habebant emendata sunt. In Prolegg. vero omnia accurate indicabuntur.

12, 58 — 13, 12. 15, 5 — 20. Quibus supplementis et ipsis in commentario notam E dedimus.

F codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus saeculi IX. Accuratam fragmentorum quae supersunt conlationem anno 1843 H. E. Vinke edidit. Incipit Mt 9, 1 (sed 7, 6 — 8, 34 Wetstenii tempore nondum avulsa erant); exit Ioh 13, 34. Desunt praeterea de omnibus quattuor evv. plura quorum nonnihil Wetstenii tempore nondum desiderabatur (hinc passim apud nos est F^{w} vel F^{wtst}).

F^{a} codex Coislinianus Parisiensis. Sunt scholia nonnulla in margine codicis Coisl. 1., qui Octateuchum cum Regum libris continet, a me inventa. Saeculi videntur ineuntis VII.

G codex Andr. Seidelii, nunc Harlejanus 5684 Musei Britannici. Saeculi est IX vel X. Continet evangelia, sed locis multis mutilus est. Incipit Mt 6, 6. Quae in Mt Mc Lc Ioh recentior manus litteris minusculis supplevit, G^{supp} diximus.

H codex Andr. Seidelii, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Eiusdem cum codice G aetatis et rationis est. Incipit Mt 15, 30 ac passim per 4 evv. deficit.

I codex palimpsestus Petropolitanus, septem Novi Testamenti codicum reliquias continens. Saeculi V. sunt quae ex Ioh capp. 11. 12. 15. 16. 19. ex Mt 14. 24. 25. 26. ex Mc 9. 14. supersunt. Sexti videntur quae Mt 17 — 19. Lc 18. Ioh 4. 5. 20. rursusque Lc 7. 24. spectant.

I^{b} Musei Britannici num. 17,136. Fragmenta palimpsesta ex Ioh capp. 13 et 16. Saeculi certe V. Edidi in Monum. Nov. Coll. vol. II. rursusque nuper exegi edita ad ipsum codicem (In ed. VII. dixeram N^{b}.)

K codex Cyprius Parisiensis num. 63. Quattuor evv. integra continet. Saeculi IX.

L Parisiensis num. 62. Evv. integra continet praeter Mt 4, 22 — 5, 14. 28, 17 usque finem. Mc 10, 16—30. 15, 2—20. Ioh 21, 15 usque finem. Saeculi VIII. Edidi 1846 in Monumentis sacr. ined.

M Parisiensis num. 48 (olim Francisci des Camps). Post medium saec. IX exaratum puto. Totum descripsi 1841.

N sunt evangeliorum fragmenta in membranis purpureis argento auroque scripta. Folia 4 Londini (ex Mt et Ioh), 2 Vindobonae (ex Lc), 6 Romae (ex Mt), 33 in Patmo insula (ex Mc) adservantur. Saeculi VI. videntur. Edidi in Monumentis 1846 praeter Patmia nuper ab Ioh. Sakkelione inventa, quae Mon. novae collectionis volumine IX. sequentur.

O fragmenta Mosquensia ex Ioh capp. 1 et 20. saeculi IX. Edidit Matthaeius 1785 et ipse nuper ex codice descripsi.

O^{a} O^{b} O^{c} O^{d} O^{e} O^{f}: his notis insignivimus hymnos Mariae, Zacha-

riae, Simeonis, Lc 1, 46—55. 68—79. 2, 29—32. in psalteriis inventos. o^a est Guelferbytanus, o^b Bodleianus, o^c Veronensis, o^d Turicensis, o^e Sangallensis, o^f Mosquensis. Noni saeculi videntur o^a o^b o^e o^f, sexti o^c, septimi o^d.

P codex Guelferbytanus palimpsestus saec. VI. Continet fragmenta ex Mt Mc Lc Ioh. Post imperfectissimum Knittelii laborem nuper edidi in Monumentorum vol. VI.

Q codex Guelferbytanus palimpsestus saec. V. Sunt fragmenta Lucae et Iohannis. Post Knittelium (vide ad P) edidi 1860 in Monumentorum vol. III.

R codex palimps. Nitriensis Musei Britannici. Sunt reliquiae evangelii sec. Lucam sexto fere saeculo scripti. Edidi 1857 in Monumentor. vol. II. Quae quum nuper ad ipsam veterem scripturam denuo exigerem, nonnulla cum Tregellesio corrigenda esse vidi, alia invito Treg. confirmata sunt. Accessit vero etiam studio Guilielmi Wright nonnihil fragmentorum (ex capp. VI. VII. VIII.) quod antea nondum ex foliis Syriacis protractum erat.

S codex Vaticanus num. 354. scriptus anno 949. Evv. quattuor integra habet. Birchii conlationem ipse nuper multis locis auxi et correxi.*

T codex Borgianus I. collegii Romani pro propaganda fide. Sunt fragmenta Iohannis Graeca, quae versionem Sahidicam adiectam habent. Edidit Georgius Romae 1789: 6, 28—67. 7, 6—8, 31. Sed accuratius Monumentor. vol. IX. ipse dabo. Folium quod excepit Georgiana (usque 8, 42) non innotuit nisi ex conlatione Woidii, in qua etiam Lc 12, 15—13, 32 inventum est, unde apud nos T^{wol} dicitur. Praeterea nuper aliam partem eiusdem codicis, unde Georgius sua hausit, ipsi Romae descripsimus, quam Bradley H. Alford Cantabrigiensis primus animadverterat et in usum clarissimi fratris Henrici contulerat. Sunt autem ista, quemadmodum apud Tregellesium exhibentur, et manca et vitiosa. Ipsi in commentariis apographum nostrum sequuti sumus, quod propediem in lucem prodibit.

T^b fragmenta sunt Petropolitana evangelii secundum Iohannem ex capp. 1. 2. 4. Et scriptura et indole ad similitudinem fragmentorum Borgianorum accedunt, etsi non ante saec. VI. scripta videntur. Idem in ea fragmenta evglii sec. Mt (ex capp. 14 et 15) quadrat quibus notam T^c dedimus. Ex collectionibus hausimus episcopi Porphyrii. T^d vero significat reliquias evangelistarii Graeci Sahidici quas ipsi demum ex Borgianis membranis anno 1866 eruimus, saeculi fere VII. Insunt Ioh 19, 23—27. 20, 30—31. Item, quae partim ad commentarios nondum adhibita sunt

* Hinc nonnihil supplementorum ad Mt et Mc dabimus. Vide supra.

sed infra excerpentur, Mt 16, 13—20. Mc 1, 3—8. 12, 35—37. Prodibunt brevi in Monumentis τ^b τ^c τ^d.

v codex est olim Nanianus, nunc Venetus Marcianus. Evangelia quattuor integra saeculi IX. exeuntis vel X.

v codex Mosquensis saeculi IX. Evangelia quattuor continet usque ad Ioh. 7, 39. Reliqua saeculo XIII. suppleta. Praeterea perierunt Mt 5, 44—6, 12 et 9, 18—10. 1.

w^a fragmenta sunt Parisiensia evangelii sec. Lucam, capitum 9 et 10, addita codici 314, saeculi fere VIII. Edidi in Monumentis anno 1846.

w^b codex palimpsestus Neapolitanus saeculi VIII vel IX. Legi anno 1866 quicquid fragmentorum Matthaei (ex capp. 19. 20. 21. 26), Marci (13, 21—14, 67), Lucae (3, 1—4, 20) superest.

w^c tria folia sunt Sangallensia saeculi noni. Insunt Mc 2, 8—16. Lc 1, 20—32. 64—79. Edidi quae legere potueram anno 1860 in Monumentorum volumine III.

w^d sunt fragmenta trium capitum (7. 8. 9.) evangelii sec. Marcum saeculo fere IX scripta, in collegio S. Trinitatis Cantabrig. a viro clarissimo Bradshaw detecta.*

w^e sunt fragmenta pauca capitis IV. evangelii secundum Iohannem (4. 9 14), quae anno 1865, quum Oxonii versabar, ex libris collegii ad aedem Christi primus protraxit doctissimus socius eius collegii Kitchin. Sunt autem forma simillima cum fragmentis eiusdem evangelii Mosquensibus (o): et ipsa enim commentarii in evangelium Iohannis partem efficiebant. Hunc ad commentarium (non ad capita Ammonii) spectant numeri $\lambda\delta'$ - $\lambda\vartheta'$ singulis versibus (9—14) praepositi.**

x codex bibliothecae universitatis Monacensis. Fragmenta sunt evangeliorum cum commentariis. Saeculi IX exeuntis vel X.

y fragmenta evangelii sec. Ioh. (16, 3—19, 41), inter libros bibliothecae principalis Barberinae numero 225 notata. Videntur octavi saeculi. Edidi in Monumentis anno 1846.

z codex palimpsestus Dublinensis collegii S. Trinitatis. Insunt plurima fragmenta evangelii sec. Matth. sexto fere saeculo scripta. Edidit Ioh. Barrett anno 1801. Nuper accesserunt studia virorum clarissimorum Todd et Tregelles.

r codex quattuor evangeliorum ex oriente a me adlatus annis 1853 et 1859. Quae prius inveneram (Lucam totum et Marci pleraque cum fragmentis Matthaei et Iohannis), ad bibliothecam Bod-

---

* Nonnulla per incuriam in commentariis omissa infra supplebimus.

** Vide infra supplementa ad Ioh 4, 9—14.

leianam transiere, reliqua ad bibl. Imp. Petropolitanam. Pauca de Mt desunt (ex capp. 5. 6. 7. 21. 22), de Mc 3, 35 — 6, 20. Subscriptus est, si recte computatio indictionum facta est, annus Christi 844.

ᾱ codex Sangallensis cum versione Latina interlineari (*δ*). Quattuor evv. integra exceptis Ioh 19, 17 — 35. Edidit Rettig anno 1836.

ϑ[a] codex Tischendorfianus I. bibl. univers. Lips. saeculi fere VII. Sunt fragmenta evangelii sec. Matthaeum (ex capp. 12. 13. 14. 15.) Edidi in Monumentis anno 1846, quae paucis suppleta sunt a. 1857 novae collectionis volumine II.

ϑ[b] fragmenta Petropolitana evangeliorum sec. Mt (capp. 22. 23.) et sec. Mc (capp. 4. 5) saeculi VI vel VII.

ϑ[c] fragmenta evangelii sec. Mt (21, 19 — 24) Petropolitana et evangelii sec. Ioh. (18, 29 — 35) Porphyriana. Utraque VI. saeculi videntur.

ϑ[d] fragmenta pauca capitis XI. evangelii sec. Lucam Petropolitana, saeculi fere VIII.

ϑ[e] cum fragmento ev. sec. Mt (26, 2 sqq.), ϑ[f] cum fragmentis evv. sec. Mt (capp. 26. 27) et sec. Mc (capp. 1 et 2), ϑ[g] cum fragmento ev. sec. Ioh (6, 13 sqq.) ex Porphyrii collectionibus accesserunt. Omnia tria eiusdem saeculi VI. videntur. Addenda sunt folia tria Graeca Arabica saeculi IX vel X, quae ad Matthaei capita 14 et 25 pertinent. Diximus ϑ[h].

Quae notis ϑ[b c d e f g h] insignivimus, Monumentorum volumini IX. destinata sunt, proditurο illi quidem ut speramus anno 1871.

ᾱ codex Oxoniensis a nobis anno 1853 in oriente detectus, noni potius quam octavi saeculi. Evv. Lucae et Iohannis continet integra.

ϰ sunt fragmenta evangelii Lucae palimpsesta saeculi fere VIII, ex Zacyntho insula in bibliothecam societatis biblicae Londinensis perlata. Edidit S. P. Tregelles 1861.

π codex evangeliorum fere integer saeculi IX. Inventum Smyrnae Petropolin attuli a. 1859.

Accedunt nonnulla evangelistaria uncialibus litteris scripta. Ex his barb diximus Barberinum palimpsestum saeculi VIII., ven Venetum palimpsestum saeculi eiusdem. Utriusque fragmenta edita sunt in Monumentis meis, novae collectionis vol. I. Carpentoractense saeculi IX. diximus carp, de quo videnda sunt Anecdota mea sacr. et prof. pag. 151 sqq.

DE ANTIQUIS VERSIONIBUS.

Italae (factae in Africa saeculo secundo) codices sunt: a Vercellensis saec. IV. b Veronensis saec. V. c Colbertinus saec. XI. d Cantabrigiensis saec. VI. e Palatinus Vindobonensis saec. V. f Brixianus saec. VI. ff^{1} et ff^{2} codices olim Corbejenses (ff^{1} nunc est Petropolitanus). g^{1} et g^{2} codices Sangermanenses h Claromontanus nunc Vaticanus saec. V. i Vindobonensis V. vel VI. saec. k Bobbiensis nunc Taurinensis saec. V. l Rhedigeranus Vratislaviensis saec. fere VII. m significat Speculi quod Augustino adscribi solet lectiones (saec. fere VI.) n Sangallensis saec. V. (o fragmentum Sangallense Mc 16, 14—20. VII. fere saeculi, p fragmentum Sangallense Ioh 11, 14—44 saec. fere VIII.) q Monacensis VI. saeculi s Ambrosianus saec. fere VI.

Nonnulli ex his partes tantum evangeliorum continent, ut i k m n s; h per evangelium Matthaei tantum ratione itala utitur, per reliqua tria, quae edita non sunt, vulgata. Nullus vero praeter c codicem recentissimum ad nos integer pervenit. Editi sunt a b f per Blanchinum, c per Sabatarium, d per Kiplingium et Scrivenerum, ff^{1} per Martianay et alios, h (evang. Matth. cum lacunis) per Ang. Maium, i per Alterum (sed Blanchinus iam ante Alterum contulerat, hinc i^{blan}), l per Fridericum Haase, s per Cerianum*, e et k per me. Totos edendi caussa descripsi n (o p) q. Conlati tantum sunt ff^{2} (a Sabatario et Blanchino, hinc est $ff^{2.\,sab}$, $ff^{2.\,blan}$) g^{1} g^{2} (uterque a Sabatario).

Vulgatae codices antiquissimi sunt am fu san for prag reg pe fos; item gat harl ing mm mt taur tol. Accedunt lectionaria flor gue lux marmich.

aeth i. e. aethiopica ex edd. Rom. et polyglottis et P. Platt arm i. e. armenica ex edd. Uscani (1666) et Zohrabi (1789. 1805) cop i. e. memphitica ex edd. Wilkinsii et Schwartzii sah i. e. sahidica basm i. e. basmurica (et sah et basm adhibuit Schwartzius, sed sah etiam saepe ex Woidio et Müntero attulimus) syr^{cu} i. e. syriaca Curetoni ex cod. Nitriensi saec. V. syr^{sch} i. e. syriaca Peschittho ex ed. Schaafii syrp i. e. syriaca posterior ex ed. Iosephi White syr^{hr} i. e. syriaca ex evangeliario Hierosolymitano go i. e. gothica ex ed. Loeb. et. Gabelentz fr i. e. francica (ad evang. Matthaei) ex ed. Schmelleri sax i. e. anglosaxonica (fluxit ex vulgata Latina proptereaque cum antiquioribus codicibus eius componenda est) ex ed. Benjamini Thorpe. Raro tan-

---

* Idem fragmenta italae pauca ex vetere in Lucam commentario edidit, quae amb^{reser} apud nos dicta sunt.

tum adhibuimus arabicas lectiones (ar arr), persicas (persp i. e. ex polyglottis, pers^{whe} i. e. ex ed. Wheloci), slavonicas (sl, sl$^{1.\,2.}$ etc). Videntur autem syr^{cu} saeculi II. fere medii, syr^{sch} saec. II. exeuntis, syr^{hr} saec. V., syrp annorum 508 et 616, aegyptiaci saec. III., arm aeth go saec. IV.

Patrum nomina pleraque per se clara erunt. Sed in Prolegomenis quicquid patrum usum spectat, accuratissime illustrabitur. Naas^{109} i. e. Naasseni in Philosoph. Hippol. ed. princ. Item alia similia. Marc^{tert} i. e. Marcion ap Tertull., Marc^{epiph} i. e. ap. Epiphan. Chr^{gue} i. e. Chrys. e cod. Guelf. saec. VI. Dam$^{par\ cod}$ i. e. Ioh. Damasceni parallela sacra ex cod. Rupefuc. saeculi fere 8. Eus$^{mar\ 296}$ i. e. Eus. quaest. ad Marinum apud Mai. Nov. PP. Biblioth. vol. IV.

al i. e. alii aliq i. e. aliquot vel aliquoties c. et cum significant auctoritate. Ita Gb^{0} c. A i. e. Griesb. omitti vult auctoritate codicis A. mu i. e. multi pm, permu i. e. permulti pler i. e. plerique pauciss i. e. paucissimi et. (cum puncto) i. e. etiam evgg vel evgll i. e. evangelistaria rell i. e. reliqui 49^{ev} etc i. e. evglstar. nr. 49. etc. min i. e. minusculi mg i. e. margo unc i. e. unciales y^{scr} etc. sunt codd. a F. H. Scrivener conlati. 2^{pe} etc. sunt codd. Petropolitani ab Ed. de Muralt conlati. cat i. e. catena

ς i. e. ed. Elzev. anni 1624. unaque ed. Rob. Steph. 1550. Quae ubi differunt, ς est Rob. Steph., ς^{e} Elz.

Ln i. e. Lachmanni ed. mai. 1842. 1850. Ln mecum consentit si non nominatur.

Sz. i. e. Scholzii ed. 1830. 1836.

Ti i. e. ed. Tisch. anni 1859.

Gb i. e. Griesb. ed. evv. 1827 (cura Dav. Schulzii). Gb^{0} et Gb^{00} significant omissionem Griesbachio probabilem et valde probabilem visam; item Gb′ et Gb″ lectionem a Griesbachio commendatam et valde commendatam; Gb + aliquid a Griesbachio cum aliqua dubitatione in textum receptum. Schu: i. e. Dav. Schulz. in ed. evv. Griesb. 1827. Gb et Sz consentiunt cum ς, si non nominantur. ς (= Gb Sz) i. e. ς exceptis Gb Sz.

EMENDANDA ET ADDENDA.

Mt 1, 18 ad $\overline{\iota\eta}$ $\overline{\chi\varsigma}$ et μνηστευθεισης locus Epiphanii est^{496} sive haer^{51,5}. Idem confirmat γεννησις et 1, 22 om ολον confirmatque υπο sine του, spectat et ad 1, 24 et 25 1, 25 lege B* om Mt 3, 1 cf Lc 3, 1 ubi initium evglii Ebionitarum notatum est. 3, 16 lin. 2

scribe $c^3 D^{suppl}$ pro $D^{s} c^{suppl}$. Locus Hipp est theoph^{s} (non^{s}) 5, 13 $\aleph^{corr}$ εαν δ. τ. αλα 5, 22 locus Cyrilli est zach^{768}, item ad vv. 27 et 28. 5, 27. 31. 33. 38. 43. confirmat $\aleph^{*}$ ιορεθη, $\aleph^{s}$ εορηθη 5, 31 lin 4 scribe praem οτι 5, 48 lin. 5 scribe ς ο εν τοις 6, 4. lin. penult post (e spatio) adde αι al pler. Lectionem ἡ σοῦ ἐλεημ. confirmat etiam Dam$^{par\ 471}$ cod (om vero etiam ut α η post -νη), B vero η σου η ελε. habet. 6, 34 $\aleph^{*}$ habet αυτησ, $\aleph^{s}$ εαυτησ 8, 2 adde ς ante ελθων 8, 3 adde ς Ln ante εκαθαρισθ. 8, 6 κυριε om et. Hil^{641} 8, 27 lin. 3 dele om 9, 5 B confirmat εγειραι (non -ρε) 9, 30 lin. 2 lege c* pro c 10, 8 lin. 3 lege cop pro ap 10, 36 $\aleph^{*}$ οικιακοι, $\aleph^{s}$ οικειακοι 11, 4 $\aleph^{*}$ ιωκνει, $\aleph^{3}$ ιωανη 11, 5 lin. 1 dele α ante π; lin. 2 post Chr^{sus} adde Bas$^{ed\ 180}$ 11, 8 edendum erat (auctoritate codicis $\aleph$) in textu εξηλθατε; ανθρωπον ιδειν etc cum ς Ln Ti εξηλθ. ιδειν; ανθρωπον etc cum testibus rell (Or hunc locum non affert) :: cf ad 11, 9. 11, 9 $\aleph^{*}$ scripturus erat ϊδειν ante προφητ. sed se statim correxit 11, 23 $\aleph^{s}$ volebat η (pro μη) et υψωθεισα 12, 4 D^{gr} προσθεσεωσ 12, 22 lin. 11 dele arm 12, 46 $\aleph^{*}$ ιστηκ. Item 13, 2. 13, 8 $\aleph^{*}$ επεσεν εισ, sed ipse* substituit επ. επι 13, 24 $\aleph^{*vid}$ ελαλησεν pro παρεθηκεν 13, 35 in textu scribendum erat δια ησαϊου του προφητου. hoc ordine 13, 30 $\aleph^{*}$ κατακ. αυτασ 13, 40 lin. 5 lege Or$^{ind\ 2,\ 870}$ 13, 43 lin. 1 ad D etc adde λαμψουσιν 14, 6—11 comparandus erat Θ^{b}, sed is ubique cum ς facit, nisi quod v. 11 ante ηνεγκεν add το κορασιον pariter ac 299. al pauc b c f ff^{2}. g^{1}. h (non g^{2}. l q vg) s^{1} r^{cu} cop 14, 16 lin. 2 post Θν adde al pler etc 16, 12 lin. 5 lege των αρτων 16, 21 lin. 4 lege Ir pro Irt et v. 22 lin. 7 lege al om pro al m o 16, 26 etiam $\aleph^{*}$ ανταλαγμα 17, 7 lin. 1 post it^{pler} adde vg 17, 11 ηλειασ, ς Ln Ti ηλιασ: ut ad 17, 10 18, 11 lin. 12 lege Lc 19, 10 18, 15 male $\aleph^{bart}$ 18, 19 B confirmat συμφωνησωσιν (non -σουσιν) 18, 35 lin. 7 post unc^{12} adde al pler 19, 6 lin. 2 lege cf ad Mc 19, 14 lin. 6 post unc^{10} adde al omn^{vid} 21, 17 $\aleph^{*}$ εισ βηθανια 21, 33 $\aleph^{*}$ εξεδετε sic 21, 43 $\aleph^{*}$ om οτι 21, 44 lin. 3 lege συνθλασθήσεται· 22, 17 lin. 2 lege Mc 13, 4 22, 10 etiam $\aleph^{*}$ ουσ pro οσουσ (ita demum $\aleph^{s}$), ita ut ουσ in textum recipiendum videatur 22, 21 lin. 10 add finem adde om 22, 28 lin. 1. dele x 22, 30 lin. 13 dele L ante ΓΔ 22, 39 lin. 7 pro unc^{11} lege unc^{7} 22, 44 lin. 4 dele r post M S 24, 15 lin. 5 post ς^{e} Gb Sz adde εστωσ 26, 10 etiam $\aleph^{*}$ηργασατο 26, 14 $\aleph^{*}$ αρχιϊερεισ 26, 41 textum interpunge sic: προσευχεσθε, ινα et ibidem pro 298 scribe 297, item ad v. 42 scribe 298 pro 299 26, 58 lege unc^{8} pro unc^{9} 26, 69 lin. 2 post π adde unc rell 27, 13 lin. 2 scribendum: vide ad 27, 2 27, 35 lin. 13 ante ϊνα infer addit 27, 49 lin. 22 verba και κατακεντ. in Barn^{7} om $\aleph$. Habet enim και εξουθενησωμεν (ipse* suppl και) εμπτυσαντεσ pro vulgatis εξουθενησαντεσ και κατακεντησαντεσ και εμπαιξαντεσ 28, 15 etiam $\aleph^{*}$ om τα.

Praeterea plerumque (tamen non ubique) pro $\aleph^2$ scribendum est $\aleph^3$ (nec Maius nec alius conlatorum quisquam viderat $\aleph^2$ et $\aleph^3$ distinguendos esse). Huius est *ματθαιον* in inscriptione evangelii et 9, 9 *τεσσαρακοντα* 4, 2 *ναζαρετ* 4, 13 *τι* 7, 14 *προεφητ.* 7, 22 *εκαθαρισθη* 8, 3 *ενεβριμησατο* 9, 30 etc. Aliquoties etiam nulla correctoris $\aleph^3$ ratio habita est, quemadmodum 1, 8 sq *οζιαν· οζιασ* substituit 1, 10 sq *ιωσιαν· ιωσιασ* 1, 15 *ματθαν* 9, 36 *ερριμμενοι* etc. Quae omnia in Prolegg. indicabuntur.

Ex nostro codicis s examine ad apparatum evangelii sec. Mt haec accedunt: s 2, 9 et 10 *ειδον* 2, 23 et 4, 13 *ναζαρεθ* 3, 16. 4, 18 et 21 *ειδεν* 5, 19 *διδαξει* 5, 20 *υμων η δικαιοσυνη* 5, 23 *και εκει* 5, 27. 31. 33. 38. 43. *ερρηθη* 5, 31 om *αυτου* 5, 45 *εν τοισ ουρ.* 6, 6 *ταμιειον* 6, 24 *δυσι* et *μαμωνα* 6, 27 *προσθειναι* 6, 21 s^2 *περιβαλομεθα* 8, 4 *αλλα* et *μωυσησ* 8, 12 *ειδεν* 8, 20 *κλινει* 9, 9 *ειδεν* 9, 13 *αλλα* 9, 15 om *οι* et *δε* 9, 17 om *αλλα βαλλουσιν* usque *συντηρουνται* 9, 28 *ελθοντι δε αυτω* 9, 36 *ερριμμενοι* 11, 14 *ηλιασ* 11, 21 *χωραζειν* 11, 23 *εωσ ουρανου* 12, 29 *διαρπαση* 12, 32 *οσ εαν* 12, 41 *νινευϊται* 12, 46 *ειστηκεισαν* 13, 2 *ειστηκει* 13, 3 *σπειραι* 13, 13 *συνιουσιν* 13, 14 om *η* ante *λεγουσα*, ibidem habet *ακουσητε* et *βλεψητε* 13, 15 *επιστρεψουσιν* 13, 17 *ειδον* 13, 23 *συνιων* 13, 24 *σπειραντι* 13, 28 *συλλεξομεν* 13, 56 *ταυτ. παντ.* 14, 14 *ειδεν* 15, 32 *νηστεισ* 15, 39 *ενεβη* 16, 2 et 3 *πυραζει* 16, 4 *καταλειπων* 16, 12 *αλλα* 16, 13 *καισαρειασ* 17, 3 et 4 *μωυσησ* et *μωυσει* 17, 12 *αλλα* 18, 5 *παιδ. τοιουτο εν* 18, 12 sq *ενεα* 18, 30 *αλλα* 18, 31 *εαυτων* 19, 7 et 8 *μωυσησ* 19, 9 *γαμησει* 19, 28 *καθησεσθε* 20, 3 *ειδεν* 20, 4 *και εκεινοισ* 20, 5 *ενατην* 21, 11 *ναζαρεθ* 21, 12 $\overline{ις}$ 21, 17 *καταλιπων* 21, 23 om *Και* 22, 9 *εαν* 22, 11 *ειδεν* 22, 24 *μωυσησ* 22, 27 *εν ολη καρδια* et *εν ολη ψυχη* 23, 2 *μωυσεωσ* 23, 3 *οσα εαν* 23, 7 *ραββι* 23, 35 *εκχυνομενον* 23, 36 *παντ. ταυτ.* 24, 2 *ταυτ. παντ.* 24, 3 *ειπον* 24, 15 *βδελλυγμα* 24, 21 *ουδε μη* 24, 26 *ταμιειοισ* 24, 32 *εκφυη* 24, 36 *και ωρασ* 24, 49 *εσθιει δε και πινει* 25, 3 *λαμπ. αυτων* 25, 37. 38. 39. 44 *ειδομεν* 26, 15 *και εγω* 26, 25 *ραββι* 26, 29 *γενηματοσ* 26, 31 *διασκορπισθησονται* 26, 35 *απαρνησωμαι* et *ομοιωσ δε και* 26, 36 *προσευξομαι* 26, 48 *εαν* 26, 49 *ραββι* 26, 58 om *απο* 26, 71 *ειδεν* 27, 32 *ευρον* 27, 42 *πιστευσωμεν* 27, 45 sq *ενατ.* 27, 46 *εγκατελιπεσ* 28, 3 *ειδεα* 28, 9 $\overline{ις}$

Mc 1, 3—8: ad h l. addendus est $\aleph^d$. Confirmat 1, 3 *αυτου* 1, 4 *ο βαπτιζων* 1, 5 *εξεπορευετο, ιεροσολυμιται, παντεσ* ante *και εβαπτ., υπ αυτου* ante *εν τω ιορδ. ποδαμω* (sic, *ποδαμω*) 1, 6 *και ην ο ιωαννησ* et *εσθιων* 1, 8 *εγω* sine *μεν*, item *εν υδατι* et *εν πνευματι* 1, 6 s *ο ιωαννησ* 1, 8 lin. 7 post unc^s adde al pler 1, 36 s confirmat *κατεδιωξεν* 1, 38 B *εχομενα*. Ibidem s *και εκει* 1, 42 lin. 9 lege ipsa pri manu 1, 44 s *αλλα* et *μωυσησ* 2, 4. 9. 11. 12 $\aleph^*$ ubique *κραβαττον*, $\aleph^3$ *κραββατον*. Etiam s vv. 9. 11. 12 *κραβαττον*, v. 4 *κραββατον*, sed correctum *κραββαττον* (alterum *β* videtur ex in-

curia intactum mansisse) 2, 9 lin. 13 post emm lege cop pro go 2, 11 et 12 ℵ *χραβαχτον* (ut ante) 2, 12 lin. 2 post unc^{9} adde al pler 2, 14 etiam s *λευϊ* 2, 21 lin. 13 post syr^{p} (?) adde *απ αυτου το πληρωμ.* 2, 26 B^{bcnt} errat 3, 3 B* *χειραν* 4, 8 et 20 etiam s ter *ἐν* 4, 12 s *ακουσωσιν* 4, 27 B *μηκυνητι*, s *εγειρεται* et *μηκυνεται* 4, 33 s *εδυναντο*, item 5, 3 *εδυνατο* 5, 1 lin. 8 adde ℵ^{c} ante LUA 5, 4 etiam s *απ* pro *υπ* 5, 15 B non *λεγιωνα* sed *λεγεωνα* 5, 16 s *διηγησ. δε* 5, 23 lin. 17 post unc^{9} adde al pler 5, 34 lin. 2 scribe (:: ut ς Mt) 5, 40 etiam s *παντασ* 6, 5 lin. 1 lege B*C pro BC*; ibidem B^{2} pro B^{2}. Etiam s *εδυν.* 6, 13 s *εξεβαλον* 6, 14 etiam s add *τηϛ ακοην ιϖ* 6, 23 s *εωσ ημισεοσ* 6, 31 s *αναπαυσασθε* et *ηυκαιρ.* 7, 3 etiam w^{d} *νιψονται* 7, 8 w^{d} confirmat *βαπτισμουσ* etc 7, 9 B^{bcnt} errat 7, 10 s *μωυσησ* 7, 25 lin. 1 lege 33 pro 83 8, 22 lin. 4 post ℵABL dele N 8, 23 lin. 12 dele „Scriv. non indicat correctionem", revera enim indicat 8, 27 *καισαριασ* (etiam Mt 16, 13) eadem auctoritate utitur qua similes formae quas recepimus 8, 29 lin. 6 post Γ^{n} adde unc rell 9, 7 w^{d} *μου ο αγαπητ. ον εξελεξαμην, ακουετε αυτου* 9, 8 etiam w^{d} *ευθεωσ.* Ibidem w^{d} *ει μη ιησουν μονον*, omissis *μεθ εαυτων* 9, 12 lin. 15 sqq scribe sic: *εξουθε-* cum ℵLN 69, contra ς Ln *εξουδε-* cum ABCDX unc^{12} al pler. Item *-νωθη* cum ℵACXΓΔΠ unc^{9} al pler, contra Ln *-νηθη* cum BDLN 2^{pe} 9, 16 lin. 2 ante cum· adde *τουσ γραμματεισ.* Ibidem lin. 5 lege *προσ εαυτουσ* (pro *αυτ.*) 9, 18 lin. 5 lege unc rell 9, 26 lin. 5 post unc^{9} adde al omn^{vid} 9, 38 lin. ultim. lege *ουκ* pro *ουχ* 9, 42 lin. 4 post syr^{sch} adde *τουτ. των μικρ.* 9, 43 lin. 8 lege ς Ti *εισ τ. ζω. εισελθ.* 9, 49 lin. 10 post unc^{9} adde al pler 10, 29 lin. 3 ab imo post ΔΠ adde unc rell 10, 52 lin. 6 lege *ηκολουθησεν* 15, 35 lin. 7 *ηλειαν* etiam P 16, 9—20 agnoscit etiam syr$^{hr\,408}$. Pag. 407 lin. 16 scribe allusisse.

Lc 1, 62 lin. 4 dele *αυτον* 2, 12 lin. 7 pro „ς add" lege ς (= Gb Sz) praem 2, 52 lin. 11 post et^{hr} adde *ηλικ. και σοφ.* 3, 20 lin. 5 post *φυλακη*) adde ... ς Ln Ti *και κατεκλει*, cum ℵ^{c}ACL etc, ut iam pag^{449} indicatum est 3, 23 *του ιωσηφ* confirmat etiam Resp$^{orthod\,66}$ (ap Iust ^{2,2,90}) 4, 25 lin. 9 lege *-λιασ* pro *-λειασ* 5, 21 lin. 6 ante cop adde vg 6, 28 lin. 14 lege Tert$^{marc\,4,16}$ 6, 34 lin. 3 ad *δανει-* adde E^{2} et scribe „semel et. E*Σ" 6, 37 lin. 3 dele A 7, 32 lin. 2 ab imo dele vg, et lin. 4 post g$^{1.2.}$ l adde vg 8, 54 lin. 4 post e ll. pp. adde: cum ACEΓΔΘΓΔΠ unc^{8} al pler f q em sah cop (et. cop om *εξω*) syr^{utr} et^{hr} arm go 9, 23 lin. 6 scribe (Schu 9, 35 dele „P *μου ο υιοσ*", confirmat ille enim *ο υ. μου* 9, 57 lin 2 dele D ante ΓΔΔΠ 10, 15 lin. 11 lege AB^{2}L pro ℵB^{2}L 10, 27 lin. 6 lege LΞ pro AΞ 14, 28 lin. 4 ab imo dele π post ΓΔΔ 14, 31 lin. 3 ab imo ante DRX adde AL 17, 4 lin. 6 ab imo pro ΓΔΔ scribe ΓΔΠ 17, 30 lin. 5 pro ab scribe ad 18, 16 lin. 4 pro unc^{7} scribe unc^{8} 18, 25 lin. 3 ab imo ad *διελθειν* adde

ita Ln 18, 27 lin. 5 post ΓΔΑΠ adde unc^{9} 19, 2 lin. 3 ab imo pro *και ουτοσ* scribe *και αυτοσ* 19, 42 lin. 8 pro (Α) scribe (ΑΔ) 20, 3 lin. 2 ab imo ad prorsus om *ενα* adde *λογον* 21, 23 lin. 2 scribe ΓΔΑΠ 22, 43. 44 lin. 3 r obelos non habet, quod spectat etiam ad p. 695 lin. 16 (17) 23, 44 lin. 5 pro ΚΑC' scribe ΚΑC^{s}.

Ioh 1, 18 pag. 745 lin. 11 al imo ante Ir^{int} adde *θεοσ* (Tisynops), item 1, 25 lin. 4 post *ουτε* adde cum 2, 8 lin. 3 pro unc^{9} scribe unc^{s} 2, 11 lin. 2. pro ΑΧΓ scribe ΚΧΓ 4, 7 lin. 5 lege unc^{9} 4, 9—13 w^{e} ubique cum ς facit exceptis his: v. 9 confirmat *λεγει* sine copula, item *σαμαριτισ*, *σαμαριτιδοσ*, *σαμαριταισ*, et v. 13 confirmat $\overline{\text{ις}}$ | 4, 40 lin. 6 dele Α ante ΒC 4, 51 lin. 9 ante *ανηγγ.* adde *και* 5, 14 lin. 4 ante al plu adde unc rell 5, 35 Β *αγαλλιαθηναι* 6, 23 in textu repone *εὐχαριστήσαντοσ* 7, 4 lin. 7 scribe ΚΔΕΓ^{2} 7, 6 lin. 1 dele * post ΔΕΓ pag. 832 pro ς ς ς repone D D D 8, 57. etiam Β* *εορακ.* 10, 3 lin. 5 scribe ΓΔΑΠ 13, 11 lin. 3 lege ς om cum 15, 8 lin. 2 lege ΓΔΠ pro ΓΔΑ 16, 7 lin. 3 lege Gb +

Paginae 1—2, 15—16 fasciculi primi nonnullis locis perperam exscriptis (Mt 1, 2 *Φαρὲσ* pro *Ἰούδαν*) iam tum quum fasciculus tertius foras dabatur duobus foliis emendatis compensatae sunt. Quae res propterea h. l. indicanda erat quod folia emendata non ad omnes pervenisse videntur.

Ceterum pergratum mihi fecerit si quis quod vitiose typis exscriptum viderit indicare voluerit.[1]

[1] Utor hac occasione ad indicanda duo vitia in ed. mea epistulae Clementis Romani. Pro *διαχονιαν* Append. codd. celeberr. 41, 2, 25 scribendum erat *διανοιαν*, et 43, 2, 7 consulta rursus imagine photographica *ταστε* pro *ταστδε* legendum videtur. Praeterea pag. XIV, 1. dele quod de *απαντων* et *παντων* dictum est. Contra epist. II, 6 revera codex *παντεσ* pro eo quod edi consuevit *απαντεσ* praebet.

NOTANTUR INTERIM

QUAE AD SIGNA APPARATUS CRITICI IN EVANGELIIS INTELLEGENDA INPRIMIS NECESSARIA VIDENTUR.

ℵ cod. Sinait. Petrop. saec. IV med.
A cod. Alex. Lond. saec. V.
B cod. Vatic. Rom. saec. IV.
C cod. Ephraemi palimps. Par. V.
D cod Bezae Cantabr. VI.
E cod. Basil. VIII.
F cod. Boreeli Rheno-Traject. IX.
F^{a} margo Octateuchi Coisl. VII.
G cod. Seidelii Lond. IX—X.
H cod. Seidelii Hamb. IX—X.
I cod. Petrop. palimps. V. VI.
I^{b} (antea $\aleph^{b}$) palimps. Lond. V.
K cod. Cyprius Par. IX.
L cod Par. VIII.
M cod. des Camps Par. IX.
N Lond. (foll. 4) Vind. (2) Vat. (6) (Patm. 33) VI.
O cod. Mosq. IX.
O^{a} cod. Guelph. IX.
O^{b} cod. Bodl. IX.
O^{c} cod. Veron. VI.
O^{d} cod. Turic. VII.
O^{e} cod. Sang. IX.
O^{f} cod. Noroff. Petrop. IX.
P cod. Guelph. palimps. VI.
Q cod. Guelph. palimps. V.
R cod. Nitr. palimps. Lond. VI.
S cod. Vat. Rom. a. 949.
T^{a} cod. Borg. Rom. V.
T^{b} cod. Petrop. VI.
T^{c} cod. Porph. Petrop. VI.
U cod. Nan. Venet. X.
V cod. Mosc. IX.
W^{a} cod. Par. VIII.
W^{b} cod. palimps. Neap. VIII.
W^{c} cod. Sang. IX.
W^{d} cod. Cantabr. IX.
X cod. Landish. Monac IX—X.
Y cod. Barb. Rom. VIII.
Z cod. Dubl. palimps. VI.
Γ cod. Oxon. et Petrop. IX.
Δ cod. Sangall. IX.
Θ^{a} cod. Tisch. Lips. VII.
Θ^{b} cod. Petrop. VI.
Θ^{c} cod. Petrop. VI.
Θ^{d} cod Petrop. VIII.
Θ^{e} cod. Porph. Petr. VI.
Θ^{f} cod. Porph. Petr. VI.
Θ^{g} cod. Porph. Petr. VI.
Θ^{h} cod. Porph. Petr. IX.
Λ cod. Oxon. IX.
Ξ cod. Lond. VIII.
Π cod. Petrop. IX.

ITALAE (saec. II.) CODD.

(PLERIQUE SAEC. V. ET VI.)

a Vercell. b Veron. c Colb. Par. d Cantabr. e Palat. Vind. f Brix. ff^{1} Corbej. ff^{2} Corbej. g^{1} Sangerm. g^{2} Sangerm. h Clarom. Vat. i Vind. k Bobb. Taur. l Rhedig. Vratisl. m Vatic. n Sangall. o Sangall. p Sangall. q Monac.

VULG. (saec. IV.) CODD.

(SAEC. VI. VII. VIII.)

am VI. bodl demid em erl for VI. fos fu VI. gat harl ing mm mt pe prag. VI. reg san VI. taur tol

flor gue lux mar: sunt lectionaria Latina.

VERSIONES RELIQUAE:

aeth i. e. aethiopica ex edd. Rom. et polygl. et P. Platt.
arm i. e. armenica
arr i. e. arabicae
cop i. e. memphitica
sah i. e. sahidica
basm i. e. basmurica
syr^{cu} i. e. syriaca Curetoni e cod. Nitr. saec. V.
syr^{sch} i. e. syriaca ex ed. Schaafii
syr^{p} i. e. syriaca ex ed. Whit.
syr^{hr} i. e. syr. e cod. Hierosolym.
pers^{p} i. e. persic. e polygl.
pers^{whe} i. e. persic. Wheloci
go i. e. gothica
fr i. e. francica
sax i. e. anglosaxonica
sl i. e. slavonica

PATRUM nomina pleraque per se clara erunt.

Naas [109] i. e. Naasseni in Philosoph. Hippol. ed. princ. Item alia similia. Marc^{tert} i. e. Marcion ap. Tertull. Marc^{epiph} i. e. ap. Epiphan.
Chr^{sue} i. e. Chrys. e cod. Guelf. s. VI.

al i. e. alii
aliq i. e. aliquot vel aliquoties
c. i. e. cum s. auctoritate. Ita Gb^{0} c. A i. e. Griesb. omitti vult auctoritate cod. A.
mu i. e. multi
pm i. e. permulti
pler i. e. plerique
pauciss i. e. paucissimi
et. (cum puncto) i. e. etiam
evgg vel evgll i. e. evangelistaria
rell i. e. reliqui
49^{ev} etc. i. e. evglstar. nr. 49. etc.
barb i. e. evglst. Barberin. palimps. saec. VII.
carp i. e. evglst. Carpentor. saec. IX.
ven i. e. evglst. Venet. palimps. saec. VIII.
min i. e. minusculi
mg i. e. margo
unc i. e. unciales
y^{scr} etc. sunt codd. a F. H. Scrivener conlati.
2^{pe} etc sunt codd. Petropolitani ab Ed. de Muralt conlati.
cat i. e. catena

ς i. e. ed. Elzev. 1624. unaque ed. Rob. Steph. 1550. Quae ubi differunt, ς est Rob. Steph., ς^{e} Elz.
Ln i. e. Lachmanni ed. mai. 1842. 1850. Ln mecum consentit si non ipse nominatur.
Sz i. e. ed. Scholzii ed. 1830.
Ti i. e. ed. Tisch. anni 1859.
Gb i. e. Griesb. ed. Evv. 1827. Gb^{0} et Gb^{00} significant omissionem Griesbachio probabilem et valde probabilem visam. Item Gb$'$ et Gb$''$ lectionem a Griesbachio commendatam et valde commendatam; Gb+aliquid a Griesbachio cum aliqua dubitatione in textum receptum. Schu: i. e. Dav. Schulz. in ed. Griesb. 1827. Gb et Sz consentiunt cum ς, si non ipsi nominantur. ς (= Gb Sz) i. e. ς exceptis Gb Sz.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1 [1.8] *Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ* Lc 3, 23–38
Ἀβραάμ. 2 *Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν* 2—6 1 Chr 2, 1–15
τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτοῦ, 3 *Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς* 3—6 Ru 4, 18 ss
Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀράμ, 4 *Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέν-* Gn 38, 16 ss

---

* κα. *μαθθ.* c. ℵB (*-θθ-* etiam D sah). Eandem formam antiquissimam confirmant cdd^{it} et^{vg} nonnulli, ut e ad finem Mt habet *secundum matheum explicit incipit secundum iohannem* (ad finem Io *evangelium cata ioh. exp. inc. cata lucan*) q ad fin Ioh *sec. ioh. expl. amen inc. sec. lukan.* Etiam D (ut ℵB) ubique in summa pagina nil nisi *κατα μαθθαιον* habet, item a b e q al for al syr^{cu} ... Gb Sz Ln Ti *ευαγγελιον κα. ματθαιον* (Ln Ti *μαθθ.*) cum CEKMSUVΓ (add *αγιου ευαγγελιου το αναγνωσμα*) Δ (Π periit titulus) al pl (L om, sed praecedit *ευαγγελιον κα. ματθ. τα κεφφ.*); item cdd^{it} et^{vg} pl cop syr^{cdd}. Ceterum cf subscriptiones evgliorum et inscriptiones rell evgliorum ... *ς το κατα ματθ. αγιον* (ς^{e} om) *ευαγγ.* cum minusc pl

1. *δαυειδ* ubique: ita ubi plene scriptum habent ℵABCDHLTT^{d}ΔΘ^{b}Χ sah, D^{epp} E^{act} (G Lc 3, 31 *δαειδ*) ... Gb Sz *δαυιδ*, ut passim plene scribunt E^{3}KMVΓΛ F^{epp} G^{epp} al unc et min ... codd unc omn plerumque *δᾶδ*, ita semper FKNPQRUΣΠ, P$^{act\ epp}$ Sp, item unc al et min pl ... ς (Gb″) *δαβιδ* cum min pm

2. *ἀβρ.*: ita D^{epp} ^{2}EKMUΠ al pm (Γ et *ἀ-* et *ἀ-*); 1. al pl *ἀβρ.* | *ισαακ* (et. ℵ^{b}, *isaac* a c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ q vg; f *isaach*): ℵ* k *ισακ* bis. Cf ad 22, 32 Mc 12, 26 Lc 3, 34 Ro 9, 7 etc | *δε* pr: ℵ* (ℵ^{b} suppl) c ff$^{1.}$ g$^{1.*}$ k q om, g$^{1.*}$ k om et. sec; syr^{cu} et hic et in seqq om; k in sqq ubique *et* (*et iudas genuit fares et fares genuit* etc), rursus vero om v. 4 post *αραμ*, v. 12 habet *iechonias autem* (om *μετα δε τ. μετ. βαβ.*) et v. 13 *et abiud autem* | K al aliq *τον ιουδα*

3. *τον* sec: V om | *ζαρα*: B *ζαρε* (am *zarad*, for *zaret*, sed fu em tol a f ff$^{1.}$ g$^{1.\ mg}$ q *zara*, c vg^{ed} *zaram*). Verba *και τ. ζαρ. εκ τ. θαμ.* g$^{1.}$ k om | *εσρωμ*: ita et. a f ff$^{2.}$ (g$^{1.}$ sec loc) q am fu em al; c (g$^{1.}$ pri loc) k (sed *efron* bis) vg^{ed} *esron* (cf Lc)

4. *αμιναδ-* bis c. KCEKLMSUVΓΠ al pler (item LXX^{ed} et ℵA): Ti *αμιναδ-* cum BA sah (item LXX passim ex cdd veterrim). Cf ad Lc. Item *-δαβ* cum ℵ(pri tantum loc) BCEKLMSUVΔΠ al pl ... ℵ(sec tantum loc) Γ al mu *-δαμ* (item Epiph$^{anc\ 59}$); 1. al semel *-δαμ* semel *-δαβ*

Ios 2, 1 Ru 4, 13 νησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν
2 Sa 12, 24 Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολο-
7—12 1 Cor 9, 10 ss μῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, 8 Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰωσείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικε-

---

4. LΔ cop *νασσων* | *σαλμων* (1. om *τ. σα. σα. δε εγ.*): syr^{cu} *Sela.* Cf Lc

5. *βοεσ* cum ℵB k sah cop ... Ln *βοοσ* cum c 33. ... ς Ti *βοοζ* cum EKL MSUVΓΔ (om *τον*) Π al pler a c f ff^{1}· g$^{1.2}$·vid q vg etc | Δ* a om *εκ τ. ραχ.* | Γ al k *ραχαμ* (k *pacham*) | *ιωβηδ* cum ℵBC*Δ (om *τον*) al^{6} (33. *-βηλ*) sah cop aeth arm (et. Epiph$^{anc\ 59}$ Hier$^{nom\ ebr}$, item LXX Δ) ... ς *ωβηδ* c. C^{2}E(*οβηδ pri loc)KL(*οβηδ*)MSUVΓΠ al pler; it vg *obeth, obed*

6. *δαυειδ*: cf ad 1, 1 | *δαυ. δε* cum ℵBΓ 1. 71. p^{scr} g^{1}· (om *δε*) g^{2}· k for sah cop syr^{cu} et^{sch} arm pers^{p} ... ς add *ο βασιλευς* cum CEKLMSUVΔΠ al pler a c f ff^{1}· q vg syr^{p} aeth | *σολομωνα* c. BCEKLMSUΓVΠ al pl, ℵ* 1. *σαλομων*, ℵ^{b} *σαλωμωνα*, 33. *σαλομωνα* ... ς Ln *-μωντα* cum Δ al vlx mu. It^{pler} vg *salomonem*; g^{1}· q *solomonem* | B *ουριου*

7. ℵ^{b} *σαλωμων*, 1. 33. *σαλομων* | D^{lucae} syr^{p} mg *αβιουδ, abiud* c g^{2} q, *abiuth* g^{1}·, *abiu* k | ℵ* 131. ff^{1}· vg (*sed* am em al *abia autem*) sah *αβιασ δε*

7 sq *ασαφ* cum NBCD^{lucae} 1. 209. c g$^{1.2}$· k q sah cop syr^{p} ^{mg} arm aeth pers^{p} (Epiph$^{anc\ 59}$, non$^{hae\ 1,\ 7}$) ... ς Ti *ασα* cum EKLMSUVΓ(*ασσα* sec loc)ΔΠ al pler a f ff^{1}· vg syr^{cu} et^{sch} et p txt

8. C* *ιωσαφα* (D^{luc} *-φαδ*) | *ιωραμ δε εγεννησεν*: syr^{cu} aeth^{a} (item D^{lucae}) add *Ochosiam, Ochozias genuit Ioas, Ioas genuit Amasiam, Amazias genuit.* Item Epiph $^{1,\ 7}$ et$^{anc\ 59}$

8 sq *οζειαν· οζειασ* (ℵ *-ιασ*) cum ℵ*B*D^{luc}Δ sah ... ς *οζιαν· οζιασ* cum CEKLMSUVΓΠ al omn^{vid}

9. *αχαζ*: CD^{luc} k q *αχασ*, item ℵ sec loco, ℵ^{a} vel ^{b} etiam pri loc

9 sq *εζεκιαν· εζεκιασ* c. NBCEKLMSUVΓΔΠ al omn^{vid} (et. sah) ... D^{luc} *εζεκεια*

10. Δ al mu *μανασσην* (Δ** *-νν-*, tum Δ *μανασσησ*) | ℵ^{b}B *μανασση δε* (k *et manassem*) | *αμως* bis cum NBCD^{luc}MΓΔΠ* al mu c ff^{1}· g$^{1.2}$· k q sah cop arm aeth (Epiph$^{hae\ 1,\ 7\ et\ anc\ 59}$) ... ς *αμων* cum EKLMSUVΠ^{2} al pl a f vg syr^{omn}

10 sq *ιωσειαν· ιωσειασ* cum NBD^{luc}Δ sah ... ς (49.) *-σιαν* (et. ℵ^{b}) *-σιασ* cum (ℵ^{b})CEKLMSUVΓΠ al omn^{vid}

11. *τον ιεχονιαν* cum NBCEKLSVΓΔΠ al pl it vg sah cop syr^{cu} syr^{sch} arm aeth Eus$^{steph\ 243}$ (*διατί τὸν Ἰωακεὶμ Ἰεχονίαν ὀνομάζει;* Item^{cat} de

σίας Βαβυλῶνος. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας Esr 3, 2
ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ,
13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, 14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐλιούδ, 15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ματθάν, Ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰα-
κὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη
Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. 17 [2. 10] Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ
Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως
τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

---

lech. et Ioak. εἶσι δὲ ἦν καὶ ὁ αὐτός, δωνυμίᾳ χρώμενος) Hier^{matth} (*sciamus igitur Iechoniam priorem ipsum esse quem et Ioakim, secundum autem filium, non patrem, quorum prior per k et m, sequens per ch et n scribitur, quod scriptorum vitio et longitudine temporum apud Graecos Latinosque confusum est.* Quo respiciens initio comm. in Dan. Porphyrium carpit generationem apud Mt deesse calumniantem) etc ... MU al plus^{30} syr^{hr} syr^{p} c.* τον ιωακειμ· ιωακειμ (al ιακειμ bis vel semel) δε εγεννησε τον ιεχονιαν. Eadem confirmat Ir$^{int\ 3,21,9}$ (*Ioseph Ioacim et Iechoniae filius ostenditur, quemadmodum et Mt generationem eius exponit*). Etiam Epiph^{1,8} vult ὑπό τινων ἀμαθῶν τῶν ἐν τῷ εὐαγγ. εἰσ ἀμφιβολίαν ὡσ κατὰ διόρθωσιν ἀφανισθὲν ῥητόν, inque gratiam eorum qui τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων καταλαμβάνειν volunt notat Iechoniam, qui et σελοὺμ et ἀμασίασ diceretur, Iechoniam τὸν καλούμενον σεδεκίαν καὶ ἰωακεὶμ genuisse. Videntur enim ei in textu vulgato excidisse verba ιεχονίασ δὲ ἐγέννησεν τὸν ιεχονίαν.

11 sq EKLUVΠ al mu μετοικησιασ (E -κισιασ) et μετοικησιαν. Item v. 17

12. ιγεννησεν bis c. ℵCEKLMPSUVΓΔΠ etc ... B γεννα* | B k (syr^{cu} *Sealthiel*) σελαθιηλ | Δ ζορομβαβαβελ et v. sq ζοροβαβ

13. B γεννα τ. αβι. | ℵ* τον αβιουτ, it^{aliq} d *abiuth* | MVΠ al cop ελιακιμ

14. ℵ* c f* g$^{1.2}$ σαδωχ bis ... Γ al σαδακ | αχειμ c. ℵ*BCEKPUΓΠ etc ... AD^{luc} al αχειν (al vv aliq αχιν, αχην) ... ℵ^{b}LMSV al αχιμ | ℵ* ελιουτ, E** ελειουδ

15. ℵ* ελιοιτ, E ελειουδ, f *eliuth* bis, b (q sec loc) *elium* bis | ματθαν c. B*D^{luc} ... ς ματθαν c. ℵCEKLMPSUVΓΔΠ etc

16. τον (Δ om) ανδρα usq ιγεννηθη: a g^{1} k q *cui desponsata virgo* (q om) *maria genuit*, similiter b c d syr^{cu} arm al Gaud Op | 1. 64. om ιησ. | 64. b d (*peperit christ. iesum*) syr^{cu} om o λεγομ.

17. δαυειδ: cf ad 1, 1 | Ad finem versus b c aeth add *omnes itaque generationes ab abraham usque in* (c *ad*) *adventum iesu christi generationes sunt XLII.*

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. [3.5] μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. 19 [4.10] Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
Lc 2, 21 γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέ-

18. harl^{mg**} *genealogia hucusque, incipit ev. sec. mt* | ϊυ χυ c. ℵCEKLM PSUVΓΔΠ al fere omn sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{3,965} (e schedis Grab. et Comb.) Eus$^{dem\ 320}$ Did$^{tri\ 187}$ Epiph^{2,1,5} etc; B Or$^{int\ 3,965}$ χυ ϊυ ... Ti Gb' χυ c. (D periit sed videtur quia d) 71. it vg sax fr syr^{cu} pers^{w} Ir$^{int\ bis}$ (p. 204 sq *ceterum potuerat dicere Mt:* Iesu vero generatio sic erat, *sed praevidens spir. sa. depravatores et praemuniens contra fraudulentiam eorum per Mt ait:* Christi autem gener. sic erat. Ita et. p. 191, sed^{gr} ap Germ ϊυ χυ) Ps-Ath^{633} Thph^{cod} Aug al; 74. pers^{p} et^{cod} Max^{dial} ϊυ | *γενεσις* (Gb) c. ℵBCPBZΔ al syr^{p} Eus^{dem} Ps-Ath Max$^{dial\ 457}$ (*ἡ γένεσις εἶπεν, οὐχὶ ἡ γέννησις. ἓν ν, οἱ δὲ δύο. πρῶτον γένεσιν ἄκουσον τοῦ ναοῦ καὶ τότε γέννησιν.*) ... ς (Gb') *γεννησις* c. EKLMUVΓΠ al pler syr (vv pler non satis liquet utrum expresserint. Ita it et vg h. l. *generatio* pariter ac 1, 1 *liber generationis* habent; contra Lc 1, 14 *in nativitate* legitur) Did$^{tri\ 187}$ al | *μνηστευθ.* c. ℵBC*Z 1. 209* Did^{tri} Epiph^{2,1,5} Chr^{mos} Max^{dial} it vg sah cop syr^{omn} arm al Ir^{int} ... ς Ti add *γαρ* c. C^{2}EKLMPSUVΓΔΠ al pler d Eus^{dem} Bas^{2,597} al | d Op^{1} om *τησ μη. αιτου*, 44^{ev} Ir^{int} om *μαριασ*

19. *δειγματ.* (Gb') c. ℵ^{a} vel ^{b}BZ 1. Eus$^{steph\ 221}$ (*εὖ γοῦν καὶ τὸ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι εἰρῆσθαι δοκεῖ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ· οὐ γὰρ ἔφησε μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἀλλὰ μὴ δειγματίσαι θέλων, πολλῆσ οὔσησ ἐν τούτοισ διαφορᾶσ – – τὸ μὲν γὰρ παραδειγμ. τὴν ἐπὶ κακῶσ πράξαντι εἰσ πάντασ φανέρωσίν τε καὶ διαβολὴν ὑποβάλλει νοεῖν, τὸ δὲ δειγμ. τὸ φανερὸν ἁπλῶσ ποιῆσαι.* Eadem fere in scholiis leguntur, sed in catena in contrariam lectionem conversa vel potius corrupta sunt. Aliud scholion vide post); d *praepalare*, k et Aug *divulgare*, Vig *detegere* ... ς *παραδειγματ.* c. ℵ*etc EKLM PSUVΓΔΠ al fere omn; it^{pl} vg *traducere* (schol *μὴ θέλων αὐτὴν καταισχῦναι ἢ καὶ κινδυνεῦσαι· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ παραδειγματίσαι. δειγματ. μὲν γάρ ἐστι τὸ ἁπλῶσ ἀπολῦσαι, παραδειγμ. δὲ τὸ ἐπὶ κακῷ φανερῶσαι καὶ παραδοῦναι εἰσ θάνατον ὡσ μοιχαλίδα*) Eus^{dem} al

20. Γ al pauc *ενθυμουμενου* | *μαριαμ* c. NCDEKMPSUVΓΔΠ al pler Or^{1,381} Eus^{dem} Chr Ps-Ath$^{300.349}$ al ... BL 1. Eus^{es} Chr$^{mo\ 1}$ Cyr· sah cop *μαριαν* | ΚΑ *γενηθεν* | *εστ. αγι.* c. ℵBCEKMPSUVΓΔΠ al fere omn (et. Prot$^{edd\ 4}$) Eus$^{steph\ dem\ es}$ Did^{tri} etc ... DL y^{scr} (et. Prot$^{edd\ 3}$) Or^{1,381} it vg Ir^{int} *αγ. εστ.*

21. *καλεσεισ*: L* al ^{1} (*–ση*) g^{1}. Amb *-σει* | ℵ* om^{vid} *αυτου* pr | *τ. λα. αυτ.*: syr^{cu} *mundum*

σεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸσ γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ· 23 ἰδοὺ ἡ παρθένοσ ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεόσ. 24 ἐγερθεὶσ δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡσ προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελοσ κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕωσ οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Is 7, 14 Lc 2, 7 et 21

II.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντοσ ἐν Βηθλεὲμ τῆσ Ἰουδαίασ ἐν ἡμέραισ Ἡρῴδου τοῦ βασιλέωσ, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰσ Ἰερουσόλυμα 2 λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶσ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ (Nm 24, 17)

---

22. ολον: syr^{cu} Ir$^{int\ bis}$ Epiph^{lib} om | υπο c. ℵBCDZΔ 1. 33. 127* ... ς (Gb^{0}) add του c. EKLMSUVΓΠ al pler Eus^{dem} al | τ. προφητ. (et. Eus^{dem} Ir$^{int\ bis}$ Aug etc): D al it^{pl} syr^{cu} et^{p} eth^{r} al Ir$^{int\ 216}$ praem ησαιου | λεγοντοσ (Ir$^{int\ 259}$): al^{2} f syr^{sch} arm al Ir$^{int\ bis}$ om

23. καλεσουσιν c. ℵBCEKLMSUVZΓΔΠ etc (et. Eus$^{dem\ 98}$ Ath^{ter} Ir$^{int\ ter}$ Hier$^{osai\ 7}$ *pro* vocabis *Mt* vocabunt): D (d* *vocabit*, d** *-bis*) y^{scr} al^{2} Eus$^{dem\ 320}$ Epiph$^{2.\ 1,\ 5\ lib}$ Vig (alii pp^{lat} *vocabit*, *-bitis*, *-bitur*) καλεσεισ (sic LXX) | αυτου: ℵ*^{vid} om | Ln om ὁ c. B ex errore b^{i}rch

24. εγερθ. c. ℵBC*Z 1. 209. Epiph^{lib} ... ς Ti διεγερθ. c. C^{3}DEKLMSUVΓΔΠ etc (it vg *exsurgens*) | ωσηφ c. ℵKZΓΔΠ al pm ... ς Ln Ti ο ιωσ. c. B CDELMSUV al pl | την (ℵ^{ca} Chr$^{mo\ 1}$ praem μαριαμ, item sah cop Chr$^{mo\ 5}$ μαριαν) γυ. αυτου (ℵ^{bz} εαυτ., aeth add *Mariam*): syr^{cu} *Mariam*

25. εγινωσκεν (syr^{p}, vg Aug *cognoscebat*): D syr^{sch} it Hil al εγνω (*cognovit*) (syr^{cu} *et caste cum ea vivebat donec*) | B om ου | υιον c. ℵBZ 1. 33. a^{vid} b c g^{1} k sah (τον υι. αυτησ) cop (τον υι.) syr^{cu} Amb^{bis} al ... ς τον υιον αυτησ (D^{2} L d q om) τον πρωτοτοκον (g^{2}. *unigenitum*) c. CDEKLMSUVΓΔΠ al pler f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q syr^{utr} arm aeth al Ath$^{749.\ 760.}$ Ps-Ath^{349} Epiph al Aug al (Hier^{mt} *ex h. l. quidam perversissime suspicantur et alios filios habuisse Mariam, dicentes primogenitum non dici nisi qui habeat et fratres*):: ex Lc 2, 7. ubi nemo lectionem mutavit

II. 1. δε: M* al item evgg om (it vg *cum ergo, et cum*) | ιω ... al^{6} add χυ | εν: Γ εμ | τ. ιουδαιασ (it^{pler} am for, syr^{p}): vg^{ed} syr^{cu} et^{sch} *iuda*, ff$^{1.}$ g$^{2.}$ em al Cyp al mu *iudae*. Similiter v. 5. (ubi et. k* *iuda*) Hier$^{mt\ 2,\ 5}$ *iudaeae*, addens: *Librariorum hic error est; putamus enim ab evglsta primum editum, ut in ipso hebraico legimus*, iudae, *non* iudaeae. Item alibi. | εν τ. ημ. ηρ. του (ℵ^{b} om, ℵ^{c} restit) βασ: al^{4} om | ιεροσολυμα c. ℵBC^{3}DMSZΓ al pl Eus$^{dem\ 374}$ ... C*EKLUVΔΠ Eus$^{dem\ bis}$ Epiph ιερουσαλημ

2. ειδομεν c. ℵ^{b} BDLUΓΔ al pl ... ℵ*et^{c} CEKMVZΠ al mu ιδομ. | αιτω: ΓΔ al αυτον

ἦλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἰεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. 7 τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντες εἰς

Mi 5, 1
Jo 7, 42

3. ο βα. ηρω. c. ℵBDΣ 1. 124. 131. 157. b c k cop Eus$^{dem\ 342}$ ... ς ηρω. ο βα. c. CEKLMSUVΓΔΠ al pler it^{mu} vg sah al mu | πασα (z al Eus add η): D om

4. Δ ιερεισ | DΓ al^{3} sax om παρ αυτων

5. ειπαν c. ℵB ... ς Ln ειπον c. CDEKLMSUVΣΓΔΠ etc | αυτω: ℵ^{b} Chr$^{mo\ 3}$ om | Γ al$^{1\ ser}$ εμ | τ. ιουδαιασ: cf ad 2, 1 | γαρ: L al^{3} om | δ. τ. προφ.: 4. add μιχαιου λεγοντοσ, item syr^{p} mg cod *Micha*

6. γη (non expri syr^{cu} et^{sch}) ιουδα (vg Hier al *terra iuda*) ... D 61. a c f g^{1} q της ιουδαιασ, Hil *iudae*, b *iudaea*, ff^{1} *terra iudeorum* | ουδαμως (vg *nequaquam*): D μη, ff^{1} tol *numquid*, it^{pl} Tert Hil al *non* (item syr^{cu} et^{sch} al) | ει εν: ℵ** εἶ, ἡ ἐν (ουδαμ. usq ιουδα suppl ℵ**) | εκ σου: ℵB*CD al εξ (D εκ) ου (B* σου) | γαρ (ℵ* om; Chr$^{mo\ 6}$ οτι ε. σ.): CKΓ al mu arm Thdrt Prot$^{edd\ 2}$ add μοι | D ποιμενει (d *regat*)

7. ηκριβωσεν (B ηκρειβ.): D ηκρειβασεν. Item v. 16.

8. Γ εν βηθλ. | D (v. 16. D* βεθλεαμ) βεθλεεμ, L al (item EL al v. 5) βιθλεεμ, item alibi | ειπεν (male Sz de M): D al syr^{cu} et^{sch} add αυτοισ | εξετ. ακριβ. (Gb′) c. ℵBC*D 1. 33. 124. 209. al it vg sah cop syr^{p} (syr^{sch} et^{cu} ακριβ. post παιδιου) Eus$^{dem\ 343}$ Aug al (item Prot$^{ed\ 1}$ αναζητησατε ασφαλωσ) ... ς ακρ. (et. omittitur) εξετ. c. C^{3}EKLMSUVΓΔΠ al pler Or$^{3,661.\ 783}$ (et Prot$^{ed\ 1}$) | επαν (et. Prot$^{edd\ 2}$): D οταν, Prot$^{edd\ e}$ εαν | D* επαγγειλατε (et. αναγγ. legitur)

9. L al mu om ὁ | ειδον c. ℵ^{b}BDELMUΓΠ^{2} al pl ... ℵ*CKVΔΠ* almu ιδον | εσταθη (Gb′) c. NBCD 1. 33. 209. Or^{3}, Eus$^{dem\ 416}$ ... ς εστη c. EKLM SUVΓΔΠ al pler Eus$^{dem\ 343}$ (Prot$^{edd\ omn}$) | ου ην το παιδ. (et. Or Eus): D b c g^{1} k q του παιδιου. Aliter Prot

10. ℵ*c αστεραν (item ℵ* vid v. 2 pro αστ. εν)

τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. (Ea 60, 6)
12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 φωνὴ ἐν Hδ 11, 1 Ier 31, 15

11. *ειδον* c. ℵ^{b}BDLMUΓΔΠ^{2} al pl, item ℵ*CEKVΠ* al mu *ιδον*, a f k q syr^{cu} et^{utr} sah cop arm aeth al Or^{3}, Eus$^{dem\ bis}$ al Op al ... ς (= Gb Sz) *ευρον* c. min pl b c ff^{1}·g^{1}· vg Promiss Vig | D *τον παιδα* | *αυτω*: r al αυτο, al *αιτον* | D *θησαυρους* (item a b f k d for etc *thensaur.*) et ζμυρναν | syr^{cu} et^{sch} aeth *σμυρν. κ. λιβ.*

12. ℵ* 1. 157. *ε. τ. εαυτων χωραν*

13. *αναχ. δε αιτων* (C^{3}D^{2} al item evv pler *των μαγων*, B add *εισ την χωραν αιτων*) ... D *αιτ. δε αναχ.* (it^{pl} vg *qui quum recessissent*) | *φαινεται* c. ℵCDEKLMSUVΓΔΠ etc ... B al^{1} it vg Ir^{int} pp^{lat} *εφανη* (Ln):: cf 1, 20. | *κατ οναρ* h. l. c. ℵDELMSUVΓΔ al pler it vg etc ... BCKΠ al^{10} fere Thph ante *φαιν.* (*εφανη*) pon (49. Ln):: cf 1, 20. | D *τον παιδα* bis et *τ. απολ. αιτον* | D al *σοι ειπω* | L o *ηρωδ.*

14. o *δε* (f k *ille autem*, d *qui autem*, ff^{1}· vg *qui*): syr^{cu} et^{sch} *Joseph autem*; item a b c g^{1}·q *surgens autem ioseph* | *εγερθεισ* (it^{pl} *surgens*, ff^{2}· vg *consurgens*) ... D al *διεγερθεισ* (d k *exsurg.*) | D *τον παιδα*

15. *υπο κυρ.* (Gb′) c. ℵBCDEΓΔΠ al ... ς *υπ. του κυρ.* c EKLMSUV al pler | A om *του*

16. *απο διετουσ* (et. Or^{bis}): D* a. *διετειασ* (it vg *a bimatu*) | *κατωτερω* (et. Or^{bis}): D *κατω* (it vg *infra*)

17. *δια* (Gb′) c. ℵBCDR al^{10} fere it vg syr^{utr} al (Iust$^{tr\ 77}$) Chr$^{mo\ 6}$, sed D al^{3} praem *υπο* (al add *του*) *κυριου* ... ς *υπο* c. EKLMSUVΓΔΠ(Π* add του) al pler, syr$^{p\ mg\ gr}$ | *ιερμιου* (D* *ηρεμιου*, D^{2}Π^{2} *ιηρεμιου*. Item 16, 14. D *ηρεμειαν* et 27, 9. C*D *ιηρεμιου*): al^{7} cd^{lat} (ap Wtst) om

ἦλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 *ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἰεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ,* 4 *καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ'*
Mi 5, 1 Jo 7, 42 *αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.* 5 [5-7] *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·* 6 *καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.* 7 [6-10] *τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος,* 8 *καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.* 9 *οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.* 10 *ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.* 11 *καὶ ἐλθόντες εἰς*

---

3. ο *βα. ηρω.* c. ℵBDΣ 1. 124. 131. 157. b c k cop Eus$^{dem\ 342}$ ... ς *ηρω. ο βα.* c. CEKLMSUVΓΔΠ al pler it^{mu} vg sah al mu | *πασα* (z al Eus add *η*): D om

4. Δ *ιερεισ* | DΓ al^{3} sax om *παρ αυτων*

5. *ειπαν* c. ΝΒ ... ς Ln *ειπον* c. CDEKLMSUVΣΓΔΠ etc | *αυτω*: ℵ^{b} Chr$^{mo\ 3}$ om | Γ al$^{1\ scr}$ *εμ* | *τ. ιουδαίασ*: cf ad 2, 1 | *γαρ*: L al^{3} om | *δ. τ. προφ.*: 4. add *μιχαιου λεγοντοσ*, item syr$^{p\ mg\ cod}$ *Micha*

6. *γη* (non expri syr^{cu} et^{sch}) *ιουδα* (vg Hier al *terra iuda*) ... D 61. a c f g^{1} q *τησ ιουδαιασ*, Hil *iudae*, b *iudaea*, ff^{1} *terra iudeorum* | *ουδαμωσ* (vg *nequaquam*): D *μη*, ff^{1} tol *numquid*, it^{pl} Tert Hil al *non* (item syr^{cu} et^{sch} al) | *ει εν*: E** *εἶ, ἡ ἐν* (*ουδαμ.* usq *ιουδα* suppl E**) | *εκ σου*: ℵBCD al *εξ* (D *εκ*) *ου* (B* *σου*) | *γαρ* (ℵ* om; Chr$^{mo\ 6}$ *οτι ε. σ.*): CKΓ al mu arm Thdrt Prot$^{edd\ 2}$ add *μοι* | D *ποιμενει* (d *regat*)

7. *ηκριβωσεν* (B *ηκρειβ.*): D *ηκριβασεν*. Item v. 16.

8. Γ *εν βηθλ.* | D (v. 16. D* *βεθλεαμ*) *βεθλεεμ*, L al (item EL al v. 5) *βιθλεεμ*, item alibi | *ειπεν* (male Sz de M): D al syr^{cu} et^{sch} add *αυτοισ* | *εξετ. ακριβ.* (Gb′) c. ℵBC*D 1. 33. 124. 209. al it vg sah cop syr^{p} (syr^{sch} et^{cu} *ακριβ.* post *παιδιου*) Eus$^{dem\ 343}$ Aug al (item Prot$^{ed\ 1}$ *αναζητησατε ασφαλωσ*) ... ς *ακρ.* (et. omittitur) *εξετ.* c. C^{3}EKLMSUVΓΔΠ al pler Or$^{3.661.783}$ (et Prot$^{ed\ 1}$) | *επαν* (et. Prot$^{edd\ 2}$): D *οταν*, Prot$^{edd\ e}$ *εαν* | D* *επαγγειλατε* (et. *αναγγ.* legitur)

9. L al mu om *ὁ* | *ειδον* c. ℵ^{b}BDELMUΓΠ^{2} al pl ... ℵ*CKVΔΠ* almu *ιδον* | *εσταθη* (Gb′) c. NBCD 1. 33. 209. Or^{3}, Eus$^{dem\ 418}$ ... ς *εστη* c. EKLM SUVΓΔΠ al pler Eus$^{dem\ 343}$ (Prot$^{edd\ omn}$) | *ου ην το παιδ.* (et. Or Eus): D b c g^{1} k q *του παιδιου*. Aliter Prot

10. ℵ*C *αστεραν* (item ℵ* vid v. 2 pro *αστ. εν*)

τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. (Is 60, 6)
12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 φωνὴ ἐν (Hō 11, 1) (Ier 31, 15)

11. *ειδον* c. ℵ[b]BDLMUΓΔΠ[2] al pl, item ℵ*CEKVΠ* al mu *ιδον*, a f k q syr[cu] et[utr] sah cop arm aeth al Or[3], Eus[dem bis] al Op al ... ς (= Gb Sz) *ευρον* c. min pl b c ff[1] g[1] vg Promiss Vig | D *τον παιδα* | *αυτω*: r al αυτο, al *αυτον* | D *θησαυρους* (item a b f k d for etc *thensaur.*) et ζμιρναν | syr[cu] et[sch] aeth *σμυρν. κ. λιβ.*

12. ℵ* 1. 157. *ε. τ. εαυτων χωραν*

13. *αναχ. δε αυτων* (C[3]D[2] al item evv pler *των μαγων*, B add *εισ την χωραν αυτων*) ... D *αυτ. δε αναχ.* (it[pl] vg *qui quum recessissent*) | *φαινεται* c. ℵCDEKLMSUVΓΔΠ etc ... B al[1] it vg Ir[int] pp[lat] *εφανη* (Ln):: cf 1, 20. | *κατ οναρ* h. l. c. ℵDELMSUVΓΔ al pler it vg etc ... BCKΠ al[10] fere Thph ante *φαιν.* (*εφανη*) pon (49. Ln):: cf 1, 20. | D *τον παιδα* bis et τ. *απολ.* *αυτον* | D al *σοι ειπω* | L *ο ηρωδ.*

14. *ο δε* (f k *ille autem*, d *qui autem*, ff[1] vg *qui*): syr[cu] et[sch] *Joseph autem*; item a b c g[1] q *surgens autem ioseph* | *εγερθεισ* (it[pl] *surgens*, ff[2] vg *consurgens*) ... D al *διεγερθεισ* (d k *exsurg.*) | D *τον παιδα*

15. *υπο κυρ.* (Gb′) c. ℵBCDEΓΔΠ al ... ς *υπ. του κυρ.* c EKLMSUV al pler | A om *του*

16. *απο διετουσ* (et. Or[bis]): D* a. *διετειασ* (it vg *a bimatu*) | *κατωτερω* (et. Or[bis]): D *κακω* (it vg *infra*)

17. *δια* (Gb′) c. ℵBCDR al[10] fere it vg syr[utr] al (Iust[tr 77]) Chr[mo 6], sed D al[3] praem *υπο* (al add *του*) *κυριου* ... ς *υπο* c. EKLMSUVΓΔΠ(Π* add *του*) al pler, syr[P mg gr] | *ιερεμιου* (D* *ηρεμιου*, D[2]Π[2] *ιηρεμιου*. Item 16, 14. D *ιηρεμειαν* et 27, 9. C*D *ιηρεμιου*): al[7] cd[lat] (ap Wtst) om

Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 *Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ* 20 *λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ·*
(Ex 4, 19) *τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.* 21 *ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ.* 22 *ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρῴδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας.*
23 *καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ· ὅπως*
(Es 11, 1) *πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.*

---

18. *εν ραμα* (-ὰ c. LEII, KMΓ 1. -ᾶ): L *ἐρεμὰ*. Or^{cat} *ῥαμὰ σημαίνει τόπον ὑψηλόν, ὅθεν ἴν τισι τῶν ἀντιγράφων τοῦ προφήτου γέγραπται· φωνὴ ἐν τῇ ὑψηλῇ ἠκούσθη* (schol^{mosc} *διὸ καὶ ἐν ἄλλοις ἀντιγράφοις φω. ἐν ὑψ. κεῖται*) | *κλαυθμος* (Gb″) c. NBZ 1. 22. it vg pp^{lat} sah cop syr^{sch} syr^{hr} al Iust$^{tr\,77}$ (*καὶ τοῦτο ἐπεπροφήτευτο μέλλειν γίνεσθαι διὰ ἱερεμίου, εἰπόντος δὲ αὐτοῦ τοῦ ἁγ. πν. οὕτως· φωνὴ ἐν* usque *ὅτι οἰκ εἰσίν*: invitis LXX plane facit cum Mt, de quo Hier *nec iuxta hebraicum nec iuxta* LXX) ... ς *θρηνος και κλαυθμ.* (E al mu *κλαθμ.*) c. CDEKLMSUVΓΔΠ al pler syr^{cu} et^{p} arm (LXX^{ed} item ℵA *θρηνου κ. κλαυθμου* etc) | *οδυρμος*: z *βρυγμος* | *ηθελεν* c. NBCEKLMSU VΓΔΠ al fere omn Iust Naas^{114} etc ... DZ al cat *ηθελησεν* (Lu). Latini omn *noluit*

19. *φαιν.* (it vg etc *apparuit*) *κ. οναρ* c. NBDZ al^{10} fere a c g^{1} k q vg (b f ff^{1} g^{2} am syr^{sch} *appa. angel. domini in somnis*) sah al ... ς *κ. ον. φαιν.* c. CEKLMSUVΓΔΠ al pler syr^{p}

20. D *τον παιδα*, ut supra identidem. Item v. 21.

21. *εγερθεισ* (it^{pler} vg *surgens* vel *consurg.*) ... D al *διεγερθεισ* (k *exsurrexit*, item v. 20. *exsurge*) | *εισηλθ.* c. NBC cop ... ς Ti *ηλθεν* c. DEKLM SUVΓΔΠ al omn^{vid} it vg sah syr^{omn} etc | *γην*: D *την* (d^{recens} *terram*)

22. D *αρχιλαος* (item *ὁ archilaus*, cop *αρχηλ.*), LΔ *αρχαιλ.* | *τησ* (Gb′) c. ℵB 1. 13. 33. 124. 127. al^{20} fere arm Eus$^{dem\,365}$ ... ς Ti praem *επι* c. CDEKLMSUVΓΔΠ al pl etc (it vg *regnaret in iudaea*) :: *βασ. επι* in LXX frequentissimum | *του πα. αυ. ηρωδ.* c NBC* ... ς Ti *ηρ. τ. πα. αυ.* c. C^{3}DEKLMSUVΓΔΠ etc

23. B^{ben} *καθωκησεν* | *ναζαρεθ* c. B^{ben}CEKMUVΓΠ al plus^{30} (21, 11 et. NBD) it^{pler} (k *nazarein*) vg sah cop al; Δ 1. *ναζαραθ* ... ς *ναζαρετ* c. NB^{mai}DLS etc | *δια* (ℵ^{b}C ti^{2} al *υπο*) *των προφητων* (et. g$^{1.2}$ q vg) ... it^{pl} harl* sax syr^{cu}et^{sch} syr^{p} cod arm^{zoh} aeth al *δια του προφητου* | *ναζωραιος* (K al *ναζορ.*): Eus$^{dem\,249}$ *ὁ δε σωτὴρ καὶ κύριος ἡμῶν κατὰ φύσιν ἔχων τὸ ἅγιον καὶ τὸ ἄθικτον καὶ τὸ ἀφωρισμένον, οὐ δεόμενός*

III.

1—12 Lc 3, 1—18 Mc 1, 1—8 Io 1, 6 ss

1 [7.8] Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, 2 λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 [8.1] οὗτος γάρ 4, 17
ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 [9.6] αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 [10.5] ἰδὼν δὲ πολλοὺς Es 40, 3

τι χρίσματος ἀνθρωπίνου, ὅμως τῆς τοῦ ναζιραίου προσηγορίας παρ' ἀνθρώποις ἔτυχεν, οὐκ ἀπὸ τοῦ καλουμένου ναζὶρ ἐλαίου ναζιραῖος γεγονώς, ἀλλ' ὢν μὲν τῇ φύσει τοιοῦτος, κληθεὶς δὲ καὶ παρ' ἀνθρώποις ναζωραῖος ἀπὸ τῆς ναζαρέθ. In ipso vero textu Mt[1] ναζωραῖος (antea editum ναζαραῖος, ut it[cdd] vg *nazareus*) scribit.

III. 1. *δε* c. ℵBCUΓ 1. 33. al pl it[p1] vg sah cop[cdd2] syr[utr] (syr[cu] *και εν*) etc ... DEKLMSVΔΠ al plus[30] b ff[1]·g[1]· q tol cop[cd1] etc Chrm[o6] Hil om (Gb[0]) | B* *ιωαννης*

2. *λεγων* c. ℵB sah cop g[2]· q aeth Hil ... ς Ti *και λεγ.* c. CDEKLMSUVΓΔΠ etc

3. *δια* (Gb′) c. ℵBCD 1. 13. 33. 124. 157 209. al it vg al (Ir[int 184] *a domino per*) ... ς *υπο* c. EKLMSUVΓΔΠ etc | *λεγοντος*: 360. b* syr[seh] eth[r] arm[cdd] Ir[int] om | *αυτου* (b syr[cu] Cyr[loh 244] Ir[int] *dei nostri*): a b* c g[2]. gat Ir[int] Arn add *omnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt* (a add *omnia*) *prava* (Ir *tortuosa*) *in directa* (Ir *-ctum*) *et aspera in vias planas* (*-am -nam* c), *et videbit omnis caro salutare* (*-rem* a) *dei* (gat om *et videbit* etc):: ex Lc 3, 5 sq

4. *ὁ* ... D al plus[10] om | B *ιωαννης* | *ην αυτου* c. ℵBCD 1. 209. ... ς *αυτου ην* c. EKLMSUVΓΔΠ etc (it vg etc) | *ακριδ. κ. με. αγριον*: Epiph[30,18] ex ev. Ebion. haec sic mutata affert: *καὶ τὸ βρῶμα αὐτοῦ μέλι ἄγριον, οὗ ἡ γεῦσις ἦν τοῦ μάννα, ὡς ἐγκρὶς ἐν ἐλαίῳ* (lege potius *ἐν μέλιτι*) subiuncta hac censura· *ἵνα δῆθεν μεταστρέψωσι τὸν τῆς ἀληθείας λόγον εἰς ψεῦδος καὶ ἀντὶ ἀκρίδων ποιήσωσιν ἐγκρίδας ἐν μέλιτι.*

5. *ιροσολυμα*: 1. ti[2] al[4] a l aeth Or[semel 4, 127] praem *πασα* (1. add *η*) | *η* pr c. ℵBCDEKSUVΠ etc ... LMΓΔ al plus[30] om

6. *εβαπτιζοντο*: c[2] 33. Hil add *παντες*, Ln [*πα.*]:: cf ad Mc 1, 5. | *ποταμω* c. ℵBC*MΔ al plus[30] sah cop syr[cu] e[t]utr eth[r] arm aeth Or[4, 126. 129] al ... ς Ti om c. C[3]DEKLSUVΓΠ al pl it vg Or[4, 127] *libere* al | ℵ* om *υπ αυτ.*

τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα
εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετα-
Lc 3, 39 νοίας, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβρα-
ἀμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖ-
7, 19 ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δέν-
δρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11 [11.1] ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς
μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. 12 [12.5] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ
εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
Mc 1, 9–11 Lc 3, 12 s 13 [13.10] Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ

---

7. *των*: A om | *βαπτισμα* c. ℵ*B sah Or[4, 124. 126. 131] Hil ... ς Ti add *αυτου* c. ℵ[b]CDEKLMSUVΓΔΠ etc | A *γενηματα*

8. *καρπον αξιον* (Gb Sz) c. ℵBCD[suppl]EKMSVΓΔΠ al pler it[pl] vg sah cop syr[p] al mu Or[4, 128] (*εἴρηται ἐνικῶς καρπὸν ἄξιον*) al Ir[int 184] Hil al ... ς *καρπους αξιους* c. LU al mu a g[2.] m syr[cu] et[sch] pp[aliq] gr et[lat] :: cf Lc 3, 8 | D[suppl] om *της*

9. *εν εαυτοις* (LA *αυτ.*): Chr[mo 6] om

10. *ηδη δε* (Gb′) c. ℵBCD[suppl]MA al[6] d sah cop syr[cu] et[sch] al Or[4, 124] Ir[314 gr] et[lat] al, item (*iam enim*) it vg pp[lat] ... ς *ηδ. δε και* c. EKLSUVΓΠ al pler syr[p] :: cf Lc 3, 9. | A om *η*

11. *μεν*: ℵ add *γαρ* | *υμας βαπτ.* c. ℵ(ℵ[b] Or[4, 131. 132]) *εν νδ. βα.*) B 1. 33. 209. ff[1.] g[2.] m am for Iust[tr 49] (*ἐγὼ μὲν ὑμ. βαπτ. ἐν. ὕδ. εἰσ μετ. ἥξει δὲ ὁ ἰσχ. μου, οὗ οὐκ εἰμὶ* usque *πυρὶ ἀσβέστ.* ad verbum consentiens nisi quod habet *καὶ τὸν σῖτον συνάξει εἰσ τ. ἀποθ.*) Clem[ecl 995] (*υμ. νδ. βα.*) Or[bis] Cyr al Cyp al ... ς *βα. νμ.* c. CD[suppl]EKLMSUVΓΔΠ al pler it[pl] (et. d) vg[ed] sah cop al Max[tri 459] Hil al :: cf Lc et Mc | *και πυρι* c. ℵBCD[suppl]KLMUΓΔΠ al pl it vg sah cop syr[cu] et[utr] Iust[3, 686. 4, 131] Euse[s 371] Cyr[4, 356. 6, 249. 329] al Cyp al ... RSV al fere[100] m syr[hr] sl (sed[cdd] var) Thph Euth[dis] om

12. *τ. σιτ. αυτου* c. ℵBCD[suppl]KMSVΓΔ al pl c d f m vg sah cop al Hil ... ELU al plus[90] a b ff[1.] g[1.] q harl* syr[cu] et[utr] arm al Iust[tr] Clem[ecl] Cyr Ir[int 273] Amb al om *αυτου* (Gb[0]) | *αποθηκην* c. BCD[suppl]KMSVΓΔ al pl a c d f q vg sah cop al Iust[tr] Clem[ecl] Ir[int] Hil ... BELU al[20] fere b ff[1.] g[1.] m harl* syr[cu] et[utr] arm al Cyr Amb al add *αυτου* (Ln)

13. B *ιωαννην*. Ad h. l. spectat teste Hier (adv. Pelag. 3, 1) hoc additamentum ev[1] Hebr: *ecce mater domini et fratres eius dicebant ei: Ioh. baptista baptizat in remissionem peccatorum, eamus et baptizemur ab eo.*

τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 [14.1] βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα.

Ps 2, 7
Is 42, 1
17, 5

Dixit autem eis: Quid peccavi ut vadam et baptizer ab eo? Nisi forte hoc ipsum quod dixi ignorantia est.

14. ὁ δὲ c. ℵ*B sah Eusps 409 ... ς Ti add ιωαννης c ℵbCDsuppl EKLMPSUVΓΔ al ut vdtr omn vv fere omn (d *qui autem prohibebat eum ioh.*, a b c d g1. q *et prohibebat eum ioh.*)

15. πρ. αυτ. c. ℵCDsuppp EKLMPSUVΓΔ etc ... B al6 it vg (g2. om) cop (sah om) Eusps αυτω (Ln). Cf ad Lc 24, 44. 5, 22. 8, 21. 9, 62. | ℵ* ουτω | ημιν: ℵ* ημασ | αυτον: syrcu add *ut baptizaretur, et baptizabat Iesus.* Item a g1. add *et cum baptizaretur* (g1. add *Iesus*) *lumen ingens* (g1. *magnum*) *circumfulsit* (g1. *fulgebat*) *de aqua ita ut timerent omnes qui advenerant* (g1. *qui congregati erant*). Vide ad v. 17.

16. βαπτ. δε c. ℵBC* al4 ff1. l vg sah cop syrsch Op ... ς Ti και βαπτ. c. D*C*suppp EKLMPSUVΓ al pler itpl (et. d) syrcu etp al Hipptheophs Chr Hil al ... Δ om | ο ις: 435. l am for syrcu om | ευθ. αντεβ. c. ℵBDsupp al4 itpl vg sah cop syrcu etsch aeth Hipptheoph Chr Hil Op al ... ς αντεβ. ευθ. c. CEKLMPSUVΓΔ al pler d h m syrp arm | ωεωχθ. (B Hipptheoph ηνεωχθ.: ita Ln) c. ℵ*B tol sah syrcu Irint 184 cdd (ut vidomn) Hilbis Vig ... ς Ti add αυτω, Ln [αυ.] c. ℵbCDsuppp EKLMPSUVΓΔ al omnvid vvpler Hipptheoph Eusdem 482 Chr Irint ed Aug al | ειδεν c. ℵBKMUΓ al pl ... CDsuppp KLPVΔ al mu ιδεν | πνευμ. (et. cop) θεου c. ℵB ... ς Ln Ti το πν. του θε. c. CDsuppp EKLMSUVΓΔ al omnvid Hipp theoph Eusdem etps 409 al | καταβαινον (D -νοντα, Irint om): D itpl gat mm Hil al add εκ του ουρανου | ωσει (et. Eusdem): D Eusps 409 ωσ | ερχομ. c. ℵ*B a b c g2. h am tol harl* cop (sah om ερχομ.) Hil ... ς Ti και ερχ. c. ℵCDEKLMPSUVΓΔ al omnvid f ff1. m vg (for *et sicut columba venientem*) etc (et. Eusps) | επ c. ℵBC3D1bE2KLMPSUVΓΔ etc ... D* Eusps εισ, C*E* al10 fere προσ. Ev. Ebion. teste Epiph: και ὡσ ἀνῆλθεν ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἠνοίγησαν οἱ οὐρ. καὶ εἶδε τὸ πν. τοῦ θε. τὸ ἅγιον ἐν εἴδει περιστερᾶς κατελθούσης καὶ εἰσελθούσης εἰσ αὐτόν.

17. φωνη: h (post ουρ.) syrcu add *audita est* | λεγουσα: D a b g1. h syrcu add (g1. praem) προσ αυτον | ουτ. εστ. (et. Orbis Eussaepe al Irint Hil2 al mu) ... D a syrcu Augioh 1 συ ει | ηυδοκησα c. ℵ*etC*CLP al pm (idem editum in Orbis al mu) . . ς Ln Ti ευδ. c. ℵbBDEKMSUVΓΔ

IV.

1—11 Lc 4, 1—13 Mc 1, 12 s

1 [15.2] *Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰσ τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματοσ, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.* 2 [16.5] *καὶ νηστεύσασ ἡμέρασ τεσσεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτασ, ὕστερον ἐπείνασεν.* 3 *καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα* Deu 8, 3 *οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.* 4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι*

---

al pl. Ev. Ebion. teste Epiph sic: *κ. φωνὴ ἐγέν. ἐκ τοῦ οὐρ. λέγουσα· σύ μου εἶ ὁ υἱὸσ ὁ ἀγαπ., ἐν σοὶ ηὐδ. καὶ πάλιν· ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. καὶ εὐθὺσ περιέλαμψε τὸν τόπον φῶσ μέγα. ὃν (ὅ?) ἰδών, φησίν, ὁ Ἰω. λέγει αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ κύριε; καὶ πάλιν φωνὴ ἐξ οὐρ. πρὸσ αὐτόν· οὗτόσ ἐστ. ὁ υἱ. μου ὁ ἀγ., ἐφ' ὃν ηὐδ. καὶ τότε, φησίν, ὁ Ἰω. προσπεσὼν αὐτῷ ἔλεγε· δέομαί σου κύριε, σύ με βάπτισον. ὁ δὲ ἐκώλυεν αὐτῷ λέγων· ἄφεσ, ὅτι οὕτωσ ἐστὶ πρέπον πληρωθῆναι πάντα.* Similiter Iust$^{tr\ 103}$ *ἅμα τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰορδ. τῆσ φωνῆσ αὐτῷ λεχθείσησ· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερ. γεγέννηκά σε.* Rursus ibidem [88] *κατελθόντοσ τοῦ* $\overline{\text{ιυ}}$ *ἐπὶ τὸ ὕδωρ καὶ πῦρ ἀνήφθη* (potius -ῆφθαι) *ἐν τῷ Ἰορδ.* etc. Tractat. de non iterando baptism. (Cypr. opp. ed. Rigalt. p. 142): *in quo libro* (*qui inscribitur* Praedicatio Pauli) *contra omnes scripturas et de peccato proprio confitentem invenies Christum – – item, quum baptizaretur, ignem super aquam esse visum.* Ex Ev. Naz. Hier haec affert: *Factum est autem quum ascendisset dominus de aqua, descendit fons omnis sp. s. et requievit super eum et dixit illi: Fili mi, in omnibus prophetis exspectabam te ut venires et requiescerem in te. Tu es enim requies mea, tu es filius meus primogenitus, qui regnas in sempiternum.* Teste Op „libri secretiores": *et Ioh. quidem baptizavit illum in aqua, ille autem Iohannem in spiritu.*

IV. 1. ο $\overline{\text{ις}}$ c. ℵCDEKLMPSVΓ al omn^{vid} (C*L *ανηχθη δε ο* $\overline{\text{ις}}$) ... Ti $\overline{\text{ις}}$ c. BUΔ | ℵK 157. al syr^{cu} et^{sch} *υπο του πν.* (syr^{cu} et^{sch} *a sp. sancto*) *εισ τ. ερ.*

2. *τεσσερακ.* bis c. ℵB*CLPΔ ... ς Ln *τεσσαρακ.* c. B**EKMSUVΓ etc, item D sec loco, priore $\overline{\mu}$ | *κ. τεσσ.* (130. om) *νυκτ.* c. ℵD (it vg cop al *τεσσ. ημ. κ. τεσσ. νυκτ.*) ... ς Ln Ti *κ. νυ. τε.* c. BCEKLMPSUVΓΔ etc ... 1. al [10] fere syr^{cu} om:: ut Lc et Mc

3. *προσ. ο πει. ειπ. αυτω* c. ℵB 1. 13. 33. 124. 157. 209. al ff$^{1.}$ k l vg cop syr^{sch} arm aeth Chr$^{mo\ 6}$ ... ς *προσ. αυτω ο πει. ειπ.* c. CEKLMPSUVΓΔ al pler f g$^{1.}$ sah syr^{p} al ... D al a b c g$^{2.}$ h syr^{cu} *προσ.* (D *προσηλθεν*, item it^{cdd}) *αυτω ο πει.* (D add *και*, item it^{cdd}) *ειπ. αυτω* (Ln) | ℵ^{b} *ειπον ινα*

4. ℵ^{b} *ο δ αποκρ.* | D (it^{mu} syr^{cu} sax) *αποκρ. δε ο ιησους* | ο (Gb†) c. ℵBCDELPUVΣΔ al^{20} fere (LXX^{ed} et A etc) ... ς om c. KMSΓ al longe pl (LXX^{edd} pl) | C *αλλα* | *επι* c. ℵBEKLMPSUVΓΔ al pler (LXX^{ed} et A etc) ... Gb$''$ Ln Ti *εν* c. CD al^{6} (LXX^{min} et pp^{mu}); it vg utroq loc *in* | *εκπορ. δ. στομ.*: D b g$^{1.2.}$ (k om *αλλ usq θεου*) syr^{hr} pp^{lat} aliq om

ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ Ps 91, 11
καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν
πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. Deu 6, 16
8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου Deu 6, 13
προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 [17. 6] τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

---

5. Γ *παραλαβων*, sed retinet και sq | *εστησεν* (Gb′) c. ℵBCDΣ 1. 33. 209. al sah (vv pler^{lib} vel^{dubi}, it vg *adsumpsit et statuit*) ... ς Ti *ιστησιν* c. EKLMPSUVΓΔ al pler. Eus$^{dem\ 487\ lib}$: *παραλαβὼν αὐτὸν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ κ. εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τ. θε. βάλε σεαυ. ἐντεῦθεν κάτω* usq *πόδα σου.*

6. *λεγει* c. ℵ*etc BCDEKLMPSUVΓΔ al^{omn} fere sah cop a (*ait*) k (*dicit*) al ... ℵ^{b}Σ 157. al it^{pl} vg *ειπεν* (Ln) | D* om *του* | C* sah cop syr^{p} mg al *εντευθεν κατω* | D *αιρουσιν* (sed d *tollent*)

7. *παλιν* (47^{ev} sah om): c. sqq conjg CDKLMUΣ etc ... c. antecdd ℵ^{c}E 33. al it^{mu} (a c arm ante o *ησ.*, syr^{cu} ante *εφη*) | *ουκ εκπειρασεις* (LΞ al *-σῃς*) ... D *ου πειρασεις* (LXX *ουκ εκπ.* non var)

8. Κ *λαμβανει* | ℵ *δικνυει*, D *εδειξεν*

9. *ειπεν* c. ℵBCDΣ 13. 33. 157. it vg ... ς Ti *λεγει* c. EKLMPSUVΓΔ etc | *ταυ. σοι πα.* c. ℵBC*Σ 1. 33. 209. al l am for Or^{ter} (et^{3,540} *πα. σ. ταυ.*) Chr$^{mo\ 4}$ ... ς Ln *ταυ. πα. σοι* c. C^{3}DEKLMPSUVΓΔ al pler vv^{pler} (Ir$^{int\ 320}$ *meminit Lucas: Haec omnia tibi dabo, quoniam mihi tradita sunt* etc) | *προσκυνησῃς* c. ℵBDKMPSUVΓΣ etc ... CELΔ al mu *-νησεις*

10. *υπαγε* c. ℵBC*KPSVΔ 1. al pl f k vg (harl**) fr sah cop syr^{sch} et^{p} Or^{3,540} (*ὕπαγε σατανᾶ, χωρὶς τῆς ὀπίσω μου προσθήκης*) Ign$^{philipp\ 12}$ (*οὐκ εἶπεν· ὕπαγε ὀπίσω μου· οὐ γὰρ ὑποστρέψαι οἷός τε, ἀλλά· ὕπαγε σατανᾶ*) Petr^{alex} (ap. Rou. 4, 24) al Ir$^{int\ 319}$ (*vade, inquit, satana; scriptum est enim* etc) Tert Hier^{mt} (*non, ut pleriq. putant, eadem satanas et Petrus sententia condemnantur. Petro enim dicitur:* Vade retro me satana - - *hic vero audit:* Vade satana) al ... Gb (sed Gb^{0}) Sz Ln [*o. μ.*] Ti add *οπισω μου* c. C^{3}DELMUΓΣ al^{150} fere it^{pler} harl* syr^{cu} et (vel cum* vel sine*) syr^{p} arm aeth Iust$^{tr\ 103}$ (*μέχρι τοῦ εἰπεῖν αὐτῷ· προσκύνησόν μοι, καὶ αὐτῷ ἀποκρίνασθαι τὸν χν· ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ· κύριον* etc) Ath$^{215.425.658.}$ al Aug Amb al :: e 16, 23 | ΚLP al *προσκυνησῃς*, item L al *λατρευσῃς*

12 as Mc 1, 14 a Lc 4, 14 a

12 [12.4] Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 13 [13.7] καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
*Es 9, 1 a προφήτου λέγοντος· 15 γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 [20.6] Ἀπὸ τότε
s, 2 ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18—22 Mc 1, 16—20 Lc 5, 1—11 Io 1, 35—43

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν

---

12. αϰ. δὲ c. ℵBC*DZ al k am for cop aeth Or^{ter} Eus^{hi} et^{dem} Aug ... ς (Ln) add (Gb^{00}) ο ιησους c. C**EKLMPSUVΓΔ al pler it^{pler} syr^{omn} al Hil Gaud | Β ιωαννης

13. καταλιπων c. ℵBCKPUΓ etc ... DELMZΔ etc καταλειπων (d δ relinquens, item Hier; it^{pler} vg relicta) | ναζαρα c. ℵ^{b}B*Z 33. k Or^{4,179}; CPΔ -ραθ (Ln) ... ς -ρετ c. B^{2}LSΓ al pl Or^{4,170} ... Ti -ρεθ c. ℵ*DEKMUV al pm it^{pler} vg cop Or^{ter} Eus^{dem} | D κατοικησεν | Δ om εισ | καφαρναουμ (Gb'') c. ℵBDZ 33. it vg sax fr cop Or Epiph Nonn. Accedunt passim (ut Lc 7, 1. Io 4, 46. 6, 59) c, Mt 17, 24 I, Lc 4, 23. 7,1 X (4, 31 καφερν.) Lc 10, 15 R, in Io T et^{b} T^{b}, in Mc eoque solo Δ, in Lc X; item sah go; item Cyr (esa 149, ad Io 6, 17) etc ... ς καπερναουμ c. CEKLM PSUVΓΔ (sed δ cabarnaum) alomn fere Eus etc | ℵ* παρα θαλασσαν (-ιαν *corr? et^{b}), D Cyr$^{es\ 149}$ παραθαλασσιον (-ττιον Cyr) | L al νεφθαλημ, UV al -λιμ

14. D του λεγοντος

15. D al^{6} am om γη sec | D νεφθαλειν, L al -λημ, MV al -λιμ | οδον (item d g^{1} h): it^{pl} vg via | D*L it^{pler} (non k al) am for (non fuld al) γαλιλαιασ

16. εν: D εν τη | σκοτει c. ℵ*CEKLMPSUVΓΔ alomn ut^{vid} Hipp$^{fragm\ 131}$ Or^{2,712} (^{4,91} σκοτω) Eus$^{dem\ 488}$ Cyr$^{es\ 149}$ ... Ln Ti σκοτια (-τεια D) c. ℵ^{b}BD Or^{1,688} | φωσ h. l. c. NBC 1. 13. 33. 124. 209. it^{pler} am for Or^{4,91} Eus$^{dem\ 488}$ Chr$^{mo\ 5}$ Cyr$^{es\ 149}$ ... ς ante μεγα (D*-γαν) c. DEKLMPSUVΓΔ al pler k vg Hipp^{fragm} Or^{bis} | ειδεν c. ℵ^{b}BEMUΔ al pl, ℵ*CKLPV al mu ιδεν ... D al it^{pm} ειδον, Γ ιδετω (LXX ιδετε) | D it^{mu} om και | D οι καθημενοι, it^{pm} qui sedebant), Eus^{dem} τοισ κατοικουσιν | χωρα και (D*d om, ut LXX^{ed}) σκια: b g^{1} h *in regione (-nem) umbrae* ... a c k syr^{cu} *in umbra*

17. D απο τοτε γαρ, Eus^{dem} α. το. γουν | D om ὁ | μετανοειτε: syr^{cu} Eus^{dem} cod om. Item syr^{cu} om γαρ, Eus^{dem} οτι εγγ.

18. περιπ. (*ambulans*) c. ℵBCEKLMPSUVΓΔΠ al omn vid ff^{1} vg etc ... D it^{pler} Eus^{dem} παραγων (*cum transiret*):: cf Mc | δε (Gb Sz) c. ℵBCDKMPSUVΓ

ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖς. 19 [21.2] καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλεεῖς ἀνθρώπων. 20 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 [22.6] Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 [23.1] Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παρα-

Mc 1, 39 Lc 4, 44

Mc 1, 28

(περ. γαρ)π al[100] fere b f ff[1·] g[1·] k l q am for fu harl tol cop syr[utr] aeth Eus[dem 438] etc ... ς add ο ιησους c. κ(*om δε)L (και περ. ο ιησ.) Δ al pm a c h m vg[ed] em arm (syr[cu] *domin. noster*) | παρα (κ περα): alpaue περι | ειδ. c. ΒΒDΕΜUΓΔΠ[2] al pl: CΚLPVΠ* al ιδεν | λεγομ.: Ε al Chr[sem] επικαλουμ., ℵ[b] al mu Eus[dem] καλουμ. | αλεεισ c. ℵ*B*C ... ς Ln Ti αλιεισ cum ℵ[b]B[2]DΕΚLMSUVΓΔΠ al omn[vid]. Item v. 19 (L αληεισ)

19. αυτοισ (b f ff[1·] k l vg): c[2] (invitis* et[3]) a c h m syr[cu] et[sch] aeth Cyr[es 149] add ο ιησουσ, Ln [ο ιη.] | υμασ: ℵ[b]D al a b c f ff[1·] k (*ut sitis*) l (non item h m) vg syr[sch] et p cdd aeth Cyr[es 149] add γενεσθαι :: cf Mc

20. ευθεωσ: al[15] fere harl* Or[3, 227] (non item [682. 683]) al om | δικτυα: ΚΠ al a b c g[1·] h m (non f ff[1·] k l vg) syr[cu] et[sch] cop aeth add αυτων

21. εκειθεν: Δ add ολιγον | ειδεν cum BDΕΜUΓΔΠ[2] al pl ... ΝCΚLVΠ* al ιδεν | αυτου (ℵ*et[c]): ℵ[b] εαυτου

22. ευθεωσ (Κ post αφ. pon): alp[lus 10] a b g[1·2·] h k om | το πλ. (et. lr[gr] et[la 238] Eus[dem 438]; ℵ* add αυτων): 126. b c ff[1·] g[1·2·] h l vg syr[cu] τα δικτυα (b c g[1·] add αυτων) | 122* syr[cu] om κ. τ. πατ. αυτ.

23. εν (Ln om ex errore de B) ολη (ℵ* om) τ. γαλ. cum ℵ*BC 157. cop syr[cu] et[utr] aeth ... ς Ti ολην την γαλιλαιαν cum ℵ[b]DΕΚMSUVΓΔΠ al omn[fere] it vg (*circumibat totam galilaeam*) Eus[dem.a1] | περιηγ. et γαλιλ. absque ο ιησ. cum B 157. 20[ev] k syr[cu] ... ΝC*D al[10] fere it[pler] vg cop syr[utr] arm aeth Eus[dem] post περιηγ. add (Ln), ς post γαλ. cum C[3]ΕΚ MSUVΓΔΠ al pler | διδασκων: ℵ* add αυτουσ | Δ om πα. νοσ. και (cum spatio post μαλακ.)

24. απηλθ. cum BDΕΚMSUVΓΔΠ al longe pl it vg (*abiit*) Eus[dem 439] etc ... ΝC 1. 33. al mu cop syr[P mg] Or[2, 788] εξηλθεν :: cf Mc 1, 28 Lc 4, 14 | D[gr] αυτου (Δ om) η ακο. | ολην: κ πασαν | συριαν: Γ συνοριαν | Ε* om και βασα. | και δαιμ. cum ΝC[2]DΕΚSUVΓΠ al pler it vg syr[cu] et[utr] al; item Ln Ti δαιμ. omisso και cum BC* 13. 235. cop Eus[dem] ... ΜΔ al[10] fere om (al aliq om κ. σελ. vel κ. δαι. κ. σελ.)

λυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
Mc 3, 7 s Lc 6, 17 ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V.

Lc 6, 17 1 [24. 10] Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 [25. 5] καὶ ἀνοίξας
3–6 Lc 6, 20 ss τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· 3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 [26. 10] μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5 [27. 5] μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6 [28. 5] μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. 7 [29. 10] μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακά-

24. κ. ἐθερ. αυτους (k haec om): D a b c g[1] h (non f ff[1] l q vg) κ. παντας ἐθερ., syr[cu] *et in singulos eorum manum suam posuit et omnes sanavit*

V. 1. προσηλθαν cum ℵ*B* ... ς Ln -λθον cum ℵ^{b}B^{3}CDEKMSUVΓΔΠ al omn^{vid} | αυτω (et. it vg, item Or^{1,227} et$^{3,451.480}$ Eus$^{dem\ 442}$) ... Ln om cum B Or^{3,496}

2. D εδιδαξεν (d *docuit*; contra it vg *docebat*)

3. τω: D* om (D^{c} add)

4. 5. μα. οι πραεις etc ante μα. οι πενθ. cum D 33. a c ff[1] g[1.2] h k l vg fr syr[cu] Clem$^{579\ s}$ (post μακ. οι πρα. etc explicatione uberiore interposita pergit ad μακ. οι πενθ. etc. Tum transit ad μα. οι ελεημ., iam ante enim^{575} v. 6 cum v. 3 coniunctum explicuit) Or^{3,740} (ἐν οἷς, i. e. τοῖς κα. ματθ. μακαρισμοῖς, μετὰ τὸ μακ. οἱ πτωχ. etc ἑξῆς γέγραπται τὸ μακ. οἱ πραεῖς etc: ad haec exigendum est^{3,780} ubi textus v. 3 sqq^{libere} exscriptus est mutato ordine) Amm et Eus^{can} (videtur ita, sed ipsi numeri qui huc pertinent in cdd^{gr} pler mutati inveniuntur) Nyss^{1,778} (ὅτι πρὸς τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ὁ λόγος βλέπει, δῆλόν ἐστιν ἐκ τοῦ μετὰ τὴν ταπεινοφροσύνην νομοθετῆσαι ἡμῖν τὴν πραότητα· ἔοικε γὰρ ἔχεσθαι τοῦ ἑτέρου τὸ ἕτερον) Bas$^{1,147\ vid}$ (postquam οι πτω. τ. πν. adhibuit ad explicationem ps. 33, rursus ex μακαρισμοις affert οι πραεις) Hil$^{mt\ 621.632}$ Hier^{mt} al ... ς μακ. οι πενθ. (ℵ^{b} add νιν) etc ante μα. οι πρα. cum ℵBCEKMSUVΓΔΠ al omn fere b f q syr^{sch} et^{P} cop arm aeth Chr^{mt} Tert$^{patient\ 11}$ (sic) Op (Hil$^{ps\ 118}$ videtur, sed tantum v. 3. v. 5. v. 44. coniunctim exscribit)

7. αιτοι: ℵ* om

9. ℵ om οι | οτι cum KCD 13. 124. a b c ff[1] g[1.2] h l q vg (et. for al) syr^{sch} Hil ... ς (Gb^{0}) Ti add αυτοι, Ln [αυ.] cum BEKMSUVΓΔΠ al pler f k am gat syr^{cu} et^{P} cop arm aeth Or$^{int\ 4,684}$ Cyp (Clem^{581} vide post)

ρια οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 11 [30.5] μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. 13 [31.2] Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 [32.2] Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

10. *ενεκεν*: B -κα | c *της δικαι.* | *εστιν*: D *εστε*, d *erit*. Clem[561] *μακ., φησίν, οἱ δεδ. ἕνεκεν δικ. ὅτι αὐτοὶ υἱ. θε. κληθήσ.* (sic) *ἢ ὥσ τινες τῶν μετατιθέντων τὰ εὐαγγ. μακ., φησίν, οἱ δεδ. ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης, ὅτι αὐτοὶ ἔσονται τέλειοι· καὶ μακ. οἱ δεδιωγμ. ἕνεκα ἐμοῦ, ὅτι ἔξουσι τόπον ὅπου οὐ διωχθήσονται.* Imitationem vv. 3 sqq habent Act. Paul. et Thecl. 5. p. 42.

11. *ονειδισωσ. υμ. κ. διωξωσ.* (ℵA -ξουσιν): D 33. *διωξουσιν υμ. και ονειδισουσιν* (33 *-ωσιν*[bis]). Eodem ordine h k syr[cu] (syr[cu] et[hr] add *filii hominum*) cop aeth | *πονηρον* c. ℵBD b c f ff[1.] g[1.2.] h k l m vg cop syr[hr] aeth Cyr[4,396] Lcif Hil al ... ς Ti add (q Op[praem]) *ρημα* c. CEKM SUVΓΔΠ al omn vid q syr[utr] al Or[3,272] Const[2,6,1.5,3,2]. Op | *καθ υμων* h. l. (et. Or Const[5,3,2] etc) ... Ti ante *παν* c. D h k m flor syr[cu] et[utr] (exc[p cod]) Const[2,6,1.] Tert Lcif | *ψευδομ.* c. ℵBCEKMSUVΓΔΠ al omn vid f ff[1.] g[2.] l q vg syr[cu] et[utr] cop arm aeth Const[bis] Cyr Chr (*δύο τέθεικε διορισμούς, ὅταν καὶ δι' αὐτὸν καὶ ψευδῆ ᾖ τὰ λεγόμενα*) al Aug[bis] Op al ... Gb[0] Ti om c. D b c g[1.] h k m flor Or[3.272] Lcif Hil[ter] al (:: nil simile Lc; videbatur minuere vim sententiae? Praeterea vide ad *εν. εμου*) | *ενεκ. εμου*: D 47. a (antea hiat) b c g[1.] k *ενεκ. δικαιοσυνης* ... flor Lcif om

12. *τοισ ουρανοισ* (et. Or Cyr Const): D 258. it[mu] Hil[ter] al mu *τω -νω* | *τοισ* (K om) *προ υμων*: D add *υπαρχοντασ* (*-ντων), d *qui ante vos fuerunt* (similiter Latt[al]) ... U b c k syr[cu] add *οι πατερεσ* (k *fratres*) *αυτων* (syr[cu] *vestri*), item g[1.] *nolite gaudere cum benedixerint -- patres eorum* ex Lc 6, 26

13. ℵ *αλα* bis, D pr loco | *μωρανθη*: al[8] *μαρανθη*, it[pl] vg *evanuerit* (alii cdd et pp *fatuum* vel *infatuatum fuerit*) | V *αλισθησονται* | *ετι*: D it[mu] mm syr[cu] et[sch] al Cyp al om | *βληθεν εξω κατ.* c. ℵBC 1. 33. syr[p cod] Or[1,794] ... ς Ti *βληθηναι εξ. και κατ.* c. DEKMSUVΓΔΠ al pler (it vg etc)

14. *υμεισ*: A add *δε*

15. D *αλλα* | A om *την* et *τοισ*

17 [33. 10] *Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι.* 18 [34. 5] *ἀμὴν γὰρ*
Lc 16, 17 *λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.* 19 [35. 10] *ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.* 20 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.*
Ex 20, 13 21 *Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.* 22 *ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ*

---

17. *ουκ ηλθον* etc (et. Clem$^{hom\ 3,\ 51}$ Ptol$^{flor\ 33,\ 5}$): Mcion testibus Dial marc^{63} (*τοῦτο οἱ ἰουδαῖσταὶ ἔγραψαν, τό· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἀλλὰ πληρῶσαι· οὐχ οὕτως δὲ εἶπεν ὁ χς, λέγει γάρ· οὐκ ἦλθον πληρῶσαι τ. νόμ. ἀλλὰ καταλῦσαι*) et Isid$^{1,\ 371}$ sic corrupit: *τί δοκεῖτε ὅτι ἦλθον πληρῶσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας; οὐκ ἦλθον πληρῶσαι ἀλλὰ καταλῦσαι.*

18. *γαρ* (it^{allq} vg *amen quippe*): al^{6} it^{mu} sah al om | *απο τ. νομου* (Clem$^{hom\ 3,\ 51}$ Or$^{2,\ 527}$): 13. 124. al arm syr^{hr} Ir$^{int\ 275}$ add *και των προφητων* ... Valentt ap Ir$^{1\ 4}$ gr et^{lat} om | *αν* sec: B* om | D *γενητ. παντ.*

19. *εαν* (D^{c} 33. *αν*): D* om, it^{pl} vg pp$^{lat\ mu}$ non exprim (contra d h Lcif etc *quicumque*) | *οιν* (it^{pl} al *enim*): L al mu arm Cyp Lcif om | DL al *λυσει* | Δ om *των* pr | *ουτως* (Cyp al ante *διδαξ.*): D om | *ος δ αν* usq *ουρ.* (א^{a}): א*D al g^{2} om | *ουτος*: 13. 157. al^{10} fere it^{pl} go Cyp al *ουτως* (Cyp ante *διδ.*) vel (ut b c h m go) *ουτως ουτος* | *των ουρανων*^{bis}: M* al *του θεου*

20. *λεγω* usq *ουρανων* (Iust$^{tr\ 105}$ *ταῦτα εἰρηκέναι* [*τὸν* χν] *ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι γέγραπται· ἐὰν μὴ περ. ὑμῶν ἡ δικ. πλεῖον τῶν γρ. κ. φαρ. οὐ μὴ εἰσέλθ. ε. τ. β. τ. οὐρ.*, Clem^{bis} Or$^{2,\ 701}$ Const$^{2,\ 35}$ Bas al Ir$^{int\ 242}$ Hil al): D om | L *περισσευσει*, Δ *-σαι* | *υμ. η δικ.* (Gb') c. NBEKLMVΓΔΠ al plus^{50} Iust Clem^{825} Const Bas$^{2,\ 630.\ 658,\ 664}$ al ... ς (Ln 49.) *η δικ. υμ.* c. SU al pl Clem^{526} Or al | א* al Cyr$^{4,\ 880}$ Bas^{ter} Chr$^{mo\ 6}$ *πλεον*, L *πληονα*

21. *ερρεθη* c. KLMSUΔΠ al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. BDEK (*ερριθη*) VΓ al mu. Vide et. ad sqq | L al *φονευσει*

22. *τω αδ. αυτ.* c. NBA^{2} 48. 198. vg (exc mm) sax fr aeth ar^{p} Or$^{1,\ 112.\ 181}$ Bas (i. e. auct. de bapt.$^{2,\ 5}$) Ps-Ath (ep. 2. ad Castor. *οὕτω γὰρ τῶν ἀντιγράφων τὰ ἀκριβῆ περιέχει· τὸ γὰρ εἰκῇ ἐκ προσθήκης ἐτέθη*) Iust$^{ap\ 1,\ 16}$ (*ὃς δ' ἂν ὀργισθῇ, ἔνοχ. ἐστιν εἰς τὸ πῦρ*) Ptol$^{flor\ 33,\ 6}$ (*τὸ γὰρ οὐ φονεύσεις* etc *τῷ μηθ' ὀργισθῆναι* etc *περιείληπται*) schol$^{21.\ 227.}$ al

ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 [36. 5] ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 [37. 10] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη·

Lc 12, 58 a

(τινὲς φασιν ὅτι μάτην ὑπὸ τινῶν προσετέθη τὸ εἰκῇ) cdd^{gr} ap Aug retract 19 edd ap Hier (pelag *in plerisq cdd antiquis* sine causa *additum non est*; item^{mt} *in quibusdam cdd additur* sine causa; *ceterum in veris definita sententia est et ira penitus tollitur*) Tert^{vid} (orat 10 *quomodo placabit patrem cum omnis ira ab initio interdicta sit nobis? iram in fratrem homicidio superponit*; item$^{apol\ 45}$ *quid plenius dictum est:* Non occides, *an:* Ne irascaris quidem?) al ... ς add εικη c. DEKLMSUVΓΔ*Π al pler it syr^{cu} et^{utr} eth^{hr} cop arm go al Ps-Iust$^{zen\ 11,9}$ Eus$^{dem\ 444}$ Cyr Chr$^{hom\ 16}$ (οὐ τοίνυν τὸ ὀργίζεσθαι παράνομον, ἀλλὰ τὸ ἀκαίρως τοῦτο ποιεῖν) item$^{hom\ 17}$ (ἐπὶ μὲν τῇσ ὀργῆσ διορισμόν τινα τέθεικεν, εἰπὼν τὸ εἰκῇ καὶ μάτην) al mu Ir$^{int\ 242.247}$ (contra esse videtur quod^{272} fin habet: *pro eo quod est:* Non occides, *neque irasci quidem praecepit*) Cyp Leif al mu | ραχα c. ℵ*D a b c (*rachab*) d (*raccha*) f* ff^{1} h q al am fu al Tert Cyp al ... ς Ln Ti ρακα c. ℵ^{b}BE unc rell min certe pler (al ρακκα) f** k vg^{ed} etc | εσται sec: M (ἔστι hoc acc.) 299. εστι | μωρε: L 1. 13. al ff^{1} syr^{cu} cop arm al praem τω αδελφω αυτου

23. προσφερῃσ: L al plus^{10} -ρεισ | κακει c. ℵBLSΓ al sat mu Or^{1,198} Chr^{mosc} Quaest antioch^{234}... Ti και εκει c. DEKMUVΔΠ al plus^{50} Const^{2,58} Cyr^{hr} Chr^{montf}

24. D καταλλαγηθι | προσφερε (f** ff^{1} k fu for *offer*, c d g^{2} h q vg^{ed} mm *offeres*, g^{1} *auferes*): D* -ρεισ (a b f* am *offers*)

25. εωσ: D* om | μετ αυτ. h. l. (Gb') c. ℵBDL 1. 13. 28. 33. 124. 209. a b c g^{1} h q syr^{cu} et^{sch} cop arm aeth Amb al ... ς post οδω c. EKMSU VΓΔΠ al pler f ff^{1} g^{2} k vg syr^{p} sah go Carpoc$^{epiph\ 27,5}$ Clem^{605} Chr^{mt} al | ο κριτησ c. ℵB 1. 13. 124. 127** k arm aeth Carpoc^{epiph} (item ap Ir$^{int\ 1,25,4}$) Chr$^{hom\ 15}$ et^{20} Hil Arn ... ς Ti add σε παραδω (D* -δωσει, item antea) c. DEKLMSUVΓΔΠ al pler it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} cop sah go Hier:: cf Lc | βληθησῃ (D* al -ησει): D^{2}L -θησ (L -θεισ)

26. αν: L al^{10} fere ου, 33. al om | αποδωσ: L -δωσισ

27. ερρεθη c. ℵKLMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti ερρηθη c. BDEVΓΠ* al mu | ερρ. (Gb Sz) c. ℵBDEKSUVΓΠ al plus^{100} a b f k m go syr^{sch} cop arm aeth Or^{4,330} Cyr al ... ς add τοισ αρχαιοισ c. LMΔ al certe pm c ff^{1} g$^{1.2}$. h vg syr^{cu} syr^{p} c.* Eus$^{dem\ ter}$ et^{pe} Chr Ir$^{int\ 242}$

Ex 20, 14 οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα
πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
18, 9 Mc 9, 47 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου
18, 8 Mc 9, 43 καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ εἰ ἡ δεξιά
σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέ-
ρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά
Deu 24, 1 σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρέθη δέ· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυ-
Mt 19, 9 Mc 10, 11 s Lc 16, 18 ναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι
πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκά αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ
αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.

---

28. *βλεπων* c. ℵBDELMSUVΔΠ al pler Athen$^{lega\ 23}$ Clem^{554} Or$^{4,\ 330}$ al ... K 117. 157. 243. al$^{1\ scr}$ Clem$^{461.\ 615}$ Quaest antioch^{288} *εμβλεψασ* (Iust$^{ap\ 1,\ 15}$ Or$^{3,\ 416}$ $^{4,\ 336.\ 1,\ 112.\ 476}$ *οσ αν εμβλεψῃ*, Const$^{1,\ 1}$ *οστισ εμβλεψει εισ*), item Γ al plus^{10} Chr$^{mo\ 4}$ Thdrt al *εμβλεπων*, Thphil$^{2,\ 13}$ *ιδων* | *επιθυ-μησαι* c. ℵ* 236. Clem^{554} Or$^{4,\ 330.\ 1,\ 112.\ 1,\ 476}$ Quaest antioch^{288} Chrhom$^{254.\ 255}$ (et.$^{mo\ 6\ semel}$) Isid$^{4,\ 122}$ Tert^{ter} vel^{plus} ... Gb″ Sz Ln Ti add *αυτην* c. BDEKLSUVΓΔΠ al pl Thphil Or$^{4,\ 336}$ Eusdem^{126} Const Ps-Ath castor^{319} Chr^{txt}; item ς *αυτησ* c. ℵ^{b}M al certe pm Iust Athen Or$^{3,\ 416}$; item it vg etc | *αυτην*: Δ (Iust Thphil) om, Π suppl^{mg} | *αιτου*: B *εαυ-του* (Ln)

29. D (non d) *ο οφθ. ο δεξ. σου* | L al mu *σκανδαλιζη* | *και βαλε*: L om | *βληθη* (L *βληθησει*): D (sed om v. 30.) *απελθη*, item *eat* a b c d g$^{1.}$ h syr^{cu} cop | L al *εισ την γεεννν.*

30. D om versum | *ει*: L om | LΔ al *σκανδαλιζη* | Δ *κοψον* | *και μη* (ℵ^{b}): ℵ* *η* | *ε. γ. απελθη* (D it^{pl} vg Lcif *α. ε. γ.*) c. ℵB (item D, propterea enim om versum; vide ad v. 29.) 1. 21. 22. 33. 157. it^{pler} vg syr^{cu} cop aeth (Or$^{4,\ 330}$ libere) Lcif al ... ς *βληθη* (L *-θησει*) *ε.* (L al add *την*) *γ.* c. EGKLMSUVΓΔ (sed *δ eat*) Π al pler f go syr^{utr} arm Chr

31. *ερρεθη* c. ΚLMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. BDEGKVΓΠ* al mu | *δε* c. ℵ^{b}BDEGLMSUVΓΔ al pler it vg etc ... ℵ^{a}KΠ 124. 127. 131. 209. al plus^{20} syr^{cu} et^{sch} arr om | *οσ* c. ℵBDL 1. 13. 21. 33. 124. 127. 131. 209. al^{10} fere it vg Chr (et.$^{mo\ 6}$) ... ς (Gb^{0}) add *οτι* c. EGKMSUVΔΠ etc | L al mu *απολυσει*

32. *οτι* (c f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg): D a b g$^{1.}$ h k Aug om | *πασ ο απολ.* c. ℵBKLMΔΠ al plus^{50} c f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ | m vg go syr^{sch} et^{p} arm aeth cdd ap Aug$^{conjug\ adult}$ (*exx. alia habent:* Quicumque dimiserit, *alia:* Omnis qui dimiserit) ... ς Ti *οσ αν απολυση* (Or *-σει*) c. DEGSUV al pl a b g$^{1.}$ h k cdd ap Aug syr^{cu} cop Or$^{3,\ 647}$ (Chr *οσ αν απολυση* et *ο απολυων*) :: poterat haec ex 31 et 19, 9 oriri, illa ex Lc | ℵ al *πορνιασ* | *μοιχευθηναι* c. ℵBD 1. 13. 22. 33. 124. 209. Thphil$^{3,\ 13}$ Or$^{4,\ 647.\ 648}$ Chr^{txt} et^{com} (et.$^{mo\ 6}$) al ... ς Ti *μοιχασθαι* c. EKLMSUVΔΠ al pler (Bas$^{3,\ 297}$ allud):

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐκ ἐπιορκήσεις, Lev 19, 12
ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν Deu 23, 21
μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ·
35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς
Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ
κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ
μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν Iac 5, 12
τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. 38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν *Ex 21, 24
ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ Lc 6, 29
ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· 38. 5 ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν

Thom 619 μοιχᾶται ὁ ἀνήρ, μοιχεύεται δὲ ἡ γυνή. At non est quod talem distinctionem potius evglstam quam scriptores codicum putemus neglexisse, quibus μοιχασθαι, quod haud dubie eodem sensu usurpabatur, accommodatius ad μοιχαται (et h. l. et 19, 9) poni videri poterat | ος εαν (ℵb; ℵ*K* al αν) απολ. γαμηση (L al -σει) c. ℵEKLMSUVΔΠ etc: B 80. al 5 o απ. γαμησας | D 64. a b k cdd ap Aug (*quamvis illud ultimum - - in eo sermone quem dominus fecit in monte, nonnulli cdd et gr et lat non habeant*) om και ος usq μοιχ.

33. ερρεθη c. ℵLSUΔΠ** al pl ... Ln Ti ερρηθη c. BDEKMVΠ* al mu | ℵ εφιορκησεις | τω: LΔ 1. 209. al om

36. μητε (ℵ* etc): ℵb μηδε | μι. τριχα (ℵ*EL al -χαν) λευ. ποι. (124. h π. λ.) η (L pers^{p} om) μελ. c. ℵBL al a b c f ff^{1}. g$^{1.2}$. h l m vg cop aeth arm Cyp^{308} Aug^{semel} al ... ς μι. τρι. λευ. η μελ. ποι. c. EKMSUVΔΠ al pler syr^{p} go ... D 1. k Clem^{262} Cyp^{178} Aug^{semel} ποιησ. (D* ποιειν) τρ. μι. (1. μ. τ., Clem om μι.) λευ. ημελ.

37. εστω c. ℵDEKLMSUVΔΠ al omn fere Iust$^{apo\ 1,16}$ Clem$^{hom\ 3,55.\ 19,2}$ Clem $^{707.872}$; item *sit* it vg Ir^{int} Tert Cyp etc ... B 245. Eus$^{dem\ 23}$ εστωσαν | L al it^{aliq} syr^{cu} et^{sch} arm και ου ου (item Iust Clem$^{hom\ 19,2}$ Clem Cyr ^{3,725} al το ναι ναι και το ου ου)

38. ερρεθη c. ℵE*LMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti ερρηθη c. BDE^{2}KVΠ* al mu | και (et. Ptol^{33,6} Or^{1,711} al): D 13. it^{pl} Or$^{int\ 2,166}$ Hil al om (:: ut LIX^{ed} et^{mss})

39. αντεστηναι (et. Ptol$^{flor\ 33,6}$ Dial$^{marc\ 62}$ Or$^{1,112.2,390}$ Eus$^{dem\ 24}$): ℵ -σταθηναι | ραπιζει c. ℵB 33. pa^{scr} 48^{ev} ... ς Ti -σει c. DEGKLMSUVΔΠ al omn fere Eus^{dem} Chr (b^{scr} Ptol Dial^{24} Bas^{1,419} εαν τις σε ραπισῃ, it vg *si quis te percusserit*) | εις σε c. ℵ*B 435. al^{15} fere Dial Eus^{dem} cod Bas Chr (et.$^{mo\ 6}$) ... ς Ti επι σε c. ℵ^{c}DEGKLMSUVΔΠ al pler Eus^{dem} ed Bas$^{bapt\ 657}$ | δεξιαν: D k ar^{p} cdd lat ap Aug$^{adimant\ 19}$ (dexteram: *sic in exx. Gr. quibus maior fides adhibenda est. Nam multa Latina* maxillam *tantum habent, non etiam* dexteram) Dial Amb Adimant^{aug} al om:: cf Lc | σιαγονα c. ℵ 1. 33. 127. 157. 435. al plus^{50} a f h em Dial Bas^{1,419} Bas$^{bapt\ 657}$ Chr (et.$^{mo\ 6}$) Dam Or$^{int\ 2,166}$ ... Ln σιαγ. σου c. BD (it^{mu} vg) Eus^{dem}, ς Ti σου σιαγ. c. EGKLMSUVΔΠ al pl c g^{1}. k go al

σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι
κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
41 καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.
Lc 6, 30 42 τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ
Lev 19, 18 ἀποστραφῇς. 43 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλη-
Lc 6, 27 a σίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγα-
πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων
45 aa Lc 6, 35 aa ὑμᾶς· 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς,

40. τω θελοντι: D o θελων, Δ τον θελοντα | αφες (Or^{2,760} Ir$^{int\,243}$): D Bas$^{bapt\,637}$ αφησεως (*dimittes*) | αυτω (ℵ^{c}): ℵ* τουτω | ιματιον: ℵ 33. al^{10} fere cop arm aeth add σου

41. οστις (Bas^{bapt} οσ, Chr^{txt} et^{com} εαν τισ) σε (Bas^{bapt} εαν σε, LΔ om σε, ΝΔ add εαν, W^{scr} αν) | αγγαρευσει c. BLMSUΠ al pl; D -ρευες ... ΝΕGΚVΔ al mu Bas^{bapt} Chr^{txt} et^{com} αγγαρευση (ℵ ενγαρ. cf ad Mc 15, 21.) | δυο (et. f cop syr^{utr} aeth go Bas^{bapt} Chr^{bis}): D a b c g^{1} k Chrom ετι αλλα δυο, item *et alia duo* h vg, *alia duo* ff^{1} l am for syr^{cu} Ir^{int} Aug

42. σε (ℵ^{b}): ℵ* y^{scr} σοι | δοσ c. ΝΒD 13 124. Clem^{586} ... ς διδου c. ΕGΚLMSUVΔΠ etc:: cf Lc | D al^{4} τω θελοντι, item it^{pler} vg *volenti mutuari a te ne avertaris* (*-taris* b f ff^{1} vg; *-teris* g^{2}; *-teris te* a c; g^{1} *-tas te ab eo;* contra k Cyp *ab eo qui voluerit mutuari ne aversatus fueris*) | απο σου: D k m Clem Cyp om | δανισασθ. c. ΝΒ*DΔ etc (Lc 6, 34 -ι- et. ALPΞ) ... ς Ln Ti δανεισ. c. B**ΕGΚMUΠ etc; L δανησ.

43. ερρεθη c. ΚLSUΔΠ** al pl ... Ln Ti ερρηθη c. BDΕGΚMVΠ* al mu

44. τ. εχθρ. υμων c. ΝΒ 1. 22. 209. al^{4} a b ff^{1} g$^{1.2}$ k l vg sax fr cop syr^{cu} Thphil^{3,14} Or$^{4,324.339.351}$, item $^{1,768.4,358}$ Dial^{20} Eus$^{Ps\,569}$ Ir$^{int\,210}$ Cyp^{ter} al ... ς (Gb^{00}) add ευλογειτε τουσ καταρωμενουσ υμασ (D* υμιν, Athen om) c. DΕKLMSUΔΠ al pler c f h go syr^{sch} et^{p} arm aeth Athen$^{lega\,11}$ Clem^{605} (omnino propter sqq e Mt vdtr) Eus$^{prae\,13,7}$ (omnino e Mt vdtr) Const^{1,2} Chr:: cf. Lc | και προσευ. c. ΝΒ 1. 22. 209. al^{6} k cop syr^{cu} Thphil Athen Clem^{605} Or (ut ante) Dial Eus^{prae} Ir$^{int\,210}$ Cyp^{ter} al ... ς (Gb^{00}) praem καλωσ ποιειτε τουσ μισουντασ (c. min; Gb Sz τοισ μισουσιν c. unc omn) υμασ c. DΕKLMSUΔΠ al pler it^{pler} vg go syr^{utr} arm aeth Const^{1,2} Chr Aug al:: cf Lc | διωκοντ. (al$^{2\,scr}$ Thphil Or$^{1,768.4,358}$ go επηρεαζοντ.) c. ΝΒ 1. 22. 209. al^{2} (item al$^{2\,scr}$) k m em syr^{cu} cop aeth (go Thphil) Athen Dial Or$^{4,324.339.351}$ (item bis) Ir$^{int\,210}$ (*et orate pro eis qui vos oderunt*) Cyp^{ter} al ... ς (Gb^{0}) praem επηρεαζοντων υμασ (D. 157. Eus om) και c. DΕKLMSUΔΠ al pler a b c f h go syr^{utr} arm (Clem^{605} κ. πρ. υπερ τ. επηρ. ημιν, και τα ομοια, οισ προστιθησιν· ινα γενησθε etc) Eus^{prae} et^{es} Const Chr; item (διωκ. ante επηρ.) ff^{1} g$^{1.2}$ vg:: cf. Lc

45. ουρανοισ (et. Or^{quater} Eus^{es}): ΚUΠ 13. 33. 124. ti* al plus^{20} Athen Clem Or^{ter} Const Chr (inde X^{com}) τοισ ουρ. | οτι (et. Const Chr; k *quoniam*, d fu *quia*): it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} al Clem$^{hom\,8,57}$ aliud Athen$^{leg\,11}$ Ir$^{int\,280}$ Tert al οσ, *qui;* Eus^{prae} οστισ | πονηρ. κ. αγαθ. (et. b d k

ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 [41.5] ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν. Deu 18, 13

VI.

1 [22.10] Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν

---

syr^{p} go al Athen Or^{ssep} Eus$^{prae\ 13,7}$ et$^{es\ 426}$ Const Chr Ir$^{int\ 220.\ 225.}$ Cf et. Iust$^{ap\ 1,15}$ *τον ηλ. αιτ. ανατ. επι αμαρτωλους κ. δικαιους κ. πονηρους*, et$^{tr\ 86}$ *τ. η. α. ανατελλοντα επι αγαριστους κ. δικ. κ. βρεχοντα επι οσιους κ. πονηρ.* Naass^{102} *οσ ανατ. τ. η. αυ. επι δικ. κ. αδικ. κ. βρεχει επι οσιουσ κ. αμαρτωλ.*): a c f ff$^{1.}$ h syr^{p} et^{sch} Clem $^{hom\ 3,57}$ (*οσ ανατ. τον ηλ. επ. αγαθοισ κ. πονηροισ κ φερει τον υετον επι δικ. κ. αδ.* Similiter^{11,12}) Ir$^{int\ 147}$ Or$^{int\ 2,667.686.696}$ et^{alibi} Tert Lcif Aug al *αγαθ. κ. πονηρ.* | ℵ* (suppl^{a}) om *κ. βρεχ. επ. δικ. κ. αδικ.* Cf supra Iust$^{ap\ 1,15}$

46. *εχετε* c. ℵBZ unc rell et min pler ff$^{1.}$ g$^{1.}$ Thphil^{3,14} etc: D 18. 124. it^{pler} vg Cyp Lcif al *εξετε*. Cf et. Athen$^{leg\ 12}$ *εαν γαρ αγαπατε, φησιν, τ. αγαπωντασ κ. δανειζετε τοισ δανειζουσιν υμιν, τινα μι. εξετε;* | *ουχι* (ℵ^{b}): ℵ* om, item syr^{cu} (*sic enim et* etc) et Thphil (vide post) | *το αυτο* c. ℵBEKLMSUΔΠ al pler go syr^{utr} arm etc (1. al *τοιτο*, item it^{pler} vg Op *hoc*, Lcif *ista*, g$^{1.}$ *haec*) Thphil^{3,14} *τουτο και οι λιγσται και οι τελωναι ποιουσιν*) ... Ln Ti *ουτωσ* c. DZ 33. al^{4} h k syr^{cu} cop aeth Cyp Lcif

47. *αδελφ.* c. ℵBDZ 1. 13. 124. al mu it^{pler} (k om versum) vg fr sax syr^{cu} et^{sch} cop aeth arr perss Cyp al ... Gb *φιλουσ* c. EKLMSUΔΠ al plus^{150} f h syr^{p} arm go Bas^{2,458} Lcif al *φιλουσ* (ti r. *φιλουντασ υμασ*) | *εθνικοι* (Gb) c. ℵBDZ 1. 22. 33. 209. al^{15} fere it^{pler} vg syr^{cu} et^{p} et^{hr} cop aeth al Bas Cyp Lcif al ... ς (Gb′) *τελωναι* c. EKLMSUΔΠ al pl h k syr^{sch} syr$^{p\ cod}$ go (arm add *et peccatores*) | *το αυτο* (Gb′) c. ℵBDMUZ ti^{a} al plus^{30} (al Bas^{cdd} *τουτο*) syr^{sch} go arm aeth al Cyp et Lcif (*id ipsum*) Aug (*hoc ipsum*); item *hoc* it^{pler} vg, *haec* g$^{1.}$ ... ς *ουτω* (–*ωσ*) c. EKLΔΠ al pl h cop syr^{cu} et^{p} Bas^{ed}

48. *ωσ* c. ℵBF^{a}LZ 1. 13. 33. 124. al Clem^{bis} Or^{bis} Eus$^{dem\ 104}$ Ath$^{1,450.716}$ (Chr *ωσ και*, Bas^{bis} *καθωσ και*) al ... ς Ti *ωσπερ* c. DEKMSUΔΠ al pler | *ο ουρανιοσ* (Gb″) c. ℵBD^{b}EF^{a}LUZ ti^{2} al^{30} fere 4 f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l vg syr^{p} arm aeth al Clem$^{881\ allud}$ Or$^{1,522.2,26}$ Ath^{bis} Bas$^{1,238.334}$ Chr Cyp al ... ς *εν τοισ* (D* om) *ουρανοισ* c. D*E^{2}KMSΔΠ al pl b c d g$^{1.}$ h k syr^{cu} et^{sch} al Clem$^{792\ allud}$ Lcif

VI. 1. *δε* c. ℵLZ 1. 22. 33. 209. al plus^{10} g$^{1.}$ cop syr^{utr} aeth pers^{p} Op ... ς Ln om c. BDEKMSUΔΠ al pl it^{pler} vg go syr^{cu} al Chr Hil al | *δικαιοσυνην* (Gb) c. ℵ*et^{b}BD 1. 209. al it^{pler} vg Or$^{int\ 4,512}$ Hil Aug Hier

οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς· 2 ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπως ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ᾖ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν

(*iustitiam hoc est eleemosynam*) al ... ς ελεημοσυνην c. EKLMSUZΔΠ al pler f k syr^{p} (et.^{mg} ^{gr}) go arm al Chr ... ℵ^{a} *δοσιν* (scriptum est -σειν), item ut^{vid} syr^{cu} | Δ *προσ το μη* | *ουρανοις* c. ℵ* D 1. 33. Chr (et.$^{mo\,2}$) ... ς Ln Ti praem *τοις* c. ℵ^{c}BEKLMSUΔΠ al pler:: cf ad 5, 45

2. LU al *ποιεισ* | Δ om *ταισ* sec | ℵ* *αμην αμην* | z^{vid} al^{10} fere h *οτι απεχ.*

3. (et. presbyter ap Ir$^{int\,368}$) L *την ελεημο.* Cf ad h. v. Thphil$^{3,\,14}$ *μη γνωτω, φησιν, η χειρ σου η αριστερα τι ποιει η χειρ σου η δεξια.*

4. *η σου ελε.* (D *ε. σ.*, item it vg) *η* (BΔ om *η* post *-νη*) c. ℵ*BDΔ 33. ... ς Ln Ti *η σου η ελε.* c. ℵ^{b}EKLMSUΔΠ(z^{vid} nisi c. BΔ) etc | *αποδωσει* c. ℵBEKLUz 1. 22. 33. 124. 157. 209. al plus^{35} it^{pler} vg cop syr^{cu} arm aeth al Or$^{4,\,256}$ Const$^{3.\,14\,lib}$ Chr (et.$^{mo\,6}$) Cyp Aug al ... ς (Gb^{0}) Ti praem *αυτος* c. DEMSX^{vid}(e spatio)ΔΠ al pl h q syr^{sch} et^{p}. Item v. 6. al pauc h; v. 18 al pauc syr^{sch} | *σοι* c. ℵBDz 1. 22. 108. 209. al^{5} cdd^{gr} ap Aug (*multa exx. Latina sic - - reddet tibi* palam - - *in Graecis quae priora sunt non invenimus* palam) ff$^{1.}$ k vg fr sax cop syr^{cu} (Or$^{4,\,256}$ cdd: non liquet quo spectet) Cyp Aug Hier Chrom al ... ς (Gb^{00}) add *εν τω φανερω* c. EKLMSUX^{vid} (e spatio) a b c f g$^{1.}$ h q syr^{sch} et^{p} go arm aeth al Const Chr Op al

5. *προσευχησθε* o. *εσεσθ.* (ℵ*-*χησθε* omissis *ουκ εσ.*, ℵ^{a} *-χη* o. *εσεσθ.*, ℵ^{c} *-χησθε* o. *εσεσθ.*) c. ℵ* et^{c} Bz 1. 22. 118. it^{pler} vg go sah cop syr$^{p\,mg}$ aeth arm^{codd} Or$^{1,\,227}$ Chr (et.$^{mo\,6}$) Aug al ... ς *προσευχη* o. *εση* c. DEKLMSUX^{vid} (e spatio, item^{com}) Δ (non *δ*) Π al pler q syr^{cu} et^{sch} et$^{p\,txt}$ al | *ωσ* c. ℵBDz 33. ... ς Ti *ωσπερ* c. EKLMSUΔΠ al fere omn Or Chr | *φιλουσιν*: D a b ḡ h k q (non f ff$^{1.}$) add *στηναι*, g$^{2.}$ *salutare.* Item omisso *εστωτεσ* sah cop syr^{cu} et^{sch} | *εστωτεσ* (K om) *προσευχεσθαι*: D h *εστ. και προσευχομενοι*, a b c g$^{2.}$ q *stantes orare* (q *ador.*), k *et stantes adorant*; contra sah cop syr^{cu} et^{sch} nil nisi *ut orent* | *οπωσ* c. ℵBDKLzΠ* 1. 13. 33. 118. 124. 157. al plus^{30} Or$^{1,\,227.\,228}$ Chr ... ς (Gb^{00}) add *αν* c. EMSUΔΠ** al pl | *αμην*: syr^{cu} om | *απεχ.* c. ℵBDz 1. 13. 33. 118. 124. al^{10} fere it (exc f) vg arm aeth Or$^{1,\,228}$ Bas$^{2,\,556,\,665}$ Chr (et.$^{mo\,6}$) Aug al ... ς (Gb^{00}) praem *οτι* c. EKLMSUΔΠ al pler f Or$^{1,\,227}$ Bas$^{2,\,229}$

αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 [49, 5] Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς [9 ss Lc 11, 2–4] οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλή-

---

6. συ δε etc: k *vos autem cum adoraveritis* (**or.) *introite* usq *reddet vobis.* Eodem modo Aug[semel] | εισελθε: a -λθων | ταμειον (ND -μιον) c. NBDEL al ... ς Ln Ti ταμιειον c. KMUXΣΔΠ al pl | του sec: D 1. 13. 124. 232. om (it vg al non exprim), hinc Gb[0] | σου c. NBDZ 1. 209. al[8] ff[1] g[2] k vg sax fr sah cop syr[cu] et hr* Or[1, 228, 3, 423] Eus[pe 337. 681] Hil Amb al. Cf et. Clem[hom 3, 55] τοῖς δὲ πιστεύουσιν -- ἐν τῷ κρυπτῷ εὔχεσθε, εἶπεν, καὶ ὁ πατ. ὑμ. ὁ βλέπ. τὰ κρυπτὰ ἀποδώσει ὑμῖν ... ς (Gb[00]) add εν τω φανερω c. EKLMSUXΔΠ al pler a b c f g[1] h q syr[sch] et[p] go arm aeth

7. βατταλογησ. c. NB (D[d] βλατταλ., D* βλαττολ.) ... ς Ln Ti βαττολογ. c. KLMUΣ (certe -τολ-) ΔΠ al pler; EG al syr[p mg gr] βατολογ. | εθνικοι (et. Or[1, 228]): B syr[cu] υποκριται

8. ο πατ. υμων (1. al ημων, al[7] syr[p] aeth[cod] Or[1, 204] [om υμ.] add ο ουρανιοσ, item X -- ουρανοισ): ℵ*B sah praem ο θεοσ | αιτ. αυτον: D h ανοιξε το στομα

10. ελθατω c. NDE[2]GΔ ... ς Ln ελθετω c. BE*KLMSUΣΔΠ al omn[vid] | ωσ: D* a b c k Tert Aug[semel] om | επι γησ c. NBZΔ 1. 22. 406. Clem[508 libere] Or[1, 240 ter 241. 242] Chr[mo 2] ... ς ε. τησ γ. c. DEGKLMSUΔΠ al pler Or[1, 236] Const[3, 18, 7, 24] Eus[luc 201] Chr Max[1, 257]

11. τ. επιουσιον: Chr τουτέστι τὸν ἐφήμερον, sah *venientem*, cop *crastinum*, syr[p] *necessarium* (syr[sch] *indigentiae nostrae*) it mm lux Tert Cyp Aug al *cottidianum* (*cotid.*), vg *supersubstantialem.* Hier επιουσιον *i. e. praecipuum, egregium, peculiarem* -- *Quidam, quod super omnes* οὐσίας *sit h. e. super universas substantias* -- *non multum ab eo sensu differt quem exposuimus:* lib. 2. ad Tit. 4, 432. *Quod nos supersubstantialem expressimus, in Graeco habetur* επιουσιον, *quod verbum* LXX περιουσιον *frequentissime transferunt* -- *in Hebraeo* sgolla, *Symm.* εξαιρετον -- *in evang. sec. Hebr. reperi* mahar, *crastinum* -- *possumus supersubst. panem et aliter intelligere, qui super omnes substantias sit et universas superet creaturas:* ad Mt col. 21. *Panem nostrum substantivum sive superventurum:* ad Ez. 18. 3, 822. Amb (lib. 5. de sacram. 4, 24) *supersubstantialem* -- *Latinus hunc panem quotidianum dixit, quem Graeci advenientem, quia Graeci dicunt* τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν *advenientem diem.*

ματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· 13 *καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηρ-*
18. 35 Mc 11, 26 *οῦ.* 14 [44. 6] *Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος·* 15 *ἐὰν δὲ μὴ*

Victorin (lib. 2. contr. Arium p. 273) *ἐπιούσ. denominatum a substantia -- hoc Latini vel non intelligentes vel non valentes exprimere tantummodo quotidianum posuerunt* -- (p. 262.) *unde enim deductum ἐπιούσιον quam a substantia?* -- (p. 270) *consubstantialem.* Cf et. ad Lc

12. D *οφιλεματα*, KL *οφελημαt*. | *αφηκ.* c. ℵ*BZ 1. 124mg harl* for fu syrP Or1, 227. 262 Nyss$^{or\,at\,5}$ Bas2, 606 (*αφεσ ημ. τ. οφ. διοτι αφηκ. κ. ημεισ*) ... DELAΠ** al *αφιομεν* (L *-ωμεν*) ... ς *αφιεμεν* c. ℵcGKMSUΠ* al pler it vg (et. am) syrcu etsch go arm aeth Or1, 255 (nil affert nisi *ωσ και* usq *ημων*) Constbis Chr Cyp al:: cf Lc

13. *πονηρου* (Gb Sz) c. ℵBDZ 1. 17. (add *αμην*) 118. 130. 209. (al mu verba *οτι σου* etc in mg tantum vel rubro scripta habent) scholia edd multorum: *τὸ δὲ ὅτι σοῦ ἐστίν* etc *ἓν τισιν οὐ κεῖται μέχρι τοῦ ἀμήν*, item schol codicis 36. ad Lc 11. (postquam dixit orationem apud Lc terminari verbis *εἰς πειρασμόν*, addit *ὁ δέ γε ματθ. εὑρίσκεται προσενεγκών· ἀλλὰ ῥῦσ. ἡμ. ἀ. τ. πονηροῦ.*) a b c ff1. g2. l vg (ita am fu for tol emm gat mm etc; vged add *amen*, item sax) sax fr cop arredd etcdd persw Or1, 227 (et.271 sq) Nyss1, 761 (*ἀπὸ τ. πονηροῦ τοῦ ἐν τ. κόσμ. τούτῳ τὴν ἰσχὺν κεκτημένου, οὗ ῥυσθείημεν χάριτι τοῦ χυ, ὅτι αὐτῷ ἡ δύναμισ καὶ ἡ δόξα ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγ. πνεύμ. νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰσ τουσ αἰῶν. τῶν αἰών. ἀμήν*: his concludit totius orationis dominicae explicationem.) Caes3, 116 (ex liturgia non e textu sacro affert formulam doxologicam: *τὴν παρὰ τῶν ἱερέων ἀκούομεν τῷ θεῷ εὐχαριστίαν ἀναφερόντων καὶ -- ὅτε φασί· τὸ κράτοσ καὶ ἡ βασ. καὶ ἡ δύν. καὶ ἡ δόξα τοῦ πατρὸσ καὶ τ. υἱοῦ κ. τ. ἁγ. πνεύμ. νῦν καὶ ἀεὶ* etc ut Nyss. Similiter1, 29 -- *ἐν τῷ καιρῷ τῆσ θείασ τῶν μυστικῶν τελευτῆσ βοῶντεσ· ὅτι σὸν τὸ κράτοσ καὶ ἡ βασ. καὶ ἡ δύν. καὶ ἡ δόξα.* Huc quadrat quod Euthym victor. de Massalianis anath. 7. ap Gall.14, 295 *τὸ παρὰ τῶν θείων φωστήρων καὶ τῆσ ἐκκλησίασ καθηγητῶν προστεθὲν ἀκροτελεύτιον ἐπιφώνημα* dicit.) Cyrhr 28, 331 (*ἀπὸ τ. πονηροῦ. πονηρὸσ δὲ ὁ ἀντικείμενοσ δαίμων ἀφ' οὗ ῥυσθῆναι εὐχόμεθα. εἶτα μετὰ πλήρωσιν τῆσ εὐχῆσ λέγεισ ἀμήν, ἐπισφραγίζων διὰ τοῦ ἀμὴν -- τὰ ἐν τῇ θεοδιδάκτῳ εὐχῇ*) Max (diserte explicat totam orationem dominicam, sed concludit verbis *απο του πονηρου*: 1, 363) Cyp (add *amen*) Tert(orat.5 *respondet clausula* -- sed evehe nos a malo) rell omn (exc Op) ... ς add *οτε σου εστιν η βασιλεια και η δυναμισ* (syrcu om *κ. η δυν.*) *και η δοξα εισ τουσ αιωνασ. αμην* c. EGKLMSUVΔΠ al pler f g1. (om *amen*) q syrutr etcu ethr aeth arm go sl (item sah *quoniam tuum est robur et potentia in aevum aevi amen*, et k *quoniam est tibi virtus in saecula saeculorum*) Const2, 18 et (omissis *και η δυν. κ. η δοξ.*)7, 24 Chr al Op

14. *γαρ*: D*L al5 om | *και υμιν*: D b c f g1. h k q *υμων και* | *ουρανιοσ*:

ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 16 [45. 10] Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. 19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 [46. 5] θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. 21 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. 22 [47. 5] Ὁ λύχνος

20 s Le 12, 33 s

22 s Le 11, 34—36

L al[2] itmu vg cop syr[hr] aeth al Eus[ps 85] Chrom al add τα παραπτωματα υμων

15. ανθρωποις c. ℵD 1. 118. 209. al a c ff[1] g[1] h k l vg sax fr syr[sch] ar[p] Aug al ... ς (Gb[00]) Ln add τα παραπτωματα αυτων c. EGKLM SUVΔΠ al pler b (om αυτ.) f q sah cop syr[cu] et[p] go al Op | ο πατ. υμων (ℵ 301. υμιν, item *vobis* post *dimittet* c f; M s[ecr] add ο ουρανιος) αφησει (D 21. a b ff[1] h k q vg[ed] [non am fu for al] al mu add [h praem] υμιν)

16. ℵ* και οταν δε | ως c. ℵBDΔ 1. 118. al[2] ... ς Ti ωσπερ c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler | ℵ* om οι | syr[cu] om σκυθρωπ. | ℵ* k syr[sch] Aug το προσωπον | Ln εαυτων c. B al pauc | Δ al οπως αν | ℵ* αμην γαρ | απεχ. c. ℵBD 1. 22. 118. 124. al[6] a b f h k m q arm aeth Aug al ... ς praem οτι c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler c ff[1] g[1.2] vg

17. αλειψαι: D al[8] -ψον | syr[cu] et[sch] το προσ. σ. νιψ. και αλειψ. etc

18. οπως: D ινα | B k νηστ. τοις ανθρ. (Ln) | κρυφαιω bis (Gb′) c. ℵBD (pr loco D[2] ε. τω κρυφ., D* ε. κρυφια, sec D εν κρυφ.) 1. 22. ... ς κρυπτω c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler | σου sec: ℵ*Δ om | σοι (Gb 8z) c. ℵBDGKLM SUVΓΠ al plus[150] f ff[1] l m q vg syr[cu] et[utr] eth[r] cop go arm[zoh] al Thph Euth Aug Amb al ... ς add εν τω φανερω c. Ea al certe pm a b c g[1] h k aeth arm[edd] aliq

19. D θησαυριζεται (d hiat) | Δ εν υμιν | αφανιζει (Iust[ap 1, 15] Clem[587. 578]): D* Or[2, 220] -ζουσιν | και οπ. κλ. (D[b] add και) διορ. κ. κλ.: Iust και λησται διορ.

20. Γ p[ecr] om δε | ουτε (U οὔ exeunte versu) βρωσις: syr[cu] om (antea ου pro ουτε) | ουδε (et. Clem Or; c ff[1] Cyp[239]; syr[utr] go al): ℵ 1. a b f (*et furantur*) g[1.2] h q (k om ουδ. κλ.) vg syr[cu] (sah cop) Cyp[203] Aug Chrom al και

21. σου bis (Gb′) c. ℵB 1. 28. sah cop syr[p mg cd] aeth it (exc f) vg sax fr Bas[2, 350. 54] Mac Ephr Max[1, 418] (sec om) Tert al ... ς υμων c. EGKLM SUVΓΔΠ al pler syr[cu] et[utr] go al | εσται και (et. Or[lib 2, 157. 459] Bas[bis]

τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς,
ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου
πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ
Lc 16, 13 ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον. 24 [48.5] Οὐδεὶς δύναται
δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-
πήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε
25–33 Lc 12, 22–31 θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 25 [49.5] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ
μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί
ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα
τοῦ ἐνδύματος; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι
οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ

---

etc): B om και (Ln). Cf Iust$^{ap\ 1,\ 15}$ οπου γαρ ο θησ. εστιν, εκει και ο νους ανθρωπου.

22. ο οφθ. c. ℵEGKLMSUVΓΔΠ al omn^{vid} f am fu for al sah cop syr^{cu} et^{utr} go arm Clem^{294} Eus$^{ps\ 34}$ al ... Ln add σου c. B it^{pler} vg^{ed} aeth Or$^{int\ 2,\ 109.\ 164}$ Hil al | εαν c. ℵ al^{6} a ff$^{1.}$ q vg syr^{cu} Hil Amb ... ς Ln Ti add ουν c. BEGKLMSUVΓΔΠ al pler f g$^{1.}$ h k (b enim) syr^{utr} Chr Aug | ᾖ h. l. c. ℵB^{bscr} f ff$^{1.}$ am fu for al ... ς Ln Ti post απλουσ c. EGKLM SUVΓΔΠ al pler it^{pl} (vg^{ed} ante απλ.) Chr Aug al

23. ᾖ: ℵ*(b post πον.) post δε, 33. om

24. ουδεισ: LΔ al pauc add οικετησ:: e Lc | δυσι: ita (non -ιν) ℵBEGKL MUΓΔΠ etc | ενοσ: 28. z^{ascr} praem του | μαμωνα (Gb Sz) c. unc omn et min pler a b k am fu cop arm ... ς μαμωνα c. min ut vid pauc c f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h q vg^{ed} for al sah go (et. editum Or$^{1,\ 745}$)

25. φαγητε c. ℵ 1. 4. 22. cdd quos sequitur Hier (in epist. ad Damasum usum se testatur *codicum graecorum emendata conlatione sed et veterum*) a b ff$^{1.}$ k l vg sax fr syr^{cu} aeth pers^{w} ar^{r} Clem^{579} (sed non accurate inter Mt et Lc distinxit) Ath$^{1,\ 389}$ (accurate affert 25–30) Bas$^{2,\ 81.\ 388}$ (utroq loc υμων bis, sed$^{2,\ 269}$ add και τ. πι.) Chr^{ter} (ad ipsum locum, ubi etiam scripsit: διόπερ οὐδὲ ἁπλῶσ εἶπε· μὴ μεριμνήσητε τί φάγητε καὶ τί ἐνδύσησθε, ἀλλὰ τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ) al Hil al ... ς (Gb^{00}) Ti add και τι πιητε c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler syr^{utr} go al; item Ln η (sah om) τι πιητε c. B al^{10} „cdd nonnull" ap Hier c f g$^{1.}$ h m q gat lux (sah) cop arm (Or$^{1,\ 711}$ liberrime μη μεριμν. τι φαγητε η τι πιητε· καταυοησατε τα πετεινα του ουρ. η καταυοησατε τουσ κορακασ, οτι etc) (Eus$^{ps\ 238}$ μηδε τι πι.) (Ath$^{1,\ 871}$ μη μεριμνησητε τι φαγ. η τι πι. η τι ενδ.) Mc^{mon} Max$^{1,\ 359}$:: cf v. 31. Spectat huc Iust$^{ap\ 1,\ 15}$: μὴ μεριμνᾶτε δὲ τί φάγητε ἢ τί ἐνδύσησθε. οὐχ ὑμεῖσ τῶν πετεινῶν κ. τῶν θηρίων διαφέρετε; καὶ ὁ θεὸσ τρέφει αὐτά. μὴ οὖν μεριμνήσητε τί φαγ. ἢ τί ἐνδ. οἶδε γὰρ ὁ πατ. ὑμ. ὁ οὐρ. ὅτι τούτων χρείαν ἔχετε. ζητεῖτε δὲ τὴν βασ. τῶν οὐρ. καὶ ταῦτ. πά. προστεθ. ὑμ.

26. ου: E^{2} ουτε | ℵBL al$^{2\ ascr}$ Ath$^{1,\ 389}$ ε. τασ αποθ. | υμων: L al ημων | αυτων: E τουτων

ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κο- 10, 31
πιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς

---

27. ἐξ: a om (it vg *quis vestrum*) | *μεριμνων* (it^{pl} vg syr^{utr} etc): 59. a b h k m syr^{cu} Hil (non Aug al) om | *προσθειναι* (ℵBMVaΠ etc): EGKLUΓ al pm *προσθην*.

28. *αυξανουσιν ο. κοπιωσιν* (B 33. -*ιουσιν*) *ο. νηθουσιν* c. ℵB 1. 4. 33. 118. 209. Ath^{1,260} Chr^{com} (et. cat^{ox} ex Chr) ... ς *αυξανει ο. κοπια ο. νηθει* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler Bas^{2,269}

29. *σολομών*: sed *σολομῶν* EGKLMUΓΠ: itaque nullus edd antiquiss aliter | L *περιβεβλητε*

30. *ου πολλω*: L *ουπω*, Δ *ποσω* (it vg *quanto*)

31. GΠ* al plus^{10} *περιβαλλωμεθα*, s* al *περιβαλλομ.*

32. Δ al c f ff^{1} vg al Aug al *ταυτ. γ. παντ.* (a b k Cyp om *πα.*) | *τα εθνη*: syr^{cu} et^{sch} ar^{P} Chr (ad ipsum locum; et.$^{mo\,6}$) Max^{1,259} add *του κοσμου*:: ut Le | *επιζητουσιν* c. ℵB 1. 4. 13. 22. 124. 207. Max^{1,259} ... ς -*ζητει* c. EGKLMSUVΔΠ al pler Chr | *γαρ* sec: ℵ^{c} al pauc b c g^{1} cop syr^{sch} al Cyp al *δε* | *υμων*: L om | *ο ουρ.* (et. f h syr^{utr} go arm aeth Clem$^{hom\,3,55}$ *εφη· οιδ. γ. ο πα. υμ. ο ουρ. οτι χρηζ. του. απαντ.*, item Iust$^{ap\,1,15}$ vide ad v. 25): ℵ (sed ℵ* *ο θεος ο πατ. υμ.*, ℵ^{c} om *ο θε.*) 28. 237. it^{pler} vg syr^{cu} cop Clem$^{579.(992}$ alludit: *οιδ. γ. ο πατ. ων χρειαν εχετε*) Cyp al om | *απαντων*: syr^{cu} om

33. *πρωτον* (27. *προτερ.*, 225. add *απαντων*): 61. b ar^{P} pers^{P} Iust (vide ante) Chr (et.$^{mo\,6}$) Op om | *τ. βασιλ.* (B *δικαιοσυνην*: ita Ln) sine additamento c. ℵB g^{1}. k m am Eus$^{pr\,12,16}$ Ps-Ath^{2,378} ... ς Ti add *του θεου* c. EGKLMSUVΔΠ al pler it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} al Clem$^{992\,lib}$ Mc^{mon} Chr al Cyp al; item 301. Iust (vide ad v. 25) Clem^{579} et$^{lib\,242}$ Chr^{txt} et^{com} *των ουρανων*, item 236. 440. v$^{cant\,scr}$ cop aeth *αυτου* | *κ. τ. δικαι.* (B *βασιλειαν*: ita Ln) *αυτου* (k Ps-Ath *τ. θεου*, Clem^{579} Eus^{prae} om): 119. 245. Iust (vide ante) Clem$^{242.992}$ Chr^{txt} (et.$^{mo\,6}$, sed var edd al) et^{com} om. Huc cf Or^{1,197} item$^{1,219.2,260.3,762}$ et^{alibi} (*ἐμαθε γὰρ ἀπὸ τοῦ ἰησοῦ·*) *αἰτεῖτε τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ προστεθή-*

τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

VII.

1 a Lc 6, 37 a 1 [50.2] Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3—5 Lc 6, 41 a 3 [51.5] τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ. 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 [52.10] Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν 7—11 Lc 11, 9—13 καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 [53.5] Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς

σεται ὑμῖν· καὶ αἰτεῖτε τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια προστεθήσεται. Item Clem[416] αἰτεῖσθε γάρ φησι τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ ὑμῖν προστεθήσεται. Quo respiciens[579] ad τ. βασ. των ουρ. καὶ τ. δικαιο. addit: ταῦτα γὰρ τὰ μεγάλα· τὰ δὲ μικρὰ καὶ περὶ τὸν βίον, ταῦτα προστεθ. ὑμῖν.

34. ς[e 1624] μεριμνησετε ex errore | εαυτης (Gb″) c. ℵBGLSV(B*LΔ αυτης) al plus[30], item it vg (*sollicitus erit sibi ipse* [*ipsi* c Aug] a? b c vg Hil Aug; *ipse cogitabit sibi* k Cyp, *de se cogit.* g[1], *ipse pro se cogit.* f) ... ς τα εαυτης c. EKMUΠ al pl, Δ τα περι αυτης | G* al pauc om αρκετον usq αυτης

VII. 1. κριθητε: L add μη καταδικαζετε και ου μη καταδικασθητε:: e Lc

2. μετρηθησεται (Gb Sz) c. ℵBEGKLMSUVXΔΠ al pl a b k am fu for tol cop syr[cu] et[utr] al Clem[rom 13] (ω μετρω μετρειτε εν αυτω μετρηθησ. υμιν) Or[3, 239] al mu Hil ... ς αντιμετρηθ. c. min it[pl] vg[ed], item (parum inter Lc et Mt distingu.) pp aliq[gr] (ut Polyc[2]) et[lat]

3. ℵ* 235. Chr[mo 5] την δε δοκον την εν τ. σ. οφθ.

4. ερεισ (ℵ[b]; ff[1] g[1] *dices*): ℵ* a b c f g[2] h k vg Lcif al λεγισ (*dicis*) | τω αδ. σου: ℵ Gild add αδελφε:: ut Lc | εκ c. ℵB 1. 13. 28. 33. 124. 209. 235. al[5] (it vg *de*) ... ς Ti απο c. EGKLMSUVXΔΠ etc (item 124. 157. απο pro εκ sec v. sq)

5. εκ τ. ο. σ. την δοκ. c. ℵBC ... ς την δοκ. εκ τ. ο. σ. c. EGKLMSUVXΔΠ al omn[vid] it vg (et. Ir[int 268]) Chr:: cf Lc | ℵΔ Dam[1, 605] εκβαλλειν

6. MS 1. al plus[15] δοτε | το αγιον (et. Or[2, 451] etc): 157. al[20] fere Or[2, 798 lib] Ath[1, 105. 952] Ps-Ath[2, 88] Chr τα αγια | E al βαλεετε, L βαλλετε, al βαλλητε. Cf Basilid ap Epiph[24, 5] μη βαλητε τους μαργαρ. (et. al pauc syr[cu] Or[ter] Ath[1, 105] Chr[mo 4] al om υμων) εμπροσθ. των χοιρ. μηδε

γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 [54.5] πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. 13 [55.5] εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν

Lc 6, 31

Lc 13, 24

δοτε το αγιον τοις κυσιν. | καταπατησουσιν c. BCLX 33. (et. ρηξουσ.) g^{ser} ... ς -σωσιν c. NEGKMSUVΔΠ al pler (et. Clem^{348})

8. ανοιγησεται c. NCEGKLMSUVXΔΠ al omn^{vid} it vg sah al Clem^{654} al Aug al ... B cop syr^{cu} et^{utr} ανοιγεται (Ln)

9. η (U om) τις (Ln ἢ τις) εστιν c. NB^{2}CEGKMSUVXΔΠ al longe pl a f ff^{1}. g$^{1.2}$. k q vg Cyp Aug al ... B*L b c h emm syr^{cu} et^{utr} sah cop al om εστιν (Gb^{0} Ln) | ον c. N*BC 13. 235. al pauc a b c g^{1}. h mm Aug^{bis} (hi Latini omnes *a quo petit* [b *petet*]) sah cop arm (et.^{vid} syr^{cu} et^{utr} aeth) ... ς Ti ον (M al οσ) εαν (K*LΔ αν) c. NbEGKLMSUVXΔΠ al pler f ff^{1}. g^{2}. k q vg Cyp Aug^{semel} (hi Latini *quem si petierit* [q *petat*]) | αιτησει c. NBCLΔ 131. 157. al^{10} fere ... ς αιτηση c. EGKMSUVXΠ al pler

10. η και (sah non expri) c. NBC 1. 33. 435. al arm sah; item K (totus vers. suppl in mg; plane om Chr) MSΠ al plus^{30} η και εαν (Ti); it vg cop syr^{cu} *aut si* ... ς και εαν (L αν) c. EGLUVXΔ al pl syr^{utr} aeth | αιτησει c. NBCLΔ 33. ... ς αιτηση c. EGKMSUVXΠ al pler. Cf et. Clem hom 3, 56 *τίνα αἰτήσει υιος αρτον, μη λιθ. επιδωσει αυτω; η και ιχθυν αιτησει, μη οφ. επιδ. αυτω;*

11. δοματα (1. a b c f g^{1}. h k q vg^{ed} Cyp al post αγαθ.): L 48^{ev} ff^{1}. g^{2}. l am fu for tol harl* em** iac Hier om | Δ om ό sec | M al plus^{5} Cyp ο ουρανιος. Clem^{hom} pergit: *ει ουν υμεις - -* (ad verbum consentiens) *ο πατ. υμ. ο ουρανιος δωσει αγαθα τοις αιτουμενοις αυτον και τοις ποιουσιν το θελημα αυτου.*

12. συν (cop δε, Chr$^{mo\ 8}$ γαρ) c. NbBCEGKMSUVXΔΠ al pler it vg sah syr^{cu} et^{p} al ... N*L al plus^{5} syr^{sch} arm ar^{p} om | εαν c. NC al Chr (et.$^{mo\ 5}$) ... ς Ln Ti αν c. EGKLMSUVXΔΠ al pler | LX al θελετε, it^{pler} vg *vultis* (h k Cyp *volueritis*) | C*L ποιουσιν | ουτως (al^{3} post υμ.): L al c ff^{1}. l vg syr^{cu} om | ουτος: LX al plus^{50} syr$^{p\ txt}$ ουτως

13. εισελθατε c. NBCLΔ 157. al^{5} ... ς -θετε c. EGKMSUVXΠ al pler | οτι (et. c f ff^{1}. g$^{1.2}$. k vg Gaud arm$^{edd\ 5}$ etc): 118* a b h l q arm^{zoh} Cyp *Lcif* al τι (118* και τι), *quam* | η πυλη c. NbBCGKLMSUVXΔΠ rell omn^{vid} syr^{cu} et^{utr} sah cop arm aeth f ff^{1}. g$^{1.2}$. q vg go al Chr (πῶσ ἡ στενὴ καὶ τεθλιμμένη ῥᾳδία; ὅτι ὁδός ἐστι καὶ πύλη. ὥσπερ οὖν καὶ ἡ ἑτέρα, κἂν πλατεῖα κἂν εὐρύχωρος, καὶ αὐτὴ ὁδὸς καὶ πύλη - - τεθλιμμένη γὰρ ἡ ὁδὸς καὶ στενὴ ἡ πύλη, ἀλλ' οὐχ ἡ πόλις) Or$^{int\ 3,\ 858}$ Aug^{semel}

οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμμένη
ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες
αὐτήν. 15 [56.10] Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρ-
χονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
16—21 Lc 6, 43—46 ἅρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. [57.5]
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

Fulg ... א* a b c h k m for Naass (vide post) Clem^{bis} (^{664} *δύο ὁδοὺς ὑποτιθεμένου τοῦ εὐαγγ. καὶ τῶν ἁπτ. - - καὶ τὴν μὲν καλούντων στενὴν καὶ τεθλιμμένην - - τὴν δὲ - - πλατεῖαν κ. εὐρύχωρον.* Item ^{578} *πλατεῖα κ. εὐρύχ. ὁδὸς ἀπάγει εἰς τὴν ἀπώλ.*) Or^{1,228} (*ο την πλατειαν και ευρυχωρ. οδευων οδον την απαγουσαν επι την απ.*) ^{2,300} (*η πλατ. κ. ευρυχ. οδος απαγει επι τ. απ.*) ^{3,270} item ad Prov. 7, 6 as (cf Notit. ed. cod. bibl. Sinait. p. 87. *τοις βουλομενοις οδευειν την πλατειαν οδον και ευρυχωρον και απαγουσαν επι την απωλ.*) Eus$^{ps\,286}$ Or$^{int\,2.387}$ Cyp Lcif al om: ita Ln | *εισιν*: א* sah (al?) om | *εισερχομ.*: L 13. 124. al plus ^{10} *ερχομ.*, א^{b} *πορευομενοι*, 1. 118. 157. *εισπορ.*

14. *οτι* (Gb′) c. א*B*X (*ὅτί*) 1** al haud dubie mu m vg$^{edd\,ap\,Gb}$ sah^{mūn} cop arm$^{3\,edd}$ Naas^{116} (*διαρρηδην ειρηκεν ο. σωτηρ οτι στενη κ. τεθλιμμ. εστιν η οδος η απαγ. εις την ζω. και ολιγ. εισιν οι εισερχ. εισ αυτην, πλατεια δε και ευρυχ. η οδος η απ. εισ τ. απωλ. και πολλ. εισ. οι διερχ. δι αυτης*) Or^{3,527} (*εαν τισ - - λεκτεον αυτω ου μονον το πολλοι κλητοι - - αλλα και - - το εν τω κα. ματθ. γεγραμμενον τουτον τον τροπον ρητεον· οτι στενη* etc) Gaud^{semel} ... Gb Sz Ln τι c. א^{b} vid et c B^{2}EGKLMSUVΔΠ al plus ^{150} it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} go arm^{zoh} aeth Ephr al Cyp al ... 209. Ps-Ath (ad Castor.^{315}) Chr (et.$^{mo\,6}$) *και*, 47^{ev} plane om. Ceterum B add *δε*, item sah^{woid} | *η* (K υ, L om) *πυλη* (et. b c f ff^{1} g$^{1.2}$. q syr^{cu} et^{utr} sah cop arm aeth go Or^{3,527} Ps-Ath$^{castor\,315}$ Chr [vide ante] al Aug^{passim} al) ... 113. 182* p^{scr} a h k m Naass (vide ante) Clem (vide ad v. 13) Clem$^{hom\,16,17}$ (*ο διδασκαλοσ - ειπεν· εισελθετε δια τησ στενησ κ. τεθλιμμενησ οδου, δι ησ εισελευσεσθε εισ την ζωην*) Or^{1,642} (*στενη κ. τεθλιμμενη η οδος η απαγ. εισ την ζωην*) $^{2,713.3,144.220}$ (*οδοσ στενη μεν - - αλλα και τεθλιμμενη*) ^{4,615} (*στενη κ. τεθλιμμ. η οδος* etc) ^{4,190} Eus$^{ps\,14.378}$ Eus$^{ecl\,105}$ Ps-Ath^{2,493} (*στενη κ. τεθλιμμ. η οδος η απαγουσα εισ τ. ζω.*) Cyp al om; hinc etiam Ln [*η πυ.*]

15. *προσεχ.* absque *δε* c. NB 435. al^{15} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} sah arm aeth Iust$^{tr\,35}$ (*προσεχετε* usq *αρπαγεσ*, plerisque ad verbum consentientibus) Ath ^{1,215} Chr (et.$^{mo\,6}$) Ps-Ath $^{lat\,2,609}$ Lcif Hil al ... ς Ti add *δε* c. CEGKLMSUVXΔΠ al pler f cop syr^{p} go

16. *σταφυλασ* (et. Schu probat) c. NB(C*-*λην* et -*λασ* coniunxit in *σταφυλήνασ*) 1. 22. 118. 209. al^{5} it vg syr^{cu} et^{utr} go Bas $^{1,479.113}$ Chr (et.$^{mo\,6}$) (Tert$^{anim\,21}$ *et nemo de spinis metat ficus et de tribulis uvas*) Hil Amb Aug^{semel} al ... ς Ti *σταφυλην* c. C^{2}EGKLMSUVXΔΠ al pler arm aeth Lcif Aug^{semel} :: cf Lc

17 [58.5] οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ 12, 33
σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον
ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς
καλοὺς ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτε- 3, 10
ται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι-
γνώσεσθε αὐτούς. 21 [59.2] Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύ-
σεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 22 [60.5] πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν 22 a
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ
τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις
πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε
ἔγνων ὑμᾶς, ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

---

17. B καρπ. ποιει καλους, Δ καλ. ποιει καρπ.

18. ενεγκειν pr c. ℵ*vid B Dial[40] (ενεγκειν) et[41] (προσενεγκ.) Or (cum Herael)[4, 221] (affert tantum ου δυναται δενδρ. αγαθον καρπ. πονηρους ενεγκειν), item ενεγκειν sec c. ℵ Dial[40] (ενεγκαι) et[41] (προσενεγκαι) Or[3, 267] (affert tantum ου δυναται δενδρ. πονηρον καρπους αγαθους [αγαθ. et. al panc Cyr[4, 581. 908]] ενεγκειν) ... ς Ln Ti bis ποιειν c. (ℵ* corr priore tantum loco; B sec tantum loco) EGKLMSUVXΣΠ etc | ουδε: L add παλιν

19. παν c. ℵBC*EGKMSUVXΔΠ al longe pl a ff[1.] k q vg cop syr[utr] go arm al etc ... C**LX al plus[30] b c g[1.] h (f Ir[int 237] enim, g[2.] autem) syr[cu] sah add ουν, Ln [ουν]

20. απο c. ℵBEGKLMSUVXΣΔΠ etc ... Ln εκ c. c, item εκ it[pler] vg Lcif Ang, de k Hil (contra a f)

21. ℵ* τα θεληματα | τοις c. ℵBC(*et**)Z 1. 33. 124. 131. al panc Iust[ap1, 16] Naass[113] Cyr[4, 146. 678] ... ς Ti om c. EGKLMSUVXΔΠ al pler Or[2, 557] Cyr[4, 807] Bas[2, 229] Chr | ουρανοις: C** 33. it[pler] vg syr[cu] sax fr Cyp al add ουτος εισελευσεται εις την βασιλειαν των ουρανων

22. μοι: z om, nisi forte (ut e spatio vdtr) ante ερουσιν habebat pariter atque it[pl] Cyp al | Δ om τη | κυρ. κυριε: syr[cu] add ου τω σω ονοματι εφαγομεν και επιομεν (pergit και τω σω ον. επροφ.). Vide post | επροφητ. c. ℵB*CLZ 13. 33. 124. 48[ev] a[scr] ... προεφ. e. B[2]EGKMSUVXΔΠ al pler | δαιμονια: ℵ* add πολλα | ℵ*L al Dam[1, 605] εξεβαλλομεν (L -ωμεν). Cf huc Iust[tr 76] (et[ap 1, 16]) – – κυρ. κυρ. ου τω σω ονοματι εφαγομεν και επιομεν και προεφητευσαμ. κ. δαιμ. εξεβαλ. (apol κ. δυναμεις εποιησαμεν pro κ. προε. κ. δ. εξ.). Similiter Or[1, 423] – – ου τω ον. σου εφαγομεν και τω ον. σου επιομεν και τω ον. σ. δαιμο. εξεβαλομεν και δυναμ. πολλας εποιησ., item variantibus nonnullis[1, 156. 4, 421. 425]; similia et Aug et Hier

23. K ουδεποτ | υμας: E* αυτους | LU al[30] fere b arm Hil al παντες οι εργαζ.

Lc 6, 47 ss 24 61.5 *Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν.* 25 *καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.* 26 *καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον.* 27 *καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.*

Mc 1, 22 Lc 4, 32 28 62.2 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·* 29 *ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.*

---

24. *οὖν*: ℵX al pauc a k m (item aliae vv) Cyp al om | *μου*: L ante *ακουει*, vv pler pp^{lat} post *λογους* | *τουτους*: B* al^{4} a g^{1} k m go syr^{hr} Cyp al om, Ln [*τουτ.*] | *ομοιωθησετ.* (et. Schu prob) c. ℵBZ 1. 13. 22. 33. 124. al^{8} fere cdd ap Euthy a b c ff^{1} g^{1} l vg sah arm aeth syr$^{p\ mg}$ Or^{1,112} (sed o *ακουων* pro *οστ. ακουει*) Bas^{1,486} Cyr$^{es\ 559.\ 77}$ Chr (et.$^{mo\ 6}$) Amb al ... ς Ti *ομοιωσω αυτον* c. CEGKLMSUVXΔΠ al pler f h k m q syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ txt}$ cop go Cyp Lcif Hil al | C* *οικοδομησεν* | *αυτ. τ. οικ.* c. ℵBCZ 1. 33. Or$^{1,307.\ 3,\ 626}$ ... ς *τ. οικ. αυτ.* c. EGKLMSUVXΔΠ al pler Bas al

25. *ηλθον* c. ℵCEGKLMSUVXΔΠ etc ... B *ηλθαν* | *προσεπεσαν* (Ln *-παισαν* de coniectura) c. ℵBCEXZΔ al plus^{10} syr^{p} mg g^{r} Cyr$^{es\ 77}$ Chr Dam ... ς *-σον* c. KLMSUVΠ al pler; al pauc *προσεκοψαν* (et. Eus$^{pe\ 367}$), *προσερρηξαν*, *προσεπηξαν*

26. *τουτους*: al pauc f k syr^{hr} go Cyp Lcif om | *ομοιωθησεται* (Or^{1,112} *ομοιος εστιν*): cop Cyp Lcif al *similabo eum* | C* *οικοδομησεν* | *αυτ. τ. οικ.* c. ℵBZ 1. ... ς *τ. οικ. αυτ.* c. CEKLMSUVXΓΔΠ al fere omn Or^{1,112} Bas al | *αμμον*: ℵ^{ca} 41. Chr Thphyl *ψαμμον*

27. *ηλθον* c. BCEKLMSUVXΓΔΠ etc ... ℵ *ηλθαν* | ℵ* om κ. *επν. οι ανεμ.* | *προσεκοψαν* c. ℵBEKLSUVXZΓΔΠ ... CM al pauc Bas$^{bapt\ 659}$ (Chr^{genes}, non ad locum) *προσερρηξαν* | *μεγαλη*: 13. 33. 124. al pauc syr^{hr} arm add *σφοδρα*

28. *ετελεσεν* (et. Schu) c. ℵBCZ^{vid} (e spatio) Γ 1. 33. 124. al^{15} Or$^{3,\ 625}$ Chr (et.$^{mo\ 6}$) ... ς *συνετελεσεν* c. EKLMSUVXΔΠ al pler | *τους λο. τουτ.*: M al^{2} arm sl^{2} praem *παντας* | ℵ (item Eus$^{dem\ 27}$ et 444) *εξεπληττοντο* | *οι οχλ.* (ℵ* post *επι τ. δ. αυ.* pon): Δ 1. 118. Or praem *παντες* (Eus$^{dem\ 444}$ *παντ.* pro *οι οχλ.*)

29. *αυτῳ* c. ℵBC^{3}KΔΠ^{1} et^{3} 1. 13. 22. 118* 124. al pauc f sah cop syr^{hr} arm^{cdd} aeth Eus$^{dem\ 444}$ Aug; item *αυτων και οι φαρισαιοι* (Ln) C^{2} 33. al a c ff^{1} g$^{1.\ 2}$ h l q (k *quasi farisaei et scribae eorum*) vg syr^{cu} et^{utr}

VIII.

1 [63.2] *Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.* 2 *καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.* 3 *καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.* 4 *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.* 1–4 Mc 1, 40–44 Le 5, 12–14 Lev 14, 2

5 [64.3] *Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατοντάρχης παρακαλῶν αὐτὸν* 6 *καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς* 5–13 Le 7, 1–10

---

al Eus$^{dem\ 27}$ (Hil^{alludens}); c^{1} nil add nisi *και οι φαρισ.*, b *et pharis. eorum* ... ς om c. ELMSUVXΓΠ^{2} al pler go:: cf Mc 1, 22 Lc 5, 30

VIII. 1. *καταβαντι δε αυτω* (v* Δ om *αυ.*) c. ℵ*EKLMSUVXΓΔΠ al pler (k *et descendentem - - saecuti sunt eum*) ... ℵ^{b}BC al^{10} fere *καταβαντοσ* (*l. al καταβαινοντ.*) *δε αυτου*, z *και καταβαντοσ αυτου* (Ln). Item a b c g^{1} q Hil *et descendente eo, f descendente autem eo*; ff^{1} h vg *cum autem* (h *et cum*) *descendisset* *l. κατὰ τὸν αὐτοῦ*

2. *προσελθων* (Gb′) c. ℵBEMΔ 1. 13. 108. 131. 157. 209. al^{30} fere sah go syr^{p} arm aeth (k *introivit*) Cyr$^{act\ 46}$ Chr (*προσηλθε λεπροσ*) Dam ... *ηλθων* c. CKLSUVXΓΠ al longe pl; item *veniens* it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} cop al Did$^{tri\ 101}$ (*ιδου λεπρ. ηλθεν και προσεκ. α.*) Hil

3. ℵ* et^{c} 124. syr^{cu} et^{sch} *τ. χειρ. αυτου* | *ηψατ. αυτ.* c. ℵBC*Σ^{vid} 1. 13. 33. 118. 124. 209. al pauc ff^{1}. k am sah cop aeth go ... ς (Gb^{o}) add (praem a c f g$^{1.2}$. vg syr^{cu} et^{sch}) *ο ις* c. C^{2}EKLMSUVXΓΔΠ al pler b h q syr^{p} arm Hil | *ευθεωσ*: ℵ* om | *εκαθερισθη* c. B*ELΔΠ* al$^{2\ ser}$ (et haud dubie plurib) ... *εκαθαρισθ.* c. ℵB^{2}CKMSUVΓΔΠ^{2} al pler | s al pauc *απ αυτου*

4. *λεγει*: ℵ* k *ειπεν* (*dixit*; contra it^{pler} vg *ait*) | *μηδενι*: Γ al^{4} add *μηδεν* | *αλλα* (et. ς^{e} Gb Sz) ... ς *αλλ* c. LMUΓ al$^{15\ ser}$ (et haud dubie al pm) | *προσενεγκον* c. BC ... ς *–γκε* c. ℵEKLMSUVΓΔΠ etc | *μωυσης* c. ℵBC^{2}KΣΠ al pm sah cop a b c f ff^{1}. h q vg ... ς *μωσης* c. C*ELMUVXΓΔ al pl k am for go

5. *εισελθοντοσ δε αυτου* c. ℵBCΣ 1. 13. 21. 22. 33. 108. 118. 124. 209. b^{ser} (Or^{4,171} *εισελθοντοσ του κυριου - - τον εκατονταρχον αυτω προσεληλυθεναι - -*). Item it^{pler} vg etc *cum autem* (*post haec autem cum*) *introisset* ... Gb Sz Ti *εισελθοντι δε* (VX al om) *αυτω* (E* *αυτου*) c. KP^{Wetst}KMSUVXΓΔΠ al plus^{100} Chr ... ς *εισελθοντι δε τω ιω* c. C^{2}L al pm (c syr^{sch} et^{p} cod - - *cum introisset iesus*) | *καφαρναουμ* c. ℵB 33. sah cop it vg go sax fr Or (praem *την*). Praeterea cf ad 4, 13 ... ς *καπερναουμ* c. CEKLMSUVXΓΔΠ etc | *εκατονταρχησ* c. ℵ* al ... ς Ln Ti *-αρχοσ* c. ℵ^{b} unc rell min pler. Cf ad vv. 8 et 13, item ad 27, 54

6. *κυριε*: ℵ* syr^{cu} om

μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. 7 λέγει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκατοντάρχης ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. 9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν
11 a
Lc 13, 28 s
λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 11 [65-5] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελεύσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

---

7. *λεγει* c. B 47ev b h k q am fu syrcu etsch sah arm ... ς *και λεγει* c. ℵCEKLMSUVXΓΔΠ etc | *αυτω* c. ℵB k cop ... ς add o $\overline{\text{ις}}$ c. c et rell qui *και λεγ.* | *εγω*: ℵ* praem *ακολουθει μοι*

8. *αποκρ. δε* c. ℵ*B 33. sah ... ς Ti *και αποκρ.* c. ℵbc et rell qui modo *και λεγ.* Praeterea U f k add *αυτω*, item post *εφη* a b g1. h (neutro loco c ff1. q vg) | *εκατονταρχης* c. ℵ* al ... ς Ln Ti *-ρχος*. Cf ad v. 5 | *εφη*: ℵ*c 33. *ειπεν* | U *υπο μου την* | *λογω* c. ℵBCKF wetst KLMSU VXΔΠ al pler Or4, 278 al mu, item *dic verbo* itpler vg sah cop syrcu etutr go al ... ς (= Gb Sz) *λογον* c. Γ al pm g1. ff1. aeth Bas3, 127 ed | o *παις μου*: 1. 118. 209. a k sah om

9. *υπο εξουσιαν* c. CEKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff1. am fu for syrsch et^{p} arm aeth go (Valentt ap Ir^{34} *και γαρ εγω υπο την εμαυτου εξουσιαν εχω στρατιωτας και δουλους*) Chrbis (ad ipsum locum; insuperque notat: *τινες δε και ουτως αναγινωσκουσι τουτι το χωριον· ει γαρ εγω ανθρωπ. ων, και μεταξυ στιξαντες επαγουσιν· υπο εξουσιαν εχων υπ εμαυτου στρατιωτας*) ... ℵB 4. 238. 421. qser itpler vged Chrsemel (ad ipsum locum; et.mo 5) Hil al add *τασσομενος* (Ln):: ut Lc | X Chr semel mo4 *και τω* (in X scriptum est το) *αλλω* | *τ. δουλ. μου* (f ff1. k q vg syrutr etc): a b c g1. 2. h syrcu add *dico*

10. *ακολουθουσιν* ... Lu add *αυτω* c. c 13. 28. 33. 235. 435. bacr Chr, item it vg (exc gat) syrcu etutr sah cop aeth (non go arm) | *ουδε* usq *ευρον* (GV al *ηυρ.*) c. ℵCEGKLMSUVXΓΔΠ al pler itpl vg (*i nec in israhel - -*, b c ff1. g2. h l vg *non inveni tant. fid. in isr.*) syrsch etp txt arm al (Or6, 314 potest et. ex Lc esse) Chr Dam3, 596 ... Lu *παρ ουδενι τοσ. πιστ. εν τω ισρ.* (1. 118* 209. om *ε. τ. ισρ.*) *ευρ.* c. B 1. 4. 22. 118* 209. a k q (g1. *non inveni in nullo* etc) gat sah cop syrcu etp mg aeth Aug al

11. ℵ a b h k *ισαακ* (ita k et. 1, 2. ubi a b h hiant)

12. *βασιλειασ*: A add *αυτης*, b c f g1. 2. h (non a ff1. k q vg) Augsem 1 *huius* | *εξελευσονται* (*ibunt* a b c g1. h q Irint 281 Augsaepe, *exibunt* Cyp

13 [66.5] *καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.*

14 [67.2] *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν.* 15 *καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ.* 16 *ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν,* 17 *ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.*

14–17 Mc 1, 29—34 Lc 4, 38—41

*Es 53, 4

18 *Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.* 19 [68.5] *καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.* 20 *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ*

Lc 8, 22 Mc 4, 35

18–22 Lc 9, 57—60

---

semel, *exient* k) c. ℵ* it^{pler} syr^{cu} et^{sch} Heracl ap Or^{4,276} Ir^{int} Cyp^{semel} Aug^{saepe} al ... ς Ln Ti *εκβληθησονται* c. ℵ^{a}BC unc rell et min omn f ff^{1} g^{2}. vg sah cop go al Cyp^{semel} Chr | EL *κλαθμος*

13. *εκατονταρχη* c. ℵ*BCEGKLMSUVXΓΠ al plus^{100} ... ς (= Gb Sz) *-ρχω* c. ℵ^{b}UΔ al certe pm | *ωσ* c. ΚΒ al pauc a b g$^{1.2.}$ h k q syr^{cu} et^{sch} sah cop Chr^{semel} (et.mo^{5}) Ir^{int} ... ς Ti *και ωσ* c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al longe pler c f ff$^{1.}$ vg syr^{p} arm go aeth Or^{bis} Bas^{3,127} Chr^{semel} | *ο παισ* c. ΚΒ 1. 22. 33. 118 it vg cop syr^{hr} Bas^{3,127} ... ς Ti add *αυτου* c. CEGK LMSUVXΓΔΠ al pler syr^{cu} et^{utr} sah go arm aeth Chr | *εν τη ωρ. εκ.* c. ΚBEGKLMSUVXΓΠ al pler f ff$^{1.}$ k vg syr^{cu} et^{utr} cop go arm aeth ... Ln *απο της ωρας εκεινης* c. Cᴬ 33. al^{4} a b c g$^{1.2.}$ h l q sah Bas^{3,127} Chr ^{semel} Basseleu. Praeterea ℵ*et^{c} CE (cum asteriscis) MUX al plus^{50} g$^{1.}$ syr^{p} syr^{hier} aeth add *και υποστρεψασ ο εκατονταρχοσ* (min pauc *-ρχης*) *εισ τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα* (ℵ* al aeth om *εν α. τ. ω.*) *ευρεν τον παιδα* (M al add *αυτου*, 33. *αυτον* pro *τ. π.*) *υγιαινοντα* (variant al):: cf Lc ... non add ℵ^{b}BGKLSVΓΔΠ etc

14. *ειδεν* c. ΚBCEGLMUVXΓΔΠ etc: K al *ιδεν* | *αυτου*: E* *πετρου*

15. *αυτω* (Gb') c. ℵ*BCEFGKM^{2}SUVXΓΠ al^{150} fere k q syr^{cod} et^{p} go arm al Or$^{4.278}$ Chr al ... ς *αυτοισ* c. ℵ^{b} M*LΔ 1. 33. al mu it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} cop aeth

16. *τα πνευμ.*: Δ add *ακαθαρτος* (δ et it^{pler} *spiritus immundos*)

17. *ημων*: L** *υμων* | *ελαβεν*: KΠ al^{10} fere Chr^{montf} *ανελαβ.*

18. *πολλ. οχλ.* (108. a b ff$^{1.}$ h k l q vg *οχλ. πυ.*) c. ℵ^{c}CEGKLMSUVXΓΔΗ al pler it^{pler} vg etc ... ℵ* cop *οχλουσ*, B *οχλον* (Ln), al^{3} *πολιν οχλον*, *turbam multam* c g$^{1.}$ sah | *εκελευσεν*: it^{pler} (non ff$^{1.}$ k nec vg) syr^{cu} (non syr^{utr}) go al Hil add *τουσ μαθητασ αυτου* (go om *αυτ.*)

τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 21 *ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.* 22 *ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.*

23–27 Mc 4, 35–41 Lc 8, 22–25

23 [69.2] *Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.* 24 *καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν.* 25 *καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε σῶσον, ἀπολλύμεθα.* 26 *καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.* 27 *οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;*

---

20. *κλινῃ* c. ℵBCELSUVΔΠ etc: GKMX al mu Clem[239] *κλινει*, Γ al *κλιναι*

21. *μαθητων* c. ℵB 33. al[10] a b c h q (b c h q *alius discipulus*, item g[2] addito *eius*) sah ... ς add *αυτου* c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler ff[1] g[1] k m vg cop syr[cu] et[utr] go al (cf 8, 25. 14, 22. 19, 25. 26, 36. 45; item 15, 12. 33. 36. 16, 5. 20. 26, 8. 56.)

22. *ο δε* c. ℵ 33. b c k (nil nisi *dicit illi*) q ... ς Ln Ti add *ιησους* c. BCEGKLMSUVXΓΔΠ etc | *λεγει* c. ℵBC 1. 33. al k (item *αὐτ* a b c ff[1] q vg) ... ς *ειπεν* c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler g[1] m | *αυτω*: Clem[522] *του κυριου λεγοντος τω φιλιππω· αφες – – νεκρους, συ δε ακολουθει μοι*

23. *αυτω*: U al syr[sch] *τω ω* | *το* (*Δ τον*) *πλοι.* c. ℵ*et[c] EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr ... ℵ[b]BC 1. 33. 118. 124. al mu (Or[4, 179 libere]) om *το* (Ln):: ut Lc

24. Γ al[2 scr] *εγενετ. μεγας* | *υπο*: B[2] *απο* | *κυματων*: 108. 262. al[6] g[2] gat syr[hr] add *την γαρ ο ανεμος εναντιος αυτοις*

25. *προσελθοντες* (c*[vid] sah vg[ed] add *αυτω*) c. ℵB 33.[vid] sah cop a c ff[1] k l am fu for harl emm sax Hier al ... Gb Sz Ti add *οι μαθηται* et Ln [*οι μαθ.*] c. C[2]EFKLMSUVΓΔΠ al plus[100] h arm pers[p] Eus[ps 619]; item ς addito *αυτου* c. C*[vid] x 1. al haud dubie mu b g[1] q (post *ηγ. αυτ.*) vg[ed] syr[sch] et[p] go aeth | *σωσον* c. ℵBC 1. 13. 118. 209. (Tit[cat] miscens Lc et Mt *επιστατα, σωσον, απολλ.*) . . ς add *ημας* c. EKLMSUVXΓΔΠ al pler it vg syr[utr] sah cop go etc Eus[ps 619] Chr | Δ *οτι απολλ.*

26. *αυτοις* (et. a g[1] k q am fu for etc): b c ff[1] h vg[ed] syr[sch] arm[edd] go add *Iesus* | *τοις ανεμοις* (ℵ[b]BC etc): ℵ* 1. 13. 22. 124. 209. a b g[1] h q am sah syr[sch] Eus[dem 93] *τω ανεμω*:: ut Mc et Lc

27. *και* pr c. ℵBEKLMSUVXΔΠ al fere omn d f k am for go syr[p] arm al ... Ln om c. C al pauc a b c ff[1] g[1] h q vg sah cop syr[sch] aeth Hil Op om | *αυτω υπακ.* c. ℵB 1. 33. Eus[dem 446] Chr ... ς Ti *υπακ. αυτ.* c. CEKLMSUVXΔΠ al pler it vg etc

28–34
Mc 5, 1—17
Lc 8, 26—37

28 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. 29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 οἱ δὲ δαί-

---

28. *ελθοντος αυτου* c. ℵ^{b}BC 1. 13. 22. 33. 118* 124. b^{ser} al pauc (it vg fere ut 8, 1; sed nec v. 23 aliter); ℵ* *ελθοντων αυτων* ... ς Ti *ελθοντι* (Δ -*ντε*, *δ veniente*) *αυτω* c. EKLMSUVXΔΠ al pler Ath (?)^{2,375} | Δ *περα* | *γαδαρηνων* (Gb′ Sz) c. (ℵ* *γαζαρηνων*) BC*MΔ (*γαραδηνων*) b^{ser} al^{15} fere syr^{sch} et$^{p\ txt}$ perss Epiph (^{650} haer. 66, 33. *εἰσ τὰ μέρη τῶν γεργεσηνῶν, ὡσ ὁ μάρκοσ λέγει, ἢ ἐν τοῖσ ὁρίοισ τ. γεργεσηνῶν* (scribe potius *γερασην.*), *ὡσ ὁ λουκ. φησίν, ἢ γαδαρηνῶν, ὡσ ὁ ματθαῖ., ἢ γεργεσαίων, ὡσ ἀντίγραφά τινα ἔχει*) cat^{ox} (*των εν γαδαροισ*) „*ολιγα*" ap Or^{4,140} (*ἡ περὶ τοὺσ ὑπὸ τῶν δαιμονίων κατακρημνιζομένουσ - - οἰκονομία ἀναγέγραπται γεγονέναι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν γερασηνῶν. γέρασα δὲ τῆσ ἀραβίασ ἐστὶ πόλισ οὔτε θάλασσαν οὔτε λίμνην πλησίον ἔχουσα. καὶ οὐκ ἂν οὕτωσ προφανὲσ ψεῦδοσ καὶ εὐέλεγκτον οἱ εὐαγγελισταὶ εἰρήκεσαν, ἄνδρεσ ἐπιμελῶσ γνωσκοντεσ τὰ περὶ τὴν ἰουδαίαν. ἐπεὶ δὲ ἐν ὀλίγοισ εὕρομεν· εἰσ τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν, καὶ πρὸσ τοῦτο λεκτέον. γάδαρα γὰρ πόλισ μέν ἐστι τῆσ ἰουδαίασ, περὶ ἣν τὰ περιβόητα θερμὰ τυγχάνει, λίμνη δὲ κρημνοῖσ παρακειμένη οὐδαμῶσ ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἡ θάλασσα. ἀλλὰ γέργεσα, ἀφ' ἧσ οἱ γεργεσαῖοι, πόλισ ἀρχαία περὶ τὴν νῦν καλουμένην τιβεριάδα λίμνην, περὶ ἣν κρημνὸσ παρακείμενοσ τῇ λίμνῃ, ἀφ' οὗ δείκνυται τοὺσ χοίρ. ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβεβλῆσθαι. ἑρμηνεύεται δὲ ἡ γέργεσα παροικία ἐκβεβληκότων, ἐπώνυμοσ οὖσα τάχα προφητικῶσ οὗ περὶ τὸν σωτῆρα πεποιήκασι παρακαλέσαντεσ αὐτὸν μεταβῆναι ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν οἱ τῶν χωρίων πολῖται.* Eadem fere exscripta sunt in scholiis et catenis (cf cat^{ox} ad Mc 5, 1). Ceterum Or ad omnes tres evglstas qui hanc historiam perscripserunt spectare videtur; certe inter singulos non distinxit. Cf et.$^{4,172.179}$ ... Gb″ Ln *γερασηνων* c. (cdd ap Or) it (et. d et δ) vg sah syr$^{p\ mg}$ (sed etiam *Gergusenorum* et *γεργεσων* habet) Ath (?)^{2,375} Hil al ... ς *γεργεσηνων* c. ℵ^{c}C^{3}EKLSUVXΠ al pler (C^{3}Lx al -*σινων*) cop go arm aeth. Ita Or, ut ex^{4,140} apparet, in evgliis legi voluit, sed invitis ut videtur suis cdd.

29. *και* c. ℵBC*L. 1. 33. 209. al plus^{20} ff$^{1.}$ k l m am for tol harl* cop Or^{503} Eus$^{dem\ 163.272.}$ item$^{ds\ 401}$ item$^{ps\ 189.345}$ Cyp Victoriu ... ς(=Gb) praem ω̄ c. C^{3}EKMSUVXΔΠ al pler a b c d f g$^{1.}$ h q vg sah syr^{utr} go arm aeth Eus$^{dem\ 133.434}$ Chr Promiss al:: cf Mc et Lc | *πρ. καιρ. βασανισαι* (cop Aug Promiss Amb^{semel} *perdere*) *ημ.*: ℵ* *ημασ απολεσαι* (ℵ^{b} *βασαν. ημ.*) *πρ. καιρ.*

30. *μακραν* (et. d k q δ): a b c f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h l vg sax *non longe* | *βοσκομενη*: x al^{2} it (et. d) cop -*μενων*

μονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

IX.

1—8 Mc 2, 3—12 Lc 5, 18—26

1 [70. 1] Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδοὺ

---

31. *ἐκβαλλεις*: LX al *-βαλης*, EK* al *-βαλεισ* | *αποστειλ. ημ.* (Gb) c. NB 1. 22. (add *απελθειν*) 33. 118 (om *ημ.*) a b c d ff[1] g[1] k l vg sah cop syr[P] mg cod arr aeth Cyr[act 47]... ς (Gb' prob Schu) *επιτρεψον ημιν* (al[6] om, al[1] *ημασ*) *απελθειν* c. CEKLMSUVXΔΠ al pler (f h *iube nos ire*) q (*permitte nos ire*) syr[utr] go arm:: cf Lc

32. *αυτοισ*: c b c g[1] h syr[sch] add o $\overline{ις}$, Ln [o $\overline{ις}$] | *απηλθον* c. NCEKLM SUVXΔΠ etc ... Ln Ti *-θαν* c. B | *εισ τουσ χοιρ.* c. NBC* 1. 22. 33. 118. b[scr] al[4] it[pler] (et. d) vg sah cop syr[sch] aeth al ... ς Ti (Schu prob) *ε. την αγελην των χοιρων* (ll. pp. non praecessit *ε. τ. αγελ. τ. χοι.*) c. C[3]EKLMSUVXΔΠ al pler f h syr[P] go arm | L al *ορμησεν* | *πασα* (b[scr] al[2] om; C* 21. cop syr[P] post *αγ.*) *η αγελη* c. NBC*MΔ 1. 13. 33. 118. 124. 157. b[scr]* al pauc it (et. d) vg sah syr[utr] arm go aeth al ... ς (=Gb) Ti add *των χοιρων* c. C[3]EKLSUVXΠ al pler cop Chr | N[b] *απεθαναν*, c 262. *-νεν*

34. ven *απαντα* | *υπαντησιν* c. NB 1. 33. ... ς Ti *συναντησιν* c. CEKLMS UVXΔΠ al pler Cyr[es 105]:: cf ad 25, 1. Io 12, 13 | *του* $\overline{ιυ}$ c. NC 33. y[scr] Cyr[es 105]... ς Ln Ti *τω* $\overline{ιυ}$ c. B unc rell min pler | *οπωσ* ... B *ινα* (Ln)

IX. 1. *εμβασ*: C[3]F al plus[10] add o $\overline{ις}$, item C* al[4] post *πλοιον* | *πλοιον* (Gb') c. NBC[3]LV[mg]X 1. 13. 33. 124. 209. al[20] fere sah go Or[4, 179] Chr[mo1] ... ς Ti *το πλ.* c. C*EFKMSUVΔΠ al longe pl cop Chr | *ιδιαν πολ.* (Δ *πο. ιδ.*, it[pl] vg *in civit. suam*): F *ιουδαιαν πολ.*, *in civit. iudeae* a g[1].

2. *προσεφερον* c. NBEFKLMSUVXΔΠ al omn[vid] (ff[1] vg *offerebant*, item cop syr[P]; it[pler] syr[sch] *optulerunt* [*obt.*]) ... Ln *προσφερουσιν* c. C | *αφιεντ.* c. NB Or[4, 451], D *αφιοντ.*, item *remittuntur* d f ff[1] k vg syr[utr] go aeth Ir[int 313] ... ς Ti *αφεωντ.* c. CEFKLMSUVXΔΠ al omn[vid] Or[2, 126] Eus[ecl 229], item *remissa sunt* a b c g[1] h q Hil | *σου αι αμαρτ.* (Gb') c. NBCΔ* 1. 33. 209. al plus[10] Or[2, 126] Chr[mo 5] et[344] c montf, item addito *σου* M al[10] fere ... D[gr] Δ[2] k for Or[4, 452] Ir[int 313] semel *σοι αι αμαρτ.*, ς *σοι αι αμαρ-*

τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. 4 *καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἱνατί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;* 5 *τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;* 6 *ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.* 7 *καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.* 8 *ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.*

9–13 Mc 2, 14–17 Lc 5, 27–32

9 71.2 *Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκο-*

τιας σου c. EFKLSUVXΠ al pler it^{pler} (et. d) vg al pler Ir$^{int\ 313}$ semel Or$^{int\ 2,\ 263}$

3. *εἶπον* c. ℵCDEFKLMSUVXΔΠ etc ... Ln Ti *εἶπαν* c. B | L al *ἐν αὐτοῖς*

4. *ἰδὼν* c. ℵCDE*FKLSUVXΔΠ^{2} al pl it vg cop al ... BME^{2}Π^{1} 1. 209. al plus ^{50} fu sah syr^{utr} go arm al Chr^{ed} et $^{edd\ pl}$ *εἰδως* (Gb′ Ln) | *τας ενθυμ.*: 1. 209. al *τους διαλογισμους* | *εἶπεν*: D al^{7} c h sah syr^{sch} arm add *αὐτοις* | *ινατι* (prob Schu) c. ℵBCD 1. 22. 33. 209. al it vg al Chr^{semel} et$^{mo\ 5}$ Cyp al ... ς Ti add *υμεις* c. EFKLMSUVXΔΠ al pler (al^{2} Chr^{ed} semel post *ενθυ.*) go syr^{p} arm

5. *γαρ*: KMUΠ al a b c ff$^{1.}$ q vg al om | *αφιεντ.* c. ℵcB (et *αφιωντ.* ℵ*D) d f ff$^{1.}$ k q vg syr^{utr} go aeth ... ς Ti *αφεωντ.* c. CK unc rell min omn^{vid} a b c g$^{1.}$ h | *σου αι αμαρτ.* c. ℵBCDEFKLMVX al ^{100} fere (*peccata tua* k) ... ς (= Gb Sz; sed prob Schu) *σοι αι αμαρτ.* c. SUΔΠ 1. al mu b d for go; item addito *σου* al ^{10} fere it^{pl} vg al pl | *εγειρε* (Gb″ Sz) c. ℵBCDEFKLMSVXΠ etc ... ς *εγειραι* c. U (Δ *εγειραν*) al pl | *και* (ℵ^{b} unc rell et min it vg etc): ℵ* sah om

6. *ειδητε* (*sciatis* it^{pler} d vg etc) c. ℵBKMUVΔΠ etc: CD^{gr}EFLX al mu *ιδητε*, item k *videatis* | D 33. it^{pler} (non k) vg *οτι ο υι. τ. ανθρ. εξουσ. εχ.* (it^{mu} vg *habet potestatem*) | *τοτε*: M al^{3} om | Δ om ὁ et *του*, item infra *τω* | *εγερθεις* c. ℵCEFKLMSUVXΔΠ al omn^{vid} q (*surgens tolle*) go arm ... B b c f ff$^{1.}$ l vg sah cop syr^{utr} *εγειρε* (Ln:: ut Mc), item addite *και* D a g$^{1.\ 2.}$ h k aeth Hil | *υπαγε*: ℵ* *πορευου*

8. *εφοβηθ.* (Gb″) *και* c. ℵBD 1. 22. 33. 59. 118. it (sed f go *admirantes timuerunt et*) vg sah cop syr^{sch} aeth al Hil Aug ... ς *εθαυμασαν* (ℵ* -ζαν) *και* c. CEFKLMSUVΓΔΠ al pler (et. X^{com}) syr^{p} arm ... X Ir$^{int\ 313}$ om

9. ο *ω̄ς* *εκειθ.* c. ℵcBCEFKLMSUVXΓΔΠ al omn^{fere} syr^{utr} sah go arm aeth; item D 124. cop it vg Eus$^{dem\ 120}$ et$^{theoph\ 185}$ *εκειθ.* ο *ω̄ς* ... ℵ*L g^{scr} (item evv initio pericopae) om *εκειθ.* | *ειδεν* c. ℵBDEFMUΓΔΠ^{2} al pl ... CKKLVXΠ^{1} ven al mu *ιδων* | *επι τ. τελωνιον* (33. 124. cat^{ox} *-νειον*): c 21. Chr$^{mo\ 6}$ Aug ante *καθημ.* | *μαθθ.* c. ℵB*D sah go ... ς *ματθ.* c. B^{2}C unc rell et min cop etc | *λεγομενον*: s al Eus^{dem} et^{theoph} *ονομαζει*, item it vg arm | *και λεγει* (ℵ^{b} etc): ℵ* om *και*

λούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 10 [72. 2] καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 [72. 2] ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

---

9. ηκολουθει c ℵD 1. 21. 209. ... ς Ln Ti -θησεν c. BC unc rell min pler (item *secutus est* it vg) Eus[dem]

10. και εγεν. αυτ. ανακ.: ℵ* syr[sch] και ανακειμενων | αυτου ανακειμ. c. BDEFKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] (d; k** *cum ipse* [*om] *recumberet*) ... ℵ[c]C it[pler] vg Eus[dem] ανακ. αυτου | οικια: sah add αυτου, cop ar[c] *Simonis*, ar[p] *Matthaei* | ιδου (syr[sch] om) c. ND a b c f ff[1.] g[1.] vg sah cop aeth Hier ... ς Ln Ti και ιδ. c. BC unc rell et min h k q go arm syr[p] Eus[dem] | c al[2] cop aeth Cyr[es 105] αμαρτ. κ. τελων. | ἐλθοντ. (ℵ[b] etc): ℵ* al pauc a sah om | D* συνεκειντο

11. και ιδ.: D sah ειδ. δε | Δ om οι | ελεγον c. ℵBCL 1. 21. 33. 115. 118. Cyr[es 105], item *dicebant* it[pler] vg syr[sch] ... ς Ti ειπον c. DEKMSUVXΓΔΠ al pler, d k syr[p] *dixerunt* (k pergit *discipuli eius*) | D sah Cyr[es 105] αμαρτ. κ. τελων. | εσθιει: M al[50] fere g[2.] mm Thph add και πινει | o διδασκ. υμ. h. l. c. ℵBC[3]EKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff[1.] g[2.] syr[utr] arm aeth go Cyr[es 105] Chr ... C* 1. al sah cop ante εσθ., D b c g[1.] h q ante μετα ... a om (k *quare cum publ. et pecc. sedes*)

12. ο δε c. ℵBD (sic) 248. sah aeth ... ς Ti ὁ δὲ ὡς c. CE unc rell et min omn fere it (sed non d) vg cop syr[utr] go al | ειπεν c. ℵBC*D[vid]X b c ff[1.] g[1.] k l vg sah aeth Hier ... ς (Gb[0]) add αυτοις c. C[3]EKLMSUVΓΔΠ al omn[vid] a f h q cop syr[utr] arm go | ℵ ιατρων | αλλ c. ℵCD unc rell etc ... Ln Ti αλλα c. B (Eus[dem 163. 168])

13. ελεος (Gb') c. ℵBC*D 1. 33. 209. (item Clem[hom 3, 56] εφη· ο θεος ελεος θελει και ου θυσιας) ... ς ελεον (ℵ al ελαιον) c. C[3]EFGKLMSUVX ΓΔΠ al pler Clem[580. 947] Bas[2, 272] (LXX ελεος, sed min mu ελεον) | ηλθον: F εληλυθα :: ut Lc | C* δικαι. καλεσ. | αλλα c. ℵBCDELMUXΓΔΠ etc ... ς Ln αλλ c. GKV etc | αμαρτωλους c. ℵBDV*Γ*Δ 1* 22. 33 corr* 118* 209. al plus[15] a b f ff[1.] h k l q vg syr[utr] perss arm go aeth al Bas[2, 272] (totum locum affert; unus tantum cod add εισ μετ.) Hier[mt] Aug[consens 2, 61] (soli Lc verba εισ μετ. addita adscribit) ... ς (= Gb) add εισ μετανοιαν c. CEGKLMSUV[mg]XΓ[mg]ΘΠ al pler c g[1.2.] sah cop syr[p mg] Chr[diserte Bas[2, 299]]. Pleraque pp testimonia non satis liquet unde pendeant; Lc enim εισ μετ. addidisse certum est, a quo ad Mt et Mc transferre iam antiquitus adamarunt. Barn[5] ινα δειξη οτι ουκ ηλθεν καλ. δικ. αλλα αμ. (invitis ℵ et interpr. vetere cdd[gr recent] add εισ μετ.) Clem[2. cor 2] ετερα δε γραφη λεγει οτι ουκ ηλθ. καλ. δικ. αλλα αμ. Iust[resurr 7] καθως φησιν· ουκ ηλθ. καλ. δικ.

14–17 Mc 2, 18–22 Lc 5, 33–38

14 *Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν;* 15 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν.* 16 *οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.* 17 *οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.*

αλλα αμ. Or$^{4,\,143}$ *του ελεηλυθοτος καλ. ου δικ. αλλα αμαρτ.* Contra Iust$^{ap\,1,\,15}$ *ου γαρ τους δικ. ουδε τους σωφρονας εισ μετ. εκαλεσεν ο* $\overline{\chi\varsigma}$ *αλλα τους ασεβεισ κ. ακολαστους κ. αδικους. ειπε δε* [*ουτως· οικ ηλθον καλ. δικ. α. αμ. εισ μετ.* Or$^{4,\,395}$ *ωσ γαρ υπαρχοντων των ισχυοντων και μηδε νοσουντων φησιν· ου χρειαν – – και ωσ οντων δικαιων λεγει· οικ εληλυθα* (ut Lc) *καλ. δικ. αλλα αμ. εισ μετ.* Eus laud. Const. 11 *δειτε, λεγων, προσ με παντεσ – – και αυθισ· οικ ηλθον καλ. δικ. α. αμ. εισ μετ. και προστιθησι γε το αιτιον φασκων· ου γαρ χρειαν εχ. οι ισχ.* etc Ps-Bas poenit$^{2,\,605}$ *οικ ηλθον δικ. σωσαι* (*καλεσαι*?) *α. αμ. φησιν εισ μετ.*

14. *αυτω* (k^{scr} post *λεγ.*): x go om | D *ιωανου* | *νηστευομ.* c. ℵ*B 27. 71. g^{scr} ... ς Ti add *πολλα* c. ℵ^{c}CDRGKLMSUVXΓΔΠ al pler it vg sah cop syr^{utr} etc; item ℵ^{b} vel^{a} *πυκνα* (:: ut Lc) | *μαθ. σου*: M al *σοι μαθ.*

15. ο $\overline{\iota\varsigma}$: M* 34* om | D *μητι* (it vg *numquid*) | *οι*: LS al^{4} om | *νυμφωνος* (sah syr^{utr} arm): D (et „Colb." i. e. Par. ap Wtst) *νυνφιου*, item *sponsi* it vg cop aeth go | *πενθειν* (k vg cop go arm syr^{p} aeth Bas$^{2,\,247}$ Aug^{semel}): D 61* a b c f ff^{1} g^{1} h l q sah syr^{sch} et p mg Chr (et, mo^{6}) Hil al *νηστευειν* :: ut Mc et Lc | D* 59. 61. *αι ημεραι* | *απαρθη*: D 1. 71. g^{scr} al pauc *αρθη* | *νηστευσουσιν* (LΓΔ *-σωσιν*, Dgr*X al *-ουσιν*): D al a b c g^{1} h q (non f ff^{1} k vg) syr^{p} mg Bas$^{2,\,247}$ Or$^{int\,2,\,239}$ add *εν εκειναισ ταισ ημεραισ* :: e Lc

16. *δε*: v d^{scr} p^{scr} cop syr^{sch} arm aeth om | DGΔ 33. al *ραικους* | c *αγναφους*, al pauc *ακναφου* (schol ad Aristoph. Plut. 166. *αττικον μεν διὰ τοῦ κ, κοινον δε διὰ τοῦ γ.* Cf et. ad Mc 9, 3) | *το πληρ.*: Δ *πληρων* | *αυτου*: ℵ* om | *απο τ. ιματ.* (a om): L* c q Hier^{cod} add *του παλαιου*

17. L* al *βαλουσιν* | *μηγε*: B 301. *μη* :: ut Mc | *ρηγνυντ.* (L *ρηγνοντ.*) *οι ασκοι*: D g^{1} k syr^{hr} Arn *ρησσει ο οινοσ ο νεοσ* (g^{1} k syr^{hr} Arn om) *τουσ ασκουσ* :: cf Mc et Lc | *εκχειται* (vg *effunditur*, it^{pler} *-detur*) *και οι ασκ. απολλ.*: D k Arn *απολλυται και οι ασκ.*, a (nil nisi) *peribit* | *απολλυντ.* c. ℵB 1. 13. al^{15} fere f vg sah cop syr^{utr} go (item D k Arn: vide ante) ... ς Ti *απολουνται* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pler} arm

18—26 Mc 5 22—43 Lc 8 41—56

18 [74.2] *Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.* 19 *καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.* 20 *καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·* 21 *ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.* 22 *ὁ δὲ στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.* 23 *καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον*

---

aeth | *αλλ. βαλλ.* (L al *βαλουσων*, D k *βαλλ. δε*) *οι. νε. εισ ασκ. καιν.* (Δ al *νεουσ*) c. BDEFGKLMUVXΓΔΠ (8 al[2] om *αλλα* usq *σωτηρ.*) al pler k q syr[utr] go ... ℵC al[2] it[pler] vg *αλλ* (it[a] ℵ, C *αλλα*) *οιν. νε. εισ ασκ. βαλλ. καιν.* (it[pler] vg Aug *καιν. βαλλ.*, ℵ *καιν. βλητεον*): Ln c. C | *αμφοτεροι* c. unc omn al plus[150] ... ς (= Gb Sz) *-τερα* c. min | *συντηρουντ.* (f ff[1·] vg *conservantur*): D* *τηρουνται* (it[pl] *servantur*)

18. *ταυτα*: L al[3] cop add *δε* | *αυτοισ* (ℵ* al *τοισ οχλοισ*): 1. al[10] fere cop Hil om | *εισελθων* (Gb′) c. ℵ[c]CDEMX al plus[30] Bas[2,298] Chr (et.[mo 3]), item *εἷσ ἐλθών* (ut Gb Sz) KSVΔΠ al[40] fere; d f go *unus* (d *un. princ.*) *veniens*, item syr[utr] arm aeth ... ℵ[b]B *εισ προσελθων* (Ln), item *unus accessit et* a b c ff[1·] vg ... C[3]GLU al mu *τισ προσελθων* (et F *τισ προσηλθεν*), Γ al mu *τισ ελθων*, al *εισ εισελθ.* vel *τισ εισελθ.*, *quidam princ. veniens* k h, g[1·] *quid. princ. accessit et* ... ς *ελθων* c. min (*princeps veniens* q, item cop); ℵ* 13. 157. al (sah) *προσελθων*. Praeterea C[3]FGLU al mu (et. evgg) add *τω ιω* (sah *ad eum*) | *λεγων* c. ΚD 1. 13. 33. 124. 127. 262. al aliq it[pl] am fu for sah cop syr[sch] arm aeth Bas[2,298] (invitis cdd duob) Chr (et.[mo 6]); item addito *κυριε* M al[4] f ff[1·] h vg[ed] Hil ... ς Ln Ti add *οτι* c. BCEFGKLSUXΓΔΠ al pler q go syr[p] Bas (ex cdd duob) | L *χειραν*

19. *ηκολουθει* c. KCD 33. al pauc; *sequebatur* it[pler] vg ... ς Ti *ηκολουθησεν* c. BFGKLSUXΓΔΠ al pler Bas[2,298] Chr, *secutus est* f k sah cop al; item EM al syr[sch] *ηκολουθησαν* | *και*: M al[2] om | Δ om *οι*

20. ℵ* *αιμαροουσα* (ℵ[c] *αιμορο.*), L al[1 scr] *αιμορουσα*, K al[1 scr] *αιμορρουσα* | *ετη*: L add *εχουσα εν τη ασθενια* (:: cf Ioh 5, 5)

21. L *εν αυτη* | *μονον* (et. Or[3,486]): D b c f ff[1·] g[1·] k vg post *αψ.*, ℵ* a g[2·] h om | Γ y[scr] al aliq *αψομαι* | *σωθησομαι* (L al *-σωμαι*): c add *et continuo stetit profluvius sanguinis. At ille conversus dixit discipulis suis: Quis me tetigit - - quomodo sanata esset:* similia iis quae Lc et Mc

22. *ο δε* c. ℵ*D a b c k q ... ς Ln Ti add *ις* c. ℵ[b]BC unc rell et min f ff[1·] g[1·] h vg etc | *στραφεισ* c. ΚBD 13. 33. 124. al[10] fere (D al[2] praem *εστη*) ... ς *επιστραφεισ* c. CEFGKLMSUΓΔΠ al pler :: ut Mc | *θυγατερ* c. ΚBCEFKMSUΓΔΠ al omn[vid] (item Or[bis]) ... Ti *θυγατηρ* c. DGL

23. Δ om *τουσ* | *ελεγεν* (Gb′) c. ΚBD 1. 13. 33. 118. 124. al Chr (et.[mo 6]),

θορυβούμενον ἔλεγεν· 24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. Lc 7, 17

27 [75.10] Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναί, κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον 32–34 12, 22 ss Lc 11, 14 s

---

item *dicebat* it^{pl} vg sah cop aeth go; c g^{1} h k *dixit* (sed g^{1} for go add *ad eos*, f *iis*) ... ς λεγει αυτοισ c. CEFGKLMSUΓΔΠ al pler etc

24. κ z^{scr} *κατεγελουν* (y^{scr} *καταγελουν*) | *αυτου* (D* *αυτον*): ℵ* 61. add *ειδοτεσ οτι απεθανεν* :: e Lc

25. *εισελθων*: D a b k q *ελθων* | D *την χειρα*

26. *αυτη* c. BEFGKLMSUΓΔΠ al pler it vg syr^{utr} go al ... ℵC 1. 33. 118. 124. cop *αυτησ*, item D 71. 435. g^{scr} al^{2} sah *αυτου*

27. *αυτω* c. ℵCEFGKLMSUΓΔΠ al pler ... Ln om c. BD 126. 36 ev* Chr$^{mo\,6}$ | *κ προσεγαζοντεσ* | *και λεγοντεσ*: C*^{vid} L al^{2} a k om | *υιοσ* (Gb′) c. BGUΠ al^{80} fere Ps-Ath^{2,375} Dam (al pauc o *υιοσ*, A o *υιε*, sed *υιε* rescriptum) ... ς *υιε* c. ℵC^{2}DEFKLMSΓ al haud dubie pm Chr | *δαυειδ*: cf ad 1, 1.

28. *ελθοντι* (ℵ* *εισελθοντι*) *δε* (U al^{10} fere add *αυτω*): D a b c g^{1} h k *και ερχεται* | *προσηλθον* c. ℵCD unc rell etc ... Ln Ti -*θαν* c. B; D a b c g^{1} k *και προσηλθ.* | ℵ*D a b g^{2} h (non c f ff^{1} g^{1} k q vg) syr^{hr} *οι δυο τυφλ.* | o (ℵ* om) $\overline{ις}$: al^{20} fere om | *δυναμ.* (ℵ* et^{b} add *υμιν*, a et^{c} om) *τουτ.* (g^{1} add *vobis*) *ποιησ.* (a c f ff^{1} g^{2} k l vg arm add *vobis*) c. ℵC^{3}DEFGKLMSUΓΔΠ al omn^{vid} it^{pler} am fu for etc ... B q vg^{ed} *τουτ. δυν. ποιησ.* (Ln), C* *δυν. ποιησ. τουτ.*

29. *οφθαλμων*: D *ομματων* | *λεγων*: D 1. h *και ειπεν* | LUΠ* *γεννηθητω*

30. *ανεωχθ.* c. ℵC^{3}EFGKLMSUΓΔΠ al omn fere ... Ln Ti *ηνεωχθ.* c. BD 33. Chr$^{mo\,1}$; C *ηνοιχθ.* | *αυτων* (ℵ* *αυτω*, ℵ* om) *οι οφθ.*: D it vg *οι οφθ. αυτ.* | *ενεβριμήθη* c. ℵB* 1. 22. 118. ... ς *ενεβριμησατο* (L *ενβρ.*) c. B^{2}CDEFGKLMSUΓΔΠ al pler | o (D om) $\overline{ις}$: al pauc om

31. *ολη* (ℵ^{b}): ℵ* om

32. P 131. *διεξερχομενων* | *ανθρωπ.* c. CDEFGKLMSUΓΔΠ al pler it vg go syr^{P} arm al ... Ln om c. ℵB al^{4} sah cop syr^{sch} aeth :: cf 12, 22 |

κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν
ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως
ἐν τῷ Ἰσραήλ· 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαι-
μονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

Mc 6, 6 35 [76.2] Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς
κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ
εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
Mc 6, 34 μαλακίαν. 36 [77.6] ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν,
1 Re 2, 25 Nm 27, 17 ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 [78.5] τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς,
Lc 10, 2 οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· 38 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ
ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

Mc 3, 14 a et 6, 7 Lc 9, 4 1 [79.2] Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ

κωφον (*mutum* f** ff^{1} k vg; d *surdum*): a b c f* g$^{1.2}$ h q *mutum et surdum*: Hier ad h. l. *Quod autem Graece dicitur κωφόν, magis tritum est sermone communi ut* surdus *magis quam* mutus *intelligatur. Sed moris est scripturarum κωφόν indifferenter vel* mutum *vel* surdum *dicere.*

33. και εθαυμ. οι οχλοι: Chr (et.$^{mo\ 6}$) οι δε οχλ. εθαυμασαν (montf -ζον), hinc et. x^{com} | λεγοντες c. ℵBCD unc rell (exc v) et min plus^{130} it^{pler} vg al pl ... ς (= Gb Sz) add οτι c. v al mu a arm | εφαν. ουτως (LΓ ουτοσ): D 33. it^{pler} vg go ουτ. εφ. | D* om τω

34. D a k Hil Iuv om versum | εν: b g$^{1.2}$ h gat add *belzebul* (b g^{1}), *belzebub* (gat, g^{2} *beelz.*), *belzebut* (h)

35. ℵ* om (suppl^{b}) και ante κηρυσσ. | μαλακιαν c. ℵ^{b}BC*DΘΔ 1* 22. 33. 118* 157. 209. al^{50} fere it^{pler} vg sah cop syr^{utr} go aeth al Chr (et.$^{mo\ 6}$) ... ς (= Gb Sz) add εν τω λαω c. ℵ*C^{2}EFGKLMUXΓΠ al pl c g^{1} fol gat arm (:: cf 4, 23). Praeterea ℵ*L 13. 124. 262. al^{7} a b g^{1} h gat** add (vel omissis vel servatis εν τω λαω) και πολλοι (ℵ om) ηκολουθησαν αυτω

36. τους οχλους: CM al add et G al g$^{1.2}$ syr^{p} c.^{a} praem ο ις | εσκυλμ. (Gb Sz) c. ℵBCDEFGKMSUXΓΔΠ al^{150} fere, item *vexati* it vg Hil Hier etc (sed d *fatigati*), Bas^{2,299} Chr al ... ς εκλελυμενοι c. L al certe mu | ερριμμενοι c. ℵBCD^{k}L (ερρημενοι) 126. y^{scr} ... D* ρεριμμενοι (Ln); ς ερριμμενοι (ΓΔ al ερριμενοι, x b^{scr} ερρημενοι) c. EFGKSUXΓΔ al pler; M 299. ερρηγμ. ... Π 33. al arm^{usc} om κ. ερ. | ωσει c. ℵBEGKSUX ΓΔΠ al longe pl ... CDFLM al plus^{40} Bas^{2,299} Chr (et.$^{mo\ 6}$) ως

38. του κυριου (et. Or^{quater}): D* του κυριον | εκβαλη: LX al -λει

X. 1. προσκαλεσαμενος: C^{2}L al mu h add ο ις | Δ om τους | εξουσιαν c. ℵBCDGKMSUVΓΔΠ al pler it vg etc ... EFL al^{50} fere (syr^{utr} al ut videtur)

ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

2 [80.2] *Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα·* 2–4 Mc 3, 16–19 Lc 6, 14–16 Act 1, 13 *πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,* 3 *Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἁλφαίου καὶ Λεββαῖος,* 4 *Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.*

Cyr$^{act\,47}$ al add κατα | CD al pauc εκβαλειν | μαλακιαν: L 157. al b g^{1} Cyr^{act} al add εν τω λαω

2. δε: D gr^{e} om | εστιν: L al^{30} fere εισιν (-σι) | και ante ιακ. c ℵ*B d syr^{sch} et^{p} mg ... ς Ti om c. ℵ^{c}CD^{g}EFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} it vg etc | ο του: D*F al^{2} του

3. M 111. om θωμ. (a b q ante σιμων pon) κ. μα. ο τελ. | ματθ. c. BBD ... ς ματθ. c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc | a b am fu for syr^{p} mg Or^{int} και ιακ. | ο του: M 299. του | και (122. om) λεββ. (Gb′) c. D 122; cdd ap Aug$^{consens\,2,\,70}$ (*Lc a Mt non discrepat nisi in nomine* Iudae Iacobi, *quem Mt* Thaddaeum *appellat; nonnulli autem cdd habent* Lebbaeum) k (**iebbaeus* s. *lebb.*, ** *-bd-*) Hesych (in lexico ἰάκ. ἀλφαίου ὁ καὶ θαδδ. καὶ λεπὶ παρὰ τῷ μάρκῳ, παρὰ δὲ τῷ ματθ. λεβαῖος, παρὰ δὲ λουκ. ἰούδας ἰακώβου) Or$^{int\,4,\,460}$ (in praef. comm. in epist. ad Rom. „*Mt in catalogo app. dicit post multos:* Matthaeus publicanus et Iacobus Alphei et Lebbaeus et Sim. Chan. – – *Hunc eundem quem Mt* Lebbaeum, *Mc* Thaddaeum *posuit* – – *Igitur eundem quem Mt* Lebbaeum *et Mc* Thaddaeum *dixit, Lucas* Iudam Iacobi *scripsit.*“ Hoc testimonium omnino ab ipso Or pendere censendum est, non a Rufino interprete (it^{pler} contra λεββ. testantur). Proptereaque huc etiam trahendum videtur Or contr. Cels. 1, 62 ἔστω δὲ καὶ λέβης τελώνης (*praeter Matthaeum publicanum*) ἀκολουθήσας τῷ ιῳ. ἀλλ' οὕτιγε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπτ. αὐτοῦ ἦν εἰ μὴ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων τοῦ κατὰ μάρκ. (si huc pertinet potius ματθ. legendum) εὐαγγ. ... NB 17. 124. sah cop c ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l vg sax fr και (ℵ* om, suppl b) θαδδαιος (Ln) :: ut Mc ... ς κ. λεββαιος (LX al λεβαιος) ο επικληθεις (επικαλεισθ. nusquam Mt) θαδδαιος (L θαδεος item al) c. C^{2}EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler syr^{utr} arm aeth; item 13. 346. κ. θαδδ. ο επικλ. λεββ. (item c*^{vid} nisi forte θαδδ. om, cf c in append.); item 243. ιουδας ο και λεβαιος ο επικλ. θαδδ. ... a b g$^{1.}$ h gat mm *et iudas zelotes.* Chr ad h. l. εστα εμπων λιββαιον τον (alii libri add επικληθεντα) και θαδδαιον (videtur haec ipse Chr addere) και σιμωνα τον ζηλωτην, ον και κανανιτην καλει, επι τον προδοτην ερχεται – – ιουδ. ο ισκαριωτης. ην γαρ και ετερος ιουδ. ο λεββαιος, ο και επικληθεις θαδδ., ον ιακωβου φησιν ειναι ο λουκ. λεγων· ιουδας ιακωβου.

4. σιμων: D h q syr^{sch} και σιμ. | κανανιτης (Gb′) c. BCDL 1. 22. 33. 118. 18^{ev} al^{mg} it (et. δ) vg cop (D a c f ff$^{1.}$ vg [non am] Or^{int} χαν.) ...

5 [81.10] *Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν*
15, 24 *Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρό-*
7–8 Lc 9, 2 Mt 10, 9 10, 5 *βατα τὰ ἀπολωλότα οἶκου Ἰσραήλ. 7* [82.2] *πορευόμενοι δὲ κηρύσ-*
σετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντας
9–15 *θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκ-*
Mc 6, 8–11 Lc 10, 4–12 *βάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. 9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν*
Mt 9, 3 ss *μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰς*
ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ

ς καναανιτης c. ΝΕΓΚΜSUVΧΓΑΠ al pler sah syr^{p} al Chr | ℵ* o (ℵ^{b} om) ιουδ. | o ante ισκ. (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵ*BDKMSΑΠ al pl Chr ... ς om c. ℵ^{b}CEFGLUVΧΓ al plus^{40}:: ut Mc et Lc | ισκαριωτης c. ΝBEFGKLMS UVΧΓΑΠ al omn fere g^{1}· vg^{ed} sah cop syr^{p} aeth Chr (Or^{2,709} ιουδας σιμωνος ισκαριωτου), item D f k l am fu for syr^{sch} arm σκαριωτης, q *scariota*, g^{2}· *scariothis* ... c h *batl ser* ισκαριωθ (Lu), item it^{pl} *scarioth* vel *carioth* | o και (F al pauc it^{pl} sah cop syr^{utr} al om) παραδους (ℵ^{b} [non* nec^{c}] FΧΑ al -διδους): L 13. 124. 346 al Or^{2,709} ος και παρεδωκεν

5. c^{g} al mu om τ. δωδεκα | F αποστειλας | λεγων (et. Or^{2,710} ℵ* 80. om): D it^{pler} (non ff^{1}) am fu for praem και | Δ μη εισελθ. – – μη απελθ. | σαμαριτων c. ΝCD^{2}GLΠ* al (ℵ σαμαριται, σαμαριτις, σαμαρια constanter) ... ς Ln Ti σαμαρειτων c. BEKMUXΓΑΠ** (FSV e sil) al pler ... D* (it vg) σαμαριτανων

6. πορευεσθε δε (et. Eus$^{dem\ 445}$ et ps^{282} Cyr$^{es\ 204}$; ti* al Cyr$^{glaph\ 280}$ om δε): D υπαγετε

7. οτι c. ΝCDEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn^{vid} it (g^{2}· *approprinq. enim*) vg etc (sah μετανοησατε· ηγγ. γαρ): B om

8. D θεραπευσατε | νεκρ. εγειρετε (D –ρατε) h. l. (et. Gb) c. ℵ* et^{c} BC*D 1. 13. 33. 108. 157. 346. al^{10} fere a b c ff^{1}· g^{1,2}· h k l q vg (for ante ασθεν.) sax fr ap aeth pers^{whe} arr Cyr^{semel} Chr^{bis} Hil; item ς ante δαιμ. εκβ. c. min syr^{sch}; item post δαιμ. εκβ. PΔ al pauc syr^{p} Chr^{bis} ... Sz Ti om c. ℵ^{b} (vel^{a}) C^{2}EFGKLMSUVXΓΠ al plus^{150} f sah arm syr^{codd} et^{ed} princ pers^{p} aeth$^{codd\ 2}$ Eus$^{dem\ 128}$ Bas^{2,278} Chr (ad h. l. et^{txt} [exc cdd aliq] et^{com}) al Hier^{com} (*dat potestatem infirmos curare, leprosos mundare, daemones eiicere, ut magnitudinem promissorum probet magnitudo signorum*) Ιων | D καθαρισατε | DF al εκβαλετε | GL al δοτε

9. ℵ* (b suppl) om μηδ. αργυρον | μηδε c. ΝBCEFGKMPSUVXΓΔΠ al pler: DL al pauc μητε

10. μη: D k sah cop syr^{sch} μητε (nec) | μηδε ter: DL al pauc μητε | D* χειθωνας | ραβδον c. ΝBD 1. 33. 118. al b c f ff^{1}· g^{1}· h l q δ vg sah (cop anceps) syr^{sch} syr^{p} cdd arm aeth al Eus$^{luc\ 169}$ (κατα δε τους λοιπους και τον αυτον ματθ. μη επιτρεπων αυτοις μητε ραβδον μητε πηραν μητε υποδηματα μητε δυο χιτωνας) et ps^{348} Chr Hil ...

ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 11 [Mc 6. 10] εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. 12 [Lc 10. 5] εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. 14 [Lc 9. 5] καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 11, 24
ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως

Θb″8z Ti ραβδους c. CEFGKLMPSUVXΓΔΣΠ al[150] fere a k syr^{p} ed Chr$^{mo\ 1}$ (:: similiter lectio Lc fluctuat). Praeterea a b e g^{1}· h q Hil (non item d f ff^{1}· k vg) add *in manibus vestris* (*vestr.* om q) | γαρ: υ* 258. om | της τροφ. (et. Ir$^{int\ 227}$): KMΠ 299. al plus[15] a b c f ff^{1}· g^{1}· h q (non d k l vg) syr$^{p\ mg}$ aeth^{eod} Hil του μισθου :: ut Lc (Clem$^{hom\ 3,\ 71}$ μη λογισαμενοι οτι αξιος εστ. ο εργ. του μισθ. αυτου) | αυτου c. ℵBCL 1. 22. 118. 124. 209. al h sah cop Thph Ir$^{int\ 227}$ edd ... ς (Θb^{o}) add εστιν c. EFGKMPSUVXΓΔΠ al pler arm; item post γαρ D al[5], item est enim vel enim est it^{pler} vg al (Ir^{int} e cod uno) Hil

11. εις ην δ αν πο. η κωμ. (η κω. L 124. sah post εισελθ., 1. 118. 209. a b ff^{1}· h k Hil al om) εισελθ. c. ℵBCEFGKMPSUVXΓΔΠ etc (L etc): D 28. η πολισ εισ την αν εισελθ. εισ αυτην | τισ εν αυτη: ℵK p^{acr} τν αντ. τισ | L om εστιν | μεινατε: X 28. 243. 301. μενετε | εως αν εξελθ.: X Amb om

12. ασπασ. αυτην c. ℵ$^{b\ vid}$ et ^{c}BCEFGKMPSUVXΓΔΠ al pl k am cop syr$^{utr\ pers^{p}}$ Chr ... ℵ* et^{cb} DL 1. 22. 209. ti** al plus[50] it^{pler} vg arm aeth Thph Hil add λεγοντεσ ειρηνη τω οικω τουτω (c omissis ασπ. αυτ. *dicentis: Pax* etc; similiter sah^{ask}) :: cf Lc 10, 5

13. και εαν (d *si enim*): D om και | ἧ: C* ην | K al[3] η οικια εκεινη | αξια: L om | ελθατω c. ACL 13. 33. 346. al ... ς Ln ελθετω c. EFGKM PUXΓΔΠ al pler; item SV al plus[30] εισελθετω ... D εσται, 99. b^{acr} om | εαν (L al pauc ει) δε μη η (L al[3] om) αξια: D ει δε μηγε | D* om ἡ | προσ c. CDEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn fere (it vg *ad vos*, antea *super eam*) ..., ℵB 243. Chr (et.$^{mo\ 5}$) εφ (248 ε. υ. αναπαυψει) :: praecedente επ, cf et. Lc 10, 5

14. οσ etc: L b c g^{1}· h k aeth οσοι α. μ. δεξονται υ. μ. ακουσωσιν (k *audierit*) | αν c. ℵBDKL al mu ... ς Ti εαν c. CEF unc rell min pl | εξω c. ℵBD 33. 157. al[10] it vg (*foras, foris, extra*) cop aeth (item L al[5] Bas$^{2,\ 223}$ edd [sed non Garner.] εκ) ... ς Ti om c. CEF unc rell min pler arm | της οικιασ η (L om η): D arm^{zoh} om | η της πολεωσ: ℵ η πολεωσ η κωμης | εκεινης: D al[6] it^{pler} (non f; b post οικ.) vg om | εκ c. ℵC 33. 157. al[3] it vg (it^{pler} vg *de*; k *a*) arm syr^{p} ... ς Ti om c. BD unc rell min pler cop al Chr (:: cf Act 13, 51. Lc 9, 5)

15. αμην (1. 22. αμ. αμ.): L al[5] add γαρ | γομορρ.: ℵC praem γη |

Lc 10, 3 ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 16 [86.5] Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα
ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς
17–22 Mc 13, 9–13 Lc 21, 12–17 αἱ περιστεραί. 17 [87.1] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παρα-
δώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν
μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθή-
σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
Lc 12, 11 a 19 [86.2] ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλή-
σητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· 20 οὐ
γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν
τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνα-
τον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ
24. 9. 13 θανατώσουσιν αὐτούς. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων

γομορρων c. ℵBEFGKSUVXΓΔΠ al pl a b c f g^{1*} q vg Bas^{2,262} Chr codd ... Gb′ Ti γομορρας (DL -μορας) c. CDLMP 1. 22. al plus^{20} ff^{1*} h k (ff^{1*} *sodomae et gomorrae*, k *sodome et gomore*) Chr^{mon} f et^{mo} ^{6} (item Clem^{hom} ^{3,21} και αληθως υμιν λεγομεν [Petrus loquitur], ανεκτοτερον εσται γη σοδομων και γομορρας εν ημερα κριτεως η τω της απειθειας τοπω ενδιατελεων. Item presbyteri ap Ir^{int} ^{4,28,1} *et quoniam tolerabilius Sodomae* [alii *Sodomis*] *et Gomorrae erit in iudicio quam civitati illi quae non recepit* [alii *recipit*] *sermones discipulorum eius*)

16. L ἀποστέλλω | ΓΥ (CL εμι) μεσω: B εις μεσον | ωσ οι: L al^{10} fere ωσει | ℵ* Or^{3,2} ωσ ο (ℵ^{b} οι) οφις (Or γινεσθε φρονιμοι ωσ ο οφις) | ακεραιοι (it vg *simplices*): D απλουστατοι | ωσ αι: LX al pauc ωσει

17. δε: D al pauc a c g^{1*} k m flor (Or^{1,295}) om | C* om υμασ | εν τ. συναγ. (et. Or Pelr^{4,97}): D εις τασ συναγωγασ

18. κ. επι ηγεμονασ δε (c. ΝBCEKMPSUVΓΠ al pl Or$^{1,296\cdot3,534}$ Petr^{4,97}; FGLXΔ al mu Or^{1,295} om) κ. βασιλεισ: D 111. και επι ηγεμονων (Or^{1,156} επι βασιλεων κ. ηγεμονων etc libere e Mt et Mc) | αχθησεσθε (et. Or^{quater} Petr): D 111. σταθησεσθε, item *stabitis* it^{pler} (non f vg) Cyp Hil, item (Ir^{int} ^{210} liberrime) Or^{int} $^{3,532\cdot534}$ :: cf Mc 13, 9

19. παραδωσιν c. NBE* 1. 22. C^{ecr} item (*tradiderint*, k -*runt*) d f g^{1*} k Cyp^{saepe} al.... DGLX 33. al^{40} fere (a b c ff^{1*} g^{2} h m q floriae vg Hil Amb *tradent*) παραδωσουσιν (Gb′), item -δωσωσιν al plus^{10} Or^{1,295} Chr (et.^{mo} ^{2}) ... ς Ti παραδιδωσιν c. CE^{2}FKMSUVΓΔΠ al pl | Γ al μεριμνησετε | πως η: a b k floriac Cyp^{quater} (sed^{semel} habet) al om | λαλησητε: KΓ al plus^{20} Or Chr^{mo} ^{4} -σετε | δοθησεται — — ωρα (C* cop syr^{hr} ημερα) τ. λαλησητε (-σητε c. NBCEFGVXΓΠ** al pm, -σετε Δ; ς Ln Ti -σετε c. KMSUΠ* al pl): DL al plus^{10} k floriac harl* arm Or^{1,295} (sed habet^{int} ^{2,562}) al Cyp^{semel} (sed^{ter} habet) Op om; hinc Gbo et Ln [δοθ. -λαλ.]

21. τεκνον (et. Or^{1,295} Eus^{dem} ^{296}): B^{bent} το τεκν. | επαναστησονται (et. Or Eus): BA al pauc -σεται

διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 23 [90.10] ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 [90.3] Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. [91.10] εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· [92.1] οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 [92.5] ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύ-

Lc 6, 40 Jo 13, 16

Mc 4, 22 Lc 8, 17

---

23. *διωκωσιν*: DA al *-κουσιν* | Petr[4,97] *εκ της πολεως ταυτης* | *φευγ. εισ τ. ετεραν* c. ℵB 33. 265. Or[3. 473. 4. 398.] (item [3,709] cdd) Petr Ath[1,91] et[258] Cyr glaph[112]; item ς Ti *φ. ε. τ. αλλην* c. EFGKMSUVXΓΔΘ al pler Clem[597] Or[3,709] cdd Const[5,3,2]; item alterutrum c f l q vg (*fugite in aliam*, ita et. Iinl[pap] ap Ath[3,606]; sed q *fug. in alteram*) cop syr[utr] go aeth ... DL 1. 13. 22. 118. 124. 209. 247. al a b ff[1] g[1.2] h k gat mm arm Or[1,280. 295] (Hil *ex una deinde in duas urbes fugam suadet*) *φευγ. εισ τ. ετεραν* (DL 247. *αλλην*)· *καν* (D *εαν δε*) *εν τη ετερα* (D *εν τη αλλη*, L al[9] Or[1,295] *εκ ταυτησ*: ita Gb) *διωκωσιν* (D *-κουσιν*, L 247. *εκδιωξουσιν*) *υμασ* (Or[1,280] *παλιν* omisso *υμασ*) *φευγετε εισ την αλλην*: ita Gb. Ln *φ. ε. τ. ετ.* [*καν - - αλλην*] | *γαρ* (et. k am fu syr[utr] go al Or[1,295]): DM al[15] it[pler] vg cop arm aeth al om (Gb[o]) | c* ti[2*] al *οτι ου μη* | *τελεσητε*: ti al pauc Or[1,295] *-σετε* | *του ισρ.* c. ℵCEFGKLM SUVXΓΔΘ al omn[vid] Or[1,295] Chr ... Ln om *του* c. BD | *εωσ* c. ℵBX al ... ς Ln Ti add *αν* c. CD unc rell min pler Or[1,295] Chr; item ℵ[c] al add *ου*

24. *διδασκαλον*: e. BCDEGKLSUVXΓΔΘ al pl it vg al mu Or[4,424] Cyr[4,308] et ador[595] al ... ℵFM 13. al plus[20] syr[utr] arm[edd] aeth add *αυτου* (al pauc a b q Hil om *αυτου* post *κυριον*)

25. *ο δουλοσ* (et. a c g[1.] h q am; A* add *αυτου*): L al pauc b f ff[1.] g[2.] k vg Cyr[4,532] *τω δουλω* | *τον οικοδ.* et *τουσ οικ.* e. ℵB[2]CD unc rell min omn[vid] .. Ln *τω οικοδεσποτη* et *τοισ οικιακοισ* c. B* | *βεελζεβουλ* c. EFGKMSUVXΓΔΘ al pler a f ff[1.] g[1.] h q syr[P] et[mg gr] arm aeth go; item *βελζ.* DLX b (*velzebul*) k cop ... ℵB *βεεζεβουλ* ... c g[2.] vg sax fr syr[sch pers[P]] *beelzebub*; mm *belzebud* | *επεκαλεσαν* c. ℵ[c]BEFGKMSVXΓΔΘ al plus[50] Ath[1,566] Cyr[ador 596] et[es 709] al; item *επεκαλεσαντο* ℵ* 4. 59; item *απεκαλεσαν* U al[40] fere ... ς (= Gb Sz) *εκαλεσαν* c. 1. al ut[vid] mu; L *εκαλεσαντω*, D *καλουσιν* | *οικιακ.* c. BBEFGKLVXΓΔΘ al pl ... Gb'' *οικειακ.* c. CDMU al pl. Cf ad v. 36

26. *κεκαλυμμ.*: X al pauc *κεκρυμμ.* | *ου γνωσθ.*: ℵ *ουκ αποκαλυφθησεται*

27. *εωσ*: M al[4] Bas[2,296] *προσ* | *ακουετε* (et. Clem[bis] Eus[ps bis]; L *-εται*): 1. 22. al Chr[mo e] Bas[2,296] *ηκουσατε*, Or[3,584 cod] *ακηκοατε*, item a al

ξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 *καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.* 29 *οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.* 30 *ὑμῶν δὲ καὶ αἱ*

---

audistis | *κηρυξατε*: D Or$^{3.\ 534}$ Eus$^{ps\ 330.\ 500}$ *κηρυσσετε* (D *-ται*, sed d *praedicate*), L *κηρυχθησετε*

28. *μη φοβεισθε* c. ℵBCEFGLMUVXΓΔΠ al plus^{100} Eus$^{pr\ 18,\ 10}$ Bas$^{2,\ 284.\ 296}$ Cyr$^{apol\ 246}$ al, item K al mu *-βησθε* (Iust$^{ap\ 1,\ 19}$ *μη φοβεισθε τους ανταιρουντας υμας και μετα ταυτα μη δυναμενους τι ποιησαι, ειπε, φοβηθητε δε τον μετα το αποθανειν δυναμενον και ψυχ. κ. σωμ. εις γεενναν εμβαλειν.* Clem$^{2.\ cor\ 5}$ *και υμεις μη φοβεισθε τους αποκτεινοντας υμας και μηδεν υμιν δυναμενους ποιειν, αλλα φοβεισθε τον μετα το αποθανειν υμας εχοντα εξουσιαν ψυχης και σωματος του βαλειν εις γεενναν πυρος.*) ... ς (= Gb Sz) *φοβηθητε* c. D^{s} 1. al sat mu^{vid} (Clem$^{hom\ 17,\ 5}$ *λεγων· μη φοβηθητε απο του αποκτειναντος το σωμα, τη δε ψυχη μη δυναμενου τι ποιησαι· φοβηθητε τον δυναμενον και σωμ. κ. ψυχ. εις τ. γεενν. του πυρος βαλειν. ναι λεγω υμιν, τουτον φοβηθητε* :: cf Lc) Or$^{1,\ 296}$ Eus$^{ps\ 308}$ Const$^{5,\ 4,\ 3}$ :: cf Lc | *αποκτεννοντων* c. ℵCDUΓΔΠ^{2} 1. ti** al plus^{30} (Clem$^{2.\ cor}$); item Gb Sz *αποκτεινοντων* c. EF^{we}GKLMSVXΠ* al plus^{100} ... ς (Schu prob) *αποκτεινοντ.* c. B al pm (item Or Eus Const Cyr) | *αποκτειναι*: D* *σφαξαι* | *φοβεισθε* c. ℵB (mai ed utraq) C al ... ς Ln Ti *φοβηθητε* c. D unc rell min pler Or Const Bas Cyr :: in Lc *φοβηθητε* quater nec fluctuat | *δε*: L 1. al^{5} Isid$^{3,\ 295}$ (sed^{cod} *δε*) om | *δυναμ. και* (et. Iust$^{ap\ 1,\ 19}$ Clem^{hom} Thdot^{972} Or^{ter} al Ir$^{int\ 210}$ Or$^{int\ 4,\ 600}$ etc): a b c g$^{1.}$ h m q (non f ff$^{1.}$ k vg) cop syr^{utr} arm aeth Or$^{1,\ 296}$ Or$^{int\ 3,\ 876}$ Tert^{semel} al om *και*, hinc Ln [*και*] | *ψυχ. και σωμα* (Clem^{hom} Ir^{int} Tert^{ter} Leif *σω. κ. ψυχ.*) c. (ℵ Or$^{2,\ 586}$ *ψυ. κ. το σωμ.*) BCDLXΠ al pm Iust Clem^{hom} Thdot Or$^{1,\ 296}$ et^{alibi} Const Bas Cyr al ... ℵ^{c}EF^{we}GKMSUVΓΔ al plus^{50} *την ψυ. κ. το σωμ.* | *εν γεεννη*: D *εις γεενναν*, item it^{pler} (non k) vg Ir^{int} Tert al

29. D* Or$^{2,\ 722}$ (non item$^{1,\ 296}$) *του ασσαριου* (L *ασαρ.*) | D *πωλουνται* | *επι* (Or$^{3,\ 344}$; *εις*$^{1,\ 296}$; *super* it^{pl} vg; *in* ff$^{1.}$ h k) *την γην* (et. Or^{bis} Bas$^{2,\ 284}$; X al^{5} Cyr$^{glaph\ 28}$ *της γης*) ... Or$^{1,\ 263.\ bis\ 794}$ et$^{2,\ 822}$ et$^{4,\ 856}$ Chr^{montf} et$^{mo\ 6}$ Iuv^{vid} *εις την* (Or$^{1,\ 794.\ 2,\ 822}$ Chr om) *παγιδα*. Cf Clem$^{hom\ 12,\ 31}$ *ανευ γαρ της του Θεου βουλης ουδε στρουθος εν παγιδι εμπεσειν εχει* ... L Or$^{2,\ 722}$ Novatian Op om (non item Ir^{int} Cyp Tert Hil al), hinc Gb^{oo} | *ανευ* (it^{pler} [non k l vg] go cop$^{edd\ 2}$ al Or$^{1,\ 263}$ et$^{int\ 4,\ 503}$ Ir$^{int\ 154}$ Tert Cyp al add *της βουλης*, vide ante Clem^{hom}) *του πατρ. υμων* (U al Ath^{edd} *ημων*, Or$^{2,\ 722}$ Ath^{cod} *μου*, Or$^{1,\ 296}$ et$^{2,\ 822}$ om): 435. al^{30} fere it^{mu} cop aeth^{cod} Or$^{1,\ 296}$ et$^{2,\ 822}$ et$^{3,\ 344}$ Ath$^{1,\ 289}$ Cyr$^{glaph\ 28}$ Or$^{int\ 1,\ 142}$ add *του εν* [*τοις*] *ουρανοις*

30. *υμων δε* (et. Or$^{1,\ 296}$ Eus$^{ps\ 204.\ 357}$ Bas$^{2,\ 284}$ Cyr$^{glaph\ 28}$ et$^{ador\ 204}$ etc):

τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· 33 ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ

6, 26 — 34–36 Lc 12, 51–53 — Mich 7, 6 — Lc 14, 26 a

D itpl (non f g2. l) Clem263 Hil al αλλα | LX al αι τριχαι (L ε et -χε) | κεφαλης: DL itpl cop go syrsch al Clem Hil al add υμων

31. φοβεισθε (Gb') c. ℵBDL 1. 13. 33. al5 Or1, 296 Cyrador204 ... ς φοβηθητε (M al add αυτους) c. ℵEGKMSUVXΓΔΠ al pler Bas2, 284 Chr | πολλων: al10 fere a b c g1. h q Bascod etedd (sed non Garneri) Hil πολλω (*multo*)

32. ουν (et. Clem595 Or1, 296. 3, 534 Cyr4, 965 etc): X al pauc (Or3, 719 libere) Chr (et.mo 3) om | ομολογησει (et. Or1, 296. 3, 534 Cyr Chr): EUV al pauc -γηση (item Clem οστις εαν ομ., Or1, 280. 299. 3, 719 οσ εαν ομ.) | εν (G om) αυτω (et. Clem Oraep Cyr4, 965 Tert al): DL (ante καγ.) al pauc (Did368 libere) αυτον (itpler [non k] vg *confitebitur me - - et ego eum*) | εν ουρανοις. c. ℵDEFGLMSUXΓΔΠ al pler Clem Or1, 280. 296. 299 Chr ... Ln ε. τοισ ουρ. c. BCKV al8 Or3, 719 (et3, 548 libere) Cyr4, 965

33. δ' αν c. ℵDEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Or2, 296. 298 Cyr4, 965 Chr ... BL 300. δε (Ln), item c δ' (sed sequente απαρν. pro αρν.) | αρνησηται (LX al -σεται): c 1. Orbis (sed1, 299 αρνησ.) απαρνησηται | αρνησομαι (KL al -σωμαι): 1. Orbis (sed3, 543 αρν.) απαρν. | καγω αυτ. c. ℵBDA 1. 33. al plus15 Or1, 298 et3, 543 Cyr4, 965 Chr (et.mo 5) al; item it vg arm go ... ς Τι αυτον καγω c. CEFGKLMSUVXΓΠ al pler Or1, 296, item syrutr aeth | εν ουρ. c. ℵCDEGKLMSUΓΔΠ al pler Or1, 296. 297 Chr ... BVX al pauc Or1, 298 Cyr ε. τοισ ουρ. (Ln)

34. νομισητε: Γ al -σετε | βαλειν (K al pauc βαλλειν, sed K -λλειν) ειρηνην (ita et. a b c f am fu for Hieresai): ℵ g1. ff1. q Tert Hil ειρ. βαλ. (h k vged *pac. veni*, [vg *venerim*] *mittere*) | Γ al ab ειρηνην pr ad ειρ. sec transiliunt. Totum versum syrcu sic: *non veni mittere pac. in terram sed divisionem voluntatum et gladium.* Similiter Or3, 198 μη νομιζητε οτι ηλθ. βαλ. ειρηνην (et1, 298. 4, 37 libere add επι την γην) αλλα μαχαιραν.

35. διχασαι: D*Δ (sed d δ *separare*) δικασαι | ανθρωπον: D 42. 114** itpler (non f k vg Irint325 Tert al) syrcu Hil Op υιον | L θυγατεραν

36. D εχθροι | οικιακοι (Bbent οικοικοι?) c. ℵCDEFGKLMVXΔΠ ac longe pl: UΓ al plus40 οικειακοι (Gb''). Apud Zonaram „οἰκειακὸσ ὁ οἰκεῖοσ,

οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ
Lc 17, 33 Io 12, 25 ἔστιν μου ἄξιος, 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ
38 a 16, 24 e ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 [97. 3] ὁ εὑρὼν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
Lc 10, 16 Io 13, 20 ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 40 [98. 1] Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται,
καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 [99. 10] ὁ δεχό-
μενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται,
καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψε-
Mc 9, 41 ται. 42 [100. 6] καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον
ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ
τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 [101. 10] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς
δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσ-
σειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2—6 Lc 7, 18—23 2 [102. 5] Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα
τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ· σὺ

οἰκιακὸς δὲ ὁ ἐν τῷ οἴκῳ. Coraes ad Plut. Cic. 20. οἰκιακά εἰσι τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν ἢ τὰ τῆς οἰκίας, οἷόν ἐστι τὸ ἐχθροὶ τοῦ ἀνδρὸς οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ, οἱ σύγοικοι· οἰκειακὰ δ' ἂν λέγοιτο, εἴγε ὅλως καὶ λέγεται, τὰ τῶν οἰκείων.). Cf ad v. 25

37. *και ο φιλ. υ. η* (ꟷ *και*, Δ add *ο*) *θυγ.* usq *αξιος* (et. Or[1. 299] Eus[theoph 142. 144] Or[int 3, 20] Cyp[bis]; *semel om*): ℵ*D 17. 243. syr[p] cod om

38. *και οσ ου λαμβανει* (Κ al *-νη*) usq *αξιος*: M* om

39. *και ο*: D Tert *ο δε*

41. *λημψεται* bis c. ℵBCDLΘΔ Chr[gue] ... *ς ληψ.* c. ΕFGKMSUVΧΓΠ al omn[vid] | D al[2] om *και ο δεχ. δικ.* usq *λημψ.*

42. *εαν* c. ℵCEFGKLMPSUVΣΓΔΠ al pler ... BD 33. *αν* (Ln) | *ποτιση*: L 33* al pauc *-σει* | *των μικρων*: D *των ελαχιστων*, item *minimis* it vg go al (157. *τ. μικρ. τουτ. των ελαχιστ.*) | *ψυχρου* (D it[pler] [non k] vg syr[cu] [non syr[utr]] cop arm aeth go Or[3, 626] alludens praem vel add *υδατος*): MXΣ 33. ti* al plus[10] *ψυχρουν* | *μονον*: D al[2] syr[cu] cop Cyp om (Δ* *ψυχρουμενον*, **ψυχρ. *μονον*) | *μαθητου* (E* om *μον. εις ον. μαθ.*): b ff[1. 2] g[1. 2] (non c f h k q vg) *meo* | *απολεση* (LΣΓ al fere[20] *-σει*) τ. *μισθ. αυτ.*: D a b c g[1] h k q cop aeth Cyp al *αποληται ο μισθος αυτου*

XI. 1. *ετελεσεν* c. ℵBCDEFGKLPSUVΧΣΓΔΠ etc: M al plus[10] *συνετελ.*

2. *ακουσας*: M post *εργα* pon | FLX al *δεσμοτηριω* | *του χυ*: D al[20] fere syr[cu] aeth[rom] Chr[mo 6] *του ιυ* (item Or[3, 449] *τα περι του ιυ*) | *δια* (Gb' prob Schu) c. ℵBC*DPΣΔ 33. 124. q (*mittens per discc.*) syr[utr] arm go

εἰ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ

Deu 8, 15 — Ex 25, 5 a 61, 1 29, 18 a — 7–11 Lc 7, 24–28

(item a b c f h k syr^{cu} *discipulos*, item Dial^{37} *επεμψε τους μαθητας*) ... ς *δυο* c. c^{3}EFGKLMSUVXΓΠ al pler ff^{1} g^{1} vg cop aeth syr^{p} mg Or$^{3,\,469}$ Chr al :: e Lc

3. αυτω: ℵ *αυτοις*, item b *illis* (it^{pm} om) | ο *ερχομενος* (et. Or Dial etc): D$^{*\,57}$ *ο ερχαζομενος*

4. D a b c ff^{1} g^{1} h *αποκρ. δε* | *ιωαννη* (ℵ* *τω ιω.*) c. ℵBCE (*-νηην*) FGKLMP SUVXΓΠ etc: DΔ *-νηεν* | L 𝔏35. cop syr^{cu} Or$^{4,\,110}$ (et$^{3,\,514}$ *ειδετε κ. ηκουσατε*) *βλεπ. και ακου.* :: e Lc

5. *και χωλ.* c. ℵBCEFGKLMPSUVXΓΔΠ rell omn^{vid} a b k l q go syr^{cu} et^{utr} etc ... ΖΔ 28. c f ff^{1} g$^{1.\,2}$ h vg cop arm aeth Or$^{2,\,586.\,4,\,110}$ Chr^{gue} om *και*, Ln [*και*] (D om *και χωλ. περιπατ.*) | *λεπροι*: ℵ k syr^{cu} et^{utr} Chr$^{mo\,2}$ *και λε.* | *και κωφοι*: c f ff^{1} g^{2} h vg fr sax cop aeth Or$^{4,\,110}$ om *και*, Ln [*και*] | *και νεκρ.* c. ℵBDLPΖΔ 1. 13. al a b g^{1} k l q for syr^{cu} et^{utr} arm go Chr (et.$^{mo\,3}$) Bas^{sel} ... ς om *και* c. CEFGKMSUVX al pler cop c f ff^{1} g^{2} h vg (non for, sed am) sax fr Or$^{2,\,586}$ lib, Ln [*και*] (syr^{cu} *κ. νεκρ. εγ.* post *ευαγγ.* pon; Or$^{4,\,110}$ om; Clem^{151} lib et Or$^{2,\,586}$ lib *ανισταναι* pro *εγ.*) | *και πτωχοι*: e f ff^{1} (non a b g$^{1.\,2}$ h k q) vg (et. am, sed non for) item (ubi et. ante *χωλ.* et *κωφ.* om, item om *κ. νεκρ. εγ.*) Or$^{4,\,110}$ om *και*, Ln [*και*]

6. *εστιν* (h k *erit*): X 235. Chr (et.$^{mo\,6}$) a b Hil Prom Quaest om | *οσ εαν* c. ℵCEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler Clem^{151} Chr ... BD 1. 33. *οσ αν* (Ln)

7. B *ιωαννου*, item vv. 11. 12. 13. | *εξηλθατε* c. ℵBCDGLPΖ al^{7} Chr^{gue} ... ς *εξηλθετε* c. ℵKMSUVXΓΠ al pler ... FΔ *εξεληλυθατε*

8. *εξηλθατε* c. ℵBCDLPΖΔ al^{9} Chr^{gue} ... ς *εξηλθετε* c. EGKMSUVXΓΠ al pler ... F *εξεληλυθατε* | *εν* (D* it vg om) *μαλακ.* c. ℵBDΣ 47^{ev} a c ff^{1} g$^{1.\,2}$ k q vg (exc gat) Tert Hil al ... ς add *ιματιοις*, Ln [*ιμ.*] c. CEFGKLM SUVXΓΔΠ al omn fere syr^{cu} et^{utr} cop arm aeth go (cop aeth et. post *μαλακα* add) :: ita Lc | D *ημφιασμενον* | B* *φοροῦσιν* | *βασιλεων* c. ℵBCD LMFUXΓΔΠ^{2} al pl ... EFGKSVXΠ* al fere^{90} *βασιλειῶν* (FGH ti* al pler) vel (ita Gb Sz) *-λείων* (K *-λεῖων*) :: cf Lc. Praeterea ς Ln Ti add *εισιν* c. ℵ^{c}CD une rell etc ... om c. ℵ*B

9. *εξηλθατε* c. ℵBCDLPΖΔ al^{7} Chr^{gue} ... ς *εξηλθετε* c. EGKMSUVXΓΠ al pler (idem in Or editum) ... F *εξεληλυθατε* | *προφ. ιδ.* c. ℵ*BΣ Or$^{3,\,472}$ (quam-

λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 [103. 2] οὗτός ἐστιν περὶ οὗ
3, 3 Mal 3, 1 Mc 1, 2 γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 [104. 5] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων
12—13 Lc 16, 16 αὐτοῦ ἐστίν. 12 [105. 5] ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. 13 [106. 10] πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάν-
Mal 3, 23 νου ἐπροφήτευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλείας
14—19 Lc 7, 31—35 ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 16 [107. 5] Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις 17 λέγουσιν· ηὐλήσαμεν

---

vis Mt et Lc miscere videatur) Chr^{comm} cat$^{ox\ 267}$ (est cat^{marc}, sed „ex Mt" ista verba afferuntur) (f k cop coniung *videre prophetam*) ... ς (Ln) *ιδειν; προφητην* (Π *τον προφ.*); quem ordinem tuentur ℵ^{c}CDEFG KLMPSUVXΓΔΠ al omn^{vid} Or$^{4,\ 117}$ Chr^{txt}:: ita et. Lc

10. *ουτος* c. ℵBDZ b g$^{1.}$ k syr^{cu} aeth Or$^{4,\ 710}$ Amb Op Quaest ... ς add *γαρ*, Ln [*γ.*] c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn^{vid} c f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ h q cop syr^{utr} go arm Chr:: cf 3, 3 ubi *γαρ* non fluctuat | *εγω* (et. Or$^{4,\ 75.\ 119}$ Eus$^{ecl\ 35}$): z c ff$^{1.}$ g$^{2.}$ cop Chr (et.$^{mo\ 6}$) Amb om, Ln [*εγ.*] | x al pauc *αποστελω* | *ος κατασκ.* c. ℵBCDEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h q vg syr^{cu} et^{sch} syr^{p} mg cod arm aeth go Or$^{4,\ 119}$ Eus$^{ecl\ 35}$ Tert al ... Ti *και κατασκ.* c. P a b c k cop syr^{p} Chr$^{mo\ 2}$ et^{gue} Amb^{semel} Hier^{malach}

11. EFGLX al pm *εγειγερται* | D* *ε. τοισ γ. των γυναικ.* | *αυτ. εστ.* c. ℵBDEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} b k Cyr$^{4,\ 474}$... Ti *εστ. αυτ.* c. c it^{pler} vg

12. *δε*: D$^{gr\ *}$ cop Amb om | D* *ιωαννουσ* | *βιασται* (et. Iust$^{tr\ 51}$): D (item Clem^{947}) *οι βιαστ.*

13. C al mu *ιαννου* | *επροφητ.* c. ℵB*CDZ 1. 13. a^{scr}, Δ *προφητευσαν* ... ς *προεφητ.* c. B**EFGKLMSUVXΓΠ al pler

14. *δεξασθαι* (it *accipere, scire, audire, recipere, percipere,* vg *recipere*) ... EL al mu *-σθε* | *ἡλ-* hoc aec. c. EGKLM etc, item *helias* it vg ... ς *ἡλ-* c. FΓΠ etc | *-λειασ* c. B*D (alibi passim et. ℵ) ... ς Ln Ti *-λιασ* c. ℵB^{2}C unc rell et min omn^{vid}

15. *ωτα* c. BD 32. k (Sever$^{caten\ 85}$ *το δε εχων ωτα αντι του ο εχων διανοιαν λογικην*) ... ς (Ln) add *ακουειν* c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ etc Docet hipp^{266} Iust$^{tr\ 51}$ Or$^{4,\ 91}$ et$^{int\ 3,\ 442}$ et alibi al:: sine *ακ.* semper Mt (13, 9 et 43 et. ℵ); in Mc et Lc *ακ.* nusquam fluctuat

16. *παιδιοισ* c. ℵBCDEFGKLMSUVXΓΔΠ al plus^{150} ... ς (= Gb 8a) *παιδαριοισ* c. min | *καθημ.* ante *εν* (Gb′) c. ℵBCDLMΣΔ al fere^{20} it vg al pl Chr ... ς post *αγορ.* c. EFGKSUVXΓΠ al pler Clem^{105} (magis e Mt quam Lc videtur):: cf Lc | *εν ταισ αγοραισ* o. ℵBZ 124. 157. cop syr^{p} (i. *εν αγορα καθημ. εν ταισ αγοραισ*) ... ς Ti *εν αγοραισ* c. CEFGKLMSUVX

ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον Lc 10, 20
ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.

20 [108. 5] Τότε. ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 οὐαί σοι Lc 21—28 10, 13—15
Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγέ-

ΓΔΠ al pl Clem ... D ιν τη αγορα, Ln (ex errore) Gb' ιν αγορα c. al pl Euth Thph; item *in foro* it vg syr^{cu} et^{sch} arm aeth go al :: cf Lc | a (Chr και) προσφωνουντα et λεγουσιν (Gb') c. ℵBDZ al^{10} ff^{1} g^{2} l (k *qui alclamant aliis dicentes*) vg cop syr^{p} mg Chr^{com} gue; c a προσφωνουσιν et και λεγ. ... ς και προσφωνουσι et και λεγ. c. EFGKLMSUVXΔ etc, c *et clamantibus - - dicentibus*, b f h *et clamantibus - - dicentes*) :: cf Lc | τοις ετεροις (Gb') c. BCDEFKLMΧΕΓΔΠ* al plus^{50}, item αλληλοις Chr^{com} gue, *invicem* vel *in inv.* vel *ad invicem* a b c g^{1} q cop, *aliis* d g^{2} k go, *ad alterutrum* f; absque αυτων (Gb^{0}) c. ℵBDZ 1. al it vg cop go ... ς (Ln) τοις ιταιροις c. GSUVΠ^{2} al pl syr^{cu} et^{utr} arm aeth ff^{1} l vg (*coaequalibus, aequalib.*), adduntque αυτων c. unc iisdem et CEFKLMΧΓΔΠ* al pl syr^{omn} arm aeth

17. λεγουσιν ... ς και λεγουσιν: vide ad v. 16. | LU al mu ορχησασθε | εθρηνησαμεν (prob Schu) c. ℵBDZ 1. 248. 48^{ev} c f ff^{1} g$^{1.2}$ k l vg cop go al Clem^{105} Chr^{com} gue semel Aug ... ς add υμιν c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler a b h q syr^{omn} arm aeth :: ita Lc

18. γαρ: L προσ υμασ, al^{12} syr^{cu} syr^{p} γαρ πρ. υμ. | B ιωαννης | Δ μητ εσθ.

19. φιλος (h. l. et. k): ΚL al^{5} c f h cop Clem^{585} Aug^{bis} ante τελων. pon:: at Lc, a b ff^{1} g^{1} q vg post αμαρτ. | και εδικ. usq αυτης: b om | 13. 124. 356. k απο παντων των :: e Lc | εργων c. ℵB* 124. codd ap Hier (in h. l. *in quibusdam evv. legitur:* iustificata est sapientia ab operibus eius. *Sapientia quippe non quaerit vocis testimonium sed operum*) cop syr^{sch} et^{p} cop arm^{cdd} aeth (et aeth^{cod} post εργων add και απο των τεκνων αυτης) pers^{p} pers^{cod} (scholl: διο και εδικ. η σοφ. απο τ. τεκν. αυτης ητοι επο τοις εργοις etc; aliud: δικαιουται δε και απο εργων σοφια κατα σοφιαν επιτελουμενη η απο λογων) ... ς Ln Ti τεκνων c. B^{2}CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{fere} it^{pler} vg syr^{cu} et^{p} mg arm^{ed} go al (Valentt ap Ir^{40} et Or^{4,48} e Lc an e Mt? Praeterea Or^{3,211} τα δε τεκν. της σοφ. και εν τω ευαγγ. αναγεγραπται και αποστελλει η σοφ. τα τεκν. αυτης.) Chr Hil

20. ηρξατο c. ℵBDEFGMSUVXΓΔ etc ... CKLΠ al^{50} fere (et evglstaria) g^{1} (?) h syr^{cu} et^{utr} aeth al add ο ις, item Chr (et.$^{mo\ 6}$) praem | εγενοντο: D γεγονεισαν (d *factae sunt*; k vero *fact. fuerant*) | αυτου: D g^{1} syr^{cu} om

21. χοραζειν c. ℵBCEFGKMSVΔΠ (Γ -ζην) etc; item ς (Ln) χοραζιν c. U al pl ... X al mu χωραζειν, item χωραζιν vel (ut Or) χώρα ζίν ti** 126. al^{10} Or^{2,112,120} ... L χοραζζη, D χοραζαϊν, vg b g^{1} h *corozain (chor.)*,

νοητο αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. 22 *πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ ὑμῖν.* 23 *καὶ σὺ Καφαρναούμ,*
μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ, [109. 10] *ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοισ ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν*
10. 15 Lc 10, 12 *ἂν μέχρι τῆσ σήμερον.* 24 *πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ σοί.*

25–27 Lc 10, 21 a 25 [110. 5] *Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ, ὅτι ἔκρυψασ*

---

a f ff^{1} q am *corazain* (*chor.*), c *corozaim*, k *chorazain* | *ουαι σοι* seo (et. Or etc): D it^{pler} (non f q nec vg) Hil *και* | *βηθσαϊδαν* c. ℵ*BEFGKMSUX ΓΔΠ (ℵ*et^{c}Π* *βηδσ.*) ti* etc ... ℵ^{corr} (c ut vid) CD (*βεθσαειδα*) L (*βιθσ.*) V al^{90} (vv pler vel omn) Or$^{2,\,119}$ al *βηθσαΐδα* (Gb″ Ln) | B*A *σειδωνι* (et. v. sq) | *εγενοντο*: D *εγεγονεισαν*, 33. 157. al^{8} *εγενηθησαν* | *σποδω* c. BDEFGKLMSVXΓΔΠ al pler it vg cop syr^{cu} et^{sch} etc ... ℵCU 33. al Or$^{2,\,119}$ et$^{\text{int}\,1,\,87}$ Gaud al add *καθημενοι* et A 1. al^{25} fere Bas$^{2,\,234}$ *-μεναι*, item syr^{P} :: e Lc

22. Γ om *λεγω υμιν*

23. *καφαρναουμ* (Gb″) c. ℵBD 33. it (d *caparnaum*) vg sax cop go Ir$^{\text{int}\,278}$ etc ... ς *καπερναουμ* c. EFGKLMSUVXΓΔΠ etc. Cf ad 4, 13. | *μη* (D*L *η*, praecedit *-ουμ*) et *υψωθησῃ* (L *-σει*) c. ℵBCDL 1** 22. 42. a b c ff^{1} g^{2} l (*usque ad cael. exaltaveris*) (g^{1} *quae* [*ἡ* pro *μη* ut D*L] et *exaltaberis*; k *ne quomodo in caelum elata es usq. ad inferos descendas*) vg syr^{cu} cop arm aeth pers^{wh} Ir$^{\text{int}\,278}$ Hier (ad h. l. ex cdd suis) ... ς *ἡ* et *υψωθεισα* c. KMΧΔΠ* al pl go Caes$^{3,\,79}$ Chr^{gue}, item Gb′ Ti *ἡ* et *υψωθησ* c. K (ipse* *ϑησ* ex *ϑησα*) FGSUVΓΠ^{2} al plus^{50} Chr, item (*quae – – exaltata es*) f g^{1} h q cod ap Hier (*in altero exemplari reperimus*) syr^{utr} pers^{P} et^{cod} (ap Whel.); Max$^{\text{trin}\,423}$ *εαν εωσ τ. ουρ. υψωθῃσ, αλλ εωσ αδ. κατ.* | *ουρανου* c. ℵBDA al Caes Chr^{gue} ... ς *του ουρ.* c. EFGKLMSUVXΓΠ al pler | *εωσ αδου*: DL a b praem *η* (L *ἡ*, a b d *aut*), item g^{2} *et*, c *et si exaltata fueris*, Max^{trin} *αλλ* | *καταβιβασθησῃ* (*-σει* L) c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn vid syr^{cu} et^{utr} cop arm al ... Ln Ti *καταβησῃ* c. BD Caes, item (*descendes*) it vg Ir^{int} aeth, item (*vadis*) go (:: in Lc iidem fere i. e. BD syr^{cu} aeth *καταβησῃ*) | *εγενηθησ.* c. ℵBCD 1. 157. al ... ς *εγενοντο* c. EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr | *γεν. εν σοι*: B *εν σοι γεν.* (Ln) | *εμειναν* c. ℵBC 1. 33. al ... ς Ti *εμειναν* c. DEFGKSUVΓΠ al pler ... LXA ti** Chr^{gue} *εμεινον*, M al *εμενον*

24. *υμιν* (syr^{cu} om): al^{5} syr^{sch} syr^{P} *σοι* | *οτι*: ℵ* et^{c} 33. Ir^{int} om | ℵ Ir^{int} *ανεκτ. ε. γη σοδ.* | *σοι*: DM^{mg} it (exc f l) Ir$^{\text{int}\,278}$ *υμιν*

25. *εκρυψασ* c. ℵBD 12. Clem$^{\text{hom}\,8,\,6}$ (*εξομολ. σοι πατερ του ουρ. κ. τησ γ. οτι εκρυψ. ταυτα απο σοφων πρεσβυτερων και απεκαλυψασ αυτα νηπιοισ θηλαζουσιν.* Cf et.$^{18,\,15}$ et^{16} – – *μη λεγε· ησεβησεν εισ τουσ σοφουσ, κρυψασ αυτα απ αυτων*) ... ς *απεκρυψ.* c. EFGKLMSUVΓΔΠ al omn fere Ir^{93} (*εξομολογησομαι σοι πατερ κυριε των ουρανων κ.*

ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· 26 ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 27 [111.3] Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, [129.8] καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 [113.10] Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

της γ. οτι απεκρυψας [int add *ταυτα*] *απο - - αυτα νηπιοις*) Or[3, 757] Eus[Ps 39] (sed possunt hi tres etiam a Lc pendere) al :: cf Lc ubi non variat | *ταυτα*: L *αυτα* | *συνετων* ... 1* *δυνατων* | D *απεκαλυψεσ*

26. *ναι*: Marcos ap Ir *ουα* | *ευδοκ. εγεν.* c. ℵB 1. 33. k (*placitum factum est*) cop, item (ut ante) Marcos ap Ir (*οτι εμπρ. σου ευδ. μοι* [int om] *εγενετ.*) ... ς Ti *εγεν. ευδοκ.* c. CDEFGKLMSUVΓΔΠ al pler (Or[3, 757] ut ante) Chr, item *fuit placitum, fuit benepl.* it[pl] (sed f ff[1] *conplacuit, placuit*) vg Hil al. Similiter lectio in Lc fluct.

27. *πατρος μου* (et. ℵ[b]): ℵ* Iust[tr 100] Marcos ap Ir[int 93] (non ap Epiph) Hil om *μου* | *επιγινωσκει* (et. Clem[339 lib] Eus[marc 6. 66], item *cognoscit* Ir[int 223. 225]): c g[1 ser] Iust[tr 100] Eus[marc 66] edd Did[tri 26. 72] („e Mt[11]) Chr (et. mo 6) *γινωσκει* (:: ut Lc); item Clem[hom 17. 4. 18, 4. 18. 20] Marcos ap Ir Iust[ap 1, 63] Clem[saepe] Or[saepe] synod antio (in ep. ad Paul. Samos. ap Routh 3, 290) Eus[dem 162. 216] item pr et ecl Did[162 lib] *εγνω*, similiterque iidem postea | *ω εαν* c. ℵBCEFGKLMSUVΓΔΠ al omn fere Clem[666] ... D al Clem[hom] Marcos ap Ir Iust[tr] et ap Clem[saep] Or[saep] al *ω* [illegible] Ir[int 123] et[235] *οισ*) *αν*, ita Ln | *βουληται* (L.al *-λεται*) [illegible] *αποκαλυψη*. (et. Clem[hom 17, 4. 18, 4] Ir[int 223] ete): Iust[tr] et ap Marcos ap Ir Clem[saep] Or[saep] syn antio al Ir[int 122. 234] Tert *o υι. αποκαλυψη*. Ir[int 223] (postquam scripsit: *Nemo cognoscit filium nisi pater, neque patrem quis cognoscit* etc addiditque: *Sic et Mt posuit et Lc similiter et Mc* [memoria fefellit] *idem ipsum; Ioh. enim praeteriit loc. hunc*, pergit:): *Hi autem qui peritiores apostolis volunt esse sic describunt: Nemo cognovit patrem nisi filius, nec filium nisi pater et cui voluerit fil. revelare.* At eodem ordine ipse Ir[int 122. 234] et e Marcos[93]; idem est ap Clem[hom] Iust[tr] et ap Marc[tert 4, 25] Epiph[saepe] (sed quater alter. ord. tenet) al

28. *πεφορτισμενοι*: D add *εστε* (it vg *qui* - - *estis*)

29. *απ εμου* (με): ℵ* om | *πραυς* c. NBC*D Clem[93] Or[3, 199. 724] Ath[1, 451] edd Bas[1, 145] Cyr[es 199] ... ς *πραοσ* c. C[3]EFG unc rell et miu omn vid Or[saep] Eus[ps saep] Ath[1, 790] Bas[2, 162. 390. 670] Cyrglaph[33] Chr

30. *χρηστος*: E (ipse* *χριστ.* ex *χρηστ.*) KL al mu *χριστος* (scribitur et. passim $\overline{\chi s}$)

XII.

1–8 Mc 2, 23–28 Lc 6, 1–5

1 [114.2] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· Deu 23, 25 Ez 20, 10 ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3–4 1 Sam 21, 6 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ Ex 29, 33 τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἔξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; 5 [115.10] ἢ οὐκ Nm 28, 9 s ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ 9, 13 Hos 6, 6 ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. 8 κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

XII. 1. *επορευθη*: U al *-ρευετο* | *τοις*: D om | *σαββασιν* (ℵ *σαβασι*) c. ℵCDEGKLMSUVΓΔΠ rell omn ... B *σαββατοις* (Ln) | *σταχυας*: D (ante *τιλλ.*) U al plus[15] *τους στ.* (:: ut Lc et Mc). Praeterea c syr^{cu} add *et confricantes eas* (syr^{cu} *confricare*) *manibus suis* (c pergit *manducabant*) :: e Lc

2. *ιδοντες* c. ℵBEGKMSUVΓΠ al pler f k q vg cop syr^{p} al ... CDLΔ 13. 124. a b c ff^{1} g^{1} h syr^{cu} et^{sch} add *αυτους* | *ειπαν* c. ℵBC 38. ... ς *ειπον* c. DEGKLMSUVΓΔΠ al pler | *ιδου*: syr^{cu} *cur* :: e Lc | *εν σαββατω*: k syr^{cu} om; item ff^{1} om *ποι. εν σαββ.*

3. *δαυειδ*, ς *δαβιδ*, Gb Sz *δαυιδ*: cf ad 1, 1. | *οτε*: Γ *οτι* | *επειψασεν* c. ℵBCDEFGKMSUVΓΔΠ al[100] fere k l vg syr^{cu} et^{utr} cop aeth Eus$^{ps\,130}$ ... ς (= Gb Sz) add *αυτος* c. L al sat mu it^{pler} arm syr$^{p\,mg}$ Chr :: ita Lc et Mc

4. *εφαγον* (praegresso *εισηλθεν*) c. ℵB o^{scr} (:: nil simile ll. pp.) ... ς Ti *εφαγεν* c. CD unc et min rell it vg rell Eus^{ps} Chr | δ c. BD 13. 124. b k q harl* ... ς *ουσ* c. ℵCEGKMSUVΓΔΠ (v *ος*) al pler it^{pl} vg rell Or$^{2.\,435\,lib}$ Eus^{ps} Chr :: ut Mc et Lc | *εξον ην* (Chr^{com} et$^{mo\,6}$ om *ην*): D *ην εξον*, Or *εξην*, c al *εξεστιν* (:: ita Lc et Mc) | *μονοις*: LΔ *μονον*

5. Γ om *η* | *τοις σαββασιν*: CD al Cyr$^{act\,47}$ *εν τοις σαββ.*

6. *δε*: D k syr^{cu} *γαρ* | *μειζον* (Gb' Sz) c. ℵBDEGKMSUVΓΠ al plus[100] (al pauc *πλειον*) ff^{1} q cop Chr (et.$^{mo\,6}$) Cyr$^{act\,47}$ Ir^{int} (*plus*), (c* *μειζοων* o eraso) ς -*ζων* c. (c vide ante) LΔ al pl it^{pler} (et. d) vg etc

7. *ελεος* c. ℵBCD 1. 33. 124. Or$^{2.\,563}$ ... ς *ελεον* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler Or$^{3.\,289}$ Chr (LXX *ελεος*, sed min mu *ελεον*) | *ου*: Δ *ουχι* | *ουκ αν*: Γ *ου*

8. *εστιν* c. ℵBC(et* et^{3})DEGKLMSUVΓΔΠ al plus[100] it pler syr^{cu} et^{sch} cop arm aeth Or$^{2.\,643}$ Cyr$^{4.\,605}$ al Tert al ... ς (= Gb Sz) *εστι και*

9 [116.2] *Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.* 10 *καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.* 11 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;* 12 *πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν.* 13 *τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἔξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.* 14 [117.4] *ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.*

9–14 Mc 3, 1–6 Lc 6, 6–11

Lc 14, 5

---

c. min f vg syr^{p} (1. 33. 157. al mu vg *και του σαββ.* post *ανθρ.*) :: e Lc et Mc

9. *εκειθεν*: CEG al c g^{1} h syr^{sch} al add *ο ις*

10. *ανθρ. χειρ.* c. ℵBC k l vg (et. am fu for; sed non gat mm) cop syr^{cu} (add *dextram* post *εχων*) aeth (item *ανθρ. εχ. την χειρ.* Chr$^{mo\,6}$) ... ς *ανθρ. ην την χειρα* (Γ *-ραν*) c. GKSVΣΓΠ al pl b c g^{2}; item DLMΔ al pm it^{ma} syr^{utr} arm al *ανθρ.* (E al post *εκει*, U al post *ην*) *ην εκει την χειρα* (L al *-ραν*) | CX al *επερωτησαν* | *αυτον*: X *αυτου* | *θεραπευσει* c. ℵDL al pauc ... ς Ln Ti *-πευειν* c. BCEGKM nunc rell min pler | *κατηγορησωσιν*: DX al *-σουσιν*. Spectat huc quod Hier (ad h. l.) ex evang *quo utuntur Nazareni et Ebionitae* affert: *Homo iste qui aridam habet manum caementarius scribitur, istiusmodi vocibus auxilium precans: Caementarius eram, manibus victum quaeritans; precor te, Iesu, ut mihi restituas sanitatem, ne turpiter mendicem cibos.*

11. *τις εσται* c. ℵBC^{2}EGKMSUVΓΔΠ al pl c g^{2} vg syr^{p}, item *τις* (D^{gr} *τι*) *εστιν* D al plus^{20} f k q al Chr Vict$^{ed\,ex}$ edd^{2} ... Ti *τις* c. C*LX 61. 124. ff^{2} cop Vict$^{edd\,2}$ (ed. Mosq.). Item ff^{1} h *quis ex (de) vobis homo habens*; b g^{1} *quis ex vobis homo* (b om) *habet* | *εξ υμων*: D *εν υμειν* | *ανθρωπος*: L 47^{ev} a b om | *εξει*: D c^{ser} *εχει* (k q al *qui habet*, g^{2} vg *qui habeat* etc) | *εν* (non exprim ff^{1} g^{1} k syr^{cu}): K ante *προβ.* | *εαν* (L *αν*): D 234. b om | *εμπεση* (ℵ^{b}Π* *ενπ.*, L *ενπεσει*) ... ℵ*Γ al *πεση* | *τουτο*: D it^{pl} syr^{cu} et^{sch} al om | *εις*: L al^{3} add *τον* | *κρατησει* (D k *κρατει*) *και*: ℵ ff^{1} h *κρατησας* | *αυτο*: ℵ c ff^{1} ff^{2} h vg post *εγερει*, U om | *εγερει*: CDL (G *εγειρει*) 124. k syr^{cu} et^{utr} *εγειρει*: ita Ln

12. *ποσω* (al *-σον*): L *πωσ*, S *ποιω* | D* *του προβατου* | *σαββασιν*: S *σαββατοις* (Ln)

13. *σου τ. χειρα* (c^{ser} *-ραν*) c. ℵ*et^{cb}BL 1. 33. 124. 157. 346. al ... ς *τ. χ. σου* c. ℵ^{ca}CDEGKMSUVΧΓΔΠ al pler Chr | *εξετεινεν*: 209. it^{pl} syr^{cu} et^{sch} et^{p} c.* add *την χειρα αυτου* | *απεκατεσταθη* (Gb′) c. ℵBC^{2}EFGLMSVΧΓΔ al^{50} fere, item UΠ *απεκατεστη* ... ς *αποκατεσταθη* c. DK al certe pm (1. *αποκατεστη*) | *υγιης* (LX etc *-ιεις*): al pauc it pler syr^{cu} et^{sch} Hil om | *ως η*: L *ωσει*

14. *εξελθ. δε* (D it pler al *και εξ.*) usq *κατ αυτου* (Gb′ prob Schu) c. ℵBCD

15 [118.10] Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ἡρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

18–21 Es 42, 1–4

· al[7] it vg cop syr[cu] et[seh] pers[p] aeth Eus[dem 452]; item L al arm Chr (et.[mo 6]) οι δε φαρ. εξελθ. σ. ε. κ. αυτου ... ς οι δε φαρ. συμβ. ελ. κατ αυτου εξελθ. c. EGKMSUVΓΠ al pler syr[p] ... Δ al om εξελθ. | συμβ. ελαβον: L η[scr] al εποιησαν (it[pler] vg *faciebant, fecerunt*; sed d k q *acceperunt*)

15. γνους: ΧΓ om | πολλοι c. ʜB a b c ff[1·] g[1·] k vg aeth Eus[ecl 201] ... ς Ti οχλοι πυ. c. CDEGKLMSUVΓΔΠ al pler f h q cop al Or[3, 480] Eus[dem 452]; item X al (Hil *pluresq. cum turbae*) πο. οχλ.

15. 16. παντας (al[10] fere απαντας) και (et. Eus[bis]): D 1. a b c ff[1·] (h) k παντας δε ους εθεραπευσεν (f om κ. εθερ. αυ. πα.)

16. επετιμ. αυτοις (U*Δ al -τους): D 1. Eus[dem 452] (non [ecl 201]) επεπληξεν (1. Eus[cod] -σσεν) αυτοις (1. -τους) | ποιησωσιν: D** ποιωσιν

17. ινα c. ʜBCD 1. 33. Or[4, 25] Eus[dem] et[ecl] ... ς οπως c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler Chr | δια: C[2] Chr (et.[mo 6]) υπο | ησαΐου: ita EKMΓΠ etc; G (sed alibi ησ.) L om spiritum; it vg spiritum non exprim: it[pm] vg *esaiam*, a b h k *eseiam*, c *isaiam* | Δ om του, item v. sq om ὁ pr

18. ον ηρετ.: D εις ον ηρετ. | ον c. ʜ*B 115. 244. (ff[1·] *quem suscepit*) Eus[ecl 201] et[marc 97 cod] ... ς Ti εις ον ć. ʜ[b]C[2]EGKLMSUVΧΓΔΠ al pler Eus[dem 452 semel] et[marc ed] Chr ... C*[vid]D 1. 33. Eus[dem 452 semel] (item Dial[25] ex Esaia) εν ω, item *in quo* (*in quo bene placuit* [*compl.* g[2·] h] *anima mea* a b g[2·] h q, – – *bene complacuit animae meae* c g[1·] vg; – – *bene sensit ani. mea* k Ir[int]) it[pler] vg Ir[int] Hil | ηυδοκ. c. ʜ (* et[b] etc) CD al Eus[marc 97] ... ς Lη Ti ευδοκ. c. B unc rell min pler Eus[dem] et[ecl] Chr | D[gr] απαγγελλει, al αναγγελλει

19. L κραυασει (Or[4, 25 lib] κραξει) | D[gr] ακουει

20. λινον: hoc acc. EKΓΠ* (*λῖν.) aliique unc (B ληνον) | D ου μη (D** om) ζβεσει | αν: LX al om | εκβαλη (LΓ -βαλει): X al εκβαλλει (-αλλη), it vg *eiciat* | κρισιν: X al[7] syr[p] Chr[edd (ap Montf)] et[mo 4] add αυτου. Quae apud Esaiam h. l. interiecta leguntur, de iis Hier (ad Algas. 1, 849) sic: *quod autem de assumto testimonio in evglio minus est videtur mihi acidisse primi scriptoris errore, qui legens superiorem sententiam a verbo* iudicii *esse finitam, putavit inferioris sententiae ultimum verbum esse* iudicium, *et pauca verba quae in medio h. e. inter* iudicium *et*

22 [119.5] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 [120.7] καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυείδ; 24 [121.2] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 [122.2] εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν στα-

22 ss Lc 11, 14–23

24 ss Mc 3, 22–30 Mt 9, 34

---

iudicium *fuerant*, *praetermisit*. Idem[esa 42]: „splendebit et non conteretur donec ponat super terram iudicium" *Mtth. evgista non posuit, sive inter* „iudicium" *et* „iudicium" *media scriptoris errore sublata sunt.* Origene[4.25] vero iudice ὁ ματθ. μνησθεὶσ ἀπὸ μέρουσ τῆσ πρωτοπῆσ. Nec ullo modo offendit Eus Mtthaei textu, quem totum a v. 15 usque 21 exscripsit dem. evang. 9, 15.

21. τω ονομ. c. ℵBCEFGKLMSUVXΓΔΠ al plus[100] Chr (et.mo[6]) al (126. τω σω ονομ.) ... ϛ (= Gb Sz) εν τω ον. c. D al ut vdtr mu it vg arm Eus[dem 97] (ex Esa.) Ir[int 180] al; al pauc Eus[dem 452] al επι τω ον. | D gr* ελπιζουσιν

22. προσηνεχθη α. δαιμονιζομενοσ τυ. κ. κω. (c* om[vid] τυ. και; b ff[1.] h em vel post *mutus* vel post *caecus* add [ut alterum vel tertium] *et surdus*) c. ℵCDEGKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] it vg etc ... B syr[cu] et utr cop aeth προσηνεγκαν α. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον (Ln) | αυτον: ℵ* αυτοισ | τον κωφον c. ℵBD ff[1.] k (hi duo *surdus*) g[1.] (*mutus*) cop syr[cu] aeth ... ϛ τ. τυφλ. και κωφ. c. CEGKMSUVΓΠ al pler arm syr[p-cod bodl] (al tantum τ. τυφλ., al τ. κω. κ. τυ.?) al; item LXΔ al plus[10] syr[sch] τ. κωφ. και τυφλον ... it[pl] vg sax fr om plane | λαλειν c. ℵ*BD al plus[10] it vg cop arm (237. b [ff[2.] h transp singg] syr[cu] λαλ. κ. βλεπ. και ακουειν) ... ϛ και λαλ. c. ℵ[c]CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler syr[p] arm al

23. και ελεγον: U al pauc λεγοντεσ | μητι: D gr* add οτι | o υιοσ (passim o χσ o υ.): L add του | δαυειδ: vide ad 1, 1

24. τω: E 38. al[10] fere om | βεελζεβουλ c. CDEGKMSUVXΓΔΠ etc, item L al βιλζεβουλ ... ℵB βεεζεβουλ. De versionibus cf ad 10, 25. (*Beelzebub* et. syr[cu])

25. ειδωσ (ℵ* etc): ℵ[b]D al[8] ff[1.] k syr[cu] cop Chr[edd] ιδων | δε c. ℵBD k cop syr[cu] ... ϛ add ο ις c. CEGKLMSUVXΓΔΘΠ etc (it[pler] vg *Iesus autem sciens*) | καθ εαυτησ pr: D al pauc Chr[com gue] εφ εαυτην, LX al plus[25] Ath[1.561] Chr[mo 5] καθ εαυτην | ερημουται - - ου σταθησεται (D* al στησεται): K ου σταθ. - - ερημ. (Δ om ερημ. usq καθ εαυτ.) | καθ εαυτησ sec (al pauc Chr[mo 5 -την]): D Chr[cod] εφ εαυτην

26. και ει (f vg *et si*, k *si et*): D ει δε και (d *si autem*); b ff[2.] g[1.] q *si enim*, e ff[1.] h *si ergo*; a *si* | τον: X al om

θήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 [123.2] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις,
Lc 12, 10 ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ

---

27. και ει: D 1. 33. al k ει δε (it^{pler} *quod si*) | βεελζεβουλ: vide ad v. 24 | LX al εκβάλω (L et. v. 26 εκβάλει) | οι: L al pauc om | υμων bis: X al ημιων | εκβαλλουσιν (ℵ* -βάλουσιν): L al mu ff^{1} Cyr$^{act\ 47}$ Chr^{gue} εκβαλουσιν | κριτ. εσοντ. υμ. c. ℵBD al a b f ff$^{1.2}$ g^{1} h k l q am for Cyr^{act}, item 1. 124. c g^{2} vg^{ed} et$^{mss\ mu}$ Ambrst Op Chr (et.$^{mo\ 6}$ et$^{gue\ hom\ 79}$) κρ. υμ. εσ. ... ς υμ. εσ. κρ. c. CEGKMSUVXΓΔΠ etc; L al Chr^{gue} υμ. κρ. εσ.

28. εν πν. θε. εγω c. ℵBCDEGKLSUVXΓΔΠ al plus^{50} a ff$^{1.2.}$ h q cop syr^{sch} Ath^{1,561} al ... ς εγω (M al^{6} b c g$^{1.}$ k syr^{p} om) ε. πν. θε. c. min f m vg syr^{cu} al Chr^{gue}

29. τισ: Δ g$^{2.}$ h ante δυνατ., L om | εισελθειν: Δ al pauc post ισχυρου pon | αρπασαι c. BC*X 1. a^{18} (Valentt ex Thdot ap Clem^{861} δησαι παραυτε και αρπασαι ωσ ισχυρου τα σκευη - - ο σωτηρ) ... ς διαρπασαι c. ℵC**DEGKLMSUVΓΔΠ al pler Eus$^{ps\ mai\ 105}$ Chr (it vg *diripere*) :: cf Mc | δησῃ (L al -σει) τ. ισχ.: Δ al τ. ισχ. δησ. | διαρπαση c. ℵDGKΠ* al plus^{50} Chr^{gue}; item ς -σει c. BCELMSUVXΓΠ^{2} al pl; Δ al pauc -σαι ... Ln Ti αρπασει c. 1. al pauc (ex errore de B)

30. Γ ειπεν ο κυριοσ· ο μη ων | σκορπιζει (et. Or$^{3,\ 789}$): ℵ 33. cop Chr^{gue} add με, syr$^{p\ mg}$ *mihi*

31. τοισ (Δ om) ανθρ. pr (et. Or etc): B 1. Ath^{1,561} praem υμιν | η δε του πν. usq fin (b ff$^{1.}$ h m syr^{cu} *qui autem in sp. s. blasphemaverit non remittetur illi* [*peccatum*]): X al^{6} a g$^{1.}$ l for Victorin om | ουκ αφεθησ. c. ℵB al^{10} g$^{2.}$ k vg cop arm aeth al Ath^{1,561} Cyr$^{hr\ 17,\ 11}$ Bas$^{2.\ 261\ cod}$ Hil al ... al^{10} Chr (et.^{gue} et$^{mo\ 5}$) Did^{138} add αυτοισ, item ς (Gbo) Ti τοισ ανθρωποισ c. CDEGKLMSUVXΓΔΠ al pler c f ff$^{2.}$ q syr^{utr} Bas$^{2,\ 261\ ed}$ al

32. οσ εαν (Gb″) c. ℵBCEFGKLMUVXΓΔΠ al pl Or$^{4,\ 61}$ Chr^{gue} ... ς οσ αν c. DS al certe mu Ath^{1,561} Chr Did | αφεθησεται pr (et. Or Chr Cyp etc): B* ουκ αφεθ. | D* του πν. αγιου | ουκ (ℵ* ου μη) αφεθ. c. ℵ*et^{b} et^{c} CDEGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} Ath^{1,561} al ... B ου μη αφεθη (Ln) |

οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. 33. [124. 10] Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 [125. 5] ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 [126. 10] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

33—35 Mc 7, 16—18 Lc 6, 43—45

38 [127. 5] Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

36—42 Lc 11, 16 29—32

τουτ. τ. αιων. c. ℵBCD al mu Or$^{4,\,266}$; item KXΔΠ al Or$^{4,\,61}$ et^{296} Chr (et.$^{mo\,5}$) Did Cyr^{hr} τω αι. τουτω ... EFGLMSUVΓ al plus^{125} Bas$^{2,\,261}$ Epiph$^{51,\,35}$ al mu τω νυν αιωνι (Sz Gb′)

33. D τον δενδρ. καλ. | Δ al γινωσκετε

34. Δ al pauc γεννηματα | LXΓ al περισσευμ. | λαλει: D* et d add αγαθα, ff$^{2.}$ *mala* (- - *unusquisque loquitur de ore suo mala*)

35. ο αγαθος: D* (item Or$^{3,\,665}$ *libere*) om ὁ | αγαθ. θησαυρου c. ℵBCD EFGKMSUVXΓΔΠ al plus^{120} it (exc f* ff$^{2.}$) vg (exc gat mm) sax fr cop syr^{sch} et^{P} pers Or$^{3,\,665}$ Dial^{41} (mixtis quidem Mt et Lc) Did^{128} Chr (et.$^{mo\,4}$) al Cyp al ... ς (= Gb Sz) add της καρδιας c. L 1. 22. 38. al mu f* ff$^{2.}$ gat mm syr^{cu} arm aeth (sed L 1. etc τ. κα. αυτου) Clem^{944} Or$^{2,\,641}$ al | τα αγαθ. c. ℵCLUΔ al pm O$^{3,\,665}$ Chr (Clem^{944} το αγαθον et το κακον) ... Gb′ Sz Ln Ti om τα c. BDEGKMSVXΓΠ al plus^{70} Dial^{128} Did^{128} Chr$^{mo\,1}$ | πον. θησ.: L al syr^{cu} arm add της καρδιας αυτου | πονηρα c. ℵBCDEGKMSVXΓΠ al pler Did ... LUΔ al plus^{20} Chr τα πον.

36. αργον (al pauc πονηρον): ϰ al^{3} om | ὅ c. ℵBD (item *quod* it [exc h *quodcumque*] vg Ir^{int} Cyp) ... ς ο εαν c. CEGKMSUVXΓΔΠ al pler, item L al Or$^{3,\,626}$ ο αν | λαλησουσιν c. ℵBC, item D λαλουσιν ... ς (Ln) λαλησωσιν c. EGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} Or (it vg pp^{lat} *locuti fuerint*) | αποδωσουσιν (ϰ*etc): ℵ^{b} δωσουσιν | L c vg al λογ. π. αυτ. (V om πε. αυ.)

37. L al δικαιωθησει | και εκ (et. Clem Or etc): D^{gr} a c g$^{1.}$ Hil Paulin η εκ | σου sec: ϰ om | καταδικασθ. c. ℵBCDEKMSUVΔΠ (sed και εκ etc suppleta sunt) al pler Clem^{128} Or$^{3,\,156}$ al ... GLXΓ ti** al^{25} Bas$^{1,\,153}$ Chr (et.$^{mo\,6}$) al κατακριθηση (L al -σει)

38. απεκριθησαν: b syr^{cu} *adierunt* | αυτω c. ℵBCDLM al^{10} it (g$^{1.}$ *ad iesum*) vg cop syr^{omn} (sed^{sch} post λεγοντ.) arm aeth al Chr (et.$^{mo\,6}$) ... ς om c. EGKSUVXΓΔΠ etc | τ. γραμμ. κ. φαρ. (K al Chr^{txt} gue τ. φα. κ. γρ.)

16. 4 39 [128. 5] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς
σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Ion 2, 1 Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ
κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
Ion 3, 5 41 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
1 Reg 10, 1 Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
43—45 καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 43 [129. 5] Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον
Lc 11, 24—26 πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων
ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰς τὸν οἶκόν
μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα καὶ
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμ-

---

c. ℵCDEGLMSUVXΓΔΠ al pler it vg syr^{cu} et^{utr} cop etc ... B al^{2} Chr^{com} om και φαρ. (Ln) | L al θελωμεν

39. επιζητει (et. Iust$^{tr\ 107}$ etc): L al ζητει | αυτη (Iust αυτοις): D* ^{gr} σοι Iust om του προφ. (:: ut Lc et infra Mt)

40. ωσπερ (Or ωσ): D* ωσπερει | D^{gr} c^{scr} om (al post ιων., al εγενετο) ην. G εν κοιλια | εσται c. ℵBCGKMSUVXΓΔΠ al pler c f q vg syr^{utr} aeth ... DEFL al^{15} fere it^{pl} syr^{cu}cop al Eus$^{ps\ 367}$ et$^{ecl\ 116}$ Cyr$^{4,\ 513}$ Chr al Ir$^{int\ 231}$ Or$^{int\ 2,\ 230}$ et$^{4,\ 525}$ al εστ. και

41. νινευεται c. ℵBCD(*νινευεται)LXΔ ... ς Ln νινευται (-ῖται ΕΚΜΠ; Γ etc -ίται) c. EGKMSUVΓΠ etc | Δ αυτης pro ταυτης | εισ: L επι | G transiluit a κατακρ. αυτην ad κατακρινει αυτην v. sq

42. ΒLX al βασιλεισσα | εκ: 13. Or απο (item *a finibus* it vg) | σολομωνοσ (D* pr loc του σολ.) bis (Gb Sz) c. ℵB (c sec loc) DEGKLMSUVXΓΠ (bis σολόμωνοσ) etc ... ς -μωντοσ c. (C pr loco) Δ al Or$^{2,\ 545}$ et^{alibi}

43. δε (Chr [et.$^{mo\ 6}$] γαρ): L al pauc om | ζητουν (ℵ* et^{c}): ℵ^{a} vel B L -των | ουχ: LX al ουκ

44. εισ τ. ο. μ. επιστρ. (Z al^{10} Chr^{gue} υποστρ.) c. ℵBDZ 33. aeth ... ς επιστρ. εισ τ. ο. μ. c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al omn fere it vg syr^{omn} arm Or$^{int\ 2,\ 257}$:: cf Lc | ελθον (ℵ* om) c. ℵ^{a}BCEKLMSUVΔΠ (U εξελθον, Δ ηλθον) al longe pl ... Ti ελθων c. DFGXΓ al plus^{25} Chr^{gue}. Similiter ap Lc ευρισκει: D add τον οικον | και σεσαρωμ. c. ℵC*Z^{vid} al plus^{10} a c ff^{1}. (om κ. κεκοσμ.) h q syr^{cu} et^{utr} Chr (et.$^{mo\ 3}$); Ln [και]. ... ς Ti om και c. BC^{2}DEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler b f g^{1} k cop arm aeth (syr$^{p\ mg\ gr}$? notae illae Graecae σχολαζ. σεσαρ. καικοσμημ. non videntur ad και pertinere) | και κεκοσμ.: EL al pauc k om και (sed EL καικοσμημ., ut syr$^{p\ mg}$)

βάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 [ins. 2] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. [47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.] 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέ- 46–50 Mc 3, 31–35 Lc 8, 19–21

45. επτα ετερα: z al b c q Chr (et.mo 7) ετερ. επτ. | εαυτου: DE* ti* al pauc αυτου | εισελθοντα c. ℵBCDFGKMSUVXΓΔ**Π etc (E*L 13. 124. ισελθων, E2 -λθον) ... Δ* al pauc ελθοντα | D* τα εσχ. αυτου τ. α. ις. χειρονα (D* -ρον) τ. πρ., d novissima eius peiora prioribus hominis illius | εσται και: U a b g1· h armcdd Hil om και

46. ετι αυτ. λαλουντ. c. NB 33. al4 c f vg cop, item a b ff2· g1· h haec eo loquente, k haec cum loqueretur (g2· et adhuc eo loqu., syrcu et loquente eo) ... ς Ti ετι δε αυτ. λαλ. c. CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler q syrp aeth; item DLΞ 2. ff1· syrsch Or3, 480 λαλουντος δε (ff1· Or om) αυτου (2. του ιω) | η μητηρ (al4 a b f ff1·2· g1· h k vg cop Or3, 480 Chrmo 7 add αυτου, item Δ* μου) κ. οι αδελφ. αυτου: ℵb (non* nec c) z al3 a b f ff1·2· g1· h (non c g2· k q nec cop) Or Chrmo om αυτου, Ln [αυτ.] | εστηκεισαν (ℵCFGX al ιστηκεισαν, Δ ιστικεισαν, E εστηκησαν): L ιστηκασι | ζητουντ. αυτ. λαλ. (αυ. λα. c. ℵaBCΞ unc rell etc: DL 33. 124. 346. it vg syroma Or3, 480 λα. αυ.): ℵ* om

47. εφ. δε τις αυτω (ℵa τις των μαθητων αυτου sine αυτω) — — εξω (1. om; D al a post εστηκ.) εστηκασιν (D* 28. 54. -κεισαν, Db -κασαν) ζητ. σοι λαλ. (D b c f g1· ff2· h q syr utr λαλ. σοι, 258. σε λαλ., al5 a Orint 3, 835 σε ιδειν, ℵa l vg cop are etro nil nisi σε: ita Gb') c. ℵaCDE FGKMSUVXΔΠ al pler itpl vg syr utr cop arm aeth (Eusteph 223 της μητρος κ. των αδελφ. εστωτων εξω κ. ζητουντων λαλησαι αυτω ειπε τις αυτω· ιδου η μητ. σου κ. οι αδελφ. σ. εστηκασιν εξω ιδειν σε θελοντες: e Lc potius) Chr (com ζητουσι σε pro εξω εστ. ζητ. σοι λαλ.) Orint 3, 835 ... ℵ*BLΓ 126. 225. 238. 400* ff1· k syrcu om

48. τ. λεγοντι αυτ. c. NBDΣΠ*vid 33. 49ev al ... ς Ti τ. ειποντι αυτ. (Chrmo 7 om αυτ., in comm libere προσ τον ειποντα) c. CEFGKLMSUV ΓΔΠcorr* al pler (X om τω λεγοντι) | η μητηρ: X om η | και τινες: D a ff1·2· h k q arm η τινες | αδελφ. μου: B* om μου

49. χειρα (ℵ* -ραν) c. ℵ*D al10 fere a b ff1· g1· k q vg Or3, 480 Aug ... ς Ln Ti add αυτου c. BCΣΓΠ unc rell et min pler c f h etc (Chrmo 1 εαυτ.) | αυτου: Δ Or3, 480 Chrmo 6 om

50. οστις: L al pauc οσ (e k qui) | αν (al pauc εαν): D al pauc om |

λημα τοῦ πατρός μου· τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

1–9 Mc 4, 1–9 Lc 8, 4–8

1 [131. 2] Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ

ποιηση (–σει ΚLΣΓ al) c. ℵBEFGMSUVXΠ al pler, item ΚLΣΓ al (*fecerit* it vg) ... Ti ποιη c. CΔ 251; item D ποιει (*facit*) | αυτος: LΔ al pauc e ff[1·] k syr[P mg] ουτος | αδελφος: 13. al fere[15] b e (*meus et mater et soror et frater*) ff[1·] h am for Or[2, 480] Amb και αδ. Epiph[30, 14] ex evg. Ebion. haec affert: ἀρνοῦνται (οἱ ἐβιωναῖοι) εἶναι αὐτὸν (τ. χριστ.) ἄνθρωπον δῆθεν ἀπὸ τοῦ λόγου οὗ εἴρηκεν ὁ σωτήρ, ἐν τῷ ἀναγγελῆναι [πρὸς?] αὐτὸν ὅτι ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδ. ἔξω ἑστήκασιν, ὅτι τίς μου ἐστὶ μήτηρ (μου h. l. repetit Petav.) καὶ ἀδελφοί; καὶ ἐκτείνας ἐπὶ τοὺς μαθητὰς τὴν χεῖρα ἔφη· οὗτοί εἰσιν οἱ ἀδ. μου καὶ ἡ μήτ. οἱ ποιοῦντες τὰ θελήματα τοῦ πατρός μου. (Similiter Clem[2. cor] εἶπεν ὁ κύριος· ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸ θέλ. τοῦ πα. μ.)

XIII. 1. εν c. ℵBZ 16. 33. 61. a b c e ff[1. 2.] g[1·] k vg arm aeth Or[2, 2 et 3] ... ς Ti add δε c. CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler f h q syr[utr] cop | ℵ* al pauc εν δε ταις ημεραις εκειναις (sed ℵ statim ab initio εκειναι) | εξελθων etc: D it[Pl] (non c f q nec vg) syr[cu] et[sch] Or[int 2, 836] Hil εξηλθεν et και εκαθητο | εκ c. ℵΣ 33. (item *de domo* c f h q vg Or[int]) Or[2, 2] Chr (et.[mo 7]) ... ς Ti απο c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler ... B 1. 124. al[1 scr] Or[2, 3] om ... D a b e ff[1. 2.] g[1·] k om εκ της οικιας

2. πλοιον c. ℵBCLΣ 1. 33. al[15] fere ... ς Ti το πλοι. c. DEFGKMSUVXΓΔΠ al pler cop arm | εμβαντα: L om; al pauc εμβηναι, omisso καθησθαι (Δ καθησαι, al καθισαι) | ειστηκει: ita BD[c]KMUΓΠ etc, ℵCEFGLXΣΔ etc ιστηκει, D[a] 234. εστηκει

3. ελαλησεν: L ελαλη | πολλα c. ℵBDEFGKMSUXΣΓΔΠ etc (et. Or[2, 2]); c al[10] fere Or[2, 480] (ε. πα. αυτ. πο.) post παραβ. (:: ut Mc) ... LV al[5] l om | λεγων: Or[2, 3] (Chr) om | του (et. Or[sacp]): D om | σπειρειν c. BCEFGKSUVΣΓΔΠ al pl Or[1, 308 et 507. 2, 760] Chr[montf] ... ℵDLMX al plus[60] Or[2, 3] Chr[mo 2] Thph σπειραι (Gb') :: ut Mc et Lc nec fluctuat lectio (Iust[tr 125]: ο εμος κυριος ειπεν· εξηλθεν ο σπ. του σπειραι τον σπορον, και ο μεν επεσεν εις την οδον, ο δε εις τ. ακανθας, ο δε επι τα πετρωδη, ο δε επι τ. γ. τ. καλην). Praeterea (ex Lc) al[10] fere b ff[1·] sax add τον σπορον αυτου

4. c om και ε. τ. σπειρ. (a σπειρ. ad σπειρ. transiliens), Or[2, 760] om εν τω σπ. αυτον (libere) | ηλθεν (DLΣ al –θον, servato –γεν sq: ita

ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ

10–17 Mc 4, 10–12 Lc 8, 9 a

Ln) et *και κατεφαγεν* c. NCEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Or^{3,760} Chr, item DLΣ al ... Ti *ελθοντα* et *κατεφαγεν* c. B 13. 124. al | *τα πετεινα*: F*KMΠ al^{50} fere b ff^{1} h vg^{ed} syr^{cu} et^{p} arm aeth Or^{3,760} add *του ουρανου* :: ita Lc

5. *αλλα δε* (et. Or): D Chr (et.$^{mo\ 7}$) *α δε* (it^{pl} *quaedam autem*) | *ευθεως* (D 40. *ευθυς*): L post *ανατειλαντος* v. sq. transp | *εξανετειλεν* c. NCD EFGKLMSUVXΕΓΔΠ etc: B *-λαν* | *γης* c. iisdem (sed Σ hiat; syr^{cu} *terrae multae*) ... B *της γης* (Ln)

6. *ηλιου δε* (et. Σ): D *του δε ηλιου* | *εκαυματισθη* (Δ* *-ισεν* confusis litteris *θη* et *εν*, D *-ισθησαν*, L praem *ευθεως*: vide ante): B *-τωθη* | D *εξηρανθησαν* (E* *απεξηρανθη*)

7. *αλλα δε*: Chr (et.$^{mo\ 7}$) *α δε*, item v. sq. | *επι*: D 13. 124. 346. (Iust vide ad v. 3) Or^{3,760} *εισ* (:: ut Mc), similiter it vg *in spinas*, *in spinis* | *επνιξαν* c. ND 13. 124. 346. ... ς Ln Ti *απεπνιξαν* (:: ut Lc; Mc *συνεπν.*) c. BCΣ unc rell et min pler

8. *επισεν*: C 33. 243. *επεσαν* (33. et. v. 7.), 247. *-σον* | D *εδιδουν* | *εκατον* etc: DX etc ρ′ ξ′ λ′ (λ′ et. Κ). Item v. 34

9. *ωτα* c. KBL a (e spatio) e ff^{1} k (Tert$^{marc\ 4,\ 19}$ „*illa quoque pronuntiatio eius* [Esaiae] *ad populum:* Aure audietis et non audietis, *dedit Christo frequenter inculcare:* Qui habet aures audiat.“ Haec pari iure ad 11, 15. 13, 9 et 43 adhibentur.) ... ς (Ln) add *ακουειν* c. CDEFGKMSUVXΓΔΠ etc :: cf ad 11, 15

10. *προσελθοντες* (et. Or$^{3,\ 480}$ Eus$^{dem\ 454}$ Chr Bas$^{2,\ 279}$): C cop add *αυτω* | *οι μαθητ.* c. NBDEFGKLMSUVΣΓΔΠ al pler e ff^{1} g^{2} k vg arm Or$^{3,\ 480}$ Or$^{int\ 3,\ 885}$ ... CX al plus^{10} it^{pl} syr^{cu} et^{sch} syr^{p} c.* cop aeth Eus^{dem} Chr$^{mo\ 4}$ *οι μα. αυτου* (Ln) | *ειπαν* c. NBL 33. ... ς (Ln) *ειπον* c. CDEFGKMSUVXΣΓΔ etc | *αυτοις* (א* Eus^{dem} ante *λαλ.*): am Tert om

11. *ειπεν* c. NCΣ ff^{1} k cop aeth Eus$^{dem\ 454}$ Chr$^{mo\ 4}$ ... ς Ln Ti add *αυτοις* c. BDEFGKLMSUVXΓΔΠ etc | *οτι* (it vg *quoniam*, *quia*): M al^{10} fere Eus^{dem} om | *τα μυστηρια* (et. Eus$^{dem\ 454}$ Bas$^{2,\ 279}$; Or$^{3,\ 461}$ et^{481} miscet Mt et Lc): a c d f ff^{2} g^{1} k l q (non item b e ff^{1} h) syr^{cu} Clem^{494} Ir$^{int\ 366}$ *το μυστηριον* | *των ουρανων* (et. Clem Or$^{3,\ 481.\ 461.\ 446}$

25—29 Lc 8, 18 δέδοται. 12 [183.5] ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 13 [183.1] διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ
12 a *Es 4, 9 a Io 12, 40 Act 28, 26 a βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν

Bas^{2,279} Ir$^{int\,266}$; 157. al *του θεου*): al pauc it^{mu} (ff^{1}· *arcana dei*) mm Eus^{dem} om

12. *οστισ*: Chr$^{mo\,6}$ *οσ* | Δ *αν εχει*, al pauc *αν εχη* | *και ο εχει* (301. *δοκει εχειν*): ℵ* om

13. *αυτοισ* (D 1. 13. 33. 124. 346. y^{scr} al^{6} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} arm Chr [et.$^{mo\,6}$] Or$^{int\,2,333}$ Tert post *λαλ.* pon) *λαλω* (D^{Gr}* *λαλει*, D^{b} *ελαλει*) c. ℵBCEFGKMSUVΧΓΔΠ al pler e syr^{P} Clem^{317} Eus$^{dem\,454}$ Bas^{2,279} etc (Ir$^{int\,266}$ *illis autem in parabolis loquor*) ... L c Cyr$^{hr\,cat\,59}$ om *αυτ.* | *οτι* (et. Clem Bas Chr) usq *συνιουσιν* (FMUΠ *-ιοῦσιν*, EGΓ *-ίουσιν*: ita et. Erasm Ln; B* *-ωσιν*$^{bent\,2}$ [*-ισουσιν*^{mai}], B** *συνίωσιν*^{mai} *συνιῶσιν*^{bent} item al, Clem *συνιασιν*): D al^{28} fere it^{pler} (non f g^{2}· q nec vg) syr^{cu} Eus^{dem} Cyr^{hr} Ir^{int} (Tert) *ινα βλ. μη βλεπωσιν κ. ακ. μη ακουσωσιν* (vel *-ωσιν*) *και μη συνωσιν* (vel *-ιωσιν*, Eus om *κ. μ. συν.*, Ir^{int} *intelligentes non intelligant*) *μηποτε επιστρεψωσιν* (al Ir^{int} om *μηπ. επιστρ.*, Eus insuper add *και ιασομαι αυτουσ*)

14. *και*: D 1. al it^{pl} (non f q nec vg) *και τοτε* (Eus^{dem} *τοτε επληρωθη επ αυτοισ* etc), f$^{*\,vid}$ (certe enim* *adimpleretur*) g^{2}· (*et ut*) am harl gat mm (contra fu for san) Ir^{int} *ut* (*adimpleatur* vel *-eretur*) | *αναπληρουται* (1. 243. Chr *πληρ.*): D al^{10} fere c ff^{1}· g^{1}· h k *πληρωθησεται* | *αυτοισ* c. ℵBC unc rell (exc DM*) al plus^{130} q am for harl* arm syr^{P} Bas^{2,279} Chr (et.$^{mo\,4}$) ... ς (= Gb Sz) *επ* (al pauc *εν*) *αυτοισ* c. DM* al mu k (*super eos*) cop syr^{sch} aeth Eus^{dem} Ir^{int} (*erga eos*); item *in eis* (*illis*) b f ff$^{1.2.}$ g^{1}· h l vg (et. fu san) ... a c g^{2}· syr^{cu} plane om *ησαιου* (D *του ησ.*): 126. al^{4} b Chr$^{mo\,3}$ om (z^{scr} *του ησ.* post *η λεγ.*) | *η* (D ti* al pauc om) *λεγουσα*: D it^{pler} (non f q nec vg; nec k abi et. *ακοη* usq *ιδητε* desunt; nec Ir^{int}) Eus^{dem} add *πορευθητι και ειπε* (Eus *ειπον*) *τω λαω τουτω* :: ut LXX | *ακουσετε* (B* *-σατε*) et *βλεψετε* (ℵ *-ψητε*) c. (ℵ)(B)CDKLSXΔΠ al pl Or^{3,216} (Eus^{dem} affert tantum usq *συνητε*) Chr ... EFGMUVΓ al pm *ακουσητε* (et. Or^{3,250} ubi tantum usq *συνητε*, ^{3,295} *-σητε* et *-ψετε*) et *βλεψητε* (*-ψητε* et. ℵ) | *ιδητε*: X al *ιδετε*

15. *τ. ωσιν* c. BD unc rell (exc ℵC) al omn^{vid} a (vide post) f ff$^{1.2.}$ g^{1}· q vg syr^{P} ... ℵC b c g^{2}· h k cop syr^{cu} (*et aures suas graves fecerunt ne audiant*) et^{sch} arm aeth Ir^{int} add *αυτων*, hinc Ln [*αυτ.*] :: ut LXX. Ceterum a k Ir^{int} *incrassa* - - *obtura* (a post *populi huius* pergit *aures et oculos eorum grava*) - - *grava* (Ir *excaeca*) | *τουσ οφθ.*: U*X *τοισ* (U* *τουσ*) *οφθαλμοισ* | *ωσιν*: ℵ^{b} 157. al add *αυτων* (al pauc et. post

τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 16 [134.5] ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. 18 [135.2] ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. 19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς

19 a Lc 10, 23 a

18—23 Mc 4, 13—20 Lc 8, 11—15

οφθ. add) | *ακουσωσιν*: C om | *συνωσιν* (ita et. ς 1550, item ς^{e} 1624. 1633; postea plerumq ut a Wtst *συνιωσι* pro ς^{e} habitum et editum) ... c al ut videtur mu *συνιωσι* (C *-ειωσιν*): ita Gb′ Sz | *επιστρεψωσιν* c. ℵBCDLMSUXΓΔ al longe pl ... EFGKVΠ al plus [20] *-ψουσιν* | *ιασομαι* (Gb′) c. ℵBCDE*et[3]FGLMSVΓΔ**Π al plus [50] ... ς *-σωμαι* c. E**KUΧΔ* al pl[vid] Chr

16. *οι* (et. Heges ap Phot[bibl 232] Or[4, 209] Cyr[glaph 129] et[es 442] et[ador 225]): D[M*] om | *και*: syr[cu] add *παλιν* | *τα* (ut *οι*): D om | *υμων* sec c. ℵCD unc rell (exc B) min pler f ff[1.] g[2.] h k vg syr[cu] et[utr] al Heges Or al Ir[int 268] ... Ln om c. B al pauc ℵ b c ff[2.] g[1.] q Chr[mo 1] Hil | *ακουουσιν* c. ℵBCDMX al [55] fere Or Eus[pe 388] Chr[mo 4] Cyr[ter] al (Heges *μακαρ. οι οφθ. υμ. οι βλεποντες κ. τα ωτ. υμ. τα ακουοντα, και τα εξης*) ... ς *ακουει* c. EFGKLSUVΓΔΠ al pl Chr

17. *αμην* c. ℵX al [10] fere a b c f ff[1. 2.] g[1. 2.] h arm aeth Hil al (Cyr[os 442] *αμην αμην*) ... ς Ln Ti add *γαρ* (:: ut Lc *λεγω γαρ υμιν*) c. BCD unc rell et min pler k (q *autem*) syr[omn] cop al | *και δικαιοι* (Chr[mo 1] hom. 26 ad Hebr *διδασκαλοι*): B* om (Clem[hom 3, 58] *πολλ. προφ. και βασιλεισ* [ut Lc] *επεθυμησαν ιδ. α υμεισ* [ut Lc] *βλεπ. και ακουσαι α υμεισ ακουε., και αμην λεγω υμιν, ουτε ειδον ουτε ηκουσαν*) | *ιδειν α* (et. Or[4, 209] Cyr[es 442] al): al pauc it[mu] Or[4, 105. 258] Eus[dem] Hil al add *υμεισ* (b c f Eus et. *α υμεισ ακουε.*) | *ιδαν* (ℵ 33. *ιδ.*, B *ειδ.*: ita Ln Ti) c. ℵB 33. ... ς *ειδον* c. CEFGLMUΓΔ al pl; KXVII al mu *ιδον*, item s, item Or Eus ... D *ηθυνηθησαν ειδειν*. Huc et. spectare videtur quod Ir[92] de Marcosiis scribit (*ἵνα δὲ καὶ τῶν ἐν εὐαγγελίῳ κειμένων εἰσ τοῦτον τὸν χαρακτῆρα μεθαρμόζουσιν – – ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ εἰρηκέναι· πολλάκισ ἐπεθύμησα ἀκοῦσαι ἕνα τῶν λόγων τούτων, καὶ οὐκ ἔσχον τὸν ἐροῦντα, ἐμφαίνοντόσ φασι δεῖν διὰ τοῦ ἑνὸσ τὸν ἀληθῶσ ἕνα θεόν*)

18. *του σπειραντοσ* c. ℵ*BX 33. 4[ev] syr[p] Chr[mo 2] ... ς Ti *του* (Δ om) *σπειροντοσ* c. ℵ[c]CDEFGKLMSUVΓΔΠ al pler (it vg *seminantis*)

19. *συνιεντοσ*: DF al pauc *συνιοντοσ* (F *-ιοντοσ*), L *συνηωντοσ* | Δ om *ὁ* | *ισπαρμενον* (et. Or[1, 308]; it vg *seminatum*): D *σπειρομενον* (d *quod seminatur*) | *αυτου*: D[gr] *αυτων*

20. *ουτ. εστιν*: U om | *λογον*: XΔ al pauc f* syr[p] add *μου* | *ευθυσ*: EU al pauc Or[1, 308] *ευθεωσ*

μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

24 [136.10] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν.

---

21. δε pr: FL al pauc om | εν: D*^{gr} om | εαυτω: LΔ al pauc αυτω | G al ειτα (G ητα) γενομενης (G add δε) :: e Mc | ευθυς: D al pauc ευθεως

22. σπαρεις (b f ff^{1}· g^{2}. h q vg *est seminatus*): D σπειρομενος (a c d g^{1}· ff^{2}. k *seminatur*) | μεριμνα: K μερημνη | τ. αιωνος c. ℵ*BD al$^{2\,scr}$ a ff^{2}· g^{1}· h k arm ... ς τ. αι. τουτου c. ℵDcEFGKLMSUVXΓΠ al pler b c f ff^{1}· q cop syr^{omn} al (Or$^{1,\,308}$ allud η του αιων. τουτ. μεριμνα) | απατη (f ff^{1}· g^{2}· vg *fallacia*): al pauc αγαπη, c ff^{2}· g^{1}· h q *voluptas*, b *voluptates* (a *voluntates*), k *oblectamentum* | πλουτου: L^{ms} add και περι τα λυπα επεθυμηα εισπορευομεναι (sic, cf Mc) | συνπνιγει (B [bent^{2} πνηγει] D -πνειγει) c. ℵBCDLXΔ ... ς (Ln) συμπν. c. EFGKMSUVΓΠ al certe pler

23. την καλ. γην c. ℵBCLΔ 1. 33. 124. 262. al^{5} Or$^{1,\,308}$ ... ς την γην την καλ. c. DEFGKMSUVXΓΠ al pler :: cf. v. 8. | τ. λογ. ακουων (U ακουσας): D it (exc q *verb. meum audit*) vg syr^{cu} et^{sch} (non item P) ακ. τ. λογ. | συνιεις c. ℵBD 238. Or$^{1,\,308}$ ... ς συνιων c. CEFGKLMSUVXΓΠ al pler (C συνειων, GL συνίων, EMUXΓΠ συνιῶν, K συνίῶν) :: cf ad v. 19; item Rom 3, 11 ubi nemo lectionem συνιων mutavit | ος δη (Δ y^{scr} δε, al^{2} om): D a b c h q τοτε, k* *et tunc*; f ff^{1}· g$^{1,\,2}$· k** l m vg syr^{cu} et^{sch} arm aeth *et* | εκατον etc: DX al ut v. 8; item ℵ | τριακοντα: GM** al mu evv pler b m arm^{zoh} add ο εχων ωτα ακουειν (b om) ακουετω

24. ωμοιωθη c. ℵBDEGKLMSUVXΓΠ al pler: CFΔ ti* al Chr^{gue} ομοιωθη σπειραντι c. ℵBMXΔΠ 13. 33. 346. al^{20} fere schol (Origenis, ap Mtthaei) item *qui seminavit* it^{pl} vg cop syr^{omn} al Amb ... ς Ti σπειροντι c. CDEFGKLSUVΓ al pler syr^{P} mg cod Eus$^{es\,423.\,558}$ Chr (et. gue), item *seminanti* d h k δ Aug | αγρω αυτου (B εαυτου): D Eus^{es} bis ιδιω αγρω

25. αυτου (122** h Ir$^{int\,278}$ om) ο εχθρ. (D εκθρ.): al pauc (it^{pler} vg etc) υ εχθρ. αυτ. | επεσπειρεν c. ℵ^{b} (et* επεσπαρκεν) B 1. 13. 22. 119. 157. 48^{ev} Antitact (ap Clem^{526} λεγουσιν οτι ο μεν θεος -- παντ οσα πεποιηκεν αγαθα εστιν, εις δε τις των υπ αυτου γεγονοτων επεσπειρεν τα ζιζα., et ap Thdrt$^{1,\,16}$ -- ενα τινα των υπ αυτου γεγοτων επισπειραι ζιζανια) (Ir^{267} allud ο θεος τον μεν παρ αυτου λαβοντα επισπειραντα το ζιζανιον -- αφωρισε της ιδιας μετουσιας, Clem^{774} alludens επεσπαρη τα ζιζανια, Or$^{3,\,134}$ επισπειρασ τα ζιζ. μεσον του

26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ

σπου) item *supersemināvit* it^{pler} (et. d *ð*) vg Ir$^{int\,287}$ (sed Ir^{sr} ex catenis εσπειρε) Amb al ... ς εσπειρε c. CDE^{sr}FGKLMSUVXΓΔΠ al pler e q (Ir^{sr} vide ante) Chr (et. ^{sue}; sed ^{com} *τοτε επισπειρει οιτος*)

26. *και τα*: D 13. 124. 248. 346. Chr$^{mo\,4}$ it^{pler} (non f ff^{1}) syr^{cu} om *και*

27. *προσελθ. δε*: Γ *και προσελθ.* | D *του οικοδεσπ. εκεινου* | *εσπειρας* c. ℵBKLSUΓΔΠ al pl Chr (et. ^{sue}); M *-ραμεν* ... Ti *εσπειρισ* c. CDEFGVX al^{13} | *σω*: K al^{40} fere k* om (Chr *ε. τ. α. σου*) | *ζιζαν.* c. ℵ^{b}BCDEFG KMSUVΓΔΠ al plus^{80} syr^{p} arm^{zoh} syr$^{p\,txt}$ Chr (et. ^{sue}) ... ς *τα ζιζ.* c. ℵ*LX al ut vdtr mu cop syr$^{p\,mg}$ arm^{edd}

28. *οι δε δουλοι* c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{fere} f ff^{1} q vg syr^{p} (syr^{cu} arm aeth); D a b c e ff^{2} g^{1} k syr^{sch} *οι δουλ.* post *λεγ. αυτ.* ... B 157. cop om *δουλοι* (Ti); item g^{2} h | *λεγουσιν αυτω* (BC *αυτ. λεγ.*: ita Ln Ti) c. ℵBCD 157. z^{ser} a (*dicunt et* pro *di. ei?*) b c e ff^{2} g^{1} k syr^{cu} et^{sch} ... ς *ειπον αυτω* c. EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff^{1} q vg cop syr^{p} arm aeth Chr (et. ^{sue}) | *ουν*: D 252* it^{pler} (non f q) vg syr^{sch} (non syr^{p}) arm al om | *συλλεξωμεν* (D *συνλ.*) c. ℵBCD unc^{7} min pl Chr (et. ^{sue}) ... FKLMΠ 1. 22. 262. al^{50} fere Chr$^{mo\,2}$ *-ξομεν*

29. *ο δε φησιν* c. ℵBC q (*at ille ait*) syr$^{p\,mg\,cod}$, item *et ait* c ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ vg ... D b f *ο δε λεγει αυτοισ* (*at ille* [b om] *ait illis*), item h k *ait* (*dicit*) *illis*, a *dixit eis* ... ς *ο δε εφη* (al pauc *ειπεν*) c. EFGKLMSUVX ΓΔΠ etc | D *συνλεγ.* | Γ *εκριζωσετε* | D al k syr^{cu} arm *αμα και* (*και* add et. it^{pl} [sed om *αυτοισ*] cop syr^{p} c.* al) *τον σιτον* (D *σιτ.*) *συν αυτοισ*, Γ ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg syr^{sch} *αμα συν αυτοισ και* (Γ om) *τον σιτ.*

30. *συναυξαν.* (D it vg post *αμφοτ.*): L 1. 247. 262. al plus^{5} *ουν αυξαν.* (prob Schu), U al^{10} fere Chr *ουν συναυξ.* | *μεχρι* c. ℵ^{b}CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Chr^{sue}, item ℵ* et^{c} L Chr (et. $^{mo\,8}$) *αχρι* (:: *αχρι* ubi scriptum est non fluctuare solet) ... Ln *εως* (:: quod saepe pro *μεχρι* substitutum ut 28, 15 Mc 13, 30 Lc 16, 16 Phil 2, 30) c. BD Chr$^{mo\,1}$ Eulog | *εν καιρω* c. ℵ^{b}BDFGKMSUVXΓΔΠ al^{100} fere Chr^{sue} ... ς (= Gb 8z) *τ. τω καιρ.* c. ℵ* et^{c} CEL al certe pm syr^{cu} cop | D *συνλεξ.* | *αυτα εισ* (Gb^{oo}) *δεσμασ* (LΠ 1. *δεσμάσ*, KM *δεσμᾶσ*, ς Ln *δέσμασ*, al pauc *δεσμᾶ* et *δεσμούσ*) c. ℵBCEFGKMSUVΓΠ al pler ff$^{1.}$ vg^{ed} cop arm^{edd} syr^{p} aeth Chr^{sue} ... Ti *αυτα δεσμασ* c. LXΔ 1. al^{5} Chr (et. $^{mo\,6}$), item *adligate ea fasciculos* (san mm *-lis*) a b c g$^{1.2.}$ ff$^{2.}$ q am for em gat san mm syr^{cu} et^{sch} arm^{zoh}; item *δεσμασ* omisso *αυτα* D e f h k

εἰσ δεσμὰσ πρὸσ τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε
31 a Mc 4, 31 a Lc 13, 19 εἰσ τὴν ἀποθήκην μου. 31 [137.2] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεωσ, ὃν λαβὼν ἄνθρωποσ ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖσ κλάδοισ αὐτοῦ.
Lc 13, 21 33 [138.5] Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖσ· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰσ ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34 a Mc 4, 33 a Ps 78, 2 34 [139.6] Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐν παραβολαῖσ τοῖσ ὄχλοισ, καὶ χωρὶσ παραβολῆσ οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖσ, 35 ὅπωσ πλη-

---

(Or 3, 135 *δησατε δεσμασ τα ζιζ. και παραδοτε αυτα πυρι.* Ir int 325 -- *colligere primum zizania et fasciculos alligare*). Vide infra Epiph | *κατακ. αυτα*: D al 2 it pler (non f k) vg Aug om *αυτ.* | *συναγαγετ.* c. ℵCEFGKLMSUVXΔΠ al omn fere Chr (et gue) ... Ln *συναγετε* c. Bγ 1. ... D *συνλεγεται.* Manich. ap Epiph 66, 65 (ex ev. Hebr?) *ομοια εστιν η β. τ. ουρ. ανθρ. οικοδεσποτη οσ εσπειρε τον αγρ. αυτ. καλ. σπερμα. και καθευδοντων των ανθρ. εχθρ. ανθρωπ. ηλθε και εσπ. ζιζ. ειτα λεγουσιν αυτω οι δουλ. αυτου· ουχι καλ. σπ. εσπειρασ εν τω αγρω; ο δε εφη· ναι. ποθεν ουν τα ζιζ.; ο δε αποκριναμενοσ ειπεν· εχθρ. α. τ επ. οι δε δ. πρ. αυτ. ειπον· θελ. ουν απελθ. εκριζωσωμεν τα ζιζ.; ο δε πρ. αυτ. εφη· ου, μηπωσ εκριζουντεσ τα ζιζ. εκριζ. και τ. σιτ. αλλ αφετε εωσ καιρου του θερ. και ερω τοισ θερ. συλλεξατε τ. ζιζ. κ. δησ. δεσμασ δεσμασ* (ita Dind.), *τον δε σιτ. αποθεσθε εν τη αποθ. και ετοιμασατε τα ζιζ. εισ το κατακαηναι πυρι ασβεστω.*

31. *παρεθηκεν* c. ℵBCEFGKL* corr MSUVXΓΔΠ al pler ff 1. g 1. 2. q vg cop syr utr al ... DL* 1. 13. 124. 346. it pl syr cu *ελαλησεν* | *αυτοισ*: L* add *ο ις* | *ομ. εστιν*: L 61. 243. arm edd *ωμοιωθη* (243. *ομοι.*) | LΔ al *κοκκω*

32. *παντων των*: D* 124. om *των* | *αυξηθη*: ℵb (sed nec * nec c) D 13. 124. 346. *αυξηση* | *μειζον*: D gr al 4 Chr gue *-ζων* | *των*: KΠ al plus 80 it vg syr cu et utr aeth al Euth Hil al *παντων των* :: ut Mc | M 299. e om *ελθειν* et *και* sq | *κατασκηνουν* c. ℵB*D ... ς *-νουν* c. ℵB**CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc

33. *ελαλησεν*: C 243. *παρεθηκεν* | *αυτοισ* c. BEFGKSVΓΔΠ al pler it pl vg (exc am) cop syr utr ... ℵCLMUX 13. 124. 126. 243. al 10 fere g 2. h l am arm add *λεγων* (al pauc *λεγ.* o *ις* vel o *ις λεγ.*, syr p c.* o *ις*) ... D (*αλλην παραβολην*· nil amplius) 76. k (*alia similitudo*) syr cu om *ελαλ. αυτ.* | *γυνη*: syr cu *femina sapiens* | *ενεκρυψ.* c. ℵBCD unc 11 et min certe pm (Valentt ap Ir 38 *την τησ ζυμησ παραβολην, ην η γυνη εγκεκρυφεναι λεγεται εισ αλευρου σατα τρια*) Clem 694 Chr gue ... GL al plus 110 Cyr 4, 365 Chr montf al *εκρυψεν* (Gb') :: cf Lc

34. *ουδεν* c. ℵ*BCMΔ al 15 fere f syr p arm Clem 903 Or 3, 3 Chr bis (et gue*

ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαίου λέγοντος· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.

---

et$^{mo\,6}$) ... ς ουκ c. $\aleph_c$DEFGKLSUVXΓΠ al pler it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} al Or$^{3,\,446}$ Eus$^{ps\,462\,sq}$ Or$^{int\,2,\,262}$ al :: ut Mc | *ελαλει* (KMΓ al *ελαλη*): c. $\aleph^c$BCD unc rell et min pler it vg etc ... $\aleph^*$Δ al pauc *ελαλησεν*

35. ησαιου c. $\aleph^*$ 1. 13. 33. 124. 253. aeth$^{cod\,m}$ cdd ap Eus$^{ps\,462}$ (*διὰ ποίου δὲ προφήτου ταῦτα εἴρηται ἢ διὰ τοῦ προκειμένου ἀσάφ; ὃ μὴ συνιέντες τινὲς προσέθηκαν ἐν τῷ εὐαγγ. τὸ διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου. ἐν δὲ γε τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις ἄνευ τῆς προσθήκης τῆς διὰ ἡσαΐου ἁπλῶς οὕτως εἴρηται*. Similiter cat in^{ps}), item cdd Porphyrii et cdd nonnull ap Hier (ad h. l.): *Legi in nonnullis cdd. et studiosus lector forte reperiet id ipsum, in eo loco ubi nos posuimus et vulgata habet editio* - - per prophetam dicentem, *ibi scriptum* per Isaiam prophetam dicentem. *Quod quia minime inveniebatur in Isaia, arbitror postea a prudentibus viris esse sublatum. Sed mihi videtur in principio ita editum:* quod scriptum est per Asaph prophetam dicentem - - *et primum scriptorem non intellexisse* Asaph *et putasse scriptoris vitium atque emendasse nomen* Isaiae, *cuius vocabulum manifestius erat.* Idem rursus in breviar. in ps. 77 sic: *Dicitur ergo in Mt:* Haec, *inquit,* facta sunt ut impleretur quod scriptum est in Asaph propheta. *Sic inscribitur in omnibus veteribus cdd.* (? At nihil eiusmodi testatus est ad ipsum locum nec magis ipse edidit. An de cdd. psalmorum accipi vult?) *sed homines ignorantes tulerunt illud. Denique multa evangelia usque hodie ita habent:* Ut impleretur - - Isaiam prophetam: Aperiam - - *Hoc Isaias non loquitur sed Asaph. Denique et impius ille Porphyrius proponit adversum nos hoc ipsum et dicit: Evglista vester Mt tam imperitus fuit ut diceret:* quod scriptum est per Isaiam prophetam: Aperiam - - *error fuit scriptorum, ut pro Asaph Isaiam scriberent. Scimus enim quia prima ecclesia de imperitis congregata fuit gentibus. Ergo cum legerent in evglio* - - in Asaph propheta, *ille qui primus scribebat evglium coepit dicere: Quis est iste Asaph propheta? Non erat notus in populo, et hoc fecit ut, dum errorem emendaret, faceret errorem.* Eodem loco eundem in modum Mt 27, 9 *ιερεμιου* (*pro* Zacharia) et Mc 15, 25 *ωρα τριτη* (*pro* sexta) „errori scriptorum" tribuit. Ceterum et Clem$^{hom\,18,\,15}$ veterrimam scripturam *ησαϊου* confirmat: *τω και τον ησαΐαν ειπειν· ανοιξω το στομ. μ. εν παραβ. και ερευξ. κεκρυμμ. απο καταβ. κοσμ.* .... ς Ln Ti om c. $\aleph_b$BCD unc^{13} et min pler it vg syr^{cu} et^{utr} cop arm rell Eus$^{ps\,462\,sq}$ (vide ante) Chr (in comm non attigit) Hier (vide ante) | *καταβολησ* c. $\aleph^{b}$B 1. 22. e k syr^{cu} Or$^{3,\,695}$ (quod enim nude ponit *καταβολησ*, id omnino ab evglio non a psalmo pendere statuendum est. Item Clem^{694} Eus^{ps}) ... ς add *κοσμου* c. $\aleph^*$ et^c CDEFGKLMS UVXΓΔΠ al pler it^{pler} vg syr^{utr} cop al Clem^{hom} (vide ante) Chr (:: LXX *απ αρχησ* habet. Sed *απ. καταβ. κοσμ.* legitur Mt 25, 34 Lc 11, 50 Io 17, 24 etc nec fluctuare solet)

36 [140. 10] *Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.* 37 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου,* 38 *ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,* 39 *ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν.* 40 *ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος.* 41 *ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,* 42 *καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.*

---

36. *ηλθεν*: ℵ Or$^{3, 3\ bis}$ *εισηλθ.* (a b h q Chr *απηλθεν*) | *οικιαν* (Gb″) c. ℵBD it^{pler} vg syr^{cu} cop aeth arr, item addito *αυτου* 1. al^{5} sl$^{2.}$ et$^{2.}$ Or$^{3, 3. 4. 442. 481}$ Chr (et.$^{mo\ 5}$) ... ς add *ο ιω* c. CEFGKLMSUVXΔΠ al pler f h q syr^{utr} al; Γ arm post *ηλθ.* | *προσηλθον* c. ℵCDEFGKLMSUVXΓΔΠ etc ... Ln Ti *-λθαν* c. B 33. | *φρασον* c. ℵ^{c}CD unc rell et min omn^{vid} Or^{quater} etc ... ℵ*B Or$^{4, 254}$ (a b g$^{1.}$ h q *enarra*, ff$^{2.}$ k *narra*; contra c f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg *edissere* vel *dissere*) *διασαφησον* (Ln):: quod 15, 15 *φρασον* non fluct, id non satis est ad probandum h. l. *διασ.*

37. *ειπεν* c. ℵBD a b ff$^{1. 2.}$ g$^{1.}$ k l (e *quibus ait* omissis rell) am fu for em cop aeth arr al Or$^{3, 443}$ ... ς add *αυτοις* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} syr^{cu} et^{utr} arm c f g$^{2.}$ h vg^{ed} gat Chr

38. *εισιν οι* (ℵ al om, item al om *οι* pr loc) *υιοι* sec loc: Δ it^{pl} syr^{cu} *οι υι. εισ.* | *του* (Δ om, item om antea *ὁ*) *πονηρου*: g$^{2.}$ ff$^{1.}$ l vg *nequam*, a c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ *nequitiae*; sed b m *iniqui*, k *mali*, d e f h q *maligni*

39. L al pauc o *σπειρων* | *αυτα*: D al pauc ff$^{1.}$ om | *εστιν* (ita et. it^{pl} vg): B post *εχθρος* (ita Ln); a b h k (e *inimic. autem diab. est qui seminavit ea*) post *διαβ.* (g$^{2.}$ *zabulus*, k *ziabolus*) | *συντελεια*: al plus^{10} Chr (et.$^{mo\ 5}$) *η συντ.* | *αιωνος* c. ℵBD 13. 33. 124. 346. Or$^{4, 254}$ ... ς *του αιωνος* c. ℵ^{c}CEFGKLMSUVXΓΔΠ (G al pauc add *τουτου*) al pler (Or$^{3, 443}$ paullo liberius) Chr. Ceterum ℵ* om *ο δε θερισμ.* usq *εστιν*, suppl ℵ^{a}

40. *συλλεγεται* (L post *τα ζιζ.*): D *συνλεγονται* | *κατακαιεται* (D *-ονται*) c. ℵBD 1. al certe pm Cyr$^{lul\ 229}$ (it^{pler} vg *comburuntur*, e k *exurentur*) ... Gb Sz Ti *καιεται* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ 13. 33. 124. 157. al plus^{120} Chr (et.$^{mo\ 5}$) al | *εσται*: ℵ* (ℵ om *εν* sq) e g$^{2.}$ add *και* | *του αιωνος* (Gb′) c. ℵBDΓ 1. al^{10} fere it^{pler} vg syr^{cu} arm aeth Cyr$^{lul\ 229}$ Ir$^{int\ 287}$ Or$^{int\ 870}$ Hil al ... ς add *τουτου* c. CP unc^{12} et min pler f h q cop syr^{utr} Chr

41. *αποστελει* c. ℵBCDP unc^{11} al pler Or$^{3, 456}$ Cyr^{lul} al: X *-ἑλει*, Γ *-ελλεῖ*, al pauc *-ἑλλει*, item e *mittit* (tum *colligunt*) | *αυτου* pr: ΝΡ al om | D *συνλεξ.* | *τους ποιουντ.*: syr^{cu} et^{utr} praem *omnes*

42. *βαλουσιν*: ℵ*DX al e vg^{cod} (ap Ln) *βαλλουσιν* | E *κλαθμος*

43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς

* Dan 12, 3

---

43. ἐκλαμψουσιν c. ℵBCP unc[13] min pler: D 124. 238. Or[2, 444 ter] Cyr[iul 229] (Iust[ap 1, 16] τοτε κλαυθμ. εσται κ. βρυγμ. τ. οδοντ. οταν οι μεν δικ. λαμψωσιν ως ο ηλ. οι δε αδικοι πεμπωνται εισ το αιωνιον πυρ) | ωτα c. ℵ*B a b e k am for san Hil[cdd] ... ς add ακουειν, Ln [ακ.] c. ℵ[c]CDEF GKLMPSUVXΓΔΠ al omn[vid] it[pl] vg[ed] syr[cu] et[utr] cop al Or[2, 444]. Cf ad 11, 15. Explicatio parabolae ap Epiph similiter differt ut ipsa parabola.

44. ομοια c. ℵ*(ℵ[b] ομοι. δε) BD a c e ff[1. 2] g[1. 2] k l vg syr[cu] cop aeth (Chr) ... ς praem παλιν, Ln [πα.] c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn[vid] f h q (b praem *aliam similitudinem adiecit dicens*) syr[utr] arm Or[2, 446] Hil (:: vv. 45 et 47 non fluct) | D θησαυρω, item *thensauro* a b e f h k q | εν τω (D al plus[20] Chr om) αγρω: ℵ* om (suppl[a]) | πωλ. παντ. (B 28. 61. 435. al[8] arm[edd] Or[2, 446] om) οσα εχ. c. ℵBD 1. 61. 108. 118. 127. it[pler] vg syr[cu] et[sch] cop (Or[2, 446] -- και πωλει οσα εχει) Chr Or[int 2, 20] ... ς παντ. οσ. εχ. πωλ. c. CEFGKLMP unc[7] min pler f q syr[p] arm aeth Or[1, 186]

45. ανθρωπω (et. Or[2, 446] Cyr[glaph 117] et[nest 22] Cyp al) ... ℵ* (add[b]) B 50. 59. Ath[2, 886] Cyr[ador 102] Chr Amb om

46. ευρων δε (Gb, item Sz confusis lectionibus) c. ℵBDL 1. 33. al it[pler] vg syr[cu] et[sch] arm aeth Cyr[nest 22] et[ador 102] (e k Cyp *ubi autem invenit*) ... ς οσ ευρων c. CEFGKMPSUVXΓΔΠ al pler f q cop syr[p] Cyr[glaph 117] Chr | εντα: D 124. a b e g[1] h k syr[cu] Cyp om | πεπρακεν (ℵ* al -χεν): D επωλησεν | παντα οσα: D ff[2] a (*quae*); a c h *quaecunque* (contra it[pl] *omnia quaecunque* vel *omnia quae*)

47. συναγαγουση (Δ συναπαγουση): EF al Or[bis cod] συναγουση, L συναγουσων

48. ην οτε: D it[pler] (non c ff[1] nec vg) (syr[cu]) Amb Aug οτε δε | αναβιβασαντες (D it[pler] cop aeth ανεβιβασαν) sine αυτην c. ℵBCEFG KLMUVXΓΠ al pler c ff[1] q vg arm aeth Cyr[4, 886] et[ea 341] (Chr [et.mo 5]) ην αντειχαντες εισ τ. αιγ. καθισαντες και συλλεξαντες τα καλα εισ αγγειον εβαλον, τα δ. σ. εξ. εβ.) ... Ln Ti add αυτην c. PSA al[8], item D it[pler] (syr[cu] et[sch]) Amb Aug | επι τ. αιγ. (E -ᾶλον) και c. ℵ* et[c] BDP unc[13] min pler b e f ff[2] g[1] h k q syr[cu] et[utr] cop arm aeth;

ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας,
54–58 Mc 6, 1–6 μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 141. 1 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ

---

item Ln καὶ ἐπ. τ. αἰγ. c. ℵ^{bc} 1. c ff^{1} g^{2} vg Cyr^{4,328} (pergit ἐλκυσαντες) et$^{es\,341}$ Or$^{int\,3,259}$ ... Gb′ Ti ἐπ. τ. αἰγ. (omisso καὶ) c. L 13. 124. 346. a | καλα (et. Or Cyr Chr etc): D καλλιστα (d *meliora*), item *optimos, optima* it^{pl} syr^{cu} arm Amb Aug | ἀγγη c. ℵBCM** 1. 124. 48^{ev} Or$^{3,454.456\,sq}$ Cyr^{bis} Isid^{1,205} ... ς (Ln) ἀγγεια c. D (τα ἀγγ.) EFGKLM* PSUVXΓΔΠ (DPX ἀγγια, L αγια) etc. (:: 25, 4 ἀγγειοις non fluctuat. Hesych ἄγγος et ἄγγεια [utrumq rarius] per ἀγγεῖον et ἀγγεῖα explicat) | ἐβαλον (et. ℵ^{b}; D -λαν): ℵ*VΔ al -λλον, X ἐξεβαλλον

49. αἰωνος (et. Or^{3,456}) (pauc add τουτου): D κοσμου

50. βαλουσιν (et. ℵ^{b}): ℵ* D gr** X al pauc -λλουσιν | E κλαθμος

51. συνηκατε (Gb″) c. NBD b c e ff$^{1.2}$ g^{1} k l vg cop aeth Or^{3,457} ... ς praem λεγει αυτοισ ο ις c. CEFGKLMSUVXΓΔ al omn^{vid} (a g^{2}) f h q syr^{omn} arm (a *et dixit*, g^{2} *dixit autem eis*; syr^{cu} *Iesus ait illis discipulis suis* etc) Chr^{vid} | M παντα ταυτα | ναι (Gb′) c. NBD 1. 13. 124. ff$^{1.2}$ k vg syr^{cu} syr^{hr} cop aeth^{pp} Or^{3,457} Ath^{1,660} Hil ... ς add κυριε c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pl} syr^{utr} cop arm Chr Or$^{int\,4,554}$

52. ο δε (it^{pl} [sed f *at ille*] Hil *et*) c. NB unc^{12} min pler etc (CU al syr$^{p\,mg}$ add ις): D ff^{2} g^{2} vg syr^{cu} et^{sch} om | ειπεν c. ℵB*CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc: B^{2}D (item it vg *ait*) λεγει (Ln) | D μαθητευθεισ | τη βασιλεια (Gb) c. ℵBCKΠ 1. 13. 33. 124. 346. al^{6} e k cop arm aeth Or^{3,458} Ath^{2,24} Cyr$^{4,316.750.880}$ al ... DM 42. it^{pler} vg Chr (et.$^{mo\,3}$) Ir^{int} Hil al εν τη βασ. (Gb′ Ln) ... ς εισ την βασιλειαν c. EFGL (corrupte μαθητευθη: εισ την βα.) SUVXΓΔΘΠ^{mg} etc | EGL etc εκβάλει, al εκβαλη

54. ελθων: L ηλθεν (non addito και in sqq) | πατριδα (ℵ^{a} vel b): ℵ* αντιπατρ. | εκπλησσεσθ. c. NBCDEFGLUVXΔΠ (EFL εκπλησεσθ.) etc ... ς εκπληττ. c. KMSΓ etc | η σοφια (et. Or^{3,462} Eus$^{ps\,273}$): D aeth Eus$^{steph\,223}$ et$^{ps\,226}$ praem πασα

55. τεκτονος (et. Or$^{3.462}$ et$^{4,115.269}$ Eus$^{steph\,223}$ et$^{ps\,bis}$): a b ff^{2} g^{1} h gat mm syr^{cu} praem (h gat mm add) *Iosephi*. Cf Iust$^{tr\,88}$ ου νομιζο-

καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 142.1 ὁ δὲ Lc 4, 24 Io 4, 44
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

1 142.2 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης 1–2 Mc 6, 14 ss Lc 9, 7 ss
τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ

μινον ιωσηφ του τεκτονος υιον υπαρχειν. Item act. Andr. et Matth. p. 143: μη ουχ ουτος εστιν ο υιος ωσηφ του τεκτονος και η μητηρ αυτου μαριαμ και οι αδελφοι αυτου ιακωβος και σιμων; | ουχ η c. ℵBCMΔ 33. al pauc Or^{ter} Eus$^{ps\,373}$ Bas$^{2,\,281}$ Cyr$^{4,\,622}$ ... ς Ti ουχι η c. DEFGKLSUVΧΓΠ al pler Eus$^{steph\,223}$ Chr (::ουχ pr non fluct; it^{pler} vg utroque loco *nonne*) | μαριαμ c. ℵBDEGKLMSUVXΓΔΠ al pler cop$^{cdd\,2}$ etc Or$^{3,\,462}$ et$^{4,\,115.\,269}$ Bas$^{2,\,281}$ ... c al pauc cop$^{cod\,1}$ (it vg nusquam *Mariam* sed ubique *Maria*) Or$^{4,\,282}$ (οὗ ἡ μήτ. ἐλέγετο μαρία etc) Chr (et.$^{mo\,6}$) μαρια | ωσηφ c. ℵ^{a}BC 1. 33. y^{scr} syr^{cu} cop arm syr$^{p\,mg}$ it (exc k q**) vg Or$^{3,\,462.\,4,\,115}$ Eus$^{steph\,223}$ Hier ... ς ωσησ c. KLΔΠ al certe pl k q** arm^{zoh} aeth syr^{sch} syr^{p} Bas$^{2,\,281}$; item ωσῃ s^{mg} al plus^{15} ... ℵ*DEFGMSUVXΓ al plus^{20} Or$^{4,\,282}$ ιωαννης (gat mm *et Iohannes et Ioseph*; 12. 17. 236. om και ιω.)

56. προς ημασ: Δ al Chr παρ ημιν | ουν: Ψ om | ταυτ. παντ. c. ℵBCM SUΓΠ al pl Eus$^{ps\,373}$ ... Ti παντ. (Chr [et.$^{mo\,4}$] om) ταυτ. c. DEFG KLVXΔ al pl it (ff$^{1.}$ *ista sapientia*) vg Or$^{4,\,269}$ Bas$^{2,\,281}$

57. εν αυτω (et. Or): X 28. εισ αυτον, 247. επ αυτω | ω̄ῑ: ℵ om | ειπεν (it vg *dixit*): Z Or$^{3,\,464}$ λεγει | ιδια πατρ. c. ΚΕ al^{3} ff$^{1.}$ (*nisi in sua civitate et in domo sua*) Or$^{3,\,133}$, item C ιδι. πατρ. αυτου ... ς Ti πατρ. αυτου c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pl} vg cop syr^{omn} al Or$^{3,\,462.\,464}$ Bas$^{2,\,281}$ Chr ... BD 33. 346. a k πατριδι (Ln) | L al^{3} f g$^{1.}$ harl* (Or$^{3,\,464}$ Hil al non plene afferunt versum) om και εν τη οικ. αυτ.

58. D k δια τασ απιστειασ (*incredulitates*) αυτ.

XIV. 1. εν εκεινω: D al pauc syr^{cu} et^{sch} cop al add δε, al pauc praem και | X al pauc ο ηρωδ. (y^{scr} om ηρωδ.) | τετρααρχησ c. ℵCZΔ cop (ita ℵ ubique: Lc 3, 19. 9, 7. Act 13, 1, item Lc 3, 1 ter, accedente [exc Act] C ubique) ... ς Ln Ti τετραρχ. c. BD reli testibus

2. ουτοσ (et. Or$^{3,\,467}$ et^{521}): D it^{mu} gat mm praem μητι | B ωαννησ | ο βαπτιστησ: D 5. a b ff$^{1.}$ g$^{2.}$ h gat tol sax add ον εγω απεκεφαλισα | αυτοσ c. ℵBDEGKLMSUVXZΓΔ etc Or$^{3,\,469}$ et^{521}: C 1. 61. d Or$^{3,\,521\,cod}$ ουτοσ (k* om) | B* om δια τουτο | D* εναργουσιν | M* al pauc ενεργ. αι δυν. | εν: Z al^{12} om

3–5 Mc 6, 17 ss Lc 3, 19 s τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 [144.2] ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννης 21, 26 αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι 6–12 Mc 6, 21–29 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 [145.6] γενεσίοις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρῳδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους

3. κρατησας (et. Or): B 13. 124. τοτε κρ. | B ιωαννην | εδησεν c. ℵ*B ff1· h (q add αυτ. post εθετο) Or3, 470 (item 471 libere δησας απεθετ. εν) ... ς Ln Ti add αυτον c. ℵa etc CD unc rell etc Or3, 469 | και εν (B** al add τη) φυλ. απεθετ. c. ℵ*B* (om τη teste Btl2·) et** 13.? 124. 346. al? ff1· h; item Or3, 471 και απεθ. εν τη φυλ., ℵc 33. Or3, 470 εν (ℵc add τη) φυλ. και απεθετο (item z ε. τη φυ. sequentibus ut vid sed deperditis και απεθ.) ... ς Ti και εθετο εν (Ti τη) φυλ. c. EGKLMSUVΣΓΔΠ al pler item itpl vg syromn cop arm ... D 61. e k (item avid) aeth Or3, 469 nil nisi εν τη (61. om) φυλ. :: cf Mc | φιλιππου c. ℵBCEGKLM SUVXΣΓΔΠ al omnvid (238. add οτι εγαμησεν αυτην) b f ff2· g2· h q gat mm (sed b g2· ff2· gat mm post τ. αδ. α. pon) cop syromn arm aeth al Or3, 470 Chr ... Ti om c. D a c e ff1· g1· k vg Augcons2, pt (:: ap Mc nomen certum est; ap Lc haud dubie intrusum. Apud Mt et ipsum mihi intrusum videtur; poterat tamen etiam ad modum Lcae omitti.)

4. ιωαννς. c. ℵ* etc D al5 ... ς Ln Ti ο ιω. (B ιωαννης) c. BCΣ unc12 min pler Or3, 470 | αυτω h. l. c. ℵc (ℵ* 24* 28. al om) BΣ 251. ... ς Ti post γαρ c. CD unc12 min pler it vg al Or Chr | ουκ: M al pauc praem οτι | αυτην (f ff1· uxorem fratris tui): k syrcu etsch add uxorem

5. εφοβηθη: al40 fere -βειτο | οτι: B* επει

6. γενεσιοις δ. γενομενοις (1. 22. 59. αγομενοις) c. ℵBDLΣ (al8), item -ιων δ. -μενων CK al8 Chr; item vv pl (itpler vg die autem natalis; k cum esset autem d. n., d natale autem facto; ff1· sed cum advenisset d. n.) syromn cop arm aeth ... ς γενεσιων δ. αγομενων c. EGMSUVΣΓΔΠ al pler syrp mg | L al pauc ορχησατο | Dgr η θυγ. αυτου ηρωδιασ :: cf ad Mc

7. μεθ: ℵ μετα, X μετ | ωμολογησεν: Σ 13. 124. 346. yscr syrsch Chr (et.mo 5) ωμοσεν | ΚΠ 1. al7 ff1· δουν. αυτη | ο εαν c. ℵCEGKLMSUVXΣΓΔΠ al pler :: BD al pauc ο αν (Ln)

8. δος μοι φησιν ... D itpler syrcu etsch aeth ειπεν δος μοι | ωδε: al pauc itpler cop al om | επι πινακι: D om | την: D* om | Δ του ιω. B ιωανου

9. λυπηθεισ (ita ex itcdd tantum a, b ff1. 2. g1· h q** ελυπηθη sine δε ut L*) et δια τουσ c. BD (L* ελυπηθη et δια τουσ) 1. 13. 124. 346.

καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 [146.3] ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν πόλεων. Mc 6, 32 a Lc 9, 10 a

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 [147.1] ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν 14–21 Mc 6, 34–44 Lc 9, 12–17 Jo 6, 1–13

---

a (b ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h q**) ... ς ελυπηθη et δια δε τους c. CEFGKL^{2}MSUVXΓΔΠ (z hiat pr loco sed habet δια δε) al pler c f k q* cop syr^{omn} arm | D it^{pler} syr^{cu} aeth και δια τους συναν. | δοθηναι: 1. 13. 124. 346, syr^{cu} et^{sch} arm aeth al add αυτη

10. ιωαννην. c. ℵ*BZΘ 1. (al) ... ς τον ιω. c. ℵ^{c}CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler

11. επι: D ε. τω (1. 13. εν τω) | ηνεγκεν: M al^{10} fere add αυτην

12. προσελθοντες (*accedentes* it vg): z 99. Or$^{3, 473}$ ελθοντες | ℵ* και ηραν | πτωμα (Gb') c. ℵBCDL 1. 13. 22. 33. 124. 346. al^{10} fere k (*cataver*) cop syr^{cu} et^{sch} ... ς Ti σωμα c. EFGKMSUVXΓΔΠ al pler syr^{p} (it^{pler} vg *corpus*, quo eodem vocabulo in Mc πτωμα reddiderunt) :: in Mc quidem πτωμα non fluct. Praeterea ℵ* (b vel ^{ca} del, sed ^{ca}vel^{cb} restituit) DL al^{20} fere it^{pl} vg (non item a b g$^{1.}$ k am san) syr^{cu} et^{sch} aeth add αυτου (:: ut Mc); non item ℵ^{corr}BC unc rell^{12} min pl cop arm syr^{p} | εθαψαν: y^{scr} εθαμψαν | αυτον c. ℵ*Bθ a ff$^{1.}$ (Hil *et sepulto eo discipuli eius ad dominum transierunt*) ... ς (Ln) αυτο c. ℵBCDEFGKLMSUVXΓΔΠ etc

13. ακουσας δε c. ℵBDLZ al^{15} fere f k (cop syr^{cu} et^{sch}) Or$^{3, 473}$ Chr$^{mo\,6}$ ... ς Ti και ακουσας c. CEFGKMSUVXΓΔΘ al pler syr^{p} arm (*quo audito, quod cum audisset* it^{pler} vg) | ο ις: Θ al^{2} om | εν πλοιω: Γ syr^{cu} om | πεζοι c. ℵILZ al^{4} it^{pler} vg (*pedestres, pedestrae*) syr$^{p\,mg}$ ... ς (Ln 49.) πεζη c. BCDEFGKMSUVXΓΔΘΠ al pler a ff$^{1.}$ (*pedibus*) Or$^{3, 474}$ (:: πεζη ap Mc non fluct)

14. Και: G al om | εξελθων (Gb'') c. ℵBD 1. 22* 33. 61. 118. 124. 219. b c ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ k vg syr^{cu} cop arm aeth ... ς add ο ις c. CEFGIKMSUVX ΓΔΠ al pler f h q syr^{utr} Or$^{3, 509}$ (item L al a post ειδεν) | ειδεν c. ℵBD PGIMUΓΔΠ etc ... CEKLX etc ιδεν | πολ. οχλ. (et. Θr$^{3, 481}$ et^{509}): D 33. 435. it vg etc Chr οχλ. πολ. | επ αυτοις c. ℵBCEFGKMSUVXΓΔΘΠ (L εν αυτοις) al plus^{100} Or$^{3, 481}$ ... ς (= Gb Sz) επ αυτους c. min; D περι αυτων, I Or$^{3, 509}$ επ' αυτον | αρρωστους (et. Or): D αρρωστουντας (d *infirmos*)

15. προσηλθον c. ℵCD unc^{13} min omn^{vid} ... Ln Ti -θαν c. B 33. | οι μαθηται c. ℵBZ (e spatio) 33. 346. b k arm Or$^{3, 481. 509}$ ... ς add

ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.* 17 *οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.* 18 *ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς.* 19 *καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.* 20 *καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις.* 21 *οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.*

αυτου c. CDEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler itpler vg cop syromn aeth Or2, 475 et 476 Chr (sed om αυτω) :: cf ad 8, 21 | παρηλθ. ηδη c ℵZ 1. Or2, 475 et 509 ... ς Ln Ti ηδη παρ. c. BCDI unc18 min omn fere (it vg etc) Chr (Or2, 476 om ηδη) | ουν c. ℵCZ 1. 238. cop syrP mg Or2, 475 et 476 ... ς Ln om c. BDEFGIKLMSUVXΔΘΠ al pler it vg al mu Or2, 481 (:: ut Mc) | εισ τασ: c* 33. al syrP mg et hr arm add κυκλω:: ut Lc et Mc | κωμασ (et. Or2, 475 et 481 ℵc etc :: item ll. pp.): ℵ*AΔΓ χωρασ

16. ο δε c. ℵ*D 61. k syrcu et sch persP cop arm aeth ... ς Ln Ti add ιη c. ℵcBCEFGIKLMPSUVXΓΔΘΠ | ειπεν αυτοισ (a b ff2· k q cop arm om αυτ.): 1. φησιν | αυτοισ sec: D post φαγειν

17. λεγουσιν (d *dicunt*, k *aiunt*): z – – ον (ειπον vid vel ελεγ.), f ff1· g1· *dixerunt* (it pl vg *responderunt*) | εχομεν: KLUΓΘ al mu εχωμεν | ℵ* αρτουσ ει μη πεντε

18. ειπεν: P add αυτοισ | ωδε αυτουσ c. ΝBZ 33. ... ς Ti αυτ. ωδε c. CEFG KLMPSUVXΓΔΘΠ al omn fere f ff1· vg (g2· am for san syr utr aeth *illos mihi huc*) ... D 1. itpler (*afferte eos ad me*) syrcu cop persP om ωδε (ff1· arm om μοι)

19. κελευσασ c. B2(*-σατε) CDEFGIKLMPSUVXΓΔΘΠ etc ... ΝZ ff1· Or2, 479 b εκελευσεν (Or2, 509 et 510 κελευει) | τουσ οχλουσ (et. Or2, 479): D gr itpler (non dg2·) vg arm zoh τον οχλον | επι του χορτου c. NBC*I (L επι τον χορτουσ) 1. 22. 33. al7 Or2, 479 et ter, D 16. 61. επ. τον χορτον, item *super faenum* it vg syrcu et sch syrP mg cop arm aeth ... ς Ti επι τουσ χορτουσ c. C2EFGKMPSUVXΓΔΘΠ al pler syrP txt Chr | λαβων c. BC2EFG KLMPSUVΓΔ (λαμβων) Π al plus 125 itpler vg syrP (syrcu et sch aeth) Or2, 479 ... ς (= Gb Sz) και λαβων c. NC*I(χ?) al muvid ff1· h cop arm ... D ελαβεν | ευλογ. c. NBEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler Or2, 481 ... Ln Ti ηυλογ. c. CDIPTc al Or2, 479 et 510 Chr | τ. αρτουσ: 242* b ff1· syrsch om | μαθηται: b syrcu et sch cop add *posuerunt*

20. των κλασματων: ο a ff1· g1· (itmu post κοφιν. pon) om

21. ωσει c. NBCEFGKLMPST^cUVXΓΠ al pler Chr; item DIA 1. 33. 48ev ωσ, item f arm syrP aeth ... Θ 241. 247. itpler (exc f) vg syrcu et sch cop Or2, 478 om | γυν. κ. παιδ. c. NBCEFGIKLMPST^cUVXΓΔΘΠ rell fere omn

22–33
Mc 6, 45—52
Io 6, 15—21

22 [148. 6] *Καὶ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.* 23 [149. 2] *καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι.* [150. 4] *ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ.* 24 *τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.* 25 *τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.* 26 *οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθη-*

---

f vg syr^{cu} et^{sch} syr^{p} etc ... D 1. it^{pler} cop Or$^{3, 478}$ et^{479} Amb *παιδ. κ. γυν.* (Ln; cf ad 15, 38. de D etc)

22. *και* pr c. ℵ*C* ff$^{1.}$ syr^{cu} Chr^{cdd} ... ς Ln Ti add *ευθεως* (:: ut Mc nbi nemo om) c. ℵ^{b}BC^{3} unc rell min omn^{vid} it^{pler} vg al pler Or$^{3, 480, 482}$ *ηναγκ.* c. ℵBC*DIPΔΘ al^{25} fere e f ff$^{1.}$ am fu for san tol em syr^{cu} et^{sch} syr^{p} syr^{hr} cop arm aeth al Or$^{3, 480. 482}$ Chr ... ς (= Gb Sz) add *ο ις* c. C^{3}EFGKLMSUVXΓΠ al pl it^{pl} vg^{ed} (it^{pl} ante *ηναγκ.* pon) | *τ. μαθητ.* c. ℵCDGILMSUVΓΔΘ al^{70} fere e f l vg arm al Or$^{3, 480}$ et^{482} (et. diserte) Chr ... ς (= Gb Sz) Ln add *αυτου* c. BEFKPXΠ al pl it^{pler} syr^{omn} cop aeth | *το πλ.* c. ℵCDEFGIKLMPST^{c}UVXΓΔΘΠ al pler Or$^{3, 480}$ et^{saep} ... B 1. 33. 124. al plus^{15} arm Eus$^{dem\ 446}$ Chr$^{mo\ 2}$ om το | *αυτον* (ιε al^{2} *αυτους*, 218. *αυτω*): D al^{6} it^{pl} arm Arn om | *απολυση*: Κ^{r} al pauc *-σει* | F* arm^{edd} *τον οχλον*

23. ℵ* om *απολυσ. τ. οχλ.* (suppl) | D *καθ ιδιαν* | *μονος*: F om

24. *ηδη*: D al^{2} a f ff$^{1.}$ l vg syr^{cu} et^{sch} cop arm aeth om | *μεσ. της θαλ. ην βασαν.* c. ℵCEFGKLMPST^{c}UVXΓΔΠ al pler it vg syr^{p} aeth (Or$^{3, 482. 484}$) Chr; item D *ην εισ μεσον* (*in medium*) *της θαλ. βα.*, Eus$^{dem\ 446}$ *ην εν μεσω τ. θαλ.* ... B 13. 124. 238. 346. syr^{cu} et^{sch} syr^{hr} perss cop ar^{p} arm *σταδιουσ πολλουσ* (cop ar^{p} *σταδ. ωσ εικοσι πεντε*:: ex Io 6, 19) *απο της γησ* (238. om *α. τ. γ*). *απειχε* (syr^{hr} haec add post *μεσον της θα.*) *βασανιζ.*

25. D *τεταρτης δε φυλακης* | *ηλθεν* (Gb″) c. ℵBC^{2}T^{c} al^{10} it vg syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ mg}$ cop arm aeth Or$^{3, 483}$ Eus$^{dem\ 92}$ et$^{ps\ 588}$ Chr (et.$^{mo\ 6}$) ... ς Ti *απηλθ.* c. C*^{vid} DEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler syr$^{p\ txt}$ | *πρ. αυτ.* (Gb Sz) c. ℵBC*D (post *περιπ.*) PST^{c}VΓΔΘ al plus^{30} ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l q vg cop syr^{p} aeth Or$^{3, 483}$ Chr (et.$^{mo\ 5}$) al ... ς add *ο ις* c. C^{3}EFGKLMUXΠ al pl it^{pl} syr^{cu} et^{sch} arm al Eus$^{dem\ 92}$ (ante *πρ. α.*) et$^{ps\ 588}$ | *επι την θαλ.* c. ℵBPT^{c}Δθ 1. 13. 124. 238. 346. Or$^{3, 483}$ (praeterea notat: *ου γεγραπται· ηλθε πρ. αυτ. περιπ. επι τα κυματα, αλλ επι τα υδατα*) ... ς ε. *της θαλασσης* c. CDEFGKLMSUVXΓΠ al pler Eus^{bis}

26. *ιδοντ. δε αυτ.* c. ℵ* a b e g$^{1.}$ ff$^{1.2.}$ h q Eus$^{dem\ 446}$; item *και ιδ. αυτ.* l. e g$^{2.}$ vg Eus$^{dem\ 92}$ Aug$^{cons\ 2, 99}$ ... Ln *οι δε μαθηται ιδοντ. αυτ.* c. ℵ^{ab}BD al^{4} (*f videntes autem eum discip. eius*), item ς Ti *και ιδοντ. αυτ. οι μαθηται* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler syr^{omn} cop aeth (arm) | *επι της θαλασσης* c. ℵBCDT^{c} 1. 13. 33. 124. 346. al plus^{15} Eus$^{dem\ 92}$ et (om *περιπα.*)^{446} Chr (et.$^{mo\ 6}$) ... ς Ti *επι την θαλ.* c. EFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler | *περιπατουντα*: T^{c} 33. al g$^{1.}$ syr^{omn} Eus$^{dem\ 92}$ ante *επι*

σαν λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 28 [151.10] ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε, σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; 32 [152.6] καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

Mc 6, 53–56 [34–36] 34 [153.2] *Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ.*

---

27. *ευθυς* c. ℵBDT^{c} ... ς Ti *ευθεως* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ rell omn^{vid} Eus$^{dem\,446}$ Chr | *ελαλ. αυτοις* c. ℵ*DT^{c} 231. ff^{1}. syr^{cu} cop arr Eus$^{dem\,446}$ ... ς Ti add *ο ις* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler f syr^{p} arm aeth; item ℵ^{a}B 131. *ο ις αυτ.* (Ln); it^{pler} vg syr^{sch} *Iesus locutus est eis* | D *θαρρειτε*

28. *αυτου* (Δ al plus^{30} a c l vg aeth om) *ο* (D om) *πε. ειπ.* c. ℵCDEFGKLM PSUVXΓΘΠ al pler it^{pl} syr^{p} arm Eus$^{dem\,92}$ ... B 47^{ev} al^{4} g^{1}. cop syr^{sch} *ο πε. ειπ. αυτ.* (Ln) | ℵ *ει συ ει κυριε* | *κελ. με*: CΔ al^{2} *κελ. μοι* | *ελθ.* (346. *απελθ.*) *πρ. σε* c. ℵBCDΔΘ 1. 13. 33. 124. 157. 238. 47^{ev} al^{10} fere it am san syr^{omn} cop arm aeth Eus^{dem} cat^{ox} ... ς *πρ. σε ελθ.* c. EFG KLMPSUVXΓΠ etc (126. 27^{ev} om *πρ. σε*)

29. E syr^{sch} al *ο δε ις* | *πετρ.* c. ℵBD Eus$^{dem\,92}$ ... ς Ti *ο πετρ.* c. CEFGKLM PSUVXΓΔΠ rell omn^{vid} | D *περιπατησεν* | *και ηλθεν* c. BC*^{vid} syr^{cu} arm Chr (et.$^{mo\,4}$) ... ς (Ln) *ελθειν* c. ℵ^{c}C^{2}DEFGKLMPSUVXΓΔΠ etc (it vg *ut veniret*) ... ℵ* *ελθειν ηλθεν οιν*

30. *ανεμον* c. ℵB* 33. cop ... ς Ln Ti add *ισχυρον* c. B^{2}CD unc^{14} min omn fere it vg al pl

31. ℵ *ευθυς* | *ο* (D om) *ις*: E* om

32. *αναβαντ.* c. ℵBDT^{c} 13. 33. 124. Or$^{3,\,483}$ Cyr^{hr} ... ς Ti *εμβαντων* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler (Chr^{6} *επιβαντ.*)

33. *οι δε* c. ℵBC^{2}T^{c} 1. 22. al^{10} fere ff^{1}. cop aeth (Or$^{3,\,486\,lib}$) Did^{101} ... ς Ln Ti add *ελθοντες* (13. 124. 346. *προσελθ.*, 28. 118. *οντες*) c. DEFGKLM PSUVXΓΔΠ al pler it (exc ff^{1}.) vg syr^{cu} et^{utr} arm | *θε. υι. ει* (et. Or^{saepe} Amb): D it (exc f g^{2}.) vg *υι. θε. ει συ* (it vg om *συ*)

34. *ηλθον*: T^{c} *-θαν* | *επι* c. ℵBCDT^{c}Δ 13. 33. 124. 157. 238. 245. Chr$^{mo\,5}$ ... ς Ln Ti *εις* c. EFGKLMPSUVXΓΠ al pler cop arm (it vg [*in terram*, e *ad terram*] etc vix inter utramq lectionem distinx.) Or$^{3,\,483\,sq\,487.\,502}$ Chr^{montf} | *εις γεννη.* c. ℵBDT^{c}Δ 33. syr^{cu} et^{p} item^{mg} gr arm ... ς Ln Ti om *εις* c. CEFGKLMPSUVXΓΠ al omn fere it vg syr^{sch} aeth Or (ut ante)

35 καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

XV.

1 [154.6] Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ

Mc 7, 1–9 — Mc 7, 1–13

Ex 20, 12 — 21, 17

γεννησαρετ c. ℵBCT^{c}Γ 1. 33. al pm^{vid} f (*genesaret*) syr^{p} et^{mg} gr (*γεννησαρετ*) arm, item Or^{3,487} et^{502} *γενησαρετ* (vitiose ut vdtr$^{3,493\,sq}$ *γενησαριτ*) ... Ln Ti *γεννησαρεθ* c. EFGKLMPUVXΔΠ al pl g^{2}· q cop aeth (sed FLA al g^{2}· aeth *γενησ.*) ... D* (D^{l} *γεννησαρατ*, d *gennasar*) it^{pl} vg (sed b c ff^{2}· g^{1}· vg^{ed} *genesar*) syr^{cu} et^{sch} *γεννησαρ*

35. *εκεινου*: ℵT^{c} om (346 ante *τ. τοπ.*); a b c ff$^{1.2}$· Hil add *adorabant* (ff^{1}· *-raverunt*) *eum et* (non item e g$^{1.2}$· q vg)

36. *αυτου*: B* Or^{3,487} (non item^{3,486}) Chr (et.$^{mo\,5}$) om | *ινα*: 1. 22. 33. 346. al plus^{15} Or^{bis} add *καν* (*ut vel fimbriam vest. eius tangerent* it^{pl} vg) | EX 1. al^{10} fere *αψονται* | Δ om *του* sec | c al *οσοι αν* | ℵ al pauc *εσωθησαν* (:: Mc *εσωζοντο*)

XV. 1. D$^{gr\,*}$ *προερχονται*, Or^{com} *απερχονται* (Or^{txt} *προσερχ.*) | *τω* $\overline{ιυ}$ c. ℵBCKFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn fere f q syr^{cu} et^{utr} cop al: D it^{pler} vg aeth Hil Aug$^{cons\,2,102}$ *προσ αυτον*, 1. Or^{3,487} *αυτω*:: cf Mc | *απο* c. ℵBD 1. 124* al^{7} Or$^{3,487\,bis}$ ... ς Ti *οι απο* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler | *φαρ. κ. γραμμ.* c. ℵBD 1. 13. 33. 124. 346. e cop arm syr^{sch} Or$^{3,487\,bis}$ ... ς Ln Ti *γραμμ. κ. φαρισ.* c. iisdem qui *οι απο*, item it^{pler} vg syr^{cu} et^{p} aeth (sed ponunt ante *απο* 1. it^{pl} [non e ff^{1}· g^{2}· q vg] syr^{omn} Hil)

2. ℵ*BLΠ* al *παραδωσιν* | *τ. χειρ.* c. ℵBT^{c}Δ 1. al f g^{1}· arm Or^{3,487} et^{4,418} Cyr$^{glaph\,213}$ Chr$^{mo\,1}$ ... ς Ln Ti add *αυτων* c. CDEFGKLMSUVXΓΠ al pler it^{pler} vg al mu | Π* al *τον αρτον* | 346. al Cyr$^{es\,25}$ *εσθιουσιν*

3. *αυτοις*: D e cop om | *και*: ℵ* Ir$^{int\,238}$ et^{241} om

4. *ενετελ. λεγ.* c. ℵ* et^{cb} CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ rell fere omn f syr^{p} ... ℵ^{ca} BDT^{c} 1. 124. it (exc f) vg syr^{cu} et^{sch} syr$^{p\,mg}$ cop arm aeth al Ptol^{33,4} (*ο γαρ θεος, φησιν [ο σωτηρ], ειπε· τιμα τ. πα. σου κ. τ. μη. σου, ινα εν σοι γενηται. υμεις δε, φησιν, ειρηκατε, τοις πρεσβυτεροις λεγων· δωρον τω θεω ο εαν ωφ. εξ εμου· και ηκυρωσατε τ. νομ. τ. θε. δια τ. παραδ. των πρεσβυτερων υμων. τουτο δε ησαιας εξεφωνησεν ειπων· ο λα. ουτ. τοις – – ενταλμ. ανθρ.*) Cyr$^{glaph\,213}$ et$^{es\,26}$ (Or$^{3,489\,lib}$) Ir$^{int\,238}$

τελευτάτω· 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν
Es 29. 13 Ἡσαΐας λέγων· 8 ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκον-

Hier ειπεν (Gb′, improb Schu, Ln):: cf Mc | πατερα c. ℵBC*DEFGSTᶜ VXΓΔΘ al 100 fere e ff¹·² g¹·² vgᵉᵈ (et. for harl* al, sed non am al) aeth Or³·⁴⁹⁰ Cyrᵉˢ ²⁵ Chrˢᵉᵐᵉˡ (etᵐᵒ ⁶) Irᶦⁿᵗ al ... ς (= Gb Sz) add σου c. C**KLMUΠ (in K* certe iam σ scriptum erat) al certe pm itᵖˡ am syrᶜᵘ etˢᶜʰ syrᵖ cᵒᵇ· cop arm Ptol Or³·⁴⁸⁹:: ut Mc; item al¹⁰ fere itᵐᵘ syrᶜᵘ etˢᶜʰ cop Ptol Or³·⁴⁸⁹ al add σου post μητερα:: ut Mc (LXXᵉᵈ σου utroq loco, A sec loco om; passim et. prius omittitur)

5. οσ αν c. ℵBCDEFGKMUVXΓΔΠ etc ... LSΘ al sat mu οσ εαν | ο εαν: Dᵃ οδαν, D** 1. ο αν | μητρι (Γ al add αυτου): Γ add κορβαν ο εστιν | ωφεληθησ: ℵ* add ουδεν εστιν (om ℵᵃ vel b) | ου μη c. ℵBCDTᶜ 1. 33. al³ itᵖˡ syrᶜᵘ cop aeth al³· (Or³·⁴⁹¹) Cyrglaph ²¹³ etᵉˢ ²⁶ Orᶦⁿᵗ³·⁸⁴¹ ... ς (Gb⁰⁰) Ti praem και c. EFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler c f q vg syrˢᶜʰ syrᵖ arm Hier Quaest | τιμησει (Gb′) c. ℵBCDE²TᶜΔΘΠ³ 1. 13. 33. 124. 346. al¹¹ Or³·⁴⁹¹ (omisso μη) Cyrglaph ²¹³ etᵉˢ ²⁶, item it vg etc ... ς τιμησῃ c. E*FGKLMSUVXΓΠ¹ etc | η τ. μη. αυτ. (Tᶜ 13. 33. 124. 346. al³⁰ fere itᵐᵘ am al Chr Cyrᵉˢ ²⁶ Hier al om αυτου; 1. al Or om αυτ. pr) c. CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al omnᵛᶦᵈ it vg syrᵘᵗʳ cop arm aeth Or Cyr al ... ℵBD syrᶜᵘ om (Ln)

6. τον νομ. c. ℵ*etᶜᵇCTᶜ 13. 124. 346. Ptol ... ς την (Δ om) εντολην c. EFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler c f g¹·ᶜ q vg armᶜᵈᵈ syrᵖ ᵗˣᵗ (Or³·⁴⁹⁰ Orᶦⁿᵗ³·⁸⁴¹ Cyr glaph ²¹³ etᵉˢ ²⁶ al (:: ut v. 3.)... ℵᶜᵃBD a b ff¹·² e syrᶜᵘ etˢᶜʰ syrᵖ ᵐᵍ cop arm aeth al Or³·⁴⁹⁰ Euseˢ ⁴⁴³ Irᶦⁿᵗ Aug τον λογον (Ln):: ita Mc nec fluctuat

7. επροφητ. c. ℵBᵃCDLTᶜ 124. 48ᵉᵛ aˢᶜʳ Or⁴·¹²¹, item προφητευσεν Δ ... ς πυοειη. c. B**EFGKMSUVXΓΘΠ etc | κΠ 33. al Basᵇᵃᵖᵗ ησ. (ησα. et ησα. cf ad 12, 17) περι υμ.

8. ο λα. ουτ. etc (Gb) c. ℵBDLTᶜ 33. 124. it (exc f) vg syrᶜᵘ etˢᶜʰ cop perss arm aeth Ptol Clem ⁴⁶¹ Or³·⁴⁹² (παρεθετο [ματθ.] ρητον απο του ησα. οπερ αινταισ λεξεσιν ουτωσ εχει· και ειπε κυριοσ· εγγιζει μοι ο λα. ουτ. εν τω στομ. αυτων, και τα εξησ. και προειπομεν γε οτι ουκ αυταισ λεξεσιν ανειγραψεν ο ματθ. το προφητικον) item ²·⁷²³ etᵈ·¹²¹ Euspˢ ⁴⁷³ etᵐᵃᶦ ⁷⁵ Basᵇᵃᵖᵗ ⁶⁰⁴ Cyrᵉˢ ⁴¹³ Chr (etᵐᵘᵒ ⁶) Tert Cyp al mu, item Clemʳᵒᵐ ¹·¹⁵ (λεγει γαρ που· ουτοσ ο λα. τοισ etc) Clem²·ᶜᵒʳ (λεγει δε εν τω ησαια· ο λα. ουτ. τοισ) ... ς εγγιζει μοι ο λα. ουτ. (Δ om) τω στοματι αυτων, και τοισ χειλ. c. CEFGKMSUVXΓΔΘΠ al pler (1. ο λα. ουτ. εγγιζει μοι, τοισ χειλ. etc) f syrᵖ:: LXXᵉᵈ εγγ. μοι ο λα. ουτ. εν τω στ. αυτου, και εν τοισ etc, A om εν τω usq και εν απεχει (Clemʳᵒᵐ ¹·¹⁵ et ²·ᶜᵒʳ απεστιν, Clem εστιν, Eusᵐᵃᶦ ⁷⁵ αφιστη-

τες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 [155. 10] τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται. 14 [156. 5] ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.

10—11 Mc 7, 14 a

23, 16. 24 Lc 6, 39

ατος) απ εμου: D εστιν απ εμου, item est a me it vg pp^{lat} pler (Tert abstrit a me, Cyp separatum est a me)

9. ℵ om με | εντελματα: it^{pler} vg Cyp al praem et

10. ℵ προσκ. των οχλων, δ advocatis turbis

11. οὐ: D (item pers^{p} sed etiam αλλα παν το) add παν | το εισερχ. (et. Or^{ter}; Clem$^{175.\ 455}$ Or$^{1,\ 615.\ 768}$ Chr τα εισερχομενα, Clem^{169} τα εισιοντα): B το ερχομ. | ℵ* τουτο κοινοι | κοινοι (et. saepius Clem et Or) bis: D* κοινωνει, d communicat, item c sec loco, item Tert Aug; Hier: verbum communicat proprie scripturarum est et publico sermone conteritur (it^{pler} vg inquinat, coinquinat) | το εκπορ. (et. Or$^{2,\ 497\ sq}$): E* (sed ipse* scripturam nondum absolutam mutavit) Or$^{2,\ 494}$ το εξερχομ., Chr$^{mo\ 6}$ τα εκπορ., Clem^{bis} Or^{bis} τα εξερχ., Clem^{169} τα εξιοντα | τουτο (D εκεινο, Clem^{455} εκεινα :: cf Mc; 22. a e ff$^{1.}$ om) κοιν. τ. ανθρωπον: 1. 124. al Clem^{169} Or^{ubique} Chr Tert Amb om

12. προσελθ.: F al pauc ff^{1} e cop syr^{p} (Chr) add αυτω | οι μαθ. c. ℵBD 13. 61. 124. 245. 346. e Chr (προσελθοντ. γαρ, φησιν, οι μαθηται αυτω ειπον αυτω) ... ς add αυτου c. CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler it^{pler} vg al omn^{vid}. Cf ad 8, 21 | λεγουσιν c. BD (d dicunt) 1. 13. 33. 61. 124. 346. syr^{cu} et^{sch} arm (ff$^{1.}$ accesserunt ad eum - - dicentes) ... ℵ ειπαν, ς c. CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler it vg al Chr ειπον (dixerunt) | τον λογον: K al^{2} aeth om

13. ειπεν (it^{pler} vg ait): A al pauc add αυτοις | πασα etc: ita et. Clem$^{hom\ 3,\ 52}$ (omisso tantum μου)

14. αυτους (et. Or etc): D τουσ τυφλουσ | οδηγ. εισ. τυφλοι c. ℵ* et^{cb} CE FGMSUVXΓΔΘΠ (ℵ om τυφλοι) al pler q syr^{cu} Chr^{semel} ... ℵ^{ca}BDLZ 1. 13. 33. 124. 346. al pauc it^{pler} vg (vg^{ed} caeci sunt et duces) syr^{utr} al Or$^{2,\ 497}$ Bas$^{2,\ 437}$ Cyr$^{glaph\ 129}$ Or$^{int\ 4,\ 488}$ Cyp al (Chr^{semel} τυφλ. εισ. και οδ.) τυφλοι εισιν οδηγοι (Ln) | τυφλων c. ℵ^{ca}CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al omn fere it vg syr^{utr} cop (sed$^{edd\ 2}$ om) arm aeth Or Bas Cyr Or^{int} Cyp al ... ℵ* et^{cb} BD 209. syr^{cu} cop$^{edd\ 2}$ om | εαν οδαγη (D οδαγη): 13. 124. 346. (arm) οδηγων praetereaque add σφαλησεται και | εισ (13. add τον) βοθυν. (Cyr βοθρον) πεσουντ. (F al mu Cyr Bas$^{1,\ 609}$ cdd et$^{2,\ 205}$ Chr εμπεσ.) c. ℵBCEFGKMSUVXΓΔΘΠ al pler it vg al mu Cyr$^{6,\ 145}$ Bas Chr ... DLZ 1. 124. 346. πεσουντ. (D ενπεσ.) εισ (346. add τον) βοθυνον (D 1. βοθρον)

15 20 Mc 7, 17—23

15 [157.6] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; 17 οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21—28 Mc 7, 24—30

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυείδ·

---

15. ο πετρος: syr^{cu} et^{sch} *Simon Pter.* | ειπ. αυτω (ita et. it^{pler} vg; ff^{1} arm om αυτ.): B αυτ. ειπ. | την παραβ. c. ℵBZ 1. cop Or^{3,498} ... ς Ti add ταυτην c. CDEFGKLMSUVXΓΘΠ (Δ αυτην, *ὃ istam*) al pler (13. 124. 346. ante την παρ. pon) it vg syr^{omn} arm aeth Chr

16. ο δε (Gb') c. ℵBDZ 33. it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} cop aeth perss arr ... ς add ις c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn fere f q syr^{p} | ειπεν: 157. 301. syr^{cu} et^{p} c.* add αυτω, item εἰς q (ff^{1} *quibus ait*) cop^{cdd} syr^{sch} | ακμην (D ακτην): it vg *adhuc*

17. ου c. BDZ 33. 238. it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} aeth arm al (Or^{3,498} ετι ου) ... ς ουπω c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler q cop syr^{p}:: ita mu et. in Mc, praeterea cf Mt 16, 9 Mc 8, 17 | εισπορευομ. (et. Or^{3,499}): B Or^{3,498} εισερχομ. | ΝΓ al Chr εισ τον αφεδρ.:: ut Mc

18. εξερχεται (ℵ* om εξερχετ. usq καρδ., suppl ℵ^{a}): FM al^{10} -ρχονται | κακεινα (al και εκ.): D ti* al pauc c ff^{1} cop εκεινα | κοινοι: D* d Aug^{semel} κοινωνει

19. φον. μοιχ. (a om) πορν. (et. Or^{3,500} Eus$^{ps\,650}$): L πορν. μοιχ. φον., E om πορν. | D*^{Gr} e syr^{cu} et^{p} aeth βλασφημεια (e *blasfemia*)

20. D ταυτα εισιν τα κοινωνουντα (ita D*, d *quae communicant*) item (*communicant*) e ff^{1} k Aug^{semel} (Hil *quae communem hominem faciunt*) κοινοι: D* κοινωνει, d k Aug^{semel} *communicat*

22. εκραξεν c. ℵ*Z 13. 124. Or^{3,503} Chr$^{mo\,4}$; *clamavit* a e f g$^{1.2.}$ vg syr^{p} Aug$^{cons\,2,103}$ Hil; item (Ln) ℵ^{c}BD 1. al Chr$^{mo\,1}$ εκραζεν, c ff^{1} q *clamabat*, k *exclamabat*, syr^{cu} cop arm ... ς Ti εκραιγασεν (ℵ*L -αιγασεν, Δ -αυαγασεν) c. CEGKLSUVXΓΔΠ al pler Bas^{2,293} Chr^{mont}, item M 299. -γαζεν | λεγουσα c. ℵBCZ 1. 13. 124. 346. al a e g^{2} q am fu syr^{cu} et^{sch} cop arm aeth Or^{3,503} Chr$^{mo\,1}$ ... ς Ti praem αυτω c. EGKLMSU VXΓΔΠ al pler Bas, item (*clam. ad eum*) f ff^{1} k syr^{p}, item D οπισω αυτου, item post λεγουσα c g^{1} vg^{ed} | υιος c. BD al^{2} Bas^{2,293} ... ς ins c. ℵCEGKLMSUVXΣΓΔΠ al omn fere Or^{3,503} (:: similiter lectio fluct 9. 27. 20, 30. 31; υιος δαυ. non fluct 1, 20) | δαυειδ: cf ad 1, 1. | κακως: 1. Or$^{3,503.505}$ δεινως, item a *sevissime*

ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. 24 [158.5] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 [159.6] ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. 27 ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. 28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 10, 6

---

23. λογον (13. al λογω): ℵ om | ηρωτουν c. ℵBCDX (ℵ*M al -τον) ... ς -των c. ℵ**GKLSUVΓΔΠ (ℵ*M) al omn^{vid}

24. ουκ απεσταλην etc: eadem ex evg. Ebion. affert Or^{1,188} (εαν φασκη ο σωτηρ· ουκ -- ισραηλ, ουκ επλαμβανομεν ταυτα ως οι πτωχοι τη διανοια εβιωναιοι -- ωστε υπολαβειν επι τους σαρκινους ισραηλιτας προηγουμενως τον $\overline{χν}$ επιδεδημηκεναι) | προβατα: D add ταυτα (d ad oves has quae etc) | U* om τα sec

5. ειθο υσα: V al απελθ., Δ al προσελθ., al εξελθ. | προσεκυνει c. ℵ*BDM (-νη) 1. 13. 33. 124. al Or^{2,505}, item (*venit et* b c g$^{1.2}$, *veniens* ff^{1} k) *adorabat* b c ff^{1}. g$^{1.2}$. k arm ... ℵ^{c}CEFGKLSUVXΔ al plus^{100} Chr (item [*venit et, veniens*] *adoravit* a f l q vg cop al) προσεκυνησεν (Gb″) | Δ αυτον

26. εξεστιν c. D a b c ff$^{1.2}$ g^{1}. l pers^{p} et^{cod} (Clem hom^{2,19}) Or$^{2,505\,bis}$ Bas^{sel} (ad h. l.) Hil Amb Ambrst Hier, item εστι Eus$^{ps\,83}$ Tert$^{marc\,4,7}$ ... ς εστι καλον c. ℵBCEGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} (mu καλ. εστ.) e f g^{2}. k q vg cop syr^{omn} al Or^{2,622} Chr (et.^{com}) :: ut Mc nec fluct

27. και γαρ (et. it^{pler} vg syr^{cu} et^{p} Or^{2,506} al): B e syr^{sch} om γαρ | εσθιει: D y$^{scr\,semel}$ -ουσιν | ψιχιων: D ψειχων | τ. κυρ. αυτων: syr^{cu} et^{sch} syr^{hr} pers^{p} et^{cod} add *et vivunt*

28. Γ fu και τοτε | αποκριθεις: fu syr^{sch} et^{hr} om | ο $\overline{ις}$: Dr al^{2} fu syr^{cu} om | ω: D^{gr} 259. for om | LΠ* γενηθητω, Or^{2,506} γενεσθω. Ad h. l. spectat Clem hom^{2,19}: ἰούστα τισ ἐν ἡμῖν ἐστὶν συροφοινίκισσα, τὸ γένος χαναντῖτις, ἧς τὸ θυγάτριον (post nominatur *βεργίκη*) ὑπὸ χαλεπῆς νόσου συνείχετο, ἥ καὶ τῷ κυρίῳ ἡμῶν προσῆλθεν βοῶσα καὶ ἱκετεύουσα ὅπως αὐτῆς τὸ θυγάτριον (cf Mc) θεραπεύσῃ. ὁ δὲ καὶ ὑφ' ἡμῶν ἀξιωθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔξεστιν ἰᾶσθαι τὰ ἔθνη, ἑωικότα κυσὶν διὰ τὸ διαφόροις χρῆσθαι (Cotel. χρᾶσθ.) τροφαῖς καὶ πράξεσιν, ἀποδιδομένης τῆς κατὰ τὴν βασιλείαν τραπέζης τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. ἡ δὲ τοῦτο ἀκούσασα καὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης ὡς κύων ψιχίων ἀποπιπτόντων συμμεταλαμβάνειν [διομένη], μεταθεμένη ὅπερ ἦν, τῷ ὁμοίως διαιτᾶσθαι τοῖς τῆς βασιλείας υἱοῖς, τῆς εἰς τὴν θυγατέρα ὡς ἠξίωσεν ἔτυχεν ἰάσεως.

29–31 Mc 7, 31–37

29 [160.6] *Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ* 30 *καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς,* 31 *ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραήλ.*

32–39 Mc 8, 1–10

32 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν*

---

29. ο $\overline{ις}$: Γ om | *ηλθεν*: a b c f ff^{2} g$^{1.2}$ *venit iterum* (non item e ff^{1} k q vg)

30. x b ff^{2*} g^{1} om *πολλοι* | *χωλ. τυφλ.* (s om) *κωφ.* (א a b ff^{2}. post *κυ.*, ʟᴍᴀ al mu am fu q syr^{p} ante *χω.*, ᴄᴋɪɪ al post *χω.*, ᴅ al^{5} g^{2*} l om) *κυλλ.* (ʙ ante *τυφλ.*) c. ᴇɢᴘᴜᴠxΓ al pl f cop syr^{cu} et^{sch} arm; item ɴʙᴄᴋʟᴍᴀɪɪ etc; 1. 33. vg^{ed} for aeth Or$^{2.\,507.\,509}$ *κωφ. τυφλ. χωλ. κυλλ.* Variant al | *και ετερ.* (syr^{cu} add *aegrotos*) *πολλ.*: ʟ 71. Chr (et.$^{mo\,6}$) om | *ερριψαν* c. ɴᴅʟ ... ς Ln Ti *ἔρριψ.* c. ʙᴄᴇɢᴋᴍᴘsᴜᴠxΓᴀɪɪ al omn$^{vid.}$ Cf ad 9, 36 et alibi | *παρα τους*: ᴅ b *υπο τους*, c* om | *αυτου* (Gb^{vid}) c. ɴʙᴅʟ 13. 33. 56. 58. 124. y^{scr} it^{pler} vg syr^{cu} cop arm arr Chr (et.$^{mo\,6}$) Aug ... ς *του* $\overline{κυ}$ c. ᴄᴇɢᴋᴍᴘsᴜᴠxΓᴀɪɪ al pler f q syr^{sch} syr^{p} aeth pers^{p} | *αυτους*: ᴅ b c ff^{2}. g^{1}. add *παντας*

31. *τον οχλον* (sequente *βλεποντας*) c. ɴᴄᴅᴜᴀ 1. 13. 124. 157. al^{10} fere (in his 33. 237. sequente *βλεποντα*, item d) Or$^{2.\,508}$ (Chr$^{mo\,1}$ sequente *βλεποντα*) ... ς (Ln) *τους οχλους* c. ʙᴇғɢᴋʟᴍᴘsᴠxΓɪɪ al longe pl Chr (item vv fere omn) (Or$^{2.\,509}$) | *θαυμασαι* (Or$^{2.\,508}$ *-ζειν*, item ᴇ*, sed ipse* corr *-σαι*) *βλεποντας* (ᴀ *-ντες*, de *-ντα* vide ante): ʙ *βλεπ. θαυμ.* | *λαλουντας*: ʙ 59. 115. 238. syr$^{p\,mg}$ aeth *ακουοντας*, al^{15} fere *ακουοντας, αλαλους λαλουντας* :: cf Mc 7, 37 | *κυλλ.* (ᴅ 13. 157. syr^{sch} et^{p} *και κυ.*) *υγιεις*: א 1. y^{scr} cop syr^{cu} pers^{p} aeth arr it^{pler} (non f q; a vero om *κωφ.* usq *βλεποντ.*) vg Aug om; Hier de interprete Latino: *de κυλλους tacuit quia quid e contrario diceret non habebat* | *και χω.* c. ɴʙᴄᴅᴍᴘᴀ 1. 4. 13. 124. 157. f k for syr^{cu} et^{utr} cop aeth ... ς om *και* c. ᴇғɢʜᴋʟsᴜᴠxΓɪɪ al pler it^{pler} vg (exc for) arm al | *τυφλους*: ᴅ *τους τυ.* | *εδοξαζον* c. ᴍʟ 1. al plus^{25} it vg (*magnificabant*; e k** *clarificabant*, k* *-cant*) syr^{cu} arm Or$^{2.\,508}$ Chr (et.$^{mo\,6}$) ... ς Ln Ti *-ξασαν* (d *glorificaverunt*) c. ʙᴄᴅ unc rell et min pl syr^{utr} al | *ισραηλ* (al pauc Chr$^{mo\,5}$ *του ισρ.*, a b k d *istrahel*, e f* *isdrahel*, am for al *israhel*): x Chr$^{mo\,1}$ om

32. *ειπεν* (it vg *dixit*, c *λεγει* :: ut Mc): ɴ^{c}ᴄᴋɪɪ al plus^{10} cop al add *αυτοις* :: ut Mc | ʟ *σπλαγχνιζωμαι* | *οχλον*: ᴅᴇ^{2} al^{10} fere c f g^{2}. (b ff^{1}. *huic turbae*, Amb^{bis} *huius turbi*.) cop Hil Chr$^{mo\,4}$ Hil add *τουτον* | *ηδη* (cop syr^{oma} *ιδου*, fu *ecce - - iam*): ʙ 106. 301. l om | *ημεραι τρ.*

μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, 36 ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρί-

---

c. BCDEFGHKLMPSUVXΓΔ al plus[100] Bas[2, 299] (D add *εισιν και*, item it *triduum est quod* vel similiter) ... ς (= Gb 8z) *ημερας τρ.* c. ℵ al mu Or[2, 509. 519] Chr[txt] et[com] | *μοι*: A *μου* | *εχουσιν*: ΧΓ al mu *εχωσιν* | *νηστεις* c. unc pler al pm ... ℵ al pl *-στις*

33. *οι μαθ.* c. ΝΒ 1. 116. 124.* 237. it[pler] vg cop arm al ... ς add *αυτου* c. CDEFGHKLMPSUVXΓΔΠ al pler c f q syr[omn] aeth :: ut Mc. Praeterea cf ad 8, 21 | *ποθεν*: D 1. it (exc f) vg aeth al *ποθ. ουν* (ita Mt 13, 27. 56; non item Mc 8, 4), 238. *και ποθεν* | *ερημια*: c cop Or[2, 510] *ερημω τοπω* :: cf Lc 9, 12 Mt 14, 15

34. *ειπον* (ℵ 33. *-παν*): D[gr] al pauc syr[omn] add *αυτω*

35 sq *παραγγειλας* et *ελαβεν* c. ΝΒD 1. 13. 33. 124. 346. Or[2, 510] (*ενθαδε δε ου κελευει* [cf 14, 19] *αλλα παραγγελλει τω οχλω αναπεσθηναι*. Addit etiam *ενθαδε δε επι την γην* [comparat 14, 19 *επι τους χορτους*] *αναπεπτουσι*) ... ς Ti *εκελευσε* et *και λαβων* c. CEFGHKLMPSUVXΓΔΠ al pler; *praecepit* (*praecipit*) - - *et accipiens* (*accepit*, ff[1.] *acceptis*) it vg; *cum iussisset* - - *accepit* d (Hil *turbis iubetur* - -)

36. *τρεις* v. 32, similiterque alibi | *και τους* (ℵ* add *δυο*) *ιχθυας*: L om | *και ευχαριστησας* c. ΝΒD 1. 13. 124. al (it[pl] vg) syr[cu] et[sch] ... ς Ti *ευχαριστησας* c. EFGHKLMPSUVXΓΔΠ al pler e (** vel*) f ff[1.] arm syr[p] aeth Chr ... c*[vid] a *ευχαριστησιν* omisso *εκλασεν*. Or[2, 510] *ενθαδε δε ως ματθ. και μαρκ. ανεγραψαν ευχαριστησας ο ις εκλασε* (contra supra *αναβλεψας εις τ. ουρ. ηυλογησεν*) | *εδιδου* c. ΝΒD (*dabat* d) 1. 13. 33. 124 157. 346. Chr (et.[mo 5]) Thdor[mop] schol ... ς Ln Ti *εδωκεν* c. CEF unc[13] al pler it vg cop syr[omn] arm | *τοις μαθ.* c. ΝΒD 1. 13. 22. 33. 124. 248. al pauc c ff[1.] g[2.] emm cop arm Chr (et.[mo 5]) ... ς add *αυτοις*, Ln [*αυτ.*] c. CEFGHKLMPSUVXΓΔΠ al pler a b e f ff[2.] g[1.] vg syr[omn] | *μαθηται* (Γ q add *αυτου*): it vg syr[cu] et[sch] cop add *dederunt* | *τοις οχλ.* (prob Schu) c. NBKLMΠ 1. 13. 33. 124. 157. 238. 243. 346. al[11] e f ff[1.] cop syr[cu] et[sch] al ... ς (Ln) *τω οχλω* c. CDEFGHPSUXΓΔ al pler it[pl] vg syr[p] arm Chr

37. *το περισσ. των κλ. ηραν* c. BD 1. 33. a b c e ff[2.] g[1. 2.] l vg aeth ... ς

δασ πλήρεισ. 38 *οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρεσ χωρὶσ παιδίων καὶ γυναικῶν.* 39 *καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἐνέβη εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια Μαγαδάν.*

XVI.

1—4 Mc 8, 11—13 Lc 12, 54—56

1 [161. 4] *Καὶ προσελθόντεσ οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντεσ ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖσ.* 2 [162. 5] *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· [ὀψίασ γενομένησ λέγετε· εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανόσ· 3 καὶ πρωΐ· σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανόσ. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;]*

ηραν το πε. τ. κλ. c. ℵCEFGHKLMPSUVXΓΔΠ al pler f ff^{1} k q cop arm al Chr :: ut Mc et Mt 14, 20 | D *σφυριδασ*

38. *ησαν*: B 1. 13. 22. 33. 124. 346. ff^{1} syr^{p} arm aeth add *ωσ* (item *ωσει* al^{3}) :: ut Mc | *παιδ. κ. γυναικ.* c. ND 1. 124. it^{pler} (k om *ανδρεσ* usq fin) vg syr^{cu} cop aeth ... ς Ln Ti *γυν. κ. παιδ.* c. BC unc rell min f pler syr^{utr} arm Chr

39. *ενεβη* c. ℵBS (?) 1. 33. al mu^{vid} (D *ενβαινει*) ... Gb Ti *ανεβη* (improb Schu) c. CEFGHKLMUVXΓΔΠ al fere^{100} Chr (et.$^{mo\ 5}$) | C *ηλθον* | *μαγαδαν* c. ℵBD (*τησ μαγ.*) syr^{cu} (*-don*) syr^{hr} pers, ℵ^{c} *μαγεδαν*, item *magedan* (c ff^{2} *magedam*, g^{2} *magidan*, k *mageda*, d *magadan*) it^{pler} vg Hier Aug (*Me hoc idem subiicit quod Mt, nisi quod Dalmanutha, quod in quibusd. cdd. legitur, non dixit Mt sed Magedan*) ... CM 33. al^{8} et^{2} in schol q cop *μαγδαλαν* ... ς *μαγδαλα* c. EFGHKLSUVXΓΔ^{gr}Π al pler arm syr^{p} aeth Chr

XVI. 1. *οι*: 1. 33. 124. al^{5} Or^{3,511} om | ℵ^{ca}A al pauc *και οι σαδδ.* | *επηρωτων* c. ℵ*et^{cb} 1. 13. 346. al cop Or^{3,511} (Chr *ηρωτων*) ... ς Ln Ti *επηρωτησαν* c. (ℵ^{ca} *ηρωτ.*) BCD (post *αυτ.* pon) unc rell et min pler vv pl (syr^{p} mg gr) (c *tentantes eum, et rogaverunt illum*)

2. *ο δε αποκρ.* (syr^{cu} aeth om) *ειπ. αυτοισ*: D y^{scr} it^{mu} om *αυτ.* | *οψιασ* usque *ου δυνασθε* (v. 3) c. CD(F)GHKLMSUΔΠ 1. 22. 33. al pler (item E cum*) it vg syr^{sch} syr^{p} cop aeth al Eus^{canon} Chr cat^{ox} x^{com} Thph Euth Hil Iuv ... BVXΓ 13* 124* 157. al^{11} cdd^{pler} ap Hier (*„hoc in pleriq cdd non habetur“*) syr^{cu} (cop ap Mill?) arm (sed^{usc} e Latino) Or^{3,511} (omnino vdtr, non enim attingit et responsum Iesu a verbis *γενεα πονηρα* incipit) om | *πυρραζ.* c. DKUΔΠ al pl ... CEFGHLM al mu *πυραζει* | M y^{scr} om *γαρ* | *ο ουρανοσ* (E* *-νιοσ*, a b c g^{1} ff^{2} praem *cum nubibus*, non item e f ff^{1} g^{2} q vg): K add *και γινεται ουτωσ* :: cf Lc

3. *και πρωι* usq *ουρ.*: F al pauc syr^{p} cod bars om | *και*: K add *παλιν* | *πρωι*: EM^{mg} 33. al plus^{30} *-ιασ* | *πυρρ.* c. CDKMUΔΠ al pl ... EGHL al mu *πυραζει* | *ο ουρ.*: D^{gr} *ο αηρ* | *το* (C** 33. praem *και*: ita Ln) *μεν* (F al^{2} b om, it^{mu} vg *ergo*) c. C*(et**)DLΔ 1. 22. 33. 262. al^{7} a c g^{2}. ff^{2}. l q vg syr^{p} aeth Aug ... ς (Gb^{00}) praem *υποκριται* c. EFGHM

4 [163.6] *γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον* 12, 39
οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς
ἀπῆλθεν.

5 *Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους* 5—12
Mc 8, 14—21
λαβεῖν. 6 [164.2] *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε* Lc 12, 1
ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 [165.6] *οἱ δὲ*
διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 *γνοὺς*
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; 9 *οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε*

---

sun al pler b e f g^{1} ff^{1} syr^{sch} cop al :: e Lc | *δυνασθε* c. CDEFHKΛΠ al pl f g$^{1.2}$ q am san cop syr^{p} ... GMU al mu syr^{sch} *δυν. δοκιμαζειν*, almu it^{pl} vg *δυν. γνωναι* (c e ff^{1} l vg *scire*, a *nosse*, b ff^{2} *cognoscere*) ... L *δοκιμαζετε* (:: ut Lc), s al^{50} fere vv aliq *συνιετε*, al (et. X^{com}) aeth *γνωσκετε*

4. *και μοιχαλις* (et. b c f q vg; Or^{2,514}): D 4. a e ff$^{1.2}$ Prosp om | *σημ. επιζ.* (D^{a} *αιτει*) ... D^{gr*} *ζητει σημ.*, b c e *quaerit signum* (:: ut Mc), D** *σημ. ζητει* | *ιωνα* c. ℵBDL 262. ff^{1} g^{1} l am fu for san harl em tol Hil^{lib} ... ς (Gb^{o}) add *του προφητου* c. CEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg^{ed} fr sax syr^{omn} cop arm aeth Or :: cf 12, 39. | EFHXΓΔ al *καταλιπων* (sed *-πὼν* Iidem pler)

5. *ελθοντες*: a b c ff^{2} g^{1} Hil *cum venisset* | *οι μαθ.* c. ℵBCD 209. 346. y^{scr} e arm Hil^{889} ... ς *οι μα. αυτου* c. EFGHKLMSUVXΓΠ etc (cf ad 8, 21) ... A 301. om. Praeterea D it^{pler} (non f g^{2}. q) syr^{cu} Hil post *επελαθ.* pon, similiter post *εισ το περαν* cop | *αρτ. λαβ.* (et. it^{pler} vg; item Or): ℵBΠ e^{scr} e k *λαβ.* (e *emere*, k *inponere*) *αρτ.* :: ut Mc

6. *ω̄* (et. it^{pl} syr^{cu} et^{p}): ff^{1} g^{2} k vg syr^{sch} om | *ορατε και*: a b c ff^{2}. q (item Ir$^{int\,288}$ Lcif al) om | *και σαδδουκ.* (et. Or^{bis} Ir^{int} Lcif Hil al): Γ 115. 235. y^{scr} sem a Chr$^{mo\,1}$ cat^{ox} Amb Ambrst om (131. *σαδδ. και* ante *φαρ.*). In k inter 16, 1 et 5 plura perierunt; tum pergit: *et obliti sunt inponere panes cumque unum solummodo panem haberent in navi fregerit* (corrige *fregit*?) *illis dicens cavete a fermento farisaeorum et a ferm. herodianorum.*

7. *οι δε*: D 4. a b c e ff^{2}. Lcif *τοτε* (g^{1} *tunc illi*, q *illi ergo*, k *et*) | L *εν αυτοις* | *λεγοντες*: K syr^{cu} om | *ελαβομεν*: syr^{cu} et^{sch} *acceperunt*

8. *ειπεν* c. ℵBDKLMSXΔΠ al^{30} fere it^{pler} vg syr^{p} arm aeth Or^{3,520} Lcif al ... ς (= Gb 8s) add *αυτοις* c. CEFGHUVΓ al pl a ff^{1} syr^{cu} et^{sch} cop al | *εν εαυτοις*: L *εν αὐτοις* | *ελαβετε* c. CEFGHKLMSUVXΓΔΠ al fere omn f syr^{cu} et^{sch} syr^{p} Or^{3,519} Eusdem^{98} Chr (et.$^{mo\,5}$) ... ℵBD 13. 124. 346. it (exc f) vg syr^{p} mg cod cop^{vid} arm aeth al cat^{ox} Lcif *εχετε* (Ln) :: e Meo, apud quem *εχουσιν* (*εχομεν*) et *εχετε*, ut apud Mt *ελαβομεν* et *ελαβετε* scriptum est

9. ℵ^{a}X om *ουδε μνημον.* | DΔ *μνημον. οτε* (*quando*) | D *τοισ πεντακισχιλιοισ*, item *in milia quinque* c f ff^{2}. g^{2}.; syr^{cu} *et quinq. milia qui ex eis comederunt*

ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 *οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;* 11 *πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.* 12 *τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.*

13–20 Mc 8, 27–30 Luc 9, 18–21

13 166. 1 *Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;* 14 *οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ*

---

10. D τους τετρακισχειλιους, similiter *in* (a b g$^{1.2}$ ff^{2} q Lcif *et*) *quattuor* (Lcif *septem*) *milia* c f ff^{1} vg | σπυριδας c. ℵCEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn fere ... BD p^{scr} σφυριδ. (Ln), cf ad 15, 37

11. αρτων (Gb″) c. ℵBCKLMSΩ al^{50} fere d e f cop syr$^{p.cd}$ sl Chr (et.$^{mo\,5}$) ... ς αρτου c. DEF^{r}GHUVXΓΔ al pl it^{pl} vg al mu Or^{3,518} Lcif Amb ειπ. υμιν (C al^{3} υμ. ειπ.): D a b ff^{2} Lcif om υμ. | προσεχετε δε (Gb″) c. ℵBC*L 1. al^{3} cop (syr^{sch}) aeth pers^{p} Or, item absque δε D* 13. 124. it^{pler} (et. d) vg Lcif ... C** 33. 346. al plus^{20} q προσεχειν; προσεχετε δε (q om δε) ... ς προσεχειν c. EFGHKMSUVX (add δε post ζυμης)ΓΔΠ al pler syr^{cu} et^{p} arm (M** al^{8} Thph add αλλα vel αλλ) | φαρ. κ. σαδδ.: al^{2} g^{1} σαδδ. κ. φαρ.

12. της ζυμ. των φαρ. και σαδδ. pr c. ℵ* 33. (sed om κ. σαδδ.) ff^{1} syr^{cu} ... ℵ^{c}BL 157. 48^{ev} y^{scr} g$^{1.2}$ l vg cop aeth syr$^{p\,cod}$ της ζυ. των αρτων (Ln), item ς τ. ζυ. του αρτου c. CEFGHKMSUVXΓΔΠ al pler c f q syr^{sch} et^{p} ... Ti c. D 124* a b ff^{2}. arm Lcif nil nisi της ζυμης, item l. e Or^{3,519} nil nisi αρτων | αλλα c. ℵBCDGHKLMUXΔΠ al pl^{vid} ... ς Ln αλλ c. EFΓ(sv?) al pm^{vid} | διδαχης (et. ℵ^{c} Or): ℵ* 153. Chr (et.$^{mo\,5}$) διδασκαλιας | φαρ. κ. σαδδ. sec (et. ℵ* 33. syr^{cu}; item Or): B σαδδ. κ. φαρ., 13. a b Lcif φαρ., z^{scr} σαδδ., ff^{1} *eorum*

13. ελθων: H al mu^{vid} syr^{p} Chr (et.$^{mo\,6}$) εξελθ. (:: cf Mc) | δε: C^{3} vel^{3} ℵ al om | καισαρειας: ita h. l. EFGKMUΓΔΠ ... ℵCDELX -ριας, sed cf alibi (potissimum in actis) | αυτου: D om | τινα c. ℵB c vg (et. am san gat mm harl**, non for) cop syr^{hr} aeth arr pers^{w} sax fr Ir$^{int\,cod}$ Or$^{int\,3,521}$ Amb^{sem} ... ς add με, Ln [με] c. DEFGHKLMSUVXΓΔΠ (item C post λεγουσιν) al omn^{vid} it^{pl} forl har* syr^{cu} et^{utr} al (Or^{2,496} om τ. υι. τ. ανθρ.) Hil al (test mu ante τον υι. distinguunt) :: cf Mc et Lc, uterque τινα με absque τ. υι. τ. ανθρ. | ℵ* οι ανθ. ειν. λεγ., ℵ^{c}D a b g^{2}. q Ir$^{int\,210}$ οι ανθ. λεγ. ειν., 1. ff^{1}. λεγ. ειν. οι ανθ. | τον υιον: D om τον

14. ειπαν c. B^{a}* 33. ... ℵ unc rell et min fere omn ειπον | οι μεν (f q *quidam*, c g^{2} ff^{2} vg *alii*): A αλλοι ... D a b e ff^{1} g^{1} om :: cf Mc et Lc ℵB ιωαννην | αλλοι δε (et. Or^{4,115}): B Eus$^{steph\,228}$ Chr (et.$^{mo\,5}$) οι δε

ἕνα τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς Io 8, 69
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 [167. 10] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυ-
ψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 κἀγὼ δέ σοι
λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. 19 δώσω 18, 18
σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ

(Ln) | ηλειαν c. BD ... ς ηλιαν c. ℵC unc rell et min (de ἡλ. ut h. l. et. H et ἡλ. cf ad 11, 14) | D ιηρεμειαν, EGH** ιηερ., U ηρεμι.

15. λεγει: K add δε | αυτοις: C al pauc b c f ff^{2} g$^{1.2}$ q (non a e ff$^{1.}$) vg (sed non am sau for al) arm^{zoh} fr (non sax) add o ις, Ln [o ις]

16. ειπεν: D ff$^{1.}$ arm^{use} add αυτω | ζωντος (et. Or^{ssaep} Eus$^{dem\,121}$ Ir^{int} etc; alludit et. Clem$^{hom\,17,\,18}$ ουκ οιδα οιν [Petr. loquitur] πως ειπον· συ ει ο ιε. του ζωντ. θεου): D* d* σωζοντος (*salvatoris*)

17. αποκρ. δε c. KBD 1. 13. 33. 124. 346. b c g$^{1.2.}$ ff$^{2.}$ l vg cop Eus$^{dem\,121}$ ... ς και αποκρ. e. CEFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff$^{1.}$ q syr^{p} ... a e syr^{sch} arm αποκρ., syr^{cu} om | Δ 33. Eus^{ed} om ὁ | αυτω: D am fu om Βαριωνᾶ (L βαριωνα) ... ς βαρ Ἰωνᾶ (ita EFKΓΠ aliique unc et min). Similiter formata sunt Βαραββᾶς, Βαριησοῦς, Βαρθολομαῖος, Βαρνάβας. | οτι: B* om | ℵ αλλα | ε. τοις ουρ. c. KCDEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn fere Clem^{307} Or$^{2,\,496}$ et$^{3,\,664}$ Eus^{dem} et$^{steph\,223}$ Cyr$^{4,\,346}$ et$^{385.\,1060}$ ... B y^{scr} Or$^{3,\,585}$ om τοις (Ln). Et. ουρανιος (Or$^{4,\,450}$ Eus$^{marc\,77}$) et επουρανιος legitur.

18. καγω (Eus Chr και εγω) δε: L al^{5} fere it (exc d; a *ego enim*) vg cop arm Eus Chr Cyp al om δε (Δ post σοι pon) | οτι: 1. Eus Chr Phot $^{man\,2.\,6}$ om | επι ταυτη (X add μου, E* ταυ. post πετρ. pon) τη πετρα (et. Or^{ter}): D Eus$^{dem\,121}$ ε. ταυτην (et. Δ) την πετραν (it vg *super hanc petram*) | μου τ. εκκλ. (et. Or^{ter} Eus^{dem} et^{ee} et^{ps} Phot etc): D it vg Tert Cyp τ. εκκλ. μου | Δ κατισχυουσιν

19. δωσω σοι (vide post) sine και c. ℵB*C^{2}D 1. 33. ff$^{1.}$ syr^{cu} et^{sch} ... ς Ln Ti praem και c. B^{2}C^{1}et^{3}E unc rell et min pler it^{pler} vg cop syr^{p} al Eus^{dem} Phot Cyp al (Chr και εγω δε, mo^{5} αλλ εγω), syr$^{p\,mg}$ *dabo tibi autem* (item 33.?) | δωσω σοι c. KBCEFGHKMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} a q etc Or^{ssaepe} Eus Phot Tert^{sem} al ... DL it^{pler} vg Chr Cyp al mu σοι δωσ. | τ. κλειδας c. ℵ*B*L Or$^{3,\,585.\,589.\,590}$ (item$^{3,\,614}$) ... ς Ti τ. κλεις c. ℵ^{c}B^{2}CD unc rell min omn^{vid} Or$^{3,\,613}$ Eus^{dem} Chr Phot (:: Phryn. κλεῖδα· τὸ δόκιμον κλεῖν ἐστίν· Antiatt. κλεῖν ἀξιοῦσι λέγειν, οὐ κλεῖδα. Similiter Moeris et Thomas. Sed utraeque formae, κλεῖν κλεῖς et κλεῖδα κλεῖδας, iam apud veteres Graecos.) | o εαν pr c. KCEFGHKLM SUVXΓΔΠ al fere omn, item o εαν sec (sed X om και o εαν λυσης etc) c. iisdem et B ... BD pr. loco o αν (Ln); item D sec loco o αν ... l. (Or$^{3,\,585.\,614}$ priora tantum affert) Eus^{dem} Chr (et.$^{mo\,6}$), item it (exc a)

τῆσ γῆσ ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃσ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται λελυμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 20 [168.2] τότε διεστείλατο τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.

21–23 Mc 8, 31–33 Lc 9, 22

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ δεικνύειν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 [169.6] καὶ προσλαβόμενοσ αὐτὸν ὁ Πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώσ σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶσ εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

---

for Tert al mu utroq loco οσα αν (Or^{3,614} εαν). Iidem δεδεμενα et λελυμενα | ℵ* επι την γην

20. διεστειλατο (*praecepit, imperavit* it^{pler} vg) c. ΝΒ**CEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} cop syr^{sch} et^{P} aeth Or$^{3,582.587.596.710}$ Chr ... Β*D (*commi-natus est*) cdd^{aliq} ap Or^{3,582} (ο μεν ουν ματθ. πεποιηκε κατα τινα των αντιγραφων το τοτε διεστειλατο -- ιστεον δε οτι τινα των αντιγρ. του κατα ματθ. εχει το επετιμησεν) syr^{cu} e (*increpavit*) arm^{vid} επετιμησεν (Ln) :: e Mc et Lc | τ. μαθητ. c. ΝΒCD arm Or^{3,582} et^{596} Hil ... ς add αυτου c. EFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} it vg cop syr^{omn} aeth Or$^{3,582\text{a}}$ et$^{587.710}$ :: cf ad 8, 21 | αυτοσ (et. Or; *ipse* it vg; e om): DU ουτοσ | ο $\overline{\chi\varsigma}$ c. ΝΒLXΓΔΠ al^{70} fere a b e ff$^{1.}$ g$^{1.}$ syr^{cu} et^{sch} pers^{p} ar^{p} arm sl^{od} Or^{saep} Chr al Hil al ... D^{gr} c ff$^{2.}$ fu al ο $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\iota\varsigma}$, item ς $\overline{\iota\varsigma}$ ο $\overline{\chi\varsigma}$ c. ℵ^{c}CEFGHKMSUV etc d f g$^{2.}$ l vg (et. am for san) cop syr^{p} aeth

21. ο (Ln om c. Β^{2}D) $\overline{\iota\varsigma}$ c. ℵ^{cb}CEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} Or^{saep} cat^{ox}, item Β^{2}D ... ℵ*Β* cop $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ ... ℵ^{ca} Or^{4,300} Chr (et. mo^{6}) Ir^{int} ^{210} plane om | δεικνυειν (et. Or^{saep}): Β Or^{3,587} δεικνυναι | εισ ιερ. απ. c. ΝΒDE^{gr} 1. 13. 33. 124. 157. 346. y^{scr} e Or^{saep} cat^{ox} Ir^{int} Hil ... ς απ. εισ ιερ. c. CEFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pler} vg al mu | απο (et. Or): D υπο, p^{scr} παρα | Δ it^{pler} (non e ff$^{1.}$ q) vg (sed non fu) γραμμ. κ. αρχ. | τη τρ. ημ. (et. Or Ir^{int}, item f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q vg sah syr^{omn} arm aeth. Cf et. Iust$^{\text{tr}\,51.76}$): D cop μετα τρεισ ημερασ, item *post tertium diem* a b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ :: e Mc | εγερθηναι (et. Or^{bis}): D al^{10} (et. ℵ*^{vid}, sed ipse*^{corr}; item Iust) αναστηναι :: ut Mc et Lc

22. ηρξ. επιτ. (D^{gr} Or^{3,710} 1. 124. al post αυτω pon: ita Ln) αυτω (a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ mm om) λεγων (D 238. a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ και λεγειν, F και λεγων) c. ℵCEGHKLMSUVXΓΔΠ al pler e f g$^{2.}$ q vg Or^{3,589} [non add λεγων etc], item DF al it^{mu} Or^{3,710} ... Β 346. λεγει αυτω επιτιμων (:: cf Β ad Mc 14, 69, Δ ad Mc 10, 41), ff$^{1.}$ *coepit dicere* | ιλεωσ: D* ειλεοσ, F al mu ιλεοσ | σοι τουτο (et. Or^{bis}): D τουτο (*haec*) σοι (it^{mu} syr^{cu} Hil al m οσοι)

23. στραφεισ (et. Or^{bis}): DKLΠ al plus^{20} επιστραφ. | ει εμου c. ℵ*Β 13. 124; item ℵ^{c}C ει μου, item D Marcell$^{\text{eus}\,10}$ it^{pler} vg ει εμοι ... ς Ti

24 [170.2] *Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις* 24—28 Mc 8, 34—9, 1 Lc 9, 23—27
θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 *ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν* 10, 39 Lc 17, 33
ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν Io 12, 25
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 *τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄν-*
θρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
27 [171.10] *μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ*
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει
ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 [172.2] *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν* Ro 2, 6
τινες τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν
ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

μου εἰ c. EFGHKLMSUXΓΔΠ al pler Or^{saep} Cyr ^{6,236} et $^{4,1019.\ 1056}$; item v e f Vict^{ant} (ex catt^{poss} et^{ox} in Mc 8, 33) Hil Ruf Aug | αλλα τα: D αλλ α (d* *sed que*, d** *sed quae sunt*, item it^{pler} *sed quae* vel *s. q. sunt*) | D ff$^{1.}$ q sah aeth του ανθρωπου

24. ο ω̄ς (et. Or): ℵ* (ita^{bir}; om tantum ὁ mai) 157. 209. om : : deest apud Mc et Lc | ℵ*FLU al mu ακολουθητω

25. εαν c. ℵBC al mu ^{vid} ... ς αν c. DEFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler Or^{1,281} et ^{3,544} | θελη: HK al -λει | απολεση c. ℵBCEFGKMSUVXΓΠ al pler Or^{bis}... DHLΔ al -σει | ευρησει: 1. 33. 209. Or^{1,281} ουτος σωσει

26. ωφεληθησεται c. ℵBL 1. 13. 22. 33. 61. 124. 157. 346. y^{scr} e f q gat sah cop syr^{utr} Or^{1,281} et ^{3,545} et ^{4,295} Cyr glaph ^{257} et saep Chr mo ^{5} sem... ς ωφελειται c. CDEFGHKMSUVXΓΔΠ al pler it^{pl} vg arm (Iust$^{ap\ 1,15}$ Ign$^{rom\ 6}$) Clem ^{578} Hil Lcif al: : cf ad Lc et Mc (Clem$^{2.\ cor}$ τί γὰρ τὸ ὄφελος ἐάν τις τὸν ὅλον κό. κε. τὴν δ. ψυ. ζημ.) | εαν (ℵ* et ^{cb}): ℵ^{ca} 157. οταν | κερδηση: LH al pauc –σει (Or^{3,545} κερδανῃ) | ΕΛΧΓ al mu ανταλαγμα

27. Δ om ὁ | των (D Chr add αγιων : : ut Lc) αγγ. αυτου : C τ. αγγ. των αγιων (: : ut Mc). Similiter al b (*cum angelis suis sanctis*) Avit (ut b) | τ. πραξιν c. ℵ^{c}BCD unc ^{12} al pl e g$^{2.}$ am gat al aeth Or^{1,281} et ^{3,549}... ℵ* P 1. 22. 28. al fere^{20} it^{pler} (et. d) vg sah cop syr^{omn} arm Cyr Chr^{semel} (sed var^{cdd}) cat^{ox} Avit al τα εργα

28. αμην (Or^{3,550}) : L** 1. al plus^{10} add δε, item ℵ al plus^{5} γαρ, item 49^{ev} Or^{4,366} Chr$^{mo\ 3}$ αμην | οτι c. ℵBL 33. 124. 157. 346. al b c e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ syr^{omn} Epiph ^{69,79} Chr Hil (: : ut Mc)... ς Ti om (: : ut Lc) c. CD unc ^{13} al pler a q vg arm al Or^{3,550} et ^{4,366} | των ωδ. εστωτων (Gb) c. ℵBCDLSU 1. 13. 22. 33. 124. 157. al plus^{20} Or^{3,550} et ^{4,366} (παρατήρει γὰρ ὅτι οἱ τρεῖς τό· εἰσι τινες των ωδε εστωτων, ἢ· εισι τινες των εστηκοτων ωδε, ἅμα εἰρήκασι etc) Epiph (αυτου pro ωδε) Chr (et$_{mo\ 5}$) al; item ς των ωδ. εστηκοτων c. KMΠ al mu Valentt ap Clem (ex Thdot ^{967}); item alterutrum it vg syr^{cu} et^{sch} syrP (sed *ex his* c.*) sah cop arm aeth... Sz Ti ωδε εστωτες c. EFGHVXΓΔ al plus^{80} (syrP)...

XVII.

1–9 Mc 9, 2–10 Lc 9, 28–36

1 *Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.* 2 *καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.* 3 *καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ*

49ev al2 *των ωδ. εστωτες* | *γευσωνται* (et. Orbis Epiph etc) : HLUX ti2 al mu Valentt (*εχρην κακεινον πληρωθηναι τον λογον του σωτηρος ον ειπεν· εισι τινες των ωδε εστηκοτων οι ου μη γευσονται θαν. εως αν ιδ. τ. υι. του ανθρ. εν δοξη*) al *γευσονται* | *βασιλεια* (Or4,366 *εν τ. βασ. αυτ. ἢ εν τ. δοξη αυτ.*) : ℵc 38. 113. 245. 435. yscr a cop syrp mg aethcdd Valentt Epiph Basse 221 bis al *δοξη* (ℵc al Basbis add *του πατρος*). Syrcu *εν τ. βασιλ. και τη δοξη αυτου*, item Or3,550 *εν τ. βασ. αυτ. εν τη δοξ. αυτ.*

XVII. 1. *Και* (syrcu om) *μεθ*· D itpler (non f q) Hil *και εγενετο μεθ* | *και ιακω.* cum BC unc rell al pler Or3,557 (Chr om et. *τον* ante *πε.*)... ND 33. 157. Cyres 132 *κ. τον ιακω.* (:: cf Mc); item D* 253. Cyres *κ. τον ιωα.* | NB *ιωαννην* | *αναφερει*· D^{gr} (cf et. ad Mc) 1. Or3,557 (Eusdem 208) *αναγει* (itpler vg *duxit, ducit*; d *levavit*; e *imposuit*) | *κατ ιδιαν* (et. Or3,557 Cyres 133) : D *λειαν* (*nimis*), item Eusdem 208. Spectat huc ut vdtr quod Or3,294 et 4,63 affert ex evglio sec Hebr: *ἐὰν δὲ προσλεταί τις τὸ καθ' ἑβρ. εὐαγγ., ἔνθα αὐτὸς ὁ σωτὴρ φησιν· ἄρτι ἔλαβέ με ἡ μήτηρ μου τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐν μιᾷ τῶν τριχῶν μου καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς τὸ ὄρος τὸ μέγα Θαβώρ.* Cf et. Hier (in Mich. 7, 6): *modo tulit me mater mea, spir. sanctus, in uno capillorum meorum.*

2. *μετεμορφωθη* (et. Or3,557. 558 Eusdem 208 Cyres 133; itpler Hil add *ο ω*, non item f q vg): D *μεταμορφωθεισ ο ω* omisso *και* sq | *εγενετο* cum NBCDEFGKMVΔΠ al pl Eusdem 208 Cyres 696 (Or libere *φαινεται*, paullo post etiam *γινομενα* et *γινονται*): HLUΓ 13. 22. 33. tisch* al plus 50 *εγενοντο* ... s 245. 47ev om | *το φως* (et. Valentt ex Thdot ap Clem 961 *οὗ τὰ μὲν ἱμ. ὡς φῶς ἔλαμψεν, τὸ πρ. δὲ ὡς ὁ ἥλ.*, Or2, 559 et 563 et 566 Eusdem et marc 338 Basse 222 Cyres) : D it (exc q) vg syrcu aeth armcdd (Dionalex ap Mill) Hil al *χιων* (D *χειων*) :: cf ad Mc

3. *ιδου*: 28. syrcu om | *ωφθη* cum NBD 13. 33. 124. 244. yscr (*ωφθ. αυτω*) a b c e g1. 2. l n am em gat mm tol *δ* Bed... *ς ωφθησαν* cum CEFGHKLMSUVΓΔΠ al pler f ff1. q vg (et. for) Cyres 133 et 695 | *μωυσης* cum NBDKLΠ 33. al it (vide ad 8, 4; accedunt h. l. e n) vg (sed vide post) sah cop... *ς μωσης* cum CEFGHMSUVΓΔ al pl am fu for al (non *δ*) | *ηλειασ* (de *ἡλ.* cf ad 11, 14. 16, 14; h. l. et. Π: *ς ἡλ.*) cum NB*D ... *ς* Ln Ti *ηλιασ* cum rell | *συνλαλ.* (cum NBDΔ, L *συλαλ.*; *ς* Ln Ti *συλλαλ.* cum C unc rell etc) *με. αυτ.* cum NB 1. ff1. 2. q syrcu et sch sah cop aeth Cyres 133 (et 696 *συ. με. αλληλων*) Chr (et. mo 6) Orint 2, 173 et 3, 868 ... *ς* Ti *με. αυτ. συνλαλ.* cum CDEFGHKLMSUVΓΔΠ al pler itpl vg syrP arm Or3, 559

Ἠλείασ συνλαλοῦντεσ μετ' αὐτοῦ. 4 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι· εἰ θέλεισ, ποιήσω ὧδε τρεῖσ σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούσ, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγα- 3, 17 2 Pe 1, 17
πητόσ, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἁψάμενοσ αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ

---

4. αποκρ. δε: syr^{cu} om | H al om ὁ | κυριε: s^{ser} syr^{cu} om | F al ει θελησ | ποιησω cum ℵBC* b ff^{1}... ς -σωμεν (1. al aliq -σομεν) cum C^{3}DEFGHKLMSUVΓΔΠ al certe pler itpl vg syr^{eu} et^{utr} sah cop arm aeth al Or^{3,560} et 565 Bas^{ae} 283 Or^{int} 901 : : ut Mc et Lc | ωδε sec : 252* ff^{1} g^{1} for harl* arm sl Or^{3,560} om | τρ. σκην. (et. Or^{bis} Bas^{ae}): B e σκ. τρ. : : ut Lc; cf et. ad Mc | μιαν- cum ℵBDKLΠ al... ς μιω- cum CEFGHMSUVΓΔ al pl; item -σει cum ℵBDKΔΠ* al pm Or Chr (et.^{mo5}) Bas^{ae}... ς -σῃ cum CEFGHLMSUVΓΠ^{2} al pl | ηλ. (-λεια cum ℵB*D : ς Ln Ti -λια cum rell) μιαν cum ℵCDKLΔΠ 1. 33. 124. al plus^{20} itp^{ler} vg syr^{cu} et^{utr} aeth Bas^{ae} Chr (et.^{mo6}) : : cum Mc... ς μι. ηλ. cum BEFGHMSUVΓ al longe pl q arm al (sah cop μι. σοι κ. μι. μω. κ. μι. ηλ.) Ephr : : cum Lc

5. φωτεινη (CELΔΠ* al -τινη) et. Or^{3,564}... Gb (improb Schu) φωτοσ cum 13. 124. 209. 238. 346. u^{scr} al pauc Ephr | επεσκιασεν (et. Or^{2,564}; item *obumbravit, inumbravit* it vg): D* d επεσκιαζεν : : ut Lc | ιδου sec: syr^{cu} *audita est* (item a n *et ecce vox de nube audita est*; cop [non item sah] *et ecce - - facta est*) | ο αγαπητοσ: syr^{cu} *et dilectus meus*, sah cop *dilectus meus* | ευδοκησα cum ℵBEFHKLMSUVΓΔΠ al ut vdtr pler (Eus^{Ps} 198 Chr) ... Ln ηυδοκησα cum CDG al^{10} fere (Hom^{cl} Or$^{3,564\,sq}$ Hipp^{47} Eus^{Ps} 352) : : cf ad 3, 17. 12, 18. | ακου. αυτ. (haec om syr^{hr}) cum ℵBD 1. 33. ff^{1} Or^{3,565} Hipp^{56} Tert$^{prax\,23}$ ... ς ου. ακουε. (ς ακουσατε) cum C unc^{13} rell pler itp^{ler} vg Chr Tert$^{prax\,19}$ Cyp al : : cf ad Lc et Mc (Hom$^{cl\,2,52}$ αλλα και εξ ουρανων μαρτυσ φωνη ηκουσθη λεγουσα· ουτοσ εστιν μου ο υι. ο αγ. εισ ον ηυδοκησα· τουτου ακουετε. Etiam Hipp^{47} εισ ον ηυδοκ. τουτου ακουετε.)

6. D sah ακουσ. δε | επεσαν C. ℵBCD 33. 124. ... ς -σον C. EFGHKLMSUV ΓΔΠ al pler | αυτων : L εαυτων | εφοβ. σφ. : syr^{cu} pon ante και επεσ. επ. πρ. αυτ.

7. και προσηλθεν ο ις και cum ℵBD itp^{ler} syr^{eu} et^{sch}... ς Ti και προσελθων ο ις cum C unc^{13} et al pler q syr^{P} arm Chr. Item αψαμενοσ αυτων cum ℵB (124. κ. προσιλθ. ο ις και ανψαμ.; item 13. 346. omisso και sec?) ... ς Ti ηψατο αυτ. και cum CD unc^{13} et al pler. Latini vero sic : *et accessit Jesus et tetigit* (q *et accedens Jes. tetigit*) *eos dixitque* (g^{1} *dicens*, ff^{1} *et ait*, d e q *et dix.*) *eis* (d e ff^{1} g^{1} q om. Addit *eis* etiam syr^{eu}, non item syr^{utr}) | εγερθητε : D 33^{ev} εγειρεσθε. Syr^{eu} et^{hr} om εγειρ. και

φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ
10–13 Mc 9, 11–18 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. 10 [173. 6] Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἠλείας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλείας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐ-

---

8. D* επερεντεσ | ουδενα: C* ουκετι ουδ.:: e Mc | ειδον cum ℵBDΠ² unc⁸ etc... CKLVΠ* etc ιδον | τον ιν (ut Mc lectione non fluctuante): ℵ ιν αυτον, B* αυτον ιν... D it (exc q) vg post μονον | μονον: C² 33. add μεθ εαυτων:: e Mc

9. καταβαινοντων αυτων: D καταβαινοντεσ | εκ (Gb Sz) cum ℵBCD unc¹³ (ℵ^corr sed ipse* vdtr εκ ex απο restituisse) al plus ¹⁰⁰ (it vg *de monte*) Or^{3,566} Chr (et. mo 6)... ς απο cum ℵ*vdtr al mu Or^{3,563}:: cf Mc et Lc | εγερθη cum BD... ς αναστη cum ℵC unc¹³ et omn^{vdtr} rell Or^{1,385} et ^{3,566} Chr:: at ita Mc, ut solet; nusquam Mt

10. οι μαθητ. cum ℵLZ 1. 33. 124. it^{pler} vg sah cop arm Or^{3,567}... ς add αυτου cum BCD unc¹² al pler f q syr^{omn} aeth Chr | ηλειαν cum ℵB*DΔ... ς Ln Ti ηλιαν cum B²C unc rell etc. De ἡλ- et ἠλ- cf ad 11, 14. 16, 14. 17, 3; rursus Π ad ἠλ- accedit. | δει: Δ* add ερχεται

11. ο δε (Gb″) cum ℵBDLZ 1. 33. al⁴ syr^{omn} (sed syr^{cu} om ο δε αποκριθ.) sah cop it (exc f q) vg al... ς add ις cum C unc ¹² al pler f q aeth (arm post αποκριθ.) | ειπεν cum BD 33. 124. a b c e ff²· am sah cop... ς add αυτοισ cum ℵCZ unc¹³ al pler (1. ante ειπ.) f ff¹· g¹· g²· q syr^{omn} arm aeth:: ut Mc | ηλειασ cum ℵBD... ς Ln Ti ηλιασ. Praeterea ℵ οτι ηλ. | ερχεται (Gb′) cum ℵBD 1. 22. 33. 435. y^{scr} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} arm arr (Iust^{tr 49} – – ειρηκει επι γησ τοτε τοισ λεγουσι προ του χυ ηλιαν δειν ελθειν· ηλιασ μεν ελευσεται και αποκαταστησει παντα· λεγω δε υμιν οτι ηλιασ ηδη ηλθε, και ουκ επεγνωσαν αυτον, αλλ εποιησαν αυτω οσα ηθελησαν. και γεγραπται οτι τοτε συνηκαν οι μαθηται οτι περι ιω. του βαπτιστ. ειπ. αυτ.) Aug Hil... ς add πρωτον cum CEFGHKMSUVZΓΔΠ (item L post και αποκα.) al pler f q syr^{utr} aeth:: e Mc | και αποκαταστησει (L κ. αποκαθιστησι πρωτον): D a b c g¹· ff²· (item ff¹· *ut omnia restituat*) syr^{cu} et ^{sch} sah (non item e f g²· q vg syr^{P} arm aeth) αποκαταστησαι | παντα: syr^{P} cum obel. add *sicut scriptum est*

12. ηδη (et. Iust^{tr} Or^{3,567} et ⁵⁷¹): z^{vid} syr^{cu} et (sed add *ecce*) ^{sch} om | επεγνωσαν: UΓ al Chr εγνωσαν | αυτον: Δ om | αλλ cum ℵBEFGHLUZ ΓΔ etc... Ti αλλα cum CDKMΠ al | εν (251. επ) αυτω cum BCEGHKLM SVZΠ (Γ εαυτω pro εν αυτ.) al pl e (*in eum*) vg (*in eo*) Or^{3,567} et ^{572 sq}... ℵDFU al plus ²⁰ it^{pler} Iust^{tr} Chr^{cdd 2} αυτω:: ut Mc... Δ om | ουτωσ usque υπ αυτων (Iust^{tr} praeterit haec; vide ad v. 11.):

τῶν. 13 *τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.*

14 [174.2] *Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ* 14—21 Mc 9, 14—29 Lc 9, 37—42 *ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν* 15 *καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.* 16 *καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.* 17 *ἀπο-*

D a b c e (praem *et ait illis*) ff[1] ff[2] g[1] (non item f g[2] q vg) post *εἶπεν αὐτοις* v. 13. pon

13. ℵB *ιωαννου* | *αυτοις* (et. Iust[tr] Or[3,571]): z[vid] am for om (syr[cu] *dixit eis sic*)

14. *ελθοντων* cum ℵBZ 1. 124. 245. sah ... ς Ti *ελθοντ. αυτων* cum c unc[14] al pler cop syr[sch] et P arm aeth Or[3,573] ... D it (exc q) vg cop[ds] arr Hil Aug *ελθων* (*cum venisset*), 253* *ελθοντος αυτου*, item *et cum venit Jesus* syr[cu] et [hr] : : cf Mc | *αυτω*: F (*τω ιω αυτω*) G al[15] fere *τω ιω* | *ανθρωπος*: FHΓΠ[2] al plus[20] syr[cu] arm add *τις* (g[1] *quidam* pro *homo*) | *αυτον* (*-ον* E correxit ex ω vel ω̄, item in M est *-ω̄*) cum ℵBCEFGHKLMSUVXZΓΔΠ etc ... ς (= Gb Sz) *αυτω* cum E*? M*? al mu Or[3,574] bis (sed semel ed. Huet. *αυτον*) ... D itmu (sed e f ff[1] l Hil plane om, item syr[cu] et[sch] arm) vg syrP *ενπροσθεν αιτου* (: : cf 27, 29). Addunt *et rogabat eum* syr[cu] aeth (sah *rogans eum* pro *γονυπ. αυτ.*)

15. *κυριε* (et. Or[3,574]; item it vg sah cop syr[cu] et [utr] etc): ℵZ om (: : cf 9, 27. 15, 22. 20, 30 et 31) | B* *μου τον υ. μου* | *κακ. πασχει* (it[pl] vg *male patitur*, b *male torquetur*, ff[1] *male vexatur*) cum CDEFGHKMSUVX ΓΔΠ al omn[vid] it vg syr[cu] et P (syr[sch] *male afficitur*; cop *male afficitur*; sah *laborat*) Chr ... Ln *κακ. εχει* cum ℵBLZ[vid] (Or[515] *ταχα ουκ αν αμαρτοις λεγων τους τοιουτους - πνευματικως σεληνιαζεσθαι - και κακως εχειν πολλακις παρα τον καιρον των* etc. Paullo ante: *και τι το πιπτειν τον πασχοντα* etc) Chr[edd 2] : : *κακως εχειν* (it vg *male habere*) 4, 24. 8, 16. 9, 12. 14, 35; item Mc quater, Lc bis; nusquam alibi *κακ. πασχ.* | *πολλακις* sec: D 1. 22. Or[3,574] (*πολλακις, οτε μεν εις πυρ, ενιοτε δε εις υδωρ*); item[578] (*οτι μεν ουν οι - πασχοντες ενιοτε εις το υδωρ πιπτουσι, δηλον εστιν· οτι δε και εις το πυρ, σπανιωτερον μεν, πλην και αυτο συμβαινον εστι*) *ενιοτε*, item it (*aliquando* vel *aliquotiens*; sed q *aliquotiens enim - - et aliquotiens*; contra d *aliquotiens enim cadit in igne, saepius in aqua*) vg (*nam saepe - - et crebro*) arm

16. *ηδυνηθησαν* cum ℵCDEFGHLMSUVXΓΔ etc; item KΠ al *εδυνηθησαν*: B *ηδυνασθησαν*, Z *ηδυναντο* | *αυτον θεραπευσαι*: D it (exc e ff[1].) vg *θερ. αυτ.* (q *eicere eum*)

17. *αποκριθ. δε* cum BCDEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn fere c e (*respondit autem Je. et*) f q vg syrP ... ℵ[cz] y[scr semel] for cop aeth *τοτε αποκριθ.* (y *τοτ. ο ις απ.*) ... a n *et respondens*, b ff[1] ff[2] g[1] l am syr[cu] et[sch] sah *respondens* ... ℵ* *ο δε αποκρ.* omisso *ο ις* (: : Mc *ο δε αποκρ. αυτοις λεγει,*

κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 19 [175.5] Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

. Lc ἀποκρ. δε ο $\overline{ις}$ ειπ.) | ειπεν: ℵ add αυτοις | απιστος (142. g^{scr} $Or^{3,579}$ Eus^{ps} 384 -στε): z y^{scr} semel πονηρα :: cf 12, 39. 16, 4. | διεστραμμενη (syr^{cu} διεστρ. κ. απι.): z διεστρεμμενη | με. υμ. εσομ. cum ℵBCDΞ 1. 33. 124. al^{2} ff^{1} Or Eus^{ps} (sed ff^{1} Eus με. υμ. ειμι)... ς εσομ. με. υμ. cum LX unc^{12} al pler a b c e f ff^{2} g^{1} n q (sed a b c g^{1} ff^{2} n εως πο. εσ. μ. υμ. post εως πο. ανεξ. υμ. pon) vg syr^{omn} aeth Chr Hil :: cf Lc et Mc | B*L ανεξωμαι | εως ποτε sec: syr^{cu} και :: ut Lc

18. ο παις : ℵ om

19. κατ ιδ. cum ℵC unc^{14} etc: B*D καθ' ιδ. (:: ita passim modo ℵ modo B modo D, vel etiam alter cum altero coniunctus; passim vero omnes κατ confirmant) | B*KΠ εδυνηθημεν | L εκβάλειν, al -αλλειν

20. ο δε cum ℵBD 33. 124. 243. 258. a $ff^{1.2.}$ $g^{1.2.}$ n am for tol sax syr^{cu} sah cop arm aeth al... ς add $\overline{ις}$ cum c unc^{14} al pler b c e f q vg (et. fu) syr^{sch} etP | λεγει cum ℵBD 1. 13. 33. 124. 346. b c e $ff^{1.2.}$ $g^{1.}$ n am fu for al (dicit; e $ff^{1.}$ ait) ... ς ειπεν cum c unc^{14} al pler a f $g^{2.}$ q vg^{ed} arm | ολιγοπιστιαν cum ℵB 1. 13. 22. 33. 124. 346. syr^{cu} sah cop arm aeth $Or^{3,466}$ $Chr^{mo\,1}$ (τι ουν ο $\overline{χς}$; ουκ ειπε δια την απιστιαν υμων, αλλα δια την ολιγοπιστ. υμων φησιν. Sed Chr^{edd} et^{edd} pler pro ουκ usque φησιν nil nisi: δια τ. απιστ. υμ. φησιν. Vetustum schol ap Mtthaeium: ου γαρ ολοτελη απιστιαν αυτοις εγκαλει αλλ ολιγοπιστιαν) Dam $par^{466\,cod}$ Hil (respondit de inopia fidei effectum esse ne possent) ... ς Ti απιστιαν (DEFGHLΓ al -ειαν) cum CD unc^{14} al pler it vg syr^{sch} etP $arm^{cod\,1}$ al Chr (sed vide ante) :: ολιγοπ. secundo certe saec. vulgatum fuisse pro testium auctoritate dubitari nequit, nec vero eodem saec. posterius esse απιστ. probatur itala. Proclive est dicere substituto ολιγ. pro απ. mitigatam esse vituperationem. At talem mitigationem potius a posterioribus exspectares testibus, qui magno consensu απ. exhibent. Poterat απ. substitui propter sequentia, quibus omnis πιστις excludi videbatur: quam mutationem suadebat etiam 13, 58. Certum hoc est, locis huiusmodi, si reiicimus quod in summa antiquitate vulgatissimum coniuncta codicum patrum interpretum testimonia probant, nimium tribui arbitrio. | λεγω υμιν: c 27^{ev} sah cop $Or^{3,202}$ add οτι | εχητε: H al mu εχετε | κοκκον : A κοκον, L κοκο, D* κοκκος | μεταβα cum ℵB 1. 13. 124. 346. $Or^{3,202}$ et 579 $Cyr^{hr\,77}$ (:: cf Apoc 4, 1.

22 [176.2] *Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς* 22 a Mc 9, 30-32 Lc 9, 43-45
ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων, 23 *καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-*
θήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 [177.10] *Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ* Mc 9, 33
τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος

Mc 15, 30) ... ς *μεταβηθι* cum CD unc[14] al pler Or[3, 319] et [466] Eus[ps 194] | *ενθεν* cum ℵBD 1. 435. Or[3, 202] et [466] et [579] ... ς *εντευθεν* cum C unc[14] al pler Eus[ps] Cyr[hr]: 33 om, item g[2] l am for fu tol syr[cu] et sch aeth

21. ς Ln Ti *τουτο δὲ τὸ γενος* (aeth[PPl] *et talis*) *οὐκ ἐκπορεύεται* (ℵ[b] *ἐκβαλλετ.*, ti[2] al[15] *ἐξερχετ.*) *εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ* (aeth[PPl] *νη. κ. πρ.*) cum ℵ[b]CDEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn[fere] it[pler] vg syr[sch] et p cop[wi] et sch[w] arm al Or[3, 579] Chr Hil Amb Aug ... om cum ℵ*B 33. e ff[1.] syr[cu] syr[hr] sah cop[ed] (e cdd. Mareschalli apud Mill, vide prolegg[1462]) aeth[rom] et cdd Eus[canon] (Mc 9, 28 sq i. e. sect. 92. in canone 10. posuit ubi recensentur singulis propria; Mt vero 17, 19-21 canone 5. cum scholio Lc 17, 5 sq composuit) :: hunc versum antiquissima auctoritate deseri apparet, etsi iam sec. saec. textui eum intrusum fuisse certum est. Quod Marci scripturam libere tantum repetit, id minime a consuetudine antiquorum interpolatorum alienum est, ut certissimis exemplis docemur. Ceterum cf Ath[virgin 87] *εχεισ μαρτυριαν εν τοισ ευαγγ. παρα του σωτηροσ ειρημενην· ηρωτησαν αυτον οι μαθ. αυτ. λεγοντεσ· κυριε, δειξον ημιν ποιω τροπω τα ακαθαρτα πνευματα φυγαδευονται. ειπε δε ο κυριοσ· τουτο το γενοσ ουκ εκβαλλεται ει μη εν προσευχαισ κ. νηστειαισ.*

22. *συστρεφομ. δε αυ.* cum ℵB 1., item *conversantibus autem eis* (*ipsis*) f g[1. 2.] q vg, item *ipsis autem conversantibus* a b ff[2.] n Hil ... ς Ti *αναστρ. δε αυτ.* (D *αυτ. δ. ανα.*) cum CD unc[14] al omn[fere], item *redeuntib. autem illis* ff[1.] syr[sch] et P arm; item *ipsis autem revertentib.* c (syr[cu]); *cum autem vertissent se* sah cop, sed sah[cod] *euntibus autem üs*; e *cum autem regrederetur ipse* ... Or[3, 580] *στρεφομενων δε αυτ.*

23. D[ἐr] *αποκτειvουσιν* | *τη τριτη ημερα* (et. Or[3, 583] et [4, 301]): D cop *μετα τρεισ ημιρασ*, item *post tertium diem* a b c n q, *post triduum* e | *εγερθησ.* cum ℵCD[1] unc[14] al longe pl Or[4, 301] ... Ln *αναστησετ.* cum B al[20] fere Or[3, 583] Chr (et. mo 6) :: e Mc | *και ελυπ. σφοδρ.*: ℵ al mu om

24. *ελθοντων δε* (et. Or[3, 584]): D it (exc f) vg syr[cu] et sch (non item syr[P]) *και ελθ.* | *καφαρν.* cum ℵBD 33. Praeterea cf ad 4, 13. ... ς *καπερναουμ* cum CI unc[14] etc (et. q) | *διδραχμα* bis cum ℵBCKMSUV ΓΔΠ al pl syr[P] m, gr Or[3, 584] et [587] Cyr[act 48] (Cyr[4, 791] *το διδραχμον*); item G sec loco et I (pri loc hiat) ... DEFHLX (item G pri loc) al sat mu (et. carp) Bas[eth 260] *διδραγμα* (D pri loc al pauc *-γματα*). Item c g[2.] (sec loc) vg[ed] *didrachma*; b ff[2.] q am fu for gat al *didragma* (g[2.] pri loc *dragma*), g[1.] *-gmam*; a e f ff[1.] n *tributum* | *τω πετρω*: D 27[ev] syr[hr] post *κ. ειπ.* pon | *ειπαν* cum ℵ[c]BD ... ς *ειπον* cum ℵ*CI unc rell etc |

ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχμα; 25 λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 εἰπόντος δέ· ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

1—5 Mc 9, 33—37 Lc 9, 46—48

1 [178.2] Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ

διδρ. sec absq τα cum ℵ*D ... ς Ln Ti τα (pri loc nemo om) διδρ. cum ℵ^cBCI unc rell etc

25. λεγει: syr^cu add *Simon* | v om λεγ. ναι | ναι: b *utique non* | εισελθοντα (ita ℵ* et cb, D -ντι, ℵ^ca B 1. aeth ελθ., d *ingresso*, b n *intranti*) cum ℵ (* et cb, item ca) BD 1. b n aeth Cyr^act 48 et ioh 189, item Dam par cod (ad σ ελθοντι αυτω et ad φ εισελθοντος δε του πετρου) ... ς Ti οτε εισηλθεν cum EFGHIKLMSVXΓΔΠ al pler, item *cum intrasset* (*introisset*) c e f ff^1. g^1. 2. q vg sah cop syr^sch et P arm (ff^2. *et intravit* etc); U al^20 fere syr^cu οτε εισηλθον, C 27^ev ατε ηλθον, item 13. 124. 346. εισελθοντων, a *intrantes*, 33. ελθοντων αυτων | απο τινων (et. Or^3, 585 Cyr^4, 791 et ioh 189 Chr Hil): B arm aeth Cyr^act 47 et es 661 απ. τινος | αυτων: Λ om

26. ειποντος δε (C Cyr add αυτου) cum ℵBCL 1. sah cop arm aeth^rom Or^3,585 (ειποντος δε του πετρου οτι ουκ απο των ιδιων υιων αλλ απο των αλλοτρ. αυτων φησιν ο ις) Chr (et. mo 6) Cyr^ioh 189 (similiter es 661 διειποντος δε του μαθητου τ αληθες etc; ioh^791 του δε πετρου - ομολογησαντος), Dam par cod (ad σ et φ) addito πετρου, sed NCL aeth^rom praem λεγει αυτω ο πετρος (ℵ ο δε εφη) απο των αλλοτριων ... ς Ti λεγει (f *et dixit*) αυτω ο (H 28. om) πετρος (syr^cu et P *Simon*, D aeth^ppl syr^hr pers^w om: Gb^oo) cum DEFGHKMSUVXΓΔΠ al pler f q syr^cu et P et hr al Bas^eth 260; a b ff^2. g^1. 2. n vg *et ille dixit*, c *at ille dix.*; ff^1. *at ille respondens ait*, e *ille autem respondit*; Cyr^act 47 ειπε δε | οι: X 13. 346. 435. al^5 om

27. δε: E*GM al om | σκανδαλιζωμεν cum NLZ ... ς Ln Ti -σωμεν cum BDI unc^13 al omn^vid Or^3,585 Cyr^ioh 189 | εισ cum NBIKLMUVΣΓΔΠ 1. 33. 262. 435. al plus^10 Did^tri 3, 17 ... ς add την cum DEFGHSX al pl Cyr^ioh 189 et es 662 Chr (Or^3,585 om ε. θαλ.) | αναβαντα cum NBDE*HKLMUVΠ al pl Or Cyr^es 662 Bas^eth 260 Chr ... E^2FGISXΣ^vid ΓΔ al pl Cyr^ioh 189 αναβαινοντα | L om και ante ανοιξ. | ευρησεις: D a b c g^1. n add εκει, item f *in eo*, e *in illum* (nil add ff^1. q vg) | αντι: Z αντ

XVIII. 1. εν εκεινη cum NDZ unc^13 al omn^vid it vg (syr^cu praem *et*) syr^utr sah^cod al Or^3, 586 sq Chr ... BM sah^cod cop add δε | ωρα cum NBDΣ

λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 [179.2] ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν

Mc 9, 42 Lc 17, 2

Lc 17, 1

---

unc[14] al pler f q vg sah cop syr[utr] al cdd ap Or (*κατα μεν τινα των αντιγραφων εν εκεινη τη ωρα προσηλθ. οι μαθ. τω ιω, κατα δε αλλα εν εκειν. τη ημερα*) Chr[txt] et [com] ... Gb″ Ln *ημερα* cum 1. 33. 24[ev] 31[ev] itpler syr[cu] arm Or[3,568] sq Hil | *τω ιω λεγοντες*: syr[cu] *του ιω και ελεγον αυτω*

2. *προσκαλεσαμενος* cum ℵBFLV* 1. 33[vid] al pauc cop aeth arr Chr (et. [mo 6]) ... ς Ln Ti add *ο ις* cum DEGHIKMSUV[2]XΓΔΠ al pler e f g[1.] q vg (item ante *προσκ.* a b c ff[2.] g[2.] n; post *παιδ.* ff[1.]) syr[cu] et utr arm Or[3,591] | *παιδιον*: D e syr[cu] add *εν* | *αυτο*: F al pauc om | L *εμ μεσω*

3. *στραφητε*: H *στραφησθε* | *τα παιδια*: syr[cu] *unus ex his pueris*; c Amb Op[semel] *puer iste*, e ff[1.] *infans iste* (*hic* ff[1.]); Hier *unus de pueris* (alibi *infans*, item Ruf), Max[taur] *non dixit sicut pueri isti, sed sicut puer iste*; item Chr (ad h. l.) *το παιδιον τουτο*, Bas[se 153] et [154] *το παιδ.*

4. *ουν*: G om (13. ff[1.] *και οστ.*, g[1.] *quicunq. enim*) | *ταπεινωσει* (Gb″ Sz) cum ℵBDZ unc[14] al pl Or[3,663] Bas[se 155] al ... ς *-σῃ* cum minusc (itpler vg *humiliaverit*; c *humiliavit* i. e. *-bit* ?, Clem [107] *οσ εαν εαυτ. ταπειν ωσῃ*) | *εαυτον*: LΓΔ al *αυτον* | Δ Bas[se 155] om *ὁ*

5. *εαν* cum ℵB unc[13] al pler Or[3,597] et [596] Chr ... Ln *αν* cum DLZ y[scr] Or[3,593] | *εν παιδ. τοι.* cum BDLZ 1. 124. 346. y[scr] itpler vg aeth Or[3,593] et [596 sq] Lcif ... ς *παιδ. τοι. εν* cum EFHKMUVΓΠ al pl q, Chr [cod 1] ... ΝG syrP arm *παιδ. εν τοι.* (syr[cu] *talem unum ex his pueris*) ... SXΔ al plus[15] e sah cop syr[sch] al om *εν* | *τοιουτο* cum ℵBKLMVZΓΔΠ 1. al Or[ubiq] Chr[cod] ... ς Ln Ti *τοιουτον* cum DEFGHSUX al pl Chr | *επι τω* etc (et. Or[3,593]): Z *επι το* (sic) *ονομα* (ita videtur) *μου*, a om

6. *σκανδαλιση* (et. Or[3,601] et [609] al mu): HL y[scr] al pauc *-σει* | *μυλ. ονικ.* (Or[3,598] et [596] al mu): L y[scr] *λιθος μυλικος*, Z *μυλος..υλικος* : : cf ad Mc et Lc | *περι* cum ℵBLZ ti* 28. 157. y[scr] al plus[5] Or[3, 593] Bas[eth 359] Bas[reg bre 64] Cy[r]ador [250] et ose [82] Bas[se 155] (:: Mc et Lc *περικειτ. περι*. Apud Mt verbo *κρεμασθη* aptius videri poterat *εισ* vel *επι*) ... ς *επι* cum DU al ... Gb″ Ti *εισ* cum EFGHKMSVXΓΔΠ 1. 13. 22. ti[2] al plus[100] Or[3,596] Chr (e sah cop arm *in collum*, itpler *in collo*, ff[1.] m Aug Paulin *collo*)

7. *σκανδαλων*: syr[cu] add *quae veniunt* | *εστιν* cum ℵD unc[13] al pler (item

5, 29 Mc 9, 43. 45 οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 [180.6] εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώ-
5, 29 Mc 9, 47 νιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 10 [181.10] Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπου-

---

it vg syr^{cu} et p al) Or^{3,600} sq Chr (et. mo 6) ... Gb^{0} Ln om cum BL 1. 33. al^{15} fere syr^{sch} sah aeth Chr$^{mo\ 1}$ Cyr$^{luc\ 360}$ Dam$^{par\ cod}$ cat^{ox} (:: Heb 9, 16. 23. Ro 13, 5 αναγκη absque εστιν scriptum non fluctuat) | πλην: D* add δε (it vg *verum tamen vae*) | ανθρωπω cum ℵDFL 1. 22. al^{4} g^{1}· am for san syr^{cu} et utr cop (Or^{3,602}) cat^{ox} ... ς (sed Gb^{0}) Ti add εκεινω cum BEGH unc^{9} al pler it^{pler} vg (et. fu al) sah arm aeth Bas$^{eth\ 264}$ Lcif Hil (Dial^{62} *ουαι εκεινω δι ου το σκ. ερχ.*) Cyr$^{luc\ 360}$ Dam^{par}

8. σκανδαλιζει: FLVX al mu -ζη, al pauc -σει vel -ση | εκκοψον: ℵ* εξελε | αυτον (Gb'') cum ℵBDL 1. 13. 124. 157. 243. 245. 346. it vg sah syr^{cu} et ^{sch} arm aeth Lcif Hil; item U 28. αυτην ... ς αυτα cum EFGHKMSVXΓΔΠ al pler cop syr^{P} | καλον: U Chr (et. $^{mo\ 5}$) add γαρ | εισελθειν: KII al pauc it^{pler} (non e q) vg post εισ τ. ζω. | κυλλ. η χωλ. cum ℵB 157. f^{scr} it^{pler} vg (sed ff^{2}· for al tantum *debilem* i. e. κυλλ.)... ς Ti χω. η κυ. cum DE unc^{13} al pler e q sah cop syr^{cu} et ^{utr} arm aeth Or^{3,603} | χειρας (Γ om η δυ. χει.) et ποδασ (et. f q vg): D it^{pler} Chr cdd^{4} ποδ. et χειρ. (Or^{3,603} βληθηναι εισ την γεε. του πυρ. μετα των δυο ποδ. η των δυ. χειρ.) | το πυ. το αιω.: 1. ff^{1}· gat syr^{cu} Or^{3,605} την γεενναν του πυροσ, c *gehennam aeternam*

9. και ει: D τε αυτο ει και (d *similiter et si*) | Δ y^{scr} al om ὁ | σκανδαλιζει (B σκανδαλει): FLΔ al -ζη | εισελθειν: al pauc e ff^{1}· Chr ante εισ τ. ζω. | εχοντα: L 13. 124. 346. εχειν και (L om κ.) | γεενναν (EFLΠ al γεεναν) του (Δ om) πυροσ (D om τ. πυ.): e f *ignem aeternum*

10. Γ 346. f^{scr} καταφρονησετε | των μι. τουτ. c. ℵBEFGHKMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} c e f q sah cop syr^{P} arm Thdot^{970} Clem^{953} Or^{3,605} Or$^{int\ 3,358}$ et ^{936} Const^{2,18} Hil ... DL a b ff^{1}· m n syr^{cu} et ^{sch} Or^{3,627} et ^{3,609} Lcif al τουτ. (g^{1}· ff^{2}· Eus$^{ps\ 310}$ om) τ. μικρ. praetereaque D b c ff$^{1.2}$· g$^{1.2}$· syr^{cu} sah sax (non fr) Hil add των πιστευοντων εισ εμε, item Or^{3,627} Or$^{int\ 3,358}$ et ^{936} Eus$^{ps\ 310}$ add των εν τη εκκλησια (Eus add μου) | λεγω usq ουρανοισ: sax om | εν (H al add τοισ) ουρ. c. ℵDEFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pler} vg syr^{cu} syr^{P} cop arm aeth Lcif; item B 33. εν τω (33. om) ουρανω (ita Ln)... Γ 1. 13. 22. al^{6} e ff^{1}· sah syr^{sch} (sed habet cd ap Jones) al Thdot^{970} lib Clem^{953} lib Or^{1,767} et ^{2,627} Or$^{int\ 3,358}$ et ^{4,472} et alib Eus$^{ps\ 204}$ Bas$^{eunom\ 272}$ et virgin^{616} Chr al Hil om; hinc Ln [εν ουρανω] | μου: H om | του εν ουρ. (et. Or^{1,663} et alib et ^{2,627} et ^{2,608} Bas virgin Chr): DV 33. al Or^{1,215} Eus$^{ps\ 204}$ Bas$^{eunom\ 272}$ τ. ε. τοισ ουρ.

σπ τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 [168.5] *Τί* 12–14 Lc 15, 4–7
ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ
ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς
ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 *καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω*
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς
μὴ πεπλανημένοις. 14 *οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ*
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων.
15 [168.5] *Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν*

---

11. ς ἦλθε γὰρ (a n *δε*, b om; syr^{cu} hunc versum ita cum praegressis coniungit ut pendeat a verbis *λεγω γαρ υμιν*, ita fere: *και οτι ηλθεν* ete) ὁ (A om) *υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι* (L^{2} mg *ζητησε σωσε*, G al plus^{30} c cop$^{cod\ 1}$ aeth *ζητησαι και σωσαι*) *τὸ ἀπολωλός* c. DEFGH KMSUVXΓΔΠ al pler it^{pl} vg syr^{cu} et ^{utr} arm aeth al Chr eat^{ox} al ... om (Gb^{00}) c. ℵBL* 1* 13. 33. e ff^{1*} sah cop (in plerisq cdd, sed cd^{1} habet) syr^{hr} aeth^{cod} Or^{3,610} (quum enim a v. 10 ad v. 14. transeat, interiectis verbis: *τα δε περι των εκατον προβατων εχεις εισ τασ κατα λευκ. ομιλουσ*, versus vero 11. non ad istam parabolam pertineat, apparet eum hunc versum non agnovisse.) Eus (in canone; componit enim Lc 19, 10 cum Mt 15, 24 i. e. Lc 226. cum Mt 158.) Hil Hier Iuv : : frustra negant hunc versum e Lc 19, 20 huc illatum esse quum non ubique *ζητησαι και* additum legatur. At enim nihil magis usu venit quam simili modo differre imitationem a proposito exemplo. Cf ad Mt 8, 13; ad Lc 9, 56; ad Mt 21, 44 etc

12. *τι*: D q^{ocr} a cop syr^{cu} add *δε* | *αφεισ* et *πορευθεισ* cum ℵEFGHIKMSU VXΓΔΠ al pler q syr^{omn}... Ln *αφησει* (D ff^{1*} vg^{ed} for san al *αφιησιν*) et *και πορευθεισ* (D *πορευομενοσ*) cum BL (D) 124. 157. 346. it (exc q) am (item vg^{ed} et cdd al) arm aeth | *ενενηκοντ*. cum unc omnib et al pl ... ς *εννενηκ*. cum minusc mu. Item v. 13. | *εννεα* (al pauc *ενεα*): B 13. 346. arm add *προβατα* (ℵ* iam scripserat *προ*) | ℵ* om *επι τα ορη* (suppl ℵ^{a}) | *ζητει*: H 13. 124. 346. d (e h gat al *vadet quaerere*) *ζητησει*

13. *χαιρει* (et. e vg^{ed} fu al): A* *χαρει*, it (et. *δ*) am for gat mm *gaudebit* | GLU al *ενεα*

14. *εμπροσθεν*: ℵ syr^{cu} cop Or^{3,610} om | *υμων* (DΘ^{r*} al pauc harl* *ημων*) cum ℵDEGKLMSUVXΔΠ al longe pl it vg syr^{cu} et ^{sch} syr^{p} mg al Aug ... Ln *μου* cum BFHIΓ al^{25} sah cop syr^{cod} syr$^{p\ txt}$ arm aeth al Or^{3,609sq} et ^{613} : : v. 10 *μου* non fluct | *ουρανοισ* (et. Or^{3,609}): DV* (item E*?) 33. al Or^{3,610} et ^{613} *τοισ ουρ*. | *εν* (Gb') cum ℵBDLM^{mg} 33. 157. al^{5} e* harl* ... ς *εισ* cum I unc^{13} al pler it^{pler} vg Or$^{3,609\ sqq}$

15. *αμαρτησῃ* (B^{bart}? L al *-σει*, item L *ακουσει*) et. Cyr$^{ador\ 104}$: 33. al^{40} Or^{3,610} Bas$^{epp\ 426}$ Bas$^{reg\ bre\ 493}$ et ^{518} et alib Chr *αμαρτη* | *αμαρτ*. sine *εισ σε* cum ℵB 1. 22. 234* sah Or^{3,610} et $^{int\ 2,194}$ Cyr^{ador} Bas$^{epp\ 426}$ et $^{reg\ fus\ 351}$ et $^{reg\ bre\ 331}$ ... ς Ti add *εισ σε* cum DI unc^{14} al pler it vg cop syr^{cu} et ^{utr} al Bas$^{eth\ 273}$ Bas$^{reg\ bre\ 493}$ et ^{518} Chr Lcif Hil | *υπαγε* (syr^{cu} Bas^{epp} om) cum ℵBD 1. 33. al plus^{30} ff$^{1.2*}$ sah syr^{utr} arm

μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. 16 [184. 10] ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ
*Deu 19, 15 2 Co 13, 1 ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 [185. 7] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς
16, 19 ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 [186. 10] Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ

---

al Or^{3,610} et int ^{2,194} Bas^{regg} Cyr^{ador} Chr ... ς (=Gb) add και cum ı unc^{14} it^{pler} vg cop aeth Lcif Hil al | D εκερδησεσ

16. δε μη: LA 33. al pauc it (exc q) vg (sed non for al) sah cop (syr^{cu} et ^{sch} sed non syrP) arm aeth Cyr$^{ador\ 104}$ Bas$^{mona\ 578}$ Bas$^{epp\ 426}$ (ante μη) Or$^{int\ 2,194}$ (non item Or^{3,611}) add σου | σεαυτου cum ℵKLM 1. 13. 33. 69. 157. 346. al plus^{10} Or^{3,611} Bas^{epp} et ^{mona} Chr ... ς Ln Ti σοι cum BDI unc^{11} al pler Cyr^{ador}. Praeterea B ff^{1} cop μετ. σ. post δυο pon | μαρτυρων (h. l. et. a b c f n am for fu san syrP): L al ante δυο, ℵ 1. al e ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ h q vg^{ed} sah cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth Or^{3,611} et$^{int\ 2,194}$ Cyr ador^{104} Tert al post τριων... D 435. (Aug^{semel}) om | σταθη cum ℵBD unc^{11} al pler Cyr^{ador} ... IMUA 33. 262. al plus^{10} (e *in ore enim – stabit*; ff^{1} *et – stabit*) Or^{3,611} σταθησεται (:: ita vel στήσεται LXX, sed non praecedit ινα)

17. ειπον cum ℵL Or^{3,611} ... ς Ln Ti ειπε cum BDI unc rell al omn^{vid} Cyr^{ador} Bas^{epp} | σοι (1. 22. 59. Bas^{epp} add λοιπον, item Or^{3,613} δει αυτον ειναι προσ το λοιπον): L om | D 301. ff^{1} syr^{cu} et^{P} και ωσ ο τελ.

18. αμην: M c αμ. αμ., V* al αμ. δε, 157. syrP αμ. γαρ | οσα εαν pri cum ℵEFGHIMSUVXΔ al pler Or$^{3,612\ sq}$ (bis οσα εαν ap Lomm. legitur; ap Ru. semel ο εαν); item sec cum ℵ^{b} et^{c} BEFGHKMSUVXΔΠ al pler ... BDKLΓΠ al plus^{10} Bas$^{eth\ 234}$ οσα αν pri loc (Ln); item ℵ* D^{supp} Σ L al^{10} fere Bas sec loc (D* ab επ. τ. γησ pr ad sec transilit, item Γ n ab ουρανω pr ad sec) | εν ουρανω pri cum B 124. Or, sec cum ℵB 124. Or (^{3,614} conlato 16, 19 urget h. l. εν ουρανω, non ut ad Petrum εν ουρανοισ dictum esse, ουκ εν ουρανοισ, ωσ επι πετρον, αλλ εν ουρανω ενι) ... ς Ti bis εν τω ουρανω cum EFGHKSUVXΓΔΠ (M pri loc) al pler (Or^{IIb} ουδενοσ των εν ουρανω αναλυοντοσ του δεδηκοτοσ et ωσ δεδεμενοι του τοιουτου εν τω ουρ.) Bas$^{eth\ 234}$ ... D (pri loc D^{supp} Σ) L 22. 33. 157. al pauc f sah cop bis εν τοισ ουρανοισ, pri loc et. ℵ, sec loc et. M :: cf 16, 19

19. παλιν cum ℵDLMΓΔ 1. al sat mu ff^{2} l vg (et. am fu for al) cop arm syrP Or^{3,614} Chr (sed MA Chr add δε, item aeth); e *iterum audite* ... Ti παλ. αμην cum BEFGHIKSUVXΠ al plus^{100} a b c f g$^{1.2}$ h n mm syr^{cu} (syr^{sch} *et amen*) sah Bas$^{eth\ 234}$ ... Ln (ex errore) αμην cum minusc pauc ff^{1} Cyp | εαν δυο: D^{gr} δυο εαν | συμφωνησουσιν cum

ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 [187-5] Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. 23 [188-10] διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη

21 s Lc 17, 3 s

ℵBDEHILVΔ 33. al mu ... ς -σωσιν cum FGKMSUXΓΠ al pl Or^{3,614} et^{617} Bas^{eth} Chr | εξ υμων (13. 69. 124. al it^{pl} vg syrr ante συμφ.) cum ℵBDL 13. 69. 124. al it^{pl} vg (syr^{omn}) Or^{1,793} Chr (et. mo^{5}) Cyp al ... ς Ti υμων ante συμφ. cum EFGHIKMSUVXΓΔΠ al pler q (*duo vestrum*) arm Or^{3,614} Bas^{eth} ... 33. a ff^{1} n vg^{cdd} (sed non am for al) om εξ υμ. | D^{a} παντ. του πραγμ. | ου εαν (D αν): X^{2} al o εαν | αιτησωνται: G^{a}H L^{a}X al mu -σονται | ℵ αυτοις γενησετ. | ουρανοις: V al pauc Chr praem τοις

20. ου (ita et. Or^{3,615} et 619 Chr; sed οπου ℵ^{b} Or^{1,394} et^{3,502} et alib Eus^{dem} et^{es} et ps saepe Const^{8,34} Ath$^{virgin\ 88}$ Bas$^{reg\ fus\ 343}$ et 383) γαρ etc: D οικ εισιν γαρ (D^{d} ου γαρ εισ., item d) δυ. η τρ. συν. εισ τ. ε. ονομ. παρ οισ ουκ ειμι εν με. αυτων. Similiter g^{1} post *in medio eorum* add: *non enim sunt congregati in nomine meo inter quos ego non sum.* | LΔ al εμεσω

21. προσελθ. o (D om) πε. ειπ. αυτω (ℵ* Dam$^{par\ 328}$ om) cum ℵ^{a}BD 300. 49^{ev} Or^{3,619} ... ς Ti αυτω ο πε. ειπ. cum ℵ^{c}EFGHKL unc^{6} al pler syr^{P} arm Chr. Item a b c e f ff^{1,2} g^{1} h syr^{cu} et^{sch} aeth sah cop Lcif *accedens* (vel *accessit - et* ut e f syrr aeth) *ad eum Petr. dixit ei* (e Lcif^{semel} om), g^{3} vg *accedens Petr. ad eum dixit* | κυριε: G* e^{scr} om | ΕΗΔ al αμαρτηση | εισ εμε: B 69. 124. 346. post ο αδ. μου pon | L om μου

22. αλλ cum ℵ unc^{14} al omn^{vid} ... Ln Ti αλλα cum BD | επτα: D* επτακισ. Spectat huc locus evglii Nazar. ab Hier (adv. Pelag. 3, 2) exscriptus: *Si peccaverit, inquit* (Christus), *frater tuus in verbo et satis tibi fecerit, septies in die suscipe eum. Dixit illi Simon discipulus eius: Septies in die? Respondit dominus et dixit ei: Etiam ego dico tibi, usque septuagies septies. Etenim in prophetis quoque postquam uncti sunt spiritu sancto, inventus est sermo peccati.* Idem testatur codex evv. saec. 9. vel 10. nuper ex oriente a me Petropolin perlatus (cf Notitia ed. cod. Sinait. p. 58.) hunc in modum: τὸ ἰουδαϊκὸν ἑξῆς ἔχει μετὰ τὸ ἑβδομηκοντάκ. ἑπτά· καὶ γὰρ ἐν τοῖς προφήταις μετὰ τὸ χρισθῆναι αὐτους ἐν πνεύμ. ἁγίῳ εὑρίσκετο ἐν αὐτοῖς λόγος ἁμαρτίας.

23. ΗΓ y^{scr} al ομοιωθη | ανθρωπω: G al^{2} om | Δ om μετα

24. προσηνεχθη cum ℵEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} (it vg *oblatus est*) Or^{3,627} c et^{632} bis Chr Dam$^{par\ 328}$ ... Ln Ti προσηχθη cum BD Or^{3,621} (in inscriptione περι του βασιλ. -- ω προσηχθη etc) et^{627b} (item ali-

εἶσ αὐτῷ ὀφειλέτησ μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν οὖν ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδοσ εἴ τι ὀφείλεισ. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ αὐτοῦ

---

quoties alludens ο προσαχθεισ) :: προσενεγκαι frequentatur a Mt; προσαγειν nusquam habet | εισ αυτω cum ℵ*B ... ς Ln Ti αυτω τισ cum ℵ^cD unc^14 (it vg ei unus) Or^3,627 Chr | μυριων (et. Or^2,621 in inscriptione et Or^int 3,975): ℵ* sah cop Or^2,621 et ^627sqq (sexies) πολλων (Iuvenc multa), c centum

25. ο (Δ om) κυριοσ cum ℵBDL y^scr a g^2· am for em harl san fr Lcif Hier ... ς Ln add αυτου c. E unc^12 al pler b c e f ff^1·2· h q vg syr^utr sah cop arm aeth Dam^par 328 ... 1. g^1· syr^cu Chr om (Or^libere ο βασιλευσ) | γυναικα cum ℵB 1. 258. (al ut videtur) h ... ς Ln Ti add αυτου cum D unc^14 al pler vv pler Dam^par 328 | τεκνα: ℵ Chr (et. ^mo 6) παιδια | ειχεν cum ℵDEFGHKLMSUVΓΔΠ al pler it vg etc Or^2,632 (ειχει, ωσ αποδεδωκαμεν, γυναικα και τεκνα, ατινα προτερον μεν εκελευσε πραθηναι ο βασ., πραθηναι δε και παντα α ειχεν) Dam^par Lcif ... Ln Ti εχει cum B 1. 56. 58. 124. (item syrr? item sah quae sunt ei; cop quae eius) Or^3,628 (πλην μη εχων αποδουναι – εχει γυν. και τεκνα και αλλα περι ων γεγραπται· παντα οσα εχει)

26. ουν: D y^scr it (exc q) vg sah syrP (sed in marg ουν) arm Lcif δε (299. syr^cu et^sch al και πεσων) | εκεινοσ cum ℵ^cDLΔ 33. al^7 it (exc q) vg syr^cu et utr cop aeth Lcif ... ς Ln om cum ℵ*B unc^11 al pler q sah arm Dam^par 328 | αυτω: c e f syr^cu dominum suum (h ad pedes domini sui adorab. eum) | λεγων absque κυριε cum BD y^scr 15. 47^cv^s a c e ff^1· g^2· l vg (et. am al, sed non for al) syr^cu Or^3,628 Chr Lcif ... ς add κυριε cum ℵ unc^12 al pler f ff^2· g^1· (h gat mm post επ εμ., b post μακρ. omissis επ εμ.) sah cop syr^utr arm aeth Dam^par | επ (σ εν) εμοι cum ℵB unc^12 al omn^vid Or^3,628 Chr Dam: DL επ εμε | αποδωσ. σοι cum ℵBL 13. 33. 69. 124. 157. a c g^1·2· h vg sah cop syr^coma arm aeth Or^3,628 Lcif ... ς σοι αποδ. cum E unc^11 al pler f q Chr Dam ... Ti om σοι cum D b e (om et. παντα) ff^1·2·

27. εκεινου cum ND unc^12 al pler it vg etc ... Ln om cum B 1. 124. (syr^ca et misertus est eius dominus eius) | το δανειον (ℵBLΔ 124. al -νιον): 1. Or^3,629 (ο δε σπλαγχνισθεισ επ αυτω κυριοσ ουκ – αφηκεν αυτον μονον αλλα – πασαν την οφ. αφηκεν αυτω) πασαν την οφειλην (sah cop debitum eius omne) :: ut v. 32.

28. εκεινοσ: Ln om cum B arm^zoh | εκατ. δηναρια: D δην. ϙ, item d denarios centum | αποδοσ cum ℵBDLΠ* 1. 33. 114. y^scr it (exc e f) vg

παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος

---

sah cop aeth Or^{s,622} et ^{629} Dam^{par} Lcif ... ς (Gb^{00}) add *μοι* cum cr^{n2} unc^{10} al pler e f syr^{omn} arm Chr | ὃ τι cum ℵBCD unc^{12} al plus^{150} q (*si quid*) Or^{s,622} et ^{629} Chr Dam$^{par\ 328}$ ... ς (= Gb Sz) ο,τι cum minusc mu (it^{pler} vg *quod*, d *quae*) arm aeth | *οφειλεισ* (κ*F al -λησ): syrP c. ob. add *mihi*

29. *πεσ. οιν ο συ. αυτ.* cum ℵBC*DGL al^{9} it^{pler} vg syr^{eu} sah aeth Or^{s,633} (*ο δε πεσων ου προσεκινει αλλα παρεκαλει*) Lcif ... ς Ti add *εισ τουσ ποδασ αυτου* cum C^{2}ΞFHKMSUVΓΔΠ al pler f q syr^{sch} et P arm (cop *quum proiecisset se humi* vel *in partem inferiorem*) Dam^{par}. Versu 26. a h ad *πεσων* add *ad pedes domini sui*. Praeterea cf Mc 4, 22 Lc 8, 41 Act 10, 25 Ioh 11, 32 | *επ εμοι* cum ℵB unc^{11} al omn^{vid} ... Ln *επ εμε* cum CDL | *και* (D *καγω*) sine *παντα* (Gb'' Sz) cum ℵ*BC*DEFGHMSUVΔ al plus^{300} a b e ff^{2}· g^{1}· h syr^{eu} syr^{cod} (ap Jones) et P ^{txt} arm Dam^{par} Leif ... ς add *παντα* (69. 124. *απαντ.*) cum ℵ^{c}C^{2}LΓΠ (ℵ post *αποδ. σοι*) 1. 33. al mu c f ff^{1}· g^{2}· l q vg syr^{sch} et P mg sah cop aeth Chr; item Ln [*πα.*] | *αποδ. σοι* (syr^{eu} om *σοι*): C^{2}ΓΠ 13. 33. 69. 114. 124. 346. y^{ecr} al^{10} fere f Chr *σοι αποδ.*

30. *ηθελεν* (syr^{eu} add ο *συνδουλ. αυτου*): D 69. 124. al plus^{5} Dam$^{par\ 328}$ *ηθελησεν* (it vg *noluit*) | *αλλα* cum ℵ^{c} (ℵ* *και*) BCDEGHKLMUΓΠ al pl ... ς^{e} (= ς Gb Sz) *αλλ* cum FΔ al pm | L al mu *ε. την φυ.* (Or^{s,634} *ο δε συγχωρηθεισ εβαλεν αυτον εισ την φυλακ.*) | *εωσ* cum ℵBCL arm ... ς Ti *εωσ ου* cum D unc^{12} al certe pler | *το*: C al^{5} g^{1}· tol Dam^{par} *παν το*

31. *ουν* cum ℵ* et ^{cb} BD 33. e ... ς Ti *δε* cum ℵ^{ca} C unc^{12} al omn fere it^{pler} vg sah cop syr^{omn} aeth Dam^{par} Chr Lcif | *οι συνδ. αυτου* (al pauc om *αυτ.*) cum ℵCD unc rell al omn fere etc: Ln *αυτου οι συνδ.* cum B | *τ. γινομενα* (ℵ^{ca} D *γει.*) cum ℵ^{ca}DL al^{15} Chr$^{mo\ 1}$ (Chr$^{mo\ 5}$ om), item *fiebant* it (exc e) vg Lcif ... ς Ln *τ. γενομ.* cum ℵ* et ^{cb}BC unc^{12} e (*quae acta erant*) Dam^{par} | *εαυτων* cum ℵBC unc^{10} al^{50} fere (Or^{s,629} *σαφωσ παραστησαντεσ τω κυρ. εαυτων πα. τ. γεν.*) ... ς *αὐτων* cum DHLS al pl (sed HL al *αὐτων*) | *τα* (Δ om) *γινομενα* (*quae facta erant* it vg): H e (*quae agebantur*) *γινομενα*

32. *τοτε προσκ.*: Π al *πρ. δε* | *αυτω* (et. Or^{1,254}): D al pauc om | *με*: M *μοι*

33. *εδει*: D add *ουν*, item it^{pler} (non e m) vg (exc for al) syr^{eu} sah arm *nonne* (*non*) *ergo oportuit* | *καγω* cum ℵBDL 33. al Or^{1,254} ... ς *και εγω* cum C unc^{12} al pler

αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX.

Mc 10, 1 1 [189. 6] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3–9 Mc 10, 2–12 3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν *Gen 1, 27 αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ'

---

34. *εως ου*: Ln om *ου* cum B arm (Or[1,254] *βαλετε αυτον εισ τ. φυλ. εως αποδω παν το οφειλ.*) | *παν*: D y^{scr} al pauc Chr ($ita^{mo\ 5}$) om :: ut v. 30 | *αυτω* cum ℵ* et^{cb} C unc^{13} al pler sah cop syr^{sch} et^{p} aeth $Dam^{par\ 328}$ ... Ln om cum $ℵ^{ca}$ BD 124* al^{15} fere ($Or^{1,254}$), item *universum debitum* it vg syr^{cu} arm :: ut v. 30, ubi nemo *αυτω* add

35. *ουρανιος* cum ℵBC²DKLΠ ti* 33. al^{30} fere $Or^{1,254}$ et ^{3,634} Dam^{par} ... ς Ti *επουρανιος* cum C*EFGHMSUVΓΔ al longe pl | *ποιησει υμιν* (ita et. f g^{2} q vg): D it^{pl} *ουτ. και υμιν ποιησει ο πα. μ. ο ουρ.* Similiter $Or^{1,254}$ *ουτ. και υμ. ο πα. ο ουρ. ποιησ.* (et ^{3,634} *ουτ. ουν ποιη. και υμ. ο πα.* etc) | *καρδ. υμων* cum ℵBDL 1. 22* al^{3} it (exc f h) vg syr^{cu} sah (sed vide post) cop aeth arr $Or^{1,254}$ Lcif Aug al ... ς (= Gb) add *τα παραπτωματα αυτων* cum C unc^{12} f h syr^{sch} et^{p} $sah^{münt}$ arm Chr Dam^{par}

XIX. 1. *ετελεσεν* (minusc aliq *συνετελ.*) cum ℵBC unc^{13} al omn^{vid} f g^{2} h q vg $Or^{3,634\ sq}$ (*οτι μονος ετελεσε τους λογους ο ις ο ελθων τελος επιθειναι τοις πραγμασι*): D a b c e $ff^{1.2}$ g^{1} Hil *ελαλησεν* | *της* pr: $ς^{e}$ male om

3. *προσηλθον*: 33. *-θαν* | *οι φαρ.* cum ℵDEFGHKSUVΓ al pler sah $Or^{3,636}$ $Naz^{or\ 37,5}$ ... Ln om *οι* cum BCLMΔΠ al^{15} fere cop $Dam^{par\ 640\ cod}$ :: cf Mc, item ad Mt 16, 1 | *λεγοντες* (Gb″) cum ℵBCKLMΓΠ 1. al [30] fere it^{pler} vg syr^{cu} *et* ^{sch} sah cop arm aeth al $Or^{3,636}$ (Chr *πειραζοντες ελεγον*) $Naz^{or\ 37,5}$ Hil ... ς *λεγοντ.* (D* d *λεγουσιν*) *αυτω* cum DM^{mg} unc^{3} c h q syr^{p} Dam^{par} Op | *εξεστιν* cum ℵBLΓ 125* 301. f^{scr} sl^{2} Aug (Clem ^{532} *ο κυριος ειπεν - ει εξεστιν απολυσαι γυναικα, μωυσεως επιτρεψαντος*) ... ς Ti add *ανθρωπω* (c^{scr} $Or^{3,636}$ *-που*) cum $ℵ^{c}$CD unc^{11} al pler (4. *ανδρι* :: ut Mc) it vg syr^{omn} sah cop al $Or^{3,636}$ et ^{637} $Naz^{or\ 37,5}$ Dam^{par} Hil al : : *ανδρι* in Mc non omittitur

4. *ειπεν* cum ℵBDL al pauc a c e $ff^{1.2}$ h sah cop aeth $Or^{3,637}$ ... ς add *αυτοις* cum C unc^{12} al pler b f $g^{1.2}$ (m) q vg syr^{omn} al Dam^{par} Op ::

ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; 5 καὶ εἶπεν· ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖς· ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-

*Gen 2, 24.

5. 31 *Deu 24, 1

ut Mc. Praeterea itpl (a b c ff2· g1· h; f *Jesus autem respondens*) *et respondens Jesus* etc. Contra g2· vg *qui respondens*, ff1· *quibus respondens*, e *ille autem respondit et*, q *at ille respondens* | ποιησασ cum ℵCDZ unc13 al pler it vg al Const6,14 Naz37,5 Chr Dampar Or1nt 2,880 Aug (schol vetus ap Mtthaei οικονομικωσ δε ουκ ειπεν εγω ο κτισασ τον ανθρ. αλλ ο ποιησασ απ αρχησ) ... B 1. 22. 33. 124. (sah cop) arm Or3,637 bis Methresurr 772 Titmanich 100 Ath1,39 et 414 (addens: απο γαρ αρχησ τινοσ του μη ειναι ποτε γεγονε και εκτισθη τα γενητα) κτισασ. Cf et. Homcl 2,54 σαδδουκαιοισ πυνθανομενοισ καθ ον λογον μων. επτα συνεχωρησεν γαμειν, εφη· μων. κατα τ. σκληροκ. υμων επετρεψεν υμιν, απ αρχ. γαρ ουτωσ ουκ εγενετο· ο γαρ κτισασ απ αρχ. τον ανθρ. αρσεν κ. θηλυ εποιησεν αυτον | αρσεν (syrcu ante απ): E al pauc (Or3,637 sqq passim αρρεν editum est) αρρεν | D* θηλιν

5. ειπεν: Δ* δ add αυτοισ | ενεκα cum ℵBLZ Or3,638 (non distinguens inter LXX et Mt) ... ς Ti ενεκεν cum CD unc13 al certe pler Const6,14 Meth772 al :: ad Gen 2, 24 (B deficit) non notati sunt cdd a forma ενεκεν discedentes | πατερα cum ℵBDZ unc11 al pl it vg al Or3,638 Ath1,39 Or1nt 2,905 ... CEIΔ 1. 33. al plus50 sah cop syromn armcdd aeth Const Tit100 Chr Dampar al Or1nt 2,880 Op add αυτου :: ita LXX discedentib. paucis | μητερα: Γ 69. al10 fere sah cop syromn aeth al Ath1,39 Dampar Or1nt 2,880 (non Const Tit Chr Or1nt 2,905) add αυτου :: deest LXXed sed add cdd mu | κολληθησ. (Gb″) cum BDEFGHISUV al50 fere (Or3,638 και εκολληθη τη -γυναικι αυτου) ... ς προσκολληθ. (:: ut LXX) cum ℵCK LMΣΓΔΠ al pl Tit Ath1,39 Chr Dampar (minusc mu Ath Chr Dam perg unt προσ την γυ. ut LXX | οι: Z om

6. σαρξ μια cum BCEFGHIKLMSUVΣΓΔΠ al omnvid m q Or3,637 Ath1,39 Dampar ... ND it (exc m q) vg μι. σαρξ :: cf ad Lc | ο θεοσ: Z 6. Cyrnest59 om ο | συνεζευξεν (et. Ath1,39 Cyrnest etc): D a e** ff1·2· h Aug Chrom add εισ εν | D αποχωριζετω

7. μωυσησ (D ο μωυ.) cum ℵ (ℵb etc v. 7; ℵ v. 8) BDKMNΣΠ (L v. 7) al mu ... ς μωσησ c. (ℵ* v. 7) CEFGHISUVΓΔ (L v. 8.) al pl. Item v. sq. Praeterea cf ad 8, 4 | ενετειλατο (28. εγραψεν): N add ημιν | απολυσαι cum ℵDLZ 1. 22. a e ff1· g1·2· h l vg syrhr arm sahmünt aeth Or3,640 sq Aug Op ... ς add αυτην cum BCEFGHIKMNSUVΓΔΠ al pler f q syrsch etP Dampar (sah cop eas, b c ff2· m gat mm Irint Amb uxorem; syrcu ut quicumque vult uxorem dimittere det illi libellum repudii)

8. λεγει (D*gr aeth και λε.): M a b c add ο ις (non e f ff1·2· g1·2· h q vg) | μω. (vide ad v. 7; U al pauc add μεν): D itpler (non g2· q, nec vg)

λῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. 9 [190.2]
5, 32 Lc 16, 18 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 [191.10] λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες

---

post επετρ. υμιν | ου γεγονεν (Or^{3,641,646} et ^{648} Eus$^{marc\ 257}$): D 46. Chr (et.$^{mo\ 5}$) ουκ εγενετο. Cf Hom^{clem} ad v. 4.

9. οτι cum ΝCEFGHIKLMNSUVΓΔΠ al omn^{vid} f ff^{2}· g^{1}· m q vg syr^{omn} sah cop arm aeth Bas$^{eth\ 308}$ Chr Dam$^{par\ 640}$ ... Ln Ti om cum BDZ a b c e ff^{1}· g^{2}· h :: cf ad 5, 32 | οσ αν: CM οσ εαν | απολυσῃ: H al -σει | μη επι πορνεια (NI -ια) cum NCINZ unc^{13} al ^{150} fere g^{2}· vg (*nisi ob fornicationem*) syr^{utr} arm aeth Dam^{par}; item ς (= Gb Sz) praemisso ει cum minusc pauc Bas^{eth} (Clem — libere, et quaeritur quorsum spectet — ^{532} χωρισ λογου πορν. et^{506} πλην ει μη επι λογω πορν.) ... Ln παρεκτοσ λογου πορνειασ (:: ex 5, 32) cum BD 1. 33. al^{6} it^{pler} (c d ff^{1}· m *excepta causa adulterii*; e *praeter causam fornicationis*; a b f ff^{2}· g^{1}· h q *nisi ob causam fornic.* Item Aug *excepta causa fornicat., nisi ex causa forn., nisi ob causam forn.*; Tert^{bis} libere om *μη επ. πορν.*, item Athenag$^{leg\ 33}$) syr^{cu} sah cop Or$^{3,647\ sqq}$ (Clem^{533} χωρισ λογου πορν.) Bas^{eth} Chr (et.$^{mo\ 6}$) | και γαμηση (HMΓ al -σει) αλλην cum NCDIZ unc^{13} al pler it (exc ff^{1}·) vg syr^{omn} sah arm aeth Dam^{par} Aug^{ter} (sic, quamvis libere) ... BN 1. 4. ff^{1}· cop sl^{2}· Or$^{3,647\ sq}$ om | μοιχαται cum NC^{2}DIZ unc^{13} al pler it (exc ff^{1}· et m^{139}, non item m^{80}) vg syr^{utr} (syr^{cu} *adulterium committit adv. eam*) sah arm aeth Bas^{eth} ... BC*N 1. 4. ff^{1}· m^{139} cop syr^{hr} vid Or$^{3,647\ sq}$ Aug ποιει αυτην μοιχευθηναι (Clem^{506} ο δε απολελυμενην λαμβανων γυναικα μοιχαται· εαν γαρ τισ απολυση γυναικα, μοιχαται αυτην, τουτεστιν αναγκαζει μοιχευθηναι) | μοιχαται sine additamento cum NC^{2}DLS 69. al^{15} a b e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g^{1}· h l m^{80} (exscripti vv. 9 usq 12) gat mm syr^{cu} sah cop^{cod} Or$^{3,647\ sq}$ (certe non tangit; verba enim ωσπερ δε μοιχαλισ εστι γυνη, και δοκη γαμεισθαι ανδρι, ετι ζωντοσ του προτερου, ουτωσ και ανηρ δοκων γαμειν απολελυμενην ου γαμει κατα την του σωτηροσ ημων αποφασιν οσον μοιχευει potius ad 5, 32 vel Lc 16, 18 spectant) Chr (et.$^{mo\ 6}$) ... ς Ln Ti add και ο απολελυμενην γαμησασ (C*INAH 1. 13. 33. 124. 346. y^{scr} al γαμων) μοιχαται cum BC^{1}INZ unc^{11} al pler c f g^{2}· m^{139} q vg syr$^{utr\ et^{hr}}$ cop^{edd} arm aeth Bas^{eth} Dam^{par} (Tert potius ad 5, 32 spectat) :: petitum est ex parallelis

10. αυτω: N* om | οι μαθητ. cum NB al^{2} e ff^{1}· g^{1}· sah^{cod} Dam$^{par\ cod}$ ... ς add αυτου cum CDINZ unc^{13} al pler it^{pl} vg al mu | ανθρωπου (et. e f g^{2}· l vg: Or^{3,649}): D ανδροσ, item *viri* a b c ff^{2}· (ff^{1}· om) g^{1}· h m q Amb al

11. ο δε: KMII al^{20} fere m add $\overline{\text{ις}}$, item a b c ff^{1}· syr^{cu} *dixit* (*ait*) *autem illis Jesus* | τουτον cum NCDINZ unc^{13} al pler it (exc e) al pler Clem ^{534} Dam$^{par\ 640}$ Or$^{int\ 2,178}$ Amb Aug al ... B 1. y^{scr} e aeth Or$^{3,649\ sq}$

ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

13 [193.2] Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. Mc 10, 13–16 Lc 18, 15–17

16 [193.2] Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί Mc 10, 17–22 Lc 18, 18–23

Cyp^{bis} om; hinc Ln [τοιντ.] | *δεδοται*: syr^{cu} add *a deo*. Pertinet huc Clem^{stro} ^{3,508} sq: *οι απο βασιλειδου* (ex ev. Hebr?) – *αποκριναμενοι λεγουσι τον κυριον· ου παντ. χωρ. τον λογ. τουτον· εισι γαρ ευνουχοι οι μεν εκ γενετης, οι δε εξ αναγκης*. Item Epiphanes teste Epiph ^{22,4}: *λεγων ως εν τω ευαγγ. εμφερεται του σωτηρος φασκοντος τρεις μεν ευνουχους ειναι, τον τε εξ ανθρωπων ευνουχιζομενον και τον εκ γενετης και τον δια την βασ. των ουρ. εαυτον εκουσιως ευνουχισαντα.*

12. *γαρ* (א^{b} et c): א* om | D *ηυνουχισθησαν* | *ευνουχοι* tert: m syr^{cu} om | א* *δυνομενος*. Ceterum cf Iust^{ap} ^{1,15} – *ειπεν* – *εισι τινες οιτινες ευνουχισθησαν υπο των ανθρ., εισι δε οι εγεννηθησαν ευνουχοι, εισι δε οι ευνουχισαν εαυτους δια την βασ. τ. ουρ. πλην ου παντες τουτο χωρουσιν.*

13. *προσηνεχθησαν* cum ℵBCDL al^{15} Or^{3,658} … ς *-χθη* cum EFGHI^{vid}KM SUVΓΔ al pler Or^{3,659} Chr | D sah cop Or^{3,658} (in inscriptione pericopae; non item ^{3,659}) *επιθ. τ. χειρ. αυτοις*, U it vg *τ. χειρ. αυτ. επιθη*, et aliter transponitur | *επετιμησαν*: C it vg *επετιμων* | *φυτοις*: Δ *αυτους*

14. *αυτοις* cum ℵCDLM al pauc f g$^{1.2}$ l vg syr^{cu} et^{sch} syrP c.* cop aeth al Chr (et.^{mo} ^{6}) … ς Ln Ti om cum BI unc^{10} al pler it^{pl} sah arm | *τα παιδια*: syr^{cu} add *ελθειν πρ. εμε* (non mutatis iis quae sequuntur); syr^{sch} huc transfert *ελθ. πρ. εμε* : : cf Mc et Lc | *κωλυετε*: D 13. 69** 124. *-σητε* (69* *-σετε*, 237. *-ητε*) | *πρ. εμε* cum ℵLΔ … ς Ln Ti *πρ. με* cum BCD unc^{10}

15. *τ. χειρ. αυτοις* (ℵ *επ αυτους*, al pauc *επ αυτα*) cum (ℵ)BDLΔ* 69. 124. al^{10} fere syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth Or^{3,658} et ^{663} … ς *αυτοις τ. χειρ.* cum CEFGHKMSUVΔ*^{corr} al pler it vg syrP arm Chr

16. c^{2}G^{2} al mu (inprimis evglstaria): *τω καιρω εκεινω* (G^{2} om, al *τ. καιρ. εκ.* om) *νεανισκος τις προσηλθεν* (G^{2} *-ελθων*) *τω ιω γονυπετων αυτον και λεγων* (G^{2} *ειπεν αυτω* pro *γον.* usq *λεγ.*) | *προσ. αυτω ειπ.* (a b usq Hil add *αυτω*, item cop) cum ℵB 13. 157. 346. f e (item a b c ff$^{1.2}$ g^{1} h q Hil, cop) sah arm aeth Chr Op (vide et. Iust) … ς *προσ. ειπ.* (D *λεγει*, vg *ait*) *αυτω* cum CDEFGHKLMSUVΓΔ al pler vg syr^{omn} Or^{3,664} Bas^{eth} ^{242} et ^{270} | *διδασκ.* cum ℵBDL 1. 22. ti^{2} 5^{ev} a e ff^{1} aeth Or^{3,664bis}

Mc 5, 29 9, 43. 45 οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 [180.6] εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώ-
Mc 9, 47 νιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 10 [181.10] Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπου-

---

it vg syr^{cu} et p al) Or^{3,600} sq Chr (et. mo 6) ... Gb^{0} Ln om cum BL 1. 33. al^{15} fere syr^{sch} sah aeth Chr$^{mo\ 1}$ Cyr$^{luc\ 360}$ Dam$^{par\ cod\ cat\ ox}$ (:: Heb 9, 16. 23. Ro 13, 5 *αναγκη* absque *εστιν* scriptum non fluctuat) | *πλην*: D* add *δε* (it vg *verum tamen vae*) | *ανθρωπω* cum ℵDFL 1. 22. al^{4} g^{1} am for san syr^{cu} et utr cop (Or^{3,602}) cat^{ox} ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *εκεινω* cum BEGH unc^{9} al pler it^{pler} vg (et. fu al) sah arm aeth Bas$^{eth\ 264}$ Lcif Hil (Dial^{63} *ουαι εκεινω δι ου το σκ. ερχ.*) Cyr$^{luc\ 360}$ Dam^{par}

8. *σκανδαλιζει*: FLVX al mu -ζη, al pauc -σει vel -ση | *εκκοψον*: ℵ* *εξελε* | *αυτον* (Gb'') cum ℵBDL 1. 13. 124. 157. 243. 245. 346. it vg sah syr^{cu} et ^{sch} arm aeth Lcif Hil; item U 28. *αυτην* ... ς *αυτα* cum EFGHKMSVXΓΔΠ al pler cop syr^{p} | *καλον*: U Chr (et. mo 5) add *γαρ* | *εισελθειν*: ΚΠ al pauc it^{pler} (non e q) vg post *εισ τ. ζω.* | *κυλλ. η χωλ.* cum ℵB 157. f^{ecr} it^{pler} vg (sed ff^{2}· for al tantam *debilem* i. e. *κυλλ.*)... ς Ti *χω. η κυ.* cum DE unc^{18} al pler e q sah cop syr^{cu} et ^{utr} arm aeth Or^{3,603} | *χειρας* (Γ om *η δυ. χει.*) et *ποδασ* (et. f q vg): D it^{pler} Chr cdd^{4} *ποδ.* et *χειρ.* (Or^{3,603} *βληθηναι εισ την γεε. του πυρ. μετα των δυο ποδ. η των δυ. χειρ.*) | *το πυ. το αιω.*: 1. ff^{1}· gat syr^{cu} Or^{3,603} *την γεενναν του πυρος*, c *gehennam aeternam*

9. *και ει*: D *το αυτο ει και* (d *similiter et si*) | Δ y^{scr} al om ὁ | *σκανδαλιζει* (B *σκανδαλει*): FLΔ al -ζη | *εισελθειν*: al pauc e ff^{1}· Chr ante *εισ τ. ζω.* | *εχοντα*: L 13. 124. 346. *εχειν και* (L om κ.) | *γεενναν* (EFLXΓ al *γεενναν*) *του* (Δ om) *πυρος* (D om *τ. πυ.*): e f *ignem aeternum*

10. Γ 346. f^{ecr} *καταφρονησετε* | *των μι. τουτ.* c. ℵBEFGHKMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} c e f q sah cop syr^{p} arm Thdot^{970} Clem^{953} Or^{3,605} Or$^{int\ 3,358}$ et^{936} Const^{2,18} Hil ... DL a b ff^{1}· m n syr^{cu} et ^{sch} Or^{2,627} et^{3,609} Lcif al *τουτ.* (g^{1}· ff^{2}· Eus$^{ps\ 310}$ om) *τ. μικρ.* praetereaque D b c ff$^{1.2}$· g$^{1.2}$· syr^{cu} sah sax (non fr) Hil add *των πιστευοντων εισ εμε*, item Or^{3,627} Or$^{int\ 3,358}$ et^{936} Eus$^{ps\ 310}$ add *των εν τη εκκλησια* (Eus add *μου*) | *λεγω* usq *ουρανοισ*: sax om | *εν* (H al add *τοισ*) *ουρ.* c. ℵDEFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pler} vg syr^{cu} syr^{p} cop arm aeth Lcif; item B 33. *εν τω* (33. om) *ουρανω* (ita Ln)... Γ 1. 13. 22. al^{6} e ff^{1}· sah syr^{sch} (sed habet cd ap Jones) al Thdot^{970} lib Clem^{953} lib Or^{1,767} et^{2,627} Or$^{int\ 3,358}$ et^{4,473} et alib Eus$^{ps\ 204}$ Bas$^{eunom\ 272}$ et virgin^{616} Chr al Hil om; hinc Ln [*εν ουρανω*] | *μου*: H om | *του εν ουρ.* (et. Or^{1,663} et alib et^{2,627} et^{3,608} Bas virgin Chr): DV 33. al Or^{1,215} Eus$^{ps\ 204}$ Bas$^{eunom\ 272}$ *τ. ε. τοισ ουρ.*

σιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 [188.5] Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων. 15 [188.5] Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν 12—14 Lc 15, 4—7

---

11. ς ἦλθε γὰρ (a n δε, b om; syr^{cu} hunc versum ita cum praegressis coniungit ut pendeat a verbis λεγω γαρ υμιν, ita fere: και οτι ηλθεν etc) ὁ (A om) υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι (L^{2mg} ζητησε σωσε, G al plus^{30} c cop$^{cod\ 1}$ aeth ζητησαι και σωσαι) τὸ ἀπολωλός c. DEFGH KMSUVXΓΔΠ al pler it^{Pl} vg syr^{cu} et utr arm aeth al Chr eat^{ox} al ... om (Gb^{00}) e. ℵBL* 1* 13. 33. e ff$^{1\cdot}$ sah cop (in plerisq cdd, sed cd^{1} habet) syr^{hr} aeth^{eod} Or^{3,610} (quum enim a v. 10 ad v. 14. transeat, interiectis verbis: τα δε περι των εκατον προβατων εχειν εισ τασ κατα λουκ. ομιλιασ, versus vero 11. non ad istam parabolam pertineat, apparet eum hunc versum non agnovisse.) Eus (in canone; componit enim Lc 19, 10 cum Mt 15, 24 i. e. Lc 226. cum Mt 158.) Hil Hier Iuv : : frustra negant hunc versum e Lc 19, 20 huc illatum esse quum non ubique ζητησαι και additum legatur. At enim nihil magis usu venit quam simili modo differre imitationem a proposito exemplo. Cf ad Mt 8, 13 ; ad Lc 9, 56 ; ad Mt 21, 44 etc

12. τι: D q^{ser} a cop syr^{cu} add δε | αφεισ et πορευθεισ cum ℵEFGHIKMSU VXΓΔΠ al pler q syr^{omn}... Ln αφησει (D ff$^{1\cdot}$ vg^{ed} for san al αφησιν) et και πορευθεισ (D πορευομενοσ) cum BL (D) 124. 157. 346. it (exc q) am (item vg^{ed} et cdd al) arm aeth | ενενηκοντ. cum unc omnib et al pl ... ς εννενηκ. cum minusc mu. Item v. 13. | εννεα (al pauc ενεα): B 13. 346. arm add προβατα (E* iam scripserat προ) | ℵ* om επι τα ορη (suppl ℵ^{a}) | ζητει: H 13. 124. 346. d (e h gat al *vadet quaerere*) ζητησει

13. χαιρει (et. e vg^{ed} fu al): A* χαρει, it (et. δ) am for gat mm *gaudebit* | GLU al ενεα

14. εμπροσθεν: ℵ syr^{cu} cop Or^{3,610} om | υμων (DΣ^{gr*} al pauc harl* ημων) cum ℵDEGKLMSUVXΔΠ al longe pl it vg syr^{cu} et sch syr^{p} mg al Aug ... Ln μου cum BFHIΓ al^{25} sah cop syr^{cod} syr^{p} txt arm aeth al Or^{3,609sq} et ^{612} : : v. 10 μου non fluct | ουρανοισ (et. Or^{3,609}) : DV* (item E*?) 33. al Or^{3,610} et ^{612} τοισ ουρ. | εν (Gb') cum ℵBDLM^{mg} 33. 157. al^{5} e* harl* ... ς εισ cum I unc^{13} al pler it^{pler} vg Or$^{3,609\ sqq}$

15. αμαρτηση (B^{bart}? L al -σει, item L ακουσει) et. Cyr$^{ador\ 104}$: 33. al^{40} Or^{3,610} Bas$^{epp\ 426}$ Bas$^{reg\ bre\ 493}$ et ^{518} et alib Chr αμαρτη | αμαρτ. sine εισ σε cum ℵB 1. 22. 234* sah Or^{3,610} et $^{int\ 2,194}$ Cyr^{ador} Bas$^{epp\ 426}$ et reg fus ^{351} et reg bre ^{231} ... ς Ti add εισ σε cum DI unc^{14} al pler it vg cop syr^{cu} et utr al Bas$^{eth\ 273}$ Bas$^{reg\ bre\ 493}$ et ^{518} Chr Lcif Hil | υπαγε (syr^{cu} Bas^{epp} om) cum ℵBD 1. 33. al plus^{30} ff$^{1\cdot 2\cdot}$ sah syr^{utr} arm

μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. 16 [184. 10] ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ
*Deu 19, 15 2 Co 13, 1 ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 [185. 7] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς
16, 19 ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 [186. 10] Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ

---

al Or^{3,610} et int ^{2,194} Bas^{regg} Cyr^{ador} Chr ... ς (=Gb) add *και* cum ı unc^{14} it^{pler} vg cop aeth Lcif Hil al | D *εκερδησεσ*

16. *δε μη*: LA 33. al pauc it (exc q) vg (sed non for al) sah cop (syr^{cu} et ^{sch} sed non syr^{P}) arm aeth Cyr$^{ador\,104}$ Bas$^{mona\,578}$ Bas$^{epp\,426}$ (ante *μη*) Or$^{int\,2,194}$ (non item Or^{3,611}) add *σου* | *σεαυτου* cum ℵKLM 1. 13. 33. 69. 157. 346. al plus^{10} Or^{3,611} Bas^{epp} et mon^{a} Chr ... ς Ln Ti *σου* cum BDI unc^{11} al pler Cyr^{ador}. Praeterea B ff$^{1.}$ cop *μετ. σ.* post *δυο* pon | *μαρτυρων* (h. l. et. a b c f n am for fu san syr^{P}): L al ante *δυο*, ℵ 1. al e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h q vg^{ed} sah cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth Or^{3,611} et$^{int\,2,194}$ Cyr ador^{104} Tert al post *τριων*... D 435. (Aug^{semel}) om | *σταθη* cum ℵBD unc^{11} al pler Cyr^{ador} ... IMUA 33. 262. al plus^{10} (e *in ore enim – stabit*; ff$^{1.}$ *et - stabit*) Or^{3,611} *σταθησεται* (:: ita vel *στήσεται* LXX, sed non praecedit *να*)

17. *ειπον* cum ℵL Or^{3,611} ... ς Ln Ti *ειπε* cum BDI unc rell al omn^{vid} Cyr^{ador} Bas^{epp} | *σοι* (1. 22. 59. Bas^{epp} add *λοιπον*, item Or^{3,612} *δει αυτον ειναι προσ το λοιπον*): L om | D 301. ff$^{1.}$ syr^{cu} et^{P} *και ωσ ο τελ.*

18. *αμην*: M c *αμ. αμ.*, V* al *αμ. δε*, 157. syr^{P} *αμ. γαρ* | *οσα εαν* pri cum ℵEFGHIMSUVXΔ al pler Or$^{3,612\,sq}$ (bis *οσα εαν* ap Lomm. legitur; ap Ru. semel *ο εαν*); item sec cum ℵ^{b} et^{c} BEFGHKMSUVXΔΠ al pler ... BDKLΓΠ al plus^{10} Bas$^{eth\,234}$ *οσα αν* pri loc (Ln); item ℵ* D^{supp} g L al^{10} fere Bas sec loc (D* ab *επ. τ. γησ* pr ad sec transilit, item r n ab *ουρανω* pr ad sec) | *εν ουρανω* pri cum B 124. Or, sec cum ℵB 124. Or (^{3,614} conlato 16, 19 urget h. l. *εν ουρανω*, non ut ad Petrum *εν ουρανοισ* dictum esse, *ουκ εν ουρανοισ, ωσ επι πετρον, αλλ εν ουρανω ενι*) ... ς Ti bis *εν τω ουρανω* cum EFGHKSUVXΓΔΠ (M pri loc) al pler (Or$^{1|b}$ *ουδενοσ των εν ουρανω αναλυοντοσ του δεδηκοτοσ* et *ωσ δεδεμενου του τοιουτου εν τω ουρ.*) Bas$^{eth\,234}$ ... D (pri loc D^{supp} g) L 22. 33. 157. al pauc f sah cop bis *εν τοισ ουρανοισ*, pri loc et. ℵ, sec loc et. M :: cf 16, 19

19. *παλιν* cum NDLMΓΔ 1. al sat mu ff$^{2.}$ l vg (et. am fu for al) cop arm syr^{P} Or^{3,614} Chr (sed MΔ Chr add *δε*, item aeth); e *iterum audite* ... Ti *παλ. αμην* cum BEFGHIKSUVXΠ al plus^{100} a b c f g$^{1.2.}$ h n mm syr^{cu} (syr^{sch} *et amen*) sah Bas$^{eth\,234}$ ... Ln (ex errore) *αμην* cum minusc pauc ff$^{1.}$ Cyp | *εαν δυο*: D^{gr} *δυο εαν* | *συμφωνησουσιν* cum

ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 *οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.*

21 [187.5] *Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;* 22 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.* 23 [188.10] *διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.* 24 *ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη*

Lc 21, 8 17, 3 s

ℵBDEHILVΔ 33. al mu ... ς -σωσιν cum FGKMSUXΓΠ al pl Or^{3,614} et^{617} Bas^{eth} Chr | εξ υμων (13. 69. 124. al it^{pl} vg syrr ante συμφ.) cum ℵBDL 13. 69. 124. al it^{pl} vg (syr^{omn}) Or^{1,793} Chr (et. mo^{5}) Cyp al ... ς Ti υμων ante συμφ. cum EFGHIKMSUVXΓΔΠ al pler q (*duo vestrum*) arm Or^{3,614} Bas^{eth} ... 33. a ff^{1} n vg^{cdd} (sed non am for al) om εξ υμ. | D* παντ. του πραγμ. | ου εαν (D αν): X^{2} al ο εαν | αιτησωνται: G*H L*X al mu -σονται | ℵ αυτοις γενησετ. | ουρανοις: V al pauc Chr praem τοις

20. ου (ita et. Or^{3,615} et^{619} Chr; sed οπου ℵ^{b} Or^{1,394} et^{3,302} et alib Eus^{dem} et^{es} et ps saepe Const^{8,34} Ath virgin^{88} Bas reg fus^{343} et^{383}) γαρ etc: D ουκ εισιν γαρ (D^{d} ου γαρ εισ., item d) δυ. η τρ. συν. εισ τ. ε. ονομ. παρ οισ ουκ ειμει εν με. αυτων. Similiter g^{1} post *in medio eorum* add: *non enim sunt congregati in nomine meo inter quos ego non sum.* | LΔ al εμμεσω

21. προσελθ. ο (D om) πε. ειπ. αυτω (ℵ* Dam$^{par\ 328}$ om) cum ℵ*BD 300. 49^{ev} Or^{3,619} ... ς Ti αυτω ο πε. ειπ. cum ℵ^{c}EFGHKL unc^{8} al pler syr^{P} arm Chr. Item a b c e f ff$^{1.2.}$ g^{1} h syr^{cu} et sch aeth sah cop Lcif *accedens* (vel *accessit* - *et* ut e f syrr aeth) *ad eum Petr. dixit ei* (e Lcif^{semel} om), g^{2} vg *accedens Petr. ad eum dixit* | κυριε: G* e^{scr} om | ΚΗΔ al αμαρτηση | εισ εμε: B 69. 124. 346. post ο αδ. μου pon | L om μου

22. αλλ cum ℵ unc^{14} al omn^{vid} ... Ln Ti αλλα cum BD | επτα: D* επτακισ. Spectat huc locus evglii Nazar. ab Hier (adv. Pelag. 3, 2) exscriptus: *Si peccaverit, inquit* (Christus), *frater tuus in verbo et satis tibi fecerit, septies in die suscipe eum. Dixit illi Simon discipulus eius: Septies in die? Respondit dominus et dixit ei: Etiam ego dico tibi, usque septuagies septies. Etenim in prophetis quoque postquam uncti sunt spiritu sancto, inventus est sermo peccati.* Idem testatur codex evv. saec. 9. vel 10. nuper ex oriente a me Petropolin perlatus (cf Notitia ed. cod. Sinait. p. 58.) hunc in modum: τὸ ἰουδαϊκὸν ἑξῆσ ἔχει μετὰ τὸ ἑβδομηκοντάκ. ἑπτά· καὶ γὰρ ἐν τοῖσ προφήταισ μετὰ τὸ χρισθῆναι αὐτουσ ἐν πνεύμ. ἁγίῳ εὑρίσκετο ἐν αὐτοῖσ λόγοσ ἁμαρτίασ.

23. ΗΓ y^{scr} al ομοιωθη | ανθρωπω: G al^{2} om | Δ om μετα

24. προσηνεχθη cum ℵEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} (it vg *oblatus est*) Or^{3,627} c et^{632} bis Chr Dam$^{par\ 328}$ ... Ln Ti προσηχθη cum BD Or^{3,621} (in inscriptione περι του βασιλ.-- ω προσηχθη etc) et^{627b} (item ali-

εἰσ αὐτῷ ὀφειλέτησ μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν οὖν ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδοσ εἴ τι ὀφείλεισ. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ αὐτοῦ

---

quoties alludens o *προσαχθεισ*) :: *προσενεγκαι* frequentatur a Mt; *προσαγειν* nusquam habet | *εισ αυτω* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *αυτω εισ* cum ℵcD unc14 (it vg *ei unus*) Or3, 627 Chr | *μυριων* (et. Or3, 621 in inscriptione et Orint 3, 975): ℵ* sah cop Or3, 621 et 627sqq(sexies) *πολλων* (Iuvenc *multa*), c *centum*

25. o (Δ om) *κυριοσ* cum ℵBDL yscr a g2· am for em harl san fr Lcif Hier ... ς Ln add *αυτου* c. E unc12 al pler b c e f ff1·2· h q vg syrutr sah cop arm aeth Dampar 328 ... 1. g1· syrcu Chr om (Orlibere o *βασιλευσ*) | *γυναικα* cum ℵB 1. 258. (al ut videtur) h ... ς Ln Ti add *αυτου* cum D unc14 al pler vv pler Dampar 328 | *τεκνα*: ℵ Chr (et.mo 6) *παιδια* | *ειχεν* cum ℵDEFGHKLMSUVΓΔΠ al pler it vg etc Or3, 633 (*εχει, ωσ αποδεδωκαμεν, γυναικα και τεκνα, ατινα προτερον μεν εκελευσε πραθηναι ο βασ., πραθηναι δε και παντα α ειχεν*) Dampar Lcif ... Ln Ti *εχει* cum B 1. 56. 58. 124. (item syrr? item sah *quae sunt ei*; cop. *quae eius*) Or3, 628 (*πλην μη εχων αποδουναι – εχει γυν. και τεκνα και αλλα περι ων γεγραπται· παντα οσα εχει*)

26. *ουν*: D yscr it (exc q) vg sah syrP (sed in marg *ουν*) arm Lcif *δε* (299. syrcu etsch al *και πεσων*) | *εκεινοσ* cum ℵcDLΔ 33. al 7 it (exc q) vg syrcu et utr cop aeth Lcif ... ς Ln om cum ℵ*B unc11 al pler q sah arm Dampar 328 | *αυτω*: c e f syrcu *dominum suum* (h *ad pedes domini sui adorab. eum*) | *λεγων* absque *κυριε* cum BD yscr 15. 47ev* a c e ff1· g2· l vg (et. am al, sed non for al) syrcu Or3, 628 Chr Lcif ... ς add *κυριε* cum ℵ unc13 al pler f ff2· g1· (h gat mm post *επ εμ.*, b post *μακρ.* omissis *επ εμ.*) sah cop syrutr arm aeth Dampar | *επ* (G *εν*) *εμοι* cum ℵB unc12 al omnvid Or3, 628 Chr Dam: DL *επ εμε* | *αποδωσ. σοι* cum ℵBL 13. 33. 69. 124. 157. a c g1·2· h vg sah cop syromn arm aeth Or3, 628 Lcif ... ς *σοι αποδ.* cum E unc11 al pler f q Chr Dam ... Ti om *σοι* cum D b e (om et. *παντα*) ff1·2·

27. *εκεινου* cum ℵD unc12 al pler it vg etc ... Ln om cum B 1. 124. (syrcu *et misertus est eius dominus eius*) | *το δανειον* (ℵELΔ 124. al *-νιον*): 1. Or3, 629 (*ο δε σπλαγχνισθεισ επ αυτω κυριοσ ουκ – αφηκεν αυτον μονον αλλα – πασαν την οφ. αφηκεν αυτω*) *πασαν την οφειλην* (sah cop *debitum eius omne*) :: ut v. 32.

28. *εκεινοσ*: Ln om cum B armzoh | *εκατ. δηναρια*: D *δην.* $\overline{ρ}$, item d *denarios centum* | *αποδοσ* cum ℵBDLΠ* 1. 33. 114. yscr it (exc e f) vg

παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος

---

sah cop aeth Or^{3,622} et ^{629} Dam^{par} Lcif ... ς (Gb^{00}) add *μοι* cum Cγπ^{2} unc^{10} al pler e f syr^{omn} arm Chr | *ως τι* cum ℵBCD unc^{12} al plus^{150} q (*si quid*) Or^{3,622} et ^{629} Chr Dam$^{par\ 328}$ ... ς (= Gb Sz) *ο,τι* cum minusc mu (it^{pler} vg *quod*, d *quae*) arm aeth | *οφειλεισ* (E*F al -*λησ*): syr^{p} c. ob. add *mihi*

29. *πεσ. οιν ο συ. αυτ.* cum ℵBC*DGL al^{9} it^{pler} vg syr^{cu} sah aeth Or^{3,638} (*ο δε πεσων ου προσεκυνει αλλα παρεκαλει*) Lcif ... ς Ti add *εισ τουσ ποδασ αυτου* cum C^{2}EFHKMSUVΓΔΠ al pler f q syr^{sch} et p arm (cop *quum proiecisset se humi* vel *in partem inferiorem*) Dam^{par}. Versu 26. a h ad *πεσων* add *ad pedes domini sui*. Praeterea cf Mc 4, 22 Lc 8, 41 Act 10, 25 Ioh 11, 32 | *επ εμοι* cum ℵB unc^{11} al omn^{vid} ... Ln *επ εμε* cum CDL | *και* (D *καγω*) sine *παντα* (Gb″ Sz) cum ℵ*BC*DEFGHMSUVΔ al plus^{100} a b e ff^{2}· g^{1}· h syr^{cu} syr^{cod} (ap Jones) et p ^{txt} arm Dam ^{par} Lcif ... ς add *παντα* (69. 124. *απαντ.*) cum ℵ^{ca}C^{2}Lγπ (ℵ post *αποδ. σοι*) 1. 33. al mu c f ff^{1}· g^{2}· l q vg syr^{sch} et p ^{mg} sah cop aeth Chr; item Ln [*πα.*] | *αποδ. σοι* (syr^{cu} om *σοι*): C^{2}γπ 13. 33. 69. 114. 124. 346. y^{scr} al^{10} fere f Chr *σοι αποδ.*

30. *ηθελεν* (syr^{cu} add ο *συνδουλ. αυτου*): D 69. 124. al plus^{5} Dam $^{par\ 328}$ *ηθελησεν* (it vg *noluit*) | *αλλα* cum ℵ^{c} (ℵ* *και*) BCDEGHKLMUγπ al pl ... ς^{e} (= ς Gb Sz) *αλλ* cum FA al pm | L al mu *ε. την φυ.* (Or^{3,634} *ο δε συγχωρηθεισ εβαλεν αυτον εισ την φυλακ.*) | *εωσ* cum ℵBCL arm ... ς Ti *εωσ ου* cum D unc^{12} al certe pler | *το*: C al^{5} g^{1}· tol Dam^{par} *παν το*

31. *ουν* cum ℵ* et^{cb} BD 33. e ... ς Ti *δε* cum ℵ^{ca} C unc^{12} al omn fere it^{pler} vg sah cop syr^{omn} aeth Dam^{par} Chr Lcif | *οι συνδ. αυτου* (al pauc om *αυτ.*) cum ℵCD unc rell al omn fere etc: Ln *αυτου οι συνδ.* cum B | *τ. γινομενα* (ℵ^{ca} D *γει.*) cum ℵ^{ca}DL al^{15} Chr$^{mo\ 1}$ (Chr$^{mo\ 5}$ om), item *fiebant* it (exc e) vg Lcif ... ς Ln *τ. γενομ.* cum ℵ* et^{cb} BC unc^{12} e (*quae acta erant*) Dam^{par} | *εαυτων* cum ℵBC unc^{10} al^{50} fere (Or^{3,629} *σαφως παραστησαντεσ τω κυρ. εαυτων πα. τ. γεν.*) ... ς *αὐτων* cum DHLS al pl (sed HL al *αὐτων*) | *τα* (Δ om) *γενομενα* (*quae facta erant* it vg): H e (*quae agebantur*) *γινομενα*

32. *τοτε προσκ.*: Π al *πρ. δε* | *αυτω* (et. Or^{1,254}): D al pauc om | *με*: M *μοι*

33. *ἐδει*: D add *ουν*, item it^{pler} (non e m) vg (exc for al) syr^{cu} sah arm *nonne* (*non*) *ergo oportuit* | *καγω* cum ℵBDL 33. al Or^{1,254} ... ς *και εγω* cum C unc^{12} al pler

αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 *οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.*

XIX.

Mc 10, 1 1 [189. 6] *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου.* 2 *καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.*

3–9 Mc 10, 2–12 3 *Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν* Gen 1, 27 *αἰτίαν;* 4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ'*

---

34. *εως ου*: Ln om ου cum B arm (Or[1,254] *βαλετε αυτον εις τ. φυλ. εως αποδω παν το οφειλ.*) | *παν*: D y[scr] al pauc Chr (ita[mo 5]) om : : ut v. 30 | *αυτω* cum ℵ* et[cb] C unc[13] al pler sah cop syr[sch] et P aeth Dam[par 328] ... Ln om cum ℵ[ca] BD 124* al[15] fere (Or[1,254]), item *universum debitum* it vg syr[cu] arm : : ut v. 30, ubi nemo *αυτω* add

35. *ουρανιος* cum ℵBC[2]DKLΠ ti* 33. al[30] fere Or[1,254] et [3,634] Dam[par] ... ς Ti *επουρανιος* cum C*EFGHMSUVΓΔ al longe pl | *ποιησει υμιν* (ita et. f g[2·] q vg): D it[pl] *ουτ. και υμιν ποιησει ο πα. μ. ο ουρ.* Similiter Or[1,254] *ουτ. και υμ. ο πα. ο ουρ. ποιησ.* (et [3,634] *ουτ. ουν ποιη. και υμ. ο πα.* etc) | *καρδ. υμων* cum ℵBDL 1. 22* al[3] it (exc f h) vg syr[cu] sah (sed vide post) cop aeth arr Or[1,254] Lcif Aug al ... ς (= Gb) add *τα παραπτωματα αυτων* cum C unc[12] f h syr[sch] et P sah[münt] arm Chr Dam[par]

XIX. 1. *ετελεσεν* (minusc aliq *συνετελ.*) cum ℵBC unc[12] al omn[vid] f g[2·] h q vg Or[3,634 sq] (*οτι μονος ετελεσε τους λογους ο ις ο ελθων τελος επιθειναι τοις πραγμασι*): D a b c e ff[1·2·] g[1·] Hil *ελαλησεν* | *της* pr: ς[e] male om

3. *προσηλθον*: 33. *-θαν* | *οι φαρ.* cum ℵDEFGHKSUVΓ al pler sah Or[3,636] Naz[or 37,5] ... Ln om *οι* cum BCLMΔΠ al[15] fere cop Dam[par 640 cod] : : cf Mc, item ad Mt 16, 1 | *λεγοντες* (Gb″) cum ℵBCKLMΓΠ 1. al [30] fere it[pler] vg syr[cu] et [sch] sah cop arm aeth al Or[3,636] (Chr *πειραζοντες ελεγον*) Naz[or 37,5] Hil ... ς *λεγοντ.* (D* d *λεγουσιν*) *αυτω* cum DM[mg] unc[8] c h q syr[P] Dam[par] Op | *εξεστιν* cum ℵBLΓ 125* 301. f[scr] sl[2·] Aug (Clem [532] *ο κυριος ειπεν – ει εξεστιν απολυσαι γυναικα, μωυσεως επετρεψαντος*) ... ς Ti add *ανθρωπω* (c[scr] Or[3,636] *-πον*) cum ℵ[c]D unc[11] al pler (4. *ανδρι* : : ut Mc) it vg syr[omn] sah cop al Or[3,636] et [637] Naz[or 37,5] Dam[par] Hil al : : *ανδρι* in Mc non omittitur

4. *ειπεν* cum ℵBDL al pauc a c e ff[1·2·] h sah cop aeth Or[3, 637] ... ς add *αυτοις* cum C unc[12] al pler b f g[1·2·] (m) q vg syr[omn] al Dam[par] Op : :

ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; 5 καὶ εἶπεν· ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖς· ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-

*Gen 2, 24.

5. 31 *Deu 24, 1

ut Mc. Praeterea itpl (a b c ff2· g1· h; f *Jesus autem respondens*) *et respondens Jesus* etc. Contra g2· vg *qui respondens*, ff1· *quibus respondens*, e *ille autem respondit et*, q *at ille respondens* | ποιησασ cum ℵCDZ unc12 al pler it vg al Const6,14 Nazor37,5 Chr Dampar Orint2,330 Aug (schol vetus ap Mtthaei οικονομικωσ δε ουκ ειπεν εγω ο κτισασ τον ανθρ. αλλ ο ποιησασ απ αρχησ) ... B 1. 22. 33. 124. (sah cop) arm Or3,637 bis Methresurr 772 Titmanich 100 Ath1,39 et 414 (addens: απο γαρ αρχησ τινοσ του μη ειναι ποτε γεγονε και εκτισθη τα γενητα) κτισασ. Cf et. Homcl 3,54 σαδδουκαιοισ πυνθανομενοισ καθ ον λογον μων. επτα συνεχωρησεν γαμειν, εφη· μων. κατα τ. σκληροκ. υμων επετρεψεν υμιν, απ αρχ. γαρ ουτωσ ουκ εγενετο· ο γαρ κτισασ απ αρχ. τον ανθρ. αρσεν κ. θηλυ εποιησεν αυτον | αρσεν (syrcu ante απ): E al pauc (Or3,687 sqq passim αρρεν editum est) αρρεν | D* θηλιν

5. ειπεν: Δ* δ add αυτοισ | ενεκα cum ℵBLZ Or3,688 (non distinguens inter LXX et Mt) ... ς Ti ενεκεν cum CD unc12 al certe pler Const6,14 Meth772 al :: ad Gen 2, 24 (B deficit) non notati sunt cdd a forma ενεκεν discedentes | πατερα cum ℵBDZ unc11 al pl it vg al Or3,688 Ath1,39 Orint 2,305 ... CEIΔ 1. 33. al plus50 sah cop syromn armcdd aeth Const Tit100 Chr Dampar al Orint2,330 Op add αυτου :: ita LXX discedentib. paucis | μητερα: Γ 69. al10 fere sah cop syromn aeth al Ath1,39 Dampar Orint 2,330 (non Const Tit Chr Orint2,305) add αυτου :: deest LXXed sed add cdd mu | κολληθησ. (Gb") cum BDEFGHISUV al50 fere (Or3,688 και εκολληθη τη -γυναικι αυτου) ... ς προσκολληθ. (:: ut LXX) cum ℵCK LMΣΓΔΠ al pl Tit Ath1,39 Chr Dampar (minusc mu Ath Chr Dam pergunt προσ την γυ. ut LXX | οι: Z om

6. σαρξ μια cum BCEFGHIKLMSUVΣΓΔΠ al omnvid m q Or3,687 Ath1,39 Dampar ... ℵD it (exc m q) vg μι. σαρξ :: cf ad Lc | ο θεοσ: Z 6. Cyrnest59 om ο | συνεζευξεν (et. Ath1,39 Cyrnest etc): D a e** ff1· 2· h Aug Chrom add εισ εν | D αποχωριζετω

7. μωυσησ (D ο μωυ.) cum ℵ (ℵb etc v. 7; ℵ v. 8) BDKMNΣΠ (L v. 7) al mu ... ς μωσησ c. (ℵ* v. 7) CEFGHISUVΓΔ (L v. 8.) al pl. Item v. sq. Praeterea cf ad 8, 4 | ενετειλατο (28. εγραψεν): N add ημιν | απολυσαι cum ℵDLZ 1. 22. a e ff1· g1· 2· h l vg syrhr arm sahmünt aeth Or3,640 sq Aug Op ... ς add αυτην cum BCEFGHIKMNSUVΓΔΠ al pler f q syrsch etP Dampar (sah cop *eas*, b c ff2· m gat mm Irint Amb *uxorem*; syrcu *ut quicumque vult uxorem dimittere det illi libellum repudii*)

8. λεγει (D*gr aeth και λε.): M a b c add ο ις (non e f ff1·2· g1·2· h q vg) | μω. (vide ad v. 7; U al pauc add μεν): D itpler (non g2· q, nec vg)

λῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. 9 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες

5, 32 Lc 16, 18

---

post επετρ. υμιν | ου γεγονεν (Or^{3,641,646} et ^{648} Eus$^{marc\ 257}$): D 46. Chr (et.$^{mo\ 5}$) ουκ εγενετο. Cf Hom^{clem} ad v. 4.

9. οτι cum ℵCEFGHIKLMNSUVΓΔΠ al omn^{vid} f ff^{2}· g^{1}· m q vg syr^{omn} sah cop arm aeth Bas$^{eth\ 308}$ Chr Dam$^{par\ 640}$ ... Ln Ti om cum BDZ a b c e ff^{1}· g^{2}· h :: cf ad 5, 32 | οσ αν: CM οσ εαν | απολυση: H al -σει | μη επι πορνεια (KI -ια) cum ℵCINZ unc^{13} al ^{150} fere g^{2}· vg (*nisi ob fornicationem*) syr^{utr} arm aeth Dam^{par}; item ς (= Gb Sz) praemisso ει cum minusc pauc Bas^{eth} (Clem — libere, et quaeritur quorsum spectet — ^{532} χωρισ λογου πορν. et^{506} πλην ει μη επι λογω πορν.) ... Ln παρεκτος λογου πορνειασ (:: ex 5, 32) cum BD 1. 33. al^{6} it^{pler} (c d ff^{1}· m *excepta causa adulterii*; e *praeter causam fornicationis*; a b f ff^{2}· g^{1}· h q *nisi ob causam fornic.* Item Aug *excepta causa fornicat.*, *nisi ex causa forn.*, *nisi ob causam forn.*; Tert$^{bis\ libere}$ om μη επ. πορν., item Athenag$^{leg\ 33}$) syr^{cu} sah cop Or$^{3,647\ sqq}$ (Clem^{533} χωρισ λογου πορν.) Bas^{eth} Chr (et.$^{mo\ 6}$) | και γαμηση (HMI· al -σει) αλλην cum ℵCDIZ unc^{13} al pler it (exc ff^{1}·) vg syr^{omn} sah arm aeth Dam^{par} Aug^{ter} (sic, quamvis libere) ... BN 1. 4. ff^{1}· cop sl^{2}· Or$^{3,647\ sq}$ om | μοιχαται cum ℵC^{3}DIZ unc^{13} al pler it (exc ff^{1}· et m^{139}, non item m^{80}) vg syr^{utr} (syr^{cu} *adulterium committit adv. eam*) sah arm aeth Bas^{eth} ... BC*N 1. 4. ff^{1}· m^{139} cop syr^{hr} vid Or$^{3,647\ sq}$ Aug ποιει αυτην μοιχευθηναι (Clem^{506} ο δε απολελυμενην λαμβανων γυναικα μοιχαται· εαν γαρ τισ απολυση γυναικα, μοιχαται αυτην, τουτεστιν αναγκαζει μοιχευθηναι) | μοιχαται sine additamento cum ℵC^{3}DLS 69. al^{15} a b e ff$^{1.2}$· g^{1}· h l m^{80} (exscripti vv. 9 usq 12) gat mm syr^{cu} sah cop^{cod} Or$^{3,647\ sq}$ (certe non tangit; verba enim ωσπερ δε μοιχαλισ εστι γυνη, καν δοκη γαμεισθαι ανδρι, ετι ζωντοσ του προτερου, ουτωσ και ανηρ δοκων γαμειν απολελυμενην ου γαμει κατα την του σωτηροσ ημων αποφασιν οσον μοιχευει potius ad 5, 32 vel Lc 16, 18 spectant) Chr (et.$^{mo\ 6}$) ... ς Ln Ti add και ο απολελυμενην γαμησασ (C*INAΠ 1. 13. 33. 124. 346. y^{scr} al γαμων) μοιχαται cum BC^{1}INZ unc^{11} al pler c f g^{2}· m^{139} q vg syr^{utr} eth^{hr} cop^{edd} arm aeth Bas^{eth} Dam^{par} (Tert potius ad 5, 32 spectat) :: petitum est ex parallelis

10. αυτω: ℵ* om | οι μαθητ. cum ℵB al^{12} e ff^{1}· g^{1}· sah^{cod} Dam$^{par\ cod}$ ... ς add αυτου cum CDINZ unc^{13} al pler it^{pl} vg al mu | ανθρωπου (et. e f g^{2}· l vg; Or^{3,649}): D ανδροσ, item *viri* a b c ff^{2}· (ff^{1}· om) g^{1}· h m q Amb al

11. ο δε: KMΠ al^{20} fere m add ω̄ς̄, item a b c ff^{1}· syr^{cu} *dixit* (*ait*) *autem illis Jesus* | τουτον cum ℵCDINZ unc^{13} al pler it (exc e) al pler Clem ^{534} Dam$^{par\ 640}$ Or$^{int\ 2,178}$ Amb Aug al ... B 1. y^{scr} e aeth Or$^{3,649\ sq}$

ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

13 [193.2] Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. 13—15 Mc 10, 13—16 Lc 18, 15—17

16 [193.2] Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί 16—22 Mc 10, 17—22 Lc 18, 18—23

Cyp^{bis} om; hinc Ln [τοιντ.] | *δεδοται*: syr^{cu} add *a deo*. Pertinet huc Clem^{strο} 3,508 sq: *οι απο βασιλειδου* (ex ev. Hebr?) - *αποκριναθαι λεγουσι τον κυριον· ου παντ. χωρ. τον λογ. τουτον· εισι γαρ ευνουχοι οι μεν εκ γενετης, οι δε εξ αναγκης*. Item Epiphanes teste Epiph 32,4: *λεγων ωσ εν τω ευαγγ. εμφερεται του σωτηροσ φασκοντοσ τρεισ μεν ευνουχουσ ειναι, τον τε εξ ανθρωπων ευνουχιζομενον και τον εκ γενετησ και τον δια την βασ. των ουρ. εαυτον εκουσιωσ ευνουχισαντα.*

12. *γαρ* (ℵ^{b} et ^{c}): ℵ* om | D *ηυνουχισθησαν* | *ευνουχοι* tert: m syr^{cu} om | B* *δυνομενοσ*. Ceterum cf Iust^{ap} 1,15 - *ειπεν* - *εισι τινεσ οντωσ ευνουχισθησαν υπο των ανθρ., εισι δε οι εγεννηθησαν ευνουχοι, εισι δε οι ευνουχισαν εαυτουσ δια την βασ. τ. ουρ. πλην ου παντεσ τουτο χωρουσιν.*

13. *προσηνεχθησαν* cum ℵBCDL al^{15} Or^{3,658} ... ς -*χθη* cum EFGHI^{vid}KM SUVΓΔΠ al pler Or^{3,659} Chr | D sah cop^{fl} Or^{3,658} (in inscriptione pericopae; non item ^{3,659}) *επιθ. τ. χειρ. αυτοισ*, U it vg *τ. χειρ. αυτ. επιθη*, et aliter transponitur | *επετιμησαν*: C it vg *επετιμων* | *φυτοισ*: Δ *αυτουσ*

14. *αυτοισ* cum ℵCDLM al pauc f g$^{1.2.}$ l vg syr^{cu} et^{sch} syr^{p} c.* cop aeth al Chr (et.$^{mo\,6}$) ... ς Ln Ti om cum BI unc^{10} al pler it^{pl} sah arm | *τα παιδια*: syr^{cu} add *ελθειν πρ. εμε* (non mutatis iis quae sequuntur); syr^{sch} huc transfert *ελθ. πρ. εμε* : : cf Mc et Lc | *κωλυετε*: D 13. 69** 124. -*σητε* (69* -*σετε*, 237. -*ητε*) | *πρ. εμε* cum ℵLΔ ... ς Ln Ti *πρ. με* cum BCD unc^{10}

15. *τ. χειρ. αυτοισ* (ℵ *επ αυτουσ*, al pauc *επ αυτα*) cum (ℵ)BDLΔ* 69. 124. al^{10} fere syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth Or^{3,658} et ^{668} ... ς *αυτοισ τ. χειρ.* cum CEFGHKMSUVΔ*^{corr} al pler it vg syr^{p} arm Chr

16. C^{2}G^{2} al mu (inprimis evglstaria): *τω καιρω εκεινω* (G^{2} om, al *τ. καιρ. εκ.* om) *νεανισκοσ τισ προσηλθεν* (G^{2} -*ελθων*) *τω ιω γονυπετων αυτον και λεγων* (G^{2} *ειπεν αυτω* pro *γον.* usq *λεγ.*) | *προσ. αυτω ειπ.* (a b usq Hil add *αυτω*, item cop) cum ℵB 13. 157. 346. f e (item a b c ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h q Hil, cop) sah arm aeth Chr Op (vide et. Iust) ... ς *προσ. ειπ.* (D *λεγει*, vg *ait*) *αυτω* cum CDEFGHKLMSUVΓΔ al pler vg syr^{omn} Or^{3,664} Bas$^{eth\,242}$ et ^{279} | *διδασκ.* cum ℵBDL 1. 22. ti^{2} 5^{ev} a e ff$^{1.}$ aeth Or^{3,664bis}

ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με

Hilmatth ... ς (Gb^{00}) add αγαθε cum CEFGHKMSUVΓΔ al pler b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ h q vg syr^{omn} sah cop Bas^{eth} bis Cyr^{hr} ^{18,30} Chr (Hil^{trin} vix e Mt). Praeterea cf infra Iust Marcos etc | αγαθον (Or^{3,664} sqq): 238. 248. ff$^{2\cdot}$ syr^{cu} sah cop^{cod} Cyr^{hr} ^{18,30} Chr (et.$^{mo\ 6}$) om | ποιησω ινα: ʀʟ 28. 33. 157. Bas^{eth} ^{279} (non ^{242}) Chr (et.$^{mo\ 6}$) Ir^{int} ^{241} ποιησασ | σχω cum BD(c*?) Or$^{3,664\ txt}$ ... ς εχω cum C(c^{2}?)EFGHKMSUVΓΔ al pler Bas^{eth} ^{242} Chr Cyr^{hr} ... ʀʟ 28. 33. 77. 157. 238. (e *ut vitam aet. consequar*) syr^{cu} et$^{p\ mg}$ cop aeth arr Or^{3,664comm} Bas^{eth} ^{279} Ir^{int} ^{241} (*ei qui interrogavit eum quid faciens vitam aet. hereditaret sic respondens: Si vis in vitam introire, custodi praecepta. Illo autem interrogante: Quae? rursus dominus: Non moechaberis etc*) κληρονομησω, idque ʀʟ al e aeth Or Ir^{int} post ζω. αιω. pon : : cf Le et Mc. Praeterea cf huc Hom^{clem} ^{18,3} ο διδασκαλος ημων τω ειποντι φαρισαιω· τι ποιησασ ζω. αιω. κληρονομησω (item ^{18,17} ερωτησαντοσ τινοσ· τι ποιησασ ζω. αι. κληρ.) πρωτον εφη· μη με λεγε αγαθον· ο γαρ αγαθοσ εισ εστιν ο πατηρ ο εν τοισ ουρανοισ (cf et. ^{18,1} et ^{17,4} et ^{3,57}). ευθυσ επαξασ λεγεσ· ει δε θελησεισ (θελησ) εισ τ. ζω. εισελθ. τηρησον (cod -ρει) τασ εντολασ. του δε ειποντοσ· ποιασ; επι τασ του νομου παρεπεμψεν (επεμψ.; ^{18,17} τασ του νομ. ενετολασ υπεδειξεν). Item Iust^{apol} ^{1,16} προσελθοντοσ αυτω τινοσ και ειποντοσ (cf et.^{tryph} ^{101} λεγοντοσ αιτω τινοσ) διδασκαλε αγαθε, απεκρινατο λεγων· ουδεισ αγαθοσ ει μη μονοσ ο θε. ο ποιησασ τα παντα (tr ^{101} απεκρινατο· τι με λεγεισ αγαθον; εισ εστ. αγαθ. ο πατηρ μου ο εν τοισ ουρ.). Item Marcosii ap Ir^{1,20,2}: τω ειποντι αυτω· διδασκαλε αγαθε, τον αληθως αγαθον θεον ωμολογηκεναι ειποντα· τι με λεγεισ αγαθον; εισ εστ. αγαθ. ο πατηρ εν τοισ ουρ. Alludentes accedunt Valentinus ap Clem$^{strо\ 2,488}$: προσ τινασ επιστελλων αυταισ λεξεσι γραφει· εισ δε εστιν αγαθοσ et Ptol^{flor} ap Epiph^{33,7}: ενα γαρ μονον ειναι αγαθον θεον τον εαυτου πατερα ο σωτηρ ημων απεφηνατο. Or$^{int\ 3,670}$ (in Graecis non est; an ipse interpres addidit?): *scriptum est in evangelio quodam, quod dicitur secundum Hebraeos – – Dixit, inquit, ad eum alter divitum: Magister, quid bonum faciens vivam? Dixit ei: Homo, legem et prophetas fac. Respondit ad eum: Feci. Dixit ei: Vade vende omnia quae possides et divide pauperib. et veni sequere me. Coepit autem dives scalpere caput suum, et non placuit ei. Et dixit ad eum dominus: Quomodo dicis: Legem feci et prophetas, quoniam scriptum est in lege: Diliges proximum tuum sicut te ipsum; et ecce multi fratres tui filii Abrahae amicti sunt stercore, morientes prae fame, et domus tua plena est multis bonis, et non egreditur omnino aliquid ex ea ad eos. Et conversus dixit Simoni discipulo suo sedenti apud se: Simon fili Iohannae, facilius est camelum intrare per foramen acus quam divitem in regnum caelorum.*

17. ο δε: ᴇᴍ 33. al mu a b c ff$^{1\cdot 2\cdot}$ h (*at Jes. dixit*, h *Jes. vero dix.*, ff$^{1\cdot}$ *cui respondit Jes.*) syr^{cu} aeth add ις | τι με ερωτασ περι του (ᴅ 251. Or^{3,664} om) αγαθ. cum ʀBDL 1. 22. (251. versum 17. ut ς habet, sed post ποιασ pergit: ο δε ις ειπεν αυτω· τι με ερωτασ πε. αγαθου; ουδεισ αγ. ει μη usq. εντολασ.) a b c e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ h l vg syr^{cu} et$^{p\ mg}$ eth^{r} cop arm

ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. 18 *ποίας; φησίν.* ὁ δὲ *Ἰησοῦς εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις,* 19 *τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις*

aeth Or^{3,664} sqq (^{664} sic: ο *μεν ουν ματθ. ωσ περι αγαθου εργου ερωτηθεντοσ του σωτηροσ εν τω· τι αγαθον ποιησω; ανεγραψεν· ο δε μαρκ. κ. λουκ. φασι τον σωτηρα ειρηκεναι· τι με λεγεισ αγαθον; ουδ. αγαθ. ει μη εισ ο θε.*) Eus^{prae} 11,21 (ο *σωτηριοσ λογοσ προσ τον περι τουδε ερομενον απεφηνατο ειπων· τι με ερωτ. περι του αγ.; ουδ. αγαθ. ει μη εισ ο θε.*) Dionys^{areo} 1,315 Antioch^{hom} 1 Hier Aug (consens 2,128 sic: *de illo ergo divite – potest videri distare aliquid, quod sec. Mt dicitur*: Quid me interrogas de bono, *sec. illos autem* [Lc et Mc]: Quid me dicis bonum? *Nam*: Quid me interrogas de bono, *ad illud magis referri potest quod ait ille quaerens*: Quid boni faciam? *Ibi enim et bonum nominavit et interrogatio est*; Magister *autem* bone, *nondum est interrogatio.*) Nov al ... ς (= Gb, sed rursus Gb') *τι με λεγεισ* (Δ om) *αγαθον* cum EFGHKMSUVΔ (Γ om *τι μ. λε. αγ.*) al pler f q syr^{sch} et^{p} ^{txt} sah arr Chr (et.$^{mo\ 6}$) Euthy Thphyl Hil. Praeterea vide supra Iust Hom^{cl} Marcos ap Ir, et adde Naass^{5,7} *τουτον ειναι φησιν αγαθον μονον, και περι τουτου λελεχθαι το υπο του σωτηροσ λεγομενον· τι με λεγεισ αγαθον; εισ εστιν αγαθοσ, ο πατηρ μου ο εν τοισ ουρ., οσ ανατελλει τον ηλιον αυτου επι δικ. και αδικ. και βρεχει επι οσιουσ και αμαρτωλ.* | *εισ εστ. ο* (D 1. om, item Iust Valent Marcos Naass: vide supra) *αγαθοσ* cum ℵBDL 1. 22. a syr^{hr} arm Or^{3,664} et^{665}; item addito *ο θεοσ* b c ff$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg syr^{cu} Hier Nov; item addito *pater* e. Cf et. Clem^{684} *εισ αγαθοσ ο πατηρ*, item Iust$^{tr\ 101}$ Marcos Naas *εισ εστ. αγαθ. ο πατηρ μου ο* (Mcos om *μου ο*) *εν τοισ ουρ.*, item Hom^{cl} *ο γαρ αγαθ. εισ εστ. ο πατ. ὁ εν τοισ ουρανοισ ...* ς (= Gb) *ουδεισ αγαθοσ ει μη εισ* (Dion *μονοσ*) *ο* (U om) *θεοσ* (Chr „*ο θεοσ*“, *και ουκ ειπεν ει μη ο πατηρ μου, ινα μαθησ οτι ουκ εξεκαλυψεν εαυτον τω νεανισκω*) cum EFGHKMSUVΓΔ al pler f g$^{1\cdot}$ h m q syr^{sch} et^{p} sah aeth Eus^{prae} Chr Antioch^{hom} Dion^{areo}; Clem^{142} *ουδεισ αγαθ. ει μη ο πατηρ αυτου.* Cf et. Iust$^{apol\ 1,16}$ ad v. 16. | *θελεισ*: F al pauc *θελησ* | *εισ τ. ζω.* (Δ^{2} b h Amb add *αιωνιον*) *εισελθ.* (ita f ff$^{1\cdot}$ vg; sed D a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ h Cyp Lcif Amb *ελθειν*) cum ℵBCDKL 33. 124. 248. it (exc q) vg aeth Or^{3,667} sq Ir$^{int\ 241}$ Cyp Hier al; item Hom^{cl} ... ς *εισελθ.* (g^{scr} Aug Op *ελθειν*) *ε. τ. ζω.* cum EFGHMSUVΓΔ al pler q syr^{omn} sah cop al Chr Aug Op | *τηρησον* cum ℵCL unc^{11} al omn^{vid} (Hom^{cl}) Or^{3,667} sq ter Chr ... Ln Ti *τηρει* cum BD (item Hom^{cl} cod)

18. *ποιασ φησιν* cum ℵL ... Ln *εφη* (*dixit*) *αυτω ποιασ* cum B 13. c fu (f *at ille dixit ei*) ... ς Ti *λεγει* (1. ο *δε λεγ.*) *αυτω ποι.* c. CD unc^{11} al omn fere it^{pl} vg al mu (Or^{3,668} ο *δε ακουσασ – λεγει· ποιασ*, item Chr *ειποντοσ – λεγει· ποιασ*) | *ις*: F 13. 124. al e om | *ειπεν* (H al it^{aliq} syr^{cu} et^{sch} sah cop arm add *αυτω*) cum ℵCD unc^{12} etc... Ln *εφη* cum B 13. 124. | το: DM y^{scr} om | *ου μοιχ. ου κλεψ.* (ℵA): ℵ* om

19. *πατερα* cum ℵBC*D unc^{12} al plus^{75} c e g$^{1\cdot 2\cdot}$ q am (for om *τιμα* usq

τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 *λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ;* 21 [194.2] *ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.* 22 [195.2] *ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.*

μητερ.) arm Or$^{3,668\,sq}$ Ir$^{int\,241}$ Cyp al ... ς (= Gb Sz) add *σου* cum c^{2} 33. 69. al pl a b f ff$^{1.2.}$ h vg syr^{omn} sah cop aeth Aug al; item vero al pauc a b ff$^{1.2.}$ vg (sed non am al) syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth Aug *σου* post *μητερα* add : : cf Lc et Mc | *και αγαπησεις - σεαυτον* (ita unc omnes; 69. 124. 157 al^{60} fere *εαυτον*): syr^{hr} om. Or^{3,670} *προσχες ουν ει δυναμεθα προσ την προκειμενην ζητησιν - ουτωσ απαντησαι, οτι μηποτε το· αγαπησεισ - σεαυτον, υπονοεισθαι δυναται, ωσ ουχ υπο του σωτηροσ ενταυθα παρειλημφθαι, αλλ υπο τινοσ την ακριβειαν μη νοησαντοσ των λεγομενων προστεθεισθαι. συναγορευσει δε τη υπονοησει του προστεθεισθαι ενταυθα το· αγαπησεισ* etc *η των ομοιων παρα τω μαρκω και τω λουκα εκθεσισ, ων ουδετεροσ προστεθεικε ταισ - εντολαισ το· αγαπησεισ* etc

20. ᴀ om ὁ | *παντ. ταυτ.* cum ℵCEFGLSUVΓΔ al pl it vg al mu Cyp al ... Ln *ταυτ. παντ.* cum BDHKM al^{20} fere syr^{omn} Or$^{3,669\,sq}$ Ath^{1,699} Chr : : ut Lc et Mc; cf et. ad 13, 56 | *εφυλαξα* (Gb′) cum ℵBDL 1. 22. Ath^{cod} ... ς *-ξαμην* cum C unc^{11} al fere omn Or^{3,669} Ath Chr. Item absque additamento cum ℵBL 1. 22. ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l am for fu emm harl sax Ir$^{int\,241}$ Cyp Hier al ... ς (Gb^{0}) add *εκ νεοτητοσ μου* (D om *μ.*) cum ℵ^{ob}CD unc^{11} al pler a b c e f ff$^{2.}$ h q vg^{ed} fr syr^{omn} sah cop arm aeth Or^{3,670} Hil al : : cf Mc, item Lc

21. *εφη* cum ℵCD unc rell al fere omn ... Ln *λεγει* cum B 69. 124. (*ait, dicit* it vg) | *θελεισ*: F al pauc *-ληισ* | *ειναι*: ℵ* *γενεσθαι* | *πτωχοισ* cum ℵCZ unc^{12} al omn^{vid} Clem^{537} Or$^{3,670\,sqq}$ et ^{674} et ^{683} Cyr$^{ador\,468}$ Ath^{1,699} Bas^{2,51} et ^{55} et ^{59} et ^{208}, item$^{reg\,fus\,349}$ et ^{351} Cyr$^{hr\,6,6}$ Chr (et.^{gu}) ... Ln Ti *τοισ πτωχ.* cum BD sah cop | Γ al *εξησ* | *εν* (cop add *τω*) *ουρανω* cum ℵEFGHKLMSUVΣΔ al pler it (exc^{2}) vg cop arm Or^{3,670} et ^{683} Ath^{1,699} Bas$^{reg\,fus\,351}$ Or$^{int\,2,144}$ et ^{438} ... Ln Ti *εν* (sah add *τοισ*) *ουρανοισ* cum BCDΓ al^{20} fere e g$^{1.}$ sah Cyr^{br} Chr Cyr$^{ador\,468}$ Hil | *και δευρο*: syr^{cu} praem *et tolle crucem tuam*; item Ath *και λαβων τον σταυρ. σου ακολουθει μοι*

22. *δε*: D f h (f h *hoc audito*) for om (D^{gr} inter o et *νεαν.* suprascriptum habet *υ*, unde inepto quidem modo *ουν* illatum videtur) | o *νεαν.* sine additam cum ℵLΣ Chr (et.$^{mo\,6}$), item (e *et cum hoc audisset*, f h *hoc audito*) e f h, item aeth .,. ς add *τον λογον* cum CD unc^{12} al pler (33. al Or ante o *νεαν.*) ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ q vg cop syrP arm Or^{3,678}; item Ln *τ. λογ. τουτον* c. B 51^{ev} a b c ff$^{1.}$ n (a c n *hoc verbum*, b ff$^{1.}$ *verb. hoc*) syr^{cu} et^{sch} sah | *κτηματα* (it vg *possessiones*) et. Or^{3,678}: B Chr (et.$^{mo\,6}$) *χρηματα* (item D in Mc)

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες· τίς

23–26 Mc 10, 23–27 Lc 18, 24–27

23. *πλουσ. δυσκολ.* cum ℵBCDLΞ 1. 33. al^{5} a b c ff^{1} g$^{1.2}$ n vg aeth Or$^{3,679\,sem}$ Chrom ... *ς δυσκ. πλουσ.* cum EFGHKMSUVXΓΔ al pler e f ff^{2} h q syr^{omn} arm Or$^{3,679\,sem}$ Dam$^{par\,484}$ Aug al | Μ om *των*

24. *παλιν δε*: al pauc e g$^{1.2}$ h q vg *και παλιν*, FLV* al^{10} fere a b d ff^{1} n *παλιν* | *οτι* cum ℵCLMΞ al sah cop syr^{cu} et^{utr} aeth ... *ς* Ln Ti om cum BDX unc^{9} al pler it vg arm | *καμηλον* cum ℵBCDXΞ et unc^{omn} al pler (Eus$^{es\,575}$ verba *και ηξουσι σοι αγελαι καμηλων* etc 60, 6 cum his componit) ... x^{scr} al^{10} fere *καμιλον*, b *camillum* (it^{pler} vg *camellum*, *camelum*), item syrP (exe$^{cod\,barsa}$). Scholion (Origeni adscriptum): *κάμηλον δὲ ὧδε οὐ τὸ ζῶον λέγει, ἀλλὰ τὸ παχὺ σχοινίον, ᾧ δεσμοῦσι τὰς ἀγκύρας οἱ ναῦται.* Similiter Thph ad h. l. Aliud schol: *κάμηλον οἱ μὲν τὸ σχοινίον τῆς μηχανῆς, οἱ δὲ τὸ ζῶον. τὸ πρῶτον δὲ τοῦ δευτέρου βεβαιότερον κατ' αἴσθησιν, κατὰ δὲ νοῦν νόει.* Suid vero et schol Aristoph: *κάμηλος τὸ* [*ἀχθοφόρον*] *ζῶον· κάμιλος δὲ τὸ παχὺ σχοινίον* [*διὰ τοῦ ι*]. | *τρυπηματος* cum ℵCDEFGHLSVXΣΓΔ al pler Clem^{926} (vide post) Or et Cels ap Or^{1,641} et ^{642} (*την - αποφασιν του ϖ ειποντος ευκοπωτερον καμηλον εισελθειν δια τρυπημ. ραφ. η - θεου, φησιν αντικρυς απο πλατωνος ειρησθαι, του ιϖ παραφθειραντος το πλατωνικον - οτι αγαθον οντα διαφεροντως και πλουσιον ειναι διαφεροντως αδυνατον*) Chr Dam$^{par\,484}$ ... ℵ*B Or^{1,641} cod *τρηματος* (:: ut in Lc edidimus), CKMU al^{20} fere Or^{3,681} Eus$^{es\,575}$ *τρυμαλιας* (:: ut Mc), Or^{3,680} *τρυπης* (y^{scr} *τρυπατος*) | *εισελθειν* cum ℵCE FHKLMUΣΔ al plus^{100} sah cop syr^{utr} arm Or (et Cels ap Or)$^{1,641\,sq}$ et ^{3,681} Eus$^{es\,575}$ Chr Aug ... *ς* Ln *διελθειν* (:: cf ad Mc et Lc) cum BDGSVXΓ al sat mu it vg (*transire*, e *pertransire*) syr^{cu} vid Or^{3,680} Dam$^{par\,484}$ Hil Arnob | *των ουρανων* cum Z 1. 33. 124. 157. 48^{ev} it vg syr^{cu} arP pers^{w} Clem^{926} (*libere ραον καμηλος δια τρυπημ. ραφιδος διεκδυσεται η πλουσιος εισ τ. βα. των ουρ.*) Or^{3,680} Eus$^{es\,575}$ Chr (et.$^{mo\,6}$) Hier Aug ... *ς του θεου* cum ℵBCD unc^{12} al pler sah cop syr^{sch} etP arm aeth sax Or (et Cels ap Or)$^{1,641\,sq}$ et ^{681} Dam$^{par\,484}$ Arnob :: ut Mc et Lc. Idque sine additam cum ℵLΞ 1. 33. al pauc ff^{1} syr^{cu} Or (et Cels ap Or)$^{1,641\,sq}$ et^{3,681} Eus^{es} Chr Aug Arn ... *ς* add *εισελθειν* cum EX unc^{11} al pler syrP Dam^{par}, item Ln ante *εισ* cum BD it (exc ff^{1}) vg sah cop syr^{sch} aeth Or^{3,680} :: cf Mc et Lc, quorum in neutro omittitur

25. *ακουσ. δε* (syr^{cu} *παλιν δε ακου.*): ℵ* om *δε* (ℵ^{a} add), item c (*his auditis*) ff^{1} (*quo audito*) | *οι μαθητ.* cum ℵBC*DKLΞΔ al^{15} fere it (exc ff^{1}) vg sah cop syr^{utr} arm Hil ... *ς* (= Gb Sz) add *αυτου* cum C^{3}EFGHMS UVXΓ al pler ff^{1} syr^{cu} aeth Dam$^{par\,484}$ | *εξεπλησσοντο*: D a b c e ff^{2} g^{2} (non item f ff^{1} g^{1} h q vg) syr^{cu} add *και εφοβηθησαν*

ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα.

27–30 Mc 10, 28–31 Lc 18, 28–30 Lc 22, 30

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28[198. 10] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, [197. 5] καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 29 [198. 2] καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἢ οἰκίας ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασίονα λήμ-

---

26. *ειπεν*: κ al[5] fere *λεγει* | κ* om. *παρ. ανθρ.* (suppl κ[a]) | *θεω* (et. Or [3,681]; item Iust[ap1,19] *τα αδυνατα παρα ανθρωποις δυνατα παρα θεω*, Thphil[2,18] *τα γαρ παρα ανθρωποις αδυνατα δυνατα εστι παρα θεω*): DM al[10] fere Dam[par 484] *τω θεω* | *δυνατ. παντ.* cum ΗLZ, item Gb Sz Ln Ti *παντ. δυνατ.* cum BC*ΗΚSUV*ΧΓΔ al[80] fere Or Chr Dam[par], item syr[sch] etP (syr[cu] *deus autem omnia potest facere*) arm ι.. ς *παντ. δυν. εστι* cum C[3]DEFGMV[2] al sat mu it vg aeth (sah cop libere vertunt)

27. *τοτε*: c om; item v[mg] y[scr] 44[ev] pergentes *αποκρ. δε* | *ιδου*: MX al mu (inprimis evglstaria) praem *κυριε* | *ηκολουθησαμεν* (et. Clem[947] Or[1,283] et [3,682·684]): D* *-καμεν* :: ut Mc

28. *αυτοις* (et. Or[1,283] et [3,685]): D al pauc *αυτω* | *παλινγενεσια* cum ΝB*C DELZΔ al ... ς Ln Ti *παλιγγε.* cum B[2]FGHKMSUVΧΓ al pler | *καθισῃ*: EGHL al *καθησῃ* (Η al pauc *-σει*) | *καθισεσθε* ut CD*EFHKVΓ al pl: ΝBD[2]GLMUXΔ al pm *καθησεσθ.* (item in Or[3,480] et alibi editum, sed non ed. Lommatzsch; item Bas[virg 618] Ath[1,856]) ... z 435. Did[trin 3,29] *καθεσθησεσθε*, item Bas[1,169] alludens *καθεσθησονται* | *και αυτοι* cum ΝDLZ 1. 124. Or[1,283] et [3,688] Ambb[is] (*et ipsi*) ... ς Ln Ti *και υμεις* cum FCX unc[11] al pler it vg al Cyr[4,275] Chr Bas[virg 618] Dam[par 682] (om[libere] Or[3,480] et alibi Ath[1,856] Hil) | *τασ*: D* om | *δωδεκα* (Κ bis *ιβ̄*): D pri loc *δεκαδυο* (sec loc ut Κ) | *θρονους*: Did[trin] Bas[virg] cdd Bas[se 133] sq *θρονων*

29. *οστις* (et. Gb prob Schu) cum ΝBCDE*KLΔ al[30] fere Or[1,283] et [3,685. 688] Bas[virg] Cyr[ador 21] Chr Dam[par 682], item *omnis quicumque* c e ff[1·] h (item omisso *omnis* Ir[int 5,33,2]) ... ς *οσ* cum E[2]X unc[6] al pl a b f ff[2·] g[1·2·] q vg | *η πατε.* (D b ff[1·2·] m syr[cu] Hil Paulin om haec) *η μητερα*: 1. e Or[1,283] et [3,689] Ir[int] *η γονεισ* :: ut Lc | *μητερα* absque *η γυναι.* cum BD 1. a b e ff[1·2·] m n syr[hr] Or[1,283] sq (*οὐ συγκατηριθμηται δε τουτοις γυνη*) Ir[int] Hil Paulin ... ς add *η γυναικα* cum ΝCKX unc[11] al omn fere c f g[1·2·] h l q syr[cu] et[utr] sah cop arm Chr Cyr[ador] Bas[virg] Dam[par] :: ita Lc; cf et. ad Mc | *η οικιασ* idque h. l. cum κ[a] (κ* om plane) C*L 1. for (*aut domos*, sed retinet et. *domum vel* post *αφηκεν*) syr[hr] cop aeth[rom] Or[1,283] et [3,689] Cyr[ador] Chr (*η οικιαν*), item Ir[int] *aut domos* post

ψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 [199. 2] *πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.*

XX.

1 [200. 10] *Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.* 2 *συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.* 3 *καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ*

---

agros ... ς Ln *οικιασ η* post *αφηκ.* cum BC^{3}DX unc^{11} al fere omn it (e *dimiserit domos et agros aut fratres*) vg syr^{cu} et^{utr} sah arm Bas^{virg} Dam^{par} (sed K al plus^{80} a b c f ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ h m n [non e q] vg arm Hil *οικιαν η*) :: ita (sed *οικιαν η*) Mc et Lc | *ενεκα* cum KD Cyr^{ador} ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum BC unc rell al omn^{vid} Or al | *του εμου ονομ.* cum KB 124. (carp *ενεκεν εμου*, item Ir^{int}) ... ς Ln Ti *του ονομ. μου* cum CD unc rell al fere omn Or$^{1,283\,sq}$ al | *πολλαπλασ.* cum BL sah syr^{hr} Or$^{1,283\,bis}$ et^{284} et$^{3,666\,sq}$ (1,283 addit *η ως ο μαρκ. φησιν εκατονταπλασιονα*, et 3,669 *πολλαπλασ. γαρ και, ει δει ουτως ονομασαι, απειροπλασ.* et paullo post *πολλαπλασιονασ μεν γαρ αδελφουσ - πολλαπλασιουσ* - etc) Cyr^{ador} (Eus$^{ps\,289}$ *και εν τω αιωνι τουτω πολυπλασιονα ληψεται, και εν τω μελλοντι ζω. αιων. κληρονομησει*) ... ς *εκατονταπλασιονα* (D* *-σιον*) cum KCDX unc^{11} al omn^{vid} it vg cop syr^{cu} et^{utr} al (Clem^{618} *τω δε απλως πεπιστευκοτι μαρτυρει εκατονταπλασιονα ὠν απολειποι-πεν*) Bas^{virg} Chr Ir^{int} Hil | *λημψεται* cum KBCDL ... ς *ληψετ.* cum EFGHKMSUVXΓΔ etc | *και*: syr^{cu} add *in mundo futuro* (vide ante Eus); item Ir^{int} *centupl. accipiet in hoc seculo, et in futuro vit. aet. hered.* | M al *κληρονομηση*

30. *δε*: K* (? sed ipse*corr *δε*) al pauc ff^{1} cop *γαρ* | *πρωτ. εσχ. και* (CM ti^{3} 13. 22. 69. al^{10} fere add *οι* :: ut Mc) *εσχ. πρωτοι* (et. Or$^{3,664\cdot690}$ et^{694}): L aeth^{rom} *εσχ. πρωτ. κ. πρωτ. εσχ.*

XX. 1. C^{3} (et evglstaria) sic: *Εἰπεν ο ις την παραβολην ταυτην· ομοιο-θει* (i. e. *ομοιωθη*) *η βασ.* | *γαρ* (et. a f n q am fu sah syr^{utr} Or^{3,774}; h syr^{cu} *autem*): b c e ff^{1} g$^{1.2}$ vg (et. for) cop (Or^{3,694}) om

2. *συμφω. δε* cum KBCDLΔ^{a} (Δ* *και συ.*, sed ipse*corr *συ. δε*) 1. 13. 33. 69. 124. al sat mu it vg sah cop syr^{utr} Cyrglaph^{264} ... Gb' *και* (F* om) *συμφ.* cum EFGHKMUVXΓΔ* al^{130} fere e syr^{cu} al Chr

3. *εξελθων* (et. Or^{3,700}): D *διεξελθων* | *περι* cum KBCDΠ unc^{11} al^{130} fere Or^{3,695} et^{700} Cyrglaph^{264} ... ς (= Gb Sz) add *την* cum VΔ al mu | *τριτ. ωρ.* (et. Or Cyrglaph): DΔ al it (exc e q) vg *ωρ. τριτ.* | *ειδεν* (*ειδ-* KBEFGHLMUΓΔΠ^{2}; CKVXΠ* *ιδ-*): D 245. a b c ff^{2} h n (non item e f ff^{1} g$^{1.2}$ q vg) *ευρεν* (Or^{3,695} *η αγορα εν η εστωτασ τουσ αργουσ ευρε δευτερωσ εξελθων*, sed 3,700 accurate textum exscribens habet *ειδε*)

ἀργούς, 4 καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν

---

4. *και εκεινοισ* (Gb″) cum ℵBEFGHMUVXΓΔ al pl ... ς Ln Ti *κακεινοισ* cum CDKLSΠ al mu Chr Cyr^{glaph} | *αμπελωνα* cum BD unc^{13} al pl b q am for syr^{cu} et^{utr} cop Or^{3,695} Chr ... ΝΣΠ 13. 33. 69. 124. al^{20} fere it^{pler} vg sah arm aeth Cyr^{glaph} Chr^{cdd} add *μου* | *ο εαν* cum ℵBCX unc^{13} al pler Or^{3,702} Chr ... DL 1. Or^{3,695} Cyr^{glaph} Chr^{cdd} *ο αν*

5. *παλιν δε* cum ℵCDL 33. al pauc ff^{2} g$^{1.2}$ l vg (exc mm) sah syr^{p} c.* al Cyr^{glaph} Op ... ς Ln *παλιν* c. BX unc^{12} al pler a b c e ff^{1} h n q mm cop (f m syr^{cu} et^{sch} *et iterum*) | *εξελθων*: Δ* add *ευρεν αλλουσ εστωντασ* | *ενατην* (Gb″) c. ΝBCΠ unc^{11} al pm ... ς *ενατ.* c. DGΓ al pl | *ωραν*: D f Op Arn ante *εκτην* pon

6. *ενδεκατην* cum ℵBDL 11. a b ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ h l n vg sah^{mūnt} aeth Or^{3,699} et^{700} Cyr$^{\text{ador}\,88}$ ... ς (Gb^{00}) add *ωραν* cum c unc^{12} al fere omn c e f q syr^{omn} sah cop arm Hil | *εξελθων* (ℵ* *ελθων*, sed ipse$^{*\text{corr}}$ *εξελθ.*): D *εξηλθεν και*, item it (exc q) vg *exiit et*; et. ℵ* *εξηλθεν* (sine *και*), sed ipse* vel^{a} *εξελθων* reposuit | *εστωτασ* c. ΝBC^{2}DL 33. a b c e ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ l n vg syr^{cu} sah cop aeth Or^{3,699} et^{700} Cyr$^{\text{glaph}\,968}$ Arn ... ς (=Gb) add *αργουσ* c. C* unc^{12} al fere omn f h m q syr^{utr} arm (Cyr$^{\text{ador}\,88}$ omisso *εστωτασ*) Chr

7. *ημασ*: ℵ* om (suppl ℵ^{a}) | *αμπελωνα* cum ℵBC*NΓ unc^{12} al pler c ff^{1} m q am for syr^{cu} et^{utr} cop arm Or^{3,695} Chr$^{\text{cdd}\,5}$ Arn ... C^{3}DΣΠ al^{90} fere it^{pl} vg (et.$^{\text{mss\,aliq}}$) sah aeth Cyr$^{\text{glaph}\,968}$ et$^{\text{ador}\,88}$ Chr (et.$^{\text{mo}\,4}$) Op add *μου*, hinc Ln[*μ.*]. Item sine additamento cum ℵBDLZ 1. a b c e ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ l m n vg (et. sax fr) sah cop^{dz} pers Or^{3,695} (addit etiam: *τοισ δε περι την τριτην κληθεισιν - το· ο εαν η δικαιον δωσω υμιν – προσεκτεον δε οτι ωσαυτωσ εποιησε τοισ περι την εκτ. ωραν και ενατ. κληθεισι, και οτι τοισ περι τ. ενδεκ. ειπεν - το· υπαγετε κ. υμ. εισ τ. αμπ.*) Cyr^{glaph} et^{ador} Arn Hier ... ς (Gb^{00}) add *και ο εαν η δικαιον λημψεσθε* (CNX *λημψ.*, tol syr^{cu} et^{hr} cop$^{\text{cdd}\,2}$ aeth arr Op *δωσω υμιν*) cum CEFGHKMNSUVXΓΔΠ al fere omn f h q tol syr^{cu} et^{hr} et^{utr} cop$^{\text{cdd}\,2}$ aeth arr Chr Op (:: cf ad 18, 11)

8. *αποδοσ* (Chr *δοσ*) cum ℵCLZ Or$^{3,696\,\text{bis}}$ et^{774} ... ς Ln add *αυτοισ* cum BDN unc^{13} al omn^{vid} it vg syr^{omn} sah cop al Chr | *εωσ των πρωτων*: X om

9. *και ελθ.* cum ℵCEFGHKLMNSUVXΣΓΔΠ al pler syr^{utr} cop aeth ... Ln *ελθ. δε* cum B syr^{cu} sah (arm) ... D 33. 69. 124. 346. it vg *ελθ. ουν*

ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 *ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί.* 11 *λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου* 12 *λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα.* 13 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;* 14 *ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί·* 15 *ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ*

---

10. *ελθ. δε* cum ℵEFGHKLMSUVXΣΓΔΠ al pler q cop syrP (arm), item addito *και* B d^{scr} it^{plerr} vg (sah *ελθ. και*) ... Ti *και ελθ.* cum BCD 13. 33. 69. 124. 346. e syr^{cu} et^{sch} aeth (Chr$^{mo\,6}$ et^{al} *και* sine *ελθ.*) | *πλειονα* cum ℵC^{2}vel^{3}EFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr, item D *πλειω* ... Ln Ti *πλειον* c. BC*ℵΣ al^{8} (Or^{2,496} *οι δε πρωτοι ωοντο οτι πλειον ληψοντ.*, ^{3,705} *πλειον τι - ωηθησαν ληψεσθ.*, ^{3,697} *νομιζοντασ οτι πλειον ληψ.*). Praeterea it vg *plus* (vg^{cdd} aliq *amplius*) | *λημψ.* cum ℵB*CDLN XΣ ... ς *ληψ.* cum EFGHKMSUVΓΔΠ al omn^{vid} | *και ελαβον*: D it (exc q) vg *ελαβ. δε* | *το ανα* cum ℵCLNΣ 33. ... ς Ln om *το* cum BD unc^{13} al fere omn Chr | *και αυτοι* post *δηναρ.* cum ℵBLΣ 33. syr^{sch} arm aeth ... ς Ln Ti post *ελαβον* cum CDN unc^{13} it (d om) vg syr^{cu} et^{p} sah cop

11. *λαβ. δε*: it^{plerr} (non d e q) vg *et accipientes*, syr^{cu} *et cum viderent* | *εγογγυζον* (al pauc *διεγογγ.*) ita et. f g$^{2\cdot}$ vg syr^{p} Or^{3,696}: D it^{plerr} syr^{cu} et^{sch} *–γισαν*

12. *λεγοντ.* cum ℵBC^{2}D 1. it (exc q) vg syr^{omn} aeth Or^{3,694} Chr ... ς add *οτι* c. C*^{vid}ℵΣ unc^{14} al fere omn q arm Or^{3,696} | C*ℵ* (sed ipse* add) om *οι* | *αυτουσ ημιν* cum ℵDLΣ al^{6} it^{plerr} vg syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth (Or^{3,694} *αυτ. εποι. ημιν*) ... ς Ti *ημιν αυτουσ* c. BCN unc^{13} al pler c arm (syr^{p}) Or^{3,696} Chr | *ημερασ*: syr^{cu} *diei totius*

13. *ενι αυτων* (B *αυτ. ενι*) *ειπ.* cum ℵ(B)D 124. it^{plerr} vg arm Or^{3,705} (et^{697} *ενι ειπ. αυτ.*) Chr ... ς Ln Ti *ειπ. ενι* (Δ *μοναδι*) *αυτ.* cum CNΣ unc^{14} al pler e q etc | *ουκ*: ℵ *ουχ* | *συνεφωνησασ μοι* cum ℵBCDN unc^{13} al fere omn it vg syr^{cu} et^{uir} arm Or^{3,697} Chr Or$^{int\,3,907}$ Op al ... LΣ 33. sah cop aeth Or^{3,705} Nyss$^{eunom\,11}$ *συνεφωνησα σοι*

14. *θελω δε* (et. Or$^{int\,3,907}$): B al pauc it (exc e) vg Chr *θε. δε και* (Or ^{3,705} *θε. γαρ και*), B aeth *θε. εγω*, sah *θε. δε εγω*, syr^{cu} arm *και ει θε.* | *τουτω* (ΕΓ *τοιτο*): D post *τω εσχατ.*

15. *η ουκ* cum ℵCNXΓΠ unc^{10} al omn^{vid} it vg sah cop syr^{sch} et^{p} aeth Chr ... Ln *ουκ* cum BDLΣ syr^{cu} arm | *εξεστιν*: D* *εστιν* (d *licet*) | *ο θελ. ποιησ.* cum ℵBDLΣ 13. 33. 69. 124. 157. 346. a c e ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ h l vg syr^{sch} aeth Chr ... ς *ποι. ο θελ.* cum CNX unc^{12} al pler b f (*facere de meum quod volo*) ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ q syr^{cu} et^{p} sah cop arm | *εν τ. εμοισ*: b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l om | *ἢ* sec (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵB*CDNXΣΠ unc^{9} al certe pm (d e h

ἀγαθός εἰμι; 16 οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17—19 Mc 10, 32—34 Lc 18, 31—33

17 [201. 2] Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἰεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· 18 ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἰεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν εἰς θάνατον. 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

20—28 Mc 10, 35—45

20 [202. 6] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν

Voc *aut*) Nyss$^{euno\ 11}$ ... ς Gb″ Ti ει cum B^{2}ℵBΓ 1. 13. 22. 69. 108. 118. 124. 131. 157. 209. al pl Did$^{trin\ 1,18}$ Chr (it^{pler} vg *an*)

16. οι ante εσχ. et ante πρωτοι: L om | εσχατοι sine additamento cum ℵBLZ 36. sah cop aeth^{cod} ... ς Ln Ti add πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι cum CDN unc^{18} al fere omn it vg syr^{omn} arm aeth Or^{3,694} (in textu) et^{707} (post εσχατοι habet και γαρ οι κλητοι μεν πολλοι, οι δε εκλ. εισιν ολιγοι). Sine ulla loci unde petiit indicatione Ir$^{int\ 265}$ (*sic et hic* vocati multi, pauci vero electi), item Barn^{4} Hom$^{cl\ 8,4}$ Clem ^{655}: haec igitur non huc trahenda sed ad 22, 14.

17. και αναβαινων cum ℵCDNZ unc^{14} al omn fere it vg syr^{cu} et^{p} arm aeth Or^{4,300} Chr ... B 1. sah syr^{sch} Or$^{3,708\ sq}$ et^{722} μελλων δε αναβαινειν (sed 1. Or^{ter} αναβ. post ο ις pon) | B om ὁ | δωδεκα (ℵD ιβ) cum ℵDLZ 1. syr^{cu} cop arm aeth^{rom} Or$^{3,708\ text}$ et$^{3,709\cdot 722}$ et^{4,300} ... ς (Gb^{0}) Ln add μαθητας cum BCNXΠ unc^{10} al pler it^{pl} vg syr^{p} sah aeth^{ppl} Chr, item addito αυτου Γ al^{10} fere a c e g$^{1\cdot}$ n syr^{sch} (:: passim test mu ad οι δωδ. add μαθητ. ut Mt 26, 20. Lc 9, 1; saepius certe pauc add ut Mc 6, 7. 11, 11. Lc 8, 1. 9, 12. 18, 31. Ioh 6, 67. Alibi non fluct) | B* καθ' ιδιαν | και εν τη οδω cum ℵBLZ 1. 13. 33. 61. 69. 124. 48^{ev} sah cop (*et dixit iis in via*) arm pers^{p} Or^{4,300} et^{3,709} ... ς εν τ. οδ. και cum CDNXΓΠ unc^{10} al pler e f h q (a c n *in via seorsum et*) syr^{omn} aeth Or$^{3,708\ text}$ Chr ... b ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg pers^{w} Hil om εν τ. οδω

18. αναβαινομεν: X -νωμεν | εις θανατον cum ℵ ... B aeth om ... ς Ln Ti θανατω (:: ut Mc, nec fluct) cum CDNZ unc rell al omn^{vid} Or^{4,300}

19. ℵCXΣΔ εμπεξαι, DE ενπαιξαι | X om κ. σταυρ. | και quart: suppl ℵ^{a} vel ipse* | εγερθησ. c. ℵC*LNZ 50. Or^{4,300} Chr Cyr$^{ioh\ 1036}$ ... ς Ln αναστησεται c. BC^{2}DEGHKMSUVXΓΔΠ al fere omn Or^{3,708} Bas$^{se\ 168\ sq}$ :: e Mc et Lc

20. Γ ζεβεδδαιου | μετα των: U add δυο | παρ cum ℵCNXZ unc^{12} al omn vid Bas$^{se\ 182}$ Dam$^{par\ 378}$ ... Ln Ti απ cum BD (:: cf Lc 8, 49. 12, 48. Mc 14, 43; sed et. 1 Io 5, 15)

21. ο δε: L add ις | αυτη: E* αυτοισ | λεγει (MN al praem η δε) αυτω

οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 [308. 2]

cum ℵCDNZ unc[13] f g[1.2] q vg cop al ... B sah Dam[par] *η δε ειπεν*, e *et illa dixit* ... a b c ff[2] h m n *ait* (c ff[2] n *ait et*, b *ait ei*, m *dicit*) *illa*, ff[1] *et ait* | *ειπε*: syr[cu] *domine* | *ουτοι* cum ℵBDN unc[13] etc ... c 56. 58. a e n sah cop Bas[se 131] et [133 bis] Isid[1,137] om; hinc Ln [*ουτ.*] | H al om *δυο* | *δεξιων* cum ℵB Dam[par 378 cod] ... ς Ti add *σου* cum CDN unc[13] (z hiat) al omn[vid] it vg syr[omn] sah cop al Bas[se] Isid (:: cf Mc) | *ευωνυμ. σου* cum ℵBCNZ unc[14] al longe pl a f g[1.2] h l n q harl tol syr[omn] sah cop aeth Bas[se] Isid Dam[par cod] Op ... ς (= Gb Sz) om *σου* cum D al b c e ff[1.2] m vg arm | *βασιλ. σου*: syr[cu] add *et in gloria tua* :: e Mc

22. *δε* o: ς[e] inepte o *δε* | *ειπεν* (it g[1] h q vg; m[llib]): b c f ff[1.2] g[2] n add *αυτοις*, e syr[cu] *αυτη* | *αιτεισθε*: D* *αιτειτε* | *πιειν*: Dr aeth post *το ποτ.* | *πινειν* cum ℵCDX unc[12] al pler Or[3,717] etc: BG al[4] Bas[se 134] *πιειν* (sed G *πίειν*). Item absque additamento cum ℵBDLZ 1. 22. it[pler] vg syr[cu] sah cop aeth pers[w] Or[3,717] (post *μελλω πινειν* addit *ἢ ὡσ ὁ μάρκοσ ἀνέγραψεν· δυνασθε το ποτ. πιειν ο εγω πινω η το βαπτ. ο εγ. βα. βαπτ.*) Epiph[781] et [742] Dam[par 378 cod] Hil Hier al ... ς (= Gb) add *και* (Sz *η* cum unc[omn] exc s al[100] fere f h q syr[utr] arm) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι* cum CEFGHKMSUVXΓΠΛ al pler f h q syr[utr] arm Chr Bas[se 134] :: e Mc | *αυτω*: D am syr[cu] aeth om (m *illi autem dixerunt*)

23. *λεγει* cum ℵBDZ[vid] al[5] it (exc h q) vg syr[cu] et[sch] sah arm Dam[par 378] ... ς *και λεγει* cum CX unc[12] al pler h q cop syrP aeth. Sed Da 13. 69. 346. a b c e ff[1.2] g[2] h m n (non item f g[1] q) syr[cu] cop arm post *αυτοις* add *ο ις* | *πιεσθε* cum ℵBDLZ 1. 22. insuperque al[7] it (exc[3]) vg syr[cu] sah cop aeth pers[w] Epiph Dam[par cod] Hier al ... ς (= Gb) *και* (Sz inepte *η*) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε* (H *-πτισεσθε*) cum CX unc[12] al pler f h q syr[utr] arm Chr Bas[se 134] al Op | *και εξ* (λ om *εξ*) cum ℵCDZ unc[13] al pler ff[1] g[1] q am san syr[omn] cop arm aeth (Or[3,550]) et [int 834] Chr Dam[par] ... BL 1. 33. a b c e f ff[2] h m n vg (et. for al) sah Or[3,717] *η εξ* :: cf Mc | *ευωνυμων* (Gb") c. ℵBCDKLMSZΠ* al plus[30] a b e f ff[1.2] g[1] n q vg Or[3,717] et [int 834] Epiph[782] Chr Dam[par cod] Hier al ... ς add *μου* c. EGHUVXΓΔΠ[2] al pler c g[2] h l (m, sed om *μου* post *δεξι.*) syr[omn] sah cop arm aeth Bas[se] | *τουτο* cum CDΔΠ[1] (post *δουν.*) 33. 346. al[16] q (*non est hoc meum dare*) sah cop syrP Chr[semel] cat[oxon], item ante *ουκ* U al[5] syr[cu] ... ς Ln om (:: ut Mc) cum ℵBZN[2] unc[10] al pler it (exc q) vg syr[sch] arm aeth Or[3,717] Epiph Bas[se] Dam[par]. Habent *dare vobis* it (exc q) vg syr[cu] | *αλλ οισ* (it vg *sed quibus*): 225. *ἄλλοισ*, d *aliis* (item Hil Aug, sed videntur a Mc 10, 40 pendere ubi it[mu] *aliis* verterunt) | *υπο*: L *απο*, 126. 131. al[5] *παρα*

τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 *λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ;* 21 [194.2] *ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.* 22 [195.2] *ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.*

μητερ.) arm Or$^{3,668\,sq}$ Ir$^{int\,241}$ Cyp al ... ς (= Gb Sz) add *σου* cum c^{2} 33. 69. al pl a b f ff$^{1\cdot2\cdot}$ h vg syr^{omn} sah cop aeth Aug al; item vero al pauc a b ff$^{1\cdot2\cdot}$ vg (sed non am al) syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth Aug *σου* post *μητερα* add : : cf Lc et Mc | *και αγαπησεις - σεαυτον* (ita unc omnes; 69. 124. 157 al^{60} fere *εαυτον*): syr^{hr} om. Or^{3,670} *προσχες ουν ει δυναμεθα προς την προκειμενην ζητησιν - οιτινος απαντησαι, οτι μηποτε το· αγαπησεις - σεαυτον, υπονοεισθαι δυναται, ως ουχ υπο του σωτηρος ενταυθα παρειλημφθαι, αλλ υπο τινος την ακριβειαν μη νοησαντος των λεγομενων προστεθεισθαι. συναγορευσει δε τη υπονοησει του προστεθεισθαι ενταυθα το· αγαπησεις* etc *η των ομοιων παρα τω μαρκω και τω λουκα εκθεσις, ων ουδετερος προστεθεικε ταις - εντολαις το· αγαπησεις* etc

20. Δ om ὁ | *παντ. ταυτ.* cum ℵCEFGLSUVΓΔ al pl it vg al mu Cyp al ... Ln *ταυτ. παντ.* cum BDHKM al^{20} fere syr^{omn} Or$^{3,669\,sq}$ Ath^{1,699} Chr : : ut Lc et Mc; cf et. ad 13, 56 | *εφυλαξα* (Gb′) cum ℵBDL 1. 22. Ath^{cod} ... ς *-ξαμην* cum C unc^{11} al fere omn Or^{3,669} Ath Chr. Item absque additamento cum ℵBL 1. 22. ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l am for fu emm harl sax Ir$^{int\,241}$ Cyp Hier al ... ς (Gb^{0}) add *εκ νεοτητος μου* (D om *μ.*) cum ℵ^{cb}CD unc^{11} al pler a b c e f ff$^{2\cdot}$ h q vg^{ed} fr syr^{omn} sah cop arm aeth Or^{3,670} Hil al : : cf Mc, item Lc

21. *εφη* cum ℵCD unc rell al fere omn ... Ln *λεγει* cum B 69. 124. (*ait, dicit* it vg) | *θελεις*: F al pauc *-λησ* | *ειναι*: ℵ* *γενεσθαι* | *πτωχοις* cum ℵCZ unc^{12} al omn^{vid} Clem^{537} Or$^{3,670\,sqq}$ et ^{674} et ^{683} Cyr$^{ador\,463}$ Ath^{1,699} Bas^{2,51} et ^{55} et ^{59} et ^{203}, item$^{reg\,fus\,349}$ et ^{351} Cyr$^{hr\,6,6}$ Chr (et.^{gu}) ... Ln Ti *τοις πτωχ.* cum BD sah cop | ΕΓ al *εξησ* | *εν* (cop add *τω*) *ουρανω* cum ℵEFGHKLMSUVΔΛ al pler it (exc^{g}) vg cop arm Or^{3,670} et ^{683} Ath^{1,699} Bas$^{reg\,fus\,351}$ Or$^{int\,2,144}$ et ^{438} ... Ln Ti *εν* (sah add *τοις*) *ουρανοις* cum BCDΓ al^{20} fere e g$^{1\cdot}$ sah Cyr^{hr} Chr Cyr$^{ador\,463}$ Hil | *και δευρο*: syr^{cu} praem *et tolle crucem tuam*; item Ath *και λαβων τον σταυρ. σου ακολουθει μοι*

22. *δε*: D f h (f h *hoc audito*) for om (D^{gr} inter o et *νεαν.* suprascriptum habet *υ*, unde inepto quidem modo *ουν* illatum videtur) | o *νεαν.* sine additam cum ℵLZ Chr (et.$^{mo\,6}$), item (e *et cum hoc audisset*, f h *hoc audito*) e f h, item aeth ... ς add *τον λογον* cum CD unc^{12} al pler (33. al Or ante o *νεαν.*) ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ q vg cop syrP arm Or^{3,678}; item Ln τ. *λογ. τουτον* c. B 51^{ev} a b c ff$^{1\cdot}$ n (a c n *hoc verbum*, b ff$^{1\cdot}$ *verb. hoc*) syr^{cu} et^{sch} sah | *κτηματα* (it vg *possessiones*) et. Or^{3,678}: B Chr (et.$^{mo\,6}$) *χρηματα* (item D in Mc)

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες· τίς

23–26 Mc 10, 23–27 Lc 18, 24–27

23. *πλουσ. δυσκολ.* cum ℵBCDLΣ 1. 33. al[5] a b c ff[1·] g[1·2·] n vg aeth Or[3,679 sem] Chrom ... ς *δυσκ. πλουσ.* cum EFGHKMSUVXΓΔ al pler e f ff[2·] h q syr[omn] arm Or[3,679 sem] Dam[par 484] Aug al | M om *των*

24. *παλιν δε*: al pauc c g[1·2·] h q vg *και παλιν*, FLV* al[10] fere a b d ff[1·] n *παλιν* | *οτι* cum ΒCLMΣ al sah cop syr[cu] et[utr] aeth ... ς Ln Ti om cum BDX unc[9] al pler it vg arm | *καμηλον* cum ℵBCDXΣ et unc[omn] al pler (Eus[es 575] verba *και ηξουσι σοι αγελαι καμηλων* etc 60, 6 cum his componit) ... x[scr] al[10] fere *καμιλον*, b *camillum* (it[pler] vg *camelium*, *camelum*), item syrP (exc[cod barsa]). Scholion (Origeni adscriptum): *κάμηλον δὲ ὧδε οὐ τὸ ζῶον λέγει, ἀλλὰ τὸ παχὺ σχοινίον, ᾧ δεσμοῦσι τὰς ἀγκύρας οἱ ναῦται.* Similiter Thph ad h. l. Aliud schol: *κάμηλον οἱ μὲν τὸ σχοινίον τῆσ μηχανῆσ, οἱ δὲ τὸ ζῶον. τὸ πρῶτον δὲ τοῦ δευτέρου βεβαιότερον κατ' αἴσθησιν, κατὰ δὲ νοῦν νόει.* Suid vero et schol Aristoph: *κάμηλοσ τὸ* [*ἀχθοφόρον*] *ζῶον· κάμιλοσ δὲ τὸ παχὺ σχοινίον* [*διὰ τοῦ ι*]. | *τρυπηματοσ* cum ℵ[c]DEFGHLSVXΣΓΔ al pler Clem[936] (vide post) Or et Cels ap Or[1,641] et [642] (*την – αποφασιν του ω̄ ειποντοσ ευκοπωτερον καμηλον εισελθειν δια τρυπημ. ραφ. η – θεου, φησιν αντικρυσ απο πλατωνοσ ειρησθαι, του ω̄ παραφθειραντοσ το πλατωνικον – οτι αγαθον οντα διαφεροντωσ και πλουσιον ειναι διαφεροντωσ αδυνατον*) Chr Dam[par 484] ... ℵ*B Or[1,641 cod] *τρηματοσ* (:: ut in Lc edidimus), CKMU al[20] fere Or[3,681] Eus[es 575] *τρυμαλιασ* (:: ut Mc), Or[3,680] *τρυπησ* (y[scr] *τρυπατοσ*) | *εισελθειν* cum ΚCE FHKLMUΣΔ al plus[100] sah cop syr[utr] arm Or (et Cels ap Or)[1,641 sq] et [3,681] Eus[es 575] Chr Aug ... ς Ln *διελθειν* (:: cf ad Mc et Lc) cum BDGSVXΓ al sat mu it vg (*transire*, e *pertransire*) syr[cu vid] Or[3,680] Dam[par 484] Hil Arnob | *των ουρανων* cum z 1. 33. 124. 157. 48[ev] it vg syr[cu arP pers[w]] Clem[936] (libere *ραον καμηλοσ δια τρυπημ. ραφιδοσ διεκδυσεται η πλουσιοσ εισ τ. βα. των ουρ.*) Or[3,680] Eus[es 575] Chr (et.mo [6]) Hier Aug ... ς *του θεου* cum ΚBCD unc[13] al pler sah cop syr[sch] etP arm aeth sax Or (et Cels ap Or)[1,641 sq] et [681] Dam[par 484] Arnob :: ut Mc et Lc. Idque sine additam cum ΚLΣ 1. 33. al pauc ff[1·] syr[cu] Or (et Cels ap Or)[1,641 sq] et [3,681] Eus[es] Chr Aug Arn ... ς add *εισελθειν* cum EX unc[11] al pler syrP Dam[par], item Ln ante *εισ* cum BD it (exc ff[1·]) vg sah cop syr[sch] aeth Or[3,680] :: cf Mc et Lc, quorum in neutro omittitur

25. *ακουσ. δε* (syr[cu] *παλιν δε ακου.*): ℵ* om *δε* (ℵ[a] add), item c (*his auditis*) ff[1·] (*quo audito*) | *οι μαθητ.* cum ℵBC*DKLΣΔ al[15] fere it (exc ff[1·]) vg sah cop syr[utr] arm Hil ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum C[3]EFGHMS UVXΓ al pler ff[1·] syr[cu] aeth Dam[par 484] | *εξεπλησσοντο*: D a b c e ff[2·] g[2·] (non item f ff[1·] g[1·] h q vg) syr[cu] add *και εφοβηθησαν*

ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα.

27–30 Mc 10, 28–31 Lc 18, 28–30 Lc 22, 30

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28[196. 10] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, [197. 5] καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 29 [198. 2] καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἢ οἰκίας ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασίονα λήμ-

---

26. *ειπεν*: ℵ al[5] fere *λεγει* | ℵ* om. *παρ. ανθρ.* (suppl ℵ[a]) | *θεω* (et. Or[3,681]; item Iust[ap 1,19] *τα αδυνατα παρα ανθρωποις δυνατα παρα θεω*, Thphil[2,18] *τα γαρ παρα ανθρωποις αδυνατα δυνατα εστι παρα θεω*): DM al[10] fere Dam[par 484] *τω θεω* | *δυνατ. παντ.* cum ΝLZ, item Gb Sz Ln Ti *παντ. δυνατ.* cum BC*HKSUV*ΧΓΔ al[80] fere Or Chr Dam[par], item syr[sch] et[p] (syr[cu] *deus autem omnia potest facere*) arm ١.. ς *παντ. δυν. εστι* cum C[3]DEFGMV[2] al sat mu it vg aeth (sah cop libere vertunt)

27. *τοτε*: C om; item vmg y[scr] 44[ev] pergentes *αποκρ. δε* | *ιδου*: MX al mu (inprimis evglstaria) praem *κυριε* | *ηκολουθησαμεν* (et. Clem[947] Or[1,283 et 3,682. 684]): D* *-καμεν* :: ut Mc

28. *αυτοις* (et. Or[1,283 et 3,685]): D al pauc *αυτω* | *παλιγγενεσια* cum ℵB*C DELZΔ al ... ς Ln Ti *παλιγγε.* cum B[2]FGHKMSUVΧΓ al pler | *καθισῃ*: EGHL al *καθηση* (H al pauc *-σει*) | *καθισεσθε* ut CD*EFHKVΓ al pl: ℵBD[2]GLMUXΔ al pm *καθησεσθ.* (item in Or[3,480 et alibi] editum, sed non ed. Lommatzsch; item Bas[virg 613] Ath[1,856]) ... z 435. Did[trin 3,29] *καθεσθησεσθε*, item Bas[1,169] alludens *καθεσθησονται* | *και αυτοι* cum ℵDLZ 1. 124. Or[1,283 et 3,688] Ambb[is] (*et ipsi*) ... ς Ln Ti *και υμεις* cum FCX unc[11] al pler it vg al Cyr[4,275] Chr Bas[virg 613] Dam[par 682] (om libere Or[3,480 et alibi] Ath[1,856] Hil) | *τασ*: D* om | *δωδεκα* (ℵ bis $\overline{ιβ}$): D pri loc *δεκαδυο* (sec loc ut ℵ) | *θρονους*: Did[trin] Bas[virg] cdd Bas[ee 133] sq *θρονων*

29. *οστις* (et. Gb prob Schu) cum ℵBCDE*KLΔ al[30] fere Or[1,283 et 3,685. 688] Bas[virg] Cyr[ador 21] Chr Dam[par 682], item *omnis quicumque* c e ff[1·] h (item omisso *omnis* Ir[int 5, 33, 2]) ... ς *οσ* cum E[2]X unc[6] al pl a b f ff[2·] g[1·2·] q vg | *η πατε.* (D b ff[1·2·] m syr[cu] Hil Paulin om haec) *η μητερα*: 1. e Or[1,283 et 3,689] Ir[int] *η γονεισ* :: ut Lc | *μητερα* absque *η γυναι.* cum BD 1. a b e ff[1·2·] m n syr[hr] Or[1,283 sq] (*οὐ συγκατηριθμηται δε τουτοισ γυνη*) Ir[int] Hil Paulin ... ς add *η γυναικα* cum ℵCKX unc[11] al omn fere c f g[1·2·] h l q syr[cu] et[utr] sah cop arm Chr Cyr[ador] Bas[virg] Dam[par] :: ita Lc; of et. ad Mc | *η οικιασ* idque h. l. cum ℵ[a] (ℵ* om plane) C*L 1. for (*aut domos*, sed retinet et. *domum vel* post *αφηκεν*) syr[hr] cop aeth[rom] Or[1,283 et 3,689] Cyr[ador] Chr (*η οικιαν*), item Ir[int] *aut domos* post

ψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 [199. 2] *πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.*

XX.

1 [200. 10] *Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.* 2 *συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.* 3 *καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ*

---

agros ... ς Ln *οικιας η* post *αφηκ.* cum BC^{3}DX unc^{11} al fere omn it (e *dimiserit domos et agros aut fratres*) vg syr^{cu} et^{utr} sah arm Bas^{virg} Dam^{par} (sed K al plus^{30} a b c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h m n [non e q] vg arm Hil *οικιαν η*) :: ita (sed *οικιαν η*) Mc et Lc | *ενεκα* cum ND Cyr^{ador} ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum BC unc rell al omn^{vid} Or al | *του εμου ονομ.* cum KB 124. (carp *ενεκεν εμου*, item Ir^{int}) ... ς Ln Ti *του ονομ. μου* cum CD unc rell al fere omn Or$^{1,283\,aq}$ al | *πολλαπλασ.* cum BL sah syr^{hr} Or$^{1,283\,bis}$ et^{284} et$^{3,668\,aq}$ (1,268 addit *η ωσ ο μαρκ. φησιν εκατονταπλασιονα*, et^{3,689} *πολλαπλασ. γαρ και, ει δει ουτωσ ονομασαι, απειροπλασ.* et paullo post *πολλαπλασιονασ μεν γαρ αδελφουσ - πολλαπλασιουσ -* etc) Cyr^{ador} (Eus$^{ps\,289}$ *και εν τω αιωνι τουτω πολυπλασιονα ληψεται, και εν τω μελλοντι ζω. αιων. κληρονομησει*) ... ς *εκατονταπλασιονα* (D* *-σιον*) cum NCDX unc^{11} al omn^{vid} it vg cop syr^{cu} et^{utr} al (Clem^{615} *τω δε απλωσ πεπιστευκοτι μαρτυρει εκατονταπλασιονα ὡν απολειοιπεν*) Bas^{virg} Chr Ir^{int} Hil | *λημψεται* cum NBCDL ... ς *ληψετ.* cum EFGHKMSUVXΓΔ etc | *και*: syr^{cu} add *in mundo futuro* (vide ante Eus); item Ir^{int} *centupl. accipiet in hoc seculo, et in futuro vit. aet. hered.* | M al *κληρονομηση*

30. *δε*: E* (? sed ipse*corr *δε*) al pauc ff$^{1.}$ cop *γαρ* | *πρωτ. εσχ. και* (CM ti^{3} 13. 22. 69. al^{10} fere add *οι* :: ut Mc) *εσχ. πρωτοι* (et. Or$^{3,664.690}$ et^{694}): L aeth^{rom} *εσχ. πρωτ. κ. πρωτ. εσχ.*

XX. 1. c^{3} (et evglstaria) sic: *Ειπεν ο ις την παραβολην ταυτην· ομοιοθει* (i. e. *ομοιωθη*) *η βασ.* | *γαρ* (et. a f n q am fu sah syr^{utr} Or^{3,774}; h syr^{cu} *autem*): b c e ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg (et. for) cop (Or^{3,694}) om

2. *συμφω. δε* cum NBCDLΣΔ (Δ* *και συ.*, sed ipse*corr *συ. δε*) 1. 13. 33. 69. 124. al sat mu it vg sah cop syr^{utr} Cyr$^{glaph\,264}$ ... Gb′ *και* (F* om) *συμφ.* cum EFGHKMUVXΓΔ* al^{120} fere e syr^{cu} al Chr

3. *εξελθων* (et. Or^{3,700}): D *διεξελθων* | *περι* cum NBCDΠ unc^{11} al^{120} fere Or^{3,695} et^{700} Cyr$^{glaph\,264}$ ... ς (= Gb Sz) add *την* cum VΔ al mu | *τριτ. ωρ.* (et. Or Cyr^{glaph}): DΔ al it (exc e q) vg *ωρ. τριτ.* | *ειδεν* (*ειδ-* NBEFGHLMUΓΔΠ^{2}; CKVXΠ* *ωδ-*): D 245. a b c ff$^{2.}$ h n (non item e f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ q vg) *ευρεν* (Or^{3,695} *η αγορα εν η εστωτασ τουσ αργουσ ευρε δευτερωσ εξελθων*, sed ^{3,700} accurate textum exscribens habet *ειδε*)

ἀργούς, 4 καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν

---

4. *και εκεινοισ* (Gb″) cum ℵBEFGHMUVXΓΔ al pl ... ς Ln Ti *κακεινοισ* cum CDKLSΠ al mu Chr Cyr^{glaph} | *αμπελωνα* cum BD unc^{13} al pl b q am for syr^{cu} et^{utr} cop Or^{3,695} Chr ... ΝCΠ 13. 33. 69. 124. al^{20} fere it^{pler} vg sah arm aeth Cyr^{glaph} Chr^{cdd} add *μου* | *ο εαν* cum ℵBCX unc^{13} al pler Or^{3,702} Chr ... DL 1. Or^{3,695} Cyr^{glaph} Chr^{cdd} *ο αν*

5. *παλιν δε* cum ℵCDL 33. al pauc ff^{2}· g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg (exc mm) sah syr^{p} c.* al Cyr^{glaph} Op ... ς Ln *παλιν* c. BX unc^{13} al pler a b c e ff$^{1\cdot}$ h n q mm cop (f m syr^{cu} et^{sch} *et iterum*) | *εξελθων*: Δ* add *ευρεν αλλουσ εστωντασ* | *ενατην* (Gb″) c. ΝBCΠ unc^{11} al pm ... ς *ενατ.* c. DGΓ al pl | *ωραν*: D f Op Arn ante *εκτην* pon

6. *ενδεκατην* cum ℵBDL 11. a b ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ h l n vg sah^{mūnt} aeth Or^{3,699} et^{700} Cyr$^{\text{ador}\,88}$ ... ς (Gb^{00}) add *ωραν* cum c unc^{13} al fere omn c e f q syr^{omn} sah cop arm Hil | *εξελθων* (ℵ* *ελθων*, sed ipse$^{*\text{corr}}$ *εξελθ.*): D *εξηλθεν και*, item it (exc q) vg *exiit et*; et. ℵ* *εξηλθεν* (sine *και*), sed ipse* vel^{a} *εξελθων* reposuit | *εστωτασ* c. ℵBC^{2}DL 33. a b c e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l n vg syr^{cu} sah cop aeth Or^{3,699} et^{700} Cyr$^{\text{glaph}\,968}$ Arn ... ς (=Gb) add *αργουσ* c. C* unc^{13} al fere omn f h m q syr^{utr} arm (Cyr$^{\text{ador}\,88}$ omisso *εστωτασ*) Chr

7. *ημασ*: ℵ* om (suppl ℵ^{a}) | *αμπελωνα* cum ℵBC*NΓ unc^{13} al pler c ff$^{1\cdot}$ m q am for syr^{cu} et^{utr} cop arm Or^{3,695} Chr$^{\text{cdd}\,5}$ Arn ... C^{3}DΣΠ al^{20} fere it^{pl} vg (et$_{\text{mss}}$ aliq) sah aeth Cyr$^{\text{glaph}\,268}$ et$^{\text{ador}\,88}$ Chr (et$_{\text{mo}\,4}$) Op add *μου*, hinc Ln[*μ.*]. Item sine additamento cum ℵBDLZ 1. a b c e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l m n vg (et. sax fr) sah cop^{dz} pers Or^{3,695} (addit etiam: *τοισ δε περι την τριτην κληθεισιν - το· ο εαν η δικαιον δωσω υμιν – προσεκτεον δε οτι ωσαυτωσ εποιησε τοισ περι την εκτ. ωραν και ενατ. κληθεισι, και οτι τοισ περι τ. ενδεκ. ειπεν - το· υπαγετε κ. υμ. εισ τ. αμπ.*) Cyr^{glaph} et^{ador} Arn Hier ... ς (Gb^{00}) add *και ο εαν η δικαιον ληψεσθε* (CNX *λημψ.*, tol syr^{cu} eth^{r} cop$^{\text{cdd}\,2}$ aeth arr Op *δωσω υμιν*) cum CEFGHKMNSUVXΓΔΠ al fere omn f h q tol syr^{cu} eth^{r} et^{utr} cop$^{\text{cdd}\,2}$ aeth arr Chr Op (:: cf ad 18, 11)

8. *αποδοσ* (Chr *δοσ*) cum ℵCLZ Or$^{3,696\,\text{bis}}$ et^{774} ... ς Ln add *αυτοισ* cum BDN unc^{13} al omn^{vid} it vg syr^{omn} sah cop al Chr | *εωσ των πρωτων*: X om

9. *και ελθ.* cum ℵCEFGHKLMNSUVXZΓΔΠ al pler syr^{utr} cop aeth ... Ln *ελθ. δε* cum B syr^{cu} sah (arm) ... D 33. 69. 124. 346. it vg *ελθ. ουν*

ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 *ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί.* 11 *λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου* 12 *λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα.* 13 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;* 14 *ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί·* 15 *ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ*

---

10. *ελθ. δε* cum ℵEFGHKLMSUVXΣΓΔΠ al pler q cop syrP (arm), item addito *και* B d^{ser} it^{pler} vg (sah *ελθ. και*) ... Ti *και ελθ.* cum BCD 13. 33. 69. 124. 346. e syr^{cu} et^{sch} aeth (Chr$^{mo\ 6}$ et^{al} *και* sine *ελθ.*) | *πλειονα* cum ℵC^{2} vel^{3}EFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr, item D *πλειω* ... Ln Ti *πλειον* c. BC*NZ al^{8} (Or^{3,498} *οι δε πρωτοι ωοντο οτι πλειον ληψοντ.*, ^{3,705} *πλειον τι - ωηθησαν ληψεσθ.*, ^{3,667} *νομιζοντασ οτι πλειον ληψ.*). Praeterea it vg *plus* (vg$^{cdd\ aliq}$ *amplius*) | *λημψ.* cum ℵB*CDLN XΣ ... ς *ληψ.* cum EFGHKMSUVΓΔΠ al omn^{vid} | *και ελαβον*: D it (exc q) vg *ελαβ. δε* | *το ανα* cum ℵCLNZ 33. ... ς Ln om *το* cum BD unc^{13} al fere omn Chr | *και αυτοι* post *δηναρ.* cum ℵBLZ 33. syr^{sch} arm aeth ... ς Ln Ti post *ελαβον* cum CDN unc^{13} it (d om) vg syr^{cu} et^{P} sah cop

11. *λαβ. δε*: it^{pler} (non d e q) vg *et accipientes*, syr^{cu} *et cum viderent* | *εγογγυζον* (al pauc *διεγογγ.*) ita et. f g$^{2\cdot}$ vg syr^{P} Or^{3,696}: D it^{pler} syr^{cu} et^{sch} *-γισαν*

12. *λεγοντ.* cum ℵBC^{2}D 1. it (exc q) vg syr^{omn} aeth Or^{3,694} Chr ... ς add *οτι* c. C*^{vid}ℵZ unc^{14} al fere omn q arm Or^{3,696} | C*ℵ* (sed ipse* add) om *οι* | *αυτουσ ημιν* cum ℵDLΣ al^{6} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth (Or^{3,694} *αυτ. εποι. ημιν*) ... ς Ti *ημιν αυτουσ* c. BCN unc^{13} al pler c arm (syr^{P}) Or^{3,696} Chr | *ημερασ*: syr^{cu} *diei totius*

13. *ενι αυτων* (B *αυτ. ενι*) *ειπ.* cum ℵ(B)D 124. it^{pler} vg arm Or^{3,705} (et^{697} *ενι ειπ. αυτ.*) Chr ... ς Ln Ti *ειπ. ενι* (Δ *μοναδι*) *αυτ.* cum CNZ unc^{14} al pler e q etc | *ουκ*: ℵ *ουχ* | *συνεφωνησασ μοι* cum ℵBCDN unc^{13} al fere omn it vg syr^{cu} et^{utr} arm Or^{3,697} Chr Or$^{int\ 3,907}$ Op al ... LZ 33. sah cop aeth Or^{3,705} Nyss$^{eunom\ 11}$ *συνεφωνησα σοι*

14. *θελω δε* (et. Or$^{int\ 3,907}$): B al pauc it (exc e) vg Chr *θε. δε και* (Or ^{3,705} *θε. γαρ και*), B aeth *θε. εγω*, sah *θε. δε εγω*, syr^{cu} arm *και ει θε.* | *τουτω* (EΓ *τουτο*): D post *τω εσχατ.*

15. *η ουκ* cum ℵCNXΓΠ unc^{10} al omn^{vid} it vg sah cop syr^{sch} et^{P} aeth Chr ... Ln *ουκ* cum BDLΣ syr^{cu} arm | *εξεστιν*: D* *εστιν* (d *licet*) | *ο θελ. ποιησ.* cum ℵBDLΣ 13. 33. 69. 124. 157. 346. a c e ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ h l vg syr^{sch} aeth Chr ... ς *ποι. ο θελ.* cum CNX unc^{12} al pler b f (*facere de meum quod volo*) ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ q syr^{cu} et^{P} sah cop arm | *εν τ. εμοισ*: b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l om | *ἢ* sec (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵB*CDNXΣΠ unc^{9} al certe pm (d e h

ἀγαθόσ εἰμι ; 16 οὕτωσ ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17—19 Mc 10, 32—34 Lc 18, 31—33

17 [201. 2] Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦσ εἰσ Ἰεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺσ δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖσ· 18 ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰσ Ἰερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν εἰσ θάνατον. 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν εἰσ τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

20—28 Mc 10, 35—45

20 [202. 6] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆσ, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεισ; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν

Voc *aut*) Nyss$^{euno\ 11}$ ... ς Gb″ Ti *ει* cum B^{2}HSΓ 1. 13. 22. 69. 108. 118. 124. 131. 157. 209. al pl Did$^{trin\ 1,18}$ Chr (it^{pler} vg *an*)

16. *οι* ante *εσχ.* et ante *πρωτοι*: L om | *εσχατοι* sine additamento cum NBLZ 36. sah cop aeth^{cod} ... ς Ln Ti add *πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι* cum CDN unc^{18} al fere omn it vg syr^{omn} arm aeth Or^{3,694} (in textu) et ^{707} (post *εσχατοι* habet *και γαρ οι κλητοι μεν πολλοι, οι δε εκλ. εισιν ολιγοι*). Sine ulla loci unde petiit indicatione Ir$^{int\ 365}$ (*sic et hic* vocati multi, pauci vero electi), item Barn^{4} Hom$^{cl\ 8,4}$ Clem ^{655}: haec igitur non huc trahenda sed ad 22, 14.

17. *και αναβαινων* cum NCDNZ unc^{14} al omn fere it vg syr^{cu} etP arm aeth Or^{4,300} Chr ... B 1. sah syr^{sch} Or$^{3,708\ sq}$ et ^{722} *μελλων δε αναβαινειν* (sed 1. Or^{ter} *αναβ.* post *ο ις* pon) | B om *ὁ* | *δωδεκα* (ND *ιβ*) cum NDLE 1. syr^{cu} cop arm aeth^{rom} Or$^{3,708\ text}$ et $^{3,709\cdot 722}$ et ^{4,300} ... ς (Gb^{o}) Ln add *μαθητασ* cum BCNXΠ unc^{10} al pler it^{pl} vg syr^{p} sah aeth^{ppl} Chr, item addito *αυτου* Γ al^{10} fere a c e g$^{1\cdot}$ n syr^{sch} (:: passim test mu ad *οι δωδ.* add *μαθητ.* ut Mt 26, 20. Lc 9, 1; saepius certe pauc add ut Mc 6, 7. 11, 11. Lc 8, 1. 9, 12. 18, 31. Ioh 6, 67. Alibi non fluct) | B* *καθ' ὁδον* | *και εν τη οδω* cum NBLZ 1. 13. 33. 61. 69. 124. 48^{ev} sah cop (*et dixit iis in via*) arm pers^{p} Or^{4,300} et ^{3,709} ... ς *εν τ. οδ. και* cum CDNXΓΠ unc^{10} al pler e f h q (a c n *in via seorsum et*) syr^{omn} aeth Or$^{3,708\ text}$ Chr ... b ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg pers^{w} Hil om *εν τ. οδω*

18. *αναβαινομεν*: X *-νωμεν* | *εισ θανατον* cum N ... B aeth om ... ς Ln Ti *θανατω* (:: ut Mc, nec fluct) cum CDNZ unc rell al omn^{vid} Or^{4,300}

19. NCXΣΔ *εμπεξαι*, DE *ενπαιξαι* | X om *κ. σταυρ.* | *και* quart: suppl $\aleph^{a}$ vel ipse* | *εγερθησ.* c. NC*LNZ 50. Or^{4,300} Chr Cyr$^{ioh\ 1086}$ ... ς Ln *αναστησεται* c. BC^{2}DEGHKMSUVXΓΔΠ al fere omn Or^{3,708} Bas$^{se\ 166\ sq}$ :: e Mc et Lc

20. Γ *ζεβεδδαιου* | *μετα των*: U add *δυο* | *παρ* cum NCNXZ unc^{12} al omn vid Bas$^{se\ 132}$ Dam$^{par\ 378}$ ... Ln Ti *απ* cum BD (:: cf Lc 8, 49. 12, 48. Mc 14, 43; sed et. 1 Io 5, 15)

21. *ο δε*: L add *ις* | *αυτη*: E* *αυτοισ* | *λεγει* (MN al praem *η δε*) *αυτω*

οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 [203. 2]

---

cum ℵCDNZ unc[13] f g[1·2·] q vg cop al ... B sah Dam[par] *η δε ειπεν*, e *et illa dixit* ... a b c ff[2·] h m n *ait* (c ff[2·] n *ait et*, b *ait ei*, m *dicit*) *illa*, ff[1·] *et ait* | *ειπε*: syr[cu] *domine* | *ουτοι* cum ℵBDN unc[13] etc ... c 56. 58. a e n sah cop Bas[se 131] et [133 bis] Isid[1,127] om; hinc Ln [*ουτ.*] | H al om *δυο* | *δεξιων* cum ℵB Dam[par 378 cod] ... ς Ti add *σου* cum CDN unc[13] (z hiat) al omn[vid] it vg syr[omn] sah cop al Bas[se] Isid (:: cf Mc) | *ευων. σου* cum ℵBCNZ unc[14] al longe pl a f g[1·2·] h l n q harl tol syr[omn] sah cop aeth Bas[se] Isid Dam[par cod] Op ... ς (= Gb Sz) om *σου* cum D al b c e ff[1·2·] m vg arm | *βασιλ. σου*: syr[cu] add *et in gloria tua* :: e Mc

22. *δε* o: ς[e] inepte *o δε* | *ειπεν* (ita g[1·] h q vg; m[lib]): b c f ff[1·2·] g[2·] n add *αυτοις*, e syr[cu] *αυτη* | *αιτεισθε*: D* *αιτειτε* | *πιειν*: DΓ aeth post *το ποτ.* | *πινειν* cum ℵCDX unc[12] al pler Or[3,717] etc: BG al[4] Bas[se 134] *πιειν* (sed G *πίειν*). Item absque additamento cum ℵBDLZ 1. 22. it[pler] vg syr[cu] sah cop aeth pers[w] Or[3,717] (post *μελλω πινειν* addit *ἢ ὡσ ὁ μάρκοσ ἀνέγραψεν· δυνασθε το ποτ. πιειν ο εγω πινω η το βαπτ. ο εγ. βα. βαπτ.*) Epiph[781] et [742] Dam[par 378 cod] Hil Hier al ... ς (= Gb) add *και* (Sz *η* cum unc[omn] exc s al[100] fere f h q syr[utr] arm) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι* cum CEFGHKMSUVXΓΔΠ al pler f h q syr[utr] arm Chr Bas[se 134] :: e Mc | *αυτω*: D am syr[cu] aeth om (m *illi autem dixerunt*)

23. *λεγει* cum ℵBDZ[vid] al[5] it (exc h q) vg syr[cu] et[sch] sah arm Dam[par 378] ... ς *και λεγει* cum CX unc[12] al pler h q cop syrP aeth. Sed DΔ 13. 69. 346. a b c e ff[1·2·] g[2·] h m n (non item f g[1·] q) syr[cu] cop arm post *αυτοις* add *ο ις* | *πιεσθε* cum ℵBDLZ 1. 22. insuperque al[7] it (exc[3]) vg syr[cu] sah cop aeth pers[w] Epiph Dam[par cod] Hier al ... ς (= Gb) *και* (Sz inepte *η*) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε* (H *-πτισεσθε*) cum CX unc[12] al pler f h q syr[utr] arm Chr Bas[se 134] al Op | *και εξ* (Δ om *εξ*) cum ℵCDZ unc[13] al pler ff[1·] g[1·] q am san syr[omn] cop arm aeth (Or[3,550]) et [int 834] Chr Dam[par] ... BL 1. 33. a b c e f ff[2·] h m n vg (et. for al) sah Or[3,717] *η εξ* :: cf Mc | *ευωνυμων* (Gb″) c. NBCDKLMSZΠ* al plus[20] a b e f ff[1·2·] g[1·] n q vg Or[3,717] et [int 834] Epiph[782] Chr Dam[par cod] Hier al ... ς add *μου* c. EGHUVXΓΔΠ[2] al pler c g[2·] h l (m, sed om *μου* post *δεξι.*) syr[omn] sah cop arm aeth Bas[se] | *τουτο* cum CDΔΠ[1] (post *δουν.*) 33. 346. al[16] q (*non est hoc meum dare*) sah cop syrP Chr[semel] cat[oxon], item ante *ουκ* U al[5] syr[cu] ... ς Ln om (:: ut Mc) cum ℵBZΠ[2] unc[10] al pler it (exc q) vg syr[sch] arm aeth Or[3,717] Epiph Bas[se] Dam[par]. Habent *dare vobis* it (exc q) vg syr[cu] | *αλλ οισ* (it vg *sed quibus*): 225. *ἄλλοισ*, d *aliis* (item Hil Aug, sed videntur a Mc 10, 40 pendere ubi it[mu] *aliis* verterunt) | *υπο*: L *απο*, 126. 131. al[5] *παρα*

24 ss Lc 22, 25—27 ἀκούσαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν 23, 11 Mc 9, 35 ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 27 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος· 28 [20.4] ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

24. ακουσ. δε cum ℵ^{c}LZ 13. 33. 69. for sah cop syr^{sch} Or^{3,713} (721 ακουσαντες, φησιν, οι δεκα etc) .. ς Ln και ακουσ. (:: ut Mc) c. ℵ*BCD unc^{12} al pler it vg syr^{cu} etP arm aeth | ηγανακτησαν: ℵ 253. d^{scr} ηρξαντο αγανακτειν :: e Mc | των δυο αδελφ.: Γ ιακωβου και ιωαννου :: e Mc

25. ειπεν (et. Or^{3,721}): D 238. e syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth add αυτοις :: ut Mc | κατακυριευουσιν (Δ -ευωσιν, Γ -ευσιν) cum ℵCDZ unc^{10} (et ΓΔ) al pler it vg et rell Or^{1,710} et^{3,721} ... B 124. al pauc Chr^{cdd} -ευσουσιν

26. ουτωσ c. ℵBDZΠ unc^{9} al pl it (exc ff^{2}·) vg sah arm Dam$^{par\ cod}$ (sub τ) ... ς (= Gb Sz) add δε (:: ut Mc) cum CMXΓ al sat mu ff^{2}· syr^{omn} cop aeth Or$^{int\ 3,878}$ | εσται cum ℵCHGHKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} it vg syr^{omn} cop aeth arm Chr (et.$^{mo\ 5}$) Dam$^{par\ cod}$ Or^{int} ... Ln εστω (:: e Mc) cum BDZ m sah Chr$^{cdd\ allq}$ | εαν (H om) cum ℵC unc^{13} al omn^{vid} ... Ln αν cum BD | εν υμιν sec loc (B al sah cop post μεγασ, C al ff^{1}· post γενεσθ.) cum ℵBCD unc^{12} etc (:: sane cum Mc): LZ υμων | εσται sec (Gb″) cum ℵBCDE^{2} (*om αλλ usq διακ.) GKUVXΓΔΠ al^{90} fere a b c e ff^{2}· h m n q sah cop (Did$^{tri\ 3,39}$ ex Mt?) Dam$^{par\ cod}$ (sub υ) ... ς Ti εστω cum ℵ^{c}HLMS al pl f ff^{1}· g$^{1·2·}$ l arm aeth Chr (sed^{libere}) Dam par cod (sub τ) :: similiter in Mc lectio fluct

27. αν (ℵ^{1} al om) cum ℵBDZ ... ς Ti εαν cum CΠ^{2} unc^{12} al omn^{vid} it vg | εν υμιν εν. (L om εν.) cum ℵCDZ unc^{12} al omn^{vid} it vg ... B ειναι υμων, X υμων ειναι :: cf Mc | εσται (Gb″) cum ℵCDKLMUZΔΠ* al^{70} fere it vg Dam$^{par\ cod}$ (sub υ) Or$^{int\ 3,878}$ ... ς Ti εστω cum BKGHSVXΓΠ^{2} al pl | υμων: M παντων:: e Mc

28. ωσπερ: X add γαρ | αντι πολλων: D add υμεισ δε ζητειτε εκ μεικροτ αυξησαι και εκ μειζοροσ ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και παρακληθεντεσ δειπνησαι, μη ανακλεινεσθαι εισ τουσ εξεχοντασ τοπουσ, μηποτε ενδοξοτεροσ σου επελθη, και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι· ετι κατω χωρει, και καταισχυνθησῃ. εαν δε αναπεσησ εισ τον ηττονα τοπον και επελθη σου ηττων, ερει σοι ο δειπνοκλητωρ· συναγε ετι ανω, και εσται σοι τουτο χρησιμον. Item syr^{cu} it^{pl} (non f g$^{2·}$ l q) i. e. a b c d e ff$^{1·2·}$ g$^{1·}$ h m n pariterque and emm et theotisc *vos autem* (e *enim*) *quaeritis de* (m *in*) *pusillo* (d *minimo*, m *modicis*, emm *modico*) *crescere* (m *extolli*) *et* (syr^{cu} *nec*) *de maiore* (d *magno*, and *magnis*, m *maximis*, emm *maximo*, b g$^{1·}$ theo *minore*) *minores* (c *minor*, d m emm *minui* et e *minorari* sine *esse*, b g$^{1·}$ and theo *maiores*) *esse* (ff$^{1·}$ g$^{1·}$ *fieri*). Quae ab

29 [205. 2] *Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰερειχὼ ἠκολούθησεν* 29—34 Mc 10, 46—52 Lc 18, 35—43
αὐτῷ ὄχλος πολύς. 30 *καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν*
ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· ἐλέησον

---

hoc inde loco sequuntur, habent a b c d e ff$^{1.2}$ g^{2} h n (non item f g^{1} l m q) pariterque and emm theo syr^{cu}. *Intrantes* (d *introeuntes*, m g^{2} emm *cum autem introieritis*) *autem* (theo om) *et* (e ff^{1} om, and om *et rog.*, syr^{cu} om *intr. aut. et*) *rogati* (ff^{1} *ad ce. rog.*, m g^{2} emm *ad ce. vocati*) *ad cenam* (d theo *cenare*) *nolite recumbere* (ff^{1} h *nol. disc.*, d *ne discubueritis*) *in* (ff^{2} om) *locis eminentioribus* (and *eminentib.*, e ff^{2} *emin. loc.*, d *eminentib. loc.*, g^{2} emm theo *superiorib. loc.*, m *honorificis loc.*), *ne forte clarior* (d m g^{2} emm theo *dignior*, e *honoratior*) *te superveniat et accedens* (syr^{cu} om; g^{2} emm add *is*) *qui ad cenam vocavit te* (e *te voc.*, ff^{1} *qui invitavit te*, g^{2} emm *qui te inv.*, ff^{2} *te vocav. ad cen.*, theo *te ad cen. voc.*, m *invitator*, d *cenae invitator*) *dicat tibi*: *Adhuc* (e syr^{cu} om) *deorsum* (g^{2} emm *inferius*, m *infra*) *accede* (e *acc. deors.*), *et confundaris* (ff^{1} theo *et erit tibi confusio*; syr^{cu} add *in conspectu discumbentium*). *Si autem in loco inferiori recubueris* (ff^{1} h *disc.*, m g^{2} emm *rec. in inf. lo.*, c *rec. in lo. inf.*, d *disc. in minimum locum*) *et supervenerit* (g^{2} emm *adv.*, m *adveniet* omisso *et*, pergens *inferior te et*; d *superveniat*) *humilior* (d *minor*) *te*, (e add *tunc*) *dicet* (c *dicat*, d ff^{2} *dicit*) *tibi* (theo om) *qui te* (b post *vocavit*, h om) *ad cenam vocavit* (and *invitav.*, d *invitator cenae*, ff^{2} g^{2} emm ut supra): *Accede* (d *collige*, theo post *superius*) *adhuc* (e om) *superius* (b ff^{1} h and *sursum*, m *in superiori loco*), *et erit hoc* (d ff^{1} g^{2} h emm theo post *tibi*, and ante *erit*, c om) *tibi utilius* (d *utile*; e *et tunc erit tibi gloriam coram discumbentibus*, item syr^{cu}). Accedit syr^{p} cod mg (est cod. 1. Asseman., vide Adler. ad h. l.) cum d maxime conveniens, addita insuper hac nota: *Haec quidem in exemplis antiquis in Lc tantum leguntur capite* 53 (i. e. Lc 14, 7 sqq); *inveniuntur autem in exx. graecis* (an potius *in exemplo graeco?*) *hoc loco*; *quapropter hic etiam a nobis adiecta sunt*), item (cf Sabatier ad h. l.) sax^{cdd}. Agnoscunt et. Hil (exc prioribus ut g^{2}) Leo vid Iuvenc

29. *ἐκπορευομένων αὐτων* c. ℵBC*DEKLMNSUVXΣΠ etc: FHΔ 38. al f copcdd arm^{edd} aeth^{cdd} Bas$^{ae\ 187}$ *ἐκπορευομένου αὐτου*, item C^{3}GΓ al (inprimis evglstaria) e syr^{sch} *ἐκπορ. του ιυ* | *ιεριχω* cum BCLΣ, item alibi (cf Lc) DPQΔ (Mc et. F) ... ς Ln *ιεριχω* cum ℵ(D)GHKMNSUVXΓ(Δ)Π al omn^{vid} (ita et. sah cop, item go) | *ηκολουθησεν* (Γ al aliq -*σαν*, item sah cop adnotante Schw.: *in lingua Copt. numerus sing. vocis* multitudo, turba, *construitur cum num. plur. verbi*) *αυτ.* (ℵ* om, suppl^{a}) *οχλος πολυσ* (et. Or^{3,727} et ^{735}): D al panc c e ff^{1} g^{2} q vg^{cdd} (sed non am for san) syr^{p} Chr Bas^{ae} *ηκολουθησαν α. οχλοι πολλοι*

30. *ιδου*: syr^{cu} om | *ακουσαντεσ* etc: D *ηκουσαν οτ. ις παραγ. και*, item it (exc f *ut audierunt* etc) vg *audierunt* – – *et* (e n om) | *ελεησ. ημ.* absque *κυριε* cum ℵD 13. 69. 118. 209. 346. b c e ff^{1} h n syr^{cu} arm ... Ln Ti praem *κυριε* cum BLΣ 124. g$^{1.2}$ l vg sah cop syr^{hr} aeth; item ς add *κυριε* cum CEGHKMNSUVXΓΔΠ al pler f ff^{2} q syr^{utr} Or$^{3,727\ sqq}$ Dam

ἡμᾶσ, υἱὲ Δαυείδ. 31 ὁ δὲ ὄχλοσ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντεσ· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὲ Δαυείδ. 32 καὶ στὰσ ὁ Ἰησοῦσ ἐφώνησεν αὐτοὺσ καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. 34 σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἥψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέωσ ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI.

1–9 Mc 11, 1–10 Lc 19, 29–38 Io 12, 12–15

1 [306.2] Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰσ Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰσ Βηθφαγὴ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦσ ἀπέστειλεν δύο μα-

---

par 553 Op | *υιε* cum ℵCDEFLΝΠ* 1. 33. 69. al[20] fere Or[3,728] Eus[ecl 230] Chr (et.mo 4) Dam[par cod] ... ς Ti *υιοσ* cum BGHKMSUVXΣΓΔΠ[2] al longe pl Or[3,727] et [729]. Praeterea ΚLΝ 69. al c e h n syr[hr] cop arm praem ϖ *δαυειδ*: cf ad 1, 1. Item v. sq.

31. ℵ ff[1] syr[cu] et[sch] *οι δε οχλοι επετιμησαν* | *σιωπησωσιν* cum ΚBCDXΣ ΓΠ unc[6] al omn[vid] ... Ti *-σουσιν* cum LΝΔ | *μειζον*: ℵ *πολλω μαλλον* (:: ut Lc et Mc), U *πλειον* | *εκραξαν* cum ΚBDLΣΠ[1] al sah cop syr[cu] et[sch] ... ς Ti *-ζον* c. CΝΠ[2] unc[11] al pler it vg syrP (13. 69. 124. *εκραυγαζον*) :: Mc et Lc *εκραζεν* | *κυριε* h. l. cum ΚBDLZ 69. 124. 346. b c ff[1] g[1.2] h l n vg sah cop syr[sch] arm aeth ... ς post *ημασ* cum CΝ unc[12] al pler f ff[2] q syr[cu] etP ... 13. 209. e (add ϖ post *ημ.*) syr[hr] om | *υιε* cum ℵ (sed *νε* ex *νυ* corr) CDLN 33. al mu ... ς Ti *υιοσ* c. BZ unc[12] al pler

32. *αυτουσ*: Γ *αυτοισ* | *ποιησω* cum ℵ*BCDN unc[12] al pler (a b e n *vultis faciam*, item syr[sch] arm aeth) Chr Dam[par 558] ... LZ 106. 238. (c d f ff[1.2] g[1.2] h q vg *vultis ut faciam*, item syr[cu] etP) Or[3,727] et [730] praem *ινα*, hinc Ln [*ινα*] | *ανοιγωσιν* cum ΚBDLZ 13. 33. 69* 124. 346. al Or[bis] Chr ... ς Ti *ανοιχθωσιν* c. CΝ unc[12] al pler Bas[se 188] (Dam[par] *ανεωιχθ.*) | *οι οφθ. ημων* cum ΚBDLZ 33. (it vg) Or[3,731] ... ς Ti *ημων οι οφθ.* cum CΝ unc[12] al fere omn Bas[se] Chr. Praeterea syr[cu] add *et videbimus* (*videamus*) *te*; item c: *Quibus dixit Jesus : Creditis posse me hoc facere? Qui responderunt ei: Ita, domine.*

34. ο ϖ̄ς: syr[cu] et[sch] om | *ομματων* cum BDLZ 13. 69. 124. 346. Or[3,736] ... ς Ti *οφθαλμων* cum ΚCΝ unc[12] al pler (Or[3,728] liberrime *αψαμενοσ αυτων των οφθαλμ.*) Bas[se 188] Dam[par 553] | *αυτων*: B ante τ. *ομμ.* pon | *ανεβλεψ.* cum ΚBDLZ al[10] it (exc q) vg sah cop syr[cu] syrP mg et[hr] arm aeth Bas[se] Dam[par 553 cod] ... ς Ti add *αυτων οι οφθαλμοι* cum CΝ unc[12] al pler q syr[sch] (*aperti sunt oculi eorum*) syrP txt

XXI. 1. *ηγγισαν* cum ΚBC*DEFGHKLMNSUVXΓΔΠ al pler it[pler] vg sah cop syrP Or[3,729] et [736] ... c[3]v[mg] al mu (inprimis evglstaria) b e gat sax syr[cu] et[sch] eth[r] cop[dz] aeth Or[4,181] Chr *ηγγισεν* (c[3]v[mg] al add h. l. ο ϊ̄ς et om postea) | *ηλθον* (ita et. ℵ[c] b aeth cop[dz]) ... ℵ*C[3]EUV[mg]Δ al e q gat sax syr[cu] et[sch] eth[r] Or[4,181] Chr *ηλθεν* | *εισ* sec: Δ om | *βηθφαγη*

θητὰς 2 *λέγων αὐτοῖς· πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.* 3 *καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.* 4 [207. 7] *τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·*

---

cum ℵB*C2(*latet)DEGHM*N2SVΔ al pl it vg (it pler vg *bethphage*, d *bethphage*, e *vethpagae*, h am fu al *bethfage*, for *bethfaget*) syrᵒᵐⁿ (et. syrᵖ ᵐᵍ graece) Or2,736. 743 et 4,181. 191 Chr; item Z sah cop *βηδφαγη* ... Ti *βηθσφαγ.* cum B2FKM2N*UXΓΠ al100 fere; item L 47ᵉᵛ *βησφαγ.* Praeterea c2 13. 33. 69. al syrʰʳ add *και βηθανιαν* :: e Mc et Lc | *εισ* (c2 *και εισ*) *το* cum BC2(*latet) 33. gˢᶜʳ, item (*in montem*) b c e ff1. 2. h n q Or2,729 (:: ita nemo in Mc, U tantum in Lc) ... ς *προσ το* (:: ut Mc et Lc) cum ΔDEGHKLMNSUVXΓΔΠ al pler, item (*ad montem*) f g1. 2. vg Or2,736 et 4,181 Chr | ω̄ cum BDEHV 22* al mu Or4,181 ... ς Ln o ω̄ cum ℵC2GK LMNSUXΓΔΠ al longe pl (ℵ al post *απεστ.*, M al post *μαθ.* pop) Or2,729 (:: Mt ω̄ raro sed passim, Ioh plerumq, testibus plurimis *o* ω̄ substituentibus. Tamen fit etiam ut *o* ω̄ praeferendum videatur alteri scripturae.) | *μαθητασ*: 13. 28. 33. 124. 157. 243. 346. arm Chr (utᵐᵒ ⁵ et[al]), item it (non item vg) Hil add *αυτου* (et quidem h Hil *duos ex discip. suis*)

2. *πορευεσθε* (Gb′) cum ℵBDLZ al7 Or4,181 Eusdem 379 (*κατα τον ματθαι. ειπεν*) Chr ... ς Ti *πορευθητε* cum CEGHKMNSUVXΓΔΠ al pler | *κατεναντι* (Gb′) cum ℵBCDLZ al7 Or4,187 et 181cod Eusdem 379 Chr ... ς Ti *απεναντι* c. EGHKMNSUVXΓΔΠ al pler Or4,181ed Eusdem 456 (lib *πορευθεντεσ εισ την απε. κωμ. ευρησετε*) et ecl 125 | *ευθυσ* cum ℵLZ ... ς Ln Ti *ευθεωσ* c. BCDK unc12 al omnvid Or4,181 Eusdem 379 ... al3 a b c ff1. h n cop syrᶜᵘ (*ιδου* pro *ευθ.*) Chr (Eusbis libere) Orint 2,234 om | *αγαγετε* cum ℵCLNΔ unc12 al fere omn Or4,181 Eusdem 379 et 456 et ecl 126 catox Chr ... Ln *αγετε* cum BD 56. 58. (:: *αγαγετε* et. Lc; sed cf ad 13, 30. 21, 18)

3. *εαν*: D *αν* | *τι* (Or2,740 et 4,188 item 4,187 Chr): D 157. aeth Or4,181 Eusdem 456 et ecl 126 *τι ποιειτε* :: cf Mc | *αυτων*: ℵ *αυτου* | *χρ. εχει*: D*gr (ipse* corr?) *εχ. χρ.* | *ευθυσ* cum ℵBL Or4,181 et 188 ... ς Ln Ti *ευθεωσ* cum CDK unc12 al omnvid Or2,740 Chr | *ευθ. δε* (et. Orᵗᵉʳ): D 33. al pauc it (exc q) vg syrᶜᵘ etˢᶜʰ (non itemᵖ) *και ευθ.* | *αποστελει* (prob Schu) cum ℵBDᵍʳHM (H -*ιλη*, M -*ιλει*) 69. al it (et. *δ*, exc d h) vg sah cop arm edd aeth Or2,737 et 740 et 4,181. 187 sq Op ... Gb Sz *αποστελλει* cum CEGK LNSUVXΓΔΠ al150 fere d h syrᵒᵐⁿ armᶻᵒʰ persᵂ Chr :: cf Mc

4. *τουτο δε* cum ℵC*DLZ itpler am fu for emm san fr syrᶜᵘ cop aeth persᵂ Or4,181 Chr (et.ᵐᵒ ⁵) Hil al ... ς (Gb$^{\omega}$) Ti add *ολον* cum BC3N unc12 al omnvid gˢ. q vgᵉᵈ (et. gat) sax syrˢᶜʰ etᵖ sah arm persᵖ Op :: cf 1, 22. 26, 56 | *δια* (et. Or4,181): LZ al4 *υπο* | *προφητου*: 42. a c h Chr Hil praem (ita et. a c h Hil) vel add (ut Chr) *ζαχαριου* (sic M al in marg notatum habent), item al2 aeth *ησαιου*

*Zach 9, 9
*Es 62, 11

5 εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 [208.2] πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖ-

5. *πραΰς* (Or[4,188] et[3,738] diserte: *προτεταγμένα τοῦ πραΰς οὐκ ἐξέθετο ὁ ματθ. οὕτως ἔχοντα· δίκαιος καὶ σώζων αὐτός.*): syr[cu] aeth[rom] praem *iustus et* (:: ut LXX) | *και επιβεβ.* cum ℵBCNZ unc[14] al omn fere c f g[1.2] q am for emm Or[4,181] et[187 sq] Chr (:: ita et. LXX) ... Ti om *και* cum D 61. a b e ff[1.2] h vg[ed] fu san gat fr aeth Cyp al | *και επι πωλ.* cum ℵBLN 1. 124. syr[cu] et[sch] syr[p] c.* sah aeth ... ς om *επι* cum CDEFGHKMSUVXΓΔΠ al omn fere it vg cop arm Or[4,181] et[187] :: ut LXX | *υιον υποζυγιου* cum ℵ*et[c]BCD[a]N unc[13] al omn[vid] f q vg syr[omn] (et. p mg graec) sah Or[4,187] et[188] Chr ... D* *υιον υποζυγιον* (d omisso *υιον pullum subiugalem*), item *pullum novellum subiugalem* b c ff[2] h (sed b *sedens super pullum asinae nov. subi.*) Hil ... ℵ[a] vel[b] LZ e am* *υποζυγιου* absque *υιον*, 1. nil nisi *νεον*, Cyr[glaph 231 lib] *επιβεβηκ. επι υποζυγιον και πωλον νεον* (Or[3,738] *αντι του* [apud Mt]· *και επιβεβ. επι ονον κ. πωλ. υι. υποζ. το* [ap. Zach]· *και επιβεβ. επι υποζυγιον και πωλον νεον, η ως εν τισι· πωλον υποζυγιου.* Paullo post vero de loco Zach sic: *χρη δε και τουτο ειδεναι, οτι πεντε περιτυχοντες εκδοσεσι του ζαχαριου, παρα μεν τοισ εβδομηκ. και τω ακυλα ευρομεν το· αυτοσ πραΰσ και επιβε. επι υποζυγιον και πωλον νεον, η· επι ονου και πωλου υιου οναδων· παρα δε θεοδοτιωνι· αυτοσ επακουων και επιβε. επι ονον και πωλ. υιον ονου· παρα δε συμμαχω· αυτοσ πτωχοσ και επιβεβ. επι ονον κ. πωλ. υιον οναδοσ· εν δε τη πεμπτη εκδοσει· αυτοσ πτωχοσ και επιβε. επι υποζυγιον κ. πωλον υιον ονου.*)

6. *δε*: F om | *και ποιησαντες* et *ηγαγον*: D al[2] sah it vg *εποιησαν* et *και* (hoc et. ℵ[a] adscripsit sed rursus exstinxit) *ηγαγον* (similiter syr[cu] et[sch] *et abierunt – et fecerunt – et adduxerunt*) | *καθωσ*: G Eus dem[456] *καθα* | *προσεταξ.* cum NEFGHKLMNSUVXZΓΔΠ al fere omn Or 3,744 et 4,181. 187 Eus[ecl 196] et[dem 456] ... Ln Ti *συνεταξ.* c. BCD 33. 48[ev] (:: *συνεταξ.* apud solum Mt 26,19. 27,10; sed nec *συνετ.* nec *προσετ.* ut 1, 24. 8, 4. fluctuare solet)

7. *ηγαγον*: vide ad v. 6 | *επ* cum NBDLZ 33. 69. Or[4,181] et[187] ... ς Ti *επανω* cum CN unc[13] al fere omn | *αυτων*: D a b e f ff[1.2] g[2] q (non item c g[1] nec vg) Or[4,181 cod] *αυτον* | *τ. ιματια* cum ℵ*BD b e ff[1.2] g[2] gat arm ... ς Ti add *αυτων*, Ln [αυτ.] cum ℵ[a]CNZ unc[14] al omn[vid] a c f g[1] q syr[cu] et[utr] et[hr] sah cop arm[cod] aeth Or[4,181] (et[187] *εαυτων*) :: ut Mc (et Lc) | *επεκαθισεν* (et. ς Gb Sz) cum BCFMSUVXΓΔ (item H al *επεκαθησεν*, Z certe *επ....*) al pl sah syr[p] arm Or[4,181] et[187 sq]; item NΠ al *εκαθισεν*, K al *εκαθησεν*, D *εκαθητο*; item *sedebat* a b c d e ff[1.2], *sedit* f h q; *et equitavit Jesus* syr[cu] et[sch] aeth ... ς[e] *επεκαθισαν* cum ℵ[c] al; L al *επεκαθησαν*, ℵ* *εκαθισαν*, item g[1.2] vg cop *sedere fecerunt* ... EG 1. al om *και επεκαθ. επ. αυτ.* | *επαν. αυτων* (g[2] l vg Op

στος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. 9 [209. 1] οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 [210. 10] Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἰεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.

*Ps 118, 26

---

nil nisi *desuper*): D 27^{ev} b c e f ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ h q (hi omnes *super eum*; a ut puto *super ea*, Blanch. *super ea*..) syr^{sch} et^{hr} *επ. αυτου*... ℵ* *επανω επ αυτων*, ℵ^{c} *επανω αυτου*

8. *εαυτων* cum ℵBCNZ unc^{12} al pler Or^{4,181}... DLΔ al plus^{20} *αυτων*, idque 13. 262. al (ut et. it vg al) post *ιματ.* pon | *απο*: N *εκ* :: cf Mc | *εστρωσαν* (*straverunt*) sec cum ℵ*D (Δ *εστρωσ^{σν}*) c e ff$^{2.}$ q cop Or^{4,187} (totum versum citat) ... ς Ln Ti *εστρωννυον* (*sternebant*) cum ℵ^{c}BCNZ unc^{12} al omn^{vld} b f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ h vg sah syrr (:: videtur hoc magis ad *εκοπτον* accommodatum - nemo *εκοψαν* – quam *εστρωσαν* ad id quod praecessit. Lc *υπεστρωννυον τα ιματ. α.* et Mc *τα ιμ. α. εστρωσαν*, sed neuter repetit.) | *εν*: EF al om

9. *αυτον* cum ℵBCDL 1. 33. 69. 124. 157. ff$^{1.}$ sah cop syrr aeth Or^{4,181} Eus$^{dem\ 459}$ (*κατα τον θειον ευαγγελιστην οι οχλοι προαγοντες αυτον και ακολουθουντες επευφημουν λεγοντες* etc) ... ς om cum EFGHKMN SUVXΓΔΠ al pler it (exc ff$^{1.}$) vg arm :: ut Mc | Δ om *οι* ante *ακολ.* | *εκραζον* (D -*ζαν*, d *clamabant*): L al pauc Or^{4,181} (sed om h. l. *λεγοντες*, contra ^{2,563} *εκραζον λεγοντες*) *εκραξαν* | *ὡσαννα* (F *ὡσαννὰ*, D* *οσσανα*, L *ωσάνα* et infra *ὡσανα*): huic spir. conveniunt *osanna* (vg c f ff$^{1.2.}$ h q) *oxanna* (g$^{2.}$) *ossanna* (a b g$^{1.}$) *ossana* (d e); in pler (ut Π, non tamen omn) cddd^{gr} *ὡσάννὰ* vel *ὡσαννὰ* (ς *ὡσαννὰ*) legitur | *δαυειδ*: cf ad 1, 1 | *εν υψιστοις*: syr^{cu} add *et egressi sunt in occursum eius multi* (*εξηλθον εισ υπαντησιν αυτω* Ioh 12, 15) *et gaudebant et laudabant deum propter omne quod viderunt* (*ηρξαντο – χαιροντες αινειν τον θεον – περι πα. ων ειδον δυναμ.* Lc 19, 37).

10. *εισελθοντος* (ita ℵ^{c}): ℵ* 237. 238. b^{scr} *ελθοντος*

11. *οι δε οχλοι* (et. Or^{4,180}, item ff$^{2.}$ g$^{2.}$ vg *populi* et f *turbae*, g$^{1.}$ am *populus*, q *turba*): D a b c e ff$^{1.}$ h *οι δε πολλοι*, item 1. 22. *οι* (1. om) *πολλοι δε* (Or^{3,747} *πολλοι*) | *ελεγον* (*dicebant* vel *dicebat* f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h q vg): D *ειπον* (a b c d e *dixerunt*). Praeterea N add *οτι* | *ο προφητ.* $\overline{ις}$ cum ℵBD 157. sah cop arm Or^{4,187} Eus$^{dem\ 459}$ ... ς Ti $\overline{ις}$ (13. 124. al^{5} a om; e *Christus*) *ο* (Δ om) *προφη.* cum CEFGHKLMNSUVXΓΔΠ al fere omn it vg syrr aeth Or^{3,747} et^{4,180} Chr | *ο απο*: DΔ om *ο* | *ναζαρεθ* (et. ς^{e}) cum ℵBCDEHKUVXΠ al pl it^{pler} vg sah cop Eus^{dem}, item Δ -*ραθ* ... ς Gb Sz *ναζαρετ* cum FGLMNSΓ al certe mu d e (a *propheta Nazareti Galil.*) Or$^{3,747.\ 4,180}$ et^{alib} Chr

12—13 Mc 11, 15—17 Lc 19, 45 s Io 2, 13—17

12 [211. 1] *Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας* * Es 56, 7 * Ier 7, 11 *τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν. 14* [212. 10] *Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15* [213. 5] *ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ* * Ps 8, 3 *Δαυείδ, ἠγανάκτησαν, 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγου-*

12. εισηλθεν (G εισελθων) – και: Chr εισελθων | ις cum ℵ*(et^{cb})BCEHMV XΔ al^{15} fere Or^{3,750} et $^{4,180\text{-}187}$ ... ς ο ις cum DFGKLNSUΓΠ al longe pl Or^{3,748} | του θεου cum CDEFGHKMNSUVXΓΔΠ al fere omn it (exc b) vg syr^{cu} et^{utr} Or^{3,748} sqq ter Bas$^{eth\ 258}$ ... Ln om cum NBL al^{3} b sah cop arm aeth sax Or^{4,180} et ^{187} Meth^{824} Chr Hil :: at deest in Mc et Lc, nec alibi τ. ιερ. τ. θε. | εξεβαλεν: syr^{cu} add *εκ του ιερ. του θεου*, omisso *εν τω ιερω*

13. ὁ: D* om | κληθησεται: syr^{cu} add *omnibus gentibus* | αυτον: ℵ al^{18} post εποιησατ. pon (item it vg Ir^{int} Hil *fecistis illam*) | ποιειτε cum NBL 124. cop aeth Or^{4,180} et ^{187} Eus$^{dem\ 401}$ ... ς εποιησατε cum CDEFG HKMNSUVXΓΔΠ al pler Bas$^{eth\ 258}$ (:: ut Lc); item 1. Iust$^{tr\ 17}$ (*δυσχρηστοσ γαρ υμιν εδοξεν ειναι βοων παρ υμιν· γεγραπται· ο οικ. μου οικ. προσ. εστιν, υμεισ δε πεποιηκ. αυτ. σπηλ. ληστ. και τασ τραπεζ. των εν τω να. κολλυβ. κατεστρεψε*) Or^{3,752} ef^{755} *πεποιηκατε* (:: ut Mc). Item *fecistis* it vg sah arm Ir$^{int\ 229}$

14. προσηλθον: ita in ℵ ipsa prima manu? ex -ελθοντεσ factum | τυφλ. κ. χωλ. cum NBDL 1. 33. 69. 124. al it vg cop arm aeth syr^{sch} (syr^{cu} τυφλ. κ. κωφοι, syr^{hr} τυ. κ. κωφ. κ. χωλ.) Or$^{3,755\ bis}$ ... Gb'' χωλ. κ. τυφλ. cum CEFGHKMNSUVΓΔΠ al^{100} fere sah syr^{p} Meth^{824} Chr (:: cf ad Lc 14, 21)

15. οι αρχ. και οι (ΚΠ* al om) γραμμ. (et. Or^{3,755}): 69. 124. 346. y^{scr} syr^{cu} οι γραμμ. κ. οι αρχ. | εποιησεν: 28. al it^{pler} (non item e g^{1}· q vg) Or^{3,755} (*μετα τουτο γεγραπται οτι οι αρχ. κ. οι γρ. καιτοιγε ιδοντεσ τα θαυμ. α εποι. ο ις και των παιδων ακουοντεσ δοξαζοντων* etc) add ο ις | τουσ κραζ. cum NBDLN ... ς om τουσ c. c unc^{12} al omn^{vid} Or^{3,583} Meth^{824} | ὡσαννα (D* rursus οσσανα): cf ad v. 9 | υιω: Or^{2,283} *ζητήσεισ δὲ πότερον ταὐτόν ἐστιν οἶκος δαυ. καὶ υἱὸς δαυ. καὶ εἰ μὴ ταὐτόν ἐστιν, ἡμάρτηται τὸ κατὰ ματθ. γραφικῶσ· ὄφειλον ἔχειν ἤτοι δία· τῷ οἴκῳ δαυ. ἤτοι· τῷ υἱῷ δαυ.* Sunt haec in vv. 9. et 15. dicta; altero igitur loco οικω, altero υιω scriptum invenit: at nunc quidem Or neutro loco aliter quam υιω legisse invenitur. | δαυειδ: cf ad 1, 1

16. ειπαν cum NBDL ... ς ειπον cum CN unc^{12} al omn^{vid} | ακουεισ (et. Or^{2,583} et ^{3,756} Ir$^{int\ 240}$): FH 28. 108. 157. 238. 346. al^{20} fere syr^{cu} cop

σιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 [214.6] καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

18 Πρωὶ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν. 19 καὶ Mc 16—22 11, 12—14 19—24 ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. 20 καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; 21 [215.6] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· 22 [216.4] καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

Chr praem ουκ | *λεγει*: κ al[10] fere it vg (sed non am for san) *ειπεν* | *αυτοις*: D*gr *αυτω* | *οτι* cum BCΜ unc[18] al pler c f g[1.2.] l vg syr[omn] cop arm Clem[105] Or[3,562] et [3,756] bis Eus[ps 37] ... ΝD al[6] b e ff[1.2.] h aeth Meth[335] Chr (Or[3,756 ult] *πληρουται επ αυτων το· εκ* etc huc non valet, nec [757] *ως μη νενοηκοτας το· εκ* etc) Ir[int 240] om

17. *καταλιπων* c. ΝΒΕ[2]GHΝΓΠ al pl ... CDE*FKLMUΔ (L *-λειπων*, pler *-πών*, Μ *-πῶν*) al *-λειπων*: cf 4, 13. 16, 4. | *εξω τ. πολεως*: ℵ* (suppl[a]) om | *ηυλισθη* (Δ *υλισεν*) *εκει*: C* *ηυλισθησαν*. Praeterea mm sax add *et docebat eos de regno dei*, item alii cddv[g] testante correctorio: „Ecclesia addit quod Graeci, Hier., Raban., antiqui et glossati non habent."

18. *πρωι* cum ℵ*BD x[scr] ... ς Ln (ex errore) Ti *πρωιας* cum CΜ unc[12] al omn fere Chr | *επαναγαγων* c. ℵ*B*L ... ς Ln *επαναγων* c. ℵ[c]B[2]CEFGH ΚΜΝSUVΓΔΠ al omn[vid] (Or[3,757] *τοτε επαναγει εις την πολιν ην κατελειπε - και επαναγων εις αυτην πεινα* nil probat); item D *παραγων* et it[pl] syr[cu] Hil *transiens* (f g[1.2.] q vg *revertens*) :: cf ad 13, 30. 21, 2. Praeterea Μ al pauc a c add o $\overline{ις}$

19. *επ αυτην*: L *επ αιτησ* | *ευρεν*: ℵ* (suppl[a]) om | *ου μηκ.* cum BL ... ς om *ου* cum ΝCD unc[12] al omn[vid] Or[3,757] et [760 sq] Meth[739] Petr[4,27] (:: *μηκετι* Mc, nec ullus praem *ου*) | *εκ σου*: D al *εξου* (cf ad 2, 6) | *γενηται*: ℵ Or[3,757.760.761] *γενοιτο* | Μ *η συκ. παραχρ.*

20. *η* (D[corr] om: ex errore?) *συκη*: 238. b c e (om et. v. 19.) ff[1.2.] g[1.2.] l vg Hier om (non item f h q gat Op)

21. *ποιησετε*: H y[scr] al *-σητε* | *καν* etc: D al *και τω ορ. τουτ. εαν ειπ.* | *γενησεται* (H praem *και*): syr[cu] add *vobis sic*

22. *αν* cum ΝBHUΘ[c] al mu Or[3,757] ... Ti *εαν* c. CEFGKLMSVΔΠ al longe pl Clem[207] Or[3,759] ... D om | L *αυτησησθαι* | *λημψ.* cum ΝB*DLΘ[c] ... ς *ληψ.* cum B[2]C unc[11] al omn[vid]

21-27 Mc 11, 27-33 Lc 20, 1-8

23. [217.2] *Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην;* 24 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·* 25 *τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες·* 26 *ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην.* 27 *καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν*

---

23. *ελθοντος αυτου* cum ℵBCDL 1. 13. 33. 69. 124. Or^{3,764} et^{810} ... ς Ti *ελθοντι* (K al *εισελθ.*) *αυτω* cum EFGHKMSUVΔΠ^{e} al pler | *προσηλθον*: 33. *-θαν* | *διδασκοντι* (et. Or^{3,764} et^{810}): 44^{ev} a b c e ff^{1} g^{2} h l (non item f ff^{2} g^{1} q vg) syr^{cu} om | Δ om *οι* sec | *και τισ*: C ff^{1} g^{2} *η τισ* :: ut Mc et Lc | *εδωκεν*: Θ^{c} post *εξου. ταυτ.* pon (157. post *εξου.*) :: ut Mc

24. *δε* cum ℵBCDΘ^{c} unc^{11} al omn^{vid} f g^{2} q syr^{p} Op ... Ti Ln om c. LΣ it^{pl} vg cop (syr^{cu} et^{sch} arm aeth) | *ερωτησω*: D al mu *επερωτησω* :: ut Mc; cf et. D ad Lc | *καγω* bis: ℵ *και εγω*, sec loc et. 33. 69. al | *λογ. ενα* cum ℵBZΘ^{c} unc^{11} al pler ... CDF al plus^{15} it (exc q) vg Or^{4,130} *ενα λογον* :: cf Mc et Lc | *ον* (L *ο*): D* om, item d *si dixeritis mihi, et ego*; c e ff^{1} h *dicite mihi, et ego*

25. *το* sec cum ℵBCΣ 33. 48^{ev} (1. *του ιω.*) Or^{4,130} ... ς om cum D unc^{12} al pler Cyr$^{glaph\,232}$ (:: cf ad Mc et Lc, ubi similiter lectio fluct) | B *ιωαννου* | *διελογιζοντο*: G *παρελογ.* | *παρ* cum ℵCDEFGHKMSUVΔΠ al pler ... Ln *εν* cum BLM^{mg}SΣ al^{6} Cyr^{glaph} (it vg *inter se*, Aug *apud semetipsos*) :: cf 16, 7. 8 ubi *διελογ. εν εαυτ.* non fluct | *εαυτοισ*: L *αυτοισ*

26. *ημιν*: H al pauc *υμιν* | *ουν* c. ℵBCEFGHKMSUVZΔΠ al longe pl c f ff^{1} g$^{1.2}$ h vg syr^{cu} et^{p} cop arm aeth Cyr$^{glaph\,232}$ Ps-Ath$^{maced\,477}$ Chr... DL 28. 126. al plus^{20} a b e ff^{2} q syr^{sch} Or^{4,130} om :: ut Mc et Lc | *ουκ επιστ.*: H b e Op *ου πιστευετε* | *ωσ προφητ.* h. l. cum ℵBCLΣ 33. 157. 238. syr^{cu} et^{sch} Cyr^{glaph} (Auglibere *quia tanq. proph. habebant Ioh., quia proph. habent Ioh.*) ... ς post *τ. ιωαννν.* cum DEFGHKMSUVΔΠ al pler it (ff^{1} *omnes enim Ioh. ut proph. habuerunt*) vg syr^{p} arm | *εχουσιν*: 1. al pauc a c f ff^{1} (vide ante) g^{2} h q vg (non item b e ff^{2} g^{1} am san) syr^{cu} et^{sch} arm^{codd} Cyr^{glaph} *ειχον* :: ut Mc | B *ιωαννην*

27. *ειπαν* cum ND ... ς Ln Ti *ειπον* c. BCΣ unc^{12} al omn^{vid} | *και αυτοσ* (ita et. b f g$^{1.2}$ q vg syr^{p}): ℵ (a) e ff^{1} h syr^{cu} et^{sch} o $\overline{\text{ις}}$, item *et Jesus* c ff^{2} | *λεγω υμιν* (:: ut et. Mc et Lc): MΔΠ al^{10} fere b c e f ff$^{1.2}$ h q (non g$^{1.2}$ vg) Or^{3,764} et *769 *υμ. λεγ.*

ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 [218. 10] *Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι.* 29 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω, ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν.* 30 *προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν*

---

28. *ανθρωπ.* cum ℵBDLZΠ unc[6] al pl g[2·] am for harl* gat aeth Or[3,770] et[774] Chr ... Ln add *τισ* cum CEMUA 1. 33. al plus[70] it[pler] vg (et. fu san emm) syrr arm Or[3,786] Eus[luc 166] Cyr[glaph 103] Ps-Ath[dispu 171] Op | *τεκν. δυο* cum ℵCDLXZΠ unc[10] al pler Or[3,770] et[774] et[786] Eus[luc] Cyr[glaph] (Chr *υιουσ δυο*, sed[cdd] et. *δυ. υι., τε. δυο, δυ. τε.*) ... Ln *δυο τεκν.* cum B 142. 299. (item it vg Hil) (Ps-Ath[dispu] *δυ. υιουσ*) | *προσελθων* absq *και* cum ℵ*LZ e ff[1·] cop (syr[cu] nec *και* nec *προσελθ.* habet) Or [3,770] Ps-Ath[dispu]... ς Ln praem *και* cum ℵ[c]BCDXΠ unc[10] al omn[vid] it[pler] vg syr[utr] al Eus[luc] Cyr[glaph] | *εν τω αμπ.* (et. ff[1·2·] g[2·] vg): D a b c e f g[1·] h [']q for emm (non item am san al) Ps-Ath[dispu] Chr Dam[2,809] *εισ τον* (D* *το*) *αμπελωνα* | *αμπελ.* sine *μου* cum ℵC*DKLMΔΠ* al[30] fere a b e f ff[1·2·] h q syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Or[3,770 a] Chr Dam[2,809] ... ς (Gb[00]) Ln add *μου* c. BC[2]XZΠ[2] unc[7] al pl c g[1·2·] l vg cop Or[3,770 c] Eus luc Cyr[glaph] Ps-Ath[dispu] Op

29. *ο δε αποκριθεισ*: syr[cu] om | *ου θελω, υστερ.* (ita cum ℵ*H *b* e g[2·] h, item B v. 30; a ff[1·] *et postea*; nec Or[3,770] agnoscit *δε*: ς Ti add *δε* cum ℵ[c]CDLXZ unc[11] al omn[vid] it[mu] vg syr[cu] et[utr] al Eus Cyr) cum ℵCDLXZ unc[11] al pler it vg syr[cu] et[utr] al Or[3,770] (commentatur his: *ηνικα μεντοι ο πρωτοσ ειπεν· ου θελω, προσηλθεν ο πατηρ τω ετερω - ειτα αποκριθεισ ο δευτεροσ ειπε μεν· εγω κυριε, ουκ εληλυθε δε* etc) Eus[luc] Cyr[glaph] Chr Ir[int 280] (agnoscit ordinem nostrum his: *quorum alter quidem contradixit patri et postea poenitetur - - alter autem pollicitus est abire, statim promittens patri, non abiit autem* etc) Hil (similiter agnoscit: *filius senior qui iturum se ad opus negaverit* etc)·... B 4. 13. 69. 124. 238. 262. 346. tol[2] cop syr[hr] arm aeth[cdd 2] arp are Ps-Ath[dispu] *εγω* (13. 69. 124. tol[2] arm *υπαγω*) *κυριε, και ουκ απηλθεν.* Hunc ordinem confirmant Isid[4,85] (*ο δε χς δυο προθεισ ενοσ πατροσ παιδασ, τον μεν ακουσαντα εισ τ. αμπ. απελθειν κ. εργασασθαι κ. υποσχομενον μεν, μη απεληλυθοτα δε εμεμψατο· τον δε μη επαγγειλαμενον, εργασαμενον δε απεδεξατο*) et Dam (hom. in ficum p. 808 sq *δυο γαρ υιοι, φησιν, ησαν ενι πατρι, και ειπεν τω ενι· πορευου εργαζου εισ τον αμπελωνα. ο δε υπεσχετο μεν, ουκ επληρωσε δε την υποσχεσιν. ειτα φησι προσ τον ετερον· ο δε απηρνησατο μεν λογω, εργω δε το προσταχθεν εξεπερανε.*) | *απηλθεν*: D it[pl] (non f g[1·2·] q) syr[cu] (syr[hr] ad v. 30) add *εισ τον αμπελωνα*

30. *προσελθ. δε* cum ℵBDLZ 1. 33. 69. 124. it (exc h q) vg cop syr[hr] arm Cyr[glaph 103] ... ς *και προσελθ.* cum CXΔΠ unc[9] al pler h q syr[utr] (syr[cu] aeth *και* sine *πρ.*) Eus[luc 166] Chr | *ετερω* cum ℵ*C*DEFGHKUXΔΠ al[100] fere (item *ad alterum* it vg, item syrr arm aeth) Or[3,770] (vide ad v. 29) Eus[luc] Cyr[glaph] Ps-Ath[dispu] ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ln *δευτερω* cum ℵ[c]BC[2]LMSVZ al mu Chr (Or[3,770] *ειτα αποκριθεισ ο δευτεροσ* vix

ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν.
31 τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν· ὁ

probat, minus etiam [3,786] οτι ειπεν ο δευτερ. υιος) | ο δε αποκρ. ειπ. (ℵ[c] suppl) : ℵ* om | εγω (it vg eo; vide 13. 69. etc v. 29) κυριε (D add υπαγω), και ουκ απηλθεν cum iisdem qui v. 29 ου θελω, υστερον etc... B al[7] tol[2] cop syr[hr] arm aeth[cdd2] arr Ps-Ath[dispu] ου θελω, υστερον (minusc Ps-Ath add δε, item vv aliq?) μεταμεληθεις απηλθεν (syr[hr] add εις τον αμπ.)

31. δυο (D* δυω): syr[cu] add *ut vobis videtur* | εποιησεν: D ff[1] post τ. θε. τ. πατρ. (v al syr[cu] cop Ps-Ath[dispu] add αυτου) | λεγουσιν cum ℵBDL 13. 33. 69. 124. al[vid] g[1] l am for emm san tol fr sax cop arm aeth Chr ... ς add αυτω cum CKΠ unc[9] al pler it[pler] vg (et. gat mm al) syrr Eus[luc] | ο πρωτος cum ℵCLXΠ unc[9] al pler c f g[2] q vg (et. emm gat mm al) fr syr[cu] et[utr] aeth ar[e] Hipp ([188] e catena Nicephori in pentat. etc και εν τω ευαγγ. δε τον ποιησαντα το θελημ. του πατρος ειπεν· ο πρωτος. Sed vide post) Eus[luc 166] (et rursus [167] εκεινων δε ομολογησαντων οτι ο πρωτος, τισ ην ουτος ο πρωτ. διασαφει. λεγων· οι τελωναι etc) Chr Hier et quidem ex veris (veteribus?) quae dicit exemplaribus (in h. l. *Quod dicitur*: Quis ex duobus fecit voluntatem patris, *et illi dicunt* Novissimus: *sciendum est in veris exemplaribus. non haberi* Novissimum *sed* Primum, *ut proprio iudicio condemnentur. Si autem* Novissimum *voluerimus legere, manifesta est interpretatio, ut dicamus intelligere quidem veritatem Iudaeos, sed tergiversari, et nolle dicere quod sentiunt*; *sicut et baptismum Iohannis scientes esse de caelo dicere noluerunt.*) ... Ln ο υστερος cum B; 4. ο δευτερος (Dam[809] pergit και ψευεται μεν ο προτερος, ευφημειται δε ο δευτερος), D 13. 69. 124. 238. 262. 346. Hipp ([189] e codice Mus. Brit. burn. 34. - - ειπεν· ο εσχατος. Vide supra) Ps-Ath[dispu] (ερωτα δε ο κυριος· τισ - - αποκριθεντες δε οι ιουδαιοι φασιν· ο εσχατ. υιος) ο εσχατος. Item *novissimus* (quod multo rectius ad ο εσχατ. quam ad ο υστερος trahi in promtu est; probat etiam d) a b e ff[1.2] g[1] h l am fu for san tol harl* and sax Aug; item exprimunt *ultimum* cop syr[hr] arm aeth[cdd2] arP. Cf praeterea Hil in h. l.(12) *Deinde ipsa Pharisaeorum responsio quid momenti habeat quaerendum est. Dicunt voluntati* iuniorem *obedisse. Hoc rerum ratio non patitur ut simulata professio meritum perfectae veritatis obtineat, ut plus sit fefellisse spondentem quam perfecisse omnia non pollicentem. Quis autem non malit negari sibi id quod poscat, dummodo id quod poposcerit fiat, quam non fieri quod spondeatur ut fiat* - (14) *Denique non ait noluisse sed non abisse. Res extra culpam infidelitatis est, quia in facti erat difficultate ne fieret. Non igitur ire statim ad opus quod praeceptum est noluit, sed quia ire non poterat non iit. In eo enim necessitatis mora sine crimine voluntatis ostenditur. Et in responsione quidem Pharisaeorum quaedam est necessitas prophetiae. Nam inviti licet confitentur quis obsecutus sit voluntati, iunior scilicet filius, obediens professione, licet non efficiens in tempore: quia fides sola iustificat.* Or vero [3,770] verba λεγουσιν usque λεγει αυτοισ ο $\overline{ις}$ (ℵ* κυριοσ, sed ipse*

πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. 33 [219.2] Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

33–46 Mc 12, 1–12 Lc 20, 9–19 Is 5, 1

---

corr $\overline{\iota\varsigma}$) plane praeterit, ita ut in suo codice non invenisse credi possit (id quod credidit ac probavit Ln in praef. ed. mai. tom. 2. pag. V.). Addit enim Or l. l. tanquam de suo: *και φανερον οτι ο ειπων· ου θελω, και υστερον μεταμεληθεις και απελθων και εργασαμενος εις τον αμπελ. εποιησε το θελημα του πατρος τω εργω· ο γαρ τω λογω επαγγειλαμενος και μη ποιησας, τοις εργοις ηρνησατο ποιειν το θελ. του πατρος. προσχες δε ει δυνασαι χρησθαι τη παραβολη και προς τους ελαττονα μεν η μηδεν επαγγελλομενους* etc. Confirmat autem codicem qui videtur Origenis Cyr$^{\text{glaph}\,103}$; postquam enim textum (-- *δια παραβολης ημας εδιδαξεν ο* $\overline{\chi\varsigma}$. *εφη γαρ ουτως·*) inde a verbis *ανθρωπος τις ειχε τεκν. δυο* usque *τις εκ τ. δυο εποι. το θε. τ. πατρος* excrispsit, pergit *ο απελθων δηλονοτι, και ει βραχυ μεταξυ παρεισεδυ το αδρανες, οκνειν αναπειθον το υπεσχημενον.* | οτι οι: ℵ* om οτι (suppl^{c})

32. ιωαννη. (B ιωαννης) πρ. υμ. cum ℵBCL 33. 157. 209. 48^{ev} c aeth Or^{3,771} Chr ... ς πρ. υμ. ιωαννη. cum DΧΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syrr cop | οι δε (F om) τελ. κ. αι πορν. (X om κ. αι πο.) επιστ. αυτω: G om | υμεις δε usq πιστ. αυτω: Δ om | ου cum ℵCLXΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,770} et^{771} Chr ... Ln ουδε cum B 1. 13. 22. 33. al^{6} it (exc c e) vg syrr cop aeth Hil Op ... D c e om (c e *vos autem videntes haec* [e om *haec*] *paenitentiam habuistis postea quod non credidistis* [e add *ei*]) | αυτω ult: 33. Or$^{3,770\,\text{sq}}$ εν αυτω

33. ανθρωπος cum ℵBC*DKLSVΔΠ al^{40} fere it^{pl} vg cop syr^{p} aeth Or^{3,772} et^{786} Chr$^{\text{edd}\,2}$ Lcif Hil ... ς (= Gb Sz) add τις cum C^{3}V^{mg}Ξ unc^{6} al pl e f h m syr^{cu} et^{sch} arm Eus$^{\text{theoph}\,122}$ Cyr$^{\text{ea}\,660}$ Chr Ir$^{\text{int}\,277}$ | κ περιεθηκαν | εν αυτω: ℵ* (suppl^{c}) V 69. al^{3} om (al εαυτω) :: cf Mc | εξεδετο cum ℵ*B*CL (in Lc et. Δ, in Mc et. ΔΚ) ... ς Ln εξεδοτο c. ℵ^{c}B^{2}DΧΔΠ unc^{9} al omn^{vid}

34. αυτου ult: ff^{1}· syr^{sch} *vineae eius*; syr^{cu} om, item Cyr^{lib} Chr

35. εδειραν: U al plus^{40} εδηραν | απεκτ. tum ελιθοβολ. (ita et. f ff^{1}· g$^{1.2}$.

36 *πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.* 37 *ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.* 38 *οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.* 39 *καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.* 40 *ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;* 41 *λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.* 42 *λέγει αὐτοῖς ὁ*
Ps 118, 22 a *Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;* 43 *διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ*

---

m vg cop arm syrP Or^{3,776} Eus^{theoph}): a b c e ff$^{2\cdot}$ h q syr^{cu} et^{sch} aeth Cyr$^{sach\,679}$ Ir$^{int\,277}$ Lcif *ελιθοβ.* tum *απεκτ.*

36. *παλιν*: ℵ* syr^{sch} *και* (ℵ^{c} om) *παλιν*, D *παλ. ουν*, d *iterum vero* (ff$^{1\cdot}$ *rursus iterum*), cop *rursus etiam*

37. *προσ αυτουσ* (et. f g$^{1\cdot2\cdot}$ q vg, item Eus^{theoph}): D al^{14} a b c ff$^{2\cdot}$ h Ir$^{int\,277}$ Lcif *αυτοισ* ... al^{3} e ff$^{1\cdot}$ m Or^{3,782} (Cyr$^{es\,660}$) om | *τ. υι. αυτου*: a b c e ff$^{1\cdot2\cdot}$ h m Ir^{int} Lcif (non g$^{1\cdot2\cdot}$ q vg) add *unicum*, f *unigenitum* | *λεγων*: 61. b c e ff$^{2\cdot}$ h (non a f ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ m q vg) syr^{cu} et^{sch} arm (non syrP cop aeth) Chr (diserte) Ir^{int} Op (non Eus Lcif Amb) add *ισως* (*forte*, *forsitan*) :: e Lc

38. *εν εαυτοισ* (L *αυτ.*): V om | *σχωμεν* (Gb′) cum ℵBDLΣ 1. 22. 33. arm Or^{3,776} Cyr$^{ioh\,110.261}$ et (addito *εαυτοισ*) Cyr$^{es\,660}$ et deipar ap Mai^{89}, item *habebimus*, *habeamus* it^{pler} vg Ir^{int} Lcif ... *ς κατασχωμεν* cum CΧΑΠ unc^{9} al pler (ff$^{1\cdot}$ m *possideamus*, Op *obtinebimus*) Eus^{theo} Chr

39. *εξεβαλον* cum BCΧΑΠ unc^{10} al omn^{vid} Or^{3,784} Eus^{theoph} Cyr^{deipar}: ℵ *εβαλον* (:: *εκβαλλειν* apud Mc et Lc), D *εξεβαλαν*, Z *εξεβαλλον* | *και απεκτειναν* (ita et. f ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ m q vg Ir$^{int\,277}$): D a b c e ff$^{2\cdot}$ h mm Lcif Iuvenc *απεκτ. και* ante *εξεβ. εξ. τ. αμπ.* :: ut Mc et Lc

41. *λεγ. αυτω* (Cyr$^{es\,660}$ *οι δε προσ αυτον*): 69. 122* om | *απολεσει*: L *αναλωσει* | *αυτουσ*: it (exc ff$^{2\cdot}$) vg Ir^{int} Aug al (non item Lcif) om | *εκδωσεται* (et. Gb Sz) cum ℵBDEGHKLMUXΑΠ (item FSV e silentio) al longe pl; item c al pauc Cyr^{es} *εκδωσει* ... *ς* (ita et *ς* et *ς^{e}* 1624. 1633. 1670; sed alii tacite substituerunt *εκδωσ.*) *εκδοσεται* (Gb″) cum minusc ut videtur vix mu (ut 49^{ev} 50^{ev})

42. *εν ταισ* (z add ....*ισ*: *αγιαισ*?) *γραφαισ* (et. Or^{3,784} Eus^{theo}): 6. e (Or^{2,794}?) Chr$^{cdd\,6}$ Ir^{int} om | *ον*: L om | Π* al pauc *εγεννηθη* | ℵ* *παρα κυριω* (ℵ^{c} *-ιου*) | *ημων*: D* 1. 13. 22. al^{15} fere d sl^{ed} et$^{2\cdot}$ *υμων*

θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. 45 [230. 1] *ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει·* 46 *καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.*

---

43. αυτης: ℵ* 238. Or[3,705] (sed[saep] αυτης) αυτου (ℵ[c] αυτης), ff[1]· syr[cu] et[sch] om

44. ς (Gb[0]) et Ln [ ] *καὶ* (124. al q om; syr[cu] *πασ γαρ*, syrP Chr[com] [non[txt]] *και πασ*) *ὁ πεσὼν* (Chr[com bis] *πιπτων*) *ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον* (sic Or[4,25] et [343] e Lc pro *επ εκεινον τ. λιθ.*) *συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν* (ν ὅ) *δ'* (Δ *δε*) *ἂν πέσῃ* (x al -σει) *λικμήσει αὐτόν* cum ℵBCXΣΔΠ unc[10] al omn[vid] c f g[1.2] h q vg syr[omn] cop arm aeth Chr Op Aug[consens 2,133] ... om (prob Schu) cum D 33. a b e ff[1.2] Or[3,786] (i. e. comm ad h. l. Explicat diligenter omnia usque ad *τους καρπ. αυτης*, tum fine eius parabolae dicto – *και ταυτα μεν ημεις εισ τον τοπον επηπορησαμεν και το φανεν ημιν ειρηται* – transit ad sqq: *και ακουσαντεσ οι αρχ.* etc. Hinc dubitari nequit quin codex Origenis versum 44. omiserit. Nec magis [4,25] huc trahi potest: *το μεν ευαγγελιον ουτωσ· ουδεποτε ανεγνωτε· λιθοσ ον απεδοκιμασαν – γωνιασ; πασ ο πεσων – λικμησει αυτον.* Licet enim verba *ουδεπ. ανεγνωτε* [absque *εν τ. γραφ.*, ut etiam [3,794]] a Mt pendere videantur, tamen totum locum ex Lc afferri clarissimum inde est quod a verbis *εισ κεφαλην γωνιασ* cum solo Lc pergitur *πασ ο πεσων.*) Eus[theo 122] (omnibus enim a v. 33. usq 43 ad verbum exscriptis addere debebat, opinor, v. 44, si in cdd. suis invenisset. Pergit vero: *εστι δε η παραβολη συγγενησ τη παρα τω ησαΐα*) Ir[int 277] (et ipse vv. 33 -43 exscripsit non addito v. 44). Praeterit et. Lcif. Cf et. Cyr[es 660], qui postquam parabolam usque *εν τ. καιρ. αυτων* v. 41 tractavit, addit: *και προσ γε ταυτα φησιν ο χς· δια τουτο λεγω υμιν, αρθησεται αφ υμων η βασ. των ουρανων και δοθ. εθνει ετερω ποιουντι τουσ κα. αυτησ*, sed praeterea nihil add. Contra idem[luc] ap Mai[401] *ειτα ειπων· δια τουτο – τ. καρπ. αυτησ, τοτε επηγαγεν· και ο πεσων επι* etc (:: omnino ex Lc assumpta videntur, apud quem istis oratio concluditur ut versu 43. apud Mt. Accommodavit vero corrector verba Lucae libere ad Mt, ut in interpolationibus eiusmodi usu venit; qua de re iam identidem dictum est)

45. *ακουσ. δε* cum ℵLZ 33. syr[cu] cop... ς Ln Ti *και ακουσ.* cum BCDXΔΠ unc[9] al omn fere it vg syr[sch] etP aeth Or[3,786] | *τασ παραβ. αυτου* (ν *αυτων*): D al[2] cat[oxon] *την παραβολην αυτου*

46. *τουσ οχλουσ* cum ℵ[c]BDLXΔΠ unc[9] al pler it vg (*turbas, populos*) syrP al Or[3,786] ... ℵ*C al panc b syr[cu] et[sch] *τον οχλον* (:: ut Mc; item Lc *τον λαον*) | *επει* (prob Schu) cum ℵBDL 1. 22. 33. Or[3,786] et [788] sq ... ς Ln (ex errore) Ti *επειδη* cum CXΔΠ unc[9] al longe pler | *εισ* (Gb') cum ℵBL 1. 22. Or[3,786] et [788] sq ... ς *ωσ* cum CDXΔΠ unc[9] al longe pler (it vg etc *sicut prophetam eum habebant* vix probant) :: cf 21, 26 ubi nemo *εισ* pro *ωσ*; item 14, 5. Contra vero et. Or duobus locis (de sex) codex praebet *ωσ* pro *εισ*

XXII.

1 [221. 5] *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς*
2—14
Lc 14, 16—24 *αὐτοῖς, λέγων·* 2 *ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ.* 3 *καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.* 4 *πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.* 5 *οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·* 6 *οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς*

XXII. 1. *παλιν* (33. $g^{2\cdot}$ vg $Or^{3,791}$ Chr post *ειπεν*, item aliter transp it^{pler} syrr al, ut syr^{cu} *iterum respondit Jesus et dixit illis in parabolis*): F om; E om *επ. αυτοις* | *εν* ($\aleph^*$ om; ^{a}suppl) *παραβολ. αυτοις* cum ℵBDL 1. 33. 69. 124. 209. $g^{2\cdot}$ vg $Or^{3,791}$ ... ς *αυτοις* (syr^{sch} aeth Chr om) *εν παραβολ.* cum CΧΔΠ unc^{9} al pler $ff^{2\cdot}$ q (et it^{pler} sed *παλιν* post *αυτοις* posito) syr^{cu} et^{p} arm | *λεγων*: $ff^{2\cdot}$ h l arm om (syr^{cu} vide ante, similiter et. syr^{sch})

2. *ωμοιωθη*: F al^{3} (nec non alii) $Dam^{par\ 382}$ cod *ομοιωθη* | *εποιησεν* sequente *και* (et. $Eus^{ps\ 436}$): 1. $Or^{3,791}$ (cf et.^{824}) *ποιων* sine *και*

3. *τους δουλους αυτου*: Hier ad h. l. *et misit servum suum vocare invitatos.* „Haud dubium quin Mosen" – – „si autem *servos* legerimus, ut pleraque habent exx., ad prophetas referendum est." „Servi qui secundo missi sunt, melius est ut prophetae intelligantur quam apostoli, ita tamen si supra *servus* scriptus fuerit. Sin autem *servos* ibidem legas, hic secundi servi apostoli intelligendi sunt." Cf Lc 14, 17, unde lectio ista fluxit.

4. *απεστειλεν*: L *αποστελλει* | *μου* pr (et. $Cyr^{glaph\ 100}$): 1. $Or^{3,800}$ om | *ητοιμακα* (Gb′) cum ℵBC*DL 1. 22. 33. ... ς *ητοιμασα* cum c^{2}ΧΑΠ unc^{9} al pler $Or^{3,800}$ $Cyr^{glaph\ 100}$ Chr $Dam^{par\ 382}$ ... al^{10} fere $Mac^{hom\ 15,31}$ *ητοιμασται* | *μου* sec (et. Or Cyr^{glaph} Chr): Δ b e $ff^{2\cdot}$ Dam^{par} om | *σιτιστα* (et. $Or^{3,800\ bis}$ et ^{798} Cyr^{glaph} Chr): G al^{3} ($Or^{3,799}$ libere *το δε ητοιμασμενον αριστον, εν ω οι ταυ. του βασι. και τα σιτευτα αυτου τεθυμενα ην* etc) *σιτευτα*. Praeterea x al^{5} fere $ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot}$ h q syrr aeth $Chr^{cdd\ 2}$ add *μου*

5. *οσ* (ℵC o, 33. hiat) *μεν* et *οσ δε* cum ℵBC*L 1. 22. 33. 69. 124. 238. 346. al^{3} $Or^{3,792}$ et ^{794} (Mac libere *οσ μεν* et *αλλοσ*) ... ς o *μεν* et o *δε* cum c^{2}ΧΑΠU (an potius ut ℵC?) unc^{9} al pler Chr (et. Cyr^{glaph} sed cum Lc miscet) Dam^{par} ... D b c $ff^{2\cdot}$ h (non item f $ff^{1\cdot}$ $g^{1.2\cdot}$ q vg) $Ir^{int\ 379}$ Lcif *οι μεν* et *οι δε* | *εισ τον* (et. it vg *in*, exc f *ad*): $Or^{3,792}$ *επι* (sed ^{794} *εισ*) *τον* | *επι την* (Gb′ prob Schu) cum ℵBCD 13. 33. 69. 125* 157. 346. (et. it vg Lcif *ad*, exc q *in*) $Or^{3,792}$ et ^{794} Chr ... ς *εισ την* cum LΧΑΠ unc^{9} al pler Dam^{par}, item *in* q $Ir^{int\ 379}$ Op | *αυτου*: D *αυτων* (d *ad negotiationem suam*, ut et. it vg)

δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 *ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν.* 8 *τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.* 9 *πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.* 10 *καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων.* 11 [222. 10] *εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου.* 12 *καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.*

---

6. *αυτου* cum ℵBCDXΔΠ unc[9] etc (et. Or[3,774], item *αυτου τ. δουλ.*[792]): L Or[3,794] (Eus[ps 436] liberrime *οι δε προσ το μη θελησαι απαντησαι, ετι και διαλαβοντεσ τουσ δουλ. υβρισαν κ. απεκτ.*) Ir[int 279] (ex cdd 4) om

7. *ο δε βασιλ.* (Gb″) cum ℵBL 1. 22. 118. 209. l sah cop[dz] (syr[cu] aeth *και οργ. ο βασ.* et syr[cu] add *εκεινοσ*) Cyr[zach 797]; item addito *ακουσασ* 13. 69. 124. 346. ff[1. g1. 2. h vg cop[wi] (et[cod 1]) arm Chr Eus[ps 436] Ir[int 279], atque ita Ln ... Gb′ Sz Ti *και ακουσ. ο βασ. εκεινοσ* cum CXΔΠ unc[9] al[130] fere f q syr[p] sl Dam[par 382]; item ς *ακουσασ δε ο βασιλ.* (Gb huic lectioni add + *εκεινοσ* cum 33.) cum minusc ut vdtr pauc syr[sch]; item D a b c e ff[2. Lcif *εκεινοσ* (a c e ff[2. *ille autem*) *ο βασιλ. ακουσ.* | x y[scr *οργισθη* | *τα* (G om) *στρατευματα* (et. g[1. 2. vg sah syr[utr] arm aeth Or[3,808] Eus[ps 436] Meth[817] Chr Ir[int Hil]): D 1. 118. 209. 238. a b c e f ff[1. 2. h q syr[cu] cop Or[3,792] (et alibi lib) Eus[ps 189] (*και πεμψασ, φησι, το στρατ. αυτου ενεπρησε* etc; item Eus[luc 186 lib] *και στρατευμα κινουμενον κατα* etc) Lcif *το στρατευμα* (*exercitum*) | *απωλεσεν*: 1. 22. 118. 209. Or[3, 792] (rursus alludens[801] *αναιρουσι τουσ φονεισ*) *ανειλεν*

8. *εστιν*: A Or[3,792] Chr[edd 3] Dam[par 382] om

9. *εαν* cum ℵBCEFHMUVXΔ al[150] fere Or[3,802] ... ς *αν* cum DGKLSΠ al sat mu Or[3,792] Chr Bas[eth 296]

10. *εκεινοι* (et. f; arm Chr Lcif om): D 49. it (exc f) vg Ir[int 279] *αυτου* | *ουσουσ*: (it[pler *omnes quoscumque, omnes quotquot*): ℵD 124. al pauc *ουσ* (f g[1. vg *omnes quos*) | *ευρον*: D *ευραν* | *νυμφων* cum ℵB*L ... ς Ln Ti *γαμουσ* (C vitiose *αγαμ.*) cum B[ms] CDXΔΠ unc[9] al omn[vid] Or[3,794] et[802] Chr | *ανακειμενων* (K *-νου*): D 13. 61. 69. 346. *των ανακ.*

11. *ειδεν* cum ℵBDEFGHMUΔΠ[2] al pl ... CKLVXΠ* al mu *ιδεν* | *εκει*: ℵ* Chr om (suppl ℵ[c]) | *ουκ* cum ℵBC*LXΔΠ unc[9] al pler Or[3,802] ... c[3]D al pauc (Or[4,279 lib]) *μη*

12. *εταιρε* (et. Or[int 1, 87. 3, 266] Ir[int 279] Ephr ϱξς etc): Or[3, 792] om; item testatur schol codicum[4] ap Matthaei: *εν τισι κειται το· εταιρε* | *εισηλθεσ* (et. Or[3,792] et[int]): D b c e ff[1. 2. g1. (non f g[2. h q nec vg) syr[cu] (non item[utr]) Ir[int] Aug *ηλθεσ* (Lcif *utrumq*) | *ο δε*: D *οσ δε*

13 *τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας*
καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
20, 16 *ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.* 14 *πολλοὶ γάρ εἰσιν*
κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15—22 Mc 12, 13—17 Lc 20, 20—26 15 [223. 2] *Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον*
ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 *καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ*
τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντας· διδάσκαλε,
οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀν-
θρώπων· 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον

---

13. ο *βασιλ.* (ff[1·] om) *ειπ.* cum ℵBL 13. 33. 69. 124. 346. (item ff[2·] et h ap Sabat. non ap Mai) ... ς Ti *ειπ.* ο *βασ.* cum CDXΔΠ unc[9] al longe pler itpler vg al Ir[int 279] Lcif | *δησαντ. αυτου ποδ. κ. χειρ.* (et. f ff[1·] g[1·2·] am fu for san arm Or[4,379] et saepius Eus[ps 260]; vide et. post): M al[60] fere l (vide et. post) vg[ed] emm (al) sax (non fr) sah cop syr[utr] aeth Ephr[τνγ] et ϱξς Or[int 1,87] *δησ. αυ. χειρ. κ. ποδας* ... D a b c e ff[2·] h q syr[cu] Ir[int] Lcif al *αρατε αυτον ποδων και χειρων* (c ff[2·] *χειρ. κ. ποδ.*) *και* | *εκβαλετε* (FX al mu *εκβαλλετε*, Δ *εκβαλατε*, DH 13. 28. 69. 124. al[25] fere *βαλετε*) *αυτον* cum ℵBL 1. 13. 22. 69. 124* 300. g[1·2·] l vg sah cop syr[sch] arm aeth Or[4,379] (item alludit[3,774] et [794]) et[int 1,87] Eus[ps 260] (Ephr *εξενεγκατε αυτον*) Chr Aug al; adde eos qui antea *αρατε αυτον* etc ... ς Ti *αρατε αυτον και εκβαλ.* (FX, Δ, H etc vide ante) cum CXΔΠ unc[9] al pler f ff[1·] syrP (Ambrst Vict[tun] *tollite illum et* [Vict *eum*] *ligatis manibus et pedibus* [Vict add *et*] *mittite in tenebr.* etc) | E *κλαθμος*

14. *γαρ* (et. Or[3,791] et[803] Ir[int 279] Hil): a b c g[1·2·] h (non item e f ff[1·2·] q) am for fu san emm iac Hier (ad h. l.) *autem* | *κλητοι* (et. Or[3,791. 794] et[803] d): L 1. Or[3,803] c *οι κλ.* | *εκλεκτοι* (ita et. Or[ubiq]): L 1. *οι εκλ.* Cf Barn[4] *μηποτε ως γεγραπται πολλοι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι ευρεθωμεν.*

15. *συμβουλ.* (DK *συνβ.*) *ελαβον* (ℵ* om *ελαβ.*): C[2](non item*)Δ 1. 33. al pauc cop arm Or[3,804] et[810] add *κατ αυτου*, item C[2]M al mu (inprimis evglstar) *κατα του* $\overline{\text{ιυ}}$ | *οπως* (et. Or[bis]): D f syrr *πως* | ℵ* (C suppl) om *εν λογω* (item Cyr[glaph 134])

16. *αυτω* (et. ff[2·] g[1·2·] h vg): D a c f *προσ αυτον* (b e ff[1·] q plane om) | *λεγοντας* cum ℵBL 27. (item[vid] syr[cu] et[sch] aeth; it vg al utrique lectioni respondent) ... ς Ti *λεγοντες* cum CDXΔΠ unc[9] al omn fere Dam[par cd] (sub *υ*) | *εν αληθεια* cum ℵBCZ etc Or[3,806] Eus[ps 238]: D[2] Eus[ps 141] Cyr[glaph 134] *επ αληθειας* (D* *-εια*), Ath[ps 841] *την αληθειαν* | *μελει*: EFGHMU al pl *μελλει* | *ανθρωπων*: G 1. 28. 118. 157. 209. al[8] for syr[cu] et[sch] arm[ed] aeth Or[3,806] Eus[ps 238] ([141]om *ανθρ.*) Ath[ps 841] Chr[ixt mont] f et[comm] cat[oxon] *ανθρωπου*

17. *ειπον* (cum LZ 33. ... ς Ln *ειπε* c. ℵBC unc[12] al pler Eus[ps 141] Chr :: cf ad 18, 17 Lc 10, 40. 22, 66 Mc 13, 14; sed etiam ad 4, 3. 24, 2) *ουν*

Καίσαρι ἢ οὔ; 18 *γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί με πειράζετε, ὑποκριταί;* 19 *ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.* 20 *καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;* 21 *λέγουσιν· Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.* 22 *καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.*

23 *Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι λέγοντες* 23–33 Mc 12, 18–22 Lc 20, 27–39

ημων: D a b e ff^{1} ff^{2} q Cyr$^{glaph\ 134}$ om | *κηνσον*: ℵ* om, sed ipse* ante *δοιν.* suppl

18. *ειπεν*: 33. e sah syr^{cu} aeth add *αυτοις*

20. *και λεγει* cum ℵBLXΔΠ unc^{9} al omn fere a c f q vg cop syrr al ... c *ο δε λεγει* ... Ti *λεγει* cum D 69. (ap Wtst; silet Treg) b e ff$^{1.2}$ g^{2} h sah (et. Pist) | ο $\overline{ις}$ cum DLΣ 13. 33. 69. 157. 346. it (exc f) vg syr^{cu} et^{sch} cop arm^{cdd} aeth arr perss ... ς om cum ℵB (C vide ante) ΧΔΠ unc^{9} al pler f sah syr^{p} arm^{ed} sl :: ut Mc | *αυτη* post *εικων* cum ℵBCDΧΔΠ unc^{9} rell omn fere it vg (*imago haec*, exc ff^{1} *haec imago*) etc (sah cop *haec imago et haec inscriptio*) ... Ti post *επιγραφη* cum LΣ 157. (L *η εικωνα και*: videtur α ab altera lectione pendere) ... 253. Valentt ap Clem^{978} (*επι του προκομισθεντος νομισματος ο κυριος ειπεν οὐ· τινος το κτημα, αλλα· τινος η εικ. και η επιγραφη;*) Or^{3,807} (*ειπων· επιδειξατε – κηνσου, επυθετο τινος η εικ. και η επιγρ.*) Amb Promiss om (:: ap Mc post *εικων*, nec fluct)

21. *λεγουσιν* cum ℵB g^{2} syr^{sch} arm Promiss ... ς Ln Ti add *αυτω* cum DLXΔΠ unc^{9} rell omn^{vid} it^{pler} vg syr^{cu} et^{p} sah cop | *αυτοις*: 49^{ev} a b c f ff^{1} g^{2} h (non item e ff^{2} g^{1} q vg) add ο $\overline{ις}$ | *ουν* (et. f ff^{2} g^{1} g^{2} q vg sah syr^{mtr}, item Or^{3,810}; cf et. Iust$^{apol\ 1,17}$ *ηρωτων αυτον ει δει καισαρι φορους τελειν, και απεκρινατο· ειπατε μοι τινος εικονα το νομισμα εχει. οι δε εφασαν· καισαρος. και παλιν ανταπεκρινατο αυτοις· αποδοτε ουν τα καισαρος τω καισαρι και* etc): D al^{4} a b c e ff^{1} syr^{cu} cop arm aeth (Or$^{3,808\ bis}$, at in tali causa multo plus probat quod addit semel quam quod bis om; nec magis probant Did$^{trl\ 1,25}$ Chr; Tert vero aliiq Latt revera ab italis cdd. pendere videntur.) | *καισαρι* cum ℵBLXΣ unc^{8} al omn fere Clem^{306} Did^{trl} Chr ... DΚΔΠ al pauc Iust (vide ante) Or$^{3,808\ bis}$ et^{810} (Clem^{172} libere alludit *τα καισαρος αποδουσ τω καισαρι*) Bas$^{monast\ 548}$ (sed et. *τα του καισ.*) Dam$^{par\ cod}$ (sub *ι*) *τω καισαρι* :: similiter Lc fluct

22. *απηλθαν* cum BD 59. 61. 70. 91. ... ς *-λθον* cum ℵLXΣΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,804} et^{809}

23. *εν*: ℵ* (c om) praem *και* (cop *in illa autem die*) | *αυτω*: ℵ* om (suppl c) | *σαδδουκαιοι*: 13. 69. 124. 209. 346. al pauc arm praem *οι* | *λεγοντες* cum ℵBDMSΣΠ* (Δ ad *λεγοντες* sq transilit) al^{150} fere aeth (confirmant eandem scripturam syr^{cu} et^{sch} *et dicentes ei – et interrog.*) Or^{3,809} et^{811} (libere^{812} *προσηλθον ουν τω $\overline{ιω}$ σαδδουκαιοι οιτινες ελεγον* etc) Meth^{778}

μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντες· διδάσ-
*Deu 25, 5 καλε, Μωϋσῆς εἶπεν· ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ-
βρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ
πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ
ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή.
28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ
ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶ-
σθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν
γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι

Epiph^{557} ... ς Ln οι λεγοντες cum ℵ^{c}EFGHKLUVΠ^{2} al pl sah cop syrP arm; item *qui dicunt* it (ff^{1}· *negantes*; d *dicentes*) vg | επηρωτησαν: U ηρωτησαν

24. μωυσης c. BDKLMΣΠ al mu it vg (et. for gat mm al, sed non am fu) sax fr ... ς μωσης c. ℵEFGHSUVΔ al pl am fu (et. Or$^{3,812\cdot821}$) | ειπεν (e *scripsit*, mm *mandavit*): e mm syr^{cu} et^{sch} cop add ημιν:: cf Mc et Lc | επιγαμβρευσει cum ℵBLΔΠ unc^{9} al fere omn (13. 69. praem και) Or^{3,812} Chr, item syrr sah arm aeth ... Ln praem ινα cum DZ^{vid}, item cop it vg (*ut ducat*, d *ut nubat*) :: Mc et Lc ινα λαβη | τεκνα: b c e ff^{2}· g$^{1\cdot2}$· q vg *filium* (f ff^{1}· h *filios*) | τ. γυναι. αυτου (et. Or^{3,812}): D om | αναστησει: FHM al^{10} fere εξαναστ. :: ut Mc et Lc

25. δε (et. Or^{3,821}; ff^{1}· h *ergo*): D q om | γημας cum ℵBL 1. 22. 33. 124. 157. 209. 299. al^{5} Or^{3,821} ... ς γαμησας cum ΔΓΛΘ^{b}Π unc^{9} al pler Chr | γυν. αυτου: L al pauc for om αυτ.

26. ομοιως: U al aliq add δε | εως: M* syr^{sch} και εως

27. παντων: Δ e Chr om | η γυνη cum ℵBLUΔΠ* 1. al^{5} e syr^{cu} aeth ... ς Ln Ti και η γυνη c. ΔΓΠ^{2} unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} sah cop al Chr

28. αναστ. ουν cum ℵBDL 1. 69. 124. ... ς ουν αναστ. cum ΧΓΔΠ unc^{9} al pler ... b c e *in resurr. autem* | των επτα εσται (ita f): D εστ. τ. επτ., item c ff$^{1\cdot2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ h q vg *erit de septem* ... b e syr^{cu} om τ. επτ. | γυνη: r^{1} 1. al arm η γυνη | παντες: b e syr^{cu} (iidem qui ante των επτ. om) *septem* | αυτην: GM^{mg} 28. 33. al pauc arm syrP add γυναικα :: e Mc et Lc

29. αποκριθ. δε: ℵ και αποκριθ., b e h syr^{cu} et^{sch} nil nisi *respondens* (vel *respondit et*) | αυτοις: SV al^{15} fere om

30. γαμιζονται. (Gb′) cum ℵBDL 1. al^{7} (Clem^{583} αλλα μετα την αναστασιν, φησιν, ουτε γαμουσιν ουτε γαμιζονται) Or^{3,823} et ^{824} Ath^{1,425} Isid^{4,146} ... ς Ti εκγαμιζ. cum EFGHKMSUVΓΔΠ al pler Or^{1,522} ... 33. 124. 157. Or^{1,284} et ^{4,827} Meth^{778} (et^{963}) Epiph^{557} et ^{1062} Chr γαμισκονται. (al pauc εγγαμισκ. et εγγαμιζ.) (:: formae εκγαμιζ. et εκγαμισκ. ap antiq. Graecos ut vdtr plane non inventae sunt; nec magis fere γαμιζ. nisi quod Apollon. de syntax. habet: ἔστι γὰρ τὸ μὲν γαμῶ γάμου

θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 *περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν* *Ex 3,6
οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος· 32 *ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων.* 33 *καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.*

μεταλαμβάνω, τὸ δὲ γαμίζω γάμον τινὶ μεταδίδωμι, γαμισκ. ex plurib. locis, ut Aristot. Hera lid. Florileg. ap Stob. Clem, affertur. Praeterea *ἐκγαμηθῆναι* iniquum enubendi sensum [*ὅταν εἰς ἕτερον γένος ἐκδοθῇ παρθένος, οἱονεὶ τοῖς μὴ προσήκουσιν* Suid] habet.) | *αλλ*: D *αλλα* | *αγγελοι*: 1. 22. Or^{i,284} et ^{3,823} sq et ^{827} *οι αγγ.* | *θεου* cum ℵL 13. 28. 33. 69. 124. 157 al^{15} fere Chr; item ς Ti *του θεου* cum LΓΔΘ^{b}Π unc^{9} (in E *του θε.* usq *εισιν* in rasura scripta sunt; nonnihil defuerat) al pler Meth Epiph Chr; item *dei* ff^{1} g$^{1.2}$ l vg syr^{sch} etP cop aeth Or int ^{4,493} et ^{667} (508. 537) ... Gl^{0} Ln om cum BD 1. 209. a b c e f ff^{2} h q harl* syr^{cu} sah arm Or^{1,284} et ^{3,823} sq et ^{827} (et int ^{3,978}) Amb al :: ut Mc | *εν*: U al *οι εν* | *τω ουρ.* cum ΝBL 1. 33. 69. 124. 157. 209. 346. 48^{ev} p^{scr} sah cop Or^{3,823} sq et ^{827} (1,284 *οι αγγ. οι εν τοις ουρανοις*) ... ς om *τω* cum DΓΔΘ^{b} vid Π unc^{9} al pler Meth Epiph Chr | *εισιν*: 1. it vg sah cop arm Or^{1,284} et ^{3,823} sqq post *αλλ* pon :: ut Mc

31. *υμιν* (et. Or^{3,828} et ^{4,340}; it^{pl} [non c h q] vg [non for al] post *λεγοντ.* pon): ΚΑΠ al^{15} fere e syr^{cu} etP Ir$^{int 232}$ om

32. *ισαακ* (et. ℵ^{c}): ℵ*D b e h *ισακ* | *ο θε. ισ. και ο θε. ιακ.*: ℵ om ὁ utrumq (Or^{3,828} *ου γαρ γεγρ.· εγω θε. αβρ. κ. ισ. κ. ια. αλλ· εγω ειμι θε. αβρ. κ. θε. ισ. κ. θε. ια. και ουτωσ γε ανεγραψαν ματθ. κ. μα. κ. λουκ.*) :: similiter in Mc fluct lectio | *εστιν θεοσ* (cum ΚD etc, Ln o *θε.* cum BLΔ etc: accuratiora vide post) *νεκρ.* cum ΚBDLΔ al^{10} fere it vg sah cop syr^{cu} et^{sch} arm^{p} pers Or^{1,745} et ^{3,290} Eus$^{ps\,235}$ Chr (Hom$^{cl\,3,55}$) Ir$^{int 232}$ Or$^{int 1,85}$ Hil^{saep} ... ς *εστιν ο* (H om) *θεοσ θεοσ νεκρ.* cum EFGHKMSUVΓΘ^{b} vid Π al pler syr^{P} arm Or^{3,828} et ^{829} inprimis ^{4,341} Const ^{6,30} Chr$^{mo\,2}$ cat^{oxon} | *θεοσ* absque ὁ c. ΚD 28. 67. al Eus$^{ps\,235}$ (*εδιδαξεν ο σωτηρ ειπων· ο θεοσ αβρ.* usq *ζωντων*) Chr; cf et. Hom$^{cl\,3,55}$ (*τοισ λεγουσιν οτι αβρ. κ. ισ. κ. ια. απεθανον, εφη· ουκ εστιν θεοσ νεκρ. α. ζωντ.*), item Or^{3,290} (*εγω ο θε. αβρ.* usq *ιακ., ᾧ επηνεγκεν ο* $\overline{\chi\varsigma}$ *θεοσ δε ουκ εστ. νεκρ. α. ζωντ.*)... Ln *ο θεοσ* c. BLΔ 1. 33. 157* 209. 238. y^{scr} sah cop (Or^{1,745} *μαθοντεσ και το· ο θεοσ ουκ εστ. νεκρ. α. ζωντ.*) Ceterum si Origenis auctoritas antiquissimis cdd praestaret, cum ς edendum esset. Ille enim 4, 341 plenis totius loci scripturis ex Mt et Mc et Lc allatis Matthaeo dat *ο θεοσ θεοσ*, Mco et Lcae *ο θεοσ*. At invitis h. l. omnibus antiquissimis quibuscum consentire solet testibus - quod enim alibi nullius evglstae nomine apposito contrariae lectioni accedit parum valet - vereor ne librariorum licentia byzantinam lectionem intruserit. Antiquitatis certe laudem nostra (et Irenaei) scriptura communem cum Origene ^{4,341} habet. Origenis vero lectionem commendat quod Matthaeo proprium quid et a Mc diversum tribuit.

33 *διδαχη*: M *διδασκαλια*

34—40 Mc 12, 28—31 Lc 10, 25—27

34 224.6 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν· 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ με-
*Deu 6, 5 γάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. 39 δευ-
*Lev 19, 18 τέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

34. ακουσαντες: e syr^{cu} *cum vidissent* | επι το αυτο (ita et. ff^{1} g$^{1.2}$ q vg cop syr^{utr} arm Or$^{int\,2,830}$; sah *inter se*): D b c e ff^{2} h (f *in unum ad eum*) syr^{cu} aeth Hil επ αυτον

35. και pr: Δ om | νομικος (FGH al add τις): 1. al^{2} e arm Or$^{int\,3,830}$ om | πειραζ. αυτον cum ℵBL 33. e ff^{1} g$^{1.2}$ l q vg sah cop syr^{sch} aeth Or^{int} ... ς Ti add και λεγων cum DΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al omn fere b c f ff^{2} h fu sax syr^{cu} etP arm Chr

36. μεγαλη (syr^{cu} *magnum et primum* :: cf Mc): D 122. post νομω pon

37. ο δε εφη αυτω cum ℵBL 33. sah cop Or$^{int\,3,830}$ ... D it (exc q) vg syr^{cu} εφη αυτω ις̄ ... Gb Sz ο δε ις̄ εφη αυτω cum EFGHKMSUVΓΔΘ^{b}Π al^{150} fere; item ς ο δε ις̄ ειπεν αυτω cum minusc vix mu q; adde syr^{utr} arm aeth | τη prim cum ℵ^{c}DKLMSZΠ al pm ... ℵ*BEFGHUVΓΔΘ^{b} al plus^{50} Clem^{304} om (Gb^{00}). Item τη sec cum ℵDKLMSZΠ al pl Clem ... B^{mai} EFGHUVΓΔΘ^{b} al^{30} fere om (Gb^{0}). Item τη tert cum unc omnib al pler Clem ... al pauc om | διανοια σου (et. it exc^{2} vg sah cop syrP arm Or$^{int\,1,85.\,3,830}$ et $^{ter\,831}$ et ^{832}): c syr^{cu} Clem Or$^{int\,3,30}$ et ^{4,618} ισχυι σου (Or^{int} *ex totis viribus tuis*, c *in omni virtute tua*) ... Θ^{b} 13. 68. 69. 124. 26^{ev} syr^{sch} eth^{hier} cop^{dz} aeth ισχυι σου και εν ολη τη διανοια σου, similiter e *in omni iustitia et in tota cogitatione tua* (Bas$^{eth\,237}$ εξ ολ. τ. καρδ. σ. κ. εξ ολ. τ. ψυ. σ. κ. εξ ολ. τ. ισχυ. σ. κ. εξ ολ. τ. διαν. σ., item reg fus 335, mixtis Mt et Mc) :: cf Mc

38. η (D om) μεγαλ. και (L add η) πρωτη (Gb′) cum ℵBD^{gr}LZ 1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 346. 26^{ev} it (exc f q) vg sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{hier} aeth al Or$^{int\,3,830\,sqq}$ Hil Aug^{consens} ... ς πρωτ. (ΔΘ^{b} Bas η πρ.) και μεγ. cum ΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler d f q syrP arm pers^{P} Bas^{eth} Op

39. δευτερα sine δε cum ℵB ... ς Ln Ti δευτ. δε cum DLΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al omn^{vid} it vg (Cyp^{bis} al *et secundum*, item syr^{cu}) syr^{utr} sah cop al Bas$^{eth\,237}$ Or$^{int\,1,85}$ | ομοια: B ομοιωσ | αυτῃ: sic 1. 33. 69 ti al haud dubie mu it vg syrr sah cop al; D al pauc (Bas$^{reg\,bre\,469}$) ταυτη, Δ 238. αυτησ (Chr^{edd} ταυτησ, αιτησ, αυτη) ... EFGHKMUVΓΠ al pl αὕτη (r αἵτη ut et. alii; L αύτη sine accentu): ita Gb′ :: cf Mc ... B plane om | αγαπησεισ: E -σησ | σεαυτον cum ℵBDH^{2}LΓΔΠ unc^{11} al pl Clem^{304} Bas$^{es\,567}$ et^{alib} ... Gb′ εαυτον cum H*V^{vb} al plus^{50} Bas^{eth}

40. ταισ: M om | ολοσ: ℵ* (supplc) syr^{cu} et^{sch} sah cop om (Aug$^{serm\,dom}$ *non tantum ait* lex pendet et prophetae, *sed etiam addidit* tota lex et prophetae) | κρεμαται κ. οι προφ. (Gb′) cum ℵBDLZ 33. it vg syr^{cu}

41 [225.6] *Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς* Mc 12, 35–37 Lc 20, 41–44
ὁ Ἰησοῦς 42 *λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός*
ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυείδ. 43 *λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν*
Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· 44 *εἶπεν κύριος* *Ps 110, 1
τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 *εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον,*
πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; 46 [226.2] *καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι*
αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆ-
σαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII.

1 [227.10] *Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθη-* Mc 12, 38 Lc 20, 45

---

et[sch] aeth Bas[es 567] Or[int 1,85] et 3,30 et 972 et 4,618 Iac[nis 11] Tert al ... ς και οι προφ. χρειαν[ται] cum ΓΔΘ[b]Π unc[9] al omn fere sah cop syr[P] Clem[304] Or[3,981] fragm et[int 3,831] Bas[reg fus 330]

41. *των*: Δ om | *αυτους*: FΚΓΠ al *αυτοις* | *ο ις*: y[scr semel] syr[cu] om

42 sqq *δαυειδ* (ita h. l et. Θ[b]): cf ad 1, 1. | *του δαυ.*: Κ om *του*

43. *λεγει αυτοις* cum ΚΒDΓΔΠ unc[9] it[pler] vg sah syrr al Aug al ... LZ 1. 33. al[5] f ff[1·] cop arm aeth Dial[127] Or[int 3,833] (at 4,633 libere *at illi responderunt: David. Et dominus: Quomodo ergo* etc) Amb add *ο ις* | *εν πνευματι*: 61. al syr[cu] eth[hr**] aeth (Did[tri 3,33]) add *αγιω* | *καλει κυρ. αυτ.* cum ΚLZ; item Ln *καλ. αυτ. κυρ.* cum BD 33. it[pler] vg (item syr[cu] et[sch] sah cop) Did[tri] Cyr[deipa 90] Aug al ... ς Ti *κυριον αυτον καλ.* cum ΓΔΠ unc[9] al pler e q arm (syr[P] *κυ. κα. αυ.*) Dial[127] Chr Thdrt 1,1391 Or[int 3,833 bis] et 4,633 Δ om *δαυ.*

44. *κυριος* c. ΚBDZ ... ς Ti *ο κυρ.* c. LΓΔΘ[b]Π unc[9] al omn[vid] Dial[127] Did[tri] (Epiph[656]) | *αν*: F* om | D *εκθρους* | *υποκατω* (Gb') cum ΚBDGLUZΓ al[25] fere b e h q syr[cu] et[sch] sah cop Aug ... ς *υποποδιον* cum EFHK MSUVΔΘ[b]Π al pler it[pl] vg syr[P] arm aeth Cyr[deipa 99] Or[int 3,833] Hil :: cf Lc et Mc

45. *καλει* cum ΚBLΓΘ[b] unc[7] al pl e ff[1·] g[1·] q vg fr sah cop[dz] syr[cu] et[sch] Cyr[deipa 99] Chr Or[int 3,833] ... DKMΔΠ ti* al[50] a b c f ff[2·] g[2·] h l fu sax syr[hr] syr[P] c.* cop[wi] et[cod] Dial[127] Eus[ps 702] Nyss[eunom 7] Thdrt 1,1391 (*κα. αυ. εν πν. κυ.*) Cyp Hil praem *εν πνευματι* | *καλει αυτ. κυρ.* (et. Eus[ps] Nyss Cyr[deip] Chr): (B[bentl], non item mai) 235. 44[ev] Dial[127] Or[int 3,833] *κυρ. αυτ. καλ.* (syr[cu] aeth *κυ. κα. αυ.*)

46. *εδυνατο* cum ΚB*DLZΓΘ[b]Π unc[9] (Δ *δυνατο*) al ut vdtr pl ... B[2] l. al plus[20] Cyr[deip] *ηδυνατο* | *αποκριθ. αυτω* (prob Schu) cum ΚBDKLZΔΠ al plus[30] a b c g[1·2·] h l q arm fu for tol syrr Cyr[deip 99] Or[int 3,833] Op ... ς *αυτ. αποκρ.* cum EFGHMSUVΓΘ[b] al pl e f ff[1·2·] vg[ed] et gat eum Amb | *ημεραs* (et. it[pler] vg sah cop syr[sch] et[P] arm aeth): DE*vid al[4] a q syr[cu] et[P] mg cod Cyr[deip] Or[int 3,833] Op *ωραs*

XXIII. 1. *ο ις* cum ΚDLZΓΔΘ[b]Π unc[8] al pler ... Ti om *ὁ* cum BV al pauc.

ταῖσ αὐτοῦ 2 *λέγων· ἐπὶ τῆσ Μωϋσέωσ καθέδρασ ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι.* 2 *πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν*
Lc 11, 46 *γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.* 4 [228.5] *δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺσ ὤμουσ τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά.* 5 [229.2] *πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸσ τὸ θεαθῆναι τοῖσ ἀνθρώποισ· πλατύνουσιν γὰρ*
6 a
Mc 12, 38 a
Lc 11, 43
20, 46
τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 *φιλοῦσιν*

Praeterea D 69. 124. 346. syr^{cu} aeth Or$^{int\ 3,835}$ post *ελαλησ.* pon. Totum vers. e sic: *Et dixit illis*: *Super* etc

2. *λεγων*: syr^{cu} om | *μωυσεωσ* cum ℵBDKLΣΠ al sat mu ... ς *μωσεωσ* c. ΓΔΘ^{b} unc^{8} al pl; ceterum vide ad 8, 4. 17, 3. 19, 7. | *μω. καθεδρ.* (syr^{p} mg gr *θρονου*) cum ℵBLΣΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler Ephr$^{\rho\pi\varepsilon}$ Chr Dam par^{516} ... D 13. 69. 238. 346. it vg (Or^{3,752} *οι επι τησ καθεδρ. μω. αιχουντεσ καθεζεσθαι*) Eusp$^{s\ 374}$ Cyr$^{hr\ 175}$ Ir$^{int\ 241}$ Or$^{int\ 3,835}$ Hil *καθ. μω.* (cf et. Hom$^{cl\ 3,18}$ *επι τησ καθ. μωυσ. εκαθησαν οι γρ. και οι φα.· παντα ουν οσα λεγωσιν υμιν, ακουετε αυτων.*) | *εκαθισαν*: EGHK al mu *-θησαν*

3. *εαν* (Gb′) cum ℵLΣΔΘ^{b}Π unc^{6} 1. 13. 22. 33. 69. 124. 346. al plus^{50} Ephr$^{\rho\pi\varepsilon}$ ... ς Ln *αν* cum BDFKΣΓ al pm Eusp^{s} Ephr$^{\alpha}$ Chr Dam^{par} | *ειπωσιν* (Chr Dam^{par} *λεγωσιν*, item Hom^{cl}) *υμιν* (D^{gr} om) sine *τηρειν* (Gb′ prob Schu) cum ℵBDLΣ 1. 124. 209. it^{pler} vg syr^{cu} sah cop arm aeth arr Eusp^{s} Ir$^{int\ 241}$ Or$^{int\ 3,382}$ et^{835} Hil ... ς add *τηρειν* cum ΔΘ^{b}Π unc^{8} al pler f* vid q syr^{sch} et^{p} perss Dam$^{par\ 516}$; item Γ 26^{ev} Ephr$^{\rho\pi\varepsilon}$ et$^{\alpha}$ Chr Dam$^{paul\ 257}$ Or$^{int\ 3,836}$ *ποιειν* | *ποιησατε* (D 1. 209. *ποιειτε*) *και τηρειτε* cum ℵ (ℵ* omissis *και τηρ.*, ℵ^{c} suppl) BDLΣ 1. 124. 209. fu for sah cop syr^{hr} arm aeth Eusp^{s} Hil^{sem} ... ς *τηρειτε και ποιειτε* cum ΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler it vg (et. am emm) syr^{cu} et^{utr} Dam$^{par\ 516}$ Ir^{int} Hil^{sem} ... Γ f$^{scr\ *}$ Ephr^{bis} Chr Dam^{paul} Or$^{int\ 3,835\ sq}$ (et ^{3,382} *audite et facite*) Hil^{sem} Aug^{saep} *ποιειτε*

4. *δε* (Gb′) cum ℵBLMΣΠ 1. 33 al plus^{20} a b c ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ l q am tol emm iac sah cop syr^{p} (syr^{cu} et^{sch} *και δεσμ.*) Op al ... ς *γαρ* cum D*EFGH KSUV al pl e f h vg (et. for al) sl Chr Dam^{par} Ir$^{int\ 241}$ ... D**Γ al^{7} arm arr sax fr om | *βαρεα* (ℵ *μεγαλα βαρεα*) cum ΝL 1. 209. a b e ff$^{2.}$ h syr^{cu} et^{sch} cop arr pers^{p} Ir$^{int\ 241}$ ... ς Ln Ti add *και δυσβασταχτα* (D* *αδυσβ.*) cum BDΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler c f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l q vg sah arm syr^{p} aeth Chr Dam$^{par\ 516}$ :: cf Lc | *αυτοι δε τω* cum ℵBDL 33. 157. syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth Ir$^{int\ 241}$ Hier (sed non ad h. l.) Amb Op ... ς Ti *τω δε* cum ΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler it vg arm syr^{p} Chr Dam^{par}

5. *πλατ. γαρ* (Gb′) cum ℵBDL 1. 13. 22. 33. al^{30} fere it vg sah cop syr^{utr} Chr Dam$^{par\ 516}$ cat^{ox} (x^{comm}) Or$^{int\ 3,838}$ ... ς Ti *πλατ. δε* cum ΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al longe pl (syr^{cu} *και πλατ.*) Bas$^{eth\ 300}$ | *κρασπεδα* cum ℵBD 1. 22. a e ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l vg (et. am fu for ing tol emm), item addito *αυτων* b c san sah aeth cat^{oxon} ... ς (Gb^{0}) add *των ιματιων αυτων*

δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. 8 [230. 10] ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί,

cum rᵉᵇΠ unc⁹ al pler f ff²· h q mm gat (mm gat *vestimenti sui*) syrr cop arm (Epiph[83] allud) Bas[eth 300] Chr Dam[par] Or[int 3,337 sq]; item omisso αὐτων LΣ 243.

6. φιλ. δε cum ℵBDKLM²ΔΠ* al[30] fere it (exc e) vg (et. san for emm) sah cop syrᵖ ... ς φιλ. τε cum EFGHM*SUVᵉᵇΠ² al pl (syrᶜᵘ etˢᶜʰ aeth) Bas[eth] Dam[par]; 157. al³ e am fu Chr φιλ. γαρ ... Γ arm Cyp nil nisi φιλ. | την πρωτοκλισ. (-κλισιαν cum ℵ*BD[πρωκλεισιαν] EKMSUΠ: FGHV ΓΔᵉᵇ -κλησιαν, item L -κλησιασ): ℵᶜL 1. 33. al pauc itᵖˡ (non b e ff²· q) vg syrr arm aeth Bas[eth] Dam[par] Hil Op τασ -σιασ

7. και τους usq αγοραισ: Γ al pauc om | ραββι. semel, non bis, (Gb′) cum ℵBLΔᵉᵇ² 1. 13. 22. 33. al[12] it vg sah cop syrˢᶜʰ aeth arr perss Bas[eth cod] Chr Dam[par 516] Cyp al ... ς Ti ραββ. ραββ. cum DΓᵉᵇ*Π unc⁹ al pler syrᶜᵘ etP arm Bas[eth 300] (cf et. Iust[tr 112] εαν ουν μη των διδαγματων των εαυτους υψουντων και θελοντων ραββι ραββι καλεισθαι καταφρονησητε--). Praeterea ραββει cum ℵBDEFKΓΔᵉᵇ (alibi et. ACMPXΔ) sah (alibi et. go) ... ς Ln ραββι c. GHLMU(SV ut vdtr)Π al certe pler

8. ραββει ut ante (exc KΓ) ... ς Ln -ββι (et. KΓ h. l.) | ℵ* (suppl[a]) sah om υμεισ usq ραββ. | ο διδασκαλ. (Gb′ prob Schu) cum ℵᶜᵃBU ti⁹ 6. 11. 33. 61. 108. al[50] fere (et. syrr ut videtur, aliud enim nomen v. 10 adhibent) Clem[108] (ει δε εισ διδασκαλος εν ουρανοισ, ωσ φησιν η γραφη, ομολογουμενωσ οι επι γησ εικοτωσ αν παντεσ κληθησονται μαθηται) Or[3,182] (και υμεισ μη καλεσητε διδασκαλον επι της γησ· εισ γαρ εστιν υμων ο διδασκ. ο πατηρ ο εν τοισ ουρ.) Eus[ps mai 96] (εκπεμπει τουσ αππ. επι τω μαθητευσαι παντα τα εθνη, προτερον παιδευσασ αυτουσ μη καλειν διδασκαλον επι της γησ) Chr ... ς ο καθηγητησ cum ℵ* etᶜᵇ DLΓΔᵉᵇΠ unc⁸ al pl Nyss[euno 10] (μη καλεσητε καθηγητην επι τ. γησ· εισ γαρ εστ. υμων καθηγ. ο χς) Bas[eth] Dam[par]. Praeterea ς (= Gb) add ο (HU om) χς cum E*FGHKMSUVΓΛ al pler syrᶜᵘ etP c.* (item[cod mg] Dam[par] ... om c. ℵBDE²LΘᵇ vid (e spatio) Π 1. al plus[15] it vg sah cop syrˢᶜʰ (etP cod) syrʰʳ arm aeth perss (Or[3,182] vide ante) Bas[eth 300] Chr Cyp al | παντεσ (syrᶜᵘ om παντ.) usq εστε: U al plus[30] ad finem v. 9 transpon

9. υμων pr (et. Bas[eth 300] Cyr[ador 324] Dam[par 516]): D 26ᵉᵛ υμιν (D -ειν), item *vobis* it vg sah cop etc; item Clem[551] (εισ μεν ουν ο πατ. υμων ο εν τοισ ουρ.--μη καλεσητε ουν υμιν επι τ. γ. πατερα) | υμων ο πατ. cum ℵBU 33. 48ᵉᵛ al[5] Nyss[euno 10] (om ὁ) ... ς Ti ο πατ. υμ. cum DLΓΔᵉᵇΠ unc⁹ al pler (it vg etc) Bas[eth] Cyr[ador] et[luc 262] al | ο ουρα-

20, 26 *ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ Χριστός.* 11 [231.5] *ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος.* 12 *ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.*

Lc 11, 52 13 [232.5] *Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.*

νιοσ cum ℵBL 33. 69. 124. 238. arm aeth Bas$^{euno\,250}$ Cyr$^{luc\,202}$ ... ς *ο εν τοισ* (DΔ 1. al pauc Dam om) *ουρανοισ* cum Dɪ$\Delta\Theta^{b}\Pi$ unc^{9} al pler it vg al mu (Clem^{551} et Or^{3,182} vide ante) Nyss$^{euno\,10}$ Bas$^{eth\,300}$ Cyr ador^{324} Dam$^{par\,516}$

10. *οτι καθηγ. υμ. εστιν* (b om; D c ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l vg post *εισ* pon; e *magister est vobis*) *εισ* (1. 124. 26^{ev} a d e syr^{cu} arm Hil om; 1. om ct. *εστ.*) (Gb′) cum BDGL 1. 33. 124. 26^{ev} 48^{ev} x$^{scr\,sem}$ a b c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l vg syr^{cu} arm Hil al ... ς *εισ γαρ υμων* (ℵ$^{b}\Delta$ 346. al Nyss^{euno} post *εστ.*, 13. 69. al Bas^{eth} post *καθηγ.* pon; ΚΠ^{*} al plus^{10} om) *εστιν ο* (U al om) *καθηγητ.* cum ΜΓ$\Delta\Theta^{b}\Pi$ unc^{8} al pler f q cop syr^{sch} (?) et^{p} aeth Bas$^{eth\,300}$ Nyss$^{euno\,10}$

11. *δε*: D it^{pler} (non e f q) vg om (syr^{cu} *et qui voluerit inter vos ut sit magnus*) | *εσται*: G al plus^{30} Chr$^{edd\,3}$ (item X^{comm}) *εστω*

12. *δε*: 1. *οιν*, syr^{cu} et^{sch} Chr (et.mo 6) *γαρ* | *εαυτον*: pr L *αὐτον*, sec M *αὐτον*

13. *δε* (in *ουαι δε υμιν* primo post *υψωθησεται* posito): servamus isto loco pariter ac ς Ln Ti cum testibus plerisque, sed om ℵ* (suppl^{a}) v al pauc h (it^{rell} omn et vg habent) syr^{cu} et^{utr} cop^{wi} et^{cod} arm aeth Or$^{int\,3,839}$ (ad ipsum hunc loc) (Eus$^{ps\,374}$ *ειθ εξησ απελεγχων αιτουσ εισ αυτων προσωπον ελεγεν· ουαι υμιν* etc; item Cyr$^{glaph\,215}$ affert v. 13. sine *δε*) Hil (ad h. l.) | *υποκριται*: Δ om | *οτι* (*quia* it^{pler} vg): ff$^{1.}$ g$^{1.}$ for emm tol al (sed non am san) Hil al *qui* (*οι*). Similiter h Hil al *qui decoratis* (*comeditis*) pro *οτι κατεσθιετε* | *γαρ* (M fu ff$^{1.2.}$ *δε*): Δ 48^{ev} al arm om | *εισελθειν*: v al^{2} om

14. ς^{e} *Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί* (Δ om), *ὅτι κατεσθίετε τὰς* (Δ om) *οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ* (Dgr 13. *μικρα*, K al mu *μακρᾶ*: vertunt *και προφ. μακρ. πρ.* b c ff$^{2.}$ *occasione longa orantes*, h *occasione prolixae orationis*, f *sub optentu prolixae orationis*, vg^{ed} *orationes longas orantes*) *προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε* (G^{b} *λημψ.*) *περισσότερον κρίμα*: haec post *εισελθειν* minusc vix mu b c ff$^{2.}$ h vg^{ed} san^{mg} tol fr syr^{cu} Hil; eadem vero ς Gb Sz ante v. nostrum 13. (illorum 14.) pon, adsumpto *δε* ex hoc, indeque versum 13. constituunt cum EFGHKMSUVΓ$\Delta\Theta^{b}\Pi$ al pler f cop^{wi} et^{cod} syr^{utr} aeth arr sl$^{5.6.}$ et^{ed} Chr Dam$^{par\,517\,ed}$ (*δε* ad v. 14 translato) Op ... plane om (Gb^{00} prob Schu) cum ℵBDLZ 1. 28. 33. 118. 209. 346. a e ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ (q ab v. 12 ad v. 27 transilit) am emm for fu gat harl ing mm san sax sah (teste Münt. p. 12.) cop^{dz} arm^{zoh} et edd omn ar^{cod} Or^{4,302} (*εν τω κα. ματθ. ο προσ τουσ γραμματ. κ.-φαρισ. δευτεροσ ταλανισμοσ ουτωσ εχει· ουαι υμ. γρ. κ. φα. υποκρ. οτι περιαγετε* etc) item

15 [233.10] *οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.* 16 *οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.* 17 *μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν;* 18 *καί· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.* 19 *τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;* 20 *ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·* 21 *καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν·* 22 *καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ*

Orint 3,839 sq (transit enim in comm. a versu nostro 13 ad v. 15.) Eus canon (ponit enim ista canone 8, quo continentur quae soli Mc et Lc habent) Hier (praeterit enim in comm.) Druthm (:: sunt e Mc 12, 40 et Lc 20, 47 huc translata et ad hunc locum accommodata)

15. *ποιησαι* (e *facere*; et. Or[4,352] Cyrglaph[215]): A 13. 69. *του ποιησαι*... D *ινα ποιησηται* (itpler vg *ut faciatis*) | *ποιειτε*: F al *ποιητε*

16. ℵ* *οδηγ. οι* (ℵ[corr] erasit) *τυφλ.* | *οι*: D* om | *ος αν*: M al pauc *οσ εαν* | G ab *ομοση* pr ad *ομοση* sec transilit

17. *τισ γαρ μειζων* (D -ζω, F -ζον) cum ℵBDLΓΔΠ unc[9] al omn[vid] (d *quis enim maior*) ... Ln *τι γαρ μειζον* cum z; item it vg (at in Latinis et praecedunt et sequuntur *templum* et *aurum*) *quid enim maius* (g[2] *maior*) | *αγιασασ* cum ℵBDZ (d *qui sanctificavit* accuratissime; it vg *quod sanctificat*) ... ς *αγιαζων* cum CLΓΔΠ unc[9] al omn[vid] :: ut v. 19. (Chr praeterit vv. 16–22.)

18. *ος αν* (prob Schu) cum ℵBCDFKLΠ al mu ... ς Ti *οσ εαν* c. EGHMSU VΓΔ al pl | syr[cu] transilit ab *ομοση* pr ad *ομοση* sec | *επανω αυτου*: ti* syr[cu] ethier *επαν. του θυσιαστηριου*

19. *τυφλοι* cum ℵDLZ 1. 209. a e ff[1.2] g[1.2] h l vg syr[cu] aeth (cop[cod?]) ... ς praem *μωροι και* et Ln [*μω. κ.*] cum BCΓΔΠ unc[9] al longe pler c f syr[sch] et[P] c.* sah (teste Münt.) cop arm Or[int 3,841] | *τι* (FH 33. al[5] *τισ*, non item Gr) *γαρ μειζον* (D -ζω, GHΓ al[8] fere -ζων, non item F 33.) | *η το*: V *και το* | CEH al mu *το αγιαζων*

20. *επανω*: Z *επ* ut videtur

21. *ομοσασ*: V 22. 28. al plus[20] (al per errorem ut vdtr ad v. 20. trahuntur) *ομνυουν* | *κατοικουντι* cum ℵBHS[c] silentio 1. 13. 69. 124. al mu (it vg *in eo qui habitat* [*inhabitat*], d *in habitanti*. Item praes. exprimunt syrr arm aeth. At inde vix licet *κατοικουντι* potius quam *κατοικησαντι* efficere) ... Gb Sz Ti *κατοικησαντι* cum CDLZΓΔΠ unc[7] al plus[110] Dam[par 631] | *αυτον* (d *eum*; it vg *in ipso*, e *in eo*): G al plus[20] Dam[par cod] *εν αυτω*, al *εν αυτου*

ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
Lc 11, 42 23 [234. 5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 [235. 10] ὁδηγοὶ τυφλοί,
Lc 11, 39 οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 [236. 5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν

---

22. *εν τω θρονω*: Γ *εν αυτω τω θρ.*

23. *ανηθον*: G *αννηθον*, L *ανθον* | *αφηκατε*: B* *-κετε* | *βαρυτερα*: 1. 209. Epiph[36] Chr[cdd 5] *βαρεα* | *το ελεος* cum ℵBDL 33. 124* Chr Cyr[zach 758 etes 62. 824. 750] ... *ς τον* (M al[3] *το*) *ελεον* cum ΓΠ unc[9] al pler Epiph[36] Chr (et.gue) Dam[par 517] :: cf et. ad 9, 13. 12, 7 etc | *ταυτα* absque *δε* cum ℵDΓ unc[7] al pl c e f ff[1. 2.] g[1.] (g[2.] *et haec*) l vg arm Bas[eth 267] Chr ter ... Gb (sed Gb[0]) Ln Ti add *δε* cum BCKLMΔΠ al[30] fere a d h syr[cu etutr] cop aeth Chr[semel] Or[int 3, 842 txt] (sed [843 com] *et haec*) | *αφειναι* cum ℵBL x[scr*] 7[petr] ... *ς αφιεναι* cum CDΓΔΠ unc[9] al longe pler :: cf ad Lc 11, 42.

24. *τυφλοι οι* cum ℵ(* etc) CD[2]ΓΔΠ unc[9] (sed C* *διϋλιζονται*) rell omn[vid] Bas[eth 267] ... Ln om *οι* cum ℵ[a] vel[ca] BD*L (it vg Or[int] *excolantes, liquantes*) | *την δε*: D *τον δε* | M al pauc *καμιλον*.

25. *εξωθεν* (et. Hom[cl] Or[cat ox]): D 238. Clem[282] Chr[mo 1] (item x[comm]) *εξω* | *παροψιδος* (Δ *παραβψιδοσ, δ parabsidis*): M al[20] fere syr[p] c.* et[gr mg] add *του πινακος* (syr[cu] *του πινακος* pro *τ. παροψ.*, item Epiph[36]) | *γεμουσιν*: 157. al x[comm] *γεμει* | *εξ* cum ℵBLΓΔΠ unc[9] al pler ... Ln om cum CD al plus[15] Chr (et. x[comm]) (it vg Or[int] *pleni* [*plena*] *rapina*). Cf Hom[cl 11, 29] *προσ τουσ υποκριτασ ελεγεν· ουαι υμιν γρ. κ. φα. υποκρ. οτι καθαριζετε του ποτ. και τησ παροψ. το εξωθεν, εσωθεν δε γεμει ρυπου. φαρισαιε τυφλε, καθαρισον πρωτον του πο. και τησ παροψ. το εσωθεν, ινα γενηται και τα εξω αυτων* (cod *αυτου*) *καθαρα.* | *ακρασιασ* (Gb′) cum ℵBDLΔΠ 1. 13. 33. 69. 124. 238. al arm syr[p] Bas[eth 236 et 249], *intemperantia* a c d ff[2.] h, *incontinentia* e (Or[int 3, 843] *intemperantia et dolo*; syr[p ed] et[cod bodl] ad *ακρασ.* add c. obelo *και αδικιασ*), item 66. 71. ff[1.] g[1. 2.] l vg sah (teste Münt.) cop *ακαθαρσιασ* (*inmunditia*), item (omisso *αρπαγ. και*) Clem[282] ... Gb Sz *αδικιασ* cum CEFGHKSUVΓ al plus[150] f syr[sch] et[p] cod Bas[eth 236] cod Chr[mo 5] Op ... M Chr[montf] Dam[par 517] *πλεονεξιασ*, aeth *αδικ. και πλεονεξ.* Liberrime Epiph[36] *το δε εντοσ εστ. μιστον ακαθαρσιασ κ. ακρασιασ.*

26. C* *φαρισαιοι-τυφλε* sic, c *pharisaei caeci* (pergens *mundate*) | *εντοσ* (Clem[282] *ενδον*): KMΔ al[11] *εσωθεν* (vide et. supra Hom[cl]) | *ποτηριου* sine additamento (Gb″) cum D 1. 209. 21[ev] a e Clem[282] Chr[sem] Ir[int 250] (vide post Or[int 844]) ... *ς* Ln add *και τησ παροψιδοσ* cum ℵBCLΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] cop arm aeth Bas[eth 236 et 249] Chr[sem] Dam[par 517] Or[int 3, 843] (i. e.[txt], sed in comm[844] *bonum est ergo*

ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον
τὸ ἔντος τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν.
27 [237.5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι (Lc 11, 44)
παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται
ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.
28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι,
ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. 29 [238.5] οὐαὶ 29 ss
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς Lc 11, 47 s
τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ
λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα
κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε

---

ab intus caute mundare calicis vel paropsidis vel catini, quia ei qui mundaverit primum quod ab intus est calicis, fiunt etiam ea quae foris sunt vere mundata) | το (Δ om) εκτοσ: D Clem τ. εξωθεν | αυτου (Gb″) cum ℵ*DE* 1. 13. 28. 69. 124. 157. al[20] fere a e aeth Bas[eth 249] Dam[par 517] (:: αυτου plurium testium qui και τησ παροψ. tuentur ad confirmandam scripturam ποτηριου sine additam valet) ... ς αυτων cum ℵB[2]CE[2] LΓΔΠ unc[8] al longe pl syr[utr] cop arm Bas[eth 236] ... 53. 2[ev] c f ff[1. 2] g[1. 2] h l vg Clem[282] Chr (item x[comm]) cat[ox] Ir[int 250] Or[int 3,843 sq] Amb al plane om

27. παρομοιαζ. cum ℵCDLΓΔΠ unc[9] al omn fere Eus[ps 374] Ephr[vβ] (ινα μη παρομοιωθωμεν ταφοισ κεκ. οι εξωθ. μεν φαιν. λευκοι etc) Cyr iulian 335 Dam[par 517] ... Ln ομοιαζετε cum B 1. (Clem[282] Bas[bapt 647] ομοιοι εστε) | ταφ. κεκονιαμ.: cf Naass[5,8] τουτο, φησιν, εστι το ειρημενον· ταφοι εστε κεκονιαμενοι, γεμοντεσ, φησιν, εσωθεν οστεων νεκρων. Item Iust[tr 112] (item [17]) πρ. αυτουσ εφη ο μακαριοσ κυρ. ὡς χς· ταφοι κεκονιαμενοι εξωθεν φαινομενοι ωρ. και εσωθ. γεμοντ. οστ. νεκρ. | οἵτινες (ℵ* om; suppl[c]) ἔξωθ. μ. (Δ om) φαινονται. (F x[scr] al it exc e vg Iac[nis] Lcif al add τοισ ανθρωποισ, non item Or[int 3,844] in h. l., alludens vero ad totum versum[4,507] *quae foris quidem speciosa videntur hominibus, intus autem plena sunt omni immunditia*) ωρ. εσ. δ. γεμουσιν cum ℵBC unc[13] al omn fere it vg syrr cop rell Bas[bapt] Dam[par] Or[int 3,844] Iac[nis 90] Lcif al ... D Clem[282] Cyr[iulian 335] Ir[int 250] (omnes tres et. quae praecedunt afferunt) ἐξωθεν (Ir *foris enim*) ο ταφοσ φαινεται ωραιοσ, εσωθ. (Clem ενδον) δε γεμει

28. εστε μεστ. cum ℵBCDL 13. 33. 69. 124. al[13] ... ς μεστ. εστ. cum XΓΔΠ unc[9] al pler (it vg etc) Bas[bapt] Dam[par] (Or[int] Ir[int] Lcif etc) | ανομιασ: Γ δολου, al αδικιασ (aeth *pleni iniquitate et rapina et hypocrisi*)

29. των δικαιων: H* om

30. ημεθα bis cum ℵBCDEFGHLM[mg]SVXΓΔ al[70] fere (ex his[70] nonnulli altero loc ημεθ. altero ημεν, etiam M[mg] pri tantum loc ημεθα notatum habet; item Cyr pr loc ημεν, sec ημεθα) Or[1,20 cod et 21 cod] (Cyr[mal 857]) ... ς (= Gb 82) ημεν cum KMSUΠ al pl Or[ed bis] Chr | κοινω. αυτων

ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. 32 [239. 10] *καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.* 33 *ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;*
34 - 36 Lc 11, 49 - 51 34 [240. 5] *διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·* 35 *ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἅβελ τοῦ δικαίου ἕως*

---

cum ʀCLXΓΔΠ unc[9] al pler (it vg etc) Or[1,20] et[21] Cyrmal Chr[bis] ... Ln Ti *αυτ. κοινω.* cum BD al[6] Chr[sem] cat[oxon]

31. *εαυτοις*: M ti* 1. al pauc Cyrmal[857] *αυτοις*

32. *πληρωσατε* cum ʀB[2]CLXΓΔΠ unc[8] al pler a b c ff[1. 2.] g[1. 2.] h l q vg syr[utr] cop rell Or[1,20] Eus[dem 384] Cyr[ador 101] et[mal 857] et[os 66] (item glaph[32] *αναπληρ.*) Chr al Or[int 3,845] Aug al ... B* 60. e ar[e] ar[p] pers[s] *πληρωσετε* (*adimplebitis*) ... DH al[15] fere *επληρωσατε* (Cyr[zach 697] *ανεπληρωσατε*), f gat mm *impletis* | r al *ημων*

33. H *γενηματα* | *φυγητε* (et. Or[1,20] Did[tri 3,41]; it [et. d] vg *fugietis*): D[gr]HX al plus[5] *φυγετε* | *απο*: F om

34. *ιδου*: E* 13. 22. 124. y[scr] al[5] om | *εγω* (et. Or[1,477] et[int 3,845] Did[tri] Lcif[semel] al): D 13. 33. 124. al pauc Or[1,20] Ir[int 210] et[237] Lcif[bis] om | *αποστελλω* (ita it [et. d] vg syr[utr] arm aeth, item Or[1,20] et[int 845] Ir[int] bis Did[tri 3,41] etc): D[gr] 33. al plus[20] cop Or[1,477 lib] (Chr utrumq) cat oxon *αποστελω* (prob Schu :: ut Lc) | *προσ* (Or[1,477] *εισ*, sed[1,20] et[int] *προσ*) *υμιασ*: D y[scr] om | *σοφουσ και* (L al[4] vg[cdd] [sed non am for emm ing al] cop sax om): X om | *εξ* pri cum ʀBMΔΠ 1. 13. 33. 69. 124. al[8] e q am f[ul] har[l*] syr[sch] arm Or[1,20] ... ς praem *και* cum CDLXΓ unc[8] it[pler] vg (et. for ing emm al) cop syr[p] c. obelo arm[cdd] aeth (Or[1,477 lib] *λεγων· ιδου εγω αποστελω εισ υμασ σοφ. κ. γραμμ. και εξ αυτ. αποκτενουσι και σταυρωσουσι.*) Did[tri 3,41] Chr Ir[int bis] (sed[210] non affert ultra *σταυρωσετε*, [237] ab *αποκτε.* ad *και διωξετε* pergit) Or[int 3, 845] Lcif al :: ut Lc | D *αποκτεινειτε* | *και* (ʀ* post *εξ αυτ.* pon; ʀ[c] corr) *εξ αυτ.* (e om *κ. ε. αυ.*) *μαστιγ.* (haec E* om) *εν τ. συνα. υμων*: D a Lcif om (nil probat Ir[int] qui[210] *ecce mitto* usq *et crucifigetis* affert, et[237] ad verba *et ex eis occidetis* nil add nisi *et effugabitis a civ. ad civ.*)

35. *οπωσ*: ʀ[c]C[2]M[mg] 33. 69. 124. al[10] add *αν* | *ελθη*: L al pauc *επελθη* | *παν*: ʀ* (suppl[c]) 69. om | *εκχυννομενον* (D *εχχυ.*) cum NBCDGUΔΠ 1. 33. al ... ς *εκχινομενον* c. EFHKLMVΓ al pler | *απο του*: DL 33. y[scr] om *του* (Eus[theoph 125] — *δι ην εκδικηθησεται εξ αυτων παν αιμα απο αιματ. αβελ τ. δικ. μεχρισ αιματ. ζαχα.*, item[dem 385] *διδασκει λεγων παν αιμα εκχυθεν απο καταβ. κοσμ. απο αιματοσ αβ. τ. δικ. εωσ αιμ. ζαχαρ. ηξειν επι την γενεαν ταυτην* :: cf Lc; item[dem 445] *εκδεδικηται γουν εκ του λαου εκεινου παν αιμα εκχυθεν επι τησ γησ απο αιμ. αβ. εωσ αιμ. ζαχα. και αυτου γε επι πασι του χν̄*) | *εωσ του*: D 1. 33. (vide

τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.* 37 [241.5] *Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν* 37–39 Lc 13, 34.

et. Eus) om του | υιου βαραχιου: et. Or[1,20] et[21] Ir[int 310] etc. Praeterea Or[int 3,945] haec habet (eadem[gr] ex catena in Lc adscripsit Delarue): *non autem possunt qui exprobrantur a Christo dicere Zachariam filium Barachiae unum fuisse ex prophetis duodecim, quorum scripta habemus in manibus; sed Zachariam dicit patrem Johannis, de quo per scripturas quidem canonicas ostendere non possumus, nec quoniam filius fuit Barachiae nec quia scribae et Pharisaei interfecerunt eum inter templum et altare. Sed venit ad nos quaedam traditio talis, quasi sit aliquis locus in templo ubi virginibus quidem consistere licet et orare deum; expertae autem thorum virilem non permittebantur in eo consistere. Maria autem postquam genuit salvatorem, ingrediens adorare stetit in illo virginum loco; prohibentibus autem eis qui noverant adhuc eam iam filium genuisse, Zacharias stetit atque dixit prohibentibus eam quoniam digna est virginum loco, cum sit virgo. Ergo quasi manifestissime Zachariam adv. legem agentem et in loco virginum permittentem stare mulierem occiderunt inter templum et altare viri generationis illius* ... ℵ* (suppl[cb]) 6[ev] 13[ev] om, item Eus[theoph 125] et[dem 385] et, qui locus inprimis ad probandum idoneus videtur,[145] (vide ante). Schol vetus: ζαχαριαν δε τον ιωδαε (al[4] ιωδαε) λεγει· δυωνυμος γαρ ην. Schol aliud: εικος ζαχαριας νυν λεγεσθαι τον ιωαννου πατερα. (Cuius de morte plura in eodem scholio narrantur: cf Mtthaeii notam ad h. l., item Euth et Thph. Alia traduntur Protev. 23 et 24. Rursus alia ex γεννα μαριαμ refert Epiph 26, 12.) Hier ad h. l: *in evglio, quo utuntur Nazareni, pro filio Barachiae filium Ioiadae reperimus scriptum.*

36. ηξει cum ℵBDL 1. 124. al it (exc f) vg arm aeth Ir[int 310] Lcif al ... Gb (sed rursus Gb[0]) Sz οτι ηξει cum CΧΓΔΠ unc[9] al plus[150] f syr[utr] Or[1,21] Chr | ταυτ. παντ. cum ℵCDE[gr]LMS al pm it (e om ταυτ.) vg cop Or[1,20] Chr[bis] (item X[comm]) Lcif al ... Ln Ti παντ. ταυτ. cum BΧΓΔΠ unc[7] al[60] fere d Ir[int 310] :: cf ad 13, 56.

37. ἡ (ita et. Clem Or[ubiq] Eus[dem] Caes Cyr etc): ℵ* (suppl[c]) om (:: apud Lc unus 69. om) | αποκτ. τ. προφ. hoc ordine et. Clem[145] Or[1,21] et[3,205 212. 321] (Eus[dem 180]) Caes[dial 65] Bas[eth 258] et[304] Cyr[es 9. 40] et[4,150] Ir[int 281] Or[int 3,848] et[alib] Hil al, item ℵ[c]: ℵ* Or[3,167] τ. προφ. αποκτ. (et. Epiph cantic[8,8] *quae prophetas occidis et eos qui - lapidas*):: ita ap Lc non legitur | αποκτεινουσα cum BDLXΓΠ unc[7] al pl Clem Or[saep] Eus[dem] Bas[eth] Cyr[4,150] Thdrt[2,1252] et[alib] al ... ℵ* etc[1] (ℵ[instaurator]) 33. 69. al plus[40] Caes[dial] Cyr[es 9] et[40] αποκτεινουσα (Gb″), item CGK ti[2] al[15] fere αποκτεννουσα, Or[1,21] et[3,293] Thdrt[3,623] (sed et. λιθοβολησασα) αποκτεινασα :: ad 10, 28 | πρ. αυτην (αὐτην EFGΠ etc; ℳ αὐτ.): D al[2] πρ. σε, y[scr] πρ. σεαυτον (it vg Ir[int] Or[int] etc *ad te*) | επισυναγαγειν (Clem[143] Caes[dial] συναγ.) et. ℵ[c]: ℵ

τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.
21, 9 *Ps 118, 26 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

1—9 Mc 13, 1—9 Lc 21, 5—12 1 [242. 2] Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα;

ἐπισυναγειν (Or^{3,293} et^{alib} Eus$^{dem\ 189}$ ἐπισυναξαι e Lc) | ορνισ ἐπισυναγει (κ x^{scr} -αγάγει, Clem^{bis} Caes^{dial} συναγει) cum ℵBDKL 1. 13. 33. 69. 124. al pauc it vg cop Clem^{106} et ^{148} Or$^{3,\ 167\cdot 205}$ et^{alib} Eus$^{ecl\ 136}$ et$^{ps\ 138\cdot 496\cdot}$ et^{alib} Bas^{eth} bis Caes^{dial} Cyr^{4,150} et$^{es\ 40\cdot 197}$ Thdrt^{1,698} et $^{2,1252\cdot 1258}$ Or$^{int\ 2.}$ et^{3,} et^{4,}... ς Ti ἐπισιν. ορν. cum CXΓΠ unc^{a} al pler syr^{utr} Cyr$^{es\ 9}$ ... 108. (Eus^{dem}) Chr Ir^{int} Aug al om ἐπισυναγει :: ut Lc | τα νοσσια (ΧΠ al mu νοσια) αυτησ cum κ*B^{mg}DMΔ 33. al Clem^{143} Or^{3,293} Eus^{dem} et^{ecl} Cyr$^{es\ 9}$ et ^{40} Thdrt$^{1,698\ cod}$; item ς τα νο. εαυτησ cum ℵCCLXΓΠ unc^{a} al pl Or^{1,21} et ^{3,22} Cyr^{4,150} et ^{195} Bas$^{eth\ 258}$ et ^{304} Caes^{dial} Chr Thdrt ^{2,1252} et ^{1258} et $^{1,698\ ed}$; *pullos suos* it vg etc, item Γ' την νοσιαν εαυτησ ... B* Clem^{106} Or^{3,167} et ^{206} Eus$^{ps\ 138}$ et^{ter} Cyp om αυτησ, ita Ln | πτερυγασ cum ℵBCDLΓΠ unc^{9} al pler ff$^{1\cdot}$ vg (et. am for al) arm Or^{1,21} et $^{3,205\cdot 293\cdot 322}$ Eus$^{ps\ 138}$ et^{alib} Cyr^{4,150} et ^{195} et$^{es\ 40}$ et ^{197} Thdrt^{2,1252} Ir^{int} $^{281\ sq}$ Or$^{int\ 3,848}$ ... Ti add αυτησ, Ln [αυτ.] cum XΔ al pauc it^{pler} fu gat mm fr sax cop syr^{utr} eth^{hr} aeth Clem^{106} et ^{143} Or^{3,167} Thdrt ^{1,698} Or$^{int\ 4,691}$ Cyp al (:: et. in Lc absque αυτησ, sed patres qui ipsi in hac re tantopere fluctuant parum probant)

38. υμιν (et. Or ^{1,21} et ^{3,205} et^{alib} Eus$^{dem\ 189}$ et$^{ecl\ 136}$ et$^{ps\ 496}$ etc Cyr ^{4,150} et$^{es\ 197}$ Ir^{int} etc): 6. 243. 435. al plus^{20} Clem^{145} Or^{3,293} Chr om | υμων: Dgr* ημ. | ερημοσ cum ℵCDXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it (exc ff$^{2\cdot}$) vg sah (teste Münt.) copedd et^{cod} syr^{utr} arm aeth Clem^{145} Or^{1,21} et^{3,} saepe Eus$^{ecl\ 136}$ et ^{170} et$^{dem\ ter}$ et$^{es\ 359}$ et$^{theo\ 127}$ Cyr$^{es\ 9.}$ Chr Or^{3,848} et^{saep} Ir$^{int\ 281\ sq}$ Cyp al ... Ln om (:: ut Lc) cum BL ff$^{2\cdot}$ cop^{dz} Or$^{3,167\ cod\ semel}$

39. υμιν: D 1. 13. 22. 69. 124. al^{20} fere a b c ff$^{2\cdot}$ h q (non e ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg) syr^{utr} arm Or$^{int\ 3,848}$ add οτι :: ut Lc | με : x om | ιδητε (E al -ετε): CMΔ al ειδητε | κυριου (et. Clem^{145} Or$^{int\ 3,848\ sq}$ in^{txt} et^{ter} comm): D θεου

XXIV. 1. απο (B 4. εκ, atque ita Ln) τ. ιερ. επορ. cum ℵBDLΔ al^{20} fere it (sed e *et cum exisset Jesus de templo, accesserunt*) vg (Latini *de templo* quod et εκ et απο exprimit; D quidem^{gr} απο, ^{lat} *de*) cop syr^{utr} eth^{r} arm aeth Chr Or$^{int\ 3,850}$ Hil al ... ς Ti επ. α. τ. ιερ. cum CXΓΠ unc^{9} al pler | προσηλθον: F al plus^{25} a (post *discip. eius*) c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ aeth Or$^{int\ 850}$ Chr$^{cdd\ 3}$ add αυτω

2. ο δε αποκριθ. cum ℵBDL al^{10} fere it (exc f l q) vg cop syr^{hr} arm aeth Chr ... ς ο δε ις (B 2. l syr^{sch} pers^{p} om) cum CXΓΔΠ unc^{8} (et H) al pler f syr^{p} ... q Or$^{int\ 3,850}$ Op *Jesus autem respondens* | ου cum ℵBCΓΔΠ

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 3 [243.2] *καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος;* 4 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.* 5 *πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.* 6 *μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος.* 7 *ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ*

---

unc[9] al longe pl q syr[utr] Chr Or[int 673] ... DLX al[30] fere it (exc q) vg sah (teste Münt.) cop arm aeth Or[int 3,850] Amb Op om (Gb[00] prob Schu conferente Mc 13, 2. Lc 7, 44) | *ταυτα παντα* (ℵ*om vid et[a] suppl) cum ℵBCHLMUVXΓΠ al plus[50] it (exc e) vg cop syr[sch] arm Chr Or[int 3,850] et[673] al ... ς Ti *παντ. ταυτ.* cum DEFGKSΔ al pl e syrP | *ὑμιν*: D syrP add *οτι* | *ος ου* cum ℵBCDLXΓΔ unc[6] al plus[110] Chr (Mac[4,20]) ... ς (= Gb 8z) add *μη* cum GKUΠ al mu

3. *ελαιων*: C add *κατεναντι του ιερου* :: e Mc | *οι μαθητ.* cum ℵBDL unc[8] al longe pl itpler vg syrP arm Chr ... CUΓΔΠ al[30] fere c h cop syr[sch] aeth Or[int 3,851] add *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | ℵB* *καθ ιδιαν* | *ειπε* cum ℵBCDΓΔΠ unc[9] al pler Ath[1,361] Cyr[hr 225] al ... L 1. 33. *ειπον* | *ποτε*: C vitiose *τοτε* | *της σης παρ.* (et. Ath[1,361] Cyr[hr 225] al): D *τ. παρ. σου* (it vg *adventus tui*) | *και συντελ.* cum ℵBCL 1. 33. 157. 209. Cyr[hr 225] ... ς *και της συντ.* cum DΓΔΠ unc[9] al pler Chr

4. *και αποκρ.*: 1. 33. *αποκρ. δε* | *αυτοις*: a b e om (h *quibus respondens Jes. dixit*) | *πλανηση*: C ti* al pauc *-σει*

5. *λεγοντες*: C* al[10] fere f syr[utr] arm Or[int 3,851] (non item[852] et[853]) add *οτι* | Π* *πλανησωσιν*

6. *μελλησετε*: D p[ser] Or[2,786] (Or[int 853 quater] *audietis*) *μελλετε* | *γενεσθ.* sine *παντα* vel *ταυτ.* cum ℵBDL 1. 33. 209. g[2] sah (teste Münt.) cop aeth Ps-Ath[dispu 170] Or[int 3,853] ... ς (Gb[0]) Ti praem *παντα* cum ΓΔΠ unc[9] al pler syr[utr] Chr; item al[4] *παντα ταυτα*, f arm al *haec omnia* (item syrr?); item 47[ev] itpler vg syr[hr] Cyp *ταυτα* (*haec*; e *ista*) | *ουπω*: U al[10] fere aeth *ουκ ευθεως* :: e Lc | *εστιν*: U 33. 108. 127. al plus[5] Chr om :: ut Lc

7. *εγερθησεται*: L al[2] (i. e. 417. et a ap Matth) *-σονται* | *επ* cum ℵCKLΠ 1. al[5] ... ς Ln Ti *επι* cum BDΓΔ unc[8] al pler Chr Ps-Ath[dispu] :: eòdem modo apud Mc et Lc lectio fluct | *λιμοι* (ℵ *σεισμ. και λιμ.*) sine *λοιμ.* cum ℵBDE* 102. 414. 13[ev] a b e ff[2] Hil Arnob ... ς Ti *λιμ. και λοιμοι* cum CE[2]ΓΔΠ unc[8] al pler h cop syr[utr] (et.p mg graece) arm aeth Chr Ps-Ath[dispu] Or[int 3,855] (agnoscit enim in comm; praeterea textui subiungit: *Marcus eadem, addit autem*: et turbelas; *Lucas similiter ipsa, addit autem*: terroresque de caelo et signa magna erunt et

10, 22 Mc 13, 13 Lc 21, 17 καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 [241.1] τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 [246.6] καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 [247.6] Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ

10, 22 Mc 13, 13 (Lc 21, 19)

15–25 Mc 13, 14–23 Lc 21, 20 ss *Dan 9, 27

hyemes.); item L 33. al[2] c f ff[1·] g[1·2·] l q vg *λοιμ. κ. λιμ.* (Cyp *et erunt fames et terrae motus et pestilent. per sing. loc.*) :: cf Lc

8. *παντ. δε* (a b om) *ταυτ.* (et. a b h q syr[P] arm aeth): 1. 69. 124. 209. 346. al[5] c e f ff[1·2·] g[1·2·] l cop syr[sch] Or[int 3,855] *ταυτ. δε* (g[2·] Or[int] *enim*) *παντ.* | D* *οδυνων* (it vg *dolorum*)

9. *παραδωσουσιν*: A *-σωσιν* | *θλιψιν*: L 1. 157. 209. al[15] fere d e f syr[cdd] syr[P mg] arm[cdd] Ps-Ath[dispu] Or[int 3,857] et[txt] et[comm] *θλιψεις* (Gb′) | D[gr] *αποκτεινουσιν* | *παντων*: ℵ* om (suppl[c]) | *των* (ita et. ς Gb Sz; ς[e] om cum D* al pauc) *εθνων* (et. Or[int 857 txt] et[comm]): c 1. 131. ti* al plus[25] (syr[P] habet c.*) Chr Ps-Ath[dispu] om :: ut Mc et Lc | *ονομ. μου*: C[3] M[mg] Γ al pauc add *ο δε υπομεινας εισ τελοσ ουτοσ σωθησεται*

10. *και μισησουσιν αλληλους*: ℵ pro his *εισ θλιψιν*, similiter Arnob *ad mortem* (*et tradent se alterutrum ad mort.*)

11. *εγερθησονται* (ff[1·] vg *surgent*): D *εξεγερθησονται* (a d e q Cyp Lcif al *exsurgent*, sed ita Latini passim ubi ab omnib Graecis *εγερθ.* legitur, ut 24, 24; b c f ff[2·] g[1·2·] h *insurgent*), 4. 262. *αναστησονται* | *πλαν. πολλ.* cum BCD unc[pler] al omn fere it vg syr[utr] cop al Ps-Ath dispu Chr Or[int 3,857] etc: ʀL 33. 157. *πολλ. πλα.* (:: ut v. 5.) Cf Iust tr[82] *ειπε γαρ - και οτι ψευδοπροφ. κ. ψευδοχρι. πολλοι επι τω ονομ. αυτου παρελευσονται. κ. πολλουσ πλανησουσιν.*

12. *πληθυνθηναι* (Or[3,143] et[204] Hipp[168] et [*εκ γαρ του πληθυνθ. τ. αμαρτ.* etc][97] Eus[ps 399] Bas[epp 301] etc): D *πληθυναι* (d *quia repleta est iniquitas*) | K *ψυχησεται*

14. *τουτο*: D al[5] Or[1,400] (non item[int 3,857]) Eus[dem 136] Chr Cyp post *ευαγγ.* ... Γ al plus[20] a arm Ps-Ath[dispu 170] om (Eus[ps 364] *ειπων· δει κηρυχθηναι το ευ. τ. βασ. εν ολη* etc e Mt et Mc mixtum) | *τησ βασιλειασ*: g[1·] sax Or[1,400] (lib *κηρυχθ. το ευ. τουτ. εν ολω τ. κοσμ.* [ita et. al pauc Chr Ps-Ath[dispu]] *εισ μαρτ. αυτοισ και τ. εθνεσιν*) Chr Op al om | *πασ. τ. εθν.*: Γ *αυτοισ και τοισ εθν.* (ita et. Or[1,400] :: ex 10, 18)

15. *ουν* (et. Ath[1,258] Cyr[hr 227]): ʀ[c]L al[8] fere emm cop syr[sch] (aeth) Eus[dem 403] Bas[se 201] Chr Ir[int 322] *δε* (:: ut Mc et Lc) ... al pauc Hipp

βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸσ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 [248.2] ὁ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 [249.2] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. 20 [250.6] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνοσ μηδὲ σαββάτῳ. 21 [251.2] ἔσται γὰρ τότε θλῖψισ μεγάλη, οἵα οὐκ Lc 17, 31

---

antiehr 32 Ir^{int} 323 Or^{int} 3,856 om (:: sed omissio talis ap patres parum probat) | D* *δια δανιηλου* | *εστωσ* (et. ς Gb′) cum ℵB*D^{b}FGHLVΔΠ al plus^{30} (qui notati sunt) (editum et. Cyr^{hr} 227 Ath^{1,258}) ... ς^{e} Gb Sz cum B^{2}D*EKMSUΓ al pl (editum et. Hipp^{anti} Eus^{dem} Chr)

16. *επι* cum ΝLZΓΠ unc^{9} al pler Ath^{1,258} Caes^{dial} 151a; item *ad montes* f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg Hier (et ad h. l. et alibi) Aug al ... Ln *εισ* (:: e Mc et Lc) cum BDΔ al plus^{20} Hipp^{anti} 33 (sed non accurate Mt exscribit) Eus^{luc} 193 Ath^{cod} Caes^{dial} 151c (sed in explicatione rursus *επι*, habet enim: *επι την ψηλην καταφυγην χ῾ν αφορατωσαν*) Chr Cyr^{hr} 232 (sed non certum an ex Mt) Isid^{1,210}. Item *in montibus* a b c e ff$^{2.}$ h q, *in montes* Ir^{int} 322 Cyp Or^{int} 3,860. Aug^{cons} 2,150 „Mt - *ad montes*, Lc - *in montes*“

17. ο *επι* cum ΝBLZ unc^{pler} al pl Or^{3,255} Ath^{1,258} ... D 33. e Isid^{1,210} ο *δε επι*, item al^{20} fere it (exc e) vg syrr cop aeth Caes^{dial} 151 Chr Ir^{int} 322 Cyp al *και ο επι* | *καταβατω* (:: et. Mc) cum ΝBDLZ al^{20} Or^{3,255} Caes dial 151d Isid^{1,210} Chr (item *καταβητω* Ath Caes^{151a}) ... ς Ti *καταβαινετω* cum ΓΔΠ unc^{9} al pler Hipp^{anti} | *τα* cum ℵ^{c}(*το)B^{2}LΣΓΔΠ unc^{8} al plus^{150} cop syrr Or Ath Chr ... ς (= Gb Sz) *τι* cum D(ℵ*τη^{vid}) 1. 33. al it vg arm aeth Hipp^{anti} (lib *και ο επι τ. δωμ. μη καταβαινετω αραι το ιμ. αυτ. και ο εν αγρ. μη επιστρ. εισ τα οπ. αραι τι εκ τ. οικ. αυτ.*) Caes^{dial} bis Isid^{1,210} Ir^{int} Or^{int} 2,224 :: ut Mc | *αυτου* (et. Or Hipp Ath Caes Chr): D a b ff$^{2.}$ q Ir^{int} Cyp Hil om

18. *οπισω*: exprim e q Cyp Amb, non item it^{pler} vg | *το ιματιον* (Gb″) cum ΝBDKLZΠ al^{40} fere it (exc f) vg sah (teste Münt.) cop syr^{sch} aeth Hipp^{anti} (vide ante) Caes^{dial} 151 bis Isid^{1,210} Or^{int} 3,860 Cyp Hil (:: sane ita et. Mc) ... ς Ti *τα ιματια* cum ΓΔ unc^{8} al longe pl f syr^{P} arm Ath^{1,285} Chr

19. *θηλαζουσαισ* (L *ενθηλ.*) et. Clem^{534} Hipp^{anti} Eus^{hist} 3,7 Caes^{dial} etc: D *-ζομεναισ* (sed d *lactantibus*). Or^{int} 3,862 *Si autem, sicut in multis exemplarib. scriptum est*: vae sugentibus, *dicendum est quoniam animae sunt quae lactantur adhuc.*

20. *σαββατω* cum ΝBKSUVΓΔΠ al plus^{150} (it^{pler} vg Or^{int} 3,860 etc *sabbato*) Or^{1,198} Eus^{hist} 3,7 ... ς (= Gb Sz) *εν σαββατω* cum EFGH(z?) al mu arm Chr^{txt} (*εν χειμ. μηδε εν σαββ.*) Caes^{dial} 151 (*εν σαββ. η εν χειμ.*) Thdrt^{2,1287} ... DLM al plus^{10} Chr^{comm} bis (sed lectio fluct) Thdrt^{cod} *σαββατου*, e *sabbatorum* (d *sabbato*)

21 *τοτε* (et. Ir^{int} 322 ubi totum locum affert; minime probant 327 aut 274

ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 [252.6] καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. 23 [253.2] τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 [254.6] ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ προείρηκα
Lc 17, 23 a ὑμῖν. 26 [255.5] ἐὰν οὖν ε�ίπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ

---

omissionem): ℵ* al[6] b ff[2·] g[1·] for harl* Ps-Ath[dispu 170] om | *ουκ εγενετο* cum ND Eus[hist 3,7] Chr cat[oxon] (et. x[comm]) ... ς Ln Ti *ου γεγονεν* cum BLZ unc rell al omn[vid] (Eus[theoph 183] nil affert nisi *θλιψ. οια ουδεποτε γεγονεν*) Cyr[hr 232] Cyr[glaph 138] Ps-Ath[dispu] :: ut Mc | *εως του*: D om *του* | *ουδ ου μη* c. ΝBLZΓΠ unc rell al pler Eus[cod] Cyr glaph[138] Ps-Ath[dispu] ... DUΔ al plus[10] Eus[hist 3,7 ed] Chr[semel] (item x[comm]) Thdrt[2,1287 ed] (*ουδε μη γενησεται*, sed[cod] *ουδ ου μη γενητ.*, item[2,1208] *ουδ ου μη γενητ.* et[cod] *ουδε μη γε.*) *ουδε μη* | *γενηται*: D* *γενοιτο*

22. *κολοβωθησοντ.* (et. ℵ[c]): ℵ* *εκολοβωθησαν* | *αι* sec: ℵ om. Hunc versum Pist sic: *ἐκολόβωσα τοὺς καιροὺς διὰ τοὺς ἐκλεκτούς μου· εἰ μή, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ἐσώθη. ἐκολόβωσα δὲ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους διὰ τὸν ἀριθμὸν τὸν τέλειον τῶν ψυχῶν αἳ λήψονται τὸ μυστήριον· αὗταί εἰσιν οἱ ἐκλεκτοί· καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσα τοὺς χρόνους, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ὑλικὴ ἐσώθη.*

23. *υμιν ειπη* (et. Or[1,423] Cyr[hr 227] Ps-Ath[dispu 170] al): L d e Cyp al *ειπ. υμ.* | *η ωδε* cum NBLZ unc rell etc: D 16[ev] Thdrt[2,1287 ed] *η εκει*, item *aut illic* f ff[1·] g[2·] vg; 61. 157. Ps-Ath[dispu] *ιδου εκει*, b e q *ecce illic*; a c g[1·] h Cyr[hr] *aut ecce illic* (*η ιδ. εκ.*) | *πιστευσητε* cum NDLZ unc rell al omn fere Or[1,423 ed et cdd etc] ... Ln *πιστευετε* cum B* (B[2] *-ητε*) 262. Or[cdd] :: e Mc

24. *ψευδοχρι. και* (vide Iust[tr] ad v. 5. *ψευδοπρ. κ. ψευδοχρ.* item Ath[1,218]): Δ al pauc h om | z *δωσωσιν* | *μεγαλα* (28. 300. post *τερατα*, item Aug *signa et prodigia multa*): ℵ om (:: ut Mc) | *πλανηθηναι* cum ND, item (*ut in errorem inducantur*) b ff[2·] g[1·2·] q Or[int 3,864] Hier Amb et (*in quibus seducantur*) Promiss (*ut errent*) Rebapt (d *ut seducantur - et electos* sic); item LZ 1. 22. 33. Or[1,423] (ita edd ex cdd; antea ed. *πλανησαι*) et[3,143] (lib *και ποιησει σημ. κ. τηρ. ο ελευσομενος ωστε αποπλανασθαι* etc) Cyr[hr 233] Ath[1,212] (ex cdd 7; postea[216 lib] *οτι εγερθ. ψχρ. κ. ψπρ. ωστε πλανησαι πολλ.*) *πλανασθαι* ... ς Ln Ti *πλανησαι* (:: in Mc *αποπλαναν*) cum BXΓΔΠ unc[8] al pler c e f ff[1·] h Op Archel[592] (hi Latt *in errorem mittant, in err. inducant*; Aug *fallant*), item al, item Bas[eth 287] Chr | *εκλεκτους*: c ff[1·] h cop Thdot[elem 960] (*οθεν ειρηται - πλανηθησεσθαι· αδυνατον δε τους εκλ., διο φησι· και ει δυνατον τους εκλ. μου*) add *μου*

26. *ουν* (ita et. e ff[1·] g[1·2·] q Or[int 3,864 txt]; contra *autem* a b c f ff[2·] h q):

ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 [256. 5] ὥσπερ γὰρ
ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, Lc 17, 37
οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 [257. 5] ὅπου 29—35
ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 [258. 2] Εὐθέως δὲ Mc 13, 24—31
μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ Lc 21, 25—33
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ Apoc 1, 7
τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ,
[259. 2] καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυ-
νάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ

ℵ om (suppl demum^{cb}), item Or$^{int\,3,864}$ in comm^{bis} (sed habet Or^{1,423}) Archel^{592} | F μηδὲ ἐξελθητ. | ἰδου sec: 33. b ff^{1}· syr^{sch} aeth η ιδου | ταμιειοις (ℵE*G al mu -ιοισ) cum ℵBDΔΠ unc^{7} al pl … LXΓ 1. 33. al pauc ταμιειοις (et. ed. in Or^{1,423})

27. φαινεται (et. Or^{1,423} Hipp$^{anti\,115}$ Dial^{86} Cyr$^{hr\,229}$ etc): DG 1. 118. φαινει | εσται sine και cum ℵBDXΓΠ unc pler al^{70} fere a ff^{2}· h q harl sah (teste Münt.) cop syr^{sch} arm Or (et.$^{int\,3,864}$ et^{alib}) Dial etc … ς (= Sz; Gb^{00}) add και cum MA al sat mu it^{pl} vg syrP aeth Hipp^{anti} Cyr^{hr} Chr Dam^{1,266} Cyp al

28. οπου (ℵ* που) sine γαρ (Gb′ prob Schu) cum ℵBDL 1. 33. 102. al^{8} it^{pl} vg sah^{mlint} cop aeth (Ir$^{int\,244}$ Or$^{int\,3,951}$ non probant) Cyp al … ς Ti add γαρ cum ΧΓΔΠ unc^{9} al pler c ff^{2}· q syrP arm Hipp$^{anti\,115}$ (certe sic e Pico ap Lag.) Chr Or$^{int\,3,864}$ (syr^{sch} Ps-Ath$^{dispu\,170}$ δε) | εαν: D al pauc Hipp^{anti} Ps-Ath^{dispu} Chr αν | πτωμα (d Ir^{int} Or^{int} Cyp *cadaver*): ℵ* (c πτω.) σωμα, item *corpus* it vg Hil al (:: ut Lc) | οι: al plus^{10} l vg^{ed} (sed non am fu for emm etc) Hipp^{anti} Chr Ir^{int} και οι

29. Γ ου μη δωσει | εκ cum ℵD 54. b^{scr} y^{scr} sem (et haud dubie al) Eus$^{es\,489}$ et$^{ps\,640}$ Bas^{2,37} Cyr$^{hr\,225}$ (it vg Or^{int} Cyp *de*, quod plerumque εκ reddit) … ς Ln Ti απο cum BLXΓΔΠ unc rell al pler (Ps-Ath$^{dispu\,170}$ om εκ vel απο, Chr om εκ [απ.] τ. ουρ.)

30. και pr: 6. cop syrP om | εν ουρανω cum ℵBL … ς Ti εν τω ουρ. cum XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Eus$^{es\,489}$ Cyr$^{hr\,235}$ et^{353} Ps-Ath$^{dispu\,170}$ (Thdrt^{2,293} και τοτε οψοντ. το etc) Chr Dam$^{par\,345}$ … D του εν ουρανοις | κοψονται absque τοτε cum ℵ* 13. 237. 238. 6^{ev} 49^{ev} y^{scr} sem e Cyp … ς Ln Ti praem τοτε cum ℵ^{c}BL unc^{18} al pler it^{pler} vg cop syr^{utr} al (Thdrt^{2,296}) Or$^{int\,3,865}$ Aug al; item postpon τοτε D 1. 69. 124. 209. a :: respondet τοτε istud simili τοτε ap Mc 13, 26 et Lc 21, 27 | και δοξ. πολλ. (et. f q sah^{mlint} cop syrr arm aeth Eus$^{ps\,501}$ Thdrt^{2,1208} Or$^{int\,3,866\,sq}$ Op etc): D 115. it^{pler} vg Cyp Amb al πολλ. κ. δοξης :: cf Mc et Lc

31. αποστελει (et. Hipp$^{anti\,34}$ Eus^{ps} Cyr^{hr} Thdrt al Or$^{int\,3,870}$ et^{872} al):

μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 32. *Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος·* 33 *οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.* 34 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.* 35 *ὁ οὐρα-*

HX al pauc h *αποστελλει* (sed H al -*λλεῖ*) | *μεγαλης* cum KLΔ 1. 118. 209. y^{scr} al^{4} e cop syr^{sch} arm Eus$^{ps\,501}$ Cyr$^{hr\,229}$ Chr Thdrt^{2,1209} cat oxon Or$^{int\,3,870}$ et^{872} Cyp ... ς Ln Ti praem *φωνῆς* cum BΧΓΠ unc^{9} al pler sah^{mūnt}; item ante *σαλπιγγ.* syr^{hr} syr^{p} (sed *φων.* c.*) aeth; item D al plus^{10} it^{pler} vg Dam$^{par\,346}$ Hil al praem *και φωνης* (:: Schu: „aut *και φω.* legendum aut *φω.* expellendum") | *επισυναξουσιν* (et. ℵ^{c}) : ℵ* al pauc Hipp$^{anti\,34\,lib}$ Hil (accurate citat) -*αξει* :: ut Mc | *απ* (et. syr^{p} ^{mg} s^{r}): DX al pauc *απο* | *εως* cum NDLXΓΔΠ unc rell al fere omn Eus$^{ps\,501}$ Chr Dam$^{par\,346}$ ... Ln add *των* cum B 1. 13. 69. Thdrt$^{2,1209\,cod}$ (sed 13. 69. Chr$^{edd\,3}$ Thdrt^{ed} et^{cod} et. *των ουρα.*) | *ακρων* (Γ *ακρου*, item ita bis 7^{petr}) *αυτων*: D b c h q add *αρχομενων δε τουτων γινεσθαι αναβλεψατε* (Lc *ανακυψατε και επαρατε τας κεφαλας υμων* (c om) *διοτι εγγιζει* (c *appropinquit*, b d *adpropiat*, h *adpropinquabit*) *η απολυτρωσεις υμων* (q *cum coeperint haec omnia fieri, respicite et elevate* [b c d *levate*, h *adlevate*] *caput, quoniam adpropiat redemtio vestra*) :: e Lc

32. *οταν ηδη*: H vitiose *οτι* | *τα*: ℵ* (suppl^{a} vel ipse*) 300. al pauc om | *ἐκφύῃ*: hoc accentu B^{2}UX ti 1. 33. 69. 124. 126. al sat mu; item ff^{1} *procreaverit*, Or$^{int\,3,872}$ *producit* et^{3,22} *miserit*, item arm (Hil *atque fronduerit*) ... Gb'' Ln *ἐκφυῇ*: hoc acc. EFGHKMVΓΠ al pl; item a b ff^{2} q *nascuntur*, c *nascentur*, f g$^{1.2}$ vg *nata*, h *nata fuerint*, d *germinant* | *γινωσκετε* (it vg *cognoscitis*, *scitis*): B^{2}DS^{c}Γ al mu -*σκεται* | *εγγυς*: D al^{7} (33. post *θερος*) add *εστιν*, item it vg Or^{int}

33. *ταυτ. παντ.* (Gb') cum NDHKUV* 1. 28. 33. 69. 102. al plus^{60} it^{pler} vg cop syr^{sch} arm Chr Or$^{int\,3,872}$ ... ς Ln Ti *πα. ταυ.* cum BLV^{2}XΓΔΠ unc^{5} al pl e q syr^{p}. Praeterea 33. a c f h (non item b e ff^{2} g$^{1.2}$ q vg) add *γινομενα* (*fieri*)

34. *αμην*: L al plus^{10} add *δε* | *ου μη* cum NXΓΔΠ unc^{8} al pler cop arm aeth Chr Op ... Ln *οτι ου μη* (:: ut Mc et Lc) cum BDFL al^{8} it vg syr^{utr} Ps-Ath$^{dispu\,170}$ Or$^{int\,3,872\,sq}$ | *παντ. ταυτ.* cum NBXΓΔΠ unc^{8} al pler c q vg syr^{p} Or$^{int\,3,873}$ ... DHL al plus^{20} a e ff^{2} g$^{1.2}$ h l cop syr^{sch} arm Chr *ταυτ. παντα* ... barb al^{20} fere b f ff^{1} for harl^{2} Or$^{int\,2,872}$ om *ταυτα*

35. Totum versum om ℵ*: quod quum nequeat per *ομοιοτελευτον* factum esse, utroque vero loco parallelo eadem prorsus verba scripta sint, dubium videtur an ipse Mt dederit. Secundo quidem saeculo in Mtthaeum a plerisque iam recepta fuisse pro testimonio italorum

νὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 [260. 6] Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ Mc 13, 32
οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνοσ. 37 [261. 5] 37 ss Lc 17, 26 s

codicum et Origenis (Or^{int} in h. l. uberius explicat) certum est. Irenaeus an legerit, dici nequit; uno enim tantum loco alludit verbis eiusmodi (5, 35, 2. „*Similiter dictum est*: Terra et caelum transiet." *Transiet* et ap Lc et Mc plures testes antiquissimi praebent.) quae pari iure ad Mc et Lc trahi possunt. Idem in Tert valet: cf. adv. Hermog. 34. | *παρελευσεται* cum BDL barb al^{30} fere e (*transiet*) (item, sed non liquet unde afferant, Or^{3,568} cdd^{2} [^{1,594} *ειδοτεσ οτι καν ουρ. και γη παρελθη* nil probat praesertim quum subsequatur *του ειποντοσ ο ουρ. κ. η γη παρελευσονται* etc] Eus$^{ps\ 574}$ et$^{ps\ mai\ 98}$ Mac$^{orat\ 11}$ Cyr$^{es\ 355}$ et$^{ioh\ 894}$ Bas^{2,37} et ^{1,4}cdd^{5} et ^{2,630}ed al) Chr (Ir$^{int\ 336}$ unde?) ... ς (= Gb) *παρελευσονται* cum ℵ^{c}ΧΓΛΠ unc^{9} al longe pl (item unde? Or^{1,594} et ^{3,568} Cyr$^{hr\ 225}$ Bas^{2,222} et ^{655}), item *transibunt*, *transient* it^{pler} vg Or$^{int\ 3,873}$ Tert al

36. *και ωρασ* cum ℵBDΓΛΠ unc^{6} al plus^{120} Cyr$^{zach\ 800}$ (praecedit paullo ante *ευθεωσ δε* etc 24, 29; pariter ea quae sequuntur in Mt quadrant) ... ς (= Gb 8z) *και τησ ωρασ* cum s (e silentio) al sat mu syr$^{p\ mg\ gr}$ Basepp $^{361\ ed}$ Chr Dam$^{par\ 346}$ ... L al^{3} Bas$^{cdd\ alli\ q}$ om (Eus^{mariu} ex cat ap Mai^{284} *λελεγμενον εν τω· περι δε τησ ημερασ εκεινησ ουδεισ οιδεν ουδε οι αγγ. του θεου·* vix quidquam probat) | *ουδε ο υιοσ* (e Hil^{cdd} add *hominis*; ff^{1}· *sed nec fil.*) cum ℵ(*et^{cb})BD 13. 28. 86. 124. a b c e f ff$^{1.\ 2.}$ h l q for emm trevirens (ap Beng) quattuor ap Luc. Brug. al syr^{hr} aeth arm Ir ($^{int\ 156}$ – „et dominus, ipse filius dei, ipsum iudicii diem et horam concessit scire solum patrem, manifeste dicens: *De die autem illa et hora nemo scit, neque filius, nisi pater solus.* Si igitur scientiam diei illius filius non erubuit referre ad patrem – – dimittere itaque oportet agnitionem hanc deo, quemadmodum et dominus horae et diei": haec Irenaeum vix dixisse probabile est si verba apud Mt non pariter atque in Mc invenisset. Etiam *solus* quod addit proprium est Matthaeo.) Or ($^{int\ 3,874\ a}$ postquam ipsum textum posuit uberius tractat: „Et seipsum salvator secundum hunc locum coniungit ignorantibus diem illum et horam. Et rationabiliter est quaerendum quomodo qui confidit se cognoscere patrem, dicens: *Nemo novit patrem nisi filius* etc, patrem quidem novit, diem autem et horam consummationis non novit? et quomodo hoc abscondit pater a filio? Forsitan autem et quod ait nescire se diem consummationis et horam, ante dispensationem suam dixit, quia nemo scit neque angeli neque filius nisi solus pater. – – Alia expositio quae famosior est eis quae iam tradita sunt aliud dicit de eo quod scriptum est: *neque filius, nisi solus pater.* Dicit, inquit, alicubi de salvatore apostolus et de rebus in fine saeculi ordinandis hoc modo: *Cum autem subiecta illi fuerint omnia*" etc. Ex prolixa hac Origenis de verbis *ουδε ο υιοσ* disputatione, ad quam etiam famosam aliorum explicationem adhibet, non modo eum in cdd. suis invenisse ista verba planissimum fit, sed etiam ignorasse

τρόπον ὅρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.
21, 9 •Ps 118, 26 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

1—9 Mc 13, 1—9 Lc 21, 5—12

1 [242. 2] Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα;

επισυναγειν (Or^{3,293} et^{alib} Eus$^{dem\ 189}$ επισυναξαι e Lc) | ορνισ επισυναγει (κ x^{scr} -αγάγει, Clem^{bis} Caes^{dial} συναγει) cum ℵBDKL 1. 13. 33. 69. 124. al pauc it vg cop Clem^{106} et^{143} Or$^{3,\ 167\cdot 205}$ et^{alib} Eus$^{ecl\ 136}$ et$^{ps\ 138\cdot 436\cdot}$ et^{alib} Bas^{eth} bis Caes^{dial} Cyr^{4,150} et$^{es\ 40\cdot 197}$ Thdrt^{1,698} et$^{2,1252\cdot 1258}$ Or$^{int\ 2}$, et^{3}, et^{4},... ς Ti επισυν. ορν. cum CXΓΔΠ unc^{s} al pler syr^{utr} Cyr$^{es\ 9}$ ... 108. (Eus^{dem}) Chr Ir^{int} Aug al om επισυναγει :: ut Lc | τα νοσσια (ΧΠ al mu νοσια) αυτησ cum ℵ*BM^{gr}ΣDMΔ 33. al Clem^{143} Or^{3,293} Eus^{dem} et^{ecl} Cyr$^{es\ 9}$ et^{40} Thdrt$^{1,698\ cod}$; item ς τα νο. εαυτησ cum ℵCCLXΓΠ unc^{s} al pl Or^{1,21} et^{3,22} Cyr^{4,150} et^{195} Bas$^{eth\ 258}$ et^{304} Caes^{dial} Chr Thdrt^{2,1252} et^{1258} et$^{1,696\ ed}$; *pullos suos* it vg etc, item Γ την νοσσιαν εαυτησ ... B* Clem^{106} Or^{3,167} et^{206} Eus$^{ps\ 138}$ et^{ter} Cyp om αυτησ, ita Ln | πτερυγασ cum ℵBCDLΓΠ unc^{9} al pler ff$^{1\cdot}$ vg (et. am for al) arm Or^{1,21} et$^{3,205\cdot 293\cdot 332}$ Eus$^{ps\ 138}$ et^{alib} Cyr^{4,150} et^{195} et$^{es\ 40}$ et^{197} Thdrt^{2,1252} Ir^{int} $^{281\ sq}$ Or$^{int\ 3,848}$ ... Ti add αυτησ, Ln [αυτ.] cum XΔ al pauc it^{pler} fu gat mm fr sax cop syr^{utr} et^{hr} aeth Clem^{106} et^{143} Or^{3,167} Thdrt^{1,696} Or$^{int\ 4,691}$ Cyp al (:: et. in Lc absque αυτησ, sed patres qui ipsi in hac re tantopere fluctuant parum probant)

38. υμιν (et. Or^{1,21} et^{3,205} et^{alib} Eus$^{dem\ 189}$ et$^{ecl\ 136}$ et$^{ps\ 496}$ et^{c} Cyr^{4,150} et$^{es\ 197}$ Ir^{int} etc): 6. 243. 435. al plus^{20} Clem^{145} Or^{3,293} Chr om | υμων: D^{gr*} ημ. | ερημοσ cum ℵCDXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it (exc ff$^{2\cdot}$) vg sah (teste Münt.) cop^{edd} et^{cod} syr^{utr} arm aeth Clem^{145} Or^{1,21} et^{3,} saepe Eus$^{ecl\ 136}$ et^{170} et$^{dem\ ter}$ et$^{es\ 359}$ et$^{theo\ 127}$ Cyr$^{es\ 9}$. Chr Or^{3,848} et^{saep} Ir$^{int\ 281\ sq}$ Cyp al ... Ln om (:: ut Lc) cum BL ff$^{2\cdot}$ cop^{dx} Or$^{3,167\ cod\ semel}$

39. υμιν: D 1. 13. 22. 69. 124. al^{20} fere a b c ff$^{2\cdot}$ h q (non e ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg) syr^{utr} arm Or$^{int\ 3,848}$ add οτι :: ut Lc | με: X om | ιδητε (E al -ετε): CMΔ al ειδητε | κυριου (et. Clem^{145} Or$^{int\ 3,848\ sqq}$ int^{txt} et^{ter} comm): D θεου

XXIV. 1. απο (B 4. εκ, atque ita Ln) τ. ιερ. επορ. cum ℵBDLΔ al^{20} fere it (sed e *et cum exisset Jesus de templo, accesserunt*) vg (Latini *de templo* quod et *ex* et απο exprimit; D quidem^{gr} απο, ^{lat} *de*) cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Chr Or$^{int\ 3,850}$ Hil al ... ς Ti επ. α. τ. ιερ. cum CXΓΠ unc^{9} al pler | προσηλθον: F al plus^{25} a (post *discip. eius*) c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ aeth Or$^{int\ 850}$ Chr$^{edd\ 3}$ add αυτω

2. ο δε αποκριθ. cum ℵBDL al^{10} fere it (exc f l q) vg cop syr^{hr} arm aeth Chr ... ς ο δε ις (H 2. l syr^{sch} pers^{P} om) cum CXΓΔΠ unc^{8} (et H) al pler f syr^{p} ... q Or$^{int\ 3,850}$ Op *Jesus autem respondens* | ου cum ℵBCΓΔΠ

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 3 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος. 7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ

---

unc[9] al longe pl q syr[utr] Chr Or[int 873] ... DLX al[20] fere it (exc q) vg sah (teste Münt.) cop arm aeth Or[int 3,850] Amb Op om (Gb[00] prob Schu conferente Mc 13, 2. Lc 7, 44) | ταυτα παντα (ℵ*om vid et[a suppl]) cum ℵBCHLMUVXΓΠ al plus[50] it (exc e) vg cop syr[sch] arm Chr Or[int 3,850] et[873] al ... ς Ti παντ. ταυτ. cum DEFGKSΔ al pl e syrP | υμιν: D syrP add οτι | ος ου cum ℵBCDLXΓΔ unc[8] al plus[110] Chr (Mac[4,20]) ... ς (= Gb 8z) add μη cum GKUΠ al mu

3. ελαιων: C add κατεναντι του ιερου :: e Mc | οι μαθητ. cum ℵBDL unc[8] al longe pl it[pler] vg syrP arm Chr ... CUΓΔΠ al[20] fere c h cop syr[sch] aeth Or[int 3,851] add αυτου, hinc Ln [αυτ.] | ℵB* καθ' ιδιαν | ειπε cum ℵBCDΓΔΠ unc[9] al pler Ath[1,261] Cyr[hr 225] al ... L 1. 33. ειπον | ποτε: C vitiose τοτε | της σης παρ. (et. Ath[1,261] Cyr[hr 225] al): D τ. παρ. σου (it vg *adventus tui*) | και συντελ. cum ℵBCL 1. 33. 157. 209. Cyr[hr 225] ... ς και της συντ. cum ΓΔΠ unc[9] al pler Chr

4. και αποκρ.: 1. 33. αποκρ. δε | αυτοις: a b e om (h *quibus respondens Jes. dixit*) | πλανηση: C ti* al pauc -σει

5. λεγοντες: C* al[10] fere f syr[utr] arm Or[int 3,851] (non item[852] et[853]) add οτι | Π* πλανησωσιν

6. μελλησετε: D p[ser] Or[3,788] (Or[int 853] quater *audietis*) μελλετε | γενεσθ. sine παντα vel ταυτ. cum ℵBDL 1. 33. 209. g[2*] sah (teste Münt.) cop aeth Ps-Ath[dispu 170] Or[int 3,853] ... ς (Gb[0]) Ti praem παντα cum ΓΔΠ unc[9] al pler syr[utr] Chr; item al[4] παντα ταυτα, f arm al *haec omnia* (item syrr?); item 47[ev] it[pler] vg syr[hr] Cyp ταυτα (*haec*; e *ista*) | ουπω: U al[10] fere aeth ουκ ευθεως :: e Lc | εστιν: U 33. 108. 127. al plus[5] Chr om :: ut Lc

7. εγερθησεται: L al[2] (i. e. 417. et a ap Matth) -σονται | επ cum ℵCKLΠ 1. al[5] ... ς Ln Ti επι cum BDΓΔ unc[8] al pler Chr Ps-Ath[dispu] :: eòdem modo apud Mc et Lc lectio fluct | λιμοι (ℵ σεισμ. και λιμ.) sine λοιμ. cum ℵBDE* 102. 414. 13[ev] a b e ff[2] Hil Arnob ... ς Ti λιμ. και λοιμοι cum CE[2]ΓΔΠ unc[8] al pler h cop syr[utr] (et.p mg graece) arm aeth Chr Ps-Ath[dispu] Or[int 3,855] (agnoscit enim in comm; praeterea textui subiungit: *Marcus eadem, addit autem*: et turbelas; *Lucas similiter ipsa, addit autem*: terroresque de caelo et signa magna erunt et

10, 22 Mc 13, 13 Lc 21, 17 καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 [244. 1] τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι

10, 22 Mc 13, 13 (Lc 21, 19) τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 [246. 6] καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν

15–25 Mc 13, 14–23 Lc 21, 20 ss *Dan 9, 27 τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 [247. 6] Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ

hyemes.); item L 33. al[2] c f ff[1·] g[1·2·] l q vg *λοιμ. κ. λιμ.* (Cyp *et erunt fames et terrae motus et pestilent. per sing. loc.*) :: cf Lc

8. *παντ. δε* (a b om) *ταυτ.* (et. a b h q syr[p] arm aeth): 1. 69. 124. 209. 346. al[5] c e f ff[1·2·] g[1·2·] l cop syr[sch] Or[int 3,855] *ταυτ. δε* (g[2·] Or[int] *enim*) *παντ.* | D* *οδινων* (it vg *dolorum*)

9. *παραδωσουσιν*: Δ *-σωσιν* | *θλιψιν*: L 1. 157. 209. al[15] fere d e f syr[cdd] syr[p mg] arm[cdd] Ps-Ath[dispu] Or[int 3,857] et[txt] et[comm] *θλιψεις* (Gb′) | D[gr] *αποκτεινουσιν* | *παντων*: ℵ* om (suppl[c]) | *των* (ita et. ς Gb Sz; ς[e] om cum D* al pauc) *εθνων* (et. Or[int 857 txt] et[comm]): c 1. 131. ti* al plus[25] (syr[p] habet c.*) Chr Ps-Ath[dispu] om :: ut Mc et Lc | *ονομ. μου*: C[3] M[mg] Γ al pauc add ο *δε υπομεινας εις τελος ουτος σωθησεται*

10. *και μισησουσιν αλληλους*: ℵ pro his *εισ θλιψιν*, similiter Arnob *ad mortem* (*et tradent se alterutrum ad mort.*)

11. *εγερθησονται* (ff[1·] vg *surgent*): D *εξεγερθησονται* (a d e q Cyp Lcif al *exsurgent*, sed ita Latini passim ubi ab omnib Graecis *εγερθ.* legitur, ut 24, 24; b c f ff[2·] g[1·2·] h *insurgent*), 4. 262. *αναστησονται* | *πλαν. πολλ.* cum BCD unc[pler] al omn fere it vg syr[utr] cop al Ps-Ath dispu Chr Or[int 3,857] etc: ℵL 33. 157. *πολλ. πλα.* (:: ut v. 5.) Cf Iust tr[82] *ειπε γαρ - και οτι ψευδοπροφ. κ. ψευδοχρι. πολλοι επι τω ονομ. αυτου παρελευσονται. κ. πολλους πλανησουσιν.*

12. *πληθυνθηναι* (Or[3,143] et[204] Hipp[168] et [*εκ γαρ του πληθυνθ. τ. αμαρτ.* etc][97] Eus[ps 399] Bas[epp 301] etc): D *πληθυναι* (d *quia repleta est iniquitas*) | K *ψυχησεται*

14. *τουτο*: D al[5] Or[1,400] (non item[int 3,857]) Eus[dem 186] Chr Cyp post *ευαγγ.* ... Γ al plus[20] a arm Ps-Ath[dispu 170] om (Eus[ps 364] *ειπων· δει κηρυχθηναι το ευ. τ. βασ. εν ολη* etc e Mt et Mc mixtum) | *της βασιλειας*: g[1·] sax Or[1,400] (lib *κηρυχθ. το ευ. τουτ. εν ολω τ. κοσμ.* [ita et. al pauc Chr Ps-Ath[dispu]] *εισ μαρτ. αυτοισ και τ. εθνεσιν*) Chr Op al om | *πασ. τ. εθν.*: Γ *αυτοισ και τοισ εθν.* (ita et. Or[1,400] :: ex 10, 18)

15. *ουν* (et. Ath[1,258] Cyr[hr 227]): ℵ[c]L al[8] fere emm cop syr[sch] (aeth) Eus[dem 403] Bas[se 201] Chr Ir[int 322] *δε* (:: ut Mc et Lc) ... al pauc Hipp

βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸσ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 [248.2] ὁ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 [249.2] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. 20 [250.6] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνοσ μηδὲ σαββάτῳ. 21 [251.2] ἔσται γὰρ τότε θλῖψισ μεγάλη, οἵα οὐκ Lc 17, 31

---

antichr 32 Ir^{int} 323 Or^{int} 3,858 om (:: sed omissio talis ap patres parum probat) | D* *δια δανιηλου* | *εστωσ* (et. ς Gb′) cum ℵB*D^{b}FGHLVΔΠ al plus^{30} (qui notati sunt) (editum et. Cyr^{hr} 227 Ath^{1,258}) ... ς^{e} Gb Sz cum B^{2}D*EKMSUΓ al pl (editum et. Hipp^{anti} Eus^{dem} Chr)

16. *επι* cum ℵLΣΓΠ unc^{9} al pler Ath^{1,258} Caes^{dial} 151a; item *ad montes* f ff^{1} g^{1,2} vg Hier (et ad h. l. et alibi) Aug al ... Ln *εισ* (:: e Mc et Lc) cum BDΔ al plus^{20} Hipp^{anti} 33 (sed non accurate Mt exscribit) Eus^{luc} 193 Ath^{cod} Caes^{dial} 151c (sed in explicatione rursus *επι*, habet enim: *επι την υψηλην καταφυγην χι αφορατωσαν*) Chr Cyr^{hr} 232 (sed non certum an ex Mt) Isid^{1,210}. Item *in montibus* a b c e ff^{2} h q, *in montes* Ir^{int} 322 Cyp Or^{int} 3,860. Aug^{cons} 2,150 „Mt - *ad montes*, Lc - *in montes*“

17. ο *επι* cum ℵBLZ unc^{pler} al pl Or^{3,255} Ath^{1,258} ... D 33. e Isid^{1,210} ο *δε επι*, item al^{20} fere it (exc e) vg syrr cop aeth Caes^{dial} 151 Chr Ir^{int} 322 Cyp al *και ο επι* | *καταβατω* (:: et. Mc) cum ℵBDLZ al^{20} Or^{3,255} Caes^{dial} 151d Isid^{1,210} Chr (item *καταβητω* Ath Caes^{151}a) ... ς Ti *καταβαινετω* cum ΓΔΠ unc^{9} al pler Hipp^{anti} | *τα* cum ℵ^{c}(*το)B^{2}ΣΓΔΠ unc^{6} al plus^{150} cop syrr Or Ath Chr ... ς (= Gb Sz) *τι* cum D(K*τηvid) 1. 33. al it vg arm aeth Hipp^{anti} (lib *και ο επι τ. δωμ. μη καταβαινετω αραι το ιμ. αυτ. και ο εν αγρ. μη επιστρ. εισ τα οπ. αραι τι εκ τ. οικ. αυτ.*) Caes^{dial} bis Isid^{1,210} Ir^{int} Or^{int} 2,224 :: ut Mc | *αυτου* (et. Or Hipp Ath Caes Chr): D a b ff^{2} q Ir^{int} Cyp Hil om

18. *οπισω*: exprim e q Cyp Amb, non item it^{pler} vg | *το ιματιον* (Gb″) cum ℵBDKLΣΠ al^{40} fere it (exc f) vg sah (teste Münt.) cop syr^{sch} aeth Hipp^{anti} (vide ante) Caes^{dial} 151 bis Isid^{1,210} Or^{int} 3,860 Cyp Hil (:: sane ita et. Mc) ... ς Ti *τα ιματια* cum ΓΔ unc^{8} al longe pl f syr^{p} arm Ath^{1,285} Chr

19. *θηλαζουσαισ* (L *ενθηλ.*) et. Clem^{534} Hipp^{anti} Eus^{hist} 3,7 Caes^{dial} etc: D -*ζωμεναισ* (sed d *lactantibus*). Or^{int} 3,862 *Si autem, sicut in multis exemplarib. scriptum est*: vae sngentibus, *dicendum est quoniam animae sunt quae lactantur adhuc.*

20. *σαββατω* cum ℵBKSUVΓΔΠ al plus^{150} (it^{pler} vg Or^{int} 3,860 etc *sabbato*) Or^{1,198} Eus^{hist} 3,7 ... ς (= Gb Sz) *εν σαββατω* cum EFGH(Z?) al mu arm Chr^{txt} (*εν χειμ. μηδε εν σαββ.*) Caes^{dial} 151 (*εν σαββ. η εν χειμ.*) Thdrt^{2,1287} ... DLM al plus^{10} Chr^{comm} bis (sed lectio fluct) Thdrt^{cod} *σαββατου*, e *sabbatorum* (d *sabbato*)

21 *τοτε* (et. Ir^{int} 322 ubi totum locum affert; minime probant 327 aut 274

ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 [252.6] *καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.* 23 [253.2] *τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε.* 24 [254.6] *ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.* 25 *ἰδοὺ προείρηκα*
26 s Lc 17, 23 s *ὑμῖν.* 26 [255.5] *ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ*

---

omissionem): κ* al[6] b ff[2·] g[1·] for harl* Ps-Ath[dispu 170] om | *οὐκ εγενετο* cum ℵD Eus[hist 3,7] Chr cat[oxon] (et. x[comm]) ... ς Ln Ti *ου γεγονεν* cum BLZ unc rell al omn[vid] (Eus[theoph 183] nil affert nisi *θλιψ. οια ουδεποτε γεγονεν*) Cyr[hr 232] Cyr[glaph 138] Ps-Ath[dispu] :: ut Mc | *εως του*: D om *του* | *ουδ ου μη* c. ℵBLZΓΠ unc rell al pler Eus[cod] Cyr glaph[138] Ps-Ath[dispu] ... DUΔ al plus[10] Eus[hist 3,7 ed] Chr[semel] (item x[comm]) Thdrt[2,1287 ed] (*ουδε μη γενησεται*, sed[cod] *ουδ ου μη γενητ.*, item [2,1208] *ουδ ου μη γενητ.* et[cod] *ουδε μη γε.*) *ουδε μη* | *γενηται*: D* *γενοιτο*

22. *κολοβωθησοντ.* (et. ℵ[c]): ℵ* *εκολοβωθησαν* | *αι* sec: E om. Hunc versum Pist sic: *ἐκολόβωσα τοὺς καιροὺς διὰ τοὺς ἐκλεκτούς μου· εἰ μή, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ἐσώθη. ἐκολόβωσα δὲ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους διὰ τὸν ἀριθμὸν τὸν τέλειον τῶν ψυχῶν αἳ λήψονται τὸ μυστήριον· αὗται εἰσιν οἱ ἐκλεκτοί· καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσα τοὺς χρόνους, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ὑλικὴ ἐσώθη.*

23. *υμιν ειπη* (et. Or[1,423] Cyr[hr 227] Ps-Ath[dispu 170] al): L d e Cyp al *ειπ. υμ.* | *η ωδε* cum ℵBLZ unc rell etc: D 16[ev] Thdrt[2,1287 ed] *η εκει*, item *aut illic* f ff[1·] g[2·] vg; 61. 157. Ps-Ath[dispu] *ιδου εκει*, b e q *ecce illic*; a c g[1·] h Cyr[hr] *aut ecce illic* (*η ιδ. εκ.*) | *πιστευσητε* cum ℵDLZ unc rell al omn fere Or[1,423 ed et cdd] etc ... Ln *πιστευετε* cum B* (B[2] -*ητε*) 262. Or[cdd] :: e Mc

24. *ψευδοχρι. και* (vide Iust[tr] ad v. 5. *ψευδοπρ. κ. ψευδοχρ.* item Ath[1,213]): Δ al pauc h om | z *δωσωσιν* | *μεγαλα* (28. 300. post *τερατα*, item Aug *signa et prodigia multa*): ℵ om (:: ut Mc) | *πλανηθηναι* cum ℵD, item (*ut in errorem inducantur*) b ff[2·] g[1·2·] q Or[int 3,864] Hier Amb et (*in quibus seducantur*) Promiss (*ut errent*) Rebapt (d *ut seducantur - et electos* sic); item LZ 1. 22. 33. Or[1,423] (ita edd ex cdd; antea ed. *πλανησαι*) et [3,143] (lib *και ποιησει σημ. κ. τηρ. ο ελευσομενος ωστε αποπλανασθαι* etc) Cyr[hr 233] Ath[1,213] (ex cdd 7; postea [216] lib *οτι εγερθ. ψχρ. κ. ψπρ. ωστε πλανησαι πολλ.*) *πλανασθαι* ... ς Ln Ti *πλανησαι* (:: in Mc *αποπλαναν*) cum BΧΓΔΠ unc[8] al pler c e f ff[1·] h Op Archel[592] (hi Latt *in errorem mittant, in err. inducant*; Aug *fallant*), item al, item Bas[eth 287] Chr | *εκλεκτους*: c ff[1·] h cop Thdot[clem 960] (*οθεν ειρηται - πλανηθησεσθαι· αδυνατον δε τους εκλ., διο φησι· και ει δυνατον τους εκλ. μου*) add *μου*

26. *ουν* (ita et. e ff[1·] g[1·2·] q Or[int 3,864 txt]; contra *autem* a b c f ff[2·] h q):

ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 [256. 5] ὥσπερ γὰρ
ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν,
οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 [257. 5] ὅπου Lc 17, 37
ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 [258. 2] Εὐθέως δὲ Mc 13, 24—31 Lc 21, 25—33
μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ Apoc 1, 7
τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ,
[259. 2] καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυ-
νάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ

ℵ om (suppl demum^{cb}), item Or$^{int\,3,864}$ in comm^{bis} (sed habet Or^{1,423}) Archel^{592} | F *μηδὲ ἐξελθητ.* | *ἰδου* sec: 33. b ff^{1} syr^{sch} aeth *η ιδου* | *ταμειοισ* (ℵE*G al mu *-ιοισ*) cum ℵBDΔΠ unc^{7} al pl ... LXΓ 1. 33. al pauc *ταμιειοις* (et. ed. in Or^{1,423})

27. *φαινεται* (et. Or^{1,423} Hipp$^{anti\,115}$ Dial^{36} Cyr$^{hr\,229}$ etc): DG 1. 118. *φαινει* | *εσται* sine *και* cum ℵBDXΓΠ unc pler al^{70} fere a ff^{1} h q harl sah (teste Münt.) cop syr^{sch} arm Or (et.$^{int\,3,864}$ et^{alib}) Dial etc ... ς (= Sz; Gb^{00}) add *και* cum MΔ al sat mu it^{pl} vg syr^{p} aeth Hipp^{anti} Cyr^{hr} Chr Dam^{1,266} Cyp al

28. *οπου* (ℵ* *που*) sine *γαρ* (Gb$^{}$ prob Schu) cum ℵBDL 1. 33. 102. al^{3} it^{pl} vg sah^{münt} cop aeth (Ir$^{int\,244}$ Or$^{int\,3,951}$ non probant) Cyp al ... ς Ti add *γαρ* cum XΓΔΠ unc^{9} al pler c ff^{2} q syr^{p} arm Hipp$^{anti\,115}$ (certe sic e Pico ap Lag.) Chr Or$^{int\,3,864}$ (syr^{sch} Ps-Ath$^{dispu\,170}$ *δε*) | *εαν*: D al pauc Hipp^{anti} Ps-Ath^{dispu} Chr *αν* | *πτωμα* (d Ir^{int} Or^{int} Cyp *cadaver*): ℵ* (c *πτω.*) *σωμα*, item *corpus* it vg Hil al (:: ut Lc) | *οι*: al plus^{10} l vg^{ed} (sed non am fu for emm etc) Hipp^{anti} Chr Ir^{int} *και οι*

29. Γ *ου μη δωσει* | *εκ* cum ND 54. b^{scr} y^{scr} sem (et haud dubie al) Eus$^{es\,489}$ et$^{ps\,640}$ Bas^{2,37} Cyr$^{hr\,225}$ (it vg Or^{int} Cyp *de*, quod plerumque *εκ* reddit) ... ς Ln Ti *απο* cum BLXΓΔΠ unc rell al pler (Ps-Ath$^{dispu\,170}$ om *εκ* vel *απο*, Chr om *εκ* [*απ.*] *τ. ουρ.*)

30. *και* pr: 6. cop syr^{p} om | *εν ουρανω* cum ℵBL ... ς Ti *εν τω ουρ.* cum XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Eus$^{es\,489}$ Cyr$^{hr\,225}$ et^{358} Ps-Ath$^{dispu\,170}$ (Thdrt^{2,293} *και τοτε οψοντ. το* etc) Chr Dam$^{par\,345}$ ... D *του εν ουρανοις* | *κοψονται* absque *τοτε* cum ℵ* 13. 237. 238. 6^{ev} 49^{ev} y^{scr} sem e Cyp ... ς Ln Ti praem *τοτε* cum ℵ^{c}BL unc^{13} al pler it^{pler} vg cop syr^{utr} al (Thdrt^{2,295}) Or$^{int\,3,865}$ Aug al; item postpon *τοτε* D 1. 69. 124. 209. a :: respondet *τοτε* istud simili *τοτε* ap Mc 13, 26 et Lc 21, 27 | *και δοξ. πολλ.* (et. f q sah^{münt} cop syrr arm aeth Eus$^{ps\,501}$ Thdrt^{2,1208} Or$^{int\,3,868\,sq}$ Op etc): D 115. it^{pler} vg Cyp Amb al *πολλ. κ. δοξης* :: cf Mc et Lc

31. *αποστελει* (et. Hipp$^{anti\,34}$ Eus^{ps} Cyr^{hr} Thdrt al Or$^{int\,3,870}$ et^{872} al):

μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 32. *Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος·* 33 *οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.* 34 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.* 35 *ὁ οὐρα-*

ℵX al pauc h *αποστελλει* (sed H al ⌐λλει) | *μεγαλης* cum ℵLA 1. 118. 209. y^{scr} al^{4} e cop syr^{sch} arm Eus$^{ps\,501}$ Cyr$^{hr\,229}$ Chr Thdrt^{2,1209} cat oxon Or$^{int\,3,870}$ et^{872} Cyp ... ς Ln Ti praem *φωνης* cum BXΓΠ unc^{9} al pler sah$^{mu\,int}$; item ante *σαλπιγγ.* syr^{hr} syr^{p} (sed *φων.* c.*) aeth; item D al plus^{10} it^{pler} vg Dam$^{par\,346}$ Hil al praem *και φωνης* (:: Schu: „aut *και φω.* legendum aut *φω.* expellendum") | *επισυναξουσιν* (et. ℵ^{c}) : ℵ* al pauc Hipp$^{anti\,34\,lib}$ Hil (accurate citat) -*αξει* :: ut Mc | *απ* (et. syr^{p} mg gr): DX al pauc *απο* | *εως* cum ℵDLXΓΔΠ unc rell al fere omn Eus$^{ps\,501}$ Chr Dam$^{par\,346}$ ... Ln add *των* cum B 1. 13. 69. Thdrt$^{2,1209\,cod}$ (sed 13. 69. Chr$^{edd\,3}$ Thdrt$^{ed\,et\,cod}$ et. *των ουρα.*) | *ακρων* (Γ *ακρου*, item ita bis 7^{petr}) *αυτων*: D b c h q add *αρχομενων δε τουτων γινεσθαι αναβλεψατε* (Lc *ανακυψατε και επαρατε τας κεφαλας υμων* (c om) *διοτι εγγιζει* (c *appropinquit*, b d *adpropiat*, h *adpropinquabit*) *η απολυτρωσεις υμων* (q *cum coeperint haec omnia fieri, respicite et elevate* [b c d *levate*, h *adlevate*] *caput, quoniam adpropiat redemtio vestra*) :: e Lc

32. *οταν ηδη*: H vitiose *οτι* | *τα*: ℵ* (suppl^{a} vel ipse*) 300. al pauc om | *ἐκφύῃ*: hoc accentu B^{2}UX ti 1. 33. 69. 124. 126. al sat mu; item ff^{1} *procreaverit*, Or$^{int\,3,872}$ *producit* et^{3,22} *miserit*, item arm (Hil *atque fronduerit*) ... Gb'' Ln *ἐκφυῇ*: hoc acc. EFGHKMVΓΠ al pl; item a b ff^{2} q *nascuntur*, c *nascentur*, f g$^{1\cdot 2}$ vg *nata*, h *nata fuerint*, d *germinant* | *γινωσκετε* (it vg *cognoscitis*, *scitis*): B^{2}DEΓ al mu -*σκεται* | *εγγυς*: D al^{7} (33. post *θερος*) add *εστιν*, item it vg Or^{int}

33. *ταυτ. παντ.* (Gb') cum ℵDHKUV* 1. 28. 33. 69. 102. al plus^{60} it^{pler} vg cop syr^{sch} arm Chr Or$^{int\,3,872}$ ... ς Ln Ti *πα. ταυ.* cum BLV^{2}XΓΔΠ unc^{5} al pl e q syr^{p}. Praeterea 33. a c f h (non item b e ff^{2} g$^{1\cdot 2}$ q vg) add *γινομενα* (*fieri*)

34. *αμην*: L al plus^{10} add *δε* | *ου μη* cum ℵXΓΔΠ unc^{8} al pler cop arm aeth Chr Op ... Ln *οτι ου μη* (:: ut Mc et Lc) cum BDFL al^{8} it vg syr^{utr} Ps-Ath$^{dispu\,170}$ Or$^{int\,3,872\,sq}$ | *παντ. ταυτ.* cum ℵBXΓΔΠ unc^{8} al pler c q vg syr^{p} Or$^{int\,3,873}$ ... DHL al plus^{20} a e ff^{2} g$^{1\cdot 2}$ h l cop syr^{sch} arm Chr *ταυτ. παντα* ... barb al^{20} fere b f ff^{1} for harl^{2} Or$^{int\,3,872}$ om *ταυτα*

35. Totum versum om ℵ*: quod quum nequeat per *ομοιοτελευτον* factum esse, utroque vero loco parallelo eadem prorsus verba scripta sint, dubium videtur an ipse Mt dederit. Secundo quidem saeculo in Mtthaeum a plerisque iam recepta fuisse pro testimonio italorum

νὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 [260. 6] Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνοσ. 37 [261. 5] Mc 13, 32 37 ss Lc 17, 26 s

codicum et Origenis (Or^{int} in h. l. uberius explicat) certum est. Irenaeus an legerit, dici nequit; uno enim tantum loco alludit verbis eiusmodi (5, 35, 2. „*Similiter dictum est*: Terra et caelum transiet." *Transiet* et ap Lc et Mc plures testes antiquissimi praebent.) quae pari iure ad Mc et Lc trahi possunt. Idem in Tert valet: cf. adv. Hermog. 34. | *παρελευσεται* cum BDL barb al^{30} fere e (*transiet*) (item, sed non liquet unde afferant, Or^{3,568} cdd^{2} [^{1,564} *ειδοτεσ οτι καν ουρ. και γη παρελθη* nil probat praesertim quum subsequatur *του ειποντοσ· ο ουρ. κ. η γη παρελευσονται* etc] Eus$^{ps\ 574}$ et$^{ps\ mai\ 98}$ Mac$^{orat\ 11}$ Cyr$^{es\ 355}$ et$^{ioh\ 894}$ Bas^{2,37} et ^{1,4}cdd^{5} et ^{2,630}ed al) Chr (Ir$^{int\ 336}$ unde?) ... ς (= Gb) *παρελευσονται* cum ℵ^{c}ΧΓΔΠ unc^{9} al longe pl (item unde? Or^{1,564} et ^{3,568}Cyr$^{hr\ 225}$Bas^{3,222} et ^{655}), item *transibunt, transient* it^{pler} vg Or$^{int\ 3,873}$ Tert al

36. *και ωρασ* cum ℵBDΓΔΠ unc^{6} al plus^{120} Cyr$^{zach\ 800}$ (praecedit paullo ante *ευθεωσ δε* etc 24, 29; pariter ea quae sequuntur in Mt quadrant) ... ς (= Gb 8z) *και τησ ωρασ* cum s (e silentio) al sat mu syr$^{p\ mg\ gr}$ Bas$^{epp\ 261\ ed}$ Chr Dam$^{par\ 346}$ ... L al^{3} Bas$^{cdd\ alliq}$ om (Eusmarin ex cat ap Mai^{284} *λελεγμενον εν τω· περι δε τησ ημερασ εκεινησ ουδεισ οιδεν ουδε οι αγγ. του θεου·* vix quidquam probat) | *ουδε ο υιοσ* (e Hil^{cdd} add *hominis*; ff$^{1·}$ *sed nec fil.*) cum ℵ(*et^{cb})BD 13. 28. 86. 124. a b c e f ff$^{1.\ 2.}$ h l q for emm trevirens (ap Beng) quattuor ap Luc. Brug. al syr^{hr} aeth arm Ir ($^{int\ 156}$ – „et dominus, ipse filius dei, ipsum iudicii diem et horam concessit scire solum patrem, manifeste dicens: *De die autem illa et hora nemo scit, neque filius, nisi pater solus.* Si igitur scientiam diei illius filius non erubuit referre ad patrem – – dimittere itaque oportet agnitionem hanc deo, quemadmodum et dominus horae et diei": haec Irenaeum vix dixisse probabile est si verba apud Mt non pariter atque in Mc invenisset. Etiam *solus* quod addit proprium est Matthaeo.) Or ($^{int\ 3,874\ a}$ postquam ipsum textum posuit uberius tractat: „Et seipsum salvator secundum hunc locum coniungit ignorantibus diem illum et horam. Et rationabiliter est quaerendum quomodo qui confidit se cognoscere patrem, dicens: *Nemo novit patrem nisi filius* etc, patrem quidem novit, diem autem et horam consummationis non novit? et quomodo hoc abscondit pater a filio? Forsitan autem et quod ait nescire se diem consummationis et horam, ante dispensationem suam dixit, quia nemo scit neque angeli neque filius nisi solus pater. – – Alia expositio quae famosior est eis quae iam tradita sunt aliud dicit de eo quod scriptum est: *neque filius, nisi solus pater.* Dicit, inquit, alicubi de salvatore apostolus et de rebus in fine saeculi ordinandis hoc modo: *Cum autem subiecta illi fuerint omnia*" etc. Ex prolixa hac Origenis de verbis *ουδε ο υιοσ* disputatione, ad quam etiam famosam aliorum explicationem adhibet, non modo eum in cdd. suis invenisse ista verba planissimum fit, sed etiam ignorasse

ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ

in aliis cdd. deesse. Ceterum contra tam luculentum commentarii ipsius Origenis testimonium non valet quod de „Adamantii et Pierii" cdd. testatur Hier.) Chr (ad h. l. *τω μεν ειπειν· ουδε οι αγγ., επιστομισεν αυτους, ωστε μη ζητησαι μαθειν οπερ εκεινοι ουκ ισασι· τω δε ειπειν· ουδε ο υιος, κωλυει ου μόνον μαθειν αλλα και ζητησαι. -- πως δε, ει παντα δι αυτου εγενετο* etc, *την ημεραν ηγνοησεν*; etc) Cyr$^{zach\ 800}$ (vide paullo ante; *περι δε της ημερ. εκ. και ωρας ουδεις οιδεν ουδε οι αγγ. εν ουρανω ουδε ο υιος, ει μη ο πατ. μονος.* Cf et. excerpt ap Mai ^{481}). Agnoscunt et. Hil Amb Op ..... ς Ti om cum $^{\aleph ca}$EF GHKLMSUVΓΔΠ al pler $g^{1.2}$ vg (et. am gat mm tol iac erl; fu harmoniam evv praebens ex Mc habere videtur) sax fr sah^{mūnt} (hoc Münt. testatur, non contrarium) cop syr^{utr} al cdd ap Hier (in h. l. „In quibusdam Latinis cdd additum est *neque filius*, quum in Graecis et maxime Adamantii et Pierii exemplarib. hoc non habeatur additum; sed quia in nonnullis legitur, disserendum videtur. Gaudet Arius et Eunomius, quasi ignorantia magistri" -- Nihilominus postquam probavit aliter explicandum esse locum ac verba sonent, pergit: „igitur quia probavimus non ignorare filium consummationis diem, caussa reddenda est cur ignorare dicatur," unde diffidere videtur codicibus qui non habent.) Bas$^{ep\ 236}$ (p. 361. *η μεν ουν του ματθ. λεξις ουτως εχει· περι δε της ημ. εκ. και της ωρ.* [cdd plures om κ. τ. ω.] *ουδεις οιδ. ουδε οι αγγ. των ουρ. ει μη ο πα. μονος. η δε του μαρκου· περι - και* [cdd^{5} η] *ωρ. ουδ. οιδ. ουδε οι αγγ. οι* [cod^{1} om] *εν ουρανω ουδε ο υιος, ει μη ο πατηρ. τι τοινυν εστιν εν τουτοις επισημηνασθαι αξιον; οτι ο μεν ματθ. ουδεν ειπε περι της του υιου αγνωσιας· δοκει δε τω μαρκ. συμφερεσθαι κατα την εννοιαν εκ του φαναι· ει μη ο πατ. μονος.* Plura ex his in scholia vetera transiere.) Did$^{tri\ 195}$ (i. e. 3, 22 allatis Marci verbis pergit: *ματθ. μεν γαρ προ αυτου -- ουκ ειπειν τον υιον αγνοειν, αλλα και το σχημα αυτο του τελους ειδεναι εξεθετο τοιωσδε· περι δε της ημ. εκ. η της ωρ. -- ο πατηρ μονος· ωσπερ γαρ* etc. Additque plura explicationis caussa, respiciens a Basilio in ep. ad Amphil scripta.) Ps-Ath$^{dispu\ 170}$ (*εν μεν τω ματθ. ου φερεται· ουδε ο υιος οιδε την ημ. εκ. - μονωτατος δε μαρκος εφη· ουδε ο υιος οιδε την ημεραν.*) Dam$^{par\ 846}$ Euthy (*σκοπει δε πως παρα μεν τω ματθ. κειται μεν το μονος, ου μνημονευεται δε ο υιος*) Phoebad^{251} Paulin^{3,12} („in antiquariis evgliorum quae penes nos et in scrinio sanctae nostrae retinentur ecclesiae, *filii* vocabulum in eodem evglii loco insertum minime valuit reperiri."). Praeterea Amb de fide 5, 8 omnino negare videtur *ουδε ο υιος* in evv legi; dicit enim: „veteres non habent codices Graeci quia nec filius scit; sed non mirum est si et hoc falsarunt qui scripturas interpolavere divinas." (Amphiloch in excerptis ap Galland 6, 499. verbis *οταν δε ειπη· ουδε ο υιος, ει μη ο πατηρ, ουκ αγνοιαν του υιου καταψευδεται, αλλα την αιτιαν της γνωσεως ερμηνευει* ad Mc potius quam ad Mt spectat.) :: ex omnibus quae allata sunt perspicuum fit, saeculo certe 4. in plerisque Graecis (nonnullis etiam Latinis) codd. locum Matthaei sine verbis *ουδε ο υιος* scriptum

τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡσ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταῖσ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντεσ καὶ πίνοντεσ, γαμοῦντεσ καὶ γαμίζοντεσ, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν Νῶε εἰσ τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕωσ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἦρεν ἅπαντασ, οὕτωσ ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 [262. 5] τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷσ παραλαμβάνεται καὶ εἷσ ἀφίεται· 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 [263. 6]

40 a Lc 17, 35 a

25, 13 Mc 13, 33. 35

---

fuisse, 2. vero saeculo cum his verbis omnino fuisse vulgatum. Locus est ad testandam summam textus codicum ℵBD antiquitatem ipsorumque italorum codicum luculentissimus. Parum probabiliter dixeris verba suspecta e Mc huc translata esse. Matthaei autem evglium quum usu atque auctoritate longe antecederet Marco, facile intellegitur cur in Mt, non item in Mc sublata illa sint. | *πατηρ* sine *μου* cum ℵBDLΔΠ* 1. 33. 69. 102. al[30] fere it (exc f) vg sahmünt cop syr[utr] eth[pr] arm aeth Cyr[zach 800] Bas[epp 361] Did[tri 195] Ps-Athd[ispu] Chr Dam par[346] Ir[int 158] Or[int 3,874] Amb al ... ς (= Gb improb Schu) Ti add *μου* cum EFGHKMSUVΓΠ[2] al pl f Thphyl

37. *δε* cum ℵLΓΔΠ unc[9] al omn fere it[pler] vg syr[sch] et[p txt] arm aeth Clem[533] Or[3,568] ... Ln *γαρ* cum BDI e m cop syr[p mg] Did[tri 195] Or[int 3,875] txt Op | *εσται* cum ℵBLUΓ barb 102. al[5] c d ff[1] h q harl* cop syr[sch] arm Clem[533] Or[3,569] Did[tr 195] ... ς add *και* cum DG[Γ]ΙΔΠ unc[9] al pler a b e f ff[2] g[1. 2] l m vg syr[p] aeth Or[int 3,875] Op :: ut Lc

38. *ωσ* cum ℵBL 33. 102. Or[3,569] ... ς *ωσπερ* cum DIΓΔΠ unc[9] al pler Did[tri 195] (Chr *ωσπ. δε ησαν εν τ. ημερ. του νωε τρωγ.* etc) :: v. 37 *ωσπερ* non fluct | *ταισ προ του* cum ℵIΓΔΠ unc[9] 1. 33. al pler (44. 7[petr] om *ταισ*) Did[tri] ... B c[scr] *εκειναισ ταισ πρ. τ.* (ita Ln), D al[8] *εκειναισ προ του*, L 13[ev] a e ff[1] sahmünt Or[3,569] (*ωσπ. δε αι ημεραι - ωσ γαρ ησαν ε. τ. ημεραισ του κατακλ. και τα εξησ.* Ibidem [3,817] *ωσπ. γαρ εν τ. ημεραισ του κατ. και ταισ ημ. του λωτ τα βιωτικα παντεσ εποιουν* etc) nil nisi *του* (ita Ti). Item *ταισ προ* absq *εκειναισ* (*in diebus ante*) g[1. 2] q vg cop arm (aeth) Or[int 875]; *in diebus illis ante* b c f ff[2] h m syr[p] | *γαμουντεσ* (et. Did[tr] Or[int 3,875]): ℵ[c]DL a m syr[sch] Op *και γαμ.* | *γαμιζοντ.* cum ℵD 33. Chr (ex cdd[6]) ... ς Ti *εκγαμιζοντ.* cum IΓΔΠ unc[9] al pler Did[tri] Chr[cdd], Ln *γαμισκοντ.* cum B

39. *εωσ*: Γ[A] 6. 33. al[10] Chr add *ου* | *απαντασ* (et. Or[3,817]): DI al[10] Did[tri 195] *παντασ* | *εσται και* cum ℵILΓΔΠ unc[9] al fere omn c e f ff[2] g[1] m vg syr[p] arm Did[tri] Or[int 3,875] ... Ln Ti om *και* cum BD 102. a b ff[1] g[2] h q cop syr[sch] aeth

40. *εσονται δυο* cum ℵ*B 102. p[scr] h fu for ... ς Ti *δυ. εσονται*. cum DILΓΔΠ unc[9] al longe pler it (exc h) vg (et. am tol emm san) cop al Caes[140] Chr Or[int 3,876] Victorin Op :: similiter in Lc fluct lectio | *εισ* bis cum ℵBDIL (sed I sec loco hiat) (et. Δ pri loc) 1. 33. 102. 124. 262. al[15] fere Chr (sed differunt sec loc cdd aliq) ... ς o *εισ* cum ΓΠ (Δ sec loc) unc[9] al pler Caes[140]

41. *μυλω* (Gb΄) cum ℵBILΓΔΠ unc[7] al plus[25] Or[3,594] (it[pler] vg *in mola*) ...

γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.
43 a Lc 12, 39 a 43 [264. 2] Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ
φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διο-
ρυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοι-
45–51 Lc 12, 42–46 μοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 45 [265. 5]
Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν

ς μυλωνι cum DHM al longe pl Caes[140] Chr (d Victorin *in pistrino*, e *in molendino*) | αφιεται: D 13. 69. a b c e f ff[1·2·] h q (non item g[1·2·] l) gat mm tol al ap Luc[brug] (non item vg[ed] am fu for emm) sax (non fr) aeth Or[int 3,876] (exponens in comm) Hil al (contra soli Lucae vindicant Victorin Op „Lc evglista exponit de duobus in lecto et de duobus ad molam; praesens autem Mt de duobus in agro et de duobus ad molam. Ubi enim Lc posuit duo in lecto, ibi Mt posuit duo in agro“) add (sed ff[1·2·] omisso v. 41, e vero ante v. 41) *δυο επι κλεινης* (κλι.) μειασ (μι., it [exc e f] gat mm sax Hil al om), *εισ παραλαμβανεται και εισ αφιεται*

42. *ημερα* cum ℵBDIΔ 1. 13. 33. 69. 115. 124. 238. f ff[2·] syrP eth[r] Cyr[hr 296] Ath[1,471] cdd[2] et[474] cdd plur Ir[int 278] Hil; item e gat mm *qua hora aut (vel) qua die*, Eus[ps 481] *π. ημερα και ωρα*, similiter aeth ... ς ωρα cum ΛΓΠ unc[9] al pler it[pl] vg cop syr[sch] arm Chr Ath[1,471 ed et 474 ed ex cdd 2] Thdrt[2,109] Or[int 3,876] Op (:: cf v. 44)

43. δε: F* om | *γινωσκετε*: Δ* om | *φυλακη* (et. Or[int 3,877] Eus[ps 568] Chr): M 13. 33. 69. 124. 6[ev] it vg cop syr[hr] aeth arP Aug Op *ωρα* (*δ vigilia aut hora aut custodia*) | Δ *γρηγορησεν* | *αν* sec: D 33. 76. 230. 7[petr] Chr[cdd 6] om | *διορυχθην*. cum ℵDIL 1. 33. 124. al pauc ... ς Ln Ti *διορυγηναι* cum BΓΔΠ unc[9] al pler Chr | *την οικιαν*: L al pauc *τον οικον* | *αυτου*: I 33. 63[ev] *εαυτου*

44. *η ου δοκ. ωρα* cum ℵBDI 102. vg (*qua nescitis hora*, d *qua non speratis hora*) cop Ath[1,471] et[475] ... ς *η ωρα* (L add *η*) *ου δοκειτε* cum ΛΓΔΠ unc[9] al fere omn (et. barb) e f g[1·] q (e g[1·] q *qua hora non putatis* [q *non speratis*, g[1·] *nescitis*], f *hora qua nescitis*) syr[utr] arm aeth Chr Or[int 3,877] (*qua custodia non speratis*); it[pl] gat tol al Hil *nescitis qua hora*

45. *τισ αρα* (et. Bas[eth 301] syrP mg gr; Ir[int 263] *quis igitur*, e *quis est ergo*, g[1·] vg *quis putas*): D y[scr] *τισ γαρ*, item q Or[int 3,878] Op *quis enim*, it[pler] *quisnam*, Hil *quis namque* | *κατεστησεν*: ℵM cop Chr[bis] *καταστησει* :: ut Lc. Vide et. Hom[cl] ad v. 51 | *ο κυριοσ* sine *αυτου* (:: ut et. Lc) cum ℵBDIL 1. 33. 102. al[3] a e g[2·] h m for Bas[eth 301] Ephr[σβ] (sed miscet paullum Mt et Lc) Ir[int 263] Or[int 3,880] Hil al ... ς (Gb[0]) Ti add *αυτου* cum ΓΔΠ unc[9] al pler b c f ff[1·2·] g[1·] l q vg cop syr[utr] arm aeth Chr Or[int 3,878] | *οικετειασ* cum BILΔΠ* 13. 33. al[6] ... ℵ 69. 238. 48[ev] al[10] Ephr[σβ] Bas[eth] Chr *οικιασ*, item *domum* q Or[int 878] ... ς *θεραπειασ* cum DΓΠ[2] unc[9] al pler. Item it vg Or[int 880] *familiam* | *αυτου*: C *εαυτου* | *του*: D al pauc Chr Ephr om | *δουναι* cum ℵBCDILUΔ al[20]

καιρῷ; 46 [266. 5] μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 [267. 5] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριος, 49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων· 50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

---

fere Bas^{eth} Chr ... ς (= Gb, sed rursus Gb′) *διδοναι* cum EFGHKMSV Γ Π al pl Ephr :: ut Lc | *καιρω*: ι 63^{cv} add *αυτων*

46. *ουτ. ποιουντ.* (prob Schu) cum ℵBCDIL al^{15} it (exc f q) vg aeth Ephr^{σβ} Ir$^{int\,263}$ Hil al ... ς *ποι. ουτ.* cum ΓΔΠ unc^{9} al pler f q syr^{utr} arm Bas$^{eth\,301}$ et$^{bapt\,661}$ Chr Or$^{int\,3,880}$ :: ut Lc

47. *τ. υπαρχ. αυτου*: ΚΠ al pauc *αυτ. τ. υπαρχ.*

48. ο *κακ.* (Ephr *πονηρ.*) *δουλ.* absq *εκ.* cum ℵ*Γ 56. 58. 243. d^{ser} y^{ser} (al; pleriq. enim collatores neglexer.) Ephr^{σβ} Chr (et.$^{mo\,6}$) Ir$^{int\,262}$ (Or$^{int\,3,880}$) Aug ... ς Ln Ti add *εκεινος* (:: ut Lc) cum ℵ^{c}BCDILΔΠ unc^{9} al pler it (ff^{1}· om *κακ.*) vg cop syr^{utr} al Bas^{eth} Op | ℵ *καρδ. εαυτου* | *μου ο κυρ.* cum ℵBCDIL al^{6} (Or^{1,18}) Ephr cat^{oxon} ... ς *ο κυρ. μου* cum ΓΔΠ unc^{9} al pler Bas^{eth} Chr Dam$^{par\,517}$ (vide et. infra Hom^{cl}) :: ut Lc. Praeterea absq *ελθειν* (:: Lc *ερχεσθαι*) cum ℵB 6. 33. sah mūnt cop arr Ephr Ir$^{int\,262}$ ... ς Ti add *ελθειν* cum CDILΓΔΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} al Chr Dam^{par} Or$^{int\,3,880}$; item 1. 157. 209. Or^{1,18} Bas^{eth} *ερχεσθαι*

49. *αυτου* (ℵ *εαυτ.*) cum ℵBCDIL al^{60} fere it vg sah^{mūnt} cop syr^{utr} arm aeth Ephr Bas$^{eth\,ed}$ Chr Dam$^{par\,517}$ ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) Ti om cum ΓΔΠ unc^{9} al pl Bas$^{eth\,cdd}$ (Ir$^{int\,262}$ ab his inde verbis ad Lc deflexit: *caedere servos et ancillas et manduc. et bib. et inebriari - cum infidelib. ponet*) | *εσθιη δε* (C 1. 33. al^{15} fere syr^{sch} aeth Ephr Bas^{eth} *τε*) *κ. πινη* cum ℵBCDEILSUVΔΠ^{2} al^{70} fere (et. carp) Bas^{eth} Chr, et *εσθιει* (M 33. *-ιη*) et *πινει* FHKMΓ 33. al mu, item it (exc a) vg cop syr^{utr} arm aeth ... ς (= Gb Sz) *εσθιειν δ. κ. πινειν* (G *-νην*) cum GΠ^{1} al sat mu a Ephr Dam$^{par\,517}$

51. *θησει*: D it (exc q; a e hiant) vg Hil ante *μετα* pon | ΚΣ *κλαθμος*. Totum locum Hom$^{cl\,3,60}$ sic exhibet: *θεου γαρ βουλη αναδεικνυται μακαριος ο ανθρωπος εκεινος, ον καταστησει ο κυριος αυτου επι της θιραπειας των συνδουλων αυτου του διδοναι αυτοις τας τροφας εν καιρω αυτων, μη εννοουμενον και λεγοντα εν τη καρδ. αυτου· χρονιζει ο κυρ. μου ελθειν· και αρξηται τυπτειν τους συνδουλ. αυτου, εσθων και πινων μετα τε πορνων και μεθυοντων· και ηξει ο κυρ. του δουλ. εκεινου εν ωρα - - και το απιστουν αυτου μερος μετα τ. υποκριτ. θησει.*

XXV.

1 [368.10] *Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου.* 2 *πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι.* 3 *αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·* 4 *αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν.* 5 *χρονίζοντος δὲ*

XXV. 1. *αυτων* (ς αὐτ.) cum ℵCIXΓΔΠ unc[9] al omn fere Or[3,624] Meth[virg 705] Bas[eth 235] et[248] et[bapt 663] Chr Dam[par 382] ... Ln Ti *εαυτων* cum BDL 124. | *εξηλθ.* usq *λαμπ.* [αυτων] v. 3: F al[5] om | *υπαντησιν* cum ℵBC 1. (Meth ap Phot[309] et[virg 705] *απαντησουσαι* et[bis] *υπαντησουσαι*) ... ς Ti *απαντ.* cum DLXΓΔΠ unc[9] al pler Bas[eth] et[bapt] Chr | *του νυμφιου* (C *τω νυμφιω*) cum ℵBCLX[2]ΓΔΠ unc[9] al pler sah[mūnt] cop aeth Meth virg[705] (*απαντησουσαι* et *υπαντ. τω νυμφ.*) Bas[eth bis] et[bapt] Chr Dam par (Or[int 881] *veniunt in obviam salvatori qui semper paratus est venire ad virgines eas ut simul ingrediantur cum dignis eorum ad beatam sponsam ecclesiam*) ... DX* 1* 124* 209. 262* al[14] it vg arm syr[sch] et[P] c.* (mg: *sponsa non in omnibus exx. invenitur, nominatim in alexandrino*) pers[s] Or[int 880 txt] Hil al add *και τησ νυμφησ*

2. *πεντε δε*: z *αι πε. δε* | *εξ αυτ. ησ.* cum ℵBCDLZΔ* 1. 102. 124. 157. 247. it (exc q) vg arm Bas[eth 248] Chr[mo 4] (ed om *εξ αυτ.*) Or[int 8,880] ... ς Ti *ησ. εξ αυτ.* cum XΓΔ[2]Π unc[8] al pler q Bas[eth 235] et[bapt] | *μωραι - φρονιμοι* cum ℵBCDLZ 1. 12. 33. 102. 157. 209. it (exc f) vg cop syr[hr] arm aeth arr Or[int] ... ς Ti *φρον. - μωρ.* (Η *μωροι*) cum XΓΔΠ unc[8] al pler f syr[utr] Bas[eth bis] et[bapt] Chr | *και πεντε* (et. ς[e] Gb') cum ℵBCDKLZΠ 1.33.102.157. al plus[10] Bas[eth 235] ... ς Gb Sz Ti (prob Schu) *και αι πεντ.* cum EHMS[vid]UVXΓΔ al pler Bas[eth 248] et[bapt 663] Chr (sed odd[2] om *και*); item G *αι δε πεντ.*

3. *αι γαρ* cum ℵBCL 33. cop; item Ln *αι δε* cum z 157. b c f ff[1.] g[1.2.] h l q vg (it[pl] vg *sed quinque fatuae*) aeth Aug al (1. 209. *λαβουσαι δε αι μωρ.*); D ff[2.] *αι ουν* ... ς Ti *αιτινεσ* cum XΓΔΠ unc[8] al pler Bas[eth] et[bapt] Chr, item syrP arm pers[P] (syr[sch] syrP cod *και αι*) | *λαμπαδασ* cum ℵL 44. ff[1.2.] g[1.2.] l vg arm ... Gb Sz Ln Ti add *αυτων* cum BCD XΓΔΠ unc[7] al pler Bas[eth] et[bapt], item ς *εαυτων* cum Z[vid] S[sil] al; item alterutrum b c f h q cop syrr | *μεθ* (z *μετ*) *εαυτων* (Δ *αυτων*) *ελαιον*: D al[2] ff[1.] Arn add *εν τοισ αγγειοισ αυτων* (ff[1.] om *αυτ.*)

4. *αγγειοισ* (ℵCE*KLXΓΔΠ al *-οισ*) cum ℵBDG[T]LZ 1. 102. 124. h q for syr[sch] arm arr Arn ... ς Ti add *αυτων* cum CXΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg cop syrP aeth Bas[eth] et[bapt] (bapt om *μετ. τ. λα. αυτ.*) Chr Aug; ff[1.] *secum* (omissis *εν τ. αγγ.* usq *λαμπ. εαυτων*) | *εαυτων* cum ℵB; item ς Ti *αυτων* cum DE[2]LXΓΔΠ unc[8] al pler Bas[eth bis] Chr; item alterutrum b c h q cop syr[utr] al Arn ... CZ al f ff[2.] g[1.2.] l vg om; E* Bas[bapt] om *μετ. τ. λαμπ. εαυ.*, Γ *μετ. τ. λ. αυτ.* pon post *ελαι.*

τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω Lc 13, 27
ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν 24, 42

---

5. *ενυσταξ. π. κ. εκαθ.*: ff¹· *fatuae obdormierunt*

6. *γεγονεν*: B *εγενετο* | *ο νυμφ.* (Gb′) c. ℵBC*DLZ 102. sah^{mu}^{nt} cop arP Meth phot 310 Cyr^{ioh} 293 ... ς add *ερχεται* c. C^{3}ΧΓΔΠ unc^{9} al fere omn it (g¹· *est*) vg syr^{utr} arm aeth Meth^{706} Ephr^{τ}^{μη} (et^{ρ}^{χ}$^{ζ} *ιδου ηλθεν ο νυμφ.*) Bas ^{eth} 256 et^{bapt} 663 Chr Op | *εξερχεσθε* (D* -*εται*): 1. 157. b c ff²· Or^{int} 881 *εγειρεσθε* (*surgite, exurgite*) | *απαντησιν* (C *συναντ.*, 157. Cyr *υπαντ.*) sine additam cum ℵB 102. Meth^{phot} 310 Cyr^{4,293} ... ς Ln Ti add *αιτου* cum ADLXΓΔΠ unc^{9} al pler (it vg Or^{int} *obviam ei*) Meth^{706} Ephr Bas Chr; item c 63^{ev} add *αυτω*

7. *εκειναι*: D 22^{ev} arm om | *εαυτων* cum ℵABLZ al^{2} ... ς *αυτων* cum CDX ΓΔΠ unc^{9} al fere omn Bas^{eth} et^{bapt}

8. *ειπαν* cum BCL 33. ... ς Ln *ειπον* cum ℵADZ unc rell al fere omn Bas^{eth} et^{bapt} Chr | *ημιν*: A add *ελαιον* | *αι* sec: A om | *ημων*: C*LΩΠ* al *υμων* | *σβεννυνται* (H -*νυται*): D *ζβεννυ*.

9. *λεγουσαι*: Θ^{h} *ειπον* (sic, supplendum *και*) | *ουκ* cum ℵALZ 33. 126. al pl (ut vdtr) Ephr^{λη} Bas^{eth} ^{256} ... Gb″ Sz Ln Ti *ου μη* cum BCDXΔΘ^{h}Π unc^{9} (r om) al plus^{50} Bas^{bapt} ^{663} Chr | *αρκεση* cum ℵABCLZ unc rell al pler Ephr Bas^{eth} et^{bapt} Chr ... D 28. 33. 126. ti* al plus^{10} *αρκεσει* | *ημιν κ. υμιν*: ℵ 247. Bas^{bapt} cod *υμιν κ. ημιν* | *πορευεσθε* cum ℵABDE GHSVΓΔ al^{30} fere itpler vg cop^{sch}^{w} ex^{dz} arm aeth Or^{int} ^{2,201} et ^{3,881} Aug Op (Chr omisso etiam *μαλλον*) ... ς (= Gb Sz) Ti add *δε* cum CFKL MUXΘ^{h}Π al pl ff²· cop^{wi} et^{cod} syr^{utr} Bas^{eth} et^{bapt} | *αγορασατε*: E^{3} 1. w^{scr} -*σετε* | *εαυταισ*: L al *αυταισ*

10. *απερχομ. δε αυτων* (Θ^{h}* om *αυτ.*: q Or^{int} Op *abeuntibus autem illis*; f g¹· vg *dum autem irent*; ff¹· *illae autem dum vadunt*): D *εως υπαγουσιν*, b ff²· *dum eunt*, c h *et dum eunt*, g²· *dum irent* | *αι* (L 69. al^{5} om) *ετοιμοι*: A y^{scr} sem *αι ετοιμαι*

11. *ερχονται*: D c f Or^{int} *ηλθον* | *και αι* cum ℵABCLXΓΔΘ^{h}Π unc^{8} al omn vid ff¹·²· g¹·²· vg (et. am gat mm emm) syr^{utr} arm Bas^{eth} ^{256} et^{bapt} ^{663} Or^{int} Aug Op ... Ln om *και* cum DHZ b c f h q for tol fr

14—30 Lc 19, 11—27 οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 [269.2] Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 [270.5] καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως 16 πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν

---

13. ωραν cum ℵABC*DLXΔΘ^{h}Π 1* 33. al plus^{20} it vg syr^{utr} eth$^{hr\,txt\,bis}$ sah mūnt cop arm aeth Eus$^{ps\,452}$ Ath^{1,472} Bas$^{bapt\,663}$ Chr Or$^{int\,3,882}$ Hil al ... ς (= Gb Sz) add εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται cum c^{3}ΓΠ^{3} unc^{9} al longe pl syr^{hr} mg sem

14. γαρ (et. Eus$^{theoph\,154}$ Bas$^{eth\,279}$): D arm om (Or^{3,631} η - παραβολη εστι δηλουσα οτι ως ανθρ. αποδημων etc) | ανθρωπος: C^{3}FM al mu (inprimis evglstar omissis ωσπ. γαρ, ut C^{3} notat: ειπεν ο κυριος την παραβωλιν ταυτιν· ανθρ. τησ) arm Or$^{int\,882}$ (incipit: *Homo quidam peregre proficiscens*) add τισ :: ut Lc | Δ* τ. δουλ. ιδι. | αιτου: A αυτων

15. πεντε, δυο, εν: D $\overline{\varepsilon}$ $\overline{\beta}$ ενα | Θ^{h} al δυω | ιδιαν δυναμιν: D δυν. αιτου

15. 16. ευθεως πορευθεισ cum ℵ*B b g^{1}·, item (quibus eadem lectio confirmatur) ευ. δε πο. 1. 118. 124. 243. 26^{ev} c f ff^{2}· h q syr^{hr} Op; ff^{1}· *et continuo abiit*, aeth *et abiit statim*, arm *abiit autem statim* (16^{ev} Chr cop om ευθ.) ... ς Ln Ti ευθεως. πορευθ. δε, Ln ε. π. [δε] cum ℵ^{c}ACD LXΓΔΘ^{h}Π unc rell al pler g^{2}· vg syr^{utr} Bas$^{eth\,279}$ Or$^{int\,3,883}$

16. ηργασατο cum ℵ*B*DL 69. ... ς Ln (ignorabat B) ειργασατο cum ℵ^{c}AB^{2}CΧΓΔΘ^{h}Π unc^{9} al fere omn. Cf Cram. Anecd. 4, 412: ἐργάζομαι, εἰργαζόμην, ὅπερ καὶ διφορεῖται· τινες μὲν γὰρ διὰ τησ ει διφθογγου γραφουσιν αυτο, τινες δε δια του η. | και εποιησ. cum ℵ*A*ΧΓΔΘ^{h}Π unc^{9} al longe pl q syr$^{p\,txt}$ Bas$^{eth\,279}$ ... Gb′ (prob Schu) Ln κ. εκερδησεν (:: invectum e sqq) cum ℵ^{c}A^{2}BCDL al^{20} fere, item *lucratus est* it^{pler} vg cop syr^{sch} eth$^{p\,mg}$ arm aeth Or$^{int\,3,883}$ ... al^{3} b ff^{2}· om; X add εν αιτοισ | ταλαντα sec cum ℵACDΧΓΔΠ unc^{9} al pler f q syr^{p} aeth Bas$^{eth\,279}$ Or^{int} ... Gb^{o} Ln om cum BL 1. 33. 50. 102. 124. it^{pler} vg syr^{sch} eth^{hr} sah^{mūnt} cop arm Op :: ut infra

17. ωσαυτως (D ομοιωσ) sine additam cum ℵC*L 33. b g^{2}· am for emm tol fu^{2} Or$^{int\,3,883}$ ... ς Ti add και, Ln [και] cum ℵ^{c}BC^{3}DΧΓΔΠ unc^{9} al pler a c f ff^{1}· (ff^{2}· *et similiter qui*) g^{1}· q vg$^{ed\,fu*}$ cop syrr al Bas^{eth} Op; item A al^{5} h add δε και | τα δυο: D c fr aeth^{ro} (nonPPl) Op add ταλαντα λαβων, item 253. it (exc c) vg cop (non item syr^{utr} arm) Or$^{int\,3,883}$ add λαβων | εκερδησεν sine additam cum ΚBC*L 33. 59. 102. it (exc h) vg sah^{mūnt} cop syr^{sch} arm aeth Bas$^{eth\,279}$ Or$^{int\,3,883}$ ... ς (Gb^{o}) Ti add (D praem) και αυτοσ cum AC^{3}(D)ΧΓΔΠ unc^{9} al pler h syr^{p}. Praeterea a b c ff^{1,2}· q add *in eis*, f *et*

18. το εν cum ΚBCDL unc rell al omn fere q vg cop syr^{utr} al Or^{int}... Ln add ταλαντον cum A p$^{brit\,scr}$ it^{pler} | απελθων (et. f h q vg Or^{int}): D al^{3}

τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἰπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα

---

itpler om | L al pauc ορυξεν | γην (c* την γ.) cum ℵB(c*)L 33. ff1· arm aeth (ff2· plane om) ... ς Ln Ti εν τη γη cum AC3DXΓΔΠ unc9 al omn fere itpler vg (*in terram* vel ut g2· am emm *in terra*) syrutr Orint (*in terram*) | εκρυψεν (Gb' prob Schu) cum ℵABCDL 33. ti* al7 ... ς απεκρυψ. cum XΓΔΠ unc9 al pler

19. ποιλ. χρον. cum ℵBCDGL al plus10 it vg arm cop Or2,631 etint884 ... ς χρον. ποιλ. (F πολλυν) cum AXΓΔΠ unc8 al pler syrutr al | λογ. μετ. αυτων (prob Schu conlato 18, 23) cum ℵBCDL al25 fere it (exc ff1· q) vg cop arm aeth ... ς μετ. αυτ. λογ. cum AXΓΔΠ unc9 al pl ff1· q syrutr Or3,631 bis

20. και προσελθ. (et, Orint3,884): A cop πρ. δε | ταλαντα pr: ℵ om; sec: A yscr sem h syrsch aeth om; quart: c*(suppl2)L it (exc q2) vg (exc for al) syrsch aeth Orint3,884txt (non ibidemcomm) om | παρεδωκας: 1. 122. b ff1· q syrsch etp mg arm aeth Orint δεδωκασ (*dedisti*) | εκερδησα (ff1· g1· Amb *lucratus sum*; D arm επεκερδησα, itpler vg Orint txt *superlucratus sum*) sine additam (Gb' prob Schu) cum ℵB(D)L 33. 71. 102. 124. 127. 131. it vg cop arm aeth Orint txt Amb ... ς Ti add επ αυτοισ cum ACXΓΔΠ unc7 al pler syrutr Orint comm (*lucratus sum super ea*), item EG ti* 28. 238. al plus20 add εν αυτοισ

21. εφη cum ℵBCDEKLMUΓ al plus50 itpler vg syrsch arm Orint3,884 ... ς add δε cum AFGHSVXΔΠ al pl cop syrP (f ff1· aeth *et ait*) | ευ (et. Or 2,641 et 4,463 ex Philocalia Eusprae 12,2 Cyrhr 39 Ath 1,170 et 954 Baseth250 Chr, item Homcl): A*vid (sed Cowp coniecit ευ συ) Or2,565 (pergit αγαθ. δ. κ. πι. posito αγαθε ante δουλ. cum Lc, ex quo et. ευγε memoriter adsumpsisse videtur) Baseth (in ed. Par.) ευγε, item euge it (et. δ) vg Irint240 Orint3,884 etquater | επι pr (et. Or2,565 et 4,463 itemint 4,636 et 656 Euspr Cyrhr Baseth Chr): D it vg arm Irint Orint3,884 et 2,467 Lcif al επει (D επι) επ (*quia* vel *quoniam super*) | ησ: UX al εισ

22. προσελθ. και cum ℵ*B 102. (ff1· *et cum accessisset*, gat *accessit alter et*; syrsch *et accessit*) ... ς Ln Ti πρ. δε και (U b ff2· cop om και) cum ℵCACDLXΓΔΠ unc9 al pler itpl vg syrP al Orint3,884 | δυο ταλαντ. cum ABCLΔ(sed spatio relicto)Π 1. 33. 69. 102. 124. al8 syrutr ... ς (Gb9) add λαβων cum ℵDXΓ unc9 al pler (sed al pauc ειληφωσ) it vg cop arm aeth Orint3,884 | κυριε: ℵ om | D παρεδωκεσ | ιδε: D ιδου | ταλαντα tert: VT 435. itpl (non f ff1· q) vg cop syrsch Orint om | εκερδησα (D επεκερδ., f *superlucratus sum*) cum ℵBDL 33. 102. 124. 127. 131.

δύο τάλαντα ἐκέρδησα. 23 *ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.* 24 *προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·* 25 *καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.* 26 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;* 27 *ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζείταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.* 28 *ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε*

242. (non item 71.) it vg cop arm aeth Or^{int} (h. l. it^{pler} vg Or^{int} *lucratus sum*) ... ς (Gb^{0} prob Schu) Ti add *επ αυτοισ* cum ACΧΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr}; item al pauc *εν αυτοισ*

23. *ευ*: A^{*vid} (sed Cowp. ut v. 21) rursus *ευγε*, item *euge* it (et. *δ*) vg Or^{int} | *επι* pr: D it vg arm Or$^{int\ 3,884}$ *επει* (D *επι*) *επ* (*quia* vel *quoniam super*) | *ησ πιστοσ*: B 102. (item h et v. 23 et v. 21) *πιστ. ησ* (eodem ordine Ir$^{int\ 240}$ v. 21? v. 23? Item Amb al). Versus 22. 23. praetermittunt a et vg^{cd} ap Ln

24. *δε και*: D 1. a b c g^{2}· om *και* | *εν*: D* *ενα* | *ειληφωσ*: F al pauc *λαβων* | *εγνων* (K *-νωσ*, V *-νω*) *σε*: D 46. Chr^{bis} (Cyr$^{4,533\ lib}$) om *σε*, item it^{pler} (contra f h *te quia* etc, ff^{1}· *te - esse*) vg arm Or^{int} Hil Op | *σκληροσ*: ℵ 1. 22. *αυστηροσ*, item b *austeris* (it^{rell} vg *durus*) et quidem ℵ b *ανθρ. αυστ. ει* :: ut Lc 19, 21 | *ει* (G al pauc Cyr^{4,583} post *ανθρ.*): E* om | *οθεν*: D 56. *οπου* (1. *οθεν* pro *οπου*), item (et h. v. et v. 26) *ubi* it vg·

25. *απελθων*: D 252^{*vid} *απηλθον και*, item it vg aeth Or^{int} | *ιδε*: D *ειδου*

26. *πονηρ. δουλ.* (et. Clem^{317} Or^{4,463} ex Philoc et$^{int\ 4,885}$ Cyr^{4,901} al): A it (sed c *nequam serve male*) vg Dam$^{par\ 606}$ Or$^{int\ 4,651}$ Lcif al *δου. πον.* Cf et. infra Hom^{cl}

27. *σε ουν* cum ℵBCL 33. 102. y^{scr} sem syrP ... ς Ln *ουν σε* cum ADΧΓΔΠ unc^{9} al pler it vg cop Or$^{int\ 3,885}$ (liberrime citantes om *ουν* Clem^{317} Or ^{4,463}Cyr^{4,901}, item om 36. arm Chr) | *τα αργυρια* cum ℵ*B syrP (:: *το αργυριον* ap Lc non fluct; id etiam aptius de uno talento dici videbatur) ... ς Ln Ti *το αργυριον* cum ℵ^{c}ACD unc rell al omn^{vid} it vg etc Or $^{3,295\ lib}$ et $^{4,463\ lib}$ Cyr^{4,901} al Or$^{int\ 3,885}$ et^{ubiq} (Clem^{317} *το εμον*) | *τραπεζειταισ* cum ℵB*D (:: distinxerunt grammatici inter *-ζειται* et *-ζται*, at et. inscriptiones *-ζειται* nostro sensu. Cf Steph. Thes.) ... Ln Ti *-ζιταισ* cum AB^{2}C et reliquis | *και ελθων εγω*: A j$^{cant\ scr}$ ff^{1}· g^{2}· h Or ^{3,295} et$^{int\ 2,175}$ et^{669} (sed ^{3,885} *ut veniens recepissem*) Cyr^{4,901} et$^{es\ 25}$ Chr Cassiod al *και εγω* (Cyr Chr *καγω*) *ελθ.* :: ut Lc | *αν*: L ante *εγω* pon | Δ *συν τω τοκω*

28. *ουν* (syrP habet c.*): U al pauc ff^{1}· aeth om | *δεκα*: D *πεντε*

τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 [271. 2] *τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.* 30 [272. 5] *καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.* 13, 12

31 [273. 10] *Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ·* 32 *καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει*

---

29. *παντι* (Or[3,97. 466. 761] et [4,414. 419] ubique libere, nec patet utrum e Lc an Mt afferat): D al[6] syr[sch] Chr om (it vg Or[int 3,885] *omni enim habenti* :: ut Lc) (:: omitti vult Schu conlatis 13,12 et Lc 19,26) | *περισσευθ.* (ΧΓ al *περισευθ.*): D *περισσευσεται* | *του δε μη* (Gb″) cum ℵBDL 1. 33. 102. 124. it (exc q Vict[tun]) vg syr[sch] cop (it[pler] vg *ei autem qui non habet - auferetur ab eo*; h Hil al *qui autem non habet - auferetur ab eo*; cop *hic autem cui non est, hoc quod ei sument ab eo*) ... ς *απο δε του μη* cum ACXΓΔΠ unc[9] al pler q syrP Chr Dam[par 606] (Or[3, 761] et [4,441] unde?) Or[int 3,885] :: ut Lc | *ο εχει* (Ε *εχη*): LΔ 33. 69. al[50] fere f g[1. 2. 1] vg syrP (sed var cdd) sl (Or[3,761] et [4,441]) Or[int 3,888] et [889] (at non [886]) (Chr[bis] *ο εχει* scripsit ut videtur, sed var testes) Amb Hier (Tert *fug* [14] etenim *cui habet dabitur ei; ab eo autem qui non habet, etiam quod videtur habere auferetur* omnino est Lc 8,18, nec huc trahi debet) al *ο δοκει εχειν* (:: e Lc 8,18) | *απ αυτου*: c[3]F[2]G[2]HM[mg](sic)V[2] al sat mu (inprimis evglstar) add *ταυτα λεγων εφωνει* (al om *τ. λ. εφ.*)· *ο εχων ωτα ακουειν ακουετω*, eadem Γ al plus[20] versu 30. post *οδοντων* add, nisi quod Γ al om *τα. λε. εφ.*

30. *εκβαλετε* cum ℵABCLXΓΔΠ unc[6] etc, item D 51. *βαλετε εξω* (it [exc f g[1·] nec vg] *proicite foras*) ... ς (= Gb Sz) *εκβαλλετε* cum FG[2](*om versum)H al sat mu | Ε al *κλαθμος*. Spectat huc Hom[cl 3,61] -- *και αυτος προσδοκατω ακουσαι· δουλε πονηρε και οκνηρε, εδει σε το αργυριον μου προβαλειν επι των τραπεζιτων, και εγω αν ελθων επραξα το εμον· εκβαλετε τον αχρειον δουλον εισ το σκοτος το εξωτερον.* Item [3,65] -- *ινα εν δουλε αγαθε και πιστε ακουσησ* etc.

31. *οταν δε*: Γ praem *ειπεν ο κυριοσ*, item al omisso *δε* | *αγγελοι* cum ℵBDLΠ* al plus[15] it (exc f) vg cop syr[hr] arm aeth ar[r] ar[e] Or[3,715] et[int 3,886] Eus[marc 190] et[reliq 315] Cyr[hr 237] Ps-Ath[trin 442] Chr[gue et cdd 2] Did[tri 204] et [42] (sed aliter[26]) Cyr[act 48] al Cyp al ... ς (= Gb prob Schu) praem *αγιοι* cum ΑΓΔΠ[2] unc[9] al pler f syr[utr] sl Chr[ed et mosec] (:: cf *Zach 14,5 *ηξει κυρ. ο θε. μου και παντ. οι αγιοι μετ αυτου*) | *καθισει* (KU al mu *καθησει*): L *καθεισῃ*, Γ *καθῃσῃ*

32. *συναχθησονται* cum ℵBDGKLΠΠ al plus[80] Hipp[anti 118] Eus[marc 190] Thdrt[cur 162] ... ς *-σεται* cum AEFHMSVΓΔ al pl Eus[reliq 315] Bas[se 146] Thdrt[4,452] Chr | *αφορισει* cum ℵ*LΔ 1. 209. c[ser] Cyr[hr 238] Thdrt[4,452] et[cur 162] ... ς Ln Ti *αφορισει* cum ℵ[c]ABDΓΠ unc[9] al pler Hipp[anti] Eus mare Bas[se] Thdrt[1,1017] Chr | *απ*: D *απο* | *αφοριζει*: Δ *-ρισει*, al *-ριει* ... V 87. om | *εριφων*: B *-φιων*

τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρός με. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλ-

33. *μεν* (et. $g^{1\cdot2\cdot}$ $ff^{2\cdot}$ q vg cop syr^{P} $Hipp^{anti}$ $Eus^{marc\ 190}$ $Cyr^{mal\ 863}$ $Bas^{se\ 146}$): D it^{pl} syr^{sch} etP cod arm aeth om | *αυτου* cum BDILΓΔΠ unc^{6} al pler it vg (et. am for emm ing) cop syr^{utr} al $Hipp^{anti}$ Eus^{marc} Cyp^{bis} al ... ℵA al^{3} fu (^{vid}, item $vg^{cdd\ al}$?) aeth (Clem^{140} *ο γαρ ιστασ τουσ μεν εκ δεξ. τουσ δε εξ ευω.*) Cyr^{mal} Bas^{se} $Or^{int\ 4,622}$ Cyp^{sem} Avit om; sed ℵ (item cop syr^{utr}) add *αυτου* post *ευω.*

34. *ευλογημενοι* (et. Clem^{952} et^{307} $Hipp^{anti\ 35}$ et^{118} $Or^{1,112}$ et^{463} $Const^{5,1}$ Eus^{marc} et^{es} et^{ps} $Cyr^{mal\ 869}$ al): Δ *ηυλογ.* | *υμιν*: K al *ημιν*

35. *εδιψησα* (et. Clem^{952} et^{alib} $Or^{1,112}$ et^{2,213} $Const^{5,1}$ $Eus^{ps\ 169}$ $Bas^{2,50}$ et^{210} $Bas^{se\ 146}$ al $Ir^{int\ 251}$): Δ syr^{sch} etP c.* praem *και* :: cf v. 42. Ceterum huc comparari potest Chi dictum ap $Or^{2,573}$: *και* $\overline{\text{ις}}$ *γοιν φησι· δια τουσ ασθενουντασ ησθενουν και δια τουσ πεινωντασ επεινων και δια τουσ διψωντασ εδιψων.* Item illud apud $Iust^{tr\ 47}$: *διο και ο ημετεροσ κυρ.* $\overline{\text{ις}}$ $\overline{\chi\text{ς}}$ *ειπεν· εν οισ αν υμασ καταλαβω, εν τουτοισ και κρινω.* Quod idem ap Clem^{947} (et ex Nilo ap Anast. Sin. qu. 3. *οιον γαρ ευρω σε, τοιουτον σε κρινω, φησιν ο κυριοσ*) legitur: *εφ οισ γαρ αν ευρω υμασ, φησιν, επι τουτοισ και κρινω.*

36. *περιεβαλετε με*: haec (sed *-βαλατε*) Δ primum (ex errore) ante *συνηγαγετε* scripserat | *ηλθατε* (prob Schu) cum ℵABDEFGLΔ 28. 33 69. 124. 157. al^{5} fere Chr^{gue} ... ς *ηλθετε* cum KMSUVΓΠ al pler (editum et. in Clem Or Const Eus^{ps} Bas^{se} Chr) | ℵ *πρ. εμε*

37. *οι δικαιοι*: Δ om | *ειδομεν* (KLΔΠ* al^{10} fere Const *ιδ.*) cum ℵAB^{2}DEFG KLMSUVΓΔΠ al omn^{vid} ... Ti *ειδαμεν* (I *ιδ.*) cum B*I

38. *δε*: Π* al sah Cyp om | *ειδομεν* (D Clem ante *σε* pon, item 124. v. 39. ap Bch): I *ιδαμεν*, KLΠ al Const *ιδομεν* | *η γυμνον*: D *και γυμν.* | *περιεβαλομεν*: D al pauc *-αλλομεν*

39. *ποτε δε* (et. Cyp^{ter} *quando autem*; Π* al $ff^{1\cdot}$ sah arm om *δε*): D it (exc $ff^{1\cdot}$) vg cop (ita cop et. v. 38.) Clem^{952} ($Or^{int\ 3,890\ lib}$) *η ποτε (aut quando)* | *ειδομεν* (*-ομεν* h. l. et. I): KLΠ al Const *ιδομ.* | *ασθενουντα* cum BD 124. 237. 259. Clem^{952} Cyp^{sem} (*infirmari*) ... ς *ασθενη* (Δ pparh scr sem *-νην*, item p^{scr} v. 44) cum ℵAILΓΔΠ unc^{8} al pler (it vg *infirmum*, ita et. d, et. Cyp^{bis}) $Const^{5,1}$ al :: ut vv. 36 et 39 *ησθενησα*

θομεν πρόσ σε; 40 *καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ βασιλεὺσ ἐρεῖ αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.* 41 *τότε ἐρεῖ καὶ τοῖσ ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ.* 42 *ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,* 43 *ξένοσ ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸσ καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴσ καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.* 44 *τότε*

et *ασθενουντα*, ita vv. 43 et 44 *ασθενησ* et *ασθενη* sibi respondent | *η εν*: I 48ev Cypter *και εν* | *ηλθομεν*: D pparh scr sem *–αμεν*

40. o *βασιλευσ* (et. Clem^{952} Cypter): D post *ερ. αυτ.* pon, a ff^{1}· (*respondens autem dix. illis*) Const^{5,1} om | *ενι τουτων*: I add *των μικρων*, reliquis non mutatis | *των αδελφ. μου* cum ℵAB^{2}DILΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} (sed al pauc transpon) it^{pler} vg sah (om *μου*) cop syr^{utr} al Clem^{952} (ubi vv. 34–40 affert) Or$^{int\ 3,889\ sq}$ („ad iustos quidem dicit: – *fratribus meis* – ad iniustos autem sic – non adiiciens *fratribus meis*, quemadmodum cum loqueretur ad iustos. Nam" etc) Const^{5,1} Eus$^{ps\ 169}$ Bas monast^{535} al Cypter al mu ... B* ff$^{1.2}$· Clem^{271} et^{467} (utroq loc libere: *εφ οσον δε φησιν ενι τουτων εποιησατε των ελαχιστ. εμοι εποιησατε. ο γαρ ενι τουτων των ελαχ. πεποιηκατε εμοι πεποιηκατε.* Item^{807} *λεγων*: *εφ οσον εποιησατε τοισ μικροισ τουτοισ εμοι εποιησατε*) (item libere Or$^{int\ 3,880}$ *domini dicentis*: Quamdiu uni ex minimis istis fecistis, mihi fecistis. Eus$^{ps\ 909}$ *υφ ων τρεφομενοσ λεξω· εφ οσον εποιησ. ενι τουτ. τ. ελαχ. εμοι εποι.*) Hil^{semel} (alibi^{sem} add) Amb^{saep} al mu om, hinc Ln [*τ. αδ. μ.*]

41. *πορευεσθε*: ℵ Hipp$^{anti\ 35}$ (item Iust$^{tr\ 76}$ et Hom$^{cl\ 19,2}$: vide post) *υπαγετε* | *κατηραμενοι* cum ℵBL 33. 102. Cyr$^{ioh\ 814}$ ... ς Ln Ti *οι κατηρ.* cum ADΓΔΠ unc^{8} al pler Or^{1,113} et^{4,463} Hipp$^{anti\ 35}$ Const^{5,1} Eus$^{ps\ 674}$ Caes^{79} et^{96} Cyr$^{ioh\ 540}$ Bas$^{eth\ 267}$ et^{alib} Bas$^{se\ 146}$ al | *εισ το π. τ. αιω.* (40* *εξωτερον*): cf Iust$^{tr\ 76}$ et Hom$^{cl\ 19,2}$ *εισ το σκοτοσ το εξωτερον* | *το ητοιμασμ.* (RF *–μενω*) cum ℵABILΓΔΘ^{h}Π unc^{8} al pler f g^{2}· l q vg sah cop syr^{utr} go al Or^{4,463} et$^{int\ 3,1}$ et^{113} Hipp$^{anti\ 35}$ (sed post *το ητοιμ. τω* usq *αυτου* add *ο ητοιμασεν ο πατ. μου*) Eus$^{es\ 457}$ et$^{ps\ 674}$ et^{alib} Const^{5,1} Didmani^{13} Cyr$^{ioh\ bis}$ Bas^{eth} et^{alib} Bas^{se} al Tert^{sem} Aug^{ter} ... D 1.22. a b c ff$^{1.2}$· g^{1}· h Ir$^{int\ 221}$ et^{275} et^{287} Or$^{int\ 3,885}$ et$^{2,177.\ 298}$ Cypter Hil^{ter} Aug^{saep} al *ο ητοιμασεν ο πατηρ μου* (Gb'), item Clem^{69} *aliud ο ητ. ο κυριοσ* (Clem^{ro} ap Ir$^{int\ 176}$ *deum omnipotentem – qui ignem praeparaverit diabolo et angelis eius* nil probat, neque magis Tert^{sem} *diabolus abierit in ignem quem praeparaverit illi deus et angelis eius*). Accedunt vero Iust$^{tr\ 76}$ et Hom$^{cl\ 19,2}$ (post *το σκ. το εξωτ.*) *ο ητοιμασεν ο πατηρ τω διαβολω* (ita Hom; Iust *τω σατανα*) *κ. τοισ αγγ. αυτ.*

42. *εδιψησα* (et. Eus$^{ps\ 674}$ Const^{5,1} Bas$^{eth\ 267}$ Bas$^{se\ 146}$): BL syr^{sch} aeth praem *και* (:: cf ad v. 35.)

43. *γυμν. κ. ου περιεβ. με*: ℵ* (suppl^{c}) 124. 127* om

44.

ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

1 [274.1] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 2 οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

Mc 14, 1 Lc 22, 1

3 [275.6] Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνω-

3 ss Mc 14, 1 s Lc 22, 2 Io 11, 47

---

44. αποκριθησονται. cum ℵBDILΘ^{h} unc^{11} al^{150} fere itpl am for san sah cop syr^{utr} arm aeth go Const^{5,1} Cyp al ... ς (= Gb Sz) add αυτω cum minusc vix mu (1. post και αυτοι) f ff^{2}· h vg^{ed} et gat mm emm ing | και: ℵ* (suppl^{c}) cop^{dz} om | ποτε: G al add δε | ειδομεν: AKLΘ^{h} al mu ιδομ. | A* ου διακονησαμεν, ℵ ουκ ηδιηκονησαμεν

45. αποκριθησεται: U add και | τουτων των: Γ 124. 157. al^{10} fere Chr mont^{f} et^{gue} add αδελφων μου των (et. E* iam scripserat αδελφ sed interrupit scripturam); Chr$^{mo\,6}$ et^{al} habet τ. ελα. τουτ. των αδ. μου. At cf Or$^{int\,3,890}$ supra ad v. 40, quocum consentit schol vetus.

XXVI. 1. οτε: U ως | ετελεσεν: M 248. Chr (et.$^{mo\,6}$, non item$^{edd\,2}$) συνετελεσεν | παντας (it^{pler} vg *sermones hos omnes*, q *hos serm. omn.*; sed d *omnes serm. hos* et h *omnia verba haec*): ΕΓ 124* 157. al^{40} fere (vg^{cod} ap Gb, sed non am fu for emm san ing al) om. Contra Or$^{int\,3,890}$ „et vide quia non dixit simpliciter *postquam consummavit omnes sermones*, sed addidit *hos omnes*, id est quos iam locutus fuerat, non quos adhuc fuerat locuturus." | αυτου: D 47^{ev} om (238. om τ. μαθ. αυ.)

2. οιδατε: D om | γινεται (d *fit*) et παραδιδοται (b *traditur*): it vg Or$^{int\,3,891}$ *fiet* et (et. d, sed exc b) *tradetur*

3. οι αρχιερ. (Gb′) cum ΝABDLΘ^{e} al plus^{15} a b ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ l vg sah cop aeth arp Or$^{int\,3,891}$ in^{comm} Aug ... ς add και οι (Sa om) γραμματεις cum ΓΔΠ unc^{8} al pler c f g$^{2.}$ h gat syr^{utr} arm Chr Or$^{int\,3,891}$ in^{txt} :: cf Mc et Lc | B* om του λαου | καιαφα (ita et. q am al cop etc): D 64. it (exc q) vg (exc am) sah καϊφα

4. συνεβουλευσαντο (it vg *consilium fecerunt*): D Chr (ex$^{edd\,7}$, sed^{gue} -σαντο) -λευοντο (d *consiliabantur*) | δολω κρατησ. cum ΝABDLΓΔΠ unc^{9} al longe pl it vg syr^{utr} arm aeth Chr Or^{int} ... ς (=Gb Sz) κρατ.

σω. 5 ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 [276. 1] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πολυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; 9 ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. 10 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ. 11 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 [277. 4] βαλοῦσα γὰρ

6–13 Mc 14, 3–9 Io 12, 1–8 (Lc 7, 36 sq)

δολ. cum minusc sah cop | και αποκτειναωσιν (al[10] fere απολεσωσιν): ℵ* 36. 40. 61. 258. om

5. ινα μη: L μηποτε (a f ff[1·] g[1·2·] vg *ne forte*) | γενηται: P al pauc γενεται

6. λεπρου (it vg *leprosi*): D* λεπρωσου

7. εχον. αλαβ. μυρ. (prob Schu) cum ℵBDLΘ[e] 13. 33. 69. 102. 124. 48[ev] it vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[gue] Or[int 3,892] ... ς Ti αλαβαστρ. μυρ. εχ. cum ΑΓΔΠ unc[9] al pler Bas[eth 262] (Chr[edd] et[mosce]) | πολυτιμου cum ℵADLΜΠ 33. 157. al[30] fere syr[sch] et[p] mg (sah[vid] cop[vid]) Chr [gue] ... ς Ti βαρυτιμου cum ΒΓΔΘ[e] unc[8] al longe pl Bas[eth] (Chr[edd] et[mosce]) | επι της κεφαλης cum ℵBDMΘ[e] 1. 13. 69. 106. al[15] fere Chr (et.[gue]) ... ς Ti επ. την κεφαλην cum ALΓΔΠ unc[8] al pler Bas[eth] | ανακειμενου (et. d ff[1·] g[1·2·] l vg): D[gr] a b c f ff[2·] h q mm Amb Or[int 3,892] add αυτου (*supra caput eius recumbente ipso* [*eo*])

8. οι μαθητ. cum ℵBDLΘ[e] 33. 69. 102. 124. 48[ev] it (exc[a]) vg sah cop arm ... ς (Gb[00]) add αυτου cum ΑΓΔΠ unc[9] al pler c f q syr[utr] aeth Bas[eth] Chr Or[int] | αυτη: 61. 63. 71. 157. a b syr[hr] arm Bas[eth] add του μυρου (b [non a] al *huius unguenti*)

9. ἐδυνατο cum ℵB*KLΔΘ[e]Π al[10] ac plurib Amphil[482 sq] ... ς Ln ηδυνατο cum AB[2]DΓ unc[8] al pler Chr[gue] Bas[eth] Bas[se]. | τουτο cum ℵABDE*LΔ Θ[e]Π (in E iam scriptum erat πρ, quo eraso το μυρ. repositum) al[20] fere it (exc[a]) vg sah cop syr[utr] arm aeth Bas[eth 262] Bas[se 109] Or[int 3,892] ... ς (= Gb Sz) add το μυρον cum K[corr]Γ unc[8] al longe pl c q Chr (et.[gue]) :: cf Mc et Io | πτωχοισ cum ℵBFGLMU[e] 1. 33. 69. al sat mu Amphil[482] Bas[eth] (Chr[ed]) ... Gb + Sz Ln Ti praem τοισ cum ADEHKSV ΓΔΠ al[70] fere Chr[gue] et[mo 4] (et[fl]) :: Mc τοισ, Io sine τοισ

10. ο ις: D om ὁ | γαρ (et. b f ff[2·] h q vg[ed] cop syr[P] Bas[eth]): ℵ[ca] (sed[cb] restituit) 1. al pauc a c ff[1·] g[1·2·] am fu for ing al sah cop[dz] syr[sch] arm aeth (Or[int 3,894]) om | ηργασατο cum ℵ*D X[scr] (:: cf ad 25, 16 Mc 14, 6) ... ς Ln Ti ειργασ. cum ℵ[c]ABL unc[12] al fere omn | εισ εμε: M εν εμοι

11. παντοτ. γαρ τ. πτωχ. cum ℵABDGKLSUVΔΠ al pl it vg sah syr[utr] arm Chr[gue] (Or[int 3,17] nisi est e Mc) ... EFHMΓ al plus[60] cop aeth Amphil [482] Chr[ed] et[mo 6] τουσ πτωχ. γαρ παντοτ.

αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. 13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14—16 Mc 14, 10 s Lc 22, 3—6 (Zach 11, 12) 14 [278. 2] Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 15 εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. 16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17—19 Mc 14, 12—16 Lc 22, 7—13 17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; 18 ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ

---

13. *αμην*: B²Δ q arm add *δε* (syr^{sch} *et amen*) :: e Mc | *εαν*: DL al pauc Or^{4,14} cat^{ox} *αν*

14. *ισκαριωτης* cum ℵABL unc^{12} al omn^{vid} vg^{ed} (tol *iscarioth*) sah cop syr^{p} Or^{4,385} Eus$^{dem\ 468}$ et^{479} Chr: D f for syr^{sch} *σκαριωτης* (*-thes* f), c q *scariotha* (*-ta* q), a b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ ing mm gat *scarioth*, h *carioth*, ff$^{1\cdot}$ am Or$^{int\ 3,894}$ *scariot*

14. 15. *πορευθεις* et *ειπεν*: D *πορ.* et *και ειπεν*, it vg syr^{sch} aeth Or^{int} *abiit* (d *abit*) - *et ait* (*dixit*). Praeterea D it vg cop syr^{sch} aeth Eus$^{dem\ 468}$ et^{479} Or$^{int\ 3,894}$ et^{2,161} (non item Or^{4,385} Chr) add *αυτοις*

15. *και εγω* (Gb$^{\prime}$) cum ℵDE^{2}FGHMUVΓΔ al pl Const^{126} Chr^{sem} (et.gue et$^{mo\ 6}$) ... ς Ln Ti *καγω* cum ABE*KLS^{sil}Π al pm Or^{4,385} Eus$^{dem\ bis}$ Ath$^{ps\ 851}$ Amphil^{483} Chr^{sem} (et.gue et$^{mo\ 6}$) | *αυτω*: A *αυτων* | *τριακοντα*: ℵD $\overline{\lambda}$ | *αργυρια* cum ℵBLΓΔΠ unc^{9} al pler Or Eus$^{dem\ 468}$ Const Amphil Chr, item *argenteos* c f ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg, item A *αργυρα* ... D a b q Eus$^{dem\ 479}$ Or$^{int\ 3,894}$ *στατηρας* (*stateres*), 1. 209. h *στατηρας αργυριου* (*sta. argenteos*) :: cf LXX: *και εστησ. τον μισθ. μου τριακ. αργυρους*

16. *παραδω* cum ℵABLΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pl} (et. d) vg sah syr^{utr} aeth Chr ... D b c h q cop syr^{hr} arm Eus$^{dem\ 468}$ Or$^{int\ 3,894}$ add *αυτοις*

17. M^{mg} al pauc *προσηλθον αυτω οι μαθητ. αυτου λεγοντ. αυτω* | *λεγοντες* absque *αυτω* cum ℵBDKLΔΠ 1. (*λεγ. τω* $\overline{\text{ιυ}}$) 33. al^{20} fere it (exc^{2}) vg sah cop syr^{p} arm Hil ... ς (Gb^{00} prob Schu) Ti add *αυτω* cum AΓ unc^{8} al longe pl f q syr^{sch} aeth Or$^{int\ 3,895}$ | *ετοιμασωμεν* cum ℵABLΓΔΠ unc^{7} al pl Thph$^{alex\ 640}$ Chr ... DKU 1. 69. al plus^{60} Or^{3,256} (certe sic Delarue) Chr$^{cdd\ aliq}$ *ετοιμασομεν*. Spectat huc quod Epiph ^{30,22} ex evgl Ebionitarum affert: *εποιησαν - οι εβιωναιοι - τουσ μαθητασ μεν λεγοντασ· που θελεισ ετοιμασομεν σοι το πασχα φαγειν; και* (cf Lc 22, 15) *αυτον δηθεν λεγοντα· μη επιθυμια επεθυμησα κρεασ τουτο το πασχα φαγειν μεθ υμων ;*

18. *ο δε*: LM 13. 33. 69. al^{10} fere a ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ (non item b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ h q) vg aeth Or$^{int\ 3,895}$ add $\overline{\text{ις}}$ | *ειπεν*: KMΓ al mu a b c d sah cop syr^{sch} arm aeth add *αυτοις* | V *υπαγε* | *ο διδ. λεγει*: A om | *εγγυς* (et. ℵAB): D *ενγυς* | *ποιω* (it^{pler} vg *facio*): D *ποιησω*, d q Or$^{int\ 3,896}$ *faciam*

ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. 21 [279. 4] καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 [280. 1] καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 [281. 2] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει. 24 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. [282. 6] οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 25 [283. 10] ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας.

20–29 Mc 14, 17–25 Lc 22, 14–23

19. συνεταξεν: M*U al10 fere προσεταξ. | κ. ητοι. το πασχα: G om. Chr totum versum praeterit.

20. δωδεκ. (ND β̄) μαθητ. (106. a b c h vg exc am aeth add αυτου) cum ℵALMAΠ 33. 157. al10 fere it vg cop syrP ethr arm aeth Chrsem (syrsch Orint 3, 896 cum discip. suis sine δωδ.) ... ς om μαθητ. cum BDΓ unc8 al pler sah Chrsem (Eusdem 475 ανεκειτο μετ. των δωδεκα, εσθιοντων τε αυτων ειπεν· αμ. αμ. λεγω υμιν etc) :: Mc 14, 17 μετ. τ. δωδεκ. non fiunt, nec aliter ibi it vg etc

21. ειπεν: ℵ λεγει | αμην: V add δε

22. αυτω: D 69. 102. 124. al pauc it vg cop (non item sah) aeth Eusdem 475 Orint 3, 896 (Or4, 436 και λυπ. σφο. ηρξαντο λεγειν· μητι εγω ειμ. κυρ.) om | εισ εκαστ. (Gb′) cum ℵBCLZ 33. 102. sah aeth (it vg Orint singuli), item addito αυτων DM al10 syrsch (unus unus) syrP mg cop (d unusquisque eorum) ... ς εκαστ. αυτων cum AΓΔΠ unc8 al pler arm syrP txt Eusdem (Chredd etcdd εκαστ. sine αυτων)

23. ο εμβαψασ (et. Or1, 407 et 442): D ο ενβαπτομενοσ :: ut Mc | μετ εμ. τ. χειρ. εν τω τρυβλ. (Or1, 407 εισ το τρυβλ.) cum ℵABLZ al5 it vg aeth (arm, sedcdd τ. χει. μ. εμ.) Or1, 407 Orint 3, 897 bis, item sed την χει. με. εμ. syrutr (εν τω τρυβλιω syrP etiammg graec) Or4, 442; item D sah cop τ. χει. με. εμ. εισ το τρυβλ. (D τρυβαλιον, d parapside) ... ς Ti μετ εμ. εν τ. τρυβλ. τ. χειρ. cum ΓΔΠ unc9 al pler

24. ο μεν cum ℵABCL unc12 al pler it vg etc (209. c q syrutr Orint 3, 897 praem και) ... DΣ al4 Chrcdd 5 add ουν | Δ περι εαυτου | καλον: D praem δια τουτο (d propter hoc), itemvid a propterea vero | ει ουκ: ΔΔ al η ουκ | Δ εγενηθη. Comparari huc (et ad 18, 6 sq) potest Clem1. cor 46: μνησθητε των λογων ιυ του κυρ. ημων. ειπεν γαρ· ουαι τω ανθρωπω εκεινω· καλον ην αυτω ει ουκ εγεννηθη, η ενα των εκλεκτων μου σκανδαλισαι.

25. ιουδασ: D al pauc o ιουδ. | ραββει cum ℵABDEFKΔ (alibi et. CMPXΓΔ) pparh scr sah ... ς Ln ραββι cum CGHLMU (SV e silentio) al fere omn cop | λεγ. αυτω: ℵ Vcant scr a b c f ff2. h q Orint 3, 898 add ο ις

1 Co 11, 23–25 26 [284. 1] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 [285. 2] καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· 28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφε-

26. εσθι. δε αυτ. (ita et. f ff^{1} vg Or$^{int\ 3,898}$): D 69. a b c ff^{2} h q (g$^{1.2}$?) syr^{utr} αυτ. δε εσθι. | ο (M om) ις: D ante λαβων, Δ om | αρτον cum ℵBCDGLZ 1. 33. 102. al^{20} fere Chr^{bis} ... ς Ti τον αρτ. cum ΑΓΑΠ unc^{3} al pler Bas$^{eth\ 254}$ | ευλογησας cum ℵBCDGLZ 33. al vix mu it vg sah cop syr^{sch} etp mg arm aeth ... Gb″ Sz ευχαριστησας cum ΑΓΑΠ unc^{3} 1. al plus^{130} syr$^{p\ txt}$ ar^{e} ar^{r} Bas^{eth} Chr Or$^{int\ 3,898}$ | δους τοις μα. ειπεν cum ℵ(sed δους ex εδιδου corr, ab ℵ^{a}?)BDLZ 1. 13. 33. 69. 118. 209. cop (d *et dans - dixit*) ... ς Ti εδιδου τ. μ. και ειπ. cum ΑCΓΑΠ unc^{9} al pler (al pauc Chr εδωκεν) Bas^{eth}, item *et dedit* (b ff$^{1.}$ vg *deditque*) - *et ait* it^{pler} (sed c h Or^{int} sah *et* [h sah om] *dedit - dicens*) vg syr^{utr} arm aeth | μαθηταισ: U al mu it vg syr^{sch} aeth Or^{int} add αυτου

27. ποτηριον cum ℵBEFGLZΔ 1. 28. 33. 102. al^{10} fere (sah cop) Chr^{fl} ... ς Ln το ποτη. cum ACDHKMSUVΓΠ al pler | και ευχαρ. cum ℵABDΓΠ unc^{9} al pler cop Chr Or$^{int\ 3,898}$ (it^{pler} vg *et accipiens calicem gratias egit et dedit*) ... Ln om και cum CLZΔ 1. 33. 157. 252* q (*accipiens calic. gratias agens dedit*) arm | πιετε: b g$^{1.}$ h cop syr^{sch} Clem$^{186\ lib}$ Or$^{3,194\ lib}$ (sed Or$^{int\ 3,898}$ om λαβ.) Cyr^{4,360} Amb Epph^{cantic} λαβετε (b g$^{1.}$ h Amb Epph *accipite et*) πιετε | πιετ. εξ αυτ. παντ. (παντ. om b, item D^{gr} sed deficit membrana): a c om

28. γαρ (et. Cyr^{4,360} Or$^{int\ 3,898}$ Cyp al): c^{3} 1. 22. al plus^{30} (inprimis evglstar) a c syr^{sch} aeth Chr Ir$^{int\ 332}$ om (Or$^{3,194\ lib}$ τουτο μου εστ. το αιμ. το υπ. υμ. εκχ. εισ αφ. αμ.) | μου της cum ℵBDLZ 33. (102^{vid}) cop syr^{sch} Cyr^{4,360} ... ς μου το της cum ΑCΓΑΠ unc^{9} al fere omn syr^{P} Chr (it vg Ir^{int} *sanguis meus novi testamenti*, sed g$^{1.}$ Cyp Or$^{int\ txt}$ et^{com} om *meus*) | της διαθηκ. cum ℵBLZ 33. 102. (sah, vide Pist ad h. v.) Cyr^{4,360} ... ς Ln τ. καινης διαθ. cum ACDΓΔΠ unc^{9} al fere omn it (b *novi et aeterni test.*) vg cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\ 332}$ Or^{3,898} Cyp al, item Chr^{txt} (sed$^{com\ lib}$ το αιμ. μου το εκχ. εισ αφ. αμαρτ.) | περι (et. Clem^{186}): D Or^{3,194} (vide ante) Cyr^{4,360} Chr υπερ | εκχυννομενον cum ℵABCDLZΔΠ* 1. 33. al (23, 35 et. G) ... ς εκχυνομ. cum EFGHKMS UVΓΠ^{2} al pler. Cf ad vv. 27 et 28 Pist: ελαβον το ποτηριον του οινου, ευχαριστησα αυτο, εδωκα αυτο υμιν, οτι τουτο εστιν το αιμα της διαθηκης, ο εκχυθησεται περι υμων εισ αφ. αμ. υμων.

26-28. Huc et ad ll. pp. spectat Just$^{ap\ 1,66}$: οι αποστολοι εν τοις γενομενοις υπ αυτων απομνημονευμασιν, α καλειται ευαγγελια, ουτως παρεδωκαν εντεταλθαι αυτοις τον ιν, λαβοντα αρτον ευχαριστησαντα ειπειν· τουτο ποιειτε εισ την αναμνησιν μου, τουτεστι το σωμα μου· και το ποτηριον ομοιωσ λαβοντα και ευχαριστησαντα ειπειν· τουτο εστιν αιμα μου, και μονοισ αυτοισ μεταδουναι. Item$^{tr\ 70}$: οτι μεν ουν

σιν ἁμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.

30 [286.6] Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Mc 14, 26—31 Lc 22, 39
31 [287.4] τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. [288.6] γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. Zach 13, 7
32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
33 [289.1] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδα-

---

και εν ταυτη τη προφητεια περι του αρτου, ον παρεδωκεν ημιν ο ημετερ. χς ποιειν εις αναμνησιν του τε σωματοποιησασθαι αυτον δια τους πιστευοντας εις αυτον, δι ους και παθητος γεγονεν, και περι του ποτηριου, ο εις αναμνησιν του αιματος αυτου παρεδωκεν ευχαριστουντας ποιειν. Ibidem [41]: η τησ σεμιδαλεως δε προσφορα τυπος ην του αρτου τησ ευχαριστιασ, ον εισ αναμνησιν του παθουσ ου επαθεν - ις χς ο κυρ. ημων παρεδωκε ποιειν.

29. ου μη cum ℵDΣ 1. 33. 69. 102. 116. 209. 241* 8pe a b c ff1· g1· h q vg arm aeth (Clem[186] πρ. τ. μαθητ. λεγων· ου μη πιω etc, item Eus[es 454] Epiph[401] λεγοντοσ· ου μη πιω) Or[2,194] Cyr[4,466] Chr Ir[int 332] Cyp al ... ς οτι ου μη cum ABCLΓΔΠ unc[9] al pler f ff2· g2· gat mm cop syr[utr] Epiph[389] (λεγοντοσ οτι ου μη πιω) Or[int 2,599] :: ut Mc | τουτου του: ℵ*CL om του, Δ al arm om τουτ. | γενηματοσ cum ℵABC DEFHLMUVΓΔΠ al pl ... ς γεννημ. cum GKS[sil] al sat mu (γεννημα syrP mg gr) (ff1· g1·2· vg Eucher *genimine*, f Ir[int] Or[int] *generatione*, a b c ff2· h q Cyp *creatura*) | πινω (et. Cyr[4,466]): D 25. Chr[sem] (sed[sem] et. πινω) πιω (Clem[186] τ. αμπελ. ταυτησ μεχρισ αν πιω αυτο μεθ υμ. εν etc Or[2,194] απο του νυν εωσ αυτο πιω μεθ υμ. καιν. Eus[es 454] ελεγεν· ου μην πιω αυτον [τ. οινον] εωσ αν πιω αυτον καιν. με. υμ., item[448] ειπων· εωσ αν πιω αυτο καιν. με. υμ. Epiph[389] et[402]) | μεθ υμ. καιν. cum ℵABDΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg cop syr[utr] al Or[2,194] (vide ante) et[int 2,599] et[saep] Ir[int 332] al ... CLZ 1. 28. 33. 209. al[2 scr] aeth Eus[es] et[ps] (vide ante) Cyr[4,466] Epiph[389] Chr καιν. (q Clem om) μεθ υμ. (c om μ. υ.)

31. εν εμοι: L ἐν μοὶ | διασκορπισθησονται cum ℵABCGH*ILM al[40] fere Or[4,458] ... ς -σεται cum DEFH[2]KSUVΓΔΠ al pl Or[4,412] Eus[ecl 130] (ο ευαγγελιστησ το· παταξον [ita et. Iust[tr 53] item LXX ex Α; Eus[ps] παταξοι] τον ποιμ. κ. διασκ. τα πρ. τησ ποι.) et[ps 382] Chr. Cf Barn[5] λεγει γαρ ο θεοσ - οταν παταξωσιν τον ποιμ. εαυτων (ita ℵ; ed οτ. παταξω τ. ποι.) τοτε απολειπεται (ita ℵ*, item ℵ[2] τοτ. σκορπισθησεται και απολειται, sed[ed] τοτε σκορπισθησεται) τα πρ. τησ ποι.

32. Cf huc Valentt ap Thdot[974] και προαξω υμασ, λεγει, τη τριτη των ημερων εισ την γαλιλ.

33. ει (ℵ* om; scriptum fuisse suspicor ΙΠ, unde facillime Ι excidit) cum

Io 13, 38 Lc 22, 34 λισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με. 35 [290.6] λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

26–41 Mc 14, 32–38 Lc 22, 40–46 Io 18, 1 36 [291.1] Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανεί, [292.6] καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημο-

---

ABCDEGHILMSUVΓΔ al plus[100], item *si* a b c ff[2·] q sah cop Or[3,900 bis] ... ς (= Gb Sz) *ει και* (*et si* f ff[1·] g[1·2·] h vg) cum NᶜFKΠ al sat mu[vid] it[5] vg syr[utr] arm aeth Or[4,412] et[457] Bas[2,159] (et[eth241] item Chr[sem] *καὶ ει*) Chr Or[int 3,900 sem] (*et si*) :: ut Mc | *εγω* cum ℵABC*DILSVΔΠ al pl it[pler] vg syr[utr] Or[4,412] et[457] item[int] ... Gb + add *δε* cum C[3]EFGHKMUΓ al plus[70] h sah cop arm aeth Bas[eth241] (item[2,159] et Chr *αλλ εγω*) | *σκανδαλισθησομαι*: F add *εν σοι*

34. *εν* (et. f ff[1·] g[1·2·] vg Or[int bis]): D a b c ff[2·] h q fu Chr om | *πρ. αλεκτ. φωνησαι*: L 1. 209. a Or[1,401] *πριν* (L *πρ. η*, Or *προ*) *αλεκτοροφωνιασ*, *ante galli cantum* | *τρισ*: A post *απαρν. με*, item sah cop | *απαρνηση* cum ℵADILΓΔΠ unc[9] al pler ... BC al[10] fere cat[oxon] *-νησει* | *με*: ℵ*(ᶜ postpon) 33. 157. it vg Or[int 3,900 sq ter] Hil ante *απαρν.*

35. *ο πετρος*: D om ὁ | *απαρνησομαι* (H *αρν.*) cum ℵBCDFHILMSΓΔ al pl Chr[bis] ... Gb' *-σωμαι* cum AEGKUVΠ al[70] fere | *ομοιως και* cum ℵBCD I[vid]LS al mu[vid] it (exc q; a *similiter etiam et*) vg syr[utr] arm Or[int 3,900] ... Gb (sed + *δε*) Sz *ομοι. δε και* cum AEFGHKMUVΓΔΠ al plus[130] sah cop aeth | *ειπον*: 33. 69. *ειπαν*

36. *με. αυτ. ο ις* (cop om *ο ις*) ita et. f h Or[int 3,901] Hil: D a b c ff[1·2·] g[1·2·] q arm *ο ις μ. αυτ.* | *γεθση-* c. ℵABCFKLM*SUΓΠ al pl sah cop syrP mg gr, item D arm *γεθσα-*, M[2] cop[cd] *γηθση-*, K *γηθσση-* ... EG*et[2]HVΔ 126. etc *γεσση-*. Item *gethse-* ff[1·] g[1·2·] vg (et. san ing al), *gethsa-* d[2] f gat mm, *getsa-* d*ff[2·], *gedsa-* a b; *gesse-* q, *gese-* am fu, *gessa-* ch | *-μανει* (Gb''Sz) c. ABCDEFG[2]IKSVΔ al longe pl sah, item KLUΓΠ al mu cop it vg syrP mg *-μανι* ... ς *-μανη* c. G*HM al sat mu. Adde aeth *gethaseman*, syr[sch] *gedsimon* | *τ. μαθητ.* cum BI[vid]LΓΔΠ unc[9] al longe pl sah Chr ... Ln *τ. μαθ. αυτου* (:: ut Mc) cum ℵACD 1. 131. 209. al[35] fere it vg cop syr[utr] aeth Hil ... 69. 124. 300. al pauc arm *αυτοισ* | ELU al mu *καθησατε* | *αυτου* (et. syrP mg gr; 33. *ωδε*, al[2] *εκει*): ℵC* 61. 300. om | *εως ου* cum BEFGHISUVΓ al longe pl; item A *εως ου αν* (ita Ln) ... DKLM[2]Δ al[13] Chr[txt] cat[oxon] *εως αν* ... ℵCM* 22. 28. 33. al[4] Chr[com] *εως* (:: ita Mc) | *εκει προσευξ.* cum ℵBDL 33. 69. 102. 157. a b c f ff[2·] h q sah cop aeth Or[int 3,902] Hil (item ff[1·] g[1·2·] vg *illuc et orem*) ... ς Ti *πρ. εκει* cum ACIΓΔΠ unc[9] al pler syrP (syr[sch] arm om *εκει*) Chr | *προσευξωμαι* cum ℵABCILΔΠ unc[7] al pl ... DFHΓ 22. 28. 262. ti* al[30] fere Chr[semel etsem ex cdd[3]] cat[oxon] *-ξομαι*

37. Γ *ζεβεδδαιου*, ut solet

νεῖν. 38 [263.4] *τότε λέγει αὐτοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.* 39 [294.1] *καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενοσ καὶ λέγων· πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο·* [295.1] *πλὴν οὐχ ὡσ ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡσ σύ.* 40 [296.2] *καὶ ἔρχεται πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύδοντασ, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτωσ οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ'*

---

38. *αιτοισ* sine additam cum ℵABC*DIL 1. 33. 69. al vix mu b c ff1.2. g1.2. l q vg syrsch sah cop arm aeth Chr ... Gb + Sz Ti add *o* $\overline{\text{ις}}$ cum c3ΓΔΠ unc9 22. 131. 157. 238. 262. al120 fere a f h syrP sl

39. *προσελθ.* (Gb' Sz prob Schu conlatis 21, 28. 28, 2. 9. 18. et *προερχ. inaudituм ap Mt* dicit) cum ℵACDILΓΔΠ2 unc6 1. 33. 69. al100 fere syrP (d *accedens*) Chrcdd pler ... ϛ Ln Ti *προελθ.* cum BMΠ* al sat mu, item *progressus* it vg Orint Hil al, item ut vdtr sah cop al | *πατερ* cum LΔ 1. 209. al10 a am Iusttr99 (*ηυχετο λεγων· πατερ, ει δυ. εστι, παρ. το πο. του. απ εμ. και μετα τουτο ευχομενοσ λεγει· μη ωσ εγω βουλομ. αλλ ωσ συ θελεισ*) Valentt ap Ir38 (*εν τω ειπειν· πατερ, ει δινατον, παρελθετω απ εμ. το ποτ.*) Or1,291 et 292 bis (*ο μεν ματθ. ανεγραψε λεγοντα τον κυριον*, additis et. Lcae et Mci locis) item 1,409 (ibidem Cels *ω πατερ, ει δυναται το ποτη. τουτο παρελθειν*) 1,784 item 4,248 et 443 nec nonint 3,902 sq et 952 Eusdem 224 etes 544 etps 53. 55. 550. 552 Ath1,456. 709 etps 817 Ps-Ath2,500 Didtri 3,21 (*το εν ματθ. εμφερομενον*) Cyr4,331 Bas1,290 ter et374 Bas^{se} 170 ss quater Chr Cypbis Hilbis (et. de ps. 41 ap Galland 5, 91) Hier (sed non ad h. l.) Augalliq (sed non cons 3,10) al :: tam mira patrum auctoritas accedit ad gravitatem codicis L, qui toties solus vel fere solus ℵ et B confirmat... ϛ Ln add *μου* cum ℵABCDIFΠ unc9 al pler it (exc a) vg (exc am; praeterea g1.2. vged etcdd pler *mi pater*, contra v. 42. it vg *pater mi* vel *meus* non fluct) sah cop syrutr arm aeth Hilter Ambplerumq Hier (ad h. l.) Augcons (:: cf infra v. 42.) | *ιστιν* (et. Iusttr Or1,292 bis et 410): Valentt ap Ir38 Or1,409 et 734 et 4,248. 443 Eusdem etes etquater ps Athter Ps-Ath Didtri Cyr Basquater Bas^{se} quater Chr om | *παρελθατω* cum ℵACDEFGLΔ 28. 33. 124. pparh scr ... ϛ *-θετω* cum BHIKMSUVΓΠ al pler (idem editum in Iust Ir Or Eus etc) | *αλλ ωσ συ*: post haec in evglstariis adduntur Lc 22, 43 sq *ωφθη δε αγγελοσ* etc, similiter addita habent c3mg 69. 124. al pauc vel *ἀπ' οὐρανοῦ* el mg (Mmg *υπαγε εισ λουκ. κεφ. σπγ' ωφθη δε αυτω*)

40. *κα*: cmgMmgr 69. al mu (inprimis evglstar) add *αναστασ απο τησ προσευχησ* (:: e Lc 22, 45) | *μαθητασ*: Dcorr* al it (exc g2.) vg (sed non am san ing2 emm al) cop (non item sah) syrsch aeth Orint 3,903 Hil add *αιτου*, D* Chr *αιτοισ* pro *τουσ μαθ.* | *αυτουσ*: L post *καθευδ.* | *τω πετρω*: EKMΠ 69. 248. al plus10 syrP mg *αιτοισ* (:: ut Lc) | *ουτωσ*: Δ 1. om | *ισχυσατε* (et. Cyr6,234 Orint 3,903 et 905): Δ ff2. g2. gat armcdd syrP mg Chr Iuvenc *ισχυσασ*

ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. [298. 4] τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
Mc 14, 39—42 42 [299. 6] πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. 45 [299. 4] τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ

---

42. *προσηυξατο*: ℵ[a] vel[b] (rursus erasit[c]) L 1. 69. 124. al pauc arm add *ο ις* | *λεγων*: B 102. g[1] om | *μου* (et. Or[1,410] et[int 3,904 bis] Hil[sem] etc): 48[ev] a c Eus[ps 550] et[552] Chr Hil[bis] om | *πατερ μου*: Γ *πατ.* in mg suppletum habet | *δυναται*: E*[vid] *δυνατον* (item Eus[es 544] item *δυν. εστιν* dem[224], sed[ps bis] *δυναται*) | *τουτο* cum ℵABCILΔ (sed *το ποτ.* ante *εαν* [ut et. 157.] habet, sed deletum) Π* 1. 33. 102. al[10] b ff[2] q sah syrP aeth Or[1,409] et[410] et[int 3,904] Eus[ps 550] et[552] (item sed *αυτο* pro *τουτο* Eus[dem 224] et[es 544]) Chr Amb ... ϛ (Gb[00]) add *το ποτηριον* cum EFGHKMSUVΓΠ[2] (V al[2] om *τουτο*) al pler it[pl] vg cop syr[sch] arm Hil[sem]; item add ante *τουτο* D 69. 238. 243. c[ser] l fu Hil[sem] | *παρελθειν* (H al pauc *απελθ.*) sine additam cum ℵBDL 1. 33[vid] 53. 69. 102. 209. it (exc f ff[2] q) vg sah cop syr[sch] aeth Or[1,409] et[410] Eus[dem 224] et[ps 550. 552] Hil[bis] Amb ... ϛ (Gb[00]) et Ln [ ] add *απ εμου* cum ACI ΓΔΠ unc[9] al pler f ff[2] q syrP arm Chr Or[int 3,904] Hil[sem] | Π* al *γενηθητω*

43. *παλιν* h. l. (Gb″) cum ℵBCDILΓ 1. 33. 124. 157. 209. al pauc it (exc[2]) vg syr[sch] et[P mg] arm sah (*παλ. ελθ.*) cop (add *ad discipulos suos*) aeth ... ϛ ante *καθευδ.* cum ΑΔΠ unc[9] al pler a q syrP[txt] | *ευρεν* (Gb″) cum ℵABCDIKLΠ al[60] fere Chr ... ϛ *ευρισκει* cum EFGHMSUVΓ al pl :: cf v. 40

44. *παλιν* h. l. (prob Schu) cum ℵBCDIL 28. 33. 102. al[8] b c ff[1. 2] g[1. 2] h l vg sah (*αφ. παλ. αυτ.*) cop ... AKΔΠ al[10] fere q syrP (arm post *εκ τρι.*) post *προσηυξατο* (ΓΔ al pauc *προσευξ.*); item ϛ post *απελθ.* cum EFGHMSU[mg]V al longe pl f syr[sch] aeth ... U[txt] 1. 69. 118. 124. al[4] a for san plane om | *εκ* (E* om) *τριτ.* (ℵ* post *τον αυτον*, ℵ[c] ante pon) cum ℵBCILΓΔ unc[6] al pler it (exc[2]) vg sah cop syr[utr] arm aeth ... AD KΠ 1. 157. y[scr] al[3] a b om, hinc Gb[0] et Ln [ ] | *επ. παλιν* cum ℵBL 124. al[2] a cop ... ϛ Ln Ti om *παλ.* cum ACDI[vid] unc rell al pler it[pler] vg sah syr[utr] al

45. *μαθητας* cum ℵABCKLMΔΠ al[20] q sah syrP arm ... ϛ add *αυτου* cum DΓ unc[7] al pler it (exc[1]) vg cop syr[sch] aeth Or[int 3,905] | *το λοιπον* cum ℵADΓΔΠ unc[9] al pler Ath[259] et[568] cat[oxon] ... BCL al[6] Chr om *το* | Schu *αναπαυεσθε*; interpungi vult et in Mt et Mc (confirmat h. l. U teste Treg, ego non notavi) | *ιδου* (et. Or[int 3,905]): BE al[4] sah arm Ath[bis] add *γαρ* (item 1. 209. post. *ηγγ.* omisso *ιδου*) | *και ο υς. τ. ανθρ. παραδιδ.*: L *του υιου τ. ανθρ. και παραδ.*

υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47 [300. 1] Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 [301. 2] ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 [302. 1] καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52 [303. 10] τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι

47—56 Mc 14, 43—50 Le 22, 47—53 Io 18, 2

51 a Io 18, 10 a

46. αγωμεν: G al plus[5] a arm Chr add ενταυθα (-θε G) | παραδιδους (et. $\aleph^c$; in Mc non fluct): $\aleph^*$ -διδωσ

47. και ετι (et. f q Or[int 3,906] Hil): D ετι δε, 28. it[pler] vg (exc for) Lcif nil nisi ετι | πρεσβυτερων: A al pauc των πρ.

48. ον εαν cum ΚΑΓΔΠ unc[7] al plus[40] Or[1,435] (ita iam ed. Spenc. et al) Eus[dem 475] ... ς Ln ον αν cum BCDLU al sat mu Or[1,395] Chr

49. ειπεν: C cop aeth Eus[dem 475] add αυτω | ραββει cum ΚΑΒDΕΓΗΚΜΔ 69. χ^{secr} sah ... ς Ln ῥαββι cum CGLUΓΠ (SV?) al pler cop. Cf et. ad v. 25.

50. ο δε ις ($\aleph$ χ^{secr} om) ει. αυτ. (ita et. q for fr cop syr[utr] al Eus[dem 475] Or[int 3,906]): D it (exc q) vg (exc for) aeth Lcif ειπεν δε (*dixit autem, dixitque, dixit*; *cui dixit*) αυτω ο ις | εταιρε (h. l. et. Or[int] Eus[dem]): D a c f syr[sch] Lcif post παρει | εφ ο (et. Gb Sz) cum ΚΑΒCDLΔΠ unc[8] al[60] fere Epiph[262] ... ς (Gb') εφ ω c. UΓ al pl Eus[dem] Chr (et.[cdd] pler)

51. μετα (L al pauc add του) ις: B μετ αυτου | παταξασ – αφειλεν (et. ff[1] vg Or[int 3,907]): D επαταξεν – και (και et. U*) αφειλ., item it[pler] syr utr Lcif

52. τοτε: M om (Bas[eth] λεγει δε) | τ. μαχ. σου cum ΚΒDL 1. 69. 102. 118. 209. al[3] (it vg etc) Or[1,395] Cyr[glaph 157] et[ioh 1019] Bas[eth 271] ... ς Ti σου τ. μαχαιρ. cum ΑCΓΔ unc[7] al pler ... ΚΥΠ al[20] fere cop syr[sch] Chr om σου | μαχαιρη cum ΝΑΒ*C(**?*?)L 33. 124. ... ς -ρα cum B^2DΓΔΠ unc[9] al pler (Or etc) | απολουνται cum ΝΑΒCDEGLΠ 1. 33. 124. al mu Or[1,395] (et[353]) Cyr[4,1019] et[glaph] Bas[eth] et[reg br 500] Chr[quater], item *peribunt* it vg cop (sah *cadent*) Or[int 3,907] ... FΗΚΜSUVΓΔ al plus[180] syr[utr] aeth Or[cod] Bas[epp 336] et[reg br] ex[cdd 2] Chr[sem] Aug[quater] al αποθανουνται (ita Gb")

53. δοκεισ: C*vid 1. al[5] syr[P mg] Or[1,395] δοκει σοι | B* δυνομαι

τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνων ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; 55 [304.1] ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. 56 [305.6] τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 a Mc 14, 53 a l.c 22, 54 a

57 [306.1] Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συν-

---

53. ἀρτι post παραστ. μοι c. ℵ*(sed ℵ* cop ὡδε αρτι, 6pe Bas$^{\text{eun 278}}$ ὡδε tantum, 1. Or^{cod} h. l. ὡδε sed ἀρτι ante παρακ.)et^{c}BL 33. ff$^{1.}$ g$^{1.}$ vg sah cop syr^{sch} arm Cyr^{4,1017} Chr^{fi} sem (Bas ὡδε) Hier ... ς Ln Ti ante παρακαλεσαι cum ACDΓΔΠ unc^{9} al longe pler a b ff$^{2.}$ g$^{2.}$ h q (c post τ. πατερ. μ.) syrP Or^{1,395} et$^{\text{int 3,907}}$ Oros ... 262. al pauc f l aeth Chr^{sem} Or$^{\text{int 3,908}}$ om | πλειω cum ℵ*BD (it vg *plus*) ... ς πλειουσ cum ℵ^{c}ACLΓ ΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Or Bas Chr | δωδεκα cum ℵBDL (b d *plus duodecim*, rell *plus quam duod.*) ... ς η δωδ. cum ACΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Or Bas Chr; Ln [η] δωδ. | λεγιωνων (-ι- cum ℵ*B*DL; ς Ln Ti -ε- cum ℵ^{c}AB^{2}C rell unc et minusc; ΑΔ -γεον-, item syrP mg gr) cum ℵ*ACKLΔΠ* 33. 2pe 42. 72. 114. ... ς Ln Ti -νασ (D* λεγειωνησ, D^{d} -ειονασ, ℵ^{c} -αιωνασ) cum ℵ^{c}BDEFGHMSUVΓΠ^{2} al pler Or Bas Chr (Cyr δω. λεγεωνασ αγγελων omissis πλειω) | αγγελων cum ℵ*et^{c}BDKΓΔΠ^{2} unc^{8} 33. al pler Or Bas Chr ... ℵ^{a}ACLΠ* 2pe al^{3} αγγελουσ

54. πληρωθωσιν (et. Or^{1,395}): D πληρωθησονται, item *implebuntur* (*compl.* d Oros) it vg Oros | δει: c 1. 28. al^{3} sl Or^{huet} εδει

55. ειπεν ο ις: D a o ις ειπ. | εξηλθατε cum ℵABCEFGLΔ 28. 33. 69. 124. 22^{ev} pparh scr c x y^{scr} al pauc, item D ηλθατε (item *venistis* a b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ h q gat) ... ς εξηλθετε cum ℵKMSUVΓΠ al pler (editum et. Eus$^{\text{dem 476}}$ Cyr^{4,1017} et^{498} al) | καθ ημεραν sine additam cum ℵBL 33. 102. sah cop Cyr^{bis} Chr (poste$^{\text{a bis}}$ libere μεθ υμων ημην) (Or^{int} comm *quoniam quotidie sedens in loco sancti templi - manifestabam* etc) ... ς (Gb^{0}) Ln add προσ υμασ cum CDΓΔΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} arm Eus^{dem} Or$^{\text{int 3,908}}$ et^{908}, item A aeth post εκαθεζ. (:: e Mc) | εν τ. ιε. εκαθ. διδασκ. cum ℵBL 33. 102. 124. 157. syr^{sch} arm Chr (ubi accurate citat) Cyr^{4,1017} et$^{\text{nest 133}}$ Or$^{\text{int 3,908}}$; item qmisso διδασκ. (Gb^{0}) 1. 209. ... Ln εκαθεζομ. (D εκαθημην) εν τ. ιε. διδ. cum CDKΠ al^{15} fere a b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ h q arm^{edd} (sah cop εκαθ. καθ ημε. εν etc) Eus^{dem} Cyr ^{4,498} ... ς εκαθεζομ. διδασκ. εν τω ιερω cum ΑΓΔ unc^{8} al pl f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ vg syrP

56. οι μαθ. (Or$^{\text{int 3,908}}$ om) cum ℵACDL unc^{12} al pler it^{pler} vg syr^{utr} al ... B al^{10} fere a h n gat mm sah aeth Chr add αυτου, hinc Ln [αυτ.]

57. εφυγον· 57οι δε κρατησαντεσ: haec B perperam repetit, sed altero loco uncis inclusa sunt | απηγαγον (et. Or^{4,396}): c απηγον | καϊαφαν

ἤθησαν. 58 [307.4] *ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.*

59 [308.2] *Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδο-* Mc 14, 55—64 Lc 22, 66—71 59—66
μαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, 60 *καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων.* [309.6] *ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο* 61 *εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν* 27, 40 Io 2, 19

(et. q am cop, item go ubi superest; H al -φα, Γ τον κα.): D καειφαν, w^{ser} καΐφαν, it^{pler} vg (exc am) *caiphan* (*-fan, -pham*), item sah

58. *μακροθεν* cum NCFLΔΠ* 1. 33. al^{20} fere arm ... ς Ln Ti praem *απο* cum ABDNΠ^{2} unc^{9} al longe pl (:: ut Mc; cf et. ad Lc)

59. *οι δε αρχιερεισ* (et. Or^{4,386} et$^{int\ 3,909}$ Eus$^{ps\ 386}$ Cyr^{4,855}): a n (uterque *princeps vero*) sah cop^{wi} et^{cod} Or^{1,315} et$^{4,386\ cod}$ *o δε αρχιερευσ* | *αρχιερ.* sine κ. *οι πρεσβυτ.* cum NBDL 69. 102. 157. it (exc f q) vg sah cop arm Or^{1,315} et^{4,386} Eus^{ps} Cyr Aug^{cons} (addit „sicut Mt dicit") ... ς (Gb^{00}) Ti add *και οι πρεσβυτεροι* (:: qui plerumq cum *αρχιερ.* conjgtur ut 26,47. 27, 1. 3. 12. 20) cum ACNΓΔΘ^{f}Π al pler f q syr^{utr} aeth Or$^{int\ 3,909}$ | *ολον* (28^{ev} Or^{bis} om): N al^{15} fere it (non d) vg al Or^{int} ante *το συνεδρ.* (:: ut Mc) | *αντ. θανατ.* cum NBCDE^{r}LNΘ^{f} 1. 33. 69. 124. al mu^{vid} it (non d) vg Cyr^{4,855} Or$^{int\ 3,909}$ ... Gb″ Sz (prob Schu) *θανατ. αυτ.* cum ΑΓΔΠ unc^{9} al plus^{60} d arm Or^{bis} Eus^{ps} | *θανατωσουσιν* cum AC(**?*?)DEFGHLNΔΘ^{f}Π* al plus^{12} ... ς *-σωσι* cum NBKMSU VΓΠ^{2} al pler (et. editum in Or Eus Cyr)

60. *και ουχ* (N *ουκ*, item vide post) *ευρον* (N *ηυρον*, item vide post; 124. *ευρισκον*) *πολλ. προσε. ψευδομ.* (de horum verborum ordine vide post; Gb *πο. ψευ. προσε.*) cum (et. Gb) NBC*LN* 1. 51. 102. 118. 124. 209. 23^{ev*} b ff^{1}· g$^{1.2}$ l n vg sah cop arm pers^{w} Or^{1,315} et^{4,386} Cyr^{4,855}, item (quod explicantis magis quam vertentis esse videtur) *και* ante *πολλων* addito syr^{sch} eth^{hr} arr perss ... N^{2} al^{4} c *και πολλ. ψευδ. προσε. ουκ* (*-χ*) *ηυρον* (*ευρ.*) ... ς *και ουχ* (A al *ουκ*) *ευρον* (EG al *ηυρ.*)· *και* (a om) *πολλ. ψευ. προσε.* (K al *ελθ.*, de ord. hor. verb. vide post) *ουχ ευρον* (EG al *ηυρ.*; a vero add *exitum rei*, f *culpam*) cum AC^{2}EFGHKMSUVΓΔΘ^{f}Π al pler a f q syr^{P} aeth Or$^{int\ 3,909}$ ... D ff^{2}· h *και ουκ ευρον το εξησ* (d *sequentia*, ff^{2}· *exitum*, h *exitus rei*)· *και πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρεσ και ουχ ευρον το εξησ* (d *rei sequentia*, ff^{2}· *quicquam in eo*, h *in eum quicquam*) ... Ln (e coniectura; tamen ita fere a, vide ante) *και ουχ|ευρ. πολλ. προσε. ψευδ.* [*ουχ ευρ.*]. Restat ut de ordine verborum *πολλ. πρ. ψευδ.* dicamus: hunc ordinem dedimus cum NABLΘ^{f} 33. 102. 124. 301. Or^{1,315} et^{4,386} Cyr^{4,855}; item D; 1. 118. 209. sah cop (syr^{sch} eth^{hr} aeth) *προσε. πο. ψευδ.* ... ς *πο. ψευδ. προσε.* cum CNΓΔΠ unc^{9} al pler it vg syr^{P} arm ... eadem verba plane om 24* 36. 39. 180. 198. 28^{ev*} al pauc (Gb^{0} prob Schu) | *προσελθοντεσ* (p^{scr} *ελθ.*) - *ειπον* (q Or^{int} *accedentes* - *dixerunt*): D it (exc q) vg *ηλθον* (*venerunt*) - *και ειπ.* (*et dixerunt*), Chr^{1lb} *ελθοντεσ δε ψευδομαρτυρεσ ελεγον* | *δυο* (N *β̄*)

ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. 62 *καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;* 63 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.* 64 [310. 1] *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.* 65 [311. 6] *τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν·* [312. 2] *τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν.* 66 *τί ὑμῖν*

---

cum ℵBL 1. 102. 118. 124. 209. sah cop syr^{sch} et^{hr} aeth arr pers^{p} Or^{1,815} (citat 59-63 *εσιωπα*) ... ς Ln add *ψευδομαρτυρες* cum A^{2}CDΓ ΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler it vg syr^{p} arm pers^{w} Or^{4,386} (59-66 citat) et$^{int\,3,909}$ („non arbitreris Matthaeum duos hos testes sine causa falsos dixisse, cum vera viderentur esse testimonia eorum ex eo quod exponit Iohannes Christum dixisse"); item ℵ 157. al pauc *τινες ψευδομαρτ.*, item A*^{vid} *μαρτυρες* (:: ap Mc *τινες - εψευδομαρτυρουν*)

61. *ειπον*: ℵ *-παν* | *ουτος εφη* (et. a ff^{1} g$^{1.2}$ q vg Or^{1,315} et$^{394.\ 4,200}$ et^{386} item$^{int\,3,909}$): D *τουτον ηκουσαμεν λεγοντα*, b c f ff^{2} h *audivimus hunc* (f *hunc aud.*) *dixisse* | *τ. να. του θε.* (b c ff^{2} h *templ. hoc dei*): C^{2} *τ. να. τουτον* | *αυτον οικοδομησαι* (a f g$^{1.2}$ ff^{1} am san for *aedificare*, b c ff^{2} h q vg^{ed} ing gat emm Or^{int} *reaedif.*, mm *resuscitare*, Or^{1,394} *αναστησαι*, sed^{cod} *οικοδ. αυτ.*) cum ℵCLΘ^{f} 33. b h q (item c *aliud reaed.*) Or^{4,200} et$^{int\,3,909}$ ... ς Ln *οικοδ. αυτον* cum ADNΓΔΠ unc^{9} al pler a f ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ vg syr^{utr} Or$^{int\,3,881}$ ... Gb^{0} Ti om *αυτον* cum B 1. 69. 102. 209. arm aeth Or^{1,315} et^{4,386} (item^{1,394} vide ante)

62. *αποκρινῃ*: H al pauc *-νει* | *σου*: A* al^{2} *σοι* | ℵ* ab *ειπεν αυτω* ad *ειπεν αυτω* v. sq transilit (suppl^{c}) | ς *αποκρινῃ; τι*

63. *ις*: EF al pauc (Chr *ο δε εσιγα*) om :: ut Mc | *και αποκρι.* (D *αποκρ. ουν*, U *αποκρ. δε*) cum AC(D)EFHKMNS(U)VΓΔΘ^{f}Π al pler a b c f ff^{2} h q sah syr^{utr} arm ... ℵ^{c}(de* vide ad v. 62)BGLZ 1. 13. 33. 69. 102. ff^{1} g$^{1.2}$ l vg cop aeth Or^{4,386} et$^{int\,3,910}$ Cyr$^{act\,48}$ om *αποκριθ.* | *εξορκιζω* (et. Or^{4,386} Cyr$^{es\,482}$): DL al^{12} Cyr$^{act\,48}$ *ορκιζω* | *εἰ*: Θ^{f} 126. al^{10} fere Or^{4,386} om | *του θεου* sec (et. Or et^{int} Cyr$^{es\,482}$): C*ℵΔΘ^{f} al^{15} fere ff^{2} sah cop syr^{p} Chr add *του ζωντος*

64. *ειπας*: A 22^{ev} add *οτι εγω ειμι* | *πλην*: A* (syr^{sch}) add *δε* | *λεγ. υμιν*: D al pauc syr^{sch} add *οτι* | *της δυναμ.* (*virtutis*): vg^{ed} add *dei*, invitis am fu emm for ing iac san mm al (sed cdd^{aliq} ap Ln om ipsum *virtutis*)

65. *ὁ*: in ℵ suppl^{a} | Θ^{f} *διερηξεν* | *λεγων* (ℵ* syr^{sch} *και λεγει*, iidem et aeth pers^{p} add *ιδε*) sine *οτι* cum ℵ^{c}BC^{2}DLZΘ^{f} 33. 102. it vg syr^{utr} arm aeth Or^{4,386} et$^{int\,3,911}$ Cyr$^{es\,482}$ Chr ... ς (Gb^{0}) add *οτι* cum AC*ΓΔΠ unc^{9} al fere omn | HΓ al *εχομεν* | *μαρτυρων*: ℵ *μαρτυρων* (:: Mc *μαρ-*

δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστίν. 67 [213. 1] Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 67 s Mc 14, 65 Lc 22, 63 ss

69 [214. 1] Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 [215. 1] ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 69–75 Mc 14, 66–72 Lc 22, 55–60 Io 18, 16 ss

τυρων, Lc μαρτυριασ) | την βλασφημιαν (θ^f 157. Chr της -ιασ) cum ℵBDLΣ 102. a c ff^1· g^1· h l vg (et. am fu for ing san tol al) fr sah cop Chr ... ς add αυτου, Ln [α.] cum ACΓΔθ^fΠ unc^9 al omn fere b f ff^2· g^2· q gat mm emm sax go syr^{utr} arm aeth $Or^{4,386}$ $et^{int\,3,911}$

66. αποκριθεντεσ (et. f $ff^{1\cdot2}$· [*responderunt et*] $g^{1\cdot2}$· q vg $Or^{4,386}$): D a b c h gat απεκριθησαν παντεσ και | ειπον (et. ℵ^c): ℵ* 33. -παν

67. οι δε (it^{pler} vg Or^{int} *alii autem*, g^1· *et*; a b $ff^{2\cdot*}$ om οι δε εραπ.): D (sah go) αλλοι δε | εραπισαν cum ℵABCDLΣΓΔθ^f al mu ... ς ερραπ. cum EFGHKMSUVΠ al pl. Praeterea DG 1. syr^{utr} add αυτον (c h vg^{ed} fu gat mm *palmas in faciem eius dederunt*, f $g^{1\cdot}$ $ff^{1\cdot}$ q am for san $Or^{int\,3,911}$ - *in fac. ei* -, $g^{2\cdot}$ - *in faciem* -)

69. εκαθ. εξω cum ℵBDLΣθ^f 1. 33. 102. 124. 157. it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth $Or^{int\,3,912}$ ... ς Ti εξω εκαθ. cum ACΧΓΔ^{corr}Π (Δ* εξ. εν τ. αυ. εκ.) al pler syr^p go (Chr $ex^{odd\,pler}$ εκ. εν τ. αυ. εξω) | γαλιλαιου: c 238. 252* syr^{sch} $pers^p$ ναζωραιου (:: cf Lc)

70. παντων cum ℵBC^{2}DEGLZθ^f 33. 69. al vix mu^{vid} it vg sah cop syrr al $Or^{int\,3,912}$ et^{900} ... Gb Sz Ti αυτων παντων cum AC*FHMSUVXΓΔ 1. 22. 108. 124. 209. al $plus^{120}$ go $sl^{6\cdot}$ $pers^w$ Chr ... ΚΠ al $plus^{10}$ αυτων | τι λεγεισ: DΔ(ὃ non vertit)θ^f 1. 209. a b n mm gue^{lect} syr^{hr} add ουδε (Δ ουτε) επισταμαι (*nec novi* vel *neque intellego*). Cf Rebapt^9 „cum a muliercula conterritus diceret: *Nescio quid dicas, neque novi te.*“(:: cf Mc)

71. εξελθοντα δε αυτον cum ACΧΓΔΠ unc^9 al pler b (*exeuntem autem illum ianuam vidit illum*) go arm; item D 17^{ev} εξελθοντοσ δε αυτου, item sah cop, item c f $ff^{1\cdot2}$· $g^{1\cdot2}$· h q $Or^{int\,3,912}$ *exeunte autem illo ianuam vidit eum* (q Or^{int} *illum*); contra a n *egressus autem ad ianuam, vidit illum* ... ΚBLΣ al^7 $Chr^{odd\,4}$ εξελθοντα δε omisso αυτον (1. 209. al om αυτον sec), hinc Ln [αυτ.] | ειδεν cum ℵBDEFGHMUΣΓΔ^2 al pl ... ACKLΠ* al vix mu ιδεν | αλλη: D a b c $ff^{2\cdot}$ h n q vg (sed non am for san) arm Or^{int} add παιδισκη | τοισ εκει cum ℵBDE^{2}GKSΠ* al mu^{vid}, item it^{pl} vg *his* ($ff^{2\cdot}$ *eis*) *qui erant ibi*, a n *illis qui ibi erant* (go *ad hos illic* ap. Gabel. et Loeb.)... Sz Gb′ Ti αυτοισ (Sz Gb′ αυτοισ· ut CE* FHMUΠ^2 al pl, non item AL al) εκει cum ACE*FHLMUVXΣΓΔ^2 1. 33. al^{150} fere q (*eis - ibi*); Or^{int} *ei* (?) *ibi* | ουτοσ cum ℵBD sah (syr?) ... ς Ln Ti και ουτοσ (:: cf Lc 22, 59) cum ACLΓΔΠ unc^9 al omn^{vid} it vg cop syr^p al Or^{int} Chr

72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 [316.2] καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

XXVII.

Mc 15, 1 1 [317.2] Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θα-
Lc 23, 1 Io 18, 28 νατῶσαι αὐτόν. 2 [318.1] καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

---

72. *μετα* cum ℵABCKLΔΠ* al pauc ... ς *μεθ* cum DΧΓΠ[2] unc[6] al pler | *οτι* (et. ff[1·] g[1·2·] n q vg; f h *dicens quia*): ℵ 36. 40. al[3] om, item sed substituto *λεγων* D b c ff[2·]

73. *και συ* (ita f ff[1·2·] g[1·2·] vg; item a n* *vere ex ipsis es et tu*): D 1. om; item b c h l n[2] q gue[lect] Or[int], habent enim *vere ex illis* (n[2] *ipsis*) *es tu* | *και γαρ* (c* syrP c.* add *γαλιλαιος ει και* :: cf Mc) *η λα. σ. δηλ. σε ποι.* (D *ομοιαζει*, a b c ff[2·] h q gue[lect] *similis est*): L 32[ev] om

74. *καταθεματ.* cum ℵABCDLXΓΔΠ unc[9] al[170] fere Chr ... ς (= Gb 8s) *καταναθεματ.* cum minusc vix mu | *ευθεως* cum ℵACDXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] ... BL *ευθυς*. Evgl. sec. Hebr. (*το ιουδαϊκον*) sic: *και ηρνησατο και ωμοσεν και κατηρασατο* (vide Notitiam meam editionis codic. Sinait. p. 58.)

75. *ιω* (Gb″) cum ℵABC*DEFGHXΓΔΠ[2] al[60] fere ... ς *του ιω* cum C[2]KLMSU VΠ* 1. al pl Bas[eth 235] Chr Dam[par 579] | *ειρηκοτος* (Gb′ prob Schu) cum ℵBDL 33. 57. 61. 102. c ff[1·2·] g[1·2·] h l vg sah arm Chr ... ς add *αυτω*, Ln [α.] cum ACXΓΔΠ unc[9] al pler b f q cop syr[utr] aeth Bas[eth 235] Dam par Or[int 3,912] (:: Mc et Lc *ως ειπεν αυτω*) | *οτι* (et. q for Or[int]): D 61. 47[ev] it (exc q) vg (exc for) aeth om | *πριν*: A 238. Bas[eth] *πριν η* | *απαρνηση*: C 69. al pauc cat[oxon] *-σει*

XXVII. 1. *ελαβον* (b ff[2·] h q Or[int] *acceperunt*, ff[1·] g[1·2·] vg *inierunt*): D a c f *εποιησαν* (*fecerunt*) | *ωστε* (ς *οπως*) *θανατωσαι* (69[mg] *-τωσουσιν*): D *ινα θανατωσουσιν*

2. *παρεδωκαν* sine *αυτον* cum ℵBC*KL 33. 247. 31[ev] h[ser] y[ser] it (et. d) vg arm (syrP *αυτον* c. obelo habet) Or[4,435] et[int 3,914] (*et vinctum eum adduc. et tradider. Po. Pi.*) ... ς Ti add *αυτον* cum AC[2]ΧΓΔΠ unc[6] al pler sah cop syr[sch] (etP c. ob.) go Or[int 3,914 b] (affert tantum *et tradider. eum Po. Pi.*) Petr[4,33] | *πειλατω* (*-ει-* ubique tuetur B, item saepissime D, saepe etiam A et [in Mc decies i. e. ubique] ℵ, passim accedunt CIB: i. e. ℵABCDIR; h. l. unus B [D hiat], ℵAC rell omn *-ι-*) absq *ποντ.* (prob

3 [219. 10] *Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις* 4 *λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ.* 5 *καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.* 6 *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λα-* Act 1, 18

Schu) cum ℵBL 33. 102. sah cop syr^{sch} pers^{p} ar^{p} Or^{4,435} Petr^{4,33} ... ς Ln Ti *ποντιω πιλατω* cum ACXΓΔΠ unc^{9} al fere omn it (et. d) vg syr^{p} arm aeth go al Or$^{int\ 3,914}$ (tractat in ipso comm: „utrum autem etiam nomina utraque praesidis habeant aliquam rationem convenientem dispensationi domini salvatoris, non facile est sententialiter respondere. Poterunt enim aliquem movere principalia ex quibus haec vocabula deducuntur, Pontius et Pilatus") :: utrumque nomen Lc 3, 1. Act 4, 27. 1 Tim 6, 13. In ecclesia utrumque coniunctum invaluit, ut Ign Trall 9, Magn 11, Smyrn 1; item ap Iust plerumque. Ap Ioseph antiqq 18, 2 sqq plerumq *πιλατος*, primo loco *ποντιος πιλατος*. | *τω*: A om (Petr om *τ. ηγεμ.*)

3. *ιουδας*: 1. Or^{1,396} *ο ιουδ.* | *ο παραδιδους* cum ℵACXΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{1,396} Eus$^{dem\ 480}$ Chr ... Ln *ο παραδους* cum BL 33. 259. (item *qui cum tradidit* it vg sah cop syr^{p} [syr^{sch} *proditor*] al Or$^{int\ 3,914}$) | *μεταμεληθεις* (ℵ^{c}): ℵ* *μετεμεληθη και* | *εστρεψ.* (prob Schu) cum ℵBL 102. y^{ser} sem Or^{1,396} et$^{4,435\ e}$ (et$^{435\ c}$ *εστρεφε*) ... ς Ln *απεστρεψ.* cum ACX ΓΔΠ unc^{9} al fere omn Eus^{dem} Chr cat^{oxon} ... d *misit* (it vg *retulit*) | *τριακοντα*: ℵ $\overline{\lambda}$ | *και πρεσβ.* cum ℵBCL 33. 102. al^{15} fere Or^{ter} Eus^{dem} ... ς Ti ℵ. *τοισ πρ.* cum AXΓΔΠ unc^{9} al pler Chr

4. *αθωον* cum ℵAB*CXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} syr^{utr} (et.^{p} mg gr) go Or$^{1,396\ cod}$ et^{4,435} Eus$^{dem\ 480}$ Cyr$^{hr\ 189}$ Chr ... Gb″ (prob Schu) *δικαιον* cum B^{2} mg^{L} sah cop syr^{hr} arm (aeth utrumque) Or$^{1,396\ ed}$ et^{4,436} et^{445}, item *iustum* it (et. d) vg Or$^{int\ 3,914}$ et^{4,664} Cyp$^{testim\ 2,14}$ („quod ipse sit iustus quem Iudaei occisuri essent", allatis variis locis V. T. addit „item in evglio: Iudas poenitentia ductus -- tradens sanguin. iustum") Lcif al | *ειπον* cum ℵABC unc rell al fere omn Or^{1,396} ... Ti *ειπαν* cum L 33. Eus^{dem} Chr^{gue} | *οψη* (Gb″ Sz) cum ℵABCLXΔΠ unc^{8} al^{30} fere syr^{p} mg gr Or^{4,435} Chr^{gue} ... ς *οψει* (prob Schu) cum UΓ 1. al longe pl Or^{1,396} Eus^{dem}

5. *τα*: ℵ 122. Chr^{gue} add $\overline{\lambda}$, *τριακοντα* | *εισ τον ναον* cum ℵBL 33. 69. 124. Or^{1,396} Eus$^{dem\ 480}$ et^{481} Chr (et.^{gue}), item go aeth ... ς Ln Ti *εν τω ναω* cum ACXΓΔΠ unc^{9} al pler it vg syrr Or^{cod} Cyr$^{hr\ 188}$ | *ανεχωρησεν*: C *απεχ.* | *απηγξατο*: ex Papia Thphyl (ad h.l.) et Oec (in act c. 2.) item cat^{oxon} (ad h. l.) de exitu Iudae referunt. Scripsit enim (lib. 4. *εξηγησ. λογι. κυριακ.*): *μεγα ασεβειασ υποδειγμα εν τοιτω τω κοσμω πεφηνατησεν ιουδασ. πρησθεισ γαρ επι τοσουτον την σαρκα, ωστε μη δυνασθαι διελθειν αμαξησ ραδιωσ διερχομενησ, υπο τησ αμαξησ επιεσθη, ωστε τα εγκατα αυτου εκκενωθηναι.* Cui testimonio in catena et in scholiis (ad acta ap Matthaeium p. 304) praeponitur Apollinaris (Laodiceni) nomen hunc in modum: *απολιναριου· ιστεον οτι ο ιουδασ*

Deu 23, 19 βόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰσ τὸν κορ-
βανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματόσ ἐστιν. 7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγό-
ρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέωσ εἰσ ταφὴν τοῖσ ξένοισ.
Act 1, 19 8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸσ ἐκεῖνοσ ἀγρὸσ αἵματοσ ἕωσ τῆσ σήμερον.
9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντοσ·

ουκ εναπεθανε τη αγχονη αλλ επεβιωκε, κατενεχθεισ προ του απο-
πνιγηναι – – τουτο δε σαφεστερον ιστορει παπιασ – λεγων· μεγα ete

6. *ειπαν* cum BL 33. Eus$^{dem\ 480}$ ... ς -ον cum ΝAC unc^{12} al fere omn^{vid} Chr (et.^{gue}) | *κορβαναν* cum ΝAB^{2}CLΓΔΠ unc^{6} al pl syr^{p} (et$^{p\ mg\ gr}$) arm Eus^{dem} Chr^{gue}, item *corbanan* am fu for ing emm Hil, *-nam* ff$^{1\cdot}$ mm ... ΕΚΜ al mu vg^{ed} gat Chr^{ed} Cyr$^{hr\ 169}$ Or$^{int\ 3,914}$ Aug$^{cons\ 3,28}$ *κορβοναν* (Cyr *-βω-*), *corbonam*; x 157. act$^{pil\ ven}$ (syr^{sch} et^{hr}) *-βανα*, sah cop go *corbanon* ... B* *κορβαν*, item *corban* f g$^{1\cdot}$ q aeth, *corbam* a d h (b c ff$^{2\cdot}$ *loculum*)

7. *συμβ. δε*: ΗΜ al act$^{pil\ ven}$ *συμβ. τε*, Chr (et.^{gue}) *και συμβ.*

8. *αγροσ εκεινοσ*: it (exc f) vg Or$^{int\ 3,914}$ add *acheldemach* (b c g$^{1\cdot 2\cdot}$ ff$^{2\cdot}$ h l am emm ing Or^{int}, d *echeldemach*, a *acheldamac*, ff$^{1\cdot}$ *acheldamach*, vg^{ed} *aceldamac*; q *aceldema*, san *acheldema*, for *aceldemae* [*-mac*?]) *quod est* (ita it^{pler} Or^{int}, a d ff$^{1\cdot}$ vg *hoc est*; am san fu om) :: ex act 1, 19 | *εωσ τησ*: G al^{5} (^{4}ap Scriv) *εωσ την*

9. *τοτε* (ℵ^{c}): ℵ* *και*, am *et tunc* | *ιερεμιου* (AC*ℵ^{2} [*ιηερεμ.*] al Chr^{gue} *ιηρεμ.*) cum ΝABCLXΓΔΠ unc^{9} al fere omn it^{pler} (et. d, hinc nec aliter D habuisse concludendum) vg sah cop syr$^{p\ txt}$ eth^{hier} arm aeth go Eus$^{dem\ 481}$ (vide post) Chr (non tractat in comm) act$^{pil\ ven}$ Or$^{int\ 3,914}$ (vide post) Aug (vide post) Hier (vide post) ... 33. 157. a b cdd ap Aug cod ap Luc^{brug} syr^{sch} pers^{p} om; item 22. syr$^{p\ mg}$ ar^{cod} *ζαχαριου*, l *esaiam*. Cf Or$^{int\ 3,916}$: „inter ea quae scripta sunt non invenitur hoc Ieremias alicubi prophetasse in libris suis, qui vel in ecclesiis leguntur vel apud Iudaeos referuntur; si quis autem potest scire, ostendat ubi sit scriptum: suspicor aut errorem esse scripturae et pro Zacharia positum Ieremiam, aut esse aliquam secretam Ieremiae scripturam in qua scribitur. Talis est autem textus apud Zachariam prophetam – – Si autem haec dicens aliquis existimat se offendere, videat ne alicubi in secretis Ieremiae hoc prophetatur, sciens quoniam et apostolus scripturas quasdam secretorum profert, sicut dicit alicubi: Quod oculus non vidit nec auris audivit; in nullo enim regulari libro hoc positum invenitur nisi in secretis Eliae prophetae. Item quod ait: Sicut Iamnes et Mambres restiterunt Moysi, non invenitur in publicis scripturis sed in libro secreto, qui suprascribitur: Iamnes et Mambres liber. Unde ausi sunt quidam ep. ad Tim. repellere, quasi habentem in se textum alicuius secreti, sed non potuerunt. Primam autem ep. ad Cor. propter hoc aliquem refutasse quasi adulterinam, ad aures meas nunquam pervenit.“ Item Eus$^{dem\ 481}$ *επιστησεισ, επει μη ταυτα φερεται εν τη του ιερεμιου προφητεια, ειτε χρη υπονοειν περιηρησθαι αυτα εξ αυτησ κατα τινα ραδιουργιαν, η και σφαλμα γραφικον γεγο-*

καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν Zach 11, 13 (Ier 18, 1)

νιναι των αμελεστερον τα των ιερων ευαγγελιων αντιγραφα πεποιημενων σφαλεντος τινος και αντι μεν του ζαχαριου ιερεμιαν τεθεικοτος. Item Aug$^{cons\ 3,30}$: „Si quis autem moveatur, quod hoc testimonium non invenitur in scriptura Ieremiae prophetae, et ideo putat fidei evglistae aliquid derogandum, primo noverit non omnes codices evangeliorum habere quod per Ieremiam dictum sit, sed tantummodo per prophetam. Possemus ergo dicere his potius codicibus esse credendum, qui Ieremiae nomen non habent: dictum est enim hoc per prophetam, sed Zachariam: unde putatur codices esse mendosos qui habent nomen Ieremiae, quia vel Zachariae habere debuerunt, vel nullius, sicut quidam, sed tantum per prophetam dicentem, qui utique intelligitur Zacharias. Sed utatur ista defensione cui placet: mihi autem cur non placeat, haec caussa est, quia et plures codices habent Ieremiae nomen, et qui diligentius in Graecis exx. evglium consideraverunt, in antiquis Graecis ita se perhibent invenisse: et nulla fuit caussa cur adderetur hoc nomen, ut mendositas fieret; cur autem de nonnullis edd. tolleretur, fuit utique caussa ut hoc audax imperitia faceret, cum turbaretur quaestione quod hoc testimonium ap. Ierem. non inveniretur. Quid ergo intelligendum est, nisi hoc actum esse secretiore consilio providentiae dei qua mentes evglstarum sunt gubernatae? Potuit enim fieri ut animo Matthaei evglium conscribentis pro Zacharia Ieremias occurreret, ut fieri solet, quod tamen sine ulla dubitatione emendaret, saltem ab aliis admonitus qui ipso adhuc in carne vivente hoc legere potuerunt, nisi cogitaret recordationi suae, quae s. sp. regebatur, non frustra occurrisse aliud pro alio nomen prophetae, nisi quia ita dominus hoc scribi constituit. Cur autem ita constituerit dominus, prima illa caussa utilissima debet facillime cogitari, etiam sic esse insinuatum, ita omnes sanctos prophetas uno spiritu locutos mirabili inter se consensione constare -- Cum igitur et quae dicta sunt per Ierem. tam sint Ieremiae quam Zachariae, et quae dicta sunt per Zachariam tam sint Ieremiae quam Zachariae, quid opus erat ut emendaret Mt, cum aliud pro alio sibi nomen occurrens a se scriptum relegisset --?" Item Hier ad h. l. „Hoc testimonium in Ieremia non invenitur; in Zacharia vero, qui paene ultimus est duodecim prophetarum, quaedam similitudo fertur, et quamquam sensus non multum discrepet, tamen et ordo et verba diversa sunt. Legi nuper in quodam Hebraico volumine, quod Nazarenae sectae mihi Hebraeus obtulit, Ieremiae apocryphum, in quo haec ad verbum scripta reperi. Sed tamen mihi videtur magis de Zacharia sumtum testimonium evglstarum et apostolorum more vulgato, qui verborum ordine praetermisso sensus tantum de V. T. proferunt in exemplum." Rursus in breviario in ps. 77 tractato loco Mt. 13, 35 post verba „dum errorem emendaret, faceret errorem" (vide supra p. 75) pergit ita: „Dicamus aliquid simile et in alio loco in ev. sec. Mt, quando Iudas retulit triginta argenteos" -- „Sicut scriptum est, inquit, in Ieremia propheta. Hoc in Mt scriptum est. Requisivimus in Ieremia propheta,

ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν
τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

11—14 Mc 15, 2—5 Lc 23, 3 Io 18, 33

11. 320. 1 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη· σὺ λέγεις. 12 321. 4 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖ-
σθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρ-
τυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε
15—26 Mc 15, 6—15 Lc 23, 17—25 Io 18, 39 s
θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 322. 2 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ

et hoc penitus invenire non potuimus, sed invenimus illud in Zacharia. Videtis ergo quia et hic error fuit sicut ibi.“ Tractat locum etiam Cyr^hr 188 sq et multus est in demonstranda prophetiae et evangelii consensione, componens Zachariae locum cum Matthaeo, sed nec adscribit prophetae nomen nec tangit. Idem in Epiphanium^262 quadrat: και απεστρεψε τα αργυρ., inquit, καθως ην περι αυτου γεγραμμ. εν τοις προφηταις· και απεστρεψε τους τριακ. αργυρους etc. και παλιν εν αλλω προφητη· ει δικαιον εστιν υμιν, δοτε τον μισθ. μου η απειπασθε. και παλιν εν αλλω προφητη· και εδωκαν το αργ. etc. Denique mire Thphyl (teste Vallars. ad Hier^comm): υπακουε το και, και αναγινωσκε· δια ιερεμ. και του προφητου, ηγουν ζαχαριου etc. | τριακοντα: ℵ λ | ισραηλ: κ om (exeunte versu)

10. εδωκαν (et. Eus^dem 481 ed bis - sed invito utroque codice Gaisfordi - Or^int 3,914): A*vid εδωκεν ... ℵ 122. 24ev 31ev hharl scr syr^utr et^hr pers^p Eus^dem bis ex cdd^par et^oxon εδωκα, 69. εβαλον

11. εσταθη cum ℵBCL 1. 33. Or^1,315 cod ... ς Ti εστη (ΕΚ al εστι) cum AΧΓΔΠ unc^9 al pler Or^1,315 ed Chr | ο δε ις: L al^3 om ις | εφη cum ℵL al^4 a d (consensisse D probabile) sah cop syr^hr arm Chr (et.mo 6 et.gue) ... ς Ln Ti add αυτω cum ABΧΓΔΠ unc^9 al pler it^pler vg syr^utr al Or^1,315 et^int 3,916 | λεγεις (*dicis* it vg): d *dixisti* (item Chr^com [et.gue] τι ουν ο χς; συ ειπας). At Or^int 3,916: „ad quam interrogationem quod putavit esse condecens respondit, dicens: *Tu dicis*. Et a principe quidem sacerdotum adiuratus ut diceret si ipse est Chr. fil. dei, respondit: *Tu dixisti*; a Pilato autem interrogatus: *Tu es rex Judaeorum?* respondit: *Tu dicis*. Vide“ - -

12. και πρεσβυτ. cum ℵB*LΧΓ 1. 69. al^25 fere Or^1,315 et 4,386 Chr (et.gue) ... ς Ln Ti κ. των πρεσβ. cum AB^2ΔΠ unc^9 al pler | απεκρινατο (et. Or^1,315 ed, item it^pl d vg *respondit*): D^gr Or^1,315 cod et 4,386 απεκρινετο (D -ει-), item b ff^2· h q Or^int 3,917 *respondebat*

13. ποσα: D* τοσα, B* οσα | σου καταμαρτ. (1. 209. κατηγορ.): D καταμ. σου | πειλατος et ς Ln Ti πιλ. vide ad 17, 2

14. προς ουδε εν (L al pauc Or^1,315 ουδεν): D (omissis πρ. ουδε) εν (*unum*), item nil nisi *ullum* it (non item vg) gat tol sah (arm al?) | τ. ηγεμονα: syr^sch om

15. εορτην: D την εορτ. | ενα τω οχλ. δεσμ. cum ℵABLΓΔΠ unc^8 al pler

ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. 16 [222.4] εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ

---

sah aeth go ... D 63ev cop syrsch (sed δε. εν.) etP ενα δεσμ. τω οχλ., M al25 fere it am ing gat al (vged *populo dimittere un. vinct.*) syrhr Or int 2,917 τω οχλ. εν. δεσμ. | ον ηθελον (et. ℵc): ℵ* ον παρητουντο :: ut Mc

16. *ειχον*: 49ev yscr sem ff1· g1· vg Orint 2,918 *ειχεν* | *λεγομενον* (go om): D *τον λεγ.* | *βαραββαν* (ita et. itpler vg et syrp mg gr, 243. al pauc gat emm *βαραβαν* [sic L al v. 20], 69. g2· *βαρραβαν* [ita et. actpil a codmon], item syrhr *βαρραββαν* i. e. *fil. Rabban*) cum ΝΑΒDLΓΔΠ unc9 al longe pler it vg sah cop syrutr aeth go Orint 2,918 (certe sic in textu, exscribens vv. 16. 17. 18) ... 1* 118. 209* 241** 299** syrhr arm praem *ιησουν*. Cf ad versum sq

17. *ουν* (et. ff1· vg Orint; 243. arm om): D 13. 69. cscr itpler for go *δε* | *απολ. υμιν* (D *υμ. απολ.*, Ε* om *τιν. θε. απ. υμ.*): Δ 73. 301. 47ev sem 75ev yscr a (*vobis de duob. mittam*) syrhr arm sled Or1,816 etint 2,245 (non item 2,918) Cyrzach 793 praem *των δυο* (ut Δ Or) vel *απο των δυο* (ut 73 etc, Cyr *εκ τ. δ.*); 1. 118. 209* add *των δυο* | *βαραββαν* (Β Or1,816 *τον βαραββ.*, sed absque *ιησουν*): 1* 118. 209* 241** 299** syrhr (et. Salomo Bassorensis saec. 13 testatur Barrabbam illum appellatum simul fuisse Iesum: vide Adler p. 173) arm Orint 2,918 schol codicis s aliorumque *ιησουν τον βαρ.* Quam in rem Orint (praeposito textu versuum 16. 17. 18) sic: „In multis exx. non continetur quod Barabbas etiam Iesus dicebatur, et forsitan recte, ut ne nomen Iesu conveniat alicui iniquorum. In tanta enim multitudine scripturarum neminem scimus Iesum peccatorem, sicut in aliis nominibus invenimus iustorum, ut eiusdem nominis inveniantur esse etiam iniqui" -- „non autem conveniebat esse tale aliquid et in nomine Iesu. Et puto quod in haeresibus tale aliquid superadditum est ut habeant aliqua convenientia dicere fabulis suis de similitudine nominis Iesu et Barabbae. Existimo enim in istis verum aliquod mysterium demonstrari" --. Scholion codicis s et aliorum 20 fere, quod plerumque Anastasii episc. Antioch. dicitur, alibi Chrysostomi (at is nihil eiusmodi in eomm. ad h. l.), sic habet in ipso codice s: *αναστασιου επισκ. αντιοχ. Παλαιοισι παυυ αντιγραφοισ εντυχων ευρον και αυτον τον βαραββαν ιησουν λεγομενον. ουτωσ γουν ειχεν η του πιλατου πευσισ εκει· τινα θελετε απο των δυο απολυσω υμιν, ιησουν τον βαραββαν η ιησουν τον λεγομενον χριστον; ωσ γαρ εοικεν πατρωνυμια του ληστου ην ο βαραββασ, οπερ ερμηνευεται διδασκαλου υιοσ.* Hier ad h. l. „iste in evglio quod scribitur iuxta Hebraeos *filius magistri eorum* interpretatur." Ex hac nota conclusum est egregie, in illo evglio nomen Iesu praecessisse nomini Barrabban sive Barrabbon. Quod si est, nihil est verosimilius quam inde in codices Matthaei invectum esse. Poterat etiam, ut iam Treg. adnotavit, scriptura continua uncialis ad inveniendum (magis vero ad

φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 [324. 10] καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 [325. 1] οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν. 22 [326. 1] λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. 24 [327. 10] ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων·

---

omittendum) alterum nomen valere, ut pro ΥΜΙΝ reponeretur ΥΜΙΝΙ͞Ν (Iesu enim nomen in omnibus antiquissimis cdd hoc compendio scribitur). Facit autem ad reiiciendum alterum nomen, ut rectissime vidit Ln, quod vv. 20 et 26 nude scriptum est *τον βαραββαν, τον δε ιν*.

19. *δε*: Γ om | *τω δικ. εκεινω* (Or^{cod} Chr Hil *τουτω*) : Or^{1,415} *τω ανθρωπω τουτω τω δικ.*, item act$^{pll\ a\ cod}$ (ex aliis edidi *τ. ανθρ. τ. δικ. τουτω*, rursus al ut Mt *τω δικ. εκεινω*) | *σημερον*: cop (item ar^{p} pers) *hac nocte*. Cf act$^{pll\ a}$ cap 2. *πολλα γαρ επαθον δι αυτον νυκτος (τη νυκτι ταυτη, δια τησ νυκτοσ, σημερον κατ οναρ δι αυτου εν τη νυκτι ταυτη)*. Ibidem codex unus addit nomen Proclae. Idem nomen ti uncialib. litteris rubris in margine notatum habet: *ἡ ὄνομα πρόκλα*.

20. *οι δε αρχιερεισ*: f h q am *princeps autem sacerdotum* | *πρεσβυτεροι*: ғ add *του λαου* | *αιτησωνται* (Eus$^{ps\ 386}$ *-σωσι*): ᴇғ^{2}ʜvг al mu *-σονται* | *βαραββαν*: vide ad v. 16.

21. *οι δε*: ʟ *οι δ'* | *ειπαν* cum DL 33. ... ς Ln *ειπον* cum ᴎABГΔΠ unc^{9} al fere omn | *τον* cum ᴎBL 1. 33. 122. ... ς Ln Ti om cum ADГΔΠ unc^{9} al pler

22. *ποιησω* (f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg; d vide post): Dᵍʳ a b c ff$^{2.}$ h q Or$^{int\ 3,919}$ (item act$^{pll\ a\ cod}$) *ποιησωμεν, faciemus* (d *faciem* sic) | *λεγουσιν* cum ᴎABDKΔΠ* al^{12} fere it (exc f) vg sah cop syr^{utr} et^{hr} arm Or$^{int\ 3,919}$ Aug ... ς (Gb^{00}) add *αυτω* cum ʟГΠ^{2} unc^{8} al pler f aeth | Κ* 300. al^{2} aeth *σταυρωθητω σταυρωθητω*

23. *ο δε εφη* cum ᴎB 33. 69. 102. sah syr^{hr} arm Chr (et.^{gue}) ... ς *ο δε ηγεμων εφη* cum AГΔΠ unc^{9} al pler syr^{p} ... DL 1. al pauc it (sed g$^{1.}$ om versum propter *ομοιοτελ.*) vg cop aeth *λεγει αυτοισ ο ηγεμων* (mm syr^{sch} [sed var cdd] *dicit eis Pilatus*) | *εκραζον* (it d vg *clamabant*, item syr^{p} et^{hr}): Dᵍʳ *εκραξαν* | *λεγοντεσ*: Κ* 1. al^{10} a b s^{ah} Chr (sed ^{gue} *περισσ. ελεγον*) om

24. *απεναντι* cum ᴎALГΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Chr (item act^{pll}) ... Ln *κατεναντι* cum BD | *του οχλου*: act^{pll} (ex cdd^{2}; contra cd^{1} et Latt *τ. οχλ.*)

ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 [220. 1] τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 [220. 4] Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφα-

27—31 Mc 15, 16—20 Io 19, 2 ss

του ηλιου | ειμι (it vg *ego sum*): D *ειμι εγω* (*sum ego*) | τουτου (prob Schu) cum BD 102. a b mm Or$^{int\ 3,917}$ et^{919} et^{2,245} Chr (et.gue) Ps-Ath passio^{69} ... ς *του δικαιου τουτου* (ita etiam act$^{pil\ a}$) cum ΑΛΓΠ unc^{9} al pler c ff$^{1.\ 2.}$ g$^{1.\ 2.}$ q vg syr^{P} Const^{5,19} Cyr$^{hr\ 184}$ Cyr^{4,855}; item ΔΔ f h sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth *του του δικαιου*, hinc Ln *τουτ.* [*του δικ.*] (ita et. act$^{pil\ cod\ 1}$) | υμεις: ℵ* add *δε* (c^{om})

25. *πας ο λαος*: L o *λα. πας*

26. *φραγελλωσας*: D* *φλαγ.*, Γ al *φραγγελλ.*, Π* al *φραγελωσ.* | *παρεδωκεν* cum ℵ*ABΓΔΠ unc^{6} al pler b q sah cop syr^{utr} arm Chr (:: ita et. Mc) ... ℵ^{ca} (rursus om^{cb}) DFLΘ 1. 209. 48^{ev} al^{4} it (exc^{2}) vg syr^{hr} aeth Aug^{cons} add *αυτοις* | *σταυρωθη* (et. f ff$^{1.}$ g$^{1.\ 2.}$ q vg syr^{utr} etc): D a b c ff$^{2.}$ h gat syr^{hr} aeth *σταυρωσωσιν αυτον* (h gat *αυ. σταυ.*)

28. *εκδυσαντες* cum ℵ* et^{cb} ALΝΓΔΠ unc^{9} al omn fere f ff$^{1.}$ g$^{1.\ 2.}$ h l sah cop syr^{utr} et^{hr} arm (aeth om *εκδ. αυ.*) Eus$^{dem\ 504}$ Chr$^{txt\ ed}$ et^{com} (- *ενβριζετο - το σωμα ολον δια των μαστιγων, δια του γυμνουσθαι* [ex$^{cdd\ 4}$, sed^{fl} om *δ. τ. γυμν.*], *δια της περιβολης της χλανιδος* [cdd^{2} *χλαμυδ.*] -) Or$^{int\ 3,919\ com}$ („et expoliaverunt eum vestimenta eius quae desursum habebat, tunicam inconsutilem et stolam, haec enim vestimenta eius talia describit Ioh., et induerunt eum deludentes propter nomen eius regale coccineam chlamydem") Aug^{cons}. Addunt vero etiam post *εκδ. αυτ.* (explicationis caussa) 33. 238. syr$^{P\ mg}$ *τα ιματια αυτου*, similiter lux *et exuentes eum vestimentis suis induerunt eum tonicam purpuream et chlamydem* ... ℵ^{ca}BD 157. a b c ff$^{2.}$ q (Chr^{gue} et$^{cdd\ 4}$ *και ενεδυσαν αυτον χλανιδα* [*χλαμυδ.*] *κοκκ.* omissis *περιεθ. αυτ.*) Or$^{int\ txt}$ (sed vide post) *ενδυσαντ.* (ita Ln, sed ipse improbat. Defendunt eo quod quum nudus flagellum passus esset, tunica interiore vestiendus fuerit, super quam chlamys coccinea indueretur. At vide v. 31 *τα ιματ. αυτ.*). Praeterea D 157. a b c f ff$^{2.}$ h gat mm (q Or^{int}) post *αυτον* add *ειματιον* (*ιμ.*) *πορφυρουν και* (Or^{int} *et induerunt eum chlam. coccin. et purpuram circumdeder. ei*, q *et induer. eum chl. coc., circumdeder. eum et purpur.*) | *χλαμυδα* (D al -*δαν*) *κοκκ. περιεθ. αυτ.* cum ℵBDL 69. 102. 124. 48^{ev} it (sed q vide ante) vg sah cop syr^{hr} Eus$^{dem\ 504}$ Chr^{gue} (om *αυτ.*) ... ς *περιεθ. αυτ. χλα. κοκκ.* cum ΑΝΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr} arm (aeth om *κοκκ.*)

29. *πλεξαντες* (f ff$^{1.}$ g$^{1.\ 2.}$ vg): a b c ff$^{2.}$ h q Or^{int} non exprim | *επεθηκαν* cum ℵADLΓ unc^{6} al pler Eus$^{dem\ 504}$ Chr (et.gue) ... B 131. al pauc

λῆσ αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντεσ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντεσ· χαῖρε ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων, 30 330. 6 καὶ ἐμπτύσαντεσ εἰσ αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰσ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντεσ αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ σταυρῶσαι.

26—27 Mc 15, 21—26 Lc 23, 26 ss Io 19, 17 ss

32 331. 1 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 332. 1 καὶ ἐλθόντεσ εἰσ τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόποσ

Chrmo 1 περιεθηκ. (item actpil a); κναπ 1. 69. 124. al12 εθηκαν | ε. τησ κεφ. cum nbl 69. 124. 48ev Eusdem Chrgue ... ς Ln ε. την κεφαλην cum admnrαπ unc6 al pler Chred; h 33. τη κεφαλη (33. αυτου τη κεφ.) | εν τη (l επη pro ε. τ.) δεξια (Gb') cum κabdln 1. 33. 69. 124. 209. 47ev 48ev a c ff1· g1·2· q* vg (exc for) syrsch et p mg syrhr sah cop arm aeth (Eusdem εν τη χειρι αυτου) Chrgue etcdd 4 Orint3,919 Augcons ... ς επι την δεξιαν cum rαπ unc9 al pler b f ff2· h q2 for syrp txt Chred | ενεπαιξαν cum nbdlr 33. 53. 56. 58. (d inluserunt) ... ς Ln Ti ενεπαιζον cum anαπ unc9 al pler it vg syrr Eusdem Chr (et.gue) | αυτω (r* [sed ipse* correxit] 48ev al10 fere αυτον): 7. b ff1· g1·2· l am for fu emm san tol mm gat syrp cod arm Augcons om | λεγοντεσ: a δεροντεσ | ο βασιλευσ cum nalnr unc9 al pler Eusdem Chr (et.gue) ... Ln βασιλευ cum bdαπ al plus10

31. αυτω: r 157. al10 fere αυτον | εκδυσαντεσ α. τ. χλ. (l add και) ενεδυσ. cum nl 33. (sah copdz εξεδυσαν sed om και ante ενεδ.) ... ς Ln Ti εξεδυσαν et και ενεδυσ. (:: ut Mc) cum bdnrαπ unc9 al pler (it vg etc) Eusdem | και απηγαγον: d* (et. d*) sah om και

32. ευρον cum nabdlrαπ unc6 al pler ... efgn al ηυρον | κυρηναιον: d add εισ απαντησιν αυτου (obviam sibi venientem), item venientem obviam sibi (εί) vel in obv. illis (ita tantum mm) a b c ff2· g2· h gat harl ing lux mm sax (non item f ff1· g1· l q, nec vged am fu for san fr) | ηγγαρ.: d ηνγα., l ηγα., al ηγκα.

33. ελθοντεσ (m al pauc εξελθ.): r al add οι στρατιωται | τοπον: b τον (ita et. 47ev) τοπον τον :: ut Lc | λεγομενον (et. nc): n* om :: cf Mc | γολγοθα cum nabdlrh unc6 al pler, item golgotha c f ff1·2· g1·2· h q vg sah cop arm aeth ... f γολλγοθα, a syrhr γολγολθα, b golgotha, a golgotaha, syrutr gogoltha ... n al plus30 γολγοθαν :: ut Mc | ὅ cum nbde*fghklmnur al plus60 ff1·, item itrell vg sah cop, Ps-Athpassio 61 ... ς (= Gb Sz) οσ cum ae2svαπ al sat mu | κραν. τοπ. λεγομενοσ cum n*etcbbl 1. 33. 102. 157. 209. ff1· Ps-Athpass 61, item ς λεγομενοσ κραν. τοπ. cum efghkur et (qui ante οσ) asvαπ al pl syrp, item mn2 47ev syrsch μεθερμηνευομενοσ (n2 ερμην.) κραν. τοπ. ... n* al30 λεγομενον κρ. το. et al25 fere μεθερμηνευομενον κρ. τοποσ ... nca d 124. 248. 300. al5 it (exc ff1·) vg sah cop arm Augcons al om λεγομ. (prob Schu)

λεγόμενος, 34 [333. 4] *ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον·* (Ps 68, 22)
καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. 35 [334. 1] *σταυρώσαντες δὲ*
αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντες κλῆρον, 36 *καὶ*
καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 [335. 1] *καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς*
κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς
ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

---

34. *ἐδωκαν*: D *και εδ.* (antea *και ελθοντες, et venientes*). Cf it (exc f *et venientes – dederunt*) vg *et venerunt – et dederunt* | *πειν* bis (ℵ *πιν*) cum ℵ*D ... ς Lu Ti *πιειν* cum ℵcABN unc rell al omnvid (editum et. Or 1,703) ... L cop armedd om priore loco | *οινον* (Gb′) cum ℵBDKLΠ* al12 a b ff1·2· g1·2· l vg sah cop syrP mg syrhr bis arm aeth Ps-Athpass 61 Damfid 228 Hil al ... ς Ti *οξος* cum ΑΝΓΔΠ2 unc6 al pler c f h q syrsch et p txt syrhr 2 sem Chr (et.gue) Orint 3,919 (addit quidem 930 „aliud autem vinum non mixtum cum felle nec cum aliquo contrario accepit et bibit et gratias agens discipulis dedit", rursus vero 921 habet: „secundum Mt quidem Iesus accipiens acetum cum felle permixtum gustavit et noluit bibere; sec Mc autem, cum daretur et [ei?] myrrhatum vinum, non accepit"). Cf et. Barn7 *σταυρωθεισ εποτιζετο οξει και χολη.* In psalmo est: *και εδωκαν εισ βρωμα μου χολην, και εισ την διψαν μου εποτισαν με οξοσ* :: ad Mt cf Mc 15, 23 et Io 19, 29 | *ηθελησεν* cum ℵ*etcbBDE2L 1. 33. 69. 124. 48ev Chr (et.gue) Sevant incatox (it vg Or int *noluit*) ... ς *ηθελε* cum ℵcaAE*ΓΔΠ unc6 al pler Ps-Athpass 61 Chr edd 3 Damfid

35. *βαλοντεσ* cum ΝΑΔΠ* 1. 209. al30 fere Eusdem 505 Ps-Athedd 2 ... ς Ti *βαλλοντεσ* cum BLΓΔΠ2 unc9 al longe pl Ps-Athpass 61 | *κληρον* sine additam cum ΝABDLΓΠ unc9 al300 fere f ff1·2· g1· l fu for emm iac ing san tol8 (al mu ap Hentenium et ap Lucbrug et ap Vallars) sixt sah cop syrsch etP mg („hic locus prophetae non inventus est in duobus [edd. Assemani habent „tribus"] exx. Graecis neque in ipso antiquo Syriaco") aeth persP Chr al Orint Hil Augcons (Apud Hier in h. l. verba de quibus quaeritur edita quidem sunt, sed contra videtur esse quod ipse Hier adnotat. Addit enim ad Matthaei verba: „et hoc in eodem psalmo [de quo ad v. 36 modo dixerat] fuerat prophetatum: *Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.*" Haec psalmi verba eum non adiecturum fuisse puto, si eadem exhibuisset in textu.) ... ς (= Gb Sz, sed prob Schu) *ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν* (Ioh *ινα η γραφη πληρωθη [η λεγουσα]*) *ὑπὸ* (Δ al Eusdem Ps-Ath 67 *δια*, item itodd vg *per*) *τοῦ προφήτου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖσ* (Δ *αυτοισ*), *καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον* cum Δ 1. al vix mu a b c g2· h q vged am lux fr sax syredd aliq syrP txt arm Eusdem 505 (*και ο ματθ. μαρτυρει λεγων* etc) Ps-Athpass 61 et67 (Hier ad h. l., sed vide ante) :: cf Ioh 19, 24

36. *εκει* (et. Orint 3,930): 229* it (exc f) vg Augcons Hier arm Eusdem 505 om

37. *επεθηκαν*: Δ *-θησαν* | *γεγραμμενην*: h add *haebreice graece et latine* :: ex Ioh | *ις* (et. Orint 3,921 et 925): 3. 6. 40* 61. 118. 435. al40 fere a b

38–44 Mc 15, 27–32 Lc 23, 32 ss Io 19, 18 ss Ps 22, 7

38 [336. 1] *Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.* 39 [337. 3] *οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν* 40 *καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.* 41 [338. 2] *ὁμοίως οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον·* 42 *ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πι-*

---

ff[1·] q gat mm sah cop ar[P] sl[4·5·6·] Thphyl (et. Eus ap Mill ex eoque ap Wtst: ex errore ut vdtr) om :: cf Mc et Lc

38. *εκ δεξιων*: c add *nomine zoatham*, item post *ευωνυμων nomine camma*. Alia nomina (*Dismas* vel *Dimas* et *Gestas*) praebent act[P1]: cf in ed. mea p. 231 et 286.

39. *αυτον*: ℵ om | *τασ κεφαλασ* (et. Eus[dem 477] et[498] Or[int 3,921]): D cop[dz] *την κεφαλην* (:: ut ps *εκινησαν κεφάλην*)

40. *ο καταλυ.* cum ℵABLΓΠ unc[9] al pler f ff[1·] g[1·] am san for sah cop syr sch aeth Eus[dem 477] et[ps 396] Chr Cyr[zach 783] Hil ... DΜΔ al pauc a b c ff[2·] g[2·] h l q vg[ed] et[cdd pl] (ut ing emm tol) fr sax syr[P] (et.[mg graec]) eth[r] arm Eus[dem 498] et[ps 82 bis] Or[int 3,921 sq] Hier Amb praem *ουα* (:: e Mc) | *ναον* (ita et. g[1·] h syr[utr] sah arm aeth Eus[dem] et[ps] Or[int 3,921]): a b c f ff[1·2·] g[2·] q vg cop syr[hr] Or[int 3,922] Hil Hier add *dei* | *εν*: L d om | *οικοδομων* (et. Eus[dem 498] Chr Cyr[zach 783] Or[int 3,921]): 131. 238. it vg sah syr[hr] Eus[ps 82 bis] et[396] (*εγειρων αυτον*) Cyr[4,934] et[nest 119] Or[int 3,922] Hil add vel praem (ita it vg) *αυτον* | *ει του θεου* cum ℵADL ΓΔΠ unc[9] al omn[vid] q (et. d *δ*) Eus[dem] et[ps] (Chr, sed f[l] *ει υι. του θε. εστιν*, antea om verba *ει υι. ει τ. θε.*) ... B *θεου ει*, item *ei fil. dei es* it[pler] vg Or[int 3,921 et 4,629], atque sic Ln | *και καταβ.* cum ℵAD 2[pe]r[r] al[4] a b c h syr[sch] eth[r] Chr[gue] Cyr[nest 119] ... ς Ti om *και* cum BLΓΔΠ unc[9] al pler f ff[1·2·] g[1·2·] l q vg sah cop syr[P] Eus[dem] et[ps] Chr[ed] (Cyr[4,934] et[843], sed citat tantum verba *ει υιος* etc) Or[int 3,921 sq]

41. *ομοιως* cum ℵALΠ* 71. 114. b for cop[wi] et[dz] ... BK 1. 33. 69. 102. al[5] a c d f ff[2·] g[1·2·] h q syr[sch] cop[schw] arm Eus[ps 82] Or[int 3,921] add *και*, item ς add *δε και*, Ln [*δ. κ.*] cum D[gr]ΓΔΠ[2] unc[8] al pler ff[1·] syr[P] aeth (sah *δε* omisso *και*) Eus[dem 498] | *γραμμ. κ. πρεσβ.* (ℵ 238. Eus[dem 498] *πρ. κ. γρ.*) cum ℵABL 1. 33. 69. 124. 238. al vix mu ff[1·] g[1·2·] vg sah cop aeth syr[P] cod Eus[dem 498] ... D al[10] fere a b c ff[2·] h q gat (Eus[ps 82]) Cassiod *γραμμ. και φαρισαιων* (Eus *τ. φα. κ. τ. γρ.*) ... EFG HKMSUVΔΠ al plus[150] f syr[sch] et[P] arr pers[P] sl Or[int 3,921] Thphyl *γρ. κ. πρε. και φαρισαιων* ... Γ 6[pe] sem arm[ed] nil nisi *γραμμ.* | *ελεγον* (et. Eus[dem] et[ps] Or[int]): D[gr] 7[pe] g[1·2·] am san *λεγοντες* (item *illudebant* [*illuserunt*] - - *dicentes* sah cop syr[P] aeth)

42. *σωσαι*: cdd *σωσαι;* | *βασιλευσ* cum ℵBDL 33. 102. sah ... ς (= Gb) Ln praem *ει* cum ΑΓΔΠ unc[9] al pler it vg cop syr[utr] arm aeth Eus[dem 498] et[ps 82] et[396] Ps-Ath[pass 75] Or[int 3,921] | *νυν*: Δ al pauc om | *πιστευ-*

στεύσωμεν ἐπ' αὐτόν· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν Ps 22, 8
εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱός. 44 [339.2] τὸ δ' αὐτὸ
καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

45 [340.2] Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν Mc 15, 33–36 Lc 23, 44
γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 46 [341.6] περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν
ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλεὶ ἠλεὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τοῦτ' (Ps 22, 2)

σωμεν cum ℵEFHLMΓΔ 33. 69. 124. 131. 157. al[30] fere (f syr[sch] ed go *ut videamus et credamus*, sah *ut credamus*) ... ς Ti πιστευσομεν cum BDGKSUVΠ al pl cop syrP arm aeth Eus[dem] et[ps] Cyr[4,843] et[934] et[nest 119] Ps-Ath[pass] ... Ln πιστευομεν cum A 244. 258. c[ser] it[pler] vg Or[int 3,386] | επ αυτον cum ℵBL 33. 42. 46. 238. 243. 60[ev] (al[4] εισ αυτον) Cyr[nest 130] (alibibis σοι) ... ς (= Gb Sz) Ln αυτω cum AD 1. 69. al vix mu (it vg arm go Or[int]) Eus[dem] et[ps] Ps-Ath[pass 75] et[88] ... Gb (sed + επ) Sz επ αυτω EFGHKMSUVΓΔΠ al plus[150]

43. πεποιθεν usq θελει αυτον: Γ om | πεποιθεν (et. c f ff[1·] g[1·2·] q vg syrr go Eus[ps] Or[int 3,921]): D 1. 118. 209. a b h l sah cop arm aeth Eus[dem 498] praem ει | επι τον θεον (et. Eus[dem 498], item c d f g[1·] fu Or[int] Aug[cons] Amb *in deum*) ... Ln επι τω θεω cum B (it[pl] vg *in deo* vel *domino*) Eus[ps 82] | νυν (et. Eus[dem] Or[int]): ΑΗΠ* al plus[60] ff[2·] cop Eus[ps] om :: ut LXX | ρυσ. νυν sine αυτον cum ℵBL 33. vg[ed] (ff[1·] g[1·2·] am san ing for al Or[int 3,921] Aug[cons] om αυτον post θελ.) ... ς Ln Ti add αυτον cum ADΔΠ unc[9] al pler it[pl] vg[eddpl] syr[utr] sah cop arm Eus[dem] et[ps] (:: LXX ρυσασθω αυτον, σωσατω αυτον, οτι θελει αυτον) | θελει: F al pauc -λη

44. το δ': D το δε | συνσταυρωθ. cum ℵABEGΔΘ[f] 69. al; item ς συσταυρ. cum FHKMΠΓ[ΠΙ] (sv ?) al pler ... DL σταυρωθ. | συν αυτω cum ℵBDL, item Θ[f] μετ αυτου ... ς Ti αυτω cum ΑΓΔΠ unc[9] al omn[vid] | αυτον c. ℵABDLΓΔΠ unc omn al[150] fere ... ς (= Gb Sz) αυτω c. minusc vix mu

45. απο δε εκτης (ita et. it[pl] vg Or[int] Aug al): a b c (Promiss) *et postquam crucifixus est, a sexta* | σκοτ. εγεν. (et. Eus[ps 369] et[dem 292] et[486] [et[490] κατα τον ματθ. addit sed magis Mc sequitur: γενομ. δε ωρ. εκτ. σκο. εγε. εφ ολην - και τη ενατη ωρα εβο. etc] Chr Or[int 3,92]): UΓΔ al[5] syrr go εγεν. σκο. | επι πασαν (ℵ[a] 12. 245. Chr[gue] εφ ολην) τ. γην (et. Eus[dem] et[ps] Or[int] Cyp al): ℵ* 248. l Lactant[4,18] om :: in Mc et Lc hoc non fluct | ενατης (D ante ωρασ pon) et versu sq ενατην cum ℵABEFHKLMUVΓΔΘ[f]Π al pl, item D ενατησ ... ς εννατησ cum Θ al sat mu, item εννατην cum DG al sat mu

46. ανεβοησεν cum ℵADΓΔΘ[f]Π unc[9] al pler Eus[dem 486] et[ps 369] Bas[eth 285] (a ff[2·] g[2·] h *exclamavit*) ... BL 33. 69. 124. (Eus[dem 490] ex Mc est, vide ante) εβοησεν (it[pl] vg Or[int] *clamavit*) :: ut Mc | ο om ὁ | ηλει ηλει (ἡ- EFMΓ al mu, *heli* a b d f ff[1·] g[1·] q am emm for fu ing gat mm san; ἡ- ut ς KUΠ al pl, *eli* c ff[2·] g[2·] h vg[ed]) cum DEΔΘ[f] 1. al Eus[es 544] et[dem 490] (sec loc) et[ps 369]; item ς Ln Ti ηλι cum AFGHKMUΓΠ(sv ?) al pler (Clem[ecl 993]), Bas[eth 285] Epiph[69,48], item L Eus[dem 486] ex[cdd 2] αηλι αηλι (L ἀήλι ἀήλι) ... B ελωει ελωει (Eus[dem 490] pri loc [ex Mc potius]

ἐστιν· θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλείαν φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας σώσων αὐτόν.

Lc 23, 36 Io 19, 29 (Ps 68, 22)

ελωειμ ελωειμ), ℵ 33. al pauc cop harl Chr^{gue} ελωι:: ut Mc | λεμα cum NBL 33. al pauc (a apud Blanch.) ff^{1} g^{1} am emm for ing harl san cop (*elema*) syr^{sch} (*lemono*) Eus$^{dem\ 486}$ ex$^{cdd\ 2}$ (item $^{490\ bis}$) et$^{ps\ 369}$... Ln λημα (cum B ex errore Birchii), item Epiph^{69,48} ... Ti λιμα cum AKUΓΔΘ^{f}Π al pl f q go syr^{p} Eus$^{es\ 544}$ Chr^{gue} Bas$^{eth\ cod}$, item EFGHMSV al mu Bas$^{eth\ cdd}$ λειμα ... ς λοιμα cum D 1. al a (teste Iric) b h gat mm (item c g^{2} vg^{ed} Bas$^{eth\ 285\ ed}$ *lamma*) arm aeth Eus$^{dem\ 486\ ed}$ (item $^{490\ bis}$) Bas$^{eth\ cod}$ Or$^{int\ 3,924}$ | σαβαχθανει (B σαβακτανει) cum ℵA(B)Δ 1. 69. al Eus$^{es\ 544}$, item EFGHKLMSUVΓΘ^{f}Π al pler Eus$^{dem\ 486}$ (et ^{490}) et$^{ps\ 369}$ Chr^{gue} Bas$^{eth\ 265}$ Epiph σαβαχθανι (ita ς Ti), item c f ff$^{1\cdot 2}$ g$^{1\cdot 2}$ l q vg *sabacthani* (g^{1} *zab.*, ff^{1} *san sabachth.*, q *sib.*, vg^{cd} ap Ln *sabactani*), hinc Ln σαβακθανι ... D ζαφθανει (D^{e} σαφθ.), d h *napthani*, for^{2} *neptani*, b *naptani*, a *nahthani* | εγκατελιπες cum KBDLΥΓℵ^{2}(sv ?) al pl (item editum Ir$^{gr\ 88}$ Or$^{1,467\ lib}$ Eus^{dem} Did$^{tri\ 186}$ Bas^{eth} Epiph$^{77\ 1}$ et^{alib}) ... AEFΘHKMΔΘ^{f}Π* al mu -λειπες (c^{ser} al Chr^{gue} -λειπασ). In Syro^{sch} deest τουτ εστιν usq εγκατ.

47. εστηκοτων cum KBCL 33. ... ς Ln Ti εστωτων cum ADΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler | οτι cum ABCΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler f q go syr^{p} Or$^{int\ 3,924}$ Chr (et.^{gue}) ... NDL al pauc it^{pler} vg syr^{sch} arm aeth om (:: Mc ιδε) | ηλειαν cum ABDLΔ ... ς Ln Ti ηλιαν cum ℵCr^{f}Π unc^{9} al omn^{vid}. Praeterea cf ad 11, 14. 16, 14. 17, 3 etc

48. εξ αυτων (et. Or$^{int\ 3,925}$): ℵ om | πλησασ τε: D om τε. | D 69. οξου

49. Hunc versum Or$^{int\ 3,925}$ ante v. 48 ponit; 59. 239. 253. 433. plane om | ελεγον cum KACLΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler f ff^{1} g^{1} h vg syr^{utr} Or$^{int\ 3,925}$ Aug^{cons}... Ln ειπαν cum B 124. et (ειπον) D 69., item a b c ff^{2} g^{2} q | αφες: Θ^{f} 33. 157. syr^{sch} αφετε | ηλειασ cum BD ... ς Ln Ti ηλιασ cum KACLΘ^{f} unc rell etc. Cf ad v. 46 | σωσων cum ℵ^{c}ABCLΘ^{f} unc^{13} al pler, item *liberans* ff^{1} g^{1} vg arm aeth ... ℵ* 69. y$^{sor\ sem}$ al^{5} σωσαι, item *liberare* f g^{2} syr^{utr} go (:: Schu notat: „ex Mt more, cf 2, 2. 5, 17. 9, 13. 10, 34 sq al") ... D 1. 209. a b c ff^{2} h l q (Or$^{int\ 3,925}$ *si veniet El. et* [ut?] *liberet eum*) και σωσει (d *et liberat*) | αυτον sine additam cum ADEFGHKMSVΔΠ al pler it vg (exc gat mm) syr^{utr} (eth$^{r\ semel}$) cop arm go Or$^{int\ 3,926}$ (ubi nihil de hoc additamento commemorat; sed etiam Or^{1,416} affirmat Iesu iam mortuo militem lancea latus pupugisse. Dicit eo loco contra Celsum: *ειτα φησιν ο κελσος· τι φησι και ανασκολοπιζομενου ποιος ιχωρ, „οιοσπερ τε ρεει μακαρεσσι θεοισιν"; εκεινοσ μεν ουν παιζει. ημεισ δε απο των σπουδαιων ευαγγελιων, καν μη κελσοσ βουληται, παραστησομεν οτι ιχωρ μεν ο μυθικοσ και ομηρικοσ ουκ ερρευσεν αυτου απο του σωματοσ· ηδη δ αυτου αποθανοντοσ εισ των στρατιωτων λογχη την πλ. αυτου ενυξε* etc. Suspiceris

50 [343.1] Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ 50–54 L.c 15, 37–39 Mc 23, 45–47

iam tum evangelicam Matthaei scripturam traditione de puncto vivo Iesu corpore auctam fuisse. Eundem in sensum accipi possit Barn[7] *οὐχ οὗτος ἐστὶν ὃν ποτε ἡμεῖς ἐσταυρώσαμεν, ἐξουθενήσαντες καὶ κατανεύσαντες καὶ ἐμπαίξαντες.* At scripta haec quidem sunt nimis libere.) Eus[can] (ponit enim Ioh 19, 31 usq 37 canone decimo quo quae singulis sunt propria continentur; praeterea etiam[dem 10,8] propheticum illud *ὠσεὶ ὕδωρ ἐξεχύθην* impletum asserit iis quae „Ioh" de milite latus Iesu pungente tradidit) Hil Hier Aug[cons] ... ℵBCLUΓ 5. 48. 67. 115. 127* gat mm syr[hr sem] aeth, add *αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και* (υ add *ευθεως*) *εξηλθεν υδωρ και αιμα* (υ *αιμ. κ. υδ.*):: cf Ioh 19, 34. Eadem vero etiam testantur Chr (allatis enim libere, ut toties alibi, textus verbis: *ετερος δε προσελθων λογχη αυτου την πλευραν ενυξε*, addit: *τι γενοιτ αν τουτων παρανομωτερον, τι δε θηριωδεστερον, οι μεχρι τοσουτου την εαυτων μανιαν εξετειναν και εισ νεκρον* – hoc eum non sensu proprio dicere apparet – *σωμα λοιπον υβριζοντεσ; συ δε μοι σκοπει πωσ ταισ παρανομιαισ αυτων εισ ημετεραν κεχρηται σωτηριαν. μετα γαρ την πληγην αι πληγαι τησ σωτηριασ ημων εκειθεν ανεβλυσαν. ο δε ις κραξασ φωνη μεγαλη αφηκε το πνευμα.*) Cyr ap Sev[antio] (vide post) scholion[cod 72] (*οτι εισ το καθ ιστοριαν ευαγγελιων διοδωρου και τατιανου και αλλων διαφορων αγιων πατερων τουτο προσκειται – τουτο λεγει και ο χρυσοστομοσ. οταν ουν ο ματθ. προ τελευτησ αυτου σφαζομενον υπο του στρατιωτου τη λογχη εισ την πλευραν εδηλωσεν, ειθ ουτωσ νυχθεντα τελευτησαι, ο δε γε ιωαννησ τουτον εφη λογχη νυχθηναι μετα το τελειωθηναι, ου μαχησ το ειρημενον· αμφοτεροι γαρ το αληθεσ εμηνυσαν. ο μεν γαρ ματθ. ωσ πλειστακισ τον λογον ποιουμενοσ ταχεωσ τησ αναγραφησ, επιμνησθεισ και τησ σφαγησ τησ μετα τον θανατον αναμιξ την γραφην πεποιηται, ο δε ιω. την τουτου ακριβη γνωσιν εμηνυσεν, μετα τον θανατον και την σφαγην υποδεξασθαι το σωμα.* Haec inde a verbis: *οταν ουν ο ματθ.* etiam in scholio[cod 238] quod Severo adscribitur leguntur, priora vero de evv. Diodori et Tatiani alibi non inventa sunt.) nonnulli ap Severum[antio] (cf Asseman. bibl. orient. II, 81, ubi legitur: „Petrus Iunior [† 591] profert ex ep. 26. libri 9, quam Severus [† 539] post exilium ad Thom. Germaniciae episc. scripsit: *Quod autem latus domini ac dei nostri Ies. Chr., postquam spiritum tradidit, a milite lancea percussum sit et ex eo sanguis et aqua mirabiliter effluxerint, div. evglsta Ioh scripsit, cuius quidem facti nemo alius meminit. Nonnulli vero Matthaei evglio vim palam inferentes id ibi obtrusere quod contra evglistae mentem est, ut scilicet ostenderent Christi adhuc viventis latus a milite lancea prius percussum fuisse quam is spiritum tradidisset. Haec res summo studio discussa est quum mea tenuitas in urbe regia esset Macedonii eiusdem urbis quondam archiepiscopi causa. Producto igitur in medium Matthaei evglio, quod magnifice descriptum erat et in regia aede summa cum veneratione servabatur, quodque imperante Zenone in urbe Cypri insulae una cum S. Barnaba repertum fuisse ferebant, eoque aperto deprehensum est*

πνεῦμα. 51 [344.2] καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν ἕως κάτω εἰσ δύο, [345.10] καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξελθόντεσ ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖσ. 54 [346.2] ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ καὶ οἱ

---

huiusmodi historiae militis et lanceae additamentum in ipso haudquaquam exstare. Subiungit antiquorum expositorum neminem huius rei meminisse praeter Chrysostomum et Cyrillum alexandrinum, quorum in commentaria id additamentum obrepsit." [Cyrilli comm ad Mt perisse constat.]) Ceterum opinionem, ex illa ev. Matth. lectione ortam, Iesu adhuc vivi latus lancea apertum fuisse, Clemens V. in concilio Viennensi a. 1311 damnavit, docens Iohannem tenuisse rectum rei gestae ordinem.

50. *παλιν* (et. Or$^{int\,8,\,936}$ Eus$^{ps\,369}$ Cyr$^{zach\,797}$): FL al^{10} fere h Cyr$^{act\,48}$ Chr (et.gue) om (Or$^{4,\,296}$ *ει μεν γαρ ωσ οι συσταυρ. αυτω λησται – ουκ αν ελεγομεν οτι εθηκε τ. ψυχην αυτου αφ εαυτου – νυνι δε ο ις κραξασ* etc nil probat)

51. *το καταπε. του ναου*: cf Hier ad h. l.: *in evglio, cuius saepe fecimus mentionem, superliminare templi infinitae magnitudinis fractum esse atque divisum legimus.* Vide etiam ep. ad Damasum 18. ubi ad verba Iesaiae 6, 4 de sublato superliminari et domo impleta fumo addit: *nonnulli – superliminare sublatum illo tempore praedicant, quando velum templi scissum est.* Kursus in ep. ad Hedibiam 120 ait: *in evglio autem quod Hebraicis litteris scriptum est leginus non velum templi scissum sed superliminare templi mirae magnitudinis corruisse.* | *εισ δυο* (D add *μερη*, quemadmodum it vg Or^{int} *in duas partes*) post *κατω* cum BC*L 33. 102. cop aeth ... ς Ln post *εσχισθη* (:: ut Mc) cum ℵAC^{2}DΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al fere omn it vg syr^{utr} arm go Cyr$^{zach\,797}$ et$^{act\,48}$ Or$^{int\,3,\,923}$ et^{926} ... Or $^{4,\,296}$ (et $^{1,\,414}$ lib) Eus$^{dem\,292}$ (sed unde? item$^{ecl\,164}$ *κατα την των ευαγγελιων γραφην*) om :: ut Lc | *ανωθεν* cum ℵL Or$^{4,\,296}$ Cyr$^{act\,48}$ ... ς Ln Ti praem *απο* (:: ut Mc) cum ADΓΔΠ unc^{9} al pler Cyr^{zach} (Or$^{1,\,414}$ Eus bis); item BCΘ^{f} al pauc *απ* (69. *επ*) | *εωσ*: Π *εισ το*

52. ℵ* om *κ. τ. μνη.,ανεωχθ.* | *μνημεια* (et. Or$^{4,\,296}$ Eus$^{ps\,369}$ Cyr^{bis} Ps-Ath^{pass} al): A *μνηματα* | *ανεωχθησαν* cum ℵ^{c}BDΓΔΠ^{2} unc^{9} al pler Or $^{4,\,296}$ Eus$^{ps\,369}$ Cyr$^{zach\,796}$; item C^{2}LΘ^{f} 1. 33. 157. al^{10} fere Cyr$^{act\,48}$ *ηνεωχθησαν*, al pauc Ps-Ath$^{pass\,77}$ *ηνοιχθησαν* ... Aπ* al pauc *ανεωχθη*, C* al pauc *ηνεωχθη* | *ηγερθησαν* cum NBDΘL 1. 33. 69. 124. 209. al^{10} fere Or$^{4,\,296}$ et$^{2,\,552}$ Eus$^{ps\,369}$ (Cyr^{act} *ανεστησαν*) ... ς *ηγερθη* cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler Cyr$^{zach\,796}$

53. *εκ τ. μνημειων*: syr^{sch} ar^{r} et^{e} perss om | *μετ. τ. εγερσ. αυτου* (30. 220. 32$^{ev\,sem}$ aeth [*postquam resurrexerant* apud Bode] *αυτων*, 243. om): syr^{hr} om | *εισηλθον* (et. Or$^{4,\,296}$ et$^{int\,927}$; D it [exc f q] vg *ηλθον*): ℵ om una cum *και* sq | *ενεφανισθησαν*: D* *εφανησαν*, D^{c} *ενεφανεισαν*

54. *εκατονταρχησ* cum ℵD Or$^{1,\,416}$ ... ς Ln Ti *-ρχοσ* cum ABCLΘ^{f} unc rell

μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. 55 [347. 6] *Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν* 55 a Mc 15, 40 a Lc 23, 49 Io 19, 25 *θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ·* 56 *ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.*

---

al omn^{vid} (:: cf ad 8, 5. 8. 13. Lc 23, 47 et alibi) | *γινομενα* cum BD 33. 69^{sem} 258. 47^{ev} Or^{1,416}, item *quae fiebant* it vg Or$^{int\ 3,928\ sq}$ ... ς *γενομενα* cum ΝΑCLΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler (Or^{4,299} *ως τον εκατονταρχον και τους μ. α. τηρουντας* etc) | *θεου υιος* c. ℵ^{c}ACLΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al omn fere a c d f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ q am fu for ing gat go Or^{1,416} et ^{4,298} ... Ln *υι. θε.* (:: ut Mc) cum BDΘ^{gr} 102. b h l vg^{ed} Or$^{int\ 3,928}$ Aug^{cons} Hier (ad h. l.); ℵ* *υιος ην του θε.* (:: cf ad Mc) | *ην* (et. Or^{bis} et^{int}): c f g^{1} go Aug^{ioh} (at non^{cons}) Vig *εστιν*

55. *εκει* (ℵ *κακει*, unde sane reliquae lectiones ortae videntur) cum (ℵ)A BCEGHMSUVΓΔΘ^{f} al pl it vg cop syr^{utr} go al Eus$^{es\ 462}$ et$^{marin\ 260}$ Chr^{ed} (et.^{mo} et al) Or$^{int\ 3,929}$ ... D al^{10} fere Chr^{gue} *και* (:: ut Mc), FKLΠ 33. al^{50} fere (syr$^{P\ mg}$, nisi potius cum D facit) *εκει και* (al pauc *και γυ. εκ.*) | *απο* (:: ita et. Mc) cum ℵBCDLΓΘ^{f} unc^{8} al pler Eus^{es} et^{marin} ... AKΔΠ al^{10} fere Chr (et.^{gue}) om | *θεωρουσαι* (300. *ορωσαι*): ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l (non a b c f ff$^{2.}$ h q) vg om (:: in Mc non omittitur) | *τω ιυ* (et. Chr ^{gue}; sed^{ed} om): F 80. Eus^{es} et^{marin} *αυτω* | *απο* (Γ male add *μακροθεν*) Γ. *γαλιλ.* (a *a cana galilea*): Eus^{marin} et Chr (et.^{gue}) om

56. *εν αις ην* (al pauc *ησαν*) :: cf Mc: Chr (et.^{gue}) om | *μαρια* (C* praem *και*, delet C^{3}) *η* (D* om) *μαγδ. και* cum ℵ^{c}ABDΘ^{f}Π unc^{9} al omn fere Eus^{es} et^{marin} Chr (et.^{gue}), item CLΔ 1. syr^{P} *μαριαμ η μα. και* ... ℵ* om | *μαρια* sec (h. l. et. L 1. syr^{P}): CΔ *μαριαμ* | *η του* (48^{ev} Chr^{ed} et^{gue} om): E al^{10} fere Eus^{es} (non item^{marin}) Chr$^{mo\ 2}$ om | *και ιωσ. μητηρ*: ℵ* *και η μαρια η ιωσηφ*, ℵ^{c} *και η* (videtur per oscitantiam intactum remansisse) *ιωσ. μητ.* | *ιωσηφ* cum ℵ* et^{c} D*L 59^{mg} 69** 157. 55^{ev} it vg cop aeth syr$^{P\ mg}$ Eus^{marin} Or$^{int\ 3,929}$ int^{txt} et^{com} (ubi ipsum nomen tractat) ... ς Ln Ti *ιωση* (D^{c} *-σητος*) cum ABCΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{sch} et$^{P\ txt}$ arm go Eus^{es} Chr. Cf huc Chr^{com}: *τινες δε ησαν; η μητηρ αυτου· ταυτην γαρ λεγει την ιακωβου* etc. Hesych^{hier} in cat oxon 256: *επειδη δε πολλων μαριων εν τοις ευαγγ. φερεται μνημη, τρεις ειναι τας πασας γνωσκειν οφειλομεν – μαριαν γαρ την ιακ. και ιωση μητερα και αλλην μαριαν* (cf v. 61) *παρα τοις ευαγγελισταις ωνομασμενην την θεοτοκον ειναι και ουκ αλλην πεπιστευκαμεν.* Contra Or$^{int\ 3,929}$: *erat autem inter praecipuas et Maria Iacobi et Ioseph mater, aut, sicut Mc dicit, Iacobi minoris et Ioseph mater.* Item Eus$^{marin\ 260}$ *τεσσαρας γουν τας πασας μριας παρουσας τω παθει του σωτηρος μετα των αλλων γυναικων ευρισκομεν. πρωτον μεν ουν την θεοτοκον την αυτου του σωτ. μητερα· δευτεραν δε την ταυτης αδελφην μριαν*

57–61 Mc 15, 42–47 Lc 23, 50–55 Io 19, 38–42

57. 348. 1 Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ· 58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πειλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 349. 1 καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 350. 6

την του κλωπα· ειτα τριτην μαριαν την μαγδ., και τεταρτην την ιακ. και ιωσηφ μητερα. και των μεν πρωτων τριων μαριων εμνημονευσεν ιω. – τησ δε τεταρτησ μαριασ τησ μητρ. ιακ. και ιωσηφ οι λοιποι τρεισ εμνημονευσαν ευαγγ. – ματθ. μεν ουτωσ ειπων· ησαν δε εκει – η του ιακ. κ. ιωσηφ, quibus statim addit: *αι εθεασαντο τον τοπ. που τιθεται.* His accedit fragmentum Papiae (ex cod. Lat. Bodl. 2397 a. 1302 sq prope Oxon. scripto a Grabio editum; at iste Papias potius est is qui saec. 12. floruit, et cuius e dictionario excerpta praebet cod. Oxon. 1752 [Digb. 151], quam Polycarpi aequalis. Alius etiam Papias est cuius excerpta Allat. de Symeon. 2, 22 sqq exscripsit.): *Maria mater domini; Maria Cleophae sive Alphaei uxor, quae fuit mater Iacobi episcopi et apostoli et Symonis et Thadei et cuiusdam Ioseph; Maria Salome, uxor Zebedaei, mater Iohannis evglistae et Iacobi; Maria Magdalene. Istae quatuor in evglio reperiuntur* etc (Grab. Spicil. 2, 34; item Routh. Reliqq. 1, 16.) | *μητηρ* pr: b c gat non exprim | *και η μητ. των* (et. κ^{c}): κ* *και η μαρια η των.* | Γ (ut solet) *ζεβεδδαιου*

57. *δε*: A* om | *αριμαθαιασ* (et. ff^{1}· vg^{ed} mm tol, item san^{vid} *-thea*): D *αρειμαθειασ*, al^{2} *αριμαθιασ*, item it (exc ff^{1}·; h q *arimatia*) am fu for emm ing gat Or^{int} (syr$^{p\ mg}$ *Rama*) | *τουνομα*: D *το ονομα* | *εμαθητευθη* cum ℵCD 1. 33. 17^{ev} (syrr^{vid}) ... ς Ti *εμαθητευσεν* cum ABLΓΔΠ unc^{9} al pler

58. *προσελθων*: D *προσηλθεν* addito *και* post *πειλ.*, item it vg Or^{int} | *τω*: Π* w^{scr} om | *πειλατω* et *πειλατοσ* cum ABD, sec et. A ... ς Ln Ti *πιλατω* et *πιλατοσ* cum ℵCL unc rell al omn^{vid} | *αποδοθηναι* cum ℵBL 1. 33. 40. 118* 209. al^{10} fere (237. add *αυτω*) syr^{hr} ... ς Ln Ti add *το σωμα* cum ACΓΔΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} arm aeth go (syr p mg sl add *του ιυ*) Or^{int}; cop *αυτο*

59. *λαβων*: D *παραλαβων* | *το σωμ.* o (L al pauc om) *ιωσηφ*: D a syr^{sch} *ιωσηφ το σωμ.* | *σινδονι* cum ℵACLΓΔΠ unc^{9} al pler g^{1}· Hil^{bis} (in h. l.) ... Ti *εν σινδ.* cum BD al^{5}, item *involvit in* it (exc g^{1}·) vg cop Or^{int} Aug (:: D al cop it^{cdd} Aug et. in Lc *εν σινδ.* Cf et. act^{pll} a)

60. *αυτο*: L 69. arm om | *δ*: L^{scr} ῶ (a ὦ) (sed L et. antea *ενετυλ. αυτω* et eiusmodi saepe) | *εν* sec: Γ om | *μεγαν*: MU 1. 69. al^{5} *μεγα* | *τη θυρα* cum ℵBCDL unc^{12} al pler (d *osteo*) ... Ln *επι τη θυρα* cum A 242. 243. (et. 59. *επι την θυραν*), item it vg Or^{int} *ad ostium* (*-eum*) :: cf Mc

ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 [61. 10] Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πειλᾶτον 63 λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον 28, 13
ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. 65 ἔφη αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

---

61. *εκει*: Γ k^{ser} Chr om | *μαριαμ* cum ℵBCLΔ 1. … ς Ln Ti *μαρια* cum ADΓΠ une^{9} al fere omn | *ἡ* pr: D* om | *και η αλλη* (it^{pler} vg Or^{int} *et altera*) cum ℵBCLΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} … AD (d h *et alia*) *και αλλη* | *μαρια*: Δ *-ριαμ* | *απεναντι*: D *κατεναντι*.

62. *δε*: L om | *πειλατον* cum ABD … ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵCL unc rell al omn^{vid}. Cf et. ad 27, 2.

63. *εκειν. ο πλαν.* cum ℵAB*(C*^{vid})DE^{2}FHKLMSUVΓΔΠ al pler q syr^{utr} go Chr^{ixt} (et.gue) $Dam^{sabb\ 629}$ $Or^{int\ 3,931}$ Aug (*ille planus id est ille impostor*; sed Aug^{cons} *seductor ille*) … B^{2}C^{2}E*^{vid} G 33. 69. 124. 157. al^{20} fere it (exc q) vg cop arm $Did^{tri\ 185}$ (*οτι ειπ. ο πλ. εκει.*) Chr^{com} (et. gue) $Or^{int\ 1,141}$ Aug^{cons} *ο πλαν. εκεινος* | *ειπεν ετι* (Schu: *coniiciasne ὅτι?*) *ζων· μετα* sic CGHMΓΔ etc (E *ειπεν, ετι ζων, μετα*), item D 157. al^{8} Chr (et.gue et^{mo}) addito *οτι* ante *μετα* (Chr *ετ. ζων ειπεν οτι*), item $Or^{int\ 1,141}$ (*dixit, dum adhuc viveret, quia post*) et ^{3,931com} (*dix. adhuc vivens, quoniam post* etc. Eodem modo per totum comm distinguit haec verba.): L *ειπεν· ετι ζων μετα*

64. *εως τησ*: DL al^{11} $Chr^{mo\ 2}$ om *τησ* | *τριτησ ημερασ*: D it vg $Or^{int\ 3,931}$ *ημερ. τριτ.* | *οι μαθηται* cum NB … ς Ln Ti add *αυτου* cum ACDL unc rell al omn^{vid} it vg syr^{utr} cop al Or^{int} | *κλεψωσιν* (ℵ *-ψουσιν*) *αυτον* sine *νυκτ.* cum ℵABC*DEHKVΔΠ al^{50} fere it vg cop go syrP arr Chr (et. gue) $Dam^{sabb\ 629}$ $Or^{int\ 3,931}$ … ς (= Gb Sz) praem *νυκτοσ* cum C^{2}FGL MUΓ al pl arm, item postpon s al pauc syr^{sch} aeth :: cf 18, 13 | *ειπωσιν* (*dicant* it vg Or^{int}): D *ερουσιν* (*dicent*). Praeterea 33. al^{25} fere a ff^{2}· syr^{utr} arm add *οτι* | *χειρων*: ℵ 69. *χειρον*, D *χειρω*, L *χειρω* (exeunte versu)

65. *εφη* cum BEFGHKLM^{2}Γ al^{70} fere it vg cop syr^{sch} arm go … ς (= Gb Sz) add *δε* cum ℵACDM*SUVΔΠ al sat mu syrP c.* $Or^{int\ 3,931}$ | *κουστωδιαν* (D^{m} *κουστουδιαν*, 69. *-οδιαν*) et. syrP $^{mg\ sr}$, item ff^{1}· g^{2}· l vg Aug ^{cons} *custodiam*: D* arm^{usc} *φυλακασ*, item *custodes* a b c f ff^{2}· g^{1}· q for $Or^{int\ 3,931}$ go, *milites* h gat | NCD *ασφαλισασθαι* | *ωσ*: L *εως*

66. D* *ησφαλισαν* | *μ. τ. κουστωδιασ* (A *κωστουδ.*, D^{m} *-ουδιασ*, 69 *-οδιασ*): D* arm *μ. των φυλακων*, item *cum custodibus* it vg (go hiat)

XXVIII.

1—10 Mc 16, 1—8 Lc 24, 1—9

1 [353.1] Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 [353.2] ἀποκριθεὶς

XXVIII. 1. δε (et. Dion[can 1] ap Gall[3,502 b] et ap Rou[2,267] Eus[marin 257] Chr[ed] et[gue] Cyr[es 380]): HL 6. 33. al[10] fere et evgistaria om (minime omissionem prob Dion[3,502 a] και οψε σαββ. ωσ ο ματθ. λεγει Or[1,440] γεγραπται γαρ - οτι οψε σαββ. Or[int 2,155] *ibi invenies scriptum quia* vespere sabbati etc Eus[dem 498] και ο ματθ. δε, ει και οψε σαββ. ειρηκεν) | σαββατων (it vg Or[int] Aug al *vespere autem sabbati* [d -*torum*], item postea *in prima* [*primam, una*] *sabbati* [d ff[2]· -*torum*]): LΔ al[8] Chr[gue] σαββατω | μαριαμ cum NCLΔ ... ς Ln Ti μαρια cum ABD unc rell al omn[vid] (editum etiam in Or Dion Eus Chr Cyr) | ἡ pr: D* om | και η αλλη (et. Or Dion Eus[marin] et [dem] Chr): Δ 90. και αλλη (d rursus ut 27, 61. *et alia*, it vg *et altera*) | μαρια (H om): LΔ μαριαμ

2. εξ (et. Or Dion Eus[bis], Chr[ed] et[gue] *ex tou*, it vg *de caelo*): D απ (*d de*) | και πρ. cum NBCL 33. 157. al[8] Or[1,440] Dion (ap Rou, non item ap Gall) Chr (et.[gue]); it vg *descendit - et accedens*, item cop syr[sch] aeth ... ς Ln Ti om και cum ADΓΔΠ unc[9] al pler arm syr[P] Eus[dem] | NBMΠ etc απεκυλισε, sed ACDELΓΔ etc -σεν | λιθον absque additam cum NBD 60. 84. 6[pe] a b c ff[1·2·] g[1·2·] l n vg aeth Or[1,440] (post τον λιθον pergit και μετ ολιγα φησιν ο ματθ.) Dion ... ς add απο τησ θυρασ cum AC[E*]GHKM[*]SVΔΠ al pl f h syr[sch] arm (Eus[marin 250] εκ τ. θυρ.), item E[2]FLM[2]UΓ 1. 33. al[50] fere cop syr[P] Eus[dem] Chr (et.[gue]) απο τ. θυρ. του μνημειου :: cf Mc

3. ειδεα cum N[a]ABCDEHM ti* 124. al[12] notatis Chr[edd aliq] (N* om ην δε η ειδ. αυ.) ... ς Ln ιδεα cum FGKLSUVΓΔΠ al pler (et. Chr[gue]) | λευκον (a b e f ff[2·] h q): c ff[1·] g[1·2·] l vg Aug[cons] om (item Chr[edd 2]) | ωσ cum N*BDKΠ* 1. al[10] fere ... ς Ti ωσει (N[c] 69. 47[ev] ωση, quod et ὡσ ἡ et ὡσεί esse potest) cum N[c]ACLΓΔΠ[2] unc[8] al pler Dion[can 1] Chr

4. φοβου (Δ φορου) αυτου (21[ev] αυτων): ΔΔ al pauc aeth om αυτου | εγενηθησαν (L -νν-) cum NBC*DL 33; ... ς εγενοντο cum AC[2]ΓΔΠ unc[9] al pler Dion Eus[marin 263] (ex catena) | ωσ νεκρ. cum NABDLΔ 1. 209. (item ωσ οι 69. 6[pe]) ... ς ωσει νεκρ. cum CΓΠ unc[9] al pler Dion Eus[marin 263] (e *velut mortui* ut antea *velut coruscatio*, sed *albus ut nix*; d *tanquam mortui*, antea bis *sicut*; a b f ff[1·] h q vg *velut*, antea bis *sicut*; c prim loco *sicut*, sec et tert *velut*)

δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 [354.2] καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 [355.10] καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ

---

5. δε: c om^{vid} | ταισ γυναιξιν (κ^{a} etc) ita et. Dion$^{can\ 1}$: κ* om | φοβεισθε (ut et. Dion Eus$^{marin\ 266}$ Cyr$^{es\ 380}$): κ* φοβηθητε (c-βεισθε) | ιν: syrP add c.* *Nazarenum* (sed in^{mg} habet: *in tribus exx Graecis et uno Syriaco, antiquo illo, non inventum est nomen* Nazarenum) :: e Mc

6. γαρ (et. Dion$^{can\ 1}$ Eus$^{marin\ 266}$ Cyr$^{es\ 380}$): A 33. 238. al plus^{10} ff^{2}· Or$^{int\ 2,155}$ om (Chr *ηγερθη. ποθεν δηλον;* vix probat) | εκειτο absque additam (prob Schu) cum κB 33. 102. e cop arm aeth arP Or$^{int\ 2,155}$ Chr^{ed} et$^{mo\ 5}$ (sed non^{gue} et$^{al\ 4}$) Cyr$^{es\ 380}$ cat^{oxon} ... ς Ti add ο κυριοσ cum ACDLΓΔΠ unc^{9} al pler it (exc^{1}) vg syr^{sch} (*dominus noster*) etP Chr^{gue} et$^{edd\ 4}$

7. ταχ. πορευθεισαι: a om, item Chr^{ed} et^{gue} (Or$^{int\ 2,155}$ *et ite dicite*) | απο τ. νεκρ. (et. c f ff^{2}· g^{2}· q for gat, et. Cyr^{es}): D 7^{pe} a b e ff^{1}· g^{1}· h l vg arm Or$^{int\ 2,155}$ Aug om (item Cyr$^{hr\ 211}$ *οτι ηγερθη, και τα εξης*) | ιδου: D p^{scr} a b c ff^{2}· h Or$^{int\ 2,155}$ om (item Cyr$^{hr\ 141}$ *οτι ανεστη και προαγει υμ. εισ τ. γαλ., ιδου ειπον υμιν*) | ιδου ειπον (et. κ^{c}, sed κ* ειπα) υμιν (g$^{1.2}$· vg [sed san al *dixi*] *ecce praedixi vobis*): 126. c^{scr} (om εκ. αυτ. οψεσθ.) f καθωσ ειπεν υμιν, *sicut dixit vobis*

8. απελθουσαι cum κBCL 33. 69. 124. e (*et cum abissent velociter*) ... ς Ln εξελθουσαι (:: ut Mc) cum ADΓΔΠ unc^{9} al pler (it^{pler} vg *et exierunt cito*) | αυτου: 69. 242. 253. 433. e f q. arm om

9. και ιδου (Gb″ prob Schu) cum κBD 33. 69. 435. y^{scr} al^{20} fere a b c e ff$^{1.2}$· g$^{1.2}$· h l n vg cop syr^{sch} eth^{r} arm perss arP, item Or^{1,440} (-- φησιν ο ματθ. και ιδου ο ις υπηντ. etc) Eus$^{dem\ 508}$ (-- και ο ματθ. διδασκει λεγων· και ιδου ο ις etc) Cyr$^{hr\ 210}$ (*και φησι το ευαγγ. και ιδου ο ις* etc) Cyr$^{es\ 380}$ (*και μετα γε τασ του αγγελου φωνασ, ιδου ις υπηντησεν αυταισ* etc) ... ς ωσ δε επορευοντο απαγγειλαι τοισ μαθηταισ αυτου (al^{2} om απαγγ. etc., 235 om τ. μα. αυτ., q om αυτ.) και (al^{5} om) ιδου c. ACLΓΔΠ unc^{9} al longe pl f q syrP aeth | ις (Gb′) c. κABCΔΠ unc^{8} 22. 102. al plus^{60} Chr^{gue} Cyr^{es} Thphyl ... ς Ln ο ις cum DLΔ^{sil}Γ al sat mu Or^{1,440} Eus^{dem} Cyr$^{hr\ 210}$ Chr^{ed} | υπηντησεν cum κBCΠ 1. 124. 209. ti^{2} w^{scr} al^{12} Or Cyr^{es} Chr^{gue} ... ς Ln Ti απηντησ. cum κ^{c}ADLΓΔ unc^{9} al pler Eus^{dem} Cyr$^{hr\ 210}$ Chr^{ed} | Δ αυτοισ | αυτου τ. ποδασ (et. Or Eus^{dem} et$^{marin\ 263}$ Chr^{ed} Cyr$^{hr\ 211}$ Cyr^{es}): D Chr^{gue} τ. ποδ. αυτ., item it vg

προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11. Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, 13 λέγοντες· εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. 15 οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

27, 64

---

10. ο ιc (et. Eus^{dem} Cyr^{es}): b e om | *αδελφ.* (157. Cyr^{es} *μαθηταισ*) *μου* (et. ℵ^{c}): ℵ* om *μου* | *ινα απελθωσιν* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ιν. ελθωσιν*, it^{pler} vg *ut eant*, h *quia praecedo vos* | *την*: D* om | *και εκει* (Gb″) cum ℵAC*? EFHKUVΓΔΠ 6. 22. 69. al^{50} fere ... ς Ln Ti *κακει* cum BC^{2}?DGLMS 1. 33. al sat mu^{vid} Eus^{dem} Chr Cyr^{es} et$^{glaph\ 163}$ ... o^{scr} *εκει*, a b c e ff^{1} g$^{1.2.}$ n vg *ibi* (contra *et ibi* d f ff$^{2.}$ h q Amb) | *οψονται* (et. Eus^{dem} Chr Cyr^{es} et^{glaph}; U al pauc *οψωντ.*): D 10^{pc} e h *οψεσθε* (-αι)

11. *της κουστωδιας* (A -*δειας*, 69. -*οδιας*): it vg *de custodibus* | *απηγγειλ.* cum ND Or^{4,386} Chr (et.^{gue}) ... ς Ln Ti *απηγγ.* cum ABCLΓΔΠ unc rell al omn^{vid} | *απαντα*: A Or *παντα* | *γενομενα*: H al pauc *γιν.*

12. *συμβ. τε* (D al^{3} om; it^{pl} vg *consilio accepto*, a e ff$^{2.}$ h *consilium acceperunt et*) *λαβοντεσ*: ℵ* *συμβ. τε εποιησαν*, ℵ^{a} supplet *και λαβοντεσ*, ℵ^{ca} *συμβ. τε λαβοντεσ*, ℵ^{bc} (rursus ut^{a}) *συμβ. τε εποι. και λαβ.* | *αργυρια ικανα* (et. Or^{4,386} cop syrP, ff$^{2.}$ *pecunias copiosas*): D *αργυριον ικανον*, item it^{pler} vg syr^{sch} arm

13. *ειπατε οτι* (et. Or^{4,386} et^{1,367} Cyr$^{hr\ 211}$ et^{215} Chr, item Eus$^{mar\ 256}$ *διδασκονται διαφημισαι οτι οι* etc): ℵ *οτι ειπατε*, 33. *ειπατε* | *ημ. κοιμωμ.*: F ante *οι μαθ. αυτ.* pon (item Or^{1,367} ante *νυκτ.*)

14. *και εαν* (Or^{1,367}): D*L *και αν*, 1. Or^{4,386} Cyr$^{hr\ 212}$ *καν* | *επι* cum ℵACL ΓΔΠ unc^{9} al fere omn syr^{utr} al Or^{1,367} et^{4,386} Cyr^{hr} Chr(et.^{gue}) cat^{ox}... Ln *υπο* cum BD 59. (Or^{1,367} ap Guietum teste Delar.), item it^{pler} vg *si hoc auditum fuerit a praeside*, h *si hoc audierit praeses noster* | *πεισομεν* cum ℵABCDE^{2}FKLMSVΔΠ al pler Or^{bis} Cyr^{hr} Chr (et.^{gue}) ... ℵ*GHUΓ 69. al mu *πεισωμεν*. Item absq *αυτον* cum NB 33. 102. e Or^{1,367} et^{4,386} cod ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ACDLΓΔΠ unc^{9} al fere omn it^{pler} vg syrr cop al Or^{4,386} ed Cyr^{hr} Chr | *ποιησομεν* cum ABCDE^{2}KLSUVΓΔΠ al pl Or^{bis} Chr ... ℵE*FGHM 33. 69. 124. 157. al pm Chr$^{gue\ bis}$ *-σωμεν*

15. *τα* (ℵ^{c} suppl): ℵ* om | *ωσ* (et. ℵ*): ℵ^{c} *καθωσ* | *εδιδαχθησαν*: H *προσεταχθησαν* | *εφημισθη* cum MΔ 33. 60. Or^{1,249} et^{4,455} ... ς Ln Ti *διεφημ.* cum ABCDL unc^{12} al pler Chr (et.^{gue}) | *ιουδαιοισ*: D praem *τοισ* | *μεχρι* cum ℵ^{c}ABCL unc^{12} al omn^{vid} Or^{1,249} Chr^{gue} ... ℵ*D Or

16 *Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,* 17 *καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν.* 18 *καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.* 19 *πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες* [Mc 16, 15] *αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου*

4,455 Chr (et.mo) *εως* (:: nec *μεχρι τ. ση.* 11, 23 nec *εως τ. ση.* 27, 8 fluct; sed cf ad 13, 30) | *σημερον* sine additam cum ℵΑΓΔΠ unc[9] al omn fere e (*usque in hodiernum*) Or[1,249] et[4,455] ... Ln add *ημερας* cum BDL 7[ev] (alp[e]?) it (exc e) vg (at istae versiones ibi quoque additum habent ubi Graecorum nemo confirmat, ut 11,23 excepto d) Chr (et. gue)

16. *εις τ. γαλιλ.*: 33. Eus[marin] (ex Anast ap Mai[301]) om | *εις το ορος*: l om; Chr (et.gue) om *εις το ορ.* usq *ο* $\overline{ις}$ | *ο* $\overline{ις}$: D om *ὁ*

17. *προσεκυνησαν* sine additam cum ℵBD 33. 102. it (exc q) vg Eus[marin 301] (ex Anast) Chr[ed] et[gue] (Chr[gue] [et[ed]] sic: *οι δε ενδ. απελθοντες [απηλθον] εις τ. γαλ. οι [και οι] μεν προσεκ. οι δε ιδοντ. αυτ. εδιστ.*) ... ς Ti add *αυτω* cum ΑΔΠ unc[9] al pler (item Γ al[20] fere *αυτον*) q syr[utr] cop al

18. *αυτοις* (ℵ[c]): ℵ* om | *ουρανω* (Or[1,241 sq] Bas[eunom 295] et[bapt 634] Marc diad[346] Cyr[es bis] Chr): D Bas[euno 289 -νοις] | *επι γης* cum ℵΑΕΓG[suppl] ΗΚΜSUVΓΔΠ al fere omn Or[bis] Bas[euno 289] et[295] Bas[bapt] Marc[diad] Cyr [es 585] et[753] (*εν τε ουρ. etc*) et[859] Ps-Ath[2,341] Chr[ed] et[mo] cat[oxon] ... Ln *επι της γης* cum BD 90** (cop, sed et. *εν τω ουρ.*) Eus[ps 328] et[616] Chr gue Cyr[lus 226] (*εν τε ουρ. etc*) :: cf ad 6, 10. Multo usitatius est *εν ουρ. quam επι γης*)

19. *πορευθεντες* (D *πορευεσθε νυν μαθ.*, Or[4,262] *πορευεσθε μαθητευσατε* item[int 4,554] et[626] Tert *ite docete*, e syr[utr] Cyr al *ite ergo et* [syr[p] om *et*], cop *ite ergo* [sed[wi] et[cod] *autem*] *docete*) cum ℵΑΕΓG[suppl]ΗΚΜSU VΓ al plus[150] syr[cod] arp pers[p] sl[ed] et[4·] Or[1,412] (et[4,262]) Hipp[noet 58] Eus dem[4·9] et[alib] item[marc 3] item[ps 461] et[alib] item[es 425] Const[2,26] et[7,22] Ath [88· 288· 532] et[alib] Bas[fid 223] et[eth 252· 294] (item[ps 118] et[eunom ter] *πορευθεντ. βαπτιζετε*) Bas[bapt 634] Amphil[489] Epiph[848] et[863] (sed [475· 780· 922] *απελθοντες βαπτισατε*, item[515] et[901]) Nyss[euno 2] et[epp] (ap Gall[606]) Chr (et.gue) Cyr[es 758] et[859] al Ir[int 208] Lcif al ... ς (= Gb Sz) add *ουν*, Ln [*ουν*] cum BΔΠ 1. 33. al vix mu c e f ff[1·2·] g[1·] q vg syr[utr] arm aeth; item D a b h n Victorin Hil[ter] add *νυν* (gat mm Faustin Leo *ergo* [sic]) | *βαπτιζοντες* cum ℵΑΓΔΠ unc[9] al omn[vid] Hipp[noet 58] Const[2,26] et[7,22] Eus[marc 3] Ath [88· 126· 522· 528] Amphil[489] Bas[fid 223] et[bapt 634] et[eth 252· 294] Cyr[hr 244] Nyss[euno 2] et[epp] (ap Gall[606]) Epiph[848] et[863] Chr (et.gue) Cyr[4,17] et[es 206· 758] et[859] al (it vg Ir[int] al *baptizantes*, Cyp al *tingentes*) ... BD *βαπτισαντες* (d *baptizantes*) | *εις το ονομ.* (Tert[bapt] *in nomen*; praeser *-issit ire et docere nationes tinguendas in patrem et in fil. et in sp. s.*): it vg Ir[int] Cyp Hil al pl *in nomine* | D om *του* ante *υιου*, al[2 ser] ante *αγιου*, Epiph[475· 780· 922] Cyr[es 206] om *του* ter

πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

---

20. *μεθ υμ. ειμι* cum ABΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it vg Or[1,294 et 586] item [2,251. 519. 554] item [4,169 sq 265. 453] Const[7,46] Eus[dem 139. 252] item marc [182] item ps [17. 62. 407] et alib item[es 514. 523] Ath[ps 896. 906.] Bas[bapt 600] Chr (et.gue) Cyr[ador 385] et anthrop [387] et trin [22] item luc [236] al ... ΝD Or[2,177 et 302] *ειμι. μεε. υμ.* | *αιωνος* sine additam cum ℵA*BD 1. 22. 33. 102. al pauc e ff[1. 2.] g[1. 2.] h n q vg (et. ing mm tol al, non am for san gat) cop arm fr Chr[ed et gue] (nec usquam aliter Or Eus Ath Cyr etc) ... ς (= Gb) add *αμην* cum A[2]ΓΔΠ unc[9] al pler a b c f am for emm gat san sax syr[utr] cop[ds] aeth

Subscriptiones: ΝFM al item a am nil subscriptum habent (CL etc hiant) ... B *κατα μαθθαιον* (et. e om *evangelium*, vide post) ... AEH KUVΔΠ al pl *ευαγγελιον κατα ματθαιον* (E *-ειον*), item n *secundum mattheum evangelium*, (ff[1.] am *explicit evangelium secundum mattheum*, h *evangelium secundum mattheum explicit*, c *explicit evangelium matthaei*) ... D *ευαγγελιον κατα μαθθαιον ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα ιωαννην*. Eodem modo utuntur cdd[lat] pler, ut for gat *explicit evang. sec. matth.* (gat add *item*), *incipit* (gat add *evang.*) *sec. marcum*, san *evang. sec. mattheum explicit item incipit sec. marc.*, mm *explicit ev. sec. matth. item nunc orditur ev. ihesu christi.* Item b e f q *evang.* (e om) *sec. matth. explicit* (q *εκπλικιτ*) *incipit evangelium* (ϕ om) *sec. iohannem* (b *-nen*). Eundem ordinem cum D etiam a ff[2.] sequuntur. Codd minusc mu *τελος του κα. ματθ.* [*αγιου*] *ευαγγελιου* (r *τετελεσται αγαπητος ο κυριος ματθ. ο ευαγγελιστης μηνι αυγουστω ε*). Praeterea G[suppl HKS] (non item unc rell) al pl additum habent versuum (*στιχων*) numerum: HK al mu *βψ'*, G[suppl S] 126. al pl *βχ'* (W[ser] *δισχιλ. εξακοσ.*), al mu *βφ'*, *βφιδ'* et aliter; pauciores etiam *ρηματα* (*βφκβ'*, *αχοε'*, *βωκβ'*, *γωγ'* etc), *κεφαλαια* (*τξ'*), *τιτλους* (*ξη'*). Sections Ammonianae numerantur *τνε'* (item 355 am et antiquissimi canonum indices) in ℵ ad v. 9, *τνδ'* in A ad v. 8 (at hoc non recte habet, non enim possunt sequentia cum v. 8 ad canonem 2 trahi, sed pertinent, ut est in ℵ et am, ad can. 10), *τνς'* in EΠ ad v. 11, *τνζ'* in M ad v. 16, *τνθ'* in HK ad v. 19. In codice B evg Mt in capp 170 divisum est (vide ad Lc, ubi eadem capitum ratio ex Σ adnotatur). Sensim vero variis additamentis subscriptiones auctae sunt. Ita K habet: *το κα. ματθ. ευαγγ. εξεδοθη υπ αυτου εν ιεροσολυμοις μετα χρονους η' της του χυ αναληψεως*, item G[rec] exceptis *υπ αυτ. εν ιερ.* Cod. 126. *συνεγραφη το κα. ματθ. αγιον ευαγγ. μετα οκτω χρον. της χυ του θεου ημων* (al mu om *τ. θ. η.*) *αναληψεως· εξεδοθη εισ ιερουσαλημ* (al pl *εν ιερ.* vel *εν ιεροσολυμοις*, 174. *εισ παλαιστινην*, 293. *τοισ εν ανατολη εβραιοισ*) *φωνη τη εβραιδι* (idem exprimunt al mu, plerumque sic: *τη εβραιδι διαλεκτω* vel *εβραιστι*). Alibi additur et. *ηρμηνευθη* (*ερμ.*) *δε υπο ιωαννου* (ita 5. 29. 132. 133. 176. d[ser] etc, 53. *υπο του ιακωβου*, al *υπο ιακ. αδελφου του κυρ.*, 293. *υστερον δε παρα βαρθολομαιου*

του παναγιωτατου αποστολου ερμηνευθεν τη ελληνιδι διαλεκτω, ως δε τινες φασιν υπο ιω. του θεολογου, οι και αληθως ειρηκασιν. Syrsch *finitum est evangelium sanctum praedicationis Matthaei, quod praedicavit Hebraice in regione Palaestinae*, item syrP *finitum est evangelium sanctum Matthaei evglstae, quod loquutus est Hebraice in Palaestina.* AethP *finitum est evangelium Matthaei. Voces eius 2006.* PersP *finitum est evangelium Matthaei unius ex numero duodecim apostolorum.*

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

1 [1.2] *Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ*, 2 *καθὼς γέγρα-*

---

*κατ. μαρκ. cum ℵBF ... Gb Sz Ln Ti *ευαγγελιον κατα μαρκ.* cum ADEH KLMUΓΔΠ al pl (G[suppl] *το κατα μαρκον* sed praecedit *του κα. μαρκ. ευαγγελιου τα κεφφ.*, 69. *εκ του κα. μαρκ. ευαγγελιον* [ita[scr], Treg *-λιου*], 258. *ευαγγελεια* [sed ad Mt *-λιον*] *κα. μαρκ.*) ... ς *το κατα μαρκ.* (ς add *αγιον* cum minusc mu, sed ς[e] om cum minusc pm) *ευαγγελιον* cum minusc sat mu

1. $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ sine additam cum ℵ* 28. 255. Ir[191] (*ματθ. δε την κατα ανθρωπον αυτου γεννησιν κηρυττει λεγων· βιβλος γενεσεως* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ *υιου δαυ. υιου αβρααμ - μαρκος δε απο του προφητικου πνευματος του εξ υψους επιοντος τοις ανθρωποις την αρχην εποιησατο λεγων· αρχη του ευαγγ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, *ως γεγραπται εν ησ. τω προφ., την πτερωτικην εικονα του ευαγγελιου δεικνυων.* Ir[int] „*initium fecit*: Initium, *dicens*, evglii quemadmodum scriptum" etc; om igitur interpres ipsum $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, consentiente scholio codicum 237. 238. 259, quo Irenaci verba tacito quidem ipsius nomine: *μαρκος ο ευαγγ. απο του* usque *δεικνυων* repetuntur. Similiter Epiph[427] *και φησιν· αρχη του ευαγγελιου, ως γεγραπτ. εν* etc) O r [1,389] (*αλλα και εισ των ευαγγελιστων ο μαρκος φησιν· αρχη του ευαγγ. ημων* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$· *ως γεγραπται εν ησαι. τω πρ.* usq *εμπρ. σου*) [4,15] bis (*φησι γαρ ο αυτος μαρκος· αρχη του ευαγγ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, *καθως γεγραπτ. εν ησ. τω πρ. ιδου* usq *τασ τριβ. αυτου*. Paucis verbis ante paullo liberius: *ωσ φησιν ο μαρκος· αρχη του ευαγγ.* $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$.) [4,125] (*παρα δε τω μαρκω ωσ αρχη του ευαγγ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ *κατα την ησαΐου γραφην αναγεγραπται ουτωσ· αρχη του ευαγγ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, *καθωσ γεγρ. εν τω ησ. τω προφ.* usq *τ. τριβ. αυτου*) item O r[int 4,464] („segregatus, *inquit*, in evglium dei. *In aliis locis scripturae evglium Christi esse dicunt, sicut et Marcus evglsta scribit*: Initium evglii Iesu Christi, sicut scriptum est in Esaia propheta. *Verum quoniam Christus verbum est, et* in principio erat verbum et verbum erat apud deum et deus erat verbum, *unum atque idem est dici evglium dei et evglium Christi, vel quia ipse dominus dicit - ergo et evglium patris evglium filii est*") B a s[eunom 250] (*ο μεν ματθ. τησ κατα σαρκα γεννησεωσ εξηγητησ γεγονεν, ωσ αυτοσ φησι· βιβλοσ γενεσεωσ* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ *υιου δαυ.* [cod add *υιου αβρααμ*]· *ο δε*

παι ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν Mal 3, 1 Mt 11, 10 Lc 7, 27

μαρκος αρχην του ευαγγ. το ιωαννου πεποιηκε κηρυγμα, ειπων· αρχη του ευαγγελιου $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, *καθως γεγραπτ. εν ησ. τω προφ. φωνη βοωντος ε. τ. ερ. ο δε λουκας* etc) Tit manich [2] (ap Gall[339]: *ει δε μαρκος λεγει· αρχη του ευαγγελιου* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, *καθως γεγραπται εν ησ. τω πρ. ο δε ματθαιος· βιβλος γενεσιεως* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ *υιου δαυ. υιου αβρααμ, και ο μεν* etc) Serap manich[25] (*αρχη τ. ευαγγ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, *καθως γεγρ. εν ησ. τω πρ.*) Cyr hr[42] (*ιωαννης γαρ ην αρχηγος – τελος μεν προφητων· παντες γαρ οι προφηται και ο νομος εως ιωαννου. των δε ευαγγελικων πραγματων απαρχη· αρχη γαρ του ευαγγ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, *φησι, και τα εξης, εγενετο ιωαννης εν τ. ερ. βαπτιζων*) (Severian sigill[566] vide infra) Victorin apoc (ap Gall[55] „*Marc. itaque evglista sic incipiens*: Initium evangelii Iesu Christi, sicut scriptum est in Esaia propheta: Vox clamantis in deserto, *leonis habet effigiem. Matth. autem*: Liber generationis Ies. Chr. filii David filii Abraham: *hasc est facies hominis*“) Hier[bis] (in Malach. 3, 1 „*Marc. quoque evglista – ita exorsus est*: Initium evglii Ies. Christi, sicut scriptum est in Esaia proph. – – viam tuam; item de opt. gen. interpr. ad Pammach. ep. 101 „*Marcus – ita suum orditur evglium*: Principium evglii Iesu Christi, sicut scriptum est in Esaia proph. – – semitas eius) :: pro tam luculento patrum testimonio – Or[quinquies] – dubitari nequit quin codicis ℵ scriptura summae antiquitatis textum referat, etsi iam Irenaei aetate nobili additamento auctum legerint. Videtur illud vero huic quidem loco parum apte illatum. Ineptum certe totique textus sacri historiae repugnans foret, tale quid potius modica fide sublatum quam pietate male sedula illatum dicere ..... Ln Ti add *υιου θεου* cum ℵ[ab] BDL 102. (Severian sigill[566] *παλιν ο μακαρ. μαρκος, καθεις εαυτον εις το ευαγγελιον και θαρσησας τοις προγεγυμνασμενοις λεγει μεν υιον θεου, αλλ ευθεως συνιστειλε τον λογον και εκολοβωσε την εννοιαν – λεγων· αρχη του ευαγγ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, *καθως γεγραπται εν ησ. τω προφ. ιδου αποστ. – εμπρ. σου.* Agnoscit igitur aperte additamentum *υιου θεου*, in ipso vero textu non exhibuit, ut certe editum est) cat[oxon] cat[pos]; item ς *υιου του θεου* cum ANFG[supp]HKMSUVΓΔΠ al pler Cyr[julian 380]. Item *filii dei* it vg (sed gat mm *domini nostri I. Chr. fil. dei*) cop syr[utr] arm aeth Irint[167] (addit *manifeste initium evglii esse dicens ss. prophetarum voces, et eum, quem ipsi dominum et deum confessi sunt, hunc patrem domini nostri I. Chr. praemonstrans*) et[205] (*filius dei, hominis filius factus, ut per eum adoptionem percipiamus, portante hominem et complectente filium dei. Propter hoc et Mc ait*: Initium evglii I. Chr. filii dei) Amb Hier semel (ad Mt 3, 3 „*Porphyrius istum locum Marci evglistae principio comparat, in quo scriptum est*: Initium evglii I. Chr. fil. dei, sicut scriptum est in Isaia propheta – semitas eius. *Quum enim testimonium de Malachia Isaiaque contextum sit, quaerit quomodo velut ab uno Isaia exemplum putemus assumptum*“) Aug[cons 30] al | ς Wtst Matthaeius Ti *θεου*. [2] *ως* [*καθως*] – *αυτου*. [4] *εγενετο*, item Gb sed – *αυτου*· [4] *εγενετο*, Sz *θεου*· – *αυτου*· [4] *εγενετο*, Ln *θεου* ([2] *ως* – *αυτου*) [4] *εγενετο*

2. *καθως* cum ℵBKLΔΠ* 1. 33. 209. al plus[5] Or[4,15] et [125] et [126] Tit manich [3]

Es 40, 3
Mt 3, 3
Lc 3, 4
Io 1, 23

μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· 3 [2. 1] φωνὴ

Baseuno[250] Serap[manich25] Severian[sigill566] ... ς Ln ωσ cum ADEFG suppl HMPSUVΓΠ[3] al pler Ir[gr191] Or[1,389] Epiph[427] cat[oxon] et[poss] al | εν τω (τω cum ΝBLΔ 33. al[15] Or[4,125] et[236]; D 1. 22. al[15] fere Ir[gr191] Or[1,389] et[4,15] Tit[manich] Baseunom Serap[manich] Epiph[427] om: ita Gb Sz) ησα. τ. προφ. cum ΝBDLΔ 33. al[25] fere it vg cop (cod[1] εν τοισ προφηταισ εν τ. ησ. τ. προφ. utraque lectione conflata) syr[sch] eth[r] et[p] mg (ita White; item ap Adl „Ass. 1[mg] *Maleachi, in alio exemplo: in Esaia propheta.* Ass. 2. *in Esaia propheta et in Maleachi propheta*) arm[cdd] ar[e] pers go Ir[191] et[gr] et[int] Or[quater] (4,136 οτι ο μαρκ. δυο προφητειαισ εν διαφοροισ ειρημεναισ τοποισ υπο δυο προφητων εισ εν συναγων πεποιηκε· καθωσ γεγρ. εν τω etc) Porphyr (ap Hier ad Mt 3, 3: vide supra; denique vero addit „*nos autem nomen Isaiae putamus additum scriptorum vitio, quod et in aliis locis probare possumus, aut certe de diversis testimoniis scripturarum unum corpus effectum.* Cf et. in Malach 3, 1 *evglista duo testimonia Malachiae et Isaiae sub unius prophetae sermone contexens.* Item ad Pammach ep 101.) Tit[manich3] Baseunom[250] Serap manich[25] Epiph[427] Severian[sig566] (Vict[ant] in cat[poss] et in schol codicis 41 aliorumq: - επιτεμων ουν ο ευαγγελιστησ ωσ υπο ησαιου ειρημεναισ ταισ δυο χρησεισ παρεθηκεν. Item Eus in cat[oxon] et in scholiis codicum aliquot [ap Mai[299]]: τουτο προφητικον μαλαχιου εστιν, ουχ ησαΐου. γραφεωσ τοινυν εστι σφαλμα, ωσ φησιν ευσεβιοσ ο καισαρειασ εν τω προσ μαρινον περι τησ δοκουσησ εν τοισ ευαγγελιοισ περι τησ αναστασεωσ διαφωνιασ.) al Victorin[apoc55] Hier (locis laudatis) Aug (cons[2,35] ad verba Mtthaei: *Hic est enim qui dictus est per Isaiam* etc adnotat: „Marcus quoque et Lucas consentiunt hoc Isaiae testimonium esse de Ioanne") al ..... ς (Gb′) εν τοισ προφηταισ cum AEFG[supp] HKMPSUVΓΠ al pler (cop[cod1] vide ante) syr[p txt] arm[zoh] aeth ar[ro] et[po] sl Phot[manich4,9] (non item Tit[manich], ut passim male asseritur: vide supra. Pessime vero Sz: „cum scriptoribus ecclesiasticis plurimis"; quod statim addit: „v. g. Chrys." id ipsum error est) Thphyl (ad h. l.) Ir[int187] et[205] (ipsa verba vide supra; quae priore loco addit: *ss. prophetarum voces*, et altero: *unum et eundem sciens fil. dei I. Chr. qui a prophetis annunciatus est*, videntur confirmare revera eum εν τοισ προφ. scripsisse, quamvis[191] et Graece et ex interprete contrarium probetur.) ... cod[barb] ap Caryophilum εν τω προφητη, tol[a] plane om: neutrum horum testimoniorum vel minimam auctoritatem habet | εγω cum ΝALPΓΔΠ unc[9] al fere omn vg[ed] syr[p] arm aeth go Or[1,389] et[4,15. 125. 136] (non ad Mc adhiberi potest[3,769]: και ουτοσ ην περι ου ο προφητησ ελεγεν· ιδου εγω αποστελω [cod ιδου αποστελλω, nec[int] vet exprimit εγω] τ. αγγ. μ. etc) Eus[dem430] (-εκεινον τον δια του προφητου δηλουμενον κατα το· ιδου εγω αποστ. - εμπροσθ. σου. κεχρηται γουν τη παραθεσει και ταυτησ τησ γραφησ μαρκοσ ο ευαγγ.) Phot manich[4,9] al Hier[bis] (ad Malach 3, 1 et ep 101 ad Pammach; vide supra) ... Ln Ti om cum BD 28. it am emm fu gat ing mm mt san taur tol Severian[sig566] Ir[int187] (Or[int2,403] huc non valet: „exploratores isti qui mittuntur [in Iericho] ante faciem Iesu, possunt et angeli dei putari,

βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 [2.6] ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 4 8 Mt 3, 1 aa Lc 3, 2 aa Io 1, 6 aa

sicut scriptum est: *Ecce mitto*" etc) Hier[semel] (ad Mt 3, 3) al (sed Tert adv. Iud. 9 ex Mal. potius) :: lectio et. ll. pp. fluctuat; LXX ex A aliisq pl εγω additum habent, non item ex ℵ et B | αποστελλω: ℵ al pauc (Or[3,769] vide ante) cop -ελω | τ. οδον σου sine addītam cum ℵBDKLPΠ* 36. 102. w[scr*] a b c̣ l q am emm fu ing san taur tol (al mu ap Luc brug et ap Vallars) cop[sch] syr[sch] et[hr] aeth pers Or[4,15] et[126] (την δ ομοιαν επιτομην πεποιηται [ο μαρκος] και επι του· ιδου εγω usq εμπρ. σου· ου παρεθετο γαρ το προκειμενον το εμπροσθεν σου. Hinc paullo ante[4,125] εμπρ. σου ab ipso Or addita esse non credibile est, leguntur vero addita etiam[1,889]. De tertio loco[3,769] iam diximus.) cat[oxon] et (ubi Vict[ant] verba afferri dicuntur) cat[pos] Ir[int 187] Hier[malach] et[matth] al ... ς (= Gb 8z) add εμπροσθεν σου cum ΑΓΔΠ[2] unc[9] al pler f ff[1·2·] g[1·2·] vg[ed] (et gat mm al) cop[wl] syr[p] arm go arr sl (Or[1,889] et[4,125] vide ante, item Eus[dem]) Severian[sig 566] Phot[manich 4,9] al Hier[sem] (ep 101 ad Pammach) al. Ceterum Bas[eunom 250] Epiph[427] Victorin[apoc 55] post verba ησα. τ. προφ. statim pergunt ad φωνη βοωντος, omissis ιδου εγω etc

3. εν τη ερημω· ετοιμασατε etc: hunc in modum (quem et. Or[4,126] al agnoscunt) ipsos LXX distingui voluisse cum iisque evglstas, dudum observatum est. Aliter fit apud prophetam, apud quem εν τη ερημω et εν αβατω (ex interpretatione Symmachi, *in solitudine* vg) ante ευθειας ποιειτε sibi invicem respondent. (Treg vero edidit ad normam textus Hebraici.) | αυτου cum ℵABLΓΠ unc[9] al fere omn ff[1·] g[1·] l q vg (et. am emm fu ing san taur etc) cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Or[4,15] et[125] et[126] (ο μεν γαρ προφητης φησιν· ετοιμασατε - τ. τριβ. του θεου υμων· ο δε μαρκος· ετοιμασατε - τ. τριβ. αυτου) Vict[ant] (in cat - τας τριβ. αυτου, μη εχουσαν [τ. ρησιν] ουτως εν τω προφητη αλλα τ. τριβ. του θεου ημων) Hier (ad Mal. 3. *pro eo quod LXX transtulerunt* dei nostri, *Marc. Lucasque dixerunt* eius) al ... D 34[mg] του θεου υμων, item *dei nostri* a b c f ff[2·] g[2·] mt go syr[p mg] in[cdd 2], item *ante deum nostrum* Ir[int 187 bis]. Praeterea c haec addita habet (:: e Lc 3, 5 sq et Es 40, 4 sqq) : *omnis vallis replebitur, et omnis mons et collis humiliabitur, et omnia prava erunt recta et aspera in planitiem: et videbitur gloria domini, et videbit omnis caro salutare dei nostri, quoniam deus locutus est. Vox dicentis: Clama. Et dixit: Quid clamabo? omnis caro fenum et omnis gloria eius sicut flos feni: aruit fenum et flos cecidit; verbum autem domini manet in aeternum.*

4. εγενετο: ℵ* και (om) εγεν., cop[wi] et[cod] εγ. δε | B ιωαννης | ο βαπτιζων cum ℵBLΔ 33. pp[arh scr] cop ... ς Ln Ti om ὁ cum ΑDPΓΠ unc[9] al fere omn (it vg *baptizans*), sed D 28. it (exc f) vg syr[sch] (non item cop syr[p] arm aeth go) Eus[dem 431] Cyr[hr 42] post ε. τ. ερημ. pon | και κηρυσσ. cum ℵADLPΔ unc[11] al pler it vg cop syr[utr] etc ... B 33. 73. 102. om και

5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 [4. 1] καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς
Act 13,25 κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα

---

5. εξεπορευετο cum ℵABDG^{suppl}KMPUΔΠ al pl a c (*veniebat*) f ff^{2}· vg (et. am fu ing emm san) cop^{sch}w syr^{utr} al Or$^{4,\ 129}$ Eus$^{dem\ 431}$ ... Gb" -ρευοντο cum EFHLSVΓ al plus^{50} b ff^{1}· g^{1}· q harl* taur go cop^{wi} et^{dz} Thphyl | ἡ: HM al aliq om | οι: D c^{scr} om (syrP $^{mg\ gr}$ *και οι ιεροσολυμιται*) | ιεροσολυμειται cum ℵAB*DΔ 69. 124., item Γ al -μῆται ... ς Ln Ti -*μιται* cum B^{2}LPΠ unc^{9} al pler | παντες h. l. cum ℵBDLΔ 28. 33. 102. a b l q (al^{vid}; c ff^{2}· syr^{sch} ante οι *ιεροσολ.*) vg cop arm arr perss Or$^{4,\ 130}$ (item$^{lib\ 4,\ 126}$ et^{127}) Eus$^{dem\ 431}$ ... ς post *εβαπτιζ.* cum AΓΠ unc^{9} al pler syrP go (aeth), item 13. 124. 346. 2^{pe} 8^{pe} ... 11. 32. 69. 108. 126. f sl$^{cdd\ 2}$ plane om | και εβαπτ. (et. ℵ^{c}): ℵ* 69. a om *και* | υπ αυτου ante εν τω ιορδ. ποτ. cum ℵBL 33. 102. it (exc a) vg arm Or$^{4,\ 130}$ (et^{126}) Eus^{dem} ... ς Ln post ιορδ. ποτ. (:: ut Mt) cum ADΓΔΠ unc^{9} al pler a syrP go | εν τω (D* om) ιορδ.: b d g^{2}· *in iordanen* | ποταμω cum ℵABLPΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} f g$^{1.\ 2}$· ff^{1}· vg cop syr^{utr} al Or $^{4,\ 130}$ ... D a b c ff^{2}· mt (Or$^{4,\ 127}$) Eus^{dem} om

6. και ην cum ℵBL 33. b d ff^{1}· g^{1}· (et^{2}· vid) q vg (et. am fu san ing taur etc) cop^{wi} et^{cod}... ς ην δε cum ADΓΔΠ unc^{9} al pler a c f ff^{2}· mt cop^{sch} et^{dz} syr^{utr} arm aeth go :: cf Mt | ο ιωαννης (B -ανης) cum ℵBLPΓ unc^{7} 1. 69. al plus^{60} syrP (c *iohannes ipse*) ... ς Ln om ὁ cum ADHSΔΠ 33. al sat mu | τριχας: D^{gr} *δερρην*, a *pellem* | καμηλου (D* -*μελου*): G^{suppl} al$^{3\ scr}$ *καμιλου* | και ζωνην usq οσφ. αυτου: D a b ff^{2}· (non item c f ff^{1}· g$^{1.\ 2}$· q) mt om | εσθων cum ℵBL 33. ... ς Ln *εσθιων* cum ADL^{2}ΓΠ unc^{9} al omn fere | a totum v. 6 post v. 8 ponit

7. εκηρυσσ. (Γ εκεκραγεν) λεγων: D a ελεγεν αυτοις | ερχεται etc: D sic: *εγω μεν υμας βαπτιζω εν υδατι· ερχεται δε οπισω μου ο ισχυροτερος μου, ου ουκ ειμι ικανος λυσαι τον ιμαντα των υποδηματων αυτου, και αυτος υμας βαπτιζει* (d *baptizavit*) *εν πνευματι αγιω*, item a ff^{2}· *ego quidem vos baptizavi in aqua* (ff^{2}· *baptizo vos in aquam*); *venit* (ff^{2}· *veniet*) *autem post me* (ff^{2}· om *aut. po. me*) *fortior me, cuius non sum dignus solvere corrigiam calciamentorum eius: ipse vos baptizavit in spiritu sancto.* | ισχυροτερος (et. Or$^{4,\ 131}$ et^{134}): A x^{scr} *ισχυρος* | οπισω μου (et. Or$^{4,\ 134}$ *τα μαρκου καταποησωμεν, οσ ανεγραψε κηρυσσοντα τον ω. ταυτα μεν ειρηκεναι κατα το· ερχεται ο ισχυροτερος μου οπισω μου*): B 102. Or$^{4,\ 131}$ om μου, A pparh scr ff^{2}· om οπ. μου | κυψας (c^{scr} *κυμψ.*) (Or$^{4,\ 132\cdot}$ ^{134} et^{135} *μη ανεξεταστον δε εασθω το χωρισ του κυψασ ομοιωσ παρα τω λουκ. κ. ιωαννησ. ειρημενον.* Item Aug$^{cons\ 2,\ 26}$: *De calceamentis ergo hoc a Lc distat quod addidit* procumbens.): D (vide ante) 28. 256. 2^{pe}

ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 [5.1] *Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου.* 10 *καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς*

Mt 3, 11 ; 13–17 Lc 3, 21 s Io 1, 29 ss

---

a b c ff^{2} g^{1} mt (non item f ff^{1} g^{2} vg) Amb om | *των υποδηματων* (Or^{4,138} *ετι περι των υποδηματων των παρα τοις τριξιν ουτως ονομασθεντων ευαγγελισταις διαλαβωμεν, συγκρινοντες εκεινα τω παρα τω μαθητη ιωαννη ενικως ονομασθεντι*) : L al pauc syrP *του υποδηματος*. (Clem^{679} *ουκ ειμι, φησιν, αξιος τον ιμαντα του υποδημ. λυσαι κυριου* propter *αξιος* a Ioh pendere videtur; item Bas^{baptCss} *οτι ουκ ειμι ικαν. λυσαι τον ιμαντ. του υποδημ.* satis libere afferuntur.)

8. *εγω* sine *μεν* (prob Schu) cum NBL 33. 69. 102. 124. b c ff^{1} g$^{1.2}$ vg cop syr^{sch} arm pers^{w} Or^{4,138} Aug$^{cons\ 2,26}$ ... ς add *μεν*, Ln [*μ.*] cum ADPΓΔΠ unc^{9} al pler a f ff^{2} mt syrP aeth go :: ut Mc et Lc | *εβαπτισα υμ.* (69. al pauc a *υμ. εβαπτ.*) et. Or^{4,138}: D al pauc b c f ff^{1} g^{1} mt *υμας βαπτιζω* (b c f ff^{1} g^{1} mt *baptizo vos*) | *υδατι* (:: ita Lc) cum NBHA 16. 33. 56. 58. 258. al^{8} pe vg (et. am fu ing san al) Or^{4,138} Aug cons ... ς Ln *εν υδατι* (:: ut Mt et Io) cum ADLPΓΠ unc^{8} it gat mm mt cop. Praeterea a add *in paenitentiam*. Contra Or^{4,138} *μονος ματθαιος τουτω προσεθηκε το εισ μετανοιαν.* | *βαπτισει υμας*: ℵ* (suppl c) b om *υμας* ... D (totum textum ad v. 7 exscripsimus) 69. (om *δε*) a ff^{2} (*utrumq* vide ad v. 7) *υμ. βαπτ.* (sed DGr *-ιζει*) | *εν πνευμ.* cum NADHP ΓΔΠ unc^{8} 33. al pler it (exc b) gat mm mt cop Or^{4,138} ... Ln [*εν*] *πν.*, Ti om *εν* (:: accommodatum ad *υδατι*, Mt *εν υδ.* et *εν πν.*) cum BL b vg (Aug^{cons} in^{txt}, non item^{com}) | *αγιω* (et. Or^{4,138}; Aug$^{cons\ 2,26}$ *de baptismo autem hoc ab utroque* [*distat*], *quia non dixit* et igni, *sed tantum* in spiritu sancto): P al^{7} syrP c.* add *και πυρι*

9. *και εγεν.* cum NADLPΓΔΠ unc^{8} (G deficit usq v. 13) al omn fere it^{pler} vg al pler Or^{4,150}, item ff^{2} mt cop^{wi} et^{cod} *εγ. δε* ... B om *και*, hinc Ln [*και*], a om *κ. εγεν.* | *εκειναις* (h. l. et. Or^{4,150}): DΔ 48^{ev} b f ff$^{1.2}$ g^{1} (non a c) vg (exc mt) post *ημεραις* pon | *ως* cum NABLPΠ unc^{7} al pl Or^{4,150} ... DMΓΔ 13. 28. 69. al plus^{35} *ο ως* (Schu: „ex Mci usu recte, cf 11, 22 varr") | *απο*: F *εισ*. Similiter pp^{arh} scr al^{evgst} fere^{10} *εισ την γαλιλαιαν* | *ναζαρετ* (ita etiam ς Gb Sz) cum NBLΓΔ 33. 69** al pl a b d f (Or^{4,150}), item AP *-ραθ* ... ς^{e} Ti *ναζαρεθ* cum DGrKFHKMUVΠ 1. 69* 124. 262. 346. al pl c vg (et. am fu ing etc) cop go | *εισ τον* (D* *την*) *ιορδ. υπ. ιωαννου* (B *-ανου*) cum NBDL 13. 33. 69. 102. 124. al^{10} fere a b ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ (l om *υπ. ιω.*) am fu ing tol sax cop syr^{sch} Or^{4,150}, item 1. 28. 131. 209. *εν τω ιορδ. υπ. ιω.* ... ς *υπο ιω. εισ τ. ιορδ.* cum APFΔΠ unc^{8} al pler e f vg^{ed} (item emm al) syrP arm aeth go

10. *ευθυς* cum NBLA 33. ... ς Ln *ευθεως* (M al *-εοσ*) cum AFΓΠ unc^{8} al omn fere ... D a b om | *εκ* (Gb″) cum NBDL 13. 28. 33. 69. 124. al^{10} go arm (item it vg *de aqua*) ... ς *απο* cum APFΓΔΠ unc^{8} al pler (:: ut Mt) | *αναβ. εκ τ. υδατος*: cop^{wi} et^{cod} *veniens statim in aqua* | *ειδεν* c. NBDEF HKMUΓΠ al pl ... ALPVΔ al mu *ιδεν* | *σχιζομενουσ*: D *ηνυγμενουσ* (it vg

καὶ τὸ πνεῦμα ὡσ περιστερὰν καταβαῖνον εἰσ αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ
2 Pe 1, 17 ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12 s
Mt 4, 1 ss
Lc 4, 1 ss
12 [6.2] Καὶ εὐθὺσ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰσ τὴν ἔρημον.
13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρασ πειραζόμενοσ ὑπὸ
τοῦ σατανᾶ, [7.6] καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.

---

apertos vel *aperiri*) :: e Mt et Lc | *ωσ* cum ℵABDLΓΔΠ unc[7] al pl (et. syr[p mg] gr) ... ς (= Gb Sz) *ωσει* cum MP al mu[vid] (:: cf ll pp) | *καταβαινον* (D* al *-νων*) cum ABDLΓΔΠ unc rell al pler a c f syr[utr] cop[sch w] arm go ... ℵ (Δ spatium habet verbis *κ. με.* aptum) 33. 262. al[10] b ff[1.2.] g[1.2.] l vg cop[wi] et[cod] aeth add *και μενον* (:: deest Mc et Lc, tamen ex Ioh ortum vdtr) | *εισ αυτον* cum BD 13. 69. 124. al pauc a (*in eum*; item g[1.] *et manentem in ipsum*) ... ς *επ αυτον* (:: ut Mt Lc Io) cum ℵ[a]LΓΔΠ unc[8] al pler; f *super eum*, ff[2.] *super illum* (add *et manentem*: vide Blanch., ap Sab. add etiam *in ipso*); item (praemisso *et manentem*) b ff[1.] g[2.] vg *in ipso* (b *eo*)

11. *φωνη* cum ℵ*D ff[2.] mt ... ς Ln Ti add *εγενετο* cum ℵ[c]ABLP unc[11] al fere omn it[pl] (sed b *de caelo facta est*) vg cop syr[utr] al; item a *venit vox*, f *vox venit*; 28. 2[pe] g[1.] *ηκουσθη* post *ουρ.* (:: Mt *και ιδου φω. ε. τ. ουρ. λεγουσα*, Lc *και φωνην εξ ουρ. γενεσθαι*) | *εν σοι* (Gb′) cum ℵBD[gr] LΔ 1. 13. 22. 33. 69. al plus[25] a c ff[2.] (et. ff[1.] ut[vid]) g[2.] l vg cop[sch w] syr[sch] et[p txt] arm[zoh] aeth go ... ς *εν ω* cum AΓΠ unc[8] al pl b·d (*in quem complacui*) g[1.] (f *qui mihi bene complacuisti*) :: ita Mt, *εν σοι* et. Lc; cf et. evg. Ebion. ad Mt 3, 17 | *ευδοκησα* cum ℵABD*KLMUΠ al pl ... D[2]EFHVΓΔ al pm *ηυδοκ.*

12. *ευθυσ* cum ℵBE[2]FHLMSUVΓΔΠ[mg] al pl... Ln *ευθεωσ* cum ADE*KM[mg]ΣΠ* al plus[50] | *το πνευμα*: D add *το αγιον* | *αυτον εκβαλλει* cum ℵABL unc[10] arm go ... Da 33. 69. 124. (ante *το πν.*) 346. al pauc (it vg al) *εκβ. αυτ.*

13. *εν τ. ερ.* sine *εκει* cum ℵABDL 13. 33. 102. 346. al pauc it vg cop aeth go Or[4,161] Eus[dem 433] ... ς (= Gb) *εκει εν τ. ερημ.* (defendit Schu) cum EFHMSUVΓΔΠ[2] al pler syr[utr] arm ... KΠ* 1. 69. 124. 131. 209. al[15] fere arm (a *Et protinus spiritus duxit illum in deserto per XL dies* etc) *εκει* omissis *εν τ. ερ.* | *τεσσερακ.* (*-ε-* cum AB*LΔΠ[2]; ς Ln *-α-* cum B[2]ΓΠ* unc[8] al certe pler; ℵD $\overline{\mu}$) *ημερ.* cum ABL 33. 102. a b f ff[1.2.] g[1.2.] l vg cop aeth Or[4,161] Eus[dem 433] (praemissis Mt[i] verbis *ανηχθη εισ την ερημ. πειρασθηναι υπο του διαβολου* pergit cum Mc *και ην εν τη ερ. τεσσ. ημερ. κ. τεσσ. νυκτασ πειραζομ. υπο τ. σατ. και ην, ωσ ο ευαγγελιστησ μαρτυρει, μετα των θηριων*) ... ς Ln *ημερ. τεσσ.* (:: ut Mt et Lc) cum ADΓΔΠ unc[8] al pler (sed 1. 13. 28. 69. 124. 131. 209. 346. 2[pe] praem *επι*) e syr[utr] arm go. Praeterea LM 13. 33. 102. 346. al[3 scr] c ff[1.] g[1.] l vg cop syr[p mg] aeth arr Or[4,161] ed (non item[cod] bodl et[al]) Eus[dem] add *και τεσσαρακ.* (L *-ε-*) *νυκτασ* (M 13. 346. al syr[p mg] *νυκτ. τεσσ.*) :: e Mt | *πειραζομενοσ*: D[gr] *και πειραζ.* (d it vg *et temptabatur*) | *οι* (et. Or): AM 33. al[15] fere om :: cf Mt

14 [2-4] *Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς* Mt 4, 12. 17 Lc 4, 14 a
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [2-6] *κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,* 15 *ὅτι*
πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε
καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 *Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν* Mt 4, 18—22
Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ
θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεῖς. 17 [10-2] *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·*

---

14. *μετα δε* cum ℵALΓΔΠ unc[9] al omn[vid] b d f ff[1·] (ff[2·] nil nisi *postquam*) g[1· 2·] vg (*postquam autem, sed postquam*) syr[utr] cop[ds] arm aeth go Or 4,161 Eus[hist 2,24] ... Ln Ti *και μετα* cum BDG[gr] a (c *et factum est postquam*) cop[edd] | *τον* cum ℵBDG[2]KLMΔΠ al pl Or[4,161] (et [170]) Eus[hist 3,24 edd] ... AEFG[*]HSUVΓ al[50] fere Eus[ed] om | *ο ις* cum ℵBDGLΔ al sat mu Or 4,161 ... Ti *ις* cum AV[2]ΓΠ unc[6] al[40] fere Eus[hist] ... V[*] al pauc om | *γαλιλαιαν*: L add *διδασκων και* | *του θεου* (Gb″) cum ℵBL 1. 28. 33. 69. 209. al[5] fere b c ff[2·] mt cop arm syr[P ed] Or[4,161 et 170] ... ς praem *τησ βασιλειασ*, Ln [τ. βα.] cum ADΓΔΠ unc[9] al pler a f ff[1·] g[1· 2·] vg syr[sch] et P cod aeth go (:: cf Mt 4, 23. 9, 35)

15. *οτι* cum ℵ[*] c mt Or[4,161] (citat *και ην εν τη ερημω* usq *πιστευ. τω ευαγγ.*) ... Gb″ Ti praem *λεγων* cum ℵ[a]ADEFGHSUVΓ al[30] fere f ff[2·] g[1·] go, item ς Ln *και λεγων* cum BKLMΔΠ al pl a b ff[1·] g[2·] vg cop syr[utr] al | *πεπληρωτ. ο καιροσ*: D a b c ff[2·] g[1·] (non f ff[1·] g[2·] vg) mt *πεπληρωνται οι καιροι* | *εν* (a d g[1·] fu *in evglio*, c ff[2·] *in evglium*): 36[ev] O[ser] Or[4,161] om, item (*evangelio*) b f ff[1·] g[2·] vg

16. *και παραγων* (Gb″) cum ℵBDL 13. 33. 69. 124. 346. al pauc (al[2] *παρ. δε*) it vg cop arm syrP[mg] (notat tantum *παραγ.* pro *περιπ.*) go ... ς *περιπατων δε* (:: ut Mt) cum AΓΔΠ unc[9] al pler syr[sch] (*και περιπ.*) et P txt | *ειδεν* cum ℵ[*]ABDEFGHUΓΔ[2] al pl ... ℵ[c]KLMVΠ[*] al mu *ιδεν* | *σιμωνα*: D 28. 69. 124. 346. *τον σιμ.* | *σιμωνοσ* cum ℵBLM 102. z[ser] al a cop arm; item AE[2]Δ 1. 69. al[20] fere *του σιμωνοσ* (ita Gb″ Ln); item ℵ[*]FHKSUVΠ al plus[120] syrP go sl *αυτου του σιμωνοσ* (ita Sz) ... ς *αυτου* cum DGΓ 33. al vix mu itp[ler] vg syr[sch] aeth | *αμφιβαλλοντας* (Δ[*] *-τεσ*, K *-αλοντας*) cum ℵABDE[*]FGHKLSUVΔΠ[*] al[40] fere ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *βαλλοντας* (:: ut Mt) cum ℵ[2]MΓΠ[2] al pl arm | *εν τη θαλ.* cum ℵBL 33. aeth[vid] ... ς Ln praem *αμφιβληστρον* cum AΓΔΠ unc[9] al pler b ff[2·] (uterque *retiam*) cop syrP go, item 1. al[10] fere *αμφιβληστρα* (sed minusc mu *-στρα* vel *-στρον* ante *αμφιβ.* vel *βαλλ.*), item D 13. 28. 69. 124. 346. al praem *τα δικτυα*, item *retia* (a *retias*) a c f ff[1·] g[1· 2·] l vg syr[sch] arm al (:: in Mt *βαλλ. αμφιβλ.* non fluct) | *εν τη θαλασσῃ*: ℵ[*] (sed ipse[*] corr *εν τη*) 13. 28. 69. al[10] fere *εισ την θαλασσαν* (ℵ *-σση*, mutavit igitur *εισ την* antequam scripsisset *θαλ.*) | *αλιεισ* h. l. cum AB[*]L[corr](inter *ε* et *ε* erasum est *ε*? *η*? *ι*?)Δ (O hiat), item v. 17. cum ℵAB[*]CLΔ (similiter in Lc ℵ[*]ACLQ; in Mt vero B[*] bis *αλιευσ*, ℵ[*]C [sed Δ hiat] *αλιευσ*) ... ς Ln Ti *αλιευσ* (D v. 16. *αλιευσ*) cum ℵB[2]DΓΠ unc[9] al omn[vid], item v. 17. cum B[2]DΓΠ unc[9] al omn[vid] (*icant ser αλιευσ*)

δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλεεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 [11.6] καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 s
l.c 4, 31 s
Mt 7, 28 s

21 [12.8] Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν εἰδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγήν. 22 [13.2] καὶ ἐξεπλήσσοντο

---

17. *γενεσθαι*: 1. 13. 28. 69. 118. 209. al[10] b syr[sch] aeth perss om :: ut Mt | *αλεεις* et ς Ln Ti *αλιεις* : vide ad v. 16

18. *ευθυς* cum ʀL 33. ... ς Ln Ti *ευθεως* cum ABCD unc[12] al pler | *τα δικτ.* (Gb″) cum ʀBCL al[10] ff[1·] g[2·] vg cop arm ... ς Ti *τ. δι. αυτων* cum AΓΔΠ unc[9] al pler f g[1·] syr[dtr] aeth go ... D a b c ff[2·] *παντα* | *ηκολουθησαν* (it vg *secuti sunt*): B *ηκολουθουν*

19. *προβας* (D* *προσβας*) sine *εκειθ.* (Gb″ prob Schu) cum BDL 1. 28. 118. 124. 131. 209. 2[pe] a b ff[2·] g[1·] cop syr[sch] arr pers[P] ... ς add *εκειθεν*, Ln [*εκ.*] cum ʀ*(sed omisso *ολιγον*) ACΓΔΠ unc[9] al pler c f ff[1·] g[2·] vg syr[P] arm aeth go, item ʀ[c] 33. post *ολιγον* :: Mt *προβ. εκειθεν* sine *ολιγ.* | *ειδεν* cum BDEFGHUΓΠ* al pl ... ʀACKLMVΔΠ[2] al mu *ιδεν* | Γ *ζεβεδδαιου* et v. sq *ζεβεδδαιον*, ut solet | *τα δικτ.* cum ʀABC*DLΔΠ[2] unc[6] al pl it vg cop al ... C[2]KMΓΠ* al plus[30] syr[sch] et[P] c.* aeth al add *αυτων* :: ut Mt

20. *ευθυς* cum ʀBL 13. 28. 33. 346. ... ς Ln *ευθεως* cum ACDΓ(Δ)Π unc[9] al pler; sed Δ 124. al (item 346?) c ff[2·] syr[sch] arm transpon ante *αφεντες* (:: ut Mt); 13. 69. al utroque loco (et. 69. sec loc *ευθυς*), 433. b aeth neutro habent | *απηλθ. οπ. αυτου*: D *ηκολουθησαν αυτω*, item it vg *secuti sunt eum*, item cop[wi] et[dz]

21. *εισπορευονται* (d ff[1·2·] g[1·2·] vg *ingrediuntur*; et. Or[4,170]): 1. 6. 22. 71* 131. al pauc *εισπορευεται* (Or[4,161] *και εισπορευομενος εισ καφ. και ευθεως* etc; c *et ingrediens cum eis sabb. in synag. Capharnaum docebat populum*; e *et ingredientes Caph. continuo intravit sabbatis in synagoga et docebat eos*) ... D[gr] 33. 61. *εισεπορευοντο* (61. *διεπορ.*), a f *ingressi sunt*, b *introierunt*, item go *iverunt* | *καφαρν.* cum ʀBDΔ 33. 69. it vg cop go Or[4,160] et [170] ... ς *καπερν.* cum ACLΓΠ unc[9] al pler syrr al | *ευθυς* (aeth om) cum ʀL 1. 28. 33. 131. Or[4,170] ... ς Ln Ti *ευθεως* cum ABC DΓΔΠ unc[9] al pler Or[4,161] | *τοις σαββ.* cum ʀABDL unc[11] al pler Or[bis] ... CΘ 433. al pauc *εν τ. σ.* | *εδιδασκεν* (et. ʀ[c]; *-αξεν, D it[pler] vg syr[P] c.* arm aeth go add *αυτους*, item c *populum*) post *σαββ.* cum ʀL 28. 33. 69. 124. 346. 2[pe] al Or[4,161] et [170]; item post *ευθ.* C cop[wi] et[dz] (et[schw] *in sabb. ingressus docebat in synag.*) syr[sch] ... ς Ln post *συναγωγ.* (Δ add *αυτων*) cum ABDΓΔΠ unc[9] al pler it vg rell pler | *εισ την* (ς[e] om cum minusc pauc) *συναγωγ.* (Δ syr[sch] add *αυτων*) sine *εισελθων* cum ʀCLΔ 28. 69. 346. 2[pe] al[5] cop[wi] et[dz] syr[sch] Or[bis] ... ς (Gb[oo]) Ln praem *εισελθων* (al[12] *ελθων*, item go) cum ABDΓΠ unc[9] al

ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

23 [14.8] Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· φιμώθητι καὶ

Lc 4, 33–37

---

pler it (sed vide antea c) vg cop$^{sa\,ch\,w}$ (ex cod ^{1}) syr^{p} arm aeth go (:: ab εισελθων intruso verborum singulorum tam multiplex transpositio pendebat)

22. αυτους: ℵ* αυτοις, al pauc b q om | και ουχ: D^{Gr*} b c d e om και | οι γραμμ. cum ℵABDLΓΠ unc^{9} al pler b e ff$^{1.2}$ g^{1} q vg cop arm go ... Ln add [αυτων] cum CMΔ 33. al^{15} fere c f g^{2} syr^{utr} aeth (e g^{2} add *et farisaei*)

23. ευθυς cum ℵBL 1. 33. 131. 209. cop Or^{4,170} ... ς Ln om cum ΑCDΓΔΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} arm aeth go | ην: C Or post συνα. αυτων pon :: ut Lc | αυτων cum ℵABCΓΔΠ unc^{9} al fere omn f ff^{1} g^{2} q vg cop$^{sa\,ch\,w}$ syr^{utr} arm go Or ... DL 72. b c e ff^{2} g^{1} cop^{wi} (item^{dz} sed *synagogis*) om (evgstaria mu των ιουδαιων) | ανεκραξεν (et. Or): D ενεκραξεν, al pauc εκραξ.

24. λεγων sine εα cum ℵ*BD 102. 157. 2^{pe} it vg cop syr^{sch} aeth arr perss ... ς (Gb^{0}) Ti add εα (:: ut Lc) cum ℵ^{c}ACLΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{p} arm go Or^{4,170} Eus^{ter} (nullo quidem nomine addito: dem^{272} εα τι ημιν και σοι υιε τ. θεου; ηλθες προ καιρου βασανισαι ημας; οιδαμεν σε τις ει, ο αγ. τ. θε. et ps^{555} οι δαιμονες εν τοις ευαγγ. – εβοων λεγοντες· εα τι ημ. κ. σοι ιυ ναζαρηνε; οιδαμ. σε τις ει, ο αγ. τ. θε. et ps^{600} εα τι ημ. κ. σοι υιε τ. θεου; οιδαμ. σε τις ει, ο αγ. τ. θε.) Cyr$^{ador\,185}$ | σοι (ℵCDEGKLMΠΩ etc): ABΓΔ al συ, cuiusmodi non rara in edd antiquissimis nostris | απολε. ημας (ς ς^{e} Ln ημας;): C cat^{oxon} et Vict^{ant} ημ. απολ. | οιδαμεν cum KLΔ cop arm aeth Or$^{4,170.}$ ^{389} et$^{int\,2,136}$ Eus quater (vide ante^{ter}; accedit ps^{279} οι δαιμονες – εβοων λεγοντες· οιδαμεν σε τις ει, ο αγ. τ. θε. Id ipsum quod quater οιδαμεν habet, Mcum indicat non Lcam) Bas$^{eunom\,269}$ Cyr$^{hr\,146}$ Chr$^{1,384.\,892}$ et^{2,287} et^{10,205} Cyr$^{ador\,185}$ Ir$^{int\,294}$ Tert$^{prax\,26}$ (contra ubi Lc citat, adv. Mcion. 4, 7, *scio qui sis, sanctus dei* habet) Hil$^{ps\,59}$ et$^{ps\,67}$ (pri loco „cui daemones clamant: *scimus quia tu sanctus dei es*", altero „daemones clamant: *Scimus qui sis, sanctus dei*") Aug^{ioh} Paulin^{ambr} (:: hi pp praeter Or et Cyr quaeritur utrum Lucae an Marci scripturam afferant. Quum autem οιδαμεν in Mc tantum ab antiquissimis cdd et interpretibus nec non ab Origene auctoritatem habeat, in Lc vero οιδα certissimum sit, discedente solo Armeno interprete, dubitare vix licet quin quae adscripsimus patrum testimonia in Marcum valeant.) ... ς Ln οιδα (:: ut Lc) cum ABCDΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg syr^{utr} al catt

25. ο $\overline{\text{ις}}$ (D 142* b g^{1} om) absque λεγων cum ℵ*A* Dam$^{par\,554\,ed}$ ... ς Ln Ti add λεγων (:: ut Lc nec fluct) cum ℵ^{a}A^{2}BCDL unc rell minusc omn ^{vid} it vg (it^{pl} vg *dicens*, b e *et dixit*, c *dixitque ei*) syr^{utr} cop al Or^{4,170}

ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

Dam^{cod} | εξ αυτου (D 8^{pe} it exc f vg εκ [8^{pe} απο] του ανθρωπου, vide post *ab* et *de*): HL 33. 433. al^{15} fere Dam$^{par\ 554}$ ed απ, item *ab* (*ab homine*) c f g^{1} (b d e ff^{2} g^{2} q *de homine*) :: ut Lc (ad quem et. referendus Or$^{int\ 2,333}$). Praeterea D 8^{pe} b c e ff^{2} g$^{1.2}$ q gat mm aeth go add πνευμα (8^{pe} το πν. το) ακαθαρτον :: cf 5,8.

26. και σπαραξαν etc: D e ff^{2} και εξηλθεν το πνευμα το ακαθαρτον (e om ακαθ.) και σπαραξασ αυτον (ff^{2} σπαρ. αυτ. post εξηλθεν pon) και κραξασ φωνη μεγαλη εξηλθεν απ αυτου | το πνευμ. το ακαθαρτον: B 102. om το πνευμα | φωνησαν cum NBL 33. Or^{4,170} Dam$^{par\ 554\ cod}$ ... ς Ln κραξαν (:: ut 9, 26) cum AC(D)ΓΔΠ unc^{9} al pler | εξ cum NABLΓΠ unc^{8} al pler arm go Or ... Gb″ Ln απ cum C(D)MΔ 33. al^{10} fere Dam par (et.^{cod})

27. εθαμβηθησαν: D Or^{4,170} εθαμβησαν | απαντεσ cum NBL(U?) 157. 433. al pauc Or ... ς Ln παντεσ cum ACDΓΔΠ unc^{9} al pler | συνζητ. cum NABCDGLΔ ... ς συζητ. cum EFHKMSUVΓΠ al certe pler | αυτουσ cum NB b e ff^{2} q (hi Latini pro ωστ. συνζ. αυτ. *legentes* et *conquirebant* [e *exquir.*]) ... Ln Ti προσ εαυτουσ cum ACDΓΔΠ unc^{7} al^{90} fere; item ς πρ. αὐτους cum GLS al mu^{vid}, item c f ff^{1} g$^{1.2}$ vg cop syr^{utr} al (:: Lc συνελαλουν πρ. αλληλ. λεγοντεσ) | λεγοντασ cum NBDE^{2}FGHK LSUVΓΔ* al pl ... ACE*MΔ^{2} 13. 33. 238. 346. 48^{ev} al^{15} fere λεγοντεσ | τι εστιν τουτο (et. f g^{1} vg^{ed} am fu emm ing san tāur tol): D 19^{ev} 36^{ev} 49^{ev} b c e ff$^{1.2}$ g^{2} q om | διδαχη καινη (b c e ff^{2} om) κατ εξουσιαν· (κατ εξουσ. ita coniunxi cum L al, item b *quaenam esset doctrina ista cum potestate*, c *quaenam esset haec doctrina in potestate*, q *quae esset doctr. ista nova cum potestate*, e *quaenam esset doctr. haec inpotentabilis*, ff^{2} *quaenam esset haec doctr. potestatis*: Ln καινη· κ. εξουσιαν) και cum NBL 33. 102., item addito αυτη post καινη 1. 118. 131. 205. 206. 209. 2^{pe*} (om τισ η ante διδ. etiam cop arm aeth) ... ς τισ η διδαχη η καινη αυτη (Δ τισ η καινη αυτη διδ., al η καινη et αυτη vel transpon vel om); οτι κατ εξουσιαν και cum (Δ)CΓΔΠ unc^{9} al pler f ff^{1} g^{1} (om και) g^{2} vg syr^{sch} (om οτι) et^{p} go (τισ η et. b c e ff^{2} q sed omissis τι εστ. του., vide supra; οτι και etc et. cop arm aeth) ... D τισ η διδαχ. εκεινη η καινη αυτη η εξουσια οτι και (d *quaenam est doctrina ista nova haec potestas quia et*) ... Gb′ „fortasse“ τισ η διδ. η καινη; κατ εξουσιαν και | πνευμασι cum NBLMUΠ: ACEKΓΔ -σιν | Ln και υπακουουσιν αυτω;

28. και εξηλθ. cum NBCDLMΔ 33. y^{scr} al^{10} it (exc f) vg cop syr^{sch} aeth ... ς εξηλθ. δε cum AΓΠ unc^{8} al pler f syr^{p} arm go | ευθυσ (et. N^{c}): N* 1. 28. 33. 131. 435. v$^{cant\ scr}$ b c e ff^{2} (g^{1} *et processit iterum in omnem* etc) q cop^{wi} et^{dz} arm aeth om | πανταχου (N^{c}L -χη) cum N^{c}BCL 69.

29 15. 2 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. 32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· 33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ

29–34 Lc 4, 38–41 Mc 8, 14–16

124. b e q cop ... ς Ln om cum ℵ*ADΓΔΠ unc^{9} al pler c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ vg^{ς} syr^{utr} arm go | *της γαλιλαιας* (ℵ^{c}): ℵ* *τ. ιουδαιας*, 28. *του ιορδανου*, s^{ser*} *εκεινην*

29. *ευθυς* cum ℵBLΔ 1. 28. 33. 69. 118** 131. 209. 346. ... ς *ευθεως* cum ΑΓΠ unc^{9} al pler ... D c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ syr^{sch} aeth om | *εξελθοντες ηλθον* (L *ηλθαν*, Φ^{A} al^{10} fere *εισηλθον*) cum ℵΑCLΓΔΠ unc^{9} al pler vg cop syr^{sch} et$^{p\ txt}$ go ... Β 1. 22. 69. 124. 131. 209. 346. al plus^{10} f g$^{1.}$ (*et egressus de syna.*) gat mm syr^{p} cod mg arm aeth *εξελθων ηλθεν*: ita Gb′ Ln; item D b c e q *εξελθων δε* (b q add *ευθ.*) *εκ της συναγωγης ηλθεν*, ff$^{2.}$ *et egressus autem de syna. Iesus venit* (et. c et evglstar add *Iesus*, o $\overline{ις}$), ff$^{1.}$ l mt tol *egrediens – venerunt* | BD *ιωανου*

30. *η δε πενθ.* (LΜΔ 1. 69. al^{25} fere add *του*) *σιμ. κατεκειτο*: D it (exc f) vg *κατεκειτο δε η πενθ. φιμ.* | *ευθυς* cum ΝBDL 33. 69. 346. al pauc ... ς *ευθεως* cum ΑCΓΔΠ unc^{9} al pler ... b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q (non item e f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l vg) syr^{sch} aeth arr pers^{p} om

31. *ηγειρ. αυτ. κρατησας τ. χειρος*: D (b f q) *εκτεινας την χειρα κρατησας ηγειρ. αυτην*, b q *extendens* (in utroq praecedit *ille autem venit et*) *manum adprehendit eam et levavit*, f *adpraehensa manu eius elevabit eam* | *τ. χειρος* absque *αυτης* cum ΝBL item (vide ante) D b q ... ς *τ. χ. αυτης* cum ΑCΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg cop syr^{utr} al | *ο πυρετος* absque additam cum ΝBCL 1. 28. 33. 102. 118. 131. 209. e cop arm ... ς Ln Ti add *ευθεως* (:: videbatur hac in re aptissimum, hinc vel h. l. vel alio intulerunt quod vel maxime ex mente Mci existimari debebat) cum ΑΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{p} aeth go, item b q praem; item D c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ (et. ff$^{1.}$ l ut^{vid}) vg syr^{sch} ante *αφηκεν* add, item 253. ante *διηκονει*. Praeterea 16. syr^{p} c.* aeth ante *και διηκ.* add (:: e Mt) *και ηγερθη*

32. *εδυ* cum ΝACLΓΔΠ unc^{9} (H deficit) al fere omn ... Ln *εδυσεν* cum BD 28. | *εφερον*: D *–ροσαν* | *κακως εχοντας* (ab his verbis ℵ* transiluit ad *κακως εχοντ.* v. 34; suppl^{c}): D b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q add *νοσοις* (it^{c} post *ποι.* pon) *ποικιλαις* (:: ut Lc, vide et. v. 34). Post *δαιμονιζομ.* b add *et eiciebat daemonia ab eis*, e *et eiciebat illa ab illis*

33. *και ην – επισυνηγμ.* cum ΝBCDL 7. 33. 102. 36^{ev} 48^{ev} y^{scr} z^{scr} 3^{pe} b e l q vg cop^{schw} Aug ... ς *και – επισυνηγμ. ην* (69. 124. 346. 2^{pe} al pauc *ην συνηγμενη*, g$^{2.}$ *erat congregata*, c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ *conveniebat*) cum ΑΔΠ unc^{7} al pler c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ cop^{wi} syr^{utr} arm aeth go ... Ur om *ην* |

ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, [16.9] καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν.

35–39 Lc 4, 42–44

35 [17.8] Καὶ πρωὶ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ

ολη η πολ. cum ℵBCDL 33. 102. 48ev al it vg ... ς η πολ. ολη cum ΑΓΔΠ unc^{8} al pler cop syr^{utr} go ál | πρ. την θυραν (D c ff^{2}· g^{1}· q add αυτου): U al pauc πρ. τη θυρα, 28. 124. 2^{pe} πρ. τασ θυρασ

34. D totum versum sic habet: και εθεραπευσεν αυτουσ, και τουσ δαιμονια εχοντασ εξεβαλεν αυτα απ αυτων, και ουκ ηφιεν αυτα λαλειν οτι ηδεισαν αυτον· και εθεραπευσεν πολλουσ κακωσ εχοντασ ποικιλαισ νοσοισ, και δαιμονια πολλα εξεβαλεν | ποικ. νοσοισ: ℵ* (a κακωσ εχοντασ v. 32 ad κακ. εχοντ. v. 34 transiliens) L om | και δαιμ. πολλ. εξεβαλεν (*eiecit* c e; ℵ al^{3} scr a f ff$^{1·2·}$ g$^{1·2·}$ q vg εξεβαλλεν, *eiciebat*): ff$^{2·}$ g$^{1·}$ *et qui daemonia habebant* (ff$^{2·}$ add *et*) *eiiciebat illa ab eis* | λαλειν τα δαιμ. cum ΝΑCLΓΔΠ unc^{8} al fere omn f cop syr^{utr} al ... B τα δαιμ. λαλειν ...: D (vide ante) it (exc f) vg aeth αυτα λαλ. (am fu ing *loqui ea*) | ηδεισαν αυτον cum ΝAD(vide ante)EFKSUVΓΔΘ^{f}Π al pl a b c e f ff$^{2·}$ g$^{2·}$ q vg syr^{sch} go Vict^{ant} (in catena: ο αυτοσ [λουκ.] επιτιμων ουκ εια αυτα λαλειν, οτι ηδεισ. αυτον ειναι τον χν· το δε τελειταιον μαρκοσ ουκ εχει) ... ℵ^{c}BCGLM 1. 28. 33. 69. 124. 131. 209. 238. 262. 346. 435. al plus^{60} ff$^{1·}$ g$^{1·}$ l mt sax cop aeth arm syrP c.* ηδεισ. αυτον (c ff$^{1·}$ g$^{1·}$ l post χν pon; Cyr$^{ador\ 185}$ ex Lc) χν (ℵ^{c}CGM al mu τον χν) ειναι :: e Lc

35. εννυχα (Gb′) cum ℵBCDLΘ^{f} 1. 28. 33. 131. 209. al plus^{12} ... ς -χον cum ΑΓΔΠ unc^{8} al pler (al pauc -χιον) Or^{1,216} | αναστασ: D^{gr} 226. a c om | και απηλθεν cum ΝACDLΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler a c (*exiens inde abiit*) f ff$^{1·}$ g$^{2·}$ cop syrP (syr^{sch} *antevertit et surrexit et abiit*) arm aeth go Or^{1,216} ... B 28. 56. 102. 235. 2^{pe} ff$^{2·}$ g$^{1·}$ cop^{wi} et^{dz} om (b d e q om εξηλθ. και). Praeterea C^{3}FGV al^{30} fere catt add ο ις (mt post εξηλθ. add) | εισ: D add τον | κακει cum ΝBCLΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler Or catt ... Ln και εκει cum AD al pauc | προσηυχετο (d *orabat*): D^{gr} προσηυξετο

36. κατεδιωξεν cum ΝBMU 28. 40. y^{scr} al^{10} fere ff$^{1·}$ g$^{2·}$ vg (et. δ) cop ... ς Ln Ti κατεδιωξαν cum ΑCDLΓΔΘ^{f}Π unc^{6} al pler a b c e f ff$^{2·}$ g$^{1·}$ q syr^{utr} al | σιμων cum ΝBL 33. 102. al^{4} ... ς Ln Ti ο σιμ. cum ΑCΓΔΘ^{f} unc^{8} al pler catt ... ΚΠ 1. 28. 69. 124. 209. al plus^{15} ο τε σιμ. (D* τε σιμ., D^{2} d τοτε σιμ.) | οι (B* om) μετ αυτου: A add ησαν (it vg *qui – erant*)

37. και ευρον (*invenerunt*) αυτ. και λεγουσ. (*dicunt*) cum ΝBL e cop^{cod} aeth ... ς Ln και ευροντεσ αυτον λεγ. cum ΑCΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler; D και οτε ευρον αυτ. λεγ., a d f ff$^{2·}$ g$^{1·2·}$ q vg *et cum invenissent* (ff$^{1·}$ mt *vidissent*) *eum dixerunt* (ita it^{y} vg, etiam cop^{cod} syr^{sch} go al, sed q syrP *dicunt*), item syr^{utr} (*cum invenissent*) cop^{edd} arm go ... b c nil

ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40 [18.2] Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. 41 καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ

40–45 Lc 5, 12–16 Mt 8, 1–4

nisi *dicentes* | ζητουσ. *σε* cum ℵBCDLΔ 1. 33. al vix mu b c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ q (sed b c e *quaerunt* [c *quaerebant*] *te omnes*) vg arm catt^{txt} ... Gb″ Ln *σε ζητ.* cum ΑΓΘ^{f}Π unc^{s} 22. 124. 131. 262. 346. al^{100} fere (69. om *σε*) a f go Vict^{ant}

38. αὐτοις: add *ο* $\overline{ις}$ | *αγωμεν*: ℵ *αγομεν* | *αλλαχου* cum ℵBC*L 33. cop arm aeth arr ... ς Ln om cum AC^{s}DΓΔΘ^{f}Π unc^{s} al fere omn it vg syr utr go | *εχομενας* (Bbentl *-να*): D *εγγυς*, it vg al *proximos* | *κωμοπολεις* (Δ *κωμο και πολ.*, *δ vicos et civitates*): D it vg syr^{sch} go *κωμας και εις ταὶς πολεις* | *κακει* cum HDLΘ^{f} al mu^{vid} ... Gb Sz *και εκει* cum ABCΓΔΠ unc^{7} (et s?) al^{100} fere | *κηρυξω*: M* cop *-ξωμεν* | *γαρ*: c add *και* | *εξηλθον* (Gb′ Schu „recte apud Mc") cum ℵBCL 33. ... ς Ln *εξεληλυθα* cum ADΓΠ unc^{s} al pl ... Δ^{f} (*ελεληλυθα*) 28. 40. 69. 124. 262. 346. al plus^{50} *εληλυθα* (Gb′), item *veni* it vg cop^{wi} et^{ds} arm syr et syr$^{p\ ms}$ go

39. *ηλθεν* cum ℵBL cop aeth ... ς Ln Ti *ην* (:: ut Lc) cum ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{s} al omn^{vid} it vg syr^{utr} arm go | *κηρυσσων* (et. ℵ^{c}): ℵ* *-σσιν* | *εις τας συναγωγας* cum ℵABCDKLΔΘ^{f}Π 1. 69. 118. 124. 131. 157. 209. 238. 346. 435. al plus^{15} ... ς *εν ταις συναγωγαις* cum EFGMSUVΓ al longe pl (item it vg al) | *εκβαλλων*: G al paue *εκβαλων*

40. *παρακαλων* (it vg *deprecans*, et. d): D *ερωτων* | *και γονυπετ.* cum ℵL 1. 209. 300. 2^{pe} al^{8} fere arm (item e *et genibus volutans*, q *et adgeniculans se*, f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg *et genu flexo*) ... ς Ti *κ. γον. αυτον* (al^{10} *αυτω*) cum ACΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler syr^{p} (et syr^{sch} ante *κ. παρακαλ.*) cop aeth arm ... Ln om plane cum BDGΓ 102. 124. al^{6} a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ | *λεγων* cum ℵ*B 69* e cop^{wi} et^{ds} ... ς Ln Ti *και λεγ.* cum ℵ^{c}ACDLΓΘ^{f}Π unc^{s} al fere omn vv pler | *αυτω*: D(Γ?) it^{pler} (non e) am emm fu ing tol gat mm mt om | *οτι* cum ΑΓΔΘ^{f}Π unc^{s} al pler (sed Θ^{f} post *θελησ* add *κυριε*) a syr^{p} go, item B *κυριε οτι* ... CL c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ mm mt cop^{wi} et^{cod} arm aeth al *κυριε* pro *οτι* ... D 28. 69. 71. 238. b f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l q vg syr sch plane om :: cf Mc et Lc ubi *κυριε* sine *οτι* | *θελησ*: D(ℵ*^{vid}) *-λεισ* (d e *volueris*, it^{pler} vg *vis*) | *δυνασαι* cum ΑCDLΓΔΠ unc^{s} al omn^{vid} ... B *δυνη*

41. *και* cum ℵBD 102. a b e ff$^{2.}$ cop^{wi} et^{ds} ... ς Ti *ο δε* $\overline{ις}$ cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{s} al omn fere c f g$^{2.}$ vg cop$^{sch\,w}$ syr^{utr} arm go, item L q aeth *σπλ. δε ο* $\overline{ις}$ | *σπλαγχν.*: D a ff$^{2.}$ *οργισθεισ* ... b g$^{1.}$ om | *χειρα*: Δ* al paue *-ραν* | *αυτου ηψατο* cum ℵBL 435. (al^{vid}), item *αυτου ηψατ. αυτου* D 7^{pe}, item it^{pler} vg *extendens* (ita a e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q; f g$^{2.}$ vg *extendit*) *manum suam et tangens* (ita a ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ q vg; e f *et tetigit*) *eum*; c nil nisi

λέγει· θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ
Lev 14, 2 ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 [19. 10] ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι εἰς πόλιν φανερῶς εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

---

extendens manum suam; b vero *ext. manum* (pergens *ei dixit*) ... ς ηψατο αυτου (:: ut Mc et Lc lectione non fluctuante) cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler | και λεγει (pro his 69. 124. 346. 2^{pe} λεγων) sine αυτω cum ℵ 1. 209. c ff^{2}· (vide etiam supra b) syr^{sch} ... ς Ln Ti add αυτω cum ABCDLΓΔΘ^{f}Π unc rell al pler it^{pl} vg syr^{p} cop al (:: Mc ειπων, Lc λεγων, quod qui huic loco intulerunt non om αυτω)

42. και sine additam cum ℵBDL 16. 69. 102. 2^{pe} a b c e ff^{2}· g^{1}· cop syr^{sch} ar^{p} pers^{p} ... ς (Gb^{0}) add ειποντος αυτου cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al longe pler f g^{2}· l q vg syr^{p} arm aeth go | ευθυς (b c om) cum ℵBL 33. 164. ... ς Ln ευθεως cum ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al longe pler | απηλθ. απ αυτ. η λεπρ. cum ℵBDEGLMSUVΓ al pler it vg cop^{cod} syr^{sch} arm ... AKΘ^{f}Π al plus^{10} syr^{p} απηλθ. η λε. απ αυτ., item omisso απ A al pauc (aeth), c cop go η λε. απηλθ. απ αυτ. | εκαθερισθη cum AB*CG LΔΘ^{f}Π* 1. y^{scr} p$^{parh\,scr.}$ al pauc ... ς Ln εκαθαρισθη cum ℵB^{2}DEKMSU VΓΠ^{2} al pler. Totum vers. M ipsa prid manu suppletum in margine habet.

43. ευθυς cum ℵBDL 33. 164. ... ς ευθεως cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler, idque AKΠ al pauc arm post εξεβ. αυτ. pon ... al pauc syr^{sch} aeth om (b c om και εκαθερ. usque εξεβαλ. αυτον, item e εκαθερ. usque ευθυς)

44. μηδεν cum BCEGKMSUVΓΘ^{f}Π al pler syr^{p} arm go ... Ln om cum ℵAD LA 33. 69. 124. 238. al^{15} fere it vg syr^{sch} cop aeth catt et Vict^{ant} Thphyl :: ut Mt et Lc | αλλα cum ℵABCDEGKLUAΘ^{f}Π al pm ... ς αλλ cum MΓ(SV?) 1. al pl^{vid} | σεαυτ. δειξον: D it vg δειξ. σεαυτ. | τ. ιερει: 33. 69. al pauc ff^{1}· l vg τ. αρχιερει (g^{2}· gat *principibus sacerdotum*, ff^{2}· *sacerdotibus*) | προσενεγκε: CLΘ^{f} al mu -γκαι | ἃ: C* aeth καθως, 33. καθα. | μωυσης cum ℵBDKVΔΘ^{f}Π al sat mu ... ς μωσης cum ACEGLM SUΓ al longe pl. Praeterea cf ad 8, 4 et alibi | αυτοις: A^{*vid} αυτω

45. πολλα (238. post διαφη.): D it vg om | αυτον δυνασθ. cum ABCLΓΔ Θ^{f}Π unc^{7} al pler ... ℵ al pauc διν. αυτ. ... D k^{scr} om αυτον | εισ πο. φανερ. εισελθ. cum KCL 28. 33. 124. 2^{pe} 8^{pe} al aliq cop ... D vg syr^{sch} φαν. εισελθ. εισ πολιν ... ς Ln Ti φαν. εισ πο. εισελθ. cum ABΓΔ Θ^{f}Π unc^{7} al pler it am fu ing (al) syr^{p} arm go | αλλ cum ℵBEGKLSUV ΓΘ^{f}Π al longe pl ... Ln Ti αλλα cum ACDMΔ al mu | επ cum ℵBLΔ 28. 124. al pauc ... ς Ln εν cum ACDΓΘ^{f}Π unc^{7} al pler | B 102. om ην, b e om ην και, hinc Ln [ην] | παντοθεν (et. Gb'' Sz) c. ℵABCDKLMSΔΘ^{f}Π 1. 33. 118. 131. 157. 209. 238. al plus^{20} ... ς πανταχοθεν (Schu: „nusquam in N. T".) cum EGUVΓ al longe pl

II.

1 [20.1] *Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰσ Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν.* 2 *καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸσ τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον.* 3 *καὶ ἔρχονται φέροντεσ πρὸσ αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.* 4 *καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντεσ χαλῶσι τὸν* 1–12 Mt 9. 1–8 Lc 5. 17–26

II. 1. *εισελθων* (c^{secr} *ελθ.*) *παλιν* cum ℵBDG^{r}L 28. 33. 124. 2pe b^{ser} c^{ser} a (*cum introisset iterum*) c (*cum venisset* omisso *παλ.*) cop arm aeth ... Gb″ Sz Ln *εισηλθεν παλιν* cum ACEKMUVΔΘ^{f}Π al^{100} fere e (*venit iterum*) syrP go, item PGΓ al^{15} fere syr^{sch} *εισηλθ. ο ις παλιν* ... ς *παλ. εισηλθεν* cum minusc aliq b d f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ q vg (b q *venit*, rell vg *intravit*) ... s *εισηλθεν* omisso *παλιν* (om et. evglistaria) | *καφαρναουμ* cum ℵBDΔ 33. 69*vid it (exc q) vg go (cf et. ad Mt 4, 13. Mc 1, 21 et alibi) ... ς *καπερναουμ* cum ACLΓe^{f}Π unc^{7} al fere omn'q syr ^{utr} al | *ηκουσθη* (a *cognitum est*, it^{pler} vg *auditum est*) cum ℵBL 28. 33. 124. 2p^{e} a c cop arm aeth ... ς *και ηκουσθη*, Ln [*και*] *ηκ.* cum ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler it^{pl} vg syr^{utr} go | *εν οικω* cum ℵBDL 33. 67. cop, item *in domo* (et e *domi*) it^{pler} vg ... ς Ti *εισ οικον* cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler g$^{1.}$ *in domum*

2. *και* pr cum ℵBL 33. 102. b g$^{2.}$ l vg cop syr^{sch} arm aeth .. ς Ti add *ευθεωσ*, Ln [*ευθ.*] cum ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al fere omn a c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q syrP go | *πολλοι*: 1. 131. 209. *οχλοι πολλ.* | *ωστε - πρ. την θυραν* (υ^{2} *πρ. τη θυρα*): a d f ff$^{2.}$ q *ita* (a *in tantum*) *ut iam* (f om) *non posset capere* (f ff$^{2.}$ *non caperet*, q *non caperent*) *usque ad ianuam*; b *ita ut iam nec ad ianuam caperet*, g$^{2.}$ vg *ita ut non caperet* (emm *caperent*, g$^{2.}$ gat mm add *domus*) *neque ad ianuam*; e *ita ut non caperet domus*; c *ita ut non caperet introitus ianuae* | *αυτοισ*: D b c ff$^{2.}$ q *προσ αυτουσ* | *τον λογον*: 225. om; D om *τον*

3. *φεροντ. πρ. αυτ. παραλυτ.* cum ℵBL 33. 346. g$^{1.}$ l am fu ing mt tol (cop *adduxerunt ei paral.*) ... Ln *πρ. αυτ. φεροντεσ* (c e f vide post) *παραλυτ.* cum C^{a}DG 1. 69. 124. 131. 209. al^{10} fere a b c e f ff$^{2.}$ vg^{ed} syr^{utr} arm ... ς *πρ. αυτ. παραλ. φεροντ.* c. AC^{2}ΓΔΘ^{f}Π unc^{6} al pler aeth go (g$^{2.}$ om *πρ. αυτ.*) | *αιρομ. υπο* (L *απο*, Δ *επι*, y^{scr} *παρα*) *τεσσαρων* (ℵ $\overline{\delta}$): f *inter quatuor* (*portantes in grabato paral. inter quatuor*); b *in grabatto*, item c (*in lecto*) e (*in grabatto*) ante *παραλυτ.*

4. *προσενεγκαι* (33. *-γκειν*) cum ℵBL 33. 63. 72^{mg} 253. 48^{ev} f l vg (et. *δ*) cop syrP aeth arr pers^{P} ... ς Ln Ti *προσεγγισαι* cum ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler (al^{6} *εγγισαι*) it^{pl} (a c e ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ *accedere non possent*, b *non poss. acc.*) syr^{sch} arm go | *αυτω* (ℵ^{2}Π al pauc ante *προσεγγ.*): DK* al pauc it^{pler} cop^{wi} et^{ds} arm^{edd} om | *δια* (a *propter*) *τον οχλον*: D *απο του οχλου*, it^{pler} vg *prae turba* (*-bam* e, b *multitudine*) | *οπου ην*: DΔ al^{10} fere it (exc b) mt syr^{sch} arm aeth go add *ο ις* | *εξορυξαντεσ*: D it^{pler} (non f l nec vg) syr^{sch} aeth om | *χαλωσι* cum ℵBCDEKLMUΓΠ

κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς

---

etc ... ΑΔΘ[f] etc *χαλωσιν* | *κραβαττον* cum ACDEGHLMUΓΔΘ[f]Π(ΓV certe vv. 9. 11. 12.) al pm, item B*(sed[mai] *κραββαττον*)K al mu *κραβατον*, a e am ing al *grabattum*, c d f g[1·] ff[2·] al vg[ed] et[odd] mu *grabatum* (item infra q), ℵ *κραβακτον* ... ς *κραββατον* cum B[2]V (hoc certe versu) al pl b q (hoc versu, non item infra) | *οπου* (Gb′) cum NBDL, item (*ubi*) a g[1·] ... ς Ti *εφ ω* cûm ACEGHKMSUVΔΘ[f]Π al pler, item it[pl] vg cop syr[utr] arm aeth go; item Γ al pauc *εφ ο*, 13. 33. 69. al *εφ ου*, al *εφ ον* | D *ην* (*erat*) *ο παραλ. κατακειμενος* (*iacens*)

5. *και ιδων* cum NBCL 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2[pe] e cop aeth (:: nec aliter Mt et Lc) ... ς Ln Ti *ιδ. δε* cum ADΓΔΘ[f]Π unc[8] al pler it[pler] vg syr[utr] arm go | *τεκνον*: ℵ* cop *τεκν. μου*, c *θαρσει τεκν.* | *αφιενται* cum B 28. 33. (item ℵ v. 9), Δ *αφιονται*, item *remittuntur* vel *dimittuntur* a c e g[1·] ff[1·2·] vg syr[utr] go (Or[int3,377] *fili, dimittuntur tibi pecc. tua* propter *fili* ex Mc vdtr) ... ς Ti *αφεωνται* (G 69. al mu *-ονται*) cum NACDLΓΘ[f]Π unc[8] al pler, item *remissa* vel *dim. sunt* b f q | *σου αι αμαρτ.* cum NBDΘ[gr]GLΔ 1. 33. 69. 102. al[10] fere; item c*Θ[f] al pauc b e ff[1·2·] am fu ing emm mt *σοι αι αμαρτιαι* ... ς *σοι αι αμ. σου*, Ln *σοι αι αμ.* [*σου*] cum AC[3]ΣHKM[2]SUVΓΠ al pler a c d f q vg[ed] (Or[int2,377] vide supra), item M* 28. 346. al[10] *σου αι αμαρτ. σου*

6. *γραμμ.*: syr[sch] pers[p] add *et Pharisaeorum* | *αυτων*: D al pauc it[pler] (non f q nec vg) cop[dz] add *λεγοντες* (c e ff[2·] *et dicentes*)

7. *τι*: B p[scr] *οτι* | *ουτως* (H *-τοσ*) cum NBDEGHLMUΓΔ[2] al sat mu ... ς *ουτω* cum ACKΠ* al pl ... al[20] fere syr[sch] pers[p] om (item it[mu libere]) | *λαλει βλασφημει* cum NBDL a f ff[1·2·] g[1·2·] vg (c *loquitur blasphemans*; b q nil nisi *hic blasphemat, quid iste blasfemat* pro *τι ουτος* etc) cop cod ... ς *λαλει βλασφημιας* (Δ *-μας*); c. ACΓΔΠ unc[8] al omn[vid] (sed al pauc *-μιαν*) e (*loquitur blasfemia*) cop[edd] syr arm aeth go :: ut Lc lectione non fluctuante | D* *τας αμαρτιας* | *εισ* (a *unus*, it[rell] vg *solus*): D[gr] om

8. *ευθυσ* cum NBL 33. ... ς *ευθεωσ* cum ACΓΔΘ[f]Π unc[8] al pler ... D 28. 64. 2[pe] a b c ff[2·] g[1·] q (non item e f g[2·] vg) syr[sch] arm aeth (non item syr[p] cop go) om :: ut Mt et Lc | *ο ις*: K* y[scr] al om | *αυτου* (et. f g[1·] vg cop[sch[w]] ex cdd[2] syr[utr] arm aeth go; g[2·] *gat sancto* pro *αυτου*): D 258. a b c e ff[2]· q cop[w1] om | *οτι ουτωσ* cum NACDLΓΔΘ[f]Π unc[9] al omn fere f g[2·] vg cop syr[p] (syr[sch] *quid*) arm aeth go (b c e ff[2·] q *quid*) ... Ln om *ουτωσ* cum B 102., item (*quod cogitarent*) a g[1·] | *διαλογιζ.* cum NBDGL 1. al it vg cop syr[sch] arm aeth ... Gb Sz Ti praem *autos* cum ACΓΔΘ[f]Π unc[8] 13. 22. 33. 69. al plus[150] syr[p] go sl | *εν εαυτοισ*: L al[2] *εν αυτοισ* | *λεγει* cum NBL 33. e f g[2·] vg ... ς Ln *ειπεν* cum ACDΓΔΘ[f]Π

καρδίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ· 11 σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἆρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμ-

---

unc^{9} al fere omn a b c ff^{2}· g^{1}· q :: ut Mt et Lc | αυτοισ: B 102. ff^{2}· om | ταυτα: L 275* om

9. τω παραλυτικω: D τ. παραλυτω, 33. a e om | D hoc ordine: εισ. τω παραλ. εγειρε αρ. τ. κραβ. σου και υπαγ. εισ τ. οικ. σου η ειπειν αφαιωντ. σοι αι αμ.| αφιενται c. ℵB 28. 2p^{c} item *remittuntur* vel *dimittuntur* a c e f g$^{1.2}$ ff$^{1.2}$· q vg syr^{utr} go ... ς Ti αφεωνται (69. al -εοντα) c. ACDLΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al fere omn b (*remissa sunt*) (Eus$^{ps\,660}$ εχεισ τον παραλυτον – ηκουσε γαρ· αφεωνται σοι αι αμ. σου, και· αρον τ. κραββ. σου quorsum spectet non liquet) | σου αι αμαρτ. cum ℵBEFGHKLMUVΠ al^{130} fere ... ς Ln σοι αι αμαρτ. cum ACDSΓΔΘ^{f} al vix mu, item *tibi peccata* e g^{1}· vg, b *peccata tua* ... al pauc a c f q mt cop syr^{utr} arm aeth go σοι αι αμ. σου (*tibi peccata tua*), 247. 258. al σου αι αμ. σου | εγειρε cum ℵACDEFGHKMSVΓΠ 1. 33. 69. 124. 157. al^{50} fere ... ς (= Gb Sz) εγειραι cum UW^{c}ΛΘ^{f} al pl ... BL 28. εγειρον | και αρον cum ℵABW^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler a d g^{1}· (g^{2}· *surg. et amb. et tolle gra. tu.*) am mt emm go cod syrP aeth go ... Gb Sz Ti om και cum CDS^{gr}L 1. 33. 209. al plus^{10} f l vg (et. fu ing) syr^{sch} cop^{edd} arm ... al^{2} b c e om και αρ. τ. κρ. σου | κραβαττον cum A(B*?)CDEF^{2}GHKLMUVW^{c}ΓΔΠ al pm, ℵ κραβαττον, B*B* al mu κραβατον (sed B*mai *κραββαττον*) ... ς κραββατον cum B^{2} al sat mu. De Latinis vide supra. | τον κρ. σου cum ℵABCDKL MΠ* al^{30} fere (item it vg etc) ... ς Ti σου τ. κρα. cum EFGHSUVW^{c}ΓΔΠ^{2} al pl | υπαγε c. KLW^{c}Δ go^{vid}, item D 33. a ff^{2}· g^{2}· arm υπαγε εισ τον οικον σου (g^{2}· om σου) ... ς Ln Ti περιπατει cum ABCΓΠ unc^{9} al omn fere b c e f g^{1}· q vg cop syr^{utr} aeth :: ut Mt et Lc

10. ειδητε (it vg *sciatis*): ACL al ιδητε | E εχη | επι τ. γ. αφιεν. αμαρτ. cum ℵCDHLMW^{c}ΔΘ^{f} al plus^{60} it (exc b q qui om επ. τ. γης) vg cop syr^{sch} arm go ... ς (= Gb Sz) Ti αφιεν. επι τ. γ. αμαρτ. cum AEFGK SUVΓΠ 1. 69. al sat mu syrP ... B 142. 157. αφιεν. αμαρτ. επι τ. γ.

11. εγειρε cum ℵABCDEFGHMSVΓΘ^{f}Π al^{40} fere ... ς (= Gb Sz) εγειραι cum LUW^{c}Δ al sat mu ... K εγειρον | αρον cum ℵBCDS^{gr}LΓ 13. 28. 33. al^{10} fere a b e f ff$^{1.2}$· g^{1}· l q cop syr^{sch} arm Ephr$^{\gamma\chi\varsigma}$ ... ς (= Gb Sz) και αρον, Ln [κ.] αρ. cum AW^{c}ΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler c d g^{2}· mt syrP aeth (go *sumeque*) | κραβατ. cum ℵA(B*?)CDEFGHKLMUVW^{c}ΓΔΘ^{f}Π al pm (de Latinis vide ad v. 4); B* al mu κραβατον ... ς κραββατον c. B^{2} al pl

12. ηγερθη και ευθυς (c -εωσ) cum ℵBC*L 33. cop^{cod} arm ... ς Ln ηγερθη ευθεωσ και cum AC^{3}W^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^{9} syr^{utr} aeth go, item D al^{2} a f g^{1}· l vg (a *et ille confestim surgens*; f *et statim ille surrexit*) cop^{edd} ... b c e ff^{2}· q om ευθυς | κραβαττον: ut v. 11. Praeterea HL 33. al^{4} c cop syr^{sch} go add αυτου | εμπροσθεν cum ℵBL 187^{mg} ... ς Ln Ti εναντιον cum ACDW^{c}ΓΔΠ unc^{9} al pler ... Θ^{f} 28. 33. al pauc ενωπιον

προσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδαμεν.

13—17 Mt 9, 9—13 Lc 5, 27—32

13 [21.2] Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούσ. 14 καὶ παράγων εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 [22.2] καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ 16 καὶ

(:: ut Lc) | παντασ: A –τεσ | λεγοντασ cum ΝACLW^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al omn^{vid} it (exc b) vg cop syr^{utr} etc ... D και λεγειν... B b om, hinc Ln [λεγοντ.] | ουτωσ ουδεποτ. cum ΝBDL 244. arm (e *sic numquam taliter*, b *taliter non talia*) ... ς Ln οὐδεπ. οὐτ. cum ACW^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al fere omn a c f ff^{2}· q (item rell ut vdtr) vg syr^{utr} | εἰδαμεν cum CD ... ς εἰδομεν cum ℵ^{c}BLW^{c}Γ unc^{6} al pl, item AKMVΠ al mu ἰδομεν ... b *viderant* ... ℵ* εφανη εν τω ισραηλ :: cf Mt 9, 33

13. ἐξῆλθεν (ℵ^{c}): ℵ* ἐξῆλθον | πάλιν (13. 69. 346. ff^{2}· praem ο $\overline{ις}$): D^{gr} 13. vg^{cod} ap Gb cop^{cod} arr om | εἰσ cum ℵ* ... ς Ln Ti παρα cum ℵ^{c}ABCDLΓΔΠ unc^{9} al omn fere (69* επι); it^{pler} vg *ad mare* (quod et παρα et εισ reddit), f *iuxta mare*, b *secus mare* (:: cf ad 7, 31. 8, 7) | ο οχλοσ: D* om ο | αυτον (ℵ^{c}): ℵ* αυτουσ

14. παραγων: FGHΓ 13. 262. al plus^{80} (et evglstaria) add ο $\overline{ις}$ | εἶδεν cum ΝBDEFGHU al pl ... ACKLMVW^{c}ΓΔΠ al mu ἰδεν | λευειν cum ℵ^{c}B^{c}E* LM al pauc, item ς Ln λευῖν cum CE^{2}FGHSUV 124^{mg} (*εν αλλοισ· λευῖν*) al sat mu, item *Levin* f ff^{1}· g^{2}· am fu ing emm gat mm mt ... ℵ* λευει, AKΓΔΠ 33. al^{40} fere vg^{ed} λευῖ, item go cop syr^{utr} arm aeth ... D 13. 69. 124^{txt} schol$^{237.238.}$ al cdd Origen$^{is vid}$ a b c e ff^{2}· g^{1}· ιακωβον (Or ^{1,276} *εστω δε και ο λεβησ τελωνησ ακολουθησασ τω $\overline{ιυ}$, αλλ ουτωγε του αριθμου των απ. αυτου ην, ει μη κατα τινα των αντιγραφων του κατα μαρκ. ευαγγελιου*: hinc ipse potius ιακωβον videtur legisse) | ηκολουθησεν: C* 1. 258. ηκολουθει :: ut Mt Lc

15. γινεται cum ΝBL 33. 2pe ... ς Ln εγενετο (:: ut Mt) cum ACDΓΔΠ unc^{9} al pler (item it vg etc) | κατακεισθαι αυτον cum ΝBL 13. 33. 69. 102. 124. 2pe cop^{wi} et^{dz} (*et fuit accumbens*) ... ς Ln Ti εν τω κατακ. αυτ. c. ACW^{c}ΓΠ unc^{9} al pler, item *cum discumberet* f ff^{1}· g$^{1.2.}$ vg, *discumbente illo* q, item cop$^{sch w}$ syr^{utr} etc, Δ εν τω κατακλιθηναι ... D a b c e ff^{2}· κατακειμενων αυτων (6pe sem -νου -του) :: vdtr haec omnia ad Mt accommodata | αυτου: b c om | και πολλοι: D 1. 28. 118. al^{5} om και, item (sed vide ante) it vg syr^{sch} | συνανεκειντο: AC* praem ελθοντεσ:: e Mt | πολλοι και: D b f ff^{1}· g$^{1.2.}$ vg (similiter arm) πολλοι οι και, item *multi qui* (omisso και) a c e ff^{2}· q mt | ηκολουθουν cum ΝBLW^{c}Δ ff^{1}· g$^{1.2.}$ vg (et ff^{2}· *secuti erant*) ... ς Ln Ti –θησαν cum ACD ΓΠ unc^{9} al pler a b c e f q syr^{utr} al

16. και (cum BL 33. b, BΔ cop om) γραμματ. των φαρισ. (ita certe cop^{cod};

γραμματεῖσ τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντεσ ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; 17 *καὶ ἀκούσασ ὁ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ ἀλλ᾽ οἱ κακῶσ ἔχοντεσ· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ.*

---

cop^{edd} et^{dx} *οι γραμμ. κ. οι φαρ.*) *και ιδοντεσ* (b *et viderunt - dicebant* male omisso *et*) c. ℵBLΔ 33. b cop^{cod}, item w^{c} videtur, sed inter *και* et *των φαρισαων* scripta perierunt ... ς Ln Ti *και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι* (3^{pe} add *οι*, 124. *των φαρισαιων* pro *κ. οι φ.*) *ιδοντεσ* (Ln [*και*] *ιδοντ.*) cum ACΓΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg (f q vg *et scribae et Phar. videntes*, a c ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ *scribae autem et Phar. videntes* [a *cum vidissent*; ff$^{2.}$ *viderunt* sequente *et dicebant*.]; e *scribae autem et farisaei dicebant* omissis *ιδοντεσ* etc) syr^{utr} arm go; item D (praegressis *οι και ηκολουθησαν αυτω*) *και οι γρ. και οι φαρ. και ειδαν* (sequente *και ελεγον*): quo modo confirmat singulorum coniunctionem quam ex ℵB etc edidimus | *οτι ησθιεν* cum ℵDL et (*quia manducaret*, c *quia manducabat*) c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ vg cop^{cod} syrP aeth, item (ita Ln) B 33. 2^{pe} *οτι εσθιει*, et (*quia manducat*) b d ff$^{2.}$ syr^{sch} cop^{edd} et^{dx} ... ς Ti *αυτον εσθιοντα* (A *αυτον μετα - εσθιοντ. ελεγον*) cum ACW^{c}ΓΔΠ unc^{9} al pler a f q go | *τελω. και αμαρτ.* cum ℵACL$^{corr^{a}}$W^{c}ΓΔΠ unc^{9} al fere omn f ff$^{2.}$ vg^{ed} et emm ing al sax syr^{utr} cop^{edd} arm go ... Ln Ti *αμαρτ. και* (B^{2}D 33. add *των*) *τελωνων* cum BDL 33. 2^{pe} a b c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ q am mt tol cop^{cod} aeth (:: vide paullo post; utroque loco idem scripsisse Mc videtur) ... 28. 69. 53^{ev} syr^{hr} om *κ. αμαρτωλ.* | *οτι* cum BL 33. 102. 108. 246* ... ς Ln *τι οτι* cum ACΓΔΠ unc^{9} al pler (Schu „*τι οτι* non dixit Mc, sed Lc saepe“) ... ℵD *δια τι* (:: idem *οτι* interrogativum infra 9, 11 et 28; cf et. Barn^{7} et^{8} et^{10}) | *τελω. κ.* (B add *των*) *αμαρτ.* cum ℵABCLΓΔΠ unc^{8} (U nil nisi *τελω.*) al omn^{vid} it (exc a) vg cop syr^{utr} arm go ... Ln Ti *αμαρτ. κ. των* (Ti om) *τελω.* cum D a aeth (B ex errore huc tractus vdtr) | *εσθιει και πινει* (G *εσθιειτε κ. πινετε*, 124. syr^{hr} arm^{zoh} *εσθιετε κ. πινετε* :: ut Lc) cum ACEF(G)HK LMSUVΓΔΠ al pler c f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l q vg syr^{utr} cop (ante *μετα* pon) arm^{edd} aeth (*εσθι. μετ. τ. αμ. κ. τ. τε. και πινει*) go Aug$^{cons\ 2,61}$ (allato textu et Mt^{i} et Mc^{i} addit: „praetermissum est ergo a Mt quod iste addidit, *et bibit*“) ... ℵBD 102. 235. 271. a b e ff$^{2.}$ om *και πινει* (:: ut Mt), hinc Ln [*κ. πι.*]. Praeterea ℵCLΔ 69. al plus^{10} c f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l (non item a b e ff$^{2.}$ q) vg (et. am ing al, sed non emm erl iac al) cop aeth arr perss sax (non item syr^{utr} go) add (sed c aeth ante *εσθιει*, c ante *μετα*, cop^{cod} *εσθ. κ. πι. ο διδ. υμ. μετα* etc.) *ο διδασκαλοσ υμων* :: e Mt

17. *αυτοισ*: D 1. 209. a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q (non item e f g$^{2.}$ vg) om | *ου*: BA *οτι ου* | *ιατρου* (Π *του ιατρ.*): a b q *ιατρων* (uti ℵ in Mt), habent enim: *non egent fortes* (a *sani*) *medicos* | *αλλ* cum ℵACDLΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} ... Bben *αλλα* | *ουκ* cum ℵABDΓΔΠ unc^{9} al pler a b e ff$^{1.}$ g$^{1.}$ q cop^{cod} syr^{utr} arm aeth go ... CL al plus^{5} c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ vg cop^{edd} *ου γαρ* :: ut Mt | *αλλα* (K 1. al pauc *αλλ*) *αμαρτ.* cum ℵABDKLΔΠ al plus^{40} b e f ff$^{2.}$

18–22 Mt 9, 14–17 Lc 5, 33–39

18 *Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν;* 19 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν.* 20 *ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.* 21 *Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους*

$g^{2\cdot}$ i l q vg cop syr^{utr} arm aeth perss go $catt^{comm}$ $Aug^{cons\,2,61}$ (post-quam de Mt et Mc dixit pergit: „Lucas autem cum dixisset: *non veni vocare iustos sed peccatores*, addidit: *in paenitentiam*) ... ς (= Gb Sz) add *εισ μετανοιαν* cum cr unc^{8} al pl a c $ff^{1\cdot}$ $g^{1\cdot}$ $catt^{txt}$ :: ut Lc; cf et. ad Mt

18. *ιωαννου* bis: B *-ανου* | *οι φαρισαιοι* cum ℵABCDKMΠ al^{25} fere b c e f $ff^{2\cdot}$ $g^{2\cdot}$ i q vg cop $syr^{P\ txt}$ arm go sax $Aug^{cons\,2,62}$ ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *οι των φαρισαιων* cum EFGHLSUVΓΔ 1. 33. al longe pl a $ff^{1\cdot}$ $g^{1\cdot}$ l syr^{sch} etp^{mg} aeth | *και οι μαθηται των φαρ.* cum ℵBC*L 33. 2^{pe} e $syr^{P\ mg}$ aeth ... ς Ln א. *οι* (Δ al pauc om) *των φαρ.* c. C^{3}DΓΔΠ unc^{9} al pler c $ff^{1\cdot}$ $g^{1\cdot}$ q vg (b *discip. Pharisaeorum et Iohannis*) syr^{sch} et p txt cop^{schw} et^{dz} ... 433. al pauc a f $ff^{2\cdot}$ $g^{2\cdot}$ cop^{wi} et^{cod} arm go *και οι φαρισαιοι* ... Δ plane om | *οι δε σοι μαθ.* cum ΔCDE^{2}LΓΠ unc^{8} al pler, et ℵB*Δ 28. al pauc c (*disc. autem tui*) *οι δε μαθ. σου* (Δ *σου μαθ.*), item it vg cop syr^{utr} etc ... B 102. 127. 2^{pe} sax om *μαθηται* :: cf Mt et Lc

19. *ο ις*: D 28. b i q om | *του νυμφωνος* (b $ff^{2\cdot}$ vg *nuptiarum*): a c e f $ff^{1\cdot}$ $g^{1.2\cdot}$ i l q *sponsi*, item go aeth. Cf $Aug^{cons\,2,63}$ „similiter Mt et Mc, nisi quod Mc *filios nuptiarum* appellavit, quos ille *sponsi*: quod ad rem nihil interest". Nimirum pendet a Latinis cdd. | *οσον χρονον - νηστευειν*: DU 1. 33. 118. 209. 225. 235. 248. a b e $ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot}$ i (non item c f $ff^{1\cdot}$ $g^{2\cdot}$ l q vg) syr^{sch} (sed addit *nequaquam*) aeth arP $persP^{om}$, hinc Gb^{0} | *εχουσ. τ. νυμφ.* (124. c *τ. νυμφ.* post *μ. αυτ.*) *μ. αυτ.* (*μετ αυτ.* cum NBC 124., L al *μεθ εαυτ.* ita Ln) cum NBCL 28. 124. 131. c (cop^{wi} et^{dz} *quando sponsus cum iis*; contra cop^{sch} *quo est cum iis sponsus*) ... ς *μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ.* cum ΑΓΔΠ unc^{8} al pler (e^{ser} al? *μετ αυτων*) f $ff^{1\cdot}$ $g^{2\cdot}$ vg (*habent sec. spons.*) syr^{P} arm go

20. *απαρθη*: C 13. 28. 64. 69. 124. 346. *αρθη* | *νηστευσουσιν* (E* *-σωσιν*) cum ℵABCD^{2}LΓΔ unc^{7} etc: D^{*}FUΠ 1. al^{6} go *νηστευουσιν* | *εν εκεινη τη ημερα* cum ℵABCDKLΔΠ* al plus^{30} $ff^{2\cdot}$ i l q arm syr^{utr} arm aeth go ... ς (= Gb Sz) *εν εκειναισ ταισ ημεραισ* cum ΓΠ^{2} unc^{6} al longe pl a b c e f $ff^{1\cdot}$ $g^{1.2\cdot}$ vg cop :: ut Lc

21. *ουδεισ* cum ℵABCKLSΔ 1. 13. 33. 69. al^{50} fere b e f i q vg cop^{schw} et^{cod} syr^{utr} arm go ... DGM 28. al^{6} a c $ff^{2\cdot}$ $syr^{P\ mg}$ add *δε*, item 75^{**} $g^{2\cdot}$ mm mt cop^{wi} et^{dz} *γαρ* ... ς (= Gb Sz) *και ουδεισ* cum EFHUVΓΠ al pl aeth | E* *επιβαλημα* | *ρακουσ* cum ℵBCEKLUVΔ al certe pl ... Ln

ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 *καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.*

ραικουσ cum ADFGHMΓΠ 33. 69. al mu | *αγναφου* (al pauc ακναφ.): EFGLΔ al pauc -φουσ | *επιραπτει* cum ℵAB*CEFGHLVΠ 1. 69. 124. al mu ... ς Ln *επιρραπτ.* cum B²KMUΓ al longe pl ... D *επισυραπτει* | *επι ιματιον παλαιον* cum ℵBCDL 33. ... ς *επι* (13. 69. 124. al pauc om) *ιματιω παλαιω* (:: ut Mt) cum AΓΔΠ unc⁹ al fere omn | *μη*: ΚΔΠ* 28. 33. 346. al²⁰ fere *μηγε* :: ut Lc | *αιρει*: H *αρει* | *το* (ℵ om) *πληρωμ. απ αυτου* (B *αφ εαυτ.*) cum ℵBL 1. 131. 209. 235. 300. 435. 8P⁰ al pauc go, item AKΔΠ* 33. al²⁰ fere l (*tollit ab eo multitudinem nova plagula*) syrP (?) ... D 13. 28. 69. 124. (2P⁰) a b e f ff²· g²· i q vg (syrP ap White: *alioquin aufert suppl. novum ex veteri*) (cop *novum aufert supplementum veteris*) nil nisi *το πληρωμα* sed pergunt (item syrˢᶜʰ arm praegresso *το πληρ. αυτου*) *το καινον απο του παλαιου* (2P⁰ *το πληρ. αυτο το καιν. απο* etc) (c nil nisi *tollit supplementum veteri*) ... ς *το πληρωμα αιτου* (Gb⁰⁰ *αυτου* ex D etc facta coniectura) c. ΓΓΠ² unc⁵ al longe pl aeth (vide et. syrˢᶜʰ et arm) :: ut Mt | *καινον*: H *κοινον* | *και χειρον* (D *-ρων*) *σχι. γινεται*: L om

22. *παλαιουσ*: a b c (non item rell vg) add *sed in novos* | *μη*: CLM² al pauc *μηγε* :: ut Mt et Lc | *ρηξει* cum ℵBCDL 33. (al ?) b ff²· g¹· i q (ipse* ex *dirumpit* restituit *-pet*) (a *rumpentur utres* pro *ρηξ. ο οιν. τ. ασκ.*) vg (et. am gat mm mt) ... ς Ti *ρησσει* cum AΓΔΠ unc⁹ al fere omn c e ff²· q* fu emm ing erl iac cop syrP arm aeth (f *ne dirumpat* etc, item syrˢᶜʰ go) :: potest *ρηξει* ex Lc illatum videri; at et. ap Lc lectio inter *ρηξει* et *ρησσει* fluctuat, nostro vero loco *ρησσει* propter sqq aptius videri debebat. Accedit quod iidem ℵBCDL recte *ο οιν.* sine *ο νεοσ* tuentur ex Lc adsumpto. Hinc nimis ex arbitrio *ρηξει* antiquissimorum testium propter Lcae locum geminum a Mt arcetur. | *ο οινοσ* (Gb'') cum ℵBC*DL 13. 69. 242. 258. 301* b^scr alP^e c ff¹·²· g¹·² i l q (b om *vinum*, item a, de quo iam ante) vg cop syrˢᶜʰ arm persᵂ ... ς add *ο νεοσ* cum AC²ΓΔΠ unc⁹ al pler e (*vinum novum utres veteres*) f gat syrP aeth go :: e Lc | *απολλυται* (L 102. *εχειται*) *και οι ασκοι* cum BL 102. cop (*et vinum perditur cum utribus*); similiter D a b e ff²· i *και οι ασκ. απολοινται* ... ς Ln *εκχειται και οι ασκοι απολοινται* (124. *-λλυται*) cum ℵACΓΔΠ unc⁹ al pler c f ff¹· g¹·² q vg (ff¹· am *effunditur*, c f g¹· q vg^ed et^cdd pler *effundetur*) syrP arm aeth go (syrˢᶜʰ *et utres pereunt et vinum effunditur*) | *και οι ασκοι* (vide ante) sine additam cum D a b ff²· i ... ℵ*B 102. nil add nisi *αλλα οινον νεον εισ ασκουσ καινουσ* (:: hunc in modum additamentum Lucae huc adscribi coeptum est), item ς Ln *αλλα* (H²MΔ 1. al mu *αλλ*) *οινον νεον εισ ασκουσ καινουσ βλητεον* (e f cop aeth go *mittunt* i. e. *βαλλουσιν* ap Mt) cum ℵ²ACLΓΔΠ unc⁹ al fere omn c e f ff¹· g¹·²· q vg cop syrᵘᵗʳ arm aeth go. Praeterea 118ᵐᵍ 36ᵉᵛ e f g¹· gat mm mt aethᶜᵈᵈ² sax add etiam

23–28 Lc 6, 1–5 Mt 12, 1–8

23 [24. 2] *Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας.* 24 *καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν;* 25 *καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν* 26 *αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;* 26 *πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ*

Ex 20, 10 · 1 Sam 21, 6 · Lev 24, 9

και αμφοτεροι συντηρουνται (:: ad totum locum tantopere corrumpendum fecerunt et Lc et Mt)

23. *εγενετο*: D 13. 69. 124. 346. a ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i l q (non item b c e f) vg add (13. 69. 124. praem, item 346?) *παλιν* (Schu „recte ap Mc") | *αυτον* h. l. cum NBDUΔ 69. a ff$^{2.}$ mt (hi tres *cum sabbatis ambulare*; aed itpler vg *cum sabbatis ambularet* vel similiter) ... ς Ti post *παραπορ.* (c *διαπορ.*) cum ACLΓΠ unc^{7} al fere omn | *παραπορευεσθ.* cum NAL ΓΔΠ unc^{9} al longe pler (itpler vg *ambulare* [*-ret*], c e ff$^{2.}$ *transire* [*ret*]) ... Ln *διαπορευεσθ.* (:: ut Lc) cum BCD; 13. 69. 124. *πορευεσθ.* | *εν* (CLΔ al plus^{25} it [et. d] vg om :: ut Mt, hinc Gb^{00}) *σαββατ.* h. l. cum NBCDLΔ a ff$^{2.}$ mt ... ς Ti post *παραπορ.* *αυτον* (*α. π.*) cum AEGHMSU VΓ al longe pler; KII 265. post *δια τ. σπορ.* | *και οι μαθ. αυτ.* (D^{gr} 435. ff$^{2.}$ arm om) *ηρξαντ.* cum NBCDL 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2^{pe} it (c e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ *οι δε μαθ.*, f q *iter facientes coeperunt*) vg cop arm aeth ... ς Ti *και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ.* c. ΑΓΔΠ unc^{8} (deficit F) al pler syrP (syr^{sch} non exprim *ηρξαντο*) go sl | *οδον ποιειν* (cum NACLΓΔΠ unc^{6} al omn^{vid} ... Ln *οδοποιειν* cum BGH) *τιλλοντες*: 13. 69. 124. 346. *οδοιπορουντες τιλλοντες* (346. *-λλειν*), item a f q arm go *iter facientes vellere*, ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l vg *progredi* (l am fu ing san emm iac erl *praegr.*) *et vellere* .. D 26^{ev} b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i nil nisi *τιλλειν* (sed c e ff$^{2.}$ arm add *και εσθιειν*, g$^{2.}$ *et manibus confricantes manducabant* :: e Mt et Lc) | *τους*: L om

24. *και οι*: D a b c e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i (sine dubio et. l) q vg *οι δε* | *αυτω*: D e i om | *ποιουσιν*: DM 1. 13. 28. 69. 124. 346. al^{6} it (exc e) gat (non item vg) syr^{hr} aeth go (non item syr^{utr} cop arm) add (sed varie pon) *οι μαθηται σου* :: cf Mt | *τοις σαββ.* (Δ 28. post *εξεστ.*, Δ ante *τι*) cum NABCDKMΔΠ al^{30} fere it vg . . ς (Gb^{00}) praem *εν* cum EGHLSUVΓ 28. al longe pl | *εξεστιν*: D a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ (non item e f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ i q vg) add *αυτοις*

25. *και* pr sine additam c. NBCL 13. 28. 33. 69. 102. 124. 2^{pe} b f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i l q vg cop ... ς add *αυτος*, Ln [*αυτ.*] cum AΓΔΠ unc^{8} al pler c (*ipse*) e (*ille*) syrP; D a add *αποκριθεις* (:: ut Lc), go syr^{sch} arm aeth *ο ις* | *λεγει* cum NCL 13. 28. 33. 69. 124. item (*ait*) b d f g$^{1.}$ i q vg cop^{schw} ... ς Ti *ελεγεν* cum ABΓΔΠ unc^{8} al pler, D^{gr} *ειπεν*, item *dixit* (a c e ff$^{2.}$) vel *dicebat* it^{t} cop^{wi} et^{dz} syr^{utr} go | *δαυειδ*, Gb Ss *δαυιδ*, ς Gb'' *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1 | *οι μετ αυτου* (it vg *qui cum eo erant*): D add *οντες*, Δ *ησαν*

26. *πως* cum NACLΓΔΠ unc^{8} al omn fere it (sed a *et*) vg et reli ... BD 102. om | *εισηλθεν*: B^{bcnt} (ex errore ut vdtr) *ηλθεν* | *του θεου*: C*

θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 [35.2] *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·* 28 *ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.*

III.

1 *Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος* Mt 12, 9–14 Lc 6, 6–11 *ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα·* 2 *καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς*

---

om του | επι αβιαθ. (cum ℵBLΓ unc[s] al plus[70] go; ς Gb[0] add του cum ACΔΠ 1. 33. 69. al mu[vdtr]) αρχιερεως (Δ f go ιερεως): D 271. a b c ff[2·] i om :: ut Mt et Lc | D προσθεσεως | τους (L τοις) ιερεις cum ℵBL ... Ln Ti τοις ιερευσιν cum ACDΓΔΠ unc[s] al omn[vid]; praeterea D 13. 33. 69. 124. 346. 7[pe] it[pl] (non item a ff[2·] i vg) cop[wl] arm aeth go Hier add (vel praem) μονοις:: e Mt (τοις ιερ. μονοις) et Lc (μονους τους ιερεις) | και εδωκ. και (D it vg arm al om) τοις συν αυτω (D al plus[10] μετ αυτου) ουσιν (2[pe] om): D 2[pe] a b c e g[1·] i arm post εφαγεν pon (:: ut Lc), 301. al[8] ff[2·] om (:: ut Mt)

27. 28. και ελεγεν αυτοις (b *dico autem vobis*) - δια τ. σαββ.[28] ωστε cum ℵABCL unc[11] rell f ff[1·] g[2·] q (b) vg cop rell (et. Eus[can], ponit haec enim canone 2, quo quae Mt Mc Lc communia habent continentur): D a c e ff[2·] i λεγω δε υμειν, *dico autem vobis quoniam* (d om *quon.*); g[1·] consentit cum his (excepto *quoniam*), sed de v. 27. *sabbatum propter homines* retinere dicitur :: cf Mt 12, 6 sqq et Lc 6, 5

27. εγενετο: 1. 131. 209. syr[sch] εκτισθη | και ουχ cum ℵBC*LΔ 33. ff[1·] g[1·2·] l vg cop syr syrP c.[ob] aeth ... ς Ln Ti om και cum AC[s]ΓΠ unc[s] al fere omn b f (vide ante syrP) arm go

28. σαββατου: a add *et cum audissent qui ab eo erant, exierunt detinere eum; dicebant enim quia extitit mente* (:: i. e. 3, 21)

III. 1. εις συναγωγην cum ℵB 102. ... ς Ln Ti ε. την συναγ. (:: ut Mt et Lc) cum ACDL unc[11] al fere omn | και ην εκει (Δ εκ. ην) cum unc omnib etc: b c e (praegressis his *et cum introisset in synagog.*, eodem haec modo i) *accessit* (b *venit*) *ad eum* (b *illum*) | εξηραμμενην (Γ al mu -φαμενην): D ξηραν. Etiam capitulum in A etc notatur: περι του ξηραν εχοντος χειρα | χειρα: G[mg] (in capitulo quod adnotatur) al pauc -ραν (item al pauc v. 3)

2. παρετηρουν cum ℵBC[2]LΓΠ unc[s] al pler ... Ln παρετηρουντο (:: ut Lc) cum AC*DΔ 1. 10. 67. 118. 238. 6[pe] | ει: M* pp[arh scr*] om | εν τοις σαββ. cum ℵCDHM y[scr] cop .:. ς Ln Ti om εν cum ABLΓΔΠ unc[6] al certe pler go (it vg, sed non exprimere solent, uti h. l. nec d exprimit; cf supra) | θεραπευει (:: ut ex usu est Marci) cum ℵA 271. ... ς Ln Ti -πευσει cum ABCDL unc rell al fere omn (:: idem plerique in Lc

σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 *καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.* 4 *καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων.* 5 *καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.* 6 [26.4] *καὶ ἐξελθόντες*

---

posuerunt pro -πευει) | αυτον sec (κΗ al pauc ante θεραπ. pon): D it vg go om | κατηγορησωσιν cum ΝABLΓΔΠ unc[8] al ferę omn ... Ln Ti κατηγορησουσιν cum CD vcant scr (:: eandem formam DX al Mtthaeo intulerunt) | αυτου: D* αυτον

3. τω ανθρωπω: 1. c[scr] f ff[2·] add vel (ita f ff[2·]) praem o $\overline{ις}$ | τω την ξηραν (ΒL 102. 2[pe] a cop aeth syrP post εχοντι: ita Ln) χειρα εχοντι (L εχον, 33. τω ξη. εχ. τ. χει.) cum ΝBC*LΔ 33. 102. 2[pe] a (*qui manum habebat aridam*) cop aeth syrP ... ς Ti τω εξηραμμενην (D*Γ al mu -ραμενην, praeterea D 28. post τ. χειρα pon, item it[pler] vg *habenti* [*qui habebat*] *manum aridam*; variant al panc) εχοντι (EG -ντα) την χειρα cum (C[3]?)(D)ΓΠ unc[8] al pler go (syr[sch]) :: potest ξηραν ex ll. pp. pari iure aç εξηραμμ. ex v. 1 ortum credi, nisi testes ponderamus | εγειρε cum ΝABCDLΔΠ unc[8] (in his est Fwetst) al pm ... ς (= Gb Sz) εγειραι c. UΓ al pl; al plus[10] εγερθητι. Praeterea D c e f arm aeth add και (e f arm om) στηθει (sta) :: e Lc | εισ το μεσον (et. d e f *in medium*): D[gr] c εν μεσω, *in medio*

4. λεγει (ff[2·] g[2·] vg *dicit, ait*): D a b c e f g[1·] i q ειπεν, *dixit* | αυτοισ (e g[2·] vg): D a b c f ff[2·] g[1·] i q προσ αυτουσ | εξεστιν (g[1·2·] harl[*] gat mt *si licet*): E* (sed ipse* vdtr correxisse) 1. 118. 131. al[5] praem τι | τοισ σαββ. cum ΝBCLΓΔΠ ,unc[7] al pler (it vg, vide ante) ... ADE al[10] cop go εν τ. σαββ. | αγαθον (D τι αγαθ.) ποιησαι cum ND e (*bonum aliquid facere*) item b d g[1·] *aliquid bene facere* ... ς Ln Ti αγαθοποιησαι (:: hoc ap Lc non fluct) cum ABCLΓΔΠ unc rell al omn[vid], item *benefacere* it[pl] vg | σωσαι: D 28. 124. add μαλλον | αποκτειναι cum ΝABCDΓΠ unc[8] (item A ipsa prima manu suprascriptum habet „aut αποκτειναι") al longe pl cop syrP aeth ... LΔ* 1. 22. 124. 209. al[15] Vict[ant] (in utraq cat, sed[lib]: ωστε και τω ομματι αυτουσ επισπασασθαι εισ εξεστιν εν σαββατω θεραπευειν, ψυχ. σωσαι η απολεσαι) απολεσαι, item *perdere* it vg syr[sch] arm go :: e Lc | εσιωπων (it[pl] vg *tacebant*): L a g[1·] q εσιωπισαν (*tacuerunt*)

5. συνλυπουμ. cum ΝB*CDA etc (L συλυπουμ.) ... ς Ln συλλυπουμ. cum AB[2]EGHKMSUVΓΠ al certe pler | πωρωσει (Γ h[harl scr] πορρωσει): 17. 20. πηρωσει, item *caecitatem* (-τε) a b e f g[1·] l q vg arm aeth; c ff[2·] i νεκρωσει (*super emortua illorum corda* [i *cord. eorum*, d *cordis eorum*]) | λεγει (L 2[pe] ελεγεν, c d f ff[2·] g[1·] q *dixit*) τ. ανθρωπω: M (sed ipse*) supplet in mg | τ. χειρα (P -ραν) cum BEMSUVΓ 102. 126. al plus[30] ... ς Ln add σου (:: at ita et Mt et Lc) cum NACDGHKLPΔΠ al pl (al pauc praem) it vg cop syr[utr] rell | απεκατεσταθη (Gb"Sz) cum ΝABLPΓΔΠ[2]

οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν θάλασσαν, 27.1 καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς 7 ss Mt 12, 15 Lc 12, 17—19

unc^{9} al plus^{60}, item c 6^{pe} απεκατεστη (c -ε- potius quam -ο- vdtr) ... ς αποκατεσταθη cum DΠ^{*} 1. al sat mu^{vdtr} | η χειρ αυτου (haec om 237. 238; D ff$^{2\cdot}$ i add ευθεως, item g$^{1\cdot}$ praem ante manus, g$^{2\cdot}$ ante restituta est) sine additam cum ℵABC*DKΠΔ al^{20} fere e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i q vg go cop syr^{utr} arm aeth arr perss ... ς (= Gb Sz) add υγιης (131. a b c g$^{2\cdot}$ syr^{hr} om) ως η αλλη cum c^{3}LΓ unc^{8} al pler (it^{4} syr^{hr}) :: e Mt; cf et. ad Lc

6. και εξελθοντες (et. a e ff$^{2\cdot}$ i): D b c f g$^{1\cdot 2\cdot}$ q vg εξελθ. δε | ευθυς cum ℵBCΔ 33. et ς Ln ευθεως cum AΓΠ unc^{9} al pler, item f vg syr^{sch} go (et 2^{pe} a e ante εξελθ., l cop arm ante οι φαρισ., 106. syr^{P} post ηρωδι.) ... DL al^{5} b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i q mt aeth om | συμβ. (et. ℵB): D συνβ. | εποιησαν cum ℵCΔ 238. 2^{pe} y^{scr} al^{4} ^{scr} cop^{wi} et^{dz} Thphyl (a exierunt -facientes; D^{gr} ποιουντες rell non mutatis), et ς Ln Ti εποιουν cum AΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg (faciebant, q iniebant), item arm go ... BL 13. 28. 69. 124. 346. cop^{schw} (ex$^{cod\ 1}$) εδιδουν (syrr utram lectionem reddant ambigitur; ^{sch} consilium ceperunt, ^{whit} cons. faciebant) :: hoc uno loco συμβ. ποιειν, nisi quod 15, 1 lectio inter ετοιμασαντες et ποιησαντ. fluctuat, nec magis συμβ. διδοναι alibi. Mt ubique συμβ. λαβειν.

7. και ο ω̄ς (et. g$^{2\cdot}$ am fu emm erl ing mt san sax): D a b c e f ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i q vg^{ed} ο δε ω̄ς | μετα τ. μαθ. αυτ. ανεχωρ. cum ℵBCDLΔ al^{10} a ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i vg cop syr^{sch} arm pers^{P} ... ς (= Gb) ανεχωρ. μετ. τ. μαθ. αυτ. cum AΓΠ unc^{9} al pler b c e f q go syr^{P} pers^{W} | εισ cum DHP 131. 209. 238. y^{scr} z^{scr} al^{20} Thphyl (it vg *ad* utrique lectioni convenit) ... ς (= Gb) προσ cum ℵABCLΓΔΠ unc^{8} al pler (Schu „προσ tuetur, εισ repudiat evglstae usus, cf 2, 13. 4, 1. 7, 31"); item 13. 28. 69. 124. παρα :: cf ad 2, 13 et 7, 31. | πολυ πληθοσ: D πολυσ οχλοσ, item it vg *multa turba* (a *turb. magna*) | ηκολουθησαν cum ℵCEFHK*UVΔ al pl ff$^{1\cdot}$ cop^{schw} go ... Gb$^{''}$ Ln -θησεν cum ABGK^{2}LMPSΓΠ al^{40} fere f g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg cop^{wi} Vict^{ant} (ap Poss) ... D 28. 124. a b c e ff$^{2\cdot}$ i q cop^{dz} om (sed de b c vide ad ηλθ. πρ. αυτ.). Praeterea ς (Gb^{00}) add αυτω, Ln [α.] cum AΓΠ unc^{9} (et Δ *αυτον*) al pler (388. τω ω̄) f ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg go syr^{utr} arm aeth: at non add cum ℵBCL 102. al^{5} fere cop (item D etc) | ηκολουθ. post ιουδ. posuimus cum ℵCΔ 238. it (i. e. f ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l) vg ... ς Ln Ti post γαλιλαιασ c. ABLPΓΠ unc^{9} al pler cop syr^{utr} go (116. aeth arp ante απο τ. γαλι.) | και (69. 388. om) απο (D a c e f ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l vg om; b q *a iudaea et galilaea*) της (16. 28. 124. om απ. της) ιουδαιασ: 1. 131. 209. post ιεροσολ., 235. 271. plane om

8. και (al^{4} am om, non item fu ing emm san) απο (al^{7} cat$^{ox\ comm}$ om) prim loc | και απο (D^{gr} cop^{wi} om) της (33. om α. τ.) ιδουμαιασ (haec suppl ℵ^{c}): ℵ* 118. 258. c^{scr} c ff$^{2\cdot}$ arm om (item qui και απ. τ. ιουδ.

Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ
Mt 12, 15 τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας.
Lc 4, 41 11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ [28. 8] καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς

---

huc transp 1. 131. 209.) | καὶ περαν: D^{gr} καὶ οἱ περαν (item n^{scr*} post κ. περ. τ. ιορδ. add καὶ οἱ περ. τ. ιορδ.), item f *et qui erant trans iordanem* (pergens *et circa tyrum et sid.*) | καὶ (ℵ* om, ^{c}suppl) περὶ (c e ff^{2} *et de circa*, ut antea g^{2} *et de trans iordanem*) cum ℵ*$^{et c}$BCLA b c d e (f vide ante) ff^{2} i q (item ff^{1} g^{2}?) syr^{sch} aeth cat^{ox} comm ... ς Ti καὶ οἱ περι, Ln καὶ [οἱ] περι cum AD^{gr}PΓΠ unc^{9} al omn^{vid} a g^{1} (l^{vid}) vg syr^{p} arm go (cop *atque etiam turba multa ex his quae Tyro et Sidoni*) | καὶ σιδωνα: D^{gr} καὶ οἱ περι σιδ., d *et circa sidonem* | ακουοντες (*audientes*) cum ℵBA 1. 13. 69. 118. 124. 209. 346. 2^{pe} b c d e f ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ i l q vg cop aeth go ... ς ακουσαντες cum ACD^{gr}LPΓΠ unc^{9} al pler a (sed transfert ad v. 7: *et cum audisset turba magna a Galil.*) syr^{utr} arm catt^{txt} et^{ox} et.^{com} | οσα cum ℵABLPΓΔΠ unc^{9} al pler item (*quanta*) b c e f q syr^{utr} arm aeth go ... CD 28. 6^{pe} ἅ, item *quae* a d g^{1} i vg cop | εποιει cum ℵACDPΓΔΠ unc^{9} al fere omn (al^{3} εποιησεν), item *faciebat* it vg cop syr^{utr} go etc-... BL ποιει | ηλθον (D -θαν, U -θεν) προσ αυτον: b c *sequebantur illum* (c *eum*) et quidem ante *audientes quanta faciebat*. Similiter e (pro ακουοντες etc) *qui venerant audientes quanta faciebat ut viderent eum*

9. ειπεν: F al^{2} ^{scr} ειπον | πλοιαριον cum ℵACDLP unc rell al omn^{vid} vv omn ... B πλοιαρια | προσκαρτερῃ: F 69. al aliq -ρει | αυτον: D a ff^{2} i add πολλοι (*multi*, ff^{2} *multitudo*), item 13. 28. 69. 124. 346. οι οχλοι

10. εθεραπευσεν (d ff^{2} syr^{p} *sanavit*): ΚΠ e^{scr} w^{scr} εθεραπευεν, item *curabat*, *sanabat* a b c e f ff^{1} g$^{1.2}$ i q vg cop (sed cop^{dx} *sanabant*) syr^{sch} | αυτω: D εν αυτω (it vg *inruerent in eum*) | αυτον: F 69. 124. αυτω | αψωνται (H al pauc -ονται): KUΠ w^{scr} al pauc απτωνται

10. 11. οσοι: A 28. f syr^{sch} go sax και οσοι, item am mt vg$^{cdd\,al}$ οσοι δε: hi omnes οσοι etc cum seqq coniungunt | και τα (D 13. 69. 124. om) πνευμ. τα (D 13. 69. 124. om) ακαθαρτα: f mm mt *spiritus immundos*, item go sax; e *haberent plagas habentes sed et spiritos immundos*

11. οταν: D^{gr} οταν οιν (contra d *et spir. immundi cum videret* [corrige -rent] *illum*) | εθεωρουν cum ℵBCDGLΔ 13. 33. 69. 124. 238. 346. al^{10} fere ... ς εθεωρει (FH -ρη) cum APΓΠ unc^{8} al pler catt | προσεπιπτον (B -πτων) cum ℵA(B)CDFGKLMPΓΔΠ al plus^{50} catt^{poss} et^{ox} (Gb″).... ς προσεπιπτεν cum EHSUV al pl cat^{mosq} | αυτω: Γ αυτον | εκραζον (Gb″) cum ℵABCDFGKLPΓΔΠ al plus^{50} (al aliq εκραυγαζον) ... ς εκραξε cum EHMSUV al pl catt | λεγοντες cum ℵDK 61. 69. 48^{ev} sem 10^{pe} h$^{harl\,scr*}$ ... ς Ln Ti λεγοντα cum ABCLPΓΔΠ unc^{8} al pler | οτι (et. f q

τοῦ θεοῦ. 12 καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν. Mt 12, 16

13 [29. 2] Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν 15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 [30. 2] καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 καὶ Ἰάκωβον 13—19 Lc 6, 12—16 Mc 10, 1—1

---

syrp arm go): D itpler vg cop syrsch aeth om | *συ ει*: CMP 16. 121. syrp c.* add *ο χς* (69. *ο θεοσ*, pergens *υιοσ τ. θε.*)

12. *αυτον φανερον* cum ℵBCDEGΓΔ 1. 13. 33. 69. 124. 209. 346. al mu^{vid} cat^{mosq}, item *ne eum palam facerent* a, *ne eum manifestarent* b e ff$^{2\cdot}$ q ... Gb Sz *φανερ. αυτον* (:: ut Mt) cum ALPΓΠ unc^{9} al plus^{60} catt^{ox} et^{poss}, item (*manifestarent illum*) c d f g$^{1\cdot 2\cdot}$ i | *ποιωσιν* cum B^{2}DKLΠ* 13. 42. 69. 72. 124. 346. ... ς Ln *ποιησωσι* (:: ut Mt; cf et. ad 6, 41) cum ℵAB*CΓΔ^{2} unc^{8} al pler catt. Praeterea c 2pe** w^{scr**} a add *οτι ηδισαν τον χν αυτον* (2pe *αυτ. χν*, a *eum christum*) *ειναι*, item b g$^{1\cdot 2\cdot}$ q *quoniam sciebant eum*, ff$^{2\cdot}$ *sciebant enim eum*, hinc Ln add [*οτι ηδ. τ. χν αυτ. ειν.*] :: cf Mc 1, 34 Lc 4, 41

13. *αναβαινει*: P 1. 209. al pauc *ανεβη* | *ηθελεν*: 13. 69. 124. 346. al *ηθελησεν* | *και* (ita et. it vg cop syr^{utr} go etc: ℵ*et^{2}Δ *οι δε*) *απηλθον* cum A^{2}BPΓΠ unc^{9} (item ℵCΔ) al fere omn; item D al pauc it vg go *κ. ηλθον ... A*L και απηλθεν*

14. *δωδεκα* (271. *δεκαδυο*, D a c i l vg Aug post *ινα ωσιν*, Δ post *μετ αυτου*) cum AC^{2}DLPΓΠ unc^{9} al pler it vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm go ... ℵB C^{*vid}Δ 13. 28. 69. 124. 238. 346. cop syrp^{mg} aeth arp add *ους και αποστολους ωνομασεν* (:: e Lc 6, 31) | *και ινα* (B 102. 48^{ev} om) *αποστειλη* (D*P *-στειλη*, EHUΓ al mu *-στειλει*) *αυτ. κηρυσσειν* (D b e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i q arm mt sax add *το ευαγγελιον*): c g$^{2\cdot}$ gat mm om (sed vide ad v. 15)

15. *και εχειν* (et. a e q): D b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l vg aeth arr *και εδωκεν αυτοις* | *εξουσιαν* cum ℵBC*LΔ 102. cop ... ς Ln add *θεραπευειν τας νοσους και* cum AC^{2}DPΓΠ unc^{9} al pler omn it vg syr^{utr} cop$^{man\ recent}$ arm go (:: e Mt 10, 1) | *τα δαιμονια*: a c e g$^{2\cdot}$ gat mm tol add *et ut* (a c om) *circuirent* (*circumeuntes*, a *circumirent*) *praedicarent* (a *praedicantes*) *evangelium*

16. *και εποιησ. τους δωδ.* cum ℵBC*Δ aeth$^{eod\ m}$ ... ς Ln Ti om cum AC^{2} DLPΓΠ unc^{9} al pler it vg cop syr^{utr} arm aeth^{edd} go ... 13. 69. 124. 346. istorum loco add *πρωτον σιμωνα* | *και επεθηκεν*: 33. 238. aeth add *αυτοις ονοματα* | *ονομα* (33. om) *τω σιμωνι* cum ℵBCLΔ 102. y^{scr} al^{5} c e cop arm Vict^{ant} in cat^{poss} (*ονομα τω σιμ. ονομα πετρον* cat^{ox}) ... ς Ln *τω* (D om) *σιμωνι ονομα* cum A(D)PΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} go | *πετρον*: Δ *πετρος*, item *petrus* b c d f ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i vg (contra *petrum* a e ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ q mm mt)

17. *και ιακωβον τον*: D *και τον ιακωβον*

τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· 18 *καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἁλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον* 19 *καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.*

31. 10 *Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον·* 20 *καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος,*

---

17. *και ιωαννην* (B ιωαννη) *τον*: D *και τον ιω. τον* | *του ιακ.* cum ℵBDE HLMPUVΓΠ (sed E *του* in litura habet) al pler ... Gb⁰ *του* cum CKSΔ 1. 13. 124. 238. 346. al plus[15] ... G 28. 69. 271. al[10] g[1.2·] *αυτου* ... AF al pauc *αυτου ιακωβου* | *ονοματα* cum ℵACLΓΔΠ unc rell al fere omn it vg cop syrP arm aeth go ... BDᵍʳ 28. 225. 271. syrˢᶜʰ *ονομα* | *βοανηργεσ* cum ℵABCKLMΔ²Π* 1. 33. 69. eˢᵉʳ al pauc copᵈᶻ** (Δ* vgᶜᵈᵈ aliq *βοαναργεσ*); item D al pauc copᵉᵈᵈ *βοανεργησ* ... ς *βοανεργεσ* cum EFGHSUVΓΠ² al pler copᵈᶻ* (Iustᵗʳ ¹⁰⁶ *μετα του και αλλουσ δυο αδελφουσ, υιουσ ζεβεδαιου οντασ, μετωνομακεναι ονοματι του βοανεργεσ* [certe sic editum e cdd (recentibus omnibus)] o *εστιν* etc). Cf Hier ad Mt 10, 4: *credendumque est eum* („*Thaddaeum*" – „*qui a Lc evglista Iudas Iacobi dicitur et alibi appellatur Lebaeus*") *fuisse trinomium, sicut Simon Petrus et filii Zebedaei Boanerges ex firmitate et magnitudine fidei nominati sunt* .Idem vero in Dan. 1,8 (5,625) „*non ut plerique putant* Boanerges, *sed emendatius legitur* Benereem." | Pergunt e post *simoni petrum*, item b c post *fratrem iacobi* sic: *communiter autem vocavit* (c *convocavit*) *eos* (b *illos*) *boanerges, quod est* (e add *interpraetatum*) *fili tonitrui. erant autem hi* (c om) *simon et andreas, iacobus et iohannes* (e *-nnis*) etc.

18. *μαθθαιον* cum B*D (et alibi plerumque ℵ) ... ς *ματθ.* c. ℵABᶜLΓΔΠ unc⁰ al omnᵛⁱᵈ (13. 16. 69. 124. 346. 2ᵖᵉ al pauc syrP ᵐᵍ add *τον τελωνην*:: e Mt) | *θαδδαιον* (ℵ *δαδδ.*, Δ* *δ ταδδ.* [suprascriptum habet *θ*, sed male super *δ* prius, quum super *τ* ponendum esset], item c f vgᵉᵈ ap Ln; g[2·] *tatheus*): D a b ff²· i q *λεββαιον* (cddᵃˡⁱᵠ ap Or[1, 276]: vide ad 2,14 *εστω δε και λεβησ τελωνησ* etc), e om sed post *βαρθολ.* add *iudas* | *καναναιον* cum ℵBCDLΔ 33. 2ᵖᵉ it vg cop (syrˢᶜʰ *zelotem*) aeth persP (eadem forma in actis Thom. 1.) ... ς *καναναιτην* (Δ *-ναιτην*) cum AΓΠ unc⁰ al fere omn syrP arm go

19. *ιουδαν*: D *ιουδασ* (item, in quibus v. 17 praecessit *erant autem* etc, b c e) | *ισκαριωθ* cum ℵBCLΔ 33. 2ᵖᵉ hᵃʳˡ ˢᶜʳ tol, item *σκαριωθ* D (aᵛⁱᵈ) b ff[1·2·] g[1·2·] i l q ing mt (am san al *scariot*; c syrˢᶜʰ *scariotha*, e *cariotha*, f *scariothen*) ... ς *ισκαριωτην* cum AΓΠ unc⁰ al longe pler vgᵉᵈ cop syrP go | *οσ και*: M ing emm vgᵒᵈᵈ ᵃˡ om *και* | *ερχεται* cum ℵ*B[vg] al pauc b (*venit*; c om *κ. ερχ. ε. οικ.* propter *ομοιοτ.*, pergit enim *et venit iterum*) e i ff²· (hi tres *introivit*) copʷⁱ etᵈˢ Victᵃⁿᵗ (in catᵖᵒˢˢ etᵒˣ) ... ς Ln Ti *ερχονται* cum ℵᶜCLΔΠ unc⁰ al longe pler d f (*venerunt*) ff[1·] g[1·2·] q vg syrᵘᵗʳ go al; item Dᵍʳ copˢᶜʰʷ *εισερχονται*

20. *συνερχεται* (M *ερχεται*, item c: vide ante): ℵ* 52. 106. 126. al pauc

ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. 22 [22.2] καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 23 [22.2] καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν, 22—30 Mt 12, 24—32 Lc 11, 15 ss

---

συνερχονται, al pauc ερχονται (ex hîs 52. 106. al pauc in sqq οχλοι, non item Π* 126. al) | οχλοσ cum ℵ*CEFGHKL*MSUVΓΠ al pler (1. 61. 131. al pauc aeth add πολυσ) cop^{dz} catt ... Ln Ti o οχλ. cum ℵ^{c}ABD L^{corr}Δ 209. 300. al^{10} fere cop^{edd} | ωστε: E*F al pauc ωσ (F οσ) | αυτουσ: D go om | μητε cum NCDEFGHMSVΓΠ^{2} al longe pl catt^{txt} et^{mosq} et.^{com} ... Ln Ti μηδε cum ABKLUΔΠ* 28. 33. 300. 346. al^{20} fere | αρτον: D^{Gr} αρτουσ

21. και ακουσ. οι παρ αυτου (sic et. syrP ^{mg} g^{r}, al pauc μετ αυτου vel περι αυτου vel παρ αυτω, l δ vg cop *sui*, syr^{utr} aeth al *cognati eius*, mmi *discipuli*, gat *disc. sui*; de a vide supra ad 2, 28; aliter h. l.): D itpler go και οτε ηκουσαν περι αυτου οι γραμματεισ και οι λοιποι, c d e f g$^{1.2.}$ ff$^{2.}$ i q *et cum audissent de eo scribae et ceteri* (e *scrib. et cet.* post *exierunt detinere eum*; c *pharisaei* pro *ceteri*), a b *quod ut audierunt de illo scribae et ceteri* | εξεστη (f g$^{2.}$ vg *in furorem versus est*, g$^{1.}$ *demens factus est*; a ad 2, 28 *exstitit mente*): D* εξεσταται (D^{2} εξεσται) αυτουσ, a b d ff$^{2.}$ i q *exentiat* (*exsentiat*) *eos*, 13. 69. εξεσταται, 346. εξισταται, al^{10} fere εξεστι, c e om οτι εξεστ. usque καταβ. ελεγον (c om et .οτι sq)

22. οι απο (et. b f ff$^{2.}$ q vg; de c e vide ante): H al plus^{5} a i praem και | βεελζεβουλ (cf ad Mt 10, 25; h. l. βεελζεβουλ et. NADHL, b *belzebul*, i *behelzebul*; g$^{2.}$ *beelzebup*): B βεεζεβουλ. Praeterea q sic: *quoniam beelz. habet principem daemoniorum et per eum eicit demonia.*

23. ελεγεν (33. ειπεν) αυτοισ (D 33. b om): D a ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i add ο κυριοσ ιησουσ (et. aeth ante εν παραβ.), item U b c o ιησουσ (et ante εν παραβ. 2pe al pauc syr^{sch} pers^{p}) | εκβαλλειν: D 69. al pauc -αλειν

24. εαν: L αν

25. δυνησεται cum NBCLΔ a g$^{1.}$ i fu ing emm mt tol item (qui et. v. 24 *poterit*) gat mm ... ς Ln δυναται cum ADΓΠ unc^{6} al omn^{vid} b c e f ff$^{2.}$ q vg (et. am) syr^{utr} go al (g$^{2.}$ om totum versum ut et. 68. al pauc, e om η οικ. εκ.) | η οικ. εκ. σταθηναι (sed BL al^{5} στηναι: sic Ti, D εσταναι) cum NCΔ c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i q vg syr^{sch} item BDL al^{5} ... ς σταθηναι (KII al pauc στηναι) η οικ. εκεινη cum AEFGHMSUVΓ(KII) al pler a (b *stare non potest domus illa*) syrP cop go

26. εε: D εαν | ανεστη (Γ εστη) εφ εαυτον: D a b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i q σαταναν

ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 [34.2] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· 29 ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰσ

εκβαλλει | εμεριστη και ου cum ℵ*C*vid$_{\Delta}$ f g^{2}· vg (hi Latini *dispertitus est et non*) item (*divisus est super se et non* g^{1}·, *dividitur super regnum eius et non* ff^{2}·) ff^{2}· g^{1}·. Similiter (certe enim εμεριστη vel μεμερ. non adnectunt prioribus, quamquam nec add και post dividendi verbum) D μεμεριστα (D* -σθαι) εφ εαυτον· ου, i q *dispertitus est super se, non*; c e *divisum est regnum illius, non* (vide post D); a b *dispertitus super* (b *in*) *se non* ... ς Ln Ti και μεμερισται, ου cum AC^{2}ΓΠ.unc^{9} al omn^{vid} syr^{utr} cop go al, item ℵ^{c}BL και εμεριστη (sed ℵ^{c} add vel potius retinet h. l. και), ου (:: hunc in modum ista ad vv. 24 et 25 accommodata videntur; minus recte nostra lectio ex Mt 12, 26 derivari potest) | στηναι cum ℵBCL ... ς Ln σταθηναι cum ADΓΠ unc^{9} al omn^{vid}. Praeterea D a b g^{1}· i q add η βασιλεια αυτου | τελοσ: D το τελοσ

27. αλλ cum ℵBC*vid$_{L\Delta}$ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 131. 209. 346. cop arm syr$^{P\ mg}$ item (*nemo autem*) a d ff^{2}· ... c$^{2\,vid}$G aeth και ... ς Ln om cum ADΓΠ unc^{8} al pler itp^{l} vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ go | ου δυναται ουδεισ cum ℵBC*et**$_{\Delta}$ al vix mu (cop *sed nulla potestas ut quisquam*) ... Gb Sz Ln ουδεισ δυναται cum ADLΓΠ unc^{9} al plus^{120} (item it vg syr^{utr} arm go) | εισ τ. οικ. του ισχυρ. εισελθων (ℵ εισελθ. ante εισ pon) τα σκευ. αυτου διαρπ. cum ℵBCLΔ 33. 102. cop syr^{sch} (hi duo *intrare in domum fortis et*) aeth ... ς Ln Ti τα σκευη του ισχυρου εισελθων εισ τ. οικ. αυτου (D al pauc it [exc f g^{2}· l] vg om αυτου, G om εισελθ. ε. τ. οικ. α., b c e εισελθ. ε. τ. οικ. post διαρπ.) cum AΓΠ unc^{8} (item DG) al pler it vg syr^{P} arm go | διαρπασει cum ℵBCHLMSΔ al sat mu, D^{gr} -παζει ...§Gb' διαρπαση cum AEFGKUVΓΠ al^{100} fere

28. τοισ υι. των ανθρ. (Δ 118. al τοισ ανθρωποισ) τα αμαρτ. (Gb'') cum ℵABCDLM^{corr}$_{\Delta}$ 1. 28. 33. 118. 124. 131. y^{scr} al^{10} fere a b g^{1}· i l q vg cop (sed^{dx} singg transp^{lib}) arm ... ς τα αμαρτ. (F al haec om) τοισ υι. των ανθρ. (al τοισ ανθρωποισ) cum EGHKM*SUVΓΠ al pler syr^{P} (^{sch} transp singg^{lib}) go (f *omne peccatum dimittitur filiis hominum* etc; c *remitt. omnia pecc. et blasph. filiis hom.*, e *omnia pecc. remitt. et blasphemiliae filiis hom.*) | και αι c. ℵABCEFGHLΔ al^{25} fere cop ...ς (= Gb Sz) om αι cum DKMSUVΓΠ al longe pl (D*^{gr} βλασφημα) | οσα (ℵ* ὃσ ἂν) cum ℵBDE*GHΔΠ* al^{10} fere (et. d *quaecumque*) ...ς οσασ c. AGK^{corr} (ipse*^{corr})FKLMSUVΓΠ^{2} al pler | αν cum ℵADEGHKMSUVΓΠ al pler ... Ti εαν cum BCFLΔ 33. y^{scr} al pauc | θσ. αν βλασφημησωσιν (L -σοισ-σιν): a b c e ff^{2}· g^{1}· i q (non item f l vg) Cyp^{bis} Ambrst om

29. οσ δ αν (it vg *qui autem*): D οσ αν δε τισ (d *si quis autem*) | βλασφημηση: H 126. al pauc -σει | εισ pr (ita et. c d e f ff^{2}· g$^{1.2}$·): D^{gr} a b

τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 [25.2] Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. 32 καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ

31—35 Mt 12, 46—50 Lc 8, 19—21

---

i (Blanch. ex errore manifesto habet *in*) q om, item go arm | *εχει* (*habet* et. it^{pler} am fu ing emm gat mt al): c vg^{ed} cop^{dz} aeth Cyp *habebit* | *εσ τ. αιωνα* cum ℵABCLΓΔΠ unc^{9} al pler c f g$^{2\cdot}$ l vg cop syr^{utr} go al (*gat neque in hoc seculo neque in futuro* :: e Mt): D 1. 22. 28. 209. 2^{pe} a b e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ q Ath^{1,568} Cyp^{bis} om, hinc Gb^{0} :: cf Mt | *αλλα* cum ℵADLΔ ... ς *αλλ* cum BCΓΠ unc^{9} al certe pler Ath | *εσται* cum ℵDLΔ 33. 433. e^{scr} z^{scr} 48^{ev} al pauc a c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l q vg arm aeth^{vid} Cyp$^{\text{test 214}}$ ... ς Ln Ti *εστιν* cum ABCΓΠ unc^{9} 1. 69. al pler b cop syr^{utr} go Ath Cyp$^{\text{c leric 18}}$ | *αμαρτηματος* (Gb″ prob Schu) cum ℵBLΔ 28. 33. 2^{pe}, et *αμαρτιασ* c$^{*\text{vid}}$D 13. 69. 346. Ath; item *delicti* vel *peccati* it (exc f) vg (exc tol) cop arm go sax Cyp^{bis} Aug (item Ps-Ath$^{\text{dispu 179}}$ alludens *υπευθυνοσ γινεται αιωνιου αμαρτιασ*) ... ς *κρισεωσ* cum AC^{2}ΓΠ unc^{9} al pler f tol syr^{utr}

30. *πνευμα* (Δ 28. al pauc praem *οτι*) *ακαθ. εχει* (C *αυτον εχει*, item aeth *possidet ipsum*): D 77. 235. *πνευμ. ακ. εχειν* (d *habere eum*), item a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ q (non item f ff$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot}$ vg) *eum* vel *illum* – *habere*

31. *και ερχ.* cum ℵBCDGLΔ 1. 13. 28. 69. 118. 124. 209. 2^{pe} it vg cop syr^{sch} go aeth (arm *ερχ.* omisso *και*) ... ς Ti *ερχ. ουν* cum AΓΠ unc^{8} al pler syrP | *ερχεται* c. ℵDG 1. 118. 209. 2^{pe} 7^{pe} 8^{pe} a b e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$q ... Ln Ti *ερχονται* c. ABCLΓΔΠ unc^{8} al pler c f vg cop syr^{utr} go al Aug$^{\text{cons 2,57}}$ | *η μητ. αυτου* (1. 118. 209. om) *και οι αδ. αυτου* (a e l vg Aug om) cum ℵBCDGLΔ al^{10} fere it vg cop syr^{sch} aeth go ... ς (= Gb Sz) Ti *οι αδελφ.* (Ti add *αυτου* cum AKMΠ al^{20} fere) *και η μητ. αυτου* cum AΓΠ unc^{8} al pler syrP :: ad reliciendam lectionem antiquissimorum testium non satis valet ll. parallelorum ratio | *στηκοντεσ* cum BC*Δ 28 ... ℵ *σταντεσ*, C^{2}vel^{3}GL 1. 118. 124. 131. *εστηκοτεσ* (L *εστηκ. εξω* pro *και εξω στ.*) ... ς Ln *εστωτεσ* cum ADΓΠ unc^{8} al pler | *καλουντ. αυτ.* cum ℵBCL 1. 13. 28. 69. 118. 124. 131. 209. 346. 2^{pe} ... ς *φωνουντ. αυτ.* cum DΓΠ unc^{9} al pler; Δ *ζητουντεσ αυτον* ... Δ (relicto spatio) a om, hinc Gb^{0}

32. *εκαθητο*: Δ y^{scr} al pauc *εκαθητο* ... e *venerunt* | *περι αυτον οχλοσ* (Gb′) cum ℵ^{c}ABCKLMΔΠ al^{50} fere b c d f ff$^{1\cdot2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ q (a *et turbae dixerunt ei* omissis rell) vg syr^{utr} go ... ℵ* *προσ αυτον οχλοσ* (e *et venerunt ad eum turbae*), D^{gr} *προσ τον οχλον* ... ς *οχλ. περι αυτ.* cum EFG HSUVΓ al pm aeth (cop arm) | *κ. λεγ.* cum ℵBCDLΔ 13. 69. 124. 346. b f ff$^{1\cdot2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l q (item e *et dixerunt*) vg cop syr^{sch} syrP mg cod aeth ... ς *ειπον δε* cum AΓΠ unc^{9} al pler (c *et sedentes* – *dixerunt ei*, a vide ante) syrP go (arm) | *και αι αδελφαι σου* (et. Gb + Sz) cum ADEFHM

ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; 34 καὶ περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

Mt 13, 1—9 Lc 8, 4—8

1 [36.2] *Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ*

συνγ 22. 124. 238. 299. 433. al[100] fere a b c f ff[2] l q syrp[mg] go sl ... ς om cum ℵBCGKLΔΠ 1. 13. 33. 69. al vix mu e ff[1] g[1.2] vg cop syr[sch] aeth arm :: at ista desunt etiam in Mt et Lc, uti nec v. 31 nec 34 habentur

33. *καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει* (c *λεγ. αὐτ.*) cum ℵBCLΔ vg cop syrp (c g[1] ff[2] q *qui respondens dixit illis*, e *ille autem respondens dixit eis*) ... ς Ln *καὶ ἀπεκριθη αὐτοις λεγων* cum ADΓΠ unc[9] al pler f (b *ad ille respondit et dixit*; a *et respondit illis*) ... 1. 13. 28. 69. al *ἀπεκριθη* (69. *καὶ ἀπεκρ.*) *αὐτοις καὶ λεγει*, 2[pe] *ἀπεκριθη αὐτοις λεγων*, 33. *καὶ εἰπεν αὐτοις*. Differunt al pauc | *καὶ οἱ* (et. Gb′) cum ℵBCGLUVΔ 1. 2[pe] al[50] fere a b g[1] l (al[vid]) cop syr[sch] (etp?) ... ς Ti *η οι* (D om *οι*) cum A(D)EFHKMSΓΠ al pl c (*aut qui sunt*) e f ff[2] arm aeth go syrp (ap Whit) :: et. ap Mt *ἤ* a pluribus praebetur, poteratque aptius videri | *ἀδελφ. μου* cum ℵACLΓΔΠ unc[9] al fere omn it (et. d) vg cop syr[utr] go ... Ti om *μου* cum BD[sr] 102. arm (B etiam in Mt om)

34. Versum om (ob *ομοιοτελευτον*) 235. 271. al[4 scr] g[2] | *καὶ* cum ℵACD LΓΔΠ unc rell al omn fere it vg etc: B 102. om | *κυκλῳ* h. l. cum ℵBCLΔ cop, item Gb″ post *τουσ* cum D (sed om *περι αυτον*, cf Latt) 1. 13. 28. 69. 118. 124. 209. 346.; b c d f ff[1.2] g[1] l q vg *eos* (d q om) *qui in circuitu eius* (b om) *sedebant*, a *qui circa eum sedebant*, e *eos qui circum sedebant* ... ς Ti post *περιβλεψαμενοσ* cum AΓΠ unc[9] al pler go arm syrp (syr[sch] al *κυκλ.* non exprim; om et. 16. 61.) | *καθημενουσ*: 13. 69. 124. 346. 2[pe] arm praem *μαθητασ* | *λεγει*: DG 28. 69. 124. 346. al pauc a c ff[2] *ειπεν* (*dixit*) | *ιδε* cum ℵBCEFHLSUV al sat mu ... Gb′ Ln *ιδου* (:: ut Mt) cum ADGKMΔΠ 1. 13. 28. 33. 69. al[40] fere

35. *οσ αν* cum B b e cop, item a c Aug *et quicumque* (c *qui*) ... ς *οσ γαρ αν* cum ℵACDLΔΠ unc[9] al omn[vid] f ff[1] g[1] q (item[vid] ff[2] g[2] l) vg go syr utr al :: *γαρ* in Mt non fluct | *ποιησῃ*: H 346. al pauc *ποιησει* | *το θελημα*: B *τα θεληματα* (:: ut Epiph ex evg Ebion, cf ad Mt; *τα θελημ.* frequens in psalmis et Esaia; in N. T. cf Act 13, 22 et Eph 2, 3) | *αδελφ. μου*: D b e g[1] q vg[cd] ap Ln Aug *μου αδ.* (b e Aug *mihi frater*, rell *meus frat.*) :: ut Mt | *αδελφη* cum ℵABDLΔ al[25] fere c f ff[2] g[1] q (item b e Aug, vide ante) go arm ... ς (sed Gb[00]) Ti add *μου* cum CΠ unc[9] al longe pl a ff[1] g[2] vg cop syr[utr] aeth | *μητηρ*: H* al[50] fere a l cop syr[sch] al add *μου*

IV. *καὶ* (28. 209. om) *παλιν* (13. 69. 124. *παλ. δε*) *ηρξατο*: D 2[pe] 3[pe] 209. al pauc a b c g[1] q (non item f ff[1] g[2] vg) aeth Or[int 3,835] *και* (209. om nec habet Or[int]) *ηρξατ. παλ.* | *παρα*: D *προσ* | *συναγε-*

συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν

ται cum ℵBCLΔ 13. 28. 69. 124. (1. 209. *συνερχετ.*) ... ς *συνηχθη* cum Dᴴ unc[9] al pler, item *congregata est* it vg syrᵖ cod Or[int] *congregatus est* (sequente *populus*) ... Δ 2ᵖᵉ al[10] fere *συνηχθησαν*, item syr[utr] arm aeth go (sed arm aeth go sequente *turbae*) :: cf Mt | *οχλος*: D *o λαος* | *πλειστος* cum ℵBCLΔ ... ς Ln *πολυς* cum ADᴴ unc[9] al omn[vid] (it vg *turba multa* vel *magna*) | *πλοιον* cum ℵB*CKᴸᴹᴴ 1. 33. 118. 131. 209. al plus[15] go ... ς Ln Ti *το πλοι.* c. AB[3]Dᴬ unc[7] al longe pl cop | *εμβαντα* (Dᴬ *ενβ.*) h. l. cum ℵBCDLUΔ 33. 2ᵖᵉ 3ᵖᵉ it vg arm Thphyl ... ς Ti post *ωστ. αυτον* cum Aᴴ unc[8] al pler go syrᵖ (syr[sch] post *καθησθ.*) aeth (Or[int] *ut intraret in navem et sederet in mari*) | *καθησθαι*: M* al pauc *καθησαι* D* *καθηστο* | *εν* (2ᵖᵉ *επι*) *τη θαλασση* (et. f ff[1·] g[2·] vg Or[int] *in mari*; g[1·] om): D *περαν τησ θαλασσησ*, 131. *παρα την θαλασσαν*, d *circa mare*, q *super mare*, a *circa litus maris*, b e *ad litus*, c ff[2·] *proxime litus* | *προσ* (1. 131. *παρα*, Δ *εισ*) *την θαλ. επι τησ γησ* (ff[1·] g[2·] vg *circa mare super terram*, Or[int] *secus mare in terris*): Dᴳʳ *περαν τησ θαλασσησ*, a d l q *circa mare*, b c e f ff[2·] g[1·] *in litore*. Similiter cop | *ησαν* cum ℵBCLΔ 33. h[harl scr] y[ser] al[5] d (*turba - erant*) ... ς Ln *ην* cum ADᴳʳᴴ unc[9] al pler (a b ff[1·] g[2·] q vg Or[int] *erat*; e *sedebat*; f ff[2·] g[1·] *stabat*; c *staret*)

2. *πολλα* (et. a f ff[1·2·] g[1·2·] q vg Or[int 2,835]): D *πολλαισ* ... 28. *λεγων*, b c e *dicens* pro *πολλ.* | *αυτοισ* (ΕΗ 435. al[10] *-τουσ*): L syr[sch] om, item omissis simul *εν τ. διδ. αυτ.* b c e (c *et docebat illos in parabolis dicens*, b *et doceb. eos in similitudinibus dicens*, e *et doceb. illos in parabula dicens*). Etiam Or[int] om *εν τ. διδ. αυτ.*

3. *ακουετε*: C 2ᵖᵉ al pauc *ακουσατε*, al[5] c om | *σπειραι* cum ℵ*B 102. (item *seminare* a b c d e ff[2·] g[2·] Or[int 2,835]) ... ς Ti *του σπειρ.* cum ℵ[c]ACLΔΠ unc rell al fere omn (item *ad seminandum* f ff[1·] g[1·] vg) (nil valet Eus[marc 169] *εδηλου περι εαυτου λεγων· εξηλθ. ο σπειρων του σπειραι.*) ... Dᴳʳ copᵖᵉᵗʳ om.. Contra F al[12] g[2·] go add (:: e Lc) *τον σπορον αυτου*

4. *εγενετο*: Dᶠ al pauc it (exc a) vg syr[sch] (nonP) om :: ut ll. pp. | *σπειρειν*: D *σπειραι* | *ηλθεν* cum ℵABCLΠ unc[7] al pler ... D *ηλθαν*, HKΔ 33. y[ser] al aliq *ηλθον* | *τ. πετεινα* cum ℵABCLΔΠ unc[7] al[150] fere b c e f ff[2·] g[1·] l am fu ing emm iac erl mt trevir tol (item al ap Beng et ap Vallars et ap Luc[brug]) cop syr[utr] arm aeth go ... ς (= Gb 8a) add *του ουρανου* (:: e Lc) cum DGM al vix mu a ff[1·] g[2·] i q vg[ed] gat | *κατεφαγεν*: D *-φαγαν*, al pauc *-φαγον* | *αυτο*: ℵ* 38. *αυτον*, 33. al aliq *αυτα*

αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα καὶ εἰς

---

5. και αλλο (-λλα D^{gr} 33. 2^{pe} al pauc) cum ℵBC(D)LM^{2}Δ al^{10} fere a d cop aeth.... ς αλλο (69. al pauc e -λλα) δε cum AΠ unc^{s} al pler c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i q vg syr^{utr} arm go ... M* 2^{pe} b nil nisi αλλο | επεσεν: D -σαν | επι το πετρωδες cum ℵ^{ca}ABCLΔΠ unc^{9} al pler g$^{2.}$ i vg^{cod} ap Ln (hi tres *super petrosam*) a (*sup. petrosam terram*) ... ΝD 1. 33. 2^{pe} al^{5} επι τα πετρωδη, item b c e f l vg *sup. petrosa*, d g$^{1.}$ q *sup. loca petrosa* | οπου cum ℵACLΔΠ unc^{9} al omn^{vid} f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg cop syr^{utr} go al ... B a^{vid} και οπου, hinc Ln [και] οπου, item D b c ff$^{2.}$ e i q και οτι (sed e i q om και ante ευθυς et b c e om δια το μη usq γης) | ευθυς cum ℵBCDLΔ ... ς ευθεως (H ευθευως) cum AΠ unc^{9} al omn^{vid} | εξανετειλεν (D* -εστειλεν): 1. 13. 28. 69. 118. 124. 131. 346. εξεβλαστησεν (131. εβλαστ.) | βαθος γης (L γης βαθ.) cum ℵACLΔΠ unc^{9} al omn^{vid} cop go ... Ln βαθ. της γης cum B; item D^{gr} βαθος την γην

6. και οτε ανετειλ. ο ηλι. (prob Schu) cum ℵBCDLΔ ff$^{2.}$ i l q vg cop ... ς ηλιου δε ανατειλαντος (:: ut Mt) cum AΠ unc^{9} al omn^{vid} a e f (a f *sole autem orto*, e *facto autem sole*) item^{lib} b (*et cito aruit ab aestu*) c (*facto aestu* post ριζαν) syr^{utr} arm aeth go | εκαυματισθη cum ℵACLΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg ... BD^{gr} a e -σθησαν. Item εξηρανθη: D^{gr} e -θησαν (:: -σθησαν et -θησαν D et. in Mt)

7. αλλο: 28. 33. al pauc e αλλα, item infra αυτα et εδωκαν | ευς cum ℵABLΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc . . CDM^{2} 33. al^{10} fere b (*supra*) cop επι :: ut Mt | συνεπνιξαν: 33. al plus^{10} απεπν. :: e Mt

8. αλλα cum ℵ*et^{cb}BCL 28. 33. 124. e (e et. vv. 5 and 7) cop ... ς Ln Ti αλλο cum ℵ^{ca}ADΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg go syr^{utr} arm aeth | εις την: c 1. 28. 118. 124. al plus^{15} syr^{utr} επι την :: ut Mt | εδιδου: C εδιδοσαν | αυξανομενον (Gb′) cum ACDLΔ 238, item ΝB -νομενα ... ς αυξανοντα cum Π unc^{9} al fere omn (:: αυξανειν sensu intrans. vulgatum est, ut Mt 6,28 πως αυξανει Lc 1,80 το παιδ. ηυξανε 13,19 ηυξησε και εγεν. εις δενδρον) | εφερεν cum ABLΠ unc^{9} al fere omn, item D 124. 2^{pe} φερει (q *adfert*, b *adferet*, sed iidem etiam antea *dat*) ... ℵC εφερον (e hiat) | εις ter (B εισ et bis εν, item L εἰσ et bis ἑν [sed sine accentu]) cum ℵC*Δ(BL) 28. 2^{pe} al pauc (item εἰσ vel ἐν cop syr^{P} aeth go) ... EFGHKMUVΠ (qui unciales omnes spiritibus et accentibus instructi sunt) al^{100} fere (item vide ante „εισ vel εν“) ἐν (Gb′), item spiritibus et accentibus vacui AC^{2} εν ... ς Ln ἓν cum D (ipse D εν, sed d ter *unum*) al sat mu^{vid} it (a b f g$^{1.2.}$ ff$^{1.}$ i q *unum*; c ff$^{2.}$ *aliud*) vg (*unum*) syr^{sch} vid (:: ἑν videtur ad ὃ μὲν etc ap Mt accommodatum.

ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν· ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· [37.1] ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ

Mt 13, 10—23 Lc 8, 9—15

Is 6, 9 s

Unde *εἰσ* inlatum sit vix dixeris.) | *τριακ. εξηκ. εκατον*: ND ut solent $\overline{\lambda}\ \overline{\xi}\ \overline{\rho}$. Item i al XXX. LX. C.

9. *ελεγεν* cum ℵABCDLΔΠ unc^{8} al pler it vg cop syr^{utr} arm aeth go ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* cum M$^{2\,mg}$S? 3P^{e} al vix mu | *οσ εχει* cum ℵBC* DΔ ... ς ο *εχων* (:: ut Mt et Lc) cum AC^{2}LΠ unc^{9} al omn^{vid} | *ακουετω*: D a b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i (non item c f ff$^{1\cdot}$ q vg) syrP ^{mg} add *και ο συνειων συνειετω*

10. *και οτε* cum ℵBCDLΔ 2P^{e} al pauc it vg cop go ... ς *οτε δε* cum AΠ unt^{9} al longe pler syr^{utr} arm aeth | *ηρωτουν* cum HC, item *-των* (ut Lu Ti) ABLΔ 33. al pauc et D al^{2} *επηρωτων* (:: ut Lc), item *interrogabant* a b q Or$^{int\,2,225}$ ... ς *ηρωτησαν* cum Π unc^{9} al pler (69. al pauc *επηρ.*), item *interrogaverunt* c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i vg syr^{utr} | *οι περι αυτον* (haec omnia L 359. om) *συν τοισ* (vg om *συν τοισ* sed non am) *δωδεκα* (arm *discipulis* pro *δωδ.*): D 13. 28. 69. 124. 346. 2P^{e} (item evglstaria) a b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i q (non item f am cop syr^{utr} etc) Or^{int} *οι μαθηται αυτου* (Or^{int} om *αυτ.*) | *τασ παραβολασ* cum ℵBCLΔ g$^{2\cdot}$ am gat ing mm mt cop^{wi} et^{schw} ... D 13. 28. 69. 124. 346. 2P^{e} a b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i l q Or^{int} *τισ η παραβολη αυτη* (:: cf Lc) ... ς Ln *την παραβολην* cum AΠ unc^{9} al pler vg^{ed} fu emm cop^{petr} syr^{sch} arm aeth go

11. *ελεγεν* (g$^{2\cdot}$ vg *dicebat*; c ff$^{2\cdot}$ *dixit*): D *λεγει*, a *dicit*, b f g$^{1\cdot}$ i q *ait* | *το μυστηρ.* (cop *τα μυστ.*) *δεδοτ.* cum ℵBC*^{vid}L 102. cop^{edd}, item Ln *δεδοτ. το μυστηρ.* cum AΠ al plus^{10} ff$^{1\cdot}$ ... ς *δεδοτ.* (F *δεδωται*) *γνωναι* (Gb^{00}) *το μυστ.* (G 1. 118. al plus^{12} syrP arm^{zoh} *τα μυστηρια*) cum C^{2}DΔ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{utr} cop^{ds} arm aeth :: cf Mt et Lc | *τοισ* (Δ om) *εξω* (et. Or^{2,703} *περι ων ειρηται· τοισ δε εξω εν παραβολαισ*, item ^{1,125} *οτε ο σωτηρ εφασκε δια τουτο τοισ εξω εν παραβολαισ λαλειν, ινα βλεποντεσ μη βλεπωσι και ακουοντεσ μη συνιωσι, μηποτε επιστρεψωσι και αφεθη αυτοισ.* Paullo post *μηποτε ιδωσι και συνιωσιν.*): B τ. *εξωθεν* | *παντα* cum NDKΠ 28. 124. (ante *εν*) W^{scr} al^{20} fere (al pauc *ταυτα*) ... ς Ln Ti *τα παντα* (M* ante *εν*) cum ABCLΔ unc^{8} al pl ... b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i (non item a f ff$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot}$ q vg) om :: cf Mt et Lc | *γινεται* (et. f ff$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot}$ vg): D 28. 64. 124. 2P^{e} a b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i q *λεγεται*

12. *βλεπωσιν* cum ℵABCDE^{2}KLMSUVΠ al pler ... E*FGHΔ al^{10} fere Or^{1,114} (*και φησιν· ινα βλεποντεσ μη βλεπωσι και ακουοντεσ ακουωσι και μη συνιωσιν, μηποτε επιστρεψωσι και αφεθησεται αυτοισ*) et ^{125} (vide ante) praem *μη*, sed ex his Δ (item al pauc) Or^{bis} om *και μη ιδ.* (ν *ειδ.*) :: ut Mt et Lc | *ακουωσιν* (28. a Or^{1,125} om *ακουσ. και*, Δ praem *μη*): CM 33. 69. 124. al pauc *ακουσωσιν*, Π* al pauc *ακουουσιν* | *συνιωσιν* cum ℵABCD^{b}AΠ unc^{9} al pler Or^{1,114} et ^{125} ... D*L 1. 118. 209. al pauc

ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 14 [28.2] ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. 16 καὶ οὗτοί ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν

συνιουσιν | αφεθη c. ℵBCDLΔ unc[s] al pler Or[1,125] ... Gb′ αφεθησεται c. ΑΚΠ al[15] fere (item antea 346. al pauc επιστρεψουσιν) Or[1,114], D[b] αφησω (*αφεθησομαι, item d ff[2]· g[1]· i q *dimittam* (d *dem.*, ff[2]· *rem.*)) | αυτοις cum ℵBCL 1. 22. 118. 209. 251. 340* b cop arm Or[bis] ... ς add τα αμαρτηματα (al[10] fere παραπτωμ., Δ al pauc syrp c.* aeth add αυτων) cum ADΔΠ unc[s] al pler itp[ler] vg cop syr[utr] al; Ln [τα αμαρτημ.]

14. ο σπειρων (et. f ff[1·2·] g[1·2·] i vg): a b c q *qui loquitur* | σπειρει: ℵ σπειρει

15. οπου (D 69** ff[2·] g[1·] οισ, syr[sch] *in quibus*) σπειρ. ο λογος: a b f q *qui neglegenter verbum suscipiunt*, c *qui negligunt verbum suscipientes* | και οταν: B οι οταν | ακουσωσιν: D*G ακουωσιν | ευθυς (prob Schu) cum ℵBCLΔ 33. 69. y[scr] al pauc ... ς Ln Ti ευθεως cum ADΠ unc[s] al pler ... 1. 118. arm om | αιρει (it[pl] vg *aufert* vel *tollit*; c d q *auferet*) cum ABLΠ unc[s] al omn[vid] ... D αφερει, ΝCΔ αρπαζει (:: ut Mt) | εν αυτοις (Gb′) cum ℵCLΔ c (*in eis*) cop[edd] syrp [mg] arm, item Ti εισ αυτουσ cum B 1. 13. 28. 69. 118. 209. ... ς Ln εν ταισ καρδιαισ αυτων c. DΠ unc[s] al pler it[pler] (a f i *in cordibus*, b ff[1·] g[1·2·] q gat mm *in corde*, d ff[2·] am ing emm mt *in corda*) vg syr[sch] et[p] txt cop[dz] (sed* *in suo corde*) arm go ..: A l aeth απο τησ καρδιασ αυτων :: e Lc

16. ομοιωσ (179. 7[pe] ομοιοι) εισιν cum ℵCLΔ 33. 49[ev] 3[pe] h[harl scr] (item 179. 7[pe]) cop[vid] aeth ... ς Ln Ti εισιν ομοιωσ cum ABΠ unc[s] al pler f ff[1·] g[2·] vg go syrp ... D 1. 13. 28. 69. al[6] a b c ff[2·] g[1·] i q syr[sch] arm (Or[1,308]) om ομοιωσ | σπειρομενοι: M add λογοι | οι οταν: B* om οι | ευθυς (prob Schu) cum ℵBCLΔ 13. 33. h[harl scr] al[3] ... ς cum AΠ unc[s] al pler Or ... D 1. 28. al plus[10] c ff[2·] i q cop[wi] et[petr] om :: ut Lc | λαμβανουσιν: 1. 131. 209. al pauc δεχονται :: e Lc | αυτον: 1. 13. 28. 69. 124. 131. 209. arm Or om :: cf Lc

17. ριζαν (al[2 scr] go -ζασ): V υδωρ | εν εαυτοις (et. Or[1,308]): L al pauc εν αυτοις | F προκαιροι | η διωγμου (et. Or[1,308]): D c f ff[1·2·] g[1·2·] i l q (non item a b) vg και διωγμ. | ευθυς c. ℵBCLΔ 33. 108. 179. 49[ev] y[scr] h[harl scr] al[5] ... ς Ln ευθεως cum ADΠ unc[s] al pler Or | σκανδαλιζονται (et. Or): D -λισθησονται

18. αλλοι εισιν (b c om εισ.) cum ℵBC*DLΔ b c ff[1·2·] g[1·2·] i vg cop ... ς

λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ

(= Gb) ουτοι εισιν cum AC^{2}Π unc^9 33. al pler f q syr^{utr} aeth go ... 1. 13. 28. 69. 124. al mu arm om | οι (κ οισ) εισ: Δ (non δ) al^5 om οι | επι cum ΝCΔ cop ... ς Ln Ti εισ (:: at ita Mt et Lc lectione tantum non fluctuante; item v. 7 praecessit εισ) e. ABDLΠ unc^9 al omn^{vid} etc | ουτοι εισιν cum ΝBC*DLΔ 1. 13. 28. 69. 124. al mu it^{pler} vg cop arm (syr^{utr}? syr^{sch} „ii autem qui inter spinas seminantur, illi sunt ii qui audiv. sermonem"; syrP ap White „et hi sunt qui inter spinas seminantur, qui verbum audiunt") ... AC^{2}Π unc^9 33. al pler f q go aeth om (om et. ς^e 1633.) :: sequitur duplex ουτοι εισιν in nullo cod unc esse nec fere in aliis documentis nisi forte paucis | ακουσαντες (Gb′) cum ℵ(sed ante τ. λογ. pon, item cop)BCDLΔ 13. 69. 124. 346. al^5 cop syr^{sch} ... ς Ln ακουοντες cum AΠ unc^9 al pler it vg (*qui – audiunt* it vg) syrP arm aeth go (:: -οντες Mt, -σαντες Lc)

19. και αι μεριμναι (D* -μναισ) etc: vg *et acrumnae saeculi et deceptio divitiarum et circa reliqua concupiscentiae introeuntes suffocant*; item ff^{1} g^{2} (l^{vid}). Mire vero it$^{cdd\ pl}$ variant: g^{1} *et sollicitudines victus et errores mundi et deceptio divitiarum et reliquae concupiscentiae simul incidentes suffocant*; f *et per sollicitudines saec. huius et inlecebras divitiarum et ceteras concupiscentiae introeuntes suffocant*; ff^{2} d e q *et sollicitudines* (q *-dine*, d *-dinem*, e incipit ab *nes* prioribus deperditis) *victus* (e *vitae*) *et delectationes* (e *oblect.*, d q *errores*) *mundi* (e *saeculi*) *simul incedentes* (q, d *simul ineuntes*, ff^{2} nil nisi *incendentes*, e *comitantes*) *suffocant* (q *soffucant*); c *et sollicitudinibus victi et delectationibus mundi abalienati offocant*, b *et per sollicitudines vitae et in errore saeculi simul cuntes suffocant*, i *et prae sollicitudine victus et errores mundi simul incendentes suffoc.* | αιωνοσ (D^{gr} c^{scr} *βιου*, it *victus victi vitae*: vide ante) cum ΝBCDLΔ 1. 102. al^{6} b c e ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ i q vg arm ... ς (= Gb) add τουτου cum AΠ unc^9 al pler f cop syr^{utr} aeth go | και η απατη (Δ αγαπη, *δ deceptio aut dilectio*) τ. πλουτου: D arm και απασαι του κοσμου, item vide ante e ff^{2} q, g^{1}, c, i (f) | και αι περι (et. ℵ^{c}; ℵ* παρα) τα λοι. επιθυμιαι: D 1. a (ap Blanch supersunt litterae *li*, ap Iric *di*: hinc aut *mundi*, ut c d ff^{2} i q, aut *saeculi*, ut b e, legit. Quum vero statim sequatur *simul*, haec non ad του αιωνοσ sed ad τ. κοσμου [pro πλουτ.] adhibenda sunt) b c ff^{2} i q arm om | συνπνιγ. (ABD -πνειγ.) cum ΝAB*CDELΔ ... ς Ln συμπνιγ. cum B^{2}FGHKMSUVΠ al certe pler. Ceterum ℵ* sic: συνπνιγει τον λογον και αι π. τα λοιπ. επιθυμ. εισπορευομεναι (a qua scriptura quae multum probabilitatis habet, pendere potest quod plures italae cdd om και αι π. τ. λοι. επιθ.), ℵ^{a} add συνπνιγουσιν τ. λογον, prioribus per incuriam ut videtur non deletis. | ακαρπος γινεται: D 124. b c e ff$^{1.2}$ g^{1} i q (non item f g^{2}) gat mm mt (non vg^{ed} am fu ing al) cop^{dz} ακαρποι γεινονται (γιν.)

20. εκεινοι (Schu „ap Mc apte, cf 7, 15. 12, 7 cum ll. pp.") cum ΝBCLΔ syr^{sch} ... ς Ln ουτοι cum ADΠ unc^9 al omn^{vid} (it vg *hi*, item cop

ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.

Lc 8, 16 11, 33 Mt 5, 15

21 [39.2] *Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ;*

Lc 8, 17 12, 2 Mt 10, 26

22 [40.2] *οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν.* 23 *εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.*

Lc 8, 18 6, 38 Mt 7, 2 Lc 8, 18 19, 26 Mt 13, 12 25, 29

24 [41.2] *Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν.* 25 [42.2] *ὃς*

---

syrP arm aeth go) Or[1,308] :: at *ουτοι* Lc *ουτος* Mt lectione non fluct | *την γην την καλην* (et. Or): c 28. 124. al pauc *την καλ. γην* | *ἐν* ter (Gb′): ita EFGHKMUVΠ (L *ἐν*, tum bis *ἐν* sed non ἓν) 1. 33. 69. 124. al pl, item syr[utr] ... ς Ln ἓν: ita nullus edd uncialium accentibus auctorum, sed it vg cop arm go (:: cf ad v. 8.). Ceterum B 102. 300. 360. om *εν* sec (item c*vid w[scr]) et tert (item 406. d[scr]) | ND *εν* $\overline{\lambda}$, *εν* $\overline{\xi}$, *εν* $\overline{\varrho}$

21. *ελεγεν*: 1. 118. 131. *λεγει* | *οτι* cum BL ... 13. 28. 69. 124. 346. *ιδετε* ... ς Ln om cum NACDAΠ unc[9] al pler (:: *οτι* recitativum quod dicunt in Mc frequentissimum; testes vero multi saepissime omittunt) | *ερχεται* (*venit* ff[1·] l q vg, item cop[schw] syr[utr]; D *απτεται*, *accenditur* c e ff[2·] g[1·] i cop[wi] aeth, *adfertur* b, *accendunt lucernam* f) o *λυχν.* cum NBCDLΔ 1. 33. y[scr] h[harl scr] al plus[5] it vg cop syr[utr] aeth ... ς o (28. 69. om) *λυχν. ερχεται* cum AΠ unc[9] al pler (sed 13. 69. 124. al pauc *καιεται*) arm go | *ινα* etc (et. NC): ℵ* *υπο τον μοδιον τεθηναι η υπο* | *τεθη* pr: G *υποτεθη* | *η*: 1. 13. 28. 118. 124. 346. 2[pe] add *ινα* | *κλινην*: 13. 69. 124. 346. 2[pe] add *τεθη* | *ουχ* (Δ *ουχι*): D ff[2·] i (om *η υπ. την κλιν.*) *και ουχ* ... b c e q *sed* | *επι*: NB* 13. 33. 69. *υπο* | *τεθη* sec (Gb′) cum NBCDLΔ al plus[60] ... ς *επιτεθη* cum AΠ unc[9] al pl ... e om, sed g[2·] add *ut omnibus luceat*

22. *τι* cum NACEFGLSVΔΠ[2] al pm c f ff[1·] g[1·] vg go arm ... BDHKMUΠ* al[80] fere b e ff[2·] g[2·] i q (cop?) aeth om; hinc Gb[0] Ln [τι] :: ut in Lc deest lectione fere non fluctuante; praeterea post *τιν* vel *τι* facillime omittebatur | *εαν* (1. 13. 28. 69. 131. 2[pe] *ει*) *μη ινα* cum NBΔ (1. 13. 28. 69. 131. 2[pe]), item omisso *ινα* (ut Gb′ Ti) ACKLΠ 33. 102. 209. al plus[15], item D 49. b ff[2·] i q *αλλ ινα* ... ς o *εαν* (*οσ αν* U) *μη* cum EFGH MSUV al pler; c f ff[1·] g[1·2·] vg *quod non*, item go | *αλλ* (Δ *αλλα*) *ινα*: 1. 13. al pauc *ει μη ινα* | *ελθη εισ φανερον* cum NCDLΔ y[scr] 2[pe] al[5] fere cop ... ς Ln *εισ φαν. ελθη* cum AΠ unc[9] al pler it vg arm syrP (:: ita Lc) ... B syr[sch] aeth *φανερωθη*

24. *και ελεγεν* (1. 7. 118. *λεγει*) usque *ακουετε*: l om | *τι*: D[gr] *τα* | *και προστεθησ. υμιν* (arm omisso *υμιν* post *ακουετε* pon; item 13. 69. al pauc *κ. προστ. υμ. τοισ ακουουσιν*, a quibus verbis pergunt ad *οσ εχει γαρ* [sic 13. 69.] usq *αρθησ. απ αυτου*, ad quae add *εν ω μετρω*

γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃσ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 [42. 10] Καὶ ἔλεγεν· οὕτωσ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡσ ἄνθρωποσ βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόροσ βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡσ οὐκ οἶδεν αὐτόσ. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρησ σῖτοσ ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπόσ, εὐθὺσ ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμόσ.

μετρ. μετρ. υμιν και προστεθησεται υμιν, 33. al om υμιν) cum ℵABC LΔΠ unc^{9} al pler c f ff^{2} g^{2} i q vg cop syr^{utr} aeth go ... Gb om cum DG 114. y^{scr} 2p^{e} (sed G 114. y^{scr} retinent τοισ ακουουσιν) b e g^{1} gat :: at deest Mt et Lc | υμιν sine additam cum ℵBCDLΔ 102. 2p^{e} al pauc it (exc^{2}) vg cop arm aeth ... ς (= Gb) add τοισ ακουουσιν cum AΘ^{b}Π unc^{9} 1. 33. 69. al pler q (item f go *credentibus*) syr^{utr}

25. εχει pr cum ℵBCLΔ 13. 28. 69. (it vg *qui enim habet*) item αν εχει DK*FHKΘ^{b} 131. al pauc ... ς αν (M al mu εαν) εχη cum AE^{2}GMSUVΠ al pler :: ut Lc | δοθησεται: D 271. προστεθησεται | ουκ εχει: E*GΠ* al ουκ εχη (G etiam και ο εχη)

26. ελεγεν: C* add^{vid} οτι | ωσ (13. 28. 69. 124. 2p^{e} al ωσπερ) cum ℵB DG^{vid}LΔ 13. 28. 33. 69. 118. 124. 2p^{e} al^{5} fere tol cop (*modo hominis qui iacit*), item 1. (ωσ ανθρ. οταν) e (*quomodo homo cum mittit*) ... ς Ln Ti ωσ εαν (C al αν, al^{10} οταν) cum ACΘ^{b}Π unc^{9} al pler it^{pler} vg (it^{pler} vg *quemadmodum si*) go (item syr^{utr} etc) | βαλη (F βαλλη, al^{10} fere βαλλει) τον (C* το, 69. 124. om) σπορον: D σπορον βαλη

27. καθευδη cum ℵABCDGKLMSVΘ^{b}Π al pl (Δ καθευδαν) ... EFHU 33. 69. 131. 262. al mu καθευδει | εγειρηται cum ABCKSUVΔΘ^{b}Π al pl ... ℵEF GHLM 69. 131. 262. al pm εγειρεται ... D εγειρθη | νυκτα: C* νυκτοσ | βλαστα cum BC*DLΔ 2p^{e} al pauc ... ς βλαστανη cum ℵAC^{2}GKMSUVΘ^{b}Π al longe pl, item EFH 33. al mu -στανει | μηκυνηται cum ℵACLΔΠ unc^{9} al pl ... BDH al plus^{20} μηκυνεται

28. αυτοματη cum ℵABCL 102. 48^{ev} z^{scr} al pauc cop^{wi} et^{schw} syrP aeth ... ς (Gb^{o}) add γαρ cum ΔΠ unc^{9} al pler it vg (syr^{sch} *terra enim* omisso αυτομ.) syrP cod cop^{dz} go ... D 2p^{e} arm οτι αυτομ. | πρωτον: Δ add μεν | ειτεν bis cum ℵ(sed om σταχ. ειτ.)B*L(pri loc ειτε)Δ ... ς Ln Ti ειτα bis cum (ℵ^{c} ενα σταχ. ειτεν) AB^{2}CDΠ unc rell al omn^{vid} (et. syr p mg gr) | σταχυν: DG^{r} σταχυασ | πληρησ (D add ο) σιτοσ cum BD cop^{wi} ... C^{*vid} 271. πληρεσ σιτον, 48^{ev} z^{scr} πληρησ σιτον, 124. al^{5} vel^{6} πληροι σιτον ... ς πληρη (2p^{e} add τον) σιτον cum ℵAC^{2}LΔΠ unc^{9} al pler (it vg *plenum frumentum* [*triticum, granum*] ad utramq lectionem trahi potest; e *deinde plenum triticum. spica cum* etc)

29. οταν δε: D a c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i q vg και οταν (b e nil nisi οταν), 71. al pauc οτ. γαρ | παραδοι cum ℵ*BDΔ ... ς παραδω cum ℵ^{c}ACLΘ^{b}Π unc^{9} al omn^{vid} | ευθυσ cum ℵBCL ... ς Ln ευθεωσ cum ADΔΘ^{b}Π unc^{9} al omn^{vid} | το: L τον

30—32 Lc 13, 18 a Mt 13, 31—33

30 [44. 2] *Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν;* 31 *ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς,* 32 *καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.*

Mt 13, 34 33 [45. 6] *Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν*

---

30. *ελεγεν*: κ[a] 69. add *αυτοις* | *πως* (Gb′) cum ℵBCLΔ al[15] fere b e syrP [mg] (huc enim trahenda nota) ... ς Ln *τινι* (:: cf Lc) cum ADΠ unc[9] al pler c f ff[2] (et[vid] ff[1] g[1. 2]) i q (a non satis liquet) vg cop syr[sch] etP [txt] arm aeth go Or[3,446] | *ομοιωσωμεν* cum ℵABDLΔΠ unc[8] al pl Or [3,446] ... c 1. al plus[40] Or[cod] *ομοιωσομεν* (item it vg *adsimilabimus* vel *similabimus*), K 28. 69. al pauc arm[cod] Thphyl *-ωσω* | *τινι* cum ℵBC*LΔ al plus[20] (it vg *cui parabolae*, *in quam parabolam*, *in qua parabola*; similiter cop aeth, syrP [mg]?) Or[3,446] ... ς *ποια* cum AC[2]DΘ[b]Π unc[9] al pler go arm (syr[sch] etP) | *αυτην παραβ. θωμεν* cum ℵBC*LΔ 28. 63. al pauc (item 13. 69. 346. pergentes *παραβαλωμεν* [*-λομεν*] *αυτην ως κοκκ.*) b (*ponemus*) e (*damus*) cop syrP [mg] Or[3,446] ... ς *παραβολη* (1. 118. 131. 209. *ομοιωματι*) *παραβαλωμεν* (al mu *-βαλουμεν*, *-βαλλομεν*, F al *-βαλομεν*) *αυτην* cum AC[2]DΘ[b]Π unc[9] al pler it[pler] vg syr[sch] etP [txt] arm

31. *ως*: D cop (*est instar grani*) *ομοια εστιν* (c *simile est regnum dei sicut*) :: ut Mt et Lc | *κοκκω* cum ℵBDΔ(*κοκωσ* sed *σ* punctis notato)Π* 124. al vix mu ... Gb Sz Ln Ti *κοκκον* cum AGLΘ[b]Π[2] unc[9] al plus[100] (it vg *sicut granum*) | *ος* (C*Δ *ως*) *οταν*: D* *ο οτι αν* ... ℵ* om *ος* (suppl[c]) posteaque habet o ([c]delet) *μικροτερον ον* | *σπαρη*: K al pauc *σπαρει* | *επι της γης*: DL *επι την γην* | *μικροτερον* (Δ[gr] *μακρ.*) cum ℵ(et* et[c]) BD*LMΔ 13* 28. 33. 131. 179. 235. 258. p[scr] w[cant scr*] 7pe ... ς Ti *μικροτεροσ* cum ACD[2]Θ[b]Π unc[8] al pler | *ον* (L *ων*) cum ℵBLΔ e (*minor cum sit*) b (*cum sit minus*) (arm aeth) ... ς Ti *εστιν* post *πα. τ. σπερματ.* cum CM*Θ[b]Π unc[8] al pler go, item post *γης* A, item post *μικροτερ.* (D[2] add *μεν*) DM[2] al pauc it[pl] vg | *των* (D *α εισιν*, it[pl] vg *quae sunt*) *επι* (al[2] om *τ. ε.*) *τ. γης*: C 271. b e om (:: ut Mt), hinc Ln [*τ. ε. τ. γ.*]

32. *και οτ. σπαρη* (al[11] c q syrP [mg] *αυξηθη*, *creverit*) *αναβαινει* (c q om *αναβ. και*): D i om, e nil nisi *crescit*, b *crescit autem* | *μειζ.* (vide post) *παντ. τ. λαχ.* cum ℵBCDLM[2]Δ 1. 28. 33. al plus[12] it vg cop (*maxim. olerum omnium*) syr[utr] arm aeth ... ς Ti *παντ. τ. λαχαν. μειζ.* cum AM*Π unc[8] al pler go | *μειζον* cum ℵABCELV 33. al[10] fere ... ς Ln Ti *μειζων* c. DFGHKMSUΔΠ al longe pl | *τα πετεινα*: A al[5] *παντα τ. πετ.* | *κατασκηνουν* cum ℵAB[2]CDLΘ[b]Π unc[9] al omn[vid] ... Ti *κατασκηνουν* cum B* (ut ap Mt ex B*D edidimus) ... A *κατασκηνωσ* (omisso *αι* ut invenerit scriptor *-νωσαι*?)

33. *πολλαισ* cum ℵABC[2]Θ[b]Π unc[9] al pler syrP arm, item ante *παραβ.* D f ff[1. 2] g[1. 2] i l q vg cop[schw] et[dz] go ... c*[vid]LΔ 1. 28. 33. 118. 131. al[20]

λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, [46. 10] κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

35 [47. 2] Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν

35—41 Lc 8, 22—25 Mt 8, 23—27

---

fere b c e cop^{wi} et^{petr} syr^{sch} aeth om, hinc Gb^{o} | αυτοις: D 2pe ff^{2}· g^{1}· i om; b c e syr^{sch} arr pers^{p} om *τον λογον* (sed e *loquebatur illis, secreto autem* omissis *καθως ηδυν.* usq *ελαλει αυτοις*) | *ηδυναντο* cum ℵBCF(s?)UΔ 1. 33. al sat mu^{vid} (:: ut 6, 19. 14, 5.) ... Gb″ Ln Ti *εδυναντο* cum ADLΘ^{b}Π unc^{6} al^{60} fere (:: ut 5, 3)

34. *χωρις δε*: B cop (cod^{petr} nil nisi *χωρις*) syr^{sch} *και χωρις* :: ut Mt | B^{a}DΔ *καθ' ιδιαν* (non item ℵACL etc) | *τ. ιδιοις μαθ.* cum ℵBCLΔ ... ς Ln *τ. μαθ. αυτου* (al pauc ff^{2}· i l om *αυτ.*) cum ADΘ^{b}Π unc^{9} al omn vid (:: cf ad 15, 20) | *επελυεν* (69. *-λυσε*): Θ^{b} 229. W^{scr} *απελυεν* | *παντα* (al pauc ante *επελ.*): Δ *απαντα*, D e ff^{2}· i q *αυτας*

35. *λεγει*: 13. 69. 124. 346. 2pe 3pe al^{2} scr *ελεγεν*

36. *αφεντες τον οχλ.* (Δ *αυτον* pro *τ. οχλ.*): D 13. 28. 69. 346. 2pe b c e ff^{2}· i q *αφιουσιν* (b e *dimiserunt*) *τ. οχλ. και* | *και αλλα δε* cum AC^{2}D EFGHKMSUVΠ al pler syr^{p} (d *et aliae autem naves multae*) ... Ln om *δε* cum ℵBC^{a}LΔ 28. 102. 157. 292. 433. h^{scr} it vg (sed Latt *και – δε* nec alibi exprimere solent nec magis fere interpretes alii) cop syr^{sch} arm (b i q *et multae simul naves* [b *nav. sim.*] *erant* [i om] *cum illo*, e *et simul multi erant cum eo*) | *πλοια* C. ℵABCDKMΠ 1. 13. 33. 69. al plus^{30} ... ς (= Gb) Ti *πλοιαρια* c. EFGHLSUV al pl | *κ. αλλα δε* (vide ante) *πλ. ησαν* (cum ℵDΔ; L om; ς Ln Ti *ην* cum ABCΠ unc rell al pler) *μετ αυτου* (Δ al^{5} cop^{wi} et^{dz} syr^{sch} et^{p} mg *αυτων*): 1. 28. 118. 131. 209. 2pe arm *και αλλα τα οντα μετ αυτου πλοια* (arm *πλ.* post *αλλα*), D ff^{2}· *και αλλα δε* (ff^{2}· om) *πλοια πολλα* (D* *κ. αλλαι δε πλοιαι πολλαι*) *ησαν* (ff^{2}· *simul erant*) *μετ αυτου* (ad D cf et. b e i q)

37. *γινεται*: D b c e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ i q (item^{vid} g$^{2.}$ l) vg (item cop syr^{utr} arm go etc) *εγενετο* | Δ i^{scr} *λελαμψ* | *μεγαλη* (ita ℵ^{a}; ℵ* 157. *μεγασ*) *ανεμου* cum (ℵ*et)ℵ^{c}BDLΔ 1. 13. 28. 69. 102. 118. 131. 209. 346. 2pe b c ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i q vg syr^{sch} arm aeth (cop *est magnus ventus factus*) ... ς *ανεμου μεγαλη* cum AΠ unc^{9} al pler f syr^{p} go; item c al^{6} e *ανεμιου μεγαλου* (e *magni venti*) | *και τα κυματ* cum ℵBCDLΔ 13. 28. 69. 131. 238. 2pe it vg cop syr^{sch} aeth go ... ς *τα δε κυματ.* cum AΠ unc^{9} al pler syr^{p} arm | *επεβαλλεν* (33. al *-αλλον*, U *ενεβαλλεν*) c. ABCGHKSVΔΠ^{2} al pl (it^{pler} vg *mittebat*, e *inmittebantur*, g^{2}· *mittebantur*, f *ascendebant*) ... ℵEFLMΠ* al plus^{50} *επεβαλεν*, item D *εβαλεν*, al pauc *ενεβαλεν* | *ωστε ηδη* (ita a, sed it^{rell} vg aeth om) *γεμιζ. το πλοιον* (Gb″) cum ℵ^{a}BCDLΔ 2pe it^{pler} vg cop syr^{p} mg aeth ... ς *ωστε αυτο* (102. om, al pauc transpon) *ηδη γεμιζ.* (G 1. 33. y^{scr} al^{15} fere *βυθιζεσθ.*, al pauc *καταποντιζ.*) cum AEF(G)HKMSUVΠ al pler syr^{sch} et^{p} txt arm go ... ℵ* e om

αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 *καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.* 40 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;* 41 *καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;*

V.

1—20
Mt 8, 28—34
Lc 8, 26—39

1 *Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν*

---

38. *και ην αυτος* cum ADΠ unc^{9} al omn fere it^{pl} (b e *erat autem ipse*) vg syr^{P} go ... ℵBCLΔ 48^{ev} *και αυτ. ην* (a *ipse autem erat*) | *εν τη* cum ℵAB CDLΔ al^{15} (it vg *in puppi*) .. ς (= Gb sed rursus Gb′) *επι τη* cum Π unc^{9} al pler | *επι το* (28. 235. 2^{pe} om) *προσκεφαλαιον*: D 131. *επι προσκεφαλαιου* | *εγειρουσιν* cum ℵB*C*ΔΠ al pauc ... ς Ln Ti *διεγειρουσιν* cum AB^{2}C^{2}LΠ^{2} unc^{9} al pler; D 28. 69. 2^{pe} *διεγειραντες* (et 13. 69. 124. 346. *εγειραντες*) omisso *και* sq, item *excitantes* b c f ff^{2}· i q (contra *excitant* [e *excitaverunt*, a *suscitaver.*] – *et* a e ff^{1}· g$^{1·2}$· vg) | *μελει*: ΚGV al pm ex vitio frequentissimo *μελλει*

39. *διεγερθεισ*: D 28. 69. 8^{pe} al pauc *εγερθεισ* | *και ειπεν* usq *ο ανεμοσ*: Δ om | *και ειπ.* (2^{pe} om) *τη θαλασσῃ*: D 1. 118. 131. 209. b c e ff^{2}· i q arm *και τη θαλασσ. και* (q om) *ειπεν* (c *dicens* pro *κ. ειπ.*) | *σιωπα* (L *–πατε*) et. f ff^{2}· g$^{1·2}$· i q vg (Eus$^{ps\,695}$ alludens *σιωπ. πεφιμωσο*): b c e ff^{2}· om | *πεφιμωσο* (L *φιμ.*): D.*και* (ita et. am cop) *φιμωθητι*

40. *ειπεν*: ℵ^{c} *λεγει*, it^{pler} vg *ait*, L *ελεγεν* | *ουτωσ* (ς *ουτω* cum F al mu) cum ACΠ unc^{9} al omn fere (sed 1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. arm post *τι* pon) syr^{utr} (arm) go ... Ln om cum ℵBDLΔ 2^{pe} it vg cop aeth | *πωσ ουκ* (f go *quomodo nondum*) cum ACΠ unc^{9} 33. al pler syr^{utr} f go ... Gb″ Lu *ουπω* cum ℵBDLΔ al^{10} it^{pler} (e q vero nil nisi *habete* [q *habetote*] *fidem*) vg cop arm aeth

41. *ουτοσ εστιν* (ita ff^{2}· i): D al pauc a^{vid} c f g^{2}· q (item^{vid} ff^{1}· g^{1}) vg arm *εστιν ουτοσ* (b e *ecce quomodo* pro *τισ αρα ουτ. εστιν οτι και*) | *και ο ανεμοσ* (f vg *et ventus et mare*, g^{1}· *ventus et mare*; e *mare et ventus*; et. a anteponit *mare* sed quae sequuntur periere): ℵ^{ca}DE 1. 33. 131. al plus^{10} b c ff^{2}· g^{2}· i q cop syr^{sch} aeth Vict^{ant} (ex cat^{Poss}) *και* (c i Vict om) *οι ανεμοι*, sed D b ff^{2}· q *και* (b ff^{2}· q om) *η θαλ. και οι ανεμ.* | *αυτω υπακουει* cum ℵ*CΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. 346. al pauc Vict^{ant} ex cat^{oxon} (*αυτου υπακ.*), item ℵ^{c}BL *υπακουει αυτω* ... ς Ln *υπακουουσιν αυτω* (:: ut Mt et Lc) cum AΠ unc^{9} al pler (131. *αυτ. υπακ.*) b c d e f g$^{1·2·}$ vg (contra ff^{2}· i q *cui - obaudiunt*) cop arm go ... D^{gr} nil nisi *υπακουουσιν*

V. 1. *ηλθον* cum ℵABDΠ unc^{7} al longe pl it (exc q) vg cop$^{cod\,aa}$ go

Γερασηνῶν. 2 ***καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,***

---

syrP mg... Gb′ *ηλθεν* cum CGLMΔ al plus[80] copwi etschw syrsch etP txt arm, praetereaque G al pauc (item evglstaria) add *o ις* | *της θαλασσης* (c g[2] [et.vid ff[1] g[1]] vg *trans fretum maris*, item sed omisso *maris* b f l; e *trans mare*): Dgr (*ε. το περ. και εισ τ. χωρ.*) 13. 69. 4ev d i ff[2] q (d q *ultra*, i *ultro*, ff[2] *trans* pro *εισ τ. περαν*) aeth om | *γερασηνων* (Gb′) cum ℵ*BD it (et. *δ*) vg ... *ς γαδαρηνων* cum ACΠ unc[8] al longe pl syrsch etP txt persP go ... LUΔ 1. 28. 33. 118. 131. 209. yscr 2pe al[20] fere cop syrP mg arm aeth arr *γεργεσηνων*, item Epiph[650] *ωσ ο μαρκος λεγει*, vide locum ad Mt 8, 28, item Thphyl ad h. l. *τα ακριβεστερα των αντιγραφων εισ τ. χω. των γεργεσηνων εχει.* Praeterea cf Or[4,140] ad Mt 8, 28. Ab Origene pendent etiam quae ad hunc Marci locum in catenis[poss] etmosq etoxon (in catposs praeposito Victorisant nomine, quod idem in catmosq intellegendum est) adnotantur. Leguntur autem in catoxon sic: *οὔτε γαδαρηνῶν οὔτε γερασηνῶν τὰ ἀκριβῆ ἔχει τῶν ἀντιγράφων, ἀλλὰ γεργεσηνῶν. γάδαρα γὰρ πόλις ἐστὶ τῆς Ἰουδαίας, περὶ ἣν τὰ διαβόητα θερμὰ τυγχάνει· λίμνη δὲ κρημνοῖσ παρακειμένη οὐδαμῶσ ἔστιν ἐν αὐτῇ ἢ θάλασσα. καὶ γέρασα δὲ τῆσ ἀραβίασ ἐστὶ πόλισ, οὔτε θάλασσαν οὔτε λίμνην πλησίον ἔχουσα· καὶ οὐκ ἄν οὕτω προφανὲσ ψεῦδοσ καὶ εὐέλεγκτον οἱ εὐαγγελισταὶ εἰρήκεισαν, ἄνδρεσ ἐπιμελῶσ γινώσκοντεσ τὰ περὶ τῆσ Ἰουδαίασ. γέργεσα τοίνυν ἐστὶν ἀφ᾽ ἧσ οἱ γεργεσηνοί, πόλισ ἀρχαία περὶ τὴν νῦν καλουμένην τιβεριάδα λίμνην, περὶ ἣν κρημνὸσ παρακείμενοσ τῇ λίμνῃ, ἀφ᾽ ἧσ δείκνυται τοῦσ χοίρουσ ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβεβλῆσθαι. ἑρμηνεύεται δὲ ἡ γέργεσα παροικία ἐκβεβληκότων, ἐπώνυμοσ οὖσα τάχα προφητικῶσ, οὗ περὶ τὸν σωτῆρα πεποίηκασι, παρακαλέσαντεσ αὐτὸν μεταβῆναι ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν οἱ τῆσ χώρασ πολῖται. καὶ ταῦτα ὠριγένησ φησὶν ἐν τῷ ἕκτῳ τόμῳ τῶν εἰσ τὸ κα. ἰω. εὐαγγ. ἐξηγητικῶν.* Augcons 2, 56 hanc scripturae differentiam non tangit; Latini enim cdd apud omnes tres evglstas *γερασηνων* tuentur; sed nec adponit nomen regionis.

2. ***εξελθοντοσ αυτου*** (Schu „bene, cf 6, 54. 11, 12 al. et ad rec. Lc 8, 27″) cum ℵBCLΔ 1. 13. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. yscr 2pe al[10] fere b f (*exeunte eo - ei*) (item cop syrutr aeth) ... *ς* Ti *εξελθοντι αυτω* cum AΠ unc[9] al pler g[1] q am mt emm san tol (hi omnes *exeunti ei de navi - occurrit ei*) go, item (omisso *ei* post *occurrit*) i vged ing al, item arm ...D c e ff[2] *εξελθοντων αυτων* (d ff[2] *et exeuntibus illis*, c *et descendentibus illis*, e *et cum exissent* sequente *illis* c d, *illi* e ff[2]). | *ευθυσ* c. ℵCLΔ ... *ς ευθεωσ* c. ADΠ unc[9] al omnvid ... Ln om (:: ut Mt et Lc) cum B b c e ff[2] i (non item f g[1] q rellvid vg) syrsch arm persP (non item cop syrP aeth perswr go) | *υπηντησεν* c. ℵBCDGLΔ 1. 13. 28. 69. al[20] fere Dampar 554 ... *ς* Ti *απηντησεν* cum AΠ unc[8] al pler | *εκ των μνημ. ανθρωπος* (ita et. ff[2] g[1] l alvid vg cop syrutr al): D b (*de monumento*) c e f i q arm go *ανθρ. εκ τ. μνημ.*

3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας

3. ος την κατοικ. (al^{25} fere οικησιν) ειχεν (et. d f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg)? DEΓ 2^{pe} a b c e ος (b et) ειχ. τ. κατοικ. | μνημασιν cum ℵABCLΔΠ unc^{2} al longe pl ... ς (= Gb Sz) μνημειοις cum DH al mu | ουδε cum ℵBCDLΔ 33. 2^{pe} ... ς ουτε cum ΑΠ unc^{2} al pler | αλυσει cum BC*L 33. 2^{pe} c e ... ς αλυσεσιν cum ℵAC^{2}DΔΠ unc^{2} al pler b f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ (g$^{2.}$ om) i l q vg cop syr^{utr} arm aeth go | ουκετι ουδεις cum ℵBC*DLΔ 13. 28. 69. 124. 346. it (exc i q) vg (it vg *et neque-iam quisquam*) arm^{vid}, item 1. 118. 131. ουδ. ετι ... ς om ουκετι cum AC^{2}Π unc^{2} al pler i q (item cop syr^{utr} aeth go) | εδυνατο cum ℵAB*C*DLΔΠ unc^{6} carp al^{50} fere ... ς ηδυνατ. cum B^{2}C^{2}FG^{sil} al sat mu ... M ετολμα. Praeterea D i am fu ing san tol post αυτον pon

4. δια (EFH al pauc και δια) το αυτον (sic et. ℵ^{c}, ℵ* διαυτον, F* διατον) - διεσπασθ. (U al pauc διασπασθ., Δ διεσπαρασθε) υπ (V al plus^{20} απ) αυτου (syr^{sch} om υπ αυτ.) - συντετριφθαι: D οτι πολλακις αυτον δεδεμενον πεδεσ και αλυσεσιν, εν αισ εδησαν, διεσπακεναι και τασ πεδασ συντετριφεναι, similiter ff$^{2.}$ i l q *quoniam saepe compedes et catenas, quibus ligatus erat* (q *fuisset*) *disrupisset et compedes* (q om) *comminuisset*; 1. 28. 131. 209. 251. (similiter 2^{pe}) δια το αυτον πολλασ πεδασ και αλυσεισ, αισ εδησαν αυτον, διεσπακεναι και συντετριφεναι | και ουδ. ισχυεν (V 1. 131. 209. al^{30} fere ισχυσεν) αυτον (ισχ. αυτον [Δ αυτο] cum ℵABCKLMUΔΠ al^{20} it^{pl} vg cop go; ς αυτ. ισχ. cum EFG HSV al pler) δαμασαι (ℵ* om, Δ δησαι): D και μηδενα αυτον ισχυον δαμασαι (ff$^{2.}$ i l q *nec quisquam posset eum* [i *eum posset eum*] *amplius domare* [q *vincere*])

5. και διαπαντοσ (157. al δια πασησ, a *per omnem noctem*) νυκτοσ (et. f al^{vid} vg *et semper nocte*): D b c e ff$^{2.}$ i q νυκτοσ δε (*nocte autem*) | εν τ. μνημασιν (1. al^{10} fere μνημειοισ) και εν τ. ορεσιν cum ℵABCKLMUΔΠ al^{60} fere f ff$^{2.}$ l vg (sed fu om εν τ. μνη. και) cop syr^{utr} arm aeth go catt ... ς (= Gb Sz) εν τ. ορεσι και εν (b i om) τ. μνημασιν (D μνημειοισ) cum D unc^{6} al sat mu b e i q (124. c om εν τ. ορεσιν και) | κραζων (D -ζον): 69. 124. 225. 346. κραυγαζων | εαυτον: Δ αυτον

6. και ιδων cum ℵBCLΔ 1. 28. 69. 131. 346. cop ... ς Lu ιδων δε (:: ut Lc) c. ADΠ unc^{9} al pler b e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i l q (c post *exclamans* statim pergit *et accucurrit et adoravit eum*) vg syr^{utr} arm aeth go | απο μακρ. cum ℵBCDΔ unc^{7} al longe pl ... Gb' (sed improb Schu collatis 11, 13. 14, 54. 15, 40) μακρ. sine απο cum AKLMΠ al plus^{30} (go) Dam$^{par\ 584}$ | προσεκυν. (F προσεπεσεν :: ut Lc) αυτω cum ℵDΠ unc^{9} al longe pl Dam$^{par\ cod}$ ... Ti πρ. αυτον cum ABCLΔ al^{15} Dam$^{par\ ed}$

φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοί-

---

7. *λεγει* (Gb'' prob Schu) cum ℵABCKLMΔ(Π *λιγον*) al plus[80] l am emm arm Dam$^{par\ 554}$ ... ς *ειπε* (:: ut Lc) cum D unc[7] al pl b c f e i q vg (et. fu ing al) cop go | *ιυ*: 1. 33. al pauc om (:: cf Mt) | *υψιστου*: A syrP^{mg} *ζωντος* | *βασανισης*: H al pauc *-σεισ*

8. *ελεγ. γαρ* (A^{*vid}G om): ℵ *και ελεγεν* | *αυτω*: D ff^{2}· q fu sax add *ο ις* | *εξελθε*: A post *ακαθαρτον* | *εκ* (a b e *de*): A 33. al^{5} c f i l q al^{vid} vg *απο* (*ab*)

9. *επηρωτα* (et. b f l vg syrP): A a c e ff^{2}· i q syr^{sch} Dam$^{par\ 554}$ *επηρωτησεν* (:: ut Lc) | *ονομα σοι* cum ℵABCKLMΔ^{txt} al plus[25] syrP arm (go) Dam^{par} ... ς *σοι ονομα* cum DH^{mg} unc[7] al pl it vg Or$^{int\ 2,214}$ (cop *name nomen*). Praeterea D it vg Or^{int} add *εστιν* (:: cf Lc) | *λεγει αυτω* cum ℵABCKLMΔ^{txt} al plus[25] g^{2}· l vg (et. am ing mm mt al) cop syr^{utr} aeth go (g^{1}· *et dixit*) Dam^{par} ... ς (= Gb Sz) *αποκριθη λεγων* cum EFGHSUVΠ^{mg} al pl (c vg^{ed} apud Ln *qui respondens dixit*), item *αποκριθη* sine *λεγων* D 2p^{e} al pauc a b e f i q | *λεγιων* (prob Gb^{comm} et Schu) cum ℵ*B*CDLΔ it vg syr^{utr} cop (quae vv omnes eandem formam et. in Lc praebent; cf et. Mt 26, 53) ... ς *λεγεων* cum (ℵ^{c} *λεγαιων*) AB^{2}Π unc[9] al omn^{vid} go (*laigaion*) (Or^{2,537} alludens *αποκρινεται οτι λεγεων ονομα μοι*) | *λεγ. ονομα μοι* (syr^{sch} *nobis*; 1. om) cum MACLΔΠ unc[9] al pler a e (Or^{2,537}) Dam^{par}... Ln add *εστιν* cum B 69. 124. 238. 346. it^{pler} vg (f g^{2}· i am fu ing mt san *legio nomen mihi est*, b g^{1}· mm *leg. nom. est mihi*, c *nom. miki leg. est*, l vg^{cd} *leg. mihi nom. est*), item D q *εστιν μοι ονομα λεγ.*

10. *παρεκαλει* cum ℵBCDLH unc[9] al pler b e f i l q vg go ... AΔ 1. 28. 2p^{e} al[10] e ff^{2}· g$^{1.2}$· san vg^{clxt} et^{cd} ap Ln (non item am ing emm gat mm mt) go Dam$^{par\ 554}$ *παρεκαλουν* (1. *παραχ.*) :: cf ll pp | *αυτα αποστ.* cum BCΔ (d g^{2}· i l q vg *ne se expelleret*) ... ς Ln Ti *αυτους αποστ.* (H *-στειλει*) cum DEFGHSUV al pl g^{1}· (*eos expelleret*), item AM al^{20} fere e f ff^{2}· fu (*expelleret eos* hi^{4}) go syrP arm Dam^{par} *αποστ.* (Dam *εξαπ.*) *αυτους*, ... ΠL 258. b e *αυτον αποστ.* (*eum, illum expelleret*), item KII al pauc syr^{sch} aeth *αποστ. αυτον*

11. *προς τω ορει* (*ορει* om ℵ*, suppl^{a}) cum unc omn al[150] fere it vg rell omn, sed AKUΠ^{txt} (Π^{mg} post *εκει*) al plus[15] cop syrP aeth go post *βοσκομ.*, M al pauc c post *μεγαλη* (sed M 346. *βοσκομ. μεγαλη*) pon ... ς (= Gb Sz) *προσ τα ορη* cum minuse pauc^{vid}... 1. (33.?) plane om, hinc Gb^{0} | *μεγαλη* (post *βοσκομ.* pon et. arm, vide ante M 346.) e. ABCΔΠ unc[8] al pler e f ff^{1}· g$^{1.2}$· l (q *multorum*, ut et. al pauc pers^{w}) vg cop syr^{utr} al ... DLU 131. y^{scr} al pauc b e ff^{2}· i vg^{eod} (sed non am

ρων μεγάλη βοσκομένη· 12 *καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.* 13 *καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.* 14 *καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν*

---

fu ing emm mm gat mt san) go om, hinc Gb^{00} (:: at cf Mt et Lc) | *βοσκομενη*: ℵ^{c}ALΔ al pauc b d q *βοσκομενων* (:: ut Lc)

12. *παρεκαλεσαν* cum ℵBCLΔΠ^{mg} unc^{7} al pler c go syrP copp^{etr} ... ADK MΠ^{txt} al^{15} fere b e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg cop^{wi} et^{schw} syr^{sch} Dam^{par} *παρεκαλουν* (:: cf Mt, item Lc) | *λεγοντες* (L *-ντασ*, D 2Pe *ειποντα*: vide post) absq additam (Gb″) cum ℵBCLΔ 1. 13. 22. 28. 69. (*και παρακαλεσαντες αυτον ειπον*) 102. 118. 131. 209. 251. 346. cop aeth (add *multum*) ... ς Ti praem *παντες οι δαιμονες*, Ln [*παντ.*] *οι δαιμ.* cum AEFGHSUVΠ^{mg} al pl a go syrP arm; item Gb Sz *οι δαιμονες* omisso *παντες* cum KΜΠ^{txt} al^{15} fere b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg (hi *spiritus* vel *daemones*, b *spir. illi*, mm *spir. immundi*) syr^{sch}, item D 2Pe^{ta} (2Pe *παντα τα*) *δαιμονια*, e f *daemonia* | *εισελθωμεν* (ℵ *-υμεν*): D^{gr} *απελθωμεν*

13. *και επετρεψ. αυτοις* sine additamentis cum ℵBCLΔ 1. 28. 102. 118. 131. 209. al pauc b e cop syr^{sch} arm ... ς (Ln) *και επετρεψ. αυτοις* (U al *αυτους*) *ευθεως* (cum AΠ unc^{9} al pler f g$^{2\cdot}$ vg syrP, item D a c ff$^{2\cdot}$ i q post *και*, item al^{6} l go post $\overline{ις}$, item g$^{1\cdot}$ ante *εξελθοντα*; om et. praeter ℵB etc al pauc aeth pers^{P} Dam$^{par\,554}$: Gb^{0} et Ln [*ευθ.*]) *ο* $\overline{ις}$ (cum AΠ unc^{8} al pler f g$^{1\cdot}$ [et g$^{2\cdot}$ *dominus Iesus*] vg syrP aeth Dam^{par}; item c post *et continuo*, item D a ff$^{2\cdot}$ *κυριος* $\overline{ις}$ post *και ευθεως*, i *dominus* post *et statim*; plane om et. praeter ℵB etc E al pauc: Gb^{0} et Ln [*ο* $\overline{ις}$] ... D c ff$^{2\cdot}$ *και ευθεως κυριος* (c om) $\overline{ις}$ *επεμψεν αυτους εις τους χοιρους* (et. H al pauc *και επεμψ. αυτ. ευθ. ο* $\overline{ις}$, 2Pe *και ο* $\overline{ις}$ *επεμψ. αυτους*, a *et protinus dominus Iesus permisit ipsis*) | *τα πν. τα ακαθ.* (33. al pauc *τα ακαθ. πν.*): A*F al^{4} om *τα ακαθ.* | *εισηλθον*: B 73. 106. 300. al^{10} fere *εισηλθεν* (:: cf ad Lc) | *ωρμησεν* (E^{2}L al pauc *ορμ.*) - *κατα τ. κρημνου*: itpl *magno impetu* - *praecipitatus est*; d *praecipitatus est* - *per praeceps*; vg nil nisi *praeripitatus est* (item g$^{2\cdot}$ nisi apud Sabatier excidit aliquid: *et exeuntes spir. immundi grex praecipitatus est*; ap Mt vg *impetu abiit* – *per praeceps*); b *et fecerunt impetu ire gregem per praeceps*, e *et cum introissent in porcos spir. imm. ierunt cum impetu in gregem et per praecipium caeciderunt in mare* | *ωσ δισχιλ.* (B *β*, H *χιλιοι*) cum ℵBC*DLΔ 1. 2Pe b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ q vg cop (*οντες δισχ.*) syr^{sch} (ap Widmanstadt om etiam *ωσ δισχ.*) pers^{s} (aeth post *εισ τ. θαλ.* om reliqua usque finem versus) ... ς praem *ησαν δε*, Ln [*ησ. δε*] cum AC^{2}Π unc^{9} al pler a f g$^{2\cdot}$ i l go (al^{4} syrP *ησαν γαρ*)

14. *και οι βοσκοντ.* (Gb″) cum ℵABCDLMΔ al^{25} fere a e go cop syr^{utr} aeth ... ς *οι δε βοσκ.* cum Π unc^{8} al longe pl b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg arm :: ut Mt, cf et. Lc | *αυτους* cum ℵBCDLΔ 13. 69. 124. 346. 2Pe it vg cop syr^{sch} aeth ... ς (= Gb Sz) *τους χοιρους* cum AΠ unc^{9} al pler

καὶ εἰσ τουσ ἀγρουσ· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονόσ. 15 καὶ ἔρχονται πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖσ οἱ ἰδόντεσ πῶσ ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 18 [48.8] καὶ ἐμβαίνοντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶσ ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου πρὸσ τουσ σούσ, καὶ ἀπάγ-

---

syrP arm go | απηγγειλ. (prob Schu) cum ℵ(απηγγιλον)ABCDKLMΠ al[95] fere ... ς (= Gb Sz) ανηγγειλ. cum EFGHSUVΔ al pl | ηλθον (Gb″) cum ℵ[c]ABKLMUΠ[*] 33. al[30] fere cop syrP go ... ς εξηλθον (:: ut Lc, cf et. Mt). c ℵ*CDEFGHSVΔΠ[2] al longe pl b c e f ff[2]· i l (item[vid] g[1·2·]) vg (*egressi sunt*, q *ingressi sunt*, e *exierunt*) syr[sch] arm aeth | τι εστιν (A* om[vid] εστ.) : H al[5] om :: ut Lc

15. ερχονται (ℵ[c] et iam[a vid]): ℵ* ηρχοντο, item b c f gat mm *venerunt* | θεωρουσιν: L -ρωσιν | τον δαιμονιζομενον: D αυτον τον δαιμ. (c d ff[2]· *illum hominem qui* etc, b f i al vg *eum* vel *illum qui*) | καθημενον: Δ c[ser] e om | ιματισμενον cum HBDLΔ al[18] fere it (exc q, et g[2]· om) vg cop arm ... ς (sed Gb[0]) Ti praem και c. ACΠ unc[9] (sed M* om κ. ιματισμ.) al pler q syrP go (syr[sch] *vestitum et sobrium et sedentem*) | τον εσχηκ. τ. λεγιωνα (-ωνα cum ℵ*BLΔ, de vv vide ad v. 9; ς -ωνα cum ℵ[c][-αιωνα]ACΠ unc[9] al certe pler): D 17* 27. it vg (exc mt) om, hinc Gb[00]

16. και διηγησ. cum HABCGKLMSΔΠ[txt] al pm e f g[2]· l vg cop syr[utr] go al ... Gb″ διηγησ. δε cum DEFHUVΠ[mg] al[100] fere c ff[2]· i q (b *narraverunt etiam*) | ιδοντεσ: Δ ειδοτεσ (δ *qui viderant*) | εγεν. τω (D αυτω τω, it vg *ei qui* etc: cf ad v. 15) δαιμονιζομενω: 1. 209. εσωθη ο δαιμονισθεισ :: e Lc

17. ηρξ. παρακαλειν (it vg *rogare coeperunt, coeperunt rogare*): D 225. 2[pe] a παρεκαλουν | απελθειν (H και απ.): D ινα απελθη (it vg *ut discederet*; sed b *ut non recederet*) | απο: Δ εκ·

18. εμβαινοντοσ (D ενβ.) (Gb″) cum HABCDKLMΔΠ 1. 33. 124. al[25] fere (it[pler] vg *cumque ascenderet*, c *et cum conscenderent*, b *et ascendente* [sic] *eum in nave rogabat eum*; go *et ingredientem eum in navem oravit eum*) ... ς εμβαντοσ cum EFGHSUV al pl | παρεκαλει (et. b e): D it[pler] vg ηρξατο παρακαλειν | ινα μετ αυτ. η (B*Δ ην) cum HABCKLMUΔΠ[txt] 1. 28. 33. 69. al[25] fere e syr[utr] arm go sax ... ς ινα η μετ αυτ. cum DEFGHSVΠ[mg] al pl b c f i l q (item[vid] ff[2]· g[1·2·]) vg cop aeth

19. και ουκ cum HABCKLMΔΠ 1. 33. 102. al[30] fere f l vg (et. am ing emm mm san al sed non omn) cop syr[utr] go, item 13. 28. 69 124. 346. gat και ο ις ουκ et Ln και [ο ις] ουκ ex errore de c ... ς (= Gb Sz) ο δε ις ουκ (H om ουκ) cum D unc[7] al pl b c e ff[1·2·] g[2·] i q vg[cdd] ap Ln sax arm aeth | αλλα λεγει: D και ειπεν (d *et ait*) | απαγγειλον cum

30—32 Lc 13, 18 a Mt 13, 31—33

30 44. 2 *Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν;* 31 *ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς,* 32 *καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.*

Mt 13, 34 33 45. 6 *Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν*

---

30. *ελεγεν*: $\aleph^{a}$ 69. add *αυτοις* | *πωσ* (Gb′) cum ℵBCLΔ al[15] fere b e syrP mg (huc enim trahenda nota) ... ς Ln *τινι* (:: cf Lc) cum ADΠ unc[9] al pler c f ff[2·] (et[vid] ff[1·] g[1·2·]) i q (a non satis liquet) vg cop syr[sch] etP txt arm aeth go Or[3,446] | *ομοιωσωμεν* cum ℵABDLΔΠ unc[8] al pl Or [3,446] ... c 1. al plus[40] Or[cod] *ομοιωσομεν* (item it vg *adsimilabimus* vel *similabimus*), ℵ 28. 69. al pauc arm[cod] Thphyl *-ωσω* | *τινι* cum ℵBC*LΔ al plus[20] (it vg *cui parabolae*, *in quam parabolam*, *in qua parabola*; similiter cop aeth, syrP mg?) Or[3,446] ... ς *ποια* cum AC[2]DΘ^{b}Π unc[9] al pler go arm (syr[sch] etP) | *αυτην παραβ. θωμεν* cum ℵBC*LΔ 28. 63. al pauc (item 13. 69. 346. pergentes *παραβαλωμεν* [*-λομεν*] *αυτην ωσ κοκκ.*) b (*ponemus*) e (*damus*) cop syrP mg Or[3,446] ... ς *παραβολη* (1. 118. 131. 209. *ομοιωματι*) *παραβαλωμεν* (al mu *-βαλουμεν*, *-βαλλομεν*, F al *-βαλομεν*) *αυτην* cum AC[2]DΘ^{b}Π unc[9] al pler itP[ler] vg syr[sch] etP txt arm

31. *ωσ*: D cop (*est instar grani*) *ομοια εστιν* (c *simile est regnum dei sicut*) :: ut Mt et Lc | *κοκκω* cum ℵBDΔ(*κοκωσ* sed *σ* punctis notato)Π* 124. al vix mu ... Gb Sz Ln Ti *κοκκον* cum ACLΘ^{b}Π[2] unc[9] al plus[100] (it vg *sicut granum*) | *οσ* (C*Δ *ωσ*) *οταν*: D* *ο οτι αν* ... ℵ* om *οσ* (suppl[c]) posteaque habet *ο* (C delet) *μικροτερον ον* | *σπαρη*: K al pauc *σπαρει* | *επι τησ γησ*: DL *επι την γην* | *μικροτερον* (Δ[gr] *μακρ.*) cum ℵ(et* et[c]) BD*LMΔ 13* 28. 33. 131. 179. 235. 258. p[scr] w[cant scr*] 7pe ... ς Ti *μικροτεροσ* cum ACD[2]Θ^{b}Π unc[8] al pler | *ον* (L *ων*) cum ℵBLΔ e (*minor cum sit*) b (*cum sit minus*) (arm aeth) ... ς Ti *εστιν* post *πα. τ. σπερματ.* cum CM*Θ^{b}Π unc[8] al pler go, item post *γησ* A, item post *μικροτερ.* (D[2] add *μεν*) DM[2] al pauc itP[l] vg | *των* (D *α εισιν*, itP[l] vg *quae sunt*) *επι* (al[2] om *τ. ε.*) *τ. γησ*: c 271. b e om (:: ut Mt), hinc Ln [*τ. ε. τ. γ.*]

32. *και οτ. σπαρη* (al[11] c q syrP mg *αυξηθη*, *creverit*) *αναβαινει* (c q om *αναβ. και*): D i om, e nil nisi *crescit*, b *crescit autem* | *μειζ.* (vide post) *παντ. τ. λαχ.* cum ℵBCDLM[2]Δ 1. 28. 33. al plus[12] it vg cop (*maxim. olerum omnium*) syr[utr] arm aeth ... ς Ti *παντ. τ. λαχαν. μειζ.* cum AM*Π unc[8] al pler go | *μειζον* cum ℵABCELV 33. al[10] fere ... ς Ln Ti *μειζων* c. DFGHKMSUΔΠ al longe pl | *τα πετεινα*: Δ al[5] *παντα τ. πετ.* | *κατασκηνουν* cum ℵAB[2]CDLΘ^{b}Π unc[9] al omn[vid] ... Ti *κατασκηνουν* cum B* (ut ap Mt ex B*D edidimus) ... Δ *κατασκηνωσ* (omisso *ω* ut invenerit scriptor *-νωσαι*?)

33. *πολλαισ* cum ℵABC[2]Θ^{b}Π unc[9] al pler syrP arm, item ante *παραβ.* D f ff[1·2·] g[1·2·] i l q vg cop[schw] et[dz] go ... c*[vid]LΔ 1. 28. 33. 118. 131. al[20]

λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 *χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς,* [46. 10] *κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.*

35 [47. 2] *Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης·* 35–41 Lc 8, 22–25 Mt 8, 23–27 *διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.* 36 *καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ.* 37 *καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον.* 38 *καὶ ἦν*

fere b c e cop^{wi} et^{petr} syr^{sch} aeth om, hinc Gb^{0} | *αυτοις*: D 2pe ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i om; b c e syr^{sch} arr pers^{P} om *τον λογον* (sed e *loquebatur illis, secreto autem* omissis *καθως ηδυν.* usq *ελαλει αυτοις*) | *ηδυναντο* cum ℵBCF(8?)UΔ 1. 33. al sat mu^{vid} (:: ut 6, 19. 14, 5.) ... Gb″ Ln Ti *εδυναντο* cum ADLΘ^{b}Π unc^{6} al^{60} fere (:: ut 5, 3)

34. *χωρις δε*: B cop (cod^{petr} nil nisi *χωρις*) syr^{sch} *και χωρις* :: ut Mt | B*DΔ *καθ ιδιαν* (non item ℵAΩL etc) | *τ. ιδιοις μαθ.* cum ℵBCLΔ ... ς Ln *τ. μαθ. αυτου* (al pauc ff$^{2\cdot}$ i l om *αυτ.*) cum ADΘ^{b}Π unc^{9} al omn vid (:: cf ad 15, 20) | *επελυεν* (69. *-λυσε*): Θ^{b} 229. w^{scr} *απελυεν* | *παντα* (al pauc ante *επελ.*): Δ *απαντα*, D e ff$^{2\cdot}$ i q *αυτας*

35. *λεγει*: 13. 69. 124. 346. 2pe 3pe al^{2} ^{scr} *ελεγεν*

36. *αφεντες τον οχλ.* (Δ *αυτον* pro *τ. οχλ.*): D 13. 28. 69. 346. 2pe b c e ff$^{2\cdot}$ i q *αφιουσιν* (b e *dimiserunt*) *τ. οχλ. και* | *και αλλα δε* cum AC^{2}D EFGHKMSUVΠ al pler syr^{P} (d *et aliae autem naves multae*) ... Ln om *δε* cum ℵBC*LΔ 28. 102. 157. 292. 433. h^{scr} it vg (sed Latt *και – δε* nec alibi exprimere solent nec magis fere interpretes alii) cop syr^{sch} arm (b i q *et multae simul naves* [b *nav. sim.*] *erant* [i om] *cum illo*, e *et simul multi erant cum eo*) | *πλοια* c. ℵABCDKMΔΠ 1. 13. 33. 69. al plus^{30} ... ς (= Gb) Ti *πλοιαρια* c. EFGHLSUV al pl | *κ. αλλα δε* (vide ante) *πλ. ησαν* (cum ℵDΔ; L om; ς Ln Ti *ην* cum ABCΠ unc rell al pler) *μετ αυτου* (Δ al^{5} cop^{wi} et^{dz} syr^{sch} et^{P} ^{mg} *αυτων*): 1. 28. 118. 131. 209. 2pe arm *και αλλα τα οντα μετ αυτου πλοια* (arm *πλ.* post *αλλα*), D ff$^{2\cdot}$ *και αλλα δε* (ff$^{2\cdot}$ om) *πλοια πολλα* (D* *κ. αλλαι δε πλοιαι πολλαι*) *ησαν* (ff$^{2\cdot}$ *simul erant*) *μετ αυτου* (ad D cf et. b e i q)

37. *γινεται*: D b c e f ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i q (item^{vid} g$^{2\cdot}$ l) vg (item cop syr^{utr} arm go etc) *εγενετο* | Δ i^{scr} *λελαμψ* | *μεγαλη* (ita ℵ^{a}; ℵ* 157. *μεγασ*) *ανεμου* cum (ℵ*et)ℵ^{c}BDLΔ 1. 13. 28. 69. 102. 118. 131. 209. 346. 2pe b c ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i q vg syr^{sch} arm aeth (cop *est magnus ventus factus*) ... ς *ανεμου μεγαλη* cum AΠ unc^{9} al pler f syr^{P} go; item C al^{6} e *ανεμου μεγαλου* (e *magni venti*) | *και τα κυματ* cum ℵBCDLΔ 13. 28. 69. 131. 238. 2pe it vg cop syr^{sch} aeth go ... ς *τα δε κυματ.* cum AΠ unc^{9} al pler syr^{P} arm | *επεβαλλεν* (33. al *-αλλον*, U *ενεβαλλεν*) c. ABCGHKSVΔΠ^{2} al pl (it^{pler} vg *mittebat*, e *inmittebantur*, g$^{2\cdot}$ *mittebantur*, f *ascendebant*) ... ℵEFLMΠ* al plus^{50} *επεβαλεν*, item D *εβαλεν*, al pauc *ενεβαλεν* | *ωστε ηδη* (ita a, sed it^{rell} vg aeth om) *γεμιζ. το πλοιον* (Gb″) cum ℵ^{a}BCDLΔ 2pe it^{pler} vg cop syr^{P} ^{mg} aeth ... ς *ωστε αυτο* (102. om, al pauc transpon) *ηδη γεμιζ.* (G 1. 33. y^{scr} al^{15} fere *βυθιζεσθ.*, al pauc *καταποντιζ.*) cum AEF(G)HKMSUVΠ al pler syr^{sch} et^{P} ^{txt} arm go ... ℵ* e om

αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 *καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.* 40 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;* 41 *καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;*

V.

Mt 8, 28—34 Lc 8, 26—39

1 *Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν*

---

38. *και ην αυτος* cum ADΠ unc^{9} al omn fere it^{pl} (b e *erat autem ipse*) vg syr^{P} go ... ℵBCLΔ 48^{ev} *και αυτ. ην* (a *ipse autem erat*) | *εν τη* cum ℵAB CDLΔ al^{15} (it vg *in puppi*) .. ς (= Gb sed rursus Gb′) *επι τη* cum Π unc^{9} al pler | *επι το* (28. 235. 2^{pe} om) *προσκεφαλαιον*: D 131. *επι προσκεφαλαιου* | *εγειρουσιν* cum ℵB*C*AΠ al pauc ... ς Ln Ti *διεγειρουσιν* cum AB^{2}C^{2}LΠ^{2} unc^{9} al pler; D 28. 69. 2^{pe} *διεγειραντες* (et 13. 69. 124. 346. *εγειραντες*) omisso *και* sq, item *excitantes* b c f ff^{2*} i q (contra *excitant* [e *excitaverunt*, a *suscitaver.*] – *et* a e ff^{1*} g$^{1.2*}$ vg) | *μελει*: EGV al pm ex vitio frequentissimo *μελλει*

39. *διεγερθεισ*: D 28. 69. 8^{pe} al pauc *εγερθεισ* | *και ειπεν* usq o *ανεμοσ*: Δ om | *και ειπ.* (2^{pe} om) *τη θαλασση*: D 1. 118. 131. 209. b c e ff^{2*} i q arm *και τη θαλασσ. και* (q om) *ειπεν* (c *dicens* pro *κ. ειπ.*) | *σιωπα* (L *-πατε*) et. f ff^{2*} g$^{1.2*}$ i q vg (Eus$^{ps\,695}$ alludens *σιωπ. πεφιμωσο*): b c e ff^{2*} om | *πεφιμωσο* (L *φιμ.*): D.*και* (ita et. am cop) *φιμωθητι*

40. *ειπεν*: ℵ^{c} *λεγει*, it^{pler} vg *ait*, L *ελεγεν* | *ουτωσ* (ς *ουτω* cum F al mu) cum ACΠ unc^{9} al omn fere (sed 1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. arm post *τι* pon) syr^{utr} (arm) go ... Ln om cum ℵBDLΔ 2^{pe} it vg cop aeth | *πωσ ουκ* (f go *quomodo nondum*) cum ACΠ unc^{9} 33. al pler syr^{utr} f go ... Gb″ Lu *ουπω* cum ℵBDLΔ al^{10} it^{pler} (e q vero nil nisi *habete* [q *habetote*] *fidem*) vg cop arm aeth

41. *ουτοσ εστιν* (ita ff^{2*} i): D al pauc a^{vid} c f g^{2*} q (item^{vid} ff^{1*} g^{1*}) vg arm *εστιν ουτοσ* (b e *ecce quomodo* pro *τισ αρα ουτ. εστιν οτι και*) | *και ο ανεμοσ* (f vg *et ventus et mare*, g^{1*} *ventus et mare*; e *mare et ventus*; et. a anteponit *mare* sed quae sequuntur periere): ℵ^{ca}DE 1. 33. 131. al plus^{10} b c ff^{2*} g^{2*} i q cop syr^{sch} aeth Vict^{ant} (ex cat^{poss}) *και* (c i Vict om) *οι ανεμοι*, sed D b ff^{2*} q *και* (b ff^{2*} q om) *η θαλ. και οι ανεμ.* | *αυτω υπακουει* cum ℵ*CΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. 346. al pauc Vict^{ant} ex cat^{oxon} (*αυτου υπακ.*), item ℵ^{c}BL *υπακουει αυτω* ... ς Ln *υπακουουσιν αυτω* (:: ut Mt et Lc) cum AΠ unc^{9} al pler (131. *αυτ. υπακ.*) b c d e f g$^{1.2*}$ vg (contra ff^{2*} i q *cui - obaudiunt*) cop arm go ... D^{gr} nil nisi *υπακουουσιν*

V. 1. *ηλθον* cum ℵABDΠ unc^{7} al longe pl it (exc q) vg cop$^{cod\,**}$ go

Γερασηνῶν. 2 *καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,*

---

syrP mg... Gb′ *ηλθεν* cum CGLMΔ al plus^{80} cop^{wi} et^{schw} syr^{sch} etP txt arm, praetereaque G al pauc (item evglstaria) add *ο ις* | *της θαλασσης* (c g^{2} [et.vid ff^{1} g^{1}] vg *trans fretum maris*, item sed omisso *maris* b f l; e *trans mare*): DGr (*ε. το περ. και εισ τ. χωρ.*) 13. 69. 4^{ev} d i ff^{2} q (d q *ultra*, i *ultro*, ff^{2} *trans* pro *εισ τ. περαν*) aeth om | *γερασηνων* (Gb′) cum ℵ*BD it (et. *δ*) vg ... ς *γαδαρηνων* cum ΑCΠ unc^{8} al longe plˆ syr^{sch} etP txt persP go ... LUΔ 1. 28. 33. 118. 131. 209. y^{scr} 2^{pe} al^{20} fere cop syrP^{mg} arm aeth arr *γεργεσηνων*, item Epiph^{650} *ωσ ο μαρκοσ λεγει*, vide locum ad Mt 8, 28, item Thphyl ad h. l. *τα ακριβεστερα των αντιγραφων εισ τ. χω. των γεργεσηνων εχει.* Praeterea cf Or^{4,140} ad Mt 8, 28. Ab Origene pendent etiam quae ad hunc Marci locum in catenis^{poss} et^{mosq} et^{oxon} (in cat^{poss} praeposito Victoris^{ant} nomine, quod idem in cat^{mosq} intellegendum est) adnotantur. Leguntur autem in cat^{oxon} sic: *οὔτε γαδαρηνῶν οὔτε γερασηνῶν τα ἀκριβῆ ἔχει τῶν ἀντιγράφων, ἀλλὰ γεργεσηνῶν. γάδαρα γὰρ πόλις ἐστὶ τῆσ Ἰουδαίασ, περὶ ἣν τὰ διαβόητα θερμὰ τυγχάνει· λίμνη δὲ κρημνοῖσ παρακειμένη οὐδαμῶσ ἔστιν ἐν αὐτῇ ἢ θάλασσα. καὶ γέρασα δὲ τῆσ ἀραβίασ ἐστὶ πόλισ, οὔτε θάλασσαν οὔτε λίμνην πλησίον ἔχουσα· καὶ οὐκ ἄν οὕτω προφανὲσ ψεῦδοσ καὶ εὐέλεγκτον οἱ εὐαγγελισταὶ εἰρήκεισαν, ἄνδρεσ ἐπιμελῶσ γινώσκοντεσ τὰ περὶ τῆσ Ἰουδαίασ. γέργεσα τοίνυν ἐστὶν ἀφ᾽ ἧσ οἱ γεργεσηνοί, πόλισ ἀρχαία περὶ τὴν νῦν καλουμένην τιβεριάδα λίμνην, περὶ ἣν κρημνὸσ παρακείμενοσ τῇ λίμνῃ, ἀφ᾽ ἧσ δείκνυται τοὺσ χοίρουσ ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβεβλῆσθαι. ἑρμηνεύεται δὲ ἡ γέργεσα παροικία ἐκβεβλημότων, ἐπώνυμοσ οὖσα τάχα προφητικῶσ, οὗ περὶ τὸν σωτῆρα πεποιήκασι, παρακαλέσαντεσ αὐτὸν μεταβῆναι ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν οἱ τῆσ χώρασ πολῖται. καὶ ταῦτα ὠριγένησ φησὶν ἐν τῷ ἕκτῳ τόμῳ τῶν εἰσ τὸ κα. ἰω. εὐαγγ. ἐξηγητικῶν.* Aug$^{cons\ 2,\ 56}$ hanc scripturae differentiam non tangit; Latini enim cdd apud omnes tres evglstas *γερασηνων* tuentur; sed nec adponit nomen regionis.

2. *εξελθοντοσ αυτου* (Schu „bene, cf 6, 54. 11, 12 al. et ad rec. Lc 8, 27") cum ℵBCLΔ 1. 13. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. y^{scr} 2^{pe} al^{10} fere b f (*exeunte eo - ei*) (item cop syr^{utr} aeth) ... ς Ti *εξελθοντι αυτω* cum ΑΠ unc^{9} al pler g^{1} q am mt emm san tol (hi omnes *exeunti ei de navi - occurrit ei*) go, item (omisso *ei* post *occurrit*) i vg^{ed} ing al, item arm ...D c e ff^{2} *εξελθοντων αυτων* (d ff^{2} *et exeuntibus illis*, c *et descendentibus illis*, e *et cum exissent* sequente *illis* c d, *illi* e ff^{2}). | *ευθεωσ* c. NCLΔ ... ς *ευθεωσ* c. ADΠ unc^{9} al om^{vid}... Ln om (:: ut Mt et Lc) cum B b c e ff^{2} i (non item f g^{1} q rell^{vid} vg) syr^{sch} arm persP (non item cop syrP aeth pers^{w} go) | *υπηντησεν* c. ℵBCDGLΔ 1. 13. 28. 69. al^{20} fere Dam$^{par\ 554}$... ς Ti *απηντησεν* cum ΑΠ unc^{8} al pler | *εκ των μνημ. ανθρωποσ* (ita et. ff^{2} g^{1} l al^{vid} vg cop syr^{utr} al): D b (*de monumento*) c e f i q arm go *ανθρ. εκ τ. μνημ.*

3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας

---

3. ος την κατοικ. (al^{25} fere οικησιν) ειχεν (et. d f ff$^{1\cdot2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg) ? DET 2pe a b c e ος (b et) ειχ. τ. κατοικ. | μνημασιν cum NABCLAΠ unc^{6} al longe pl ... ς (= Gb Sz) μνημειοις cum DH al mu | ουδε cum NBCDLΔ 33. 2pe ... ς ουτε cum AΠ unc^{9} al pler | αλυσει cum BC*L 33. 2pe c e ... ς αλυσεσιν cum NAC^{2}DΔΠ unc^{9} al pler b f ff$^{1\cdot2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ (g$^{2\cdot}$ om) i l q vg cop syr^{utr} arm aeth go | ουκετι ουδεις cum NBC*DLΔ 13. 28. 69. 124. 346. it (exc i q) vg (it vg *et neque-iam quisquam*) arm^{vid}, item 1. 118. 131. ουδ. ετι ... ς om ουκετι cum AC^{2}Π unc^{9} al pler i q (item cop syr^{utr} aeth go) | εδυνατο cum NAB*C*DLΔΠ unc^{6} carp al^{50} fere ... ς ηδυνατ. cum B^{2}C^{2}FGΨ^{sil} al sat mu ... M στολμα. Praeterea D i am fu ing san tol post αυτον pou

4. δια (EFH al pauc και δια) το αυτον (sic et. N^{c}, N* διαυτον, F* διατον) - διεσπασθ. (U al pauc διασπασθ., Δ διεσπαρασθε) υπ (V al plus^{20} απ) αυτου (syr^{sch} om υπ αυτ.) - συντετριφθαι: D οτι πολλακις αυτον δεδεμενον πεδεσ και αλυσεσιν, εν αισ εδησαν, διεσπακεναι και τασ πεδασ συντετριφεναι, similiter ff$^{2\cdot}$ i l q *quoniam saepe compedes et catenas, quibus ligatus erat* (q *fuisset*) *disrupisset et compedes* (q om) *comminuisset*; 1. 28. 131. 209. 251. (similiter 2pe) δια το αυτον πολλασ πεδασ και αλυσεισ, αισ εδησαν αυτον, διεσπακεναι και συντετριφεναι | και ουδ. ισχυεν (V 1. 131. 209. al^{30} fere ισχυσεν) αυτον (ισχ. αυτον [Δ αυτο] cum NABCKLMUΔΠ al^{20} it^{pl} vg cop go; ς αυτ. ισχ. cum EFG HSV al pler) δαμασαι (N* om, Δ δησαι): D και μηδενα αυτον ισχυιν δαμασαι (ff$^{2\cdot}$ i l q *nec quisquam posset eum* [i *eum posset eum*] *amplius domare* [q *vincere*])

5. και διαπαντοσ (157. al δια πασησ, a *per omnem noctem*) νυκτοσ (et. f al^{vid} vg *et semper nocte*): D b c e ff$^{2\cdot}$ i q νυκτοσ δε (*nocte autem*) | εν τ. μνημασιν (1. al^{10} fere μνημειοισ) και εν τ. ορεσιν cum NABCKLMUΔΠ al^{60} fere f ff$^{2\cdot}$ l vg (sed fu om εν τ. μνη. και) cop syr^{utr} arm aeth go catt ... ς (= Gb Sz) εν τ. ορεσι και εν (b i om) τ. μνημασιν (D μνημειοισ) cum D unc^{6} al sat mu b e i q (124. c om εν τ. ορεσιν και) | κραζων (D -ζον): 69. 124. 225. 346. κραυγαζων | εαυτον: Δ αυτον

6. και ιδων cum NBCLΔ 1. 28. 69. 131. 346. cop ... ς Lu ιδων δε (:: ut Lc) c. ADΠ unc^{9} al pler b e f ff$^{1\cdot2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q (c post *exclamans* statim pergit *et accucurrit et adoravit eum*) vg syr^{utr} arm aeth go | απο μακρ. cum NBCDΔ unc^{7} al longe pl ... Gb' (sed improb Schu collatis 11, 13. 14, 54. 15, 40) μακρ. sine απο cum AKLMΠ al plus^{20} (go) Dam$^{par\ 534}$ | προσεκυν. (F προσεπεσεν :: ut Lc) αυτω cum NDΠ unc^{9} al longe pl Dam$^{par\ cod}$ ... Ti πρ. αυτον cum ABCLΔ al^{15} Dam$^{par\ ed}$

φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοί-

---

7. *λεγει* (Gb'' prob Schu) cum ℵABCKLMΔ(Π *λιγον*) al plus[30] l am emm arm Dam[par 554] ... ς *ειπε* (:: ut Lc) cum D unc[7] al pl b c f e i q vg (et. fu ing al) cop go | $\overline{ιω}$: 1. 33. al pauc om (:: cf Mt) | *υψιστου*: A syrP[mg] *ζωντος* | *βασανισης*: H al pauc *-σεισ*

8. *ελεγ. γαρ* (A*[vid]G om): ℵ *και ελεγεν* | *αυτω*: D ff[2]· q fu sax add *ο* $\overline{ις}$ | *εξελθε*: A post *ακαθαρτον* | *εκ* (a b e *de*): A 33. al[5] c f i l q al[vid] vg *απο* (*ab*)

9. *επηρωτα* (et. b f l vg syrP): A a c e ff[2]· i q syr[sch] Dam[par 554] *επηρωτησεν* (:: ut Lc) | *ονομα σοι* cum ℵABCKLMΔ[txt] al plus[25] syrP arm (go) Dam[par] ... ς *σοι ονομα* cum DΠ[mg] unc[7] al pl it vg Or[int 2,214] (cop *name nomen*). Praeterea D it vg Or[int] add *εστιν* (:: cf Lc) | *λεγει αυτω* cum ℵABCKLMΔ[txt] al plus[25] g[2]· l vg (et. am ing mm mt al) cop syr[utr] aeth go (g[1]· *et dixit*) Dam[par] ... ς (= Gb Sz) *απεκριθη λεγων* cum EFGHSUVΠ[mg] al pl (c vg[cd] apud Ln *qui respondens dixit*), item *απεκριθη* sine *λεγων* D 2[pe] al pauc a b e f i q | *λεγιων* (prob Gb[comm] et Schu) cum ℵ*B*[c]DLΔ it vg syr[utr] cop (quae vv omnes eandem formam et. in Lc praebent; cf et. Mt 26, 53) ... ς *λεγεων* cum (ℵ[c] *λεγαιων*) AB[2]Π unc[9] al omn[vid] go (*laigaion*) (Or[2, 587] alludens *απακριναι τας οτι λεγεων ονομα μοι*) | *λεγ. ονομα μοι* (syr[sch] *nobis*; 1. om) cum ℵACLΔΠ unc[9] al pler a e (Or[2, 587]) Dam[par] ... Ln add *εστιν* cum B 69. 124. 238. 346. it[pler] vg (f g[2]· i am fu ing mt san *legio nomen mihi est*, b g[1]· mm *leg. nom. est mihi*, c *nom. mihi leg. est*, l vg[cd] *leg. mihi nom. est*), item D q *εστιν μοι ονομα λεγ.*

10. *παρεκαλει* cum ℵBCDLH unc[9] al pler b e f i l q vg go ... AΔ 1. 28. 2[pe] al[10] e ff[2]· g[1. 2]· san vg[sixt] et[cd] ap Ln (non item am ing emm gat mm mt) go Dam[par 554] *παρεκαλουν* (1. *παρακ.*) :: cf ll pp | *αυτα αποστ.* cum BCΔ (d g[2]· i l q vg *ne se expelleret*) ... ς Ln Ti *αυτους αποστ.* (H *-στειλει*) cum DEFGHSUV al pl g[1]· (*eos expelleret*), item AM al[20] fere e f ff[2]· fu (*expelleret eos* hi[4]) go syrP arm Dam[par] *αποστ.* (Dam *εξαπ.*) *αυτους*, ... ΝΔ 258. b e *αυτον αποστ.* (*eum, illum expelleret*), item KΠ al pauc syr[sch] aeth *αποστ. αυτον*

11. *προς τω ορει* (*ορει* om ℵ*, suppl[a]) cum unc omn al[150] fere it vg rell omn, sed AKUΠ[txt] (Π[mg] post *ικει*) al plus[15] cop syrP aeth go post *βοσκομ.*, M al pauc c post *μεγαλη* (sed M 346. *βοσκομ. μεγαλη*) pon ... ς (= Gb Sz) *προσ τα ορη* cum minusc pauc[vid] ... 1. (33.?) plane om, hinc Gb[0] | *μεγαλη* (post *βοσκομ.* pon et. arm, vide ante M 346.) e. ℵABCΔΠ unc[8] al pler e f ff[1]· g[1. 2]· l (q *multorum*, ut et. al pauc pers[w]) vg cop syr[utr] al ... DLU 131. y[scr] al pauc b e ff[2]· i vg[cod] (sed non am

ρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. 13 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. 14 καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν

---

fu ing emm mm gat mt san) go om, hinc Gb^{00} (:: at cf Mt et Lc) | *βοσκομενη*: N^{c}ALA al pauc b d q *βοσκομενων* (:: ut Lc)

12. *παρεκαλεσαν* cum NBCLΔΠ^{mg} unc^{7} al pler c go syrP copp^{etr} ... ADK MΠ^{txt} al^{15} fere b e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg cop^{wi} et^{schw} syr^{sch} Dam^{par} *παρεκαλουν* (:: cf Mt, item Lc) | *λεγοντες* (L *-ντασ*, D 2P^{e} *ειποντα*: vide post) absq additam (Gb″) cum NBCLA 1. 13. 22. 28. 69. (*και παρακαλεσαντεσ αυτον ειπον*) 102. 118. 131. 209. 251. 346. cop aeth (add *multum*) ... ς Ti praem *παντεσ οι δαιμονεσ*, Ln [*παντ.*] *οι δαιμ.* cum AEFGHSUVΠ^{mg} al pl a go syrP arm; item Gb Sz *οι δαιμονεσ* omisso *παντεσ* cum KMΠ^{txt} al^{15} fere b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg (hi *spiritus* vel *daemones*, b *spir. illi*, mm *spir. immundi*) syr^{sch}, item D 2P^{e}*τα* (2P^{e} *παντα τα*) *δαιμονια*, e f *daemonia* | *εισελθωμεν* (K *-υμεν*): D^{gr} *απελθωμεν*

13. *και επετρεψ. αυτοισ* sine additamentis cum NBCLA 1. 28. 102. 118. 131. 209. al pauc b e cop syr^{sch} arm ... ς (Ln) *και επετρεψ. αυτοισ* (U al *αυτουσ*) *ευθεωσ* (cum AΠ unc^{9} al pler f g$^{2\cdot}$ vg syrP, item D a c ff$^{2\cdot}$ i q post *και*, item al^{6} l go post $\overline{\text{ις}}$, item g$^{1\cdot}$ ante *εξελθοντα*; om et. praeter NB etc al pauc aeth persP Dam$^{par\,554}$: Gb^{0} et Ln [*ευθ.*]) o $\overline{\text{ις}}$ (cum AΠ unc^{8} al pler f g$^{1\cdot}$ [et g$^{2\cdot}$ *dominus Iesus*] vg syrP aeth Dam^{par}; item c post *et continuo*, item D a ff$^{2\cdot}$ *κυριοσ* $\overline{\text{ις}}$ post *και ευθεωσ*, i *dominus* post *et statim*; plane om et. praeter NB etc E al pauc: Gb^{0} et Ln [o $\overline{\text{ις}}$] ... D c ff$^{2\cdot}$ *και ευθεωσ κυριοσ* (c om) $\overline{\text{ις}}$ *επεμψεν αυτουσ εισ τουσ χοιρουσ* (et. H al pauc *και επεμψ. αυτ. ευθ. ο* $\overline{\text{ις}}$, 2P^{e} *και ο* $\overline{\text{ις}}$ *επεμψ. αυτουσ*, a *et protinus dominus Iesus permisit ipsis*) | *τα πν. τα ακαθ.* (33. al pauc *τα ακαθ. πν.*): A*F al^{4} om *τα ακαθ.* | *εισηλθον*: B 73. 106. 300. al^{10} fere *εισηλθεν* (:: cf ad Lc) | *ωρμησεν* (E^{2}L al pauc *ορμ.*) - *κατα τ. κρημνου*: it^{pl} *magno impetu - praecipitatus est*; d *praecipitatus est - per praeceps*; vg nil nisi *praecipitatus est* (item g$^{2\cdot}$ nisi apud Sabatier excidit aliquid: *et exeuntes spir. immundi grex praecipitatus est*; ap Mt vg *impetu abiit – per praeceps*); b *et fecerunt impetu ire gregem per praeceps*, e *et cum introissent in porcos spir. imm. ierunt cum impetu in gregem et per praecipium caeciderunt in mare* | *ωσ δισχιλ.* (B *β*, H *χιλιοι*) cum NBC*DLA 1. 2P^{e} b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ q vg cop (*οντεσ δισχ.*) syr^{sch} (ap Widmanstadt om etiam *ωσ δισχ.*) perss (aeth post *εισ τ. θαλ.* om reliqua usque finem versus) ... ς praem *ησαν δε*, Ln [*ησ. δε*] cum AC^{2}Π unc^{9} al pler a f g$^{2\cdot}$ i l go (al^{4} syrP *ησαν γαρ*)

14. *και οι βοσκοντ.* (Gb″) cum NABCDLMΔ al^{25} fere a e go cop syr^{utr} aeth ... ς *οι δε βοσκ.* cum Π unc^{8} al longe pl b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg arm :: ut Mt, cf et. Lc | *αυτουσ* cum NBCDLΔ 13. 69. 124. 346. 2P^{e} it vg cop syr^{sch} aeth ... ς (= Gb Sz) *τουσ χοιρουσ* cum AΠ unc^{9} al pler

καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός. 15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 18 καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγ-

---

syrP arm go | *απηγγειλ.* (prob Schu) cum ℵ(*απηγγιλον*)ABCDKLMΠ al[35] fere ... ς (= Gb Sz) *ανηγγειλ.* cum EFGHSUVΔ al pl | *ηλθον* (Gb″) cum ℵ[c]ABKLMUΠ[*] 33. al[30] fere cop syrP go ... ς *εξηλθον* (:: ut Lc, cf et. Mt). c ℵ[*]CDEFGHSVΔΠ[2] al longe pl b c e f ff[2·] i l (item[vid] g[1·2·]) vg (*egressi sunt*, q *ingressi sunt*, e *exierunt*) syr[sch] arm aeth | *τι εστιν* (A[*] om[vid] *εστ.*) : H al[5] om :: ut Lc

15. *ερχονται* (ℵ[c] et iam[a vid]): ℵ[*] *ηρχοντο*, item b c f gat mm *venerunt* | *θεωρουσιν*: L *-ρωσιν* | *τον δαιμονιζομενον*: D *αυτον τον δαιμ.* (c d ff[2·] *illum hominem qui* etc, b f i al vg *eum* vel *illum qui*) | *καθημενον*: A e[ecr] e om | *ιματισμενον* cum ℵBDLA al[18] fere it (exc q, et g[2·] om) vg cop arm ... ς (sed Gb[0]) Ti praem *και* c. ACΠ unc[9] (sed ℵ[*] om κ. *ιματισμ.*) al pler q syrP go (syr[sch] *vestitum et sobrium et sedentem*) | *τον εσχηκ. τ. λεγιωνα* (*-ωνα* cum ℵ[*]BLΔ, de vv vide ad v. 9; ς *-εωνα* cum ℵ[c][-αιωνα]ACΠ unc[9] al certe pler): D 17[*] 27. it vg (exc mt) om, hinc Gb[00]

16. *και διηγησ.* cum ℵABCGKLMSΔΠ[txt] al pm e f g[2·] l vg cop syr[utr] go al ... Gb″ *διηγησ. δε* cum DEFHUVΠ[mg] al[100] fere c ff[2·] i q (b *narraverunt etiam*) | *ιδοντες*: A *ειδοτες* (*δ qui viderant*) | *εγεν. τω* (D *αυτω τω*, it vg *ei qui* etc: cf ad v. 15) *δαιμονιζομενω*: 1. 209. *εσωθη ο δαιμονισθεισ* :: e Lc

17. *ηρξ. παρακαλειν* (it vg *rogare coeperunt, coeperunt rogare*): D 225. 2[pe] a *παρεκαλουν* | *απελθειν* (H *και απ.*): D *ινα απελθη* (it vg *ut discederet*; sed b *ut non recederet*) | *απο*: A *εκ*

18. *εμβαινοντος* (D *ενβ.*) (Gb″) cum ℵABCDKLMΔΠ 1. 33. 124. al[25] fere (it[pler] vg *cumque ascenderet*, c *et cum conscenderent*, b *et ascendente* [sic] *eum in navе rogabat eum*; go *et ingredienteм eum in navem oravit eum*) ... ς *εμβαντοσ* cum EFGHSUV al pl | *παρεκαλει* (et. b e): D it[pler] vg *ηρξατο παρακαλειν* | *ινα μετ αυτ. η* (B[*]A *ην*) cum ℵABCKLMUΔΠ[txt] 1. 28. 33. 69. al[25] fere e syr[utr] arm go sax ... ς *ινα η μετ αυτ.* cum DEFGHSVΠ[mg] al pl b c f i l q (item[vid] ff[2·] g[1·2·]) vg cop aeth

19. *και ουκ* cum ℵABCKLMΔΠ 1. 33. 102. al[30] fere f l vg (et. am ing emm mm san al sed non omn) cop syr[utr] go, item 13. 28. 69 124. 346. gat *και ο ις ουκ* et Ln *και [ο ις] ουκ* ex errore de c ... ς (= Gb Sz) *ο δε ις ουκ* (H om *ουκ*) cum D unc[7] al pl b c e ff[1·2·] g[2·] i q vg[edd ap Ln] sax arm aeth | *αλλα λεγει*: D *και ειπεν* (d *et ait*) | *απαγγειλον* cum

γειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. 20 καὶ
ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

Mt 9, 1 Lc 8, 40 21 [49. 2] Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ
πέραν πάλιν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν
22—43 Lc 8, 41—56 Mt 9, 18—26 θάλασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα

ℵBCA al pauc ... D 1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. *διαγγειλον* (:: Lc *διηγου*) ... ς *ανηγγειλ.* cum ALH unc[9] al pler | *αυτοις*: K *τοις σοις*, U om | o *κυρ. σοι* cum BCA ff[2]· (item *σοι* post *πεποιηκ.* ℵ cop syrP) ... ς Ln *σοι* o *κυρ.* (D 238. o *θεος* :: ut Lc) cum ADLH unc[9] al fere omn vid a[vid] b c e f g[2]· i l q vg syr[sch] arm go | *πεποιηκ.* (E *επεποιηκ.*) cum ℵABCLH unc[8] al[100] fere (et. Sev et Thdor[heracl in cat[pose]) ... ς (= Gb Sz) *εποιησε* cum DK 1. al non ita mu | *και ηλεησ.* (346. al pauc *ελεησ.*) *σε* (ita et. a f l q vg; e om *κ. ηλ. σε*): D b c ff[2]· g[2]· i syr[sch] *και* (i om) *οτι* (ff[2]· *et quod et*, c *et quomodo*) *ηλ. σε*

20. c*[vid] *εν ολη τη* | *οσα*: CA *α* (sed A super *α* suprascriptum habet *οσα quanta*), cop *haec quae*

21. *εν τω* (B 102. 447. om) *πλοιω* (et. f *transfretasset* – *in navi*, g[1]· *ascendisset* – *in navi*, vg *transcendisset* – *in navi*): D 1. 28. 2[pe] al[5] a b c e ff[2]· i q (hi Latt omnes *transfretasset* [i *fretasset*]) arm om | *παλιν* (cop[dz] om) post *εισ το περαν* (haec f om) cum ND 2[pe] a b e ff[2]· g[1]· i q (g[1]· *et venisset trans fretum iterum convenit*) syr[utr] ... ς Ln Ti ante *εισ το περ.* cum ABCL unc rell al longe pler (13. 69. post *παλιν* add *ηλθεν*, 346. *και ηλθεν* sed nil praeterea) l vg (c ante *Iesus*) cop[edd] al | c*[vid] o *οχλος* | *επ*: D 13. 28. 69. 90. 346. 2[pe] *προσ* (Schu „sic 4, 1. 6, 30. 7, 1; rec. vero nusquam ap Me"). Item it (sed i om) vg *ad illum*, *ad eum* | *και* (a add *ipse*) *ην* (et. a g[1]· l [et al[vid]] vg): D b c e f ff[2]· i q aeth om

22. *και ερχεται* (Gb′ prob Schu „Mc non iungit *και ιδου*") cum ℵBDLΔ 102. (3[pe]?) a b e ff[2]· g[1. 2]· i q vg cop syr[sch] aeth arr (et. ar[vat]) pers ... ς *και ιδου ερχ.*, Ln *και* [*ιδου*] *ερχ.* (:: e Lc et Mt) cum ACH unc[9] al fere omn c f l syrP arm go | *εισ* (b *unus*): D al pauc *τισ* (it[pler] vg *quidam*) | *ονοματι ιαειρος*: D a e ff[2]· i (non item b c f g[1. 2]· l q vg) om :: ut Mt | *ιδων αυτον*: D e om | *πιπτει* (13. 69. 124. 346. *προσπιπτ.*): D *προσεπεσεν* (d *et procidens ad pedes eius rogans eum et dicens*, e *et cadens ad pedes eius et obsecrans illum multa dicens*) | *προσ* (al[3 scr] al pauc *εισ*) *τ. ποδ. αυτου*: 1. 131. a *αυτου* (a *illi*) *πρ. τ. ποδ.*

23. *και παρακαλει* (Gb′ prob Schu) cum KACL 33. 2[pe] al[10] fere ... ς Ln *και παρεκαλει* (:: ut Lc) cum BDAH unc[9] al pler c f g[1. 2]· vg cop arm go ... D a b e ff[2]· i q *παρακαλων* (e *et obsecrans*, ff[2]· *et rogans*) | *πολλα* (et. a e f g[1. 2]· l vg): D al[7] b c ff[2]· i q om :: ut Lc | *λεγων*: D a b ff[2]·

ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη, 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι

---

i q και λεγων | οτι: D 13. 69. a c e syr^{sch} om | ινα ελθων etc: D ελθε αψαι αυτης εκ των χειρων σου, item b i q *veni tange eam* (b *illam*) *de manibus tuis*; c f g$^{1\cdot2\cdot}$ l vg *veni impone manum* (l *manus*, c g$^{1\cdot2\cdot}$ *manum tuam*) *super eam*, e *veni et tange eam*; ff$^{2\cdot}$ *et veniens tange eam de manibus tuis* (contra a *ut venias et imponas manus ei*) | επιθης: U al^{5} επιθη (ita U) vel -θηση | τας χειρας (28. 69. 124. al pauc c f g$^{1\cdot2\cdot}$ cop syr sch την [69. om] χειρα, A c g$^{1\cdot2\cdot}$ cop syr aeth add σου) αυτη cum ℵBC LA 13. (69.) 131. 209. al plus^{5} a (f etc vide supra) syr^{sch} cop aeth ... D b i q etc vide supra ... ς αυτη (AK al plus^{5} αυτω) τας χειρας cum AΠ unc^{9} al pler syrP (*ei manus tuas*) arm go | ινα (Gb' prob Schu) σωθη και ζηση (et. ζηση prob Schu) cum ℵBCDLA 13. 69. 346. 2pe (124. al οπως sed ζηση) item *ut salva sit et vivat* a b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i q vg cop go ... ς οπως σωθη και ζησεται (al pauc ζησηται) cum AΠ unc^{9} arm syrP (syr^{sch} *et sanabitur et vivet*), item omissis ινα σωθη c e *et vivet*

24. απηλθεν (U -ον): D 124. υπηγεν (:: cf Lc) | ηκολουθει (FH -λουθη) (et. it vg *sequebatur*): CLM^{mg} (initio lectionis eccles.) al pauc ηκολουθησεν

25. γυνη cum ℵABCLA al^{5} b c e ff$^{2\cdot}$ i q (et.^{vid} g$^{1\cdot2\cdot}$ l) vg cop syrP aeth ... ς (Gb^{60}) Ti add τις cum DΠ unc^{9} al pler a f syr^{sch} arm go (:: deest et. Mt et Lc, sed et. in Lc minusc mu it^{pler} vg al add) | δωδεκ. ετη cum ℵBCLA al^{7} cop ... ς Ln Ti ετ. δωδ. cum ADH unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} (:: Lc απο ετων δωδ., Mt δωδ. ετη)

26. και ab initio (et. a e vg; q om, habet enim *et mulier quae erat multa passa erat*): D b c f ff$^{2\cdot}$ i η, *quae* | τα παρ (D 1. 28. 2pe al^{10} fere om, item it vg) εαυτης cum ℵCDKΠ al mu ... Gb Sz Ln Ti τα παρ αυτης cum ABL unc^{9} al^{100} fere | εισ: D επι | ελθουσα (d *deterius habebat*): DΣ^{r} om

27. τα περι cum ℵ*BC*A 33^{ev} ... ς Ln Ti om τα cum ℵ^{c}AC^{2}DLΠ unc^{9} al fere omn (item it vg cop syr^{utr} go al) | εν τω οχλω (13. 28. 69. 124. 346. εισ τον οχλον): D 2pe a i (in plena textus editione) q post του ιματ. αυτ. pon, b (i ex errore Blanchini ut videtur) post οπισθεν ... 1. al pauc e om | ℵ* pparh scr οπιθεν | ηψατο (D* και ηψατο, item d it vg *venit - et tetigit*, item syr^{utr} sedP *et* c. ob.): M 1. 33. 209. 48^{ev} add του κρασπεδου (:: e Mt et Lc)

28. ελεγεν γαρ (D 2pe b c ff$^{2\cdot}$ i q aeth λεγουσα): DKΠ 1. 33. 209. 2pe al plus^{80} a e ff$^{2\cdot}$ i q arm add εν εαυτη (:: e Mt) | οτι: 28. 33. al pauc it^{pler} (non item f vg) arm om | εαν αψωμαι καν (B supra lineam additum habet) των ιματ. (ND 32. it vg cop al του ιματιου :: ut Mt)

κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 *καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος.* 30 *καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων;* 31 *καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· τίς μου ἥψατο;* 32 *καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.* 33 *ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ*

αυτ. cum ℵBCLΔ 49ev ... ς Ln *καν των ιματιων* (D etc *του ιματιου*) *αυτου* (D *εαυτου*) *αψωμαι* (ΗΠ* 33. 69. al *αψομ.*) cum A(D)Π unc⁹ al fere omn ... 33. *εαν μονον αψομ. του ιματιου αυτου* (:: cf Mt), itp¹ vg *si vel* etc, a i ff²· *vel si*, c d nil nisi *si*, go *si vestes eius attingo* | K 69. al pauc *σωθησωμαι*

29. *ευθυς* cum ℵBCLΔ 33. 49ev ... ς *ευθεως* cum ADΠ unc⁹ al pler | *απο της* (C om) *μαστιγ.* (435. al pauc a syr aeth add *αυτης*): b c om; e om *και εγνω* usque *απο τ. μαστ.*

30. *ευθυς* (b c ff²· i q om, vide post) cum ℵBCLΔ 33. 49ev ... ς Ln *ευθεως* cum ADΠ unc⁹ al pler | *ο ις επιγν.* (et. f g¹·²· am fu ing, item *Ies. in semet ipso cognoscens* vg^ed): DL 2pe a (*et statim sciens Ies.*) (b c e ff²· i q, vide post) cop aeth *επιγνους* (D^gr* q add *και*) *ο ις* | *εν* (v om) *εαυτω* (L 122. *αυτω*): D 226* b c e ff²· i q om. Latt (praeter f g¹·²· [vid vg) sic: c i ff²· *cognovit autem Iesus*, q *cognovit autem et Iesus*, b *cognito autem Iesus*, e *et cognovit continuo Iesus* | *την εξ αυτ. δυναμ. εξελθουσαν* (ff²· *virtutem exisse a se*): D *την δυναμ.* (D² add *την*) *εξελθ. απ αυτου* (d *quae exierat de illo*, e *quae exisset a se*) | *επιστραφεις*: D e i syr^sch *και επιστραφ.* | *εν* (z^scr *επι*) *τω οχλω*: a b g¹·²· i l q vg *ad turbam*, c ff²· *ad turbas*, e *turbis* (b e post *dixit*, ff²· post *ait*), item cop syr^utr al | *ελεγεν* (g¹·²· vg *dicebat*): D 2pe al pauc a b e *ειπεν*, *dixit* (c d f ff²· i q *ait*) | *μου* (e *quis mihi tetigit vestim.*): D it (exc e) vg al post *ιματιων*

31. *και ελεγ.* (c *dixerunt autem*, b *dicunt* omisso *και*) *αυτω οι μαθ. αυτ.* (et. f g¹· vg, item c b): D 2pe (a) e i q *οι δε μαθ. αυτου λεγουσιν* (a *dixerunt*) *αυτω* (a e om), ff²· *dicunt ergo discip. eius*

33. *τρεμουσα*: D 50. 124. 2pe 6pe a ff²· i arm add *δι ο* (d ff²· i *quod*, a *ob hoc quod*) *πεποιηκει* (6pe *εποιησε*) *λαθρα*. Totum loc d ff²· i sic: *quod fecerat occulto* (d *occultum*) *sciens factum* (d *quid esset acti*) *ipsa venit*; a vero *ob hoc quod fecerat absconse, sciens quod ei contigit, venit* | *ειδυια* (ℵ^c et iam a?): ℵ* *και ειδ.* | *αυτη* (a *ei*, d ff²· i *ipsa*, y^scr *εαυτη*) (prob Schu) cum ℵBC DL (Δ *γεγον. εν αυτη*) 3. 9. 102. y^scr a ff²· i cop (syr^utr arm *illi* vel *ad eam*) ... ς Ti *επ* (c f g¹· vg aeth *in se*; go *de se*; p^wetst [sed praeterit Heringa] *εν*, vide et. antea Δ) *αυτη* (18. 69. al pauc *αυτην*) cum AΠ unc⁹ al pler c f g¹· vg (contra b e-q om *ειδυια ο γεγ. αυτη* una cum *και ηλθ. και*, sed e pro his *accedens*) go aeth | *προσεπεσ. αυτω*: C 6pe

καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρ-

---

προσεκυνησεν αυτον (6pe αυτω) | ειπεν αυτω: 13. 69. 124. 346. add εμπροσθεν παντων (:: Lc ενωπ. παντος του λαου) | αληθειαν: 1. 13. 28. 69. 346. αιτιαν (13. 69. 346. add αιτησ) :: cf Lc

34. ο δε cum ℵABLM*ΔΠ unc^{a} al pler e (item g$^{1.2.}$?) vg (et. am ing emm al) cop syr^{sch} aeth go Quaest ... Ln add ις̄ (:: ut Mt) cum CDM^{mg} 1. 13. 28. 69. al^{15} a b c f ff$^{2.}$ i q mt (al ap Ln) syrP c.* arm | αυτη (A 346. αιτω, 1. al om): c^{2} al^{10} fere add θαρσει (:: e Mt) | θυγατερ cum ℵAC^{2}(*latet)LΔΠ unc^{9} al fere omn ... Ln Ti θυγατηρ cum BD e^{scr} (:: cf ad Mt ubi DGL θυγατηρ. Contra Io 12, 15 θυγατηρ magna auctoritate editur) | και ισθι: c* om και? certe pauciora, sed latent

35. λαλουντος: Δ add αυτοις | απο τ. αρχισυναγωγου: cop aeth arP et ar^{a} *ad archisynagogum* (q *ad archisynagogo* sic) | λεγοντες: D 33. b i add αυτω

36. ο δε ις̄ absque ευθεως cum ℵBDLΔ 1. 28. 40. 209. 225. 271. 2p^{e} a^{scr} b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg cop syr^{sch} arm aeth arr perss (:: eorum qui παρακουσας nemo confirmat ευθ., quod toties Mco illatum: cf 1,31. 2,2. 3,5. 9,8. 14,63 et 68 et alibi. Hinc pro παραικ. vel ευθεως ακουσας ακουσας vel ακουσας dederunt. Defenderam 1859 ευθεως παραικ.) ... ς (sed Gb^{0}) Ti add ευθεως, Ln [ευθ.] cum ACH unc^{9} al pler a (*statim Ies. ut audiit*) go syrP | παρακουσ. cum ℵ*etc^{b}BLΔ e (*neglexit*) ... ς Ln ακουσας (:: ut Lc) cum ℵ^{ca}ACDΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg rell omn^{vid} | τον λογ. (B add τον) λαλουμενον (ita g$^{1.2.}$ vg): D τοιτον τον λογον, item f ff$^{2.}$ i q (hi *audito hoc verbo*, ff$^{2.}$ *audiens hoc verb.*) a (*ut audiit verbum*) c (*audito verbo*) e (*neglexit sermonem*); b nil nisi *audito*

37. ουδενα (ℵ* om): D ουδε ενα (sed d pariter atque it vg *non – quemquam*) | μετ αυτου συνακολουθ. cum ℵBCLΔ (e *secum – introire*, syr^{sch} *ire secum*, go *cum se sequi*) ... ς αυτω-συνακολουθησαι cum EFGHMSU VΠ^{2} al pler; Ln αυτω ακολουθησαι (33. al ακ. αυτ.) cum AKΠ* al^{8}; D^{gr} 1. 28. 124. 209. 2p^{e} παρακολουθ. αυτω (1. al αυτ. παραικ.), item it^{pler} am fu ing al *sequi se*, d ff$^{2.}$ g$^{2.}$ vg^{ed} gat al *se sequi*, item *sequi se* cop syrP | τον πετρ. cum ℵBCΔ... ς Ln om τον (:: ut Lc) cum ADLΠ unc^{9} al omn^{vid} :: cf 9,2. 14,33. | B ιωαννην | ιακωβου (FH 124. 8p^{e} al pauc praem του): DGΔ 1. 36. 61. 106. 48^{ev} 2p^{e} w^{scr*} z^{scr} a syrP (sed add ιακ. c.*) αυτου (Gb')

38. ερχονται (Gb'' prob Schu) cum ℵABCDFΔ 1. 33. al^{6} b e g$^{1.2.}$ i (*venerunt*) l q vg cop syr^{sch} pers^{P} ... ς ερχεται cum LΠ unc^{8} al pler a c f

χονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, 39 *καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει.* 40 *καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον.* 41 *καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ ἐστιν μεθερ-*

---

ff^{2} go syrP copp^{etr**} arm aeth pers^{w} | *τον οικον*: D 2p^{e} *την οικειαν* (*-ιαν*) | *θεωρει* (b q cop *vident*, non item copp^{etr**}): D^{gr} *εθεωρει* (f ff^{2}· g^{1}· *vidit*, sed d it^{mu} vg *videt*) | *και* post *θορυβον* c. ℵABCLMUΔΠ al^{40} fere g$^{1·2·}$ l vg go syr^{utr} arm aeth ... ς (= Gb Sz) om cum D unc^{7} al pl itp^{l} (vide post) cop | *κλαιοντας κ. αλαλαζοντας*: D^{gr} 2p^{e} a *κλαιοντων κ. αλαλαζοντων* (2p^{e} *κραζοντ.*, a *plorantium et lamentantium*), b d f i q *turbam flentem et* (ac) *lamentantem* (f *heiulantem*), e ff^{2}· *flentem turbam et lamentantem* (c *clamantem*), e *turbas plorantes et ululantes*

39. *και κλαιετε* (et. a c e g$^{1·2·}$ vg): D 28. b f ff^{2}· i q vg^{cod} ap Ln *και τι κλαι.* | *το παιδιον*: E cum *κλαι.* coniungit. Huc vel potius ad Mt 9, 24 cf Aug$^{cons\ 2,\ 68}$: „Quod autem nonnulli codices habent sec. Matth: *Non enim mortua est mulier sed dormit*, cum eam Mc et Lc duodecim annorum puellam fuisse testentur, intelligas Hebraeo more locutum esse Matthaeum".

40. *και* pr (et. f vg; ita et. Mt et Lc): D it (exc f) *οι δε* | *κατεγελων*: ℵ 228. 447. e^{scr} *κατεγελουν* | *αυτος δε* (Gb')cum ℵBCDLΔ 33. 48^{ev} item *ipse vero* it (exc e) vg cop ... ς Ti *ο δε* cum AΠ unc^{6} al pler (e *ille autem*) syrP^{txt} arm, item M 118. 124. 209. 238. 271. syr^{sch} etP c.^{e} addito $\overline{\text{ις}}$ | *παντας* cum ℵABCLΔΠ unc^{6} al pler ... ς (= Gb Sz) *απαντας* cum s ? al vix mu ... D it (exc a f g$^{2·}$) *τους οχλους* (e *turbas*, sed b c d ff^{2}· i q *turba*). Praeterea D 13. 124. al^{5} it (exc a item vg) add *εξω* | *του παιδιου*: D it (exc e qui *κ. τ. μητ.* om) vg post *μητερα* pon | *τους μετ αυτου* (124. al pauc *μεθ εαυτ.*): D add *οντας* (it vg *qui secum erant*) | *εισπορευεται*: M 33. 126. emm ing mt vg^{cod} ap Ln *εισπορευονται* ... D 2p^{e} it (non item vg) *εισεπορευετο* | *οπου*: A *ου* | *το παιδιον* cum ℵBDLΔ 102. (al ?) a b e ff^{2}· i cop aeth arP ... ς (= Gb) add *ανακειμενον* cum ACΠ unc^{6} al pler (sed al^{30} fere *κατακειμ., κειμενον, κατακειλιμενον, καταβεβλημενον*) c f g$^{2·}$ l q vg syr^{utr} go arm

41. *της χειρος*: D 485. *την χειρα* | *αυτη* (L al pauc *αυτω*): D add *ραββι ταλιθα* cum ℵACLΠ unc^{6} al pler syrP $^{mg\ gr}$; B 346. go *ταλειθα*, al pauc *ταληθα*, A *ταλιτα*, item *thalitha* g$^{1·}$ q ing, *talitha* f vg, item cop syr^{utr} arm ... D *ταβιτα*, c d *thabita*, a ff^{2}· g$^{2·}$ l gat mm *tabitha*, b i *thabitha*, e *tabea acultha* | *κουμ* cum ℵBCLM 1. 33. 271. z^{ser} al^{30} fere ff$^{2·}$ sl$^{5·6·7·}$ Suid (sub *αββακουμ*) Thphyl ... ς Ln *κουμι* (A 69. go *-μει*, al mu *-μη*) cum ADΔΠ unc^{6} al pler itp^{l} (e *cumhi*, g$^{1·}$ *chumi*, reli vg *cumi*; sed a g$^{2·}$ plane om) vg syr^{sch} (syr^{sch} pers om *ο εστιν* usque *εγειρε*) syrP et$^{mg\ gr}$ cop arm aeth

μαγευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 *καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν. εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ.* 43 *καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.*

VI.

1 [so. 1] *Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα* Mt 13, 53—56 *αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.* 2 *καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ*

---

41. το κορασιον: e *puella puella* | εγειρε cum ℵABCDLΔΠ unc[c] al pl ... ς (= Gb Sz) εγειραι cum U al sat mu (al pauc Suid εγειρον)

42. ευθυς cum ℵBLΔ 33. ... ς Ln ευθεως cum ACDΠ unc[c] al fere omn | ην γαρ (et. cop syr[utr] go al): D 2[pe] 7[pe] it vg ην δε | ετων cum ABDLΠ unc[c] al pler it vg etc ... ℵCΔ 124. add ωσει, 1. 33. 118. 238. 2[pe] ωσ, item arm | 1. δεκαδυο | εξεστ. ευθυς cum ℵBCLΔ 33. cop aeth ... ς Ln om ευθ. (:: ut Lc) cum ADΠ unc[c] al pler it vg syr[utr] go al. Praeterea D c f ff[2] g[2] i q gat εξεστ. παντες, 8[pe] 48[ev] al pauc mm εξεστ. οι γονεις αυτης :: e Lc

43. πολλα: D e[ser] it[pl] (non item a f al? nec vg) om | γνοι cum ABDL ... ς γνω cum ℵCΔΠ unc[c] al omn[vid] | δοθηναι: D δουναι, sed d *dixit dari*. Etiam *dixit* (*iussit* a b f) *dari* a b f ff[2] i q, e *dixit ut daretur*; contra g[1.2] *dixit* (g[2] *iussit*) *dare*, c (*ut nemini dicerent sed*) *darent*) | αυτη (ℵ 71. αυτην, sed ℵ αυτῇ): 33. 346. αυτω

VI. 1. ερχεται cum ℵBCLΔ syr[P mg] (cop et praes. et perf. esse potest, item a *venit*; it[pler] vg *et egressus inde abiit* [mm *ibat*], e *et cum exisset inde abiit*) ... ς Ln ηλθεν cum AΠ unc[c] al pler (it vg vide ante) syr[P] (syr[sch]?) arm[edd] (arm[zoh] om και ηλθ.) go Or[3, 461] (και ο μαρκ. δε φησιν· και ηλθεν εισ την etc); D καπηλθεν quod vel ex και ηλθεν corruptum est vel ex και απηλθεν: posterius inde commendatur quod Latini plerique *abiit* habent | ακολουθουσιν: it[pl] vg *secuti sunt, sequebantur* (sed pro και ακολ. etc b c e *cum discip. suis*)

2. γενομενου σαββατου (f al? vg *facto sabbato*, a *sabb. facto*): D ημερα σαββατων (d i *die sabbatorum*, ff[2] *die sabbati*, q *die sabbato*, b e *sabbato*, c *sabbatis*) | διδασκ. εν τ. συναγ. cum ℵBCDLΔ 33. 7[pe] f ff[2] cop syr[utr] arm ... ς Ln Ti εν τ. συν. διδασκ. cum AΠ unc[c] al pler a b c e g[1.2] i q vg go | οι πολλοι cum BL 13. 28. 69. 346. ... ς Ln om οι cum ℵACDΔΠ unc[c] al plex (:: similiter articulum ante πολλουσ 9, 26 testes pler eiecerunt, item o ante πολυσ 12, 37 ℵD al) | ακουοντεσ cum ℵABC unc[7] al longe pl (d f ff[2] g[1.2] i q vg *audientes*) ... D[gr]FHLΠ al[25] fere ακουσαντεσ (a *cum audissent*) ... b c e om | εξεπλησσοντο: D 118. y[scr] 2[pe] al[7] it (exc e) vg syr[P] arm add επι τη διδαχη αυτου :: ut Mc 1, 22 et alibi | ταυτα cum ABDLΠ unc[c] al pler it[pl] (e *tanta*) cop

σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; 3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο

syr^{utr} al ... ℵC*et**Δ al pauc f g$^{1.2}$ vg (aeth) add (Δ praem) *παντα* (C* *απαντα*, C^{2} *πα.*) :: e Mt | *δοθ. τουτω* cum NBCLΔ cop (it^{pler} vg *quae data est illi*) ... ς Ln Ti *δοθ. αυτω* cum ADΠ unc^{9} al omn^{vid} a e (a *quae data est ei*, e *quae ei data est*; rell vg *illi*, antea vero it vg *huic haec* [*ista, tanta*]) go etc | *και δυναμ. τοιαυτ. δια τ. χειρ. αυτ. γινονται* (AC *γειν.*) cum AC^{2}EFGHMSUV 1. 13. 28. 69. 131. 157. 209. 435. al^{80} fere a e (a e *et virtutes tales per manus illius* [*eius*] *efficiuntur*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) eadem praemisso *οτι* cum (U teste Treg omisso *και*) minusc ut^{vid} vix mu (s^{scr} al? om *και*) f go (f go [omisso *και*]: *quod virtutes tales per manus eius efficiuntur*), item c* 124. 271. 346. e^{scr} al^{15} fere (nonnulli om *και*) praemisso *ινα* sed non mutato *γινονται*, item DKΠ 247. 251. 253. d^{scr} o^{scr} w^{scr} al^{5} fere b ff^{2} i q (syr^{utr} arm) *ινα* sed sequente *γινωνται* (D *γειν.*) (b d i q *ut* [d add *et*] *virtutes istae* [b *tantae*] *per manus eius efficiantur* [b *-iuntur*], ff$^{2.}$ *ut et virtutes eius per manus efficiantur*) ... ℵ*et^{c}BLΔ 33. 31^{ev} c l vg cop *και αι* (ita NBΔ 33., et. 86, non L 31^{ev}) *δυναμ.* (ℵ^{c} add *αι*) *τοιαυται* (ℵ^{c}LΔ add *αι*, item c l vg, non item ℵ*B 33. 31^{ev}) *δια τ. χειρ.* (c *per labia* i. e. *χειλεων* pro *χειρ.*) *αυτου γινομεναι* (:: ex hac lectione reliquae derivari non possunt, ipsa vero ad Mt accommodata videtur; quam vero recepimus, iam codicibus italis a e accurate expressam, ea prorsus eiusmodi est ut omnes inde reliquae videantur ortae)

3. *ουχ*: D* *ουκ* | *ο τεκτων* (syr^{hr} om) *ο υιος* c. ℵABCDLΔΠ unc^{9} al pler f ff$^{2.}$ q vg (et. am fu ing emm al) cop go syr^{utr} perss al sax. Cf huc Iust$^{tr\,88}$ *ιν* - *νομιζομενου ιωσηφ του τεκτονος υιου υπαρχειν* - *και τεκτονος νομιζομενου· ταυτα γαρ τα τεκτονικα εργα ειργαζετο εν ανθρωποις ων, αροτρα και ζυγα* etc, item Cels ap Or$^{1,\,667}$ *πανταχου δ εκει το τησ ζωησ ξυλον και αναστασισ σαρκοσ απο ξυλου, διοτι, οιμαι, ο διδασκαλοσ αυτων σταυρω ενηλωθη και ην τεκτων την τεχνην*) ... 10. 13. 33. 69. 81^{ev} 48^{ev} y^{scr} c^{scr} 2^{pe} a b c e g$^{1.2}$ i gat mm tol vg cdd^{2} ap Matthaeium arm aeth arr o *του* (10. c^{scr} om) *τεκτονοσ* (13. add *ὁ*) *υιοσ* (g$^{1.}$ *Ioseph fabri filius*; g$^{2.}$ *fabri filius Ioseph*) *και* (c^{scr} om; item e om). Pertinent huc etiam quae Or$^{1,\,659}$ contra Cels (vide ante) scripsit: *ου βλεπων οτι ουδαμου των εν ταισ εκκλησιαισ φερομενων ευαγγελιων τεκτων αυτοσ ο ιν αναγεγραπται* | *τησ μαριασ* cum NBCLΔ 13. 124. 36^{ev} 49^{ev} y^{scr} hharl scr 3^{pe} 7^{pe} ... ς Ln om *τησ* c. ADΠ unc^{9} al pler (28. *μαριαμ*) | *και* (NDL 2^{pe} add *ο*, non item BCΔ 31^{ev}, nec magis Δ etc) *αδελφ.* cum NBCDLΔ 31^{ev} 2^{pe} e cop syr pers^{p} ... a b c f g$^{1.2}$ i (et. ut vdtr ff$^{2.}$ l) vg cop^{dz} arm ar^{p} ar^{e} *frater* sine copula, z^{scr} *ο αδελφοσ* ... ς *αδελφ. δε* cum AΠ unc^{9} al pler q go syr^{p} | *και ιωσητοσ* cum BDLΔ 13. 33. 69. 124. 346. 2^{pe} 3^{pe} a cop ... ℵ 121. b e f g$^{1.2}$ q vg aeth *και ιωσηφ* (:: e Mt vdtr) ... ς *και ιωση* cum ACΠ unc^{9} al pler syr^{utr} go arm ... c ff$^{2.}$ i plane om | *και ουκ* (e *et non*): D *ουχι και*, a

ἐν αὐτῷ. 4 [51.1] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Lc 4, 24
Io 4, 44

[52.2] Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. 7 [53.2] καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο

7–13
Lc 9, 1–6
Mc 10, 1–15

---

c f g[1·] i q (vdtr et. ff[2·] l) vg *nonne et*, b g[2·] *nonne*... a *ου* (sed *δ nonne*) | εισιν (h. l. e): d a f g[1·] i q (vdtr et. ff[2·] g[2·] l) vg post *πρ. ημασ*, b c post *ωδε* pon | *ωδε*: κ* om

4. *και ελεγεν* (prob Schu) cum ℵBCDLΔ 33. 2pe a b e f i l q (vdtr et. ff[2·] g[1·2·]) vg cop syr[sch] ... ς *ελεγε δε* cum Aπ unc[9] al pler c go syr[p] arm aeth | *οτι*: 8Δ 13. 69. 124. 2pe al[20] fere syr[sch] arm aeth om | *πατριδι εαυτου* cum κ*L 13. 69. (ante *πα.*) 346. ... ς Ln Ti *πα. αυτου* cum κ[c]ABCDΠ unc[9] al pler. Praeterea κ[c]AL praem *ιδια* (:: cf Ioh et Mt) | *και εν τ. συγγ. αυτου*: κ* c e om, e om et. *και εν τ. οικ. αυτου* | *τοισ*: D*E* *ταισ*, C[a] *τησ* | *συγγενευσιν* cum B*D[2]EFGHLUVΔ 1. 33. 69. 124. 209. 262. 271. 346. al[4 scr] al mu ... ς Ln *συγγενεισιν* cum ℵ[a]AB[2]CD*K[2] MSΠ al pl (K* z[scr] *τη συγγενεια*. Similiter it[pler] vg *in cognatione sua* vel *in genere suo*; a tantum *in cognatis.*) | *συγγ. αυτου* (Δ *εαυτου*) cum BC*KLM[2](Δ) 28. 71. 218. 235. 48[ev] 8pe b d f g[1·2·] i l q vg cop syr[utr] aeth... ς om *αυτου* (et Ln [*αυτου*]) cum ℵ[a]AC[2]D[scr]EFGHM*SUVΠ al pler a ff[2·] go arm

5. *εδυνατο* cum ABC*KLMΠ al plus[15] ... ς Ln *ηδυνατο* cum ℵB[2]DEFGHVΔ 1. al certe pl (in Or[8,466] utrumque editum est hunc in modum: *προσχεσ γαρ τω· ουκ ηδυνατο εκει ουδεμ. ποι. δυναμιν. ου γαρ ειπεν· ουκ ηθελεν, αλλ· ουκ εδυνατο*). Ceterum a f g[2·] i q *et noluit* pro κ. *ουκ εδιν.* Vide et. post. | *ποι. ουδεμ. δυν.* cum ℵBCLΔ 1. 2pe al pauc cop (syr[sch] aeth) ... D 124. 238. y[scr] a Or[8,466 bis] *ουδεμ. ποι. δυναμιν* ... ς *ουδ. δυν. ποι.* cum Aπ unc[9] al pler f vg (hi duo *virtutem ullam facere*). Libere i q mm *virtutem multam* (mm *mu. virt*) *facere*, g[2·] *virtutes multas facere.* Item b e *et non faciebat ibi* (*illic* e) *ullam virtutem*, c ff[2·] *et non facieb. illic* (*fecit ibi* ff[2·]) *virtutes multas.*

6. *και εθαυμασεν* cum ℵBE*[vid] 2pe 7pe (alii non notati) ... ς Ln Ti κ. *εθαυμαζεν* cum ACDLΠ (Δ om κ. *εθαυμ. δια τ. απιστ. αυτ.* spatio relicto) unc rell al pler a c f g[1·2·] i q (contra b e om *και εθαυμ.*) vg, item 28. 253. ff[2·] κ. *εθαυμαζον* | *απιστιαν* (ita ℵBCGKLMUΠ; contra AEFH *απιστειαν*): D[gr] *πιστιν* | *κωμασ κυκλω*: L 13. 69. 124. 346. al pauc arm *κυκλ. κωμ.*; a (*et circuibat per municipia*) g[2] (*circumibat castella*) om *κυκλω*

7. *προσκαλειται*: D 1. 209. 2pe al[5] fere *προσκαλεσαμενοσ* omisso *και* sequente, item a b c ff[2·] i q (non item f g[1·2·] vg) Gaud *et convocatis duodec.* (a b XII; b ff[2·] i q add *discipulis*), e *et cum advocasset XII* | *δωδεκα*: D b ff[2·] g[2·] i q (non item a c e f g[1·] vg Gaud) add *μαθητασ*, item al[5 ser] 7pe al pauc *μαθητ. αυτου* | *ηρξατο αυτ. αποστ.* (f g[1·2·] q

δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων,
8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον
μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ
ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. 10 [54.2]
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως
ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 [55.2] καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς
μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν
τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12. [56.2] καὶ

---

vg): D 2pe a b c e ff2· i Gaud απεστειλεν αυτ. | δυο δυο: D 2pe ανα β̄ (δυο) ... e om | και εδιδου (et. f g1·2· vg): D 2pe δουσ, item c e ff2· *dans illis potestatem*, a b i q *data* (sed q *et data*) *eis* (*illis*) *potestate* | εξουσιαν (H την εξουσ.): A 238. al aeth (arm) add κατα | των utrumque: CA 13. 28. 33. 69. 124. al om

8. παρηγγειλεν: KUVΠ[2] al mu παρηγγελλεν, F al -ηγγελιν | αιρωσιν cum ABDΠ unc[9] al pler ... NCLA 13. 69. 2pe al pauc αρωσιν | εισ (28. al[10] fere add την :: e Lc) οδον (et. ff2· i tol): K a c e f l q vg Gaud *εν τη οδω* ... b om | μονον: D al pauc catoxon μοην | μη αρτ. μη πηραν cum NBCLA 33. cop (μητε - μητε) aeth ... ς Ln μη (D 2pe a go μητε) πηρ. μη (D 2pe a go μητε) αρτ. cum ADΠ unc[9] al pler it vg go syrutr arm Gaud :: Lc μητ. πηρ. μητ. αρτ. | μη εισ: D 238. 2pe a b c e ff2· (*non virg. neque pan. neque*) g1· i q (et. l1vid) vg cop go μητε εισ | τ. ζωνην (K ζονην, A tantum ex errore Woidii): 238. al pauc b c e ff2· cop Gaud τασ ζωνασ ... Δgr cop add υμων (syrP e.ob *sua*)

9. αλλα cum NABCDLU ... ς αλλ cum EFGHKMΔΠ al certo pler | ενδυσησθε (et. ς Gb Sz) cum NACDΔΠ[2] (K εδυσ., ACD -σησθαι) unc[6] al longe pl a (*nolite indui*) cop arm go, item B* 33. al pauc ενδυσασθε ... ς[e] ενδυσασθαι cum B[2]SΠ* al vix mu, item L al[10] fere ενδεδυσθαι. Item e *neque vestiri*, b c f ff2· g1·2· l i q *et ne* (i om) *induerentur*, Gaud *et ne induerent*, item syrutr aeth

10. ελεγεν (a f i alvid vg *dicebat*, c d ff2· *dixit*): A al pauc b q λεγει (b *ait*, q *dicit*) | οπου (C* οποι) εαν cum NBCΠ unc[9] al pler ... ADLΔ al pauc οπ. αν | εισ οικιαν (b c f q vg itemvid g1·2· l): D a ff2· i om

11. οσ αν τοποσ μη δεξ. cum NBLΔgr 13. 28. 69. 124. 346. cop syrP mg aeth ... οσ αν (omisso τοπ.) μη δεξ. c*vid 1. 118** 209. (:: ut Mt) ... ς Ln οσοι αν (αν cum EFGMUV al mu, Ln εαν cum AC[2]DHKΠ al pl) μη δεξωνται (HKΠ 118* 131. al δεξοντ.) cum AC[2]DΠ unc[8] al pler it vg go syrsch etP txt arm (non huc valet Orint2,71 *si qui non receperint vos, etiam pulverem* etc) :: ut Lc | ακουσωσιν (1. 106. 209. syrP add τουσ λογουσ): 1. 209. ακουση (13. 28. -σει?) | εκειθεν: Δgr 7pe om | τον υποκατω: D 33. 2pe it (exc c: *pulverem de pedib. vestris, quod subtus est*) vg arm aeth om (q *excutite pedes vestros cum pulvere*) :: ut Mt et Lc | εισ μαρτ. αυτοισ sine additam (et. Gb) cum NBCDLΔ 17. 28. 2pe b c ff2· g1· i l vg arm arr persw (item cop ap Mill Beng Wtst Gb, at invitis Wilk et Schwa) ... ς (= Gb) add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον

ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

14 [57.2] Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι δὲ

Lc 9, 7–9 Mt 14, 1 e

εσται σοδομοις η γομορροις εν ημερα κρισεως η τη πολει εκειτη, item Ln [αμην – – εκεινη] cum AΠ unc^{9} al longe pler (33. - γη σοδομων και γομορρας -) a f g^{2}· q cop^{wi} et^{schw} syr^{utr} aeth go :: e Mt; cf et. Lc. Ceterum ab Eus [nec aliter Vict^{cap} in Monotessero Ammonii quod transtulisse fertur] Mt^{i} sect. 85 (10, 14 et 15) canone 2. ponitur, quo consentientes Mt Mc Lc continentur. Mt^{i} vero sect. 109 (11, 23 inde ab οτι ει εν usq 24) canone 10. posita huc non valet.

12. εκηρυξαν cum NBCDLΔ syr^{sch} et$^{p\ mg}$ go (ℵ* add αυτοις, ℵ$^{a\ vid}$ del)... ς Ln εκηρυσσον cum AΠ unc^{9} (F -σσεν) al omn^{vid}, item *praedicabant* (c -*cate*) it vg syr$^{p\ txt}$ | μετανοωσιν cum BDL cop (c *praedicate ut paenit. agant*) ... ς μετανοησωσι cum ΛCAΠ unc^{9} al omn^{vid} (it [et. d] vg *ut paen. agerent*; c vide ante) :: cf 3, 12. 6, 8

13. εξεβαλλον cum NABL unc^{8} al pler it vg (it vg *eiciebant*, et. d; f vero om ινα μετανοωσιν usq εξεβαλλ.) syr^{utr} ... CDMΔ 33. al^{15} fere εξεβαλον | ηλειφον (et. a f g$^{1.2}$· vg): D b c ff^{2}· i q αλειψαντες omisso και sq (g^{1}· sic: *et unguebant oleo et mult. aegrot. sanabant*) | ελαιω: G ελαιον | D αρωστους | εθεραπευον (b d ff^{2}· i q *sanaverunt*; M 13. 28. 124. 346. 2^{pe} arm add αυτους): H al pauc εθεραπευοντο, item f g^{2}· *et unguebant oleo multos aegros et sanabantur*

14. ο βασ. ηρωδ. cum NABC*LAΠ unc^{8} al pl ff^{2}· g^{2}· (et^{vid} g^{1}· l) vg^{ed} (atque et. emm al) cop syr^{p} arm go ... C^{3}DF al mu a b c f i q am fu ing harl tol sax syr^{sch} aeth ηρωδ. ο βασ. Praeterea M 13. 69. 131. 346. al plus^{25} add την αχοην ϖ :: e Mt | ελεγεν cum NACLΔΠ unc^{9} al pler c f g^{1}· i q (et^{vid} g^{2}· l) vg cop syr^{utr} arm aeth go ... Ln ελεγον (D -γοσαν) cum BD 6. 271. a b ff^{2}· mt Aug$^{cons\ 2,91}$ („nisi quod Mc non quod Herodes dixerit, sed *dicebant*, inquit, *quia* etc; Mt vero de ipso Herode: *ait*, inquit, *pueris suis*“)::accommodatum ad sqq; Inprimis offendit ελεγεν ob v. 16 | BL ιωαννης | ο βαπτιζων (ff^{2}· g^{2}· om): DS 13. 28. 33. 69. 122. 346. ο βαπτιστης, item *baptista* a b c f i q (et^{vid} g^{1}· l) vg :: ut Mt | εγηγερται εκ νεκρ. c. NBDLΔ 33., item *surrexit a mortuis* it vg cop syr^{sch} arm aeth ... C ηγερθη εκ νεκρων, ς εκ νεκρ. ηγερθη cum Π^{mg} unc^{8} al pler; item go syr^{p} *a mortuis surrexit*; Ti εκ νεκρ. ανεστη cum AKΠ^{txt} 11. 28. 114. al plus^{10} Thphyl :: Mt et Lc ηγερθη απ. τ. (εκ) νεκρ. | ενεργ. αι δυν. (f g^{2}· am fu ing al *operantur* [am *inopinantur*] *virt. in illo*; i q *efficiuntur virt. in illo*; b *operatur virt. in eo*): KAΠ^{1} 33. al plus^{15} a ff^{2}· (*virtutes in illo efficiuntur*; c *virtutes per illum efficiuntur*) vg^{ed} (et emm al) syr^{utr} αι δυναμ. ενεργ. (:: ut Mt)

15. δε pri (et. Gb + 8z) cum NABCDEHKLSΔΠ (G vide post) al^{40} fere it vg cop syr^{p} go... ς om cum FMUV al sat mu^{vid} syr^{p} arm (G 33. al^{aliq} ab οτι pri ad οτι sec transiliunt)

ἔλεγον ὅτι Ἠλείαν ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. 16 [58.2] *ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη.*

17—29 Mt 14, 3—12 Lc 3, 19 s

17 [59.2] *Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν·* 18 *ἔλεγεν γὰρ*

---

15. *ηλειασ* cum B* (:: at alibi et. NADLΔ cf 8, 28. 9, 4 etc; Mt 27, 47. 17, 10 et alibi; de *ἡλ-* et *ἠλ-* cf ad Mt 11, 14) ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum NAB^{2}CDLΠ unc rell al omn^{vid} | *εστιν*: c *venerit*, ff^{2}· *venit* | *δε* sec: v* al plus^{25} fere om | *ελεγον* sec c. ABCDLΔΠ unc rell al pler f g^{1}·i q vg cop syrP al ... N 1. 28. 209. 2pe a b c ff^{2}· syr^{sch} arm om | *προφητησ* c. NBC*LΔ 1. 28. 33. 209. 2pe Or^{3,469} (sed var cdd)... ς add *εστιν*, Ln [*εστ.*] c. AC^{2}Π unc^{9} al pler a f g^{1}· q vg go cop syr^{utr} arm aeth ... D b c ff^{2}· i om *προφητ. ωσ*, item a om *ωσ εισ των προφ.* | *ωσ* (K *οσ*) cum NABC(et* et**)LΠ unc^{9} al^{150} fere f g^{1}· l q vg go cop syr^{sch} aeth Or^{3,469} (sed ed^{huet} *η ωσ*) ... ς *η ωσ* cum Δ 1. al pauc^{vid} syrP arm. Praeterea 33. (:: e Lc) pro *ωσ εισ* etc sic: *τισ των αρχαιων ανεστη*

16. *ο* ante *ηρωδ.* cum NABEFGHK^{2}LMSΔΠ al pl ... CDK*UV al^{45} fere cop om | *ελεγεν* (*dicebat*) cum NBCLΔ 33. f ... ς Ln *ειπεν* cum ADΠ unc^{9} al fere omn, item *dixit* a c ff^{2}· (sed b g$^{1.2}$· i q vg *ait*), item syr^{utr} | *ον* cum NBDL 1. 28. 33. 67. 124. 209. 2pe it vg syr^{utr} arm aeth (Or^{4,115}) ... ς (sed Gb^{0}) praem *οτι* cum ACΔΠ unc^{9} al pler cop go | *ιωαννην* (B *-αννην*) h. l. cum N^{c} ABCLΔΠ unc rell al pler c f ff^{2}· g$^{1.2}$· vg go Or^{4,115} ... N* *ιωαννησ* post *ουτοσ* (*ουτοσ ιωαννησ ηγερθη*, N^{a} *ουτοσ ιωαννησ, αυτοσ ηγ.*), item mm (*Iohannes hic a mortuis resurr.*); 1. 2pe a b i q *ιωαννησ* post *ουτοσ εστιν*, item cop syr^{utr} aeth ante *ον εγω απεκεφ.* ... D om (non cop, vide ante): hinc Gb^{00} | *ουτοσ* cum N*etc(vide ante) BDLA 69. 102. 346. (item x^{scr} *ουτοσ εστιν* omissis *ηγερθη*) c ff^{2}· g$^{1.2}$· vg (cop); similiter 33. f syr^{sch} etP mg vid Or^{4,115} *αυτοσ* (*ipse*) ... ς *ουτοσ εστιν· αυτοσ*, Ln *ουτ.* [*εστιν· αυτοσ*] cum ACΔΠ unc^{9} al pler a b i q (a i q *hic est iohannes hic*; b *ipse est ioh. hic*) go (*hic est, hic*) syrP arm | *ηγερθη* cum NBLA 33. 102. cop syr^{hr} ... ς Ln *ηγερθ. εκ νεκρων* (Latt *a mortuis*) cum AΔΠ unc^{9} al longe pl b c d f ff^{2}· q go syr^{utr} arm aeth, item D^{gr} 13. 28. 69. 124. 346. 2pe a g$^{1.2}$· i vg *εκ νεκρ.* (*a mortuis*) *ηγερθη*, item c al^{10} fere Or^{4,115} *ηγερθ. απο των νεκρ.* (:: cf Mt 14, 2. 17, 9.)

17. *αυτοσ γαρ* (A g^{2}· *δε*, b om) o (D 69. 346. y^{scr} al^{5} fere om) cum N* etc^{b}BCΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc; item AD etc... NC^{a}L cop go o *γαρ* | *και εδησεν* (syr^{sch} pers^{P} *εβαλεν*) *αυτον εν* (ς = Gb Sz add *τη* cum min ut vdtr pauc) *φυλακη* (A *εν φυλ. κ. εδησ. αυτ.*): D 13. 28. 69. 124. 346. a b f ff^{2}· i syr^{cod} arm *κ. εδησ. αυτ. και εβαλεν εισ* (2pe al? add *την*) *φυλακην* | *την γυναικα*: B haec add in mg | *οτι αυτ. εγαμησ.* (D a c f g^{1}· *εγ. αυτ.*, b q *duxerat eam uxorem*): i om (item g^{2}· om una cum toto versu 18.)

18. *ελεγεν*: K *-γαν* | o (D 28. y^{scr} 6pe al^{10} fere om) *ιωαν.* (B *ιωαννησ*) τ.

ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῴδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. 21 [εο. ς] καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρῴδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ

ηρωδη: 33. αυτω ο ιω. | οτι (a b l q go): D 28. 131. 7pe al5 c f ff2· g1· i vg aeth om :: ut Mt | σοι (et. Or3,471 Amb al): Dgr a σε | εχειν: 1. post γυναικα (33. αυτην pro τ. γιν. τ. αδ. σου :: ut Mt)

19. η δε ηρωδιας (ff2· g2 *herodes*, gat mm *herodis*) ενειχ. (D* ηνιχεν) αυτω: 33. om :: cf Mt | και pr: ℵ* om | ηθελεν cum ℵABC3DLΔΠ unc9 al omn vid f ff2· (item vid g1· 2· l) vg go cop ... Ln εζητει cum C* a b c d i q | αυτον αποκτ. (ita b f; DU 2pe a c i q [item rellvid] vg απ. αυτ.): C* αυτ. απολεσαι | ουκ: D* ουχ | ηδυνατο cum ℵBCDL unc8 al pler ... AKΔΠ al5 εδυνατ.

20. ιωαννην: B ιωαννην | ανδρα δικαιον: syrp mg *prophetam* | και αγιον: 1. al5 om; D add ειναι, item c (*virum esse iustum et sanctum*) g2· i (*vir. iust. esse et sanct.*) | και sec: B 102. om | ακουσας: 28. al plus80 ακουων, item *audiens* b f i go (contra ff2· g2· q vg *audito eo*, a c *cum audisset*) | πολλα etc: a f ff2· i vg *multa faciebat* ... b *quia multa faciebat*, g2· q *quod multa faciebat*; c (praegressis *et cum audisset illum*) *multa facere* | ηπορει cum ℵBL cop (cop *et audiebat multa ab eo et anxio erat corde*) ... ς Ln Ti εποιει cum ACDΔΠ unc rell al omnvid it vg syrutr go al

21. και γενομ. (D*gr add δε): 2pe a b c ff2· γενομ. δε (c ff2· *cum dies autem opp. accidisset*; b *facta autem opportuna die*; a *die autem opportuno*) | οτε (Ln edidit ὅ τε): D.a b f q vg om. Latt *herodes* (non praeposito *et*) *natali suo* (ita a b; q vg *natalis sui*; f *tempore natalis sui*); item c i (post *accidisset*) *natalis herodis fecit* etc (contra ff2· *et herodis natalis sui cenam fecit*) | γενεσιοις: Da γενεθλιοις (D* -χλιοις) | εποιησεν cum ℵBCDLΔ 13. 28. 69. 124. (item *fecit* it vg) ... ς εποιει cum AΠ unc9 al pler (syrutr) | αυτου sec: D 1. 131. 2pe a b f q (alvid, sed non c i) vg om | γαλιλαιας: syrp mg *civitatis*

22. και εισελθουσης (et. ℵc, sed ℵ* *ελθουσης*): Dgr 28. 69. a c ff2· εισελθ. δε (non item b d f g2· i q vg) | αυτης (a d ff2· g2· i q vg *ipsius*, et. δ; 1. 118. 209. b c f syrsch cop arm aeth go om) της cum ACΓΠ unc9 al fere omn itpl vg syrp ... ℵBDLΔ 2pe 238. αυτου (238. add της) :: teste Ios. antt. 18, 5, 4 nomen filiae Herodiadis erat *σαλωμη* | F alaliq ωρχησαμενης | ηρεσεν cum ℵBC*L 33. c ff2· cop arm (accedit Δ confuse: ηρωδιαδος. ορχησαμενην και. ρεσεν., non item δ)

Ἡρώδῃ καὶ τοῖσ συνανακειμένοισ. ὁ δὲ βασιλεὺσ εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃσ, καὶ δώσω σοι· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃσ δώσω σοι ἕωσ ἡμίσουσ τῆσ βασιλείασ μου. 24 καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντοσ. 25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺσ μετὰ σπουδῆσ πρὸσ τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆσ δῷσ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

... ς και αρεσασησ cum AC^{3}DΓΠ unc^{9} al pler a b f g^{2}· i q vg go (syr utr aeth) | ο δε βασιλ. ειπεν cum ℵBC*LΔ 33. (item g^{2}· q vg *rex ait*); item Ln ειπεν δε ο βασιλ. c. Δ cop (syr^{sch} aeth); c *tunc dixit rex* ... ς ειπεν ο βασιλευσ cum C^{3}DΓΠ unc^{9} al pler a b f ff^{2}· (i nil nisi *dixit*) go syr^{p} arm | αιτησον: ℵ (et 54^{ev}) αιτησαι | ο εαν (69. 237. al αν) θελησ (HL 118. 47^{ev} al θελεισ): D 1. 209. 238. 2^{pe} al pauc ο θελεισ (it vg *quod vis*), Δ ο εθελησ. Praeterea KΠ* al pauc post και δωσω σοι pon

23. και ωμοσεν (F ωμολογησεν :: e Mt) αυτη (haec 1. post βασιλ. μου pon) usq δωσω σοι: Γ 131. syr^{hr} om, item 1. om οτι ο εαν usq δωσω σοι. Alterutrum et. c* om (inde ab ειπεν τω κορ. usq με αιτησησ rescripsit c^{2}) | αυτη (b *illi mulieri*; D 28. 2^{pe} arm αιτη πολλα, a *illi multum*, d ff^{2}· i q gat *illi multa*): L (item 28. ap Sz) om | οτι ο εαν (69. 2^{pe} al αν) cum ℵACLΠ unc^{9} al pler it vg etc ... BΔ 124. 435. al pauc ο τι εαν (237. αν), item DG^{r} ει τι αν | με (y^{scr} 2^{pe} al μοι, HL 13. 69. al pauc b c l q vg cop om) αιτησησ (Δ al -σῃ, al -σεισ): AKΠ* al^{10} fere go arm αιτ. με | εωσ ημισουσ (K y^{scr} -σου, Π^{2} -σοσ, 8 36. Thphyl -σεωσ, f *usque ad dimidium*): LΔ εωσ ημισυ, D και το ημισυ, item b c ff^{2}· *etiamsi dimid.*, a d i q vg *licet dimid.*, g^{1}· *licet etsi dimid.*

24. και εξελθουσα (Δ ελθ.) cum ℵBLΔ 33. cop aeth; item c d g^{1}· i q (item vid ff^{2}· l) vg *quae cum exisset* ... ς Ln η δε εξελθ. cum ACDG^{r}ΓΠ unc^{9} al pler a b f (b f *exiit autem*, a *ad illa cum exisset*) go syr^{utr} | αιτησωμαι (Gb') cum ℵABCDGLΔ 28. 33. 124. 346. al^{5} ... ς αιτησομαι cum EFHKMSUVΓΠ al pl | B ιωαννου | του βαπτιζοντοσ cum ℵBLΔ 28. syr^{p} (:: ita nullus ap Mt). Item go sed fere ubique (et. Mt 11, 11 sq Lc 7, 20. 28.) eadem forma utitur ... ς Ln του βαπτιστου cum ACDΓΠ unc^{9} al fere omn it vg etc

25. εισελθουσα (ℵ^{c}): ℵ* s^{scr} ελθ. | ευθυσ cum ℵBCΔ 28. 33.; ς ευθεωσ cum AΓΠ unc^{9} al pler; item f ff^{2}· (al^{vid}) vg syr^{utr} arm aeth go ... DL 1. al pauc a b c i l q cop om | μετα σπουδησ (ita f ff^{2}· al^{vid} vg): D a b c i q om | προσ: H 131. εισ | ητησατο λεγ. (et. f al^{vid} vg go cop syr^{p} al): Da 1. 28. 118* 209. 2^{pe} a b ff^{2}· i q syr^{sch} arm ειπεν (a ff^{2}· i *dixit*, b q *ait*; syr add *illi*). Libere c *petit sibi dari caput* etc | θελω ινα (ita f al^{vid} vg): D 2^{pe} (item 60. om θελ. teste Wtst) a b ff^{2}· i q om | εξαιτησ (ff^{2}· ante ειπεν, item q cum ειπεν coniungit) δωσ μοι cum ℵBC*LΔ 2^{pe} a b (ff^{2}·) i q (item al^{vid}) vg cop syr^{sch} aeth ... ς μοι δωσ εξαυτησ cum AC^{2}ΓΠ unc^{9} al fere omn arm (syr^{p} *des mihi ex hac* addito c. ob. *hora*) ... D δοσ μοι omisso εξαυτησ. Item om y^{scr} al^{2} c

26 *καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν.* 27 *καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλ᾽ν αὐτοῦ.* 28 *καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.* 29 *καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.*

30 [61.8] *Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ* 30–33 Lc 9, 10 a Mt 14, 13 Io 6, 1 a

f (*ut des mihi*) go :: cf Mt | *επι πινακι*: D add *ωδε* :: e Mt | BD *ιωαννου* | *βαπτιστου* cum ℵABCD etc: L *βαπτιζοντος*

26 *και* pr: D^{gr} om | A 6^{pe} *γεναμενος* | *ο βασιλευς*: D^{gr} c ff^{2}· g^{2}· add *ως ηκουσεν* (*ut audivit*, sed g^{2}· *mox ut audivit*); similiter d i *et contristatus* (d add *est*) *rex mox audivit* (d *audiit*). | Nil add a b f q al^{vid} vg | *και τους*: D it (exc c) vg go *και δια τους* (c f ff^{2}· g^{2}· *propter iusiurandum* [g^{2}· *iuramentum*] *autem et* etc) | *ανακειμενους* cum BC*^{vid}LA 42. syr^{sch} ... ς Ln *συνανακειμ.* (ℵ *συνακειμ.*) cum ℵAC^{2}DΓΠ unc^{9} al omn fere :: ut Mt | *ηθελησεν*: Π* 1. 209. al pauc *ηθελεν* | *αθετησ. αυτην* c. ℵBCLA (7^{pe} e sil) ... ς Ln *αυτ. αθετ.* cum ADΓΠ unc^{9} al fere omn it (sed c *negare* pro *eam contrist.*) vg etc

27. *και* (ita b q cop syrP go al): D 2^{pe} a c f ff^{2}· g^{1}· i l vg (gat om) syr^{sch} *αλλα* | *ευθυς* cum ℵBCLA ... ς Ln *ευθεως* cum ADΓΠ unc^{9} al omn^{vid} ... c ff^{2}· g^{1}· i l vg om (non item a b f q gat) | *ο βασιλ.* (ΚΠ al pauc ante *αποστειλ.*): D 1. 28. 118. 251. a^{scr} 2^{pe} it vg om | *σπεκουλατορα* (D *σπεκολ.*, D* c^{scr} *-τοραν*) cum ℵABLΠ unc^{9} 1. 108. 124. 131. 157. al plus^{20} syrP ^{mg} ^{gr} ... ς *σπεκουλατωρα* cum Γ al sat mu | *ενεγκαι* cum ℵBCA (cop go) ... ς Ln Ti *ενεχθηναι* cum ADLΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg etc | *την κεφ. αυτου* (ΚΠ* al pauc *αυτου τ. κεφ.*, syr^{sch} *caput Iohannis*) ... Ln add [*επι πινακι*] cum CA al pauc c g^{1}· (non item a b f ff^{2}· i q) vg. Praeterea ℵ 33. a verbis *την κεφαλ. αυτου* transiliunt ad *τ. κεφ. αυτ.* v. sq

28. *και* (b f q *isque*) *απελθ.* cum BCLA 1. 28. 124. y^{scr} a b c f ff^{2}· i q (item *και* omisso *απ.* g^{1}· vg) cop^{schw} (cop^{wi} om *και απελθ. απεκ. αυτ. ε. τ. φυλ.*) syr^{sch} aeth ... ς *ο δε απελθ.* cum ADΓΠ unc^{9} al pler go syrP arm | *αυτου* (syr^{sch} aeth *Iohannis*; al pauc ante *τ. κεφ.*): D a om | *αυτην* pr: LA 1. n^{scr} b c q syr^{sch} arm Thphyl om, hinc Gb^{0} | *εδωκεν* sec: c 33. 53^{ev} cop^{cod} *ηνεγκεν* :: ut Mt | *αυτην* sec: D 33. 258. a c ff^{2}· i (non item b f q) vg syr^{sch} arm aeth om :: cf Mt

29. *και ακουσαντες* (ita a; it^{pler} vg *quo audito*): D 6^{pe} cop^{wi} *ακουσ. δε* (2^{pe} *οι δε μαθ. ακουσ.*) | *ηλθαν* cum BL 33. ... ς Ln *ηλθον* cum ℵAC DΓΠ unc^{9} al fere omn | *αυτον* (:: ut in Mt ex ℵ*B^{0} it^{2}) cum ℵ 346. ... ς Ln Ti *αυτο* (EFUΓ *αυτω*) cum ABCLΓΠ etc | *εν μνημ.* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵABCLΓΠ unc^{9} al pl ... ς (et. Wtst al) *εν τω μνημ.* c. D al non ita mu

ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 [62. 10] *καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.* 32 [63. 6] *καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.* 33 *καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺς πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς.*

---

30. *παντα οσα* (Gb′) cum ℵBCDELVΔ 1. 28. 33. 102. 131. al plus[30] it vg cop syr[sch] arm aeth ... ς *παντ. και οσα* cum ΑΓΠ unc[7] al pl go syr[P] | *εποιησαν* (Δ *-ησεν*) – *εδιδαξαν*: ΚΠ* al pauc *εδιδαξαν* – *εποιησ.* | *και* cum ℵ*C* 1. 271. 2[pe] al pauc it (exc c *et quomodo docuer.*) vg al ... ς Ln Ti *και οσα* cum ℵ[c]ABC[3]DLΔΓΠ unc[9] al pler cop syr[utr] al

31. *λεγει* cum ℵBCLΔ 33., item *ait* d itp[ler] vg ... ς Ln *ειπεν* cum ADΓΠ unc[9] al pler a (*dixit*) | *αυτοισ*: D 13. 28. 61. 69. 124. 238. 346. a b c i q (non item ff[2·] al? vg) add o $\overline{\text{ις}}$ | *υμεισ* (*vos* b q, non exprim f al? vg) *αυτοι* (1. 28. 56. 58. 209. b f l q vg cop arm om) *κατ ιδιαν*: D a c ff[2·] i *υπαγωμεν* (*eamus*; sed a add *seorsum*). Similiter syr[sch] *abeamus in desertum locum nos soli* | *εισ*: ℵ[c]LΔ *επ* | *αναπαυσασθε* (Gb′) cum ABCMΔ 40. 69. 108. 238. 346. 435. al[15] fere ... ς Ln *αναπαυεσθε* cum ℵDLΓΠ unc[8] al longe pl | *οι υπαγοντεσ*: C*?K al[10] fere (M?) om *οι* | *ευκαιρουν* (Gb′; LΔ *-ρουν*) cum ΝABEFGHLVΓΔ al pl ... ς *ηυκαιρουν* cum CKMs[sil]UΠ 1. 33. al sat mu ... D *ευκαιρωσ* (* *-ρουσ*) *ειχον* (d itp[ler] vg *nec manducandi spatium habebant*; a *nec cibum poterant capere*)

32. *και απηλθον* etc: D 66[mg] it (exc b *et abierunt in desertum loc. secreto*) vg *και αναβαντεσ εισ το πλοιον απηλθ. εισ ερ. τοπ. κ. ιδ.* | *απηλθον* cum ℵABDKLMSUΔΠ al pl (it vg, vide ante) cop syr[utr] etc: EFGHVΓ 13. 40. 69. 108. 124. al plus[30] *απηλθεν* | *εισ ερημ. τοπ. τω* (al pauc *εν τω* vel *εν*) *πλοι.* (1. *πλοιαρω*) cum ΑΓΠ unc[9] al pler syr[utr] aeth ... Ln *εν* (33. al om) *τω* (ℵ om) *πλοιω εισ ερ. τοπ.* cum (ℵ)BLΔ 13. (33.) 124. 346. al pauc cop arm :: ut Mt *εν πλοιω εισ ερ. τοπ.*

33. *ειδον* (D *-αν*) cum BDEFGH[2]UΓΠ[2] al ut vdtr pl ... ℵAB*KLMVΔΠ* al mu *ιδον* | *αυτουσ υπαγοντασ* sine additam cum ℵABDLΓΔΠ unc[9] al plus[130] it vg cop syr[P] arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *οι οχλοι* (:: cf ll pp) cum 13. 69. 124. al non ita mu (108. syr[sch] huc transp *πολλοι*) | *επεγνωσαν* cum ℵAB[2]LΓΔΠ unc[9] al pler ... Ln *εγνωσαν* cum B*D 1. 118. 209. | *αυτουσ* cum ℵAKLMUΔΠ al[70] fere f q cop syr[utr] aeth ... ς (= Gb) *αυτον* cum EFGHSVΓ al sat mu ... Gb Ln Ti plane om cum BD 1. 13. 28. 102. 118. 131. 209. al pauc a i l (al?) vg (item b *quos ut viderunt euntes cognoverunt multi*; c *et cognoverunt pedestres multi ab omnibus civitatibus et concurrerunt illuc* pro *και επεγνωσαν* usq finem versus) | *πεζη* (d *pedestre*, i *de pedestre*): L 131. 157. al pauc *πεζοι*, item it[pler] vg *pedestres* | *πασων των*: D *παντων* (d *de omnem civitatem*) | *και προηλθον* (LΔ 13. y[scr] *προσηλθ.*) *αυτουσ* (Δ *αυτοισ*) cum ΝBLΔ 13. 49[ev] y[scr] vg (item g[1. 2·] l?) cop arm, item D 28. 2[pe] b c ff[2·] i *και συνηλθον*

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. 35 καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γινομένης προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί

34–44 Mt 14, 14–21 Lc 9, 11–17 Io 6, 5–13 Mt 9, 36 8, 1 ss

(2pe ηλθον) αυτου (28. αυτω) (b *et convenerunt illuc*, c *et concurrerunt illuc*, ff2· i *et venerunt illuc*), item 1. *και ηλθον εκει* (omisso *εκει* post *συνεδρ.*) atque sic Gb, a *et venerunt* ... 209. 240. 244. Euthy om haec omnia post *συνεδραμ. εκει* ... ς (= Gb) Ti *και προηλθ.* (r al mu *προσηλθ.*) *αυτους* (r *αυτοι*, al pauc *αυτοις* vel *αυτω*, q om) *και συνηλθον* (69. *συνεισηλθ.*, A *συνεδραμον*) *προσ αυτον* cum AΓΠ unc9 al pl f q syrP aeth

34. *ειδεν* cum NABEFGHU al pl ... KLMVΓΔΠ al mu *ιδων* ... D 2pe *και ειδων* (2pe *ιδ.*) omisso *και* sq, item q *et videns*, i *videns* (a b ff2· ap Blanch *ut vidit*, c *cum vero Ies. vidisset turbam* omissis *και εξελθων*, ff2· ap Sab *et videns Ies.* etc omisso *εξελθ.*). Idque sine additam cum NBL 1. 20. 33. 69. 102. 124. 209. 2pe g1· cop arm ... ς add ο ις cum EFGHKMSVΔ al pl ff2· syrP; item praem ο ις AUΠ al plus30 c f i (*et exiens Ies. videns*) mm syrsch aeth, hinc Ln [ο ις] *ειδεν*, item add ο ις post *οχλον* D 253. a b l q vg | *πολυν* (c om): 33. al pauc a f ff2· (*turbas multas*) vg (sed non am fu al) post *οχλον* | D *εσπλαγνισθη*, K al *εσπλαχν.*, Γ* *ευσπλ.* | *επ αυτους* cum NBDF 245. 253. (item *super eos* b f i l q vg) ... ς *επ αυτοις* cum ALΓΔΠ unc8 al pler (a *eis*, c ff2· *illis*) :: ut Mt | ℵ* om *ωσ προβ.* (suppl^{c}) | *διδασκ. αυτ.* (et. itpler am fu al): AKΓΠ 2pe 11. 253. al pauc ff2· vg *αυτ. διδασκ.*

35. *και ηδη*: Dgr 2pe a *ηδη δε* | *γινομενης* (D *γειν.*) cum ND, item (*cum - fieret*; a *iam autem cum esset hora multa*) it vg ... ς Ln Ti *γενομενης* cum ABLΓΔΠ unc9 al omnvid | *προσελθοντ.* sine *αυτω* cum ℵ* 226* 235. al3 scr a i ff2· vid (al?) vg arm aeth, item cum A et cum DKΠ 157. 346. 2pe al10 fere b g2· ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ℵc BΓΔ unc8 al pler c q cop syrutr al | *οι μαθητ. αυτου*: A 1. 13. 28. 69. 209. 261. 282. 346. c arm om *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | *ελεγον* cum NBLΔ 33. cop ... ς Ln Ti *λεγουσιν* cum ADΓΠ unc rell al pler q (*accesserunt - et dicunt ei*; contra itpler vg *accesserunt - dicentes*). Praeterea DKΠ 157. 346. 2pe al10 fere b g2· q add *αυτω*, item A praem | Dgr om ὁ et *και* | *ηδη* sec: L 229. *η* (1. 7pe *και η ωρα ηδη πολλ.*)

36. *κυκλω*: D *εγγιστα*, item it vg *proximas* | *αγρους και* (D add *εισ τασ*) *κωμασ* (Dgr post *κωμ.* repetit *ινα*): 1, 209. al *κωμ. κ. αγρ.*, Δ om *και κωμ.* | *αγορασωσιν*: cscr al pauc *-σουσιν* | *εαυτοισ*: KL* yscr al pauc *αυτοισ*, M 33. 69. *εαυτουσ* | *τι* (ℵ *βρωματα τι*, cf it) *φαγωσιν* (Gb″) cum NBLΔ (item Dgr *τι φαγειν*) 28. 102. a d ff2· i (q *quos manducent*) cop, item c g2· l vg *cibos quos* (g2· *escas quas*) *manducent* ... ς Ti *αρτουσ* (2pe ante *αγορ. εαυτ.* pon; 1. 22* *καταλυσωσιν* pro *αγορ. εαυτ. αφτ.*)· *τι γαρ* (157. om) *φαγωσιν ουκ εχουσιν*, item Ln [*αρτουσ·*] *τι*

φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα.

[γαρ] φαγωσιν [ουκ εχ.] cum ΑΓΠ unc^{9} al pler b f syr^{utr} aeth arm (b *panem quod manducent, quia hic non habent*; f *panes, quia quod manducent non habent*; arm *quid manducent, quia hic manducare quicquam non habent*)

37. ο δε (et. cop syr^{utr} al; c *quibus Ies. dixit*; q *ipse autem*): D it^{pler} vg aeth και | αυτοισ pr (D a i add ο ις, item f ff^{2}· g^{2}· add ante ειπεν): AL 1. 33. om | και pr: 33. οι δε | αγορασωμεν (*emamus* d f g^{2}· i vg): L* 1. al^{15} Euthy αγορασομεν (*ememus* a b c ff^{2}· q tol; g^{1}· *emimus*) | δηναρ. διακοσ. cum ΝABLΔΠ unc^{8} al plus^{70} a b f g^{1}· i q am fu ing tol sax syrP ... ς διακ. δηναρ. c. DMΓ al mu c ff^{2}· g^{2}· vg syr^{sch} aeth arm :: ut Io | δωσωμεν cum ΝBD 13. 33. 69. 124. 229** 346., Ln Ti δωσομεν cum ALΔ 2P^{e} 7P^{e} al pauc; item *dabimus* it vg... ς δωμεν cum ΓΠ unc^{9} al pler | L αυτουσ φαγειν, 33. φαγ. αυτοισ (Ln αρτουσ; κ. δωσ. αυτ. φαγειν. et Ti αρτουσ, κ. δωσ. αυτ. φαγειν.). Praeterea 13. 69. 124. 346. add ινα εκαστοσ βραχυ λαβη :: ex Io

38. ο δε (et. c ff^{2}·): D 237. a f g^{2}· i q vg aeth και (b om) | αυτοισ: D b q add ο ις | αρτουσ εχετε cum ΝADΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{utr} arm ... Ti εχετ. αρτ. cum BLΔ aeth :: cf ad 8, 5 | ιδετε (Gb″) cum ΝBDL 1. 33. 102. 118. 240. 244. b c cop syr^{sch} arm^{zoh} aeth ... ς και ιδετ., Ln [κ.] ιδ. cum ΑΓΔΠ unc^{9} al pler a f ff^{2}· i q vg syrP | και (1. om) γνοντεσ (EFGUΠ* al γνωντ.): ℵ* κ. ελθοντεσ (ℵ^{c} γν.) | λεγουσιν cum ΝBLΓΔΠ unc rell al pler c vg cop syrP ... ADM^{mg} 13. 69. al^{10} fere a b f ff^{2}· i l q tol syr^{sch} arm aeth add αυτω, Ln [αυτ.] :: cf Mt | πεντε (et. b g^{2}· l vg, D ε): D 2P^{e} a c f ff^{2}· i q gat mm sax syr^{sch} cop add αρτουσ | D* δυω (infra β)

39. κ. επεταξ. αυτοισ (et. Or^{3,479} et ^{509}; Dgr om): D a b f g^{2}· mt (non item c ff^{2}· i q vg) add ο ις | ανακλινατ cum AB^{2}DLΓΔΠ unc^{8} al pler Or^{3,510} (παντασ ανακλ.), item f *facerent eos discumbere*, vg *accumbere facerent*; contra it^{pler} *discumberent* ... Ln ανακλιθηναι cum ΝB*G 1. 13. 28. 69. 2P^{e} al^{10} fere Or^{3,479} (πασιν ανακλ.) :: ut Mt | συμποσ. (L al^{6} om) συμποσ. (et. q *areas et areas* Or^{3,479}) : D κατα την συνποσιαν, item it^{pler} vg *secundum* (c *per*) *contubernia* (b add *sua*) ... a plane om | επι: B* εν | EFGΓΠ* al χλορω

40. ανεπεσαν cum ΝBEFGHMVΔ 1. 28. al mu ... ς Ln ανεπεσον cum ADK LSUΓΠ al pl (et. editum in Or^{3,479}) | πρασιαι πρασιαι (q *areas et areas*, i *convivia per contubernia*, f *per contubernia*, b d ff^{2}· l vg *in partes*, g^{2}· *omnes in partes*, c *plurimi*, a non expri): NLΔ al pauc om alterum | κατα bis cum ΝBD 2P^{e} cop (ipsum κατα servat interpres) ... ς ανα

41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 [65. 6] Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆ- 45—52 Mt 14, 22—33 Io 6, 15—21

cum ALΓΔΠ unc[9] al fere omn Or[3,479] (sed 33. al pauc a l Or om sec loc) :: ανα in Lc non fluct | ℵ κατ. εκατ. κ. κατα $\bar{\nu}$, D κατ. $\bar{\rho}$ κ. κατ. πεντηκ.

41. τους (D om) πεντε etc: Or[3,510] παλιν – αιταισ λεξεσιν οι τρεισ ευαγγελισται φασιν οτι λαβων τους πεντε αρτ. και τους δυο ιχθ. αναβλεψασ εισ τ. ουρ. ηυλογησεν. | ευλογησεν: LΔ 28. 262. 48[ev] c[scr] ηυλογ. | κατεκλασεν (L εκλασεν) et και εδιδου (:: ut Lc): ℵ* y[scr] κλασασ et εδιδου (ℵ[c] και εδιδου, per incuriam κλασασ non mutato); 33. (:: ex Mt) κλασασ εδωκεν τοισ μαθηταισ τους αρτους | τους (D b c add $\bar{\varepsilon}$, *quinque*) αρτους: q om | τοισ μαθηταισ cum ℵBLΔ 33. 102. al[5] d g[2·] cop arm ... ς Ln add αυτου cum ADE[gr]Γ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] aeth | παρατιθωσιν cum ℵ*BLM*ΔΠ* 42. 63. 122. 229. 251** 253. ... ς Ln παραθωσιν c. ℵ[c]ADM[2]Γ[2] unc[8] al pler (:: cf ad 3,12. 6,8 et 12) | αυτοισ: D κατεναντι αυτων, item it vg *ante* (sed c om) *eos* ... M* τω οχλω :: cf Mc et Lc, item Mc 8,6. Mt 15,36 | δυο: ND $\overline{\beta}$ | εμεριστεν (8 al pauc και εμερ., al pauc διεμερ., M[mg] al pauc παριθηκεν): Γ μερισε (i. e. -σαι)

42. παντεσ (33. arm[zoh] om) κ. εχορτ.: 1. 209[vid] κ. εχ. παντ.

43. κλασματων (ita ℵ 13. 69. 124. 209. 346, BLΔ -ματα, 1. om) δωδ. (ND $\overline{\iota\beta}$) κοφινων (LΔ -νους) πληρωματα cum ℵBLΔ 1. 13. 69. 124. 209. 346.... ς Ln κλασματων (28. -ατα, FU το περισσευον των κλ., 7[pe] c[scr] των περισσευοντων [c[scr] -σαντων] κλασμ., 33. τα περισσευματα των κλ., similiter a f ff[2·] g[1·] g[2·] i l vg *reliquias fragmentorum*; contra nil nisi *fragmentorum* b c d q) δωδ. κοφινους πληρεισ (v -ρεσ. Etiam it[pl] vg *cophinos plenos*, sed f i q om *plenos*) cum ADΓΠ unc rell al pler (it vg). Item cop *duod. cophin. fragmentor. plenos*, syr[sch] *fragmentor. duod. coph. plenos*, syr[p] *duod. cophin. plen. fragmentorum* :: cf Mt

44. ησαν: M* 111. om | τουσ (M add πεντε) αρτουσ cum ABLΓΔΠ unc[9] al pler c f cop syr[utr] aeth ... ℵ (c additurus erat τ. αρτ., sed το quod iam scripserat rursus delevit) D 1. 28. 118. 209. it[pler] vg arm Thphyl om (:: ut ll pp rell omnib) | πεντακισχ. c. ABDLΓΔΠ unc[9] al[150] fere it vg cop syr[utr] aeth ... ς (= Gb Sz) praem ωσει cum minusc vix mu, ℵ al ωσ vel (2[pe]) ωσπερ, item arm :: cf Mt (ex quo et. *praeter feminas et liberos* adsumpsere aeth[cdd])

45. ευθυσ cum ℵBLΔ 28. ... ς Ln ευθεωσ cum ADΓΠ unc[9] al fere omn (item editum in Or[3,482]). Praeterea D a b c ff[2·] g[2·] i q (non f l nec vg) add εξεγερθεισ | τουσ μαθητ. αυτου: Or[3,482] εχει δε τι πλειων το τουσ

ναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 [66.2] *καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.* 47 [67.4] *καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.* 48 *καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν*

μαθ. αυτου παρα τω μαρκω γεγραμμενον παρα το απλωσ τους μαθητασ. | D *ενβηναι* | *εισ το πλ.* cum ABDLΓΔΠ unc[9] al pler Or[3,462] ... ℵ 1. 33. 253. 2[pe] om *το* (:: cf ad Mt ubi B etc om *το*) | *προαγειν* (D[gr*] *προσαγ.*): D 1. 13. 28. 40. 69. 2[pe] al[15] fere Or add *αυτον*, item it (sed g[2·] *ut praecederent ante eos*) vg cop syr[sch] arm aeth :: ut Mt | *εισ το περαν*: 1. 118. 209. om | *προσ*: 1. 28. 209. 2[pe] Or *εισ* | *βηθσαιδαν* cum ℵBLΠ unc[9] al pler c f ff[2·] g[2·] q (*a bethsaida*) vg arm; item Γ al pauc *βιθσ.* ... A b (*a bedsaida*) *βηδσ.* et cop *bedsaida*, D al pauc a (*in contra bessaida*) i (*a bessaida*) *βησσ.*, Δ[gr] *βησ.*... Δ[gr] al[10] (et vide it[cdd]) *-σαιδα* | *εωσ αυτοσ*: D[gr] 2[pe] b *αυτοσ δε* ... Δ corrupte *εωσ ιδειν αυτον* sequente *απολυει* (*ὃ donec viderent eum dimittere*) | *απολυει* cum ℵBL (DΔ, sed de his vide ante) 1. ... E*KΓ 28. 69. al[25] *απολυσει* (2[pe] *απελυσε*) ... ς *απολυση* cum AE[2]FGHMSUVΠ al pl :: cf Mt

46. *απηλθεν*: 1. 209. *ανηλθ.*

47. *ην* (Δ om, per incuriam): D[gr] 1. 28. 209. 251. add *παλαι*, item *iam* a i (*iam erat*) g[2·] (*iam navis erat*) b (*esset iam factum*) | *εν* (K* om) *μεσω* (ita ℵBEFGHKM[2]UXΓΠ al pl; ALM*Δ al pauc *εμμεσω*) *τ. θαλασσησ*: D 2[pe] *εν μεση τη θαλασση* (it[pler] vg *in medio mari*) | *επι τησ γησ*: AU al[6] cop praem *ην*, item M al[2] add *ην*

48. *ιδων* cum ℵBDLΔ 49[ev] al pauc a b f ff[2·] q (al[vid]) vg cop ... ς *ειδεν* cum EFGHS[sil]UΓΠ[2] al pl; AKMVXΠ* al *ιδεν*, item (*videt* i, *invenit* c) syr[utr] arm aeth | *εν* (Δ praem *εν τω πλοιω*) *τω ελαυνειν* (et. f al[vid] vg): D *και ελαυνοντασ*, item 2[pe] a b ff[2·] i q *ελαυνοντ. κ. βασανιζ.*, *remigantes et laborantes* (c *in mari tribulari in tempestate remigantes*) | *ο ανεμ. εναντ.* (ℵA 1. 209. al[3] *εναντ. ο ανεμ.* :: ut Mt) *αυτοισ* (1. 209. om :: ut Mt): 13. 28. 69. 124. 346. c[scr] add *σφοδρα*, item 2[pe] post *εναντ.* | *περι* cum ℵBLΔ 102. 18[ev] 19[ev] (a, praegresso *cum vidisset*) ... ς *και περι* cum ADXΓΠ unc[9] al pler f ff[2·] q vg (etsi in his Latt praecessit *videns*) syr[utr] arm aeth (c post *contrarius* pergit: *et ipse solus erat super terram, et erat hora circiter quartam vigiliam noctis; venit ergo* etc; i post *contrarius*: *et erat hora circa quartam vigiliam noctis et venit* etc) 2[pe] b (praegresso *cum videret*) cop (ut b) *περι δε* | *ερχεται*: D a (*venit ambulans Ies.*) f (*venit ad eos Ies. amb.*) ff[2·] g[2·] i (non item b c q vg) syr[sch] add o $\overline{\text{ις}}$ (item 61. post *πρ. αυτ.*) | *πρ. αυτουσ*: D 2[pe] a b c ff[2·] i om | *περιπα. επι τ. θαλασσησ* (35. *εν τη θαλασση*): 1. *επ. τ. θα. περιπ.* | *και ηθελεν* (D *ηθελησεν*) *παρ. αυτουσ* (L *αυτοισ*): G om :: ut Mt

αὐτούς· 49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 [68.6] καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 [69.2] Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησα- [53—56 Mt 14, 34—36]

---

49. Dr al *ειδοντες* | *επι τ. θαλ. περιπατ.* cum ℵBLΔ 33. c^{scr} (:: idem ordo ap Mt sed fluct) ... ς Ln Ti *περιπ. επι τ. θαλ.* (:: at hic ordo et v. 48 et ap Ioh nec fluctuat) cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg cop syr^{utr} arm aeth | *οτι φαντ. εστ.* cum ℵBLΔ 33. (:: ap Mt praecedit *λεγοντες*) ... ς Ln Ti *φαντασμα ειναι* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg (Latt *putaverunt phantasma esse*) arm

50. *γαρ αυτ. ειδαν* (cum ℵB; ς Ln *ειδον* cum ΑΓΔΠ^{2} unc^{5} al pl, KLMXVΠ^{1} al *ιδον*): D 2^{pe} a b c ff^{2}· i q (non item f al? vg) om (c *et exclamantes omnes conturbati sunt*) | ο *δε* c. ℵBLΔ 33. c (*ipse autem dixit ad illos*) cop (2^{pe} *ευθ. δε* :: ut Mt) ... ς Ln Ti *και* c. ADXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} arm aeth | *ευθυς* c. ℵBLΔ ... ς Ln *ευθεως* c. AXΓΠ unc^{9} al pler ... D 33. c (vide ante) i om | *μετ αυτων*: D 33. a (*statimque allocutus est ad eos dicens*) c (vide ante) ff^{2}· (*et locutus est ad eos dicens*) i (ut ff^{2}·); 2^{pe} b (– – *locutus est illis dicens*) *αυτοις* | *και λεγει αυτοις*: D a b ff^{2}· i *λεγων* :: cf Mt | *θαρσειτε* (ita et. Mt): G al^{6} om (:: ut Io)

51. *προσ αυτους*: D 49^{ev} 2^{pe} a^{vid} c i q cop post *εισ το πλοι.* | *λιαν εκ περισσου* (a^{vid} d f $g^{1.2.}$ i q vg *plus magis*, c *magis plus*; b tantum *abundantius*, mm tantum *magis*) | *λιαν*: D^{gr} 1. 28. 2^{pe} b (vide ante) om, hinc Gb^{o} | *εκ περισσου* (1. *εκπερισσωσ*, D 2^{pe} *περισσωσ*) cum A(D) XΓΠ unc^{9} al pler (Latt vide ante) syr^{P} arm ... ℵBLΔ 102. syr^{sch} aeth om, hinc Gb^{o} | *εν εαυτοισ*: L al pauc *εν αυτοισ* | *εξισταντο* (D^{*} *εξεσταντ.*, 1. 118. 209. *εξεπλησσοντο*) sine additam cum ℵBLΔ 1. 28. 102. 118. 209. c i l (item^{vid} ff^{2}· $g^{1.2.}$) vg cop ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add *και εθαυμαζον*, Ln [*κ. εθαυμ.*] cum ADXΓΠ unc^{9} al pler a (*cum admiratione*) b f q syr^{sch} (*valde admirabantur et stupescebant apud seipsos*) syr^{P} arm aeth (:: cf Act 2, 7)

52. *τοισ αρτοισ*: Δ *τοισ αυτοισ*, δ *de his* | *αλλ ην* cum ℵBLM^{2}SΔ 33. al^{15} fere cop $syr^{P\ mg}$ (b *cor autem illorum obtusum erat*) ... ς Ln Ti *ην γαρ* cum ADM*XΓΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr^{sch} $et^{P\ txt}$ arm aeth | *αυτων η καρδ.* (Gb′ Sz) cum ℵABXΓΠ unc^{9} al longe pl ... ς *η καρδ. αυτ.* cum DLΔ 1. 69. al mu (it vg etc) | XΓ al *πεπορωμ.*, 1. al *πεπωρομ.*

53. *διαπερασαντεσ*: D 45. a b c ff^{2}· i q (non item f $g^{1.2.}$ l vg) add *εκειθεν* (sed i *Inde cum transfretassent*, a *Et inde cum transfr.*) | *επι την γην ηλθον* (28. 2^{pe} ante *επι*, Δ om) *εισ γε.* cum ℵBLΔ 28. 33. 2^{pe} ... ς Ln Ti *ηλθον* (al pauc *απηλθ.*) *επι* (χ 13. al^{4} *εισ*, item 69. omisso *την*) *την γην γε.* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler it (sed i *pervenerunt in terram*

ρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν. 54 *καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν* 55 *περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν.* 56 *καὶ ὅπου ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας*

omisso *γενν.*) vg cop syr^{utr} arm aeth sed cop arm om *την γην*) | *γεννη-* (D al pauc *γεννι-*) c. ℵABDLXΓΔΠ unc^{7} al pl a f g^{1}· am ing (al) cop ... ς *γενη-* c. NFH 69. al non ita mu c ff^{2}· g^{2}· vid q vg^{ed} et^{cdd} aliq | *-σαρετ* c. ℵAB^{2}LMΓΔ 33. al pm a ... B*ℵΧΠ unc^{6} al pl f g$^{1.2}$· q vg cop *-ρεθ* ... D b c ff^{2}· syr^{sch} *-σαρ* | *και προσωρμισθ.* (ℵ* *προσωρμηθησαν*, X al pauc *προσορμ.*, N add *εκει*): D 1. 28. 209. a b c ff^{2}· i q syr^{sch} arm pers^{s} (non item f g$^{1.2}$· vg go cop syr^{P} aeth) om :: cf Mt

54. *αυτων*: B* om | *ευθυς* cum ℵBLΔ 13. 28. 69. 72** ... ς Ln *ευθεως* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler | *επιγνοντες* (FUXΓ al *-γνωντες*): D 2^{pe} it vg cop syr^{utr} aeth *επεγνωσαν* (vide post) | *αυτον* cum ℵBDLNXΓΠ unc^{6} al pl it^{pl} vg cop syr^{P} aeth go ... AΘΔ 1. 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al^{20} fere c (*habitantes loci illius*) g^{2}· (*inhabitantes loci ill.*) gat (*viri loc. ill.*) syr arm arr pers^{P} add *οι ανδρες του τοπου εκεινου* (69. 238. al pauc om *εκειν.*), hinc Ln [*οι α. τ. το. εκ.*] :: e Mt

55. *περιεδραμον* (et *καὶ ηρξαντο*) cum ℵBLΔ 1. 13. 33. 69. 2^{pe} al plus^{6} item (vide supra) cop aeth syr^{sch} (*et cucurrerunt*) ... ς Ln Ti *περιεδραμοντες* (et *ηρξαντο*) cum ANXΓΠ unc^{9} al pler go; item D a *περιεδραμοντες δε*, 1. *και εκπεριεδραμοντες*, it vg *et circumcurrentes* (f al vg *percurr.*), syr^{P} *et cum cucurrissent* | *χωραν* cum ℵBDLΔ 33. cop (ipsum verbum *χωραν* habet) item *regionem* it^{pler} vg item syr^{sch} aeth go ... ς Ln *περιχωρον* (:: ut Mt) cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler, item b q (hi duo *confinem regionis illius*) syr^{P} arm | *επι* (a *super grabbatos*): ℵ *εν*, item it^{pler} vg | *τοισ*: D 1. 69. 209. 346. 2^{pe} al pauc om | *κραβαττοισ* (D *γραβ.*) cum AB*^{ma}DF^{2}GKMNUVΓΠ al pl b am ing, item ℵ *κραβακτοισ*, item B*?F*XΔ al c d f ff^{2}· i q vg^{ed} et^{cdd} aliq *κραβατοισ* ... ς *κραββατοισ* cum B^{2}EH al mu a | *τουσ κακ. εχοντασ*: D c^{scr} a b ff^{2}· q praem *παντασ* :: e Mt | *περιφερειν* (a b q *adferre*; syr^{sch} *adducere* τ. κακ. εχ. *ferentes eos in grabattis*, syr^{P} *adducere in grab. male affectos*): DM 1. c^{scr} al^{5} a b ff^{2}· i cop go catt^{comm} *φερειν* (*ferre*), sed D a b ff^{2} i cop ante [*παντασ*, vide ante] *τουσ κα. εχ.* | *οπου ηκουον* (ℵ *ηκουσθη* :: ut 2, 1): D c^{scr} a b ff^{2}· i q aeth *περιεφερον γαρ* (b ff^{2}· i q *autem*) *αυτουσ οπου αν ηκουσαν* (b q *ubicumq. audiebant*, a *ubicumq. audissent*, i *ubicumq. audierant*) | *οτι εστιν* cum ℵBLΔ 102. 2^{pe} al^{vid} syr^{sch} aeth go; item *eum esse* c f l vg, *illum esse* i, D a ff^{2}· *τον ιν* ειναι, b q *esse Iesum* ... ς Ti *οτι εκει εστιν* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler cop syr^{P} arm, item 1. 28. 209. *οτ. εστ. εκει.* Praeterea M^{2} add $\overline{\text{ις}}$, 48^{ev} o $\overline{\text{ις}}$

56. *οπου*: D *που*, 2^{pe} *οταν*, 1. 209. *οποτ'* | *εαν* cum ℵXΓΔ 33. al mu ... ς Ln *αν* cum ABDLNΠ unc^{9} al pl | *εισεπορευετο* cum ℵBDNXΓΠ unc^{6} al pler ... ALM al^{5} *εισεπορευοντο*, Δ *εισπορευονται* | *κωμασ* (F 282. *-μην*) - *πολεισ*: M 107. 262. aeth *πολεισ* (M* *-λιν*) - *κωμασ* | *εισ* sec cum ℵBD(vide post)FLΔ al^{10} fere it^{pl} vg syr^{P} arm ... ς Ln Ti om cum ANXΓΠ unc^{8} al pler b q cop go; item *εισ* tert cum ℵBDL^{2}Δ al^{6} a c f ff^{2}·

ἢ εἰσ πόλεισ ἢ εἰσ ἀγρούσ, ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ ἐτίθεσαν τοὺσ ἀσθενοῦντασ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII.

1 [70. 10] *Καὶ συνάγονται πρὸσ αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινεσ τῶν* Mt 15, 1–16 1–11
γραμματέων ἐλθόντεσ ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 καί ἰδόντεσ τινὰσ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖσ χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοισ, ἐσθίουσιν τοὺσ ἄρτουσ, – 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰσ χεῖρασ οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντεσ τὴν

---

g^{1} am mm Aug syrP arm go ... ς Ln Ti om cum ANΧΓΠ unc^{9} al pler b i q vg^{ed} ing al cop. Praeterea D a b ff^{2} g^{1} i q vg (non item c f) *αγρουσ* ante *πολεισ* (D *εισ αγρ. η εισ τασ πο.*) pon; L^{s} 1. 209. g^{2} syr om *η εισ αγρουσ* | *εν* (ℵ *η εν*) *ταισ αγοραισ*: D 2^{pe} b c (*ponebant infirmos suos in plateis*) f ff^{2} g$^{1.2}$ l i q vg (mm *et in plateas*) go syr^{utr} *εν τ. πλατειαισ*, a *in foro et in plateis* | *ετιθεσαν* cum ΝΒLΔ 18^{ev} 19^{ev} 49^{ev} .. ς Ln Ti *ετιθουν* cum ADΝΧΓΠ unc^{9} al pler | *τ. ιματ. αυτου*: Γ *αυτου τ. ιματ.* | *αψωνται*: ΗΚΝ al mu *αψωντ.* | *αν* (Ur *εαν*) cum ABL ΝΧΓΠ unc^{9} al pler ... ΝDΔ 1. 33. al^{5} om :: ut Mt | *ηψαντο* cum ΝΒDΕ^{gr} LΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2^{pe} a (*tetigerunt*) ff^{2} *tetigissent*) ... ς Ti *ηπτοντο* (Η *ηπτωντο*) cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler item *tangebant* b e d f i q al^{vid} vg syr^{utr} (:: ut *ηψαντο* ex Mt potest inlatum credi, ita *ηπτοντ.* propter *εσωζοντο* inferri poterat) | *αυτου*: D *αυτον*, a b ff^{2} i q (non item c f g$^{1.2}$) vg om | *εσωζοντο* (Ν 1. 69. al pauc *διεσωζ.*) cum ΝΑΒDL ΝΧΓΠ unc^{9} al pler itp^{ler} vg syr^{utr} ... Δ *διεσωθησαν* (:: ut Mt), 33. 2^{pe} *εσωθησαν*, a *sanati sunt*

VII. 1. *οι*: 1. 2^{pe} om | *ελθοντεσ* (a b f *qui venerant*, q *qui veniebant*, c vg *venientes*; ff^{2} i om): Ν *οι ελθ.*

2. *ιδοντεσ* (itp^{ler} d vg *cum vidissent*, b q *cum viderent*): D^{gr} *ειδοτεσ* | *οτι* (Δ *ειπον οτι*, et. *δ*) *κοιναισ – εσθιουσιν* cum ΝΒLΔ 33. (cop syr^{sch}) ... ς Ln Ti *κοιναισ – εσθιοντασ* cum ADΝΧΓΠ unc^{9} al pler a (*edentes*) go; contra b c d f ff^{2} g^{2} i q al^{vid} vg *manducare* | *κοιν. χερσ. τ. εστ. ανιπτ.*: b c syr^{sch} aeth nil nisi *non lotis manibus* | *τουσ* (cum ΝΒDLΝΔ 13. 33. 69. 124. 346. 2^{pe}; ς om cum ΑΧΓΠ unc^{9} al pler) *αρτουσ*: al^{10} fere b c d ff^{2} l q mt syr *αρτον* (:: ut Mt). Idque sine additam cum ΝΑΒΕGΗLV ΧΓΔ (cum spatio) al plus^{25} b cop aeth go ... ς (= Gb Sz) add *εμεμψαντο* cum FΚΜΝSUΠ al pl, D *κατεγνωσαν*, item *vituperaverunt* itp^{ler} vg syr^{utr} arm

3. *πυκνα* (*crebro*) cum ℵ f g$^{1.}$ (*prius crebro*) g$^{2.}$ l vg go cop (syr^{utr} *sedulo*, aeth *intense*) ... ς Ln Ti *πυγμη* cum ABLΝΧΓΠ (D *πυκμη*, d *primo*) unc^{9} al omn^{vid} syrP mg gr Or^{3,494} (exscribit textum nullo addito commentario), item *pugillo* c ff^{2} i q; a *momento*, b *subinde* ... Δ om | *νιψωνται*: ΕΝ al pauc *νιψοντ.* | *ουκ εσθιουσιν* (Γ *-ιωσιν*): DM^{2} al^{4} a b c ff^{2} i (non

παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων – 5 [71.6] καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
Es 29,13 ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέ-

---

item f g^{1} l q vg) aeth arm add *αρτον* vel (ita μ^{2} al^{3}) *τον αρτον* (c *panem suum*) | *την παραδοσιν* (D*corr *-σιαν*, EHLMΓ al mu *-δωσιν*): F om

4. *απο* (*απο* cum ℵNXΓ unc^{9} al longe pl; Ln Ti *απ* cum ABDLΔΠ al mu $Or^{3,494}$) *αγορασ*: D add *οταν ελθωσιν*, item c^{scr} *δε οταν εισελθωσιν*. Similiter *cum venerint* (c *cum a foro venerint*) a b c ff^{2} i l q, f tol vg^{sixt} arm (*et redeuntes a foro* f) *redeuntes* vel *venientes* | *βαπτισωνται* cum ADE*^{corr}GHMSUVΓΠ· al pl (a *nisi baptizati fuerint*; it^{rell} vg *nisi baptizentur*) $Or^{3,494}$; item ℵNX al *βαπτισονται*, E*FΔ al *βαπτιζωντ.*, L al *βαπτιζονται* ... ΝΒ 40. 53. 71. 86. 237. 240. 244. 259. g^{scr} Euthym *ραντισωνται* | *α παρελαβον* (B *απερ ελαβον*): D add *αιντοισ* (c d f ff^{2} g^{2} i q al^{vid} vg *quae tradita sunt illis servare*; contra a *quae acceperunt tradita*, b *quae accep. tenere*) | *κρατειν*: D *τηρειν* (it^{pler} vg *servare*; b *tenere*, a non exprim) | *χαλκιων* cum ℵBDXΓΔΠ unc^{9} al pler ... AL al^{30} fere (et. editum in $Or^{3,494}$) *-κειων*. Idque sine additam cum ℵBLΔ 102. 48^{ev} z^{scr} cop ... ς Ln Ti add *και κλινων* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} go arm Or

5. *και επερωτ.* (Gb′) cum ℵBDL 1. 33. 209. 2^{pe} it (exc f) vg cop syr^{sch} aeth ... ς *επειτα επερωτ.* cum AXΓΠ unc^{9} al pler f syrP arm go ... Δ *επειτα* (cum spatio) *Και επερ.* | Δ om *και οι γραμμ.* (in Δ *επειτα* usq *και οι γραμ* rescripta sunt) | *διατι* cum ℵABLXΓΠ unc^{9} al pler b f q al^{vid} vg rell pler ... DΔ 13. 28. 69. 124. 2^{pe} c^{scr} a ff^{2} g^{2} i praem *λεγοντεσ* (item c *et interrogantes – dicebant*) | *ου περιπατ. οι μαθ. σου* cum ℵBLΔ 33. 49^{ev} al pauc cop aeth ... ς Ln *οι μαθ. σου ου περιπατ.* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} arm go (:: cf Mt) | *παραδοσιν*: HΓ al *-δωσιν* (ut EH al v. 8.) | *αλλα κοιναισ* cum ℵ*BD 1. 28. 33. 118. 209. 2^{pe} a (*immundis*) g^{2} i q al^{vid} vg (hi *communibus*) cop arm arP $pers^{w}$ ... ς (= Gb) *αλλα* (Γ al *αλλ*) *ανιπτοισ* cum ℵ^{c}ALXΓΔΠ unc^{9} al pler b c f ff^{2} syr^{utr} go ... 13. 69. 124. 346. *αλλα κοιναισ χερσιν ανιπτοισ* | *χερσιν*: D 28. *ταισ χερσ.* | *τον*: KΠ al^{10} om

6. *ο δε* cum ℵBLΔ 33. 102. cop syr^{sch} aeth $pers^{p}$ ... ς Ln add *αποκριθεισ* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg go syrP arm :: ut Mt | *καλωσ* cum ℵBLΔ 33. 102. a c f ff^{2} i l vg syr^{sch} aeth ... ς Ln *οτι καλωσ* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler b q syrP arm go (cop) | *επροφητευσεν* cum ℵB*DLΔ 1. 13. 33. 124. 346. a^{scr} ... ς *προεφητ.* c. AB^{2}XΓΠ unc^{9} al pler | *ησαιασ* (*ἡ-* ita EFKLMΠ al pl; it vg *esaias* vel *isaias*: hinc Ln *ἡ-* ubique) *περ. υμων*: A al pauc g^{2} cop syr^{sch} (g^{2} syr *Esai propheta*) *περ. υμ. ησ.* :: ut Mt | *των*: D om | *ωσ γεγραπται*: D i *και ειπεν*, c ff^{2} *dicens* (g^{2} *di-*

γραπται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ

Ex 20, 12 21, 16

---

cens ante *hypocritis* habet, sed pergit *sicut script. est*), 1. 2pe arm ωσ ειπεν, a b *qui dixit* | οτι cum NBL (al?) syrsch ... ς Ln Ti om cum ADXΓΔΠ unc9 al omnvid it vg etc | ουτ. (a ff2· om) ο λαοσ cum NALXΓΔΠ unc9 al omnvid cop syrP arm go ... Ln ο λα. ουτ. (:: ut Mt et LXX) cum BD b c f g1· i l q vg syrsch. Cf Clemrom 1,15: λεγει γαρ που· ουτοσ ο λα. τοισ χειλ. με τιμα, η δε καρδ. αυτων πορρω απεστιν απ εμου. | τιμα (et. d f ff2· g1· i q vg): Dgr a b c αγαπα (aeth *honorant me et amant me*) | αυτων: M al5 fere αυτου | απεχει (et. LXX): D αφεστηκεν (sequente αφ), L 2pe (Clemrom vide ante) απεστιν, Δ απεστη, a b c d f g1·2· i l q vg (et. am al) *est*, fu emm ing mt *abest* (item ff2· ap Blanch. sed ap Sab. *longe habetis a me*)

7. διδασκαλιασ: 69corr recens a c f g1· i (non item b ff2· q) vg (sed non am fu ing al) add και

8. αφεντεσ cum NBLΔ* 102. 124. cop arm aeth, item (sed vide post) D 28. 2pe 8pe a b c ff2· i q ... ς Ti add γαρ cum AXΓΠ unc9 al pler f l vg syrutr go | ανθρωπων sine additam cum NBLΔ 1. 102. 209. 251. (item 17gr etlat sed om et. v. 9.) cop armcdd omn ... ς Ln (seded min [βαπτ. - ποιειτ.]) Ti add βαπτισμουσ (Δ -σμου, a d f ff2· i *baptizantes* ac pergunt *urceos et calices*) ξεστων και ποτηριων και αλλα (Δ al pauc om) παρομοια τοιαυτα (al pauc om; al singg transp) πολλα (al om) ποιειτε (syrsch aeth persP om; FKΠ al vg ante πολλα pon) cum AXΓΠ unc9 al pler f l vg go syrutr aeth armusc; item D 28. 2pe 8pe a b c ff2· i q ante αφιεντεσ sic: βαπτισμουσ (*baptizantes* vide ante; contra b c q *baptismos*) ξεστ. κ. ποτηρι. (2pe 8pe 28? πο. κ. ξε.) και αλλα παρομ. α (*quae* a ff2· i q, non exprim b c, nec magis habent 28. 2pe 8pe) ποιειτε τοιαυτα πολλα (28. 2pe om; 8pe παρομ. τοι. πολλ. ποιειτ.)

9. και ελεγεν αυτοισ: Bbentl (non itemmai) 28. om | εντολην: Δ βουλην | τηρησητε (B 15ev τηρητε) (et. vg *servetis*, item syrP aeth copvid): Dgr (d *tradatis*) 1. 28. 209. a b c f ff2· i q (hi omnes *statuatis*, item Cyp Hier Zen) syrsch arm govid στησητε (Gb'') :: cf Rom 3,31. 10,3

10. μωυσησ cum NBDKMΔΠ al sat mu ... ς μωσησ cum ALXΓ unc7 al pl. Praeterea cf ad Mt 8,4. Mc 1,44 et alibi | σου sec: D 13. 69. 271. al pauc arm om | D τελευτειτω (d *morietur*; contra it vg *moriatur*)

11. εαν pr (al pauc praem οτι): Δ 33. (sed 33. om ανθρωπ.) οσ αν :: cf Mt | τ. πατρι (et. b f alvid vg syrP arm): D 2pe al5 fere a c ff2· g2· i q go cop syrsch aeth Avit add αυτου | τη (Δ nscr* om) μητρι: K al10 fere

μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, 12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, 13 ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ
17—23
Mt 15, 12—20 κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. 17 [12. 6] Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον

---

cop syrsch aeth (non item it vg go syrP arm) add *αυτου* | *κορβᾶν*: sed ΕΚΜΓΠ al mu *κορβάν* | *ο εστ. δωρον*: syrsch aeth om | *ο* (Δ 69. 346. al pauc om) *εαν* (D *αν*) | *εξ εμου*: D *εξ ε* supra lineam suppletum habet (item v. 9 *εν* in *εντολην*)

12. *ουκετι* (Dgr *ουκ εν* confusis Τ Ι et Ν?, al pauc a syrsch cop *ουκ*) cum ℵBDΔ 1. 13. 28. 69. 102. 346. 2pe 7pe a b c ff2· i q cop aeth ... ς Ti praem *και* cum AΧΓΠ unc9 al pler f g2· vg go syrutr arm, item L *οτι* | *αυτον*: Γ *αυτω* | Δ om *τω πατρ. η τ. μητρ.* | *πατρι* cum ℵBDLΓ 28. 69. 240. 244. 245. 346. 2pe a b c i q arm Avit ... ς Ti add *αυτου* cum AΧΠ unc9 al pler f ff2· g2· l vg go cop syrutr aeth | *μητρι* cum ℵBDL 1. 13. 28. 56. 69. 240. 244. 346. 2pe it yg arm Avit ... ς Ti add *αυτου* cum AΧΓΠ unc9 al pler syrutr aeth go :: cf Mt

13. *τον λογον*: 1. *την εντολην* | *τη παραδοσει* (FMΓ al mu *-δωσει*) *υμων* (et. f al? vg): D a b c ff2· g2· i n q sax syrP mg add *τη μωρα* | Δ *παραδεδωκατε* | *τοιαυτα* (Dgr *τα αυτα*, De praem *ται*, quo videtur *τοι* pro *τα* repositurus fuisse; zscr *ταυτα*, b *ista*): cum ABDLMsΧΓΠ unc9 al pler it vg etc: ℵM* 1. 13. 69. al plus5 post *πολλα* pon, Δ hharl scr plane om

14. *παλιν* (Gb') cum ℵBDLΔ a (post *turbam*) b ff2· g1. 2· i l n q (om male *προσκαλ.*) vg cop aeth syrP mg ... ς *παντα* (yscr *απαντ.*) cum AΧΓΠ unc9 (Γ al pauc syrsch praem o $\overline{\text{ις}}$) al pler f syrsch etP txt arm go ... 235. 238. 2pe (fscr* o $\overline{\text{ις}}$ pro *πα.*) c om | *ελεγεν* (itpler vg *dicebat*; a n syrsch *dixit* :: ut Mt): B 59. *λεγει* | *ακουσατε* cum BDHL 2pe al pauc ... ς *ακουετε* (:: ut Mt) cum ℵAΧΓΔΠ unc8 al pler | *μου*: Δ om :: ut Mt | *παντες* (H *παντα*) cum ABDΧΓΠ unc9 al pler it vg syrutr etc: ℵLΔ al8 cop om :: ut Mt | *συνετε* cum BHLΔ 238; D *συνιτε* ... ς *συνιετε* (:: ut Mt) cum ℵAΧΓΠ unc8 al fere omn

15. *ουδεν*: Dgr* *ουδ* | *εισ* (ℵc): ℵ* *επ* | ο (Δ a n ante *εισπορ.*) *δυν. κοινωσ. αυτον* (*κοι. αυτ.* cum ℵLΔ, vide et. B Aug; ς Ln Ti *αυτ. κοι.* cum ADΧΓΠ unc9 al pler it vg; 2pe om *αυτ.*) ... B *το κοινουν αυτον*, Aug *coinquinans eum* | *τα εκ του ανθρ.* (cop *ex ore hominis*) *εκπορευ.* cum ℵBDLΔ 33. 2pe it vg go cop aeth persP ... ς *τα εκπορ. απ* (al pauc *εξ*) *αυτου* (al8 om *απ αυτ.*) cum AΧΓΠ unc9 al pler syrutr arm Aug· | *εστιν τα* cum ℵBLΔ 102. 2pe 48ev 49ev hharl scr al pauc coppetr etsch (item copwl etdz sed om et. *εστ. τα κοι. τ. ανθρ.*) ... ς Ln Ti praem *εκεινα* (:: cf v. 20.) cum ADΧΓΠ unc9 al pler it vg etc | *τον*: B om

ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. 18 *καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι,* 19 *ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα;* 20 *ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.* 21 *ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπο-*

---

16. ς Ln Ti hunc versum ita exhibent: *εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω* cum ADXΓΔ^{corr*}Π unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} arm aeth (catt^{com} g^{1} *o ἐχων ωτα* etc) (48^{ev} 49^{ev} transpon ad finem insequentis lectionis ecclesiasticae), sed om cum ℵBLΔ* 28. 102. cop

17. *εισηλθεν* (8 evglstaria syr^{sch} pers^{p} sax add *ο ις*) cum ABDXΓΔΠ etc: ℵU 131. 435. al^{10} fere cop^{wi} *εισηλθον* | *τον οικον* cum ℵΔ al^{5} fere, item D 2^{pe} al pauc *την οικειαν* (-*ιαν*) ... ς Ln Ti om *τον* cum ABLXΓΠ unc^{9} al pler | *επηρωτων* (X *επερωτ.*, 1. 33. al *επηρωτησαν*, c syr^{sch} *interrogaverunt*): M *και επηρ.* | *αυτου*: Δ arm om | *την παραβυλην* (G*b*') cum ℵBDLΔ 33. (item 38. ap Wtst?) it vg ... ς *περι της παραβολης* cum AXΓΠ unc^{9} al pler go (etc)

18. *ουτως* cum ℵ^{c}ABDLXΓΠ unc^{7} (et sv ?) al pm... ς *ουτω* cum ℵ*Δ etc | *ου νοειτε* c. ABDXΓΠ unc^{8} al pl it^{pler} vg syr^{sch} ep^{t} txt cop go al... ℵLUΔ 1. al^{20} fere f syr^{p} ^{mg} *ουπω νο.* (:: eodem modo lectio fluct in Mt, nec certum est utrum scripserint evglstae, nisi quod *ουπω νοειτε* utroq loco ad Mt 16,9 Mc 8,17 conformatum vdtr) | *εξωθεν*: Δ om | *εισ τ. ανθρωπον* (cop *in os hominis*): ℵ om | *ου δυν. αυτ. κοινωσαι*: ℵ *ου κοινοι τον ανθρωπον* (::potest lectio vulgata *εισ τον ανθρ.* etc ad priora conformata credi; vix enim Sinaitica lectio ex sqq fluxit)

19. *οτι ουκ*: D a b i n q (non item c f ff^{2}· g$^{1.2.}$ l? vg) (go *nam non intrat*) *ου γαρ* | *εισπορευεται*: D *εισερχεται* | *αυτου* (al pauc om) *εισ τ. καρδιαν*: DΔ (it vg etc) *ε. τ. κα. αυτ.* | *αλλ*: AΔ 69. *αλλα* | *εισ τον* (8 1. al pauc om) *αφεδρωνα* (Γ al *αφαιδρ.*, X al *-δρονα*): D *εισ τον οχετον* (it vg *in secessum*) | *εκπορευεται*: ℵ al^{5} *εκβαλλεται* :: ut Mt, D *εξερχεται* | *καθαριζων* cum ℵABEFGHLSXΔ 1. 13. 28. 69. 124. y^{scr} 2^{pe} al mu Or 2, 494 (*αλλα το εξερχομενον εκ τ. στομ., και μαλιστα επει κατα τον μαρκον ελεγε ταυτα ο σωτηρ· καθαριζων παντα τα βρωματα*) (Greg taum 38 *ο σωτηρ ο παντα καθαριζων τα βρωματα*) ... ς *καθαριζον* cum KMUVΓΠ al pl ... D^{gr} go. (*et in exitu exit, purgat omnes escas*) *καθαριζει*, z^{scr} *και καθαριζει*, i *et purgat* (contra a b c d f ff^{2}· g$^{1.2.}$ l? n q vg *purgans*). Post *τα βρωμ.* a n add *et exit in rivum*

20. *ελεγεν* (D^{gr}F *-γον*) *δε οτι το*: syr^{sch} pers^{p} *το δε* | *το* (ℵ* om) – *εκπορευομενον* (et. D^{gr}): it (et. d) vg *quae* (c *quaecunque*) – *exeunt* | *εκεινο*: D it vg *εκεινα*

21. *των ανθρωπων* (M *του ανθρωπου*, 1. 209. om): Δ 28. post *διαλογισμ.* pon | *οι* (D* om) *κακοι* (241. *πονηροι*): 225. 237. om

φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα.

[γαρ] φαγωσιν [ουκ εχ.] cum ΑΓΠ unc^{9} al pler b f syr^{utr} aeth arm (b *panem quod manducent, quia hic non habent*; f *panes, quia quod manducent non habent*; arm *quid manducent, quia hic manducare quicquam non habent*)

37. ο δε (et. cop syr^{utr} al; c *quibus Ies. dixit*; q *ipse autem*): D it^{pler} vg aeth και | αυτοις pr (D a i add ο $\overline{\text{ις}}$, item f ff^{2}· g^{2}· add ante ειπεν): AL 1. 33. om | και pr: 33. οι δε | αγορασωμεν (*emamus* a b c ff^{2}· q tol; g^{1}· *eminus*) | δηναρ. διακοσ. cum ΝABLΑΠ unc^{8} al plus^{70} a b f g^{1}· i q am fu ing tol sax syr^{p} ... ς διακ. δηναρ. c. DMΓ al mu c ff^{2}· g^{2}· vg syr^{sch} aeth arm :: ut Io | δωσωμεν cum ΝBD 13. 33. 69. 124. 229** 346., Ln Ti δωσομεν cum ALA 2^{pe} 7^{pe} al pauc; item *dabimus* it vg... ς δωμεν cum ΓΠ unc^{9} al pler | L αυτους φαγειν, 33. φαγ. αυτοις (Ln αρτους; κ. δωσ. αυτ. φαγειν. et Ti αρτους, κ. δωσ. αυτ. φαγειν.). Praeterea 13. 69. 124. 346. add ινα εκαστος βραχυ λαβη :: ex Io

38. ο δε (et. c ff^{2}·): D 237. a f g^{2}· i q vg aeth και (b om) | αυτοις: D b q add ο $\overline{\text{ις}}$ | αρτους εχετε cum ΝADΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{utr} arm ... Ti εχετ. αρτ. cum BLΔ aeth :: cf ad 8,5 | ιδετε (Gb'') cum ΝBDL 1. 33. 102. 118. 240. 244. b c cop syr^{sch} arm^{zoh} aeth ... ς και ιδετ., Ln [κ.] ιδ. cum ΑΓΔΠ unc^{9} al pler a f ff^{2}· i q vg syr^{p} | και (1. om) γνοντες (EFGUΠ* al γνωντ.): ℵ* κ. ελθοντες (ℵ^{c} γν.) | λεγουσιν cum ΝBLΓΔΠ unc rell al pler c vg cop syr^{p} ... ADM^{mg} 13. 69. al^{10} fere a b f ff^{2}· i l q tol syr^{sch} arm aeth add αυτω, Ln [αυτ.] :: cf Mt | πεντε (et. b g^{2}· l vg, D $\overline{\varepsilon}$): D 2^{pe} a c f ff^{2}· i q gat mm sax syr^{sch} cop add αρτους | D* δυω (infra $\overline{\beta}$)

39. κ. επεταξ. αυτοις (et. Or^{3,479} et ^{509}; D^{gr} om): D a b f g^{2}· mt (non item c ff^{2}· i q vg) add ο $\overline{\text{ις}}$ | ανακλιναι cum AB^{2}DLΓΔΠ unc^{8} al pler Or^{3,510} (παντας ανακλ.), item f *facerent eos discumbere*, vg *accumbere facerent*; contra it^{pler} *discumberent* ... Ln ανακλιθηναι cum ΝB*G 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al^{10} fere Or^{3,479} (πασιν ανακλ.) :: ut Mt | συμποσ. (L al^{6} om) συμποσ. (et. q *areas et areas* Or^{3,479}) : D κατα την συνποσιαν, item it^{pler} vg *secundum* (c *per*) *contubernia* (b add *sua*) ... a plane om | επι: B* εν | EFGΓΠ* al χλορω

40. ανεπεσαν cum ΝBEFGHMVΔ 1. 28. al mu ... ς Ln ανεπεσον cum ADK LSUΓΠ al pl (et. editum in Or^{3,479}) | πρασιαι πρασιαι (q *areas et areas*, i *convivia per contubernia*, f *per contubernia*, b d ff^{2}· l vg *in partes*, g^{2}· *omnes in partes*, c *plurimi*, a non expri): ΝLΔ al pauc om alterum | κατα bis cum ΝBD 2^{pe} cop (ipsum κατα servat interpres) ... ς ανα

41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 [65. 6] Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆ- 45—52 Mt 14, 22—33 Io 6, 15—21

---

cum ALΓΔΠ unc[9] al fere omn Or[3,419] (sed 33. al pauc a l Or om sec loc) :: ανα in Lc non fluct | ℵ κατ. εκατ. κ. κατα ν̄, D κατ. ϱ̄ κ. κατ. πεντηκ.

41. τουσ (D om) πεντε etc: Or[3,510] παλιν – αιταισ λεξεσιν οι τρεισ ευαγγελισται φασιν οτι λαβων τουσ πεντε αρτ. και τουσ δυο ιχθ. αναβλεψασ εισ τ. ουρ. ηυλογησεν. | ευλογησεν: LΔ 28. 262. 48[gv] c[scr] ηυλογ. | κατεκλασεν (L εκλασεν) et και εδιδου (:: ut Lc): ℵ* y[scr] κλασασ et εδιδου (ℵ[c] και εδιδου, per incuriam κλασασ non mutato); 33. (:: ex Mt) κλασασ εδωκεν τοισ μαθηταισ τουσ αρτουσ | τουσ (D b c add ε̄, *quinque*) αρτουσ: q om | τοισ μαθηταισ cum ℵBLΔ 33. 102. al[5] d g[2] cop arm ... ς Ln add αυτου cum ADΘ[gr]ΓΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] aeth | παρατιθωσιν cum ℵ*BLM*ΔΠ* 42. 63. 122. 229. 251** 253. ... ς Ln παραθωσιν c. ℵ[c] ADM[2]ΓΠ[2] unc[8] al pler (:: cf ad 3,12. 6,8 et 12) | αυτοισ: D κατεναντι αυτων, item it vg *ante* (sed c om) *eos* ... M* τω οχλω :: cf Mc et Lc, item Mc 8,6. Mt 15,36 | δυο: ND β̄ | εμερισεν (8 al pauc και εμερ., al pauc διεμερ., M[mg] al pauc παρεθηκεν): Γ μερισε (i. e. -σαι)

42. παντεσ (33. arm[zoh] om) κ. εχορτ.: 1. 209[vid] κ. εχ. παντ.

43. κλασματων (ita ℵ 13. 69. 124. 209. 346, BLΔ -ματα, 1. om) δωδ. (ND ιβ̄) κοφινων (LΔ -νουσ) πληρωματα cum ℵBLΔ 1. 13. 69. 124. 209. 346.... ς Ln κλασματων (28. -ατα, FU το περισσευον των κλ., 7[pe] c[scr] των περισσευοντων [c[scr] -σαντων] κλασμ., 33. τα περισσευματα των κλ., similiter a f ff[2·] g[1·] g[2·] i l vg *reliquias fragmentorum*; contra nil nisi *fragmentorum* b c d q) δωδ. κοφινουσ πληρεισ (V -ρεσ. Etiam it[pl] vg *cophinos plenos*, sed f i q om *plenos*) cum ADΓΠ unc rell al pler (it vg). Item cop *duod. cophin. fragmentor. plenos*, syr[sch] *fragmentor. duod. coph. plenos*, syr[p] *duod. cophin. plen. fragmentorum* :: cf Mt

44. ησαν: M* 111. om | τουσ (M add πεντε) αρτουσ cum ABLΓΔΠ unc[9] al pler c f cop syr[utr] aeth ... ℵ (ℵ[c] additurus erat τ. αρτ., sed το quod iam scripserat rursus delevit) D 1. 28. 118. 209. it[pler] vg arm Thphyl om (:: ut ll pp rell omnib) | πεντακισχ. c. ABDLΓΔΠ unc[9] al[150] fere it vg cop syr[utr] aeth ... ς (= Gb Sz) praem ωσει cum minusc vix mu, ℵ al ωσ vel (2[pe]) ωσπερ, item arm :: cf Mt (ex quo et. *praeter feminas et liberos* adsumpsere aeth[cdd])

45. ευθυσ cum ℵBLΔ 28. ... ς Ln ευθεωσ cum ADΓΠ unc[9] al fere omn (item editum in Or[3,482]). Praeterea D a b c ff[2·] g[2·] i q (non f l nec vg) add εξεγερθεισ | τουσ μαθητ. αυτου: Or[3,482] εχει δε τι πλειων το τουσ

ναι εἰσ τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰσ τὸ πέραν πρὸσ Βηθσαϊδάν, ἕωσ αὐτὸσ ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 [66.2] *καὶ ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ ὄροσ προσεύξασθαι.* 47 [67.4] *καὶ ὀψίασ γενομένησ ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆσ θαλάσσησ, καὶ αὐτὸσ μόνοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ.* 48 *καὶ ἰδὼν αὐτοὺσ βασανιζομένουσ ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμοσ ἐναντίοσ αὐτοῖσ, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆσ νυκτὸσ ἔρχεται πρὸσ αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν*

μαθ. αυτου παρα τω μαρκω γεγραμμενον παρα το απλωσ τουσ μαθητασ. | D *ενβηναι* | *εισ το πλ.* cum ABDLΓΔΠ unc[9] al pler Or[3,482] ... ℵ 1. 33. 253. 2[pe] om *το* (:: cf ad Mt ubi B etc om *το*) | *προαγειν* (D[gr*] *προσαγ.*): D 1. 13. 28. 40. 69. 2[pe] al[15] fere Or add *αυτον*, item it (sed g[2] *ut praecederent ante eos*) vg cop syr[sch] arm aeth :: ut Mt | *εωσ το περαν*: 1. 118. 209. om | *προσ*: 1. 28. 209. 2[pe] Or *εωσ* | *βηθσαιδαν* cum ℵBLΠ unc[9] al pler c f ff[2·] g[2·] q (*a bethsaida*) vg arm; item Γ al pauc *βιθσ.* ... A b (*a bedsaida*) *βηδσ.* et cop *bedsaida*, D al pauc a (*in contra bessaida*) i (*a bessaida*) *βησσ.*, Δ[gr] *βησ.*... Δ[gr] al[10] (et vide it[cdd]) *-σαιδα* | *εωσ αυτοσ*: D[gr] 2[pe] b *αυτοσ δε* ... Δ corrupte *εωσ ιδειν αυτον* sequente *απολυει* (*ὃ donec viderent eum dimittere*) | *απολυει* cum ℵBL (DΔ, sed de his vide ante) 1. ... E*KΓ 28. 69. al[25] *απολυσει* (2[pe] *απελυσε*) ... Ϛ *απολυση* cum AE[2]FGHMSUVΠ al pl :: cf Mt

46. *απηλθεν*: 1. 209. *ανηλθ.*

47. *ην* (Δ om, per incuriam): D[gr] 1. 28. 209. 251. add *παλαι*, item *iam* a i (*iam erat*) g[2·] (*iam navis erat*) b (*esset iam factum*) | *εν* (K* om) *μεσω* (ita ℵBEFGHKM[2]UXΓΠ al pl; ALM*Δ al pauc *εμμεσω*) *τ. θαλασσησ*: D 2[pe] *εν μεση τη θαλασση* (it[pler] vg *in medio mari*) | *επι τησ γησ*: AU al[6] cop praem *ην*, item M al[2] add *ην*

48. *ιδων* cum ℵBDLΔ 49[ev] al pauc a b f ff[2·] q (al[vid]) vg cop ... Ϛ *ειδεν* cum EFGHS[sil]UΓΠ[2] al pl; AKMVXΠ* al *ιδεν*, item (*videt* i, *invenit* c) syr[utr] arm aeth | *εν* (Δ praem *εν τω πλοιω*) *τω ελαυνειν* (et. f al[vid] vg): D *και ελαυνοντασ*, item 2[pe] a b ff[2·] i q *ελαυνοντ. κ. βασανιζ., remigantes et laborantes* (c *in mari tribulari in tempestate remigantes*) | *ο ανεμ. εναντ.* (ℵΔ 1. 209. al[3] *εναντ. ο ανεμ.* :: ut Mt) *αυτοισ* (1. 209. om :: ut Mt): 13. 28. 69, 124. 346. c[scr] add *σφοδρα*, item 2[pe] post *εναντ.* | *περι* cum ℵBLΔ 102. 18[ev] 19[ev] (a, praegresso *cum vidisset*) ... Ϛ *και περι* cum ADXΓΠ unc[9] al pler f ff[2·] q vg (etsi in his Latt praecessit *videns*) syr[utr] arm aeth (c post *contrarius* pergit: *et ipse solus erat super terram, et erat hora circiter quartam vigiliam noctis; venit ergo* etc; i post *contrarius*: *et erat hora circa quartam vigiliam noctis et venit* etc); 2[pe] b (praegresso *cum videret*) cop (ut b) *περι δε* | *ερχεται*: D a (*venit ambulans Ies.*) f (*venit ad eos Ies. amb.*) ff[2·] g[2·] i (non item b c q vg) syr[sch] add *o* $\overline{\text{ις}}$ (item 61. post *περ. αυτ.*) | *περ. αυτουσ*: D 2[pe] a b c ff[2·] i om | *περιπα. επι τ. θαλασσησ* (35. *εν τη θαλασση*): 1. *επ. τ. θα. περιπ.* | *και ηθελεν* (D *ηθελησεν*) *παρ. αυτουσ* (L *αυτοισ*): G om :: ut Mt

αὐτούς· 49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 [68.6] καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 [69.2] Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησα- [53–56 Mt 14, 34–36]

---

49. DΓ al *ειδοντες* | *επι τ. θαλ. περιπατ.* cum ℵBLΔ 33. c^{scr} (:: idem ordo ap Mt sed fluct) ... ς Ln Ti *περιπ. επι τ. θαλ.* (:: at hic ordo et v. 48 et ap Ioh nec fluctuat) cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg cop syr^{utr} arm aeth | *οτι φαντ. ιστ.* cum ℵBLΔ 33. (:: ap Mt praecedit *λεγοντες*) ... ς Ln Ti *φαντασμα ειναι* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg (Latt *putaverunt phantasma esse*) arm

50. *γαρ αυτ. ειδαν* (cum ℵB; ς Ln *ειδον* cum AΓΔΠ^{2} unc^{5} al pl, KLMXVΠ^{1} al *ιδον*): D 2^{pe} a b c ff^{2}· i q (non item f al? vg) om (c *et exclamantes omnes conturbati sunt*) | o *δε* c. ℵBLΔ 33. c (*ipse autem dixit ad illos*) cop (2^{pe} *ευθ. δε* :: ut Mt) ... ς Ln Ti *και* c. ADXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} arm aeth | *ευθυς* c. ℵBLΔ ... ς Ln *ευθεως* c. AXΓΠ unc^{9} al pler ... D 33. c (vide ante) i om | *μετ αυτων*: D 33. a (*statimque allocutus est ad eos dicens*) c (vide ante) ff^{2}· (*et locutus est ad eos dicens*) i (ut ff^{2}·); 2^{pe} b (– – *locutus est illis dicens*) *αυτοις* | *και λεγει αυτοις*: D a b ff^{2}· i *λεγων* :: cf Mt | *θαρσειτε* (ita et. Mt): G al^{6} om (:: ut Io)

51. *προσ αυτους*: D 49^{ev} 2^{pe} a^{vid} c i q cop post *εισ το πλοι.* | *λιαν εκ περισσου* (a^{vid} d f g$^{1·2·}$ i q vg *plus magis*, c *magis plus*; b tantum *abundantius*, mm tantum *magis*) | *λιαν*: D^{gr} 1. 28. 2^{pe} b (vide ante) om, hinc Gb^{0} | *εκ περισσου* (1. *εκπερισσωσ*, D 2^{pe} *περισσωσ*) cum A(D) XΓΠ unc^{9} al pler (Latt vide ante) syrP arm ... ℵBLΔ 102. syr^{sch} aeth om, hinc Gb^{0} | *εν εαυτοισ*: L al pauc *εν αυτοισ* | *εξισταντο* (D* *εξεσταντ.*, 1. 118. 209. *εξεπλησσοντο*) sine additam cum ℵBLΔ 1. 28. 102. 118. 209. c i l (item^{vid} ff$^{2·}$ g$^{1·2·}$) vg cop ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *και εθαυμαζον*, Ln [*κ. εθαυμ.*] cum ADXΓΠ unc^{9} al pler a (*cum admiratione*) b f q syr^{sch} (*valde admirabantur et stupescebant apud seipsos*) syrP arm aeth (:: cf Act 2, 7)

52. *τοισ αρτοισ*: Δ *τοισ αυτοισ*, *δ de his* | *αλλ ην* cum ℵBLM^{2}Sᴀ 33. al^{15} fere cop syrP mg (b *cor autem illorum obtusum erat*) ... ς Ln Ti *ην γαρ* cum ADM*XΓΠ unc^{7} al pler itP^{pler} vg syr^{sch} etP^{txt} arm aeth | *αυτων η καρδ.* (Gb' Sz) cum ℵABXΓΠ unc^{9} al longe pl ... ς *η καρδ. αυτ.* cum DLΔ 1. 69. al mu (it vg etc) | XΓ al *πεπορωμ.*, 1. al *πεπωρομ.*

53. *διαπερασαντεσ*: D 45. a b c ff$^{2·}$ i q (non item f g$^{1·2·}$ l vg) add *εκειθεν* (sed i *Inde cum transfretassent*, a *Et inde cum transfr.*) | *επι την γην ηλθον* (28. 2^{pe} ante *επι*, Δ om) *εισ γε.* cum ℵBLΔ 28. 33. 2^{pe} ... ς Ln Ti *ηλθον* (al pauc *απηλθ.*) *επι* (χ 13. al^{4} *εισ*, item 69. omisso *την*) *την γην γε.* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler it (sed i *pervenerunt in terram*

ρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν. 54 *καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν* 55 *περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν.* 56 *καὶ ὅπου ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας*

omisso *γενν.*) vg cop syr^{utr} arm aeth sed cop arm om *την γην*) | *γεννη-* (U al pauc *γεννι-*) c. ΝABDLXΓΔΠ unc^{7} al pl a f g^{1}· am ing (al) cop ... *ς γενη-* c. NFH 69. al non ita mu c ff^{2}· g^{2}· vid q vg$^{ed\,et\,cdd\,aliq}$ | *-σαρετ* c. ΝAB^{2}LMΓΔ 33. al pm a ... B*ΝΧΠ unc^{8} al pl f g$^{1·2·}$ q vg cop *-ρεθ* ... D b c ff^{2}· syr^{sch} *-σαρ* | *και προσωρμισθ.* (ℵ* *προσωρμηθησαν*, X al pauc *προσορμ.*, N add *εκει*): D 1. 28. 209. a b c ff^{2}· i q syr^{sch} arm perss (non item f g$^{1·2·}$ vg go cop syr^{P} aeth) om :: cf Mt

54. *αυτων*: B* om | *ευθυς* cum ΝBLΔ 13. 28. 69. 72** ... *ς* Ln *ευθεως* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler | *επιγοντες* (FUXΓ al *-γνωντες*): D 2^{pe} it vg cop syr^{utr} aeth *επεγνωσαν* (vide post) | *αυτον* cum ΝBDLNXΓΠ unc^{8} al pl it^{pl} vg cop syr^{P} aeth go ... AGΔ 1. 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al^{20} fere c (*habitantes loci illius*) g^{2}· (*inhabitantes loci ill.*) gat (*viri loc. ill.*) syr arm arr pers^{P} add *οι ανδρες του τοπου εκεινου* (69. 238. al pauc om *εκειν.*), hinc Ln [*οι α. τ. το. εκ.*] :: e Mt

55. *περιεδραμον* (et *καὶ ηρξαντο*) cum ΝBLΔ 1. 13. 33. 69. 2^{pe} al plus^{6} item (vide supra) cop aeth syr^{sch} (*et cucurrerunt*) ... *ς* Ln Ti *περιδραμοντες* (et *ηρξαντο*) cum ANXΓΠ unc^{9} al pler go; item D a *περιδραμοντες δε*, 1. *και εκπεριδραμοντες*, it vg *et circumcurrentes* (f al vg *percurr.*), syr^{P} *et cum cucurrissent* | *χωραν* cum ΝBLΔ 33. cop (ipsum verbum *χωραν* habet) item *regionem* it^{pler} vg item syr^{sch} aeth go ... *ς* Ln *περιχωρον* (:: ut Mt) cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler, item b q (hi duo *confinem regionis illius*) syr^{P} arm | *επι* (a *super grabbatos*): ℵ *εν*, item it^{pler} vg | *τοις*: D 1. 69. 209. 346. 2^{pe} al pauc om | *κραβαττοις* (D *γραβ.*) cum AB*^{mai}DF^{2}GKMNUVΓΠ al pl b am ing, item ℵ *κραβακτοις*, item B*?P*XΔ al c d f ff^{2}· i q vg^{ed} et$^{cdd\,aliq}$ *κραβατοις* ... *ς κραββατοις* cum B^{2}EH al mu a | *τους κακ. εχοντας*: D c^{scr} a b ff^{2}· q praem *παντας* :: e Mt | *περιφερειν* (a b q *adferre*; syr^{sch} *adducere τ. κακ. εχ. ferentes eos in grabattis*, syr^{P} *adducere in grab. male affectos*): DM 1. c^{scr} a^{l5} a b ff^{2}· i cop go catt^{comm} *φερειν* (*ferre*), sed D a b ff^{2} i cop ante [*παντας*, vide ante] *τους κα. εχ.* | *οπου ηκουον* (ℵ *ηκουσθη* :: ut 2, 1): D c^{scr} a b ff^{2}· i q aeth *περιεφερον γαρ* (b ff^{2}· i q *autem*) *αυτους οπου αν ηκουσαν* (b q *ubicumq. audiebant*, a *ubicumq. audissent*, i *ubicumq. audierant*) | *οτι εστιν* cum ΝBLΔ 102. 2^{pe} al^{vid} syr^{sch} aeth go; item *eum esse* c f l vg, *illum esse* i, D a ff^{2}· *τον ιν εινα*ι, b q *esse Iesum* ... *ς* Ti *οτι εκει εστιν* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler cop syr^{P} arm, item 1. 28. 209. *οτ. εστ. εκει.* Praeterea M^{2} add $\overline{\text{ις}}$, 48^{ev} o $\overline{\text{ις}}$

56. *οπου*: D *που*, 2^{pe} *οταν*, 1. 209. *οποτ'* | *εαν* cum ΝXΓΔ 33. al mu ... *ς* Ln *αν* cum ABDLNΠ unc^{9} al pl | *εισεπορευετο* cum ΝBDNXΓΠ unc^{8} al pler ... ALM al^{5} *εισεπορευοντο*, Δ *εισπορευονται* | *κωμας* (F 282. *-μην*) – *πολεις*: M 107. 262. aeth *πολεις* (M* *-λιν*) – *κωμας* | *εις* sec cum ΝBD(vide post)FLΔ al^{10} fere it^{pl} vg syr^{P} arm ... *ς* Ln Ti om cum ANXΓΠ unc^{8} al pler b q cop go; item *εις* tert cum ΝBDL^{2}Δ al^{6} a c f ff^{2}·

ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII.

1 [70. 10] *Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν* Mt 15, 1–16 1–11
γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 *καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους,* – 3 *οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν*

$g^{1\cdot}$ am mm Aug syrP arm go … ς Ln Ti om cum ANXΓΠ unc^{9} al pler b i q vg^{ed} ing al cop. Praeterea D a b ff$^{2\cdot}$ $g^{1\cdot}$ i q vg (non item c f) *αγρους* ante *πολεις* (D *εισ αγρ. η εισ τασ πο.*) pon; L^{*} 1. 209. $g^{2\cdot}$ syr om *η εισ αγρους* | *εν* (ℵ *η εν*) *ταισ αγοραισ* : D 2^{pe} b c (*ponebant infirmos suos in plateis*) f ff$^{2\cdot}$ $g^{1\cdot 2\cdot}$ l i q vg (mm *et in plateas*) go syr^{utr} *εν τ. πλατειαισ*, a *in foro et in plateis* | *ετιθεσαν* cum ℵBLΔ 18^{ev} 19^{ev} 49^{ev} .. ς Ln Ti *ετιθουν* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler | *τ. ιματ. αυτου*: Γ *αυτου τ. ιματ.* | *αψωνται*: HKN al mu *αψωντ.* | *αν* (Ur *εαν*) cum ABL NXΓΠ unc^{9} al pler … NDΔ 1. 33. al^{5} om :: ut Mt | *ηψαντο* cum ℵBD^{gr} LΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2^{pe} a (*tetigerunt*) ff$^{2\cdot}$ *tetigissent*) … ς Ti *ηπτοντο* (ℵ *ηπτωντο*) cum ANXΓΠ unc^{9} al pler item *tangebant* b e d f i q al^{vid} vg syr^{utr} (:: ut *ηψαντο* ex Mt potest inlatum credi, ita *ηπτοντ.* propter *εσωζοντο* inferri poterat) | *αυτου*: D *αυτον*, a b ff$^{2\cdot}$ i q (non item c f $g^{1\cdot 2\cdot}$) vg om | *εσωζοντο* (ℵ 1. 69. al pauc *διεσωζ.*) cum ℵABDL NXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} … Δ *διεσωθησαν* (:: ut Mt), 33. 2^{pe} *εσωθησαν*, a *sanati sunt*

VII. 1. *οι*: 1. 2^{pe} om | *ελθοντεσ* (a b f *qui venerant*, q *qui veniebant*, c vg *venientes*; ff$^{2\cdot}$ i om): ℵ *οι ελθ.*

2. *ιδοντεσ* (it^{pler} d vg *cum vidissent*, b q *cum viderent*): D^{gr} *ειδοτεσ* | *οτι* (Δ *ειπον οτι*, et. *δ*) *κοιναισ* – *εσθιουσιν* cum ℵBLΔ 33. (cop syr^{sch}) … ς Ln Ti *κοιναισ* – *εσθιοντασ* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler a (*edentes*) go; contra b c d f ff$^{2\cdot}$ $g^{2\cdot}$ i q al^{vid} vg *manducare* | *κοιν. χερσ. τ. εστ. ανιπτ.*: b c syr^{sch} aeth nil nisi *non lotis manibus* | *τουσ* (cum ℵBDLNΔ 13. 33. 69. 124. 346. 2^{pe}; ς om cum AXΓΠ unc^{9} al pler) *αρτουσ*: al^{10} fere b c d ff$^{2\cdot}$ l q mt syr *αρτον* (:: ut Mt). Idque sine additam cum NABEGHLV XΓΔ (cum spatio) al plus^{25} b cop aeth go … ς (= Gb Sz) add *εμεμψαντο* cum FKMNSUΠ al pl, D *κατεγνωσαν*, item *vituperaverunt* it^{pler} vg syr^{utr} arm

3. *πυκνα* (*crebro*) cum ℵ f $g^{1\cdot}$ (*prius crebro*) $g^{2\cdot}$ l vg go cop (syr^{utr} *sedulo*, aeth *intense*) … ς Ln Ti *πυγμη* cum ABLNXΓΠ (D *πυκμη*, d *primo*) unc^{9} al omn^{vid} syrP mg gr Or^{3,494} (exscribit textum nullo addito commentario), item *pugillo* c ff$^{2\cdot}$ i q; a *momento*, b *subinde* … Δ om | *νιψωνται*: EN al pauc *νιψωντ.* | *ουκ εσθιουσιν* (Γ *-ιωσιν*): DM^{2} al^{4} a b c ff$^{2\cdot}$ i (non

παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων – 5 [71.6] καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, [6 s Es 29, 13] ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέ-

---

item f g[1] l q vg) aeth arm add αρτον vel (ita μ[2] al[3]) τον αρτον (c *panem suum*) | την παραδοσιν (D*[corr] -σιαν, EHLMΓ al mu -δωσιν): F om

4. απο (απο cum ℵNXΓ unc[9] al longe pl; Ln Ti απ cum ABDLΔΠ al mu Or[3,494]) αγορασ: D add οταν ελθωσιν, item c[scr] δε οταν εισελθωσιν. Similiter *cum venerint* (c *cum a foro venerint*) a b c ff[2] i l q, f tol vg[sixt] arm (*et redeuntes a foro* f) *redeuntes* vel *venientes* | βαπτισωνται cum ADK*[corr]GHMSUVΓΠ al pl (a *nisi baptizati fuerint*; it[rell] vg *nisi baptizentur*) Or[3,494]; item ℵNX al βαπτισονται, E*FΔ al βαπτιζωντ., L al βαπτιζονται ... NB 40. 53. 71. 86. 237. 240. 244. 259. g[scr] Euthym ραντισωνται | α παρελαβον (B απερ ελαβον): D add αυτοις (c d f ff[2] g[2] i q al[vid] vg *quae tradita sunt illis servare*; contra a *quae acceperunt tradita*, b *quae accep. tenere*) | κρατειν: D τηρειν (it[pler] vg *servare*; b *tenere*, a non exprim) | χαλκιων cum ℵBDXΓΔΠ unc[9] al pler ... AL al[30] fere (et. editum in Or[3,494]) -κειων. Idque sine additam cum ℵBLΔ 102. 48[ev] z[scr] cop ... ς Ln Ti add και κλινων cum ADXΓΠ unc[9] al pler it vg syr[utr] go arm Or

5. και επερωτ. (Gb′) cum ℵBDL 1. 33. 209. 2[pe] it (exc f) vg cop syr[sch] aeth ... ς επειτα επερωτ. cum AXΓΠ unc[9] al pler f syrP arm go ... Δ επειτα (cum spatio) Και επερ. | Δ om και οι γραμμ. (in Δ επειτα usq και οι γραμ rescripta sunt) | διατι cum ℵABLXΓΠ unc[9] al pler b f q al[vid] vg rell pler ... DΔ 13. 28. 69. 124. 2[pe] c[scr] a ff[2] g[2] i praem λεγοντες (item c *et interrogantes – dicebant*) | ου περιπατ. οι μαθ. σου cum ℵBLΔ 33. 49[ev] al pauc cop aeth ... ς Ln οι μαθ. σου ου περιπατ. cum ADXΓΠ unc[9] al pler it vg syr[utr] arm go (:: cf Mt) | παραδοσιν: HΓ al -δωσιν (ut EH al v. 8.) | αλλα κοιναισ cum ℵ*BD 1. 28. 33. 118. 209. 2[pe] a (*immundis*) g[2] i q al[vid] vg (hi *communibus*) cop arm arP pers[w] ... ς (= Gb) αλλα (r al αλλ) ανιπτοισ cum ℵ[c]ALXΓΔΠ unc[9] al pler b c f ff[2] syr[utr] go ... 13. 69. 124. 346. αλλα κοιναισ χερσιν ανιπτοισ | χερσιν: D 28. ταισ χερσ. | τον: KΠ al[10] om

6. ο δε cum ℵBLΔ 33. 102. cop syr[sch] aeth persP ... ς Ln add αποκριθεισ cum ADXΓΠ unc[9] al pler it vg go syrP arm :: ut Mt | καλωσ cum ℵBLΔ 33. 102. a c f ff[2] i l vg syr[sch] aeth ... ς Ln οτι καλωσ cum ADXΓΠ unc[9] al pler b q syrP arm go (cop) | επροφητευσεν cum ℵB*DLΔ 1. 13. 33. 124. 346. a[scr] ... ς προεφητ. c. AB[2]XΓΠ unc[9] al pler | ησαιασ (ἠ- ita EFKLMΠ al pl; it vg *esaias* vel *isaias*: hinc Ln ἠ- ubique) περ. υμων: A al pauc g[2] cop syr[sch] (g[2] syr *Esai propheta*) περ. υμ. ησ. :: ut Mt | των: D om | ωσ γεγραπται: D i και ειπεν, c ff[2] *dicens* (g[2] *di-*

γραπται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ

Ex 20, 12 21, 16

---

cens ante *hypocritis* habet, sed pergit *sicut script. est*), 1. 2pe arm ωσ ειπεν, a b *qui dixit* | οτι cum ℵBL (al?) syrsch ... ς Ln Ti om cum ADXΓΔΠ unc9 al omnvid it vg etc | ουτ. (a ff2· om) ο λαοσ cum ℵALXΓΔΠ unc9 al omnvid cop syrp arm go ... Ln ο λα. ουτ. (:: ut Mt et LXX) cum BD b c f g1· i l q vg syrsch. Cf Clemrom 1,15: λεγει γαρ που· ουτοσ ο λα. τοισ χειλ. με τιμα, η δε καρδ. αιτων πορρω απεστιν απ εμου. | τιμα (et. d f ff2· g1· i q vg): Dgr a b c αγαπα (aeth *honorant me et amant me*) | αιτων: M al5 fere αυτου | απεχει (et. LXX): D αφεστηκεν (sequente αφ), L 2pe (Clemrom vide ante) απεστιν, Δ απεστη, a b c d f g1·2· i l q vg (et. am al) *est*, fu emm ing mt *abest* (item ff2· ap Blanch. sed ap Sab. *longe habetis a me*)

7. διδασκαλιασ: 69corr recens a c f g1· i (non item b ff2· q) vg (sed non am fu ing al) add και

8. αφιεντεσ cum ℵBLΔ* 102. 124. cop arm aeth, item (sed vide post) D 28. 2pe 8pe a b c ff2· i q ... ς Ti add γαρ cum AXΓΠ unc9 al pler f l vg syrutr go | ανθρωπων sine additam cum ℵBLΔ 1. 102. 209. 251. (item 17gr etlat sed om et. v. 9.) cop armcdd omn ... ς Ln (sed$^{ed\ min}$ [βαπτ. - ποιειτ.]) Ti add βαπτισμουσ (Δ -σμου, a d f ff2· i *baptizantes* ac pergunt *urceos et calices*) ξεστων και ποτηριων και αλλα (Δ al pauc om) παρομοια τοιαυτα (al pauc om; al singg transp) πολλα (al om) ποιειτε (syrsch aeth persp om; FKΠ al vg ante πολλα pon) cum AXΓΠ unc9 al pler f l vg go syrutr aeth armusc; item D 28. 2pe 8pe a b c ff2· i q ante αφιεντεσ sic: βαπτισμουσ (*baptizantes* vide ante; contra b c q *baptismos*) ξεστ. κ. ποτηρι. (2pe 8pe 28? πο. κ. ξε.) και αλλα παρομ. α (*quae* a ff2· i q, non exprim b c, nec magis habent 28. 2pe 8pe) ποιειτε τοιαυτα πολλα (28. 2pe om; 8pe παρομ. τοι. πολλ. ποιειτ.)

9. και ελεγεν αυτοισ: Bbentl (non itemmai) 28. om | εντολην: Δ βουλην | τηρησητε (B 15ev τηρητε) (et. vg *servetis*, item syrp aeth copvid): Dgr (d *tradatis*) 1. 28. 209. a b c f ff2· i q (hi omnes *statuatis*, item Cyp Hier Zen) syrsch arm govid στησητε (Gb'') :: cf Rom 3,31. 10,3

10. μωυσησ cum ℵBDKMΔΠ al sat mu ... ς μωσησ cum ALXΓ unc7 al pl. Praeterea cf ad Mt 8,4. Mc 1,44 et alibi | σου sec: D 13. 69. 271. al pauc arm om | D τελευτειτω (d *morietur*; contra it vg *moriatur*)

11. εαν pr (al pauc praem οτι): Δ 33. (sed 33. om ανθρωπ.) οσ αν :: cf Mt | τ. πατρι (et. b f alvid vg syrp arm): D 2pe al5 fere a c ff2· g2· i q go cop syrsch aeth Avit add αιτου | τη (Δ nscr* om) μητρι: K al10 fere

μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, 12 *οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί,* 13 *ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.* 14 *καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε.* 15 *οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ*
17—23
Mt 15, 12—20 *κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.* 17 [12. 6] *Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον*

cop syrsch aeth (non item it vg go syrP arm) add *αυτου* | *κορβᾶν*: sed ΕΚΜΓΠ al mu *κορβάν* | *ο εστ. δωρον*: syrsch aeth om | *ο* (Δ 69. 346. al pauc om) *εαν* (D *αν*) | *εξ εμου*: D *εξ ε* supra lineam suppletum habet (item v. 9 *εν* in *εντολην*)

12. *ουκετι* (Dgr *ουκ εν* confusis ΤΙ et Ν?, al pauc a syrsch cop *ουκ*) cum ΝΒDΔ 1. 13. 28. 69. 102. 346. 2pe 7pe a b c ff2· i q cop aeth ... ς Ti praem *και* cum ΑΧΓΠ unc9 al pler f g2· vg go syrutr arm, item L *οτι* | *αυτον*: Γ *αυτω* | Δ om *τω πατρ. η τ. μητρ.* | *πατρι* cum ΝΒDLΓ 28. 69. 240. 244. 245. 346. 2pe a b c i q arm Avit ... ς Ti add *αυτου* cum ΑΧΠ unc9 al pler f ff2· g2· l vg go cop syrutr aeth | *μητρι* cum ΝΒDL 1. 13. 28. 56. 69. 240. 244. 346. 2pe it vg arm Avit ... ς Ti add *αυτου* cum ΑΧΓΠ unc9 al pler syrutr aeth go :: cf Mt

13. *τον λογον*: 1. *την εντολην* | *τη παραδοσει* (FMΓ al mu *-δωσει*) *υμων* (et. f al? vg): D a b c ff2· g2· i n q sax syrP mg add *τη μωρα* | Δ *παραδεδωκατε* | *τοιαυτα* (Dgr *τα αυτα*, De praem *ταυ*, quo videtur *τοι* pro *τα* repositurus fuisse; zscr *ταυτα*, b *ista*): cum ΑΒDLM2ΧΓΠ unc9 al pler it vg etc: ΝM* 1. 13. 69. al plus5 post *πολλα* pon, Δ hharl scr plane om

14. *παλιν* (Gb') cum ΝΒDLΔ a (post *turbam*) b ff2· g1. 2· i l n q (om male *προσκαλ.*) vg cop aeth syrP mg ... ς *παντα* (yscr *απαντ.*) cum ΑΧΓΠ unc9 (Γ al pauc syrsch praem *ο ις*) al pler f syrsch etP txt arm go ... 235. 238. 2pe (fscr* *ο ις* pro *πα.*) c om | *ελεγεν* (itpler vg *dicebat*; a n syrsch *dixit* :: ut Mt): B 59. *λεγει* | *ακουσατε* cum BDHL 2pe al pauc ... ς *ακουετε* (:: ut Mt) cum ΝΑΧΓΔΠ unc8 al pler | *μου*: Δ om :: ut Mt | *παντες* (Η *παντα*) cum ΑΒDΧΓΠ unc9 al pler it vg syrutr etc: ΝLΔ al3 cop om :: ut Mt | *συνετε* cum ΒΗLΔ 238; D *συνιτε* ... ς *συνιετε* (:: ut Mt) cum ΝΑΧΓΠ unc8 al fere omn

15. *ουδεν*: Dgr* *ουδ* | *εισ* (Νc): Ν* *επ* | *ο* (Δ a n ante *εισπορ.*) *δυν. κοινωσ. αυτον* (*κοι. αυτ.* cum ΝLΔ, vide et. B Aug; ς Ln Ti *αυτ. κοι.* cum ΑDΧΓΠ unc9 al pler it vg; 2pe om *αυτ.*) ... B *το κοινουν αυτον*, Aug *coinquinans eum* | *τα εκ του ανθρ.* (cop *ex ore hominis*) *εκπορευ.* cum ΝΒDLΔ 33. 2pe it vg go cop aeth persP ... ς *τα εκπορ. απ* (al pauc *εξ*) *αυτου* (al8 om *απ αυτ.*) cum ΑΧΓΠ unc9 al pler syrutr arm Aug· | *εστιν τα* cum ΝΒLΔ 102. 2pe 48ev 49ev hharl scr al pauc coppetr etsch (item copwi etdz sed om et. *εστ. τα κοι. τ. ανθρ.*) ... ς Ln Ti praem *εκεινα* (:: cf v. 20.) cum ΑDΧΓΠ unc9 al pler it vg etc | *τον*: B om

ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. 18 *καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι,* 19 *ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα;* 20 *ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.* 21 *ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπο-*

---

16. ς Ln Ti hunc versum ita exhibent: *εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω* cum ADXΓΔ^{corr*}Π unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} arm aeth (catt^{com} g$^{1.}$ o *ἔχων ωτα* etc) (48^{ev} 49^{ev} transpon ad finem insequentis lectionis ecclesiasticae), sed om cum ℵBLΔ* 28. 102. cop

17. *εισηλθεν* (8 evglstaria syr^{sch} pers^{p} sax add o $\overline{\text{ις}}$) cum ABDXΓΔΠ etc: ℵU 131. 435. al^{10} fere cop^{wi} *εισηλθον* | *τον οικον* cum ℵΔ al^{5} fere, item D 2^{pe} al pauc *την οικειαν* (-ιαν) ... ς Ln Ti om *τον* cum ABLXΓΠ unc^{9} al pler | *επηρωτων* (X *επερωτ.*, 1. 33. al *επηρωτησαν*, c syr^{sch} *interrogaverunt*): M *και επηρ.* | *αυτου*: Δ arm om | *την παραβυλην* (Gb') cum ℵBDLΔ 33. (item 38. ap Wtst?) it vg ... ς *περι τησ παραβολησ* cum AXΓΠ unc^{9} al pler go (etc)

18. *ουτωσ* cum ℵ^{c}ABDLXΓΠ unc^{7} (et sv ?) al pm ... ς *ουτω* cum ℵ*Δ etc | *ου νοειτε* c. ABDXΓΠ unc^{8} al pl it^{pler} vg syr^{sch} etp txt cop go al ... ℵLUΔ 1. al^{20} fere f syr^{p} ^{mg} *ουπω νο.* (:: eodem modo lectio fluct in Mt, nec certum est utrum scripserint evglstae, nisi quod *ουπω νοειτε* utroq loco ad Mt 16,9 Mc 8,17 conformatum vdtr) | *εξωθεν*: Δ om | *εισ τ. ανθρωπον* (cop *in os hominis*): ℵ om | *ου δυν. αυτ. κοινωσαι*: ℵ *ου κοινοι τον ανθρωπον* (:: potest lectio vulgata *εισ τον ανθρ.* etc ad priora conformata credi; vix enim Sinaitica lectio ex sqq fluxit)

19. *οτι ουκ*: D a b i n q (non item c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l? vg) (go *nam non intrat*) *ου γαρ* | *εισπορευεται*: D *εισερχεται* | *αυτου* (al pauc om) *εισ τ. καρδιαν*: DΔ (it vg etc) *ε. τ. κα. αυτ.* | *αλλ'*: AΔ 69. *αλλα* | *εισ τον* (8 1. al pauc om) *αφεδρωνα* (Γ al *αφαιδρ.*, X al *-δρονα*): D *εισ τον οχετον* (it vg *in secessum*) | *εκπορευεται*: ℵ al^{5} *εκβαλλεται* :: ut Mt, D *εξερχεται* | *καθαριζων* cum ℵABEFGHLSXΔ 1. 13. 28. 69. 124. y^{scr} 2^{pe} al mu Or 8, 494 (*αλλα το εξερχομενον εκ τ. στομ., και μαλιστα επει κατα τον μαρκον ελεγε ταυτα ο σωτηρ· καθαριζων παντα τα βρωματα*) (Greg taum 38 *ο σωτηρ ο παντα καθαριζων τα βρωματα*) ... ς *καθαριζον* cum KMUVΓΠ al pl ... D^{gr} go. (*et in exitu exit, purgat omnes escas*) *καθαριζει*, z^{scr} *και καθαριζει*, i *et purgat* (contra a b c d f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l? n q vg *purgans*). Post *τα βρωμ.* a n add *et exit in rivum*

20. *ελεγεν* (D^{gr}F *-γον*) *δε οτι το*: syr^{sch} pers^{p} *το δε* | *το* (ℵ* om) – *εκπορευομενον* (et. D^{gr}): it (et. d) vg *quae* (c *quaecunque*) – *exeunt* | *εκεινο*: D it vg *εκεινα*

21. *των ανθρωπων* (M *του ανθρωπου*, 1. 209. om): Δ 28. post *διαλογισμ.* pon | *οι* (D* om) *κακοι* (241. *πονηροι*): 225. 237. om

ῥεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24–30 Mt 15, 21–28

24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν· 25 ἀλλὰ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ

---

21. *πορνειαι* (ℵA al -νιαι) *κλοπ. φονοι*^{22} *μοιχ.* cum ℵBLΔ cop aeth; similiter D^{gr} *πορνεια κλεμματα μοιχειαι φονοσ*, item a b c d i q *μοιχ. κλοπ. πορν. φον.*, go *πορν. μοιχ. φον. κλοπ.* ... ς Ln *μοιχειαι πορν.* (:: haec et. Mt componit lectione non fluctuante) *φον. κλοπ.* (1. 33. al syr^{sch} arm *κλο. φο.*) cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ (om *φον.*) al? vg syrP (syr^{sch} arm) (Or$^{int\,2,317}$ *de corde procedunt cogitationes malae, homicidia, adulteria, furta, falsa testimonia, blasphemiae, et ista sunt quae coinquinant hominem*: haec ad Mt non ad Mc spectant)

22. *πλεονεξιαι*: D 2pe a b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i q fu emm syr^{sch} *πλεονεξια* (*avaritia*, c *cupiditas*) | *πονηριαι* (a b c f ff$^{2\cdot}$ i q syr^{sch} *malitia*, *nequitia*; g$^{2\cdot}$ l om) *δολοσ*: D *δολοσ πονηρια*, 2pe *δολοι πονηριαι* | *ασελγεια*: 69. al plus^{30} vg^{ed} et^{cdd} aliq (sed non am ing al) cop (sed cop et. *δολοι* et *οφθαλμοι πονηροι*): -*γειαι* | *βλασφημια*: D^{gr} al plus^{90} b c g$^{2\cdot}$ vg^{cdd} aliq cop^{wi} et^{dz} go -*μιαι*, Δ om | *υπερηφανια*: D^{gr} 2pe (et. *αφροσυναι*) al^{3} b -*νιαι*

23. *παντα* (L om; ΚΓ 13. 28. 33. y^{scr} al^{3} syr^{sch} go post *ταυτα* pon) *ταυτ. τα* (ℰ b^{scr} al pauc om) *πονηρα* (1. 2pe al pauc om *τα πον.*) *εσωθεν* (Δ post *εκπορ.*) *εκπορευεται* (GKNΔ 28. y^{scr} al^{aliq} -*ονται*)

24. *εκειθεν* (B* -*θε*) *δε αναστ.* cum ℵBLΔ syrP^{mg} (item 33. cop *κακειθ. δε αν.*)... ς Ln Ti *και εκειθεν* (a b c i n om; D f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ post *αναστ.*) *αναστ.* cum A(D)ΝΧΓΠ unc^{9} al fere omn (l g$^{2\cdot}$ ut videtur) vg go syrP txt (contra syr^{sch} *inde surrexit Iesus et venit*) arm aeth (item it^{pler}) :: cf Mt | *απηλθεν*: LΔ *εξηλθεν*, M 28. evgg^{mu} arm Or$^{3,502\,bis}$ *ηλθεν* | *ορια* cum ℵBDLΔ 1. 13. 28. 61^{mg} 69. 209. 346. 2pe Or$^{3,502\,bis}$ ... ς Ti *μεθοριαι* cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler | *τυρου* (Gb′) cum DLΔ 28. 2pe a b ff$^{2\cdot}$ i n Or$^{3,502\,bis}$ ... ς Ln add *και σιδωνοσ* (:: ut Mt nec fluct lectio) cum ℵABNΧΓΠ unc^{9} al pler c f g$^{1\cdot2\cdot}$ l^{vid} q vg cop syr^{utr} arm aeth go | *εισ οικιαν* (Gb″ Sz) cum ℵABLNΧΓΔΠ unc^{9} al longe pl syr^{sch} (*domum quandam*) go ... ς *εισ την οικ.* cum D al mu Or^{3,502} | *ηθελησεν* cum ℵA 13. 69. 124. 346. 2pe y^{scr} al^{aliq} Or^{3,502} (a b d f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l^{vid} i n vg *voluit*) ... ς Ln Ti *ηθελεν* cum ABDLNΧΓΠ unc^{9} al pler (c q *volebat*) | *ηδυνασθη* cum ℵB ... ς Ln Ti *ηδυνηθη* cum ADLNΧΓ unc^{8} al pler; KΔΠ al$^{scr\,4}$ al *εδυνηθη* | *λαθειν*: ℵ* *λαλειν*

25. *αλλα* (ita ℵ; BLA 83. *αλλ*) *ευθ. ακουσ. γυν.* cum ℵBLΔ 33. f cop^{wi} et^{petr} (item^{dz} *και ευθ.* etc) syrP mg; item D mt *γυνη δε ευθεωσ* (D^{gr*} add *ωσ*) *ακουσασα* (d *ut audiit*), b c ff$^{2\cdot}$ (g$^{2\cdot}$) i l? vg *mulier enim statim* (g$^{2\cdot}$ om) *ut audivit* (g$^{1\cdot}$ *mulier enim quaedam, cuius filia habeb. sp.*

θυγάτρων αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸς
τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 *ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ*
γένει· [73.6] *καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγα-*
τρὸς αὐτῆς. 27 *καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι*
τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ
τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 *ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί,*
κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν

imm., statim ut audivit), syr^{sch} *statim enim audivit mulier* etc ... ς Ln *ακουσασα γαρ* (al^{aliq} *δε*) *γυνη* (M 69. al *η γυνη*) cum ANXΓΠ unc^{9} al pler a n (hi duo *cum audisset enim* etc; q *cumque audisset*) syrP ^{txt} al | *ησ* (13. 28. 346. pp$^{arh\ scr}$ *ἡ*) *εἰχ. το θυγ. αυτησ* (ita ABLNXΓΠ unc^{9} al pler; ΝDΔ 1. 13. 28. 69. 346. 2^{pe} al^{8} om; nec exprim it vg etc) *πνευμ. ακαθαρτον* (13. 28. 69. 346. pp$^{arh\ scr}$ *εν πνευματι ακαθαρτω*) | *εισελθουσα* cum ΝLΔ it^{pler} (non item a q) d vg cop ... ς Ln Ti *ελθουσα* cum ABD^{Gr}NXΓΠ unc^{9} al pler (27. *προσελθ.*) a q syr^{utr} al. Praeterea D*Δ add *και*, item a d f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l^{vid} q vg *intravit* (*venit*) *et* (contra b *intravit ad eum* omissis *προσεπεσεν* etc; item c i, sed postea *et procidens ad ped. eius rogabat*)

26. *η δε γυν. ην* cum ℵBDLΔ 1. 28. 33. 2^{pe} al^{10} fere a cop syr^{sch} per^{sP} ... ς *ην δε* (c ff$^{2\cdot}$ i vg^{ed} et^{cdd} mu [non am ing] *enim*) *η* (U al pauc om) *γιν.* (b c ff$^{2\cdot}$ i non exprim *η γυνη*) cum ANXΓΠ unc^{9} al pl it^{pler} vg syrP arm go al | *ελληνισ*: Δ *ελλην* | *συροφοινικισσα* (L *-νηκισσα*) cum ΝAKL$^{smg\ vmg}$ΔΠ 1. al mu go, item ς (= Gb; Sz *συροφοινικισσα*?) *συροφοινισσα* cum minusc ut vdtr pauc b c d f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg; D^{Gr} i *φοινισσα* (D* *φυν.*) ... Gb Ti *συραφοινικισσα* (EFH al *-κησσα*, Ti *σύρα φοι.* ut EFGHMSVXΓ etc, Gb *συραφοι.*) cum BEFGHMMSVXΓ al plus^{100}, item U al pauc a q *συραφοινισσα* | *εκβαλη* cum ΝABDEGK^{2}LN SUVXΓΔΠ al^{100} fere (sed mu *-αλει*) ... ς (= Gb Sz) Ti *εκβαλλη* (M al *-αλλει*) cum FHK*M al pm | *εκ* (D^{Gr} 115. *απο*, item c ff$^{2\cdot}$; it^{pler} [et. d] vg *de*): L 1. 13. 69. 2^{pe} al^{6} q (*daemonium filiae eius*) om (Gb^{00})

27. *και ελεγεν* cum ℵBLΔ 33. cop, item D a g$^{1\cdot}$ *και λεγει*, d *et dixit*, q syr^{sch} *et ait Iesus* (it^{pl} vg *qui dixit*; g$^{2\cdot}$ *qui dixit illis Iesus*) ... ς *ο δε ιυ ειπεν* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler syrP arm go | *αυτη*: 1. 28. 90* 209. c fu om | *εστ. καλ.* cum ℵBDLΔ al^{12} fere it vg syr^{utr} ... ς *καλ. εστ.* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler arm go | *τ. κυν. βαλ.* cum ℵB 1. 28. 209. 49^{ev} h$^{harl\ scr}$ q ... ς Ln *βαλ. τ. κυν.* (:: ut Mt) cum ADLNXΓΔΠ unc^{9} al pler it (exc q) vg etc

28. *και λεγ. αυτω*: D a f i n q *αυτω λεγουσα*, item omisso *αυτω* 1. 69. 2^{pe} al^{5} (g$^{1\cdot}$ *at illa respondens ait*; b c g$^{2\cdot}$ *at illa respondens dix.* [b *ait*] *ei* [*illi*]; ff$^{2\cdot}$ vg^{ed} *at illa respondit et* [ff$^{2\cdot}$ om?] *dixit ei* [*illi*]) | *ναι*: D 13. 69. 2^{pe} b c ff$^{2\cdot}$ i (non item a f g$^{1\cdot 2\cdot}$ l n q vg) arm om | *και* cum ℵBHΔ 13. 28. 33. 69. al^{8} fere cop syr^{sch} arm aeth ... ς Ln Ti *και γαρ* (:: ut Mt) cum ALNXΓΠ unc^{6} al pler a f g$^{1\cdot 2\cdot}$ l n q vg syrP go ... D b c ff$^{2\cdot}$ i *αλλα και* | ℵ* *αποκατω* | *εσθιουσιν* cum ℵBDLΔ al plus^{12} ...

ψιχίων τῶν παιδίων. 29 *καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον.* 30 *καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.*

Mt 15, 29 31 [14. 10] *Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.* 32 *καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.* 33 *καὶ ἀπολαβόμενος*

ς εσθιει (:: ut Mt) cum ANΧΓΠ unc^{9} al pler | *ψιχιων*: D *ψιχων* | *παιδιων*: D al pauc *-δων*. Add h. l. syr^{hr} *et vivunt*

29. *ειπ. αυτη*: N add o $\overline{ις}$ | *τον*: D om | *υπαγε* (h. l. etiam ff^{2}· l vg go cop syr^{P} arm aeth): D 1. 209. 2^{pe} a b c f g^{1}· i q n syr^{sch} ante *δια* | *εκ της θυγ. σου το δαιμ.* cum ΝBLΔ cop^{wl} et^{petr} … ς Ln *το δαιμ. εκ* (Γ al^{5} *απο*, item a c ff^{2}· n q al vg^{ed} *a filia*; contra d g^{2} i am fu ing al *de filia*) *της θυγ. σου* cum ADNΧΓΠ unc^{9} al pler it (libere b *contingat tibi de filia tua ut cupis*) vg cop^{sch} syr^{utr} arm aeth go

30. *εις τον* (D om) *οικον αυτης* (ℵ 33. *εαυτης*, D 1. 28. b ff^{2}· i n q [non item a c f g^{2}· l vg] om) | *το παιδ.* (ita NBLΔ 33. al plus^{5}, item *puellam* b c ff^{2}· g^{1}· vid g^{2}· l i vg; D 1. 209. 2^{pe} al pauc f q *την θυγατερα* sequente *-μενην*) *βεβλ. επι* (L *υπο*) *την κλινην* (1. 33. al pauc *επι της κλινης*) *και το* (Δ om) *δαιμο. εξεληλ.* cum ℵB(D)LΔ al^{15} fere it^{pler} vg cop syr^{sch} eth^{r} aeth perss arr … ς *το δαιμο. εξεληλυθ.* (x al *-θως*, ℵ pro *-θος και* habet *θοται*: *θότα και*?) *και την θυγατερα* (y^{scr} *-ραν*) *βεβλημενην επι της κλινης* (al pauc *ε. την κλινην*) cum ANΧΓΠ unc^{9} al longe pl a n syr^{P} arm go

31. *εξελθων*: FGHSVXΓ 40. 69. 124. 238. 262. al plus^{50} (in his evgg^{mu}) syr^{sch} eth^{hr} pers^{P} sl (item c post *ηλθεν* omissis *εξελθων* usq *τυφου*) add o $\overline{ις}$ | *ηλθ. δια σιδωνος* (Gb′) cum NBDLΔ 33. 2^{pe} it (exc q) vg cop syr^{hr} aeth … ς *και σιδωνος ηλθ.* cum ANΧΓΠ unc^{9} al pler q syr^{utr} go arm pers^{P} sl | *εις* cum NBDLΔ 1. 13. 33. 69. 124. 209. 282. 346. 2^{pe} 7^{pe} 20^{ev} … ς (= Gb) *προς* cum ANΧΓΠ unc^{9} al pler | *μεσον*: E*KX al mu *μεσων* | *δεκαπολεως*: D *της δεκ.*

32. *κωφ. και μο.* cum NBDΔ 2^{pe} it vg arm^{zoh} aeth Synops^{138} cat^{ox} com Vict^{ant} comm ex^{cod} d … ς Ti om *και* cum ALNΧΓΠ unc^{9} al fere omn cop syr^{utr} go arm^{codd} | *μογιλαλ.* cum ℵAB*DGKMSUVΠ 1. al sat mu … B^{3}EF(F^{2} ap Wtst)HLNΧΓΔ 28. 33. 69. 131. 157. 262. 271. 346. al^{10} fere Synops *μογγιλαλ.* (x *-νγ-*) (ita Gb′) | *κ. παρακαλουσιν* (a *rogantes*, l am *et deprecantur*): 33. b c d f ff^{2}· i q (item g$^{1.2}$· vid) vg^{ed} em ing (al) syr^{sch} *κ. παρεκαλουν* | *αυτον*: v al pauc *αυτω* | *την χειρα* (D z^{scr} *-ραν*) cum ℵ^{c}ABDLΧΓΠ unc^{9} al fere omn it^{pler} vg syr^{utr} cop etc … ℵ*NΔ 33. a *τας χειρας* (:: ita solet dici, ut Mt 19, 13 Mc 5, 23. 6, 5. 8, 23 et 25. nec fere fluctuat)

33. *απολαβομενος*: E*Γ 131. 271. y^{scr} al plus^{30} *επιλαβομενος*, Δ 68** *λαβομενος* | *απο*: ΓΔ y^{scr} al^{6} *εκ* (it^{pl} vg *de turba*; c f ff^{2}· *a turba*) | *απ. του οχλ. κατ ιδι.* (ita et. it vg etc): ℵ cop *κατ ιδι. απ. τ. οχλ.* |

αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν διανοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺς ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· [76. 8] ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· [76. 6] καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν. Mt 15, 30 a

---

wᵈ (incipit *δαιμον. εξεληλυθ.*): 30 vdtr ut ʜB etc 31 *απο* pro *εκ*, *και σιδω. ηλθ., εισ, τησ δεκαπολ.* 32 *μογγιλαλ., κ. παρεκαλουν, τασ χειρασ* omisso *αυτω* 33. *επιλαβ.* Haec supple ad pag. 290.

εβαλεν (ita ʜᶜ; ʜ* *ελαβ.*): 13. 69. 124. *επεβ.* | *τ. δακτυλ.* cum ʜL c l ... ς Ln Ti *τ. δακτ. αυτου* cum ABDNXΓΔΠ unc rell al fere omn (7ᵖᵉ *αυτ. τ. δακτ.*) itᵖˡᵉʳ vg etc | *πτυσασ* (h. l. f ff²· l vg): D (2ᵖᵉ) a b c i q ante (2ᵖᵉ post) *εβαλεν*, 13. 69. 346. ante *εισ τα*, 124. 6ᵖᵉ post *γλω. αυτου* | *γλωσσησ* (Δ *ὁ χειροσ*): *-σσ-* unc omn al pl; min vix mu (utᵃˢᶜʳ) *-ττ-*; item Δ v. 35. | wᵈ pro *εβαλεν* etc: *επτυσεν εισ τουσ δακτ. αυτου και εβαλεν εισ τα ωτα του κωφου και ηψατ. τησ γλω. του μογγιλαλου*

34. *εστεναξεν*: Dwᵈ 13. 69. 124. 346. *ανεστ.* (:: cf 8, 12) | *εφφαθα* (et. syrᵖ ᵐᵍ ᵍʳ; Δ copʷⁱ et cddᵃ *επφ.*, copᵈᶻ *αφφ.*, aeth *ephatah taphateh*): ʜᶜDEʳ *εφφιθα*, c l am *effetha*, b fu ing *effeta*, d *effecta*, vgᵉᵈ *ephpheta*, f i q *eppheta*, a *epita* | o *εστ. διανοιχθητι* (D *-νικθητι*): syrˢᶜʰ et ʰʳ om

35. *και* prim cum ʜBDLWᵈ*Δ 33. 102. a b ff²· i q cop ... ς Ti add *ευθεωσ*, Ln [*ευθεωσ*] cum AEFGHKMNSUVWᵈᵍXΓΠ al fere omn c f l vg syrᵘᵗʳ arm aeth go | *ηνοιγησαν* cum ʜBDΔ 1. (124. 2ᵖᵉ *διηνοιγησαν*, L *ηνοιχθησαν*) ... ς *διηνοιχθησαν* c. ANWᵈXΓΠ uncᵍ al pler | *αιτου αι ακοαι*: D (it vg) *αι ακο. αιτου* | *ευθυσ* (L *-εωσ*) c. ʜLΔ aeth (post *τ. γλ. αυτ.*) ... ς Ln Ti om cum ABDNXΓΠ uncᵍ al omnᵛⁱᵈ it vg etc ... wᵈ *του μογγιλαλου* omisso *αυτου* sq (:: prorsus igitur om *ευθ.* BD alᵍ it⁵ cop)

36. *διεστειλατο*: Δ *ενετειλατο* | *μηδενι* (229. 234. *μηδεν*): D 28. 2ᵖᵉ add *μηδεν* (:: cf 1, 44) | *λεγωσιν* cum ʜBLWᵈΔ 28. 33. 2ᵖᵉ ... ς *ειπωσιν* cum ADNXΓΠ uncᵍ al pler (:: cf ad 3, 12. 6, 8. 12. 41. 8, 30; contra Mt 16, 20) | *οσον δε* usq *διεστελλετο* (X al *διεστειλατο*, Δ *ενετελετο*): D b c ff²· i (non item a f g²ᵖᵉ l q vg) om | *αυτοισ* (prob Schu) cum ʜABLWᵈXΔ 1. alᴵ⁰ a f g²· l q vg cop ... ς Ti praem (sed 33. 346. dˢᶜʳ add) *αυτοσ* cum EFG HKMNSUVΓΠ al pler syrᵘᵗʳ go arm aeth | *αυτοι* (D* *οι δε αυτοι*) cum ʜB(D)LNWᵈΔ 33. 61. 2ᵖᵉ f cop go syrˢᶜʰ arm, item *at* (ff²· l q, *ad* b d i), *illi* b d ff²· i l q, *illi vero* c ... ς om cum AEFGHKMSUVXΓΠ 1. al pler a g vg syrᵖ aeth | *περισσοτερον*: Dwᵈ 61. *-τερωσ*

37. *υπερπερισσωσ*: DU 1. 209. 435. *υπερεκπερισσωσ* ... wᵈ *παντεσ* | *εξεπλησσοντο*: 69. cˢᶜʳ *-ττοντο* | *και* (28. 2ᵖᵉ syrˢᶜʰ om) *τουσ*: B cop praem *ωσ* | *ποιει ακουειν*: Δ* *ακ. ποι.* | *αλαλουσ* cum ʜBLΔ 33. ... ς Ln Ti *τουσ αλαλ.* cum ADNWᵈXΓΠ uncᵍ al fere omn

VIII.

1—9
Mt 15, 32—39
Mc 6, 34—44

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πόλλου ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν

VIII. 1. *εν εκειναισ*: D 28. a b c f ff^{2}· i q (non item g^{2}· l vg) syr^{sch} go (non item cop syr^{P} arm) add *δε* | *παλιν πολλου* (Gb′) cum ℵBDGLMNΔ 1. 13. 28. 33. 59. 61. 69. 73. 209. 242. 248. 253. 259. 346. 2^{pe} it (exc q) vg cop go arm aeth arr ... ς Ti *παμπολλου* (8 al mu *παμπολου*, X *πανπολου*) cum AEFHKSUVW^{d}XΓΠ al longe pl q syr^{utr} pers^{s}... 124. c^{ser} *παλιν παμπολλου* (:: *παμπολυσ* Graecis frequentatur; apud LXX non invenitur nec in N. T. praeter h. l.) | *οντοσ*: w^{d} *συναχθεντοσ* | *εχοντων*: D 2^{pe} add.*αυτων* | *προσκαλεισαμενοσ* cum ℵABDKLMNW^{d}ΔΠ 1. 33. al^{25} fere it (exc f; g^{2}· *cum turba multa esset cum Iesu*) vg go cop syr^{utr} arm aeth al... ς (= Gb Sz) add *ο ις* cum EFGHSUVXΓ al longe pl f | *τ. μαθητασ* cum ℵDLNW^{d}Δ 1. 28. 209. al plus^{5} it (exc g^{2}·) vg go cop syr^{P} ... ς Ln add *αυτου* cum ABXΓΠ unc^{9} al pler g^{2}· syr^{sch} arm aeth (:: v. 4 *αυτου* non fluct nec in Mt). Praeterea Δ add *παλιν*

2. *επι τον οχλον* (vg *super turbam*, l *sup. turbas*; item syr^{P} arm aeth): L al pauc a b c f ff^{2}· g^{1}· i q gat cop syr^{sch} *ε. τ. ο. τουτον* (a f gat *turbae huic*, q *supra turbam hanc*, g^{1}· *super turb. istam*, b c ff^{2}· i *super istam turbam*); item D *επι του οχλου τουτου* | *ημεραι τρεισ* cum ℵALNW^{d}XΓΠ unc^{9} al pler ... B *ημεραισ τρισι*, ς (= Gb Sz) *ημερασ τρεισ* cum Δ 1. 69. al vix mu ... D *ημεραι τρισ εισιν απο ποτε ωδε εισιν*, a b c d i *iam triduum* (ita a d, b i *trid. iam*, c *trid. est iam*) *est ex quo* (c *quod*) *hic sunt*, ff^{2}· *triduo est iam quod hic sunt*. Contra q *triduum adherent mihi*, f g^{1}· l vg *ecce iam triduo sustinent me* (f *mecum sunt*) | *προσμεν. μοι*: Ln om *μοι* cum B cop$^{cdd\,2}$ (non^{dz} nec$^{wi\,schw}$)... D itpl (vide ante) *ωδε εισιν* | *εχουσιν*: LNW^{d}XΔ 33. y^{scr} al^{10} fere *εχωσιν*

3. *και εαν* (E 157. om *εαν*): L *καν* | *νηστισ* c. ℵΔ al^{25} fere (11ap Mtthaei, 5ap Scriv) et haud dubie plur (:: Lexic. ms. ap Mtthaeium ad h. l. *τὸ πληθυντικὸν τοὺς νῆστισ διὰ τοῦ ἰῶτα.* Phrynich. Bekk. An. p. 52. *νῆστισ καὶ τὸ πληθυντικὸν νήστιδεσ καὶ νήστισ*) ... ς Ln Ti *νηστεισ* c. ABDLNW^{d}XΓΠ unc^{9} al pl | *εισ*: 13. 28. 69. 124. 235. 346. al pauc add *τον* | *αυτων* (et. c f g^{2}· l vg): D a^{vid} ff^{2}· i q om | *και εαν* usq *εκλυθησ.* (ℵ *εγλυθησ.*): D 2^{pe} *και απολυσαι αυτ. νη. εισ οικον* (b om *ε. οικ.*, item 2^{pe}?) *ου θελω μη* (2^{pe} *μηποτε*) *εκλυθωσιν*, item a b ff^{2}· i q (non item c f g^{2}· l vg) :: e Mt | *και τινεσ* cum ℵBLΔ 1. 13. 28. 33. 209. q (*et aliqui*) cop item D *οτι και τινεσ*, b i *quoniam quidem et* (b om) *aliqui*, a c d *quoniam quidam*, ff^{2}· nil nisi *quidam*... ς *τινεσ γαρ* cum ANW^{d}XΓΠ unc^{9} al pler f l vg syr^{P} go arm aeth (11^{pe} *τι. δε*, g^{2}· *quidam autem*, item syr^{sch}) | *αυτων* (*illorum* a; b om): D 127. al^{15} fere c f ff^{2}· g^{2}· i l

ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ ἔφαγον καὶ

---

q vg ἐξ αὐτ. | απο c. ℵBDLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 209. 346. 3pe al (it vg *de longe, a longe, de longinquo*) ... ς Ln om c. ANWdΧΓΠ unc9 al pler (:: cf Mt 26,58 Mc 5,6. 11,13) | ηκασιν (et. ς) cum ℵADN 1. 28. 33. 69. 124. al plus20, item ςe ηκουσιν c. EFGHKMSUVWdΧΓΠ al longe pl, item *venerunt* it vg go syrutr arm aeth ... Ti εισιν cum BLA cop

4. αυτω: ℵ ff2· om | οτι ποθεν cum BLA ... ℵ και ειπαν ποθεν (similiter 106.251.282. syrP *λεγοντες ποθεν*, c *et respondentes – – dixerunt unde*) ... ς Ln ποθεν c. ADNWdΧΓΠ unc9 al pler (:: cf 4,21 Mt 15,33) | wd 69. 346. al δυνησεται | ωδε (h. l. vged am ing em fu; wd post χορτ., 1.28.209.2pe al a f l varie transp): DH 69. b c ff2· i q go om | αρτων: FHKΓ 1. al mu αρτον | επ ερημιας c. ℵBDLNWdΧΓΠ2 unc8 al pler (it vg *in deserto, in solitudine* vel *-nem*) ... AKΔΠ* al12 επ ερημιαις (Δ *-μιαις*)

5. ηρωτα cum ℵBLA ... ς Ln επηρωτα cum ADNWdΓΠ unc8 al pler; x al pauc ἐπερωτᾶ, M επηρωτησεν (item *interrogavit* b c d f ff2· g1·2· i l q vg syrsch; contra a syrP *interrogabat*) | εχετε αρτους cum ABLNWdΓΠ unc9 al pler go arm ... ND 28. 33. 124. 131. al plus10 it vg cop syrutr aeth αρτ. εχετ. (:: cf 6,38 Mt 15,34) ... x om αρτους | ειπαν cum ℵBNΔ ... ς Ln ειπον cum ACDLWdΧΓΠ unc9 al omnvid. Praeterea L 282. i l syrsch aeth add αυτω

6. παραγγελλει (Δ* *-ελει*) c. ℵBDLA item l *praecipit* (cop et παραγγελλει et παρηγγειλε respondet). Respicit huc Or3,510 κακει μεν κελευει τους οχλους ανακλιθηναι η αναπεσειν επι του χορτου· και γαρ ο λουκας· κατακλιναντε αυτους, ανεγραψε, και ο μαρκος· επεταξε, φησιν, αυτοις παντας ανακλιναι· ενθαδε δε ου κελευει αλλα παραγγελλει τω οχλ. ανακλιθηναι... ς παρηγγειλε cum ACNWdΧΓΠ unc9 al omnvid it (exc l) vg etc | ευχαριστησας cum ℵABLNWdΧΓΔΠ unc7 al pl b c i l (bi *et accipiens sept. pan. gratias agens fregit*, itemvid ff2· g1·2·) q (*et acceptis sept. pan. gratias egit et fregit*) vg (ut b etc) cop syrP arm ... CDSV al40 fere a d f (a d *et accepit sept. pan. et gr. agens fregit*, f *et accipiens sept. pan. et gr. agens fregit*) go syrsch aeth και ευχαρ., hinc Ln [και] ευχαρ. | παρατιθωσιν cum ℵBCLMΔ 13. 33. 69. 346. yscr al plus5 ... ς Ln παραθωσι cum ADNWdΧΓΔΠ unc8 al pler

7. ειχαν cum ℵBDA ... ς ειχον c. ALNWdΧΓΠ unc9 al omnvid | ευλογησας: D q ευχαριστησας | αυτα post ευλογ. cum ℵBCLΔ 6. 10. 28. 116. cop aeth; item ante ευλογ. MNWd 1. 69. al15 fere it (exc q) vg (Latt *ipsos*) syrutr go arm ... Ln Ti ταυτα ante ευλογ. cum AFKΠ al20 fere ... ς om cum EGHSUVXΓ 33. al pl, item (qui ευχαρ. pro ευλογ.) D q | παρεθηκεν cum ℵ* ... ς Ln Ti ειπεν (Dgr εκελευσεν, it vg *iussit* sed d

ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας.
9 ἦσαν δὲ ὡσ τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούσ.
Mt 15, 39 10 Καὶ εὐθὺσ ἐμβὰσ εἰσ τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

dixit) παραθεινα (ita ς cum GM^{txt}NUVXΠ al pl, item EFHKSW^{d}Γ al pm παραθηναι, item *ut apponerent* syr^{utr} go cop arm; Ti παρατιθεναι cum ℵ^{a}BDLM^{mg}Δ al pauc, Ln παρατεθηναι cum A al pauc, item *apponi* it vg; c 33 παραθετε) και αυτα (κ. αυτ. cum AEFGHKM^{txt}SUXΓΠ al longe pl syr^{p} go, item cop; v al^{10} fere syr^{sch} αυτα: ℵ^{a}BCLΔ 115. q και ταυτα ante παρα., D και αυτουσ ante εκελευσεν: M^{mg}NW^{d} 1. 10. 28. 61. 67. 124. 209. 271. 48^{ev} g^{scr} 2^{pe} it [exc q] vg om, hinc Gb^{o}; sed M^{mg} 48^{ev} τω οχλω [:: cf Mt 14, 16], N αυτοισ, similiterque cop *coram illis*) :: cf ad Io 6, 11

8. και εφαγ. cum ℵBCDLΔ 1. 28. 33. 40. 124. 2^{pe} it vg cop syr^{sch} aeth ... ς Ti εφαγ. δε cum ANW^{d}XΓΠ unc^{9} al pler go syr^{p}. Praeterea ℵ (282?) add παντεσ, item post εχορτασθ. KMΠ 33. 142^{mg} 229. al^{20} fere :: cf Mt 15, 37; item Mc 6, 42 et 11 pp | περισσευματα (Γ al -ισευ-) cum ABLNW^{d}XΓΔΠ unc^{9} al fere omn ... NC cop τα περισσ., D 2^{pe} το περισσευμα των ... 33. περισσευσαντα | κλασματων (33. -ατα): A om | επτα (D ζ, non item h. l. ℵ): DL 2^{pe} q post σπυρ. | σπυριδασ cum A^{2}BCLNW^{d}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} ... Ln σφυριδασ c. ℵA*D (:: eandem scripturam 8, 20 et Mt 15, 37 solus D tuetur, Mt 16, 10 BD p^{scr} Act 9, 25 NC: hinc nullo loco sine teste est; at non aptum videbatur hoc versu σφυριδασ et v. 20 σπυρ. edere). Praeterea 13. 33. 69. al^{10} fere i add πληρεισ :: e Mt

9. ησαν δε (Gb′) cum ℵBLΔ 33. 18^{ev} 19^{ev} 49^{ev} 150^{ev} cop ... ς Ln add οι φαγοντεσ cum ACDNW^{d}XΓΠ unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} etc :: ut 6, 44 | ωσ (M al^{10} ωσει): N cop om (:: ut Mt) | τετρακισχιλιοι: GΔ al pauc a b c ff^{2}· i q (non f g$^{1.2}$· l vg) add ανδρεσ :: ut 6, 44

10. ευθυσ cum ℵBCLΔ 1. 13. 28. 69. 253. 346. ... ς ευθεωσ c. ANW^{d}XΓΠ unc^{9} al longe pler. Ponitur h. l. cum ℵBCEFGHLSVXΓΔ al pler a f g^{1}· g^{2}· l q vg cop arm ... AKMNUW^{d}Π 1. 69. 124. al plus^{10} syr^{utr} go post εμβ. ... D 8^{pe} b c ff^{2}· i om (sed vide ad εμβασ) | εμβασ (D^{gr} ανεβη, 2^{pe} ενεβη posteaque uterque και ηλθεν, item a f q *ascendit* sequente *et venit*; d *ascendens* sequente *et venit*): B add αυτοσ, hinc Ln [αυτ.]; D b i praem αυτοσ (c ff^{2}· *Iesus autem ascendens*) | το: L 1. 28. 33. 69. 124. 209. y^{scr} al^{10} go om | ηλθεν: ℵ*(c om)L add ο ις (vide supra c ff^{2}·) | μερη: D^{gr} ορια, item c f (hi *in finibus*) arm^{use} ... N ορη | δαλμανουθα (B -νουνθα): ita et. f g$^{1.2}$· l q „cdd quidam" ap Aug (vide post) cop syr^{utr} (et. syr^{p} $^{mg\ gr}$) aeth (arm) ... D* μελεγαδα, D^{2} μαγαδα, 28. 2^{pe} μαγεδα, d *magidan*, a ff^{2}· *magedan*, b i *magedam*, c *mageda*. Cf Aug$^{cons\ 2,\ 3}$ *Marcus — hoc idem subjicit quod Matthaeus, nisi quod* Dalmanutha, *quod in quibusdam codicibus legitur, non dixit Matthaeus sed* Magedan. *Non autem dubitandum est eundem locum esse sub utroque nomine. Nam plerique codd. non habent etiam secundum Marcum nisi* Magedan. Hier de

Supple ad p. 295: w^{d} 11 συζητ. 12 σημ. επιζητ. 13 εμβ. παλ. εισ το πλοι. 14 επελ. οι μαθητ. αυτ. 15 ορατ. και βλ. 16 πρ. αλλ. λεγοντεσ

ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 [77. 4] καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντεσ παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντεσ αὐτόν. 12 [78. 6] καὶ ἀναστενάξασ τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶσ αὐτοὺσ πάλιν ἐμβὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ πέραν. 11–13 Mt 16, 1–4

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτουσ, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ 14–21 Mt 16, 5–12 Lc 12, 1

11. Hebr. 3, 250: *μαγεδαν ο* $\overline{\text{χς}}$ *επεδημησεν, ωσ ο ματθαιοσ· και ο μαρκοσ δε τησ μεγαιδαν μνημονευει· και εστι νυν η μαγαιδανη* (al. *μεγαιδανη*) *περι την γερασαν* ... 1. 13. 69. 209. 271. 347. cop^{maresch} *μαγδαλα*, go *μαγδαλαν*. Scholion^{288} *και ο ματθ. μαγδαλα ειπεν, ο δε μαρκοσ δαλμανουθα. ου διαφωνιαν δε εχει τουτο· ο μεν γαρ την κωμοπολιν ωνομασεν, ο δε τα πορρω του αστεοσ μερη ανεγραψατο· μαγδαλα γαρ και δαλμανουθα πλησιοχοροι εισιν.*

11. *και εξηλθον* (c^{scr} *-λθαν*, D *-λθοσαν*): 33. 252* c om, *οι φαρισ.* post *ηρξαντ.* posito | *συνζητ.* cum ℵABCDE*GLNΓΔ al ... ς *συζητ.* cum E^{2}FHK MSUVXΠ al pler^{vid} | *συνζητ. αυτω* (d haec om, item 69. pergens *συζητουντεσ*): D^{gr} *συνζ. συν αυτω*, it vg *conquirere cum eo* (*cum* et. i, male Blanch *ab*) | *ζητ. παρ αὐτου*: Δ om | *σημειον*: D *το σημ.*, 2^{pe} *τι σημ.* ante *παρ* | *απο* (13. 69. 346. *εκ*): ℵ 68. c praem *ιδειν*

12. *αναστεναξασ*: M* al^{10} fere *στεναξασ* | *αυτου* (AL *εαυτου*): DM*Γ 1. 282. b g^{2} i l (non item a c f ff^{2} g^{1} q vg) om | *λεγει*: Γ al pauc *ειπε*, item a *dixit* (it rell vg *ait*) | *τι*: c Or^{3,429} *οτι* | *ζητει σημειο.* cum ℵBCDLΔ 1. 28. 33. 118. 209. 2^{pe}, item *quaerit signum* a b c i l am fu ing tol sax cop syr^{sch} aeth ... ς *σημειο. επιζητει* (:: ut Mt) cum ANXΓΠ unc^{9} al longe pler Or^{3,429}, item *signum quaerit* f (ff^{2} vid) g$^{1.2}$ q vg^{ed} em syr^{p} go arm | *υμιν* cum ℵACDNXΓΠ unc^{9} etc (et. Or) ... BL om | *ει* (Or^{3,429} *εἰ - τουτεστιν οὐ δοθησεται*): Δ 5. 13. 69. 124. 346. (item cop syr^{sch} al) *ου* | *ταυτη*: FHLΓ al *αυτη*

13. *αφεισ*: N *καταλιπων* :: e Mt | *παλιν εμβασ* (D *ενβ.*) cum ℵBCDLΔ 28. 33. 69. 346. 2^{pe} d^{scr} a i q aeth ... ς *εμβ. παλ.* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler f ff^{2} g$^{1.2}$ vg go syr^{p} ... 108. e^{scr} b c cop syr^{sch} om *παλιν*. Praeterea *παλ. εμβ.* sine additamento cum ℵBCLΔ ff^{2} g^{1} am tol ... ς (Gb^{00}) add *εισ το πλοιον* cum HKNUΓΠ al mu, item Ln *εισ πλοιον* cum AEFGMSVX al pl, item *in navem*, *navem* a (*ascensa nave*) b c f g^{2} i l (*in navi*) q vg^{ed} (*navim*) em ing al go cop syr^{utr} al

14. *επελαθοντο* (B* *-θεντο*): D 28. al plus^{10} c add *οι μαθηται, αυτου* :: cf Mt | *λαβειν αρτουσ*: 13. 69. ff^{2} q vg^{ed} em (al) *αρτ. λαβ.* :: ut Mt | *και ει μη ενα αρτον ουκ ειχον* etc: f g^{1} l vg *et nisi unum panem non* (fu om) *habebant* etc ... D *ει μη ενα αρτον ειχον*, a g^{2} *nisi* (a *et nisi*??) *unum panem habebant* etc; d i q *nisi unum panem quem* (*ἄρτον ὅν*?) *habebant secum* (i q *sec. hab.*) *in navem*, c *nisi unum tantum quem secum habebant in navi*, ff^{2} *et nisi unum panem quem sec. habeb. in navem*, b *et nihil am-*

εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 [70.2] καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. 16 [80.6] καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ

plius habebant nisi unum panem quem secum habeb. in nave... 1. 13. 28. 69. 209. 346. 2pe *ενα μονον* (2pe om) *αρτ. εχοντεσ* (69. *εχ. αρτ.*) | *μεθ·*: D *μετ* (sequente *εαυτ.*)

15. *διεστελλετο*: EF 13. 28. 69. 131. 346, al pauc *διεστειλατο*, Δ *ενετειλατο*. Item a b c f ff^{2}· i q *praecepit*, contra g$^{1.2}$· l vg *praecipiebat* | *ορατε*: C 13. 28. 69. 124. 8pt al pauc c f g^{2}· l vg^{ed} (et^{cdd} aliq sed non am fu ing em gat) sax cop^{schw} (non item^{wi}) add *και*, hinc Ln [*και*]... D 1. 2. 118. 209. 2pe a b ff^{2}· i q tol arm om (b ff^{2}· i q *videte a ferm.*, a d tol *cavete a ferm.*; c f g$^{1.2}$· l vg *videte* [*et*] *cavete*); Δ om *βλεπετε* (*δ* super *ορατε* habet *videte aut cavete*) | *και*: GΔ 1. 28. 69. 124. 209. 346. add *απο*, item a f g$^{1.2}$· q fu (non item b c ff^{2}· i l vg) | *ηρωδου*: G 1. 13. 28. 69. 118. 209. 251. 346. 2pe i tol arm *των ηρωδιανων*

16. *διελογιζοντο* (c *dicebant*): א *ελογιζ.* | *πρ.ἀλληλ.* cum NBD 1. 28. 209. 2pe a b c ff^{2}· i q... ς add *λεγοντεσ* cum ΑCLNXΓΔΠ unc^{9} al pler f g$^{1.2}$· l vg go cop syr^{utr} arm aeth (:: ut Mt) | *εχομεν* (א al *-ωμεν*) cum NAC LNXΓΔΠ unc^{9} al pler f g^{1}· l vg go syr^{utr} arm aeth; item al^{4} *ελαβομεν* :: ut Mt... Ln Ti *εχουσιν* cum B 1. 28. 209. 2pe c g^{2}· (cop *nullus panis iis*); item D a b i q (hi *quod panes non haberent*; contra ff^{2}· *quot panes haberent*) *ειχαν*

17. א. *γνουσ* cum א^{c}BD^{a}* i cop... ς Ln add *ο* (D^{a} om) $\overline{ις}$ cum א*ACDNXΓΔ^{a} unc^{9} al longe pler a c f g^{2}· l q am fu ing tol al syr^{utr} go etc, item post *αυτοισ* L c^{scr} b ff^{2}· vg^{ed} em al (:: *ο* $\overline{ις}$ in Mt non fluct) | *διαλογιζεσθε* cum NABCLNXΓΔΠ unc^{7} al pler f l vg cop syr^{sch} go: DU 28. 67. 124. 238. 271. c^{scr} 2pe a b c ff^{2}· g^{2}· i q syrP c.* arm aeth add *εν ταισ καρδιαισ υμων* (:: cf 2, 8 Lc 5, 22), item M 13. 61. 69. 346. 8pe *εν αυτοισ* (:: cf Mt). Insuperque 13. 28. 61. 69. 124. 271. 346. 2pe c^{scr} syrP c.* (sed adnotat in margine: *εν τ. καρδ. υμ. ολιγοπιστ.* non inventum est in 2 exx Graecis nec in antiquo Syro) arm add *ολιγοπιστοι* :: e Mt | *εχετε*: Δ c^{scr} 7pe pers^{p} *εχομεν* | *ουδε* (Δ *δ και*) *συνιετε* (B* *συνειτε*, 2pe *μνημονευετε*): 1. 209. om | *πεπωρωμενην* (Γ *πεπορρωμ.*) sine *ετι* cum NBCD^{gr}LNΔ 1. 28. 33. 124. 209. 225. 245. 2pe a cop arm aeth... ς Ti *ετι πεπωρωμ.* cum AXΓΠ unc^{9} al pler f g^{2}· l q vg syr^{utr}, item *οτι* (pro *ετι*) *πεπ.* 106. go, item *sic* (pro *adhuc*) *obtusa* b c d ff^{2}· i | *πεπωρωμ. εχετε τ. κα. υμων* (f g^{2}· l vg *caecatum habetis cor vestrum*): D 2pe *πεπωρωμενη* (D* *πεπηρωμ.* sed. ω super η notato, al^{i} ipso* ut vdtr) *εστιν η καρδια υμων*, item a q *obtusum est cor vestrum*, b c d ff^{2}· i *obtusa sunt corda vestra*

18. ς Gb Sz Ti *βλεπετε*; (Ti *-τε*,) *-ακουετε*, (Wtst *-ετε*;) *και - μνη-*

ὥτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 *ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, καὶ πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα.* 20 *ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά.* 21 *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὔπω συνίετε;*

μονευετε; *οτε* .. Ln *βλεπετε*, - *ακουετε*; - *μνημονευετε*, *οτε* | *και ωτα*: ℵ* (suppl^{a}) cop^{ds} et pet$^{r\,s.}$ om *και* | *και ου* (it vg *nec*) *μνημο.*: D *ουδε μνημ.*, ℵ *ουπω νοειτε*, 2^{pe} *ουπω νοειτε ουδε μνημ.*

19. *οτε* (Δ 69. 127* 237. al pauc *οτε*): 28. 60. b c ff$^{2\cdot}$ i k cop om. Eaedem vv item 13. 69. 346. al? (28? 60?) postea *οὗς ἔκλασα, quos fregi*; quod idem D voluisse videtur qui habet *τους εκλασα*. Duas enim vero D lectiones miscuisse clarissimum fit ex d: *nec meministis quando de V panibus quos fregi*. | *τους* (Δ om) *πεντακισχιλιους*: Δ a b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q (non item f i k vg) add *ανθρωπους* (*hominum*, *ð homines* praegresso *milia*) | *και ποσους* cum ℵCDMΔ 1. 33. 48^{ev} 49^{ev} y^{scr} z^{scr} al plus^{5} f g$^{1\cdot 2\cdot}$ l am fu em ing arm aeth ... ς Ln Ti *ποσους* (U *οσους*) cum ΑΒ LNXΓΠ unc^{s} al pler ff$^{2\cdot}$ (a b c i k *ex quibus quot*) vg^{ed} cop syr^{utr} go | *κοφ. κλασμ. πληρεις* cum ℵBCLΔ 1. 20. 33. 124. 131. 300. 49^{ev} y^{scr} 2^{pe} al pauc f g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg syr^{sch} cop (sed *ηρατε* ante *κοφ.*), item D^{gr} sed *ηρατε* inter *κλασμ.* et *πληρ.* pon ... ς *κοφ. πληρεις* (AFGM al *-ρησ*) *κλασμ.* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler syrP go (arm aeth) ... 13. 69. 237. 259. 346. a b c d ff$^{2\cdot}$ i (k libere) q om *πληρ.*

20. *οτε και* cum ℵΔ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg (cop nil nisi *και*); item CN f *οτε δε και*, item c syr^{sch} *και οτε* ... ς Ln Ti *οτε δε* cum ADXΓΠ unc^{9} al omn fere a ff$^{2\cdot}$ i q go syrP arm aeth ... BL 2^{pe} nil nisi *οτε* | *τους* (Δ om) *επτα* cum ABDLM*NXΓΠ unc^{8} al pler a ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i k cop syr^{utr} ... ℵCM^{2} 13. 69. 124. 346. 48^{ev} al^{10} fere c f g$^{2\cdot}$ l q vg go arm aeth add *αρτους*, hinc Ln [*αρτ.*] :: cf Mt | *εισ τους* (LΔ g^{scr} z^{scr} al pauc om) *τετρακισχιλιους*: Δ c g$^{2\cdot}$ q add *ανθρωπους* | b ab *ηρατε* v. 19 ad *ηρατε* v. 20 transilit | *ποσων σπυριδων πληρωματα* (E* *-ατων*) *κλασμ.* (f *quot sportas plenas fragmentorum*, item cop syr^{utr} go; k *quod sportas plenas*): D *ποσας σφυριδας κλασματων*, item 2^{pe} addito *πληρεισ*, Δ *και ποσους κοφινους κλασμ. πληρεισ.* Item a c d ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l q vg *quot* (*quod*, g$^{2\cdot}$ *et quot*) *sportas fragmentorum* | *και* (Δ g$^{1\cdot}$ k l syr^{sch} om) *λεγουσιν* cum ℵBCLΔ 115. g$^{1\cdot 2\cdot}$ k l vg cop syr^{sch} aeth ... ς Ln *οι δε ειπον* (*at illi dixerunt* it^{c}; *qui dixerunt* a) cum ADNXΓΠ unc^{9} al fere omn (a) b c f ff$^{2\cdot}$ i q syrP go arm. Praeterea Ti add *αυτω* cum BCLΔ 115. g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg cop aeth (:: ut v. 19): omisi cum ℵ k syr^{sch} item cum omnibus qui *οι δε ειπον*

21. *και ελεγεν* cum ℵABCEGHLMSUVXΓΔ al pl g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg cop syrP arm (go *dixit*, 1. *ειπεν*) ... DFKΠ al plus^{40} a b c f ff$^{2\cdot}$ i k q syr^{sch} *και* (i k syr^{sch} om) *λεγει* (itp^{l} *ait*, a k *dicit*) | *ουπω* (ℵ *οὔπωσ*) c. ℵCKLΔΠ 1. 118. 127. 209. al^{10} fere k ... Ln *πωσ ουπω* cum ADE^{gr}MNUX al^{30} fere a c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l syr^{utr} go; item 13. 61** 69. 124. 346. f arm *πωσ ουν ουπω*, ς *πωσ ου* cum BEFGHSVΓ al pl b d q cop aeth (:: *πωσ* ex Mt) | *συνιετε*: BD^{2} *νοειτε* (:: cf Mt), D* *συννοειτε*

22 [81·10] *Καὶ ἔρχονται εἰσ Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.* 23 *καὶ ἐπιλαβόμενοσ τῆσ χειρὸσ τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆσ κώμησ, καὶ πτύσασ εἰσ τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει.* 24 *καὶ ἀναβλέψασ ἔλεγεν· βλέπω τουσ ἀνθρώπουσ, ὅτι ὡσ δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντασ.* 25 *εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τουσ ὀφθαλμουσ αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν*

22. *ερχονται* (Gb″ prob Schu) cum ℵ^{c}BCDLΔ 13. 28. 33. 69. 124. 346. al pauc, item vel *veniunt* (g^{1} i k l vg cop arm) vel *venerunt* (a b c f ff^{2}· g^{2}· q go aeth) it vg cop arm go aeth ... ς *ερχεται* cum ℵ*ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} perss | *βηθσαιδαν* cum ΝΑΒLΝΧΓΠ unc^{9} al pler b (*betsaidam*) vg^{ed} (*bethsaidam*) syr^{utr} arm aeth; item *βηθσαιδα* CΝΔ (*βησσαιδα*) 1. 28. 33. 69. al^{30} fere c g$^{1·2·}$ k (*bedsaida* ex emendatione, **bettsaida* ut vdtr) am fu ing em mt cop (*βηδσαιδα*) ... D 262* a f ff^{2}· i l q go *βηθανιαν* | *τυφλον*: Δ add *δαιμονιζομενον*

23. *επιλαβ. τησ χειροσ*: D *λαβομενοσ την χειρα* | *του τυφλου*: 1. 2^{pe} 3^{pe} *αυτου*, 131. 229. 238. *αυτ. του τυφλ.* | *εξηνεγκεν* (Δ *εξενεκεν*) cum ΝBCL 33. ... ς Ln *εξηγαγεν* cum ΑDΝΧΓΠ unc^{9} al fere omn. Latini sic: b c ff^{2}· g^{2}· i gat *duxit*, d f l vg *eduxit*, a k *produxit*, q *eicit* | *επιθεισ*: G 1. 13. 28. 69. 124. 346. al pauc praem *και* (c *et expuit - et imposuit*, b *exspuens - et impositis manibus*, d *et expuens - et impositis manibus*; it^{pl} vg *et expuens - impositis manibus*, similiter al) | *αυτω* (ita a b c ff^{2}· i q, item k sed confudit *et* cum *ei*): ΑΚΔ 28. 2^{pe} al^{10} fere f g^{2}· (et $^{1·vid}$) l vg go cop syr^{sch} syrP *αυτου* (sed g^{2}· *impositis illis* [sic] *manibus suis*, item cop syrP cum *αυτω* et. *αυτου* exprimunt) | *επηρωτα*: D^{gr} *επερωτα* (d *interrogabat*), Ν *επηρωτησεν* | *βλεπει* cum ΝΑ D^{2}(Scriv non indicat correctionem)LΝΧΓΠ unc^{9} al fere omn it^{omn} (et. d) vg syr^{utr} go arm ... Ti *βλεπεισ* cum BCD*E^{gr}Δ 2^{pe} cop aeth

24. *ελεγεν* cum ℵ^{c}ABLΧΓΔΠ unc^{9} al pler cop syrP ... ℵ*C al pauc *ειπεν*, item *dixit* c ff^{2}· k syrP; DN 13. 69. 346. al pauc *λεγει*, item *ait* a b f g$^{1·2·}$ i l q vg | *οτι ωσ δενδρ. ορω περιπατ.* (et. ς et ς^{e} 1624; Gb′) cum ΝΑΒC*LM^{txt}ΝΧΓΔΠ unc^{8} al longe pl go ... ς^{e} 1633. Gb Sz *ωσ δενδρ. περιπατ.* omissis *οτι* et *ορω* cum C^{2}DM^{mg} 1. al non ita mu it^{omn} vg cop syr^{utr} arm aeth | *περιπατουντασ*: F 225. *-ντα*

25. *ειτα* (ita a f l g$^{1·vid}$ g$^{2·vid}$ vg cop syrP go): D b c ff^{2}· i k q aeth *και* ... syr^{sch} arm persP om | *επεθηκεν* c. ΝΑCΝΧΓΔΠ unc^{9} al fere omn, item D 2^{pe} *επιθεισ* (D servat *και* sq, 2^{pe} om); item it^{pler} (et. d) vg *imposuit*, a *inponens* sed postea *et fecit* ... BL *εθηκεν* | *χειρασ*: ℵ al pauc c syr^{utr} cop add *αυτου* | *και διεβλεψεν* cum ΝBC*LΔ 1. 28. 209. 346, item C^{2} *κ. ενεβλεψεν*, item *et vidit* k cop aeth arr ... D b c g$^{2·vid}$ ff^{2}· i l vg pers^{w} *και ηρξατο αναβλεψαι* ... ς Ln *και εποιησεν αυτον αναβλεψαι* (al pauc *βλεψαι*) cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler (sed 13. 69. *κ. εποι. αυτ. αναβλ.* additis *και διεβλεψεν*, similiter arm *et aperuit et videbat*) a f q go syrP ... syr^{sch} om plane (item persP omissis simul *και απεκατ.*), hinc Gb^{0}

καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶς ἅπαντα. 26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.

27 [83.1] Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, 27–30 Mt 16, 13–20 Lc 9, 18–21

25. απεκατεστη (B αποκ.) cum ℵBCLΔ al pauc ... Ln απεκατεσταθη cum AΝΧΓΠ² unc⁸ al pl, item ς αποκατεσταθη cum DUΠ* 1. 126. al permu | και ενεβλεπεν (Δ 346. ανεβλ.) cum ℵᶜBLΔ 13. 28. 69. 346. (et 244. κ. εβλεπεν) syrˢᶜʰ ... ς και ενεβλεψεν c. ACEGHKM²ℵSUVXΓΠ al permu; FM* al⁶⁰ fere κ. ανεβλεψεν, ℵ* και εβλεψεν, item cop syrP ... D it vg ωστε αναβλεψαι | δηλαυγως (L διλαυγος) cum ℵ*CLΔ (33. δηλωσ) ... ς Ln Ti τηλαυγως cum ℵᶜABDNXΓΠ unc⁹ al fere omn (:: Hesych. τηλαυγ. per λαμπρως, δηλαυγ. per αγαν φανερως explicat) | απαντα (D 2ᵖᵉ παντ.) cum (Gb″ prob Schu) ℵBC*DLM(?)Δ 1. 13. 69. al⁵ a b f ff²· i l q (g¹·²· ut vdtr) vg syrᵘᵗʳ cop arm aeth (cop syrᵘᵗʳ aeth omne) ... ς Ti απαντας cum AC²NXΓΠ unc⁸ al pler go ... c k om

26. αυτον: ℵ* post οικον pon (transp ℵᶜ) | οικον cum ℵ*ABCDEFHKLMSVΓΠ al pl go ... ς (= Gb Sz) τον οικ. cum ℵᶜGMUXΔ al sat mu cop | λεγων: D και λεγει αυτω |· μη (ita ℵ*, ℵᶜBL 1* 209. cop μηδε) εισ τ. κωμ. εισελθησ cum ℵ* et ℵᶜBL 1* 209. cop. Similiter c *ne cui diceret in castellum*, k *nemini dixeris in castello* ... ς Ln Ti μηδε εισ την κωμην εισελθησ μηδε ειπησ τινι (Δ ειπισ τιν, δ non exprim τινι) εν τη κωμη cum AGNXΓΔΠ unc⁹ al pler syrˢᶜʰ etP ᵗˣᵗ go aeth, item arm sed post εισελθησ add *sed vade in domum tuam, et si in vicum introieris*; syrP ᵐᵍ ad μηδε ε. τ. κωμ. εισελθ. adnotat *et si in pagum ingrediaris nemini dixeris in pago* ... D υπαγε εισ τον οικον σου και μηδενι ειπησ εισ την κωμην. Similiter 13. 28. 61. 69. 346. 2ᵖᵉ i υπαγε εισ τον οικον σου, και εαν εισ την κωμην εισελθησ μηδενι (28. 61. 346. add μηδεν) ειπησ μηδε εν τη κωμη. Eadem habent b f ff²· g¹·²· l vg *vade in domum tuam, et si in vico* (g²· vg *vicum*, f *castella* [*-llo*?]) *introieris, nemini dixeris*, a *vade domi aput te et ne in municipio intres nec cuiquam dicas*, q *vade in domum tuam et nemini in castello dixeris*

27. εισ τασ κωμασ καισαρειασ (*-ρειασ* BKMSUΓΠ etc, *-ριασ* ΝACEFHLNΔ etc. Cf ad Mt 16, 13): D a b ff²· i q (non item c f k l vg, nec g¹·²· vid) εισ καισαριαν | αυτου sec: Δ arm om | αυτοισ cum ℵ*etᶜᵇABDNXΓΠ unc⁹ al pler c f ff²· l (item g¹·²ˣ vid) vg cop syrᵘᵗʳ go ... ℵᶜᵃDLΔ al¹⁰ fere a b i k q tol arm om (:: ut Mt) | τινα: K τι | οι ανθρ. ειναι (et. b g² i k): D a f ff²· l q vg Tert (contr. Gnostic. 10 *de quibus dicit: Quem me aiunt esse homines?*) Ambʳⁱⁿᶜᵃʳⁿ ειναι οι ανθρ. (c *me esse dicunt homines*)

28. ειπαν cum ℵBC*et²LΔ k cop syrˢᶜʰ aeth ... ς Ln απεκριθησαν cum ADNXΓΠ unc⁹ al omnᵛˡᵈ it (exc k) vg syrP go arm. Praeterea αυτω λεγοντεσ cum ℵBC*DLΔ 13. 28. 69. 124. 282. 346. 2ᵖᵉ a b c i l (item e silentio ff²· g¹·²·) vg cop; item αυτω tantum c² 33. 90. 6ᵖᵉ qˢᶜʳᵗ

καὶ ἄλλοι Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. 30 [33.2] καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς
31—33 Mt 16, 21—23 Lc 9, 22 ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς

r[scr], *illi omnes* k, item λεγοντεσ tantum f q arm ... ς om cum ANΧΓΠ unc[9] al pler syr[utr] go (:: offendit h. l. ut Lc 20, 2 ειπαν cum λεγοντεσ coniunctum. Hinc alii απεκριθ. αυτ. λεγ., alii ειπ. sine λεγ., alii απεκριθ. sine λεγ. Apud Mt est οι δε ειπαν, apud Lc οι δε αποκριθεντεσ ειπαν) | οτι pr c. ℵ*B syr[sch] (cop ut solet) ... C*et**Δ 13. 69. 124. οι μεν (:: e Mt) ... ς Ln plane om cum ℵ[c]AC[3]DLΝΧΓΠ unc[9] al longe pler go syr[P], item it vg | B ιωαννην | βαπτιστην: 28. 2[pe] βαπτιζοντα | και αλλοι cum ℵABCLΧΓΠ unc[6] al pler ff[2]· i syr[utr] cop go al ... DN 13. 69. 346. 2[pe] c[scr] a f k q cop[dz] αλλοι δε ... VA al pauc b c l vg nil nisi αλλοι | ηλειαν cum ℵAB* ... ς Ln Ti ηλιαν cum B[3]CDLΝΧΓΠ unc[9] al omn[vid]; de ἡλ- et ἠλ- vide ad Mt 11, 14 | αλλοι δε: 13. 69. 124. και αλλοι, cop[wi] et cod αλλοι | οτι εισ cum ℵBC*L cop, item 2[pe] εισ ... ς ενα cum AC[2]ΝΧΓΔΠ unc[9] al fere omn (k syr[utr] arm go); item D it (exc k) vg ωσ ενα, *quasi* (sed k om) *unum*

29. και αυτοσ: D 2[pe] al pauc a ff[2]· (c *ipsos autem* pro *ipse autem*) αυτ. δε ... b f i l (item g[1.2.] ut[vid]) vg *tunc* (syr[sch] *Iesus*) ... 1. 28. al pauc arm aeth om; item k* om και αυτ. επηρ. αυτ. | επηρωτα αυτουσ (Gb′ prob Schu) cum ℵBC*DLA 53. 2[pe] a ff[2]· q (a *interrogabat illos*, ff[2]· q *interrogavit eos*; item c *interrogavit dicens*) cop ... ς λεγει αυτοισ cum AC[3]ΝΧΓΠ al pler (al aliq ελεγεν αυτ.) b i l vg (hi omnes itemque[vid] g[1.2.] *dicit illis*; item f *dicit discipulis suis*, k** *et ait ille* sive *ipse*) go arm aeth syr[P] (et syr[sch] *Dicit eis Iesus*) | αποκριθεισ cum BL al pauc l (g[1.2. vid]) vg cop syr[utr] Eus[dem 121] ... ς αποκριθ. δε (:: ut Mt, item testes pler in Lc) cum ℵCDΧΓΔΠ unc[9] al pler f ff[2]· go arm, item Ln και αποκριθ. cum AN 33. al[5] a b i k (*et respondit Petr. et dic.*) q aeth (c *cui respondens Petr. ait*) | ο $\overline{\chi\varsigma}$ cum ABCDΝΧΓΔΠ unc[9] al longe pler it[pler] vg cop syr[P] go arm aeth Or[3,584] (οι γουν αναγραψαντεσ μαρκοσ και λουκασ αποκριθεντα τον πετρον ειρηκεναι· συ ει ο $\overline{\chi\varsigma}$, και μη προσθεντεσ το παρα τω ματθαιω κειμενον) Eus[dem] (relatis iis quae Mtth habet inde ab υμεισ δε τινα με usque λελειμενα εν τ. ουρ. addit quae sola ex iisdem et ipse Marcus scripserit et dicit de reliquis: ταυτα μεν ουν ο πετροσ εικοτωσ παρασιωπασθαι ηξιου· διο και μαρκοσ αυτα παρελιπεν) ... ΝL 157. item 13. 69. 124. 346. b (*Christus Iesus* pro ο $\overline{\chi\varsigma}$) syr[sch] et[hr] pers[P] add ο υιοσ του θεου insuperque 13 etc add του ζωντοσ (:: e Mt)

30. επετιμησεν αυτοισ (Δ c αυτω): ita et. Or[(3, 582)] ο μεν ουν ματθαιοσ – τοτε διεστειλατο τοισ μαθ. ινα μηδενι ειπωσιν οτι etc, ο δε μαρκοσ· επετιμησεν αυτοισ, φησιν, ινα μηδενι λεγωσι περι αυτου· ο δε λουκασ – ιστεον μεντοι οτι τινα των αντιγρ. του κα. ματθ. εχει το επετιμησεν.) et Eus[dem]: M c add ο $\overline{\iota\varsigma}$ | λεγωσιν cum ℵABLΝΧΓΔΠ unc[8] al omn[vid] (sed nonnulli λεγουσι) Or Eus ... Ln ειπωσιν cum CDG

31. αυτουσ: V om | υπο (Gb′) cum ℵBCDGKLΠ al[10] (Cf et. Iust[tryph 76]

ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. 32 *καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει.* [84.6] *καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.* 33 *ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.*

34 [85.2] *Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς* Mt 16, 24–27 Lc 9, 23–26 *αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνη-*

εβοα γαρ προ του σταυρωθηναι· δει τον υιον τ. ανθρ. πυλλα παθειν κ. αποδοκιμασθηναι υπο των γραμματ. κ. φαρισαιων κ. σταυρωθηναι κ. τη τριτη ημερα αναστηναι. Eadem$^{tryph\,100}$ nisi quod h. l. *υπο τ. φαρισ. κ. γραμμ.*) ... ς *απο* cum AXΓΔ unc^{7} al pler (:: ut Lc et Mt) | *και* (D add *απο*, item a b f [g$^{1.2.vid}$] k l vg syr^{sch}; non item c ff$^{2.vid}$ i q cop syr^{p} arm go) *των αρχιερ.* c. ℵBCDEHMSUVX al plus^{70} go ... ς (=Gb Sz) om *των* c. AFGKLΜΓΔΠ al sat mu:: cf ll pp. Item *των γραμματεων* (-*τεων* ℵBDΝΓΠ unc^{al} etc; ACELXΔ etc -*ταιων*) cum ℵBCDEFHLM SUVΓ al plus^{80} (b om *κ. τ. γραμμ.*) ... ς (=Gb Sz) om *των* cum AGK ΠΧΔΠ al sat mu go :: cf ll pp | *και αποκτανθηναι* (haec d om): Iust tryph^{76} et^{100} (vide ante) item^{51} *σταυρωθηναι*. Cf Ir^{308} *Oportet enim, inquit, filium hominis multa pati et reprobari et crucifigi et die tertio resurgere.* | *μετα τρ. ημερας* (a k *post tertium diem*): l. 13. 28. 33. 69. 124. 2^{pe} al plus^{5} d g^{1} syr^{sch} (sed alter^{cod}) arm aeth *τη* (13. 28. al *εν τη*) *τριτη ημερα*. Item (vide ante) Iust^{tr} Ir^{int} (:: ut Mt et Lc)

32. B* *παρησια* (ut B* passim; passim et. ΝDL) | ℵ *ελαλει τ. λογ.* | *προσλαβομενος*: Γ *προσκαλεσαμενος* | *αυτον* h.l. cum BL a ... ς ante *ο πετρος* (:: ut Mt nullo teste variante) cum ΝΑCΧΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} f k l (g$^{1.2.vid}$) vg cop arm go ... D^{gr} om; b c d ff^{2} i q *quem suscipiens* (d *respiciens*) *Petrus* etc | *επιτιμαν αυτω*: a b n *obiurgare* (b *increpare*) *eum dicens*: *Domine propitius esto, nam hoc non erit* (:: e Mt); c k *rogare* (k *obsecrabat*) *ne cui haec* (k *illa*) *diceret*; i *increpare et revocare eum*

33. ο *δε* cum ℵBCDLXΓΔ unc^{6} al pler it^{pler} vg etc ... AKΠ al plus^{10} f syr^{p} (pers^{p} *Christus*) add ις | *πετρω* cum ℵBDL ... ς praem *τω* cum ACXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} (:: *τω πετρ.* in Mt non fluct) | *και λεγει* (Δ k add *αυτω*) cum ℵBCLΔ ff^{2} (*et dixit*) k cop syr^{sch} aeth ... ς Ln *λεγων* cum ADXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler}.vg syr^{p} go arm | *αλλα τα* (d *sed quae sunt*, item it vg *sed quae sunt* vel *sed quae*): D^{gr} 225. om *τα*

34. *αυτοις* (et. Or et Or^{int} f g$^{1.2.vid}$ l q vg etc): DΧΔ it^{pl} om | *οστις* c. AC^{2}ΧΓΠ unc^{9} al pler cop syr^{utr} go aeth catt^{txt} et^{com} ... Gb′ (prob Schu) Ln *ει τις* cum ℵBC*DLΔ al^{15} it vg arm syr$^{p\,mg}$ Or^{1,282} et$^{int\,3,543}$ Synops^{188} (:: at sic et Mt et Lc. Qua re si non offendimur, etiam *ελθειν* pro *ακολουθ.* restituendum est) | *ακολουθειν* c. C*DX (Δ vide post) unc^{6} 1. 28. al plus^{100} a b f ff^{2} g$^{2.vid}$ i n q vg (f i q am em *post me sequi*,

σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω
Mt 10, 39 Lc 17, 33 μοι. 35 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
Jo 12, 25 ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγε-
λίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν
κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄν-

---

vg^{ed} *me sequi*, ff^{2}· *me vult sequi*, a n *sequi me*, b *sequi post me*) go aeth ... ς (= Gb Sz) Ln ελθειν cum ℵABC^{2}KLΓΠ (Δ ελθειν και ακολουθω) al mu c g^{1}· k l gat cop syr^{utr} arm Or$^{int\ 3,543}$ Synops^{138} (:: e Mt ubi non fluctuat; Lc ερχεσθαι multis ελθειν substituentibus) | απαρνησ. (D αρνησασθω) εαυτ. και αρατω: Δ nil nisi επαρατω | ℵ τ. σταυρ. εαυτου | FLX al ακολουθητω

35. γαρ εαν cum ℵBCKMΔΠ 1. 28. 33. al ... ς Ln γαρ αν cum ADEFGHLS UXΓ al longe pl Or^{1,282} | τ. ψυχ. αυτου cum ℵACD*LXΓΔΠ unc^{9} al omn vid ... B Or^{1,282} τ. εαυτου ψυχ., D^{2} τ. ψυχ. εαυτου | οσ δ αν απολ. τ. ψυχ. αυτου: D* d* k aeth om, sed k pergit *propter evangelium autem salvavit illam* | απολεσει cum ℵBCD^{2}ΓΔ al^{20} ac plurib... ς Ln απολεση cum ALXΠ unc^{9} al longe pl Or^{1,282} | τ. ψυχ. αυτου cum ℵABC*LΔ (ita et. E* scripturus erat) 1. 33. al pm ... Gb Sz Ti τ. εαυτου ψυχ. cum C^{3}XΠ unc^{9} al^{60} fere ... D^{2}Γ i* αυτην, q Or^{1,282} plane om, hinc Gb^{0} | εμου και (Δ η sed δ *et*): D a b i n (k vide ante) arm aeth Or^{1,282} om (33. ff^{2}· om και του ευαγγελ.) | σωσει (28. 33. ευρησει :: e Mt) absque ουτοσ cum ℵABC*DKLM*XΔΠ al^{15} fere it vg cop syr^{utr} go arm aeth Or^{1,282} ... ς (= Gb Sz) praem ουτοσ (:: e Lc) cum C^{2}EFGHM^{ms}SUVΓ al pler

36. ωφελει (L οφελ.) cum ℵBL a n q (et. Aug^{bis} Hesych^{levit} *prodest*, sed non satis patet unde; vide ap Sabatar.) syr^{sch} arm (cop^{vid}, go utriq lectioni respondet) ... ς Ln ωφελησει (Γ al οφελ.) cum ACDXΓΔΠ unc^{9} al fere omn (33. ωφεληθησεται) b c f ff^{2}· (g$^{1.2}$· vid) i k l vg syrP Or^{1,282} (:: e Mt ut vdtr) | ανθρωπον cum ℵ^{c}BKSUV al pl go, item (ita Ln Ti) τον ανθρ. AC*DΠ al plus^{10} Or^{1,282} ... Gb' ανθρωποσ (:: at ita et Mt et Lc) cum ℵ*C^{3}EFGHLMXΓΔ 1. 13. 33. 69. al^{20} fere | κερδησαι (L vitiose -ησασ) et ζημιωθηναι cum ℵBL (eandem scripturam transtulere ad Lc D it^{aliq}) ... ς Ln εαν κερδηση (Γ al -σει) et ζημιωθη cum ACDXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Or (:: ut Mt lectione non fluctuante) | τον κοσμ. ολον (et. ff^{2}· l vg, g$^{1.2}$· vid :: ita et. Mt et Lc): L a b c f i k n q gat ολον τον κοσμ. (c b i gat *universum mundum*, f k *totum mundum*, q *omnem mundum*, a n *totum saeculum*). Praeterea c 33. al pauc syr^{sch} ante κερδησῃ pon. (Petr$^{can\ 12}$ τι γαρ ωφελησει ανθρωποσ εαν τ. κοσμ. ολον κερδηση, την δε ψυχ. αυτου ζημιωθη η απολεση non a Mc vdtr pendere.)

37. τι γαρ cum ℵBLΔ 28. 2^{pe} q cop arm Or^{1,282}, item D^{gr*} η τι γαρ ... ς Ln η τι cum ACD^{2}XΓΠ unc^{9} al longe pler it (exc q) vg syr^{utr} go aeth :: ut Mt lectione non fluct | δοι cum ℵ*B item ℵ^{c}L δω ... ς Ln δωσει (:: ut Mt) cum ACDXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} Or^{1,282}; item *dabit* it vg | ανθρωποσ (B ο ανθρωποσ): Δ om una cum δοι (et. δ *quid enim com-*

θρωποσ ἀντάλλαγμα τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ; 38 [86. 2] ὅσ γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. IX. 1 [87. 2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινεσ ὧδε τῶν ἑστηκότων οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

Mt 10, 33 Lc 12, 9

Mt 16, 28 Lc 9, 27

IX.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦσ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνουσ, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐ-

Mt 17, 1–8 Lc 9, 28–36

---

mutabit pro anima sua). Hinc Ti τι γαρ ανταλλαγμα (LX al mu αντ-αλαγμα, Γ ανταλγμα) omissis δοι ανθρ. c. Δ | αυτου: B εαυτου, C αυτω

38. γαρ εαν cum ℵBCEFLMVXΓΔ al pl; item ς γαρ αν cum ΘΗΚΒΩΠ al sat mu Clem^{595} ... Δ γαρ omisso εαν, D δ αν. Latini sic: *qui autem* b e ff^{2} i k q; *quisque enim* a n, *qui enim* f l vg | επαισχυνθη με (Δ* μεν): D επαισχινθησεται εμε | και τουσ εμουσ λογουσ (et. Clem^{595}): k nil nisi *et meos* idque ipsum erasum est | αμαρτωλω: Δ -λη | των αγιων (90* 218. μετ. των αγ. αγγ.): F al pauc emm (et vg$^{codd\ al}$ ap Luc^{brug}) Clem^{595} αυτου ... 1. 209. vg$^{cod\ charitin}$ (ap Beng in Gnom) om

IX. 1. ωδε των εστ. cum BD* (d *sunt quidam hic circumstantium mecum*, item ff^{2}· praeter *me* pro *mecum*) k* (*sunt hic quidam ex eis qui adstans*) c (*sunt hic quidam de hic stantibus*); cf et. a q *sunt quidam hic stantes mecum*, quae eadem n tueri videtur ... 1. cop syr^{sch} Or^{4,366} των εστ. ωδε (1. ὅδε); b i *sunt quidam circumstantes* (b *de circumstantib. me*) omisso ωδε ... ς Ln των ωδε εστ. cum ℵACD^{2}LΝΧΓΔΠ unc^{9} al fere omn f l (g$^{1.2.}$vid) vg (*sunt quidam de hic stantibus*) syrP go arm (:: cf ll$_{pp}$). Praeterea D 2pe a b ff^{2}· n q ad εστηκ. add μετ εμου | εστηκοτων: ℵ 33. εστωτων :: ut ll pp | οιτινεσ: 33. οι | γευσωνται cum ℵABCDE^{2}FG MSUVΓΔΠ al pl Or^{4,366} ... E*HKLNX al mu Or^{2,555} γευσονται | αν: F om

2. μετα cum ℵBCDLΔ (minusc non notati) ... ς μεθ cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler | παραλ. ο ις: Δ ο ις παραλ. | τον ιακ. cum ℵABC^{vid}DLΝΠ unc^{9} al pl ... ΧΓΔ al mu om τον | τον ιωα. cum ℵCDKLUΧΠ 1. 33. 69. 124. al sat mu... Gb Sz Ln Ti om τον cum ΑΒΝΓΔ unc^{7} al pl (:: cf ll pp) | αναφερει: D 2pe αναγει. Latini: it^{pler} vg *ducit* vel *duxit*, k* *inserusit* | υψηλον (a k *altum*, f g$^{1.2.}$vid l q vg *excelsum*): ℵ 52. 124. 19^{ev} add λιαν, item b c ff^{2}· i n *altissimum*. Sed 52. 19^{ev} 255. sah om κα. ιδι., al^{6} om μονουσ, item syr^{sch} cop aeth. Ex Latinis κα. ιδ. μον. b c f g^{1}· vid i l^{2} vg reddunt *seorsum* (c *secreto*) *solos*; a d ff^{2}· g^{2}· l* n q gat ing mt em tol *seorsum solus*, k *solus cum solis* | μετεμορφωθη (D τατεμορφ.): 13. 28. 69. 124. 346. c^{ser} 2pe praem εν (2pe εγενετο εν) τω προσευ-

τῶν, 3 *καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι.* 4 *καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλείας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.* 5 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν*

χεσθαι αυτον (*αυτον* c^{scr} 2^{pe}, sed 13. 28. 69. 124. *αιτουσ*), item testatur Or^{3,559}: *ειτα επει κατα τον μαρκον δεησει διηγησασθαι το· και εν τω προσευχεσθαι αυτον μετεμορφωθη εμπροσθ. αιτων.* (:: cf Lc) | *εμπρ. αυτων*: Or^{3,558} *ουκ ειρηται μεν απαξαπλωσ· μετεμορφωθη, μετα δε τινοσ αναγκαιασ προσθηκησ ην ανεγραψε ματθαιοσ και μαρκοσ· κατα γαρ αμφοτεφουσ μετεμορφωθη εμπροσθ. αιτων.*

3. *εγενετο* cum ℵBCEFHMSUΔ al pl ... Ln Ti *εγενοντο* cum ADGKLNVXΓΠ 1. al^{30} fere. Cf Or^{3,560} *τοτε δε κατα μαρκον γινονται τα ιματ. αυτου λευκα και στιλβοντα ωσ το φωσ, οια γναφ. επι τησ γησ ου δυναται ουτ. λευκαναι.* (:: et. ap Mt HLUΓ al^{60} fere *εγενοντο*) | *στιλβοντ. λευκ. λιαν*: ex Latinis a f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i n q vg *fulgentia* (a f ff$^{2\cdot}$ n, *splendentia* f i vg, *splendida* g$^{1\cdot2\cdot}$ q) *candida* (a f ff$^{2\cdot}$ i n; *et candid.* g$^{1\cdot2\cdot}$ q vg) *nimis* (i ante *candid.*, g$^{2\cdot}$ om); contra nil nisi *splendida* b, *candida* l, *candida nimis* k, *satis fulgentia* c | *λιαν* (om praeter b g$^{2\cdot}$ l etiam Δ go aeth Or) sine additamento (Gb″) cum ℵBCLΔ 1. d k sah cop^{cod} arm aeth ... ς Ln add *ωσ* (ΚΠ al plus^{15} *ωσει*) *χιων* cum ADG$^{\Gamma}$NXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg go cop^{schw} et^{wi} syr^{utr}; item 48^{ev} al pauc Or *ωσ το φωσ* :: cf Mt | *οια γναφευσ* (Π* 28. 124. 262. al^{25} fere *κναφευσ*, cf Suid: *το μεν δια του γ κοινον, το δε δια του κ αττικον*) *επ. τ. γ. ου δυν. ουτ. λευκαναι*: D syr^{sch} *ωσ ου δυναται τισ λευκαναι επι τησ γησ*, b *qualia quis non potest facere super terram*, i *qualia quis super terram candida facere non potest*; pers^{p} *ut homines intuitum non possent ferre* ... x a n om | *ουτωσ* cum ℵBCLΔ 13. 28. 33. 69. 116. 124. 346. 48^{ev} 49^{ev} c^{scr} 2^{pe} al pauc ff$^{2\cdot}$ (*tam candida facere*) k (*sic alba producere*) sah cop arm aeth arr Or (sed ℵ *λευκ. ουτωσ*) ... ς Ln om cum ADXΓΠ unc^{9} al pler c f g$^{1\cdot2\cdot vid}$ l q (de rell vide ante) vg go (syr^{sch} vide ante)

4. *ωφθη*: ℵM 124. *ωφθησαν* | *ηλειασ* cum B*DH (cf ad 8, 28) ... ς Ln Ti *ηλιασ* c. KALNXΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid}. De *ἠλ-* et *ἠλ-* cf ad Mt 11, 14 | *μωϋ-* cum ℵBDKNSΔΠ al permu, item v. 5 accedente M. Item sah cop a b c f i l q vg (et. fu ing emm al, sed non am) ... ς *μω-* cum ACEFGH LMUXΓ(v?) al pl k am go, item v. 5 excepto M. Porro *-σει* cum AB^{3}D EFGLMNSVXΔΠ al pl; item v. 5 cum KABCDEFGKLMNSXΔΠ al pl ... ς Ti *-ση* hoc versu cum ℵB*CHKUΓ al-permu, item v. 5 cum HUVΓ al sat mu | *και ησαν* (haec 13. 48^{ev} 49^{ev} c sah om :: ut Mt) *συνλαλουντεσ* (*συνλα.* cum B*CHLΔ etc; ς Ln *συλλα.* cum AB^{3}NXΓΠ unc^{8} al certe pler, f k *conloquentes*; ℵ c^{scr} b d ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l vg *λαλουντεσ*, *loquentes*, c *fabulantes*): D$^{\Gamma}$ 1. 2^{pe} a n q *και συνελαλουν* (*et conloquebantur*)

5. *αποκριθεισ* (i *respondit* omisso *λεγει*): 2^{ev} a k (sed k* om *και απ.* usq *ιησου*, k^{2} supplet: *et ait petrus*) n q syr^{sch} om | *ο πετροσ*: Γ 253. om *ὁ* | *λεγει* (*ait* c f ff$^{2\cdot}$ k l q vg): D 2^{pe} a b d n syr^{sch} *ειπεν* (*dixit*), 1. 13. 28. 69. 124. 346. *ελεγεν* | *τω ιησου*: ℵ *αυτω*, k (vide ante) om | *ραββει* cum KABCDEHNX (alibi et. FKMPΓΔΘ^{b}Λ) sah ... ς Ln *ραββι* cum

ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ

2 Pe 1, 7

Mt 17, 9–13 Luc 9, 36 a

FGKLMSUΓΔΠ al certe pler (alibi et. Η) cop | *και* (x y^{scr} k cop^{wi} et $petr^{3}$ om; c sah *itaque*) *ποιησωμεν* (v 13. 124. al^{15} fere *-σομεν*), et. l $g^{1.2.vid}$ vg *et faciamus*: D 13. 28. 69. 2^{pe} al^{5} *θελεισ* (28. al *ει θελ.*) *ποιησω* (13. 69. al *-σωμεν*), item b d i *vis faciam* (ff^{2}· *vis faciamus* ap Sabat, *si vis faciam* ap Blanch), c *itaque si vis faciamus*, k^{2} *si vis faciamus*, a f n q *et si vis faciamus* (:: cf Mt). Praeterea c 2^{pe} e ff^{2}· add *ωδε* :: ut Mt | *τρεισ σκηνασ* (:: ut et. Mt) cum ΝΒCLΔ 33. al^{5} a b c ff^{2}· $g^{1.2.vid}$ i k l n vg syr^{sch} aeth (sah cop ubique sic) ... ς Ti *σκην. τρ.* (:: ut Lc) cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler f q go syr^{p} arm | *μωισει*: ς Ln *μωσει*, Ti *μωυση*, vide ad versum 4.

6. *αποκριθη* (ℵ Or^{bis} *απεκριθη*) cum (Gb″) ΝΒC*LΔ 1. 28. 33. 2^{pe} k cop $Or^{3,580}$ et^{562} ... ς Ln *λαλησει* cum $C^{3}U^{*}$ al vix mu; Gb″ Ti *λαλησει* cum ADNU^{2}XΓΠ unc^{8} al^{120} fere catt, item *loqueretur* a c ff^{2}· n q go, *diceret* b f i l vg sah aeth, item syr^{utr} | *εκφο. γ. εγενοντ.* (Gb′) cum ΝΒCDLΔ 33. 2^{ev} 2^{pe} it^{pler} (c i q *timore enim exterriti erant*, a b *timore enim perterriti erant* [*sunt* a], n *timore enim repleti sunt*, k *in metu enim fuerat*) sah (*timor enim cepit eos*) $Chr^{7,640}$ ... ς *ησαν γαρ εκφοβοι* (KU al pauc *εμφοβ.*, item Chr^{cod}) c. ANXΓΠ unc^{9} al longe pler f l $g^{1.2.vid}$ vg (hi Latt *erant enim timore exterriti*; similiter syr^{utr} etc) syr^{utr} cop go

7. *και εγενετο*: ℵ 2^{ev} *εγεν. δε* | *αυτοισ*: ℵ*U 13. 28. 69. 108. 124. 48^{ev} al plus^{15} *αυτουσ* :: ut Mt et Lc | *εγενετο φωνη* (Gb′) cum ΝΒCLΔ (item 300. praemisso *ιδου*) cop arm syr^{sch} syr^{p} ^{mg} (ff^{2}· *et ecce vox exiit*) ... ς Ln Ti *ηλθεν φωνη* c. ADNXΓΠ unc^{9} al fere omn (sed 28. 69. 124. 346. *φωνη ηλθεν*) a b f g^{1}· i l n q vg sah syr^{p} ^{txt} go aeth ... 1. k syr^{codd} nil nisi *φωνη*, e *ecce vox* (:: offendit *εγενετο* paucis verbis interiectis repetitum, quod non in Lucae textum cadit) | *νεφελησ* sine *λεγουσα* cum ΝΒ CNXΓΠ unc^{9} al^{100} fere k cop arm^{codd} go ... ς Ln add *λεγουσα* (:: ut Mt et Lc) cum ADL (item Δ *λεγων*) 1. 28. 33. 69. 124. al mu a b c f ff^{2}· g^{1}· i l n q vg sah syr^{sch} et^{p} $c.^{*}$ arm^{zoh} aeth | *ακου.-αυτου* cum ΝΒCDL 1. 28. 33. 209. 2^{pe} a c ff^{2}· g^{1}· i k l n vg sah cop ... ς *αυτου ακουετ.* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler b f q syr^{utr} go ... Δ *εν ω ηυδοκησα* omissis *ακου. αυτ.*, item $ℵ^{a}$ *εν ω ευδοκησα ακουετ. αυτου* :: cf Mt

8. *εξαπινα* (c ff^{2}· *repente*, f *confestim*, k *subito*, q *continuo*): D 28. 66^{mg} 69. 2^{pe} *ευθεωσ* (a d $g^{1.2}$· i l n *statim*), b om | *ειδον* cum ΝΑΒDEFGHN SUΓΠ^{2} al pl ... CKLMVXΔ al pl *ιδον* (Δ ante *ουδενα*) | *αλλα* cum ACLXΓ ΔΠ unc^{9} al pler sah arm ... ΝBDN 33. 61. 48^{ev} 3^{pe} al^{3} it vg cop go aeth *ει μη* (*nisi*) :: ut Mt | *μονον* (2^{pe} c ante *τον* $\overline{ιν}$): ν om | *μεθ* (Β *μετα*) *εαυτων*: Β 33. c f post *ειδον* pon; 61. a ff^{2}· l k om

9. *και καταβαινοντ.* cum ΝΒCDLNΔ 33. (8^{pe} *και κατ. δε*) it (exc f) vg cop

ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 [88. 10] καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν
Mal 4, 4 (3, 22) ἀναστῆναι. 11 [89. 6] καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἠλείας ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα.

---

syr^{sch} aeth ... ς Ti καταβαιν. (s μεταβ.) δε cum AΧΓΠ unc^{9} al pler f syr^{p} arm go (:: vide ad v. sq) | απο cum NACLNXΓΔΠ unc^{9} al pler ... Ln εκ cum BD 33. f^{ser} i^{ser} (it vg *de monte*) :: ut Mt | διεστειλατο: c 1. διεστελλετο, Δ παρηγγειλεν omisso ινα | α ειδον (ειδ. c. NABCEFG HMSUΓΔΠ^{2} al pl, D ειδοσαν, KLNVXΠ' al mu ιδον) διηγησωνται (HKNX al plus^{10} διηγησονται, 13. 28. 69. 346. εξηγησ.) hoc ordine c. NBCDLΔ 1. 13. 69. 2^{pe} a b g$^{1.2.}$ i k l n q vg ... ς διηγησ. α ειδον (ιδ. vide ante) cum ANXΓΠ unc^{9} al pler c f ff^{2}, item syr^{utr} al | ει μη (N^{a}): N* om

10, και: 13. 49. 69. 124. 346. 2^{pe} οι δε (sed 69. testib Wtst et Scriv οι δε conjg cum οι μαθηται post εκρατ. addito; Treg vero οι μαθ. omisso και testatur); 262. 300. al οι δε και (:: offendit και toties repetitum, hinc etiam καταβ. δε v. 9 videtur ortum) | συνζητ. cum NABCDGLNΔ al ... ς συζητ. cum EFHKMSUVXΓΠ al pler. Item v. 14 (ibi Γ scripturus erat συνζ.) et v. 16 (sed utroq versu Δ συζ.) | τι εστιν: M το τι εστ. | το (Γ τῶ) εκ νεκρ. (Δ om το ε. νε.) αναστηναι cum NABCLNXΓ(Δ)Π unc^{9} al pler q (*quid esset a mortuis resurgere*) cop go arm aeth syr^{p} (interprete White) ... Gb' οταν εκ νεκρ. αναστη cum D 1. 13. 69. 118. 124. 209. 346. a b c f g$^{2.}$ i l n^{vid} (k *quid esset a mortuis resurrexerit*) vg syr^{sch} (sed vide post) syr^{p} (ap Treg) ... ff$^{2.}$ syr^{codd} om versum

11. επηρωτων (*interrogabant* b c f i k l vg, item^{vid} ff$^{2.}$ g$^{2.}$): Δ 1. 13. 28. 33. 69. al^{5} επηρωτησαν (*interrogaverunt* a g$^{1.}$ q) | οτι pr (Ln Ὅτι): b d ff$^{2.}$ i go *quia*, k q cop$^{sch^{w}}$ syr^{p} *quare*, c *quid utique*, a f g$^{1.}$ l vg *quid ergo*, arm *quid est hoc quod* ... 13. 69. 124. 346. πως ουν, 27. 60. cop^{wi} et$^{petr\ s}$ aeth om |. λεγουσιν: D a cop post γραμμ. pon | οι φαρισ. και cum NL c g$^{1.}$ g$^{2.vid}$ l vg; Ln (de cod. c falsus) edidit [οι φαρισ. και] ... ς Ti om (:: at ita Mt) cum ABCDNXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} a b f ff$^{2.}$ i k q syr^{utr} cop go etc | οτι sec (et. c d f g$^{1.}$ l vg, g$^{2.vid}$): DG^{r} 1. 108. al^{5} b ff$^{2.}$ i k q om | ηλειαν cum B*D (vide ad vv. 12 et 13) ... ς Ln Ti ηλιαν cum iisdem quibus v. 4 accedente H. Cf praeterea ad 8, 28; item de ἡλ- et ἠλ- ad Mt 11, 14 | ελθειν πρωτον (ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l vg): D a b c f g$^{2.}$ i k q vg^{cod} (ap Ln) πρω. ελθ. Pro verbis οτι λεγουσιν usq ελθ. πρωτ. 2^{pe} habere refertur τι εστι το εκ νεκρων αναστηναι

12. εφη (Gb') cum NBCLΔ cop syr^{sch} pers^{p} ... ς Ln αποκριθεις ειπεν cum ADNXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg (sed f l vg *qui respondens ait illis*, b ff$^{2.}$ i *respondens autem dixit illis*, q *et respondens dix. illis*, a *quibus respondens dix. illis*, e *respondens Iesus dix. illis*, k *ille autem respondit et dixit*) syr^{p} arm aeth go :: ut Mt | αυτοις: D add ει (εἰ) | ηλειας h.

καὶ πῶσ γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουθενωθῇ. 13 *ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλείασ ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼσ γέγραπται ἐπ' αὐτόν.*

14 [90. 10] *Καὶ ἐλθόντεσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶδον ὄχλον πολὺν* Mt 17, 14—21 Lc 9, 37—42 14—29
περὶ αὐτοὺσ καὶ γραμματεῖσ συνζητοῦντασ πρὸσ αὐτούσ. 15 *καὶ εὐθὺσ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέ-*

---

v. et v. sq cum AB*D ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum rell. Cf ad v. 4 | *ηλ.* sine *μεν* cum DL 1. 28. 209. 2pe a (*et helias*) b c f ff2 g1.2.vid i k l q vg syrsch et p mg arm aeth perss ... ς Ln add *μεν* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ΝABCΝΧΓΔΠ unc9 al longe pler cop syrp txt go | *πρωτον*: ΝcNDcΘcΔsr pscr *πρωτοσ* | *αποκαθιστανει* (Ν*D *αποκαταστανει*, B* *αποκατιστανει*) cum Νc(et*)AB2(et*)(D)LΔ 1. 28. 33. 118. 2pe 8pe, item ς *αποκαθιστα* cum ΝΧΓΠ unc9 al longe pler. Item k (*disponit*) go ... c it vg cop arm aeth *αποκαταστησει* (syrutr *ut restituat*) | *και πωσ* cum ΝBCDLΝΧΓ unc7 al longe pl it vg cop go etc (arm *quomodo igitur*) ... ΑΚΜΠ al plus20 syrp mg *καθωσ* | *εξουθενωθη*: *-νωθη* cum ΝΑCΧ ΓΔΠ unc9 69. al pler, item *εξουθε-* cum Ν 69. et LΝ ... BD 2pe *εξουδενηθη*, Ln *εξουθενηθη* (:: *εξουθενειν* frequens est in N. T., forma in *-νοιν* hoc solo Marci loco). Ceterum pro *ανθρωπον; ινα - εξουθενωθῃ.* (ita et. Ln) habent ς Gb Sz *ανθρωπου, ινα - εξουδενωθῃ.*, Ti *ανθρωπου, ινα - εξουδενωθῃ;*

13. *οτι* (Νc suppl): Ν* om | *και* pr: M*NUΓ 1. 28. 69. al plus20 a k l (et cddlatini ap Wtst) cop arm aeth (go vide post) om :: ut Mt | *εληλυθεν* (Δ *-λυθει*, Ν al pauc *ηδη εληλυθεν*): c 1. 209. al pauc *ηδη ηλθεν*, item f i gat *iam venit* (go *quod iam Helias venit*) :: ut Mt | *αυτω*: ΝcΚ LΠ 28. 299. al15 syrsch syrp mg *εν αυτω* :: ut Mt | *ηθελον* cum ΝBCcDL ... ς Ln *ηθελησαν* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ACcΓΔΠ unc9 al omnvid (itpler vg *voluerunt*; k *et fecit quanta oportebat illum facere*). Χ om *αυτω οσα ηθελον* | *επ αυτον*: Γ *εν αυτω*, 13. 28. 69. 124. 346. al pauc *περι αυτου*. Latini: *de eo* (itpler vg), d *in eum*, k *super eum*

14. *ελθοντεσ* et *ειδον* (B* *ειδαν*, Δ *ιδον*) cum ΝBLΔ k arm ... ς Ln Ti *ελθων* et *ειδεν* (ΙΚΜΝVΗk al pauc *ιδειν*) cum ACDΙΝΧΓΠ unc9 al omnvid itpler vg cop syrutr go aeth | *πολυν*: M al mu ante *οχλ.*, 1. 28. 209. arm om | *περι αυτ.* (f l g1.2.vid vg *circa eos*): D 28. *προσ αυτ.*, item itpl *ad eos*, k *aput eos*, q *cum illis* | *γραμματεισ*: DI 13. 28. 69. 124. 2pe arm *τουσ γραμμ.* | *συνζητ.* (accedit h. l. I), ς *συζητ.*: vide ad v. 10 | *προσ αυτουσ* (Ν*Q *εαυτ.*) cum Ν* etc BCGILΔ 1. 28. 118. 124. 209. (k *inquirentes ad eos*, itpl d vg *conquirentes cum eis* vel *cum illis*, f *altercantes cum eis*) ... ς Ln Ti *αυτοισ* cum ADΝΧΓΠ unc9 al pler

15. *ευθυσ* cum NBCLΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. ... ς Ln *ευθεωσ* cum ADI ΝΧΓΠ unc9 al pler | D *πασ οχλοσ* | *ιδοντεσ* et *εξεθαμβηθησαν* (D *εθαμβησαν*) cum (Gb'') NBCDILΔ 1. 13. 27. 28. 33. 69. 124. 209. 346. 19ev yscr 150ev a b c ff2 i (*ut viderunt eum paverunt*, b c d ff2 *videntes Iesum expaverunt*; i ap Alter *videntes salutaverunt eum* omissis reliquis, sed ap Blanch *videns eum expaverunt eum et gaudentes salutave-*

χοντεσ ησπάζοντο αὐτόν. 16 *καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούσ· τί συνζητεῖτε πρὸσ αὐτούσ;* 17 [91.2] *καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷσ ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρόσ σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον,* 18 *καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺσ ὀδόντασ καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖσ μαθηταῖσ σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.* 19 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτοῖσ λέγει·*

---

runt eum) cop[schw] go syr[sch] et[p mg] arm aeth (item M^2 70. 48[ev] 49[ev] cop[wi] et[petr 3] *ιδων* et *εξεθαμβηθησαν*) ... ς *ιδων* et *εξεθαμβηθη* cum ANXΓΠ unc[9] al pler f $g^{1.2.}$ k l q vg (q *viso illo expavit*, k *cum vidisset ihesum expavit*, f *videns eum stupefactus est*; $g^{1.2.}$ l vg *videns eum* [vg[ed] *Iesum*, non item am fu] *stupefactus est et* [am fu om] *expaverunt* | αυτον: D b c $ff^{2.}$ k vg (sed non am fu) *τον ιν* | *προστρεχοντεσ* (f $g^{1.2.}$ l q vg *accurrentes*, gat mt *occurr.*; AC *προτρεχ.*): D *προσχεροντεσ*, item c d $ff^{2.}$ i (? vide ante) k *gaudentes* (b *cadentes*)

16. *αυτουσ* cum NBDLΔ 1. 28. 209. 2[pe] b c f $ff^{2.}$ $g^{1.2.}$ i k l q vg cop arm aeth ... ς (= Gb sed rursus Gb″) cum ACNXΓΠ unc[9] al longe pler a syr[utr] go | *συνζητ.*: vide ad v. 10 | *πρ. αυτουσ* cum $\aleph^{a}$BC[vid]LNXΓΔΠ unc[7] al pl syr[utr] go arm aeth ... $\aleph^{*}$et[ca]vel[cb]AGMΓ 33. 157. 238. 435. al[20] fere cat[mosq] *προσ αυτουσ*, item cop[vid] (c[scr] al pauc *πρ. αλληλουσ*) ... D it[pler] vg *εν υμειν* (it[pl] vg *quid inter vos conquiritis* [$g^{2.}$ *conquiratis*, a *conquirebatis*], sed k om *inter vos*)

17. Ad hunc versum G in margine (lectionis ecclesiasticae caussa) haec notata habet: *τω καιρω ανθρωποσ τισ προσηλθεν τω ιν γονυπετων αυτον και λεγων· διδασκαλε*, quae prorsus ad Mt conformata sunt | *απεκριθη αυτω* cum NBDLΔ 28. 33. a b c i k q (sed c i post *οχλου* add *dicens*) cop ... ς *αποκριθεισ* (c add *αυτω*) et *ειπεν* (1 1. 13. 2[pe] 3[pe] al add *αυτω*) post *οχλου* c. ACINXΓΠ unc[9] (sed 1 hiat ante *οχλου*) al pler f l $g^{1.2.vid}$ vg go syr[utr] arm

18. *εαν* cum $\aleph^{c}$ABKΔΠ al mu ... ς *αν* cum CDILNXΓ unc[8] al pl ... $\aleph^{*}$ 1. 127. al pauc om | *ρησσει* (Δ 69. al *ρησει*): D 2[pe] *ρασσει* (d *applontat*, it[pler] vg *allidit, allidet, adlidit, elidit*, k *collidit*). Absque *αυτον* c. ND k (Δ 8[pe] vide post) ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ABCILNΔ (sed Δ 8[pe] om *αυτον* ante *καταλαβη*, ut post *ρησσ.* transpositum videatur) rell al omn fere it[pler] vg etc | *και τριζει* (al[5] *τριυζ.*): X om | *τουσ οδοντ.* absque *αυτου* (Gb″) cum NBC*DLΔ 1. 13. 33. 59. 69. 73. 209. 2[pe] a c $g^{1.2.vid}$ i k l q vg ... ς add *αυτου*, Ln ⌊*αυτου*⌋ cum AC[2]INXΓΠ unc[9] al pler b f cop go syr[utr] arm aeth | *ξηραινεται* (NB etc): ACDILXΔ 124. al *ξηρενετ.* | *ειπα* cum NBΨL 1. 28. 209. al pauc ... ς Ln *ειπον* cum ACDNXΓΔ unc[8] al pler | *αυτο*: EFLUΓΔ al *αυτω* | *εκβαλωσιν*: 1. 131. 209. al aliq -*λλ*- | *ουκ ισχυσαν*: D 2[pe] a b arm add *εκβαλειν αυτο* (Schu: „ap Mc non ineptum; cf Lc et Mt″)

19. *ο δε* cum NABCLNXΓΔΠ unc[9] al pler $g^{1.2.}$ l vg (hi Latini *qui*) go cop[schw] et[dz] syr[p] (syr[sch] *Respondit Iesus*): D 1. 13. 28. 69. 209. 2[pe] †[pe] c[scr] a b c f i k q cop[wi] et[petr 3] aeth *και* | *αυτοισ* cum NABDLΔΠ* 1. 28.

ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. 20 *καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων.* 21 *καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν·* 22 *καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-*

---

33. al^{12} it^{pler} vg (a b c g^{2} i *dixit illis* vel *eis*, f l vg *eis dixit*) cop go syr^{codd} et p^{txt} arm aeth ... ς (= Gb Sz) αυτω cum c^{3}NXΓΠ^{3} unc^{9} (sed N post λεγει) al pler g^{1} (*dix. ei*) q (*dix. illi*) syr^{sch} et p^{mg} ... c* 13. 40. 69. 124. al^{5} k plane om, hinc Gb^{0} | απιστος: D -στε, 13. 69. 124. 157. al plus^{5} add (:: e Mt et Lc) και διεστραμμενη | εσομαι (F 13. al aliq εσωμαι): M c^{ser} al pauc^{vid} ante πρ. υμας :: ut Lc | ανεξομαι: 13. 69. al -ξωμαι | φερετε (post hanc vocem E scripturus erat μοι, atque ita omissis πρ. με 142* al :: ut Mt) αυτον (142* 2p^{e} syr^{p} c.* add ωδε :: ut Mt) | με: N εμε

20. προσ αυτον (47^{ev} ff^{2}· τον ιν): D a^{vid} b c (item^{vid} ff^{2}· g$^{1·2·}$) i k l n vg om. Non item f (nec magis cop go syr^{utr} etc); q vero om και ηνεγκ. αυτ. πρ. αυτ. | ιδων: c^{2}vel^{3}SV al^{25} fere ιδον | ευθυσ c. NBCLΔ 33. 2p^{e} ... ς ευθεωσ cum AINXΓΠ unc^{9} al pler ... D a b ff^{2}· i q om | ευθ. post πνευμα cum NBCLΔ 33. 7p^{e} (2p^{e} ante ιδων) c f g^{2}· k cop syr^{utr} arm ... ς Ti ante το πνευμ. cum AINXΓΠ unc^{9} (sed s suppl$^{et^{mg}}$) al pler g^{1}· l vg go | συνεσπαραξεν cum NBCLΔ 33. (item it vg *conturbavit*) ... ς Ti εσπαραξεν cum AINXΓΠ unc^{9} al pler .·. D εταραξεν (sed d *contwrbavit*) | αυτον (et. f g$^{1·2·}$ l vg): 13. 28. 69. 346. 2p^{e} το παιδιον, item *puerum* a b c ff^{2}· i k q fu

21. επηρωτησεν: 1. 28. 118. 124. a c f syr^{sch} aeth (*dominus Iesus*) add ο ις. Item add N post αυτου (a f *pueri*, b *eum* pro τ. πα. αυτ.) ο ις, 2p^{e} ο ις λεγων, 13. 28. 69. 124. 346. a f mt λεγων | ωσ c. N*AC^{3}DXΓΠ unc^{9} al pler go (*ut*); item B εωσ ... N^{cc}*LΔ 33. 2p^{e} 61^{mg} εξ ου, N 13. 40. 124. 346. αφ ου. Latini *ex quo*, item cop syr^{utr} etc | τουτο: Δ q om | γεγονεν: N γεγονει | εκ παιδιοθεν (IN 1. 118. -δοθεν) cum NBCGILNΔ 1. 33. 118. 209. c^{ser} al^{4}; D 2p^{e} Chr^{7,652} εκ παιδοσ ... ς παιδιοθεν (K -διωθεν, E^{wetst} 2. 238. e^{ser} -δοθεν) cum AXΓΠ unc^{8} al pler

22. και sec (et. c f g$^{1·2·}$ am ing em syr^{p} al): DI 1. 13. 69. 2p^{e} al pauc a b i k l q vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ cop syr^{sch} om | πυρ cum NBCDHILNSUXΔΠ* al sat mu ... Gb + Sz praem το (:: ut Mt, sequente etiam το υδωρ) cum AEFGKMVΓΠ^{3} al^{60} fere | αυτον h. l. cum NBC*LΔ (a *in ignem misit illum*) ... ς Ln post πολλακισ cum AC^{3}DNXΓΠ unc^{8} (K om και πολλακ. αυτον) al pler b c f i k l q vg go (cop *proiicit eum in ignem*) ... I 2p^{e} αυτον εβαλεν post υδατα | εβαλεν: 1. al pauc εβαλλεν, q *mittebat* ... D b i q cop βαλλει. Post υδατα pon D b c g$^{1·2·}$ i l q vg | απολεση (H al mu -σει) αυτον: DI 1. 118. 2p^{e} al pauc^{vid} b c g$^{1·2·}$ i l q (non item a f k) vg αυτ. απολ. | αλλα cum ND ... ς Ln Ti αλλ cum ABC etc | ει τι: A ετι | δυνη cum NBDILΔ 1. 28. 118. 209 ... ς δυνασαι cum ACNXΓΠ unc^{9}

χνισθεὶσ ἐφ' ἡμᾶσ. 23 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.* 24 *εὐθὺσ κράξασ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.* 25 *ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλοσ, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ*

---

al pler | *ημιν*: DG, 2pe a b g2· i q arm add *κυριε*, atque idem ı post *δυνασαι* add, 262. post *εφ ημασ*

23. *το* cum ℵABCLXΓΔ unc7 al longe pl go, item a (*quid est si quid potes? Si potes credere* etc) cop (*quid est hoc, si potes aliquid?*) arm (*num dixisti*) aeth (*quoniam dixisti*) ... DKNUΠ 13. 28. 69. 124. 131. 2pe al plus20 om, nec exprimunt itpler vg al | *δυνῃ* cum ℵ*BDΘΔ 1. 28. 118. 209. ... ς *δυνασαι* cum ℵcACLXΓΠ unc9 al pler. Idque sine additamento (Gb″) cum ΚBC*LΔ 1. 118. 209. 244. k* (de a vide ante) cop arm aeth ... ς Ln add *πιστευσαι* cum AC3DNXΓΠ unc9 al pler (69. *πίστευσαι* hoc acc.) a ḃ c f g1·2· i k** l q vg go syrutr Chr7,659. Ceterum EHMΓ distinguunt: *αυτω· το ει δυνασαι πιστευσαι· παντα* etc; ς *αυτω, το, ει* (sed 1624. 1633. *αυτω· Το ει*) *δυνασαι πιστευσαι· παντα* (1624. 1633. *πιστευσαι, παντα*) etc, Ln *αυτω Το ει δυνῃ πιστευσαι παντα δυνατα το πιστ.*

24. *ευθυσ* cum ℵcBLΔ c cop ... ℵ*C* fu aeth *και* ... ς *και ευθεωσ*, Ln [*και*] *ευθεωσ* cum AC3DNXΓΠ unc9 al omn fere (28. *ευθ. δε*) itpler vg (exc fu) syrutr go al | *ελεγεν* (D 2pe *λεγει*, b d g1· i *ait*, 13. 69. 346. *ειπεν*, a f k q *dixit*) cum ℵA*BC*LΔ 28. k cop arm aeth ... ς praem *μετα δακρυων* cum A2C3DNXΓΠ unc9 al pler a b c f (g1·2· vid) i l q vg syrsch (*exclamavit – flens et dicens*) syrp go copcorr recentiss | *πιστευω* sine *κυριε* cum ℵABC*DL 346. g1· i k l am go syrutr copschw etds arm soh ... ς (= Gb 8s) add *κυριε* cum C3NXΓΔΠ unc9 al fere omn a b c f g2· vid (q praem) vg (et. fu ing em al) Chr7,659 | ΔGr *βοηθω* | *μου*: D itpler (non i q) vg post *τ. απιστ.* pon, KS 299. yscr al pauc *μοι* | *απιστια* cum ℵBCGKMNUΔΠ al pl: ADEFLSXΓ al mu *-στεια*

25. *ιδων δε* cum ℵABCLNXΓΔΠ unc9 al omnvid cop go syrutr etc: D it (*et cum videret*; sed f *cum autem vidisset*) vg *και οτε ειδεν* | *ο οχλ.* cum ℵALMSΘΔΠ 28. 33. 69. 124. al50 fere arm ... ς Ln Ti *οχλοσ* cum BCD NΓ unc7 al pl (1. 118. add *πολυσ*) | *λεγων*: D *ειπων* (d i *dixit*, b *dixitque*) | *αυτω*: 235. scr 2pe al paucvid a q om | *το αλαλ. και κωφ. πνευμ.* cum ABO*DLΔ 1. 33. 73. 118. 2pe it vg (a f ff2· i l q vg *surde et mute spir.*, quae verba a post *ego tibi impero* pon, c k *mute et surde spir.*, b *surde immunde spir.*, cop arm (Didtrin 2,21 *το αλα. φησιν και κωφ. δαιμονιον εγω σοι επιτασσ. εξελθε*) ... ς *το πνευμ. το αλαλ. και κωφ.* cum AC3ΘΓΠ unc9 al pler go syrsch (*spir. surde qui non loqueris*) syrp aeth | *εγω*: ℵ* (supplc) 33. gat om | *επιτασσ. σοι* cum ΚBCLΔ 33. ff2· k vged et cdd pauc (ut em) cop syrutr aeth ... ς Ln *σοι επιτασσ.* cum ADNXΓΠ unc9 al pler a b c f i l q am fu ing tol go arm Did2,21 | *εξ* cum ℵABC3DEGLNXΓΠ unc9 al pler go ... Ln *απ* cum C*Δ al6, item (*ab eo, ab illo*) it (et. d) vg

αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃσ εἰσ αὐτόν. 26 *καὶ κράξασ καὶ πολλὰ σπαράξασ ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρόσ, ὥστε τοὺσ πολλοὺσ λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.* 27 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη.* 28 [93. 10] *καὶ εἰσελθόντοσ αὐτοῦ εἰσ οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;* 29 *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο τὸ γένοσ ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.*

---

25. *εισελθησ*: ELXΓ al pauc *-λθεισ*. Cf Chr [6,555] *ουκ ειπεν ο δεσποτησ· παραγγελλω σοι, το αλαλ. κ. κωφ. δαιμονιον, αλλ· εγω σοι επιτασσω – εξελθε απ αυτου.* Rursus vero [8,36] *σοι λεγω, το δαιμονιον το κωφ. κ. αλαλ., εξελθε απ αυτου,* item [441] *σοι λεγω, το δαιμονιον, εξελθε απ αυτου.*

26. *κραξασ* et *σπαραξασ* (Δ *-ξαν*) cum NBC*DL(Δ)... ς (= Gb) *κραξαν* et *σπαραξαν* cum AC[3]NXΓΠ unc[9] al pler | *και πολλα*: Δ 1. 2[pe] al[10] fere syr[sch] *πολλ.* (c[scr] fu om) *και* | *σπαραξ.* sine *αυτον* cum ℵ[corr] (ª aut[ca]) BC*DLΔ b ff[2]· i ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum ℵ* et[cb] (aut[ca]) AC[2]N XΓΠ unc[9] a c f g[1·] (et g[2· vid]) k l q vg cop go syr[utr] arm aeth | *εξηλθεν*: D(Δ) al pauc add *απ αυτου* (Δ *επ αυτω*, sed *ὁ ab eo*), item *ab* vel *de eo* it (exc q) vg | *ωσει*: D *ωσ* | *τουσ πολλουσ* cum NABLΔ 33.... ς om *τουσ* cum CDNXΓΠ unc[9] al pler | *λεγειν*: D[gr] *λεγοντασ*

27. *τησ χειροσ αυτου* cum NBDLΔ 1. 13. 28. 53. 69. 118. 209. y[scr 2pe] (c[scr] *αυτου τησ χειροσ*) it vg cop arm ... ς Ti *αυτον τησ χειροσ* (c* syr[utr] aeth add *αυτου*) cum A(c*)C[3]NXΓΠ unc[9] al pler go (syr[utr] aeth)

28. *εισελθοντοσ αυτου* cum NBCDLΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. 346. 2[pe] (item *cum introisset* it vg) ... ς Ti *εισελθοντα* (N al pauc *ελθ.*) *αυτον* cum ANXΓΠ unc[9] al pler go arm | *οικον*: AM al[10] fere cop[wl] praem *τον* :: cf ad 7, 17 | *κατ ιδιαν* ante *επηρ. αυτ.* cum NBC*DLΔ 1. 33. 69. al pauc it (exc c) vg (121. c *επηρωτ. αυτ. οι μαθ. αυτ. κα. ιδι.*) arm ... ς post *επηρ. αυτ.* cum AC[2]NXΓΠ unc[9] al pler cop go syr[utr] aeth; item 13. 28. 69. 2[pe] al *προσηλθον αυτω κατ ιδι. και επηρ. (ηρ.) αυτ. λεγοντεσ* :: cf Mt | *επηρωτων* (C *επειρωτουν*): 13. 28. 69. 346. al *επηρωτησαν* vel *ηρωτησαν*, D 1. al pauc *ηρωτων* | *οτι* (Ln "*Ο τι*) cum NBCLN XΓΔ unc[7] al longe pl... ADKΠ al plus[30] *διατι*, U 131. 238. al[10] fere *οτι διατι*, al[6] *τι οτι* (:: Euthym *το οτι αντι του διατι· ουτω γαρ ειπεν ο ματθαιοσ· η το επηρωτων αυτον αντι του ελεγον αυτω· πολλαι γαρ τοιαυται καταχρησεισ παρα τω μαρκω*) | KΠ al pauc *εδυνηθημεν* | F e[scr] pparh scr *εκβαλλειν* (hoc accentu omnes tres, similiter haud dubie etiam al) | *αυτο*: FKΔ 2[pe] *αυτον* (in K extrema pars litterae N simul ad K quod sequitur pertinet)

29. *αυτοισ*: b g[2·] add *ο ις* (in M post *αυτοισ* 10 vel 12 litterae erasae) | *εν ουδενι* (D[gr] vitiose *ουδεν*) *δυν. εξελθ.*: C* *ου δυναται. εξελθ.*, 33. y[scr] arm *ουκ εκπορευεται* :: cf ad Mt | *εν προσευχη* cum ℵ*(etc[ca])B k ... ς Ln add *και* (Δ add *τη*) *νηστεια* cum ℵ[cb]ACDLNXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it (exc k) vg syr[utr] cop go etc, sed syr[sch] arm aeth pers[p] *εν νηστ.*

30—32 Mt 17, 22 s Lc 9, 43—45

30 [93. 2] *Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.*

33—37 Mt 18, 1—5 Lc 9, 46—48

33 [94. 10] *Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 [95. 2] οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων.*

και προσευχ. habent. (:: Similiter 1 Co 7, 5 *τη νηστεια* aliena manu ad *τη προσευχη* additum. Qui eundem versum Matthaeo intulit utrumque coniunxit, nec eorum testium qui ibi tuentur versum quisquam omittit *και νηστ.*)

30. *κακειθεν* cum ℵBDLΔ... ς *και εκειθεν* cum ACNXΓΠ unc^{9} al certe pler | *παρεπορευοντ.* cum ℵAB^{3}CLNXΓΔ unc^{9} al omn^{vid}, item *praetergrediebantur* vel (ita et. d) *transiebant* b d ff^{2}· g^{1}·^{vid} g^{2} i k l q vg (ff^{2}· *inde egressi transiebat*, g^{2} *inde profecti praetergrediebatur*) cop syr^{utr} arm... B*D^{gr} a c f (c *ibant*, a f *iter faciebant*) go aeth *επορευοντ.* | *γνοι* cum ℵBCDL ... ς *γνω* c. ANXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} (1633 *τις ινα γνω*, non item 1624 nec magis edd Elz post 1633)

31. *αυτοις*: B 26^{ev} k om (sed 26^{ev} k *λεγων*, *dicens* pro *και ελεγεν*) | *ο υιος*: D* om o | *ανθρωπων*: D^{gr} *που* | *αποκτενουσιν*: D^{gr} *αποκτειναντες* | *αποκτανθεισ*: D X^{acr} y^{acr} a c g^{1}· k cop arr om | *μετα τρ. ημερ.* (Gb″) cum ℵBC*DLΔ it^{pl} (a k q *post tertium diem*, b c i *post tres dies*, d *in tres dies*) cop syr$^{p\,mg}$ ... ς *τη τριτη ημερα* cum AC^{3}NXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} f g^{1}· g^{2}·^{vid} l vg go syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm aeth (:: *μετ. τρ. ημερ.* Marci [8, 31. 10, 34] solent testes multi cum *τη τριτ. ημερ.*, quod Mtthaei et Lcae est, commutare) | *αναστησεται*: 1. 13. 69. 346. 26^{ev} al pauc *εγερθησεται*

32. *επερωτησαι*: 1. 13. 69. 346. *ερωτησαι*

33. *ηλθον* (D *ηλθοσαν*) cum ℵB(D) 1. 118. 209. 2^{pe} al^{s} fere a b c g$^{1.2}$· i k l vg syr^{sch} pers^{w}... ς *ηλθεν* cum ACLNXΓΔΠ unc^{9} al pler f q cop go syr^{p} aeth pers^{p} (:: incipit h. l. lectio ecclesiastica, hinc passim *ο ις* additur) | *καφαρναουμ* cum ℵBDΔ it (exc q) vg cop go sax (:: cf et. ad Mt 4, 13) ... ς *καπερναουμ* cum ACLNXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} q | N *γεναμενος* | *διελογιζεσθε* (1. 28. 209. *διελεχθητε*, M e^{acr} q *διελογιζοντο*, A^{gr} *διαλογιζεσθαι*) sine additamento cum ℵBCDL item (*tractabatis*, *retractabatis*) a b c (g$^{1.2}$ vid) i k l q (*disceptassent*) vg cop... ς (Gb^{00}) Ti praem *προσ εαυτους* cum ANXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} (sed 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al pauc syr^{sch} post *διελογ.* pon) f go syr^{utr} arm aeth

34. *εσιωπων*: CN *-ωπουν* | *εν τη οδω* cum ℵBCLNXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} c ff^{2}· -g^{1}· g^{2}·^{vid} k l vg cop syr^{utr} arm aeth Or$^{3,\,596}$ (*μαρκος τοινυν φησιν οτι διελεχθησαν εν τη οδω οι δωδεκα τισ αυτων μειζων εστι*) ... ADΔ

35 καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις 10, 43
θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος.
36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλι-
σάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 37 ὃς ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέξη- Mt 10, 40
ται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· 96.1 καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται, Jo 13, 20
οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 97.8 Ἔφη αὐτῷ 38—40
Lc 9, 49 a

a b f i q go om, hinc Ln [εν τ. οδ.] | τισ μειζων: ℵ τισ μειζ. εστιν, 300. 435. al pauc τισ ειη μειζ., D 2pe τισ μ. γενηται αυτων, 13. 69. 346. τισ αυτων μειζ. ειη, item a ff2· k vg quis (quisnam) eorum (illorum) maior esset; b c f g1· i l q quis (quisnam) esset illorum maior (mai. illor.). Similiter add esset go arm; cop syrp aeth fere ut D

35. και pr: D b ff2· i τοτε | καθισασ (AL -εισασ): ΡΗΓ al -ησασ | και λεγει - θελει (ΡΗ* al plures -λη) - εσται (Δgr al plus30 Orcod semel εστω, 28. al10 fere εστιν, a b ff2· i q fiat) - διακονοσ (M* al5 δουλοσ, 1. al pauc om παντων εσχ. και): D k om :: cf Mt et Lc

36. παιδιον: D το παιδ. | αυτο: D αυτον (d accipiens puerum statuit illum), item fortasse ex emendatione Δ (medio enim versu αυτο̄ habet, ita quidem ut lineola addita videatur cum latinus textus interlinearis adderetur), 1. 28. 118. 2pe arm om. Itemvid Or3,596 και εξησ τουτοισ φησιν οτι λαβων παιδιον, δηλονοτι ο ιω̄, εστησεν εν μεσω των μαθητων αυτου και etc | ACL εμμεσω | εναγκαλισαμενοσ (X -λησαμενοσ) hunc in modum corruptum legitur: C αναγκαλισ., L αναγκαλεσ., D* ανακλισαμ., Δ εκαλισαμ. | αυτο: Γ al αυτω (ut supra) | ειπεν (et. Or 3,596, f q dixit): 1. 118. al paucvid λεγει, item a b c d (itemvid ff2·g1·2·) i l q vg ait

37. οσ αν pr loc cum ℵABCDLΔ 1. 13. 28. 69. al ... ς Ti οσ εαν cum ℵX ΓΠ unc9 al pler Or3,596 | εν (et. Or7,596. 597; f g1· g2· vid l vg unum ex, a ex - unum, item cop go syrp): DXΓ 124. 22ev 44ev escr yscr om; item ex (sine unum) b c ff2· i q (k pueros tales); 13. 69. 346. 2pe εκ | των παιδι. τουτων cum ΝCΔ 7pe al5 fere (cop unum horum parvulorum huiusmodi, syrsch sicut hic puer) ... ς Ln Ti των τοιουτων παιδι. cum ABDL ΝΧΓΠ unc9 al pler Or3,596 et597 it (sed k propius ad τ. παι. τουτ. accedit) vg etc (:: at accommodatum vdtr ad Mt1 εν παιδιον τοιουτο) | επι: D 69. 73. 247. 44ev εν (Latini in nomine meo) | τω ονομ. μου (et. Or3,596 e et597): Δ Or3,596 d τω εμω ονομ. | οσ αν sec loc cum BDLΔ al pauc... ς Ti οσ εαν cum ACNΧΓΠ unc9 al pler. Item it (exc l) vg quicunque ... ℵ 47ev οσ, l qui | δεχηται (ℵ escr -χεται) cum NBL escr 7pe a c f g2· q (a f q recipit, g2· recepit, c excipit) ... ς δεξηται cum ACDN ΧΓΔΠ unc9 al pler (al pauc -ξεται) b ff2· g1·vid i l vg (hi omnes susceperit) :: δεξηται alterum nec Mt 18, 5 nec Lc 9, 48 fluct | αλλα (13. 28. 69. 346. 2pe μονον αλλα και): F cop αλλα δεχεται

38. εφη cum NBΔ cop syrsch, item c praemisso (:: e Lc) αποκριθεισ δε ... ς απεκριθη δε c. ANΧΓΠ unc9 al pler a (respondens autem ioh. dixit) c f ff2· q go arm, item D al pauc b i k l (g1·2·vid) vg syrp απεκριθη omisso δε (d respondens illi ioh. dixit), hinc Ln απεκρ. [δε] ... 13. 69.

ὁ Ἰωάννης· διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
Mt 10, 42. ἐστίν. 41 [99.6] ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί

---

346. 2pe *και αποκριθεισ* | *αυτω* (et. b f $g^{1.2.vid}$ i k l vg): a q om (c ff^{2}· *respondit autem ioh. et dix. illi*) | o (cum NBCLMXΔ al sat mu; Gb Sz Ln om cum ADNΓΠ unc^{8} al $plus^{50}$) *ιωαννησ* (B -*αννησ*) sine *λεγων* vel simili additamento cum NBΔ (c vide ante) k cop syr^{sch} ... ς Ln Ti add *λεγων* cum ALNXΓΠ unc^{9} al pler f ($g^{1.2.vid}$) l q vg syrP go arm; item D *και ειπεν*, c ff^{2}· *et dixit illi*, 18. 69. 346. a d *ειπεν*, *dixit*; item 1. 28. 2pe b i *και* (2pe om) *λεγει* (*et dicit*) | *διδασκαλε*: 1. om | *ειδομεν* c. NABCFGHMSUΓ al pl ... DN 346. *ειδαμεν*.... EKLVXΔΠ al mu *ιδομεν* | *εν τω* (et. ςᵉ) c. NBCDLNΔ 1. 69. 2pe al mu^{vid} (it vg *in*, at ita etiam Mt 7, 22. ubi Graece *εν* non legitur) ... ς Gb Sz *τω* cum AXΓΠ unc^{8} al longe pl ... U al $plus^{30}$ *επι τω* | *οσ ουκ ακολουθει* (2pe *ηκολουθει*) *ημιν* (D 90. a k *μεθ ημων*) cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler a b c ff^{2}· $g^{1.2.vid}$ i k l q (sed *quia* pro *qui*) vg syrP go arm ... NBCLΔ 10. 115. 346. 44^{ev} f cop syr^{sch} aeth arr perss om :: ut in Lc deest | *εκωλυομεν* cum NBDEFLΔ 1. 209. ... ς Ln *εκωλυσαμεν* (:: cf Lc) cum ACNXΓΠ unc^{9} al pler (item d it^{pler} vg *prohibuimus*, k *vetuimus*) | *οτι ουκ ηκολουθει* (*ημ.* cum NBΔ; ς Ln *αν.* cum rell :: ut Lc) *ημιν* (L al^{2} scriv *μεθ ημων*) cum NBCLΔ al f cop syr^{sch} aeth arr perss (hi omnes antea om *οσ ουκ ακολ. ημ.*) item (qui antea etiam *οσ ουκ αν. ημ.* habent) ANΓΠ unc^{9} al pl go syrP sed c.* ... Ti om (Gb^{00}) cum DX 1. 13. 14. 28. 69. 106. 209. 251. 255. it (exc f) vg arm (hi omnes antea habent *οσ ουκ* etc). Praeterea 237. om omnia post *δαιμονια*, 121* 124. 131. 433. c^{acr} $pparh$ $scri^{*}$ om omnia inde a *και εκωλυ.* (:: in Lc post *δαιμονια* pergitur *και εκωλυσαμ. αυτ. οτι ουκ ακολουθ. μεθ ημων*).

39. *ο δε ις* (f $g^{1.2.vid}$ l vg, item c *ait illis Iesus*, q *et respondens Iesus ait*): 1. 13. 26. 69. 118. 209. 346. arm *ο δε*, D 2pe a b ff^{2}· i k *ο δε αποκριθεισ* | *ειπεν* (f i k *dixit*): a b c d ff^{2}· $g^{1.2.vid}$ l q vg *ait* | *αυτον* (et. f ff^{2}· $g^{1.2.vid}$ l q vg; c *eos*): D 115. a b i k om :: ut Lc | *ουδεισ*: r *ου* | *ποιησει* (it vg *faciat*): Δ *ποιει* | *επι*: 1. 13. 69. 346. al pauc *εν* | *ταχυ* (et $f g^{1.2.vid}$ l q vg; catt *το δε ταχυ προσκειται δια τουσ εισ αιρεσιν εκπεσοντασ*): F^{*} 1. 28. 209. a b c d ff^{2}· i k arm om

40. *ημων υπ. ημων* (et. $ς^{e}$ prob Schu) cum NBCD 1. 13. 69. 209. al mu^{vid} k cop syrP ^{mg} arm (item L *ημων υπ. υμων*, UX al $plus^{10}$ *υμων υπ. ημων*) ... ς Gb Sz Ln *υμων υπ. υμων* (:: cf Lc) cum ADNΓΠ unc^{8} al^{70} fere a b c f ff^{2}· $g^{1.2.vid}$ i l q vg go syr^{sch} et P ^{mg} aeth

41. *αν*: N *εαν* | *ποτιση*: HΓΔ al aliq *-σει* | *εν* cum NABCLNXΓΠ unc^{7} al longe pl ... ς (= Gb Sz) *εν τω* cum DEMΔ al mu | *ονομ. μου* cum $N^{*}C^{3}$ DXΓΔΠ^{2} unc^{8} al pler it^{omn} vg cop go syrP ^{mg} aeth ... Gb Sz Ln Ti om *μου* cum $N^{c}ABC^{*}KLNΠ^{*}$ 1. 229* 238. 455. al^{5} syr^{sch} et P ^{txt} arm

μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. 42 [99.2] Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν 2–47 Mt 18, 6–9 Lc 17, 2
τούτων τῶν πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται
μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θά-
λασσαν. 43 [100.6] καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον Mt 5, 30
αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο
χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον.

(:: vdtr propter pleonasmum omissum esse; si quis intulisset *μου*, eiecisset opinor *οτι* $\overline{\chi\upsilon}$ *εστε*. Apud Mt est *εις ονομα μαθητου*) | $\overline{\chi\upsilon}$ (κc): κ* *εμον* (ex *εμοι* corruptum?) | *οτι* sec cum ℵBC*DLΔ al plus[30] b ff[2]· g[2]· k l q gat syr[utr] cop go, Lu [*οτι*] ... ς om cum AC[2]ℵΓΠ unc[9] al pler a c f i vg arm aeth | *απολεση* cum ℵABCLℵΓΔΠ unc[8] al longe pl ... Ln Ti *απολεσει* cum DΘ al[20] fere

42. *αν* cum ℵBDLNV al mu ... Ti *εαν* cum ACXΓΔΠ unc[8] al pl | *σκανδαλισῃ*: H al[10] fere *-λισει*, Dᵍʳ *-λιζῃ*, 150ᵉᵛ *λιζει* | *τ. μικρ. τουτων* cum ℵABC*et[2]DLM[2]ΝΔ 1. al pauc c i q (item a *ex minimis vestris*, k *de pusillos vestros*) cop syrP go aeth, item al[10] fere b d ff[2]· l vg syr[sch] ... ς Ti om *τουτων* cum EFGHKM*SUVXΓΠ al pl f arm | *πιστευοντων* sine additamento cum ΝΔ b ff[2]· i (hi *credentibus*) k* (*qui credit*) cop[ds], item C*D a *πιστιν εχοντων* (c* ita certe magis videtur quam *πιστευοντων*, a *fidem habentibus*, d *fid. habentium*), ita Ti (:: at vdtr potius ex *πιστευοντων* nude dicto *πιστω εχοντ.* fluxisse; alii *εις εμε* maluerunt addere) ... ς Ln *πιστευοντ. εις εμε* (:: ut Mt) cum ABC[2]LNXΓΠ unc[9] al pler c f g[1·2·vid] l q vg cop[schw] et[wi] syr[utr] go al | *εστιν αυτω*: A *αυτ. εστ.*, U al pauc aeth om *αυτω*, c d k om *εστ.* | *περικειται*: D *περιεκειτο* (it pler d vg *si circumdaretur*, k *ut suspensa esset*) | *μυλος ονικος* (Gb') cum ℵBCDLΔ al[10] fere it (exc q) vg (Latini *mola asinaria*, l *mola asinaricia*, d nil nisi *mola*) syr[sch] go arm aeth ... ς Ti *λιθος μυλικος* cum ANXΓΠ unc[9] al pler q (*lapis molaris*) cop[vid] syrP; 13. 28. 69. 258. 346. 2[pe] *μυλωνικος λιθος* (vel *λιθ. μυλ.*) | *περι* (b c ff[2]· k q *circa*): D al[3] *επι* (a d f i l vg *collo*, g[2]· *in collo*) | *βεβλητ. εις τ. θαλασσαν*: D *εις τ. θα. εβληθη* (it[pl] *in mare mitteretur*, ff[2]· q *in mari mitt.*, k *in marem missus esset*)

43. *σκανδαλιση* cum ℵBLΔ al[3] item *scandalizaverit*, a f ff[2]. g[1·2·vid] k l vg, H *-λισει* ... ς Ln *-λιζῃ* cum ACDFGHKMNSUVΓΠ al pl, item *scandalizat* b c d i q; item EX al aliq *-λιζει* | *αποκοψ*: *αυτην*: b (arm) add *et proice abs te* :: e Mt | *εστ. σε* cum ℵBCLΔ 13. 28. 69** (*om *σε*) 346. 2[pe] a; item D b c f ff[2]· g[1·vid] i k l (g[2]· *bonum tibi* omisso *est*) vg syr[utr] arm aeth *εστ. σοι* ... ς *σοι εστι* (:: ut Mt) cum ANXΓΠ unc[9] al pler go | *εισελθ. εις τ. ζω.* cum ℵABCDLΔ 282. 2[pe] it vg cop syr[sch] aeth ... Ti *εις τ. ζω. εισελθ.* cum ℵXΓΠ unc[9] 1. al fere omn syrP go | *τασ*: D z[ser] om :: ut Mt (similiter al pauc om *τους* v. 45) | *απελθειν* (b c ff[2]· saba g[2]· i l vg; κ* *εισελθειν*): D 12. 61. 8[pe] a f ff[2]· blaneh k gat *βληθηναι* | *εις την* (al[5] om) *γεενναν*: 1. 28. 118. 485. om | *εις* (pro *εις* D

45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα
Mt 5, 29 βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς

b c ff^{2}· i k *οπου εστιν*, 238. *η εισ*) *το πυρ το ασβ.* (ℵ *αζβεστ.*) cum ℵ*et^{cb}ABCNXΓΠ unc^{s} al pler a f g^{2}· l vg cop go arm; item D it^{5}: F *του πυρος*, gat syr^{p} *ignis inextinguibilis*, q *ignis inextinguibilem* ... ℵ^{ca}LΔ 240. 244. 255. syr^{sch} pers^{p} om, hinc Gb^{0}

44. ς (sed Gb^{0}) Ln *ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} (f om *και το πυρ ου σβεννυται*.; b c g^{2}· *et ignis eorum*) vg syr^{utr} (ut b c g^{2}·) go aeth (sed sic transp: *οπου το πυρ ου σβ. και ο σκ. αυτ. ου τελ.*) Aug$^{cons\ 4,7}$ (praetereaque de civ. dei 21, 9 *non eum piguit uno loco eadem verba ter dicere*) (Ir$^{int\ 165}$ *iniustos autem et qui non faciunt opera iustitiae mittet in ignem aeternum, ubi vermis eorum non morietur et ignis non extinguetur*: quae an ab hoc versu pendeant non satis liquet): omisimus cum ℵBCLΔ 1. 28. 118. 251. (255; sed is om et. vv. 45 et 46) 2^{pe} 10^{pe} vid k cop arm^{zoh} et cdd omn

45. *και εαν*: D *καν* | *σκανδαλιζη* cum ABCDΝΓΔΠ unc^{9} al pler ... ΝX al pauc *-λιζει*, L *-λισει*, 90* *-λισῃ* | *αυτον* (A *αυτην*): cop add *proiice eum*, arm *proiice abs te* :: cf Mt | *καλον* cum ℵBCDLΝΧΓΔ unc^{8} al pler it^{pler} vg etc ... Ln add [*γαρ*] cum AKΠ al^{10} c | *εστιν σε* cum ΝABCEF GHKLVΧΔΠ al^{25} fere ... ς (= 8z) *εστι σοι* c. ΝM*UΓ al pl^{vid} it^{pler} (et. d) vg syr^{utr} aeth; item DM^{2}S al plus^{15} b go *σοι εστιν* ... 40. 237. al pauc *εστιν* tantum | *εισελθειν* (ΝΓ al^{10} fere post *ζωην*) *εισ τ. ζωην* (D a b c g^{2}· i l q vg arm add *αιωνιον*, non item f ff^{2}· k) *χωλον* (D 2^{pe} a b c f ff^{2}· g^{2}· i k l q vg arm ante *εισελθ.*). Praeterea pro *χωλον* ℵ *κυλλον η χωλον* :: cf Mt | *βληθηναι* (1. 28. 118. *απελθειν*): ℵ post *ε. τ. γεενν.* pon | *εισ την* (M*NX 13. 28. 69. al pauc om) *γεενναν* (E al *γεενναν*, item X al v. 43, D al v. 47) sine additamento cum ℵBCLΔ 1. 28. 118. 251. 10^{pe} (iidem omnes om et. v. 44) 24. 237. 259. 11^{pe} b k cop syr^{sch} arm^{zoh} pers^{p} ... F add *του πυρος*, item c g^{2}· l vg syr^{p} add *του πυρ. του ασβεστου* (g^{2}· *ignis et inextinguibilis*, l *ignis inextinguibilem*), item ς (sed Gb^{00}) add *εισ* (a ff^{2}· i rursus *ubi*) *το πυρ το ασβεστον*, Ln [*εισ τ. π. τ. ασβ.*] cum ADNXΓΠ unc^{8} al pler f (item a ff^{2}· i) go arm^{usc} aeth

46. ς (sed Gb^{0}) Ln *ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται* cum iisdem qui v. 44 habent (aeth om *και το π. ου σβ.*, it^{pl} syr^{utr} *et ignis eorum* etc) ... om cum iisdem quibuscum v. 44, praetercaque cum 253 et (qui etiam v. 45 om) 92. 218. 19^{ev} c^{scr}

47. *και εαν ο οφθαλμ. σκανδαλιζη* (X al pauc *-λιζει*) *σε*: D^{gr} *και ο οφθ. σου ει σκανδαλιζει σε* | *σε εστιν* cum ℵB, item *εστ. σε* LΔ et *σε* post *εισελθ.* posito 13. 28. 69. 346. (2^{pe} *σε* omisso *εστιν*) ... M* it (et. d) vg syr^{utr} aeth *εστ. σοι*, ς Ln *σοι εστι* cum ACD^{gr}M^{2}NXΓΠ unc^{8} al pler cop go | *μονοφθαλμον*: d *cum uno oculo*, f *unum oculum habentem*, a b

τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς
τὴν γέενναν, 48 *ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ* Es 66, 24
σβέννυται. 49 *πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται.* 50 [102. 2] *καλὸν τὸ ἅλας·* [Lv 2, 13] Mt 5, 13 l.c 14, 34
ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν
ἑαυτοῖς ἅλας καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

---

c ff^{2}· g$^{1.2}$· vid i vg *luscum*, l q *caecum*, k *quacumque parte corporis debilem* (posteaque *integrum* pro *duo οφθ. εχ.*) | *εισελθειν* (ℵ* om): A post *του θεου* pon | *βληθηναι*: D al^{10} *απελθειν*, item d i *ire*, c *introire*; k vero (post *εισ γεενν.*) *incidere* | *εισ την* (cum ℵACDNΧΓΔΠ unc^{9} al omn fere; Ti om cum BL 28.) *γεενν.* sine additamento cum ℵBDLΔ 1. 28. 118. 209. 2^{pc} 8^{pc} 10^{pc} a b c ff^{2}· k cop arm ... ς (sed Gb^{0}) ad *γεενν.* add *του πυρος* cum ACNΧΓΠ unc^{8} al pler f g^{2}· (*ignis inextinguibilis*) i l q syr^{utr} go aeth ... F (pro *ε. τ. γεενν.*) *εισ το πυρ το ασβεστον*

48. Hunc versum nemo omittit. | *αυτων*: GSVX al^{25} c om; 262. 300. al pauc b g^{2}· cop syr^{utr} et post *πυρ* add *αυτων*; c k *οπου το πυρ* etc ante *και ο σκωλ.* etc ponunt | *τελευτα*: 1. *τελευτησει*. Sed it^{pler} i. e. a b c ff^{2}· i q item mt (non f l vg) omnibus tribus vv. *morietur* et *exstinguetur*; item d v. 44, sed vv. 46 et 48 (hoc versu et. g^{1}·) *morietur* et *exstinguitur*; k hoc versu (quem solum habet) *extinguetur* et *moritur* (b ter *vermes eorum non morientur*, item a v. 48). Apud LXX est: *ο γαρ σκωληξ αυτων ου τελευτησει και το πυρ αυτων ου σβεσθησεται.*

49. *πασ γαρ* (11. 230. al^{6} add *αρτοσ*) *πυρι* (ℵC al pauc *εν πυρι*, X *πυρι* alt sic) *αλισθησ.* (46. 52. *δοκιμασθησ.*, g^{1}· *omnes - examinantur*) c. ℵABCLNΧΓΔΠ unc^{9} al pler f g$^{1.2}$· l q vg cop syr^{utr} go arm aeth; item k *omnia autem substantia consumitur* (*αναλωθησεται*?): D 64. 65* a b c ff^{2}· i tol om | *αλισθησεται* sine additamento cum ℵBLΔ 1. 61. 73. 118. 205. 206. 209. 229* 251* 258. 435. b^{scr*} s^{scr} 2^{pe} 10^{pe} k cop^{dz} et$^{petr\,2}$ arm^{zoh}... ς (sed Schu: *glossam olent*) Ln Ti add *και πασα* (D b c ff^{2}· i tol *πασα γαρ*, a *πασα* omisso *και*: hi igitur *πασα γαρ θυσια* etc loco verborum *πασ γαρ πυρι* etc reponunt) *θυσια αλι* (al^{10} a c g^{2}· em harl ing gat mt tol om) *αλισθησεται* cum ACDNΧΓΠ unc^{9} it pler vg syr^{utr} cop$^{sch\,w}$ et^{wi} go arm^{usc} aeth :: cf Lev 2, 13 *και παν δωρον θυσιασ υμων αλι αλισθησεται*, unde additamentum versus nostri fluxisse videtur.

50 *το αλα* bis c. ℵ*(sed pri loc *-λασ*)LΔ ... ς Ln Ti *το αλασ* c. ℵ^{c}(ℵ priore loco)ABCDNΧΓΠ unc^{9} al omn^{vid} | *καλον*: 13. 69. 346. al? add *γαρ* | *δε*: 13. 69. al? *γαρ*, V om | *γενηται* (it vg *fuerit*): D *γενησεται* (d *fuerit*) | *αιτο*: MT 1. 206. 209. 255. 299. e^{scr} al pauc f om (nec exprim go al) | *αρτυσετε* (*-σετε* ℵBEFGMSUXΓΠ etc; ACDHLN 126. al mu *-σεται*, Δ 28. *-σηται*, 69. al *-σητε*): K 1. 14. 91. 118. 206. 255. 299. e^{scr} z^{scr} *αρτυθησεται*, item *condietur* (vel ut go *conditur*) d f gat cop syr^{sch} arm go aeth (contra *condietis* a b ff^{2}· vid g^{2}· i l vg syr^{p}, q *salietis*; c *condies*, k *condistis*) | *εχετε*: 13. 69. 346. 2^{pe} *υμεισ ουν εχ.*, 28. *εχ. ουν υμεισ* | *εαυτοισ*: L* al pauc *αυτοισ* | *αλα* cum ℵ*A*BDLΔ 1. 28. 209. al pauc ... ς *αλασ* c. ℵ^{c}A^{2}CNΧΓΠ unc^{9}(U *το αλ.*) al pler | *ειρηνευετε*: V al^{5} *-σατε*

X.

Mt 19, 1–9

1 [103. 6] *Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.* 2 *καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν.* 3 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν*

Deu 24, 1 Mt 5, 31

ἐνετείλατο Μωϋσῆς; 4 *οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι.* 5 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·*

X. 1. *και εκειθ.* c. ℵBCDEA 1. 13. 28. 69. 209. al[10] fere ... ς Ti *κακειθ.* cum ALNXΓΠ unc[7] vel (U?)[8] al pler | *ερχεται*: N *ηλθεν* | *και περαν* cum ℵBC*L cop ... c[3]DGΔ 1. 13. 28. 69. 124. 209. y[scr] 2[pe] al[25] fere it vg syr[sch] go arm[vid] aeth[vid] *περαν* (:: ut Mt) ... ς *δια του περαν* cum ANXΓΠ unc[8] al pl syr[p] | *συνπορ.* cum ℵABCΔ ... ς Ln *συμπορ.* cum LNXΓΠ unc[9] al certe pler | *συνπορευονται* (1. 13. 28. 69. al[5] fere *-εται*) *παλιν* (13. 69. 124. 10[pe] b c ff[2]· i syr[sch] om) *οχλοι* (x al pauc *οι οχλοι*, al[10] fere *οχλοσ* vel *ο οχλοσ* vel ut 1. 118. 209. al *οχλ. πολυσ*): D 2[pe] *συνερχεται παλ. ο οχλοσ*, item *convenit - turba* a b c ff[2]· i k q (contra *conveniunt – turbae* f g[2]· l vg) | *και ως ειωθει* (c *et docebat illos iterum sicut consueverat*): D b ff[2]· i *ως ειωθει και*

2. *προσελθοντεσ* (et. c f ff[2]· i l q vg): D a b k om, 406. 2[pe] post *οι δε φαρ.* pon | *οι φαρ.* cum ℵCNVX al sat mu (1. 209. al post *αυτον*): Gb Sz Ln Ti *φαρισαιοι* cum ABLΓΔΠ unc[9] al pl, c *quidam Pharisaei*, ff[2]· *quidam* ... D a b k om | *επηρωτων* (c c[scr] *επηρωτουν* sed c vitiose *επηρουν*, Δ *ηρωτων*) c. ℵBCDLMΔ al[15] fere (Or[8,636] ad Mt 19, 3 adnotat: *το ισαδυναμουν ανεγραψε και ο μαρκοσ· ουκουν των προσιοντων και πυνθανομενων τω ιω ησαν τινεσ οι πειραζοντεσ επηρωτων αυτον* etc), item *interrogabant* it[pler] vg ... ς *επηρωτησαν* c. ANXΓΠ unc[8] al longe pl q (*interrogaverunt*)

3. 4. *μωυσησ* cum ℵBDKMNSΔΠ al pm (etc: cf ad Mt 8, 4. 17, 3 Mc 1, 44) ... ς *μωσησ* cum ACEFGHLUVXΓ al pl

3. *ενετειλατο*: D* 28. *ετειλατο*

4. *ειπαν* cum ℵBCD ... ς *ειπον* cum ALNXΓΔΠ unc[9] al certe pler | *επετρεψ.* (*iussit* k cop aeth) *μω.* cum ℵBCDLΔ 124. y[scr] z[scr] 48[ev] al aliq k cop aeth ... ς *μω. επετρεψ.* (1. 118. 209. 299. c[scr] *ενετειλατο*) cum ANXΓΠ unc[9] al pler f g[2]· l vg go syr[utr] arm ... 2[pe] a e ff[2]· q *επετρ.* (*permisit*, sed q *praecepit*) omisso *μωυσησ*, 131. b om *επετρ. μωυσ.* | *γραψαι*: 61. b *δουναι*, D *δουναι γραψαι*, c d ff[2]· q *dare scriptum* :: cf Mt | *απολυσαι*: N add *αυτην*

5. *ο δε ις* c. ℵBCLΔ cop, item c *ipse vero* ... ς Ln Ti *και αποκριθεισ* (a b l q g[1·2·vid] vg *quibus respondens*, k *respondit autem - et*, ff[2]· *respondens vero*, syr[sch] om *και*) *ο ις* cum ADNXΓΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg syr[sch] et[p] go arm aeth | *αυτοισ*: D 235. 252* om | *εγραψεν* (N *επετρεψεν*):

πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· 7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 10 [104. 10] καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ

6 as Gen 1, 27 2, 24

D c g^{2} k syr^{cod} add μωυσης, item 90. al pauc ante προς, b post ταυτην, f g^{1} post υμιν | υμιν: D 13. 28. 69. al^{5} b c g^{2} k arm^{zoh} (sed $habent^{cdd}$) om | ταυτην: aeth add (:: e Mt) απολυσαι τας γυναικας υμων

6. κτισεως (Γ al κτης.): D 255. 36^{ev} b ff^{2} q syr^{sch} $pers^{p}$ om | D^{*} θηλιν | αυτους (et. a c $g^{1.2}$ k** l q vg cop syr^{utr} arm; D 86* 219. b f ff^{2} k* fu go aeth om) sine additamento c. ℵBCLΔ c ff^{2} cop $catt^{com}$ (sed $mosq$ ex cdd^{2} non^{ed}) ... ς add ο θεος, Ln [ο θεος] cum ADNΧΓΠ unc^{9} al omn vid a b f $g^{1.2}$ k l q vg go syr^{utr} arm aeth

7. ενεκεν: DN 13. 28. 69. 124. 346. e^{scr} 2^{pe} al^{5} b c ff^{2} $g^{1.2}$ q harl gat mt fu sax (non item a f k l vg nec cop syr^{utr} go arm aeth) praem και ειπεν (g^{1} *et bene dixit*) :: e Mt | τ. πατερ. αυτου: $DM^{*}N$ om αυτου :: ut Mc | μητερ. αυτου (D εαυτου) c. ℵDM 238. 48^{ev} w^{scr} z^{scr} (et haud dubie al, neglexit enim Wtst cum aliis) a b c f ff^{2} cop syr^{sch} go aeth ... ς Ln Ti om αυτου (:: ut Mt) cum ABCLNΧΓΔΠ unc^{9} al pler k l q vg syrP arm. Praeterea nihil addidimus cum ℵB 48^{ev} go (k *et inprobitas mulierem*: quae corrupta ex glossa male adscripta *et adhaerebit ad mulierem* orta videntur) ... ς Ln Ti add (:: e Mt et Genesi) και (cop$^{petr^{s}}$ om) προσκολληθησεται προς την γυναικα (Ln τη γυναικι cum ACLNΔ 1. al^{5} a c f g^{2} gat mt tol; c γυγυναικι pro τη γυ.) αυτου e. ACDLNΧΓΔΠ unc^{9} al omn fere it (de k vide ante) vg cop syr^{utr} arm aeth

8. μια σαρξ cum BDEGHLM*NSVXΔ al pl it vg syr^{utr} go aeth ... ΨACFKM^{2} UΓΠ al $plus^{80}$ cop arm σαρξ μια (:: cf Mt, ubi rursus ℵD it^{pler} vg μια σαρξ)

9. ουν: D^{gr} ff^{2} blanch (non^{sabat}) k* om | ὁ: AG al pauc om (Clem^{532} αυτος δε ουτος ο κυριος λεγει· ο θεος συνεζευξεν, ανθρωπος μη χωριζετω: quae pari iure ad Mt et ad Mc adhiberi possunt) | χωριζετω: A^{gr} χωριζεσθω

10. εις την οικιαν (Gb″) cum ℵBDLΔ 9^{ev} 10^{ev} 12^{ev} 18^{ev} 19^{ev} 36^{ev} 49^{ev} y^{scr} al^{2} vel^{3} ^{pe} b (*in domum* ut et. d) ... ς εν τη οικια cum ACNΧΓΠ unc^{9} al pler et (*in domo* vel *domi*; sed c plane om) a f g^{2} (et^{vid} ff^{2} g^{1}) k, l q vg, item cop go ete | οι μαθηται cum ℵBCLΔ 28. 18^{ev} 19^{ev} 36^{ev} 49^{ev} y^{scr} al^{6} vel plur a c k (*discipuli secreto* c k) cop arm .. ς add αυτου, Ln [αυτου] cum ADNΧΓΠ unc^{9} al pler b f g^{2} (et^{vid} ff^{2} g^{1}) l q vg syr^{utr} go aeth | περι τουτου (ℵ τουτων) cum (ℵ)ABCLMNΧΓΔ al^{30} a c ff^{2} k (a *de hoc*, c ff^{2} *de hoc sermone*, k *de isto sermone*) cop syr^{sch} aeth ... ς περι του (Π 124. al^{5} om) αυτου (D f g^{2} add λογου ut c ff^{2} k)

Mt 5, 32 Lc 16, 18 τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. 11 [105.2] καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.

13–16 Mt 19, 13–15 Lc 18, 15–17 13 [106.2] Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς

---

cum DEFGHSUVΠ al pl b f g^{2}· (et g^{1}·vid) l q vg syrP go ... K 67. 116. 131. 346. 48ev zscr escr harl* om | επηρωτων (c escr -τουν, LΔ επερ.) cum NBCLΔ al plus[10] ... ς Ln επηρωτησαν cum ADNXΓΠ unc[9] al pl, item *interrogaverunt* it vg cop go syr^{utr} | αυτον: M om

11. οσ αν cum NBCDLΔ al plus[10] ... ς Ti οσ εαν cum ANXΓΠ unc[9] al pler ... 1. 13. 28. 69. 124. 346. 2pe a arm εαν (1. και εαν, sed v. 12 ante 11 pon) ανηρ (2pe post απολ.) | απολυση: HK al[10] fere -λυσει. Item al pauc γαμησει | γαμηση αλλην: D b c f l q vg (non item a k) αλλ. γαμ. | επ αυτην: 1. 2. 28. 262. 2pe syr^{sch} arm $pers^{P}$ om ε: ut Mt

12. και εαν αυτη απολ. τ. ανδρ. αυτησ (c αυτου, Gb^{0}; Δ add και, δ *dimiserit - et*) cum (Gb′) NBCLΔ cop aeth ... ς Ln Ti και εαν γυνη (1. post απολ.) απολυση (18ev 19ev 49ev yscr 150ev -λυσασα omisso και sq, iidem fere om αυτησ) τον ανδρα αυτησ και cum ANXΓΠ unc[9] al pler f g^{1}· l vg syr^{utr} go ... D 13. 28. 69. 124. 346. 2pe a b c ff^{2}· g^{2}· q (k) arm και εαν γυνη (13. al c ff^{2}· γυνη εαν) εξελθη (b d *exiet*, ff^{2}· *exeat*, q *exierit*, a *discesserit*, c *reliquerit*) απο του (69. om) ανδροσ και (k *et quae relinquit mulier virum et*) | γαμηση αλλον (Δ αλλην, *aliam* sed δ^{2} *alii*; D αλλον γαμ.) cum NBC*DLΔ 1. 13. 28. 69. 124. 346. al pauc, item *alii* (*alio*, b d *alium*) *nupserit* (*nubserit*, k *nubet*, d *duxerit*) it vg, item cop syr^{P} go aeth ... ς Ti γαμηθη αλλω cum AC[2]NXΓΠ unc[9] al pler arm | μοιχαται (ita f g^{1}· q vg): a b c ff^{2}· g^{2}· k l add *super illum* (k *illo*). Praeterea a b f ff^{2}· g^{2}· l add *similiter* (ff^{2}· g^{2}· om) *et qui dimissam* (a add *a viro*) *ducit moechatur* :: e Mt

13 sqq: Or[3, 663 sq] postquam Mt 19, 13 sqq exposuit pergit: ολη γουν η συμφρασισ του κατα λουκαν τοιαυτη εστιν· προσεφερον δε αυτω - εωσ του· οσ εαν μη δεχηται - ου μη εισελθη εισ αυτην. σχεδον δε ταισ αυταισ λεξεσι και ο μαρκοσ μαλιστα τα τελευταια ωσαυτωσ εξεθετο.

13. ινα: F ἵν' | αψητ. αυτων cum ADNXΓΠ unc[9] al pler a b c ff^{2}· k l q vg cop syr^{utr} go Or[3, 659] (κατα μεν τον ματθαιον ινα τασ - κατα δε τον μαρκον, ινα αψηται αυτων· κατα δε τον - λουκαν, ινα αυτων απτηται) ... NBCLΔ 124. 49ev yscr al pauc f αυτων αψηται :: ut Lc | μαθηται (et. b ff^{2}· k l q vg cop arm): D 406. 2pe a c f syr^{utr} go aeth add αυτου | επετιμων cum ADNXΓΠ unc[9] al omn[vid] it vg syg^{utr} ... NB CLΔ cop go επετιμησαν (:: hoc etiam Mt, illud Lc, sed eosdem testes qui -μησαν per hunc versum prae alteris ex parallelis corruptos esse tantum non certum est) | τοισ προσφερουσιν (Γ add αυτα) c. ADNXΓΠ unc[9] al fere omn (1. 118. τοισ φερουσιν, 255. τουσ προσφεροντασ) a b f ff^{2}· l q vg syr^{utr} go arm aeth ... NBCLΔ c k cop αυτοισ (:: ut Mt et Lc)

ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

17 [107.1] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἷς Mt 19, 16—26 Le 18, 18—27

14. ο ις: υ om ο | και: 1. 13. 28. 69. 124. 346. 2pe syrp mg arm add επιτιμησασ | παιδια: d* παιδαρια (d pueros) | μη cum bm*nxrdπ unc^{8} al^{80} fere cop ... ς Ln και μη (:: ut Mt et Lc) cum ℵacdlm^{2} 1. 13. 118. al sat mu it vg go syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\,251}$ (ibidem v. 13. αυτ. αψη., επετιμων, τοισ προσφερ.) | αυτα: cop add (:: e Mt) *venire (ire) ad me*

15. οσ αν cum ℵbcdlΔ 1. al pauc ... ς Ti οσ εαν cum anxrπ unc^{9} al pler | παιδιον: y^{scr} 49^{ev} al pauc praem το | ου μη εισελθ. εισ αυτην (it d vg^{ho}n *intrabit* [k *introivit*] *in illud*. Cf etiam supra ad v. 13 Or 3,663 sq): dgr ου μη εισ αυτ. εισελευσεται

16. εναγκαλισαμενοσ (l vg *complexans*, k *complexus*, g^{1}· *complectens*; a *et in sinu suo benedicebat illos*; l ut supra λεσαμενοσ, Δ* ενεκαλισαμ. sed corr. est εναγκ., x -λησαμενοσ ut et. 9, 36): d b c f ff^{2}· q (b *convitans*, rell *convocans*) προσκαλεσαμενοσ | κατευλογει (l y^{scr} κατηυλ., cop aeth add αυτα) τιθεισ τασ χει. επ αυτα cum ℵbcla y^{scr} 2pe 150^{ev} al^{10} fere cop aeth syrp cod (ap Adl) ... ς Ln Ti τιθεισ τασ χειρ. επ αυτα ηυλογει (Gb′ Sz Ln εὐλόγει, Ti κατευλόγει) αυτα: hoc ordine (de singg verbis vide post) cum adnxrπ unc^{9} al pler it (exc a) vg go syr^{utr} arm | τιθεισ (1. και τιθων, 13. 28. 346. τιθων) τ. χ. επ αυτα: d ετιθει et add και post επ αυτα, item b c ff^{2}· k q syr^{utr} ... 106. a (vide ante) plane om; syrp habet c.* | ηυλογει ς tenet cum Γ al; Gb′ Sz Ln ευλογει (ℵ*-γη) c. adehk*msuvxπ al pl; fgk^{2} al fere^{10} ευλογησεν; n κατηυλογι (:: κατευλογειν hoc uno loco Ni Ti, item rarissimum apud lxx)

17 ss. Exscripsit haec: 17—31 Clem$^{927\,sq}$, passim quidem libere, ut statim fit ab initio, ubi habet: εκπορευομενω αυτω εισ οδον προσελθων τισ ιγουμενοσ λεγων. Locum Matthaei parallelum tractans Or 3,664 ss passim etiam Marcum respicit. De eadem narratione quemadmodum apud Clem^{hom} Iust Marcosios Naass Valentinianos legitur cf comm ad Mt, ubi etiam locum similem ex evgl Hebr adscripsimus.

17. εκπορευομενου: Γ f^{scr} πορ. | προσδραμων (al pauc προδρ., al pauc προσελθ.): it^{pler} vg *procurrens* vel *praecurrens*; c *ecce quidam adgeniculans* pro προσδρ. εισ κ. γον. αυτ., item k *genibus obsecrans illum quidam* | εισ: al plus^{10} τισ, al pauc syrp mg τισ (vel εισ) πλουσιοσ | προσδρ. εισ: akmπ 13. 28. 69. 124. 2pe al plus^{20} arm ιδου τισ (m om) πλουσιοσ προσδραμ. | και (ff^{2}· *procurrens quidam et adgeniculans*, d *adcurrit unus et adgeniculans*): Δ cop om, item it^{mu} vg (f l vg *procurrens quidam genu flexo*, a *procurrens unus genibus prostratus*, b *praecurrens quidam adgeniculans*, q *occurrens unus ad genuam eius se vol-*

καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.
Ex 20, 12–16 19 τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλα-

vens) | *γονυπετησας*: D 28. 69. 124. 346. *γονυπετων*. Cf et. Chr^{7,707} *και γαρ φησιν* (o *μαρκος*) *οτι προσδραμ. και γονυπετων παρεκαλει αυτον, και οτι εμβλεψας αυτω ο ις ηγαπησεν αυτον.* | *αυτον* pr (*ante cum* f ff^{2}· l vg): a b c cop syr^{utr} go arm Clem non exprim | *επηρωτα* (D *ηρωτα*) *αυτον* (q om *αυτ.*): 13. 69. 121. 124. 346. 406. 2^{pe} c^{scr} a b f g^{2}· l k q mt reg go syr^{sch} arm add *λεγων* (g^{2}· *dicens ei*). Cf et. supra Clem | *τι*: Clem add *αγαθον* :: ut Mt

18. Or^{3,664}ratione habita Matthaei (*τι με ερωτας* etc) haec adnotat: o *δε μαρκος και λουκας φασι τον σωτηρα ειρηκεναι· τι με λεγεις αγαθον; ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος· ως το τεταγμενον αγαθος ονομα επι του θεου μη αν ταχθηναι και εφ ετερου τινος.* | ις: Δ om | *ειπεν αυτω* (q *ait illi*, a *intuens illum ait illi*, 18^{ev} 19^{ev} 36^{ev} 49^{ev} 150^{ev} y^{scr} 3^{pe} 10^{pe} om *αυτω*): Clem *λεγει* | *εισ ο θεοσ* (et. Clem^{928} Or^{3,664} et alibi, sed $^{1,223.\ 566}$ et $^{4,65.\ 147}$ add o *πατηρ* ut etiam arm^{codd}): D *μονοσ εισ* (d *solus unus*) *θεοσ*, item b *unus ac solus deus*; c ff^{2}· gat *solus deus*

19. *μη μοιχευσησ* (κ *-σισ*): ℵ* om; D^{gr} k add *μη πορνευσησ*, item c (sed *μη φονευσ.* ante *μη μοιχ.* pon), item Γ post *κλεψησ* | *μη φονευσησ*:. D^{gr} Γ 1. 118. 209. 300. f k plane om, hinc Gb^{0}: post *μη μοιχ.* (:: ut Lc) posuimus cum ANXΠ unc^{9} al pler a b d ff^{2}· g$^{1.\ 2}$· l q vg syr^{p} go arm aeth Clem ... Ln ante *μ. μοιχ.* pon c. ℵ^{a}BCA al plus^{5} c cop (syr^{sch} pers^{p} post *κλεψ.*) :: ut Mt. Etiam in LXX ipsi antiquissimi testes eodem modo variant | *μη κλεψησ*: 300. c ff^{2}· om | *ψευδομαρτυρησησ*: D *-ρησεισ* (minusc pauc ubique *-εισ* pro *-σ* reponunt) | *μη αποστερησησ* (D *-σεισ*) (it^{pl} vg *ne fraudem feceris*, a c *non abnegabis*, k *ne abnegaveris*) cum ℵAB^{2}CDLNXΓ unc^{8} al pler it vg syr^{utr} cop go aeth ... B*KΠ 1. 28. 69* 118. 209. e^{scr} al^{15} fere arm om | *σου* pr: D q Clem om | *σου* sec c. ℵ*CFN 28. 124. 238. al^{10} fere a b c f cop go syr^{sch} aeth ... ς Ti om cum ℵCABDXΓΔΠ unc^{8} al pler ff^{2}· ^{vid} g$^{1.\ 2}$· k l q vg syr^{p} arm Clem (sed D q Clem utrumque om ut Mt; cf et. ad Lc)

20. o *δε*: c *και*, b g^{1}· am mt *et ille* | *εφη* cum ℵBCA cop (sed c *αποκριθεισ εφη*) ... ς Ln Ti *αποκριθεισ ειπεν* (Clem *λεγει*, b c d f g$^{1.\ 2}$· l vg *ait*) cum ADNXΓ unc^{9} al fere omn it vg syr^{utr} go etc | *αυτω*: KΠ al pauc c g^{1}· k q am om | *διδασκαλε*: KΠ 1. 209. z^{scr} al^{6} Clem om :: ut Mt et Lc | *ταυτα παντα* cum ℵABCNXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} a c f ff^{2}· g^{1}· g^{2}· l vg (et. am em mt al) go syr^{utr} arm ... Ln (de c falsus) *παντ. ταυτ.* cum D b k q fu ing cop Clem Or^{3,670} | *εφυλαξαμην* cum ℵBCNX ΓΔΠ unc^{9} al fere omn ... Ln *εφυλαξα* cum AD 28. Clem Or; 1. 209. 2^{pe} *εποιησα* | *εκ νεοτ. μου* (Clem haec om^{928}, sed^{929} exir agnoscere videtur his: o *πασασ πεποιηκωσ εκ νεοτητοσ τασ νομιμουσ εντολασ*):

ξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 [108.2] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 [109.2] ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς

κMNΠ 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} al^{25} fere a c arm syrP c.* vel^{mg} add (:: e Mt) *τι ετι υστερω*

21. ις (et. Clem): AKΓΠ w^{scr} al^{10} om | D *ενβλεψ.* | *αυτω*: Clem om. Contra $Chr^{7,707}$, vide ad v. 17. | *ειπεν* (13. 69. 124. 346. al^{5} fere *λεγει*, item a *ait*) *αυτω*: KMNΠ 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} y^{scr} al^{16} fere cop^{wi} et $petr^{2}$ aeth syrP c.* add *ει θελεις τελειος ειναι*, eadem post *υστερει* add al^{15} fere arm Clem :: e Mt | *σε* c. NBCMAΠ* 28. 48^{ev} y^{scr} z^{scr} al^{10} fere ... ς Ln *σοι* cum ADNΧΓΠ^{2} unc^{8} al pler Clem $Or^{3,670}$ (*εν σοι υστερει, η· ετι εν σοι λειπει*). Praeterea ℵ al^{10} fere cop praem *ετι* :: e Lc | *υπαγε*: Clem om ac pergit *πωλησον οσα εχεις* | *δος*: 13. 69. 346. Clem *διαδος* :: e Lc | *τοις πτωχοις* cum ℵCD 1. 2^{pe} al mu cop ... Gb″ Ln Ti *πτωχοις* sine *τοις* (:: cf Mt et Lc) cum ABNΧΓΔ unc^{9} al $plus^{80}$ go arm Clem | *εξεις* (G *εξει*): HKΓ al *εξης* | *ουρανω*: E* *-νοις*, sed ipse* correxit *-νω* | *δευρο ακολ. μοι* sine additamento cum ℵBCDΔ 406. 2^{pe} b c f ff^{2}· $g^{1·2·}$ k l vg (Aug Amb Hil, sed sine nomine evglstae) cop^{schw} ex^{dz} Clem ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *αρας τον σταυρον*, Ln [*α. τ. σταυρ.*] cum ANΧΓΠ unc^{8} al pler q cop^{wi} syrP go, item praem ante *δευρο* G 1. 13. 28. 69. al^{5} a syr^{sch} arm aeth Ir^{17} (*εν τω ειπειν· οσ ου βασταζει τον σταυρ. αυτου και – και· αρασ τον σταυρον αυτου ακολουθει μοι*, Ir^{int} – *et iterum*: *Tollens crucem sequere me*). Praeterea 13. 69. 124. 238. 346. al^{20} fere (etiam E* additurus fuisse videtur) ad *σταυρον* add *σου*. (:: desunt ista ap Mt et Lc; nihilominus testium ratio suadet ex 8, 34 cum parallelis ortum credere)

22. *στυγνασασ*: D *εστυγνασεν* addito *και* ante *απηλθεν*. Similiter b c d ff^{2}· q *contristatus est* (b d om *est*) *in hoc verbo et* (sic et. b d) *abiit* (c ff^{2}· *recessit*) *tristis* | *τω λογω*: D 28. 69. 124. 346. 2^{pe} a b c f ff^{2}· k q (non item l vg nec^{vid} $g^{1·2·}$) syr^{sch} praem *τουτω* | *κτηματα πολλ.* ($g^{1·}$ l am ing reg al *possession. multas*, c vg *mult. possess.*): D 116. *πολλα χρηματα* (116. *χρ. πο.*), item b ff^{2}· d *multas pecunias* (b add *et agros*), a *multam pecuniam*. Potius *κτη. πο.* exprim f q *divitias multas*, k *mult. divit. et agros*. Clem *ην γαρ πλουσιοσ* (:: e Lc) *εχων κτ. πο.*

23. *λεγει* (et. Clem, a b c f ff^{2}· $g^{1·2·}$ l vg *ait*): ℵ*C *ελεγεν*, Δ al^{6} *ειπεν*, k q *dixit* | *τα*: C om | *εισελευσονται* (Clem ante *εισ τ. βα. τ. θε.* pon): D 235. a b ff^{2}· add h. l. versum 25 varie mutatum, vide post.

24. *μαθηται*: DΔ 1. 2^{pe} al^{5} fere a b c f ff^{2}· k q (non $g^{1·2·}$ l vg) add *αυτου* | D *εθαμβουντ.* | ο *δε ις* (Δ om) *παλιν* (Δ al pauc $g^{2·}$ om; a – *iterum*

πάλιν ἀποκριθεὶσ λέγει αὐτοῖσ· τέκνα, πῶσ δύσκολόν ἐστιν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆσ τρυμαλιᾶσ τῆσ ῥαφίδοσ διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶσ ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ

ait illis, c - *illis iterum dicit*, q omisso *αποκριθ. rursus ait illis*): Clem *παλιν δε ο ις* | *λεγει*: a 2p^{e} al pauc *ειπεν* | *τεκνα* cum ℵBCDFHMSUVX Γa al pler q (q et d *filii*) ... Ln *τεκνια* cum AN 1. 299. 300. al^{5} Clem; item *filioli* it (exc q) vg ... EGKΠ al plus^{20} c k om (:: forma *τεκνια* istum in modum magis quam *τεκνα* adhiberi solet, ut fit toties per 1 Ioh, item Ioh 13, 33. Gal 4, 19; interpres vero Latinus, qui minime cum A discedentibus reliquis facere solet, vix *τεκνια* legit) | *δυσκολον* (x*, sed ipse* correxit, z^{scr} *-λωσ*) *εστιν* absque additamento cum ℵBA k cop$^{petr\,s}$. ... ς Ln Ti add *τουσ πεποιθοτασ επι* (ς add *τοισ* cum D al non ita mu; Gb^{00} Ln Ti om cum ACNXΓΠ unc^{9} al^{100} Clem) *χρημασιν* cum ACDNXΓΠ unc^{9} al pler b f g^{1}· (et g^{2}· vid) l q vg syr^{utr} cop^{edd} go arm Clem. Similiter a add *qui pecunias habent vel confidentes in eis*, c ff^{2}· nil nisi *divitem*, aeth *illis qui habent opes* (:: non cautum videbatur antiquissimas quas sequi solemus auctoritates h. l. deserere. Additamentum eiusmodi sane requiri videbatur, hinc tribus certe modis - ACD etc, c ff^{2}·, a - usi sunt; at recte procedit oratio etiamsi nihil additur.) | *εισελθειν*: 69. 124. 346. ante *εισ* pon

25. Clem sic: *ευκολωτερον δια τησ τρυμαλιασ τησ βελονησ καμηλοσ εισελευσεται η πλουσιοσ εισ τ. βασ. τ. θεου.* Similiter, qui hunc versum inter vv. 23 et 24 ponunt, D *ταχειον καμηλοσ δια τρυμαλιδοσ ραφιδοσ διελευσεται η πλουσιοσ εισ την βασιλειαν του θεου* (sed d *facilius est camellum per foramen acus transire quam dives in regnum dei*), a *facilius camellus per foramen acus intrabit quam dives in regnum dei.* Praeterea eodem loco ponunt 235. (*ευκοπωτερον εστι καμ. δια τρυμ. τησ ραφ. εισελθειν η πλουσιοι - εισελευσονται*) b (*facilius est - transire quam divitem introire in regnum dei*) ff^{2}· (- *transire quam divitem in regno dei*) | *ευκοπωτερον*: A add *δε*, al^{15} fere *γαρ* | *καμηλον*: b^{scr*} syrP (ipsam vocem Graecam litteris Syriacis transscribens) *καμιλον.* Cf Mt et Lc | *τησ* pr cum BEGHSVX al pl cop Clem, item sec cum BEFHSVXΓ al pl Clem ... Gb^{0} Ln om pr cum ℵACDFKMNUΓΔΠ al plus^{40} go, item Gb^{0} Ln om sec cum ℵACDGKMNUΔΠ al^{30} fere go cop :: at utroq loco et Mt et Lc om lectione tantum non fluct | *τρυμαλιασ* (ℵ^{c}): ℵ* *τρηματοσ* (:: cf Lc item ad Mt), 13. 69. al *τρυπηματοσ* (:: cf Mt) | *ραφιδοσ*: 13. 69. al Clem *βελονησ* :: ut Lc | *διελθειν* (ut ς^{e} etc) cum BC(D vide ante)KΠ 1. 69. 124. al sat mu b c f ff^{2}· g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q vg (hi omnes *transire*; sed it^{pl} vg etiam in Mt et Lc) cop syr^{sch} co$^{pt\,txt}$ arm aeth ... ℵANXΓΔ unc^{8} al pl a (vide ante) k (sed *εισελθειν* quod sequitur non exprim, nec magis a exprim) syrP mg go (Clem) *εισελθειν*, ut ς Gb″ :: difficillimum dictu est quis ex tribus evglistis *διελθ.* scripserit quum simili auctoritate apud omnes tres utatur. Possit a nullo eorum scriptum credi nec nisi a correctoribus inlatum; maluimus tamen, quod et ipsorum testium ratio suadebat, apud Mc recipere, a

πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 *ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.*

28 *Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι.* 29 *ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω* 28—31 Mt 19, 27—30 Lc 18, 28—30

---

quo transisse ad reliquos statuimus | *πλουσιον* (69. 124. 346. y^{scr} -*ιοσ*): 1. 299. al? post *τ. θεου* pon | *την*: κ om | *εισελθειν* h. l. l q syr^{utr} go arm: b c f g$^{1.2.}$ cop aeth ante *εισ* ... a ff$^{2.}$ k (Clem) om

26. *περισσως*: ғ om | *πρ. εαυτουσ* (ᴍ* *πρ. αλληλουσ*) cum ADM^{2}ᴎXГΠ unc^{8} al omn fere it vg (it^{pler} vg *dicentes ad semetipsos*, a *dic. inter se*, c *inter se dic.*, k *ad invicem dic.*) syr^{utr} go arm aeth ... ᴎBCΔ cop arP *προσ αυτον* (:: at nusquam apud Mc *λεγειν προσ τινα*, nisi ubi est *πρ. εαυτουσ* vel *πρ. αλληλουσ*, vide 4, 41. 8, 16. 1, 27. 11, 31)... 7^{pe} Clem om (nec exprim ar^{r} et ar^{e}) :: ut Mt et Lc

27. *εμβλεψ.* (D *ενβλεψ.*) cum ᴎBC*Δ 1. 18^{ev} 19^{ev} 49^{ev} 150^{ev} semel al? cop go (a *quos intuens*)... ς Ln *εμβλ. δε* (:: ut Mt) cum AC^{2}DᴎXГΠ unc^{8} al pler k syr^{utr} arm aeth; item b c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ (et$^{1.}$ vid) l q vg *et intuens*. Clem o *δε εμβλεψασ αυτοισ ειπεν οτι* | *αυτοισ*: Γ post o $\overline{ις}$, 2^{pe} al post *λεγ.*, al om | *λεγει* (it^{pl} vg *ait*, f om): ᴎ*Γ a k q Clem *ειπεν* (*dixit*) :: cf Mt et Lc | *παρα*: 13. 28. 69. 124. 346. 406. 2^{pe} a q add *μεν* | *αδυνατον* (Γ -*ρατα*) cum ᴎABC*XГΔΠ al pler it^{pl} vg syrP ... C^{3}DN al^{10} b c (*hoc apud hom. impos.*) g$^{2.}$ (*haec impossibilia videntur*) syr^{sch} arm praem *τουτο*, hinc Ln [*τουτο*] :: e Mt. Praeterea D al pauc a b c f ff$^{2.}$ k q vg add *εστιν* :: e Mt | *αλλ ου* (Clem *οτι παρα ανθρ. αδυν. παρα θεω δινατον·*) *παρα θεω* (*θεω* cum ᴎBCNXГΔ unc^{8} al plus^{60} Clem: ς Gb^{0} Ln praem *τω* cum ADKΠ al mu) · *παντα γαρ δινατα* (*δυνατα* cum ᴎBC al^{10} fere: ς Ln Ti add *εστιν* cum ANXГΠ unc^{9} al pler Clem) *παρ. τω* (B 124. i$^{cant\ scr}$ om) *θεω*: D 157. a ff$^{2.}$ *παρα δε τω* (157. om) *θεω δινατον* (a *possib. est*), item k *aput dominum* (** *deum*) *possibile est*, b c *apud deum autem omnia possibilia sunt*, aeth^{rom} *apud domin. autem omne* (aeth^{Pp1} om) *possib. est* ... Δ 1. 69. 157. 209. al^{10} fere l arm^{zoh} (non^{usc}) om *παντα γαρ δυν. πα. τ. θεω* (Gb^{0}) :: at sic ad Mt et Lc conformarunt

28. *ηρξατο* cum ᴎABCXГΔ unc^{8} al^{70} fere am cop^{schw} exp$^{etr\ 2}$ arm Clem ... ς (= Gb Sz) *και ηρξατ.* cum D al vix mu it^{pler} vg(ed^{et} edd pler) syr^{sch} et P txt aeth ... ᴎNΠ al^{45} fere f cop^{wi} et^{ds} go *ηρξ. δε*, cod^{bodl} syrP mg *τοτε ηρξ.*, 406. y^{scr} *ηρξ. ουν* | *λεγειν ο πετρ. αυτω* cum ᴎBCΔ, item *λεγ. αυτ. ο πε.* 28. 2^{pe} cop, *αυτω λεγειν ο πε.* 1. 124. ... ς Ln o (D om) *πε. λεγ. αυτω* cum ADNXГΠ unc^{9} al pler a f ff$^{2.}$ k q (item *Petr. ei dicere* b l am ing, vg^{ed} et edd aliq *ei Petr. dicere*; c g$^{1.}$ syr^{sch} om *αυτω*) syrP go arm aeth Clem | *ηκολουθηκαμεν* cum BCD ... ς *ηκολουθησαμεν* cum ᴎANXГΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Clem :: at sic et Mt et Lc | *σοι* (ᴋΔ* *σου*): ᴎ 51. 20^{ev} b gat add *τι αρα εσται ημιν* :: e Mt

29. *εφη* (ᴎ add *αυτω*) o $\overline{ις}$ cum ᴎBA cop ... Gb Ln *αποκριθεισ ο* $\overline{ις}$ *ειπεν* (a *dixit*, b f l *ait*) cum AMSUVXΠ^{2} al plus^{25} a b f (*quibus respondens*) l

ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ

---

vg syr^{sch} go (*αποκριθ. αυτοις*) arm, item Sz *και αποκριθεισ ο ις ειπεν* cum CEFGHN al plus^{30} syrP aeth, item ς *αποκριθεισ ο ις* (Γ om) *ειπεν* (D d om *ειπεν*, praegresso *αποκριθεισ*, *respondens*, Clem^{928} [non item ^{928}] *λεγει*, al c add *αυτοις*, *ad illos*) cum (D)K(Γ)Π*et^{8} al pl c ff^{2}· k (*respondit autem iheus dicit* sic) q (d) Clem^{928} et^{928} (:: cf 9, 38. 12, 24. 14, 29. quibus locis omnibus pro *εφη* a plerisq repositum est *αποκριθ. ειπεν*. Cf et. Mt et Lc) | *υμιν*: A c^{scr} add *οτι*. Clem sic: *αμην υμιν λεγω* (^{928} *λεγ. υμ.*) *οσ αν αφη τα ιδια και γονεισ και αδελφουσ και χρηματα ενεκεν εμου και ενεκεν του ευαγγ. μου* (^{928} om) *απολημψεται εκατομπλασιονα* (huc usque et^{928} et^{928}; reliqua tantum^{928}) *νυν εν τω καιρ. τουτω αγρουσ κ. χρηματα κ. οικιασ κ. αδελφουσ μετα διωγμων, εν δε τω ερχομενω ζωη εστιν αιωνιοσ.* | *οικιαν* (FM 92. w^{scr} syr^{sch} aeth -*ιασ*): D b om | go om *η αδελφασ* | *η μητερα η πατερα* cum BCA 106. 2^{pe} e f q am cop^{schw} ex^{dz} (cop^{wl} *aut matres aut patrem*, copp$^{etr\ s.}$ *aut matres aut patres*) go ... ς *η πατερ. η μητερ.* cum ΝΑΝΧ ΓΠ unc^{9} al pler b (sed *patr. aut matr.* ante *aut fratr. aut soror.* pon) g$^{1\cdot 2\cdot}$ vid l vg^{ed} et$^{mss\ pl}$ sax syr^{utr} arm aeth (Or$^{int\ 4,465}$ *quamvis Marcus evglista distinctionem facere videatur Christi et evglii, cum dicit: Qui dimiserit patrem et matrem etc. propter me vel propter evglium*) :: ut Mt ... D a ff^{2}· k harl* om *η πατερα* | *η τεκνα* (Γ^{A} haec om) *η αγρουσ* (b k om *η αγρ.*) absque *η γυν.* cum ΝBDA 1. 66. 209. 2^{pe} a b c ff^{2}· k l q vg cop arm Clem (quamvis libere, vide ante). Cf Or^{1,284}, qui exscripto Mt 19, 29 insuperque ad *πολλαπλασ.* conlato Marci *εκατονταπλασιονα* (*ινα πολλαπλασ. λαβω, η ωσ ο μαρκοσ φησιν, εκατονταπλασ.*) addit: *αμα δε και τήρει το σεμνον τησ γραφησ πολλαπλασιασμον και εκατονταπλασιασμον υπισχνουμενησ αδελφων και τεκνων και γονεων και αγρων και οικιων· οὐ συγκατηριθμηται δε τουτοισ γυνη. ου γαρ ειρηται· πασ οστισ* etc. (At Lc addit.) Cf et. cat$^{oxon\ 282}$ *προσθετεικε δε ο λουκασ και περι γυναικοσ· τουτο δε κατα τον παυλον κελευοντα τιμαν πρεσβυτερασ μεν ωσ μητερασ* etc ... ς (Gb^{0}) praem *η γυναικα* cum ACNΧΓΠ unc^{9} al longe pler f q syr^{utr} go aeth. Cf cat mosq^{196} *ωσπερ γαρ αδελφουσ διδωσι τουσ ουκ αδελφουσ - ουτω και γυναικα την ου γυναικα* etc (sed eadem in cat^{ox} ad *γυναικα* apud Lc applicantur), item cat$^{ox\ 381}$ *οταν δε λεγει· οσ αφηκε γυναικα, ου τουτο φησιν ωστε διασπασθαι τουσ γαμουσ* etc, Thphyl ad Mc: *αρα ουν και γυναικασ εκατονταπλασιονασ ληψεται; ναι, καν ο καταρατοσ ιουλιανοσ εκωμωδει τουτο* | *ενεκεν εμου και* (D 1. 118. 2^{pe} arm Or$^{int\ 4,465}$ *η*): ℵ* om (suppl^{c}). Cf cat$^{mosq\ 196}$ et oxon^{382} *αδιαφορον δε το λεγειν ενεκεν* (cat^{ox} *ενεκα*) *του εμου ονοματ. η ενεκα του ευαγγ. ωσ ο μαρκοσ, η ενεκα* (cat^{mosq} om *η ενεκ.*) *τησ βασιλ. τ. θεου, ωσ ο λουκασ.* | *ενεκεν* sec (D g^{scr} al pauc cat^{com} *ενεκα*) c. ΝB^{2}vel^{3}CDNS^{2}ΧΓΔΠ al^{100} fere a b f ff^{2}· l q vg cop syr^{utr} go arm aeth Clem^{bis} Or^{int} ... ς (= Gb Sz) om cum AB*S* al mu c k

εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. 31 [111.2] πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32 [112.2] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἰεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο 32–34 Mt 20, 17–19 Lc 18, 31–33

30. εαν (et. cop syrsch arm): D οσ αν, 28. 2pe οσ ου, item it (sed k* *et non*) vg go syrp aeth *qui* | λαβῃ: ℵ 1. απολαβῃ (et Clem απολημψεται) :: ut Lc | νυν: Dgr 255. 406. a k q om :: cf ll pp | καιρω τουτω: D a b ff2· add οσ δε αφηκεν (vide quae post mutant) | οικιας (D a b ff2· οικειαν, *domum*) usque μετα διωγμων: ℵ* c k om (c *centies tantum nunc in hoc saeculo; in futuro autem saec. vitam aetern. accipit*; k *centumplicia cum persecutionibus in isto saeculo; in saec. autem futuro vit. aet. consequetur*) | και αδελφας (ℳ haec om): D b ff2· ante κ. αδελφους | και μητερας cum BEFGHNSUVΔ al plvid vg (etiam am fu em ing etc) cop syrsch armzoh, sed ℵ alaliq praem (et 73. 238. copschw etwl [non petr3·] add) και πατερασ... Ln και μητερα c. ℵaACD al pauc a b (post *domum* insuper add *aut parentes*) f ff2· q syrp armcodd; item ℵcKMXΠ al60 fere l go aeth και πατερα και μητερα (218. 220. pscr insuper add και γυναικα) | μετα διωγμων (et. Clem928 et bis 939; in ℵ verba και αγρουσ μετα διωγμων ℵc demum ad ea quae ℵa suppleverat addidit), it vg *cum* (b *in*, q *post* sic) *persecutionibus*: 25. 114. yscr al8 fere μετα διωγμου (confusis o et ω?) | και εν τω (c k εν δε τω, vide ante): D (avid ex emendatione) b ff2· om και (vide ante ubi iidem οσ δε αφηκεν add) | αιωνιον (B -νιαν): D a b c ff2· k add λημψεται (c *accipit*). Vide supra.

31. και οιπρωτ. cum BCEFGHNSUXΓ al permu Clem928(et940 ubi est εσονται οι πρωτοι εσχ. και οι εσχ. πρ.) ... Gb Ln om οι (:: ut Mt) cum ΔADKLMVΔΠ al70 fere cop go

32 sqq: Or5,722 comm in Mt εξησ γαρ τα απο του· μελλων δε ο ις – μεχρι του· ευθεωσ δε αποστελει αυτουσ, παντα τη ταξει τετηρηκε και ο μαρκοσ απο του· ησαν δε εν – μεχρι του· ευθεωσ αυτον αποστελει παλιν ωδε. | εν τη οδω: K suppl in mg | προαγων: Dgr προσαγ. sed d *praecedens* | k om και ην πρ. α. ο ις | οι δε ακολουθ. εφοβουντ. cum ℵBC*LΔ 1. 2pe cop arm, item c2 aeth και οι ακ. εφ. ... ς Ln Ti και ακολουθ. (13. 69. 124. 346. al pauc f g1· mt al add αυτον) εφοβουντ. cum ΔNXΓΠ unc8 al pler f g1. 2· l q vg go syrutr (syrp *et sequebantur timentes*) ... c k *qui sequebantur eum* (*illum*), quae verba coniungunt cum εθαμβουντο, similiter ff2· (*et pavebant sequentes* pro και εθαμβ. οι δε ακολ. εφοβ.) ... DK 11. 28. 61. 157. al10 fere a b plane om | παλιν (40. 299. 433. al pauc b syrsch om): FHΓ al (item evgll inconte lectione) add ο ις | δωδεκα (2pe δεκαδυο): 124. al (inprimis evgll) add μαθητασ αυτου

αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

35–40 Mt 20, 20–28

35 [118.6] Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με

---

33. *παραδοθησεται*: κ *παραδιδοται* | *και τοις γρ.* cum $\aleph^{c}$ABBHLΔ al sat mu cop ... Gb^{00} Ln om *τοις* (:: ut Mt) c. CDEFGKMNSUVXΓΠ al^{70} fere ... $\aleph^{*}$ plane om | *θανατῳ*: D* *θανατου*

34. *εμπαιξουσιν* (ℵCDLX al *εμπεξ.*): Δ -*ξωσιν* | *και εμπτυσουσιν* ($\aleph^{*}$ -*ουσιν*, VΔ al -*σωσιν*, D*-*ξουσιν*) *αυτω* (28. 69. 282. al plus^{5} *αυτον*, Δ om, mt et h. l. et post *μαστιγ.* om) h. l. cum ℵBCLΔ 237. 259. 406. 2^{pe} a b c f i l q vg cop syr^{hr} aeth ... ς Ti post κ. *μαστιγωσ. αυτον* pon cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} go arm ... 28. 40. 157. 346. 8^{pe} al^{10} fere k om (k pro *και εμπαιξ. αυτ. κ. εμπτυσ. αυτ. κ. μαστιγ. αυτ.* nil nisi *ad* (**om) *inridendum*) | *και μαστιγ. αυτον* (N 282. om *αυτ.*): D 47. 115. 258. ff^{2}· g^{2}· om | *και αποκτενουσιν* absq *αυτον* cum ℵBLΔ 1. 209. al pauc b c arm ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum A*CNXΓΠ unc^{9} al pler itp^{l} vg cop syr^{utr} go aeth ... A^{2}D 157. 225. 44^{ev} f^{scr} g^{2}· om | *μετα τρ. ημερας* (Gb'' prob Schu).cum ℵBCDLΔ it^{pler} (b d ff^{2}· i *post tres dies*, k *post tridium*, a c q *post tertium diem*) cop syrP ^{mg} ... ς *τη* (Δ* om) *τριτη ημερα* (:: ut Mt et Lc) cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al omn^{vid} f g^{2}· l vg go syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm aeth Or^{3,706}

35. *προσπορευονται*. (et. $\aleph^{c}$): SΔ al pauc *προπορ.* (sed *ὁ accedunt*), $\aleph^{*}$ *παραπορευονται*. | BL *ιωαννης* | *οι* cum ℵDEFGHLSVΓΔΠ^{2} al pl Or^{3,713}, item BC cop *οι δυο* (:: cf Mt) ... Ti om cum AKMNUXΠ* al^{40} fere go | Γ *ζεβεδδαιου* | *λεγοντες* (D 406. 2^{pe} a Or^{3,713} *και λεγουσιν*) *αυτω* cum ℵB CDLΔ 2^{pe} a cop syr^{sch} arm aeth Or ....Ln [*αυτω*], ς om *αυτω* cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al longe pler b c f ff^{2}·^{vid} i k q vg syrP go (:: similibus locis *αυτω* abesse solet nec fere a testibus additur, cf Mt 8, 25. 9, 14. 13, 36. 14, 15. 15, 1. 18, 1 etc) | *ινα*: D^{gr} al plus^{6} i om (b *volumus quodcumque te petierimus ut praestes nobis*; k *magister quot* [** *quo te*] *petierimus dona nobis*) | *ινα ο εαν* usque *δοσ ημιν* a $\aleph^{*}$ praetermissa supplevit $\aleph^{c}$ | *ο εαν* cum $\aleph^{c}$ABC^{3}LNXΓΔΠ unc^{9} al pler ... D al pauc *ο αν*, C* *οτι αν* | *αιτησωμεν* cum BCLNXΓΔΠ unc^{9} al pler ... $\aleph^{c}$A *αιτησομεν* ... D 1. 2^{pe} *ερωτησωμεν* | *σε* cum ℵABCLΔ al aliq a d ff^{2}· cop syrP arm aeth, item ante *αιτησ.* (*ερωτησ.*) DKNΠ al aliq b f k** (vide post) go ... ς om cum Xr unc^{8} al longe pl c i l q (k* *quot*, k** *quo te*) vg syr^{sch} | H 346. z^{scr} al pauc *ποιησεισ*

36. *ειπεν* (it^{omn} et. d vg *dixit*): D^{gr} *λεγει* (Δ^{gr}* *οι δε ειπαν*, sed ipse* restituit *ο δε ειπεν*) | *τι θελετε*: D (et. d) om; a b i om *θελετε*, vide post

ποιήσω ὑμῖν; 37 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.* 38 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;* 39 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε·* 40 *τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.*

(k totum versum om) | *με ποιησω* cum $\aleph^{c}$B arm (*me ut faciam*), item omisso *με* CD (vide ante) 1. 13. 69. 209. 2^{pe} (y^{ser} *ποιησομαι*) al^{5}: ita Gb'' Ln (sed putabat B habere *με ποιησαι*), item 106. 251. *ινα ποιησω*. Item it vg (q *quid vultis faciam*, c f $ff^{2\cdot}$ l vg *quid vultis ut faciam*; a b i *quid faciam*) cop syr^{utr} ... ς *ποιησαι με* c. ANXΓΠ unc^{9} al pler go. item $\aleph^{cb}$ vid L *με ποιησαι* (ita Ti ex errore de B), Δ 282. 29^{ev} c^{ser} 7^{pe} nil nisi *ποιησαι*

37. *ειπαν* cum BC*DLΔ ... ς *ειπον* cum $\aleph^{c}$AC^{3}NXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} | *εισ*: 1. om utroq loco | *σου εκ δεξ.* cum $\aleph$BC*LΔ ... ς Ln *εκ δεξ. σου* (:: ut Mt) cum AC^{3}DNXΓΠ unc^{9} al pler, item it^{pler} ($g^{1\cdot}$ k om *σου*) vg etc | *σου* sec ℓnm ML, item post *αριστερ.* vel potius *ευωνυμ.* pon ACNXΓΠ unc^{9} al όmn fere a f l vg, item cop syr^{utr} go aeth, atque ita ς, Ln [*σου*] ... Ti om plane cum BDΔ 1. 2^{pe} b c $ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot2\cdot}$ i k q arm | *αριστερων* cum BLΔ ... ς Ln *ευωνυμων* (:: ut Mt lectione non fluct; similiter Lc 23,33 *ευωνυμων* pro *αριστερων* substituere) cum ΚACDNXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} | *καθισωμεν* (HV^{2}Γ al *καθησωμ.*): Δ *καθισομεν* | *δοξη σου*: 13. 69. 124. 346. *βασιλεια τησ δοξησ σου*

38. ο *δε ις* (Δ al pauc syr^{sch} om *ις*): D 1. 13. 28. 69. 91. 124. 346. 2^{pe} a (*et respondens Iesus*) b $ff^{1\cdot}$ i k q (non item c f $g^{1\cdot2\cdot vid}$ l vg) add *αποκριθεισ* :: ut Mt | *πιειν* cum ΚABC unc rell etc: D *πειν* | *πινω*: Δ *πιννω*, BD (uterq et. v. 39) *πεινω* | *το* pr: Δ om | *η το* (Gb'') cum ΚBC*DLNΔ 1. 13. 28. 69. 124. 346. al pauc it vg cop $syr^{P\ mg}$ arm $Or^{1,298}$ et ^{3,717} ... ς *και το* cum AC^{3}XΓΠ unc^{9} al pler $syr^{sch\ et\ P\ txt}$ go aeth

39. *ειπαν* cum ΚBDLΔ 29^{ev} ... ς *ειπον* cum ACNXΓΠ unc^{9} al fere omn | *αυτω*: D 1. 28. al^{5} a b c $ff^{2\cdot}$ i k q (non item f l vg) om | *δυναμεθα*: B* *δυνομεθα* | *το ποτη.* (Schu commend) cum ΚBC*LΔ em gat iac cop syr^{sch} arm ... | ς Ln *το μεν ποτη.* (:: ut Mt) c. AC^{3}DNXΓΠ unc^{9} al omn ^{vid} it vg (exc codd mu, vide ante)

40. *καθισαι*: EFLΓ al *καθησαι* | *η εξ* (Schu commend) cum ΚBDLΔ 73. al pauc it (exc k) cop go ... ς *και εξ* cum ACNXΓΠ unc^{9} al pler k syr utr arm aeth | *ευωνυμων* sine *μου* c. ΚABCDLNXΓΔΠ unc^{9} al^{80} fere it vg cop syr^{P} go arm (Δ sic: *εξ ευων·νυμων* idque *δ* reddit *ad sinistram vobis*) ... ς (= Gb Sz) add *μου* cum minusc non ita mu syr^{sch} aeth | *δουναι* (a b $ff^{2\cdot}$ i q am): c f k l ($g^{1\cdot2\cdot vid}$) $vg^{ed\ et\ mss\ pler}$ aeth add *vobis* (k *nobis*) | *αλλ' οἷσ* (*sed quibus* c f $g^{1\cdot2\cdot vid}$ i l q vg): a b d $ff^{2\cdot}$ k aeth *aliis* i. e. *ἄλλοισ* (quo accentu 225.) | *ητοιμασται* (D* *ητοιμα-*

41—45 Mt 20, 24—28 Lc 22, 25—27

41 [114.2] *Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.* 41 *καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.* 43 *οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος,* 44 *καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι*

θαι): ℵ*etcb 1. 209. al[5] a syrp mg add *υπο του πατρος μου* (:: e Mt). Contra cat[mosq 304] et oxon[386]: *οθεν και ο μαρκος ουδε ειρηκεν* (oxon add *το*) *υπο του πατρος μου*.

41. *και* pr: D[gr] 64. om | *οι δεκα* (et. f k l vg): D a b c ff[2]· i q cop[dz] syr[hr] *οι λοιποι δεκ.* | *ηρξαντ. αγανακτ.* (et. Or[3,712]): A 1. al pauc g[2]· q gat vg[sixt] *ηγανακτησαν* :: e Mt | *περι*: ℵ *και περι* | *ιακ.* (D *του ιακ.*) *και ιωανν.* (B *-ανου*) : A 91. *των δυο αδελφων* :: e Mt

42. *και προσκαλεσ. αυτους ο* (ℵ* om) *ις* (prob Schu) cum ℵ*etcBCDLΔ 2pe a b c ff[2]· i k (b c d ff[2]· i *quos cum advocasset Iesus*) cop syr[sch] aeth ... ς ο *δε ις* (69. *κυρ.*) *προσκαλ. αυτ.* (1. 238. 299. 7pe om *αυτ.*) cum AΝΧΓ unc[9] al fere omn f g[1·2·vid] l q vg go syrP arm :: ut Mt | *οιδατε*: 13. 69. 108. 124. 127. praem *ουκ* | *εθνων*: Δ *θεων* (sed *δ gentibus*) | *κατακυριευουσιν* (D* et d *και κατ.*): D[gr] al[5] al plur *-σουσιν* | *οι μεγαλοι αυτων* (ℵ 1. al[10] fere om *αυτ.*): ℵ *οι βασιλεισ*. Cf b f ff[2]· g[2]· i l vg *principes* (g[2]· *princeps*) *eorum* (reliqui vero *maiores* k, *maiores eorum* vel *illorum* d q c, *qui maxime* [*-mi*?] *inter illos sunt* a). Etiam c* *βασιλεισ* pro *μεγαλοι* habuisse videtur.

43. *ουτωσ* (Γ *οὕτοσ* atque post *αλλ ὡσ εαν*) cum unc omnib et minusc pl ... ς *ουτω* cum minusc sat mu | *δε* (et. c k l vg cop go syr[utr] etc, g[1·] *non enim ita est* etc; g[2]· om versum, pergens v. 44 *sed quicunque* etc): D al[5] fere a b f ff[2]· i q om :: ut Mt | *εστιν* (prob Schu) cum ℵBC* DLΔ a b c f ff[2]· g[1·] i k l vg ... ς *εσται* (:: ut Mt) cum AC[2]ΝΧΓΠ unc[9] al omn[vid] q cop syr[utr] arm go (*non sic sit*) (aeth non exprim) | *εν*: G al[5] om | *οσ αν* cum ℵBDLΔ 33. 69. 299. al ... ς Ti *οσ* (ΧΓ *ωσ*) *εαν* cum ACΧΓΠ unc[9] al pler | *θελη*: H al *θελει*, Δ *θεληση* | *μεγ. γενεσθ. εν υμ.* cum ℵBC*LΔ 1. 69. 124. al pauc f ff[2]· q (hi tres *maior esse in vobis*) ... ς Ln Ti *γενεσθ. μεγ. εν υμιν* cum AC[2]ΧΓΠ unc[9] al pler cop syrP go ... D *μεγασ εν υμιν ειναι*, a b c *in vobis maior esse* (c *esse maior*), k *in vobis esse magnus* item syr[sch] arm aeth; i *in vobis voluerit maior esse* (g[1·] l vg *fieri maior* omisso *in vobis*; g[2]· *in vobis fieri maior* ut vdtr) | *εσται* cum ABDLΓΠ unc[9] al pler it vg syr[utr] cop (sed „fut. saepe etiam imperativum exprim") etc... ΝΘΧΔ 69.299.435.2pe al[6] fere *εστω* (go ~~*sit*~~, etiam v. 44.) :: recipiendum esset *εστω* si idem v. 44 fieri posset; hoc enim versu Marcum *εστω*, versu vero seq. *εσται* scripsisse haud credibile est. Tribuendum igitur *εστω* ap Mc pariter atque ap Mt correctori. | *υμων διακο.* cum ΝABCDLΧΓΔΠ unc[9] al plus[100] it vg syr[utr] arm go ... ς (= Gb Sz) *διακο. υμων* cum minusc non ita mu

44. *οσ αν* cum ΝBDΔ al mu ... Gb (improb Schu) Ti *οσ εαν* cum ACLΧΓΠ unc[9] al plus[70] | *θελη*: X al pauc *θελει*, Δ *θεληση*. It[pler] vg et h. v. et

πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 [115. 4] καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 [116. 2] Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἰερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. 47 καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων

46–52 Mt 20, 29–34 Lc 18, 35–43

---

v. 43 *voluerit*, k *volet* | *υμων γενεσθ.* (al[10] fere ante *υμ.*, D 1. 118. 2pe al pauc *εινα*ι, d *esse* post *primus*) *πρωτ.* c. AC[2](D)ΧΓΠ unc[9] al pler syr[utr] go arm aeth ... Ln *εν υμιν* (cop post *πρωτ.*) *εινα*ι (ita c, *esse inter vos primus* a) *πρωτος* (a b f i k l vg item[vid] ff[2·] g[1·2·] *primus esse*) cum ℵB C*LΔ 12. 28. 61. al pauc it vg cop :: ut Mt | *εσται*: al pauc *εστω* | *παντων*: D 40. 2pe a g[2·] aeth *υμων* (:: ut Mt), syrP arm[zoh] *omnium vestrum*

46. *ερχονται* (c f *venerunt*) cum ℵABCLXΓΔ unc[9] al omn fere c f k l q vg cop go syr[utr] arm aeth ... Ln *ερχεται* cum D 61. 258. a b ff[2·] g[2·] i Or[3,732] et[735] | *εισ ιερειχω* cum B[2]CFL (B* om *και ερχ. εισ ιερ.*). Cf ad Mt 20, 29 de testibus qui alibi eandem scripturam praebent ... ς Ln *ε. ιεριχω* cum ℵADXΓΔΠ unc[8] al omn[vid] | *απο ιερ.* (*ιερειχω* cum ℵBCL: ς Ln *ιεριχω* cum AXΓΔΠ unc[9] al omn[vid]) cum ℵABCLXΓΔΠ unc[9] al omn fere c g[2·] l vg (k ab *iericho* priore ad alterum transiluit, pergit enim ab *iericho* statim *cum turba magna*, omittens ut et. c *κ. τ. μαθ. αυτ.*) cop syr[utr] arm aeth ... Gb´ *εκπιθεν* cum D 2pe a b f ff[2·] i q go Or[3,732] et[735] | *και των* (et. g[2·] vg syr[utr] aeth Or[3,732]): D a b f ff[2·] i l (c k vide ante) go arm *μετα των* | o (Gb +) *υιος* (13. 28. 69. 124. 346. c[ser] c f l Or[3,732] *ιδου* o *υιος* :: cf Mt) cum ℵBCDLΘΔ al plus[20] item al[6] Or ... ς *υιος* cum AXΓΠ unc[8] al pl go | *τιμαιου*: b d ff[2·] i q *timeae* | *βαρτιμαιος*: D *παρτιτιμιασ*, b d *baritimeas*, q *baritmeas*, a ff[2·] i *bartimeas* (ff[2·] *barth.*), f l vg *bartimaeus* (l *-meus*), c *barthimeus* ... k om o *υι. τιμ. βαρτιμ.* Praeterea A in indice et inscriptione *περι βαλτιμαιου* | *τυφλοσ* cum ℵBDLΔ 124. 49ev 3pe y[ser] al pauc cop go Or ... ς o *τυφλοσ* cum ACXΓΠ unc[9] al pler | *προσαιτησ* (ℵ *και πρ.*) cum ℵBLΔ k cop arm ...: ς Ln *προσαιτων* idque post *οδον* cum AC[2]XΓΠ unc[9] al fere omn, item D 2pe Or *επαιτων* (post *οδον*), item *mendicans* post *sedebat circa* (*iuxta*, *secus*) *viam* a b c d f ff[2·] g[2·] i l q vg syr[utr] go aeth ... c* om

47. *ναζαρηνοσ* cum BLΔ 1. 118. 209. a b c f g[1·] i k l[2] vg Or[3,735], item D l* q** *ναζορηνοσ* (D[2] *ναζωρ.*, 28. *ναζωρινοσ*) ... ς *ναζωραιοσ* (EΓ al *ναζορ.*, al pauc ff[2·]blanch *ναζαραιοσ*) cum ΔACXΓΠ unc[9] al pler ff[2·]sabat q* go | *εστιν*: B post *ιη* pon | *υιε* cum ℵBCLM[mg]Δ al plus[5] ... DK 69. 409. Or[3,734] *υιοσ* (al pauc *κυριε υιοσ*, *ιυ υιοσ*), item ς Tl o *υιοσ* cum AM[ixt]XΓΠ unc[7] al pler. Praeterea syrp [mg]: „in tribus exx. Graecis *filii filiæ Davidis* inventum est" | *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Gb Ss *δαυιδ*, cf ad Mt 1, 1 | *ιυ* (h. l. b l am fu ing arm aeth): L al[15] i mt reg Or[3,734] om; 69.

αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. 52 ὁ

406. al pauc a f g^{1} vg^{ed} et^{cdd} aliq (sed non am fu ing) cop syrP post *λεγειν* (item c *miserere mei Iesu fil. Dav.*, k *fili David, miserere mei, Iesu*)

48. *επετιμων* (Δ *επιτιμ.* male ap Woid., c^{scr} *-μουν*) *αυτω*: B 52. 48^{ev} y^{scr} semel *επ. αυτον* | *πολλοι*: Or^{3,734} *οι πολλ.* | *εκραζεν*: D^{gr} *εκραξεν* (Or^{3,735} *αλλ εκεινος πολλ. μαλλ. εκραξεν*) item am *clamavit* | *υιε* (13. 69. 346. praem *ιυ*, item 28. 118. 124. al *κυριε*): DF 28. 124. syrP mg? Or^{3,734} *υιοσ*, 1. 118. o *υιοσ* | *δαυειδ*: ut v. 47.

49. *ειπεν· φωνησ. αυτ.* cum NBCLΔ 7. 299. y^{scr} semel 3pe al^{7} k cop syrP mg ... ς Ln *ειπεν* (48^{ev} c^{scr} *εκελευσεν*, itpler vg *iussit* vel *praecepit*; contra d k *dixit*) *αυτον φωνηθηναι* (1. 48^{ev} al go arm *φω. αυτ.*) c. ADX ΓΠ unc^{6} al pler itpler vg syr^{sch} etp txt aeth (Or^{3,734} *ουκετι* [*ωσ?*] *κατα τον ματθ. αυτοσ αυτον φωνει, αλλ ειπεν αυτον φωνηθηναι*) | *και φων. τον τυ. λεγοντ. αυτω* (F *αυτον*) (ita et. l vg; f *et vocaverunt* etc, c *et abierunt vocare illum dicentes*): D 2pe a b ff^{2}· i q sax *οι δε λεγουσιν* (2pe *ειπον*) *τω τυφλω* (*illi autem dixerunt caeco* d q, *ad illi dixerunt caeco* a i, *qui dicunt caeco* b ff^{2}·) | *θαρσει*: 1. 13. 28. 69. 209. 346. *θαρρων* vel *θαρσων* | *εγειρε* (Gb″) cum NABCDLXΓΠ unc^{6} al pl... ς *εγειραι* cum U al mu, 1. 13. 28. 69. 209. 346. *εγειρου* | *φωνει*: EGK al *-νῆ*

50. *αποβαλων*: Δ *-βαλλων*, 2pe *επιβαλων* | *αναπηδησασ* cum NBDLM^{mg}Δ 34^{ev} 48^{ev} z^{scr} 2pe it vg cop syrP mg go Or^{3,734} b et(*ανεπηδησε και ανεστη*)^{d} (confirmat et. cat^{ox} voce *εκπηδησασ*) ... ς *αναστασ* cum AC M^{txt}XΠ unc^{6} al pler syr^{utr} arm aeth ... Γ plane om | *πρ. τον ιν* (et. f q em Or): D al pauc itpler vg *προσ αυτον*

51. *αυτω ο ις ειπεν* cum NBCDLΔ 115. ff^{2}· vid g^{2}· i q tol cop arm aeth (:: *αποκριθεισ* nulla interrogatione praecedente non solet dativum adiunctum habere, ut 9, 5. 11, 14. 12, 35.) ... ς Ln *λεγει* (f *dixit*) *αυτω ο ις* cum AXΓΠ^{mg} unc^{6} al pler a f go (syr^{sch} *Dixit ei Iesus*); item KΠ* al^{15} fere k l vg syrP *ο ις λεγει* (k l vg *dixit*) *αυτω*. Libere b *Et respondit illi Iesus*, c *Cui dixit Iesus* | *σοι* ante *θελεισ* cum NBCKLΔΠ* al plus^{15} i vg^{ed} et^{cdd} aliq (em *quid tibi vis ut faciam*) ... ς Ln Ti *τι θελ.* (minusc pauc b c em al add *ινα*) *ποιησω* (Γ *-ησαι*) *σοι* cum ADX ΓΠ^{mg} unc^{6} al pl a b f cop go aeth; g^{2}· k q am fu ing mt reg *quid vis* (mt add *ut*) *tibi faciam* ... Or^{3,734} om *σοι* | *ραββουνι* (B *-νει*) cum NAB CE^{3}FHKLMSUXΓΠ al^{100} fere cop syrP (sed White *raboni*) arm Or; item E*U al plus^{40} *ραβουνι*, item Δ *ραββωνει*, go *rabbaunei* ... ς (= Gb Sz) *ραββονι* cum minusc pauc c f vg aeth ... D a b ff^{2}· i *κυριε ραββει*, 38. g^{1}· k q syr^{sch} *ραββι*, 409. *κυριε*

δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

1 [117.2] Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Mt 21, 1–10 Lc 19, 29–38 Io 12, 12–15

52. ο δε ις c. ℵ*etcbACDXΓΠ unc9 al omn fere it (exc q) vg syrP go arm ... ℵcaBLΔ al pauc q cop syrsch aeth :: ut Lc | ειπεν (*dixit* c ff2· k q): ΚΠ al pauc λεγει, item *ait* b d f g1·2· i vg | ευθυς cum ℵBLΔ ... ς Ln ευθεως (:: ut Mt lectione non fluctuante) cum ACDXΓΠ unc9 al omnvid Or3,735 | ηκολουθει (itpler vg *sequebatur*): 121. 346. 409. 7pe al30 fere ηκολουθησαν (q *secutus est*) | αυτω cum ℵABCDLMmg*Δ al30 fere it vg cop syrP mg arm aeth Or3,752 ... ς (=Gb, sed Schu „rec. defendi potest Marci usu") Ti τω ιω cum Mixtetmg2 ΧΓΠ unc8 al longe pl syrP txt go Or3,735 ... syrsch persP plane om

XI. 1. οτε εγγιζουσιν (vged am ing al *cum adpropinquarent*, a reg *cum adpropinquassent*) cum ℵABCLXΓΔΠ unc8 al pler a vg copper 3.** go syrP arm Or3,737 et 4,181; item (:: e Mt) M 69. 124. 346. 48ev al pauc οτ. ηγγισαν ... D al pauc οτε ηγγιζεν (vel -σεν) et *cum adpropinquaret* (vel *appr.*, b *adpropiaret*) b c f ff2· g1· (g1· em -*quasset*) i k l q em al cop schw et wi syrsch aeth, item addito ο ις evgll mu | ιεροσολυμα (prob Schu ex usu Mci) c. ℵBCDLΔ 1. 13. 28. 69. 121. 124. 218. 346. 435. al pauc it vg (:: in Mc hanc, in Lc alteram formam ut Graeci ita Latini tuentur) sah Or ... ς ιερουσαλημ c. AXΓΠ unc9 al pler go (alibi etiam alteram formam habet) cop (ubique hanc formam habet) | και (k om) εισ βηθανιαν (Gb') c. D a b c ff2· g2· vid i k vg (nisi quod em *Bethaniae* om) Or3,737 (και ο μαρκος δε κατα τον τοπον ουτωσ ανεγραψε· και οτε εγγιζουσιν εισ ιεροσολυμα και εισ βηθανιαν προσ) et 743 (ιδωμεν δε περι τησ βηθφαγη μεν κατα ματθαιον, βηθανιασ δε κατα τον μαρκον, βηθφαγη δε και βηθανιασ κατα τον λουκαν) ... ς εισ (Δ 2pe praem και, al κ. ηλθον vel κ. ηλθεν, cop *appropinquans* – *venit*) βηθφαγη (L -γειν, al -γην, ℵ* βηδφ., B2FUΓ al70 βηθσφ.) και (ℵC arm aeth add εισ) βηθανιαν (B* fortasse -νια, ita et. 124.) cum ℵABCLXΓΔΠ unc9 al omn fere f g2· q syrutr cop go arm aeth (Or 4,181 textus Mc 11, 1—12 exscribitur, ibique est εισ ιεροσολυμα, εισ βηθφαγη και βηθανιαν: at quum Or3,743 id ipsum urgeat, Marcum tantum Bethaniae mentionem fecisse, vix sana esse potest lectio 4, 181, cum vulgatis exemplis conveniens illa quidem.) ... yscr sah nil nisi εισ βηθσφαγη (βηδφακη) | των ελαιων: B το ελαιων, similiter k *ad montem eleon* | αποστελλει, et. ff2· g1· i k* l q (*mittet*) vg syrP Or 4,181 ... FH 1. al5 a b c f g2· k** syrsch go arm edd (non itemzoh necusc) aeth (cop et sah utrique lectioni respondent) απεστειλεν, item c επεμψεν

2 καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. 4 [118.2] καὶ

2. *και λεγει* (itpler d vg *ait*, k *dicit*; et. Or[4,181]): Dgr *και ειπεν*, 1. 13. 28. 69. 209. 346. a sah (non item cop) *λεγων* (1. 28. 209. om *αυτοις*) | *κατεναντι*: M al pauc *απεναντι* | *την κατεν. υμων* (k *in castell. illut contra*, ut Lc): ℵ* om (suppl demum ℵcb). Ac possunt ea verba sane ex Mt (et Lc) inlata credi. | *ευθυς* cum NBLA Or... ς Ln *ευθεως* cum ACDXΓΠ unc[9] al omn[vid] | *εισ αυτην* (et. Or, f g[1.2.] k l vg cop): D a b c ff[2.] i q (sah[vid]) om | *ευρησετε*: 1. *-σητε* | *ουδεισ ανθρωπων ουπω* cum ℵC 13. 69. al pauc sah cop[schw] (syr[sch]), item *ουπω* (A *ποποτε*) post *ουδεισ* posito (:: eodem loco Lc *πωποτε* collocat) ABLA b f ff[2.] i l q vg (hi *nemo adhuc hominum*) Or[4,181] et [194] bis, atque ita Ln, item *ουπω* ante *ουδεισ* posito KΠ al go syr[p] ... ς Ti nil nisi *ουδεισ ανθρωπων* cum DXΓ unc[8] al pl a c (om *ανθρ.*) g[1.2.] k em cop[wi] arm aeth (Or[3,744] *κατα μεντοι τον μαρκον και τον λουκαν πωλοσ εστι δεδεμενοσ εφ ον ουδεισ ανθρωπων εκαθισεν*) | *κεκαθικεν* (D* *καικαθηκεν*, D[2] *καικαθεικεν*, EMΓ al mu *-θηκεν*) cum ADXΓΠ unc[9] al pler ... NBCLA al pauc Or[4,181] et [194] (item[3,744]) *εκαθισεν* (L al *-θησεν*) :: ut Lc lectione non fluctuante | *λυσατε* (L *-σαντεσ*) *αυτον και φερετε* (A* *-ρατε*) cum (Gb″) NBCLA it (et. d) vg sah cop arm aeth (syr[utr] *solvite, adducite eum*) Or[4,181] ... ς *λυσαντεσ* (13. 69. *και λυσ.*) *αυτον* (D* 28. add *και*) *αγαγετε* (2[pe] *απαγαγ.*, al *αγ. μοι*) cum AD[gr]XΓΠ unc[9] al pler go (:: cf Mt *λυσαντεσ αγαγετε μοι* et Lc *και λυσαντεσ αγαγετε*). Ex his Ln invenit *λυσατε αυτον και αγαγετε*

3. *εαν*: D *αν* | *υμιν ειπη* (et. it vg etc Or): A *ειπη υμιν* | *τι ποιειτε* (HKX al mu *-ητε*, Lr 131. al, item 237. al *ποιειτε·*) *τουτο* (237. al *τουτω*) cum NABCLXΓΔΠ unc[9] al pler q (*quid hoc facitis*) gat sah cop (*quid est hoc quod facitis*) syr[utr] go Or[4,181]; item omisso *τουτο* 245. c k l g[1.2.vid] vg; 1. 209. al pauc nil nisi *τι* (:: ut Mt) ... D 28. 69. 124. 346. 2[pe] a b f ff[2.] i arm Or[3,740] *τι λυετε τον πωλον* :: cf Lc | *ειπατε* (C* praem *και* ut vdtr; ff[2.] *et dicetis*) absque *οτι* cum BA 239. 433. c[ser] a b c ff[2.] i k aeth ... ς add *οτι* (:: ut Mt et Lc lectione tantum non fluctuante) cum NACDLXΓΠ unc[9] al pler f l q (g[1.2.vid]) vg syr[utr] go sah (cop ex usu linguae) arm Or[4,181] et [3,740] | *ευθυς* cum NBCDLA Or[4,181]... ς *ευθεως* cum AXΓΠ unc[9] (E om *και*) al omn[vid] Or[3,722] et [740] | *αποστελλει* cum NABCD[gr]EFHKLMSVXΓΔ al plus[100] b c g[1.] l em (item[schelhorn] ap Beng) syr[utr] go ... ς (=Gb Sz) *αποστελει* cum GUΠ 1. al mu a d f ff[2.] g[2.] (k *dimit - sitet·*) q *δ* vg sah cop arm aeth Or[3,732. 737. 740] et [4,181] :: cf Mt | *παλιν* cum NBC*DLA al plus[10] Or[3,722] et [740] (et quidem NDL al Or[bis] *αυτον αποστ. παλιν*, item A omisso *αυτον*, B *αποστ. παλ. αυτον*, C* *αυτ. παλ. αποστ.*)... ς Ln Ti om *παλιν* (Schu „Mco usitatissimum cave celerius cum Gb abiicias") cum AC[2]XΓΠ unc[9] al pler it vg (sed c *remittit*, a q *remittet*) sah cop syr[utr] go arm aeth Or[4,181]

ἀπῆλθον καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 *καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;* 6 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.* 7 *καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν.* 8 *καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν*

---

4. *και* (38. 245. arm om, item k sed vide ante) *απηλθον* cum ℵBLΔ c (*et abierunt illi duo*) (item al[2] k arm) Or[4,181]; item D 2[pe] b f (ff[2]· g[1.2]· ut videtur) i l q (a omisso *et*) vg cop syr[sch] Or[3,744] *και απελθοντες* (omisso *και* sq) ... ς *απηλθον δε* cum ACXΓΠ unc[9] al pl sah syr[P] go; item 1. 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 433. *απηλθ. ουν* (:: Mt *πορευθεντ. δε*, Lc *απελθοντ. δε*) | *τον πωλ.* cum ℵCΔ 13. 28. 3[pe] 7[pe] 11[pe] c[ser] p[scr] z[scr] al sat mu[vid] sah arm Or[4,193] b (*προστιθησι δε ο μαρκος οτι ευρον τον πωλον δεδεμενον πρ. θυραν εξω επι* etc) ... Gb Sz Ln Ti om *τον* c. ABDLXΓΠ unc[9] al pl cop go Or[3,744] et[4,181] | *την θυραν* c. ℵACDX ΓΠ unc[9] al omn fere Or[3,744] ... Ti om *την* cum BLΔ 2[pe] vid sah cop go arm Or[4,181] et[193]

5. *και τινες* (et. Or[4,181]): X 1. 13. 28. 69. 346. sah *τινες δε* | *εστηκοτων*: MΓ 238. 48[ev] al[90] fere Or *εστωτων*

6. *ειπαν* cum ALΔΠ[v] 72. y[scr] semel ... ς Ln *ειπον* cum ℵBCDXΓΠ[2] unc[9] al longe pler Or[4,181] | *αυτοις* (et. Or; M *αυτω*, a *et dixerunt illis*, f q *at illi dixerunt eis*, l vg *qui dixerunt eis*): D al pauc b c ff[2]· i k om (c ff[2]· *qui dixerunt*, b i q *et dixerunt*). Ceterum k post *abierunt* (*και απηλθον* versu 4) statim pergit *et dixerunt*, omissis mediis. | *ειπεν* (Gb″) c. ℵBC LΔ 1. 28. 124. 209. al pauc Or[4,181] et *dixit* k sah cop arm aeth; item D *ειρηκει*, b c ff[2]· i q *dixerat* ... ς *ενετειλατο* (*praeceperat* a d f l vg) cum AXΓΠ unc[8] (F deficit ab h. l.) al pler it[4] vg syr[utr] go. Praeterea DM 1. 13. 69. 124. 209. 2[pe] al[10] it vg sah cop[sch,w] et[wi] (sed non[petr 3.]) syr[sch] aeth go add *αυτοις*

7. *φερουσιν* cum ℵ[c]BLΔ Or[4,181], item ℵ*C 1. 13. 28. 69. 91. 124. 209. 299. 346. arm[zoh] et[usc] *αγουσιν* (Gb′) ... a b ff[2]· i *ducere* (quod ab *αφηκαν* pendet) ... ς Ln *ηγαγον* (:: ut Mt et Lc) cum ADXΓΠ unc[8] al pler c f l g[1.2.vid] vg (k *et dimiserunt eos pullum ad ihesum*, excidit igitur *et duxerunt* ut vdtr) syr[utr] go arm[mss] aeth (sah cop et *ducunt* et *duxerunt* confirmant) | *επιβαλλουσιν* cum ℵBCDLΔ 1. 28. 91. 209. 299. 2[pe] b ff[2]· g[1]· vid i l vg cop arm[zoh] et[usc] Or[4,181] ... ς *επεβαλον* cum AXΓΠ unc[8] al pler a (*straverunt illi*) c f g[2]· k q sah (ut a) syr[utr] arm[edd] aeth go | *τα* (1. 28. om) *ιματ. αυτων* (et. a c f g[1]· vid g[2]· l vg, B *εαυτων*, D[gr] 256. *αυτου*, 1. 28. 299. b ff[2]· i k q arm om): ℵ* 2[pe] *αυτων τα ιματια*, eaque ℵ* ante *αυτω* pon | *εκαθισεν* (HK al *-θησεν*): D[gr] 1. 28. 91. 209. 241. 299. 2[pe] *καθιζει* (D *-ιζες*, sed d *sedebat*) ... ℵ b*[scr] y[scr] *εκαθισαν* (illi[2] *-θησαν*) | *επ αυτον* cum ℵBCDLΔ 2[pe] al[10] fere (al pauc sah *επ αυτων*, *επ αυτα*) ... ς *επ αυτω* c. ANXΓΠ unc[8] al pler. It[pler] vg *super eum* (*illum*), sed c nil nisi *supra*. Or[4,181] om *και εκαθ.* usq *οδον* v. sq

8. *και πολλοι* cum ℵBCLΔ k q cop aeth ... ς Ln *πολλ. δε* cum ADNXΓΠ

εἰσ τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδασ, κόψαντεσ ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 [119. 1] *καὶ οἱ προάγοντεσ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντεσ ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου·* 10 *εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ.*

---

unc[8] al omn[vid] a b c f (ff[2·] g[1·2·] ut vdtr) i l vg sah syr[utr] arm go | τα (al[10] fere om) *ιματ.* (al plus[10] *τουσ χιτωνασ*) *αυτων*: L (item i ap Blanch, ex errore ut vdtr) om *αυτων*, B habet *εαυτων*, K *αυτου* | *εστρωσαν* (:: ut Mt): D 1. 28. 63. 91. 209. 241. 299. 2[pe] *εστρωννυον* (:: cf Lc), item *sternebant* a b c ff[2·] i k syr[sch]; contra *straverunt* (gat *instrav.*) f l (g[1·2·]?) vg syr[p] arm go | *εισ την οδον* cum NBCDLXΓΔ unc[6] al longe pl b ff[2·] i ... AKMNΠ al[20] a c f k l q vg arm *εν τη οδω* (:: ut Mt et Lc) | *αλλοι δε*: Π* 1. 299. al[10] fere b syr[p] om *δε* | *στιβαδ.* (EG *στιβ.*, D* *εστιβ.*) cum NBDEGHKLMUΔΠ al[30] fere Or[4,193] ... ς *στοιβαδ.* cum ACSV XΓ al pl Or[4,182]; item N al aliq *στιβαδ.* (syr[p] [mg] [gr] *στυβ.*, ex al cdd *στοιβ.*). Cf Eustath. qui *στιβασ* a *στειβω* derivat, dicens esse *ευτελη και καταπεπατημενην στρωμνην*, Zonar. vero habet: *στοιβασ ἡ στρωμνη ἡ τρυφησ θρυψισ, παρα το στοιβαζω*) | *κοψαντεσ* (C sah *εκοπτον*) *εκ των αγρων* (sah *in agris*) cum NB(C)LΔ sah; accedunt (sed *εκοπτον* ut c) cop[schw] ex [dz] et [petr 3·] item (*ramos arborum ex agris*) cop [wi], addunt vero *et straverunt eos in viam.* Or[4,182] (post *τα ιματια αυτων* v. 7 pergens) *αλλοι δε στοιβ. κοψαντεσ εκ τ. αγρ. εστρωσαν εισ τ. οδ.* Rursus[193] *αντι των κοπτομενων απο των δενδρων κλαδων* (quibus ad Mt respicit) *ἡ* (ad Mc respiciens) *στιβαδων εκ των αγρων και στρωννυμενων εν τη οδω*, quibus opponit ab Ioh relata. Confirmat lectionem nostram et. aeth qui (ex ed. Rom.) totum versum sic habet: *et multi qui straverunt folia abscindentes; et fuerunt qui straverunt vestes suas in via* ... ς Ln *εκοπτον εκ των δενδρων* (syr[p] [mg] *αγρων*) *και εστρωννυον εισ* (D[gr] om) *την οδον* (*in viam* d ff[2·]; KMNΠ al[20] fere a b c f l q vg *εν τη οδω*, *in via*; k plane om) cum ADNXΓΠ unc[8] al omn[vid] it vg syr[utr] go arm (:: lectio ς ad Mt maxime conformata)

9. *και οι προαγ.* (D[gr] *προσαγ.*): Γ add *δε*, item omisso *και* sah | *εκραζον* sine additam (Gb′) cum NBCLΔ 115. 20[ev] c ff[2·] k sah cop Or[4,182] ... ς add *λεγοντεσ*, Ln [*λεγοντ.*], cum ADNXΓΠ unc[8] al pler a b f g[1·] (et g[2·] vid) i l q vg go syr[utr] arm aeth :: ut Mt | *ὡσαννα* (L *ωσανα*): ς *ὡσαννά*: cf ad Mt... D b ff[2·] om. Contra 13. 69. 2[pe] al k add *τω υψιστω* (*eminentissimo*), 28. al arm *εν υψιστω* (*in excelso*), 299. c i *εν υψιστοισ* (*in excelsis*) | o *ερχομενοσ*: X om

10. *ευλογημενη* cum NBCD[2]EGHLNSUVXΔ al pler it (k vide post) vg sah cop go syr[p] arm Or[4,182] ... AD[e]KMΠ al plus[15] d* syr[sch] aeth praem *και* | *ερχομενη*: Δ 1. 209. al[5] a om (k *benedictus qui venit in regnum patr. nostr. david* pro *ευλογημενοσ* v. 9 usque *δαυειδ* v. 10) | *βασιλεια* cum NBCDLUΔ 1. 13. 69. 115. 124. 209. 238. 346. 20[ev] 48[ev] c[ser] y[ser] 2[pe] 7[pe] it (exc q) vg sah (*benedictum regnum veniens nostri*, post *nostri* deficit codex) cop syr[sch] arm Or[3,744] et[4,182] ... ς (= Gb Sz) add *εν ονοματι κυριου* cum ANXΓΠ unc[7] al pler q syr[p] go aeth Hier catᵒˣᵒⁿ [390]

11 [120. 6] *Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἰεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περι-* (Mt 21, 17)
βλεψάμενος πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθα-
νίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 *Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπεί-* 12–14 Mt 21, 18–20
νασεν. 13 *καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν*
εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ

το δε και ευλογημενη η ερχομ. βασ. εν ονομ. κυρ. του πατρ. ημ. δαβ. αριστα ειρηται· πολλαχου γαρ οι προφηται την κατα τον κυριον ημ. ἰ̈ν̄ χ̄ν̄ βασιλειαν επ ονοματι δαβιδ εφασκον ερχεσθαι etc, item Euthy diserte ad Mt 21, 9 | *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Gb Sz *δαυιδ*, cf ad Mt 1, 1 | *ωσαννα* (D* *οσσαννα*, ** *ωσσ.*, cf ad v. 9): 1. 91. 118. 209. 299. add *ειρηνη εν ουρανω και δοξα εν υψιστοις* (:: e Lc), item omissis *ωσαννα. εν τ. υψ.* arm; eadem 251. syrP c.* ante *ωσαννα* addita hac nota: „non in omnibus exx. Graecis invenitur neque in illo Mar Xenajae; in nonnullis autem accuratis ut putamus invenimus."

11. *εισηλθεν* (g$^{1\cdot vid}$ l vg *introivit*, q *intravit*, k *introiverunt*): D *εισελθων*, item a b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i *cum introisset* (i *-issent*) | *εισ ιεροσολ.* (Gb″ prob Schu) c. ℵBCDLΔ 1. 2pe al^{13} a b ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i k l vg (g$^{1\cdot vid}$) cop Or^{4,182} ... ς add *ο ις* cum ΑΝΧΠ unc^{6} al pler q go syrP, item ante *εισ ιεροσολ.* c f syr^{sch} arm aeth | *εισ το* cum ℵBCLMΔ 13. 28. 60. 69. 115. 225. 346. 2pe a^{scr} it (exc q) cop syr^{sch} aeth Or^{4,182} ... ς *και εισ το ιερ.* cum AD ΝΧΓΠ unc^{7} al pler q go syrP arm | *ιερον*: Δ^{mg} *ναον* | *και* sec: D^{gr} a b c f ff$^{2\cdot}$ i om (β *cum introisset - circumspiciens*, b c f ff$^{2\cdot}$ i *cum introisset* vel *-ssent, circumspexit*). Contra *introivit - et circumspectis omnibus* l vg, *intravit - et circumspiciens* q, *cum introisset - et circumspectis omnibus* g$^{2\cdot}$, *et introiverunt - et cum circumspexisset* k, *cum introisset - et - circumspexisset* d) | *οψε* cum ℵCLΔ (add *δε*) Or^{4,182} ... ς Ln Ti *οψιασ* cum ABDNXΓΠ unc^{8} al longe pler (2pe *οψινησ*) | D* *ουσασ* | *τησ* (D 245. 2pe om) *ωρασ* (13. 28. 69. 124. 346. *ημερασ*): B om. Addunt in mg 40 et 72 (sunt codices cum scholiis): *αναξιων οντων των ιουδαιων, εν αλλοισ αντιγραφοισ.* | *εξηλθεν*: H *και εξηλθ.* | *δωδεκα* (ita ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot vid}$ k l vg, et. Or^{4,182}): D y^{scr} al plus^{10} a b c f g$^{2\cdot}$ i q add *μαθητων* (al pauc b c g$^{2\cdot}$ *μαθ. αυτου*)

12. *εξελθοντων αυτων* (13. 69. 48^{ev} p^{scr} 2pe om *αυτ.*): D^{gr} *εξελθοντα* (*επαυριον ον εξελθ.*), Γ *εξελθοντα αυτον*. Similiter b c ff$^{2\cdot}$ q *cum exisset*, g$^{2\cdot}$ mt *cum exiret*, item syr^{sch} (contra a d *cum exissent*, f i k l vg *cum exirent*) | *απο βηθανιασ* (H *-νια*): 1. 299. om | ℵ* om *επεινασεν* (suppl ℵ^{a})

13. *συκην* cum ABCDLNXΓΔ unc^{6} al longe pl it vg etc (D al pauc a b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l q vg Or^{3,762} post *μακροθ.* pon) ... ℵKΜΠ al^{30} syr^{sch} add (al praem) *μιαν* :: e Mt | *απο* (Gb + Sz prob Schu) cum ℵABCDLMNΔ al plus^{30} Or ... ς (= Gb Sz) om cum M^{mg}SXΓΠ unc^{7} al longe pl | *ει αρα τι ευρησει* (*-ση* X al pauc; *τι ευρ.* cum ℵABCKLNUΔΠ* al plus^{20}, item *si quid forte inveniret* g$^{1\cdot}$ l vg; ς *ευρ. τι* cum EGHMSVXΓΠ^{2} al pl go arm etc): D b c ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i k gat *ειδειν εαν τι εστιν*, 2pe a f q Or$^{3,762\,bis}$

φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15—18 Mt 21, 12—16 Lc 19, 45—48 Io 2, 14—17

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. [121. 1] καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·

ως ευρησων τι (2pe pergit επ) | και ελθων (E*vid επελθ.): 2pe a f Or ελθ. δε ... D b c ff2· i k om ελθ. επ αυτην, a g1· om επ αυτην | ουδεν (L add ουχ) ευρεν: D 2pe a q Or μηδεν (2pe a q και μηδεν) ευρων (q *et cum venisset ad eum et nihil invenisset*, a *cum venisset autem et nihil invenisset*) omisso και ante αποκριθεις | φυλλα: C2N 33. 61. 69. 124. 2pe b c q aeth Or add μονον (E post φυλλα erasum habet μ), item 13. 28. μονα, hinc Ln [μονα] ex errore de c :: e Mt | ο γαρ καιρ. ουκ ην συκ. cum NBC*vidLΔ cop syrsch ... ς Ln ου (1. al pauc ουπω) γαρ ην καιρ. (D Orbis ο καιρ., atque sic Ln) συκ. (Orsemel των συκ.) c. AG2DNXΓΠ unc8 al omnvid it vg syrP arm aeth go Or3,763 sq

14. και: D 2pe a q Or om, vide ante | αποκριθεις (f l q vg, item g1·2· vid; a b c ff2· i syrsch om; k *et maladixit dicens*) sine additam cum NABCDKLMNΔΠ* al35 fere it vg cop syrutr arm aeth go Or3,762 ... ς (= Gb Sz) add ο ις cum EGHSUVXΓΠ2 al pl | εισ τ. αιω. εκ σου (D*Δ εξου) cum NBCDLΔ 1. 28. 209. 299. 2pe (it vg *ex σου* post καρπ. vel post μηδεισ pon) go arm (syrsch aeth) Or3,762bis ... ς εκ σου εισ τ. αιωνα cum ANXΓΠ unc8 (M* μηκετι εκ σου καρπ. εισ τ. αι. μηδ. φαγ.) al pler syrP (cop) | μηδεισ (ς Gb Sz) c. NABCDLMNXΓΠ unc8 al longe pl (1. 209. 299. vged post καρπον pon; itpler am ing fu al *quisquam* [a *nemo*] *fructum ex te*) Orbis ... ςe ουδεισ c. minusc vix mu ... Δ om | φαγοι c. NA BCLNXΓΔΠ unc7 al pl ... DU 1. 13. 69. 91. 299. 346. al20 fere Orbis φαγη

15. ερχονται (et. Or 4,180. 182. 192, *veniunt* g1·2· vid k l q vg cop syrP arm; *venerunt* a c f ff2· syrsch go): C ηρχοντο ... Dgr εισελθων, d *intraverunt*; b i copdz *venit*. Praeterea N 49ev yscr alevv fere10 a (post ιεροσολ.) b f ff2· i mt vgsix sax add παλιν | και εισελθων (D και οτε ην) absq ο ις cum NBCDLΔ 1. 33. 91. 124. 238. 346. 2pe a b c (item ff2· g1·2· ut vdtr) i k l vg cop arm aeth Orter ... ς (= Gb) add ο ις cum ANXΓΠ unc8 al pler f q go syrutr | εισ το ιερον (d *in templum*, syrsch add *dei*): Dgr εν τω ιερω | εκβαλλειν (X εκβαλειν, al aliq εκβαλειν): D b add εκειθεν, item Δ και | τουσ αγοραζ. cum NABCKLMNUΠ al20 fere ... ς om τουσ cum DEGHSVXΓΔ al pl Or4,180 et 192 :: ut Mt lectione non fluct | εν τω ιερω: Δ εν αυτω, 225. c plane om | κατεστρεψεν (Or ανεστρεψ.): N* (cpost περιστ.) Or post κολλυβιστ. (Δ κολλυβαστων) pon, c (*evertit mensas nummulariorum et coepit ejicere vendentes* etc) syrsch ante τασ τραπεζ.; N 13. 28. 69. 124. 346. 2pe arm conservato κατεστρ. suo loco add εξεχεεν post κολλυβ. ... Dgr k plane om

17. και ελεγεν cum NBCLΔ 6. 13. 69. 346. k cop syrsch aeth Or4,180 ... ς

οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν. 18 [122.1] καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Es 56, 7 Ier 7, 11

19 [123. 10] Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. (Mt 21, 17)

20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην Mt 21, 20—22

Ln λεγων cum ADNXΓΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syrP go arm | αυτοις cum ℵCLΔ 6. 13. 69. 346. k cop syr^{sch} aeth Or item omnib testib qui λεγων (exc 28. it^{2} arm): Ln [αυτοισ], Ti om cum B 28. b g^{1}· (*et docebat eos dicens*) (c *et ait illis dicens*, ff^{2}· *et docebat illis dicens*, item 124. αυτοισ λεγων) arm | ου (et. Or; a f g^{1}· l q vg; 69. οτι): D 1. 28. 2^{pe} b c i k (ff^{2}· *scriptum est enim*) q cop arm om:: ut Mt | οτι c. ΝABLNXΓΔΠ unc^{8} al pler f g^{1}· l vg arm^{ed} Or... Ln om c. CD 69. 251. 300. c^{scr} h^{scr} 440. a (b *scriptum esse*) c ff^{2}· i k q arm^{mss} aeth :: ut Mt lectione non fluct | πεποιηκατε cum BLA Or ... ς Ln εποιησατε (:: ut Lc, cf et. ad Mt) cum ΝACDNXΓΠ unc^{8} al omn fere (238. ποιειτε) | αυτον (D* αυτην) hoc loco cum ΝBCDLNXΓΔΠ^{2} unc^{7} al pler it^{pler} vg Or ... ΑΜΠ* 1. 33. al^{15} fere a ante εποιησατ. pon (:: ut Lc et Mt)

18. ηκουσαν (it^{pl} vg *quo audito*; d k *et audierunt*, a *et cum audissent*): Δ ηκουον | οι (Δ om) αρχιερ. και οι γραμμ. (Gb′) cum ΝABCDKLΔΠ al plus^{20} it vg cop syr^{sch} arm aeth Or^{s,791} ... ς οι γραμμ. και οι αρχιερ. (M^{mg} 48^{ev} 252** al φαρισαιοι pro αρχιερ., 18^{ev} 19^{ev} 49^{ev} al pauc post γραμμ. add και οι φαρισαιοι) cum EGHMSUVXΓ al pl go syrP | και εζητουν: D om και (d *et audierunt summi sacerdotes et scribae quaerebant*), item (*quo audito – quaerebant*, a *cum audissent – quaerebant*) it (exc k, vide ante) vg | απολεσωσιν (Gb′ prob Schu) cum ΝABCDEGHL M^{2}NUVXΓΠ (r εξ. αυτον πως απολ.) al^{50} fere Or ... ς -λεσουσιν cum KM*S^{sil}Δ al certe mu | αυτον sec (b f i k l vg, Or; a *populum*): AKΠ al^{20} fere c ff^{2}· om, hinc Ln [αυτ.] | πασ γαρ c. NBCΔ 1. 13. 28. 69. 346. cop go... ς Ln οτι πασ c. ADLNXΓΠ unc^{8} al pler it vg syr^{utr} arm Or | εξεπλησσοντο c. NMΔ 61. 91. 108. 299. 300. d^{scr} e^{scr} c (*turba admirabantur*) vg^{cdd} (ap Wtst et Ln) cop^{wi} et$^{petr\,s}$· ... ς Ln Ti εξεπλησσετο cum ABCDLXΓΠ unc^{7} al pler (it^{pler} vg) cop^{schw} ex^{dz} (Or$^{s,791\,bis}$ πασ ο λαοσ εξεπλησσετο) | επι: 33. εν

19. οταν cum NBCKLΔΠ* 28. 33. 48^{ev} 2^{pe} al^{10}... ς Ln οτε cum ADNXΓΠ^{2} unc^{7} al pler | εγενετο c. NBCDE*KLMNSUV*ΓΔΠ al pler (it vg *vespera facta esset, serum factum esset*) ... AE^{2}GHV^{2}X 69. 48^{ev} al pauc εγινετο | εξεπορευετο c. NCDS^{T}EGHM^{mg}NSUVXΓ (M^{mg} per incuriam -ετο ad παραπορευομενοι trahit) al pler (1. al pauc post πολ.) a b ff^{2}· g$^{1.2}$· i k l vg cop go aeth syrP ^{txt}... Ln εξεπορευοντο (:: ad seqq accommod) c. ABKM*ΔΠ 124. 2^{pe} al^{15} c d syr^{sch} syrP ^{mg} arm | εξω: D *ex* (it^{pler} vg *de*, sed a *extra civitatem*)

20. παραπορ. (D add το) πρωι c. NBCDLΔ (sed ℵ* παρεπορευετο posteaque και ιδον) 1. 28. 33. 209. y^{scr} al^{5} b i q cop aeth (a c k om πρωι): πρωι (ℵ πρωεί) παραπορ. cum ANXΓΠ unc^{8} al pler f ff^{2}· g^{1}· (et^{2}· vid) l

ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε
ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. 22 [124.6] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
(Lc 17, 6) λέγει αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ
τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ
διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται,
ἔσται αὐτῷ. 24 [125.4] διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχε-

---

vg syr^{utr} go arm | *εἶδον* cum BDEGHS(v?)UΓΠ^{mg} al pl ... ℵ*etc^{c}CKLMN XΠ* al pm *ἴδον*, Δ *ἰδοντες*, L *πρωΐδον* pro *πρ. ἴδον*)

21. *αὐτω*: (b om): M^{mg} 33. al pauc *τω ω̄* | *ραββει* cum ℵBCDEHX ... ς Ln *ραββι* cum AGKLMNSUVΓΔΠ al pler. Cf ad Mt 23, 7 sq 26, 25 et alibi | *ἰδε* (CΔ *ειδε*): D 435. al pauc Or^{8,764} *ἴδου* | *η*: M 433. om | *ἐξηρανται* (X al^{20} fere -*ρατα*ι): DLNΔ 1. 33. 433. al^{10} Or *ἐξηρανθη* :: ut Mt

22. o *ω̄s* cum unc omnib al pler ... ς (= Gb Sz) om ὁ cum minusc ut vdtr pauc | *εχετε* cum ABCLNXΓΔΠ unc^{8} al pler c f ff^{2}· (*habete in vobis*) g$^{1.2}$· k l q vg cop syr^{utr} aeth go ... ND 13. 28. 33^{corr}* 61. 69. 124. a b i arm praem *ει* (:: ad Mt *εαν εχητε*?) | *θεου* (D *του θε.*): 28* a c k om

23. *αμην* cum ℵBDN 1. 28. 51. 106. 124. 157. 225. 251. 2^{pe} c^{scr} it (exc q) vg syr^{sch} arm ... ς add *γαρ* cum ACLXΓΔΠ unc^{8} al pler q cop syr cod syrP c.* go | *οτι* c. ABCLNXΓΔΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg etc ... ND 33. 61. 62. 115. 2^{pe} p^{scr} g^{2}· k em taur tol go arm aeth om | *οσ αν* (Δ 1. al pauc *εαν*) *ειπη*: 33. *εαν ειπητε* (:: cf Mt). Libere c: *amen dico vobis quoniam si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis - et non haesitaveritis corde, sed credideritis futurum, fiet quodcunque dixeritis.* | *αρθητι* etc: 1. 28. 124. *αρθηναι και βληθηναι* | *διακριθη*: D^{gr*} *-κριθησ* | *αυτου*: Δ *εαυτου* | *πιστευη* (Δ al^{2} ^{scr} *-ευει*) cum ℵBLΔ 2^{pe} h^{scr} y^{scr} bis c^{scr} ... ς Ln *πιστευση* cum ACDNΠ unc^{8} al pl (69. *-σητε*), item XΓ al mu *πιστευσει* (it vg *crediderit*, sed it^{pl} vg etiam *dixerit* pro *λεγει* vel *λαλει* quod subsequitur) | *ὅ* cum ℵBLNΔ (D vide post) 33. 48^{ev} f g^{1}· k l vg (hi^{5} *quodcumque*, sed k *si crediderit quotcumque locutus fuerit, et fiet* etc) cop go syr^{sch} (D b c ff^{2}· i *πιστευ. το μελλον ο αν ειπη γενησεται αυτω*, b ff^{2}· i *crediderit futurum, fiet quodcumque dixerit*; d *crediderit futurum, quodcumque dixerit erit illi*; c vide supra) ... ς Ln *ἅ* cum ACXΓΠ unc^{8} al pler a q syrP al | *λαλει* (L *λα* omissa syllaba *λει* exeunte versu; Δ *ο λα· λεγεω· εται·* corrupte, I conflato cum Γ) cum ℵBLNΔ 33. 48^{ev} 2^{pe} a (*loquitur*) k (*locutus fuerit*) ... ς *λεγει* cum ACX ΓΠ unc^{8} al pler item f g^{1}· l q vg (q *dicit*, rell^{4} *dixerit*); 238. al pauc *ειπη* | *εσται* (Δ *και εστ.*) *αυτω* (Gb′) c. ℵBCDLΔ 1* 28. 209. 346. f g$^{1.2}$· l vg (f g^{2}· l vg *fiat, fiet ei*; g^{1}· om *ei* ut vdtr) cop (cop^{schw} ex^{ds} *εστ. αυτω*, cop^{wi} et^{petr} ^{s}. *fiet*) (aeth) ... ς Ln add *ο εαν ειπη* cum ANXΓΠ unc^{8} al pler a k q (a *contingent illi quaecumque dixerit*, q *fiet illi quodcumque dixerit*, k post *et fiet* [vide supra] pergit *et erit quot dixerit*) syr^{utr} go arm; item (vide supra) b c ff^{2}· i pariter ac D; 2^{pe} *εσται* pro *γενεται*, pergens *γενησεται οσα αν ειπη*

24. *οσα* (Gb″) cum ℵBCDLΔ 61. 157. 346. ... ς add *αν* cum AXΓ unc^{7} al pler, item KNΠ al pauc *εαν* (:: cf Mt) | *προσευχεσθε και* (Gb′) c. ℵBC

σθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 [126.6] καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Mt 6, 14

27 [127.2] Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἰεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα 27—33 Mc 21,23-27 Lc 20, 1—8

DLΔ a c ff^{2}· k syr^{sch} Cyp ... ς προσευχομενοι c. ANΧΓΠ unc^{6} al omn vid b f g$^{1.2}$· i l vg go syrP arm (cop εν τη προσευχη :: ut Mt) | αιτεισθε: ΓΠ 1. al^{35} αιτησθε, al pauc αιτησεσθε | ελαβετε (Gb') cum ΝΒ CLΔ cop ... ς λαμβανετε cum ANΧΓΠ unc^{8} al fere omn syr^{utr} go arm ... D 1. 2^{pe} it vg aeth Cyp λημψεσθε (ληψ., D -θαι). Cf Or^{3,650}: εαν στηκητε προσευχομενοι, πιστευετε οτι λαμβανετε, και ληψεσθε.

25. στηκετε (L εστηκ.) cum ACDHLM^{2}VX 1. 124. al plus^{20} ... ς στηκητε (Ε al pauc στηκειτε, Δ εστηκηται) c. BEGKM*SUVΔΠ al pl Or^{1,198} et^{212} (εαν στηκητε) ... Ν στητε | αφιετε (et. c^{2}): C* αφετε | ο (D add ων) εν τοις (Κ al pauc om) ουρανοις | αφη: Χ αφίη, D 157. 346. y^{scr} αφησει | υμων sec: D Cyp^{198} (non item^{211} et^{314}) om (al pauc a ff^{2}· i k om υμιν)

26. ς Ln εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς (CDKMΠ* 1. al mu om; 33. y^{scr} al plus^{10} om ο ε. τ. ουρ., al^{2} ο ουρανιος) οὐρανοῖς (Ν εν ουρανω) ἀφήσει (D al. plus^{10} a b c f m q vg go syr^{utr} Cyp add υμιν) τὰ παραπτώματα ὑμῶν cum ACDE(F incipit rursus ο εν τοις)GHKMNUVXΓΠ al pler a b c f ff^{2}· i m q vg go syr^{utr} arm^{usc} aeth^{PPl} (ex cod a) Cyp ... omisimus cum ΝBLΨa 2. 27** 63. 64. 121* 157. 258. f^{scr*} p^{scr} g^{2}· k l cop^{wi} et^{schw} (cop^{dz} suppl^{mg} manu recenti; cop$^{petr\,3}$ in pagina vacua suppl Mt 6, 15) arm^{zoh} et^{mss} aeth rom (et$^{cod\,m}$ ap PPl) :: libere ex Mt 6, 15. Similiter fit Mt 21,44. 27,35 et 49. Ceterum hunc Mci locum augmentis e Mto inprimis obnoxium fuisse, probant etiam additamenta codicis M et reliquorum. Post ista enim verba M al^{20} addita habent haec: λεγω δε υμιν· αιτειτε, και δοθησεται υμιν· ζητειτε, και ευρησετε· κρουετε, και ανοιγησεται υμιν· πασ γαρ ο αιτων λαμβανει, και ο ζητων ευρισκει, και τω κρουοντι ανοιγησεται (:: e Mt 7, 7 sq)

27. ερχονται (g^{2}· vid l vg; it^{8}m *venerunt* a f g^{1}·): DX al pauc (in evgg ερχεται ο ις) b c ff^{2}· i k q aeth ερχεται (k *exiit*) | παλιν: F om | και οι πρεσβυτεροι: D add του λαου (:: e Mt), 1. 91. 209. plane om

28. ελεγον cum ΝBCLΔ 1. 209. item (*dixerunt*) a b c f cop go aeth... ς Ln λεγουσιν cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler i k l q vg (item ut vdtr ff^{2}· g$^{1.2}$·) vg syr^{utr} arm | η τισ cum ΝBLΔ (C latet) 124. c^{scr} y^{scr} al^{5} cop syrP mg ... ς Ln και τισ cum ANΧΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{sch} syrP txt go arm aeth ... D 238. al^{6} k om η τισ usque ποιησ | την εξου. ταυτ. εδωκ. (UΓ al^{12} fere δεδωκ.) cum ANΧΓΠ unc^{9} al pler i q go syrP arm aeth ... Ln εδωκ. την εξου. ταυτ. cum ΝBCLM^{2}Δ (1. εδ. ταυτ. τ. εξ.) 33. 124. 2^{pe} al^{12} fere a b c f l (item^{vid} ff^{2}· g$^{1.2}$·) vg (Latt *hanc potestatem*)

ταῦτα ποιῇς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 32 ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες

. cop syr^{sch} :: at ita Mt lectione tantum non fluct; cf et Lc | *ινα ταυτ. ποιησ* (c f g^{1} g^{2} vid l q vg): 2^{pe} a b ff^{2} i arm om | *ποιησ* cum ℵAB EFGMSVΔΠ al pl ... HKLNUXΓ al pm *ποιεισ*

29. *ο δε ις* (485. al pauc om) cum ℵBCLΔ 33. g^{1} k cop syr^{sch} aeth ... ς Ln add *αποκριθεισ* (:: ut Mt et Lc) cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler a b (c *respondit eis dicens*) f ff^{2} i g^{2} vid l q vg go syrP arm | *υμασ* cum BC(e spatio)LA p^{scr} q^{scr} k* cop ... ς *υμασ καγω* cum NDGMNΓ al mu item EFHSUVX al pm *υμ. και* (157. om) *εγω*, item *vos et ego* a b c f ff^{2} i l q vg syr^{utr} arm; similiter Ln *καγω υμασ* cum AKΠ al^{5} fere g^{2} k** go aeth (:: e Mt et Lc ap quos non omittitur) | *ενα λογον*: 1. 28. 209. 299. *λογ. ενα* :: ut Mt | *και* pri: D 28. a b c f g^{1} i k q (non item ff^{2} g^{2} l vg) cop arm om | *και* (ℵ^{c} *καγω*) *ερω υμιν* cum ℵABCNXΓΠ unc^{9} al pler a b f ff^{2} g$^{1.2}$ vid i k l vg go syrP ... LΔ 33. c (*et ego vobis dicam*) cop (*et ego quoque* etc) (syr^{sch} arm aeth) *καγω υμιν ερω*, D *και εγω λεγω* (d *dico*) *υμειν*

30. *το βαπτισμα*: Δ praem *ει* | *το ιωα.* (B *ιωανου*) cum ℵABCDLΔ 33. .. ς om *το* cum NXΓΠ unc^{9} al pler. Praeterea ℵC 33. 299. 77. 218. k sah syr^{sch} aeth add (sed k praem, habet enim *unde fuit baptism. ioh.*) *ποθεν ην* (77. 218. *εστιν*), iidemque et L om *ην* quod sequitur :: cf Mt | *εξ* (it vg *de caelo*): 1. *απ* | *ουρανου*: D^{gr} *-νων* (d *caelo*) | *ἦ*: Δ om

31. *και*: N *οι δε*, item *at* (*ad*) *illi* (*illi vero* c ff^{2}) it (exc k) vg :: ut Mt et Lc | *διελογιζοντο* (Gb′ prob Schu „simplex *λογιζ.* nusquam sic") cum ℵ^{ca}BCDGKLMΔΠ al plus^{50} (D^{2} *διελογιζον*) ... ς *ελογιζοντο* cum AEFHNS UVXΓ al pl... ℵ*et^{cb} *προσελογιζοντο* | *προσ εαυτουσ*: 33. *εν εαυτοισ* | *λεγοντεσ* (69. om): D 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} a b c ff^{2} i k (non item f g^{1} l q vg nec g^{2} vid) add *τι ειπωμεν* (k *quid illi dicemus* omissis k* *si dixerimus*, c *quid ei dicerent*, b *quid ei responderent*) | *ειπωμεν* (HΓ al aliq *-πομεν*, item al aliq v. 32): 69. 346. add *οτι* | *ερει* (D^{gr} *λεγει*, b l *dicit*): DM 1. 13. 69. 124. 209. 225. 299. a b c d f ff^{2} i k^{2} q (non item g^{1} g^{2} vid l; k* om etiam *ερει*) vg^{six} em gat mt taur tol sax (non item vg clem am fu iac erlang) add *ημιν* (D^{gr*} 346. *υμιν*) :: e Mt | *ουν* (:: etiam in Mt fluct; in Lc omittendum vdtr) cum ℵBC^{2}D^{gr}EFGHKNUVΓΠ al pl f g^{1} g^{2} vid l vg (et. am fu ing em) sah syrP ... Ln Ti om cum AC*LMS XΔ al plus^{30} a b c d ff^{2} i k q tol cop (go *at cur*, syr^{sch} *et cur*)

32. *αλλα* cum ℵABCLΔ 33. al ... ς *αλλ* cum XΓΠ unc^{9} al pl. Absque additam cum ℵABCLNXΓΔΠ unc^{9} al pl k* (*sed dicemus*) sah cop go ... D al plus^{15} g^{2} g^{1} vid q vg *εαν* (*si*) pro *αλλα*, item a *quodsi*, i (et. syr^{sch}) *et si* ... ς post *αλλ* add (Gb^{00}) *εαν* cum minusc non ita mu it^{6} (b *si vero*, c f ff^{2} *si autem*, k** l *sed si*) syrP arm aeth | *εφοβουντο* (k l am

γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. 33 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII.

1 [128.2] Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ Mt 1–12 21, 33–46 Lc 20, 9–19

ing em erl taur iac sah syr^{sch} go): D^{2}N 13. 28. 69. 124. 2^{pe} c^{scr} o^{scr} al^{5} fere a b c f ff$^{2\cdot}$ i q (g$^{1\cdot 2\cdot vid}$) vg^{ed} et^{mss} aliq (ut tol) sax cop syr^{P} arm aeth *φοβουμεθα* (D* *φοβουμεν*) :: e Mt | *λαον* cum ADLXΓΔΠ unc^{9} al pler ... NBCN 33. 106. syr^{P} ^{mg} *οχλον* :: e Mt | *απαντες* c. N^{c}ABLXΓΔΠ unc^{9} al pler ... Ln *παντες* c. N*CDN 1. 28. 33. 299. al pauc :: ut Mt | *ειχον* (28. *-οσαν*) (et. g$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot vid}$ l vg sah): D 2^{pe} a b c f ff$^{2\cdot}$ i k q arm *ηδεισαν* (*sciebant*) | B *ιωαννην* | *οντως οτι προφ. ην* cum N^{c}BCL 13. 69. 346. item Δ sah *οντως ως προφητην* ... ς Ln *οτι οντως* (D *αληθως*) *προφ. ην* cum A(D)XΓΠ unc^{9} al pl it^{pler} (vide post) vg cop syr^{utr} go. Latini sic: *quia* (*quoniam* a) *vere propheta erat* (g$^{2\cdot}$ l vg *esset*; f *erat iohannes*) a d f g$^{2\cdot}$ (g$^{1\cdot vid}$) l q vg; *vere prophetam esse* (b i *fuisse*) b ff$^{2\cdot}$ i ... N*N (*ως προφητην* pro *οτι πρ. ην*) 1. 28. 124. 209. 299. y^{scr} 2^{pe} al plus^{15} c (*prophetam fuisse*) k (*quoniam propheta fuit*) arm aeth om *οντως* (:: nec Mt habet)

33. *τω ω̄ῑ λεγουσιν* cum NBCLNΔ 28. 33. 69. 124. 346. a (*ad Ies. dixerunt*) ff$^{2\cdot}$ (*responderunt ad Ies. dicentes*) mt (ut a) cop$^{sch\,w\,et\,wi}$ ... ς Ln *λεγ. τω ω̄ῑ* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg (g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ q vg *dicunt ad Ies.*, b c f i l *dixerunt ad Ies.*; k *dixerunt ad* [erasum] *iohannen non scimus*) syr^{utr} go arm; om (ut et. k) *τω ω̄ῑ* sah aeth | *και* sec: D g$^{2\cdot}$ l am em om (c *ait illis et Iesus*, g$^{1\cdot}$ *respondens autem Ies. ait illis*) | *ο ω̄ς̄* (28. post *αυτοις*, al pauc om) sine additam cum NBCLNΓΔ 33. f^{scr} 7^{pe} a c f k sah cop arm (syr^{sch} nil nisi *Dixit eis*) ... ς *ο ω̄ς̄ αποκριθεις* cum EFG HSUVX al mu; item ADKMΠ 1. 61. 69. al^{20} fere b ff$^{2\cdot}$ (*et respondit Iesus ait illis*) g$^{1\cdot}$ (vide ante) g$^{2\cdot}$ i l q vg go syr^{P} aeth *αποκριθεισ ο ω̄ς̄*, hinc Ln [*αποκριθ.*] *ο ω̄ς̄* | *αυτοις*: D^{gr} *αυτω*, k om | *εν ποια εξουσια* (d *in qua potestate*): D^{gr*} *εισ ποιαν εξουσιαν*

XII. 1. *λαλειν* (it^{pler} vg *loqui*) cum NBGLΔ 1. 13. 69. 118. 124. 346. b c d f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ i l q vg (sed c add *dicens*, b *ita dicens*) sah cop syr^{sch} et^{P} ^{mg} ... ς *λεγειν* (:: cf Lc) cum ACDN(ante *αυτοισ*)XΠ unc^{9} al pler k (*dicere*) go syr^{P} ^{txt}, item Γ 126. *λεγων* | *αμπελωνα ανθρ. εφυτ.* (L *εποιησεν*) cum NBCLΔ 33. 262. cop aeth ... N 13. 69. 346. 433. 2^{pe} c sah syr^{sch} Or^{3,774} *ανθρωποσ τισ* (N 433. om *τισ*) *εφυτ. αμπ.* ... ς Ln Ti *αμπελωνα* (Γ *ἄμπελον*) *εφυτ. ανθρωπ.* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler a b f ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot vid}$ i k l q (eod ordine it^{mu} in Lc) vg go syr^{P} arm | *περιεθηκεν*: C^{3}N 28. 2^{pe} al sah arm syr^{P} c. ob. Or^{3,774} add *αυτω* | L*^{vid} 69. *οικοδομησεν* | *εξεδετο* c. NAB*CKL (346. *-θετο*) ... ς Ln (Ln *-δετο* ex

ἀπεδήμησεν. 2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος· 3 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτίμασαν. 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες. 6 ἔτι

A tantum noverat) εξεδοτο (F^{2}H al -δωτο) cum B^{3}DNXΓΔΠ unc^{7} (G om κ. εξεδ. αυτ. γεωργ.) al fere omn | γεωργοις: D praem τοις

2. τω καιρω (it vg *in tempore*) δουλον: ΚΝΠ al^{8} syr^{sch} δουλ. τω καιρω | ινα παρα (Δ ιναπω) τ. γεωργ. (33. 2^{pe} παρ αυτων) λαβη (ita ℵ^{c}; ℵ* λαβοι) απο τ. καρπ. του αμπ. (των καρπων cum ΝBCLΝΔ 33. 433. 49^{ev} 11^{pe} d f k syr^{sch}; contra ς Ln του καρπου cum ADΘ^{Γ}X unc^{9} [Γ plane om] al pler b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l q vg sah cop syr^{P} go arm aeth) ... D it^{pl} (non item g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg) ινα απο του καρπου του αμπελ. δωσουσιν αυτω (:: e Lc), b i (item a^{vid}) *ut fructum ex vinea darent ei*, c ff$^{2\cdot}$ *ut darent illi ex vinea fructum*, f *ut ex fructibus vineae darent illi*, q *ut fructum* (sic) *ex vinea daretur ei*, k *ut darent illi fructus*. Praeterea syr^{sch} *ut de fructibus vineae acciperet*, aeth *ut afferrent ei de fructu vineae eius*

3. και λαβοντες cum ΝBDLΔ 33. 48^{ev} 49^{ev} y^{scr} al^{evv} a b ff$^{2\cdot}$ i k q cop ... ς Ti οι δε λαβ. cum ACNXΓ(οι δε ελαβον)Π unc^{9} al pler sah syr^{utr} go arm aeth; f g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ l vg *qui apprehensum*; c *quem illi apprehendentes* | εδειραν: U al plus^{30} εδηραν | κενον (ΝACDKMXΠ* al καινον): D a b ff$^{2\cdot}$ add προσ αυτον

4. παλιν: X sah om | 1. om πρ. αυτ. αλλον | δουλον: ℵ* om | κακεινον (c om): DΔ al pauc και εκεινον | εκεφαλωσαν cum NBL (:: κεφαλιοῦν a κεφάλιον pari iure atque κεφαλαιοῦν uti videtur. Ceterum nec κεφαλαιοῦν praeter hunc locum eo quo hic legitur sensu inventum esse videtur) ... ς Ln (nesciens B -λωσαν) Ti εκεφαλαιωσαν cum ACDN unc rell al omn^{vid} (at vix satis attenderunt conlatores). Sine λιθοβολησαντες (:: cf Mt) cum ΝBDLΔ 1. 28. 33. 91. 118. 299. 2^{pe} (sed hi minusc praeter 33. κεφαλαιωσαντες omisso και sq) it vg sah cop arm ... ς (sed Gb^{00} improb Schu) Ti praem λιθοβολησαντες c. ACNXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} go aeth | ητιμασαν (ita NBL 33, Δ ητωμασαν, D ητιμησαν, atque ita Ln tribuens etiam codici B) cum NBDL 33. it (sed k om και ητιμ.) vg sah cop ... ς Ti απεστειλαν ητιμωμενον (1. 28. 91. 118. 2^{pe} ητιμασμενον) cum ACNXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} go arm aeth

5. και αλλον (et. Gb sed improb Schu „rec. tuetur Mci consuetudo") cum NBCDLΔ 33. a b c ff$^{2\cdot}$ i k sah cop aeth ... ς και παλιν αλλον cum ANX (om αλλον)ΓΠ unc^{9} al pler f l q (g$^{1\cdot 2\cdot ?}$) vg syr^{utr} arm go | απεστειλεν: D 435. (om αλλον) a b ff$^{2\cdot}$ i q add (ff$^{2\cdot}$ praem) δουλον (non item c k l vg, nec g$^{1\cdot 2\cdot vid}$) | πολλ. αλλουσ: L αλλ. πολλ. | ουσ μεν cum NBDLΔ 1. 33. 2^{pe} al^{30} fere ... ς τουσ μεν cum ACNXΓΠ unc^{9} (X τον μεν ap Treg) al longe pl | ουσ δε c. NBΔ 1. 33. 2^{pe} al^{30} fere; D αλλουσ δε (*alios autem*) item vg *alios vero* ... ς τουσ δε cum ACNXΓΠ unc^{9} al longe pl | δεροντεσ: 69. 157. al^{30} fere δαιροντεσ | αποκτεννοντεσ cum

ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 7 *ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.* 8 *καὶ λαβόντες ἀπέ-*

ℵ*ACDEUVΓ al mu, item FGHKNXΠ al permu *αποκτεινοντες*, MS *αποκτανοντες* ... B 150ev *αποκτεννιντες*, ℵc al aliq *αποκτεννιντες*, L al12 *αποκτιννουντες*, yscr *αποκτειννιντες* ... ς *αποκτεινοντες* cum minusc vix mu, Δ *αποκτωαντες*

6. *ετι* cum ℵBLΔ 1. 33. 209. b i cop arm aeth ... ς *ετι οιν*, Ln *ετι* [*ουν*] cum ACDNXΓΠ unc9 al pl l q (et g1·2·?) vg syrP; ff2· *adhuc autem* (a *cum haberent autem adhuc* etc, c *novissime autem filium suum misit, quem habebat unicum dilectissimum dicens*; k nil nisi *novissimum misit filium dicens*), go *tunc autem*... 13. 28. 69. 124. 346. cscr 2pe *υστερον δε ετι* (2pe om *ετι*) (syrsch *tandem autem unus filius dilectus erat ei*) | *ειχεν υιον* cum ℵBC2LΔ 33. 48ev sscr syrP (syrsch aeth) ... ς *υιον εχων* c. NXΓΠ unc9 al pler go arm, item Ln *εχων υιον* cum AC*D b ff2· l (g1·2·?) vg ... cop *adhue filium dilectum, qui erat sibi, misit ad postremum ad eos* | *αγαπητον* (Gb′) cum ℵBCDLΔ a b ff2· g1·2· i l q vg (c vide ante, item k) sah cop syrsch arm ... ς *αγαπητ.* (1. 13. 28. 69. 124. 299. praem *τον*) *αυτου* (251. *αυτω*) c. ANXΓΠ unc9 al certe pler syrP go | *απεστ. αυτον* cum ℵBLX2Δ 13. a (*novissime illum misit dicens*) syrsch aeth ... D *κακεινον απεστ.*, ff2· i l (g1·2·?) vg *et illum misit* (q *et filium misit*) (b male om *απεστ. αυτ. εσχ. πρ. αυτους*) ... ς *απεστ. και αυτον*, Ln *απεστ.* [*και*] *αυτον* cum ACNX*ΓΠ unc9 al pler syrP go ... 1. 28. 91. 241. 299. 2pe cop om *αυτον* | *εσχατ. πρ. αυτ.* cum ℵBCLΔ 13. 33. 69. al plus15 cop ... ς *πρ. αυτ. εσχατ.* cum ANXΓΠ unc9 al longe pl l (item g1·2·?) vg sah syrutr go arm aeth ... D a ff2· i k q om *πρ. αυτον* (de c k vide ante, item de b) | *οτι*: LNΔ 1. 33. al25 fere c k (non item ff2· g1·2·vid i l vg) sah om; al pauc a b q syrsch arm *ισως* (*forsitan*, q *utique*) pro *οτι*, ff2· vero *quia forsitan*, item arm | *εντραπ.* (hoc loco c ff2· saba k l vg, itemvid g1·2·): D a b (ff2· blanch) i q post *τον υι. μου*

7. *εκειν. δε οι γεωργ.* (c q *coloni autem illi*; D a b ff2· g1·2· i k l vg sah arm aeth *οι δε γεωργ.*): N al pauc c persP add *ιδοντες* (vel *θεασαμενοι*) *αυτον* (c *cum vidissent eum*), item 13. 28. 69. 124. al25 fere syrP c.* velmg arm *θεασαμενοι αυτον* (2pe *τον*) *ερχομενον* (al pauc add *προς αυτους*) :: libere ex Mt et Lc | *πρ. εαυτ.* (Δ 69. al *αυτους*) *ειπ.* cum ℵBCLΔ 1. 11. 13. 28. 33. 69. 209. 299. yscr al mu .. ς Ln *ειπ. πρ. εαυτ.* cum ADNXΓΠ unc9 al pl it vg sah cop syrutr go (:: Mt *ειπ. εν εαυτοις*, Lc *διελογ. πρ. αλληλ. λεγοντ.*) | *ειπαν* cum ℵBCDLΔ 209.... ς *ειπον* cum ANXΓΠ unc9 al pler | *οτι*: D 1. 28. 2pe it vg sah aeth om :: ut Mt et Lc | *ουτος*: Δ *ο υιος* (confusis *τ* et *ι*, *δ hic filius*) | *αποκτεινωμεν*: MΓ al *-νομεν* (Γ et *γεωργοι*)

8. *απεκτ. αυτον* cum ℵBCLΔ yscr al pauc i k (om *λαβ.*) q sah ... ς Ln *αυτ. απεκτ.* (ℵ *-κτειναν*) cum ADNXΓΠ unc9 al pler ff2· (g1·2·?) l vg

κτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 τί ποιήσει
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς,
10 as καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέ-
Ps 118, 22 as γνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
εἰς κεφαλὴν γωνίας· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 12 [129. 1] καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρα-
τῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς
τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

13–17 13 [130. 2] Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινὰς τῶν Φαρι-
Mt 22, 16–22 σαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 καὶ
Lc 20, 20–26 ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ
μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων,

---

cop go arm ... al pauc b c (hi *et apprehensum occiderunt*) om αυτον (a *quem adprehensum occiderunt*; i q *quem adprehensum occid. eum*) | Ti εξεβαλαν cum B | εξεβαλ. αυτον cum ℵABCDMNΓΠ al plus[30] a c ff[2] q cop syr[utr] go aeth... ς om αυτον c. LXA unc[8] al pl b k l (g[1·2·?]) vg arm (13.69.124.346. εξεβαλ. εξω του αμπ. και απεκτ.) :: cf Mt et Lc

9. τι ποιησει cum BL g[2] cop (k pro τι etc libere: *tunc dominus indignatus veniet et perdet* etc) ... ς Ln τι ουν ποι. cum ℵACDNXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] a b c ff[2] g[1] i l q vg syr[utr] etc (:: at ita Lc lectione non fluct similiterque Mt) | τ. γεωργους : c[2] 33. y[scr] al plus[10] syr[utr] add τουτους (:: ut Lc), item GN 1. 209. 299. al mu c aeth εκεινους (:: cf Mt)

10. εγενηθη: LΠ* e[scr] z[scr] 433. -νηθη | ℵ*K*X al γονιας

11. παρ. κυρ. εγεν. αυτη: D om

12. την παραβολην (Δ ante πρ. αυτ. pon): 108. 127. 131. 262. al[2 scr] al[10] fere b (g[1·2·?]) l k vg (*parabolam hanc*, k *similitudinem istam*) add ταυτην (non item a ff[2] i q) | απηλθον: D -λθαν

13. αποστελλουσιν: NX -ελουσιν | προσ αυτον (ff[2] g[1·2·vid] l vg *ad eum*, b *illi*): D a c i k q om :: cf Lc | των (69. 346. g[scr] al[vid] praem εκ) φαρισαιων: syr[sch] των γραμματεων | αγρευσωσιν: D 2[pe] παγιδευσωσιν :: e Mt

14. και pri cum ℵBCDLΔ 33. c[scr] c ff[2] k a b i q (hi[4] *et illi*) sah cop aeth ... ς Ti οι δε c. ANXΓΠ unc[9] al pler syr[utr] go arm (g[1·2·vid] l vg *qui*) | ελθοντ. λεγουσ. αυτω (Γ αυτον) cum ℵABCLNXΓΠ unc[8] al pler g[1·2·vid] l vg sah cop syr[P] go aeth (go aeth *dixerunt* pro λεγ.): a syr[sch] *venientes interrogabant illum*, i q *venientes interrogabant* (q -*gaverunt*) *eum subdole*, b arm *venientes interrogabant eum subdole dicentes*, G 1. 13. 28. 69. al[10] fere ελθοντ. ηρξαντο ερωταν αυτον εν δολω λεγοντες ... D επηρωτων αυτον οι φαρισαιοι (d *pharis. eum*), k *interrogabant eum farisaei dicentes*, c *venientes pharisaei interrogab. eum dicentes*, ff[2] *venientes pharisaei interrogab. eum subdole* | μελει: ℵ*FGX al permu μελλει, quod frequens vitium est | K βλεπης | ανθρωπων: GK 1. 28. al[10] fere b am

ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 *ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.* 16 *οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος.* 17 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ᾽ αὐτῷ.*

---

sah aeth -*που* ... 126. om | *αλλ* cum ℵABCNXΓΠ unc^{9} al pler ... Ti *αλλα* cum DLΔ al pauc | Δ *τον οδον* | *εξεστιν* c. ℵABLXΓΠ unc^{6} al pler g^{1} l vg sah cop syr^{sch} syrP ^{mg} (vide post) go aeth ... Ln *ειπε* (sed c*vid$_{M}$ al aliq *ειπον*) *ουν ημιν* (c*D al a b c ff^{2} i q add *ει*, item 8P^{e} *τι σοι δοκει*) *εξεστ.* cum c*et^{3}DMN al^{12} fere a b c ff^{2} g^{2} i q (similiter k *dic nobis quit tibi videtur licet*) tol gat syrP c.* (sed^{mg} *non invenimus in Graecis*) arm arr :: e Mt | *κηνσ. καισ. δουν.* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler (c q g^{2} *tributum dari Caesari*; ff^{2} go arm *tributum dare Caesari*) ... Ln *δουναι* (b l vg *dari*) *κηνσ. καισ.* (:: ut Mt lectione non fluctuante) cum ℵBCLΔ al^{10} fere a b g^{1} l sah cop syr^{utr} aeth, item D 124. 2P^{e} k *ημασ* (d *nobis*, 124. 2P^{e} k om) *δουναι επικεφαλαιον* (k *capitularium*, sed d *tributum*) *καισαρι* | *η* (L om) *ου*; *δωμ. ἡ μη δωμεν*: D a b c ff^{2} i l nil nisi *η ου* (*aut non*, d l *an non*), item 225. g^{2} vg go arm^{cdd} *η ου δωμεν* (*an non dabimus*), k *dabimus aut non*, q *demus aut non demus* (:: cf Mt et Lc)

15. *ο δε*: DG 1. 13. 28. 69. 118. 346. 2P^{e} al^{4} a b c ff^{2} i q go arm aeth add $\overline{\text{ις}}$ (a *sciens autem Iesus*, ff^{2} *videns vero Iesus*; similiter aeth) :: cf Mt | *ιδων* (D *ειδ.*) cum (Gb′) ℵ*D 13. 28. 69. 346. 2P^{e} b c ff^{2} i q go (b *cum vidisset*, rell *videns*) ... ς Ln Ti *ειδωσ* (ℵ *ἰδωσ*) (:: Mt *γνους*, Lc *κατανοησασ*) cum ℵ^{c}ABCLNXΓΔΠ unc^{9} al pler a g$^{1.2.}$vid k l vg sah cop syr^{utr} al. Cf et. ad v. 28. | *πειραζετε*: NFG 1. 13. 28. 33. 69. 2P^{e} al^{8} q syrP c.* arm persP add *υποκριται* :: e Mt | *δηναριον* (EKL al *δην.*): ℵ* add *ωδε* | *ιδω* (ABLNXΓΠ unc^{9} al pler): NGDΔ al *ειδω*

16. *και λεγει αυτοισ*: 1. om | *και η*: Δ om *η* | *οι δε* sec loco (c ff^{2} k): AD a b i l q (g$^{1.2.}$vid) vg om (:: ut Mt), hinc Ln [*οι δε*] | *ειπαν* cum ℵBCDE^{gr}LΔ al pauc; item ς *ειπον* cum NXΓΠ unc^{9} al pler. Item *dixerunt* à c ff^{2} k sah cop syr^{utr} go arm aeth ... A b d i l q (g$^{1.2.}$vid) vg *λεγουσιν* :: ut Mt | *αυτω* (et. b i l q g$^{1.2.}$vid vg): 1. 13. 28. 69. 209. y^{ser} al pauc a c ff^{2} k syr^{sch} om :: ut Lc et Mt

17. *ο δε* $\overline{\text{ις}}$ cum ℵBCLΔ 33. sah (cop *is vero* omisso $\overline{\text{ις}}$, k nil nisi *Dicit illis*, c *Ait illis et Iesus*, syr^{sch} *Dixit eis Iesus*) ... ς *και αποκριθεισ* (D 2P^{e} a b ff^{2}.vid g$^{1.2.}$vid i l q vg [sed em om *δε*] *αποκριθ. δε*) *ο* $\overline{\text{ις}}$ (258. al^{6} fere om) cum A(D)NXΓΠ unc^{9} al pler (it^{pler} vg) syrP go arm | *αυτοισ* cum ℵACLNXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{omn} vg sah cop syr^{utr} etc (:: Mt *τοτε λεγει αυτοισ*, Lc *ο δε ειπεν προσ αυτουσ*) ... Ti om cum BD | *τα καισαροσ* (2P^{e} add *ουν*) *αποδοτ.* (2P^{e} add *τω*) *καισαρι* cum ℵBCLΔ 28. 2P^{e} cop syr^{sch} ... ς Ln *αποδοτε* (M 13. 69. al^{20} fere it^{pler}

18–27 Mt 22, 23–33 Lc 20, 27–38 Deut 25, 5

18 *Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες·* 19 *διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.* 20 *ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων*

---

vg syrP add *ουν*) *τα καισαροσ* (D *του καισαροσ τω*) *καισαρι* cum A(D) (M)NXΓΠ unc^{3} al pler i k (hi sine *ουν*) (it^{rell} vg addito *ουν*) sah (syrP) go arm aeth :: cf Mt et Lc | *εξεθαυμαζον* c. ʀB, item D^{2}LΔ 2^{pe} *εθαυμαζον* (D* -*ζοντο*), item *admirabantur, mirabantur* (b add *vehementer*) a b c ff^{2} (g$^{1\cdot2\cdot}$vid) i l q vg cop syr^{sch} ... ς *εθαυμασαν* cum ACNXΓΠ unc^{9} al pler k sah go syrP :: cf Mt | *επ αυτω*: D 28. 8^{pe} *επ αυτον* (K *επ αυτων* sed *ν* cum *κ* sq in unum coniuncto, cf ad 9, 28)

18. *ερχονται* (d k *venirunt*): a b c ff^{2}·g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q cop$^{petr\,s}$ *venerunt* | *σαδδουκ.* (2^{pe} al pauc *οι σαδδ.*) *προσ αυτον* (a k, item c *et ecce Sadducaei venerunt ad illum*): D 28. 106. b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg *πρ. αυτ. σαδδουκ.* | *αναστασιν μη ειναι*: 1. 13. 28. 69. 124. 346. *αναστασισ ουκ εστιν* | *επηρωτων* (C -*τουν*) cum ʀBCDLΔ 33. 2^{pe} al pauc it (exc c) vg cop syr^{sch} ... ς *επηρωτησαν* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler c sah syrP go :: ut Mt et Lc

19. *μωυσησ* cum ʀBDKMNSΔΠ al mu a b (*moeses*) c ff$^{2\cdot}$ i l q (g$^{1\cdot2\cdot}$vid) vg (sed non am) ... ς *μωσησ* cum ACEFGHLUVXΓ al pl k am | *εγραψ. ημιν* (et. a c k q): D al pauc b ff$^{2\cdot}$ (g$^{1\cdot2\cdot}$vid) i l vg *ημιν εγραψ.* | *οτι* (it vg *ut si* etc): D 69. 108. sah om | *καταλιπη* cum BGKLUVΔΠ al pl (l vg *dimiserit*, item g$^{1\cdot2\cdot}$?), item AFMSX al pm *καταλειπη*, EHΓ al pauc *καταλειπει* (Γ -*λιπει*) ... ʀ *καταλειψη*, C 433. *καταλειψει* ... D 28. a b c ff$^{2\cdot}$ i k q *εχη* (*habuerit*) | *γυναικα* pr: c^{ser} -*καν* | *μη αφη* (F* *εχων*) ante *τεκν.* cum ʀ(*et^{ca}et^{cb})BCLΔ 33. sah aeth ... ς Ln post *τεκν.* cum ADXΓΠ unc^{9} al longe pler it vg cop syr^{utr} go arm | *τεκνον* cum ʀ^{ca}BLΔ 1. 118. 241. 299. (al?) a c ff$^{2\cdot}$ k cop arm ... ς Ln *τεκνα* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ʀ*et^{cb}ACDXΓΠ unc^{9} al pler b i l q (g$^{1\cdot2\cdot}$vid) vg sah syr^{utr} go aeth | *την γυναικα* (Gb′) cum ʀBCLΔ 1. 61. 209. 2^{pe} 8^{pe} k cop ... ς Ln add *αυτου* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler a b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg sah syr^{utr} go arm aeth :: ut Mt lectione non fluct | *εξαναστηση* cum ʀBDLXΔΠ unc^{7} (et F *ἐξαναστῇ*) al pler ... ACHΓ al^{20} fére *εξαναστησει* (Γ *αναστ.*) | *σπερμα*: L post *τω αδελφ. αυτ.* pon

20. *επτα αδελφ. ησαν* (ς Gb Sz) cum ʀABC*LXΓΔΠ unc^{8} al longe pl k (q vide post) syr^{sch} go ... ς^{e} *επτ. ουν* (al pauc sah cop syrP *δε*, a vide post) *αδελφ. ησαν* cum C^{3}M al mu c (ff$^{2\cdot}$ vide post) l (g$^{1\cdot2\cdot}$vid) vg arm aeth. Praeterea ʀ^{a} (rursus delet^{c}) 13. 28. 61. 69. al^{5} c gat cop syrP^{mg} arm add *παρ ημιν* (:: e Mt) ... D a b ff$^{2\cdot}$blanch i q *ησαν ουν* (a *autem*, q om) *παρ υμειν ζ αδελφοι* (ff$^{2\cdot}$saba *septem fratres fuerunt ergo*) | *πρωτοσ*: ʀ* *εισ*, sed ʀ^{a} *πρωτοσ* | *αποθνησκων*: D 1. 28. 2^{pe} al^{5} a ff$^{2\cdot}$ i k syrP^{txt} (sed^{mg} *αποθνησκ.*) *απεθανεν και* (a *et prior accepta uxore decessit et* etc, k *et primus accepit uxorem et priusquam generaret*

οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. 21 *καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως·* 22 *καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.*

filium decessit et non remisit semen), item b c l q $g^{1.2.}$ vid vg *mortuus est* pergentes *non relicto semine*

21. *ελαβ. αυτην*: c add *ad suscitandum semen fratris sui*, item k *resuscitare semen fratri suo* | *και απεθανεν*: sah om | *μη καταλιπων* (33. *-λειπων*) *σπερμα* cum NBCLΔ 33. c (*et ipse obiit non relicto semine*) sah cop aeth (*non habens liberos*) ... ς Ln Ti *και ουδε αυτος* (de his vide post) *αφηκεν* (D al^{2} *ουκ αφ.*) *σπερμα* cum ADXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{pl} (vide post) vg syr^{utr} go arm. Sed ex his pro *και ουδε αυτος* x 28. 300. 435. *κ. ουδ. ουτος*, a d go *et nec hic*, q *et nec ille*, l vg *et nec iste* (mt *ipse*), $g^{2.}$ *nec ipse*, al^{2} b $ff^{2.}$ *και ουκ*, *et non*. Libere k *et ipse mortuus est* pro *και απεθ.* omissis *μη καταλ. σπερμ.*, i vero totum versum om, pergens post v. 20: *similiter acceperunt eam septem et non reliq. sem.* | *και ο τριτ. ωσαυτως* (ita et. sah; inepte Δ* *ωσ αυτος*, *ὃ sicut ipse*): 1. *και ο τριτ, ελαβεν αυτην*, pergens *ωσαυτως οι επτα και ουκ*. Similiter x 28. *ωσαυτως* ad sqq trahunt ... D $ff^{2.}$ i om, sed D v. 22 pergit *και ωσαυτως ελαβον αυτην οι επτα*, item i *similiter acceperunt eam septem*, $ff^{2.}$ (ut et. vg) *et acceperunt eam similiter septem*.

22. *και* (28. om) *οι επτα ουκ αφηκ.* (א* *-ηκεν*) *σπερμ.* cum NBCLΔ (^{ms} add *ελαβον αυτην*) 28. 33. cop arm, item M* 13. 69. 346. sah *και* (sah *similiter*) *οι επτα και οικ αφ. σπ.*, c *deinde omnes septem et non reliq. semen*, k nil nisi *et omnes septem* ... ς *και* (x om) *ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφηκ. σπερμ.* c. M^{ms}ΣXΓΔΠ unc^{6} al pler syr^{sch} (*et septem illi acceper. eam* etc) aeth, item a omisso *και* priore, item A al^{2} *και ελ. αυτ. ωσαυτως και οι επτα* etc, item D i sed vide ad v. 21, item l vg ($ff^{2.}$ vid $g^{1.}$ vid) syrP go *et acceperunt eam similiter septem* etc (ita et. $g^{2.}$ sed post *septem* pergit *et mortui sunt non relinquentes semen*); q *et acceperunt eam septem* omissis reliquis. Hinc Ln *και* [*ελαβ. αυτην*] *οι επτα και ουκ αφηκ. σπ.* | *εσχατον* (Gb″) c. NBCGHKLΔΠ 1. 13 28. 33. 69. al^{35} fere a $ff^{2.}$ i (hi^{3} *postea*) q (*novissime*) sah cop syr^{sch} aeth ... ς Ti *εσχατη* cum AEFMSUVXΓ al pl $g^{1.2.}$ l vg (hi^{4} *novissima*) syrP go arm ... D om una cum *παντων* (*παντ.* om et. a $ff^{2.}$ i, et. b^{vdtr} ex parte hians), item c k (pro *εσχατον* usq *απεθ.* libere c: *Et mulier relicta est sine filiis*, k *similiter* [ita corrigendum vdtr] *mortua est et mulier sine filiis*). Praeterea post *εσχατ.* GMU 1.13.33. 69. al mu b $g^{1.}$ q sah cop syrP add *δε*, item Δ *γαρ* | *και η γυν. απεθαν.* (Gb′) cum NBCDLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 209. 299. 346. y^{scr} 2^{pe} a b $ff^{2.}$ i (c vide ante) sah ... ς *απεθαν. και η γυν.* cum AXΓΠ unc^{9} al pler $g^{1.2.}$ l q vg (sed am om *και*) cop syr^{utr} go arm aeth :: cf Mt

23. *εν τη αναστ.* (Gb″) cum NBC*EFHLSUVXΓΔ al pl k q go (sah cop add *δε*, item c hunc in modum: *Cui enim manebit uxor munda? Septem enim illam habuerunt et ipsa mortua est. In resurrectione autem cuius erit?* Similiter k: *Cui remanet mulier munda? Omnes enim septem illam habuerunt. In anastasim cuius erit?*) ... ς Ln *εν τη ουν αναστ.* cum AC²

23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ
Ex 3, 6 τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ

κμπ al mu syr^{sch} syr^{p} c.* arm aeth, item dg 1. 28. 2^{pe} al a (b^{vid}) ff^{2}· g$^{1.2.}$ vid i l vg *εν τη αναστ. ουν* :: cf Mt et Lc | *οταν αναστωσιν* cum axrπ unc^{9} al pler a ff^{2}· g^{2}· (et g$^{1.}$ vid) i l q vg go syr^{p} arm (13. 69. 346. *οταν ουν αναστωσιν εν τη αναστασει*, item aeth omissis *εν τη αναστ.*)... nbcdlΔ 28. 33. 13^{ev} 18^{ev} c k sah cop syr^{sch} om, hinc Gb^{00} et Ln [*οταν αναστ.*] :: at nec Mt nec Lc habet, delebaturque propter pleonasmum, quem passim Marco placuisse scimus | *αυτων*: 1. 91. 209. 299. *των επτα* ... Δ c k om | *εσται*: e *εστω* | *γυνη*: ad* 13. *η γυνη* | *οι γαρ επτα*: 1. 91. 299. *παντες γαρ*

24. *εφη αυτοις* ο $\overline{ις}$ cum nbcla 33. cop syr^{sch} (sah *Iesus autem dixit eis*, k nil nisi *Respondit illis*) ... ς Ln *και αποκριθεισ* (d 1. 13. 28. 69. 124. 299. 346. 2^{pe} a *αποκριθ. δε*) ο $\overline{ις}$ *ειπεν αυτοις* cum Δ(d)xrπ unc^{9} al pler b i l q vg (hi^{5} *et respondens Iesus ait* [i *dixit*] *illis*) c ff^{2}· (c *ad quos Ies. respondens dixit*, ff^{2}· *ad quos respondit Iesus, dixit*) go syr^{p} arm aeth (item Or^{3,825} *κατ αυτον* i. e. Marcum *γαρ αποκριθεισ ο* $\overline{ις}$ *ειπε τοισ σαδδουκαιοισ· ου δια τουτο πλανασθε μη γινωσκοντεσ* etc) :: cf Mt et Lc | *ου*: Δ a c i k sah om | *μη ειδοτεσ*: d Or *μη γεινωσκοντεσ*. Latini: *non scientes* a k l g$^{1.2.}$ vid vg, q *ignorantes, non intellegentes* b c d ff^{2}· i | *τ. θεου*: d add *οιδατε* (d *scitis*)

25. *αναστωσιν* (1. 28. 209. 299. g^{2}· sah syr^{sch} ante *εκ νεκρ.*): d^{gr*} *αναστησουσων* (sed d *resurrexerint*) | *ουτε γαμουσιν* (haec ℵ* om, suppl ℵ^{a}) *ουτε* (et. Or): d *ου γαμ. ουδε* | *γαμιζονται* (d 2^{pe} *-ζουσιν*, 239. 433. d^{sec} *εκγαμιζοντ.*) cum nbc(d)glua 1. 124. 209. al^{15} fere ... ς *γαμισκονται* (s 13. al *-ωνται*) cum ekmsvxrπ al pl Or, item afh al^{15} fere *εκγαμισκ.* (:: cf ad Mt) | *αλλ* cum ℵabc etc: da *αλλα* | *ωσ* (Δ^{gr} *εισ*, confusis *ει* et *ω*): b Or^{3,825} *ωσ οι* | *αγγελοι*: 33. 61. 69. c^{secr} 8^{pe} 10^{pe} al aliq l vg^{six} sax aeth add *θεου* (33. *του θε.*) | *εν* cum ncdfklmuaπ al^{80} fere (*angeli in caelis* it vg) cop syr^{p} aeth ... ς (= Gb 8z) Ti *οι εν* cum abeghsvxr al sat mu sah syr^{sch} go arm Or

26. *των νεκρων*: 13. 33. 69. 124. 346. praem *τησ αναστασεωσ* | *βιβλω*: d *βυβλω* | *μωυσεωσ* cum nbdkmaπ al mu ... ς *μωσεωσ* cum acefghl suvxr al pl. Praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 1, 44. 9, 4 et alibi | *του βατου* cum nabclxrαπ unc^{8} al pler ... ς (= Gb 8z) *τησ βατου* cum dm al vix mu Or^{4,341} et (paullo liberius)^{4,69} et^{103} :: cf Lc | *πωσ* (Schu: „rec. ap Lc") cum nbclua 108. 131. al^{20} fere ... ς Ln *ωσ* cum adxrπ unc^{8} al longe pl Or^{4,341} (sed *ωσ ειπεν επι τησ βατ. αυτω* etc) | *ο θεοσ* pr: m^{txt} *ο* $\overline{ις}$ | *εγω*: mua al aliq it (sed b om *ego sum*) vg sah cop syr sch go arm aeth Or^{4,341} add *ειμι*, non item syr^{p} Or^{4,69} et^{103} | *ο θεοσ*

καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.

28 [131.6] Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συνζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς

Mt 22, 23—34 · Mt 22, 35—40 (Luc 20, 39) · Deut 6, 4 a

sec: D 18ev Or4,69 et108 (non item 4,341) om ὁ | ο θεος ante ισαακ et ante ιακωβ cum ΝΑCLΧΓΔΠ unc9 al omnvid Or4,341 ... Ln Ti om ὁ bis cum BD Or4,69 et106 | ισαακ (et. ℵc): ℵ*D a b i k ισακ

27. ο θεος cum ΝΑCEFGHMUXΓΔSUVΓ al pl Or4,341 (praeposito ipsius Marci nomine) ... Ln Ti om ὁ cum BDKLMmgSXsilΔΠ al plus20 Or4,69.70 et108. Praeterea (:: ut Mt) 18. 33. 69. 108. 124. 346. al40 fere add θεος (Or3,889 ο δε λουκας προσεθηκε τω· ουκ εστιν ο θεος θεος νεκρ. αλλα ζωντ., κειμενω και παρα ματθ. και μαρκω, το· παντες etc) | αλλα ζωντων cum ΝΑBCDFKMmgSUXΔΠ al fere it (exc q) vg sah cop syrsch go arm Or4,341 item 4,69 et70 et108 ... ς (= Gb Sz) αλλ. θεος ζωντ. cum EGHMUXΓSVΓ al perm q syrP aeth | πολυ πλα. cum ΝBCLΔ k cop ... ς Ln υμεις ουν (G 1. 229. 299. 2pe c go δε) πολυ (FH al pauc πολλοι, G cscr om) πλα. cum ADXΓΠ unc9 al omnvid itpler vg sah syrutr arm aeth

28. των γραμματεων: F al5 ac plur γραμματευς | ακουσας (1. 28. 299. ακουων, 2pe ακουοντων): ℵ ακούσαι | αυτων: Dgr* αυτω | συνζητ. c. ΝABCDGLΔ etc ... ς συζητ. cum EFHKMSUVXΓΠ al pler | ιδων c. ℵ*CDL 1. 13. 28. 69. al20 a b c ff2· g1·2·vid i l q vg (k *cum audiset* [sic] *quia bene illis respondit* omissis αυτ. συνζητ. ιδων. Etiam gat om ιδων) go syrutr arm aeth. Praetérea D 28. al pauc b ff2· g1·2·vid i l q vg syr sch praem και (non item a c) ... ς Ti ειδως c. ℵcABXΓΔ unc9 al longe pl sah cop | απεκριθ. αυτοις (prob Schu) cum ΝBCLUΔ 1. 13. 28. 33. 69. al10 fere sah cop syrutr aeth ... ς Ln αυτ. απεκριθ. cum ADXΓΠ unc8 al pler it vg go arm | επηρωτ. αυτον (et. a l q vg): D b c ff2· g2· i k gat add λεγων (gat om) διδασκαλε :: e Mt | εντολη πρωτ. παντ. cum ΝBCLUΔ 33. 108. 127. 131. cop syrutr aeth, item sed omisso παντων D 2pe a b c ff2· g2· i k q arm (c ff2· i q *praeceptum primum*, a k *mandatum primum*, b *prim. praeceptum*, g2· *prim. mandatum*) ... Gb Sz Ln πρωτ. παντ. εντολη cum AEFGHKM2SVXΓΠ al plus100 g1· l vg (hi3 *primum omnium mandatum*) ... ς (= Gb Sz) πρωτ. πασων εντολη c. M* al mu ... 1. 28. 69. al pauc (item b g2·, vide ante) πρωτη εντολη. Sah *quodnam est magnum mandatum quod est maius illis omnibus.*

29. απεκριθη ο ις cum ΝBLΔ 33. cop (c *Respondit illi Iesus dicens*, syrsch *Dixit illi Iesus*) ... ς Ln ο δε ις απεκριθη αυτω cum ACXΓΠ unc9 al pler l (g1·2·?) vg Aug go syrP; 1. 28. 69. 299. 346. 2pe k arm ο δε ις (1. om) ειπεν αυτω, a *et Iesus ait illi* ... D b ff2· i q (sah aeth) αποκριθεις δε ο ις ειπεν αυτω (it4 *ad eum*) | οτι (g1·2·vid l vg): D 1. 28. 91. 209. 299. 2pe a b c ff2· i q Aug syrsch arm Mcellenus 131 om; 229. k om totum οτι πρωτη εστιν | πρωτη εστιν c. ΝBLΔ cop; c *primum mandat. est* ... X 209. 299. arm πρωτη παντων (209. πασων), D 91. 2pe a b i

ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς
Lc 10, 27 ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ
Lev 19, 18 ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον

παντων πρωτη (*omnium primum*), 1. *πρωτον παντων*, 28. Mcelleus *παντων πρωτον* ... Gb *πρωτη παντων* (M* *πασων*) *εντολη* cum ACKM*et^{2} UII 33. 131. al^{35} fere (q *omnium primum mandatum*) syrP go, item al pauc l vg Aug addito. *εστι*, c ff^{2}· aeth additis *εστιν αυτη*, *hoc est*, hinc Ln *πρωτ. παντων* [*εντολη εστιν*] ... ς (Gb') *πρωτη πασων* (cum minusc paucis, Sz *παντων* cum EFGHSVΓ al^{60} fere) *των* (v al aliq om) *εντολων* cum EFGHSVΓ al plus^{60} syr^{sch} (sah *primum mandatum maius omnibus ipsis est*) | *ισραηλ*: D *ιστραηλ* (ut alibi ʀ), a b d *istrahel*, k *isdrahel* | *ημων* (et. a b ff^{2}· k l q am fu ing em erl reg taur iac prag sax): al plus^{10} i *υμων*, al^{5} c vg^{ed} tol cop (non item sah) aeth Ath^{1,440} Cyp^{ter} Hil^{ter} (sed semel cdd variant et alibi *noster*) *σου* | *κυριος* sec: F y^{scr} al pauc a b k (Hil modo habet modo om) om; vg (et. am ing mt al, non item prag al) ff^{2}·^{sabat} (non^{blanch}) Cyp^{ter} *deus* pro *dominus* (d̄s pro d̄ms)

30. *και* pr: A 238. x^{scr} om | *της*: BD*x om ante *καρδιας*, B om etiam ante *ψυχης* et ante *διανοιας* | Mcelleus^{121} totum locum sic habet: *κατα μαρκον - ενος γαρ τινος γραμματεως προσελθοντος αυτω και πυνθανομενου, τις ειη πρωτη των εντολων, απεκρινατο προς αυτον, ουτως ειπων· παντων πρωτον· ακουε ισρ., κυριος ο θεος ημων κυριος εις εστι. και αγαπησεις κυρ. τον θεον σου εξ ολης της ψυχης* (cod. Ven. *καρδιας*) *σου και εξ ολης της ισχ. σου. αυτη πρωτη. και δευτερα ομοια ταυτη· αγαπησεις* etc. | *και εξ ολ. της ψυχ. σου*: KII* 157. al^{8} k om | *και εξ ολης τ. διανοι. σου* (a b i *et ex totis viribus tuis*, l vg *et ex tota mente tua*, q *et ex toto senso tuo* Hil *et ex totis viscerib. tuis*) cum KA(post *καρδ. σου* pon)BLXΓΔII unc^{s} al longe pler a b i l q vg (g^{2}·^{vid} ut vg) sah cop syr^{utr} go arm aeth Hil ... DH 157. 49^{ev} c ff^{2}· g^{1}· k syr^{hr} Mcelleus Cyp^{ter} om | *και εξ ολης τ. ισχυ. σου*: ff^{2}· g^{1}· k *et ex* (k *de*) *totis viribus tuis*, a *et ex tota fortitudine tua*, b c d i l q vg Cyp Hil *et ex tota virtute tua*. Haec sine additam cum NBELA sah cop (item a, qui statim pergit *et propinquum tuum tamquam* etc) ... ς Ln add *αὕτη πρωτη* (KUII 33. al^{30} fere add *παντων*, x^{scr} add *και μεγαλη*) *εντολη* (*hoc est primum mandatum* b c l vg Cyp Hil item^{vid} ff^{2}· g$^{1·2}$·, *hoc est pri. praeceptum* d q; *hoc prim. mandatum* i; *haec prima est* k) cum ADXΓII unc^{s} al omn^{vid} (sed 28. 2^{pe} k Mcelleus om *εντολη*, 229. *παντων εντολων* pro *εντολη*) it (exc a) vg go syr^{utr} arm aeth Cyp Hil (:: ut proxime sequentia, ita haec quoque e Mt corrupta)

31. *δευτερα* (A *η δευτ.*, k *deinde secunda*) cum NBLA s^{scr} b i k cop Hil ... ς *και δευτ.*, Ln [*και*] *δευτ.* cum AXII unc^{s} al pler c q go syr^{utr} arm aeth Mcelleus Cyp^{ter} ... D 33. 2^{pe} x^{scr} al pauc ff^{2}· l vg sah cop$^{petr\,2}$·, item Γ f^{scr} *και δευτ. δε* | *αυτη* (ʀ add *εστιν*) cum NBLA sah cop ... ς Ln *ομοια αὕτη* (ς *αὕτη* ut EFGHKMSUVΓII al pl; sed 124. al mu it vg

σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ.* 33 *καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.*

---

go syr^{utr} arm aeth *αὐτῇ*, atque sic Ln, A*vid al pauc *αυτησ*) c. AΓΠ unc^{9} etc, item D 69. Mcell^{eus} *ομοια ταυτη | σεαυτον*: HΠ* al plus^{50} *εαυτον | μειζων* (ℵL b i Hil add *δε*) *τουτων αλλη* (b i Hil om; contra habent c ff^{2} k l q vg) *εντολη* (U 13. om; D ante *αλλη* pon) *ουκ εστιν* (k l q vg *maius horum* [k *his*] *aliud mandat.* [q *praecept.*] *non est*; item b i Hil *maius autem horum mandatum non est*; c *maius his praeceptis alium non est*, d ff^{2} *maius horum praeceptorum aliud non est*): a (vide ante) *hoc est magnum mandatum*

32. *και* pr: B sah cop syr^{sch} om | A om *ὁ* | *ειπες* cum ℵ*DEFHLXVΔΠ^{2} al permu ... ς Ln Ti *ειπας* cum ℵ^{c}ABGKMSUΓΠ* al pl Mcell^{eus} 131. Praeterea D a b c i q Hil (non item ff^{2} g$^{1.2}$ vid k l vg) post *καλως* pon | *ιω εστιν* cum ℵABKLMSUVXΓΔΠ al plus^{100} l (g$^{1.2.}$ vid) am fu ing em erl iac prag reg taur go syr^{sch} aeth ... ς (= Gb Sz) add *θεος* (DG al^{8} Mcell^{eus} *o θεος*) c. DEFGH al sat mu a b c ff^{2} i q vg^{ed} (item tol al) sax sah cop arm syr^{p} c.* Mcell^{eus} Hil | *αλλος* (g^{2} add *deus*): D a Mcell^{eus} semel om

33. *τησ* prim: BUX al pauc om | *καρδιασ* (g^{2} om *εξ ολ. τ. καρδ. κ.*): ℵL al pauc cop add *σου* | *συνεσεως*: D 2^{pe} a i q *δυναμεως*, item b Hil (vide post); 1. 33. 118. 209. 299. cop arm h. l. *ισχυος* rursusque infra *συνεσεως* pro *ισχυος*... c ff^{2} (vide infra) om. Praeterea ς Ti post *συνεσεως* pergunt *και εξ ολης της ψυχης*, Ln [*και εξ ολ. τ. ψυ.*] cum ADXΓΠ unc^{9} (sed D^{gr} add *αυτου*, al pauc d q *σου*) al pler b c ff^{2} i l q (sed post *ισχυος* pon) vg sah syr^{utr} go aeth (sed ante *και εξ ολης της συνεσεως*) Hil: omisimus cum ℵBLΔ 1. 118. 209. 299. a cop arm | *και εξ ολ. της* (ℵ* om; suppl ℵ^{c}) *ισχυος* (LX al *-νως*, item al pauc v. 30): vide ad *συνεσεως* qui transpon ... D 33. b Hil (vide post) om. Latini haec sic: a *ex toto corde et ex omni virtute et ex omnib. viribus*; b i Hil *ex toto corde et ex totis viribus et ex tota anima* (i add *sua*), c ff^{2} *ex toto corde et ex tota anima et ex tota virtute*, q *ex toto corde et ex omni virtute et ex omnibus viribus et ex tota anima sua*, l vg *ex toto corde et ex toto intellectu et ex tota anima et ex tota fortitudine*; k corrupte *et non est praescriptum* pro *et non est praeter illum*, transilitque inde statim ad *tamquam te*, praetermissis mediis | *τον πλησιον*: ℵ*A add *σου* | *εαυτον* cum BKA*Π unc^{9} al pl a b c ff^{2} (g$^{1.2.}$ vid) l q vg etc ... ΔLSΓΔ^{2} al plus^{10} i k *σεαυτον* | *περισσοτερον* cum ℵBLΔ 33. (sah^{vid}) ... ς Ln Ti *πλειον* cum ADXΓΠ unc^{9} al fere omn (it^{pler} vg *maius*, a *plus*, k *meliora*) | *και των θυσιων* cum ℵLMΔ 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al mu^{vid} ... Gb Sz Ln Ti om *των* cum ABDXΓΠ unc^{8} al pl

Mt 22, 46 Lc 20, 40

34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. [133.2] καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35–37 Mt 22, 41–45 Lc 20, 41–44

35 [134.2] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυείδ ἐστιν;

Ps 110, 1 Act 2, 34

36 αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς

34. *ιδων* (H[2] al *ειδων*): ℵ* al[10] Chr[1,784] *ειδωσ* | *αυτον* c. ABXΓΠ unc[8] (F hiat) al pler a (*et cum vidisset eum Iesus quia sensate respondit*) sah cop syr[sch] go ... NDLΔ al[15] Chr om (nec exprim it[pler] vg syr[P] arm aeth Hil) | *ει*: ℵ[ca]Δ post *βασιλειασ* pon; ℵ* et[cb] L om | *ουκετι* (61. c[ser] *ουκ*, 13. 69. 124. 346. a post *ετολμα*, X[ser] post *επερ. αυτ.*): D 433. z[ser] al[5] tol al sah cop om (sed 433. add *ετι* post *αυτ. επερ.*) | *αυτον επερωτησαι* (et. ℵ[c]; 13. 28. 69. 346. *-ωταν*): ℵ* X[ser] c *επερ. αυτ.*

35. *ελεγεν* (a l vg *dicebat*): D b c q *ειπεν* (b q *dixit*, c *ait*) idque post *διδ. εν τ. ιερω* pon; item i k *dixit*, ff[2]· *ait* | *δαυ. εστ.* cum NBDLM[2]T[d]UΔ 1. 33. 69. 2[pe] al plus[10] k (*quia Chr. fil. Dav. est*) cop (cf Barn[12] *επει ουν μελλουσιν λεγειν οτι* $\overline{χς}$ *υιοσ δαυ. εστιν*: ita ex ℵ; edd vero *-οτι ο* $\overline{χς}$ *υι. εστ. δαυ.*) ... ς Ln Ti *εστι δαυ.* cum AXΓΠ unc[7] al pl a c b ff[2]· i l q vg (a c *quia Chr. fil. est David*; b *Christum esse filium Dav.*, ff[2]· i l q vg *Christum filium esse Dav.*) syr[utr] go | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1

36. *αυτοσ* cum NBLT[d]Δ 13. 28. 59. 69. 2[pe] a k cop ... ς add *γαρ*, Ln [*γαρ*] cum AXΓΠ unc[9] al pler b i l q (g[1.2.vid]) vg go syr[utr] aeth Hil, D arm *και ουτοσ* (sed d *et ipse*), c ff[2]· sah *ipse autem*:: cf Lc | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1 | *ειπεν* (q *dixit*, it[rell] vg *dicit*, d male om): X 282. b[scr] d[scr] al[5] fere a b c ff[2]· i k l vg arm *λεγει*, idque X b[scr] 8[pe] a b i (non item c ff[2]· k l vg) arm post *αγιω* pon | *εν*: B om | *τω πνευμ. τω αγιω* cum NBDLUA (T[d] *εν πνευμ. τω αγι.*) 33. 2[pe] al vix mu arm ... Gb Sz *πνευματι αγιω* cum AXΓΠ unc[8] al pl | *ειπεν* sec cum NBLM[2]T[d]UXΓΔ 1. 13. 28. 33. 69. al mu[vid] a b c d ff[2]· i l vg sah cop syr[utr] arm aeth Hil ... Gb Sz Ti *λεγει* cum ADG[vid]EGHKM[*]SVΠ al[90] fere k q go (:: *ειπεν* et. Mt Lc Act paucis discedentibus; sed apud illos praecedit *λεγει* et *λεγων*, apud solum Mc *ειπεν*, quod mutationis caussa fuisse videtur. Etiam in LXX editum habemus *ειπεν*, sed Iust[bis] dial 83 ex LXX *λεγει* [quae*st* 101 *ειπεν*] affert, item Latinus vetus. Hinc non cautum videbatur *λεγει* pro *ειπεν* nostro loco reponere.) | *ο κυριοσ* cum NALT[d]X ΓΔΠ unc[8] (hiat F) al fere omn ... Ln om *ὁ* cum BD c[ser] (:: cf ll pp. LXX habent *ὁ*, sed deficit B ad hunc psalmum, praetereaque Barn[12] ex ℵ et Iust[bis] dial 83 psalmi verba absque *ὁ* exscripserunt) | *καθου* cum NADLT[d]XΓΔΠ unc[9] al omn[vid] ... Ti *καθισον* cum B (:: *καθισαι* frequentissimum in N. T. nec fluctuare solet, ut *καθισατε* Mt 26, 36 Mc 14, 32 Lc 24, 49; ll pp *καθου* non fluct) | *αν*: D om | *θω*: D* *θωσω*, D[2] *θησω* | D *ε χθουσ* (sic) | *υποποδιον* c. NALXΓΔΠ unc[9] al fere omn it[omn] (et. d) vg syr[utr] go arm aeth ... Ti *υποκατω* cum BDG[vid]T[d] 28. sah cop (:: Mt *υποκατω*, Lc Act LXX *υποποδιον*)

σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.

38 [135.2] Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· 40 [136.8] οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

38-40 Lc 20, 46 a Mc 12, 38 a Lc 11, 43

Mt 23, 14

37. αυτος cum ℵBDLT^{d}Δ 28. 106. 251. 2^{pe} a i k q (ff^{2}· *si ipse David*, c *si David*) sah cop Hil ... ς add ουν, Ln [ουν] cum ΑΧΓΠ unc^{9} (et Γ *πωσ ουν δα.*) al pler b (*si ergo David*) | vg (g$^{1.2.}$ vid) syr^{sch} syrP c.* arm aeth (go *enim*) | λεγει: M^{2}U 33. 2^{ve} 48^{ev} c mt cop^{ds} syr^{sch} καλει (:: e Mt et Lc) | ποθεν: ℵ*M* 1. 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al^{10} fere b (*quomodo*) sah arm aeth πωσ (:: ut Mt et Lc) | αυτου εστ. υιος c. BLT^{d} (similiter Δ k εστ. αυτου υι., 7^{pe} αυτ. υι. εστ., go *ei filius est*) ... ς Ln υιος αυτου εστι cum ΑΧΓΠ unc^{9} al pler b sah cop syr^{utr} aeth ... D a c ff^{2}· i l q (g$^{1.2.}$ vid) vg arm Hil εστιν υι. αυτου | ο πολυς: ℵD 2^{pe} om ὁ | ηκουεν (MΓ al pauc l vg [exc fu] ηκουσεν, al aliq b c g^{2}· fu ηκουον, go *audiverunt*) αυτου ηδεως: D b ff^{2}· i l vg (g$^{1.2.}$ vid) ηδεως (D d* praem και) αυτ. ηκου.

38. και εν τη διδ. αυτου ελεγ. (e *et in doctrina docebat*, k *et in docendo dicebat*, 33. syr^{sch} add αυτοις) cum ℵBLΔ 33. e k cop syr^{sch} ... ς Ln και ελεγ. αυτοις (F al αυτους, 1. 28. 124. 299. om; go *ad eos*) εν τη διδαχ. αυτ. cum ΑΧΓΠ unc^{9} al pler l q vg sah syrP go aeth ... D^{gr} 2^{pe} a b d i o δε (d *et ille*) διδασκων (D^{gr} a add αμα)* ελεγεν αυτοις (c *ipse autem docebat illos dicens*, ff^{2}· *ipse autem docebat eos, dicens illis*) | των θελοντων (d *et qui volunt*): D^{gr} και των τελωνων | ασπασμους: 11. 238. 346. al^{25} fere c syr^{sch} arm persP praem φιλουντων (c *qui ambulant in stolis et volunt salutari* :: e Lc |.ε. τ. αγοραις: D 2^{pe} add ποιεισθαι (d *scribis et qui volunt - ambulare et salutationes in foro facitis*)

39. πρωτοκαθεδριασ: 28. 69. d^{scr} (al?) -δριαις, item tum 28. (al?) πρωτοκλισιαισ | πρωτοκλισιασ ita ℵBDEGMΔΠ al pl ... AFHKLUXΓ al permu -κλησιασ

40. οι κατεσθιοντεσ (Δ κατασθ.) cum ℵALXΓΔΠ unc^{9} al longe pler, item Ti οι κατεσθοντεσ cum B (cf ad Lc 7, 33 sq) ... D 1. 91. 299. οι κατεσθουσιν (it vg *qui devorant, qui comedunt*) :: e Lc (apud quem D οι κατεσθοντεσ) | τασ et των: D 229. om | χηρων (KΓ al χειρ.): D 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} a b c ff^{2}· g^{2}· i q (non item e k l vg nec g^{1}· vid) syr^{hr} add και ορφανων | και: D it (exc e) vg (nec exprim syr^{sch}) om | προφασει μακρα (KMΓ al mu μακρᾶ, similiter it^{mu}, LΔ al pauc μακραν) προσευχομενοι (13. om και προφ. μα. προσευχ.): b l vg *sub obtentu prolixae orationis*, a e ff^{2}· q *occasione* (a e *occansion.*) *longa orantes*, i *oratione longa utentes*, d *sub obtentu orantes*, c *oratione prolixa orantes et haec in oratione faciunt*, k *ista faciunt in excusatione*

41–44 Lc 21, 1–4

41 *Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακιου ἐθεώρει πῶσ ὁ ὄχλοσ βάλλει χαλκὸν εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά,* 42 *καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντησ.* 43 *καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον·*

---

longa | οντοι: 13. 28. 69. *οιτινεσ* | *λημψονται.* cum ℵABDLXΔ ... ς *λημψονται.* cum ΓΠ unc^{9} al omn^{vid} | Δ *περισσον* (*δ prolixius*)

41. *καθισασ* (D *καθεζομενοσ*, vide post): 1. 13. 28. 69. 91. 209. 299. 346. 2^{pe} syr^{p} mg arm Or^{4,288} (*κατα μαρκον· και εστωσ ο ις κατεναντι του γαζοφ. εθεωρει, και πασ εβαλλε χαλκον* [ed. Ruae. *-κοσ*] *εισ το* etc) et^{290} (*κατα δε τον μαρκον εστωσ κατεναντι του γαζοφ. θεωρει τινα τροπον πασ ο λαοσ βαλλει* etc) *εστωσ.* Absque ο ις edidimus cum ℵBLΔ a k cop ... ς add ο ις, Ln [ο ις] cum AΧΓΠ unc^{9} al omn^{vid} (sed 11. om ὁ) b c ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i l q vg syr^{utr} arm aeth Or^{4,288}; item D *και κατεν. του γαζοφυλ. καθεζομενοσ ο ις* | *κατεναντι* cum ΚADXΓΔΠ unc^{8} al pler Or^{bis}... BU 33. al^{20} Dam$^{par\,639}$ *απεναντι*, 13. 346. *κατεναντιον* | *γαζοφυλακιου* cum ℵABDKLUV*ΓΔΠ* al pl: EGMSV^{2}ΧΠ^{2} (F hiat) al mu *-λακειου.* Item bis *γαζοφυλακειον* EFGMV (item X v. 41, non 43) al mu | *εθεωρει*: ℵ* *θεωρει*, item Or^{4,290} (vide supra). Libere i: *Et cum sedisset Iesus contra gazoph. et multi divites iactabant multa*; similiter g$^{2\cdot}$ *et sedens Iesus contr. gazoph. et multi div. iactabant multa*, item mt addito *aspiciebat* post *gazoph.* Cf supra Or | *βαλλει* (a k *quomodo-mittit*): 13. 69. 124. *εβαλλε* (69* *εβαλε*). Cf Latinos: *quomodo turba mitteret* l vg, *quom. turbae mittebant* (*mitterent* d, *iactarent* q) ff$^{2\cdot}$ d q, *quantae turbae iactabant* b, *quanta turba mittebant.* D ab *εβαλλεν* (pro *βαλλει*) transiluisse videtur; certe enim om *βαλλει* usque *πλουσιοι* | *εβαλλον* (ℵ* *εξεβαλλ.*) cum (ℵ*)et ℵ^{c}ABDEGHKLSXΓΔΠ^{2} al pl it vg al Or^{4,288} Dam$^{par\,639}$ ... FMUVΠ* al^{30} fere *εβαλον*

42. *και ελθουσα* (Δ *προσελθ.*) c. ΚABLXΓΔΠ unc^{9} al fere omn cop^{wi} et$^{sch\,wl}$ syr^{sch} syr^{p} (*και* c. ob.) arm aeth Dam$^{par\,639}$: D 2^{pe} it vg sah cop$^{petr\,s}$ Or^{4,288} *ελθ. δε* | *χηρα*: ℵ *γυνη χηρα* | *πτωχη* cum ΚABLXΓΔΠ unc^{9} al omn fere g$^{2\cdot}$ (et$^{1\cdot vid}$) l vg sah cop syr^{utr} aeth Qr Dam^{par} ... D 2^{pe} a b c ff$^{2\cdot}$ i k q arm om, hinc Gb^{0} | *εβαλεν*: K 13. 69. 124. al pauc *εβαλλεν*

43. *ειπεν* cum ΚABDKLUΔΠ al^{40} fere a k sah cop syr^{utr} aeth Or^{4,289} Dam$^{par\,639}$ ... ς (= Gb) Ti *λεγει* cum EFGHMSVXΓ 1. 69. b c (ff$^{2\cdot}$ g$^{1.2\cdot}$ ut vdtr) i l q vg arm^{vid} (Or^{4,291}) | *αυτη η πτωχη* (et. c ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ l vg; k om *πτωχη*, cf Cyp Amb): D 2^{pe} y^{scr} al pauc a b i q Or^{4,289} et^{291} *η πτωχ. αυτη* | *πλειον*: ℵ Dam$^{par\,ed}$ *πλειον* ... U 2. 33. 73. 245. 435. al pauc Dam$^{par\,639\,cod}$ *πλειω* | *βεβληκεν* c. EFGHKM^{mg}SUVXΓΠ (M* om) al longe pl ... Ln *εβαλεν* cum ℵ^{c}(ℵ* *εβαλλεν*)ABDLΔ 33. al^{15} fere Or^{bis} Dam^{par}:: at ita Lc lectione non fluct | *των βαλλοντ.* cum ℵABDLXΓΔΠ unc^{7} al plus^{50} Or^{bis} ... ς τ. *βαλοντων* cum FH al sat mu Dam^{par} ...

44 *πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.*

XIII.

1 [137.2] *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς* Mt 24, 1—8 Lc 21, 5—11
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 *καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ κατα-*

1. 13. 248. a b c ff^{2}· g^{2}· i q (contra *qui miserunt* k l vg) arm^{usc} (non item^{zoh}) om

44. *παντες γαρ* (et. Or^{4,289}): D 1. 33. al aliq sah add *ουτοι* :: e Lc | *περισσευοντος αυτοις* (et. Or Dam$^{par\ cod}$): UΓΔ al mu Dam$^{par\ ed}$ *περισσευματος αυτων* (Γ al pauc *αυτοις*). Similiter aliq in Lc. Cf Clem^{579} *ο μεν γαρ* (*πλουσιος* ex praegressis) *απο του περισσευματος, η δε εκ της υστερησεως συνεισηνεγκεν.* Item Const^{8,7,6} *οτι οι παντες εκ του περισσευματος αυτων εβαλον, αυτη δε εκ του υστερηματος ολον τον βιον ον ειχε* | *εβαλον*: F 251. 282. al pauc *εβαλλον* | *εβαλεν*: 251. 282. c^{ser} 256. al *εβαλλεν*

XIII. 1. *εισ των* (ita et. Ln, sed falsus est de D) cum ℵBEGHKLMSUVΓΠ al pl ... Ti *εισ εκ των* cum ADFXΔ 1. 13. 28. al^{20} fere (item it vg sah cop *unus ex* vel *de*) :: *εισ εκ* passim fluctuat; passim ut Ioh 6, 8 neutiquam fluctuat; passim *εκ* ut Mc 13, 10. 14, 43 sine dubio aliena manu inlatum | D* *ποδαποι* et *ποδαπαι* | *οικοδομαι* (cf. a i vg^{ed} am fu prag em ing al): D b c ff^{2}· g^{2}· k l q gat mt tol add *του ιερου* :: cf Mt

2. *και ο ις* (e syr^{sch} *Iesus autem*) *ειπ. αυτ.* cum ℵBL 33. 115. 237. 255. e sah cop syr^{sch} pers^{p} (sax *κ. ειπ. αυτ. ο ις*) ... *ς και ο ις αποκριθεισ ειπ. αυτ.* (arm *αυτ. ειπ.*) cum EFGHMSUVXΓ al pl q arm aeth; item Ln *και αποκριθεισ ο ις* (a b i om) *ειπ. αυτ.* cum AKΔΠ 1. 28. 69. al plus^{20} ff^{2}· k g^{2}· vid l vg (item a b i; c vero *ad quem respondens Iesus ait*) syr^{p}; item D *και αποκριθ. ειπ. αυτοισ ο ις* | *αυτω* (l vg, item cf c): D al pauc a b e ff^{2}· g^{2}· i k q (vg^{cdd}? sed non am em ing prag tol al) *αυτοισ* (:: e Mt) ... 1. 118. (vide ante c arm) om | *βλεπεισ* (l vg): D^{Mmg} al^{12} a b c e ff^{2}· g^{2}· i k q sax *βλεπετε* (:: e Mt), praetereaque 2^{pe} b c ff^{2}· i k* sax praem *ου* (*nonne*, k* *non*) :: e Mt | *ταυτ. τασ μεγαλ.* (Γ n^{scr} l om) *οικοδ.* (13. 69. 124. 258. 346. a *τασ οικ. τασ μεγ.*): a *has structuras magnas*, g^{2}· *has magnas aedificationes*; c ff^{2}· i q *haec omnia* (b i *omn. haec*) *magna aedificia*, l *omnes has aedificationes*, vg *has omnes magnas aedific.*, k *omnia illa magna*, e *ista magna et aedificia vestra* | *ου μη*: DG 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al^{10} fere a b c e ff^{2}· g^{2}· i k l q arm praem *αμην* (1. 118. 299. om, c *amen amen*) *λεγω υμιν* (G 2^{pe} 13. 28. 69. 115. l *σοι*) *οτι* (G 1. 13. 69. 115. 2^{pe} al pauc a q om) :: e Mt | *αφεθη* sine *ωδε* cum AEFHKM*SVXΓΠ al pl ff^{2}· i l vg ... Ln add *ωδε* (:: e Mt ubi

23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ
Ex 3, 6 τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ

κΜΠ al mu syr^{sch} syr^{p} c.* arm aeth, item DG 1. 28. 2^{pe} al a (b^{vid}) ff^{2}· g$^{1·2·vid}$ i l vg *εν τη αναστ. ουν* :: cf Mt et Lc | *οταν αναστωσιν* cum ΑΧΓΠ unc^{9} al pler a ff^{2}· g^{2}· (et g$^{1·vid}$) i l q vg go syr^{p} arm (13. 69. 346. *οταν ουν αναστωσιν εν τη αναστασει*, item aeth omissis *εν τη αναστ.*)... ΝΒCDLΔ 28. 33. 13^{ev} 18^{ev} c k sah cop syr^{sch} om, hinc Gb^{00} et Ln [*οταν αναστ.*] :: at nec Mt nec Lc habet, delebaturque propter pleonasmum, quem passim Marco placuisse scimus | *αυτων*: 1. 91. 209. 299. *των επτα* ... Δ c k om | *εσται*: Ε *εστω* | *γυνη*: ΑD* 13. *η γυνη* | *οι γαρ επτα*: 1. 91. 299. *παντες γαρ*

24. *εφη αυτοις ο* $\overline{ις}$ cum ΝΒCLΔ 33. cop syr^{sch} (sah *Iesus autem dixit eis*, k nil nisi *Respondit illis*) ... ζ Ln *και αποκριθεις* (D 1. 13. 28. 69. 124. 299. 346. 2^{pe} a *αποκριθ. δε*) *ο* $\overline{ις}$ *ειπεν αυτοις* cum Α(D)ΧΓΠ unc^{9} al pler b i l q vg (hi^{5} *et respondens Iesus ait* [i *dixit*] *illis*) c ff^{2}· (c *ad quos Ies. respondens dixit*, ff^{2}· *ad quos respondit Iesus, dixit*) go syr^{p} arm aeth (item Or^{3,825} *κατ αυτον* i. e. Marcum *γαρ αποκριθεις ο* $\overline{ις}$ *ειπε τοις σαδδουκαιοις· ου δια τουτο πλανασθε μη γινωσκοντες* etc) :: cf Mt et Lc | *ου*: Δ a c i k sah om | *μη ειδοτες*: D Or *μη γεινωσκοντες*. Latini: *non scientes* a k l g$^{1·2·vid}$ vg, q *ignorantes, non intellegentes* b c d ff^{2}· i | *τ. θεου*: D add *οιδατε* (d *scitis*)

25. *αναστωσιν* (1. 28. 209. 299. g^{2}· sah syr^{sch} ante *εκ νεκρ.*): D^{gr*} *αναστησουσιν* (sed d *resurrexerint*) | *ουτε γαμουσιν* (haec ℵ* om, suppl ℵ^{a}) *ουτε* (et. Or): D *ου γαμ. ουδε* | *γαμιζονται* (D 2^{pe} *-ζουσιν*, 239. 433. d^{sch} *εκγαμιζοντ.*) cum ΝΒC(D)GLUΔ 1. 124. 209. al^{15} fere ... ς *γαμισκονται* (s 13. al *-ωνται*) cum ΕΚΜSVΧΓΠ al pl Or, item ΑFΗ al^{15} fere *εκγαμισκ.* (:: cf ad Mt) | *αλλ* cum ΝΑΒC etc: Da *αλλα* | *ωσ* (Δ^{gr} *εισ*, confusis *ει* et *ω*): Β Or^{3,825} *ωσ οι* | *αγγελοι*: 33. 61. 69. c^{scr} 8^{pe} 10^{pe} al aliq l vg^{six} sax aeth add *θεου* (33. *του θε.*) | *εν* cum ΝCDFKLMUΔΠ al^{60} fere (*angeli in caelis* it vg) cop syr^{p} aeth ... ς (= Gb Sz) Ti *οι εν* cum ΑΒΕGΗSVΧΓ al sat mu sah syr^{sch} go arm Or

26. *των νεκρων*: 13. 33. 69. 124. 346. praem *της αναστασεως* | *βιβλω*: D *βυβλω* | *μωυσεως* cum ΝΒDΕΜΔΠ al mu ... ς *μωσεως* cum ΑCΕFGΗL SUVΧΓ al pl. Praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 1, 44. 9, 4 et alibi | *του βατου* cum ΝΑΒCLΧΓΔΠ unc^{8} al pler ... ς (= Gb Sz) *της βατου* cum DM al vix mu Or^{4,341} et (paullo liberius)^{4,69} et^{108} :: cf Lc | *πως* (Schu: „rec. ap Lc") cum ΝΒCLUΔ 108. 131. al^{20} fere ... ς Ln *ως* cum ΑDΧΓΠ unc^{8} al longe pl Or^{4,341} (sed *ως ειπεν επι της βατ. αυτω* etc) | *ο θεος* pr: M^{txt} *ο* $\overline{ις}$ | *εγω*: MUΔ al aliq it (sed b om *ego sum*) vg sah cop syr ^{sch} go arm aeth Or^{4,341} add *ειμι*, non item syr^{p} Or^{4,69} et^{108} | *ο θεος*

καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.

28 [131.6] Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συνζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς

28—34 Mt 22, 35—40 (Luc 20, 39) 29 a Deut 6, 4 a

sec: D 18ev Or 4,69 et 108 (non item 4,341) om ὁ | ο θεος ante ισαακ et ante ιακωβ cum ΝΑCLΧΓΔΠ unc9 al omnvid Or 4,341 ... Ln Ti om ὁ bis cum BD Or 4,69 et 108 | ισαακ (et. Nc): N*D a b i k ισαχ

27. ο θεος cum ΝΑCΕΓGΗΜtxtSUVΓ al pl Or 4,341 (praeposito ipsius Marci nomine) ... Ln Ti om ὁ cum BDKLMmgXsilΔΠ al plus20 Or 4,69.70 et 108. Praeterea (:: ut Mt) 13. 33. 69. 108. 124. 346. al40 fere add θεος (Or 3,829 ο δε λουκας προσεθηκε τω· ουκ εστιν ο θεος θεος νεκρ. αλλα ζωντ., κειμενω και παρα ματθ. και μαρκω, το· παντες etc) | αλλα ζωντων cum ΝABCDFKMmgSUXΔΠ al fere it (exc q) vg sah cop syrsch go arm Or 4,341 item 4,69 et 70 et 108 ... ς (= Gb Sz) αλλ. θεος ζωντ. cum ΕGΗΜtxtSVΓ al perm q syrP aeth | πολυ πλα. cum NBCLΔ k cop ... ς Ln υμεις ουν (G 1. 229. 299. 2pe c go δε) πολυ (FH al pauc πολλοι, G cscr om) πλα. cum ADXΓΠ unc9 al omnvid itpler vg sah syrutr arm aeth

28. των γραμματεων: Y al5 ac plur γραμματευς | ακουσας (1. 28. 299. ακουων, 2pe ακουοντων): K ακούσαι | αυτων: Dgr* αυτω | συνζητ. c. NABCDGLΔ etc ... ς συζητ. cum EFHKMSUXΓΠ al pler | ιδων c. N*CDL 1. 13. 28. 69. al20 a b c ff2· g1·2·vid i l q vg (k cum audiset [sic] quia bene illis respondit omissis αυτ. συνζητ. ιδων. Etiam gat om ιδων) go syrutr arm aeth. Praeterea D 28. al pauc b ff2· g1·2·vid i l q vg syr sch praem και (non item a c) ... ς Ti ειδως c. NcABXΓΔ unc9 al longe pl sah cop | απεκριθ. αυτοις (prob Schu) cum NBCLUΔ 1. 13. 28. 33. 69. al10 fere sah cop syrutr aeth ... ς Ln αυτ. απεκριθ. cum ADXΓΠ unc8 al pler it vg go arm | επηρωτ. αυτον (et. a l q vg): D b c ff2· g2· i k gat add λεγων (gat om) διδασκαλε :: e Mt | εντολη πρωτ. παντ. cum NBCLUΔ 33. 108. 127. 131. cop syrutr aeth, item sed omisso παντων D 2pe a b c ff2· g2· i k q arm (c ff2· i q praeceptum primum, a k mandatum primum, b prim. praeceptum, g2· prim. mandatum) ... Gb Sz Ln πρωτ. παντ. εντολη cum AEFGHKM2SVXΓΠ al plus100 g1· l vg (hi8 primum omnium mandatum) ... ς (= Gb Sz) πρωτ. πασων εντολη c. M* al mu ... 1. 28. 69. al pauc (item b g2·, vide ante) πρωτη εντολη. Sah quodnam est magnum mandatum quod est maius illis omnibus.

29. απεκριθη ο ις cum NBLΔ 33. cop (c Respondit illi Iesus dicens, syrsch Dixit illi Iesus) ... ς Ln ο δε ις απεκριθη αυτω cum ACXΓΠ unc9 al pler l (g1·2·?) vg Aug go syrP; 1. 28. 69. 299. 346. 2pe k arm ο δε ις (1. om) ειπεν αυτω, a et Iesus ait illi ... D b ff2· i q (sah aeth) αποκριθεισ δε ο ις ειπεν αυτω (it4 ad eum) | οτι (g1·2·vid l vg): D 1. 28. 91. 209. 299. 2pe a b c ff2· i q Aug syrsch arm Mcelleus 131 om; 229. k om totum οτι πρωτη εστιν | πρωτη εστιν c. NBLΔ cop; c primum mandat. est ... X 209. 299. arm πρωτη παντων (209. πασων), D 91. 2pe a b i

ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς
Lc 10, 27 ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ
Lev 19, 18 ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον

παντων πρωτη (*omnium primum*), 1. *πρωτον παντων*, 28. Mcelleus *παντων πρωτον* ... Gb *πρωτη παντων* (M* *πασων*) *εντολη* cum ACKM*et^{2} UII 33. 131. al^{35} fere (q *omnium primum mandatum*) syrP go, item al pauc l vg Aug addito. *εστι*, c ff^{2}· aeth additis *εστιν αυτη*, *hoc est*, hinc Ln *πρωτ. παντων* [*εντολη εστιν*] ... ς (Gb′) *πρωτη πασων* (cum minusc paucis, Sz *παντων* cum EFGHSVΓ al^{60} fere) *των* (v al aliq om) *εντολων* cum EFGHSVΓ al plus^{60} syr^{sch} (sah *primum mandatum maius omnibus ipsis est*) | ισραηλ: D ιστραηλ (ut alibi N), a b d *istrahel*, k *isdrahel* | ημων (et. a b ff^{2}· k l q am fu ing em erl reg taur iac prag sax): al plus^{10} i υμων, al^{5} c vg^{ed} tol cop (non item sah) aeth Ath^{1,440} Cyp^{ter} Hil^{ter} (sed semel cdd variant et alibi *noster*) *σου* | *κυριος* sec: F y^{scr} al pauc a b k (Hil modo habet modo om) om; vg (et. am ing mt al, non item prag al) ff^{2}· sabat (non blanch) Cyp^{ter} *deus* pro *dominus* (d̄s pro d̄ms)

30. *και* pr: Δ 238. x^{scr} om | *της*: BD*x om ante *καρδιας*, B om etiam ante *ψυχης* et ante *διανοιας* | Mcelleus^{121} totum locum sic habet: *κατα μαρκον - ενος γαρ τινος γραμματεως προσελθοντος αυτω και πυνθανομενου, τις ειη πρωτη των εντολων, απεκρινατο προς αυτον, ουτως ειπων· παντων πρωτον· ακουε ισρ., κυριος ο θεος ημων κυριος εις εστι. και αγαπησεις κυρ. τον θεον σου εξ ολης της ψυχης* (cod. Ven. *καρδιας*) *σου και εξ ολης της ισχ. σου. αυτη πρωτη. και δευτερα ομοια ταυτη· αγαπησεις* etc. | *και εξ ολ. της ψυχ. σου*: KII* 157. al^{8} k om | *και εξ ολης τ. διανοι. σου* (a b i *et ex totis viribus tuis*, l vg *et ex tota mente tua*, q *et ex toto sensu tuo* Hil *et ex totis viscerib. tuis*) cum NA (post *καρδ. σου* pon) BLXΓΔΠ unc^{8} al longe pler a b i l q vg (g^{2}· vid ut vg) sah cop syr^{utr} go arm aeth Hil ... DH 157. 49^{ev} c ff^{2}· g^{1}· k syr^{hr} Mcelleus Cyp^{ter} om | *και εξ ολης τ. ισχυ. σου*: ff^{2}· g^{1}· k *et ex* (k *de*) *totis viribus tuis*, a *et ex tota fortitudine tua*, b c d i l q vg Cyp Hil *et ex tota virtute tua*. Haec sine additam cum NBELΔ sah cop (item a, qui statim pergit *et propinquum tuum tamquam* etc) ... ς Ln add *αὕτη πρωτη* (KUII 33. al^{30} fere add *παντων*, x^{scr} add *και μεγαλη*) *εντολη* (*hoc est primum mandatum* b c l vg Cyp Hil item^{vid} ff^{2}· g$^{1.2}$·, *hoc est pri. praeceptum* d q; *hoc prim. mandatum* i; *haec prima est* k) cum ADXΓΠ unc^{6} al omn^{vid} (sed 28. 2^{pe} k Mcelleus om *εντολη*, 229. *παντων εντολων* pro *εντολη*) it (exc a) vg go syr^{utr} arm aeth Cyp Hil (:: ut proxime sequentia, ita haec quoque e Mt corrupta)

31. *δευτερα* (Δ *η δευτ.*, k *deinde secunda*) cum NBLΔ s^{scr} b i k cop Hil ... ς *και δευτ.*, Ln [*και*] *δευτ.* cum AXΠ unc^{9} al pler c q go syr^{utr} arm aeth Mcelleus Cyp^{ter} ... D 33. 2^{pe} x^{scr} al pauc ff^{2}· l vg sah cop$^{petr\,s}$·, item Γ f^{scr} *και δευτ. δε* | *αυτη* (N add *εστιν*) cum NBLΔ sah cop ... ς Ln *ομοια αὕτη* (ς *αὕτη* ut EFGHKMSUVΓΠ al pl; sed 124. al mu it vg

σου ὡσ σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 [132. 10] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύσ· καλῶσ, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείασ εἶπεσ ὅτι εἷσ ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλοσ πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ συνέσεωσ καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡσ ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.

---

go syr^{utr} arm aeth αὐτῇ, atque sic Ln, A^{*vid} al pauc αυτησ) c. AXΓΠ unc^{9} etc, item D 69. Mcelleus ομοια ταυτη | σεαυτον: HXΠ* al plus^{50} εαυτον | μειζων (ℵL b i Hil add δε) τουτων αλλη (b i Hil om; contra habent c ff^{2*} k l q vg) εντολη (U 13. om; D ante αλλη pon) ουκ εστιν (k l q vg *maius horum* [k *his*] *aliud mandat.* [q *praecept.*] *non est*; item b i Hil *maius autem horum mandatum non est*; c *maius his praeceptis alium non est*, d ff^{2*} *maius horum praeceptorum aliud non est*): a (vide ante) *hoc est magnum mandatum*

32. και pr: B sah cop syr^{sch} om | A om ὁ | ειπεσ cum ℵ*DEFHLXΥΑΠ^{2} al permu ... ς Ln Ti ειπασ cum ℵ^{c}ABGKMSUΓΠ* al pl Mcelleus [131]. Praeterea D a b c i q Hil (non item ff^{2*} g$^{1.2}$ ^{vid} k l vg) post καλωσ pon | εισ εστιν cum ΝABKLMSUVXΓΔΠ al plus^{100} l (g$^{1.2.vid}$) am fu ing em erl iac prag reg taur go syr^{sch} aeth ... ς (= Gb Sz) add θεοσ (DG al^{9} Mcelleus *o θεοσ*) c. DEFGH al sat mu a b c ff^{2*} i q vg^{ed} (item tol al) sax sah cop arm syr^{p} c.* Mcelleus Hil | αλλοσ (g^{2*} add *deus*): D a Mcelleus semel om

33. τησ prim: BUX al pauc om | καρδιασ (g^{2*} om εξ ολ. τ. καρδ. κ.): ℵL al pauc cop add σου | συνεσεωσ: D 2^{pe} a i q *δυναμεωσ*, item b Hil (vide post); 1. 33. 118. 209. 299. cop arm h. l. ισχυοσ rursusque infra συνεσεωσ pro ισχυοσ... c ff^{2*} (vide infra) om. Praeterea ς Ti post συνεσεωσ pergunt και εξ ολησ τησ ψυχησ, Ln [και εξ ολ. τ. ψυ.] cum ADXΓΠ unc^{9} (sed D^{Gr} add αυτου, al pauc d q σου) al pler b c ff^{2*} i l q (sed post ισχυοσ pon) vg sah syr^{utr} go aeth (sed ante και εξ ολησ τησ συνεσεωσ) Hil: omisimus cum ℵBLA 1. 118. 209. 299. a cop arm | και εξ ολ. τησ (ℵ* om; suppl ℵ^{c}) ισχυοσ (LX al −υωσ, item al pauc v. 30): vide ad συνεσεωσ qui transpon ... D 33. b Hil (vide post) om. Latini haec sic: a *ex toto corde et ex omni virtute et ex omnib. viribus*; b i Hil *ex toto corde et ex totis viribus et ex tota anima* (i add *sua*), c ff^{2*} *ex toto corde et ex tota anima et ex tota virtute*, q *ex toto corde et ex omni virtute et ex omnibus viribus et ex tota anima sua*, l vg *ex toto corde et ex toto intellectu et ex tota anima et ex tota fortitudine*; k corrupte *et non est praescriptum* pro *et non est praeter illum*, transilitque inde statim ad *tamquam te*, praetermissis mediis | τον πλησιον: ℵ*A add σου | εαυτον cum BXA*Π unc^{8} al pl a b c ff^{2*} (g$^{1.2.vid}$) l q vg etc ... NADLSΓΔ^{2} al plus^{10} i k σεαυτον | περισσοτερον cum ℵBLA 33. (sah^{vid}) ... ς Ln Ti πλειον cum ADXΓΠ unc^{9} al fere omn (it^{pler} vg *maius*, a *plus*, k *meliora*) | και των θυσιων cum ΝLMΔ 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al mu^{vid} ... Gb Sz Ln Ti om των cum ABDXΓΠ unc^{8} al pl

Mt 22, 46 Lc 20, 40 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 133. 2 καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35–37 Mt 22, 41–45 Lc 20, 41–44 35 134. 2 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυείδ ἐστιν;

Ps 110, 1 Act 2, 34 36 αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς

---

34. *ιδων* (ℵ² al *ειδων*): ℵ* al¹⁰ Chr⁷,⁷⁸⁴ *ειδωσ* | *αυτον* c. ABΣΓΠ unc⁸ (F hiat) al pler a (*et cum vidisset eum Iesus quia sensate respondit*) sah cop syr^{sch} go ... NDLΔ al¹⁵ Chr om (nec exprim it^{pler} vg syr^{P} arm aeth Hil) | *ει*: ℵ^{ca}Δ post *βασιλειασ* pon; ℵ* et^{cb} L om | *ουκετι* (61. c^{ser} *ουκ*, 13. 69. 124. 346. Δ post *ετολμα*, X^{ser} post *επερ. αυτ.*): D 483. Z^{ser} al⁵ tol al sah cop om (sed 483. add *ετι* post *αυτ. επερ.*) | *αυτον επερωτησαι* (et. ℵ^{c}; 13. 28. 69. 346. *-ωταν*): ℵ* X^{ser} c *επερ. αυτ.*

35. *ελεγεν* (a l vg *dicebat*): D b c q *ειπεν* (b q *dixit*, c *ait*) idque post *διδ. εν τ. ιερω* pon; item i k *dixit*, ff²· *ait* | *δαυ. εστ.* cum NBDLM²T^{d}UΔ 1. 33. 69. 2^{pe} al plus¹⁰ k (*quia Chr. fil. Dav. est*) cop (cf Barn¹² *επει ουν μελλουσιν λεγειν οτι* $\overline{χς}$ *υιοσ δαυ. εστιν*: ita ex ℵ; edd vero *-οτι ο* $\overline{χς}$ *υι. εστ. δαυ.*) ... ς Ln Ti *εστι δαυ.* cum AΣΓΠ unc⁷ al pl a c b ff²· i l q vg (a c *quia Chr. fil. est David*; b *Christum esse filium Dav.*, ff²· i l q vg *Christum filium esse Dav.*) syr^{utr} go | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1

36. *αυτοσ* cum NBLT^{d}Δ 13. 28. 59. 69. 2^{pe} a k cop ... ς add *γαρ*, Ln [*γαρ*] cum AΣΓΠ unc⁹ al pler b i l q (g¹·²·^{vid}) vg go syr^{utr} aeth Hil, D arm *και ουτοσ* (sed d *et ipse*), c ff²· sah *ipse autem*:: cf Lc | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1 | *ειπεν* (q *dixit*, it^{rell} vg *dicit*, d male om): X 282. b^{ser} d^{ser} al⁵ fere a b c ff²· i k l vg arm *λεγει*, idque X b^{ser} 8^{pe} a b i (non item c ff²· k l vg) arm post *αγιω* pon | *εν*: B om | *τω πνευμ. τω αγιω* cum NBDLUΔ (T^{d} *εν πνευμ. τω αγ.*) 33. 2^{pe} al vix mu arm ... Gb Sz *πνευματι αγιω* cum AΣΓΠ unc⁹ al pl | *ειπεν* sec cum NBLM²T^{d}UΣΓΔ 1. 13. 28. 33. 69. al mu^{vid} a b c d ff²· i l vg sah cop syr^{utr} arm aeth Hil ... Gb Sz Ti *λεγει* cum ADΘ^{vid}ΓΕGΗΚΜ*SVΠ al¹⁰⁰ fere k q go (:: *ειπεν* et. Mt Lc Act paucis discedentibus; sed apud illos praecedit *λεγει* et *λεγων*, apud solum Mc *ειπεν*, quod mutationis caussa fuisse videtur. Etiam in LXX editum habemus *ειπεν*, sed Iust^{bis} dial 83 ex LXX *λεγει* [quaest 101 *ειπεν*] affert, item Latinus vetus. Hinc non cautum videbatur *λεγει* pro *ειπεν* nostro loco reponere.) | *ο κυριοσ* cum NALT^{d}XΓΠ unc⁸ (hiat F) al fere omn ... Ln om *ὁ* cum BD c^{ser} (:: cf ll pp. LXX habent *ὁ*, sed deficit B ad hunc psalmum, praetereaque Barn¹² ex ℵ et Iust^{bis} dial 83 psalmi verba absque *ὁ* exscripserunt) | *καθου* cum NADLT^{d}XΓΠ unc⁹ al omn^{vid} ... Ti *καθισον* cum B (:: *καθισαι* frequentissimum in N. T. nec fluctuare solet, ut *καθισατε* Mt 26, 36 Mc 14, 32 Lc 24, 49; ll pp *καθου* non fluct) | *αν*: D om | *θω*: D* *θωσω*, D² *θησω* | D *ε χθουσ* (sic) | *υποποδιον* c. NALXΓΠ unc⁹ al fere omn it^{omn} (et. d) vg syr^{utr} go arm aeth ... Ti *υποκατω* cum BDΘ^{vid}T^{d} 28. sah cop (:: Mt *υποκατω*, Lc Act LXX *υποποδιον*)

σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.

38 [135.2] Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· 40 [136.3] οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

38-40 Lc 20, 46 a Mc 23, 6 a Lc 11, 43

Mt 23, 14

37. αυτος cum ℵBDLTᵈΔ 28. 106. 251. 2ᵖᵉ a i k q (ff²· *si ipse David*, c *si David*) sah cop Hil ... ς add ουν, Ln [ουν] cum AΧΓΠ uncᵉ (et Γ πως ουν δα.) al pler b (*si ergo David*) l vg (g¹·²· vid) syrˢᶜʰ syrᴾ c.* arm aeth (go *enim*) | λεγει: Mᶻᵘ 33. 2ᵖᵉ 48ᵉᵛ c mt copᵈˢ syrˢᶜʰ καλει (:: e Mt et Lc) | ποθεν: κ*M* 1. 13. 28. 33. 69. 2ᵖᵉ alᴵ⁰ fere b (*quomodo*) sah arm aeth πως (:: ut Mt et Lc) | αυτου εστ. υιος c. BLTᵈ (similiter Δ k εστ. αυτου υι., 7ᵖᵉ αυτ. υι. εστ., go *ei filius est*) ... ς Ln υιος αυτου εστι cum ΔAΧΓΠ uncᵉ al pler b sah cop syrᵘᵗʳ aeth ... D a c ff²· i l q (g¹·²· vid) vg arm Hil εστιν υι. αυτου | ο πολυς: ℵD 2ᵖᵉ om ὁ | ηκουεν (MΓ al pauc l vg [exc fu] ηκουσεν, al aliq b c g²· fu ηκουον, go *audiverunt*) αυτου ηδεως: D b ff²· i l vg (g¹·²· vid) ηδεως (D d* praem και) αυτ. ηκου.

38. και εν τη διδ. αυτου ελεγ. (e *et in doctrina docebat*, k *et in docendo dicebat*, 33. syrˢᶜʰ add αυτοις) cum ℵBLΔ 33. e k cop syrˢᶜʰ ... ς Ln και ελεγ. αυτοις (F al αυτους, 1. 28. 124. 299. om; go *ad eos*) εν τη διδαχ. αυτ. cum AΧΓΠ uncᵉ al pler l q vg sah syrᴾ go aeth ... Dᵍʳ 2ᵖᵉ a b d i o δε (d *et ille*) διδασκων (Dᵍʳ a add αμα)* ελεγεν αυτοις (c *ipse autem docebat illos dicens*, ff²· *ipse autem docebat eos, dicens illis*) | των θελοντων (d *et qui volunt*): Dᵍʳ και των τελωνων | ασπασμους: 11. 238. 346. alᴬ⁵ fere c syrˢᶜʰ arm persᴾ praem φιλουντων (c *qui ambulant in stolis et volunt salutari* :: e Lc |ε. τ. αγοραις: D 2ᵖᵉ add ποιεισθαι (d *scribis et qui volunt - ambulare et salutationes in foro facitis*)

39. πρωτοκαθεδριας: 28. 69. dˢᶜʳ (al?) -δριαις, item tum 28. (al?) πρωτοκλισιαις | πρωτοκλισιας ita ℵBDEGMΔΠ al pl ... AFHKLUXΓ al permu -κλησιας

40. οι κατεσθιοντες (Δ κατασθ.) cum ℵALXΓΔΠ uncᵉ al longe pler, item Ti οι κατεσθοντες cum B (cf ad Lc 7, 33 sq) ... D 1. 91. 299. οι κατισθιουσιν (it vg *qui devorant, qui comedunt*) :: e Lc (apud quem D οι κατεσθοντες) | τας et των: D 229. om | χηρων (KΓ al χειρ.): D 13. 28. 69. 124. 346. 2ᵖᵉ a b c ff²· g²· i q (non item e k l vg nec g¹· vid) syrʰʳ add και ορφανων | και: D it (exc e) vg (nec exprim syrˢᶜʰ) om | προφασει μακρα (KMΓ al mu μακρᾶ, similiter itᵐᵘ, LΔ al pauc μακραν) προσευχομενοι (13. om και προφ. μα. προσευχ.): b l vg *sub obtentu prolixae orationis*, a e ff²· q *occasione* (a e *occansion.*) *longa orantes*, i *oratione longa utentes*, d *sub obtentu orantes*, c *oratione prolixa orantes et haec in oratione faciunt*, k *ista faciunt in excusatione*

41–44 Lc 21, 1–4

41 *Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακιου ἐθεώρει πῶσ ὁ ὄχλοσ βάλλει χαλκὸν εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά,* 42 *καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντησ.* 43 *καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον·*

---

longa | *οιτοι*: 13. 28. 69. *οιτινεσ* | *λημψονται.* cum ℵABDLXΔ ... ς *λημψονται.* cum ΓΠ unc^{9} al omn^{vid} | Δ *περισσον* (*δ prolixius*)

41. *καθισασ* (D *καθεζομενοσ*, vide post): 1. 13. 28. 69. 91. 209. 299. 346. 2^{pe} syrP mg arm Or^{4,288} (*κατα μαρκον· και εστωσ ο ω̄σ κατεναντι του γαζοφ. εθεωρει, και πασ εβαλλε χαλκον* [ed. Ruae. -κοσ] *εισ το* etc) et^{290} (*κατα δε τον μαρκον εστωσ κατεναντι του γαζοφ. θεωρει τινα τροπον πασ ο λαοσ βαλλει* etc) *εστωσ.* Absque *ο ω̄σ* edidimus cum ℵBLΔ a k cop ... ς add *ο ω̄σ*, Ln [*ο ω̄σ*] cum AΓΠ unc^{9} al omn^{vid} (sed 11. om *ὁ*) b c ff^{2}· g^{2}· i l q vg syr^{utr} arm aeth Qr^{4,288}; item D *και κατεν. του γαζοφυλ. καθεζομενοσ ο ω̄σ* | *κατεναντι* cum ℵADXΓΠ unc^{8} al pler Or^{bis}... BU 33. al^{20} Dam$^{par\ 639}$ *απεναντι*, 13. 346. *κατεναντιον* | *γαζοφυλακιου* cum ℵABDKLUV*ΓΠ* al pl: EGMSV^{2}XΠ^{2} (F hiat) al mu *-λακειου.* Item bis *γαζοφυλακειον* EFGMV (item X v. 41, non 43) al mu | *εθεωρει*: ℵ* *θεωρει*, item Or^{4,290} (vide supra). Libere i: *Et cum sedisset Iesus contra gazoph. et multi divites iactabant multa*; similiter g^{1}· *et sedens Iesus contr. gazoph. et multi div. iactabant multa*, item mt addito *aspiciebat* post *gazoph.* Cf supra Or | *βαλλει* (a k *quomodo-mittit*): 13. 69. 124. *εβαλλε* (69* *εβαλε*). Cf Latinos: *quomodo turba mitteret* l vg, *quom. turbae mittebant* (*mitterent* d, *iactarent* q) ff^{2}· d q, *quantae turbae iactabant* b, *quanta turba mittebant.* D ab *εβαλλεν* (pro *βαλλει*) transiluisse videtur; certe enim om *βαλλει* usque *πλουσιοι* | *εβαλλον* (ℵ* *εξεβαλλ.*) cum (ℵ*)et ℵ^{c}ABDEGHKLSXΓΔΠ^{2} al pl it vg al Or^{4,288} Dam par^{639} ... FMUVΠ* al^{30} fere *εβαλον*

42. *και ελθουσα* (Δ *προσελθ.*) c. ℵABLXΓΔΠ unc^{9} al fere omn cop^{wi} et^{schw} syr^{sch} syrP (*και* c. ob.) arm aeth Dam$^{par\ 639}$: D 2^{pe} it vg sah cop$^{petr\ s}$· Or^{4,288} *ελθ. δε* | *χηρα*: ℵ *γυνη χηρα* | *πτωχη* cum ℵABLXΓΔΠ unc^{9} al omn fere g^{2}· (et$^{1.vid}$) l vg sah cop syr^{utr} aeth Qr Dam^{par} ... D 2^{pe} a b c ff^{2}· i k q arm om, hinc Gb^{0} | *εβαλεν*: ℵ 13. 69. 124. al pauc *εβαλλεν*

43. *ειπεν* cum ℵABDKLUΔΠ al^{40} fere a k sah cop syr^{utr} aeth Or^{4,289} Dam par^{639} ... ς (= Gb) Ti *λεγει* cum EFGHMSVXΓ 1. 69. b c (ff^{2}· g$^{1.2}$· ut vdtr) i l q vg arm^{vid} (Or^{4,291}) | *αυτη η πτωχη* (et. c ff^{2}· g^{2}· l vg; k om *πτωχη*, cf Cyp Amb): D 2^{pe} y^{scr} al pauc a b i q Or^{4,289} et^{291} *η πτωχ. αυτη* | *πλειον*: ℵ Dam$^{par\ ed}$ *πλεον* ... U 2. 33. 73. 245. 435. al pauc Dam$^{par\ 639\ cod}$ *πλειω* | *βεβληκεν* c. EFGHKM^{mg}SUVXΓΠ (ℵ* om) al longe pl ... Ln *εβαλεν* cum ℵ^{c}(ℵ* *εβαλλεν*)ABDLΔ 33. al^{15} fere Or^{bis} Dam^{par}:: at ita Lc lectione non fluct | *των βαλλοντ.* cum ℵABDLXΓΔΠ unc^{7} al plus^{50} Or^{bis} ... ς *τ. βαλοντων* cum FH al sat mu Dam^{par} ...

44 *πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.*

XIII.

1 [137.2] *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς* Mt 24, 1—8 Lc 21, 5—11 *τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.* 2 *καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ κατα-*

1. 13. 248. a b c ff^{2} g^{2} i q (contra *qui miserunt* k l vg) arm^{usc} (non item^{zoh}) om

44. *παντες γαρ* (et. Or^{4,289}): D 1. 33. al aliq sah add *ουτοι* :: e Lc | *περισσευοντος αυτοις* (et. Or Dam$^{par\ cod}$): UΓΔ al mu Dam$^{par\ ed}$ *περισσευματος αυτων* (Γ al pauc *αυτοις*). Similiter aliq in Lc. Cf Clem^{579} *ο μεν γαρ* (*πλουσιος* ex praegressis) *απο του περισσευματος, η δε εκ της υστερησεως συνεισηνεγκεν.* Item Const^{3,7,6} *οτι οι παντες εκ του περισσευματος αυτων εβαλον, αυτη δε εκ του υστερηματος ολον τον βιον ον ειχε* | *εβαλον*: F 251. 282. al pauc *εβαλλον* | *εβαλεν*: 251. 282. c^{secr} 256. al *εβαλλεν*

XIII. 1. *εις των* (ita et. Ln, sed falsus est de D) cum ℵBEGHKLMSUVΓΠ al pl ... Ti *εις εκ των* cum ADFXΔ 1. 13. 28. al^{20} fere (item it vg sah cop *unus ex* vel *de*) :: *εις εκ* passim fluctuat; passim ut Ioh 6, 8 neutiquam fluctuat; passim *εκ* ut Mc 13, 10. 14, 43 sine dubio aliena manu inlatum | D* *ποδαποι* et *ποδαπαι* | *οικοδομαι* (et. a i vg^{ed} am fu prag em ing al): D b c ff^{2} g^{2} k l q gat mt tol add *του ιερου* :: cf Mt

2. *και ο ις* (e syr^{sch} *Iesus autem*) *ειπ. αυτ.* cum ℵBL 33. 115. 237. 255. e sah cop syr^{sch} pers^{p} (sax κ. *ειπ. αυτ. ο ις*) ... ς *και ο ις αποκριθεισ ειπ. αυτ.* (arm *αυτ. ειπ.*) cum EFGHMSUVXΓ al pl q arm aeth; item Ln *και αποκριθεισ ο ις* (a b i om) *ειπ. αυτ.* cum AKΔΠ 1. 28. 69. al plus^{20} ff^{2} k g$^{2\cdot vid}$ l vg (item a b i; c vero *ad quem respondens Iesus ait*) syr^{p}; item D *και αποκριθ. ειπ. αυτοισ ο ις* | *αυτω* (l vg, item cf c): D al pauc a b e ff^{2} g^{2} i k q (vg^{cdd}? sed non am em ing prag tol al) *αυτοισ* (:: e Mt) ... 1. 118. (vide ante c arm) om | *βλεπεισ* (l vg): D$^{M^{mg}}$ al^{2} a b c e ff^{2} g^{2} i k q sax *βλεπετε* (:: e Mt), praetereaque 2^{pe} b c ff^{2} i k* sax praem *ου* (*nonne*, k* *non*) :: e Mt | *ταυτ. τασ μεγαλ.* (Γ u^{ser} l om) *οικοδ.* (13. 69. 124. 258. 346. a *τασ οικ. τασ μεγ.*): a *has structuras magnas*, g^{2} *has magnas aedificationes*; c ff^{2} i q *haec omnia* (b i *omn. haec*) *magna aedificia*, l *omnes has aedificationes*, vg *has omnes magnas aedific.*, k *omnia illa magna*, e *ista magna et aedificia vestra* | *ου μη*: DG 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al^{10} fere a b c e ff^{2} g^{2} i k l q arm praem *αμην* (1. 118. 299. om, c *amen amen*) *λεγω υμιν* (G 2^{pe} 13. 28. 69. 115. l *σοι*) *οτι* (G 1. 13. 69. 115. 2^{pe} al pauc a q om) :: e Mt | *αφεθη* sine *ωδε* cum AEFHKM*SVXΓΠ al pl ff^{2} i l vg ... Ln add *ωδε* (:: e Mt ubi

λυθῇ. 3 [138.2] καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· 4 εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 6 πολ-

---

non fluct, cf et. Lc) cum ℵBDGLM²UΔ al[60] fere a b g²· q syr[sch]etP c.* arm (sah cop aeth transp), item e k *in templo*, c *in isto templo* (ut et. Cyp[test 1, 15] *in evglio dominus dicit: Non relinquetur in templo lapis super lapidem qui non dissolvatur, et: Post triduum aliud excitabitur sine manibus.*) | επι λιθον cum ℵBGLMUXΓΑΠ 1. 13. 28. 33. 69. al[40] fere ... ς Ln Ti επι λιθω cum ADEFHKSV al pl (:: alterum ap Mt alterum ap Lc) | οσ ου μη καταλυθη cum ℵ[c]ABDXΓΑΠ unc[9] al pler: ℵ*L 106. 13. 69. al pauc οσ ου (13. 69. al? add μη) καταλυθησεται :: ut Mt et Lc. Praeterea D a b c e ff²· g²· i k n (non item l q vg) Cyp[test 1, 15] (vide ante) add *και δια τριων ημερων αλλος αναστησεται ανευ χειρων, et post triduum* (e *post triduo*) *alius* (k *aliumut* sic) *excitabitur sine manibus* e k (et Cyp), *et post* (i *in*) *triduum alius* (i *aliud*) *resurget sine manib.* a i n (n incipit ab *us resurg.*), *et in triduo aliut* (ff²· g²· *illud*) *resuscitetur sine manib.* b ff²· g²·, *et post tertium diem et aliut resuscitetur sine manib.* d, *et in triduo resuscitabo illud sine manibus* c :: cf 14, 58 et Ioh 2, 19

3. και καθημενου: L om και (al pauc habent καθ. δε vel καθ. ουν) | ιερου: K ὄρου sic | επηρωτα cum NBL 13. 28. 33. 69. 229. al pauc cop[wi] et petr[3] syrP mg ... ς Ln επηρωτων (AEFGH επερωτ., Δ επιρωτ.) cum ADXΓΑΠ unc[9] al pler it vg cop[sch]w sah syr[sch]etP txt arm aeth (sed c ff²· cop[sch]w al *interrogaverunt*) | κατ (B* καθ) ιδιαν: M κατ ιδια, 251. sah om | ο πετρ. cum ND 2P[e], item 115. 7P[e] (al[vid]) ο τε πε. ... ς Ln Ti om ὁ cum ABLXΓΑΠ unc[9] al pler | ιακω. και ιωαννη.: U 28. 69. 124. 346. 435. ωαννη. κ. ιακω. | ιωαννησ (ita ℵ* et ℵ[c]): ℵ[a]B ιωαννησ

4. ειπον cum NBDL 1. 13. 28. 33. 69. 346. (alP[e] vid) ... ς ειπε cum AXΓΑΠ unc[9] al pler | ταυ. εσται: Γ ταῦτά ἐστι | οταν: MΔ οτε (124. οτι) | μελλη cum ΔABFGHKLSUVΠ al pl ... Ti μελλει cum DEMXΓΔ 33. 69. 124. y[scr] al plus[20] | μελλ. ταυτ. (L τα. με.) συντελ. παντ. cum NBL (aeth) ... ς μελλ. παντ. (c πα. με.) ταυτ. συντελ. cum DEFSUVX al pl a c n (sed d *omnia haec consummabuntur*); item Ln μελλ. ταυτ. παντ. συντ. c. AGHKMΓΠ al[35] q (*coeperint haec omnia consummari*) cop syr[utr], similiter l (g¹·²·?) vg sah *haec omnia incipient consummari*; item b ff²· i *haec omnia consummabuntur* ... Δ 13. 229* 435. y[scr] 2P[e] k (*haec incipiunt perfici*) om παντα

5. ο δε ις cum NBL 33. sah cop syr[sch] arm pers[P] ... ς Ln ο δε ις αποκριθεισ cum AXΓΑΠ unc[9] al pler (sed 237. 238. om ις) ff²· (*respondens autem Iesus*) syrP, item DG 13. 28. 69. 91. 124. 209. 299[vid] 2P[e] b i l q vg και αποκριθεισ ο ις (sed G 1. al pauc inter αποκρ. et ο ις pon αυτοισ, vide post); c *respondens Iesus*, a k n *et respondens* | ηρξατ. λεγ. αυτοισ (c *ad illos*) cum NBLU 11. 13. 33. 209. al[5] ac plur b c ff²· i

λοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί. 9 ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. 139. 1 9–13 Lc 21, 12–19 Mt 10, 17–22

---

l q vg sah cop syr^{sch} aeth ... ς αυτ. ηρξ. λεγ. cum AEFHKM*SVXΓΠ al pl syr^{p}; item ηρξ. λεγειν sed αυτοισ inter αποκρι. et ο $\overline{\text{ις}}$ posito G 1. al pauc; item M^{2}Δ 69. 124. 157. 346. 3^{pe} ηρξ. αυτ. λεγειν ... D 237. 2^{pe} al^{6} a k n arm ειπεν αυτοισ (k *dixit illis*, a n *ait illis*) :; e Mt | πλανησει: DHΓ al^{10} fere -νησει

6. πολλοι cum NBL (i ap Blanch, non ap Alter) aeth pers^{p} ... ς Ln add γαρ cum ADXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg sah cop syr^{utr} arm :: at ita et Mt et Lc; Mc vero abiectis coniunctionibus scribere adamat, testibus plerisq saepe substituentibus quod aptum videbatur maxime ex ll pp, cf ad 3, 35. 4, 28. 9, 24. 10, 27. 28. 39. 11, 23. 12, 6. 24. 29. 31. 36. 37.) | επι (it vg in): G εν | ονομ. μου: k add *pseudiprofetae* | οτι (ita a i l vg): D 33. al pauc b c ff^{2}. g^{2}. k q gat om :: ut Mt | ειμι: 13. 28. 61. 69. 124. 346. al^{5} b c g^{2}. l gat sax sah cop arm add ο $\overline{\chi\text{ς}}$ :: ut Mt

7. ακουσητε cum NADLXΓΔΠ unc^{9} al fere omn (69. -σετε) ... B ακουητε (sic), 124. (ap Birch, non ap Alter) ακουετε: Ti ακουετε ex errore de B | μη: ℵ* et^{corr} (cb vdtr) 8^{pe} praem ορατε (ℵ^{a} vel^{ca} improbavit) :: e Mt | θροεισθε (ℵ^{cb}, certe idem qui ορατε restituit, -εισθαι): D 12. 57. 122. 255. θορυβεισθε (D -σθαι), sed d *ne timueritis* pariter ac b g^{2}. i l q vg, item c ff^{2}. k *nolite timere*; contra a n *nolite turbari* | δει cum ℵ*B sah cop ... ς Ln add γαρ cum ℵ^{c}ADLXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg syr^{utr} etc :: at ita et Lc et Mt lectione non fluct | αλλ cum NAB etc: D αλλα

8. επ cum NBKLΔ^{2}Π* 1. 69. al$^{4\,scr}$ ... ς Ln Ti επι cum ADXΓΠ^{2} unc^{9} al longe pl (Δ* αντι εθνον, item 2^{pe}?). Latini *super* a ff^{2}. g^{2}. i k ᵑ δ^{2}, *supra* l, *contra* b c d g^{1}. vg, *adversus* q | εσονται σεισμ. cum NBDL 28. 124. 299. sah cop ... ς Ln και εσοντ. σεισμ. cum AXΓΔΠ unc^{9} (sed M* 122* ab εσοντ. priore ad εσοντ. alterum transiluere) al pler it vg syr^{utr} arm aeth :: ut Mt lectione non fluct | εσονται λιμοι (ℵ* om κατ. τοπ. εσοντ. λιμοι, item antea a βασι pri ad βασι alterum transiluerat: utroque loco ℵ^{c} supplevit) cum ℵ^{c}BL 28. cop ... ς Ln και εσοντ. λιμ. cum AXΓΔΠ unc^{9} al pler q syr^{utr} sah aeth; (arm om και εσοντ.) ... D 2^{pe} a b c ff^{2}. g$^{1.2}$. i k l n vg και λιμοι (omisso εσοντ.) | λιμοι sine additamen cum ℵ(*etc)BDL a b c ff^{2}. g$^{1.2}$. i k l n vg cop aeth ar^{e} ... ς (sed Gb^{0}) add και ταραχαι cum AXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} q sah syr^{utr} (arm add και λοιμοι και ταραχ.) Or$^{int\,3,855}$ (*Marcus addit:* et turbelas)

9. αρχη (Gb' Sz) cum NBDKLS*UΔΠ* (item E^{*vid}) al^{40} fere a b ff^{2}. g^{1}. g^{2}. i k l n q vg (sed a n *initium dolorum omnia haec*, g^{2}. *omnia haec initium dolorum*. Similiter 13. 28. 69. 124. 299. 346. 2^{pe} ταυτα δε παντα αρχη [69. αρχαι] ωδινων :: cf Mt; c plane om αρχ. ωδ. τα.) sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς (= Sz) Ti αρχαι c. AEFGHMS^{2}VXΓΠ^{2} al pl (:: sic

Mt 24, 9 *Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.* 10 [140.6] *καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.* 11 [141.2] *καὶ ὅταν*
Lc 12, 11 a *ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ*

it vg apud Mt) | *βλεπ. δε υμ. εαυτους* (Δ *αυτους*, ℵ* om; similiter k *haec videte*, inter *initium parturitionis* et *haec* puncto posito): D 1. 28. 91. 124. 2pe a ff2· i n arm om :: ut Mt | *παραδωσ. υμ.* cum BL cop arm aeth ..., ς Ln *παραδ. γαρ υμ.* (:: ut Mt 10, 17 lectione non fluct; praeterea cf supra ad v. 6) cum ΝΑΧΓΔΠ unc9 al pler c ff2· sabat g1·2·vid l q vg sah syrutr ... 1. 28. 124. 299. *και παραδ. υμασ*... D 2pe a ff2· blanch i k n *ειτα* (2pe add *δε*) *υμασ αυτους παραδ.* (*deinde vos ipsos tradent*) | *και εισ συναγωγασ δαρ.*: minusc mu *και εν ταισ συναγωγαισ αυτων δαρ.*, item g2· syrsch *et in synagogis suis vapulabitis*. Eandem verborum coniunctionem testantur k n *in concilia* (k *conciliabula*) *et in synagogis vapulabitis* (k om *vap.*); nec contra sunt a c ff2· l q vg *in conciliis et in synagogis vapulabitis* (i vero *in conciliis et synagogis vap.*). Eandem confirmant syrP aeth. Nec magis post *συναγωγασ* interpungunt ΑΕΚLΜΠ al ut vdtr pl. Ita ediderunt ς Gb Sz; contra ς^{e} Wtst *συναγωγασ·* et Ln *συναγωγασ*, ediderunt cum Γ al i cop. | x *δαρησησθε* | *και επι ηγεμ.* (ΑΚΓΠ* al30 fere add *δε* :: ut Mt 10, 18) *και βασ. σταθησ.* (GU 1. 13. 33. al35 fere sah *αχθησεσθε* :: ut Mt 10, 18): x 435. yscr al pauc om | *ενεκεν* cum ΝΑDL etc: B *ενεκα*

10. *τα*: D* om | *πρωτ. δει* cum ΝBD 28. 299. 58ev a n l vg Augcons 2, 148, item (vide post) *πρω. δε δει* 108. 124. 157. 2pe al pauc c d ff2· g2· i (k *prius enim oport.*) sah arm ... ς Ti *δει πρωτ.* c. ΑLΧΓΔΠ unc9 al pler q copvid syrP. Verba *και εισ πα. τ. εθνη* 108. 124. 157. etc ad praecedentia trahunt, item interpretes qui *primum autem, prius enim*. Ex quibus c sah arm sic: *in testimonium illis et* (arm add *omnibus*) *gentibus. Primum autem* etc, d ff2· i *in test. illis et in omnes gentes. Primum autem* etc; g2· tol *illis et in omnes gentes* (*et in omn. gent.* g2· non vdtr omittere, sed non satis liquet). *Sed constantes estote* (tol *state*). *Primum autem* etc, k *illis et in omnes gentes. Sed confortamini. Prius enim* etc. Praeterea post *το ευαγγελιον* D ff2· g2· tol (item syrsch sed omissis antea *και εισ παντ. τ. εθν.*) add *εν πασιν τοισ εθνεσιν* (*in omnib. gentib.*) :: cf Mt 10, 18 et 24, 14

11. *και οταν* cum ΝBDL 33. a c g1·2·vid i k l n vg cop... ς *οταν δε* (:: ut Mt 10, 19 Lc 12, 11) cum ΑΧΓΔΠ unc9 al longe pler ff2· q sah syrutr arm aeth Or1,295 | *αγωσιν* cum ΝΑΒDGKLMUΧΔΠ al60 fere Or ... ς (= Gb Sz) *αγαγωσιν* cum ΕFΗSVΓ al permu (c d ff2· q *perduxerint*, i l vg *duxerint*, a n *adducent*, k *optulerunt*) | *προμεριμνατε* (et. Or): Mr 11. 33. 131. al plus40 *μεριμνατε* (:: cf Lc 12, 11 Mt 10, 19) | *τι* (13. 69. 124. 346. *πωσ η τι* :: ex ll pp) *λαλησητε* (U al30 fere *-σετε*) absque additam cum ΝBDL 1. 33. 69. 157. 209. 32ev c ff2· g1·2·vid i k l q vg sah cop aeth arc arp ... ς (sed Gb00) Ti add *μηδε μελετατε*, Ln [*μηδ. μελετ.*] c. ΑΧΓΔΠ unc9 al pler syrutr (item Or1,295 *μηδε προ-*

ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς
οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελ-
φὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται
τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμε- Mt 24, 9. 13.
νοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
σωθήσεται. 14 [143. 6] Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως 14–23
ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, [143. 2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου- Mt 24, 15–25
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ κατα- Lc 21, 20–24
Dan 9, 27
Lc 17, 30

μελετατε omissis τι λαλησ.), item 28. 38vid 299. 433. 2pe a n μηδ. μελετατε vel (ut 38. 2pe a *praemeditare*, n *praemeletare*) προμελετατε ante τι λαλησητε :: e Lc 12, 14 fluxit | αλλ: d αλλα | ο εαν cum nblxfan unc^{9} al pler Or ... Ln ο αν cum ad al pauc | τουτο (*id* ff^{2*} l q vg; *hoc* a i n): d αυτο (c *ipsum*, sed d *hoc*), 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 2pe k mt Or εκεινο (*illud* k, *illud* mt) | λαλειτε: 1. 90. r^{scr} al pauc λαλησετε (-σατε, -σητε) | εστε υμεις (*estis vos* g^{2*} i k l am fu ing prag, *eritis vos* d q): mu al^{20} fere a c ff^{2*} n vg^{ed} et^{mss} mu υμ. εστε :: ut Mt 10, 20

12. και παραδωσει cum nbdl a c k n sah cop ... ς παραδωσ. δε (:: ut Mt 10, 21) cum axfan unc^{9} al fere omn (v* o^{scr} nec δε nec και) ff^{2*} (g$^{1.2.}$ vid) i l q vg syr^{utr} aeth Or^{1,295} | επαναστησονται (et. Or): b -σεσθαι (item ba Mt 10, 21)

13. δια το: a* δ. τον | ουτοσ: x ουτωσ

14. το βδελ. της ερημω. (69. om τ. ερ.) absque additam cum nbdl 2pe a ff^{2*} g$^{1.2*}$ i n* q vg sah cop arm Aug$^{cons\,2,149}$ („*quod Mt ait*: Cum ergo videritis abomin. desol. quae dicta est a Dan. proph. stantem in loco sa., qui legit intelligat, *hoc Marcus ita dicit*: Cum autem videritis abomin. desol. stantem ubi non debet, qui legit intelligat") ... ς (= Gb) add το ρηθεν υπο (1. al^{10} fere δια) δανιηλ του προφητου, et Ln [το ρη. υπ. δα. τ. πρ.] cum axfan unc^{9} al fere omn c k (*ante profeta, ** *a prof.* sed sine δανιηλ) l n** syr^{utr} aeth :: e Mt ubi nemo om | εστηκοτα cum nbl, item Ln εστηκοσ cum d 28. ... ς εστοσ (:: ut Mt) cum aefghsvan* al pl, item ς^{e} Gb Sz εστωσ cum kmuxfπ^{2} al mu ... 1. 13. 28. 69. 91. 299. 346. στηκον | οπου (u* vdtr εν τοπ. αγ. scripturus fuisse) ου δει: aeth^{ed} et^{mss} praem (vel add?) *in loco sancto* (sed cod m om οπ. ου δει) :: e Mt | νοειτω (r νοητω): d a g^{2*} n add τι αναγειωσκει (n *quid dicit*, a *quidquid legit*) | εισ: u 2pe 131. al pauc επι

15. ο δε επι cum naegklmsuvxfan al fere omn syrp arm ... d 2pe a ff^{2*} (g$^{1.2*}$ vid) i k l n q vg και ο επι ... Ln ο επι (:: at ita Mt) cum bfh c sah cop (Or^{2,273} non adscriptis iis quae praecedunt) | ur al δοματοσ | καταβατω (xa al pauc -βητω, m d^{scr} 252. 435. καταβαινετω :: cf ad Mt) absque additam cum nbl (2pe, sed om μηδ. εισελθ. τι αρ.) c k sah cop syr^{sch} persp ... ς Ti add εισ την οικιαν, Ln [ε. τ. οικ.] c. adxfan unc^{9} al longe pler a ff^{2*} g^{1*} (et^{2*} vid) i l n q vg (a n *in domo*) syrp arm aeth (Or^{2,273} libere nil nisi ο επι του δωματ. μη καταβατω

l.c 17, 31 *βάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ*, 16 *καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ*. 17 [144.2] *οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις*. 18 [145.6] *προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος*. 19 [146.2] *ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ θεός, ἕως τοῦ*

εισ την οικιαν αυτου exscripsit) | *εισελθατω* cum ℵADLΔ 13. 28. 346. ... ς *εισελθετω* cum BΧΓΠ unc[9] al pler | *αραι τι* cum ℵADΧΓΔΠ[2] unc[8] al omn fere it vg etc ... Ti *τι αραι* cum BKLΠ* 72. 253.

16. *ο εισ τ. αγρον* sine *ων* cum ℵBDLΔ 1. 28. 209. 245. 299. c[scr] 2pe ff[2]· q (d ff[2]· q *qui in agro*) cop ... ς Ti add *ων* cum AΧΓΠ unc[9] al pler a c g[2]· i k l n vg (*qui in agro erit* c i l vg, *qui in agro fuerit* a n, *qui in agro est* k, *qui in agro sunt* g[1]·) syr[utr] arm aeth (:: *ο εν τω αγρω* ap Mt et *ο επι του δωματοσ* v. 15 minus poscere sibi videbantur *ων* quam *ο εισ τον αγρον*) | *επιστρεψατω* (D* -ψετω): Or[3,207] alludens *του ιν διδασκοντοσ και λεγοντοσ· μη στραφητω* (ed -φετω) *εισ τα οπισω αραι το ιματ. αυτου* | *εισ* (M *επι*) *τα οπισω* (haec om a i) : ND 11. al paucvid om *εισ τα* (Latini nil nisi *retro*, sed nec aliter Lc 17, 31) :: possunt ex Lc 17, 31 inlata esse, ubi ℵ* tantum om; sed Mt *οπισω* sine *εισ τα* habet nec fluct

17. *δε*: Dscr om | A al[3]scr *εγ γαστρι* | *θηλαζουσαισ*: L *ενθηλαζουσαισ*, D 28. *θηλαζομεναισ*. Latini: *nutrientibus* c ff[2]· (g[1·2·]vid) q vg, *lactantibus* a l n, *quae lactant* k

18. *προσευχ. δε*: D a i n *και προσευχ.*, c ff[2]· *orate ergo* | *ινα μη γενηται χειμωνοσ* cum ℵ*etca B arm, item D *ινα μη χειμω. γενωνται*, c d *ut non hieme fiant*, ff[2]· l vg Aug[cons] *ut hieme non fiant*, i *ne hieme fiant*; item L 50. 69. 262. a n* q *ιν. μη χειμ. ταυτα γινεται* (50. 69. *γενηται*, 262. *γενητ.* ante *ταυτ.*), *ne* (q *ut non*) *hieme haec fiant*, 13. 28. 299. 2pe *ιν. μ. γενητ. ταυτα χειμ.*, g[1]· mt *ut hieme non fiant haec*: itaque absque *η φυγ. υμ.* (Gb[00]) cum ℵ*etca BDL al[7] itpler vg arm Aug[cons2,151] (*quod vero ait Mt*: Orate autem ut non fiat fuga vestra hieme vel sabbato, *hinc Mc partem dixit, partem tacuit*; orate vero, *inquit*, ut hieme non fiant)... ς *ιν. μη γεν. η φυγη υμων χειμ.* cum ℵcbAΧΓΔΠ unc[9] al pler k gat g[2]· (*ut hieme non fiat fuga vestra*) sah cop (*χειμ.* ante *η φυ. υμ.*) syr[utr] go aeth (:: e Mt ubi non fluct). Praeterea in fine add L al[20] fere g[2]· k n** (*ne hiem. aut sabb. haec fi.*) gat pers[p] *η* (minusc mu *μηδε*) *σαββατου* (vel *-των, -τω, εν σαββ.*)

19. *εσοντ. γαρ αι* (Δ om) *ημερ. εκειν.* (Δ om): Γ *εσται γαρ εν ταισ ημεραισ εκειναισ*, item a b d k n q *erunt enim in* (d q om) *diebus illis* | *θλιψισ* (ΔΔ al -ψεισ) *οια* etc cum ℵABLΧΓΔΠ unc[9] al pler cop syr[utr] aeth go ... D 299. 2pe y[scr] it vg arm *θλιψεισ οιαι ουκ εγενοντο* (y[scr] *ου γεγοναν*, 2pe *ου γεγονασι ποτε*, a n *non fuerunt numquam*) *τοιαυται* (c *tribulationes et pressurae quales non fuerunt*, i l am gat mt tol *tribulationis tales quales* etc) | *ην* (cum NBC*L 28; ς Ti *ησ* cum AC[2]ΧΓΔΠ

νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. 20 [147.6] *καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας.* 21 [148.2] *καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν* Lc 17, 23
εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 [149.6] *ἐγερθήσονται δὲ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα*

---

unc[9] al fere omn) *εκτ. ο θεος* (b l q vg): D 27. 2[pe] a c ff[2·] i k n arm om (arm om et. *κτισεως*, item 28. 299.) | *και ου μη*: D *ουδε μη*, FG 1. 13. 69. 157. 253. 346. 2[pe] *ουδ* (157. *ουδε*) *ου μη* :: cf Mt | *γενηται*: D 2[pe] it (exc k *et non erit numquam*) vg *γενωνται*

20. *εκολοβω. κυριος* (c ff[2·] k Promiss *deus*, sed ff[2·] *sabat dominus* idque post *dies*) cum ℵBL b c ff[2·] g[1·] g[2·] i k l vg aeth ... ς Ln *κυριος εκολοβω.* cum ACDXΓΔΠ unc[9] al pler (13. 28. 69. 299. al sah Op ο *θεος εκολ.*) a q (i ap Blanch ex errore ut vdtr) sah cop syr[utr] go arm Op | *τας ημερας* (et. a b ff[2·] i k l q vg go syr[P]): EFGMΔ 1. 13. 69. al[25] fere c g[1·2·] mt tol sah cop syr[sch] arm aeth Op Promiss add *εκεινας* (:: cf Mt), item D a b ff[2·] i q arm add *δια τους εκλεκτους αυτου* | *αλλα δια*: 1. 13. 28. 69. al[5] *δια δε* :: e Mt | *εκολοβωσεν* sec: b g[2·] *breviabuntur* :: ut Mt

21. *και*: U 1. al plus[10] sah syr[sch] om :: ut Mt | *εαν* cum ℵABC etc: DL *αν* | *υμιν ειπη* (ℵABC etc): sah *ειπ. υμιν* | *ιδε* pr cum ℵBL ... ς Ln *ιδου* (:: ut Mt) cum ACDXΓΔΠ unc[9] al omn[vid]. Item *ιδε* sec cum ℵBDL 28. 2[pe] ... ς *ιδου* cum AW[b]XΓΔΠ unc[9] al longe pler; c 63. cop om | ο $\overline{\chi\varsigma}$ sine η vel *και* (Gb′) cum ΘLU 40. 69. 127. 131. 157. 2[pe] al[50] fere k l (g[1·vid]) vg (et. am em ing tol al) Cyr[hr 229] (libere: *εαν ειπωσιν· ιδου ωδε ο* $\overline{\chi\varsigma}$, *ιδου εκει, μη πιστευησθ*) Vict[mosq 2,58] (ex cod d) Promiss (*cum vobis dixerint: Ecce hic est Chr., ecce illic, nolite credere*) ... ς Ln add η cum ADXΓΔΠ unc[8] al sat mu a b c ff[2·] g[2·] i q syr[P] arm go aeth, item c 63. cop omisso *ιδε* sq; item B prag (al?) sah syr[P] add *και* (:: cf Mt) | *πιστευετε* (Gb Sz prob Schu) cum ℵABCDEFHLVΔ al plus[40] (a c d ff[2·] k q *nolite credere*, g[2·] *ne credetis* sic) ... ς (= Gb Sz) *πιστευσητε* (:: ut Mt) cum ΓΘΚΜSUW[b]XΠ al pl (b i l vg *ne credideritis*)

22. *εγερθ. δε* cum ℵC ... ς Ln Ti *εγερθ. γαρ* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ABDL ac testib rell | *ψευδοχριστ. και* cum ℵABCL unc rell al fere omnib it[pler] vg sah cop syr[utr] etc ... Ti (Schu prob vdtr) om cum D 124. i k (:: cum facile a *ψευδο-* pri ad *ψευδοχρ.* alt aberrari potuerit pariterque in Mt Δ al pauc h *ψευδοχρ. και* omittant, non cautum videtur a Mc omissum dicere) | *ποιησουσιν* (Schu prob vdtr) cum D 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 2[pe] a (a d *facient*) Vict[mosq 2,58] ... ς Ln *δωσουσι* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵABCL unc rell al pler it[pler] vg syr[utr] cop etc. Cf et. Or[2,143] *και ποιησει σημεια και τερατ. ο ελευσομενος, ωστε αποπλανασθαι, ει δυν., και τους εκλ.*, item [2,765] *οτι* (praecedit ο *ανθρωπ. της αμαρτιας*) *εν τη του διαβ. εξουσια ποιει πασαν δυναμιν και σημεια και τερατα, εν οις καταπλησσεται και αποπλανησει, ει δυν., και τους εκλ.* Certe *αποπλαναν*, quod utroq loco

24-27 Mt 24, 29-31 Lc 21, 25-28

καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. 23 ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. 24 [150.2] Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. 26 [151.2] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλε-

---

Or scripsit, Marci est. | *προσ*: Γ *εισ* | *τους εκλ.* cum ℵBD^{gr} ... ς Ln *και τους εκλ.* (:: e Mt ubi non fluct) cum ACLW^{b}ΧΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg syr^{utr} sah cop arm go aeth (Or vide ante)

23. *υμεισ δε βλεπετε* (k q *vos autem videte*, Cyp *vos autem cavete*; b d g$^{1.2}$ l vg *vos ergo videte*): a ff^{2} nil nisi *videte*, c (:: ut Mt) plane om | *προειρηκα* (Schu prob vdtr) cum BL 28. a cop aeth ... ς praem *ιδου*, Ln [*ιδου*] cum ℵACDW^{b}ΧΓΔΠ unc^{9} al omn fere it (exc a) vg syr^{utr} arm go Cyp :: e Mt | *παντα* cum ℵBCDEFGHLSVW^{b}ΧΓΔ al pl ... ΑΚΜΥΠ al^{40} fere *απαντα*

24. *αλλα* cum ℵBCDΔ al ... ς *αλλ* cum ALW^{b}ΧΓΠ unc^{9} al pler | *εν*: Χ om | *εκεινην*: 11. 69. 346. al^{5} ac plur *των ημερων εκεινων* :: e Mt | ΛΓ *φεγοσ*

25. *εσονται. εκ τ. ουρ.* cum ℵABCΥΠ* al^{30} fere a (item i Promiss *stellae de caelo erunt cadentes* [Promiss *decidentes*], e *stellae de caelo cadent*, g$^{1.2}$ *stell. cadent de caelo*) item sah cop syr^{sch} aeth ... D c ff^{2} q *οι εκ* (d *quae sunt de*, c ff^{2} q *quae sunt in*) *του ουρα. εσονται*... ς *του* (sed 69. 299. 346. al mu *εκ του*) *ουρανου εσονται* cum LW^{b}ΓΔΠ^{2} unc^{9} al pl l vg (hi *stellae caeli erunt*) go syr^{P} ^{txt}. In k est: *et stellae cadentis* (sic) omissis *εσονται. εκ τ. ουρ.* | *πιπτοντεσ* cum ℵBCDLΠ* al mu a c d ff^{2} i k (hi^{6} *cadentes*; e g$^{1.2}$ *cadent*) ... ς *εκπιπτοντ.* cum AW^{b}ΓΔΠ^{2} unc^{9} al longe pl l q vg Promiss (hi^{4} *decidentes*) | *αι εν τ. ουραν.* (vg e g^{2} vid *quae in caelis sunt*, l am ing reg *quae sunt in caelis*, k *in caelis*, q *caelestes*): DK 115. a c ff^{2} g^{1} i Promiss cop arm^{edd} aeth *των ουρανων* (*caelorum*) :: ut Mt et Lc

26. *εν νεφελαισ* (1. 13. 28. 69. k *-φελη*): D *επι των νεφελων*, a d ff^{2} i q *cum nubibus* (contra c l vg *in nubib.*) ... Χ e g^{1} om | *δυν. πολλ. και δοξ.* cum ℵBCDLW^{b}ΧΓ al pl a c e ff^{2} (g$^{1.2}$ vid) i k l q vg cop (sah om *πολλ.*) syr^{sch} go ... Ln (ex errore) *δυν. και δοξ. πολλ.* cum AΜΔΠ al^{60} fere syr^{P} arm aeth :: e Mt

27. *αποστελει* (VX *-στειλει*): LΔ al pauc *αποστελλει* (item H *-στελλεῖ*), item *mittit* l prag (et. go praegresso *tunc videt*) | *τους αγγελους* sine *αυτου* (Gb' Schu prob vdtr) cum BDL a e ff^{2} i k q cop^{petr} ^{3}... ς add *αυτου*, Ln [*αυτου*] cum ℵACW^{b}ΧΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} c g^{2} (et ^{1} vid) l vg sah cop^{wi} et ^{schw} syr^{utr} arm go aeth Or$^{int\,2,670}$ („apud Marcum") :: e Mt ubi non fluct | *επισυναξει*: FLM al^{10} fere g^{2} arm^{edd} aeth *επισυναξουσιν* :: e Mt | *τους εκλεκτ.* sine *αυτου* cum DL 1. 28. 91. 299. 2^{pe}

κτὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.
28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ἤδη 28—31
ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι Mt 24, 32—35
ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· 29 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινό- Lc 21, 29—33
μενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται.
31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρ-

---

a e ff^{2} i k Or$^{int\,3,870}$... ς Ln add *αυτου* (:: rursus e Mt ubi lectio non fluct) cum ℵABCXΓΔΠ unc^{9} al pler c g^{2} (et^{1} vid) l q vg sah cop syr^{utr} arm go aeth | *απ* (v *επ*) *ακρου* (*ab ultimo* c ff^{2} q, *a summo* g^{2} i k l vg Or^{int}, d *a summum*): D^{gr} al pauc a (*ab angelis terrae*) aeth *απ ακρων* :: cf Mt | *γης*: U 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al^{10} *της γης* | *ακρου* sec: 1. al pauc aeth *ακρων* | *ουρανου* (*caeli* a l q vg Or^{int}): U 13. 28. 69. 2^{pe} al^{10} fere *του ουρ.*, 1. c d ff^{2} i k *ουρανων* (*caelorum*) :: cf Mt

28. *μαθετε*: V 59. z^{ser} *μαθε* | *αυτης ηδη* o (Δ om) *κλαδ.* cum EFGHKV w^{b}XΓΔ 1. al pl (item M *ηδη αυτης ο κλα.*, S al pauc *αυτης ο κλα. ηδη*, U al *αυτης ο κλαδ.* omisso *ηδη*) ... Ln *ηδη ο κλαδ. αυτης* cum ℵABCD ΛΠ al^{20} fere it vg (cop arm) :: at ita Mt lectione non fluct | *εκφύη* (ut et. ς^{e} Wtst Gb Sz): ita FSU^{r} al mu, a *folia procreaverit*, k *germinaverit folia*, cop *producit folia*, item syr^{p} aeth (go *germinant folia*) ... ς Ln *εκφυῆ*: ita EGKMVw^{b}Π al pm, d i l q (g$^{1.2.}$?) vg *nata fuerint*, ff^{2} *nascuntur*, c *prodeunt*, item sah syr^{sch}. Cf et. ad Mt | *εκφυ.* (U 1. 108. 127. al pauc a arm post *τα φυλλ.*) *τα φυλλα*: D 28. 91. 124. 2^{pe} al pauc q arm add *εν αυτη* (*in ea* q, *in illa* d) | *γινωσκετε* ut ℵB*CEFGHK MSUVw^{b}XΓΠ al pl a (*scitote*, item post) c ff^{2} (g$^{1.2.}$vid) i k l q vg (hi omnes *cognoscitis* [k *foliagnoscitis*]; d prag *cognoscetis*) item sah cop^{wi} et sch^{w} syr^{utr} arm go ... Ti (Schu prob) *γινωσκεται* ut AB^{2}D^{gr}LΔ (sed iidem praeter B^{2} *γινωσκεται* et. v. sq) al mu aeth (*cognoscitur*) cop petr$^{3.}$ (*cognoscunt*) :: cf ll pp | *οτι*: D^{gr} add *ηδη* :: cf Lc | c *εγγυ* | *το θερος* (K *τελος*) *εστιν* (al^{10} fere om *εστ.*): Γ 282. *εστ. το θερ.*

29. *ουτως* cum unc omnib praeter^{2} al pl ... ς *ουτω* cum MS al mu | *ιδητ.* (CD al *ειδ.*) *ταυτ.* (D 36^{ev} i arm *παντα ταυτ.*, c ff^{2} q aeth Promiss *ταυτ. παντ.*) *γιν.* c. ℵABC(D)LUΠ* al^{20} fere (c ff^{2}) g$^{1.2.}$vid (i) k l (q) vg sah cop syr^{utr} go (arm aeth) ... ς Ti *ταυτ. ιδητ. γινομ.* cum w^{b}XΓΔ^{2} unc^{8} al pl a (sed om *γιν.*) | *γινωσκετε* (vide ante): it^{omn} vg *scitote* | *εστ. επι θυραισ*: k Promiss add *finis*, l *regnum dei* (:: ut Lc)

30. *αμην*: L add *δε* | *μεχρισ ου* (B *οτου*) cum ABCLW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler (Vict$^{mosq\,2,59}$ *το δε· μεχρισ ου ταυτ. πα. γεν. φησιν αντι του· εωσ ου συμβη ιουδαιοισ* etc) ... ℵ *μεχρι*, D al pauc *εωσ ου*, 1. 13. 28. 69. 124. 209. 299. 346. al pauc *εωσ αν*, 2^{pe} *εωσ*: cf ll pp | *ταυτ. παντ.* (Schu prob) cum ℵBCLΔ 13. 69. 346. al^{20} ac plur d sah cop syr^{utr} (28. i *παντ. γεν. ταυτ.*) ... ς Ln *παντ. ταυτ.* (:: ut Mt) cum ADΔ^{gr}w^{b}XΓΠ unc^{9} al pl ff^{2} k** l q vg arm ... a c g^{1} k* om *ταυτα* :: ut Lc

31. *παρελευσονται* pr c. ℵBDKUΓΠ 1. al permu, item c ff^{2} g$^{1.2.}$ i l q vg

Mt 24, 36 ελεύσονται. 32 [152. 6] Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
Mt 25, 13 33 [153. 6] βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν.
(Mt 25, 14 ss Lc 19, 12 ss) 34 [154. 2] ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ

arm ... Gb Sz παρελευσεται (:: cf Mt) cum AC^{vid}EFGHLMSVW^{b}XΔ al plus^{60} a k | ου μη cum ℵACL unc^{14} al omn^{vid}: BD* om μη παρελευσοντ. sec (Schu prob vdtr) cum ℵBL y^{scr} z^{scr} semel 3pe 18^{ev} 36^{ev} 49^{ev} 150^{ev} ... ς Ln παρελθωσιν (:: ut Mt lectione non fluct) cum ACDW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler

32. εκεινης η cum ABCEGHKLMS^{2}UVW^{b}XΓΔΠ al^{100} fere c ff$^{2\cdot}$ (g$^{2\cdot}$?) l vg syrP (Ath utrum Mt potius an Mc spectet non satis liquet. Etiam in Mt enim illum verba ουδε ο υιος invenisse non dubium vdtr; alioquin eum eius rei in disputationibus contr. Arian. mentionem facturum fuisse puto. Cf [1,457] et [469] item [551] et [697]. De Bas^{ep} [236] vide ad Mt. Ad Mt etiam Cyr^{anthrop} [381] spectare vdtr: λεγοντος του $\overline{\chi\upsilon}$ περι της ημερ. εκειν. η της ωρας ουδεις οιδεν ουδε οι αγγ. των ουρ. ουδε ο υιος ει μη ο πατηρ μονον, quae verba uberius tractat. Pariter ad Mt adhibendus vdtr locus Caesarii$^{dial\ 1,\ 12\ sqq}$ — — ουτε οι αγγ. των ουρ. ουτε ο υιος, ει μη ο πατηρ μονος.) ... ς (= Gb Sz) εκειν. και cum ℵDFS* 1. 13. 28. 69. 124. al mu^{vid} a g$^{1\cdot}$ i k q sah cop syr^{sch} arm aeth (Ir$^{int\ 158}$ ad Mt potius spectat ad quem vide verba eius) :: και in Mt non fluct | της ωρας cum ℵBCDKLMUΔΠ al mu ... AEFGHSVW^{b}X al^{80} fere om της, hinc Gb^{00}. Ceterum titulus huius capitis 43. ubique, ut in AKLMΔΠ, scribi solet περι της ημερας και ωρας (absque της). | οι αγγελοι cum ℵDK*LUW^{b} 11. 28. 115. 262. 299. 2pe al^{30} item a c f ff$^{2\cdot}$ g^{1} i k l q vg cop syr^{sch} arm aeth ... ς Ln οι αγγελ. οι cum ACEFGHK^{2}MSVXΓΔΠ al pl sah syrP ... Ti αγγελος cum B (Aug$^{ps\ 6}$ libere: — — *nemo scit neque angelus neque virtus neque filius nisi solus pater*) | εν (D 2pe 131. al^{30} fere add τω) ουρανω (c f l i q vg *in caelo*, k *de caelis*, ff$^{2\cdot}$ *de caelo*) cop syrP arm: U 28. al^{10} fere a g$^{1\cdot}$ syr^{sch} aeth των ουρανων :: ut Mt | ουδε (L ουτε) ο υιος (cf de his ad Mt; Bas$^{ep\ 236}$ η δε του μαρκου [λεξις] etc Ps-Ath$^{dispu\ 170}$ Amb$^{fid\ 5,\ 8}$): x prag om | ο πατηρ (et. f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vid i q vg cop syr^{utr} etc): Δ μονος ο πατ., c *solus pater*; item 13. 61. 124. 238. 262. 326. 2pe a k tol sax sah arm^{codd} aeth (Ir$^{int\ 158}$ vide ad Mt) ο πατηρ μονος :: e Mt

33. βλεπετε (a f l vg): addunt D ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i q οιν, 13. 28. 69. 299. 346. 2pe aeth δε και, k *et*, c *itaque et* | αγρυπνειτε cum BD 122. a c k tol* ... ς add και προσευχεσθε (:: cf 14, 38 et ll pp ubi nemo om) c. ℵACL W^{b}XΓΔΠ unc^{9} al fere omn (sed al mu om και) f ff$^{2\cdot}$ (g$^{1\cdot 2\cdot vid}$) i l q vg sah cop syr^{utr} arm aeth | ο καιρος: Δ om ὁ | εστιν (k *veniet*): DΓ a (*nescitis quando tempus*) (c sic: *nescitis tempus*) om

34. ωσ: 1. 13. 28. 69. 124. al^{10} ωσπερ, atque iidem pler item c mt syr^{sch} add γαρ :: cf Mt 25, 14 | αποδημος: DX 1. 28. 209. 245. 299. 2pe c^{scr} αποδημων :: ut Mt 25, 14 | οικιαν αυτου et δουλ. αυτου: B οικ. εαυτου et δουλ. εαυτου | εκαστω cum ℵBC*DL 238. 248. 2pe 8pe a c e ff$^{2\cdot}$

θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 [155.2] *γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε* Mt 24. 42 (Lc 21, 34 ss) *γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ·* 36 *μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας.* 37 *ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.*

XIV.

1 [156.1] *Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας,* [157.6] Mt 26. 3–5 Lc 11, 47 ss *καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν·* 2 *ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.*

(a *et dedit servis suis potestatem unicuique opus suum*, c e ff^{2}· *et* [e om] *dans servis suis potestatem unicuique opus suum* [c *operis sui faciundi*]. Paullo liberius g^{2}· l vg *et dedit servis suis potestatem cuiusque operis*, k *et dedit discipulis suis potestatem uniuscuiusque opus suum*, d f q *et* [f om] *data servis suis potestate cuiusque operis*) cop aeth... ς και εκαστω cum AC^{2}W^{b}ΧΓΔ^{gr}Π unc^{9} al pler i (*et det servis suis potestatem et unicuique opera sua*; δ - - *potestatem cuiusque operis sui*) sah syr^{utr} arm | D* *θυρουρω* | *γρηγορη* (HU al pauc -ρει): Γ *αγρυπνη*

35. *η οψε* c. NBCLΔ k (*verum* [utrum?] *vespera*) sah cop syr^{p} ^{mg} aeth... ς Ln om *η* cum ADW^{b}ΧΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{sch} et p ^{txt} arm Or ^{3,339} et $^{int\,3,877}$ | *μεσονυκτιον* (B* *μεσαν.*, B^{3} *μεσον.*) cum NBCLΔ ... ς Ln *μεσονυκτιου* cum ADW^{b}ΧΓΠ unc^{9} al pler; item 238. c^{scr} Or ^{3,339} (sed libere) *μεσονυκτιω* | *αλεκτοροφωνιασ*: D -νιου, Δ -νια

36. *ελθων* (et. Or^{3,339}): D^{gr}Γ al pauc *εξελθων* | *εξαιφνης* (ut ABEFGMSU W^{b}Π): NCDKLΓΔ al *εξεφνης* | *ευρη*: Or^{3,339} *ευρησῃ*, 300. c^{scr} 238. *ευρησει*

37. *ὃ* (Gb″) cum NBCKLXΔΠ* al^{20} c f k l vg sah cop syr^{sch} ... ς Ti *ἃ* cum AW^{b}ΓΠ^{2} unc^{8} al longe pl q syr^{p} Bas^{2,208}. Pro *ο δε υμιν λεγω πασιν* (K om *λεγ. πασ.*) *λεγω* D 2^{pe} a sic: *εγω δε* (2^{pe} om) *λεγω υμειν* (2^{pe} *υμ. λε.*), ff^{2}· i *ecce autem vobis dico* (aeth *et ecce dico vobis, omnibus vobis*), k (omisso *γρηγορ.*) *quod autem uni dixi, omnibus vobis dico* (quocum cf Opt *quod uni ex vobis dico omnibus dico*) | K al pauc *γρηγορητε*

XIV. 1. *το πασχ. και τα αζυμ.* (k *pascha azumorum*, item syr^{sch} pers^{p}; gat *pascha et azaemorum*): D a (ff^{2}· blanch *pascha post biduum*, sed ff^{2}· sabat *pascha et azyma biduum*) om *και τα αζυμ.* (nec exprim sax) | *και οι γραμμ.*: Δ 300. om *οι* | *πωσ*: MX *οπωσ* | *εν* (Δ 1. 13. 28. 69. al^{15} fere om; nec exprim it vg, habent enim *dolo* [k *insidiis*] *tenerent* vel *tenerent dolo*) *δολω* (U *λογω*): D^{gr} a i („cdd^{lat}" ap Wtst) om | *κρατησαντεσ*: 28. *κρατησωσι και*, item it vg; D*Δ *κρατησαντεσ και*

2. *γαρ* cum NBC*DL a c f ff^{2}· i k l q am em erl fu iac ing mt prag reg san cop syr^{p} ^{mg} ... ς *δε* (:: ut Mt lectione non fluct) cum AC^{2}W^{b}ΧΓΔΠ unc^{9}

3—9 Mt 26, 6—13 Jo 12, 1—8 Lc 7, 36 sq

3 [158. 1] *Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο*

---

al omn^{vid} vg^{ed} tol (et.^{vid} gat mm) sah syr^{P} ^{txt} arm aeth (syr^{sch} pers^{P} *ac dicebant*) | *μη εν τ. εορτ. μηποτε* (f l vg *non in die festo, ne forte*): D *μηποτε εν τη εορτη*, item a (*ne in dies festos tumultus sit populi*) d ff^{2}· i q (hi^{4} *ne in die festo tumultus operetur* [d *fieret*, ff^{2}· *oriretur*] *populi* [i *in populo*]). Paullo liberius c k *ne cum venerit turba in* (k *ad*) *diem festum tumultus oriatur in populum* (k *fiat tum. populi*) | *εσται θορυβ.* cum ℵBCDG^{rL} 2^{pe} k (vide ante) sah^{vid} syr^{sch} ... ς Ln *θορυβ. εσται* cum AW^{b}XΓΠ unc^{6} al pler cop syr^{P}, item M 28. al^{10} fere arm *θορυβ. γενηται*. Vide ante Latt ... Δ *θορυβου οντος* (*δ ne forte tumult. fieret in pop.*)

3. *αυτου* (a g$^{1·vid}$ k l vg etc): D c f ff$^{2·}$ g$^{2·}$ i q mt sax sah cop^{dz} *του ιω* | *τη*: ℵ* 11. 106. 229. 238. d^{scr} 2^{pe} al^{12} fere om :: ut Mt | *ηλθεν*: 13. 69. 124. 346. *προσηλθεν αυτω* :: ut Mt | *ναρδου πιστικ. πολυτελους*: D^{gr} om | *πιστικης*: d f g$^{1·2·}$ i gat tol *pistici*, k *piscicae* [confusis *t* et *c*], c ff$^{2·}$ l q vg *spicati*, a *optimi* | *πολυτελους*: AGM^{mg} 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al^{20} fere *πολυτιμου* (:: cf Mt et Ioh) | *συντριψασα* cum NBL cop ... ς Ln *και συντριψασα* (D 2^{pe} *θραυσασα*, d *fracto*) cum ACDW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg syr^{utr} etc | *τον αλαβ.* cum ℵ*ADEFHKSUVW^{b}XΓΠ al pl ... Ti *την αλαβ.* cum ℵ^{c}BCLΔ ... ς *το αλαβ.* cum GM 1. 13. 69. al mu san^{mg} (:: cf schol. Plat. Hipp. min. p. 334 Bekk. *λήκυθον δὲ ἀγγεῖον φασὶν ἀττικοί, ἐν ᾧ τοῖσ νεκροῖσ ἔφερον τὸ μύρον, τὴν ἀλάβαστρον. ἀρσενικῶσ δὲ τὸν ἀλάβαστρον εἶπεν ἡρόδοτοσ.* Vide Steph. Thes. 1, 1386.) | *αυτου της κεφαλ.* cum NBCLΔ 1. 28. 435. (k *perfudit eum a capite*: vel huc vel ad *αυτ. κατα τ. κε.* quadrat) ... ς *αυτου* (al pauc post *κεφ.*) *κατα της κεφαλ.* cum AW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} arm ... D 20^{ev} *επι της κεφαλ. αυτου* (:: cf Mt), item *super caput eius* a c f ff$^{2·}$ g$^{1·2·}$ i l q vg, item sah cop

4. *ησαν δε τιν. αγαν. προσ εαυτους* (*erant autem quidam indigne ferentes intra semetipsos* f g$^{1·2·vid}$ l vg, q *erant autem quidam indignantes ad se ipsos*, k *fuerunt autem quid. indignantes* omisso *πρ. εα.*, c *quo viso quidam indigne tulerunt* omisso *πρ. εα.*): D 2^{pe} a ff$^{2·}$ i arm *οι δε μαθηται αυτου* (arm om) *διεπονουντο* (d ff$^{2·}$ i *indigne ferebant*, sed a *fremebant inter se*) | *πρ. εαυτουσ* (ℵ* *αυτ.*) sine additam cum NBC*L i (omisso *πρ. εαυ.*) cop^{petr} ... ς Ln add *και* (28. 299. al^{7} a c ff$^{2·}$ cop^{wl} et^{sch} w om) *λεγοντες* cum AC^{2}W^{b}XΓΔΠ unc^{9} al fere omn (sed 1. 209. sah ante *πρ. εαυ.* pon) it^{pler} vg, item D 2^{pe} syr^{sch} arm aeth *και ελεγον* (:: in Mt *ηγανακτησ. λεγοντεσ* non fluct) | *εισ τι*: U 127. *τισ* | *του μυρου*: 1. 63. 64. 209. a c l om :: ut Mt | *γεγονεν*: D 64. a ff$^{2·}$ i om :: ut Mt

5. *ηδυνατο* cum ℵABCDW^{b}XΓΔ unc^{6} al pler ... KLΠ al aliq *εδυνατο* (:: cf Mt) | *γαρ*: D k arm aeth om (:: in Mt non fluct) | *τουτο το μυρον* cum

τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖσ· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπουσ παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 [159.4] ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰσ τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰσ ὅλον

ABCKLUΔΠ al[35] a sah go syrP arm aeth; item D 13. 28. 69. 2pe al plus[10] f g[1] (ff[2] g[2] ut vdtr) i l q vg *το μυρον τουτο* (*unguent. istud*), idque D 13. 69. 124. al f q post *πραθηναι* pon ... ς (= Gb Sz) *τουτο* sine *το μυρον* (:: ut Mt) c. EFGHMSVΣΓ al permu c k (c *hoc enim poterat venundari*, k *hoc potuit veniri*) cop syr[sch] ... א *το μυρ.* tantum | *δηναρι. τριακο.* c. ΝCDL 2pe a c g[1] i k q ... ς *τριακ. δηναρ.* (:: ut Ioh testib Graecis non fluct) c. ABΧΓΔΠ unc[9] al fere omn f g[2] l vg sah cop syr[utr] go arm aeth Amb | *ενεβριμουντο* cum א(nec mutatum)c* c[ecr] (:: cf Ioh 11, 38 ubi *εμβριμουμενοσ* edidimus) ... ς Ln Ti *ενεβριμωντο* cum ABC[2]DL etc | *αυτη*: D* *εν αυτη* (d it vg *fremebant in eam* vel *in illam*), 1. 209. al pauc add *πολλα*

6. *ειπεν* (a c d ff[2] *ait*, it[rell] vg *dixit*, sine additam g[1] vid l vg): D 2pe 238. a c f ff[2] g[2] i k q sah cop arm add *αυτοισ* (:: ut Mt) | *αυτη*: V* al pauc (al transp post *κοπουσ*) c arm om | *καλον*: ΝG 13. 28. 69. 2pe al[5] c cop[dz] syrP c.* arm (go, dicitur *αφαγε* fere expressisse) add *γαρ* :: e Mt | *ηργασατο* cum א*B*D 69. 150[ev*] (:: cf Mt 25, 16. 26, 10 quo loco adde B*, Heb 11, 33) ... ς Ln *ειργασ.* cum א[c]AB[3]CLW[b]ΧΓΔΠ unc[9] longe pler | *εν εμοι* cum ΝABCDLW[b]ΧΓΔΠ unc[9] al[130] fere ... ς (= Gb Sz) *εισ εμε* (:: e Mt) cum minusc non ita mu

7. *μεθ εαυτων*: D 91. 299. *μεθ υμων* (d it vg *vobiscum*) | *θελητε*: E*X al aliq *θελετε* | *δυνασθε* sine additam cum א* ... א[c]BL sah cop add *αυτοισ παντοτε*, item Ln add *αυτοισ* cum CDUΓΔ al[15] fere, item ς add *αυτουσ* cum AXΠ unc[7] (et K *εαυτουσ*) al pler (item *illis benefacere* it vg etc) | *ποιησαι*: D*Δ al pauc *ποιειν*

8. *εσχεν* cum ΝABCDLW[b]ΧΓΔΠ unc[9] al[120] fere ... ς (= Gb Sz) *ειχεν* cum minusc non ita mu | *εποιησεν* cum ΝBL 1. 13. 28. 69. 209. 346. 2pe a l (*quod habuit hoc fecit*) cop syrP (syr[sch] *id quod erat ei, hoc fecit*) ... ς praem *αϊτη*, Ln [*αϊτη*] cum AC(**αυτη*)DW[b]ΧΓΠ unc[9] al pler c f ff[2] g[1.2.vid] i k q vg etc (persP *haec mulier*); item Δ post *εποιησεν* add *αυτη* :: cf Mt 26, 12 ubi similiter *αυτη*. In k sic: *quod habuit haec, praesumpsit et unguentavit* | L *προσελαβεν* | *μου το σωμα* (:: Mc adamat genitivos eiusmodi substantivo praeponere) cum ACEFGHKM*SUV W[b]ΧΓΔΠ al pler k (*meum corpus*) ... Ln *το σωμα μου* cum NBDLM[2] al[10] fere it[pler] vg

9. *αμην δε* c. NBD[gr]EGKLSVW[b]ΓΔΠ al[40] fere a ... Ln [*δε*], ς om *δε* c. ACFH MUX al pl c f ff[2] g[1.2.vid] i k l q vg sah cop syrP arm go aeth (syr[sch] persP *et amen*) :: deest in Mt; Mc vero tredecies *αμην λεγω* habet nec

τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὐτὴ λαληθήσεται εἰσ μνημόσυνον αὐτῆσ.

Mt 26, 14–16 Lc 22, 3–6

10 [160. 2] Καὶ Ἰούδασ Ἰσκαριώθ, ὁ εἷσ τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖσ. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντεσ ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶσ αὐτὸν εὐκαίρωσ παραδοῖ.

12–16 Lc 22, 7–13 Mc 26, 17–19

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον,

usquam fere (cf ad 11, 23) testes *δε* aut *γαρ* aut simile quid interponunt. | *υμιν*: 124. al? a c d f i k add *οτι* (non item ff^{2}· g$^{1.2}$·vid l q vg) | *εαν* (Gb″) cum ℵABCL(ε super lineam*)W^{b}ΧΓΔΠ unc^{9} al longe pl ... ς Ln (ex errore) *αν* cum D al ut vdtr pauc | *το ευαγγελιον* cum ℵBDL 13. 28. 69. 2^{pe} a ff^{2}· i k ... ς add *τουτο*, Ln [*τουτο*] cum ACW^{b} ΧΓΔΠ unc^{9} al pler g$^{1.2}$· l q vg (item c f *hoc evang.*) sah cop syr^{sch} pers^{p} (hi duo *meum hoc*) syr^{p} go arm aeth :: e Mt ubi non fluct

10. *και*: 13. 63. 64. 69. 124. al^{vid} add *ιδου* | *ιουδασ* (Gb″) cum ℵABCD ELMΓΔΠ al^{40} Or^{4,387} Eus$^{dem\ 468}$ ... ς *ο ιουδ.* cum FGHKSUVX al pl *ισκαρ.* sine *ὁ* cum ℵ*BC*D al^{5} Or ... ς Ti *ο ισκαρ.* cum ℵ^{c}AC^{2}LW^{b}ΧΓΔΠ unc^{9} al pler cop Eus^{dem} | *ισκαριωθ* cum ℵBC*^{vid}L a ff^{2}· i (hi^{3} *scarioth*) ... ς Ln Ti *ισκαριωτησ* cum AC^{2}W^{b}ΧΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Or Eus; item D *σκαριωτησ*, d *scariotes*, g$^{1.2}$· l q ing reg *scariothes*, k *schariotes*, gat *scariothis*, am *scariotis*, c *scariotha*, f *schariothe*; vg *iscariotes* | *ο εισ* cum ℵBC*^{vid}LM cop ... ς Ln *εισ* cum C^{2}W^{b}ΧΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} Or Eus, item D 2^{pe} *εισ ex* (it vg *unus de* vel *ex*) ... A om *ο εισ των δωδεκ.* | *απηλθεν* (Eus$^{dem\ 468}$et^{479}): L *ηλθεν*, Or *προσηλθε* | *αυτον παραδ.* cum ℵBCLΔ 69. 346. (W^{b} *αυτον αυτοισ παραδω*) f k q Eus$^{dem\ 468}$ (ubi *ο δε μαρκοσ· και ιουδασ* usq *ευκαιρ. παραδ.*) ... ς Ln *παραδ. αυτον* cum AΧΓΠ unc^{9} (item D *προδοι αυτ.*) al pler a c ff^{2}· i l vg go arm Or^{4,387} Eus$^{dem\ 479}$ (*κατα δε τον μαρκον οπηνικα απηλθε πρ. τουσ αρχ. ινα παραδ. αυτον*) | *-δοι* cum B (*παραδοι*) D (*προδοι*) (c non satis liquet nec v. sq) ... ς *-δω* cum ℵAL unc rell al omn^{vid} (:: in Mt *-δω* et. BD; Mc vero 4, 29 *παραδοι* ex ℵ*BDΔ). Latini: a f ff^{2}· q *traderet*; c d i k l vg *proderet* (ut D *προδοι*). Contra v. sq it^{omn} vg *traderet* (item D *παραδ.*) | *αυτοισ* (et. Eus$^{dem\ 468}$): D 28. 91. 299. 2^{pe} a c ff^{2}· i k Or Eus$^{dem\ 479}$ om

11. *οι δε* (et. Or^{4,387} Eus$^{dem\ 468}$et^{479}): A *και* (:: ut Lc) | *ακουσαντεσ* (et. Or Eus$^{dem\ 468}$): D a c ff^{2}· i k Eus$^{dem\ 479}$ om | *επηγγειλαντο* (ℵ* 124. *απηγγειλ.*, Γ* 282. al pauc *-λατο*): 1. *συνεθεντο* :: e Lc | *αργυριον* cum ℵBCDLXΔΠ unc^{7} al pl (it vg *pecuniam*) Or Eus$^{dem\ 468}$ ... AKUΓΠ* al^{60} fere syr^{p} Eus$^{dem\ 479}$ *αργυρια* (:: Mt *τριακ. αργυρια*) | *δοιναι*: Γ *διδοναι* idque ante *αργυρ.* | *πωσ*: L *τω* (pro *το*) *πωσ* | *αυτον ευκαιρωσ* cum ℵABCLMΔ al plus^{5} a c f (ff^{2}· g$^{1.2}$· ut vdtr) i k vg Eus$^{dem\ 468}$ ... ς *ευκαιρ. αυτ.* cum DΧΓΠ unc^{8} al pler l q | *παραδοι* c. BD (cf ad v. 10) – ... c *παραδω* cum ℵALXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid}. Praeterea A al pauc sah add *αυτοισ*

λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, 14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω-

12. *οι μαθητ. αυτου* cum ℵABCLW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} f i k q cop syr utr go aeth Or$^{int\,3,895}$... D a c (ff^{2}· g$^{1.2}$· nt vdtr) l vg arm om *αυτου* | E* al pauc *θελης* | *ετοιμασωμεν* (1. 11. 40. 69. 106. al plus^{50} *-σομεν*): DΔ al pauc c f g^{1}· (item^{vid} ff^{2}· g^{2}·) i k l q vg syr^{sch} (non item a nec syrP) Or^{int} add *σοι* (:: cf Mt) | *φαγῃς*: KL y^{scr} al pauc *φαγεισ*

13. *δυο* (69. post *των μα. αυτ.*): D add *εκ*, item it vg Or$^{int\,3,895}$ | *και λεγει αυτοισ* (ita c f g$^{1.2}$·^{vid} k l vg cop): D 2^{pe} a ff^{2}· i q sah Or^{int} nil nisi *λεγων* | *υπαγετε*: Dgr *υπαγε* | *απαντησει*: 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 2^{pe} arm Or$^{int\,3,895}$ praem *εισελθοντων υμιων εισ την πολιν* :: e Lc | *ακολουθησατε*: 13. 69. 124. *και ακολ.* (Or^{int} om *ακ. αυτ.*)

14. *εαν* cum ℵCLPXΓ unc^{9} al pler... Ln *αν* cum ABDΔΠ al pauc *αν* | *οτι*: U (sed praecedit *-σποτι* sic) al^{20} fere a c f ff^{2}· i k (non item l q vg) sah syr^{sch} arm Or$^{int\,3,895}$ om (syrP habet c.*) :: cf ll pp | *μου* pri cum ℵBCDLΔ 1. 13. 28. 69. al^{10} a f l q (g$^{1.2}$·^{vid}) vg sah syrP mg arm^{usc} Or$^{int\,3,895}$... Ln [*μου*], ς om (:: ut Lc) c. APW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler c ff^{2}· i k cop syr^{sch} et p txt go arm^{soh} aeth (Or$^{int\,3,896}$ paullo liberius: *et illi dicant qui Christo praeparant pascha*: Magister dicit: Apud te faciam pascha cum disc. meis. *Annuntient etiam patrifamilias illi et quod dicit*: Magister dicit: Ubi est diversorium ubi cum discipulis manducem pascha?) | *το πασχα*: D 2^{pe} a f ff^{2}· blanch (non^{sab}) i q Or$^{int\,3,895}$ et^{896} post *φαγ.* (syr^{sch} *φαγω μετα τ. μα. μ. το πα.*) | *φαγω*: D 1. 13. 69. 124. 209. 346 *φαγομαι*, G 28. *φαγωμαι*

15. *και* (i om) *αυτοσ* (it vg *ipse*, y^{scr} *ουτοσ*): 1. *κακεινοσ* :: ut Lc | 8* 69. al pauc *δειξῃ* | *αναγαιον* cum ℵAB*CDEFGHKLPVΠ (w^{b} certe *-γαιον*) al permu, item Δ 69. *αναγεον* ... B^{2}MSUX al permu syrP mg gr *ανωγαιον*, item ς (= Gb Sz) *ανωγεον* cum Γ 1. al vix mu (item editum Or^{3,256}), al^{15} fere *ανωγεων* (eadem forma edita Or^{3,434}). Praeterea Dgr add *οικον*, pergens *εστρωμ. μεγαν ετοιμον*, d vero (ut etiam ff^{2}· i) nec *αναγαιον* nec *οικον* exprimit. Latini enim sic: d i ff^{2}· *stratum grande* (i *grandem*) *paratum* (d *parat. grand.*); l vg *coenaculum grande stratum*, c *coenac. stratum paratum*, f *coenac. grande stratum paratum*, q *locum stratum grande paratum*, a *locum medianum stratum in superioribus magnum*, Or$^{int\,3,895}$ *locum in superioribus stratum magnum paratum*, k *subpedaneum sterranaeum* (sed^{2} deletis litteris *pedaneum* voluit *substerranaeum*) *grande stratum paratum* | *μεγα* (Dgr ff^{2}· i q Or^{int} post *εστρωμ.*, a post *εστρωμ. αναγ.*, d post *ετοιμ.*): 91. 131. 229* 299. 346. y^{scr} 150^{ev} c om | F al pauc *εστρωμενον* (ut et. editum Or^{3,256} ubi libere

μένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17—21 Mt 26, 20—25 Lc 22, 14 21—23

17 [161.4] Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 [162.1] ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· μήτι ἐγώ; 20 [162.2]

---

exscriptum legitur *ανωγεον μεγα εστρωμμενον σεσαρωμενον ετοιμον· εκει ετοιμασατε*) | *ετοιμον* cum ℵBCDLM^{3}PW^{b}XΓΠ unc^{8} al longe pl c f ff$^{2\cdot}$ i k q sah cop syr^{sch} etP c.* go aeth ... AM*Δ al^{20} fere a l vg arm om, hinc Gb^{0} Ln [*ετοιμ.*] :: ut Lc | *κακει* cum ΝD 2^{pe} et (*και εκει*) BCL 346. item f l vg cop^{wl} et^{schw} go aeth ... ς Ln *εκει* (:: ut Lc) cum AP w^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler a c ff$^{2\cdot}$ i k q sah cop$^{petr\,3}$ syr^{utr} arm (Or^{3,256})

16. *οι μαθηται* sine *αυτου* cum ℵBLΔ 1. al pauc sah cop ... ς Ln Ti *οι μαθ. αυτου* cum ACDPW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} arm aeth | DG^{r*} verba *και εξηλθ. οι μαθητ. αυτου* repetit; d vero sic: *et abierunt discipuli eius et venerunt discipuli eius et venit in civitate et fecerunt sicut* etc | ℵ* om *και ηλθον* | *ευρον* (Δ *ευρθεν* sic; k om *και ευρ.*): D a c ff$^{2\cdot}$ i q arm^{cod} *εποιησαν*

17. *και οψιας* (et. a k cop): D c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg sah^{woid} (non item^{ming}) *οψι. δε* :: ut Mt | *δωδεκα*: g$^{2\cdot}$ gat add *discipulis* (gat^{blanch} *disc. suis*)

18. *ο ις ειπεν* cum ℵBCL ... ς Ln Ti *ειπεν ο ις* (:: qui ordo locis eiusmodi magis ex usu est) cum APW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler q cop syr^{utr} arm; item D 2^{pe} *λεγει ο ις*, item f g$^{1\cdot2\cdot}$ i l vg *ait Iesus*; al aeth *ειπ. αυτοισ ο ις*, k sah *dixit ihesus illis* ... e^{ser} al pauc a c ff$^{2\cdot}$ om *ο ις* | *ο εσθιων* cum ℵACDLP etc: B *των εσθιοντων* (Schu „bene"), similiter sah cop

19. *ηρξαντο* cum ℵBL cop (sah^{woid} *ηρξ. δε*) Or$^{4,436\,vid}$ (*ο δε μαρκος οτι ηρξαντο λυπεισθαι κ. λεγειν αυτω εισ καθ ενα* etc) ... c 238. sah^{ming} aeth *και ηρξαντο* ... ς Ln *οι δε ηρξαντ.* cum ADPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} (deficit G) al pler it vg syr^{utr} arm (:: rursus offendit Mci asyndeton) | *αυτω*: ΚΠ al pauc c f ff$^{2\cdot}$ i om | *εισ κατα εισ* cum ℵBLΔ ... ς Ln *εισ καθ εισ* (Or *ενα*, vide ante) cum ADPW^{b}XΓΠ unc^{8} al omn^{vid} (:: Beza *κἀτα* i. e. *και εινα* proposuit, quod non displicuit in Thes. Gr. Ling. III. p. 288. Schol [e Thoma?] *οὐ καθ' εἷς ἀλλὰ καθ' ἕκαστον χρὴ λέγειν*. Sed *καθ εισ* et. Plut. Aem. 32. Eus Cedren alii) ... C *εισ εκαστοσ* :: e Mt. Lutini sic: a f ff$^{2\cdot}$ i q *singuli* (item k *et dicunt illi numquid ego alius numquit ego singuli* [*-lis*]; c *numquid ego alut alius· hoc singui coeperunt dicere*), l *sigillatim*, g$^{2\cdot}$ am gat mt prag *singillatim* (reg *singuillatim*), vg^{ed} *singulatim* | *μητι εγω*: A add *ειμι ραββει*, item 13. 28. 69. al pauc g$^{2\cdot}$ gat sah^{woid} (non item^{ming}) cop add *ειμι* (:: cf Mt). Praeterea post *εγω* ς Ln Ti pergunt *και αλλοσ μητι εγω* cum ADw^{b}XΓΠ unc^{8} al pler a f ff$^{2\cdot}$ i q (k vide ante; item c) syrP^{mg} arm Or^{4,436}: omisimus (Gb^{0} assentiente Schu „post ista *εισ καθ εισ* haec nemo desideret") cum ℵBCLPΔ al^{20} g$^{2\cdot}$ l (g$^{1\cdot}$ vid) vg sah cop syr^{sch} et P ^{txt} arm aeth

ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· 164.6 καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 22 165.1 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον 22–25 Mt 26, 26–29 Lc 22, 18–20 1 Co 11, 23 sq
εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό

20. *ο δε* (Gb' prob Schu) cum ℵBCDL a c f ff^{2}· (g$^{1.2.}$vid) i l q vg sah cop syr^{sch} ... ς add *αποκριθεις* (:: ut Mt lectione non fluct) cum APW^{b}X ΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} k syrP arm aeth | *ειπεν*: D 2p^{e} *λεγει*, item k *dicit*, a c d f ff^{2}· (g$^{1.2.}$vid) i l q vg *ait* | *εις των δωδεκα*: M k om | *εις των* cum ℵBCL 38. 60. 78. 127. c^{secr} 8p^{e} sah cop ... ς Ln Ti *εις εκ των* cum ADPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al pler it vg (*unus ex* vel *de duodecim*, at Latini nec *εις των* aliter possunt reddere) syr^{utr} al | *εμβαπτομενος*: D *ενβαπτιζομενος* | *μετ εμου* cum ℵBCDLPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} i k l am em erl harl* ine ing prag reg tol syr^{utr} arm aeth Or^{4,442} (*κατα ματθαιον· ο εμβαψας την χειρα μετ εμου εν τω τρυβλιω, ουτος – και το απο του κατα μαρκον· ο εμβαπτομενος μετ εμου εις το τρυβλ., και το απο του κατα λουκαν δε –*) Const^{5,14,2} (*ειπων· ο εμβαπτομενος μετ εμ. εν τω τρυβλιω*) ... Ln add *την χειρα* cum Δ a c f (*qui manum mittit mecum*) ff^{2}· q vg^{ed} et^{cdd} aliq sax sah cop (:: e Mt) | *εις το τρυβλιον* (D* *τρυβαλιον*) c. ℵAC^{2}D^{2}(et*)LP etc ... BC*^{vid} *εις το εν τρυβλιον* (sive *εντρ.*). Praeterea 11. 68. 220. 346. c add *αυτος* (*ipse*) *με παραδωσει* :: e Mt

21. *οτι* (Schu prob vdtr) cum ℵBL sah cop (item agnoscere vdtr c ff^{2}· g$^{1.2.}$vid i k l q vg syrP aeth *et filius quidem hominis*, syr^{sch} *et fil. homin.*, f *verumtamen fil. hom.*) ... ς Ln om (:: ut Mt; ad *οτι* cf Lc) cum ACDPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} a arm | *υπαγει*: D a c i *παραδιδοται* (Schu prob vdtr) | *γεγραπται* (Δ *εγραπται*): D *εστιν γεγραμμενον* (d it vg *scriptum est*) | *ο υιος του ανθρωπ.* (Ir$^{int\,145}$ pari certe iure ex Mt esse creditur): D a (i ex errore Blanchini) om | *καλον* absque *ην* cum BL c ff^{2}· i l q prag sah ... ς add *ην*, Ln [*ην*] c. ℵACDPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} a f g^{1}· (et^{2}·vid) k (*fuit*) vg (sed am mt *est*) cop syr^{utr} arm aeth (ut Ir^{int} ita Cyr$^{glaph\,6}$ potius Mt spectat) :: in Mt *ην* non fluct | *ει*: ΑΛ$_{4}$ al pauc *η* | *εγεννηθη*: ΑΛ 69. s^{secr} 247. al *εγενηθη*

22. *λαβων* sine ο $\overline{\text{ις}}$ (Schu prob vdtr) cum ℵ^{a}BD 2p^{e} a ff^{2}· i k sah ... ς add ο $\overline{\text{ις}}$, Ln [ο $\overline{\text{ις}}$] cum ℵ*et^{c}ACLPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al fere omn (sed nonnulli post *αρτον* pon) c f (g$^{1.2.}$vid) l q vg cop syr^{utr} arm aeth (:: ut Mt, non item Lc) | *αρτον*: M al^{10} fere *τον αρτον* :: ut Mt. Praeterea U al^{30} fere add *και*. Item c f ff^{2}· i q vg *accepit – et benedicens fregit*, k l *accepit – et benedixit et* [l om] *fregit*; contra a d *accipiens – benedixit et fregit*, item syr^{utr} aeth | *ευλογησας* (al mu praem *και*): D 50. *ευλογησεν και*, item (sed vide ante) a k syr^{sch} aeth ... U *ευχαριστησας* :: ut Lc | *εδωκεν*: 1. 13. 69. 124. 209. 346. *εδιδου* :: ut Mt | *αυτοις*: 69. 235. (al?) *τοις μαθηταις* (235. add *αυτου*) :: e Mt | *ειπεν*: Δ 299. i l syr^{sch} aeth add *αυτοις*, item k sic: *et dedit illis· et manducaverunt ex illo omnes* (*corrupte *exillimonet*)· *et dixit illis· hoc est cor-*

ἐστιν τὸ σῶμά μου. 23 [166.2] καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

26–31 Mt 26, 30–35 Lc 22, 39 Io 16, 32

26 [167.6] Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 27 [168.4] καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε,

---

pus meum | *λαβετε* cum ℵABCDKLM*PUΠ (Δ* om, Δ[mg*] suppl *λαβων* sed *δ accipite aut sumite*) 1. 2pe al[15] a c f (g[1.2.vid]) i l q (k om, vide ante) vg sah cop syr[utr] arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *φαγετε* cum EFHM[2]SV w[b]xΓ al longe pl ff[2.] (*et edite*) | *τουτο εστιν*: D *τουτ εστιν* | *το σω. μου*: a add *quod pro multis confringitur in remissionem peccatorum* :: libere ad Mt 26, 28 Lc 22, 19 conformatum

23. *ποτηριον* (Gb′) cum ℵBCDLW[b]XΔ 1. 11. 13. 28. al[30] fere arm ... ς *το ποτηρι.* cum AΓΠ unc[s] al pl (:: ut Lc et 1 Co; cf et. ad Mt) | *ευχαριστησας*: P post *εδωκ. αυτοις*

24. *αυτοις*: B om | *τουτο εστιν*: D *τουτ εστιν* | *το αιμα μου* non sequente *το* (Gb′) cum ℵBCD[2]KLVW[b]X 11. 157. 2pe al[8] (sah cop) (itpler vg *sanguis meus novi* [k om] *testamenti*; ff[2.] om *nov. test.*; contra vide d i) ... ς add *το*, Ln [*το*] cum AD*FHKMPSUΓΔΠ al pler d (*qui est testamenti*) i (*qui est novi test.*) | *τησ διαθηκησ* (Gb″) cum ℵBCDL 2pe k sah ming cop ... ς Ln *τησ καινησ διαθηκ.* (:: ad Lc et 1 Co conformatum; cf et. ad Mt) cum APW[b]XΓΔΠ unc[s] al fere omn a e f (g[1.2.vid]) i l q (ff[2.] vide ante) vg sah[woid] syr[utr] arm aeth | *εκχυνν.* hoc loco cum ℵBCL sah cop aeth ... ς Ln post *πολλ.* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ADPW[b]XΓΔΠ unc[s] al omn[vid] it vg syr[utr] al | *εκχυννομ.* (D *εχχυ.*) cum ℵABCDLPUΔΠ* wcaut scr ... ς *εκχυνομ.* cum EFHKMSVW[b]XΓΠ[2] al pler | *υπερ* (Schu prob vdtr) cum ℵBCDLΔ 13. 69. 124. 2pe 8pe 18ev ... ς *περι* (:: ut Mt) c. APW[b]XΓΠ unc[s] al pler. Praeterea 9. 13. 18. 69. 18ev c[scr] a g[2.] sah woid (non item[ming]) cop add *εισ αφεσιν αμαρτιων* :: e Mt

25. *αμην* (et. it vg sah cop syr[utr] etc): FSVΓΔΠ[2] al plus[50] add *δε* (:: cf Mt *λεγω δε υμιν*) | *ουκετι* cum ABNW[b]XΓΔΠ unc[s] al fere omn ff[2.] g[1.2.] i l q vg (Latini hi *iam non*) sah syr[utr] arm ... ℵCDL b[scr*] a c f k em gat cop aeth om (:: ut Mt) | *ου μη πιω*: D 2pe a f *ου μη προσθω πειν* (2pe *πιειν*), *non adiciam bibere*, Gb′ | *γενηματοσ* (Gb″) cum ℵABCKFH LMSUVW[b]XΔΠ al[50] fere ... ς Ln (ex errore de B) *γεννηματοσ* cum DK NΓ al certe mu | *αυτο*: EFKΓ al *αυτῶ* | *πινω* (Δ *πιννω*): X *πιω*

27. *και* pri: D c ff[2.] *τοτε* :: e Mt | *παντεσ*: D 13. 69. 124. al pauc a c ff[2.] g[1.] i k l q (non item f g[1.] vg) gat sah (non cop) add *υμεισ* :: e Mt | *σκανδαλισθησεσθε* (Gb″) cum ℵBC*DHLSVW[b]XΓΔΠ[2] al[40] fere ff[2.] q cop schw ex[dz] et[petrs] ... ς add *εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη*, Ln *εν εμοι* [*εν τη νυκτι ταυτη*] cum AC[2]EFKMNUΠ*et[s] al pl c g[2.] vg[ed] tol sah cop[wi]

ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. 28 [169. 6] *ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.* 29 [170. 1] *ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.* 30 *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα*

Zach 13, 7

39 ss
Luc 22, 33 s
Io 13, 36 ss

14, 72

syr^{utr} arm aeth; item add *ἐν ἐμοὶ* absque *ἐν τ. νυ. ταυτ.* G al^{3} a f i k l, item *ἐν τ. νυκτ. ταυτ.* absque *ἐν ἐμοὶ* al plus^{5} g^{1} am em fu iac ing gat prag reg san schelh et trevir (hi^{2} ap Beng, al^{11} ap Sanftl) sax Bed | *ὅτι* (Δ add *ἰδοὺ*) *γέγραπται*: ℵ k *γέγραπτ. γαρ* | *τα προβατα* ante *διασκορπ.* cum ℵBCDL 13. 69. 115. 127. 346. 2pe i k q sah arm ... ς Ln post *διασκορπ.* cum ANW^{b}ΧΓΔΠ unc^{9} al pler a c f ff^{2} g$^{1.2}$ l vg cop syr^{utr} aeth :: at sic et Mt et LXX (vide post) | *διασκορπισθησονται* cum ℵABCDFGKLNΔ al mu ... ς *διασκορπισθησεται* cum EHMSUVW^{b}X ΓΠ al pl :: sim liter lectio in Mt fluct. Praeterea post *διασκ. τα προβ.* EFKMΠ* al plus^{20} a c add (:: e Mt et LXX) *της ποιμνης.* LXX ex ℵ et B: *παταξατε τους ποιμενας και εκσπασατε τα προβατα*, ex A et ℵ^{c} *παταξον τον ποιμενα και διασκορπισθησονται* (ℵ^{c} *-σθητωσαν*) *τα προβατ. της ποιμνης* (ℵ^{c} om *τ. ποιμν.*). Conferre etiam iuvat Eus$^{ecl\ 13}$ ubi propheta scripsit: *παταξον τον ποιμενα, και διασκορπισθητωσαν τα προβατα*, evglsta vero: *παταξον τον ποιμενα, και διασκορπισθησεται τα προβατα της ποιμνης.* Adhibe haec ad Mt.

28. *αλλα μετα*: c *και μετα*, al^{15} fere *μετ. δε*

29. *εφη αυτω* (et. ff^{2}· sah^{ming}; c k arm *respondit et dixit illi*): D *λεγει αυτω*, a d f g^{1} i l q vg *ait ei* vel *illi* ... 1. 13. 69. 124. 209. 346. 2pe sah^{woid} *αποκριθεις λεγει* | *ει και* cum ℵBCGL 1. 13. 69. al pauc arm .. ς Ln Ti *και ει* (D *και εαν*, 2pe *καν*) cum A(D)EFHKMNSUVW^{b}ΧΓΔΠ al pler cop syrP. Item *et si* a c f ff^{2}· g^{1}· (i blanch) k l q vg ... c^{ascr} i (ut edidit Alter) sah syr^{sch} aeth *ει, si* | *σκανδαλισθησονται* (D *-ισθωσιν*, item *scandalizati fuerint* c d f ff^{2}· g^{1}· g^{2}·^{vid} i k l q vg; *scandalizabuntur* a): EGU 1. 108. 127. al^{8} vg^{ed} (et. tol, sed non am fu em erl gat ing iac mt prag reg san al) arm^{mss} add *εν σοι* :: e Mt | *αλλ ουκ εγω*: D *αλλ ουκ εγω ου* (^{2}om) *σκανδαλισθησομαι*, d ff^{2}· g^{1}· q aeth *sed ego non* (ita d g^{1}· q, ff^{2}· *non ego*) *scandalizabor*

30. *ο ις*: x om | *συ* cum ABEFGHKLMNSUVW^{b}ΧΓΠ al pl c k (g$^{1.2.}$?) vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς (= Gb Sz) om (:: ut Mt) cum ℵCDΔ al mu a f ff^{1}· i l q | *σημερον* cum ℵABCLNW^{b}ΧΓΔΠ unc^{8} al omn fere c k (l post *in nocte hac*) vg etc: DS 2pe a f ff^{2}· i q arm om (:: ut Mt) | *ταυτη τη νυκτι* cum ℵBCDL a f ff^{2}· i k q ... ς *εν* (1. 69. 346. al pauc om) *τη νυκτι ταυτη* cum ANW^{b}ΧΓΔΠ unc^{3} al pler c g^{1}· (et g^{2}·^{vid}) l vg .. s om | *πριν η*: ℵD 69. 238. 2pe al pauc om *η* | *δις* cum ABC^{2}LNW^{b} ΧΓΔΠ unc^{9} al pler f g$^{1.2.}$ l q vg sah cop syr^{utr}; sed c^{2} sah cop post *φωνησαι* pon, 13. 69. 346. 2pe al pauc vg^{ed} (*gallus vocem bis dederit*; sed am ing reg al *bis gallus vocem dederit*) post *αλεκτορα* ... ℵ^{c}D 238. 150^{ev} a c ff^{2}· i k prag tol* arm aeth om (:: ut om Mt Lc Ioh)

φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 [171.6] ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32—42 Mt 26, 36—46 Lc 22, 40—46 Io 18, 1

32 [172.1] Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί, [173.6] καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως προσ-

30. *με απαρνηση* (ℵ 99* 124. *-σει*) c. NBCDA al pauc a c f ff^{2}· g$^{1.2.}$ i k** l q vg ... ς *απαρν. με* (:: ut Mt) cum ANW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler ... L 69* k* om *με*

31. *ο δε* cum NBDEFHKLVW^{b}XΓΔΠ al pl it vg cop syr^{sch} ... ACGMNSU al^{35} fere sah^{tuk} syrP arm aeth add *πετρος* (:: cf Mt) | *εκπερισσως* (Gb′; contra Schu „inauditum plane missum facias") cum NBCD 56. 58. 61. (al?), item L 13. 69. 124. 346. 2p^{e} *περισσως ... ς εκ περισσου* cum AW^{b}XΓΠ unc^{9} (ℵ non liquet) al pler, item Δ *εκ περισιασ* (:: insolitum *εκπερισσως* vario modo ad usum revocarunt) | *ελαλει* cum NBDL c f ff^{2}· (g$^{1.2.}$ vid) i k l q vg (hi omnes *loquebatur*) sah^{ming} (:: ex usu Mci, cf 11, 23. 12, 1) ... ς *ελεγε* c. ACNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} a (*dicebat*) sah^{tuk} cop syr^{utr}. Praeterea ς Ti add *μαλλον* c. ANW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al fere omn k (*plura loquebatur magis*, item c ff^{2}· *amplius loquebatur multa dicens*) syrP aeth; sed 1. 13. 69. al aliq post *ο δε* vel *ο δε πετρ.* pon; al c. sqq coniungunt) ... omisimus (Gb^{0}) cum NBCDL 2p^{e} a f g$^{1.2.}$ vid i l q vg sah cop syrP (arm *affirmabat et dicebat*) :: cf 7, 36 ubi *μαλλον περισσοτερον* (it vg *tanto magis, magis tantum, magis magisque, tanto magis plus*) non offendit; hinc non ineptum videtur si quis interpretandi caussa voci *εκπερισσως* adscriptum putaverit. | *με δεη* (ℵ* *η* omissa syllaba *δε*) cum ℵ*CEFGHKMSUVXΓΔΠ (D* *μη δεη*) al pler ... Ln *δεη με* cum ℵ^{c}AB D^{2}LNW^{b} al^{12} fere syr^{sch} (*si oportuerit simul me commori* d i, -- *me mori tecum* a f, -- *me simul commori tecum* [*tibi* vg] l q vg, -- *me commori simul* [k om] *tecum* c ff^{2}· k) :: ut Mt lectione non fluct | *συναποθαν. σοι*: L 1. 115. 2p^{e} c^{scr} i^{cant} ^{scr} al? *συν σοι αποθανειν* :: e Mt | *απαρνησωμαι* cum NEFGKMSUVXΓΠ^{2} al plus^{50} ... ς Ln Ti *-σομαι* cum ABCD HLNW^{b}ΔΠ* al permu (ℵ *αρνησομ.*) :: cf Mt | *ωσαυτως* (ℵ^{c}): ℵ* *ομοιως* :: ut Mt | *δε*: B 1. 209. al pauc a c ff^{2}· k (non item f i l q vg) om :: cf Mt | *και*: D^{gr} 53. 10p^{e} om | *παντες*: a syr^{sch} add *discipuli*

32. *ου το* cum NABD etc: c 282. *ω* (282. *ω το* ?). Item it^{pler} d vg *cui nomen est* (vel sine *est*); q *quod dicitur* (a *in praedium cui- - dam*, desiderantur duae vel tres litterae); hinc Ln *ω ονομα* | *γεθση-* c. NAB^{2}C KLMNSUVΓΔΠ al pl sah, item *gethse-* f l vg aeth; B* *γετση-*, a ff^{2}· gat *getsa-*, prag *gethsa-*, k *getha-*, 1. *γηθσε-*, cop *γεθσε-* (cod$^{petr 2}$ *γηθσε-*), syrP mg gr *γεθσι-* ... D *γησα-* (d *gesa-*), EFGHX al mu *γεσση-*, c i q *gesse-*, am arm *gese-* | *-μανει* cum NABCDEFGHLMNSV al pl sah, item X *-μανεισ* ... KUΓΔΠ 1. al mu *-μανι*, item it^{omn} vg cop arm aeth ... ς *-μανη* cum minusc non ita mu syrP (et.$^{mg\ gr}$) | *τοισ μαθητ. αυτου* (Δ om *αυτ.*, nec exprim *δ*): D a *αυτοισ* | *καθισατε*: Δ *καθισαι* (sed *δ sedete*) | *ωδε*: 1. 209. *αυτου* :: ut Mt ... B* om | *εως*: MN al plus^{10} aeth add *απελθων*, item U al· plus^{15} add *αν* (vel *ου*) *απελθων* (al pauc tantum *αν* add) :: cf Mt | *προσευξωμαι* cum NABCLNW^{b}ΔΠ unc^{8} al pler

εὔξωμαι. 33 *καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,* 34 [174.4] *καὶ λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.* 35 [175.1] *καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσήυχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα,* 36 *καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ·* [176.1] *ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ*

(it^{pler} d vg *donec orem*, a *donec vis* [sic] *orem*, sed k *dum adoro*) ... DHXΓ al plus^{60} *προσευξομαι*

33. *τον πετρον* (ita ℵ^{c}): ℵ* al pauc om *τον* :: in Mt *τον* non fluct | *ιακωβον* cum ℵCDEFGHMNSUVW^{b}XΓΔΠ^{2} al pl ... ς (= Gb 8z) *τον ιακ.* cum ABKLΠ* al mu | *ιωαννην* (B n^{secr} *ιωανην*) c. ℵCDEFGHLMNSUVW^{b}XΓΔΠ^{2} al pl ... ABKΠ* al mu *τον ιω.* | *μετ αυτου* cum BDCD 57. 69. 346. 2^{pe} ... ς *μεθ εαυτου* cum ALNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler | *ηρξατο*: Ls *-αντο* | *εκθαμβ.* (Or$^{\text{int 8, 901}}$ *sicut Marcus exponit*, coepit pavere et taediari): 1. 118. al? *λυπεισθαι* :: e Mt | *αδημονειν*: D* *αχηδεμονειν*, c d ff^{2}· i q *taediari*, k *taedium pati*, f g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg *taedere*, a (praecedit *coepit obstupescere et*) *acediari et deficere* .... c^{secr} *αχηδιαν* (pergens *και τοτε αδημονων λεγει αυτοις*)

34. *και* pri: D 13. 69. 124. 346. 2^{pe} a arm *τοτε* (c^{secr} *και τοτε*) :: e Mt | *λεγει*: EGHA al^{30} fere *λεγειν* (sed *ὃ αἰτ*) | *γρηγορειτε*: G 1. 28. al pauc g$^{2\cdot}$ q gat sah (et syr^{sch} post *μεινατε*) add *μετ εμου* :: e Mt

35. *προελθων* c. BEFKMNΠ* et^{3} al mu, *cum processisset* (et. d et *ὃ*, c *praec.*) vel *processit* it^{pler} vg, *progressus* a, item cop ... ACD^{gr}EGHLSUVW^{b}XΓΔΠ^{2} al pl *προσελθων* (Gb'), item ff$^{2\cdot}$ (*accedens*) syr^{utr} | *επιπτεν* c. BL cop^{wi} et^{schw} (ex^{dz}) ... ς Ln *επεσεν* (:: ut Mt) cum ACDNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid}, item it vg (*procidit*, *cecidit*, *decidit*) cop$^{\text{bo}^{\text{pt}}\text{ir}^{3}}$. Praeterea (:: e Mt) DG 1. 13. 69. al^{20} a c ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i k q gat (non item f g$^{1\cdot}$ vid l vg) arm add *επι προσωπον* (g$^{2\cdot}$ gat *in faciem suam*) | *επι τησ γησ*: 13. 69. 124. 346. 15^{ev} 2^{pe} c^{secr} *επ. την γην* | E* *προσευχετο* | *ινα*: DG 1. 13. 69. 2^{pe} c^{secr} al^{5} fere a k q post *ει* (Γ al *η*) *δυνατ. εστιν* | *η ωρα* (a l vg): D add *αυτη*, item d i q *hora haec*, f *hora illa*, c ff$^{2\cdot}$ *illa hora* (k *ut transeat calix iste*, pergens *sed non quod ego* etc, omissis *και ελεγεν· αββα* etc). ℵ* *ει δυνατον* (ℵ^{c} add *εστιν*) *παρελθειν απ αυτου η ωρα* (nec ℵ^{c} haec mutavit)

36. *ο πατηρ*: 69. 124. 346. add *μου* | *παντα δυνατ. σοι* et. f q syr^{utr} arm aeth: D 2^{pe} a i cop *δυνατα παντ. σοι* (sed d *si possibilia omnia tibi sunt*, *transferre* etc), 69. 346. c ff$^{2\cdot}$ (g$^{1\cdot 2\cdot}$ ut vdtr) l vg sah Dion^{alex} (de mart^{34}) *παντ. σοι δυνατ.*, Or^{1,293} Hil^{bis} *δυν..σοι παντ.* (sed Hil$^{\text{cdd 2}}$ *si omnia possib.* etc). Praeterea D f ff$^{2\cdot}$ i l q vg (non a; c *licent* pro *possib.*) add *εισιν*, item 13. 124. 346. add *εστιν* | *παρενεγκε* cum BDEF GHLMNSUVXΓΔΠ^{2} al pl ... ℵACKW^{b}Π* al mu *-γκαι* (:: si Mc 1,44 *προσενεγκε* scripsit, hoc eum loco aor. med. posuisse improbabile est) | *το ποτη. τουτ. απ εμου* cum ℵABCGLUXΔ al^{15} fere f ff$^{2\cdot}$ l vg cop (sah om *απ εμ.*) arm Or^{1,293} (*ο δε μαρκοσ· αββα ο πατ. δυνατ. σοι παντ.*

θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 [177.2] καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν. [178.4] τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 [179.6] καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ἤδει-

παρενεγκε το ποτ. του. απ εμ. Itcomᵛᵉᵍ sed minus accurate: *πατερ, ει δυνατον, παρεν. το πο. του. α. εμ. πλην ου τι* etc) ... DN 1. 209. a q Hil *τουτ. το ποτη. απ εμου* (item Or^{3,718} libere *πατερ ει δυνατον παρεν. του. τ. πο. απ εμ.*), KMII al aliq c prag syr^{utr} aeth *απ εμου το ποτη. τουτο* (c *hunc calicem*) ... ς Ti *το ποτη. απ εμου τουτο* cum EFHSVW^{b}Γ al pl | *αλλ*: N *πλην αλλ* (Or^{1,291} *πλην*) :: cf Mt et Lc | *ου τι* (a f l vg *non quod*, g^{2} *quod non*): D 70. *ουχ* (70. *ουπω*) o, 13. 69. 346. 2ᵖᵉ c d ff^{2} *ουχ ως* (*non sicut*) | *θελω*: a *dico* | *αλλα τι*: D 70. *αλλ* o, G 1. al^{6} *αλλ οτι*, CU al^{30} fere *αλλ ει τι*, 13. 69. 346. 2ᵖᵉ c d ff^{2} *αλλ ως συ* (LX al *σοι*): D a c f ff^{2} g^{2} q (non item k l vg) sah cop arm aeth add *θελεισ*

37. *και λεγει*: A om *και* | *τω πετρω*: A om *τω* | *ισχυσας* (A^{gr} *-σα*): D 1. 69. 124. 209. 346. al^{15} fere ff^{2} k *ισχυσατε* :: e Mt | *γρηγορησαι* (61. c^{scr} *αγρυπνησαι*): F 44* 64. c^{scr} e^{scr} add *μετ εμου* :: e Mt

38. *προσευχεσθε*: ita et. B et w^{b}, non *-χετε* | *ινα μη*: D om *ινα* (a d f *ne*, l q vg *ut non*) | *ελθητε* cum ℵ*B 346. q (item e Mc? e Mt? *veniatis* Cyp^{213} et, quos vide ap Sab ad Mt, Paulin Fulg) ... ς Ln *εισελθητε* (:: ut Mt et Lc) cum ℵᶜACDLNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al fere omn a f l (c ff^{2} k *ut transeat a vobis* [*a vob.* c ff^{2}, k *vos*] *temptatio*) vg :: in Mt et Lc nemo Graecorum *ελθητε*, item q in utroque *intretis*; sed b ff^{2} in Mt *veniatis*, in Lc *intretis*. Etiam cop h. l. *veniatis* exprim, sed nec aliter ll pp.

39. *προσηυξατο*: 13. 69. 346. *ηυξατο* | *τον αυτ. λογον ειπων*: D a c ff^{2} k (non item f l q vg) om

40. *υποστρεψ. ευρ. αυτ. παλιν* (Gb^{ww} *παλιν*, om 90. 6^{ev} sah; NX post *καθευδοντ.* item 2ᵖᵉ f [g$^{1.2.}$ vid] l vg syr^{utr} arm aeth post *υποστρεψ.* pon) c. ACNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} f (g$^{1.2.}$ vid) l vg syr^{utr} arm aeth ... Ln *παλιν ελθων ευρεν αυτουσ* (:: cf Mt) c. NBL, item (sed *ελθων παλιν*) cop et (*veniens invenit eos iterum*) q, item omisso *παλιν* D a c ff^{2} k | *αυτων οι οφθαλμ.* (:: ex more Marci; h. l. idem ordo ap Mt) cum NBCLΔ 108. 115. 127. 238. e^{scr} ... ς Ln Ti *οι οφθ. αυτων* cum ADNW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler (Latini, sed eodem ordine iidem ap Mt) | *καταβαρυνομενοι* cum ℵᶜABEKLNUΔΠ* 1. 11. 13. 69. 106. al^{55} fere, D 238. 253. *καταβαρουμενοι*, ℵ* *καταβεβαρημενοι*, M 56. *βαρυνομενοι* ... ς (= Gb) *βεβαρημενοι* (:: e Mt) cum CEFGHSVW^{b}XΓΠ^{mg} al pl | *αποκριθ. αυτω* cum ℵABCDLU^{s} (U *αυτω αποκρ. αυτω*, sed prius *αυτω* punctis notatum) al plus^{10} a c ff^{2} l q vg cop syr^{utr} arm ... ς *αυτω αποκριθ.* c. EFGHKMNSU*(vide ante)VW^{b}XΓΔΠ al longe pl f k ... 258. 435. 7ᵖᵉ g^{scr} aeth om *αυτω* (69. ante *τι* pon)

σαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 [180. 4] καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδονται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγισεν.

43 [181. 1] Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαι- 43–50 Mt 26, 47–56 Lc 22, 47–53 Io 18, 1–12

41. το λοιπον cum ℵBGHKMNUV*ΓΔΠ al permu... Gb'' Lu Ti λοιπον cum ACDEFLSV²X al[60] fere | αναπαυεσθε (D -παισθαι): Schu et in Mc et in Mt interrogationis signum apponi vult, ut h. l. F al pauc | απεχει (l [g[1.2.vid]] vg *sufficit*: hoc absque additam confirmat Aug[cons 3,11] *post illa verba secundum Mc positum est* sufficit, *i. e. quod requievistis iam sufficit*; 13. 69. 124. 2[pe] al[5] add το τελος)· ηλθεν η ωρα: D απεχει το τελος και η ωρα, d q *sufficit finis et hora* (d *ora*), f *adest finis, venit hora*, c ff²· *adest enim consummatio et* (ff²· add *venit*) *hora*, a *consummatus est finis, advenit hora*, syr[utr] *appropinquavit finis et venit hora*. Post *dicit illis dormite iam nunc* k sic pergit: *ecce adpropinquavit qui me tradit. et post pusillum excitavit illos et dixit iam ora est ecce traditur filius hominis in manus peccatorum surgite eamus. et cum adhuc* etc | τασ cum ℵBCDEGHLMSUXΓΔ al pl ... AFKNUW[b]Π 1. 11. 69. 2[pe] al[15] (ex his 69. 435. al pauc om et. των sq, 13. al om των servato τασ) om (:: Mt om τασ et των)

42. ο παραδιδ. με ηγγισεν (-σεν cum ℵC; ς Ln Ti -κεν cum ABDΘLΝ unc rell al omn[vid] :: ut Mt lectione non fluct): D e[secr] 8[pe] ηγγικ. ο παραδιδων (ita D, rell[3] -διδουσ) με, atque eodem ordine (:: ut Mt) a c f ff²· k (vide ante) q (non item l vg et[vid] g[1.2.]) sah cop syr[sch] aeth (non item syr[P] arm go)

43. ευθεωσ cum ℵBCLΔ ... ς ευθεωσ cum ANW[b]ΧΓΠ unc[9] al pler ... D 1. 13. 69. 346. 2[pe] a c ff²· (g[1.2.vid]) k l q vg (non item f) syr[sch] arm (non item sah cop syr[P] aeth go) om :: ut Mt et Lc | ιουδασ cum ℵCD LNW[b]ΧΓΔΠ unc[9] al omn[vid] Or[4, 387] (ο δε μαρκοσ ψησιν οτι ιουδασ ισκαριωτησ εισ των – και μετ ολιγα: ετι του ω̄ λαλουντοσ παραγινεται ιουδασ ισκαριωτησ εισ των δωδεκα, και μετ αυτου etc) ... Ln ο ιουδασ cum AB | ο (D al[10] fere Or om) ισκαρι. (D σκαριωτησ) cum ADK MUW[b]Π al plus[40] it vg (a f ff²· g[1.2.] l q am[mg] fu ing prag reg al *scarioth*, c *scarioth a*, k *cariotes*, san *scariotes*, vg[ed] *iscariotes*) syr[utr] arm aeth Or (:: cf Mc 14, 10. 3, 19) ... ς om (:: ut Mt et Lc lectione non fluct) cum ℵBCKGHLNSVXΓΔ al pl am[txt] sah cop go | εισ sine ων cum ℵABCDKLNSUW[b]Π al[50] fere (nec magis exprim ων it vg sah cop syr[sch] arm aeth go) Or catt ... ς (sed Gb[00]) Ti add ων cum EFGHMVXΓ 1. al pl[vid] syr[P] ... A al pauc εισ εκ (item it vg sah cop *unus ex* vel *de*, qua praepositione Coptus saepe exprimit genitivum) | οχλοσ cum ℵBL 13. 69. 2[pe] a ff²· q em prag san (hi Latini omnes *turba* sine *multa*; f vero *multitudo* habet pro *turba multa*) sah cop go syr[P] arm ... ς add πολυσ, Ln [πολυσ] cum ACDNW[b]ΧΓΔΠ unc[9] al pler c k l vg (et. am ing iac reg

ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων. 44 [162. 2] *δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖς λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς.* 45 *καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν·* 46 *οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας*

tol) syr^{sch} (aeth *multi*) Or :: e Mt | *παρα*: B *απο* (:: e Mt) ... 1. al plus^{10} c ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ l vg^{six} gat mt sah praem *απεσταλμενοι* (sed c *a summ. sacerd. et senior. et scrib. missi*, item ff$^{2\cdot}$ l *a principib. sacerdotum missi* etc) | *των* (D *απο των*, item f ff$^{2\cdot vid}$ l am ing san *et ab scrib. et a senior.*) *γραμματ.* cum ℵB(D)EFGHLSUVW^{b}XΓΠ^{2} al pl sah cop ... ACKMNΔ al^{20} fere om *των* | *πρεσβ.* c. ℵ*AU 1. 69. 115. 131. 251. 282. 346. al^{2} scr Or ... ς Ln Ti *των πρ.* c. ℵ^{a}BCDLNW^{b}XΓΠ unc^{8} al pler (Or^{4,287} *παρα των γραμματ. και των φαρισαιων και πρεσβυτ.*)

44. *δεδωκει* (d f ff$^{2\cdot}$ l q vg *dederat*, item^{vid} g$^{1\cdot 2\cdot}$): D^{gr} *εδωκεν* (:: ut Mt) item a c k *dedit* | *παραδιδουσ*: G *παραδουσ* | *σινσημον* cum ℵΔ ... ς Ln Ti *συσσημον* cum ABCNW^{b}XΓΠ unc^{8} al pler, item FL al pauc *συσημον* ... D 2pe al^{5} *σημειον* :: e Mt. Praeterea Vict$^{mosq\,2,91}$ *συσσημον τουτεστι σημειον.* | *αυτοισ* (minusc pauc f g$^{1\cdot}$ transp): D 2pe a c ff$^{2\cdot}$ k q prag om | *ον αν*: LNΔ al pauc *οv* (Δ *ο*) *εαν* | *απαγετε* cum ℵBDL 28. 40. 69. al pauc ... ς *απαγαγετε* cum ACEGHKMNSUVW^{b}XΓΔΠ al pler, item F al^{15} fere *αγαγετε*. It^{pl} vg *ducite*, q *abducite*, k Or$^{int\,2,906}$ *adducite*. Praeterea DN 13. 157. 2pe al^{4} a g$^{1\cdot}$ fu mt sah cop syr^{sch} syr^{p} c. ob. aeth add *αυτον* (non item c f ff$^{2\cdot}$ k q vg go arm Or^{int}; l om *και απαγ. ασφ.*)

45. *ελθων*: D 1. al plus^{10} a c ff$^{2\cdot}$ k q (non item f g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ l vg) syr^{sch} arm om | *ευθυσ* cum ℵBCLΔ ... ς *ευθεωσ* cum ANW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler ... D 251. 2pe a c ff$^{2\cdot}$ k q om | *προσελθων*: ℵ* 60. 7pe *και πρ.* | *αυτω λεγει* cum ℵABCKLMUXΔΠ* al sat mu f l vg sah cop syr^{p} go aeth ... DFΓ 2pe 282. a c ff$^{2\cdot}$ k q syr^{sch} arm *λεγει* (k *dixit*) *αυτω*... EGHNSVW^{b} 1. al^{60} fere *αιτω* (N 28. al pauc *τω ιω*) *λεγει αυτω* | *ραββ.* semel (Gb′) cum ℵBC*DLMΔ al pauc f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ k l q am fu em iac ing mt prag al mu (ap Luc^{brug}) sax cop aeth pers^{w} ar^{e} ar^{ro} (:: cf ad Mt 23, 7. Pro ratione testium aut utroq loco aut neutro duplex *ραββει* recipiendum vdtr. At poterat ex usu, quem Iust testari vdtr [cf ad Mt], oriri duplicatio) ... ς *ραββ.* bis cum AEFGHKNSUVW^{b}XΓΠ al longe pl syr^{sch} syr p txt arm go ... C^{2} 1. 13. 69. 124. 346. 2pe al plus^{10} a c vg^{ed} sah syr p mg *χαιρε ραββ.* :: ut Mt | *-ββει* cum ℵABC^{2}(*latet)DEHX (et. sah). Alibi et. FKMPΓΔΘ^{b}Λ ... ς Ln *-ββι* cum FGKLMNSUW^{b}ΓΔ al certe pler (et. cop) (syr$^{p\ mg}$ *ραββη*)

46. *επεβαλαν* cum ℵB ... ς Ln *-λον* cum ACDLN unc rell al omn^{vid} | *τασ χειρασ αυτω* cum ℵ^{c}BDL 1. 11. 13. 69. 118. 346. 2pe a k q (a *iniecerunt ei manus*) (go *τ. χει. επ αυτ.*) ... ℵ*CΔ *τασ χειρ. αυτων* (Δ *αυτον*), item omisso *αυτων* d ff$^{2\cdot}$ ... M*s al^{6} fere c f l vg go syr^{utr} arm *επ αυτον τασ χειρασ* (f l vg *manus iniecerunt in eum*, c *iniecer. ma. in illum*)... ς *επ* (Sz male *επι*) *αυτον* (Gb^{0} *επ αυ.*) *τασ χειρ. αυτων* cum EF^{s}GHM^{2}UVW^{b}XΓ al pl, item N *αυτω τ. χειρ. αυτων*, item AKΠ al

αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 [183.1] εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 [184.1] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 [185.6] καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.

51 [186.10] Καὶ εἷς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλη-

---

sah cop τασ χειρ. αυτων επ αυτον. Ln (e coniectura magis) cum go τασ χειρ. επ αυτον (:: Mt επι τον ιν) | Γ om και εκρατ. αυτον, F* om totum versum

47. εισ δε τισ cum BCEFGHKNSUVXΓΔΠ al pler (1. al pauc και εισ τισ) a l vg (hi[3] unus autem quidam) go syrP arm ... Ln εισ δε cum ΝΑLM al[10] c f ff[2·] k q (f unus autem, rell[4] et unus) sah cop syrP aeth ... D και τισ (:: Mt εισ, Lc εισ τισ) | των παρεστηκοτων: D a om | την: D 1. 435. 2pe 150ev y[scr] om | επαισεν (ABN etc): NCDHLΓΔΠ* al mu επισεν ... ℵ* praem και | ωταριον cum NBD 1. syrP [mg] (certe in cdd aliq) ... ς ωτιον (:: cf Mt; et. in Ioh multi ωτιον substituere) cum ACLNW[b]XΓΔΠ unc[9] al omn fere. Praeterea go add το δεξιον :: e Lc

48. και αποκριθεισ ο ις (c et respondens ait illis Iesus, k respondit autem et dixit illis Ies.): D a ff[2·] q o δε ις | ωσ: D om | εξηλθατε cum NABCD EGHLNXΔ 13. 69. 124. 131. c[scr] y[scr] al pauc ... ς εξηλθετε cum FKM SUVW[b]ΓΠ al pler | Ln με; (ita et. F)

49. εν τω ιερ. διδασκων (et. a c ff[2·] k vg sah syrP go; Or[1, 435] μεθ υμων ημ. εν τ. ιε. διδ.): P 262. 435. c[scr] e[scr] al pauc d f q cop syr[sch] arm aeth διδ. εν τ. ιερ. | ουκ εκρατησατε (et. Or; L ου κρατησατε, it vg non tenuistis vel detinuistis): B ουκ εκρατει, nec correctum, hinc Ti ουκ εκρατειτε | αι γραφαι: N 13. 69. 124. 346. c[scr] 2pe al[6] sah syrP c.* arm add (:: e Mt) των προφητων

50. και (ita a f ff[2·] k q cop go): N 13. 69. 124. 346. al pauc c g[1·2·] l vg sah syrP (syr[sch] vide post) arm (aeth) τοτε οι μαθηται (it[4] vg sah arm discipuli eius) :: e Mt | εφυγ. παντεσ (435. απαντ.) cum NBCLΔ 61. 258. 435. cop go ... ς Ln παντ. (13. 69. απαντ.) εφυγ. cum ADP W[b]XΓΠ unc[9] al pler it vg (sah παντ. post discip. eius pon) syrP al (:: cf Mt) ... N 13. 124. 346. al[10] om παντεσ, syr[sch] discipuli eius pro παντ.

51. και εισ τισ νεαν. cum AEFGHKMNPSUVW[b]XΓΔΠ al fere omn go syrP ... Ln και νεαν. τισ cum NBCL a (et iuvenis quidam) cop syr[sch] arm aeth, item D c f k l q vg sah νεαν. δε τισ, ff[2·] tantum adolescens quidam | συνηκολουθει (prob Schu conlato 5,37) cum NBCL(W[b]?); item ς ηκολουθει cum D 1. al mu, item sequebatur it vg syr[sch] arm... Δ συνηκολουθησεν, Gb'' Sz ηκολουθησεν cum ANPXΓΔΠ unc[9] al plus[190] go syrP | αυτω (28. αυτον): D 42. ff[2·] αυτουσ

μένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

53 a Mt 26, 57 a Lc 22, 54 a Joh 18, 13 as

53 [187. 1] Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 [188. 4] καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

51. επι γυμνου (l vg *super nudo*, ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ q *supra* [g$^{1\cdot}$ *super*] *nudum*, a [et ff$^{2\cdot}$ blanch] *supra nudum corpus*, f *sicut erat nudus*, d *nyditatis*): 13. 69. 346. 2^{pe} *γυμνος* ... 1. 118. 209. c k sah om | *και κρατ. αυτον* (pro *αυτον* sl *τον νεανισκον*) absque additam cum ℵBC*DLΔ a c f (ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ ut vdtr) k l vg cop syr^{sch} perss arr Thphyl ... ς (sed Gb^{00}) add *οι νεανισκοι* cum AC^{2}ℵPW^{b}ΧΓΠ unc^{9} al pler q go syrP arm aeth; item 1. 13. 69. 124. 209. 346. 2^{pe} sah sic: *οι δε* (209. *και* pro *οι δε*) *νεανισκοι* (sah exprim *υπηρεται*) *κρατουσιν* (69. *εκρατησαν*) *αυτον*

52. *καταλιπων*: DKPW^{b}X al *-λειπων* | *γυμνος εφυγεν* (a f l vg, item^{vid} ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$): LΔ y^{scr} c d k sah cop syr^{sch} aeth *εφυ. γυμν.* (237. q *εφ. απ. αυτ. γυμν.*). Haec sine additam cum ℵBCL c k sah cop syr^{sch} aeth ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *απ αυτων*, Ln [*απ αυτων*] cum ADNPXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} a f l q vg (item^{vid} ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$) go syrP arm

53 *απηγαγον*: in A *π* rescriptum (Cowper „olim forte *φ*") | *τον αρχιερεα*: AKMΠ 11. 13. 69. 124. 2^{pe} al^{25} sah^{woid} (non item^{ming}) syrP arm add *καιαφαν*, item praem syr^{sch} Or^{4,387} :: e Mt. Cf huc Vict$^{mosq\,2,\,95}$ *απηγαγον τον ιν προς αιναν, οπου ησαν απαντες συνηγμενοι* | *συνερχονται* absque additam c. NDLΔ 13. 64. 69. 124. 346. 2^{pe} it^{omn} (sed k sic: *adduxer. ihesum ad pontificem et scribas et seniores*, item cop -- *senior. et scrib.*) vg aeth Or^{4,387} ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ABNPXΓΠ unc^{9} al pler, item c *προς αιτον*, item 1. 209. *αυτου*, item *ad eum* syr utr al | *παντες*: c ff$^{2\cdot}$ om | *και οι πρεσβυτ. και οι γραμματ.* cum ℵBC LNPW^{b}XΓΔ (x add *συνετειροιν αυτω*) unc^{9} al pler sah^{woid} cop go syrP ... Ln *και οι* (D 72. p^{scr} Or om) *γραμματ. και οι* (D 72. Or om) *πρεσβυτ.* (:: ut v. 43. lectione non fluct) cum ADKΠ 2^{pe} p^{scr} 72. it vg syr^{sch} arm aeth (sah^{ming} *scribae omnes et princ. sacerd. et seniores*) Or^{4,387}

54. *απο*: L^{vid}Δ om | *ηκολουθησεν* (*secutus est* a l vg syrP arm, item^{vid} g$^{1\cdot 2\cdot}$): G 1. 13. 69. al^{5} *ηκολουθει*, item *sequebatur* c ff$^{2\cdot}$ k q sah cop syr^{sch} (:: ut Mt Lc loh) | *εσω* (et. c g$^{2\cdot}$ q vg^{od} fu ing mt prag etc): D 1. 209. 435. cdy^{scr} a ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ k l am gat^{bianch} om | *εισ την αυλην*: 1. 209. 237. c^{scr} y^{scr} *τησ αυλησ* | *συνκαθημ.* cum ℵAB*CNPΔ al, item ς Ln Ti *συγκαθ.* cum B^{3}EFGHKLMSUVXΓΠ al pler ... D *καθημενοσ* (d it^{pler} vg *erat sedens, sedens, sedebat*; k accurate *fuit simul sedens*) | *και* ante *θερμ.*: D 69. a k q (a *et erat sedens - calficiens se*; q - - *calefaciens se*, k *et fuit sim. sedens - calfactans*; similiter c ff$^{2\cdot}$ *sedens* [ff$^{2\cdot}$ *et sedens*] *cum ministris calefaciebat se*) sah | CDKLNPΔ al *θερμενομενοσ* (non item ℵAB etc) | *προσ το* (ς^{e} 1624. 1633. al om cum minusc aliq, vide Scriv; non item ς Wtst Gb Sz etc) *φωσ*: 1. al pauc om

55 [189.2] *Οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ* Mt 26, 59—60
τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰσ τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον·
56 *πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι*
οὐκ ἦσαν. 57 [190.6] *καί τινεσ ἀναστάντεσ ἐψευδομαρτύρουν κατ*
αὐτοῦ λέγοντεσ 58 *ὅτι ἡμεῖσ ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι ἐγὼ* Io 2, 19
καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 *καὶ οὐδὲ οὕτωσ ἴση ἦν ἡ*
μαρτυρία αὐτῶν. 60 *καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσ μέσον ἐπηρώ-*
τησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου κατα-

55. *μαρτυριαν* (et. Or$^{int\,3,909}$): A8* al^6 k sah *ψευδομαρτυριαν* :: cf Mt *εισ το θανατωσαι* (it vg *ut eum morti traderent* vel similiter): D $2pe$ *ινα θανατωσουσιν* ($2pe$ *-σωσιν*) | *ουχ* (et. ℵAB^{3}CDNP etc): B*LΔ *ουκ ευρισκον* cum ℵACNW^{b}XΓΠ unc^8 al longe pl ... Ln Ti *ηυρισκον* cum BDF^{w}LP 1. al pauc (Δ *ηρισκον*)

56. *ἐψευδομαρτυρουν* (d it vg *falsum testimonium dicebant*): D^{Gr} add *και* (hoc suppl^2, *om) *ελεγον* | *αι μαρτυριαι*: 69. 127. A^{scr} a sah cop syr^{sch} add *αυτων*

57. *και τινεσ* (sah syr^{sch} *τιν. δε*): D a ff$^{2\cdot}$ k q Or$^{int\,3,909}$ *και αλλοι*, $2pe$ 13. 69. 124. 346. c *αλλοι δε*, arm *αλλοι* | *ἐψευδ. κατ αυτου λεγοντεσ*: D *ψευδ. και ελεγον κατ αυτ.*, c d ff$^{2\cdot}$ *falsum testimonium dicebant advers. eum*, k *commentiebantur et dicebant*

58. *οτι ημεισ ηκουσ. αυτου λεγοντοσ* (vr *-τεσ*, U *λαλουντοσ*) et. Or$^{4,\,200}$ et Or$^{int\,3,909}$: ℵ *οτι ειπεν*, c k *hic dixit* :: cf Mt | *καταλυσω* (Or$^{4,\,200}$): AΠ^* 2. vg^{edd} (ap Ln) go Or$^{int\,3,909}$ *-λινω* | *τον ναον τουτον*: D^{Gr} om *τουτον*, d *hunc templum*, k *templ. istut* (sed habet *siut* pro *istut*), ff$^{2\cdot}$ *templ. dei* | *αλλον αχειροπ.* (haec ℵ 106. ante *δια* pon) *οικοδομησω* (Or$^{4,\,200}$ *ανοικοδ.* sed variant edd): D a c ff$^{2\cdot}$ k *αλλον αναστησω* (c *suscitabo illud*, a ff$^{2\cdot}$ *aliud suscitabo*, k *aliud excitabo*) *αχειροπ.*

59. *ουδε*: A*ΚΠ* 69. al pauc *ουδ*. Accurate a d k q *et nec sic*, Or$^{int\,3,909}$ *sed nec sic*; contra c ff$^{2\cdot}$ l vg *et non* omisso *ουτωσ* (Δ *ουτω*) | *ιση ην*: DL 1. al pauc a c ff$^{2\cdot}$ l q vg (k om *ιση*) *ην ιση*. Praeterea a ff$^{2\cdot}$ *erant convenientia* (ff$^{2\cdot}$ *aequalia*) *testimonia illorum*, Or$^{int\,3,909}$ *convenientia erant eorum testimonia*, d *erat conveniens testimonia illorum*, (contra *erat conteniens* [c *acquale*] *testimonium illorum* c l q vg; *fuit testimonium eorum* k)

60. *εισ μεσον* cum ℵABCEF^{w}GHIKLNPSUVW^{b}XΓΔΠ al pl Or^{4,200}... ς (=Gb Sz) *εισ το μεσον* cum DM al mu cop (:: cf 3, 3) | *επηρωτησεν*: 435. al^{10} fere *επηρωτα*, item *interrogabat* d ff$^{2\cdot}$ k q (non item a l vg, c *coepit interrogare*) | *αποκρινη*: HI y^{scr} al pauc *-νει* | *τι*: L *οτι* (Schu: „forsan recte ap Mc") | *ουδεν τι*: absque interpunctione et. Ln et h. l. et Mt 26, 62; ς Wtst etc *ουδεν; τι* et Gb Sz *ουδεν, τι*. Favent nostrae rationi edd antiquiss (et ℵCDILP) quod nihil interpetionis habent (non item EKMW^b etc) item interpretes Latini; habent enim ff$^{2\cdot}$ q vg *non respondes quicquam* (q om) *ad* (ff$^{2\cdot}$ *adversum*) *ea quae tibi obiciuntur*

61 ss Lc 22, 67 ss

μαρτυρούσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 [191.1] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 [192.6] ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· [193.2] τί ἔτι χρείαν

ab his? item a *nihil respondes ad haec quae isti adv. te contestantur?* k *nihil respondis* (**-distis*) *de his quae adversum te dicunt,* c *quare nihil respondes adversus accusationes eorum.* Contra d *non respondes nihil · quid isti tibi testantur*; similiter sah cop syr^{utr} go. | *σου*: r e^{scr} *σοι*

61. o (B^{2}et^{3} *οσ*) *δε* (et. Or^{4,200} et ^{387}; item it vg *ille autem,* D *εκεινοσ δε*) et. Or^{4,200} et ^{387}: NA 106. al^{12} fere syr^{sch} pers^{p} (aeth) add $\overline{\text{ις}}$ :: ut Mt. Praeterea a om o *δε* usque *απεκρ. ουδεν* | *εσιωπα* (et. Or^{bis}): D *εσειγα* | *οικ απεκριν. ουδεν* cum NBCL 33. sah cop aeth go Or^{4,200} ... ς Ln *ουδεν απεκρινατο* (D *απεκριθη*) c. ADINPW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{4,387}. Item *nihil respondit* c d ff^{2}· l q vg (k om *και ουκ απεκρ. ουδεν*, a vide ante) | *παλιν*: I k add *ουν*, 1. 69. 124. 2^{pe} al pauc syr^{sch} praem *και* | *επηρωτα*: F^{WI} 2^{pe} al mu Or^{4,387} *επηρωτησεν*, item sah go ... A *επερωτα*. Verba *παλιν ο αρχ. επηρ. αυτον* om D a c ff^{2}· q, sed vide post; k sic: *iterum ergo pontifex dicit illi* omissis *επηρ. αυτον και*. Post *επηρωτ. αυτον* 13. 69. 124. 346. 2^{pe} Or^{4,387} add *εκ δευτερου* | *και λεγει αυτω*: c *ad quem iterum ait,* ff^{2}· *iterato ait* ... D q add *ο αρχιερευσ* ... 346. 2^{pe} Or^{4,387} *λεγων* | *ο* $\overline{\text{χς}}$: r k om | *του ευλογητου* (et. N^{c} Or ^{4,387} et $^{int\,3,917}$): N* *του θεου*, AKΠ al^{15} fere ff^{2}· blanch (non item a c g^{1}· k l q) vg (et. em tol gat al sax, sed non am fu ing) arm^{zoh} (non item mss) Clem$^{int\,998}$ (in epist. Iud. „in evglio vero sec Mc interrogatus dominus a princip. sacerd. *si ipse esset Chr. filius dei benedicti, respondens dixit: Ego sum, et videbitis fil. hom. a dextris sed. virtutis*) *του θεου του ευλογητου*

62. *ο δε* $\overline{\text{ις}}$: DG 1. 13. 69. 124. 346. 2^{pe} a ff^{2}· k q (non item c f l vg) sah arm Or^{4,387} Clem^{int} (vide ante) add *αποκριθεισ* | *ειπεν*: D 2^{pe} Or *λεγει*. Praeterea DG 2^{pe} 1. 13. 58. 69. 124. 346. e^{scr} y^{scr} a c f ff^{2}· l q (non item k) vg sah cop^{wl} et pet^{r3} (non item cop$^{sch\,w}$ et ^{dz}) syr^{utr} arm aeth Or add *αυτω* :: cf Mt | *εγω ειμι*: 13. 69. 124. 346. 2^{pe} arm Or praem *συ ειπασ οτι* :: cf Mt | *εκ δεξ. καθημ.* cum NBCDLNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al longe pl l q (a *ad dextram virtutis sedentem*) am em fu ing mt prag reg tol sax go Or^{3,715} et $^{int\,3,911}$ Clem^{iut} (vide ante) ... ς (= Gb Sz) *καθημ. εκ δεξ.* cum AI 1. 33. al sat mu c f ff^{2}· k sah cop syr^{utr} arm Or^{4,387} (:: ut Mt lectione non fluct) | *της* (D* om) *δυναμεωσ*: 157. vg^{ed} (at non edd pler) arm^{usc} add *του θεου*:: e Lc | *και ερχομενον*: D^{gr} om, d om tantum *και* | *μετα* (*cum* c f ff^{2}· k l q g$^{1.2.}$ vid vg): G 1. 11. 28. 33. al^{25} fere a sah syr^{sch} (contra syr^{p} et iam$^{mg\,gr}$) *επι* (*super*) :: e Mt

63. *διαρρηξασ* c. NAB^{3}CDILW^{b}ΓΔΠ unc^{9} al· omn^{vid}: B*N *διαρηξασ*. Praeterea 124. 2^{pe} a arm Or^{4,387} add *ευθεωσ*, item praem sah^{woid} (non item^{ming}) | *τουσ χιτωνασ* (B* *κιτωνασ*, item alibi K): s syr^{sch} pers^{p}

ἔχομεν μαρτύρων; 64 *ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται;* *οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.*

65 [194.1] *Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν* Mt 26, 27 s Lc 22, 63 s
αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

τον χιτωνα | *λεγει*: D *και λεγει* (60. *διηρρηξε - και ειπεν*), item c d ff^{2}· q *scidit - et ait*. k *conscidit - et dixit* (a *conscidit - dicens*)

64. *ηκουσατε*. ℵ praem (:: e Mt) *ιδε νυν*, similiter 122. 252. syr^{sch} (vide post) *ιδου, ecce*... GN 1. 124. 2^{pe} c^{scr} al^{10} fere sah^{wold} (non^{ming}) arm add *παντες*, item d *omnes* (pergens *blasphemias eius*); al^{7} add *παντως* | *της βλασφημιας* cum ℵBCEHIKLMNSUVW^{b}ΓΔΠ al pler ... Ln *την βλασφημιαν* (:: e Mt) cum ADG 1. 13. 2^{pe} al^{5}. Praeterea DGIN al^{10} q gat mt go aeth add *αυτου*, item 13. 61. 69. 346. 124. 2^{pe} sah^{wold} (sah ^{ming} *blasph. quam dixit*) syr^{sch} (*ecce ex ore eius audistis blasph.*) syr p mg arm add *του* (124. 2^{pe} *αιτου εκ του*) *στοματος αυτου* :: cf Lc | *φαινεται*: DN 28. 2^{pe} *δοκει* :: e Mt | *οι δε παντες* (l vg *qui omnes*): D *παντες δε*, c d k *omnes autem* ... 1. 13. 69. 2^{pe} al pauc a f ff^{2}· q *και παντες* | *αυτον*: D* *αυτω* | *ενοχον ειναι* cum ℵBCLΔ 33. l q-go... ς Ln *ειναι ενοχον* cum AEGHKMNSUVW^{b}ΧΓΠ al pler a c f k vg (hi omnes *eum* [k *illum*] *esse reum mortis*) arm ... D ff^{2}· om *ειναι*

65. *εμπτυειν* (et. ℵABC etc): DΔ *ενπτ.* | *αυτω*: D a f go sah cop syr^{sch} arm *τω προσωπω αυτου* :: cf Mt | *και περικαλ. αυτ. το πρ.*: D a f om :: cf Mt | *αυτου το πρ.* c. ℵBCLUΔ 33. 108. 127. ... ς Ln *το προσωπ. αυτου* cum AINW^{b}ΧΓΠ unc^{7} (F inde a v. 54 hiat) al pler, item (ut solent Latini) c ff^{2}· k l q vg | *κολαφιζειν* (et. f l q vg): D a c k *εκολαφιζον* (:: cf Mt). Ita c: *et coeperunt quidam irridere eum, et conspuerunt in illum, et velantes faciem eius colaphizabant eum, et dicebant ei ministri* etc; k *et coeperunt quidam conspuere illum, et velantes faciem eius clarificabant eum, et dicebant illi ex famulis* etc; a *et coeperunt quidam inspuere in faciem eius et colaphizabant eum* (omissis reliquis; pergit enim: *Et cum esset Petrus*) | *λεγειν*: D 2^{pe} c k go *ελεγον* | *αυτω* sec: 1 1. 13. 69. syr^{sch} arm om | *προφητευσον*: G 1. 118. add *νυν*, F^{w} al pauc c f k add *ημιν* (et tol *nobis Christe*), IUXΔ 13. 33. 69. 108. 124. 127. 2^{pe} al^{20} fere gat sah cop syrP arm aeth add *ημιν* (13. 69. al *νυν*, cop petr^{s} om, syrP habet c.*) *χριστε* (cop post *σε* pon, al^{10} fere om) *τις εστιν ο παισας* (Δ *πενψας, δ misit*) *σε* :: e Mt et Lc. Ad verba Matthaei: *tunc exspuerunt* usque *qui te percussit* (26, 67. 68) Aug^{cons} 3, 30 notat: „Hoc dicit etiam Marcus; commemorat etiam quod ei faciem velaverunt. De his quoque Lucas attestatur." | *οι υπηρεται*: D om, item (qui ad *λεγειν* trahunt, vide ante) c k (aeth om *και οι υπη.* usq *ελαβ.*) | *αυτον*: D q post *ελ.* pon (f ff^{2}· q *et ministri cum voluntate* [f *libenter* pro *c. vol.*] *alapis eum caedebant* [q *caed. eum*]) | *ελαβον* cum ℵA BCIKLNSVΓΔΠ al^{10} fere, item DG 1. 13. 69. 2^{pe} al^{10} cop syrP *ελαμβανον* ... ς *εβαλλον* cum H al permu^{vid}, item ΚMUW^{b}X 33. 157. al plus^{25}

66–72 Mt 26, 69–75 Lc 22, 54–62 Io 18, 15–18 et 25–27

66 [195.1] *Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως,* 67 *καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ.* 68 *ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις.* [196.1] *καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.* 69 *καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο*

εβαλον. Itpler vg *caedebant*, k *percutiebant*. Similiter syrsch (sedP *excipiebant*) sah (sed cop *ελαβ. αυτ. ραπ.* exprim) go.

66. *και οντος* (et. Eusdem 121; sah *οντος δε*, item c *Petrus autem cum esset*): L om *και* | *κατω* ante *εν τ. αυλ.* cum ℵBCLΣ^{2}X al^{10} fere syrsch arm aeth ... ς Ln post *εν τ. αυλ.* c. ANW^{b}ΓΔΠ unc^{6} al pl f g^{1} (*seorsum* pro *deorsum*) k l vg Aug$^{cons\,2,26}$ syrP go... DI 69. 2pe c^{ser} al pauc a c ff^{2} q sah cop Eusdem om | *ερχεται*: D a c ff^{2} k (pon post *αρχιερ.*) q Eusdem add *προσ αυτον* | *μια των παιδισκων* (et. Eusdem): ℵC *μια παιδισκη* :: ut Mt

67. *τον πετρον*: 1. 69. 346. 2pe c syrsch arm Eusdem 121 *αυτον* | *θερμαινομ.* (ut ℵB etc): ACDE*LNΓΔ al rursus *θερμενομ.* | *εμβλεψασα* (D *ενβλ.*): KMΔ 33. 282. 435. *-ψασ* (omisso *α*, sed sequitur *αυτω*) | *αυτω λεγει* (sah^{woid} cop syrsch aeth add *αυτω*) ita et. a f k l vg sah^{ming} syrP arm go Eusdem: D c ff^{2} q *λεγει αυτω* | *και συ*: D^{gr} om *και* | *μετ. του ναζ. ησθ. του ιυ* cum BCL; ℵ syrsch *μετ. του ιυ ησθ. του ναζ.* ... DΔ al^{10} fere it vg go syrP arm aeth Eusdem *μετ. του* (Eus om) *ιυ του ναζ.* (D *ναζορηνου*, Δ al Eus *ναζωραιου*, vide post) *ησθα* (Eus *ησ*); item 33. sah cop *ησθα μετ. ιυ του ναζ.* ... ς *μετ. του ναζ. ιυ* (al^{7} om) *ησθα* (1. 13. 69. 209. 346. 2pe *ησ*, ut et. Eus) cum ANΞΓΠ unc^{6} al pler | *ναζαρηνου* (EXΓ al mu *-ρινου*): D k l^{ve} q *ναζορηνου*, *nazoreno* (contra *nazareno* a c f l^{2} *δ* vg), Δ 238. (al pauc?) Eusdem *ναζωραιου*, item ff^{2} *nazoreo*

68. *ηρνησατο*: M al^{9} add *αυτον* :: cf Lc | *ουτε οιδα ουτε επισταμ.* cum ℵBDL 2pe Eusdem 121. Item c f ff^{2}·vid l q *δ* vg sah cop *neque scio neque novi*; a *nescio sed nec novi* (pergit *quem dicas*) ... k syrsch perP nil nisi *nescio* (:: ut Mt) ... go *non scio non novi* (similiter? I - - *ουκ επισταμαι*, vdtr enim in abscissis pariter *ουκ οιδα* scriptum fuisse) ... Ti *ουκ οιδα ουτε επισταμ.* cum CEGHSVΔ 1. 69. al plus^{20}, item ς *ουκ οιδα ουδε επιστ.* cum AKMNUXΓΠ al permu, item *non novi neque intelligo* syrP | *συ τι* cum ℵBCLNUΔ 1. 33. 108. 209. 2pe ... ς *τι συ* cum AIXΓΠ unc^{6} al pler Eusdem, item sah cop arm go ... D al pauc it vg om *συ* :: ut Mt | *και εξηλθεν*: D^{gr} om *και* | *εξω εισ το προαυλιον* (73. *προπυλον*): 2pe Eus^{cod} *εισ το εξω πρ.*, D *εξω εισ την προσαυλην*, 1. 13. 69. 209. arm Eused *εισ την εξω αυλην* (13. 69. *πρυαυλην*, Eus *προαυλιν*) | *και* (218. c^{ser} al^{6} add *ευθεωσ*) *αλεκτ. εφων.* cum ACDINX ΓΔΠ unc^{6} al fere omn a f ff^{2} k l q vg sah^{ming} (et^{woid} ante *και εξηλθ.* pon) syr^{utr} arm aeth go Eusdem ... ℵBL 17^{ev} c cop om, hinc Ln [*και αλ. εφ.*] :: cf Mt et Lc

69. *παλιν* post *ηρξατο* cum ℵCLΔ 108. 127. (131. post *λεγειν*) ... ς Ln

πάλιν λέγειν τοῖσ παρεστῶσιν ὅτι οὗτοσ ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 *ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτεσ ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶσ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖοσ εἶ.* 71 *ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.* 72 *καὶ εὐθὺσ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.*

---

post *ιδουσα αυτον* cum AINXΓΠ unc[7] al pl (157. 245. ante *αυτον*) go syrP (et[sch] *et vidit eum rursus puella illa*) ... BM 50. f sah cop aeth om. Transpositis singulis D 2[pe] c f k l q vg arm Eus[dem] *παλιν δε* (k om) *ιδουσα αυτον η παιδισκη* (f l q vg *ancilla*, k *illa ancilla*, c *altera ancilla*); a *et cum eum vidisset iterum puella* | *η* (e[scr] om) *παιδισκη*: cop[wl] et[dz] *alia* (*et videns eum alia*; contra cop[schw] ex[petr s] *et videns eum ancilla*; sah *ancilla vero cum vidisset eum*) :: cf Mt | *ηρξατο λεγειν*: B sah cop aeth *ειπεν* (:: Mt *λεγει*) | *παρεστωσιν* cum ℵBCIKLΔΠ* al plus[10] Eus[dem] ... ς Ln *παρεστηκοσιν* cum ADNXΓΠ[2] unc[7] al pler *οτι* (Eus[dem] om) *ουτοσ*: 13. 59. 69. 106. 124. 251. 346. a c ff[2] syr[sch] arm aeth *οτι και ουτοσ*, D[gr] *οτι και αυτοσ*

70. *ηρνειτο* cum ℵABC etc :: F[w]GMNXΔ 1. 13. 69. 124. 2[pe] al plus[10] Eus[dem 121] *ηρνησατο*, item it vg sah cop (sed[dz] *ηρνειτο*) syrP go (:: ut Mt); item D sed o *δε παλ. ηρνησατο* inepte transposita habet inter *παλ. δε ιδ. αυτ. η παιδισκη* et *και ηρξατο* | *και μετα* (sah *μετα δε*): ℵ* cop[dz] om *και* | *παρεστωτεσ* (D *-ηκοτεσ*): G 1. *περιεστωτεσ* | *ελεγον* (*dicebant* a d l vg): L 17. (al pauc? sed non 13.) *ειπον*, c ff[2] q *dixerunt*; k *dicunt* | *τω πετρω*: D a om | *αληθωσ*: M add *και συ*, a omisso *αληθωσ et tu ex illis es* | *και γαρ γαλιλ. ει* (haec om 73. 131. 142* a go, hinc Gb[0]) absque additam cum ℵBCDL 1. 118. 209. 2[pe] a c ff[2] g[1] (et[2] vid) k l sah cop Eus[dem] Aug[cons 3,25] (*Iam vero illud quod Matthaeus ipsi Petro dictum fuisse asserit*: Vere et tu ex - manifestum te facit; *sicut Ioh. eidem Petro dictum asseverat*: Nonne ego te -, *Marcus autem inter se illos de Petro locutos dicit*: Vere ex illis est, nam et Galilaeus est; *sicut* etc) ... ς (sed Gb[00] prob Schu „et *λαλια* et *ομοιαζ.* aliena a Mc") add *και η* (Δ om) *λαλια σου ομοιαζει* (N *δηλοι*, 33. *δηλον σε ομοιαζει* sic sed litterae *ομ* rescriptae, aeth *δηλον σε ποιει* exprim) cum ANXΓΔΠ unc[8] al pler (116. ante *και γαρ γαλ. ει* pon) q go syr[utr] arm aeth Euthy[dis] (ad Mt 26, 73) :: omnino e Mt fluxit; ipsum *ομοιαζει* glossatoris est

71. *και ομνυναι* cum BEHLSUVΣΓ al[80].fere ... ς (= Gb, sed rursus Gb') *και ομνυειν* (:: ut Mt) cum ℵACGKMNΔΠ al permu Eus[dem 121] ... D (a) q *και λεγειν* (a *dicens*), arm *κ. ομν. και λεγειν* | *τουτον ον λεγετε* (a *hunc quem dicitis*, d ff[2] l q vg *istum quem dicitis*, c *istum quem dicis*): ℵ om (:: ut Mt), k om *ον λεγετε*, D[gr]KN al[5] om *τουτον*

72. *και ευθυσ* (*-θεωσ* DG al[14] Eus: it[a] Gb + Sz) cum ℵBL 2[pe], DG 13. 69. 124. 346. al[10] Eus[dem 121], item it vg syr[sch] arm aeth ... ς (= Gb Sz) om *ευθ.* cum ACNXΓΔΠ unc[7] al pler sah cop syrP go | *εκ δευτερου* (et. Eus[dem]): ℵL c reg om (:: Mt *ευθεωσ* absq *εκ δευτ.*). Cf et. ad v. 68.

197.2 *καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς τρίς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.*

XV.

Mt 27, 1 s 11–14 Lc 23, 1 ss Io 18, 28 ss

1 198.2 *Καὶ εὐθὺς πρωὶ συμβούλιον ἑτοιμάσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον,* 199.1 *δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ.* 2 200.1 *καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βα-*

---

72. *ανεμνησθη*: G 1. 13. 69. 209. *αναμνησθεισ*. Ex his *και* sq non om nisi 1. 209. | *το ρημα ωσ* cum ℵABCLΔ al^{8} sah cop go ... Gb″ Sz *το ρημα ο* cum DNXΓΠ unc^{7} al^{130} fere; item it *rememoratus* (q *commemor.*, l *recordatus*) *est - verbum quod* (syrP *sermonis dicentis ei Iesu*, sed^{mg} *sermonis quem dixerat ei Iesus*) ... ς *του ρηματοσ ου* cum M 69. al vix mu (vg *recordatus est - verbi quod*). Libere 1. 209. syr^{sch} etP txt (vide ante) arm^{cdd} aeth *του ρηματοσ του ιυ εμποντοσ* | *αυτω*: Dgr om, item (vide ante) 1. 209. | *ο ις*: Dgr* *ιν* | *οτι πριν* usque *απαρνησῃ*: D 142* ℵ persP om | *φωνησαι δισ* cum AC^{2}LNXΓΔ unc^{8} al pler vg go syr^{utr} (arm *τρισ* pro *δισ*) ... Ln *δισ φωνησαι* cum B 2pe k sah cop ... ℵ*^{vid}Δ 251. c ff^{2}· g^{1}· l q aeth om *δισ* | *τρισ* (ABXΓΔ al *τρεισ*) *με απαρν.* cum ℵBC* et^{2}LΔ c ff^{2}· g$^{1.vid}$ k l q vg Aug$^{cons\ 3,26}$ sah cop syr^{sch} (*απαρν. με*) aeth ... ς Ti *απαρν. με τρισ* cum ANXΓΠ unc^{8} al omn^{vid} syrP arm go | *και επιβαλων* (Euthym ad Mt 26, 75 *επιβαλων αντι του αρξαμενοσ*: Δ 247. *επιλαβων*) *εκλαιεν* (ℵ*C cop *εκλαυσεν* :: ut Mt et Lc): D it vg (et. *δ*; em om haec verba) sah (non item cop) syr^{utr} arm go *και ηρξατο κλαιειν* (aeth *et flevit*)

XV. 1. *ευθυσ* cum ℵBCLΔ ... ς Ln *ευθεωσ* cum ADNXΓΠ unc^{8} al omn^{vid} ... a c (non item ff^{2}· k l q vg) sah (non cop) aeth om | *πρωι* c. ℵBCDL 46. a (*prima luce*) ff^{2}· k (k* *e mane*) l q vg (ff^{2}· k^{2} l q vg *mane*), c (*cum autem mane factum esset*) sah (ut c) cop (syr^{sch} vid) Or^{4,387} ... ς Ti *επι το* (Es al permu *τω*) *πρωι* cum ANXΓΔΠ unc^{8} al fere omn arm (item^{vid} go syrP) | *ετοιμασαντεσ* cum NCL ... ς Ln Ti *ποιησαντεσ* cum ABNX ΓΔΠ unc^{8} al pler l vg cop arm go, item D al^{5} a c ff^{2}· k q sah syr^{utr} aeth Or^{4,387} *εποιησαν* (sequente *και* ante *δησαντεσ*). Cf ad 3, 6 | *πρεσβυτ.* tum *γραμμ.* (et. Or): c 47^{ev} sah^{ming} (non^{woid}) *γραμμ.* tum *πρεσβ.* | *των* ante *γραμμ.* cum ND 1. 2pe sah cop Or ... ς Ln Ti om cum B(C vide ante)LNΓΔΠ unc^{8} al pler | *απηνεγκαν* cum ℵABLΓΔΠ unc^{7} al pler arm (sah cop ut vdtr) ... CDGN 1. 124. 2pe al^{5} Or *απηγαγον*, item *duxerunt*, *perduxerunt* (a), *adduxerunt* (k) it vg, item syr^{utr} go aeth :: e Mt (cf et. Mc 14, 53). Praeterea D a c ff^{2}· k q Or add *εισ την αυλην*, *in atrium* (k *in praetorium* :: ut Io *εισ το πραιτωριον*) | *πειλατω* cum ℵABD ... ς Ln Ti *πιλατω* cum CLNΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid}. Cf ad Mt 27, 2. Idque absque *τω* cum ℵBCDLΔ 1. c^{ecr} al pauc Or ... ς praem *τω* cum ANΓΠ unc^{8} al pler

2. *ο πειλατοσ* (*πειλ.* ut v. 1; item ς Ln Ti *πιλ.*): 13. 69. 2pe c k (non

σιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεισ. 3 201. 4 καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖσ πολλά. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτοσ πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦσ οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλᾶτον.

6 202. 2 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖσ ἕνα δέσμιον ὃν παρη- 6—15 Mt 27, 15—26 Lc 23, 17—25 Ioh 18, 39 ss

item a ff^{2}· l q vg) sah add *λεγων* :: ut Mt et Lc | *ο δε* (ℵ al pauc add *ω̄σ*): D a aeth *και* | *αυτω λεγει* (vocem post *αυτω* in c non assequutus sum, sed omnino *λεγει* vdtr) cum ℵBCD cop arm (v 1. 127. 209. 258. *λεγει αυτω*, l vg *ait illi*, 2pe tantum *λεγει*, item c [om *αποκρ.*] ff^{2}· q tantum *ait*) ... ς Ln *ειπεν αυτω* cum ANX^{vid}ΓΔΠ unc^{8} al pler d (k *dixit* omisso *αυτω*) syr^{utr} go aeth ... a *respondit ei*, sah *respondit ei dicens*

3. *κατηγορουν* (et. Or^{4,387}): DE^{T} *κατηγορουσιν* | *πολλα* absque additam cum ℵABCDX(e spatio certum est)ΓΠ unc^{7} al pl ff^{2}· k l q vg sah^{wold} cop syr^{sch} go ... NUΔ 13. 33. 69. 124. 131. al^{40} a c sah^{ming} syrP arm aeth Or add *αυτοσ δε ουδεν απεκρινατο* :: cf Lc 23, 9 Mt 27, 12

4. *πειλατοσ* cum ℵABD ... ς Ln Ti *πιλ.* ut v. 1. | *παλιν*: CD k q sah^{ming} aeth post *επηρ.* *αυτον* pon (ff^{2}· *Iterum Pilatus interrogavit* etc) ... U 127. 131. 238. al pauc om :: ut Mt 27, 13 | *επηρωτα* cum BU 13. 33. 69. 124. 2pe al^{12} fere a k syrP ^{mg} ... ς Ln *επηρωτησεν* c. ℵACDNXΓΔΠ unc^{7} al pler c ff^{2}· l q vg sah cop syr^{sch} et$^{P\ txt}$ arm (:: toties imperf. ipsius huius verbi ap Mc cum aor. mutarunt, cf 5, 9. 9, 11. 10, 2 et 10. 12, 18. 14, 61; item 7, 17. 8, 5 et 23. 9, 28. Contra non fluctuare solet aor. nec ap Mc nec ap rell) | *αυτον* absque *λεγων* cum ℵ* 1. 209. 2pe a sah (:: et hoc prorsus ex Marci usu *επερωταν* sine *λεγων* scribere soliti, ut 5, 9. 8, 5. 23. 29. 9, 16. 28. 33. 10, 2. Ita nec Mt nec Lc. Hinc passim suppleverunt *λεγων*, ut 9, 21. 10, 17. 12, 28. 15, 2. Ubi vero additum est non fluctuat: 8, 27. 9, 11. 12, 18. 14, 60) ... ς Ln Ti add *λεγων* cum ℵCABCDNXΓΔΠ unc^{8} al pler c ff^{2}· k l q vg cop (syr^{sch} *et dixit ei*) syrP al | *ουδεν*: B* om (suppl B^{2}); pparh ser *ουδεν αποκρ.* omisso *ουκ* | *ιδε* (ℵ *ειδε*): Δ *ιδοι* (*ιδου?*) | *κατηγορουσιν* cum ℵBCD 1. 48ev, item *accusant* it vg Or$^{int\ 3,\ 917}$ (*καταμαρτυρ.* Latini reddunt *adv. te dicunt testimon.* [*testificantur*] vel similiter, cf Mt 26, 62. 27, 13. Mc 14, 60) cop aeth ... ς *καταμαρτυρουσιν* (:: e Mt) cum AEGHKMNSU VXΓΔΠ al pler sah syr^{utr} arm go

5. *απεκριθη*: G 1. 13. 69. al pauc *απεκρινατο* | *πειλατον*, ς Ln Ti *πιλατον* ut vv. 1. 2. 4.

6. *εορτην*: D praem *την* | *απελυεν*: 13. 69. 124. 346. *ειωθει ο ηγεμων απολυειν* (:: e Mt), item a ff^{2}· l vg *solebat dimittere*, c *dimitt. solebat*, k *consueverat remitt*,. syr^{sch} (*consueverat autem omni festo solvere*) | *ον παρητουντο* c.ℵ*AB* (Δ *ον· περητουντο* sic) ... ς Ln Ti *ονπερ ητουντ.* cum ℵ^{c}B^{2}CNXΓΠ (Δ vide ante) unc^{7} al pler, item DG 2pe 13. 69. al pauc *ον αν* (13. *εαν*) *ητ.*, 1. *ον ητουντ.* Quadrat huc *quemcunque petissent* a c ff^{2}· k vg; contra *quem postularent* k ad *ον παρητ.* spectare vdtr. Nec sah cop syr^{sch} exprim *quemcunque* sed *quem*; aliter syrP

τοῦντο. 7 [203.4] ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 [204.1] οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 [205.1] ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε

7. ην δε: 13. 69. 124. 346. sah^{woid} (non^{ming}) add τοτε (:: e Mt) | βαραββας (ΔΕΓ βαβαρραβας): cf de huius nominis scriptura ad Mt 27, 16 | στασιαστων (Schu plane probat) cum ℵBCDK 1. 13. 69. al^{10} fere sah ... ς συστασιαστ., Ti συνστασιαστ. c. (συνστ.) AGHNVΔ al mu, item (συστασ.) EMSUXΓΠ al pl (:: συστασιαστ. et. Ios. Antt. 14, 2, 1; Herodot al συστασιωται) | φονον πεποιηκεισαν (c^2 εποιηκεισαν, F^w 61. επεποιηκ., Γ 71. 258. 282. πεποιηκασιν, 28. πεποιηκαν): D 2^{pe} πεποιηκ. φονον, item *qui - fecerat* (k *fecerant*) *homicid.* c ff$^{2\cdot}$ k l vg sah; contra cop, item a *qui - homic. fecerat*

8. αναβασ (Schu „bene") cum ℵBD a (*accensa*) c ff$^{2\cdot}$ l vg (hi^4 *cum ascendisset*; k plane om) sah cop go (aeth *ascendit et clamavit*) ... ς αναβοησασ cum ℵ^{cb}ACNXΓΠ unc^6 al omn^{vid} syr^{utr} arm | ο οχλοσ: D 299** a k go ολοσ ο οχλ., *tota turba* | αιτεισθαι: D k mt add αυτον | καθωσ sine αει cum ℵBΔ sah cop; confirmant syr^{sch} (*sicut solitus erat facere iis*), c (*sicut consueverat per diem festum*) k (*quot faciebat in singulis diebus festis*) aeth (*ut faceret illis quemadmodum solebat*) ... ς Ln Ti add αει cum ACDNXΓΠ unc^6 al omn^{vid} a ff$^{2\cdot}$ l vg syr^p arm go

9. πειλατοσ, ς Ln Ti πιλατ. ut supra | απεκριθη (33. -νατο) αυτοισ λεγων (c *respondit eis dicens*, l vg *respondit eis et dixit*; M om λεγ.): D 2^{pe} αποκριθεισ λεγει αυτοισ (d *ait illis*), a ff$^{2\cdot}$ *respondens illis dixit*, k *respondit et dixit illis* | υμιν: D ff$^{2\cdot}$ om

10. εγινωσκεν cum ℵ^{c}BCNXΓΔ unc^7 al pler: ℵ* εγνωκει, AKΠ al^6 επεγινωσκεν ... D 1. 13. 69. 346. 2^{pe} ηδει (:: ut Mt) | παραδεδωκεισαν cum ℵBCKMUΓΠ al pl (al pauc παρεδεδωκ.): AEGNVXΔ al mu παρεδωκεισαν (EN al -δοκ-) ... DHS 1. 13. 69. al^5 παρεδωκαν (:: ut Mt), item a *tradiderunt*, k *tradebant* (contra c ff$^{2\cdot}$ *tradiderant*, l vg *tradidissent*) | οι αρχιερεισ (k *principes*, pergens v. 11 *sacerdotes autem et*): B 1. 13^{ev} 47^{ev} cop om (:: ut Mt)

11. ανεσεισαν (l vg Aug$^{cons\ 2,\ 33}$ *concitaverunt*, item cop syr^{utr} go aeth; Euthy ad Mt 27, 20 μαρκοσ δε φησιν οτι ανεσεισαν τον οχλ. ηγουν ανεκινησαν): Γ 131. 238. 48^{ev} al^{15} ανεπεισαν, D επεισαν (:: e Mt), item a c d ff$^{2\cdot}$ k *persuaserunt* (c ff$^{2\cdot}$ k), *suaserunt* (a d), item sah arm | τον οχλον: D* τω οχλω, d *turbas*, ff$^{2\cdot}$ *turbae*, c *turbis*, k *populo* | τον: D om | απολυση: HXΓ al -λυσει

12. παλιν ante αποκριθεισ (c *iter. respondit eis dicens*) c. ℵBC 33. 2^{pe} al^5 c g$^{1\cdot 2}$ vid l vg sah (*Pil. iterum respondit dicens iis*) syr^p aeth go Aug

τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 15 [206.1] ὁ δὲ Πειλᾶτος βουλόμενος ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 [207.4] Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ 16–20 Mt 27, 27—31 Joh 19, 2 a

cons 3, 33 ... ς Ti post ἀποκριθ. cum AEGHKMNSUVXΔΠ al pler a (*respondens autem Pilatus iterum ait illis*) arm ... Dr al[10] ff[2] k prag cop om, syr[sch] om *παλιν αποκριθεισ* | *ελεγεν αυτοισ* cum NBC syrP ... ς Ln Ti *ειπεν αυτοισ* cum ADNXΔΠ unc[8] al omn fere, item k (*praegressis respondit et*) *dixit illis* (a l vg Aug[cons] *ait illis*; ff[2] *ait*; c vide ante), item syr[sch] go cop... Γ *αυτοισ λεγει*, 2[pe] *απεκριθη* (pro *αποκρ. ελεγ.* vel *ειπ.*) *αυτοισ* | *θελετε ποιησω* cum ADNΧΓΠ al pler it vg syr[utr] arm go aeth ... NBCA 1. 13. 33. 69. al pauc sah cop om *θελετε* :: ut Mt | *ον λεγετε* cum MCNΧΓΔΠ unc[8] al pler cop syr[utr] aeth go ... B *λεγετε* omisso *ον* ... Ln om (quod probat Schu) *ον λεγ.* cum AD 1. 13. 69. 118. 13[ev] 2[pe] c[scr] it vg sah arm | *τον βασιλ.* cum NABCA 1. 13. 69. 229** 346. 13[ev] 49[ev] al[4 scr] al[3 pe] arm, item D *τω* (sed* om) *βασιλει* ... ς om *τον* cum NΧΓΠ unc[8] al pler go

13. *παλιν* ante *εκραξ.* (et. k l vg Aug[cons 3, 33]): D post *εκρ.*, a c ff[2] om | *εκραξαν* (G 1. 13. 69. al pauc mt syrP arm *εκραζον*, 2[pe] c[scr] *εκραυγαζον*) absque additam cum NBCEGHMPSUVXΓΔ al pl k l vg sah[ming] cop syr[sch] et[P txt] go Aug[cons] ... Ln add *λεγοντεσ* cum ADKMΠ al[25] fere a c ff[2] gat sah[woid] aeth ... G 13. 69. 124. 346. c[scr] syrP mg arm add *αναπειομενοι υπο των αρχιερεων και ελεγον* (arm om *κ. ελεγ.*)

14. *ελεγεν*: N *λεγει* | *αυτοισ* (suppl N[c]): N* om | *εποι. κακον* cum BCΔ 2[pe] 49[ev] al[3 scr] ... ς Ln *κακ. εποι.* (:: ut Mt lectione non fluct) cum NADN ΡΧΓΠ unc[8] al pler it vg etc | *περισσως* cum NABCDGHKMΔΠ* al[40] fere ... ς (= Gb Sz) Ti *περισσοτερως* (al pauc -*τερον*) cum ENPSUVXΓΠ[mg] al pl (:: et. Mt *περισσως*, at ibi nondum praecessit *εκραξαν*, unde *περισσοτερως* ortum vdtr. Apud Paulum et Lucam *περισσοτερος* frequens est.) | *εκραξαν* cum NBCEHNSUVXΓΠ[2] (Δ *εκραζαν*) sah syrP aeth go ... Ln *εκραζον* (:: e Mt) cum ADGKMPΠ* 1. 69. 346. al[25] fere (2[pe] *εκραυγαζον*) it vg (et. *δ*) syr[sch] arm cop. Praeterea N 2[pe] c add *λεγοντεσ*

15. *βουλομ. ποιησ. το ικαν. τω οχλω* cum NC sah cop syr[sch] ... ς Ln Ti *βουλ. τω οχλ. το ικαν. ποιησαι* (B *ποιειν*) cum A(B)NPXΓΔΠ unc[8] al omn fere a c l vg syrP arm aeth go Aug[cons 3, 33] ... D ff[2] k om (:: nihil simile in Mt) | *και παρεδ.* (B cop *παρ. δε*, FW al pauc syr[sch] add *αυτοισ*) *τον ιν φραγελλωσ.* (UXΓ al mu *φραγελωσ.*): D k sah *τον δε* (k om) *ιν φραγ.* (D* *φλαγ.*) *παρεδ.* (*iesum flagellis caesum tradidit agendum cruci* k)

16. *αυτον*: c[2] al pauc c gat *τον ιν* | *εσω* (157. 299. al[4] *εωσ*) *τησ αυλησ* c. NABC*NΧΓΔΠ unc[8] (rursus incipit F) al pler (237. add *του καιαφα*) sah syr[utr] aeth go ... DP 1. 13. 69. al pauc *εσω εισ την αυλην*, c[2]M al[25]

ἐστιν πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 [208.6] καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

---

fere εισ την αυλην (M al mu add του καιαφα), item vel *intro* (d *intus*) *in atrium* (g^{2} fu em erll ing gat mt prag san Aug$^{cons\,3,36}$, et. cop arm) vel *in atrium* (ita c ff^{2} vg^{ed} am reg tol, l *in atrio*) it (sed k simpliciter *in praetorium* pro *εσω* usq *πραιτωριον*) vg cop arm ... Δ *εξω* (*δ foris aut extra*) τ. αυλησ | o εστιν (U 127. add το) *πραιτωριον*: c ff^{2} l vg cop aeth *praetorii* (g^{2} *in atrium praetorium*; k vide ante); arm *ubi erat praetorium* | συγκαλουσιν cum ΝABCNPΔ: ς Ln Ti συγκ. cum EFGHKMS UVXΓΠ al certe pler ... Dgr καλουσιν

17. ενδιδυσκ. (D ενδυδισκ.) cum (Gb′ prob Schu) ΝBCDFΔ 1. 13. 69. al pauc ... ς ενδυουσιν cum ΑΝΡΧΓΠ unc^{6} al pler | πορφυραν: 21. 61. 262. sah χλαμυδα κοκκινην (:: ut Mt)... 13. 69. 124. 346. 2^{pe} al pauc syr^{hr} arm χλαμυδα κοκκινην και πορφυραν | περιτιθεασιν (13. 69. 124. 346. -τιθουσιν): D επιτιθεασιν, item *inponunt* vel *imposuerunt* c ff^{2} l vg, *superponunt* k | πλεξαντεσ (l vg Aug^{cons} *inponunt ei plectentes spineam coronam*, k *superpon. ei ornantes coronam ex sp.*, c ff^{2} *imposuerunt ei factam spineam coronam*, d *impos. ei coronam factam de spinis*): D om (cf c d ff^{2}) | ακανθιν. στεφ.: 1. στεφ. εξ ακανθων :: e Mt

18. ασπαζεσθ. αυτον (Δ αυτ. ασπ.) absq additam cum ABC*DXΓΔΠ unc^{7} al pl ff^{2} k l vg sah cop syr^{utr} etc... NC^{2}NU 11. 33. 346. al^{40} fere arm add και λεγειν, item M al^{7} c λεγοντεσ (:: cf Mt) | βασιλευ cum ΝBDMP SVX al mu (C* latet) ... Gb Sz Ti o βασιλευσ (:: ut Mt) cum AC^{2}EFGH KNUΓΔΠ al plus^{110}

19. αυτου την κεφαλην (C al mu l vg τ. κεφ. αυτ.) καλαμω: D 2^{pe} αυτον καλαμω εισ την κεφ., c ff^{2} k d *illum de* (d om) *harundine in caput* | και ενεπτυον (C*^{vid} -υσαν) αυτω (M^{2} al aliq αυτον): U om | και τιθ. τα γον. προσεκυν. αυτω: D 71* 253. 32^{ev} k om (:: ut Mt)

20. ενεπαιξαν (ACMNXΔ 1. al -πεξαν) αυτω: D om (reliquis non mutatis) | την πορφυραν: 1. 251. al^{3} τ. χλαμυδα, 12. 13. 69. 124. 346. (2^{pe} 8^{pe}, nisi cum 1. etc consentiunt) syr^{hr} arm sah τ. χλαμυδα και την πορφυρ. (sah *chlamydem purpuream*) :: cf Mt et supra | τα ιδια (BCΔ om, ita Ln) ιματ. αυτου (282. om αυ.) cum ℵ c^{scr}, BCΔ (Ln), 282. Latini *vestimentis* (*-ta*) *suis* vel *eius* ... ς Ti τα ιματ. (al^{2} add αυτου) τα ιδια c. ΑΝΡΧΓΠ unc^{9} al pler ... Dgr z^{scr} semel nil nisi τα ιματια (Gb′) | εξαγουσιν (k *abduxerunt*, vg *educunt*): A αγουσιν (:: cf Ioh), item *ducunt* l prag, *duxerunt* c d ff^{2} | ινα σταυρωσουσιν (-σουσιν cum ACDLNPΔ 33. 69. 245. 253. 47^{ev} 7^{pe} z^{scr} semel: ς -σωσιν c. ΝBXΓΠ unc^{9} al pler) absque αυτον cum ΝD (item l. vide post) 122** ff^{2} k (c om

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν. 21 [209.1] *καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ,* 21–26 Mt 27, 31—37 Lc 23, 26—31 Ioh 19, 17 aa *τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.* 22 [210.1] *καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος.* 23 [211.4] *καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν.* 24 [212.1] *καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς*

αυτον post *εξαγουσιν*); ς Ln Ti add *αυτον* cum ABCLNP unc rell al pler l vg etc ... 1. 72. *ωστε σταυρωσαι* (72vid add *αυτον*) :: ut Mt, 28. 131. *ινα σταυρωθη*

21. *αγγαρευουσιν* (ita et. ℵcB^{3}, et. syrp mg, D *ανγαρ.*, al pauc *αγκ.*, confirmant d ff^{2}· l vg *angariaverunt*): ℵ*(ut et. Mt 5, 41)B* pparh scr *εγγαρευουσιν* (:: quam formam in usu fuisse haud incredibile est, hinc nec aliena a textu) | *παραγοντ. τινα* (1. 209. post *σιμω.*) *σιμω.* (D *τον σιμ. παραγ. τον*) *κυρηναιον* (A* *κηρυν.*, F al mu *κυρειν.*, k mt cop *Cyrinaeum*): 2pe *σιμ. τον κυρ. παραγ.*, c *quemdam Cyr. transeuntem cui nomen erat Simon* ... N om *παραγοντα* | *απ* cum ℵABCLPΓΔΠ unc^{9} al pler ... Ln Ti (ex errore de B) *απο* cum DNX 1. al pauc | *αγρου*: A *ακρου* | *και ρουφου*: 47. (et cod ap Erasm) *του ρουφου* ... ff^{2}· om | *ινα αρη* (H al pauc *αρει*) *τον σταυρ. αυτου*: M* 6pe om

22. *φερουσιν*: D 13. 69. 346. 2pe *αγουσιν*. Latini *perducunt* (l vg), *adducunt* (ff^{2}·), *duxerunt* (c), *ferunt* (k) | *επι* (13. 69. al pauc *εισ*) *τον* cum ℵBC^{2}LNA 13. 33. 69. 124. 127. 131. 346. 2pe al^{8} fere (al pauc *επ. το*) ... ς Ln Ti *επι* sine *τον* cum AC*DPXΓΠ unc^{9} al pler | *γολγοθαν* cum ℵBFGKLMNSUVΓΔ (L om *γολ* syllabam) al^{50} fere (k *culgotham*, it^{rell} vg *golgotha*) ... ς Ln *γολγοθα* (:: ut Mt) c. ACDEHPXΠ al permu | *τοπον* (D ante *γολγοθ.* pon): ℵ* c om (:: fortasse recte; cf Mt) | *μεθερμηνευομενον* cum ℵCDLPXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} ... ABN *-μενοσ* (:: cf Mt)

23. *εδιδουν* (E y^{scr} *-δου*, M* *-δων*, 2pe *διδουσιν*) *αυτω* absque additam (Schu prob vdtr) cum ℵBC*LΔ n cop arm ... ς Ln add *πιειν* (D *πειν*, X *πειειν*) cum AC^{3}DPXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} c ff^{2}· k l vg (et. Aug$^{cons\ 3,38}$) sah syr^{utr} aeth go :: ut Mt | *οινον*: syrp in cod Ridl *οξοσ* | *οσ δε* cum ℵBΓ*^{vid} 33. ... ς Ln Ti o *δε* cum ACLPXΓ^{2}ΔΠ unc^{9} al fere omn (aeth *sed*) ... D 1. c ff^{2}· k l n vg Aug$^{cons\ 3,38}$ *και* (:: ut Mt). Praeterea G 1. add *γευσαμενοσ* (:: ut Mt)

24. *και σταυρουσιν αυτον και* (L d om) cum BL c d ff^{2}· k sah cop arm aeth (hae vv *et crucifixerunt eum*, sed etiam postea *diviserunt* pro *διαμεριζονται*) ... ς Ln *και σταυρωσαντεσ αυτον* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵACDG^{gr}PXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} l n vg (et. Aug$^{cons\ 3,39}$) go (syr^{utr} ut vdtr; syrp ^{txt} *et cum crucifixissent*, sed^{mg} *et crucifigentes*) | *διαμεριζονται* cum ℵABCDLPXΓΔΠ unc^{9} al plus^{130} ... ς (= Gb Sz) *διεμεριζον* cum min paucissimis, item 69. 124. al^{15} fere *διεμεριζοντο*, al plus^{5} *-ρισαντο*. It vg etc (vide ante) *diviserunt* | *βαλλοντεσ*: KLMV al

τί ἄρῃ. 25 [212. 10] ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 [214. 1]
Ioh 19, 19 καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
27–32 Mt 27, 38–44 Lc 23, 32–43 Ioh 19, 18 27 [215. 1] Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 [217. 6] καὶ οἱ παραπορευόμενοι

---

plus[15] βαλοντες (sed mu ut κ βάλοντες) | τισ τι αρη (ηχ al -ρει) et. c l vg Aug[cons 3, 39]: D 157. z[scr semel ff[2] blanch (om et. επ αυτα) k n om (:: ut Mt)

25. δε: F cop[wi] et [petr 3] om | ωρα τριτη (D Γ) cum ΝΒC[3]DLPXΓΔΠ[2] unc[8] al pler it vg sah cop etc, item AC*ΕΠ* al pauc τριτη ωρα: k[scr**] syr[p mg] aeth ωρα εκτη, item Hier qui in breviario in ps. 77 (pag 271) lectionem τριτη pro εκτη „errori scriptorum" tribuit: *Rursum scriptum est in Mc quia* hora tertia *crucifixus sit – Error scriptorum fuit; et in Mc* hora sexta *scriptum fuit, sed multi episemum Graecum* ς (i. e. εκτη) *putaverunt esse* Γ (i. e. τριτη). Cf quae ex eodem Hier loco ad Mt 13, 35 exscripsimus. Cf Act. Pil. B pag 283 sq *Ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οἱ στρατ. καὶ διεμερίσαντο ταῦτα πρ. ἑαυτούς, αὐτῷ δὲ ἐνέδυσαν ῥάσον κόκκινον, καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν καὶ ἐκάρφωσαν ἐν τῷ σταυρῷ ὥρᾳ ἕκτῃ τῆσ ἡμέρασ.* Cat[mosq 2, 105] *τινὲσ δέ φασιν ὅτι ὁ μάρκοσ μὲν τῆσ τοῦ λαοῦ ἀποφάσεωσ ἐπιμνησθεὶσ εἶπε τρίτην ὥραν αὐτὸν ἐσταυρῶσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ. τρίτη γὰρ ὥρα ἦν ὅτε αὐτὸν ὁ Ἰουδαίων λαὸσ κατέκρινε σταυρωθῆναι. οἱ δὲ λοιποὶ τῆσ ἕκτησ ἐμνήσθησαν ὥρασ, ἐν ᾗ τὴν ὑπὸ πιλάτου ἀπόφασιν λαβὼν σταυροῦται παρὰ τῶν στρατιωτῶν.* Eadem fere cat[ox 488]. Pendent ista ut vdtr ab Aug[cons 3, 40 sqq] – – *intelligitur ergo fuisse hora tertia cum clamaverunt Iudaei ut dominus crucifigeretur, et veracissime demonstratur tunc eos crucifixisse quando clamaverunt; maxime quia nolebant videri se hoc fecisse* – – | και (13. 69. 124. 346. οτε) εσταυρωσαν (et. c l vg Aug[cons 3, 40]): D ff[2] k n και εφυλασσον (:: quae lectio egregie commendatur conlato Mt 27, 36, ubi post βαλοντεσ κληρον pergitur: και καθημενοι ετηρουν αυτον εκει)

26. και ην η (Δ om η): D ην (sed ν puncto notatum) δε, d k sah *erat autem* | ο βασιλευσ: D go (item syrr ex ingenio linguae) praem ουτοσ εστιν, item c praem *Iesus* (33. add ουτοσ post τ. ιουδ.) :: cf Mt et Lc

27. σταυρουσιν: Δ συνσταυρ. omissis συν αυτω ... B c d ff[2]· k n (non item l vg) go syr[sch] εσταυρωσαν (sah cop utroq sensu et praes. et aor. accipi possunt) ... D[gr] σταυρουνται (pergit ·β· ληστασ, sed ex τασ correctum est τασ) | ενα etc: c *unum a dextris nomine soathan et alium a sinistris nomine chammatha* (idem codex isque solus in Mt *soatham* et *camma*. Cf ad Lc. Cf et. nomina *Γεστᾶσ* et *Δυσμᾶσ* (*Δημᾶσ*) in Act. Pil. A pag. 231 sq et B pag. 264 sqq | αυτου: C[3]D 1. 2[pe] 7[pe] al pauc c ff[2]· k n (non item l vg) om (:: ut Mt)

28. ς Ln hunc versum sic habent: καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη (:: cf Lc 22, 37 Esai 53, 12) cum EFGHKLM

ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐᾶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, 30 σῶσον

(c. ast?)psuvra(sic)n al pl (sed η φωνη pro γραφη, v al pauc post λεγουσα add το) e ff^{2} g^{1} l n vg cop (sed non exprim η λεγουσα) syr^{utr} go arm aeth. Vix alludit Ps-Hipp de antichrist. pag 37 (ed. Gud.) *οσ επουρανιων και επιγειων και καταχθονιων βασιλευσ - αποδεδειχται· - καταχθονιων δε οτι και εν νεκροισ κατελογισθη, ευαγγελιζομενοσ τασ των αγιων ψυχασ δια θανατου τον θανατον νικων*, nisi forte haec cum Eutychiano dicto apud Vig. lib. 4 contra Eutychen conferenda sunt. Scribit enim Vigilius l. l. *Quod enim ibi* (in evglio) *legitur de Christo, quando inter duos latrones crucifixus est, ex prophetae testimonio dicentis*: Et inter iniquos deputatus est, *tu dixisti*: Et inter mortuos deputatus est. Immerito vero ad Marci lectionem adhiberi videntur verba Origenis contra Celsum^{1,420}: *ὁ παρὰ τῷ Κέλσῳ Ἰουδαῖόσ φησιν ὅτι δύναιτο ἄν τισ ὁμοίωσ ἀναισχυντῶν καὶ περὶ λῃστοῦ καὶ ἀνδροφόνου κολασθέντοσ εἰπεῖν ὅτι οὗτόσ γε οὐχὶ λῃστὴσ ἀλλὰ θεὸσ ἦν· προεῖπε γὰρ τοῖσ συλλῃσταῖσ ὅτι πείσεται τοιαῦτα οἷα δὴ πέπονθε. - καὶ ταῦτα λέγομεν ἐν τοῖσ εὐαγγ. προειρῆσθαί πωσ· ἐπεὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη ὁ θεὸσ παρὰ τοῖσ ἀνόμοισ, λῃστὴν μᾶλλον - βουλομένοισ ἀπολυθῆναι, τὸν δὲ τὸν σταυρῶσαι, καὶ σταυρώσασιν αὐτὸν μεταξὺ λῃστῶν δύο.* Spectant ista ad Lc potius ... omisimus vero versum (Gb^{00} Schu „ex Marci genere non est; formulam citandi ex Io, locum e Lc cepisse videtur glossae auctor") cum ℵABC*et^{2}DX al^{45} fere (in his evglstaria fere^{20}) k sah sl^{2}, item Eus^{canon} ut vdtr. In antiquiorib enim cdd aliquot qui ipsum versum habent, ut M, inde a *Και συν αυτω* v. 27. usque *ελογισθη* notatur sectio *σιε'* addito canone *α'* (quo quae omnib 4 evv communia sunt continentur), sequente inde a *και οι παραπορ.* sectione *σις'* cum canone *ς'*, quo continentur quae et Mt et Mc. Quod si recte habet, nec Ammonius nec Eus. legit versum 28., alioquin proprium ei numerum dedissent, quem revera in aliis cdd habet et Graecis [iam in P] et Latinis. Auget vero hac in re codicis M auctoritatem quod, qui versum non habent, A et C consentientes habet in numeris Ammonianis, codicem A et. in Eusebianis, quibus C abstinet. Atque et. in Lc numeros Amm-Eus aliena manu tactos esse idem cod M probat, in quo praeter morem inter numeros *σος'* et *σοη'* ipse is de quo quaeritur *σοζ'* (277) cum canone suo [ι? η?] desideratur. In plerisque vero cdd sectio Lucae 277 canonem Eusebianum 8 adscriptum habet, quo continentur quae Lucae cum Marco communia sunt. Eundem modum etiam indices canonum quos habemus sequuntur. Cf eum quem editioni nostrae ipsi praefiximus.

29. *παραπορευομενοι* (:: ut et. Mt): D Eus$^{dem\ 496}$ („*κατα δε τον μαρκον*") *παραγοντεσ* (d pariter ac it^{pl} vg *praetereuntes*; n *qui transiebant*) | *αυτων* (et. Eus^{dem}): D 59. k n om | *ουα* (min pauc Eus^{dem} *ουαι*, quod idem Mill edidit): ℵ^{pc}(non* nec^{cb})L*ΔΣ^{gr} d k om :: ut Mt | *οικοδομων* ante *τρισ. ημερ.* cum BDL 2^{pc} c k n sah cop syr^{sch} ... ς post *ημεραισ* (:: ut Mt) cum ℵACPXΓΔΠ unc^{9} al fere omn ff^{2} l vg syr^{p} arm aeth go

σεαυτὸν καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 [218. 2] ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. [219. 2] καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33—39 Mt 27, 45-54 Lc 23, 44—47

33 [220. 2] Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 [221. 6] καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν (Ps 22, 2) ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωὶ ἐλωὶ λεμὰ σαβαχθανεί, ὅ ἐστιν με-

---

Eusdem (*οικοδομ. αυτον*) | *τρισιν* (Schu prob vdtr) cum ADGrPV al[10] fere c k (*triduo*) sah .. ς *εν τρισιν* (:: ut Mt, ubi om *εν* L d) cum ℵBC (sic)LXΓΔΠ unc[9] al pler d ff[2·] l n (*in triduo*) vg cop

30. *καταβας* cum ℵBDGrLΔ k l n vg cop (sah membris inversis *descende - ut serves te*) ... ς Ti *και καταβα* (P 1. al[12] Eusdem[498] *-βηθι*) cum ACXΓΠ (P) unc[9] al pler c d ff[2·] go syr[utr] arm aeth Eusdem :: cf Mt

31. *ομοιως* cum ℵABC*LPXΓΔΠ unc[9] al plus[110] l vg cop syrP (syr[sch] *και ομοι.*) arm go Eusdem[498] ... ς (= Gb Sz; Schu „rec. ap Mt") add *δε* cum C[3]M[2] al mu sah ... D 238. c ff[2·] k n plane om | *προσ* (D 2[pe] Eus dem *εισ*) *αλληλουσ*: 13. 28. 69. al pauc c k om :: ut Mt | *σωσαι·*: similiter interpg ς Gb Sz; Ln vero *σῶσαι*, [82] *ο χς ο βα. Ισραήλ.*, min mu (ut 8[scr]) *σωσαι;*

32. *ισραηλ* cum ℵBDKLΔΠ al[10] ... ς Ti *του ισρ.* cum ACPXΓ unc[6] al pler sah cop Eusdem[498] | *καταβατω*: L *καταβα* | *πιστευσωμεν* sine additam cum ℵABC*EKLM[2]SUV*XΔΠ* al permu vg (et. am em ing prag reg etc) go cop syrP ... Ln add *αυτω* cum C[3]DFGHM*PV[2]ΓΠ[2] al[80] fere (al pauc *επ αυτω*, *εισ αυτον*) c ff[2·] k l n fu gat sah syr[sch] arm aeth Eus dem :: cf Mt | *συν αυτω* cum ℵBL ... ς Ti *αυτω* cum ACPXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] ... DGr om (d *qui simul cum eo adfixi erant*) | *ωνειδιζον*: F al pauc *ονειδιζ.*

33. *και γενομ.* cum ℵBDGLMSΔ 1. 28. 33. 69. al[10] fere c ff[2·] k l n vg cop go syr[sch] ... ς *γενομ. δε* cum ACEFHKUVXΓΠ al longe pl arm aeth Or int[3,56] Eusdem[493] | *εκτησ* (Δ *εξα εκτησ*, *δ sexta* super *εξα*): D ς (sic, male Wtst nec recte Kipl) | *εφ ολην την γην* (:: et. Lc similiterque Mt): D al[2] Eusdem *εφ ολησ τησ γησ* | *ενατησ* cum ℵABCEFGHKLMSUVΔΠ al permu, D $\overline{\theta}$ ... ς *εννατησ* cum Γ al sat mu (X hiat)

34. *τη ενατη ωρα* cum ℵBDGrFL 1. 69. al pauc c go syr[sch] aeth Eusdem[493] ... ς Ti *τη ωρ. τη ενατη* (ς *εννατη* cum XΓ al sat mu) cum ACPXΓΔΠ unc[6] al pler d ff[2·] l n vg (k om *hora nona*) cop arm syrP ... 2[pe] c[scr] al pauc *τη ενατη* tantum | *εβοησεν*: M al pauc *ανεβοησεν* (:: ut Mt), D *εφωνησεν* | *ο ις* (et. Eusdem): D k om (:: D solus om et. in Mt) | *φωνη μεγαλη* sine additam (Schu „rec. ap Mt") cum ℵBDL 2[pe] e[scr] al pauc ff[2·] k n cop ... ς Ln add *λεγων* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ACPX ΓΔΠ unc[9] al pler c l vg go syr[utr] go arm Eusdem | *ἐλωΐ* (ἐλ- ut 69. al permu, item, idque in tali re grave, *heloi* [ff[2·]?] g[1·] l am em fu ing gat

θερμηνεύμενον· ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με;
35 *καί τινες τῶν παρεστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἡλείαν*

mt prag reg san etc; ς *ἐλ-* ut ℵBCGΠ, item vg^{ed} cop go; 1. *ἐλωι ἐλωει*, syrP ^{mg} *ελωη ελωη*, item *eloe* aeth go) cum ℵABCLPXΓΔΠ al pler ff^{2}· g^{1}· l vg go cop syrP aeth (Ath^{1,478} ad Mt potius spectat, ut probant seqq) ... D 2^{pe} 131. c i k n (syr^{sch} *il il*) arm Eus^{dem} *ηλει* (ita tantum D 2^{pe}, Eus^{edd} variant) vel *ηλι* (c i k n *heli*):: ut Mt | *λεμα* cum ℵCLΔ 72. c g^{2}· l em ing prag san sax cop syr^{sch} (l ing *laema*, prag *leba*, syr^{sch} *lemono*) ... BD 1. ff^{2}· i (**lamanai*, ** *lamana*) n am gat reg arm (syrP) Eus^{dem} *λαμα*; item ς *λαμμα* c. minusc pauc vg^{ed} ... Ti *λιμα* c. AKMPUXΓΠ al^{180} fere go (syrP) (Ath^{1,478} ut supra), item EFGHSV al mu *λειμα* | *σαβαχθανει* c. ℵ^{c}CGH 1. al pauc, item ℵ* *σαβακτανει* (*-κτ-* ut Latini, vide post), item *-νει* ABD; item EFKLMPSUVΓΔΠ al longe pl cop arm aeth syr^{utr} *σαβαχθανι* (F *σαβαχθαχθανι*, P *σαβαχνανι*, Γ al mu distinguunt *λειμᾶσ ἀβαχθανί*), item g^{2}· mt *zabachtani*, fu *sabachtani*, c l vg^{ed} am ing *sabacthani*, san *sabactani*, em *sebactani*, prag *sabathani*, A go *σιβακθανει*, B *ζαβαφθανει*, i *zapapthani*, D *ζαφθανει*, d *zaphtani*, k *naphani*, reg *naptani*, ff^{2}· blanch (sabat *lazapmathani* pro *λεμα σαβαχθ.*) | *ο θε. μου ο θε. μου* cum ℵCDHLMSUV al permu c ff^{2}· k l n (g$^{1.2}$· ut vdtr) vg go cop syr^{utr} arm aeth, item B omisso altero *ο θε. μου* (et. Tert$^{prax\,25}$ *sed etsi in isto evglio* [Ioh] *non est revelatum*: Deus meus, ad quid me dereliquisti? *et*: Pater, in tuis manibus pono spiritum meum etc. Item Valentt ap Ir^{1,8,2} *και εν μεν τω ειπειν· ο θεος μου, εως τι εγκατελιπες με*, sed ibidem^{int}: *in eo quum dicit in cruce*: Deus meus, deus meus, ut quid me dereliquisti) ... Ti *ο θεος ο θεος μου* cum AEFGKPΓΔΠ al^{60} fere i Eus$^{dem\,492}$ (et. Amb$^{luc\,10,107}$ ita verba Christi affert). Cf et. Iust$^{tr\,99}$ *ὃ ουν ευθυς λεγει* (supple ex prioribus *ο ψαλμος*)· *ο θεος ο θεος μου, προσχες μοι· ινατι εγκατ. με; τουτο ανωθεν προειπεν - σταυρωθεισ γαρ ειπεν· ο θεοσ, ο θεοσ, ινατι εγκατ. με;* Eodem modo (*ο θεος ο θεος μου*) locum LXX habere solent. | *εγκατελ. με* cum ℵBL al pauc ff^{2}· vg cop Eus^{dem}; item (vide ante) Valentt ap Ir^{gr} et Iust^{tr}; item eodem ordine D^{gr} c *ωνειδισασ με* (c *exprobrasti me*; contra i *me in opprobrium dedisti*) ... ς *με εγκατελ.* cum ACPXΓΔΠ unc^{o} al pler d k l n go Ir$^{int\,1,8,2}$ (:: iste ordo in Mt non fluct; LXX plerumque *εγκ. με*) | *εγκατ-* cum ℵBCL unc pler etc: ΑΡΔ *ενκατ-* | *-λιπες* cum ℵABCFHMPSUVΓΔΠ^{2} al pl: EGLΠ* al *-λειπες* ... K al pauc *-λειπασ* vel *-λιπασ*

35. *και τινες* usq *ακουσαντες*: Δ om, C om *ακουσαντες*, Eus$^{dem\,492}$ *και τινες των ακουσαντων* | *παρεστωτων* cum ℵDU 33. 2^{pe} al plus^{10} (:: cf 14, 69 et 70; contra 14, 47) ... ς Ln Ti *παρεστηκοτων* cum CLPΓΠ unc^{o} al pler, item B *εστηκοτων*, A *εκει εστηκοτων* :: cf Mt | *ιδε* cum ℵBFLUΔ 1. 13. 33. 69. al^{10} ... ς *ιδου* cum AEGHMPSVΓ al pl; KΠ al^{7} *οτι ιδου*, C 2^{pe} al pauc arm *οτι* (:: ut Mt) ... D c k gat tol syr^{sch} Eus^{dem} om | *ηλειαν* (de *ἡλ-* cf ad Mt 11, 14. Accedit h. l. FΓ) cum ℵAB* (cf ad 11, 14. 16, 14. 17, 3. 27, 47.) ... ς Ln Ti *ηλιαν* cum CDLPΔ unc rell al omn^{vid} | *φωνει*: D c ff^{2}· add *ουτοσ* :: ut Mt

φωνεῖ. 36 [223.2] δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας καθελεῖν αὐτόν. 37 [224.1] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. 38 [224.2] καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. 39 [225.2] ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.

Mt 27, 48 a
Lc 23, 36 a
Lc 23, 45 a
Mt 27, 51 a
Lc 23, 47 a

36. *δραμ. δε* (l vg item[vid] g[1.2]): D 1. 2[pe] (vide infra 13. 69. 124. 346.) c ff[2] k n aeth *και δραμ.* (:: ut Mt) | *τις* cum ℵBLΔ aeth ... ς Ln Ti *εις* (:: cf Mt *εις εξ αυτων*) cum ACDPΓΠ unc[9] al omn[vid] it vg (habent enim *unus*) go | *και γεμισας* cum ℵACDPΓΔΠ unc[9] al omn[vid] k (*et cucurrit unus et inplevit*) l n[vid] (e spatio) vg syr[sch] go arm aeth ... BL c (ff[2] *et accurrens unus implevit*) cop (syrP *cum cucurrisset autem unus implevit*) om *και* | *γεμισας*: D 2[pe] *πλησας* | D *σφογγον* | *περιθεις* (D *επιθεις*) sine *τε* c. ℵBDΘ[r]L 33. 67. 2[pe] cop go (*δ circumponens* non add *que*) ... ς Ti add *τε* c. ACPXΓΔΠ unc[8] al pler, v *και περιθ. τε*, 1. 69. al pauc *και περιθ.*, item l vg (hi[2] *circumponensque*; k *et inplevit - et superponens*; c *implens - imposuit*; ff[2] *implevit et circumposuit*; i *impleta spongia aceto imposuit*; n [*et im*]*plens spongiam* [*aceto*] *inponens* ita vdtr explendum esse spatium; d *et plena spongia aceto et potum dabat ei* omissis *περιθ. καλ.*), item syr[utr] arm aeth. In seqq D[gr] om male *εποτιζ. αυτον λεγων* (vide quae d om). Praeterea 13. 69. 124. 346. inde a *δραμων δε* sic: *και δραμοντες εγεμισαν σπογγ. οξ. και περιθεντες καλ. εποτιζον αυτ. λεγοντες* | *αφετε* cum ABCLPXΓΔΠ unc[8] al longe pl l vg (g[1.2.vid]) cop syr[utr] arm[usc] aeth ... NDV 1. 13. 69. 2[pe] al plus[25] c i k n[vid] (ff[2] *si* pro *sine* aut *sinite* ap Sabatier) go arm[zoh] *αφες* (:: ut Mt) | Γ al *ιδομεν* | *ηλειας* cum ℵB*P (praeterea vide ante) ... ς Ln Ti *ηλιας* cum ACDLXΓΔΠ unc rell al omn[vid]

38. *εισ δυο*: D add *μερη*, item c d ff[2] i k n gat *in duas partes*, q *in duabus partibus*; contra l vg (g[1.2.?]) *in duo* | *απο* cum ℵACΓΔΠ unc[8] (x non satis liquet) al pler ... Ln *απ* cum BDL 48[ev]

39. *εξ εναντιας αυτου* (et. Aug[cons 3,87]): 1. *αυτω*, item syr[sch] ... D 2[pe] i (sic) n q Or[int 3,928] *εκει*... 72. 251. arm om | *ουτως* (-ωσ [sed ℵ -οσ] unc omn al pm; ς *ουτω* cum min pm) absque additam cum ℵBL cop (sed cop om *ουτ.*) (k *quia sic exclamavit* pro *οτι ουτ. εξεπν.*) ... ς Ln Ti *ουτ. κραξασ* cum ACXΓΔΠ unc[8] (deficit F) al omn fere c ff[2] n q vg (i *quod exclamans sic expiravit*) syr[utr] go aeth Aug[cons] ... 2[pe] arm Or[int] *κραξασ* omisso *ουτωσ*, D *ουτωσ αυτον κραξαντα και εξεπνευσεν*, d *sic eum exclamasse et expirasse* | *ειπεν*: D om (quod sensu caret) ; *ουτ. ο ανθρωπ.* cum ℵBDLΔ 33. 282. 2[pe] c ff[2] k n q vg (et. em gat al) cop syr[sch] go aeth Or[int] (:: cf 7, 6 *ουτ. ο λαοσ* cum Mt 15, 8 *ο λαοσ ουτ.*) ... ς *ο ανθρ. ουτ.* (:: ut Lc) cum ACXΓΠ unc[8] al pler am fu ing prag reg tol syrP arm Aug[cons] | *υι. την θεου* (69. 127. *του θε.*) cum ACΠ unc[8] al pler c ff[2] syr[utr] arm go Or[int 3,928 ter] ... ℵBLΓΔ 252. 259.

40 [226· 6 7] *Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν* 40a
Mt 27, 55a
Lc 23, 49
αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 *αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.*

42 [227· 1] *Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν* 42–47
Mt 27, 57–65
Lc 23, 50–51
Io 19, 38–42
προσάββατον, 43 *ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἁριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ*

---

al[2 scr] l n vg aeth Aug[cons] *υιος θεου ην*, item D 2p[e] i k q *θε. υς. ην* (:: utrumq ad Mt accommodatum, apud quem rursus ℵ* ex Mc *υς. ην τ. θε.* hausit)

40. *ησαν δε*: c add *εκει*: cf Mt | *εν αις* sine *ην* cum ℵBL p[ser] am prag tol ... ς Ln add *ην* cum ACDΓΔΠ unc[8] al pler c ff[2·] k l (*eranš*) n q vg cop syr[P] arm Aug[cons 2,58] (syr[sch] aeth pers[P] om *εν αις και*) :: cf Mt | *και* sec cum ℵABC*EHKLMSVΔΠ al permu l am tol ... c[3]DGΥΓ 1. 33. al[60] fere c ff[2·] k n q ved[et cdd] pl cop go syr[P] arm om :: cf Mt | *μαρια* (L *μακαρια*) *η* (D om) *μαγδ.* c. ℵA(DL)XΓΔΠ unc[8] al pler cop ... BC 1. al pauc *μαριαμ η μα.* :: cf Mt | *μαρια* (1. al pauc -*ιαμ*) *η ιακω.* c. ℵBCKUΔΠ* 1. 11. al[10] fere, item DF[w*]L 13. 28. 33. 69. 2p[e] al plus[10] *μαρι. ιακω. ...ς μαρ. η του ιακω.* (:: ut Mt) cum AEF[w2]GHMSVXΓΠ[2] al pl | *τ. μικρου και*: B 131. add *η* | *ιωσητος* cum ℵ[c]BDG[r]LΔ (*ιωσηβτος, β* punctis notato) 13. 33. 69. 346. 2p[e] (item 1. *ἰώσηπος*) k n cop ... *ς ιωση* cum ℵ*ACEGHKMSUVΓΠ al pler syr[utr] arm go aethPP ... c d ff[2·] l q vg aeth[ro] Aug[cons] *ioseph* (sax *iosepes*, in Mt *iosephes*)

41. *αι* sine *και* cum ℵB 33. 131. c d ff[2·] k q cop syr[sch] arm aeth ... ACLΔ al[10] l vg go Aug[cons 2,58] *και* tantum (Gb′) ... ς Ti *αι και* cum DXΓΠ unc[8] al pler n syr[P] | *ηκολουθουν* (d *sequebatur*): DG[r] 59. 245. 440. *ηκολουθησαν* :: ut Mt | *και διηκονουν* (28. *διακονησαι* pro *κ. διη.*) *αυτω*: CDΔ al[9] n om | *αλλαι*: A *αιτεραι* | *πολλαι αι*: L om *αι*

42. *ηδη*: syr[sch] aeth om :: ut Mt | Δ *γενομενης* | *επει*: A *επειδη* | *προσαββατ.* cum ℵB*CKMΔΠ* 1. 33. 69. al permu ... Ln *πρὸς σάββατον* (his accentibus HSΓ al, *προσσάββ.* EGU al) cum AB[2]EGHLSUVΓΠ[2] al plus[50] ... D *πριν σαββατον*, d ff[2·] l n q vg *ante sabbatum* (pro *επει ην* etc c *quod est parasceve sabbati*, k *cene pure sabbati*), item cop syr[utr] arm[vid], go *primus sabbatorum*, aeth *tempore initii sabbati*

43. *ελθων* (Gb″) cum ℵABCKLMUΓΔΠ al plus[90] cop arm go Thdrt[4,208] ... ς *ηλθεν* cum DEGHSV al mu c ff[2·] k l n q vg syr[utr] aeth :: ut Mt | *ιωσηφ*: k *ioses* | o *απο*: D al[7] om o | *αριμαθαιας* (ℵB* *αρειμ.*): ℵ[ca vid] (nec* nec[cb]) D y[scr] 69. -*θιας*, item it vg[edd] pler (non item[ed] tol). Cf et. ad Mt. Syr[sch] pers[P] *Rama* | *ευσχημων*: L -*μονος* | *ος* (ℵ* om) *και αυτ. ην* (ita l vg Thdrt[4,208]): D 2p[e] c ff[2·] k n q *ος ην και αυτος* | *τολμησας*: syr[hr] om ... min aliq (ut et. ed Compl) praem *και* (prae-

θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 *ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν·* 45 *καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσήφ.* 46 [228. 1] *καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατο-*

---

gresso *ηλθεν*); item l q vg Aug$^{cons\ 3,59}$ *et constanter* (vg Aug *audacter*) *introivit*, k *ausus est et introivit*, c ff^{2}· n *hic constanter* (n *audenter*) *intravit*; d vero (praegresso *venit*) pergit: *constanter venit ad* | *εισηλθεν*: D 26^{ev} *ηλθεν* | *τον* cum ℵBLΔ 33. ... ς Ln om c. ACDΓΠ unc^{8} al omn fere Thdrt$^{4,\ 208}$ :: ut Mt lectione non fluct | *πειλατον* cum ℵAB*D .. ς Ln Ti *πιλατ*. c. B^{2}CLΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} | D* *ετησατο* | *σωμα*: D^{gr} *πτωμα* (item aeth)

44. *πειλατος* et *πιλ*. ut v. 43 | *εθαυμαζεν* (*mirabatur*) cum ℵD c ff^{2}· k l q vg Aug$^{cons\ 3,59}$ ... ς Ln Ti *εθαυμασεν* cum ABCLXΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} n cop syr^{utr} Thdrt$^{4,\ 208}$ | *τεθνηκεν*: D *τεθνηκει* (D^{gr*} *ειτεθνηκει*). Cf Latt *mortuus esset* vel *obisset* | *επηρωτησεν* (L *επιρωτ*.): Δ al pauc *επερωτησεν* | *ει παλαι* cum ℵACEGKLMSUVX^{vid}ΓΔΠ al omn fere Thdrt$^{4,\ 208}$ ... Ln *ει ηδη* cum BD (et cod ap Erasm) Thphyl (ad h. l.). Latini *si iam*, item cop syr^{hr} arm aeth go; contra syr^{utr} *si ante tempus*. Corrupte Δ ad *επερωτ*. *αυτ*. add *και ειπεν* (*δ et dixit*), pergens *απεθανεν*, *δ* vero *si iam mortuus esset* | *απεθανεν*: D 6^{pe} (?) *τεθνηκει* (rursus it vg *mortuus esset*; sed n ab *mort*. *esset* priore ad alterum transiluit)

45. *απο*: D 1. 124. 2^{pe} al pauc *παρα* | D *κεντουριωνος*, 27^{ev} *κεντουριονος*. Versum om ff^{2}·; k syr^{sch} pers^{P} om *απο τ*. *κεντυρ*. | *το πτωμα* cum ℵBDL 2^{pe}, item aeth ... ς *το σωμα* cum ACEGKMSUVXΓΔΠ al omn fere Thdrt$^{4,\ 208}$; item it vg *corpus* item cop etc. Praeterea D q syr^{sch} add *αυτου*, gat cop *Iesu* | *ιωσηφ*: B *ιωση*

46. *και* ab initio (ita cop go aeth): D 38. 106. 435. 2^{pe} it vg syr^{utr} eth^{hr} arm Aug$^{cons\ 3,60}$ o *δε ιωσηφ* (k *ioses*) vel ut n syr^{sch} *et ioseph* | *καθελων* (D *λαβων* :: e Mt, vide et. n) cum ℵBDL cdp n (*empta sindone acceptum involvit*) (k *empta palla deposuit eum et involvit*, c *emens sindon. deposuit eum et involv*.) ... ς praem *και* c. ACEGKMSUVΓΔΠ al omn^{vid} l vg (hi^{2} *mercatus sindonem et deponens*) Thdrt$^{4,\ 208}$, item syr^{utr} arm aeth go | *τη σινδονι* (1. 209: *εν τ*. *σινδ*., item ff^{2}· *in sindone*): D *εις την σινδονα*, d *in sindonem* | *κατεθηκεν* (A *καθηκεν*, Γ al pauc *κατεθεικεν*, K *-καν*) cum AC*EGKMSUVXΓΔΠ al pler Thdrt$^{4,\ 208}$ ... Ln *εθηκεν* (:: at ita Mt lectione non fluct) c. ℵBC^{2}DL al plus^{10} ... Δ om *ενειλ*. *τη σινδ*. *κ*. *κατεθ*. *αυτ*. | *αυτον*: AM 435. *αυτο*, item go et h. l. et (ut et. min aliq) post *καθελων*. Etiam Thdrt$^{4,\ 208}$ *καθελ*. *αυτο*, omisso *αυτ*. post *κατεθ*. | *εν*: D al pauc add *τω* | *μνηματι* cum ℵB ... ς Ln Ti *μνημειω* cum ACDLXΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid} Thdrt (:: multo probabilius est *μνημειω* ex Mt quam *μνηματι* ex Lc fluxisse) | *εκ* (D 1. 300. 2^{pe} 6^{pe} add

μεμένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. 47 [229. 6] *ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.*

XVI.

1 [230. 8] *Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.* 2 [231. 1] *καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαβ-* 1–8 Mt 28, 1—10 Lc 24, 1—10

τησ) *πετρασ*: 13. 69. 346. *εν τη πετρα* | *προσεκυλισεν*: Dᵍᵀ 1. *προσκυλισασ* (d *et advol apidem* omissis litteris *vitl* ut vdtr) | *επι*: Δ *εισ* | *μνημειου*: G. 1. 59. 209. add *απηλθεν*, item D 157. add *και απηλθεν* :: cf Mt

47. *μαρια* pr: 1. 33. *-ιαμ*, item sec: 1. *-ιαμ* | *η μαγδαληνη* (Δ al mu *-λινη*): D om *η*. Ab hoc *μαγδαλ.* ℵ* ad id quod 16, 1 sequitur transiluit; suppl ℵᶜ | *η ιωσ.* cum ℵᶜABCGΔ 1. 33. al¹⁰ ... ς om *η* cum DEKLM SUᵛΓΠ al pler | *ιωσητοσ* cum ℵᶜBLΔ 1. (Τ ex Π ut vdtr restituto, cf ad v. 40) k cop, item 13. 69. 124. 346. (2ᵖᵉ vid) syrʰʳ arm *ιακωβου και ιωσητοσ μητηρ* (arm om *μητ.*) ... ς *ιωση* cum EGKMSUVΓΠ al pler go syrᵘᵗʳ ... Δ 258. l vg aeth *ιωσηφ*, D ff²· n q *ιακωβου*, c *iacobi et ioseph*, g²· gat *maria iacobi et maria ioseph*, cˢᶜʳ *ιακωβου και σαλωμη* | *εθεωρουν* (l vg *aspiciebant*): D *εθεασαντο*, c d ff²· q *notaverunt*, k n *viderunt* | *που* (et. k l n vg): D *τον τοπον οπου*, c d ff²· q arm *locum ubi* | *τεθειται* (L al² ˢᶜʳ *τεθηται*, Δ *τεθυται*) cum (Gb′) ℵᶜABCDLΔΠ 33. 69. 131. 229. 238. 6ᵖᵉ al⁵ˢᶜʳ, item *positus est* k, *positus esset* go, *posuerant eum* cop ... ς *τιθεται* cum EGKMSUVΓ al pler; item (sed possit etiam ita *τεθειται* expressum esse) *poneretur* c l n vg, *ponebatur* ff²· q

XVI. 1. *και διαγενομ.* usque *σαλωμη*: D n q nil nisi *και πορευθεισαι* (n *euntes*, q *abeuntes*), item k *et sabbato exacto abierunt et* (pergit *adtulerunt aromata*); sed q post verba *et abeuntes emerunt aromata ut eum unguerent* add uno tenore quae plerumque leguntur: *et transacto sabbato maria magd. - ut venientes unguerent eum* | *του σαββατου*: c²(vel³) 33. om *του* | *μαρια* pr: B*L tisch²·* *η μαρια*, 1. *μαριαμ* | ΓΔ²Π* al mu *μαγδαλινη* (Δ* *-λεινη*) | *μαρια* sec: 1. *μαριαμ* | *η ιακωβου* (Gb′) cum ℵ*CGMSUVXΓ al²⁵ fere ... ς Ln *η του ιακ.* cum ℵᶜABKΔΠ 33. al vix mu ... L 6ᵖᵉ *του ιακ.*, E 1. 13. 28. 69. 124. al⁸⁰ fere *ιακωβου* :: cf ad 15, 40 | *ηγορασαν* (c *attulerunt*, ut k, vide ante): syrʰʳ arm praem *abeuntes* (item c ff²· post *διαγ. σαββ.* add, vide ante k n q) | *ελθουσαι* (g¹· l vg item q sec loc): D c ff²· k n q om | *αυτον* (D c ff²· k n qᵖʳⁱ loc ante *αλειψ.*): Kᵛ²MX 13. 69. 124. 346. al⁶⁰ fere vgᵉᵈ (non item am fu ing em gat mt prag reg tol san etc nec sax) sl *τον ιν* (ℵ* *τον* pro *αυτον* tum corr. est *τον ιν*·)

2. *λιαν* (g¹· l q vg Augᶜᵒⁿˢ ³,⁶⁵): D c k n syrˢᶜʰ arm om | *πρωι* (k post *σαββατ.* pon): c q om | *τη* (B 1. om, ita Ln) *μια* cum ℵBLΔ 1. 33. 2ᵖᵉ

βάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. 3 *καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;* 4 *καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.* 5 *καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν*

---

al pauc cop Eus$^{dem\ 493}$ Hes^{hr} (quaest 50 ex cddd^{paris} ap Wtst) ... ς Ti *της* (D om) *μιας* cum AC(D)EGKMSUVXΓΠ al pler Dion$^{alex\ 3,502}$ (Gall, Rou^{3,227}) Ps-Nyss$^{resurr\ 841}$ | *των σαββατ.* cum ℵBKLΔ (super lineam suppletum) 33. 69. 2^{pe} al pauc Eus^{dem} Hes^{hr} (ut ante) ... D al pauc *σαββατου*, item c d k q *sabbati*; contra *sabbatorum* g^{1} l n vg Aug^{cons} ... ς Ti *σαββατων* cum ACEGMSUVX^{vid}ΓΔ*Π al pler Dion^{alex} Ps-Nyss ^{resurr} | *ερχονται* (h. l. et. g^{1} l n vg Aug^{cons} item Dion^{alex} Eus^{dem}): D k q transp post *και*, item c *et venientes - dicebant* | *μνημα* c. ℵ*C* Hes^{hr} (ut ante) ... ς Ln Ti *μνημειον* c. ℵ^{c}ABC^{3}DLXΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid} (:: et. in Lc plurimi substituerunt *μνημειον* pro *μνημα*, *μνημειον* vero ap Ioh non fluct, nec magis v. 3 fluct. Cf et. ad 15, 46) | *ανατειλαντος* et. Dion$^{alex\ 502\ ter}$ Eus$^{dem\ 493}$ (*ετι ανατειλ. του ηλ.*) et$^{marin\ 266}$ (*ηλιου ανατειλ.*) Ps-Nyss$^{resurr\ 841}$ (*το δε λιαν πρωι σαφηνιζων ο μαρκος ανατειλαντ. του ηλ. προσεθηκεν*), item g^{1} l vg *orto iam sole*: D Hes$^{hr\ qu\ 50}$ (ap Coteler^{3,39}) *ανατελλοντος*, item c n q (q *et sole oriente dicebant* etc) Tich$^{reg\ 5,61}$ (*Marcus dicit* oriente sole, *non* orto) Aug$^{cons\ 3,65\ bis}$ (*Marcus* - oriente iam sole). Praeterea κπ* 1. 2^{pe} al^{10} fere Eus^{dem} Hes^{hr} (ap Wetst ut ante: *το γαρ ετι εν τοις ακριβεστεροις των αντιγραφ. εμφερεται*) Ps-Nyss$^{resurr\ 841}$ (*ετι τοις ακριβεστεροις των αντιγρ. εμφερεται*) praem *ετι*, item add *iam* g^{1} l vg Aug^{cons}

3. *πρ. εαυτας*: D *πρ. εαυτους* (d *ad invicem*) | *αποκυλισει* (min pauc Eus$^{dem\ 493}$ *-λιση*, go *revolvat*): Dgr* *αποκαλυψει* (sed ipse* reposuit *αποκυλισει*) | *ημιν*: D 2^{pe} c ff^{2*} k n q post *τις* pon | *εκ* c. ΝABLXΓΔΠ unc^{7} al pler ... Ln *απο* cum CD al^{8} Eus^{dem} Ps-Nyss$^{resurr\ 841}$ Sev^{ant} (Gall^{11,226}), item *ab ostio* it vg

4. *και αναβλεψ.* usq *μεγ. σφοδρα*: D 2^{pe} c ff^{2*} n syr^{hr} Eus$^{dem\ 493}$ *ην γαρ μεγ. σφοδρα· και* (ita Eus^{cod}, om^{ed} *και*) *ερχοντ. και ειφισκουσιν αποκεκυλισμ.* (c ff^{2*} *revolutum*, n *amotum*) *τον λιθον* (Eus *αυτον αποκεκυλ.*, k vero sic: *subito autem ad horam tertiam tenebrae diei factae sunt per totum orbem terrae et descenderunt de caelis angeli et surgent* (corrige *surgentes*?) *in claritate vivi dei simul ascenderunt cum eo et continuo lux facta est Tunc illae accesserunt ad monimentum et vident revolutum lapidem fuit enim magnus nimis*) | *ανακεκυλισται* cum ΝBL... ς Ln *αποκεκυλιστ.* (:: cf Mt et Lc) cum AC(D)XΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid} Ps-Nyss^{841}; k l q vg *revolutum*, ut it vg antea *revolvit*, *revolvet*

5. *εισελθουσαι* cum ΝACDLXΓΔ unc^{7} al fere omn (Hes$^{hr\ qu\ 51}$ *διατι λουκας μεν και μαρκοσεισελθειν εισ το μνημα τασ γυναικασ, οι δε λοιπυι ου τουτο, αλλα μονον παρακυψαι πεφοβημενασ μηνυουσιν;*) it vg etc... Ti (Schu „rec ap Lc") *ελθουσαι* c. B 127. (go *accedentes*) | *ειδον* c. ΝBDE SUΓΠ^{2} al sat mu ... Ti *ιδον* c. ACGKLMVXΔΠ* al permu | *νεανισκον*: Dgr 2^{pe} ante *ειδον* pon | *εν τοις δεξιοις* (Hes$^{hr\ qu\ 51}$ haec exponit

λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 [332.2] ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 [333.2] καὶ 14,28
ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

δηλονοτι του εξωτερου σπηλαιου): syr^{hr} om (k ante καθημ., q om καθημ., n *sedentem et ad dextram*) | εξεθαμβηθησαν: D εθανβησαν

6. ο δε (k q *ille autem*, l vg *qui*): D c ff^{2} n και (n *et ille*) | αυταις (Dgr αυτοις): D ff^{2} add ο αγγελος | μη εκθαμβεισθε (c ff^{2} l q vg *nolite expavescere*, k *quit stupetis*): D μη φοβεισθαι, d n *nolite timere* :: ut Mt. Similiter Eus$^{marin\ 255}$ (vide post) τησ κατα μαρκον ιστοριασ εν τοισ λογοισ του οφθεντοσ νεανισκου ταισ γυναιξι και ειρηκοτοσ αυταισ· μη φοβεισθε, ιν ζητειτε τον ναζαρηνον etc; sed^{266} αι μετ αρωματων ελθουσαι ηκουσαν· μη εκθαμβεισθε· ιν ζητειτε etc | ιν: D τον ιν | τον ναζαρηνον (U al mu -ρινον, La k ναζωραιον): א* (suppl^{a}) D om (d exit voce *quaeritis*; quae sequuntur supplevit d^{3} ex vg) :: ut Mt | ιδε ο τοποσ: D ειδετε εκει (D^{2} add τον) τοπον αυτου, 2^{pe} ιδε εκει ο τοποσ αυτου, c ff^{2} *videte ecce* (c om) *locum eius*, n q *videte ecce locus illius* (q *eius*); item k (in quo deest ουκ εστιν ωδε), sed *videte* (certe hoc vdtr scriptum fuisse) erasum est, tum sequitur *ecce locus illius*

7. αλλα cum ℵAB*CDGKLΔΠ al mu ... ς αλλ c. B^{3}EMSUVXΓ al pl | ειπατε cum ℵABC^{3} etc: C*D 33. 300. 2^{pe} k prag mt al go sax sl praem και | οτι (2^{pe} add ιδου, item 1. 59. 118. 209. ηγερθη απο των νεκρων και ιδου) προαγει: D οτι ιδου προαγω, item k *praecedo* | αυτον: D k με | καθ. ειπεν (Δ ειρηκεν) υμιν: D 40. 72. καθ. ειρηκα (40. 72. ειπον) υμιν, item a*** ff^{2} k q *sicut dixi vobis* (k *vob. dix.*)

8. και εξελθουσαι: 2^{pe} και ακουσαντεσ, syr^{sch} et P^{mg} arm pers P *et cum audivissent*. Sine ταχυ cum ℵABCDF^{w}GKLMSUVX^{vid}ΓΔΠ al plus^{140} a*** c ff^{2} k l n q vg cop syr^{utr} eth^{r} arm aeth go ... ς (=Gb Sz) add ταχυ (:: e Mt) cum E al non ita mu | γαρ cum ℵBD a*** c ff^{2} k l n q vg cop syr^{sch} arm aeth ... ς Ti δε cum ACLΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid} go syr P (sed White *enim*) | τρομοσ (k l vg *tremor*): DΠ*^{vid} φοβοσ, item c ff^{2}. n q *timor* | ειπον cum ℵABCL etc: D ειπαν

9—20. Haec non a Marco scripta esse argumentis probatur idoneis.

Primum omittunt ℵB k arm^{cddantiq} et quidem^{ven} aeth^{m} et^{a} ar^{vat} (vide post quibus k et aeth$^{cdd\ m}$ et^{a} evglium Marci claudunt). Notant asterisco 137. 138.

Secundum L testatur antiquiores libros longe alia quam quae edi solent habuisse: quae ipsa quum afferat, apparet eadem esse quibus revera in k et aeth^{m} et^{a} clauditur evangelium. Ceterum eadem 274^{mg} ad v. 7. litteris uncialibus adnotat, item syr P ^{mg} ad εφοβουντο γαρ. L enim, postquam verbis εφοβουντο γαρ pro signis

appositis evglii finem facere videtur, addita haec habet: *φερετε που και ταυτα + Παντα δε τα παρηγγελμενα τοισ περι τον πετρον συντομωσ εξηγγιλαν· μετα δε ταυτα και αυτοσ ο ις̄ απο ανατολησ και αχρι δυσεωσ εξαπεστιλεν δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα + τησ αιωνιου σωτηριασ +* Post ista rursus signis interpositis pergit: *εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ + Αναστασ δε* etc

Eadem 274^{mg} dat a *Παντα δε* usque *σωτηριασ*, nisi quod *ανατολων* habet, signum post *κηρυγμα* omittit et ad *σωτηριασ* addit *αμην*. k sic: *omnia autem quaecumque praecepta erant et qui cum puero* (corrige *petro*) *erant breviter exposuerunt post haec et ipse ihesus adparuit· et ab orientem usque· usque in orientem·* (corrige *occidentem·*) *misit per illos sanctam et incorruptam* (infra suppletur *praedicationis*, sed sub *-onis* videtur *-onem* latere) *salutis aeternae· amen·* Item aeth^{m} et^{a}: *Et quum perfecissent dicere omnia quae praecepit Petro et suis, et postquam apparuisset iis dominus Iesus ab ortu solis usque ad occasum, dimisit eos ut praedicarent evangelium sanctum, quod non corrumpitur, in salutem aeternam.* Item syr$^{p\,mg}$ ad *εφοβ. γαρ*: *adduntur alicubi et haec* (videntur his reddi quae in L leguntur: *φερεται που και ταυτα*): *Omnia autem quae imperata fuerant illis qui cum Petro breviter nuntiaverunt; postea autem ipse Iesus ab oriente usque ad occidentem promulgavit per eos praeconium sacrum et incorruptum salutis aeternae. Amen.*

3) testantur scholia permultorum codicum Marci evglium in antiquioribus et (ut multi addunt) accuratioribus exemplis versu 9. finem habuisse. Ita, ut de 30 fere cdd. certe tres videamus, 22. habet: *εφοβουντο γαρ + τελοσ: εν τισι των αντιγραφων εωσ ωδε πληρουται ο ευαγγελιστησ· εν πολλοισ δε και ταυτα φερεται· Αναστασ* etc. Item 1: *εν τισι μεν των αντιγραφ. εωσ ωδε πληρουται ο ευαγγελιστησ· εωσ ου και ευσεβιοσ ο παμφιλου εκανονισεν· εν πολλοισ δε* – ut ante. Item 20: *εντευθεν εωσ του τελουσ εν τισι των αντιγραφων ου κειται· εν δε τοισ αρχαιοισ παντα απαραλειπτα κειται.* Addere his placet quod ex tribus codicibus (239. 259. 237.) Matthaeius (epp. ad Thess. et ad Timoth. 1785. p. 228) laudavit, adscriptum ad Ioh. 21, 12. Est enim eiusmodi ut ultimam partem evang. Marci, de qua quaeritur, excludat. Extrema eius scholii verba sunt: *ωσ εκ τουτου παριστασθαι ζ̄ ειναι τασ εισ τουσ μαθητασ μετα την αναστασιν γεγονυιασ οπτασιασ του σωτηροσ ημων ιῡ χῡ· μιαν μεν παρα τω ματθαιω, τρεισ δε παρα τω ιωαννη, και τρεισ παρα τω λουκα ομοιωσ.* Prorsus igitur praeteritur Marcus.

4) accedunt patrum testimonia, Severi^{ant} Hesychii^{hier} Victoris^{ant} Euthymii, inprimis vero omnium gravissima Eusebii et Hieronymi. Severo enim adscribuntur in excerptis cod. Coisl. 23. (saec. 10.) item ap Galland 11, 226. haec: *εν μεν ουν τοισ ακριβεστεροισ αντιγραφοισ* (Gall *των αντιγραφων*) *το κα. μαρκ. ευαγγ. μεχρι του· εφοβ. γαρ εχει το τελοσ· εν δε τισι προσκειται και ταυτα· αναστασ*

etc. Eadem prorsus verba in orat. II. in resurr. habentur quam in Nysseni opp. (vide 2, 841) ediderunt, nuper vero Hesychio^{hrs} adscribere maluerunt. Hesych porro qu. 52. (Cotel. 3, 45) haec: *μαρκος μεν εν επιτομω τα μεχρι του ενος αγγελου διελθων τον λογον κατεπαυσεν.* Victori vero in catenis et^{mosq} et^{pos} (in oxon non additur nomen) adscribuntur, quorum modo priora modo posteriora (inde a *παρα πλειστοις*) in scholia transiere. Habent autem sic: *επειδη εν τισι των αντιγραφ. προσκειται τω κα. μαρκ. ευαγγελιω· αναστας* etc, *δοκει δε τουτο διαφωνειν τω υπο του ματθ. ειρημενω, ερουμεν, ως δυνατον ην ειπειν, οτι νενοθευται το παρα μαρκω τελειταιον εν τισι φερομενον. πλην ινα μη δοξωμεν επι το ετοιμον πεφυγεναι, ουτως αναγνωσομεθα· αναστας δε, και υποστιξαντες επαγομεν· πρωι τη μια* etc. *παρα πλειστοις αντιγρ. ου κειται ταυτα τα επιφερομενα εν τω κα. μαρκ. ευαγγ.· ως νοθα γαρ ενομισαν αυτα τινες ειναι· ημεις δε εξ ακριβων αντιγρ. ως εν πλειστοις ευροντες αυτα κατα το παλαιστιναιον ευαγγ. μαρκου, ως εχει η αληθεια συντεθεικαμεν και την εν αυτω επιφερομενην δεσποτικην αναστασιν μετα το· εφοβουντο γαρ.* (Cf et. in Maxim. bibl. pp. Lugdun. 4, 414: *At quia in quibusdam evglii Marci exemplaribus habetur*: Surgens autem Iesus, etc.) Rursus Euthym ad 16, 8 adnotat: *φασι δε τινες των εξηγητων ενταυθα συμπληρουσθαι το κα. μαρκ. ευαγγελιον· τα δε εφεξης προσθηκην ειναι μεταγενεστεραν. χρη δε και ταυτην ερμηνευσαι μηδεν τη αληθεια λυμαινομενην.* Eusebius vero in quaestionibus ad Marinum (ap Mai. pp. nov. coll. tom. IV. p. 255), proposita quaestione: *πως παρα μεν τω ματθαιω ουκ σαββατων φαινεται εγηγερμενος ο σωτηρ, παρα δε τω μαρκω πρωι τη μια των σαββατων*, respondit: *τουτου δητη αν ειη η λυσις. ο μεν γαρ το κεφαλαιον αυτο την τουτο φασκουσαν περικοπην αθετων ειποι αν μη εν απασιν αυτην φερεσθαι τοις αντιγραφοις του κατα μαρκ. ευαγγελιου· τα γουν ακριβη των αντιγραφ. το τελος περιγραφει της κα. μαρκ. ιστοριας εν τοις λογοις του οφθεντος νεανισκου ταις γυναιξι και ειρηκοτος αυταις· μη φοβεισθε· ιν ζητειτε τον ναζαρηνον, και τοις εξης, οις επιλεγει· και ακουσασαι εφυγον και ουδεν ουδεν ειπον· εφοβουντο γαρ. εν τουτω γαρ σχεδον εν απασι τοις αντιγραφοις του κα. μαρκ. ευαγγ. περιγεγραπται το τελος· τα δε εξης σπανιως εν τισιν, αλλ ουκ εν πασι φερομενα περιττα αν ειη, και μαλιστα ειπερ εχοιεν αντιλογιαν τη των λοιπων ευαγγελιστων μαρτυρια. ταυτα μεν ουν ειποι αν τις παραιτουμενος και παντη αναιρων περιττον ερωτημα.* Praeterea idem Eusebius in scholio catenae^{mosq} (a Victore?) scripsisse dicitur: *κατα μαρκον μετα την αναστασιν ου λεγεται ωφθαι τοις μαθηταις.* Denique Hieronymus in epist. ad Hedibiam (ep. CXX.) quaest. 3 (ed. Vallars. 1, 825) scribit haec: *Aut non recipimus Marci testimonium, quod in raris fertur evv., omnibus Graeciae libris pene hoc capitulum in fine non habentibus, praesertim cum diversa atque contraria evglistis caeteris narrare videatur: aut hoc respondendum quod uterque* (Mt et Mc) *verum dixerit.* Rursus idem Hier contr. Pelagian. scribit: *In quibusdam et maxime in Graecis cdd iuxta Marcum in fine eius evan-*

gelii scribitur: Postea quum accubuissent undecim – – non crediderunt. (Est Vallara II, 759. Vide post ad v. 14.)

5) nec Ammonii sectionibus nec Eusebii canonibus agnoscuntur ultimi versus. Codices enim plures gravissimi et Graeci et Latini ultra v. 8. vel 9. numeros Ammonii Euseblique appositos non habent; alii rursus suppletos esse posterioribus curis inde docent quod ex parte tantum adscripti sunt, ac plerumque sic ut sectio absque canone vel non cum iusto canone notetur. Ita AU ultimos numeros habent 232, 2 ad versum 6: NLS 233, 2 ad versum 8, quae notatio ipsis Ammonio et Eusebio deberi videtur, comprobata etiam Epiphanii et Caesarii testimoniis: Γ 232, 2 ad versum 6; 233 et 234, sed utrumque sine canone, ad vv. 8 et 9: item Π 232, 2 ad versum 6; 233, 2 ad versum 8; 234, 8 ad versum 9: Δ 233, 2 ad versum 8; 234, 10 ad versum 13. Similiter 127. 129. 132. 133. 134. 137. 169. 186. 188. 195. 371. alii multi. Alii permu post 233, 2 addunt tantum numeros fere quattuor, ut tisch^{3} 234, 2 ad versum 9; 235, 8 ad versum 12; 236 sine canone ad versum 13; 237 sine canone ad versum 15; item tisch(^{4}) 234, 8 ad versum 9; 235 et 236 sine canone ad vv. 10 et 12. Plenum vero numerorum, nisi quod canones partim desunt, supplementum iam in codd habetur CEKV, in quibus ad versum 20 appositus est num. 241 (E addito canone 2), atque in HM, ubi 240 ad vers. 19 notatur. In M nullus canon additur ad 235 (236, 10), 237, 238, 239, 240. Ex Latinis cdd. praeter omnes Amiatinus laudandus, qui ultimos numeros 233, 2 ad vers. 8 appositos habet, prorsus ut NLS. Nec magis in canonum indice (vide nostrum) Marci sectiones ultra numerum 238 procedunt. Alibi vero (cf quem Millius exhibuit) eodem modo fluctuat sectionum numerus quo notatio codicum marginalis. Confirmant autem prorsus sententiam nostram, ex qua Ammonius cum Eusebio sectionem ultra 233, 2 (ad v. 9) nullam agnovit, Epiphanius (ancor. 50 τεσσαρα εισιν ευαγγελια κεφαλαιων 1162) et Caesarius (dialog. 1, 39; ap Gall^{6,26} τεσσαρα ημιν υπαρχει ευαγγελια κεφαλαιων 1162): quippe enim summam capitulorum in 4 evv. 1162 dicentes, Marco non possunt plus 233 tribuere (Mt 355, Lc 342, Ioh. 232).

Quae testimonia aliis corroborantur argumentis, ut quod conlatis prioribus versu 9. parum apte adduntur verba: αφ ης εκβεβληκει etc, item quod singula multifariam a Marci ratione abhorrent. (Quam diverso textu antiqui versus 15 et 20 legerint, vide post.)

Quod vero tam cumulatis testimoniis pondus est, id minime eo minuitur quod iam Irenaeus additamentum de quo quaeritur novit. Nec enim, ut in Prolegg. satis probasse nobis videmur, post Irenaeum, quocum etiam Syrus Curetoni et Latinus sigla n notatus hac in re faciunt, sed ante eius tempora textus apostolici mutationes atque interpolationes longe plurimae ac gravissimae factae sunt. Neque contra valet quod antiqui de dissensione notarunt, quae esse videatur horum versuum cum evv. reliquis; talem enim dissensionem ad Marci librum tam misere mutilandum adduxisse quempiam et quidem tanto cum successu prorsus incredibile est, nec ullo probari

potest exemplo. Quae quum ita sint, sanae erga sacrum textum pietati adversari videntur qui pro apostolicis venditare pergunt quae a Marco aliena esse tam luculenter docemur.

Patrum igitur qui agnoscunt antiquissimus est Irenaeus, qui, ut certe interpres testatur, adv. haer. III, 10, 6 affert 16, 19. Accedunt Hipp *περι χαρισματων*, ubi 16, 17—18 laudantur, Const (VIII, 1, 1 eadem cum Hipp habent, praeterea 16, 16. VI, 15, 3), Caesar$^{dial\ 4,\ 182}$ (16, 16) Iac$^{nisib\ 1,\ 18}$ (16, 16—18). Contra frustra ad Clem^{rom} et Clem^{alex} provocarunt, ad Ammonium et Tatianum in harmoniis (quae enim supersunt, vix quicquam cum Amm aut Tat commune habent), ad Cels ap Orig (utuntur Celsi verbis his: *τισ τουτο [οτι νεκροσ ανεστη και τα σημεια τησ κολασεωσ εδειξεν] ειδε; γυνη παροιστροσ, ωσ φατε, και ει τισ αλλοσ* etc.). Paullo plus probabilitatis habet Iustini testimonium, qui verbis (Apol. 1, 45) *ον απο Ιερουσαλημ οι αποστολοι αυτου εξελθοντεσ πανταχου εκηρυξαν* ad v. 20 alludisse videtur. Quod idem Christum *ανεληλυθοτα εισ τουσ ουρανουσ* dicit, minus valet. Praeterea ex cdd et vv testes hi habent: ACDEF^{W}GH(a v. 14 inde)K(L vide supra)MSUVXΓΔΠ al fere omn c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l n q vg cop (etiam ex sah^{askw} v. 20 sed satis a textu vulgato diversus affertur, vide post) go (deficit a v. 12) syr^{cu} (rursus incipit a v. 17) syr^{sch} etp ^{txt} syr^{hr} arm^{ed} (sed cdd antiqui qui habent novo hos versus titulo „*ευαγγελ. κα. μαρκ.*" praefigunt) aeth^{edd}.

ς Ln textum sic exhibent:

9 *Ἀναστὰς δὲ πρωὶ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ* Io 20, 1. 14–18 Lc 8, 2 *τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.* 10 *ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν.* 11 *κἀκεῖνοι ἀκούσαντεσ ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐ-* Lc 24, 10 a

9. *αναστασ δε* (et. a*** n q vg sax, l om *δε*, c*^{vid} *και αναστ.*): F^{W} 13. 28. 69. 124. al plus^{40} c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg^{six} gat mt tol (al) arm Thphyl add *ο ις* (sed 69. al inque primis evgll om *δε*) | *πρωτη* (238. 435. al *πρωτου*, 28. al *πρωτησ*): Eus$^{mar\ 265}$ et$^{256\ sq}$ et$^{suppl\ mar\ 301}$ *τη μια* | *σαββατου*: KΠ 1. al^{60} fere cop^{ds} et$^{petr\ 2}$ Eus$^{mar\ 255}$ et$^{suppl\ 301}$ (non item$^{mar\ 256\ bis}$ et^{257}) Ps-Nyss$^{resurr\ 843}$ *σαββατων* | *εφανη πρωτον* (Eus$^{mar\ 301}$ *πρωτ.* post *μαρια*, arm Eus$^{mar\ 257}$ om *πρ.*): D *εφανερωσεν πρωτοισ* (d hiat post v. 6, ut iam notatum est) | *μαρια*: C -*ιαμ* | *τη*: D om | *αφ* cum AC^{2}EGKMSUVXΓΔΠ al omn fere Eus$^{mar\ 257}$ et^{301} ... Ln *παρ* cum C*DL 38.

10. *εκεινη* (ita n vg): Ln add *δε* cum c*^{vid} al pauc c ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ l q (hae^{3} *at illa*) | *πορευθεισα* (a*** vg *vadens*, c ff$^{2\cdot}$ *praecurrens*): KΠ al^{6} *απελθουσα*, n *abiit et*, Hier^{hedib} (epist^{120}) *abiens* ... l prag *videns* | *τοισ*: D *αυτοισ τοισ* (it vg *his* vel *illis* vel *eis qui*) | *μετ αυτου γενομενοισ* etc: syr^{hr} (similiter arm) *illis qui lugebant et flebant cum ipsa*

11. *κακεινοι* cum AC^{2}D*ΧΓΔΠ unc^{6} al pler l n vg syr^{utr} arm aeth go Hier ^{hedib} (*illique*) ... C* (D^{2} ut vdtr) c ff$^{2\cdot}$ q cop *εκεινοι δε* (*at illi*), LU 127. C^{ser} nil nisi *εκεινοι* | *εθε. υπ αυτησ*: A *υπ αυτ. εθε.*

Lc 24, 13ss τῆσ ἠπίστησαν. 12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν
ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰσ ἀγρόν. 13 κἀκεῖνοι
ἀπελθόντεσ ἀπήγγειλαν τοῖσ λοιποῖσ· οὐδὲ ἐκείνοισ ἐπίστευσαν.
[Mt 28, 16 s Lc 24, 42 s et 25] 14 Ὕστερον ἀνακειμένοισ αὐτοῖσ τοῖσ ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ
ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖσ θεασα-
Mt 28, 19 s Lc 24, 47 s μένοισ αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
πορευθέντεσ εἰσ τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ

11. ηπιστησαν (fu sax Hier add ei): D και ουκ επιστευσαν αυτη (*αυτω)
12. μετα δε: D* praem και | περιπατουσιν: 1. om
13. εκεινοισ: L ff^{2}· arm^{zoh} (non item^{cdd}) εκεινοι
14. υστερον cum CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler ff^{2}· g^{2}· l vg (et. am fu em ing prag reg etc) (syrP vide post): Ln add δε cum AD al^{10} fere c g^{1}· o q vg^{six} mt cop syr^{sch} etP c.* aeth | αυτοισ (*illis undecim* it vg): L 13. al pauc om (nec exprim cop syr^{utr} et^{hr} al) | απιστιαν: ita CDGKLMSU ΓΠ al pler ... AEXΔ al mu -στειαν | εγηγερμ. (EHKM al mu εγειγερμ., X om) cum C^{3}DEGHKLMSUVΓΠ al pl it vg cop syr^{sch} aeth ... Ln add εκ νεκρων cum AC*X(sic)Δ al^{20} fere syrP arm | ουκ επιστευσαν: o *quoniam illis qui eum viderant resurrexisse nuntiantibus non crediderunt*, item mt *quia his qui viderant eum resurrexisse et nunciantibus illis non cred.*, q *propter quod* [illis qui] *viderant eum resurr. et nuntiantibus non crediderunt.* Post versum 14. ex Hier discimus singulare additamentum olim inventum fuisse. Habet enim contra Pelagian. 2, 15: *in quibusdam exemplaribus et maxime in Graecis codd. iuxta Marcum in fine eius evglii scribitur*: Postea quum accubuissent undecim, apparuit eis Iesus, et exprobravit incredulitatem et duritiam cordis eorum – non crediderunt. Et illi satisfaciebant dicentes: Saeculum istud iniquitatis et incredulitatis substantia (cd vat sub satana) quae non sinit per immundos spiritus veram dei apprehendi virtutem. Idcirco iam nunc revela iustitiam tuam.
15—19. Cf ad haec Act. Pil. A. XIV. pag. 242 sq: εξηγησαντο – οτι ειδομεν τον ιν και τουσ μαθητασ αυτου καθεζομενον (al -μενουσ) εισ το οροσ το καλουμενον μαμιλχ (al aliter), και ελεγεν τοισ μαθηταισ αυτου· πορευθεντεσ εισ τον κοσμον απαντα κηρυξατε παση τη κτισει (E add το ευαγγελιον μου)· ο πιστευσασ και βαπτισθεισ σωθησεται, ο δε απιστησασ κατακριθησεται. σημεια δε τοισ πιστευσασιν ταυτα παρακολουθησουσιν (C ακολουθησει ταυτα)· εν τω ονοματι μου δαιμονια εκβαλουσιν (BCG -αλλουσιν), γλωσσαισ λαλησουσιν καιναισ, οφεισ (C praem και εν ταισ χερσιν αυτων, item Ven omisso και) αρουσιν, καν θανασιμον τι πιωσιν ου μη αυτουσ βλαψει (G -ψη), επι αρρωστουσ χειρασ επιθησουσιν και καλωσ εξουσιν. ετι του ω λαλουντοσ προσ τουσ μαθητασ αυτου ειδομεν αυτον αναληφθεντα εισ τον ουρανον. (Quae praeter notata in codd variant, vide l. l. in ed. mea.)
15. αυτοισ: D προσ αυτουσ. Praeterea o^{2} mt add *Iesus* | απαντα (c q ante κοσμ. pon): D 225. gat cop om | κηρυξατε: D praem και, item

τῇ κτίσει. 16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς, 18 ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἕξουσιν. 19 ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ· 20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.

Lc 24, 50 ss
Act 1, 9

---

sed praegresso *ite*) c q Amb (contra *euntes–praedicate* l o vg Aug$^{cons\ 3,76}$) cop syrP c.* aeth

16. o (q Amb^{semel} Vocat *et qui*, item cddl$^{at\ 3}$ in Act Pil; c *qui autem*) *πιστευσασ*: D^{suppl} 2p^{e} 6p^{e} praem οτι (item CE in Act Pil) | *και βαπτ.*: LΔ *και ο βαπτ.*

17. *ταυτα παρακολουθ.* (Δ *ρακολουθησ.*) ita et. Const^{8,1,1} (item Hipp charism^{245}): c*L *ακολουθ. ταυτα* (item c in Act Pil), Ln *παρακολουθ. ταυτα* cum AC^{2} 33. | *εν*: L *επι* | *εκβαλουσιν*: D^{suppl} *-αλλουσι* (item BCG in Act Pil) | *λαλησουσιν*: D^{suppl} *-σωσιν* | *καιναισ*: o Const (item Hipp) Iac$^{nisi\ b\ 10}$ ante *λαλησουσιν*, c*LΔ cop arm om

18. *οφεισ*: c*et^{3}LM^{mg}XΔ^{gr} 1. 22. 33. 6^{ev} 2p^{e} 6p^{e} cop arm syr^{cu} et syrP c.* praem *και εν ταισ χερσιν* (cop syr^{cu} add *αυτων*), item c et Ven in Act Pil | *αρουσιν*: o *non timebunt* | *πιωσιν*: D^{suppl*} *ποιωσιν* | *ου μη*: c* *ουδεν* | *αιτουσ*: Δ *αιτοισ* | *βλαψη* c. ACD^{suppl}EF^{w}GHKLMSUVXΓΔΠ al longe pl Hipp$^{charism\ 245}$ ... ς (= Gb Sz) *βλαψει* cum minusc mu Const^{8,1,1} (*-ψει* in Act Pil cum BC; G *-ψη*). Iac$^{nisi\ b}$ om *οφεισ αρουσιν* et *καν θανασιμον* usq *βλαψ.*, sed totum locum libere affert („*Et iterum dicit eis dominus*: Hoc signum erit credentibus: linguis novis loquentur, daemonia eiicient, et super aegros manus suas imponent et bene habebunt")

19. *ουν* (et. Ir^{gr} ap Cram ad fin. caten. ex scholio codicis 72): c ff^{2}· g^{1}· l o q vg *et dominus quidem* (o om), Ir$^{int\ 188}$ *et quidem dominus*. Similiter syr^{cu} et^{sch} aeth ... c*L 90* arm om | *κυριοσ* cum AC^{2}D^{suppl}EGMSUVX ΓΠ^{suppl} al pler g^{1}· d^{suppl} am ing prag reg Ir^{gr} (ut supra)... c*KLΔ 1. 22. 33. 124. 2p^{e} al^{7} c ff^{2}· o vg (et. fu em al) syr^{cu} et^{utr} cop arm aeth Ir^{int} *κυριοσ* $\overline{ις}$ (o *dom. ihes. christ.*), H al pauc $\overline{ις}$ tantum | *ανελημφθη* ut Ln cum ACD^{suppl}; ς *ανεληφθη* cum rell ... 36. 40. *ανεφερετο*, 68. *ανεληφθ. και ανεφερ.* | *τον ουρανον*: 13. 69. 124. 346. *τουσ ουρανουσ* | EHKL al mu *εκαθησεν* | *εκ δεξιων* (et. Ir^{gr} ut supra): CΔ al pauc *εν δεξια* (D^{suppl} *εν δεξιων*), c o q *ad dexteram* (g^{1}· l vg *a dextris*) | *θεου*: 1* c^{scr} cop *πατροσ* (aeth *domini* vel *dei patris eius*)

20. *δια*: L om | *σημειων* absq *αμην* ut ς^{e} Gb Sz Ln cum AC^{2} 1. 33. al mu a*** q (l sine *amen*, sed om totum versum) vg^{ed} ing reg al syr^{cu}

etutr arm ... ς add αμην cum c*Dsupplεfwgklmsuvxrgπsuppl al pl c o am prag gat al cop aeth. Totum versum sahcod askew (ultimo folio codicis quo πιστις σοφια continetur; videbatur id Woidio ex alio libro desumptum; non continet nisi hunc versum) sic exhibet: *exeuntes terni in quattuor climata caeli praedicarunt evglium in mundo toto, Christo operante cum iis in verbo confirmationem cum signis sequentibus eos et miraculis. Atque hoc modo cognoverunt (cognitum est) regnum dei in terra tota et in mundo toto Israelis in testimonium gentium omnium harum quae existunt ab oriente ad occasum.*

Subscriptiones: B κατα μαρκον ... ℵACEHKLUΓΔ ευαγγελιον κατα μαρκον ... Dsuppl ευαγγελιον κατα μαρκον ετελεσθη αρχεται πραξις αποστολων ... al mu τελος του κατα μαρκον [αγιου] ευαγγελιου ... am *explicit* (in Mt nihil subscr. habet), vgcdd mu syrcu *explicit evang. secund. marcum*, ing *explicit evangelium secund. marc. incipit argumentum evang secd lucam*, k *evang. cata marcum exp · incip · cata mattheum feliciciter* (sic), q *evangel. secund. marc. εξπλικητ φελικιτερ αμεν* ... msxnsuppl nil subscr. habent. Praeterea GHKS al pl versuum (στιχοι) numerum notatum habent: GHS al pl αχ′, K al αψ′ (et. aeth *voces* 1700), al αχς′, al β, al χιλ. πεντακοσ. πεντηκ. et aliter; item al pauciores et. ρηματα: pl αχοε′, al αχος′, al ,α, κεφαλαια: pl σμα′, al aliter; cf supra ad 9—20, ubi numerus capitulorum ad mg adscriptorum refertur. Ab Amm et Eus non facta videntur plus σλγ′ (233), ut ante expositum est. Numerant etiam τιτλους: μη′. In B evg Marci 62 sectiones habet. Additamentorum, quibus sensim subscriptiones auxerunt, exempla haec sunt: GK (post ευαγγ. κα. μαρκ. addita habet) s al mu: το κατα μαρκον (G al add αγιον) ευαγγελιον εξεδοθη (G -δωθη) μετα χρονους ι′ (K δεκα, al ιβ′) της του χῡ (G al κυριου) αναληψεως. In paucioribus additur: εγραφη ρωμαϊστι εν ρωμη (ita 160. 161., aliunde affertur εν αιγυπτω). 293. sic: εγραφη ιδιοχειρως αυτου του αγιου μαρκου εν τη πρεσβυτερα ρωμη μετα χρονους δεκα της του χῡ και του θεου ημων αναληψεως και εξεδοθη παρα πετρου του πρωτοκορυφαιου των αποστολων τοις εν ρωμη ουσι πιστοις αδελφοις. Alii post αναληψεως add υπηγορευθη (qscr rscr δηγορευθη δε) υπο πετρου (iidemscr add εκ ρωμης praetereaque nihil). Item alibi additur επεδοθη μαρκω τω ευαγγελιστη και εκηρυχθη εν αλεξανδρεια και παση τη περιχωρω αυτης. Cod par genov εγραφη εν τη ρωμη υπ αυτου εν ομοιωματι μοσχου (idem ad Mt habet: και εστιν ανθρωπομορφον). Λ 20. 262. 300. sic: ευαγγελ. κατ. μαρκον· εγραφη και αντεβληθη ομοιως εκ των εσπουδασμενων εν (20. 300. om) στιχοις αφη (ita Λ, ex tribus rell Sz retulit αφς) κεφαλαιοις σλζ. Illud ομοιως respicit ad ea quae evglio Mt in Λ 262. 300. subscripta sunt: ευαγγ. κατ. ματθ. εγραφη και αντεβληθη εκ των εν (Λ 300. om) ιεροσολυμοις παλαιων αντιγραφων των εν τω αγιω ορει αποκειμενων (extrema habent tantum Λ 262.) Supple haec ad Mt. Similiter 2pe ad finem Marci: εγραφη και αντεβληθη ομοιως εκ των ιεροσολυμων παλαιων αντιγραφων. Syrsch *Finitum est evang. sanctum praedicationis Marci, qui loquutus est ac praedicavit Latine Romae*, syrp *finitum est ev. sanctum Mci, quod loquutus est Latine Romae.* Aethrom *et finitum est evglium Marci, et voces eius* 1700.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 [1-10] *Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων,* 2 *καθὼς παρ-*

---

* *κατα λουκαν* cum ℵBP. Similiter nonnulli cdd[lt] et[vg] ut q (*secundum iohannem expt amen incipit secundum lukan*) e (*evangelium cata iohannem explicit incipit cata lucan*) g[1] (- - *incipit secundum lucam*). (Ex san habeo penes me tantum quae ad fin. ev. Mt leguntur: *evangelium secundum matthaeum explicit incipit secundum marcum*). Etiam D (ut ℵB) a b e q al for al syr[cu] in summa pagina nil nisi *κατα λουκαν* habent... Gb Sa Ln Ti *ευαγγελιον κατα λουκαν* cum ACDEKLMSUXΔΠ al pl (Γ *ευαγγελιον κατα λουκαν* : *αγιου ευαγγ* :) (D *ευαγγελιον κατα ιωαννην ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα λουκαν*, *evangelium secundum iohanen explicit incipit evangelium sec lucan*. Haec excipit inscriptio: *ευαγγελ· κατ λουκαν*, *evang sec lucan*) ... A[2] (*nil habet) *λουκασ* ... ς το *κατα λουκαν* (ita ς[e] cum min permu, ς add *αγιον* cum min mu) *ευαγγελιον* cum min pl; al *εκ του κατα λουκ. ευαγγελιου* (al om *ευαγγ.*, al habent *αγιου ευαγγ.*), tisch[4] k[scr] *ευαγγελιον αγιον κατα λουκαν*. Latini plerique cum ACD etc consentiunt: ita a ff[2] *incipit evangelium secundum lucanum* (*lucanum* etiam i tuetur, cuius fragmenta a cap. 10 incipiunt), b f g[2] am gat mt *incipit evangelium secundum* (gat *cata*) *lucan* (ita b f gat, g[2] am mt *lucam*)

1—4. 180[gr] et[la] om hos versus

1. *επεχειρησαν*: א al pauc *-ρισαν*, 1. *επιχειρ.* | *ανατάξασθαι*: L *ανταξ.* | *περι* exprim d (*de his quibus completa sunt in nobis rebus* sic) et e (*de his rebus quae impletae sunt in nobis*) item Hier interpres Origenis (comm in Lc)[3,963]; it[rell] vg (sed *ð de completis in nob. rebus*) non exprim (*narrationem rerum* etc) | *πεπληροφορημενων*: Γ[1] al *πεπληρωφορ.*, Δ pp[arh scr] *πληροφορημενων* | *εν*: F 28. 127. al[20] fere om

2. *καθωσ* (et. Or[4,815]): D *καθα*, item Eus[dem 120] (*ουτωσ μεν τον ματθ. ο λουκασ ετιμησεν καθα παρεδωκαν αυτω οι απ αρχησ* usq *λογου*) et

ἐδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
Act 1, 1 λόγου, 3 ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς
καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν
κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

1 Chr 24, 10 5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ
ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις
ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν

---

hist 2,4,2 (ευαγγελιω ο και χαραξαι μαρτυρεται καθα παρεδοσαν αυτω οι απ αρχης etc) | *παρεδοσαν* (et. Or 4, 315 Eus hist 2, 4; AX al mu *-δωσαν*): KII al[8] Eus dem 190 Ps-Ath 2, 895 *παρεδωκαν* | *γενομενοι* (C *-νου*) et. Or Eus bis Ir int 202 et 227: Γ 126. 435. 2pe om (al pauc post *τ. λογ.* pon)

3. *εδοξε* cum ℵBCDFLMPRUXΓΔΛΠ etc ... AEKSA 1. al *εδοξεν* | *καμοι* (g[1] *mihi*; contra et. Or 3, 933 ex interpr Hieronymi *visum est et mihi assecuto ab initio* [*a principio* altero loc] etc bis): b g[1] q bodl (non item c e f ff[2] g[2] vid l vg) go add *et spiritui* (b *-tuo*) *sancto* :: cf Act 15, 28

4. *επιγνωσ* (et. ℵ[c]): ℵ* *επιγνοισ* | *ων*: D* *των* | Δ* *καταχηθησ* | *ασφαλειαν* (CEU al *-λιαν*): 49ev *ωφελειαν*

5. *βασιλεως* c. KBLRX ... ς Ln *του βασ.* c. ACDEFKMPSUVXΓΔΛΠ al omn[vid] Epiph 429 Cyr es 166 (:: Mt 2, 1 *του* non fluct. Cf et. Act 7, 10. 10, 32, quamquam non eadem prorsus ratione sunt. In LXX *ωγ βασιλ. της βασαν, σηων βασ. των αμορραιων* frequens, sed ibi quoque passim a testib additur articulus ad *βασ.*: cf Num 32, 33. Deut 1, 4. 3, 1 sq) | *της ιουδαιασ*: 28. 255. om | *ονοματι*: E *-μα* | *γυνη* (L praem *η*) *αυτω* (X *-το*) (Gb'') cum ℵBC*DLXΞ 1. 22** 33. 73. 2pe c ff[2] g[1] l q am em for fu iac ing mt bodl Aug cons 2, 17 Hier ... ς *η* (c[3] om?) *γν. αυτου* cum AC[3]EFHKMPRSUVΓΔΛΠ al pler b e f g[2] vg ed (item gat tol) go cop syr utr (Epiph 429 Cyr es 166 *γυνη αυτου* sine *η*) Amb | *το*: A om | *ελισαβετ* c. ℵACEFHKLMPRSUVΓΔΛΞΠ al omn[vid]: B *ελεισαβετ* ubique, item hoc versu D (non item vv. 7. 13. 24. 36. 40. 41. 57), item ℵ vv. 7. 13. 24. 36. 40. 41 (non item v. 57), item C versu 7 (non item 5. 13 sqq). Porro *-βετ* cum unc et minusc tantum non omn a e am cop: D *-βεθ* vv. 5. 36. 40. (*-βεδ* v. 13. [et. d] et bis 41 [d *-bet*], sed v. 57. *-βετ*), et. Cyr es 166 *-βεθ*, item *-beth* c f q (plerumque *helis.*) for per (am tantum v. 57) go ambr resc; b (ubique) *-bel*

6. *εναντιον* cum ℵBC*X 73. 239. Resp orthod 108 Cyr es 166 (item *ante* b c ff[2] g[1. 2] q vg Ir int 185, at passim etiam *ενωπιον* per *ante* redditur) ... ς Ln Ti *ενωπιον* (in Lc frequentissimum) c. AC[3]DLPRΓΔΛΞΠ unc[8] al pler (e *ante faciem*, d f Hier orig 3, 934 *in conspectu*) Or 3, 934 (ex sched Grab et Combef) | *του* (1. om) *θεου*: 33. e (non item b f g[1] q vg) aeth (Ir int 185 alteri *dominum*, alteri *deum*) *τ. κυριου*, c ff[2] *dominum deum*

7. *ην* ante *η ελισ.* cum ℵBDLXΔΞ 33. 239. 258. 44ev 53ev it vg go aeth ...

αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. 12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ

ς post *ελισ.* cum ACPRΓΑΠ unc^{6} (hiant FH) al pler cop syr^{utr} arm | *η ελισ.* cum ℵACDLPRX etc ... Ln om *η* cum B 69. 258. 435. al^{8}. De *ελισαβετ* vide ad v. 5 | *ησαν*: D e ante *προβεβηκ.* (d *erant seniores*, e *erant progressi*, c f *progressi erant* [f *essent*], b ff^{2*} g^{1*} q *processi erant*, vg *processissent*)

8. *εναντι* cum BDELPRSUVΓΛΧ al sat mu... Gb′ *εναντιον* cum ℵACFMXΔΠ al^{60} fere ... K *ενωπιον* (d *in conspectu*)

9. *ιερατειας* ut ℵAB^{3}DEFKLMXΓΔΛΧΠ al pl: B*CPRUΔ al *-τιασ* | *ελαχε* cum ℵ*BDFM etc ... Ti *ελαχεν* cum ℵcACEKLPRSUXΓΔΔΧΠ etc | *του θυμ.*: c *το θυμ.* | *εισελθων*: L *-λθειν* | *κυριου* cum ℵABC^{2}LPRX etc (et. Ir$^{int\ 185}$) ... C*D^{gr} 59. 144. 254. 7^{pe} *θεου*

10. *ην του λαου* cum ℵBEF^{w}G^{w}(an potius H?)LMPRSUVXΓΔΛ al^{70} fere q am fu for ing go ... ς (= Gb Sz) *του λα. ην* cum ACDKΠ al sat mu e f g$^{2\cdot}$ vg^{ed} em gat al cop syr^{P} arm aeth (b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ Amb *orabat*, item syr^{sch})

13. *ειπεν δε* (f q *dixit autem*, g$^{1\cdot}$ vg Aug$^{cons\ 2,\ 17}$ *ait autem*): D b c e ff$^{2\cdot}$ mt syr^{sch} *και ειπεν* (d e *et dixit*, b c ff$^{2\cdot}$ mt *et ait*) | *ο αγγελος* (ita b e f g$^{2\cdot}$ q vg): c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l arm add *domini* | *ζαχαρια*: ℵ* *-ριασ*, item ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ gat *zacharias*, contra b c d e f g$^{1\cdot}$ q vg *zacharia* | *διοτι* cum ℵABC^{2} DLRXΓΔΠ etc: C*Δ *οτι* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5 | *γεννησει* (C *γενησει*, ita et. editum Or^{4,112}) *υιον σοι* (et. Or^{1,220} et ^{3,570} et ^{4,112}): it vg cop syr^{utr} arm aeth (non item go) *pariet tibi filium*, Δ *γεννη, σοι υιον* (sic) ... D^{gr} 1. sahm^{ūnt} Or$^{int\ 3,936}$ om *σοι* | ΓΔ al *καλεσης* | *ιωαννην* (ita et. B*): ℵB^{2}D *ιωαννην*

14. *χαρα σοι* (et. Cyr$^{fid\ 87}$): D go arm aeth Or$^{int\ 3,936}$ *σοι χαρα* | *επι*: 69. 44^{ev} *εν* (d *super*, sed it^{rell} vg *in*) | *γενεσει* cum ℵABCDEHKLMSUVΔΔΠ al permu ... ς (= Gb Sz) *γεννησει* cum GXΓ 1. 33. al pl (:: cf ad Mt 1, 18) | VXΔ al *χαρισονται*.

15. *κυριου* sine *του* cum ℵACLΓ^{vid} 1. 33. al^{60} Cyr$^{fid\ 87}$ ... ς (= Gb) Ln

πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον
Mal 4, 5 τὸν θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν
πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλείᾳ, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ
τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος
εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·
20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας
γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδο-
κῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ

του κυριου cum BDEGHKMSUVΚΛΠ al permu Thphyl. Praeterea F^{W} 69. 124. 157. al^{10} θεου pro κυριον | L πληθησετε | εκ (א* εν, sed ad ipsum ℵ adscriptum est prima manu K) κοιλιασ (a b f $ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot 2\cdot}$ q vg *ex utero*, d *de ventre*): c l *in utero*, e *in ventre*, item go (et. $Or^{2,\,986}$ ex sched Grab et Comb εν τη κοιλια dicitur scripsisse)

16. επι et. $Or^{2,570}$ $Cyr^{fid\,87}$: U 1. 22. $2p^{e}$ al^{10} fere $Or^{2,936}$ (ex $sched^{Era}$ et comb πολλους - επεστρεψε προσ etc) $cat^{eom\,9\,semel}$ προσ

17. προελευσεται cum ΚΑΒ^{3}DEGHKMSUXΓΛΠ al pler, et. $Or^{2,\,570}$ et $^{4,\,112}$: B*CLV al aliq προσελευσεται ... F^{W} πορευσεται, al^{10} fere προπορευσετ. | αυτου: Δ κυριου, Π*^{vid} του θεου | ηλεια (L $2p^{e}$ -λια) cum ΚBL $2p^{e**}$ ... ς Ln Ti ηλιου cum ΑΒ^{3}CDXΓΛΠ unc^{s} al omn fere ($Or^{2,\,570}$ et $^{4,\,112}$). Ceterum ἡλ- LMUΓ al mu et *helias* it vg; ἠλ- ut ς ΚΛΠ al pl. Item -λίου EK al mu; -λιοῦ MSUVΓΛΠ al pl, al aliq -λιού | κυριω (et. $Or^{4,\,82}$ et ^{112}): AKΠ al aliq του κυριω | κατεσκευασμ. cum ΚABCDGHMSU VΧΛΠ etc: EKLΓΔ al mu κατασκευασμ.

18. πρ. τον αγγελον (ita C^{2}): C*^{vid} προσ αυτον | Δ* κατα τινοσ

19. παρεστηκωσ (et. $Or^{4,\,182}$): D παρεστωσ | ενωπ. του θεου (et. a e f q vg): b c $ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot}$ *ante dominum* | πρὸσ σὲ ut EMΛΠ 209. al, item KΓ al mu προσ σε ... ς Ln πρός σε

20. αχρι: DK al pauc αχρισ | ησ ημερασ (et. $Or^{4,\,118}$): D ημερασ ησ (it vg *usque in diem quo*) | πληρωθησονται. cum ΚABC etc: Gb' πλησθησονται cum DΞ $Or^{4,\,118}$ (:: at toties πλησθηναι in Lc a testibus non mutatum est)

21. προσδοκων: D προσδεχομενοσ, 59. εκδεχομ. | εν: D επι | χρονιζειν: Δ χρονιαζειν | αυτον ante εν τ. να. cum ΚACDW$^{\Theta}$XΓΛΔΠ unc^{s} al pler c e f $ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot}$ q vg arm go (*quid tardaret eum in hoc templo*)... Ti post εν τ. να. cum BLΞ $2p^{e}$ ... 108. al^{6} om εν τω ναω, a b d (*quod moram faceret in templo, quod tardaret in templo*) non exprim αυτον

ναῷ. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, Mt 1, 18 ss

22. *εδυνατο* c. ΝΑΒ*ΚΠ al pauc ... ς *ηδυνατ.* cum B^{3}CDLW^{c}ΧΓΔΔΛ unc^{7} al pler | *επεγνωσαν*: W^{c} (errore scribae) *ενεγν.* | *εωρακεν* cum ΝΑΒ^{3}CD ΚΙSUΓΔΣΠ al pl ... B*EGHMVX al permu *εορακεν*, W^{c}Δ *οραικεν* | *διεμενεν*: W^{c}Δ *διαμενεν* ... D^{gr} al^{9} cat *διεμεινεν*, item *permansit* it (exc d *manebat*) vg cop syr^{utr}

23. *εγενετο*: syr^{sch} aeth non exprim | *επλησθησαν* (W^{c} *επληθησ.*): F^{w} 1. 91. 239. 248. 299. ıcant ^{scr} *επληρωθησαν* | ΝLW^{c}Δ al *λιτουργ.* | *απηλθεν*: D *τοτε απηλθ.*

24. *μετα δε*: D *και μετα* | *ταυτ. τας ημερας*: D^{E} 69. 435. c^{scr} cop *τας ημερ. ταυτ.* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5 | *αυτου*: M^{mg} al^{8} item evgg permu *ζαχαριου* | *εαυτην* (et. Or^{8,988} ex sched^{gra} et^{comb}): L al^{5} *αυτην*

25. *ουτως* (r al pauc *ουτοσ*) cum ΝABCD unc rell etc ... ς *ουτω* cum minusc pl | *κυριος* cum ΝCDL 33. ... ς *ο κυρ.* cum ABW^{c}ΧΓΔΔΠ unc^{c} al pler | *επειδεν* cum ΝABCLΓΔΠ al pler ... Ti *εφειδεν* cum DW^{c}Δ 69. 73.; item X c^{scr} *εφιδεν* (:: cf Act 4, 29. Ro 8, 20) | *ονειδος* (AC *ονιδ.*) cum ΝB*DL 1. ... ς Ln praem το cum AB^{3}CW^{c}ΧΓΔΔΠ unc^{c} al pler

26. *εν δε τω μηνι τω εκτω* (et. Cyr$^{hr\,179}$ Chron^{372}; *τω μηνι δε τω εκτω* Thaum$^{annun\,21}$; *in mense autem sexto* d f g$^{1.2}$ q vg Or$^{int\,8,988}$ Aug$^{cons\,2,17}$): D^{Gr} e *εν δε τω εκτω μηνι* (*in sexto autem mense*; libere et. Petr can^{5} *οπερ – εν τω εκτω μηνι τησ συλληψεωσ του ετερου παιδιου* etc) ... a b c ff^{2}. Ir$^{int\,185}$ Ambl$^{uc\,2,1}$ *eodem*(Ir^{int} *in ipso*) *autem tempore* | o *αγγελοσ* (et. Thaum$^{21.25}$; 86. z^{scr} *αρχαγγελ.*): 69. 106. 255. Eus$^{dem\,339}$ (*πεπληρωται-οτε απεσταλη αγγ. γαβρ. υπο του θε. εισ* etc) Cyr$^{hr\,179}$ om o | *απο* (Schu „bene ap Lc") cum ΝBLW^{c} 1. 69. 131. 2^{pe} Cyr$^{hr\,179}$ ... ς Ln *υπο* c. ACDXΓΔΔΠ unc^{c} al pler Thaum^{25} Eus$^{dem\,339}$ Chron^{372} | *του* (69. 143. 346. al pauc om) *θεου*: b c ff^{2}. Ambl^{uc} *domino* | *τησ γαλιλαιασ* (ita N^{c}, N* *ιουδαιασ*, 255. *ιουδα*): D *γαλιλαιαν* | *η ονομ. ναζαρ.* (et. Eus$^{dem\,339}$ Cyr$^{hr\,179}$ Chron^{372}): D 255. 259. om | *ναζαρεθ* (et. 1624. 1638) cum CEGHMSUΨΓΔ al pl item *-ραθ* ΔΔ, item *nazareth* b f ff^{2}. g^{2}. l q am em for ing iac harl cop go. GHMSUVΓΔ ubique *-εθ* ap Lc, de quo solo hic quaeritur, item (h. l. tacens) D ter (et 4, 16 *-εδ*), item E (sed 2, 4 *-ετ*) et F (bis, hiat ter). Confirmant *-εθ* N 2, 4; B* 2, 39 et 51; X 2, 39. NBX 4, 16 *-ρα*, ter N et bis B *-ετ*; item X 2, 4. (C 2, 4 et 51 *-αθ*, Δ ubique *-αθ*, Δ bis *-αθ*, ter *-ατ*) ..... ς (Wtst Gb Sz) *ναζαρετ* c. NBELXΠ al permu e q. Conlatis omnibus huius evglii locis (quibus

27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ

---

accedit Act 10, 38 -εθ ℵBCDE) Lucam ναζαρεθ scripsisse statuendum est, non ναζαρετ, nisi quod 4, 16 formam eum ναζαρα adhibuisse suadent testes. Inter -εθ enim et -ετ eundem scriptorem fluctuasse incredibile est. Ceterum similiter fluctuant patrum editiones; praevalet tamen ναζαρεθ.

27. εμνηστευμενην cum ℵ*^{et} ^{cb}AB*L (cf et. ad 2, 5) ... ς μεμνηστευμενην cum ℵ^{ca}B^{3}CW^{vid}XΓΔΑΠ unc^{6} al omn^{vid}, item D μεμνησμενην | ω ονομα: L ωνομα (sed L saepe vitiosas scripturas praebet) | εξ οικου c. ABDW^{c} XΓΔΑΠ unc^{6} al pl it vg sah cop syr^{utr} go arm aeth ... ℵCF^{W}L 1. 28. al^{30} fere Eus$^{dem\ 329}$ Thaum$^{an\ nunc\ 21}$ Chr^{7,29} Chron^{372} add και πατριας (:: ex 2, 4 ubi non fluct) | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1

28. εισελθων: A* ελθων (sed ipse* correxit), L εισηλθεν (nec tamen add και ante ειπεν) | ο αγγελος post πρ. αυτ. c. ℵF^{W}Δ 69. f ff^{2}· l q syr^{sch} arm^{usc} ... ς Ln post εισελθων cum ACDXΓΔΠ unc^{6} al pler (7^{pe} ειπ. ο αγγ. πρ. αυτ.) a^{vid} b c e vg go syrP aeth Chron^{372} Aug$^{cons\ 2,17}$ (Dam ^{1,555} ου γεγραπτ. οτι εισελθ. ο αγγ. πρ. την μαριαν ειπε) ... Ti om (Gb^{0}) c. BLX 1. 131. cop (sed cop^{ds} ^{mg} add ad *dixit ei*) arm^{zoh} (sed habet cod^{mg}) | ειπεν: Δ 229. 262* 2pe* 6pe a b e ff^{2}· l (non item c f q vg Aug$^{cons\ 2,17}$) syrP praem ευηγγελισατο (b *evangelizavit*, rell *benedixit*) αυτην και | μετα σου sine additam (Gb′ prob Schu) cum ℵBL W^{c} vid 1. 131. 44^{ev} 2pe** sah^{münt} cop syr^{hr} arm Chron^{372} Dam ^{1,304} et^{555} cat^{11} Promiss ... ς Ln add ευλογημενη συ εν γυναιξιν (:: e versu 42) cum ACDXΓΔΑΠ unc^{6} al pler it vg go syr^{utr} aeth Eus$^{dem\ 329}$ Tert$^{virg\ vel\ 6}$ (*sed cum benedicit illam* [Gabriel], *inter mulieres, non inter virgines deputat*: Benedicta tu inter mulieres. *Sciebat et angelus mulierem etiam virginem dici.*) Praeterea (:: ex eodem versu 42) 47. gat And$^{cret\ 103}$ add και ευλογημενος ο καρπος της κοιλιας σου. Cf huc Prot^{lac} 11, 1: και ιδου φωνη λεγουσα· χαιρε κεχαριτωμενη, ο κυρ. μετα σου, ευλογημενη συ εν γυναιξιν (ultima ex cdd pler; om vero HK; L add και ευλογημενος ο καρπ. της κοιλ. σου)

29. η (D^{gr*} ην?) δε sine additam cum ℵBDLX 1. 131. 152. 184. 2pe** sah münt cop^{schw} (ex^{ds} et aliis^{2}) arm Chron^{372} Dam^{1,304} et^{555} ... ς (= Gb) Ln add ιδουσα cum ACW^{c}ΓΔΑΠ unc^{6} al pler it (a q *ipsa autem ut vidit*, item addito *eum* b f ff^{2}· l Ambl^{luc}; e *illa autem cum vidisset angelum*; c g^{1}· fu Aug$^{cons\ 2,17}$ *quae cum vidisset*) cop^{wi} (add *eum*) go syr^{utr} aeth; item 130^{lat} vg (exc fu) add *cum audisset* (δ sic: *quae haec audiens aut quae cum scivisset aut quae cum vidisset*). Cf Prot^{lac} 11, 2 post alteram angeli allocutionem: η δε ακουσασα διεκριθη etc | επι τω λογω ante διεταραχθ. cum ℵBDLX 1. 131. 152. 184. 2pe arm Chron^{372} Dam ^{1,555}, item λογω sine αυτου cum iisdem et wc sah^{münt} cop Dam ^{1,304} ... ς (= Gb) Ln επι τω λογω αυτου post διεταραχθ. cum AC^{2}(W^{c})ΓΔΑΠ al

ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς

Es 7, 14 Mt 1, 21 ss

Mich 4, 7

pler c f vg sah cop syr^{utr} aeth Dam^{1,204} (sed w^{c} sah cop Dam om αυτου) Aug$^{cons\,2,17}$ ... pro επι τω λογω pon post διεταραχθ. a b ff^{2} g^{1} l q go Amb^{luc} *in* (go *de*) *introitu eius* (l em), e *ad introitum eius* ... c* ea verba plane om (Gb^{00}) | διεταραχθη: D 44. 76. 225. 2p^{e} εταραχθη | διελογιζετο: D 28. 73. arm add εν εαυτη (item go *cogitavit sibi*), item f^{w}x 33. 282. syr^{p} ^{mg} εν εαυτη λεγουσα | ποταπος (D ποδαπος αν) ειη (L 13. 69. ει, 254. η, 1. c^{scr} om) ο ασπασμ. ουτος (c vg Aug$^{cons\,2,17}$ *qualis esset ista salutatio*): e *quia sic benedixit eam*, a b ff^{2} l q *quod sic benedixisset eam* ... f g^{1} go *qualis esset haec* (g^{1} *ista*) *salutatio* (g^{1} add *et*) *quod sic benedixisset eam* (etiam „codex teste Harduino" ap Wtst οτι ουτως ευλογησεν αυτην potius Latinus quam Graecus vdtr esse)

30. και ειπεν: 1. 2p^{e} ειπ. δε, 13. ειπεν | ο αγγ. αυτη (et. Dam^{1,555} c vg Aug$^{cons\,2,17}$; l *ang. domini*): D al^{12} fere b f ff^{2} g^{1} q gat syr^{utr} aeth αυτη ο αγγελος ... c al^{6} e go Chron^{373} Cyp^{289} Amb^{luc} ο αγγ. προσ αυτην | μαριαμ (et. Eus$^{dem\,339}$ Chron Cyr$^{glaph\,33}$ Dam^{1,555}): D μαρια (it vg pp^{lat} ubique *Maria*) | παρα τω θεω (et. Eus^{dem} Chron Cyr Dam Ir$^{int\,185}$): 1. παρα θεου ... Or$^{int\,3,289}$ *coram domino*

31. συλλημψη (D συνλ.): -μψη cum ℵABCDLΞ ... ς -ψη cum w^{c}ΧΓΔΔΠ unc^{c} al omn^{vid} (sed 33. 69. 346. y^{scr} al^{10} fere -ψει et iidem fere postea τεξει). Cf huc Prot$^{iac\,11,2}$ μη φοβου μαριαμ· ευρες γαρ χαριν ενωπ. του παντων δεσποτου, και συλληψη εκ λογου αυτου. η δε ακουσασα διεκριθη εν εαυτη λεγουσα· ει εγω συλληψομαι απο κυριου θεου ζωντος και γεννησω ως πασα γυνη γεννα; και ειπεν ο αγγ. κυριου· ουχ ουτως, μαριαμ· δυναμις γαρ κυριου επισκ. σοι· διο και το γεννωμ. εκ σου αγιον κληθησετ. υιος υψιστου. και καλεσεις το ονομα αυτου ιησουν· αυτος γαρ σωσει τον λαον αυτου απο των αμαρτ. αυτων. Similiter ad το ονομ. αυτου ιησουν Iust$^{apol\,1,33}$ (αγγελος θεου ευηγγελισατο αυτην ειπων· ιδου συλληψη εν γαστρι εκ πνευματ. αγιου και τεξη υιον, και υιος υψιστου κληθησεται, και καλεσεις το ον. αυτ. ιν· αυτος γαρ etc) et Dam^{1,204} (non item ^{1,555}) add αυτος γαρ σωσει τον λαον αυτου απο των αμαρτ. αυτου (:: cf Mt 1, 21)

32. ουτος (et. Or^{4,433} Eus$^{dem\,339}$ et^{alib} Chron^{373} Dam^{1,555} Ir$^{int\,185}$ et^{205}): x αυτος | κυριος ο θεος et. Ir$^{int\,185}$ etc: Ir$^{int\,205}$ om ο θεος | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1

34. ειπεν δε et. c e f (ff^{2} g^{1} ut vdtr) l m q vg Amb$^{luc\,2,14}$ Aug$^{cons\,2,17}$ Thaum^{10} Chron^{373} Dam^{1,555}: D a και ειπεν (syr^{sch} nil nisi ειπεν) | μαριαμ (et. cop go, quae alibi etiam formam μαρια exprimunt; item Chron

ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν

Dam, item c^2D^2): C^*D^* μαριαμ | πως εσται sine μοι cum ℵB*C*DEGHK LSUVΓΔΛΠ al sat mu it (et. m) vg go syr^{sch} $Eus^{dem\,329}$ $Chr^{7,62}$ Epiph 765 et 426 $ambr^{resc}$ $Ambluc^{2,14}$ $Aug^{cons\,2,17}$ ... $B^2C^3F^wMX$ 1. 28. 33. 69. al^{60} fere sah cop (*quomodo hoc fiet mihi*) syr^P arm æth Thaum 4 et 10 $Cyr^{hr\,179}$ $Cyr^{fid\,88}$ Ps-Ath 2,351 et 332 Epiph 890 Chron 373 Dam 1,555 al add μοι | πως – τουτο (L το) επει – γινωσκω (Dam 1,555 om επει usq γεν.): b *ecce ancilla domini, contingat mihi secundum verbum tuum*, omissis v. 38 verbis ειπεν δε usq ρημα σου. Similiter Protev 12,3; post verba enim angeli απο τ. αμαρτιων αυτων (vide ad v. 31) statim pergitur και ειπεν μαριαμ· ιδου η δουλη κυριου κατενωπιον αυτου· γενοιτο μοι κατα το ρημ. σου.

35. επι σε: syr^{sch} $pers^P$ non exprim | διο (Dial 121 $Petr^{alex\,109}$ Thaum 4 et 10 $Cyr^{hr\,179}$ etc): A^* διοτι | γεννωμενον et. Valentt$^{hipp\,6,35}$ $Resp^{orthod\,66}$ $Petr^{alex}$ Thaum $Eus^{dem\,329}$ Cyr^{hr} $Cyr^{fid\,88}$ $et^{loh\,125}$; it vg $Ir^{int\,216}$ Or $^{int\,3,951}$ etc *quod nascetur* vel *nascitur*: U 33. 69. al pauc γεννομενον, Χ^r 13. 124. al^{12} $Bas^{sel\,216}$ γενομενον (ita et. cdd^7 in Protev) | γεννωμενον sine additam cum ℵABC^{3}DLXΓΔΛΠ unc^8 al pl b f ff^2 g^2 l q am em for ing iac harl (al ap Sanftl) go cop syr^P et^{hr} arm^{cdd} $Petr^{alex}$ Eus^{dem} Cyr^{hr} Cyr^{fid} et^{loh} Epiph ^{465} et 765 et 799 Chron 373 Dam 1,555 cdd ap $Ephr^{τ\,\text{ϙα}}$ (ενια των αντιγραφων ου περιεχει το εκ σου, ταισ αιρεσεσι χαριζομενα) $Or^{int\,3,951}$ $Tert^{prax\,27}$ ... Ln add [εκ σου] cum C* 1. 22. 33. 124. al^{20} fere 130^{lat} a c e m^{bis} vg^{ed} perus gat (al) sax syr^{sch} arm^{ed} æth (Iust $^{tr\,100}$ διο και το γεννωμ. εξ αυτησ αγιον εστιν υι. θεου) Valentt^{hipp} Thaum 4 et 10 Dial 121 (του ευαγγελιου ου φησαντοσ· διο και το γεννωμ. δια σου, αλλ· εκ σου) $Resp^{orthod\,66}$ Ephr (l. l. ουδε ειπε· το γεννωμ. εκ τησ δυναμ. η του αγ. πνευμ. αλλ· εκ σου, ινα δειξη etc) Ath^{luc} (ap Gall ^{5,186} ουχ απλωσ δε το γεννωμ. φησι προσ την παρθενον σ αγγελοσ, ινα μη εξωθεν επεισαγομενον αυτη σωμα νομισθη, αλλα επηγαγεν το εκ σου, ινα εξ αυτησ φυσει το γενν. ειναι πιστευθη) Amphil ^{468} Epiph ^{1047} Dam ^{1,204} (sed non ^{1,555}) al mu $Ir^{int\,216}$ Cyp ^{289} $Tert^{prax\,26}$ ($Tert^{marc\,4,7\,lib}$ *in te*, ut et. syr^{cod}) al permu. Etiam Protev habet ex BEF^{a_2}I Postell, sed om ACDF^{b}HK | κληθησετ. ($Resp^{orth\,66}$ praem τω κυριω) υιοσ θεου et. Valentt^{hipp} $Resp^{orth}$ Thaum $Petr^{alex\,109}$ Epiph ^{799} Cyr^{hr} Cyr^{fid} etc: Dial ^{121} Amphil ^{468} υιοσ υψιστου κληθησεται, Epiph ^{890} εσται και υι. υψιστ. κληθησεται: cf supra Protev (item Iust)

36. ελισαβετ: cf ad v. 5 | συγγενισ (DA συνγ.) cum ℵAB*C^{3}DGHLΔ al mu syr^P mg gr (agnoscit et. Thaum ^{21} πρ. την ελισ. την συγγενιδα αυτησ, item $Eus^{steph\,225}$ ut vdtr και την ελισαβετ συγγενιδα προσειπεν ο αγγελοσ, quamvis praecedat ^{224} ει δε λεγοιτο υπαρχειν συγγενησ τησ ελισαβετ. Habet συγγενιδα et. Protev ^{12,2})... ς Ti συγγενησ cum B^3C^*KM SUV^{vid}XΓΔΛΠ al pl Ath^{luc} (Gall ^{5,186}) Chron ^{373} | συνειληφυια (C-φυεια)

ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· 37 *ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα.* 38 *εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.*

39 *Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα,* 40 *καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.* 41 *καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ,* 42 *καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.* 43 *καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς*

cum ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn syr^{utr} Caesar^{132} Chron^{373} ... ℵBLΞ 2pe *συνειλημφεν*, item *concepit* it vg cop | *γηρει* cum ℵABCDEF^{w} unc omn al plus^{125} Chron ... ς (= Gb Sz) *γηρα* cum minusc mu Caesar^{132} (ut certe editum) | *μην*: A o *μην*

37. *παρα του θεου* cum ℵ*BDLΞ 2pe ... ς Ln *παρα τω* (1. al pauc om) *θεω* cum ℵ^{c}ACΓΔΛΠ unc^{8} al pler Chron^{373} ... a^{l10} *τω θεω*, item b c e ff^{2}· l q Amb$^{epist\,42}$ et^{sirlc} (Gall^{6,542}) *deo* (contra *apud deum* a d f vg Aug$^{cons\,2,17}$) | *παν ρημα*: D aeth ante *παρ. τ. θε.*

38. *ειπεν δε* usq *κατ. τ. ρημ. σου*: e om (item b, sed vide ad v. 34) | *ειπ. δε*: D a *και ειπ.* (item Protev^{12,3}; vide ad v. 34) | *μαριαμ* cum ℵABC^{2} etc: C*D *-ρια* | *απηλθεν*: D *απεστη* (d *recessit*; item b c e f ff^{2}· g^{1}· l q vg *discessit*)

39. *αναστασα δε* (et. Eus$^{steph\,225}$ Chron^{375}): AKΠ al^{12} *και αναστασα* | *μαριαμ* (et. Eus^{steph}): D *-ρια* | *εν τ. ημερ. ταυταις* (ℵ*^{vid} 28. cop *εκειναις*) et. Eus^{steph} Chron: Γ 255. om | *ιουδα* (vg Aug$^{cons\,2,17}$ *iuda*, c f l mt *iudae*, b e ff^{2}· q *iudeae*, *iudaeae*): cod ap Steph *δαυιδ*

40. *ελισαβετ*: cf ad v. 5, item vv. sqq

41. *η ελισαβ.* hoc loco (Gb″) cum ℵBC*DLΞ 1. 13. 69. 73. 124. 131. 346. 2pe 130^{lat} it vg arm Or^{4,148} et$^{int\,3,939}$ Thaum$^{annunc\,21}$ Cyr$^{fid\,88}$ Cyp^{288} Amb$^{luc\,2,23}$ ... ς post *ηκουσεν* cum AC^{2}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler cop syr^{utr} aeth go Chron^{376} | *εσκιρτησεν* etc (et. Or^{4,149}): D *εσκ. εν τη κοιλεια της ελισαβετ* (d *-bet*) *το βρε. αυτης* | *βρεφος*: ℵ* (om^{c}) 106. c^{scr} al^{5} gat syr$^{p\,mg}$ Thaum^{21} Or$^{int\,3,942}$ add (vel praem ut ℵ* 2pe**) *εν αγαλλιασει* :: e v. 44

42. *ανεφωνησεν* cum ABDLΓΔΛΠ unc^{8} al pl Or$^{4,149\,ter}$ Cyr$^{fid\,88}$ Chron^{376} ... ℵCF 13. 28. 33. 69. tisch^{4} al^{30} fere *ανεβοησεν* | *κραυγη* cum BLΞ 2pe Or$^{4,149\,ter}$ ... ς Ln *φωνη* cum ℵACDΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn Cyr$^{fid\,88}$ Chron^{376}, item *voce* it vg

43. *προσ εμε* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ℵ^{c}ACDLΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Caesar^{131} Chron^{376}

ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

46 ss
1 Sam 2,1 ss

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, 47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, 48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεος

---

44. *εν αγαλλιασει* (Gb′) ante *το βρεφ.* cum ℵBC*DFLΞ 1. 69. 2pe al b c f ff2· g1· l q vg arm (syrsch *εν αγαλλ. μεγαλη* ante *εσκιρτ.*) Or2, 496 et 4, 82 (et.cat ox 10) itemint 3, 936 et940 ... Gb Sz Ti post *το βρεφ.* cum AC3ΓΔΛΠ unc3 al plus120 e go cop syrp (Or3, 938 ex schedgra etcomb *τοτε εσκιρτ. εν αυτη το βρεφ. εν αγαλλ.*) Chron276 Orint 3, 944 ... 33. om | *κοιλια*: M *καρδια*

45. *και* (c2 habet): c*vid om

46. *μαριαμ* (c*D -*ρια*): ita et. c e f ff2· (e silentio) g1·12 q vg Tertanim26 (*exsultat Elisabeth, Iohannes intus impulerat*; *glorificat dominum Maria, Christus intus instinxerat*) Augcons 2, 17 Ambluc 2, 27 sq (*anima Mariae magnificat dominum* etc. *Sequitur Mariae quo persona melior eo prophetia plenior. Nec otiosum videtur quod et ante Iohannem Elizabeth prophetat et Maria ante domini generationem.*) ... a b l* *elisabet* (b *-bel*, vide ad v. 5). Item Irint 235 ex codice Vossii (*sed et Helisabeth ait*: Magnificat anima mea dominum et exsultavit spir. meus in deo salutari meo, *descendente quidem exsultatione Abrahae in eos qui erant ex semine eius, vigilantes et videntes Christum et credentes ei.* Nescio an haec quae sequuntur scripturam *Helisabeth* magis confirment quam *Maria*, quae reliquorum codicum est. - Accedit quod *Helisabeth* emendandum et cum *Mariae* nomine commutandum videri debebat), item cdd ap Orint 3, 940 (*Invenitur beata Maria, sicut in aliquantis exemplaribus reperimus, prophetare. Non enim ignoramus quod secundum alios codices et haec verba Elizabet vaticinetur.* Habemus hos Origenis in Lucam commentarios tantum ex interpretatione Hieronymi.)

47. *επι* (itpler vg Irint 235 Orint 3, 941 *in deo*, sed Or3, 941 ex schedgrab etcomb *επι*, e *super deo*): D *εν* | *τω σωτηρι μου* (d *salvatori meo*): it vg Orint *salutari meo*

48. *επεβλεψεν*: D add *κυριοσ*

49. *μεγαλα* cum ℵ*etcbBD*L (item *magna* it vg, et. *δ* et 130lat; contra Act 2, 11 *μεγαλεια* Latini *magnalia* verterunt) ... ς Ti *μεγαλεια* cum ℵcaACD3EFGHKMOabcdefSUVΓΔΛΠ al omnvid (sed ℵcaCD3E*KOacdeU*Γ ΠΞ* al mu *-λια*, oc *megalia*) Thaum 22 Chron 276 | *ο δυνατ.*: D praem *ο θεοσ* | *ο δυνατοσ. και αγ. το ον. αυτου*, : ita et. Ln, sed ς (1624. 1633 etc, Wtst Gb Sz) *ο δυνατοσ, και αγ. τ. ο. αυτου* · : cdd antiqui, ut Gosod paullo magis favent huic distinctioni, comprobat et. Thaum 22; sed in multis,

αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς, 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

---

ut AEKL, eodem signo post *δυνατος* et post *αυτου* distinctis, utra ratio valeat non satis liquet. Grave est quod cop syrP al habent *atque est sanctum*. o^{f}Π nec post *δυνατος* nec post *αυτου* disting | *ονομα*: hoc $\aleph^{c}$ restituit ex *ελεος* quod inepte $\aleph^{*}$ scripserat

50. *εισ γενεασ και γενεασ* cum BC*LΞ nm em fu for ing mt tol vat(gat *in progenie* [ies] *et progenies*) Aug^{cons2,17} cop syr^{sch}... NFMO^{a}bcdefs 1. 13. 28. 69. 106. 124. al^{65} fere f ff^{2}· g^{1}· (*in generatione et generatione*) l q brev^{moz} Thphyl Euthy *εισ γενεαν και γενεαν* ... ς Ln *εισ γενεασ γενεων* cum AC^{2}DEGHKUVΓΔΠ al permu b c go syrP Chron^{276} Or$^{int\,3,941}$; item A 3. 258** *εισ γενεασ και γενεων*, item e *in saecula*, a *in saecula saeculorum saecula* ... A (in hymnis ad finem psalterii) 2P^{e} sah *απο γενεασ εισ γενεαν*, item vg^{ed} *a progenie in progenies* (:: frequens apud LXX *εισ γενεαν και γενεαν*, ut Ps 48, 12. 88, 2. 101, 13. 105, 31. Thren 5, 19. Dan 4, 31, item *εισ γενεασ γενεων*, ut Esa 34, 17. 51, 8. Ioel 2, 2. 3, 20. nec rarum *απο γενεασ εισ γενεαν*: hinc probabile has scripturas ex usu LXX fluxisse, quod non in eam cadit quam recepimus.)

51. *υπερηφανουσ*: 2P^{e} 237. 258. 282. q^{scr} r^{scr} al pauc *-φανων* | *διανοια* (et. $\aleph^{*}$ et^{eb}): $\aleph^{ca}$EFHO^{a}o^{c} (non^{b} d e f) 209. 237. 258. 282. al plus^{10} *διανοιασ* (mire in Thaum^{28} editum *υπερηφανουσ δια εννοιασ* etc)

52. *απο θρονων* (f *de sedibus*, d e *a sedibus*): itP^{l} vg *de sede* | *και*: o^{c} om

53. *αγαθων*: o^{f} *αγαθα*

54. *ισραηλ*: o^{a} *ιστραελ*, a b *istrahel*, e *isdrahel*, f *sdrahel* (Latini plerique *isl*)

55. *τω αβρααμ* (o^{a} *αβρααμ*) *και τω σπερματι*: 58. 61. 118. *τον αβρ. και το σπερμα*. Similiter syr^{utr} al | *εισ τον αιωνα* (Gb′) cum KABDEGHK LMUVΓΔΛΠ al pl Chron^{276} ... Gb Sz *εωσ αιωνοσ* cum A hymn psalt CFM o^{a} b c d e f s 1. al^{60} fere Thaum^{24} *εωσ αιωνοσ* (o^{a2} *ε. του αι.*) (:: in LXX utrumq frequens; ubicumque vero simili modo cum *τω σπερματι αυτου* coniungitur, *εωσ αιωνοσ* poni solet, ut Gen 13, 15. 1 Regg 22, 51 Deut 28, 46 Ps 17, 51. 88, 1.). Praeterea o^{c} add *αμην*

56. *μαριαμ* (et. Chron^{277}): D *μαρια* | *ωσ* cum KBLΞ 1. ... ς Ti *ωσει* cum ACΓΔΔΠ unc^{9} al pler Chron^{277} ... D 69. a b e ff^{2}· g^{1}· l q sah cop^{wi} Or int^{3,942} Ambluc^{2,39} om, non item c f g^{2}· vid vg ambresecr cop^{schw} (ex dz et aliis^{2}) syr^{utr} go etc

57 *Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν.* 58 *καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.* 59 *καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν.* 60 *καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.* 61 *καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.* 62 *ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό.* 63 *καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες.* 64 *ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-*

57. *τη δε*: 69. 124. 346. *τησ δε* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5

58. *οι συγγ.* (DF *συνγ.*, D et. v. 61): D om *οι* | *αυτησ*: L om

59. *και εγενετο*: cop *εγεν. δε*, Γ *και εγεν. δε* | *εν*: DL 28. 33. 54^{ev} e (non item it^{pler} vg) Chron^{377} om | *τη ημερ. τη ογδ.* (Gb″ prob Schu) cum ℵBCDLΞ 13. 28. 33. 69. 124. 237. 346. 2pe (item it^{pler} vg cop go arm) Chron^{377} ... ς *τη ογδ. ημερ.* cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al pler a^{vid} | *ηλθον* et. ℵABCD^{2} etc: D* *ηλθαν* | *ζαχαριαν*: Γ (teste Treg.) -*ρια*

60. *κληθησεται* (L 124. *κλησεται*, it vg *vocabitur*, sed cop *vocate eum*): C*D cop^{wi} et ^{dz} sl$^{2.3}$ add *το ονομα αυτου* | *ιωαννησ* (ita hoc loco et v. 63 etiam B* et^{3}): D *ιωαννησ*

61. *ειπαν* cum ℵDLΔΞ 1. Chron^{377} ... ς Ln *ειπον* cum ABCΓΛΠ unc^{9} al pler | *οτι*: 1. y^{scr} al^{4} a b c e ff^{2} g^{1} l q (non item f vg) om | *εκ τησ συγγε.* (Gb′) cum ℵABC*LΔΞΠ 11. 15. 28. 33. 65* 72. 131. 253. 262. 300. 2pe w^{scr} cop aeth Chron^{377} ... ς *εν τη συγγενεια* cum c^{2}Dᶠ unc^{9} (D *εν τι συνγενεα*) al pler it (sed ff^{2} plane om, suppl manus recens) vg go syr^{utr} arm | *τω ονοματι τουτω*: D *το ονομα τουτο* (d *hoc nomen*)

62. *το τι αν*: D *οτι ο αν*, Ξ *οτι αν*, d e *quid*, f *quomodo*, a b c ff^{2} g$^{1.2}$ l q vg *quem* | *θελοι*: V al mu *θελει*, d *vult* (it^{rell} vg *vellet*) | *αυτο* cum ℵBDFG 33. 69. 124. al^{5} ... ς Ti *αυτον* cum ACLΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler Chron^{377} *αυτον* (it vg *eum*, at praecedit *puerum*, e *infantem*)

63. *πινακιδιον* (et Or^{4,118} Chron^{377}): C*^{vid} D *-κιδα* (Or^{3,570} *μετα την εν πινακιδι γραφην*, cop *πινακισ*) | *λεγων* (et. Or Chron): D e om | *εστιν* (et. Or^{4,118} Or$^{int\,3,942bis}$ Chron^{377}): CU 1. al^{25} fere syrP mg Or^{4,86} (o *δε ζαχαρ. γραψασ το· ιωαννησ εστιν ονομα αυτω*) *εστιν* | *το* cum ℵA B^{2}CD etc (et. Chron): B*L 2pe Or^{4,86} et ^{118} om, atque ex his L Or^{4,86} *αυτω* pro *αυτου*

63 sq *και εθαυμ. παντ. ανεωχθ. δε* (F add *και*) *το στομ. αυτ. παραχρημ. και* (1. 254. Chron^{377} add *ελυθη*, al^{2} add *διηρθρωθη* post *γλω. αυτ.*) *η γλωσσα* (1. 254. o *δεσμοσ τησ γλωσσησ*) *αυτου* (c al^{2} om; 245. *οπ και η γλ. αυτ.*, g^{scr} l om *παραχρ. και η γλω. αυτου*: hinc Gb^{o}): ita et. f g vg *et admirati sunt omnes* (vg *universi*); *apertum est autem*

χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 *καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα,* 66 *καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.*

67 *Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων·* 68 *εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,* 69 *καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυὶδ παιδὸς αὐτοῦ,*

(q om) *illico* (q *statim*) *os eius et lingua eius* (q om *eius*); e -- *et apertum est os eius et lingua*; c -- *continuo autem resolutum et apertum est os et lingua eius* ... D a b g^{1} *και παραχρημ. ελυθη η γλωσσ. αυτ. και εθαυμασ. παντ.* (b *omnes mirati sunt*) *ανεωχθη δε το στομ. αυτ.* Similiter ff^{2} Amb$^{luc\ 2,\ 31}$ *et mirati sunt omnes*; *et continuo* (Amb *contin. autem*) *resoluta est lingua eius et apertum est os eius.*

65. *και εγενετ.* cum ℵ^{c}BCD etc: ℵAKΠ al^{16} *εγεν. δε* | *επι παντας φοβ.* (et. Or$^{4,\ 114}$ Chron^{377}, item a): D 50. b c *φοβ. μεγας επι παντ.*, 2^{pe} e f l q vg syr^{utr}arm *φοβ. επι παντας* (arm add *audientes haec*) | *αυτους* (et. Or Chron): D go *αυτον*, Π al^{5} *αυτου* | *παντα* (Or$^{4,\ 114sq}$ Chron): L al^{3} syr^{sch} aeth om. Pro *διελαλειτο* (Chron *ελαλειτο*, cop *dicebant*) *παντα τα* (ita ℵ^{a}) ℵ* nil nisi *δια τα*, ad quam lectionem conferendum est quod b c e *και εν* usque *ιουδαιασ* cum prioribus conjungunt, pergentes *et divulgabantur* (c *diffamab.*) *omnia verba ista* (e *haec verb. omn.*, b *haec omn. verb.*)

66. *οι ακουσαντεσ* (it^{vl} vg *qui audierant*, d f *qui audierunt*): CD^{gr} al^{15} fere ff^{2} (*qui audiebant*) cop^{ds} go arm *οι ακουοντεσ* ... e om | *εν τη καρδια* (et. Chron^{377}): DL 49. 254. e(arm?) *εν ταισ καρδιαισ* | *αυτων*: B *εαυτων* | *και γαρ* (it^{pler} vg *etenim*, e *nam*) cum ℵBC*DL 2^{pe} it vg (et. *δ*) go cop syr$^{P\ mg}$ aeth ... ς Ti om *γαρ* cum AC^{2}(nisi forte^{2})W^{c}Γ ΔΛΠ unc^{9} al fere omn syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm | *ην* (b *est*): D 59. l q om (1. 131. ante *χειρ* pon) | *αυτου*: 13. 69* 124. 346. *αυτων*

67. *επροφητ.* cum ℵ*AB*CL 1. 33. W^{scr}, item ΛΠ 124. *επροεφητ.*, W^{c} *προφητευσεν* ... ς *προεφητ.* cum ℵ^{c}B^{2}ΓΔ unc^{9} al pler... D *ειπεν* omisso *λεγων* sq

68. *κυριοσ* et. e f q vg^{ed} (et. em ing al) Ir$^{int\ 186}$ Or$^{int\ 3,\ 948}$ Eus$^{dem\ 353}$ Cyr$^{es\ 353}$ Aug$^{cons\ 2,\ 17}$: a b c ff^{2} g^{1} l am fu for Eus$^{ps\ 570}$ om | *επεσκεψατο*: A *επισκεψ.*

69. *εν οικω* (Gb') cum ℵBCDLMO$^{a\ e}$ 1. 11. 28. 33. 69. 124. 300. 346. 2^{pe} l^{scr} al pauc cop go Eus$^{dem\ 353}$ et ps^{570} Cyr$^{es\ 353}$ ... ς *εν τω οικ.* cum A EFGHKO^{bdf}RSUVW^{c}ΓΔΛΠ al pler Chron^{377} | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1 | *παιδοσ* cum ℵBDL 2^{pe} Cyr$^{es\ 353}$... ς praem *του* cum AC$^{o\ a\ b\ d\ e\ f}$RW^{c}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler Eus$^{dem\ 353}$ et ps^{570} Chron^{377}

Act 3, 21 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προ-
φητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων
τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
Gen 22, 16 καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς
Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς
ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίον
προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυ-

---

70. *των* (D om) *αγιων*: Ln *τ. αγιων*, | *αγιων απ* cum ℵBLW^{c}Δ 13. 33. 69. 346. Or$^{3,\,796}$ (*παντων ων ελαλησε δια στομ. των αγι. εξ αιων. προφ. αυτου*) Eus$^{dem\,353}$ (*αιτου προφητων*) et ps^{370} ... ς Ln Ti *αγ. των απ* cum Α C O ^{a} b d e f $_{RГΛΠ}$ unc^{9} al pler Cyr$^{es\,352}$ Chron^{377}. D praeposito *προφ. αιτου* sic: *προφητων αυτου των απ αιωνος*, item a b e ff^{2}· g^{1}· l q (nec aliter cop syr^{utr}) Ir$^{int\,186}$ *sanctorum prophetarum suorum* (b e *suor. proph.*; ff^{2}· om *suorum*, corrupte *prophetaverunt* teste Sab.) *qui ab aevo* (a d f Ir^{int} *à saeculo*, l *ab initio*, e *a principio temporis*) *sunt*; c *sanctor. prophet. suorum qui a principio sunt et prophetarum eius.* Contra g^{2}· vg Aug$^{cons\,2,\,17}$ *sanctor. qui a saeculo sunt prophetar. eius.*

71. *εξ εχθρων*: D *εκ χειρος εχθρ. ημων και παντ. των* etc

72. *μετα των*: Δ^{gr} per incuriam *μεταυτων* | *και* (et. Ir$^{int\,186}$ Or$^{int\,3,\,943}$ Cyr$^{es\,352}$ Chron^{378}): D om

73. L O ^{b} Γ al *ωμωσεν* (quod vitium frequens est)

74. *αφοβως*: O^{c} ℵ W^{c} Γ al *αφοβος* (237. *-βους*) | *εχθρων* (ℵ *εκχθρων*, D 69. *εκθρων*, A *εχρων*) cum ℵBDL 1. 13. 33. 69. Or$^{3,\,943}$ (ex sched$^{gr\,a}$ et comb et ap Macar Chrysocephal) ... ς *των εχθρ.* cum A C O ^{a} b d e f $_{ℵ\,W^{c}\,ΓΔΛΠ}$ unc^{9} al pler Cyr$^{es\,352}$ Chron^{378}, item K *παντων των εχθρ.* Praeterea ς add *ημων*, Ln [*ημων*] cum A C D O ^{a} b d e f $_{ℵΓΔΛΠ}$ unc^{9} al pler a b c f ff^{2}· g$^{1.\,2}$· l q vg cop syr^{utr} arm^{usc} aeth go Or$^{3,\,943}$ (ex sched$^{gr\,ab}$ et comb) Cyr$^{es\,352}$ Chron^{378} ... omisimus cum ℵBLW^{c} 1. 13. 69. 2^{pe} e arm^{zoh} Ir$^{int\,186}$ Or$^{int\,3,\,943\,bis}$ | *λατρευειν αυτω* usq *ταις ημε. ημων*: G om

75. *πασας ταις* (Or$^{3,\,943}$ ex sched$^{gr\,a}$ et comb om) *ημεραις* (et. a Ir$^{int\,186}$ *omnes dies*) cum ℵACD etc (Or$^{3,\,943}$): BL 2^{pe} *πασαις ταις ημεραις*, item *omnibus diebus* it (exc a) vg | *ημων* cum ℵA (et. in hymnis) BCDF KLO^{a} et^{d} RUVW^{c} ΔΠ al plus^{40} it vg go cop syr^{utr} aeth Ir$^{int\,186}$ Or$^{int\,3,\,943}$ ... ς (= Gb Sz) praem *της ζωης* cum EHMO ^{b} e f $_{ΣГΛ}$ al pl arm Or$^{3,\,943}$ (ex schedis) Cyr$^{es\,352}$ Chron^{378}

76. *και συ δε* (Schu prob) ℵ(A^{hymn})BCDLR 33. 72^{mg} cop (et. dz, sed cdd^{2} nil nisi *tu vero*) ... ς Ln *και συ* cum A O ^{a} b d e f $_{W^{c}ΓΔΛΠ}$ unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} arm aeth Or$^{4,\,117}$ Chron^{378} Ir$^{int\,186}$ Or$^{int\,3,\,943}$ (:: *και -δε* ubicumque legitur, a testib multis vexatum est; cf Mt 10, 18 Mc 4, 36 Lc 2, 35. 10, 8. Ioh 6, 51, unde liquet it vg aliosque interpretes *δε* praeterire solitos esse) | O^{e} Γ al aliq *κληθησει* et *προπορευσει* |

ρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 *Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν* 2, 40
ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II.

1 *Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ* Act 5, 37
Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

προ προσωπου cum ACDLO$^{a\ b\ d\ e\ f}$ R W^{c} Γ Δ Λ unc^{9} al omn^{vid} it vg (habent enim *ante faciem*) Or$^{3,\ 943}$ (ex schedis) Chron^{378} Ir$^{int\ 186}$ ... ℵ B Or$^{4,\ 117}$ et Ir$^{int\ 3,\ 913}$ *ενωπιον* (:: *ενωπιον* nescio an inde commendationem habeat quod *προ προσωπου* verbis Malachiae apud ipsos evglstas exscriptis accommodatum credi possit. Etiam Or$^{3,\ 943}$ exponens hunc locum affert prophetae verba.)

77. *αυτων* (130^{gr} 2^{pe} *αυτου*) cum ℵ B D L O^{e} W^{c} Γ Δ Λ unc^{7} al longe pl it vg (et. am fu^{2} ing for em al sax) go cop$^{sch\ w}$ syr^{utr} arm^{edd} aeth Ir$^{int\ 186}$ Chron^{378} (item g^{2}· fu* mich *meorum*, *m* extremo ex *peccatorum* repetito) ... A C M O$^{a\ b\ d\ f}$ R U 1. 28. 131. 209. c^{scr} al^{10} perus (al) sah arm^{mss} *ημων* ... 122. 245. 246. 253. 300. 435. tol cop^{wi} plane om

78. *δια σπλαγχνα* (L Γ* *-αγνα*, K R O^{f} *-αχνα*) *ελε. θεου ημων*: Υ om | *επεσκεψατο* cum ℵ^{c} A C D R W^{c} Γ Δ Λ Χ unc^{9} al omn^{vid} it vg (hi *visitavit*, sed et. *visitabit* in antiquis cdd saepe *-avit* scribitur) syr^{P} arm^{usc} aeth Ir$^{int\ 185}$ et 313 Chron^{378} Nyss^{597} (ap Gall 6) ... ℵ* B L *επεσκεψεται* (sed L *επεσκεψαται*), item cop syr^{sch} arm^{zoh} (go *visitat*)

79. *επιφαναι*: L *επεφαναι*, 36. *επέφανε*, item Ir$^{int\ 185}$ (*conspexit nos oriens ex alto et apparuit his qui in tenebris et umbra mortis sedebant*; pergit: *et direxit pedes nostros in viam pacis*); similiter Chron ^{378} *επιφανεῖ*. Praeterea D add *φως* | Δ *κατευθηναι*

80. *ηυξανεν*: D* *-ξανετο* | *ταισ*: V al pauc *τοισ*

II, 1. *δε* (et. Eus$^{dem\ 341}$; Chron^{380} *εν ταυταισ δε τ. ημεραισ*): A Χ 28$^{we\ st}$ 253. c^{scr} om (150^{ev} al om *εγεν. δε* :: ex usu ecclesiastico, item Eus $^{ps\ 543}$) | *αυγουστου* cum A B C^{corr} D L etc: ℵ C* Δ q go *αγουστου* | *απογραφεσθαι* (1. 13. 69. 131. al pauc Eus$^{dem\ 341}$ [non item $^{ps\ 542\ sq}$] *-γραψασθαι*, ita et. y^{scr} v. 3): L Χ 33. Eus^{dem} praem *του* | e om *πασ. την οικ.* ūsq *απογραφεσθ.* v. 3. Cf Protev $^{17,\ 1}$ ubi sic edidimus: *Κελευσισ δε εγενετο απο αυγουστου βασιλεωσ απογραφεσθαι* (D *-γραψασθαι*) *παντασ τουσ εν βηθλεεμ τησ ιουδαισσ* (ita vel similiter cdd^{9}; D *παντ. τουσ εν ιερουσαλημ*, Y^{b} *παντ. τ. οντασ εν τη ιουδαια*, A C *πασαν την οικουμενην*)

2 *αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου.* 3 *καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν.* 4 *ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυείδ,* 5 *ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ.*

2. αυτη (αὕτη ut EGKMSΔ etc, Γ αὕτη, quod idem valet; L αὐτη omisso accentu, ut saepe; it vg etc *haec*, nusquam *ipsa*) absque η cum ℵ (αυτην απογραφην sed^{a} nisi est ipse* restituit αυτη απογραφη) BD (αυτη εγεν. απογρα. πρωτ.) 131. 2^{pe} p^{scr} Eus$^{dem\ 341}$ (sed Gaisf ex codice Parisiensi ἡ edidit) ... ς Ti add η cum ℵ^{c}ACLRΓΔΛ unc^{a} al pler (sah cop) Eus$^{ps\ 542}$ et ^{543} Chron^{380} | εγενετο πρωτη cum ℵ* et (εγεν. απογρ. πρωτ.) D Or$^{int\ 3,\ 945}$ (*haec fuit descriptio prima a praeside Syriae Cyrino*; item in inscriptione $^{3,\ 944}$ *haec est descriptio prima, quae facta est praeside Syriae Cyrino*) ... ς Ln Ti πρωτη εγενετ. cum ℵ^{c}ABCLRΓ ΔΛ unc^{a} al pler (it vg go cop syr^{utr} etc πρωτη reddunt *prima*, non aliter; a *haec [pri]ma fac[ta est] profes[sio a pr]aeside* etc; b *[haec] professio prima a praeside* omisso *facta est*. Ceterum *professio* tuentur a b c d ff^{2}· l q Amb$^{2,\ 38}$ (*haec*, inquit, *professio prima facta est - Praeside*, inquit, *Syriae Cyrino facta est haec prima professio*), *descriptio* f g^{1}· vg Or^{int} Aug$^{cons\ 2,\ 17}$ | ηγεμονευοντοσ (Eus$^{ps\ 543}$ -σαντοσ): Δ ηγεμονου οντοσ | τησ συριασ: syr^{hr}*om | κυρηνιου c. ℵCDLRΓΔΛ unc^{a} al pler Iust tr ^{78} et $^{ap\ 1,\ 34}$ et ^{46} Eus^{dem} et p^{s} etc; d *cyrenio*, g^{1} *cyreno*, go *Cyrenaeo* ... A al pauc κηρυνιου, V al pauc κηρηνιου, 13. 2^{pe} al mu Chron^{380} κυρινιου, cop *Kyrinneos*, syrP ^{mg} gr κυρηναιω ... B* κυρεινου, B^{3} κυρινου, it^{pler} vg sah (κυρινοσ) *cyrino*, hinc Ln *Κυρίνου* edidit. Cf huc Iust^{78} *απογραφησ ουσησ εν τη ιουδαια τοτε πρωτησ επι κυρηνιου*, et$^{ap\ 1,\ 46}$ *προ ετων εκατον πεντηκοντ. γεγεννησθαι τον* $\overline{\chi\nu}$ *επι κυρηνιου*, et $^{ap\ 1,\ 34}$ *εν η* (sc. κωμη, βηθλεεμ) *εγεννηθη.* $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$, *ως και μαθειν δυνασθε εκ των απογραφων των γενομενων επι κυρηνιου του ημετερου εν ιουδαια πρωτου γενομενου επιτροπου.* Chr$^{2,\ 420}$ *οθεν δηλον οτι κατα την πρωτην απογραφην ετεχθη.*

3. ℵ* sic: *και επορ. εκαστος απογραφ. εισ την εαυτων πολιν*, ℵ^{c} *κ. επορ. παντεσ απογρ. εκαστος ε. τ. εαυτου πολ.* | εαυτου cum ℵ^{c} (*εαυτων) BDLΞ 2p^{e} Eus$^{dem\ 341}$ ... ς Ti ιδιαν cum ACRΓΔΛ unc^{a} al omn fere syrP gr mg Chr $^{2,\ 420}$ Chron ^{380} | πολιν: D πατριδα, C* gat χωραν, *regionem*

4. τησ: Δ om | Γ πολεοσ | ναζαρεθ (ut ut. ς^{e} 1624. 1633; et. Eus$^{dem\ 341}$ et steph ^{226} Chr$^{2,\ 420}$ Chron^{380} Cyr$^{hr\ 179}$): ς Wtst Gb Sz ναζαρετ (et. Iust$^{tr\ 79}$), Ln ναζαραθ (cum ACΔ): vide ad 1, 26 | την ιουδαιαν: D *γην ιουδα*, item e *terram iuda*, a *terram iudeam* | εισ sec: Δ 122* om | πολιν (ita ℵ^{c}): ℵ* praem *την* | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1 | δια το usq δαυειδ: D post ουση εγκυω v. 5 pon ... 225. om

5. απογραψασθαι cum ℵ^{c}BCLRΓΔΛ (Δ-ψεσθαι) unc^{a} al pler (Iust$^{tr\ 78}$ απε-

6 [2.5] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. 6a Mt 1, 25 et 2, 1

8 [3. 10] Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν

ληλυθει απο ναζαρετ, ενθα ωκει, εισ βηθλεεμ, οθεν ην, απογραψασθαι) Eus$^{dem\ 341}$ et steph^{236} (h. l. απογραψ. ante εισ πολιν pon) Cyr$^{hr\ 170}$ Chron^{380} ... Ln απορραφεσθαι cum ℵ*AD 33. al^{10} fere Chr^{2,420} | συν: ΑΕΟΥΓ al σεμ | μαριαμ (et. Eus$^{dem\ 341}$ Chr^{2,421} Chron^{380}): D Eus$^{dem\ ced\ ox\ et\ steph\ 236}$ μαρια | εμνηστευμενη cum ℵ*e^{c}c^{b}AB*C*DLΞ ... ς μεμνηστευμενη cum ℵ^{ca}B^{c}C^{2}D^{recens}ΓΔΛ unc^{9} al omn^{vid} | αυτω sine γυναικι cum ℵBC*^{vid}DLΞ 1. 131. 2^{pe} e f q** perus sax sah cop syr^{sch} arm Eus$^{dem\ cdd\ 2}$ et steph ... ς Ti add γυναικι cum AC^{2} vid^{r}ΓΔΛ unc^{9} al pler a b c ff^{2} (sed a b c ff^{2} uxore sua omissis desponsata sibi) l q** vg (et. am fu ing em for) go syr^{P} aeth Eus$^{dem\ ed}$ Chr^{2,420} et ^{421} Chron^{380}. Non satis patet utrum Cyr^{hr} legerit necne; habet enim ^{170}: τι λεγει η γραφη; απεβη - τη μεμν. αυτω γυναικι ουσ. εγκυω. εγκυσσ μεν γαρ ην· ουκ ειπε δε οτι τη γυναικι αυτου, αλλα τη μεμνηστευμενη αυτω. (:: non ineredibile est γυναικι ex Mt 1, 20 et 24 fluxisse.) Praeterea cf Protev^{19,1}: ειπον εγω· η μεμνηστευμενη μοι. και ειπε μοι· ουκ εστιν σου γυνη; και ειπον αυτη· μαριαμ εστιν - και ουκ εστιν μου γυνη, αλλα συλληψιν εχει εκ πνευμ. αγ. | εγκυω: ΝΑD al pauc εγκυω, B* 258. al$^{5\ scr}$ al εγγυω, B^{3}ΕΥGHKLMSUΓΔΛΞ al pl εγκυοσ

6. εγενετο δε (Chr^{2,421} και εγ.) usque αυτουσ (Eus αυτ. εκ., b e cum esset) εκει: et. Eus$^{dem\ 342}$ Amphil^{6,465} Cyr$^{fid\ 115}$ Chr^{2,420} et ^{421} Chron ^{380} ... D ωσ δε παρεγεινοντο | επλησθησαν (Eus Amphil Chr Chron): D ετελεσθησαν

7. αυτησ (et. a e f g^{2} q vg Aug$^{cons\ 2,\ 17}$): b c ff^{2} g^{1} l Ambl$^{ine\ 2,\ 39}$ om (Promiss peperit filium et pannis eum etc :: ut Mt) | ανεκλινεν: Chron^{380} ανεθηκεν | φατνη sine τη cum ℵABDLΞ al^{8} go arm Eus$^{dem\ ed}$ ex cdd 2 ... ς (sed Gb^{0}) Ti τη φατν. cum ΓΔΛ unc^{9} al pler Amphil^{6,465} Chr ^{2,420} et ^{421} Cyr$^{fid\ 115}$ Chron^{380}. Cf et. Iust$^{ap\ 1,\ 34}$ -ετετοκει η μαρια τον χν και εν φατνη αυτον ετεθεικει. Protev^{22,2} ελαβε το παιδιον και εσπαργανωσεν αυτο και εθηκεν εν (DEH add τη) φατν. (EH add των) βοων. | διοτι: F* οτι

8. και ποιμενεσ (c vg cop go syr^{P} etc Eus$^{dem\ 342}$ Chron^{380} Aug$^{cons\ 2,\ 17}$): D a b e f ff^{2} g^{1} l q syr^{sch} ποιμ. δε | εν τη χωρ. (D^{gr*} χαρα) τη αυτη (vg in regione eadem, e in reg. illa) et. Eus$^{dem\ 342}$ Chron^{380}: F 33. 69. ε. τ. αυτη χωρ., a b c ff^{2} g^{1} l q in illa regione, f Aug$^{2,\ 17}$ in eadem regione ... D c^{scr} ε. τ. χω. ταυτη (d in reg. illa) | φυλακασ: D 131. 242. τασ φυλ. | επι την ποιμνην: 1. επι τησ ποιμνησ, EH al^{2} εν τη ποιμνη

9. και pr sine ιδου cum ΝBLΞ e g^{1} go sah syr^{hr} arm aeth Eus$^{dem\ 342}$ ...

αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυείδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. 15 Καὶ

ς Ln Ti *και ιδου* cum ADΓΔΛ unc^{9} al omn^{vid} a b c f ff^{2}· l q vg cop syr^{utr} Chron^{380} | *κυριου* pr (syr^{sch} *dei*): Γ y^{scr} e om | *κυριου* sec: ℵ^{c2} c e vg syr^{p} ^{mg} Eus^{dem} *θεου* ... Gb^{0} cum D 67. (praegresso *η δοξα*) 209. b ff^{2}· l. Cf Or$^{4,\ 15}$ *-αγγελος επιστας τοις ποιμεσι, φησι, δοξαν ποιησασ περιλαμπειν αυτους* | *περιελαμψεν αυτους* (it vg *circumfulsit* vel *circumluxit eos*): ℵ* *επελαμψεν αυτοις* | *φοβον μεγαν* (cop add *σφοδρα*) et. Eus^{dem} Chron: B *σφοδρα*

10. *φοβεισθε* (Chron^{380} add *υμεις*): K al aliq *φοβησθε* | *γαρ*: P om | EK al pauc *ευαγγελιζομαι* | *εσται* (D add *και*) et. Or$^{4,\ 15}$ Eus^{dem} ^{342} Chron^{380}: ℵ* e *εστιν*

11. *οσ*: F *ὅ* | *οσ εστ.* $\overline{χ\text{ς}}$ (et. Or$^{4,\ 15}$): Or$^{2,\ 616}$ om (*περι ου ειρηται οτι ετεχθη υμιν σημερον σωτηρ κυριοσ* | *κυριοσ*: syr^{hr} *κυριου*, d Cyp^{288} *Iesus*, e *Iesus dominus*, 71. g^{scr} om *οσ εστ.* $\overline{χ\text{ς}}$ *κυρ.* | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1

12. *το* cum ℵADLΓΔΛ unc^{9} al fere omn Eus^{dem} ^{342}: BΣ 130. om | *σημειον*: D add *εστω* | A *ευρησητε* | *εν* cum ℵ*D 68. (Confirmat Thaum^{6} *τον εν φατνη σπαργανωθεντα θεον*) ... ς Ti praem *κειμενον* cum AΓ ΔΛ unc^{8} al pler a cop$^{petr\ 2}$· ... Ln [*και*] *κειμενον* cum ℵ^{c}BLPΣX 1. 33. 122* 254. 2pe b c e f g$^{1.\ 2}$· l q vg cop syr^{utr} go arm aeth Eus^{dem} ^{342} Or$^{int\ 3,\ 950}$: : e v. 16 | *εν*: et h. l. et v. 7 ipse ℵ* ex *επι* restituit | *φατνη* cum ℵABDEF*GHLMPSUVΓΔΛX al plus^{100} go Eus^{dem}... ς add *τη* cum F^{2}K al aliq (:: cf v. 16)

13. ℵAKLPΔX al *εξεφνησ* | *ουρανιου* cum ℵAB^{2}et^{3}D^{2}LPΓΔΛX unc^{9} al omn ^{vid} it vg (Latini enim habent *caelestis*; solus d *caeli*) cop syr^{utr} etc Eus^{dem} ^{163} et ^{342} Ir^{int} ^{186} pp^{lat} ... B*D* d *ουρανου* | *αινουντων*: DG^{gr*} *αιτουντ.*

14. *εν* sec: et Or$^{1,\ 274}$ et $^{2,\ 714}$ et $^{4,\ 15}$ Thaum^{6} Eus^{dem} ^{163} et ^{342} Bas $^{2,\ 602}$ Cyr^{hr} ^{180} Epiph ^{1027} Const$^{7,\ 47}$ Ps-Ath$^{2,\ 347}$ al mu, item g$^{1.}$ d *δ* am ing for harl Or$^{int\ 3,\ 946\ f}$ ... cod ap Erasm a b c e f ff^{2}· l q vg^{ed} et mss mu Ps-Ath$^{2,\ 43}$ Ir^{int} ^{186} Or$^{int\ 3,\ 946\ d}$ et^{e} Ath$^{lat\ 2,\ 541}$ Aug$^{cons\ 2,\ 17}$ al mu om (nec exprim syr^{sch} pers^{P}). Praeterea cop syr^{sch} et^{P} c. ob. praem *και* | *ευδοκιασ* cum ℵ*AB*D it vg go Cyr^{hr} ^{180} (confirmat et. Ps-Ath $^{2,\ 43}$ quum non afferat nisi haec: *και επι γησ ειρηνη ανθρωποισ*) Ir^{int} ^{186} (paullo postquam adscripsit textum habet: „In eo enim quod dicunt: *Gloria in altissimis deo et in terra pax*, eum qui sit altissimorum h. e. supercaelestium factor et eorum quae super terram omnium

ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 *καὶ ἦλθαν σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ·* 17 *ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου*

conditor, his sermonibus glorificaverunt, qui suo plasmati h. e. hominibus suam benignitatem salutis de caelo misit") Or$^{int\,3,\,946\,ter}$ (et diserte: „Si scriptum: *super terram pax*, et hucusque esset finita sententia, recte quaestio nasceretur. Nunc vero in eo quod additum est, hoc est, quod post pacem dicitur: *In hominibus bonae voluntatis*, solvit quaestionem. Pax enim quam non dat dominus super terram, non est pax bonae voluntatis." Apparet ex his Origenem revera *ευδοκιας* tueri, non ut ter Graece nunc apud eum reperitur *ευδοκια*) Ath lat$^{2,\,541}$ Aug$^{cons\,2,\,17}$ Latinis rell omnib ... ς *ευδοκια* cum ℵ^{c}B^{3}LPΓΔΑΣ unc^{8} (hiat F; sed notabile est ΚΓΑ al ante *εν ανθρ.* non interpgere) al omn^{vid} (item A^{hymn} et o^{d}) cop syr^{utr} arm aeth (Or$^{1,\,374}$ et $^{2,\,714}$ et $^{4,\,15}$ sed vide ante) Thaum^{6} Eus$^{dem\,163}$ et ^{342} Bas$^{2,\,602}$ Cyr$^{es\,593}$ Epiph ^{1047} Const$^{7,\,47}$ Iac$^{nis\,2,\,4}$ Chr$^{2,\,537}$ Thdot$^{anc\,446}$ Proc$^{l\,629}$ al

15. *απ αυτων εις τον ουρανον οι* (ℵ* om, suppl^{a}) *αγγελοι* cum ℵABLP ΓΔΑΣ unc^{8} al pler a (omnino sic vdtr) cop go (Or$^{4,\,15}$ *και ταυτα ειποντες απερχονται απο τ. ποιμ. εις τ. ουρ. οι αγγελοι*) Eus$^{dem\,342}$: D *οι αγγ. απ αυτ. εισ τ. ουρ.*, 18. 28. 33. 69. c^{scr} al^{5} f g^{1}· b c e ff^{2}· l q (sed ultimi^{6} *discessit* et *angelus*) vg syr^{utr} arm Or$^{int\,3,\,947}$ *απ αυτ. οι αγγ. εισ τ. ουρ.*, 2^{pe} al^{6} om *εισ τ. ουρανον* ... Γ *απ αυτ. οι εκ των ουρανων αγγελοι* | *οι ποιμενεσ* cum ℵBLΞ 1. 130^{gr} et lat c^{scr} 2^{pe} al pauc it^{pler} (sed c *et illi pastores*) vg sah cop syr^{sch} arm Eus^{dem} Or ^{int} Aug$^{2,\,17}$ ... ς Ti praem *και οι ανθρωποι*, Ln [*και οι ανθρ.*] cum ADΓΔΑ unc^{8} al pler q go syr^{p} aeth | *ελαλουν πρ. αλληλουσ* cum ℵB 2^{pe} a b f ff^{2}· g^{1}· l Aug$^{cons\,2,\,17}$ vg (*loquebantur ad invicem*), sed ℵ add *λεγοντεσ*, g^{1}· *dicentes*, a b ff^{2}· l *et dixerunt* ... ς Ln Ti *ειπον* (LΞ -παν) *πρ. αλλ.* cum ADLPΓΔΑΣ unc^{8} al omn fere c e q Eus^{dem} Or^{int} | *αλληλουσ*: 69. al pauc *εαυτουσ* (13* *αυτ.*) | *δη*: ϰ om | *εωσ* (Λ *εν* teste Treg): P 245. 258. y^{scr} add *εισ* (q for al *usque in*; it^{pler} vg *usque* tantum, e om) | *ιδωμεν* (Δ *ειδ.*): M al *ιδομεν*, P *ειδομεν* | *γεγονοσ*: D* h^{scr}* *γεγονωσ* ... Eus^{dem} *γενομενον* | ΕLΓ al aliq *εγνωρησεν* | *ημιν*: Γ om

16. *ηλθαν* cum B*LΞ ... ς Ln *ηλθον* cum ℵAB^{2}DPΓΔΑ unc^{8} al | *σπευσαντεσ* (et. Eus$^{dem\,342}$): D 61. *σπευδοντεσ* ... ϰ *πιστευσαντεσ* | *ανευραν* cum ℵ^{a}B* ... ς Ln *ανευρον* cum ℵ*AB^{3}PΓΔΑ unc^{8} al pler ... ℵ^{c}LΞ *ευραν*, D 1. 18. 69. 2^{pe} al^{10} Eus^{dem} *ευρον* | *τε*: D Eus^{dem} om, nec exprim it vg cop syr^{utr} | *μαριαμ*: D Eus^{dem} cod ox *μαριαν* | *τη*: Π c^{scr} 44^{ev} go arm om

17. *δε*: ϰ om | *εγνωρισαν* cum ℵBDLΞ al^{6} Eus$^{dem\,342}$ ... ς Ti *διεγνωρισαν* (ELΓ al mu -ρησαν) cum APΓΔΑ unc^{8} al pler

τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαλη-
θέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαρία πάντα
συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν
θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ ἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς
αὐτούς.

Lev 12, 3 21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

17. τουτου: DA 1. al aliq a e f (non item b c ff^{2} g^{1} l q vg) cop (non sah) syr^{sch} (nonP) arm aeth om

18. οι (1. om) ακουσαντες: D c^{scr} οι ακουοντες, d e *qui audiebant*; q *qui aderant* | εθαυμασαν: D^{gr} 241. 2^{pe} e f -μαζον (et. E sub σ latentem habet ζ)

19. μαρια cum ℵ*BDR ^{i}cant ^{scr} cop^{wi} et petr^{2} (et. Eus, sed non notavi locum) ... ς Ti μαριαμ cum ℵ^{c}ALPΓΔΠΞ unc^{8} al fere omn cop^{schw} ex dz | παντα (2^{pe} om) συνετηρει (et. Eus, sed ut ante): DX 129. a^{scr} συνετηρ. παντα, item it vg syr^{utr} al | ταυτα: B 77. 129. 225. a^{scr} om | συνβαλλ. cum ℵDPR ... ς Ln Ti συμβαλλ. cum ABLΓΔΠΞ unc^{8} al certe pler. Praeterea ℵ* al mu συμβαλουσα | αυτης cum ℵ*ABDL ΓΔΠΞ unc^{8} al pler ... ℵ^{AB}R 33. εαυτης

20. υπεστρεψαν (R υπετρεψ.) cum unc omn (et. F^{w}) al^{150} fere ... ς (= Gb Sz) επεστρεψ. cum minusc non ita mu | ιδον cum ℵAD*HKLRSVX ΓΔΠ* al permu (:: ista forma ubi tanta auctoritate excellit, a textu haud arcenda est) ... ς Ln ειδον cum BD^{2}EGMPUΛΠ^{2} al pl (ut vdtr e silentio) | καθως: G add και | Δ^{gr*} ελαληθησαν | πρ. αυτους: syr hr** add *ab angelis*

21. και οτε: Amphil^{468} (Gall^{6}) κ. εγενετο οτε | επλησθησαν (et. Eus steph^{252} Amphil^{468} Chron^{381}): 33. al pauc επληρωθησαν ... D 2^{pe} συνετελεσθησαν, item *consummati sunt* it^{pl} vg (contra a *impleti sunt*, e *perfecti essent*) | ημεραι: D 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al plus^{30} Eus^{steph} Amphil^{468} αι ημεραι, posteaque D αι οκτω (Eus om οκτω). Agnoscit lectionem codicis D et. syrP^{mg} | του: X το. Chron^{381} pro του περιτ. αυτ. sic: ηλθον περιτεμ. το παιδιον | αυτον cum ℵABF^{W}KLRSUXΔΠΞ al^{100} fere a b c f ff^{2} g^{1} l q am fu for ing perus mt al (hi Latini *ut circumcideretur*, a *ut eum circumciderent*) go cop syrP arm Eus^{steph} Or$^{int\,3,\,947a}$ („de eo quod scriptum est: *cum autem impleti essent dies circumcisionis eius*" etc) ... ς (= Gb Sz) το παιδιον cum DEGHMV al permu e g^{2} vg^{ed} et gat em al syr^{sch} aeth Amphil^{468} Chron^{381} (vide ante) Or$^{int\,3,\,947d}$ (*cum impleti*, inquit, *essent dies circumcidendi pueri*), item Γ αυτο το παιδιον | και (et. Amphil^{468}; et. Or$^{int\,3,\,947e}$: „unde signanter evglsta addidit dicens: *et vocatum est nomen eius, quod*" etc): D 13. 69. 124. 346. it^{pl} (non e q) vg cop^{edd} (sed$^{petr\,2}$ habet) Or$^{int\,3,\,947d}$ om | εκληθη (it vg *vocatum est*): D ωνομασθη (d

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, Lev 12, 4
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἰεροσόλυμα παρα-
στῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν Ex 13, 2
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ Lev 12, 8
δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυ-
γόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν.

---

nominatum est) | το κληθεν (-*vocatum*- itpler vg): κ* το λεχθεν, e *quod dictum erat* | συλλημφθηναι (D συλλη-, L συλη-) cum ℵABDLR ΧΔΣ ... ς συλληφθ. cum EGHKMSUVΓΛΠ al omn^{vid} | αυτον (ℵ^{a} ^{vid} et c): κ* αυτην | εν τη κοιλια (Amphil^{468} haec om): D εν κοιλια μητρος

22. επλησθησαν: ℵ^{ca} (non * nec cb) Cyr$^{hr\,364}$ επληρωθησαν | αι: 242. om (non B) | του (B^{3} suppl): B* om | αυτων (et. ς Wtst Gb Sz) cum ℵABLRXΓΔΛΣΠ unc^{8} al pler q go sah^{mūnt} cop$^{sch\,w}$ syr^{utr} arm^{zoh} aeth Cyr$^{hr\,364}$ Cyr$^{luc\,133}$ (ap Mai PP. N. Bi. 2: *περι τίνος γεγραπται το περι του καθαρ. αυτων· ει γαρ το περι τ. καθ. αυτων περι της αγιας θεοτοκου η περι του μακαριου ιωσηφ η περι του κυριου νομισει τις λεγεσθαι, ασεβήσει* etc) al Or$^{int\,3,\,947}$ („propter purgationem, inquit, eorum. Quorum eorum? Si scriptum esset propter purgationem eius, id est Mariae quae pepererat, nihil quaestionis oriretur"-„nunc vero in eo quod ait dies purgationis eorum, non videtur unum significare, sed alterum sive plures" etc) ... Gb′ αυτου cum D al^{6} Chron^{381}, item ς^{e} (1624. 1633. al) αυτης cum perpaucis ut vdtr minusc (ut 76.) cat$^{oxon\,22}$ Ps-Ath$^{2,\,356}$ (*οτε γαρ, φησιν, επλησθ. αι ημ. του καθ. αυτης, ανηγαγ. το παιδ. εις ιερολ. παραστησαι τω κυριω, καθως γεγρ. εν νομω κυριου· τουτο περι του βρεφους· και του δουν. θυσ. κατα το ειρημ. εν νομω κυρ. ζευγος τριγ. η δυο νεοσσ. περιστερων· τουτο περι της παρθενου και του ταυτης μνηστηρος*), item *eius* itpler vg (et. 130^{lat}) Aug$^{cons\,2,\,17}$ ... 435. al$^{2\,scr}$ cop^{wi} et^{dz} Amphil^{468} Ir$^{int\,167}$ om plane | Ir$^{int\,187}$ om κατ. τ. νομ. μωυσ. | μωυσεως cum ℵBD KRVΧΔΠΣ al permu ... ς μωσεως cum AEGHLMSUΓΛ al pl. Praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 12, 19 et alibi | αυτον (et. Chron^{381}; Cyr$^{hr\,364}$ *τον ἰν του παραστ. αυτον*): X al aliq (maxime evgll) Ps-Ath$^{occurs\,dom\,356}$ *οι γονεις το παιδιον ἰν* (:: cf v.27) | παραστησαι: Ir$^{int\,187}$ *adstare* (-στηναι?) | τω: D om

23. νομω cum ℵABLRΓΔΛΠ unc^{8} al pler Amphil^{468} Ps-Ath^{357} Chron^{381}: Ln praem τω cum (B ex errore) DF^{w} Cyr$^{hr\,364}$ | τω: D om | διανυγον (ℵ^{c}): κ* al mu^{vid} (quinque ap Scriv) -γων

24. του: Δ το | Γ f^{scr} om εν τ. νομ. κυρ. | τω cum ℵBDL 2^{pe} al pauc ... ς Ti om c. AEF^{a}RΔΠ unc^{8} al pler Ps-Ath$^{occurs\,dom\,358}$ (vide ante) | νοσσους (Gb′) cum ℵBEF^{a}GHSVΛ al^{10} fere ... ς Ln νεοσσους cum ADKLMRUXΓΠ al pl Ps-Ath^{356} (:: Phryn eclog^{206} *νοσσος, νοσσιον, αμφον λειπει το ε· δια τουτο αδοκιμα. λεγε ουν νεοττος, νεοττιον, ινα αρχαιος φανῃ*. Cf et. Lc 13, 34)

25 *Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἰερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν·* 26 *καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου.* 27 *καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,* 28 *καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν*

25. ιδου (et. it vg cop syrp arm): D syr^{sch} aeth om, item go (*tunc* pro και ιδου, ut et. Mt 9, 18, item alibi pro ιδου) | ανθρ. ην c. ΝΒ b f l vg (syr^{sch} *vir autem quidam erat*) ... ς Ln Ti ην ανθρ. cum ADLRXΓΔΛΠ unc^{8} al certe pler a c e q perus go syrp cop Ps-Ath^{358} (et. Did$^{tri\ 2,\ 8}$ sed om και ιδου) ... F^{w} 248. om ην | ℵ* ω ονομα αυτου | συμεων et. it am fu perus al etc: c vg^{ed} et cdd aliq ut for (sed non v. 34) em^{sil} ing *Simeon*. Item v. 34 | ευλαβης cum ℵ^{c}ABDLRXΔΛ unc^{7} al longe pl it vg (Latt *timoratus*, *timens*, *metuens*) etc Did$^{tri\ 2,\ 8}$ Ps-Ath^{358sq} (ευλαβης δε πως; ευλαβουμενος απο προσωπου κυριου etc) ... ℵ*KΓΠ al^{10} fere syrp mg arm ευσεβης | του ισραηλ: L 1. 22. 243. 248. 44^{ev} al^{12} scr Did$^{tri\ 2,\ 8}$ τω ισρ. | ην (1. 131. 10^{pe} aeth om) αγιον cum ΝABLRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler e (*spir. erat in eo sanct.*) ... ς (= Gb Sz) αγιον ην cum D al pauc (it^{pler} vg syr^{utr} go arm) Did^{tri} Cyr$^{hr\ 364}$

26. και ην αυτω κεχρηματ. (et. Did$^{tri\ 2,\ 8}$ Cyr$^{hr\ 364}$; a *et erat ei responsum*; f vg Aug$^{cons\ 2,\ 17}$ *et responsum acceperat*; item *responsum acceperat* Ir$^{int\ 205}$ Or$^{int\ 3,\ 949}$): D κεχρηματισμενος δε ην, item *responsum autem acceperat* (b *-pit*) b c ff^{2}· g^{1}· l q; e *resp. enim acceperat* | υπο: L απο | πριν η (BF^{w} 36. om) αν (L ηνα pro ηαν) cum ℵ^{c}BF^{w}LRX 33. 36. ... ς Ln Ti πριν η omisso αν cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler (sed mu om η). Item it^{pler} vg *nisi prius* vel *prius quam* ... ℵ* al aliq e (*quoadusque*) Did$^{tri\ 2,\ 8}$ εως αν | ιδη (Γ ιδει): ΚΠ 69. 124. 2^{pe*} al^{10} fere Cyr $^{hr\ 364}$ (et ^{268} ex cdd^{2}) ιδειν | κυριου: A b c (non a e f ff^{2}· g^{1}· l q vg) cop κυριον (sl^{rem} τον $\overline{χν}$ και κυριον)

27. ηλθεν εν: Did$^{tri\ 2,\ 8}$ ηγετο εν | εισαγαγειν (Did^{tri} και εγενετο εν τω εισαγαγ.): A 69. d^{scr} al pauc Ps-Ath^{360} εισαγειν | το παιδ. $\overline{ιν}$ (et. Did^{tri} Cyr$^{hr\ 364}$ Chron^{382}): ℵ* (suppl c) om $\overline{ιν}$ | ειθισμενον (AVX al pauc ηθισμ.): D εθος (it^{pler} vg *consuetudinem legis*, e *legem*)

28. και (cop^{dz} om) αυτος (ita ℵ^{a}): ℵ* κ. αυτ. δε | αυτο (et. Did$^{tri\ 2,\ 8}$ Ps-Ath^{360} Chron^{382}): MUΓΔ 13. 69. 124. 131. 262. al^{40} fere go (item it vg *eum*, sed praecedit *puerum*, *infantem*) Cyr$^{hr\ 364}$ et ^{146} αυτον | εις τας αγκαλας sine αυτου cum ΝBLΠ 27. 229* 2^{pe*} w^{scr*} a b l Ir$^{gr\ 40}$ (συμεωνα τον εις τας αγκαλας λαβοντα τον $\overline{χν}$, similiter Or$^{4,\ 209}$ o δε συμεων αγαπα εις τας αγκαλας λαβων το σωτηριον του θεου etc) Did$^{tri\ 2,\ 8}$ Cyr$^{hr\ 146}$ libere (συμεων ο δεξαμενος αυτον εν αγκαλαις και ειπων etc) (Ir$^{int\ 205}$ - *hunc manibus accipiens* -, *quem in manibus portabat Iesum*) ... ς add αυτου, Ln [αυτου] cum ADXΓΔΛ unc^{8} al pler c e

τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· 29 *νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ,* 30 *ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,* 31 *ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,* 32 *φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.* 33 *καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.* 34 *καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶ-*

f g^{1} q vg (ff^{2}· nil nisi *et ipse accepit eum*) cop syr^{utr} arm aeth go Cyr hr^{364} Ps-Ath^{360} (Chron^{382} *εν ταις αγκαλαις αυτου*) $Ir^{int\,40}$ (*qui in manus suas accepit Christum*) | *ευλογησεν*: Dr al aliq $Cyr^{hr\,364}$ *ηυλογ.*

30. *ειδον* cum NBDEGHMO^{b}SUΓΔΠ^{2} etc ... AKLO^{d}O^{e}VXΔΠ* al mu $Did^{tri2,s}$ *ιδον*

31. *παντων των λαων* (et. Eus$^{dem\,61}$ et ^{429}etc; Eus$^{ps\,323}$ *πα. τ. εθνων*): O^{d} *παντος του λαου*

32. *εισ αποκαλυψιν*: syrP mg *ad laetitiam* | *εθνων* (et. $Ir^{int\,187}$ et ^{205} Eus$^{dem\,61}$ et ^{429} et $^{ps\,49}$ $Cyr^{hr\,364}$ Chron^{382} Aug$^{cons\,2,\,17}$ etc): b e $Ir^{int\,235}$ *oculorum* (Mass. et alii ex uno codice ediderunt *gentium*; at codicum Italae b e testimonio probatur veram Ir^{int} lectionem esse *oculorum*) ... D om | *ισραηλ*: D *ιστραηλ* (cf ad 1, 54), b d *istrahel*, e f *isdrahel*. Cf ℵ ad Act 28, 20 et alibi.

33. o (157. aeth praem *ιωσηφ*) *πατηρ αυτου και η μητ. αυτ.* (*αυτ.* cum ℵ*L 131. 157. sah^{ir} cop arm aeth Cyr^{hr}; Gb Ti om cum $ℵ^{a}$BD 1. g^{2}· vg 130^{lat} Or^{int} Aug^{cons}; vide post de syrP mg) cum NBDL 1. 131. 157. g^{2}· vg 130^{lat} sah cop arm aeth syrP mg (apud Adlerum testantem *pater eius* pro *ιωσηφ* legi; White vero pro *ιωσηφ κ. η μητ. αυτου* notat *parentes eius*) $Or^{cat\,ox\,26}$ et $^{int\,3,\,950sq}$ $Cyr^{hr\,116}$ $Hier^{helvid\,6}$ (Vallars$^{2,\,213}$) Aug$^{cons\,2,\,17}$. $Or^{int\,3,\,951}$ verba Lucae his commentatur: *Quae igitur causa exstitit ut eum qui pater non fuit patrem esse memoraret? Honoravit eum spiritus sanctus patris vocabulo quia nutrierat salvatorem* etc. Eadem^{cat} sic: *προσ τι ουν πατερα ειπε τον μη σπειραντα μηδε αιτιον αυτω γενομενον τησ γενεσεωσ;* et. Cyr^{hr} l. l. addit: *οπερ αρπαζουσιν αιρεσιωται παιδεσ, εξ ανδροσ αυτον και γυναικοσ γεγεννησθαι λεγοντεσ.* Hier vero l. l. addit: *Licet tu mira impudentia haec in Graecis cdd. falsata contendas, quae non solum omnes paene Graeciae tractatores in suis voluminibus reliquerunt, sed nonnulli quoque e Latinis ita ut in Graecis habentur assumpserunt. Nec necesse est nunc de exemplariorum varietate tractare, cum omne et Veteris et Novae scripturae instrumentum in Latinum sermonem exinde translatum sit, et multo purior manare credenda sit fontis unda quam rivi.* .... ς Ln (et Gb″) *ιωσηφ* (A al^{6} o *ιωσ.*) *και η μητ. αυτου* (33. sl^{rem} om *αυτ.*) cum AEGHKMSUV ΓΔΛΠ al pler a b c e f ff^{2}· g^{1}· l q go cop^{dz} recent (o *ιωσ.*) syr^{sch} et p txt | *επι*: 1. 131. 252^{mg} sy^{r}P add *πασι*

34. *ευλογησεν* c. ABDLΔΛΣΠ unc^{8} etc: NΓ pparh scr Chron^{388} (ex Basilio) *ηυλογ.* | *μαριαμ*: D 50^{ev} cop^{wi} Bas$^{3,\,899}$ *μαριαν*

σιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰσ σημεῖον ἀντιλεγόμενον. 35 *καὶ σοῦ δὲ αὐτῆσ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπωσ ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.* 36 *Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτισ, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆσ Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραισ πολλαῖσ, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸσ ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆσ παρθενίασ αὐτῆσ,* 37 *καὶ αὐτὴ χήρα ἕωσ ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἥ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαισ καὶ δεήσεσι*

---

34. *και αναστ.* (et. Or^{4,396} et int^{3,950} sq Hipp$^{fragm\,132}$ Eus$^{dem\,385}$ et ps^{76} Cyr^{4,506} et ^{1065} Chron^{382} Ps-Ath^{362} Tert$^{carn\,23}$ etc): D c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l vg^{ed} (certe enim om *in* am fu ing em for perus al mu) Or$^{int\,3,951e}$ et^{952} *και εισ αναστ.* | *πολλων*: Or^{4,396} *πολλ. εθνων των* (sed affert^{libere}: *επει μηδε ἳς αναξιον εαυτου πεποιηκεν εισ πτωσιν και αναστ. πολλων εθνων των εν τω ισρ. ελθων*), add *εθνων* et. 46. 52; Cyr^{4,506} (non item ^{1065}) *νεκρων πολλων* | *εισ σημειον* (ita ℵ^{c}): ℵ* om *εισ*

35. *και σου δε* et. a e (c *et tuam et ipsius*) syr^{utr} go Or^{2,622} Bas^{3,260bis} Amphil^{472} Cyr^{4,1065} Ps-Ath^{368} Chron^{382}: BLΞ b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q vg cop arm aeth Or$^{int\,3,950\,sqq}$ Aug$^{cons\,2,17}$ al om *δε*, hinc Ln [*δε*] | *αν* (ℵ 435. 2^{pe} al pauc om) *αποκαλυφθωσιν*: D *αναπαλιφθ.* | *εκ* (f g$^{1\cdot 2\cdot}$ vid vg Or$^{int\,3,950}$ Aug$^{cons\,2,17}$ *ex multis cordibus*, e Or$^{int\,3,951}$ *de multis cordib.*, Or$^{int\,3,952}$ *ex multorum cordibus*): D om; item *multorum cordium* a b c ff$^{2\cdot}$ l q gat syr^{sch} aeth (non item cop syr^{P}) Hil Aug$^{epist\,149}$ al | *διαλογισμοι*: ℵ* add *πονηροι*

36. *ην* (et. a c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l m q vg syr^{P} Or$^{int\,3,956}$ etc): D b syr^{sch} om | *προφητισ* cum ℵABDGHMSVΔΛΣΠ al pl ... EKLUΓ 1. 33. al mu *προφητησ* | *αυτη*: ℵ^{ca} (c^{b} rursus delet *και*) D 130. 254. m^{81} *και αυτη*. Similiter syr^{sch} pers^{P} *illa quoque* | *πολλαισ*: syr^{sch} pers^{P} aeth *αυτησ* | *μετα ανδρ. ετ. επτα* cum ℵBGLΧΔΞ 13. 33. 69. 131. 254. 44^{ev} pparh scr a e f g$^{1\cdot 2\cdot}$ m q vg go cop syr^{P} aeth Amphil^{469} Ps-Ath^{364} Amb$^{siric\,543}$ (Gall^{6}) ... ADKΠ al^{18} ff$^{2\cdot}$ syr^{sch} Ir^{gr} et lat^{40} (*τησ ανυησ -επτα ετη μετα ανδροσ εζηκυιασ, -septem annis cum viro-*) (Const^{3,1,2} *ζησασα δε μετα ανδροσ εκ τ. παρθ. αυτησ ετ. επτ.*) *ετ. επτ. με. ανδρ.*... ς Ti *ετη μετα ανδρ. επτα* c. EHMSUVΓΛ 1. al pl b^{c} l arm. Praeterea B^{3} 124. al aliq *μετα του ανδροσ*, et B^{3} b c e f g$^{1\cdot 2\cdot}$ l m q vg *ανδρ. αυτησ* (*cum viro suo*) | *παρθενιασ* ut ΚGHKLSUVΓΔΠ al pl: ABDEMΧΔΣ al *-νειασ*

37. *αὐτὴ*: ita vel ut EHKΛ *αὐτῆ* EHKMUΓΛ tisch$^{4\cdot **}$ al pl, item e *et ipsa* ... ς Ln *αὕτη*: ita GΠ tisch* al, item *et haec* it^{pler} (et. m) vg Aug cons^{2,17} | *εωσ* cum ℵ*ABLΞ 33. 120. f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg (et. *δ*) sah cop Aug cons ... ς *ωσ* cum ℵ^{c}ΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler syr^{utr} arm Ps-Ath^{364} ... D a b c e l m^{81} q go aeth Amb$^{siric\,543}$ (ut ante) al plane om | *ογδοήκοντα* (ita ℵ^{c}; ℵ* *εβδομηκοντα*) *τεσσάρων* (Δ *-ρσιν*) his accentib EKΛ etc: Mr 1. al *ογδοηκοντατεισσάρων* | *του ιερου* cum ℵ^{ca}BDΘ^{gr}F^{w}LΞ cop Const ^{3,1,2} ... ς praem *απο* cum ΑΧΓΔΛΠ al omn^{vg} Amphil^{469} Ps-Ath^{364}; item (*non recedebat* e, *non discedebat* Hil) *a templo* e Hil; it^{pler} vg Amb^{siric} Aug^{cons} (*non discedebat*) *de templo*; item ℵ* et c^{b} praem *εκ*

λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα
ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδε-
χομένοις λύτρωσιν Ἰερουσαλήμ.
39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρε- Mt 2, 22 e
ψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. 40 τὸ δὲ παι- 1, 80

(ceterum Latinorum *de* solet *ex* exprimere, *a απο*) | *ιερου*: D *ναου* | *νηστειαισ* etc: ℵ* *νηστιασ και δεησιν*? | *δεησεσι* cum BDKLMSUΠ etc: Ti *δεησεσιν* cum ℵ^{a}AEXΓΔΛ etc | *νυκτα*: Λ 69. al$^{2\,scr}$ *νυκταν*, H* *νυκτασ*, 254. Const$^{3,\,1,\,2}$ *νυκτωρ* (*η ουκ αφιστατο του ιερου νυκτωρ και μεθ ημεραν προσμενουσα ταισ δεησεσι και ταισ προσευχαισ*) | *ημεραν*: AΓ 251. 47^{ev} al^{2scr} al *-ρα*

38. *και αυτη τη* (Δ om *τη*) cum ℵABDLXΔΣΠ* 22. 27** 33. 59* 61. 114. 157. p^{scr} cop aeth Thphyl ... ς Ti *και αΐτη αὐτῇ τῇ* cum EGHKMSUV ΓΛΠ^{2} al pler it vg (it^{pler} vg *et haec ipsa hora*, e *et ipsa illa hora*; e *et haec ipsa orans*) go (om *και*) syr^{utr} arm Amphil^{470} (*και αυτη, φησιν, η αννα αυτη τη* etc) Ps-Ath^{364} | HΓ al mu (*ap Scriv*) *ανθωμολογειτο* | *τ. θεω* cum ℵBDLX*Σ a (sed vdtr *deum dominum* habere) cop syr^{p} mg (Ir$^{int\,187}$ *et Anna autem prophetissa, ait, similiter clarificabat deum, videns Christum, et loquebatur de eo* etc) ... ς Ti *τ. κυριω* cum AX^{2}ΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} it^{pler} vg go syr^{utr} aeth arm Const$^{3,\,1,\,2}$ Amphil^{470} Ps-Ath^{364} | P^{w} *δεχομενοισ* | *ιερουσαλημ* (Gb′ prob Schu) cum ℵBX 1. 72. 114. 229* 6p^{e} (2p^{e} om plane) w^{scr} b c e f ff^{2}· g^{2}· l q am for fu em ing iac mt perus tol (al pl, cf Sanftl) sax go sah cop syr^{sch} arm aeth Ir$^{int\,187}$ Aug$^{cons\,2,\,17}$ al; similiter *Israel* a g^{1}· vg^{ed} ... ς *εν ιερουσαλ.* cum ADLXΔΛΠ unc^{6} al pler gat syr^{p} Amphil^{470} Ps-Ath^{364} (Phot$^{manich\,14,\,15}$ *ανθωμολογειτο τω κυριω και περι του αγαθου ελαλει θεου, ωσ λυτρωσισ οιτοσ ειη τοισ εν ιερουσαλ. προσδεχομενοισ αυτον*); similiter al aliq Const$^{3,\,1,\,2}$ 130^{lat} *εν τω ισραηλ*

39. *ετελεσαν* (et. ℵ^{c}): ℵ*H *ετελεσεν* | *παντα* cum ℵBF^{w}LΣ$_{1}$ al ... ς Ln Ti *απαντα* cum ADΓΔΛΠ unc^{6} al pler | *κατα* cum ℵ*DΛΠ* 1. 13. 69. 2p^{e} w^{scr} al^{7} (convenit it vg *omnia secundum* [a *quemadmodum*] *legem*. Similiter go.) arm ... ς Ln Ti *τα κατα* c. ℵ^{c}ABXΓΔΣΠ^{2} unc^{6} al pler | *κυριου*: Γ 1. 131. om | *επεστρεψαν* (ℵ* *-ψεν*) cum ℵ*B$_{2}$ ... ς Ln Ti *υπεστρεψαν* (:: quod frequentissimum ap Luc) c. ℵ^{c}ADLXΓΔΛΠ unc^{6} al certe pler | *την*: ℵ* om | *εισ πολιν* c. ℵ*BD* 1. (al^{vid}) ... ς *εισ την πολ.* cum ℵ^{c}AD^{2}LXΓΔΛΣΠ unc^{6} al pler | *εαυτων* cum ℵABDEGKLMSUVΧ ΓΔΣΠ al^{70} fere ... ς *αὐτων* (sed H al *αὐτ.*) cum D^{2}HΔ al mu | *ναζαρεθ* (et. ς^{e} 1624. 1633.) cum B*DEGHMSUVΓΔΣ al pl; item Δ e *-ραθ* ... ς (et. Wtst Gb Sz) Ln *ναζαρετ* cum ℵB^{3}KLΧΠ al mu, item A *-ρατ*. Praeterea vide ad 1, 26. Post *ναζαρεθ* D a add *καθωσ ερεθη* (D^{2} *ερηθη*) *δια του προφητου οτι ναζωραιοσ* (a d *nazoreus*) *κληθησεται* : : e Mt 2, 23

40. *παιδιον*: D Caesar^{17} add ις̄ | *ηυξανεν* (D* *-νετο*) *και εκραταιουτο* hoc ordine et. a f ff^{2}· g$^{1.2}$· l q vg Or$^{int\,2,\,253ter}$ et ^{254bis} Aug$^{cons\,2,\,17}$ etc: D b c e *εκρατ. κ. ηυξ.* (:: 1, 80 ordo verborum non fluct). Haec

δίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 *Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἰερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.* 42 *καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-*

---

absq additam cum ℵBDL a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg sah cop syr^{hr} arm pers^{w} Or$^{int\,2,\,953}$ diserte (– *De Ioanne*: Puer autem crescebat et confortabatur, *et tamen non additur*: et replebatur sapientia, *sed* confortabatur spiritu. *Hic vero de domino*: Crescebat, *inquit*, et confortabatur, et replebatur sapientia, et gratia dei erat super eum.) item^{954} Cyr$^{cat\,oxon\,26}$ (*ο ευαγγελιστης εφη· ηυξανε και εκραταιουτο, και τα εξης. δια τουτο περι τον κατα σαρκα χρη νοειν ταυτα· σωματικως γαρ ηυξανε και εκραταιουτο, των μελων συναδρυνομενων τη αυξησει.* Eadem in scholiis. Quae si recte Cyrillo adscribuntur, male ap Mai. PP. N. Bibl. II, 136 scripsisse perhibetur: *εκραταιουτο πνευματι.*) Geometr$^{cat\,vat}$ (ap Mai. Script. vet. N. Coll. IX. pag. 654. Singula ibi uberius illustrantur.) Cf et. Thdot in excerptis ap Clem^{974}: *το δε πνευματικον υ ανειληφεν και το ψυχικον ουτως εμφαινει· το δε παιδιον ηυξανεν και προεκοπτεν σφοδρα* ..... ς (Gb^{00}) add *πνευματι* (:: ex 1, 80) cum AΧΓΔΔΠ unc^{8} al omn^{vid} f q go syr^{utr} aeth (add *αγιω*) Caesar^{17} | *σοφιασ* cum ℵ*ADXΓΔΔΠ unc^{7} al pler Cyr$^{cat\,ox\,26}$ (pergit: *επληροιτο δε σοφιασ και χαριτοσ* etc) ... ℵ^{c}BL 33. 157. 44^{ev} pp$^{arh\,scr}$ sem *σοφια* (:: utraque constructio ex usu est Novi Testamenti; nec dativus ut Rom 1, 29. 15, 23. 2 Cor 7, 4, nec gen. ut Rom 15, 14. 2 Tim 1, 4 fluctuare solet. In Actis quidem non legitur nisi gen. 5, 28. 13, 52; item 2, 28) | *επ αυτο* cum ℵABEGHLSVΓΔΔΠ al pl ... KUX al fere^{60} *επ αυτω*, M al^{3} *επ αυτον* ... D^{gr} al *εν αυτω*, item *in illo* f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg Aug$^{cons\,2,\,17}$; contra b c d l q gat *cum eo* (l *illo*); denique a *super eum*, e *super illum*

41. *και εποριευοντο*: D *εποριευοντ. δε και* | *οι γονεισ αυτου* et. e f g$^{2\cdot}$ vid q vg Aug$^{cons\,2,\,17}$ ... a b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l *ioseph et maria* (c ff$^{2\cdot}$ add *mater eius*) | *κατ*: D *κατα* | *ετοσ*: ℵ* *εθοσ* | *τη εορτη*: D praem *εν* (item it^{pler} vg *in*; a tantum *die sollemni*). Cf Ev. Thomae Gr. A XIX (p. 148): *οντοσ δε αυτου δωδεκαετουσ εποριευοντο οι γον. αυτου κατα το εθοσ εισ ιερουσαλημ εισ την εορτην του πασχα μετα τησ συνοδιασ αυτων.*

42. *οτε εγενετο ετων* (et. c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ vg Or$^{int\,2,\,954}$ Aug$^{cons\,2,\,17}$): DL *εγενετο αυτω ετη*, item *cum* (l *et*) *facti* (a om) *essent* (l *sunt*) *illi anni* a b l q Amb^{2,63} arm | *δωδεκα*: ND *ιβ'* ... 1. 131. *δεκαδυο* | *αναβαινοντων* (ℵ* praem *και*) *αυτων* cum ℵABKLXΠ 33. 72. 114. 20^{ev} 2pe c^{acr} w^{acr}, item *ascendentibus illis* f q vg ... ς *αναβαντων αυτων* c. EGHMSUVΓΔΔ al pler, item *et* (l add *cum*) *ascendissent* (c add *parentes eius*) b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l, *et ascenderunt* a ... D e *ανεβησαν οι γονεισ αυτου εχοντεσ αυτον* (ita d e *habentes eum* [e *illum*]). Edidimus *αναβ. αυτων* sine additam cum ℵBDL 125. 219. 248. sah cop syr^{sch} pers^{p} ... ς (Gb^{00} prob Schu) Ln add

των αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, 43 *καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ.* 44 *νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς,* 45 *καὶ μὴ εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν.* 46 *καὶ*

εισ ιεροσολυμα cum ACXΓΔΛΠ unc[s] al pler it (e ante *εχοντεσ αυτον*) vg go syr[P] arm aeth | *εορτησ*: DX a c e add *των αζυμων*

43. *τελειωσαντων*: D 6P[e] *τελεσαντων* | *υπεμεινεν*: DX 1. 33. al[15] Cyr[cat ox 26] (*εικα φησιν απομεινασι μεν αυτον*. Eadem[comm ap Mai[137]]) *απεμεινεν*, al pauc *εμεινεν*, *επεμεινεν* | *ιησουσ* (69. 282. al pauc *ο ις*): ℵ*V 87. om, item a e om *puer*. Habent *puer Iesus* c f ff[2*] g[1*] l vg Aug[cons 2, 17] cop aeth (contra *Iesus puer* b q go syr[utr] arm) | *εν*: Γ 47[ev] *εισ* | *ιερουσαλημ*: K *ισραηλ* (confusis compendiis similimis) | *εγνωσαν οι γον. αυτ.* (Gb′) cum ℵBDL 1. 13. 33. 118. 131. 157. 209. c[acr] a e vg 130[lat] Aug[cons 2, 17] sah cop syr[hr] syr[P mg] arm ... ς *εγνω* (Δ al pauc *εγνωσαν*, item f ff[2*] blanch g[1*] go *nescierunt* vel *non cognoverunt*) *ιωσηφ και η μητηρ αυτου* (1 *mater eius neque ioseph*) cum ACXΓΔΛΠ unc[s] al pler b c f ff[2*] g[1*] l q go syr[sch] et ptxt aeth. Cf Ev. Thom. l. l. *και εν τω υποστρεφειν αυτουσ ανηλθε το παιδιον ις εισ ιεροσολυμα.*

44. *νομισαντεσ* (XA -ζοντεσ) *δε* (vg cop[sch w] syr[P], item[vid] g[1* 2*]; a *enim* pro *δε*): D *και νομισαντεσ* ... b c e f ff[2*] l q go cop[w l] et pet[r2*] om *δε* | *αυτον ειναι εν τη συνοδια* c. ℵBDL 1. 33. 124. 209, item *illum esse* (a e *esse eum*) *in comitatu* (ff[2*] *illum secum comitari*) it vg ... ς *αυτον εν τη συνοδ. ειναι* cum ACXΓΔΛΠ unc[s] al pler. Item Ev. Thom. l. l. *οι δε γονεισ αυτου ενομισαν αυτον εν τη συνοδ. ειναι.* | *ημερασ οδον*: D *οδ. ημερασ* (d *viam diei unius*), item it[pler] vg syr[utr] (item Ev. Thom. l. l. *οδευσαντων δε οδον ημερασ μιασ*); e sic: *venerunt autem domi et quaesierunt eum inter propinquos et notos; non invenientes reversi sunt hierosolyma* etc) | *ανεζητουν*: MΓ al[5] *εζητουν*. Item Ev. Thom. l. l. Cf et. Or[s, 955] in schedis[gra] et com: *τι δε και εζητουν αυτον; - ουτωσ κακεινοι εζητουν τον κυριον ημων ιν χν* etc | *συγγενεσιν* (DX *συνγε.*) cum ℵABCDΓΠ unc[s] al pler (et. Ev. Thom. l. l., sed add *αυτων*) ... LXΔΛ 1. 13. 33. 69. 209. 346. al[10] *συγγενευσιν* (:: cf Mc 6, 4) | *και τοισ* cum ℵ[c]ABC*KL[2]MΣΠ 33. 69. 124. al[25] fere it[pler] vg ... ς (= Gb) *και εν τοισ* cum C[3]DEGHUVXΓΔΛ f go arm ... ℵ*L* om *και τοισ γνωστ.* Cf Ev. Thom. l. l. ubi est: *εζητουν αυτον εν τοισ συγγενεσιν αυτων, και μη ευροντεσ αυτον ελυπηθησαν σφοδρα, και υπεστρεψαν παλιν εισ την πολιν ζητουντεσ αυτον.*

45. *ευροντεσ* (D *ευρισκοντεσ*, it vg *invenientes*) absque *αυτ.* cum ℵBC*DL 1. 13. 33. 118. 124. 131. c e ff[2*] g[1* 2*] l vg arm aeth ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum AC[3]XΓΔΛΠ unc[s] al pler a b f q sah cop syr[utr] go | *αναζητουντεσ* (Gb″) cum ℵ[c]BCDL al[10] (it[pl] vg *requirentes*) ... ς *ζητουντεσ* c. ℵ*AXΓΔΛΠ unc[s] al pler (a b e *quaerentes*, at ita a e et. v. 44). Cf Ev. Thom. ad v. 44

ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· 47 *[1. 2] ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.* 48 *καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, [5. 10] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.* 49 *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν*

---

46. *εγενετο*: F^{w} om, nec exprim syr^{sch} al. Item Ev. Thom. l. l.; pergit enim post *ζητουντες αυτον*: *και μετα τριτην ημεραν ευρον αυτον εν τω ιερω καθεζομ. εν μεσ. των διδασκ. και ακουσ. του νομου κ. ερωτωντα αυτους.* | *μετα* cum NBL 1. 33. 131. ... ς Ln *μεθ* cum ΑCDX ΓΔΛΠ unc^{a} al pler | *εν τω ιερω*: D 254. post *καθ.*, al pauc om | *καθεζομενον* (Thaum^{6} *θεοφανως εν μεσω διδασκαλων καθεζομενος*): D 1. 118. *καθημενον*, G om | ALU *εμμεσω* | *και ακουοντα* et. go syr utr al Or$^{int\,2,\,39}$: D al^{6} it vg sah cop om *και* | *ακουοντων κ. επερωτωντα* (X *-τουντα*) *αυτους*: b c d ff^{2}· g$^{1.\,2}$· q vg *audientem illos* (b harl^{2} *illum*, d *eos*) *et interrogantem eos* (q *illos*), item a l am al omisso *eos*; e f Or$^{int\,2,\,39}$ *audientem et interrogantem illos*

47. *οι ακουοντ. αυτου* (69. *παντ. οι ακ. αυτ.* post *αποκρι. αυτ.* pon): B Or$^{int\,2,\,39}$ („quando *et mirabantur omnes super responsis eius*“) om. Sie e hunc versum habet: *et omnes qui audiebant admirabantur prudentiam et os et responsa.*

48. *ειπεν* (a *ait*; it^{rell} vg *dixit*) *πρ. αυτ. η μητ. αυτ.* cum NBCDLX 1. 118. 209. 254. a e f go syr$^{sch^{*}}$arm aeth Cyr$^{fid\,116}$; item b c l q vg Aug cons$^{2,\,17}$ cop *dixit mater eius ad illum*, syr^{p} *ad illum dixit mater eius* ... ς Ti *πρ. αυτ. η μητ. αυτ. ειπ.* cum ΑΓΔΛΠ unc^{a} al pler. Cf Ev. Thom. l. l.: *προσελθουσα δε η μητ. αυτου μαρια ειπεν αυτω· ινατι τουτο εποιησασ ημιν, τεκνον; ιδου οδυνωμενοι εζητουμεν σε.* | *εποιησασ*: A$^{gr^{*}}$ *-ησεν*, sed ipse * correxit | *ιδου ο πατ. σου καγω* (C*L 1. 33. 69. Cyr$^{fid\,116}$ *και εγω*, Or$^{int\,2,\,251}$ *ecce ego et pater tuus*, Epiph ^{155} Chr $^{7,\,39}$ et $^{9,\,31}$ Dialmaced ^{486} *ιδου εγω και ο πατ. σου*, quo ordine et. Or$^{int\,3,\,264}$ Ambrst Quaest Hier): 254. syr^{p} *ιδ. ο πατ. σου και οι συγγενεισ καγω*, similiter c* vel potius ut vdtr *ιδ. οι συγγενεισ και ο πατ. σου και εγω*, 6^{pe} post *καγω* add *και οι συγγεν. σου* ... e *nam et propinqui tui et ego* ... a b ff^{2}· l plane om, item syr^{cu} nil nisi *ecce nos*. Cf et. Ev. Thom. | *οδυνωμενοι* (VXΓ al *-νομενοι*) et. b c g$^{2.\,vid}$ vg syr^{utr} arm aeth go Or$^{int\,2,\,251}$ Aug$^{cons\,2,\,17}$: D a e ff^{2}· g^{1}· l q gat syr^{cu} Ambrst Quaest *οδυν. και λυπουμενοι* (*dolentes et tristes*, Ambrst Quaest *moesti et tristes*) | *εζητουμεν* cum N^{c}ACDLXΓΔΛΠ unc^{a} al fere omn it^{omn} vg syr$^{c\,omn}$ etc Or$^{int\,2,\,251}$ et $^{3,\,264}$ Epiph ^{155} Cyr$^{fid\,116}$ et luc^{138} Chr $^{7,\,39}$ et $^{9,\,31}$ etc (cop *eramus tristes quaerentes te*): N*B 6^{pe} vid *ζητουμεν*

49. *και* (syr^{sch} et cu om) *ειπεν*: 13. 49. 346. *ειπ. δε* | *τι οτι*: A *τι οτε* (sequente *ζητειτε*, confusis *οτι* e et *οτε*. Recte *ὁ*: *quid est quod quae-*

τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 *καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.* 51 *καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.* 52 *καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.*

---

rebatis me.) Ev. Thom. l. l. *τι* | *εζητειτε* cum ℵ^{c}ABCDLΧΓΔΠ unc^{s} al fere omn itpler vg syr^{utr} arm aeth go Or$^{int\ 3,\ 955bis}$ Epiph ^{115} Dial maced ^{486} Photmanich $^{4,\ 16}$ etc ... ℵ* 346. b cop syr^{cu} *ζητειτε*. Item Ev. Thom. l. l. praegresso *εζητουμεν* | *ηδειτε* et. g^{1} vg go cop syr^{utr} arm aeth Or$^{int\ 3,\ 953}$ et ^{955} Did$^{tri\ 2,\ 20}$ Epiph ^{442} Cyr$^{hr\ 115}$ Dialmaced ^{486} Thdrt $^{5,\ 1063}$ Photmanich $^{4,\ 16}$: D 225. 282. 49^{ev} a b c e f ff^{2} l q syr^{cu} Ir (vel potius Marcosii ap Ir) gr et lat ^{92} Cyr$^{fid\ 116}$ Thdrt $^{5,\ 122}$ Tertprax ^{26} (Or$^{int\ 3,\ 954}$ nexus suadebat *nescitis*) *οιδατε*. Item Ev. Thom. l. l. | *εν τοις*: Did$^{tri\ 3,\ 20}$ Dialmaced ^{486} Thdrt $^{5,\ 1063}$ *εν τω οικω*. Similiter syr^{sch} et^{cu} arm^{cod} pers^{P}. | *ειναι με*: et. Cyr$^{fid\ 116}$ Thdrt $^{5,\ 122}$ Phot manich $^{4,\ 16}$ etc (et. Ev. Thom. l. l.): D 1. 13. 69. 118. 6^{pe} it vg Ir^{gr} et lat ^{40} Or$^{int\ 3,\ 953sqq}$ Did$^{tri\ 3,\ 20}$ Cyr$^{hr\ 115}$ Epiph ^{155} et ^{442} Thdrt $^{5,\ 1063}$ Dial maced ^{486} *με ειναι*

50. *και αυτοι*: D e cop syr^{sch} et^{cu} Or$^{int\ 3,\ 956}$ *αυτοι δε* | *ελαλησεν* (it vg Or$^{int\ 3,\ 956}$ *locutus est*): 1. 118. 131. 209. *ειπεν*, item syr^{sch} et^{cu}

51. *και κατεβ. μετ αυτων*: b l Ambluc $^{2,\ 65}$ om, item Did$^{tri\ 3,\ 20}$ Dialmaced ^{486} pergentes *και κατηλθεν εις* | *και ηλθεν* (aeth *et abiit* ante *και κατεβ.*) cum ℵABC^{3}LΧΓΔΠ unc^{s} al omn fere it vg syr^{cu} et ^{utr} arm go Or$^{int\ 3,\ 956}$ ... C*DF^{w} 28. cop om, hinc Gb^{0} | *ναζαρεθ* (et. ζ^{e} 1624. 1633) cum B*DEGHMSUVΓΔ al pl, item C^{2}A *-ραθ* ... ς Wtst Gb Sz Ln *ναζαρετ* cum ℵB^{3}KLΧΠ al mu, item A *-ρατ*. Praeterea cf ad 1, 26 | *και η μητηρ* cum ℵABC^{2}KLSUVΧΓΔΠ al pl it^{pler} vg go syr^{P} arm ... Gb' *η δε μητ.* cum C^{3}EGHM al^{45} fere e cop syr^{sch} et^{cu} Or$^{int\ 3,\ 956}$ Eus steph ^{223}; item Ev. Thom. l. l. | *παντ. τα ρηματ.* cum ℵBCEGHLMUVX ΓΔΛ al pler b c e f ff^{2} g^{1} l q vg Or$^{int\ 3,\ 956}$ ... ADΠ 114. 253. w^{scr} 2^{pe} *τα ρηματ. απαντ.* (D *παντ.*), a *verba eius omnia*; cop go *haec verba omnia* ... s 62. om *τα ρημ.* (Cf Ev. Thom. l. l. *η δε μητ. αυτ. διετηρει παντ. τα γενομενα.*) Praetereaque absque *ταυτα* cum ℵ*BDM a e syr$^{sch\ ed}$ arm ... ς Ti add *ταυτα*, Ln [*ταυτα*] cum ℵ^{c}ACLΧΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid} b c f ff^{2} g^{1} l vg syr^{cu} syr^{cod} et P aeth (cop go vide ante) Or$^{int\ 3,\ 956}$ Eus$^{steph\ 223}$, insuperque ℵ^{c}X al^{5} sl Eus^{steph} add *συμβαλλουσα* (X *-άλουσα*) | *αυτης*: ℵ^{c} *εαυτης*

52. $\overline{\text{ις}}$ cum ℵ^{c}ABCDLΧΓΔΠ unc^{s} al pler Ath ^{456} et ^{475} al: ℵ*A al^{5} Or $^{3,\ 214}$ et ^{605} o $\overline{\text{ις}}$ | *προεκοπτεν*: ita ΝAB*CEKLSΧΓΔΛΠ etc: D *-πταν*, M^{2} (*προέκοπτεν*) U al certe permu *-πτε*, ut et. Ln edidit | *εν τη* cum ΝL cop Or $^{3,\ 214}$, item B omisso *εν*, item omisso *τη* Cyr$^{ioh\ 96}$ Epiph ^{1019} et ^{1024} ... ς Ln Ti om (ita et. Ev. Thom. l. l.) cum ACDΧΓΔΠ unc^{s} al omn^{vid} Ath ^{456} et ^{475} al (Or$^{3,\ 129}$ *τί ατοπον αυτον και προεκκοφειναι σοφια και ηλικια και χαριτι παρ. θε, κ. ανθρ.*) | *σοφια κ. ηλικια* cum ΝABCΧΓΔ

III.

1 [6.3] *Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραarχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ*

ΑΠ unc[6] al omn[vid] f ff[2·] g[1·2·] vg go syr[p] (arm?) Or[3,214] et [129] (quem locum modo adscripsimus) et [int2,250] Ath[456] et [475] Cyr[ioh96] et trin[22] (et. [22]) Epiph [1019] Aug[cons2,27] et alibi (et. Ev. Thom. l. l.) ... DL a b c e l q cop syr[cu] et sch et hr (Or [3,219] *ουκουν προεκοπτεν ηλικια, προεκοπτε σοφια, προεκοπτε χαριτι* etc, at subsequuntur statim verba quae iam adposuimus) Or[int 2,673] et [3,35] („sic enim refertur quia Iesus proficiebat aetate et sapientia apud deum et homines") Epiph [1024] Cyr nest[86] Amphil[6,500] (in explicatione *προεκοπτεν ουν κατα την ηλικιαν ανδρουμενου κατα φυσιν του σωματος, σοφια δια τους - χαριτι -*, sed non in inscriptione) Nyss[antirrh] (ap Gall [6,528] et [543]) Thdrt [2,352] et monach (ap Gall [9,409]) et alibi Victorin (sed praecedit: „Origenes et Victorinus non multum inter se diversa senserunt - quia proficiebat aetate et sap. et grat. apud deum et homines" apud Hier[ecclesiast3,435], ap Routh[3,241]) | *παρα θεω* (ℵ[c]): ℵ* *θεου* (sed pergit *και ανθρωποις*) | *ανθρωποις* (et. Or[3,129] et [214] etc): D praem *παρα*

III. 1. *δε* (Clem[407] *ετει δε πεντεκαιδ. επι τιβεριου καισαρος εγενετο ρημα κυριου επι ιω. τον ζαχαριου υιον*): ℵ[ca] (rursus restituit [cb]) ΗΚ*Χ 28. 124. plus[20] tol arm Or[int 3,956] et [957] Eus[dem 365] et [396] et [428] om | *πεντεκαιδεκατω*: L *πεντεδεκατω* | *ηγεμονιας* (ΑΓ -νειασ, B[mg*] *βασιλειασ*) *τιβ. καισαροσ*: X add *αυγουστου* | *ηγεμονευοντοσ* et. Eus[dem 396]: D Eus[dem 365] et [428] Chron [392] *επιτροπευοντοσ*. Item it vg *procurante* | *πειλατου* cum ΑΒ*D ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵB[3]CL unc[rell] al omn[vid] | *τησ ιουδαιασ*: ℵ* om (suppl [c]) | *και τετρ.*: Eus[dem 365] (cf et. [396] *τετραρχουντων δε ηρωδου κ. φιλ. κ. λυσ.*) Chron [392] *τετρ. δε* | *τετραarχουντοσ* ter cum ℵ*C cop. Hanc formam ℵ ubique tuetur atque Lc 9, 7, ubi omiserat ℵ* hunc titulum Herodis, ℵ[a] reposuit. Accedit ubique (praeter Act 13, 1) C, Lc 9, 7 etiam X, Matthaei vero loco 14, 1 etiam ZΔ. Hinc vix dubium est hanc insolitam formam a sacris scriptoribus positam, a scribis vero plerisque eiectam esse. Nobis igitur ubique reponenda videbatur ... ς Ln Ti *τετραρχουντοσ* ter cum ℵ[c]AB(D)L etc (et. syr[p mg gr]) | *και τετρ. τησ γαλιλαιασ*: haec D[gr] om per errorem; excidit enim versus in columna Graeca, posteaque pagina exeunte alteraque ineunte bis scriptum est *τετραρχ. τ. ιτουρ.* | *τησ γαλιλ. ηρωδου* (et. Or[int 3,957] Eus[dem 365] Chron[392]): ΑΚΠ *ηρωδ. τ. γαλιλ.* | *ιτουραιασ* (ita et. cop[schw ex dz]; LΔ al pauc *ητουρ.*): cop[wl] et petr[4·] *ιδουμαιασ* ... B[mg*] *ορεινησ* | ℵ* om *ιτουραιασ* usq *λυσανιου*, suppl ℵ[a] | *και τραχωνιτιδοσ* (ita et. ℵ[c]; B* *τραχωνειτ.*): ℵ[a] *τετραχωνιτιδοσ*, K 69. 48[cv] s[acer] *και τετραχωνιτιδ.* (K - χο -), e *et tetrachonitidis*, cop κ. *τετραγωνιτ.* | *αβιληνησ* ut ℵ[a]EGHKLSUXΓΛΠ al pl q (*abilaenae*) om syr[sch] (et [cu]) arm Eus[dem 365], item ΑΒ *αβειληνησ*,

αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα

go *abeileni* ... CMVA al mu c g 1· 2· l vg cop syrp (et. mg gr) Chron 392 *αβιλινης* (*abilinae*), D2 *αβιλλινης* ... D* *αβιλλιανης*, item a b e f ff2· *abilianae* (e *abilianeae*, ff2· *ablianae*), d *abillianetis* ... aeth *sabilanes* | L *της αβιληνης* (*η* sec supra lineam suppletur) *τε*· reliquis tribus syllabis *τραρχουντος* ipsa prima ut vdtr manu supra lineam adscriptis. De initio evglii Marcionis Tertmarc 4, 7: *Anno quintodecimo principatus Tiberiani proponit eum* (edd. Paris. et Franek. *deum*. Praecedit 4, 6 *constituit Marcion alium esse Christum qui Tiberianis temporibus a deo quondam ignoto revelatus sit*) *descendisse in civitatem Galilaeae Capharnaum*. Item Epiph311 (42, 11) *εν τη αρχη παντα τα απ αρχης τω λογικα πεπραγματευμενα - ταυτα παντα περιοψασ απεπηδησε και αρχην του ευαγγελιου εταξε ταυτην· εν τω πεντεκαιδεκ. ετει τιβεριου καισαροσ, και τα εξης*. Cf et. Dial 1, 828 *ποτε κατηλθε* (praecedit *ο αγαθοσ* vel potius *ο αγ. θεοσ*) *σωσαι τουσ ανθρωπουσ; καθωσ περιεχει το ευαγγελιον, οτι επι τιβεριου καισαροσ, επι των χρονων πιλατου*. Rursus 1, 869 *ωσ φασιν, επι τιβεριου κατελθων* (ex prioribus *ο αγνωστοσ θεοσ* suppleri potest) *εφανη εν καφαρναουμ*. Praeterea cf Tert l. l. *indignum denique ut - christus vero dei descensus de caelo sui non invenerit annunciatorem*. Item Isint 106 *-dicens, Iesum autem ab eo patre, qui est super mundi fabricatorem deum, venientem in Iudaeam temporibus Pontii Pilati praesidis, qui fuit procurator Tiberii Caesaris, in hominis forma manifestatum his qui in Iudaea erant, dissolventem prophetas et legem et omnia opera eius dei qui mundum fecit*. Item Hipp7, 31 *μαρκίων την γενεσιν του σωτηροσ ημων παντάπασι παρητήσατο, ἄτοπον εἶναι νομίζων - ἀλλὰ χωρὶσ γενέσεωσ ἔτει πεντεκαιδεκ. τῆσ ἡγεμονίασ τιβερίου καίσαροσ κατεληλυθότα αὐτὸν ἄνωθεν, μέσον ὄντα κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ, διδάσκειν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ*. Ad inscriptionem evglii Marcionis spectat Tert4, 2 *Marcion evglio scilicet suo nullum adscribit auctorem* –; quibuscum cf Dial 1, 829 *οὐ πετροσ εγραψεν αλλ ο χ̄σ̄ το ευαγγελιον*. Seqq usque 4, 16—30 (quae post 4, 31 — 39 posuit) praeteriisse Marcionem testatur cum aliis Epiph311 et 342sq. De Evangelii Ebionitarum initio — quod ad Mt 3, 1 supplendum — Epiph30, 13 haec tradidit: *η δε αρχη που παρ αυτοισ ευαγγελιου εχει οτι εγενετο εν ταισ ημεραισ ηρωδου του βασιλεωσ της ιουδαιασ, ηλθεν ιωαννησ βαπτιζων βαπτισμα μετανοιασ εν τω ιορδανη ποταμω, οσ ελεγετο ειναι εκ γενουσ ααρων του ιερεωσ, παισ ζαχαριου και ελισαβετ, και εξηρχοντο προσ αυτον παντεσ. και μετα το ειπειν πολλα επιφερει οτι του λαου βαπτισθεντοσ ηλθε και ις̄ και εβαπτισθη υπο του ιω*. (Quae sequuntur ad Mt 3, 16 adscripta sunt.) Rursus 30, 14 habet: *παρακυψαντεσ γαρ τασ παρα τω ματθ. γενεαλογιασ αρχονται την αρχην ποιεισθαι, ωσ προειπομεν, λεγοντεσ οτι εγενετο, φησιν, εν ταισ ημ. ηρωδου βασιλ. της ιουδαιασ επι αρχιερεωσ καϊαφα, ηλθε τισ ιω. ονοματι βαπτιζων – ποταμω, και τα εξης*.

2 *επι* cum ℵABCDEGHKLMSUVXΓΔΛΠ al pl Eusdem 365 et 396 Thdrt 2, 1247

2 ss Mt 3, 1 ss Mc 1, 1 ss Io 1, 6 ss 4–6 Es 40, 3–5

καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 [7. 1] καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς

Chron 392 ... ς (= Gb Sz) επ cum minusc vix mu | αρχιερεως cum iisdem unc qui επι item FW al pl b e syrP aeth Eusdem bis Thdrtcod ... ς (= Gb Sz) αρχιερεων cum minusc vix mu itpler vg cop go Thdrt ed Chron Orint 3, 957 | αννα: H 28. 258. ανα | καιαφα cum NABLΣΓ ΔΠ unc8 al omnvid q am fu cop (syrP mg gr καιαφα) Eusdem Thdrt Chron ... Ln καΐφα cum CD a b c (e *capha*) f (ff2· g1· 2· ut vdtr) l vg ed (et mss pl ut vdtr) Orint (:: at ita D itpler vg ubique) | θεου et. a b e f am fu Or 3, 957 (ex schedgra et comb: *ουδεποτε γεγονε ρημα θεου επι τινα των προφ. ει μη νυν μονον - δια τουτο προσ ιω. εγενετο ρημ. θεου.* Item Orint l. l. in comm) et 4, 127 Eusdem 428 Chron 392 ... 28. (*λογοσ κυρ.*) pparh scr c l q (itemvid ff2· g1· 2·) vged et mss pl (ut for em) Clem 407 Orint 3, 957 txt κυριου | επι et. Clem 407 Or 4, 127 Eusdem 428 Chron 392: A 28. Or 3, 957 lib (e schedgra et comb, ut vidimus) προσ | BD ιωαννην | τον ζαχαριου cum NABCDEFHKLMSUVΣΓΔΠ al longe pl Clem 407 Or 4, 127 Chron 392 ... ς (= Gb Sz) τον του ζαχ. cum G 1. 69. 2pe al vix mu Eusdem 428 | εν τη ερημω: syrcu praem *et praedicabat*, posteaque και ηλθεν habet et κηρυσσων om

3. πασαν την cum NCDXΓΔΠ unc8 al pler cop Eusdem 428 Chron 392 ... Ln Ti om τὴν cum ABL al pauc Or 3, 719 et 4, 127 (et. 3, 957 ex schedgra et comb) :: cf Mt 3, 5 ubi similiter pro πασα η ιουδαια LMΓΔ al πασα ιουδ.

4. ωσ (et. Or 4, 127 Chron 392): C Eusdem 428 καθωσ | βιβλω (et. Or Eus Chron): B βιβλιω | κ*vid των λογων | προφητου sine λεγοντ. cum NB DLΔ 1. 118. 124. itpler vg cop syrcu arm Or 4, 127 Eusdem 428 ... ς (Gbου) add λεγοντοσ cum ACXΓΔΠ unc8 (E hiat usq του ιωαν. v. 15) al pler (13. λεγων) f q go syrutr aeth Chron 392 | εν τη ερημω· ετοιμασατε: de hac verborum distinctione vide ad Mc 1, 3. Eandem sequitur Eusdem 428: η δια του ιω. φωνη επι τησ ερημου κηρυσσουσα. | κυριου (et. Or 4, 127 Eusdem 428 Chron 392): A al5 του κυρ. | αυτου (Or 4, 127 προσεθηκε δε ο λουκασ και - πασα φαραγξ - του θεου· ομοιωσ τω ματθαιω αναγραψασ το· ευθειασ ποι. τ. τριβ. αυτου, επιτεμνομενοσ, ωσ προειρηκαμεν, το· ευθειασ ποι. τ. τριβ. του θεου ημων. Hiermalach 3: „pro eo quod LXX transtulerunt *dei nostri*, Marcus Lucasque dixerunt *eius*“): Dgr υμων, syrsch et cu persP *deo nostro*; item Irint 184 „de quo iterum ait Matthaeus, similiter autem et Lucas: *Hic enim est qui dictus est a domino per prophetam: Vox clamantis in deserto: Parate viam domini, rectas facite semitas dei* (cdd2 *domini*) *nostri. Omnis vallis implebitur - salutare dei.*“ (cf ad v. 5) Cf et. Cyrluc 140 τι δε βουλεται το· ευθειασ ποιειτε τασ τριβ. του θεου ημων; Postea ο δε ιωαννησ· ευθειασ ποιειτε τασ τριβ. υμων· τουτο δε εστι το ευθειαν ειναι την

τρίβους αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 7 [8. 5] Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν 7–9 Mt 3, 7–10

ψυχην. Rursus post: *αλλ ωσπερ τινος ανταναφωνουντος και λεγοντος· πως ετοιμασομεν την οδον κυριου η πως ευθειας αυτου τας τριβ. ποιησομεν;*

5. *φαραγξ*: ita ℵBCDFGKL^{2}MUΓΔΛΠ al pl ... AHL*SX al permu (10 apud solum Scriv) -*ραξ* | *ευθειας* cum BD^{gr}Ξ 73. 253* 32^{ev} a b c ff^{2} g^{1} l vg arm Or^{4,127} (*αντι δε του· και· εσται παντα σκολια εισ ευθειασ* [-*αν*?], *χωρισ του παντα την λεξιν εθηκε, μετα του αντι ενικου· εισ ευθειαν, πεποιηκεναι πληθυντικον· ευθειασ*) et int^{3,956} et ^{4,693} Ir^{int184} (*in directa*, sed^{cdd2} *in directum*. Praeterea vide ad v. 4) Leo$^{serm\ 44}$... *ς ευθειαν* cum ℵACLXΓΔΛΠ unc^{a} al pler d e f q cop syr^{cu} et ^{sch} (syr^{P} aeth) go (Ir$^{int\ cdd}$ vide ante; Or^{4,118} non tam ad Lucae textum quam ad Esaiam respicit, quemadmodum etiam *παντα τα σκολια* retinetur) Chron^{392} | *αι* (DKL *ε*) *τραχειαι* (ℵ* *τροχιαι*, ℵ^{c}D *-χιαι*) *ε. οδ. λειασ* (ℵCXΔ al mu *λιασ*)

6. *του θεου* (et. Or^{2,638} et ^{812} et ^{4,127} Ir^{int184} Chron^{392} al): D aeth *κυριου*. Pro hoc versu syr^{cu} plene dat Es 40, 5: *et revelabitur gloria domini, et videbit eam simul omnis caro, quia os domini locutum est.*

7. *ουν*: D 1. 13. 28. 69. al^{15} e f go cop^{dz} *δε* (*et dicebat* syr^{cu} et ^{sch} arm aeth) | *οχλοισ*: Or^{4,128} urget (*επει οι οχλοι ουκ εν επαινω τασσονται* etc): 1. e^{scr} al pauc om | *υπ αυτου* (et. Or^{4,128}): D b e l q *ενωπιον αυτου* (syr^{cu} *ad eum* pro *βαπτισθ. υπ αυτου*, item syr^{sch} sed add *βαπτισθ.*) | X al pauc *γενηματα* | *υπεδειξ. υμιν* (et. Or$^{int\ 3,\ 950}$ Eus$^{dem\ 428}$): DA *υμιν υπεδ.* (:: ap Mt *υπεδ. υμ.* non fluct)

8. *καρπουσ αξιουσ* cum ℵACLXΓΔΛΠ unc^{a} al fere omn it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} et$^{P\ mg}$ arm Eus$^{dem\ 428}$ Or$^{int\ 3,\ 950}$ et ^{960}: B Or^{4,128} *αξιουσ καρπ.* (eoque loco Or *προσ μεν τουσ φαρισ. και σαδδουκ.* ap Mt *ποιησατε, ειρηται ενικωσ, καρπον αξιον της μετανοιασ, προσ δε τουσ οχλουσ πληθυντικωσ, αξιουσ καρπουσ της μετ.*) ... D 106. e go cop syr^{Pixt} aeth *καρπον αξιον* (:: ut Mt) | *αρξησθε* (Or^{4,128} conlato *δοξητε* ap Mt: *οι μεν γαρ οχλοι νυν αρχην εχουσι - διοπερ αρχονται λεγειν εν εαυτοισ - οι δε φαρισαιοι* ap Mt *ουκ αρχονται αλλα προ πολλου τουτο δοξαζουσιν*): Γ 252. *δοξησθε*, L *δοξητε* (Didmanich ap Combauctar^{3}, ^{30} c Mt potius, ex quo et. *καρπον αξιον* habet) | *εν εαυτοισ* (D^{gr*} *αυτοισ* omisso *εν*, L *εν αυτοισ*) et. Or^{3,145} et ^{4,128}: it^{pler} (non item f q) vg syr^{cu} (non item syr^{utr}) arm (aeth non exprim *εν*) Or^{4,272} Ambluc ^{2,74} om | *πατερα*: L 33. syr^{cu} et ^{sch} et P c.* arm Or^{3,145} et ^{4,272}

Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 [9. 10] Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς·

(φησι και ο σωτηρ· μη αρξησθε λεγειν οτι πατερα εχομεν τον αβρααμ, ἢ· μη δοξητε λεγειν· πατερα εχ. τ. αβρ., ita ut Lucae οτι tribuat, non item Matthaeo) (et. Did l. l.) praem οτι | x y^{scr} al pauc εχωμεν

9. ηδη δε και (c *iam autem et*): D cop go (Did ut ante) om και (:: ut Mt), item *iam autem* b e q, *iam enim* f ff^{2}·vid g^{1}· l vg, *iam quid enim* a ... syr^{cu} *et ecce*, syr^{sch} arm *ecce autem* (contra syr^{P} *ecce autem et*), Or^{int} 3, 959 ter et 960 *ecce*, aeth $Amb^{luc2,76}$ *quia iam* | ουν (et. $Or^{4,128}$ et 129): c cop^{dz} δε ... b ff^{2}· arm om | δενδρον: D om | καρπον καλον et. b c e f g^{1}· l vg (et. em ing etc) cop aeth go $Or^{int2,959}$ et 960: D syr^{cu} et ^{sch} καρπους καλους ... nil nisi καρπον habent a ff^{2}· am for perus Or 4,128 (addit: το μεν γαρ μη εχον καρπον ουδε καλον εχει καρπον) et 129 Ir^{int279} ex cdd pler (non addit nomen evglstae, sed propter testes in Lc omittentes — ap Mt non omittitur — ad Lc adhibendum est Ir^{int} testimonium): hinc Ln[καλον]. Nec incredibile est ipsum Lucam omisisse.

10. επηρωτων (x 69. -τουν) et. (*interrogabant*) a f $g^{1.2}$· vid vg syr^{omn} ... D 244. επηρωτησαν, item *interrogaverunt* b c e ff^{2}· l q | λεγοντες (b e l q *et dixerunt*): syr^{cu} om | ουν (a f ff^{2}· g^{1}·.vg cop^{edd} syr^{utr}): D· al^{3} b c e l q cop^{dz} syr^{cu} aeth $Or^{int3,960}$ om | ποιησωμεν (Gb′) cum ℵABCDFHLMSVXΓΔΛΠ al pl go aeth ... ς (= Sz) ποιησομεν cum GKU 1. al permu; item *faciemus* it vg $Or^{int3,960}$. Praeterea D b g^{1}· q gat syr^{cu} add ινα σωθωμεν (d *ut salvi simus*, $Latt^{rell}$ *ut vivamus*)

11. αποκριθεις δε: U al pauc o δε αποκριθεις, e *ille autem*, $^{e}syr^{cu}$ *ille* | ελεγεν cum ℵBC*LX 1. 13. 33. 69. 124. 131. c f l vg (et δ, item *dixit* a b d e g^{1}· q go syr^{cu} et utr ... ς Ti λεγει c. $AC^{2}D^{E}\Gamma\Delta\Lambda\Pi$ unc^{a} al pler | μεταδοτω (syr^{cu} *det unam ex eis*) τω: U al pauc -δωτω τω, L -δωτο, K -δότῶ

12. τελωναι ($Or^{int3,959}$ et 960): D a add ομοιως | βαπτισθηναι: CKΠ al^{60} fere syr^{P} c. ob. cop^{dz} mg $Or^{int3,959}$ et 960 add υπ αυτου | ειπαν cum C*D ... ς ειπον cum ℵABC^{3}LΓΔΛΠ unc^{a} al omn^{vid} | διδασκαλε: syr^{cu} om | ποιησωμεν cum ℵABCDFHKLMSVXΓΔΛΣΠ al pl go aeth ... ς ποιησομεν cum GU 1. al permu, item rursus *faciemus* it vg. Praeterea D add ινα σωθωμεν (non item b etc nec syr^{cu})

13. ο δε: syr^{cu} non exprim | ειπεν προσ αυτουσ: ℵ* om (^{c} suppl): id quod lectione in aliis fluctuante commendatur | πρ. αυτουσ: D (et „colb" ap Wtst) a (*quibus ipse ait*) e f l q mt (ut a) αυτοισ ... 64. b

μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. 15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, 16 [10. 1] ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός

15 aa Io 1, 15 aa

16 a Mt 3, 11 a Mc 1, 7 a

ff^{2}· plane om | μηδεν: AA 253. Const^{2,39,1} μηθεν | πλεον: c πλειον ... v al^{5} om ... D syr^{sch} add (syr^{sch} praem) πρασσετε, ac post υμιν habent πρασσειν. It^{pl} vero i. e. a b c e ff^{2}· g^{1}· l q mt syr^{cu} aeth πρασσετε (Π al πραττετε, it^{pl} mt gat *exigatis*) post (syr^{cu} ante) πλεον transponunt. Alludit Clem^{306}: - παραγγελλει αρκεισθαι μονοις τοις οψωνιοις, τοις δε τελωναις μηδεν πλεον πρασσειν παρα τα διατεταγμενα

14. επηρωτων (X -ρωτουν) cum NABLXΓΔΑΣΠ unc^{a} al omn^{vid} a e f l vg syr^{omn} ... CD b c g^{1}· ff^{2}· l q επηρωτησαν | δε: c fu om (c *interrogaverunt etiam et milites*) | αυτον: D c om | στρατευομενοι: 28. 118. 209. al^{10} go οι στρατ. | λεγοντες: q syr^{cu} om | ποιησωμεν cum NBC* et***DPHLMSVXΓΔΑΣΠ al pl go aeth ... ς Ln ποιησομεν cum AGKU 1. al permu, item ut vv. 10 et 12 it vg. Praeterea D (ut bis supra) add ινα σωθωμεν | και ημεις post τι ποι. cum NBC*L$^{\Xi}$ 1. 69. 124. b c e f ff^{2}· g^{1}· l q vg syr^{cu} et^{sch} ... ς ante τι ποι. cum AC^{3}ΧΓΔΑΠ unc^{a} al pler a go syr^{p} cop (*quid nos quoque faciemus*) arm aeth ... D 7^{ev} om | και ante ειπεν: D e o δε ... b q cop^{petr4} syr^{cu} et^{sch} om | προσ αυτους cum NAC^{3}ΧΓΔΑΠ unc^{a} al fere omn go ... Ln Ti αυτοις cum BC*DL$^{\Xi}$ 1. 33. it vg (:: saepe pro πρ. αυτ. substituere dativum, cf v. 13) | μηδενα pri: A 12. 119. 229** 8p^{a} praem μηδενα αδικησητε | μηδενα sec cum N*H syr^{cu} et^{sch} cop (*ne concutiatis quemquam, ne faciatis cuiquam iniuriam*) ... ς Ln Ti μηδε cum N^{c}ABCDL$^{\Xi}$ unc rell al omn^{vid} it vg syr^{p} al

15. αυτων: N^{a} εαυτων | περι του (et. Or$^{4,\ 122}$): D^{X} 1. 69. 131. 435. al^{15} Eustheoph^{140} (- οτι παντων διαλογιζομενων περι ιω. μηποτε -) om του | BD ιωανου | syr^{cu} pro προσδοκωντος etc: *et homines qui illum audiebant cogitabant inter se et dicebant: Estne* etc non exprimens περι τ. ιω. quae verba syr^{sch} post του λαου pon | μηποτε: 1. 131. μητι | ειη: L 69. y^{scr} 258. 47^{ev} ει... 289. 299. εστι

16. απεκριν. λεγ. πασιν (N^{c}L πασ. λεγ.) o ιωανν. (B ιωανησ) cum K(et* et^{c})B^{L} e Or$^{4,\ 122}$ ... ς Ln Ti απεκριν. o (E al pauc om) ιωανν. (124. a b l mt arm om o ιω., X 33. 131. cop post απασιν vel πασιν pon) απασι (K*X 1. 131. al πασιν, Γ om) λεγων (K* et^{2} f ff^{2}· q vg post o ιω. pon) cum ACEFGHMSUVΔΛΣΠ(KΓ) al pl (it^{pl} vg, c *respondens dixit iohannes omnibus*, b l *respondens ait* [l *dicit*] *omnibus*) go syr^{p} ... D επιγνους τα νοηματα αυτων ειπεν ... syr^{cu} nil nisi *dixit illis*, syr^{sch} *respondit Iohannes et dixit illis*. Eustheoph^{140} απεκριν. o ιωανν. | μεν: D om | υδατι βαπτιζ. υμασ cum NABCXΓΔΑΠ unc^{9} al pler ff^{2}· (l *aqua*

μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· 17 *οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.*

vos babtizo) vg syrP aeth Or$^{4,\ 132}$; item *βαπτ. υμ. υδατ.* (*in aqua* cop Or^{int} semel) f cop syr^{cu} et^{sch} go Or$^{int\ 3,\ 961\ bis}$ ... D 1. 13. 69. 131. 124. e Amb$^{luc\ 2,\ 77}$ *υμας βαπτιζ. εν υδατι*, Eus$^{dem\ 428}$ *υμας υδατ. βαπτ.*, a b c q mt go Amb$^{luc\ 2,\ 79}$ *vos* (q mt add *in*) *aqua baptizo*. Praeterea CD a b c e ff^{2}· g^{1}· l q gat mt Amb$^{luc\ 2,\ 77}$ (non item f vg) syrP ^{mg} (in cod assem ^{2}·) add *εισ μετανοιαν* (e *in aquam paenitentiae*): non item Or$^{4,\ 132}$ et^{133} (*μονοσ ματθαιοσ τουτω προσεθηκε το· εισ μετανοιαν*) Or$^{int\ 3,\ 961}$ Eus$^{dem\ 428}$ | *ερχεται δε* (v om δε) et. Or$^{4,\ 133}$ et Eus$^{dem\ 428}$: D l Or$^{int\ 3,\ 961}$ o *δε ερχομενοσ* (:: e Mt) | o (D om) *ισχυροτ. μου* (c *εμου*): D l add *εστιν* ... L al^{e} Eus^{dem} add *οπισω μου* (Or$^{int\ 3,\ 961}$ *qui autem post me venit*; syr^{sch} ed *ερχετ. δε οπισ. μου*) | *ικανοσ*: M 13. 69. 124. x^{scr} add *νιψασ*. Contra Or$^{4,\ 135}$ *μη ανεξεταστον δε εασθω το χωρισ του νιψασ ομοιωσ παρα τω λουκα και ιωαννη ειρημενον*. Item Aug cons$^{2,\ 26}$ *de calceamentis ergo hoc a Luca distat quod addidit* (i. e. Marcus) procumbens. | *των υποδηματων* (Or$^{4,\ 136}$ *ετι περι των υποδηματων των παρα τοισ τριοιν ουτωσ ονομασθεντων ευαγγελισταισ διαλαβωμεν, συγκρινοντεσ εκεινα τω παρα τω μαθητη ιωαννη ενικωσ ονομασθεντι*): D cop syrP *του υποδηματοσ* (Clem^{679} *ουκ ειμι, φησιν, αξιοσ τον ιμαντα του υποδηματοσ λυσαι κυριου* ad Ioh conformatum. Etiam liberius^{241} *ουκ αξιοσ ειναι ομολογων τον ιμαντα των υποδηματων λυειν του κυριου*). Praeterea *λυσαι τ. ιμ. των υποδ.* reddunt a b ff^{2}· l q arm Amb$^{luc\ 2,\ 80}$ *calciamenta portare*, item Eus$^{dem\ 428}$ *ου ουκ ειμι αξιοσ τα υποδηματα βαστασαι* | *αυτου* (et. c e f vg Or$^{4,\ 132}$): A *αυτων* ... D a b ff^{2}· l q arm (Eus^{dem} vide ante) om | *αυτοσ* (suppl κ^{a}): κ* om | *αγιω*: 63. 64. Tert$^{bapt\ 10}$ (*ipse profitetur - in sola paenitentia tinguere, venturum mox qui tingueret in spiritu et igni*) Aug$^{cons\ 2,\ 26}$ (*de baptismo autem hoc ab utroque* [distat] *quia non dixit* [Marcus] et igni, *sed tantum* in spir. sancto. *Sicut enim Matthaeus, ita et Lucas dixit, et eodem ordine*: Ipse vos baptizabit in spiritu et igni, *nisi quod Lucas non addidit* sancto, *sicut Matthaeus dixit*) om. Cf et. Heracl? ap Clem$^{eclog\ 25}$ (pag ^{985}) o *ιωαν. φησιν οτι εγω μεν υμασ υδατι βαπτιζω, ερχεται δε μου οπισω ο βαπτιζων εν πνευματι και πυρι.*

17. *διακαθαραι* cum κ*B a (*ad purgandam aream*) e (*ut emundet aream*) cop arm Ir$^{int\ 17}$ (*emundare*). Cf et. Heracl ap Clem$^{eclog\ 25}$ (ut ante) *ενιοι, ωσ φησιν ηρακλεων – ουτωσ ακουσαντεσ το αποστολικον· το γαρ πτυον εν τη χειρι αυτου του διακαθαραι την αλω, και συναξει τον σιτ. εισ την αποθ., το δε αχ.* etc ..... ς Ln Ti *και διακαθαριει* (:: ut Mt) cum κ^{a}ACDLXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} (Δ 234. x. *καθαριει*) it^{pl} vg etc Ir$^{gr\ 17}$ Or$^{int\ 3,\ 963}$ | *συναγαγειν* cum κ*B e arm, item κ^{a} *συναξαι* ... ς Ln Ti *συναξει* (:: ut Mt) cum κ^{c}ACDLXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg

18 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν·* 19 [12. 2] *ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῳδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης,* 20 *προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.* 19 a Mt 14, 3 ss Mc 6, 17 ss Mt 4, 12 Mc 1, 14

21 [13. 1] *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν,* 22 *καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περι-* 21 a Mt 3, 13 ss Mc 1, 9 ss Ioh 1, 21 ss

etc (vide ante); sed D syr^{sch} post *σιτον* pon | DEGA al^{10} fere *τον μεν σιτον* | *την*: D 13. om | *αυτου*: ℵ^{a} (nisi est ^{ca}; rursus enim restituitur a^{cb} vel ^{ca}) D 13. e cop^{wi} et petr^{4}. (Or$^{int\,2,\,359}$ ex Mt videtur; $^{2,\,968}$ ex Lc habet *αυτου*) om | *κατακαυσει* (ℵ^{a}): ℵ* *κατασβεσι*

18. *παρακαλων*: D *παραινων*

19. *τετρααρχησ* cum ℵ*C cop: cf ad 3, 1 ... ς Ln Ti *τετραρχησ* cum ℵ^{c} etc: cf ad 3, 1 | *υπ αυτου*: F cop syr^{sch} *υπο ιωαννου*. Similiter ℵ^{mg} initium lectionis ecclesiasticae notatum habet: *τω καιρω ηρωδ. ο τετραρχ. ελεγχ. υπο του ιωαννου. περι* etc, item al^{evgll} | *του αδελφ. αυτ.* sine *φιλιππ.* cum ℵBDLΓΔΛΞ unc^{8} al^{120} fere it vg (et. Lcif) go arm^{ed} ... ς (= Gb Sz) praem *φιλιππου* (:: e Mt ubi non fluct) cum ACKΧΠ al mu cop syr^{utr} arm^{edd} aeth ˙| *ων εποι. πονηρ. ο* (X al pauc om) *ηρωδησ* (127. 132. 234. 235. *ο ηρωδ.* pon ante *πονηρ.*, e l syr^{sch} pers^{P} om) ita et. ℵ^{c}: ℵ* *των πονηρων ων εποι. ο ηρωδ.*, item a b c f ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ (l) q vg Lucif *et de omnibus malis quae fecit* (l gat *faciebat*) *Herodes* (l om). Contra e *et propter omnia quae fecit nequissima*, d *et de omnib. quibus fecit malis herodes*

20. *και* et. c e f ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ q vg: 251. 258. a b l mt Lcif om | *κατεκλεισεν* (D *ενεκλισε*, it vg *inclusit*, 2^{pe} *απεκλ.*) sine *και* cum ℵ*BDΞ b e (cop *adiiciens - proiecit*) (Eus$^{hist\,2,\,24,\,5}$ *και ο λουκασ - φασκων, ωσ αρα προσθεισ ηρωδησ οισ διεπραξατο πονηροισ, κατεκλεισε τον ιω. εν φυλακη*) | BD *ιωαννην* | *φυλακη* sine *τη* cum ℵBDKLMΛΞΠ al^{15} arm go Eus hist (vide ante) ... ς Ti *τη φυλ.* cum ACEFGHSUVXΓΔ al pl

21. *εν τω βαπτισθηναι* (e al? vg *cum baptizaretur*): 28. z^{ser} al pauc Chron ^{394} *μετα το βαπτ.* Item it^{pler} Amb$^{luc\,2,\,63}$ *cum baptizatus esset* | *απαντα* (131. e om): ℵ al pauc *παντα* | *ανεωχθηναι* (et. Chron^{394}): D *ανοιχθηναι*

22. *σωματικω*: K *-τικωσ*, 254. vero *σωματικωσ εν ειδει ωσω περιστερασ* | *ωσ* cum ℵBDL 33. Or$^{4,\,150}$ ... ς Ti *ωσει* (:: ut Mt) cum AΧΓΔΛΠ unc^{8} (deficit F) Eus$^{steph\,suppl\,270}$ (libere sic: *και επι τουτοισ απασιν ιν φησι βαπτισθεντοσ και προσευξαμενου εγενετο ανοιγηναι τον ουρ. και καταβηναι το πν. ωσει περιστεραν και φωνην επειθεν ενεχθηναι· συ ει* etc)

9, 35 στερὰν ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 Mt 1, 1—17 23 14. 3 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριά-

---

22. επ: D ει σ, item it^{pler} vg *in ipsum* (f *super ipsum*) | εξ: A απ, D εκ του | *γενεσθαι* sine additam (Gb″) cum ℵBDL a b c e g$^{1\cdot vid}$ l vg cop Amb$^{luc\,2,88}$ ... ς add *λεγουσαν* cum AΧΓΔΠ unc^{8} al pler f ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ q go syr^{utr} arm aeth, item A 13. 69. 262. al pauc *προς αυτον λεγουσαν* :: cf Mt et ap eum evg Ebion ex Epiph^{138} | *εν σοι*: X al aliq f cop^{wi} go Eus$^{steph\,270}$ (non item ^{271}) *εν ω* :: ut Mt. Contra Aug$^{cons\,2,31}$ *quod alius* (Mt) *dicit*: in quo mihi complacui, *alius* (Mc): in te complacui, *alius* (Lc): in te complacuit mihi | *ευδοκησα* cum ℵBF^{w}KMUΛΠ 1. 11. 33. 69. 127. 346. al^{45} fere Eus$^{steph\,270}$ et ^{271} ... ς *ηυδοκ.* cum AEGHLSVΧΓΔ al pl. Pro *συ ει - ευδοκησα* habent D a b c ff^{2*} l (non item e f ff^{2**} g$^{2\cdot}$ q vg, nec magis Eus^{steph}) *υιος μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε.* Eandem lectionem testatur Aug$^{cons\,2,31}$: *Illud vero quod nonnulli cdd habent secundum Lucam, hoc illa voce sonuisse quod in psalmo scriptum est*: Filius meus es tu, ego hodie genui te: *quamquam in antiquiorib. cdd. Gr. non inveniri perhibeatur, tamen si aliquibus fide dignis exx. confirmari possit, quid aliud quam utrumque intelligendum est quolibet verborum ordine de caelo sonuisse?* Item Iuvenc^{1,364} (ap Gall^{4,605} *Ablutumque undis Christum flatuque perunctum Alloquitur*: *Te nate hodie per gaudia testor Ex me progenitum* etc) Alia testimonia Latina vide ap Sabatar ad h. l. Sed cf et. quae ad Mt exscripsimus ex Evg Ebion, item Iust$^{tr\,88}$ et ^{103}. Praeterea cf Clem^{118}: *αυτικα γουν βαπτιζομενω τω κυριω απ ουρανων επηχησε φωνη μαρτυς ηγαπημενου· υιος μου ει συ αγαπητος, εγω σημ. γεγενν. σε.* Item Method$^{conv\,719}$ (ap Gall^{3})

23. *και αυτος ην ως* (ως sine articulo cum ℵBLUX 33. al aliq; contra ς Ln Ti o ως cum AΓΔΛΠ unc^{7} al pler Chron) cum ℵABEGHKLMSUVXΓΔΛΠ al pler go Or$^{lut\,3,965}$ Chron^{457}; item 13. 124. 346. a b c e f g$^{1\cdot}$ l q vg syr^{p} arm Eus$^{steph\,228}$ *και αυτ. ο ως ην* (*et ipse Iesus erat*) ... D Hipp mai^{7,74} Ath (ap Gall^{5,170}) Epiph^{482} *ην δε* (Hipp add ο) ως (Epiph^{439} *οτι ην ως*, ^{746} *οτι ην αυτος ο ως*. Cf et. Clem^{407} *ην δε ως ερχομενος επι το βαπτισμ. ωσ ετ. τριακ.*), cop Ir$^{int\,148}$ *Iesus autem erat*, syr^{sch} *ipse autem Iesus erat* | *αρχομ. ωσει* (Hipp Epiph ωσ) *ετ. τριακ.* cum ℵBLX 1. 33. 118. 131. 209. e^{scr} b c g$^{1\cdot}$ l q vg Hipp l. l.) Or^{3,406} Or$^{int\,2,906}$ Eus$^{steph\,228}$(et ^{270} *και αυτος ην αρχομ. ο ως ωσ ετων τρι.* etc) Ath (l. l.) Epiph ^{746} Amb$^{luc\,3,1}$ al (Ir$^{int\,148}$ *quasi incipiens trig. annorum, cum veniret ad baptismum*); item 13. 69. 346. Epiph^{439} (sed nec ^{746} nec ^{482}) *αρχομενος ειναι ωσ ετ. τρι.* ... ς Ln *ωσει* (D al aliq ωσ, Γ om) *ετων τριακ.* (K^{mg} add *ων*) *αρχομενος* (124. e f mt syr^{sch} aeth om; syr$^{p\,mg}$ Chron^{457} *αρχ. ειναι*) cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pl a go syr^{p} Cyr$^{luc\,149}$ Chron ^{457} | *ων υιος* (Or *υ. ων*) *ωσ ενομιζετο* c. ℵBL 1. 118. 131. 209. a (*filius ut existimabatur*) Or^{3,965} (ex sched^{gra} et^{com}) Afric (ap Eus$^{hist\,1,7,4}$ *ος ην υιος, ως ενομιζετο, και γαρ και τουτο προστιθησι, του ωσηφ* etc) Eus$^{steph\,228}$ et ^{270} Ath (l. l.) Epiph ^{432} et ^{439} et ^{746} al ... ς *ων* (X *ων·*) *ωσ ενομιζ. υιος* c. AΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler f (*sicut extimabatur filius*)

κοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσὴφ, τοῦ Ἡλεὶ 24 *τοῦ Ματθὰθ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ*

Ad v. 20 supple: ... ς Ln Ti *και κατεκλει.* cum $\aleph^c$ ACLXΓΔΛΠ unc^9 al omn it^{pl} vg syr^{utr} et^{hr} go etc

vg (*ut putabatur filius*) cop syr^p arm aeth (Chron^{457} omisso *ων*) ... D *ωσ ενομειζετο ειναι υιοσ*, item *quod putabatur esse filius* c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l*, *quod videbatur esse fil.* q, *sicut putabatur esse fil.* e, *quod videbatur et dicebatur esse fil.* b, *qui putab. esse fil.* l^2 Amb$^{luc\ 3,\ 1}$, syr^{sch} *et existimabatur filius* | *ωσηφ* sine articulo cum ΚΑΒDLΧΔΛΠ unc^7 al pler Or$^{3,\ 965}$ Epiph^{1039} ... Ti *του ωσηφ* cum Hr 1. 118. 131. 209. c^{scr} Afric (ap Eus^{hist} l. l.) Eus$^{steph\ 228}$ et^{270} Ath (ap Gall^5 l. l.) Epiph^{432} et^{439} et^{746} Cyr$^{luc\ 161}$ (*ει και υιοσ ην ωσ ενομιζ. του ιωσ.*) | *του ηλει* usq *του ναθαν* (v. 31): D ratione Matthaei a versu 16 usq ad v. 10 ad Lucam translata sic: *του ιακωβ τ. ματθαν τ. ελεαζαρ τ. ελιουδ τ. ιαχειν τ. σαδωκ τ. αζωρ τ. ελιακειμ τ. αβιουδ τ. ζοροβαβελ τ. σαλαθιηλ τ. νεχωνιου τ. ιωακειμ τ. ελιακειμ τ. ιωσεια τ. αμως τ. μανασση τ. εζεκεια τ. αχασ τ. ιωαθαν τ. οζεια τ. αμασιου τ. ιωασ τ. οχοζιου τ. ιωραμ τ. ιωσαφαδ τ. ασαφ τ. αβιουδ τ. ροβοαμ τ. σολομων.* In E aliis mu singulorum nominum ordo inde perturbatus est quod scriptores in columnis describendis errarunt. Hinc in E (fol. 165. vers. fol. 166. rect. et vers.) ordinis restituendi caussa ita legendum est ut ab *του ηλει*, cui perperam addit (cum g^{scr}) *του ιακωβ*, et *τ. ματθατ* ad alterius col. prima nomina tria transeatur, tum rursus ab *ιωσηφ* priore col. posito pergatur usque ad *μαθατ* (fol. seq.). Inde transeundum est ad alterius col. nomen quartum *τ. λευι* usque *θαρα.* Iam sequitur pri. col. *ναχωρ* usq *νωε*, indeque *λαμεχ* usq *τ. θευ* | *ηλει* (ἡλ- ita ESΔ al pl^{vid}, item it^{pler} vg *heli*; Kπ 126. tisch$^{4\cdot}$ al mu^{vid} *ἡλι* item b e *eli*) c. ΝΑΒΕGΗΜSΓΛ al pl Chron^{457} ... ς Ln *ηλι* c. KLUVXΔΠ al permu

24. *μαθθαθ* cum ℵ (D *μαθθαν*, vide ante) ing em (uterque *matthath*; et. M^{mg} c^{scr} *ματταθ*, Chron^{457} *ματταθα*). Cf et. v. 29 (*μαθθαιοσ* ubique edidimus, nec vero aliis testibus quam NBD utitur) ... ς Ln *ματθατ* cum ΑΒΕGΗSVΔΠ al pl cop vg (*mathat*, sed fu *matthat*; am *mattat*) go (*matthatis*) ... KLM^{txt}UXΔΓ al permu (et. tisch$^{4\cdot}$) syr^p *ματθαν* (minusc aliq *μαθαν*). Porro b e q *matthei*, a *mattheae*, f *mathi*, ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l *matthiae*; arm *matathia*, aeth *mati*. Ceterum Afric ap Eus$^{hist\ 1,\ 7,\ 4}$ om *τ. μαθθαθ τ. λευει* (*κατα λουκαν ομοιωσ τριτοσ απο τελουσ μελχι, οὗ υιοσ ο ηλι ο του ιωσηφ πατηρ*), nec aliter ipse Eus$^{steph\ 228}$ et^{270}, nec magis Amb$^{luc\ 3,\ 15}$ (*Lucas vero Ioseph - filium Heli, Heli autem filium Melchi esse descrips.*). Accedere videtur et Ir$^{int\ 219}$ propter numerum generationum quem indicat: *Lucas genealogiam, quae est a generatione domini nostri usque ad Adam, septuaginta duas generationes habere ostendit.* Ad *μαθθαθ* cf et. Aug^{quaest} in deuter$^{3,\ 573}$: *secundum Matthaeum Mathan est avus Ioseph, secundum Lucam vero non Mathan sed Mathat. Quod si quisquam putat esse tantam similitudinem nominis, ut ab scriptoribus in una littera erratum sit - quid de istorum patribus dicturus est? Nam sec Luc Mathat filius fuit Levi, sec Matth autem Mathan ex Eleazar genitus* etc | *λευει* cum NB (ita ipse * ex *ηλει*

25 τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἐσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ
1 Chr 3, 17 26 τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰωδὰ
Esr 3, 2 27 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ
Νηρεὶ 28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ

---

corrrexit) ΓΓΑ 1. 69. al mu (go *levveis*) ... ς Ln *λευι* cum ALXΔΠ unc^{1} al longe pl. Cf et. ad v. 29 | *μελχει* cum ℵABEGHLMSΓΔΛ al mu ... ς Ln *μελχι* cum KUVXΠ al pl | *ιανναι* cum ℵBLΔ 33. 69. (1. *ιωανναι*) al pauc item (*iannae* b ff^{2}· l am for ing, *iamnae* em, *ianne* c f q vg, *iane* g^{2}·) itpl vg syr^{sch} cop (*ιαννη*) aeth (*ionae*) ... ς *ιαννα* cum AE^{2}GKMU VΠ al pl arm syrP Chron^{457}; item x *αννα*, a *anne*, e *annae* ... E*Λ al pauc *ιωαννα*, Γ al pauc *ιωανναν*, ΘH *ιανναν*

25. *ματταθιου* c. ℵAEKLMSUΓΔΛΠ al pl q (*mattathiae*) cop go syrP aeth; item B* *μαθθαθιου* (B^{3} *ματθ*.), x al pauc *ματατθιου*, f vg *matthathiae* ... G al pauc *ματθαιου*, HV 33. al permu ff^{2}· l** syrP arm *ματθιου* (*matthiae*) ... a b c e l* om *του ματταθιου του αμωσ* | *ναουμ*: e *natum*, g^{2}· l *navum*, ff^{2}· *anum* | *εσλει* cum ℵABEGHMSΓΔΛ al mu ... ς *εσλι* cum KUVXΠ al permu ... L al mu f cop go aeth *εσλιμ* (h^{scr} v^{scr} 7pe *εσλειμ*). Latini sic: *esli* (*ἐσλ*. et. EΠ al unc et minusc pl) c g^{2}· q am em for ing mt; *hesli* g^{1}· l vg^{ed}; b ff^{2}· *sedi*, a *seddi*, e *aedi* | *ναγγαι* (syrP): A al pauc syr^{sch} *ναγαι*, U 126. al pauc cop *ναγγε*, Δ *ναιγαι* (sed correctum *ναιγγαι*, δ *nagae*), a l* *nance*, f *nagges*, b *maggae*, c *maggy* ... F^{w} al mu *αγγαι* ... V^{g} *σαλμον*

26. τ. *μααθ* (ff^{2}· g^{1}· q): 69. 346. f l** *μααρ*, *maat*, cop^{dz} *μαθ*, g^{2}· *mathath* ... a b c e l om | *ματταθιου* cum ℵABXΓΔΛΠ etc: L al pauc *ματαθιου*, h^{scr} 49^{ev} 150^{ev} 3pe 10pe *μαθθαθιου*, z^{scr} *μαθθαδιου*, al pauc *ματθαθιου*, H al pauc *ματθιου*, al *ματθαιου*, et aliter | *σεμεειν* cum ℵBL, item *semein* b e go cop ... AEGHMSV*XΓΛ tisch^{4}· al permu *σεμεει*, item ς Ln *σεμεΐ* cum KUΔΠ al perm (vrecens *λευι*), item *semei* itpl (a *semeia*) vg syr^{utr} arm aeth | *ιωσηχ* cum ℵBLΓ 1. 33. 69. 131. 209. 346. tisch** al^{10} fere b c (*iosec*) e ff^{2}· (*osehc*) g^{1}· ^{2}· l** (* *oseae*) am cop arm ... ς Ln *ιωσηφ* cum AXΔΠ unc^{8} al pler a f q vg (for mt *ioseth*) go cop^{petr**} syr^{utr} aeth | *ιωδα* (v *ιωδ*, Γ *ἰωδᾶ*) cum ℵBLXΓ 22. 33. 69. tisch$^{4.**}$ al^{15} (1. *Ἰωαδά*) g^{1}· am em for harl ing mt (*δ iuda aut ioda*) go cop^{dz} . . ς Ln *ιουδα* cum ΔΔΠ unc^{8} al pl a b (*iudae*) c e f ff^{2}· g^{2}· l (*iudae*) q vg^{ed} tol (*iudae*) cop syr^{utr} arm aeth

27. *ιωαναν* cum ℵ^{a}ABEGΔΛ al pl vg^{cdd} (ap Ln) syr^{utr}, item LXSVΓ tisch^{4}· al cop *ιωανναν* ... ℵ*U al mu arm aeth *ιωναν*, b *ionae*, q *ione*, H al pauc *ιαναν* ... ς *ιωαννα* cum KMΠ al mu a c e f ff^{2} (*ioannae*) g^{1}· ^{2}· l (* *iohann*) go | *ρησα*: e *sarec* | AA 42. *ζοροµβαβιλ* | *νηρει* cum ℵABEG HLMSΓΔΛ al pl ... ς Ln *νηρι* cum KUVXΠ al permu ... f *nerim*, c *meeri*

28. *μελχει* cum ℵABEGHLMSΓΔΛ al pl ... ς Ln *μελχι* cum KUVXΠ al pl | *αδδει* cum ℵABEGHMSΓΔ al permu ... ς Ln *αδδι* cum KUVΔΠ al pl; item L *ανδι*, x *αδαι*, e *asdi* | *κωσαμ* (ita ℵ^{c}, c f g^{1}· am *cosam*, g^{2}· *chosam*, a ff^{2}· vg *cosan*): ℵ* *κωσα*, b q *cosae*, l *chosae* (e *caese*) | *ἐλμ*- ita EKΓΔΠ al pler^{vid} a e f q em ... Ln *ἑλμ*- cum minusc non ita mu b c

τοῦ Ἠρ 29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸς τοῦ

2 Sam 5. 14
32 s Ruth 4, 18–22

$g^{1\cdot 2\cdot}$ am ing fu for | *ελμαδαμ* cum NBL 33. al (item al aliq *ελλαδαμ*) a (*elmadan*) b (*hermadam*) c (*helmadam*) e (*etmadam*) $g^{1\cdot}$ (*helmadan*) vg (vg^{ed} fu ing for al *-adan*, am em harl *-adam*) cop ... ς *ελμωδαμ* cum AXΔΑΠ unc^{6} al pl f q go (*ermodam*) syrP (syr^{sch} *elmudad*) aeth, item Γ al pauc *ελμωδαρ*, $g^{2\cdot}$ *helmodan* | ἤρ ut EHKSΓΛΠ al plerv^{id} it^{pler} em for harl *δ*: Ln ἤρ ut k^{scr} al vix mu f vg (certe ex cdd mu) go

29. *ιησου* cum NBL 13. 33. 69. 346. al pauc (similiter Γ 1. 131. *ιησω*) a b c e f $g^{1\cdot 2\cdot}$ l (ff^{2}·blanch *iozes iesu*, ff^{2}·sabat *filius zoses*) vg cop arm ... ς *ιωση* c. AEGHKMSUVΔΠ al pl q go (*iosez*) syr^{sch}; x *ιωσηχ* | *ελιεζερ*: ℵ* e *ελιαζερ* (e*·*zar*, e**·*zer*), ℵ^{c} *ελιαιζερ*, 69. 346. arm aeth *ελεαζερ* | *ιωρειμ* c. ABLXΓΔΑΠ unc^{6} al pl: NUV 33. al mu *ιωριμ* ... Γ al pauc (1. *ιωραιμ*) f $g^{2\cdot}$ ing* syr^{sch} arm aeth *ιωραμ* (syrP *ioria*, syrP ^{mg} *iotham*) | *μαθθαθ* cum ℵ* (*μαθθαιαθ*) et ^{c} ing (*mattiath*), item (ita Ti) B* 346. *μαθθατ*, item AKΠ 33. al mu (^{6} ap Scriv) *ματταθ*, L *ματτθ*, X al pauc *ματταθιου* ... ς Ln *ματθατ* cum B^{3}GHMSUVΔΛ al pl cop, E al pauc *μαθατ*, vg *mathat*, l for *matthat*, am *matthad*, em *mathad* ... a *matthatae*, c *matthatam*, e *matal*, syr^{sch} *matitha*; 69. *ματτθα* (ex *μαστθα* corr), b *mattha* ... Γ 1. al pauc q syrP *ματθαν* | *λευει* cum NABGHLΓΛ al mu (go ut supra) ... ς Ln *λευι* cum EKMSUVΔΠ al pl, X *λεμι* ... b om

30. *συμεων*: a e vg^{ed} (sed am fu for ing *symeon*) *simeon* ... b *symae* | *ιουδα*: Δ *ιουδαι* (*δ iudae*) | *ιωναμ* cum NBΓ 1. al^{15} fere c e $g^{1\cdot}$ cop^{ds} syr^{sch} et^{p} ^{mg} arm ... ς Ln *ιωναν* cum AGHLMSUVX al permu cop^{edd} syrp^{txt} ... a $g^{2\cdot}$ vg *iona*, b f ff$^{2\cdot}$ l q *ionae* ... EKΔΠ al mu *ιωαναν* (K al pauc *-ννην*), go *iohannae* | *ελιακειμ*: 33. al aliq *-κιμ*

31. *μελεὰ*: hoc accentu EK tisch al mu, MSUΠ al *μελέα*, ς Ln *μελεᾶ* cum minusc; a b e l* om (non item c $g^{1\cdot 2\cdot}$ l** q; f *mele*, ff$^{2\cdot}$ *melsivae*; arm *melthi*, Chron ^{458} *μελχεα* | *μεννα* cum NBLX 33. (157. al pauc *μενα*) c $g^{1\cdot}$ $g^{2\cdot}$ l** vg cop^{schw} arm; item Γ 1. 131. q *μεναν*, cop^{wi} vg^{ms} (ap Ln) *μεννην* ... a e *enam*, b l* *enan*, ff$^{2\cdot}$ *cenam* ... ς *μαϊναν* cum EGHK MSUVΔΠ al pl f (*mainan*) go syrP aeth Chron ... Δ 49. 51. om, hinc Ln [*μεννα*] | *ματταθα*: X al pauc *ματαθα* ... B *μεττταθα* | *ναθαμ* cum ℵ*B c e (hi^{2} *natam*; q *mattan*) ... ς Ln Ti *ναθαν* cum ℵ^{c}ALXΓΔΑΠ unc rell al fere omn a b (*natan*) f $g^{1\cdot 2\cdot}$ l vg cop go etc | *δαυειδ* cum NAB^{3}DHLΔ (G *δαειδ*) 1. (go *daveidis*). Cf et. ad Mt. 1, 1 ... ς *δαβιδ* cum minusc, Gb Sz *δαυιδ* cum EKMUXΛ al, SΓΠ al *δᾶδ*

32. *ιωβηδ* (ℵ*B *-βηλ*) cum ℵ^{c}AF^{w}LMUXΓΔ 33. 69. 346. al plus^{15} c *δ* cop aeth ... ς *ωβηδ* (D^{gr*} *ωβηλ*) cum D^{gr} recent EGHKSVΔΠ al pl (et. carp ev it^{pler} (sed a b e ff$^{2\cdot}$ $g^{1\cdot}$ l q *obeth*; d f vg *obed*) go Chron | *βοοσ* cum ℵ^{c} (ℵ* *βαλλσ*, altero *λ* notato) ABDLM^{txt}XΠ 33. 69. al (et. carp^{ev}) a b e l* arm cop (*boes*) aeth (*boas*) ... ς *βοοζ* cum EGHKM^{mg}SUVFΔΛ al pl c f ff$^{2\cdot}$ $g^{1\cdot}$ l** q vg go Chron

Chr 2, 1 es 34 s 1 Chr 17, 24 es

Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἐσρὼμ τοῦ Φάρες τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ 35 τοῦ Σερούχ τοῦ Ραγαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ

36—38 1 Chr 1—4

32. *σαλα* cum ℵ*B aeth ... ς Ln Ti *σαλμων* cum ℵcADLXΓΔΛΠ uncrell al omnvid it vg cop go etc (Chron armed *σαλμαν*) | *ναασσων*: X al pauc *ναασων*, q vgcdd aliq *nasson*, e *nassem*

33. *τ. αμιναδαβ* cum ℵcAEGHKLMmgSUVXΓΔΛΠ etc, item (ut Ti) D *αμιναδαβ*, Chron 458 *αμηναδαβ*: ℵ* *αδαμ* (aeth *τ. αδαμ τ. αμιναδαβ*) ... Mtxts 1* 28. 69. 126. 131. 209. al plus40 syrp *αμιναδαμ* ... B om | *τ. αδμειν* (ℵ 69. al *-μιν*, Γ al *αλμειν*, 1. al *αλμει*, X al *αδμη* [arm *αδμηχ*]; sed 1. al pauc praem *τ. αραμ*) *τ. αρνει* (LX al *-νι*, 69. arm *αρηϊ*) cum ℵBLXΓ al mu cop syrp mg (in Ass. 1 et 2 ap Adler) arm (cf et. numerum generationum ad v. 38) ... ς Ln *τ. αραμ* cum ADEGHUΠ al non ita mu a c f ff2. g2. (g1. *aran*) l q vg go syrsch ... KMSVΔΛ al70 fere b e syrp aeth Chron *τ. αραμ τ. ιωραμ* (al pauc b *ιωαραμ*, aeth *ωριν*, e *irram*); tisch** *τ. αραμ τ. αρνει τ. ιωραμ* | *εσρωμ* (et. ς Gb Sz) cum ΚADEr(*ασρωμ*)E(*εζρ.*)GHKLMSUVXΓΔΛΠ al pler a c e f g1. (*esdrom*) l q (de ff2. g2. non satis liquet) am for fu em ing cop ... ςe Ln Ti *εσρων* cum B al vix mu (sed vide Scriv) b d vged tol ... go *aizor* *τ. φαρεσ*: A om

34. *ισαακ* cum ℵcABD2LXΓΔΛΠ unc rell al omnvid etc ... ℵ*D* a b c e *ισακ*. Cf ad Mt 1, 2 | *θαρα*: ℵcX 1. 33. 69. 346. al plus60 copwi syrp Chron459 *θαρρα*

35. *σιρουχ* cum ΚABLXΓΔΛΠ unc9 (et. Fw) al longe pl a c f ff2. g1. 2. l q am fu em for ing tol go cop syrp txt arm Chron, item D b *σιρουκ*, e *seruth* ... ς (= Gb Sz) *σαρουχ* cum minusc ut vdtr pauc vged (*sarug*) syrsch et p ed | *ραγαυ*: LV al permu *ραγαρ* | *φαλεκ* (*φάλ-* K carpev al mu; EGMSUΓΔ al pl *-λέγ* vel *-λέκ*) cum ΚBDLVXΔ al permu b c e ff2. l q am for copschw ex dz et petr4. syrp ... AEGHKMSUΓΔΠ al pl vg go syrsch Chron *φαλεγ*, a f g1. copwi *-lech* | *Ἔβερ* hoc accentu et spiritu EH KMΓΔΠ al pl item itpler am em for ing etc: al pauc *Ἴβερ*, item ff2. vged etcdd aliq *heber* ... ς *ἐβὲρ* ut (ni fallor) G al ut vdtr vix mu | *σαλὰ* ut GKMSΔΠ al pl: Γ al mu *σάλα* (ut Ln)

36. *καινὰμ* cum ΚBL 1. 33. al pauc aeth (:: eadem forma A Gen 10, 24 bis) ... ς Ln *καινὰν* cum AXΓΔΛΠ unc8 al pl (al aliq *-να*) it (sed e *thamon*) vg go cop Chron ... D om | *λαμεχ*: DMX *λαμεκ*, q *lamec*, a *lameci*

37. *μαθουσαλά* ut EGKΛ al permu: MSΓ al mu *-σάλα* (K *μασαλά*) ... B* *μαθθουσαλα* | *ιαρετ* cum ΚB* a l q (hi3 *iaret*; e *alet*) Chron459 ... ς (*-ρέδ* ut G al; Ln Ti *ιάρ.* ut EHKLMSVΓΔΛΠ al pl) *ιαρεδ* cum B2LXΓΔΛ unc7 al pl f vg cop ... Ln *ιαρεθ* cum AKΠ al aliq b c gl. | *μελελεηλ* cum ℵ2AA 69. (al2 *μελεηλ*) coppetr4 (et ds *malaliel*) ... ς Ln Ti *μαλελεηλ* cum ℵcBDLXΓΔΠ unc8 al pler copedd Chron; f *maleleel*, b c l** vg

τοῦ Ἐνὼχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μελελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ 38 τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

IV.

1 [15. 2] Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. [16. 5] καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 1–13 Mt 4, 1 11 Mt 1, 12a

---

malaleel, ff[2] *malelel*, a l[1] *maleel*, tol *malleel*, g[2] *malehel*, q *malelehec*, e om | *καϊναμ* cum ʀL ff[2] cop[dz] ... ς Ln Ti *καϊναν* cum ABDXΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid]; item e e f l q vg *cainan*, a[vid] *cainnan*, d *ainan*, b *aenan*

38. *σηθ*: A *σημ* | *θεου*: harl post hanc vocem (litteris paullo minoribus) additum habet *generationes LXXV* ... Bas: *αριθμησον τοινυν απο του αδαμ μεχρι τησ παρουσιασ του χῡ τασ γενεαλογιασ και ευρησεισ κατα την του λουκα γενεαλογιαν τη εβδομηκοστη εβδομη διαδοχη γεγεννημενον τον κυριον*: locum vide ap Mai. Scr. vet. Nov. Coll. IX. pag. 663. Eundem numerum 77 ex Naz[pentecost] et Nyss orat. II. in Gen. 1, 26 attulit Wtst. Consentiunt Op[412c] (Opp. Chrys. VI. Venet. 1780) et Aug[exod108]. (Alibi Aug: de verb. domini 15 quaest 5: *Lucas a domino usque ad David XLIII generationes enumerat.*) Accedunt scholia cdd 34. et 37. *ιστεον οτι τα ακριβη των αντιγραφων οζ' ονοματων αριθμον περιεχουσιν απο του κυριου και μετ αυτου του αδαμ.* De Ir[int] computatione vide ad v. 24. Codd syr teste Barsalibi ab Abrah. ad Christ. 56 (teste Iac[sarug] 57) numerant, unde, additis reliquis, 76, non cum Naz. 77 effici dicit. (Cf. Assem. bibl. or. II. 162)

IV. 1. *πληρ.* (F[w] add *ων*) *πνευμ. αγι.* (Schu prob) cum ʀBDEF[w]KLΠ 1. 11. 33. al[40] it[pler] vg syr[utr] sah cop (aeth) Bas[eunom 3,9] Or[int 3, 966bis] ... ς *πνευμ. αγι. πληρ.* cum AGHMSUVW[b]ΓΔΛ al pl e go arm Thdrt[5, 1069] (:: cf *πληρ.* ante gen. suum Act 6, 3. 5. 8. 7, 55. 9, 36. 11, 24.) | *εν τω* (11. 124. 225. Did[trin 2,7] om) *πνευματι*: a c vg[cle] *a spiritu* (contra *in spi.* e f ff[2] g[1. 2] l q am fu ing for mt iac em etc) ... 107. b Eus[dem 92] om | *εν τη ερημω* cum ʀBDL a b g[1] q em fu ing harl mt sah ... ς *εισ* (Did[tri] *επι*) *την ερημον* (:: ut Mt et Mc) cum AEGHKMSU VW[b]ΓΔΛΠ al omn[vid] c e f ff[2] g[2] l vg (et. am for al) cop (item syr[utr] arm) (Did[tri]) Eus[dem] Bas[eunom] Thdrt

2. *τεσσεραποντ.* cum (ʀμ')AB*LΔ ... ς Ln *τεσσαραπ.* cum ʀ[3]DW[b]ΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid]. Praeterea r g[scr 7]pe aeth add *και νυκτασ τεσσαρακοντα* :: e Mt | *υπο*: A* *απο* | *διαβολου* (et. Eus[dem 92]): D 243. e *σατανα*. Ita e etiam v. 3 | *και ουκ εφαγ. ουδεν* (Eus[dem] libere *και ουδεν εφαγ.*): W[b]Δ 13. 69. 122. 124. 346. e[scr] (omisso *ουδεν*) al pauc arm add *ουδε επιεν* | *συντελ. αυτων* absq additam (Gb'') cum ʀBDL a b c e g[1. 2] l vg (et. 130[lat]) sah cop arm aeth pers[wh] ... ς add

3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ
Deu 8, 3 τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. 5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης

υστερον (:: e Mt ubi non fluct) cum AEGHKMSUVW^{b}ΓΔΛΠ al omn^{vid} f ff$^{2\cdot}$ q go syr^{utr} cop^{dz} recent Cyr$^{mai\ 151}$ (*τεσσαρακοστης εισ νηστειαν δαπανηθεισης ημερας υστερον επεινασε*)

3. **εἰπ. δε αυτω** cum ℵBDL 1. 33. 67. 130^{gr} it^{pler} vg (for nil nisi *dixit illi*) cop (sah *dixit diab. illi* sine copula) Amb$^{luc\ 1839}$ ... ς και **εἰπ. αὐτ.** cum AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler (157. *και* **εἰπ. δε αυ.**) e q go syr^{utr} arm aeth Thdrt$^{5,\ 122}$ (:: ut Mt) | *τω λιθω* (a *lapidibus*) usq *γενηται* (a *fiant panes*): D 31^{ev} tol *ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται* (:: ex Mt)

4. **και ἀπεκριθη**: 13. 69. *απεκρ. δε*, 130^{gr} sah syr nil nisi *απεκρ.*, D *και αποκριθεισ* | *προσ αυτ.* (13. 69. 76. 346. sah cop *αυτω*, 130^{gr} om) o (A om) $\overline{\text{ις}}$ cum ℵBLΔ 13. 33. 69. 130^{gr} it vg sah cop aeth; syr post *respondit* pergit *Iesus et dixit illi*; D post *και αποκριθεισ* pergit o $\overline{\text{ις}}$ *ειπεν*, tol *et respondens illi Iesus dixit* ... ς $\overline{\text{ις}}$ (M 1. 124. al^{25} fere o $\overline{\text{ις}}$) *προσ αυτ.* cum AEGHKMSUVW^{b}ΓΛΠ al pler go syr^{P} arm. Praeterea ς add *λεγων* cum AEGHKMSUVW^{b}ΓΔΛΠ al pler c e f g$^{2\cdot}$ (item *et dixit* a b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q; vide supra syr) syr^{P} arm aeth go ... omisimus cum ℵBL 13. 33. 130^{gr} al pauc vg sah cop | *οτι* (Or$^{3,\ 967}$ ex sched^{gra} et com *ωσ γαρ περι ανθρωπου αποκρινεται και λεγει οτι ουκ επ αρτω μονω ζησ. ανθρωπ.*): D tisch 69. 124. 246. al^{10} fere om :: ut Mt | o *ανθρωπ.* cum ℵABDEGLVW^{b}ΔΠ^{2} al permu sah cop ... Gb^{00} ὁ cum F^{w}HK MSUΓΛΠ^{s} al plus^{70} go Or (ex sched) :: cf ad Mt ubi similiter fluct lectio. Praeterea haec edidimus absque additam cum ℵBL sah cop sch^{w} ... ς Ln add *αλλ επι* (D *εν*, item Latini *in pane solo* et *in omni verbo*. Cf et. ad Mt) *παντι ρηματι* (al^{20} cop^{dz} recens et^{wi} aeth arp Thphyl add *εκπορευομενω δια στοματοσ*) *θεου* cum ADW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{utr} go arm (item cop^{wi} etc) :: e Mt. Similiter contracta vide ad Mt 21, 44. 27, 35 et 49. Lc. 2, 39.

5—8. Hos vv. b c f g$^{1\cdot}$ l q (cddl^{at} ap Fabr^{etap}) Amb$^{luc\ 1240}$ post v. 12 pon (:: ut Mt): non item a (sed vide ad v. 5) e ff$^{2\cdot}$ vg

5. **και αναγαγων** (s al aliq *αγαγων*) **αυτον** (e add *secundo*) sine additam (Gb'') cum ℵBDL 1. 36. 40. 259. 260. a (*et adduxit eum hierusalem et statuit eum supra pinnam templi et ostendit illi omnia regna* etc) e sah cop$^{sch\ w}$ (ex^{dz} et pst^{4}) arm Cyr$^{ador\ 18}$ ... ς Ln add o *διαβολοσ* cum AW^{b}ΓΔΛ unc^{8} al pler (etiam ante *αυτον* ponitur) it^{pler} (c *iterum diabolus*, f *diab. iter.*) vg go syr^{utr} (sed syr *satanas*) cop^{wi} et^{dz} recent (sed hi duo post *οροσ υψηλ.*) aeth Hil^{49}. Item omisimus *εισ οροσ υψηλον* cum ℵBL b g$^{1\cdot 2\cdot}$ am em fu for ing iac harl mt tol (etc) sax sah cop$^{sch\ w}$ Cyr$^{ador\ 18}$ ... ς (Schu „rec. ap. Mt") add *εισ οροσ υψηλον*, Ln [*ε. ορ. υψ.*] cum AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f ff$^{2\cdot}$ q vg^{ed} go syr utr cop^{wi} et^{dz} recent (vide ante) aeth arm Hil^{49}; item addito *λιαν* (D *λειαν*) D 13. 69. 124. 346. l *δ*, nil nisi *supra montem* e (a vide ante) ::

ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ Deu 6, 13

---

e Mt; Lc verbo *αναγαγων* satis habuit expressisse quod Mt *εισ ορ. υψ. λιαν* dixit | *της οικουμενης*: D 5. 245. f (:: ut Mt) *του κοσμου*, item Or^{int3,967} *ostendit ei omnia regna mundi* (item post), sed sched^{gra} et^{com} *πασ. τ. βα. της οικουμενης βασιλειασ κοσμου φησι των κοσμικων ανθρωπ.* | *στιγμη*: E *στιγμα*, 1. *στιγματι*

6. *αυτω* (f l vg): D a b c e q Hil^{49} *προσ αυτον* | *απασαν*: ℵ al pauc *πασαν* | *αυτων*: D *τουτων*, sed d *eorum* | *παραδεδοται*: M 217. ieant Cyr$^{ador\ 13}$ *παραδεδονται*, 8^{pc} *-διδονται*, r e^{scr} *παραδιδοται* | *ω εαν* cum ℵALW^{b}ΓΔΣΠ unc^{8} al omn^{vid} Cyr^{ador} ... Ln *ω αν* cum BD | *διδωμι* (ℵ^{c}): ℵ* *δωσω*

7. *εαν*: 1. al plus^{20} a b e f ff^{2}· g^{1}· l q am vg^{six} arm Ir$^{int\ 319}$ („quemadmodum meminit Lc: *Haec omnia tibi dabo, quoniam mihi tradita sunt et cui volo do ea, si procidens adoraveris me*“) Cyr$^{mai\ 153}$ add *πεσων* :: e Mt; non item c vg^{ed} fu ing em al | *προσκυνησησ*: HLΔΛ al permu *-νησεισ* | *ενωπιον* (ℵ* *μοι ενωπ. εμ.*) *εμου* (prob Schu) cum ℵ*BDEF^{w} HVW^{b}ΓΔΣΛ 1. al plus^{50} ... ς *ενωπ. μου* cum ℵ^{c}AGKLMSUΠ al permu Cyr$^{ador\ 13}$; it^{pl} vg *coram me, ante me, in conspectu meo*: f g^{1}· l Ir^{int} *me* | *σου* (157. 346. al^{15} fere sah Cyr$^{ador\ 13}$ *σοι*) *πασα* cum ℵABDL W^{b}ΓΔΛΣΠ unc^{9} al plus^{150} e (*erit tua omnes*) ... ς (= Gb Sz) *σου παντα* cum minusc vix mu, item *tua omnia* it^{pler} vg, sed it^{pler} (et. e, sed non a b) vg etiam *do illa* pro *διδ. αυτην*. Similiter Cyr^{ador} *διδωμι. αυτα* et *σοι παντα*

8. *αποκριθ. ο ις* (sah *Iesus respondens*) *ειπ. αυτω* cum NFLM^{mg}Σ^{ξ} 1. 13. 33. 69. 124. al plus^{12} (e omisso *αυτω*) f ff^{2}· g$^{1\cdot 2\cdot}$ (sah) cop (sed cop^{dz} om *αυτω*) syr (*respondit autem* [cod om] *Iesus et dixit illi*) ... Ln *αποκριθ. ειπ. αυτω ο ις* cum AKM^{txt}Π al^{15} fere a b c q (item aeth omisso *αποκριθ.*) ... ς Ti *αποκριθ. αυτω ειπεν ο* (B om) *ις* cum BEGHSUVW^{b} ΓΔ al pl; item DΛ al aliq go syr^{p} arm *αποκρ. αυτ. ο ις ειπεν* | *γεγραπται* non praemissis *υπαγε* etc (Gb probante Schu) cum NBDLΞ 1. 8. 22. 33. 118. 131. 251. 34^{ev} a c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg go sah cop$^{sch\,w}$ syr arm aeth (Or^{3,540} *προσ μεν τον πετρον ειπεν· υπαγε οπισω μου σατανα· προσ δε τον διαβολον - υπαγε σατανα, χωρισ της οπισω μου προσθηκησ· το γαρ οπισω του ιυ ειναι αγαθον εστι*. Haec ad Mt spectant; at Or urgere nequibat si in Lc scriptum invenisset *υπαγ. οπισ. μου σατανα*) ... ς praem *υπαγε οπισω μου σατανα*, item Ln [*υπ. οπ. μου σατ.*] c. AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler b (e *vado retro satanas*) l q cop^{wi} et^{dz} recent syr^{p} aeth^{cod} a. Item *γεγραπτ.* sine *γαρ* (Gb Sz probante Schu) cum NABDLΓΞΠ unc^{8} al longe pl it^{pler} vg sah cop syr^{utr} go arm aeth Or^{int3,968} (item ex sched ^{3,967}) (Cyr$^{mai\ 153}$ nec *γαρ* nec *υπαγε* etc agnoscit) ... ς add *γαρ* cum UW^{b}ΔΛ 69. al mu b q ::

μόνῳ λατρεύσεις. 9 *ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν*
ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ,
10a Ps 91, 11a *βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·* 10 *γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις*
αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 *καὶ ὅτι ἐπὶ χει-*
ρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
Deu 6, 16 12 *καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπει-*
ράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 *καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν*
ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

utrumq e Mt | *προσκυνησεις* (F al aliq -*σης*, a *diliges*) *κυρ. τ. θε. σου* cum AEGHKMSUVΓΔΠ al longe pl a sah arm ... Ln (et. Ti in Synops. 1864) *κυρ. τον θε. σ. προσκ.* cum ℵBDFLW^{b}ΛΞ 1. 33. 69. 118. 124. 130. 131. 157. al^{30} fere b c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l q vg go cop syr^{utr} aeth Or int^{3,968} (item sched^{gra} et comb^{967}) Cyrmai^{158} :: at ita Mt lectione non fluctuante, nec magis LXX fluct

9. *ηγαγ. δε* cum ℵBLΞ sah cop syrP mg (Or$^{int\,3,968}$ *addūxit ergo*) ... ς Ln *και ηγαγ.* cum ADW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{sch} et P txt arm aeth ... e *Iterum duxit*, f go *Deinde duxit* | *ιερουσαλημ*: M^{mg} 1. al pauc *ιεροσολυμα* | *εστησεν* sine *αυτ.* (Schu prob vdtr) cum ℵBLΞ e arm^{ed} Or$^{int\,968}$ ... ς Ln add *αυτον* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ADΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg sah cop go syr^{utr} arm^{ms} etc | *επι*: Δ *υπο* | *αυτω* (:: ut et. Mt) cum ℵABD etc ... LΞ e Or$^{int\,3,968}$ om *υιος* cum ℵABDLΓΔΛΞΠ unc^{9} al plus^{150} ... ς (= Gb Sz) o *υιος* cum minusc vix mu | *εἰ*: Δ *εισ* | *ει του θεου* (q *es dei*): a b c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l vg *dei es* | *εντευθεν* (69. 127. al aliq aeth post *κατω*, 13. al pauc *ενθεν*): EGH al^{20} fere (vg^{cod}?) Or$^{int\,3,968}$ Amb^{luc} om (:: ut Mt); 251. a c l Amb^{cain191} om *κατω* (non item b e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ q)

10. *γαρ* (ℵ^{c}?^{a}?): ℵ* 244. om | *διαφυλ. σει* 1. 22. 106. 118. 130. 131. 209. 251. al pauc aeth^{cdd2} add (:: e LXX) *εν πασαισ ταισ οδοισ σου*

11. *και*: a c e ff$^{2\cdot}$ om; non item b f g$^{1\cdot2\cdot}$ q (l *ut super manus tollant te*) | *οτι* cum ℵABKLMW^{b}Ξ 1. al permu c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ q vg go cop syrP Or^{3,969sched} ... Gb^{00} cum DEFGHSUVΓΔΛ(Π hiat) al pl a b (l vide ante) sah syr aeth Or$^{int\,3,968}$ et^{969ter} :: ut Mt | *ποδα*: K *ποδαν*

12. *ειπ. αυτω ο ις* cum ℵABLW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler a b e l q go ... DΞ 33. al pauc c f ff$^{2\cdot}$ (g$^{1\cdot}$ om *ο ις*) vg cop syr^{sch} (*respondit autem Ies. et dix.* *ει*) etP (aeth) *ο ις ειπ. αυτω* | *οτι* et. a sah cop syrP : ℵ^{a} (sed nec ℵ* nec ^{c}) D b c e f (ff$^{2\cdot}$ *et* pro *οτι*) g$^{1\cdot}$ l q vg syr^{sch} arm om | *ειρηται* et. vg (item g$^{2\cdot}$?): D e^{acr} a b c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q pers^{utr} Or$^{int\,3,968}$ *γεγραπται* (:: ut Mt). De ordine versuum 5—8 et 12 vide ad v. 5.

13. *αχρι καιρου* (D *χρονου*) et. Or^{4,161}: Clem^{eclog992} *και απεστη απ αυτου εισ καιρον, τουτεστιν ανεβαλλετο την ευρεσιν εισ την αναστασιν.* Similiter *δ usque ad tempus scilicet passionis.*

14 [17. 1] *Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.* 15 *καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.* 14 a Mt 4, 12. 24 Mc 1, 14

16 [18. 10] *Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.* 17 *καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν* 16 aa (Mt 13 a, 54 aa Mc 6, 1 aa)

14. *ὁ* cum ℵABDLMUΓΞ al pl Or[4,161] ... EFGHKSVWᵇΔΠ al[40] fere (Or[3,970] sched) om | *ολης της*: Δ om *της* | *περιχωρου*: ℵ (al ? nisi fefellit Velesius) *χωρας*. Latini plerique *regionem* (ita b c d f ff[2·] g[1·2·] l q vg); a vero *finitimam regionem*, e *circum adiacentem regionem*

15. *αυτος* (et. Or[4, 161] et int[3, 970]): Δ 11[pe] e om | *αυτων* (et. Or[4] et int[3]): D a b l om (non item c e f ff[2·] g[1·2·] q vg) | *υπο*: ΚΠ 11. 300. al[10] fere *παρα* | *παντων*: c (item ff[2·] teste Blanchino) *hominibus* (pro *omnibus*)

16. *και ηλθεν*: D (omisso *και* sq, sed Dgr* om et. *εισηλθεν*) *ελθων δε* (d *veniens autem*), e *cum venisset autem*. Praeterea FGM[mg] (initio lectionis) al aliq add *ο ις* | *εισ* sine *την* (Gb′) cum ℵBDLΔ 1. 131. 262. 300. 435. y[scr] al[10] fere Or[4, 161] Cyr[ioh 477] (item Δ om *εισ την*. Similiter f l q al vg *venit nazareth*; sed a b c e *venit in naz.*) ... ς Ti *εισ την* cum AWᵇΓΔΠ unc[8] al pler Eus[dem 442] | *ναζαρα* cum ℵBᵃΞ 33. e Or[4, 161]; item Δ *ναζαρατ*, Δ *ναζαραθ* ... ς[e] (1624. 1633 etc) Ti *ναζαρεθ* cum EFGHMSUVWᵇΓΔ al pl itpler vg go cop Eus[dem 442] Cyr[ioh 477] (sed [182] *-ρετ*) ... ς Wtst Gb Sz Ln *ναζαρετ* cum B[3]KLΠ al permu a; D *ναζαρεδ*, d *nazared* | *ου* et. Or[4] et Eus[dem] Cyr[ioh 477] et [182]: D 13. 69. 124. 346. *οπου* | *ανατεθραμμενος* cum ℵFLΞ 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. 346. q* *enutritus* Eus[dem] Cyr[ioh] bis ... ς Ln Ti *τεθραμμενος* (Δ *τεθρεμμενος*) cum ABWᵇΓΔΠ unc[8] al pler Or[4, 161]. Cf *ανατρεφεσθαι* Act 7, 20 et 21. 22, 3. | Dgr* om *ανατεθρ. και* (om et. D[recens] et d, sed praecessit *ελθων δε*) *εισηλθεν* | *αυτω* et. Or[4, 162] Eus[dem]: D om; item a c d (et. syr[hr]?) cop[dz] *secund. consuetudinem* (itpler vg cop add *suam*), item Or[int3, 970] *iuxta morem*; e om *κατ. το ειωθ. αυτω* (69* *αυτου*) | *και ανεστη αναγνωναι* (et. Or[int3, 970]): 416. x[scr] 3[pe] 10[pe] 48[ev] al[evv] om; 1. 22. 131. 9[pe] syr[hr] arm post *ησαϊ. του προφ.* v. 17 pon

17. *βιβλ. του προφ. ησαϊ.* cum ℵBLΞ 33. 69. 346. a b q (*liber profetiae esaiae*) am fu for ing perus Or[int3, 970]; item D o *προφητησ ησαϊασ* (cf infra Eus) ... ς *βιβλ. ησαϊ. του προφητ.* cum AWᵇΓΔΠ unc[9] al pler c e f ff[2·] g[1·2·] l vg[ed] et mss aliq (ut em) go syr[utr] et [hr] cop arm aeth (:: *ησαϊ. τ. προφ.* maxime ex usu est nec fere fluct, cf Mt 2, 17. 3, 3. 4, 14. 8, 17. Lc 3, 4. 4, 27. Mutat vero Lc ordinem ut h. l. ita Act 2, 16. 8, 28 testibus similiter vulgatum ordinem restituentibus.) | *αναπτυξας* (D* *απτυξ.*) cum NDWᵇΓΔΠ unc[9] al pler it vg (itpl vg *ut*

Es 1, 61 a τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν

---

revolvit, c *cum revolvisset*, a d Or^{int} *revolvens*) go syr^{hr} Or$^{int\,2,\,970}$ Eus dem^{442} (:: hoc uno loco Ni Ti legitur) ... Ln *ανοιξας* cum ABLΞ 33. 440*, item syr^{utr} cop arm aeth (:: *ανοιξαι το βιβλιον* Apoc 5, 2. 3. 4. 5. 20, 12 etc) | *το βιβλιον*: D al$^{evv\,5}$ om | *τοπον* cum ΝΑΞ 33 ... ς Ln Ti *τον τοπ.* cum ABDW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... 40. 259. 260. e om. Totum locum Eus$^{dem\,442}$ sic: -- *ομολογει πεπληρωσθαι, οτε ελθων εισ την ναζαρεθ, ου ην ανατεθραμμενοσ, εισηλθεν κατα το ειωθοσ αυτω εν τη ημερα τ. σαββ. εισ τ. συναγωγην, ανασταντι δε αυτω επεδοθη ησαΐασ ο προφητησ, ου και αναπτυξασ την βιβλον ανεγνω το εγγεγραμμενον* etc.

18. *εινεκεν* cum ΝABDLW^{b}ΓΔΛΣΠ unc^{9} al pl Hipp$^{dan\,17}$ Eus$^{dem\,442}$ et ^{saepe} Ath$^{ps\,915}$ Cyr$^{act\,51}$ al ... ς (= Gb Sz) *ενεκεν* cum minusc mu, item ita editum est Or$^{2,\,686}$ et$^{4,\,13}$ Eus$^{ps\,525}$ Cyr$^{nest\,75}$ et apol^{192} et theod^{228} *ευαγγελισασθαι* cum ΝABDLW^{b}ΓΔΛΣΠ unc^{9} al pler Or^{2} et^{4} Eus$^{dem\,442}$ et$^{es\,363.\,541}$ et$^{ps\,525.\,529.\,634}$ Ath$^{ps\,915}$ Cyr$^{act\,51}$ al ... ς (= Gb Sz) *ευαγγελιζεσθαι* cum minusc vix mu Eus$^{ps\,228}$ | *απεσταλκεν με* (D$^{gr\,*}$ *απεσταλμαι*) sine additam (Gb probante Schu) cum ΝBDLΞ 13. 33. 69. itpler am for harl ing perus mt tol sax cop arm$^{edd\,mu}$ aeth Or$^{2,\,686}$ et$^{4,\,13}$ item int$^{3,\,970}$ Eus$^{dem\,442}$ et$^{es\,bis}$ et$^{ps\,quater}$ Ath^{ps} Cyr^{act} ... ς (= Gb) add *ιασασθαι τουσ συντετριμμενουσ την καρδιαν* (al^{20} fere *τη καρδια*), item Ln [*ιασ. τ. συντ. τ. καρδ.*] c. AW^{b}ΓΔΠ unc^{9} al pler f vg^{ed} et^{mss} aliq (ut em gat) go syr^{utr} et^{hr} arm^{ed} aeth^{cod} a Ir$^{int\,260}$ :: e LXX

19. *κηρυξαι*: F al aliq cop praem *και* | *τεθραυσμενουσ*: D* *τεθραυματισμενουσ*, D^{2} *τεθραυμενουσ* | *δεκτον*: 229** it vg arm^{usc} ar^{ro} (cf et. Ir$^{int\,146\,sq}$) add (:: e LXX) *και ημεραν ανταποδοσεωσ* (*retributionis*, b q *redditionis*, a *redemptionis*), item additis insuper *τω θεω ημων* 254. 413. 6^{pe} syr^{p} ar^{po}. Praeterea 34^{ev} Or$^{4,\,13}$ (non item$^{int\,3,\,970}$) Ath$^{ps\,915}$ om *αποστειλαι* usq *δεκτον*. Cf etiam Mach$^{hom\,47,\,9}$ *ουτωσ και ο χσ, δοθεντοσ αυτω βιβλιου εν τ. συνα., ωσ γεγραπται, εκαλεσεν ενιαυτον κυριου δεκτον και ημεραν απολυτρωσεωσ.*

20. *εκαθισεν*: EK al aliq *-θησεν* | *παντων οι οφθ. εν τη συνα. ησαν* cum NBFL 33. 127. 131. 254. i^{cant} (c Or$^{int\,3,\,970}$ *omnium oculi erant in synag.*) q aeth Eus$^{dem\,193}$ et^{442} ... Ln Ti *παντων εν τ. συνα. ησαν οι οφθ.* cum AKΠ 72. 118. 209. 253. 2^{pe} (ut vdtr) c^{scr} b cop go ... ς *παντων εν τ. συ. οι οφθαλμοι ησαν* cum DEGHMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg syr^{utr} arm | *αυτω* et. Or$^{4,\,13}$ Eus$^{dem\,193}$ et^{442}: 13. 69. 124. 346. 44^{ev} y^{scr} *εισ αυτον*, item *in eum* (e *illum*) it vg (d *ei*)

πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. 22 [19. 1] καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 [20. 10] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 [21. 1] εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. 25 [22. 10] ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλείου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη

Io 4, 44
1 Reg 17, 1
Iac 5, 17

21. ὁτι (ot. Eusdem bis): D Or[4, 13] (libere: *και παντων ενατενιζοντων αυτω φησι· σημερον πεπληρ. η γρ. αυτ. εν τ. ω. υμων*) om

22. *ουχι* cum ℵBDL ... ς *ουχ* cum AΧΔΑΠ unc[9] al omn[vid] Cyr[mai 161 bis] (:: cf Mt 13, 55. Mc 6, 3) ... Γ om | *υιος* (69. Cyr[mai 161 sec] *ο υι.*) *εστιν* (a om, D e post *ιωσ.* pon) *ιωσηφ* (Cyr eodem loco *του ιω.*) *ουτος* cum ℵBL 346. Cyr[mai 161 pri], item D a e Cyr[mai 161 sec] ... ς Ln *ουτος εστ. ο υι. ιωσηφ* (:: cf ll. pp.) cum AΧΓΔΑΠ unc[9] al fere omn b c f ff[2·] g[1·] q (item *hic filius est ioseph* l vg) cop syr[utr] et[hr] go arm aeth

23. *γεγονοτα*: D *γεγονοτα* | *εισ την* cum ℵB, item Gb Ln *εισ* cum DL 13. 69. 124. 346. ... ς *εν τη* cum EFGHMSUVΧΓΔ al pl; item AΚΑΠ al plus[10] Epiph[51, 15] *εν* | *καφαρναουμ* cum ℵBDX 33. it (exc q) vg go cop arm Epiph[51, 15]. Cf etiam alibi, inprimis ad Mt 4, 13 ... ς *καπερναουμ* cum ALΓΔΑΠ unc[9] al omn fere q

24. *αμην*: D 300. al pauc *αμην αμην* | *λεγω υμιν* cum ℵBDLΧΑΠ unc[5] al pl it vg syr[sch] et[hr] etc ... AEGHVΓΔ (teste Treg) tisch* al[25] fere go syr[P] *υμ. λεγ.* | *εν*: L om | *εαυτου* cum ℵD ... ς Ln Ti *αυτου* cum ABL unc rell al omn[vid]. (Or[4, 269] *εν τη πατριδι και εν τη οικια αυτου*, sed int[3, 971] *in patria sua*; Const[2, 58] *εν τη ιδια πατριδι*)

25. *δε* (syr Or[int 3, 971] *enim*): DK it (exc f) vg aeth om | *οτι* cum ℵLΧΔ 1. 13. 33. 69. 262. 346. al[25] fere e f l go arm syr[utr] et[hr] Or[int 3, 971] Bas[eth 245] ... ς Ln Ti om cum ABDΓΔΠ unc[9] al pl it[pm] vg :: passim *οτι* eiusmodi (post *λεγω υμιν* 13, 35. 22, 16 et 18 et alibi) a multis omittitur, sed fit etiam ut dubites utrum inlatum an omissum sit | *ἡλ-* ut EGHKLMΓΔ al pm plerumque, passim et. F ut Io 1, 25, item *he*[it pl] ut a d f g[1·] q (e *heliae*, v. sq *elias*), item am fu for ing per al go ... ς *ἠλ-* ut BVΠ al pm b c al. Item *-λειου* cum AB*, v. sq *-λειασ* cum ℵAB*D[U2]... ς Ln *-λιου* cum ℵB[2]DLΧΓΔΑΠ unc rell etc, v. sq *-λειασ* cum B[3]LΧΓΔΑΠ unc rell etc. Praeterea MSVΓΑΠ al pl *-λιοῦ*, K al *-λιού*. LXX nomen prophetae *ηλιου* ut indeclinabile habent. Cf et. ad 1, 25. Praeterea syr[sch] et[hr] *Eliae prophetae*. Similiter Or[1, 422] | *εν τω ισραηλ* (D b *ισραηλ*, item v. sq b d; e utroq versu *isdrahel*): 36. al pauc a l tol om; cop syr[sch] et[hr] aeth ante *εν ταισ* pon | *επι ετη* cum ℵACLΧΓΔΑΠ unc[9] al longe pler a (*per triennium*) go syr[P] Bas

τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,
Reg 17, 9 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλείασ εἰ μὴ εἰσ Σάρεπτα
2 Reg 5, 14 τῆσ Σιδωνίασ πρὸσ γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν
τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶσ αὐτῶν ἐκαθα-
ρίσθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύροσ. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ θυμοῦ

eth^{245} ... Ln om επι cum BD tisch* 37. 225. 235. 245, nec exprim it pler vg cop syr^{sch} et ^{hr} Or$^{int\,3,971}$ | μεγασ: 13. 69. μιγαλη | πασαν: Γ (επι τησ γησ) 111. 50^{ev} x^{scr} 2pc om

26. ηλειασ: vide ad 25 | σαρεπτα (Λ al mu b q for -ραπτα) cum ℵAB* CDXΓΔΑΠ unc^{8} al pl it vg (am *sareptha*) go cop (*serebta*, g^{1}· *serepta*) aeth Or^{1,422} et$^{int\,3,971}$ ... B^{2}KLMS 1. 33. 69. al plus^{40} Or^{cat} ox^{37} (σαρεφθαν) Bas^{eth245} σαρεφθα. Praeterea legitur αρεφθα (L al mu), αραφθα, αρεπτα (Π*), αραπτα, omisso σ post εισ | σιδωνιασ (L -νασ, DV^{2} al σιδονιασ) cum (Gb′) ℵABCDLV^{2}XΓ 1. 13. 69. 131. 157. al^{20} fere it vg (Latt pler *sidoniae*, e am *sidonae*) go cop aeth Or^{1,422} et^{cat} et int^{3,971} ... ς Ti σιδωνοσ (:: ut ubique in evv et act) cum EFGHKMSUΔ Λ Π al pl (syr^{utr} et ^{hr}) Bas^{eth245}

27. εν τω (Λ aliq om) ισρ. hoc loco cum ℵBCDLX 1. 13. 33. 69. 118. 130. c^{scr} g^{scr} al pauc it vg cop syr^{sch} et ^{hr} arm aeth Or$^{int\,3,971}$ ... ς post προφητου (:: ut v. 25) cum ΑΓΔΑΠ unc^{9} al pler go syr^{P} ... 56. 58* om. Nec habet Or^{1,422} (nec 25. nec 27), sed textum libere tantum adhibet (contra utroque loco habet Or$^{int\,3,971}$ ubi ipse textus exscribitur): οτι ωσπερ πολλοι λεπρ. ησαν εν ημεραισ ελισσαιου του προφ. και ουδεισ αυτων - ο συροσ· και πολλαι χηραι ησαν εν ταισ ημερ. ηλιου του προφ. και προσ ουδεμ. αυτων επεμφθη χηραν ο ηλιασ ει μη εισ σαρεπτα τησ σιδωνιασ. Ceterum hunc versum Marcion ad 17, 14 sqq transtulisse videtur. Cf Epiph^{315} (sub μή): οτε συνηντησαν οι δεκα λεπροι. απεκοψε δε πολλα, και εποιησεν· απεστειλεν αυτουσ λεγων· δειξατε εαυτουσ τοισ ιερευσι. και αλλα αντι αλλων εποιησε, λεγων οτι πολλοι λεπροι ησαν εν ταισ ημεραισ ελισσαιου του προφ. και ουκ εκαθ. ει μη νεεμαν ο συροσ. Item Tert$^{marc\,4,\,35}$ (tractat 17, 14 sqq): *Nunc etsi praefatus est multos tunc fuisse leprosos apud Israelem in diebus Helisaei prophetae et neminem eorum purgatum nisi Naaman* (ita^{cdd}) *Syrum* etc) | ἐλι- ut Ln Ti cum Λ 69. al et *heli-* a q am fu for ing al (Or^{int}) go; ἑλι- ς cum Π unc^{mu} minusc ut vdtr pl et *eli-* b c d f l. Item -ισαιου (B -εισαιου) cum ℵABDGLUVΔ al mu a b c d l (e *elie*) am fu for ing go etc ... ς Ti -ισσαιου cum CE FHKMSXΓΔΠ al pl f q | εκαθαρισθη cum ℵBDΓΔΑΠ unc^{9} al pler ... Ti εκαθερισθη cum ACLX y^{scr} al pauc :: nullo Lucae loco forma -ε- ℵ aut B testem habet, cf infra 17, 14 et 17. Act 10, 15. 11, 9. In Mt 8, 3 et Mc 1, 42 certe B accedit | ναιμαν (D* d -μασ) cum ℵABCDKL Π 1. 69. al mu; item X al aliq νεμαν et *Neman* a (*nisiineman*) e ff^{2}· g^{1}· l am for ing gat al cop go ... ς νεεμαν cum EFMSUVΔ carp^{ev} al pl (et. Or^{3,971} et Epiph^{315}), item *Neaeman* f q, Δ al pauc ναιμαν, GHΓ al

ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντεσ ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντεσ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕωσ ὀφρύοσ τοῦ ὄρουσ ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλισ ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐτὸσ δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 [23.8] Καὶ κατῆλθεν εἰσ Καφαρναοὺμ πόλιν τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺσ ἐν τοῖσ σάββασιν· 32 [24.2] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγοσ αὐτοῦ. 31a Mt 7, 28a Mc 1, 21a

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωποσ ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ 33–37 Mc 1, 23–28

pauc νεεμμαν, b c g^{2} vg$^{ed\ et\ mss\ aliq}$ Or$^{int\ 3,\ 971}$ Tert (vide ante) *Naaman*

28. και: D e o^{i} δε (*illi autem*) | ακουοντεσ: D (d *audientes*) 1. al pauc e (*cum haec audissent*) syr^{sch} ακουσαντεσ

29. οφρυοσ cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc^{9} al longe pl Or$^{4,\ 162}$ ... ς (item Ln ex errore) praem τησ cum D* al non ita mu arm; D^{2} 13. 69. 124. 346. praem του | εφ (A αφ teste Treg) ου: X 44^{ev} εφ ω et o^{ascr} εφ ο | ωκοδομητο (EK al οκοδ., Δ -μειτο, X -μηθη, D οικοδομηται) αυτων hoc ordine cum ℵBDL 13. 33. 69. 346. a c e ... ς Ln αυτων ωκοδομ. cum ACXΓΔΛΠ unc^{9} al pler b f ff^{2} g$^{1.2}$ l q vg. Liberrime Or$^{4,\ 162}$ αγαγοντων εωσ οφρυοσ του ορουσ εφ ου αι πολεισ αυτων ωκοδομηντο, ωστε etc | ωστε cum ℵBDL 1. 13. 22. 33. 61^{mg} 69. 118. 131. 237^{achol} cop Or$^{4,\ 162}$ ... ς (= Gb) εισ το cum ACXΓΔΛΠ unc^{9} al pler | κατακρημνισαι ℵABDEGLSUXΔΠ^{2} etc: C^{*vid}FHVΓΔ al mu -κρεμνησαι, KMΠ* al κρημνησαι

31 sqq. Hos versus Marcion teste Tert^{4,7} statim ab initio evglii exhibuit; anteposuit igitur iis quae v. 16 sqq leguntur.

31. κατηλθεν: GHΓΔ al mu add ο ις, item M^{mg} ubi initium lectionis ecclesiast. notatur: του καιρω ηλθεν ο ις. Similiter evgstaria, item syr hr | καφαρναουμ ut v. 23, sed X h. l. καφερναουμ ... ς καπερναουμ ut ibidem, accedente h. l. c | γαλιλαιασ: D add (:: cf Mt 4, 13) την παραθαλασσιον εν οριοισ ζαβουλων και νεφθαλειμ | αυτουσ: E 1. 28. al^{7} αυτοισ, al^{10} fere om | εν τοισ: Δ om

32. XΔ al pauc εξεπλησσοντο | v al pauc om εν

33. και εν τ. συ. ην (157. a b f syr^{sch} et^{hr} aeth και ην εν τ. συ.): D e ην δε εν τ. σ. | πνευμα δαιμονιου ακαθαρτου: it (et. d) vg *daemonium immundum* (imm., c om): D πνευμα δαιμονιον ακαθαρτον, 29. δαιμονιον ακαθαρτον, y^{scr} δαιμονιον tantum

33 sq. φωνη μεγαλη (33. go haec om) absque λεγων cum ℵBLV*X cop Or$^{4,\ 171}$ (affert v. 31—35) ... ς Ln add λεγων cum ACDV^{2}XΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg go syr^{utr} et^{hr} arm Athluc (Gall$^{5,\ 169}$) :: additur in Mc nec fluct; cf et. ad 3, 4 et 22. 4, 4. 8, 9 et 50; alibi | εα cum ℵABCLQ XΓΔΛΠ unc^{9} al pler g$^{1.2}$ vg go syr^{utr} arm Or$^{4,\ 171}$ Ath$^{5,\ 169}$ (Eus ter anteponit, sed varia miscet. Ita$^{dem\ 133}$ εα τι ημ. και σοι ιν υιε του

σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 35 *καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.* 36 *καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται;* 37 *καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.*

θεου; ηλθες προ καιρου βασανισαι ημας [e Mt 8, 29], et^{272} *εα τι ημ. και σοι υιε τ. θεου; ηλθες προ καιρ. βασ. ημας; οιδαμεν σε τις ει, ο αγ. τ. θεου.* Rursus$^{ps\,555}$ *εα τι ημ. κ. σοι ιυ ναζαρηνε; οιδαμεν σε τις ει, ο αγ. τ. θεου,* quae etiam a Mc pendere possunt) ... D 33. 56. 58. 61. a b c e f ff^{2}· l q syr^{hr} cop aeth Tert$^{marc\,4,7}$ om (:: cf Mc) | *σοι* (r 33. *σου*): AFHX al pauc *συ* | *ναζαρηνε* (D* *ναζωρ.*, D^{2} 47^{ev} *ναζωρ.*, item *nazorene* e l* q go): De Mcionis evglio Tert^{4,8} *Nazaraeus vocari debebat secundum prophetiam christus creatoris. Unde et ipso nomine nos Iudaei Nazarenos appellant per eum - Christo autem appellatio Nazaraei competitura erat ex infantiae latebris, ad quas apud Nazareth descendit* etc. Hinc (vide et. infra) Mcion omisisse censendus est (Schu: „rec. sonat Mci formam 1, 24. 14, 67. 16, 5") | *απολεσαι ημας·* (Ln *ημας;*): D 68. *ημασ ωδε απολεσαι* ... e b c *venisti* (c praem *ut quid*, b *quid*) *ante tempus* (b pon ante *ven.*) *perdere nos* :: cf Mt 8, 29 | *οιδα* (Tert$^{marc\,4,7}$ „exclamat spiritus daemonis: *Quid nobis et tibi est, Iesu? Venisti perdere nos. Scio qui sis, sanctus dei.*"): arm Ath^{luc} (Gall^{5,189}) Archel^{48} (Gall^{3,602} *dic mihi quare cum daemones eum confiterentur dicentes: Scimus te qui sis, sanctus deus*) *οιδαμεν.* Cf et. supra Eus$^{ps\,555}$, item ps^{279} (*οι δαιμονεσ, διο εβοων λεγοντεσ· οιδαμεν σε τισ ει, ο αγ. του θεου*); Tert$^{prax\,26}$ *hoc et exinde daemonia confitentur: Scimus qui sis, filius dei.* Sed vide de his et similibus ll. ad Mc | *ο αγ. τ. θεου*: Archel^{48} *sanctus deus*, c *sanctus dei filius*

35. *απ* (Gb″, probat Schu ex usu Lcae a Mco diverso) cum ℵBDLΨΞ 1. 13. 22. 69. 108. 124. al plus^{25} it vg (Latt *exi ab*) Or^{4,171} ... ς ξ cum ACQΧΓΔΠ unc^{8} al pl :: ut Mc | *ριψαν*: D* *ρειψασ* | *εισ το μεσον* cum ℵABCLMQΧΞ al permu ... Gb Ti *εισ μεσον* cum ΘΓΔΛΠ unc^{8} al^{100} fere Or^{4,171} ... a b e ff^{2}· l q (non item c f g^{1}· vg) om; D add *ανακραυγασαν τε* (d sine *τε*) | *απ*: MΓ al pauc *εξ* | D* *βλαψασ*

36. *θαμβοσ*: D 253. b g^{1}· gat perus cop^{cdd} et^{dz} (non petr^{4}) syr^{cdd} add *μεγασ* | *πρ. αλληλουσ*: A om | *τισ*: U add *εστιν*, item it vg cop al | *πνευμασιν*: Γ 7. 61. *δαιμοσιν* | *εξερχονται* (ℵ* et C): ℵ^{a} *υπακουουσιν αυτω*

37. *εξεπορευετο ηχοσ* (syr$^{p\,mg}$ *ιχοσ*), it^{pl} *divulgabatur fama*, a *exibat fama*: D *εξηλθεν η ακοη*, d *exivit fama*, e *facta est fama* | *παντα*: B *πασαν*

38 [26.2] *Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰ-* 38a Mt 8, 14a Mc 1, 29–31
κίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ
μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 *καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω*
αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 *Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας* 40a Mt 8, 16 Mc 1, 32–34
νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐ-
τῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. 41 [27.8] *ἐξήρχοντο*
δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ

---

38. απο (Gb″ probante Schu) cum ℵBCDLQΞ 1. 13. 22. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. Or^{4,171} (d *a*) ... ς Ln *ex* (:: ut Mc lectione non fluct) cum AΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler go, item *de* (quo saepe εξ exprimitur) it vg | *εισηλθεν*: Dᴨ al^{20} fere *ηλθεν* (:: cf Mc) ... AMᴨ al plus^{15} syr^{sch} praem (syr add) *ο ιω* | *σιμωνος* (Or^{4,171}): D b c e ff^{2}· g^{1}· l (sed e post *regionis* om verba *surgens autem* usq *simonis*) Ambl$^{uc\ 1349}$ add *και ανδρεου* :: e Mc, non item a f q | *πενθερα δε* cum ℵABDLQX^{2}ΓΔΛ^{2}ΞΠ unc^{9} al longe pl ... c al plus^{5} *η δε πενθερα*, ς (= Gb Sz) *η πενθ. δε* cum minusc vix mu (x*Λ* a *σιμωνος* priore ad *σιμωνος* alterum transiliunt; 33. *ὅσ* tantum ex *πενθ. δε σιμωνος* retinuit) | *του*: X om | *σιμωνος*: syrP mg *Petri* | *συνεχομενη*: D *κατεχομενη* (it vg *detinebatur*, *tenebatur*)

39. *επιστας*: D *επισταθεισ* | *παραχρ. δε* cum ℵABQRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler a cop go syrP arm ... CL b c f ff^{2}· g^{1}· l q vg syr^{sch} aeth και *παραχρ.*, D 254. e *παραχρημα*, posteaque D *ωστε αναστασαν αυτην διακονειν αυτ.*, 254. *η δε αναστασα*, e *et surgens*. Similiter Cyr$^{mai\ 167}$ *παραχρ.* cum iis quae praecedunt conjg. „*και παραχρημ. φησιν αφηκεν αυτ. ο πυρετος.*“ | Post *αφηκ. αυτην* ℵ e add *ο πυρετος* :: e Mt | Δ *ανασταϛ*

40. *δυνοντος* (a d *occidente*): UA al^{30} fere *δυναντος*, Dᴳʳ *δυσαντος*, Or^{4,171} *δυντος*, it^{pler} vg *cum occidisset* | *παντες* cum ℵADLQRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Or^{4,171} ... BC 1. 131. *απαντες* | *οσοι* (a d e *quodquod*, c *quicunque*): Dᴳʳ* b f ff^{2}· g^{1}· l q vg *οι*, *qui* | D *ειχαν* | H *ποικιλοισ* | *ηγαγον* (A *και ηγ.*): D arm *εφερον* (:: e Mc), Or^{4,171} *ηγον* | *αυτων* (exprim a e *unicuique eorum*, non item it^{pler} vg qui habent *singulis*): D al pauc om | *τασ χειρ.* (b q *manum*; contra c e f ff^{2}· g$^{1.2}$· l q vg *manus*) *επιτιθεισ* (it^{pler} vg *inponens*) cum BDQΞ al plus^{10} it^{pler} vg ... ς *τασ χειρ. επιθεισ* (a *manibus impositis*) cum ALRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler a, item NC cop aeth *επιθεισ τ. χειρ.* | *εθεραπευεν* (*curabat*) cum BD 440** it vg syr^{utr} Or^{4,171} (et^{ed} et^{cod} bodl) ... ς Ln Ti *εθεραπευσεν* (:: ut Mc) cum ℵACLQRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn fere Or$^{cod\ par}$

41. *εξηρχοντο* c. NCX 1. 33. al^{10} fere Or^{4,171} ... ς Ln Ti *εξηρχετο* c. ABD LQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler | *απο*: ℵ 1. 209. 215. om (28. *πολλα*) | *κραυγαζοντα* (Q al pauc *κραυαζ.*) cum ADEGHQUVΓΔ 13. 69. 124. 346. al

ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

43—44 Mc 1, 35—39

42 [28.8] Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

plus[50] Or[4, 171] ... ς κραζοντα (ℵ* -ντων, ℵ[c] -ντα) cum NBCFKLMRSX ΛΞΠ al pl (it[pler] vg *clamantia* vel *-tes*, a Victorin *exclam.*) | και λεγοντα (et Or[4, 171]): L* om | οτι (Γq vg): it[pler] om | ο υι. τ. θεου sine ο χς cum NBCDFLRXΣ 33. 130. 220. it[pler] vg cop arm ar[po] Or Tert[marc4, 8] (*cum testimonio excedebant vociferantes*: Tu es filius dei) Victorin ... ς (= Gb) praem ο χς cum AQΓΔΑΠ unc[8] al pler f q go syr utr aeth (:: cf Mt 16, 16. 26, 63. Io 6, 69. 11, 27 etc) | τον (Or[4, 171] om) χν αυτ. ειναι (*Chr. illum esse* a e, *Chr. ipsum esse* l): D 69. αυτον (69. add τον) χν ειναι, *eum Chr. esse* f cop, b g[1·] q vg *ipsum esse Chr.*, c ff[2·] *Iesum ipsum esse Chr.*

42. ημερας: Γ praem της | επορευθη: Κ Π al[20] fere επορευετο, item *ibat* b f g[1. 2·] l q vg (contra *abiit* a c e, item[vid] ff[2·]) | ερημον: 61. 91. 299. ετερον | τοπον: ℵ* om (suppl [a]) | επεζητουν cum NABCDFLMQ RSUVXΓΔΛΣ al plus[115], item *requirebant* (e *inquir.*) it vg (sed d for *quaerebant*) ... ς (= Gb Sz) εζητουν cum EGHKΠ al mu | κατειχον: D επειχον

43. ο δε: Λ [i]cant syr[sch] add ιω | ταις ετεραις πολεσιν: D εισ τασ αλλασ πολεισ, d e *in alias civitates* | με δει c. NACLQRXΓΔΑΠ unc[9] al pler ... Ln δει με cum B, item (sed post οτι pon, quod ipsum e om) D e, item ante ευαγγελισ. it[pler] vg syr[p] | την βασιλειαν (ℵ[a]): ℵ* το ευαγγελιον (Amb[virg] *verbum*) | οτι ε. τουτο: D e ε. τουτ. γαρ | επι τουτο cum NBL 13. 67. 124. 346. a (*ob hoc*), *ideo* b c ff[2·] g[1. 2·] l vg ... ς εισ τουτο (:: Mc εισ τοιτο γαρ εξηλθ.) cum ACDQRXΓΔΑΠ unc[9] al pler Vict[cat mai664]; item *in hoc* d e, *ad hoc* f q | απεσταλην (Χ -λειν) cum NBCDLX 1. 12. 13. 33. 69. 111. 124. 131. (-λει) 346. ... ς απεσταλμαι cum AQ ΓΔΑΠ unc[9] al pler Vict[cat mai664] (:: ut in Mc εξεληλυθα et εληλυθα pro εξηλθον substituere)

44. εισ τασ συναγωγασ cum NBDQ 13. 69. y[scr] al[10] fere ... ς Ln εν ταισ συναγωγαισ (:: cf ad Mc ubi pleriq idem tenent) cum ACLRXΓΔΑΠ unc[9] al pler (item it vg, at nec aliter in Mc) | της γαλιλαιασ c. ADXΓ ΔΑΠ unc[9] al pler it vg go cop[dz recent] syr[sch] et p [mg] arm aeth ... NBCL QR 1. 21. z[scr] al[20] fere cop syr[p txt] της ιουδαιασ (item evv[2] τοισ ιουδαιοισ, 18[ev] των ιουδαιων) ... 34[ev] 48[ev] αυτων

V.

1 [29. 10] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, 2 καὶ εἶδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς [1-11 (Mt 4, 18—22 Mc 1, 16—20)]

V, 1. ἐν τω τ. οχλ. επικεισθ. αυτω (ℵ^{c}): ℵ ἐν τω συναχθηναι τ. οχλ., item cop *quum turbae congregatae essent ad eum* | καὶ ακουειν cum ℵA BLX 1. 131. c (*factum est autem cum turbae irruerent in eum, et audierunt - et ipse* etc) cop^{schw} et$^{edd\ 2}$ arm aeth ... ς Ln του ακουειν c. CDQ RΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg cop^{wi} syr^{utr} go | και αυτος ην εστως (C^{3} FGHX al add ο ις, item M^{mg} et evglstaria): D εστωτος αυτου, item e *cum staret ipse* | λιμνην (ℵ^{c}): ℵ* om | γεννησαρετ cum ℵABCGQRSUV ΓΔΛΠ al pl a b e l (*genesaret*) syr^{p} ^{txt} arm; item FL al mu perus *γεννησαρετ* ... EHKM 69. al mu q for ing (vg^{ed} am al *genesareth*) cop^{dz*} (cop - ζ - pro - σ -) go syr$^{p\ mg}$ *γεννησαρεθ* ... D nec aliter d *γεννησαρεδ* ... f syr^{sch} et^{hr} *gennesar* ... x a λιμνην ad λιμνην transiluit

2. και (al pauc a b c e ff$^{2\cdot}$ l om; non item f g$^{1\cdot}$ q vg) ειδ.: Γ ειδ. δε | ιδεν cum ACDKLQRSVΔΠ al mu ... ς Ln ειδε (-εν) cum ℵHEFGHMUΓΔ al pl :: cf ad 2, 20; item ad 5, 26. 10, 24 et alibi | πλοιαρια cum AC* LQR 1* 33. 40. 53. 237. 259; item *naviculas* a f ... ς Ln πλοια (:: haec forma vv. 3 et 7 tantum non fluct) cum ℵBC^{3}DΓΔΛΠ unc^{9} al pler, item *naves* it^{pl} vg. Praeterea B a e cop syr^{sch} *duo* post πλοι. pon ... ℵ* om | αλιεις cum ℵ*ACLQ (:: in Mt ℵ*B*C bis; in Mc AB*L$^{corr\ A}$ et ℵAB*CLΔ) ... ς Ln Ti αλιεις cum ℵ^{c}BDRXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} | απ (ℵ* om) αυτων hoc loco (Gb″) cum ℵ^{c} (ℵ*)BCDL 33. (a *de quibus piscatores egressi*) ... ς Ln post αποβαντες cum AC^{3}QXΓΔΛΠ unc^{9} al pler c f syr^{utr} et^{hr} arm aeth go (cop *ingressi in eas*) ... R b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q vg amb^{resc}r om, item e om απ αυτ. αποβαντ. | επλυναν cum ℵC* LQX 239. 299., item Ln επλυνον cum BD 91. ... ς Ti απεπλυναν (al^{5} -νον, 7^{ev} επεπλ.) cum AC^{3}RΓΔΛΠ unc^{9} al pler. Latt omnes *lavabant* (l *levav.*), quod magis scripturae επλυν. respondere videtur | τα δικτυα: 435. 47^{ev} x^{scr} al pauc a syr^{sch} et^{hr} syr^{p} c.* cop add αυτων

3. εμβας (D ενβ.) δε: x add ο ις | των πλοιων (359. c^{scr} πλοιαριων): D πλοιον, item it (a f *naviculam*) vg. Libere syr^{sch} (non item syr^{hr}): *Et una ex eis Simonis erat Petri* (utrumque nomen etiam syr^{hr} habet), *et ascendit Iesus, sedit in ea* etc | σιμωνος cum ℵBDL ... ς praem του cum ACQRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} | επαναγαγειν (A 1. al pauc επαναγειν): D it^{pl} (non f g$^{1\cdot2\cdot}$; l επαναγαγ. ολιγ., b *ut inducerent ad terram*) amb^{resc} syr^{sch} (ut l) et P et^{hr} go cop aeth (non arm) ante απο τ. γης pon | ολιγον (arm om): D οσον οσον | καθισ. δε c. ℵBLQ a cop ... ς Ln και καθ. c. ACDRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} (syr^{hr} *et* omisso

ὄχλους. 4 [30. 9] ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερήσ-
Io 21, 6 σετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν

καθισ.) etc | *εν τω πλοιω εδιδ.* cum ND e (d *in nave turbas doceb.*), ... B *εκ του πλοιου εδιδ.* ... ς Ln Ti *εδιδ. εκ* (1. 13. 69. al pauc *απο*) *του πλοιου* cum ACLQRXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg etc

4. *ωσ* (it[pler] vg *ut cessavit*): D *οτε* (d *cum autem cessasset*; item a *cumque desiit*, e *cum cessaret autem*) | *επαναγαγε*: Δ *επαγαγε* | *εισ αγραν* (Eus[theoph 118] *παρακελευεται μεν τω πετρω ο κυριοσ χαλασαι εισ αγραν τα δικτυα*): 1. 22. 131. 209. om

5. *και αποκριθ. σιμων* c. $\aleph^{c}$BLΔ ($\aleph^{*}$ *σιμ.* post *ειπεν*, item c post *dixit illi*) ... ς Ln *κ. απ. ο σιμων* c. ACRΓΔΠ unc[8] (deficit G) al omn[vid] ... D *ο δε σιμ. αποκρ.*, item e *simon autem dixit* omisso *αποκρ.*, syr[hr] *dixit illi Sim.*, X *κ. αποκρ.* atque *ο πετροσ* post *ειπ. αυτω* | *ειπεν* absque *αυτω* cum NB e cop ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ACDLXΓΔΛΠ unc[8] al omn vid it[pler] vg etc | *επιστατα* (syr[p mg] gr; it[pler] vg *praeceptor*): D cop *διδασκαλε* (a d *magister*) | *ολησ* cum NABL 33. 131. Cyr[luc169] (*οι δε δι ολησ μεν εφασκον κοπιασαι νυκτοσ*) ... ς add *τησ* cum CDXΓΔΛΠ unc[8] al pler Tit[cat ox41] | Δ *ελαβαμεν* | *χαλασω* usque *ποιησαντεσ* (v. 6): D e *ου μη παρακουσομαι* (d *praeteribo*, D[gr2] *-σομεν*, e *intermittimus*) *και ευθυσ χαλασαντεσ τα δικτυα* | *χαλασω*: K al pauc *-σομεν*, Π 1. al pauc *-σωμεν*, item go cop[wi] et[peis2] aeth arm | *τα δικτυα* c. NBD (vide ante)L 1. 1. 209. al pauc c e q go cop syr[hr] aeth (arm om) Amb[luc 1354] ... ς Ln Ti *το δικτυον* cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al pler a b f ff[2]· g[1.2·] l vg syr[utr]

6. *πληθ. ιχθυ. πολυ* cum NABCLXΓΔΛΠ unc[8] al longe pl cop go arm syr[p] Eus[theoph 118] (*ωσ δε συνεκλεισαν πληθ. ιχθ. πολ.*) ... ς Ln *ιχθ. πληθ. πολυ* cum D al vix mu it vg syr[sch] | *διερησσετο* (NB[2] 6. *διερρ.*) cum NBL, item C *διερρητο* ... ς *διερρηγνυτο* et Ln Ti *διερηγνυτο*: hoc cum A g[scr] al pauc, illud cum XΓΔΛΠ unc[8] al pler Eus[theoph 118] (:: cf Act 14, 14 Lc 8, 29) | *τα δικτυα* cum NBD(vide post)L 1. al pauc a c f ff[2]· l q go cop arm aeth Eus[theoph 118] ... ς Ln Ti *το δικτυον* cum AC XΓΔΛΠ unc[8] al pler b e g[1.2·] vg syr[utr] et[hr] | D vero pro *διερησσετο* etc sic: *ωστε τα δικτυα ρησσεισθαι*, item (e *ut retia dirumperetur eorum*, f *ita ut rumperentur retiae eorum*) e f arm aeth | *αυτων*: S 28. [cant al[10] fere add *ωστε μη δυνασθαι αναγαγειν* (al *αγαγειν*) *αυτο*

7. *κατενευσαν* ($\aleph^{c}$; $\aleph^{*}$ *-σεν*): D (fortasse etiam E^{*}) a e gat *κατενευον* | *τ. μετοχοισ* sine *τοισ* cum NBDL 259. a (*sociis in alia navicula*) ... ς *τ. μετοχ. τοισ*, Ln *τ. μετοχ.* [*τοισ*] cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al omn fere (it pler vg *sociis qui erant in*) :: quum exempla articuli similiter omissi haud desint, potius ex emendatione additus quam ex incuria praetermissus pro illorum testium auctoritate censendus est

τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 [31. 10] ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. [32. 2] καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ

7. ελθοντας: U 69. -ντα ... Κ Π* al aliq -ντος | συλλαβεσθαι (ℵ[a] et c συνλαβεσθ.): ℵ* συνλαμβανεσθαι ... D βοηθειν (it vg *adiuvarent*) | αυτοις: Δ* 245. 435. αυτους | και ηλθαν (cum ℵL 435. ... ς Ln Ti ηλθον cum ABCXΓΔΛΠ unc[8] al pler) και: D e ελθοντες ουν (e *cum venissent itaque*) ... b om κ. ηλθ. | επλησαν (Δ εμπλησ.): 148 (is est Vat. 1229, unde error de B i. e. 1209 fluxit) 225. 240. 47[ev] al pauc arm επλησθησαν (50. -σθη) | αμφοτερα (ℵ[a], vix ipse ℵ* correxit): ℵ*M 33. 69. p[scr] αμφοτεροι | ωστε: C* add ηδη, D add παρα τι (*ut etiam penae* sic), item (*ita ut pene* c e g[2] vg[ed]) it[s] vg (invitis am fu for perus ing iac, non item tol) syr[sch] et p [mg] arm (cop *ut inciperent mergi*) | αυτα: D om (nec exprim it vg)

8. ιδων δε: D o δε | σιμων (106. syr[p txt] sax om) πετρος: D 13. 69. a b e (non item c f ff[2]· g[1]· g[2]·vid l q vg) om πετρ. (Schu „haud inepte") | τοις γονασιν (1. 118. 131. 209. c cop syr[sch] ποσιν) ιυ (ιυ c. BEHKSUV ΓΔΠ al[70] fere ... ς [Gb[00]] praem του cum ACFLMXΛ al mu): D αυτου τοις ποσιν, d e *ad pedes eius* | λεγων (e add *ad ihesum*, syr[sch] ει): D c e f go syr[sch] add παρακαλω (*oro te* c e, *rogo te* f, item go) | ειμι (Or[1,378]): 1. 22. 131. 251. εγω ειμι. Cf Or[3,684] και δι α ειπεν· εξελθε απ εμου, κυριε, οτι ανηρ αμαρτ. εγω ειμι | κυριε (ℵ[c] Or[1,378]; post απ εμου pon b c g[1]· l q Amb[luc 1355 et 1356] cop syr[sch] Or[3,684]): ℵ* 244. e om

9. αυτον: ℵ* αυτους (:: hoc cum eo cohaeret quod verba και παντ. τ. σ. αυτ. desunt in D) | και παντας (359. om) τ. συν αυτω: D 47[ev] om | επι: ΚΛΠ 300. 2[pe] al[5] fere εν (item *in* it[pler] vg; contra e *super*) | τη: Δ om | η cum ΚΑCLΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid], it vg *in captura* (*super capturam istam*) *piscium quam* (a *quae*) *ceperant* vel *ceperat*, etc ... BDX go ων (d *quos ceperant*) | συνελαβον: s e ff[2]· -βεν

10. ομοιως δ. κ. ιακ. κ. ιωαννην (BD ιωαννην) υιους ζεβεδ. (C* om υι. ζεβ.) usque σιμωνι: ℵ a b c ff[2]· l q ομ. δε κ. ιακωβος κ. ιωαννης οι υιοι ζεβεδαιου etc, a b c ff[2]· l q *similiter autem* (a om) *iacobus et iohannes* (l add. *dixerunt*) *filii zeb.* ... D ησαν δε κοινωνοι αυτου ιακωβος κ. ιωαννης υιοι ζεβ., e *similiter fuerunt socii iacobus et iohannes fili zeb.* | και ειπεν πρ. τ. σιμ. o (cum ℵACXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]; Ti om cum BL) ις· μη φοβου usq ζωγρων (μη φοβου usq ζωγρων et. Eustheoph[118]): D o δε ειπεν αυτοις· δευτε και μη γενεσθε αλιεις ιχθυων· ποιησω γαρ υμας αλιεις ανθρωπων, e *qui ait ad simonem ihs nolite esse piscatores*

ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12–16 Mt 8, 2–4 Mc 1, 40—45

12 [33.2] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς Lev 14. 2 προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 [34.1] διήρχετο δὲ

---

piscium faciam enim vos piscatores hominum (:: cf Mt ad extrema) | *εση ζωγρων*: syr^{sch} et ^{hr} arm *capturus eris ad vitam*

11. *και καταγαγ. τ. πλ. επ. τ. γ. αφ. παντα* (*παντ.* c. ℵBDL 131. ... ς Ti *απαντα* cum ACΓΔΛΠ unc^{s} al pler) *ηκολ. αυτω*: D e *οι δε ακουσαντες παντα κατελειψαν επι της γης και ηκολουθησαν αυτω* (e *illi autem cum audissent omnia dimiserunt super terram et secuti sunt eum*)

12. *και εγενετο* usq *πολεων*: Γ om | *εν τω*: 13. 69. om | *και ιδου*: C^{3} (*και* eraso) 253. al pauc b Amb^{luc1355} om *και*, utrumq praeterit aeth, syr^{sch} reddit *venit* | *πληρ. λεπρας* (*plenus lepra* it vg): D *λεπροσ* (d *leprosus*) | *ιδων δε* cum ℵB e cop; f *cum vidisset*, item om copulam 19. 124. syr^{sch} arm ... ς Ln Ti *και ιδων* c. ACDLXΓΔΛΠ unc^{s} al pler g$^{1.2}$ q vg syr^{p} aeth Cyr^{act63}. Pro *ιδ. δε τον ιν* a b c ff^{2} l *et ipse* (Schu „*και αυτος* a Lc non alienum"), Amb^{luc1355} om plane | *πεσων*: D e *επεσεν*, omissis *εδεηθη αυτου* | *θελησ*: Γ al pauc *θελεισ*

13. *και εκτεινασ*: D *εκτ. δε* | *ειπων* cum AEHKMSUVΓΔΛΠ al pler ... Gb^{1} Ln *λεγων* (:: e Mt) c. ℵBCDLX 13. 33. 69. 124. 254. 346. Cyr^{act63} :: at praeterquam quod *λεγων* ad Mt accommodatum est, *ειπων* hunc in modum apud Lucam solum scribi solet, cf 9, 22. 19, 30. Act 4, 25. 7, 26 et 27. 18, 21. 19, 21. 24, 22 | *η λεπρ. απηλθ. απ αυτου* (13. 69. arm aeth *απηλθ. η λε. απ αυτ.*, 157. al *απηλθ. α. αυτ. η λεπρ.*): D e *εκαθαρισθη*, 46. 126. *εκαθαρισθ. η λε. απ* (46. om) *αυτ.* (:: cf ll. pp.)

14. *αυτω*: U al pauc *αυτον* | *αλλα* (XΓ 1. al pauc *αλλ*) *απελθων*: D a e *απελθε δε και*, item it^{mu} vg (*sed vade ostende*) omisso *και* | *σεαυτον τω*: Γ *σε αυτω τω*. Praeterea ℵ* (suppl^{a}) om *δειξον σεαυτ. τω ιερει και* | *προσενεγκε* (LΔ al mu *-γκασ*): X b c syr$^{sch ed}$ arm Tert^{marc} ^{4,9} (*vade ostende te sacerdoti et offer munus quod praecepit Moyses*) add *το δωρον* (:: e Mt). Item Epiph^{222}, accusans Mcionem quod omiserit: *καν τε αποκοψησ το δωρον, φανησεται εκ του προσενεγκε οτι περι δωρου λεγει* | Δ *προσταξεν* | *μωυσησ* cum ℵBCDKLΞΓΠ al permu ... ς *μωσησ* cum AEHMUVΔΛ al pl. Praeterea cf ad 2, 22 et alibi | *εισ μαρτυρ. αυτοισ* (:: ut et. ll. pp.) et. f g$^{1.2}$ e (*ut in testimonium sit illis*): D a b c ff^{2} l q Tert^{marc4,9} Amb^{luc1357} *ινα εισ μαρτυριον η* (D* *ην*) *υμειν τουτο*, l *in testimonium vobis*, c *ut sit in test. vobis istud*, a b

μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 [35. 2] αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17 [36. 2] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 [37. 1] καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον

17–26 Mt 9, 1–8 Mc 2, 1–12

---

ff[2]· Amb *ut sit in test. hoc vobis*, Tert *ut sit vobis in test.* At Epiph[333]: *διεστρεψας δε το ρητον, ω μαρκιων, αντι του ειπειν „εισ μαρτυριον αυτοισ“ μαρτυριον λεγων „υμιν“.* Praeterea D add *ο δε εξελθων ηρξατο κηρυσσειν και διαφημιζειν τον λογον· ωστε μηκετι δυνασθαι αυτον φανερωσ εισ πολιν εισελθειν· αλλα εξω ην εν ερημοισ τοποισ· και συνηρχοντο προσ αυτον· και ηλθεν παλιν εισ καφαρναουμ* (:: e Mc 1, 45).

15. *μαλλ. ο λογοσ*: DMU al pauc go syr aeth *ο λογ. μαλλ.* | *περι αυτου* (א[a]): א* om *περι* (e corrupte *divulgabatur autem magis deo sermone*) | *ακουειν*: M al aliq cop syr[sch] add *αυτου* | *θεραπευεσθαι* absq *υπ αυτ.* (Gb') cum ℵBC*DL 1. 22. 69. al[10] fere it vg cop syr[sch] arm aeth ... ς add *υπ* (A 2. g[scr] *απ*) *αυτου* c. (A)C[2]EHKMSUVXΓΔΛΠ al pler go syr[p] | ℵE*L*ΔΔ al *ασθενειων*

16. *υποχωρων*: 2. 71. 237. om; 22. al post *ερημοισ* pon; 157. *ην εν τ. ερ. και προσευχ. υποχ. εν αυταισ απο των οχλων* | A al pauc om *και*. Similiter e *ipse autem recedens in solitudine orabat.*

17. *και εγενετο* usq *ημερων*: A* om | *και αυτ. ην διδ.*: D c e *αυτου διδασκοντοσ* (c *ipso docente*; e *ipso loquente*) ... C[3]HM[mg](lect eccles)Λ al mu syr[sch] add *ο ις* ... ff[2]· g[1. 2]· l vg *et ipse sedebat* (contra a b f q *erat*) | *και ησ. καθημενοι φαρι.* (cum ℵACEHKLMUVXΓΔΔΣΠ al pler; Ln *οι φαρ.* cum BS cop[sch w] arm) *και* (B add *οι*) *νομοδιδασκαλοι*: D e *συνελθειν τουσ φαρισαιουσ και νομοδιδασκαλουσ* | *οι* (ℵ* 33. om; suppl ℵ[a]) *ησαν*: D e *ησαν δε* | *εληλυθοτεσ* cum ℵA[2]BCLXΓΔΔΣΠ unc[7] (deficiunt FG) al pler it[pler] vg cop syr[utr] et[hr] al ... Ln *συνεληλυθοτεσ* cum A*D 1. 13. 33. 69. 124. 131. al pauc (et al[3] *συνελθοντεσ*) Cyr[4, 254] libere a arm | *πασησ*: B add *τησ* | H om *και ιουδαιασ*, D om *και ιερουσαλημ*, item DX om *και δυν. κυρ. ην* | *εισ το*: D *του* | *αυτον* cum ℵBLΞ aeth (*ut sanaret*) Cyr[luc 175] (*και ην φησι δυναμισ θε. εισ το ιασθ. αυτον*, item [176] *αλλ ην εισ το ιασθαι αυτον*. Contra haec non valet quod ibidem legitur *ην δε, φησιν, και δυν. κυρ. επ αυτον εισ το ιασθ. παντασ* etc) ... ς Ln Ti *αυτουσ* cum ACDXΓΔΔΠ unc[6] al pler it vg syr[utr] et(*eos omnes*)[hr] cop arm go ... K *παντασ*, 11[ev] *τουσ ασθενουντασ*

18. *κλινησ*: KΠ al pauc *τησ κλιν.* | *αυτ. εισενεγκειν* (b f ff[2]· g[1]· l q vg

αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί

Cyr^{4,255}): D 47^{ev} a c e *εισενεγκ. αυτον* | *θειναι* (EMUA al mu *θηναι*) sine additam cum NACDXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} it vg etc Cyr^{4,255}... BLΞ syr^{sch} et ^{hr} syrP c.* add *αυτον*

19. *ποιασ* cum NABCDEKLMSUVXΓΔΛΞΠ (i. e. unc omn) al plus^{90} (qui allati sunt a conlatoribus) ... ς (= Gb Sz) praem *δια* cum minusc non ita mu Cyr^{4,255}; tisch** 131. 157. 209. al^{55} fere *πωσ*, 13. 69. 124. al^{15} fere *ποθεν* | *αυτον*: MU^{2} (ex *ον* ut vdtr corr ω) *αυτω* | *αναβαντεσ* (it^{pler} vg *ascenderunt* sequente *et*; c tantum *ascendentes*) -- *δια των κερ.* (b *et discoperuerunt tectum et*, g^{1} *et aperuerunt et*) *καθηκαν-κλινιδιω*: D *ανεβησαν επ. τ. δω. και αποστεγαντεσ τουσ κεραμουσ οπου ην καθηκαν τον κραβαττον συν τω παραλυτικω* | *εμπροσθ.* (D *ενπρ.*) *του ιυ* (g^{1} *ante dominum*): B *εμπρ. παντων*

20. *και ιδων* cum NABLXΓΔΛΞΠ unc^{6} al pler it^{pler} vg syrP cop al Cyr^{4,255}: D *ιδων δε, e ille autem cum vidisset* ... CDΞ 13. 69. 124. 346. 60^{ev} ff^{2}· syr^{sch} arm^{cdd} pers^{p} add *ο* (D om) *ις* | *ειπεν* (D *λεγει* ut Mc) absque *αυτω* cum BLΞ 33. 130. ff^{2}· (g^{2}·?) vg ... ς (= Gb) add *αυτω* cum AEKMSUVXΓΔΛΠ al longe pl syrP et^{hr} arm, item CD i^{cant} al pauc f cop go syr^{sch} Cyr^{4,255} add *τω παραλυτικω* (:: ut ll. pp.), item 1. 118. 131. a b c e g^{1}· l q (aeth *illi viro aegroto*) *τω ανθρωπω* omisso *ανθρωπε* | M 48^{ev} al pauc *αφεονται*. Item v. 23. | *σοι αι αμαρτ. σου* cum ABCE KLMSUVXΓΔΛΞΠ al pler it (et. d) vg rell Cyr^{4,255} ... ND^{gr}F^{w} al^{7} *σου* (y^{scr} *σοι*) *αι αμαρτιαι* (al^{4} add *σου*) :: ut ll. pp.

21. *οι γραμματεισ*: Γ add *αυτων* | *λεγοντεσ* (et. a e f vg): D *b* g^{1}· l q c ff^{2}· praem (c ff^{2}· add) *εν ταισ καρδιαισ αυτων* | *τισ εστ. ουτοσ οσ* (a l* *quis est qui loquitur*): D *τι ουτοσ* | *αμαρτ. αφειναι* cum BDΞ c e Aimb$^{spir\,693}$, item L 1. Cyr^{4,255} *αμ. αφιεναι* ... ς *αφιεναι αμαρτ.* (:: ut Mc) cum NACEKMSUVXΓΔΛΠ al fere omn a b f g^{1}· l q (ff^{2}·blanch *dimittere peccatum*; teste Sab. *peccatum dimitt.*) cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth go | *μονοσ* (Δ *μονον*): C^{3}DG^{gr}X 28. 40. al^{5} a go syrP mg Cyr^{4,255} *εισ* (:: e Mc), cop utrumq conjg | *ο θεοσ*: D* om *ο*

22. *αποκριθεισ* cum NABLXΓΔΛΞΠ unc^{6} al pler e f g^{2}·^{vid} q vg cop go syr cdd et P et^{hr} arm Cyr^{4,255} ... Gb^{0} Ln om cum CD 98. 32^{ev} a b c ff^{2}· g^{1}· l syr^{sch} ed aeth | *ειπ. προσ αυτουσ* (al pauc *αυτοισ*): D *λεγει αυτοισ* | *εν τ. καρδ. υμων*: D add *πονηρα*, item praem c e l syr^{hr} aeth :: cf Mt

23. EΓ *ευκοποτερον*

σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἆρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

---

23. σοι αι (ϰ om) αμαρτ. σου (al pauc d e f vg go om σου) cum ABEKL MSUVΓΔΣΠ al pler a b c ff^{2}· g^{1}· l q syr^{utr} et^{hr} cop (*tua pecc. remittuntur tibi*) item aeth, Cyr^{4,255} et$^{act\,51}$ ... ΝDG^{gr} 48^{ev} σου αι αμαρτ., CF^{w} ΧΛ 33. 346. al^{5} σου αι αμαρτ. σου. Cf ad v. 20. | εγειρε cum ΝABCD EF^{w}KLMSVΓΔΣΠ al pl ... ϛ (= Gb Sz) εγειραι cum UΧΛ al mu

24. ειδητε: ALU al ιδητε | εξουσ. εχει hoc loco cum BKLΣΠ al^{7} b f ff^{2}· g^{1}· l q vg Cyr$^{act\,51}$ ... ϛ Ln post οτι (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum ΝACDEMSUVXΓΔΛ al pler a c e syr^{utr} et^{hr} cop (οτι *est potestas filii hominis*) go arm aeth Cyr$^{luc\,179}$; nec aliter Epiph^{312} et^{323} ex Mcione affert | επι τησ γησ: Epiph^{marc} utroq loco post αφι. αμαρτ. pon ... D*Λ al pauc Cyr$^{luc\,179}$ επι γησ | αφιεναι cum ΝABCD^{2}L^{2}ΧΓΔΛΣΠ unc rell al omn^{vid}, nec aliter bis Epiph^{marc} Cyr^{luc} et^{act} ... Ti αφιεναι cum D*L* (uterq αφιναι) :: quae lectio versu 21 commendatur, sed ex ipso inlata esse potest. Quum etiam ordo verborum mutatus sit, invita codicum auctoritate vix tenenda est eadem forma utroq versu | ειπεν (c *dixit*): D λεγει, d *dicit* (:: ut Mt et Mc); *ait* quod it pler vg tuentur utrique respondet | παραλελυμενω cum ABEKSUVΓ ΔΛΠ al pl ... Gb'' Ln παραλυτικω (:: ut Mt et Mc) cum NCDF^{w}LMXΞ al permu Cyr$^{act\,51}$ | σοι: Γ add δε | εγειρε cum NABCDEF^{w}KMSVXΔΛΣΠ al pl ... ϛ (= Gb Sz) εγειραι cum LUΓ al mu | αρασ cum ABCEKLMSU VXΓΔΛΣΠ al fere omn arm Cyr$^{act\,51}$ ... ND 157. a b c f ff^{2}· g^{1}· l q (e om αρ. τ. κλιν. σου) vg syr^{utr} et^{hr} cop aeth και (157. c f l q vg om; ff^{2}· ?) αρον, posteaque και πορευου :: at quum αρασ nec ap Mt nec ap Mc substitutum sit, και αρον etc vix potest non ex ll. pp. assumptum credi | το κλινιδιον: D τον κραβαττον, item c cop :: e Mc

25. αυτων: ϰ αυτου, 13. 69. 47^{ev} a arm παντων, 111. αυτ. παντ. | εφ ο (Gb'') cum NABCEKLMSVXΓΔΣΠ al plus^{65} ... ϛ Ln εφ (U* εν) ω cum RUΛ 1. 69. al permu. Praeterea pro εφ ο κατεκειτο (f ff^{2}· g^{1}· l q am fu for ing etc) D e syr^{sch} pers^{p} την κλεινην (d e *grabattum*, e add *suum*), 243. a b c syr^{p} et^{hr} aeth$^{cod\,a}$ κλινιδιον εφ ω κατ. (a *grabattum suum in quo iacebat*, b *lectum in quo iacebat*, c *grabato in quo iacebat*)

26. και εκστ. ελ. απαντασ (142. εξισταντο δε απαντεσ) και εδοξ. τ. θε. (haec: και εδ. τ. θε. Λ post ϰ. επλ. φοβ. pon, 19* a om) cum Ν(A)BCE KLRUVΓΔΛΣΠ al pler itpler vg cop syr^{utr} et^{hr} etc: DMSX 13. 69. 124. al^{12} e om | φοβου: D* θαμβου, D^{2} -βουσ | οτι: D om | ειδομεν cum

27–32 Mt 9, 9–13 Mc 2, 13–17

27 [38. 2] *Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.* 28 *καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ.* 29 [39. 2] *καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.* 30 *καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελω-*

ℵB*DEBUΓΔΛΠ[2] al pl[vid] ... Ti *ιδομεν* (C *ιδαμ.*, R *ιδωμ.*) cum ACKLMR VXΠ* al mu :: utrum recipias dubium. Cf ad 2, 20 et 5, 2

27. *και μετ. ταυτ. εξηλθ.* (Δ 13. 69. b c syr[sch] add ο $\overline{ις}$, item al mu post *εθεασατ.*): D *και ελθων παλιν παρα την θαλασσαν τον ακολουθουντα αυτω οχλον εδιδασκεν* : : e Mc | *και εθεασατο* (ΑΠ[2] al pauc *ειδεν*) usq *λευειν*: D *και παραγων ειδεν λευει τον του αλφαιου* :: e Mc | *λευειν* cum ℵABCLMRΓX al pauc ... ς Ln *λευὶν* cum EBUVXΔΠ al pl; K al pauc *λευι*, D (vide supra) al pauc *λευει*, item a b c f (ff[2] g[1·2·] ut vdtr) l q vg *levi* (contra e *levin*). Praeterea C* 157. add *καλουμενον* | *ειπεν* (*dixit* a c e; b f ff[2] g[1·2·] l q vg *ait*): ℵD 13. 69. 346. y[scr] 50[ev] arm *λεγει* (*dicit* d) :: ut ll. pp.

28. *καταλιπων* cum ℵBCDKMRSUVXΠ[2] al pl ... AELΓΔΛΠ* 33. al mu *καταλειπων* (sed EΓΛ al *-πὼν* :: cf Mt 4, 13. 21, 17 et alibi) | *παντα* (sed ℵ*C* *-τας*) c. ℵ*et[c]BC*et[2]DLRX 33. al[5] ... ς Ti *απαντα* (M *απαν*) cum AEK(M)SUVXΓΔΛΠ al pler | *ηκολουθει* cum BDLΞ 69. a ... ς *ηκολουθησεν* (:: ut Mc; sed cf et. Mt) cum ℵACRXΓΔΛΠ unc[6] al pl itpler vg cop syr[utr] et[hr]

29. *λευεισ* cum ℵABCLRXΞ pparh (go *laiivveis*; v. 27 *laiivvi*) ... ς Ln *λευὶς* cum EKMSUVΓΔΛΠ al pler ... D al pauc *λευει* vel *λευῖ* (item Latini; sed b e om). Idque absque articulo cum ℵABCDEF[W]KLMRSUVXΓΔΛΞΠ al longe pl ... ς (= Gb Sz) ο *λευὶς* cum minusc vix mu | *δοχ. μεγαλ. λευ. αυτω* (ℵΔ al pauc e for amb[rescr] om; it[pler] vg syrr post *εποιησεν* pon, cop[wl] et[cod] *eis*) ... D *λευ. δοχ. αυτω μεγ.* | *εν τη οικια* : ℵKΠ al pauc *εν τω οικω* :: utrumq frequens ap Lc; *οικοσ* paullo frequentius | *ην*: F [W]om | *πολυσ τελωνων* cum ℵBCDLRX 1. 13. 33. 69. 131. 157. 239. 299. it vg syr[utr] arm ... ς Ti *τελω. πολ.* cum AXΓΔΛΠ unc[6] al pler go | *και αλλων* (Ξ 239. 299. al pauc *αμαρτωλων*, aeth *αμαρτ. αλλων*): ℵ* om (suppl[c]) | *οι* (R *οσοι*) *ησαν μετ αυτων* (B* 1. 22. syr p mg *αυτου*) *κατακειμ.* (Δ *ανακειμ.*): D e *ανακειμενοι*

30. *εγογγιζον* (B*R *-ζαν*, a b e ff[2] g[1·] l q *murmuraverunt*, c f vg *-rabant*): D c e ante *προσ τ. μα.* pon (c e *Pharis. autem* etc) | *οι φαρισαι. και οι γραμμ. αυτων* (cum ABCLRΓΔΛΠ al pler it[pler] vg syrP et[hr] go Bas[eth257] ... Gb[0] cum ℵDFX al[8] f e l vg[cod] sax cop syr[sch] aeth) hoc ordine cum (ℵ)BC(D)LRX 1. 33. 131. 157. it vg cop syr[hr] arm ... ς *οι γραμμ. αυτων* (vide ante) *και οι φαρισ.* hoc ordine (:: ut Mc) cum AE FKMSUVXΓΔΛΠ al pler go syr[utr] aeth Bas[eth 257] | *αυτου*: C* om[vid] | *λεγοντεσ* hoc loco e syrP et[hr]: a b c f ff[2] g[1·] l q syr[sch] aeth ante

νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες·* 32 *οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.*

33 *Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν* 33–35 Mt 9, 14a Mc 2, 18–20 *πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν.* 34 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν,*

προσ τ. μα. αυτ. | *των* ante *τελω.* c. ℵABCDEFKLMRUXΓΔΛΣ al pl arm ... ς (= Gb Sz) om cum SVΠ al mu Bas$^{eth\,ed}$ | *και αμαρτωλ.* cum ℵABC^{2}LRXΓΔΛΣΠ unc^{7} al pler it vg syr$^{utr\,et\,hr}$ cop rell Bas^{eth} ... Ti om cum C*D al$^{2\,scr}$ Cyr$^{luc\,180}$ (sed ibidem paullo post est: *δε ην δε αιτιαν επιλαμβανονται οι φαρισ. του σωτηρος αμαρτωλοισ συνεσθιοντοσ*) :: ll. pp. non fluct | *εσθιετε* (ℵDR -*εται*) *και πινετε* (DR -*εται*, vide d) (K om *κ. πιν.*): a b c d e f ff$^{2\cdot}$ l q (non item g$^{1\cdot}$ vg) aeth (go in utramq partem accipi potest) Amb$^{luc\,1359}$ *manducat et bibit* (aeth add *magister vester*) :: cf ll. pp. (Or$^{2,\,637}$ *ενεκαλουν τω ιω λεγοντεσ· εσθιεισ και πινεισ μετα των αμαρτωλων* potius ad ll. pp. spectat)

31. *και αποκριθεισ*: D 150^{ev} *αποκρ. δε*, item e *Iesus autem respondit et dixit ad illos* | B om *ὁ* | *προσ αυτουσ*: LΞ 33. 48^{ev} al pauc Bas$^{eth\,257}$ *αυτοισ* | *αλλα οι* cum ABΞ ... ς *αλλ οι* cum ℵCDLR etc | *υγιαινοντεσ* (et. Or$^{5,\,208}$ et^{294}): 13. 69. 346. al plus^{5} *ισχυοντεσ* :: ut ll. pp.

32. *εληλυθα* (Ξ *ηλ ληλυθα* sic): C^{3}D 1. 28. 157. 47^{ev} al pauc *ηλθον* :: ut ll. pp. | *αλλα*: ΛΞ 1. al mu *αλλ* | *αμαρτωλουσ* (ℵ^{a}): ℵ* *ασεβεισ*

33. *ειπαν* c. B*CDLRΞ 33. ... ς *ειπον* cum ℵAB^{2}EFHKMSUVXΓΔΛΠ al longe pler | *οι μαθητ.* sine *διατι* cum ℵ^{a} (nisi est^{ca}, notatur enim punctis rursus erasis) BLΞ 33. 157. cop ... ς Ln praem *διατι* (:: ut ll. pp. lectione non fluct) cum ℵ*et^{c}(cb ?)CDRXΓΔΛΠ unc^{6} al pler it vg syr^{utr} go arm aeth cop$^{dz\,recent}$ | *οι μα. ιωαννου* (BD *ιωανου*): D 91. add *και οι μαθηται των φαρισαιων* :: e Mc | *ομοιωσ* (ff$^{2\cdot}$ om) *και οι των φαρ.* (e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot\,2\cdot}$ vg): D 19* 77. 108. 244* (91?) om; a b c l q *et* (b om) *pharisaeorum* ante *και* (b om) *δεησ. ποιουντ.* | *οι δε σοι* (ita a g$^{1\cdot\,2\cdot}$ l q vg): D *οι δε μαθηται σου* (:: ut Mt), item b c e f ff$^{2\cdot}$ cop go *tui autem discipuli* (e *discentes*) :: ut Mc | *εσθ. και πιν.*: D e *ουδεν τουτων ποιουσιν*

34. *ο δε ιω* cum ℵBCDLRXΞ 1. 33. 69. 124. 131. 346. al^{10} fere f cop syr p mg aeth arr ... ς Ln Ti om *ιω* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr$^{sch\,et\,p\,txt}$ arm go | *μη δυνασθε τουσ υιουσ* (ita f l q vg) cum ℵ^{c} ABCLRXΓΔΛΣΠ unc rell al omn^{vid} f l q vg cop syr^{utr} go arm ... ℵ*D a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ gat* aeth *μη δυναται οι υιοι* (:: e ll. pp.). Cf et. Tert marc 4, 11 „reddens rationem quod non possent ieiunare filii sponsi, quamdiu" etc | *νυμφωνοσ* (124* *νυμφιου*): it^{omn} (et. d) vg cop *sponsi*. Cf ad Mc et Mt | *εν ω ο νυμφ. μετ αυτ. εστιν* (et. Tert^{marc} l. l.): D e *εφ οσον εχουσιν τον νυμφιον μεθ εαυτων* :: cf ll. pp.

ποιῆσαι νηστεῦσαι; 35 *ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.*

36–39 Mt 9, 16 s Mc 2, 21 s 36 *Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα*

---

34. *ποιησαι* cum ℵ^{c} ABCLRXΓΔΛΞΠ unc rell al omn^{vid} f l q vg syr^{utr} go arm ... ℵ*D a b c e ff^{2} g^{1} gat* aeth om :: e Mc, cf et. Mt | *νηστευσαι* cum ℵ^{c}BXΞ 28. .. ς Ln Ti *νηστευειν* (:: cf Mc) cum ℵ*ACDLRΓΔΛΠ unc rell al pler

35. *και οταν* cum ABDEHKM^{mg}SRSUVXΓΔΛΞΠ al longe pl a em for ing go ... ℵCFLM^{txt} 1. 13. 69. 124. 157. 346. al plus^{30} b c e f ff^{2} g^{1} l q vg (et. am) cop syr^{utr} om *και*, hinc Ln [*και*] :: e ll. pp. | *τοτε* cum ABCD LRXΓΔΞΠ unc rell al longe pl a vg cop syr^{utr} arm^{ed} ... ΝΓΜΔ 1. 13. 28. 69. 124. 346. al^{15} fere b c e f ff^{2} g^{1} l q go arm^{cdd} aeth *και τοτε* :: e ll. pp. | *νηστευσουσιν* (ΔΛ 13. 69. 346. al pauc *-σωσιν*): ΕΗΚΠ* al plus^{10} *νηστευουσιν* | *εν*: X om. Verba *εν εκειν. τ. ημερ.* ℵ* ad seqq trahit proptereaque om *δε και*

36. *δε και* (ℵ^{c}; ℵ* vide ante): X 254. c e cop om *και* | *παραβ. πρ. αυτους* (13. 69. 346. *αυτοις*): ℵ*X syr^{sch} aeth *πρ. αυτ. παραβ.* | *απο* (Schu „bene") cum ΝBDLXΞ 1. 13. 22. 33. 69. 124. 131. 157* 346. b c e ff^{2} g^{1} l q vg syr^{utr} cop (arm) Amb$^{luc\ 1361}$ ... ς om, Ln [*απ.*] c. ACR ΓΔΛΠ unc^{6} al pler a f go aeth (Ir$^{int\ 276}$ *nemo immittit commissuram vestimenti novi in vestimentum vetus, nec mittunt vinum novum in utres veteres* magis a Mt pendet, ut probant extrema: *nec mittunt* etc; tamen illud *vestimenti novi* Lucae est, non [*panni rudis*] Matthaei.) :: cf ll. pp. Item *σχισασ* (Schu „bene") cum ΝBDLΞ 1. 22. 33. 131. 157. 251. cop (post *ουδεισ* pon) syr^{sch} pers^{p} ... ς Ln om (:: ut ll. pp.) cum AC RXΓΔΛΠ unc^{6} al pler it vg go syr^{p} arm aeth | *επιβαλλει*: X *-βαλει* | *επι ιματιον παλαιον*: ΜΓ 122. 301. 406. f^{scr} *επι ιματιω παλαιω*. Similiter Dial^{64} (ed. Wetst) *ουδεισ επιβαλλει επιβλημα ρακους αγναφου* [*επι*] *ιματιω παλαιω*. Ibidem *ουδεισ γαρ φησιν επιβαλλει απο ρακ. αγναφ. επι ιματιω παλαιω*. Item Epiph$^{marc\ 303}$ (42,2) *τι εστι το ου βαλλουσιν οινον νεον εισ ασκ. παλαιουσ, ουδε επιβλ. ρακ. αγναφου επι ιματιω παλαιω· ει δε μηγε, και το πληρωμα αιρει, και τω παλαιω ου συμφωνησει· μειζον γαρ σχισμα γενησεται.* | *και το καινον*: ℵ* copP$^{etr\ 4}$ om *και* | *σχισει* (Schu „bene ap Lc") cum ΝBCDLX 5. 33. 36. 40. 60. 239. 259. 19^{ev} 36^{ev} 49^{ev} y^{scr} 3pe a e. Item *συμφωνησει* c. ΝABCDLX 5. 33. 36. 40. 53. 57. 60. 91. 157. 234* 239. 259. 299. 410. a e (et. Epiph^{marc}, vide ante) ... ς *σχιζει* et *συμφωνει* cum (A *-ζει* et *-νησει*)EFHKM(R *σχιζεται*, ut nuper recognovi, et *-νει*)SUVΓ ΔΛΠ al longe pl it^{pler} vg cop syr^{utr} arm go aeth | *το* (ς om, item Ln ex errore) *επιβλημα το απο* c. ΝBCLXΔ 1. 33. 69. al mu (item D *επιβλημα* post *καινου*) it vg cop syr^{utr} arm ... Gb" Ti *το απο* sine *το επιβλ.* cum AEFHKMRSUVΓΔΠ al longe pl go aeth sl

τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI.

1 [41.2] Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι Lc 6, 1-5 Mc 2, 23-28 Mt 12, 1-8

37. *βαλλει*: c *επιβαλλει* | *ρηξει* (a c e ff^{2} g^{1} vg^{ed} et for em ing fu): cra al pauc b f l q am tol go syr^{utr} *ρησσει* (r *ρησει*) :: e Mc | *ο οιν. ο νεος* (ℵ 44. 71. om *ο νεος*) cum bcdlmruxa al plus^{30} it vg etc ... ς *ο νεος οινος* cum aefhksгπ al pl go | *τ. ασκους*: d cop arm add *τους παλαιους*

38. *αλλα* cum ℵadefhlrsuvxгa al pl ... bckmπ 1. 69. al *αλλ* | *βλητεον* cum ℵ^{a}abcrxгδπ unc^{8} al omn^{vid} vg ... ℵ*d a b c e (post *αλλα* pon) f ff^{2} g^{1} l q syr^{utr} aeth (cop) (item Dial^{64} wetst *λεγει γαρ παλιν ο σωτηρ· βαλλουσιν οινον νεον εισ ασκ. νεους, και αμφοτεροι συντηρουνται*) *βαλλουσιν* :: a Mt 9, 17 videtur pendere nec satis huc quadrare. Praeterea *βλητεον* absque additam cum nbl 1. 33. 131. 157. 209. 301. cop ... ς (sed Gb^{0} et Schu omissionem vdtr prob) Ln add *και αμφοτεροι συντηρουνται* (d a e *τηρουνται*, *servantur*; it^{rell} vg *conserv.*) cum acdrxгδπ unc^{8} al pler it vg go syr^{utr} arm aeth cop^{dz} recent (Dial vide ante) :: e Mt ubi nemo om; cf. et ad Mc

39. d a b c e ff^{2*} l (non item f g$^{1.2}$ q vg nec ff^{2} recent) om hunc versum. Nec magis Eus habuisse vdtr; nec enim ut debebat in canonem decimum retulit, in quo quae singulis propria sunt posuit. Omnia quae a v. 31 usque ad finem huius capitis leguntur comprehensa sunt Ammonii sectione 40 et Eusebii canone secundo, quem ille iis destinavit quae communiter tres tuentur. | *και*: ℵ^{c} b om | *θελει* cum ℵb c*l 1. 118. 131. 157. 209. 11p^{es} cop arm aeth ... ς Ln praem *ευθεωσ* (x al pauc *ευθυσ*) cum ac^{2}rxгδπ unc^{8} al pler f g$^{1.2}$ ff^{2} vg syr^{utr} go | *γαρ*: k 157. syrp add *οτι* | *χρηστοσ* cum nbl 157. 225. cop syr^{sch} ... ς Ln *χρηστοτεροσ* (x al pauc *χριστ.*) cum acrxгδπ unc^{8} al pler it vg syrp rell

VI, 1. *εγενετο δε*: d a e go aeth *και εγεν.* (e *et sabbato mane factum est*) | *δευτεροπρωτω* (r^{gr} 13. 117. 124* 235 *δευτερω πρωτω*) cum acdehkm nsuvxгδπ al pler a f* (*sabbato secundo a primo*) ff^{2} g$^{1.2}$ (e *sabbato mane*) vg go syrp txt arm Caesar^{53} (Galland. 6) *ματθαιοσ* (corrige *λουκᾶσ*) *δευτεροπρώτῳ φησὶ σαββάτῳ τὴν ἡμέραν δηλῶν τὴν μετὰ τὸ κύριον σάββατον αὐτοῖσ.δι' ἑορτῆσ ἀργουμένην.* Epiph^{452} (*αλογοι*) *φάσκει λουκᾶσ ὅτι ἐγένετο ἐν σαββ. δευτεροπρώτῳ ἵνα δείξῃ σάββ. πρῶτον εἶναι τὸ ἀπ' ἀρχῆσ ὁρισθὲν καὶ ῥηθὲν ὑπὸ κυρ. ἐν τῇ κοσμο-

αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας

ποιῆτε κατὰ περίοδον ἀπὸ τότε ἄχρι τοῦ δεῦρο κατὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀνακυκλούμενον, τοῦτο εἶναι πρῶτον. δεύτερον δὲ σάββ. τὸ ὑπὸ νόμου ὡρισμένον. – καὶ ὁρᾶτε ὅτι δεύτερον καλεῖται σάββ. μετὰ τὸ πρῶτον σάββ. ἡ τοιαύτη ἁγία τοῦ προβάτου ἡμέρα εἰσ σάββ. ἁγιασθεῖσα, κἂν τε κυριακὴ εἴη κἂν τε δευτέρα κἂν τε τρίτη καταντήσῃ. εἰσ δὲ ἑπτὰ ἡμέρας πάλιν ἀνακυκλούμενον δεύτερον καλεῖται πρῶτον. Item Epiph[158] (βιωναιοι) ἦν δὲ σάββατ. δευτερόπρωτον, ὡσ ἔχει τὸ εὐαγγέλιον. σάββατα γὰρ διάφορα ὥριζεν ὁ νόμος, τὸ μὲν κατὰ ἑβδομάδα ἀνακυκλούμενον φύσει σάββατον, τὸ δὲ διὰ τὰσ ὑποπιπτούσασ τῆσ κατὰ σελήνην νεομηνίασ καὶ τὰσ σαθεξῆσ ἑορτάσ, οἷον ἡμέρασ σκηνοπηγίασ καὶ ἡμέρασ πάσχων, ὅτε τὸ πρόβατον θύουσι καὶ ἄζυμα λοιπὸν ἐσθίουσι. ἔτι δὲ ὅτε τὴν μίαν νηστείαν νηστεύουσι τοῦ ἔτουσ τὴν λεγομένην μεγάλην, καὶ τὴν ἄλλην ἣν λέγουσι μικράν. ὅτε γὰρ ὑποπίπτουσιν αὗται αἱ ἡμέραι, ἤτοι ἐν δευτέρᾳ σαββάτων ἢ ἐν τρίτῃ ἢ ἐν τετράδι, σάββατον καὶ αὐτὸ αὐτοῖσ ὁρίζεται. διὸ μετὰ τὴν τῶν ἀζύμων γενομένην ἡμέραν καὶ ὁρισθεῖσαν ἡμέραν σαββάτου, τῷ σαββάτῳ φύσει τῷ μετὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀζύμων εἰσ σάββατον λελογισμένην, ηὑρέθησαν διαβαίνοντεσ διὰ τῶν σπορίμων – δεικνύτεσ ὅτι λέλυται ὁ δεσμὸσ ὁ ἐν τῷ σαββ. ὁριζόμενοσ, ἐλθόντοσ τοῦ μεγάλου σαββάτου, τουτέστι χῡ etc. Chron[896] (ed. Bonn., ed. Par.[311]) σάββατον οὖν καλεῖ οὐ μόνον τὴν ιδ΄ τοῦ πρώτου μηνὸσ τῆσ σελήνησ φθάσασαν ἐν σαββάτῳ, ἀλλὰ καὶ τὴν ιε΄ τοῦ πρώτου μηνὸσ τῆσ σελήνησ, ἥτισ ἐστὶν πρώτη τῶν ἀζύμων ἡμέρα, καὶ αὐτὴν ἐν ἡμέρᾳ πρώτῃ φθάσασαν, καὶ τὴν κα΄ τοῦ αὐτοῦ μηνόσ, ἥτισ ἐστὶν ἑβδόμη μὲν ἡμέρα τῆσ ἑορτῆσ τῶν ἀζύμ., ἑβδόμη δὲ τῆσ ἑβδομάδοσ ἡμέρα. τοῦτο οὖν τὸ πάσχα δηλῶσαί μοι δοκεῖ ὁ θεῖ. ε᾽αγγ. λουκᾶσ, ἐν οἷσ φησίν· ἐγένετο ἐν σαββ. δευτεροπρώτ. διέρχεσθαι τὸν ιν καὶ τοὺσ μαθ. αὐτοῦ διὰ τῶν σπορίμων, τοὺσ δὲ μαθ. τίλλοντασ τοὺσ στάχ. ἐσθίειν. δευτερόπρωτον δὲ σάββ. καλεῖ τοῦτο τὸ σάββ. οὐ μόνον ὡσ ἑβδόμησ ἡμέρασ οὔσησ, ἐν ᾗ ἡ πρώτη τῶν ἀζύμων εὑρέθη, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀπ᾽ αὐτῆσ ἀριθμεῖν τὰσ ν΄ ἡμέρασ καὶ ἑορτάζειν τὴν ἑορτήν, ἣν ἑορτὴν τῶν ἑβδομάδων ὁ θεῖοσ προσαγορεύει νόμοσ. ἑπτὰ οὖν σαββάτων ὄντων ἐν τούτῳ τῷ ἔτει τῆσ πεντηκοστῆσ, ἅτε ἀπὸ σαββάτου ἀρχομένησ καὶ εἰσ σάββατον συμπληρουμένησ, πρῶτον ἦν σάββατον τῶν ἑπτὰ σαββάτων καὶ τελευταῖον πάλιν τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ· διὰ ταύτασ τὰσ αἰτίασ ἐν τούτῳ τῷ πάσχα τὸν κύριον μετὰ τῶν μαθητῶν διερχόμενον διὰ τῶν σπορ. δηλῶσαι βουλόμενοσ ὁ εὐαγγ. εἴρηκεν ὅτι ἐν σαββ. δευτεροπρώτῳ διήρχετο διὰ τῶν σπορ. ὁ ις καὶ οἱ μαθ. αὐτοῦ. Chr hom. 40. in Mt: ὅταν διπλῆ ἡ ἀργία ᾖ καὶ τοῦ σαββάτου τοῦ κυρίου καὶ ἑτέρασ ἑορτῆσ διαδεχομένησ. Similiter 237[schol] ὅταν μετὰ τὴν τοῦ σαββάτου ἀργίαν ἑτέρα διαδέξηται πάλιν ἑορτή. Isid epp 3, 110 δευτερόπρωτ. εἴρηται ἐπειδὴ δεύτερον μὲν ἦν τοῦ πάσχα, πρῶτον δὲ τῶν ἀζύμων. ἐσπέρασ γὰρ θύοντεσ τὸ πάσχα τῇ ἑξῆσ τὴν τῶν ἀζύμων ἐπαναγύριζον ἑορτήν, ἣν καὶ δευτερόπρωτον ἐκάλουν. Addita explicatione ulteriore pergit: εἰ δὲ σαββάτῳ εἴρηται, μὴ θαυμάσῃσ·

καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν. 2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον

σάββατον γὰρ πᾶσαν ἑορτὴν καλοῦσι· etc. (Eadem fere exscripta habent 339 schol 255 schol. 256 schol) Thphyl ad h. l. *πολλάκισ ἀπήντα ἡ ἑορτὴ ἐν παρασκευῇ, καὶ ἐκάλουν τὴν παρασκευὴν σάββατον διὰ τὴν ἑορτήν· εἶτα τὸ κυρίωσ σάββατον ὠνόμαζον δευτερόπρωτον, ὡσ δεύτερον ὂν προηγησαμένησ ἄλλησ ἑορτῆσ καὶ σαββάτου.* Euthy ad h. l. *τοῦτο δὲ τὸ σάββ. ἐκαλεῖτο δευτερόπρ. ὡσ δεύτερον μὲν τοῦ πάσχα, πρῶτον δὲ τῶν ἀζύμων.* Amb luc 1268: „secundoprimum, non primosecundum dixit, *δευτεροπρωτον* enim scriptum est. Praeferri enim debuit quod praecellit. Secundum ideo quia primum ante ex lege praecessit, in quo etiam poena praescripta est si quis operetur; primum autem ideo, quia sabbatum illud ex lege solutum est quod erat primum: et hoc primum factum est quod secundo est constitutum.“ Cf et. ps 47 (p. 936). (Conferri praeterea possunt Eustath. vit. Eutych. nr. 95. *μέχρισ ἑβδόμησ ὥρασ τῆσ δευτεροπρώτησ κυριακῆσ* i. e. dominica prima post pascha; item *δευτεροδεκάτη* Hier. in Ezech. 45. et *δευτερίσχατοσ* Heliod. ap. Chirurg. vett. p. 94. Facit huc etiam Clem strom. 6, 5. ex Praedicat. Petri -- *ἐὰν μὴ σελήνη φανῇ, σάββατον οὐκ ἄγουσι τὸ λεγόμενον πρῶτον* etc) ..... ʀBL 1. 22. 33. 69* 118. 157. 209. (item vgll ut x^{scr} y^{scr}, ubi est *επορευετο ο ις τοισ σαββασιν* etc) b c e f** l q cop syr^{sch} syr$^{p\ mg}$ („non in omnib. exemplarib. est“) syr^{hr} aeth arp (ar^{er} et ar^{ro} *δευτερω*) perss om (Schu „recte“), hinc Ln Ti^{synops} [*δευτεροπρώτ.*] :: at ut ab additamenti ratione alienum est, ita cur omiserint in promptu est. Ceterum nec simile quicquam Mt nec Mc adscripserunt. | *διαπορευεσθαι*: ᴄ*ᴋ al pauc *ποριευεσθ.* | *αυτον*: 33. om, ᴅ ante *εν σαββ.* pon | *δια* sine *των* cum ᴋ*ABLΔΛ*Π 1. al plus^{10} ... ς add *των* (:: ut Mt et Mc) cum ᴋ^{c}CD EHKMRSUVXΓΔ^{2} al longe pl Chron^{346} (vide ante) cop arm | *και ετιλλ. οι μαθ. αυτου*: ᴅ *οι δε μαθ. αυτου ηρξαντο τιλλειν*, b *et coepissent discipuli eius vellere*, e *discentes autem illius vellebant* :: cf ll. pp. | *τουσ* (ᴋ 239. 243. 259. 299. b^{scr} om) *σταχυασ* hoc loco cum ᴋAC^{3}(ᴅ)X ΓΔΛΠ unc^{7} 1. 13. 33. 69. al omn^{vid} it vg go cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth ... BC*LR post *ησθιον* | *και ησθιον*: a q post *χερσιν* pon (*manibus conterentes et edebant* a, *confricantes manibus et manducabant* q) ... ᴅ e f cop syr^{sch} arm (aeth) *και* ante *ψωχ. τ. χερσ.* et *ησθιον* post *χερσ.* Praeterea c*ᴍ al pauc b c e cop^{wi} et^{dz} syr^{sch} aeth Amb^{luc} ad *χερσιν* add *αυτων*, hinc Ln [*αυτων*]

2. *ειπον* (x *ειπαν*, it vg syr^{sch} *dicebant*, cf ᴅ) sine *αυτοισ* cum ʀBC*LX 1. 118. 131. 157. 209. a c e cop ... ς add *αυτοισ* item Ln [*αυτ.*] cum AC^{2}ʀΓΔΛΠ unc^{7} al pler (254. b go *προσ αυτουσ*) b f ff^{2*} g$^{1.2*}$ l q syr^{utr} et^{hr} arm aeth go ... ᴅ *ελεγον αυτω* :: ut Mc | *τι ποιειτε* etc: ᴅ *ειδε τι ποιουσιν οι μαθηται σου τοισ σαββασιν ο ουκ εξεστιν* :: sunt haec ad Mc conformata | *ουκ*: ᴋ* *ουχ* | *ποιειν* (L syr^{sch} post *σαββασιν*) cum ʀACLXΓΔΛΠ unc^{7} q cop syr^{sch} syr^{p} et^{hr} go aeth ... Ln Ti om c. B(ᴅ)R 69. 274^{mg} it^{pler} vg arm :: inprimis Marcum ad hunc locum mutandum valuisse lectio codicis ᴅ probat. In Mt est *ποιειν εν σαβ-*

τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖς σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶς
1 Sam 21, 6 ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν
Δαυείδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 ὡς
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξε-

---

βατω. | *τοισ σαββασιν* (*sabbatis* a b c e f l post *ποιειτε* pon, non item q; ff^{2} *quid facitis sabbatis non licet*) cum ℵB(D)LRU 1. 22. 69. 124. 131. 440* al pauc itpler arm ... ς *εν τοισ* (ΔΛ* om) *σαββασι* cum ACX ΓΔΑΠ unc^{7} al pler (13. 346. 435. *εν σαββατω*) g$^{1.2.}$ vg go :: *εν* Mt, sed inlatum est etiam Mco

3. *και αποκριθεισ*: D *αποκρ. δε* | *ο ις προσ αυτ. ειπ.* cum ℵL (al ?) vg cop syrP, item sed *προσ αυτ.* post *ειπεν* (Dgr *ελεγεν*) posito (*ο ις ειπ. πρ. αυτ.* ita Ln) AC^{3}DKMΓΧΠ al permu syrsch aeth (e omisso *ο ις*), item sed *αυτοισ* pro *πρ. αυτ.* (*ο ις ειπεν αυτοισ*) 1. 209. c f ff^{2} (q syrhr *respondit Iesus et dixit illis*), item *ο ις* post *πρ. αυτ.* posito 33. al pauc go arm ... ς Τί *προσ αυτουσ ειπεν ο* (B om) *ις* (:: conveniunt haec cum ℵ etc, nisi quod *ο ις* post *ειπεν* ponitur) cum (B)C*EHNSUVΓ ΔΛ al pl, item *dixit illis Iesus* a b g$^{1.}$ l :: *πρ. αυτουσ*, *πρ. αυτον* etc solent post *ειπ.* poni, item *ο ις* (cf praeter alia 4, 8) | *ουδε*: DHL *ουδεποτε*, praetereaque HL arm om *τουτο* :: ut Mc | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1 | *οποτε* (:: hoc tantum loco legitur) cum AEHKMNSUVΓΔΠ al pler ... Ln *οτε* (:: ut Mc et Mt lectione non fluct) cum ℵBCDLXΔ 1. 69. 91, 131. 157. 209. 239. 299. 435. al pauc | *μετ αυτου* (ita et. Mt et Mc): D *σιν αυτω* | *οντεσ* cum ACRΓΔΠ unc^{7} al pler (124. 6Pe *παντεσ*) go syrP (it vg, at nec aliter ll. pp.) ... Ln om cum ℵBDLX 1. 22. 33. 69. 131. 157. 435. al pauc cop syrsch et hr :: Mt et Mc sine *οντεσ*

4. *ωσ* cum ℵ*ACEHKMNSUVΓΔΛΠ al pler syrP et hr (c *et*, ex *ut* ortum?), item Ln *πωσ* cum ℵcLRX 1. 13. 33. 69. 124. al^{5} (:: ut ll. pp.), item *quomodo* (*quemadmodum* Irint) itpler vg cop arm Irint 287, sive *ωσ* sive *πωσ* go aeth ... BD plane om (syrsch *οτε*). Item Epiphmarc 289 schol. 21, postquam iam schol. 3 p. 323 versum 5 dedit, sic: *ουδε τουτο ανεγνωτε τι εποιησε δαυιδ· εισηλθεν εισ τ. οικ. του θεου* (:: iidem BD et 102. soli in Mc omittunt *πωσ*. Ceterum pro *πωσ* Mti et Mci nemo *ωσ*) | *εισηλθεν*: D *εισελθων* | *προθεσεωσ*: Dgr *προσθ.* (ita idem etiam in Mt et Mc) | *ελαβ. και* cum AC^{3}EHMNSUVΓΔΛ al pl it vg go syrP ... Ln *λαβων* cum BC*LX 33. (cop syrsch ut vdtr) ... NDKΠ 1. 13. 69. 124. 131. 157. 209. al^{25} fere syrhr arm aeth Irint 287 om, hinc Gb^{o} :: at ita ll. pp. | *και εδωκ. και* c. NADEHKMNSUVXΓΔΛΠ al pler syrhr et P aeth ... Ln om *και* sec cum BL 1. 118. it vg cop syrsch arm go Irint (:: testes similiter etiam in Mc om; videbatur abundare, hinc tot interpretes invitis Graecis cdd consentiunt) | *ουσ*: D *οισ* | *εξεστιν*: DM *εξον ην*, item *licebat* b c e f l q syrsch Irint Amb$^{luc\ 1364}$ :: e Mt, unde praeterea M add *αυτω*, gat aeth *eis* | *μονουσ* (RA al mu *μονον*, q vg *tantum*) *τουσ ιερεισ*: D 157. al pauc *μονοισ τοισ ιερευσιν* (itpler Irint *quos non licebat* [*licet*] *manducare nisi solis sacerdotibus*) :: e Mt. Post

στιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 [42. 2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατη- 6–11 Mc 3, 1–6 Mt 12, 9–14

v. 4. D (quos Wechelius „cdd 2 vetustissimos" laudat, sunt Steph. β et Cant. i. e. ipse D duobus nominibus dictus) addita habet haec: *τη αυτη ημερα θεασαμενος τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω· ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει· ει δε μη οιδας επικαταρατος και παραβατης ει του νομου* (*eodem die videns quendam operantem sabbato et dixit illi homo si quidem scis quod facis beatus es si autem nescis maledictus et trabaricator legis.*)

5. Hunc versum D post v. 10 ponit | αυτοις: X 299. add ο $\overline{\text{ις}}$ | οτι cum $\aleph^{c}$ADEHKLMRSUVXΓΔΛΠ al pler it^{omn} vg go (cop ut solet) ... $\aleph^{*}$B 1. 131. arm aeth om (Ti^{synops} :: cf ll. pp.) | ο υιος τ. ανθρ. (haec omnia A* om exeunte columna) ante *και τ. σαββ.* posuimus cum ADLR XΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} it vg syr^{P} arm go ... ℵB syr^{sch} et^{hr} cop aeth post *του* (ita ℵB syr^{sch} et^{hr} cop^{wl} et petr^{4}, non *και του*) *σαββατου* :: ut Mt, ex quo omnes huius versus codicum ℵB lectiones fluxisse videntur, etsi quae cum aliis edidimus cum Mc conveniunt.

6. *εγενετο δε* usq *ξηρα*: D *και εισελθοντος αυτου παλιν εις την συναγωγην σαββατω εν η ην ανθρωπος ξηραν εχων την χειρα* | *δε* sine *και* cum ℵBLX 1. 13. 33. 69. 124. 440. al plus^{10} a b c f ff^{2}· g^{1}· l (e *et factum est in*) cop syr^{sch} (syr^{hr} *et factum est in*) arm aeth Cyr$^{4, 255}$ (accurate: *λεγει γαρ ο μακαρ. λουκας· εγεν. δε εν ετερ.* etc) ... ς Ti *δε και* cum ABΓΔΛΠ unc^{7} al longe pl g^{2}· q vg syr^{P} (go *et factum est autem*) | *ανθρωπ. εκει* cum ℵBLR 1. 33. 131. 157. 209. 239. 299. w^{eant} cop Cyr$^{4, 255}$ ... ς Ln *εκει ανθρωπ.* (:: ut Mc) cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} (b aeth om *εκει*) vg go syr^{utr} et^{hr} arm | *η χειρ*: D om *η*

7. *παρετηρουντο* (Gb′) c. ABDLMRXΔΠ 1. 13. 33. 69. al^{30} fere Cyr$^{4, 255}$ ... ς *παρετηρουν* (:: ut Mc) c. ℵEKSUVΓΛ al pl (H al pauc *παρετηρουν τε* omisso *δε* quod sequitur) | *δε* (vide ante; c *igitur*, sed c e v. 6. *erat autem* pro *και ην*, 13. 69. 346. *και παρετηρ.*): D (vide supra) cop om; absque *αυτον* edidimus cum AEF^{w}HKMRSUVΓΔΛΠ al plus^{130} it vg go (cf et. Tert$^{marc\ 4,\ 12}$ *exinde observabant Pharisaei si medicinas sabbatis ageret, ut accusarent eum*) ... ς (= Gb Sz) add *αυτον* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵBDLX 69. al mu^{vid} syr^{utr} cop arm aeth amb^{resecr} Cyr$^{4, 255}$ | *εν*: DKΠ al plus^{15} it (exc f) am om :: cf ll. pp. | *θεραπευει* cum ℵADLΠ 2^{pe} al pauc ... ς *θεραπευσει* (:: cf Mc) cum B XΓΔΛ unc^{7} al pler cop Cyr$^{4, 255}$. Praeterea MX 13. 33. 69. 124. 346. al pauc add *αυτον* (:: e Mc) | *κατηγορειν* cum ℵ*BSX (D *-γορησαι*) 1. 22. 28. 124. 131. al^{5} g^{1}· q am fu for gat (hi Latt *accusare*) syr^{utr} go; item b c ff^{2}· vg (et. ing em tol) *unde* (b *quemadmodum*, l *quomodo*) *accusarent eum*, a e [*invenirent*] *et accusarent eum* ... ς Ln (ignorans B)

γορεῖν αὐτοῦ. 8 αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰς ἔστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. 10 καὶ περιβλεψάμενος πάν-

Ti κατηγοριαν cum ℵ^{c}AEF^{w}HKLM(R^{vid} quia κατ sequitur)UVΓΔΑΠ al pl f (*occasionem accusandi illum*) go (*facultatem ad accusandum eum*) cop arm syr^{p} ^{mg} Cyr^{4,255} | αυτου (Δ αυτω): F^{w}KLΠ al^{60} fere cop syr^{p} ^{mg} arm κατ αυτου

8. ηδει: D b f γεινωσκων (*sciens*) omisso δε (sive και) quod sequitur | ειπεν δε cum ℵBLX 1. 13. 33. 69. 91. 157. 209. a ... ς Ln και ειπεν cum ΑΓΔΑΠ unc^{7} al pler go syr^{sch}et^{p} aeth Cyr^{4,255}, item *et ait* ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q, *et dicit* c e ... D b f λεγει (d *dicit*; b f *ait*) | τω ανδρι (Gb″) cum ℵBL 1. 33. 91. 131. 209. 239. 299. 237^{schol} aeth Cyr^{4,255} ... ς Ln τω ανθρωπω (:: ut ll. pp. lectione non fluct) cum AΓΔΑΠ unc^{7} al pler (it vg *homini*, item vv al) ... D om | τω (ℵA add την) ξηραν (ΚΜΠ al^{15} fere εξηραμενην) εχοντι την χειρα (c^{scr} e^{scr} z^{scr} −ραν): D τω την χειρ. εχοντ. ξηραν, a b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q vg syr^{P} *qui habebat* (c *habenti*) *manum aridam* ... e om | εγειρε (Gb″) cum ℵABEF^{w}KLMSUVXΔΑΠ al pl ... ς εγειραι cum Γ al ... D εγειρου | και: A cop syr^{sch} et^{hr} om | εισ το μεσον (*in medium* e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg): D εν τω μεσω, a b c f q *in medio* και αναστ. cum ℵBDLX 1. 33. c^{scr} it vg cop syr^{hr} (syr^{sch} *et cum venisset et staret, dixit eis Iesus*) go (*tunc is surgens*) aeth 237^{schol} Cyr^{4,255} ... ς ο δε αναστ. cum AEKMSUVΓΔΑΠ al pler syr^{P} arm | εστη (A εστην): D εσταθη

9. ειπ. δε cum ℵBDL 13. 33. 69. 124. 346. it vg go (aeth) Cyr^{4,255} ... ς ειπ. ουν cum AEKMSUVXΓΔΑΠ al pler syr^{P} ... cop arm syr^{sch} (vide ante; syr^{hr} *et ait*) ειπεν | ο (B Cyr^{4,255} om) ω̄ς h. l. et. a e q cop syr^{P} arm go: KΠ al^{16} b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l vg syr^{sch}et^{hr} aeth post αυτους | επερωτω cum ℵBL 157. e f g$^{2\cdot vid}$ l vg cop go syr^{hr} ... ς Ln επερωτησω (:: cf 20, 3 cum ll. pp.) cum ADXΓΔΑΠ unc^{6} al fere omn (1. al pauc ερωτησω) a b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ q syr^{utr} arm aeth | υμας ει (prob Schu) cum ℵBDL 157. a c e$^{\cdot}$f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l (b hiat) vg cop (syr^{utr} et^{hr} ut vdtr) Cyr^{4,255} (Tert$^{marc4,\ 12}$ „interrogat: *Licetne*" etc) ... ς υμας τι· cum minusc q arm (τι ante υμασ); item Gb Sz υμασ· τι cum AEKMSΓΔΑΠ al^{100} fere (go aeth ut vdtr), item alterutrum UVXΔ (:: et. in Mc fuerunt qui τί inferrent) ❡ τω σαββατω c. ℵBDL c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ q am fu for em tol cop sch^{w} syr^{sch} aeth Cyr^{4,255} ... ς τοισ σαββασιν (:: ut ll. pp.) cum AXΓΔΑΠ unc^{6} al omn^{vid} a f vg^{ed} ing (al) cop^{wi} syr^{P} arm go Tert$^{marc\ 4,\ 12}$ | η κακοποιησαι: Tert$^{marc\ 4,\ 12}$ *annon* | απολεσαι (Gb″ probante Schu) cum ℵBDLX 1. 69. al it^{pler} (a hiat) vg cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ et^{hr} arm go Tert^{marc} ... Gb Sz αποκτειναι (:: e Mc) cum AEF^{w}KMSUVΓΔΑΠ al^{130} e syr^{cod} syr$^{P\ txt}$ aeth. Praeterea DΔ tisch** al^{20} cop^{dz} recens arr add οι δε εσωπων (A −ποιν) :: e Mc

10. παντασ αυτουσ (et. a c syr^{P}): DX al pauc b e f ff$^{2\cdot}$ l q syr^{sch} (vg

τασ αὐτοὺσ εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίασ, καὶ διελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

12 [42] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ ὄροσ προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ

[12a] Mc 3, 13—15

syr^{hr} αυτουσ non exprim) αυτ. παντ.. Praeterea DΧΛ 1. 11. 22. 262. al^{10} add εν οργη, 13. 69. 124. 157. 346. μετ οργησ, item (it^{pl} *in ira*, c *iratus*, a *et circumspiciens omnes illos esse in ira*, e *et inspexit illos omnes et vidit et viliabundus dixit*) a b c e ff^{2} blanch l q sax syr^{p} et^{hr} arm aeth (:: e Mc), non item f (ff^{2} sab) g^{1} vg cop syr^{sch} | ειπεν (it vg *dixit*): D λεγει (d *dicit*) :: ut ll. pp. | αυτω cum ΑΒΕΡ^{W}ΚΜSUVΓΔΛΠ al pl syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm^{ed} go ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) τω ανθρωπω (:: e ll. pp.) cum ΝDLX 1. 33. 69. 124. al vix mu it (c *homini illi*, e *illi homini*) vg cop syr$^{p\ mg}$ et^{hr} (add *cui manus eius arida*) arm mss aeth | Δ* χειραν | ο δε: D it vg syr^{sch} et^{hr} και :: e ll. pp. | εποιησεν (et. Gb) cum ΑΒΕΡ^{W}LMSUVΓΔΛ 33. al plus^{80} (syr^{p} add ουτωσ c. ob.); item ς (= Gb, sed Schu prob ς) Ln (ex errore de B) εποιησ. ουτω (ουτωσ) cum ΚΠ al mu syr^{hr} ... ΝDX 1. 13. 69. al mu it vg go cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm aeth εξετεινεν (Gb′ :: e ll. pp.) | απεκατεσταθη (Gb″) cum ℵ^{c}ADEKLMSVXΓΔΛ al pl, item ℵ* 243. απεκατεστη, 1. 131. αποκατεστη (:: sane ll. pp. -εσταθη) ... ς αποκατεσταθη c. BU al mu | η χειρ αυτου sine υγιησ c. ΝABDKLQUXΔΠ al plus^{30} it vg go cop syr^{utr} et^{hr} arm (aeth *sanata est*) ... ς (= Gb Sz) add υγιησ (:: ut Mt) cum EMSVΓΔ al pl. Item sine ωσ η αλλη cum ΝBL 33. 34* 63. a e ff^{2} (g$^{2\ vid}$) l 130^{lat} vg cop ... ς Ti add ωσ η αλλη, Ln [ωσ η αλλ.] cum ΑΕΚΜQSUVXΓΔΛΠ al pler (28. e^{scr} ωσει αλλη) b c f g^{1} q go syr^{utr} et^{hr} arm aeth; item D 1. 131. ωσ και η αλλη. Utrumque, et υγιησ et ωσ η αλλη ex Mt fluxisse statuo. Similiter eadem in Mcum inlata sunt; a quo ut Lc dissentiat retentis ωσ η αλλη non faciendum vdtr. | Ad finem huius versus D versum 5. add (vide supra ad v. 5): και ελεγεν αυτοισ οτι κυριοσ εστιν ο υιοσ του ανθρωπου και του σαββατου.

11. διελαλουν: KUΠ al^{15} fere ελαλουν, 33. συνελαλ., D διελογιζοντο | πρ. αλληλουσ: AM syr^{p} c. ob. add λεγοντεσ | τι αν etc: D πωσ απολεσωσιν αυτον (:: e ll. pp.) | ποιησαιεν c. BLA 1. 13. 33. 69. 121. 131. 239. 299., item ΝA 91. 157. 254. 262. 346. ποιησειεν ... ς Ti ποιησειαν (QX al -σιαν) cum EKMQSUVXΓΔΠ al pler | τω ιω: 28. e αυτω (e *quidnam illi facerent*)

12. ταυταισ: D cop εκειναισ (nec aliter it vg: *illis*) | εξελθειν αυτον (Schu „bene") cum ΝABDL(X omisso αυτ.) 33. 119. 157. i^{cant} al pauc e go^{vid} ... ς Ti εξηλθεν cum EKMQSUVΓΔΛΠ al pler it^{pler} (et. Cyp Amb^{luc}) vg :: utraque ratio frequens | εισ το ορος: M syr^{p} add ο ις, al pauc syr^{sch} go praem | προσευξασθαι: D και προσευχεσθαι. | εν (ℵ^{c}): ℵ* επι | του θεου (et. Or^{1,216} Cyp$^{orat\ dom\ 213}$ et$^{ep\ cleric\ 14}$ Amb

θεοῦ. 13 [44.2] *καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς*
14–16 *αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους*
Mc 3, 16–19 *ὠνόμασεν,* 14 *Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν*
Mt 10, 2–4 *ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρ-*
Act 1, 13 *θολομαῖον* 15 *καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἁλφαίου,*
17–19 *καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν,* 16 *καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ*
Mc 3, 7 ss Mt 4, 24 n *Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης,* 17 [45.1] *καὶ καταβὰς μετ'*

---

luc^{1365}): D om (Tert$^{marc\ 4,18}$ „certe *ascendit in montem et illic pernoctat in oratione*, et utique auditur a patre")

13. *προσεφωνησεν* (et. Bas$^{eth\ 291}$): D 1. 22. 131. 157. Eus$^{dem\ 120}$ *εφωνησεν* | *τους μαθητας*: Γ b^{scr} *τοις μαθηταις* | *απ* (d *ab*): 28. 91. 239. 299. al^{15} fere Eus$^{dem\ 120}$ *εξ*; item *ex* it vg ǀ *ωνομασεν* (ℵ*G al *ονομασεν*) et. Eus$^{dem\ 120}$ et ps$^{413.\ 682}$. Bas$^{eth\ 291}$: D al^{5} *εκαλεσεν*

14. *σιμωνα*: D praem *πρωτον* :: cf Mt | *ον και* (b e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1.\ 2\cdot}$ l q vg cop syr^{sch} om) *ωνομασεν* (Γ al aliq *ονομ.*, Eus$^{dem\ 120}$ *εκαλεσε*, it vg *cognominavit*) *πετρον*: D arm o. *κ. πετρ. επωνομασεν* ... 12. 69. 133. c om | *και ιακω.* cum ℵBDKLΔΠ al^{20} fere a b c vg^{cod} syr^{sch} arm Bas$^{eth\ 291}$ ... ς om *και* cum AEMQSUVXΓΛ al plu e (*iac. ioh. phil. bart. matth. thom. iac.* sic e) f ff$^{2\cdot}$ g$^{1.\ 2\cdot}$ l (*iohannem et iacobum*) q vg cop syrP go aeth Eus$^{dem\ 120}$ Bas$^{eth\ cdd\ 2}$ (:: valuit huc et ad sqqtia Matthaei [non item Marci] locus ubi bina hacc nomina proponuntur) | *ιωαννην* (B *ιωανην*, aeth add *fratrem eius*): D *ιωανην τον αδελφον αυτου ουσ επωνομασεν βοανηργες ο εστιν υιοι βροντησ* :: e Mc | *και φιλιππ.* cum ℵBDL 33. 157. 244. a b c l syr^{sch} arm aeth Eus^{dem} ... ς om *και* cum AEKMQSUVXΓΔΛΠ al pler e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1.\ 2\cdot}$ q vg cop syrP go Bas^{eth} | ℵ* om *και βαρθ.* (suppl c)

15. *και* prim cum ℵBDL 13. a b c l q cop syr^{sch} arm aeth Eus$^{dem\ 120}$ Bas$^{eth\ 291}$ ... ς om cum AEKMQSUVX (*θωμ. και ματθ.*) ΓΛΠ (Δ om *μα. και θωμ.*) al pler e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1.\ 2\cdot}$ vg go syrP | *μαθθαιον* cum ℵB*D go (ita go etiam Mt 9, 9, quod ibi supple; non item Mc 3, 18) ... ς *ματθαιον* cum AB^{3}QXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} | *θωμαν*: D add *τον επικαλουμενον διδυμον* :: ex Ioh 11, 16 etc | *και ιακω.* cum ℵD*L 13. 33. 69. c^{scr} a b c d l cop^{wi} et^{schw} syr^{sch} arm aeth ... ς Ln om *και* cum ABD^{2}QXΓΔΛΠ unc^{6} al pler e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1.\ 2\cdot}$ q cop$^{pet\ 4}$ syrP go Bas^{eth} | *αλφαιου* cum ℵBL 1. 13. 33. 69. 131. 346. arm ... ς Ln *τον του αλφαιου* cum ADQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler go Bas^{eth} :: ita Mc (et Mt) lectione non fluct | *συμ.*: M *τυμ.* | *τον*: L om

16. *και* pri cum ℵBDF^{w}LQ al^{8} a b c ff$^{2\cdot}$ l vg^{ed} et^{mss} aliq cop syr^{sch} arm aeth Bas$^{eth\ 291}$ ... ς om cum AXΓΔΠ unc^{6} (Λ em om *κ. ιουδ. ιακ.*) al pler e f g$^{1\cdot}$ q am em ing for peru tol sax go syrP | *ισκαριωθ* (D e f g$^{1\cdot}$ l q for fu ing *σκαριωθ*, am *scariot*; d *inscarioth*, c syr^{sch} *scarioth*a, a b om) cum ℵBDL 33. it^{pler} vg Mcion$^{epiph\ 312}$ ... ς *ισκαριωτην* cum ℵ^{c}AQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler ff$^{2\cdot}$ vg^{cle} cop syrP arm^{cdd} (arm^{ed} *scarioten*) go Mcion$^{epiph\ 323}$ Bas^{eth} :: alterum cum Mco alterum cum Mt conve-

αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.

20 [46. 5] Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ 20 a Mt 5, 3–6

---

nit, sed etiam in Mco pleriq -ωτην substituere, pauci (solus Graecorum c) in Mt -ωθ | οσ sine και cum ℵBL 53. 112. it vg cop syrsch arm aeth Mcionepiph312 et323 ... ς add και c. ADQXΓΔΛΠ unc6 al pler syrP go Basseth :: at ita et Mt et Mc

17. καταβας μετ αυτων: Epiph312 et323 de Mcione: αντι δε του „κατεβη μετ αυτων" εχει „κατεβη εν αυτοισ" | εστη: A arm om | επι τοπου (251. add του): ESVΓΔ 25. 33. 127* 142* al10 fere επι του | πολυσ cum ℵBL 1. 118. syrsch ... ς Ln Ti om cum ADQXΓΔΛΠ unc6 al pler it vg rell | του λαου (ℵc): ℵ* 1. 118. al3 l (*copiosa nimis*, contra itmu vg *copiosa plebis*) om :: ut Mc | πασησ τησ: DFW om τησ | και ιερουσαλημ usq οι ηλθον: D και αλλων πολεων ελληνοθοτων | ιερουσαλημ: ℵ* add και πιραιασ, item a b c ff2· l q *et trans fretum*; item arm *et ex alia regione* | και τ. παραλιου τυρου: g1· l vg *et maritima et tyri* | σιδωνοσ: c e go add *et aliarum* (e *alior.*) *civitatum* (e -*tatium*) | ηλθον: L -θαν

18. ενοχλουμενοι cum ℵABL 1. 157. ... ς Ln οχλουμενοι cum DQXΓΔΛ unc6 al pler :: Act 5, 16 οχλουμενοι non fluct. Cf et. Tob 6, 7 εαν τινα οχλη δαιμονιον | απο cum ℵABDEFWLMQSVΓΔΛΠ al plu ... ς (= Gb Sz) υπο cum KUXΠ al pl :: cf Act 5, 16 | εθεραπευοντο cum ℵABDLQ 33. 85. 240. 244. 254. 6pc2 it vg cop arm aeth ... ς Ti και εθεραπ. c. EKMSUVXΓΔΛΠ al pler syrutr go. Praeterea 69. add απαντεσ, item l *omnes* omisso πασ quod sqtr

19. εζητουν cum ℵBL b e f (l *et turbae quaerebant*) am syrsch go ... ς Ln εζητει cum ADQRXΓΔΛΠ unc6 al omnvid a c ff2· g1· q vg syrP Mcion epiph312 et324 Cyrnest199 | D αψασθε

20. αυτοσ: D e syrsch om | επαρασ: Dgr ετιαρασ (Π cum ΤΙ confuso) | τ. οφθ. αυτου (et. Or4, 252 et 372): it (exc c) vg om αυτου | μαθητ. αυτου (et. Or4, 372): D 67. 91. ff2· Or4, 252 om | ελεγεν (Or4, 372): x Or 4, 252 λεγει. Latini sic: itpler vg *elevatis oculis* [c add *suis*] – *dicebat*, a d *adlevans* (d *elev.*) *oculos* (d add *suos*) - *dicebat*, e *et levavit oculos* - *et dixit* | οι πτωχοι cum ℵ* etcbABDEKLMRSUVΓΔΛΠ al plu b e ff2· g1· 2· l q vg cop syrutr arm (sed ap Gb add *spiritu*) aeth Or3, 173 et int 3, 835 Enslat163 Cyrluc193 (εν μεν γαρ τω κατα ματθαιον μακαριουσ εσεσθαι φησι τουσ πτωχ. τω πνευματι - εν δε γε τοισ προκειμενοισ ημιν ανα-

βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 [47. 5] *μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.* [48. 5] *μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.*
22–26 Mt 5, 11 s 22 [49. 5] *μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.* 23 *χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες*

γνωσμασι μακαριουσ εσεσθαι φησι τουσ πτωχουσ, ου προσκειμενου του· πνευματι etc) Tert$^{marc\ 4,\ 14}$ („*mendici*, sic enim exigit interpretatio vocabuli quod in Graeco est") Ambl$^{uc\ 1367}$ (ibi in textu add *spiritu*, non item in comm; post vero^{1371} rursus „*beati* igitur *pauperes spiritu*. Habes temperantiam quae a peccato abstinet, saeculum calcat, illecebrosa non quaerit") ... $\aleph^{ca}$QX 1. 13. 33. 69. tisch* al^{25} fere a c f gat sax cop^{dz} recens syr^{hr} (Ambl^{uc} vide ante) add *τω πνευματι* :: e Mt | *του θεου*: X* 69. 157. 435. al^{10} fere c f go Tert$^{marc\ 4,\ 14\ cdd}$ Ambl$^{uc\ 1367}$ in comm *των ουρανων* :: e Mt

21. *οι πεινωντες νιν* (d f *qui esuritis nunc*, g^{2} vg *qui nunc esuritis*): b e ff^{2} g^{1} l q *qui nunc* (l om) *esuriunt et sitiunt* (e l add *iustitiam*); a c *qui esuritis nunc* (c om) *et sititis* (c add *iustitiam*)| *χορτασθησεσθε*: $\aleph^{*}$ et^{cb}(non item^{ca})X 69. al pauc b e ff^{2} g^{1} l q arm^{ed} aeth Tert$^{marc\ 4,\ 14}$ (sed et. antea *quia illorum est regnum dei*, et postea *quia videbunt*) Ambl$^{uc\ 1367}$ et^{1371} *χορτασθησονται* | *μακ. οι κλαιοντ. νιν* or. *γελ.* (syr^{hr} ante *μακ. οι πεινωντ.* etc): D om | *γελασετε*: e g^{1} arm^{ed} aeth Tert^{marc} Or$^{2,\ 704}$ et$^{3,\ 328}$ (non item^{322}) et$^{4,\ 312}$ Eus$^{dem\ 15}$ et$^{ps\ 168}$ (*μακαρ. οι κλαι. οτι γελασονται, και μακαρ. οι πενθ. οτι παρακληθησοντ.*) item$^{mai\ 73}$ (*οτι αυτοι γελ.*) Tert$^{marc\ 4,\ 14}$ (vide ante) *γελασονται*

22. *μισησωσιν* (cf Clem^{582} *μακ. εστε οταν οι ανθρω. μισησωσιν υμασ, οταν αφορισωσιν, οταν εκβαλωσι το ον. υμων ωσ πονηρ. ενεκα υιου ανθρωπου*): DPXΔ *μισησουσιν*, item postea XΔ *ονειδισουσιν* | *υμασ* sec: D om | *ονειδ. και εκβαλ.* hoc ordine et. Tert$^{marc\ 4,\ 14}$ Bas$^{eth\ 285}$ Chr$^{1,\ 60}$: D a b c ff^{2} l q (non item e f g$^{1.\ 2}$ vg) Cyp$^{91.\ 185.\ 272.\ 310}$ *εκβαλ. και ονειδ.* | *ενεκα*: DP^{w} Pr al aliq Bas^{eth} Chr$^{1,\ 60}$ *ενεκεν*

23. *χαρητε* cum ℵABDEF^{w}HKLMPQRSUVXΓΔΛΣΠ al plus^{150} Bas$^{eth\ 285}$ ... ς (= Gb Sz) *χαιρετε* cum minusc vix mu Chr$^{1,\ 60}$ (et alibi) :: e Mt. Praeterea arm add *propter filium hominis* | *ιδου γαρ*: D 6pe syr^{sch} aeth *οτι* :: e Mt ... KΠ 64. 72. al pauc om *γαρ* | *πολυσ*: E *πολλοισ*, al (item X v. 35) *πολλυσ*, quae scriptura passim invenitur | *τω ουρανω* cum ℵADLPQXΓΔΛΣΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg etc: BR 13. 69. al^{10} fere e f go Bas^{eth} (sed cod^{reg} *-ω -ω*) Cyp *τοισ ουρανοισ* :: e Mt | *κατ. τα αυτα* (Schu commend) cum BD(d *sic*)QXΞ 33. a (*similiter*) c (*eadem*) e (*per eadem*) cop^{vid} syr^{sch} (ut a) arm Mcion$^{epiph\ 312}$ et^{324} ... ς *κατ. ταυτα* (Gb" *τ' αὐτά*, at EKLMSUΓΠ etc *ταυτα*) cum ℵAEHKLM PRSUVΓΔΛΠ al pler b f ff^{2} l q syr^{p} go (*sec. hoc*) aeth (*sic quoque*) Or$^{3,\ 466}$ Tert$^{marc\ 4,\ 15}$ | *γαρ*: D^{gr} 64. a ff^{2} l arm Mcion$^{epiph\ 312}$ et^{324} Tert

αὐτῶν. 24 [50. 10] *Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.* 25 [51. 10] *οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.* 26 *οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.* 27 [52. 5] *Ἀλλὰ* 27–30 Mt 5, 39–42

---

marc Amblac 1371 om | *αυτων*: 10pe *των ιουδαιων*, 49. Mcion$^{epiph\ 342}$ et^{324} (non item Tert$^{marc\ 4,\ 15}$) *υμιων*

24. *πλην*: A om

25. *υμιν* (Ir$^{int\ 202}$ *et vae vobis qui satiati estis, quoniam esurietis, et qui ridetis nunc, quia plorabitis.* Libere Tert$^{marc\ 4,\ 15}$ „ingerit vae etiam saturatis quia esurient; etiam ridentibus nunc, quia lugebunt“): LI 69. ¡cant Bas$^{eth\ 287}$ om | *εμπεπλησμ.*: DEFA *ενπ.*, F^{w} 124. *τοις -μενοις* | *νυν* cum NBLQRXΔ*ΑΣ 1. 13. 22. 33. 69. al^{15} f go cop syrP c.* arm aeth Ors^{47}... ς Ln Ti om c. ADEHKMPSUVΓΠ al plu a b c e g$^{2\cdot}$ (ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ ut vdtr) l q vg syr^{sch} Ir$^{int\ 202}$ Bas$^{eth\ 287}$ | *πεινασετε*: M *-σητε* | *ουαι* sec sine *υμιν* cum NBKLSXΣ (sed K pergit υ pro *οι*, S vero om et. *οι γελ. νυν*) 1. 13. 69. 157. 209. al pauc Or$^{8,\ 270}$ et^{794} et^{812} Or$^{int\ 2,\ 684}$ et$^{3,\ 880}$ (Ir$^{int\ 202}$ vide ante) ... ς Ln add *υμιν* cum ADEHMPQRUVΓΔΛΠ al pler it vg Bas$^{eth\ 287}$ Or$^{int\ 3,\ 848}$ Ors^{47}, item Chr$^{8,\ 572}$ Hil^{386} (Hil om *νυν*, ut et. b) | *και κλαυσετε* (Or et Or^{int}): X om, item^{vdtr} Tert^{marc} (vide ante); Ir$^{int\ 202}$ omittere vdtr *πενθησ. και* (vide ante)

26. *οταν* sine *υμιν* c. NABEF^{w} HKLMPQRSUVXΓΔΣΠ al longe plu it^{pler} vg go syrP Tert$^{marc\ 4,\ 15}$ Or$^{int\ 2,\ 689}$ Bas$^{eth\ 287}$ Chr$^{1,\ 106}$ cat$^{ox\ 50}$ ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum DΔ 13. 69. al mu b (*vae vobis cum ben. dix.* omisso *vobis* vel *vos* sq) cop syr^{sch} arm aeth Ir$^{int\ 202}$ Mac^{170} Chr$^{3,\ 535}$ et$^{4,\ 246}$ et$^{5,\ 285}$ et$^{7,\ 220}$ et$^{8,\ 552}$ et$^{9,\ 391}$ | *καλως ειπωσ. υμασ* hoc ordine cum NAHL 33. al plus^{5} syr^{sch} ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l vg$^{ed\ et\ mss\ aliq}$ (ut for em; hi Latt *bene dixerint vos* vel *vobis*) Ir$^{int\ 202}$ (*ben. dix. vos*) Bas$^{eth\ 287}$ Mac^{170} (Gall$^{?}$) Chr$^{1,\ 106}$ et$^{4,\ 246}$... B e q tol Tert$^{marc\ 4,\ 15}$ *υμασ καλ. ειπ.* (*vobis* vel *vos ben. dix.*) ... ς Ln Ti *καλ. υμασ* (D 28. d^{scr} *υμιν*) *ειπωσιν* cum DEKMPQRSUVXΓΔ ΛΣΠ al pler a c f am ing mt go Chr$^{3,\ 535}$ et$^{5,\ 285}$ et$^{7,\ 220}$ et^{alib} cat$^{ox\ 50}$ ... b 69. om *υμ.* (vide ante) | *παντες* (sed K cop Ir^{int} post *οι ανθρ.* pon) cum NABEHKMPQRUXΣΠ 1. 33. 69. al permu a b c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ et$^{2\cdot\ vdtr}$ l q am fu for em iac ing perus mt sax cop syrP go arm (ap Gb) Bas$^{eth\ 287}$ Chr^{saepe} (vide ante) et$^{7,\ 220}$ diserte (*ουκ ειπεν οταν - οι ανθρωποι, αλλ οταν παντεσ*) cat$^{ox\ 50}$ Ir$^{int\ 202}$ ... Gb Sz om cum DF^{w} LSVΓΔΛ al^{100} fere vg^{ed} syr^{sch} arm (teste Rieu) aeth pers Tert$^{marc\ 4,\ 15}$ Mac^{170} | *κατ. τα αυτα* (Schu ut supra) cum N^{a}BDKRXΣΠ 33. d^{scr} al^{10} fere item (ut supra) a c e go syr^{sch} cop arm ... ς (Gb ut supra) *κατ. ταυτα* cum K*AEHLMPSUVΓΔΛ al pler b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot vid}$ l q vg syrP aeth Ir$^{int\ 202}$ Tert$^{marc\ 4,\ 15}$ | *γαρ* (et Ir^{int}): D 29. it am fu for em iac ing mt perus tol sax Tert$^{marc\ 4,\ 15}$ om (Mcion ap Epiph^{342} et^{324} ad v. 23. tantum vdtr spectare) | *τοισ* (b Ir$^{int\ 202}$ Tert^{marc} praem *et*) *ψευδοπρ.* N^{a} sive K^{ca} (non K* nec K^{cb}) 243. f g$^{1\cdot}$ l am fu^{vid} for ing em mt peru tol

ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς
ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 *εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς,*
προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 [53. 5] *τῷ τύπτοντί*
σε εἰς τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντ-

---

sax τ. προφηταις (243. τους et -τας). Epiph[324] *ει προφητων μεμνηται, ουκ αρνειται προφητας* etc potius ad v. 23. spectat. Contra Tert marc sic: „Pseudoprophetas autem laudatos sive benedictos a patribus eorum tam eius est exprobrare quam prophetas vexatos et recusatos" etc | οι πατερ. αυτων (69. 142* 251. c[ecr] Ir[int] *υμων*): B om

27. αλλα cum ℵABDEKLMPRSUΔΞΠ al pl ... ς αλλ cum HX, item ut vdtr VIΓΛ, al pl | B *εκχθρους* | A *ποιητε*

28. καταρ. υμας cum ℵABDKMPRXΓΞΠ al[60] fere (Clem[605] *αγαπατε τ. εχθρ. υμων, λεγει, ευλογειτε τους καταρω. υμας, και προσευχ. υπερ των επηρεαζ. υμιν* etc, item[307] - *κελευει και τους καταρωμ. ημας ευλογειν*) Or[cat ox98] (ad 1 Co.) Eus[prae654], item *maledic. vos* a b ff[2·] g[1·] l q ... ς (= Gb Sz) Ti κατ. υμιν c. EHLSUVΔΛ al pl (item c f vg Amb *maledic. vobis*) Iust[apol 1, 15] (*εγω δε υμιν λεγω· ευχεσθε υπερ των εχθρ. υμων και αγαπατε τους μισ. υμας και ευλογειτε τους καταρωμ. υμιν και ευχεσθε υπερ των επηρεαζ. υμας*) Or[1, 773] (*αναγιγνωσκοντες το· ευλογειτε τους καταρω. υμιν*) | προσευχεσθε cum ℵABDLPRΧΔΛΞΠ unc[7] al longe pl it[pler] am fu for em ing iac peru sax go syr[P] arm ... ς (= Gb Sz) *και προσευχ.* cum minusc vix mu ff[2·] vg[ed] syr[sch] aeth (Iust[apol 1, 15] vide ante; Dial[8, 12] *ο δε κυριος ημων αγαθος ων λεγει· αγαπατε τους εχθρ. υμων και ευχεσθε υπερ των διωκοντ. υμας* ad Mt spectat) Tert[marc 1, 15] | περι cum ℵBLX ... ς Ln *υπερ* cum ADPRXΓ ΔΛΠ unc[7] al certe pler (Wtst Gb al plane non attenderunt) Clem[307] (*αγαπαν τους εχθρ. κελευει και τους καταρωμ. ημας ευλογειν προσευχεσθαι τε υπερ των επηρ. ημας*) Or[1, 198] Eus[ps 21] (*το· προσευχεσθε υπερ των επηρεαζοντων*) et[137] (*του τοις εαυτ. μαθηταις παρηγγελκοτος· προσευχεσθε υπερ των επηρ. και αδικουντων αυτους*) et[699] (*προσευχ. υπερ τ. επηρεαζ. και διωκοντων υμας*: cf Mt) :: *υπερ* in Mt non fluct. Apud Lc *περι* et. Act 8, 15. Paulus utrumque saepius, sed Col 1, 3 *περι* a permu in *υπερ* mutatum, non item 1, 9 *υπερ* in *περι* | ALXΞ 69. al mu *επηρεαζοντ.*, D[a] *επηρηαζ.* | *υμας*: A *υμων*. Praeterea 69. add *και διωκοντων υμας*, cf supra Eus[ps] et Mt

29. *εισ την* cum ℵ*D Clem[85] et[307] (utroq loco accurate affert *τω τυπτοντι* usq *αλλην*) Or[1, 712bis] et[738] (ut Clem) (it vg *in maxillam*) ... ς Ln Ti *επι την* cum ℵ[c]ABLRΞ unc rell al omn[vid] Bas[eth 270] :: et. in Mt plerique *επι* | *σιαγονα* (et. ℵ[c]; Ξ[1] al mu *-γωνα*): ℵ*E* 28. Or[1, 712semel] Bas[eth270] praem *δεξιαν* (106. add *την δεξιαν*) :: e Mt | *παρεχε* (13. 69. 124. 346. *στρεψον* ut Mt): D 13. 28. 69. al[5] fere a c (*percutienti te - praebe illi* vel *ei*) et it[pler] (sed habent *qui te percusserit - praebe illi*) vg[six] et mss aliq (ut perus, non item am for ing em) Amb[luc 1424] item syr[sch] aeth go add *αυτω* (:: ut Mt); non item ff[2·] vg cop syr[P] Clem[bis] Or[ter] Tert[patient 8] (*verberanti te*, inquit, *in faciem etiam alteram genam*

τόσ σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃσ. 30 παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντοσ τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 [54. 5] καὶ καθὼσ θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ ὁμοίωσ. 32 [55. 5] καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺσ ἀγαπῶντασ ὑμᾶσ, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺσ ἀγαπῶντασ αὐτοὺσ ἀγαπῶσιν. 33 καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺσ

Mt 7, 12

32–36 Mt 5, 44–48

---

obverte) | τον χιτωνα: Ar al pauc cop syr^{utr} add σου. (Miscet Lc et Mt Ir$^{int\ 243}$ *tollenti enim tibi tunicam, remitte ei et pallium, et ab eo qui tollit tua non reposcas, et quemadmodum vultis* etc. Or vero $^{1,\ 738}$ ad Lcae verba τω τυπτ. - αλλην ipsa Mt^{l} verba addit: και τω θελοντι σοι κριθηναι και τον χιτ. σου λαβειν etc). Praeterea recte *pallium* (vg *vestimentum*) - *tunicam* c e vg, contra b d ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q *tunicam* - *pallium* (*palleum*), a *vestimentum* - *palleum*. (Cf Tert$^{marc\ 4,\ 16}$ „ipse alteram amplius maxillam offerri iubens et super tunicam pallio quoque cedi".) · Similiter Clem^{307} και εαν αρη σου τισ τον χιτωνα, μη κωλυσησ και το ιματιον :: cf Mt

30. παντι sine δε cum ℵBKLEΠ 1. 131. 157. 300. al^{10} fere b ff$^{2\cdot}$ l syr^{sch} arm aeth (Barn^{19} ex interpolatione, ℵ* enim om locum: παντι τω [ita ℵ^{c}, edd om] αιτ. σε διδου, item Clem^{523} γεγραπται· παντι τω αιτουντι σε διδου et ^{944} εν αλλω χωριω· παντι τω αιτ. σε διδου) ... ς Ti add δε, Ln [δε] cum ADEHMPSUVXΓΔΛ al pler a c e f g$^{2\cdot}$ (q om totum versum) vg (sed perus *omni enim*) cop go syr^{P} c.* Bas$^{eth\ 270}$ | παντι sine τω cum ℵB Barn^{19} (ex edd; ℵ^{c} qui verba παντι usq διδου supplet τω habet) ... ς Ti add τω, Ln [τω] cum ADPRΞ unc rell al omn^{vid} Barn^{19} (ex ℵ^{c}) Clem^{523} et^{944} Const$^{3,\ 4,\ 3}$ (ο γαρ κυριοσ φησι· παντι τω αιτ. σ. διδ.) Bas$^{eth\ 270}$ Chr$^{11,\ 232}$ (παντι γαρ, φησι, τω αυτ. σ. διδ.) Cf et. Iust$^{apol\ 1,\ 15}$ παντι τω αιτ. διδοτε και τον βουλομενον δανεισασθαι μη αποστραφητε, quae magis a Mt pendent. | διδου: 33. δοσ.

31. ποιωσιν υμιν: A ποιουσιν (ut C*L in Mt) υμασ | και (72* 253. 2^{pe} e q om) υμεισ: B a ff$^{2\cdot}$ l Ir$^{int\ 243}$ om; b cop post αυτοισ pon (b *facite illis et vos similiter*; item q *facite illis vos similiter*; Clem^{304} ποιειτε και υμεισ αυτοισ, Tert$^{marc\ 4,\ 16}$ *ita et vos facite illis*, item syr^{hr}, Tert gnost^{10} *et vos ita facite illis* :: cf Mt). Hinc Ln [και υμεισ]. Praeterea cf Or^{proverb} (in *Notitia ed. cod. Sin. p.* 102) παντα οσα θελετε ινα ποιωσιν υμιν οι ανθρωποι, παντα και υμεισ ομοιωσ ποιειτε αυτοισ (Mai^{32} eadem imperfecte leguntur) :: e Lc et Mt | ομοιωσ (a *sic facite eis*): D 248. e Clem^{304} Ir$^{int\ 243}$ (nil nisi *facite eis* pro και υμ. ποι. αυτ. ομ.) om

32. και ει: e *nam si* | και γαρ οι (ΚΛ om) αμαρτωλοι (D add τουτο ποιουσιν) τουσ αγαπωντ. αυτ. αγαπωσιν: 209. και γ. οι αμ. το αυτο ποιουσιν (:: ut Mt) ... 1. ab οι αμαρτωλοι ad οι αμαρτ. versu sq transilit

33. και γαρ εαν cum ℵ*B ... ς Ln Ti om γαρ cum ℵ^{c}AD(ει pro εαν)LPXΞ unc rell al omn^{vid} it vg etc | αγαθοποιητε cum ℵABEKLUVXΔΠ al pl

ἀγαθοποιοῦντασ ὑμᾶσ, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖσ δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντεσ· καὶ ἔσται ὁ μι-

... Ti αγαθοποιειτε cum DHMPSΓΔΛ 33. al^{9scr} (et haud dubie al mu) | υμιν: c om, D a syr^{p} post ποια χαρισ (*quae gratia est vobis* a syr^{p}) | χαρ. εστιν (ita q): P b (*erit gratia*) c (*quae est gratia*) e (om και γαρ εαν αγ. τ. αγαθ. υμασ) ff$^{2\cdot}$ (*erit grat.*) l vg cop aeth syr^{hr} (syr^{sch} *quae est gratia vestra*) εστ. χα. | και sine γαρ c. ʀBA aeth ... ς Ln Ti και γαρ c. ADLPRΞ unc rell al omn^{vid} (sed 237. d^{ser} al pauc *και γαρ και*) it^{pl} (*nam et* b e f q, *etenim* a d; contra c f ff$^{2\cdot}$ l *cum et*) vg (*siquidem et*) etc. Ceterum ʀ a *και γαρ* transilit ad αμαρτωλοι αμαρτωλοισ δανιζουσιν | οι: A al pauc om (item ʀ videtur, quum a *και γαρ* ad αμαρτωλοι αμαρτωλοισ transiluerit) | το (A 262. om) αυτο: e (et. syr^{p}) *id ipsud*, D a ff$^{2\cdot}$ (g$^{1\cdot 2\cdot}$ vid) l *ὁ* vg τουτο (*hoc*), 130^{gr} b c f q ταυτα (*haec*)

34. και εαν: D καν, e *sed si* | δανι- c. ʀAB*DLPRΔ al aliq et hoc versu et seq, item primo et tertio loco Ε*Ξ, item tertio tantum loco A ... ς Ln δανει- cum Β^{3}ʜKMSUVΧΓΠ (bis et. A, semel et. Ξ) al longe plu. Cf Steph. Thesaur. sub δανιζω | δανισητε cum ʀBΞ 157, item (*si mutuum dederitis*) b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q vg Amb$^{tob\ 16}$ (pag. 609) et (*si feneraveritis*) e Tert$^{marc\ 4,\ 17}$ ... ς δανειζητε cum MUVΓΠ al permu, item Gb$''$ Ti δανειζετε (Ti δανιζ.) cum ADEF^{W}ʜKLPXΔΛ al pl; item *si feneretis* (d -*ratis*) a d. Cf et. Iust$^{apol\ 1,\ 15}$ ει γαρ δανειζετε παρ ων ελπιζ. λαβειν, τι καινον ποιειτε; τουτο και οι τελωναι ποιουσιν. | παρ ων: Γ$^{\Xi}$ π. ω, λαβειν cum ʀBLΞ 237. Iust$^{apol\ 1,\ 15}$ ... ς Ln απολαβειν cum ADEʜKMPS UVΧΓΔΛ al longe pl | υμιν χαρισ εστιν: hoc ordine f, D χαρ. υμ. εστ., a b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q vg Tert^{marc} *gratia et vobis*, c Amb^{tob} *vobis est gratia* ... B e om εστιν (b l om εστ. v. 32) | και sec sine γαρ cum ʀBLΞ 157. cop (item *nonne et* b q) ... ς Ln add γαρ c. ADP(R^{vid}, vide ante) ΧΓΔΛΠ unc^{7} al omn fere it^{pler} vg syr^{utr} et^{hr} etc | αμαρτωλοι sine οι cum ʀABDELMPRSUVΓΔΛΠ(X?) al plu ... ς (Gb^{00}) praem οι cum ʜKΞ al mu cop | αμαρτωλοισ (H al pauc -λοισ): A om | δανιζουσιν: vide ante ... ς Ln δανειζουσιν: vide ante | τα ισα (f g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg): D a b c e ff$^{2\cdot}$ l q Amb^{tob} om

35. πλην: U add λεγω υμιν (:: e Mt), item e *dico* :: cf Mt | AR εχθρουσ | δανιζετε ... ς Ln δανειζετε: vide ad v. 34 | μηδενα cum ʀΔΠ* W^{cant} (pleriq conlatores non attenderunt) item (reddentes *neminis spem praescindentes*) syr^{utr} et^{hr} ar^{p} pers^{p} (:: interpretes Syros μηδενα legisse apparet; at quaeritur possitne μηδενα pluraliter dictum esse, quod non inauditum est teste Steph. Thes.) ... ς Ln Ti μηδεν cum AR LRXΓΔΛΠ^{2} unc^{7} al pler. Latini: *nihil desperantes* a b d e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q for tol; *nihil inde sperantes* c vg^{ed} am em ing; *nihil sperantes* Amb^{tob}, item cop rell | απελπ. c. ʀABLRΞ unc^{12} etc ... Ti αφελπ. c. DP al^{2}

σθὸσ ὑμῶν πολύσ, καὶ ἐσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸσ χρηστόσ
ἐστιν ἐπὶ τοὺσ ἀχαρίστουσ καὶ πονηρούσ. 36 *γίνεσθε οἰκτίρμονεσ,* Mt 5, 48
καθὼσ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. 37 [56.2] *καὶ μὴ κρίνετε, καὶ* Mt 7, 1.
οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε.
ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 *δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·* Mc 4, 24
μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώ-

35. *πολυσ*: $\aleph^{a}$A al[2] c (item a l sax Amb[tob] *in caelo*) add *εν τοισ ουρανοισ* (:: cf v. 23 et Mt 5, 12), hinc Ln [*εν τοισ ουρα.*] | *υψιστου* cum ℵABDLPXΓΔΑΣΠ unc[7] al plu ... ς (= Gb 8s) *του υψ.* c. minusc non ita mu Bas[eth288] | *χρηστοσ*: ι al[3 scrlv] *χριστοσ* | *αχαρ.* (aeth *bonos*) *και πονηρουσ*: 1. 131. 209. al pauc arm *πον. και αχαρ.*

36. *γινεσθε* sine *ουν* cum[e] ΝBDLΞ 1. 33. 131. 157. a b c e f ff[2] l q go cop arm aeth Clem[141] et[482] (*γινεσθε, φησιν ο κυρ., ελεημονες και οικτιρμ.* etc) (Or[2, 26] *τηρων την εντολην του σωτ. την· γινεσθε οικτ.* etc, *και· γινεσθε τελειοι*) Ath[1, 716] Cyr[4, 227] et[231] (Chr[5, 15] et[7, 456] et alibi, Mac[43, 2] et[19, 2] et custod[167]) Tert[marc4, 17] Cyp[71] :: at in tali re patrum testimonia levi momento sunt; etsi passim etiam particulas eiusmodi fideliter servant, tamen saepius negligunt. Cf et. Iust[ap1, 15] (*γινεσθε δε χρηστοι και οικτιρμονεσ* etc) et[tr96] (*γινεσθε χρηστ. κ. οικτιρμ.* etc) ... ς (sed Gb[00]) Ti add *ουν* cum ΑΡΧΓΔΑΠ unc[7] al pler f g[1. 2] vg syr utr et[hr] Or[int1, 194] Bas[eth288] (:: cf Mt) | *καθωσ* (Clem[482] Ath Chr *ωσ*) sine *και* cum ΝBLΞ 1. 131. 262. c d cop aeth Clem[141] et[482] Ath[1, 450] et[1, 716] Chr (ut ante) Tert[marc4, 17] ... ς Ti *καθωσ* (Iust Or al *ωσ*) *και* et Ln *καθ.* [*και*] cum ADG[r]PRXΓΔΑΠ unc[7] al pler it[pler] vg go syr utr et[hr] Iust[ap1, 15] et[tr96] Or[2, 26] et[int1, 194] Cyr[4, 227] et[231] Bas[eth288] Cyp[71]; *ο πατ. υμων* (Iust[ap1, 15] Clem[141] Or[2, 26] et[int1, 194] Bas[eth] Tert[marc] Cyp [71]): $\aleph^{a}$ (non item * nec c) 13. 69. al[5] aeth Iust[tr96] Clem[482] Bas[regg512] cod et bapt[637] Mac[19, 2] et[43, 2] et custod Cyr[4, 227] et[231] et[thes120] Chr[aliq] add *ο ουρανιοσ*, item y[scr] Ath[1, 450] Chr[5, 15] *ο εν τοισ ουρανοισ*

37. *και* pri: D 1. 131. 157. al[10] fere it vg cop syr[sch] (non P) cop arm (non go aeth) Tert[marc4, 17] om :: ut Mt | P[c]*κρινητε* | *και ου μη* cum ℵBCEHKLMPSUVXΓΔΑΣΠ al pler b ff[2] g[1. 2] l q vg cop al Const[2, 36] (*κριθησεσθε*) Bas[eth278] Cyr[4, 422] ... Ln *ινα μη* (:: e Mt) cum ADA al pauc a c e f go aeth Tert[marc4, 17] Cyp[313] Amb | *και μη καταδ.* cum ΝBLSXΞ tisch[*] al[15] fere syrP Bas[eppp304] ... ς Ln om *και* cum ACDEHKMPUVΔΛΠ (Γ om *και μ. καταδ.* usq *καταδικασθ.*) al pler it vg cop syr[sch] al Bas[eth] Cyr[4, 422] Tert[marc] | *καταδικαζετε*: ΧΔ al aliq *-ζητε* et A 262. *-σητε* ... B *δικαζετε* | *και ου μη*: D a c e ff[2] aeth Bas[eth] Tert[marc] Cyp[313] *ινα μη* | B *δικασθητε*

38. *καλον* (Clem[944] Eus[ps556] Tert[marc4, 17]): v al[3] vg[ed et cdd aliq] (sed non am ing for tol) go syr[sch] add *και* | *πεπιεσμενον* (ℵ* *πεπιασμ.*) sine *και* cum ΝB(D)L (1.) 69. (131.) a b c e ff[2] g[1. 2] l q cop arm aeth (Or[1, 280] Dial[824] Eus[ps556]) Cyr[ador135] Amb[bis]; D 1. 131. 157. Or Dial Eus *σεσαλ.* ante *πεπιεσμ.* pon, ι 48[ev] g[scr4] syr[sch] Tert[marc] om *σεσ.* ...

σουσιν εἰσ τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρη-
Mt 15, 14 θήσεται ὑμῖν. 39 [57. 5] Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖσ. μήτι
δύναται τυφλὸσ τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον ἐμ-
Mt 10, 24 lo 13, 16. 15, 20 41 s Mt 7, 3-5 πεσοῦνται; 40 [56. 3] οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον·
κατηρτισμένοσ δὲ πᾶσ ἔσται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ. 41 [59.5] τί

ς add *και* cum ACPXΓΔΑΠ unc[7] al pler f g[2.vid] vg go syrP Clem[944] Cyr[4,284] et Zach[8,739] | *σεσαλευμ.* sine *και* cum ℵBDLΞ 1. 69. 131. a b c e ff[2.] g[1.] l q cop arm Clem[944] Or[1,280] Dial Eus[ps] Cyr[ador] ... ς add *και* cum ACPXΓΔΑΠ unc rell al pler vg go aeth syrP Tert[marc] Cyr[Zach739] | *υπερεκχυνομενον* c. ℵAB*CDE[3]LPSUΑΠ 33. f[acr] ... ς *υπερεκχυνομενον* cum B[3]E*HKMV[vid]ΧΓΛ al pler | *κολπον*: D *κολμων* | *υμων*: L *υμιν* | *ω γαρ μετρω* cum ℵBDLΞ 1. 33. 131. 209. c (*qualem enim mensuram*) e (*qua enim mensura – eadem et*) cop (*mensura enim qua*) item aeth Clem[476] (*ω μετρω μετρ. αντιμετρηθησετ. υμιν* potius e Lc quam e Mt) Or[1,280] (eadem prorsus verba subsequentibus *μετρον καλὸν* etc; item Or[cat ox] in Rom[96]; Or[int3,641] *qua mensura mensi fueritis, eadem mensura metietur vobis*) Eus[Ps 556] (subsequentibus *μετρον καλον* etc) ... ς Ti *τω γαρ* (13. 69. 34[ev] a b l q arm Tert[marc] om, g[2.] *eadem vero*) *αυτω* (x al[5] om) *μετρω ω* cum ACPXΓΔΑΠ unc[7] al pler it[pler] vg go syrP arm Tert[marc] (*eadem qua mensi eritis mensura*) | *αντιμετρηθησεται* c. ℵAB[2vid]et[3]CDLRXΓΔΛΞΠ unc rell (it[pl] vg Tert[marc] *remetietur*) Polyc[2] (vide post) Clem[476] Or[1,280] Eus[Ps 556] ... BP al pauc b e q arm *μετρηθησεται* (*metietur*). Cf etiam Polyc[2] *μνημονευοντεσ δε ων ειπεν ο κυρ. διδασκων· μη κρινετε, ινα μη κριθητε· αφιετε, και αφεθησεται υμιν· ελεατε, ινα ελεηθητε· ω μετρω μετρειτε αντιμετρηθησεται υμιν· και οτι μακαριοι οι πτωχοι και οι διωκομενοι ενεκ. δικ., οτι αυτων εστ.* etc

39. *ειπεν*: D 13. 69. 91. 124. *ελεγεν*, item *dicebat* it vg | *δε και* cum ℵBC DF[w]LRXΞ 13. 33. 69. 124. 157. 209. 346. al pauc it[pler] (e *et similitud. diccbat illis*) vg (et. 130[lat]) arm ... ς om *και* cum APΓΔΑΠ unc[7] al pler cop go syrP (syr[sch] *et dixerat illis similitud.*) | *μητι*: X al pauc *μη* | D *οδηγειν* (item D in Mt) | *ουχι*: ℵ *ουκ*, 69. *ουχ οι* | *εμπεσουνται* cum BDLPR[vid] 1. 13. 69. al[10] fere (13. 69. 346 ante *εισ*) a (*incident*, item d) ... ς *πεσουνται* (*cadent*) cum ℵACXΓΔΛΞΠ 33. al pler it[pler] vg :: ut Mt

40. *τον διδασκ.* sine *αυτου* cum ℵBDLΞ 1. 13. 33. 69. 124. al plus[5] it vg Or[4,424] (*εν μεν τω κατα ματθ. - εν δε τω κατ. λουκαν το· ουκ εστι* etc) Ir[int333] Tert[marc 4,17] ... ς (Gb[0]) Ti add *αυτόυ* cum ACPΓΔΑΠ unc[7] al pler cop syr[utr] arm go aeth Cyr[luc 202] | *κατηρτισμ.* (H *καταρτισμ.*) usq *αυτου*: ΓΛ* 48[ev] om (Λ* om etiam *αυτου* quod praecedit) | *δε*: ΔΞ al pauc cop[wl] et[petr2] arm om | *πασ* (Nyss[epp] ap Gall[6, 630] c q post *εσται*): ℵ b om | *εσται* (et. it vg Ir[int] *erit*): ℵP[w] 64. 91. 239. Or[4,424] Const[5,6] (*προστεταχται· κατηρτ. εστω πασ ωσ ο διδ. αυτου*) *εστω*. Latt post *omnis erit* (*erit omnis, erit*) add: *si sit* (ita a c f g[1.2.] l

δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖσ; 42 πῶσ δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸσ τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. 43 [60.5] Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, Mt 7, 16 as et 12, 33 οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 ἕκαστον

---

q vg^{ed} et cdd aliq ut perus gat), item *ut sit* (b ff^{2}·). Contra pergunt *sicut* etc e am for ing tpl Ir^{int}

41. *το* sec (ΕΚΓΑΠ al *τω*, item ΧΓΑ al versu 42 *τω εν τω* bis, Ε sec loc): D al pauc om; nec exprimunt it (exc e: *stipulam quae est*) vg cop | *την δε δοκ. τ. εν τ. ιδιω* (D *σω*, item it vg *in oculo tuo*) *οφθαλμω*: P 13. 69. 124. 346. *την δε εν τω σω οφθ. δοκον* :: ut Mt

42. *πωσ* (Schu commendat propter loc. parall.) cum B e ff^{2}· ... ℵ *πωσ δε*, 251. g$^{1.2}$· am em for ing perus tol sax *και πωσ* ... ς Ln *η πωσ* cum ACDEHKLMPSUVXΓΔΛ al omn fere it^{pl} vg^{ed} et^{mss} aliq (ut fu) syr ^{utr} cop go etc (:: *η πωσ* quum apud Mt legatur nec fluctuet, atque plura ex eodem ad mutandum hunc Lucae locum adhibita esse certum sit, praestat quod ab eo differt; a simplicitate vero lectionis codicis B, confirmatae Latinis testimoniis, orta videntur et *πωσ δε* et *και πωσ*) | *αδελφε*: D 157. a b c e ff^{2}· l q om :: ut Mt | *το* (L 69. om) *εν τ. οφθ. σου* (f go syrP): D 33. a b c e ff^{2}· g$^{1.2}$· l q cop syr^{sch} arm aeth *εκ* (33. *απο*) *του οφθαλμου σου* :: e Mt | *αυτοσ* (syr^{sch} *et ecce*) *την εν- ου βλεπων* (13. 69. 124. *μη βλε.*, Γ *ουκ εμβλε.*) et. f g$^{1.2}$· vg: D a b c e ff^{2}· l k *και ιδου η δοκοσ εν τω σω οφθαλμω* (it^{7} *in oculo tuo trabes*) *υποκειται* (*subiacet*, d e *est*) | *την δοκον*: c om *την* | *εκβαλειν* post *τ. αδ. σου* cum B 13. 69. 124. 346. ... L 1. post *το καρφοσ* ... ς Ln post *διαβλεψεισ* (:: at ita Mt lectione non fluct; valent huc eadem quae ad *πωσ* diximus) cum ℵACDXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg cop go etc | *το* (pro *το* L^{s} iam *εκ* dederat) *εν τω οφθαλμω*: D it vg cop syr^{sch} arm aeth *εκ του οφθαλμου* :: ut Mt

43. *ου γαρ* (et. it^{pler} vg cop go syrP): D a syr^{sch} aeth *ουκ* (Clem^{195} *το γαρ ουκ εστι δενδρ. καλ. - καρπ. καλον, καταινθα αρμοστεον* nil probat), 346. *ουδε* | *καρπον σαπρον* (et. Clem^{195}, item Tert$^{marc\ 4,\ 17}$ „proinde et *arbor bona non proferat malum fructum*“, sed ^{1,2} „in creatorem interpretatus malam arborem malos fructus condentem“): D a b c e f ff^{2}· g$^{1.2}$· l q vg syr^{sch} *καρπουσ σαπρουσ*, ursusque pro *καρπον καλον* D a b c e f g^{1}· q (non item ff^{2}· g^{2}· l vg) syr^{sch} *καρπουσ καλουσ* :: e Mt | *ουδε παλιν* cum ℵBLΞ 1. 13. 69. 124. 131. 157. 346. b g^{1}· q cop arm (Clem^{195} *ουδε μην*) ... ς (:: ut Mt lectione non fluct) om *παλ.*, Ln [*παλ.*] cum ACDXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pl} vg syr^{utr} go aeth. Cf Dial^{820} et^{821} (^{40} et ^{41} ap Wetst) *λεγει το ευαγγελιον· ου δυναται δενδρον σαπρον καρπουσ καλουσ ενεγκειν* (paullo post *προσενεγκ.*),

γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· [61.5] οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν
Mt 12, 34 a συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 [62.5] ὁ
ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας προ-
φέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ
πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

οὐδε δενδρον καλον καρπους κακους ενεγκαι (paullo post *προσενεγκαι*). Item Mcion hipp [10, 19] *οὑτως χρωνται λεγοντες· ου δυνανται δενδρ. καλον καρπους πονηρους ποιειν.* Item Philastr [45] [Marcion] „dicens ita — non est arbor bona quae faciat malum fructum, neque arbor mala quae faciat bonum fructum"

44. *γαρ* (r δε): D (r ap Treg) al[7] a b c e ff[2·] l q tol (non item f g[1·2·] vg) om | *ιδιου* (v al[5] om) *καρπου*: D *καρπ. αυτου*, item it vg *fructu suo* *εξ ακανθ. συλλεγουσ.* (ℵ *συνλεγ.*) *συκα* (f g[1·2·] vg *de spinis colligunt ficus*): a b c d ff[2·] l q *legunt* (c *colligunt*) *de spin. ficus* (b *uuas*), D[gr] *εκλεγονται εξ ακ. συκ.*, e *de spinis enim ficus non leguntur* (pergit *neque de rubo vendemiantur ubae.* Similiter go: *non enim de spin. colliguntur ficus, neque de rubo calcantur uvae.*) | *συκα*: 28. *ροδα* | *βατου* (ita ℵ[a]; ℵ* *βλαστου*): U 49[ev] y[scr] al[2scr] al pauc *βατων* | *σταφυλην* (ℵ -*λης*): L 13. 69. 346. c e cop syr[utr] go *σταφυλασ* | *σταφυλ. τρυγωσιν* cum ℵBCDLXΣ 13. 33. 69. 346. y[scr] al[2scri] 49[ev] al pauc syrP ... ς Ln *τρυγ. σταφ.* cum AEHKMSUVΓΔΛΠ al pler it (e vide ante) vg syr sch cop (*vindemiant uvas e rubo*) go arm aeth

45. *της καρδιασ* cum ℵB ... D[gr] *αυτου της καρδ.*, item ς Ln Ti *τ. καρδ. αυτου* cum ALXΓΔΛΣΠ unc[7] al omn[vid] it vg rell Or[2,565] ... Dial[821] om | *προφερει* bis: LΓ al aliq *προσφερει*, sec loco etiam v | *το* (D om) *αγαθον*: Or[2,565] *τα αγαθα*, Dial *αγαθα* | *και ο πονηρος* (Gb″ prob Schu) cum ℵ*BDL 1. 130[gr] et[lat] 131. a b g[1·] l cop arP ... ς add *ανθρωπος*, Ln [*ανθρ.*] cum ℵ[c]ACXΓΔΛΣΠ unc[7] al pler[f] c e f ff[2·] g[2·] q vg syr[utr] go arm aeth Dial[821] :: ut Mt | *εκ τ. πονηρου* (Gb″) cum ℵB DLΣ 1. 69. 131. a ff[2·] g[1·] l am for tol cop[petr] arm ... b vg[ed] (et. ing perus al) 130[lat] Dial add *θησαυρου*, item ς *θησαυρου της καρδιας αυτου*, Ln [*θησ. τ. καρδ. αυτ.*] cum ACXΓΔΛΠ unc[7] al pler c e f g[2·] q cop syr[utr] go aeth :: *θησαυρου* add Mt nec fluct lectio; *της καρδ. αυτ.* ex prioribus adsumpta | *περισσευματος* (XΓ al *περισευμ.*) sine *του* cum ℵABDEHKSVXΔΛΣΠ al plus[20] (Bas[regg 521] fluct lectio) ... ς praem *του* cum CLMUΓ al plu Dial :: ut Mt | *καρδιασ* cum ℵABDX al plus[10] ... ς praem *της* c. CLXΓΔΛΠ unc[7] al pler Dial :: ut Mt | *λαλει* (D[gr] *καλει*) hoc loco c. ABDLXΓΔΛΣΠ unc[7] al pler syr[utr] go al ... Ln ad finem versus pon cum ℵC al pauc a b c f ff[2·] g[1·2·] l q vg cop Dial :: ut Mt | *το στομα αυτου*: e *malum* („*de abundantia cordis loquitur malum*", ita ut haec ab eis quae praecedunt pendeant) | *αυτου* (*eius*; a *illius*): CF[W] al[20] fere g[1·] vg cop syr[sch] aeth Dial om :: ut Mt; hinc Gb[00]

46 63. 3 *Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;* Mt 7, 21
47 64. 5 *πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ* Mt 7, 24–27
ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 *ὅμοιός ἐστιν*
ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθη-
κεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν
ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ
καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 *ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας*
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς
θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο
τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

---

46. *δε με* (ϰ τι *δε καλ. με*): Δ *με δε* | *καλειτε* (et. Bas$^{regg\,491}$): D 28. Clem^{583} et^{901} et^{943} (omnib. his tribus locis totum versum affert *τι με λεγετε* usq *λεγω*) *λεγετε*, K 259. z^{scr} *λαλειτε*. Similiter d Ir$^{int\,282}$ et^{302} Or$^{int\,4,\,494}$ Gaud *mihi dicitis* (*Quid mihi dicitis: Domine domine, et non facitis quae dico* Ir^{282}; eadem addito *vobis*^{302} et Gaud; Or^{int} *quid autem dicitis mihi* etc. Cf et. Tert$^{marc\,4,\,17}$ *quid vocas* [al *vocatis*]: *Domine domine*, paulloque post: *et non facitis quae dico*) | *ἃ* (et. Ir$^{int\,bis}$ Clem ter Or^{int} Tert^{marc} Bas^{regg}): B e go syr^{sch} o (*quod*)

47. *πασ*: Λ *και* | *των λογων* (K* al aliq *τον λογον*, non mutato *αυτουσ*, sed al pauc *αυτον*): CF^{w}MX al^{10} *τουσ λογουσ* (X b q syr^{cod} add *τουτουσ*) :: ut Mt. Praeterea ϰ* *μου των λογ. μου* (ϰ^{c} om) *και* | *εστιν* (Δ *εστε*) *ομοιοσ*: 69. 346. it^{pler} (non a e) vg *ομοι. εστ.*

48. *οσ*: Δ y^{scr} 3pe al aliq syr^{sch} add *και* | *πλημμυρησ* cum NB*LΞ 33. ... ς Ln *πλημμυρασ* (DEHS^{2}V al pauc *πλημυρ.*, Δ *πλην.μηρασ*) cum A B^{3}CDXΓΔΑΠ unc^{7} al fere omn | *προσερηξεν* cum ϰ*B*DL ... Ln *προσερρηξεν* cum ϰ^{c} AB^{3}CXΓΔΛΞΠ unc^{7} al certe pler | *ο ποταμοσ*: Γ om | *δια το καλωσ οικοδομησθαι* (B^{3} 33. *-μεισθαι*, item 157^{vid}) cum NBLΞ 33. 157. cop (cop$^{dz\ recent}$ add *sup. petram*) syr^{p} mg (aeth *quia supra petram aedificata fuit ac bene aedificata fuit*) ... ς Ln *τεθεμελιωτο* (F^{w} *εθεμ.*) *γαρ επι την πετραν* (Γ *επι τη πετρα*) cum ACDXΓΔΑΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{sch} et p ^{txt} arm :: at ita Mt lectione non fluct

49. *οικοδομησαντι* cum NABDLXΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler syr^{utr} cop ... Ln *οικοδομουντι* cum C 18. 69. 346. c^{scr} al pauc. Item (quod vix cogit ut interpretes *-μουντι* invenisse statuamus, quemadmodum idem d et δ tuentur) *aedificanti* it vg | *οικιαν*: U al^{10} fere *την οικ.* | *η πρ. ο ποταμοσ*: f g^{2} vg *in quam* (am *qua*) *inlisus* (*ill.*) *est fluvius* ... a b ff^{2} g^{1} l q *allisit* (a *inpulit*) *flumen domui illi*, c *impegit flum. in domum illam*, e *impegit fluvius*, d *adlisit flumen* pariterque D om $\frac{\eta}{\eta}$ | *προσερηξεν* (D *συνερηξ.*) cum B*DL ... ς Ln *προσερρηξ.* (Γ *προερρ.*) cum NAB^{3}CXΓΔΛΞΠ unc^{7} al omn^{vid} | *ευθυσ* cum NBQLΞ 33. y^{scr} al^{10} fere ... ς Ln *ευθεωσ* cum AEHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler ... D a c om :: ut Mt | *συνεπεσεν* (*concidit* b d e l q tol) cum (Gb′ et Schu commend) NBDLRΞ 1. 13. 33. 69. 124. y^{scr} al^{10} b e l q tol ... ς Ln *επεσεν* (*cecidit* a c f ff^{2}

VII.

Mt 7, 28 1 [65. 3] Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς
ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.
2–10 Mt 8, 5–13 2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν,
ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν
πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλ-
θὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν
Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ

---

g[1. 2] vg) cum ACXΓΔΛΠ unc[7] al longe pl it[pm] vg :: ut Mt | *το ρηγμα* (ℵ* 1. al[3] *ρημα*): Γ 131. 435. al plus[10] om *το*. Cf Or[1, 307]: *μεγαλη γαρ σφοδρα η εν αρνησει πτωσις, η, ως λοιπασ φησι, μεγα το ρηγμα τησ χωρισ Θεμελιου οικοδομησ.*

VII, 1. *επειδη* (KX *επειδὴ*) cum ABC*XΠ 124. 254. 299. w[cant] gat (*cum*), item addito *δε* K 91. 239. (:: cf ad Mt 21, 46) ... *ς επει δε* c. ℵC[2]KHL MRSUVΓΔΛΣ al pler e f g[2·] vg cop go (syr[sch] *et cum*) syrp txt arm[zoh] ... D b ff[2·] g[1·] l q arm[usc] *και εγενετο οτε, et factum est cum*; item a c syrp mg *factum est autem cum* | *επληρωσεν* (it[pler] vg *impleverat*): D *ετελεσεν* (c e *perfecisset*, d *consummasset*) | *παντα* (ℵ*X 131. e aeth om) *τα ρηματ. αυτου* (*αυτου*: M 69. 346. al[10] fere q gat syr[sch] *ταυτα*, a b c e ff[2·] g[1·] l tol om): D *ταυτα τα ῥηματα* | *εισ τασ* (Σ[2] om) *ακοασ τ. λαου*: D *λαλων*, e *quae loquebatur ad populum* | *εισηλθεν* (D *ηλθεν*): HΛ al[10] fere (inprimis evglstaria) syr[sch] add *o ις* (69. c add post *επληρ.*) | *καφαρναουμ* cum ℵBC*DXΣ 33. it (exc q) vg cop go (in Mt accedit z, in Mç Δ; item Or Epiph Nonn) ... *ς καπερναουμ* cum AC[3]K HKLMRSUVΓΔΛΠ al pler q (alibi accedit c, item ι)

2. *δουλος*: D[2] *παισ* (d *puer*; Dg[r*] *τισ*), item v. 3. 47[ov] *παιδα* pro *δουλον* :: e Mt | *κακως εχων* (ℵ[c]): ℵ* om | *ημελλ.* cum ℵABCDEHLMRUVXΓΔ ΛΣ al plu syrp mg gr ... P[w]KSΠ al[40] fere *εμελλ.* (ℵ *εμελεν*) | *εντιμοσ*: D *τιμιοσ*

3. *ακουσ. δε* (a cop syrp et[hr] etc): D 245. b e ff[2·] q vg syr[sch] *και ακουσ* ... c l arm *cum audisset*, f *qui cum audisset* | *προσ αυτον*: D 13. 69. it (exc f) arm om | *ερωτων*: X *ερωτουντασ* | *οπωσ*: ℵ add (ex peculiari usu Lucae) *αυτοσ* | *διασωση*: EHMΓΔ al mu *-σει*

4. *παραγενομενοι*: H al aliq *-νεμενοι* | *προσ τ. ιν* (ita b f g[1·] q vg): c *προσ αυτον*, D a c e ff[2·] l om, sed hi it[5] pergunt *rogabant Iesum* | *ηρωτων* cum ℵDLΣ 1. 13. 69. 346. ... ς Ln Ti *παρεκαλουν* cum BCRXΓΔ ΛΠ unc[7] al pler; A cop[petr] *παρεκαλεσαν* | *λεγοντεσ* cum ℵBC[3]DLRXΓΔ unc[6] al plu it[pler] em cop syr[utr] et[hr] etc: AC*KΛΠ al[20] f vg (sed tol om antea *αυτον*) aeth add *αυτω* | *ω* (A *ὡι*, iota adscr. in edd unc rarissimum): Γ *ὃ* (sic)

παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν φίλους ὁ ἑκατοντάρχης λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-

4. *παρεξη* (Gb') cum ℵABCDRHLRXΔΣΠ carp^{ev} al^{20} fere ... ς *παρεξει* cum GKMSUVΓΛ al plu (60. 71. g^{scr} i^{caut} -*ξεισ*)

5. *συναγωγην*: R cop add *ημων* | *ωκοδομησεν*: C*D *οικοδομησεν*, D *ωικοδ.*

6. *ο δε ις επορευετ. συν αυτοις* (b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ q vg): D a c e l *επορευετο δε* (c *ergo*, e *itaque*) *μετ αυτων ο ις* | *ηδη* (6^{pe} *ετι*): non exprim syr^{sch} (non item syrP et^{hr}) arm aeth | *αυτου*: D post *απεχοντος* | *ου*: syr^{hr} om | *της οικιας* cum ND 1. 13. 69. 124. 346. 5^{ev} 6^{pe} go ... ς Ln Ti *απο τ. οικ.* cum ABCLRXΓΔΛΣΠ unc^{8} al pler | *επεμψεν* (Δ *επενψ.*): 13. 69. 124. 346. *απεστειλεν*.... 1. 131. *πεμψασ* posteaque *ελεγεν*. Praeterea *επεμψεν* sine additam cum ℵ*B ... ς Ln Ti add *προσ αυτον* cum ℵ^{a}CDLRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg etc, item A *επ αυτον*, 6^{pe} *αυτω* | *φιλουσ* hoc loco cum ℵBCLXΞ 33. 131. 157. c e cop aeth ... ς Ln post *ο εκατοντ.* cum ADEGHKMRSUVΓΔΠ al pler a b f l q (item^{vid} ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$) vg syr^{utr} arm go | *ὁ* cum ℵABCDRΞ etc: L om | *εκατονταρχης* cum BL 1. (teste Wtst) 131. (:: cf ad Mt 8, 5. 8. 13. 27, 54. Lc 23, 47. In actis vero tantum non ubique -*αρχησ* scriptum, quamvis plerumque altera forma a multis invecta sit, cf 10, 1 et 22. 21, 32. 22, 26. 24, 23. 27, 1. 6. 11. 31. 43.) ... ς Ln Ti *εκατοντ-αρχοσ* c. ℵACDRΞ unc rell al pler ... D om *ο εκατ.* | *λεγων* sine additam c.ℵ* b q vg ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ℵ^{c}ABCDLR unc rell al pler itp^{ler} etc; item 69. go *προσ αυτον* | ΧΑΠ* al mu *σκυλου* | *ικαν. ειμι* (Schu „rec. ap Mt 8, 8") cum NB b l q am for ing tol syr^{sch} ... ς Ln *ειμ. ικαν.* cum ACDEGHKLMRSUVXΓΔΛΣΠ al omn^{vid} itpl vg^{ed} et^{mss} aliq syrP et^{hr} cop go arm aeth :: ex Mt 8, 8. Praeterea Mt 3, 11 Mc 1, 7 Lc 3, 16 1 Co 15, 9 *ειμι ικαν.* lectione non fluct | *υπο τ. στεγ. μου* c. ABEGHKSUVΔΛΠ al plu (it vg etc) ... Gb'' *μου υπ. τ. στεγ.* (:: ut Mt lectione tantum non fluct) cum ℵCDLMRXΓΞ al^{40} fere

7. *διο ουδ. εμ. ηξι. πρ. σε ελθ.* (Δ *προσελθειν* omisso *προσ σε*, item *δ advenire*): D 63. 240. 244. a b c e ff^{2*} l (non item f ff^{2**} g$^{1\cdot 2\cdot}$ q vg) om :: ut Mt | *αλλα* cum ABCEGLRΔ (al; et. ii qui *μονον* add) ... NDKM SUXΓΛΠ al plu *αλλ* | *ειπε*: C 13. 69. 90. 124. 346. q^{scr} l syrP c.* praem *μονον* :: e Mt | *λογω* (et. itp^{ler} vg *dic verbo*): Γ 69. 300. al^{10} fere *λογον* (item *dic verbum* g$^{1\cdot}$ l) | *ιαθητω* cum BL ... ς Ln *ιαθησεται* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵACDR unc rell al omn^{vid}

8. *υπο*: DF al pauc *υπ* | *τασσομενοσ*: 33. 69. 242. 50^{ev} om :: cf Mt | *υπ εμαυτον*: F 13. 69. *υπ εμαυτου*

τασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 *ἀκούσασ δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦσ ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶσ τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.* 10 [66.5] *καὶ ὑποστρέψαντεσ εἰσ τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντεσ εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.*

11 [67.10] *Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆσ ἐπορεύθη εἰσ πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ*

---

8. *πορευθητι*: DX 209. *πορευου*. Cf huc Valentt ap Ir^{34} *και αυτοσ* (i. e. *τον δημιουργ.*) *ειναι τον εν τω ευαγγελιω εκατονταρχον, λεγοντα τω σωτηρι· και γαρ εγω υπο την εμαυτου εξουσιαν εχω στρατιωτασ και δουλουσ, και ο εαν προσταξω ποιουσι.* Cf et Clem^{hom9,21} *–λεγειν τουτω· ελθε, και ερχεται, και αλλω· πορευου, και πορευεται* etc

9. *ταυτα ο ις*: c 157. syr^{sch} *ο ις ταυτ.* | *αυτον* (et. q go cop syr^{utr} et hr): DRX al^{15} it^{pler} vg syr^{cod} arm om :: ut Mt | *τω ακολ. αυτω οχλω ειπεν*: D e *ειπ. τω ακολ.* (e add *αυτω*) *οχλω*, item cop syr^{utr} et^{hr} aeth | *λεγω*: DX 69. 124.*346. al^{15} it^{pler} (non b q) vg go cop$^{dz\ mg}$ arm praem *αμην* :: e Mt | *λε. υμιν*: AU al^{15} fere syr^{sch} et P et^{hr} (cop ut semper) arm add *οτι* ... Epiph^{marc312} *λεγω δε υμιν* (sed^{324} *σχολ. ζ* om *δε*) | *ουδε* cum ℵABCKLMRXΓΠ al sat mu ... D *ουδεποτε* ... EFGH SUVΔΛ al^{70} fere *οιτε* (Gb′ et commend Schu) | *εν τω ισραηλ*: D e post *ευρον* pon. Epiph^{marc312} et^{324} sic: *τοσαυτ. πιστ. ουδε εν τω ισρ. ευρον* (^{324}*ηυρον*). Pergit vero ipse Epiph^{324} (*ελεγχ. ζ*) *ει ουδε εν τω ισρ. τοιαυτην πιστιν ηυρεν ωσ εν* etc. Cf et. Tert$^{marc\ 4,\ 18}$ „professus est talem se fidem nec in Isr. invenisse". Pro *ουδε εν* usque *ευρον* a b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q aeth *in nullo tantam fidem inveni in Isr.*, item Amb luc 1376 sed addit: „sin vero iuxta Graecos: *Nec in Isr. tantam fidem inveni*".

10. *εισ τον* (D* om) *οικ. οι πεμφθεντ.* hoc ordine cum ℵBDFKLXΠ al^{15} fere a b c e cop syr^{hr} aeth (praeterea D add *δουλοι*) ... ς Ti *οι πεμφθ. εισ τ. οικον* cum ACEGHMRSUVΓΔΛ al pler f ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ l vg go syr^{utr} arm ... 2. g$^{1\cdot}$ q om *εισ τον οικον* | *τον δουλον* cum ℵBL 1. 157. 209. a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q cop syr^{hr} ... ς Ti *τον ασθενουντα δουλ.* c. AC(D omisso *δουλ.*)EFGHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler f g$^{2\cdot vid}$ vg go syr^{utr} arm aeth :: cf et. ad Mt

11. *εγενετο*: D e aeth om | *εν* (D c e om) *τη εξησ* cum ℵ*CDKMSΠ al permu c e f go cop syr^{utr} arm aeth... ℵ^{c}ABEFGHLRUVXΓΔΛ al^{70} fere a b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q vg *εν τω εξησ* (Gb″ sed improb Schu) :: 8, 1 *εν τω εξησ* non fluct; 9, 37 est *τη εξησ ημερα*, ter in actis *τη εξησ* 21, 1. 25. 17. 27, 18) | *επορευθη* cum RBR 13. 69. 346. ... ς Ln Ti *επορευετο* cum ACDLXΓΔΛΠ unc^{9} al pler; item *ibat* it vg. Praeterea C^{3}UXΔ 69. 127. 131. 262. al aliq a add *ο ις* | *καλουμενην* (ℵ^{c}): ℵ* om | *ναΐν* cum ℵABC DFHKLMRSUV^{vid}XΔΠ al pler a ff$^{2\cdot}$ q cop syr^{utr} et^{hr} ... EGΓΔ al aliq *ναειν*, 1. 209. al pauc *ναειμ* ... b c f g$^{1\cdot 2\cdot}$ l** vg *naim* ... e l* *caphar-*

ὄχλος πολύς. 12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ

naum | *αυτω* cum NBCDLΓΔΞΠ unc[8] al longe plu ... ARUXΔ al[15] om | *οι*: 1. 131. 239. a[scr] c[scr] om; item 1. 131. c[scr] om *αυτου* | *ικανοι* cum ACEGHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler b c q go syr[p] ... NBDFLΞ 130[gr] et [lat] 157. a e f ff[2] g[1. 2] l vg cop syr[sch] et [hr] arm om; hinc Gb[0] et Ln [*ικαν.*] | *οχλ. πολυς*: Κ al[15] fere add *της πολεως*

12. *ως δε ηγγισεν* (69. al pauc -ζε) f g[1. 2 vid] vg: D a b c e ff[2. 1] q *εγενετο δε* (b c ff[2] l q *et factum est*) *ως ηγγιζεν* | *και ιδου*: D[gr] aeth om (d om tantum *ιδου*) ... 1. 440. ff[2] g[2 vid] vg (et. am[2] ing[2] fu for tol; non item am* ing*) syr[sch] (non item syr[hr] et P) Bas[sel or 10] om *και* | *τεθνηκως* (Cyr[4, 361] post *μον. υι.*, 122. *νεκρος*): A 54. c om, hinc Ln [*τεθν.*] | *μονογεν. υιος* cum NBLXΞ c Cyr[4, 361] ... ς Ln Ti *υι. μονογ.* cum ACDEFGHKMRSUVΓΔΛΠ al omn[vid] it (exc c) vg cop go syrr arm (aeth om *μονογ.*) Bas[sel] :: cf 8, 42 *θυγ. μονογ.*, Io 1, 18 et 3, 18 | *και αυτη ην χηρα*: D *χηρα ουσα* | *και αυτη ην* (ita et. ς) cum NBC*LΞ vx 1. 33. al[15] fere it (a f *et haec erat vidua*, e *quae erat vidua*, b c ff[2] g[1 vid] l q vg *et haec vidua erat*) vg cop syr[sch] et P [mg] et [hr] arm ... ς[e] (Wtst Gb Sz) Ti *και αυτη* absque *ην* cum AEFGHKMRUXΓΔΛΠ al plu go syr[p]. Praeterea scripsimus *αὕτη* (etiam ς Ln) ut habent VII al, item *et haec* it[pler] vg cop; Ti *αὐτή* ut M al plu (al[15] ap Mtthaeium et al[13] ap Scriv) item, quod pro usu horum cdd non differt, *αὐτῇ* EFGHK ΣΓΔ al mu | *οχλ. της πολ. ικανος*: D *πολυς οχλ. της πολ.*, 1. 131. arm *οχλ. ικανος της πολεως*, c Amb[luc 1876] *turba multa civitatis*, nil nisi *multa turba* e, *turba multa* b l | *ην συν αυτη* (et. ς[e] Gb Sz) cum NBLΞ 33. 69. 124. al vix mu (d *cum ea erat*) cop arm aeth syr[hr] ... ς Gb″ Ti *συν αυτη* sine *ην* cum ACEFGHKMRSUVΓΔΛΠ al plu it[pler] vg go syr utr ... D[gr] *συνελήλυθει αυτη*, e *consequebatur illam* ... X om *ην συν αυτη*

13. *και ιδων*: D e syr[sch] *ιδων δε* | *αυτην*: D syr[sch] om | *ο κυριος*: D 1. al[7] f for gat sax cop syr[sch] *ο ις*, go syr[hr] aeth *dominus Iesus* | Κ[2*] *εσπλαχνισθη*, F* *εσπλαγν.* | *επ αυτην* cum NKRUXΓΠ 13. 69. 346. al[30] fere Bas[sel or 10b] (ubi accuratius ipsum textum affert), item *super eam* it[pler] vg ... ς Ln Ti *επ αυτη* cum ABCDLΔΛ unc[7] al plu Bas[sel] (ibidem, sed liberius: *ιδων γαρ αυτην ο κυρ. εσπλ. επ αυτη και φησιν προς αυτην*), item f am tol *super ea* (a d *ei*) :: et. Mc 6, 34 a plurim *επ αυτοις* pro *επ αυτους* substitutum est; Mt 14, 14 pauci tantum pro *επ αυτοις* habent *επ αυτους*.

14. *σορου*: R al pauc *σωρου* | D a ff[2] *νεανισκε νεανισκε* | *σοι*: EGHA al *συ*

15. *ανεκαθισεν* (EMΔ 69. al -*θησεν*), *resedit*, *consedit* it[pl] vg ... B *εκα-*

ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 [68.10] καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18—23 Mt 11, 2—6

18 [69.5] Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμε-

Deu 18, 15

θισεν, c e Ir^{int308} *sedit* | *εδωκεν*:* A 33. *απεδωκεν*, 50^{ev} *παρεδωκ.*, c f *reddidit* (it^{pler} vg *dedit*; e vero praeteriens *εδωκεν* sic: *et coepit loqui ad matrem suam*)

16. *απαντας* cum ℵACFLRΓΞ al mu ... Gb Sz *παντας* cum BDEGHKMSUV XΔΛΠ al plus^{100} | *ηγερθη* cum ℵABCLX (D *εξηγερθη*) 1. 13. 33. 118. 131. ... ς Ti *εγηγερται* (EFH al *εγειγερτ.*) cum EFGHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler :: cf ad 9, 7 Mc 6, 14; *εγηγερται* non fluct Mt 11, 11 | *ο θεος* (69. om): Γ 1. 131. al aliq c *κυριος* | *τ. λα. αυτου* sine additam (et. f g^{2} vid vg go cop syr^{sch} et hr Tert$^{marc\,4,\,18}$): MXΔ 13. 69. 124. 262. 346. al^{25} fere add *εισ αγαθον*, item *in bonum* (-*no* a b ff^{2} g^{1} l q) a b c e ff^{2} g^{1} l q for (al) syrP arm

17. *ο λογ. ουτοσ* (a *verbum hoc*, c *sermo iste*): D b e f ff^{2} g$^{1.\,2\text{-}vid}$ l q vg *ουτ. ο λογ.* (*hic sermo*, e *iste sermo*) | *περι αυτου* hoc loco c. ℵ^{a}ABCDR etc: FLX 33. b c g^{1} aeth post *περιχωρω* (syr^{sch} post *εξηλθ.*) ... ℵ* ff^{2} l om | *και πασῃ* cum ℵ*et^{a}BFLX 1. 33. y^{scr} (y post *περιχ.* add *περι του ιυ*) b c l am fu for ing ... ς Ti *και εν πασῃ*, Ln ℵ. [*εν*] *πασ.* cum ADEGHKMRSUVΓΔΛΠ al pler a f (ff^{2} et g^{2} e silentio) q vg (e om et *περι αυτ.*? et *και πασ. τ. περιχ.* Pergit enim post *in tota iudea* sic: *ea do* [de eo?] *in quibus adnuntiaverunt ad iohannen baptistam · qui etiam* etc)

18. *και απηγγειλ.* usque *περι πα. τουτων*: D *εν οισ και* (d *et in quibus*) *μεχρι ιωανου του βαπτιστου*, quibuscum fere convenit e (vide ante) · *απηγγειλαν*: ΓΔ *ανηγγ.* | *ιωαννει* (B* *-ανει*) cum ℵAB* ... ς Ln *ιωαννη* (B^{3} *-αννη*, E *-ην*) cum B^{3}LRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} :: cf v. 22, item Mt 11, 4 Act 3, 4 Apoc 1, 1. Similis cum *ιωαννει* forma est *μωυσει*, cf Mt 17, 4 et alibi. Praeterea post *ιωαν.* 1. 69. 131. add *περι αυτου* | *περι* (69. c *και περι*) *παντ. τουτων*: a l om (D e vide ante)

19. *και προσκ.*: D e (vide ante) praem *οσ* | *τινασ* (etiam a e arm syrP eth^{hr}; e om *δυο*): D 2^{pe} al$^{3\,scr}$ b c f ff^{2} g^{1} (g$^{2\text{-}vid}$) l q cop syr^{sch} go aeth Amb$^{luc\,137}$ om | o (ɪ* 1. 25. 127. 131. 300. p^{scr} om) *ιωαννησ* (BL *-αννησ*): D e (vide ante de utroque) cop^{dz} om | *επεμψεν* (ɪ add *αυτουσ*) usq *λεγων*: D *λεγει πορευθεντεσ ειπατε αυτω*, e *dixit euntes inquirite dicentes* | *κυριων* cum BLRX 13. 33. 69. (add *αυτου*) 157. a ff^{2} g^{1} am fu tol arm aeth cat$^{ox\,57}$ (*προσκαλεσαμενοσ ουν επεμψ. αυτουσ προσ τον κυριον*) ... ς Ln *ιησουν* cum ℵAXΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c f g$^{2\text{-}vid}$ l q vg cop syr^{utr} (syr^{hr} *domin. Iesum*) go Cyr$^{luc\,208}$ (*πεμπει πρ. τ. ιν ερομε-*

νοσ, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 *παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν· Ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ ἀπέσταλκεν ἡμᾶσ πρόσ σε λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;* 21 *ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖσ πολλοῖσ ἐχαρίσατο βλέπειν.* 22 *καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε*

νουσ αυτον) | *αλλον* cum ADΓΔΑΠ unc[9] 1. al plu Or[2, 495] (*πεμψασ δυο των μαθητ. επινθανετο· συ ει* etc; item [496] *δια τουτο ελεγε· συ ει* etc. Utrum versum, hunc an 20, afferat non liquet; ex Lc vero potius quam Mt vdtr hausisse.) ... ℵBLRXΞ 33. al plus[15] cat[ox57] (et ibidem et: Cyr) Cyr[luc 208] et [209] et [210] *ετερον* :: ut Mt lectione non fluct. Cf et. Dial[819] *ακουσασ γαρ εν τω δεσμ. τα εργα του χυ επεμψε τουσ μαθητ. αυτ. προσ αυτον λεγων· συ ει ο ερχ. η ετερον προσδοκ.*

20. Propter *ομοιοτελευτον* versum hunc om ʀ 239. al[2scr] g[1·] l (:: ex Mt non pendet omissio; satis enim differt contextus) | *παραγεν. δε*: D a e syr[sch] (*et venerunt ad Ies. et dixer. ei*) *και παρεγεν.* (c *qui cum venissent ad eum viri illi*) | *προσ αυτον οι ανδρεσ*: D 33. ʀ syrP *οι ανδρ. πρ. αυτ.* (syr[hr] *illi viri ad domin. Iesum*, aeth *illi quos miserat ad domin. Iesum*) ... ℵ* om *οι ανδρ.* (suppl ᵃ) | *ειπαν* cum ℵBDLΞ ... ς *ειπον* cum AΧΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid] | BD *ιωαννησ* | *απεσταλκ.* cum AD LXΓΔΛΞΠ unc[9] al pler ... ℵB tisch* al plus[10] Cyr[abacu 552] *απεστειλεν* | *προσ σε*: K 28. 248. a Cyr[abacu 552] om | *αλλον* cum eisdem quos v. 19 diximus et B, Cyr[abacu 552] ... ℵDLΞ (sunt iidem atque v. 19 nisi quod D est pro B; ʀ vero, ut notatum est, a *προσδοκωμεν* priore ad alterum transiluit) 1. 33. al[10] fere *ετερον* :: vide ad v. 19

21. *εκεινη* cum ℵBL 1. 13. 69. 157. y[scr] al[6] fere c e q cop Cyr[act51] Bas sel or[34] ... ς Ln *αυτη* (*ipsa* :: quod significantius vdbtur) cum ADRXΓ ΔΛΞΠ unc[9] 33. al pler a b f ff[2·] g[1· 2·] l vg syr[utr] et[hr] arm go | *τη* sine *δε* cum ℵBLX 1. 33. 69. 157. y[scr] 48[ev] 150[ev] semel a b c ff[2·] l cop Cyr act[51] ... ς *δε τη* cum ADRΓΔΛΞΠ unc[9] al pler e f g[1· 2·] q vg go syr[utr] (syr[hr] *et in ipsa hora*) arm (aeth *et sanavit multos statim*) | *ωρα* cum ℵ[c]ABDRXΓΔΛΞΠ al fere omn it[omn] vg syrr cop go arm aeth Bas[se or 34] ... ℵ*L 69. Cyr[act51] *ημερα* (:: *ωρα* videbatur nimium) | *εθεραπευσεν* (c d e f g[1· 2·] vg Bas[se or 34]): D[gr] a b ff[2·] l q Cyr[act 51] *εθεραπευεν.* Praeterea Γ 235. al pauc add *ο ις* | *και πνευμ. πονηρων*: D c e κ. *πον. πνευ.*, ℵ* b l κ. *πν. ακαθαρτων* ... 8 28. 71. g[scr] om | *τυφλοισ πολλοισ* (15[ev] semel om) *εχαρισατο*: D e *τυφλουσ εποιει* (D* *εποιε*), item c *caecos multos faciebat* | *βλεπειν* (Gb') cum ℵ*ABDEGHKMRSVXΓΔ ΞΠ al[50] fere ... ς *το βλεπειν* cum ℵ[a]FLUA 1. 33. 124. al permu[vid] Bas se Cyr[act]

22. *και αποκριθ.* sine additam (Gb'') cum ℵBDX tisch 157. a b e ff[2·] g[1· g2· vid] l vg cop arm Cyr[act51] ... ς add *ο ις*, Ln [*ο ις*] cum ALRXΓΔΛΞΠ unc[9] al fere omn c f q go syr[utr] syr[hr] (*domin. Iesus*) aeth :: ut Mt | *απαγγειλατε* (Or[3, 514] *πορ. απαγγ. ω. οσα ειδετ. και ηκουσατε*, quae propter *ειδ.* et *ηκουσ.* ex Lc vdtr; Cyr[act51]; ap Bas[se or 34] *πορ.*

Es 35, 5 s καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 23 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24–35 Mt 11, 7–19 24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε

απαγγ. ιω. α ακουετε κ. βλεπετε etc. Tum vero pergit: πορευθεντες ειπατε, μαλλον δε υμεις εδιδαχθητε): D tol ειπατε (et. Bas^{sel}) | ιωαννει (B -ανει) cum ℵAB*L ... ς Ln ιωαννη (D -αν^{η}) cum B^{3}DRΣΓΔΛ ΞΠ unc^{9} (E -νν^{ηρ}) al omn^{vid} | α ειδετ. κ. ηκουσ. (a b c f g$^{1.}$ l q am for ing Or^{3,514} Cyr^{act51}; ff$^{2.}$ vg [et. em tol al] aeth Amb$^{luc\ 1379}$ *quae audistis et vidistis*, 69. Bas^{sel} α ακουετε κ. βλεπετε. Did$^{trin\ 1,28}$ α βλεπ. κ. ακουι. etc ex Mt potius): D e α ειδον υμων οι οφθαλμοι (d e *oculi vestri*) και α (e om) ηκουσαν υμων τα ωτα (d e *aures vestrae*) | ειδετε cum ℵBEFGLMRSUΔΛΧ al plu ... HKVXΓΠ al mu ιδετε, A ιδατε | X om και ηκουσατ. | Οτι cum ADRΓΔΛΠ unc^{9} al pler e f g$^{1.}$ g$^{2.vid}$ vg go syrr ... Ln om (:: ut Mt) cum ℵBLXΞ 1. al plus^{12} a b c ff$^{2.}$ l q Or^{3,514} Cyr abacu^{552} Bas^{sel} Amb^{luc} Isai^{292} (Gall 7) | χωλοι (Cyr$^{abacu\ 552}$ Cyr^{act51} Bas^{sel}): 69. 159. 346. al aliq e em syr^{utr} (non item ^{hr}) arm και χωλοι. Ex iisdem pauci ut e syr^{sch} (item syr^{hr}) etiam και λεπρ. | X om χωλοι περιπατ. | κωφοι cum AEGHKLMSUVXΔ^{2}ΞΠ al pler it^{omn} vg go cop syrP arm^{ed} Cyr^{act51} ... ℵBDFΓΔ*Λ al mu syr^{sch} arm^{codd} aeth Bas ^{sel} Cyr$^{abacu\ 552}$ και κωφοι (:: ut Mt) | νεκροι: syr^{sch} et ^{hr} aeth Cyr abacu^{552} Bas^{sel} και νεκρ. | X 435. om νεκρ. εγειρ. | πτωχοι: NΓX 1. 13. 33. 69. al^{10} fere e syr^{sch} et ^{hr} aeth Cyr$^{abacu\ 552}$ Bas^{sel} και πτωχοι :: ut Mt

23. οσ εαν cum ABLXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Cyr^{abacu} Bas^{sel} ... ND al pauc Cyr^{act} οσ αν. Cf huc Epiph$^{marc\ 312}$ et ^{324} παρηλλαγμενον το· μακαριοσ οσ εαν (^{324}ου) μη σκανδαλισθη εν εμοι. ειχε γαρ ωσ προσ ιωαννην.

24. αγγελων (it vg cop syr^{hr} et P mg go arm^{zoh} aeth): KM^{mg}ΞΠ 1. 131. 300. al plus^{80} syr^{sch} et P txt arm^{usc} μαθητων | K ηρξαντο | Π λαλειν? | BD ιωανου | προσ τουσ (ℵ* om) οχλουσ cum ℵ^{c}ABKLMSUΧΞΠ al pl it vg go etc... ℵ*DEFGHVΓΔΛ al^{80} fere cop τοισ οχλοισ (Gb′ improbante Schu :: est enim e Mt) | περι ιωαννου (BD -ανου) hoc loco b c e cop syr^{utr} et ^{hr} go: D a f ff$^{2.}$ g$^{1.\ 2.}$ l q am for fu ing tol (vg^{ed} ante *dicere*) ante προσ τ. οχλ. (sive ut D τοισ οχλ.) | εξεληλυθατε cum EF GHMSUVXΓΔΛ 33. al plu ... Gb″ Ln εξηλθατε cum ℵABDLΞ 69. X^{scr} al pauc, item KΠ al^{30} fere εξηλθετε :: dubium esse nequit quin aoristum ex Mt invexerint et hoc versu et sqq. In Mt perfectum, quod adamat Lc, non intulit nisi F ter, Δ semel | G ab εξεληλυθατε transiluit ad idem verbum v. sq

25. εξεληλυθατε cum EFHSUVXΓΔΛ (G vide ante) al plu ... Gb″ Ln εξηλθατε cum ℵABDLΞ 33. 69. X^{scr} al pauc, item KMΠ al^{30} fere εξηλθετε :: vide ad v. 24

ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖσ ἱματίοισ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντεσ ἐν τοῖσ βασιλείοισ εἰσίν. 26 *ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.* 27 [70.2] *οὗτόσ ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.* 28 [71.5] *λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν προφήτησ Ἰωάννου οὐδείσ ἐστιν· ὁ δὲ μικρό-* Mal 3, 1 Mc 1, 2

25. *και τρυφη [υπαρχ.]*: c g^{1} l Ambluc[1381] syr^{hr} $aeth^{cod}$ om. Praeterea go *τροφη* pro *τρυφη* expressit. | *υπαρχοντεσ*: DKΠ al[15] Clem[235] *διαγοντεσ*, d *agent*, a ff^{2} *superabundant* (contra b e f q vg Ambluc *sunt*)

26. *εξεληλυθατε* cum AEFGHKMSUVXΓΔΑΠ 33. al plu (Or[3, 472] *περι ου ο σωτηρ λεγει· αλλα τι εξεληλυθατε; προφητ. ιδειν; ναι λεγω υμ. και περισσ. προφητου.* In his certe *εξεληλυθατε* ex Luca est) ... Gb″ Ln *εξηλθατε* c. NBDLΞ 69. x^{scr} al pauc, item al mu *εξηλθετε* :: vide ad v. 24 | *ναι*: H y^{scr} z^{scr} *και* | *προφητου*: D add *οτι ουδεισ μειζων εν γεννητοισ γυναικων προφητησ ιωανου του βαπτιστου* (vide ad v. 28). Similiter sed satis inepte inter *etiam dico vobis* et verba *et amplius propheta* interponit a: *nemo maior in natis mulierum amplior est iohannen baptista*

27. *ουτοσ*: U 1. 13. 33. 69. al plus[30] b e (*de eo enim*) cop arm add *γαρ* | *ιδου* sine *εγω* (prob Schu) cum NBDLΞ 1. 131. 209. 243. 346. it vg cop arm Epiph[marc312] et [325] $Tert^{marc4, 18}$ cdd (item Or[3, 769cod] si ad Lc non ad Mc 1, 2 spectat: *ουτοσ ην περι ου ο προφητησ ελεγεν· ιδου εγω αποστελω* [cod *ιδου αποστελλω*] *τον αγγ. μου πρ. προσω. σου, οσ κατασκ. την οδ. σου εμπρ. σου*) ... ς ιδ. *εγω* cum AEGHKMSUVXΓΔΑΠ 33. al pler go syr^{utr} aeth $Tert^{marc4, 18ed}$ (item Or[3, 769 ed) :: cf ad Mc 1, 2 | *προ προσωπ. σου*: Ξ om, D[gr] 57. *σου* | *την* (D *τον*) *οδον σου*: X syr^{hr} om *σου* | *εμπροσθεν σου*: D 122* a l $Tert^{marc4,18}$ (Epiph non affert nisi usque ad verba *προ προσω. σου*) om

28. *λεγω* cum BΞ 33. y^{scr} al^{5} cop syr^{sch} ... MLX 157. syr^{hr} arm $pers^{p}$ aeth *αμην λεγω* :: ut Mt; ς Ln Ti *λεγ. γαρ* cum AEGHKMSUVΓΔΑΠ al pler f $g^{2·vid}$ q vg go syr^{P}; D 13. 69. 124. a b c e $ff^{2·}$ $g^{1·}$ l *λεγ. δε* | *υμιν*: D c e add *οτι*, sed D (omissis *μειζων εν* usq *ιωαν. ουδ. εστιν*, vide ad v. 26) pergit ο *μεικροτεροσ εν* etc | *προφητησ* cum A(D, quem vide ad v. 26)EGHSUVΓΔΑ al plu f $g^{1·2·}$ q vg go syr^{sch} et p txt arm Clem[112] (*ιωαννησ ο μειζων εν γεννητοισ γυναικων προφητησ*) $Ambluc^{1285}$ („et vere est ille magnus — ad Lc 1, 15 — quia *maior inter natos mulierum propheta Iohanne baptista nemo est*" Quaest[26] (ed. Bened. 1837 tom. 3. append. p. 2837 „et dominus dicit: *nemo maior inter natos mulierum propheta Iohanne baptista*"). Dubium est Tert $^{marc4, 18}$ ubi est: *praecursor – maior quidem omnibus natis mulierum*, paulloque post: *qui sit maior tanto propheta* ... Gb^{0} Ln om c. NBKLMX Ξ Π al[25] fere a b c e $ff^{2·}$ l cop syr^{P} $mg^{et hr}$ aeth Or ([4, 122] *δια το· μειζων εν γεννητ. γιν. ιωαννου ουδεισ εστιν*, [312] *το περι του ιω. ειρημενον·*

τερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 [7]2.10 *καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·* 30 *οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.* 31 [7]3.5 *Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι;* 32 *ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· ηὐλήσαμεν ὑμῖν*

μειζων εν γεννητ. γυν. ιωαννου του βαπτ. ουδεις εστιν, et 2, 495 *ιω. οὐ μειζων εν γενν. γιν. ουδεις ην κατα την του σωτηρος ημων μαρτυριαν λεγοντος· μειζων εν γενν. γιν. ιωαννου του βαπτιστ. ουδεις εστιν*) :: at omnino ex Mt fluxisse vdtr omissio, apud quem nemo *προφητης* add | *ιωαννου* (BD *-ανου*) absque additam (Gb') cum ℵBLΞ 1. 131. 157. al pauc cop syr^{cod} et syr^{hr} arm Or$^{4, 122}$ (vdtr etiam Tert$^{marc4, 18}$ quum uberius tractans locum nostrum nusquam *baptistam* addat ad *Iohannem*) ... ς Ln add *του* (Δ om) *βαπτιστου* cum A(D vide ad v. 26)EGHKMSUVXΓΔΛΠ al pler it vg go syr^{sch} et P aeth Or$^{4, 312}$ et$^{2, 495}$ Amb$^{luc\,1285}$ Quaest^{26} :: at ita Mt lectione non fluctuante | *ουδεις εστιν*: M (per incuriam) om | *o δε* (a *et qui*; b ff^{2*} l q *nam qui*): D *οτι ο* (*quoniam qui* d) | *μικροτερος*: D add *αυτου*

29. *ο λαος ακουσας* (7^{pe} a e *ακουσαντες*) *και οι τελωναι*: M 71. g^{scr} *ο οχλος και οι τελων. ακουσαντες.* Cf et. Chr$^{2, 440}$ *οι τελωναι και ο οχλος εδικαιωσαν τον θεον* etc | *εδικαιωσαν*: D* *εδικαιωσαι*, d *iustificabit* | BD* d *ιωαννου*

30. *και οι*: D om *οι* | *εισ εαυτουσ* (Cyr$^{4, 252}$ *εν εαυτοισ*, g^{2*} *in semetipso*): ND 60. 243. aeth Cyr$^{2, 440}$ om | *υπ αυτου* (f g$^{1.2*}$ q vg): a b c e ff^{2*} l om

31. *τινι ουν* (F^{w} al pauc cop$^{sch\,w}$ ex dz et petr^{4} om *ουν*, ℵ habet *δε*) cum ℵA BDEF^{w}GHKLMSUVXΓΔΛΠ al^{150} fere a b c e ff^{2*} g^{2*} l q am for fu em harl iac ing gat mm mt perus tol sax go cop syr^{utr} arm aeth. Praeponit vero ι (:: ex margine textui inlata) verba haec: *ουκετι εκεινοισ ελεγετο αλλα τοισ μαθηταισ* ... ς (= Gb Sz) praem *ειπε δε ο κυριοσ* cum minusc iisque ut vdtr pauc f g^{1*} vg^{cle} pers^{w} (item M^{mg} et evgll initio pericopae habent: *Ειπεν ο κυριοσ·*) | *και τινι*: H *και τινεσ*

32. *παιδιοισ*: D* praem *τοισ* | *εν* (D add *τη*) *αγορα*: F^{w}Δ *εν αγοραισ* :: ut Mt | *λεγοντεσ* (:: qua e scriptura explicandae sunt ceterae omnes) cum DL 13. 69. 124. 346. ff^{2*} q l b e a (ff^{2*} q *sedentibus in foro et loquentibus ad invicem dicentes*; l *sedentibus ad invicem dicentes* et l** *sedentibus et ad inv. dicentibus*; b *sedentibus in foro et loquentes ad invicem dicentes*; e *qui in foro sunt et adclamant ad invicem dicentes*; a *in foro sedentibus qui clamant ad alterutrum dicentes*) cop; similiter ℵ^{c} Ξ 157. *λεγοντα* ... ℵ*B 1. α *λεγει*, Λ 262. *οι λεγουσιν* ... ς Ln *και λεγουσιν* cum ΑΡΧΓΔΠ unc^{8} al pler item (*sedentibus in foro et clamantibus ad invicem et dicentibus* f, *in foro sedentibus et clamantibus ad invicem dicentibus* c, *qui in foro sedentibus et adloquentibus invicem dicentibus*

καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

d, $g^{1\cdot 2\cdot}$ vg *sedentibus in foro et loquentibus ad invicem et dicentibus*) c d f $g^{1\cdot 2\cdot}$ vg go syr^{utr} | PA al mu *ηυλησαμεν* | LX al *ορχησασθ.* | *εθρηνησ.* absque *υμιν* cum ℵBDLΞ 13. 346. y^{scr*} c e $g^{1\cdot 2\cdot}$ l cop arm $Amb^{luc\ 1385}$ ... ς Ln Ti add *υμιν* cum AEGHKMPSUVΧΓΔΛΠ al pler a b f $ff^{2\cdot}$ q vg go syr^{utr} aeth $Bas^{ps\ 130}$ | *εκλαυσατε* (Ε *-σητε*): ^{mg} 13. 69. 346. $Bas^{ps\ 130}$ *εκοψασθε* :: ut Mt

33. *γαρ* (l *autem*): ^{P}W 150ev al^{7} a c arm ($Or^{4,\ 130}$ *ο σωτηρ φησιν· εληλυθεν ο ιω. ο βαπτ. μητε εσθιων μητε πινων, και λεγετε· δαιμ. εχει*: quae magis e Luc quam e Mt allata videntur) om | *ιωαννησ* (Or *ο ιω.*, vide ante): BD* d *ιωαννησ* | *μη* cum ℵBΞ 157. et *μηδε* cum ℵ 157, item f (*non manducans pan. neque bibens vinum*) $Oros^{164}$ (Gall 9: *venit Ioh. non manducans neque bibens*; nil praeterea) ... ς Ln Ti *μητε* et *μητε* cum ADLPΧΓΔΛΠ unc^{8} (*μητε* secundum etiam BΞ) al fere omn it^{pler} vg etc (:: at *μητε μητε* Mt lectione non fluct) | *εσθιων* et hoc versu et seq cum ℵALPΞ unc rell (versu seq et. B) al omn^{vid} ... Ln Ti *εσθων* hoc versu cum BD, Ti etiam versu seq cum D (:: eadem forma Mc 1, 6 ex ℵBLΔ 33; 12, 40 *κατεσθοντεσ* B solus tuetur) | *αρτον* post *εσθ.* et *οινον* post *πιν.* cum ℵBLΞ 157. f $g^{1\cdot 2\cdot}$ vg syr^{sch} cop (*οινον* post *πι.* et. 243. 48ev) ... ς *αρτ.* ante *εσθ.* et *οιν.* ante *πιν.* (Δ* *πιων*) cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn go syr^{P} ... D 1. 13. 69. 129. 131. 18ev a b c e $ff^{2\cdot}$ l q arm aeth (et. Or et Oros, vide ante), om (:: ut Mt) *αρτον* et *οινον*, item syr^{cu}; quum enim rursus incipiat a voce *εσθιων*, post vero *οινον* omittat, minime probabile est *αρτον* praecessisse | *λεγετε*: A 71. 262. g^{scr} 7pe al pauc (71. 7pe et. v. seq) *λεγουσιν* :: ut Mt. Cf et. huc $Eus^{dem\ 430}$ *και ο σωτηρ δε μαρτυρει λεγων· ηλθεν ιω. προσ υμασ μητε εσθ. μητε πιν., και λεγετε· δαιμ. εχει*: quae memoriter allata nec Mt nec Lc accurate sequuntur.

34. *εληλυθεν*: Χ *ηλθεν* :: ut Mt | *εσθιων* et *εσθων* vide ante | *φιλοσ* ante *τελωνων* cum ℵABDEGKLMPSUVΓΔΛΠ al longe plu a c e f $ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot 2\cdot}$ l vg ... ς (= Gb Sz) post *τελω.* (:: ut Mt) cum HX al non ita mu (omnino ex Mt est $Clem^{186}$ *ηλθε γαρ φησιν ο υιοσ τ. ανθρ. και λεγουσιν· ιδου ανθρ. φαγ. κ. οινοπ. τελω. φιλοσ*). Praeterea 130gr b q post *αμαρτωλ.* pon (142* a om *και αμαρτ.*)

35. *εδικαιωθη*: B* *δικαιωθη* | *παντων* (Γ *απαντων*) post *των τε. αυτ.* (:: qui ordo praeter usum) cum AEGHKPSUVΓΔΛΠ 33. al plu cop go syr^{P} ... Ln Ti^{synops} ante *των* cum ℵB 69. 124. 157. 346. it vg (at hoc est fere ex usu Latinorum) syr^{sch} ... $ℵ^{c}$DF^{w}LMX 1. 13. 28. al^{20} fere syr^{cu} arm om plane (hinc Gb^{0} :: ut Mt; ex eodem ut vdtr Ir^{40}).

36 [74.1] Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξὶν

Diserte contrarium tuetur Amb, vide post. | τεκνων: ℵ εργων (:: id quod in Mt recepimus). Quod idem de Graecis testatur Amb$^{luc\,1385}$. Habet enim ad verba *ab omnibus filiis suis*: „Bene *ab omnibus*, quia circa omnes iustitia servatur, ut susceptio fiat fidelium, reiectio perfidorum. Unde plerique Graeci sic habent: *iustificata est sapientia ab omnibus operibus suis*, quod opus iustitiae sit, circa uniuscuiusque meritum servare mensuram."

36. ηρωτα: D a b c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ vgcdd aliq (sed non vg^{ed} nec am for em ing perus tol) syr^{sch} (non item syrP) Amphil^{477} Amb^{epp} ηρωτησεν. Syr^{cu} sic: *et venit Pharisaeus unus rogans eum* etc | τισ αυτον: D 1 al pauc (33. αυτ. post φαρισ. pon) it vg (sed tol *quidam illum*) go syrr αυτον τισ | των φαρισαιων (V al pauc ιουδαιων): GH al pauc add τον ιν (:: debebat igitur αυτον omitti, ut est in evglstariis) | τον (1. την) οικον cum ℵBDLΞ 1. 33. 69. 124. 131. Epiph$^{marc\,312}$ et ^{325} Amphil^{477} ... ς την οικιαν (:: quae forma versu seq non fluct) cum A PXΓΔΑΠ unc^{8} al pler | κατεκλιθη cum ℵ^{c}BDLXΞ 1. 33. 131. Epiph^{marc} bis, item ℵ* κατεκειτο ... ς ανεκλιθη (HSΓ al mu -κληθη) cum APΓΔΑΠ unc^{8} al pler Amphil^{477}

37. ητισ ην hoc loco cum ℵBLΞ c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot vid}$ l vg cat$^{ox\,60}$ Amb$^{luc\,1386}$ et$^{epp\,957}$, item (sed αμαρτ. εν τη πολ.) 1. 118. 131. 209. cop arm syr hr (syr^{cu} et^{sch} non exprim ητισ), item (sed τισ pro ητισ) 13. 69. 346. ... ς post εν τη πολει cum APXΓΔΑΠ unc^{8} al pler (126. τισ pro ητισ) a b e q go syrP Amphil^{478} cat$^{ox\,61}$ ... D aeth om | και ante επιγν. cum ℵABFMPSVXΔΠ al plus^{50} cop go syr^{utr} ... ς om cum DEG HKLUΓΛ al plu it vg syr^{cu} et^{hr} arm aeth | επιγνουσα: D γνουσα | κατακειται (D post φαρισ., item [*recubuit, recumbit*] c e syr^{cu} et^{utr}, non item syr^{hr} nec Or$^{int\,4,\,517}$) c. ΝABDLXΔΞ 33. ... ς ανακειται c. EGHKMPS UVΓΔΠ al pler | αλαβαστρον (F praem το) μυρου: D μυρου αλαβ.

38. οπισω post στασα cum ℵBDLXΔ 1. 33. al^{15} fere it^{pler} (q Amphil^{480} om) vg cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm aeth Or$^{int\,4,\,517}$ (Epiph^{marc} vide post) Amb$^{epp\,957}$ ... ς (= Gb Sz) post παρ. τ. ποδ. αυτ. cum AEFGHK MPSUVΓΔΠ al longe plu go syrP | αυτου pri (M τοῦτοῦ) et. Or$^{int\,4,\,517}$: AKΠ al^{25} fere syrP Amphil^{480} του ιυ ... 47. 17^{ev} om. Cf Epiph $^{marc\,312}$ et ^{325} η δε γυνη στασα οπισω η αμαρτωλοσ παρα τουσ ποδασ εβρεξε τοισ δακρυσι τουσ ποδασ (^{325} om τ. ποδ.) και ηλειψ. και κατεφιλει. | κλαιουσα: F 157. 235. b g$^{1\cdot}$ ff$^{2\cdot vid}$ l q vg Amb$^{epp\,957}$ om | τοισ δακρυσιν (D -φυσι) ante ηρξ. βρεχ. (D εβρεξε) cum ℵBDL 33. it (e *lacrimis suis*, a om τ. ποδ. αυτ. sec loc) vg syr^{cu} et^{hr} arm Or$^{int\,4,}$

τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖοσ ὁ καλέσασ αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτοσ εἰ ἦν προφήτησ, ἐγίνωσκεν ἂν τίσ καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτισ ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλόσ ἐστιν. 40 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἷσ ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτεροσ πεντήκοντα. 42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροισ ἐχαρίσατο. τίσ

---

517 ... ς Ti post τουσ ποδ. αιτου cum ΑΡΧΓΔΑΠ unc^{9} al fere omn go cop syr^{p} aeth Amphil^{480} | ηρξ. βρεχειν (f g$^{2\cdot vid}$ vg cop syr^{utr} et^{hr} arm): D εβρεξε, item *rigabat* b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q, *inrigabat* a, *lababat* e, *lavit* c Or^{int}, item syr^{cu} aeth | ταισ: A τοισ | θριξιν ut ΝΑΒΕGΚLΡΧΓΔΑ etc; Ln θριξι cum DMUΠ etc | εξεμαξεν cum ℵ*ADLX 33. 106. 157. cop ... ς Ln Ti εξεμασσεν (sed Ε*Η*ΑΠ* al aliq -μασεν) cum ℵ^{c}BPΓΔ ΑΠ unc^{9} al pler it^{pler} (e om και ταισ θριξ. usq κατεφιλ. τ. ποδ. αυτ.) vg syr^{r}omn Or^{int}

39. ο καλεσ. αυτον (et. Or^{int4,517} Amphil^{482}): D e παρ ω κατεκειτο ... syr^{hr} om | λεγων: DX 69. 106. al^{2} e syr^{p} txt arm Amphil^{482} Or^{int4,517} Aug^{bis} om | ει: excidit in GH al pauc | προφητησ cum ΝADLPΧΓΔΑΠ unc^{9} al omn ?ere ... BX pP^{arh*} ο προφητ. | D ποδαπη. Eodem modo D Mc 13, 1 et Lc 1, 29 (Mt 8, 27 hiat) | ητισ απτεται: D^{gr} Or^{8,225} η απτομενη

40. ειπεν (Χ ante ο $\overline{ις}$) πρ. αυτον: 33. πρ. αυτ. ειπ., Χ al pauc q ειπ. αυτω (syr^{cu} *dixit ei Iesus*), f* go *dixit ad Petrum*, e *ad Petrum dixit illi*, c *dixit Simoni* (pergens: *Simon*) | φησιν post διδ. ειπε c. ΝBILX 1. 131. ... ς Ln post ο δε pon cum ΡΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler it vg (b f q al vg *at ille ait*, c e *ille autem ait*, l *et ille ait*, a *qui ait*) go syr^{p}; item AD al^{2} cop aeth εφη (syr^{cu} et^{sch} *dixit ei*, syr^{cdd} *ipse autem dixit*, syr^{hr} *et ille dixit*)

41. δυο cum ΝABILΡΓΔΑΧΠ unc^{9} al pler a l q vg item^{vdtr} ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ ... D cop^{sch} syr^{p} mg aeth praem ο δε ειπεν (aeth add αυτω), arm *et dicit*, syr^{p} txt c.* *dicit ei*, syr^{hr} *dixit ei*; Χ ο δε $\overline{ις}$ ειπεν, b c f *dixit ergo* (f *autem*) *Iesus*, e *et Iesus ait*, syr^{cu} et^{sch} *dixit ei Iesus*, cop^{wl} *respondens Iesus dixit illi* | χρεοφειλετ. cum ΝABDEFGHIKL^{emend*}MPSVΧΓΔΑΣΠ carp etc ... ς χρεωφ. cum L*U al plu^{vid}. Praeterea -φιλεται ΝAB*D LPΔΧ al; B^{2}EFGHIKMSUΧΓΑΠ al plu -φειλεται | δανιστη cum ΝAB*DI LPΔΧ al ... ς Ln δανειστη cum B^{2}EFGHKMSUΧΠ al plu (r praetermittit δανε litteras). Cf ad 6, 34. Cf Or^{8,225} ανθρωπω δανειστη χρεωφ. ησαν δυο· εισ οφει. etc. Amphil^{484} ενι ανδρι pro δανιστη | L 69. al pauc οφειλεν | πεντηκοντα (Or^{8,225} et^{int2,368} et^{8,975} Amphil 484 Dam^{1,601}): D 69. a c syr^{cu} et^{sch} et^{hr} praem (syr^{hr} add) δηναρια

42. μη εχοντ. sine δε (Gb') cum BDLPΧ 42. 63. 72. 114. 253. w^{cant} a ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ l vg Or^{3,225} et^{int2,368} Amphil^{484} Aug anonym^{laps373} (Gall^{3}) ... ς add δε cum ΝAIΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler b f g$^{1\cdot}$ q go cop syr^{p} arm

οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου

---

aeth Amb$^{tob\,619}$; item c e syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} *et cum non haberent*, Amphil^{484bis} Dam^{1,601} *μη εχ. ουν* | *αυτων* pri (Or Amphil^{484ter}): 8^{pe} al^{3} ^{scri} al pauc Dam^{1,601} om | *αυτων* sec: DI 69. 157. 262. a b c ff^{2}· g$^{1.2}$· l q (non item e f) vg (sed non tol) arm aeth Amb$^{tob\,619}$ om | *πλειον* (D *πλεον*, F z^{secr} *πλειονα*, et D al pauc a b c e ff^{2}· g$^{1.2}$· l vg [non item f q] syr^{hr} post *αυτον* pon, habent enim *αυτον πλε. αγαπησ.*) non praegresso *ειπε* cum ℵBDLΞ 1. 115. 131. 157. it vg cop syr^{cu} et ^{sch} aeth ... ς (Gb^{0}) Ti praem *ειπε* (sed A *επι*, unde fit *επι πλειον*) cum A EFGHIKMPSUVXΓΔΛΠ al pler go syrP (addito c.* *μοι*); syr^{hr} *dic mihi* ad finem versus, arm *dic* ante *τισ*. Cf et. auct$^{novat\,378}$ (ap Gall^{3}) *Et interrogavit: Quis illorum plus diligit?* | *αγαπησει αυτον* cum ℵBFLΞ 33. 157. ... ς Ti *αυτον αγαπ.* cum AEGHIKMPSUVΔΠ al pler f tol go (D etc *αυτων πλε. αγαπ.* vide ante) ... Γ^{a} al paue auct^{novat} om *αυτον*

43. *αποκριθεισ σιμων* (*σιμ.* et ο *σιμ.* vide post) sine copula cum BDL^{s}Ξ 22^{ev} b c e (ff^{2}· g$^{1.2.vid}$) l vg cop; item arm *Dicit Simon*, syr^{cu} *Dixit Simon*, syr^{sch} *Respondit Simon et dixit*; aeth *Et respondit ei Simon* ... ς *αποκρ. δε ο σιμ.*, Ln *αποκρ.* [*δε*] *ο σιμ.* cum ℵAEFGHKL*MPSUVX ΓΔΛΠ al pler a f q go syrP et ^{hr} Amphil^{485} (auct^{novat} *et respond. Sim.*) ... 1 1. 131. al pauc ο *δε σιμων* | *σιμων* sine articulo cum ℵBLΓΞ ... ς Ln Ti ο *σιμ.* cum ADPΧΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} | *πλειον*: D *πλεον* | ο *δε*: M 157. al pauc ff^{2}· add. *ιω*, item syr^{cu} et ^{sch} *dixit ei Iesus* (contra syrP *ipse autem dix. ei*; syr^{hr} *et dixit ei*)

44. *τω σιμωνι εφη* (et. Amphil^{485}): D it vg *ειπεν τω σιμωνι* (e *dixit ad simonem*, c *dixit*: *Simon*), item syr^{romn} go aeth | *ταυτ. την γυν.* (e add *plorantem*): L 47^{ev} om *την* | *υδωρ*: D 157. praem *και* | *μου επι τουσ ποδασ* cum ℵLΞ cop (*meis pedibus*); item X 33. cat$^{ox\,62}$ *μοι επι τουσ ποδ.*, item Ti *μοι επι ποδασ* cum B, *mihi ad pedes* e, D *επι ποδ. μοι*, *in pedibus mihi* a ff^{2}· g^{1}· q, *mihi in pedes meos* go, syr^{hr} *mihi pedibus meis* ... ς Ln *επι τουσ* (1* 131. om) *ποδασ μου* cum AΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c f g^{2}· vg aeth Amphil^{485} | *θριξιν* (A *θρηξιν*, etiam v. 38) absque additam cum ℵABDIKLPΧΞΠ al^{25} fere it vg go cop syr^{sch} et P et ^{hr} arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *τησ κεφαλησ* cum EFGHMSUVΓΔΛ al plu syr^{cu}

45. *φιλημ. μοι*: A 184. 262. 346. 8^{pe} add *αγαπησ* | *εισηλθον* (et. b c f l q vg syr^{cu} et P $^{mg\,gr}$ go arm aeth Amb$^{luc\,1388}$): L* 13. 69. 157. 184. 262 346. y^{scr} 8^{pe} al plu^{10} a e ff^{2}· g$^{1.2}$· vg cop syr^{hr} et P ^{txt} syr^{hr}

τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. 47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-

---

Amphil^{485} Aug^{serm99} (*ingressa est*) εισηλθεν (Gb′) | *διελειπεν* cum ΝΑ ΕΙGΚLΜS^{2}ΧΔΛΣΠ al. mu Amphil^{485} ... ς Ln Ti *διελιπε* cum BDFHPS*U Γ al plu | *μου τους ποδας* cum ΝΑΒDILΧΓΔΛΣΠ unc^{9} al fere omn; d (*mihi pedes*) Amphil^{485} ... Ln *τ. ποδ. μου* cum P al pauc, item (quod in hac re vix probat) it vg etc

46. *την κεφαλ. μου*: a e ff^{2*} l syr^{hr*} auct$^{novat\ 373}$ *pedes meos*; aeth *caput meum et pedes meos* ... syr^{cu} *me* tantum habet (*tu non unxisti me*) | *μου τους ποδ.* cum ΝΚΜSΧΔΛΠ 1. 13. 69. 124. al sat mu ... Ln Ti *τους ποδ. μου* cum ΑΒΕFGΗLΡUVΓΣ al plu (sed LΣ syr^{sch} ante *ηλειψ.* pon, al pauc om *μου*) ... DI al pauc a b c e ff^{2*} l q arm auct^{novat} plane om (sed a e ff^{2*} l auct^{novat} vide ante)

47. Gb Sz *ου χαριν λεγω σοι·* | *ου χαριν* (it^{pler} d vg *propter quod*): DGr add *δε* | *λεγω* (Nc): ℵ* *ειπον* | *αφεωνται*: ℵ*MA 69. al aliq *αφεονται*, P *αφιονται*. Latt sic: *remissa sunt* b ff^{2*} l q; *dimittuntur* c f, *remittuntur* a vg auct$^{novat\ 374}$; *remittentur* e g^{1*} am for ing | *αυτης αι αμαρτιαι αι* (K 69. om) *πολλαι* cum ΝΑΡΚΠ 69. 300. al^{3scri} al aliq (q go cop *pecc. eius multa*) Clem^{205} (*δια τουτο αφεωνται αυτης αι αμαρτιαι*) Amphil^{485}; item *illi* (*ei*, b confuse *tibi*) *peccata multa* (e g^{1*} om *mult.*) a b c e f g^{1*} vg Or^{int2,191} Ambplerumq; item P syr^{romn} arm *αυτη αι αμαρτ. αυτης αι πολλ.*, auct^{novat} *illi pecc. eius*: hinc Ln *αυτη αι αμαρτ. αι πολλαι* ... ς Ti *αι αμαρτ. αυτης αι πολλ.* c. BEGHILMS UVXΓΔΛΣ al longe plu q go cop Bas$^{regg\ 472}$ ... D ff^{2*} l *αυτη πολλα* | *οτι ηγαπ. πολυ* (Γ *πολλυ*, P *πολλοι*)· ω (Ξ o, aeth *qui*) *δε ολιγ. αφιετ.* (P 28. aeth *αγαπα*, fortasse item Ξ qui post o *δε ολιγ.* α deficit; B add *και*) *ολιγ. αγαπα* (69. *αγαπατε*, P 28. aeth *αφιεται*): haec omnia et. Bas$^{regg\ 472}$ Aug^{ioh} et^{serm}; *quoniam dilexit multum* et. Or^{int2,191} et^{697}; item Cyp^{328} *in evang. cata Lucam inquit*: *Cui plus dimittitur plus diligit, et cui minus dimittitur modicum diligit*; item Ir$^{int\ 213}$ *cui enim plus dimittitur plus diligit* ... D om; item e om *οτι ηγαπ. πολυ* (pergit: *cui autem pusillum dimittuntur diligit modicum*) ... arm parum apte: *quia cui multum remittitur multum diligit, quia multum dilexit*; *cui autem paullulum remittitur* etc

48. *ειπεν δε* etc: vg *dixit autem ad illam*, b g^{1*} f gat *dixit autem ad illam Iesus* (b *Ies. ad eam*: *Mulier*); e *dixit autem ad illam mulierem*; c *et dix. ad illam*: *Mulier*; ff^{2*} *et ait illi Iesus*; l q *dixit* (l *ait*) *illi Iesus*. Habent *ad illam mulierem* pro *αυτη* etiam syr^{cu} et^{sch} (non item syr^{P} et^{hr} | *αφεωνται*: ℵ*MA 69. al aliq *αφεονται* | *σου*: P al^{6} *σοι*, item *tibi* a b c e g^{1*} q vg. Praeterea habent *tibi pecc. tua* f ff^{2*} l syr^{cu} et^{sch} et^{hr} (et P qui *tua* cum asterisco) arm Or$^{int\ 3,975}$ (qui certe vdtr huc spectare)

τίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

VIII.

1 [7.5.10] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Mt 27, 55
Mc 15, 41

---

49. συνανακειμενοι: ι add αυτω | εν εαυτοις: α εν αυτοις | ουτος εστιν cum ναβλχγαδη unc[9] al pler (131. om εστ.) go etc ... Ln εστ. ουτ. (:: ut 5, 21 lectione non fluct) cum dp 1. 13. 69. 157. 346. c[ser] it (sed b om ουτος) vg cop

50. ειπεν δε (f *ipse autem dixit*): b c e (non item it[rell] vg) syr[sch] (non item syr[rell]) add *Iesus* | γυναικα: d add γυναι | εισ ειρηνην (g[1] l *in pacem*): d εν ιρηνη, item it[pler] vg *in pace*

VIII, 1. καθεξησ: α εξησ | και αυτοσ (exprim et. it[pler] vg syr[p]): e syr cu om; syr[sch] *Iesus*, aeth *domin. Iesus* | διωδευεν (al pauc διοδευεν, ℵ εδιωδευεν): ℵ 49. 122. 248. Bas[eth[296]edd] διωδευσεν | κηρυσσων: syr[cu] om (*circumibat et evangelizabat*) | οι δωδεκα (g[1] *et discipuli cum illo*): 6. 11. 243. add αποστολοι, item a b c f q (non item e ff[2] l vg) *discipuli* | συν αυτω: d μετ αυτου

2. τινεσ (et. a c e f vg arm; cf et. Or[1, 380] εν γαρ τοισ ευαγγελιοισ γυναικεσ τινεσ τεθεραπευμεναι απο των ασθεν. αιτων, εν αισ ην etc): b ff[2] g[1] l q syr[cu] et[sch] (et. p?) cop aeth go non exprim | ασθενειων ℵβγαη unc[8] etc: adpvxa al ἀσθενῶν | μαρια cum ℵbdxγαδη unc[9] al pler ... alp 1. 33. 131. μαριαμ (:: cf ad Mt 27, 56) | fxαη[1] al mu μαγδαλινη | αφ (*a qua* b q): d εξ, item *ex* a c e f (d ff[2] g[1] vg *de qua*) | επτα (d ζ, b d *VII*): d ff[2] g[1] vg[cle] et[mss aliq] (ut ing gat mm) ante δαιμ. pon, f om ... h al[5] πολλα, c (post *daemonia exierant*) *duodecim* (:: quod confusis XII et VII ortum vdtr) | εξεληλυθει: cop[wl]et dz syr[cu] *ieceraf*

3. ιωαννα cum ℵalxγαδη unc[9] al omn[vid] etc: bd syr[p mg gr] ιωανα | σουσαννα: mr al[60] fere Or[1, 380] (sed fluct cdd) σωσαννα | ετεραι: a εταιραι | αιτινεσ: d al[5] a c ff[2] l q (non item b e f g[1] vg) add και. Item Tert[marc4, 19] „quod divites Christo mulieres adhaerebant, *quae et de facultatibus suis ministrabant ei*" etc | αυτοισ (Gb' Sz) cum bde fghkbuvγλ al[90] fere c e f ff[2] g[1]: am for iac em gat san al (ap Lcam

4 [76.2] *Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπι-* 4–8 Mt 13, 1–9 Mc 4, 1–9
πορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς· 5 *ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό·* 6 *καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα·* 7 *καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν*

Brug.) sax go syr^{cu} et^{sch} et^{p} mg Aug (Or$^{1,\ 380}$ *παρειχον τοισ μαθηταισ εκ των υπαρχοντων αυταισ τροφασ*) ... ς Ln (ex errore de B) *αυτω* cum ℵALMXΠ 1. 33. al sat mu a b l q vg^{cle} et^{mss} aliq (ut fu ing perus) cop syr$^{p\ txt}$ arm aeth Tert$^{marc\ 4,\ 19}$ (vide ante) :: cf Mt 27, 55 et Mc 15, 41 ubi est, alio quidem nexu, *διακονουσαι αυτω* et *διηκουουν αυτω* | *εκ* (Gb″) cum ℵABDKLΠ 1. 69. 124. al^{15} Or (vide ante) (it vg *de*) ... ς *απο* cum E^{2}(*om *απο τ. υπ. α.*)FGHMSUVΧΓΔΛ al longe plu | *αυταισ* (ℵ^{c} et$^{iam\ a}$ ut^{vdtr}; H *-τοισ*): ℵ*D *αυτων*

4. *συνιοντοσ* (ℵ^{c}): ℵ* 157. 248. g^{scr} al pauc *σινοντοσ* ... D 13. 69. 124. 346. *συνελθοντοσ* (d *congregato*); a c *conveniente*, it^{pler} vg *cum - conveniret* (*-sset, -rent, -ssent*; e *venisset*) | *κατα*: D add *την* | *δια παραβολησ* (f g^{2} vg *per similitudinem*): D 39. b l q *παραβολην τοιαυτην προσ αυτουσ* (b *similitudinem ad illos talem*), c g^{1} *parabolam* (g^{1} *similitudinem*) *ad illos*; e Or$^{int\ 3,\ 835}$ *similitudinem* (Or *parabolam*) *talem*; a *parabolam*, ff^{2} *similitudinem*. Etiam syr^{cu} praem *illis*

5. *εξηλθεν*: q^{scr*} a b e ff^{2} g$^{1.\ 2}$ l q (non item c f vg Or$^{int\ 3,\ 835}$) syr^{cu} et^{hr} (non^{sch} nec^{p}) praem *ιδου, ecce* :: cf ll. pp. | *του σπειραι* (it vg *seminare*) et. Tit$^{cat\ ox\ 65}$ et Cyr^{ibid} (et. Iust$^{tr\ 125}$ *ο εμοσ κυριοσ ειπεν· εξηλθεν ο σπειρ. του σπειραι τον σποροv*): DKΠ al^{6} om *του* (:: cf ad Mt), A* om^{vid} *τ. σπειρ.* | *τον σπορ. αυτου*: c syr^{cu} arm^{mss} om (:: ut Mt), Iust^{tr} om *αυτου* ... l Ambr$^{ps\ 36}$ *agrum suum* | *αυτου* (ς *αὐτοῦ*) cum ℵB DEFGHKLUXΔΠ al plu ... Ti *εαυτου* c. AMSVΓΔ al^{40} fere (Tit l. l. *τον ιδιον σποροv. διατι τον ιδιον ;* - $\overline{χς}$ *δε ιδιον εχει σποροv* etc) | *αυτον*: D om | *ο μεν* (Iust^{tr} pergit: *και ο μεν επεσεν εισ την οδον, ο δε εισ τασ ακανθ., ο δε επι τα πετρωδη, ο δε επι την γην την καλην*): B a *μεν* :: cf Mt | *παρα*: R (ut nuper recognovi) *επι* | *του ουρανου* et. c f g^{2} vg go cop syr^{p} et^{hr} arm aeth Or$^{int\ 2,\ 474}$: D a b e ff^{2} l q syr^{cu} et^{sch} om :: ut ll. pp. | *αιτο* (F *αιτον*): B *αιτα* :: ut Mt

6. *ετερον*: D *αλλο* :: ut ll. pp. | *κατεπεσεν* cum BLRΞ ... ς Ln *επεσεν* (:: ut ll. pp. lectione non fluct) cum ℵADXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} | *επι την*: Χ 131. *παρα την*, B om *την* | *φυεν*: L *εφυεν* | *δια* (ℵ^{c} etiam a vid): ℵ *και δια*

7. *ετερον*: D *αλλο* :: ut ll. pp. | *εν* (ALPRΞ *εμ*) *μεσω*: D *μεσον* (d *in medio*) *συνφ.* cum ℵADL ... ς Ln Ti *συμφ.* cum BΓΔΛ unc rell al certe pleriq ... XΠ al pauc *φυεισαι*, L *συνφυεισαν* | *αι* (G om) *ακανθαι*: syr^{cu} non exprim | *απεπνιξαν* (ℵ^{c}): ℵ *επνιξαν* (:: nescio an praestet; Mt enim *απεπν.*, Mc *συνεπν.*)

αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

9 a Mt 13, 10 a Mc 4, 10–12 9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίς αὕτη εἴη ἡ παραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς Es 6, 9 βασιλείας τοῦ θεοῦ, [77.1] τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. 11–15 Mt 13, 18–23 Mc 4, 13–20 11 [78. 2] ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ

8. ετερον: D 282. αλλο :: ut ante | επεσεν (א^{c}): א* εφυεν | εις cum ΝΑΒ F^{W}LRΧΓΔΛΣΠ unc^{8} al pler b e f ff^{2}· g$^{1.2}$· l q vg... ς (= Gb Sz) επι (:: cf Mt) cum D al non ita mu, item *supra* a c d | την αγαθην: D a c e syr^{cu} et ^{sch} arm add και καλην (syr^{cu} *et fructiferam*) :: την καλην Mt et Mc | και φυεν (L εφυεν, D^{gr} add και) εποιησεν (ita א^{a} et c): א* και εφυεν και εποιησεν (:: a qua lectione et D et L pendere videntur), item e f *germinavit* (e *fructificavit*) *et fecit* | ταυτα usque ακουετω: cf ad v. 15.

9. επηρωτων: 69. –τουν | αυτου: R a b c ff^{2}· arm om | τις (D praem το) sine λεγοντες cum ΝΒDLRΞ 1. 33. 157. 346. it^{pler} vg (et. 130^{lat}) cop syr^{cu} et ^{sch} arm Or$^{int\,3,\,835}$ ... ς (Gb^{0} prob Schu) praem λεγοντες cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler f q go syr^{P} et ^{hr} aeth | τις αυτη ειη η (B om) παραβολη cum ΝΒ 33., item τις ειη αυτη η παρ. 1. 131. 209., *quae* (a *quidnam*) *esset haec parabola* a b ff^{2}· g$^{1.2}$· l vg Or^{int}, item omisso ειη Lx; similiter f q *quae est haec parabola* ... ς Ln Ti τις ειη (κ ει) η παρ. αυτη cum ADXΔΛΠ unc^{8} al pler; item *quae esset similitudo ista* e, *quae sit parabola haec* c; Γ al pauc (omisso ειη) τις η παραβ. αυτη ... R περι τησ παραβολησ :: cf ad Mc 7, 17

10. ειπεν (1. 118. εφη): 1. 69. 118. 282. 346. al pauc c e cop syr^{cu} et ^{sch} et $^{P\,mg}$ et ^{hr} add αυτοισ (it^{pler} vg *quibus ipse dixit*) | γνωναι: D post του θεου pon, a om (habet enim sic: *vobis traditum est mysterium regni dei*) | εν παραβολαισ (e *ceteris autem non est datum nisi in similitudinem*): A 13. 262. 346. 8^{pe} b add λαλω (:: ut Mt 13, 13). Similiter g^{1}· *ceteris autem non est datum nisi in parabolis dicetur*; syr^{cu} *illis autem qui foris sunt non est datum ut scirent, propterea in parabolis dicitur eis* | μη βλεπωσιν: DLΞ 1. 131. μη ιδωσιν (D ειδ.)... R βλεπωσιν και ιδωσιν :: ut Mc | ακουοντεσ: A ακουσαντεσ | μη συνιωσιν (1. al pauc συνωσιν): ΝR 13. 69. 124. i^{cant} ακουσωσιν (א ακουωσιν, א^{c} huic voci puncta imposuit sed rursus delevit) και μη (i^{cant} μηδε) συνιωσιν, F^{W} gat cop syr^{P} ^{mg} aeth μη ακουσωσι μηδε συνιωσιν (:: cf ll. pp.) ... d tantum *non audiant*

11. ο λογοσ του: D ο λογ. ο του

12. εισιν: A om | οι ακουσαντεσ cum ΝBLUΞ 14. 28. 42. 244. d^{scr} 3^{pe} ... ς Ln Ti οι ακουοντεσ cum ΑΕGΗΚΜRSVΧΓΔΛΠ al pler, item *qui au-*

αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13 *οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἵ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.* 14 *τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν.* 14 *τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.* 16 [79. 2] *Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει* 11, 33 Mc 4, 21 Mt 5, 15

dicunt it vg etc ... D οι ακολουθουντες. Praeterea x 124. c^{ser} b c e syr^{cu} et ^{sch} add *τον λογον* (b syr^{cu} *verbum dei*). Libere Or^{int} 2, 474 *qui autem secus viam seminati sunt, ii sunt qui audiunt verbum et cum laetitia accipiunt; venit autem zabulus et tollit de corde eorum quod seminatum est.* Cf ll. pp. | *ειτα* (et. syrP $^{mg\ gr}$): D *ων* (d *quorum*). Libere it^{pler} (et Or^{int}) *venit autem*; syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} aeth *et* (arm *et deinde*) *venit* | *τον λογον*: e om; D a b c f l q (non item ff^{2} g^{1} vg) post *απ. τησ* (A *τὰσ*) *καρδ. αυτων* pon

13. *επι την πετραν* c. ℵ*DFWX 48^{cv} Or$^{1,\ 308}$ (*κατα δε τον λουκ.*) ... ς Ln Ti *επι τησ πετρασ* cum ℵ^{c} ABLRΓΔΠ unc rell al pler Bas$^{eth\ 288}$ | *μετα χαρασ*: syr^{cu} praem *ευθυσ* :: ut ll. pp. | *τον λογον*: ℵ* add *του θεου* | *και* (et. Or$^{1,\ 308}$): ℵ* om | *ουτοι* (et. Or$^{1,\ 308}$): B* *αυτοι* ... D e syr^{cu} arm aeth om | *πιστευουσιν*: ita ℵABEKLUXΓΔΠ etc ... DM etc *-σι*, ut Ln | *πειρασμου*: K *-σμὸν* | *αφισταναι*: syr^{cu} reddit *σκανδαλιζονται* :: ut ll. pp.

14. *πεσον*: A 13. 262. 8^{pe} ic^{ant} *εμπεσον* (6^{pe} *εκπεσ.*) | *ακουσαντεσ* (e f ff^{2} g^{1} vg go syrP): KΠ 33. 131. al^{10} a b c l q syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} cop arm aeth *ακουοντεσ* (*qui audiunt*). Praeterea 1. 131. 157. 254. c^{ser} a c f g^{1} syr^{cu} et ^{sch} arm praem (vel add, ut c^{ser} a c f g^{1} et vv rell) *τον λογον* | *υπο μεριμνων και πλουτου* (Or$^{4,\ 14}$): D 64. c^{ser} e f aeth *υπο μεριμν.* (c^{ser} add *του*) *πλουτου*, l *a sollicitudinibus saeculi et divitiarum* | *ηδονων*: A 251. arm praem *υπο* | *συνπνιγ.* (ABD *-πνειγ.*) cum ℵABDERΔ etc ... ς Ln *συμπν.* cum GHKLMSUXΓΛΠ al certe pler

15. *εν τη καλη γη*: D 157. Or$^{1,\ 308}$ *εισ την καλην γην*, item *in* (Amb *super*) *bonam terram* (*terr. bon.*, f syr^{cu} add *cecidit*) it vg Amb$^{ps\ 36}$ | *καλη και* (et. Or$^{1,\ 308}$): D a b c e ff^{2} l q Amb^{ps} (non item f g$^{1.\ 2.}$ vid vg) om | *ακουσαντεσ*: 69. 124. 346. al pauc *ακουοντεσ*, item it vg *audientes* vel (ita b e) *qui audiunt* | *τον λογον*: D add *του θεου* | *καρποφορουσιν*: L *τελεσφορουσιν* | *εν υπομονη* (13. 69. 346. al aliq add *πολλη*): E^{2}F^{2}G^{2}HMS^{mg}ΧΓΛ al^{60} fere (ex his ^{60} nonnulli eadem versu 8 omittunt) ac (postquam eadem v. 8. omiserunt) evgll pler syr^{hr} (is et. v. 8. habet) add *ταυτα* (H add *δε*) *λεγων εφωνει* (al pauc *εφη*)· *ο εχων ωτα ακουειν* (G^{2} al mu om) *ακουετω*. Quibus verbis 49^{ev} hanc notam addit: *οὕτωσ μὲν ἀναγινώσκεται καὶ τελειοῖ εἰσ τὰσ ἔξω ἐκλη-*

αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν,
12, 2 Mc 4, 22 Mt 10, 26 ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 [80. 2] οὐ γάρ ἐστιν
κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ
19, 26 Mc 4, 24 sq Mt 13. 12 25, 29 καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. 18 [81. 5] βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς
ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

σιασ. εἰσ δὲ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τό· ταῦτα λέγων ἐφώνει, οὐ λέγεται, ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐν ὑπομονῇ προστίθεται ταῦτα· οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ usq *καὶ τὰ τοῦ θε. τῷ θε.* (20, 21—25)

16. *ουδεισ*: syr^{cu} praem: *Parabolam alteram dicebat.* | *δε* (et. Bas^{eth250}): 346. al^{30} fere item evgll cop syrr (sed non syr^{hr}) al om ⸢ *αυτου* (a e f vg): 1. b c ff^{2}· l q om | *σκευει* (a f ff^{2}· g$^{1.2}$· vid l q vg *vaso* vel *vase*): 1. 131. *εισ σκευοσ*, al aliq *εν σκευει* ... b *sub modio*, c *sub modium* (:: cf ll. pp.), e plane om | *αλλ* cum ℵABEGHKMSUV^{sil}ΓΔΛΞΠ etc ... DL 33. *αλλα* | *επι λυχνιασ* cum ABEFGHLSVΓΔΛΞ al plu Bas^{eth250} ... ℵDKMUΧΠ al^{30} fere *επι την* (U al om) *λυχνιαν* :: ut 11, 33 et Mt et Mc | *τιθησιν* sec (D *τιθει*) cum ℵB(D)FLΛΞ 1. 13. 69. 71. 99. 116. 124. 131. 157. 209. 220. 346. Bas$^{eth\ cod}$ ... ς *επιτιθησιν* cum AEFGHKMS UVΧΓΔΠ al longe plu Bas^{eth250} edd (:: cf ad Mc) ... e l aeth om; syr cu add *aut in loco abscondito* | *εισπορευομενοι*: Α *εκπορ.* | *βλεπωσιν* (13. 346. al$^{3\,scri}$ al *-πουσιν*): *-σιν* ut ℵAESXΓΔΛΞ etc ... DKLMUΠ etc *-σι* (ita et. Ln) | *ινα οι* usque *φωσ* (1. 131. *το φωσ* ante *βλεπ.*) et. Or$^{int\ 3,\ 886}$ Bas^{eth250}: c e *ut omnibus luceat* (:: cf Mt) ... B plane om (:: cf Mc)

17. *εστιν* (*-ιν* ut ℵABELSXΓΔΛΞ etc; Ln rursus *-ι* cum DKMUΠ etc): UX 8^{pe} al pauc add *τι* :: ut Mc (a c e *nihil est enim* etc; contra it^{pl} vg *non est enim* vel *non enim est*) | *φανερον γενησεται* (D *φα. εσται* et d *in palam venit*), a *palam fiat*, it^{pler} vg *manifestetur* (e *-stabitur*), f *reveletur*: 1. 131. 157. al^{5} (it^{pler} vg) Cyr$^{4,\ 294}$ *φανερωθησεται* (cf. Cyr ador^{121} o *ου μη φανερωθησεται*, Or vero$^{3,\ 235}$ libere *ουδεν κρυπτον ο ου φανερωθησεται, και ουδεν κεκαλυμμενον ο ουκ αποκαλυφθησεται*) | *ο ου μη* (L super lineam) *γνωσθη* cum ℵBLΞ 33. Cyr$^{ador\ et\ 4,\ 294}$, item D 157. *αλλα* (157. *ει μη*) *ινα γνωσθη*. Latini: *quod non cognoscatur* (c e f al vg), *nisi cognoscatur* (b ff^{2}· q), *nisi ut cognoscatur* (a l) ... ς Ti o *ου* (F add *μη*) *γνωσθησεται* cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler

18. *ουν* (e f g$^{1.2}$· vid vg syr^{P} et^{hr} etc): 254. a b c ff^{2}· l q syr^{cu} et^{sch} om | *ακουετε*: 13. 69. 124. 346. add *και προστεθησεται υμιν τοισ ακουουσιν* :: cf Mc | *αν γαρ* cum ℵBLΞ 157. ... ς Ln *γαρ αν* cum DKS UΧΔΠ al mu, Ti *γαρ εαν* cum AEFGHMVΓΔ 1. al^{50} (ac multo pluribus^{vid}); 28. al pauc om *αν* | *εχη* pr: HΓΔ al mu *εχει* | *δοθησ. αυτω*: 44^{ev} syr^{cu} add *et abundabit* :: cf Mt 13, 12 | *οσ αν* cum ℵABDKLΞΠ al mu ... Ln (ex errore) Ti *οσ εαν* cum EFGHMSUVΧΓΔΛ al plu | *μη*: Α *ουκ* | *εχη* sec: HMΔ al mu *εχει* | *και* (e om) *ο δοκει* (V *-κειν* vitiose) *εχειν*: D e post *αρθησ. απ αυτου* pon

19 [82.2] *Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.* 20 *ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες.* 21 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.* 19–21 Mc 3, 31—35 Mt 12, 46—50

19. *παρεγενετο* cum BDX 50. 71. cop ... ς Ln Ti *παρεγενοντο* cum ΝALΓ ΔΛΞΠ unc[9] al pler it vg etc :: similis ratio ap Mc, ubi *ἐρχεται* praetulimus lectioni *ἐρχονται* | *η μητ. αυτου* c. ΝD 69. c[ser] y[ser] al[2ser] al[6] c e (sed c[ser] c e om *αυτου* post *αδελφοι*) cop syr[cu] et[sch] et[hr] aeth Epiph[marc 312] et[325] (bis *ουκ ειχεν· η μητ. αυτου και οι αδ. αυτου, αλλα μονον· η μητ. σου και αδ. σου*) ... ς Ln Ti om *αυτου* cum ABL ΓΔΔΞΠ unc[9] al pler it[pler] vg syrP etc | *οι αδ. αυτου*: syr[cu] add *et stabant foris* | *ηδυναντο* cum ΝABDFHMSΣΓΔ al plu; item LΞ *ηδινοντο* ... EGKUVΔΠ tisch[2] al[11ser] al mu *εδυναντ.*

20. *απηγγ. δε* cum ΝBDLΞΣ 33. 69. 157. 346. alp[e] a b ff[2] g[1] l q (et c *nunciatum est ergo ei*) cop ... ς Ti *και απ.* cum ΑΓΔΔΠ unc[9] al pler (251. *και απ. δε*) e f g[2.vid] vg go syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Bas[eth255] | *απηγγελη* (F al pauc *-ελλη*, al[4] *wetst* h[ser] al *-ελθη*): X cop *απηγγειλαν*, syr[cu] et[sch] *dixerunt* | *αυτω* sine additam cum ΝBDLΞ 1. 22. 33. 131. 157. 209. it vg (et. 130[lat]) go cop syr[cu] et[sch] et[hr] aeth (Bas regg[479] *οτε απηγγελη αυτω οτι η μητ. σου και οι αδ. σου εξω εστ. ιδ. σε θελ.*) ... ς Ti add *λεγοντων* cum ΑΣΓΔΠ unc[9] al pler syrP arm Bas[eth255] | *οτι* cum ΝDLX 1. 131. 157. 251. y[ser] a b c e f ff[2] g[1] l q cop (ex usu linguae) syrP et[hr] go Bas[regg479] ... ς Ln Ti om cum ABΓ ΔΛΞΠ unc[9] al pler vg (gat *ecce*) syr[cu] et[sch] arm aeth | *σου* pri: Ν om | *εστηκ. εξω*: D 130[gr] et[lat] c e aeth Bas[regg] Tert[marc 4, 19] („non potuisse illi annuntiari quod mater et fratres eius foris starent, quaerentes videre eum") *εξω εστηκ.* | *ιδειν σε θελοντες* cum ΝALΓΔΔΠ unc[9] al omn[vid] (Eus[steph 223] *ειπε τισ αυτω· ιδου η μητ. σου και οι αδελφ. σου εστηκασιν εξω ιδειν σε θελοντ.*) Bas[eth 255] et[regg 479] ... BX *ιδ. θελ. σε* ... it vg syr[cu] et[utr] et[hr] *volentes te videre* (sed e sic: *quia mater eius et fratres foris stant volentes* [sequitur *t* erasum] *eum videre*) ... D *ζητουντεσ σε* (:: cf ll. pp.)

21. *αποκριθεισ*: 1. 131. arm om | *προσ αυτουσ*: Ln (ex errore) *αυτοισ* c. D 127. 7[pe] c e Bas[eth255] | *μητηρ*: DΞΔ al mu praem *η*, iidem ante *αδελφ.* praem *οι*. Tert[marc] ante *Mater mea* etc add *quae mihi mater et qui mihi fratres*. Item teste Tert[carn 7] Apelles cum similibus „ipsum deum volunt negare esse natum, quod dixerit: *quae mihi mater et qui mihi fratres.*" | *μου* sec: 1. y[ser] al pauc b ff[2] om | *του θεου*: Ν om (:: vide ad vv. 13 et 15) | *ακουοντεσ*: Η *ακουσαντεσ* | *ποιουντεσ* sine *αυτον* cum ΝABDLΔΞΠ al plus[30] (vide post de H[2]V[2]) it vg go syrP arm aeth Bas[eth 255] et[regg 479] Tit[cat ox 67] ... ς (= Gb) add *αυτον* c. EFGH[*] KMSUV[*]ΣΓΔ al plu cop syr[cu] et[sch] et[hr] Cyr[luc220sq] (Tert[marc4, 19] „*quis mihi mater et qui mihi fratres*?" „subiungens *nisi qui audiunt verba mea*

22–25 Mc 4, 35–41 Mt 8, 18 23–27

22 [ss. 2] Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβη-

---

et faciunt ea). ν demum post notam τελ (i. e. τελοσ) eadem manu insertum habet αυτον (sic certe testatur Mtthaei); η vero post ποιουντεσ punctum habet; quod qui posuit, non agnovit αυτον quod subsequitur (:: cf simillimum locum 11, 28)

22. εγενετ. δε cum ΝABDKLMUΠ 1. 33. 69. al plus [90] it vg go cop syr[sch] et p ... ς και εγεν. cum EFGHSVXΓΔΛ al plu syr[cu] arm aeth | εν μια (ℵ[a]): ℵ* om εν | και (121. c cop arm om) αυτοσ (ℵ[a]): ℵ* om; item e *ut ascenderent* (corrige *-deret*) *in navem et discentes eius*; de D vide post | και αυτ. ενεβη (it vg *ascendit*) cum ℵ[a]ABEKSUVXΓΔΛΠ al plu it[pler] vg go cop syr[p] al; item GH al mu addito ο ῑ̄ς̄, item syr[cu] et [sch] *ascendens Iesus sedit* ... FLM 13. 69. 124. al plus [50] κ. αυτ. (F add ο ῑ̄ς̄) ανεβη ... D αναβηναι αυτον (d corrupte *ascenderunt eum*) sed seqq κ. οι μαθ. αυτ., *et discipuli eius*, non mutata sunt | πλοιον: HMV 69. 124. 346. al mu το πλοι. | Δ y[scr] al διελθομεν | και ανηχθησαν: syr cu et [sch] om

23. λαιλαψ (U -λαμ, p[scr] -λαμψα ubi α ex ανεμου assumptum): DFKXΔ al mu λελαψ | ανεμου: D add πολλη | εισ τ. λιμνην: B a ante ανεμου pon ... b e ff[2·] g[1·] l q (non item c f g[2·] vg) om | και συνεπληροουντο (a vg): f ff[2·] g[2·] l *et complebatur fluctibus navicula* (f *nav. compl. fluct.*), b g[1·] q *et implebatur a fluctib. navicula*, item syr[cu] ... e om; syr[sch] *et prope erat navis ut mergeretur* (omissis και εκινδυν.)

24. προσελθοντ. (Δ ελθοντ.) δε: ΚΠ 300. al mu syr[cu] et [sch] aeth και προσελθ. | επιστατα επιστατα cum ΝABLΔΠ unc[9] al plu q syr[sch] et p arm[ed] ... ℵ[a] vel [ca] (non item [c] vel [cb]) XΓ al[30] fere it[pler] vg go cop syr[cu] arm[mss] aeth Cyr[act 51] alterum om ... D κυριε κυριε. Praeterea U al aliq add σωσον :: e Mt (Cyr[luc 221] et [cat ox 67] επιστατα, σωσον, απολλυμ.) | διεγερθεισ cum NBL 13. 33. 106. 124. Cyr[act 51] ... ς Ln εγερθεισ cum ADXΓΔΛΠ unc[9] al pler Epiph[marc 312] et [326] (item supra al [10] fere ηγειραν, item libere Epiph[marc 327]) | τω κλυδωνι (XΓ [2] al -δονι) του υδατοσ: D om του υδατοσ ... Epiph[marc 312] et [326] τη θαλασση (:: e Mt) | και επαυσαντο cum ABDKLMSUVXΓΔΛΠ etc (et. q): NEFGH 1. 13. 28. al[20] fere c f ff[2·] g[1· 2·] l vg cop[petr 4] syr[p mg] Cyr[act 51] και επαυσατο ... a b e syr[cu] om | γαληνη: KΔΠ 1. 28. al[40] fere b f* g[2·] mm cop[wi] et [ds] aeth syr[p] c.* (syr[p mg] „non in omnib. exx. invenitur") add μεγαλη :: cf ll. pp.

25. ειπεν δε: L 33. y[scr] al pauc cop syr[cu] et [sch] και ειπεν | που sine

θέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 *Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτις ἐστὶν* 26–39 Mc 5, 1–20 Mt 8, 28–34 *ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας.* 27 *ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν*

εστιν (Gb′) cum ℵABLX 1. al[12] fere aeth ... ς Ln add *εστιν* cum DΓΔ Λ Π unc[9] al pler (item it vg etc) | *φοβηθεντες δε* cum ABDXΓΔΛΠ unc[9] al pler a f go etc; item b c ff[2]· l q *et timentes*, e *et timuerunt et* ... ℵL 33. 157. syr[cu] et [sch] et P (sed *ipsi* c.*) cop οι δε φοβ., item g[1·] vg *qui timentes* (:: Mt οι δε ανθρωποι etc, Mc και εφοβηθησαν etc) | *εθαυμασαν*: 1. 118. d e (d *mirabantur*, e *admir.*) syr[cu] et [sch] *εθαυμαζον* | *προς αλληλ.* post *λεγοντ.* cum ABDXΓΔΛΠ unc[9] al pler f g[1·] am fu for em iac peru tol syr[cu] et [sch] go etc ... LΞ 33. 157. ¡[cant] al pauc a b c e ff[2·] l q vg[cle] syrP ante *λεγοντες* ... ℵ x[scr] om (:: ut Mt; *πρ. αλλ.* ut Mc) | *ουτος εστιν*: 69. 124. 157. 346. b c e (sed *hic* suppletum) ff[2·] g[1·] l q aeth *εστ. ουτ.* | *και υπακουουσιν αυτω* (ν αυτου) cum ℵADLR XΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it (sed e sic: *quod et ventis imperat et aquae obaudiunt illi*) vg etc (Tert[marc 4, 20] nil probat. Adscribit tantum verba: „quis autem iste est qui et ventis et mari imperat." Paullo post: „agnorant substantiae auctorem suum, quae famulis quoque eius obaudire consueverant."): B om (:: poterat in Lc abundans videri; aliter Mt et Mc)

26. *και κατεπλευσαν* (L *καταπλ.*, Δ* *κατεπλ.* post *χωραν*) et. b e vg cle cop syr[cu] et [utr] go arm aeth: 13. 69. 124. 346. *και καταπλευσαντες* ... B m[scr] *και κατεπλευσεν*, item addito ο $\overline{\text{ις}}$ c[scr] ... D a c f ff[2·] g[1. 2·] l q am fu for em tol *κατεπλ. δε* | *των*: Δ* om | *γεργεσηνων* cum ΝLXΞ (et c[2]P ex versu 37) 1. 33. 118. 131. 157. 251. cop syr[hr] arm aeth arr Cyr[act 51]. Cf Epiph[66, 35] (*μανιχαιοι*, p.650) *εἶτα πάλιν ἐλθὼν εἰς τὰ μέρη τῶν γεργεσηνῶν, ὡς ὁ μάρκος λέγει, ἢ ἐν τοῖς ὁρίοις τῶν γεργεσηνῶν, ὡς ὁ λουκᾶς φησίν, ἢ γαδαρηνῶν, ὡς ὁ ματθαῖος, ἢ γεργεσαίων, ὡς ἀντίγραφά τινα ἔχει. τῶν γὰρ τριῶν κλήρων ὁ τόπος ἀναμέσον ἦν* (in quibus quaeritur qua fide singula nomina conservata sint; at vix recte ad Mt *γεργεσηνων* Lucae inprimis in dubium vocavimus, eodem enim certe iure quod de Marco dictum est in *γερασηνων* corrigi potest. Ceterum in Mc ad LUA etc testes lectionis *γεργεσηνων* adde ℵ[c]. Uno vero de tribus loco *γεργεσηνων* restituendum esse omnino videtur, quod apud quem evglstarum Orig in cdd suis invenerit non liquet. Cf ad ll. pp. adnotata ... Gb′ Ln Ti *γερασηνων* cum B (c*[vid] ex v. 37) D it vg (et. *δ* et 130 lat; ceterum eodem modo Latt ap Mt Mc Lc hoc nomen exhibent) (sah[vid] ex v. 37) syrP mg ... ς *γαδαρηνων* (ΚΑ al -*ρινων*) cum ARΓΔΛΠ unc[9] carp[ev] al pler go syr[cu] et [sch] et P txt | *εστιν*: U *ην* | *αντιπερα* (Gb″) cum ℵABDEFGHKRUVXΓΔΛΠ al plu ... ς *αντιπεραν* cum L al mu[vid]; item M[s] al plus[10] *περαν* (:: cf ll. pp.) | *της*: Δ om

27. *εξελθοντι δε αυτω* (H ap Treg *εξ. τω* $\overline{\text{ιω}}$ *δε αυτω*, M[mg] eccles et evv

ὑπήντησεν ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσ-
ἔπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ

τω καιρω ελθοντι τω ιω vel - - ελθοντος του ιω): D και εξηλθον. Latini sic: *et cum egressus esset* b f ff^{2}· g$^{1.2.vid}$ l q vg; *et cum exisset* c e; *gresso* (praecedit *ae*, hinc *e* omissum) *autem illo* a | υπηντησεν (r al pauc απηντ., D praem και) sine αυτω cum ℵBEX 1. 33. 157. al^{10} fere Ps-Ath^{2,375}... ς Ln Ti add αυτω (:: cf Mt et Mc) c. ADLRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler | ανηρ τις: B τις ανηρ ... D y^{scr} a tol* om τις | εκ της (Δ om) πολεως et. b c e f q syr^{sch} et P et^{hr} cop arm aeth: a ff^{2}· g$^{1.2}$· l vg syr^{cu} om :: ut ll. pp. | εχων cum ℵB 157. cop (*quorum sunt*) ... ς Ln Ti οσ ειχεν (:: quae lectio cum ea mutatione textus cohaerere vdtr ex qua εκ χρον. ικανων και scriptum est; Mc οσ ειχεν nexu paullo diverso) cum ADLRXΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn (it^{pler} vg *qui habebat*, e *qui habuit*, etc) Ps-Ath^{2,375} | και χρονω ικανω (1. 131. πολλω) cum ℵBLX 1. 33. 131. 157. cop syrP mg et^{hr} arm aeth ... ς Ln Ti εκ χρονων ικανων και cum ℵ^{ca}(cb rursus ut*)ARXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg (a *ex temporib. multis et*, b c g^{1}· q *temporib. multis et*, f ff^{2}· l vg *iam temporib. multis et*; e *temporib. complurib.* pergens statim ut D *qui vestim. non vestibatur*) go syr^{cu} et^{sch} et P txt (et. Ps-Ath^{2,375} εκ χρον. ικανων, sed rell non addit) ... D απο χρονων ικανων οσ | ουκ ενεδυσατο ιματιον cum ℵ*et^{cb}BLX 1. 33. 131. 157. cop syrP mg aeth go ... ς Ln Ti ιματιον ουκ ενεδυσκετο (D ενεδυδισκ., Δ εδιδυσκ.) cum ℵ^{ca}ADRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg syrr arm | εν οικια: D εν οικω, 13. 69. 346. εισ οικιαν | εμενεν: AL 1. εμεινεν | αλλ (R αλλα): L 33. add ην | μνημασιν (D al pauc μνημειοισ): X 64. add και εν τοισ ορεσιν ην κραζων και κατακοπτων εαυτον λιθοισ. Similiter syr^{cu} add *et omni exclamatione exclamabat et caedebat se ipsum lapidibus* (:: e Mc)

28. ανακραξασ sine και c. ℵBLXΞ (item D) 33. 61. 157. 259. 47^{ev} it vg (Latt vide post) cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth; D ανεκραξεν (omissis προσεπεσεν αυτω και, sed D$^{gr\,2}$ post φω. μεγ. pergit και ειπεν) Latt sic: *is ut* (g^{1}· *ille autem cum*) *vidit Iesum* (f *qui cum vidisset Iesum*), *procidit ante* (l *ad*) *illum et exclamans voce magna dixit* b f ff^{2}· g^{1}· g^{2}· l q vg; *cum vidisset autem Iesum, prostravit se ei et exclamavit voce magna dicens* c, *cum vidisset autem Iesum, exclamavit voce magna et prostratus est dicens* e, *videns autem Iesum prostravit se et exclamans voce magna dixit* a ... ς Ti και ανακραξασ (R κραξασ :: cf Mc και κραξασ etc; 69. ανακηρυξασ) c. ABΓΔΛΠ unc^{9} al pler go syrP arm | ιησου (:: item Mc paucis omittentibus; deest Mt, sed plu add. Per totum hunc locum Lc magis cum Mc quam cum Mt consentit) cum ℵABCLXΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg (et. am fu for etc) go syr^{cu} et^{sch} et P et^{hr} arm aeth Cyr$^{luc\,324}$ et cat ox^{69} ... DR 1. 69. y^{scr} 8pe al^{10} e (vg^{cod} teste Gb) cop om, hinc Gb^{0} :: ut Mt

τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. 29 *παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους.* 30 *ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ*

---

28. *του θεου* (Tert^{marc4,20}: „cuius autem *dei filium Iesum legio* testatus est?“): Dᴇ 1. al^{3} g^{1} l (vg^{cod} teste Gb) om, hinc Gb^{0}

29. *παρηγγελλεν* (Gχn* al *-γγελεν*) cum ʜACEGHKLRSUVΧΓΔΠ*et^{2} 1. 33. al mu, item *praecipiebat* it^{pler} vg syr^{cu} et ^{utr}et^{hr}; item D e *ελεγεν* (:: e Mco) ... ς^{e} Gb Sz *παρηγγειλε* cum ΒΡΜΑΣ 69. al pler | *γαρ*: Ε* om (sed ipse * suppl) | *πνευματι*: D e *δαιμονιω* (*daemonio*) | *εξελθειν*: D e *εξελθε* | *απο τ. ανθρωπου*: L 33. *απ αυτου* | *αυτον*: Γ 28. 157. al pauc *αυτω* | *και εδεσμ.* (f g^{2}? vg): D it^{pler} *εδεσμ. γαρ.* Latt sic: *nam vinctus catenis – custodiebatur* b ff^{2} g^{1} l q (sed ff^{2} antea *multis autem tempor.*), *alligabatur enim* (c *etenim*) – *ut custodiretur* a c e | *εδεσμευετο* cum ʜBLΧΞ 33. ... ς Ln Ti *εδεσμευτο* cum ACDΕΓΔΔΠ unc^{9} al pler | Ε p^{scr} (al vid) *φυλαττομενος* | *και* ante *διαρησσων* (ʜ^{a}): ʜ* om | *διαρησσων* cum AB*CRUΔ 1. al^{8scr} (al mu^{vid}), item D c e *διερησσε* ... ς *διαρρησσων* cum ʜB^{2}LΧΓΔΞΠ unc^{8} al pler | *ηλαυνετο* (Δ *ελαυν.*): D c e add *γαρ* | *υπο* cum ʜACDLRΧΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid}: BΧ *απο* | *του δαιμονιου* cum ʜBC*DΕ*ΧΞ, item it^{pler} (ff^{2} om) vg ... ς Ti *του δαιμονος* cum AC^{2}Ε^{corr}FGHKLMRSUVΓΔΠ al pler a ... Δ al pauc syr^{cod} et p mg *των δαιμονων* | *ε. τασ ερημους*: D 49. c f ff^{2} mm syr^{cu} et^{sch} et^{hr} (non item P) *εισ την ερημον* (f mm *in deserto*, c *in loco deserto*, ff^{2} *in deserto loco*)

30. *επηρωτησεν*: F *επειρωτ.* | *ο ις* (ʜ^{c}): ʜ* om :: ut Mc | *λεγων* c. ACDLRΧ ΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler f (g$^{1.2.}$?) vg syr^{cu} et p et^{hr} cop arm go ... Ln om c. ʜB 1. 56. 58. a b c e ff^{2} l q syr^{sch} pers p (:: ut Mc, cuius ratio quum varie ad hunc Lucae locum mutandum adhibita sit, eadem ad omittendum *λεγων* valuisse videtur) | *σοι ονομ. εστιν* cum ʜBDLΞ 1. 33. 131. 157. 209. a b c e f ff^{2} (g$^{1.2.}$ vid) l q vg (Or$^{int\,4,\,665}$ „qui interrogatus: *Quod tibi nomen est*? respondit: *Legio*; *multi enim sumus*“ potius ad Mc respicit) ... ς Ti *σοι εστιν ονομα* cum AC^{2}ΚΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler syr p arm (Dial^{815}) ... C* aeth nil nisi *ονομα σοι* (:: ut Mc) | *λεγων* (Β* *-εων*) cum ʜ*Β*D*L (iidem in Mc nec accedunt nisi Cᴀ, hinc nequit ap Mc *λεγων* et ap Lc *λεγεων* edi) item ut ubique it vg, item cop(wl et^{schw} et^{dz}) syr^{cu} et^{sch} et p ^{txt}et^{hr} ... ς Ln Ti *λεγεων* (ʜC^{a}D^{2} *λεγαιων*) cum ʜ^{c} AB^{2}CD^{2}ΚΧΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid} syr p $^{mg\ gr}$ (go h. l. Gothice reddit Graecum, aliter ll. pp.). Praeterea D 74** c syr^{hr} aeth add *ονομα μοι* :: ut Mc | *οτι εισηλθ. δαι. πο. εισ αυτ.* cum ʜB q vg (g$^{1.2.}$ ut vdtr) cop (*quia iverunt in eum multi daemones*), item ς Ti *οτ. δαιμο. πολλ.* (69. 157. 346. al pauc *πολλ. δαιμ.*) *εισηλθεν* (CF al aliq *-λθον*, L vitiose *εισελθειν*) *εισ αυτ.* cum ACLRΧΓΔΔΠ unc^{9} al

εἰσ αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖσ εἰσ τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖσ εἰσ ἐκείνουσ εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. 33 ἐξελθόντα δὲ τὰ δαμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. 34 ἰδόντεσ δὲ οἱ βόσκοντεσ τὸ γεγονὸσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ

---

omn^{vid} syr^{utr} et ^{hr} go ... D c πολλα γαρ ησαν δαιμονια, similiter ff$^{2\cdot}$ *quia multi daemones erant*, a *quoniam daem. multa erant in eo*, f *quia multa daem. erant in illo* ... b l *quia multi sumus* (l pergit *Venerunt daem. multa et rogabant* etc), item syr^{cu} additis *in eo* (e deficit usque ad 8, 48) :: cf Mc

31. και παρεκαλουν (D ff$^{2\cdot}$ παρ. δε) cum (Gb′) ℵBCDFLS 1. 13. 28. 33. 69. 124. al plus^{15} it vg cop^{edd} et ^{dz} arm (syr^{cu} post αυτον add *illa daemonia*) syrr Cyr$^{glaph^{254}}$ et mich^{395} ... ς Ti κ. παρεκαλει cum AEGH KMPRUVXΓΔΛΞΠ al longe plu go cop$^{petr^{4}}$ | αυτον: D om | ινα μη επιταξη (ΔΗΓ al mu −ταξει) etc: syr^{cu} *ne mitteret illa in gehennam et ne expelleret illa*

32. ικανων (X πολλων :: ut Mt; a *magna* :: ut Mc): D c 49. om | βοσκομενων cum ACEFGHLMPRSVXΓΔΛΞ al longe plu b c d f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q vg go cop syr^{cu} et P ... Ln βοσκομενη (:: ut Mt et Mc) cum ℵBD^{s}KU Π al^{25} fere a syr^{sch} et ^{hr} arm aeth | εν τω ορει (f g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg; syr^{cu} post εκει pon): a b c ff$^{2\cdot}$ l q om; syr^{cu} repetit εκει | και παρεκ.: D παρεκ. δε | παρεκαλεσαν cum ℵ^{c}BC*LΞ 1. 33. 124. 248. item *rogaverunt* a b c f ff$^{2\cdot}$ l q (l *daemonia autem rogaverunt illum ut*; similiter syr^{cu} *et illa daemonia* etc) ... ς παρεκαλουν cum ℵ*AC^{3}DEGHKMPRSUVXΓΔΠ al pler g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg cop syrr (:: cf ll. pp.) | ινα (Δ add μη) επιτρεψη (Δ al mu −ψει) αυτοισ (LRΞ 33. αυτ. επιτρεψ.) εισ εκειν. εισελθ. (G al^{10} fere απελθ., Δ* ελθειν): D c syr^{sch} et ^{hr} ινα εισ τουσ χοιρουσ εισελθωσιν, syr^{cu} *ut intrarent in gregem porcorum*, a *ut in eis intrarent*, b ff$^{2\cdot}$ l q *ut in illos* (l *illis*) *irent* | και (D ο δε) επετρεψ. αυτοισ: ℵ* f^{scr} om αυτοισ, C* f^{scr} add ο ις

33. εισηλθον (Gb′) c. ℵABCLPRXΓΔΛΠ (Γ και εισηλθ.) unc^{6} al longe plu ... ς εισηλθεν cum SU al mu ... D ωρμησαν | και ωρμησεν: D ωρμ. δε | η αγελη (69. c l cop add των χοιρων): X 69. syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} πασα η αγελ. (vel ut syr^{sch} η αγ. πασα) :: cf Mt | ΕΓΛ al mu κριμνου | λιμνην: ℵ 28. 253. 435. a c θαλασσαν :: ut ll. pp. | απεπνιγη: s al^{3} απεπνιγησαν, C απεπνιγοντο, item b c ff$^{2\cdot}$ l q *suffocati sunt*

34. το γεγονοσ c. ℵABCDKLPRUΞΠ al^{35} fere ... ς (= Gb Sx) το γεγενημενον c. EGHMSVXΓΔΛ al plu | εφυγον cum ℵABCLPRXΓΔΞΠ unc^{6} al omn ^{vid} ... Ti εφυγαν cum DΛ | απηγγειλαν sine απελθοντεσ cum unc omnib al^{140} fere it vg go cop syrr^{omn} arm ... ς (= Gb Sx) praem απελθοντεσ cum minusc vix multis aeth :: e Mt

τὴν πόλιν καὶ εἰσ τουσ ἀγρούσ. 35 *ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονόσ, καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τουσ πόδασ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν.* 36 *ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖσ οἱ ἰδόντεσ πῶσ ἐσώθη ὁ δαιμονισθείσ.* 37 *καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῆσ περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ'*

35. Totum versum D sic: *παραγενομενων δε εκ τησ πολεωσ και θεωρησαντων καθημενον τον δαιμονιζομενον σωφρονουντα και ιματισμενον καθημενον παρα τουσ ποδ. του ιυ εφοβηθησαν* | *εξηλθ. δε*: c* 1. 131. syrcu et sch et hr aeth *και εξηλθ.* | *ιδειν*: c2 add *τι εστιν* :: e Mc | *ηλθον* cum ℵAB2CLPRXΓΔΛΣΠ unc6 alpler (1. 131. 209. *ερχονται*) ... Ti *ηλθαν* cum B* | *ευρον* ut *ηλθον* ... Ti *ευραν* cum B* | *καθημενον*: P 1. 124. 131. 157. 209. itpler (non item a) vg cop post *ανθρωπον* pon, item syrcu et sch arm aeth ante *παρα τ. ποδ.* (syrhr tol post *αφ ου τα δαιμ. εξ.*) | *εξηλθεν* cum ℵ*B f mm (hi duo *exierunt*, rell *exierant*), item ℵc *εξηλθον* ... ς Ln Ti *εξεληλυθει* (:: quod v. 38 tantum non fluctuat) cum ACLPRXΔΛΣΠ unc rell al fere omn (al pauc *εξεληλυθε*) itpler vg | *του ιυ*: B om *του* ... b ff2. g1. 2. l q (non item a c f) vg (et. 130lat) *eius*

36. *απηγγειλαν δε*: C syrcu et sch et hr aeth *και απηγγ.*, D c *απηγγ. γαρ.* Praeterea ℵ add *λεγοντεσ* | *αυτοισ*: E*(sed ipse * suppl)Γ 69. 131. al pauc om (item b qui habet *illi* pro *illis*) | *οι ιδοντ.* cum ℵBCDLPX 33. 69. al5 a b c f g1. (sed *quia viderant* pro *qui*) l q cop syrsch et hr arm aeth (syrcu *οι ιδοντ.* om hoc loco, sed trahit ad v. 37: *et qui viderunt iterum precati sunt eum, omnis multitudo* etc) ... ς (sed Gb0) Ti praem *και* (:: quod nescio an ad v. 34. respiciat) cum AEGHKMRSUVΓΔΛΠ al pler ff2. g1. vg go syrp | *ο δαιμονισθεισ* (a *is qui a daemonio erat vexatus*, b *qui a daemoniis vexabatur*: D2 *ο ληγαιων*, d *legion* (Dgr* *ο λιων*) ... f ff2. g1. 2. l q vg 130lat *a legione* ... syrcu *homo ille* ... c plane om, hinc Gb00. Praeterea sah add *και περι των χοιρων* :: e Mc 5, 16

37. *και ηρωτ.*: D a sah *ηρωτ. δε*, Δ* *ηρωτ.* | *ηρωτησαν* cum D (sed vide post) EGHLUVΓΔΛ 1. 157. al pler b c f ff2. g1. 2. l q vg sah cop go (pergit *omnes incolae*) syrsch et hr (etcu, praem *qui viderunt*) aeth Baseth 304 (:: haec lectio maximam commendationem ab interpretum inprimis Latt testimonio habet, proptereaque invitis antiquissimis edd. Graecis retinenda. Cf et. Mc 3, 7 Lc 19, 37 et 23, 1 ubi similiter lectio fluctuat) ... Ln *ηρωτησεν* (X *επηρ.*) cum ℵABCKMPRSΣΠ al10 fere a syrp | *αυτον*: D c *τον ιησουν* | *απαν* (ℵ *παν*) *το πλ. τησ περιχ.* (254. 440. syrcu et sch om *τ. περ.*): D *παντεσ και η χωρα* | *γεργεσηνων* cum ℵ*et cb C2LPX 1. 13. 22. 33. (69. om syllabam *γερ*) al5 (item 237schol et alschol) cop syrhr arm aeth (:: vide ad v. 26) ... ς *γαδαρηνων* c. ℵcaAEGHKMRSUVΓΔΛΠ al plu go syrcu et utr Baseth ... Ln Ti *γερασηνων* cum BC*D it vg (Latt ita ubique, et. 130lat et *δ*) sah

αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· [84. 8] αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 39 ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40–48 Mc 5, 21—34 Mt 9, 18—22

40 [85. 2] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ

---

37. οτι φοβω: D c go φοβω γαρ | αυτος δε (A 19ev om) εμβας: D εν-βας δε | εις πλοι. cum ℵBCLRX al[15] fere ... ς Ti εις το πλοι. cum AP ΓΔΛΠ unc[8] al longe plu Bas[eth] ... D l Amb[luc1386] om | υπεστρεψεν (ℵ[c]; syr[cu] et[sch] add *ab illis*) : ℵ*V[2] 435. επεστρεψ., ℵ[a] συνεστρ.

38. εδεετο c. ℵ*et[c]C*EGHKMRSUVΓΔΛΠ al fere omn Bas[eth275] (:: Phrynich ἐδέετο, ἐπλέετο, *Ionica* ταῦτα· ἡ δὲ ἀττικὴ συνήθεια σιναιρεῖ ἐδεῖτο etc. Item Thom.) ... ℵ[a]BC[2]LX 33. Cyr[act 51] εδειτο ... Ln εδεειτο c. AP ... D ηρωτα (pergens δε αυτον). Latt sic: a *rogabat autem*, b f g[1. 2.] l q vg *et rogabat*, c ff[2.] mm *et rogavit* | εξεληλυθει τα δαιμ. cum ℵABDLP ΓΔΛΠ unc[8] al pler a cop syr[cu] et[utr] (syr[hr] *daemoniacus*) arm aeth Bas eth[275] Cyr[act 51] ... CRX 1. 13. 69. 124. al[5] it[pler] vg go sah τα δαιμ. εξεληλ. | ειναι: P ινα η (item it vg cop) :: ut Mc | απελυσεν: L syr[P] mg Cyr[act] απεστειλεν | λεγων (Gb″) cum ℵBDL 1. 131. 157. b c g[1.] l sah cop syr[hr] arm aeth Cyr[act] ... ς praem o ις, Ln [o ις] cum ACPRX ΓΔΛΠ unc[8] al pler a (*dimisit autem Iesus illum dicens*) f ff[2.] g[2.] q vg syr cu et[utr] go (:: similiter multi in Mc intulerunt)

39. υποστρεφε: D πορευου, *vade* c d | οικ. σου: a *domi apud te*; X add προσ τους σους (:: e Mc), item syr[cu] *et ad domum hominum tuorum* | και διηγου: D διηγουμενος | σοι (L σου) post οσα cum ℵBC*DLPRX 1. 131. 251. 435. it vg Tit[cat ox 70] Vict[cat ox 70] Cyr[act 51] ... ς Ti post εποιησε cum AC[3]EGHKMSUVΓΔΛΠ al pler go cop syr[cu] syr[utr] et[hr] arm (item sah *quanta deus fecit tibi*) Bas[eth 275] | εποιησεν (R Cyr[act] πεποιηκεν) o θεος cum ℵBLPX 1. 131. 251. 435. a c ff[2.] g[1. 2.] l q vg Tit et Vict[cat] (ut ante) Cyr[act] ... D f o θεος εποιησεν, c* b o κυριος πεποιηκεν (:: Mf Mc) ... ς Ti εποι. σοι ο θεος cum eisdem quos iam notavimus ad σοι post εποι. (syr[cu] aeth *dominus* pro *deus*). Praeterea (:: e Mc) c* 1. 124. add και ηλεησεν (1. ελε.) σε | απηλθεν κ. ολην τ. πο. κηρυσσων: D απελθων κατα την πολ. εκηρυσσεν | ο ις (et. Bas[eth]): 1. 118. al plus[10] g[2.] for mm Cyr[act] o θεος

40. εγενετο δε εν τω cum ℵ*et[cb]ACDEGHKMPSUVXΓΔΛΠ al pler it vg go syrP (arm) (sah εν τω ποιειν τον ιν δε υποστρεφεσθαι) ... ℵ[ca]BLR 1. 33. 118. 131. cop syr[cu] et[sch] aeth εν δε τω | υποστρεφειν cum ℵBR 28. 157. al[2] wtst ... ς Ln Ti υποστρεψαι cum ACDLPXΓΔΛΠ unc[8] al pler | απεδεξατο (X 69** 130. al pauc υπεδεξ.) αυτ. ο (c* om) οχλος (1. 118. λαος): D αποδεξασθαι αυτ. τον οχλον | παντες : P[w]L 1. 33.

ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει

απαντεσ (syr^{cu} om, sed pro *o οχλ.* habet *turba multa*) | αυτον (κ^{a}): κ* *τον θεον*

41. *ιδου* (syr^{cu} om) *ηλθεν* (71. al^{2scri} tol om): D c *ελθων* ... syr^{sch} om | *ιαειροσ*: R *ειαειροσ*, E* *ιαιροσ*, D^{Gr} ex emend *αϊροσ* (D^{Gr*} ad lineam seq aberrans post *ανηρ* perrexit *τησ συναγωγησ πεσων*, sed recte d, atque ipse D^{Gr*} post *πεσων* ad ordinem rediit scribens linea quae sequitur *οιτοσ αρχων τησ συναγωγ. πεσων*), sah *ιαροσ* | *και αυτοσ* cum κ$^{AC^{vid}}$LPXΓΔΑΠ al pler b ff^{2}· g$^{1.2}$· l q syr^{P} et (*erat ipse autem*) hr arm ... Ln *και οιτοσ* cum BDR al^{9} a f cop aeth go ... c syr^{cu} (*ει*) syr^{sch} (sah *qui*) non exprim | *υπηρχεν* (κ al pauc *υπαρχων*, 28. *ην*) *και*: D c syr^{sch} (sah^{mUnt}) om | *παρα*: D *υπο* (d *sub*) | $\overline{ιυ}$ cum κ*BPS c^{ser} ... ς Ln *του* $\overline{ιυ}$ cum κ^{c}ACDLRXΓΔΑΠ unc^{7} al pler Dam^{2,554} | *εισελθειν*: c^{*vid} *ινα εισελθη* | *τον οικον*: D *την οικιαν* (sed litterae mediae *οικια* abscissae sunt)

42. *οτι θυγατ. μονογ. ην* (κ^{c}; κ* om) *αυτω*: D *ην γαρ* (ita etiam syr^{cu} et^{sch} go) *θυγατ. αυτω μονογ.* | *ωσ* cum κABCEGHMPRSUVΓΔΛ al pler Dam^{2,554}: KLXΠ al fere^{10} *ωσει* ... D 240. sah aeth om | *δωδεκα* (D $\overline{ιβ}$, v. 43 $\overline{βι}$): 1. 118. 131. 209. *δεκαδυο*. Etiam v. sq | *ινα αυτη* (it vg *et haec*; Α *αὐτῇ*, K *αἵτῃ*) *απεθνησκουσα*: D *αποθνησκουσα* (D^{Gr*} om *σα*) | *εν δε τω* cum κABC^{3}LRXΓΔΑΠ unc^{6} al fere omn f syr^{cu} et^{sch} et P et^{hr} sah cop aeth go Dam^{2,554} ... Ln Ti *και εγενετο εν τω* cum C*DP 251. it^{pler} vg (et. 130^{lat} et *δ*) Epiph$^{marc\ 313}$ et^{327} (utroq loco *εγενετο δε* [^{327} om] *εν τω υπαγειν αυτον συνεπνιγον αυτον οι οχλοι*) :: vide ad *πορευεσθαι* | *υπαγειν* cum κABC^{3}LRXΓΔΑΠ unc^{6} al omn Epiph^{marc} (vide etiam post) Dam^{2,554} ... Ln Ti *πορευεσθαι* c. C*DP :: *πορευεσθαι* substitutum ab iis videtur qui sine prioribus historiam feminae ex sanguine laborantis in usum lectionis ecclesiast. (ad quam spectat etiam *Iesum* pro *αυτον*) constituerunt. Ad quam ut trahi debebat quod turbae comprimebant Iesum, ita nihil eorum pertinebat quae antea scripta sunt. *πορευεσθαι* igitur (:: ut 17, 11) aptius quam *υπαγειν* (:: ut 17, 14) erat. Quod si recte dicimus, etiam *και εγενετο εν* reprobandum est; his enim verbis lectionis initium significantius reddebatur. Marcionis testimonio *και εγενετο* confirmari, *πορευεσθαι* vero deseri, haud negligendum est. Ceterum dubium non est quin medio iam saec. secundo utraque lectio codices occupaverit. Formula *εγενετο* Lucae propria passim sine dubio ab aliena manu profecta est, ut 7, 1. 7, 12. | *αυτον*: b c g^{1}· q cop syr^{cu} et^{sch} *Iesum* ... Epiph$^{marc\ 327}$ (*ελεγχ. ιδ'*), postquam bis tanquam textum Marcionis dedit *εν τ. υπαγ. αυτον*, haec habet: *εν τω υπαγειν αυτουσ, και ουκ ειπεν εν τω υπαγειν αυτον, ινα μη ετερωσ αυτον*

αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ᾽ οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 *προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.* 45 *καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν.* 46 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελη-*

σχηματιση παρα την των οδοιπορουντων ακολουθιαν. | *συνεπνιγον* (D *-γαν*): CLU.13. 28. 33. 69. 157. al plus[10] *συνεθλιβον* (sed U *-ιγον*) :: e Mc ... ff[2]· l *sic a turbis comprimebatur ut suffocarent eum.* Similiter a *turba* [premeb]*at et con*[pri]*me*[batur] *ita ut suffocarent eum*

43. *δωδεκα*: vide ad v. 42 | *ητις ιατροις* usq *θεραπευθηναι*: D sah *ην ουδε εις* (sah *nemo*) *ισχυεν θεραπευσαι* omissis mediis, item B arm zoh om *ιατροις πρ. ολ. τ. βιον* | *ιατροις* cum ℵACF[W]LPRXΓΔΑΣΠ unc[8] al plu ... ς (= Gb Sz) *εις ιατρους* cum minusc aliq (magis a Mc pendet Or[2, 239] *εδαπανησε τα παρ αυτης παντα εις τους ιατρους*), item *in medicos* vel *in medicis* it vg (mm *medicis*) | *βιον* cum ℵ[c]ALPR ΓΔΑΣΠ unc[8] al pler harl* ... Ln add *αυτης* cum (ℵ* *εαυτης*) CX 157. al pauc it vg go cop syr[cu] et *utr* et *hr* arm[usc] aeth. Ex his ℵ*. 157. pergunt *και ουκ ισχ.* | *απ* cum ABRX* 254. ... ς *υπ* cum ℵ (C *υπο*)LP ΧΓΔΑΣ[2]Π unc[8] al pler (69. *παρ*) Or[2, 239] (post *εις ιατρ.* pergit *και ουκ ισχυσεν υπ ουδ. αυτων θεραπευθ.*) | *θεραπευθηναι*: syr[cu] add *et cogitavit in se et dixit: Si iens tetigero modo vestimenta Iesu, salva ero* :: cf Mc 5, 28 Mt 9, 21

44. *προσελθουσα*: C* al plus[5] cop[ds] add *δε* | *οπισθεν*: KII al pauc post *ηψατ.* pon ... D 258. om | *του κρασπεδου* (b c f q vg, item g[1. 2] vid): D a ff[2]· l om | *αυτου*: A* om | *παραχρημα*: syr[cu] om

45. *και ειπ. ο ις*: D a o *δε ις γνους την εξελθουσαν εξ αυτου δυναμιν επηρωτα* (a *dixit*) ... syr[cu] *et conversus est Iesus et dixit* :: cf Mc | *τις ο αψαμ. μου* (*quis est qui me tetigit* b f ff[2]· g[1. 2]· l vg): D a c q Tert marc[4, 20] *τις μου ηψατο, quis* (a *qui*) *me tetigit*; item Or[2, 466] (probant enim sqq ex Lc petita legi: *λεγων· τις μου ηψατο; εγω γαρ εγνων δυναμιν εξελθουσαν απ εμου.* Or vero [2, 587] sola verba *τις μου ηψατο* leguntur) :: ut Mc | *και οι συν αυτω* c. ℵACDLPRUX al plus[20]: ς (= Gb) *και οι μετ αυτου* cum EGHKMSVXΓΔΛ al longe plu ... BΠ 42. 63. 70. 220. 253. 300. al[2]scri (sed p[scr] om et. *επιστατα*) sah syr cu et hr om :: in Mc est *ελεγον αυτω οι μαθηται αυτου* | *αποθλιβουσιν* (G add *σε*) sine additam cum KBL 1. 22. 131. 157. sah cop arm ... ς (sed Gb[0]) Ln Ti add *και λεγεις τις* (C* *τι*) *ο αψαμενος μου* (D al aliq *μου ηψατο*, item it[pler] vg *me tetigit*, a *tetigit me*) cum ACDFRX ΓΔΑΣΠ unc rell al pler it vg syr[cu] et *utr* et *hr* go aeth :: ut Mc lectione non fluct

46. ις cum ℵABCLPRXΓΔΑΠ unc[8] al omn fere it[pler] vg syr[cu] et p et *hr* sah cop go etc: Dx 20[ev] a syr[sch] sax om, hinc Gb[00] | C*L *εγνω* | *εξελη-*

λυθνῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. 49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε

49–56 Mc 5, 35–43 Mt 9, 23–26

λυθνιαν cum ℵBL 33. Or^{2,506} Cyrluc^{227} ... ς Ln ἐξελθουσαν (:: ut Mc 5, 30 lectione non fluct) cum ACDPRXΓΔΛΞΠ unc^{7} (deficit etiam G praeter F) al pler Or^{2,466} Cyrluc^{226}

47. ἰδουσα usque ηλθεν: ℵ* om, suppl^{a} | τρεμουσα (syr^{cu} *pavida et tremens* :: Mc φοβηθεισα κ. τρεμ.): D εντρομος ουσα | τρεμ. ηλθεν (ita vg; sed a b c f ff^{2} blanch g^{1} l q *venit tremens* [b *timens*]): go om ηλθ. | .αυτου: f *ante eum*, d *ad eum* ... a b c ff^{2} g^{1} l q vg *ante pedes illius* (q vg^{cle} *eius*) | ℵ om δι ην αυτ. ηψατ. αυτου, item A* om ηψατ. αυτ. | απηγγειλεν (ℵ διηγγ. quocum cohaerere videtur quod omisit δι ην etc; P -λαν) sine αυτω cum ℵABC^{2}DLXΞΠ al^{12} fere it vg cop syr cu et^{sch} et^{hr} arm aeth ... ς (sed Gb$^{(0)}$) add αυτω cum C*^{vid}et^{2} PRΓΔΛ unc^{7} al pler sah go syrP | και ωσ: D και οτι, X και ευθεωσ, 69. εωσ (omisso και) ... A* om ωσ. Post ιαθη παραχρημ. syr^{cu} repetit *coram omni populo declaravit*

48. ο δε ειπ. αυτη: A om | ο δε cum ℵABDEHKLSUVΓΞΠ al plu it vg etc ... CMP (sic) RΧΛ al^{15} fere go syr^{sch} pers^{P} add $\overline{ις}$ (:: similiter in Mt et Mc addiderunt; ς Ln habent in Mt, Ln et. in Mc) | αυτη: ℵ fu sah om (:: potest ex Mc inlatum esse; potest vero etiam Mt, ex quo θαρσει a plurimis assumptum est, ad omittendum valuisse) | θυγατερ cum ℵACDEHMPRSUVXΓΔΛΞΠ al omn^{vid} ... Ti θυγατηρ cum BKL (:: item in Mt DGL, in Mc BD. Longe maiore auctoritate Ioh 12, 15 utitur, ubi recepimus). Praeterea sine θαρσει dedimus (Gb′) cum ℵBDLΞ 1. 59. 118. 131. 157. 209. 346. it^{pler} vg (et. 130^{lat} et *d*) sah cop syr^{cu} et^{hr} ... ς praem θαρσει (:: ut Mt; invectum a nonnullis et. in Mc) cum ACEHMPRSUVXΓΔΛΠ al pler q go syr^{sch} et P arm aeth | σεσωκ. σε (K om σε, ap Treg pon ante σεσω.): a b c f l q (ff^{2}· g$^{1·2}$·?) am for san tol (non item vg^{ed} et mss aliq) Tert^{marc4,20} *te salvam fecit* | εισ ειρηνην (*in pacem* d ff^{2}· g^{1}· l): D^{gr} *εν ιρηνη*, item a b c e f q vg sah cop *in pace*

49. ετι αυτου λαλουντος etc: e *adhuc loquente eo venit quidam princeps synagogae dicens domine veni ut filia mea salves· loquente eo venit puer principis dicens quia mortua est* etc | ερχεται: D^{gr}* c syr^{cu} ερχονται (c *venerunt*) :: cf Mc | τισ: D a b c g^{1}· l q am for san (non item e f ff^{2}· g^{2}· vg^{ed} ing al) syr^{cu} (non item syr^{utr} et^{hr}) om | παρα cum ℵB CPRXΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler ... Ln απο (:: ut Mc) cum AD 1. al^{5} Dam^{2,554}. Latt: a b l q am for san *a* (l* *ad*) *principe* (q *-pem*) *synagogae* (e vide ante); c f ff^{2}· g$^{1·2}$· vg (et.^{mss} ut vdtr^{mnu}) *ad principem syn.* | λεγων (D c syr^{cu} *λεγοντεσ* :: e Mc) sine αυτω cum ℵBLXΞ 1. 33. 118.

τὸν διδάσκαλον. 50 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται.* 51 *ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μη-*

---

icant e sah cop syr^{hr} ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ACDPRΓΔΑΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syr^{cu} et^{utr} arm aeth Dam^{2,554} (:: et. in Mc ad *λεγοντες* D etc add *αυτω*) | *η θυγ. σου*: D^{gr} *σου η θυγ.* | *μηκετι* cum ΝBD sah syrP (sed *ετι* c.*) ... ς Ti *μη* cum ACLPRXΓΔΛΣΠ unc^{7} al omn vid item (it vg *noli*) go cop syrr (excP c.*) reli Dam^{2,554} (:: cf 7, 6 *μη σκυλλου.* Marci *τι ετι σκυλλεις* etc vix huc valuit) | ΧΓΛ al mu *σκυλε* (ut et. in Dam^{2,554} editum est) | *τον διδασκαλον* (ita q mm; b om): 1. 131. it^{pler} vg (exc mm) Amb$^{luc\ 1397}$ arm *αυτον*, aeth *Iesum.* Amb$^{luc\ 1397}$ libere tanquam textum affert: *venerunt*, inquit, *servi dicentes principi*: *Noli vexare illum, filia tua mortua est.*

50. *ακουσας*: U om ... D it vg (e *audiens sermonem*, c *audito hoc sermone*, d *audiens verbum*, b f g^{1} l q ff^{2} vid g^{2} vid *audito hoc verbo*, ℵ *cum audisset* [*hoc verbum* sive *sermonem*] syr^{cu} (*quod sic dixerint*) add *τον λογον* :: ut Mc | *απεκριθη* (ℵ^{c}): ℵ* 16. a b c e f g^{1} l q (non item vg nec^{vid} ff^{2} g^{2}) sah syr^{cu} et^{sch} aeth *ειπεν* (*dixit, ait*) | *αυτω*: it vg syr^{sch} aeth *patri puellae* | *αυτω* sine additam cum ℵ(et* et^{c})BLXΔΣ 1. 33. 262. 299. it vg sah syr^{cu} et^{sch} aeth ... ς add *λεγων* cum ACDPRΓ ΔΠ unc^{7} al pler cop (*respondens dixit*) go syrP et^{hr} arm | *πιστευσον* cum BLΞ ... ς Ln *πιστευε* (:: ut Mc lectione non fluct) cum ΝACDRΞΓ ΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} | *σωθησεται* (it^{pler} vg *salvabitur, salva erit*; a sah syr^{cu} et^{hr} *vivet*): syr^{cu} add *filia tua*

51. *ελθων* (:: ut Mt et Mc) cum ΝABCEFW^{he}HLMRSUXΓΔΛΠ al^{30} fere it vg go sah cop^{schw} et$^{edd\ 2}$ syr^{omn} ... ς (= Gb Sz) Ti *εισελθων* cum DV al non ita mu cop^{wl} arm aeth | *δε* (e *veniens autem*, d *intrans autem*, c *cum venisset autem*): it^{pler} vg *et cum* (a *cumque*) *venisset* (q *pervenisset*) ... Α om | *ουκ αφηκεν* etc: ℵ *ουδενα αφηκ. συνεισελθειν αυτω* | *τινα* (L *ουδενα*, 69. post *αφηκ.*) *συν αυτω* (D *σ. αυτ. τινα*, it^{pler} vg *secum quemquam*, l *sec. intrar. quemq.*, e *sec. aliquos*) c. BC*DLX 33. 69. (124. 346. *τινα συνελθ. αυτω*) sah cop aeth, item syr^{sch} et^{p} é^{t} hr ... ς *ουδενα* c. AC^{2}EHKMRSUVΓΔΛΠ al pler syr^{cu} go arm (:: Mc *ουδενα μετ αυτου*) | *ιωαννην* (BD *-αννην*) *και ιακω.* c. BCDEFHKMRUVΓΔΠ al^{125} fere a b c e f l q for san tol syrP et^{hr} ... ς (= Gb Sz) *ιακω. και ιωαν.* (:: ut Mc lectione tantum non fluct) cum ΝALSXΛ 33. al mu vg (ff^{2} g$^{1.2}$ ut vd(r) sah cop syr^{cu} et^{sch} go arm aeth. Cf et. Ir$^{int\ 151}$: *Nullum enim*, inquit, *permisit intrare nisi Petrum et Iacobum et patrem et matrem puellae.* Quibus verbis e Gnosticorum sententia praemissa sunt: „quintus autem ingressus dominus ad mortuam puellam suscitavit eam.“ Unde sequitur Gnosticos hunc locum absque Iohannis mentione legisse; ut enim numerum quinquenarium, quo maxime delectabantur, efficerent, ipsum dominum quinto loco numerarunt. | *της παιδος*: D *του κορασιου*

τέρα. 52 ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν· μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου. 55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

IX.

1 [86. 2] Συνκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύνα- [1–6 Mc 6, 7—13 Mt 10, 1. 5 ss]

52. ο δε: B 33. 282. al[2sec rl] syr[cu] et[sch] (non item P nec hr) aeth add ω̄ | ουκ (:: ut Mc nexu paullo diverso) c. AEHKMBSUVΓΔΠ al plu b e vg (et. am fu for tol) syr[p mg] Or[1, 422] (περι ησ ειπεν· ουκ απεθανεν αλλα καθευδει) Amb[luc 1896]... Gb' Ln ου γαρ (:: ut Mt) c. NBCDFLXΔ al[25] fere a c f ff[2·] g[1·2·] l q em perus sah cop syr[cu] et[sch] (et P sed γαρ c.*) et[hr] go arm Cyr[act 51] | απεθανεν: FLMX 1. 18. 22. 33. 64. 69. 76. 106. 121. 131. 209. c ff[2·] g[1·2·] vg (sed non am for em tol) sah cop syr[cu] et P c.* (et in mg: „enim" „puella" non in omnibus exempli invenitur) syr[hr] aeth Cyr[act] Amb[luc] add το κορασιον (:: ut Mt). Ceterum ad Mt 9, 24 pertinet quod Aug[cons 2, 68] refert: „Quod autem nonnulli codices habent sec. Mt: *Non enim mortua est mulier sed dormit*, cum eam Mc et Lc duodecim annorum puellam fuisse testentur, intelligas hebraeo more locutum esse Matthaeum" etc.

53. κατεγελων: D*KX -γελουν | ειδοτες: X ιδοντες

54. αυτος δε sine additamento (Gb' prob Schu) cum NBDLX 1. 118. 131. 209. it[pler] vg (et. am fu for etc) syr[cu] aeth ... ς add εκβαλων εξω (C* sah om; AKBSUΠ al plus[20] f q em syr[utr] et[hr] go post παντας pon) παντας και (al[2] arm om και) :: e ll. pp. | Δ χερος | λεγων: 1. 118. 131. 209. om | εγειρου cum AEFHKMBSUVΓΔΛΠ al pler (:: quae forma nusquam simili auctoritate prae -ρε et -ραι utitur; solent formae -ρε et -ραι non commutari cum εγειρου. Ex usu Lucae etiam εγερθητι 7, 14 est) ... Ln εγειρε c. NBCDX 1. 33; item L 209. εγειραι :: cf ll. pp. Praetereà Epiph[anc 103] η παισ αναστηθι.

55. επεστρεψεν: D υπεστρ. | και ανεστη (M απιστη?) παραχρημα (N[a]): א* om | διεταξεν: D επεταξεν | αυτη δοθ. cum NABCEFHKLMBSUVXΓΔΛΠ al pler it[pler] vg sah cop go ... DR 1. 33. 69. 106. 124. 131. 209. al panc a syr[r omn] arm aeth δοθ. αυτη :: ut Mc

56. και εξεστ. (a *obstupuerunt autem*, e *admirati sunt autem*) οι γον. αυτησ (syr[cu] και οι γον. αυτ. εξεστ.): D c οι δε γονεισ αυτ. θεωρουντεσ (c om) εξεστ. | ο δε παρηγγειλεν (K* -γγελεν, K[2] -γγελλεν): D παρηγγ. δε | μηδενι: DG[r*] μηδε

IX, 1. Primum versum X ter habet. | σινν. (σιννκ. c. NDR, cf et alibi; ς Ln

μν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν. 2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι, 3 [87. 2] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. 4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ

Ti *συγκ.* ut ABCLΓΔΛΞΠ unc[8] etc) *δε* (c[2]HS[mg]X[semel] al syr[cu] om *δε*): c[2] FHS[mg] al aliq (item evglstaria) c vg[six] syr[cu] et[sch] (et[hr] *Et tunc ille domin. Iesus convocavit*) add *ο ις* | *τους δωδεκα* (D *ιβ'*) c. ABDKMSVΓΔΠ al[100] fere syr[cu] et[sch] Dial[928] (*αναγινωσκω εκ του ευαγγελιου· συγκαλεσαμενος δε τους δωδεκα εδωκεν αυτοις* usque *ιασθαι*) ... ϛ (= Gb Sz) Ln (ex errore de B) add *μαθητας αυτου* (:: ut Mt) cum C[3]KFHU al mu b ff[2·] g[1·] l q ... ℵC[c]LΞΛ[ter] 16. 33. 67. 69. 124. 254. 262. 346. 2pe ¡cant a c e f vg (g[2·vid]) go cop syrP et[hr] arm aeth add *αποστολους* | *εδωκεν*: ℵ *δεδωκεν* | *αυτοις δυναμιν*: B cop (non item sah) *δυν. αυτ.* | *εξουσιαν*: C vitiose *-σιν* | *παντα τα δαιμ.*: D *πασαν* (D[2] *παντα*, d *omne*) *δαιμονιον* ... syr[cu] *omnes spiritus et daemonia* | E *νοσσους*

2. *ιασθαι* (F 226[*] *ιασασθ.*) sine additam cum B syr[cu] Dial[928] (vide ante, totus locus *συγκαλεσ.* usq *ιασθαι* exscriptus legitur) ... Gb" Ln add *τους ασθενεις* cum ℵADLΞ al[5], item ϛ *τους ασθενουντας* c. CKΓΔΛΠ unc[8] al pler; 407. 435. go praem *παντας*, 20[ev] habet *τους νοσουντας*, f *omnes infirmitates*; it[plor] vg habent *infirmos*, a *aegrotos*, nec aliter sah cop syr[utr] et[hr] etc

3. *την*: CΧΔ 69. 254. al[2scri] om :: ut Mc | *ραβδον* cum ℵBC[*]DE[*]FLMΞ (ℵ *ραβδιον*) 1. 11. 13. 22. 28. 33. 69. 106. al[30] fere it vg (et. *δ*) sah cop[vid] syrr[omn] arm aeth Eus[luc169] (*κατα μεν τον ματθ. χρυσου και αργυρου την κτησιν αυτοις απηγορευε -- κατα δε τους λοιπους* [i. e. Mc et Lc] *και τον αυτον ματθ. μη επιτρεπων αυτοις μητε ραβδον μητε πηραν* etc) Tert[marc4,24] („Chr. autem nec virgam discipulis in viam ferre praescripsit", sed quaeritur utrum *virgam* an *peram* scripserit Tert; pro nexu enim — de LXX app dicit — *peram* videtur praestare) Cyr[luc230] Aug[cons2,71] („solet item quaeri quomodo Mt et Lc commemoraverint dixisse dominum ut nec virgam ferrent, cum dicat Mc: - *nisi virgam tantum*" etc) ... ϛ (= Gb Sz) *ραβδους* cum AC[3]E[2]HK SUVΓΔΠ al plu go :: ut Mt | *πηραν* (X al pauc *πειραν*): a b c e ff[2·] g[1·] l q add *neque calciamenta* (ff[2·] *-tum*); non item f g[2·] vg :: e Mt | *ανα* cum AC[3]DEHKMSUVΓΔΠ al pler syrP ... ℵBC[*]FLΞ 254. 48[ev] om, nec exprim it (contra d *ana* habet) vg (nec *δ*) syr[cu] sch hr sah cop arm go | *εχειν* (d go): ℵ[2]P[vw]L 33. 157. it vg syr[omn] sah (*neve sint super vos*) cop arm *εχετε* ... ℵ[*] om, nec exprim aeth

4. *την*: MXΓ 1. al pauc *δ'αν* ... 61. 243. 259. al plus[10] om | *οικιαν*: 76. 106. 251. al pauc syrP *πολιν η οικιαν* :: cf Mt | *μενετε*: ℵ *μενατε* :: cf Mt | *και εκειθεν* (D *καικειθεν*): 38. c vg add *μη*. Similiter f mm sax cop pro *και εκειθ. εξερχ.* *donec exeatis*, aeth *et ne exeatis inde usquedum exiveritis*

ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 [88.2] *καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.* 6 [89.8] *ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.*

7 [90.2] *Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα,* Mc 6, 14–16 Mt 14, 1 a 7–9

---

5. *αν* cum ℵABDKLUΔΠ al permu ... ς Ti *εαν* c. CEFHMSVXΓΘΛ al[10] fere | *δεχωνται* (Gb″) cum ℵABC*KLMUΔΠ al[15] fere go ... ς *δεξωνται* cum c^3 DEFSVXΛ al plu (it vg *receperint*) :: cf ll. pp., item HΓΛ al[20] fere *δεξονται* | *υμας*: sah add *neque audiverint vestra verba* :: e ll. pp. | *απο* cum ABCLXΓΔΛΠ unc[8] al pler ... ND 28. 6^{pe} 47^{ev} *εκ*, item it vg *de* (:: Mt *εξω*, substitutum *εκ* vel plane omissum). Praeterea 69. 124. 346. *απο τησ οικιασ η απο τ. πολ. εκ.*, 33. *απ. τ. πολ. η κωμησ εκεινησ* :: cf Mt 10, 14 et 11 | *και τ. κονιορτ.* cum AC^3EFGHKMSUVΓΛ ΔΠ al longe pler b e ff^2· $g^{1.}$ $g^{2.vid}$ l q vg go syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} $Amb^{luc\ 1398}$ ... ℵBC^*DLXΞ 1. 33. 124. a c f sah cop arm aeth om *και*, hinc Ln [*και*] :: at ita et Mt et Mc lectione non fluct. Quibus ex ll. pp. omissum esse multo verisimilius est quam ex 10, 11 huc inlatum. Videtur omnino Lc utroq loc — alterum solus habet — *και* scripsisse. | *απο* (L 33. praem *τον*): DU al plus[15] c vg (c d vg *pulverem pedum vestrorum*) sah cop syr^{cu} arm om :: cf ad Mt. Latini reliqui sic: *pulverem de pedibus vestris* f ff^2· $g^{1.}$ $Amb^{luc\ 1398}$, *pulver. vestrum a pedib. vestris* e, *pulv. vestrum de pedibus* a b l; *pulverem vestrum* (sine additam) q | *αποτινασσετε* c. ΝΒ 1. 131. 157. ... ς Ln Ti *αποτιναξατε* (:: ut ll. pp.) cum ACLXΓΔΛΠ unc[8] al pler; D *εκτειναξατε*. Ponunt ante [*και*] *τον κον.* D c f :: e ll. pp. | *επ αυτουσ* cum ℵ^{ca}ABCDLX ΓΔΛΠ unc rell al pler, item *super* (*supra*) *illos* (*eos*) it^{pler} vg etc (syr ^{sch} et ^{hr} ante *εισ μαρτ.* pon) ... ℵ^{cb}X al[10] *επ αυτοισ* ... ℵ* 28. 69. 124. al[10] fere a f syr^{cu} arm *αυτοισ* (:: ut Mc). Libere Tert$^{marc\ 4,\ 21}$ „iubet pulverem excutere de pedibus in eos a quibus excepti non fuissent, et hoc in testimonium mandat fieri."

6. *εξερχ. δε*: syr^{cu} et ^{sch} (non item ^{hr} et P) $pers^{P}$ add *apostoli* (syr^{cu} add *eius*) | *διηρχοντο*: Δ add *απο τησ πολεωσ εκεινησ* | *διηρχ. κατ. τασ* (40. 237. a^{ser} al^{3} $Dial^{829}$ om) *κωμασ* (X *πολεισ*, sah arm $Dial^{829}$ *πολεισ και κωμασ*, b c l q syr^{cu} et ^{sch} *castella et civitates*): D *κατα πολεισ και ηρχοντο* (d *circa civitates transibant*), e *per castella pertransiebant*

7. *ηκουσεν*: D *ακουσασ* | *ὁ*: Δ om | *τετρααρχησ* cum ℵ^{a}(* om ο *τετρ.*) CX* cop. Cf ad Mt 14, 1, ubi NCZΔ, Lc 3, 1 et 19 ... ς Ln Ti *τετραρχ.* cum ABDLXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} sah etc | *τα γινομενα* (AX 1. 69. 346. al^{15} fere *τ. γενομ.*, item b q *quaecumq. erant facta*) absque *υπ αυτ.* cum ℵBC^*DLΞ 69. 157. 6^{pe} a b e ff^2· l sah cop syr^{cu} arm ... ς (sed Gb^{00}) add *υπ αυτου*, Ln [*υπ αυτ.*] cum AC^3EGHKMSUVXΓΔΛΠ al pler c f $g^{1.2.}$ q vg go syr^{utr} aeth | *παντα* (it vg cop syr^{cu} et ^{sch} aeth

καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ
νεκρῶν, 8 *ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλείας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης*
τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 *εἶπεν δὲ Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε-*
κεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.

10–17 Mc 6, 30–44 Mt 14, 13–21 Io 6, 1–13

10 [91. 8] *Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ*
ὅσα ἐποίησαν. [92. 3] *καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν*
εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 *οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολού-*

---

ante *τα γινομ.* pon, non item sah syrP arm go; 157. *απαντ.*): Dr 235. f^{scr} tol om | *και διηπορει*: D *ηπορειτο* | B (non item D) *ιωαννης* | *ηγερθη* cum ℵBCLX al^{10} fere ... ς Ti *εγηγερται* (EHXr al aliq *εγειγερτ.*) cum AΧΓΔΔΠ unc^{6} al pler :: ut Mc ... D *ανεστη* post *νεκρων*, eodem ordine c e *a mortuis resurrexit* | *εις*: X al^{6} *εκ των*, 13. 69. 124. 346. al pauc *απο των*

8. *υπο τινων*: 69. *αλλοι* | *ηλεισε* cum NBD (:: cf et. alibi) ... ς Ln Ti *ηλιασε* cum ACLXΓΔΔΠ unc rell al omn^{vid} | *αλλων*: LΞ 157. *υπο τινων* ... D *αλλοι* | *δε*: X om | *τις* cum (Schu commend vdtr) cum ℵB CLXΔΞ 1. 13. 33. y^{scr} al^{14} go arm (Tert^{marc4,21} *unum aliquem ex veterib. prophetis*) ... ς Ln *εις* cum AΓΔΔΠ unc^{6} al plu b c f ff^{2}· g^{1}· l q syr cu aeth (sah cop syrP ut vdtr certe) :: Mt 16, 14 Mc 8, 28 *ενα των προφ.* non fluct, nec magis *εις* Mc 6, 15 fluct, nisi quod 33. textum Lucae intulit ... D 69. 346. a e syr^{sch} om | *ανεστη* (syr^{cu} add *a mortuis*): D *ηνεστη* ... Γ c^{scr} *εστιν*

9. *ειπεν δε* cum NBCDLXΞ 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. 346. it (a c e *dixit autem*, b f ff^{2}· g^{1}· l q *ait autem*) sah cop ... ς *και ειπ.* cum AΓΔΔΠ unc^{6} al pler vg (*et ait*) syr^{cu} et^{utr} go aeth | *ηρωδης* cum ℵACDE F^{w}GHKMSUVΓΔΔΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) *ο ηρωδ.* cum BLXΞ 1. 33. 69. 118. 124. 157. al vix mu (:: ut Mc fluctuante quidem lectione; cf et. ad Mt) | *ιωαννην* (BD *-αννην*): CD praem *οτι*, item sah cop | *ακουω* cum NBC*LΞ al^{6} vel^{7} e f ff^{2}· l sah cop aeth ... ς praem *εγω* cum AC^{2}DXΓΔΔΠ unc^{6} al pler b g^{1}· q vg go syrP arm; item post *ακ.* add a c am for tol syr^{cu} et^{sch} | *τοιαυτα*: Df^{w}LXΞ 69. 234. 299. 48^{ev} e syr^{cu} et^{sch} sah *ταυτα* | *ιδ. αυτον*: D al pauc b l q go *αυτ. ιδ.* (D *ειδ.*)

10. *αυτω*: 13. 69. 124. 346. syr^{sch} *τω ιω* | *οσα* (235. *παντα οσα*): ℵ sah cop α (:: Mc *παντα οσα*) | *εποιησαν* (ℵ^{a}; ℵ* *-σεν*): A add *και οσα εδιδαξαν* :: e Mc | *υπεχωρησεν* c. ℵABCLXΓΔΔΠ unc^{6} al pler ... D y^{scr} al pauc *ανεχωρ.* | *πολιν καλουμενην* c. ℵ^{ca}BLXΞ 33. sah cop ar^{e}; similiter D *κωμην καλουμενην* ... ς Ln *τοπον ερημον* (A 13. 69^{treg} 346. a^{scr} c^{scr} 253. 259. *ερημ. τοπ.*, 1. 131. 209. *τοπον* sine *ερημον*: Gb^{o} *τοπ. ερημ.*) *πολεως* (ℵ* et^{cb} 13. 69. 157. 346. g^{scr} it vg syr^{cu} et^{sch} om: Gb^{oo}) *καλουμενης* (ℵ* et^{cb} 13. 69. 157. 346. o^{scr} syr^{cu} et^{sch} om, g^{scr} *-νην*, b c ff^{2}· g$^{1.2}$· l q vg *quod* [ff^{2}· g$^{1.2}$· vg *qui*] *est*, contra a e f *qui* [e *quod*] *vocabatur* [e *appelatur*, f *dicitur*]: Gb^{oo}) cum ACΓΔΔΠ unc^{6} al pler syrP arm go aeth; ℵ* et^{cb} al^{4} syr^{cu} et^{sch} sine *πολ. καλ.* similiterque it vg|

θησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. 12 [93. 1] *ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὑρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι*

βηθσαιδα (L al pauc *βιθσ.*, $\aleph^{ca}$ D cop^{dz} *βηδσ.* [et. d *beds.*], a b l sah *bets.*, e ff^{2} *bess.*) *-δα* cum $\aleph^{ca}$BCDEGKMXΣΠ al plu it vg sah cop etc (it am *-da*, vg *-dae*) contra AFWHLSUVΓΔΛ al plus[50] go *-δαν* ... $\aleph^{*}$ et^{cb} 13. 69. 157. 346. syr^{cu} om. Tenemus igitur *εισ πολ. καλουμ. βηθσ.* c. $\aleph^{ca}$BLΞΨ 33. sah cop (D); ς Ln *εισ τοπ. ερημ.* (1. etc *ερημ.* om, A etc post *τοπ.* pon) *πολεωσ καλουμενησ βηθσ.* cum ΑCΓΔΛΠ unc^{s} al pler go syrP arm aeth; it vg syr^{sch} *in locum desertum qui* (*quod*) *est* (*vocabatur* vel similiter) *Bethsaida* (*bets.*, *bess.*, *-da*, *-dae*); $\aleph^{*}$ et^{cb} al pauc syr^{cu} nil nisi *εισ τοπ.* (13. al post *ερ.*) *ερημον* (:: ut Mc); Gb^{0} *τοπ. ερημ.* et [00] *πολ. καλουμενησ*, ut supersit tantum *εισ βηθσ.* Locus Tert^{marc4,21} „pascit populum in solitudine, de pristino scilicet more" non continet quo lectio accuratius definiatur.

11. ΧΓ al mu *γνωντεσ* | *αποδεξαμενοσ* cum ΝBDLΞΧ 1. 11. 13. 22. 33. 69. c^{ser} al^{10} ... ς *δεξαμενοσ* cum ACEGHKMSUVΓΔΛΠ al pler (:: Schu „*αποδεξ.* bene ap Lc qui unus hoc verbo usus est: 8, 40. Act 2, 41. 15, 4" etc. Nec solet *δεξασθ.* cum *αποδεξ.* commutari ut Lc 9, 51 Ioh 4, 45. Contra passim etiam alibi *αποδεξ.* displicuit.) | *ελαλει* (et. it vg *loquebatur*): ℵ *ελαλησεν* | *περι*: MU 13. 33. 69. al^{20} fere *τα περι* | *θεραπειασ*: D add *αυτου παντασ* | *ιατο* cum ΝABDXΓΔΛΠ unc^{s} al pler it vg cop syrr ... CLΞ 13. 28. 33. 69. 124. al^{15} fere sah *ιασατο*

12. *η δε* (sah om *δε*): B *ηδη* (60. *ηδη δε* ap Mill et Wtst). Item f l *dies autem iam*, e *iam ubi dies coepit declinare* (:: cf ll. pp.) ... X (*και ημερα*) syr^{cu} *και* | *προσελθ.*: b f add *ad eum* (sed f post *duod. disc. eius*) | *οι δωδεκα* (a; e *illi duodecim*): U om; syr^{cu} et ^{sch} *discipuli eius*; f ff^{2}. l q *duodec. discip. eius*, c *discip. eius duodec.*, b g^{1}. vg *duod. discip.* | *ειπον* cum ΝABDXΓΔΛΠ unc rell (C hiat) al omn^{vid} ... LΞ *ειπαν* | *τον οχλον* ($\aleph^{*}$ et^{cb}): $\aleph^{ca}$ 28. 127. 157. 300. 407. 435. al^{2ser} *τουσ οχλουσ* | *πορευθεντ.* cum ΝABCDLRΞ al^{10} fere (it vg *euntes*) ... ς (= Gb, sed rursus Gb′) *απελθοντεσ* cum EGHKMSUVΓΔΛΠ al pler | *και αγρουσ* cum ΝBEX 1. 13. 69. 131. 346. 435. go ... ς Ln Ti *και τουσ αγρ.* cum ACDGHKLMRSUVΓΔΛΣΠ al pler sah cop (:: in Mc est *τουσ αγρ. κ. κωμασ*, sed etiam ibi D *και εισ τασ κωμ.* substituit) | *καταλυσ. και*: 1^{*} om, item c^{*vid} nisi forte *αγορασωσιν εαυτοισ βρωματ.* (:: e Mc) pro *καταλ.* usq *επισιτισμ.* habuit; similiter f *emant sibi escas* pro *καταλ. κ. ευρ. επισιτ.* | *και ευρ. επισιτισμον*: go *et emant sibi escas*, g^{1}. *et reficiant se* (sed *inveniant escas* pro *καταλυσ.*), syr^{cu} *vel ut inveniant sibi escas* ... D om | *οτι ωδε* (sah cop^{petr4} om) *εν* (r om) *ερημ. τοπω εσμεν*: syr^{cu} om, sed post *ειπον αυτω* add *in loco deserto nos sumus*

ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.* 14 *ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.* 15 *καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας.* 16 *λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς*

---

13. *προσ αυτους*: ΝLΧ 124. *αυτοισ*, c (*αυτοσ*?) *ipse* (*verum ipse ait*) ... c add *o ω*, item f ff^{2} syr^{cu} et^{sch} | *αυτοισ*: v al pauc *αυτουσ* | *υμεισ* post *φαγ.* cum B b l* ... ff^{2} g$^{1.2}$ (hi^{3} omnino vdtr) vg syr^{cu} ante *δοτε*, a c plane om, 74. 243. 7^{pe} post *δοτε* ... ς ante *φαγ.* (:: at ita et Mt et Mc, apud quos nemo nostrum ordinem verborum habet, unus D *δοτ. υμ. φαγ. αυτ.*) cum ΝACDLRXΓΔΑΣΠ unc^{s} al pler e f l^{2} q sah cop go syr^{utr} al Amb$^{luc\ 1200\ et\ 1401}$ | *ειπαν* cum ΝBCDLX 33. 124. ... ς *ειπον* cum ARXΓΔΑΠ unc^{s} al fere omn. Praeterea add *αυτω* sah syr^{cu} go aeth | *πλειον*: ΔΓ 1. 131. *πλεον* ... ℵ* *πλειονεσ* (omisso *η* quod sequitur), F^{w}M al^{3} *πλειουσ* | *πεντε* (C *επτα*, sed infra *πεντ.*) post *αρτ.* cum ℵ*B ... ς Ln Ti ante *αρτοι* (:: cf ll. pp.) cum ℵ^{c}ACDLR XΓΔΑΣΠ al omn^{vid} it vg etc | *δυο* post *ιχθυεσ* (M *-υασ*) cum ΝABCP^{w} XΓΔΑΠ unc^{s} al longe plu a sah cop go aeth ... ς (= Gb Sz) ante *ιχθυεσ* (:: ut ll. pp.) cum DLRX al mu it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} arm | *ει* (υ *η*) *μητι*: A 1. 131. 262. *ει μη* | *ημεισ* (ff^{2} blanch q cop^{ds} om) hoc loco e: D 157. a b c f ff$^{2.sab}$ g$^{1.2}$ l vg go (al) Amb^{luc} ante *πορευθ.* pon | *αγορασωμεν*: 1. 11. 22. 157. al plus^{40} *-σομεν* | *παντα*: M al pauc *απαντα* | *βρωματα*: 1. 131. syr^{cu} et^{sch} ante *εισ* pon

14. *δε* cum ℵ*et^{cb}L a e g$^{1.2}$ vg cop (:: vdbatur vitandum *δε* toties repetitum, *γαρ* vero aptissimum) ... ς Ln Ti *γαρ* cum ℵ^{ca}ABCDRXΓΔΑ ΣΠ unc rell al omn^{vid} b c f ff^{2} l q sah (ut restituendum Schwarzio vdtr) syr^{cu} et^{utr} etc | *ωσει* pri (D *ωσ*): D 1. 131. 218. ic^{ant} a e f post *ανδρ.* pon ... q syr^{cu} om | *κλισιασ*: arm *κλισ. κλισ.*, similiter syr^{cu} *quinquaginta quinquaginta homines in discubitu* | *ανα* cum AEGHKMSU VXΓΔΑΠ al pler it^{pler} vg cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth ... NBCDLRX 33. 157. a (omnino vdtr) e sah Or^{3,467} *ωσει ανα*, hinc Ti^{synops} *ωσει ανα*, Ln [*ωσει*] *ανα* :: at vdtr propter Marci *κατα εκατον κ. κατ. πεντηκοντ.* invectum

15. *ουτωσ*: ita (non *ουτω*) unc omn al plu: v om, 240. 244. om *κ. εποι. ουτ.* | *και κατεκλ. απαντασ* (e f vg *et discumbere* [e *rec.*] *fecerunt omnes*): a b c ff^{2} g^{1} l q vg^{cdd} (ap Ln) *et discubuerunt* (a *rec.*) *omnes* (q om), item (*et ita discubuerunt et fecerunt omnes* singulis perturbatis) g^{2} ... DX om | *κατεκλιν.* cum NBLX 1. 13. 33. 69. 124. 131. 346. ... ς Ln Ti *ανεκλιναν* cum ACRΓΔΑΠ unc^{s} al pler | *απαντασ* cum ABCΓΔ ΑΠ unc^{s} al pler ... NLX 13. 33. al pauc *παντασ*, 1. 131. *αυτουσ*

16. *ουρανον*: D add *προσηυξατο και* | *ευλογησεν* cum NBCDRXΔΑΣΠ unc^{s}

μαθηταῖσ παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντεσ, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖσ κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

16–22 Mt 16, 13–23 Mc 8, 27–33 (Io 6, 66 ss)

18 [94. 1] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνασ συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 οἱ δὲ ἀποκριθέντεσ εἶπαν·

al pler Epiph$^{marc\,313}$ ... AFW$^{\Gamma}$ 33. al^{10} fere Epiph$^{marc\,227bis}$ (et *σχόλ. et Ἐλεγχ.*) *ηὐλογησεν* (Or$^{2,\,510}$ vide ad Mc 6, 41) | *αυτουσ* cum ABCL RΓΔΛΣΠ unc^{s} al pler c e f vg syrP: D a b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot\,2\cdot}$ l q syr^{cu} Epiph $^{marc\,313}$ et $^{bis\,327}$ *επ αυτουσ* ... ND syr^{sch} arm aeth om (:: ut ll. pp. lectione non fluct) | *και κατεκλασεν*: D om | *τοισ μαθηταισ* (et. a b f ff$^{2\cdot}$ q go cop arm): LRΞ 13. 33. 69. 124. 346. i^{cant} c e l (g$^{1\cdot\,2\cdot\,vid}$) vg sah syr^{cu} et ^{sch} et P c.* aeth add *αυτου* | *παραθειναι* (ℵ al^{6} *-θηναι*) cum ℵBCX 1. al^{15} fere (69. *παρατιθηναι*) ... ς Ln *παρατιθεναι* cum ADLRΓΔΛΣΠ unc^{s} al longe plu | *τω οχλω* (et. e ff$^{2\cdot}$ l sah arm go aeth): D a b c f g$^{1\cdot\,2\cdot\,vid}$ q vg cop syr^{cu} et ^{utr} *τοισ οχλοισ*

17. *παντεσ*: 13. 69. 124. 242. 346. c^{scr} f g$^{2\cdot\,vid}$ vg syr^{cu} et ^{sch} post *εφαγον* pon (:: ut Mc et Mt) ... a b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q om | *ηρθη*: s (item sah cop syrr al) *ηραν* (:: ut ll. pp.) | *το περισσευσαν* (al pauc *-σσευον* :: ut Mt) *αυτοισ* (ℵ 218. *των* omisso *αυτ.*, et. arm aeth om *αυτ.*): D 13. 346. *το περισσευμα των* (item 69. sed *αυτοισ* pro *των*), d *quod superavit fractamentorum*, e *reliqum fracturarum* :: cf Mt *το περισσευον των κλ.* | *δωδεκα* (D *δεκαδυο*): M 28. 157. 299. al^{10} fere syr^{cu} et ^{utr} arm ante *κοφιν.* (MΓ al *κωφ.*) | *κλασματων* coniunximus cum antecedd ut EM al; Ln Ti cum sqq, ut K al. Ceterum syr^{cu} add post *δωδ. κοφ.* ex Mt (et Mc) haec: *και ησαν οι ανδρεσ οι φαγοντεσ τον αρτον ωσει πενταχισχιλ. χωρισ γυναικ. και παιδιων*

18. *εν τω*: A om | *αυτον*: D sah^{münt} *αυτουσ* ... ℵ^{a} (sed rursus delet ℵ^{c}) add *εν τοπω*, item Γ *εκει και* | *προσευχομενον*: D a c e (non item b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot\,2\cdot}$ l q vg) syr^{cu} om | *συνησαν* (ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ q vg *erant cum illo et discipuli*, c d *erant cum eo discipuli*, e *cum illo fuerunt disc.*, a *aderant illi discip. sui*, g$^{1\cdot}$ l *erant autem cum illo et disc.*, b *erant autem et cum illo disc.*): B* (non item B$^{2vdtr\,et\,3}$) 245. f *συνηντησαν* (f *occurrerunt*), 17^{ev} *συνηχθησαν* | *οι μαθηται*: MU 1. 13. 69. al^{20} fere a f sah cop syr^{cu} et ^{utr} arm aeth go add *αυτου* | *επηρωτ.* (X *επερ.*) *αυτουσ*: ℵX add *ο ις* | *οι οχλ.* (sah cop *ανθρωπ.*) *λεγουσ. ειναι* cum ℵ*BLRΞ 1. 131. item sah cop ... ς Ln *λεγουσ. οι οχλ.* (A al^{5} e g$^{1\cdot}$ *οι ανθρωποι*, item Dial^{829} :: e ll. pp.) *ειναι* (:: cf ll. pp.) cum ℵ^{c}ACDXΓΔΛΠ unc^{s} al pler a c (it^{pler} vg go *dicunt esse turbae*) syr^{cu} et ^{utr}. Dial^{829} sic: *εν τω ευαγγ. λεγει ο χς· τινα με λεγ. οι ανθρωπ. τον υιον του ανθρωπου* :: cf Mt

19. *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ACLRXΓΔΛΣΠ unc^{s} al omn^{vid} | *οι δε αποκριθ.* (sah om) *ειπαν*: syr^{cu} *dixerunt ei*, praeterea pergunt sah *οι μεν λεγουσιν*, syrP c.* *οι μεν*, syr^{sch} *sunt qui dicant* ... Dial^{829} *λεγουσιν οι μαθηται*

Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 *εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ.* 21 [95. 2] *ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο,* 24, 7 22 *εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.*

---

19. BD ιωαννην | ηλειαν cum BD (vv. 8 et 30 et. ℵ) :: cf inprimis ad 4, 25 sq ubi v. 26 -ει- tuentur ℵAB*DU^2 (1, 17 et. L, Mt 27, 47 et. Δ) contra -ι- (sic) B^{3}LXΓΔΛΠ etc ... ς Ln Ti ηλιαν cum ℵACLRXΓΔΛΣΠ unc rell al omn^{vid} | ηλειαν (ηλιαν): 1. 13. 69. 118. 124. 131. 251. 346. syrP c.* add αλλοι (13. 69. al ετεροι) δε ιερεμιαν :: e Mt | αλλοι δε οτι usq ανεστη: D e η ενα των προφητων :: ut Mt ... syr^{cu} plane om

20. τινα με λεγ. ειναι: Dial^{829} nil nisi τινα | πετρος δε (sah om) αποκριθεις cum ℵBCLX 1. sah cop ... ς Ln αποκριθ. δε ο (ο cum ADKMR UXΠ etc; EGHSVΓΔΛ al^{50} fere om, hinc Gb^0) πετρος (:: ut ll. pp.) cum ADRXΓΔΛΠ unc^8 al pler a (b^{vid}, vox *autem*, nisi est *Simon*, non satis apparuit Blanchino) syrP go arm aeth. Praeterea f g^{1} q *respondens autem Simon Petrus*, item omisso *autem* l vg, e Dial^{829} *respondens Petrus* et αποκριθεις πετρος, c (et ff^{2} vid) Amb$^{luc\ 1405}$ *respondit Simon Petr.* (pergens *et dixit*, sed Amb haec om), syr^{sch} *respondit Simon* (pergens *et dixit*), syr^{cu} *Simon Cephas respondit* (perg *et dix. ei*) | τον (Δ om) $\overline{χν}$ (D 28. e add υιον, Or$^{3,\ 532cod}$ υιον pro $\overline{χν}$) του θεου: f l go sax *tu es christus filius dei* (l add *vivi*); syr^{cu} *tu es christus*, similiterque a Dial^{829} nil nisi *christum*, χριστον; cop *tu* (cop ^{ds} add *es*) *christus deus* (sed sah *tu es christus dei*). Cf Or$^{3,\ 532sq}$ και γαρ μακαριζεται (ap Mt) ουκ επι τω ειρηκεναι· συ ει ο $\overline{χς}$, μονον, αλλα μετα της προσθηκης, της· ο υιος του θεου του ζωντος. οι γουν αναγραψαντες μαρκος και λουκας αποκριθεντα τον πετρον ειρηκεναι· συ ει ο $\overline{χς}$, και μη προσθεντες το παρα τω ματθαιω κειμενον (i. e. ο υι. του θεου τ. ζωντος, ut in promptu est), ουκ ανεγραψαν τον επι τω ειρημενω μακαρισμον και την μετα τον μακαρισμον ευλογιαν, λεγουσαν το· συ ει πετρος κτλ. Item Cyr$^{luc\ 234}$ λεγων· τον $\overline{χν}$ του θεου· ου γαρ τοι φησιν απλως $\overline{χν}$ αυτον ειναι, του θεου τον $\overline{χν}$ δε μαλλον· etc

21. παρηγγειλεν: MX -γγελεν ... KΠ 28. 209. p^{scri} al^{5} syrP c.* aeth add αυτοις | λεγειν cum ℵABCDKLMΣΠ al plus^{80} Or$^{3,\ 532}$ ... ς (= Gb) Ti ειπειν cum EXΓΔΛ unc^{7} al plu (:: Mc λεγωσιν, Mt ειπωσιν)

22. ειπων: Epiph$^{marc\ 313}$ et ^{327} λεγων (omisso οτι seq; quae praecedunt non affert) | οτι etc (ℵ^c): ℵ* οτι τ. υι. του ανθρ. δει | απο: D 1. υπο :: cf Mc | τ. πρεσβυτ. κ. αρχιερεων: 69. 124. 346. al pauc g^{1} q arm Or$^{2,\ 4vs6}$ (certe vdtr huc spectare) τ. αρχ. κ. (69. add των) πρεσβ. | κ. γραμμ.: syr^{cu} Tert$^{marc\ 4,\ 21}$ ante κ. αρχιερ. pon ... 1. 131. 209.

23 [96. 2] Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ

23–27 Mt 16, 24—28 Mc 8, 34—9, 1

Or[2, 496] om | τη τριτ. ημερα (*tertia die* f g[1. 2] vg sah cop syr[cu] et utr go arm aeth, Or[2, 496]): D a b c e ff[2] l q Dial[857] Epiph[marc 313] et [327]. Tert[marc 4, 21] μεθ (Epiph[marc] μετα) ημερας τρεισ (Epiph[marc] τρ. ημερ.) (ff[2] l q *post tres dies*, b *post dies tres*; c e *post triduum*, a Tert *post tertium diem*) :: ut Mc | εγερθηναι (:: ita et. Mt) cum ℵBEFW[2]G HLMRSUVΓΔΛΞ al longe plu Epiph[marc bis] (item in ελεγχ. ις' τί δὲ τὸ ἐγερθὲν ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πεπονθὸς etc) ... Gb' Ln Ti αναστηναι (:: ita et. Mc) c. ACDF[W*]KΠ 1. 69*118. 131. 157. al[20] fere Or[2, 496] Dial[857]. Cf huc et. Iust[tr 51] αυτοσ λεγων οτι εγγυσ εστιν η βασ. των ουρ. και οτι δει αυτον πολλα παθ. απο τ. γραμμ. κ. φαρι. κ. σταυρωθηναι (σταυρ. et. Dial[857]) κ. τη τρι. ημερ. αναστηναι etc. Praeterea tr[76] et [100] vide ad Mc 8, 31. Thaum[4] λεγοντοσ· δει τον υι. του ανθρ. πολλ. παθ. κ. αποκτανθ. και τη τρι. ημ. αναστην. εκ νεκρ. Cf et. Lc 24, 7 et 46

23. προσ παντασ: syr[cu] om | ερχεσθαι cum ℵ*ABC*DKLΠ al fere[25] Or[1, 281] ... ς (= Gb) ελθειν (:: e Mt) cum ℵ[a]C[3]RΧΓΔΛ unc[7] (M ante οπισω) al plu | αρνησασθω cum ℵAB[3] (et [lam2]?) DKLΠ al[10] fere Or[1, 281] ... ς (= Gb, sed rursus Gb') απαρνησασθω (:: ut ll. pp.) cum B* CEXΓΔΛ unc[7] al pler | και αρατ. τον σταυρ. αυτου (et. Or[1, 281]): D a l om, hinc Gb[0], Schu „hab. Mt et Mc") | καθ ημεραν cum ℵ*et[cb] vel ca[ABKLMΞΠ] 1. 13. 33. 69. 72. 124. 131. al f g[1. 2] vg (et. am em for fu al; tol post ακολουθ. μοι pon) sah cop syr[cu] et[sch] et P c.* go arm (aeth ante ακολουθ. μοι pon) cdd[vet] ap Hier (ep ad Principiam 1, 949: „dominus iuxta antiqua exemplaria") et Hier[7, 65] (in Mt 10, 38sq „in alio evglio scribitur: *Qui non accipit crucem suam quotidie*"); vide post et. Chr[7, 709] ... Gb[00] Sz Ln om cum ℵ[ca] vel[a] CDEF[W]GHSUVX ΓΔΛ al[120] fere (72[mg] εν αλλω το καθ ημερ. ουκ εν) a b c e ff[2] l q (vg cod ap Gb) sax syrP[mg] („non in omnibus exx invenitur") Or[1, 281] (ακουε γαρ λουκα λεγοντοσ) (Chr[7, 709] praecedentibus his: ακολουθειν τω χω, τουτεστιν παντα τα παρ αυτου κελευομενα ποιειν, προσ σφαγασ ειναι ετοιμον και θανατον καθημεριον, unde concludi possit a Chrys lectum esse καθ ημεραν. At nec unde illa verba ει τισ θελει etc sumpserit perspicuum est.) :: multo minus ex 1 Co 15, 21 invectum quam ad modum ll. pp. omissum vdtr | B*KLBΓ al mu ακολουθητω

24. εαν c. ℵCGH[2]RSUVXΓΔΛΞ al plu (16 enim solus Scri. indicavit) ... ς Ln αν cum ABDEKLMΠ al mu αν | θελη: HΓΔ al mu θελει | τ. ψυχ. αυτ. pri: Or[1, 281] την εαυτου (omisso in cod. ψυχ. ut testantur editores) | απολεσει: X 1. al[3scri] -λεση | απολεση: XΔ al mu -λεσει | την ψυχ. αυτου (K εαυτ.) sec: F[W] τ. αυτ. ψυχ.

ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. 25 *τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς;* 26 [97. 2] *ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.* 27 [98. 2] *λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.*

24. *ουτος* (et. b e g[1·] q cop syr[utr] Or[2, 282]): κπ 63. 116. 253. *αυτος* (Schu „a Lc usu non alienum") ... 56. a c f ff[2·] g[2·] vid l vg go sah syr[cu] arm aeth Tert[marc 4, 21] om

25. *γαρ*: x om | *ωφελειται* (γα al *οφελ.*) *ανθρωπος*: ncd *ωφελει ανθρωπος* (d[2] *-ποσ*, sed d* *-πον*). Latini: *quid prode est* (c f *prodest*) *homini* a b c d e f l; *quid proficit homo* ff[2·] g[1·2·] vg | *κερδησας* et *απολεσας η ζημιωθεισ*: d *κερδησαι* (d[2] *εαν κερδηση*) et *απολεσαι η ζημιωθηναι* (d[2] *απολεση η ζημιωθη*). Latini: *si lucretur - perdat et* (*aut* ff[2·]) *detrim. faciat* b f ff[2·] g[1·] q vg; *si lucrum fecerit - perdat aut damnum faciat* e; *lucrari* (c *lucrum facere*) *- perdere aut iacturam* (*damnum* c) *facere* a c; *lucrari - perdere et iactum pati* d, *lucri facere - perdere* (omissis rell) Cyp[223] ... syr[cu] aeth om (ut Cyp) *η ζημιωθ.*

26. *αν* cum nabdrxγδαλπ unc[7] al plu ... clm al mu *εαν* | *με* (et. Or[1, 296]): d Or[1, 296] *εμε*. Praeterea syr[cu] add *coram hominibus* | *και*: go *η* | *τουσ εμουσ λογουσ* (:: ut Mc) cum nabclrxγδαλπ al omn[vid] it[pl] vg sah cop syr[utr] arm aeth go Or[1, 296] ... Ti *τουσ εμουσ* (sine *λογ.*) c. d a e l syr[cu] Or[1, 296] (sed praecedit *ουτε επαισχυντεον αυτον η τουσ λογουσ αυτου*. Paullo post vero *και ο ις δε ποτε υπεμεινε σταυρον - και οι μιμηται δε αυτου αισχυνησ καταφρονουντεσ* etc) | *αυτου και*: i[cant*] syr[cu] et[sch] om, item Eus[luc 172] (*οτι επαισχυνθησεται τον επαισχυνθεντα αυτον, οταν ελθη εν τη δοξη του πατροσ, εξησ επισυναπτει φασκων· εισι τινεσ των ωδε εστωτων*) | *τ. πατροσ* (et. Or[1, 296] et[296] Or[int 4, 537 bis] Eus[luc 172]): d 65. 125* sah cop syr[cu] et[sch] aeth add *αυτου* | *αγγελων*: sah cop syr[cu] et[sch] aeth add *αυτου*

27. *αληθωσ*: kmπ al plus[10] add *οτι*, item eg etc post *αληθ.* interpg, eodemque modo conjungunt a b c (hi[3] et vg *dico autem vobis vere*:) e (*veritatem autem dico vobis*) go sah cop syr[cu] et[utr] ... d *οτι αληθωσ*, item *αληθ.* cum *εισιν* conjunct adhlsuaa al f (*dico autem vobis· vere*) am, item Or[4, 366] (*του δε λουκα· αληθωσ εισι τινεσ των ωδε εστωτων* etc) | *αυτου* (Gb′) cum nblx 1. Cyr[cat ox 77] (*λεγω δε υμιν, φησιν, εισι τινεσ των αυτου εστηκ.* Eadem Cyr[luc 237] sed *ωδε* pro *αυτου*) ... ς Ln *ωδε* (:: ut Mt et Mc) cum acdprxγδαπ unc[9] al pler Or[4, 366] Eus[luc 172] Caes[135] | *εστηκοτων* cum nblruxγκ al mu Cyr[cat ox] ... Gb Sz Ln Ti *εστωτων* cum acdefghkmpsvδαπ al plus[100] Or[4, 366] Eus[luc 172] Caes[135] (:: hoc Mt, illud Mc) | *οι*: akπ al[10] fere Or Caes *οιτινεσ* :: e ll. pp. | *γευσωνται* cum nabcdefklmpsuvxαχπ al[100] fere Cyr[cat ox] ... ς (= Gb Sz) *γευσονται* cum ghβγα al mu Or[4, 366] (omisso *μη*.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες

28–36 Mt 17, 1–8 Mc 9, 2–8

Cf et.[2,555]) Caes. Similiter fluct ll. pp. (it vg ubique *gustabunt*) | *την βασ. του θεου* (al[2] add *εληλυθυιαν εν δυναμει* :: e Mc): syr[cu] *regnum dei veniens in gloria* ... D Or[4,366] (praecedit *του δε λουκα*) *τον υιον του ανθρωπου ερχομενον εν τη δοξη αυτου* (:: cf Mt)

28. *εγενετο*: P *-νοντο* | *ωσει*: HLMΓ al plus[20] *ωσ* | *και παραλαβ.* c. $\aleph^{c}$AC DEFGKLMPRSUVXΓΔΛΞΠ al omn fere c e f ff[2·] g[2·] q vg (et. am em tol) syr[cu] ... $\aleph^{*}$BH 28. a b g[1·] l for go sah cop syr[utr] arm aeth om *και*, hinc Ln [*και*] (:: utraque constructio frequens, neutra fluctuare solet. Tamen passim *και* a nonnullis abiectum, ut 5, 12) | *πετρον* cum unc omn al plu ... ς (= Gb Sz) *τον πετρ.* cum (G^{mg} eccles) minusc non ita mu :: e ll. pp. | *ιωαννην* (BD *-αννη*) *κ. ιακωβ.* cum $\aleph$ABC*EGHKPRSU ΥΓΔΛΠ al longe plu a b c e f g[2·] l q fu for tol sah syr[P] ... C^{3}DLMXΞ 33. 157. al plus[15] ff[2·] g[1·] vg (et. am em) cop syr[cu] et[sch] go arm aeth *ιακωβ. κ. ιωαννην.* (:: ut ll. pp.) | *ανεβη*: G al (inprimis evglstaria) praem *και*. G^{mg} eccles sic: *τω καιρω παραλαμβανει ο ις τον πετρ. και ιακ. και ιωα. και ανεβη* | *προσευξασθαι*: $\aleph$ *προσευχεσθαι* ... L om

29. *εγενετο*: $\aleph^{*}$ om hoc loco sed habet ante *ετερον*, $\aleph^{c}$ suppl h. l. sed non delet ante *ετερον*. Eodem modo a: *Et factum est - et facta est efigies* etc | *προσευχεσθαι* (L 33. post *αυτον* pon): $\aleph^{*}$ l. *προσευξασθ.* | *το ειδος*: D Or[4,447] *η ιδεα*. Latini sic: *efigies* a, *figura* e, *species* b c d f ff[2·] g[1·2·] l vg, *aspectus* Arn (sequitur *vultus eius* a c d e f g[1·2·] l vg Arn; *aspectus eius* b ff[2·]) | *ετερον* (Or *ετερα*) *και* (syr[P] c.* arm Or add *ηλλοιωθη*): D sah cop *ηλλοιωθη και*. Latini, postquam praecessit: *et factum est dum orat* (*cum oraret* d, *dum oraret* f mm) a d f mm, *et dum orat* b ff[2·] g[1·] l q Arn, *et in orando* c e, sic pergunt: *facta est - altera* ff[2·] g[1·] q mm, *et* (c om) *facta est - alia* a c, *visa est - altera* f, *facta est - commutata alia* e, *factus est aspectus vultus eius immutatus* Arn, *facta est - velut sol* l (in b excidit nonnihil); vg *et facta est dum oraret species vultus eius altera* | *ο ιματ. αυτου*: L om *αυτου* | *εξαστραπτων*: syr[cu] add *ut nix*, e *ut nix* pro *εξαστρ.*

30. *συνελαλουν* (E* *συλλαλουν*, scripturus erat *συλλαλουντες*?) et. Epiph[marc 312 et 327] (utroque loco: *και ιδου δυο ανδρες συνελαλουν αυτω, ηλιας και μωυσης εν δοξη*), at Tert[marc 4,22] (finem versus): „nam et si Marcion noluit eum (i. e. Moysen) colloquentem domino ostensum sed stantem, tamen et stans os ad os stabat et faciem ad faciem cum illo, inquit" etc, ut videatur *συνεστησαν* vel simile quid pro *συνελαλουν* substitutum. Antea (initio cap. 22) habuit: „illum cum Moyse et Helia in secessu montis conspici pateris, quo-

ἦσαν Μωϋσῆ καὶ Ἠλείασ, 31 *οἳ ὀφθέντεσ ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ.* 32 *ὁ δὲ Πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντεσ δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺσ δύο ἄνδρασ τοὺσ συνεστῶτασ αὐτῷ.* 33 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺσ ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτροσ πρὸσ τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ*

---

rum destructor advenerat." Paullo post: „nunc et si praesentia illorum fuit necessaria, non utique in colloquio ostenderentur, quod familiaritatis indicium est, nec in consortio claritatis", unde *συνελαλουν* etiam a Marcione receptum fuisse probabile fit. Vide et. quod sequitur: „Cum illis loqui qui eum fuerant locuti?" | *οιτιν.* (C* o*) *ησαν*: D a Arn *ην δε*, item *erant autem* b c e f (item^{vid} ff^{2} g$^{1.2}$) l q vg ... syr^{cu} om, item (vide ante) Epiph$^{marc\ bis}$ | *μωυσης* cum ℵBCDKLRXΔΠ al permu (vv et pp vide alibi; Or^{edd} modo *μωυσης* modo *μωσης*) ... ς *μωσης* cum AEGHMPSUVΓΛ al plu | *ηλειασ* cum ℵBD ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ACLPRXΓΔΠ unc rell etc. Vide et. alibi.

31. *οι* (Or$^{3,\ 963}$ et $^{4,\ 447}$, f *qui visi sunt in glor. et dicebant*): D it^{pler} vg arm Arn Or$^{1,\ 690}$ et $^{3,\ 559}$ om. Latini igitur pleriq: *erant* (a *erat*) *autem Moys. et Helias visi* (a *apparentes*) *in maiestate* (*in claritate* c, *in gloria* d e) | *οφθεντεσ*: C^{3}M al mu add *αυτω*. Epiph^{marc} (vide ante) om *οι οφθ.* (nec contradicit Tert$^{marc\ 4,\ 22}$) | *εν* (A add *τη*) *δοξη*: ita et. Epiph^{marc} (vide ante); in *ἐλεγχ. ιζ̄* „*αμφοτερουσ ηγαγε μεθ' εαυτου εν τη ιδια αυτου δοξη*" etc: a e *in gloriam* (at eiusmodi ex licentia loquendi haud rara, nec vdtr huc adhibendum quod Tert$^{marc\ 4,\ 22\ fin}$ scribit „cum illo, inquit, non extra illum, in gloriam ipsius, nedum in conspectu" etc) | *ελεγον* cum ℵABEGHKLRSUVXΓΔΛΠ al pler a go cop syr^{cu} aeth Or$^{1,\ 690}$ et $^{3,\ 963}$ et $^{4,\ 447}$ ... P sah praem *οι*, item C^{3}M al^{15} b f ff^{2} g$^{1.2}$ l q vg arm Arn praem *και* ... C^{3}D al^{10} c e syr^{sch} et P *ελεγ. δε*, hinc Ln *ελ.* [*δε*] | *ημελλεν* cum ℵAC ... ς Ln Ti *εμελλ.* cum BLPRXΓΔΠ unc^{8} al certe pler (et. ap Or editum) ... D *μελλει* :: *ημελλ.* praestat quam *εμελλ.* edere quum Lc ubique pro testium auctoritate ita videatur scripsisse, licet nusquam desint qui *εμελλ.* habeant. Cf 7, 2. 10, 1. 19, 4. Act 12, 6. 16, 27. 27, 33 | *πληρουν*: z^{scr} *-ροιν* | *εν* (et. Or^{ubique}): D *εισ* (e om *εν ιερ.*). Pro *την εξοδον* etc aeth sic: *gloriam eius quam oporteat fieri in Hierosolyma et exitum eius quoque*

32. *διαγρηγ. δε* (et. a c e f go cop syr^{P} aeth, item sah^{vid} sed^{ed} *ουν* pro *δε*): 1. 131. 209. b ff^{2} l q vg syr^{cu} et^{sch} *και διαγρηγ.* | *ειδαν* (LR *ιδ.* ut edidi 1859) cum ℵLR ... ς Ln *ειδον* cum BEFGHMPSUΓΔΛ al plu, item ACDKVXΠ al mu *ιδον* | *τουσ* (28. add *συλλαλουντασ και*) *συνεστωτασ*: 1. om *τουσ*

33. *διαχωριζεσθαι*: D *-ρισθηναι* | *απ*: ΔΛ *υπ* | *ειπεν*: R *ελεγεν* ut vdtr | o *πετρ.* cum ℵBCDKLMRXΔΛΠ al permu ... Gb' Ti *πετρ.* sine o cum AEGHPSUVΓΔ al^{70} fere | *προσ* (I om) *τον ιν̄*: D *τω ω̄* ... a b

ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλείᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. 35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν. 2 Pe 1, 17

---

ff^{2}· om | *επιστατα*: x 157. *διδασκαλε* | *ωδε*: c^{3} al^{10} praem *παντοτε* (:: cf 1 Thess 4, 17) | *και* (x *κα*, mu al^{20} fere l sah om; ff^{2}· *si vis*, cop *et si vis*) *ποιησωμεν* et. Tert$^{marc\ 4,\ 22}$: ℵ al pauc *και ποιησομεν* ... d *θελεισ ποιησω* (d *vis facio*) :: similiter Mt | *σκη. τρεισ* cum ℵabceg hmprsuvxΓΔΛΠ al plu a b q go syr^{p} ... df^{w}klx al mu c e f ff^{2}· l vg syr^{cu} et^{sch} sah cop arm aeth Tert^{marc} *τρεισ σκη.* (:: cf ll. pp.) | *μιαν σοι*: ℵ 1. 131. al pauc syr^{cu} et^{sch} *σοι μιαν* :: cf ll. pp. | *μωυ-* cum ℵbdklrx etc ... ς *μω-* cum acef^{w}ghmpsuvΓΔΛΠ etc. Vide et. alibi. Item *-σει* cum ℵabcdeglmvπ al plu ... f^{w}hkprsuxΓΔΛ al permu *-ση* | *μιαν* sec ante *μω.* cum unc omn (exc ℵ) al plu it vg sah cop syr^{p} go arm aeth ... ς (= Gb Sz) post *μω.* (:: ut ll. pp.) cum ℵ al mu syr^{cu} et^{sch} Tert^{marc} | *μιαν* tert ante *ηλεια*: 1. 131. al pauc syr^{cu} et^{sch} Tert^{marc} post *ηλ.* pon (:: ut ll. pp.) | *ηλεια* cum abd ... ς Ln Ti *ηλια* cum nclpr unc rell al omn | o *λεγει* (et. Or$^{2,\ 560}$ et^{562sqq} Tert^{marc}): d *α λεγ.*, al pauc *τι λεγ.*

34. *λεγοντος*: k al pauc *λαλουντος* | *επεσκιαζεν* cum ℵbl 47^{ev} x^{scr} al pauc a ... ς Ln *επεσκιασεν* cum acdprxΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg sah cop syr^{omn} (:: ut Mt) | *εισελθ. αυτους* (c 157. 435. *αυτ. εισελθ.*) cum ℵbcl al pauc cop arm; ff^{2}· g^{1}· vg *intrantibus illis*; b f l q *et intrantibus illis* (tol *intr. autem illis*) ... ς Ln *εκεινους εισελθειν* (s *ελθ.*, al mu *εισελθ. εκειν.*) cum adprxΓΔΛΠ unc^{9} al pler sah go; item a *dum illi intrarent*, c e *cum illi introirent* (syr^{cu} *et cum vidissent eos ut intrarent in nubem timuerunt*; syr^{sch} *et timuerunt cum viderent Mosen et Heliam intrantes in nubem*

35. *εγενετο* (1. al^{10} fere ante *φω.*): d *ηλθεν* (:: ut Mc), syr^{cu} *audita est* ... k om | *λεγουσα*: 11. al pauc b c l om | o *υι. μου* (et. Or$^{2,\ 963}$): p *μου ο υι.* | o *εκλελεγμ.* (Gb′, Schu: „non alienum a Lc vdtr, cf 2, 15. 27. 8, 34 sqq. 22, 22″) cum ℵblx 274^{mg} (1. o *εκλεκτος*) sah cop aeth^{cod} a, item (*electus*) a ff^{2}· l gat syr^{p} ^{mg} arm (aeth^{ro} o *αγαπητος ο εκλελεγμ.*) ... ς Ln o *αγαπητος* (:: ut ll. pp.) cum acdprxΓΔΛΠ unc^{8} al pler b c (*dilectissimus*) e f q vg go syr^{cu} (*ο υι. μου και ο αγαπ. μου*) syr^{sch} et p txt Epiph$^{marc\ 313}$ et ^{328} Tert$^{marc\ 4,\ 22}$. Praeterea c^{3}dm al^{20} add *εν ω ευδοκησα* (d *ηυδ.*) :: ex Mt; cf et. 3, 22 cum ll. pp. | *αυτου ακουετε*: d c e *ακ. αυτ.* (:: cf ll. pp.)

36. *φωνην*: u *νεφελην* ... x add *ταυτην* | ις (Gb″) cum ℵabc*degherSUV w^{a}ΓΔΠ al^{40} fere ... ς o ις cum c^{2}klmxΛ al plu | *και αυτοι* (et. Or$^{2,\ 963}$): D e sah *αυτ. δε* | *ουδεν*: d 47. 239. 274. 433. om | *εωρακαν*:

37–43 Mt 17, 14–23 Mc 9, 14–29

37 99. 2 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοι ἐστίν, 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. 40 καὶ

εωρ- cum ℵABKL†MESUΓΔΛΠ al plu ... Ti εορ- cum C(*et^{3})EGHL^{2}VW^{a} X 33. al mu. Item -ρακαν cum BC^{2}LX 47^{ev} 50^{ev} X^{scr} pparh 1pe* ... ς Ln -ρακασιν cum ℵAC*EHKMRSUVW^{a}ΓΔΛ al plu Or$^{3,\,983}$; G a^{scr} al pauc -ρακεισαν ... D εθεασαντο (* εθεασιν). Ceterum itpler vg *viderant*, d e *viderunt*; aeth add *et quod audiverant*

37. τη εξης (f *illa*, sah *eodem die*, syr^{cu} *illa die iterum*) ημερ. cum ℵBLΞ 1. 69. i^{cant} (al^{vid}) q ... ς Ln Ti εν τ. εξ. ημ. cum ACEGHKMRUVW^{a} XΓΔΛΠ al pler c f vg ... D a b e ff^{2}· l δια της ημεραϲ, *per diem* (conveniunt f sah syr^{cu}?) | κατελθοντων (69. καταβαινοντ.) αυτων: D κατελθοντα αυτον (d *descendente eo*) | απο: Γ εκ | συνηντησεν (R -τησαν) αυτω (a vg syr^{hr} *illis*, sed non am mt) οχλ. πολυϲ (L πολλυϲ): D συνελθειν αυτω οχλον πολυν

38. ιδου (syrPet^{hr}): syr^{cu} et sch om | εβοησ. c. ℵBCDL al^{6} (Schu „bene, ἀναβοᾶν non habet Lc." Quinquies Lc βοαν, Act 25, 24 επιβοαν. Mt 27, 46 αναβοαν.) ... ς Ti ανεβοησ. cum ARW^{a}XΓΔΛΠ unc^{8} al pler. Latini (et. d) *exclamavit*) | επιβλεψαι (C -ψε) cum ABCGHKLMRSUVΓΔΠ al plu (sed GHKΠ al mu -βλέψαι, quemadmodum go *respicere*) ... ς Ln επιβλεψον cum ℵDEW^{a}XΔ al permu. Latini: *respice, aspice, respicias* (a), *adtende* (e); syr^{cu} et ^{hr} *miserere* | μοι εστιν (Gb″) cum ℵ ABCDLX 1. 28. 33. al^{20} fere a e go sah cop ... ς Ti εστ. μοι cum RW^{a} ΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu b c f ff^{2}· g^{1}· l q vg arm

39. ιδου: ℵ fu syr^{cu} et sch om (item D, vide post) | και ιδου πν. λαμβ. (R -βανει) αυτ. κ. εξαιφν. (AKLRW^{a} al εξεφν.) κραζει: D e λαμβανει γαρ αυτον εξαιφν. πνευμα (e *arripit enim illum spiritus immundus subito*), l *et ecce spir. adprachendet illum subito* | κραζει: syr^{cu} aeth *proiicit eum* (quod cum D fere convenit et, nisi quod κραζει retinent, cum ℵ etc) | και σπαραϲϲει (1. -ττει): X και ρησϲει ... ND 1. 118. 131. 166. i^{cant} it vg cop arm syr^{hier} praem (:: cf Mc) και ρησϲει (ℵ ραϲϲει). Latini sic: *et elidit* (c *collidit*) *et dissipat eum cum spuma* (l^{a} *eum spumat*, l^{g} *cum spumat*) b c f ff^{2}· g^{1}· l q vg, *et concidit et discarpit illum cum spuma* a, *et collidit et dissipat et spumat* e. Item syr^{sch} *et stridet dentibus suis et lacerat* pro και σπαρ. αυτ. μετα αφρ. | αυτον sec: D e (vide ante) om | μογιϲ (L μογγιϲ) cum ℵACD(L)W^{a}XΓΔΛΠ al pler ... BR al^{5} μολιϲ (Schu „recte ap Lc, immo in N. T.") | συντριβον (ℵ* -βουν, Γ al mu -βων): D και συντριβει. Item e *et confringit illum* omissis και μογ. αποχ. απ αυτου, item syr^{hr} *et crudeliter opprimit illum* pro και μογιϲ usq συντρ. αυτ.

ἐδείθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 [100. 8] ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. 43–45 Mc 9, 30–32 Mt 17, 22s

[101. 2] Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν

40. *μαθητων*: A* om | *εκβαλωσιν* cum ℵABCLRW^{a}XΓΔΑΠ unc^{s} al longe plu ... ς (= Gb Sz) *εκβαλλωσιν* cum minusc vix mu ... D *απαλλαξωσιν*. Libere syr^{cu} *et non poterant sanare eum et eiicere illud* pro *ινα* usq fin | *αυτο*: D al^{10} al fere *αυτον* (it vg *illum* praegresso *spirit.*) | *ηδυνηθησαν*: ΚΠ al *εδυνηθησαν*, C^{3} *ισχυσαν* (:: cf Mc). Cf huc Epiph$^{marc\ 313}$ et^{328} *εδεηθην των μαθ. σου. ειχε δε παρα το· ουκ ηδυνηθησαν εκβαλειν αυτο, και προσ αυτους· ω γεν. απιστ. εως ποτε ανεξομαι υμων;*

41. *αποκριθεις δε*: haec C* om (suppl^{2}); e am* om *δε* | *απιστος*: D *-στε* | *και διεστραμμενη*: Epiph$^{marc\ 313}$ et^{328} Tert$^{marc\ 4,23}$ om | ΚΧ 28. 69. 346. al pauc *εσομαι* et *ανεξωμαι* | *εσομ. πρ. υμας*: it^{pler} vg Tert$^{marc\ 4,23}$ *ero apud* (d *ad*) *vos*, e *apud vos ero* ... ℵ *μεθ υμων εσομ.*, b gat sah cop *ero vobiscum* (:: Mc *πρ. υμ. εσομ.*, Mt *μεθ υμ. εσομ.*) | *και* (ante *ανεξομ.*): ΚΠ al^{25} fere e tol sah syr$^{p\ mg}$ arm^{cdd} *εως* (e sah *και εως*) *ποτε* (tol *quamdiu et*) :: cf Mc. Tert$^{marc\ 4,23}$ *quousque ero apud vos* omissis *κ. ανεξ. υμ.*, Epiph$^{marc\ 313}$ et^{328} *εως ποτε ανεξ. υμων* omissis *εως πο. εσομ. πρ. υμ.* | *προσαγαγε* (D *προσενεγκε*): ℵ^{c}LW^{a}XΞ 33. al pauc syr^{cu} et P c.* aeth add *μοι* :: ex Mt | *ωδε* (a e l* *hoc*) hoc loco cum ΝBLΧΞ 1. al mu it vg syr^{sch} et^{hr} arm aeth ... Gb Sz post *τον υι. σου* cum ΑCRW^{a}ΓΔΑΠ unc^{s} al longe plu go cop syr^{cu} et P (:: cf Mt) ... D am perus om (:: ut Mc)

42. *ετι δε*: ff^{2} g$^{1.2}$ l vg syr^{sch} *et* (e *cum accederet autem* omisso *ετι*) | *προσερχομενου* (ℵ^{c}): ℵ* *προσευχ.* | *συνεσπαραξεν*: D 220. 300. z$^{ser\ 3pe}$ *συνεταραξεν* ... ΚΠ al plus^{10} c f cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth add *αυτον* | *τω πνευμ. τω ακαθαρτω* (c om *τω ακαθ.*): D e *τω ακαθ. πνευμ.* | *ιασατο* usq *απεδω. αυτον* (A om *αυτ.*): D e *αφηκεν αυτον και απεδωκεν τον παιδα* (e *illum*)

43. *εξεπλ. δε παντες*: D c e *παντ. δε εξεπλ.* (syr^{cu} *et omnes stupebant*, syr^{sch} et^{hr} *et stup. omnes*) | ΝCDMW^{a}ΧΔΑΞ etc *μεγαλιοτητι*, non item ΑBLΓΠ unc rell etc | *παντων δε* (6P^{e} *και εθαυμαζον επι* etc): S* c *πα. ουν*, ff^{2} q vg *omnibusque*, g^{1} *et mir. omnibus*; l *et in mirabilibus quae faciebat* pro *πα. δε θαυ.* usq *εποι.*; b om *δε* | *επι πασιν*: U om | *εποιει* cum ΝABCDLW^{a}X 1. al plus^{10} it vg cop syr^{cu} et^{utr} ... ς (= Gb) *εποιησεν* cum EGHKMSUVXΓΔΑΠ al pler. Item absque o $\overline{ις}$ cum ΝBDLΞ

πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· 44 θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46—48 Mc 9, 33—37 Mt 18, 1—15

46 [109. 2] Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ

---

1. 131. 157. 209. m^{scr} a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot}$ vid l (sed pergit *et dixit Iesus*) vg cop syr^{cu} arm ... ς (Gb^{0}) Ln (ex errore) add o ω̄ς̄ cum ACW^{a} ΧΓΔΔΠ unc^{6} al pler f q go syr^{sch} et P aeth. Praeterea post ἐποιει [o ω̄ς̄] c e f ff$^{2\cdot}$ (et. corrector. bibl. teste Wtst) go add *dixit ei* (e f go om) *Petrus*: *Domine quare* (c *propter quid*) *nos non potuimus eicere illud* (e ff$^{2\cdot}$ *illum*, f *eum*)? *Quibus* (f *Ad ille*, go *At Iesus*) *dixit quoniam huiusmodi* (ff$^{2\cdot}$ *eiusm.*) *orationibus* (ff$^{2\cdot}$ *-one*) *et ieiuniis eicietur* (e *-citur*, ff$^{2\cdot}$ *eicitur et ieiunio*) (f go *dixit*: *Hoc genus non exiet* [go *exit*] *nisi in* etc) :: cf ll. pp. | ειπεν: H add δε, item (omisso δε post παντ.) b, item (vide ante) c e f ff$^{2\cdot}$ go, etiam cop^{ds} | αυτου: W^{a} c om

44. εισ τα ωτα, a b c e f ff$^{2\cdot}$ l q *in auribus*: vg (item g$^{1\cdot 2\cdot}$?) aeth *in cordibus* | παραδιδοσθαι: 69.-διδεσθαι | ανθρωπων (76. 106. 251. syrP add αμαρτωλων): v αμαρτωλων

45. παρακεκαλυμμενον: X παρακεκρυμμ., D κεκαλυμμ. | απ: M 127. υπ, 157. επ, 61^{mg} 69. 346. παρ | ΚΗs* al aliq αισθονται | ερωτησαι cum ΚABEFGHLSUVW^{a}ΧΓΔΔΧ al pler ... Ln επερωτησαι (:: e Mc) cum CDKMΠ al^{12} fere | αυτον: 69. 124. al pauc ff$^{2\cdot}$ vg^{ed} et mss aliq (sed non am for tol peru) ante ερωτ. pon ... D e l q om | του ρηματος: F om

46. εισηλθ. δε (F om) διαλ. εν (H al pauc om) αυτοισ (E al pauc εαυτοισ): D om (excidit στίχοσ) | το: 1. 28. 131. 254. d^{scr} om. Cf huc Or^{3,596} κατα μεντοι τον λουκαν διαλογισμοσ εισ τουσ μαθ. ουκ αναβεβηκεν αλλ εισηλθε περι του· τισ αυτων ειη μειζων.

47. ειδωσ cum ΚBFΚΔΠ al plus^{20} syr^{cu} et ^{utr} arm aeth ... 1. 131. γνουσ ... ς Ln Ti ιδων cum ACDEGHLMSUVW^{a}ΧΓΔΧ al plu it vg go cop Or^{3,} ^{597} (οτε εχων οφθαλμουσ διαλογισμουσ καρδιων βλεποντασ) :: cf 5, 22 et 6, 8 quorum locorum ratione hoc Lucae loco ειδωσ potius confirmatur quam suspectum redditur. Etiam 11, 17 graves testes pro ειδωσ substituerunt ιδων. Idem in Mt 12, 25 valet. Alibi vero etiam ειδωσ pro ιδων substitutum ut Mt 9, 4. Mc 12, 15 et 28. | τησ καρδιασ: D 346. post αυτων pon ... Γ 28. 235. c^{scr} l syr^{cu} om | παιδιου c. ΚABEFGHKLMSUVXΓΔΔΧΠ al pler ... BCD 28. c^{scr} 2pe al^{8} Cyr^{cat} ox^{29} παιδιον | αυτο: A 262. αυτον ... D a b e ff$^{2\cdot}$ q om | παρ εαυτω (et. Or^{3,597}): D παρ εαυτον ... aeth *ante eos*

εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας.
49 [108. 8] *Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα* [49–50 Mc 9, 38–40]
ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.*

---

48. *αυτοις* (f $g^{1\cdot 2}$? vg syr^{utr} etc): D 157. a b c e ff^2· l q syr^{cu} om | *οσ εαν* cum ℵABCΧΓΔΑΠ unc^9 al pler $Or^{3,597\,ter}$ ... Ln *οσ αν* DLΞ 33. 69. al pauc $Cyr^{cat\,ox\,79}$ | *δεξηται*: Χ –*ξεται* (et. ita editum $Cyr^{lue\,243}$, non item ^{cat}) | *τουτ. το* (Δ om) *παιδ.* (et. Or): D 1. 209. al pauc it (sed a om *οσ εαν δεξηται* usq *εμε δεχεται· και*) vg syr^{cu} et P $Cyr^{cat\,ox\,79}$ (sed$^{luc\,243}$ semel *το παι. τουτ.* semel *τουτ. τ. παι.*) *τ. παιδ. τουτ.* | *οσ εαν εμε* usq *δεχεται*: D 71. om (retinent igitur tantum *και τον αποστ. με*) | *αν* cum BKLUX 33. 69. al ... ς Ln Ti *εαν* cum ΑCΕΡ ΘΗΜSVΧΓΔΑΠ al plu ... ℵ om | *δεξηται* (Δ ante *εμε*): ℵΧ 69. (sed 69. pergit *δεξηται τον απ. με*) *δεχεται* | *πασιν* (et. $Or^{3,597}$ et ^{609} Cyp ^{258} et ^{305}): Ε syr^{cu} Cyp^{12} om | *υπαρχων* (et. Or Cyp^{258} et ^{305}): D^{gr} (d *qui autem - est*) b Cyp^{12} om; syr^{cu} add *sicut hic puer* | *εστιν* (Gb″) cum ℵBCLΧΞ 1. 33. al^{10} fere a b c f ff^2· l $g^{1\cdot 2\cdot}$ vid vg (sed b f l *maior est*) go (*fit*) cop (syr^{cu} *εστω* non exprim) $Or^{3,597}$ (add *ανεγνωμεν δε και εν αλλοισ· και εσται μεγασ*) et$^{609\,bis}$ ... ς *εσται* (Η post *μεγ.* pon) cum ΑDΓΔΑΠ ϒnc^9 al pler e q (*maior erit*) syr^{utr} arm edd ap $Or^{3,597}$ $Cyr^{cat\,ox\,80}$ $Cyp^{12\cdot 258\cdot 305}$ :: cf Mc

49. *αποκριθ. δε* (syr^{cu} et ^{sch} *et respond.*): C* om *δε* ^{vid} | *ο ιωαννη.* (BD –*αννησ*) cum ℵAC^{2}EFGHKLMSUVΧΓΔΛΠ al pler ... Ln Ti om ὁ c. B(C*?)D 28. 69. 346. al^5 fere | *επιστατα* (et. C^2): C*LΞ al pauc syrP ^{mg} (cop?) *διδασκαλε* :: e Mc | *ειδομεν* c. ℵBC^{2}DEFGHMSUΓ al plu ... A(C*?)ΚVΧ ΔΛΠ al *ιδομεν* (Α *ιδω.*) ... L *ιδαμεν*, Χ *ειδαμεν* | *επι τω* c. ACDΓΔΠ unc^9 al pler ... ℵBLΧΔΞ 1. 33. 61^{mg} 69. 131. 346. al^5 cop (item *in nomine* it vg) *εν τω* :: at ita Mc lectione certa | *εκβαλλοντα*: VA al -*αλοντα* (sed V al *άλοντα*) | *δαιμονια* (Gb″ Sz) cum ℵABCDLΓΔΛΠ unc^8 al plu ... ς *τα δαιμ.* cum H al mu^{vid} | *εκωλυσαμεν* cum ACDΧΓΔΛΠ unc^9 al omn^{vid} c f $g^{1\cdot 2\cdot vid}$ q vg ... ℵBLΧ a b e l *εκωλυομεν* :: praestat *εκωλυσαμ.* quum Marcum *εκωλυομεν* scripsisse testium auctoritas suadeat. At quum simili auctoritate *εκωλυομ.* etiam in Lc utatur, vix certo definiri potest utrum ipse scripserit. Non negligendum est quod hoc ipso versu iidem fere testes *εν* ex Mc pro *επι* adsumpsisse videntur. | *μεθ ημων* (:: vide Phryn Epitom. p. 353): F 28. 69. al^4 *ημιν* (:: ut Mc); syr^{cu} et ^{sch} *nobiscum post te*. Confuse Δ et *δ ακολ. μ. ημ. εστιν* (*sequitur nobiscum est*)

50. *ειπ. δε* cum ℵBCDLΧΞ 1. 33. 124. 157. 346. A e e syrP ^{mg} (cop *Iesus vero dixit* :: ut Mc) ... ς Ti *και ειπ.* cum ΑΓΔΑΠ unc^9 al pler b f $g^{1\cdot 2\cdot vid}$ l q vg go syrP ^{txt} arm aeth (syr^{cu} et ^{sch} sine copula) | *προσ αυ-*

51 [104.10] *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ,* 52 *καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς πόλιν Σαμαριτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ·* 53 *καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσω-*

τον: 13. 61^{mg} 69. 235. 254. al^{2scri} b c go syr^{sch} et p ^{mg} aeth *πρ. αυτους* ... D e tol* cⓟpp$^{etr\ 4}$ om | *ως* sine *ὁ* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *ο ως* cum ℵ^{c}ACDLXΓΔΛΠ unc rell al certe pler | *μη κωλ.* cum ℵABEGHKSUV ΓΔΛΞΠ al plu b c e l q g$^{1.\ 2.\ vid}$ vg (et. am fu for ing peru etc) cop^{dz} syr^{cu} et ^{utr} go ... CDFLMX al aliq em tol (a f gat *sinite eum* [*illum*] *et nolite prohibere*) cop^{edd} arm add *αυτον* (X *αυτους*) :: e Mc | *ος γαρ:* LΞ 33. al^{10} cop syr^{P} c.* (sed ^{mg} „non in omnibus exx. est") praem *ου γαρ εστιν καθ υμων* | *ουκ:* X om | *καθ υμ. υπερ υμ.* cum ℵ^{cb}BCDK LMΞΠ al plus^{25} it vg go cop syr^{cu} et ^{utr} arm aeth ... ℵ*AΞΔ al *κα. υμων υπ. ημων*, al pauc *κα. ημ. υπ. υμων* ... ς (= Gb Sz) *κα. ημων υπ. ημων* (:: ut in Mc recepimus) cum ℵ^{ca}EFGHSUVΓΔ al permu | *εστιν:* a b c e l (non idem f g$^{1.}$ g$^{2.vid}$ q vg) go add (:: libere ex Mc) *nemo est enim qui non faciat virtutem in nomine meo* (a b add insuper *et poterit male loqui de me*)

51. *συμπληρ.* ΝABCLXΓΔΠ unc^{8} etc: ΚΑ al pauc *συνπλ.* ... D *πληρουσθαι* | *της:* Δ om | *αναλημψεως* cum ΝABCDLΞ (et. cop similiter *αναλυμψις*) ... ς *αναληψεως* cum EFGHKMSUVΓΔΛΠ al omn^{vid} | *αυτου* pri (ℵ^{c}): ℵ* om | *αυτου* sec cum ΝACDXΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn it (exc c) vg cop syr^{cu} et ^{utr} arm aeth go ... BLΞ 1. 239. c om, hinc Ln [*αυτ.*] | *εστηρισεν* cum BCLVΞΣ 33. al pauc (:: eadem forma Iudic 19, 5. Ierem 3, 12. Prov 15, 25 alibi) ... ς Ln *εστηριξε* cum ΝADΓΔ ΛΠ unc^{8} al pler. Praeterea LXX 33. al pauc a cop ante *το προσω.* pon | *εις:* A c^{ser} *εν*

52. *αυτου* cum ΝBCDFHKLMUXΓΔΣΠ al plu Bas$^{eth\ 271}$ ... Ti *εαυτου* cum AEGSVΔ al^{50} fere | *πολιν* cum ℵ*ΓΔ 28. 69. 124. 262. al plus^{20} it (exc c) vg Tert$^{pat\ 3}$ („non illi saltim *civitati* quae eum recipere noluerat iratus est, cum etiam discipuli tam contumelioso *oppido* caelestes ignes repraesentari voluissent") Op^{668} (hom. 52. „dicentibus app super inhumanitatem civitatis alicuius") ... ς Ln Ti *κωμην* (Π *την κωμ.*) cum ℵ^{c}ABCDLΞΔΣΠ unc rell al plu c cop syrr go rell Bas$^{eth\ 271}$ Cyr$^{4,\ 1017}$ Tert$^{marc\ 4,\ 28}$ („increpantis eandem animadversionem destinantes discipulos super illum viculum Samaritarum") :: *εις ετεραν κωμην* quod v. 56 sequitur flagitare videbatur *κωμην* pro *πολιν*, *πολιν* vero unde quis invexerit pro *κωμην* vix dixeris; nec enim Mt 10, 5 huc valere poterat | *σαμαριτων* (Γ *-ρρι-*) cum ΝACLXΓΔΛ al (:: cf et alibi) ... ς Ln Ti *σαμαρειτων* (Η *-ρη-* suprascripto *ε*) cum BDΠ unc^{9} al pler | *ωστε* cum ACDLXΓΔΔΣΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g$^{1.\ 2.\ vid}$ vg cop syrr rell Bas^{eth} Cyr^{ioh} ... ΝB b e l q (hi^{i} *quasi*) a (*tanquam*) *ως* (Ti^{synops}) :: at *ως* nimis emendationem prodit; similiter *ωστε* in *εις το* mutarunt 4, 29 | *αυτω:* Γ *εαυτω*

πον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰσ Ἱερουσαλήμ. 54 *ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ εἶπαν· κύριε, θέλεισ εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούσ;* 55 *στραφεὶσ δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ.* 56 *καὶ ἐπορεύθησαν εἰσ ἑτέραν κώμην.*

---

53. *πορευομενον* (a *tendens*, c *pergens*, d *iens*, Hier *vadens*): b f l q vg Amb$^{luc\ 1417}$ *euntis*, e *euntibus*

54. r j^{cant} (et al) *ειδοντεσ* | *οι μαθητ.* sine *αυτου* cum NB 1. 118. 131. 157. e arm Antioch$^{hom\ 110}$ (Cyr$^{ioh\ 1017}$ *και δη προσ τουτο δηχθεντεσ οι μαθηται προσηεσαν τε κ. εφασκον*) ... ς Ln Ti add *αυτου* cum ACDL XΓΔΛΣΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syrr cop go aeth Bas$^{eth\ 271}$ | BD *ιωαννησ* | *ειπαν* cum NBCLΞ ... ς Ln *ειπον* cum ADXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}. Praeterea syr^{cu} et^{sch} add *αυτω* | *ειπωμεν*: KUΓ al mu -*πομεν* (ita et. editum Cyr^{ioh}), it (et. d) vg *dicimus*) | *απο του* c. NABXΓΔΛΠ unc^{8} (defic F) al pler ... LΞ al pauc Antioch *απ* (Cyr^{ioh} *απο*) ... Ln *εκ του* c. CD 1. 118. 131. go (it vg *de caelo*) Bas^{eth} Chr$^{7,\ 639}$ et^{391} (:: item LXX *Βασ. δ'* 1, 18 et 12). Praeterea a b c l q add *super illos*, e *ad illos* | *κ. αναλωσαι αυτουσ* (haec ipsa om l) sine additam cum NBLΞ 71. 157. e l g$^{1.\ 2.\ vid}$ vg (et. am fu for em ing gat mm tol, nec agnoscit Hier$^{algas\ 5}$) sax syr^{cu} cop^{dz} arm pers^{w} Cyr$^{ioh\ 1017}$ (*κ. αναλωσαι αυτουσ; προσ αυτουσ δε παλιν ο σωτηρ· αφετε αυτουσ· η ουκ οιδατε οτι δυναμαι παρακαλεσαι τ. πατ. μου κ. παραστησει μοι* etc) ... ς (sed Gb^{0}) Ln add *ωσ και* (g^{scr} c q Gaud Quaest om) *ηλιασ εποιησεν* [cf 2 Regg. 1, 10. 12] cum ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a b c f q cop^{schw} et^{wi} syr^{sch} et p go aeth Bas$^{eth\ 271}$ Chr$^{7,\ 639}$ (*οτε γουν ειπον· ειπωμεν πυρ - και εμνημονευσαν του ηλια* etc) et$^{10,\ 356}$ (*αξιουντων κατενεχθηναι πυρ ωσ επι ηλιου*) Antioch Aug (agnoscit de serm. domin. 1, 64. p. 1533) Gaud Quaest^{102} (contr. Novat.). At haud tutum adhibere Tert marc$^{4,\ 28}$. Ut enim „Christum diligentem parvulos" componit cum „creatore" qui „ursos pueris immisit, ulciscens Helisaeum propheten", ita paullo post scribit: „repraesentat creator ignium plagam Helia postulante in illo pseudopropheta. Agnosco iudicis severitatem; e contrario Christi lenitatem increpantis eandem animadversionem destinantes discipulos super illum viculum Samaritarum. Agnoscat et haereticus ab eodem severissimo iudice promitti hanc Christi lenitatem: Non contendet, inquit, nec vox eius in platea audietur" etc. Mill ^{418sq} in h. l. „a Tert lecta fuisse haec non ita liquidum. Illud magis verisimile est, exemplum Eliae ab ipso aliisque notatum ad h. l. occasionem dedisse huic interpolationi." Vide ad v. sq de Clem ap Macar. Chrysoceph.

55. *στραφ. δε* (ita d e, c *conversus itaque*, it^{pler} vg *et conversus*): KΠ al^{30} f q (post *αυτοισ*) Antioch$^{hom\ 110}$ add ο $\overline{\text{ις}}$ | *επετ. αυτοισ* absq additam (Gb$^{\prime\prime}$) cum NABCEGHLSVXΔΞ tisch* 28. 33. 71. 157. al^{60} fere g$^{1.}$ l fu gat (etiam cdd^{vet} ap Stapulens) sax cop^{schw} ex^{dz} aeth^{ed} et$^{cod\ 18}$ Bas eth^{271} (Cyr$^{ioh\ 1017}$ vide ante) Hier$^{algas\ 5}$ (dicit enim: „increpat eos quod non meminerint doctrinae suae et bonitatis evangelicae in qua dixe-

57–60 Mt 8, 19–22 57 [105. 5] *Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς*

rat", adscribens Mt 5, 30 et Lc 6, 35) cat^{oxon} (vide post) ... ς add *και ειπεν· ουκ οιδατε οιου* (D al plus^{10} Chr^{7,391} et^{639} Antioch^{71} et^{110} *ποιου*) *πνευματος εστε υμεις* (DF^{w}UΓΛ al mu a b c e f g^{2} vid q vg go Chr^{7} bis Antioch^{bis} om *υμ.*) cum DF^{w}KMUΓΛΠ al permu itpl^{u} vg cop^{wi} et^{petr4} syr^{cu} et^{utr} arm aeth^{a} go Did^{tri2,7} (vdtr huc respicere: *ουκ οιδατε οιου πνευματος εστιν ο υιος του ανθρωπ.*) Epiph$^{anc 26}$ (p. 31) Chr^{7,391} et^{639} et^{alib} Antioch^{71} et^{110} Ps-Dion^{ar} ap Thdor^{stud} (epp. 1. 2, 155 Theophilo *καθα φησιν διονυσιος πρ. τινα δημοφιλον· ουκ αποδεξομεθα σου τας αζηλωτας ορμας, καν ει μυριακις επαναλαβοις τον φινεες και τον ηλιαν. ταυτα γαρ ακουοντα τον ιν̄ ουκ ηρεσκον οι του πρατος τουτου και αγαθου πνευματος αμετοχοι μαθηται*) Amb$^{luc 1425}$ Op^{668} (hom. 52. – „*ignis de caelo*? Respondit Iesus: *Nescitis*" etc. Omissa igitur sunt verba *ως και ηλ. εποι.*) Ceterum et. Clem teste Macar. Chrysoceph agnoscere videtur. Cf Clem fragment ap Mac Chrysoc or. 8 in Mt cap 8 etc (ed. Mign. 2, 765.) At mihi dubium vdtr, extrema eius loci verba sintne et ipsa ex Clem. excerpta: *ταυτα τοι και ο κυριος πρ. τους απ. ειποντας εν πυρι κολασαι τους μη δεξαμενους αυτους κατα τον ηλιαν· ουκ οιδατε, φησι, ποιου πνευματος εστε.*

56 *και επορευθ.* etc non praemissis *ο γαρ* etc cum ℵABCDEGHLSVΞΔ^{ax} tisch* 28. 33. 59. 71. 157. al^{60} fere g^{1} g^{2} l fu gat (et. odd^{vet} ap Stapul) cop^{sch} ex^{ds} aeth^{ed} et^{18} Bas$^{eth 271}$ ... ς (= Gb Sz) add *ο γαρ* (U ΓΛ 1. 11. 13. 22. 69. tisch** al^{20} fere a e vg syr^{p} Antioch^{110} om; b *quia*) *υιος του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχας* (Γ *-χην*) *ανθρωπων* (c e vg go syr^{cu} et^{sch} om) *απολεσαι* (UΓ al^{10} *αποκτειναι*) *αλλα σωσαι* (:: cf similia 19, 10 Mt 18, 11) cum F^{w}KMUΓΛΠ al permu a b c e f q cop^{wi} et^{petr4} syr^{cu} et^{utr} arm go aeth^{a} Cyp$^{ep 64}$ (Rigalt. et Balux. 59. Paris. 58. Eadem ep ad conc. Carth. 3. anni 253 refertur) Amb$^{luc 1425}$ Quaest (ut ante) :: verba *ως κ. ηλει. εποι.* cur quis deleverit, ad excusandos app. idonea, haud dixerim; eadem cur quis addiderit planum. Eidem vero interpolatori debentur quae verba *στρ. δε επετι. αυτοις* excipiunt, quibus *επιτιμαν* illud non acrius redditur sed lenitur. Denique gravissimum est quod tertium additamentum *ο γαρ υιος* etc ab eadem manu derivandum est nec per se solum pro spurio haberi potest; cohaeret enim cum argumento tum auctoritate arctissime cum prioribus de quibus quaestio est. Secundo vero iam saeculo quin in codd. omnis haec interpolatio circumferri consueverit, pro testium auctoritate, Latinorum maxime et Syriacorum, dubitari nequit. | *και επορευθησαν* (71. al pauc e *-θη*) *εισ ετερ. κωμην* (Δ^{2} b *πολιν*, Δ^{3} reposuit *κωμ.*): Δ* c cop^{petr4} om

57. *και* (Gb″) cum ℵBCLΞΧ 33. 69. 121. 124. cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth, item D 346. a c e syr^{hr} *και εγενετο* ... ς Ln *εγενετο δε* cum ADΓΛΠ unc^{n} al pler b f g$^{1.2}$ vid l q vg go syr^{p} Ath^{5,190} (ap Gall). c^{3} lectionis initium sic dat: *τω καιρω εκινω εγενετω πορευομενου του ω̄*, item M$^{mg eccle}$ (:: cf ad 8, 42) | *πορευομενων* (ℵ *-νου* servato *αυτων*) *αυ-*

αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου.

των: G (ut C^3) al *πορευομενου του* $\overline{\text{ιυ}}$ (al *αυτου*) | *ειπεν τις πρ. αυτον*: syr^{cu} *veniens homo quidam dixit illi* | *αν* cum NDEGHMVXΓΔΛ al permu $Ath^{5,190}$ semel ... Ln Ti *εαν* cum ABCKLSUΞΠ al permu $Ath^{5,190}$ bis :: at ita Mt lectione non fluct | *απερχη* (GH al *-ρχει*): D 157. *υπαγεις* (it vg *ieris*). Scripsimus *απερχ.* sine *κυριε* cum NBDLΞ 1. 28. 64. 131. 157. a c e $g^{1.2.}$ vid l vg cop arm (Ath^{5,190} in explicando bis ponit *ακολουθ.* - *απερχη* sed neutro loco *κυριε* adponit. Legitur vero in textu [ab Ath?] praeposito.) Tert$^{marc\ 4,\ 28}$ (certe non adscribit *κυριε*: „quia superbe vel ex hypocrisi dixerat: *Sequar te quocunque ieris*, ergo aut superbiam aut hypocrisin recusandam iudicando iudicem gessit." Cf et. Ir^{38}, ubi de Valentinianis: *το μεν υλικον* - genus hominum ostendisse eum docent – *εν τω ειπειν τω ερωτησαντι· ακολουθησω σοι; ουκ εχει ο υι. του ανθρ. που την κεφ. κλιναι* (e Lc?) ... ς (sed Gb^{00}) add *κυριε* (b syr^{cu} aeth ante *ακολουθησω* pon, 32^{ev} post *σοι*) cum ACΧΓΔΛΠ unc^{a} al pler (b) f q go (syr^{cu}) syr^{utr} et^{hr} (aeth) (Ath^{5,190} vide ante)

58. ο $\overline{\text{ις}}$: B om ὁ | *αλωπεκες*: Did^{179} (e Lc?) add *του αγρου* | *κατασκηνωσεις*: a b f l q Amb$^{luc\ 1416}$ *nidos ubi requiescant* | *κλινῃ*: GMXΛ^{2} al mu *κλινει*, A* 69. 126. 157. al pauc Valentt ap Ir^{38} (vide ante) Did^{179} (e Lc?) *κλιναι* ... l om *που τ. κε. κλ.*

59. *επιτρεψον* absque *κυριε* cum B*DV 57. Or^{3,683} (*ου μιμησαμενοι τον ειποντα· αλλα πρωτ. επιτρεψον μοι εισ τ. οικ. μου απελθειν κ. αποταξασθαι τοισ εισ τ. οικ. μου· ουδε παραπλησιον τι ποιησαντεσ τω λεγοντι· επιτρεψον μοι πρωτ. απελθ. και θαψ. τ. πα. μου*: etiam posterius ex Lc hausisse censendus est quum prius non legatur nisi ap Lc) $Bas^{bapt\ 627}$ (*τω μεν ειποντι· επιτρεψον* usq *διαγγελλε τ. βα. τ. θεου*) $Thdrt^{1,1281}$ (*τω ειρηκοτι· επιτρ. μοι απελθειν θαψαι – ειπεν ο κυριοσ· αφεσ τουσ - εαυτ. νεκρουσ· συ δε ελθων ακολουθει μοι*: quae libere allata sunt ex Lc et Mt; sed in Mt *κυριε* non fluct) ... ς Ln Ti *κυριε επιτρεψον* (:: ut Mt lectione non fluct) c. NAB^{2}CLXΓΔΛΠ unc^{7} al omn fere (sed conlatores parum adtenderunt; Sz ne unum quidem testem contra *κυρ.* adscripsit) it vg go cop syr^{omn} etc | *πρωτ. απελθοντι* (D *-ντα*) cum NBD cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} (eodem ordine 1. it vg Or Bas^{bapt}) ... ς Ti *απελθοντι πρωτ.* c. CEGHLMSUVXΓΔΛ al pler (al pauc *πρωτ.* post *θαψ.* pon) syrP aeth ... 1. 300. 346. y^{scr} c $g^{2.}$ l *πρωτ. απελθειν* (non addito *και*) et al pauc Thdrt omisso *πρωτ.*, item AKΠ al^{25} fere a b e f $g^{1.}$ vid q vg Or Bas^{bapt} *πρωτ. απελθειν και*: hinc Ln *πρωτον απελθειν* non addito *και* (:: Mt *πρω. απελθ. και* lectione non fluct)

60 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 [106.10] εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ'

---

60. *ειπεν δε* (D o *δε ειπεν*, e syr^{hr} *et dixit*, l g$^{1.2}$ vid vg *dixitque*, c *dixit ergo*, tol cop^{ds} syr^{sch} om *δε*, item syr^{cu} *Iesus dix. ei*) *αυτω* (am om) sine additam cum ℵBDLΞ 33. a cop ... ς add *ο ις*, Ln [*ο ις*] cum ACΧΓΔΛΠ unc^{s} al fere omn (47^{ev} *ο κυριος*) it^{pler} vg go syr^{cu} et^{utr} et ^{hr} (*domin. Ies.*) arm aeth | 69. a priore *νεκρους* ad posterius transiluit | *απελθων* (it vg *vade, vadens, vade et*): D Valentt ap Ir^{38} *πορευθεισ* (d Ir^{int} *vade et*) | GΧΓ 69. al mu *διαγγελε*

61. *κυριε*: nemo om, praeterquam quod deest Ir^{38} (ex Valentt: *εν τω ειρηκεναι τω ειποντι· ακολουθησω σοι, επιτρεψον δε μοι πρωτ. αποταξασθ. τοισ εν τω οικω μου· ουδεισ επ αροτρον τ. χειρ. επιβαλ.* etc) | *πρωτ. δε* (Or^{3,683} *αλλα πρωτ.*, b f g^{1} l q *sed primum*) *επιτρεψ. μοι*: D cop Valentt ap Ir Antioch^{1212} (hom^{113}) *επιτρ. δε* (cop Antioch om) *μοι πρωτ.* (Ir^{int} Antioch om *πρ.*), vg^{ed} (em? g^{2}?) *sed permitte mihi prim.* | *αποταξασθαι*: a (g^{1}) syr^{cu} et^{sch} (et ^{hr}) praem *ire et* (g^{1} om *et*), item Or (vide ad v. 59) *εισ τον οικον μου απελθειν και*, item Bas^{bapt627} Antioch^{1212} *απελθειν και* (pergunt *συνταξ.*) | *τοισ*: V al^{6} cat^{ox81} *τουσ* | *εισ τον* (D om) *οικον μου*: 1. 209. Valentt ap Ir^{38} cat^{ox81} Antioch^{1212} *εν τω οικω μου*. Praeterea syr^{cu} et^{sch} add *et veniam*

62. *επ. δε* (b g$^{1.2}$ vid l m vg syr^{sch} om) *προσ αυτον* (c cop *illi*) *ο ις* c. ΝLΧΞ al mu^{vid} a b c f g$^{1.2}$ l m vg cop syr^{sch} arm aeth go, item (*ait illi autem domin. Ies.*) syr^{hr} ... Ln *επ. δε ο ις προσ αυτον* cum ACΓ ΔΠ unc^{s} al longe plu q syr^{p}, Ti *επ. δε ο ις* (sine *πρ. αυτ.*) cum B, a *επ. δε πρ. αυτ.* (sine *ο ις*) ... D e Antioch^{1212} *ο δε ις* (Antioch om) *επ. αυτω* (d *illis*), *Ies. dix. ad eum* | *ουδεισ επιβαλων* etc: inverso ordine D a b c e q Clem^{899} Cyp^{266} et^{307} (Hil^{392}) Promiss Zen *ουδεισ εισ τα οπισω βλεπων και επιβαλλων την χειρα αυτου επ αροτρον*, c e Cyp^{266} et^{307} Prom Zen *nemo retro* (Prom *in retro*) *adtendens et superponens* (Prom *ponens*) *manum suam super aratrum*, b q *nemo respiciens retro mittens* (b male *mittit*) *manum in aratrum*, a *nemo retro respiciens et extendens manum super aratrum* (l *nemo respiciens manum aratro*, excidit nonnihil) | *επιβαλων* cum ℵBCΧΓΔΛΞΠ unc^{s} al pler Valentt ap Ir^{38} Bas^{monast566} et^{regg479} (Bas^{bapt627} et^{631} *θεισ*) Dam^{par362} et^{600} Antioch^{1212}; Or^{8,158} et^{207} Cyr^{ador27} Chr^{7,374} *βαλων* ... Ln *επιβαλλων* (sed e^{secr} *-ῶν*) cum ADL e^{secr} Clem^{899} | *τ. χειρα αυτου* cum ℵACD LΧΓΔΛΞΠ unc^{s} al pler c e f g$^{1.2}$ m vg cop go syr^{omn} aeth Clem Bas regg^{479} et monast^{566} Chr^{7,374} Antioch^{1212} Dam^{bis} Or$^{int2,74.344.260}$ et $^{485.671}$ Cyp^{bis} Promiss Zen ... B 1. 209. al^{3} a b q (l vide ante) arm Valentt ap Ir^{38} (vide supra) Or^{8,158} et^{207} Bas^{bapt} bis Cyr^{ador} cat^{ox81} Tert^{idol12} (*nemo aratro manum imponens*) om *αυτου*

ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

1 [107. 10] *Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς*

62. *βλεπων*: 4. 7. 36. 38. z^{ser} al^{10} $Or^{2, 158}$ et ^{207} (item $^{4, 184}$ *ινα βαλοντες επ αυτο τας χειρας και μη στρεφομενοι εις τα οπισω γενωνται τη του θεου βασιλεια ευθετοι*) $Cyr^{hr\ 309}$ (huc certe respicit) $Cyr^{ador\ 27}$ $Chr^{7, 274}$ $Antioch^{1212}$ $Marc^{mon}$ (de leg. spir. 201) $Dam^{par\ 243}$ et ^{609} cat $^{ox\ 81}$ *στραφεισ | τη βασιλεια* (prob Schu) cum ℵ*BLX 1. 33. a b c e f $g^{1. 2. vid}$ l m vg (hi Latt Or^{int} etc *aptus est regno*) arm 237^{schol} Clem ^{289} $Or^{3, 158}$ et ^{207} Or^{int} quinquies Cyp^{bis} Hil; similiter ℵ^{c} 131. q cop Valentt ap Ir $Bas^{mon\ 566cod}$ $Marc^{mon}$ (l. l.) $Chr^{7, 274}$ *εν τη βασιλεια* (q *habilis est in regno*) ... ς εισ (Δ om) *την βασιλειαν* cum ACDΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler (d *aptus est in regnum*) $Bas^{regg\ 479}$ et bapt bis $Cyr^{ador\ 27}$ ($Chr^{ed\ savil}$) $Antioch^{1212}$ $cat^{ox\ 81}$ | *του θεου*: Valentt ap Ir $Marc^{mon}$ Cyr^{ador} *των ουρανων*

X, 1. *μετα δε* (υ om) *ταυτ. ανεδειξ.* (et. $Cyr^{glaph\ 284}$) *ο κυρ.* (240. al pauc f syr^{sch} *ο ις*, syr^{hr} *domin. Iesus*, syr^{cu} om) et. $Eus^{marin\ 296}$ (cf et. Eus $^{dem\ 98}$ $Bas^{eth\ 291}$): D a c e *απεδειξεν* (a e *elegit*, c *probavit*) *δε*, item b *dessignavit autem Iesus*, l *designavit autem dominus postea* | *και ετερ.* cum ℵACDΧΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn it vg syr^{cu} et P et ^{hr} arm go Eus marin $Bas^{eth\ 291}$ $Tert^{marc\ 4, 24}$ ... BLX 33. cop syr^{sch} aeth ($Cyr^{glaph\ 284}$) om *και* | *εβδομηκοντ.* c. ℵACLXΓΔΛΠ unc^{7} al pler b f q go cop syr^{sch} et P et ^{hr} aeth $Ir^{int\ 146}$ („post enim duodecim app. LXX alios dominus noster ante se misisse invenitur; septuaginta autem nec octonario numero neque denario nec tricenario typus esse possunt“) et ^{200} („ad quid enim mittebat dominus duodecim app.“ - „quomodo autem septuaginta praedicabant“ etc) $Tert^{marc\ 4, 24}$ („allegit et alios LXX app. super duodecim. Quo enim XII secundum totidem fontes in Elim, si non et LXX secundum totidem arbusta palmarum“) $Eus^{dem\ 98}$ et ^{110} (*δωδεκα μεν - εβδομηκοντα δε τουσ λοιπουσ, ουσ και αποστειλαι λεγεται ανα δυο προ* etc) et $^{mar\ 296}$ et $^{theoph\ 136}$ (*εβδομηκ. δε ανεδεικνυ μαθητασ, οποσα λέγεται καθ' ολησ τησ οικουμ. εθνη τυγχαν.* Rursus $^{hist\ 1, 18}$ *θαδδαιον εν αριθμω και αυτον των εβδομηκοντα του χυ μαθητων* etc) $Cyr^{luc\ 246}$ (comparantur app 12 et *δωδεκ. πηγαι* in Elim, item *οι αναδειχθεντεσ υπο χυ* 70 et 70 *στελεχη φοινικων*. Similia $cat^{ox\ 82}$ Tito tribuit. At rursus $Cyr^{glaph\ 284}$ consentit cum Cyr luc) $Bas^{eth\ 291}$ $Amb^{luc\ 1421}$ ... BDMR (ex indice capitum) (1. ap Treg?) 42. a c e l $g^{1. 2. vid}$ vg syr^{cu} arm $Dial^{906}$ (*πρωτουσ απεστειλεν ιβ' και μετα ταυτα οβ' ευαγγελισασθαι* etc) et ^{226} (*μεμνημαι γαρ οτι εν τω ευαγγ. ιβ' εισι και οβ'*) Epiph ^{50} (*απεστειλε δε και αλλουσ εβδομ. δυο κηρυττειν*) $Recogn^{clem\ 1, 40}$ („nos ergo primos elegit duodecim“ - „postmodum alios 72 probatissimos discipulos, ut vel hoc modo re-

Mt 9, 37 s πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. 2 [108.5] ἔλεγεν
δὲ πρὸς αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν
Mt 10, 16 θερισμὸν αὐτοῦ. 3 [109.5] ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας
4 ss 9, 3–5 ἐν μέσῳ λύκων. 4 [110.3] μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ
4–12 Mt 10, 9–15 ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 [115.5] εἰς

---

cognita imagine Moysis crederet multitudo quia hic est quem praedixit Moyses venturum prophetam") Aug[cons 2,54] | *αυτους*: B om, item Eus[dem 93] (*ωσαυτως δε και ο σωτηρ ανεδειξεν αυτου μαθητας 70 και απεστειλεν ανα δυο προ πρ. αυτου*) | *ανα δυο* cum ℵACDLXΓ ΔΑΛ unc[7] al longe plu (it vg *binos*) Eus[dem 93 et 110] Bas[eth 291] ... BKΠ 13. 69. 300. 346. al plus[20] *ανα δυο δυο* (item syrP sed alterum *δυο* c. ob.), syr[cu] et [sch] et [hr] *duo duo* | *αυτου*: H 1. 209. f[scr] 47[ev] 54[ev] *εαυτου* | *πασ. πολ. και τοπον* et. f g[1. 2.] vid vg syrP et[hr] rell Bas[eth 291]: D a b c e l q syr[cu] et [sch] *παντα τοπ. και πολιν*, Eus[dem 110] *παντ. τοπ. και χωραν* | *ημελλεν* cum ℵABCEGHMUVXΓΔΑΛ al plu ... ς *εμελλ.* cum DKLΣΠ al permu Eus[dem] Bas[eth] | *αυτος* et. f g[1. 2.] vid vg go syrP cop cdd arm Eus[dem] Bas[eth]: D a b c e l q syr[cu] et [sch] et [hr] cop[dz] om | *ερχεσθαι* et. it[pler] vg syr[cu] et [utr] rell Eus[dem] Bas[eth]: A 1. 118. 131. 209. a e syrP [mg] syr[hr] *εισερχ.*, 13. 61. 69. 71. 346. al[5] *διερχ.*

2. *ελεγεν*: 1. 131. syr[cu] et [sch] (non item P et [hr]) aeth *ειπεν* | *δε* (Gb′) cum ℵBCDLΞ 1. 13. 33. 69. al[8] fere a c e q go cop[sch] ex [dz] syrP [mg] arm ... ς *ουν* cum AΧΓΔΔΠ unc[8] al pler syrP [txt] Bas[eth 291] ... b f l g[1. 2.] vid vg syr[hr] *et dicebat*, syr[sch] aeth *et dixit* (7[pe] *και ελ. δε*) ... syr[cu] cop[wi] et [petr4] sine copula | *μεν* (et. Heraclor[ig4, 255ed] Bas[eth 291]): D a c e Heraclor[ig] ex cdd[3] om :: Mt 9, 37 *μεν* non fluct | *ουν*: D[gr] om | *οπως*: KMΠ al mu add *αν* | *εργ. εκβ.* hoc ordine cum BD e ... ς Ln *εκβ. εργ.* (:: at ita Mt lectione non fluct) cum ℵACLXΓΔΔΣΠ unc[7] (defic et H et F) al omn[vid] it[pler] vg etc | *εκβαλη* cum ℵABCDLΔΔΣΠ unc[7] al plu (X al pauc *εμβαλη*) Bas[eth] ... ς (= Gb Sz) Ti (ex errore de B) *εκβαλλη* cum minusc mu, Γ al pauc *-λλει*

3. *ιδου* sine *εγω* ℵAB 87. 254. 7[pe] a e l arm ... ς add *εγω* (:: ut Mt lectione non fluct) cum CDLXΓΔΔΣΠ unc[7] al pler b c f g[1. 2.] vid q vg go cop syr[sch] et P et [hr] aeth | *αρνας*: AM al[15] fere *προβατα* (:: ex Mt) | *εν μεσω* (ALRΞ al pauc *εμμεσω*): D *μεσον*

4. *βασταζετε*: K *-ξατε* | *βαλλαντ.* cum ℵABCDEF[w]GKLRUVΔΞΠ[2] al plu ... ς *βαλαντ.* cum MΣΧΓΔΠ* al permu | *μη* sec: M 69. 299. al pauc b f g[1. 2.] vid l q vg (non item a c e) Amb[luc 1423] et [1425] syr[cu] et [sch] et [hr] (non item syrP) *μητε* | *μη* tert cum ℵBDLΞ 1. al mu c e syrP arm[ed] ... ς Ln Ti *μηδε* cum ACRXΓΔΔΠ unc[6] al pler Clem[276] (pergit *υποδημα*); M 69. al pauc *μητε*, item *neque* a b f g[1. 2.] vid l q vg arm[ms] syr[cu] et [sch] et [hr] rell Amb[luc] | *μηδενα* cum ℵ*A* 28. 33. (Tert[mare 4, 34] *neminem*, inquit, *in via salutaveritis*. Poterat praetermitti *et*; at saepe eiusmodi simul affert, ut [4, 16] *sed vobis dico qui auditis*; ibidem

ἦν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 [112.2] ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. [113.10] μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς 1 Tim 5, 18

---

et sicut vobis fieri vultis; [4, 17] *et si feneraveritis*; ibidem *et eritis filii dei*) ... ς Ln Ti *και μηδ.* cum ℵ^{c}ABCDLXΓΔΑ^{2}ΧΠ unc rell it vg cop syr omn rell

5. *εισ ην δ αν*: D* *εισ ην αν δε* | *εισελθητε* (Gb′) cum ℵBCDF^{w}LXΞ 1. 13. 69. al^{4}, item it vg *intraveritis* vel *introieritis* (ita Latt et. v. 10, sed etiam v. 8). Idque post *αν* et ante *οικιαν* cum ℵBD e (contra a *primum domum intrav.*, b l q *domum primum intrav.*, c *primam domum intrav.*, Tert$^{marc\ 4,\ 24}$ *in quam introissent domum pacem ei dicere*), Ln *εισελθ.* post *οικ.* cum CF^{w}LXΞ al (sed 69. *πολιν εισελθ. εισ οικιαν*), f vg Or$^{int\ 2,\ 665}$ *domum intrav.* (*introier.* f) ... ς *εισερχησθε* (ℵ 124. al pauc *-εσθε*) idque post *οικιαν* cum AEGKMRSUVΓΔΛΠ al pler syr^{cu} (*in quamc. domum primam intretis in eam*) et^{utr} et^{hr} cop go arm aeth :: vide vv. sqq | *πρωτον* (vide ante; et. c *primum dicite*): D^{gr*} ante *οικιαν* (similiter it^{pl}, vide ante) ... D^{2} d Or$^{int\ 2,\ 665}$ om, item (sed vide ante) Tert^{marc}. Cf Const$^{8,\ 14,\ 4}$ *λεγει δε ο κυριοσ· οταν εισερχησθε εισ οικον* [*τινοσ*], *λεγετε· ειρηνη τω οικω τουτω* etc | *ειρηνη τω*: 69. 124. al? syr^{cu} *ειρηνη* (69. *-νην*) *εν τω*

6. *και εαν* (D *καν*) absq *μεν* c. ℵABCDEF^{w}GKLMRSUVXΓΔΛΧΠ al plu it vg (Mt 10, 13 Latt mu *μεν* exprim) rell Or$^{4,\ 435}$ et$^{int\ 2,\ 665}$ Const$^{8,\ 14,\ 4}$ Bas$^{ps^{96}}$... ς (=Gb Sz) add *μεν* cum minusc vix mu Or$^{4,\ 441}$ :: cf Mt | *η* (Λ 69. y^{scr} *ει*) *εκει* et. Or$^{4,\ 441}$ et$^{int\ 2,\ 665\text{-}4,\ 467}$ Const Bas: B 453. it^{pl} (non c e) vg Or$^{4,\ 436}$ *εκει η* | *υιοσ* (et. ς Gb Sz) cum ℵ^{c}ABCD unc^{rell} omn al plu Or^{bis} Const Bas ... ς^{e} *ο υιοσ* cum ℵ* al pauc | *ειρηνησ*: L om | *επαναπαησεται* cum ℵB* ... ς Ln Ti *επαναπαυσεται* cum AB^{2}CD unc rell omn al omn^{vid} | *επ* (435. *προσ*) *αυτον*: 69. ante *επαναπ.*, 245. 435. Or$^{4,\ 436}$ et^{441} post *η ειρ. υμων* pon (Or *η ειρ. υμ. επ αυ. επαναπ.*) | *εφ* (13. 69. 346. *προσ* :: ut Mt) *υμασ* (*super vos* a b q, *supra vos* i l; c e f vg *ad vos*) *ανακαμψει* (al mu *επανακ.* vel *αναστρεψ.*) : B cop syr^{sch} (sed non cod) et^{hr} aeth Or$^{4,\ 436}$ et^{441} et$^{int\ 2,\ 665}$ et$^{4,\ 467}$ praem (:: ut Mt) *η ειρηνη υμων* (aeth *ανακ. η ειρ. υμ. εφ υμ.*) ... D *εφ υμ. επιστρεψει η ειρηνη υμων*

7. *εσθοντεσ* cum BD ... ς *εσθιοντεσ* cum ℵACLRXΓΔΛΣΠ unc rell al omn vid | *τα*: GΔ 69. al^{3} ac plures om | *αυτων*: U *αυτοισ* | *τ. μισθ. αυτου* sine *εστ.* cum ℵBDLXΞ 248. 150^{cv} syr^{cu} et^{sch} ... ς add *εστι* cum ACR (ut nuper recognovi) ΓΔΛΠ unc^{7} al pler arm, item (sed transponunt, it^{pler} vg *dignus est enim*) it vg go cop syr^{p} Hom$^{clem\ 8,\ 71}$ (*μη λογισαμενοι οτι αξιοσ εστιν ο εργατ. του μισθ. αυτου*) | *μη*: F^{w} *μηδε* | *μεταβαινετε*: L *-βεννεται*, R *-βενεται* | *εξ* (it vg *de*, et. d): D^{gr} *απο* | *οικιασ*: XΔ 69. *οικιαν* (sic)

οἰκίαν. 8 καὶ εἰσ ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖσ, καὶ λέγετε αὐτοῖσ· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 [114.2] εἰσ ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντεσ εἰσ τὰσ πλατείασ αὐτῆσ εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορτὸν τον κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆσ πόλεωσ ὑμῶν εἰσ τοὺσ πόδασ ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοισ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
13–15 Mt 11, 21–23 ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 [115.5] Οὐαί σοι Χοραζείν,

8. *και εισ ην* (U om) *αν* (Gb″) cum ℵBCDEGMRS(U)VΓΔΛ al[70] fere … ς Ti κ. *εισ ην δ αν* cum AKLXΔΠ al sat mu (:: in Mt est *δ'* sed sine *και*. Item v. 10) | *εισερχησθε*: R al[8] scri al pauc *-εσθε* | *δεχωνται* (1[e] praem *μη*) cum ℵABCDE[2]GL[2]SVΔΠ al plu … K*KL*MRUXΓΔ al[40] fere *δεχονται*

9. *τουσ*: D[gr*] *ουσ* (d *qui sunt*) | *ασθενεισ*: D 2P[e] *ασθενουντασ*, c e *qui in illa infirmantur* (sed d *qui sunt in ea infirmi*) | *ηγγικεν*: X *-ισεν* | *εφ υμασ*: Γ f[scr] e om (i[cant] post *του θεου* pon)

10. *εισ* (M g[scr] *και εισ*) *ην δ αν*: 108. 124. 157. 433. al[5] g[1] am fu for perus emm om *δ* | *εισελθητε* (Gb″) cum ℵBCDLX 1. 13. 33. 69. 131. 157. 346. (it vg vide ad v. 5) … ς *εισερχησθε* (:: hoc v. 8 non fluct) c. AEXΓΔΔΠ unc[7] al pler Eus[luc174] Bas[eth304] | *δεχωνται* (it vg *recepe-rint*, sed item v. 8 *receper.*, *suscep.*, *acceper.*): UΓΔ*vid Δ al[30] fere *δε-χονται* … D Bas[eth] *δεξωνται* (sed d *accipient*), al pauc *-ξονται* | *εξελ-θοντεσ*: aeth add *decutite pulverem pedum vestrorum* (postea *dicentes*)

11. *ημιν* (ℵ[a]): ℵ*D[gr²]Δ al[10] fere *υμιν* … gat syr[cu] arm om | *εκ τ. πολ. υμων*: syr[cu] om | *εισ τουσ ποδασ* cum ℵBDR 90. 121. 157. it[pler] mm sax syr[cu]; item (ita Ti) *ε. τ. πο. ημων* ACGKLMUXΠ al[50] fere f go cop syr[utr]et[hr] arm … ς om c. ESVΓΔΔ al permu vg aeth Bas[eth304] | *υμιν*: e *nobis*, syr[cu] om | *γινωσκετε* (ita ℵ[a]): ℵ* add *υμεισ* | *ηγγικ.* sine ad-ditam cum ℵBDLX 1. 13. 33. 131. 157. 209. y[scr] it[pler] vg cop[wi]et[petr] syr[cu] arm[ed] Tert[marc 4, 24] („etiam adiicit ut - dicerent: *Scitote tamen appropinquasse regnum dei*") … ς (= Gb) add *εφ υμασ* (:: ex v. 9) c. AC EXΓΔΔΠ unc[7] al pler f l mm go cop[sch] et[dz] syr[utr] et[hr] arm[mss] Bas[eth]

12. *δε* cum NDMSVX al permu a f q cop, Ln [*δε*] … Gb Sz Ti om cum ABCEGKLRUXΓΔΔΠ al[90] fere b c e i vg go syr[omn] arm aeth (:: minus aptum videbatur; hinc etiam 115. l *γαρ* pro *δε*. In Mt est *αμην λεγ. υμ.*) | X al *ανεκτωτερον*, item Δ al v. 14 | *εν τη ημ. εκεινη* (157. l gat syr[cu] *in die iudicii*): Δ 13. 69. 124. 142. 346. l q (cop *ανεκτ. εστ. σοδ. εν τ. η. εκ.*) syr[cu] et[sch] arm post *ανεκτ. εσται* pon (atque hinc 69. ab *εκεινη* ad *εκεινη* sq transiluit) … D e *εν τη βασιλεια του θεου* eaque post *ανεκτ. εστ.*, e post *ανεκτ. εστ. σοδομ.*, item a b *in regno* sed ante *ανεκτ. εστ.*

13. *χοραζειν* (EVΓΠ al mu *χωρ.*) cum NABCEGKLMSVW[s]XΓΔΠ al permu

οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ. 16 [116. 1] Ὁ ἀκούων ὑμῶν Mt 10, 40 Io 13, 20

go ... ς^{e} Gb Sz Ln χοραζιν cum UA al plu^{vid} cop^{sch} et ^{ds}; item ς χωραζιν cum 127. 157. al mu cop^{wl} et petr^{4} (ita et. editum Caesar^{2,} ^{79}, quem locum in Mt adhibuimus, sed utrum ex Mt an Lc pendeat dici nequit) ... D χοροζαϊν, item a b f vg *corozain*, d *chorozain*, i l q am (al ap Ln) *corazain* ... e *capharnaum* | βηθσαιδα et. c f j^{alt} q vg cop etc: AB* βηδσ., D βεδσ., a d *beds.*, b e l (ibl^{a}) *bets.* Praeterea -δα cum ABCDLRW^{a}XΔΔΣΠ unc^{5} al pler ... ΝΕΥΓ 1. 28. 69. 71. 127. 346. al mu go -δαν (:: quam formam Matthaeo restituimus) | ἐγενηθησαν cum NBDLΞ 13. 33. 69. 346. ... ς ἐγενοντο cum ACRW^{a}XΓΔΔΠ unc^{7} al pler | ἐν (U om) σακκ. καὶ σποδῳ (a l *in cinere et cilicio*): F om καὶ σποδ. | καθημενοι cum NABCFLRW^{a}XΓΞ al^{10} fere ... ς καθημεναι cum DEGKMSUVΔΔΠ al longe plu ... 68. 108. e mm syr^{cu} et ^{sch} om :: ut Mt

14. εν τη κρισει (h. l. $\text{g}^{1.\,2.\,\text{vid}}$ i vg; 1. 131. a b q ante ανεκτοτ. pon): 13. 69. 346. c f go syr^{cu} et ^{sch} (sed non ^{cod}) arm^{zoh} aeth εν ημερα κρισεωσ ... D 63. 253. c^{scr} e l om | η υμιν: GL praetermittunt η, D* υ (habet enim ημιν)

15. καφαρναουμ cum NBCDRX 33. it^{pler} vg go cop; W^{a} καπαρναουμ ... ς καπερναουμ cum ALXΓΔΔΠ unc^{7} al fere omn q (et. Caesar^{79}). Cf et. alibi | μη (1. ῒ praegresso ουμ) et υψωθησῃ cum NBDLΞ (1.) a b e i l syr^{cu} cop (η et υψωθησῃ) aeth; a d *numquit* (d *-id*) *usque ad caelum exaltaveris*, b *quid usque in caelum exaltaberis*, i l *numquid* (l *quid*) *usque in* (l *ad*) *caelum exaltata es*, e *nedum usque in caelum exaltata es* ... ς Ti η et υψωθεισα cum ACRW^{a}XΓΔΔΠ unc^{7} al fere omn c f $\text{g}^{1.}$ q vg (ex his c $\text{g}^{1.}$ vg *exaltata*, f q *quae – exaltata es*) go syr^{utr} arm Aug. Praeterea B^{3} pro μη et υψωθησῃ malebat η et υψωθησ, sed illa ab ipso restituta sunt. | ουρανου cum NB*CD 254. 259. a^{scr} ... ς praem του cum NB^{3}LRW^{a}XΓΔΔΠ unc^{7} al pler | εωσ (c e f $\text{g}^{1.}$ l q vg): $\text{CD}^{\text{Gr*}}$ 1. a b d i praem ῒ (*aut*) | αδου (W^{a} 88^{ev} αδη) sine του cum NACDRXΓΔΔΠ unc^{7} al pler ... Ti praem του cum BLW^{a} 157. 36^{ev} 88^{ev} $\text{al}^{3\,\text{scr}}$ | καταβιβασθησῃ cum NACLRW^{a}XΓΔΔΠ unc^{7} al omn ^{vid} it (*demergeris*, e *deprimaris*) go cop syr^{utr} arm ... BD syr^{cu} aeth καταβησῃ (d *descendes*) :: cf ad Mt, in quo 1859 pariter ac Ln καταβησῃ edidimus. BD aeth utroq loco καταβησῃ, sed in Mt Latinorum et Ir^{int} accedit testimonium. Si alterutro loco καταβησῃ recipiendum est, haud dubie in Mt est.

16. ακουων υμων: A^{corr}ΚΠ al pauc it^{pler} (non a e) vg syr^{cu} et utr Ign intpol eph^{5} $\text{Ir}^{\text{int}\,173}$ Const $^{2,\,90,\,1}$ υμων ακουων (A* εμου ακουων υμασ)

ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 [117. 10] *Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.* 18 *εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.* 19 *ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν*

---

16. ακουει: Cyp^{s1} add *et eum qui me misit*, w^{a} Ign^{intpol} Cyp^{122} add *και ο εμου ακουων ακουει* (Ign *ουκ ακουει εμου αλλα*) *του πεμψαντος με* (Ign add *πατρος*) | *και ο αθετ. υμας*: it (exc a) vg *et* (b om) *qui vos spernit* ... Ign^{intpol} Const^{2,20,1} Eus^{es} *ο υμας αθετων* | *εμε* (δ *με*) *αθετει*: a b add *et eum qui me misit* | *ο δε* (Lz Const^{2,20,1} *και ο*, item^{vid} Eus$^{es\,484}$ *τοις εαυτου μαθηταις ελεγεν· ο υμας αθετων εμε αθετει, και ουκ αδικεισθε υμεις, και ο εμε αθετων* etc) *εμε αθετων* (w^{a} *αθετ. εμε*), *αθετει τ. αποστειλ.* (Ign^{intpol} *πεμψαντα*) *με* et. c f m q vg (Eus^{es}) Or$^{int\,4,\,685}$ Cyp^{s1}: e Ir$^{int\,173}$ nil nisi *et eum qui me misit* (similiter igitur atque a b, nisi quod hi alia addita habent ... d a b i l o *δε* (i om) *εμου ακουων ακουει του αποστειλαντος με* ... g$^{mg\,s}$ 13. 124. 346. syr^{cu} et p et^{hr} arm aeth insuper add *και ο ακουων εμου* (ε *εμ. ακου.*) *ακουει του αποστειλαντος με*. Cf et. Iust$^{apol\,1,\,63}$ *ως και αυτος ο κυριος ημων ειπεν· ο εμου ακουων ακουει του αποστειλ. με* et$^{apol\,1,\,16}$ *ος γαρ ακουει μου και ποιει α λεγω, ακουει του αποστ. με*. Item Const$^{8,\,46,\,1}$ (eadem ap Hipp^{85} ap Lag) *ο υμων γαρ, φησιν ο κυριος, ακουων εμου ακουει, και ο εμου ακουων ακουει του αποστειλ. με· και ο υμας αθετων εμε αθετει, ο δε εμε αθετων αθετει τον αποστ. με.*

17. *οι εβδομηκ.* vide ad 10, 1. Ad illos testes accedit h. l. mw^{a} i syr cu ... bd a c e g$^{1.\,2\cdot vid}$ l vg syr p^{mg} arm pers add *δυο* (a *et duo*), hinc Ln [*δυο*]. Praeterea a 124. add *μαθηται*, syr^{cu} et^{sch} *quos misit* | *μετα χαρας*: akn al pauc ante *οι εβδομηκ.*-pon | *υποτασσ. ημιν* (w^{a} al mu *υμιν*): a 1. 237. al pauc c *ημων υποτασσ.* (λ *επιτασσ.*), item b q *in nomine tuo nos audiunt*

18. *ως αστραπ. εκ τ. ουρ. πεσοντα* et. Or$^{3,\,668}$ et$^{int\,3,\,356\cdot\,408}$ et$^{4,\,685}$ Bas$^{2,\,82}$ Ath$^{1,\,660}$ Antioch$^{hom\,44}$ (p. 1099) etc: c^{scr} Or$^{int\,3,\,293}$ et$^{3,\,867}$ et$^{4,\,541\cdot\,634}$ Caes$^{3,\,112}$ Ath$^{1,\,467}$ Epiph^{631} *ως αστρ. πεσ. εκ τ. ουρ.* ... b 254. *εκ τ. ουρ. ως αστραπ. πεσοντα*. Similiter cop Or$^{int\,1,\,68}$ *πεσοντα* (Or *cecidisse*) *εκ τ. ουρ. ως αστρ.* Cf et. Hom$^{clem\,19,\,2}$ *οτι εωρακεν τον πονηρον ως αστραπ. πεσ. εκ τ. ουρ. εδηλωσεν.*

19. *δεδωκα* cum ℵbc*Lx 1. al pauc b e f g$^{1\cdot}$ i l q vg go (cop et *δεδω.* et *διδωμ.* exprim) syr p^{mg} et^{hr} arm aeth Or$^{1,\,744}$ et$^{2,\,612}$ item$^{int\,2,\,292\cdot\,316\cdot\,441}$ et$^{4,\,562\cdot\,686}$ Caes$^{67\cdot\,77\cdot\,85}$ Bas$^{1,\,121}$ et lib arb 612 Cyr$^{luc\,247}$ et$^{ador\,128}$ et abacu 537 Epiph^{422} Thdrt$^{1,\,45}$ al Lcif^{233} (ap Gall^{6}) Hil^{207} al (Antioch$^{hom\,44}$ *εδωκα*) ... ς Ln *διδωμι* cum ac^{3}dw^{a} γ α λ λ unc^{7} al pler c (g$^{2\cdot}$ *dico*) syr^{cu} et^{utr} Eus$^{ps\,68}$ Ir$^{int\,322}$. Cf et. Iust$^{tr\,76}$ *εφη· διδωμι υμιν εξουσιαν καταπατειν επανω οφεων κ. σκορπιων και σκολοπενδρων και επανω πασης δυναμεως του εχθρου.* | *του πατειν* et. Or$^{1,\,744}$ et^{218}

ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ἡμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 *πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.*

21 [118. 5] *Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ* Mt 11, 25–27

Eus$^{dem\,437}$ Bas$^{2,\,82}$ Cyr$^{luc\,247}$ Thdrt$^{1,\,45}$: 1. Or$^{1,\,296.\,423.\,735}$ et$^{2,\,612}$ Caes^{ter} Epiph^{422} Cyr$^{ador\,158}$ et abacu^{587} Antioch$^{hom\,44}$ Thdrt$^{1,\,311.\,784}$ al om *του* | *οφεων* et. Or^{pler} rumq Eus^{bis} Caes^{ter} Bas$^{2,\,82}$ et lib arb^{613} etc: D Or$^{1,\,423}$ *των οφεων* | *σκορπιων* : D *των σκορπ.* (Epiph^{422} *παντων επι οφεις κ. σκορπιους και επι* etc) | *την δυναμιν*: B Or$^{1,\,423}$ (non item alibi quinquies) add *την* | *ου μη* (et. ℵ^{a} Or$^{1,\,744}$): ℵ*D om (Or$^{1,\,296}$ *ινα μηδεν υμας* [*ημας*] *αδικηση*) | *αδικησει* (et. ς^{e}) cum ℵADEKHLMΓΔ 1. 13. 33. al mu Or$^{1,\,744}$ ... ς Gb Sz *αδικηση* cum BCFGKSUVW^{a}ΧΑΠ al plu

20. *εν τουτω*: W^{a} al$^{3\,cor}$ *εν τουτο* | *τα πνευματα* et. a c g$^{1.\,2.}$ vid l q (b *spiritus maligni*) vg go cop syrP et^{hr} arm Const$^{8,\,1,\,2}$ (et. Hipp^{charism}) ... D 1. 131. 157. 2^{pe} 237^{schol} e f syr^{cu} et^{sch} cop^{dz} Eus$^{ps\,413}$ Bas$^{2,\,226}$ Cyr$^{ador\,112}$ Thdrt$^{1,\,1221}$ Or$^{int\,4,\,652}$ Amb^{alliq} *τα δαιμονια* | *υμιν υποτασσεται*: L syr^{cu} et^{utr} et$^{hr\,464}$ (non^{202}) aeth Cyr$^{ador\,112}$ *υποτ. υμ.* | *χαιρετε δε* sine *μαλλ.* cum ℵABCDEF^{w}GHKLMSUVW^{a}ΓΔΑΠ al plu it vg go cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth Eus$^{ps\,413}$ Bas$^{2,\,226}$ Or$^{int\,4,\,652}$ etc ... ς (= Gb Sz) add *μαλλον* cum X al mu Cyr$^{ador\,112}$ et^{381} | *εγγεγραπται* (*εγγ.* cum ℵB, rell *εγγ.* Cf et. 2 Co 3, 2 sq) cum ℵBLX 1. 33. Eus$^{ps\,413}$ Bas$^{1,\,565}$ Cyr$^{ador\,381}$ Thdrt$^{1,\,1221}$ (157. *ενεγραφη*, Or$^{2,\,238}$ Bas$^{2,\,238}$ Const$^{8,\,1,\,2}$ Cyr$^{ador\,112}$ *γεγραπται*, Bas$^{1,\,474}$ *γεγραμμενα εστιν*) ... ς Ln *εγραφη* cum ACDEGHKMSUVW^{a}ΓΔΑΠ al pler Eus$^{es\,370}$. Latt *scripta sunt* | *τοις ουρανοις* et. Or$^{3,\,238}$ Eus^{ps} et^{es} Cyr$^{ador\,112}$ et^{381} Bas$^{1,\,474}$ et^{565} et$^{2,\,228}$ Thdrt$^{1,\,1221}$: D a b c e f i l q Const$^{8,\,1,\,2}$ *τω ουρανω*. Cf et. Hom$^{clem\,9,\,23}$ *καν παντες δαιμονες μετα παντων των παθων υμας φευγωσιν, ουκ εστιν εν τουτω μονω χαιρειν, αλλ εν τω δι ευαρεστιαν τα ονοματα υμων εν ουρανω ως αει ζωντων αναγραφηναι.*

21. *εν αυτη* (ΔΑ cop go *ταυτη*, e *in illa die*): DA al^{10} fere f cop add *δε* | *εν τω* cum ℵDF^{w}LW^{a}ΧΞ 33. a b c e ff$^{2.}$ i l q vg^{six} cop Clem^{117} (*αγαλλιασαμενος γουν εν τω πνευματι ο ις εξομολογουμαι, φησιν*, etc) ... ς Ln Ti om *εν* c. ABCΓΔΑΠ unc^{s} al pler f g$^{1.\,2.\,vid}$ vg (et. am fu em for tol etc) go etc | *πνευματι* absque *ο ις* cum ℵBDX 157. a b i l vg (et. 130^{lat}) cop syr^{cu}, item addito *τω αγιω* cum ℵBCDKLXΠ 1. 33. al^{5} a b c e ff$^{2.}$ i l vg cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth ... ς add *ο ις* (ante *και ειπεν*) cum ACW^{a}ΓΔΑΠ unc^{s} al pler f q go syrP Bas$^{eth\,297}$; item post *ηγαλλιασ.* add LX 33. 346. ic^{ant} c e ff$^{2.}$ syr^{sch} et^{hr} (*domin. Ies.*) arm aeth; contra ς om *τω αγιω* cum AEGHMSUVW^{a}ΓΔΑ al pler f q go Clem^{117} Bas$^{eth\,297}$ | *εξομολογουμαι*: A *-γησομαι* (item Marcosii ap Ir^{93} *φερουσι ταυτα· εξομολογησομαι* etc, sed ex iis quae sequuntur: *ουδεις εγνω τον πατερα ει μη ο υιος, και τον υιον ει μη* etc, apparet

τῆσ γῆσ, ὅτι ἀπέκρυψασ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψασ αὐτὰ νηπίοισ· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. 22 [119. 8] καὶ στραφεὶσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶπεν·

---

ista omnia potius a Mt pendere. Ceterum Ir^{int} *confiteor*): Epiph mare^{313} et^{339} *ευχαριστω σοι* (et. in *ελεγχ. κβ' ευχαριστει κυριω του ουρανου*), item Tert$^{marc\ 4,\ 25}$ *gratias ago et confiteor*. Cf Or$^{1,\ 221}$ *ευχαριστιασ δε παραδειγμα η του κυριου ημων φωνη λεγοντοσ· εξομολογουμαι σοι – νηπιοισ· το γαρ εξομολογουμαι ισον εστι τω ευχαριστω.* | *πατερ κυριε* (ita et. Marcosii et Or ll. ll., item Eus$^{ps\ 704}$ quem ex Lc hausisse extrema illa: *τισ εστιν ο υιοσ, τισ εστιν ο πατηρ*, probant): c e f ff^{2} i for (non item am sang am tol) *domine pater*, Clem ^{117} *πατηρ ο θεοσ* ... ^{Fw} Epiph$^{marc\ 313}$ et^{339} Tert$^{marc\ 4,\ 25}$ om *πατερ* (Epiph ^{339} *ουδε πατηρ ειχεν. ελεγχεται δε, κατω γαρ ειχεν· ναι ο πατηρ.* Item in *ελεγχ. κβ' και παρακουσησ το πατερ, ινα μη πατερα αυτου επιδειξησ, μαρκιων* etc, *κατα ληθην ειασασ, ω μαρκιων, το ναι ο πατηρ*) | *του ουρανου* (Marcosii *των ουρανων*, item ap Ir^{int} *caelorum* sed pon post *terrae est*) κ. *τησ γησ*: Epiph$^{marc\ 313}$ et^{339} Tert$^{marc\ 4,\ 25}$ om *και τησ γησ* (Epiph^{bis} *ουκ ειχε δε· και τησ γησ*) | *σοφων και συνετων*: D *συνετ. κ. σοφ.*, e nil nisi *a sapientibus* | *ναι ο πατηρ*: Marcosii l. l. *ουα ο πατηρ μου* | W^{a} *ουτω* | *εγενετ. ευδοκια* cum ΝAC^{3}DW^{a}ΓΔΑΠ unc^{s} l. al omn fere go cop syr^{omn} arm aeth (*placuit* a f vg; *bona voluntas* i, d *beneplacitum*) Bas$^{eth\ 297}$ (Or$^{3,\ 757}$, ubi non liquet utrum e Lc an e Mt hauserit, est: *οτι ουτωσ εγενετο, και τα εξησ*) ... Ln Ti *ευδοκ. εγεν.* cum BC*LXΞ 33. b o e ff^{2} l q (c e Ir$^{int\ 93}$ *placitum factum est*, b ff^{2} l q *bona voluntas fuit*) Clem ^{117} Eus$^{ps\ 704}$ (item Marcos ap Ir, quod ut diximus ex Mt potius haustum) :: dictu difficile est utrum Mt utrum Lc scripserit. Edidimus *ευδ. εγ.* in Mt, ad quem vide testes; propterea vero in Lc *εγ. ευδ.* praestabat cum ΝΑD. Cf huc et. Hom$^{clem\ 8,\ 6}$ (ut iam ad Mt adscripsimus) *αυτοσ ο κυριοσ ημων λεγει· εξομολ. σοι πατερ του ουρ. κ. τ. γησ, οτι εκρυψασ ταυτ. απο σοφων πρεσβυτερων και απεκαλ. αυτ. νηπιοισ θηλαζουσιν.* Item $^{18,\ 15}$ sq *και ο σιμων – εφη· τον σον διδασκαλον αιτιω ειποντα· εξομ. σοι κυριε του ουρ. κ. τ. γησ, οτι απερ ην κρυπτα σοφοισ, απεκαλυψ. αυτ. νηπ. θηλαζουσιν. και ο πετροσ· ουτω μεν, εφη, ο λογοσ ουκ ελεχθη – ο δε ις ημων τω οντι ουκ ειπεν· ατινα ην κρυπτα, αλλα – απεκαλυψ. αυτα νηπιοισ θηλαζουσιν. το δε ειπειν· απεκρυψασ, ωσ ποτε εγνωσμενων αυτοισ – και μη λεγε· ησεβησεν εισ τουσ σοφουσ κρυψασ αυτα απ αυτων.*

22. *και στραφ.* (W^{a} *στρ. δε*) *πρ. τ. μαθητ.* (c^{2vid}r al^{10} c q go syrr add *αυτου*) *ειπ.* (ita et. ς Sz et ex errore de B Ln) cum AC*EGHKSUVW^{a}X ΓΔΛ al longe plu c ff^{2} l q go syr^{sch} et P aeth$^{cod\ a}$ pers^{p} ... ς^{e} Gb om cum ΝBDLMΣΠ 1. 13. 22. 33. al^{15} fere a b e f g$^{1.\ 2}$ vid vg cop syr^{cu} arm aeth^{edd} pers^{w} Eus$^{ps\ 704}$:: at desunt in Mt nec quisquam addidit; praeterea eadem fere (cum additamento *κατ ιδιαν*, quod nostro loco non inlatum est) v. sq posita fecerunt ut eiicerentur

πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 [120. 5] *Καὶ στραφεὶς πρὸς* 23a Mt 13, 16a
τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. 24 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.*

---

22. *μοι παρεδοθη* cum ℵABCDLW^{a}XΓΔΛΧ unc^{7} al plu (et ΚΠ al pauc *μοι παραδεδοται*, ut et. Iust$^{tr\ 100}$ *και εν τω ευαγγελιω δε γεγραπται ειπων· παντα* etc) it vg (*mihi tradita sunt*) go Or$^{cat\ ox\ 86}$ (Eus$^{mcell\ 187}$ dici nequit unde pendeat) :: eodem ordine Mt utitur ... ϛ (= Gb Sz) *παρεδοθ. μοι* cum minusc pauc^{vid} syr^{cu} et^{utr} arm aeth Eus$^{ps\ 704}$ | *υπο*: D *απο* | *μου*: D a c l am for perus (non em san tol gat mm) arm Eus$^{ps\ 704}$ (Tert$^{marc\ 4,\ 25}$ „omnia sibi tradita dicit a patre") om. Item Iust$^{tr\ 100}$ Marcos ap Ir^{int} (non Ir^{gr}) | *γινωσκει* (et. Eus$^{ps\ 704}$): CFW^{a}ΘΛ al^{25} fere (Bas$^{1,\ 214}$, sed in sqq Mt et Lc miscet) *επιγινωσκει* :: ut Mt (ad quem vide pp) | *τις εστ. ο υιος* (U b o *πατηρ*) *ει μη ο πατηρ* (U b o *υιος*) *και τις εστ. ο πατηρ* (U b o *υιος*) *ει μη ο υιος* (U b o *πατ.*): a nil nisi haec: *quis est pater nisi filius* | *ω* (W^{a}Χ$^{\Gamma}$ al mu o) *εαν* cum ℵA CEGHKLMSUVXΓΔΛΠ al pler Eus$^{ps\ 704}$ ... Ln *ω αν* c. BDW^{a} al pauc | *βουληται*: AW^{a}ΧΛ 69. al pauc *βουλεται*, 33. 157. *βουληθη*. Praeterea cf ad h. l. quae adnotavimus ad Mt

23. *και στραφεισ*: D e *στραφ. δε* | *μαθητασ* (a b e ff^{2}· syrP arm): U c f i l q g$^{1.\ 2.\ vid}$ vg cop go syr^{cu} et^{sch} aeth add *αυτου* (i *suos discipulos*) | *κατ ιδιαν* et. f q go cop syr^{utr} aeth (arm ante *πρ. τ. μα.*): D (item barb unus) a b c e ff^{2}· g$^{1.\ 2.\ vid}$ i l vg (et. 130^{lat}) syr^{cu} om | *ειπεν*: D 1. 131. 209. e cop add *αυτοισ* | *μακαριοι οι*: ϰ om *οι* | *βλεπετε*: D add *και ακουοντεσ α ακουετε*, item c e f tol *et aures quae audiunt* (tol insuper add *quae auditis*) :: cf Mt

24. *γαρ*: M 71. g^{ser} *δε* ... U syr^{cu} arm om | *και βασιλεισ*: b q *et iusti* (:: ut Mt) ... D a e ff^{2}· i l (non item c f g$^{1.\ 2.\ vid}$ vg) Meth$^{1,\ 7}$ (Gall$^{3,\ 712}$, sed vide post) Tert$^{marc\ 4,\ 25}$ (sed libere: *dico enim vobis quia prophetae non viderunt quae vos videtis*) om | *ιδαν* (*ιδ*- ℵCΧ, *ειδ*- BL) cum ℵBCLΞ 33. ... ϛ Ln *ειδον* (ΚVΧΠ* al *ιδ.*) cum ADXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *ακουσαι* (B add *μου*) α (D b f q go add *υμεισ*) *ακουετε* (Lξ *ηκουσατε*) κ. ο. (69. add *ειδον ουδε*) *ηκουσαν*: a i l om. Cf Meth$^{7\ 12}$ (mixtis Lc et Mt) *μακαριοι γαρ φησιν οι οφθ. υμων – οι βλεποντεσ α βλεπετε. λεγω γαρ υμιν οτι πολλ. προφητ. επεθυμησαν ιδειν α βλεπετε, και ουκ ειδον, και ακουσαι* etc. Item Hom$^{clem\ 3,\ 53}$ *ειπων· πολλοι προφηται και βασιλεισ επεθυμησαν ιδειν α υμεισ βλεπετε, και ακουσαι α υμεισ ακουετε, και αμην λεγω υμιν, ουτε ειδον ουτε ηκουσαν.*

Mt 19, 16 25–27 18, 18 ss Mc 12, 28 ss

25 [121. 2] *Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;* 26 *ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;*

Deu 6, 5 Lev 19, 18

27 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.* 28 *εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.*

---

25. *και ιδου* (b c f ff^{2}· i l *et* [b ff^{2}· om] *haec eo dicente* [ff^{2}· add *et*] *ecce*, item syr^{cu} *et cum diceret haec*) *νομικ. τισ* (it^{pler} vg *quidam legisperitus*) *ανεστη* (c post *ecce* pergit *surrexit quidam legis doctor*; syr^{cu} post *haec* pergit: *appropinquavit legisperitus quidam, qui surgebat*) et. a q vg syr^{utr} etc: D e *ανεστη δε τισ νομικ.* (d e *legis doctor*) | *ανεστη*: c^{3} 33. al pauc (sed evglst pler) *προσηλθεν* ac pergunt *τω ιω* | *λεγων* cum ℵBLΞ e syr^{cu} cop ... ς Ln Ti *και λεγων* cum ACDXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{utr} arm aeth go | *διδασκαλε* (M c^{scr2} add *αγαθε*) et. Or$^{int\,3,\,971}$: D om, item Tert$^{marc\,4,\,25}$ („legis doctor dominum aggressus, quid faciens, inquit, vitam aeternam consequar? In haeretico vita solummodo posita est sine aeternae mentione, ut doctor de ea vita videatur consuluisse quae in lege promittitur a creatore longaeva, et dominus ideo illi secundum legem responsum dedisse: Diliges" etc) | *ποιησασ*: ℵ* add *ινα* (ipse* del?) | *αιωνιον*: g^{2} om (ut Mcion)

26. *ο δε*: 69. 124. 346. syr^{cu} add *ιc* | *τι*: D^{gr*} s^{scr} om

27. *αγαπησεισ*: X *-σησ* | *τ. θε. σου*: ℵ*B om *σου* | *εξ ολησ τησ* (BI c^{scr} om) *καρδιασ σου* et. e f (g$^{1.\,2}$·vid) vg go cop syr^{cu} et$^{utr\,et\,hr}$ (sed* om) arm Or$^{int\,3,\,792}$ Tert$^{marc\,4,\,25}$: D 1. 131. 157. a b c ff^{2}· i l q aeth *εν ολη τη* (1. 131. 157. om) *καρδια σου* | *και* pri: B om | *εν ολη τη* (1. al? om) *ψυχη σου κ. εν ολη τη* (1. al? om) *ισχυι σου* cum ℵBD ΛΞ 1. 131. 157. b i l q cop^{edd} (cop^{ds} ut ff^{2}·) et$^{petr\,4}$ (item a *in tota anima tua et ex totis viribus tuis*, c *ex tota anima tua et in omni fortitudine tua*, ff^{2}· *ex tota anima tua et in omnib. viribus tuis*) ... ς Ti *εξ ολησ τησ ψυχησ σου κ. εξ ολησ τησ ισχυοσ σου* cum ACXΓΔΛΠ unc^{6} al pler (U 435. 440. al Bas$^{eth\,243}$ om *κ. ε. ολ. τ. ισχ. σ.*) e f vg syr$^{omn\,4}$ arm go Tert$^{marc\,4,\,25}$ (item Or$^{int\,3,\,972}$ sed om *κ. εξ ολ. τ. ψυχ. σου*, quae syr cu post *κ. ε. ολ. τ. ισχ. σ.* pon) | *κ. εν ολη τ. διανοια σου* cum ℵBLΞ 1. 131. 157. 209. (de priorib. membris ex 209. nil relatum) cop ... ς Ti *κ. εξ ολησ τησ διανοιασ σου* cum ACXΔΛΠ unc^{6} al pler e f vg syr omn^{4} arm go Or$^{int\,3,\,972}$ ... Dr a b c ff^{2}· i l q (Tert^{marc}, at nec sqq *και τον πλη.* add) om | *σεαυτον* cum ℵBCDLΓΔΛΞΠ unc^{7} al plu Clem^{941} (certe quae sequuntur ad Lc spectant, sed quae praecedunt ad Mt) Or$^{3,\,960}$ ... AVX al plus^{50} Or$^{3,\,794}$ Bas$^{eth\,243}$ et regg^{512} *εαυτον*

28. *ειπ. δε αυτω*: FWMX al pauc c f ff^{2}· l q syr^{cu} et^{sch} aeth (*domin. Iesus*) add *ο ιc* | *απεκριθησ* (Or$^{3,\,960\,sq\,et\,int\,3,\,972}$): L 40. 76. 218. *ειρηνασ*, Epiph$^{marc\,313}$ et^{329} *ειπεσ*, item *dixisti* syr^{cu} et^{sch} aeth | *ζησῃ* (Or$^{3,\,960}$ Bas^{eth} et^{regg} Epiph$^{marc\,313}$ et^{329}): D *ζησεισ*, 33. *ζησεσθε*, al aliq *σωζῃ* (Clem^{304} *τουτο ποιει, φησι, και σωθησῃ*)

29 [122.10] *ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον;* 30 *ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰερειχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ.* 31 *κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.* 32 *ὁμοίως δὲ καὶ Λευείτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ*

---

29. *δικαιωσαι* cum ℵBC*DLXΞ 157. 346. Cyr$^{luc\,256}$ Isid$^{4,\,122\,bis}$ cat$^{ox\,86}$ (sed D 243. e e Cyr Isid post *εαυτον* pon, item a *cum se vellet iustificare*) ... ς *δικαιουν* cum AC^{2}ΓΔΛΠ unc^{a} al pler | *εαυτον* cum ℵ^{a}ABCD ΧΓΔΛΞΠ unc^{a} al pler ... ℵ*L c^{scr} 47^{ev} (al) cat$^{ox\,86}$ *αυτον*. Ex Latt b f (ff^{2*} g$^{1.\,2*}$ ut vdtr) i l q vg *se ipsum*, a c d e *se* | *πρ. τ. ιν*: syr^{cu} *ad eum*

30. *υπολαβων* sine *δε* cum ℵ*BC*^{vid} cop$^{petr^2}$, item (*Dixit ei Iesus*) syr^{cu} et^{sch} (syr^{hr} *Et suscepit dominus Iesus et dixit ei*, item aeth *Et respondit* etc) ... ς Ln Ti *υπολαβ. δε* cum ℵ^{c}AC^{2}DLXΓΔΛΞΠ unc^{a} al pler (69. o *δε ιω εφη*) it vg cop syrP go arm | *ειπεν*: Dᴦ (syr^{cu} et^{sch} vide ante) syrP et^{hr} cop^{wi} et$^{petr^2}$ (non item ^{sch} et ^{dz}) aeth add *αυτω* | *κατεβαινεν* (Or$^{2,\,728}$ et$^{int\,973}$): C* *καταβαινει* | *ιερειχω* cum B*LΞ go :: alibi eandem formam tuentur ℵ (Mc 10, 46 semel Lc 19, 1 Heb 11, 30; non Mt 20, 29 Mc 10, 46 semel Lc 18, 35) CDF (Mc 10, 46 semel) PQ ΣΔ ... ς Ln *ιεριχω* cum ℵAB^{2}CDXΓΔΛΠ unc^{a} al omn^{vid} cop (et. sah Mt 20, 29) | *και λησταισ*: C* om *και* | *εκδυσαντεσ*: EGHSVΔΛ 1. 131. 433. al plus^{30} b e f g^{1*} i l q (g^{2*} ff^{2*} ut vdtr, non item a c) vg go *εξεδυσαν* | *αυτον*: D 54. g^{1*} om | *επιθεντεσ*: H Chr$^{1,\,847}$ *περιθεντ.* | *αφεντεσ*: C* *αφεικαν* (item arm) | *ημιθανη* sine *τυγχ.* cum ℵBDLΞ 1. 33. 131. 209. Viet$^{cat\,mai\,676}$ Chr$^{1,\,847}$ (exscribuntur vv. 30–37), nec exprim *τυγχ.* it vg syr$^{omn\,4}$ arm aeth ... ς Ti add *τυγχανοντα* (C* *-νταν*) cum ACXΓΔΛΠ unc^{a} al pler cop Chr$^{12,\,155}$ (sed fluct lectio inter *ημιθανη κατεαξαντεσ* et *ημιθ. τυγχ.*)

31. *κατ. συγκ.* (*-γκ.* ℵBC etc; A *-νκ.*) et. syrP $^{mg\,gr}$, a ff^{2*} q *fortuito*, d *forte*, e *derepente*; f vg *accidit autem ut*: D *κατατυχα* ... b c i l om | *δε*: a b c q om (syr^{cu} et^{sch} et^{hr} exprim *και κατ. συγκ.*) | *κατεβαινεν*: A *καταιβεννεν* ... D cop^{dz} *καταβαινων* | *εν* (e *per illam viam*, a *per viam illam*, b *per eadem via*): B 1. om; item f i l q vg *eadem via*, ff^{2*} *eandem viam*, c *illam viam* | *αυτον*: 1. om

32. *λευειτησ* cum BD (:: Ioh 1, 19 et. ℵ, item Heb 7, 11 *λευειτικησ* et iam ℵ et D^{clar}; Act 4, 36 iidem BD)... ς Ln *λευιτησ* c. ℵ^{c}AC unc rell (Γ o *λευιτ.*) al omn^{vid}. Ceterum ℵ* om versum (propter *ομοιοτελευτον*), suppl ℵ^{c} | *γενομενοσ* et *ελθων* cum ACEGHKMSUVΓΔΛΠ al pler (i. e. oman praeter^{15} ferc) q (*cum esset secus locum veniens*) syr^{sch} et P ... ℵ^{c}BLΞ 1. 33. 118. cop arm aeth^{vid} om (ut Ti^{synops}) *γενομενοσ* (c f *cum venisset ad eundem locum*, a *cum transiret per eodem loco*, ita ut pro *γενομενοσ* exprimant *ελθων* idque transponant, item syr^{hr}); item

ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 *Σαμαρίτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη,* 34 *καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοκεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.* 35 *καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι.* 36 *τίς τούτων*

D al^{10} fere b ff^{2} g$^{1.2}$ i l vg (hi omnes *cum esset secus locum*, d *factus ad locum*) syr^{cu} Chr^{1,847} om *ελθων* (Chr *ελθ. και*), hinc Gb^{0} | *και ιδων* sine additam cum ℵBCLXΔΞΠ unc^{8} al pler arm aeth ... Ln add *αυτον* cum ADΓΛ al^{15} fere it^{pler} vg cop syr^{omn} Praeterea e om *γενομενος* usqe *ελθων και*

33. *σαμαριτης* cum ℵCDL 69. al (:: ut ubique edidimus, cf ad Mt 10, 5) ... ς Ln Ti *-ειτης* cum ABΧΓΛΔΞΠ unc^{8} al pler | *ιδων* sine *αυτον* cum ℵBLX 1. 33. 254. b c i l q cop^{sch} ex ds et petr^{2} ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum ACDΧΓΛΔΠ unc^{8} al pler a e f (ff^{2} g$^{1.2}$ ut vdtr) vg cop ^{wi} syr^{omn} arm aeth Chr^{1,847} (*ελθων εις τον τοπον και ιδων αυτον*) | *εσπλαγχνισθη*: D *-γχισθη*, Γ *ευσπλαγχν.*

34. *προσελθων* et. c e f (ff^{2} g$^{1.2}$ ut vdtr) q vg: a b i l om | *ελαιον* B ΧΓΔΠ unc^{7} etc: ℵACDLMΔΞ al *ελεον* | *επιβιβασ. δε* (cop^{wi} om *δε*) cop syrP arm: D al^{3} it vg syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth *και επιβιβ.*, ita Ln ex errore de c | *ηγαπ. αυτον*: 1. 209. al pauc it vg (et. am em tol, non item for al) cop om *αυτον* | *πανδοκ-* cum ℵ*Χ^{bis} (χ hunc versum bis habet), item v. sq *πανδοκ-* cum ℵ*D* (:: inde quod in ℵ et D postea correctum est *-χ-*, apparet formam *-κ-* ex usu abisse) ... ς Ln Ti *πανδοχ-* cum ℵ^{c}ABDL unc rell al omn^{vid}. Dedimus vero etiam *-ον* cum ℵ*et^{c}CLΔΞ al ... ς Ln Ti *-ειον* cum ABDΧΓΔΠ unc^{9} al certe pler. Cf ad utrumq Steph. Thes.

35. *επι την* (A al pauc *τη*) *αυριον* sine additam cum ℵBDLΧΞ 1. 33. 118. 157. 209. 346. 15^{ev} it (exc q) vg cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth Vict^{cat} mai 676 Chr^{1,847} ... ς (sed Gb^{00} et Schu „vox molestissima") add *εξελθων* (c* 239. *εξελθ. και*) c. ΑCΓΔΛΠ unc^{9} al pler q (*et altera die procedens protulit*) syrP arm | *δυο δηναρια*: D c e *δην. δυο* | *εδωκεν*: B (arm) ante *δυο δην.* pon | *πανδοκει* et ς Ln Ti *πανδοχει* vide ad v. 34 | *και ειπεν* (pro his 80. al^{10} fere Chr^{1,847} *ειπων*) sine *αυτω* cum BDLΞ 1. 33. 80. 118. 131. 157. 346. al pauc b c e ff^{2} g$^{1.2}$ ^{vid} i l vg cop syr^{cu} arm Chr^{1,847} Amb^{luc} ^{1428} ... ς add *αυτω*, Ln [*αυτω*] cum ℵACΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler a f q syr^{sch} et P et^{hr} aeth | o *τω*: X al^{3} *ει τι* | *αν*: B *εαν* (cat$^{ox\,89}$ *ωσ εαν τι*), ΚΠ al^{5} fere *δ' αν* | *προσδαπανησῃσ*: DA 1. al pauc *-νησεισ* | *εγω*: D c e post *εν τω επαν. με* (*in redeundo*) pon ... ℵ 1. 118. arm Chr^{1,847} Amb^{1429} Aug om | *με*: HΓ 1. 69. al *μοι* | *σοι* (c e ante *αποδ.* pon): D om

36. *τισ* usq *γεγονεναι*: D *τινα ουν δοκεισ πλησιον γεγονεναι*, e *quem ergo putas ex his duobus proximum illi*, item cat$^{ox\,89}$ *τινα τουτων των*

των τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; 37 *ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.*

38 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν* Io 11. 1 ss 12. 1 ss
εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς
τὴν οἰκίαν. 39 *καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ καὶ*
παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον

τριων πλησ. δοκει σοι γεγ. | *τις* sine *ουν* cum ℵBLΞ 1. 118. 209. itpler vg syrcu coppetrs Orints, 972 Bas1, 354 ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum AC ΧΓΔΔΠ unc9 al pler c e copwi et sch syrsch et P et hr arm aeth | *τουτων* (Chr1, 847 om) *των τριων*: D om (vide ante), ℵ*(suppl a) Γ om *των* (sed in Γ praecedit *τοὑτῶν*), a (Bas 1, 354) om *τ. τριων* | *πλησ. δοκ. σοι γεγον.* cum ℵABCLΧΓΔΔΣΠ unc9 al longe plu catox89 (Chr 1, 847 *πλησ. γεγον. σοι δοκει*) ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore) *δοκει σοι πλησ. γεγον.* cum minusc non ita mu, item *videtur tibi* (a i l om) *proximus fuisse* itpler vg Orints, 972 etc (cop *quem putas* etc) ... D e vide ante

37. *ειπ. δε* cum ℵBC*DFLXΔΞ al mu a e cop syrP mg ... 77. 108. syrhr aeth *και ειπεν*, b f i l (ff2· g1· 2· ut vdtr) vg *et ait*, c *cui dixit*; syrcu et sch arm nil nisi *dixit* ... ς (sed Gb' *ειπεν* sine copula) *ειπ. ουν* cum AC2ΓΓΔΠ unc8 al plu q syrptxt | *αυτω*: DX copdz catox89 om | o $\overline{ις}$: B* $\overline{ις}$ | Ln sic interpg: *πορευου και συ, ποιει ομοιως* | *ομοιως* (c add *et vives*): X *ουτως*

38. *εγενετ. δε εν τω πορευεσθ. αυτους* (1. 157. 209. d gat mm syrhr armmss *αυτον*, D om pergens *αυτον εισελθειν*, d *factum est autem cum iter faceret*) *και* (a 69. om) *αυτος* cum ACDPΓΔΔΠ unc9 al omn fere it omn vg syrutr et hr arm aeth ... ℵBLΞ 33. syrcu cop *εν δε τω πορευεσθ. αυτους αυτος* | *αυτος εισηλθεν* (E *ηλθεν*): PH al pauc add o $\overline{ις}$ ... D (at iam notatum) *αυτον εισελθειν* | *εις την οικιαν* cum ℵCLΞ 33. ... ς Ln Ti *ε. τον οικον* cum ADPΓΔΔΠ unc9 al pler Baseth2ss ... B om plane. Item sine *αυτης* cum ℵ*etC2LΞ 33. (B) ... ς Ln Ti add *αυτης* cum ℵaAC2ΓΔΔΠ unc9 (item P *εαυτης*) al pler it vg rell Baseth

39. *μαριαμ* cum ℵBC*LPΞ 1. 33. copschw (ex petr4) ... ς Ln Ti *μαρια* cum AB*C2DΓΔΔΠ unc rell al omnvid copwi et dz | *η και* cum ℵaAB*CP ΓΔΔΠ unc9 al pler b f i l (ff2· g1· 2· ut vdtr) vg etc ... D om *και*, item (*quae* tantum) a e; c *haec* tantum ... ℵ*B2LΞ om *η* | *παρακαθεσθεισα* cum ℵABC*LΞ (Mac25, 8 *τ. εποιραν. αρτου, οὐ – μετεσχε μαρια καθεσθεισα προσ τοισ ποσι του κυρ.*) ... ς Ln *παρακαθισασα* (Γ al mu *-θησασα*, K 69. *-θησα*) c. C2DPΓΔΔΠ unc9 al omnvid Baseth | *προσ* cum AB*C*LΞ 33. 44. Basmonast 585 (Mac vide ante) ... ς Ln *παρα* cum AB2 (sed restitutum *προσ*) C2DPΓΔΔΠ unc9 al pler Baseth | *τ. κυριου* cum ℵB*C*DLΞ 7pe it (exc b) vg cop syrcu et sch et P mg arm aeth ... ς *του ιυ* c. AB2(sed restitutum *τ. κυρ.*)C2ΓΔΔΠ unc9 al fere omn b syrP txt (et hr *domini Iesu*) Baseth | *ηκουεν*: LΞ 6pe *ηκουσεν* | *τον λογον*:

αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περισπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπι-
στᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με
κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς
καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

UΓ 127. 131. 157. 300. al[60] fere e syr[cu] et[utr] (non[hr]) arm Bas[monast 585] *των λογων* | *αυτου*: D om

40. *επιστασα*: D *επισταθεισ* (sic) | *δε*: C*[vid] *τε* | *μελει*: FGHM al plu (cdd[12] ap solum Scriv) *μελλει* vitio frequenti | *μονην με κατελ.* et. cop syrP arm: D it vg syr[cu] et[sch] et[hr] *κατελ. με μονην ... ι μον. κα-*
τελ. με | *κατελιπεν* cum ℵB[3]DFSUVΠ[2] al plu ... Ti *κατελειπεν* cum AB* CLPΓΔΛΞΠ* unc[5] al permu | *ειπον* cum DLX 1. 33. (:: cf Mt 18, 17. 22, 17. Mc 13, 4. Lc 20, 2. 22, 67) ... ς Ln *ειπε* ℵABCPΓΔΛΠ unc reli al pler | *μοι* (G 69. *μη*) *συναντιλαβηται*: D *μου αντιλαβητε*

41. *αποκρ. δε*: b i l (ff[2· g1· 2·]?) vg *et respondens*, Amb[luc 1268] *et* ... syr cu om | o *κυριοσ* cum ℵB*L 157. a i l (ff[2· g1· 2·] ut vdtr) vg syrP [mg] Bas[monast 585] (o *δε κυρ. προσ αυτην*) Amb[luc 1268] Aug ... ς Ln o $\overline{\text{ις}}$ c. AB[3] (sed rursus o *κυρ.*) CDPΓΔΛΠ unc[9] al pler b c e f q cop syr[sch] et P txt (syr[hr] *domin. Iesus*) arm aeth Bas[eth 363], sed C[3]DKUΠ al[30] cop aeth ante *ειπεν αυτη* pon ... syr[cu] om | *μεριμνασ και*: D om (item Bas[cat mai 617], sed[monast 585], unde pendet cat, non om), item[vid] Aug[serm 103] (*Martha Martha, tu circa multa es occupata*, et[169] *Ma. Ma. circa mul-*
tum es occupata) ... a b e ff[2·] i l Amb[luc 1268] et[alibi] om *μεριμν. και*
τυρβ. περι πολλα | *θορυβαζη* c. ℵBCDL 1. 33. Bas[cat mai 617] (non item monast[585]) Evagr[567] (Gall[7]: *τι περι πολλα ει και θορυβαζη; ενοσ εστι*
χρεια), Or[cat cord ioh 278] *θορυβη* ... ς Ti *τυρβαζη* (ΓΑ -ζει, F *τρυβαζ.*) cum A (B[3] sed rurs *θορυβ.*) PΓΔΛΠ unc[9] al pler Bas[monast 585] Chr[s, 298] Mac[pat 178] (Gall[7]) Antioch[hom 15] Dam[fid 175]. Cf Clem[261] *συ περι πολλα*
ταρασση· μαρια δε τ. αγ. μερ. εξελεξατο, και ουκ αφ. απ αυτησ.

42. *ενοσ δε εστ. χρ.* cum AC*et[3]PΓΔΛΠ unc[9] al pler f g[1·] q g[2·]? vg syr[cu] et[sch] et p txt Muc[Pati 178] Bas[monast 585] Chr[s, 298] Antioch[hom 14] Dam[1, 175] Aug[serm 103] et[169] ... ℵBC[2]L 1. 33. cop syrP [mg] aeth Or[cat cord] (ut ante) Bas[2, 365] et[eth 363] (Olympiodor in Eccles. 1, 43. ap Wtst) Geomet[r cat cord 314] Hier[eustoch 18] *ολιγων δε εστ. χρεια* (B *χρ. εστ.*, ℵ* om *χρ.*) *η ενοσ* (Bas[2, 365] *ολιγων μεν δηλονοτι των προσ παρασκευην, ενοσ δε του σκοπου*) ... 38. arm syr[hr] *ολιγων δε* (arm add *ωδε*) *εστ. χρεια* (syr[hr] *et exiguo opus est*) ... D a b c e ff[2·] i l Amb[luc 1268] et[alibi] plane om (item Clem[931 vid], post *ταρασση* enim statim pergit: *μαρια δε*; vide ante) | *μα-*
ρια: B 1. (item l*) *μαριαμ* | *γαρ* cum ℵBLΔX[comm] 1. 69. 157. 37[ev] e[scr*] cop[pet r*] Bas[monast 585] Antioch[hom 14] Dam[1, 175] cat[ox 90] ... ς Ln Ti *δε* cum ACPΔΠ unc[9] al pler f g[1·] q mm mt cop syr[sch] et P et[hr] Clem[721] Mac[hom 25, 3] Chr[s, 298] Bas[eth 363] ... D 262. a b c e ff[2·] i l vg syr[cu] arm Amb[luc] et alib Hier[eustoch 19] om (Or[int 3, 48] „dicens ad Martham:

XI.

1 [123. 5] *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.* 2 *εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε·* 2—4 Mt 6, 9—13

Maria optimam" etc nil probat) | ητισ: D η | αυτησ cum ℵ*BDL, item *illi* vel *ei* a b e ff^{2*} i l q ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem απ, Ln [απ] cum ℵ^{c}ACPΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} c d f vg (hi Latt *auferetur ab ea*) Clem^{931} Mac$^{pat\ 178}$ et$^{hom\ 25,\ 8}$ Did$^{trin\ 1,\ 18}$ Bas$^{monast\ 585}$ et lib arb^{615}

XI, 1. και εγενετ. (et. Or$^{1,\ 200}$ et^{216}): A al^{5} e εγ. δε | προσευχομενον (hoc loco et. Or$^{1,\ 216}$ et^{227}): P syr^{cu} et^{sch} (non item P) arm Or$^{1,\ 200}$ ante εν τοπ. τιν. pon | ωσ επαυσατο (syr^{cu} *postquam recessit paullulum ab oratione sua*): F 60. om ... DM al^{6} a b c e ff^{2*} i l q (non item f vg) praem και | καθωσ (Or$^{1,\ 227}$ ωσ) και et. e vg (et. am em) syr^{utr} arm Or$^{1,\ 200\ bis}$ et^{227} Tert$^{marc\ 4,\ 26}$ (sed ed. Par. om και): ℵ^{a} (suppl ^{c})A 1. 12. 69. al pauc a b c f i l q for tol cop syr^{cu} aeth om και (ℵ* om et και et ιωαννη.) | BD ιωαννησ. Ad hunc versum syrP in cod Assem II. addita haec habet: „Dicunt hanc esse orationem, quam Iohannes docuit discipulos suos: Pater, ostende nobis gloriam tuam; fili, fac ut audiamus vocem tuam; spiritus, sanctifica corda nostra in aeternum. Amen."

2. ειπ. δε αυτοισ: D o δε ειπεν, e *ille autem dixit illis* | προσευχησθε cum ℵBDEFGKLSUVXΣΠ^{2} al plu Or$^{1,\ 232}$... Ti -χεσθε cum ACHMPΓΔΑΠ* 1. 33. 69. 124. al^{8}. Praeterea D add (:: e Mt) μη βαττολογειτε ωσ (d *sicut et*) οι λοιποι· δοκουσιν γαρ τινεσ οτι εν τη πολυλογεια αυτων εισακουσθησονται· αλλα προσευχομενοι | λεγετε: ℵ* add ουτω, ℵ^{c} rursus delet | πατερ sine additam (sed L a^{scr} gat arm add ημων, mm *sancte*) cum ℵBL 1. 22. 57. 130^{gr} et^{lat} 346. (33. om^{vid} ημων, sed add^{vid} o εν τ. ουρ.) a^{scr} vg (exc perus harl*) g$^{1.\ 2.}$? arm Or$^{1,\ 226\ sq}$ (εχουσι δε αι λεξεισ του μεν ματθαιου τον τροπον τουτον· πατερ ημων ο εν etc; του δε λουκα ουτωσ· πατερ αγιασθητω etc) et^{232} (τι εστι το· οταν προσευχ. λεγετε· πατερ, οπερ παρα τω λουκα γεγραπται) Tert$^{marc\ 4,\ 26}$ („Cui dicam *pater*? ei qui me omnino non fecit?" etc) schol^{237} et aliorum (και η μεν λεγει τον πατερα ειναι εν ουρανοισ, ων κηρυσσει βασιλειαν· η δε εν τω λουκα της [al την] εν ουρανω μειζονα βασιλειαν θεου κηρυσσουσα εσιωπησε το· εν ουρανοισ etc) ... ς (= Gb) Ln add ημων (pro ημ. a c ff^{2*} i *sancte*) o (13. om) εν (F om) τοισ ουρανοισ cum ACDPXΓΔΑΠ unc^{9} al pler a b c e f ff^{2*} i l q perus harl* sax cop syr^{cu} et^{utr} aeth (Or$^{1,\ 222}$ ακουσασ γαρ· διδαξον ημασ προσευχεσθαι, ου διδασκει αυτω προσευχεσθαι αλλα τω πατρι, λεγοντασ· πατερ ημων ο εν τοισ ουρανοισ, και τα εξησ: haec a Mt pendere, licet „διδαξ. ημ. πρ." a Lc sumat, ex $^{1,\ 227}$ et^{232} clarum fit) |

πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·

αγιασθητω το: DKU om το | σου: D add εφ ημας | ελθατω cum ℵC PA 13. 346. ... ς Ln ελθετω cum ABDLXΓΔΠ unc[9] al pler (et. in Or[1, 227] et[232] editum) | η βασιλ. σου: Gb σου η βασ. cum D[ST] 57. Praeterea cf Nyss[1, 737] (de orat. dom. orat. 3) ubi ad ελθετω η βασ. σου notat: η καθωσ ημιν υπο του λουκα το αυτο νοημα σαφεστερον ερμηνευεται, ο την βασιλειαν ελθειν αξιων την του αγ. πνευμ. συμμαχιαν επιβοαται. ουτω γαρ εν εκεινω ευαγγελιω φησιν. αντι του· ελθετω η βασ. σου· ελθετω, φησι, το αγιον πνευμα σου εφ ημας και καθαρισατω ημας. (Eadem etiam post confirmat: ο γαρ λουκασ μεν πνευμα αγιον λεγει, ματθ. δε βασιλειαν ωνομασε etc.) Ad Gregorii testimonium accedit Maxim[1, 350] (ad Mt 6, 10) ο ενταυθα ματθαιοσ φησι βασιλειαν, αλλαχου των ευαγγελιστων ετεροσ πνευμα κεκληκεν αγιον, φασκων· ελθετω σου το πν. το αγιον και καθαρισατω ημασ. (Postea: ελθετω η βα. σου, τουτεστι το πν. το αγιον.) Eiusdem lectionis vestigium quaesitum est Tert[marc 4, 26], ubi post illa: „cui dicam *pater*" – „an ei qui me faciundo et instruendo generavit?" pergit: „A quo spiritum sanctum postulem?" At haec potius respondent verbis: αγιασθητω το ον. σου. Interiectis enim: „A quo nec mundialis spiritus praestatur? an a quo fiunt etiam angeli spiritus, cuius et in primordio spiritus super aquas ferebatur?" pergit: „*Eius regnum* optabo *venire*, quem nunquam regem gloriae audivi? An in cuius manu etiam corda sunt regum? Quis dabit mihi *panem quotidianum*?" Videtur igitur Mcion pro αγιασθητω etc simile quid habuisse atque illud apud Nyss pro ελθατω etc positum. | Post η βασιλ. σου omisimus γενηθητω etc c. BL 1. 22. 1306[T] et[lat] 346. ff[2] (g[1. 2]?) vg (exc perus tol harl sax) syr[cu] arm Or[1, 227] (praecedit του δε λουκα οιτωσ, vide supra) et[240] (γενηθητω το θελ. σου, ωσ εν ουρανοισ και επι γησ. ο λουκασ μετα το· ελθ. η βασ. σου, ταυτα παρασιωπησασ ειταξε· τον αρτον ημων τον etc. διοπερ ασ προειταξαμεν λεξεισ ωσ παρα μονω τω ματθ. κειμενασ εξετασωμεν etc.) Tert[marc 4, 26] (vide paullo ante, ubi post: „*Eius regnum*" statim de „*pane quotidiano*" pergitur) Aug[6, 240] (ed. Ven. 1731. Est enchir. ad Laurent. cap. 116: „Evgsta vero Lucas in oratione dominica petitiones non septem sed quinque complexus est; nec ab isto (Mt) utique discrepavit, sed quomodo istae septem sint intelligendae ipsa sua brevitate commonuit. Nomen quippe dei sanctificatur in spiritu, dei autem regnum in carnis resurrectione venturum est. Ostendens ergo Lucas tertiam petitionem duarum superiorum esse quodammodo repetitionem, magis eam praetermittendo facit intelligi. Deinde tres alias adiungit: de pane quotidiano, de remiss. peccatorum, de tentatione vitanda. At vero quod ille (Mt) in ultimo posuit: *Sed libera nos a malo*, iste non posuit, ut intelligeremus ad illud superius quod de tentatione dictum est pertinere.") ... ς Ln add γενηθητω το θελημα σου ωσ (b e l om ωσ) εν ουρανω και επι τησ (ℵ* et[cb] ACDMPΔ 69. 48[ev] al om, non item ℵ[ca] XΓΔΠ etc) γησ (sed Ln [ωσ εν ουρ. και επι γησ], de quibus vide post) cum ℵACDPXΓΔΛΠ unc[9] al pler b c e f i l q perus

3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

tol sax syr^{sch} et P cop aeth; item omissis ωσ εν ουρ. κ. επ. γησ a harl vg^{cod} mosq

3. ημων: Mcion teste Or in catena$^{mazarin\ ms}$ σου (vide Orhuet in addendis extremis p. 130: επει δε οι απο μαρκιωνος εχουσι την λεξιν ουτωσ· τον αρτον σου τον επιουσ. διδου ημιν το καθ ημερ., επαπορησωμεν αυτοισ, αλληγοριασ και αναγωγασ φευγουσι, τισ εστ. ο αρτ. του θεου) | τον (Δ om) επιουσιον: cf Cyr$^{luc\ 265}$ οι μεν ειναι φασι τον ηξοντα τε και δοθησομενον κατα τον αιωνα τον μελλοντα – αλλ ειπερ ην αληθεσ – διατι προσεπαγουσι το· δίδου ημιν το καθ ημεραν; εστι γαρ ετι δια τουτων ιδειν οτι τησ εφημερου τροφησ ποιουνται την αιτησιν, ωσ ακτημονεσ δηλονοτι· επιουσιον δε τον αυταρκη νοεισθαι χρη etc. Cf et. quae ibidem praecedunt: αποφερουσι το ειρημενον εισ πνευματικην θεωριαν, και δη και αρτον φασιν αυτουσ αιτειν, ουκ επιγειον, ου σωματικον, εκεινον δε μαλλον τον ανωθεν και εξ ουρανου καταβαινοντα etc. Item Or$^{1,\ 245}$ πρωτον δε τουτ ιστεον οτι η λεξισ η· επιουσιον, παρ ουδενι των ελληνων ουτε των σοφων ωνομασται, ουτε εν τη των ιδιωτων συνηθεια τετριπται, αλλ εοικε πεπλασθαι υπο των ευαγγελιστων. Deinde comparat περιουσιον et dicit: και δοκει μοι εκατερα λεξισ παρα την ουσιαν πεποιησθαι, η μεν τον εισ την ουσιαν συμβαλλομενον αρτον δηλουσα etc. Praeterea cf ad Mt | δίδου (G διδουσ) et. Or$^{1,\ 227.\ 240.\ 243.\ 251}$: ℵ^{D} 2. 28. 71. 106. 300. al plus^{10} Or$^{2,\ 762}$ Cyr$^{luc\ 266}$ δοσ (:: ut Mt). Accurate distinguit Or$^{1,\ 251}$ επει λεγεται ουχι· τον αρτον ημων τον επιουσιον δοσ ημιν σημερον, αλλα· τον αρτ. ημων τον επιουσ. δίδου ημιν καθ ημεραν. | το (ℵ^{c} Or$^{1,\ 227}$ et$^{2,\ 762}$; ℵ* Or$^{1,\ 240.\ 243.\ 251}$aliq om) καθ ημεραν et. g$^{2.}$ q am em gat mt perus tol (al mu, cf Sanftl) syr^{cu} et^{sch} et P mg cop etc Or$^{1,\ 227\ as}$ et$^{2,\ 762}$ ... D 2. 28. 71. 106. 300. al aliq a b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i l vg^{ed} for (al) syr$^{p\ txt}$ aeth σημερον :: ut Mt

4. τασ αμαρτιασ et. a f i l q vg Or^{saepe} Cyr$^{luc\ 266}$ Tert$^{marc\ 4,\ 26}$ (Or$^{1,\ 252}$ και αφεσ ημιν τα οφειλημ. ημων, ωσ - οφειλεταισ ημων· η ωσ ο λουκασ· και αφεσ ημιν τασ αμαρτιασ ημων, και γαρ αυτοι αφηκ. παντι οφειλ. ημιν): 1. 118. 209. τα αμαρτηματα ... D 131. b c ff$^{2.}$ perus tol (e *debita et peccata*) τα οφειλημματα (D οφιλεματ.) :: e Mt | και γαρ αυτοι (ℵ^{c} a g$^{1.\ 2.}$? vg): ℵ* i q ωσ και αυτοι (i q *quomodo et ipsi*), Clem^{881} (αφεσ ημιν, και γαρ ημεισ αφιεμεν) και γαρ ημεισ, D b c f ff$^{2.}$ l mm syr^{cu} ωσ και ημεισ (*sicut et nos*) :: e Mt | αφιομεν cum ℵ^{c}ABCDEGHKPΓΔΛ al^{20} fere ... ς αφιεμεν cum ℵ*PLMSUVXΣΠ al plu Clem^{881} Or$^{1,\ 237}$ et^{255} ... fu cop Or$^{1,\ 252}$ (Cyr$^{luc\ 266}$ sed libere αφεσ ημιν, οτι αφηκαμεν) αφηκαμεν :: e Mt | παντι (Lx 33. al plus^{10} Or$^{1,\ 237}$ add τω) οφειλοντι ημιν: D b c ff$^{2.}$ l (non item a f g$^{1.\ 2.}$vid i q vg) mm cop ^{wl} τοισ οφειλεταισ ημων :: ex Mt | εισ πειρασμ. sine additam cum ℵ*BL 1. 22. 57. 1308^{r} et^{lat} 131. 226* 237. 242. 426. vg (et. g$^{1.\ 2.}$?)

5 [124. 10] *Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,* 6 *ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ.* 7 *κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί*

---

arm Or[1, 227. 256. 265] (p. 256: *το δε· αλλα ρυσαι* etc *παρα τω λουκα σεσιωπηται*, et p. 265: *δοκει δε μοι ο λουκας δια του· μη εισενεγκης* etc *δυναμει δεδιδαχεναι και το· ρυσαι ημας απο του πονηρου. και εικοσ τε προσ μεν τον μαθητην, ατε δη ωφελημενον, ειρηκεναι τον κυριον το επιτομωτερον, προσ δε τουσ πλειονασ δεομενουσ τρανοτερον* [-ρασ?] *διδασκαλιασ το σαφεστερον.*) Cyr[luc 267] (*μεχρι μεν τουτου την προσευχην ιστησιν ο λουκασ· ο δε γε ματθαιοσ ευφυσκεται προσενεγκων· αλλα ρυσαι ημ. απ. τ. πονηρου.* Eadem transiere in scholia codicis 237 aliorum.) Tert[marc 4, 26] (singulis enim indicatis usque: Quis *non sinet nos deduci in tentationem*, ad ea pergit quae inde a versu 5 leguntur) Aug[6, 240] (locum ipsum vide ad v. 2) ... ς (= Gb Sz) Ln add *αλλα ρυσαι ημασ απο του πονηρου* cum ℵ[c] (sed postquam scripsit *αλλα ρυσαι ημασ απο τ* rursus delevit et ad v. 2 addidit *και ρυσαι ημασ απο του πονηρου*) ACDR (rursus enim incipit a *πονηρου*) ΧΓΔΛ unc[9] al pler b c f ff[2·] i l q (hiant a e) cop syr[cu] et [sch] et P aeth

5. *προσ αυτουσ* et. Or[1, 213]: D c (sed habet: *Et ait Iesus*) Epiph[marc 313] et[329] (utroq loco: *Και ειπε· τισ εξ* etc) om | *εξει*: M al pauc *εξη* ... 240. *εχει*, item b f ff[2·] g[1·] i l q gat perus tol *habet* (contra c d vg *habebit*) | *πορευσεται* (ℵ -*ευεεται*): FΠ* al plus[15] *πορευεται*, b *abiit* | *μεσονυκτιου* (D* *μεσαν.*, L* -*κτου*) cum ℵ*[et]cb[ABCD][2]ΛΕΓΔΠ unc reli al fere omn Epiph[marc] Dam[2, 677] ... ℵ[a] X*Δ Or[1, 213] *μεσονυκτιον*, c[ser] Bas monast[537] -*κτιω* | *ειπη* (FGXΓ al *ειπει*) cum NBCEFGHLSUVXΓΔΛ al plu Or[1, 213], item d f ff[2·] g[1·] (hi[4]: *et dicit*) sah cop ... Gb Ln *ερει* e. ADE[gr]K MΠΠ al[40] fere Bas[monast 537] Dam[2, 677], item a b c i l m q vg (*dicet*). Epiph[marc 313 et 329] post *μεσονυκτιου* pergit *αιτων τρεισ αρτουσ*

6. *μου* cum NABLX al mu it (exc c) vg cop syr[cu] et P arm aeth Or[1, 213]; item *μοι* M al[10] c, item *μοι* sed omisso *προσ με* D 7P[e] Bas[monast 537] Or[int 2, 209] ... CRΓΔΑΠ unc[8] al[100] fere sah syr[sch] om, hinc Gb[0] | *παρεγενετο* (it vg *venit*, i om): D *παρεστιν*, sed d *supervenit* | *εξ οδου*: D *απ αγρου* (d *de agro*) ... L add *μακραν* | *προσ με*: praeter D 7P[e] Bas Or[int] om et. b i | *εχω*: Δ* *εξω*

7. *κακεινοσ*: A *και εκεινοσ* ... D sah *εκεινοσ δε* | *ειπη* (GXΓ al mu *ειπει*): A 69. *ειπεν* ... D[gr] b i m[35] cop *ερει* (*dicet*), d l q *dicit* (l *respondit et dicit*); pro *αποκριθεισ ειπη* c *respondeat*, Bas[monast 537] *αποκριθη*. Praeterea syr[cu] et [sch] add *ει* | *ηδη*: F 13. 69. 346. m sah cop Bas[monast 537] add *γαρ* (syr[cu] et [sch] praem *quia*) | *μου*: C*M 1. 71. 131. 157. al pauc b c ff[2·] g[1·] i l m q (non item f g[2·]? vg) syr[cu]

σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει. 9 [125.5] Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρ- 9–13 Mt 7, 7–11

et P aeth om | *εισ την κοιτην* (i *in cubilem*, l *in cubile*): D 57 *ab* c f ff^{2*} g^{1*} g^{2*} vid m q vg sah Bas$^{monast\ 587}$ *εν τη κοιτη*. Cf Clem$^{theodot\ 979}$ *ουτοι εισι τα παιδια τα ηδη εν τη κοιτη συναναπαυομενα.* | *μετ εμου*: ℵ b l q sah post *ε. τ. κοιτ.* pon | *εισιν*: D *εστιν* | *ου*: ℵ *και ου*

8. *λεγω υμιν* ita et. b f g^{1*} q (hiant a e) for perus: c ff^{2*} i l m vg (et. am em tol 180^{lat}) arm^{usc} praem *et* (c arm *at*) *ille si* (vg^{ed} *si ille*) *perseveraverit pulsans* | *ει και* (syr^{cu} et^{sch} sah om *και*): D om | *φιλον αυτου* cum ℵBCLX 33. 124. 157. al pauc it vg (syr^{cu} et^{sch} non exprim *αυτου*) Or$^{1,\ 213}$ et $^{3,\ 650}$ Bas$^{monast\ 587}$ et^{538} Mac$^{hom\ 4,\ 26}$ Chr$^{3,\ 429}$ ... ς Ln Ti *αυτου φιλον* cum EFGHKMSUVΓΔΛΠ al pler Dam$^{2,\ 677}$ ... AR al^{15} fere *αυτον φιλον*, D *αυτον φιλον αυτου* | *δια γε* (simpliciter reddunt *propter* b d l; vg *propt. inpro. tamen*, f *tamen propt. inpro.*): ℵ* c^{scr} Chr$^{3,\ 426}$ *δια δε*, ff^{2*} i *propter autem*, q *propt. impro. vero*, c *veruntamen propt.*, item sah cop | *αναιδιαν* cum ℵCDEKLRU*ΧΓΔ al mu ... ς Ln Ti *αναιδειαν* cum ABFGHMU^{2}ΠΛ al plu^{vid} | *δωσει αιτω* et. Or$^{1,\ 213}$ Bas$^{regg\ 503}$ et$^{mon\ 537sq}$ Chr$^{3,\ 429}$ Mac$^{4,\ 26}$: D^{gr} syr^{sch} (sed non cod) Or$^{3,\ 650}$ om *αυτω* | *οσων* cum ℵ*ABCKMRΠ al sat mu a b f ff^{2*} i l m q (hi Latt *quantos*; sed accedunt et. c g^{1*} vg *quotquot*, am *quot*) cop Or$^{1,\ 213}$ Bas$^{regg\ et\ monast}$ Chr ... Gb′ *οσον* cum ℵCDEFGHLSUVX ΓΔΛ al plu sah Or$^{3,\ 650}$ (sed fluct lectio) Bas^{regg} ex ed^{ven} Mac Dam

9. *δοθ. υμιν*: A* om *υμ.* | *ζητ. κ. ευρησετε*: syr^{cu} om; similiter v. 10 sah om *και ο ζητ. ευρ.* | *ευρησετε*: A 69. y^{scr} al pauc *-σητε* | *ανοιχθησεται* cum DEFGHSUVΓΔ al^{50} fere (:: vide ad v. sq) ... ς Ln *ανοιγησεται* (:: ut Mt) cum ℵABCKLMRXΠ al permu

10. *ανοιχθησεται* (Gb′) cum AEFGHKSUVΓΔΛΠ al^{60} fere ... ς *ανοιγησεται* cum ℵCLMRX al permu ... BD^{gr} *ανοιγεται*, item syr^{cu} et^{utr} :: in Mt utroq loc *ανοιγησεται* firmum est nec quisquam *ανοιχθησ.* substituit; hinc vix dubium quin inde *ανοιγησ.* in Lucam invectum sit

11. *τινα* cum ABCEΓΔΛΠ unc^{9} al pler b f ff^{2*} i l q Epiph$^{marc\ 313}$ et^{330} (utroq loc *τινα γαρ εξ υμ. τον πατερα υιοσ αιτησει ιχθυν, και αντι ιχθυοσ οφιν επιδωσει αυτω, η αντι ωου σκορπιον;*) et ipse Epiph ibid^{331} Dial^{870} (*εαν τινα, φησιν, εξ υμων αιτησει ο υιοσ αυτου αρτον – η εαν αιτησει ιχθυν, μη οφιν επιδ. αυτω; η και αιτησει ωον, μη* etc) (Hom$^{clem\ 3,\ 56}$ vide ad Mt, a quo pendere videtur, nisi quod incipit *τινα αιτησει υιοσ αρτον*). Ex Latt f *quem autem ex vobis patrem si petierit filius panem*, rell *a quo autem patre ex vobis petet* (*petit*) *filius* etc ... ℵDLX 33. 157. al^{4} c vg syr$^{p\ mg}$ Or$^{3,\ 650}$ cat$^{ox\ 91}$ *τισ* | *εξ*

τον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 *ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;* 13 *εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.*

υμων cum ℵABCDKLMRXΠ al plus[50] Dial[870] Or[3,650] Epiph[marc] (vide ante), item it vg etc ... ς (= Gb + Sz) om *εξ* cum EFGHSUVΓΔΛ al plu | *τον* (M 1. 131. d[scr] g[scr] om) *πατερα*: B 254. syr[P mg] post *αιτησει* pon ... 48[ev semel] b syr[cu] Dial (vide ante) om | o (1. Epiph[marc] Or[3,650] om) *νιοσ* (1. 124. al[15] b f ff[2·] q gat syr[cu] et[sch et] p t[xt] arm aeth Dial add *αυτου*): D al[2] sah cop Or[3,650] ante *αιτησει* pon ... ʀʟ 157. c (g[1·2·?]) vg (sed non gat mm) plane om | *αρτον μη λιθ. επιδ. αυτ. η και* (et. Dial[870]): B ff[2·] i l sah arm Or[3,650] Epiph marc (vide ante; Tert[marc 4,26] agnoscere vdtr, sed non satis liquet) om | *επιδωσει* (G *επιδω*, X *-δωση* ter) *αυτω* pri loc: D *αυτω επιδ.* | *η και* cum ACDRXΓΔΛΠ unc[9] al plu q (*vel etiam*) cop, item ʀʟ 33. 157. al[10] fere omisso *και*, ut etiam d vg[ed] for tol (al) nil nisi *aut*, a[vid] b c f am perus syr[cu] *aut si* (syr[P] *aut si et*, sed *si* c. ob.); syr[sch] aeth *atque si* ... ς (= Gb Sz) *ει και* cum minusc non ita mu | *ιχθυν*: D 124. 435. al pauc b c (*aut si petierit filius tuus*) syr[cu] et [sch] aeth add *αιτησει* (vide et. Dial) | *μη* (Γ add *και*) *αντι* (et. Or[3,650]): B 234. Epiph marc (vide ante) *και αντι*. Praeterea sah cop[schw] om *αντι ιχθ.* | *αυτω επιδωσει* cum BDL c ... ς *επιδ. αυτω* (:: ut ante et post, item Mt) cum ℵACRXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg rell Dial Or Epiph marc

12. Hunc versum c ante *η και ιχθυν* usq *επιδ. αυτ.* pon, 157. 31[ev] om (69. 130. om *η και ιχθ.* usq *επιδ. αυτ.*) | *η και* cum ʀBL 1. 13. 33. al[15] fere Dial (vide ante), item sah cop nil nisi *aut* ... ς Ln Ti *η και εαν* (ΔΔ al pauc *αν*) cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler, item R *η ει*, it vg *aut si* ... D *εαν δε και*, d *et si* | *αιτησει* (et. ς[e]) cum ℵABCDHKLR[vid]ΓΔΔ al plu Dial ... ς Gb Sz Ln *αιτηση* cum EFGMSUVXΠ al plu | *ωον*: D RU tisch** al pauc c fu ante *αιτησ.* pon | *μη* cum ℵACDRXΓΔΔΠ unc[9] al omn[vid] etc ... BL sah om | *επιδωσ. αυτω σκορπ.* (et. Dial): D *σκορπ. αιτω επιδ.* (b l *scorpion. porriget illi* [*ei*]; c *scorp. tradis*)

13. *υπαρχοντεσ* cum ABCEFGHLRSUVΓΔΛ al plu Antioch[1198] (h. l. accurate affert; [1250] vero memoriter miscet) ... ʀDKMXΠ al plus[35] Dial[870] Epiph[marc 313 et 330 et Epiph 331] Cyr[luc 369] *οντεσ* (:: ut Mt) | *δοματ.* (ℵ* *δογματ.*) ante *αγαθ.* cum ℵABCDLRXΓΔΔΠ unc[9] al longe plu Dial Epiph[marc] Cyr[luc] Antioch ... ς (= Gb Sz) *αγαθα δοματ.* cum minusc vix mu it vg (Clem[247] *ει δε ημεισ πονηροι οντεσ ισμεν αγαθ. δοματ. διδοναι, ποσω μαλλ. ο πατηρ των οικτιρμων.* Et. Or[int 2, 661] sed ultra *bona data dare filiis vestr.* non procedit. Liberrime adhibet Or[1,213] *και διδωσιν ο πατηρ το αγαθον δομα υων εξ ουρ. τοισ αιτ αυτον.* | *υμων*: K *ημων* | o *πατηρ* cum ℵABDLRXΓΔΔΠ unc[9] al longe plu f cop syr[cu] et[P] ... Ln add *υμων* (:: o Mt) cum CU al[20] fere (tisch

14 [126. 5] *Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν·* 14a Mt 9, 32–34 12, 22 ss Mc 3, 22
ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· 15 [127. 2] *τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ*

ημ.) b c i l q (ff^{2} g$^{1.\ 2.}$ e silentio) vg sah syr^{sch} arm aeth Epiph marc^{331} (ex Mcione^{313} et^{330} affert tantum o *πατηρ* praeteriens quae sequuntur) Cyr$^{luc\ 270}$ | o *εξ ουρανου* (et. Antioch^{1198}): ʀLX 33. it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{sch} om *ὁ* (it^{pler} vg *pater vester de caelo*; i om o *εξ ουρ.*, l *pater vester caelestis*) ... Epiph^{331} o *επουρανιος*, Cyr^{luc} o *ουρανιος* | *πνευμ. αγιον* (et. Tert$^{marc4,\ 26}$; Epiph^{marc} praeterit) ita f q: L al^{a} (g$^{1.\ 2.}$?) vg (et. 130^{lat}) syr$^{p\ mg}$ *πνευμ. αγαθον* ... D b c ff$^{2.}$ i l cdd ap Amb$^{spi\ sa}$ *αγαθον δομα* (arm *dona bona*, aeth *bonum donum spiritus sancti*), item Or^{vid} (praeter illud enim $^{1,\ 213}$ habet $^{3,\ 650}$ *δωσει ουν το αγαθ. δομα την παντελη καθαρευσιν - ο θεος τοις εξ ολης ψυχης - αιτουσιν αυτον*). Amb l. l. (ap Sabatier) sic: *Advertimus bonum esse spiritum sanctum domini iudicio, evglstarum testimonio, quando alius* (i. e. Mt) *pro sa. spir. bona, alius* (i. e. Lc) *pro bonis sa. spiritum nominavit - nec fallit quod nonnulli cdd habent etiam sec Lc*: Quanto magis pater vester de caelo dabit bonum datum petentibus se.

14. *και ην* (F add o $\overline{\text{ις}}$) *εκβαλλ. δαιμ. και αυτο ην* (*κ. αυτ. ην* cum A^{corr} CRΣΓΔΑΠ unc^{9} al pler b ff$^{2.}$ i l q vg syr^{sch} et p, c f vide post; contra ℵA*BL al^{7} cop arm aeth om, item syr$^{cu\ vid}$): D *ταυτα δε ειποντος αυτου προσφερετε αυτω δαιμονιζομενος κωφος*. Similiter c *haec cum dixisset, offerunt illi unum daemoniacum surdum et mutum. Et erat dum eiciebat daemonium, id ipsum fuit mutum* (rell vide post), item f *cum autem haec dixisset, adduxerunt ad eum unum daemoniacum. Et eiecit daemonium, et illud erat mutum.* | *εγενετ. δε* (L 69. 124. 346. cop^{wi} et petr^{2} *και εγεν.*, item syr^{cu}) *τ. δαιμ. εξελθοντος* (*εξελθ.* cum ℵBΓΔΑΠ unc^{9} al pler syr^{cu} et utr cop; contra Ln *εκβληθεντος* cum ACLX al^{6} cop^{ds}, Latt vide post) *ελαλ. ο κωφ. και εθαυμ. οι οχλοι*: D *και εκβαλοντος αυτου παντες εθαυμαζον*, similiter b c ff$^{2.}$ i l vg *et cum eiecisset* (b *eiceret*) *daemonium* (ff$^{2.}$ i l *mutum daem.*, c *daem. mutum*, b *a muto daemonium*) *locutus est mutus* (haec b om) *et omnes turbae stupebant* (b i l; ff$^{2.}$ *stupuerunt*, c *mirabantur*; vg *et ammiratae sunt turbae*). Contra f *factum est autem cum eiecisset daemonium* rell ut vg; q *factum est ut exiret daemonium, locutus est mutus et mirati sunt turbae.*

15. *τινες δε*: D c syr^{cu} *και τινες* | *εξ αυτων*: b ff$^{2.}$ i l (non item c f q g$^{1.\ 2.\ vid}$ vg) syr^{cu} *ex Pharisaeis* | *ειπον* cum ℵACDLR^{vid}ΧΓΔΑΠ unc rell al omn^{vid} ... Ti *ειπαν* cum B (item R ap Treg, at repetito nuper examine non possum quin *ειπον* teneam; ipsum spatium inter *π* et *ν* multo aptius est o litterae quam *α*, satis cerni vero neutrum potest) | *βεελζεβουλ* cum ACDEFGHKMRSUVXΓΔΑΠ etc (de versionib vide ad Mt 10, 25), item L *βελζεβουλ*, b *belzebul*, item cop ... ℵB (iidem in Mt) *βεεζεβουλ*

Mt 12, 26 16, 1 Mc 3, 11 17—23 Mc 12, 25—30 Mc 3, 23—27

τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 [128.5] ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 [129.2] αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν.

---

15. *τω* (A *των*) cum ℵABCKLMΠ al[30] arm ... ς (= Gb+) om cum DRXΓΔ Λ unc[7] al plu (:: ut Mt) | *τα δαιμονια* cum ℵBCLRΔΔ unc[7] al longe plu it vg syr[cu] et [sch] cop arm: addunt (:: ex Mc) ADKMXΠ al[40] fere syrP aeth o *δε* (ΚΠ al plus[10] *και* pro o *δε*) *αποκριθεις ειπεν· πως δυναται σαταναϛ σαταναν εκβαλλειν* (DX al *εκβαλειν*)

16. *εξ ουρ. εζητ. π. αυτου* (69. *εζητ. αυτω*, X om *πα. αυτ.*) cum ℵABCD L(x) 1. 13. 33. (69.) 124. 131. 157. y[scr] c f ff[2·] g[1·] i l vg syr[cu] et [sch] arm (aeth om *εξ ουρ.*) ... ς *παρ αυτου εζητουν* (M *επεζητ.*) *εξ ουρανου* cum ΒΓΔΛΠ unc[9] al pler b (q *ab eo de celo quaereb.*) syrP (cop *quaereb. sign. ab eo de caelo*)

17. *ειδωϛ* (AR *ιδωϛ*): X al[5] it vg *ιδων* (:: ut alibi scriptum est) | *αυτων τα διανοημ.* cum ℵBCDLRXΓΔΔ unc[8] al pler cop ... Ln *τα διανοη. αυτ.* cum AKΠ al plus[10] it vg | *διαμερισθ.* (CFMXΓ al[30] fere *μερισθ.* :: ut Mt) ante *εφ εαυτ.* cum ℵADL 33. 124. y[scr] syr[cu] et [sch] cop (cop syr[cu] *διεμερ. εφ εαυ.* v. sq) ... ς Ln Ti post *εφ εαυτ.* (:: ut statim subsequitur lectione non fluct; eundem ordinem Mc tenet; quem recepimus idem ap Mt est *μερισθ. καθ εαυτησ*) cum BCRXΓΔΔΠ unc[9] al pler it vg syrP etc | *επι οικον* cum ℵABKGHLSUVΓΔΔ (ℵ[1reg], sed non certum) al plu ... CDFKMXΠ al mu *επ οικον* | *πιπτει* (b c *cadit*): D *πεσιται*, item f ff[2·] i l q vg (et. am for perus tol, sed cdd[aliq] *cadit*) *cadet* (habent et. antea *desolabitur* c d l vg[ed]; l *et dom. supr. dom. non stabit sed cadet*)

18. *ει δε και*: Γ om *και* | *διεμερισθη* c. ABDLRXΔΠ unc[9] al pler ... ℵCA al plus[10] *εμερισθη*, Γ al aliq *μερισθη* (:: *μεριοθηναι* Mt et Mc; *διαμερ.* Lc) | *πωϛ*: D *ου* | *οτι*(ℵ[a]): ℵ* *τι* | *οτι λεγετε*: E b ff[2·] i l q syr[cu] *et*[utr] add *οτι* | *βεελζεβουλ*: ut ad v. 15 ... b i l q syrP arm add *principe* (b l q *-pem*) *daemoniorum* | *εκβαλλειν*: P[vid]X al pauc *εκβαλειν* | *με*: F 69. om

19. *ει δε* (c *si vero*, vg *si autem*): b cop *si*, f ff[2·] i l q *quodsi* | *βεελζεβουλ*: ut v. 15 | *εκβαλλω*: X al pauc *εκβαλω* | *τα δαιμονια*: syr[cu] add *ex filiis vestris* | *οι* cum ℵBCLRXΔΔΠ unc[9] al omn[vid]: Ln om cum ADΓ | *εκβαλλουσιν*: MRXA al mu *εκβαλουσιν* (MA al *-αλοῦσιν*, al *-άλουσιν*), d *eicient*; Γ* *εκβαλλωσιν*, P[2] *-αλωσιν* | *αυτοι κριτ. εσοντ. υμων* (*εσ. υμ.* cum ℵ b f i l q, rell *υμ. εσ.*) cum ℵACKLMUΠ al[20] fere b f ff[2·] i l q vg (cop *ipse. erunt* [*sunt*] *iudices vobis*, syrP *ipse. erunt iudic. vestri*, aeth *illi iudicent vos*) ... Ln *αυτοι υμων* (c *vobis*) *κριτ. εσονται*

20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 24 [180.5] Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου

9, 50 Mc 9, 40
24—26 Mt 12, 43—45

---

cum BD c ... ς Ti κριτ. υμων αυτοι (al[10] fere αυτ. υμων) εσοντ. (s[ecr] εσ. υμ.) cum EFGHRSVΓΔΛ al plu

20. ει δε etc absq εγω cum ℵ*AΓΔΛΠ unc[9] al pler b f ff[2·] i (g[1·2·] vid) vg arm (item [vid] syr[cu] et [sch]) Eus[dem 98] Cyr[luc 272s] ... D al[6] c cop aeth Tert[marc 4, 26] Bas[eunom 296] (ο λουκας φησιν) Chr[7, 503] (ο δε λουκ.) add εγω, item ℵ[a]BCLR 33. 69. 124. 346. l syrP c.* Bas[eunom 306] add εγω ante εκβαλλω :: cf Mt | Χ al pauc εκβαλω

21. ο ισχυρος (ℵ[c] et iam[a vid]): ℵ* om ο | HRSΓΔ al mu καθοπλισμ. | φυλασσῃ cum ΝABCLRΔΠ unc[7] al plu ... DEMXΓΔ al mu φυλασσει (69. βλεπει την εαυ. αυλ. φυλασσων, c armatus fuerit custodire) | την εαυτ. αυλην: D την αυλ. αυτου (item it vg atrium suum, regiam suam) | εστιν: NR s[ecr] εσται

22. επαν: D 131. εαν | ισχυροτερος sine artic cum HBDLΓ 248. al[vid] cop arm (agnoscit etiam Cyr[luc 273] τισ ισχυρ.) ... ς Ti ο ισχυρ. cum ΑCEΧΔΛΠ unc[9] al pler Eus[luc 174] (de Christo explicat) | αυτου: D om | νικησῃ c. ΝABCFGKLSUVΔΠ al plu ... EHMRΣΓΔ al mu νικησει ... D om νικησ. αυτ., sed d *supervenerit* pro επελθων | εφ ᾗ: Λ εφ ησ | επεποιθει: D πεποιθεν | σκυλα: FKΠ al mu syrP [txt] σκευη :: ut Mt et Mc | διαδιδωσιν et. l am for tol: 1. 209. b c f ff[2·] g[1·2·] i q vg (et. perus san em) διαδωσει (sed b c f ff[2·] g[1·2·] i l q vg[ed] am perus san etiam antea *auferet*; contra for em gat iac mm mt tol *aufert*)

23. σκορπιζει (Or[2, 844] Cyp[epp] cum conc[carth 5] pariter a Mt pendent): ℵ* (non item [ca]) et [cb]L 33. gat cop[wi] et [petr 2] aeth add με (gat *a me*, cop et με et *mihi* verti potest) :: in Mt idem praebent ℵ 33. cop syr p mg Chr[gue]. Hinc pari fere utroq loco auctoritate utitur. Quod si non esset, altero loco recipiendum putarem. Habuisse illud quidem quod displiceret, inde intellegitur quod in Mt omnes Chrysostomi edd praeter antiquissimum (saec. 6 fere) expulerunt.

24. οταν: DUX al plus[10] b cop[wi] syrP add δε (:: ut Mt); i l *et cum* | απο: R εκ | δι ανυδρων: D[gr] δια των υδρων | ζητουν (et. Or[cat ox 93]): Γ 13. 69. ζητων | ευρισκον: ℵ*GHSΓΠ* 13. 69. 118. 124. al[20] fere Or cat ox ευρισκων. Praeterea ℵ[c]BLXΞ 33. 157. 48[ev] y[scr] b l cop syrP Or[int 2, 159] (certe vdtr ex Lc) add (:: ut Mt) τοτε, hinc Ln [.τοτε]. Non add ℵ*ACDEΓΔΛΠ unc rell al pler it[pler] vg etc | τον: H την

ὅθεν ἐξῆλθον. 25 *καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.* 26 *τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.*

27 131.10 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.* 28 *αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.*

---

25. *ελθον* cum ℵABELMS^{2}UV^{sil}ΔΧΠ al plu ... Ti *ελθων* (ℝ 13. *εξελθ.*) c. CDGHKRS*ΧΓΛ al permu (13 ap solum Scriv) | *σεσαρωμενον* cum ℵ* ADXΔΛΠ unc^{8} al pler b c e g$^{1.2.}$ i q vg syr^{cu} et ^{sch} arm ... ℵ^{c}BCLRΓ al^{12} fere f l cop syr^{p} c.* aeth Or^{int2,159} (ut ante) praem *σχολαζοντα* (al^{3} syr^{p} *σχ. και*) :: e Mt | *και κεκοσμημενον*: DLΓ al pauc cop om *και* (sed L *καικοσμ.*) ... 225. am fu for perus san tol (al) sax plane om

26. *τοτε*: D syr^{cu} Or^{int2,159} (ut ante; „*et si veniens invenerit eam vacantem, mundatam et ornatam, vadit et* etc) om | *παραλαμβανει*: ℵ^{corr} (ipse * ut vdtr) CX 33. 69. g$^{1.}$ l Or^{int} (ut ante) add *μεθ εαυτου* :: ex Mt | *ετερ. πνευμ. πονηροτ.* (L al pauc -*ρωτ.*) *εαυτ. επτα* cum ℵBLX 13. 69. 124. 157. 346. ... ς Ln *επτα ετερ. πνευμ.* (Δ* *πν. ετερ.*) *πονηρ. εαυτου* (EH^{2} al *αυτου*) cum (in ℵ *μεθ εαυτ.* rescripsit * et ut vdtr quidem super raso *επτα*) ACEHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler it^{pler} (a *alios septem* etc, c *alios sept. nequior. spir.*, l om *ετερα*) vg cop arm (similiter syrr; accedit etiam Or$^{cat\ ox\ 94}$ *επτα λεγων ετερ. πνευμ. μετ αυτου*) :: ut Mt ... DG p^{scr} e Or^{int2,159} (ut ante) *ετερα* (D *αλλα*) *επτα πνευμ. πονηρ. εαυτου* | *κ. εισελθοντα* cum ℵABCDHKLMRXΠ 1. 13. 33. 69. al permu Or^{int2,159} (*et intrantes* etc; codex vero *et intrans - habitat*) it (sed ff$^{2.}$ *regressi*; b e l *ingressus - inhabitat* vel similiter) vg etc ... Gb* Ti (propter loc Mt^{l} parallelum) *κ. ελθοντα* (G al^{2} *-λθων*) cum EGSUVΓΔΛ^{2} (* tantum *και*) al^{60} fere | *εκει* (118* *αυτου*): c^{*vid}D 33. 122. y^{scr} a b e ff$^{2.}$ i l q aeth^{vid} om | X al pauc *χειρονα*

27. *εγενετ. δε* (syr^{cu} et ^{sch} *et cum*, praeterea neuter exprim *εγεν.*): A om *δε* | *επαρ. τις φων. γυνη* cum ℵBL ... ς *επαρ. τις γυνη φωνην* cum ACEXΓΔΛΣ unc^{7} al pler cop arm (similiter syr^{utr} et ^{hr}), item *επαρασα τις γινη*, sed *φωνην* post *ε. τ. οχλου* posito, KΠ 1. al pauc ... b f ff$^{2.}$ i l q vg *extollens vocem* (i add *suam*) *quaedam mulier*; a *levata voce quaedam mulier* ... D e c *γυνη τις επαρ. φων.* (e *mulier quaedam levavit voce*, c *mulier quaed. de turba levavit vocem suam*) | *μαστοι* (C praem *η*. Voluitne *οι*?): DG al^{10} fere *μασθοι*

28. *αυτος δε* (c *ipse vero*, e *ipse autem*): C *και αυτος*, syr^{hr} *et ille*, D e *δε*, it^{pler} vg *at ille*, a *qui* (syr^{cu} *Dixit ei Iesus*) | *μενουν* c. ℵAB*LΔΣ al pauc ... ς Ln Ti *μενουνγε* cum B^{3}CDXΓΔΠ unc^{6} al pler. Exprim c e Tert^{marc4,26} (*imo*) vg (*quinimo*, san perus *quippini*, tol *manifestissime*); non exprim a b f ff$^{2.}$ i q syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} | *φυλασσοντ.* absq additam

29 [132.5] *Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ* Mt 29–32 12, 38–42
γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δο-
θήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 *καθὼς γὰρ ἐγένετο*
Ἰωνᾶς τοῖς Νινευείταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 1 Reg 10, 1
που τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 *βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει*
μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 *ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσον-* Ion 3, 5

cum $\aleph^{a}$ABCDLΔΞ al^{15} fere it am for san perus tol syrP arm aeth Tert marc 4, 26 ... ς (= Gb) add *αυτον* cum ΧΓΔΠ unc^{a} al pler vg^{ed} et mss aliq cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} Leif^{132} (Gall^{5,186}): $\aleph^{*}$ vero add (i. e. repetit) *τον λογον του θεου*

29. *γενεα* sec cum ΝΑΒDLΧΞ al^{20} it vg (et. 130^{lat}) cop syr^{cu} et^{hr} et P c.* arm Amphil^{472} (Gall^{6}; sed post *πονηρα εστιν* ita pergit ut Mt exscribat) ... ς om c. ΓΔΑΠ unc^{a} al longe plu syr^{sch} aeth | *ζητει* c. ΝΑ BLΞ al plus^{12} ... ς Ln *επιζητει* (:: ut Mt, cf et. Mt 16, 4 et ll. pp.) c. CDΧΓΔΑΠ unc^{a} al pler | *ιωνα* sine additam cum ΝBDLΞ a b c ff^{2}· g$^{1.2}$. i am fu for em iac mt perus san tol cop^{petr4} syr^{hr} arm ... ς (= Gb) add *του* (Δ om) *προφητου* (:: ex Mt ubi lectio non fluct) cum ΑCΧΓΔΛ Π unc^{a} al omn^{vid} e f q vg^{ed} syr^{sch} et P cop^{edd} et ^{dz} aeth ... syr^{cu} om *ει μη το σημ. ιων.*, pergens v. 30: *sed sicut fuit Ionas signum Ninevitis.* Praeterea cf Epiph$^{marc\ 313}$ et ^{331} *παρακεκοπται το περι ιωνα του προφητου. ειχε γαρ· η γενεα αυτη* (huc supplendum ex *ἐλέγχ. κε′*: *σημειον αιτει, και* quae utroq loco^{313} et^{331} desiderantur), *σημειον ου δοθησεται αυτη. ουκ ειχε δε περι νινευη και* (*πε. νι. κ.* desunt^{331}) *βασιλισσης νοτου και σαλομωνος.*

30. *καθωσ γαρ*: ℵ 239. y^{scr} al pauc cop^{wi} et petr^{4} om *γαρ* | *ιωνασ* cum ΝACDLΧΓΔΣΠ unc^{a} al pler ... BA c^{scr} 251. al pauc o *ιωνασ* | *τοισ νινευ.* ante *σημ.* cum ΝBCLΧΞ 33. ... ς Ln post *σημ.* cum ADΓΔΑΠ unc^{a} al pler it vg syr^{romn} cop arm aeth | *νινευιταισ* cum ΝB (ut Mt 12, 41 NBCLΧΔ) ... ς Ln Ti *νινευταισ* cum ACLΧΓΔΑΠ unc^{a} al omn^{vid} ... D *νινευταισ* | *τη* (syr^{hr} praem *σημειον*, 49^{ev} al aliq post *ταυτη* add) *γενεα ταυτη*: i *in corde terrae.* Praeterea D a e ff^{2}· add (:: cf Mt) *και καθωσ* (e *sicut enim*) *ιωνασ εν τη κοιλια* (*ventre* d a e; ff^{2}· *utero*) *του κητουσ εγενετο* (d a e ff^{2}· *fuit*; e ante *ιωνασ* pon) *τρισ ημερασ και τρεισ νυκτασ* (*trib. dieb. et trib. noct.* d e, a ff^{2}· om) *ουτωσ* (a e add *erit*) *και* (e om) *ο υιοσ του ανθρωπου εν τη γη* (a *in terram*, e *in cor terrae*, ff^{2}· *in corde terrae*). Sed e om totum versum 30.

31. *βασιλισσα*: E*ΧΓΛ al pauc -λεισσα | *εν τη κρισει*: D ff^{2}· om | *των* (69. om) *ανδρων* (et. $\aleph^{c}$, $\aleph^{*}$ *ανθρωπων*): C al^{4} syr^{cu} aeth per^{sP} om (:: ut Mt) | *την σοφιαν*: X *της σοφιας* | *σολομωνος* bis cum ΝABDE GHMSVΧΔΛΞ (pri loc hiat) al plu ... ς (= Gb Sz) *σολομωντος* cum CKLUΓΠ al permu | *πλειον*: CD *πλειον*

32. D om totum versum | *νινευεται* (-*ειται* cum ΝBL: Gb′ Sz Ln -*ιται*

ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰσ τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

8, 16 Mt 5, 15 Mc 4, 21 33 [133.2] *Οὐδεὶσ λύχνον ἅψασ εἰσ κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγοσ βλέ-*

Mt 6, 22 a *πωσιν.* 34 [134.5] *ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸσ ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.* 35 *σκόπει*

---

cum AC unc rell al omn) cum ℵABCE²GLMUXΓΔΠ al⁸⁰ fere (E²Γ al pauc -ηται) it vg syrˢᶜʰ et pᵐᵍ etʰʳ arm aethᵛⁱᵈ ... ς Ti *νινευῖ* (sed Ti c. E*HSVA al -ευη) cum E*HKSVA al permu syrᶜᵘ (*viri filii Nineve*) etP txt cop | *μετα*: MU al pauc add *των ανδρων* | *αυτην*: H *αυτη*

33. *ουδεισ* sine *δε* cum NBCDUΓ 33. 108. al¹⁵ fere a c e i vg copᵖᵉᵗʳ ᵃ syrᶜᵘ etˢᶜʰ etʰʳ arm ... ς Ln Ti add *δε* cum ALXΔΛΞΠ unc⁷ 1. al longe plu b f ff²· q copᵉᵈᵈ et ᵈᶻ syrP aeth | *κρυπτην* (et. ς^e 1624. Gb Sz) cum unc omnib al plu ... ς (item ς^e 1633 al) *κρυπτον* cum 1. 28. al non ita mu catᵒˣ ⁹⁵. Praeterea scripsimus *κρυπτὴν* cum ΒΠ unc pler al plu, ut et. ς^e Gb Sz Ln; eodem accentu ap. Athenae. 4. p. 205 *κρυπτὴ* (i. q. *ὁ κρυπτὸσ περίπατοσ* p. 206) editum, cf ed Schweigh., nec contra est Steph. Thes. Alteram scripturam *κρύπτην*, quam in ed. VII secuti sumus, praebet Γ. Latt *in* (e *sub*) *abscondo* vel *abscondito* (fu praem *loco*) vertunt, nec aliter interpretes rell | *ουδε* (al¹⁵ fere *η*) *υπο τον μοδιον* (syrᶜᵘ transp *υπο τ. μοδ.* et *εισ κρυπτ.*): LΓX 1. 69. 118. 131. 209. armᶻᵒʰ om | *αλλ* (et. ς Gb Sz) cum unc omnib (exc D) et minusc pler ... ς^e (Wtst etc) *αλλα* cum D al non ita mu | *εισπορ.*: L *εκπορ.* | *το φεγγοσ* cum AL ΓΔΛΠ unc⁸ al longe plu ... Ln *το φωσ* (:: ex 8, 16 ubi nemo *τ. φεγγ.* substituit) cum NBCDX al plus⁸⁰ (sed X al mu post *βλεπ.* pon :: ut 8, 16) | *βλεπωσιν*: ℵ 33. 124. *-πουσιν*

34. *του σωματοσ* absq *σου* (i q syrᶜᵘ et P arm): D itᵖˡᵉʳ vg cop syrˢᶜʰ aeth add *σου* | *ο οφθ. σου* pri loc (et. Gb + *σου*) c. ℵ*ABCDM al pauc it vg cop syrˢᶜʰ et P aeth ... ς om *σου* cum ℵᶜEGHKLSUVXΓΔΛΠ al plu syrᶜᵘ arm (:: deest in Mt nec add nisi pauci) | *οταν* sine *ουν* (Gb') cum NBDLΔ 435. it vg cop arm aeth ... ς add *ουν* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ACXΓΔΠ unc⁸ al pler syrᶜᵘ et ᵘᵗʳ | *ᾖ* (r al²ˢᶜʳ *ει*, item sec loc MΓ al⁴ˢᶜʳ): D b e ff²· (teste Blanch) q ante *ο οφθ.* pon | *και ολον* (D *παν*): Ln om *και* (:: ut Mt) cum CDΓ al²⁰ fere it (exc e) vg copˢᶜʰʷ arm aeth | *εστιν* (et. a c ff²· i cop syrᶜᵘ et P aeth): KLMXΠ 1. 13. 28. 33. al plus²⁰ b e f q vg arm *εσται* (:: ut Mt) | *επαν* (D 2. 127. al pauc *οταν*, 106. al *επειδαν*) *δε*: X a syrᶜᵘ arm aeth add *ο οφθαλμοσ σου* (:: ut Mt) | *και το*: ℵᶜᵃ (sedᶜᵇ rursus delet *ολ.*)X 1. al⁴ f cop syrᶜᵘ aeth *και* (cop om) *ολον το* (:: ut Mt) | *σκοτεινον* cum ℵABCEGHSVΓΔΛ al plu syrᶜᵘ: KMUXΠ al⁵⁰ fere itᵖˡᵉʳ vg syrˢᶜʰ etP c.*arm add *εσται* (:: ut Mt), item D e cop aeth add (sed D* praem) *εστιν*

οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. 36 *εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.*

37 [135. 5] *Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.* 38 *ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.*

---

35. *σκοπει ουν* etc: pro his babent, omisso versu sq, D a b e ff^{2*} i sic (:: e Mt): *ει ουν το φως το εν σοι σκοτος το σκοτος ποσον, si ergo lumen quod in te est* (a e *est in te*) *tenebrae sunt, tenebrae quantae* (ita d ff^{2}, b *ipse tenebrae quantae sunt*, e l *tenebrae tuae* [*i in te*] *quantae sunt*, a *tenebrae rese·· quantae sunt*). Eadem agnoscit Aug (quaest evgg^{2}, ^{15} ed. Par. 1837. III, 2, 1624). Eadem syr^{cu} post versum 35. add ... 57. 239. 433. plane om versum, hinc Gb^{0}

36. Hunc versum (ut iam notatum est) D a b e ff^{2*} i item syr^{cu} om, hinc Gb^{0} | *φωτεινον* (A* *σκοτεινον*): X add *εἰ* | *εχον* cum NABCEKLS UVΠ al plu: GHMXΓΔ 33. al mu *εχων* | *τι μερος* cum NEHSUVΔΛ al plu c vg ... Ln Ti *μερος τι* cum ABGKMXΠ al^{20} fere f ... CLΓ om *τι* | *ο λυχν.* (N^{c}): N* om | *τη αστραπη*: B praem *εν* | *φωτιζῃ*: EXΓ al aliq -ζει (sed Γ et. *τη αστραπει*) | *σε*: X om. Totum versum q sic habet: *si ergo corpus tuum lucernam non habens lucidam obscurum est· quanto magis cum lucerna luceat inluminat te.* Similiter (corrupte) f ad v. 36. add: *si enim corpus quod in te est lucernam non habuerit lucentem tibi tenebrosa est· quanto magis autem lucerna tua fulgens lucebit tibi.*

37. *εν δε τω λαλησαι* usq *φαρισαιος οπως*: D *εδεηθη δε αυτου τις φαρισαιος ινα.* Item syr^{cu} (*και τις φαρ. εδε. αυτ.*) sax | *λαλησαι*: Ln add *αυτον* cum A, item 1. 69. 118. 124. 131. 346. al^{10} fere add *αυτον ταυτα.* Latt: c e f ff^{2*} g^{1*} i *et cum* (ff^{2*} add *Iesus*) *loqueretur haec* (f *haec loq.*), item vg omisso *haec*; b q *in eo autem cum loqueretur* (b add *ipse*), a *loquente autem eo* | *ερωτα* cum NABM 69. 71. 248. c^{scr} g^{scr} (non attenderunt Gb Sz) e (*petit*) ... ς *ηρωτα* cum CLXΓΔΛΠ unc^{s} al pler it^{pler} vg etc (cop anceps) | *φαρισαιος* c. NBL 1. 13. 69. 118. 131. 157. ... ς Ln *φαρισ. τις* cum ACLΓΔΛΠ unc^{s} al pler b e q syrr arm; item (D)X 130^{gr} et ^{lat} a c f ff^{2*} i vg aeth *τις φαρισ.* | *παρ αυτω* (c f *apud eum*, e *aput ipsum*, vg *apud se*): D *μετ αυτου*, item b d q *cum eo*, ff^{2*} i *cum illo*, a *secum* | *εισελθ. δε ανεπεσεν*: 13. 69. 124. 346. *και εισελθ. εις την οικιαν του* (69. om) *φαρισαιου ανεκλιθη*

38. *ιδων* (300. al pauc post *εθαυμ.*) *εθαυμασεν οτι* (et. f syr^{sch} et P cop etc): D 251. it^{pler} vg (et. 130^{lat}) *ηρξατο διαλογιζεσθαι εν εαυτω λεγειν διατι* (251. *οτι*), d *coepit cogitare in semetipso dicens quare*, b ff^{2*} i q vg *coepit intra se reputans* (i *putans*, ff^{2*} *cogitans*) *dicere quare*, c *coepit secum disputans dic. qu.*, e *coep. apud se reputans dic. qu.*, a *coep. recogitans intra se dic. qu.* Similiter syr^{cu} *coepit dicere in semetipso quare.* Cf et. Tert$^{marc\,4,27}$ *Pharisaeus qui illum vocarat ad prandium retractabat penes se cur non prius tinctus esset quam recubuisset.*

Mt 23, 25 39 εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξω-
θεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν
γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξω-
θεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύ-
Mt 23, 23 νην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 [136.5] ἀλλὰ οὐαὶ
ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγα-
νον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
20, 46 Mt 23, 6 a τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. 43 [137.2] οὐαὶ

---

39. ο κυριος: U c^{ecr} al^{5} fere syr^{sch} ο $\overline{\text{ις}}$ (aeth *domin. Iesus*) | οι φαρισαιοι: D b add *υποκριται* | το: Α *του* | *το δε*: U y^{scr} *τα δε*

40. *ουχ ο* cum ℵB^{3}CDLXΓΔΘ^{d}ΛΠ unc rell al omn^{vid}: ΑΒ* *ουκ ο* | *το εξωθ. και το εσωθεν* (male Cyr$^{\text{cat ox 96}}$ *τα ανωθ.*) cum ℵABLXΔΘ^{d}ΛΠ unc^{8} al pler b f ff^{2}· g^{1}· i q vg cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth Tert$^{\text{marc 4, 27}}$ Archel disp^{21} Cyr$^{\text{luc 279}}$: CDΓ 243. 251. al^{5} a c e sax (Petr^{alex}) Cyp^{237} et^{303} *το εσωθ. και το εξωθ.* (Petr ex priore de anima sermone ap Routh$^{2, 347}$ 1815 et$^{4, 49}$ 1848. *εν γαρ και κατα τον σωτηριον λογον· ο ποιησας τα εσωθεν και τα εξωθεν εποιησεν* etc)

41. *τα ενοντα* (L *οντα*): b d q *quae sunt*, it^{pl} vg *quod superest*, f *ex his quae habetis*, Tert$^{\text{marc 4, 27}}$ *quae habetis* ... e Cyp^{237} et^{303} om | *παντα*: LXΓ 13. 33. 69. 248. 259. 346. y^{scr} al panc *απαντα* | *υμιν εστιν* (et Bas$^{\text{regg 448}}$ et^{509}): b f ff^{2}· i m q vg syr^{cu} et^{utr} *sunt vobis* (c *vobis munda sunt omnia*, e Cyp^{237} *vobis munda omnia*): ΧΓ 1. plus^{12} a Bas regg bis ex cdd^{2} *υμιν εσται*, D aeth Tert$^{\text{marc 4, 27}}$ *εσται υμιν*

42. *αλλα* cum ℵBDEGHLUΓΔΛ al permu ... ς Ln *αλλ* cum ACKMSΧΠ al plu | *τοισ φαρισαιοισ*: syr^{cu} aeth *scribis et Pharisaeis*, b gat *scribae et Pharisaei* | *παν*: ℵ*vel^{a} ex *το* correxit, V^{2} *το* | *παρερχεσθε*: Α *-χετε* | *κρισιν*: Mcion ap Epiph$^{\text{813}}$ et$^{\text{822}}$ *κλησιν* (utroq loco: *αντι του· παρερχεσθε την κρισιν του θεου ειχε· παρερχεσθε την κλησιν του θεου*), id quod confirmat et. Tert$^{\text{marc 4, 27}}$: „sic et oluscula decimantes, vocationem autem et dilectionem dei praetereuntes obiurgat" | *του θεου*: B* om; suppl^{3} et^{vid} iam^{2} | *ταυτα* absq *δε* cum ℵ*ADEGHSUVΓ ΔΛ al longe plu a ff^{2}· i cop^{schw} ex petr^{4} arm (syrP vide post) ... ℵ^{a}BC KLMXΘ^{d}Π al plus^{20} c vg (contra e f q add *enim*, item b sed haec verba *ταυτα* etc ad finem v. 41 transpon) cop^{wi} et^{dz} syr^{sch} et P c.* aeth add *δε*, hinc Gb ✝ et Ln [*δε*] :: similiter in Mt fluct lectio, suadent testes ut neutro loco ponamus | *εδει*: Α a *δει* | *ποιησαι*: Α 262. *ποιειν* | *κακεινα*: ΔΛ *καικεινα* | *παρειναι* cum ℵ^{c}B*L 13. 346. ... ℵ* 57. y^{scr} *αφειναι* (:: ut Mt), Α *παραφειναι* ... ς *αφειναι* cum B^{2}CXΓΔΘ^{d} ΛΠ unc^{8} al pler (:: cf ad Mt). Praeterea D om *ταυτα* usq *παρειναι*, b (ut iam indicatum est) ad fin. v. 41 transp; libere (et corrupte) syr^{cu}: *sed haec quidem fecistis* (*debebatis facere?*), *sed haec quidem non omisistis*

ὑμῖν τοῖσ Φαρισαίοισ, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖσ
συναγωγαῖσ καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ. 44 [138.5] οὐαὶ Mt 23, 27
ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡσ τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περι-
πατοῦντεσ ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. 45 [139.5] Ἀποκριθεὶσ δέ τισ τῶν
νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶσ ὑβρίζεισ.
46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺσ ἀν- Mt 23, 4
θρώπουσ φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν
οὐ προσψαύετε τοῖσ φορτίοισ. 47 [140.5] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε Mt 23, 29–31
τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούσ.
48 ἄρα μάρτυρέσ ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖσ ἔργοισ τῶν πατέρων

---

43. *τοισ φαρισαιοισ* cum ABCLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} f l vg etc ... ℵD a mm *φαρισαιοι*, item (qui *-σαιοι* et. v. 42) b c e ff^{2*} i q (item gat *scribae et Pharisaei*, syr^{cu} aeth *scribis et Pharisaeis*) | *και τουσ* (Λ om) *ασπασμ. ε. τ. αγοραισ*: CD 13. 64. 66^{mg} b q aeth$^{cod\ 18}$ add *και τασ* (D 64. 66^{mg} om) *πρωτοκλισιασ εν τοισ δειπνοισ*, item 13. 69. 124. 346. praem *και την πρωτοκλισιαν εν τ. δειπνοισ*, hinc Ln [*κ. τασ πρωτ. εν τ. δειπνοισ*] :: e Mt

44. *ουαι υμιν* sine additam cum ℵBCL al^{9} a c e ff^{2*} g$^{1.\ 2*}$ l vg cop syr^{cu} arm ... ς (= Gb) add (:: e Mt) *γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται* (D i Lucif om), item Ln [*γρ. κ. φαρ. υποκρ.*] cum ADXΓΔΛΠ unc^{6} al pler b f i q em syr^{sch} et P aeth Cyr$^{luc\ 281}$ Lcif^{133} (Gall$^{6,\ 186}$) | *εστε ωσ τα μνημεια* (Λ 254. 262. *μνηματα*) *τα* f vg: D a c e ff^{2*} syr^{cu} *εστε μνημ.*, item b i l q Lcif *monumenta estis* | *τα αδηλα* (it^{plu} vg *quae non parent* vel *apparent*, a *ignobilia*, d *sine specie*, c *incerta*): syr^{cu} om | *οι περιπατ.* cum ℵBCLM al permu syrP ... Gb″ Ln Ti *περιπ.* sine *οι* cum ADXΓΔΛΠ unc^{7} al plu item *ambulantes* it vg syr^{cu} et^{sch} arm Lcif | *επανω*: D aeth ante *περιπατ.*

45. *των νομικων*: syr^{cu} et^{sch} *ex scribis* | *και ημασ*: 69. (59 ap Wtst?) e om *και*

46. *και υμιν*: X add *λεγω* | *ουαι*: D syr^{cu} ante *τοισ νομικ.* pon | *δυσβαστακτ.* (et. Tert$^{marc\ 4,\ 27}$ Bas$^{eth\ 295}$): CX al plus^{10} syrP mg Bas^{cod} praem (:: e Mt) *βαρεα και* | *οτι φορτιζετε*: syr^{cu} *quia vos oneratis oneribus gravibus et ponitis super humeros hominum* | *αυτοι*: B add *υμεισ* | *ενι* (C 1. 209. *επι*) *των δακτυλων*: X *τω δακτυλω*, GM 71. al pauc *ενι τω δακτυλω*, b c f i l q (ff^{2*} g$^{1.\ 2*}$ ut vdtr) vg *uno digito vestro* (c harl* om) | *προσψαυετε*: A *-σετε* | *τοισ φορτιοισ*: a syr^{cu} *ea*, D b q om

47. *προφητων*: l add (:: e Mt) *et ornatis sepulcra iustorum* | *και οι* c. ℵ*C Mcion$^{epiph\ 313}$ et^{332} ... a *nam*, syr^{cu} et^{sch} *quos* ... ς Ln Ti *οι δε* c. ℵ^{c} ABDL unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg etc Chr$^{7,\ 806}$

48. *μαρτυρεσ εστε* cum ℵBL aeth (sine *εστε*) Or$^{1,\ 448}$ ... ς Ln *μαρτυρειτε* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ACDXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} it vg rell Chr$^{7,\ 805}$ | *και συνευδοκειτε* (et. Or$^{1,\ 448}$ Chr$^{7,\ 806}$): D e *μη*

ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε.
Mt 23, 34–36 49 [141.5] διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς
αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ
ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ
ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,
Gen 4, 8 2 Chr 24, 21 51 ἀπὸ αἵματος Ἅβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου με-
ταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσε-
Mt 23, 13 ται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 [142.5] οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι
ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσ-
ερχομένους ἐκωλύσατε.

συνευδοκειν (e *non placere vobis*), item a b q Lcif (l. l.) *non consentientes* ... 57. 61. 69. 124. vg arm *οτι συνευδοκειτε* | *οτι αυτοι* etc: syr^{cu} *et vos filii estis illorum interfectorum* :: cf Mt | *οικοδομειτε* (e *gloriamini*) cum ℵBDL a b e i l ... ς (sed Gb^{00}) add *αυτων τα μνημεια*, Ln [*αυτ. τα μνημ.*] cum ACΧΓΔΔΠ unc^{s} al pler c f q g$^{1.2.}$ vg cop syr^{utr} arm aeth, item 1. 131. 157. 209. c^{scr} Chr^{7,806} Lcif *τουσ ταφουσ* (c^{scr} *τα μνημεια*, Chr *τα μνηματα*) *αυτων* (item 13. 69. 124. 346. *τ. ταφ. αυτων* ante *οικοδομ.*)

49. *και* (Λ syr^{cu} cop$^{petr\,4}$ aeth arm^{ed} om) *η σοφ. του θεου* (syr^{sch} ed om) *ειπεν*: D b Lcif^{133} om | *αποστελω* (X -*στέλω*): D b q Lcif *αποστελλω* | *και εξ*: AKUΠ al^{10} d syr^{cu} et ^{utr} om *και* | *αποκτενουσιν* (ℵ^{c}): ℵ* -*κτεινουσιν* | *εκδιωξουσιν* (69. -*κουσιν*) cum ADΓΔΔΠ unc^{s} al pler (:: hoc tantum loco et 1 Thess 2, 15 legitur) ... ΝBCLX al^{12} *διωξουσιν* :: cf Mt. Ceterum Mcion^{epiph} (item Tert^{marc} e silentio) om vv. 49 usq 51. (Epiph$^{marc\,313}$ et ^{333} *ουκ ειχε· δια τουτο ειπ. η σοφ. του θεου, αποστελω εισ αυτουσ προφητασ· και περι αιματοσ Ζαχαριου και αβελ και των προφητων, οτι εκζητηθησεται εκ τησ γενεασ ταυτησ.*)

50. *εκζητηθη*: ℵ^{cL} al^{5} syr$^{p\ mg}$ *εκδικηθη* | *το αιμα παντων* (258. 2^{pe} perus al ap Ln om; Δ om *των* sq): Lcif^{133} *sanguis omnis* | *εκχυννομενον* cum NACDEGLUΔΠ al ... ς *εκχυνομενον* cum HKMSVXΓΛ al plu ... B 33. 69. *εκκεχυμενον* | *απο* sec (ita f vg; e om *απ. τ. γε. ταυτ.*, item 69 spatio vac relicto): D a b c i l q syr^{cu} Lcif *εωσ* (Schu „haud inepte"), d^{scr} *μεχρι*

51. *απο* sine *του* (Gb′) cum NBCDLX 1. 33. ... ς add *του* (:: ut Mt) cum ΑΓΔΔΠ unc^{s} al pler | *αβελ* (et. Lcif^{133}): KMΠ al^{30} fere c e i em syr^{p} c.* add *του δικαιου* (:: e Mt) | *εωσ* sine *του* cum NBDLX 1. 33. ... ς add *του* (:: ut Mt) cum ACΓΔΔΠ unc^{s} al pler | *ζαχαριου* (et. Lcif) .. D 73. 251. cop^{wi} et petr^{4} syr^{cu} ar^{p} add *υιου βαραχιου* (:: e Mt) | *του απολομενου μεταξυ* (et. Lcif): D a aeth *ον εφονευσαν ανα μεσον* (:: cf Mt) | *οικου* (it^{pler} Lcif *aedem*): D al^{2} wetst e arm *ναου* (*templ.*) | *ναι*: Γ al pauc *και* | *λεγ. υμιν*: 69. 124. e syr^{cu} et ^{utr} add *οτι*

52. *τοισ νομικοισ*: syr^{cu} et ^{sch} rursus *scribis*, aeth *scribae et Pharisaei* | *ηρατε* et. f i l vg Or^{1,167} et^{2,526} et$^{int\,3,405}$ et^{840} Bas$^{eth\,294}$ Cyr^{4,614}: D 157.

53 [143.10] *Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων*, 54 *ἐνεδρεύοντες, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.*

---

a b c e q syr^{cu} arm *εκρυψατε* (b e q *absconditis*), aeth *ηρατ. και εκρυψ.* | *κλειδα*: D *κλειν* | *αυτοι* (e f vg Or$^{1,\ 167}$ et $^{2,\ 536}$): D 22. 69. 124. 157. 346. a b c i l q aeth Or$^{int\ 3,\ 405}$ et ^{840} Amb *και αυτοι*, M al^{5} *αυτοι γαρ* | *εισηλθατε* (Gb″) cum ℵ A B C^{2} D E* H L M Γ Δ (C* latet) 33. 69. 124. 157. al^{10} fere ... ς *εισηλθετε* (Α *επηλθ.*) cum K^{2} G K S U V X Λ Π al plu (et. in Or bis editum) | *εισερχομενους* (ef. Or^{bis}): D *εισπορευομενους* | *εκωλυσατε*: G c (sed et. *introitis*) arm *κωλυετε*

53. *κακειθεν εξελθοντος αυτου* cum ℵ B C L 33. cop syr$^{p\ mg}$ ... 69. nil nisi *και* (Gb″) ... ς Ln *λεγοντος δε αυτου* (48^{ev} *του ιυ*, D al pauc om) *ταυτα* (13. add *παντα*, item al varie transponentes) *προσ αυτουσ* cum A D X Γ Δ Λ Π unc^{8} al pler it (b i l q om *δε*, b om *ταυτα*, a om *πρ. αυτ.*) vg syr^{cu} et ^{sch} et p ^{txt} arm aeth. At D X 157. ^{icant} a b c e f i l q syr^{cu} aeth add *ενωπιον* (i *et coram*) *παντοσ του λαου* (χ *οχλου*), item 254. arm additis insuper *κατησχυνθησαν και*. Item syr$^{p\ mg}$ *ελεγε ταυτα προσ αυτουσ ενωπιον παντοσ του λαου, και κατησχυνθησαν· και* | *οι γραμμ. και* (haec 243. om, Gb^{0}) *οι φαρισαιοι*: D b c e f l q vg *οι φαρισαιοι και οι νομικοι*, a *tam scribae quam et legis doctores*, 1. 118. 239. i syr$^{p\ mg}$ *οι νομικοι και οι φαρισαιοι* | *ενεχειν* (1. 131. al^{5} add *αυτω*) cum ℵ A B L X Γ Δ Λ Π unc^{6} al plu cop (*intueri male*) arm aeth (Latinos et Syros vide post): C *επεχειν*, H al plus^{30} *συνεχειν*, al pauc *ανεχ.*, *ελεγχ.*, D S al^{6} *εχειν* (121. add *αυτω*). Latini: *graviter habere* c e i, *male habere* b d q, *graviter ferre* l, *graviter insistere* vg, *male se habere* a, *contristari* f. Item syr^{sch} *graviter* (*aegre*) *ferre* (add *et irati sunt*), item syr^{cu} (*coepit aegre ferri a scribis et Pharisaeis*); syr^{p} *adversari ei* | *αποστοματιζειν* (L S V* Δ al^{16} *αποστομιζειν*, al^{3} *επιστομιζ.*) *αυτον*, vg *os eius opprimere*, a *comminare illi*: D 69. *συνβαλλειν* (69. *συμβαλειν*) *αυτω*, b d i l q *committere cum illo* (d *illi*), c e *conferre illi* (c *cum eo*), f *altercari cum illo* | *περι πλειονων* (157. al pauc f cum sqq cjgunt, item b syr^{sch} post *ενεδρ.* pon): 17. 115. 258. 433. om

54. *ενεδρευοντεσ* absq additam cum ℵ X 1308^{r} am cop: ς Ln Ti add *αυτον* cum A B C L Δ Λ Π unc^{8} al pler vg (f *interrogantes eum*) syr^{utr} aeth ... D a b c e i l q syr^{cu} arm plane om, item (qui *περ. πλειον.* omiserant) 17. 115. 258. 433; hinc Gb^{00}. Praeterea scripsimus sine *και ζητ.* aut *ζητ.* cum N B L 1. 118. 131. 209. 239. cop ... Gb (sed^{00}) Sz Ln add *ζητουντεσ* cum A C D X Γ Δ Λ Π unc^{7} al plu it syr^{cu} et ^{sch}, item ς *και ζητουντ.* cum (s^{sil}) al mu vg syr^{p} arm | *θηρευσαι τι* (K Π al aliq ante *θηρ.* pon) *εκ τ. στομ. αυτου* (f *capere aliquid ex ore eius*, vg *aliquid capere de* [sed am for fu tol al *cap. aliq. ex*] *ore eius*): D *αφορμην τινα λαβειν αυτου*, similiter a b c e i l q *occasionem* (a b e q *occans.*) *aliquam invenire de* (a *ab*, i *in*) *illo* (c e l om *de illo*), item syr^{cu} ... haec omnia Gb^{0}. Post *στομ. αυτου* nil addidimus cum N B L cop

XII.

Mt 16, 6 1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· [144.2] προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις
8, 17 Mc 4, 22 Mt 10, 26 s ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 [145.5] οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4–9 Mt 10, 28–33 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεν-

---

aeth ... ς (sed Gb^{00}) Ln add *ινα κατηγορησωσιν* (ΑΧΔ 69. *-σουσιν*) *αυτου* cum ACDXΓΔΑΠ unc^{s} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{sch} et p arm, item D f syr^{cu} *ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου* (f *ut occasionem invenirent accusare eum*) :: cf Mt 12, 10 Mc 3, 2

XII. 1. *εν οις* usque *οχλου*: D *πολλων δε οχλων συνπεριεχοντων κυκλω*, item it^{pler} vg *multis autem turbis circumstantibus*, d *multis autem turbis adstantium circa*, e *cum multa autem turba circumdedisset eum*, a *multa autem turba ..... tinen ..... um in .....t* (se continentium in circuitu?), syr$^{p\ mg}$ *multis autem myriadibus congregatis in circuitu* | *ωστ. καταπατ. αλληλ.* (it vg *ut se invicem conculcarent*): D *ωστ. αλληλ. συνπνιγειν* (*ut alterutros e suffocarent* d) | *ηρξατο*: Γ 69. add *δε* | *αυτου*: D a i l q om | *πρωτον* cum antecedentibus conjungunt (ut et. ς Gb Sz Ln) ΝΑCDEHKΔΠ al plu (14 ap solum Matthaeium, 8 ap Scriv) cop syr^{p} ... ς^{e} (et. Wtst Mtthaei al) cum seqq conjg ut GLΔ al mu c f i l q syr^{cu} et ^{sch} aeth ... BMUΓ al a (ap Iric) e nec ante nec post *πρωτ.* distingu ... b vg (et. 130^{lat}) om, item^{vid} Tert$^{marc\ 4,\ 28}$ („Cavete, inquit discipulis, a ferm. Phar." etc) Lcif^{20} (Gall$^{6,\ 215}$) | *εαυτοις* (L al pauc *αυτοις*) ... 253. 435. Epiph^{690} (*μανιχ.* ^{69} *ως λεγει· προσεχετε απο*) om | *των φαρισαιων* (h. l. et. Epiph^{690} Tert$^{marc4,\ 28}$ Lcif^{20}): BL e post *υποκρισις* pon

2. *δε* cum ABCLXΓΔΑΠ unc^{s} al pler b c e f i l q cop syr^{sch} et p txt aeth Tert$^{marc\ 4,28}$ ... D a syr^{cu} et p ^{mg} arm *γαρ* ... א 13. 69. 239. 245. 346. al^{2scri} em om | *συγκεκαλυμμ.* (DC^{2} *συνκεκ.*) cum ABC^{3}DLXΓΔΑΠ unc^{s} al pler ... ΝΟ* *κεκαλυμμ.* (:: ut Mt). Praeterea C* et ^{3} i^{cant} cop *εστιν* anteponunt (:: ut Mt) | *ουκ αποκαλυφθ.* (it^{pler} vg *quod non reveletur*, a *quod non revelabitur*, e *quod non retegatur*): D *ου φανερωθησεται* (sed d *revelabitur*), item Tert$^{marc4,\ 28}$ *non patefiet*

3. *ανθ ων οσα* usq *ακουσθησεται*: c *homo qui in tenebris locutus est in luce audietur* | *τη*: Δ om | *σκοτια*: DR*X al *-τεια* | *και ο προσ το ους ελαλησατε*: syr^{hr} *et quod cuidam dixistis* | *ταμειοις*: ΝΑΓ 1. 33. al pauc *-μιοις*, K al plus^{10} *ταμιειοις*

4. *μου* (et. Or $^{1,\ 296}$ Mcion epiph ^{314} et ^{333}, item Tert$^{marc\ 4,\ 28}$ sed *meis*

νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. 5 *ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε.* 6 *οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.* 7 *ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠριθμηνται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.* 8 *λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς*

---

fluctuat): x a om | *μη φοβ.* etc: Or[1,296] *τοιουτον γαρ εστι το· μη φοβ. απο τ. αποκτειν. το σωμα, αυταις λεξεσιν υπο ματθαιου και λουκα ειρημενον.* | *αποκτεννοντων* c. ΝΑΕΚLUVΓΑ al plus[22], item Gb Sz *αποκτεινοντων* c. DGHSΧΑΠ al plus[60] ... ς (= Gb Sz) *αποκτεινοντ.* cum B al mu (item in Or[1,296] Epiph al editum), M *αποκταινοντ.* (Or[4,321] *διοπερ ου φοβητεον υμιν απο των αποκτεινυντ. το σωμα* etc) | *και μετ. ταυτ. μη* (A om) *εχοντων*: D *την δε ψυχην μη δυναμενων αποκτειναι μηδε εχοντων*, item 157. omissis *μηδε εχοντ. περισσ. τι ποιησ.* (:: cf Mt) | *περισσοτερον* cum ΝBEGHLMSUVΧΓΑΑ al plu Or[1,296 et 4,321] ... Gb′ Ln *περισσον* cum ADKΠΠ al[10] fere. Praeterea LX 33. 69. 346. post *τι* pon, 1. 131. post *ταυτα*

5. *φοβήθητε* (post *φοβηθῆτε*) cum ABLXΓΔΔΠ unc[8] al pler itpler vg cop syr[cu] et P et hr arm aeth Or[1,296] Tert[marc 4,28] (Mcion epiph[313] et[334] praeterit *και μετα ταυτ.* usq *τινα φοβηθ.*): ΝD 69. 157* al[6] a syr[sch] om | *εχοντα εξουσιαν* (Gb′) cum ΝABDKLRΧΠ al[20] fere it vg syrP arm Or[1,296 et 297] Mcion[epiph 314] et (*εχ. την εξ.*)[333] ... ς *εξουσ. εχοντ.* cum EG HMSUVΓΔΔ al plu aeth Tert[marc 4,28] | *εμβαλειν* (cf Iust[ap 1,19] *φοβηθητε δε τον μετα το αποθ. δυναμενον και ψυχ. και σωμ. εισ γεενν. εμβαλειν*): N w[cant] *εμβαλλειν* ... D al pauc Mcion[epiph 314 et 333] *βαλειν*. Item Thdot[14] ap Clem[962] *φοβηθητε γουν, λεγει, τον μετα θανατον δυναμενον και ψυχ. και σωμ. εισ γεενν. βαλειν.* Praeterea D (Thdot Iust) *βαλειν* post *γεενναν* pon | *την*: DR (Iust Thdot, vide ante) Or[1,296 et 297] Mcion[epiph bis] om

6. Epiph de Mcione[314 et 333] *ουκ ειχε δε· ουχι πεντε στρουθ. ασσ. δυ. πωλουντ.* (333 *πωλειται*) *και εν εξ* usq *ενωπ. τ. θεου*, nec Tert[4,28] ex vv. 6 et 7 affert quicquam. | *πωλουνται* cum NB 13. 69. 346. Epiph[314] ... ς Ln *πωλειται* (A al mu *-τε*) cum ADLRXΓΔΔΠ unc[8] al pler Or[1,296] Epiph[333] Cyr[luc 288] :: ut Mt (uno D discedente) | *ασσαρ. δυρ*: syr cu *ασσαριον* (:: cf Mt)

7. *τησ κεφ. υμων πασαι* (et. Clem[263] Or[1,296] Cyr[luc 288]): D *υμων πασαι τησ κεφαλ.* | *ηριθμηνται* (et. Or Cyr[luc], item Clem[263] *αλλα και αι τριχ. τησ κεφ. υμων πασαι ηριθμημεναι, φησιν ο κυριοσ. ηριθμηνται δε και επι τω γενειω* etc. Sed[319] *αλλ αι μεν τριχεσ ηριθμηνται.*): D 40. 124. 259. *ηριθμημεναι εισιν* | *μη* sine *ουν* cum BLR 157. a b ff[2·] i l sah cop Amb[luc 1425] ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum NADQXΓΔΔΠ unc[9] al omn fere c e f q g[1·2·] vg syr[cu] et [utr] et [hr] arm aeth Or[1,296] (:: ut Mt) | *φοβεισθε* (KX al mu *-ησθε*): D 435. Or[1,296] *φοβη-*

ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 [146.2] ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ-
Mt 12, 32 Mc 3, 29 νηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 [147.2] καὶ πᾶς ὃς
11 a ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ
Mt 10, 19 a Mc 13, 11 εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 [148.2] ὅταν

θητε | πολλων: 239. 241. al^{5} a (*multo vos passeribus differtis*) πολλω ... D (syr^{cu} et ^{sch} et^{hr} aeth) arm add γαρ | διαφερετε: DFGKMΠ al plus^{60} (a) e vg (et. tol, sed non am for fu em al) aeth add υμεισ :: ut Mt

8. δε (c e f i q vg etc): a b l sah aeth om | υμιν sine οτι et. Clem^{595} (λεγω δε υμιν, πασ etc) Or$^{1,\ 296}$: ND add οτι | αν: F al pauc Clem^{595} εαν | ομολογηση cum ℵB^{2}EFGHKLMQUVXΔΠ al plu (it vg *confessus fuerit*) Clem Or Bas$^{3,\ 24}$ (ex cdd pler) ... AB*DRSΓΔ ομολογησει (:: Mt πασ ουν οστισ ομολογησει) | ομολογησει: FGHMVΔ al mu -γηση | εν αυτω (ff^{2}·g^{1} i q am *in illo*, d *in eo*): H 157. om εν. Habent (praegresso *confitebitur*) *illum* vel *eum* a b c e f l vg; item antea *me* (non *in me*) a b c e ff^{2}· l vg; contra d g^{1}· i q am *in me* | των αγγελων: ℵ* (suppl^{a}) 259. Mcion^{epiph} et ^{tert} om. Cf Epiph$^{marc\ 314}$ et ^{334} αντι του· ομολογησει (Tert^{marc} *confitebor* :: ut Mt) ενωπ. των αγγελ. του θεου (^{334} om τ. θε. sed add εκεινοσ) ενωπ. (^{334} om) του θεου λεγει. Item Tert$^{marc\ 4,\ 28}$ *coram deo*, item v. 9 *denegabitur coram deo.* | του θεου: syr^{cu} *sanctis*

9. Versum om e syr^{cod} | ενωπιον pri c. ℵBLRXΓΔΛ al pler Clem^{595} Or$^{1,\ 296}$ Bas$^{3,\ 24}$ ... Ln εμπροσθεν (:: e Mt) c ADKQΠ al^{20} fere | απαρνηθησεται (ℵ* -νησεται, D h^{scr} αρνηθ.): x b απαρνησωμαι (*negabo*) καγω αυτον (:: cf Mt). Libere Clem^{595} τον δε αρνησαμενον με εν. τ. α. απαρνησομαι αυτον εμπροσθ. τ. αγγ., item Or$^{3,\ 543}$ πεισεται το· καγω αυτον αρνησομαι. | ενωπιον: D al pauc Clem (vide ante) εμπροσθεν (D ενπρ., item ante) | τ. αγγ. τ. θεου: b *patre meo qui est in caelis* :: e Mt

10. ος: D 76. 130. 254. add αν | ερει: a c d e *dixerit* (c *omnis quicumq*), b f i l q vg *dicit* | τω δε (Δ και ο, 262. και τω) usque βλασφημησαντι: D εισ δε το πνευμ. το αγιον (omisso βλασφημ.: Gb^{0}) | το αγιον (x 2^{pe} om) πνευμα: 69. 124. 240. al pauc το πνευμ. το αγι. | βλασφημησαντι: ℵ Epiph^{464} (θεοδοτιανοι) βλασφημουντι (a Lcif^{220} *qui autem blasphemaverit* [Lcif add *in*] *spiritum sa.*, l *qui autem blasph. in spiritu sa.*, f vg *ei autem qui in spiritum sa. blasph.*): h^{vid} c e ff^{2}· i q Tert$^{marc\ 4,\ 28}$ *qui dixerit* (ff^{2}· i q *in spiritu autem sa. qui dixerit*, e *qui autem dixer. in spiritu sa.*, b *qui autem in spiritu sa.* [*dixerit*], c *si quis autem in spiritu sa. dixerit*, Tert *illi autem qui dixerit in spiritum sa.*). Praeterea 225. 245. a e cop syr^{cu} Epiph Tert Lcif ante εισ το pon | ουκ (e *tunc non*) αφεθησεται: GΔ al pauc (a b ff^{2}· i l q) Epiph^{464} add αυτω, item D c e aeth (Lcif^{220}) add αυτω ουτε εν τω αιωνι τουτω ουτε εν τω μελλοντι (:: ex Mt)

δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 [149. 10] Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πά-

11. εισφερωσιν (Schu „bene") cum ℵBLX 1. 16. 33. 64. 121. 124. 131. 157. 239. i^{cant} e f i l (ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ e sil) vg (hi Latt *inducent*), item sah cop ... ς Ln προσφερωσιν (E^{a}A al aliq -ρουσιν) cum AQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler a d (hi duo *adducent*; c *perducent*) Bas$^{eth\,284}$ ... Ti φερωσιν cum D b q (hi duo *ducent*) Clem^{595} Or^{1,295} Cyr$^{hr\,255}$ | επι cum ABLQX ΓΔΛΠ unc^{9} al pler a c d (hi^{3} *ad synagogas*) Or^{1,295} Bas^{eth} Cyr^{hr} ... ℵD R 1. 69. 124. 218. 253. 254. 346. Clem^{595} εισ. Item b f l q *in synagogis et ad* (l om), e (ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$?) vg *in synagogas et ad* (i *et ad* omisis *in synagog.*) :: offendit εισφερ. επι: hinc qui εισ quam επι retinere maluerunt, dederunt εισφερ. εισ vel φερωσιν εισ, qui vero επι maluerunt, προσφερ. επι substituerunt | μεριμνησητε cum ℵBLQRX 1. 13. 33. 69. al^{10} fere Or^{1,295} Cyr$^{hr\,255}$ ... ς Ln Ti μεριμνατε cum AΓΔ ΛΠ unc^{9} al pler Bas$^{eth\,284}$; item DE^{gr} Clem^{595} προμεριμνατε :: Mc προμεριμνατε, Mt μεριμνησητε | πωσ η τι cum ℵABLQRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn fere f g$^{2\cdot}$ (*qualiter aut respondeatis* sine τι) vg cop^{edd} syr^{p} et^{hr} arm Bas$^{eth\,284}$ ... D 157. a b c e ff$^{2\cdot}$ i l q syr^{cu} et^{sch} aeth Clem^{595} Or^{1,295} Cyr$^{hr\,255}$ om η τι. Pro πωσ η τι απολ. η τι ειπ. sah τι ειπητε, πωσ απολογ., tol cop^{dz} πωσ η τι ειπ., cop$^{petr\,4}$ πωσ η τι απολογ.

12. διδαξει: AL al pauc -ξη | εν αυτη (c ff$^{2\cdot}$ sah cop *illa*) τη ωρα (:: cf Mt et Mc εν εκεινη τη ωρα) et. Clem^{595} Bas$^{eth\,284}$ Cyr$^{hr\,255}$ Tert$^{marc\,4,\,28}$: 33. Or^{1,295} om

13. αυτω post εκ τ. οχλου cum ℵBFLQ 33. ... ς Ln Ti ante εκ cum ADR XΓΔΛΠ unc^{8} al pler am for sah cop syr^{p} arm Bas$^{eth\,303}$ ... a c e f q vg syr^{cu} et^{sch} aeth ante τισ, b ff$^{2\cdot}$ i l plane om (m^{92} *ait quidam de turba ad Iesum*) | ειπε cum ℵABLQR rell omn: D ειπον | τ. κληρονομιαν: syr^{cu} *terram et hereditatem*

14. ο δε (m^{92} *dixit autem illi Iesus*): R add $\overline{\text{ις}}$ | κριτην cum ℵBDL 1. 13. 33. 131. 239. 346. sah (ipsum verbum κριτησ servat) (it vg Tert$^{marc\,4,\,28}$ *iudicem*, quod et κριτ. et δικαστ. reddit) ... ς Ti δικαστην cum AQRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Bas$^{eth\,303}$ :: non incredibile est hanc lectionem ex Act 7, 27. 35 (Exod 2, 14) τισ σε κατεστ. αρχοντ. κ. δικαστην εφ ημων fluxisse | η μεριστην: D 28. 33. c syr^{cu} Tert$^{marc\,4,\,28}$ om (item a? sed potius *iudicem super vos aut divisorem* vdtr habere) ... 69. 157. η (157. και) δικαστην (157. pro κριτην habet αρχοντα) | εφ υμασ (ℵ^{c}): ℵ* εφ υμων

15. προσ αυτουσ: syr^{cu} *ad turbas*, syr^{sch} *ad discipulos*; sah add *Iesus* | φυλασσεσθε (syr^{cu} et^{sch} om και φυλ., item sah pro ορ. κ. φυλ. nil

σης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενή-
(Sir 11, 19) ματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε,

---

nisi *date cor vestrum*): H 157. *φυλαξασθε* | *πασης* (Gb″) cum ℵABDK LMQRT^{wol}UXΠ al^{40} fere it vg sah cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth Clem^{578} Bas^{eth268} Antioch^{hom9} ... ς *τησ* cum EFGHSVΓΔΛ al plu | *η* (L om) *ζωη αυτου* cum ℵABFKLQRT^{wol}UXΔΛΠ al plu it vg etc Bas^{eth} Cyr^{luc} ^{293} Antioch. Cf et. Clem^{578} *οτι ουκ εν τω περισσευειν τινα* (*τινι*?) *τα υπαρχ. εστιν η ζωη αυτου* ... EGHMSVΓ al plus^{60} *η ζωη αυτω* ... D syr^{cu} et^{sch} om *αυτ.* | *εστιν*: D c (Clem vide ante) ante *η ζωη* pon; ΚΠ^{*} al pauc ante *εν τω*, n^{2} 28. post *εκ τ. υπαρχ. αυτω* ... BΠ^{2} (utroq enim loco erasum est) 157. g^{scr} al pauc om plane | *αυτω* cum ℵ^{c}BDF QRT^{wol} al^{20} fere Bas^{eth} Cyr^{luc} Antioch ... ς *αυτου* cum ℵ*ALXΓΔΛΠ unc^{8} al plu

16. *δε* (116. 157. 209. 239. 245. al pauc m^{92} add *και*): X *ουν* | *παραβολ. προσ αυτουσ*: D sah *πρ. αυτ. παρ.* (m *dix. autem ad illos similitudinem*) | *ευφορησεν* cum ℵBEFHMQST^{wol}UVXΔ al plu Bas^{eth269} et$^{edd\ 2,43}$ ... Ln *ηυφορησεν* cum ADGKLΓΔΠ al mu Bas^{2,43ed} (:: cf Mt 3, 17. 12, 18. 17, 5. Lc 3, 22 etc)

17. *εν εαυτω* (et. Bas$^{eth\ 269}$; sed ^{2,43} *καθ εαυτον*): BL* *εν αυτω* | *που συναξω*: Λ 13. 69. 131. 346. *π. συναξαι*

18. *και* (a add *cogitans*) *ειπεν· τουτ. ποιησω*: syr^{cu} om | *μειζον. οικοδομ.* (ℵ^{c}; ℵ* *ανοικοδομ.*, Or^{int2,265} *reaedificabo*), Or^{2,230} Eus^{ps} ap Mai ^{95}, *maiora aedificabo* a f Or$^{int\ 2,265}$(*mai. reaed.*) et^{378} ... D e *ποιησω αυτασ μειζονασ*, item b c ff^{2} i l vg *maiora faciam*, m^{92} q *maiora faciam ea* | *και συναξ. εκει*: D 157. it (et. m^{92}) vg *κακει* (157. *και εκει*) *συναξω* | *τα γεννηματα* (et. ς Gb Sz) cum ℵ*ADQΓΔΛΠ unc^{6} al longe plu Bas^{eth269}; item ς^{e} *τα γεννημματα* cum K al vix mu; b f ff^{2}· i l q vg *quae nata sunt mihi*, a c d e m *fructus meos*, item syr^{cu} et^{utr}, item ?syr^{hr}... ℵ^{a} (sed om *παντα* quod praecedit) et^{c}BLT^{wol}X al^{10} sah cop arm aeth *τον σιτον* | *μου* sec cum ℵ*et^{a}et^{c}ADQXΓΔΛΠ unc^{9} al omn fere it vg rell Bas^{eth} ... BLT^{wol} 1. 118. 131. 157. (sunt ex ^{10} qui *τον σιτον*) arm om | *και* (arm add *παντ.*) *τα* (T^{wol} om) *αγαθ. μου* cum ℵ^{a}et^{c}ABLQT^{wol}XΓΔΛΠ unc^{9} al pler (sed Π w^{cant} ante *κ. τα. γεν. μου* pon) f (g$^{1\cdot 2\cdot}$?) vg syr^{utr} et^{hr} sah cop arm aeth Bas$^{eth\ 269}$ ... ℵ*D 56. 130. 131. 435. a b c e ff$^{2\cdot}$ i l m^{92} q syr^{cu} Amb om

19. *ψυχή* (f g$^{2\cdot}$ q vg, et. Or$^{2,230\ bis}$): syr^{cu} *ecce* ... a b c e ff$^{2\cdot}$ i l m^{92} om | *πολλα* pri: Or$^{2,230\ bis}$ et ^{297} om | *κειμενα* (f g$^{2\cdot}$ q vg *posita*): 235.

εὐφραίνου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; 21 οὕτως ὁ θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

22 [150.5] Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύ- Mt 6, 25–33

6pe Clem^{246} et^{537} Bas^{2,48} (non item eth^{269}) *αποκειμενα*, item Or^{int2}, ^{265} et^{378} *reposita* ... sah syr^{cu} Clem^{537} add *σοι* ... 10pe ff^{2}· i l m^{92} om (Bas^{2,48} om *εισ ετ. πολλ.*) | *αναπαυου*: 36. Clem^{246} et^{537} cat^{ox101} om ... 433. *αναστα οιν*. Ista omnia: *κειμενα* usq *πιε*, om D a b c e i Leo, item *αναπαυ. φαγε πιε* om ff^{2}· m^{92} | *ευφραινου* (69. syr^{cu} arm aeth Or^{int} bis praem *και*): a b d ff^{2}· g^{1}· ^{vid} g^{2}· i l m q vg Aug^{semel} Leo *epulare* (idque ff^{2}· ante *in annos multos* pon); c e Aug^{semel} *iucundare* (c Aug *ioc.*)

20. ο (T^{wοι} om) *θεος*: A ο *κυριοσ*, item Cyp^{323} (non item^{210} et^{241}) | *αφρων* (et. ς^{e} 1624.) cum NABDEGHLQT^{wοι}ΧΑΑ al permu ... ς (item ς^{e} 1633 etc) Gb Ss *αφρον* cum KMSUVΠ al plu (item editum Clem^{537} et^{578} Or^{3,229sq} et alib Ath^{2,323} Bas^{2,48}, non item Antioch^{hom13}) | *νυκτι*: Antioch^{hom13} add *οι αγγελοι* | *την ψυχ. σου* (h. l. et. Clem^{537} Or^{3,297} et^{4,298} et^{int4,478} Bas^{2,48} Antioch^{hom13}, item Tert^{marc4,28} sine *απο σου*): D c i sah cop aeth Or^{3,229sq} et^{4,294} Ir^{int202} Cyp^{201} et^{241} et^{323} post *απαιτ.* pon (libere Clem^{578} *οτι τη νυκτ. ταυτη απαιτουσι σου την ψυχ.*), item 69. i Antioch^{hom9} Or^{int4,478} et^{2,378} post *απο σου* | *απαιτουσιν* cum NADΞΓΔΑΠ unc^{8} (hiat F) al omn fere Clem^{537} et^{578} Or^{ubique} Bas^{2,48} Antioch^{hom9} et^{13}, item it^{pl} (et. m) vg Or^{int4,478} *repetunt* vel *repetent*, a *reposcunt*, Tert^{marc} *reposcent*, Ir^{int202} *expostulabunt*, c Cyp^{ter} *expostulatur* (e Or^{int2,378} *auferetur*) ... BLQT^{wοι} 33. d *αιτουσιν* (d *petunt*) | *α δε*\(et. Clem^{537} Or^{3,229sq} et^{297} Bas^{2,48} et^{regg431} Antioch^{hom9} Ir^{int202}): D c e i l Cyp^{ter} *α ουν* | *τινι* et. ff^{2}· i Clem^{537} Or^{bis} Ath^{1,260} et^{2,323} Bas^{2,48} et^{regg431} Antioch^{hom18} ... D Clem^{246} Antioch^{hom9} *τινοσ*, item *cuius* it^{pler} (et. m) vg Ir^{int} Tert^{marc} Cyp

21. Versum om D a b | *αυτω* cum ℵ*BL 44^{ev} (sed L *εν αυτω*) ... ς Ln Ti *εαυτω* cum ℵ^{c}AQT^{wοι}ΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler (sed FГ al pauc Antioch^{13} *εν εαυτω*). Post *πλουτων* K^{mg}F^{mg}G^{mg}HUV^{mg}ΓΔ al^{60} ac plures add (multi rubro) *ταυτα λεγων εφωνει· ο εχων ωτα ακουειν ακουετω* (G^{mg} al non plene adscripta habent)

22. *αυτου* cum NADLQT^{wοι}ΧΓΔΑΠ unc^{8} al omn it^{pler} vg etc (T^{wοι} *πρ. αυτουσ μαθητ. αυτου*): B c e om, hinc Ln [*αυτ.*] | *υμιν λεγω* cum AQ T^{wοι}ΓΔΑΠ unc^{8} al plu a b c e syr^{utr} arm ... NBDLX al plus^{30} f l q (ff^{2}· g$^{1.2}$· ut vdtr; i vero om *δια τουτ. υμιν λεγ.*) vg sah cop syr^{cu} aeth *λεγω υμιν* (:: ut Mt lectione non fluct, nec aliter solet dici) | *τη ψυχη* sine *υμ.* cum NABDLQ al^{10} fere b c f ff^{2}· g^{1}· i l q am fu for em tol syr^{p} arm Amb^{luc1439} ... ς (sed Gb^{00}) add *υμων* (:: ex Mt) cum T^{wοι}ΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler a e g^{2}· vg^{ed} syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth Clem^{231} et^{579} (utroq enim loc pergit cum Lc *η γαρ ψυχη*, non *ουχι η* cum

σησθε. 23 ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐν-
δύματος. 24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε
θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει
αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίς δὲ ἐξ
ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν;
26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;
27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει· λέγω δὲ

Mt) Ath[1, 663] | *σωματι*: BT[woi] al[30] fere a sah cop syr[sch] aeth Clem[221] (non item[579] nec Ath) add *υμων* (:: ex Mt), hinc Ln [*υμ.*]

23. *η ψυχη* c. AEGHKQUVΓΔΛΠ al plu a f ff[2·] i q g[1·2·vid] vg syr[p txt] ... ℵBDLMSX al[25] fere b c e cop syr[cu] et[sch] (et P *γαρ* c.*) arm aeth Clem[221] et[579] *η γαρ ψυχ.*, hinc Ln *η [γαρ] ψυχ.* Item T[woi] sah *οτι η ψυχη*, 61. 243. 254. 299. al plus[15] l syr[p] mg cod *ουχι η ψυχ.* (:: ut Mt) | *πλειων*: D *πλεον*, 11. 18. 237. al[25] fere Clem[bis] *πλειων* | *της τροφης* (S *τρυφ.*): A *του σωματος*

24. *τους κορακας* (et. Clem[221] Tert[marc4, 29]. Item Eus[luc177] *κατα δε τον λουκ. λεγων ο κυριος· κατανοησ. τ. κορακας, πλειον τι εμφαινει· τοις μεν γαρ σπερμολογοις των πτηνων ετοιμοτερα εστιν τροφη, τοις δε σαρκοβορους, ωσπερ οι κορακες, δυσχερεστερα*): D e l *τα πετεινα του ουρανου*, f *volatilia*, for *volucres* :: cf Mt | *ουτε σπ. ουτε θερ.* cum ℵDLQ e ... ς Ln *ου σπ. ουδε* (ℵ 48[ev] *ου*, T[woi] *ουγε*) *θερ.* cum ABΧΓΔΛΠ unc[9] al pler it (exc e) vg rell Clem[221] :: at ita Mt lectione tantum non fluct | *σπειρουσιν*: A *-ρωσιν* | *ταμειον* (*-μειον* ABDLQX ΓΔΛΠ etc; ℵ *-μιον*): MFU al[30] fere Clem[221] *ταμειουν* | *ταμ. ουδε*: D *ουτε ταμ. ουτε* | *αυτους*: D 69. 253. 346. *αυτα* (D antea *τα πετειν. τ. ουρ.*) | *ποσω μαλλον*: D c e ff[2·] i l mt *ουχι*, Clem[221] *ουχ* (:: cf Mt), sah om (pergens *υμεις δε*)

25. *μεριμνων* cum ℵABLQT[woi]ΧΓΔΛΠ unc[8] al omn fere it[omn] (sed c post *δυναται* pon) vg syr[cu] et[utr] sah cop arm aeth Eus[luc177] ... Ti om cum D 64* 225. (Tert[spectac23] libere respicit ad ista verba Christi: „*sic et tragoedos cothurnis extulit*, (diabolus) *quia nemo potest adiicere cubitum unum ad staturam suam, mendacem facere vult Christum*) :: in Mt non fluct | *επι την ηλικ. αυτου*: it[pl] vg sah cop syr[cu] et[utr] etc *ad staturam suam*: d *ad aetatem suam*, e *ad statum aetatis suae*, b q *ad statum suum* | *προσθειναι* (EHΧΓΔ al mu *-θηναι*): Ti pon post *επι τ. ηλ. αυτ.* cum B (:: non item Mt) | *πηχυν* sine *ενα* cum ℵ*BD i l sah cop ... ς Ln add *ενα* (:: ut Mt) cum ℵ[a]ALQT[woi]ΧΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg syr[omn] arm aeth Eus[luc177]

26. *ει ουν* usq *δυνασθε, τι περι τ. λοιπ.* (f q g[1·2·vid] vg): D a b c e ff[2·] i l nil niši *et* (ff[2·] om) *de ceteris quid* (e om *quid*) | *ουν*: syr[cu] et[sch] *δε* ... X sah om | *ουδε* cum ℵBLQT[woi] 1. 33. 131. 157. c[ecr] ... ς Ti *ουτε* cum AΧΓΔΛΠ unc[8] al pler Eus[luc177] | *ελαχιστον*: ℵ* add *τι* (ℵ[c] om)

27. *τα κρινα* (f ff[2·] l q vg): X al plus[10] a b c e i syr[cu] add *του αγρου* ::

ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 28 *εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι.* 29 *καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε·* 30 *ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι-*

---

ex Mt | *πως ουτε νηθει ουτε υφαιν.* (*quomodo non texunt neque nent*) a) c. D a syr^{cu} Clem^{231} (*κατανοησατε, λεγων, τα κρινα, πως ουτε νηθει ουτε υφαινει· λεγω δε υμιν οτι ουδε σολ. περιεβαλ. ως εν τουτων*) Tert marc^{4,29} (omnino sic vdtr ex his: „cuius et lilia et foenum non texunt nec nent, et tamen vestiuntur ab ipso") ... ς Ln *πως αυξανει* (F *-νουσιν*) · *ου κοπια* (F *-ιωσιν*) *ουδε νηθει* (F *-θουσιν*) cum ΝABLQT^{wοi} ΧΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} f q g$^{1\cdot 2\cdot}$ vid vg (item it^{e}, sed c *quom. crescunt, non nent neque texunt*; e vero post *crescunt* add *et florescunt*; b ff$^{2\cdot}$ i l post *νηθει* add *neque texunt* i. e. *ουτ. υφαιν.*) sah cop syr^{utr} arm aeth :: at ita Mt | *λεγω δε* : 18. a ff$^{2\cdot}$ i l sah om *δε* | *ουδε* cum BEFGHKQS T^{wοi}UVΓΔΑΠ al plu a (g$^{1\cdot 2\cdot}$?) vg arm aeth ... ΝADLMX al^{30} fere b c e f ff$^{2\cdot}$ i l q (sah cop) syr^{cu} et ^{utr} Clem^{231} *οτι ουδε*, hinc Ln [*οτι*] *ουδε* :: ut Mt | *περιεβαλετο* (c e *amictus est*, a^{vid} *amictus erat*, d *indutus est*): x al mu *-λλετο* (it^{plu} vg *vestiebatur*)

28. *ει δε* etc: b q *aut videte fenum*, *quod* (q *quomodo*); similiter aeth *ecce videte* etc, quemadmodum T^{wοi} *ἰδε*, 440. *ἴδε* pro *ει δε* | *εν αγρω* cum ΝABLMQT^{wοi}UΔ 33. 106. 157. 254. 48^{sev} c^{scr} g^{scr} Clem^{231} ... ς *εν τω αγρ.* cum ΕΚΣVΓΔΑΠ al plu sah cop arm; idque ante *τον χορτ.* cum ΝBL 157. ... ς ante *σημερ. οντα* (Δ 262. *οντ. ση.*) cum ΕΣVΓΔΔ al plu, item Ln inter *σημ.* et *οντ.* c. ΑΚΜQT^{wοi}UΠ al^{15} b c f g$^{1\cdot}$ i l q am for fu tol mt (al; item ff$^{2\cdot}$ *hodie est in agrum*, vg^{ed} *hod. est in agro*) Clem ... DG^{suppl}HX al^{15} e aeth *του αγρου* (post *τον χορτον*, sed ex his 69. 106. 209. 346. [syr^{cu} vide post] *του αγρου σημερ. εν* [*τω*] *αγρω οντ.*) :: ut Mt | *οντα σημερον* cum ΝBLΔ 262. e (*quod est hodie*) sah cop ... ς *σημ. οντ.* cum DEG^{suppl}HSVΧΓΔ al plu ff$^{2\cdot}$ vg^{ed} etc, item Ln interpositis *εν* (ΚΠ etc *εν τω*) *αγρω* cum ΑΚΜQT^{wοi}UΠ etc (vide ante) | *αυριον*: syr^{cu} add *arescit* (*faenum agrorum quod hodie est in agris et cras arescit et mittitur in clibanum*) | *αμφιεζει* (B *-ιαζει*, ita Ln) c. (B) DLT^{wοi} ... ς *αμφιεννυσι* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ΝAQΧΓΔΑΠ unc rell al omn^{vid} (:: cf Steph. Thes. sub *αμφιαζω* ex Cram. Anecd. Ox. 2, 338 *το μεν αμφιεζω εστι κοινως, το δε αμφιαζω δωρικον, ωσπερ το υποπιεζω και υποπιαζω*). De Mcione Epiph^{314} et^{334} *ουκ εχει το· ο θεος αμφιεννυσι τον χορτον.*

29. *και τι* cum ΝBLQT^{wοi} al plus^{12} e cop^{wi} et petr^{4} syr^{cu} et^{sch} Bas$^{eth\,276}$ ... ς Ln *η τι* (:: ut Mt) cum ΑDΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg sah cop schw ex ^{dz} syrP arm aeth Clem^{231} Ath^{1,663} | *κ. μη μετεωριζ.*: syr^{cu} *et quomodo operiemini* (:: ut Mt) insuperque add *et occupati eritis in his*

30. *ταυτ. γαρ παντα*: 1. 131. y^{scr} *παντ. γ. ταυτ.* (:: ex Mt) ... b i l q om *παντ.* | *του κοσμου* (r post *επιζητ.* pon): 40. 63. al plus^{10} l om

ζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. 32 151.10 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ
33 s Mt 6, 19–21 ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 152.2 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· 153.5 ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θη-

:: ut Mt | ἐπιζητουσιν cum ℵBLT^{wo}Ξ 13. 33. 69. 124. 346. ... ς Ln ἐπιζητει cum AQΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{eth276} Ath^{1,663}; item D Clem^{232} ζητει. Similiter it^{pl} vg Tert^{marc4,29} *quaerunt*; contra ff^{2}· l *inquirunt*, f Tert^{ora16} *requirunt* | υμων δε etc (sah *pater vester enim*): D a b c e i l (f q) aeth Clem^{579} (et^{232} φησιν ο πατ. υμων) Tert^{marc4,29} οιδεν γαρ (f q Tert *autem*) ο πατηρ υμων (Tert om υμ. Addit Tert: „prius quaeram quem patrem intelligi velit Christus.“) | τουτων: Ξ al plus^{10} a b f arm aeth Clem^{579} Ath^{1,663} add απαντων :: e Mt. Cf et. Epiph^{marc334} υμων δε ο πατ. οιδεν οτι χρηζετε τουτων των σαρκικων (antea^{314} post τουτων pergitur των σαρκικων δη. In ἐλέγχ. vero λβ′ rursus: οιδεν ο πατηρ οτι χρηζουσιν οι μαθηται των σαρκικων χρειων και προνοει τοιουτων.)

31. πλην ζητειτε: D a Epiph^{marc314} ζητειτε δε (Epiph^{334} om δε). Praeterea 13. 28. 69. 124. 131. 346. i vg^{cle} arm^{usc} Ath^{1,663} add πρωτον (:: Mt ζητ. δε πρωτ.) | αυτου (Gb″) cum ℵBD^{Et*}L a c sah cop (male cop^{wi} *eius* et *dei* conjg) aeth ar^{e} Ath^{1,663} ... ς του θεου (:: ut Mt) cum AD^{2}QT^{wo}ΨΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} d it^{pl} vg syr^{cu} et^{utr} Clem^{232} Mcion^{tert4,29} et epiph$^{314.334}$. Praeterea vg^{cle} (odd certe pler contra stant, cf Sanftl) arm^{usc} aeth add *et iustitiam eius* :: e Mt | ταυτα (Δ αυτα) sine additam (Gb″) cum ℵ*BKHLQSΥΔΛ al plus^{30} a e sah syr^{cu} (et P txt) arm^{ed} Tert^{marc4,29} ... ς add παντα (:: ut Mt), Ln [παντ.] cum ℵ^{a}ADG^{suppl}ΚΜΤ^{wo}ΥΨΓΠ al plu b c f ff^{2}· g$^{1.2}$· i l q vg cop syr sch et P c.* arm^{mss} aeth Epiph^{marc314} et^{334} (et. in ἐλέγχ. λγ′ δυο προστιθησι παντα τα ενταυθα οντα αυτου) Ath^{1,663} Amb^{luc1441}

32. ευδοκησεν (D praem εν αυτω): Dr carp al mu Ath^{2,533} Bas^{regg448} et^{bapt630} et^{656} Cyr^{4,648} ηυδοκ. Sic e: *nolite metuere pusillum gregem* (eadem i), *in quo bene sensit pater vester dare* etc | ο πατ. υμων: ℵ υμων ο πατηρ ... Mcion ap Epiph^{314} et^{335} om υμων (αντι του· ο πατ. υμων, ο πατηρ ειχεν) | δουναι: Ψ tisch** 108. 433. b^{scr} al pauc praem του | υμιν (om et. Cyr^{4,648}; contra Bas^{regg448} et$^{bapt630.656}$ add ο ουρανιος) et υμιν: G^{suppl} al pauc ημιν (et. cop^{ds}) et ημιν

33. εαυτοις: Δ αυτοις (c^{scr} εν αυτοις) | βαλλαντια (Gb″) cum ℵABDE KQT^{wo}ΥΨΓΔΠ al permu ... ς βαλαντ. cum G^{suppl}HLMΣΓΔ al plu | ανεκλειπτον (ℵQΧ al -λιπτον, L -λιπον): D ανεγλιπτον | διαφθειρει (G^{suppl}Δ al pauc -ρη): D^{Et}Δ^{Et} -φθερει

34. υμων: G^{suppl} al pauc ημων, e l 130^{lat} *tuus* | εκει και η (T^{wo}Δ om) καρδ. υμων (G^{suppl} al pauc ημ., 130^{lat} *tuum*) εσται (LΔ al pauc i

σαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 35 [154.10] Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 [155.5] μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως, μακά-

---

ἐστιν): D a b e f l ἐκει εσται και η καρδια υμων (D^{Gr*} ημων, e l *tuum*)

35. ἐστωσαν: D εστω, pergens υμων η οσφυς περιεζωσμενη | υμων (G^{suppl} ημ.) αι οσφυες (P-ναισ, Γc^{scr}-ναι) cum ℵB(D)EG^{suppl}HLMPSU VΧΓΔΛ al pler Clem^{218} Cyr^{ador108} Bas^{eth246} Dam^{2,728} ... Ln αι οσφυ. υμων cum AKQΠ al mu it vg Or^{2,816} Const^{7,31,2} Bas^{eth2,165} Cyr^{cat102} (et^{luc}) Antioch^{1234} Ir^{int278} et^{282} | καιομενοι: 130. c vg^{ed} Cyp^{203} (non item^{266} et^{293} et^{307}) add εν ταισ χερσιν υμων

36. υμεισ: G^{suppl} ημεισ | Δ προσδεχόμενοι | εαυτων et. Or$^{cat\ ox\ 104}$ Const^{7,31,2} Bas^{eth246} et^{2,165} Cyr^{luc302} Antioch^{1234} Dam^{2,728} ... D 1. 13. 33. 69. al mu Clem^{218} Or^{2,816} Meth^{5,2} (Gall^{3,699}) αυτων | αναλυση cum ℵABDEHLMPQSUVΔΠ al permu Meth^{699} ... ς -σει cum GKX ΓΛ al plu Clem^{218} (οτε αναλυσει) Bas^{eth246} et^{2,165} Antioch Dam (Const ποτε ηξει) | κρουσαντοσ (et. Or$^{cat\ ox}$): Δ 251. add αυτου. Libere Meth ινα ελθοντι κ. κρουσαντι αυτω ευθ. ανοιξωσιν | D ανυξουσιν | αυτω: Γ 28. αυτον

37. μακαριοι οι: Δ om οι | ελθων ο κυριοσ et. Clem^{218} Eus$^{luc\ 180}$ Bas$^{eth\ 247}$ Antioch^{1234} Dam^{2,728} Ir$^{int\ 282}$ (*beatus servus ille, quem cum venerit dominus eius*) ... LQ 33. ο κυρ. ελθ. | ευρησει (d q Ir$^{int\ 334}$ *inveniet*): D^{Gr} Clem (εγρηγοροτασ ευρη) ευρη, item it^{pler} vg Ir^{int282} *invenerit* | και παρελθ. διακον. αυτοισ et. Ir^{int334} Meth^{699} Eus$^{luc\ 179}$ Bas^{eth247} Antioch Dam: ℵ* om (suppl^{a})

38. καν εν τη δευτ. καν (T^{wοι} και) εν τη τριτ. φυλ. ελθ. κ. ευρ. ουτ. (Cyr add ποιουντασ) c. ℵBLT^{wοι}X 33. 131. Cyr^{luc302} sah (*et si venerit in sec. vig. vel in tertia*, postea ποιουντασ ουτωσ) syr^{sch} (*et si in vigil. sec. aut tertia venerit* etc) aeth, similiter arm (et. Meth^{699} καν τη δευτερα καν τη τριτη φυλακη, μακαριοι εστε); item 1. 118. 209. praemissis his: και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρη ουτωσ ποιουντασ, μακαριοι εισιν, οτι ανακλινει αυτουσ και διακονησει αυτοισ. Similiter ac 1. etc ff^{2*} i l mm *et si venerit vespertina vigilia* (i *hora vigilia*) *et ita invenerit, beati sunt* (mm add *servi illi*), *quia iubebit illos discumbere et transiet et* (mm *transiens*) *ministrabit eis, et si secunda et si tertia* (mm *et si venerit in sec. vigilia et si in tertia et ita invenerit*); item Ir$^{int\ 334}$ *et si venerit vespertina vigilia et invenerit sic, beati sunt, quoniam recumbere eos faciet et ministrabit eis, licet secunda et licet tertia*; item

39 s Mt 24, 43 s ριοί εἰσιν. 39 [156.2] τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 [157.5] Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν πα-

---

syr^{cu} *et si venerit prima vigilia et vigilantes invenerit, beati sunt, quoniam iubebit illos discumbere et ministrabit eis, et si vigilia secunda vel tertia venerit et invenerit illos vigilantes* ... D c e *και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρησει ουτωσ ποιησει, και εαν εν τη δευτερα και τη τριτη,* c *et si venerit vespertina vigil. et invenerit sic facientes, et si in secunda et si in tertia,* e *et si venerit vesp. vig. et invenerit sic faciet, quia recumbere eos faciet et ministravit, et si in sec. vel tertia.* Cf huc Mcion ap Epiph^{314}et^{335} *αντι του· δευτερα η τριτη φυλακη, ειχεν· εσπερινη φυλακη* (^{314}*-νην -κην*) ... ς Ln Ti *και εαν* (Γ *αν*) *ελθη εν τη δευτερα φυλακη και* (P^{2} al^{15} fere f q vg add *εαν*) *εν τη τριτη φυλακη ελθη* (Γ inepte *ελθειν*) *και* (AKΠ al^{7} *και ελθων* pro *ελθη και*) *ευρη* (P$^{\Delta}$ al pauc *ευρησει*) *ουτωσ* (ς *ουτω* sine cod unc) cum AEG^{suppl}HKMPQS UVΓΔΛΠ al pler f q vg (sed tol gat om *et ita invenerit*) cop (*et si venerit in sec. et si venerit in tert. vigil. et invenerit eos facientes sic*) syr^{P} Bas^{eth247} Dam^{2,728} ... b *et si venerit vespert. vig. et ita invenerit, beati sunt, quoniam iubebit illos discumbere et ministrabit illos* (post quae statim pergit: *hoc autem scitote*) | *μακαρ. εισιν* absq additam cum ℵ* b ff^{2}· i l mm gat Ir^{int334} ... Gb′ Ti add *εκεινοι* cum ℵ^{a}BDL e (*erunt illi*) syr^{cu} cop^{dz} Cyr$^{luc\ 302}$; ς Ln add *οι δουλοι εκεινοι* cum APQT^{woi} XΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} c f q vg sah cop^{edd} syr^{utr} arm aeth Bas^{eth} Dam^{2,728}

39. *ουκ αν αφηκ.* sine *εγρ. α.* *και* cum ℵ*D (*ουκ αν* tantum, reliquis *αφ. διορ. τ. οικ. αυ.* per incuriam omissis) e i sah^{woid} syr^{cu} arm^{zoh} Tert marc^{4,29} ... ς Ln Ti *εγρηγορησεν αν και ουκ αν* (Ti om cum ℵ^{a}BKLP Π 1. 13. al^{15} fere) *αφηκ.* (:: at ita Mt lectione non fluct) cum ℵ^{a}e^{c}A BLPQT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{6} al pler it^{plu} vg sah^{mint} cop (omisso *και*) syr utr arm^{usc} aeth Bas^{eth247} Dam^{2,728} (at Or^{3,339} *ει γαρ ηδεισ ποια φυλακη ο κλεπτ. ερχεται, εγρηγορησασ αν και ουκ αν εασασ διορυγηναι την οικιαν σου* a Mt, non a Lc, pendere apparet; Mt enim et *φυλακη* et *εασεν*, non item Lc) | *διορυχθηναι* cum NBL 33. 157. (:: cum iisdem fere, NDIL, ap Mt recepimus) ... ς Ln *διορυγηναι* cum APQ T^{woi}XΓΔΛΠ unc^{6} al pler (Eus$^{luc\ 180}$ *ει μεν ουν ηδειμεν τον καιρον - προσ το μη αφιεναι διορυγηναι ημων τον οικον*) Bas^{eth} Dam

40. Versum om 1. 118. 209. | *και υμεισ* sine *ουν* cum NBLQT^{woi} 28. 131. 157. 242. 63^{ev} it vg sah cop (uterq *vos quoque*, cop^{wl} et petr^{2} *et vos quoque*) syr^{cu} arm ... ς Ti *κ. υμ. ουν* cum APΧΓΔΛΠ unc^{6} al pler d syr^{utr} Bas^{eth247} Dam^{2,728} ... DGr *κ. υμ. δε* | *η ωρα ου*: DGr^{L} *η ωρα η ου* | *δοκειτε*: c add *et die qua non speratis*

41. *ειπεν δε*: D *και ειπεν* ... syr^{cu} et^{sch} arm sine copula | *αυτω* cum

ραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 καὶ εἶπεν ὁ κύριος· Mt 24, 45–51
τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-
τριον; 43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑ-
ρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς

ΝAPQT^{wo}ΓΔΔΠ unc^{s} al pler f g^{2} vid q vg sah cop syr^{cu} et utr aeth ... Ln om cum BDLRX 33. 124* al^{4} b c e ff^{2} g^{1} i l sax arm | *λεγεισ* (hoc loco syrP arm Or$^{int\,3,\,878}$): D it vg sah cop syr^{cu} et ^{sch} ante *την παρ. ταυτ.*, Δ post *πρ. παντας* pon | D om *η και πρ. παντ.* | *η και*: X al^{10} f i q am Or$^{int\,3,\,878}$ om *και*

42. *και ειπεν* cum ΝBDL 1. 18. 33. 69. 118. 124. 131. 346. l cop aeth ... i cop^{dz} syr^{cu} et ^{sch} sine copula, sed i syr^{cu} et ^{sch} add *illi* ... ς Ln Ti *ειπ. δε* cum APQRT^{wo}ΓΓΔΔΠ unc^{s} al pler it^{pler} vg sah syrP arm | *εστιν* et. Or$^{3,\,189}$ et $^{4,\,309}$: ΑΚΠ al^{6} (^{4} ap Scri) *εσται* (Ir$^{int\,263}$ *quis igitur erit fidelis actor bonus et sapiens, quem praeponit dominus super familiam suam ad danda eis cibaria in tempore* vdtr ex Mt et Lc mixta). Liberrime huc respiciunt Or$^{2,\,565}$ *ωσπερ εν τω· τισ πιστοσ και φρονιμοσ οικονομοσ;* EusP$^{s\,50}$ *και το· τισ αρα φρονιμοσ και πιστοσ οικονομοσ;* | *οικονομοσ* (N^{c}): ℵ* *δουλοσ*, item c *quisnam est servus fidelis, dispensator sapiens et bonus* :: cf Mt | *ο φρονιμοσ* (Gb″) c. BDEGHKPQST^{wo}ΥΔΔ al mu sah syrP ^{mg} aeth (c vide ante, e *prudens et bonus*) ... ς *και φρονιμοσ* cum ΝALMUXΓ al plu it vg cop syr^{cu} et ^{sch} et P ^{txt} arm Or$^{3,\,189}$ ($^{4,\,309}$ *τισ αρα εστιν ο πιστ. και φρο. οικ.*). Praeterea D 157. 60^{ev} 63^{ev} add *ο αγαθοσ*, item *et bonus* c e syr^{cu} (aeth *bonus fidelis et prudens*); cf et. supra Ir^{int} | *καταστησει* (L -*ση*, M *κατεστησει*) et. N^{c} Or$^{3,\,189}$ et $^{4,\,309}$; *constituet* f i am Amb Aug ... ℵ*T^{wo} (sah?) 124. b c d e ff^{2}· l q vg (et. fu for em tol etc) *κατεστησεν*, *constituit* (Ir^{int} *praeponit*, vide ante) :: cf Mt | *ο* (L om) *κυριοσ*: 235. 435. z^{scr} i^{cant} al pauc sah cop arm aeth Or$^{3,\,189}$ (non item $^{4,\,309}$) add *αυτου* | *τησ θεραπειασ* (FQRA al -*πιασ*): D *την θεραπειαν* ... 1. 124. Or$^{4,\,309}$ *τησ οικετιασ*, 131. Or$^{3,\,189}$ *τησ οικιασ* | *του* cum ΝABP RT^{wo}ΓΔΔΠ unc^{s} al pler Or$^{4,\,309}$ et cat ox (ad 1 Cor) ^{71}semel ... Ln om c. DLQX 60^{ev} 63^{ev} Or$^{3,\,189}$ et cat ox semel (:: similiter in Mt fluct) | *διδοναι* (N^{c}; ℵ* *διαδουναι*, al pauc *δουναι*, 118. *διαδοναι*?): R 69. al pauc b c f (ff^{2}· g$^{1.\,2}$· ut vdtr) i l q vg sah cop syr^{cu} aeth (Ir^{int} vide ante) add *αυτοισ*, item (post *το σιτομετρ.*) e Or$^{4,\,309}$ et$^{3,\,189}$ et cat ox bis *conservis suis*, *τοισ συνδουλοισ* (Or^{3} *δουλ.*) *αυτου* (Or^{4} *εαυτου*) :: cf Mt | *το σιτομ.* cum ΝALPQRT^{wo}ΧΓΔΔΠ unc^{s} al fere omn sah cop Or^{quater} ... BD 69. om *το*

43. *ευρησει* (G -*ση*): D add *αυτον* (et. d *quem - eum*) | *ποιουντ. ουτωσ* cum ABDFRΓΔΔΠ unc^{s} al pler syr^{cu} et ^{utr} sah cop etc ... ΝLT^{wo}X 33. 69. 157. 346. 49^{ev} y^{scr} z^{scr} al pauc it vg aeth (Ir$^{int\,268}$ vide ante) *ουτ.* (L *ουτω*) *ποιουντα* :: ut Mt

44. *αληθωσ*: D al pauc c 130^{lat} *αμην* (:: e Mt), e om *αληθωσ λεγω υμιν*

ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 [156.5] *ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι·* 46 *ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.* 47 [156.10] *ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς·*

---

44. *αυτου*: MPT^{wo}ΓΛ 157. 63^{ev} al^{2scr} *αυτω* (item c *quae sunt ei*, e *qu. sunt illi*)

45. *ο δουλος*: MX 13. 69. 71. 124. 346. al^{5} cop^{wi} et^{petr4} syr^{barsal} aeth Ir^{int262} (non item^{283}; prior^{262} potius a Mt vdtr pendere) *ο κακος δουλ.* (item Or^{3,189} *εαν δε αρξηται ο κακ. δουλ. λεγειν.* Item, qui omnino a Lc non a Mt vdtr pendere, Dial^{811} *οτι ηξει ο κυριος του κακου δουλου εν ημερα* etc) :: e Mt | *εν τη καρδ. αυτου*: A (per incuriam; servat enim *αυτου*) 435. om (libere Caes^{98} *εαν δε ειπη εν εαυτω ο δουλ. εκεινος*, in seqq passim magis Mt quam Lc sequitur) | *ο κυρ. μου* cum $^{\aleph ca}$ABDLRT^{wo}ΓΛ unc^{7} al pler Bas^{eth244} ... $^{\aleph *}$et^{eb} ΚΠ p^{scr} w^{scr} al (ita enim edd Erasmi et aliorum) Or^{1,} [189] *μου ο κυρ.* (:: ita Mt ex NBCDIL etc; ut *κακος* et *ελθειν*, ita *μου* e *κυρ.* ex Mt huc translatum vdtr) | *ερχεσθαι*: KMΠ al^{10} Caes *ελθειν* (Caes *του ελθ.*) :: ex Mt | D *τυπειν* | *τ. παιδας* etc: Or^{1,} [189] *τ. συνδουλους αυτου και τας παιδισκ.* (syr^{sch} aeth add *domini eius*) :: rursus ex Mt | *εσθιειν* (L -ιει) *τε* etc: D^{gr} *εσθιων τε και πινων μεθυσκομενος*, e *manducans et bibens et inebrietur*

46. *τ. δουλ. εκειν.* (:: et. Mt) et. Or^{2,} [190] Ir^{int262} ... D e Ir^{int282} *αυτου* | *απιστων* et. Ir^{int262} Or^{1,} [18] et^{3,} [190] item^{int4,} [466] et [489] Dial^{811} Caes^{98}: X 1. 118. 131. al plus^{10} Ir^{int282} *υποκριτων* :: ut Mt. Cf et. Eus^{luc182} *ο μεν πιστος – ο δ' εναντιος τουτω – κληρον τε και μεριδα λαμβανων μετα των υποκριτων η των απιστων, ων το τελος κλαυθμος και βρυγμ.* etc; item Or^{int2,} [279] *sciant quoniam veniet dominus eorum in die – et dividet eos et partem eorum cum hypocritis et infidelibus ponet; et cum fuerint inter hypocritas et infideles positi* etc | *θησει*: D sah cop syr^{cu} et^{sch} Dial Caes ante *μετα των* pon

47. *τ. κυρ. αυτου* cum NBDE*KLT^{wo}XΠ al plus^{60} Bas^{2,} [219]^{cdd} Cyr^{4,} [481] et [738] Antioch^{1011} (Or^{3,} [283] et Antioch^{1055} om *αυτου*) ... ς Ti *τ. κυρ. εαυτου* cum AE^{2}G^{suppl}HMRSUVΓΔΛ al permu Bas^{2,} [219] ed et regg [331] | *και μη ετοιμ. η* (*η* cum NBT^{wo} 33.; ς Ln Ti *μηδε* cum ARXΓΔΛΠ unc rell al pler f vg cop syrP Bas^{2,} [219] et^{eth243}; sah *non praeparans aut non faciens*) *ποιησας*: D 69. Or^{3,} [283] lib Dial^{833lib} Bas^{bapt635} Chr^{5,} [50] Cyr^{4,} [738] Antioch^{1011} et [1055] Ir^{int282} (*qui scit voluntatem domini et non facit*) Amb ps^{36} *και μη ποιησας* (sine *ετοιμ. η*), item Or^{2,} [338] Cyr^{4,} [481] *και μη ποιησ.* (Or *ποιων*) *αυτο* ... L 13. 8^{pe} b c e ff^{2}· i l q Cyp^{13} syr^{cu} et^{sch} arm pers^{p} *και μη ετοιμησας* (omissis *η ποιησας*), b ff^{2}· i *et non praepa-*

48 ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 [160.5] Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. 50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ. 51 δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ 51–53 Mt 10, 34 sq

ravit (b *paraverit*), c e l q Cyp *et non paruerit* (c *paruit*) ... g^{2*} ista omnia om | *πολλασ*: A Dial Antioch^{1011} et^{1055} *πολλα*. Item Dial v. 48 *ολιγα* (Antioch non add versum sq)

48. *δε* (syr^{cu} et^{sch} *enim*): ℵ* (suppl^{a}) cop^{wi} et^{petr} om | *εδοθη*: D *εδωκαν* | *πολυ ζητηθησεται παρ* (R$^{ut\ recognovi}$ 1. 64. 131. 209. *απ*) *αυτου*: D *ζητησουσιν απ αυτου περισσοτερον*, item ff^{2*} aeth *multum quaerent ab eo*. Cf et. Pist *οτι παντι ω επιστευσαν περισσον, ζητησουσι περισσον απ αυτου.* | *περισσοτερον* (R *-σωτερον*): D *πλεον* | *αιτησουσιν*: DU al plus^{30} Const$^{2,\ 18,\ 2}$ Mach$^{hom\ 29,\ 6}$ Bas$^{regg\ 341}$ et^{382} et^{495} et$^{bapt\ 630}$ et^{635} Antioch^{1055} *απαιτησουσιν* (Const *παρ αυτου* pro *αυτον*). Cf et. Iust$^{ap1,\ 17}$ *ω πλεον εδωκεν ο θεος, πλειον και απαιτηθησεται παρ αυτου* Clem^{507} *ω πλειον εδοθη, ουτος και πλειον απαιτηθησεται* Epiph^{anc} *ω διδοται περισσοτ., περισσοτ. απαιτησουσιν αυτον*. Ad priora adhibe Cyr$^{ador\ 123}$ *ω γαρ πολυ παρεθεντο, πολυ ζητησουσιν απ αυτου.*

49. *πυρ*: x b e ff^{2*} g^{1*} l praem *ουκ οιδατε οτι* | *επι* (Gb″)c. ℵABKLMT$^{wo\ l}$ U Ξ al plus^{40} Clem$^{eclog\ 966}$ Or$^{2,\ 117,\ 610,\ 636}$ et$^{721,\ 846}$ et$^{2,\ 274}$ et cat ox (ad Rom)^{456} Archel (Gall^{3})^{609} Meth^{818} (*πυρ ο ελθων ο σωτηρ εβαλεν επι τ. γ.*) Eus$^{dem\ 272,\ 306}$ et$^{ps\ 61,\ 193,\ 269}$ et$^{eclog\ 82}$ Ath$^{1,\ 263}$ et$^{2,\ 17}$ Bas$^{es\ 554}$ Chr$^{5,\ 200}$ et$^{6,\ 565}$ et$^{7,\ 109}$ et$^{8,\ 225,\ 306}$ Cyr$^{4,\ 193}$ et^{250} et malach^{852} Antioch^{1197}, item *super* Or$^{int\ 2,\ 256}$ et^{374} Hil^{140} ... ς Ti *εισ* cum DEG^{suppl}H$^{R\ sic}$ (non ℵ* *επι*) SUVΓΔΛ al plu Meth^{700} Bas$^{bapt\ 648}$ Chr$^{2,\ 273}$ (Thdrt$^{2,\ 141}$ *εισ τον κοσμον*). Habent *in terram* it vg Tert$^{marc\ 4,\ 29}$ | *ανηφθη*: U^{treg} *ανηχθη*. Cf et. Pist^{301}et^{373}

50. *δε* et. b e f vg cop^{edd} syr^{p} arm Or$^{1,\ 293}$ et$^{4,\ 143,\ 156}$: L 28. 64. al^{10} c ff^{2*} i l q sah cop^{dz} aeth (Or$^{int\ 2,\ 473}$) om (syr^{cu} et^{sch} *et baptism.*) | *πωσ* (Or$^{4,\ 143}$ et^{156}): Or$^{1,\ 293}$ *τι* | *οτου* (Gb′ prob Schu) cum ℵABDKLMΓT$^{wo\ l}$ U Ξ al plus^{30} Or$^{1,\ 293}$ et$^{4,\ 143}$ et$^{156\ cod}$ Dion^{alex} (ap Mai$^{6,\ 166}$) ... ς *ου* cum EG^{suppl}HSVXΓΔΛ al plu Or$^{4,\ 156\ ed}$ | *τελεσθη*: ℵ^{ca} 195. *συντελ*. Cf huc Ir^{94} (de Marcosiis) *και τουτ ειναι περι ου λεγει· και αλλο βαπτισμα εχω βαπτισθηναι, και παυ επειγομαι εισ αυτο* (int *et valde propero ad illud*). Item Epiph^{784} (*αρειομανιται*) *λεγει οτι ποτηριον εχω πιειν, και τι σπευδω εωσ ου πιω αυτο· και βαπτισμα εχω βαπτισθηναι, και τι θελω ει ηδη εβαπτισθην.*

51. *δουναι* (et. c f i vg Eus$^{dem\ 298}$): D e syr^{cu} *ποιησαι* (e om *εν τ. γη*) ... b l q gat cop Pist^{302} *mittere* | *αλλ η*: D 69. al^{4} sah cop *αλλα* (item it vg *sed*)

52. *πεντε*: D c post *οικω*, e post *διαμεμερ.* pon | *εν ενι οικω* cum ℵBDG^{r}

Mich 7, 6 οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖσ ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν 53 διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸσ ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

54–56 Mt 16, 2 s 54 [161.5] Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖσ ὄχλοισ· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέωσ λέγετε ὅτι ὄμβροσ ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτωσ· 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων

L c e ff^{2}· blan syr^{cu} Hil^{659} ... ς Ti *εν οικ. ενι* c. AT^{woi}ΧΓΔΔΠ unc^{s} al omn^{vid} b d f l q vg syr^{utr} arm Eus^{dem296} | *διαμεμερισμ.* (LT^{woi}ΧΔ al *διαμερ.*): D post *τρεισ*, c Pist^{302} om | ℵ*om *εσοντ.* usq *διαμεμερισμε*(*νοι* est ipsius*), suppl ℵ^{a} | *τρεισ* usq *τρισιν*: H om | *επι* bis: D *εν*, item (ut et. in seqq) *in* it^{pler} vg (Hil^{659} *in duo* et *super tres*; f *adversum duo* et *adv. tres*) | *δυσιν*: LU al mu -*σι* (sed LU *τρισιν*)

53. *διαμερισθησονται* c. ΝBDLT^{woi}U 59. 157. 18^{ev} 48^{ev} 63^{ev} 150^{ev} g^{scr} it vg cop Pist^{302} Eus^{dem296} Hil^{659} (DLU post *διαμερισθ.* distinguunt, ΝB nec ante nec post) ... ς (post *τρισιν* puncto posito) *διαμερισθησεται* cum ΑΧΓΔΔΠ unc^{7} al pler sah^{mūnt} syr^{cu} et^{utr} arm aeth Tert^{marc} ^{4,29} | *επι υιω* (Gb″) cum ΝBT^{woi}ΧΓΔΔ unc^{7} al plu Eus^{dem} ... ς Ln *εφ υιω* cum ADKLΠ al permu (atque ΚΠ 253. 259. p^{scr} *ε. υι.* ante *πατηρ* pon) | *επι* (Α *εν*) *πατρι*: D b c e i l q Amb^{luc1412} add *αυτου* (Amb om, add et. f sah) *διαμερισθησονται* (it^{6} *dividetur*) | *επι θυγατερα* cum ΝBD, item (ita Ti) *επι την θυγ.* LT^{woi} 1. 131. 157. 209. Eus^{dem} ... ς *επι θυγατρι* cum ΑΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler | *επι μητερα* cum ΝT^{woi}, item (ita Ln Ti) *επ. την μητ.* BDL 1. 124. 131. 157. 209. Eus^{dem} ... ς *επι μητρι* cum ΑΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler | *επι την* (X 248. g^{scr} al pauc om) *νυμφ.* sine *αυτησ* cum ℵ*Α* 1 cop^{wi} et^{petr4} Eus^{dem} Tert^{marc} ^{4,39} ... ς Ln Ti add *αυτησ* cum ℵ^{c}ABDLXΓΔ^{2}ΔΠ unc rell al pler, item T ^{woi} 63^{ev} *εαυτησ*, item it^{pler} vg etc (sed it^{pler} vg sah et. antea *in* [*adv.*] *patrem suum*, item f sah *adv. matr. suam*, sah et. ad *θυγατερα* add *αυτησ*, aeth ubique i. e. sexies add *αυτου, αυτησ*) | *την* (X 248. g^{scr} al pauc om) *πενθεραν* sine *αυτησ* cum ℵ*BDL 157. cop^{petr4} Eus^{dem} Tert^{marc} ... ς Ln Ti add *αυτησ* cum ℵ^{c}ATwoiΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler (63^{ev} *εαυτησ*) it vg etc

54. *ιδητε* (al pauc *ειδ.*): Α *ιδετε* | *νεφελην* cum ΝABLXΔ 1. 33. 69. 124. 157. 253. 259. 48^{ev} arm ... ς Ti *την νεφελ.* c. DT^{woi}ΓΠ unc^{8} al pler Bas^{eth248} | GLX al pauc *ανατελουσαν* | *επι* cum ΝBL 64. (al ?neglexer. conlatores) ... ς Ln Ti *απο* c. ADT^{woi}ΧΓΔΔΠ unc rell al pler (it^{plu} vg *ab occasu*, e *ab occidentem*; sed b^{vid} i l q *ab oriente ad occasum*). Cf huc Pist^{353} | *ευθεωσ*: 253. 259. al syr^{cu} om | *οτι* c. ΝABKLUXΠ al^{25} fere c sah cop syr^{cu} et^{utr} arm Bas^{eth} (sed^{cod} om) ... Ln [*οτι*], ς Ti om cum DEGHMST^{woi}ΥΓΔΔ al plu b c f ff^{2}· i l q vg | *ουτωσ* (ℵ 69. *ουτοσ*) cum unc omn (exc Γ) al plu ... ς *ουτω* cum Γ al permu

55. *πνεοντα*: D *πλεοντα* | *οτι* c. ℵ^{c}ABT^{woi}ΧΓΔΔΠ unc rell al pler it^{pler} vg (non item g^{2}· gat mm) Bas^{eth248} ... ℵ*DL 157. 48^{ev} 63^{ev} om |

ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; 57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 [162.5] ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς. 58 a Mt 5, 25 a

---

ἐσται (D ἐσεται): ℵ* (a ἐστ.) 157. l ἐρχεται | γινεται: 69. 124. 157. 209. 254. 346. i^{cant} arm aeth add οιτωσ (69 -τοσ), item praem b c e f g^{2} i l q gat mm

56. το: D y^{scr} al pauc b q cop^{wi} et p^{etr4} add μεν (:: ut Mt) | τησ γησ κ. του ουρ. cum ℵABΓΔΛ unc^{7} al plu am harl (al ap Lachm) syr^{cdd} et P Bas^{eth248} (in Δ του ουρ. ineunte versu ante scriptum est quam verba τησ γησ και sunt praeposita. Utrumque quidem ipsius * vdtr) ... ℵ^{c}DKLT^{woi}ΞΠ al^{40} fere it vg^{ed} et cdd pl sah cop syr^{cu} et ^{sch} ed arm aeth $Tert^{marc4,29}$ του ουρ. και τησ γησ | τον δε (L om δε, B post καιρ. pon) καιρον τουτον: D 157. πλην τ. καιρ. τουτ., d *verumtamen temp. hoc*, c e *verum temp. istud*; l *signa autem temporum*, syr^{cu} *tempus hoc et signa eius* | πωσ: D c e i syr^{cu} om | ου δοκιμαζετε c. ADΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} et P ^{txt} arm ... ℵBLT^{woi} 33. ff^{2}. l sah cop $syr^{p\ mg}$ aeth (Ti^{synops}) ουκ οιδατε (ff^{2}. l *potestis*, supra *nostis*) δοκιμαζειν (T^{woi} inepte -ζεται). Praeterea X om τον δε usq δοκιμαζ. (vdtr cum ℵBLT consensisse et propter ομοιοτελ. ista praetermisisse)

57. τι δε: D b^{vid} syr^{cu} om

58. γαρ: 235. syr^{cu} arm om | σου: K om | τη: D τω | απηλλαχθαι (et. $Or^{3,636}$ Bas^{es459}): AΔ c^{scr} απαλλαχθ., X απαλαχθαι ... D απαλλαγηναι. Cf Clem^{527} μετα του αντιδικου βαδιζων, φιλοσ αυτου πειραθητι απαλλαγηναι, φησιν | απ (c^{scr} υπ): B Bas^{es459} om (item $Or^{3,636}$ επαν μη ευρεθη τισ δεδωκωσ εργασιαν απηλλαχθαι του αντιδικου) | κατασυρη (vg *trahat te ad*, sed am fu etc *apud* pro *ad*): D b ff^{2}. i l q syr^{cu} $Amb^{luc1446}$ κατακρεωνη, *condemnet* ... c e f g^{1}. for gat mm mt *tradat* (pergunt pleriq *te apud iudicem*, f mt *te ad iudicem*) :: cf Mt (Ir^{int104} priora ex Lc, posteriora ex Mt habet, item $Or^{int2,978}$) | σε παραδωσει (D 157. πα. σε) cum ℵABDT^{woi} 69. 124. 157. 167. 346. $Epiph^{marc314}$ et ^{335} ... ς σε παραδω (it vg *tradat te*) cum LXΓΔΛΠ unc^{8} al pler :: cf Mt | πρακτορι: A παρκτορι, EGH al aliq πρακτωρι | σε: D 1. al mu it vg post βαλ. pon | βαλει cum NBDΞΓ 28. 33. 63^{ev} y^{scr} al aliq ... Gb Sz βαλη cum ALΔΠ unc^{8} al pler Bas^{es459} ... ς βαλλη cum T^{woi} al mu; 69. 157. al pauc βαλλει, e *mittit* (it^{pler} vg *mittat*; i *mittet*)

59. λεγω: L al pauc syr^{sch} (sed non ^{cod}) praem αμην :: e Mt (Ir^{int104} et

XIII.

1 [163.10] *Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.* 2 *καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν;* 3 *οὐχί λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,*

Or$^{int\,3,\,973}$ vide ante) | *εκειθεν*: U* om | *εως* cum ℵBL 1. (item Or$^{3,\,826}$ *ιν – οδευση – εισ την φυλακην εως τον εσχ. λεπτ. αποδω*) ... ς Ln Ti *εως ου* (A *του*) cum (A)DΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item T^{wol} *εως αν* :: ut Mt | *και*: D e f i arm om (:: ut Mt) | *το εσχατ. λεπτ.* cum ℵ*BMT^{wo}Γ al permu ... Ti *τον εσχ.* (A om) *λε.* cum ℵ^{c}ALΧΔΛΠ unc^{7} al^{50} fere Or $^{3,\,626}$ ... D *τον εσχ. κοδραντην* (*quadrantem* et. b c e f ff^{2}· i l q gat mm Tert$^{marc\,4,\,29}$; contra vg *minutum*) | *αποδωσ* (D *-δοισ*): DX b c e (non item f ff^{2}· i l q vg) syr^{cu} et^{sch} aeth ante *και τ. εσχ.* vel *τον εσχ.* pon (Ir$^{int\,104}$ – vide ante – *donec reddas novissim. quadrantem* et *quoadusque noviss. quadr. reddas*) :: ut Mt

XIII, 1—9 om Mcion teste Epiph^{314}et^{336}: *ην παραχεκομμενον απο του· ηλθον τινεσ απαγγελλοντεσ αυτω περι τ. γαλιλ. ων το αιμα συνεμιξε πιλατ. μετα των θυσ. αυτων, εωσ οπου λεγει περι των εν τω σιλωαμ δεκα και* (^{314} om) *οκτω αποθανοντων εν τω πυργω· και οτι εαν μη μετανοησητε, και εωσ τησ παραβ. τησ συκησ, περι ησ ειπεν ο γεωργοσ οτι σκαπτω και βαλλω κοπρια, και εαν μη ποιηση, εκκοψον.* Eadem Tert$^{marc\,4,\,30}$ silentio praeterit. Post id enim quod est de „novissimo quadrante" pergit: „Quaestionem rursus de curatione sabbato facta", quae ad 13, 9 spectant.

1. *εν*: D 69. al pauc a e g^{2}· (non item b c f ff^{2}· i l q vg) om | X al$^{4\,ecr}$ *απαγγελοντεσ* | *πειλατοσ* cum ℵABD ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum LT^{wo}ΧΓΔ ΛΠ unc^{8} al omn^{vid}

2. *αποκριθεισ* sine additam cum ℵBLT^{wo} 157. a b e i l (g$^{1.\,2.}$?) vg sah cop^{dz} arm ... ς add *ο ις*, Ln [*ο ις*] cum ADΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f ff^{2}· q cop^{edd} syr^{cu} et^{utr} aeth | *ουτοι*: D 69. 124. 346. it vg syr^{cu} et^{sch} (non item P) ante *οι γαλ.* pon | *αμαρτωλοι*: D it^{pler} vg^{cdd} (ap Ln) post *εγενοντο*, item f vg (et. am for ing em) ante *εγεν.* pon | *οτι*: T^{wol} (inter *-το* et *τοι-*) 13. om | *ταυτα* cum ℵBDL 12. 157. e ... ς Ln Ti *τοιαυτα* cum AT^{wo}ΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler (sed 13. 69. 124. *τα τοιαυτ.*, al pauc *τοσαυτα*) it vg (Latt *talia*) etc Chr$^{1,\,214}$ | *πεπονθασιν* (D *πενπονθ.*) h. l. it^{pler} vg: a auct$^{novat\,375}$ *perpessi* (*passi*) *sunt talia*, e *passi sunt haec.* Praeterea g^{ser} c om *οτι ταυτ. πεπονθ.*

3. *αλλ*: D *αλλα*, L *αλλ η* ... a b c e ff^{2}· i l q auct$^{novat\,375}$ om (non item f vg). Sic e auct$^{novat\,375}$: *non; dico enim vobis nisi* etc | *μετανοητε* (HV al mu *-οειτε*) c. ℵBEGHKLST^{wo}ΠVΔΛΠ al plu Bas$^{eth\,244}$cod, item *paenit. habeatis* b q ... Gb' Ln Ti *μετανοησητε* cum ADMΣΓ al plus^{26}

πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

6 [164.10] Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν

Baseth^{244} Chr^{1,214} et^{9,777} Marcmon (de poenit. p. 912 ap Ducaeum) cat$^{ox\ 106}$ (124. 346. -σετε), item *paenit. habueritis* (*egeritis*) it^{pler} vg auct^{novat} | παντες: ΜΑ al^{7} (ex his^{7} g^{scr} 7pe et. v. 5) schol^{237} παντως ... ff^{2}· l Marcmon om et hoc loco et v. 5 | ομοιως cum ΝΒDLΤ^{woi} 1. 13. 33. 69. 131. 157. 209. y^{scr} schol^{237al} syrp mg (it^{pler} vg et hoc loc et v. 5 *similiter*, e *sic*) Chr^{1,214} cat^{ox} ... ς Ti ωσαυτως cum ΑΧΓΔ ΑΠ unc^{8} al pler Baseth^{244}

4. ἢ: Χ 69. ει (al$^{2\ scr}$ οι?) | δεκαοκτω cum ℵ*BD^{gr}L sah (et cop ιη') Epiph^{314} (vide ad v. 1) Cyr$^{luc\ 313}$ (b fu *XVIII*, e *XVIII milia*) ... ς δεκ. και οκτ., Ln δε. [και] οκτ. cum ℵ^{c}ΑΤ^{woi}ΧΓΔΔΗ unc^{8} al omn^{vid} Baseth^{244} Quaest$^{antioch\ 231}$ Epiph^{336} (vide ad v. 1) Chr^{1,214} cat$^{ox\ 106}$, item it^{pl} vg | επεσεν: ℵ επεπεσεν ... LX (Cyr$^{luc\ 313}$libere) post ο πυργ. pon | εν τω σιλωαμ: DG^{r} Quaest$^{antioch\ 231}$ του σιλωαμ ... Λ* om | αυτοι cum ΝΑΒΚLΤ^{woi}ΧΠ 33. 69. 157. al^{10} fere it^{pler} vg syrp (sah οτι εγενοντο αμαρτιαι αυτοις) Chr^{1,214} ... ς ουτοι cum ΓΔΔ unc^{7} al plu cop Bas^{eth} ... D 240. 241. e syr^{cu} et^{sch} auct$^{novat\ 375}$ om | τους ανθρ. cum ΝΑΒDLΜΤ^{woi}Λ al^{10} fere Baseth ... ς om τους cum ΧΓΔΠ unc^{7} al plu Marc^{mon}; 1. 63. 131. al plus^{5} gat mm 130^{lat} Chr^{1,214} om τους ανθρωπ. | κατοικουντας: D ενοικουντ. (d *qui inhabitant hierus.*, *inhab.* et. a mm; it^{pl} vg *habitantes*; b q *qui sedebant in*) | εν cum ΝΑ Τ^{woi}ΓΔΔΠ unc^{8} al pler Baseth, item it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{utr} arm ... BDLX al^{10} fere Chr^{1,214} Marc^{mon}om, item e aeth (:: cf ad Act 13, 27)

5. λεγω: D add δε, item e *enim* | αλλ: ΚΤ^{woi}Π αλλα, L αλλ η, D οτι, item auct$^{novat\ 375}$ (*dico vobis quia*) ... c e ff^{2}· i l q om (non item a b f vg) | μετανοησητε (124. 346. -σετε) cum (Gb') ℵ*et^{cb}ADLΜΤ^{woi}UX al plus^{30} it vg Epiph^{314} et^{336} (vide ad v. 1) Chr^{1,214} Marc^{mon}... ς μετανοητε (Η al pauc -οεστε) cum ℵ^{ca}BEGHKSVΓΔΔΠ al plu Bas$^{eth\ 244}$ | παντες: om h. l. et. i; praeterea vide ad v. 3 | ωσαυτως cum ΝΒLΜ 1. 29. 33. 71. 131. 244. 248. 251. c^{scr} g^{scr} 7pe syrp mg Baseth Chr^{1,214} Marc^{mon}(912 ut ante) ... ς Ln ομοιως cum ADΤ^{woi}ΧΓΔΔΠ unc^{7} al pler

6. ταυτην: ΚΠ p^{scr} w^{scr} syr^{cu} et^{sch} (non item P) post τ. παραβ. pon ... a om (sed add *illis*) | ειχεν τις: DΚΠ al pauc e aeth Amb$^{luc\ 1448}$ τις ειχ. | πεφυτευμ. ante εν τω cum ΝΒDLΧ al^{10} it vg sah cop syr^{sch} et P (syr^{cu} aeth non exprim) arm Petr$^{can\ 3}$ Bas$^{bapt\ 659}$ Cyr$^{zach\ 660}$ et$^{abacuc\ 575}$ ... ς post εν τ. αμ. αυτ. cum ΑΤ^{woi}ΓΔΔΠ unc^{8} al pler | εν τω: ℵ* om τω (suppl^{c}) | ℵ αυπελωνι | ζητ. καρπ. cum unc omnib al plu a

XIII.

1 [163.10] *Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.* 2 *καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν;* 3 *οὐχί λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,*

Or[int2, 973] vide ante) | *εκειθεν*: U* om | *εως* cum ℵBL 1. (item Or[2, 626] *ιν – οδευση – εισ την φυλακην εως τον εσχ. λεπτ. αποδω*) ... ς Ln Ti *εως ου* (A *του*) cum (A)DXΓΔΛΠ unc[8] al pler, item T[wοι] *εως αν* :: ut Mt | *και*: D e f i arm om (:: ut Mt) | *το εσχατ. λεπτ.* cum ℵ*BMT[wοι]Γ al permu ... Ti *τον εσχ.* (A om) *λε.* cum ℵ[c]ALXΔΛΠ unc[7] al[150] fere Or [3, 626] ... D *τον εσχ. κοδραντην* (*quadrantem* et. b c e f ff[2·] i l q gat mm Tert[marc4, 29]; contra vg *minutum*) | *αποδως* (D *-δοισ*): DX b c e (non item f ff[2·] i l q vg) syr[cu] et [sch] aeth ante *και τ. εσχ.* vel *τον εσχ.* pon (Ir[int 104] – vide ante – *donec reddas novissim. quadrantem* et *quoadusque noviss. quadr. reddas*) :: ut Mt

XIII, 1—9 om Mcion teste Epiph[314] et[336]: *ην παρακεκομμενον απο του· ηλθον τινες απαγγελλοντες αυτω περι τ. γαλιλ. ων το αιμα συνεμιξε πιλατ. μετα των θυσ. αυτων, εως οπου λεγει περι των εν τω σιλωαμ δεκα και* ([314] om) *οκτω αποθανοντων εν τω πυργω· και οτι εαν μη μετανοησητε, και εως τησ παραβ. τησ συκησ, περι ησ ειπεν ο γεωργος οτι σκαπτω και βαλλω κοπρια, και εαν μη ποιηση, εκκοψον.* Eadem Tert[marc4, 30] silentio praeterit. Post id enim quod est de „novissimo quadrante" pergit: „Quaestionem rursus de curatione sabbato facta", quae ad 13, 9 spectant.

1. *εν*: D 69. al pauc a e g[2·] (non item b c f ff[2·] i l q vg) om | X al[4scr] *απαγγελοντεσ* | *πειλατοσ* cum ℵABD ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum LT[wοι]ΞΓΔ ΛΠ unc[8] al omn[vid]

2. *αποκριθεισ* sine additam cum ℵBLT[wοι] 157. a b e i l (g[1· 2·]?) vg sah cop[dz] arm ... ς add ο ω̄, Ln [ο ω̄] cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler c f ff[2·] q cop[edd] syr[cu] et [utr] aeth | *ουτοι*: D 69. 124. 346. it vg syr[cu] et [sch] (non item P) ante *οι γαλ.* pon | *αμαρτωλοι*: D it[pler] vg[cdd] (ap Ln) post *εγενοντο*, item f vg (et. am for ing em) ante *εγεν.* pon | *οτι*: T[wοι] (inter *-το* et *τοι-*) 13. om | *ταυτα* cum ℵBDL 12. 157. e ... ς Ln Ti *τοιαυτα* cum AT[wοι]ΞΓΔΛΠ unc[8] al pler (sed 13. 69. 124. *τα τοιαυτ.*, al pauc *τοσαυτα*) it vg (Latt *talia*) etc Chr[1, 214] | *πεπονθασιν* (D *πενπονθ.*) h. l. it[pler] vg: a auct[novat 375] *perpessi* (*passi*) *sunt talia*, e *passi sunt haec*. Praeterea g[scr] c om *οτι ταυτ. πεπονθ.*

3. *αλλ*: D *αλλα*, L *αλλ η* ... a b c e ff[2·] i l q auct[novat 375] om (non item f vg). Sic e auct[novat 375]: *non; dico enim vobis nisi* etc | *μετανοητε* (HV al mu *-οειτε*) c. ℵBEGHKLST[wοι]UVΔΛΠ al plu Bas[eth 244 cod], item *paenit. habeatis* b q ... Gb' Ln Ti *μετανοησητε* cum ADMΞΓ al plus[25]

πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. 4 *ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλήμ;* 5 *οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.*

6 [164.10] *Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν*

Baseth[244] Chr[1,214] et[9,777] Marc[mon] (de poenit. p. 912 ap Ducaeum) cat[ox 106] (124. 346. -σετε), item *paenit. habueritis* (*egeritis*) it[pler] vg auct[novat] | *παντες σ*: ΜΑ al[7] (ex his[7] g[scr] 7pe et. v. 5) schol[237] *παντως* ... ff[2]· l Marc[mon] om et hoc loco et v. 5 | *ομοιως* cum ℵBDLT[wοi] 1. 13. 33. 69. 131. 157. 209. y[scr] schol[237al] syrp mg (it[pler] vg et hoc loc et v. 5 *similiter*, e *sic*) Chr[1,214] cat[ox] ... ς Ti *ωσαυτως* cum ΑΧΓΔ ΛΠ unc[8] al pler Bas[eth244]

4. *ἢ*: Χ 69. *ει* (al[2 scr] *οι*?) | *δεκαοκτω* cum ℵ*BD[gr]L sah (et cop *ιη'*) Epiph[314] (vide ad v. 1) Cyr[luc 313] (b fu *XVIII*, e *XVIII milia*) ... ς *δεκ. και οκτ.*, Ln *δε.* [*και*] *οκτ.* cum ℵ[c]AT[wοi]ΧΓΔΔΗ unc[8] al omn[vid] Bas[eth244] Quaest[antioch 231] Epiph[336] (vide ad v. 1) Chr[1,214] cat[ox 106], item it[pl] vg | *επεσεν*: ℵ *επεπεσεν* ... LX (Cyr[luc313libere]) post *ο πυργ.* pon | *εν τω σιλωαμ*: D[gr] Quaest[antioch 231] *του σιλωαμ* ... Α* om | *αυτοι* cum ΝΑΒΚLT[wοi]ΧΠ 33. 69. 157. al[10] fere it[pler] vg syrp (sah *οτι εγενοντο αμαρτιαι αυτοις*) Chr[1,214] ... ς *ουτοι* cum ΓΔΔ unc[7] al plu cop Bas[eth] ... D 240. 241. e syr[cu] et[sch] auct[novat375] om | *τους ανθρ.* cum ℵΑΒDLMT[wοi]Λ al[10] fere Bas[eth] ... ς om *τους* cum ΧΓΔΠ unc[7] al plu Marc[mon]; 1. 63. 131. al plus[5] gat mm 130[lat] Chr[1,214] om *τους ανθρωπ.* | *κατοικουντας*: D *ενοικουντ.* (d *qui inhabitant hierus.*, *inhab.* et. a mm; it[pl] vg *habitantes*; b q *qui sedebant in*) | *εν* cum ℵΑ T[wοi]ΓΔΔΠ unc[8] al pler Bas[eth], item it[pler] vg sah cop syr[cu] et[utr] arm ... BDLΞal[10] fere Chr[1,214] Marc[mon] om, item e aeth (:: cf ad Act 13, 27)

5. *λεγω*: D add *δε*, item e *enim* | *αλλ*: KT[wοi]Π *αλλα*, L *αλλ η*, D *οτι*, item auct[novat375] (*dico vobis quia*) ... c e ff[2]· i l q om (non item a b f vg) | *μετανοησητε* (124. 346. -*σετε*) cum (Gb') ℵ*et[cb]ADLMT[wοi]ΩΧ al plus[30] it vg Epiph[314] et[336] (vide ad v. 1) Chr[1,214] Marc[mon] ... ς *μετανοητε* (Η al pauc -*οειτε*) cum ℵ[ca]BEGHKSVΓΔΔΠ al plu Bas[eth244] | *παντες σ*: om h. l. et. i; praeterea vide ad v. 3 | *ωσαυτως* cum ΝBLM 1. 29. 33. 71. 131. 244. 248. 251. c[scr] g[scr] 7pe syrp mg Bas[eth] Chr[1, 214] Marc[mon (912 ut ante)] ... ς Ln *ομοιως* cum ADT[wοi]ΧΓΔΔΠ unc[8] al pler

6. *ταυτην*: ΚΠ p[scr] w[scr] syr[cu] et[sch] (non item P) post *τ. παραβ.* pon ... a om (sed add *illis*) | *ειχεν τις*: DΚΠ al pauc e aeth Amb[luc1448] *τις ειχ.* | *πεφυτευμ.* ante *εν τω* cum ΝBDLX al[10] it vg sah cop syr[sch] et P (syr[cu] aeth non exprim) arm Petr[can3] Bas[bapt 659] Cyr[zach 660] et[abacuc 575] ... ς post *εν τ. αμ. αυτ.* cum AT[wοi]ΓΔΔΠ unc[8] al pler | *εν τω*: ℵ* om *τω* (suppl c) | ℵ *αμπελωνι* | *ζητ. καρπ.* cum unc omnib al plu a

αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 *εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;* 8 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια,* 9 *κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.*

---

b e f $g^{1\cdot}$ q vg sah cop aeth (item syr^{cu} et^{utr}) Petr Bas^{bapt} ... ς (= Gb Sz) *καρπ. ζητ.* cum minusc vix mu c $ff^{2\cdot}$ i l arm | *εν αυτη*: D^{gr} *απ αυτησ* | *και ουχ ευρεν.* 7 *ειπ. δε προσ* (et. Petr): D 127. e l *και μη ευρων ειπ. προσ*

7. *ειπεν* (et. $Petr^{can\,3}$): M al pauc *ελεγεν* ($Bas^{bapt\,659}$ *και λεγει προσ* etc) | *τρια ετη* et. Petr (item $Or^{3,246}$ *μηποτε ελθων ο δεσπ. ειπη· ηδη τρια ετη ερχομαι επι την συκην ταυτην και καρπον ουκ ηνεγκεν* etc): D b c f i l q ($ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot\,2\cdot}$ e silentio) vg *ετη τρια* (a e *triennium*) | *αφ ου* cum ℵBDLT^{wOi} 13. 69. 124. 346. (et 157. *αφ ησ*) it vg cop syr cu arm aeth $Petr^{can\,3}$ (ubi totum textum praebet) ... ς Ln (ignorabat B) Ti om cum AΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler sah syr^{sch} et p $Petr^{can\,3\,bis}$ (sed utroq loco libere: *ο γαρ κυριοσ τρια ετη εφησεν ερχομαι προσ αυτην ζητων καρπον κ. ο. ευρ.* Nec aliter $Or^{3,246}$ quem locum vide ante) $Bas^{es\,480}$ et $bapt^{659}$ $Ir^{int\,282}$ („de qua dominus dicit: *Ecce iam triennium venio quaerens fructum in hac arbore fici*" etc) | *ουχ* (D *ουκ*) *ευρισκω*: D add *φερε* (d *adfers*) *την αξινην* | *εκκοψον* (69. *εγκοψ.*) sine *ουν* cum ℵBDΓΔΑΠ unc^{8} al pler e syr^{cu} et ^{sch} $Or^{3,247}$ $Petr^{can\,3}$ $Bas^{es\,480}$ et $bapt^{659}$ ($Cyr^{4,\,867}$) ... Ln add *ουν* cum ALT^{woi}X 13. 33. 69. 124. 229** c^{scr} it^{pler} vg sah cop syr^{P} arm aeth | *την γην* (B^{2}et^{3}): B* 80. *τον τοπον* | *καταργει* (et. $Bas^{es\,480}$ et $^{regg\,436}$ et $^{bapt\,659}$): HSXΓ al^{30} fere Bas bapt cod et regg $codd^{2}$ *-ργη*

8. *ο δε αποκρ. λεγει*: syr^{cu} et ^{sch} *Dixit cultor* | *και τουτο το ετοσ*: D arm *ετι τουτον τον ενιαυτον*, $Hier^{abacuc}$ *et istum adhuc annum* | *περι*: T^{woi} $Petr^{can\,3}$ *τα περι* | *κοπρια* ($ς^{e}$ 1624. 1633 *κοπρία*, 1656 *κοπρίαν*. Gb Sz *κόπρια*) cum ℵABE^{suppl}LMST^{woi}UVXΓΔΛ al longe plu (vg *stercora*, e $Hier^{abacuc}$ *stercus*) $Or^{3,452}$ $Petr^{can\,3}$ $Epiph^{314}$ et ^{336} Cyr $zach^{660}$ ... ς (et. Wtst, sed commend *κοπρια*) *κοπριαν* cum GHKΠ al mu; 1. 13. 69. *κοπρον* ... D *κοφινον κοπριων*, a b c f $ff^{2\cdot}$ i l q *cofinum* (*cophinum*; d *squalum*) *stercoris*

9. *καν μ. ποι. καρπον*: 1. 118* 209. om | *καν*: D c^{scr} *και εαν*, T^{woi} *και* | *εισ το μελλον* (T sah add *αφησεισ*) *ει δε* (69. ante *ει* pon) *μηγε* cum ℵ BLT^{woi} 33. 69. sah cop $Cyr^{zach\,660}$ (:: *εισ το μελλον* quo loco edidimus non placuit; hinc varie correctum est) ... ς Ln Ti *ει δε μηγε, εισ το μελλον* cum ADXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg syr^{cu} et ^{utr} arm Petr can^{3} | *εκκοψεισ* (Γ 13. 235. 433. al^{10} *-ψησ*, 69. 157. *-ψον*) *αυτην*: Γ al (inprimis evglst) add *ταυτα λεγων εφωνη(-νει)· ο εχων ωτα ακουειν ακουετω.* Praeterea cf ad parabolam istam Hipp^{262} (ex Doce-

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 [165.2] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ

tarum libris): ζητουμενος καρπος, εφ ον ηλθεν ο ζητων, φησι, τρισ και ουχ ευρε.

10. διδασκων: GHΓ al mu (et. evglstaria) syr^{sch} pers^{P} add ο ις̄ | εν μια των συναγωγων (i *in synagoga*, l vg *in synagoga eorum*): H 13. 346. εν μ. τ. ημερων | εν: DT^{wol} 1. 13. 69. 209. 346. it vg om | τοισ σαββασιν: D i sah cop (exc^{dz}) τω σαββατω

11. ιδου: syr^{cu} et^{sch} om | γυνη sine ην cum ΝBLT^{wol}X 33. 157. 239. 259. 7^{pe} a b c f (ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ e silentio) i l q vg sah cop syr^{P} et^{hr} arm ... ς add ην cum A(D)ΓΔΛΠ unc^{8} al pler e syr^{cu} et^{sch} aeth. D sic: και ιδου γυνη εν ασθενεια ην πνευματοσ ετη ιη̄ | ετη: B* om (suppl ^{2}et^{3}) | δεκαοκτω cum ΝBT^{wol} 1. 209. al^{3} sah (D cop ιη̄, b e *XVIII*, fu *X et VIII*) ... ς δεκ. και οκτ., Ln δεκ. [και] οκτ. cum ALXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{P} (l *dec. et novem*; a hiat) vg | συνκ. cum NDLΔ ... ς Ln Ti συγκ. ABXΓΛΠ unc rell etc. Praeterea X συγκυμπτουσα, D* συνκαπτ. et^{2} συνκαμπτ. | AX ανακυμψαι

12. προσεφων. και: D e om | απο cum NADX al^{10} fere syr^{omn} (item it vg *dimissa es* vel *liberata es ab*) ... ς Ti om cum BLT^{wol}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{3,511} Cyr^{luc316}

13. αυτη: D sah cop syr^{cu} et^{sch} (non item^{P} et^{hr}) post τασ χειρασ pon | ανορθωθη cum ABDG^{2}HLMXΓΔΛ 69. 433. al^{4scr} ... ς ανωρθωθη cum NEG*KST^{wol}UVΠ al plu | εδοξαζεν: D c syr^{sch} cop^{wi} et pe^{tr4} εδωξασεν

14. ο αρχισ.: A om ὁ | ο ις̄: D om ὁ | ελεγ. τω οχλω (b f ff$^{2.}$ l q vg; c *indignatus est quod – dicebat autem*, i *indignans quod – et dicebat*): D a e post αγαναχτων pon (e *indignans dicebat ad populum quia sabbato curaret Ihesus*, similiter a d) | οτι εξ cum NBL gat mm (sah cop ut solent) ... ς Ln om οτι cum ADT^{wol}XΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg etc | B* om εν αισ δει εργαζ. (suppl^{a}), item B* om εν αισ (suppl^{2}et^{3}) | εργαζεσθαι: it vg reddunt *operari*, d *curari* | εν ταυταισ cum DΓΔΛ unc^{9} al pler (it vg *in his*, etc) | ουν: U p^{scr} om (item A, sed pergit συνερχομενοι, confusis ουν et συν, nec exprim syr^{cu} et^{sch} (contra syr^{P} et^{hr}) arm aeth

15. δε cum NBDL 1. 69. 124. 131. 209. 346. it (exc q) vg sah cop syr^{sch} et^{hr} ... ς Ti ουν cum AT^{wol}XΓΔΛΠ unc^{9} al pler q syr^{P} (syr^{cu} sine co-

14, 15 Mt 12, 11 εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 [166.10] καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 s Mc 4, 30–32 Mt 13, 31 s 18 [167.2] Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο

---

pula, aeth *et respondit*) | ο *κυριος* c. ℵABLT^{wo}ΧΔΑΠ unc rell al longe plu it (et. d) vg sah cop syr^{P} rell ... D^{gr}FΥΓ 1. 28. 69. 124. 131. 209. 346. al plus^{15} for syr^{cu} et^{sch} (syr^{hr} *domin. Iesus*) arm^{cod} ο *ω* | *υποκριται* (Gb″ Sz) cum ℵABLT^{wo}ΓΔΑΠ unc^{8} al^{80} fere it (exc f) vg sah wo^{l} cop syr^{P} aeth Hipp^{dan} (ed Lag^{158}) Ir$^{int 236}$ ... ς *υποκριτα* cum D VX al mu f sah$^{mu int}$ syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm | *υμων*: T^{wo} *ημων* | *τω*: AT^{wo} al pauc (sah cop) *εν τω* | *τ. σαββατω*: ℵ* om (suppl c) | *τον βουν αυτου* (Hipp^{dan} om) η (D *και*) *τ. ονον*: Tert$^{marc 4, 30}$ *asinum aut bovem suum*. Cyr$^{4, 211}$ huc respiciens *τον ιδιον βουν ητοι το προβατον* | *τον ονον*: AV 86. *την ονον* | *απο τησ φατνησ* (et. Tert^{marc}): 69. 435. Ir$^{int 236}$ Amb$^{luc 1452}$ om | *απαγαγων* cum ℵ^{c}AB^{2}vid^{et}T^{2} unc rell al fere omn Hipp^{dan} Cyr$^{4, 211}$ ... ℵ*B* 1. *απαγων*

16. *δε*: F al pauc om | *θυγατερα*: ΚΧΓ*Δ al$^{11 scr}$ *-ραν* | *αβρααμ*: D *του αβρ.* | *δεκ. και οκτ. ετη* (sah cop fu ut v. 11, b *X et VIII*, i *XVIII*) et. Or$^{1, 782}$ Eus$^{ecl 210}$ (libere *δεκ. κ. οκτ. ετεσιν*): D *ετη ιη*, e *annis XVIII*, f *annis decem et octo* | *απο* (et. Or$^{1, 782}$): Δ (item Or ex ed. Hoesch.) *εκ*

17. *ταυτα λεγοντος αυτου*: D e om | *κατησχυνοντο* (d *confundebantur*): D^{gr} e sah *κατησχυνθησαν* (*confusi sunt*) | *παντες*: b e ff$^{2 \cdot}$ i l q om | *οι αντικ. αυτω* (it^{pl} vg *adversarii eius*, a *qui adversabantur ei*, e *qui ei adv.*, q *qui resistebant ei*): Δ *οι αντ. αυτου* | *οχλος*: GL al pauc *λαος* | *εχαιρεν*: Δ 262. *-ρον* | *επι πασιν* (E al pauc om) *τ. ενδοξοις* (T^{wo} *-ξησ*, g$^{2 \cdot}$ om *τ. ενδ.*) *τ. γιν.* (vide post) *υπ αυτου* et. a g$^{2 \cdot}$ vg ... D b c e f ff$^{2 \cdot}$ i l q *εν πασιν* (b c ff$^{2 \cdot}$ i l q om) *οισ εθεωρουν ενδοξ. υπ αυτου γεινομενοισ*, e *in omnib. quae videbant praeclara fieri ab illo*, d *in omnib. quibus videbant mirabilibus ab eo fieri*, b i l q *in praeclaris quae viderant fieri ab ipso*, f *in universis praeclar. virtutibus quae videbantur fieri ab eo* | *γινομενοισ*: ℵ^{c}A(D) *γεινομ.*, T^{wo} *γιγνομενοισ* ... B 440. *γενομενοισ* ... ℵ* *λεγομ.*

18. *ουν* cum ℵBL 1. 13. 69. 157. 346. it^{pler} vg sah cop syr^{P} ^{mg} ... ς Ln *δε* cum ΔDT^{wo}ΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler c q syr^{sch} et p ^{txt} (syr^{cu} aeth *και ελεγεν*) | *του θεου*: U al pauc aeth *των ουρανων*

19. *ὃν*: ς^{e} 1624. 1633. etc *ὃ* | *εισ*: ℵ^{a} D al^{10} fere add *τον* | *εαυτου* cum

εἰσ δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖσ κλάδοισ αὐτοῦ. 20 [168.5] Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βα- Mt 13, 33
σιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰσ ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 [169.2] Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεισ καὶ κώμασ διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενοσ εἰσ Ἰερουσόλυμα. 23 [170.5] Εἶπεν δέ τισ

ℵABT^{wo}ΓΔΛ unc^{7} al plu ... DFKLXΠ al^{15} fere *αυτου* | *ηυξησεν*: H *ηυξανεν* | *εισ*: 36. 248. 259. *ωσ* ... D l. al pauc om. Exprim *εισ* e vg cop syrP et^{hr} *factum est in arbore(m)*; non exprim it^{pler} sah syr^{cu} et sch | *δενδρον* sine *μεγα* cum ℵBDLT^{wo}I 251. a b e ff^{2}· i l cop^{dz} txt syr cu et^{hr} arm Amb^{luc1458} ... ς Ti add *μεγα*, Ln [*μεγ.*] cum AΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler c f q cop^{edd} et^{dz} mg syr^{utr} aeth (:: in Mt non additum est, sed varie differunt Mt et Lc) | *κατεσκηνωσεν* (U *κατασκ.*): DΓ 21^{ev} *κατεσκηνωσαν* (Γ *κατασκ.*), Δ 13. 69. 346. *κατεσκηνουν* | *εν τοισ κλαδοισ*: D sah *υπο τουσ κλαδουσ*

20. *και πάλιν* etc: D *η τινι ομοια εστιν η βασιλεια του θεου και τινι ομοιωσω αυτην* | *και* ante *πάλιν* cum ℵBGLT^{wo}I al mu it vg cop syrP *και* c. ob. arm aeth ... Gb^{00} Sz om cum AΧΓΔΑΠ unc^{8} al longe plu sah syr^{cu} et^{sch}

21. *εκρυψεν* (Gb′ prob Schu) cum BKLUΠ 61. 64. 106. 124. 127. 131. 157. 300. 435. al^{60} fere ... ς Ln *ενεκρυψ.* cum ℵΔDT^{wo}IXΓΔΑ unc^{7} al plu Eus^{luc182} (*γυνη δε ταυτην, η σοφια του θεου, εισ αλευρου σατα τρια εγκρυπτει.* Rursus *εγκρυπτουσα την εξ αυτησ ωφελειαν εισ αλευρου σατα τρια* etc) Ath^{luc191} (Gall^{5}) :: at ita Mt paucis (GL) discedentibus | *εισ αλευρου σατα τρια* et. f vg (*in farinae sata tria*, gat mt *in far. satis tribus*); e *in farinae mensuras*: a b c ff^{2}· i l q nil nisi *in farinam* (*-na*) :: in Mt it vg *in farinae* (pleriq *-nam*) *mensuris tribus* vel *mensuras tres* vel *satis tribus* | *εζυμωθη* (it^{pl} d Amb^{luc} *fermentatum est*): D^{gr} *ζυμωθη*, a vg Aug *fermentaretur*, e *fermentetur*

22. *και* pri: s om | *διεπορευετο* (a d *circuibat*, e *perambulab.*): H al pauc *εποριευετ.* (it^{pler} vg *ibat*) | *κατα*: XLT^{wo}I 1. 157. 6^{pe} add *τασ* | *πολ. και κωμασ* (1. 131. 209. *πολιν κ. κωμην*): 69. syr^{cu} et^{sch} (non item syrP et^{hr}) *κωμ. κ. πολ.* | *πορειαν* BDFGHKMSṼΧΓΔΑΠ al plu ... ℵAEL T^{wo}U al mu (3 ap Scr) *ποριαν*. Cf ad Iac 1, 11 ubi rursus ℵA *πορια*ισ | *εισ*: KΠ 69. al pauc *εν* | *ιεροσολυμα* (B* om ν) cum ℵBL a (*hierosolymis* sed om *et iter faciens*) ... ς Ln Ti *ιερουσαλημ* cum ADT^{wo}X ΓΔΑΠ unc^{9} al certe pler (Latt sah cop ita fere solent) :: *ιερουσαλημ* Lc saepius scripsit quam *ιεροσολυμα*. Tamen nec raro aliena manu substitutum illud pro hoc, ut Act 8, 25. 13, 13. 21, 4 et 15. 25, 20. Alibi dubium utra forma tenenda sit; fit etiam ut pauci *ιεροσολυμα* invexerint ut Act 1, 12. 20, 22 et 25, 3. Multo vero saepius *ιερουσαλημ* et ipsum *εισ ιερουσαλημ* non fluctuat, ut Act 4, 5. 8, 27. 9, 2 et 26. 13, 31. 15, 2.

23. *ειπεν δε* etc: syr^{cu} *Venit quidam et rogabat eum et dixit*

αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
Mt 7, 13 s 24 ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω
25 ss Mt 25, 10–12 ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 [171.5] ἀφ' οὗ
ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε
ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν,
καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. 26 τότε

---

23. *ολιγοι* (et. Or^{2,387}): D 124. 157. 300. 20^{ev} cop (non item sah) arm add *εισιν*, item it (exc q) vg Or$^{int\,2,583}$ | *ο δε*: D add *αποκριθεις* | *προς αυτους*: 71. 225. 248. g^{scr} 7pe syr^{cu} aeth *πρ. αυτον* ... D 13. 69. om

24. *αγωνιζεσθε* (et. Or^{2,387} et$^{3,527.\,804}$): Mac$^{hom\,19,2}$ (*και παλιν· βιαζεσθε εισελθ. δια τ. στε. θυρας*) *βιαζεσθε* (contra$^{cust\,cord\,167}$ sic: *και παλιν· βιαζεσθε· βιασται γαρ αρπαζουσι την βασ. των ουρ. και το· αγωνιζεσθε εισελθ. δια της στεν. πυλης*) | *θυρας* cum ℵBDL(T^{woi} *δ. τ. θυρας στενης πυλης*) 1. 131. arm Or^{3,527} (*αλλα και το υπο του σωτηρος – λελεγμενον, ως εν τω κατα λουκαν ειρηται, ουτως εχον· αγων. εισελθ. δ. τ. στε. θυρας, οτε πολλοι* etc; paullo post adscribit *το εν τω κα. ματθαιον – οτι στενη η πυλη* etc) Mac$^{hom\,19,2}$, item *ostium* a e ff$^{2\cdot}$ i l q Lcif^{133}, *ianuam* d ... ς (= Gb sed rursus Gb′) *πυλης* cum AΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler Or^{2,387} et^{3,804} Bas$^{eth\,236}$ Mac$^{cust\,cord\,167}$, item *portam* b c f vg (:: ex Mt ubi lectio non fluct) | *εισελθειν* sec loc: Or^{3,527} add *δια της στενης* | *ουκ ισχυσουσιν* (T^{woi} *ισουσιν*, Λ *ισχυσωσιν*): D *ουχ ευρησουσιν* :: cf Mt

25. *αφ ου* (D *οτου*) *αν* (T^{woi} 69. 124. 346. Bas$^{bapt\,663}$ *εαν*): Ln (et. Ti^{40}) haec usq *ανοιξον ημιν* cum iis quae praecedunt coniunxit, puncto ante *και αποκριθεις* posito. At inter *ισχυσ.* et *αφ ου* plene interpg AEKLΔΑΠ etc (contra M praeter morem ante *αφ* nil interpunctionis habet), item it^{pl} vg (et. Faustus ap Aug): *Cum autem intraverit*, nec aliter b q: *Ex quo surrexerit* (contra e non interpg ante *ex quo incipiet paterfam. surgere et cludere*). Praeterea Amm et Eus novam sectionem a verbis *αφ ου* incipiunt. Cf et. Amb$^{cain\,192}$ „Postremo audi quos Christus excludat. *Cum intraverit*, inquit, *paterfamilias et clauserit*“ etc | *εγερθη ο οικοδεσπ.* (K al pauc *οικωδ.*) b q Lcif^{133}: D *ο οικοδ. εισελθη*, 13. 346. 66^{mg} 69. a c f i l (ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ e silentio) vg Bas$^{bapt\,663}$ Faust Amb *εισελθη* (66^{mg} 69 *ελθη*) *ο οικοδ.* Vide e antea. | *αποκλειση*: Χ$^{\Gamma}$ al mu *αποκλεισει* (Γ al *-κλησει*) | *αρξησθε*: 69. 124. *αρξεσθε* | *την θυραν* sec (U *την θυρα* et pri et sec): D c^{scr} b q sah^{mūnt} (non ^{woid}) Lcif Faust om, a om *και κρου. την θυραν*, item ℵ^{a} om (suppl^{a}) *εξω εστ. και* | *κυριε* semel cum ℵBL 157. a c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ | vg sah cop (et. Pistis) Faust ap Aug ... ς *κυριε κυριε*, Ln *κυριε* [*κυριε*] cum ADT^{woi} XΓΔΑΠ unc^{8} al omn fere b f i q syr^{cu} et$^{utr\,et\,hr}$ cop^{ds} arm aeth Bas$^{bapt\,663}$ Lcif^{133} :: e Mt 25, 11 ubi nemo alterum om; cf et. Mt 7, 21 sq Lc 6, 46 | Bas$^{bapt\,663}$ *και τοτε αποκριθ.* | *ερει υμιν*: U syr^{sch} add *οτι* ... a b i l q syr^{sch} Lcif^{133} om *υμιν*

ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. 28 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, [172. 5] ὅταν ὄψεσθε Mt 8, 11a
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ

Mt 7, 23

26. *αρξεσθε* cum BEGHUVA al permu (vix plu) ... NADKLMSTʷᵒⁱΧΓΔΠ al[40] (ac multo plures ut vdtr) *αρξησθε* :: hinc *-ησθε* omnino plus quam *-εσθε* a testibus auctoritatis habet | *λεγειν*: D add *κυριε* | *ἐνώπιόν σου* in cdd est, non (ut Ln 49) *ἐνώπιον σοῦ* | EHR al nonnulli *εφαγωμεν*, item E al nonnulli *επωμεν* | *εδιδαξας*: syr^{cu} *ambulavisti*. Cf et. Pist^{318}

27. *λεγω* (S add *δε*): BTʷᵒⁱ *λεγων* ... N 225. it vg sah cop syr^{sch} arm usc (non^{zoh}) Lcif^{133} om (contra syr^{cu} *Tunc dicet vobis: Amen dico*, syr^{hr} *Et ille dicet: Amen dico ego vobis*) | *υμας* cum NΑΧΓΔΛΠ unc^{6} 1. 33. 69. 124. al pler a c f ff^{2}· g$^{1·2·}$ q vg Or^{4,425} ... Ln [*υμας*] Ti om cum BLRTʷᵒⁱ 157. 346. b i tol (v. 25 om tantum c tol). Praeterea pro *ουκ οιδ. υμας ποθ. εστε* D *ουδεποτε ειδον υμας*, e *numquam vos vidi*; Or^{1,131} *μεγα ουν εστιν ωσ το· ουκ οιδα υμασ, οτι εργαται εστε ανομιασ.* Cyr$^{luc\ 325}$ *λεγει· ουκ οιδα υμασ· αποστητε απ εμου εργαται τησ αδικιασ* (omittunt *ποθ. εστε* et. 56. 58. 61. sah^{mlint}) | *αποστητε*: M g^{scr} al pauc *αποχωρειτε* :: e Mt. Cf et. Iust^{ap1,16} *πολλοι δε ερουσι μοι· κυριε κυριε, ου τω σω ονοματι εφαγομεν και επιομεν και δυναμεισ εποιησαμεν; και τοτε ερει αυτοισ· αποχωρειτε απ εμου, εργαται τησ ανομιασ* (similiter$^{tr\ 76}$) | *παντεσ*: syr^{sch} om. Vide ante Iust Or Cyr. Item Epiph^{769} *απυστητε απ εμου οι εργαται τησ ανομιασ· ουπω εγνων υμασ*, et$^{anc\ 25}$ *αποστ. απ εμου εργαται τησ ανομιασ· ουδεποτε γαρ εγνων υμασ.* | *εργαται* sine artic (Gb′) cum NBDEGHLRSVΧΔΛ al[20] fere cat$^{ox\ 109}$ ... ς Ln *οι εργ.* cum ΑΚΜΤʷᵒⁱΥΓΠ al plu sah cop arm | *αδικιασ* cum NBLR (D vide post) arm cat$^{ox\ 109}$ ... ς Ti praem *τησ* cum ΑLTʷᵒⁱΧΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{luc} (vide ante). Praeterea pro *αδικιασ* D x^{scr} (et. Or^{3,131} *ανομιασ*, Iust Epiph bis *τησ ανομιασ* vide ante) habent *ανομιασ*. Cf huc et. Clem^{2cor} *ερω υμιν· υπαγετε απ εμου, ουκ οιδα υμασ ποθεν εστε, εργαται ανομιασ.* Item Pist^{318} (antea v. 26 *και λεξουσιν μοι* pro *τοτε αρξ. λεγειν*, item *ελαβομεν εκ μυστηριων σου και επληρωθημεν παση τη διδαχη σου* pro *εφαγ. ενωπ. σου και επιομ.*) *και αποκριθεισ ερω αυτοισ· ουκ οιδα υμασ, τινεσ εστε, εργαζομενοι την ανομιαν και το κακον εωσ νυν· δια τουτο απερχεσθε εισ το σκοτοσ το εκτοσ. και τη ωρα εκεινη απελευσονται εισ το σκοτοσ το εκτοσ, οπου εστιν ο κλ.* etc.

28. *βρυγμοσ*: Δ *δρυγμοσ* | *οψεσθε* c.B*DX 69. 124. 237. 346. al[15] Lcif^{134} (*cum videbitis*) ... ς Ln Ti *οψησθε* cum AB^{2vid}et^{3}LRTʷᵒⁱ ΓΔΛΠ unc^{6} al plu, item *cum videritis* it (et. d) vg Ir$^{int\ 236}$ ... N *ιδητε*, item Mcion epiph (vide post) | *ισαακ* cum NcABTʷᵒⁱ ΧΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} c f l q vg sah cop ... N*DL a b e i *ισακ* (:: eadem forma testimonio N codicis et Latinorum aliquot item D per evv uti solet, cf Mt 1, 2. 8, 11.

βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 καὶ ἥξουσιν
Mt 19, 30 20, 16 Mc 10, 31 ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 [173.2] καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 [174.10] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγον-

22, 32. Mc 12, 26. Lc 3, 34 et 20, 37. Praebet ℵ etiam quinquies in epistulis, ter vero Ro 9, 10 Heb 11, 9 Iac 2, 21 *ισαακ*; in actis ubique i. e. quater, 3, 13. 7, 8 et 32, et ipse *ισαακ*. Ut D^{cant} in evv et item in actis formam *ισακ* confirmat, ita D^{clar} in epp. De ceteris Act 7, 32 accedit c, in epp passim Graeci Latini reliqui.) | *και παντας* (sah om) *τους προφητας* (Mcion *δικαιους*, vide post; a add *dei*): sah^{cod} syr^{hr} om | *εν τ. βασ. τ. θεου* et. e f vg (et. for san) Ir$^{int\,336}$ Ambl$^{uc\,1474}$ et de fide bis (contra libere$^{luc\,1360}$ *cum videritis iustos intrare in regnum caelorum*): a b c ff^{2} i l q Lcif^{133} am fu *introeuntes* (am *introire*, fu *intrare*) *in regno* (*-gnum*) *dei* | *του θεου*: A *αυτου*, 86. 7^{pe} Ir^{int} Amb$^{luc\,1474}$ et ^{1360} *των ουρανων* : : e Mt. De Mcione Epiph^{314} et ^{336} sic: *παρεκοψε παλιν το· τοτε οψεσθε αβρ. κ. ισ. κ. ιακ. κ. παντ. τ. προφ. εν τη βασ. τ. θεου. αντι δε τουτου εποιησεν· οτε παντας τους δικαιους ιδητε εν τη βασ. τ. θεου, υμας δε εκβαλλομενους. προσεθηκε* (^{314}*εποίησε*) *δε· κραταιουμενους εξω, εκει εσται* (^{314} *και εκει εστιν*) *ο κλαυθμ. και ο βρυγμ. των οδ.* Quae Tert$^{marc\,4,\,30}$ confirmat his: *cum videbunt iustos introeuntes in regnum dei, se vero detineri foris.* Addit Epiph *ελεγχ. μ' ου γαρ ειπεν· οψεσθε δικαιους εισερχομενους και υμας μη εισερχομενους, αλλ· οψεσθε τους δικ. εν τη βασ., υμας δε εκβαλλομενους.*

29—35. Haec omnia om Mcion teste Epiph^{314} et ^{337}: *παρεκοψε παλιν το· ηξουσιν απο ανατ. κ. δυσμ. και ανακλιθ. εν τη βασ. μου* (^{337} om), *και το· οι εσχατ. εσοντ. πρωτοι, και το· προσηλθον οι* (^{337} om) *φαρισ. λεγοντες· εξελθε κ. πορευου εντευθεν, οτι ηρωδ. σε θελει αποκτειναι, και το· ειπε* (^{337} om)*· πορευθ. ειπατε τη αλ. ταυτη, εως οπου ειπεν· ουκ ενδεχεται προφ. απ. εξ. ιερ., και το· ιερουσ. ιερουσ - τ. απεσταλμενους, και το· πολλακισ ηθελησα επισυναξαι ως ορνισ τα τεκν. σου, και το· αφιεται υμ. ο οικ. υμ.* (^{337} add *ερημος*), *και το· ου μη ιδητε με εως* (^{337} add *ου*) *ειπητε· ευλογημενος.*

29. *και βορρα* cum ℵ$^{AD\Sigma\Gamma}$ Χ Γ Δ Λ Π unc^{8} al^{100} fere b c e ff^{2} i l vg sah cop syr^{P} ... ς (sed Gb^{00}) Ti post *και* add *απο*, Ln [*απο*] cum BLR (item T^{wol} sed omisso *και*) al mu a d f q (syr^{cu} et^{sch} et^{hr} quater *απο*, syr cu et^{sch} *απ. νοτου* ante *κ. α. βορρ.* pon) | KMRXPΛ al mu *ανακληθησ.* | ℵ*^{vid} om *του θεου*

30. *ιδου ειδιν* et *και εισιν*: his accentibus KMSΓΔ 1. etc, non (ut Ln Ti^{42}) *ιδού ειδιν* et *καί εισιν* | *εσχατοι οι εσοντ.* etc: X *πρωτοι οι εσοντ. εσχατ. και εσοντ. εσχατ. οι εσοντ. πρωτ.*

31. *εν αυτη* cum ℵABBGHLRSUVXΓΔΛ al pler it vg (Latt *in ipsa*) etc ... PKMT^{wol}Π 63. 116. 157. al^{10} sah cop *εν ταυτη* (sah cop *in illo*). Prae-

τεσ αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδησ θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεισ ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἰερουσαλήμ. 34 [175.5] Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεί- Mt 23, 37–39 34a
νουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ

---

terea GS al pauc b e f add *δε*, item 157. cop | *ωρα* (Gb′, Schu „bene ap Lc") cum ℵAB*DLRX al[15] fere syrP mg (:: ex usu est Lucae, cf 2, 38. 10, 21. 20, 19. 24, 38. 12, 12.) ... ς Ln *ημερα* cum B[2]T[wo]ΓΔΛΠ unc[8] al plu it vg sah cop syr[sch] et P txt arm aeth; syr[cu] cop[dz] *et in diebus* (cop add *vero*) *illis* | *προσηλθαν* cum B*DL ... ς Ln *προσηλθον* cum ℵAB[2]T[wo]ΧΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *φαρισαιοι*: D it (et. m[111]) vg syr[cu] et[sch] *των φαρισαιων* | *αυτω*: D p[scr] e transpon post *προσηλθ.* (al pauc vel utroq loco vel neutro habent) | *θελει*: Σ 31[ev] 150[ev] *μελλει* (Σ *μελει*) ... D al[5] sah syr[cu] *ζητει*

32. *και ειπεν* (b c f ff[2]· i l m[111] q vg): M 7[pc] a e o *δε ειπ.* | *αυτοισ*: KΠ al pauc om (x[scr] c f m syr[sch] add *o ιs*, *Iesus*; sah *respondens Iesus dix. illis*) | *δαιμονια*: L *τα δαιμ.* | *αποτελω* cum NBL 33. 124. Clem 577, item D *αποτελουμαι* ... ς *επιτελω* cum ΑΒΧΓΔΛΠ unc[8] al pler | *τη τριτη* c. ℵADBXΓΔΛΠ unc[8] al omn fere am san (al) sah syrP Clem 577 ... B 56. 346. a (*die tertia*) b c e f l m q vg (exc am san al) cop syr[cu] et[sch] arm aeth Or[int 3, 93] (ut a) et[364] add *ημερα*, hinc Ln [*ημερ.*]

33. *πλην* usq *πορευεσθαι* a e f q vg ... b c ff[2]· i l m om; habent enim post *αυριον* v. 32 sic: *et sequenti* (b m *tertia*) *die* (i om, item ff[2]·blanch) *consummor* (b ff[2]· m *consummabor*; l *crucifigor*). *Abite* (ita b; ff[2]· m *ite*; c *vadite*: exprimunt igitur *πορευεσθε*, i l* om) *quia* (m *quoniam*) *non capit* (m *impossibile est*) etc. Similiter 69. 80. ab *αυριον* ad *αυριον* transiliunt. | *αυριον* (D praem *τη.* ℵ* om *αυρ. και*, suppl c): syr sch arP pers[p] add *operari* | *εχομενη* (:: cf Act 20, 15. 21, 26; 13, 44) cum ΑΒΛΡΧΓΔΠ al pler ... ΝDA 69. 131. 157. 433. al plus[10] *ερχομενη* (e f l[2] q vg *sequenti*, d *ventura*, a *in futurum*) | *πορευεσθαι* (f l[2] vg *ambulare*, d e *abire*, q *ire*): a praetermisit; b c ff[2]· m vide ante, item i l* | *απολεσθαι* (KA *απωλ.*): D ante *προφητην* (corrupte D* *προτην* et corr *προστην*)

34. *αποκτεινουσα* (LR al *-κτιν-*) cum ℵBDEGHLMRSU[2]ΥΓΔΠ al permu ... AKU* al plus[15] *αποκτεννουσα*, XA al plus[50] *αποκτενουσα* (Gb″) | *αυτην* (ℵ[c]): ℵ* *αυτον* | *ορνις* c. ND ... ς Ln Ti *ορνισ* (:: quae forma in Mt, quo solo loco praeter hunc legitur, non fluct) c. ABLR unc rell al omn[vid]. Cf Photius (in Steph. Thes.): *ορνισ Αττικοι· Ιωνεσ δε ορνις, και αι πλαγιαι ακολουθωσ· και Δωριεισ ορνις.* Praeterea post (aeth ante) *ορν.* add *congregat* (:: ut Mt) syr[cu] et utr sah aeth

βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 καὶ ἥξουσιν
Mt 19, 30 20, 16 Mc 10, 31 ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 [173.2] καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 [174.10] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγον-

22, 32. Mc 12, 26. Lc 3, 34 et 20, 37. Praebet ℵ etiam quinquies in epistulis, ter vero Ro 9, 10 Heb 11, 9 Iac 2, 21 *ισαακ*; in actis ubique i. e. quater, 3, 13. 7, 8 et 32, et ipse *ισαακ*. Ut D^{cant} in evv et item in actis formam *ισακ* confirmat, ita D^{clar} in epp. De ceteris Act 7, 32 accedit c, in epp passim Graeci Latini reliqui.) | *και παντας* (sah om) *τους προφητας* (Mcion *δικαιους*, vide post; a add *dei*): sah^{cod} syr^{hr} om | *εν τ. βασ. τ. θεου* et. e f vg (et. for san) Ir$^{int 336}$ Amb$^{luc 1474}$ et de fide bis (contra libere$^{luc 1360}$ *cum videritis iustos intrare in regnum caelorum*): a b c ff^{2} i l q Lcif^{133} am fu *introeuntes* (am *introire*, fu *intrare*) *in regno* (*-gnum*) *dei* | *του θεου*: A *αυτου*, 86. 7^{pe} Ir^{int} Amb$^{luc 1474}$ et^{1360} *των ουρανων* : : e Mt. De Mcione Epiph^{314} et^{336} sic: *παρεκοψε παλιν το· τοτε οψεσθε αβρ. κ. ισ. κ. ιακ. κ. παντ. τ. προφ. εν τη βασ. τ. θεου. αντι δε τουτου εποιησεν· οτε παντας τους δικαιους ιδητε εν τη βασ. τ. θεου, υμας δε εκβαλλομενους. προσεθηκε* (314 *εποίησε*) *δε· κραταιουμενους εξω, εκει εσται* (314 *και εκει εστιν*) *ο κλαυθμ. και ο βρυγμ. των οδ.* Quae Tert$^{marc 4, 30}$ confirmat his: *cum videbunt iustos introeuntes in regnum dei, se vere detineri foris.* Addit Epiph *ελεγχ. μ΄ ου γαρ ειπεν· οψεσθε δικαιους εισερχομενους και υμας μη εισερχομενους, αλλ· οψεσθε τους δικ. εν τη βασ., υμας δε εκβαλλομενους.*

29—35. Haec omnia om Mcion teste Epiph^{314} et^{337}: *παρεκοψε παλιν το· ηξουσιν απο ανατ. κ. δυσμ. και ανακλιθ. εν τη βασ. μου* (337 om), *και το· οι εσχατ. εσοντ. πρωτοι, και το· προσηλθον οι* (337 om) *φαρισ. λεγοντες· εξελθε κ. πορευου εντευθεν, οτι ηρωδ. σε θελει αποκτειναι, και το· ειπε* (337 om)· *πορευθ. ειπατε τη αλ. ταυτη, εως οπου ειπεν· ουκ ενδεχεται προφ. απ. εξ. ιερ., και το· ιερους. ιερους - τ. απεσταλμενους, και το· πολλακις ηθελησα επισυναξαι ως ορνις τα τεκν. σου, και το· αφιεται υμ. ο οικ. υμ.* (337 add *ερημος*), *και το· ου μη ιδητε με εως* (337 add *ου*) *ειπητε· ευλογημενος.*

29. *και βορρα* cum ℵ A D^{gr} Γ Δ Θ Λ Ξ Ψ Σ unc^{8} al^{100} fere b c e ff^{2} i l vg sah cop syr^{p} ... ς (sed Gb^{00}) Ti post *και* add *απο*, Ln [*απο*] cum B L R (item T^{wol} sed omisso *και*) al mu a d f q (syr^{cu} et^{sch} et^{hr} quater *απο*, syr cu et^{sch} *απ. νοτου* ante *κ. α. βορρ.* pon) | K M R X Π A al mu *ανακλιθησ.* | ℵ*^{vid} om *του θεου*

30. *ιδου εισιν* et *και εισιν*: his accentibus K M S Γ Λ 1. etc, non (ut Ln Ti^{49}) *ιδού εισιν* et *καί εισιν* | *εσχατοι οι εσοντ.* etc: X *πρωτοι οι εσοντ. εσχατ. και εσοντ. εσχατ. οι εσοντ. πρωτ.*

31. *εν αυτη* cum ℵ A B D G H L R S U V X Γ Δ Λ al pler it vg (Latt *in ipsa*) etc ... P K M T^{wo} Π 63. 116. 157. al^{10} sah cop *εν ταυτη* (sah cop *in illo*). Prae-

τεσ αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδησ θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεισ ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἰερουσαλήμ. 34 175.5 Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεί- 24a Mt 23, 37–39
νουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ

---

terea GS al pauc b e f add *δε*, item 157. cop | *ωρα* (Gb′, Schu „bene ap Lc") cum ℵAB*DLRX al[15] fere syrP mg (:: ex usu est Lucae, cf 2, 38. 10, 21. 20, 19. 24, 38. 12, 12.) ... ς Ln *ημερω* cum B[3]T[wo]ΓΔΛΠ unc[8] al plu it vg sah cop syr[sch] et P txt arm aeth; syr[cu] cop[dx] *et in diebus* (cop add *vero*) *illis* | *προσηλθαν* cum B*DL ... ς Ln *προσηλθον* cum ℵAB[3]RT[wo]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *φαρισαιοι*: D it (et. m[111]) vg syr[cu] et[sch] *των φαρισαιων* | *αυτω*: D p[scr] e transpon post *προσηλθ.* (al pauc vel utroq loco vel neutro habent) | *θελει*: E 31[ev] 150[ev] *μελλει* (E *μελει*) ... D al[5] sah syr[cu] *ζητει*

32. *και ειπεν* (b c f ff[2]· i l m[111] q vg): M 7[pe] a e o *δε ειπ.* | *αυτοισ*: ΚΠ al pauc om (x[scr] c f m syr[sch] add *o* $\overline{\text{ις}}$, *Iesus*; sah *respondens Iesus dix. illis*) | *δαιμονια*: L *τα δαιμ.* | *αποτελω* cum ℵBL 33. 124. Clem 577, item D *αποτελουμαι ... ς επιτελω* cum ARXΓΔΛΠ unc[8] al pler | *τη τριτη* c. ℵADRXΓΔΛΠ unc[8] al omn fere am san (al) sah syrP Clem 577 ... B 56. 346. a (*die tertia*) b c e f l m q vg (exc am san al) cop syr[cu] et[sch] arm aeth Or[int 3, 92] (ut a) et[364] add *ημερα*, binc Ln [*ημερ.*]

33. *πλην* usq *πορευεσθαι* a e f q vg ... b c ff[2]· i l m om; habent enim post *αυριον* v. 32 sic: *et sequenti* (b m *tertia*) *die* (i om, item ff[2]·blanch) *consummor* (b ff[2]· m *consummabor*; l *crucifigor*). *Abite* (ita b; ff[2]· m *ite*; c *vadite*: exprimunt igitur *πορευεσθε*, i l* om) *quia* (m *quoniam*) *non capit* (m *impossibile est*) etc. Similiter 69. 80. ab *αυριον* ad *αυριον* transiliunt. | *αυριον* (D praem *τη.* ℵ* om *αυρ. και*, suppl[c]): syr[sch] arP pers[P] add *operari* | *εχομενη* (:: cf Act 20, 15. 21, 26; 13, 44) cum ABLRXΓΔΠ al pler ... ℵDA 69. 131. 157. 433. al plus[10] *ερχομενη* (e f l[2] q vg *sequenti*, d *ventura*, a *in futurum*) | *πορευεσθαι* (f l[2] vg *ambulare*, d e *abire*, q *ire*): a praetermisit; b c ff[2]· m vide ante, item i l* | *απολεσθαι* (RA *απωλ.*): D ante *προφητην* (corrupte D* *προτην* et corr *προστην*)

34. *αποκτεινουσα* (LR al *-κτιν-*) cum ℵBDEGHLMRSU[2]ΥΓΔΠ al permu ... AKU* al plus[15] *αποκτεννουσα*, XA al plus[50] *αποκτενουσα* (Gb″) | *αυτην* (ℵ[c]): ℵ* *αυτον* | *ορνιξ* c. ℵD ... ς Ln Ti *ορνισ* (:: quae forma in Mt, quo solo loco praeter hunc legitur, non fluct) c. ABLR unc rell al om[vid]. Cf Photius (in Steph. Thes.): *ορνισ Αττικωσ· Ιωνεσ δε ορνιξ, και αι πλαγιαι ακολουθωσ· και Δωριεισ ορνιξ.* Praeterea post (aeth ante) *ορν.* add *congregat* (:: ut Mt) syr[cu] et utr sah aeth

τὴν ἑαυτῆσ νοσσιὰν ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 *ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με ἕωσ ἥξει*
Ps 118, 26 *ὅτε εἴπητε· εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου.*

XIV.

1 [176.10] *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰσ οἶκόν τινοσ τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν*

---

34. *την εαυτησ* (ℵ* -του) *νοσσιαν* (HLS al mu *νοσιαν*) cum ℵBLRXΓΔΛ unc[6] al pler, item *nidum suum* a b vg cop ... Ln (:: ut Mt) *τα εαυτ. νοσσια* (sed D *τ. νοσσ. αυτησ*, Π* al pauc *νοσια*) c. ADKMΠ al plus[25]. Item c d f ff[2]· i l q sah arm syrr (Ir[int281] et [282] ad Mt adhibuimus, tamen utroq loc om *επισυναγει* post *ορν.* ut Lc) *pullos suos*, at ita etiam *την εαυτ. νοσσιαν* verti poterat.

35. *υμιν* pri: X al[10] fere om (item Chr[1, 638] et[2, 359] et[3, 154] et alib, sed non satis liquet utrum ex Mt an ex Lc afferat; similiter enim lectio in Mt fluctuat, et ipse Chr[7, 810] ad locum Mt[i] om *υμιν*. Habet vero [12, 39]) | *ο οικ. υμων* sine *ερημ.* cum ℵABKLRSVΓΔΠ al[30] fere e ff[2]· g[2]· i am for fu em san tol bodl iac trevir sax sah cop[sch]w ex[dz] arm (Or[2, 188], item [642] *και αφειθη αυτησ ο οικοσ αυτων*. Haec videntur certe a Lc pendere, sed non indicatum est) Epiph[214] (non item [337], vide supra) ... ς (= Gb Sz) add *ερημοσ* (:: ut Mt, sed ibi etiam fluct) cum DEGHMUXΔ 33. al permu a b c f g[1·] l q vg[clem] syr[cu] et[utr] cop[wi] et[petr] aeth (et. Chr ubique add, item Ir[int281] et [282]) | *λεγω* cum ℵ*L 40. 253. 259. b c ff[2]· i l sah syr[cu] aeth . .·. Gb Sz Ln Ti *λεγ. δε* c. ℵ[c]ABDRXΓΔ ΑΠ unc rell al plu f q vg cop syr[P] arm, item a e syr[sch] *dico enim* ... ς (= Gb Sz) *αμην δε λεγω* cum minusc mu | *οτε* cum AXΓΔΔΠ unc[7] al pler a f ff[2]· (g[1·2·] ut[vid]) vg ... ℵBDHLR al[6] b c e i l q gat mm (Epiph vide ante) om, hinc Ln [*οτε*] :: deest in Mt, nec add ex unc nisi D; vide ad Mt | *ιδητε με* cum ℵABKMΠ al plus[10] a f i l vg Epiph[bis] (vide ante) ... ς *με ιδητ.* (E al pauc *ιδετε*) cum (:: ut Mt) DEGHLSUV XΓΔΛ al plu b c e q. Praeterea Δ[gr] sah cop aeth add (:: e Mt) *απ αρτι* | *εωσ* cum BDKLRΠ al plu ... ς Ln add *αν* (:: ut Mt) cum ℵAEGH MSUVXΓΔΛ al plu | *ηξει* (ut ADSVΔΛ al[40] fere; EGHU al permu[vid] *ηξη*) *οτε* (H *οτι*) *ειπητε* cum ADEGHSUVΔΛ al plu a b c f ff[2]· l q (g[1·2·] ut vid) vg syr[cu]et[P] : quae versiones sic: *donec veniat* (a b f syr[cu]et[P] c. ob. add *dies*, non add ff[2]· l q; c vero *veniam et* pro *veniat cum*) *cum* (ℵ *quando*) *dicetis* (a c q *dicatis*) ... ℵBKLMRXΠ 1. 69. 79. al pauc e i mm sah cop syr[sch] arm *εωσ αν* (*αν* ℵMX 1. 69. al pauc; BLR 79. om, KΠ *οτε* pro *αν*) *ειπητε* (i mm *donec dicatis*, e *quoadusq dicatis*; gat „*cum dicatis*" vdtr cum c q facere, non cum mm) :: ut Mt, a quo Lucam paullum discessisse inprimis Latinorum et syr[cu] testimonia suadent

XIV, 1. *ελθειν*: DM 13. 28. 69. 157. 346. al mu it vg sah cop arm *εισελθειν* | *αυτον*: Γ 69. om | *εισ*: Δ add *τον* | *αρχοντων των*: BK* om *των* | *παρατηρ. αυτον*: syr[cu] add *ut viderent quid faceret*

παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 [177.2] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν

Mt 12, 10

13, 15
Mt 12, 11

---

2. ἰδου: syrcu sah non exprim | τις: D 1. 131. b c ff2· i l q mt (non item a e f vg) om | ην: A ascr al pauc om | ΧΓΑ 69. al ὑδροπικος

3. τους: G* αυτους | λεγων cum ΝABL unc rell al omn fere c ff2· i l (g1· 2· utvid) vg syrP ... D 15ev a b e q am (sed b q h. l. dixit pon) syrcu et sch om, hinc Ln (ex errore de A) edidit [λεγων] | εξεστιν sine ει (Schu „recte ap Lc") cum ΝBDL 59. 15ev f am copwi et petrd syrhr aeth catox111 ... ς Ln praem ει (:: ut Mt 12, 10) cum ΑΧΓΔΛΠ unc8 al pler itpler vg (sah copdz ut vdtr) arm syrcu et utr | τω (243. cscr εν τω) σαββατω: 1. 131. 209. 49ev a εν (49ev a om) τοις σαββασιν | θεραπευσαι cum ΝBDL 1. 124. 131. 209. catox111 ... ς θεραπευειν cum ΑΧΓΔΛΠ unc8 al pler Cyrluc 329 (:: similiter fluct lectio Mt 12, 10) | η ου cum ΝBDL 1. 13. 69. 124. 131. 157. 209. 346. b e f q mm sahmūnt (η ουκ εξεστι) cop syrcu et hr syrP c.* aeth catox Cyrluc 329 (libere ηρετο τους νομικ. κ. τους φαρισ. ο κυριος· ποτερον ποτε εξεστι τω σαββ. θεραπευειν η ου) ... Ln [η ου], ς om cum ΑΧΓΔΛΠ unc8 al pler a c ff2· i l vg sahwoid syrsch arm (:: cf Mt)

5. αποκριθεισ c. κ*etcbΑΧΓΔΛ unc7 al longe plu f vg syrP et hr ... Gb00 Ln om cum ΝcaBDKLΠ al15 itpler gat mm sah cop syrcuetsch arm aeth :: deest in Mt, nec inprimis aptum vdbtur | προσ αυτουσ (ita Νc, κ* πρ. αυτον. Χ al pauc add ο ις) ante ειπεν cum ΝBLXΓΔΛ unc7 al pler vg ... Ln post ειπ. cum ADKΠ al8 a b c e f ff2· i l q sah cop syrr arm aeth :: at hoc usitatius praetereaq cum omisso αποκριθ. cohaeret | υμων: D praem εξ (item sah copwi quis e vobis, copschw exdz et petr2 quis in vobis) | υιοσ (Gb′ Sz) c. ABEGHMSUVΓΔΛ (sed ABU ο υι.) al130 fere e f q sah syrcu (sed post υι. η βουσ add η ονοσ) et utr Cyr catox 111 et luc329 (ει κεκωλυκεν ο νομοσ ελεειν εν σαββατω, πωσ εποικτειρεισ αυτοσ τον εισ φρεαρ καταπεσοντα; μη φροντισησ υιου κινδυνευοντοσ εν σαββατω etc. Eadem ad scholia transiere, et. in comm codicis Χ) ... ς ονοσ (:: cf 13, 15) c. ΝKLXΠ 1. 33. (69. οροσ) al a b c (ff2· g1· 2· ex sil) i l vg cop syrhr arm aethi (bos eius aut asinus), item D προβατον (:: ut Mt) | πεσειται (L -σηται) cum ΝABLΠ 1. 13. 69. 118. 124. 131. 157. al15 fere (it vg ceciderit) ... ς Ti εμπεσειται (DEG εκπ.) cum DΧΓΔΛ unc8 al longe plu (:: cf Mt) | αυτον: A αυτο | εν cum ΝBEGHMSUVΓΛ al longe plu a e f q (i om εν ημ. τ. σαββ.) ... ADKLXΔΠ al20 b c l vg om, hinc Ln [εν] (:: in Mt τοισ σαββασιν non fluct) | ημερα cum κ*B al pauc ... ς Ln Ti τη ημερ. cum ΝcADLΧΓΔΛΠ unc rell al pler. Praeterea D syrcu et sch (non item P et hr) arr persP τη ημερ. τ. σαββ. ante και ουκ ευθεωσ pon

ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα.

7 [178.10] Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· 8 ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-

6. και ουκ ισχ. ανταποκριθ. (ʀL 1. 131. 209. al pauc αποκριθ.): D 47. οι δε ουκ απεκριθησαν, e *illi autem nihil potuerunt respond.* Praeterea ς Ln Ti add αυτω cum AΧΓΔΛΠ unc^{s} al pler a f (item *ad haec respond. illi* b c ff^{2} g$^{1.2}$ i q vg) sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth ... non addidimus cum ʀBDL 1. 118. 124. 131. 157. 209. (sed ex his 1. 118. 131. πρ. αυτον pro πρ. ταυτ.) e l

7. ελεγ. δε: D a (ff^{2} g$^{1.2.}$?) vg arm add και, non item b c e f i l q etc | AK*ΗΚLΧΓΔΛ al mu (non item ʀBDE^{2}GMSUΠ etc) πρωτοκλησιας, item v. 8. AK*ΧΛ al πρωτοκλησιαν et MΧΛ al etiam κατακληθησ | επεχων πωσ τ. πρ. εξελεγοντο: syr^{cu} *et eligebant primos accubitus* | λεγων πρ. αυτουσ: e syr^{sch} om; item 1. 131. 209. cop om πρ. αυτουσ

8. κληθησ υπο τινοσ, ita b f q syr^{utr} et^{hr}: D e (*cum invitati fueritis*) vg 130^{lat} syr^{cu} Clem^{165} (οταν κληθησ εισ γαμουσ, μη κατακεισο εισ την πρωτοκλισιαν) om υπο τινοσ ... a c ff^{2} l *cum invitatus quis fuerit* (a *fuer. aliquis*) etc, item i omisso *quis* | εισ γαμουσ (D 17^{ev} -μον, arm add *aut ad convivium*): b sah syr^{p} mg cod („non in omnibus exx invenitur") om. Apud Antioch$^{hom\,3}$ οταν κληθησ (sed ed. est καθισησ) εισ αριστον, μη etc. | ΗΧΓ al (editum Antioch$^{hom\,3}$) εντιμωτεροσ | η κεκλημεν. υπ αυτου: D ηξει, syr^{cu} *erit ibi* ... ʀ*(suppl^{2})L om υπ (item e^{vid}, habet enim *ne forte honoratior sit vobis invitatus ille*), a b c ff^{2} i l q (non item f vg) syr^{sch} (non item^{sch} et^{hr}) sah (*ne vocet?*) cop aeth om υπ αυτου

9. αρξη (Α αρξηται): D^{gr} e εση (*et tunc eris - locum tenere*) | μετα cum ʀABDEGLMVΔΛ al permu ... ς μετ cum ΗΚUΧΓΠ al plu | τον: D* om

10. κληθησ (Antioch$^{hom\,3}$ κατακλιθησ): B* al pauc -θεισ | πορευθεισ (et. Antioch): D 251. e om, item Clem^{165} (αλλ οταν κληθησ, εισ τον εσχατ. τοπ. αναπιπτε) | αναπεσε (Gb' Sz; Schulzio „scribendi errore" pro -σαι ortum videbatur) cum ʀAB*ΕΗΚSUVΓΠ al^{100} fere ... Gb αναπεσαι cum B^{3}GLMΧΔΛ al plus^{20} (editum et. Antioch^{1031}) ... ς αναπεσον cum minusc pauc ... D Clem (vide ante) αναπειπτε :: quum in N. T. πεσειν cum compositis saepissime, nusquam vero πεσασθαι sit adhibitum, αναπεσαι scriptura tantum a αναπεσε differre censendum est, quemadmodum innumeris locis αι et ε promiscue in antiquissimis edd posita sunt. Eandem prorsus rationem 17, 7 habet,

κώς σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 [179.5] *ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν* 18, 14 Mt 23, 12
ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

12 [180.10] *Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι.* 13 *ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς,* 14 *καὶ*

---

ubi similiter testes mu *-σαι* pro *-σε* praebent. | *σε*: κ *σοι*, 69. om | *ερει* cum ℵBLX 53. 63. 253. 259. ... ς Ln *ειπη* (EG al mu *ειπει*, 69. *ειποι*) cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler Antioch^{1031} | *τοτε*: D cop *και τοτε* (syr^{cu} et^{sch} *και* omisso *τοτε*) | *σοι* (ℵ^{a}): ℵ* 234. om | *παντων* cum ℵABLX al^{12} sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth pers^{p} Antioch^{1031} ... ς Ti om cum DΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go arm | *συνανακειμενων*: κ al aliq *ανακειμ.* | *σοι* extr: D 258. it vg syr^{cu} om

11. *ταπεινωθησεται* et *υψωθησεται* et. Clem^{306} Or^{3,431} et^{662} Antioch^{1031}: D^{gr} *ταπεινουται* et *ιψουται* | *και* o: Χ 69. 118. al pauc sah o *δε* (:: ex 18, 14)

12. *δε και*: V al^{10} fere cop syr^{sch} (non item^{mss}) aeth arr om *και* | Λ *κεκληκοντι* | *σου* prim (et. Cyp^{304}): D a Ir^{int332} om | *μηδε τ. αδελφ. σου* (b q Cyp^{304} om *σου*): L 1. 69. 127* 209. al plus^{10} Ir^{int332} om (sed Ir^{libere}: *noli vocare divites neque amicos et vicinos et cognatos*) | *μηδε τ. συγγεν. σου* (ℵ b c ff^{2}. vg Ir^{int} om *σου*): D 48^{ev} a e Cyp om, hinc Gb^{0} | *μηδε* (B *μη*) *γειτονας* (Χ al *-τωνας*): D 13. 69. 124. 346. al pauc *μηδε τους γειτ.* (et. 13. 69. 124. 346. al pauc add *σου τους*) | *πλουσιους*: D a b c e ff^{2}. i l (non item f q vg) arm Cyp *μηδε τους πλουσ.* | *αντικαλ. σε* (Dam *σοι*) cum ℵBDLRΞ 1. 69. 346. 48^{ev} e f mt go cop syrr Ir^{int} Cyp Dam^{2,453} ... ς *σε αντικαλ.* cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg arm Bas^{eth249} | *αντικαλεσωσιν*: 13. 69. *-σουσιν* | *γενηται*: Λ al^{10} *γενησεται*, item e *fiet*, b c f i l q *erit* (it^{rell} Ir^{int} Cyp *fiat*) | *ανταποδ. σοι* cum ℵBDLR a e cop ... ς Ln (nesciens B et D) *σοι ανταποδ.* cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg go syrr Cyp^{304} (Ir^{int} *fiat retributio ab eis*) Bas^{eth249} Dam^{2,453}

13. *αλλ*: D al^{38scr} *αλλα* | *ποιησ*: HUΓ 69. 244. 251. al^{5} (ac multo plures) *ποιεισ*, M *ποιησησ* | *δοχην* post *ποι.* cum ADLRΞΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg go cop syrr arm aeth Clem^{165} Bas^{eth249} Dam^{2,453} ... ℵB ante *ποι.* (ita Ti^{synopa}) | *αναπηρους*: ita Ε^{2}ΘΗΚΜSUVΧΓΔΛΠ etc; ℵAB DE*LR (ℵR *-πιρ-*) 157. y^{scr} *αναπειρους* (ut et h. l. et v. 21 Ln edidit, item Treg). Cf Phrynich. Bekk. p. 9, 22: *ἀναπηρία διὰ τοῦ η τὴν πρώτην, οὐ διὰ τῆς ει διφθόγγου, ὡς οἱ ἀμαθεῖς* (in Steph. Thes. sub *ἀναπηρία*). Quae *ἀμαθία* utrum in Lucae scriptorem an codicum auctores h. l. cadat certe dubitare licet.

μακάριοσ ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσασ δέ τισ τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριοσ ὅστισ φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπόσ τισ ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούσ, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖσ κεκλημένοισ· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ

16 ss Mt 22, 1 ss

---

14. ανταποδουναι: A -διδοναι | δε cum κ* 1. 69. 124. 157. 346. c e f ff^{2}. i l q mt arm aeth Cyp^{304} Aug ... ς Ln Ti γαρ (:: quod aptius debebat videri) cum κ^{c}ABDLPR unc rell al pler a b vg go cop syr^{utr} (syr cu και ανταπ.) Ir^{int332} Eus^{luc186} Bas^{eth349} Dam$^{2, 453}$

15. ταυτα (b c *haec cum audissent quidam*, l *haec cum vidissent quidam*, vg et^{vid} ff^{2}. g$^{1. 2}$. *haec cum audisset quidam*, i *hic cum audisset quidam*) hoc loco a q, D cop (syr^{cu}) post δε τισ ... κ* (suppl^{a}) e f om (:: quae omissio commendatur loco 18, 22) | ειπεν αυτω: κ* ab his verbis ad ειπεν αυτω v. seq transiluit; κ^{a} omissa supplens praetermisit αυτω v. 15, sed κ^{c} adiecit | οστισ cum κ^{a}BLPRX 1. 13. 69. 346. al^{7} cop syr p mg Eus^{luc186bis} et ^{189bis} et ^{190} cat^{ox113} ... ς Ln Ti οσ c. ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler (it vg *qui*) Clem^{166} Eus^{luc187} et $^{ps\ mai\ 74}$ Bas$^{bapt\ 627}$ Epiph^{652} (μανιχαιοι) | φαγεται: A φαγεται, 69. 245 (antea οσ) 346. φαγηται | αρτον cum ΚABD(E* vide post)GH*K*LPRXΔΔ 1. al mu it vg go cop syr^{utr} aeth Eus^{luc186bis} et $^{189\ tor}$ et ^{190} et ps mai ^{74} Epiph^{652} Bas bapt ed Or$^{int\ 3, 899}$ ... E(ex corr*)H^{2}K^{2}MSUVΓΠ 11. 13. 69. 124. 1306^{gr} 131. al plus^{130} syr^{cu} arm Clem^{166} Bas$^{bapt\ cdd}$ Cyr$^{luc331\ cod}$ cat$^{ox\ 113}$ αριστον (Gb′) | του θεου 11. 69. 237. al pauc Eus$^{ps\ mai}$ cat^{ox} Epiph των ουρανων

16. αυτω (U c αυτοισ): D 253. a b e arm^{ed} om | τισ (et. Or$^{3, 774}$ Eus luc^{186} Bas^{bapt627}): P Or$^{4, 244}$ om | εποιει cum ΚBR 1. 209. syr^{cu} Or$^{4, 244}$ ... ς Ln εποιησεν cum ADLPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg syr^{utr} Clem ^{165} Or$^{3, 774}$ Eus^{luc186} et ^{189bis} Bas^{bapt} Tert$^{marc4, 31}$ | μεγα cum ΚAB*LPRΓ ΔΠ* unc^{8} al plu Or$^{3, 774}$ et $^{4, 244}$ Eus^{luc186} et ^{189} Bas^{bapt} ... Ln (ex errore de B*) Ti (item) μεγαν cum B^{2}(sed ν rursus duplici puncto notatum)DΔΠ^{2} al^{35} fere schol^{227} Clem^{165} ... X arm om

17. τον δουλον: P c^{acr} τουσ δουλουσ | τη ωρ. του δειπνου (et. Or$^{4, 244}$ Bas^{bapt627}): P om | ερχεσθε (13. 346. praem οτι), a b c e f ff^{2}. i l m^{14} q go syr^{sch} et P et ^{hr} *venite* ... ΚADKLPRΠ al ερχεσθαι, qua cum scriptura conveniunt vg (*ut venirent*) cop syr^{cu} | εισιν cum ΚLR ... ς Ln Ti εστιν cum ABDPX unc rell al omn^{vid}. Idque sine παντα cum κ*et^{c} (nisi est^{cb})BLR b c ff^{2}. i l q (hi Latt omnes: *iam paratum est*) ... ς Ti add παντα, Ln [παντα] cum κ^{a}(nisi est^{ca})APXΓΔΔΠ unc^{8} al pler f vg syrP arm aeth Bas^{bapt}; item ante ετοιμ. D a e m^{14} cop syr^{cu} et $^{sch\ et\ hr}$; agnoscit et. Eus$^{luc\ 190}$ (εκληθησαν εισ το παντα ετοιμα φερον δειπνον)

ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσ-

---

18. *παντες παραιτεισθ.* cum ℵBDLRX 1. it vg syr^{sch} (syr^{cu} om *παντ.*) arm ... ς Ti *παραιτεισθ. παντ.* cum AΓΔΑΠ unc^{8} al pler go cop syr^{p} (syr^{hr} *omnes illi ad unum*) Bas$^{bapt\,627}$ | ο *πρωτος*: P c e praem *και*, hinc Ln [*και*] | *αυτω*: D 1. 118. 209. a b c e ff^{2}· i l m q go cop^{dz} arm Bas^{bapt} om | *εχω αναγκην* (B* -*γκη*) cum ℵABLRXΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} (et. Bas^{bapt}) ... Ln *αναγκ. εχω* cum DP, item Latt *necesse habeo* | *εξελθων ιδειν* cum ℵBDL ... Ti *εξελθειν ιδειν* cum GR cop syr cu et^{sch} arm aeth; ς Ln *εξελθειν και ιδειν* cum AΡΧΓΔΑΠ unc^{7} al omn vid a b c e f ff^{2}· i l m q (g$^{1.\,2}$· e sil) vg go syr^{p} Bas^{bapt} | *ερωτω σε* (ℵ^{a}): ℵ* om *σε* | *εχε με παρητ.*: haec cop vertit *pone me sicut non venientem*. Item v. sq. Pro *ερωτω* etc syr^{hr} *ego rogo te, supputa mihi quod ego non possum venire.*

19. *ερωτω σε* (e haec om) *εχε με παρητημενον*, ct. (e) f vg Or$^{3,\,981}$: D a b c ff^{2}· i m^{14} q edd ap Or$^{3,\,981}$ *δια* (edd ap Or *και δια τουτο*, a *et propter hoc*, c ff^{2}· i m q *et ideo*, b *et*) *ου δυναμαι ελθειν* (it^{6} *venire non possum*, b *devenire non poss.*), l nil nisi *non possum*; syr^{hr} ut v. 18. Or $^{3,\,981}$ sic: *δια και ουτος – ο ζευγη βοων αγορασας – το νοητον δειπνον παρητηται. οθεν και εν τισιν αντι του· ερωτω σε, και δια τουτο ου δυναμ. ελθειν, κειται.* Praeterea cf Or$^{3,\,149}$ *ο μεν τις ελεγε· γυναικα εγημα, εχε με παρητημενον. ο δε τις· ζευγη βοων ηγορασα πεντε, και πορευομαι δοκιμ. αυτα, εχε με παρητημενον.* Libere ista quidem.

20. *ετερος*: D *αλλος* (it vg *alius*; syr^{cu} *tertius*) | *εγημα* (et. Clem^{552} Or$^{3,\,149}$ et^{981}): D *ελαβον* (it vg *duxi*, item d) | *και* (cop$^{petr^{2}}$ om) *δια τουτο* (et. f ff^{2}· l m vg): D *διο*, 157. a b c e i q Clem^{552} nil nisi *και* ... syr^{cu} om

21. *παραγενομενος*: 69. c^{scr} *-ναμενος* | ο *δουλος* sine additam (Gb″ et probare vdtr Schu) cum ℵABDKLPRΠ al^{12} fere it vg go cop arm aeth Bas$^{bapt\,627}$ ... ς add *εκεινος* cum XΓΔΛ unc^{8} al pler syr^{cu} et^{utr} et^{hr} | *αυτου*: Γ 69. 243. *εαυτου* | *ταυτα*: b c e om ... 241. 346. *παντα*, D 44^{ev} 7^{pe} *παντα ταυτα* (d *haec omnia*) | *τοτε*: D e *και* | *ειπεν*: D post *τω δουλ. αυτου* pon | *και τους* (D om) ita ℵ*et^{c}, ℵ^{a} vero substituit *και οσους εαν ευρητε* | *αναπηρους*: rursus ℵABDLPR 157. al$^{2\,acr}$ *αναπειρους* (ℵPR -*πιρ*-). Cf ad v. 13 | *τυφλ. και χωλ.* c. ℵBDFK LMPUΠ al^{25} fere it^{pler} vg go cop syr^{p} aeth Eus$^{lnc\,188}$ Bas$^{bapt\,627}$ ... ς

ἄγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 [183.5] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς
26 a Mt 10, 37 a εἶπεν πρὸς αὐτούς· 26 εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 27 ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν

χωλ. και τυφλ. cum EGHRSVXΓΔΛ al plu e syr^{cu} et ^{sch} arm ... A al^{2} syr^{hr} om χωλ. και | εισαγαγε (it^{pler} vg *introduc*): D ενεγκε, d *adduc*, e *perduc*

22. και ειπ. (A add αυτω) ο δουλος: D e και ο δουλ. ειπ. | κυριε (b l q post γεγονεν pon): D c e om | ὃ cum NBDLR 1. e cop syr^{cu} et P ^{mg} arm ... ς Ln Ti ως cum APΓΠ unc^{a} al pler it^{pler} vg go syr^{sch} et P ^{txt} et ^{hr} aeth Bas$^{bapt\,627}$; item A καθως | επεταξας: A υπεταξ., 1 69. 124. 346. al^{2scr} προσεταξ. | τοπ. εστιν: syr^{cu} add *in convivio*

23. δουλον: D 72. a b syr^{cu} et ^{sch} aeth Bas$^{bapt\,627}$ add αυτου | αναγκ. εισελθειν: a add *quoscumque inveneris* (:: vide $\aleph^{a}$ ad v. 21) | μου ο οικ. cum NABD^{gr}KLRΞΠ 157. e (*mihi domus*) cop ... ς Ln ο οικ. μου cum P ΓΔΛ unc^{a} al omn fere it^{pler} vg Bas^{bapt}

24. των ανδρων εκεινων (et. Eus$^{luc\,189}$ et ^{190} Bas$^{bapt\,627}$): ND e m των ανθρωπων εκεινων (d *illorum hominum*, D^{gr} om εκεινων) | των κεκλημενων (haec Bas^{bapt} cdd om): a l *qui vocati sunt et non venerunt* | μου του δειπνου: E^{mg}F^{mg}GHV^{mg}ΧΓΛ al plu (maxime evgll) syr$^{hr\,mg}$ aeth^{a} add πολλοι γαρ (χ δε) εισιν (χ εσονται) κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι

25. αυτω: EGH al aliq τω $\overline{\omega}$ | πολλοι (f q vg; i hiat): D a b c e ff^{2}· l syr^{cu} (non item syr^{utr}) om | προσ αυτους: D αυτοις

26. πρ. με: ℵ πρ. εμε | μισει: D^{gr} πεισει (corr. est μεισει) | πατερ. αυτου (Gb″) cum NADXΔΛΠ unc^{9} 1. 13. 69. 124. 131. 262. 300. 346. al^{60} fere Bas$^{regg\,849}$ et ^{354} et Bas$^{bapt\,628}$ et $^{2,\,203}$ ... ς Ti πατερ. εαυτου cum BLRΓ al mu cat ox^{115} ... e Or$^{1,\,299}$ et $^{int\,2,\,438}$ (non item $^{int\,2,\,477}$) om αυτου | μητερα: D Bas$^{2,\,203}$ add αυτου, item cop syr^{cu} et ^{sch} et hoc loco et in seqq | κ. την γυναικα κ. τα τεκνα: haec syr^{cu} et ^{sch} post κ. τ. αδελφας pon | ετι δε και cum NADE^{gr}ΧΓΛΠ unc^{9} al omn^{vid} (vide infra Clem) Bas$^{2,\,203}$ et $^{bapt\,628}$ c f vg (hi tres *adhuc autem et*) cop go (omisso και) syr^{p} ... Ln Ti ετι τε και cum BLRΔ, item *adhuc etiam et* d ff^{2}· Hil^{330} Ambps^{118} (similiter b q Amb$^{luc\,1446}$ *etiam et*, e *adhuc et*, a *insuper et*, Or$^{1,\,299}$ ετι και, syr^{cu} *etiam*, syr^{sch} *et etiam*) | την εαυτ. ψυχ. cum AD LRΧΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn (d *suam animam*) Or$^{1,\,299}$ Bas$^{2,\,203}$ et $^{bapt\,628}$ ... NB (vide et. Clem^{938}) τ. ψυχ. εαυτου (ita Ti^{synops}), item 69. τ. ψ. αυτου (it vg *animam suam*) | ειναι μου μαθητ. (l *discip. meus*) cum

ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
28 [183.10] *Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν;* 29 *ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες*

ℵBLMRX al pauc l fu cop syrP aeth ... ς Ln *μου μαθητ. εἶναι* (e *discens meus*) cum ADEGHSUVΓΔΛ al plu a b c e f l go syr^{cu} et^{ach} Or^{1}, ^{299} ... ΚΠ al^{20} fere vg (item ff^{2} g$^{1.2}$?) Eus$^{theoph\,144}$ Bas$^{regg\,354}$ et^{2,203} et$^{bapt\,628}$ Or$^{int\,2,438}$ *μου εἶναι μαθητ.*, F *μαθ. εἶν. μου.* Cf et. Clem ^{938} *ος ου μισει πατερα και μητερα και παιδας, προσετι δε και την ψυχ. εαυτου, εμος μαθητ. ειναι ου δυναται* (cf et.^{880}). Respicit huc et. Pist^{341} (sah p. *τε.β*) „dixi vobis olim: *qui haud reliquerit patrem et matrem, ut sequatur me, hic non est dignus me.*"

27. Versum om M*ℵ^{1} al mu | *οστις* sine copula cum ℵ*L cop (accedit B*: quod enim habet *οστις ουν*, vitiose pro *οστις ου* scriptum est, etsi B^{2} *ου* ad *ουν* addidit. Item accedit aeth, qui quod praecedit, *ου δυν. εἰ. μ. μαθ.*, cum *οστις* conjg; antea „odio habeat" etc.) Contra nil probat Ir ex Valentt^{16}: *εν τω ειπειν· ος ου βασταζει* etc, nec Or$^{int\,2,}$ ^{477} „dicit: *Qui non tollit*" etc ... ς Ln Ti *και οστις* (D Ir^{16} *ος*) cum ℵ^{c}A(D)ΧΔΛΠ unc^{9} al fere omn a b c f ff^{2}· l q vg (e *et si*) syr^{cu} et utr ... 157. arm *οστ. γαρ* | *βασταζει*: F al$^{2\,scr}$ *-ασει* | *εαυτου* c. ABL^{2}M^{2}Δ al^{10} ... ς *αυτου* c. ℵDΛΠ unc^{8} al pler Bas$^{bapt\,628}$:: ut Mt | *ερχεται*: ΚΠ al^{7} Bas^{bapt} *ακολουθει* (item Ir^{17} sed *ακολ. μοι* pro *ερχ. οπ. μ.*) :: ex Mt | *ειν. μου μαθ.* cum ℵBEFGHLSVXΔΔ al^{30} fere b e f q am^{2} for go Bas^{bapt} ... D (a Ir$^{int\,17}$) tol *μου μαθ.* (a Ir^{int} *disc. meus*) *ειναι* ... ς Ln *μου ειν. μαθ.* cum AKM^{2}ΥΠ al plu c ff^{2}· vg (et. am*). Libere Ir^{17} ex Valentt *μαθητ. εμος ου δυνατ. γενεσθ.* Cf et. (quae magis a Mt pendent) Or^{3,685} *ος αν μη αρη τον σταυρον αυτου και ακολουθηση οπισω μου, ουκ εστι μου αξιος ειναι μαθητης.*

28. *γαρ* (aeth *et si fuerit inter vos* etc): D e *δε* ... a b ff^{2}· l q om (nil probat Or$^{3,\,778}$ *το· τισ εξ υμων βουλομενος πυργ. οικοδομ. ουχι πρωτον ψηφιζει ει δυναται θειναι τον θεμελιον και εκτελεσαι, ινα μη αρξωνται οι θεωρουντες εμπαιζειν τω μη* etc) | *θέλων* cum ℵABDFGKLRXΔ* al permu (Or) Eph^{365} Bas$^{bapt\,628}$ ... EHMSUVΓΔ^{2} al plus^{60} *ο θέλων* (:: cf Gal 1, 7 Col 2, 8 Ro 8, 11 ubi artic. simili modo positus non fluct) | ΧΓΔ al mu *καθησασ*, item ΔΔ al mu v. 31 | *εισ απαρτ.* (Gb Sz) cum BDLR 225. g$^{sec\,r}$; b c ff^{2}· l q vg *sumptus qui necessarii sunt, si habet* (vg^{ed} *habeat*) *ad consummandum* (vg *perficiend.*); e *sumptum, si habet ad consummationem* (item vdtr *τα* omittere cop syr^{cu} et utr, non item go arm. Incertum Or$^{int\,2,\,145}$ *sumptus, si habet unde perficiat*) ... Ln Gb′ *τα εισ απ.* cum ℵAEGHKMSUΓΔΛΠ al plus^{50}; item a *impendia, si habeat quae opus sunt ad consummandum eam*, f *inpendia, si habet quae opus sunt ad perficiendum* ... ς (= Gb Sz) *τα προσ απ.* cum FVXΠ al permu Bas$^{bapt\,628}$ et$^{2,\,125}$, item omisso *τα* Eph^{365}

29. *αυτου*: U om | *και μη ισχυοντος* (LXUΔ al^{10} Eph^{365} *ισχυσαντοσ*, S al pauc add *αυτου*) *εκτελεσαι* (a *ne si posito fundamento non valuerit*

οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 *Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 [184.5] οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 34 [185.2]

---

consummare) et. Bas^{bapt} et^{3,125}: D e *μη ισχυση οικοδομησαι και*. Similiter Aug^{epp} *ne quando cum posuerit fundamentum, non possit aedificare, et omnes qui transeunt et vident incipiant dicere* | *αρξωνται*: ER UXΓ al^{10} fere -ξονται | *αυτω εμπαιζ.* cum ΝABKLRUXΠ al mu Eph^{365} Bas$^{bapt\,628}$ ... ς *εμπαιζ.* (Κ al pauc *ενπ.*) *αυτ.* cum EGHMSVΓΔΛ al plu f vg go syr^{omn} Bas^{3,125} | *αρξωντ. αυτ. εμπαιζ.* ^{30} *λεγοντες*: D e *μελλουσιν λεγειν* (item Aug^{epp}, vide ante), a b ff^{2}· i l q *dicent* (praecedit *ne*), c *dicant*. Cf et. Petr$^{can\,10}$ *κατ εκεινον τον τεθεικοτα θεμελιον και μη ισχυσαντα εκτελεσαι· αρξονται γαρ φησιν παντες οι παραπορευομενοι εμπαιζειν αυτω* (Gall^{4,99} *αυτον*) *λεγοντες* etc

30. *οτι* (et. f q vg Bas$^{bapt\,et\,3,125}$): D al^{8} a b c e ff^{2}· l syr^{cu} Petr$^{can\,10}$ Eph^{365} om | *ηρξατο οικοδομειν*: Petr Bas^{3,125} *θεμελιον εθηκε*

31. *ετερω* (R *εταιρω*, syr^{sch} *cum rege socio suo*) *βασιλει* ante *συμβαλ.* (D L *συνβ.*) c. ΝABDLRX 33. 157. al^{15} fere ... ς post *συμβ.* c. ΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{bapt}, item it vg go cop arm etc (a *committere cum alio rege bellum*, e *committ. ali regi ad bellum*, sed it^{plor} vg *committ. bellum advers. alium regem*) | *ουχι*: D *ουκ ευθεως* | *καθισας* (non exprim syr^{cu} et^{sch}) hoc loco a c ff^{2}· vg: 1. 131. 157. al^{4cr} 3p^{e} b e f i l q post *πρωτον* pon | *βουλευσεται* cum ΝB a b f ff^{2}· i l q (b q *cogitabit*, a f ff^{2}· i *cogitavit*, l *computavit*: quae et ipsa pro confusione frequentissima litterarum b et v *βουλευσεται* exprim) ... ς Lu Ti *βουλευεται* (c d vg *cogitat*) cum DRXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} c vg go rell Bas$^{bapt\,628}$ | *δυνατος*: U 248. 433. *-τον* | *υπαντησαι* cum ΝABDRXΔ 1. 33. 69** 346. ... ς *απαντησ.* cum LΓΔΠ unc^{8} al pler Bas^{bapt}

32. *ετι αυτου πορρω* cum ΝBDLX al mu it^{pler} vg (hi *adhuc illo longe ente*; e Aug^{epp} *cum adhuc longe est*, a *dum adhuc cum longe est*) ... Gb' *ετι* (Δ al pauc aeth om) *πορρω αυτου* cum ΑRΓΔΛΠ unc^{8} al plus^{60} go Bas$^{bapt\,628}$ Damp$^{ar\,610}$ (*πορρωθεν*) | *πρεσβ. αποστειλας*: D e go cop *αποστ. πρεσβ.* | *τα προς* cum Ν^{c}ADLRXΔΛ unc^{7} al pler Bas^{bapt} Damp^{ar}, item Ν*Γ omisso *τα* ... ΚΠ al plus^{10} *τα εισ*, item B omisso *τα*. Ex Latt f vg syr^{p} *ea quae pacis sunt*; it^{pler} vero *pacem*, nec aliter fere vv rell

33. *ουτ. ουν* (Δ 237. om) *πασ* (Νr add o) *εξ υμων* (a e f vg *sic ergo omnis ex vobis*): D *ουτ. ουν και εξ υμ. πασ*, b ff^{2}· i l q *sic ergo ex vobis* (sequente *qui*), c *quis ergo ex vobis* (sed item sequitur *qui*) | *πασιν* (Ν -*σι*, non item AB etc): DR 47. 57. 251. om | *τοισ εαυτου υπαρχου-*

Καλὸν οὖν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 *οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.* Mt 5, 13 Mc 9, 50

XV.

1 [186.2] *Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ.* 2 *καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.* 3 [187.5] *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων·* 4 *τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα* Mt 1a 9, 10a Mt 4–7 18, 12–14

σιν cum ΝABRLXΓΔΛ unc rell etc: DKΜΠ al vix[10] τ. υπ. αιτου (440. εαυτ.), Ath[gall 188] αιτου τ. υπαρχ. | ειν. μου μαθητ. cum ΝBLR al[6] a (*I esse disc. meus*) go cop syr[utr] Or[int 2, 438] ... ς Ti μου ειν. μαθητ. c. AU[2]XΓΔΑΠ unc[7] al pler f vg arm Ath[gall 188] Bas[regg 505] Or[int 2, 104] et [477] ... DU* b c e ff[2·] i q *μου μαθ. εινaι*

34. καλ. ουν τ. αλ.: Γ om | ουν cum ΝBLX 69. 124. 346. cop[wi] et[petr] cat[ox com 116] (sah *quia*) ... ς Ln om (:: ut Mc) cum ADRΔΑΠ unc[8] al pler it vg cop[sch w] ex [dz] rell | το αλα bis cum ℵ*D (:: eandem formam in Mc ex NLA recepimus; debebat vero et. in Mt ex ND recipi) ... ς Ln Ti το αλασ bis cum ℵ[c]BLR rell unc et min omn[vid] | δε και cum NBDLX al[8] a b c g[1. 2·] q am for fu ing em iac gat tol (*l quodsi sal quoque*) syr[cu] et[sch] ... ς δε cum ABΓΔΑΠ unc[8] al pler e f ff[2·] i (e *sed si sal*, f ff[2·] i *quodsi sal*) vg[ed] (*si autem sal*) sah cop syrP arm aeth (:: cf Mt et Mc) | μωρανθη (a d e *infatuatum fuerit*, it[pl] vg *evanuerit*): 56. 58. 69. μαρανθη | αρτυθησεται: 1. 33. 118. 131. αλισθησεται (:: e Mt)

35. γην (et. Or[1, 794] ουτε εισ γην ουτ εισ κοπρον ισχυει ετι): D 69. την γην | ευθετ. εστιν: H om | βαλλουσιν (e *iactant*, c *mittitur*; a l *nisi ut proiciatur*): M al paue βαλουσιν, b d q *mittent*, f ff[2·] i vg *mittetur* ; αυτο: ELΓ al αυτω

XV. 1. αυτω εγγιζ. παντ. (LR πα. εγγ.) cum ΝABKMUΠ al[12] fere (LR) go Bas[eth 272] ... ς εγγ. αυτω παντ. cum DEGHSVXΓΔΑ al pler a e f ff[2·] i syrP arm ... 237. 251. b c l q vg (et. 130[lat]) syr[cu] et[sch] om *παντεσ* | και οι: DU al[25] fere arm om οι | αυτου: Γ αυτω

2. οι τε cum NBDL ... ς om τε cum AXΓΔΑΠ unc[8] al omn[vid] cop Bas[eth 272] | φαρισ. και οι γραμμ.: A 69. 124. 346. i[cant] syr[cu] et[sch] aeth Bas[eth 272] γραμμ. κ. οι φαρισ.

3. λεγων (et. Bas[eth 272]): D 13. 28. 69. 243. b e syr[cu] et[sch] arm om

4. εχων et απολεσασ (B[2] et[2]): D σσ εξει et (ita et. B* sic) απολεση. Latt sic: *quis - qui habet - et si erraverit* (a *perierit*) a b f ff[2·] l q, *quis - qui habet - et si perdiderit* vg, *quis hominum ex vobis habiens ov. cent. et cum perdiderit* e, *quis - habet - et erraverit* c (*quis - qui habet cent. ov.*

καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας. 8 [188.10] Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο-

---

nonne dimittit omissis mediis i). Cf Meth[686] *τις εστιν εξ υμ. ανθρ. ος εχει εκατ. προβ. καν απολεση* etc | *εξ αυτ. εν* cum ℵBD[gr] 1. 69. 131. 157. 346. e ... ς Ln *εν εξ αυτ.* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ALX ΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] d vg rell Meth[686] Bas[eth273] Bas[sel144] | *ου* (L al[8] *ουχι* :: ut Mt) *καταλειπει* (AL al *-λιπει*, ES*A al *-λειπη*): D Meth 686 *ουκ αφιησι*, b c ff[2] mt sah *nonne dimittet* | *ενενηκοντα* cum unc omnib al pl ... ς *εννενηκοντα* cum minusc non ita mu | *πορευεται επι το απολωλος*, b c ff[2] i l q *ibit* (q *abibit*) *ad illam quae erravit*, vg *vadit ad illam quae perierat*: D *απελθων το απ. ζητει*, a e *vadit ad illam quae perit* (e *perierat*) *quaerens*, f *vadit quaerere eam quae errarit* | *εως* cum BDEGHKLSVXΓΠ al plu Meth[686] (*ζητει αυτο εως ευρη*) Bas[sel144] ... ℵAMUΔΔ 1. 13. 69. 124. 131. 209. 346. al[25] fere Bas[eth273] add *ου* (:: cf ad 12, 59), 254. *οτου*

5. *αυτου* cum ℵBDFKLXΓΔΠ al plus[50] Meth[686] Bas[sel144] ... ς Ln Ti *εαυτου* cum AEGHMSUVΔ al plu

6. *και ελθων*: D sah *ελθ. δε* | *εις τον οικον* (it[pler] vg *domum*, d f *in domum*): D* Meth[686] om *τον* | *συνκαλει* (*συνκ.* cum ℵD, v. 9 et. ΔΔ; ς Ln Ti *συγκ.* cum AB rell) cum ℵABLXΓΔΠ unc[8] al plu ... DFΔ al[20] Meth[686] Bas[regg417] Bas[sel144] *συνκαλειται* (*συγκ.*) | *τους* (Meth om) *γειτονας*: Γ 1. *τας γειτ.* (Γ al *γειτωνας*, item v. 9. Cf ad 14, 12) | *αυτοις*: Γ 7pe cop[wi] et[petr2] Meth Bas[regg417] Bas[sel] om | *συνχαρητε* (*συνχ.* cum ℵDΔ, v. 9. et. Δ; ς Ln Ti *συγχ.* cum AB rell): Δ *συνχαιρητε* | *το προβατον*: Δ *τον πρ.*, U *την πρ.*

7. *λεγω*: D al pauc syr[cu] add *δε*, item e *ergo* | *ουτως*: ς *ουτω* sine cod unc | *χαρα εν τ. ουρ. εσται* cum ℵBL 33. 157. ... ς Ln Ti *χαρ. εστ. εν τ. ουρ.* cum ADXΓΔΠ unc[8] (F hiat) al pler it (sed e Cyp[72] *erit gaudium*) vg go sah cop syrr aeth | *η επι*: F al pauc add *τοις* | *ενενηκοντα*: ς *εννενηκ.* ut v. 4 | *δικαιοις*: X *δικαιων*, 131. *δικαιους* | *ου χρ. εχουσιν* (et. Or[1,213] et [3,224]): D *ουκ εχουσι* (D[2] *-σιν*) *χρ.*, it[pl] vg *non indigent* (a e *quibus non est necessaria*, Cyp *quibus non est opus*)

8. *δραχμας* (et. a c d vg[ed], item *drachmam* sed a *dracmam*; b for *dracmas* et *dracmam*): AFLX 157. al aliq *δραγμας*, item FS*X al *δραγμην* (sed F v. 9 *-χμην*), f i l q am ing *dragmas* et *dragmam* (i *draghmam*), ... e *denarios* et *denarium*. Δ hoc versu et seq *δραγχην*, 69. *δραγχμας* et bis *δραγχμιην* | *δρα. εχουσα δεκα*: D it vg syr[cu] et[utr] aeth

λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 [189. 5] οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 [190. 10] Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον

εχουσα ante δρα. pon, 157. ante δεκ. δρα. | εαν (L add αν) απολεση (E al -σει): D 157. και απολεσασα | δραχμην (vide ante): D 157. b c e ff^{2}· i l q sah cop syr^{cu} et^{sch} om (sed a syr^{cu} et ^{sch} *unam ex illis*) | λυχνον: Γ 239. -χνιαν | εως οτου cum ΑΓΔΑΠ unc^{8} al pler ... ℵBLX al^{10} fere εως ου (LX σου) ... D 69. nil nisi εως | Γ al ευρει

9. συνκαλει (συνκ. cum ℵADΔ; ς Ln Ti συγκ. cum BL rell) cum ℵBKLUX ΔΠ al plus^{25} ... ς Ln -λειται cum ADEGHMSVΓΛ al plu (:: et v. 9 et v. 6 συγκαλειται aliena manu inlatum. Cf 9, 1. 23, 13. Act 10, 24. 28, 17 ubi συνκαλεσαμενος et συνκαλεσασθαι non fluct; contra et. Act 5, 21 pro συνεκαλεσαν D substituit συνκαλεσαμενοι | και γειτονας sine articulo cum ℵBL al pauc (accedente D τας γειτ. και φιλ.) ... ς και τας (M al^{5} τους) γειτ. cum AΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler (item M al^{5}) | συγκα. cum ℵADΔ ... ς Ln Ti συγχα. cum BL rell | την δραχμ. (vide ad v. 6) ην απωλεσα (EFKXΓ al απολ.): D e ην απώλεσ. δρα.

10. γινεται ante χαρα cum ℵBLX 33^{vid} (syr^{cu} et^{sch} aeth) Vict^{tun} bis (*sic erit gaudium*, vide ap Sab) Orientalium ep ad Symm (*amen dico vobis quia sic fiet gaudium* etc, vide ap Sab) ... ς Ln post χαρα cum ΑΓΔΑΠ unc^{9} al pler sah go syrP, item D 13. 69. 157. 346. it vg arm χαρα εσται. Cf et. Or$^{int4, 468}$ „de quibus dicitur quia *gaudium habeant super uno*“ etc | των (B om) αγγελων (syr^{cu} *coram omnib. angel.*): 49. 71. 235. g^{ser} om. Omisisse etiam Marcionem (ut 12, 8 sq) suadet Tert$^{marc 4, 32}$ „quis requirit? Nonne qui perdidit? Quis autem perdidit? Nonne qui habuit? Quis vero habuit? Nonne cuius fuit? Si igitur homo non alterius est res quam creatoris, is eum habuit cuius fuit. Is perdidit qui - Is exsultavit qui invenit - Atque adeo exsultare illius est de paenitentia peccatoris - qui se professus est olim malle peccatoris paenitentiam quam mortem.“ | επι: E^{supp} al pauc εφ

11. ειπεν δε: a *dixit ergo*, b *et ait*, sah *dixit* (syr^{cu} *dicebat illis iterum*, syr^{sch} *et Iesus iterum illis dicebat*): E^{supp} 24* 69. om. De Mcione Epiph^{315} et^{338} παλιν παρεκυψε πασαν την παραβολ. (^{315} τ. παρ. πα.) των δυο υιων, του ειληφοτος το μεροσ των υπαρχοντων και ασωτως δαπανησαντος (^{315} om κ. ασ. δαπ.) και του αλλου. Nec contra est Tert$^{marc4, 32sq}$ praeteriens 15, 11—32.

12. αυτων (e i om) τω πατρι, ita f q vg syrP et^{hr} etc: a b c ff^{2}·sab (ff^{2}· blan om) l syr^{cu} et^{sch} *illi* (*dixit illi adulescentior* a b ff^{2}· l, *dix. illi iunior* c) | πατερ (ℵ^{cb} suppl): ℵ* om | το επιβαλλον (Γ^{A} al -λλων): D

μέροσ τῆσ οὐσίασ. καὶ διεῖλεν αὐτοῖσ τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰσ ἡμέρασ συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτεροσ υἱὸσ ἀπεδήμησεν εἰσ χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτωσ. 14 δαπανήσαντοσ δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸσ ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸσ ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶσ ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆσ χώρασ ἐκείνησ, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰσ τοὺσ ἀγροὺσ αὐτοῦ βόσκειν χοίρουσ· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι,

---

al[7] add μοι, item it vg (Latt *quae me contingit* vel similiter) syrr go aeth (sah cop *meam partem*) | τησ ουσιασ: syr[cu] et[sch] *e domo tua*, syr[hr] et p *e substantia tua*, sedp *tua* c.*, contra syrp [mg gr] τησ ουσιασ. Ps-Chr[10, 1009] δοσ μοι την ουσιαν. | και sec c. ℵ*DΧΓΔΑΠ unc[8] omn[vid] it vg go syr[omn] arm aeth ... Ln o δε cum ℵ[c]ABL cop (sah *divisit autem*) Ps-Chr[10, 1009] | τον βιον (it vg *substantiam*): e go sah syr[cu] et utr et hr add αυτου (*suam*)

13. και μετ ου (e *et post non multos*): D it[pler] vg Ps-Chr[10, 1009] και ου μετα (*et non post multos*) | απαντα cum ℵALXΓΔΑΠ unc[9] al pler Ps-Chr[10, 1009] ... Ln παντα cum BDP al pauc | και εκει: DG al pauc Ps-Chr[10, 1010] κακει | την ουσιαν αυτου (ℵ εαυτου): D[gr] εαυτου τον βιον, Ps-Chr[10, 1010] τον βιον αυτου (antea ανηλωσε pro διεσκ.) | ζων ασωτωσ (FA al[4scr] -τοσ): syr[cu] *in illis cibis qui non decebant, nam vivebat prodige cum meretricibus* (ℵ* per negligentiam scriptoris repetit εισ χωραν μακραν, pro quibus ℵ[a] ζων ασωτ. reposuit)

14. λιμοσ: 69* λοιμ., item v. 17 λοιμω | ισχυρα (Gb') c. ℵABDL 1. 33. 131. (non B nec B* ut nuper recognovimus) ... ς ισχυροσ cum PQRΧ ΓΔΑΠ unc[8] al pler Ps-Chr[10, 1010] (:: similiter lectio fluct Act 11, 28) | υστερεισθαι cum ℵBDEHKLQRUVΧΔΠ al pler ... AGMSΓΛ al[15] fere praem του | κ. αυτ. ηρξ. υστερ.: syr[cu] om, item Ps-Chr[10, 1010] (sed libere pergit και προσηλθεν ενι etc)

15. των: A om | επεμψ. αυτον: A 262. 6[pe] Ps-Chr add ο πολιτησ | εισ τουσ αγρουσ: 251. al pauc Ps-Chr[3, 651] εισ τον αγρον, it[pler] vg *in villam suam* vel *in villa sua*, a e *in agro suo*, similiter sah cop[wi] et[ds] go syrr | αυτου: D 34. syr[cu] et[sch] aeth om

16. και pri: G om | και επεθυμει: D* καπεθυμ., A και απεθυμ. | γεμισαι τ. κοιλ. αυτ. cum APQΧΓΔΑΠ unc[8] al pler it[pler] vg (b c ff[2] g[1. 2] i l q vg *implere ventrem suum*, a *saturare ventrem suum*) cop syr[sch] et P arm Ps-Chr[10, 1010] et[3, 682] ... ℵBDLR 1. 13. 69. 94. 124. 131. 251. 346. d e f (hi[3] *saturari*) go[vid] sah syr[cu] (*manducare*) syr[hr] aeth cat[ox 118] schol[237] et alior χορτασθηναι | απο cum iisdem qui γεμισαι etc ... ℵBDLR 1. 13. 124. al[5] (non 69.) εκ (it vg *de*). Cf et. Or[3, 682] (fragm. orationis in parabolam prodigi): νοησεισ δε και ουτωσ το επιθυμειν χορτασθηναι τον ασωτον εκ των κερατιων etc

καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν

---

17. *εαυτον*: L *αυτον* | *εφη* cum ℵBL 13. 69. 124. 346. Ps-Chr^{10,1010} ... ς Ln *ειπεν* cum ADPQRXΓΔΛΠ unc rell al pler | *ποσοι* (L syr^{cu} et^{sch} add *αρτι*, Ps-Chr *νυν*): X 69. 131. 157. 433. al^{15} *πωσ οι* | *του πατροσ*: vg^{clem} (non am for fu em mm gat ing etc) sax syr^{cu} et^{sch} ethr arm Hier Aug (utrumque vide ap Sab) *in domo patris*, Ps-Chr *παρα τω πατρι* | *περισσευουσιν* cum ℵDLQRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Ps-Chr ... Ti *περισσευονται* cum ABP 1. 94. 2^{ev} cat^{ox118} schol^{254} et^{allor} | *λιμω ωδε* cum ℵBL (al?) e syrP; item Gb+ Sz Ti *ωδε λιμω* cum DRU 1. 13. 67. 73. 124. 127. 131. 184. 209. 346. it^{pler} vg cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm aeth Ps-Chr^{10,1010} et^{8,652} ... ς om *ωδε* cum APQXΓΔΛΠ unc^{8} al pler go sah (:: statuimus igitur ab initio scriptum fuisse *εγωδελιμω-ωδε*, qua de scriptura *ωδε* facile excidit; facilius etiam postquam *εγωδεωδελιμω* substitutum est)

18. *αναστας*: ℵ* (om c) syr^{cu} (syr^{cu} et^{sch} antea *et ego*) add *δε*, item l *itaque* | *πορευσομαι*: Γ al pauc *-σωμαι*, Ξ *-ομαι*

19. *ουκετι* cum ℵABD^{e}^{supp}HKLQRSUVΓΔΛΠ al^{40} fere it^{pler} vg^{ed} (sed et em gat) go sah cop aeth syr^{hr} ... ς (= Gb Sz) *και ουκετι* cum GMPX al plu g^{1}· am for fu ing mt tol syr^{cu} et^{utr} arm aeth Ps-Chr^{8,652} Ps-Chr^{10,1010}^{txt} (non item^{com}) | *υιοσ σου* (D^{gr} *σου υιοσ*): ab his vocibus ℵ* ad easdem v. 21 exeunte positas transiluit; supplevit omissa corr^{saec9}, sed ex parte abscissa sunt

20. *πατερ. αυτου* cum ℵDHKLMPQR^{supp}XΔΠ al plus^{40} ... ς Ti *πατ. εαυτου* cum ABEGSUVΓΔ al permu | *αυτου μακραν*: PX 33. post *αυτου* add *ου* | *απεχοντοσ*: Δ *εχοντοσ* | *ειδεν* cum ℵBDEGHMSUΓΔΛΠ^{2} al plu ... Ti *ιδεν* cum AKLPQVXΠ^{c} al mu | *εσπλαγχνισθ.* (ℵ^{2} *-αχνησθ.*): Γ al aliq *ευσπλαγχν.* | *επεπεσεν* (e *superiecit se*, it^{pl} vg *cecidit super*): D *ενεπεσεν* (a d Hier *incubuit super*) ... 1. 69. 118. 127. 209. al^{40} fere Ps-Chr^{8,658} cat^{ox119} *επεσεν* | *και* (ante *κατεφιλ.*): D^{Gr*} om

21. *ειπ. δε αυτω* (Δ *αυτου*) *ο υιοσ* cum ΚAPQR^{supp}XΓΔ(Λ)Π unc^{8} al pler it^{pler} vg go syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth (sed go syr^{cu} et^{P} et^{hr} aeth *et dixit ei*, iidem exc go *filius eius*) ... Ti *ειπ. δε ο υιοσ αυτω* (209. *αυτου*) cum BL 1. 131. 157. 209. cop (sah om *δε*, cop sah *filius eius*), item d *dixit autem filius eius*; D^{Gr} *ο δε υιοσ ειπ. αυτω*, e *ille autem dixit*

καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιός κληθῆναι υἱός σου. 22 εἶπεν
δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώ-
την καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ
καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν
32 σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱός
μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο

---

21. *και ενωπιον*: P om *και* | *ουκετι* cum ℵABDKLΠ 1. 6. 131. al pauc it vg sah cop syr^{hr} arm^{cdd} aeth ... ς *και ουκετ.* cum EGHMPQR^{suppsuv} ΧΓΔΛ al pler syr^{cu} et ^{utr} go arm^{ed} Const^{2,41,1} | *υιος σου* (D^{gr} *σου υι.*) sine additam cum ALPQR^{suppr}ΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu it vg (et. am for fu ing em) go cop syr^{sch} et^{hr} arm Aug$^{quaest evv\ 2,\ 33}$ (ed. Bened.$^{3,\ 1682}$ „Nec dicit omnia quae dicturum se esse promiserat, sed usque ad illud: *Non sum dignus vocari fil. tuus.* Hoc enim vult fieri per gratiam, quo se indignum esse per merita fatetur. Non addit quod in illa meditatione dixerat: *Fac me sicut unum de mercenariis tuis.* Cum enim panem non haberet, vel mercenarius esse cupiebat: quod post osculum patris generosissime iam dedignatur.“) ... ℵBDUX al^{20} fere gat mm tol bodl cat$^{ox\ 119}$ add *ποιησον με ως ενα των μισθιων σου*

22. *δουλους*: 1. 131. 209. *παιδας* | *αυτου*: ℵ *εαυτου* | *εξενεγκατε* (A 50^{ev} *-γκαντεσ* omisso *και* sq) sine *ταχυ* cum APQRΓΔΛΠ unc^{6} al pler sah syr^{sch} et P txt Dam$^{par\ 580}$ (Amb$^{luc\ 7,\ 231}$; ^{1466} *et iubet proferri stolam* etc) ... Ln praem *ταχυ* cum ℵBLX (item D al^{3} *ταχεωσ*) it vg go cop syr^{hr} (et syrP add post *εξενεγκ.* c.*) arm aeth | *στολην* cum ℵAB D*K**LPQΠ al pauc ... ς (Gb^{0}) praem *την* cum D^{2}EGHK^{2}MRSUVΧΓΔΛ al pler Ps-Chr$^{8,\ 654}$ Dam$^{par\ 580}$ | *ποδας* sine *αυτου* cum ℵABEHKLMQRSU VΓΔΛΠ al longe plu c ff^{2}· g$^{1.\ 2}$· q am for fu ing em mt Aug Dam$^{par\ 580}$ ... DGPX al plus^{25} a b f i l vg^{cle} go sah cop syrP et^{hr} arm aeth Ps-Chr $^{8,\ 655}$ add *αυτου* (e om *και υπ. εισ τ. ποδ.*, syr^{sch} *et calceate eum calceis*)

23. *φερετε* cum ℵBLRX it vg (Latt *adducite*, supra pro *εξενεγκ. proferte*) sah cop (hi duo *φερετε* vel *ενεγκατε*) syr^{sch} et P et^{hr} arm aeth ... ς Ln *ενεγκαντεσ* cum AEHKMPSUΓΔΠ al pler go Ps-Chr$^{8,\ 655}$, item GQ VΔ al *ενεγκοντεσ*, al^{10} fere *εξενεγκαντεσ* vel *εξενεγκοντεσ*, D Dam$^{par\ 580}$ *ενεγκατε* | *τον μοσχ. τ. σιτευτον* (A omnib trib loc *σιτευρον*): D e *τον σειτευτον μοσχ.* (Thdot ap Clem ^{950} *ω τον σιτειτον εθυσε μοσχον*) | *θυσατε*: DX it vg syrP et^{hr} arm aeth praem *και* | *φαγοντεσ* e f go sah ... D it^{pler} (i *ut manducemus et epulemur*) vg cop syr^{sch} et P et^{hr} arm aeth *φαγωμεν και*

24. *ουτοσ* h. l. cum ABDLPQRX unc rell al pler it vg etc ... ℵK al^{6} post *ο υι. μου* pon :: cf vv. 30 et 32 | *ο υι. μου*: Aℵ W^{scr} *μου ο υιοσ* | *ανεζησεν* cum ℵADLPQRX unc rell al omn^{vid} it vg go syrP et^{hr} aeth Eph^{310} (Or$^{int,\ 485}$ „super filio iuniore poenitente, qui *mortuus fuerat et revixit*, *perierat et inventus est*“) ... B cop syr^{sch} arm *εζησεν* :: cf ad v. 32. Praeterea pergimus sine *και* cum ℵABDLPQRX al^{20} fere it

εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, 26 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. 27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ

---

vg cop arm cat^{ox120} Eph^{310} Ps-Chr^{s,655} Dam^{par580} (Bas^{2,170} *ειπωμεν· νεκρος ην και ανεζησεν, απολωλως και ευρεθη*) ... ς (sed Gb^{00}) add *και* cum ΓΔΛΠ unc^{8} al plu go syr^{utr} et ^{hr} aeth | *ην* ante *απολωλ.* cum ℵ*ABL al pauc cop ... ς post *απολωλ.* cum ℵ^{c}ΡΧΓΔΛΠ unc^{8} al plu cat ox Ps-Chr Dam^{par} ... DQR al^{10} fere schol^{237} et alior Eph^{310} om | *απολωλως*: GKMRSXΓΠ* al permu *-λος* | *ευρεθη* cum ΝBDKLMQSUXΓΔΠ al plu ... AEGHPVΛ al mu Ps-Chr Dam *ηυρεθη*. Praeterea D praem *αρτι* | *και ηρξαντο* (Π* al pauc *-ξατο*): ℵ* om *και*

25. *εν αγρω*: M *ως εν αγρ.* | *και ως ερχομενος*: D *ελθων δε και*, sah *adveniens vero*. Libere e: *cum maior autem filius eius qui in villa erat venisset et adpropiasset* | *ηγγισεν*: AM 69. 346. al pauc *-ζεν* ... D *εγγισας* | *τη οικια*: X 44^{ev} praem *εν* | *συμφ.*: DR *σινφ.*, E *συφ.* | *και χορων* (Λ* *χοιρων*) : 1. 131. 209. syr^{sch} om *και*

26. *παιδων*: ς (non item ς^{e} Gb Sz) add *αυτου* cum minusc aliq sah | *τι* cum ΝADΓΔΠ unc^{8} al longe plu; item LΛ 124. al pauc *τινα*, item c ff^{2} g^{1} i l q am for fu em ing mt tol. Hi Latt *quae* (b mt *quaenam*) *haec* (ff^{2} om, l post *essent* pon) *essent*; Aug^{luc} (i. e. quaest^{luc} 33, 1633) *quae illa sint*; contra a Hier$^{ad\ damas}$ *quidnam essent haec*, e *quidnam esset*, f *quidnam hoc esset*; vg^{ed} *quid haec essent* ... Ln *τι αν* cum BP QRX al^{16} fere (a e f, b mt) | *ειη* (ΕΡΓ *ει*) *ταυτα* (ΚΜΠ al^{2scr} *τουτο*): D 42^{ev} *θελει τουτο ειναι*

27. *αυτω*: D om | *τ. μοσχ. τ. σιτευτον*: D *τ. σιτευτ. μοσχον* et add (item sah praem) *αυτω*

28. *ωργισθη*: HX y^{scr} *οργ.* | *ηθελεν* cum ΝBDΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item *nolebat* b e f vg syr^{utr} et ^{hr} ... ALPQRX al^{6} *ηθελησεν*, a c ff^{2} i l q gat *noluit* | o *δε* cum ΝABDLRX 1. 33. 131. 157. f^{scr} a b c e f ff^{2} i l q go cop arm (sah *eius pater exiit ad eum, hortatus vero est eum*) ... ς *ο ουν* cum PQΓΔΛΠ unc^{8} al pler vg syrP (syr^{sch} et ^{hr} aeth *et*) | *παρεκαλει* (d e *rogabat*): D^{gr} *ηρξατο* (praetermisso per incuriam *παρακαλειν*), it^{pler} vg *coepit rogare*

29. *τω πατρι* sine *αυτου* cum ΝEHKLMQSUVXΓΠ al longe plu go syrP arm Ps-Chr^{s,656} ... Ln add *αυτου* cum ABDGPRΔ (Δ *τ. πα. αυτω*) al^{30} fere it vg sah cop syr^{sch} (:: v. 28 nemo om *αυτου*) | *ιδου*: X om | *εντολ. σου παρηλθον* (minusc aliq *παρειδον*): D *παρεβην σου εντολην*, item c d ff^{2} gat *praeterivi mandatum tuum* (contra it^{pl} vg *mand.*

ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· 30 ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

XVI.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων

---

tuum praeterivi, e *praecept. tuum egressus sum*, Tert^{pudic} *et praecept. tuum nunq. praeterivi*) | *εμοι* (κ* om) *ουδεποτ.* (ʜ al pauc i *ουκ*) *εδωκας*: D *ουδεπ. εδωκ. μοι*, eodem ordine it^{pler} (non f, nec e *nunq. mihi dedisti*) vg sah syr^{sch} (non item syr^{p} et ^{hr} nec cop) | *εριφον* (D add *εξ αιγων*, sah cop *pullum haedi*): B *εριφιον* | *ευφρανθω*: D *αριστησω* (d *prandeam*), it^{pler} vg (item go al) *epularer*, contra e *iucundarer*

30. *οτε δε ο* (U om) *υ. σου ουτ.* (it^{pler} vg *filius tuus hic*; c q *fil. hic tuus*) *ο κα. σου* (1. 209. al pauc post *τ. βι.*) *τ. βιον*: D e *τω δε υιω σου τω καταφαγοντι παντα* (e *omnia tua*) | *μετα πορνων* cum ʜBPΣΓΔΛΠ unc^{a} al omn^{vid} ... Ln Ti *με. των πο.* cum ADLQR sah cop | *ηλθεν*: D e *και ελθοντι* | *αυτω*: D a e om | *τον σιτευτ. μοσχ.* cum ʜBDLQR e ... ς Ln *τον μοσχ. τον σιτευτ.* (:: ut vv. 23 et 27) c. ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{a} al omn^{vid} it^{pler} vg etc

31. *ο δε*: 18. 69. 124. 346. add *πατηρ* (syr^{sch} aeth *dixit* [aeth *et dix.*] *ei pater eius*) | *αυτω*: ʜ om | *τεκνον*: D a om | *συ παντοτε* etc: *tu semper mecum es* f ff^{2} i g$^{1.2}$ vg Tert^{pudic}, item e omisso *semper* ... a b q go *tu mecum fuisti semper* (b *semp.* ante *fuist.*, go ante *mecum*) *et es*, c l *tu mecum fuisti et es* (c *eris*)

32. *δε*: ʜ 69. *δει* | *χαρηναι*: ΚΠ *αγαλλιαθηναι* | *εδει*(et. 69.): ʜL b c f ff^{2} i l q mm tol sah Antioch^{1222} *δει* ... DKΠ a c f Const^{2,41,3} post *ευφρ. δε* pon. Praeterea sic e: *iucundatus sum autem et gavisus sum* | o *αδελφ. σου ουτος*: ita b e f ff^{2} vg; a *hic frater tuus* ... c i l q gat mm go om *ουτ.* | *εζησεν* cum κ*BLRΔ sah cop syr^{sch} arm ... ς Ln *ανεζησεν* cum κ^{c}ADPΧΓΔΛΠ unc^{a} al omn^{vid} it vg go syr^{p} et ^{hr} aeth Const^{2,41,3} Ps-Chr^{8,656} Antioch^{1222} :: cf v. 24 | *απολωλ.* cum ʜDX 1. 13. 69. 118. 124. 131. al mu it vg sah cop arm Antioch^{1222} ... ς (sed Gb^{0}) Ln Ti praem *και* cum ABLPR unc reli al longe plu syr ut^{tr} et ^{hr} go aeth Const | *απολωλως*: κ^{c}KMRSΧΓΠ* al perm -*λωλος* (ʀ -*λολος*). Edidimus sine *ην* cum ABDLRX 1. 13 33^{vid} 69. al^{10} go arm^{ed} Const^{2,41,3} ... ς (Gb^{00}) add *ην* cum ʜΡΓΔΛΠ unc^{a} al longe plu sah cop arm^{ms} Ps-Chr^{8,656} Antioch^{1222} (it vg *perierat*) | *ευρεθη* cum ʜBDKLMRSUXΓΔΛΠ al pler ... AEGHPVΛ al aliq *ηυρεθη*

XVI. 1. *δε και*: sv 69. 433. 435. al^{20} fere b d e f i l go cop arm aeth om *και* (syr^{sch} *Et dixit parabolam ad* etc) | *μαθητας* cum ʜBDLR al

τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. 5 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; 6 ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμ-

pauc e arm ... ς Ln add *αυτου* cum ΑΡΧΓΔΑΠ unc^{6} al omn^{vid} it^{pler} vg etc | *οικονομον* (ℵ^{3}): B* *-νομουσ*

2. *αυτον*: D^{gr} 69. f^{scr} om. Add *dominus suus* a c (*et accersitus est domino suo*) syr^{sch} | *τ. οικονομ. σου* c. ΝΒΧΓΔΑ unc^{7} al pler it vg go cop^{sch} schw ex petr^{2} syr^{utr} etc ... ΑDΚLΡΒΠ al^{10} cop^{wl} et^{ds} om *σου*, hinc Gb^{0}| *δυνῃ* cum ΝΒDΡ al plus^{10} (69. *δυνει*), item *potes* a ff^{2*} go syr^{utr} ... ς Ln Ti *δυνησῃ* (Α al *-νησει*) cum ΑLRΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler, item *poteris* it^{pler} vg cop syrP arm aeth

3. *εν εαυτω*: Α *εν αυτω* | *την οικονο.* (122. 258. a add *μου*) *απ εμου* cum ΝΑΒΡΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler a go cop syrP ... LR b c f ff^{2*} g^{1*} i l q vg syr^{sch} *απ εμ. τ. οικονομιαν* ... D arm *την οικ. μου*, e nil nisi *την οικο.* (*actum*) ... ΚΠ 15. 27. 42. p^{scr} w^{scr} *με τησ οικονομιασ* | *επαιτειν*: B cop syr^{sch} aeth praem *και*

4. *οταν*: ℵ *αν* | *μετασταθω*: 69. *αποσταθω*, 13. 346. *αποκατασταθω* | *εκ τησ* cum ΝΒD 1. 69. 106. 124. 131. 346. al^{3scr} al^{8} a (*de*) go cop syr^{utr} aeth; Ln [*εκ*] *τησ* ... LX al pauc b c e f ff^{2*} i l q vg *απο* (*a*) *τησ* ... ς Ti nil nisi *τησ* cum ΑΡΒΓΔΑΠ unc^{9} al longe plu arm | *δεξωνται*: X 69. 346. 433. al pauc *-ξονται* | *εαυτων* cum ΝΒΡΒΧ 157. y^{scr} z^{scr} 49^{ev} ... ς Ln *αυτων* cum ΑDLΓΔΑΠ unc^{9} al pler

5. *χρεοφ.* cum ΝΑΒDLΡΒΧΓΔΑΠ unc^{8} al plu ... ς *χρεωφ.* cum U al mu. Habent *-φιλετων* ΝADΚLΡΒΧΓΑΠ* etc, *-φειλετων* ΒΕFGΗΜUVΔΠ^{2} etc. Cf et. ad 7, 41 | *εαυτου* cum ℵ^{c}ΑΒΕΗΚLΡRSUVΓΑΠ al plu ... ℵ*DFGMΧΔ al plus^{50} *αυτου* | *ελεγεν*: ΚΜΠ al plus^{15} *ειπεν*

6. *βατους* cum ΑΒΡΒΓΔΑΠ unc^{9} al longe plu cop syrP $^{mg\ gr}$ a b ff^{2*} q gat (ex his ff^{2*} q gat *batos*, a *vatos*, b *vathos*; c *vasos*) ... T^{i}synops *βαδους* cum ΝLΧ 127. 237. al^{12} Or^{2,625} ... D* al^{6} Chr^{9,708}cdd e f l vg *καδους*, *cados* ... D^{2} 48^{ev} *καβους*, d *siclos* :: cf Hesych: *βάδος*, ὁ καὶ *βάτος* (videtur igitur *βάδος* apud Graecos usitatius fuisse), ν' ξέσται ἤγουν λίτραι μή' (*50 sextariorum sive 48 librarum*). Est Hebraeorum בַּת. Cf et. Epiph de pond. et mens. p. 178: *βάθος· καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἑβραϊκῆς διαλέκτου παρῆκται, σινωνύμως τῷ ἐλαιοτριβείῳ καλούμενον βίθ. βάδου γὰρ ἑρμηνεύεται ἐλαιοτριβεῖον.* Item (ex Epiph) Isid^{16,25} *batus vocatur Hebraica lingua ab olearia mola, quae bath apud eos vel batha nominatur* etc | *ο δε ειπεν* sec loco cum

ματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 *ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.* 8 *καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν.* 9 *καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.* 10 *ὁ πιστὸς ἐν*

ℵABLR al[0] cop, similiter D a b e f q *ειπεν δε ... ς και ειπεν* cum PXΓ ΔΑΠ unc[9] al pler c ff[2·] l vg (hi[4] *dixitque*) go aeth syrP (syr[sch] arm sine copula) | *τα γραμματα* cum ℵBDL, item *litteras* b c ff[2·] q go cop Gaud ... *ς το γραμμα* cum APRΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid] item e l *chirografum*, a f vg *cautionem* ... x Chr[9,708] *το γραμματειον* | *καθισας ταχεως*: D 36[ev] om | *ταχεως* (60. om): B c[scr] e syrP c.* arm aeth post *γραψον* pon

7. *ετερω* (157. *δευτερω*): D 80. 157. 433. praem *τω* | *συ δε ποσ. οφ. ο δε ειπεν*: D[gr] om | *οφειλεις*: 28. a c ff[2·] syr[sch] aeth add *τω κυριω μου* | *κορους*: F *κοσους* | *λεγει* cum BLR 13. 69. 71. 157. 346. c[scr] g[scr] b c e f (ff[2·] *cui ait*) q (b l *ait et*) vg cop syr[sch] ... ℵ *λεγει δε*, a *dixit autem* (pergens *et huic*), D o *δε λεγει* ... ς *και λεγει* cum APXΓΔ ΑΠ unc[9] al pler go syrP arm aeth | *τα γραμματα* cum ℵBDLR 1., item *litteras* b c f ff[2·] q vg go cop Or[int2,96] Gaud ... *ς το γραμμα* (Δ *-μμαν*) cum APΓΔΑΠ unc[9] al pler, a *cautionem*, e l *chirografum* (e *cirogr.*), item syr[utr] arm aeth ... x *το γραμματειον* | *γραψον*: 1. 131. c syr[sch] arm aeth Or[int2,96] praem *καθισας*, item 33. 36[ev] praem *καθισ. ταχεως*

8. *οτι* sec et. f q vg Gaud: D *διο λεγω υμειν*, a b c e ff[2·] l gat mm mt *dixit autem ad discipulos* (e *discentes*) *suos* (ff[2·] om *ad disc. suos*, a add *dico vobis*, mt add *quia*) | *οι υιοι*: Δ al[7] om *οι* | *φρονιμωτεροι*: ℵ post *οτι* pon

9. *και εγω* cum ℵBLR 1. 131. ... ς Ln *καγω* cum ADPXΓΔΑΠ unc[9] al pler | *υμιν λεγω* (b e f l q vg Tert[marc 4,38]): DM al pauc a c ff[2·] g[1.2] syr[sch] aeth *λεγ. υμιν* | *εαυτοισ* (Meth[resurr 790] om; H al pauc *-τοις*) ante *ποιησατε* cum ℵ*BLR ... ς Ln post *ποιησατε* (:: dictione ad usum revocata) cum ℵ[a]ADPXΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid] Clem[933] Bas[1,353] Thdrt[3,635], item *ποιησατε υμιν* Clem[943] Chr[1,920] et [3,344] et [4,27] et [6,606], item *facite vobis* it vg go cop syr[utr] arm aeth Ir[int266] Or[int2,162] et [338.666] Tert[marc 4,38] | *τ. μαμωνα της αδικιασ* et. Clem[933] et[943] Bas[1,353] Chr[1,920] et [3,344] et [6,606] et [11,227] et [12,99] Thdrt[3,635], *mamona iniquitatis* it[pler] vg Ir[int266] Or[int2,338] Amb[luc 1439] et [1469], *mamon. iniustitiae* Tert marc[4,38] ... D a Chr[7,94] Or[int2,162] et [666] Amb[elia 559] et [alib] Hier Paulin *τ. αδικου μαμωνα*, *iniquo mam.*, Meth[resurr 791] *της αδικιασ του μαμωνα* | *εκλιπη* cum ℵ*et[cb]B*DLRΠ 1. al et Ti *εκλειπη* cum A[B2]X 69.

ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 *εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;* 12 *καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν;* 13 [191. 5] *οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.* Mt 6, 24

---

al, item *defecerit* (e *-rint*) a e l* cop syr^{sch} et p mg arm aeth pers^{p} Cyr$^{luc\,349}$ (*οταν αυτους ο επιγειος εκλειπη πλοιτος*, quae repetunt scholia^{237} et aliorum; schol^{254} *οταν αυτους η επιγειος εκλειποι ζωη*, quae eadem cat$^{ox\,122}$ habet) ... ς (et. Gb, sed Sz *εκλιπη*) εκλιπητε c. ℵ^{ca}FPU al mu Clem^{933} et^{943} Meth^{resurr} Bas^{1,353} Chr^{1,920} et^{3,344}, item ΓΔΛ unc^{7} al plu Chr^{4,27} et^{6,606} *εκλειπητε* (Α *-πετε*), item *defeceritis* b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l** q vg go syr$^{p\ txt}$ aeth$^{cod\,a}$ Or$^{int\,2,\,162}$ et^{338}, *fugati fueritis* Ir$^{int\,368}$. Cf et. Meth^{791} *καθαπερ γουν εαν ελλειψωσιν αι της παρουσης ζωης ημων ημεραι* etc | *σκηνας* sine *αυτων* cum ℵABDLRXΓΔ Λ$^{\Pi}$ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg cop syr^{p} arm Clem^{933} et^{943} Meth^{791} Chr^{1,920} et^{5,251} et^{6,606} et *diserte* ^{10,593} (*ου γαρ ειπεν· ινα δεξ. εισ τασ σκην. αυτων, αλλ· εισ τασ αιωνιουσ σκηνασ*) et^{12,989} Ir$^{int\,368}$ Or$^{int\,2,\,162}$ et^{338} ... p b syr^{sch} aeth arr pers^{p} Cyr$^{luc\,349}$ (*ινα οταν - εχωσι τινα τοπον εν ταισ εκεινων σκηναισ*) Chr^{3,344} et^{4,27} et^{11,227} et^{12,99} Thdrt^{3,635} cat ox^{379} (ad Mc 10, 24) Amb$^{luc\,1489}$ et$^{abra\,295}$ (1, 5, 34) add vel (ut Chr Cyr Thdrt cat) praem *αυτων*, hinc Ln [*αυτων*]

10. *ελαχιστω* pri et. Clem$^{2\cdot cor}$ (vide ad v. 12): 131. d e f Ephr^{312} *ολιγω*. Item *ελαχιστ.* sec (et. Ephr): D 1. 118. b c e f ff$^{2\cdot}$ l q vg (non item a) *ολιγω* | *εστιν* sec: D *γεινεται*

11. *μαμωνα*: D* 69. *μαμονα*, item 69. v. 9 et D* v. 13 | *εγενεσθε*: 69. 245. 433. *εγιν.*, item 69. e^{scr} 433. v. 12. Cf huc Clem$^{2\cdot cor\,8}$ *λιγει γαρ ο κυριοσ εν τω ευαγγελιω· ει το μικρον ουκ ετηρησατε, μεγα τισ υμιν δωσει; λεγω γαρ υμιν οτι ο πιστοσ εν ελαχιστω και εν πολλω πιστοσ εστιν.* Item Ir$^{int\,169}$ „Et ideo dominus dicebat ingratis exsistentibus in eum: *Si in modico fideles non fuistis, quod magnum est quis dabit vobis?*“

12. *και ει*: A om *ει* | *το υμετερον* cum ℵADPRXΓΔΛ$^{\Pi}$ unc^{9} al pler a c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ q vg go syr^{utr} et^{hr} cop arm Bas$^{eth\,250}$ Cyr$^{luc\,350}$ Or$^{int\,2,\,198}$ et^{4,575} Cyp^{240} ... BL 21^{ev} Or^{3,168} *το ημετερον*, 157. e i l Tert$^{marc\,4,33\,bis}$ *το εμον* | *δωσει υμιν* c. ℵDLR 33. a b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l q vg (b post verba *quod verum est* v. 11. transilit ad *quis dabit vobis* omissis mediis) cop syr^{sch} et^{hr} aeth Or^{3,168} et$^{int\,2,\,198\cdot 4,575}$ Cyr$^{luc\,350}$ Tert$^{marc\,4,33}$ Cyp^{240} ... ς Ln Ti *υμιν δωσει* cum ABPXΓΔΛ$^{\Pi}$ unc^{9} al pler go syr^{p} arm Bas$^{eth\,250}$

13. *δυσι* cum ℵABDEFGHKLMPRSUΔ$^{\Pi}$ etc ... XΓΔ etc *δυσιν* | *ενοσ*: 86. 243. al$^{3\,scr}$ *του ενοσ* | F om *ου δυνασθε* usq *μαμωνα*

ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 *καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα.*

7 [178.10] *Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς·* 8 *ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ,* 9 *καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.* 10 *ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-*

---

6. *και ουκ ισχ. ανταποκριθ.* (ʀʟ 1. 131. 209. al pauc *αποκριθ.*): D 47. *οι δε ουκ απεκριθησαν*, e *illi autem nihil potuerunt respond.* Praeterea ς Ln Ti add *αυτω* cum ᴀxɪᴦᴅʌᴨ unc[s] al pler a f (item *ad haec respond. illi* b c ff[2·] g[1·2·] i q vg) sah cop syr[cu] et [utr] et [hr] arm aeth ... non addidimus cum ʀBDʟ 1. 118. 124. 131. 157. 209. (sed ex his 1. 118. 131. *πρ. αυτον* pro *πρ. ταυτ.*) e l

7. *ελεγ. δε*: D a (ff[2·] g[1·2·]?) vg arm add *και*, non item b c e f i l q etc | ᴀE*ʜᴋʟxɪᴦʌʌ al mu (non item ʀBDE[3]GMSUΠ etc) *πρωτοκλησιασ*, item v. 8. ᴀE*xʌ al *πρωτοκλησιαν* et MXA al etiam *κατακληθησ* | *επεχων πωσ τ. πρ. εξελεγοντο*: syr[cu] *et eligebant primos accubitus* | *λεγων πρ. αυτουσ*: e syr[sch] om; item 1. 131. 209. cop om *πρ. αυτουσ*

8. *κληθησ υπο τινοσ*, ita b f q syr[utr] et [hr]: D e (*cum invitati fueritis*) vg 130[lat] syr[cu] Clem[165] (*οταν κληθησ εισ γαμουσ, μη κατακεισο εισ την πρωτοκλισιαν*) om *υπο τινοσ* ... a c ff[2·] l *cum invitatus quis fuerit* (a *fuer. aliquis*) etc, item i omisso *quis* | *εισ γαμουσ* (D 17[ev] *-μον*, arm add *aut ad convivium*): b sah syr[P mg cod] („non in omnibus exx invenitur") om. Apud Antioch[hom3] *οταν κληθησ* (sed ed. est *καθισησ*) *εισ αριστον*, *μη* etc. | ʜxᴦ al (editum Antioch[hom3]) *εντιμωτεροσ* | *η κεκλημεν. υπ αυτου*: D *ηξει*, syr[cu] *erit tibi* ... ℵ*(suppl[a])L om *υπ* (item e[vid], habet enim *ne forte honoratior sit vobis invitatus illo*), a b c ff[2·] i l q (non item f vg) syr[sch] (non item [sch] et [hr]) sah (*ne vocet?*) cop aeth om *υπ αυτου*

9. *αρξη* (ʌ *αρξηται*): Dᴳʳ e *εση* (*et tunc eris - locum tenere*) | *μετα* cum ʀABDEGLMVΔΛ al permu ... ς *μετ* cum ʜKUXΓΠ al plu | *τον*: D* om

10. *κληθησ* (Antioch[hom3] *κατακλιθησ*): B* al pauc *-θεισ* | *πορευθεισ* (et. Antioch): D 251. e om, item Clem[165] (*αλλ οταν κληθησ, εισ τον εσχατ. τοπ. αναπιπτε*) | *αναπεσε* (Gb' Sz; Schulzio „scribendi errore" pro *-σαι* ortum videbatur) cum ʀAB*EʜKSUVΓΠ al[100] fere ... Gb *αναπεσαι* cum B[3]GLMXΔΛ al plus[20] (editum et. Antioch[1031]) ... ς *αναπεσον* cum minusc pauc ... D Clem (vide ante) *αναπεπτε* :: quum in N. T. *πεσειν* cum compositis saepissime, nusquam vero *πεσασθαι* sit adhibitum, *αναπεσαι* scriptura tantum a *αναπεσε* differre censendum est, quemadmodum innumeris locis *αι* et *ε* promiscue in antiquissimis cdd posita sunt. Eandem prorsus rationem 17, 7 habet,

κώσ σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 [179.5] *ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν* 18, 14 Mt 23, 12 *ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.*

12 [180.10] *Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι.* 13 *ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς,* 14 *καὶ*

---

ubi similiter testes mu *-σαι* pro *-σε* praebent. | *σε*: E *σοι*, 69. om | *ἐρει* cum NBLX 53. 63. 253. 259. ... ς Ln *ειπη* (EG al mu *ειπει*, 69. *ειποι*) cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler Antioch^{1031} | *τοτε*: D cop *και τοτε* (syr^{cu} et^{sch} *και* omisso *τοτε*) | *σοι* (N^{a}): ℵ* 234. om | *παντων* cum NABLX al^{12} sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth pers^{p} Antioch^{1031} ... ς Ti om cum DΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go arm | *συνανακειμενων*: K al aliq *ανακειμ.* | *σοι* extr: D 258. it vg syr^{cu} om

11. *ταπεινωθησεται* et *ὑψωθησεται* et. Clem^{306} Or^{3,431} et^{662} Antioch ^{1031}: D^{gr} *ταπεινουται* et *ὑψουται* | *και* o: X 69. 118. al pauc sah o *δε* (:: ex 18, 14)

12. *δε και*: V al^{10} fere cop syr^{sch} (non item^{mss}) aeth arr om *και* | A *κεκληκοντι* | *σου* prim (et. Cyp^{304}): D a Ir^{int332} om | *μηδε τ. αδελφ. σου* (b q Cyp^{304} om *σου*): L 1. 69. 127* 209. al plus^{10} Ir^{int332} om (sed Ir^{libere}: *noli vocare divites neque amicos et vicinos et cognatos*) | *μηδε τ. συγγεν. σου* (ℵ b c ff^{2}· vg Ir^{int} om *σου*): D 48^{ev} a e Cyp om, hinc Gb^{0} | *μηδε* (B *μη*) *γειτονασ* (Ξ Γ al *-τωνασ*): D 13. 69. 124. 346. al pauc *μηδε τουσ γειτ.* (et. 13. 69. 124. 346. al pauc add *σου τουσ*) | *πλουσιουσ*: D a b c e ff^{2}· i l (non item f q vg) arm Cyp *μηδε τουσ πλουσ.* | *αντικαλ. σε* (Dam *σοι*) cum NBDLRX 1. 69. 346. 48^{ev} e f mt go cop syrr Ir^{int} Cyp Dam^{2,453} ... ς *σε αντικαλ.* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg arm Bas^{eth249} | *αντικαλεσωσιν*: 13. 69. *-σουσιν* | *γενηται*: A al^{10} *γενησεται*, item e *fiet*, b c f i l q *erit* (it^{rell} Ir^{int} Cyp *fiat*) | *ανταποδ. σοι* cum NBDLR a e cop ... ς Ln (nesciens B et D) *σοι ανταποδ.* cum AΞΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg go syrr Cyp^{304} (Ir^{int} *fiat retributio ab eis*) Bas^{eth249} Dam^{2,458}

13. *αλλ*: D al^{3scr} *αλλα* | *ποιησ*: HUΓ 69. 244. 251. al^{5} (ac multo plures) *ποιεισ*, M *ποιησησ* | *δοχην* post *ποι.* cum ADLRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg go cop syrr arm aeth Clem^{165} Bas^{eth249} Dam^{2,458} ... NB ante *ποι.* (ita Ti^{synops}) | *αναπηρουσ*: ita E^{2}GHKMSUVΞΓΔΛΠ etc; NAB DE*LR (NB *-πιρ-*) 157. y^{scr} *αναπειρουσ* (ut et h. l. et v. 21 Ln edidit, item Treg). Cf Phrynich. Bekk. p. 9, 22: *ἀναπηρία διὰ τοῦ η τὴν πρώτην, οὐ διὰ τῆς ει διφθόγγου, ὡς οἱ ἀμαθεῖς* (in Steph. Thes. sub *ἀναπηρία*). Quae *ἀμαθία* utrum in Lucae scriptorem an codicum auctores h. l. cadat certe dubitare licet.

μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ

Mt 22, 1 ss

---

14. ανταποδουναι: A -δοδοναι | δε cum ℵ* 1. 69. 124. 157. 346. c e f ff^{2}. i l q mt arm aeth Cyp^{304} Aug ... ς Ln Ti γαρ (:: quod aptius debebat videri) cum ℵ^{c}ABDLPR unc rell al pler a b vg go cop syr^{utr} (syr cu και ανταπ.) Ir^{int332} Eus^{luc186} Bas^{eth249} Dam$^{3, 153}$

15. ταυτα (b c *haec cum audissent quidam*, l *haec cum vidissent quidam*, vg et^{vid} ff^{2}. g$^{1. 2}$. *haec cum audisset quidam*, i *hic cum audisset quidam*) hoc loco a q, D cop (syr^{cu}) post δε τις ... ℵ* (suppl^{a}) e f om (:: quae omissio commendatur loco 18, 22) | ειπεν αυτω: ℵ* ab his verbis ad ειπεν αυτω v. seq transiluit; ℵ^{a} omissa supplens praetermisit αυτω v. 15, sed ℵ^{c} adiecit | οστις cum ℵ^{a}BLPRX 1. 13. 69. 346. al^{7} cop syr p mg Eus^{luc186bis} et^{189bis} et^{190} cat^{ox113} ... ς Ln Ti ος c. ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler (it vg *qui*) Clem^{166} Eus^{luc187} et ps mai^{74} Bas^{bapt627} Epiph^{652} (μανιχαιοι) | φαγεται: A φαγεται, 69. 245 (antea ος) 346. φαγητε | αρτον cum ℵABD(E* vide post)GH*K*LPRXΔΛ 1. al mu it vg go cop syr^{utr} aeth Eus^{luc186bis} et^{189} ter et^{190} et ps mai^{74} Epiph^{652} Bas bapt ed Or$^{int 3, 899}$ ... E(ex corr*)H^{2}K^{2}MSUVΓΠ 11. 13. 69. 124. 1308^{gr} 131. al plus^{130} syr^{cu} arm Clem^{166} Bas^{bapt} cdd Cyr^{luc331} cod cat^{ox113} αριστον (Gb′) | του θεου 11. 69. 237. al pauc Eus^{ps} mai cat^{ox} Epiph των ουρανων

16. αυτω (U c αυτοις): D 253. a b e arm^{ed} om | τις (et. Or$^{3, 774}$ Eus luc^{186} Bas^{bapt627}): P Or$^{4, 244}$ om | εποιει cum NBR 1. 209. syr^{cu} Or$^{4, 244}$ ... ς Ln εποιησεν cum ADLPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg syr^{utr} Clem^{165} Or$^{3, 774}$ Eus^{luc186} et^{189bis} Bas^{bapt} Tert$^{marc4, 31}$ | μεγα cum ℵAB*LPΓ ΔΠ* unc^{8} al plu Or$^{3, 774}$ et$^{4, 244}$ Eus^{luc186} et^{189} Bas^{bapt} ... Ln (ex errore de B*) Ti (item) μεγαν cum B^{2}(sed ν rursus duplici puncto notatum)DΔΠ^{2} al^{35} fere schol^{237} Clem^{165} ... X arm om

17. τον δουλον: P c^{scr} τους δουλους | τη ωρ. του δειπνου (et. Or$^{4, 244}$ Bas^{bapt627}): P om | ερχεσθε (13. 346. praem οτι), a b c e f ff^{2}. i l m^{14} q go syr^{sch} et P et^{hr} *venite* ... ℵADKLPRΠ al ερχεσθαι, qua cum scriptura conveniunt vg (*ut venirent*) cop syr^{cu} | εισιν cum ℵLR ... ςLn Ti εστιν cum ABDPX unc rell al omn^{vid}. Idque sine παντα cum ℵ*et^{c} (nisi est^{cb})BLR b c ff^{2}. i l q (hi Latt omnes: *iam paratum est*) ... ς Ti add παντα, Ln [παντα] cum ℵ^{a}(nisi est^{ca})AΡΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler f vg syr^{P} arm aeth Bas^{bapt}; item ante ετοιμ. D a e m^{14} cop syr^{cu} et sch et^{hr}; agnoscit et. Eus$^{luc 190}$ (εκληθησαν εισ το παντα ετοιμα φερον δειπνον)

ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσ-

---

18. *παντες παραιτεισθ.* cum ℵBDLRX 1. it vg syr^{sch} (syr^{cu} om *παντ.*) arm ... ς Ti *παραιτεισθ. παντ.* cum AΓΓΔΑΠ unc^{8} al pler go cop syr^{P} (syr^{hr} *omnes illi ad unum*) Bas$^{bapt\,627}$ | *ο πρωτος*: P c e praem *και*, hinc Ln [*και*] | *αυτω*: D 1. 118. 209. a b c e ff^{2}· i l m q go cop^{dz} arm Bas^{bapt} om | *εχω αναγκην* (B* *-γκη*) cum ℵABLRXΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} (et. Bas^{bapt}) ... Ln *αναγκ. εχω* cum DP, item Latt *necesse habeo* | *εξελθων ιδειν* cum ℵBDL ... Ti *εξελθειν ιδειν* cum GR cop syr cu et^{sch} arm aeth; ς Ln *εξελθειν και ιδειν* cum ΑΡΧΓΔΑΠ unc^{7} al omn vid a b c e f ff^{2}· i l m q (g$^{1.\,2}$· e sil) vg go syr^{P} Bas^{bapt} | *ερωτω σε* (ℵ^{a}): ℵ* om *σε* | *εχε με παρητ.*: haec cop vertit *pone me sicut non venientem.* Item v. sq. Pro *ερωτω* etc syr^{hr} *ego rogo te, supputa mihi quod ego non possum venire.*

19. *ερωτω σε* (e haec om) *εχε με παρητημενον*, et. (e) f vg Or$^{3,\,981}$: D a b c ff^{2}· i m^{14} q cdd ap Or$^{3,\,981}$ *διο* (cdd ap Or *και δια τουτο*, a *et propter hoc*, c ff^{2}· i m q *et ideo*, b *et*) *ου δυναμαι ελθειν* (it^{6} *venire non possum*, b *devenire non poss.*), l nil nisi *non possum*; syr^{hr} ut v. 18. Or$^{3,\,981}$ sic: *διο και ουτος – ο ζευγη βοων αγορασας – το νοητον δειπνον παρητηται. οθεν και εν τισιν αντι του· ερωτω σε, και δια τουτο ου δυναμ. ελθειν, κειται.* Praeterea cf Or$^{3,\,149}$ *ο μεν τις ελεγε· γυναικα εγημα, εχε με παρητημενον. ο δε τις· ζευγη βοων ηγορασα πεντε, και πορευομαι δοκιμ. αυτα, εχε με παρητημενον.* Libere ista quidem.

20. *ετερος*: D *αλλος* (it vg *alius*; syr^{cu} *tertius*) | *εγημα* (et. Clem^{552} Or$^{3,\,149}$ et^{981}): D *ελαβον* (it vg *duxi*, item d) | *και* (cop^{petr2} om) *δια τουτο* (et. f ff^{2}· l m vg): D *διο*, 157. a b c e i q Clem^{552} nil nisi *και* ... syr^{cu} om

21. *παραγενομενος*: 69. c^{acr} *-ναμενος* | *ο δουλος* sine additam (Gb″ et probare vdtr Schu) cum ℵABDKLPRΠ al^{12} fere it vg go cop arm aeth Bas$^{bapt\,627}$ ... ς add *εκεινος* cum XΓΔΛ unc^{8} al pler syr^{cu} et^{utr} et^{hr} | *αυτου*: Γ 69. 243. *εαυτου* | *ταυτα*: b c e om ... 241. 346. *παντα*, D 44^{ev} 7p^{e} *παντα ταυτα* (d *haec omnia*) | *τοτε*: D e *και* | *ειπεν*: D post *τω δουλ. αυτου* pon | *και τους* (D om) ita ℵ*et^{c}, ℵ^{a} vero substituit *και οσους εαν ευρητε* | *αναπηρους*: rursus ℵABDLPR 157. al$^{9\,scr}$ *αναπειρους* (NPR *-πιρ-*). Cf ad v. 13 | *τυφλ. και χωλ.* c. ℵBDFK LMPUΠ al^{25} fere it^{pler} vg go cop syr^{P} aeth Eus$^{lnc\,188}$ Bas$^{bapt\,627}$ ... ς

ἄγαγε ὧδε. 22 *καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν.* 23 *καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος·* 24 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.*

25 [183.5] *Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς*
26 a Mt 10, 37 a *εἶπεν πρὸς αὐτούς·* 26 *εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.* 27 *ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν*

χωλ. και τυφλ. cum EGHRSVXΓΔΛ al plu e syr^{cu} et ^{sch} arm ... A al^{2} syr^{hr} om *χωλ. και* | *εισαγαγε* (it^{pler} vg *introduc*): D *ενεγκε*, d *adduc*, e *perduc*

22. *και ειπ.* (A add *αυτω*) *ο δουλος*: D e *και ο δουλ. ειπ.* | *κυριε* (b l q post *γεγονεν* pon): D c e om | *ὃ* cum ΝBDLR 1. e cop syr^{cu} et $^{p\ mg}$ arm ... ς Ln Ti *ως* cum APXΓΔΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg go syr^{sch} et $^{p\ txt}$ et ^{hr} aeth Bas$^{bapt\ 627}$; item A *καθως* | *επεταξας*: A *υπεταξ.*, 1 69. 124. 346. al$^{2\ scr}$ *προσεταξ.* | *τοπ. εστιν*: syr^{cu} add *in convivio*

23. *δουλον*: D 72. a b syr^{cu} et^{sch} aeth Bas$^{bapt\ 627}$ add *αυτου* | *αναγκ. εισελθειν*: a add *quoscumque inveneris* (:: vide ^{a} ad v. 21) | *μου ο οικ.* cum NABD^{gr}KLRXΠ 157. e (*mihi domus*) cop ... ς Ln *ο οικ. μου* cum P ΓΔΛ unc^{8} al omn fere it^{pler} vg Bas^{bapt}

24. *των ανδρων εκεινων* (et. Eus$^{luc\ 190}$ et ^{190} Bas$^{bapt\ 627}$): ND e m *των ανθρωπων εκεινων* (d *illorum hominum*, D^{gr} om *εκεινων*) | *των κεκλημενων* (haec Bas^{bapt} cdd om): a l *qui vocati sunt et non venerunt* | *μου του δειπνου*: E^{mg}F^{mg}GHV^{mg}XΓΔ al plu (maxime evgll) syr$^{hr\ mg}$ aeth^{a} add *πολλοι γαρ* (X *δε*) *εισιν* (X *εσονται*) *κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι*

25. *αυτω*: EGH al aliq *τω ιω* | *πολλοι* (f q vg; i hiat): D a b c e ff^{2}· l syr^{cu} (non item syr^{utr}) om | *προσ αυτους*: D *αυτοισ*

26. *πρ. με*: ℵ *πρ. εμε* | *μισει*: D$^{gr\ *}$ *πεισει* (corr. est *μεισει*) | *πατερ. αυτου* (Gb″) cum NADXΔΛΠ unc^{9} 1. 13. 69. 124. 131. 262. 300. 346. al^{60} fere Bas$^{regg\ 349}$ et ^{354} et $^{bapt\ 628}$ et $^{2,\ 203}$ ... ς Ti *πατερ. εαυτου* cum BLRΓ al mu cat$^{ox\ 115}$... e Or$^{1,\ 299}$ et$^{int\ 2,\ 438}$ (non item$^{int\ 2,\ 477}$) om *αυτου* | *μητερα*: D Bas$^{2,\ 203}$ add *αυτου*, item cop syr^{cu} et^{sch} et hoc loco et in seqq | *κ. την γυναικα κ. τα τεκνα*: haec syr^{cu} et^{sch} post *κ. τ. αδελφας* pon | *ετι δε και* cum NAD^{gr}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} (vide infra Clem) Bas$^{2,\ 203}$ et $^{bapt\ 628}$ c f vg (hi tres *adhuc autem et*) cop go (omisso *και*) syr^{p} ... Ln Ti *ετι τε και* cum BLRΔ, item *adhuc etiam et* d ff^{2}· Hil^{330} Ambps^{118} (similiter b q Ambluc^{1446} *etiam et*, e *adhuc et*, a *insuper et*, Or$^{1,\ 299}$ *ετι και*, syr^{cu} *etiam*, syr^{sch} *et etiam*) | *την εαυτ. ψυχ.* cum AD LRXΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn (d *suam animam*) Or$^{1,\ 299}$ Bas$^{2,\ 203}$ et $^{bapt\ 628}$ ... NB (vide et. Clem^{988}) *τ. ψυχ. εαυτου* (ita Ti^{synop}), item 69. *τ. ψ. αυτου* (it vg *animam suam*) | *ειναι μου μαθητ.* (l *discip. meus*) cum

ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 28 [183.10] Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; 29 ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες

ℵBLMRX al pauc l fu cop syrP aeth ... ς Ln μου μαθητ. ειναι (e *discens meus*) cum ADEGHSUVΓΔΛ al plu a b c e f l go syr^{cu} et^{sch} Or$^{1, 299}$ ... ΚΠ al^{20} fere vg (item ff^{2}· g^{1}· ^{2}·?) Eus$^{theoph\,144}$ Bas$^{regg\,354}$ et$^{2, 203}$ et$^{bapt\,628}$ Or$^{int\,2, 488}$ μου ειναι μαθητ., F μαθ. ειν. μου. Cf et. Clem ^{238} ος ου μισει πατερα και μητερα και παιδας, προσειτι δε και την ψυχ. εαυτου, εμος μαθητ. ειναι ου δυναται (cf et.^{880}). Respicit huc et. Pist^{341} (sah p. τε.β) „dixi vobis olim: *qui haud reliquerit patrem et matrem, ut sequatur me, hic non est dignus me.*"

27. Versum om M*EF al mu | οστις sine copula cum ℵ*L cop (accedit B*: quod enim habet *οστισ ουν*, vitiose pro *οστισ ου* scriptum est, etsi B^{2} *ου* ad *ουν* addidit. Item accedit aeth, qui quod praecedit, *ου δυν. ει. μ. μαθ.*, cum *οστισ* conjg; antea „odio habeat" etc.) Contra nil probat Ir ex Valentt^{16}: *εν τω ειπειν· ος ου βασταζει* etc, nec Or$^{int\,2, 477}$ „dicit: *Qui non tollit*" etc ... ς Ln Ti και οστις (D Ir^{16} ος) cum ℵ^{c}A(D)ΧΔΛΠ unc^{9} al fere omn a b c f ff^{2}· l q vg (e *et si*) syr^{cu} et utr ... 157. arm οστ. γαρ | βασταζει: F al$^{3\,scr}$ -ασει | εαυτου c. ABL^{2}M^{2}Δ al^{10} ... ς αυτου c. ΝDΛΠ unc^{8} al pler Bas$^{bapt\,628}$:: ut Mt | ερχεται: ΚΠ al^{7} Bas^{bapt} ακολουθει (item Ir^{17} sed ακολ. μοι pro ερχ. οπ. μ.) :: ex Mt | ειν. μου μαθ. cum NBEFGHLSVXΔΛ al^{30} fere b e f q am^{2} for go Bas^{bapt} ... D (a Ir$^{int\,17}$) tol μου μαθ. (a Ir^{int} *disc. meus*) ειναι ... ς Ln μου ειν. μαθ. cum AKM^{2}UΠ al plu c ff^{2}· vg (et. am*). Libere Ir^{17} ex Valentt *μαθητ. εμοσ ου δυνατ. γενεσθ.* Cf et. (quae magis a Mt pendent) Or$^{3, 685}$ *ος αν μη αρη τον σταυρον αυτου και ακολουθηση οπισω μου, ουκ εστι μου αξιος ειναι μαθητης.*

28. γαρ (aeth *et si fuerit inter vos* etc): D e δε ... a b ff^{2}· l q om (nil probat Or$^{3, 778}$ *το· τισ εξ υμων βουλομενος πυργ. οικοδομ. ουχι πρωτον ψηφιζει ει δυναται θειναι τον θεμελιον και εκτελεσαι, ινα μη αρξωνται οι θεωρουντες εμπαιζειν τω μη* etc) | θέλων cum NABDFGKLRXΔ* al permu (Or) Eph^{265} Bas$^{bapt\,628}$ ... EHMSUVΓΔ^{2} al plus^{60} ο θέλων (:: cf Gal 1, 7 Col 2, 8 Ro 8, 11 ubi artic. simili modo positus non fluct) | ΧΓΔ al mu καθησασ, item ΔΛ al mu v. 31 | εισ απαρτ. (Gb Sz) cum BDLR 225. g^{scr}; b c ff^{2}· l q vg *sumptus qui necessarii sunt, si habet* (vg^{ed} *habeat*) *ad consummandum* (vg *perficiend.*); e *sumptum, si habet ad consummationem* (item vdtr τα omittere cop syr^{cu} et utr, non item go arm. Incertum Or$^{int\,2, 145}$ *sumptus, si habet unde perficiat*) ... Ln Gb′ τα εισ απ. cum NΔEGHKMSUΓΔΛΠ al plus^{50}; item a *impendia, si habeat quae opus sunt ad consummandum eam*, f *inpendia, si habet quae opus sunt ad perficiendum* ... ς (=Gb Sz) τα προσ απ. cum FVXΠ al permu Bas$^{bapt\,628}$ et$^{3, 125}$, item omisso τα Eph^{265}

29. αυτου: U om | και μη ισχυοντος (LXUΔ al^{10} Eph^{265} ισχυσαντοσ, S al pauc add αυτου) εκτελεσαι (a *ne si posito fundamento non valuerit*

οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 [184.5] οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 34 [185.2]

---

consummare) et. Bas$^{bapt\,et\,3,125}$: D e *μη ισχυση οικοδομησαι και*. Similiter Aug^{ePP} *ne quando cum posuerit fundamentum, non possit aedificare, et omnes qui transeunt et vident incipiant dicere* | ἀρξωνται: ER UXΓ al^{10} fere -ξονται | αυτω εμπαιζ. cum NABKLRUXΠ al mu Eph^{265} Bas$^{bapt\,628}$ ... ς εμπαιζ. (E al pauc *εμπ.*) αυτ. cum EGHMSVΓΔΛ al plu f vg go syr^{omn} Bas^{3,125} | ἀρξωντ. αυτ. εμπαιζ. 30 *λεγοντες*: D e *μελλουσιν λεγειν* (item Aug^{ePP}, vide ante), a b ff^{2}· i l q *dicent* (praecedit *ne*), c *dicant*. Cf et. Petr$^{can\,10}$ *κατ εκεινον τον τεθεικοτα θεμελιον και μη ισχυσαντα εκτελεσαι· αρξονται γαρ φησιν παντες οι παραπορευομενοι εμπαιζειν αυτω* (Gall^{4,99} *αυτον*) *λεγοντες* etc

30. *οτι* (et. f q vg Bas$^{bapt\,et\,3,125}$): D al^{6} a b c e ff^{2}· l syr^{cu} Petr$^{can\,10}$ Eph^{265} om | *ηρξατο οικοδομειν*: Petr Bas^{3,125} *θεμελιον εθηκε*

31. *ετερω* (R *εταιρω*, syr^{sch} *cum rege socio suo*) *βασιλει* ante *συμβαλ.* (D L *συνβ.*) c. NABDLRX 33. 157. al^{5} fere ... ς post *συμβ.* c. ΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{bapt}, item it vg go cop arm etc (a *committere cum alio rege bellum*, e *committ. ali regi ad bellum*, sed it^{plor} vg *committ. bellum advers. alium regem*) | *ουχι*: D *ουκ ευθεως* | *καθισας* (non exprim syr^{cu} et^{sch}) hoc loco a c ff^{2}· vg: 1. 131. 157. al$^{4\,scr}$ 3^{pe} b e f i l q post *πρωτον* pon | *βουλευσεται* cum NB a b f ff^{2}· i l q (b q *cogitabit*, a f ff^{2}· i *cogitavit*, l *computavit*: quae et ipsa pro confusione frequentissima litterarum b et v *βουλευσεται* exprim) ... ς Ln Ti *βουλευεται* (c d vg *cogitat*) cum DRXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} c vg go rell Bas bapt^{628} | *δυνατος*: U 248. 433. *-τον* | *υπαντησαι* cum NABDRXΔ 1. 33. 69** 346. ... ς *απαντησ.* cum LΓΔΠ unc^{8} al pler Bas^{bapt}

32. *ετι αυτου ποῤῥω* cum NBDLX al mu it^{pler} vg (hi *adhuc illo longe agente*; e Aug^{ePP} *cum adhuc longe est*, a *dum adhuc cum longe est*) ... Gb' *ετι* (A al pauc aeth om) *ποῤῥω αυτου* cum ARΓΔΛΠ unc^{8} al plus^{60} go Bas$^{bapt\,628}$ Dam$^{par\,610}$ (*ποῤῥωθεν*) | *πρεσβ. αποστειλασ*: D e go cop *αποστ. πρεσβ.* | *τα προσ* cum N^{c}ADLRXΔΛ unc^{7} al pler Bas^{bapt} Dam^{par}, item N*Γ omisso *τα* ... ΚΠ al plus^{10} *τα εισ*, item B omisso *τα*. Ex Latt f vg syrP *ea quae pacis sunt*; it^{pler} vero *pacem*, nec aliter fere vv rell

33. *ουτ. ουν* (A 237. om) *πασ* (VΓ add o) *εξ υμων* (a e f vg *sic ergo omnis ex vobis*): D *ουτ. ουν και εξ υμ. πασ*, b ff^{2}· i l q *sic ergo ex vobis* (sequente *qui*), c *quis ergo ex vobis* (sed item sequitur *qui*) | *πασιν* (N *-σι*, non item AB etc): DR 47. 57. 251. om | *τοισ εαυτου υπαρχου-*

Καλὸν οὖν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 *οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.* Mt 5, 13 Mc 9, 50

XV.

1 [186.2] *Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ.* 2 *καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.* 3 [187.5] *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων·* 4 *τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα* Lc 1, 1 Mt 9, 10 a Mt 18, 12–14

σιν cum ℵABRLXΓΔΛ unc rell etc: DKMΠ al vix[10] *τ. υπ. αιτου* (440. *εαυτ.*), Ath[gall 188] *αιτου τ. υπαρχ.* | *εἰν. μου μαθητ.* cum ℵBLR al[6] a (l *esse disc. meus*) go cop syr[utr] Or[int 2, 488] ... ς Ti *μου εἰν. μαθητ.* c. AU[2]XΓΔΛΠ unc[7] al pler f vg arm Ath[gall 188] Bas[regg 505] Or[int 2, 104] et [477] ... DU* b c e ff[2·] i q *μου μαθ. εἶναι*

34. *καλ. οὖν τ. αλ.*: Γ om | *οὖν* cum ℵBLX 69. 124. 346. cop[wi] et[petr4] cat[ox com 116] (sah *quia*) ... ς Ln om (:: ut Mc) cum ADRΔΛΠ unc[8] al pler it vg cop[sch w ex ds] rell | *το αλα* bis cum ℵ*D (:: eandem formam in Mc ex ℵLΔ recepimus; debebat vero et. in Mt ex ℵD recipi) ... ς Ln Ti *το αλασ* bis cum ℵ[c]BLR rell unc et min omn[vid] | *δε και* cum ℵBDLX al[9] a b c g[1. 2·] q am for fu ing em iac gat tol (l *quodsi sal quoque*) syr[cu] et[sch] ... ς *δε* cum ABΓΔΛΠ unc[8] al pler e f ff[2·] i (e *sed si sal*, f ff[2·] i *quodsi sal*) vg[ed] (*si autem sal*) sah cop syr[P] arm aeth (:: cf Mt et Mc) | *μωρανθη* (a d e *infatuatum fuerit*, it[pl] vg *evanuerit*): 56. 58. 69. *μαρανθη* | *αρτυθησεται*: 1. 33. 118. 131. *αλισθησεται* (:: e Mt)

35. *γην* (et. Or[1, 794] *οιτε εισ γην ουτ εισ κοπρον ισχυει ετι*): D 69. *την γην* | *ευθετ. εστιν*: H om | *βαλλουσιν* (e *iactant*, c *mittitur*; a l *nisi ut proiciatur*): M al paue *βαλουσιν*, b d q *mittent*, f ff[2·] i vg *mittetur* | *αυτο*: ELΓ al *αυτω*

XV. 1. *αυτω εγγιζ. παντ.* (LR *πα. εγγ.*) cum ℵABKMUΠ al[12] fere (LR) go Bas[eth 272] ... ς *εγγ. αυτω παντ.* cum DEGHSVXΓΔΛ al pler a e f ff[2·] i syr[P] arm ... 237. 251. b c l q vg (et. 130[lat]) syr[cu] et[sch] om *παντες* | *και οι*: DU al[25] fere arm om *οι* | *αυτου*: Γ *αυτω*

2. *οι τε* cum ℵBDL ... ς om *τε* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] cop Bas[eth 272] | *φαρισ. και οι γραμμ.*: A 69. 124. 346. [i]cant syr[cu] et[sch] aeth Bas[eth 272] *γραμμ. κ. οι φαρισ.*

3. *λεγων* (et. Bas[eth 272]): D 13. 28. 69. 243. b e syr[cu] et[sch] arm om

4. *εχων* et *απολεσασ* (B[2]et[2]): D *οσ εξει* et (ita et. B* sic) *απολεση*. Latt sic: *quis - qui habet - et si erraverit* (a *perierit*) a b f ff[2·] l q, *quis - qui habet - et si perdiderit* vg, *quis hominum ex vobis habiens ov. cent. et cum perdiderit* e, *quis - habet - et erraverit* c (*quis - qui habet cent. ov.*

καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας. 8 [188.10] Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο-

---

nonne dimittit omissis mediis i). Cf Meth[686] *τις εστιν εξ υμ. ανθρ. οσ εχει εκατ. προβ. καν απολεση* etc | *εξ αυτ. εν* cum ℵBD^{gr} 1. 69. 131. 157. 346. e ... ς Ln *εν εξ·αυτ.* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ALX ΓΔΑΠ unc^{s} al pler it^{pler} d vg rell Meth[686] Bas^{eth273} Bas^{sel144} | *ου* (L al^{8} *ουχι* :: ut Mt) *καταλειπει* (AL al *-λιπει*, ΕΘ*Λ al *-λειπη*): D Meth[686] *ουκ αφιησι*, b c ff^{2}· mt sah *nonne dimittet* | *ενενηκοντα* cum unc omnib al pl ... ς *εννενηκοντα* cum minusc non ita mu | *πορευεται επι το απολωλος*, b c ff^{2}· i l q *ibit* (q *abibit*) *ad illam quae errauit*, vg *uadit ad illam quae perierat*: D *απελθων το απ. ζητει*, a e *uadit ad illam quae perit* (e *perierat*) *quaerens*, f *uadit quaerere eam quae errauit* | *εως* cum BDEGHKLSVXΓΠ al plu Meth[686] (*ζητει αυτο εως ευρη*) Bas^{sel144} ... ΝΑΜΥΔΑ 1. 13. 69. 124. 131. 209. 346. al^{35} fere Bas^{eth273} add *ου* (:: cf ad 12, 59), 254. *οτου*

5. *αυτου* cum ℵBDFKLXΓΔΠ al plus^{50} Meth[686] Bas^{sel144} ... ς Ln Ti *εαυτου* cum AEGHMSUVΔ al plu

6. *και ελθων*: D sah *ελθ. δε* | *εισ τον οικον* (it^{pler} vg *domum*, d f *in domum*): D* Meth[686] om *τον* | *συνκαλει* (*συνκ.* cum ℵD, v. 9 et. ΑΔ; ς Ln Ti *συγκ.* cum AB rell) cum ΝABLXΓΔΠ unc^{s} al plu ... DFΔ al^{30} Meth[686] Bas^{regg417} Bas^{sel144} *συνκαλειται* (*συγκ.*) | *τουσ* (Meth om) *γειτονασ*: Γ 1. *τασ γειτ.* (Γ al *γειτωνασ*, item v. 9. Cf ad 14, 12) | *αυτοισ*: Γ 7^{pe} cop^{wi} et^{petr2} Meth Bas^{regg417} Bas^{sel} om | *συνχαρητε* (*συνχ.* cum ℵDΔ, v. 9. et. Α; ς Ln Ti *συγχ.* cum AB rell): Δ *συνχαιρητε* | *το προβατον*: Δ *τον πρ.*, U *την πρ.*

7. *λεγω*: D al pauc syr^{cu} add *δε*, item e *ergo* | *ουτωσ*: ς *ουτω* sine cod unc | *χαρα εν τ. ουρ. εσται* cum ℵBL 33. 157. ... ς Ln Ti *χαρ. εστ. εν τ. ουρ.* cum ADXΓΔΠ unc^{s} (F hiat) al pler it (sed e Cyp^{72} *erit gaudium*) vg go sah cop syrr aeth | *η επι*: F al pauc add *τοισ* | *ενενηκοντα*: ς *εννενηκ.* ut v. 4 | *δικαιοισ*: X *δικαιων*, 131. *δικαιουσ* | *ου χρ. εχουσιν* (et. Or^{1,213} et ^{3,224}): D *ουκ εχουσι* (D^{2} *-σιν*) *χρ.*, it^{pl} vg *non indigent* (a e *quibus non est necessaria*, Cyp *quibus non est opus*)

8. *δραχμασ* (et. a c d vg^{ed}, item *drachmam* sed a *dracmam*; b for *dracmas* et *dracmam*): AFLX 157. al aliq *δραγμασ*, item FS*X al *δραγμην* (sed F v. 9 *-χμην*), f i l q am ing *dragmas* et *dragmam* (i *draghmam*), ... e *denarios* et *denarium*. Δ hoc versu et seq *δραγχην*, 69. *δραγχμασ* et bis *δραγχμην* | *δρα. εχουσα δεκα*: D it vg syr^{cu} et^{utr} aeth

λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 [189.5] οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 [190.10] Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον

ἐχουσα ante δρα. pon, 157. ante δεκ. δρα. | εαν (L add αν) απολεση (E al -σει): D 157. και απολεσασα | δραχμην (vide ante): D 157. b c e ff^{2}· i l q sah cop syr^{cu} et^{sch} om (sed a syr^{cu} et^{sch} *unam ex illis*) | λυχνον: Γ 239. -χνιαν | εως οτου cum ΑΓΔΛΠ unc^{6} al pler ... ΝBLX al^{10} fere εως ου (LX σου) ... D 69. uil nisi εως | Γ al ευρει

9. συνκαλει (συνκ. cum ΝΑDΔ; ς Ln Ti συγκ. cum BL rell) cum ΝBKLUX ΔΠ al plus^{25} ... ς Ln -λειται cum ADEGHMSVΓΛ al plu (:: et v. 9 et v. 6 συγκαλειται aliena manu inlatum. Cf 9, 1. 23, 13. Act 10, 24. 28, 17 ubi συνκαλεσαμενος et συνκαλεσασθαι non fluct; contra et. Act 5, 21 pro συνεκαλεσαν D substituit συνκαλεσαμενοι | και γειτονας sine articulo cum ΝBL al pauc (accedente D τασ γειτ. και φιλ.) ... ς και τασ (M al^{5} τουσ) γειτ. cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler (item M al^{5}) | συνχα. cum ΝΑDΔ ... ς Ln Ti συγχα. cum BL rell | την δραχμ. (vide ad v. 6) ην απωλεσα (EFKXΓ al απολ.): D e ην απωλεσ. δρα.

10. γινεται ante χαρα cum ΝBLX 33^{vid} (syr^{cu} et^{sch} aeth) Vict^{tun} bis (*sic erit gaudium*, vide ap Sab) Orientalium ep ad Symm (*amen dico vobis quia sic fiet gaudium* etc, vide ap Sab) ... ς Ln post χαρα cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al pler sah go syr^{P}, item D 13. 69. 157. 346. it vg arm χαρα εσται. Cf et. Or^{int4,468} „de quibus dicitur quia *gaudium habeant super uno*“ etc | των (B om) αγγελων (syr^{cu} *coram omnib. angel.*): 49. 71. 235. g^{scr} om. Omisisse etiam Marcionem (ut 12, 8 sq) suadet Tert$^{marc\ 4,\ 32}$ „quis requirit? Nonne qui perdidit? Quis autem perdidit? Nonne qui habuit? Quis vero habuit? Nonne cuius fuit? Si igitur homo non alterius est res quam creatoris, is eum habuit cuius fuit. Is perdidit qui - Is exsultavit qui invenit - Atque adeo exsultare illius est de paenitentia peccatoris - qui se professus est olim malle peccatoris paenitentiam quam mortem.“ | επι: E^{supp} al pauc εφ

11. ειπεν δε: a *dixit ergo*, b *et ait*, sah *dixit* (syr^{cu} *dicebat illis iterum*, syr^{sch} *et Iesus iterum illis dicebat*): E^{supp} 24* 69. om. De Mcione Epiph^{315} et^{338} παλιν παρεκοψε πασαν την παραβολ. (^{315} τ. παρ. πα.) των δυο υιων, του ειληφοτος το μερος των υπαρχοντων και ασωτως δαπανησαντος (^{315} om κ. ασ. δαπ.) και του αλλου. Nec contra est Tert$^{marc4,\ 32sq}$ praeteriens 15, 11—32.

12. αυτων (e i om) τω πατρι, ita f q vg syr^{P} et^{hr} etc: a b c ff$^{2 \cdot sab}$ (ff$^{2 \cdot}$ blan om) l syr^{cu} et^{sch} *illi* (*dixit illi adulescentior* a b ff$^{2 \cdot}$ l, *dix. illi iunior* c) | πατερ (ℵ^{cb} suppl): ℵ* om | το επιβαλλον (ΓΔ al -λλων): Ð

μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κεράτιων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι,

---

al[7] add μοι, item it vg (Latt *quae me contingit* vel similiter) syrr go aeth (sah cop *meam partem*) | της ουσιας: syr[cu] et[sch] *e domo tua*, syr[hr] et p *e substantia tua*, sed p *tua* c.*, contra syr p [mg] g[r] της ουσιας. Ps-Chr[10, 1009] δος μοι την ουσιαν. | και sec c. ℵ*DΧΓΑΔΠ unc[s] omn[vid] it vg go syr[omn] arm aeth ... Ln *o δε* cum ℵ[c]ABL cop (sah *divisit autem*) Ps-Chr[10, 1009] | τον βιον (it vg *substantiam*): e go sah syr[cu] et utr et hr add αυτου (*suam*)

13. και μετ ου (e *et post non multos*): D it[pler] vg Ps-Chr[10, 1009] και ου μετα (*et non post multos*) | απαντα cum ΝΑLΧΓΔΑΠ unc[s] al pler Ps-Chr[10, 1009] ... Ln παντα cum BDP al pauc | και εκει: DG al pauc Ps-Chr[10, 1010] κακει | την ουσιαν αυτου (ℵ εαυτου): D[gr] εαυτου τον βιον, Ps-Chr[10, 1010] τον βιον αυτου (ante ανηλωσε pro διεσκ.) | ζων ασωτως (FA al[4scr] -τος): syr[cu] *in illis cibis qui non decebant, nam vivebat prodige cum meretricibus* (ℵ* per negligentiam scriptoris repetit εις χωραν μακραν, pro quibus ℵ[a] ζων ασωτ. reposuit)

14. λιμος: 69* λοιμ., item v. 17 λοιμω | ισχυρα (Gb') c. ΝABDL 1. 33. 131. (non R nec R* ut nuper recognovimus) ... ς ισχυρος cum PQRX ΓΔΑΠ unc[s] al pler Ps-Chr[10, 1010] (:: similiter lectio fluct Act 11, 28) | υστερεισθαι cum ΝBDEHKLQRUVΧΔΠ al pler ... AGMSΓΛ al[15] fere praem του | κ. αυτ. ηρξ. υστερ.: syr[cu] om, item Ps-Chr[10, 1010] (sed libere pergit και προσηλθεν ενι etc)

15. των: A om | επεμψ. αυτον: A 262. 69[pc] Ps-Chr add ο πολιτης | εις τους αγρους: 251. al pauc Ps-Chr[s, 651] εις τον αγρον, it[pler] vg *in villam suam* vel *in villa sua*, a e *in agro suo*, similiter sah cop[wi] et dz go syrr | αυτου: D 34. syr[cu] et[sch] aeth om

16. και pri: G om | και επεθυμει: D* καπεθυμ., A και απεθυμ. | γεμισαι τ. κοιλ. αυτ. cum APQΧΓΔΑΠ unc[s] al pler it[pler] vg (b c ff[2]· g[1. 2]· i l q vg *implere ventrem suum*, a *saturare ventrem suum*) cop syr[sch] et p arm Ps-Chr[10, 1010] et[s, 652] ... NBDLR 1. 13. 69. 94. 124. 131. 251. 346. d e f (hi[s] *saturari*) go[vid] sah syr[cu] (*manducare*) syr[hr] aeth cat[ox 118] schol[237] et[allior] χορτασθηναι | απο cum iisdem qui γεμισαι etc ... NBDLR 1. 13. 124. al[5] (non 69.) εκ (it vg *de*). Cf et. Or[2, 362] (fragm. orationis in parabolam prodigi): νοησεισ δε και ουτως το επιθυμειν χορεσθηναι τον ασωτον εκ των κερατιων etc

καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι
τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι.
18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.
20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ
μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν

---

17. ἑαυτον: L αυτον | ἐφη cum ℵBL 13. 69. 124. 346. Ps-Chr^{10,1010} ... ς Ln εἶπεν cum ADPQRΣΓΔΛΠ unc rell al pler | ποσοι (L syr^{cu} et^{sch} add αρτι, Ps-Chr νυν): X 69. 131. 157. 433. al^{15} πωσ οι | του πατροσ: vg^{clem} (non am for fu em mm gat ing etc) sax syr^{cu} et^{sch} eth^{r} arm Hier Aug (utrumque vide ap Sab) *in domo patris*, Ps-Chr παρα τω πατρι | περισσευουσιν cum ℵDLQRΣΓΔΛΠ unc^{8} al pler Ps-Chr ... Ti περισσευονται cum ABP 1. 94. 2^{ev} cat^{ox118} schol^{254} et^{alior} | λιμω ωδε cum ℵBL (al?) e syrP; item Gb+ Sz Ti ωδε λιμω cum DRU 1. 13. 67. 73. 124. 127. 131. 184. 209. 346. it^{pler} vg cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm aeth Ps-Chr^{10,1010} et^{8,652} ... ς om ωδε cum APQΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler go sah (:: statuimus igitur ab initio scriptum fuisse εγωδελιμω-ωδε, qua de scriptura ωδε facile excidit; facilius etiam postquam εγωδεωδελιμω substitutum est)

18. αναστασ: ℵ* (om ^{c}) syr^{cu} (syr^{cu} et^{sch} antea *et ego*) add δε, item l *itaque* | πορευσομαι: Γ al pauc -σωμαι, R -ομαι

19. ουκετι cum ℵABDR^{supp}HKLQRSUVΓΔΛΠ al^{40} fere it^{pler} vg^{ed} (sed et em gat) go sah cop aeth syr^{hr} ... ς (= Gb Sz) και ουκετι cum GMPX al plu g^{1} am for fu ing mt tol syr^{cu} et^{utr} arm aeth Ps-Chr^{8,652} Ps-Chr^{10,1010txt} (non item^{com}) | υιοσ σου (D^{gr} σου υιοσ): ab his vocibus ℵ* ad easdem v. 21 exeunte positas transiluit; supplevit omissa corr^{saec9}, sed ex parte abscissa sunt

20. πατερ. αυτου cum ℵDHKLMPQR^{supp}XΔΠ al plus^{40} ... ς Ti πατ. εαυτου cum ABEGSUVΓΛ al permu | αυτου μακραν: PX 33. post αυτου add ου | απεχοντοσ: Δ εχοντοσ | ειδεν cum ℵBDEGHMSUΓΔΛΠ^{2} al plu ... Ti ιδεν cum AKLPQVXΠ* al mu | εσπλαγχνισθ. (ℵ^{2} -αχνησθ.): Γ al aliq ευσπλαγχν. | επεπεσεν (e *superiecit se*, it^{pl} vg *cecidit super*): D ενεπεσεν (a d Hier *incubuit super*) ... 1. 69. 118. 127. 209. al^{40} fere Ps-Chr^{8,656} cat^{ox119} επεσεν | και (ante κατεφιλ.): D^{gr*} om

21. ειπ. δε αυτω (Δ αυτου) ο υιοσ cum ℵAPQR^{supp}XΓΔ(Λ)Π unc^{8} al pler it^{pler} vg go syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth (sed go syr^{cu} et^{P} et^{hr} aeth *et dixit ei*, iidem exc go *filius eius*) ... Ti ειπ. δε ο υιοσ αυτω (209. αυτου) cum BL 1. 131. 157. 209. cop (sah om δε, cop sah *filius eius*), item d *dixit autem filius eius*; D^{gr} ο δε υιοσ ειπ. αυτω, e *ille autem dixit*

καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιός κληθῆναι υἱός σου. 22 *εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας,* 23 *καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν*
32 *σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν,* 24 *ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο*

---

21. *και ενωπιον σ.*: P om *και* | *ουκετι* cum ℵABDKLΠ 1. 6. 131. al pauc it vg sah cop syr^{hr} arm^{cdd} aeth ... ς *και ουκετ.* cum EGHMPQR^{supp}SUV XΓΔΛ al pler syr^{cu} et utr go arm^{ed} Const^{2,41,1} | *υιος σου* (D^{gr} *σου υι.*) sine additam cum ALPQR^{supp}ΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu it vg (et. am for fu ing em) go cop syr^{sch} et^{hr} arm Aug$^{quaest evv\ 2,\ 33}$ (ed. Bened.$^{3,\ 1632}$ „Nec dicit omnia quae dicturum se esse promiserat, sed usque ad illud: *Non sum dignus vocari fil. tuus.* Hoc enim vult fieri per gratiam, quo se indignum esse per merita fatetur. Non addit quod in illa meditatione dixerat: *Fac me sicut unum de mercenariis tuis.* Cum enim panem non haberet, vel mercenarius esse cupiebat: quod post osculum patris generosissime iam dedignatur.“) ... NBDUX al^{30} fere gat mm tol bodl cat^{ox119} add *ποιησον με ως ενα των μισθιων σου*

22. *δουλους*: 1. 131. 209. *παιδας* | *αυτου*: ℵ *εαυτου* | *εξενεγκατε* (A 50^{ev} *-γκαντες* omisso *και* sq) sine *ταχυ* cum APQRΓΔΛΠ unc^{6} al pler sah syr^{sch} et P txt Dam$^{par\ 580}$ (Amb$^{luc\ 7,\ 231}$; ^{1466} *et iubet proferri stolam* etc) ... Ln praem *ταχυ* cum NBLX (item D al^{3} *ταχεως*) it vg go cop syr^{hr} (et syrP add post *εξενεγκ.* c.*) arm aeth | *στολην* cum ℵAB D*K*LPQΠ al pauc ... ς (Gb^{0}) praem *την* cum D^{2}EGHK^{2}MBSUVXΓΔΛ al pler Ps-Chr$^{8,\ 654}$ Dam$^{par\ 580}$ | *ποδας* sine *αυτου* cum ℵABEHKLMQRSU VΓΔΛΠ al longe plu c ff^{2} g$^{1.\ 2}$ q am for fu ing em mt Aug Dam$^{par\ 580}$ ... DGPX al plus^{25} a b f i l vg^{cle} go sah cop syrP et^{hr} arm aeth Ps-Chr $^{8,\ 655}$ add *αυτου* (e om *και υπ. εισ τ. ποδ.*, syr^{sch} *et calceate eum calceis*)

23. *φερετε* cum NBLRX it vg (Latt *adducite*, supra pro *εξενεγκ. proferte*) sah cop (hi duo *φερετε* vel *ενεγκατε*) syr^{sch} et P et^{hr} arm aeth ... ς Ln *ενεγκαντες* cum AEHKMPSUΓΔΠ al pler go Ps-Chr$^{8,\ 655}$, item GQ VΔ al *ενεγκοντες*, al^{10} fere *εξενεγκαντες* vel *εξενεγκοντες*, D Dam$^{par\ 580}$ *ενεγκατε* | *τον μοσχ. τ. σιτευτον* (Δ omnib trib loc *σιτευρον*): D e *τον σειτευτον μοσχ.* (Thdot ap Clem ^{959} *ω τον σπειτον εθυσε μοσχον*) | *θυσατε*: DX it vg syrP et^{hr} arm aeth praem *και* | *φαγοντες* e f go sah ... D it^{pler} (i *ut manducemus et epulemur*) vg cop syr^{sch} et P et^{hr} arm aeth *φαγωμεν και*

24. *ουτος* h. l. cum ABDLPQRX unc rell al pler it vg etc ... ℵK al^{6} post *ο υι. μου* pon :: cf vv. 30 et 32 | *ο υι. μου*: AΠ W^{scr} *μου ο υιος* | *ανεζησεν* cum ℵADLPQRX unc rell al omn^{vid} it vg go syrP et^{hr} aeth Eph^{310} (Or$^{int,\ 485}$ „super filio iuniore poenitente, qui *mortuus fuerat et revixit, perierat et inventus est*“) ... B cop syr^{sch} arm *εζησεν* :: cf ad v. 32. Praeterea pergimus sine *και* cum ℵABDLPQRX al^{30} fere it

εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, 26 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. 27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, κἀὶ

---

vg cop arm cat$^{ox\,120}$ Eph^{310} Ps-Chr^{s,655} Dam$^{par\,580}$ (Bas^{2,170} *ειπωμεν· νεκροσ ην και ανεζησεν, απολωλωσ και ευρεθη*) ... ς (sed Gb^{00}) add *και* cum ΓΔΛΠ unc^{s} al plu go syr^{utr} et^{hr} aeth | *ην* ante *απολωλ.* cum ℵ*ABL al pauc cop ... ς post *απολωλ.* cum ℵ^{c}ΡΧΓΔΛΠ unc^{s} al plu cat ox Ps-Chr Dam^{par} ... DQR al^{10} fere schol^{237} et^{alior} Eph^{310} om | *απολωλωσ*: GKMRSXΓΠ* al permu *-λοσ* | *ευρεθη* cum ΝBDKLMQSUXΓΔΠ al plu ... AEGHPVΛ al mu Ps-Chr Dam *ηυρεθη*. Praeterea D praem *αρτι* | *και ηρξαντο* (Π* al pauc *-ξατο*): ℵ* om *και*

25. *εν αγρω*: M *ωσ εν αγρ.* | *και ωσ ερχομενοσ*: D *ελθων δε και*, sah *adveniens vero*. Libere e: *cum maior autem filius eius qui in villa erat venisset et adpropiasset* | *ηγγισεν*: AM 69. 346. al pauc *-ζεν* ... D *εγγισασ* | *τη οικια*: X 44^{ev} praem *εν* | *συμφ.*: DR *σινφ.*, E *σιφ.* | *και χορων* (Λ* *χοιρων*) : 1. 131. 209. syr^{sch} om *και*

26. *παιδων*: ς (non item ς^{e} Gb Sz) add *αυτου* cum minusc aliq sah | *τι* cum ΝADΓΔΠ unc^{s} al longe plu; item LΛ 124. al pauc *τινα*, item c ff^{2}· g^{1}· i l q am for fu em ing mt tol. Hi Latt *quae* (b mt *quaenam*) *haec* (ff^{2}· om, l post *essent* pon) *essent*; Aug^{luc} (i. e. quaest^{luc} 33, 1633) *quae illa sint*; contra a Hier$^{ad\,damas}$ *quidnam essent haec*, e *quidnam esset*, f *quidnam hoc esset*; vg^{ed} *quid haec essent* ... Ln *τι αν* cum BP QRX al^{16} fere (a e f, b mt) | *ειη* (ΕΡΓ *ει*) *ταυτα* (ΚΜΠ al^{2scr} *τουτο*): D 42^{ev} *θελει τουτο ειναι*

27. *αυτω*: D om | *τ. μοσχ. τ. σιτευτον*: D *τ. σιτευτ. μοσχον* et add (item sah praem) *αυτω*

28. *ωργισθη*: HX y^{scr} *οργ.* | *ηθελεν* cum ΝBDΓΔΠ unc^{s} al pler, item *nolebat* b e f vg syr^{utr} et^{hr} ... ALPQRX al^{6} *ηθελησεν*, a c ff^{2}· i l q gat *noluit* | o *δε* cum ΝABDLRX 1. 33. 131. 157. f^{scr} a b c e f ff^{2}· i l q go cop arm (sah *eius pater exiit ad eum, hortatus vero est eum*) ... ς o *ουν* cum PQΓΔΛΠ unc^{s} al pler vg syr^{p} (syr^{sch} et^{hr} aeth *et*) | *παρεκαλει* (d e *rogabat*): D^{gr} *ηρξατο* (praetermisso per incuriam *παρακαλειν*), it^{pler} vg *coepit rogare*

29. *τω πατρι* sine *αυτου* cum ΝEHKLMQSUVXΓΠ al longe plu go syr^{p} arm Ps-Chr^{s,656} ... Ln add *αυτου* cum ABDGPRΔ (Δ *τ. πα. αυτω*) al^{30} fere it vg sah cop syr^{sch} (:: v. 28 nemo om *αυτου*) | *ιδου*: X om | *εντολ. σου παρηλθον* (minusc aliq *παρειδον*): D *παρεβην σου εντολην*, item c d ff^{2}· gat *praeterivi mandatum tuum* (contra it^{pl} vg *mand.*

ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· 30 ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

XVI.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων

tuum praeterivi, e *praecept. tuum egressus sum*, Tert$^{pudic\ 8}$ *et praecept. tuum nunq. praeterivi*) | *εμοι* (ℵ* om) *ουδεποτ.* (ℵ al pauc i *ουκ*) *εδωκας*: D *ουδεπ. εδωκ. μοι*, eodem ordine it^{pler} (non f, nec e *numq. mihi dediste*) vg sah syr^{sch} (non item syr^{P} et ^{hr} nec cop) | *εριφον* (D add *εξ αιγων*, sah cop *pullum haedi*): B *εριφιον* | *ευφρανθω*: D *αριστησω* (d *prandeam*), it^{pler} vg (item go al) *epularer*, contra e *iucundarer*

30. *οτε δε ο* (U om) *υ. σου ουτ.* (it^{pler} vg *filius tuus hic*; c q *fil. hic tuus*) *ο κα. σου* (1. 209. al pauc post *τ. βι.*) *τ. βιον*: D e *τω δε υιω σου τω καταφαγοντι παντα* (e *omnia tua*) | *μετα πορνων* cum ℵBPΧΓΔΛΠ unc^{s} al omn^{vid} ... Ln Ti *με. των πο.* cum ADLQR sah cop | *ηλθεν*: D e *και ελθοντι* | *αυτω*: D a e om | *τον σιτευτ. μοσχ.* cum ℵBDLQR e ... ς Ln *τον μοσχ. τον σιτευτ.* (:: ut vv. 23 et 27) c. APΧΓΔΛΠ unc^{s} al omn^{vid} it^{pler} vg etc

31. *ο δε*: 18. 69. 124. 346. add *πατηρ* (syr^{sch} aeth *dixit* [aeth *et dix.*] *ei pater eius*) | *αυτω*: E om | *τεκνον*: D a om | *συ παντοτε* etc: *tu semper mecum es* f ff^{2} i g$^{1.2}$ vg Tert$^{pudic\ 8}$, item e omisso *semper* ... a b q go *tu mecum fuisti semper* (b *semp.* ante *fuist.*, go ante *mecum*) *et es*, c l *tu mecum fuisti et es* (c *eris*)

32. *δε*: H 69. *δει* | *χαρηναι*: KΠ *αγαλλιαθηναι* | *εδει*(et. 69.): HL b c f ff^{2} i l q mm tol sah Antioch^{1222} *δει* ... DKΠ a c f Const$^{2,\ 41,\ 8}$ post *ευφρ. δε* pon. Praeterea sic e: *iucundatus sum autem et gavisus sum* | o *αδελφ. σου ουτος*: ita b e f ff^{2} vg; a *hic frater tuus* ... c i l q gat mm go om *ουτ.* | *εζησεν* cum ℵ*BLRΔ sah cop syr^{sch} arm ... ς Ln *ανεζησεν* cum ℵ^{c}ADPΧΓΔΠ unc^{s} al omn^{vid} it vg go syr^{P} et ^{hr} aeth Const$^{2,\ 41,\ 8}$ Ps-Chr$^{8,\ 656}$ Antioch^{1222} :: cf v. 24 | *απολωλ.* cum ℵDX 1. 13. 69. 118. 124. 131. al mu it vg sah cop arm Antioch^{1222} ... ς (sed Gb^{0}) Ln Ti praem *και* cum ABLPR unc rell al longe plu syr ^{utr} et ^{hr} go aeth Const | *απολωλως*: ℵ^{c}KMRSΧΓΠ^{s} al perm -*λωλος* (B -*λολος*). Edidimus sine *ην* cum ABDLRX 1. 13 33^{vid} 69. al^{10} go arm^{ed} Const$^{2,\ 41,\ 8}$ ... ς (Gb^{00}) add *ην* cum ΚΡΓΔΛΠ unc^{s} al longe plu sah cop arm^{ms} Ps-Chr$^{8,\ 656}$ Antioch^{1222} (it vg *perierat*) | *ευρεθη* cum ℵBDKLMRSUXΓΔΠ al pler ... ABGHPVΔ al aliq *ηυρεθη*

XVI. 1. *δε και*: sv 69. 433. 435. al^{20} fere b d e f i l go cop arm aeth om *και* (syr^{sch} *Et dixit parabolam ad* etc) | *μαθητας* cum ℵBDLR al

τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. 5 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; 6 ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμ-

pauc e arm ... ς Ln add *αυτου* cum ΑΡΧΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg etc | *οικονομον* (B^{3}): B* *-νομουσ*

2. *αυτον*: D^{gr} 69. f^{scr} om. Add *dominus suus* a c (*et accersitus est domino suo*) syr^{sch} | *τ. οικονομ. σου* c. ΝΒΧΓΔΑ unc^{7} al pler it vg go cop ^{sch}w ex petr^{2} syr^{utr} etc ... ΑDΚLΡΒΠ al^{10} cop^{wl} et^{dz} om *σου*, hinc Gb^{0} | *δυνῃ* cum ΝΒDΡ al plus^{10} (69. *δυνει*), item *potes* e ff^{2}· go syr^{utr} ... ς Ln Ti *δυνηση* (Α al *-νησει*) cum ΑLΡΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler, item *poteris* it^{pler} vg cop syrP arm aeth

3. *εν εαυτω*: Δ *εν αυτω* | *την οικονο.* (122. 258. a add *μου*) *απ εμου* cum ΝΑΒΡΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler a go cop syrP ... LR b c f ff^{2}· g^{1}· i l q vg syr^{sch} *απ εμ. τ. οικονομιαν* ... D arm *την οικ. μου*, e nil nisi *την οικο.* (*actum*) ... ΚΠ 15. 27. 42. p^{scr} w^{scr} *με τησ οικονομιασ* | *επαιτειν*: B cop syr^{sch} aeth praem *και*

4. *οταν*: ℵ *αν* | *μετασταθω*: 69. *αποσταθω*, 13. 346. *αποκατασταθω* | *εκ τησ* cum ΝBD 1. 69. 106. 124. 131. 346. al^{3scr} al^{8} a (*de*) go cop syr^{utr} aeth; Ln [*εκ*] *τησ* ... LX al pauc b c e f ff^{2}· i l q vg *απο* (*a*) *τησ* ... ς Ti nil nisi *τησ* cum ΑΡΒΓΔΑΠ unc^{9} al longe plu arm | *δεξωνται*: Ϫ 69. 346. 433. al pauc *-ξονται* | *εαυτων* cum ΝΒΡΒΧ 157. y^{scr} z^{scr} 49^{ev} ... ς Ln *αυτων* cum ΑDLΓΔΑΠ unc^{9} al pler

5. *χρεοφ.* cum ΝΑΒDLΡΒΧΓΔΑΠ unc^{8} al plu ... ς *χρεωφ.* cum U al mu. Habent *-φειλετων* ΝΑDΚLΡΒΧΓΑΠ* etc, *-φειλετων* ΒΕΡGΗΜUVΑΠ^{2} etc. Cf et. ad 7, 41 | *εαυτου* cum ℵ^{c}ΑΒΕΗΚLΡΒSUVΓΑΠ al plu ... ℵ*DFGMXΔ al plus^{50} *αυτου* | *ελεγεν*: ΚΜΠ al plus^{15} *ειπεν*

6. *βατους* cum ΑΒΡΒΓΔΑΠ unc^{9} al longe plu cop syrP ^{mg} gr a b ff^{2}· q gat (ex his ff^{2}· q gat *batos*, a *vatos*, b *vathos*; c *vasos*) ... Ti^{synops} *βαδους* cum ΝLX 127. 237. al^{12} Or^{3,625} ... D* al^{6} Chr^{9,708} edd e f l vg *καδους*, *cados* ... D^{2} 48^{ev} *καβους*, d *siclos* :: cf Hesych: *βάδοσ*, *ὁ καὶ βάτοσ* (videtur igitur *βάδοσ* apud Graecos usitatius fuisse), *ν' ξέσται ἤγουν λίτραι μή'* (*50 sextariorum sive 48 librarum*). Est Hebraeorum בַּת. Cf et. Epiph de pond. et mens. p. 178: *βάθοσ· καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆσ ἑβραϊκῆσ διαλέκτου παρῆκται, συνωνύμωσ τῷ ἐλαιοτριβείῳ καλούμενον βίθ. βάδου γὰρ ἑρμηνεύεται ἐλαιοτριβεῖον.* Item (ex Epiph) Isid^{16,25} *batus vocatur Hebraica lingua ab olearia mola, quae bath apud eos vel batha nominatur* etc | *ο δε ειπεν* sec loco cum

ματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. 8 καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 ὁ πιστὸς ἐν

ℵABLR al^{6} cop, similiter D a b e f q *ειπεν δε ... ς και ειπεν* cum PΧΓ ΔΑΠ unc^{9} al pler c ff$^{2\cdot}$ l vg (hi^{4} *dixitque*) go aeth syr^{p} (syr^{sch} arm sine copula) | *τα γραμματα* cum ℵBDL, item *litteras* b c ff$^{2\cdot}$ q go cop Gaud ... *ς το γραμμα* cum ΑΡΒΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} item e l *chirografum*, a f vg *cautionem* ... X Chr^{9,708} *το γραμματειον* | *καθισας ταχεως*: D 36^{ev} om | *ταχεως* (60. om): B c^{scr} e syr^{p} c.* arm aeth post *γραψον* pon

7. *ετερω* (157. *δευτερω*): D 80. 157. 433. praem *τω* | *συ δε ποσ. οφ. ο δε ειπεν*: D^{gr} om | *οφειλεισ*: 28. a c ff$^{2\cdot}$ syr^{sch} aeth add *τω κυριω μου* | *κορους*: F *κοσους* | *λεγει* cum BLR 13. 69. 71. 157. 346. c^{scr} g^{scr} b c e f (ff$^{2\cdot}$ *cui ait*) q (b l *ait et*) vg cop syr^{sch} ... ℵ *λεγει δε*, a *dixit autem* (pergens *et huic*), D *ο δε λεγει ... ς και λεγει* cum ΑΡΧΓΑ ΑΠ unc^{9} al pler go syr^{p} arm aeth | *τα γραμματα* cum ℵBDLR 1., item *litteras* b c f ff$^{2\cdot}$ q vg go cop Or$^{int\,2,\,96}$ Gaud ... *ς το γραμμα* (A *-μμαν*) cum ΑΡΓΔΑΠ unc^{9} al pler, a *cautionem*, e l *chirografum* (c *cirogr.*), item syr^{utr} arm aeth ... X *το γραμματειον* | *γραψον*: 1. 131. c syr^{sch} arm aeth Or$^{int\,2,\,96}$ praem *καθισας*, item 33. 36^{ev} praem *καθισ. ταχεως*

8. *οτι* sec et. f q vg Gaud: D *διο λεγω υμειν*, a b c e ff$^{2\cdot}$ l gat mm mt *dixit autem ad discipulos* (e *discentes*) *suos* (ff$^{2\cdot}$ om *ad disc. suos*, a add *dico vobis*, mt add *quia*) | *οι υιοι*: A al^{7} om *οι* | *φρονιμωτεροι*: ℵ post *οτι* pon

9. *και εγω* cum ℵBLR 1. 131. ... ς Ln *καγω* cum ADPXΓΔΑΠ unc^{9} al pler | *υμιν λεγω* (b e f l q vg Tert$^{marc\,4,\,33}$): DM al pauc a c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ syr^{sch} aeth *λεγ. υμιν* | *εαυτοισ* (Meth$^{resurr\,790}$ om; H al pauc *-τουσ*) ante *ποιησατε* cum ℵ*BLR ... ς Ln post *ποιησατε* (:: dictione ad usum revocata) cum ℵ^{a}ADPXΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} Clem^{983} Bas$^{1,\,353}$ Thdrt$^{3,\,635}$, item *ποιησατε υμιν* Clem^{943} Chr$^{1,\,920}$ et $^{3,\,344}$ et $^{4,\,27}$ et$^{6,\,606}$, item *facite vobis* it vg go cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,368}$ Or$^{int\,2,\,162}$ et $^{338\cdot 666}$ Tert$^{marc\,4,\,33}$ | *τ. μαμωνα τησ αδικιασ* et. Clem^{933} et^{943} Bas$^{1,\,353}$ Chr$^{1,\,920}$ et $^{3,\,344}$ et$^{6,\,606}$ et$^{11,\,227}$ et$^{12,\,99}$ Thdrt$^{3,\,635}$, *mamona iniquitatis* it^{pler} vg Ir$^{int\,368}$ Or$^{int\,2,\,338}$ Ambl$^{uc\,1439}$ et ^{1469}, *mamon. iniustitiae* Tert marc$^{4,\,33}$ ... D a Chr$^{7,\,94}$ Or$^{int\,2,\,162}$ et ^{666} Ambe$^{lia\,559}$ et^{alib} Hier Paulin *τ. αδικου μαμωνα*, *iniquo mam.*, Meth$^{resurr\,791}$ *τησ αδικιασ του μαμωνα* | *εκλιπη* cum ℵ*et^{cb}B*DLRΠ 1. al et Ti *εκλειπη* cum AB^{2}X 69.

ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 *εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;* 12 *καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν;* 13 [191. 5] *οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.* Mt 6, 24

---

al, item *defecerit* (e *-rint*) a e l* cop syr^{sch} et p mg arm aeth pers^{p} Cyr$^{luc\,349}$ (*οταν αυτους ο επιγειος εκλειπη πλουτος*, quae repetunt scholia^{237} et aliorum; schol^{254} *οταν αυτους η επιγειος εκλειποι ζωη*, quae eadem cat$^{ox\,122}$ habet) ... ς (et. Gb, sed Sz *εκλιπη*) *εκλιπητε* c. $^{\aleph ca}$FPU al mu Clem^{933} et^{943} Meth^{resurr} Bas^{1,353} Chr^{1,920} et^{2,344}, item ΓΔΛ unc^{7} al plu Chr^{4,27} et^{6,606} *εκλειπητε* (Λ *-πετε*), item *defecerit*is b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l** q vg go syr^{p} txt aeth$^{cod\,a}$ Or$^{int\,2,\,162}$ et^{338}, *fugati fueritis* Ir$^{int\,368}$. Cf et. Meth^{791} *καθαπερ γουν εαν ελλειψωσιν αι της παρουσης ζωης ημων ημεραι* etc | *σκηνασ* sine *αυτων* cum ℵABDLRXΓΔ ΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg cop syr^{p} arm Clem^{933} et^{943} Meth^{791} Chr^{1,920} et^{5,251} et^{6,606} et diserte^{10,533} (*ου γαρ ειπεν· ινα δεξ. εισ τασ σκην. αυτων, αλλ· εισ τασ αιωνιουσ σκηνασ*) et^{12,969} Ir$^{int\,368}$ Or$^{int\,2,\,162}$ et^{338} ... P b syr^{sch} aeth arr pers^{p} Cyr$^{luc\,349}$ (*ινα οταν - εχωσι τινα τοπον εν ταισ εκεινων σκηναισ*) Chr^{2,344} et^{4,27} et^{11,227} et^{12,99} Thdrt^{5,635} cat ox^{379} (ad Mc 10, 24) Amb$^{luc\,1489}$ et abra^{295} (1, 5, 34) add vel (ut Chr Cyr Thdrt cat) praem *αυτων*, hinc Ln [*αυτων*]

10. *ελαχιστω* pri et. Clem$^{2\cdot cor}$ (vide ad v. 12): 131. d e f Ephr^{312} *ολιγω*. Item *ελαχιστ.* sec (et. Ephr): D 1. 118. b c e f ff$^{2\cdot}$ l q vg (non item a) *ολιγω* | *εστιν* sec: D *γεινεται*

11. *μαμωνα*: D* 69. *μαμονα*, item 69. v. 9 et D* v. 13 | *εγενεσθε*: 69. 245. 433. *εγω.*, item 69. e^{scr} 433. v. 12. Cf huc Clem$^{2\cdot cor\,8}$ *λεγει γαρ ο κυριοσ εν τω ευαγγελιω· ει το μικρον ουκ ετηρησατε, μεγα τισ υμιν δωσει; λεγω γαρ υμιν οτι ο πιστοσ εν ελαχιστω και εν πολλω πιστοσ εστιν.* Item Ir$^{int\,169}$ „Et ideo dominus dicebat ingratis exsistentibus in eum: *Si in modico fideles non fuistis, quod magnum est quis dabit vobis?*“

12. *και ει*: Λ om *ει* | *το υμετερον* cum ℵADPRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler a c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ q vg go syr^{utr} et^{hr} cop arm Bas$^{eth\,250}$ Cyr$^{luc\,350}$ Or$^{int\,2,\,198}$ et^{4,575} Cyp^{240} ... BL 21^{ev} Or^{2,168} *το ημετερον*, 157. e i l Tert$^{marc\,4,33bis}$ *το εμον* | *δωσει υμιν* c. ℵDLR 33. a b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l l q vg (b post verba *quod verum est* v. 11. transilit ad *quis dabit vobis* omissis mediis) cop syr^{sch} et^{hr} aeth Or^{2,168} et$^{int\,2,\,198\cdot 4,575}$ Cyr$^{luc\,350}$ Tert$^{marc\,4,33}$ Cyp^{240} ... ς Ln Ti *υμιν δωσει* cum ABPXΓΔΛΠ unc^{9} al pler go syr^{p} arm Bas$^{eth\,250}$

13. *δυσι* cum ℵABDEFGHKLMPRSUΔΠ etc ... XΓΔ etc *δυσιν* | *ενοσ*: 86. 243. al^{3scr} *του ενοσ* | F om *ου δυνασθε* usq *μαμωνα*

14 [192. 10] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι
ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς
ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς
γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέ-
Mt 11, 12 s λυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 [193.5] ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι
Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς
Mt 5, 18 εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 [194. 5] εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρα-
νὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.
Mt 5, 32 19, 9 Mc 10, 11 s 18 [195.2] πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοι-
χεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. 19 [196.10]
Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ

---

14. *παντα*: κπ al[2] q (al?) vg syr[P] ante *ταυτα* pon ... d al[9] i aeth Or[3, 490] (non item[269]) om (syr[hr] om *ταυτ. παντ.*) | *οι φαρ.* cum א (* om *οι φαρ.*, suppl[a])bdlr 157. ¦cant al[3] it vg cop syr[sch] et[hr] arm aeth Or[3, 269] et[394] ... ς Ln Ti *και οι φαρ.* cum αρχγλπ unc[9] al pler go syr[P]. Praeterea a y[scr] pergunt *οι φιλαργ.* | *και*: a 245. 253. al[2scr] om

15. *αυτους*: γ *προσ αυτους* | *ανθρωποις*: b* *-πω* | *ενωπιον του θεου*: b *ενωπ. κυριου*, 243. al pauc Ign[intpol magn 12] Const[7, 8] *παρα τω* (Ign Const om) *θεω*. Scripsimus sine *εστιν* cum אabdklprsv[2]απ al plus[70] go aeth Ign[intpol] Const cat[ox 123] ... ς (= Gb Sz) add (vel praem ut it vg cop arm syr[hr]) *εστιν* cum efghmuv*χγλ al plu it vg etc

16. *μεχρι* cum אblrx 1. 13. 69. 124. 131. 209. 346. schol[237al] Clem[679] Or[3, 469] ... ς Ln *εωσ* (:: ut Mt lectione nec fluct) cum adpγλαπ unc[9] al pler Or[4, 116] Epiph[marc 315 et 338] | *ιωαννου* (bd *-νου*): sah *pervenerunt usq ad Ioh*; d 13[ev] 17[ev] mm add *επροφητευσαν* (*προεφ.*) :: ex Mt | *ευαγγελιζεται*: a *-ζονται*. Similiter a g[2] gat mm *evangelizantur* (praecedit *regnum dei*) | *και πασ* (1. 69. 131. al add *τισ* omisso *εισ* sq; al *πασ τισ εισ*) *εισ αυτ. βιαζεται*: א*c al aliq om; א[c] suppl insuperque add (:: ex Mt 11) *και βιασται αρπαζουσιν αυτην*

17. ε*κ al *ευκοποτερον* | *κεραιαν* (ab*dlpxγλ al *κερεαν*, א *καιρεαν*): b sah syr[utr] ante *μιαν* pon (f *μια κεραια*)

18. *μοιχευει* pri: κμχπ al[20] fere *μοιχαται* :: ex Mt | *και ο* (Gb′) cum b dl 67. 69. 157. 248. 252* it vg sah cop arm aeth Tert[marc 4, 33] ... ς *και πασ ο* cum אαρχγλαπ unc[9] al pler go syr[utr] | a z[scr] *απολελυμενην* | *απο ανδροσ* (x pon post *γαμων*): d 28. 64. go syr[sch] arm om | *μοιχευει*: u al[10] *μοιχαται* (:: ut ante). Cf (huc et ad ll. pp.) et. Iust[ap 1, 15] *και· οσ γαμει απολελυμενην αφ ετερου ανδροσ μοιχευει.* Item Tiphil[autoly 3, 13] *ο γαμων, φησιν, απολελυμενην απο ανδροσ μοιχευει, και οσ απολυει γυναικα παρεκτοσ λογου πορνειασ ποιει αυτην μοιχευθηναι.*

19. *ανθρωποσ*: d bodl praem *ειπεν δε και ετεραν παραβολην*. Similiter א[mg] eccl et evgstaria: *ειπεν ο κυριοσ την παραβολην ταυτην*. Scho-

βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς

---

liasta in cdd 36. 37 aliis sic: *η του πλουσ. και του λαζαρ. περιοχη παραβολη εστι και παραβολικως ειρηται, ει και ο ευαγγελιστης μη προσεθηκε ταυτην την προσηγοριαν τω διηγηματι.* | *δε* (et. c ff^{2} i l): DΧΔ a b e f q vg arm aeth om | *πλουσιος*: sah add *cuius nomen erat Nineue.* Cf scholiastam ibidem: *ευρον δε τινες και του πλουσιου εν τισιν αντιγραφοις τουνομα νινευης λεγομενον.* Contra cat^{ox} ^{124} *ανωνυμως εσημανε, καθως δια του προφητου περι των μη φοβουμενων αυτον φησιν ο θεος· οτι ου μνησθω των ονοματων αυτων δια χειλεων μου.* | x *βυσον* | *ευφραινομενος*: Dgr *και ευφρ.* Cf Latt: *dives et* (al *qui*, c om) *induebatur - et epulabatur* (*iucundabatur* e)

20. *τις* sine *ην* cum ℵBDLP*X 33^{vid} 157. 237. 251. 47^{ev} 6^{pe} a e f sah cop arm aeth Clem^{233} Dial^{827} ... ς add *ην*, Ln [*ην*] cum AP^{2}ΓΔΔΠ unc^{9} al pler i (item c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l m^{91} vg *et erat quidam*, b q *erat autem quidam*) go syr^{utr} Chr^{1,875} | *λαζαρος* (a b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ i l m q vg *lazarus*): c e aeth *eleazarus*, syr^{hr} *leazaros*. Item infra. | *εβεβλητο* cum ℵBDLX 33. 157. a e i (sic) sah cop arm aeth Clem^{233} Dial^{827} ... ς praem *οσ*, Ln [*οσ*] cum APΓΔΔΠ unc^{9} al pler b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l m q vg syr^{utr} (syr hr *et iacebat*, go *hic iacebat*) Chr^{1,875} | *προσ*: Pr 131. c^{scr} 47^{ev} Clem ^{233} Dial^{827} Chr^{1,875} *εισ* | *ειλκωμενοσ* (G *ἑλκ.*, FHΔ al *-κομενοσ*) cum ℵABDEFGHLPXΔΔ al mu ... ς *ηλκωμ.* cum KMSUVΓΠ al plu

21. *και επιθυμων* (et. Dial^{827} Chr^{1,875}): it (exc a) vg Clem^{233} om *και* ... X 44^{ev} a sah *και επεθυμει* | *απο*: Clem^{233} *εκ* | *των πιπτοντων* c. ℵ*BL b c e ff$^{2\cdot}$ i l m q sah cop$^{sch w}$ (ex dz et petr^{2}) syr^{hr} Clem Dial Amb Gaud ... ς praem *των ψιχιων*, Ln [*τ. ψιχ.*] cum ℵCA(D)ΨΚΓΔΔΠ unc^{9} (D *τ. ψιχων*) al omn^{vid} (sed 1. *των πιπτ. ψιχιων*) a f g$^{1\cdot}$ vg go syr^{utr} cop^{wi} arm Ephr^{313} Chr^{1,875} (:: cf Mt 15, 27) | *πλουσιου*: 13. 61^{mg} 69. 124. 130. 346. l m vg^{ed} tol syr$^{hr\ mg}$ add *και ουδεισ εδιδου αυτω* (:: ex Lc 15, 16) | *επελειχον* (Px al mu *-λιχον*) cum ℵABLX 33. ... ς *απελειχ.* cum ΡΓΔΔΠ unc^{9} al pler ... 157. Chr^{1,875} *περιελειχον*, D 1. 131. Dial^{827} Ephr^{313} schol^{255} et al *ελειχον*, it^{pl} vg *lingebant*, e *ablingeb.*, d *elingeb.*, a *lambeb.*

22. *υπο* (Or^{4,138} *απο*) *των αγγελων*: D 142. post *αβρα.* pon | *αβρααμ* sine artic cum unc omnib al plus^{70} Or Dial Ephr^{313} Chr^{1,974} Epiph marc^{338} ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc vix mu Epiphmarc^{315}. Praeterea sah habet: *Abraham et Isaac et Iacob*

22 sq *και εταφη.* 23 *και* (ℵ* om, suppl c) *εν τω αδη, et sepultus est. Et* (q om ut ℵ*) *in inferno elevans* b f q (item ff$^{2\cdot vid}$ ut q): a *et sep. est*

αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστή-

---

aput inferos. Et de inferno elevans, i *et sep. est aput inferos. In inferno elevans* ...' c e g^{1} g^{2}·vid l m vg syr^{hr} mg *et sep. est in inferno* (m g^{1} *in infernum*). *Elevans* (e *levans*) *autem* (m *Et elevans*) ... syr hr txt *et sep. est et cecidit in infernum. Et cum esset in inferno, elevavit* (quae fere cum a i conveniunt), omissis postea *υπαρχ. εν βασανοις* (:: nescio an ℵ* ff^{2}· q veram lectionem servasse putandi sint. Certe enim inde ortum est quod plerique Latt tuentur)

23. *αβρααμ* cum ℵBDLX Or$^{2,\,498}$ Dial^{827} ... ς praem *τον* cum ΑΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid} (Or$^{4,\,252}$ libere *ο γοιν πλουσιος υπαρχων εν βασ. επαρας τ. οφθαλμ. βλεπει τον αβρ. και τον λαζ. εν* etc) Ephr^{313} Chr$^{1,\,975}$ | x al *α. μακρωθεν* | *εν τοις κολποις αυτου* (d e *in sinus eius*): DE^{T} *εν τω κολπω αυτου*, item it^{pler} vg sah cop syr^{sch} et^{hr} (item libere alludens Tert$^{marc^{4,\,34}}$ et^{alib}) *in sinu* (f i l *in sinum*) *eius*. Praeterea D b c e m q arm add *αναπαυομενον*. Cf Or$^{1,\,35}$ *ο εν κολποις αβρααμ πεπης αναπαυομενος*. At accuratius textum afferens$^{2,\,498}$ et$^{4,\,252}$ non addit, nec magis Dial Ephr Chr.

24. *φωνησας*, it^{pl} vg *clamans*, a b f *exclamans*, e *exclamavit autem et*: D *ενφωνησας*, d *exclamans*, 157. *εκφων.* | *υδατος* (it^{pl} vg *in aquam*, c f *in aqua*, d *aquam*): ℵ *υδατι* | *καταψυξη*: FX al pauc *-ξει* | *οτι*: A* om | *οδυνωμαι*: E*F al *οδυνομαι*, L *οδυναμαι*

25. *ειπ. δε* (it^{pler} vg *et dixit*): A 124. 157. 229** 262. a b c f ff^{2}· i l m q vg (non item c) sah (non cop) syr^{utr} et^{hr} arm aeth Ephr^{313} add *αυτω* | *αβρααμ*: Γ *αβραμ* | *απελαβες* sine *συ* cum ℵBDGHLn* al^{30} fere it (exc b) vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Ephr^{313} Quaest^{antioch} ^{231} Bas$^{1,\,187}$ et$^{2,\,61\cdot 358}$ Chr$^{1,\,901\,bis\,957\cdot 962\cdot 976\,sq}$ et$^{2,\,93\cdot 790}$ et$^{5,\,50\cdot 534}$ et$^{8,\,296\cdot 522}$ et$^{12,\,637}$ Or$^{int2,\,161}$ Cyp^{323} etc ... ς Ln (ex errore de B) add *συ* cum ΧΓΔΔΠ^{2} unc^{7} al plu (245. *συ απελ.*) b syr^{P} Dial^{827} Chr$^{1,\,196}$ et^{976c} Or$^{int2,\,261}$ et$^{331\cdot 658}$ (sed ubique *tu recepisti, tu consecutus es*), item A post *τα αγαθ. σου* | *σου* pri: E it vg Dial^{827} Or^{int} ubiq om | *ωδε* (Gb' Sz) cum unc omn al^{100} fere (it vg Or^{int} etc *hic*, quo et *ωδε* et *οδε* redditur) sah cop syr^{utr} arm aeth (Chr$^{1,\,962}$ et^{196} *ουτοσ ωδε*, $^{1,\,957}$ et$^{5,\,50\cdot 534}$ et$^{8,\,296}$ *ουτοσ*). Confirmat Epiph$^{marc^{315}}$ et^{338} *νυν δε ωδε παρακαλειται ο αυτοσ λαζαροσ* ... ς *οδε* cum 1. al vix mu (Latt vide ante) Dial Ephr (ut certe editi sunt)

26. *και* pri: A om | *εν* cum ℵBL b c d f ff^{2}· g$^{1\cdot 2}$· i l q vg (hi Latt *in his*

ρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 λέγει δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ

---

omnibus, q om *his*) cop ... ς Ln Ti *επι* cum ADgrΓΓΔΛΠ unc^{9} al omn vid a (*super omnibus istis*) e (*sup. ista omnia*) m (*super haec omnia*) Dial^{827} Chr^{1,977} Ephr^{313} | *πασι* ut ℵBDKLMSUΠ etc ... Ti *πασιν* ut AEΓΓΔΛ etc | *ενθεν* cum ℵABLΓΓΔΛ unc^{ℵ} al^{125} fere Ephr^{313} Chr^{1,977} ... ς (= Gb Sz) *εντευθεν* cum KΠ al non ita mu ... D c e m om; 69. 157. it^{pl} vg syr^{sch} ante *διαβηναι* pon. Dial^{827} sic: *οπως οι ενταυθα διαβην προσ υμ. μη δυν. μηδε οι εκειθεν ωδε διαπερωσιν* | *δυνωνται*: E*HX 69. al pauc *-νονται* | *μηδε*: D *μητε* | *οι* (exprim et. cop arm) *εκειθεν* c. ℵcALΓΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Dial Ephr Chr ... Ln om *οι* c. ℵ*BD, nec exprim it vg (habent tantummodo *inde*) etc. Circumscribens Chr^{1,979} sic: *και τοσουτον εστι μεγα το χασμα ωστε μητε εντευθεν εστωτα τινα προσ υμασ διαβηναι δυνασθαι μητε εκειθεν προσ ημασ διαπερασαι* | *προσ ημασ* (E al pauc *υμασ*) *διαπερωσιν* (L *διαβωσιν*): D *ωδε διαπερασωσι*, it^{pler} vg *huc transmeare*, f *huc ad nos transmeare* (m *ut qui veniunt ad nos transire non possint ad vos, neque inde huc transmeare*)

27. *ουν σε* cum ℵLXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg arm Dial^{827} Ephr^{313} ... Ln Ti *σε ουν* cum ABD 69. 243. 246. 346. ... al pauc e f cop aeth om *ουν*, i tol om *σε* | *πατερ*: e* om ... DX mt Aug^{bis} add *αβρααμ* | *αυτον* (f q vg, aeth *Eleazarum*): al^{8} a b c e ff^{2}· i l m cop om

28. *διαμαρτυρηται*: G al pauc *-ρειται*, 69. *-ρεται* | *ινα* (et. Or^{1,35} Ephr^{313}): D Dial^{827} om | *τον τοπ. τουτον* (Δ om *τουτ.*), b f i q vg^{ed}: D a c e ff^{2}· g^{1}· l m am fu for ing Dial^{827} *τουτ. τον τοπ.*

29. *λεγει*: D a m *ειπεν* | *δε* cum ℵABDFKLUVXΔΠ al plu a cop syr^{p} Ephr^{313} ... ς om cum EGHMSΓΔ al permu e syr^{sch} Dial^{827} ... b c f ff^{2}· g^{1}· i l m q vg syr^{hr} aeth *et* ante *ait* (*dixit*). Praeterea edidimus sine *αυτω* cum ℵBL d arm Ephr ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ADgrΓΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{utr} et^{hr} aeth Dial | *αβρααμ*: e Dial om | *εχουσι* ut ℵBDKMSUΠ etc ... Ti *εχουσιν* ut AELXΓΔΛ etc | *μωυσεα* cum ℵBDLSX al it vg (sed non am fu) cop Dial Epiph (vide ad v. 31) Chr^{1,924} ... ς *μωσεα* cum AEFGHKMUVΓΔΛΠ al plu am fu Ephr^{313}

30. *πατερ*: D *πατηρ* | *αβρααμ*: Dial^{827} rursus om, Ephr^{313} om *πατ. αβρ.* | *αλλ*: D 69. *αλλα* | *απο* (e *a mortuis*): DF 1. 28. 131. 157. 209. al^{7} Dial Ephr Thphyl cat^{ox127} *εκ*, item *ex* it^{pler} vg Ir^{int151} | *νεκρων*: A al^{10} fere praem *των* | *πορευθη πρ. αυτ.* (e *abierit ad illos*, f vg

αὐτῷ· εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

Mt 18, 7 Mt 18, 6 Mc 9, 42

1 [197.2] *Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ*

ierit ad illos): ℵ αναστη προυσ αυτ., a b c ff^{2} i l q *surrexerit* vel *resurrexerit*, 69. m Ephr αναστη και (Ephr αναστασ) πορευθη πρ. αυτ. | *μετανοησουσιν*: MXΓ al^{15} fere Dial -σωσιν, b c ff^{2} i l q (non item a e f g$^{1.2}$ vg) *persuadebit illis* (*eis*, *eos*), m *persuadebit illis et paenitentiam agent*

31. *μωυσεως* cum DKLX al it^{omn} vg (sed non am fu) cop Dial^{927} Chr^{1,925} cf ad v. 29 et ad 9, 30 ubi *μωυ-* ΝBCDKLRXΔΠ etc ... ς *μωσεως* cum ΝΑΒΓΔΔΠ unc^{8} al plu (:: quae forma nusquam alibi tantum auctoritatis habet) Ephr^{313} | *ακουουσιν*: Ε* al pauc *ακουσουσιν*, Dial Chr^{1,925codd} *ηκουσαν* | *ουδε εαν* cum ΝLXΓΔΔΠ unc^{9} al pler Ephr Chr ... Ln *ουδ' εαν* cum ΑΒD g^{scr} Dial (*ουδ' ἄν*) | *εκ* (69. 124. 346. k^{scr} e *απο*): v 69. 124. 346. al pauc add *των* | *αναστη* (et. d f g^{1} m vg Aug): D *αναστ. και απελθη προσ αυτουσ*, Ir^{int329} *resurgens ad illos eat*, Dial *απελθη*, 225. 245. *πορευθη*, a ff^{2} *ad illos ierit*, c q *ad illos abierit* (item e *si qui abierit a mortuis*), b i l *ad illos ierint* (b *abierint*, quamvis praecedat in b i l *si quis*) | *πεισθησονται* (M al aliq *-σωνται*): D Ephr^{313} *πιστευσουσιν*, item it^{pler} vg Ir^{int} Aug *credent* vel (ita f) *credunt* (c i l m Ir^{int} add *ei*), contra e *persuadebuntur* ... Dial *ακουσωσιν αυτου*. Epiph$^{marc\ 315}$ et ^{338} *εχουσι μωυσεα και τ. προφητασ, ακουσατωσαν αυτων, επει ουδε του εγειρομενου εκ* (^{338} *απο*) *νεκρων ακουουσιν*.

XVII. 1. *ειπ. δε πρ. τ. μα. αυτου*: G* om | *αυτου* cum ΝABDFLMUX al^{25} fere a b c f ff^{2} i l q vg cop syr^{sch} et p c.* arm aeth ... ς Ti om cum EG^{2}HKSVΓΔΔΠ al plu e syr$^{p\ txt}$ Dam$^{par\ 686}$. Cf et. Tert$^{marc\ 4,\ 35}$ „Conversus ibidem ad discipulos Vae dicit auctori scandalorum, expedisse ei" etc | *του* (et. ς Gb Sz) cum ΝABDLXΓΔΔΠ unc^{9} al longe plu Or^{3,601} (*παρα τω λουκα· ανενδεκτ. εστι του μη ελθ. τα σκ. αντι του· αδυνατον*) Chr^{7,669} Dam$^{par\ 686}$ ... ς^{e} om cum minusc ut vdtr pauc | *τα σκα. μη ελθ.* hoc ordine cum NBLX e ... ς Ln *μη ελθειν τα σκα.* (:: Mt *αναγκη γαρ εστιν ελθ. τα σκα.*) cum ΑDΓΔΔΠ unc^{9} al omn vid it^{pler} vg rell (cop *αναγκη ελθ. τα σκα.* ut Mt) Or^{3,601} Chr^{7,669} Dam$^{par\ 686}$ (*εισελθ.* pro *ελθ.*) | *ουαι δε* cum ΑΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler f l (g$^{1.2}$?) vg (hi Latt *vae autem*) syr^{sch} et p ^{txt} arm Dam^{par} ... Ln *πλην ουαι* (:: ut Mt lectione non fluct) cum NBDL al^{8} a b c ff^{2} i q (hi^{6} *verumtamen vae*) e (d e *verum vae*) cop syr$^{p\ mg}$ et $^{cod\ bars}$

2. *λυσιτελει* (f l vg *utilius est illi*, a c i *utilius est autem illi*, q *utilius autem est illi*, b *utilius autem fuerat illi*): D e *συνφερει* (d *expediebat*,

εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα. 3 [198.5] *προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.* 4 [199.5] *καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρός σε λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.* 3a Mt 18, 15 21. 22

e *expedit*). Praeterea Dgr add *δε* | *ει* etc (e f vg): a b c i ff2· l q *ne* (l *ut non*) *nasceretur aut* (i add *si*) *lapis* etc (:: cf Mt 26, 24). Cf et. Tertmarc 4, 35 *expedisse ei* (vide ad v. 1) *si natus non fuisset aut si molino saxo ad collum deligato praecipitatus esset* etc. Item Orint 2, 365 „dicit quia *melius fuerat homini illi non nasci aut molam asinariam alligari circa collum eius et praecipitari in profundum maris quam scandalizet unum de pusillis istis.“ Item Dial 814 *ουαι τω ανθρωπω δι ου ο υιος του ανθρ. παραδιδοται· συμφερει αυτω ει μη εγεννηθη η γεννηθεντα μυλω ονικω προστεθηναι και καταποντισθηναι εν τω βαθει της θαλασσης.* | *λιθος μυλικος* (*lapis molaris, lap. molae*) cum (Gb′) NBDL al20 fere it vg cop syrP mg (ap Adler) arm Tertmarc 4, 35 ... ς *μυλος ονικος* (:: cf Mt) cum AΧΓΔΑΠ unc9 al plu syrsch etP txt aeth Dial Dampar 386 | *περικειται* et *ερριπται* (Π* *εριπτ.*, pscr *ερειπται*, *imponatur* et *proiciatur* itpl vg): D a e *περιεκειτο* (a *impositus fuisset*, e *circumiectus sit*) et *εριπτο* (D2 *εριπτετο*, a *proiectus esset*, e *proi. sit*) | *ενα* post *τ. μικρ. τουτ.* cum ℵ*BL ... ς Ln ante *των μι. τουτ.* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum ℵcADXΓΔΑΠ unc rell al omnvid it vg etc

3. *εαυτοις*: Γ al pauc *εαυτους* | *εαν* (L add *αν*, Λ* ad *εαν δε* add *εαν*) cum (Gb″) NBDLX 33. al10 it (et. m25) vg go cop syrsch et hr arm aeth (Clem306) ... ς add *δε* c. ΑΓΔΑΠ unc9 al pler (235. *γαρ*) syrP :: cf Mt | *αμαρτη* (DΧΑΠ al10 *-τηση*, al2 Antioch1135 *-τησει*) sine *εισ σε* cum ℵABL 1. 42. 131. 209. 254. 346. a b f ff2· g1. 2· i l m am for fu em gat mt iac ing tol (al pl, theologi Lovan. notarunt al19) go cop syrsch et P (exc cod bars) et hr arm zoh persP sax Clem306 Dampar 328 (item vid Tertmarc 4, 35 „peccantem fratrem iubet corripi: quod qui non fecerit utique deliquit, aut ex odio volens fratrem in delicto perseverare aut ex acceptione personae parcens ei“) ... ς add *εισ σε* cum DΧΓΔΑΠ unc9 al pler c e q vged syrP bars armmsc Antioch1135 (:: ex v. sq et Mt18, 15) | *αυτω*: Γ 28. *αυτον* | *και εαν* (1. 209 *αν*): A al3 add *μεν*, 1. 209. *μη* | *μετανοηση*: H al mu Antioch1135 *-ησει*

4. *αμαρτηση* (al aliq Antioch1135 *-σει*) cum (Gb″) ABDLXΔ al25 fere Antioch1135 Dampar 328 ... ς *αμαρτη* cum ΑΓΑΠ unc8 (E transilit ab *επτακισ* pri ad *επτακ.* alterum) al plu Clem306 Or1, 254 | *εισ* (145. *επι*) *σε*: 28. 47. 56. 58. wscr* i m vgcod (ap Wtst et Gb) aeth om | *εισ σε και*: AKΠ pscr 7pe b add *εαν*, hinc Ln [*εαν*] | *επτακισ* sec (D Clem306 *το επτακ.*) sine additam edidimus cum NBDLX al pauc a b c i l q s mt cop syrhr arm Clem306 Or1, 254 Victtun ... ς add *της ημερασ* cum ΑΓΔΑΠ unc8 al pler f g1· (g2· ff2· ut vdtr) m25 vg go syrutr aeth Antioch1135 | *επιστρεψη*: ΠΧΓ al4scr *-ψει* | *προσ σε* (Gb″) cum ℵABDL

Mt 17, 20 21, 21

5 200.5 *Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες ἡμῖν πίστιν.* 6 *εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.* 7 201.10 *Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε;* 8 *ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοί-*

ΧΑ al[10] Clem Antioch, item *ad te* a b c e g[1] (ff[2] g[2] ut vdtr) l q s vg cop syr[utr] et[hr] arm; item ς (= Gb Sz) *επι σε* cum minusc vix mu (al[3] Thphyl *εισ σε*) ... Gb Sz Ti om cum ΓΔΛ unc[9] al plus[125] f i m go aeth Or[1,254] Dam[par328] | *μετανοω* (syr[hr] add *ignosce mihi*): D*gr *-νοησω* | *αφησεισ* (et. Or Dam): DHΛ al pauc Clem *αφεσ*, item (*dimitte, remitte*) it vg cop[dz] (non[wi] et[schw]) syr[sch] et[hr] (non P). Cf huc Naass[102] *και τουτο εστι το ειρημενον, φησιν, εν τη γραφη· επτακισ πεσειται ο δικαιοσ και αναστησεται.*

5. *ειπαν* cum ΝΒDLX 209. ... ς *ειπον* cum ΑΓΔΑΠ unc[9] al pler

6. *ειπ. δε ο κυρ.* (f s vg go cop syr[P]): D o *δε ειπ. αυτοισ*, e *dixit autem illis*, a *quibus ille dixit*, b c ff[2] i q *et dix. illis*, l fu *et dix. ihesus*, syr sch *dicit illis*, syr[hr] aeth *et dix. illis domin. Iesus* (aeth *domin. noster*) | *ει εχετε* cum ΝΑΒFKLSUVΧΓΔΑΠ al plus[40] (qui notati sunt) cat[ox127], item M al[5] *εαν εχητε* ... ς Ln (ignorabat B) *ει ειχετε* cum DEGH al permu (fortasse plu). It vg: *si habueritis* (c d f s am *haberetis*) *diceretis* (a i vg[ed] et[cdd] mu *dicetis*, e l *dicitis*, d *dicebatis*) | F al *κοκκον* | *ελεγετε αν*: D add *τω ορει τουτω· μεταβα ενταυθεν εκει, και μετεβαινεν· και* :: ex Mt 17, 20 | *ταυτη* cum ΑΒΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid] it pler vg etc ... ΝDLX s cop om | *εκριζωθητι και*: D om. Item s om *και φυτ. εν τ. θαλ.*, l om *εν τ. θαλ.* | *φυτευθητι*: DG[tregell] *μεταφυτευθ.*, it[pl] vg *transplantare*, ff[2] *transfretare* (contra a e *plantare*) | *εν τη θαλασση*: D *εισ την θαλασσαν*, item it (l s om, ut iam notatum) vg *in mare* | *αν* sec: A om

7. *εξ*: DG[gr]L om; item it (sed b om) vg *vestrum*, contra d *ex vestris* | *υμων δουλον εχων* (it[pler] vg *habens servum*, f g[1] *habet servum*): DG[gr] *εχων υμων δουλον* | *ἢ*: X *και* | *οσ εισελθοντι* (69. 124. al pauc *-ντα*) usque *ερει αυτω*: D *οσ - μη ερει* (d *numquid dicit*) *αυτω*, e *et cum venerit de agro non dicit illi*, l *qui regressus de agro non dicit illi*, s *venienti de agro numquid dicet ei* | *αυτω* c. ΝΒDLX al[15] it vg cop syr[sch] et[P] c.* et[hr] arm aeth ... Ln [*αυτω*], ς om c. ΑΓΔΑΠ unc[9] al longe plu go syr[P txt] Cyp[319] | *ευθεωσ*: X b ff[2] l q s aeth om. Coniunximus c. seqq (et. Sz) ut ΕLA (hi et ante et post interpg, sed gravius ante) etc; contra ς Wtst Gb c. *ερει αυτω* (vel *ερει*) conjg ut DKMUΑΠ a i (*statim dicet*; ap. Alt. i om *ευθ.*) cop go etc | *παρελθ. αναπ.*[8] *αλλ ουχι ερει*: F om | *αναπεσε* (Gb') cum ΝΒDΑΠ unc[7] al plus[70] ... ς *αναπεσαι* (L *ανπεσαι*) cum ΑLMΔ al mu Antioch[1157], X *αναπαυσαι* ... Γ al[10] fere Chr[11,866] libere *αναπεσον* :: cf ad 14, 10

μασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 *μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα;* 10 *οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.*

---

8. *αλλ ουχι* (A al pauc *ουχ*, 1. 131. 209. *ουκ*): D a b c e f ff^{2}· i l q s syr^{sch} Cyp^{319} Amb *αλλα* ... g$^{1.2}$· vg Aug *et non* ... syrP c.* add *magis* | *ετοιμασον*: ℵ a b f q cop^{petr} add *μοι* | *εως* cum ℵBDΓΔΛ unc^{7} al plu ... AKLMXΠ al^{20} Antioch^{1158} add *αν*, item al pauc *ου* | *συ* (1. 124. 346. al pauc cop syr^{sch} Antioch *και συ*): it^{pl} vg cop syr^{sch} Cyp ante *φαγ.*, D s Antioch^{1158} post *φαγεσαι* ... 433. e syr^{hr} om

9. *εχει χαριν* cum ℵBDL 124. a e cop aeth Cyp^{319} ... ς *χαρ. εχει* (X al *εχη*) cum AΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} arm Antioch^{1158} | *τω δουλω* (ℵ* om) sine *εκ.* cum ℵ^{a}ABDLX a b c ff^{2}· ialt l q s cop Amb ... ς (Gb^{0}) add *εκεινω* cum ΓΔΔ unc^{6} al pler e f vg go syrP (syr^{hr} *ei* omisso *τ. δουλ.*) arm Antioch^{1158} Cyp Aug; item KΠ w^{ser} ante *τ. δουλ.* | *τα* (69. 124. 346. arm praem *παντα*) *διαταχθ.* sine *αυτω* c. ℵABLΓΔΔΠ unc^{9} al^{130} fere e s vg^{cod} (ap Wtst) go syrP et^{hr} arm Antioch^{1158} ... ς (= Gb Sz) add *αυτω* c. DX al vix mu it^{pler} vg (a f *quae praecepta sunt ei*, b i q *quae sibi imperata sunt*, Cyp^{319} *quae ei imp. sunt*, c g$^{1.2}$· l am gat ing tol *quae sibi imperaverat*, vg *quae ei imperaverat*, ff^{2}· *quod ei imperaverat*) cop syr^{sch} aeth. Praeterea ς Ti add *ου δοκω*, Ln [*ου δοκω*] cum ADΓΔΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg go syr^{utr} Antioch^{1158} ... omisimus cum ℵBLX 1. 28. 118. 131. 157. 209. a e cop syr^{hr} arm aeth Cyp

10. *ουτωσ* cum unc omn (nam vdtr et. v, Mtthaeius nihil testimoniorum de hac re adscripsit) ... ς *ουτω* cum minusc | ℵ* a *διαταχθ.* v. 9 ad *διαταχθ.* v. 10 transiluit, suppl ℵ^{a} | *παντα* (ℵ^{c} suppl; ℵ^{a} a b e ff^{2}· i l s Cyp^{319} om, Antioch^{1158} post *τ. διατ. υμ.* pon; A al^{5} add *ταυτα*) *τα διαταχθ.* (Ign *διατεταγμενα*) *υμιν*: et. Ign$^{magu^{12}intpl}$ Or^{3,665} et int^{2,427} et ^{4,679} ... D *οσα λεγω*, Ambrst *quae dico vobis*, l *quae mando vobis* (Cyp^{38}libere „illum dixisse: *Et cum haec omnia feceritis* etc), Chr^{saepiss} (vide post) nil nisi *παντα* | *υμιν*: a b c i s om, non item e f ff^{2}· l q vg | *οτι* cum ℵBDLΓΔΔΠ unc^{9} al pler f gat (et. *δ*) go Ign$^{magn^{12}intpl}$ Or^{3,665}et$^{int^{4},679}$ Bas$^{monast^{537}}$ Chr^{1,179} et$^{2,332\cdot 792}$ et^{3,353} et $^{4,39\cdot 219}$ et saepius Epiph$^{marc\ 315}$ et ^{338} (*παρεκοψε το· λεγετε οτι αχρ. δουλ. εσμεν· ο ωφειλομ. ποι. πεποιηκ.*) Antioch^{1158} Philast ... Ln om cum AX al^{6} it^{pler} vg Cyp^{38} et^{319} Bas$^{regg^{457}}$ | *αχρειοι* hoc loc et. Or^{3,665} et $^{int^{4},679}$ Bas$^{regg\ 457}$ ... U al mu Epiph^{marc} (vide ante) Bas monast^{537} Chr^{sexies} et$^{6,130\cdot 146}$ et $^{10,227\cdot 719}$ et $^{11,387\cdot 854}$ et^{12,929} Antioch ante *δουλ.* pon, D^{gr} 220. Ign$^{magn^{12}intpol}$ Philast post *εσμεν* | ὅ (Gb′) cum ℵABDL al^{8} it vg cop syr^{hr} arm aeth Or et Or^{int} Epiph^{marc} Bas regg^{457} Antioch (Bas$^{monast^{537}}$ Chr^{bis} *α γαρ*, go *nam quod*) ... ς *οτι ο* cum XΓΔΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr} | *ωφειλομεν* (ℵ* -*λαμεν*, ℵ^{c} et iam^{a} vid

11 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ*
αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. 12 *καὶ εἰσ-*
ερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ
ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν, 13 *καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες·*
Lev 14, 2 *Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.* 14 *καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευ-*
θέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν
αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 *εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ-*

-λομεν) cum ℵAB*DF²LUXΓΠ al plu it vg go syr$^{utr\ et\ hr}$ Or$^{int\ 4,679}$ Bas reges Epiph^{marc} Chr$^{5,277\ et\ 10,227}$ ... B²EGHKMSVΔΛ al permu (et F* *οφειλαμεν*) Or^{8,665} Bas^{monast} Antioch *οφειλομεν*

11. *πορευεσθαι* sine additam cum ℵBL ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ADX unc rell al omn^{vid} (it vg *cum iret, dum iret, dum vadit*; aeth *dum irent* et pergit *transierunt*); syr$^{sch\ et\ hr}$ *dum iret Iesus* (syr^{hr} *domin. Ies.*) | *και αυτος* (ita a e s; q *et* tantum, it^{rell} vg om *και αυτ.*) *διηρχετο* (Δ* *διερχ.*, M g^{scr} *ην διερχομενος*): X om | *δια μεσον* cum ℵBL, item *per medium Samariae* d e s, D *μεσον*, item 1. 13. 69. 124. 131. 346. *ανα μεσον* ... ς Ti *δια μεσου* cum AΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler (al pauc *δια μεσης, δια της, δια* | *σαμαριας* cum ℵAB*EFLXΔ etc (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti -*ρειας* cum B²DGHKMUΓΛΠ al plu | *γαλιλαιας*: a b c e ff^{2} i l q s add *et hiericho* (s -*co*, a c e *ierich.*). Similiter 28. habet *διηρχετ. την ιεριχω και δια μεσ. σαμ. κ. γαλ.*

12. *και εισερχ. αυτου*: X κ. *εισελθων*, s *et intrans*, a *ingrediens autem* | *τινα*: A 157. *την*, L *τηναινα* | *υπηντησαν* cum ℵL 1. 13. 69. 131. 157. 209. 346. al^{10} fere Bas$^{eth\ 275}$ Dam$^{par\ 520}$ ... ς Ln Ti *απηντησαν* cum ABXΓΔΛΠ unc^{9} al pler | *υπηντ.* (*απηντ.*) *αυτω* cum ℵAΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg cop (*exierunt obviam ei*, sed$^{petr\ 2}$ om *obv. ei*) syr$^{utr\ et\ hr}$ go etc ... Ln om *αυτω* cum BL ... D e *οπου ησαν* ... a b c ff^{2} i l q s *et ecce* | *λεπροι ανδρες*: D 157. it vg syr^{utr} (tol syr^{hr} non exprim *ανδρ.*) *ανδρ. λεπρ.* | *οἳ* (et. f ff^{2} vg syrP aeth; syr^{hr} *οι δε*): D cop^{wi} et $^{schw\ ox\ dz}$ syr^{sch} *και* ... a b c e i l q s cop$^{petr\ 2}$ om | *εστησαν*: BF 157. *ανεστησαν*. Praeterea ℵ* Dam^{par} om *οι εστ. πορρωθ.*, suppl ℵ^{c}

13. *αυτοι*: D Dam$^{par\ 520}$ om, nec exprim it vg syr^{sch} arm aeth | *ηραν φωνην* (ℵ *την φω.*) *λεγοντες*: D e *εκραξαν φωνη μεγαλη* (e add *dicentes*)

14. *ιδων*: D 13. 61** 69. 124. 346. 44^{ev} it vg syr^{sch} arm aeth add *αυτους* (b c f ff^{2} i l q vg *quos ut vidit*, s *quos cum vidisset*, e *et ut vidisset illos*; a vero *et cum audisset illos*) | *ειπ. αυτοις* (*αυτοις* a c f s; om b e ff^{2} i l q vg): D add *τεθεραπευεσθε* (D^{2} -*πευσθε*), d *curati estis* | *τοις ιερευσιν*: c cop aeth *sacerdoti* | *και εγενετο* (Δ* om *εγ.*): D *εγεν. δε* | *εκαθαρισθησαν*: AX tisch* 2. 235. 433. al^{3scr} *εκαθερισθ.* Cf huc Epiph$^{marc\ 315}$ et ^{339} *οτε συνηντησαν οι δεκα λεπροι. απεκοψε δε πολλα και εποιησεν· απεστειλεν αυτους λεγων· δειξατε εαυτους τοις ιερευσι. και αλλα αντ (αντι) αλλων εποιησε, λεγων οτι πολλοι ησαν εν ημεραις ελισσαιου του προφητου, και ουκ εκαθαρισθη ει μη*

στρεψεν μετὰ φωνῆσ μεγάλησ δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸσ ἦν Σαμαρίτησ. 17 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντεσ δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴσ οὗτοσ; 19 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰσ πορεύου· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.

20 [202.5] Ἐπερωτηθεὶσ δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ

Νεεμαν ο Συροσ. Quae postrema intrusa fuisse etiam Tert$^{marc\ 4,\ 35}$ haud obscure significat.

15. *εισ δε*: D Bas$^{eth\ 275}$ add *τισ* | *ιαθη* (et. a c e ff$^{2\cdot}$ i q s cop syr^{p} arm): D al^{6} b f l vg go syr$^{sch\ et\ hr}$ aeth *εκαθαρισθη* | *φωνησ μεγαλησ*: D b c ff$^{2\cdot}$ i l q vg cop *μεγ. φωνησ* ... Γ *φοβου μεγαλου*

16. *επι προσωπον*: A 44* 69. ff$^{2\cdot}$ l om | *παρα*: D *προσ* | *αυτου*: 157. syr^{sch} aeth *του ιησου*, 28. *του κυριου* ... A *αυτω* | *ευχαριστων αυτω*: D om, A a c e f ff$^{2\cdot}$ i l s (non item b q) vg om *αυτω* (242. *τω θεω*) | *και αυτ.* (a e *ipse*, it^{rell} vg *hic*) *ην*: D *ην δε* | *σαμαριτησ* cum $\aleph^{A}$D^{1}L* al ... ς Ln Ti -*ρειτησ* cum BL^{2}ΧΓΔΑΠ unc rell al plu

17. *αποκριθ. δε*: 1. 131. *και αποκρ.* ... A om *δε* | *ειπεν*: D add *αυτοισ* | *ουχι οι δεκα*. cum $\aleph$AEGHKMUVΧΓΔΑΠ al omn fere f l vg Or$^{int\ 4,\ 498}$ (hi Latt omn *nonne*) go cop syr$^{utr\ et\ hr}$ rell Bas$^{eth\ 275}$ Dam$^{par\ 520}$; item Ln *ουχ οι δεκ.* cum BLS 131** (* *ου οι*) g^{scr} ... D a b c e ff$^{2\cdot}$ i q s *ουτοι δεκα*. Ex iis vero qui *ουχι οι* ΑΠ 27. 42. 254. al^{3scr} add *ουτοι* post *δεκα* | ΑΛΑ al aliq *εκαθερισθησαν* | *οι εννεα* cum AD 435. al^{3scr} a b c ff$^{2\cdot}$ blan i l q s (ex his pler *novem ubi sunt*, sed vide sqq; i add *ex illis*; s *novem ex his ubi sunt*) cop syr^{sch} Or$^{int\ 4,\ 498}$ (*ubi sunt illi novem*) ... f ff$^{2\cdot}$ sab aeth *et novem* ... ς Ti *οι δε εννε.* cum $\aleph$BLXΓΔΑΠ unc^{a} al pler go syr^{hr} et^{p} Bas^{eth} Dam^{par} ... e om *οι εννε. που*

18. *ουχ ευρεθησαν* etc: D *εξ αυτων ουδεισ ευρεθη υποστρεφων οσ δωσει δοξαν τω θεω*. Similiter a *ex his non est inventus qui reversus honorem daret deo*, l *ex illis non est qui rediret inventus et gratias ageret deo*, b c ff$^{2\cdot}$ q *ex illis non est* (c ff$^{2\cdot}$ *erat*) *qui rediret et gratias ageret deo*, item Amb$^{cain1,\ 9}$ sed ab initio *non fuit ex illis qui*, item i *non est qui rediret ex illis* (*ex illis* igitur bis habet, vide ante) etc ... f s vg (et. 130^{lat}) Or$^{int\ 4,\ 498}$ *non est inventus qui rediret* (f s *reverteretur*) *et daret gloriam* (s *honorem dare*, Or^{int} *et gratias ageret*) *deo*; e *et nemo ex eis reversus est qui daret claritatem deo*

19. *πορευου*: D a b c e f ff$^{2\cdot}$ l q s (non item i) vg arm add *οτι* | *η πιστ. σου σεσωκεν σε* (et. Tert$^{marc\ 4,\ 35}$ Bas$^{eth\ 275}$ Dam$^{par\ 520}$): B om ... X add *πορευου εισ ειρηνην*

20. *απεκριθη*: B *και απεκρ.*

βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 [203.10] Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ
Mc 13, 21 Mt 24, 23. 26 οὐκ ὄψεσθε. 23 [204.2] καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ
Mt 24, 27 ἀπέλθητε μηδὲ διώξητε. 24 [205.5] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστρά-

20. του θεου (et. Tert^{marc4,35}): L a om | παρατηρησεως: Γ παρρησιας

21. η εκει cum ℵBL 157. 14^{ev} e ff^{2}· g$^{1.2}$· i l s arm (cop *est hic aut est illud*) ... ς Ln η ιδου εκει cum ADXΓΔΑΠ unc^{8} al pler a b c f q go syrP aeth Or^{1,238} (pergit αλλα η βασ. τ. θε. εντ. ημ. εστιν) et ^{4,294} (pergit φησι γαρ αυτοις· η βασ. τ. θε. εντ. υμ. εστ.) Or$^{int\,2,976}$ (pergit: *regnum dei intra vos est*) :: cf v. 23 c. ll. pp. ... pro ἤ syr^{sch} Hil *et*, 69. 127* 435. al^{10} Tert$^{marc\,4,35}$ om. Praeterea D add μη πιστευσητε :: cf Mt 24, 23. Mc 13, 21 | του θεου (Or^{1,238} et ^{4,294} et ^{3,530}): Or^{3,459} ει δε ταυτον εστιν υποστασει, ει και μη επινοια, βασιλεια ουρανων και βασ. θεου, δηλον οτι προς ουσ λεγεται η βασ. τ. θεου εντος υμων εστι, προς τουτους αν λεγοιτο και το· η βασ. των ουρανων εντ. υμ. εστιν. Atque 255. et ipse Or^{3,243gr} των ουρανων, item Petr can^{5} περι βασιλειας ουρανων, ητις, καθως μεμαθηκαμεν, εντος ημων εστι.

22. ειπ. δε (e s syrP rell): it^{pler} vg *et ait* ... D 157. ειπ. ουν | μαθητας cum ℵBDLΓΔΑΠ unc^{8} al longe plu e f s am for go arm ... Ln add αυτου cum AX al mu it^{plu} vg^{ed} et^{mss} mu syr^{utr} cop aeth | οτε (L al Epiph$^{marc\,315}$ et^{339} οταν) επιθυμησετε (B*MA 1. 209. al aliq Epiph marc -σητε): D 13. 69. 157. 346. arm του επιθυμησαι υμας, item *ut concupiscatis* a d e, *ut desideretis* b c ff^{2}· i l q; contra vg f *quando desideretis*, s *cum desiderabitis* | ημερων: D go add τουτων | ιδειν (h. l. e, i *unum diem videre filii hom.*): a b c f ff^{3}· l vg syr^{sch} Epiph$^{marc\,315}$ et^{339} post επιθυμ. pon ... D q s mt om | ουκ: A ουχ

23. και: Γ syr^{sch} arm καν, al^{4} και εαν, item syrP sed εαν c. ob. | εκει et ωδε hoc ordine c. ℵB^{3}L cop, B* ωδε et ωδε ... ς Ln ωδε et εκει c. ADRXΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc. Scripsimus autem ιδου sec sine copula (Gb') c. DΘ^{gr}KLXΠ* 33. 69. 127* 131. 299. 435. al^{40} fere e q am ing ... KM al^{7} b f ff^{2}· i s vg syr^{sch} και ιδου ... ς Ln η ιδου cum ABEGHRSUVΓΔΑΠ^{2} al plu a c d g^{2}· l go cop syrP arm aeth Eus$^{theoph\,184}$. Praeterea post εκει sec loc positum (priore ωδε) KMΠ al^{25} fere syrP c.* add ο $\overline{χς}$ (:: cf Mt et Mc) | μη απελθητ. (157. Eus^{theoph} εξελθ., syrP mg πιστευσητε) μηδε (ℵ μητε, e μη, B 13. 69. al pauc arm om απελθ. μηδε) διωξητε (LΔΔ 69. 262. -ξετε, syr^{sch} om μηδ. διωξ.) ... syr^{cu} *ne vos seducant neque exeatis* ... 1. 118. (similiter 131. 209.) haec cum iis quae praecedunt sic: ιδου ωδε, μη διωξητε· η ιδου εκει ο $\overline{χς}$, μη πιστευσητε

24. αστραπτουσα cum ℵBLΞ 1. 69. 106. 131. 157. al^{10} fere arm ... ς Ln Ti η αστραπτ. cum DRΔΑΠ unc^{8} al pler. Ex Latt it^{pler} vg *ful-*

πτουσα ἐκ τῆσ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰσ τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτωσ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 [206.2] πρῶτον 9. 22
δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ
ταύτησ. 26 [207.5] καὶ καθὼσ ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ Νῶε, οὕτωσ Mt 24, 37–39
ἔσται καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον, Gen 7, 7
ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν Νῶε εἰσ τὴν
κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντασ.
28 [208. 10] ὁμοίωσ καθὼσ ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ Λώτ· ἤσθιον, Gen 18, 20 ss

---

gar coruscans vel *fulgurans*, contra d *scoruscus qui scoruscat*, e *choruscatio quae coruscat* | *εκ τησ υπο* usq *εισ την υπ ουρα. λαμπει* (b i q *de* [i add *sub*] *caelo lucet in his quae sub caelo sunt*, vg *de sub caelo in ea quae sub caelo sunt fulget*): D *εκ τησ υπο τον ουρανον αστραπτει* (item 71. 241. *εκ τησ υπ ουρανον λαμπ.*), d *de sub caelo coruscat* ... f *in his quae sub caelo sunt fulget*, e *de caelo in parte* (cod *patre*) *quae sub caelum est* ... c ff^{2} l Ambf^{ug} nil nisi *de sub caelo*, item s *sub caelo* (sed add *fulgurans* quod ante om) ... 69. *υπο των επ* (*απ*?) *ουρανων* ... syr^{cu} *a principio caeli usque ad finem eius*, syr^{sch} *de caelo et omne quod sub caelo est illuminat* ... a om ista omnia | *εκ τησ υπο τον* cum ℵABDKΠ al aliq ... ς *ε. τ. υπ* (E^{2} *υπο*, 13. *υπο των*) *ουρανον* (U 13. z^{scr} *-νων*) c. LXΓΔΛ unc^{7} al pler | *υπ ουρανον* (13. z^{scr} *νων*): al pauc *υπο τον ουρ.* | *εσται* cum ℵABLRXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu a f ff^{2} l q vg (sed ff^{2} *ita erit* omissis *o υιοσ* etc) go cop syr^{cu} et ^{utr} ... ς (= Gb Sz) add *και*, Ln [*και*] cum D al mu b c e i s arm aeth | *ο υι. του ανθρ. εν τη ημερα* (248. *παρουσια*) *αυτου* cum ℵALRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler q vg go cop syr^{utr} arm, item l *filius hominis in adventu suo*, f Vig *adventus filii hominis in die sua*, c s gat mm aeth Ambf^{ug} *adventus filii hominis*, syr^{cu} *dies filii hominis* ... Ln om *εν τ. ημερ. αυτου* cum BD 220. a b e i

25. *αυτον* (ℵ supra lineam habet) *πολλ. παθειν* (Γ *παθ. πολλ.*): AKΠ p^{scr} w^{scr} *πολλ. παθ. αυτ.*

26. *και* pri: A (?) 42. om | *νωε* cum unc omnib al longe plu (Clem$^{533li-bere}$) ... ς (= Gb Sz) *του νωε* cum minusc vix mu | *εσται και*: Γ 69. 245. b cop syr^{cu} et ^{sch} om *και* | *του υιου*: ς^{e} 1624 et 1633. om *του* per errorem

17. *εγαμιζοντ.* cum ℵBDLVX al^{20} fere ... ς *εξεγαμιζ.* cum ARΓΔΛΠ unc^{7} al plu | *ηλθεν*: D e *εγενετο* | *ο κατακλ.*: D 69. om ὁ | *απωλεσεν* (MΓ Δ* al *απολεσεν*, item E al v. 29): ℵ 29. 71. 248. 435. g^{scr} i^{scr} *ηρεν* (:: ut Mt) | *απαντασ* cum ℵARΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vld} ... Ln *παντασ* cum BDLX

28. *ομοι. καθωσ* cum ℵBLRX 13. 69. 157. 346., item *similiter sicut* i (l *sim. sic*) vg (f *et sicut*) ... ς Ln Ti *ομοι. και ωσ* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... b c ff^{2} q *similiter*, a e s *similiter et*, Ir$^{int\,278}$ *et quemadmodum*. Libere Clem^{533} *και ωσ ην εν ταισ ημ. λωτ, ουτωσ εσται η παρουσια* etc

Gen 19, 24 ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ
ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς
Mt 24, 17 s τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 [209.2] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅς
ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατα-
βάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ
Gen 10, 26 9. 24 Mc 8, 35 Mt 10, 39. 16, 25 Io 12, 25 ὀπίσω. 32 [210.10] μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 33 [211.3] ὅς
ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ

---

28. *ωκοδομουν*: B *οικοδ.*

29. *η δε ημερα* (syr^{cu} *et qua die*) et. Eus^{luc193}: D a e s cop^{wi} et petr^{4} om *δε*, item Ir^{int278} *quoadusque* (et cdd al *qua die*) | *εξηλθεν* ut ℵAB*D^{2}EKL RUXΓΔΛΠ etc, item *εβρεξεν* ut ℵAB*EKLRXΓΔΛΠ etc: contra Ln *εξηλθε* cum B^{3}D*Ms etc et *εβρεξε* cum B^{3}DMSU etc | *πυρ κ. θειον* cum ℵBEGH LRSUVXΓΔΛ al pler c f vg cop syr^{sch} arm aeth ... ADKMΠ al plus^{10} go syr^{p} *θειον και πυρ* (:: ut LXX) ... f^{ascr} a b e ff^{2}· i l q syr^{cu} Ir^{int278} Eus^{luc193} om *θειον και* | *απαντας* cum ℵARXΓΠ unc^{6} al pler ... Ln *παντας* cum BDLΔΛ al pauc Eus^{luc193}

30. *κατα τα* (R om) *αυτα* (Schu commend) cum ℵ^{c}BDK(R)XΠ al^{10} fere Eus^{luc193} a (*similiter*) cop syr^{cu} et ^{utr} aeth (hi omnes *similiter*, Ir^{int278} *sic*) ... ς *κατα ταῦτα* (Gb′ prob Schu *ταὐτά* :: invitis cdd qui accentus habent) cum ℵ*ALΓΔΛ unc^{7} al pler, item *secundum haec* b c e f ff^{2}· i l q vg go (*secundum hoc*) :: cf ab 6, 23 | *η ημερα ο υι. του ανθρ. αποκαλυπτεται* (B *-λυπτηται*, L *-λυπται*) et. Eus^{luc193} a (*in die qua*) e f vg (hi^{3} *qua die*, sed e *venerit* pro *αποκαλ.*) ... D c ff^{2}· i l (item b q Aug) *εν τη ημερα του υιου* (*in die filii*, b q Aug *dies filii*) *του ανθρ. η* (*qua*, sed d *qui*) *αποκαλυφθη* (b c d etc *revelabitur*)

31. *εν*: D^{gr} e om | *ημερα* (e f q): a b c ff^{2}· g^{1}· i l vg *hora* | *καταβατω*: M al pauc *καταβαινετω* | *και τα σκευη*: syr^{cu} *ne descendat ut tollat vasa sua e domo* | *εν αγρω* cum NBL 13. 69. 346. go ... ς Ln *εν τω αγρ.* (:: ut Mt) cum ADRXΓΔΛΠ unc^{6} al pler | *ομοιως*: 72. syr^{utr} pers^{p} aeth om | *επιστρεψατω*: D *-στραφητω* | *εις τα*: R* om (69. repetit *ομοιως* pro *εις τα*)

32. *λωτ* (a c d e f vg^{ed} cop syrr): D b i l q am for fu ing san aeth Or$^{int2, 485}$ *λωθ*. Eaedem versiones et. vv. 28 et 29, D^{gr} vero cum d *λωτ*.

33. *οσ εαν* (ℵ *οσδανεαν*, sed *δαν* punctis notatum): D al aliq *οσ αν* | *ζητησῃ* (RΓ al aliq *-τησει*, U al^{2we} *-τῃ*): D *θεληση* | *τ. ψυχ. αυτ. περιποιησασθ.* (b c i q *liberare*) cum BL b c i q (:: locorum pp. nullo legitur) ... ς Ln *τ. ψυχ. αυ. σωσαι* cum ℵARXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} (a c e f ff^{2}· l vg *salvam facere, salvare*) ... D *ζωογονησαι* (*vivificare*) *την ψυ. αυτ.*, eodem ordine syr^{cu} et ^{sch} (non item P) | *απολεσει* (R bis *απωλ.*): EH al *-λεση* | *και οσ εαν* (D al aliq *αν*) c. ADRΓΔΛΠ unc^{6} al pler it (sed l *nam qui*) vg syr^{cu}et^{utr} etc (cop sine copula)... Ti^{synop}

ὅσ ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. 34 [212.5] λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνησ μιᾶσ, εἷσ παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτεροσ ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, Mt 24, 40 a
ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. 37 [213.5] καὶ Mt 24, 28

ὁσ δ αν cum ℵBL 69. 245. 346. al[4we] :: ut 9, 24 cum ll. pp. (vix contra valet Mt 10, 39) ... x om και οσ εαν usq ζωογο. αυτην | απολεσει sec cum ℵALBSΓΔΛΠ* al mu ... ς Ln απολεση cum BDEGHKM UVΠ[2] al plu. Idque sine additam cum ℵBDR 1. 33. 131. a arm ... ς Ti add αυτην, Ln [αυτ.] cum ALΓΔΛΠ unc[s] al pler it[pler] vg syr[utr] cop aeth (A b c e f ff[2]· i l q mt go aeth insuper add ενεκεν εμου :: e ll. pp.), item 13. 28. 69. 346. syr[cu] add την ψυχην αυτου (:: ut ll. pp.) | ζωογονησει (ita s[mg] rubro): s[txt]v al[20] ζωοποιησει, 1. 69. 131. 209. f[secr] go arm σωσει, salvam faciet a b c f ff[2]· i q mt (contra d e vg vivificabit vel -vit); l syr[cu] inveniet (ex ll. pp.)

34. λεγω: A al plus[13] e g[1]· for (al, sed non am ing em san tol) syr[cu] add δε, item f[secr] a γαρ | ταυτη: 346. al pauc c f i l vg (et. fu for ing san) praem εν, non item a b e g[1]·q am tol | εσονται. δυο hoc ordine cum ℵBEGHLSVXΓΔΛ al plu it[pler] vg cop Max[taur] (ed. Rom. hom. 2 p. 8); item D 11. 80. d[secr] εσονται. επι κλ. μιασ δυο ... AKMRUΠ al[20] q go syr[omn] aeth Bas[eth248] δυο εσονται. | μιασ: B c om, hinc Ln [μιασ], εισ cum unc omn (praeter B) al plu arm Bas[eth 248] Cyr[luc372] ... ς (= Gb Sz) ο εισ cum B 1. 69. 124. al vix mu cop Eus[luc 195] | παραλημφθ. cum ℵABLRXΔ ... ς παραληφθ. cum EHMSUVΓΔ al pler ... DE[r]GKΠ 116. al[5] go παραλαμβανεται (:: ut Mt) | αφεθησεται: DK 116. go αφιεται (:: ut Mt)

35. ℵ* 209. al aliq l vg[cdd] (ap Ln) om versum | εσονται. δυο hoc ordine cum ℵ[a]BDL a cop syr[cu] Max[taur] (hom. 3 p. 9) ... ς δυο εσονται. cum AQRXΓΔΛΠ unc[s] al omn[vid] f vg syr[utr] etc ... b c e ff[2]· i q Bas[eth248] Ambl[uc148]1sq om εσονται | επι το αυτο (syr[cu] aeth praem *in mola*): ℵ* Max[taur] (vide post) εν τω μυλωνι (:: e Mt) | η μια (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵ[a]BDR 1. 69. al (mu?) cop[sch w] ... ς Gb″ Ti μια cum ALQXΓΔΛΠ unc[s] al plu Bas[eth248] cop[wi] arm | παραλημφθ. cum ℵ[a]ABLQRX ... ς παραληφθ. cum DEGHKMSUVΓΔΛΠ al omn[vid] | η δε ετερ. cum ℵ[a]BLR 13. 69. 346. Eus[luc 195] ... ς Ln και η (s al om) ετερ. cum ADQXΓΔΛΠ unc[s] al pler it vg (et. Max[taur]) etc (cop om copulam) :: at ita et. v. 34 et ll. pp.

36. Hunc versum ς[e] (et. Sz) sic: δυο εσονται (D al aliq it[pler] vg om) εν τω (D om) αγρω· ο (DU al om) εισ παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται (e om και ο ετ. αφ.) cum DU al permu a b c e f ff[2]· l q (item i sed pon ante *duae molentes* etc) vg (ed. trahit ad v. 35, tum v. 36 est: *Respondentes* usq *domine*, denique v. 37: *Qui dixit illis* usq *aquilae*) syr[cu] et utr arm Ambl[uc] Aug[luc] (:: ex Mt) ... non dedimus (nec hab ς Gb) cum ℵABLQRXΓΔΛΠ unc[7] al longe plu g[1]· go cop aeth Bas[eth248] Op[655] (hom[50] „et Lc quidem evgista exponit de duobus in lecto et de duobus ad molam; praesens autem Mt de duobus in agro

ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

1 [214. 10] *Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν,* 2 *λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρε-*

---

et de duobus ad molam. Ubi enim Lc posuit duo in lecto, ibi Mt posuit duo in agro. Ex quo intelligere nobis datur quoniam lectum et agrum ambo evgistae id ipsum intelligere voluerunt") Max[taur] (postquam enim de verbis *erunt duo in lecto* etc explicuit, pergit „videamus quod reliquum est. Dicit enim divina sententia: *Erunt duae molentes in pistrino, una assum. et una relinq.*" Nihil vero praeter hoc tractat.)

37. *και αποκριθεντες* a e f ff^{2} l: c i vg om *και*, b g^{1} q *respondentes autem*, syr^{cu} om *και αποκρ.* | *λεγουσιν αυτω, dicunt illi* g^{1} vg: a b e f ff^{2} i l q mt *dixerunt illi*, c *illi dixerunt* ... D om *αυτω* | *ο δε ειπ. αυτοις* (1. 131. 209. om *αυτ.*): a vg *qui dixit illis*, it^{pl} *quibus ipse dixit* ... e nil nisi *dixit* | *το σωμα* (Eus^{luc195} *οπου φησι το σωμα, η το πτωμα κατα ματθαιον*, Cyr^{luc373}): EGH al^{25} fere e (*cadaver*) syr p mg aeth Bas^{eth248} *το πτωμα* (:: cf Mt) | *και* cum NBLUA al plus^{30} b d vg^{ed} cop syrP arm Eus^{luc} Bas^{eth} Amb^{luc1484} ... Ln [*και*], ς om cum AD^{gr}QRXΓΔΠ unc^{7} al plu it^{pler} am for fu em san ing tol go syr cu et ^{sch} aeth Cyr^{luc373} (:: ut Mt) | *επισυναχθησ.* cum NBLQ 19^{ev} ... ς Ln *συναχθ.* (:: ut Mt) cum ADRXΓΔΠ unc^{8} al pler (Λ om) Cyr^{luc373}. Posuimus autem post *και οι αετοι* c. NBL 13. 69. 300. 346. y^{scr} arm persP ... ς Ln ante *οι αετοι* (sed b d vg^{ed} cop syrP Eus^{luc} Bas^{eth} Amb^{luc} *και οι αετ.*) cum ADQRXΓΔΔΠ unc^{8} al pler it vg cop syr^{cu} et utr aeth Cyr^{luc} (:: ut Mt lectione non fluct)

XVIII. 1. *ελεγ. δε* sine *και* cum NBLM 13. 69. 124. 127* 131. 346. al pauc a b c q cop (aeth *et dixit*) Or^{3,650} (et^{1,213} *ελεγε γαρ φησι παραβολην προσ το δειν* etc) Bas^{eth266} ... ς Ti *ελ. δε και* cum ADQRXΓΔΠ unc^{7} al pler e f ff^{2} g$^{1.2}$ i (l omisso *δε*) vg go syr^{cu} et^{utr} arm Chr^{2,939} Antio^{1165} | *αυτους* cum ℵ*et^{cb}ABKLMQRSUVXΓΔΠ al^{60} fere cop arm (a *ob hoc quod deberent semper orare*) Or^{3,650} ... ς om cum ℵ^{ca}DE GHΔ al plu go (it^{pl} vg *quoniam oportet semper orare*) Or^{1,213} Eus^{luc196} Bas^{eth266} Chr^{2,939} Antio^{1165} Dam^{par464} | *εγκακειν* (*εγκ.* cum NAB*DHKQ al; B^{3}LUΔΠ al *εγκ.* ita Ln) cum NABDHKLQUΔΠ al ... ς *εκκακ.* cum EGM RSVXΓΔ al plu Or^{3} et^{1} Eus^{luc} Bas^{eth} Dam^{par}

2. *λεγων* (et. Or^{3,650}): D 1. 61. 131. 209. 235. syr^{cu} et ^{sch} (non item ^{hr} et P) persP Or^{1,213} Bas^{eth266} om, hinc Gb^{0} | *τινι* cum NABQRΓΔΔΠ unc^{8} al pler it vg rell Or^{3} et^{1} Ath^{1,529} (*εν τινι χωρα*) Bas^{eth} Chr^{2,939} Dam par^{464}et^{677} ... DLX 126. 254. *τη* (33. *τινι τη*). Cf Hipp^{antichr} (Lag.^{29}) *κριτησ ην εν πολει* etc

πόμενος. 3 *χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.* 4 *καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι,* 5 *διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με.* 6 *εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει·* 7 *ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν*

---

3. *χηρα δε* (et. ς Gb Sz) cum unc omnib (exc A) al longe plu e go syrP Baseth^{266} Chr^{2,939} Dampar^{677} ... ς^{e} add *τισ* cum A 1. al mu itpler vg cop syrcuetsch ethr arm aeth Hippantichr

4. *ηθελεν* (Gb′) cum ℵABDLQRXA al^{40} fere it vg (Latt *nolebat*) cop syrr arm Hippantichr Baseth Chr^{2,939} Dampar^{677} ... ς *ηθελησεν* cum ΓΑΠ unc^{8} al plu | *χρονον* (a *per tempus*): itpler vg arm *per multum tempus* (c *temporis*), e *longo tempore* ... D add *τινα* | *μετ. δε ταυτ.* cum ℵAD RXΓΔΛΠ unc^{8} al omnvid ... Ti *με. ταυτ. δε* cum BLQ (nil probant *post haec autem* a f i q vg, *postea autem* e; b c d ff^{2}· l om *autem* :: 10, 1 *μετα δε ταυτα* apud Graecos non fluct; Act 18, 1 *μετ. ταυτ.* legendum est). Libere Hippantichr *υστερον μεντοι ειπ. εν εαυτω λεγων* | *ειπ. εν εαυτω*: D *ηλθεν εισ εαυτον και λεγει.* Similiter Vig (vide ap Sab) *in se autem reversus dixit intra se* | *ει και*: D om *και*, item (habent tantummodo *si*) a b c e ff^{2}· i l q (contra *etsi* f vg) syrcu et sch et hr (non item P) | *ουδε ανθρωπον* cum ℵBLX 157. a b c e f ff^{2}· i l vg Hippantichr^{56} ... ς Ti *και ανθρ. ουκ* cum ADQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler q go Baseth^{266} Chr^{2,939} Dampar^{677} (:: at vdtr haec lectio ad v. 2 conformata, ubi Graecorum nemo *ουδε*, ex Latinis tantum b Vig; Irint ^{328} vero „et ipse est *iniquus iudex* qui a domino dictus est, quoniam *deum non timebat neque hominem reverebatur*" pariter a v. 4 atque 2. derivari potest)

5. *δια γε*: X pparh** *δια δε* | *παρεχειν* (ℵc): ℵ* *παρενοχλειν.* Cf Hipp antichr^{56} *δια το παρενοχλειν με την* etc | *κοπον* c. ℵcABDLXΓΔΛΠ etc: ℵ*E*GR 1. 69. 131. 209. 346. al mu *κοπουσ* (:: cf 11, 7. Mt 26, 10 Mc 14, 6). Praeterea syrcu add *semper.* | E*UX al^{5scr} *την χηρα* | *εκδικησω*: D praem *απελθων* | *υπωπιαζη* cum ℵABDG^{2}LQA al permu Baseth^{266} Chr^{2,939} Dampar^{677} ... EG*HKMRSUVXΓΔΠ al plu (16 apud Scriv) *υποπιαζη* (Gb′) et al^{25} fere *υποπιεζη.* Ex Latt a c d f i vg *suggillet me*, e *molestior sit mihi*, l *invidiam mihi faciat*; b ff^{2}· q *constringat me.* Cf Steph. Thes. sub *υπωπιαζ.* (*suggillare aliquem, obtundere aures alicuius*) et *υποπιεζω* (*supprimere*; passim *-πιαζω*). Cf et. Suid etc. In cdd *υπωπιαζ. υποπιαζ. υποπιεζ.* saepe confusa. Cf et. ad 1 Cor 9, 27.

6. *ειπ. δε*: G 1. 131. syrcu et sch et hr (non item P) aeth *και ειπ.* | *ακουσατε*: ℵ*(suppl a)Δ* om ... Γ al^{2scr} *ηκουσατε*, item e Vig *audistis*

7. *ποιηση* cum ℵBDGMQUVXΓΔΠ al plus^{50} Baseth^{266} Chr^{2,939} Dampar^{677} catox^{132} ... ς *ποιησει* cum AEHKLRSΔ al plu Macelev^{11} Antioch^{1165} |

ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; 8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. 10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ

των βοωντων αυτω c. ΝBLQ (item e *qui eum inclamant*); a b ff^{2}· i l q *clamantium* sine αυτω ... D^{gr} *βοωντων αιτων* ... ς Ln *των βοωντ. προσ αυτον* cum ARΧΓΔΔΠ unc^{8} al omn^{vid} Macelev^{11} Bas^{eth} Chr Antioch Dam^{par}, item *ad se* c f vg, *ad eum* Ir^{int} Tert^{marc4,36} | *ημερ. και νυκτοσ* (et. Ir^{int} Bas Chr Dam): D c^{scr} Macelev Antioch^{1165} *νυκτ. κ. ημερ.* | *και μακροθυμει* (Gb') cum ΝΑΒDLQΧΠ 1. 157. 209. c^{scr} w^{scr*} al aliq Chr Antioch e (*et patiens est in illis*), item (sive *μακροθυμησει* ut 254, *et patientiam habebit in illis* ut f vg; g^{2}· insuper addit *diebus*) f g^{2}· vg go syr^{cu} et^{hr} ... ς *και μακροθυμων* cum ΓΔΑΠ (ex nupera recognitione) unc^{8} al pler syr^{sch} et P Dam^{par}; item omisso *και* 80. 88. a b c ff^{2}· i l q | *επ* (D^{gr} 157. *εν*) *αυτοισ*: it vg *in illis* (sed d *super eos*): 69. al pauc Dam^{par} *επ αιτουσ* ... 64. Antioch om; Ir^{int} ^{965} Macelev^{11} om *και μακροθ. επ. αυτ.* Ceterum 13. 69. pro *και μακροθυμ.* etc libere sic: *ναι λεγω μακροθυμων επ αυτ. ποιησει την εκδικ.* etc

8. *λεγω* (f *dico enim*, em *dico autem*, go *at dico*): GMR 28. 124. 346. al plus^{10} cop arm Macelev Antioch^{1165} Ir^{int}^{965} (*etiam*) praem *ναι* | *οτι* (et. Chr^{2,939} Antioch Dam^{par}^{677}): DG 13. 69. al pauc b c ff^{2}· i l tol* (non a e f q vg) Macelev Ir^{int} om | *ελθων* hoc loco et. Or^{4,} ^{158} (*πλην ο υι. τ. ανθρ. ελθ. αρα* etc): Or^{3,} $^{144.}$ $^{204.}$ ^{568} ante *ο υιοσ* pon (sed^{568} om *αρα*), item Clem^{533} *επιφερει· αρα ελθων ο υι.* etc Eus^{ps}^{308} *λεγων· αρα ελθων ο υι.* etc et^{luc}^{196} *το δε ειπειν· αρα ελθων* etc Or^{int}^{3,} ^{277} „quando illud - *Putas veniens filius*" etc Epiph^{1024} *το δε ειρημενον· αρα ελθων ο υι.* etc. Accurate Latini: a e f ff^{2}· vg *verumtamen* (e *verum*, ff^{2}· *tamen*, a *attamen*) *filius hominis veniens* (e *cum venerit*) *putas inveniet* (a *inveniet putas*); item b c i l q *tamen* (c *verumtamen*) *filius hominis numquid inveniet* | *αρα* (vide ante): D post *πλην* pon. Cf Const^{6,} ^{18,4} *ελεγεν οτι αρα ο υι. τ. ανθρ. ελθων ευρησει* etc | *την πιστιν* et. Clem^{533} Or^{3,ter}et^{4,} ^{158} Eus^{ps}et^{luc} Const^{6,} ^{18,4} Epiph^{1024}: D 240. 244. arm om *την*

9. *δε και* cum NBDLMQRXΔ al sat mu a f vg (item i arm omisso *δε*) ... ΑΓΑΠ unc^{7} al plus^{90} b c e l q fu^{2} sah cop syrP (syr^{cu} et^{sch} *et dixit*) go Bas^{eth}^{277} om *και*, hinc Gb^{0} Ln [*και*] | M *προσ τινασ τοισ πεποιθοσιν*, 69. *πρ. τινασ των πεποιθοτων* | Δ al pauc *εφ εαυτουσ* | *εξουθενουντασ*: B 115. 259. al^{2scr} (al^{vid}) *-ντεσ* | *τουσ λοιπουσ* (syr^{cu} arm *multos*, syr^{sch} *omnes homines*): D add *ανθρωπουσ* | *την παραβ. ταυτ.* (sah syr^{cu} et^{sch} ante *προσ τινασ* pon): D om

10. *ανθρωπ. δυο* (et. e syrP Or^{4,} ^{124} Bas^{eth}^{277} Cyp^{205}): D itpler vg syr^{cu}

εἶσ Φαρισαῖοσ καὶ ὁ ἕτεροσ τελώνησ. 11 ὁ Φαρισαῖοσ σταθεὶσ ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεόσ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγεσ, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡσ οὗτοσ ὁ τελώνησ· 12 νηστεύω δὶσ τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα κτῶμαι. 13 ὁ δὲ τελώνησ μακρόθεν ἑστὼσ οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἐπᾶραι εἰσ τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν τὸ στῆθοσ αὐτοῦ λέγων· ὁ θεόσ, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω

---

et ^{sch} aeth *duo anthr.* | o εισ cum ℵALQΓΔΛΠ unc^{8} al pler sah cop arm Or$^{4,\,124}$ Bas^{eth277} ... Ln Ti εισ cum BDRX g^{secr} (R^{sic} ut nuper rursus exploravimus) | και o ετέροσ (et. Or Bas, sed Bas fluct inter και o et o δε): D και εισ, item *et unus* c e ff^{2}· q Cyp^{205} Optat (contra b f l vg Aug *et alter*, a i *et alius*). Praeterea priore loco *publicanus*, altero *Pharisaeus* ponunt a b c ff^{2}· i l (non item e f q vg Cyp Aug Optat)

11. o (QX 157. cop add δε, syr^{omn} Or$^{4,\,124}$ και o) φαρισ. σταθεισ (e Cyp^{205} *cum stetisset*; arm add *solus*): a b c f ff^{2}· i l q *stans itaque pharisaeus* | ταυτα (e Cyp *talia*; b c f ff^{2}· i l q *sic*) sine additam c. ℵ* b c f ff^{2}· i l q sah, item aeth (*et stetit Pharis. et oravit et dixit*) ... ς Ln praem προσ (D καθ) εαυτον cum ADQΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler a go syr^{cu} et utr Bas$^{eth\,277}$ Antio^{1102} ... Ti post ταυτα add προσ εαυτ. (L αυτον) cum ℵ^{c}BL 1. 131. e vg syr^{hr} arm (cop post ταυτ. προσηυχ. add εν εαυτω) Or$^{4,\,124}$ Cyp^{205} | προσηυχετο (r praetermisit syllabas ηυχετο): ΑΠ 1. 42. 49. 131. 209. w^{secr} προσηυξατο | ωσπερ cum ℵABXΓ ΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{eth} ... Ln ωσ cum DLQ al pauc Or$^{1,\,490}$ et $^{3,\,145}$ et $^{4,\,124}$ Cyr$^{esa\,577}$ Antio^{1102} | ουτοσ ο τελωνησ (et. Or^{ter} Bas Cyr): ΑΚΠ al^{10} fere e Cyp^{205} Aug Vict^{tun} ο τελω. ουτ.

12. αποδεκατευω cum ℵ*B ... ς Ln Ti αποδεκατω cum ℵ^{c}ADLQX unc rell al omn^{vid} Or$^{3,\,145}$ Bas^{eth} Cyr^{esa} (:: quae forma multo frequentior altera quam recepimus) | παντα οσα κτωμαι (et. Bas$^{eth\,278}$): Or$^{3,\,145}$ τα υπαρχοντα μου, Chr$^{6,\,145}$ μου τα υπαρχοντα, Cyr$^{es\,577}$ παντ. τα υπαρχ. μοι

13. ο δε τελ. cum ℵBGL 69. 124. 157. 245. 346. f^{secr} e sah cop syr^{cu} et ^{sch} aeth Antioch^{1102} Cyp^{205} Aug^{bis} Vict^{tun} ... ς Ln Ti και ο τελ. c. ADQΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syrP et^{hr} arm Bas$^{eth\,278}$ | εισ τον ουρανον (A ε. τουσ ουρανουσ) post επαραι cum ℵBLQX 33. b c ff^{2}· q go sah cop aeth syr^{hr} ... ς Ln ante επαραι cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler a f (e *et neque oculos in caelum volebat levare*) vg syr^{cu} et utr arm Bas^{eth} Cyp^{205} Ambc^{ain9} ... 40. i l Or$^{4,\,372}$ libere (item alludens$^{4,\,373}$ et ^{374}) om plane | το στηθοσ cum ℵBDKLQXΠ al^{15} fere it vg arm Or$^{4,\,372}$ Cyr$^{es\,577}$ et $^{luc\,317}$ Antioch^{1102} Cyp^{205} ... ς Ti εισ το στηθ. cum ΑΓΔΛ unc^{7} al plu sah cop syrr Bas$^{eth\,277}$ | αυτου cum ℵADLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} Bas^{eth} Antioch^{1102} ... BQ Or$^{4,\,372}$ (εαυτου το στηθ.) εαυτου ... 1. 118. 209. y^{secr} Cyr^{es} et ^{luc} om | ο θεοσ (ℵ^{c}): ℵ* om

14. λεγω: A al pauc add γαρ, item b c f l *itaque*

ὑμῶν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖ-
14, 11 Mt 23, 12 νος· 215.5 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15 sq Mt 19, 13 sq Mc 10, 13 sq 15 216.2 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με

14. κατερ̣η cum ℵABDLPXΓΔΛ unc[c] al pler e vg aeth Bas[eth278] Cyrluc[278] Cyp[205] ... ΚΘΠΠ al mu a b c f ff[2]· i l q sah cop syr[cu] et [utr] et [hr] Antioch [1102] Hil [411] praem οτι, hinc Ln [οτι] | εις τον οικ. αυτου (BL[2] εαυτου): D sah om | η γαρ εκεινος (Gb Sz) cum ΑΡΘΧΓΔΛΠ unc[c] al [150] fere go (*quam quidem ille*) syrP (accurate reddit η γαρ εκει.) Bas[eth 278odd] Cyrluc[278] ... ς (= Gb Sz) η εκεινος cum minusc vix mu Antioch[1102] arm (Thphyl ad h. l. ἢ [γὰρ?] ἐκεῖνος ἀντὶ τοῦ· παρ' ὃ ἐκεῖνος, item Euthym ad h. l. παρ' ὃ ἐκεῖνος ἤγουν οὐκ ἐκεῖνος) ... Ln παρ εκεινον cum ℵBL 1. 22[mg] 94. 209. sah cop Or [1, 490] (4, 124 μαλλον αυτου εις τον οικον καταβαινει δεδικαιωμενος) schol [256], item D μαλλον παρ (d *magis praeter*) αικεινον τον φαρισαιον (addunt *Pharisaeum* et. syr[sch] pers[P], item Latt quos vide). Latt sic: a *prae illum Pharisaeum*, vg *ab* (mm *magis ab*) *illo* (tol add *Pharisaeo*), b c e f ff[2]· i l q mt Cyp[205] Aug *magis quam ille Pharisaeus* ... 157. Bas[eth278ed] ηπερ εκεινος, Doroth [12, 403] (Gall [12]) υπερ εκεινον (:: η γαρ insolenter dictum est sed a dictione Graeca haud abhorrere videtur; cf exempla γαρ similiter adhibiti in Steph. Thes. sub ἤ) | εαυτον pri: D* αυτον | ο δε cum ℵBD[gr]ILPQXΓΔΛΠ unc[c] al pler go sah cop syrP arm ... Ln και ο (:: ut 14, 11 et Mt 23, 12) cum A al [6] it (et. d) vg syr[cu] et [sch] et [hr] aeth (Or [1, 490] και πασ ο) Cyp [201] et [205]

15. και et. c e f i q (item[vid] ff[2]· g[1·2·]) vg syr[cu] syr[cdd] et[P] arm Or [3, 663] ... D al [3wet] a b l go cop syr[sch] om (aeth *et attulerunt* etc) | τα: D 1. 13. 69. 118. 131. 247. cop arm Or [3, 663] om | βρεφη: Or [3, 659] οτι μεν, ως ο ματθ. φησι, προσηνεχθη παιδια τω ιω, η ως ο μαρκος (corrigendum λουκας) προσεφερον αυτω και βρεφη. Rursus paullo post: το δε βουλημα των προσφεροντων τα παιδια εστι, κατα μεν τον ματθ. ινα τασ χειρασ επιθη etc, κατα δε τον μαρκον ινα αψηται αυτων, κατα δε τον ειποντα βρεφη αυτα ειναι λουκαν ινα αυτων απτηται ... D παιδια (quod idem E pro τα βρε. scripturus erat, sed non absolvit) | αυτων (B* om, suppl[2]) απτηται (P αψητ., 69. 346. al pauc απτεται) cum ℵABDL(P)ΘΓΔΛΠ unc rell al pler it vg etc Or [3, 659] et [664]: IX 235. απτητ. (X αψητ.) αυτων (:: ut Mc) | ιδοντες δε (ita a d e; it[plu] vg *quod cum viderent*, c *quos cum viderent*): 47[ev] y[secr] al pauc syr[cu] et [sch] και ιδοντ. | οι μαθηται: MΠ al [10] fere syr[cu] et [sch] aeth add αυτου | επετιμων (69. -μουν) cum ℵBDGL 1. 13. 69. 118. 209. f[secr], item *increpabant* it[pler] vg cop syr[cu] et P ... ς επετιμησαν c. AIPXΓΔΛΠ unc[c] al pler e syr[sch] (:: cf ll. pp.) | αυτοις: A*Γ αυτους

16. προσεκαλεσατο (DG al [4] -λειτο) αυτα (B om) λεγων cum ℵBL a (*in-*

καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
17 [217.2] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ Mt 18, 3 Mc 10, 15
ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
18 [218.2] Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε 18–27 Mt 19, 26–26 Mc 10, 17–24
ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς θεός.
20 τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ Ex 20, 12–1

peravit eis discens) cop syr^{sch} (*vocavit eos et dixit eis*), item DG 1. 118. 131. 209. .... ς Ln Ti προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν (69* 157. λεγει, 13. 69** 346. ελεγεν) cum AIPXΓΔΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg syrP (add c.* *eis*) etc ... syr^{cu} nil nisi *dixit eis* (:: Mt et Mc ειπεν αυτοις) | κωλυετε: D κωλυσητε | του θεου: A* 157. al pauc a b c (non item e f ff^{2}· i l q vg) syr^{cu} et^{sch} (non P) των ουρανων :: ut Mt

17. αμην (et. Or^{3,668}): D 11P^{e} add γαρ | οσ αν cum ℵBDLX 69. 346. al pauc ... ς Ti οσ εαν cum AIPΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,668sq}

18. τισ αυτον: G 1. 13. 69. 346. αυτον ειπε, item *eum quidam* it vg go syr^{cu} et^{utr} arm aeth | αρχων (et. c f vg): a b e ff^{2}· i l q om (:: ut ll. pp.); similiter Mcion$^{epiph^{315}}$ et^{339} ειπε τισ προσ αυτον) ... syr^{cu} et syr^{edd} add *Pharisaeorum* | λεγων (syr^{cu} et^{sch} aeth add *ei*, non item syrP et^{hr}): D am (al ap Wtst) sax om | τι ποιησασ etc et. Mcion epiph^{315} et^{339} Hom$^{clem\ 18,3}$ (ο διδασκ. ημων τω ειποντι φαρισαιω· τι ποιησασ ζω. αιω. κληρονομησω, πρωτον εφη·) et^{18,17} (ερωτησαντοσ τινοσ· τι usq κληρ.) Clem^{304} Or^{2,727} Dial^{832} (προσελθοντοσ αυτω τινοσ· διδασκ. αγαθε, τι ποιησασ, φησι, ζωην etc): 1. 131. 209. τι ποιων etc

19. ειπ. δε αυτω ο (Dial^{802} om αυτ. ο) ις: DG ο δε ειπ. αυτω | τι με λεγ. αγαθον: syr^{cu} add *et quare interrogas me de bono*, quae ex Mt adscripta esse apparet | θεοσ cum ℵ*B*(3 praem ὁ, sed punctis notatum) ... ς Ln Ti ο θεοσ cum ℵ^{c}AB^{3}D rell omnib (Or^{3,664} ο δε μαρκ. και λουκ. φασι – εισ ο θεοσ). Praeterea arm^{ed} Or^{1,219} et$^{int\ 1,89}$ add ο πατηρ. Cf huc Mcion$^{epiph\ 315}$ et^{339} ο δε· μη με λεγε (^{315} λεγετε?) αγαθον· εισ εστιν αγαθοσ ο θεοσ (^{315} om ο θε.). προσιθετο εκεινοσ· ο πατηρ (ita^{339}; ^{315}προσεθηκε το οτι ο πατηρ). Similiter (vide ad Mt) pro θεοσ Marcos ap Ir^{1,20,2} et Hom$^{clem\ 18,3}$ ο πατηρ ο (Mcsii om) εν τοισ ουρανοισ, item Dial^{804} λεγοντοσ του χυ· ουδεισ αγαθοσ ει μη εισ ο πατηρ (contra^{832} εισ ο θε.). Locis iam ap Mt adscriptis accedunt Hipp^{254} ex Mcione και ωσ αυτοσ ομολογει· τι με λεγετε αγαθον; εισ εστιν αγαθοσ et Epiph^{742} ex Ario (ειτα παλιν φησιν ο μανιωδησ αρειοσ) πωσ ειπεν ο κυριοσ· τι με λεγεισ αγαθον; εισ εστιν αγαθοσ ο θεοσ.

20. τασ εντολασ: c praem *Et ait illi Iesus*, item Dial^{832} ο δε εφη (sed non mutato οιδασ, ut certe editum est). Epiph vero de Mcione^{315} et^{339} testatur: αντι του· τασ εντολ. οιδασ, λεγει· τασ εντολ. οιδα (quam ad lectionem quadrare vdtr illud ο δε εφη in Dialogo). Aliter

Deu 5, 16 sq ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 [219.2] ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἓν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ

Tert$^{marc\ 36}$ „interrogatus ab illo quodam: Praeceptor optime, quid faciens vitam aeternam possidebo? de praeceptis creatoris an ea sciret, id est faceret, expostulavit." „Cumque ille principaliora quaeque affirmasset observasse se ab adolescentia, unum, inquit, tibi deest" etc. Praeterea cf quae ap Macar Chrysoceph ex Or^{luc} allata leguntur (Or$^{2,\ 999}$): *επι τον νομον αναπεμπει ων εκειθεν συναγη εντολασ* etc. *μαρτυρει γουν τω ειληφοτι απο μεν του δευτερονομ. το· αγαπησεισ κυριον* etc, *απο δε του λευτικ. το· τον πλησιον σου ωσ σεαυτον· ορθωσ απεκριθησ, και προστιθησι· τουτο ποιει* etc | *οιδασ*: D e add *ο δε ειπεν· ποιασ. ειπεν δε ο* $\overline{ις}$ *το* (e *ait illi quae· dicit illi*) ... a add *ait quae* (:: cf Mt) ... syr^{cu} add *si vis tu in vitam intrare* | *μη μοιχευσησ* hoc loc f Tert$^{marc\ 36}$ syr^{p} et^{hr} etc: a b c ff^{2}· i l q vg (et. 130) syr^{cu} et^{sch} post *μη φονευσησ* pon; e om *μη φονευσησ* | *μη μοιχ. μη φον. μη κλεψησ μη* (Dial^{832} *μηδε*) *ψευδομαρτυρησησ* (B *-τυρησ*, ℵ e^{scr} w^{scr} Dial ex cod^{wetst} *-σεισ*. Similiter e^{scr} *-χευσεισ* et *-νευσεισ*, w* *-ψεισ*): D (:: ut LXX) *ου μοιχευσεισ· ου φονευσεισ· ου κλεψεισ· ου ψευδομαρτυρησεισ*, quemadmodum it^{pler} vg habent: *non occides* (a *homicidium facies*), *non moechaberis* (f haec transp; d *moechabis*, a *adulterabis*, c ff^{2}· *adulterium committes*, b l q *adult. admittes*) *non furtum facies, non fals. testim. dices.* Unus e (vide ante): *ne adulterium admiseris, ne furtum feceris, ne fals. testim. dixeris.* | *τιμα*: Dial^{832} ex cod^{we} *τιμαζον* | *μητερ. σου* cum ΚΕFGHSUVΓ ΔΔ al longe plu a b c cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} (add^{mg*} *et proximum tuum sicut te ipsum*) aeth Dial^{832} Or$^{2,\ 8}$ (*και ο σωτηρ δε φησι· γεγραπται εν τω νομω· τιμα τ. πατ. σου και την μητ. σου και τα εξησ*) ... Gb^{00} *σου*, Ln om *σου* cum ΑΒDIKLMPΧΠ al^{25} fere e f ff^{2}· i l q vg go syr^{p} arm :: at *σου* nec in Mt nec Mc est, ad quos vide paucitatem testium qui addunt. Praeterea fluct et. LXX: B add, Δ om

21. *ειπεν*: G l (*et ait illi*) syr^{cu} et^{sch} et^{hr} add *αυτω* | *ταυτ.* (69. om) *παντα*: ΑΙΚΠ al^{5} e syr^{p} *παντ. ταυτ.* (:: cf ll. pp.) | *εφυλαξα* c. ΝΑΒL 1. 209. Dial^{832} ... ς *εφυλαξαμην* c. DIPΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler (:: cf ad utrumq ll. pp.) | *εκ νεοτητ.* absq *μου* cum BD l syr^{cu} Dial^{832} Mcion tert$^{4,\ 36}$ (vide ad v. 20) ... ς Ln add *μου* (:: ut Mc lectione non fluct, cf et. ad Mt) cum ΝΑΙLPΧΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{utr} et^{hr} rell (aeth insuper add *usque nunc*)

22. *ακουσασ δε* absq additam c. ΝΒDL 1. 33. 69. 131. 209. 382. 32^{ev} 11^{pe} cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} ... ς add *ταυτα* cum ΑΙΡΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler go syr^{p} arm aeth ... it^{pler} vg *quo* (b *quod*) *audito*, a *quod cum audisset*, e *cum audisset autem illum* (**illam*), item 157. *ακ. δε αυτου* | *ετι* cum ℵ$^{a.1}$ et^{c} ΑΒDILPΧΓΔΔΠ unc^{6} al longe plu it vg etc ... ℵ*FHV al mu *οτι* (nec Tert$^{marc4,\ 36}$ exprim *ετι*, vide ad v. 20) | *διαδοσ* cum ΒΡΧΓΔΠ

δεῦρο ἀκολούθει μοι. 23 [220.2] ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται· 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

---

unc[s] al plu (et. cop go syrP et[hr] *distribue*) Bas[eth 265 et 267] ... Gb′ Ln *δοσ* (:: ut et Mt et Mc) cum ℵADILMRΔ al[45] fere Dial[832], item *da* it vg syr[cu] et[sch] arm aeth | *πτωχοισ*: D al pauc praem *τοισ* (:: ut ll. pp.) | *εν* (c. ℵALR al mu Bas; Ln Ti add *τοισ* c. BD) *ουρανοισ* cum ℵ ABDLR al mu a e cop ... ς *εν ουρανω* c. ΙΡΧΓΔΑΠ unc[9] al pler it[pl] vg go arm Dial[832] Bas[eth 265] (:: cf ad utrumq ll. pp.)

23. *ταυτα*: ΝΓ add *παντα* | *εγενηθη* cum ℵBL (:: cf ad Mt 28, 4) ... ς Ln *εγενετο* cum ADIPRΧΓΔΑΠ unc rell al omn[vid] Cyr[luc 380]

24. *αυτον* o (B om) *ις* *ειπεν* c. ℵBL 1. 131. 157. 209. cop syr[hr] ... ς Ln *αυτ. ο ις* (al pauc om vel ante *αυτ.* pon) *περιλυπον γενομενον ειπεν* cum AIPRΧΓΔΑΠ unc[9] al pler it[mu] vg syr[cu] et[utr] rell; item D b c e i *αυτ. περιλυπον γενομενον ειπ.* (e add *illi*) *ο ις* | *εισπορευονται* idque post *τ. θε.* cum BL, item eodem loco ℵDR 124. 157. a b c e ff[2. g1. 2.] i q vg *εισελευσονται* (it[pler] vg *intrabunt*, e *introibunt*) ... ς Ln *εισελευσονται* idque ante *εισ την βα. τ. θεου* (ΚΜΠ al mu *των ουρανων* :: ut Mt) cum AIPΧΓΔΑΠ unc[9] al pler f l syr[cu] et[utr] go arm aeth (:: cf Mt et Mc) ... cop syr[hr] *difficile est - ut intrent in* etc

25. Γ al[4scr] *ευκοποτερον* | *γαρ* (i *autem*): Π* 69. 131. al pauc syr[sch] arm aeth om | *καμηλον* (sic in Lc et. syrP, aliter ll. pp.; a b d e i for *camellum*): ꞩ 59. 124. 130[gr] 433. c[scr] y[scr] *καμιλον*, 239. *καμιλλον*. Cyr[luc 380] *καμηλον οὐ το ζωον, αλλα το εν τοισ πλοιοισ παχυ σχοινιον.* Similiter scholia, quae vide ad Mt. Thphyl ad h. l. *αδυνατον γαρ παντωσ καμηλον δια τρυπηματοσ βελονησ χωρησαι, ειτε το ζωον αυτο νοησεισ καμηλον, ειτε σχοινον τινα ναυτικην παχειαν.* Amb vero[luc 1489]: „camelus ergo in typo populus gentilis accipitur, quem leo ille quaerens quem devoret onustum thesauro propheticis agitat speciebus in desertum.“ | *τρηματοσ* cum ℵBD 49. ... LR 157. 242. 31[ev] 32[ev] 150[ev] *τρυπηματοσ* (:: ut in Mt edidimus) ... ς *τρυμαλιασ* (:: ut in Mc edidimus) cum ΑΡΧΓΔΑΠ unc[9] al pler. Latt ubique *foramen* (e *cavernam*) *acus* | *βελονησ* (Gb″) cum ℵBDL 1. 13. 69. 124. 157. 209. 251. 346. (cf et. Clem[440] *πιστευον ουν πολλω μαλλον τη γραφη λεγουση θαττον καμηλον δια τρυπηματοσ βελονησ διελευσεσθαι η πλουσιον φιλοσοφειν*) ... ς *ραφιδοσ* (:: ut Mt et Mc) cum ΑΡΕΧΓΔΑΠ unc[9] al pler | *εισελθειν* pri cum ℵBLRΧΓΔΑΠ unc[s] al longe plu e cop syr[sch] et p mg et[hr] ... ADMP al plus[90] it[pler] vg go syr[cu] et p txt arm aeth *διελθειν* (:: ut in Mc edidimus; cf et. ad Mt) | *εισελθ.* sec (h. l. et. q syrP): D b c f g[1. 2.] vg cop syr[cu] et[hr] aeth ante *εισ τ. βα.* pon ... a e ff[2.] i syr[sch] non exprim; l totum versum 25. om

26. *ειπαν* cum ℵR ... ς Ln Ti *ειπον* cum ABDLX unc rell al omn[vid] | *οι*

28–30 Mt 19, 27–29 Mc 10, 28–30

27 ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι. 29 [221.2] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ

ακουσαντεσ (d g^{1} *qui audierunt*): DEᵍᵀL 118. 131. 209. 254. οι ακουοντεσ, item itᵖˡᵉʳ vg *qui audiebant*, l *audientes*

27. ο δε: A 124. 251. iˢᶜʳ yˢᶜʳ al pauc syrˢᶜʰ add ω̄ς, item *et* (b mt om) *ait illis Iesus* b c f ff^{2}· i l mt aeth | αδινατ. παρ. ανθρωποισ (et. Ir$^{int\,127}$ et^{254} et^{299} Tert$^{res\,carn\,57}$. Spectat huc et. Iust$^{ap\,1,19}$ quod ad Mt adscripsimus.): 69. syrᶜᵘ et^{sch} (non item^{hr} et p) Thphil^{2,13} παρ. ανθρ. αδυν. | τω cum ℵABLRXΓΔΛΠ al pler cop ... Ln om cum DP 157. fˢᶜʳ Iust Thphil (:: cf ll. pp.) | εστιν hoc loco cum ℵBDL 1. 28. 118. 131. 157. 209. al pauc a e Hierᵖᵉˡᵃᵍ^{2} (syrᶜᵘ et^{sch} et^{hr}) ... ς post δυνατα pon cum APRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c f ff^{2}· i l q vg (sed it vg etiam ante hab *quae impossibilia sunt ap. homines*) go cop syrᵖ Ir$^{int\,127}$ et^{299} (sed^{254} et Tert om utrumq *sunt*)

28. πετρ. cum APΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu (^{21} ap. solum Scriv) ... ς Ln ο πετρ. cum ℵBDLRUX al mu (:: at ita et Mt et Mc lectione tantum non fluct; ap Lc utrumque usu venit) | αφεντεσ (D 1. 118. 131. 209. post τα ιδια pon) τα (1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. a c e l q praem παντα) ιδια cum ℵᶜBDL 157. 1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. cop syrᵖ ᵐᵍ arm itᵖˡ (i ff^{2}· *relictis rebus nostris* [alt om], a l arm *relictis omnibus nostris*, c q *relictis omnib. rebus nostris*; b *relictis retibus nostris*; e *remisimus omnia nostra et* similiterque syrᶜᵘ) ... ς αφηκαμεν παντα και (:: ut Mt et Mc) cum ℵ*APRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg (f vg Amb^{luc} Aug *dimisimus omnia et*) go syrˢᶜʰ et p txt aeth | ηκολουθησαμεν (R -καμεν, ut Mc) σοι: ℵᶜX c eˢᶜʳ l add (:: ex Mt) τι αρα εσται ημιν

29. ο δε: syrᶜᵘ et^{sch} aeth (*et dixit domin. Ies. discipulis suis*) add *Iesus* | αμην λε. υμιν sine οτι cum ℵ*DΔ 131. a b c e ff^{2}· (g$^{1\cdot 2\cdot vid}$) i l q vg Cyp^{310} ... ς Ln Ti add οτι cum ℵᶜABLPRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f Hier^{lovin} (:: Mc om, sed similiter A add; contra in Mt οτι non fluct) | οικιαν: DH 69. 49^{ev} al pauc syrˢᶜʰ armᵉᵈ persP οικιασ (:: ut Mt) | η γυναικ. η αδελφ. η γον. hoc ordine cum KBL cop ... ς Ln η γον. η αδελφ. (DX A etc vide post) η γυναικ. cum ADPR unc rell al omn^{vid} it vg syrr rell (:: η γυναικα in Mt et Mc deest, at testes plurimi intruserunt ante η τεκνα). Praeterea post η αδελφουσ DXA al^{7} Cyp^{91} (non item $^{185\cdot 273\cdot 310}$) add η αδελφασ :: ut Mt et Mc | η τεκνα: D add εν τω καιρω τουτω (:: ex v. sq) | εινεκεν cum KB (:: ita nemo in Mt aut Mc) ... ς Ln Ti ενεκεν cum ADLPR unc rell al omn (exceptis U al pauc qui ενεκα habent)

30. οσ ουχι μη cum KBL 1. 124. 209. ... ς Ln οσ ου μη cum APRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... D arm εαν μη (:: ex Mc), item b c e i l *nisi ut recipiat* (-*ias* e, -*atis* i); contra a ff^{2}· q *qui non recipiat* (-*iet* a), f vg Cyp al

πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31—34 Mt 20, 17—19 Mc 10, 32—34

31 [222.2] *Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ*

---

et non recipiat (tol -*iet*) | απολαβη cum ℵALPRΣΓΔΛΠ unc^{v} al pler ... BDM al^{10} arm *λαβη* (:: ut Mc; cf et. Mt) | *πολλαπλασιονα* (ita f vg; g$^{1.\ 2.}$ vid): D a b c e ff$^{2.}$ i l q syr^{p} mg (in cod barₛₐ) Cyp$^{91.\ 185.\ 272.\ 310}$ al (vide Sab.) *επταπλασιονα*. Contra disputat Hier; postquam enim iovini$^{2,\ 19}$ retulit Ioviniani verba „quomodo apostolis pro derelictis filiis et uxoribus in alio evglio *centies*, in alio *septies* dominus repromittit" habet$^{2,\ 26}$ „- ne exultet in mendacio - sciat in Mt et Mc apostolis qui universa sua dimiserant centuplum repromissum, in evglio autem Lucae multo plura, id est *πολυ πλειονα*, et penitus in nullo evglio pro *centum* scriptum esse *septem*, seque aut falsarii aut imperitiae reum teneri." | *εν τω καιρ. τουτω*: ϰ praem *νυν* (:: ex Mc) | *τω* (ϐ om) *ερχομ. ζω. αιωνιον* (ϐ *vitam consequetur aeternam*, item syr cu): a b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i l add *possidebit* (non item f g$^{1.\ vid}$ q vg)

31—34. Epiph$^{marc\ 315\ et\ 340}$: *παρεκοψε το· παραλαβων τους δωδεκα ελεγεν· ιδου αναβαινομεν εισ ιεροσολυμα, και τελεσθησεται παντα τα γεγραμμενα εν τοισ προφηταισ περι του υιου του ανθρωπου· παραδοθησεται γαρ και* (315 om *γαρ και*) *αποκτανθησεται και τη τριτη ημερα εγερθησεται* (315 *αναστησεται*). *ολα ταυτα παρεκοψε.*

31. *δε*: c f ff$^{2.}$ i l q vg add *Iesus* (non item a b ϐ) | *δωδεκα* (D *ιϐ'*, Or$^{3,\ 708}$ *δεκαδυο*): ℵ* a b f ff$^{2.}$ i (non item c e l q vg) add *μαθητας* | *προ.* (Δ* om) *αυτους* et. a b e q Or$^{3,\ 708}$: D c f ff$^{2.}$ i l vg *αυτοισ* | *αναβαινομεν*: Γ 69. al pauc *-νωμεν* | *ιερουσαλημ* cum ℵBDLR y^{ser} ϐ go cop Or$^{3,\ 496}$ ... ϛ Ln *ιεροσολυμα* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{ϐ} al pler it^{pler} vg etc | *τελεσθησεται*: 60. y^{ser} z^{ser} al^{10} fere Or$^{2,\ 496}$ *τελειωθησεται* | *τω υιω*: D 13. 69. 124. 346. al^{6} Epiph$^{marc\ 315\ et\ 340}$ (vide ante) *περι του υιου* (Schu „bene"), item Δ omisso *περι*, item *de filio* it vg cop syr arm

32. *παραδοθ. γαρ*: D e *οτι παραδοθ.* | *εμπαιχθησεται* (ϰ *-χθησονται*): ADEP (non item ℵBLR rell) *ενπ.* | *και υβρισθησεται* (syr^{sch} post *κ. μαστιγ.* v. 33. transp, hunc in modum: *et flagellabunt eum et ignominia afficient eum*) cum ℵAPRΣΓΔΛΠ unc^{ϐ} al pler cop go syr^{cu} et p c.* aeth: 130^{gr} et^{lat} f vg arm^{usc} *et flagellabitur*, item c sed post *κ. εμπτυσθ.* pon ... DL al^{11} a b e ff$^{2.}$ i q syr$^{p\ txt}$ arm^{zoh} om (:: ut nec Mt nec Mc habet); l totum versum sic habet: *tradetur*, pergens *et flagellatum occident illum* | *και εμπτυσθησ.* (D *ενπτ.*, syr^{cu} et^{sch} add *in faciem eius*): PR al^{7} arm^{zoh} om (:: om et. Mt, non item Mc)

33. *αποκτενουσιν* (et. d): D^{gr} *αποκτεινουσιν*, item i^{alt} *occidunt*

τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 [223. 10] καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35–43
Mt 20, 29–34
Mc 10, 46–52

35 [224. 2] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰερειχὼ τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα

---

33. τη ημερ. τη τριτ. (a am ing tol, item e sed ex *die tertia resurget* mire corruptum habet *deterioresurguent*): ΧΔ 1. 13. 69. 124. 131. 209. al plus[40] b c f (ff[2]· g[1·2]· ex sil) i q' (l *post tres dies*) vg arm Epiph[marc] (vide ante) τη τριτη ημερα (:: ut Mt) | αναστησεται: L al[10] fere Epiph marc[340] (non item[315]) εγερθησεται (:: ut in Mt edidimus)

34. και αυτοι: DU al pauc e syr[sch] et aeth αυτοι δε | ουδεν τουτων: D τουτ. ουδ. | και ην: 1. 142[mg] 209. a b c e f i q (non item ff[2]· vg) syr[cu] et[sch] et p mg ms αλλ ην ... l post *intellexerunt* (συνηκαν) pergit *quod dicebatur* omissis reli: και ην usq εγινωσκ. | τουτο: D 1. 25. 131. 209. a b c e ff[2]· i q (non item f vg) cop[dz] syr[cu] arm om | κεκρυμμενον: Gr al pauc κεκαλυμμενον | απ: Λ επ | λεγομενα: syr[cu] et sch add *cum illis*

35. εισ: 13. 124. 346. τη (69. εν τη). Item Epiph[marc315] et[340]: εγεν. δε εν τω εγγ. αυτον ([315] om) τη ιεριχω, τυφλος εβοα· ω υιε δα. ελεησον με. και οτε ιαθη φησιν· η πιστ. σου σεσ. σε. | ιερειχω cum BDPQ (Lc 19, 1 Mc 10, 46 Heb 11, 30 et. ℵ; Mc 20, 29 BCLΣ, alibi et. Δ) ... ς Ln ιεριχω cum ℵALRΧΓΔΛΠ unc[s] al omn[vid] | επαιτων cum ℵBDL Or[3, 735] Dial[856] (D e Dial επαιτ. ante εκαθητ. pon) ... ς προσαιτων (:: cf ad Mc) cum APQRΧΓΔΛΠ unc[s] al omn[vid]. Dial vero[856] sic: επειδη παρεισιν οι περι μεγεθιον, οι του δογματος μαρκιωνος, εκ του αυτων ευαγγελιου αναγινωσκω· εγενετο δε εν τω εγγιζ. usq και παραχρ. ανεβλεψεν (v. 43).

36. διαπορευομενου (et. Or[3, 735] Dial [856]): DX παραπορευομενου. It[pler] d vg *turbam praetereuntem*, e *turbas transeuntes* | τι ειη (Γ ει, L εη) τουτ. cum ℵABΓΔΛ unc[s] al longe plu; item it[pler] vg *quid hoc* (l *illud*) *esset*, e *quid esset illud* ... Ln τι [αν] ει. τουτ. cum DKLMQRΣΠ al plus[35] Or[3, 735d] et[e] Dial[856], item a *quidnam hoc esset*, d *quidnam esset hoc*

37. απηγγειλαν (Dial[856] απηγγελη) δε αυτω (et. ℵ[c]): ℵ* οι δε απηγγ., f *et dixer.* οι | ο (Δ om) ναζωραιοσ (M c cop[wi] ναζαραιοσ) et. b d f ff[2]· q cop[schw] ... DG[r] 1. 131. 209. a vg Or[3, 736] ο ναζαρηνοσ, item e i l *nazorenus* ... Dial[856] om

38. και: D e f go o δε (d f *at ille*, e *ille autem*) | εβοησεν (Epiph[marc] εβοα, vide ad v. 35): P εκραξεν | ω (et. Mcion ap Epiph[bis], vide ante, et Tert[marc4, 36] et[37] Dial[856]): ΑΕΚΠ al plus[10] Or[3, 736] om | δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ: cf ad Mt 1, 1. Item v. sq

σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 40 *σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν·* 41 *τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.* 42 *καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.* 43 *καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.*

---

39. Omittunt versum 33 (e spatio) 57. 130. 157. 235. 258. 433. $^{s^{ecr}}$ b Dial^{858} (:: propter *ομοιοτελ.*) | *και οι*: D e Tert^{marc4,36} *οι δε* | *προαγοντες* (et. Tert^{marc4,36} Or^{3,736}; syr^{cu} et ^{sch} add *Iesum*): AKΠ 42. p w^{ecr} a *παραγοντ.* (*qui praeteribant*), 32^{ev} *παραπορευομενοι* | *επετιμων*: AΓ 69. 382. *-μουν* | *σιγηση* (Schu „recte ap Lc qui unus ex evglstis hoc verbo utitur“) cum BDLPX 245. 254. 382. i^{ecr} Or^{3,736semel}... ς *σιωπηση* (:: ut Mt et Mc) cum NAQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{3,736semel} | *αυτος δε* (it^{pler} vg *ipse vero*): ℵ a d e *o δε* (a d *ad ille*, e *ille autem*) | *πολλω*: D c syr^{cu} et ^{sch} (non item P et ^{hr}) om | *εκραζεν* (al pauc am Or^{3,736libere} *-αξεν*): EGHM al^{15} aeth add *λεγων* (aeth *et dixit*) | *υιε* (D al^{4wetst} *υιοσ*, d *filius*) et. Or^{3,736}: KΠ 1. 69. 124. 127. 131. 209. al^{6} praem $\overline{ιυ}$

40. *ο* $\overline{ις}$ cum KLQRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere Or^{3,736}, item Ti $\overline{ις}$ cum BD ... A 63. Dial^{858} om | *προσ αυτον* (b c f q vg go cop syr^{utr} et ^{hr} rell Or^{3,736}): D 1. 63. 131. 209. al pauc a e ff^{2} i l syr^{cu} Dial^{858} om | *επηρωτ. αυτον*: QX 13. 69. 49^{ev} y^{scr} 10^{pe} al^{3wetst} add *ο* $\overline{ις}$

41. *τι* cum ℵBDLX 57. e cop Dial^{858} ... ς Ln praem *λεγων* cum AQR ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg go syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} (syr^{cu} et ^{sch} add *ei*, non item P et ^{hr}) arm (aeth *dixit ei* pro *επηρωτ. αυτ.*), item Or^{3,736} *ειπων* | *ειπεν*: ℵ syr^{cu} et P ^{mg} aeth add *αυτω* | *κυριε*: b i l q s (non item c e f vg) Or post *ινα αναβλ.* pon ... 6^{pe} a om | *ινα αναβλ.*: syr^{cu} arm *ut aperiantur oculi mei et videam*

42. *ο* $\overline{ις}$ (1. 13. 209. *ο κυριοσ*, 76. 125. 218. syr^{cu} om) *ειπεν αυτω* (ita f q vg): D a b c ff^{2} i l s Or^{3,736} *αποκριθεισ ειπεν αυτω* (sed it^{7} Or add $\overline{ις}$, item e *et respondens* [praetermissis *dixit illi*] *ihesus*, item Dial^{858} *αποκριθ. ειπεν ο* $\overline{ις}$)

43. Dial^{858} exscriptis a versu 35 usq 43 post verba *και παραχρ. ανεβλεψ.* non add *και ηκολ. αυτ.* usq *εδωκ. αιν. τω θεω* | *και ηκολουθ. αυτω* (ℵ* *αυτον*): syr^{hr} om | *δοξαζ. τ. θεον*: Or^{3,736} de Lc sic: *ου μονον ηκολουθει αυτω, αλλα πλειον τι ειχε παρα τουσ λοιπουσ· ηκολουθ. γαρ φησιν αυτω δοξαζ. τ. θεον* | *λαοσ* (Or^{3,736}): QA 13. 69. 124. 346. al^{20} Or^{3,736} *οχλοσ*. Ex Latt a d e s Tert^{marc4,37} *populus*, b c f ff^{2} i l q vg *plebs* | *ιδων*: KΠ al^{6} schol^{237} et ^{aliorum} om | *αινον* (et. Or^{3,736bis}, it vg *laudem*): D *δοξαν* (d *gloriam*)

XIX.

1 [225.10] *Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱερειχώ.* 2 *καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἦν πλούσιος·* 3 *καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.* 4 *καὶ προδραμὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι.* 5 *καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀνα-*

XIX, 1. *διηρχετο* (Δ *διερχετο*): MA al plus[10] syr[sch] (syr[hr] *transiit Iesus ingrediens Hiericho*) aeth praem o $\overline{\text{ις}}$, item Γ 124. 262. al mu add o $\overline{\text{ις}}$ | *την*: M 248. 7[pe] *εισ την*, g[scr] *εισ* | *ιερειχω* cum NBDQA ... ς Ln *ιεριχω* cum ALRΓΔΠ unc[e] rell omn[vid]

2. *και ιδου* (et. syr[P] et[hr]): syr[cu] et[sch] om | *καλουμενος* (et. e go cop syr[P] et[hr] arm): DG al[7] it[pler] vg syr[cu] et[sch] (uterque *vir quidam*) aeth om (Schu „sic ubique locorum apud Lc") | *και αυτος*: 69. f[scr] a b c ff[2] l q s vg cop *και ουτος*, item D e f i go[vid] (certe om *και*) nil nisi *ουτος*, syr[cu] et[sch] *και* (aeth non exprim *και αυτ. ην*) | *και ην* cum KL 245. (l s *et* sine *ην*, item syr[sch] *dives erat et princeps public.*) cop syr cu et[hr] go ... ς Ti *και ουτος ην* cum AQRΓΔΛ unc[7] al pler f (*et iste erat*) syr[P mg], item 108. 157. syr[P txt] *ουτος ην* ... BKΠ 1. 13. 42. 69. 131. al[3scr] b i q vg arm[ed] *και ουτος*, item U a c ff[2] mt arm[cdd] *και αυτος ην* (c ff[2] mt *et ipse div. erat*): hinc Ln *και αυτος* [*ην*] ... D e om

3. *ηδυνατο* (Δ *ουκ δυνατο*, uti Mt 22, 46) cum NAB[3]LQRΓΔΛ unc rell etc ... B*KΠ al aliq *εδυνατο* | *τισ εστιν* et *απο τ. οχλου*: syr[cu] om (non item[sch] et[P] et[hr]); rursus ad *μικροσ ην* syr[cu] et[sch] add *Zacchaeus*

4. *προδραμων* cum NABKMQRSUΔΛ (R ex nupera recognitione) al plu (it[pl] vg *praecurrens*, e *praecessit*, a *procurrens*) ... EFGHLVΓΠ al[25] *προσδραμων*, 11. 69. al plus[25] *δραμων*, q *currens*, D *προλαβων* (d *antecedens*) | *εισ το* (157. *τα*) *εμπροσθ.* (D *ενπρ.*) cum NBL f[scr] (157.) e (*praecessit autem in priore*; accedere vdtr d *antecedens ab ante*) ... ς Ln Ti *εμπροσθεν* cum ADE[r]ΓΔΛΠ unc rell al pler ... it[pler] vg non exprim | *συκομορεαν* (et. ς[e] Gb Sz) cum NBLΔ al mu cop, item E[2]FHMSVΓΛ (R *-κομορ-* abscissis rell) al plu *-μοραιαν* ... Ln et Ti (ex errore de B) *συκομωρεαν* cum DQ 1. 131. al[15] fere, item (ut ς et ς[e] 1633 sqq) *συκομωραιαν* E*GKUΠ al permu Cyr[luc386], item Δ *συκωμοραιαν* | *ινα ιδη* (et. K[c]; BΔ 69. al *ειδη*): K* *του ιδειν* | *εκεινησ* cum NABLQRΓΔΠ unc[e] al plu, item D *εκεινη* (b c ff[2] i q *illa parte*; contra a *per illa parte*, l s *per illam partem*; e *illic*, d f vg *inde*) ... ς (= Gb Sz) *δι εκεινησ* cum Δ 1. 69. tisch** al mu (item a l s arm) | *ημελλεν*: KSUΔΠ 1. tisch al[30] fere *εμελλ.* | *διερχεσθαι* (syr[cu] add *Iesus*): Δ *εισερχ.*, 1. 131. al *παρερχ.*

5. *και ωσ ηλθ. επι τ. τοπον* et. f vg syr[sch] et[P] et[hr] go etc: D 157. a b

βλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ

---

c e ff^{2} i l q s *και εγενετο εν τω διερχεσθαι αυτον* (sed 157. *τον ιν*, item it^{9} *Iesus* omisso *ο ις* post *αναβλεψ.*) ... syr^{cu} *et cum transiret Iesus* | *αναβλεψας ο* (B om) *ις* omissis rell c. NBL 1. 131. 209. cop arm ... syr^{cu} *vidit eum et*, syr^{sch} *Iesus vid. eum et*, aeth *vid. eum Iesus et*, D *ειδεν και* ... ς Ln Ti *αναβλ. ο ις ειδεν* (KQVΔΠ* al *ιδ.*) *αυτον και* cum AQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg go syrP et^{hr}, item q *respiciens vidit illum et*, s *respiciens susum vidit eum et*, e *respexit et vidit illum et*, c ff^{2} i l *vidit illum* (i om) *sursum* (l* *susum*) *aspiciens et* ... a *vidit illum et respiciens*, 157. *ειδεν αυτον· αναβλεψ. δε ο ις*, b *vidit illum respicientem et* | *προσ αυτον*: D 127. 86^{ev} a e *αυτω* (syr^{cu} non exprim) | *σπευσασ* (Valentt ap Ir^{38} *σπευσασ καταβηθι, οτι σημ. εν τω οικ. σου δει με μειναι*): D^{gr} e q cop *σπευσον* (sed e pergit *descendere*) | *σημερ. γαρ* (ℵ* al^{5} om *γαρ*): D it vg Valentt ap Ir^{38} *οτι σημ.*

7. *ιδοντεσ*: KMΠ al plus^{10} arm^{edd} add *αυτον* | *παντεσ* cum ℵABDLQRΓ ΔΛ unc^{7} (et. s) al^{100} fere ... ς *απαντεσ* cum KMΠ 1. al mu ... 13. 69. 346. *οι φαρισαιοι* | *λεγοντεσ* et. b c f q vg go cop syr^{utr} et^{hr} etc: D a e ff^{2} i l s syr^{cu} om | *ανδρι* (*virum* a s): L *ανθρωπω*, item *hominem* b c d e f i l q vg ... ℵ it vg ante *αμαρτ.* pon

8. *ζακχαιοσ* cum ABLQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... ND 1. 131. 248. 7^{pe} al^{3scr} o *ζακχ.* | *κυριον*: GKMΠ 13. 69. 124. 346. al^{80} fere e vg^{six} (Luc^{brug} „*non substituas* Iesum *pro* dominum“) syr^{sch} et P mg (syr^{hr} *domin. Ies.*) *ιησουν* | *τα ημισεια* (ℵB*Q 382. *-σια*) cum ℵBLQ 382; item A *ημισηα* ... ΔΒΑ 69. al *τα ημισυ*, D* *τα ημυσοι* ... ς *τα ημιση* cum ΓΠ unc^{9} al plu Clem^{579} Bas^{regg500} (8^{pe} *-σεα* atque ita Ln ex errore de B), D^{2} *τα ημυση* | *μου των υπαρχοντ.* c. NBLQ 1. 209. al pauc cop (*mearum rerum*) ... ς Ln *των υπαρχ. μου* (D* al plus^{80} Bas$^{edd\,2}$ *μοι*) cum ADRΓΔΛΠ unc^{9} al pler Clem^{579} Bas^{regg} item it vg (et. Ir$^{int\,242}$ *ex bonis meis* Cyp 303 etc) | *τοισ* (B 248. g^{scr} om) *πτωχοισ* ante *δίδωμι* cum NBDLQ 1. 33. 209. Antioch^{1044} ... ς Ln *δίδωμ. τ. πτωχ.* cum ABΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg go cop syrr arm aeth Bas^{regg} (Clem^{579} *δίδωμ. ελεημοσυνην*) Ir$^{int\,242}$ Cyp | *και ει τινοσ* (cop *et huic cui*): B om *ει*

9. *προσ αυτον* (d e Cyp^{304} haec om; B *πρ. αυτουσ*) *ο* (B om) *ις*, ita f (*ad eum Iesus*): D^{gr} q vg *ο ις πρ. αυτον*, item a b c ff^{2} i l q s syrP mg *Iesus* (syrP mg *dominus*) *ad illos* | *τω οικω* (et. Antioch^{1044}): AD cop^{dz} praem *εν*

27 ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ
28–30 Mt 19, 27–29 Mc 10, 28–30 θεῷ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι. 29 221.2 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ

ακουσαντεσ (d g1· *qui audierunt*): DΘΓL 118. 131. 209. 254. *οι ακουοντεσ*, item itpler vg *qui audiebant*, l *audientes*

27. o *δε*: Λ 124. 251. iscr yscr al pauc syrsch add ω̄, item *et* (b mt om) *ait illis Iesus* b c f ff2· i l mt aeth | *αδινατ. παρ. ανθρωποισ* (et. Irint127 et 254 et 299 Tertres carn57. Spectat huc et. Iustap 1, 19 quod ad Mt adscripsimus.): 69. syrcu et sch (non item hr et P) Thphil 2, 18 *παρ. ανθρ. αδυν.* | *τω* cum ℵABLRXΓΔΠ al pler cop ... Ln om cum DP 157. fscr Iust Thphil (:: cf ll. pp.) | *εστιν* hoc loco cum ℵBDL 1. 28. 118. 131. 157. 209. al pauc a e HierPelag 2 (syrcu et sch et hr) ... ς post *δυνατα* pon cum APRXΓΔΠ unc9 al pler b c f ff2· i l q vg (sed it vg etiam ante hab *quae impossibilia sunt ap. homines*) go cop syrP Ir int127 et 299 (sed 254 et Tert om utrumq *sunt*)

28. *πετρ.* cum APΓΔΠ unc8 al longe plu (21 ap. solum Scriv) ... ς Ln o *πετρ.* cum ℵBDLRUX al mu (:: at ita et Mt et Mc lectione tantum non fluct; ap Lc utrumque usu venit) | *αφεντεσ* (D 1. 118. 131. 209. post *τα ιδια* pon) *τα* (1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. a c e l q praem *παντα*) *ιδια* cum ℵcBDL 157. 1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. cop syrP mg arm itpl (i ff2· *relictis rebus nostris* [alt om], a l arm *relictis omnibus nostris*, c q *relictis omnib. rebus nostris*; b *relictis retibus nostris*; e *remisimus omnia nostra et* similiterque syrcu) ... ς *αφηκαμεν παντα και* (:: ut Mt et Mc) cum ℵ*APRXΓΔΠ unc9 al pler f vg (f vg Ambluc Aug *dimisimus omnia et*) go syrsch et P txt aeth | *ηκολουθησαμεν* (R -*καμεν*, ut Mc) *σοι*: ℵcX c escr l add (:: ex Mt) *τι αρα εσται ημιν*

29. o *δε*: syrcu et sch aeth (*et dixit domin. Ies. discipulis suis*) add *Iesus* | *αμην λε. υμιν* sine *οτι* cum ℵ*DΔ 131. a b c e ff2· (g1· 2· vid) i l q vg Cyp310 ... ς Ln Ti add *οτι* cum ℵcABLPRXΓΔΠ unc8 al pler f Hierlovin (:: Mc om, sed similiter Δ add; contra in Mt *οτι* non fluct) | *οικιαν*: DH 69. 49ev al pauc syrsch armed persP *οικιασ* (:: ut Mt) | *η γυναικ. η αδελφ. η γον.* hoc ordine cum ℵBL cop ... ς Ln *η γον. η αδελφ.* (DX Δ etc vide post) *η γυναικ.* cum ADPR unc rell al omnvid it vg syrr rell (:: *η γυναικα* in Mt et Mc deest, at testes plurimi intruserunt ante *η τεκνα*). Praeterea post *η αδελφουσ* DXΔ al7 Cyp91 (non item 185. 273. 310) add *η αδελφασ* :: ut Mt et Mc | *η τεκνα*: D add *εν τω καιρω τουτω* (:: ex v. sq) | *ειvεκεν* cum ℵB (:: ita nemo in Mt aut Mc) ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum ΔLPR unc rell al omn (exceptis U al pauc qui *ενεκα* habent)

30. *οσ ουχι μη* cum ℵBL 1. 124. 209. ... ς Ln *οσ ου μη* cum APRXΓΔΠ unc8 al pler ... D arm *εαν μη* (:: ex Mc), item b c e i l *nisi ut recipiat* (-*ias* e, -*atis* i); contra a ff2· q *qui non recipiat* (-*iet* a), f vg Cyp al

πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31—34 Mt 20, 17—19 Mc 10, 32—34

31 [223.2] Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ

---

et non recipiat (tol -*iet*) | απολαβη cum ℵALPRXΓΔΑΠ unc^{r} al pler ... BDM al^{10} arm λαβη (:: ut Mc; cf et. Mt) | πολλαπλασιονα (ita f vg; g$^{1.\ 2.}$ vid): D a b c e ff$^{2.}$ i l q syr^{p} mg (in cod bar^{sa}) Cyp$^{91.\ 185.\ 272.\ 310}$ al (vide Sab.) επταπλασιονα. Contra disputat Hier; postquam enim Iovini$^{2,\ 19}$ retulit Ioviniani verba „quomodo apostolis pro derelictis filiis et uxoribus in alio evglio *centies*, in alio *septies* dominus repromittit" habet$^{2,\ 26}$ „- ne exultet in mendacio - sciat in Mt et Mc apostolis qui universa sua dimiserant centuplum repromissum, in evglio autem Lucae multo plura, id est πολυ πλειονα, et penitus in nullo evglio pro *centum* scriptum esse *septem*, seque aut falsarii aut imperitiae reum teneri." | εν τω καιρ. τουτω: ℵ praem νυν (:: ex Mc) | τω (s om) ερχομ. ζω. αιωνιον (e *vitam consequetur aeternam*, item syr cu): a b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i l add *possidebit* (non item f g$^{1.\ vid}$ q vg)

31—34. Epiph$^{marc\ 315}$ et^{340}: παρεκοψε το· παραλαβων τους δωδεκα ελεγεν· ιδου αναβαινομεν εισ ιεροσολυμα, και τελεσθησεται παντα τα γεγραμμενα εν τοισ προφηταισ περι του υιου του ανθρωπου· παραδοθησεται γαρ και (^{315} om γαρ και) αποκταν θησεται και τη τριτη ημερα εγερθησεται (^{315} αναστησεται). ολα ταυτα παρεκοψε.

31. δε: c f ff$^{2.}$ i l q vg add *Iesus* (non item a b e) | δωδεκα (D ιβ', Or$^{3,\ 708}$ δεκαδυο): ℵ^{c} a b f ff$^{2.}$ i (non item c e l q vg) add μαθητασ | περ. (Δ* om) αυτους et. a b e q Or$^{3,\ 708}$: D c f ff$^{2.}$ i l vg αυτοισ | αναβαινομεν: Γ 69. al pauc -νωμεν | ιερουσαλημ cum ℵBDLR y^{scr} e go cop Or$^{3,\ 496}$ ... ς Ln ιεροσολυμα (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum AΡΧΓΔΑΠ unc^{6} al pler it^{pler} vg etc | τελεσθησεται: 60. y^{scr} z^{scr} al^{10} fere Or$^{3,\ 496}$ τελειωθησεται | τω υιω: D 13. 69. 124. 346. al^{6} Epiph$^{marc\ 315}$ et^{340} (vide ante) περι του υιου (Schu „bene"), item Δ omisso περι, item *de filio* it vg cop syrr arm

32. παραδοθ. γαρ: D e οτι παραδοθ. | εμπαιχθησεται (ℵ -χθησονται): ADEP (non item ℵBLR rell) ενπ. | και υβρισθησεται (syr^{sch} post κ. μαστιγ. v. 33. transp, hunc in modum: *et flagellabunt eum et ignominia afficient eum*) cum ℵARΧΓΔΑΠ unc^{6} al pler cop go syr^{cu} et P c.* aeth: 1306^{r} et^{lat} f vg arm^{usc} *et flagellabitur*, item c sed post κ. εμπτυσθ. pon ... DL al^{11} a b e ff$^{2.}$ i q syr$^{p\ txt}$ arm^{zoh} om (:: ut nec Mt nec Mc habet); l totum versum sic habet: *tradetur*, pergens *et flagellatum occident illum* | και εμπτυσθησ. (D ενπτ., syr^{cu} et^{sch} add *in faciem eius*): PR al^{7} arm^{zoh} om (:: om et. Mt, non item Mc)

33. αποκτενουσιν (et. d): D^{gr} αποκτειουσιν, item i^{alt} *occidunt*

τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 [222. 10] καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35–43 Mt 20, 29–34 Mc 10, 46–52

35 [224. 2] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰερειχὼ τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα

---

33. τη ημερ. τη τριτ. (a am ing tol, item e sed ex *die tertia resurget* mire corruptum habet *deterioresurgueni*): ΧΑ 1. 13. 69. 124. 131. 209. al plus[40] b c f (ff[2]. g[1.2.] ex sil) i q (1 *post tres dies*) vg arm Epiph[marc] (vide ante) τη τριτη ημερα (:: ut Mt) | αναστησεται: L al[10] fere Epiph marc[340] (non item[315]) εγερθησεται (:: ut in Mt edidimus)

34. και αυτοι: DU al pauc e syr[sch] et aeth αυτοι δε | ουδεν τουτων: D τουτ. ουδ. | και ην: 1. 142[mg] 209. a b c e f i q (non item ff[2]. vg) syr[cu] et[sch] et p mg ms αλλ ην ... l post *intellexerunt* (συνηκαν) pergit *quod dicebatur* omissis rell: και ην usq εγινωσκ. | τοιτο: D 1. 25. 131. 209. a b c e ff[2]. i q (non item f vg) cop[dx] syr[cu] arm om | κεκρυμμενον: Gr al pauc κεκαλυμμενον | απ: Λ επ | λεγομενα: syr[cu] et sch add *cum illis*

35. εισ: 13. 124. 346. τη (69. εν τη). Item Epiph[marc315] et[340]: εγεν. δε εν τω εγγ. αυτον ([315] om) τη ιεριχω, τυφλοσ εβοα· ω̄ υιε δα. ελεησον με. και οτε ειαθη φησιν· η πιστ. σου σεσ. σε. | ιερειχω cum BDPQ (Lc 19, 1 Mc 10, 46 Heb 11, 30 et. ℵ; Mc 20, 29 BCLΞ, alibi et. Δ) ... ς Ln ιεριχω cum ℵALRΧΓΔΑΠ unc[8] al omn[vid] | επαιτων cum ℵBDL Or[3. 735] Dial[856] (D e Dial επαιτ. ante εκαθητ. pon) ... ς προσαιτων (:: cf ad Mc) cum APQRΧΓΔΑΠ unc[8] al omn[vid]. Dial vero[856] sic: επειδη παρεισιν οι περι μεγεθιον, οι του δογματοσ μαρκιωνοσ, εκ του αυτων ευαγγελιου αναγινωσκω· εγενετο δε εν τω εγγιζ. usq και παραχρ. ανεβλεψεν (v. 43).

36. διαπορευομενου (et. Or[3, 735] Dial[856]): DX παραπορευομενου. It[pler] d vg *turbam praetereuntem*, e *turbas transeuntes* | τι ειη (Γ ει, L εη) τουτ. cum ℵABΡΓΔΑ unc[6] al longe plu; item it[pler] vg *quid hoc* (l *illud*) *esset*, e *quid esset illud* ... Ln τι [αν] ει. τουτ. cum DKLMQΧΠ al plus[25] Or[3, 735d] et[e] Dial[856], item a *quidnam hoc esset*, d *quidnam esset hoc*

37. απηγγειλαν (Dial[858] απηγγελη) δε αυτω (et. ℵ[c]): ℵ* οι δε απηγγ., f *et dixer. ei* | o (Δ om) ναζωραιοσ (M c cop[wi] ναζαραιοσ) et. b d f ff[2]. q cop[schw] ... D[gr] 1. 131. 209. a vg Or[3, 736] o ναζαρηνοσ, item e i l *nazorenus* ... Dial[856] om

38. και: D e f go o δε (d f *at ille*, e *ille autem*) | εβοησεν (Epiph[marc] εβοα, vide ad v. 35): P εκραξεν | ω̄ (et. Meion ap Epiph[bis], vide ante, et Tert[marc4, 36] et[37] Dial[856]): ΑΕΚΠ al plus[10] Or[3, 736] om | δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ: cf ad Mt 1, 1. Item v. sq

σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 40 *σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν·* 41 *τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.* 42 *καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.* 43 *καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.*

---

39. Omittunt versum 33 (e spatio) 57. 130. 157. 235. 258. 433. s^{scr} b Dial^{858} (:: propter *ομοιοτελ.*) | *και οι*: D e Tert^{marc4,36} *οι δε* | *προαγοντες* (et. Tert^{marc4,36} Or^{3,736}; syr^{cu} et ^{sch} add *Iesum*): AKΠ 42. p w^{scr} a *παραγοντ.* (*qui praeteribant*), 32^{ev} *παραπορευομενοι* | *επετιμων*: AΓ 69. 382. *-μουν* | *σιγησῃ* (Schu „recte ap Lc qui unus ex evglstis hoc verbo utitur") cum BDLPX 245. 254. 382. ^{jscr} Or^{3,736semel}... ς *σιωπηση* (:: ut Mt et Mc) cum NAQRΓΔΑΠ unc^{s} al pler Or^{3,736semel} | *αυτος δε* (it^{pler} vg *ipse vero*): ℵ a d e o *δε* (a d *ad ille*, e *ille autem*) | *πολλω*: D c syr^{cu} et ^{sch} (non item P et ^{hr}) om | *εκραζεν* (al pauc am Or^{3,736libere} *-αξεν*): EGHM al^{15} aeth add *λεγων* (aeth *et dixit*) | *υιε* (D al^{4wetst} *υιοσ*, d *filius*) et. Or^{3,736}: KΠ 1. 69. 124. 127. 131. 209. al^{6} praem $\overline{ιυ}$

40. o $\overline{ις}$ cum NLQRXΓΔΑΠ unc^{s} al omn fere Or^{3,736}, item Ti $\overline{ις}$ cum BD ... A 63. Dial^{858} om | *προσ αυτον* (b c f q vg go cop syr^{utr} et ^{hr} rell Or^{3,736}): D 1. 63. 131. 209. al pauc a e ff^{2}. i l syr^{cu} Dial^{858} om | *επηρωτ. αυτον*: QX 13. 69. 49^{ev} y^{scr} 10^{pe} al^{3wetst} add o $\overline{ις}$

41. *τι* cum NBDLX 57. e cop Dial^{858} ... ς Ln praem *λεγων* cum AQR ΓΔΑΠ unc^{s} al pler it^{pler} vg go syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} (syr^{cu} et ^{sch} add *ei*, non item P et ^{hr}) arm (aeth *dixit ei* pro *επηρωτ. αυτ.*), item Or^{3,736} *ειπων* | *ειπεν*: R syr^{cu} et P ^{mg} aeth add *αυτω* | *κυριε*: b i l q s (non item c e f vg) Or post *ινα αναβλ.* pon ... 6^{pe} a om | *ινα αναβλ.*: syr^{cu} arm *ut aperiantur oculi mei et videam*

42. o $\overline{ις}$ (1. 13. 209. o *κυριοσ*, 76. 125. 218. syr^{cu} om) *ειπεν αυτω* (ita f q vg): D a b c ff^{2}. i l s Or^{3,736} *αποκριθεισ ειπεν αυτω* (sed it^{7} Or add $\overline{ις}$, item e *et respondens* [praetermissis *dixit illi*] *ihesus*, item Dial^{858} *αποκριθ. ειπεν ο* $\overline{ις}$)

43. Dial^{858} exscriptis a versu 35 usq 43 post verba *και παραχρ. ανεβλεψ.* non add *και ηκολ. αυτ.* usq *εδωκ. αιν. τω θεω* | *και ηκολουθ. αυτω* (ℵ* *αυτον*): syr^{hr} om | *δοξαζ. τ. θεον*: Or^{3,736} de Lc sic: *ου μονον ηκολουθει αυτω, αλλα πλειον τι ειχε παρα τουσ λοιπουσ· ηκολουθ. γαρ φησιν αυτω δοξαζ. τ. θεον* | *λαοσ* (Or^{3,736}): QΔ 13. 69. 124. 346. al^{20} Or^{3,736} *οχλοσ*. Ex Latt a d e s Tert^{marc4,37} *populus*, b c f ff^{2}. i l q vg *plebs* | *ιδων*: KΠ al^{6} schol^{337} et ^{aliorum} om | *αινον* (et. Or^{3,736bis}, it vg *laudem*): D *δοξαν* (d *gloriam*)

XIX.

1 [225.10] *Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ.* 2 *καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἦν πλούσιος·* 3 *καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.* 4 *καὶ προδραμὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι.* 5 *καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀνα-*

XIX, 1. *διηρχετο* (A *διερχετο*): MA al plus[10] syr[sch] (syr[hr] *transiit Iesus ingrediens Hiericho*) aeth praem o $\overline{\text{ις}}$, item Γ 124. 262. al mu add o $\overline{\text{ις}}$ | *την*: M 248. 7[pe] *εισ την*, g[ser] *εισ* | *ιερειχω* cum NBDQA ... ς Ln *ιεριχω* cam ALRΓΔΠ unc[8] rell omn[vid]

2. *και ιδου* (et. syrP et[hr]): syr[cu] et[sch] om | *καλουμενοσ* (et. e go cop syrP et[hr] arm): DG al[7] it[pler] vg syr[cu] et[sch] (uterque *vir quidam*) aeth om (Schu „sic ubique locorum apud Lc") | *και αυτοσ*: 69. f[ser] a b c ff[2] l q s vg cop *και ουτοσ*, item D e f i go[vid] (certe om *και*) nil nisi *ουτοσ*, syr[cu] et[sch] *και* (aeth non exprim *και αυτ. ην*) | *και ην* cum NL 245. (l s *et* sine *ην*, item syr[sch] *dives erat et princeps public.*) cop syr cu et[hr] go ... ς Ti *και ουτοσ ην* cum AQRΓΔΛ unc[7] al pler f (*et iste erat*) syrP mg, item 108. 157. syrP txt *ουτοσ ην* ... BKΠ 1. 13. 42. 69. 131. al[3ser] b i q vg arm[ed] *και ουτοσ*, item U a c ff[2] mt arm[edd] *και αυτοσ ην* (c ff[2] mt *et ipse div. erat*): hinc Ln *και αυτοσ* [*ην*] ... D e om

3. *ηδυνατο* (A *ουκ δυνατο*, uti Mt 22, 46) cum NAB[2]LQRΓΔΛ unc rell etc ... B*KΠ al aliq *εδυνατο* | *τισ εστιν* et *απο τ. οχλου*: syr[cu] om (non item[sch] et[P] et[hr]); rursus ad *μικροσ ην* syr[cu] et[sch] add *Zacchaeus*

4. *προδραμων* cum NABKMQRSUΔΛ (R ex nupera recognitione) al plu (it[pl] vg *praecurrens*, e *praecessit*, a *procurrens*) ... EFGHLVΓΠ al[25] *προσδραμων*, 11. 69. al plus[25] *δραμων*, q *currens*, D *προλαβων* (d *antecedens*) | *εισ το* (157. *τα*) *εμπροσθ.* (D *ενπρ.*) cum NBL f[ser] (157.) e (*praecessit autem in priore*; accedere vdtr d *antecedens ab ante*) ... ς Ln Ti *εμπροσθεν* cum ADΣ[r]QRΓΔΛΠ unc rell al pler ... it[pler] vg non exprim | *συκομορεαν* (et. ς[e] Gb Sz) cum NBLΔ al mu cop, item E[2]FHMSVΓΔ (R *-κομορ-* abscissis rell) al plu *-μορεαιαν* ... Ln et Ti (ex errore de B) *συκομωρεαν* cum DQ 1. 131. al[15] fere, item (ut ς et ς[e] 1633 sqq) *συκομωραιαν* E*GKUΠ al permu Cyr[luc886], item A *συκωμορεαιαν* | *ινα ιδη* (et. N[c]; RA 69. al *ειδη*): N* *του ιδειν* | *εκεινησ* cum NABLQRΓΔΠ unc[9] al plu, item D *εκεινη* (b c ff[2] i q *illa parte*; contra a *per illa parte*, l s *per illam partem*; e *illic*, d f vg *inde*) ... ς (= Gb Sz) *δι εκεινησ* cum Λ 1. 69. tisch** al mu (item a l s arm) | *ημελλεν*: KSUΔΠ 1. tisch al[30] fere *εμελλ.* | *διερχεσθαι* (syr[cu] add *Iesus*): A *εισερχ.*, 1. 131. al *παρερχ.*

5. *και ωσ ηλθ. επι τ. τοπον* et. f vg syr[sch] et[P] et[hr] go etc: D 157. a b

βλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ

---

c e ff^{2}· i l q s *και εγενετο εν τω διερχεσθαι αυτον* (sed 157. *τον ἰν*, item it^{9} *Iesus* omisso ο ὡς post *αναβλεψ.*) ... syr^{cu} *et cum transiret Iesus* | *αναβλεψας* ο (B om) ὡς omissis rell c. ℵBL 1. 131. 209. cop arm ... syr^{cu} *vidit eum et*, syr^{sch} *Iesus vid. eum et*, aeth *vid. eum Iesus et*, D *ειδεν και* ... ς Ln Ti *αναβλ. ο ὡς ειδεν* (KQVΔΠ* al *ιδ.*) *αυτον και* cum AQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg go syrP et^{hr}, item q *respiciens vidit illum et*, s *respiciens susum vidit eum et*, e *respexit et vidit illum et*, c ff^{2}· i l *vidit illum* (i om) *sursum* (l* *susum*) *aspiciens et* ... a *vidit illum et respiciens*, 157. *ειδεν αυτον· αναβλεψ. δε ο ὡς*, b *vidit illum respicientem et* | *προσ αυτον*: D 127. 86^{ev} a e *αυτω* (syr^{cu} non exprim) | *σπευσασ* (Valentt ap Ir^{38} *σπευσασ καταβηθι, οτι σημ. εν τω οικ. σου δει με μεναι*): D^{gr} e q cop *σπευσον* (sed e pergit *descendere*) | *σημερ. γαρ* (ℵ* al^{5} om *γαρ*): D it vg Valentt ap Ir^{38} *οτι σημ.*

7. *ιδοντεσ*: ΚΜΠ al plus^{10} arm^{codd} add *αυτον* | *παντεσ* cum ℵABDLQRΓ ΔΛ unc^{7} (et. s) al^{100} fere ... ς *απαντεσ* cum ΚΜΠ 1. al mu ... 13. 69. 346. *οι φαρισαιοι* | *λεγοντεσ* et. b c f q vg go cop syr^{utr} et^{hr} etc: D a e ff^{2}· i l s syr^{cu} om | *ανδρι* (*virum* a s): L *ανθρωπω*, item *hominem* b c d e f i l q vg ... ℵ it vg ante *αμαρτ.* pon

8. *ζακχαιοσ* cum ABLQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... ℵD 1. 131. 248. 7^{pe} al^{3ser} o *ζακχ.* | *κυριον*: GKMΠ 13. 69. 124. 346. al^{80} fere e vg^{six} (Luc^{brug} „*non substituas* Iesum *pro* dominum") syr^{sch} et p mg (syr^{hr} *domin. Ies.*) *ιησουν* | *τα ημισεια* (ℵB*Q 382. *-σια*) cum ℵBLQ 382; item A *ημισηα* ... ΔΒΑ 69. al *τα ημισυ*, D* *τα ημυσοι* ... ς *τα ημιση* cum ΓΠ unc^{9} al plu Clem^{579} Bas^{régg509} (8^{pe} *-σεα* atque ita Ln ex errore de B), D^{2} *τα ημυση* | *μου των υπαρχοντ.* c. ℵBLQ 1. 209. al pauc cop (*meorum rerum*) ... ς Ln *των υπαρχ. μου* (D* al plus^{30} Bas$^{codd 2}$ *μοι*) cum ADΓΔΛΠ unc^{9} al pler Clem^{579} Bas^{regg} item it vg (et. Ir$^{int 242}$ *ex bonis meis* Cyp 308 etc) | *τοισ* (B 248. g^{scr} om) *πτωχοισ* ante *διδωμι* cum ℵBDLQ 1. 33. 209. Antioch^{1044} ... ς Ln *διδωμ. τ. πτωχ.* cum ABΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg go cop syrr arm aeth Bas^{regg} (Cleth^{579} *διδωμ. ελεημοσυνην*) Ir$^{int 242}$ Cyp | *και ει τινοσ* (cop *et huic cui*): R om *ει*

9. *προσ αυτον* (d e Cyp^{304} haec om; R *πρ. αυτουσ*) o (B om) ὡς, ita f (*ad eum Iesus*): D^{gr} q vg o ὡς *πρ. αυτον*, item a b c ff^{2}· i l q s syrP mg *Iesus* (syrP mg *dominus*) *ad illos* | *τω οικω* (et. Antioch^{1044}): AD cop^{dz} praem *εν*

[Mt 16, 11] 1 Tim 1, 15 αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ· 10 [226.5] ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 [227.10] Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι
12 ss
Mt 25, 14–30 Mc 13, 34 παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 [228.2] εἶπεν οὖν· Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 [229.5] καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλο-

---

9. αβρααμ (L αβραμ) absq εστιν cum κ*LR ... ς Ln Ti add εστιν e. κc ABDQ unc rell al omnvid it vg etc

10. Laudant vel respiciunt hunc versum Clem[379] (εφ ου i. e. ζακχαιου, και ο σωτηρ ειπεν· ο υιος του ανθρωπ. ελθων σημερον το απολωλος ευρεν) Or[2, 815] et[3, 314] et[4, 303] Const[2, 20, 9] (ηλθε γαρ - σωσ. κ. ζητ. το πεπλανημενον) etc (Ath[1, 48] και αυτος φησιν· ηλθον σωσαι κ. ευρειν το απολωλος, et[1, 47] φησι και αυτος εν τοις ευαγγελιοις· ηλθον το απολομενον ευρειν και σωσαι. Bas[eos 589]). Totam narrationem etiam Hom[ol 2, 63] respicit; Valentt ap Ir iam ad v. 5 vidimus.

11. εγγυς ειναι (157. add εισ) ιερουσ. αυτον hoc ordine cum κBL 157., item Q εγγ. ειναι αυτον ιερουσ. (atque sic Ln) ... ς εγγ. αυτ. ειν. (M 106. al mu add εισ) ιερουσ. c. ABΓΔΛΠ unc[9] al pler; 1. 131. 209. αυτ. εγγ. ειν. ιερ.; D ειν. αυτ. εγγ. ιερουσ. (it[pler] vg *eo quod esset prope Hier.*, s *quoniam esset* etc, c *quod esset* etc) | δοκειν αυτους (et. κc), it[pl] vg *et quia existimarent*, s *et quia putarent*, e *et putarent illi*, a *et quod putabant*: κ* δοκει αυτοις ... D om αυτους (item d *et putare quia*) | παραχρ. μελλει: D μελλ. παραχρ. (d *incipiet confestim – revelari*), e *incipit* (pergit *regn. dei adparere* omisso παραχρ.); minus accurate it[pler] vg *quod confestim regn. dei manifestaretur*, s *confestim regn. dei declarari* | αναφαινεσθαι: Γ αναφερεσθ.

12. ειπεν ουν: Γ 235. i[ecr] om | ουν: DL 247. go δε ... 252* e cop[ds] syr cu arm om (syr[sch] aeth *et dixit*) | επορευθη et. Or[2, 632] Eus[luc 197] et theoph[188]: DH 157. επορευετο (d *abiit*) | εαυτω et. Or[3, 631] et[633] et[4, 272] Eus[luc] et theoph Cyr[luc 388]: D a b e g[1] i l q s cop syr[cu] Lcif[205] om (contra *accipere sibi* c f ff[2]·vid vg syr[utr] aeth)

13. καλεσ. δε et. a f s vg syr[P] etc (e *et vocitis autem*): ΔΔ 124. al b c e ff[2] i l q syr[cu] et[sch] aeth και καλεσας ... L 69. al pauc nil nisi καλεσασ | εαυτου: Dr a l[10] fere αυτου ... b c ff[2] i l (non item a e f q s vg) Or[3, 631] Lcif[205] om | πραγματευσασθε (κABDELRΓ etc -σθαι) et. Or[3, 631]: ΔΔ 1. 131. al[10] fere -τευεσθε (et U -τευσθε) | εν ω (Gb'') cum κABDKLRΠ al[20] fere Or[3, 631] ... ς εως cum ΓΔΛ unc[8] al plu (al pauc add αν). Latt *dum*, a *donec* | ερχομαι: s al[2ecr] -ωμαι

14. πολιται AB[2]LRΔΛΠ unc rell etc: κB*DEFΓ al πολειται | αυτου pri:

μεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

D 254. b ff^{2}· l Lcif^{206} om | *απεστειλαν*: D^{2} *επεμψαν* (* *ενεπεμψαν*) | *θελομεν*: E*HA 262. al$^{4\,\mathrm{scr}}$ *-λωμεν* | *τουτον*: Δ* add *λαβοντα την βασιλειαν*, sed ipse * se correxit | *ημας*: K 124. *υμας*

15. *και εγενετο* etc: syr^{cu} et ^{sch} *et cum accepisset regnum et redisset, dixit* | *εν τω*: DΔ om; item e *et factum est reverti* (cod *revertenti*) *illum accepto regno et iussit* etc | *επανελθειν αυτον λαβοντα*: M 29. 71. g^{scr} *λαβειν αυτον* | *και ειπεν* (b f ff^{2}· i l q vg): 11. 57. 91. 229* 237. al^{40} fere a c s vg^{cod} cop syrr^{omn} om (vel non exprim) *και* | *αυτω* (et. Or$^{3,\,632}$, item e *vocari ad se*): Dr a *αυτου* (*servos suos*) ... Δ om, nec exprim it^{pler} vg arm aeth Lcif^{206} | *τουτους* (i^{scr} *εκεινους*, d^{scr} *αυτου*): D 1. 11. 131. 243. it (exc f) vg arm aeth Or$^{3,\,632}$ Lcif^{206} om | *δεδωκει* (Or *εδεδ.*) cum NBDL 1. 25. 131. 157. a e arm Or$^{3,\,632}$ ... ς Ti *εδωκεν* cum AΓΓΔΠ unc^{9} al pler (sed al^{6} *δεδωκε*) it^{pler} vg (hi Latt *dedit*) (:: aor. simili modo poni solet; hinc *εδωκ.* pro *δεδωκει* aeque ac *δεδωκ.* pro *εδωκ.* aliena manu substitui poterat) | *γνοι* cum NBDL 33. ... ς *γνω* cum AΓΔΔΠ unc^{9} al pler Or | *τις τι διεπραγματευσατο* (K *-σαντο*, Δ *πραγματευσατο*) cum AΓΓΔΠ unc^{9} al omn fere it^{pler} vg (s *quid quis negotiatus esset*, a *quis quid neg. fuisset*; i *quis quantum negotiatus esset*, f *quis quantum lucratus esset*; b c ff^{2}· l q vg Lcif^{206} *quantum quisque negot. esset*, mm *quantum quis neg. ess.*) syr^{utr} go arm ... NBDL 157. e cop syr^{cu} aeth Or$^{3,\,631sq}$ *τι διεπραγματευσαντο* (e *quid egerint*, aeth *quomodo* etc)

16. *κυριε*: K om | *η μνα* cum NAB*DGLMSUVΓΔΠ al plu (in B c Λ est exeunte versu, hinc σ suppletum est; in seqq vero *η μνασ* bis omnino ipsius primae manus est) ... B^{3}EFHKMRΔ 1. 13. 33. 157. 209. tisch al^{40} fere *η μνασ* (et. syr$^{p\,mg\,gr}$). Item (exc B^{3}K) vv. 18 et 20 | *δεκ. προσ. μν.* hoc ordine cum NBL 1. 131. 209. a e ... ς *προσ. δεκ. μν.* cum AΓΓΔΠ unc^{9} al pler l go cop syr^{p} ... D b c f ff^{2}· g$^{1.\,2}$· i q vg syr^{cu} et ^{sch} arm Lcif^{206} *δεκ. μν. προσ.* (b Lcif *talentum tuum X talenta adquisivit*), s *decem alias adquisivit* | *προσηργασατο* cum K*AB*D E*LR dyi*^{scr} ... ς *προσειργ.* cum K^{c}B^{3}E^{2}ΓΔΔΠ unc^{3} al pler

17. *και*: D e o *δε* | *ευγε* cum BD 56. 58. 61. (10^{pe}?) Or$^{3,\,631}$, item (sed nec aliter Mt 25, 21 et 23) it^{pler} (solus a habet *tanto melior*) vg Lcif ^{206}... ς *ευ* (:: ut Mt quem cf) cum NALRΓΔΔΠ unc^{9} al pler (et. syr$^{p\,mg}$ graece) Eus$^{theoph\,155}$ | *αγαθε δουλε* cum ABDLRΓΔΔΠ unc^{8} al longe plu it^{pl} vg etc Or$^{3,\,631}$... KM 1. 13. 69. 131. 157. 209. 346. al^{12} fere c f i l arm Or$^{int\,2,\,175}$ Eus$^{theoph\,155}$ *δουλ. αγαθ.* (:: ut Mt)

18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. 20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. 22 λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ

---

18. ηλθ. ο δευτερ. (157. ετεροσ, a e s *alius*) λεγων (hoc ordine et. a e s; itpl vg Lcif *alter venit dicens*) . . . D o ετεροσ (*alius* d) ελθων ειπεν | κυριε hoc loco cum ℵBL (fortasse et. R, sed abscissum est) . . . ς Ln ante η μν. σου (:: ut et ante et post, nec aliter Mt lectione non fluct) cum ADΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg go cop syrr . . . ff[2]-arm om | μνα: ℵ[c]EFHMRA al plus[40] μνασ. Cf ad v. 16. | εποιησεν πεντ. μνασ (ita et. syrP, contra syr[cu] et[sch] πε. μν. εποι.): D πεντ. εποι. μν.

19. γινου (ABD γεινου, L 433. γενου) hoc loco cum ℵBL 1. 131. 157. 209. . . . D cop ante και συ pon . . . ς Ln ante επανω cum ΑΒΓΔΛΠ unc[9] al pler (it vg *esto supra* vel *super*, etc) Or[3, 632] Eus[theo 155]. Addit Or l. l. ουδε το ονομα τησ εξουσιασ ωσ επι του προτερου ωρισατο, alibi vero per incuriam ut vdtr sibi contradicit; habet enim [3, 626] η ακουων· ισθι εξουσιαν εχων επανω δεκα πολεων, η· ισθι εξουσ. εχων επαν. πεντε πολεων, item [3, 693] κατα το· ισθι εξου. εχων επ. δεκα πολεων, η· ισθι εξου. εχ. επ. πεντε πολ., quemadmodum q*r[scri] ισθι εξουσ. εχων επανω pro επ. γινου habent, item a *esto supra quinq. civitates potestatem habens* | πεντε: Γ δεκα

20. ο ετεροσ cum ℵ[c]BDLR 69. 247. oy[scr] arm (et syrP ὁ cum*), item ℵ* οτεροσ . . . ς ετεροσ cum ΑΓΔΛΠ unc[9] al pler. Ex Latt a d e s *alius*, it[rell] vg *alter* | κυριε: 243. syr[cu] Lcif[206] om | μνα: ℵ[c]EFHMRA al plus[40] μνασ

21. εφοβουμ. γαρ (f vg *timui enim*): D it[pler] gat mm Lcif[206] οτι εφοβηθην (it[pl] *timui*, a d e s *timebam*) | σε: am fu om | οτι ανθρωπος: D e ανθρ. γαρ | αυστηρ. ει (ℵ η): D 251. e ει αυστ. | εσπειρασ: UA 13. 69. 262. 346. al[10] fere add aeth (:: ex Mt) και συναγεισ οθεν (*quod* aeth) ου διεσκορπισασ

22. λεγει (Gb″) cum ℵBE*GMRS*UA 1. 28. 69. 124. 131. 157. 262. 346. al plus[40] a s vg cop syr[cu] et[utr] (sed 13. 69. 124. 346. λεγει αυτω ο κυριοσ αυτου, item syr[cu]) . . . ς Ln λεγει δε cum AE[2]FHKS[2]VΓΔΠ al plu q arm . . . D o δε ειπεν, b c e f i l aeth Lcif[206] *et dixit* (Lcif perg *ei dominus*, aeth *ei dom. eius*), ff[2]· *tunc dixit* | κρινῶ hoc accentu EHK MSΓΠ al plu a d tol (hi[3] *iudicabo*) . . . B[2]Δ al mu it[pler] vg Lcif κρίνω (*iudico*, e *condemno*, ut 245. κατακριν.) | πονηρ. δουλε: syr[cu] add *qui non fidelis* | ηδεισ: syr[cu] et[sch] aeth add *me* | εγω (al[2scr] post ειμι pon): L om, nec exprim aeth | αιρων (f vg): DF it[pler] syr[cu] et[utr]

θεριζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. 26 [330.2] λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 [231.5] πλὴν τοὺς ἐχθρούς

8, 18 Mt 13, 12 Mc 4, 25

Lcif αιρω (Lcif *et tollo*) | θεριζων (f vg): D itpler syrcu et utr Lcif -ιζω | εσπειρα: UA 13. 69. 262. 346. al10 fere aeth add και συναγων (U -γω) οθεν (69. aeth ὃ) ου διεσκορπισα (:: cf ad v. 21)

23. και (69. 124. cscr al pauc l cop syrcu et sch om) διατι: D e διατι ουν | μου το αργυρ. cum ΝABL 33. 157. 48ev fscr al pauc ... ς το αργ. μου cum DEΓΔΑΠ unc9 al pler, item it vg etc | τραπεζαν (Gb″) cum ΝABDLΓΔΑΠ unc8 al plu (Euspe158 εδει σε το αργ. μου βαλειν εισ τραπεζαν ex Mt et Lc libere) ... ς praem την cum K al mu | καγω ελθ. cum ΝBD (ℵ* add οιν) ... ς και εγω ελθ. cum ALΓΔΑΠ unc9 al pler (al mu κ. ελθ. εγω :: ut Mt) | σ. το. αν αυτο επραξα cum ΝBL f (*utique eam exegissem*), item A αν αυτο ανεπραξα ... ς Ti σ. το. αν επραξ. αυτο cum DEΓΔΑΠ unc8 al omn fere itpl (a e non exprim αν, s nec αν nec αυτο exprim) vg go Lcif206 ... G fscr εκομισαμην αν το εμον συν τοκω, item syrcu item (αυτο pro το εμ.) syrsch :: ex Mt

24. και τοισ παρ. ειπεν et. Or3, 632 Lcif206: D ειπ. δε τοισ παρεστ., a *circumstantibus autem dixit*, e syrcu aeth *et dixit adsistentibus* | την μναν (et. Or3, 632 et int2, 84 Lcif206): D a e s om | δοτε (arm *ferentes date*): D απενεγκατε (d *ferte*) | τασ δεκ. μνασ h. l. et. a b e f l s vg Lcif (hi Latt: *illi qui dec. mnas* [*minas* e, *talenta* b Lcif] *habet*) syrp Or3, 632 ... 1. 13. 69. 131. 209. 346. yscr c i q Orint2, 84 et3, 919 (hi Latt omnes *illi qui habet dec. mn.*) syrcu et sch aeth arm post εχοντι pon (:: ut Mt)

25. Omittunt versum D 69. al8 b e g2· syrcu Lcif206 (:: ut Mt) | ειπαν cum NBL gscr ... ς ειπον cum AEΓΔΑΠ unc9 al pler | κυριε: B* om (suppl2et3)

26. λεγω sine coniunctione c. NBL 1. 131. 209. al4 a svid cop ... ς Ti λεγ. γαρ, Ln λεγ. [γαρ] cum ADEΓΔΑΠ unc9 al pler go syrcu et P ... b c e f ff2· l vg Lcif206 *dico autem*; i syrsch syrp ex edd bars et bodl aeth *et ait illis*: *Dico autem* (ita i tantum ap Alt, rell et iblan om) | υμιν: ℵ* om, suppl a | οτι: L 1. 131. 209. 235. zscr al pauc a c ff2· i l q s (non item b e f vg) Lcif om | δοθησεται: D προστιθεται, d *adicietur* ... 13. 69. 124. 346. al6 vgcl et edd aliq (sed non am fu for emm ing mt) syrcu aeth Cyrose125 add και περισσευθησεται (:: ex Mt) | εχει: 69. 346. al5 syrcu et P c.* Tertmarc4, 37 („iudicem ostendit deum - non tantum honorantem, verum et auferentem quod quis videatur habuisse") Cyrose 125 δοκει εχειν (:: cf ad Mt) | αρθησεται sine additam cum ℵ*BL 36. 53. 63. 77. 108. 253. 259. Lcif206 ... ς Ti add απ αυτου, Ln [απ αυτ.] cum ℵcADEΓΔΑΠ unc9 al pler it vg (Latt *ab eo*

μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.

28—38 Mt 21, 1—9 Mc 11, 1—10 Io 12, 12 ss

28 [232.2] Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἰεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν

---

autem qui - auferetur ab eo) go etc Ephr$^{cat\ mai\ 705}$ Cyr$^{ose\ 125}$ (:: licet ap Mt *του δε μη εχοντος* sit pro *απο δε του* etc, tamen probabile est inde *απ αυτου* huc inlatum esse)

27. ʀ *εκχθρους* | *τουτους* cum ʀBKLMΠ al^{10} cop Did$^{trin\ 8,\ 20}$ ... ς *εκεινους* c. ADEΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg syr^{cu} et^{sch} aeth Or$^{3,\ 634}$ Eus$^{luc\ 200}$ (sed D e ante *τους εχθρ.* pon) ... al^{7}syrP om | *θελησαντας* (it^{pler} vg *qui noluerunt*; A *-ντες*) et. Or Eus^{luc} Did Chr$^{1,\ 689}$et^{719}: DG^{gr}R 1. 13. 69. 209. 346. al^{5} e Chr$^{8,\ 358}$ *θελοντας* (e *qui nolunt*; d vero *qui noluerunt*) | *βασιλευσαι*: D *-λευειν* | D *αγαγατε* | *κατασφαξατε* cum ABDLΓΔΛΠ unc^{7} al pler (it vg *interficite, occidite*) Eus^{luc} Did^{trin} Chr$^{1,\ 689.\ 719}$ et alib ... ʀMS 69. 433. *-σφαξετε* | *αυτους* cum ʀBFLR 33. 53. 157. 49^{ev} y^{scr} al^{5} cop syr^{cu} et^{sch} et P c.* aeth Chr$^{1,\ 689}$ et^{719} (utroq loc om *εμπρ. μου*) et$^{12,\ 89}$ (*αγ. ωδε ενωπ. μου κ. κατ. αυτ.*) ... ς Ln om cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go arm Eus^{luc} | *εμπροσθ.* (D *ενπρ.*) *μου*: D (:: ex Mt) add *και τον αχρειον δουλον εκβαλετε εις το σκοτος το εξωτερον· εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων*

28. *εμπροσθεν* (f vg Or$^{3,\ 632}$): D 40. a c e ff^{2*} i l (q s vide post) om | *επορευετο εμπρ. αναβαινων εις ιερουσολυμα*: q s *abiit* (s *abit*) *in hierosolyma* ... D *επορ. αναβ. δε ε. ιερουσαλημ* (*ibat· ascendens autem in hierusalem*); e *ambulabat cum ascenderet autem hierusalem* (pergens *fuit in bethapagae et beth. ad mont. oliv. et misit* etc); syr^{cu} *abierunt inde. Et cum ascenderet Hierosolymam* (pergit: *et perveniret ad Bethphage*) | *ιεροσολυμα* (et. Or$^{3,\ 632}$): praeter D e et. 145. cop *ιερουσαλημ*

29—46. Epiph^{316} et^{340} de Mcione: *παρεκοψε το κεφαλαιον το περι της ονου και βηθφαγη, και το περι της πολεως και του ιερου, οτι* (^{340} *διοτι*) *γεγραμμενον ην· ο οικος μου οικ. προσευχ. κληθησεται, και ποιειτε αυτον σπηλαιον ληστων.*

29. *και εγε. ως* (Eulog^{301} ap Gall^{12} *οτε*) *ηγγισεν*: e *fuit* (vide ante) | *βηθφαγη* c. ʀAB*DLΔΛΠ unc^{8} al plu (1. 209**-*γην*) cop Or$^{3,\ 743}$et$^{4,\ 182}$; c l q vg^{cdd} *bethfage*, vg (et. am for ing tol) *bethphage*, a d f i ff^{2*} s *bethphage*, e *bethapagae*, gat *bethphagnae* ... B^{2}UΓ 124. 127. 131. 157. 346. al permu go *βηθσφαγη* (Γ al *-γην*) | *βηθανιαν*: ʀ*BD^{gr*} 131. *-νια*, item d am *bethania* (praecedente *adpropiasset in betphage et* d, *appropinquasset ad bethphage et* am), item s (*adpropriaret* - sic - *betphage et bethania*), item e (*fuit in bethapagae et bethania*) | *προσ* (syr cu praem *et perveniret*): U *εισ* | *το καλουμ.* (al pauc add *των*) *ελαιων*, it^{pl} vg *qui vocatur* (a *appell.*) *oliveti*, c q s *qui voc. olivetum*: D *των ελαιων καλουμενον* (d *oliveti qui vocatur*) ... ʀII 69. al pauc *των*

μαθητῶν 30 εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 32 [233.2] ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον κα-

ελαιων, e *oliveti* | των μαθητων cum NBL 74** 89* 234. e l s Or$^{4,\ 182}$ Amb$^{luc\ 1495}$ ... ς Ln add αυτου cum ADRΓΔΑΠ unc^{9} al pler itpl vg rell Eulog^{302} Or$^{int3,\ 976}$

30. ειπων cum ARΓΔΑΠ unc^{9} al pler ... Ln λεγων cum NBDL 13. 69. 157.* Or$^{4,\ 182}$ Eulog^{302} (:: valent huc eadem quae ad 5, 13 notavimus: ειπων Lucae tantum non proprium, praetereaque λεγων ex II. pp.) | εν η (Or$^{4,\ 182}$; itpler vg *in quo, in quod*, s *ubi*): D syr^{cu} et^{sch} (non item syr^{cdd} et P) και. Similiter Eulog και εισερχομ. εισ αυτην :: cf Mc | εισπορευομενοι: K πορευομενοι ... syr^{cu} et^{sch} add *ecce* | πωλον (d s *pullum*; itpler vg *pullum asinae*): a *asinam cum pullum*, Eulog ονον και πωλον νεον :: cf Mt | δεδεμενον (et. Or$^{4,\ 182}$ et^{192}): D Eulog^{302} om | εφ ον: Γ al pauc Eulog εφ ω. Latt *super quem* a e Or$^{int3,\ 976}$, *supra quem* f s; c ff^{2}· i l q Amb$^{luc\ 1495}$ *in quo*, vg *cui* (sequitur *sedit*) | πωποτε (157. al pauc ποτε) et. Or$^{4,\ 182}$ et$^{int3,\ 976}$: M al pauc arm post ανθρωπ. pon ... DH 245. a c e f ff^{2}· i l q s syr^{cu} aeth Eulog Amb^{luc} om (Or$^{3,\ 744}$ κατα μεντοι τ. μαρκον και τον λουκαν πωλοσ εστι δεδεμενοσ, εφ ον ουδεισ ανθρωπων εκαθισεν). Praeterea a c ff^{2}· i l q s Amb^{luc} syr^{sch} om et. ανθρωπ. (contra syr^{cu} *super quem homo non insedit*) :: cf Mc | εκαθισεν (KRΓ al -θησεν): 1. 131. 157. tisch al aliq κεκαθικεν :: ex Mc | και cum BDL 157. cop^{petr4} ... ς Ln om cum NA RΓΔΑΠ unc^{9} al pler it vg go syrr Or$^{4,\ 182}$ Eulog^{302} :: at ita et Mt et Mc | αυτον: AKΠ al^{6} e syr^{cu} et^{utr} post αγαγ. (cop aeth et post λυσαντ. et post αγαγ. habent; s *hunc solvite et adducite*) ... DL al^{6} om (in U post λύσαντεσ ἀγά pagina sequente pergitur τὸν ἀγάγετε) | αγαγετε (D ut supra αγαγατε): G 130^{gr}et^{lat} e f^{scr} Eulog add μοι

31. εαν: D αν | υμασ ερωτα· διατι λυετε: Eulog^{302} υμιν ειπη τι :: ex Mt | διατι λυετε (et. a f i q vg Or$^{3,\ 740}$ et$^{4,\ 182}$): D e ff^{2}· l s om (:: similiter Mt). Praeterea K^{ca} add αυτον (K^{cb} rursus delet), item 254. al pauc f Or$^{int3,\ 976}$ τον πωλον | ουτωσ: a c ff^{2}· l Or$^{int3,\ 976}$ syr^{cu} non exprim, item Eulog^{302} om | ερειτε sine αυτω cum NBDFLR 27. 28. 243. c e ff^{2}· i l q s cop aeth Or$^{3,\ 737,\ 740}$ et$^{4,\ 182}$ Eulog^{302} (:: conveniunt Mt et Mc) ... ς Ti add αυτω (sed Gb^{0}), Ln [αυτω] cum ΑΓΔΑΠ unc^{8} al pler a f vg go syr^{cu}et^{utr} arm Or$^{int3,\ 976}$

32. 33. 34. Hos versus G* om (:: propter ὁμοιοτέλ.) | απελθοντεσ δε - οι δε ειπαν (v. 34): D και απελθοντεσ απεκριθησαν. Similiter e *et abierunt et sic invenerunt stantem, et cum solverent aiunt*; item syr^{cu} *et abierunt et invenerunt sic. Et cum interrogabant eos, responderunt eis.*

32. απελθ. δε: D e syr^{cu} (de his vide ante) syr^{sch} aeth και απελθ. | ευρον καθ. ειπ. αυτ. (c f ff^{2}· i l q mt add *Jesus*, non item a g^{1}· s vg):

θως εἶπεν αὐτοῖς. 33 *λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον;* 34 *οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.* 35 *καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν.* 36 *πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.* 37 [234.1] *ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,* 38 *λέγοντες· εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι*

U add *τον πωλον*, item 7. 60. 67. 157. z^{scr} al^{5} fere Or^{3,745ed} (differunt cdd, nec add ^{4,182} et ^{192}) *ιστωτα τον* (157. om) *πωλον*, item f g^{1} vg arm aeth *stantem pullum* et c ff^{2} syr^{P} *pullum stantem*, a *asinam stantem*; i l q s^{vid} (e vide supra) *stantem*

33. *ειπαν* cum ΝBL 33. Or^{4,182}et^{192}... ς *ειπον* cum ΑRΓΔΛΠ unc^{9} al pler *αυτου* (g^{scr} *αυτων*): L om

34. *ειπαν* cum ΝBL Or^{4,182} ... ς *ειπον* cum ΑRΓΔΛΠ unc^{9} al pler | *οτι* cum ΝABDKLΜΠ al^{40} fere a f ff^{2} l q vg cop syr^{cu} et utr Or^{4,182} ... ς Ti om cum RΓΔΛΠ unc^{7} al plu c e i s go arm aeth | *εχει*: L *εχη*

35. *και ηγαγ. αυτ. πρ. τ. ιν*: FV om | *και ηγαγ.* (syr^{cu} add *τον πωλον*) usq *ιν και*: D *και αγαγοντες τον πωλον*, item c *et adduxerunt pullum et* | *επιριψαντεσ* cum ΝAB*EGHLRΔ oi^{scr} ... ς *επιρριψαντεσ* cum B^{2}FK MSUVΓΛΠ al pler ... D *επεριψαν*, 1. 131. 209. *επερριψαν* (sequente infra *και*), item it^{pler} (non a s nec vg) | *αυτων* cum ΝBDLΔ 1. 13. 118. 130. 157. al^{6scr} Or^{4,182} ... ς Ti *εαυτων* cum ΑRΓΔΛΠ unc^{9} al pler. Praeterea D al aliq post *τα ιματ.* (item it vg, sed s om *sua*), A vero post *τα* pon | *επι τον πωλον* (et. a f i l q s vg Or): D c e ff^{2} syr^{cu} arm *επ αυτον* | *επεβιβασαν*: D 1. 131. 209. it^{pler} (de his testibus vide ante) praem *και*

36. *αυτων* cum ΝDLΓΔΛ unc^{7} al pler Or^{4,182} ... ABKRUΠ 1. al aliq *εαυτων* (:: sunt igitur ex iisdem qui et. v. 35 *εαυτων* tuentur accedente B) ... 243. 245. al pauc om | *εν τη οδω*: D 229. om

37. *εγγιζοντοσ δε αυτου* (et. Or^{4,182}): D syr^{cu} aeth *εγγιζοντων δε αυτων* | *ηδη* (et. Or^{4,182}): DMΓ al^{9} a e syr^{cu} et^{sch} aeth om | *προσ τη καταβασει* (et. Or): D 115. *πρ. την καταβασιν* | *ηρξαντο* cum ΝABE GHKMS*ΓΛΠ al longe plu s (*coeperunt universa multitudo*; item it^{pler} vg *coeperunt omnes turbae*) go syr^{cu} et^{utr} (et go et syrr *coeperunt turba*) ... DLRS^{corr*}UVA al^{25} fere Or^{4,182}, item a e arm *ηρξατο* | *απαν*: D al aliq *παν* | *των μαθητων* (f g^{1} *discentium*; g^{2} am ing al *descendentium*, fu *discendentium*): a c i l s syr^{cu} om | *φων. μεγαλ.* (et. Or): D l om | *πασων* cum ΝALRΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} Or ... Ln *παντων* cum BD Meth^{821} (Gall^{3}) ... copp^{bt4} om | *ων*: excidit in r 69. | *ειδον*: KLVΠ* al *ιδον* | *δυναμεων*: D *γεινομενων*, 13. 69. 346. arm *γινομενων δυναμεων* ... syr^{cu} om

κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 [235.5] Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.

41 [236.10] Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν,

38. ο (u 258. om) *βασιλευσ* cum ℵ*H 69. (*ο ερ βασ.* sic) e l* Or^{4,182} ... DΛ* 142* 48^{ev} f^{*scr} al^{5} a c ff$^{2\cdot}$ i s aeth Meth^{821} Tit^{354} (Gall^{5}) Eulog ^{302} *ο ερχομενοσ* ... ς Ln Ti *ο ερχομενοσ βασιλευσ* cum ℵ^{c}ALRΓΔΛ^{2}Π unc^{7} al pler f g$^{1\cdot 2\cdot}$ l^{2} vg go cop syr^{p} arm, item B syr^{cu} et ^{sch} *ο ερχομ. ο βασ.* | *εν ονομ. κυριου*: e l* om ... D 157. a c ff$^{2\cdot}$ i s aeth syr^{p} c.* (sed^{mg} „non in omnib exx") add *ευλογημενοσ ο* (157. om) *βασιλευσ* (157. aeth syr^{p} c.* add *ισραηλ*) :: cf Mt et Ioh | *εν ουραν. ειρηνη* cum ℵBL Or^{4,182} ... ς Ln *ειρην. εν ουρανω* (A *-νοισ*) cum ADR ΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc Tit^{354} | *εν υψιστοισ*: 235. d^{scr} *επι τησ* (d^{scr} om) *γησ* ... a s om

39. *και τινεσ*: D e *τιν. δε* | *ειπαν* cum ℵABDL f^{scr} Or^{4,182} ... ς *ειπον* cum ΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *τοισ μαθητ. σου* (f g$^{1\cdot}$ q vg, item e omisso *σου*): a c ff$^{2\cdot}$ i l s syr^{cu} *illos* (praecedit *increpa*; praeterea syr^{cu} add *ne clament*)

40. *και αποκριθεισ ειπεν*, e f (e *et resp. dixit illis*, f *et resp. ait illis*) syr^{p} go cop etc Or^{4,182} ... D *αποκρ. δε λεγει* (sed d *dixit*) ... it^{pler} vg om *αποκριθεισ*: a *qui dixit eis*, s *ad ille dixit eis*, c ff$^{2\cdot}$ *quibus ipse dixit*, i q vg *quibus ipse* (i^{blan} om) *ait*; item syr^{cu} et ^{sch} *dixit cis.* Scripsimus autem *ειπεν* sine *αυτοισ* cum ℵBL cop arm Or^{4,182} ... ς Ln add *αυτοισ* cum ADRΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg (quos vide ante) syrr go aeth; praetereaque G syr^{cu} add *αμην* | *οτι*: B* (supp l^{2}et^{3}) 69. 235. 240. 244. al^{3}wetst al^{2}scr a c e ff$^{2\cdot}$ i l s (non item f q vg) Or^{4,182} om ... 1. *και* (arm *οτι και εαν*) | *σιωπησουσιν* cum ℵABLRΔ al^{5}, item D *σειγησουσιν* (et 254. Epiph^{656} *-σωσιν*), item *tacebunt* e i fu ... ς *σιωπησωσιν* cum ΓΔΠ unc^{8} al pler (157. *σιωπωσιν*) Or^{4,182} et ^{188} et^{2,745} (ut certe editus est Or) Cyr$^{luc\,394}$, item *tacuerint* it^{pl} (s hiat) vg | *κραξουσιν* cum ℵBL (13^{ev} *κεκραξουσιν*) Or^{4,188ed} ... ς Ln *κεκραξονται* cum ARΓΔΛΠ unc^{7} al pler Or^{4,182} et ^{188cod} et^{3,745} Cyr$^{luc\,394}$, item M 69. al^{10} fere *κεκραξωνται*, D b^{scr} *κραξονται* (:: nec *κραξουσιν* nec *κεκραξονται* alibi in N. T., sed in LXX ut frequentissimum est *κεκραξονται*, ita nusquam *κραξουσι* legitur. Vide de hac forma satis rara Steph. Thes.)

41. *εκλαυσεν*: cf huc Marcosii ap Ir^{92}, ad quem locum respicit Epiph anc^{31}: *αλλα και εκλαυσε κειται εν τω κατ. λουκ. ευαγγελιω, εν τοισ αδιορθωτοισ αντιγραφοισ, και κεχρηται τη μαρτυρια ο αγιοσ ειρηναιοσ εν τω κατα αιρεσεων προσ τουσ δοκησει τον χν πεφηνεναι λεγοντασ. ορθοδοξοι δε αφειλαντο το ρητον, φοβηθεντεσ* etc. Saepe laudat Or (ut $^{4,180\cdot 182\cdot 192}$), item Eus$^{theoph\,129}$ Bas$^{eth\,272}$ Cyr$^{luc\,394}$ *επ αυτην* cum ℵABDHLRΓΔΠ al plus^{30} Ir^{92} (ex Mcosiis, *εν τω - δακρυσαι*

λέγων 42 ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, 44 καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, 237.2 καὶ οὐκ ἀφήσουσιν

επ αυτην) Or$^{4,\ 182\cdot\ 192}$ et ^{180}ed Bas^{eth} ... ς επ αυτη cum EGKMSUVΔ al plu Or$^{3,\ 750}$ et$^{4,\ 180}$cod Eus^{theo}

42. ει εγνως και συ (και συ c d f q vg Or$^{\text{int}\ 977}$ [et vid ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot\ 2\cdot}$] go cop syr^{p} Eus$^{\text{theo}\ 129}$ Bas$^{\text{eth}\ 272}$; συ tantum a e i l s arm; om και συ syr^{cu} et^{scb}; καιγε συ omisso καιγε sq Eus$^{\text{hist}\ 3,\ 7}$) καιγε (ita a [*quamquam*] c [*quidem*] i [*equidem*] l [* *equidem*, ^{2} *et quidem*] vg [*et quidem*, item^{vid} ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot\ 2\cdot}$] syr^{cu} et^{utr} arm Eus^{theo} Bas^{eth}; contra om d 157. e f q s go cop aeth Or$^{\text{int}\ 3,\ 977\text{bis}}$: Ln [καιγε]) εν τη ημερα σου (σου a c l vg go syr^{utr}; contra om ad 1. 157. 209. al^{10} fere e f i q s syr^{cu} cop arm aeth Eus^{hist} et theoph Bas^{eth} Or$^{\text{int}\ 977\text{bis}}$) c. (a)EGHKMRSUVΓΔΛΠ al pler it vg go cop syr^{cu} et^{utr} arm Eus$^{\text{hist}\ 3,\ 7}$ et theoph$^{\ 129}$ Bas$^{\text{eth}\ 272}$ Or$^{\text{int}\ 977\ \text{bis}}$. Praeterea accedunt Ir^{92} ex Mcosiis ει εγνως και συ σημερον τα προς ειρηνην, Or$^{3,\ 321}$ ει εγνωκας συ τα εισ ειρηνην σου, Eus$^{\text{ps}\ 700}$ ει εγνως και συ τα πρ. ειρην. σοι et$^{\text{esa}\ 470}$ ει εγνως και συ γε τα πρ. ειρ. σου ..... NBL aeth Or$^{4,\ 180}$ ει εγνως εν τη ημερ. ταυτη και συ. Similiter Cyr$^{\text{luc}\ 895}$ ει εγνως τα πρ. ειρ. σου και συ | σου post ειρηνην c. ARΓΔΛΠ unc^{a} al pler a go cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth Or$^{3,\ 321}$ Eus^{hist} (ex cdd^{4}) et theo et esa Bas^{eth} Cyr^{luc}, item σοι d al^{4} c e f i l q s vg (et ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot\ 2\cdot}$ ex silentio) Eus^{ps} et hist ex cdd^{4} et rufin Or$^{\text{int}\ 3,\ 977\ \text{bis}}$ ... NBL 259. Ir^{92} ex Mcosiis Or$^{4,\ 180}$ om, hinc Ln [σου] | νυν δε (A^{suppl} δ') εκρ. απ. οφθ. σου: A* om | νυν δε εκρυβη (c f q s vg): Ir^{92} (ut ante) εκρυβη δε (Ir^{int} *abscondita autem sunt*), a e i l *absconsa* (*abscondita*) *sunt* (a *essent*)

43. επι σε: 28. syr^{cu} om, item d sed vide post | παρεμβαλουσιν cum NC*L 33. schol^{255} Eus$^{\text{esa}\ 470}$ (addito επι σε) et hist$^{3,\ ?\text{cod}}$ (teste Treg) item a *inicient* ... ς Ln Ti περιβαλ. cum ABC^{2}RΓΔΛΠ unc^{7} al pler (it^{pl} vg Or$^{\text{int}\ 977}$ *circumdabunt te vallo*, s *cingent te vallo*, e *circumfodient fossam*, sed haec nec a παρεμβ. abhorrent) Eus^{hist} (et ed et cdd pler) ... G al pauc επιβαλουσιν; d βαλουσιν (d *mittent*) επι σε. Praeterea 259. Or$^{4,\ 180}$ Eus^{theo} om και παρεμβ. οι εχθρ. (R εκχθρ.) σου χαρ. σοι, sed Eus^{theo} pergit και περικυκλ. σε οι εχθροι σου. Similiter atque Eus^{theo} syr^{cu} et^{sch} | σοι (28. επι σοι) post χαρακα: Eus^{hist} post περιβ. pon ... d a e ff$^{2\cdot}$ Eus^{esa} om | περικυκλωσουσιν (d περικυκλωσιν sed d *circumcingent*, 435. Eus^{esa} κυκλωσουσι) σε: ita et. Eus^{hist} et^{esa} ... κ* (add^{c}) L Or$^{4,\ 180}$ om σε | και συνεξουσιν (KΠ 13. 61^{mg} συναξουσιν et 69. -αξωσι) σε (κ* 60. d om, suppl κ^{c}) παντοθεν (Γ παντεσ): Eus^{esa} om (sed habet theoph); c e i l q om (sive non exprim) κ. συνεξ. σε

44. κ. εδαφ. σε: Eus^{esa} κ. εισ την γην εδαμισθηση | εν σοι pri: d 124.

λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 238.1 *Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς* 45 sq Mt 21, 12 sq Mc 11, 15–17
πωλοῦντας, 46 *λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου* Es 56, 7 Ier 7, 11
οἶκος προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

47 239.1 *Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ* 47a Mc 11, 18

Or4, 180 (Eushist3, 7 certe nihil amplius post *τα τε. σου* exscribit) om *επι λιθον* cum ℵBDLRSΔ*Π (Γ *επι λιθων*) 1. 33. 124. 131. 209. y^{scr} al aliq Or4, 181 ... ς Ln Ti *επι λιθω* cum ACEGHKMUVΔΔ^{2} al pler | *εν σοι* sec (D 1. 124^{birch} 209. c ff^{2}· i s arm *εν ολη σοι*, e *in tota terra*) hoc loco cum ℵBDL 1. 124. 131. 157. 209. y^{scr} a c e ff^{2}· i l q s cop arm aeth Or4, 181 ... ς Ti post *αφησουσιν* cum ACΓΔΔΠ unc^{s} al pler f vg go syr^{cu} et^{utr} |. *τον* (C om) *καιρον της επισκοπης*: D *εισ καιρον επισκοπησ*

45. *και εισελθων* (64. 142. 243. *ελθων*, E al pauc syrP add ο ω̄ς): D e *ελθων δε* | *εκβαλλειν* (E -*λλεῖν*): Δ al aliq *εκβαλειν* | *τουσ* (arm add *περιστερασ*) *πωλουντασ* sine *εν αυτ.* (Gb″) cum ℵBCL 1. 69. 209. al^{10} fere e l s cop arm Or4, 181 et^{192} ... ς Ln add *εν* (131. *επ*) *αυτω* cum ADΓΔΔΠ unc^{s} al pler (28. aeth *εν τω ιερω*, idque post *αγοραζοντ.*) it^{pl} vg go syr^{cu} et^{utr} (:: ex *εν τω ιερω* ap Mt et Mc fluxit). Item absq *και αγοραζ.* (Gb″) cum ℵBL 1. 209. cop Or4, 181 et^{192} (item^{192} *εν οισ μεν - εκβαλλει παντασ τ. πωλουντ. και αγοραζοντασ εν τω ιερω· εν ετεροισ δε - μονην την αρχην ποιειται του εκβαλλ. τουσ πωλουντ. και αγοραζοντασ· τριτοι δε εισι παρα τουτουσ, εν οισ ηρξατο εκβαλλ. μονουσ τουσ πωλουντασ, ουχι δε και τουσ αγοραζοντ.*) ... ς Ln add *και* (C add *τουσ*) *αγοραζοντασ* (:: ex ll. pp.) cum ACDΓΔΔΠ unc^{s} al pler it vg go syr^{utr} (et syr^{cu} *vendentes in eo emptiones*)$^{\prime}$ rell. Praeterea DΔ 262. a c e ff^{2}· g^{2}· i l q s (non item f vg) syrP c·* (mg: „non in omnibus exx.") aeth add *και τασ τραπεζασ των κολλυβιστων* (Δ *κολυβ.*) *εξεχεεν* (a q s *everti*t, i om) *και τασ καθεδρασ των πωλουντων τασ περιστερασ κατεστρεψεν* (*κατεστρ.* Δ 262^{vid} c ff^{2}· q aeth; contra D a e g^{2}· i s syrP om); eadem add arm usque ad *εξεχεεν* :: fluxerunt ista ex tribus ll. pp.

46. *γεγραπται*: Δ* 243. s om | *και* (cop *οτι*, l om) *εσται* (ℵ* om κ. *εστ.*, suppl c) *ο οικ. μου οικ. προσευχ.* cum ℵc (et ℵ*) BLR 1. 13. 69. 118. 124. 131. 157. 209. 346. c l cop arm Or4, 181 ... ς Ln *οτι* (*οτι* ς^{e} Ln cum ACDKMΠ al^{20} f g$^{1.2}$· s vg go syr^{cu} et^{utr}; ς Gb Sz om cum EGHS UVΓΔΛ al plu a e ff^{2}· i q Epiph^{316} et^{340}) *ο οικ. μου οικ. προσευχ. εστιν* (c^{2} 28. al pauc e aeth Epiph^{bis} *κληθησεται* :: ex ll. pp. et LXX; syr^{cu} add *πασιν τοισ εθνεσιν* :: ex Mc et LXX) cum ACDΓΔΔΠ unc^{s} al pler it^{pler} (s excidit *domus mea*) vg go syrr (aeth) Epiph^{316} et^{340} (quem supra exscripsimus) | *αυτον εποιησατε* (L aeth Epiph^{316} et^{340} *ποιειτε*): D al aliq c e f ff^{2}· g$^{1.2}$· i l q s (non item a) vg Or4, 181 Epiph^{316}et^{340} *εποι.* (*ποι.*) *αυτον* :: cf Mt

47. *το καθ'*: L 69. 124. g^{scr} al pauc arm om *το*

ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι
τοῦ λαοῦ, 48 καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸσ γὰρ ἅπασ
ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

Mt 21, 23–27 Mc 11, 27–33

1 240.2 *Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντοσ αὐτοῦ*
τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖσ καὶ
οἱ γραμματεῖσ σὺν τοῖσ πρεσβυτέροισ, 2 καὶ εἶπαν λέγοντεσ πρὸσ

47. *και οι γραμμ.*: ΑΚ*Λ al aliq om *οι* | *και οι πρωτοι* (157. f syr^{sch} et p txt pers^{w} Or^{3,790} bis *πρεσβυτεροι*, 130^{gr} et^{lat} *αρχοντεσ*, l *pharisaei* omisso *τ. λα.*) *του λαου*: D 130. 157. it vg cop syr^{omn} arm aeth perss Or^{3,790} ante *εζητ. αυτ. απολεσ.* pon

48. *ευρισκον* cum ΝABLΓΔΠ unc^{6} al pler Or^{3,790} ... Ln *ηυρισκον* cum CDQR (ex nupera recogn.) 1. 33. al.pauc | *το*: DUI*A 1. 69. 131. al^{10} fere arm Or^{3,790} om | *ποιησωσιν* c. ΝABCDQRΓΔΠ unc^{6} al plu ... KLS al^{50} fere Or$^{3,790 bis}$ *ποιησουσιν*. Praeterea D 130^{gr} et^{lat} it^{pler} (non a e) vg syr^{cu} et ^{sch} et P c.* add *αυτω* (non item Or^{bis}) | *ο λα. γαρ απασ*: D 69. Or^{3,790} *ο γαρ λα. απασ*, 130. i^{scr} *απ. γαρ ο λα.* | *εξεκρεμετο* cum NB (:› forma *κρεμομαι* pro *κρεμαμαι* a vulgari usu haud aliena videtur fuisse) ... ς Ln Ti *εξεκρεματο* cum ALQR unc rell (E* *-μαντο*) al fere omn (y^{scr} *-εμματο*) Or ... D 47. *εκρεματο* | *αυτου ακουων* (et. Or; y^{scr} it vg cop *ακου. αυτ.*): DM al^{8} cop$^{petr\,2}$ *αυτ. ακουειν* vel (ut D cop) *ακ. αυτ.*

XX, 1. *και εγενετο*: D e *εγεν. δε*, a *et factum est autem* | *των ημερων* sine additam (Gb′) c. NBDLQ al plus^{10} it vg cop syr^{cu}et^{sch}et^{hr} aeth Mcion$^{epiph\,341}$ (*ινα δε ελεγχθη απο του ιδιου στοματοσ, φησιν· εγενετο εν μια των ημερων διδασκοντοσ αυτου εν τω ιερω, εζητησαν επιβαλειν επ αυτον τασ χειρασ, και εφοβηθησαν*) ... ς add *εκεινων* cum ACRΓΔΠ unc^{6} al pler go syr^{p} arm | *εν τω ιερω* (et. Mcion^{epiph} omisso *τον λαον*, quod et. cop^{wi} et^{dz} om): D e syr^{cu} et^{sch} (non item P et^{hr}) ante *τον λαον* pon ... KII al^{10} om | *ευαγγελιζομενου*: Γ c add *αυτου* | *επεστησαν*: syr^{cu} et ^{utr} add *contra eum* | *οι ιερεισ* (Gb′) cum AEGHKS UVΓΔΠ al^{100} fere go ... ς Ln *οι αρχιερεισ* cum NBCDLMQR al mu (69. 124. 346. *και οι αρχιερ.* post *οι γραμμ.* pon) it vg (Latt^{pler} *principes sacerdotum*, a e *pontifices* quod et ipsum *αρχιερ.* non *ιερεισ* reddit. Pro *ιερεισ* Latt *sacerdotes* cf 6, 4. 17, 14. Act 4, 1. 6, 7) cop syr^{omn} arm aeth (:: at sic et Mt et Mc lectione non fluct. Similiter Act 4, 1 pro *ιερεισ* BC etc *αρχιερεισ* substituere) | *και οι*: AGVΓΔ al^{10} fere arm om *οι*

2. *ειπαν* cum NBLR 69. ... ς Ln *ειπον* cum ACDQΓΔΠ unc^{6} al pler ... 1. 131. 209. a om *και ειπαν* (a om et. *πρ. αυτ.*), item syr^{cu} et^{sch} habent *et dixerunt ad eum* pro *κ. ειπ. λεγοντ. πρ. αυτ.* | *λεγοντ.* ante *πρ. αυτ.* cum NBL 1. 131. 209. c ff^{2} i l vg syr^{cu} et^{sch}, item ς Ti post *πρ.*

αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ, ἢ τίσ ἐστιν ὁ δούσ σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 *ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐρωτήσω ὑμᾶσ κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι·* 4 *τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων;* 5 *οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;* 6 *ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸσ ἅπασ καταλιθάσει ἡμᾶσ· πεπεισμένοσ γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.*

αυτ. cum AQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler go syrP ... CD 63. 64. e f q cop arm syr^{hr} aeth om | *ειπον ημιν* c. ℵ^{a}BLR 1. 33. et ς Ln *ειπε ημιν* c. ADQ ΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item it vg etc ... ℵ*C om (:: ut Mt et Mc) | *η τισ*: D a e syr^{sch} *και τισ* (:: ex ll. pp.) | *την εξουσ. ταυτην*: D it vg *ταυτ. την εξουσ.*

3. *αποκριθεισ δε* (69. *ο δε αποκρ.* omissis *πρ. αυτ.*): C 130^{gr} et^{lat} i l q vg (sed non am for fu ing tol al) syr^{sch} add *ο ις* ... syr^{cu} om | *πρ. αυτουσ*: ℵ* *πρ. αυτον* | *ερωτησω*: D 235. *επερωτησω* (:: ut Mc et D etc in Mt) | *υμασ καγω* (E 1. al pauc *και εγω*, copp$^{petr^{1}}$ om): KΓΠ al aliq arm *καγω υμασ* | *λογον* (Gb′) cum NBLR 1. 33. 69. 131. 157. 209. 346. c q for tol (cop, sed potest etiam pro *ενα λογ.* accipi) syr^{sch} (et syrP add *ενα* c.*) ... ς *ενα λογ.* (:: ut Mc) c. CDKGHQU^{2}VΓΔΛ al plu f g^{1}· vg (f *unum sermonem*, g^{1}· vg *unum verbum*) go syr^{hr} aeth; item AK MSU*Π al aliq arm syrP c.* *λογ. ενα* (:: ut Mt) ... a e ff^{2}· i syr^{cu} prorsus om *ενα* | *και* (et. a f syr^{sch} et P et^{thr}): D *ον* ... c e ff^{2}· i l q vg syr^{cu} om

4. *το ιωαννου* (BD *-ανου*) cum NDLR (:: simili auctoritate NBCZ in Mt edidimus, paullo maiore in Mc; ubique vero pleriqñe abiecere το) ... ς Ln Ti om *το* cum ABCQΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}

5. *συνελογισαντο* (R al *-γησαντο*) cum ABLQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler (sed nonnulli *διελογ.*) e (*cogitaverunt*) cop go ... Ln *συνελογιζοντο* (:: at *-ζοντο* et Mt et Mc) cum NCD al aliq (sed y^{scr} *διελ.*) item (*cogitabant*) it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} et^{thr} | *πρ. εαυτουσ* (ℵ^{c}): ℵ* e^{scr} *πρ. αυτ.* (y^{scr} 243. *εν εαυτοισ*) | *οτι*: C h^{scr} e ff^{2}· i q syr^{cu} arm om (:: cf ll. pp.) | *ειπωμεν*: Γ al mu *-πομεν* | *ερει* c. NABC^{2}DLQR unc rell al omn^{vid} etc: Ln add *ημιν* (:: ut Mt) cum c* a c g$^{1.2.}$ q gat mm cop^{wi} et^{sch} et$^{petr^{1}}$ (non item^{dz}) syr^{cu} et^{utr} et^{thr} | *διατι* absq additam (Gb′) c. NBEGHLRSU VΓΔΛ tisch* al^{50} c ff^{2}· i l harl* mm cop aeth syr^{hr} (syr^{cu} et^{sch} *et cur*, go *at cur*) ... ς add *ουν*, Ln [*υιν*] cum ACDKMQΠ tisch** al mu a e f g$^{1.2.}$ q vg syrP arm (:: ita Mt et Mc, quamvis lectio fluctuet)

6. *εαν δε* (et. f ff^{2}· vg; e om *δε*): D a c i l q syr^{cu} et^{thr} *και εαν* | *ειπωμεν*: C* syr^{cu} add *οτι* | *εξ* (f i l q vg *ex*): D *απο των*, item a c e ff^{2}· *αδ* | *ο λα. απασ* cum NBDL 1. 33. 124. 131. 209. item (*plebs universa*) c f ff^{2}· (post *plebs* hiat) i l (*timemus populum, et plebs universa*) q vg cop syr^{sch} et^{thr} ... Ln *πασ* (R *απασ*) *ο λα.* c. ACQ(R)ΓΔΛΠ unc^{8} al pler a go syr^{cu} et P arm ... e nil nisi *populus*. Praeterea D *λιθασει ημασ ο λαοσ απασ* et e *lapidavit nos populus* | *πεπεισμενοσ* (L *-μενον*) *γαρ εστιν*

7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9–19 Mt 21, 33–46 Mc 12, 1–12

9 [241.2] Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσου-

---

(e *persuasum est enim*): Dgr cscr *πεπεισμενοι γαρ εισιν*, c f i l q vg *certi sunt enim* (contra ff2· *certum enim est*), a *sciunt enim* (contra d *scit enim*), item syrcu pergens *de Iohanne quod* | BDgr *ωαννην* | *ειναι* (*esse* vg): D 13. 69. 124. 346. *γεγονεναι*, item a c d e f ff2· i l q *fuisse*

7. *και απεκριθησαν*: c *et responderunt dicentes*, l *et respondentes dixerunt* ... syrcu et sch *et* (syrcu om) *dicunt ei* | *μη* (א* om, suppl a) *ειδεναι*: CD add *αυτουσ* ... c f cop syrcu et sch *nescimus* (:: cf ll. pp.) | *ποθεν*: D 69. 124. 346. *το ποθεν* ... EKA 262. om, item (vide ante) c f

8. *ο ις* (א c): א* *αποκριθεισ* (l *dixit autem illis Iesus*) | *ουδε* (א a): א* *ουδ* | *λεγω υμιν* (Tertmarc 4, 38 *et ego non dico vobis*): U al pauc go *υμιν λεγω*

9—18. Epiph 316 et 341 de Mcione: *παλιν απεκοψε τα περι του αμπελωνοσ του εκδεδομενου γεωργοισ, και το· τι ουν εστι το· λιθον ον απεδοκιμασαν οι οικοδομουντεσ.*

9. *ηρξατο δε πρ. τ. λα. λεγειν*: D *ελεγεν δε*, e *dicebat autem et*; syrcu *et coepit dicere ad eos* | *προσ τον λαον* (L *οχλον*) hoc loco cum ΝABCLR ΓΔΔΠ unc8 al pler go syrp etc (א* om *λεγειν*, suppla) ... Ln post *λεγειν* cum Q al pauc c f ff2· i l q vg cop syrsch ... a om | *ανθρωποσ* (et. Gb Sz) c. ΝBCDLQRΓΔΔΠ unc8 al pler itpler vg go cop aeth Or2, 774 ... ς (= Gb Sz) add *τισ* cum A 69. 124. al mu g1· syrcu et sch et p c.* arm | *ανθρ. εφυτ. αμπελ.* hoc ordine cum א(A)BLQRΓΔΔΠ unc8 al omn vid f (ff2· g1· 2· ex sil) vg go (cop *erat homo plantans vineam*) etc Or2, 774 ... c *αμπελ. ανθρ. εφυτ.* ... Ln (ex errore) *αμπελ. εφυτ. ανθρωπ.* cum D a c f i l q Ambluc1499 (:: ex ll. pp.) | *εξεδετο* cum א*AB*CL ... ς Ln (noverat *-δετο* tantum ex A) *εξεδοτο* cum אcB3DQRΓΔΔΠ unc8 (H *-δωτο*) al omnvid | *και απεδημ.* (ita c l): D e *αυτοσ δε απεδ.*, 157. a f ff2· g1· i q vg arm *και αυτοσ απεδ.* | *χρονουσ* (al aliq praem *εισ*) *ικανουσ*: Π* *χρονοισ ικανοισ* | *ικανουσ*: B* om, suppl3et3

10. *και* (1. 131. 209. add *τω* :: ut Mc) *καιρω* cum NBDL 33. 38. (1. 131. 209.), item *et quodam tempore* c i ff2· q, *et tempore quodam* a ... D *καιρω δε* (d *quodam autem tempore*), item e *in tempore autem* ... ς *και εν* (CQ al pauc cop add *τω*) *καιρ.* c. A(CQ)ΒΓΔΔΠ unc8 al pler, item *et in tempore* (g2· add *quosdam* pro *quodam*) f g2· l (*et misit in tempore fructuum*) vg arm, item syrcu agnoscit *εν* (quod cum *εν* confudisse vdtr: *et in uno e temporibus*) | *ινα απο*: K *ιν απο* | *καρπου του*: א* om, supplc | Λ yscr *απο τουσ καρπουσ* | *δωσουσιν* cum NABLMQ al plus12

σιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. 11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀπο-

(36ev *δωισωσειν*) ... ς *δωσιν* cum CDRΓΔΛΠ unc[7] al pler | *οι δε γεωργοι* (f ff[2]· i q syr[utr] etc): a c e syr[cu] *et* (a c *et caesum eum*, e syr[cu] *et caeciderunt illum et*), d *illi autem* (pergit *caesum*; similiter D *δειραντες δε* sine *γεωργοι*), l *ad illi* (pergens *caesum illum*), vg *qui* (*qui caesum*) | *εξαπεστ. αυτ. δειρ.* cum ΝBL ... ς Ln Ti *δειραντες* (U al permu *δηραντ.*, item v. sq) *αυτ. εξαπεστειλ.* (ΚΠ *απεστ.*) cum ACQRΓΔΛΠ unc[N] al pler etc | *κενον*: vitio frequenti AKR al *καινον*, item ADR al v. 11.

11. *και προσεθ. ετ. πε. δουλον*: D e *και επεμψεν ετερ. δουλον* | *προσεθετο* (ℵ*εθ., Δ[gr]–θεντο): Q al[5] add *αυτοισ*, quod idem C* al[3scr] cop syrP post *πεμψαι* add | *ετερον* (L *οιστερον*, ex *αυτοισ ετερ.* ortum?) *πεμψαι* cum ΝABLU a c ff[2]· i l q (item *alterum servum mittere* f vg) ... ς *πεμψ. ετερ.* c. CQRΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] cop (*mittere iis alium servum*, item syrP) syr[cu] et[utr] go arm aeth | *και ατιμασαντεσ* (U al[2] *–μωσαντεσ*): H a om. Praeterea syr[cu] om *δειραντεσ και* usq *δε και τουτον* v. 12.

12. *και* pri: D e om | *προσεθετ. τριτ. πεμψ.* cum ΝBL 76. 124. 247. f[scr] it[pler] (q add *servum*) vg arm ... ς *προσεθ. πεμψ. τριτ.* cum ACQ RΓΔΛΠ unc[8] al pler go cop syr[utr] ... D e *τριτ. επεμψεν*, item aeth *misit tertium quoque servum suum* | *οι δε* (q *illi autem*, f vg *qui*): D a c e ff[2]· i l om | *και τουτον* cum ℵBCDLQRΓΔΛ unc[7] al pler (124. *κ. τριτ.*) q (*et hunc quoque*) ... Ln *κακεινον* (:: ex v. 11 et Mt) cum AKΠ al aliq it[pler] vg syrP mg | *εξεβαλον* (69. *εξεπεμψαν*): D f q *εξαπεστειλαν καινον* (d *vacuum*, f q *inanem*)

13. *ειπεν δε* (K om) *ο κυρ. τ. αμπ.*: D e syr[cu] *ο δε* (syr[cu] om) *κυρ. του αμπελων. ειπεν* | *τι ποιησω*: B* om (suppl[1]et[3]) | *ισως*: B *τυχον* | *εντραπησ.* c. ΝBCDLQ 1. 33. 131. 157. 209. e[scr] a c ff[2]· i l q cop syr[cu] et P mg arm Amb[fid] et[Paenit] ... ς (sed Gb[00]) Ti praém *ιδοντεσ* cum ARΓΔΛΠ unc[8] (sed E *εδοντεσ*) al pler e f vg go syr[sch] et P txt aeth (:: poterat ex v. 14. oriri. Loci vero paralleli non satis congruunt ut inde omissum videatur)

14. *αυτον* cum ℵCABCDLQRΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] it vg etc: ℵ*M om | *οι γεωργοι*: D e om | *διελογιζοντο* cum ΝBCDLQRΓΔΛ unc[7] al pler e cop syr[cu] et[utr] ... Ln *διελογισαντο* cum AKΠ al[4] a c f ff[2]· i l q | *προσ αλληλουσ* cum ΝBDLR 1. 33. 118. 124. 131. 157. 209. f[scr] cop syrP[mg] arm[ed] ... ς Ln *πρ. εαυτουσ* (:: ut v. 5 et similiter ll. pp.) cum ACQ ΔΛΠ unc[8] al pler, Γ *εν εαυτοισ*, item *inter* (*intra*, *apud*) *se* it vg syr[sch]

κτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; 18 πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. 19 καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖ-

Ps 118, 22 [Mt 21, 44]

et p txt arm^{cod} ... syr^{cu} aeth om | *αποκτειναντες* (r al *-νομεν*) cum a BKMQΠ 1. 209. al plus^{10} it^{pler} vg 130^{lat} go arm (et syr^{p} habet *δειτ.* c.*) ... ς (Gb^{0}, item Schu: „Lc nusquam usus est hoc verbo“) praem *δειτε* (:: ex ll. pp.) cum ℵCDLRΓΔΛ unc^{6} al pler e tol cop syr^{cu} et ^{sch} et p c.* aeth Or^{3,6} (a Lc pendere Origenem probant extrema *ινα ημων γενηται η κληρ.*) | *ινα ημων γενηται* (L *γενητ.* post *η κληρ.* pon): c 1. 18. 118. 131. c e i l q for syr^{cu} et ^{sch} (non ^{cod}) *και ημων εσται* (c l q *et nostra erit*, e *et nostra sit*, i for *et nostra fiet*) :: ex Mc

15. *εκβαλοντες* (A al *εκβαλλοντες*, L *λαβοντες*) *αυτον* (al plus^{20} om) *εξω του αμπελων.* (Q om *του αμπ.*): c *λαβοντες αυτον εξεβαλον εξω τ. αμπ. και* (:: ex Mt) | *ουν*: syr^{cu} cop^{dz} om | *αυτοις* (f i l vg): a 28. d^{scr} al pauc *αυτους*, 33. *τους γεωργους* ... D al^{6} a c e q for om (:: ut Mc lectione non fluct)

16. *τους γεωργ.* (ℵ^{c}): ℵ* om | *τουτους*: 1. 28. 69. 91. 131. 157. 209. 299. *εκεινους* ... D 76. 247. 435. e cop om (:: ut Mc) | *ακουσ. δε* cum ℵBCLQRΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} etc (f q *audientes autem*, it^{pl} vg *quo audito*): Ln *οι δε ακουσ.* cum AD e, item a (*qui cum audissent*) | *ειπαν* c. ℵBDGLQR 33. ... ς *ειπον* cum ACΓΔΛΠ unc^{7} al pler

17. *εμβλεψ.*: D *ενβλ.* | *τουτο*: 142* 145. 258. a e om | *εγενηθη*: un* *εγεννηθη* | *γωνιας*: E*Γ al aliq *γονιασ*

18. *πασ*: 157. add *ουν*, item syr^{cu} *γαρ* | *επ*: A i^{scr} *εισ* | *δ αν*: A *αν*

19. *εζητησαν* cum ℵABLRΓΔΛΠ unc^{8} al pler a e go syr^{p} Mcion$^{epiph^{341}}$ ... Ln *εζητουν* (:: ut Mc) cum CD al plus^{15} it^{pler} vg cop syr^{cu} et ^{sch} arm | *οι γραμμ. και οι αρχιερ.* (C *φαρισαιοι*, 13. *ιερεισ*) cum AB(C)K LMUΠ 1. (13.) 33. 118. 124. 131. 209. 346. al^{10} fere e go cop syr^{p} arm aeth ... ς *οι αρχιερ. και οι γραμμ.* cum NDEGHRSVΓΔΛ al plu (69. post *αρχιερ.* add *και οι πρεσβυτεροι*) it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} (:: at hic ordo solet esse nec fere fluct, ut 9, 22. 19, 47. 20, 1. 22, 2 et 66. 23, 10. Nec aliter Mt 2, 4. 16, 21. aut Mc 8, 21. 14, 1. Uno tantum loco Mci 11, 18 scriptura fluctuat ut h. l. nec ibi ordo usitatus deserendus.) ... Mcion$^{epiph^{341}}$ vdtr omittere, habet enim: *και εζητησαν επιβαλειν επ αυτον τασ χειρασ και εφοβηθησαν*, et *ελεγχ. νγ'* qui praecedit habet: *εγενετο εν μια των ημερων διδασκοντοσ αυτου εν τω ιερω, εζητησαν επιβαλειν* etc. Nihil hac de re Tert^{4,38} testatur |

ρια ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.

20—26
Mt 22, 16—22
Mc 12, 13—17

20 [243.2] Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· 22 ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι

τασ (c 240. 244. al pauc om) χειρασ: ΚΠ al pauc την χειρα | εν αυτη τ. ωρα: 47. e om (vide ante Mcion^{epiph}) ... D it^{pler} vg (exc for) om εν | και εφοβηθησαν: D e εφοβ. δε | τον λαον (sic syrP bodl; al pauc syrP bars mg τ. οχλον, syrP ed τουσ οχλουσ :: ex ll. pp.) cum ℵABCDE HKLMRUΔΠ al plu it vg go cop syrr etc ... GSVFΛ al^{80} fere om | εγνωσαν γαρ (ℵ^{a}): ℵ* om. Mcion^{epiph} praeterit τον λαον usq τ. παρ. ταυτ. | ειπεν (D ειρηκεν) hoc loco cum ℵB(D)GL 13. 69. 124. 157. 346. f^{scr} it vg cop syr^{sch} (syr^{cu} om τ. παραβ. ταυτ.) ... ς post τ. παρ. ταυτ. pon (:: ut Mc) cum ACRΓΔΛΠ unc^{7} al pler go syrP arm

20. παρατηρησαντεσ (*observantes* vg, item g$^{2\cdot vld}$; syrP c.* add *opportunum tempus*): D it^{pler} go aeth αποχωρησαντεσ (*et cum recessissent* f ff$^{2\cdot}$ i l q, *et cum discess.* a, *et cum redissent* c, *et secesserunt et* e, d *et recedentes*) ... syr^{cu} tantum *postea*; syr^{sch} persP om | ενκαθετ. (ενκ. ut ℵDR; 69. εκκαθ., ς Ln Ti εγκ. ut ABCL unc rell etc, et. syrP $^{mg\ gr}$): e *unum adque alterum*, cui lectioni quod respondet, ἵνα καθίνι Λ in margine litteris minusculis adnotatum habet. Reddunt c f g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg *insidiatores*, d *obsidiānos*, non exprim a ff$^{2\cdot}$ i l q | υποκριν. (ℵC): ℵ* απροκριν. | ειναι: D^{gr} om. Similiter e *qui simularent se iustos*, q *qui se iustos simulaverunt*, c vg *qui se iustos simularent* (contra *iustos esse* ff$^{2\cdot}$ i l, *esse iustos* g$^{2\cdot}$ gat; d *in dolo loquentes esse se iustos*) ... a nil nisi *subsrfingentes se* pro ενκαθ. υπ. εαυτ. δικ. ειν. | επιλαβωνται: E HK*Λ al mu -βονται | αυτου: c 299. αυτον, L αυτουσ | λογου cum ℵABΔΠ unc^{7} al longe plu (f vg *eum in sermone*) ... CKΓ al^{25} fere λογον, al pauc λογω ... L λογουσ, D 86. 7^{pe} των λογων, it^{pler} *sermones* (e *verbā*, d *verborum*) *eius*, item go arm | ωστε cum NBCDL y^{scr} (alpe ex silentio) ... ς εισ το cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... c e f ff$^{2\cdot}$ i l q am em for ing san go syr^{cu} et^{sch} *et* (quippe praecessit *ut adprehenderent* etc) | αυτον: Λ om | τη αρχη usq ηγεμονοσ: D e syr^{cu} τω ηγεμονι ... i om

21. ορθ. λεγεισ: D a e λεγ. ορθ. | και διδασκεισ: K 244. a c ff$^{2\cdot}$ i l om | ου: D 60. ουδενοσ (item *nullius personam* Aug Promiss; a f *personam* [f -*nas*] *hominum*, item syr^{cu}) | αλλ επ: D αλλα επ | την οδον: syr^{cu} *verbum*

22. ημασ cum ℵABL 13. 33. 69. 157. 254. 346. ... ς Ln ημιν c. CDPΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{eth259}. Item *licet nobis* it vg syrr cop^{ed}; sed em cop^{wl} et dz om *nobis* ut ll. pp. | καισ. φορον (KA al^{10} Bas^{cod} -ρουσ) δουναι (M

φόρον δοῦναι ἢ οὔ; 23 *κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς·* 24 *δείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος.* 25 *ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.*

7 p^{e} *διδοναι*) cum ℵABCLP etc: D a q vg^{clem} *φορον διδοναι καισαρι*, it^{pl} am fu for ing tol al syr^{cu} et ^{utr} *dare tributum Caesari*, e *dare Caesari trib.*

23. *κατανοησας* (it^{pler} vg *considerans*; libere a *quorum visa nequitia*): D e *επιγνους* (d *cognoscens*, e *cum cognovisset*) | *τ. πανουργιαν* (it^{pl} vg *dolum*, syr^{sch} et p txt etc): C^{*}D 60. 243. q^{scr*vid} a e l syr^{cu} et p mg *τ. πονηριαν* (*nequitiam*) :: e Mt; 48^{ev} syr^{p} mg (pro *astutiam eorum* habet in mg *nequitiam eorum*: *hypocrisin eorum*) *τ. υποκρισιν* :: e Mc | *ειπ. προσ* (A om, *δ eis* pro *πρ. αυτ.*) *αυτ.* sine additam (Gb″) cum ℵBL 1. 116. 118. 131. 157. 209. e cop arm ... ς Ln add (:: e ll. pp.) *τι με πειραζετε* (C 59. 1 insuper add *υποκριται* :: ut Mt) c. ACDP ΓΔΑΠ unc^{s} al pler it^{pler} vg go syr^{cu} et ^{utr} arm aeth Bas^{eth250}

24. *δειξατε* cum ℵABDLMP al^{30} Bas^{eth} et regg ^{448} (Lucae enim respondent: *φησι· δειξατε μοι δηναριον. τινος εχει εικ. κ. επιγραφην.* Pergit: *των δε ειποντων οτι καισαρος, αποκρινεται ειπων* etc) ... ς *επιδειξατε* (:: ut Mt) cum ΓΔΑΠ unc^{7} al longe plu | *δηναριον*: D *νομισμα* (d *figuram*), Or$^{int3, 978}$ *nummum* (*ostendite*, *inquit*, *mihi nummum. Pro quo in Mt scribitur denarius.* At cf Mt, item Mc) | *δηναρ.* (D *νομισμ.*) sine additam c. ABDPΓΔΑΠ unc^{s} al plu it^{pler} vg go syr^{cu} et sch aeth Bas$^{regg\ 448}$ et^{eth} ... ℵCL 1. 13. 33. 69. 116. 118. 124. 131. 157. tisch** al plus^{40} c cop syr^{p} arm arr pers^{p} add *οι δε* (c aeth *et*) *εδειξαν* (ℵ add *αυτω*, item c add *denarium*). *και ειπεν* (c cop al add *eis*;): hinc Ln [*οι δε εδ. κ. ειπ.*] :: at sunt invecta ad similitudinem ll. pp. | *και* (D add *την*) *επιγραφην*: P om | *οι δε ειπαν*: syr^{cu} *est ostenderunt illi* (:: cf paullo ante ℵCL etc) *et dicunt ei* | *οι δε* cum ℵBL 33. cop syr^{sch} et p mg pers^{p} (confirmat et. syr^{cu}) Bas$^{regg\ 448}$ (vide ante) ... ς Ln Ti *αποκριθεντεσ δε* cum ACPΔΑΠ unc^{7} al pler f go syr p txt Bas^{eth}, G f^{scr} *και αποκριθεντεσ*, item DΓ 1. 118. 131. 209. 239. it^{pler} vg *αποκριθεντεσ* :: mutata est lectio *οι δε ειπαν* quia subsequitur *ο δε ειπεν*. Similiter in Mc, qui et ipse *οι δε ειπαν αυτω* habet, id quod subsequitur *ο δε ις* mutarunt in *και αποκριθεισ ο ις*. Praeterea confirmat *οι δε* lectionem quod qui *αποκριθεντεσ* invexerunt satis variant) | *ειπαν* cum ℵBCL 33. ... ς Ln *ειπον* cum ADPΓΔΑΠ unc^{s} al pler

25. *ο δε ειπεν* (d e *ille autem dixit*, f *at ille ait*, a *qui dixit*): D^{gr} *ειπεν δε*, c ff^{2}· i l q vg *et* (q om) *ait* | *προσ αυτουσ* (commend Schu) cum ℵBL 1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. f^{scr} e ... ς Ln *αυτοις* (:: ut Mt et Mc) c. ACDPΓΔΑΠ unc^{s} al pler it^{pler} etc (sed a cop^{ds} om plane) | *τοινυν αποδοτε* cum ℵBL 69. 346. cop go arm ... ς Ln *αποδοτ. τοινυν* c. ACPΔΑΠ unc^{s} al pler c f ff^{2}· vg syr^{sch} et p, item Γ al^{7} Bas$^{regg\ eth}$ *αποδ. ουν* (:: ut Mt) ... D a e i l q syr^{cu} aeth nil nisi *αποδοτε* (:: ut

26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27–38 Mc 12, 18–27 Mt 22, 23–33

27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, Deu 25, 5 καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· 30 καὶ

Mc) | D τα του καισαροσ | καισαρι cum ℵABC^{3}ΡΓΔΛΠ unc^{s} al pler Bas$^{regg\ 448}$ ... Ti τω καισαρι cum C*DL 13. 72. 346. (:: at D etiam in Mc του καισ. τω καισαρι, in Mt vero τω καισαρι similiter DKΔΠ al Or^{ter} tuentur)

26. και ουκ ισχυσαν: D ουκ εισχυσ. δε | επιλαβεσθαι hoc loco (et. e): D it^{pler} vg post αυτ. ρημ. (*verbum eius, sermon. eius*)-pon | αυτου ρηματοσ (D 131. ρημα, 254. ρηματι): it^{pler} vg *verbum eius*, a *sermonem eius* ... ℵBL 433. του ρηματοσ | εναντιων: M εναντιου, 157. εναντι

27. οι αντιλεγοντ. cum ΑΡΓΔΛΠ unc^{s} al pler a (*qui contradicunt resurrect. non esse*) item syr^{p} arm; c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l q vg *qui negant esse resurrectionem* (contra e go cop syr^{cu} et^{sch} aeth *qui dicunt resurr. non esse*)... ℵBCDL 1. 33. 118. 131. 209. al^{20} fere (item e go cop syr^{cu}et^{sch} aeth) οι λεγοντεσ :: ut Mt (λεγοντεσ) et (οιτινεσ λεγουσιν) Mc, apud quos nemo αντιλεγ. tuetur | επηρωτησαν: B 124. 157. a syr^{p} επηρωτων, 69. 346. -ρωτουν

28. μωυσησ cum BDGKLMSVΓΠ al plu (15 ap Scriv, 10 ap Mtthaeium) ... ς μωσησ cum ℵAEHPUΔΛ al plu. De vv cf alibi. | εχων γυναικα και ουτ. ατεκνοσ η: D e nil nisi ατεκνοσ εχων γυναικα (d e *sine liberis* [d *filiis*] *habens uxorem*), similiter syr^{cu} *non habens liberos et reliquet uxorem*, syr^{sch} *cui sit uxor sine liberis* | ℵ* a γυναικα priore ad alterum transiluit | ατεκν. η (ℵ^{c} ην) cum ℵ^{a}et^{c}BLP 1. 16. 33. 118. 131. 157. 209. 254. 8^{pe} i^{scr} f^{scr} (η ατεκν.) a ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q vg cop arm aeth (accedunt syr^{cu}et^{sch}) ... ς Ti ατεκν. αποθανη cum ΑΓΔΛΠ unc^{s} al pler c f i go syr^{p} (:: αποθανη repetito scriptura Matthaeo accommodatior et ipsa res evidentior reddita videtur) | εξαναστηση cum ℵBDGKLMSUVΔΠ al plu ... ΑΕΗΡΓΛ 13. 69. 124. al^{20} fere -στησει (:: cf Mt, item ad Mc)

29. επτα ουν (c f l vg cop syr^{p} go arm; a i^{alt} q om, e ff$^{2\cdot}$ syr^{sch} *autem*) αδελφ. ησαν (e *erant fratres*): D aeth ησαν (aeth add ουν) παρ ημειν επτα αδελφοι (:: cf Mt), syr^{cu} ησαν επτ. αδελφ. Praeterea ℵ^{a} 37. 71. 116. 245. 248. g^{scr} 7^{pe} c ff$^{2\cdot}$ l q post ησαν add παρ ημιν (:: ex Mt)

30. και ο δευτεροσ (Gb') cum ℵBDL 157., item e *similiter et secundus*, item g$^{2\cdot}$ *et sequens accepit eam*, cop *et secundus duxit eam*; item aeth *et sic quoque duxit eam secundus eius etiam* ... ς Ln και ελαβεν (a c f

ὁ δεύτερος 31 *καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον.* 32 *ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.* 33 *ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ*

---

g$^{1\cdot}$ i l q vg arm post *ο δευτ.* pon) *ο δευτ.* (it vg *sequens*) *την γυναικα* (a c f g$^{1\cdot}$ i l q vg arm *illam, eam*) *και ουτος* (c l q *ille*; 235. a f g$^{1\cdot}$ i vg arm *αυτος ipse*) *απεθανεν* (U* post *ατεκν.*) *ατεκνος* cum ΑΡΓΔΑΠ unc^{6} al pler (itp^{l} vg arm) syr^{cu} et^{utr} ... 218. 245. 435. ff$^{2\cdot}$ om versum (ab *ατεκνος* ad *ατεκνος* transilientes)

31. *και* prim: a om (*tertius similiter autem et septem, et non* etc) | *ελαβεν* (ℵ^{c} *-βον*) *αυτην*: p a e cop aeth arm om (:: cf ll. pp.); g$^{1\cdot}$ om ℵ. *ο τρι. ελα. αυτ.* Praeterea ΑΕΗΝΥΓΑ al^{70} fere go syr^{sch} et p (sive^{txt} sive^{mg}) add *ωσαυτως*, hinc Ln [*ωσαυ.*], item c add *et mortuus est sine filio*, aeth *et non reliquerunt liberos* | *ωσαυτως δε* (*δε* a go cop^{schw} syr^{P}; 126. 235. al^{8} fere it^{pler} d vg arm om) *και* (cop^{wi} om; D^{gr} cop d^{z} om *δε και*, syr^{cu} et^{sch} *et similiter* pro *ωσ. δε κ.*) *οι επτα* (c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i l q vg *omnes septem*): e *usque ad septimum omnes* | *ου* (et. ς Gb Sz) cum ℵABDEHLSUVΔΛ (P*^{vid}, inde enim ab *ωσαυτ. δε* usq *τεκν. και α* rescripta sunt) al plus^{60} e ff$^{2\cdot}$ i q cop ... ς^{e} praem *και* cum ΘΚΜP^{2}ΓΠ al permu a c f l vg go arm syr^{sch} et p, item syr^{cu} aeth *ελαβον αυτην και* | *ου κατελιπον* (ℵBGHLMSUVΠ al plu; ΑΕΚP^{2}ΓΔΛ al *-λειπον*): D *ουκ αφηκαν* | *τεκνα*: Dr al pauc a e cop *τεκνον* ... P* *σπερμα* (fortasse praecedente *ουκ αφηκαν* ut Mc) | *και απεθανον* (B* *-ναν*, ut Ti, ℵ* *-νεν*): 1. 209. 244. 251. c ff$^{2\cdot}$ i l arm om (:: ut Mc) ... syr^{cu}et^{sch} pon ante *και ου κατελιπ. τεκν.*

32. Totum versum om 226* e; a nil nisi *sed et mulier* habet, item c i *mortua est et mulier* | *υστερον* absq *δε* cum ℵ*BDEHSΔΛ al^{35} fere ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ vg go arm^{usc} (arm^{zoh} om *υστερ.*; syr^{cu} *et mortua est et mulier*, syr^{sch} *et mortua est novissime et mulier*, aeth *et post omnes illos mortua est ipsa mulier*) ... ς (Gb^{0}) add *δε* (:: ut Mt lectione non fluct) c. ℵ^{c}AG KLMPUVΓΠ al plu f l q cop syr^{P} c.* Item edidimus *υστερ.* absq *παντων* c. NBDL 1. 36. 60. 77. 118. 131. 157. 209. a^{scr} (a c i vide ante) ff$^{2\cdot}$ l cop syr^{cu}et^{sch} arm^{zoh} pers ... ς (post *υστ. δε*) add (Gb^{0}) *παντων* (:: ut Mt et Mc) cum ΑΡΓΔΑΠ unc^{6} al pler f g$^{1\cdot}$ q vg go syr^{P} arm^{usc} (aeth vide ante) | *και η γυνη απεθαν.* cum NBDL 1. 33. 131. 157. 49^{ev} 3^{pe} al^{2scr} ... ς Ln *απεθ. και η γυνη* (:: ut Mt lectione non fluct; testes plu et. Marco intulerunt) cum ΑΡΓΔΑΠ unc^{6} al pler f ff$^{2\cdot}$ (om *και*) g$^{1\cdot}$ l q (c i vide supra) vg go cop syr^{cu}et^{utr} arm aeth

33. *η γυν. ουν εν τη αναστ.* cum BL syr^{P} ^{mg} (:: nil simile ll. pp.) ... ς Ln *εν τη ουν* (c *autem*, 1. 131. 3^{pe} 10^{pe} al^{2scr} go post *αναστ.*) *αναστ.* (:: ut Mt et Mc) cum ℵ^{c}ADΓΔΛΠ unc^{6} al pler (c) f q vg syr^{sch} et p^{txt} cop etc; item sed omisso *ουν* ℵ* 157. a e ff$^{2\cdot}$ i l syr^{cu} | *τινος αυτων* (245. *των επτα*) et. ℵ^{c}: ℵ* e ff$^{2\cdot}$ om *αυτων* | *γινεται* cum ΑΒΡΓΔΑΠ unc^{7} al pler go syr^{P} ... NDGL 1. 22. 33. 131. 157. 209. al^{10} it vg cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth *εσται* (:: ut Mt et Mc). | *γυνη*: syr^{cu} om | *οι*

γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται,* 35 *οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται·* 36 *οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστά-*

γαρ επτ. (l mm *omnes*) *εσχον* (ν *εχον*, d *habuerunt*) *αυτ. γυναικ.* (syr cu$^{et sch}$ om *γυν.*): 229* om

34. *και* (a syr^{cu} et^{sch} om; e *ille autem*) sine additam (Gb′ prob Schu) cum ℵBDL 124. 157. it (exc q) vg (et. 130^{lat}) cop syr^{cu} et^{sch} pers^{s} ... ς add *αποκριθεις* (:: ut Mt, cf et. ad Mc) cum APΓΔΛΠ unc^{8} al pler q (sed om *και*) go syrP arm aeth | *αυτοις*: D e *προσ αυτουσ* | *ο ις* (33. al^{4} ante *ειπ.*): D i om, item e (vide ante) | *τ. αιων. τουτ.* sine additam ℵABPQR unc rell al omn^{vid} f vg go syr^{sch} et P txt cop arm aeth Eus$^{mcell\ 158}$ ... D ff^{2}· i q mm gat* add *γεννωνται και γεννωσιν*, item a c e l syr^{cu} et P mg („in exemplari antiquo est", „sed in Graeco non est") Or$^{3,\ 825}$ Cyp^{180} et^{315} Aug Promiss *γεννωσι και γεννωνται* (Similiter Clem^{551} *τω· οι εν τουτω γενομενοι τω αιωνι – γεννωσι και γεννωνται.*) Sed c e ff^{2}· i l q gat* Cyp Aug Promiss om *γαμουσ. κ. γαμισκ.* | *γαμισκ.* cum ℵBL 33. 36. 157. y^{scr} al^{5} Clem^{103} (*εν γαρ τω αιωνι τουτω, φησι, γαμουσι και γαμισκονται.*) Or$^{3,\ 825}$ Eus$^{mcell\ 158}$, item ς *εκγαμισκονται.* cum EGHQRSVΔ al plu ... Ti *εκγαμιζονται* cum AKMP UΓΔΠ al^{50} fere Bas$^{eth\ 286}$; item 1. 118. 131. 209. al *γαμιζονται* ... D *γαμουνται* (:: cf huc et ad v. sq quae ad Mt 22, 30 notavimus)

35. *τυχειν* exprim a (*qui autem digni fuerint saeculum illum attingere*, item d *saeculi huius obtinere*); non exprim it^{rell} vg (*qui digni habentur saeculi illius* c ff^{2}· i l q; *qui digni habebuntur saeculo illo* f vg; *qui autem dignationem fuerint saeculi illius habituri* e) | *γαμιζονται* cum ℵDLQRΔ 1. 33. 118. 131. 48^{ev} z^{scr} Clem^{551} (*οι υιοι του αιωνοσ εκεινου – ουτε γαμουσιν ουτε γαμιζονται.* Contra non patet ad quodnam evg spectet^{811} *το τησ αναστασεωσ ειδοσ – καθ ην ουτε γαμουσ. ουτε γαμισκονται ετι*); item Ti *εκγαμιζονται* cum APΓΔΠ unc^{8} al^{100} fere Bas eth ... B al^{10} fere *γαμισκονται* (item Epiph^{97} *οι καταξιωθεντεσ τησ βασ. των ουρ. ουτε γαμουσ. ουτε γαμισκονται, αλλ ισαγγελοι εισιν*), item ς *εκγαμισκονται.* cum minusc vix mu (234. *εγγαμισκ.*, item v. 34)

36. *ουτε* cum ℵQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas$^{eth\ 286}$ ... Ln *ουδε* cum ABDLP 106. 157. y^{scr} | *γαρ*: H al pauc om | *ετι*: 1. 209. e ff^{2}· i l q syr^{cu} cop$^{petr^{1}}$ om | *δυνανται* (f vg go syr^{cu} et^{sch} et P txt Bas^{eth}): D^{gr} syr P mg *μελλουσιν*, item (*nec enim iam morituri sunt* a Mcion$^{tert\ 4,\ 38}$; *incipient mori* e Cyp^{180} et^{315}; *morientur* ff^{2}· i l q; contra c *moriuntur*) it^{pler} Mcion^{tert} Cyp | Gb Sz Ln (*ισαγγ. γ. εισ.*) | DEPR al^{2scr} *εισαγγελοι* | *και υιοι εισ. θεου* (f q vg): D *τω θεω* (d *aequales angelis enim sunt deo*), 157. *θεου* (*αλλα ωσ αγγελοι εισι θεου*) it^{pl} Cyp *dei* (a *aequales enim angelis sunt dei*, e Cyp^{180} et^{315} *aequales enim sunt angelis dei*, c ff^{2}· i l *nam sunt similes angelis dei*; item Tert$^{marc\ 4,\ 38}$ *cum si-*

σεως υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς ἐμή-
Ex 3, 6 νυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν
Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
των· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν

---

miles angelorum fiant dei) | και υιοι: A 2. y^{ser} και οι υιοι | εισιν (M 1. 209. 300. al^{10} fere syr^{cu} aeth om; ℵ post θεου pon) θεου cum NABL ... ς Ln εισ. του θεου cum PQRΓΔΛΠ unc^{s} al omn^{vid} Bas eth^{pte}

37. 38. Epiph de Mcione^{316} et^{341}: απεκοψε το· οτι δε εγειρονται οι νεκροι, ο (^{341}om) μωυσης εμηνυσ. περι της βατου, καθως (^{341}ως) λεγει κυριον τον θεον αβρ. και ισα. και ιακωβ. θεος δε εστι ζωντων και ουχι νεκρων. Quae postquam scholio νς′ scripsit, pergit^{316} et ^{341} scholio νζ′: ουκ ειχε ταυτα· οτι δε εγειρονται οι νεκροι, και μωυσης εμηνυσε λεγων θεον αβρααμ και θεον ισαακ και θεον ιακωβ θεον ζωντων. Quibus^{342} subiungit: δια το δευτερωσαι τον σωτηρα την παραβολην, διττωσ παρ ημων εντετακται, ινα μη απεικαζομενοι τω αγυρτη μαρκιωνι ημεισ παραλειψωμεν τι των γεγραμμενων. Iteratam igitur Epiph parabolam istam in cod. suo invenit.

37. οτι δε (*quoniam vero* ff^{2} i, *quia vero* vg, *quia autem* i; c l q mm *quoniam vere*, f *nam quia*; *resurgere autem mortuos* e Cyp^{315}): L d^{scr} cop om δε | και prim (f vg Or^{4,341}): D a c e ff^{2} i l q Cyp^{315} om | μωυσης cum BDKLMPQRSUΠ al plu ... ς μωσης cum ℵAEGHVΓΔΛ al plu. De vv cf alibi | εμηνυσεν (A -νησεν) et. Or^{4,341} Epiph: D 122. εδηλωσεν. Item d e *significavit*, Cyp^{315} *significat*, a *demonstravit*, it^{pl} vg *ostendit* ... 1. 131. 209. al aliq εμνημονευσεν | επι (Epiph περι, vide ante) της βατου ωσ λεγει: g^{2} vg *secus rubum sicut dicit* (sed g^{2} em go add *vidi*), e *super rubum quando dixerit* (pergit *ei dominus*, vide post), d *in rubo quomodo dicit* ... a *dicit de rubo*, Cyp *cum dicit in rubo*, Or ωσ λεγει επι της βατου ... c f ff^{2} i l q *sicut dixit vidi in rubo* ... syr^{cu} *quando locutus est cum eo deus de rubo et dixit* (pergens: *Deus dominus Abrah.* etc); similiter aeth *quod dixerit ei dominus apud rubum: Ego sum deus Abraham* etc | κυριον τον θεον etc: e (vide ante) *ei dominus deus dicens ego sum deus abraham* etc, Cyp^{315} *dominus deus Abrah. et deus Is. et deus Iac. non est deus mortuorum* etc. Sunt ista locis parallelis accommodata (ad quos et. Or^{3,828} spectat). | θεον sec et tert sine articulo cum NBDLR 48^{ev} Or^{4,341} Epiph^{marc} (vide ante) ... ς τον θεον cum APQΓΔΛΠ unc^{a} al pler (et. syr^{p} $^{mg\ gr}$) | ισαακ (ℵ^{c}): ℵ^{a}D a e i ισακ, *isac*

38. θεος δε (e *enim*, cop^{dz} om; syr^{cu} *et ecce deus*) ουκ εστ. νεκρων: D θεος νεκρων ουκ εστιν, item c i l q *deus ergo mortuorum non est* ... a Or^{4,341} Cyp^{315} ουκ εστιν ο θεος νεκρων | παντες γαρ etc: Or^{3,839} ο δε λουκας προσεθηκε τω· ουκ εστιν ο θεος θεος νεκρων αλλα ζωντων, κειμενω και παρα ματθαιω και μαρκω, το· παντες γαρ αυτω ζωσιν.

39. αποκριθεντ. δε (c ff^{2} *et respond.*): syr^{cu} om | γραμματεων (ALPR

γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. 40 [244.2] *οὐκέτι γὰρ* Mt 22, 46 Mc 12, 34
ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

41 [245.2] *Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν* 41–44 Mc 12, 35–37 Mt 22, 41–45
εἶναι Δαυεὶδ υἱόν, 42 *αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν·* 42 a Ps 110, 1
εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 *ἕως ἂν* Act 2, 34 a
θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 44 *Δαυεὶδ οὖν*
κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν;

---

al -ταιων): Q *σαδδουκαιων* | *ειπαν* cum ℵBDLQ ... ς *ειπον* cum APRΓ ΔΑΠ unc[8] al omn[vid] | *ειπας* (it vg *dixisti*): 1. 209. 239. *λεγεισ* (131. *ειπασ και λεγεισ*)

40. *ουκετ. γαρ* cum ℵBL 33. 36. 57. 108. cop... ς Ln *ουκετ. δε* cum ADP QRΓΔΑΠ unc[8] al pler go syrP arm ... it vg syr[cu] et[sch] aeth *και ουκετι* (c f i l q *et amplius non*. ff[2]· *et iam amplius non*, e *et iam non*, a *nec amplius*) ... 244. *ουκετι* | H 69. 433. *ετολμουν* | *επερωταν*: 1. 131. al[8] -*τησαι* | *ουδεν*: 209. 239. *ουδε εν*

41. *λεγουσιν*: AKMΠ al[20] syrP c.* add *τινεσ*, item 13. 69. 124. 258. 346. syr[cu] et[sch] pers[P] *οι γραμματεισ* :: e Mc | *ειναι δαυ. υιον* cum ℵBL, item G 157. *ειν. υι. δαυ.*, Cyr[act68] *δαυ. ειν. υι.* ... ς Ln *υι. δαυ. ειν.* cum APQRΓΔΑΠ unc[7] al pler it[pler] am fu for ing san tol go cop syrP arm (Tert[marc 4, 38] „si autem Christum filium David existimabant, ipse autem Dav. dominum eum appellat, quid hoc ad Chr.?"), item vg[ed] syr[cu] et[sch] *filium esse david* ... D *υιον δαυειδ* omisso *ειναι* ... 13. 69. 124. 346. post *λεγ.* pergunt *οτι ο χς υι. δα. εστιν* :: ut Mc ... e (:: ex Mt) *quid vobis videtur de christo cuius filius est dicunt illi david. Dixit autem ad illos quomodo david in libro* etc. De *δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ* vide ad Mt 1, 1.

42. *αυτοσ γαρ* cum ℵBLR (ut nuper recognovi) 1. 33. 124. 131. 157. 209. l cop Cyr[act68], item Q *και αυτ. γαρ* (69. *μη αυτοσ*) ... ς Ln Ti *και αυτοσ* cum ADPΓΔΑΠ unc[8] al pler it[pler] vg go syr[cu] et[utr] rell (:: *γαρ* propter v. 44 *δαυ. ουν* etc minus aptum videri poterat. Cf et. Mc cum adnotatis) | *εν βιβλω*: D *εν τη βυβλω* | *ψαλμων* cum ℵABLQR ΓΔΑΠ unc[8] al pler Cyr[act] ... Ln *των ψα.* cum DP al[10] fere | *ειπεν* (e f i l vg): D a c ff[2]· g *λεγει* (:: ut test plu et. in Mc) | o *κυριοσ* cum ℵALPQRΓΔΑΠ unc[8] al omn[vid] Cyr[act] ... Ln *κυριοσ* c. BD (:: ut Mt; cf et. ad Mc et Act)

43. *εωσ αν θω*: D *εωσ τιθω* | R *εκχθρουσ* | *υποποδιον* (f vg go syrP arm aeth): D 145. a c e ff[2]· i l q cop syr[cu] et[sch] *υποκατω* (:: ut Mt; cf et. ad Mc)

44 *δαυ.* (ut v. 41) *ουν* et. f vg syrP: q syr[cu] et[sch] arm *si igitur david*, c e ff[2]· *si david*, l *david enim* ... D b[*scr] a i go Cyr[act68] nil nisi *δαυ.* | *κυριον αυτον* cum ℵDEGHPSVΓΔΑ al pler a c e ff[2]· i l q vg syrP (Tert marc[4, 38] vide ante) ... Ti *αυτον κυριον* (:: cf ll. pp.) cum ABKLMQR UΠ al plus[10] f go cop arm syr[sch] Cyr[act68] | *καλει* (D[gr] *λεγει* :: ut Mc): R cop syr[sch] ante *αυτον κυριον* pon (:: cf ll. pp.). Syr[cu] *domine*

45–47 Mt 23, 1. 6. 7. 14. Mc 12, 38–40 11, 43

45 [246.2] Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς· 46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, 47 [247.6] οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

XXI.

1–4 Mc 12, 41–44

1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον

mi vocat eum | και a f vg syrP etc (q *quomodo ergo*): D 157. 251. c e ff^{2} i l syr^{cu} et^{sch} arm om | αυτου υι. εστ. cum ABKMΠ 1. 209. pw^{scr} al pauc cop ... ς Ln υι. αυτ. εστ. cum NDLPQRΓΔΛ unc^{6} al pler it vg etc Cyr^{act} :: ut Mt

45. λαου: s al pauc οχλου | τοις μαθηταις cum BD arm ... ς Ln τ. μαθ. αυτου cum NALPRΔΛΠ unc^{8} al pler it vg etc, item Γ 235. τ. εαυτου μαθηταις ... Ti προς αυτους cum Q (:: incipiebat h. l. lectio ecclesiastica, quemadmodum r^{mg} habet: σαββ. ιζ· ειπεν ο κυριος τοις εαυτου μαθηταις· προσεχετε etc)

46. εν στολαις (syr^{cu} *in porticis*) post περιπατ. cum BDPQΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg go cop rell Bas$^{eth\,264}$ ... NAGLR 1. 33. 69. 131. 209. 346. al^{5} fere arm ante περιπατ. (:: ut Mc) | AHLPRXΓ^{a}Δ 33. 69. al mu πρωτοκλησιας

47. οι κατεσθιουσιν c. NABLQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas$^{eth\,264}$... Ln οι κατεσθιοντες (D -σθοντες) c. DPX 122. i^{scr} | τας οικιας: c ff^{2}· i l *panes* (ff^{2}· sab -*nem*) | και προφ. et. e (*qui comedunt domus viduarum et occansione longa adorantes*) syr^{hr} et P: it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} om και (c ff^{2}· i l *qui fingentes longam orationem devorant panes viduarum*, a *qui comedunt domos viduarum fingentes long. orat.*, f vg *qui devorant dom. vid. simulantes long. orat.*, s *qui devorant dom. vid. occasione longa orantes*, item d sed *comedunt*, q *qui excusatione longa orantes devorant domos viduarum*) | μακρα (μακρὰ EKMSVΓΔ al plu; 1. al^{4scr} etc μακρᾶ ut edidit ς, non ς^{e} Gb Sz): A*LX al^{5} μακραν | προσευχονται: DPR 13. 69. 124. cf^{scr} al pauc e προσευχομενοι, item (vide ante) it^{pler} vg (syr^{cu} et^{sch} *in praetextu quod protrahunt orationes suas*) | λημψονται. cum NAB DLPRX ... ς ληψ. cum QΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}

XXI, 1. αναβλ. δε: X 157. m^{84} syr^{sch} pers^{P} add ο ιω | ειδεν cum NABDEG HSUXΓΔ al plu ... KLMPQVΔΠ al mu ιδεν ... Or^{4,288} (item syr^{sch} et per^{P}) εις omisso δε seq (απο μεν του λουκα ταυτα· αναβλεψας δε εις τους βαλλ. εις το γαζ. τα δωρ. αυτ. πλουσιους ειδε τινα χηραν etc. Rursus^{290} ανεβλεψεν ουν εις τους βαλλοντας etc et αει τοινυν ο ιω, κατα μεν τον λουκαν, αναβλεπων εις τους βαλλοντας etc) | εις το γαζοφυλακιον (EGHΔ al aliq -κειον, GHΔ al -κεῖον) hoc loco cum NBDLX 1. 33. 69. 131. 157. 209. 248. 346. e syr^{sch} et^{hr} Or^{4,288}

τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

5 [248.2] Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσον- 5—11 Mt 24, 1—7 Mc 13, 1—8

et[290] ... ς Ln post τα δωρ. αυτ. cum APQΓΔΛΠ unc[8] al pler itpler vg cop syrcu et P arm aeth Baseth[262]

2. ειδεν: fere ut v. 1. (ιδεν h. l. ΧΠ*) | ειδ. δε et. e f m s vg Baseth[262]: s 124. 127. 262. al pauc a copdz arm om δε (Or vide ante) ... ff[2]· i q syrschethr *et vidit*, c l *et videt* | τινα (A τιναν) sine και (Gb[0]) c. ΝΒΚLΜ QΧΓΠ 33. 124. 157. al plus[30] c ff[2]· i l q syrhr aeth Or[4, 288]et[290]semel Bas eth ... Ti τιν. και cum AEGHSUVΔΛ 1. 13. 69. 108. 131. 209. al[60], ς και τινα, Ln [και]τινα c. DP al vix mu a e f m s vg cop syrcuetsch (etP και c.*) arm (Or[4,290]semel αναβλεπων εις τους - ορα και την etc) | πενιχραν (EKLA al mu πενηχρ.): Χ 299. om | βαλλουσαν: Q 1. 209. c[scr]435. Or[4, 290c] (ex cod bodl) βαλουσαν (237. 47[ev] βάλουσαν) | εκει: D 44. itpler (non f q) vg syrcu et sch (non item P ethr) aeth Orter om (:: ad modum Marci) | δυο λεπτ. cum ADPΓΔΛΠ unc[8] al pler a e syrP (etiam mg gr) arm aeth Baseth[262] ... ΝΒLQΧ 33. 157. itpler vg cop syrcu et sch et hr Or[4, 288] et[290] λεπτ. δυο (:: at ita Mc lectione non fluct). Praeterea D add (:: ex Mc) ο εστιν κοδραντησ

3. η πτωχη αυτη cum AΧΓΔΛΠ unc[8] al pler a syrP Or[4, 288] et[290] ... Ln αυτη η πτωχη (:: ut Mc) cum ΝΒDLQ al[5] itpler (sed i *paupera haec paupercula*) vg arm Baseth[262] ... cop syrcu et sch et hr αυτη ante η χηρα pon | πλειω cum DQΧ 51. 106. 157. 235. 239. qr[scr], item L πλειονα ... ς πλειον (:: ut Mc) cum ΑΒΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[4, 288] et[290] Baseth; item Ν 243. πλειον | εβαλεν: Χ* 131. pparh scr εβαλλεν

4. απαντες cum ALQΧΓΛΠ al omnvid Baseth[262] ... Ln παντες (:: ut Mc) cum ΝΒDΑ Or[4, 288] | περισσευοντος αυτοις (et. Or[4, 288] et[290] Baseth): L 13. 25. 33. 69. 71. 124. 131. 243. περισσευματος αυτων, 1. 118. 209. g[scr] al pauc περισσευματος αυτοις | εις (L om) τα δωρα sine additam cum ΝΒLΧ 1. 118. 131. 209. cop syrcu et hr ... ς Ln add του θεου cum ADQΓΔΛΠ unc[8] al pler it (m *in dono dei*) vg syrsch et P arm (aeth *obtulerunt domino*) Or[288] et[290] Baseth Cyp[242] | υστερηματος: Δ υστερησαντος | απαντα cum ΑΓΔΛΠ unc[8] (V απαν) al pler Baseth ... Ln παντα (:: παντα οσα ειχεν in Mc non fluct) cum ΝΒDLQΧ al pauc Orbis | εβαλεν (V al pauc κατεβαλ.): Brubro[GHM]rubro[Grub]rV (est*)ΓΛ al permu (item evglstaria) add ταυτα λεγων εφωνει· ο εχων ωτα ακουειν ακουετω (sed nonnulli ut sv non plene adponunt)

5. καλοισ: Ν[a] *μεγαλοισ*, sed restitutum est καλοισ | αναθεμασιν cum ΝADX 1. al aliq ... ς αναθημασι cum BLQΓΔΛΠ unc[8] al pler syrP mg gr (:: Moer. αναθημα αττικωσ, αναθεμα ελληνικωσ. Thom. ανα-

ται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 7 [349.2] *ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;* 8 *ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.* 9 *ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.* 10 *τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται*

θημα, ουκ αναθεμα, ει και φιλοστρατος λεγει.) | *κεκοσμηται*: D ante *και αναθεμ.* pon

6. *ταυτα* α c. ΝABQXΓΔΑΠ unc rell al omn^{vid} f g$^{1.2.}$ vg cop syr^{utr}: DL a c e ff$^{2.}$ i l q syr^{cu} arm aeth om α (syr^{cu} aeth *videte haec*; l *nonne videtis haec*) | *επι λιθω*: ℵ^{c}LX 1. 13. 33. 69. 118. 124. 131. 157. al^{30} fere *επ. λιθον* (:: ex Mt; cf et. ad Mc). Praeterea ℵBL 13. 61^{mg} 69. 124. 346. cop add *ωδε* (ita Ti^{synops}), quod idem x 1. 33. 118. 131. 209. al pauc e s syr^{cu} arm aeth ante *λιθος* add, item (post *λιθω*) D a add *εν τοιχῳ ωδε*, c ff$^{2.}$ i q *hic in pariete* (*-tem* i), l s *in parietem* ... omisimus *ωδε* (:: quod ex Mt huc translatum videtur, ut et. a multis in Mc factum est) cum ΑΩΓΔΑΠ unc^{8} al pler f g$^{1.2.}$ vg syr^{utr} | *ου*: G 124. *ου μη* | *καταλυθησεται*: 69. *σαλευθ.*

7. *αυτον*: D 252^{mg} 122. add *οι μαθηται* (122. insuper add *αυτου*) :: cf Mt | *ουν*: D 1. 13. 106. 131. 209. 237. al pauc it vg cop syr^{cu} et ^{sch} (non item P) arm aeth om :: cf ll. pp. | *οταν* (1. 131. 209. *οτε*) *μελλη* (Γ 1. 69. 124. 131. 157. 209. *μελλει*) *ταυτ. γιν.* (69. *γεν.*): D l *τησ σησ ελευσεως* (*adventus tui*) :: cf Mt *τησ σησ παρουσιασ*

8. *βλεπετε* etc: huc sive ad ll. pp. spectat Pist^{280}: *dicite ilis*: *Cavete vobis a doctrinis πλανησ, alioquin multi venient in meo nomine dicentes: ego sum, et ego non sum, et πλανωσι multos.* | *επι* (it vg *in nomine*, ut et. in Mt et Mc): ΚΜΠ al aliq *εν* | *λεγοντεσ* sine *οτι* cum ℵBLX 50^{ev} c aeth Tert$^{marc\ 4,\ 39}$ ... ς Ti add *οτι*, Ln [*οτι*] cum ADΓΔΑΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg cop (:: *οτι* Mc, nec om nisi D al pauc Latt^{7}; om Mt, sed add c al mu vv aliq) | *ειμι* (ita a f vg syr^{cu} et P et ^{hr} etc): 157. c e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i l q s gat mm syr^{sch} pers^{p} Tert^{marc} Amb add *ο χς* :: ex Mt | *ο καιρ. ηγγικ. μη* excidit ℵ*, suppl c | *μη* sine *ουν* cum ℵBDLX 157. 346. a c e ff$^{2.}$ i l s cop syr^{cu} et ^{hr} (syr^{sch} exprim *δε*) arm aeth ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *ουν* cum ΑΓΔΑΠ unc^{8} al pler f q vg syr^{p}

9. *πτοηθητε* (ΧΔ al mu *πτωηθητε*, it^{pler} vg *nolite terreri*, Or$^{int\ 3,\ 853}$ *ne terreamini*, e s *nolite expavescere*): D q *φοβηθητε* (d *ne timueritis*, q *nolite timere*) | *δει*: syr^{cu} et ^{sch} et p ^{mg} *μελλει* | *γαρ* (a c e f q): ff$^{2.}$ i l vg om | *ταυτ. γενεσθ. πρωτ.* cum ℵBLΓΔΑΠ unc^{8} al pler a e l (c f i q *haec primum fieri*, ff$^{2.}$ vg *primum haec fieri*) ... Ti *γενεσθ. ταυτ. πρωτ.* cum ADX al aliq

10. *τοτε ελεγεν αυτοις* (syr^{hr} *tunc dico ego vobis*; q *in illis. Tunc dicebat*

ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 250.1 Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· 13 ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς

12 ss Mt 10, 17 ss 24, 9 Mc 13, 9–13

illis, item a ff^{2} i *in illis* sed omissis rell): D e l (item a ff^{2} i) syr^{cu} et^{sch} pers^{p} om (:: ut ll. pp.). Knappius ad praeceptum Bezae et Casauboni edidit: τοτε, ελεγ. αυτοις, εγερθ., at id ab usu Ni Ti alienum. | εγερθησεται (f q vg syr^{p} etc): D 74. 346. a c e ff^{2} i l syr^{cu} et^{sch} pers^{p} add γαρ | επ cum ℵ^{a}DLX 1. 209. al ... ς Ti επι cum BΓΔ Λ Π unc^{6} al pler

11. τε prim: AL al aliq d am for om | και κατα τοπους cum ℵBL 33. cop arm aeth ... ς Ln κατα τοπ. και cum ADXΓΔΛΠ unc^{6} al pler it vg syr^{r}^{omn} (:: at et in Mt et Mc κατ. τοπ. arctius cum σεισμ. iunctum legitur) | λιμοι (ℵ^{a}D λειμ.) και λοιμοι cum ℵ^{a}DLΓΔΛΠ unc^{6} al longe pler e cop syr^{sch} et p et^{hr} arm ... Ti λοιμ. κ. λιμ. cum B 130^{gr}et^{lat} 157. it^{pler} vg syr^{cu} (Tert^{marc} ^{4,39} *et pestem et fames terraeque motus*) ... X y^{scr} aeth λιμοι tantum, 69. λοιμοι tantum | φοβητρα (aeth add *super homines*) cum ℵ^{a}LXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} ... Ln Ti φοβηθρα cum BD ... Δ φόβοι τέρατά τε. Similiter syr^{sch} *terrores et propulsiones* | απ ουρανου hoc loco cum AXΓΔΔΠ unc^{6} al pler, item certe cum σημ. μεγαλ. conjg cop arm syr^{sch} et p et^{hr} (et. Tert^{marc} „videamus et quae signa temporibus imponat: *bella*, opinor, *et - et formidines et prodigia de caelo*"). Similiter ℵL 13. 33. 69. 122. 124. 254. 346. 433. post μεγαλα pon, item B ante σημεια (sic Ln edidit) ... D it vg Or int^{3,855} syr^{cu} ante και σημεια pon (cum φοβητρ. conjgtes) ... aeth om | εσται: V* 13. 69. 124. 254. 274. 346. εσονται (syr^{cu} et^{sch} *videbuntur*). Praeterea c ff^{2} i l q s syr^{p} add *et tempestates*, syr^{cu} aeth *et magnae tempestates*, a Or int^{3,855} *et hiemes*, item syr^{sch} *et tempestates magnae erunt*

12. παντων (et. Gb Sz) cum ℵ^{a}BDLXΓΔΛΠ unc^{6} al longe plu ... ς (= Gb Sz) απαντων cum minusc vix mu | επιβαλουσιν: Γ al pauc επιβαλλουσιν, sed Γ -αλλοῦσιν. Praeterea Γ c^{scr} add γαρ (quemadmodum evglstaria: *Ειπεν ο κυριος τοις εαυτου μαθηταις· προσεχετε απο των ανθρωπων· επιβαλ. γαρ* etc) | εφ υμας (ℵ^{a}): ℵ* επ αυτους | τας ante συναγωγ. cum ℵBD 157. d^{scr}* ... ς Ln Ti om cum ALXΓΔΛΠ unc^{6} al pler | απαγομενους cum ℵBDLΓ 1. 131. 209. e (*abducentes*; contra it^{pl} *ducentes*, d *ducentur*, a tol *ducemini*, g^{2} s vg *trahentes*, am *tradentes*) ... ς Ln αγομενους cum AXΓΔΛΠ unc^{6} al pler (it^{plu} vg, at alibi etiam απαγειν reddunt *ducere*, cf ad Mc 14, 44) | ενεκεν: D g^{scr} ενεκα

13. αποβησεται sine additam cum ℵ*BD (a *ut sit in testimonio vobis*) ... c ff^{2} i l q add *enim* ... ς Ln Ti add δε cum ℵ^{c}ALR unc rell al omn^{vid} e f vg cop etc

12, 11 μαρτύριον. 14 [251.2] θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελε-
τᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ
δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.
16 sq Mt 10, 21 sq 16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν
καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. 18 καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς
ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς

14. θετε cum ΝΑΒ*DLMRΧΠ 33. p[scr] ... ς θεσθε cum B[2]ΓΔΛ unc[7] al pler Or[1,295] Cyr[nest103] | οιν (ℵ[c]): ℵ* om, item Cyp[160] et[268] | εν ταισ καρδιαισ (Gb′) cum ΝΑΒDLX 1. 33. 157. Cyr[nest], item *in cordibus* it vg cop al Did[int267] et[270] (Gall[6]) ... ς εισ τασ καρδιασ cum ΒΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[1,295] (Π* al[10] fere om εισ) | προμελεταν (Or μελεταν): D προμελετωντεσ

15. δωσω υμιν (et. Or[1,295] Cyr[nest] Cyp etc): D υμ. δωσ. | ᾗ: L οι (sic) | αντιστη. η (cop ουδε, 69* ου, vg *et*) αντειπ. cum ΝΒL 13. 69. 124. 157. 346. e f (vg) arm Or[1,295] Did[int270bis] (et[267] *contradicere aut respondere*) ... ς αντειπ. ουδε (ΑΚΜΡΠ al[20] fere Cyr[nest] η, atque ita Gb) αντιστην. cum ΑΒΧΓΔΛΠ unc[8] al pler syrP Cyr[nest103] ... DGr a c ff[2·] i l q cop[dz] syr[cu] et[sch] Cyp[160] et[268] αντιστηναι (*resistere*), d *contradicere* tantum | απαντεσ cum BL ... ς Ln παντ. cum ΝΑDΒΧΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Or[1,295] Cyr[nest103] (:: cf 3, 21. 4, 6. 7, 16. 8, 37. 9, 15. 15, 13. 17, 27 et 29. 21*, 4. ubi απασ contra πασ retinuimus. Multo rarius contrarium factum est: 2, 39. 3, 16. 5, 11 et 28.) ... a c ff[2·] i l q Cyp[106] et[268] om (non item e f vg). Libere aeth *ut non possint contradicere vobis, nec insurgent contra vos*

16. δε και et. a e syrP et[hr] Or[1,295]: f q *enim* ... 13. 69. 346. c l (ff[2·] g[1·2·] ut vid) vg (i transilit a verbis *trademini autem* ad *morte afficient*) cop δε sine και (nec syr[sch] exprim; paullo liberius syr[cu]; aeth *et tradent*) | γονεων: syr[cu] γυναικων | και αδελφων: ΕΗSVΓΔΛ al[80] fere Or post φιλων pon, X al aliq post συγγενων ... G 157. a om | και συγγενων (Δ 1. -νεων): 13. 157. 209. 435. al pauc e om

17. δια τ. ον. μου post υπο παντ. c. ΝΑBDEGHLRX al plu it vg cop syr cu et[sch] et P etc ... Ti ante υπο πα. (:: quippe enim postpositum et. Mt et Mc habent, item Mt 10, 22) c. ΚΜUVΓΔΠ al mu syrP ... SΔ 11. 122* 219. 229* 243. kw[scr] om

18. Epiph[316] et[342] de Mcione: παλιν παρεκοψε το· θριξ εκ τ. κεφ. υμων ου μη απολητα. Versum (habet et. Or[1,295]) om syr[cu] :: ut Mt et Mc | απολητα (RΓ al απωλ.): G add εισ τον αιωνα

19. κτησασθε cum ΝDLRΧΓΔΛΠ unc[8] al pler (d *adquirite*, item i[alt]) Const 5, 7, 1 (δια παραινει λεγων· εν τη etc) Bas[monast539] Mac[hom9, 10] (Gall[7, 36]) Cyr[glaph96] ... Gb′ Ln Ti κτησεσθε cum ΑΒ 1. 13. 33. 124. 346. al[6] it vg (c ff[2·] j[blan] l s *adquiretis*, a f vg *possidebitis*; q vero *adquiritis*, e *possidetis*) cop[(schw ex dz, sed wi et petr[4]} *possidetis*) syr[omn] arm aeth Or[1,295] Mac[patient] (Gall[7, 188]) Tert[marc4, 39] („per tolerantiam, in-

ψυχὰς ὑμῶν. 20 [253. 10] Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρα- 20 ss
τοπέδων Ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐ- Mt 24, 15–19
τῆς. 21 [253. 2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, Mc 3, 14–17
καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ
εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν
τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 [254. 2] οὐαὶ ταῖς ἐν
γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·
[255. 2] ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ

---

quit, salvos facietis vosmet ipsos") :: at κτησεσθε multo magis cum iis quae praecedunt convenire videbatur (hinc interpretum consensio) praetereaque accommodatum est eis quae ll. pp. praebent: ο δε υπομεινας ε. τελ. οντ. σωθησεται

20. ιερουσαλημ cum ℵBDR Or^{3,642}et^{711} (utroq loc libere) Eus^{hist3,7} cod ... ς Ti την ιερουσαλ. cum ALΧΓΔΛΠ unc^{s} al omn^{vid} Or^{1,400} et^{2,8} Eus hist^{3,7} et praep^{6,11} (Hein^{303}, ex Or) et theoph$^{130.134}$. Praeterea D al pauc Eus^{praep} cdd pon ante υπο στρατοπ., item (ante κυκλ. υπ. στρ.) cop (*hierusalém militibus cingentibus eam*) syr^{cu} et^{utr} | γνωτε et. Or^{1,400} Eus^{hist} (edd et cddpler) et theoph bis ... R 1. 131. 209. Eus^{hist} ex edd^{laemm} et^{hein} Eus$^{dem\ 403}$ γινωσκετε (ℵ et Eus^{hist} cod -ται) ... DX al pauc e s Or^{2,8} Eus^{praep} γνωσεσθε | ηγγικεν (et. Or^{2,8} Eus^{hist} et praep et^{dem} et theoph): A 1. 209. Or$^{1\text{pt}400}$ (et^{3,184} et^{711}) ηγγισεν

21—22. Epiph^{316} et^{342} de Mcione: παλιν παρεκοψε ταυτα· τοτε οι εν τη ιουδ. φευγ. εισ τα ορη, και τα εξης, δια το επιφερομενον (^{342} δια τα επιφερομενα εν τω ρητω)· εωσ πληρωθη παντα (^{342} om) τα γεγραμμ. Tert^{marc4,39} „Sed demonstrato dehinc tempore excidii cum coepisset vallari exercitibus Hierusalem, signa iam ultimi finis enarrat, solis et lunae siderumque prodigia", unde probabile fit Mcionem etiam vv 23 et 24 delevisse.

21. εισ τα: H 49^{ev} επι τα (:: ut Mt) | φευγετωσαν etc: ff^{2}· *fugiant a facie eius in montibus* | και οι (Γ om) εν μεσω (ALR εμμεσω ut solent) αυτησ (H αυτη, D tol sax sl^{cod4} ap Dobrowsk et Gb add μη) εκχωρειτωσαν (HX al -ρητωσαν): A 262. a^{scr} om | εισερχεσθωσαν (H -χετωσαν): Eus^{theoph130} εισελθετωσαν

22. εισιν: ℵ om | του: L τω | πλησθηναι (et. Gb Sz) cum ℵABDLRΔΛΠ unc^{s} al plu (Γ om του πλησθ. πα. τα γεγρ.) Eus^{theoph130} ... ς (= Gb Sz) πληρωθηναι cum ÇX al mu

23. ουαι sine additam cum BDL a c e ff^{2} i l q ... ς add δε (:: ut Mt et Mc) cum ℵACRXΓΔΛΠ unc^{s} al omn^{vid} f vg cop syr^{omn} arm aeth Eus theoph^{130} | A εγ γαστρι | θηλαζουσαισ: L ενθηλαζουσαισ ... DΓ^{gr} θηλαζομεναισ (ita D et L et. in Mt et Mc), contra d *quae lactant* (e *quae mammant*) | εσται γαρ: ℵ* (om c) add εν εκειναισ ταισ ημεραισ, item tisch** 1. 118. 131. 209. 247. 49^{ev} al^{3scr} add τοτε | τω λαω (et. Gb Sz) cum ℵABCDKLMΣΧΠ al^{30} it vg cop arm Eus$^{hist\ 3,7}$ (sed Lämm ed

τούτῳ, 24 [256.10] καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
25 ss Mt 24, 29 s Mc 13, 24–26 ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. 25 [257.2] Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστρωσι, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 27 [258.2] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τού-

---

ἐν) ... ς (= Gb Sz) praem ἐν c. ΓΔΛ unc[c] al plu syr[P] aeth Eus[theoph] [130] (48. ἐπι, syr[cu] et [sch] *super*) | τουτω: L om

24. στοματι: DR al[10] fere Eus[hist 3, 7] et [theoph 130] (item *cadent in ore* it vg syr[cu et utr]) praem ἐν (:: cf LXX Iud 4, 16. Hos 7, 16. 13, 16. Am 7, 16 etc) | μαχαιρης cum B*A ... ς Ln Ti μαχαιρας cum ℵAB[3]CLE unc rell al omn[vid] ... D ρομφαιας | τα ἐθν. παντ. hoc ordine cum ℵBLR 124. cop ... ς παντ. τα ἐθν. cum ACDXΓΔΛΠ unc[c] al pler it[pler] vg syr[cu] et P (syr[sch] *in omnem locum*) arm aeth Eus[hist] et [theoph] | αχρι (CDR al mu Eus -ισ) ου cum ℵBCDLR al[20] fere Eus[hist] (sed fluct cdd) ... ς αχρι sine ου c. AXΓΔΛΠ unc[c] al longe plu Eus[theoph] (et [hist] cdd) | καιροι ἐθνων (Eus[hist] et [theoph]): B praem και ἐσονται, item L cop syr[P] mg cod praem καιροι και ἐσονται ... D om

25. ἐσονται cum ℵBD 229** cop ... ς ἐσται cum ACLRΣΓΔΛΠ unc[c] al pler Eus[theoph 133] (:: 21, 11 σημ. ἐσται a Lc scriptum non fluct) | και ὑπο: Δ om και | ἐν απορια (R απωρ.): ℵ και ἐν απορ., harl* *et confusione* ... D και απορια (d *et aporia sonante mare* etc). Similiter syr[cu] (*et complosio manuum gentium*) et [sch] (pergens: *prae stupore sonitus maris*; syr[cu] pergit καὶ ἤχος ὡσ) | ηχουσ (Gb'') cum ℵABCLMBX al[12] fere it vg (vide post) cop syr[sch] et P (syr[cu] vide ante) arm (add ὡσ) Tert[marc 4, 39] („enarrat - et in terra angustias nationum obstupescentium velut a sonitu maris fluctuantis") ... ς ηχουσησ cum DΓΔ ΛΠ unc[c] al pler (aeth *mare sonabit*) Eus[luc 203]. Latt sic: *prae confusione sonitus* (for san al add *et*) *maris et* (i om) *fluctuum* c ff[2] g[1. 2] i l q vg; *in confessione sonitus mares et inundationes* sic e; *in stupore sonus maris et undis* a, *prae ansietate ut sonitus maris et motus fluctuum* f, *cum stupore sonitus maris et motus* Tert[resurr carn 22] | και σαλου (et. Eus[luc]): X κ. σαλουσ ... syr[P] mg gr κ. σαλον ... syr[cu et sch] non exprim (contra syr[P] et [hr])

26. RX al aliq αποψυχωντων (69. -χῶν τῶν) | ℵ επαρχομενων | των (L αι των) ουρανων: D αι (*η) ἐν τω ουρανω, item d a c ff[2] Amb[luc 151 2] *quae sunt in caelo*, e i l *in caelo* (contra f q vg Tert[marc] et [resurr carn] *caelorum*)

27. ἐν νεφελη (et. a vg cop syr[P txt] et [hr] etc Eus[luc 202 sq]): c al plus[10] c e f ff[2] i l (*cum nubibus*) syr[cu] et [sch] et P [mg] Tert[resurr] Amb[luc] ἐν νεφελαισ (:: cf Mc et Mt) | μετα δυναμ. (syr[sch] add μεγαλης) κ. δοξ.

των γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 *Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς.* 29–33 Mt 24, 32–35 Mc 13, 28–31 *ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. 31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ*

πολλ. (74. 90. q^{scr} it^{pler} vg Tert^{resurr} aeth *πολλ. και δοξ.*, item syr^{cu}): D e *και δυναμει πολλη και δοξη* (d *et virtute multa et gloria*, e *et potentatu magno et claritate*; contra a *cum potestate magna et gloria*, f ff^{2}· q vg *cum potest. magna et maiestate*, c *cum potest. magna in maiestate*; l vero solus *cum potest. et maiest. magna*)

28. *αρχομενων* (et. Hipp$^{antichr\ 64}$ Eus$^{luc\ 202}$ Tert$^{resurr\ 22}$): D^{gr} 13. *ερχομενων . . .* syr^{hr} om *αρχ. δε τουτ. γινεσθ.* | *ανακυψατε* (M *-κυμψατε* licet * scripturus esset *-κυψ-*, 1. 209. *ανακαλυψατε*) *και επαρατε* (a f vg *respicite et levate*): c ff^{2}· i^{blan} (male plura om^{alt}) l m^{88} q Tert marc et^{resurr} Hesych ap Aug *respirabitis* (Tert^{marc} *erigetis vos*, Tert resurr *emergetis*) *et levabitis*, item e (*et levavites*) nisi quod om *respir.* Contra Or$^{int\ 4,\ 658}$ *allevate* omissis *αναχ. και* | *υμων* pri: D i^{blan} Tert marc (non resurr) om | *διοτι*: 1. 131. 209. Hipp^{antichr} *οτι* | *εγγιζει*: 1. 131. 209. l m Tert^{marc} et resurr (Hesych ap Aug *adpropinquabit*) *ηγγικεν*, item Hipp^{antichr} *ηγγισεν*

29. *ιδετε*: D *ειδετε*

30. *οταν προβαλωσιν* (A 49^{ev} al pauc *προσβ.*, 69. al mu *-λλωσιν*) *ηδη* (arm aeth om): D 157. s^{scr} *οτ. προβ.* (s^{scr} add *ηδη*) *τον καρπον αυτων* (157. add *ηδη*), d *cum produxerint fructum suum*, b c ff^{2}· g$^{1.\ 2}$· l q *cum producunt* (b *-cant*) *iam ex se fructum*, i *cum producunt iam fructus*, e *cum coeperint mittere fructus suos*, f *cum incipient ostendere fructum*, Tert$^{marc\ 4,\ 39}$ *cum fructum protulerint*, syr^{cu} *cum incipiunt pullulantes et dantes fructus suos*, a *cum florient a se* | *βλεποντες αφ* (F al pauc *εφ*) *εαυτων*: ℵ^{ca} L 69. 157. cop syr^{sch} et^{hr} arm *βλε. απ αυτων*, syr$^{p\ mg}$ *βλε. απο των καρπων αυτων* ... D it (sed vide ante *ex se*) syr^{cu} aeth om; syr^{sch} om *βλεποντες* | *γινωσκετε* (D^{gr} B *-ται*, item BD^{gr} B v. sq): b c f ff^{2}· g$^{1.\ 2}$· i l q vg *scitis*, a d *scitote*, e *agnoscite.* Praeterea D* d add *ηδη*, item cop$^{pt\ str2}$· *ex vobis* | *οτι*: A *διοτι* | *ηδη* sec hoc loco c. ABCΓAA unc^{8} al pler b q etc (syr^{p} *ecce*) ... ℵDLR 33. 435. syr^{hr} post *εγγυς* (*εγγ. εστ.* ℵ syr^{hr}) pon ... KXII al plus^{10} it^{pler} vg cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth om | *εγγ. το θερ. εστιν*: ℵ syr^{hr} *εγγ. εστιν ηδη* (vide ante) *το θερ.*, item it^{pler} *prope est aestas*; M 69. *το θερ. εγγ. εστιν*, item e *aestas est proxima*, a *in proximo esse aestatem*

31. *ουτως* (ℵ add *οιν*) cum codd unc pler al plu ... ς *ουτω* cum MΓA al plu | *ιδητε*: D^{R} al *ειδητ.* | *ταυτα*: D 69. 124. arm Cyp^{229} *ταυτα παντα*, e Tert$^{marc\ 4,\ 39}$ (pri loco, altero tantum *haec*) et$^{res\ car\ 22}$ *παντ. ταυτ.* (:: cf Mt) | *γινομενα* (ℵAB *γειν.*): D a om (:: cf Mt) | *εστιν*: A om

32. *αμην*: 13. 69. *αμ. αμ.* | *οτι*: 1 . 11. 127. 248. g^{scr} om

ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 [259.10] Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς

---

32. η γενεα αυτη: contra habet Tert$^{marc\ 4,\ 39}$: „adhuc ingerit *non transiturum caelum ac terram nisi omnia peragantur*" | αυτη: E ταύτη (sic) | αν: D 33. om | παντα: D 50. 69. 90. 124. 248. l cop syr^{cu} ταυτα παντα, q^{scr} syr^{sch} arm aeth παντ. ταυτα (:: cf ll. pp.)

33. παρελευσονται pri cum ℵABDLRXΓΔΛ unc^{8} al plu (al^{4} σαλευθησονται) it^{pl} vg ... CKΠ 1. 127. 131. al plus^{20} a e q παρελευσεται (:: cf ad ll. pp.) | ου μη παρελευσονται cum ℵBDL 13. 33. 157. ... ς ου μη παρελθωσι (:: ut Mt; cf et. ad Mc) cum ARXΓΔΛΠ unc^{9} al pler

34. δε cum ABCLR unc rell al pler it^{pler} vg etc (et. Bas$^{eth\ 276}$ et^{287}): ND 1. 13. 69. 209. 346. al^{10} l aeth om, item Ir$^{int\ 282}$ et (paullo liberius) ^{272} | εαυτοισ: C*LVΠ* al pauc αυτοισ ... Meth^{702} (προσεχετε γαρ φησιν ο κυριοσ, μηποτε etc) Cyr$^{ador\ 170}$ et$^{luc\ 410}$ om | βαρηθωσιν (Gb Sz) cum ℵABCLRXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu Bas$^{eth\ 287}$ Cyr$^{luc\ 410}$ ... ς (= Gb Sz) βαρυνθωσιν cum DH al mu Meth^{702} Bas$^{eth\ 276}$ Cyr$^{ador\ 170}$ (Epiph^{401} μη βαρυνεσθωσαν, φησιν, υμων αι etc) | υμων αι καρδιαι cum NCDLRΓΔΛΠ unc^{9} al pler (cop) Meth^{702} Bas$^{eth\ 276}$ et^{287} Epiph^{401} Cyr$^{ador\ 170}$ ... Ln αι καρδ. υμων cum ABX al^{6} (item Latt etc) | ℵAB* LMRXΓ al κρεπαλη | επιστη εφ υμ. αιφνιδ. cum ℵBDLR 77. 157. it vg (syr^{cu} η ημερ. εκειν. επιστ. εφ υμ. αιφν.) (Meth omisso αιφνιδ.) Tert $^{marc\ 4,\ 39}$ (*et insistat eis repentinus dies ille velut laqueus*) (Eus$^{luc\ 305}$ επιστ. αιφν. εφ υμ.) ... Ln αιφν. επιστ. εφ υμ. cum A al aliq cop syr^{sch} Bas$^{eth\ 287}$ Ir$^{int\ 278}$ ... ς αιφν. εφ υμ. επιστ. cum CΓΔΛΠ unc^{9} (X omisso εφ υμ.) al pler arm syrP Bas$^{eth\ 276}$ | αιφνιδιοσ (ℵACFKLMRXΓΔ al mu εφνιδ., D* ενιφνιοσ, ** εφνιοσ): ERΠ 1. 33. 69. al^{40} fere Bas eth bis (sed var cdd^{287}) -διωσ (et. Ir^{int} *repente*) | η ημερα: DKV om η

35. εκεινη ^{35} ωσ παγισ· επ. γαρ (d *autem*) cum ℵBDL 157. a b c e ff^{2} i cop Meth^{702} (και επιστη εφ υμ. η ημ. εκ. ωσ παγισ.) Cyr$^{luc\ 410}$ (ινα μη αιφν. επελθη η ημερ. εκει. ωσπερ παγισ προσ υμασ μηδεν ωφεληθεντασ εκ του προακηκοεναι) Tert$^{marc\ 4,\ 39}$ (vide ante. Post verba *velut laqueus* pergit ad v. 37.) ... ς Ti εκεινη· ^{35} ωσ παγισ γαρ επ. cum AC RXΓΔΛΠ unc^{9} al pler f l (sed * om *enim*) q vg syr^{cu} et^{utr} et hr (^{340} om γαρ, non item ^{230}) arm Eus$^{luc\ 205}$ (ωσ παγισ γαρ η του κυριου παρουσια επελευσεται επι etc) Bas$^{eth\ 276}$ Ir$^{int\ 278}$. Libere aeth *dies illa subito, sicut rete quod descendet* etc | επεισελευσεται cum ℵ*BD a e (a *intrabit*, d e *introibit*) ... ς επελευσεται cum ℵ^{c}ACLRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler (69. 235. 433. al pauc ελευσεται, 157. επιστησεται) Eus^{luc} Bas eth, item *superveniet* it^{pler} vg (et. Ir$^{int\ 278}$) etc | παντασ (et. Ir$^{int\ 278}$

καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. 38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

37 a Mt 21, 17 Io 8, 1 a

Eus^{luc} Bas$^{eth^{276}}$): D om. Praeterea dg^{scr} al pauc syr$^{hr^{240}}$ (non item ^{230}) om *επι παντ. τ. καθημ.* (69. al aliq *κατοικουντ.*) | *πασης*: AK U^{2}Π al pauc (al^{2scr}) post *τ. γησ* pon ... 1. 108. 131. ff$^{2\cdot}$ mt syr^{cu} Ir$^{int^{278}}$ om

36. *αγρυπνειτε*: LXΔ al *-πνητε* | *δε* cum ℵBD a e copp$^{etr^{2}}$ ... ϛ *ουν* cum ACLRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vld} b c f ff$^{2\cdot}$ i l m^{35} q vg cop syr^{cu} et^{utr} et hr^{230} (^{240} om) arm aeth (:: ut ll. pp.) | *κατισχυσητε* cum ℵBLX 1. 33. 36. 57. 131. 157. 209. cop syr$^{hr^{230}}$ et ^{240} aeth ... ϛ Ti *καταξιωθητε* cum ACDEΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg syr^{cu} et^{utr} arm Tert$^{res\ car^{22}}$ (:: sane speciosum illud quidem et ex ipsius usu Lucae adsumptum) | *ταυτα παντ.* c. ℵ^{c}BDLX al vix mu b c f ff$^{2\cdot}$ l m^{35} q (g$^{1.2\cdot}$ e silentio) vg (et. for fu etc) cop etc ... Ti *παντ. ταυτ.* cum AC*M al aliq a e i syr^{p} et hr bis Tert$^{res\ car^{22}}$ (*effugere omnia ista*) ... Gb^{0} Ti^{s}ynops om ταυτα cum ℵ*C^{3}ΓΔΛΠ unc^{6} al plus^{100} am; syr^{cu} et^{sch} om *παντα*, U al pauc om *τα* | *σταθηναι* et. f (g$^{1.2\cdot}$?) vg: D a b c e ff$^{2\cdot}$ i l m q *στησεσθε* (*stabitis*), Tert$^{res\ car^{22}}$ *stetis*

37. *εν τω ιερω διδασκ.* cum ℵACDLRXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vld} (G om *διδασκ.*) a cop syr^{p} (Tert^{marc} *per diem in templo docebat*) ... BK b c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\ 2\cdot}$ i l q vg syr^{cu}et^{sch} aeth (*docebat in templo*) *διδασκ. εν τω ιερ.* (:: Mc 12, 35. *διδ. εν τ. ιερ.* non fluct; contra Mc 14, 49. *εν τ. ιερ. διδ.* a multis temptatum) | *τασ δε νυκτ. εξερχομενοσ*: D om (excidit versus) | *ηυλιζετο* (Δ *διηλιζ.* sic): D *εισ τ. ορ. ηυλιζετο* (d *habitabat*, sed DGr* *ηυλησετο*). Similiter 157. *εισ οροσ εξερχομενοσ ηυλιζετο* | *το καλουμενον*: X*(sed suppl^{*mg})Γ 1. 131. 209. e om. Cf Tert$^{marc^{4}, 39}$ *ad noctem vero in elaeonem secedebat* | *ελαιών*: hoc accentu Δ al mu; EHKMUΠ al plu *ελαιῶν*, itp^{ler} vg *oliveti*, c *olivarum* ... XΓ 1. 131. 209. *των ελαιων*

38. *ωρθριζεν*: EF*HMXΓΔ al aliq *ορθριζ.* | *εν τω ιερω* (et. c^{2}; C$^{*?}$U al pauc *ορει*): D e post *ακουειν αυτου* pon. Praeterea 13. 69. 124. 346. post *ακου. αυτ.* add *και απηλθεν εκαστος εισ τον οικον αυτου* et quae sequuntur Ioh 8, 1—11 (pericopa est de adultera). Qua de re cf ad Ioh 7, 53

XXII.

1 a Mc 14, 1 s Mt 26, 1 as

1 [260.1] Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα,
2 [261.1] καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3–6 Mt 26, 14–16 Mc 14, 10 s Io 13, 2. 27

3 [262.9] Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, 4 [263.2] καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς

XXII, 1 ηγγιζεν (et. Philopon[612] ap Gall[12]): DL b e g[1] i l q ηγγισεν | δε: K om

2. και εζητ. οι αρχιερ. και οι γρ. (et. Philopon[612]): D c οι δε αρχιερ. και γραμματ. εζητουν | το: D 254. om | ανελωσιν (it vg *interficerent*): D απολεσωσιν (d *perderent*) | εφοβ. γ. τ. λαον: G om | γαρ et. a e f l cop syr[cu] et utr: D al[13] b c ff[2] g[1] i q vg arm aeth δε

3. Ex eis quae Epiph[marc 342] ελεγχ. ξ dicit et Tert[marc 5,6] coniici licet Mcionem abiecisse quod h. l. de Satana scriptum est. Scripsit igitur in hunc fere modum: απελθων δε ιουδας – συνελαλησεν. | σατανας cum ℵABCDLPXΓΔΛ unc[8] (ℵ[vid] sed non satis apparet) al longe plu Or [4, 386] ... ς (= Gb Sz) o σατ. cum U al mu Eus[dem 468] | εισ ιουδαν (et. Or Eus[dem]): D εισ τον ιουδαν ... cop aeth *in cor Iudae* | τον (Or[4, 386] om, ut editum est) καλουμενον: G om | καλουμενον cum ℵBDLX 69. al[5] cop arm ... ς Ln επικαλουμενον cum ACPΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[4, 386] Eus[dem 468] (it vg *qui cognominabatur* vel *-natur*, contra d am *qui vocatur*) | ισκαριωτην (et. Eus[dem]; E* εισκαρ., G σκαριωτην): D[Gr] ισκαριωδ, Or ισχαριωθ, item a d *iscarioth*, b f ff[2] g[1. 2] i q am fu for san gat mm *scarioth*; contra e *schariotes*, c l Hil[421] *scariotha*, vg[ed] *iscariotes* | οντα (e *qui erat*): a ff[2] g[1] i vg *unum*, b c f l q *unus* (quod pendet a verbis *qui cognominabatur*), item syrP c.*... g[2] non exprim | εκ του αριθμου (e *ex numero*, a *de numero*): b c f ff[2] g[1. 2] i l q vg non exprim του αριθμ. (habent enim *de duodecim*) ... ιβ εισ τουσ αριθμουσ. Pergit D[Gr] εκ (sed punctis improbatur) των ιβ

4. τοισ αρχιερ. cum ℵABDLRXΓΔΛΠ unc[8] al pler f vg cop syr[hr] Or [4, 386] ... Ln add και τοισ (P al pler Eus[bis] om) γραμματευσιν c. CP al[10] a b c e ff[2] i l q syr[cu] et [utr] arm aeth Eus[dem 468 et 479] | και (c. ℵABLPR XΓΔΠ unc[6] al[70] Or[4, 386] Eus[dem 479]; ς Ln add τοισ c. CSUA al permu Eus[dem 468]) στρατηγοισ: D 31[ev] a b c̃ e ff[2] i l q (non item f vg) syr cu aeth om (:: cf ll. pp.). Contra CP tisch* al[9] syr[sch] et P (non item hr) Eus[dem 468 et 479] add του ιερου. Non item Mcion[epiph 316 et 342] ubi est: συνελαλησε τοισ στρατηγοισ το (316 και το) πωσ αυτον παραδω αυτοισ. | το πωσ: D arm πωσ ... 13. 69. 124. 346. Or[4, 386] Eus[dem 479] οπωσ (Eus[dem 468 ινα]) | αυτοισ παραδω αυτον cum ℵBCGKLΠ 116. 48[ev] al[5scr]; D a παραδοι (*traderet*) αυτον omisso αυτοισ ... ς αυτον παραδω αυτοισ c. APXΓΔΛ unc[6] al pler b c f q vg arm Mcion[epiph]

παραδῷ αὐτόν. 5 καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· 6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.

7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, 8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσ- 7–13 Mt 26, 17–19 Mc 14, 12–16

---

bis Or Eus^{dem} bis; e ff^{2} i l *illum traderet* omisso *αυτοισ*. Libere var cop syrr aeth

5. *και εχαρησαν* (et. Eus^{dem468} et^{479}): 1. 118. 131. 209. b ff^{2} i l q om | *αυτω*: A *αυτοισ* | *αργυριον* cum ℵBDLPRΓΔΛ unc^{6} al plu Eus$^{dem\ 468}$, item *pecuniam* it vg etc (cop *argentum*) ... ACKUXII al^{70} syrP Eus$^{dem\ 479}$ *αργυρια* (Gb′; iidem fere testes idem in Mc praebent), aeth *τριακοντα αργυρια* :: ut Mt

6. *και εξωμολογησεν* cum ℵ^{cb}ABDLPRXΓΔΛΠ unc^{8} al plęr e f vg cop syr omn etc ... Ln om (:: ut ll. pp.) cum ℵ*etc^{ca}C 31^{ev} 48^{ev} semel a b c ff^{2} i l q Eus^{dem468} | *εξωμολογησεν*: HUΓ al mu *εξομολ.*, D *ωμολογ.* et P *ομολογ.*, 57. *συνεξωμολ.* | *του παραδ. αυτον*: P *ινα παραδω αυτον*, 36^{ev} *ιν. αυτ. παραδω* :: ex Mt | *αυτοισ* hoc loco cum ℵABCL 157. b i l ... ς ante *ατ. οχλ.* (haec om 13. 69. al aliq) cum PXΓΔΛΠ unc^{8} al plęr c f ff^{2} q cop syr^{cu} et^{utr} et P arm aeth Eus^{dem} ... D al^{7} a e vg om (:: ut ll. pp.)

7. *δε*: G al pauc add *και* | *η ημερα*: ACΔ f^{scr*} om *η* | *των αζυμων* et. c f g$^{1.\ 2.}$ q vg syrP et^{hr}: D a b e ff$^{2.}$ i l syr^{cu} et^{sch} *του πασχα* (sed a om *εν η εδ. θυ. το πασχ.*) | *εν η* cum ℵAPXΓΔΛΠ unc^{9} al plęr (item it vg *in qua, in quo*) Eus$^{pasch\ 316}$ ... BCDL al pauc om *εν* | *εδει*: 69. 346. al pauc *δει* ... H *ἔστιν*

8. *πετρον*: D *τον πετρ.* | BD *ιωαννην* | *το πασχ. ινα φαγωμεν*: 13. 69. 124. *ινα φαγ. το πασχ.*, item Mcion$^{epiph\ 316}$ et^{343} *και ειπε τω πετρω και τοισ λοιποισ· απελθοντεσ ετοιμασατε ινα φαγωμεν το πασχ.*

9. Γ om versum | *ειπαν* cum ℵBCDL ... ς *ειπον* cum APRXΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | *θελεισ*: 13. 69. 124. 346. arm (item syrr) add *ινα* | *ετοιμασωμεν*: V 1. 106. 209. 262** tisch** al^{70} fere *ετοιμασομεν*. Praeterea B syrP (cddbars et bodl, non item rell) add (:: e Mt) *σοι φαγειν το πασχα*, item ff^{2} *tibi pascha* et mm *pascha*, item DP al pauc c e gat sah aeth *σοι*, hinc Ln [*σοι*] ... Or$^{3,\ 256}$ libere *που θελεισ ετοιμασομεν σοι το πασχα* (e Luca? Certe quae sequuntur non a Mt pendent)

10. *αυτοισ*: D e om (:: ut Mt) | *εισελθοντων*: D *εισερχομενων*, it vg *introeuntibus* (et. d) vel *intrantibus* | K *ημων* | *συναντησει* c. ℵABPRΓΔΛΠ unc^{8} al plęr ... CLX al pauc *υπαντησει*, D al^{5} Or$^{3,\ 256}$ *απαντησει* | *κεραμ. υδατοσ* (ℵ* om, suppl^{cb}) *βασταζων*: D *βαστ. κερ. υδ.* (*baiu-*

πορεύεται, 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἔστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 12 κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 ss Mt 26, 20 ss Mc 14, 17 ss 14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. 15 [264. 10] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα

---

lans bascellum aquae), e *ferens amphoram aquam portans* (sic) | εισ ην cum ℵBCL z^{scr} semel, b c e f $ff^{2\cdot}$ $g^{2\cdot}$ i vg sah cop syr^{P} et ^{hr} arm; item x εν η, l q am fu san *in qua* (q *quo*), a *qua* ... ς Ti ου (d *ubi*) cum DΓΔΛ unc^{6} al longe plu (157. οπου) syr^{cu} vid et (praemisso και) sch; item AKMPRΠ al^{15} ου εαν (:: Mc και οπου εαν εισελθη) | εισπορευεται: PXΠ^{2} al aliq -ηται

11. C οικωδεσποτη | τησ οικιασ: ℵ add λεγοντεσ | σοι: DUX al^{10} q syr^{cu} et sch $pers^{P}$ (non item syr^{P} et ^{hr}) om (:: ut ll. pp.) | εστιν ut ℵABC ELPRSXΓΔΛ etc ... praeter ς et. Ln h. l. εστι ut DKMUΠ etc | το καταλυμα: ℵC 124. arm add μου (:: ut Mc), item aeth *eius*

12. κακεινος: D ἐκεινος, item $Or^{3,256}$ (βασταζων, εκειτω ακολουθησατε. εκεινος υμιν δειξει etc) | δειξει: ℵ al pauc υποδειξει, sed ℵ om υμιν | αναγαιον (et. Gb Sz) c. ℵABDLPRS^{mg}ΔΠ* unc^{6} al plu, item c al (al^{2} scr) αναγεον ... ς (= Gb Sz) ανωγεον cum XΓ al mu (et. $Or^{3,256}$ et ^{4,402}), item SUΛΠ^{2} al mu (et. $Or^{3,194}$) ανωγαιον, 69. 157. al ανωγεων. Latt sic: f vg *caenaculum*, a *maedianum*, b *pede plano locum*, d q *superiorem locum*, c e $ff^{2\cdot}$ i *in superioribus locum* (l *et ille vobis ostendet, et in superioribus magnum stratum parate*). Praeterea D add οικον | μεγα (a b c e $ff^{2\cdot}$ i q post *stratum* pon): D e^{scr} sah om] εστρωμενον: x 69. 124. add ετοιμον (Or ^{3,256} add σεσαρωμενον ετοιμον et ^{3,194} και κεκοσμημενον) :: cf Mc | εκει cum ABCDPRΓΔΛΠ unc^{6} al pler it^{pler} vg etc ... ΨLX 131. f i^{blan} arm^{ed} aeth κακει (:: ut in Mc edidimus)

13. ειρηκει cum ℵBCDL 69. a (*dixerat*) ... ς Ti ειρηκεν cum APRΓΔΛΠ unc^{6} al pler, item *dixit* it^{pler} vg ... x al plus^{10} ειπεν (:: ut Mc) | αυτοις: D^{gr*} αυτοσ

14 sqq. $Epiph^{316}$ et ^{344} ex Mcione: και ανεπεσε, και οι δωδ. αποστ. συν αυτω. και ειπεν· επιθυμια επεθυμησα τουτο το πα. φαγ. μ. υμων προ του με παθειν. Tum pergit: παρεκοψε το· λεγω γαρ (^{344} om) υμιν, ου μη φαγω αυτο απαρτι, εωσ (^{344} add αν) πληρωθη εν τη βασιλ. του θεου. Nec contra sunt quae exscripsit $Tert^{marc4,40}$.

14. η ωρα: L g^{scr} om | οι αποστολοι cum ℵ*BD 157. a b c e $ff^{2\cdot}$ i l sah syr^{cu} ... $\aleph^{ca}$LX 6^{ev} οι δωδεκα (:: ut ll. pp.) ... ς οι δωδεκα αποστολοι cum $\aleph^{cb}$ACPRΓΔΛΠ unc^{6} al pler f q vg cop syr^{utr} et^{hr} cop arm aeth $Epiph^{marc316}$ et^{344} (vide ante)

15. Locum evang. Ebion. huc spectantem vide ad Mt 26, 17 | προσ αυτουσ (et. a e): L it^{pler} vg αυτοισ

τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· 16 [265.2] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· 18 λέγω γὰρ Mt 26, 29 Mc 14, 25 ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 [266.1] Καὶ λαβὼν ἄρτον 19 a Mt 26, 26 as Mc 14, 22 as 1 Co 11, 23–25

16. οτι (et. it vg Or$^{int\,3,899}$): c*^{vid}DX om | ουκετι cum C^{2}DPXΓΔΑΠ unc^{7} al pler itpler vg (b ff^{2}· g$^{1\cdot 2}$· i l q vg *ex hoc*, c d e *iam*, f *ultra*) syr^{cu} et$^{utr\,et\,hr}$ arm aeth Or$^{int\,3,899}$ (*amodo*) . . . ΝABC*^{vi}HL al^{4} a sah cop om (Epiph^{marc} απαρτι, vide ante): hinc Ln [ουκε.] et Schu ex Mc 14, 25 inlatum putat; at in Mc similes testes om, praetere ꝛ cf v. 18 | ου μη φαγω: D μη φαγομαι | αυτο cum NBC*^{vi}L 1. 118. 131. 209. 239. it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{p} mg Or$^{int\,3,899}$ Epiph^{marc} (vide ante) . . . ς Ti εξ αυτου cum AC^{2}PXΓΔΑΠ unc^{8} al pler f (*ex hoc*) arm aeth syr$^{p\ txt}$ et^{hr}, item D al^{4} απ αυτου (*ab eo* d) | οτου: 1. 118. 131. 209. 239. ου | πληρωθη: e *adimplear* . . . D καινον βρωθη (:: cf Mt 26, 29 Mc 14, 25)

17. 18. Hos versus om 32^{ev} b e syr^{cu} syr^{widman} et$^{edd\,mu}$ (ut guelph et heidelb et al ap Jones; teste Adler „omnes"), sed de b e syr^{cu} vide ad 19. 20.

17. ποτηριον cum NBCEGHLSVΓΔΛ al longe plu . . . Ln το ποτηριον (:: ex v. 20) cum ADKMUΠ al^{25} fere | τουτο cum N^{c}ABCD unc rell al pler itpler etc . . . ℵ* 13^{ev} e (g$^{1\cdot 2}$·?) vg om | και διαμερ. (pro *dividite* hab e *vidite*, q *divite*): D^{gr} e sah cop syr^{cu} et^{hr} om και | εισ εαυτουσ (Lαυτ.) cum N^{c}BCLM 1. 13. 42. 69. 118. 124. 131. 346. al$^{4\,scr}$ it vg (Latt *inter vos* vel *in vobis*) syr^{cu} et^{sch} et^{hr} cop arm . . . ς εαυτοισ cum ADXΓΔΑΠ unc^{7} al pler sah syr^{p} . . . ℵ* αλληλοισ

18. οτι cum NAXΓΔΑΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} sah cop arm . . . Ti om cum BCDGL 1. al^{7} e mt aeth (:: similes testes licet pauciores om v. 16) | απο του νυν cum NBKLMU al plus^{15} (225. απ αρτι) e *amodo non vivam amodo*) sah cop syr^{p} et^{hr} aeth, item (sed ante ου μη pon) D^{G} 1. al aliq (e vide ante) syr^{cu} arm (:: απο τ. νυν Lucae tantum non proprium est, cf 1, 48. 5, 10. 12, 52. 22, 69. Act 18, 6. Praeterea non legitur nisi 2 Co 5, 16. Cf et. Mt 26, 29 ubi est απ αρτι et Mc 14, 25 ubi est ουκετι) . . . ς Ti om cum ACXΓΔΑ unc^{5} al pler it^{pler} vg syr^{sch} | γεννηματοσ cum NABCDLXΓΔΑΠ unc^{7} al plu ([19] apud Scriv) . . . ς γεννηματοσ cum K al mu | οτου cum ADXΓΔΑΠ unc^{8} al pler . . . NBC^{2}FL al^{10} fere ου (C* om vdtr) :: cf ad 12, 50. 15, 8 | ελθη: D syr^{cu} et^{sch} et^{hr} ante η βασ. τ. θε. pon. Syr^{p} mg aeth (:: ex ll. pp.) habent *donec novum bibero in regno dei*

19. 20. Inde a verbis το υπερ υμων διδομενον usq ad το υπερ υμ. εκχυννομενον (exeunte v. 20) D a ff^{2}· i l (non item c f g$^{1\cdot 2}$· q vg) om, item b e sed eorum loco huc transposita habent και δεξαμενοσ πο-

εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 [267.2] καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ
21 ss Mt 26, 21 ss Mc 14, 18 ss Io 13, 21 ss ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον. 21 [268.2] Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. 23 [269.1] καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

τηριον usq η βα. τ. θε. ελθη, quae iidem vv. 17 et 18 omiserunt. Similiter syr^{cu} versum 20. om eiusque loco vv. 17 et 18 ponit.

19. λεγων: A add λαβετε (ex ll. pp.) | υπερ υμων: Γ al pauc υπ. ημων, arm υπ. πολλων ... aeth add *in redemptionem multorum* | διδομενον: syr^{cu} om (:: ut 1 Co 11, 24) | εισ: B* om. Praeterea huc cf Iust^{apol} ^{1,66}, quem locum ad Mt 26, 26—28 adscripsimus.

20. και το ποτηρ. ωσαυτωσ cum ℵBL cop (item sah *atque calicem quoque*) syr^{hr}... ς Ln ωσαυτ. και το ποτη. (:: ut 1 Co lectione non fluct) cum AΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g$^{1.2}$ q vg syr^{utr} rell Bas$^{eth\,254}$ | η καινη (syr^{cod} om) διαθηκη (et. f g$^{1.sil}$ q vg sah cop etc): c g^{2} gat mm aeth (syr^{sch} et^{hr}) *novi testamenti* (c pergit *sanguinis mei*) ... U al mu f (c q vg *hic est calix*) Bas$^{eth\,254}$ add εστιν. Cf huc Or^{3,823} *eiπερ οιν καινοσ αιων εστιν ελπιζομενοσ και γη καινη – και ωσ εν τω ευαγγελιω γεγραπται, ποτηριον καινησ διαθηκησ, απο αμπελου οιμαι καινησ* etc | αιματι μου: 13. 69. 124. al pauc εμω αιματι :: ut 1 Co | εκχυννομενον cum ℵAB*ELTUΔΠ al aliq ... ς εκχυνομενον cum B^{3}ΧΓΛ unc^{7} al pler

21. ιδου: 13. 69. al^{6} ac plures om | μετ εμου (et. Or^{4,436} et ^{442}): D 57. syr^{sch} pers^{p} om

22. οτι cum ℵBDΘ^{gr}LT 157. z$^{scr\,semel}$ sah cop ... ς Ln και cum AΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c e f ff$^{2.}$ i l q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth ... a d Or^{4,} ^{436} om | ο υιοσ μεν cum ℵ^{c}BLT c e (hi duo *et filius quidem*; a d tantum *filius quidem*) sah cop ... ς Ln ο μεν υιοσ (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) c. AΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid}; D^{gr} μεν ο υιοσ, b f ff$^{2.}$ i l q vg *et quidem filius* ... ℵ* om μεν, nec exprim syr^{cu} et^{sch} et^{hr} | το ωρισμενον (A al ορισμ.): sah syr^{hr} Or^{4,436} add αυτω, syr^{cu} aeth *de eo* | πορευεται hoc loco cum ℵBDGLT 13. 69. 124. 157. 346. 48$^{ev\,semel}$ al$^{evv\,2\,sem}$ it^{pler} vg arm syr^{hr} Or ... ς ante κατα (:: cf ll. pp.) c. AX ΓΔΛΠ unc^{8} al pler f sah cop syr^{cu} et^{utr} aeth | τω ανθρωπω: D e syr^{cu} om (Tert$^{marc\,4,41}$ *Vae* ait, *per quem traditur filius hominis*)

23. και αυτοι: D e f sah αυτ. δε | συνζητ. cum ℵABDGLTΔ etc ... ς συζητ. c. ΧΓΛΠ unc^{8} al certe pler | το: DL 254. Or^{4,436} om | αρα: Γ sah om | ειη (ℵ* ειη εξ αυτων ειη, sed ℵ^{c} del ειη sec): 1. 131. 157. 209. al

24 [270.2] Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται· 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 [271.10] τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν

9. 46 25 ss Mt 20, 25 ss Mc 10, 42 ss

---

pauc εστιν, al aliq ην | εξ αυτων (et. c f vg syr^{utr} et^{hr} Or): D 142* a b e ff^{2}· i l q syr^{cu} om | μελλων: DL al aliq Or post τουτο, 69. 346. post πρασσ. pon. Latt *quis esset* (c add *ex eis*) *hoc facturus* b c ff^{2}· i l q, *quisnam esset qui* (e *quod*) *hoc facturus esset* a e, *quis esset ex eis qui hoc fact. esset* f vg

24. δε και (et. f vg Bas^{eth301}): ℵ 127* f^{acr} a b c e ff^{2}· i l q gat mm tol Or^{3,722} om και | ADF al φιλονικεια, BT -νικια | εν αυτοις (e *in illis*, d *in eis*, it^{pler} vg *inter illos* vel *eos*) ita et. ℵ^{c} ... A*T 69. 346. εν εαυτοις, ℵ* εισ εαυτουσ ... Or^{3,722} αυτων | τισ αυτων δοκει ειναι (Or ἢ) μειζων: D a τισ αν (*quisnam*) ιη (*esset*) μειζων, item syr^{cu} et^{sch}, item (retento αυτων) sah cop; item f *quis eorum esset maior*, q *quisnam maior eorum est*

25. ο δε: A al aliq syr^{sch} pers^{p} Bas^{eth301} Dam^{par510} add ις (syr^{cu} *dominus noster*) | κυριευουσιν (et. Or^{3,722} Bas^{eth}): UX 13. 69. 124. al^{15} Or^{1,710} Dam^{par510} κατακυρ. (:: ut ll. pp.) | και οι εξουσιαζ. αυτων ευεργεται (et. ℵ^{c}): ℵ* και οι αρχοντεσ των (supple εθνων) εξουσιαζουσιν αυτων και ευεργ. (:: ex Mt fluxit)

26. γινεσθω (ℵBD γειν.) cum ℵBDLT 1. al aliq Dam^{par510cod} ... ς Ln Ti γενεσθω cum AΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler Bas^{eth301} | ο (D 69. om) νεωτεροσ (e f g^{2}· am fu for ing san mt al *iunior*, b q *adulescentior*): D a c ff^{2}· i l vg^{ed} (sah^{vid}, item copp^{etr2} *sicut puer*) μειοτεροσ (*minor*, d *minus*) | ο διακονων: D ο διακονοσ, item c ff^{2}· i vg *ministrator*, f q *minister*

27. τισ γαρ (ℵ* add ο) μειζων (ita ff^{2}·, FL 13. 69. 124. al pauc a b c e f i l q vg syr$^{p\ mg}$ aeth etc add εστιν) ο ανακειμενοσ (T -κεινομενοσ) η ο διακ. ουχι (ℵM*Π 1. 209. al^{5ser} al pauc Bas^{eth310ed} ουχ) ο ανακειμενοσ: D (nec aliter d) μαλλον η ο ανακειμενοσ ... X om | ουχι ο ανακειμενοσ: a c e ff^{2}· i l mm *in gentibus quidem qui recumbit, in vobis autem non sic sed qui ministrat* ... syr^{cu} om (pergens *nonne ego* etc) | εγω δε usq ωσ ο διακονων (et. Eus^{luc181} Bas^{eth301} Chr^{1,650}): D εγω γαρ (d *autem*) εν μεσ. υμ. ηλθον (d *sum in medio vestrum veni*) ουχ ωσ ο ανακειμενοσ αλλ ωσ ο διακονων. Eadem agnoscit Or^{4,410} ο δε ειπων· ηλθον ουχ ωσ ο ανακ. αλλ ωσ ο διακ. Similiter Or^{int4,461} *qui dixerat: ecce ego sum in medio vestrum non sicut discumbens sed sicut ministrans*, item ^{3,886} *ego autem sum in medio vestrum non quasi qui recumbit sed quasi qui ministrat* (cf et.^{1,391} καγω εγενομην εν μεσ. υμ. ουχ ωσ etc, item^{4,37}; vix contra valet Or^{4,418} ubi libere alludit: γενομενοσ εν μεσω ημων ωσ διακονων). Additamentum confirmat et. c *ego autem in medio vestrum sum non sicut recumbens sed sicut ministra-*

μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες
μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς
Mt 19, 28 διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ
τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, [272.5] καὶ καθήσεσθε ἐπὶ
θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 31 [272.10] Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν

---

tor (item Sedul[rom] *ego sum in medio vestrum non sicut discumbens sed sicut ministrdns*) | AL 69. *εμμεσω* | *ειμι* post *υμων* cum ℵBLT c f ff[2·] i l vg Eus[luc180] ... ς Ln Ti ante *εν μεσ. υμ.* pon cum AQΧΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] a b e q Bas[eth] Chr[1, 650] Or[int3, 638 et 4, 461]

28. *υμεισ δε εστ. οι διαμεμεν.* (et. Eus[luc 180]): D *και υμεισ ηυξηθητε εν τη διακονια μου ωσ ο διακονων οι διαμεμενηκοτ.*

29. *διατιθεμαι* (K post *υμιν*): A 1. al[10] fere Ps-Ath[2, 523] *διατιθημι*, Or [2, 625] *θησομαι* | *υμιν* (et. Eus[luc180]): A 12. 16. al pauc syrP cop[fragm] woid schol[237] et[239] add *διαθηκην*. Item Or[2, 625] *καγω θησομαι υμιν διαθηκην, εσθιειν και πινειν επι* etc. Cf et. Eus[luc206] *τραπεζα, ἡσ μεταλημψονται οἱσ την διαθηκην διεθετο δια το μεμενηκεναι μετ αὐτου εν τ. πειρασμοισ, ινα εσθιωσι* etc | *μου*: DΓ al aliq e om. Cf huc Pist[89] „de hoc ipso dixisti nobis olim in parabola: vos ὑπεμειναται mecum *πειρασμουσ*. Constituam vobiscum regnum, sicut meus pater constituit illud mecum, quod edetis et bibetis super meam *τραπεζαν* in meo regno atque sedebitis super duodecim thronos ut *κρινητε* duodecim *φυλασ* Israelis."

30. *εσθητε* cum BD*T ... ς *εσθιητε* cum ℵAD[2]LQΧΓΔΛΠ unc[9] al pler (al pauc *-ιετε*) Eus[luc 180] | *πινητε*: L al pauc Eus[luc] *πινετε* (A *-ται*). Praeterea 13. 69. 346. syr[cu] sah[woid] (sed om *μου* post *τραπεζ.*) cop [wl] add *μετ εμου* | *εν τη βασιλ. μου* (D e l am for ing tol syr[cu] om *μου*) cum ℵAB(D)KLMQUXΠ al plu it vg sah cop (syr[cu]) syr[utr] et[hr] rell Eus[luc180] (Ath[218] ap Gall[5] *επι τη βασ. μου*) ... EFGHSVΓΔ al[80] fere Ps-Ath[2, 523] om, hinc Gb[0]. Cf Or[2, 625] *επι τησ τραπεζησ του πατροσ εν τη αληθεια* | *καθησεσθε* cum ℵAB[2]GLQΞ* al mu (AL *-σθαι*), item Gb'' Ln Ti *καθισεσθε* cum EFKMSUVΧΓΔΠ[2] al mu, item b d q *sedebitis* (e *sedentes*) ... B*TΔ *καθησθε* (B[2]Δ *-σθαι*), D[gr] *καθεζησθε*, ς *καθισησθε* cum H al mu; item it[pl] vg *sedeatis* | *θρονων* (D 13. 69. 124. 346. 433. *-νουσ* :: ut Mt): ℵ[c]DX al plus[20] a b f l q (non item e i vg) syr[cu] et P c.* et[hr] arm (et. Pist, vide ante) praem *δωδεκα* (D *iβ*) et 89. 8[pe] al pauc c ff[2·] mm add idem :: ex Mt. Cf et. Or[prov (25]ap Mai, [119] Notitia) *τοισ μαθηταισ αυτου υπεσχετο δωσειν ο κυριοσ του καθισαι αυτουσ επι δωδεκα θρονων κρινοντασ τασ δωδ. φυλ. του ισρ.* | *κρινοντεσ*: BT i post *τασ* (D* om) *δωδ. φυλ.* pon

31. *σιμων σιμων* (ℵ om alterum) sine *ειπε δε* etc cum BLT sah cop (item Bas[eth286], certe enim nil praem. Non item[eth 277]) ... ς Ln praem *ειπε δε ο κυριοσ* cum ℵADQΧΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] b f q vg (praeterea a ff[2·] g[1·] l *ait autem dominus Petro: Simon Simon* [l om] *ecce*, i *ait*

σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου. 33 s
274.9 καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 275.1 Mt 26, 33–35
c 14, 29–31
Io 13, 36–38
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

---

autem dominus Simoni Petro: Simon ecce, gat mm *ait autem Iesus Simoni: Simon ecce*, e *ille autem dixit Petro quoniam satanas*, Cyp[14] *dixit autem dominus ad Petrum: Ecce satanas*) syrp (syr[hr] *dix. autem dominus Iesus*, syr[sch] *et dix. Iesus*, pergens *Simoni*, syr[cu] *et dominus noster dix. Simoni: Simon ecce*) etc | υμας του σινιασαι (r al aliq add σε, sah cop syr[hr] repetunt υμας): a vg Hier[iovin] *vos ut cribraret* (a *scr.*), b e f ff[2]· i l q *ut vos ventilet*, c *ad cernendum* (omisso υμας), Tert[fug] *uti verneret vos*, Cyp[14] *ut vos vexaret*. Praeterea ℵ habet ξινιασαι, suprascripto σ super ξ. Chr[3,44] τι εστι σινιασαι; αγαγειν, περιαγαγειν, σαλευσαι, κινησαι, διαδονησαι, βασανισαι.

32. δε εδεηθην (A δε ηθην): L δε δεηθην | εκλιπη cum ℵBDKLMTUXΠ al[60] fere Bas[eth 277] et[286] Chr[1,607] et[3,44] et[5,570] et alibi Cyr[4,985] ... ς εκλειπη cum AEGHQSVΓΔΛ al plu (Bas[2,160] sed cdd fluct) | και συ ποτε: D e sah συ δε | επιστρεψας (K -στραψας): D e επιστρεψον και | στηρισον cum ℵABKLMQΤΠ 1. al, item X επιστηρισον ... ς στηριξον c. ΔΓΔΛ unc[6] al pler Bas[2,160] | αδελφους: A οφθαλμους (et. δ *oculos*) | σου (absq additam f g[1]· vg): a b c e ff[2]· i l q add *et rogate* (l *orate*) *ne intretis in temptationem* (a *-one*)

33. ο δε ειπεν αυτω (e *ille autem dixit illi*, c vg *qui dixit ei*): A ειπεν δε αυτω, a b f ff[2]· i l q *dixit autem ei Petrus*, syr[sch] *Simon autem dixit ei*

34. ο δε: X syr[cu] et[sch] et[hr] add ω̄ς | πετρε (syr[sch] *Simon*): syr[cu] om | ου cum ℵBLQΤX al pauc ... ς Ln ου μη (:: ut Ioh lectione non fluct) cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler | φωνησει (L -σεισ): vr al[70] fere φωνηση (:: cf Ioh) | αλεκτωρ: syr[cu] add *bis* | εως cum ℵBLT 69. 124. 157. 346; item KMXΠ al[15] fere εως ου (:: ut Ioh), D εως οτου. Item it[pler] vg sah cop syr[sch] et[p mg] et[hr] ... ς πριν η (Q al pauc om η) cum Ar Δ Λ unc[6] al longe pl (item Q al pauc) (syr[cu]) syrp [txt] arm aeth (:: cf Mt et Mc, item infra v. 61). Mutat locum e sic: *nocte hac antequam gallus cantet ter me negabis* (:: cf Mt et Mc) | απαρν. μη ειδεν. με (D με απ. μη ει. με, d *me negabis nescire me*) cum ADΓΔΛΠ (*om μη) unc[8] (H απ. του μη etc) al longe plu sah syr[cu] et[sch] et[hr] arm aeth ... Ln με απαρν. ειδεναι cum ℵBLT 13. 131. al (c *me negabis nocte* sic, *nocte* pro *nosse*) l (*tu me abneges ter nosse*), item Q al f απαρν. με ειδ. (*abneges me nosse*), item MX al i q vg απαρν. ειδ. με (*abneges nosse me*), item cop syrp ... b *me neges*, e *me negabis*, ff[2]· *abneges me*, item a (*tu me ter abneges*) :: fidei absonum est ex με απαρν. ειδεναι ortas esse lectiones reliquas. Cf huc illud οι αντιλεγοντες αναστ. μη ειναι 20, 27 | απαρνησῃ: r al aliq -νησει

35 [276.10] *Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· οὐθενός.* 36 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.* 37 [277.8] *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι*
Es 53, 12 *τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.* 38 [278.10] *οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν.*

---

35 sqq. De Mcione Epiph[316] et [345]: *παρεκοψε το· οτε απεστειλα υμας, μη τινος υστερησατε, και τα εξης, δια το· και τουτο το γεγραμμενον δει τελεσθηναι, το· και μετα ανομων συνελογισθη.*

35. *βαλλαντιου* cum ℵABDLQs[2]Tx[2]Δ Λ[2]Π[2] unc[8] al plu ... ς *βαλαντιου* cum s*x*Γ Λ*Π* al plu (et. Or[3, 653] editum) | *και υποδηματων*: Γ al aliq aeth om | *τινος* (ℵc): ℵ* τι exeunte versu | *υστερησατε*: Γ *-σητε*, 131. 209. *-θητε* (1. *-θη*) | *ειπαν* cum BDLT ... ς *ειπον* cum ℵQXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] Or[3, 653] Chr[3, 220], Δ *ειπεν* | *ουθενος* cum ABQTXΓΔΠ unc[8] al[50] fere ... ς Ln *ουδενος* cum ℵDLUΔ al plu Or Chr

36. *ο δε ειπ.* cum ℵ*D e syr[hr] Chr[3, 220] ... ℵcBLT al[4] sah cop *ειπεν δε*, syr[cu] et [sch] *ειπεν*, aeth *και ειπεν* ... ς Ln Ti *ειπεν ουν* cum AQXΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg syrP arm (Or[3, 653] *ειπ. ουν αυτοις ο ις*) | *αυτοις*: D 1. al pauc a b e ff[2·] j (l *dixit ergo iterum*) arm om | *βαλλαντιον* cum ℵABDLQTx[2]Δ Λ[2]Π unc[8] al plu ... ς *βαλαντ.* cum x*ΓΔ* al plu (s ut ante?) | *αρατω* (it vg *tollat*) et. Or[3, 653]: D *αρει* (*tollet*). Cf Ba[regg500] *αρατω ητοι αρει· ουτω γαρ και τα πολλα των αντιγραφων εχει - ωσ μη ειναι προσταγμα αλλα προφητειαν προλεγοντος του κυριου* | *αρατω ομοι.* (Chr[3, 220] et [222] om) κ. *πηραν*: syr[cu] *η πηραν αρατω* | *πηραν* (it[pler] d vg *peram*): e *chilotrum* | *εχων*: syr[cu] et [sch] et[hr] (non P) add *μαχαιραν* | *πωλησατω* cum ℵABFKLMQTUXΠ al sah mu Or[3, 653] Bas[regg499] Chr[3, 220] et cat ox[158] ... D *πωλησαι* (*vendat*), EGH SVΓΔΛ al[115] fere arm Chr[3, 222] *πωλησει* | το: Δ *και το* | *αυτου*: D *εαυτου* | *αγορασατω* cum ℵABGKLMQTXΔΠ al sat mu Or Bas Chr[cat] ... DEFHSUVΓΛ al longe plu arm Chr[3, 220] et [222] *αγορασει* (d *emet*)

37. *υμιν*: D b om. | *οτι* sine *ετι* (prob Schu) cum ℵABDHLQTX al[10] b f sah cop syr[hr] aeth (b l *quod scriptum est*, non exprimentes *τουτο*) ... ς Ti add *ετι* cum ΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[cu] et[utr] arm | *τελεσθηναι*: Δ 262. al[5] *πληρωθηναι* | το (syrP [mg gr]) *και* (b g[1·] q vg post *in me* pergunt *et cum*): Δ a c d e (ff[2·]) i l Ambluc[1516] *οτι και* (*quod et*, ff[2·] *quod ut*), item f g[2·] am fu for em gat mt *et quod* | *μετα* (D add *των*) *ανομων*: a c e g[1·] l am fu for ing mm mt gat tol *cum iniustis*, f ff[2·] g[2·] i q vg[ed] *cum iniquis*, ab *cum sceleratis*. Hier vero[alat, s] verti vult: *et cum his qui sine lege erant reputatus est*, subiungens: „licet in Latinis cdd. propter simplicitatem interpretum male editum sit: *Et cum iniquis reputatus est*, tamen sciendum aliud apud

Mt 26, 30
Mc 14, 26
Io 18, 1

39 [279.1] *Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος*
τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 [280.2] *γε-*
40 as
Mc 14, 32 as
Mt 26, 36 as
νόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν
εἰς πειρασμόν. 41 [281.1] *καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ*
λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο 42 *λέγων· πάτερ, εἰ*
βούλει παρενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· [282.1] *πλὴν μὴ*

Graecos significare *ανομον*, quod hic scriptum est, aliud *αδικον*, quod in Latinis voluminibus habetur; *ανομῶς* enim dicitur ille qui sine lege est – *αδικος* vero iniquus." | *και γαρ* (it^{mu} vg *etenim*, q *nunc*) *το*: T *και το γαρ* ... D a e ff^{2} i l syr^{cu} om *γαρ*, hinc Ln [*γαρ*]. Ceterum a e ff^{2} i *et de me quae sunt finem habent*, d *et de me finem havet*, l *et de me quae scribta sunt finem habent*, q *nunc quae de me scripta sunt finem habent*, f *etenim ea quae de me scribta sunt finem habent*, c vg *etenim ea quae sunt de me fin. habent* | *το* cum ℵBDLQT 1. b (*quod etiam .... finem ha* .. sic) sah cop syr^{cu} et p txt et hr ... ς Ln Ti *τα* cum AΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{sch} et p mg arm aeth

38. *ειπαν* cum ℵBDLQT ... ς *ειπον* cum AΧΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} | *κυριε* (D post *ιδου* pon): ℵ* om (suppl ^{c}) | *μαχαιρ. ωδε δυο* (et. q): D vg^{ed} em *δυο μαχ. ωδε* (*δυο μαχ.* etiam syr^{cu} et^{sch} et^{hr}), sed d om *ωδε*, it^{pler} am fu for ing tol cop *gladii duo hic* | *ικανον* (G *-νοσ*) *εστ.* (it^{pl} vg *satis* vel *sat est*): D *αρκει* (b d f l *sufficit*). Praeterea syr^{cu} add *surgite eamus* (:: cf Mt 26, 46)

39. *εξελθων*: F om | *επορευθη* (a c f *abiit*): D al^{7} *επορευετο*, b d e ff^{2}. i l q vg *ibat* | *εθοσ*: F *ειωθοσ* | *των*: A om | *και οι*: B*(suppl^{2})V al^{15} fere aeth om *και* | *οι μαθητ.* sine *αυτου* cum ℵABDLM^{2}TΔ^{2} 1. 13. 131. 209. al aliq q (g$^{1.2.}$?) vg cop syr^{P} arm ... ς Ln add *αυτου* cum M*Q ΧΓΔ*ΛΠ unc^{6} al pler it^{pler} sah syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth

40. *γενομενοσ* (L *-νησ*) *δε*: T *γενομενοισ* (omisso *δε*) | *του*: D om | *εισελθειν* (D^{gr} *ελθειν*, B* om, suppl^{2}): 13. 69. 124. 346. *εμπεσειν* ... D y^{scr} *εισελθητε* (quemadmodum it vg *ne intretis*) :: ut ll. pp.

41. Ex Mcione Epiph^{316} et^{345} affert *απεσπασθη απ αυτων* usq *προσηυχετο*. In *ελεγχ. ξε'*: *ουκ αρα ανευ σαρκοσ – μη φανταζων.* | *και αυτοσ*: D sah *αυτ. δε*, cop^{wl} et petr^{4} *και αυτ. δε* | *απεσπασθη* (in ℵ σ sec exeunte versu suppl ^{a}; it^{pl} vg *avulsus est*): D *απεσταθη*, G 157. *απεστη*, item (*recessit*, *secessit*, *discessit*) c d f l. Similiter sah cop syrr | *θεισ*: K *σταθεισ* (punctis notatum) *θεισ* | *προσηυχετο* (it vg *orabat*, D *προσευχετο*): ΚΤΓ 72. 124. Dam^{par464} *προσηυξατο* (T *προσευξ.*)

42. *πατερ*: H *κυριε* | *ει βουλει* (haec a om) usq *απ εμου*: D a c e ff^{2}. pon post *μη* (om *πλην*) *το θελ.* usq *γινεσθω* | *ει* (K add *ου*) *βουλει*: fu syr^{cu} *si possibile est* ... 1. 22. 118. 131. 209. a om | *βουλει*: FGR ΧΓΔΛ al aliq Dam^{par} ex cod par *–λη* | *παρενεγκαι* (*-ένκαι* ΚΠ etc) cum ℵKLMΠ al aliq (quocum componi licet BDT etc qui *παρενεγκε*, certe enim d *si vis transferre*); item ς Ti *παρενεγκειν* cum AQΧΓΔΛ unc^{6} al

τὸ θέλημα μοῦ ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. 43 [288. 10] ὤφθη δὲ αὐτῷ

plu Dion^{alex} (in comm ap Mai$^{6, 165}$) Bas^{eth288} (i *transire*) ... Ln παρενεγκε cum BD^{gr}T al^{25} fere Or$^{1, 292}$ Dion^{alex} (ap Mai$^{6, 165}$) Dam^{par464}, item *transfer* it^{pler} vg syr^{p} arm (et. Const$^{5, 14, 4}$ πατερ, παρενεγκε απ εμου το ποτηριον) ... sah cop syr^{cu} et^{sch} *transeat me* :: cf ll. pp. τουτο το ποτηριον (ita ℵ^{a}, ℵ* τουτ. το ποτ. τουτ.) cum ℵBDLQT 157. 48^{ev} al pauc f ff^{2}· ... ς Ln το ποτη. τουτο (:: cf ll. pp.) cum ΑΚΧΓΔ ΑΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{cu} et utr Or Dion^{alex} Bas^{eth} Dam | γινεσθω (ΝΑΒΔ γειν.) cum ΝΑΒGΗΚLΜQRSTUVΓ^{vid}ΔΠ 1. 13. tisch al^{25} fere Bas^{cdd2} Dam^{par} cod ... ς Ln γενεσθω cum DEXΛ al plu Const$^{5, 14, 4}$ Bas^{eth288ed} Dam^{par464ed}

43. 44. ωφθη δε usq επι την γην cum ℵ*et^{c}DFGHKLMQUXΔ al pler; asteriscis notata habent ESVΔΠ al^{5} syr^{p} mg cod (est Assem. 2, cf Adler p. 183), obelis notata r al^{4}; item cum a b c e ff^{2}· g$^{1. 2}$· i l q sah cod (ap Zoeg^{204}) cop^{wi} et^{schw} (ex petr^{4}) syr^{cu} et utr et^{hr} arm^{ed} et^{cdd} mu aeth. Praeterea confirmant Iust^{try103} (εν γαρ τοις απομνημονευμασιν - [γεγραπται] οτι ιδρωσ ωσει θρομβοι κατεχειτο αυτου ευχομενου και λεγοντοσ· παρελθετω, ει δυνατον, το ποτ. τουτο) Ir^{219} (ει μηδεν ειληφει παρα της μαριασ - ουδ αν ιδρωσε θρομβουσ αιματοσ) Hipp^{noet18} (ed. Lag^{56} και αγωνιων ιδροι και υπ αγγελου ενδιναμουται. Eadem Thdrt$^{4, 132sq}$ ex Hipp^{ps52} laudat.) Dion^{alex} (ap Gall^{14} append^{115}: παροιμια λεγεται επι των σφοδρα λυπουμενων και αγωνιωντων αιματοσ ιδρωσισ, ωσπερ και επι των πικρωσ οδυρομενων· αιματα κλαιει. οτι „ωσει θρομβοι αιματοσ" ειπων, ου θρομβουσ ιδρωτοσ απεφηνατο αιματοσ· ου γαρ αν καθ ομοιοτητα τουτων ειρηκε γενεσθαι τουσ ιδρωτασ· τουτο γαρ „ωσει θρομβοι" παριστησι - ταυτη τοι και θρομβοι ιδρωτοσ αυτου παραδοξωσ οια σταγονεσ αιματοσ απερρεον, ινα τησ ημετερασ φυσεωσ ωσπερ αναξηρανη και εξοικιση την τησ δειλιασ πηγην - τοιουτον εστι κακεινο το ειρημενον, ωσ αγγελοσ ην παριστηκωσ τω σωτηρι και ενισχυων αυτον etc. Pendent ab his quae cat^{ox159} habet: φωνῇ παροιμίασ λέγεται etc.) Caes 3, 23 (Gall$^{6, 16}$ και εν αγωνια γενομενοσ ιδρωσε, και εγενετο ο ιδρωσ αυτου ωσει θρομβοι αιματοσ, και ωφθη αγγελοσ ενισχυων αυτον, φησιν ο θειοσ λουκασ) Arius ap Epiph^{742} (οτι, φησιν, εφανη αγγελοσ κυριου ενισχυων αυτον, οτι εν αγωνια γεγονε, και ιδρωσε, και ο ιδρ. αυτου γεγονεν αυτω ωσ θρομβ. αιμ.) et^{785} (ιδρωσε, φησι, και εγενετο αυτου ο ιδρωσ ωσει θρομβοι αιματοσ κατερχομενοι επι τησ γησ· και εφανη αγγελοσ κυριου ενισχυων αυτον) et Epiph^{ancor81} (αλλα και „εκλαυσε" κειται εν τω κατα λουκαν ευαγγελιω εν τοισ αδιορθωτοισ αντιγραφοισ, και κεχρηται τη μαρτυρια ο αγιοσ ειρηναιοσ εν τω κατα αιρεσεων προσ τουσ δοκησει τον χν πεφηνεναι λεγοντασ. ορθοδοξοι δε αφειλοντο το ρητον, φοβηθεντεσ και μη νοησαντεσ αυτου το τελοσ και το ισχυροτατον· και γενομενοσ εν αγωνια ιδρωσε, και εγενετο ο ιδρωσ αυτου ωσ θρομβοι αιματοσ, και ωφθη αγγελοσ ενισχυων αυτον) Didmanich (ap Canisium$^{1, 894}$) Chr$^{7, 893}$ (και ινα μη τουτο ειπωσιν αιρετικοι οτι υποκρινεται την αγωνιαν, δια τουτο και ιδρωτεσ ωσ

ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ

θρομβοι αιματος και αγγελος ενισχυων αυτον εφανη) Thdrt 1,692 et 4,271 Dionareo (de cael. hier. 4 περι του αγγελου του τον ιν ενισχυσαντος) Cosm (ex Theodosio episc. Alex. ap Gall11,564sq) Leont (contr. Nest. et Eutych. ap Gall12,688 et691) etc. Accedere vdtr Euscan, quemadmodum MA al plu ad istos versus adscriptum habent σπγ' cum canone ι' (eosdem numeros male A ad πλην μη etc habet). Contra vero L σπγ' cum can. α' ad και θεισ τα etc, σπδ' cum can. β' ad και αναστας habent, item Q σπγ' ad πατερ ει βουλει, σπδ' ad και αναστας. De Latinis vero accedunt Hil1061 Hierpelag2 Augcons2,12 („dixit sane quod isti tacuerunt, et orantem ab angelo confortatum et prolixius orantis sudorem fuisse sanguineum et guttas decurrentes in terram") Facund (ap Gall11,693) ..... contra, proptereaque Ln [ωφθη δε – επ. τ. γην], om hos versus $\aleph^{a}$ABBT 13* (habet tantum ωφθη δε, rell suppl**) 69. (sed add ut etiam c^{3mg} et evglstaria post Mt 26, 39) 124. (praeterea ut iam indicatum est KSVAΠ al5 syrp cod asteriscis, Γ al4 obelis notatos habent) f copdz sahwoid armcdd aliq (et al certe v. 44 om) syrp mg (idem enim codassem2 adnotatum habet: *Haec pericope non reperitur in evv apud Alexandrinos propterea que posuit* [non posuit?] *eam Cyrillus in hom. sua 18 ad* [?]. De Cyr vide post.) cddgr et latt plu ap Hil1062 (*nec sane ignorandum a vobis est et in Graecis et in Latinis cdd. complurimis vel de adveniente angelo vel de sudore sanguinis nil scriptum reperiri*) cddpler (ut vdtr) ap Hierpelag2 (ait enim: *in quibusdam exemplaribus tam Graecis quam Latinis invenitur scribente Luca*: Apparuit illi angelus *etc*) schol 34 (ιστεον οτι τα περι των θρομβων τινα των αντιγραφων ουκ εχουσιν· πλην μαρτυρει τη χρησει ταυτη ωσ κειμενη και διονυσ. αρεοπαγ. και γενναδιοσ ο κωνστ. και επιφανιοσ ο κυπρ. και ετεροι πατερεσ αγιοι). Evglstria om in lectione quae est a 22, 39—23, 1. sed habent in lectione Mt 26, 2—27, 2. ubi post v. 20. Ioh 13, 3—17. et post v. 39. Lc 22, 43—45. leguntur. Ath quum saepe posset adhibere non adhibuit, cf 1, 456 sq 709 sq. Cyr in comm ad h. l. hom. 146. (vide editionem Syriacam Oxoniensem) praeterit, item Ambluc1517, item Dampar464 (exscribens enim γενομενος επι του τοπου usq εισελθητε εισ πειρασμ. post το σον γενεσθω pergit sic: και ελθων επι τουσ μαθητασ ευρεν αυτουσ καθευδοντασ και ειπ. αυτοισ· προσευχεσθε ινα μη etc). Praeterea Anasthodeg testatur: επεχειρησαν παρεπαραι τουσ θρομβουσ του αιματοσ του ιδρωτοσ χυ. Item Syri a Photio (epist. 138. ad Thdorum μηκετι ουν σοι του ευαγγ. τουτο το χωριον περικεκοφθαι, καν τισι των συρων ωσ εφησ δοκει, ευπρεπεσ νομιζε), Armeni a Nicone (ap Gall3,250 περι τησ δυσσεβουσ θρησκειασ των κακιστ. αρμενιων: περιειλον δε και απο των ιερ. ευαγγ. την λεγουσαν φωνην οτι και εγενετο ο ιδρωσ αυτου ωσει θρομβοι αιματοσ καταβαινοντεσ επι την γην. Addit vero etiam αλλα και την ιστοριαν την διδασκουσαν ημασ ωσ προσηνεχθη τω ιυ γυνη etc), ab Isaaco Catholico (cap 5: οιτοι οι χριστομαχοι αρμενιοι τουσ ιδρωτασ αυτου εκ του ευ-

ἐκτενέστερον προσηύχετο. καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν γῆν. 45 [284.2] καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47—53
Mt 26, 47—56
Mc 14, 43—52
Io 18, 1—12

47 [285.1] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ

ἀγγελιου απαλειψαντες) aliis (ut fit in Collectan. ann. 881. ap. Canisium) ista delevisse arguuntur. Contra Io. Armenus (nomen et verba ex Wtst sumo): και εν ταις θειαις γραφαις προσετιθει ο σατουρνιλος πολλας αιρεσεις, ως και εισ το κατ. λουκ. ευαγγελιον· ωφθη δε etc. Ceterum Mcion an hos versus legerit non satis constat tacentibus Epiph et Tert.

43. ἀγγελος: 191. al[10] fere c aeth Ari[epiph743bis] add κυριου | απ ουρανου cum ʀLXΓΔΛΠ unc[7] al pler Cosm (vide ante) ... Ln απο του ουρ. c. DQU 67. 69. 191. 6[pe] al pauc cop ... syr[cu] om, item Ari[epiph 742] | ενισχυων: L επησχυων

44. ʀ γεναμενοσ | Γ προσευχετο | και εγενετ. cum ʀVX 1. 118. 131. 157. 209. c[scr] it vg cop syr[cu] et[sch] et[hr] arm aeth Cosm[11,564] (vide ante et. Caes[8,23] Ari[epiph785] Nicon[8,250]) ... ς Ln εγεν. δε cum DLΘΓΔΛΠ unc[7] (item c[3mg]) al pler syr[p] | ο ιδρωσ: ʀ om ο, cf et. Iust[try103] | ωσει: D Ari[epiph742] (non [785]) ωσ, Δ ωσ αι, al[2] ωσ οι | καταβαινοντοσ cum ʀX al pauc a c ff[2·] g[1·2·] vg (et. am fu em san ing gat mt tol) cop syr[hr] (syr[cu] et[sch] *et cecidit*) arm Cosm[11,564] Facund[11,688] ... ς Ln Ti καταβαιντεσ cum DLΓΔΛΠ unc[8] al pler b e i for mm syr[p] aeth (Ari epiph[785] κατερχομενοι) Nicon[8,250] ... q *decurrens* (*guttae sanguinis decurrens*) | επι την γην (et. Cosm Nicon): QU al pauc επ. τησ γησ (item Ari[epiph] κατερχομ. επι τησ γησ)

45. προσ: D 58. 61. επι | τ. μαθητασ sine αυτου (et. ς Gb Sz) c. ʀABD LQRTXΓΔΛΠ unc[8] al plu f syr[hr] arm (l om *ad discip. suos*) ... ς[e] add αυτου cum 1. 209. al vix mu it[pler] vg sah cop syr[cu] et[sch] et[p] c.[s] aeth | κοιμωμ. αυτουσ cum ʀBDLT 69. 346. al pauc ... ς Ln αυτ. κοιμωμ. (:: ut ll. pp.) c. AQRXΓΔΛΠ unc[6] al pler it[pler] (c *quos invenit dormientes*) vg syrr etc

46. τι: D om | εισελθητε (Bas[eth283] εμπεσητε): D post εισ πειρ.

47. ετι (Gb') cum ʀABGLMRTUXΔΠ al plus[15] l q (g[1·2·vdtr]) vg sah[txt woid] cop[sch w] ex dz (a f cop[wi] et[petr4] aeth *et adhuc*, item syr[cu] et[utr]) ... ς ετι δε cum DEHSVΓΛ al plu b c e ff[2·] i sah[fragm woi] arm | οχλοσ: D al pauc syr[cu] add πολυσ (:: ex ll. pp.) | ο λεγομενοσ (Cyr[luc426] διατι δε φησιν· ο λεγομενοσ ιουδασ; etc): D 1. 131. (157.) 239. ο καλουμενοσ, item *qui vocabatur* (*vocatur* d) it (sed l om) vg | ιουδασ: D l add ισκαριωθ (correctum ισκ., d *iscariot*, l *scarioth*), item 157. (και ιουδ. ο καλουμ. ισκαριωτησ) | εισ τ. δωδεκα: l om | προηρχετο (Hr

φιλήσαι αὐτόν. 48 [286.2] Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδωσ; 49 [287.1] ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε

al aliq προσηρχ.): D 1.22. 69. tisch** al plus[30] προηγεν | αυτουσ (et. Gb Sz) cum ℵABDLRTXΔΠ unc[8] al longe plu ... ΓΛ al[10] fere αυτοισ ... ς (= Gb Sz) αυτων cum minusc pauc | και ηγγισεν etc: ex Mcione Epiph[316] et[345] και ηγγισε καταφιλησαι αυτον ([345]add ιουδασ) και ειπεν | ηγγισεν τω ιω φιλησ. αυτον (Γ 69. αυτω): D a b c e ff[2·] i l syr[cu] (arm) εγγισασ εφιλησεν τον ιν (arm αυτον). Similiter cop[edd] et[dz] aeth. Praeterea DEHX al plus[60] b c syr[sch] et P arm (aeth[libere]) add (:: ex ll. pp.) τουτο γαρ σημειον δεδωκει (H 69. al δεδωκεν) αυτοισ· ον αν φιλησω αυτοσ εστιν (c om αυτ. εστ.). Insuperque X b c arm aeth add κρατησατε αυτον

48. ις δε cum ℵBLTX 157. ... ς Ln o δε ις (:: ut Mt 26, 50 lectione non fluct) cum ADRΓΔΠ unc[8] al pler. Ex Latt habent f ff[2·] g[1. 2·] vg *Iesus autem dixit illi* (*ei* f), a b e i l q *dixit autem illi* (a l om) *Iesus* (e l* om); syrP ad o δε add ις c.* | αυτω (a l om) ιουδα: D τω ιουδα ... ℵ* om ιουδα (suppl[c]) | παραδιδωσ: aeth add *nonne occidi facies illum*

49 — 51. Epiph[316] et[345] de Mcione: παρεκυψεν το ([345] om) ο εποιησε πετροσ, οτε επαταξε και αφειλετο ([345]αφειλε) το ουσ ([345]add του δουλου του αρχιερεωσ).

49. το εσομενον (a c f vg): D 106. cop syr[sch] et P mg arm το γενομενον ... 71. 248. g[scr] om. Similiter b e i l q *quod cum viderent*, item ff[2·] sed post *hi qui circa ipsum erant* add *quod fiebat* | ειπαν cum ℵBDL TX ... ς ειπον cum ARΓΔΠ unc[8] al omn[vid] | κυριε sine αυτω cum ℵB LTX 71. 240. 244. 248. g[scr] ff[2·blan] i l q sah cop, item D του κυριω ... ς Ln αυτω· κυριε cum ARΓΔΠ unc[8] al pler a b c e f vg syr[cu] et utr rell | παταξομεν: GHΓΛ 71. 131. 346. al plus[15] arm -ξωμεν | μαχαιρη cum ℵB*DLT ... ς Ln μαχαιρα cum AB[3]RXΓΔΠ unc[8] al omn[vid]

50. εισ τισ (a *unus quidam*, b *aliquis unus* ut vdtr) a b syrP arm: Γ 69. 71. 106. 248. al[5] om τισ, ⅁ec exprim c d e f ff[2·] g[1. 2·] i l q vg sah cop syr[cu] et[sch] aeth | του αρχιερ. τον δουλ. cum ℵBLT 69. 346. ... ς Ln τον δουλ. του αρχιερ. (:: ut Mt et Mc; Io τον του αρχ. δου.) cum ADRXΓΔΠ unc[8] al pler it vg | αφειλεν: D αφειλατο | το ουσ αυτου cum ℵBLT 69. 346. f[scr] (item it vg, at eundem ordinem ap Mt et Mc tuentur apud quos Graecorum nullus) ... ς αυτου το ουσ (:: ut Mt Mc, item Ioh) cum ADRXΓΔΠ unc[8] al pler (sed DK al aliq it [exc a c] vg ωτιον, *auriculam*; 124. g[2·] om αυτου)

51. αποκριθεισ δε (A sah[fragm woi] om, syr[sch ed] et P *et respond.*, syr[cu] *Ies. resp. ac dix.*) ο ις ειπεν (Γ add αυτω) ita b q vg: e ff[2·] l *ait autem* (l om) *Iesus*, a c i *dixit autem illi* (c om) *Iesus* | ο ις: B om ο | εατε (13. 57. 69. 124. 346. εασατε): c f q vg *sinite* ... a e ff[2·] i l

ἕως τούτου. [288. 10] καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 [289. 1] εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 a Mt 26, 57 a Mc 14, 53 a Io 18, 13 aa

54 [290. 1] Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· [291. 1] ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

(et. arm^{ed}) *sine*, b *dimitte eum* (sed post ιασατο αυτον add *ait autem Iesus: Sine usque hoc*) | και αψαμ. τ. ωτ. ιασ. αυτον: D a ff^{2}· και εκτεινασ την χειρα ηψατο αυτου και απεκατεσταθη το ουσ (d *auricula*) αυτου, *et extendens* (ff^{2}· *extendit*) *manum suam* (e add *ihesus*, ff^{2}· *ihesus et*) *tetigit eum* (ff^{2}·saba om), *et redintegrata est auris eius*. Eadem i sed post η εξουσια τ. σκοτουσ pon. Similiter l, qui post *sine* pergit: *sic implebuntur scripturae*; post versum vero 53 add: *et extendens manum suam tetigit auriculam eius dextram cui fuerat amputata* (l* *-tatum*), *et reintegrata est auricula eius* ... 157. και αψαμ. του πληγεντοσ και το ουσ αφηρημενον ιασατο | ωτιου sine αυτου c. ΝBLRT 1. 131. arm (syr^{sch} *auriculam quae percussa fuerat*) ... ς Ln add αυτου cum ΑΧΓΔΔΠ unc^{6} al pler it vg etc

52. ις cum ΝABT ... ς ο ις cum LRXΓΔΔΠ unc^{6} al pler Or^{4,386} ... D 1. 131. c^{scr} e syr^{cu} arm om | προσ sec cum ΝGHRA al^{50} fere syr^{P} ^{mg} cod bars (Latt *ad*) ... ς Ln Ti επ cum ABDLTXΓΔΠ unc^{6} al plu syr^{utr} (syr^{cu} *atque etiam illis* pro προσ τ. παραγ. πρ. αυτ. habet) Or^{4,387} | εξεληλυθατε cum ΑΓΔΔ unc^{6} plu ... Ln εξηλθατε cum ΝBDLRT al^{10}, item ΚΜΧΠ al^{30} Or εξηλθετε :: e Mt et Mc; praeterea cf ad 7, 24 sqq | ξυλων: X al^{10} fere l sax syr^{sch} et^{P} c.* aeth add συλλαβειν με :: ex ll. pp. Similiter syr^{cu} et^{sch} *existis contra me* etc

53. καθ ημεραν (cop post μεθ υμ., vide post): D praem το | μεθ υμων εν τω ιερω: D 157. 248. al^{2scr} sah$^{fragm\ woi}$ cop εν τ. ιερ. μεθ υμ. (al pauc sah$^{txt\ woi}$ om μεθ υμ.) | ουκ: U 435. yz^{scr} και ουκ | τασ: L 1. 131. om | αλλ cum ΝABHKMXΓΠ al pl ... Ti αλλα cum DEGLSUΔΔ al plu | υμων post εστιν cum $\aleph^{c}$BDGKLMRTXΠ al plus^{10} a (*haec est vestra hora*) arm ... ς Ti ante εστιν cum AESUVΓΔΔ al pl ... it^{pl} vg *haec est hora vestra*, b *haec hora est vestra* ... $\aleph^{*}$ 49^{ev} om υμων, H om εστ. | η (D g^{scr} 7^{pe} om) εξουσια: syr^{cu} sah$^{fragm\ woi}$ add υμων | του σκοτους: D το σκοτοσ (et. d *et potestas tenebrae*)

54. D συνλαβ. | ηγαγον: syr^{cu} et^{sch} et^{P} c. ob. aeth add αυτον | και εισηγαγον cum ΝABLRTXΔΔΠ unc^{6} al pler c sah cop syr^{P} Or^{4,387} ... D Γ 1. al^{15} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} aeth om (Eus$^{dem\ 292}$ οτε κατα τον λοιπαν παραλαβοντεσ τον ιν ηγαγον εισ την οικιαν του αρχιερωσ). Praeterea non addidimus αυτον cum ΝABDKLMRTΠ al plus^{30} it vg arm Or ... ς (sed Gb^{00}) add cum ΧΓΔΔ unc^{6} al plu sah cop syr^{P} c. ob. | την οικιαν cum ΝBKLMTΠ 1. 124. 131. 157. 209. al^{5} Or Eus^{dem}

55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆσ αὐλῆσ καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτροσ μέσοσ αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τισ καθήμενον πρὸσ τὸ φῶσ καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτοσ σὺν αὐτῷ ἦν. 57 [292.1] ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτεροσ ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτροσ ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσησ

56–62 Mt 26, 69–75 Mc 14, 66–72 Io 18, 25–27

... ς Ln τον οικον cum ADRXΓΔΛ unc[6] al pler | ηκολουθει: D al plus[15] b e f ff[2]· i l q vg[six] em cop syr[cu] et[sch] et[p] c.* arm aeth add αυτω (sah *eos*) :: ut ll. pp. | μακροθεν: DA al aliq praem απο :: cf ll. pp.

55. περιαψαντων cum ℵBLT Eus[dem 292] ... ς Ln αψαντων cum ADRXΓ ΔΑΠ unc[6] al omn[vid] | δε: R al[6] ac plures add αυτων | πυρ: 1. 118. 209. al[10] πυραν | ALR εμμεσω | συνκαθισ. (συνκ- ℭ. ℵAB*LRTΔ al; ς Ln συγκ. c. B[3]ΧΓΔΠ unc[7] etc; LRU al -θησαντων) cum ℵABLRXΓΔΑΠ unc[7] al pler a (*consedentibus*) ... Ln περικαθισ. cum DG 1. 118. 131. 209. al pauc it[pler] vg (b c d e f ff[2]· i l q vg *circumsed.*) arm. Praeterea non addidimus αυτων c. ℵBDKLTΔ (item R sed add post δε, ut indicavimus) a b c (*inter circumsedentes*) e ff[2]· i (*circumsedentibus sedebat* i[alt]; i[blan] om *sedentibus*) l q arm ... ς add αυτων cum AXΓΔΠ unc[7] al pler f vg | εκαθητο: D b c f i l q cop arm add και | μεσοσ cum BLT 1. 209. et ς Ln εν μεσω c. ℵARXΓΔΔΠ unc[6] (AR εμμεσω) al pler (item *in medio* it vg) ... D μετ | αυτων: D add θερμαινομενοσ (:: ex Mc)

56. τισ: L 157. ante αυτον παιδισκη pon | καθημ. προσ το φωσ: 234. 235. a (*quem cum vidisset quaedam ancilla*) om | ην (L η): b e ff[2]· i l q add *semper* (l *et tu cum illo eras semper*; b e ff[2]· i q *et hic de eis est qui cum ipso erant* [e *erat*] *semper*)

57. αυτον pri cum AD*EGHUVΔΛ al plu d vg syr[p]. Item *negavit ei* (ff[2]· *et*? Etiam i[alt] *et*) *dicens* e ff[2]· i q ... Gb[00] Ln om cum ℵBD[2]gr[KLMST] ΧΠ al plus[40] a b c f l sah cop syr[cu] et[sch] arm aeth (:: at ita et Mt et Mc) | γυναι hoc loco cum ℵBLTX sah cop arm ... ς Ln ante ουκ οιδ. pon cum AΓΔΔΠ unc[6] al omn[vid] it vg syr[cu] et utr ... D om (:: cf ad Io 4, 21 ubi similiter test pl anteposuerunt γυναι. Contra ab ipso evglsta antepositum non fluctuat Ioh 19, 26. 20, 13. 15.)

58. μετα βραχυ: ℵ[a] add παλιν (ℵ[c] rursus delet), item b e f i l q *iterum* ante μετ. βρ. (ff[2]· *iterum* omisso με. βρ.) | εφη· και συ εξ αυτων ει (ita c vg sah cop syr[utr]): b f ff[2]· i l q *dixit homo et tu cum illo eras semper*, e *dixit vere homo et tu cum illo eras*, a (praecedit: *et egressum illum ad ianuam vidit alia et ait et ..... bi erant*) *et hic fuit cum ihu nazareno* ... D syr[cu] ειπεν το αυτο | ο δε πετροσ (D om) εφη etc (e f vg): b ff[2]· i l q *qui respondit non sum ego*, c *Petrus autem dixit, o homo non novi hominem*, a *et rursus negavit cum iureiurando* | εφη cum ℵBKLMTΠ al plus[15] ... ς Ln ειπεν cum ADXΓΔΔ unc[6] al longe plu | ανθρωπε: praeter it[plu] (vide ante) om etiam syr[cu] et[sch]

59. διαστασησ: D διαστησασ sed d *intercesso* (pergens *quasi horae*

ὡσεὶ ὥρασ μιᾶσ ἄλλοσ τισ διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ ἀληθείασ καὶ οὗτοσ μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖόσ ἐστιν. 60 *εἶπεν δὲ ὁ Πέτροσ· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεισ. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντοσ αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ,* 61 [293.2] *καὶ στραφεὶσ ὁ κύριοσ ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτροσ τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίσ.* 62 *καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.*

---

unius) | *ωσει*: A 142* 8pe h^{scr} om, nec exprim sah cop syr^{cu} et^{sch} | *διϊσχυριζ. λεγων* (it^{pler} *contendens dixit*, f vg *affirmabat dicens*) *επ αληθειασ*: D *διϊσχυριζ. επ αληθειασ λεγω* (d *certabatur*: *in veritate dico*). Pro *και διαστασησ* etc a sic: *quem paullo post cum vidisset quidam, dixit*: *vere et hic cum Iesu erat* etc | *ην*: ℵ* om (suppl^{a}) | *γαλιλαιοσ*: A om.

60. *ο λεγεισ*: ND al pauc *τι λεγεισ*, item it vg *quid* (sed san al *quod*) *dicis* (:: ut Mt) | *ετι*: V al pauc om | *λαλουντοσ αυτου* (syr^{p} add ad haec *τ. πετρου* c.*): U 1. 209. *αυτου λαλουντοσ* (idem substituturus erat ℵ^{a}, sed recessit a mutatione), KMΠ al^{15} *λαλ. του* (K om) *πετρου* | *αλεκτωρ* (et. Gb Sz) cum ℵABDLXΓΔΛΠ unc^{6} al longe plu (et. cop arm) ... ς (= Gb Sz) *ο αλεκτ.* cum mínusc non ita mu (et. sah)

61. *και στραφεισ*: D sah *στραφ. δε* | *ο κυριοσ* (T* ex errore *ο πετροσ κυριε*): D 106. 124* 131. al^{10} cop^{wi} et^{petr4} syr^{sch} et p txt *ο ω̄ς* | *ο πετροσ* (sah cop ante *υπεμν.* pon): D 157. gat om | *τ. λογου* cum ADΓ ΔΛΠ unc^{6} al pler ... ℵBLTX 124. al pauc *του ρηματοσ* :: at ita et Mt et Mc | *οτι* (f vg): D it^{pler} arm om (:: cf ad Mt) | *πριν*: B add *η* (:: item in Mt A al, ceterum cf supra ad v. 34) | *σημερον* cum ℵBKLMT XΠ al plus^{25} sah^{txt} woi cop syr^{p} c.* (item 69. 124. ante *φωνησαι*, b ff^{2}· l fu sax aeth post *negabis*) ... ς Ln om (:: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADΓΔΛ unc^{6} al longe plu a c e f i q vg sah^{fra} woi syr^{cu} (add *δισ*) et^{sch} arm | *απαρνηση* (Γ al *-σει*, X *-σαι*) *με* (A om) *τρισ* (XΓΔ al *τρεισ*): D syr^{cu} *τρεισ απαρν. με*, it vg *ter me negabis*, praetereaque D^{gr} 71. g^{scr} add *μη ειδεναι με* (g^{scr} om), item a b l (b l *ter me negabis hodie nosse*; a *ter me negabis te scire*)

62. Versum om a b e ff^{2}· i l* | *εξω* sine additam cum ℵBDKLMTXΠ al^{50} fere vg^{cod} (ap Gb) sah cop syr^{cu} arm ... ς (= Gb) Ln Ti add *ο πετροσ* cum AΓΔΛ unc^{6} al plu c f g$^{1.2}$· q vg syr^{sch} (*Simon* ut solet) et^{p} aeth (:: deest etiam in Mt, at ibi contextus minus poscere videbatur)

63. 64. Epiph^{316}et^{346}ex Mcione affert: *οι συνεχοντεσ ενεπαιζον, δεροντεσ και τυπτοντεσ, λεγοντεσ* (^{346}*και λεγ.*)*· προφητευσον τισ εστιν ο παισασ σε.* Haec libere excripsit ille quidem, urgens tantum de quibus dicturus erat. Pergit enim *ελεγχ.ξη'*: *οτι το συνεχοντεσ και το ενεπαιζον και το δειραι και το τυψαι και το προφητευσον τισ εστ. ο παισασ σε, τουτο ου δοκησισ ην, αλλα αφησ εστι σωματικησ και ενσαρκου υποστασεωσ δηλωτικον, παντι τω δηλον εστι.*

63 294.1 *Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ* 63 a Mt 26, 67 a Mc 14, 65
δέροντες, 64 *καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· προ-*
φήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 65 *καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφη-*
μοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 295.2 *Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ* Io 18, 24
λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συν-

---

63. *και οι*: D c sah *οι δε* | *οι* sec: T om | *αυτον* (Gb″) cum ℵBDLMTΠ 157. al pauc (124. *αυτον τον ιν*) it (sed i om) vg (et. 130^{lat}) sah cop syr^{cod} et p ^{mg} arm ... ς *τον ιν* cum AΧΓΔΔ unc^{7} al pler syr^{cu} et $^{sch ed}$ et p ^{txt} aeth | *ενεπαιζον* (ℵADX al *ενεπεζ-*): ℵ* *-ζαν* (c *-ζον*) | *δεροντες* (157. al^{40} fere *δαιρ.*): D 69. a b e i q (non item f vg, l vide post) syr^{sch} om. Libere ff^{2}· *et viri qui tenebant illum velaverunt eum et percutiebant eum et illudebant eum dicentes*, item c *viri autem detinentes eum irridebant illum, et alligatum eum caedebant, interrogantes eum*

64. *περικαλυψαντ. αυτον* cum ℵ(sed *αυτ.* post *επηρ.* pon) BKLMTΠ i (ff^{2}· vide ante) cop, item 1. 209. p^{scr} al^{5} fu sah syr^{cu} *περικαλυψ. αυτου το προσωπον* ... D 131. a q arm aeth *περικαλυψ. αυτου το προσωπον ετυπτον αυτον και* (q post *inludebant eum* pergit: *et velaverunt faciem eius et percutiebant eum dicentes*) ... ς *περικαλ. αυτον ετυπτον* (A* *-πτουν*) *αυτου το προσωπον και*, item Ln *περ. αυτ.* [*ετυπτ. α. τ. πρ. και*] c. AΧΓΔΔ unc^{6} al pler f (*et velantes caput eius percutiebant faciem eius et*) vg syr^{utr} (vdtr et. Mcion^{epiph} agnoscere *ετυπτον*, cf ante) ... b c e l om (c vide ante, b *et viri qui tenebant eum inludebant dicentes*, e *et viri qui tenebant eum inludebant illum, et interrogabant eum dicentes*, l *et viri qui tenebant illum inludebant eum, et ligaverunt eum et percutiebant eum, et interrogabant eum dicentes*) | *επηρωτ. λεγοντες* cum (ℵ *περικ. επηρ. αυτ. λεγ.*) BKLMTXΠ pw^{scr} al aliq ... D (praecedit *ετυπτον αυτον και*, vide ante) *ελεγον*, b ff^{2}· q syr^{cu} et ^{sch} *dicentes* (syr^{cu} add *ei*), c *interrogantes eum* ... ς Ln *επηρωτ. αυτον λεγοντες* cum AΓ ΔΔ unc^{6} al pler a e f i l vg sah cop syr^{p} arm aeth | *προφητευσον*: K Mu w^{scr} om. Contra X 131. g^{2}· l sah$^{txt\ woi}$ Cyr$^{esa\ 743}$ add *ημιν χε*, item al^{10} b c i q sah$^{fr\ woi}$ cop aeth *ημιν* | *παισας*: L *πταισ.*

65. *και* (syr^{cu} add *iterum*) *ετερα* (127. *-ροι*): D *και αλλα* | *ελεγον*: hoc (*ελεγων*) U in mg suppl | *εισ* (131. 258. *προσ*) *αυτον*: D^{gr} *εισ εαυτουσ* ... s y^{scr} al pauc *αυτω*

66. *εγενετο ημερα* cum ABDLXΓΔΔΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg etc ... ℵ 1. 131. 209. a c (sah cop) Or$^{4,\ 387}$ *ημερ. εγεν.* (a *dies horta est*) | B*TV *πρεσβυτεριον* | *του λαου*: syr^{cu} et ^{sch} om | *αρχιερ. τε* cum ℵABKLM TXΠ al plu it^{pler} vg (Latt *et principes sacerdotum*, item vv al) rell Or$^{4,\ 387}$ ... v al pauc om; EGHSUΓΔΔ al^{50} fere a arm om *τε* ... D 116. *και αρχιερ.* | *απηγαγον* cum ℵBDKT al^{25} fere a (*deduxerunt*) syr^{p} mg Or ... ς Ln Ti *ανηγαγ.* cum ALXΓΔΔΠ unc^{7} al longe plu ... it^{plu} vg *duxerunt*, c d *adduxerunt*

ἑδριον αὐτῶν, λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 [296.10]
67 ss Mt 26, 63 ss Mc 14, 61 ss εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 [297.1] ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 [296.10] εἶπαν δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 [299.2] οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

66. αυτων (Gb″ Sz) cum ℵBDLΤΧΓΔΠ unc[8] al longe plu Or ... ς Ln Ti εαυτων cum ΑΔ al mu | ει συ: DL 80. 142. om ει | ειπον cum ℵBLT .. ς Ln ειπε c. ΑΧΓΔΔΠ unc[8] al pler ... D. 61. om ειπ. ημιν

67. ειπ. δε: D o δε ειπ. | υμιν: ℵ* (supple) sah[txt wo] (item cop[dz]?) om ' ου μη: A 130. om μη

68. εαν δε (D a b ff[2·] i q Amb[luc1525] om; Amb[Ps] *sed et si*) sine additam cum ℵBLT al[6] arm (aeth) Cyr[act52] item D it[5] Amb[luc], item 243. f[scr] c l syr[cu] et[sch] και εαν ... ς add και cum ΑΧΓΔΔΠ unc[8] al pler f vg cop (sah εαν και) syrP ... e mt om εαν δε usq αποκριθητε (post *non creditis mihi* exciderunt *si interrogavero non respondetis mihi*, add vero e *neque demittitis*, mt *neque dimittetis* | ου μη αποκριθ. sine additam cum ℵBLT cop Cyr[act52], item addito tantum μοι 22. 131. 157. 209. for sah Amb[luc] et[Ps] ... ς Ln add μοι η απολυσητε cum ADΧΓΔΔΠ unc[8] al pler it vg syr[cu] et[utr] rell (sed 243. a om μοι, X 69. 245. 300. c[scr] habent απολυσετε, al pauc l syr[cu] et[sch] add με, item a *sed nec dimittetis me* et i *neque dimittetis mihi*). Ceterum cf Tert[marc4,41] qui post verba: „Si dixero enim inquit vobis, non creditis" transit ad: „Abhinc inquit erit filius hominis sedens" etc, praetermisso v. 68.

69. δε cum ℵABDLTX 6[ev] (απ. δε του νυν) a b e f i l q vg cop[wi] et[sch w] et[petr4] syrP c.* arm aeth Cyr[act52] Amb[Ps] ... c syr[cu] Or[2, 715] (απο γαρ του νυν) γαρ... ς om c. ΓΔΔΠ unc[8] al omn fere sah cop[dz] syr[sch] et p txt | του θεου (69. ante της δυν. pon): 64. e l om. Ceterum 157. hunc versum a Mt (et Mc) sumpsit sic: αμην αμην λεγω υμιν, απαρτι οψεσθε τον υιον του ανθρ. καθημενον εν δεξ. της δυν. του θε.

70. ειπαν cum ℵBLT f[scr] ... ς Ln ειπον cum ADΧΓΔΔΠ unc[8] al pler | ειπ. δε (ita a f vg) ... ΑΚΜΠ 1. 69. 124. 209. al[10] mm ειπ. ουν ... b c e ff[2·] i l q *et dixerunt* | ουν (et. Tert[marc4,41]; mm *autem*): DKA 69. 124. 209. 262. al aliq a e sah[fr wo] syr[cu] om | ει: Γ 245. 435. al pauc tol om | ο δε πρ. αυτ. εφη: D f o δε ειπ. αυτοις. Similiter a b e ff[2·] j[alt] l q *ait* (a *dixit*) *autem illis* (ib[1a] *qui ait illis*); vg tantum *qui ait*

71. ειπαν cum ℵBDLRTX ... ς ειπον cum ΑΓΔΔΠ unc[8] al omn[vid] | εχομεν μαρτυριας χρει. cum BLT ... ς Ln χρει. εχομ. (ΕΗΧΓ al εχωμ.) μαρτυριας (D al[15] sah -τυρων) cum ℵADRΧΓΔΔΠ unc[8] al pler (al pauc εχομ. χρει. μαρτ.) etc (it[pl] vg *desideramus testimonium* [g[1·] -*nia*], f *opus habemus testimonium*, a *egemus testimonio*, c *opus est nobis testi-*

XXIII.

1 [300.1] *Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν* 1 ss Mt 27, 2 11–14 Mc 15, 1 ss Io 18, 28 ss
ἐπὶ τὸν Πειλᾶτον. 2 [301.10] *ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.*

---

nio) :: ut ll. pp. lectione non fluct | *αυτοι γαρ ηκουσαμεν* (κ *ηκουσατεν* sic, 56. w^{scr} *σατε*): f $ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot 2\cdot}$ q vg *ipsi enim audivimus*, c *audivimus enim ipsi* ... d a b e i l *ηκουσαμ. γαρ* ... syr^{cu} *ecce enim audivimus* | *απο*: 1. 131. 209. 241. *εκ*

XXIII, 1. *αναστας*: d 131. 239. 299. al^{5} sah syr^{cu} et ^{sch} *ανασταντες σ* | *απαν* (ʀ *παν*, l *ολον*) *το πληθ. αυτων* (69. 142* 48^{ev} e om): d om | *ηγαγον* cum ʜABDLRTXΓΔΛΠ unc^{8} 1. al longe plu it vg sah cop syr^{cu} et ^{utr} arm ... ς (= Gb Sz) *ηγαγεν* cum minusc aliq (ut vdtr) | *επι*: l 157. al^{2scr} *προσ* | *τον*: d 157. om | *πειλατον* cum ABDT (cf et. ad Mt 27, 2) ... ς Ln Ti *πιλατον* cum ʜLRXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid}

2. Cf huc $Epiph^{marc\,316}$ et ^{346} *προσεθετο μετα τουτο· τουτον ηυρομεν* (^{346} *-ραμεν*) *διαστρεφοντα το εθνος και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας.* Item ^{317} et ^{346} *προσθηκη μετα το· κελευοντα φορους μη δουναι· και αποστρεφοντα τας γυναικας και τα τεκνα.* | *ευραμεν* cum ʙ*LTX 1. (et. $Epiph^{marc\,346b}$ *ηυραμεν*, sed ^{316} et ^{346c} *ηυρομεν*) $cat^{ox\,147}$ (ad 20, 20) ... ς Ln *ευρομεν* cum ʜʙ^{3}DRΓΔΛΠ unc^{6} al pler (DGT^{s} *ευρον*) $Eus^{ps\,30}$ $Cyr^{luc\,403}$ Thdrt ^{1,618} | *το εθν.* (157. $Cyr^{luc\,403}$ *τον λαον*) *ημων* cum ʜBDHKLMRTΠ al^{60} it vg sah cop syr^{cu} et utr arm aeth ... ς om *ημων* cum AEGSUVXΓΔΛ al plu $Mcion^{epiph\,316}$ et ^{346} Eus^{ps} Cyr^{luc} Thdrt ^{1,618}. Praeterea b c e $ff^{2\cdot}$ i l q gat mm $Mcion^{epiph}$ (vide ante) add *και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας*, *et solventem legem nostram* (c gat mm om) *et prophetas* | *φορους καισαρι διδοναι* cum ʜBLT syr^{cu} et ^{sch} ($Const^{5,14,6}$ *και φορους καισ. διδ. κωλυει*), item d it vg $Cyr^{luc\,403}$ *φορους διδο. καισαρι*, sah cop aeth *διδ. φορ. καισαρι* ... ς *καισαρι φορους διδον.* cum ΧΓΔΛ unc^{6} al pler arm, item AKMRΠ al syrP Eus^{ps} Thdrt *καισαρι* (Eus praem *τω*) *φορον διδο.* Praeterea $Mcion^{epiph}$ ad haec add *και αποστρεφοντα τας γυναικας και τα τεκνα* (contra scribit $Epiph^{346s}$). Similia c e add ad v. 5 | *και λεγοντα* cum ʜBLT 106. b e f $ff^{2\cdot}$ i l q vg syr^{cu} et ^{utr} arm ... d *λεγοντ. δε* ... Ln [*και*] *λεγ.*, ς om *και* cum ARX ΓΔΛΠ unc^{6} al pler a c sah cop Thdrt ^{1,618} | *εαυτον* cum ʜADLRXΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn Thdrt ... BGT p^{parh} *αυτον*. Ceterum Act. Pil. A (Evv $apocr^{207}$) accusatio sic habet: *τουτον οιδαμεν οντα υιον ιωσηφ του τεκτονος απο μαριας γεγνηθεντα, και λεγει εαυτον υιον θεου και βασιλεα· αλλα και τα σαββατα βεβηλοι και τον πατριον νομον ημων βουλεται καταλυσαι.*

3 [303.1] ὁ δὲ Πειλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. 4 [303.9] ὁ δὲ Πειλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 [304.10] οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 6 Πειλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 ὁ

---

3. *πειλατος* cum AB*DcorrT ... ς Ln Ti *πιλατος* cum ℵB3D*LRXΓΔΛΠ unc rell al omnvid | *ηρωτησεν* cum ℵBRT 48ev ... ς Ln *επηρωτ.* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct, nec magis fluct v. 6) cum ADLXΓΔΛΠ unc8 al pler (syrcu *dixit ei Pilatus*). Praeterea b c e ff2· i l q (non item a f vg) praem *audiens* | *αποκριθεις* (syrcu et sch om) *αυτω* (b c e f ff2· g1. 2· i l q vg om) *εφη*: D 1. 209. a sah cop *απεκριθη αυτω* (sah om) *λεγων* (1. 209. a copdz om *λεγ.*)

4. *πειλατος* cum AB*DT ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB3LR etc ut v. 3 | *αιτιον*: 69. 433. *αιτιαν*, similiter sah *peccatum*

5. *επισχυον* (L -σχυνον): DH 69. *ενισχ.* | *οτι*: D a b e f ff2· i l q vg (non item c) syrcu aeth om (litterae *τεσοτι* in T rescriptae, sed potius *τεσ* quam *οτι* antea defuisse vdtr) | ℵAΘXΠ al *ανασειει* | *λαον* (et. Euspsst): ℵL 131. *οχλον* | *διδασκων* (et. Euspsst): ℵ* (supplc) 64. b c e i l q om | *ιουδαιας*: D *γης* | *και αρξ.* c. ΝBLT am for fu em ing (al) copwietpetr4· syrcuetutr ... ς Ln om *και* c. ADRXΓΔΛΠ unc8 al omnvid (sed 69. om *και αρξ.* usq *γαλιλαιας*) it vged sah copschw ex dz rell | *εως ωδε*: c e add *et filios nostros et uxores avertit a nobis; non enim baptizantur* (c -zatur) *sicut et* (c om) *nos nec se mundant* (c om *nec se mund.*). Cf supra quae Mcionepiph add

6. *πειλατ.* (cum ℵAB*DRT; ς Ln Ti *πιλ.* cum B3LX rell omnvid) *δε ακουσας*: D c *ακουσ. δε ο πειλ.* Praeterea ς Ln Ti add *γαλιλαιαν* cum ADRXΓΔΛΠ unc8 al omnvid it vg sah syrr rell (sed D sah *την γαλιλαιαν*, c arm *a Galilaea*, syrsch *nomen Galilaeae*, syrcu *quod dicunt a Galilaea*) ... omisimus cum ℵBLT cop | o (ℵ* al pauc om, suppl ℵ2 et3) *ανθρ. γαλιλ. εστιν*: D a b c e ff2· i l q syrcu *απο της γαλιλαιας ο ανθρωπος* (l syrcu om) *εστιν* (a *homo iste esset*, c *est ipse homo*)

7. *και επιγνους*: D *επιγν. δε* | *προς* (Ln add *τον* cum BT) *ηρωδην*: D *τω ηρωδη* | *οντα και* (al pauc om) *αυτον* (a f vg *qui et ipse* etc): D *οντι αυτω*, item itpl (c d *cum esset*, b e ff2· i l q *qui erat*). Libere syrcu *ad eum, quia etiam Herodes in Hierusalem erat* | *ταυταις* (ℵ* *αυταις*, ℵc *ταυτ.*; 1. 131. 209. post *ημεραις* pon): D *εκειναις*, item itpler vg (non item a) cop (sed dz *in his diebus illis*). Item syrcu *in illis diebus pascae* | X ab *αιτον* priore ad *αιτον* alterum transilit

δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 [306.2] εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 [306.10] ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴδης καὶ ὁ Πειλᾶ-

---

8. δε: ℵ* (suppl c) sah$^{txt\ woi}$ om | εξ ικανων χρονων cum ℵBDLT 157. c sah arm ... ς Ti εξ ικανου c. ΑΒΓΔΛ unc^{6} al plu, item addito χρονου ΗΜΧΠ al^{40} fere b e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg cop syr^{cu} et^{utr} aeth; idque D it^{pl} sah cop syr^{cu} et^{sch} post ιδειν (D ειδ.) αυτ. pon (vide post) ... a plane om | θελων (L om) hoc loco c. ΝΒΤΧ 13. 69. 124. al pauc c ... D b e f i l q sah cop syr^{cu}et^{sch} aeth ante ιδειν αυτον εξ ικ. χρ. (b e f i l q *cupiens illum videre* [l add *iam*] *ex multo tempore*, item a omissis *ex multo temp.*, item sah cop *volebat enim videre eum ex* etc) ... ς Ln post ην γαρ cum ADRΓΔΛΠ unc rell al pler vg (*cupiens ex multo tempore videre eum*, item^{vid} ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$) arm syr^{P} | ακουειν sine additam (Gb″) cum ΝBDKLMTΠ 1. 131. 157. 209. al plus^{10} sah cop syr^{cu} (aeth add *famam*) ... ς Ln add πολλα (a arm *frequenter*, U αυτον πολλα, 13. 69. 124. 237. 346. pon post περι αυτου) cum ΑΒΧΓΔΛ unc^{6} al pler it vg syr^{utr} arm | ηλπιζεν: T 157. 433. ελπιζειν | υπ (B υπο): L al aliq παρ, i^{scr} απ | γινομενον (al pauc γενομ.): GX al^{4} syr^{sch} om

9. επηρωτα: G al^{2} sah –τησεν | δε: ℵ*(suppl^{c})G om | αυτον: T om; contra Γ add λεγων | αυτος δε (f *et Iesus*): syr^{cu} et^{sch} add *Iesus* | ουδεν (ℵ p^{scr} ουκ) απεκρινατο (L -νετο) αυτω (Γ al pauc αυτον, e q om): D sah ουκ απεκρ. αυτω ουδεν. Praeterea c add *quasi non audiens*, item syr^{cu} *quasi non ibi erat*

10. ειστηκεισαν (Δ al -κησαν) cum B*DLΓΔΠ unc rell al plu ... ΝΑB^{2}et^{2} ΕΤΧΔ al ιστηκ. (:: cf et. ad vv. 35 et 49) | δε: Hsah om (Or^{4,387} και ετι μετ ολιγα· ειστηκεισαν οι αρχιερ. και οι γραμμ. εντ. κατηγ. αυτ.) | και οι: A al pauc om οι

11. εξουθενησας: X -νωσας | δε αυτον: ℵ* τε, ℵ^{c} τε αυτον | και ο ηρωδ. cum ΝLTX 13. 69. (al^{vid}) a d cop^{wi} et$^{petr4.}$ ... ς Ln Ti om και cum ABD^{gr}ΕΓΔΛΠ unc rell al pler it^{pler} vg sah cop^{schw} ex ^{dz} syr^{cu} et ^{utr} rell | περιβαλων sine additam cum ΝBLT 52. b^{scr*} 150^{ev} a vg ... ς add αυτον, Ln [αυτον] cum ADXΔΛΠ unc^{7} al pler b c e f ff$^{2.}$ l q sah cop rell, item RSUΓ 69. 106. al^{4} αυτω | ανεπεμψεν (et. ℵ^{c}, M ανεπεμψαι, it^{pler} vg *remisit*): ℵ*LR c^{scr} c επεμψεν (:: praegresso –πραν) | τω: AMΠ al pauc om | πειλατω cum AB*D ... ς Ln Ti πιλατ. cum ΝB^{2}LXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid}

12. εγεν. δε usq μετ αλληλων: D c ονττες δε εν αηδια (d *in lite*, c *in dissensionem*) ο πιλατ.και ο ηρωδ. εγεν. φιλ. εν αυτ. τη ημερα | ηρωδ.κ.ο πειλ.

τος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ᾽ ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

13 [307.9] Πειλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ᾽ αὐτοῦ. 15 [308.10] ἀλλ᾽ οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν
Io 19, 1 πεπραγμένον αὐτῷ. 16 [309.2] παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

(*πειλ.* cum AB*T; ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB²DL etc) hoc ordine cum ℵBLT 124. 48ev 150ev al aliq itpler vg sah syrcu aeth ... ς Ln Ti *πιλατ. και ο* (HU al15 fere om) *ηρωδ.* cum A(D)ΧΓΔΔΠ unc rell al pler (c) cop syrsch et P arm | *ημερα*: 209. oscr 150ev al mu a syrP mg *ωρα* | *μετ αλληλων* (1. 131. 209. ante *εν αυτη* [131. 209. *εκεινη*] pon, item sah cop): Γ al pauc it vg syrcu arm om | *προϋπηρχον* (ℵ* -*χοντο*) usq *αυτους*: D om | *αυτους* cum ℵBLT yscr al ... ς Ln Ti *εαυτους* c. ΑΧΓΔΔΠ unc rell al pler

13. *πειλ.* cum AB*DT ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB²LX etc | *πειλ. δε*: D o *δε πειλ.* | *συνκαλ.* cum ℵB*DFTΔ al ... ς Ln Ti *συγκαλ.* cum B²LXΓΔΠ unc⁶ al pler. Praeterea D *συνκαλεσας* | *και τον λαον* (vg *et plebe*): D c syrcu *και παντας τ. λαον*... a b e f l sah syrsch aeth *populi* (*plebis* b e l) ... q om

14. *αυτους*: Γ *εαυτους* | *προσηνεγκ.* (itpler vg *optulistis*): D *κατηνεγκ.* (a *detulistis*, d *adduxistis*) | *ως*: syrcu *quem dixistis mihi* | *αποστρεφοντα*: 1. 13. 69. 124. 209. al30 fere *διαστρεφ.* | *τ. λαον*: syrcu *populum nostrum* | *και ιδου εγω* (HΓ 1. al sah arm om *εγ.*): D *καγω δε* | *ανακρινας* (c om): D syrcu et sch cop ante *ενωπ. υμ.* pon | *ουθεν* cum ℵBT 1. ... ς Ln Ti *ουδεν* cum ADXΓΔΔΠ unc rell al pler | *εν* (A *επι*) *τω ανθρ. τουτ. αιτιον* (EFG² yscr 440. *αιτιαν*, 1. 131. 209. al om, 157. post *κατ αυτου* pon): D sah *αιτιον* (d sah *nihil mali*) *εν αυτω*, 69. *εν αυτω αιτιον*, syrcu tantum *εν αυτω*. Latini sic: *nullam causam invenio in hominem* (l² -*ne*) e l, *null. caus. invenio in hoc homine* b q, *nihil causae invenio in hom. isto* c, *nullam caus. inveni in hom. isto* f vg, *nihil inveni dignum in hom. hoc* a; item syrsch ut vg | *ων κατηγορ. κατ αυτου*: D 59. 274* om | *κατ* cum BTXΓΔΠ unc⁹ al pler ... ℵALA 1. 28. 131. 209. 262. al aliq om (nec exprim Latt)

15. *ανεπεμψεν γαρ αυτον προσ ημασ* (Gb') c. ℵBKLMTΠ 157. al20 f 130lat bodl sah cop (sed 13. 69. al? *πρ. υμασ*) ... ς Ln Ti *ανεπεμψα* (ℵ 47ev -*ψεν*) *γαρ υμασ προσ αυτον* cum AD(H)ΧΓΔΔ unc⁶ al longe plu itpler vg (aeth *et ad Herodem quoque misi vos*) syrP txt (sed cod bars mg), item sed *αυτον προσ αυτον* 274. xscr syrcu et sch arm perss sax sl ... 71. 248. gat mm syrP mg (sed cod barstxt) *ανεπεμψα γαρ αυτον πρ. υμασ* (*nam remisi illum ad vos* gat mm) | *ιδου*: D escr syrcu

18—25
Mt 27, 16—26
Mc 15, 7—15
Io 18, 40ss

18 [210.1] *ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν·* 19 *ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ.* 20 [211.1] *πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν.* 21 *οἱ*

---

om | *εστιν πεπραγμενον*: D *πεπραγμ. εστ.* (ut itplu vg *actum est illi*, a *gestum est illi*, d *actum est in eo*) | *αυτω*: DXΓ al40 fere *εν αυτω* (item c *invenimus in illo*)

17. Hunc versum ς (Gb00) sic habent: *αναγκην δε* (arm *γαρ*) *ειχεν* (syrcu *et consueverat Pilatus*) *απολυειν αυτοις κατα* (Δ al *κατ*) *εορτην ενα* (sed *αυτοις* al pauc em om, 69. ante *απολυ.*, 48ev post *ενα* pon; pro *κατ. εορτ.* al2 *κατ ενιαυτον*, b *secundum consuetudinem*, D al aliq aeth ante *απολυειν*, al pauc arm post *ενα* pon; denique ad *ενα* al12 c q syrp c. ob. add *δεσμιον*, c^{scr} *δεσμ. ον ηθελων* sic, l *quemcumque voluisset populus*) cum ℵ(D)ΧΓΔΛ unc^{s} al omn^{vid} b c e f ff^{2}· g$^{1.2}$· l q vg (exc fu) cop^{wi} et$^{petr\,4}$ (syrcu) syrsch et p (aeth^{utr}). Sed D syrcu aeth^{utr} (non item aeth^{a}) demum post v. 19 ponunt. Praeterea agnoscit etiam Eus^{can} (canon 2. complectitur Lc 309 Mt 322 et Mc 202; his autem sectionibus Mt^{i} et Mc^{i} nil continetur nisi illud *κατα δε εορτην* etc. Hinc certum est ab Eus^{can} agnosci versum Lucae 17; verba enim *παιδευσας ουν αυτ. απολυσω* nequibant cum Mt 322 et Mc 202 componi. Iohannis vero 18, 39 una cum seqq cum Mt 323 et Mc 203 consociata sunt propterea que in canonem 4. recepta.) ..... omisimus cum ABKLTΠ a fu sah cop^{dz} (:: vdtr omnino ex ll. pp. fluxisse)

18. *ανεκραγον* cum ℵBLT 124. 157. a (*exclamabant*) Cyr$^{luc\,482}$ ... ς Ln *ανεκραξαν* cum ADXΓΔΛΠ unc^{s} al pler it^{pler} vg (hi *exclamavit*, *exclamaverunt*) | *δε*: T* 13. 69. sah om | *παμπληθ.* cum ℵADEHMΔ 124. 131. al aliq, item T *απαμπληθει* ... ς Ln *παμπληθ.* c. BLXΓΔΠ unc^{s} al pler | *αιρε τουτον*: D (nec differt d) bis habet | *τον βαραββ.* cum ℵBDLTX al vix mu Or^{3,755} Cyr^{luc} ... Ti om *τον* cum AΓΔΛΠ unc^{s} al longe plu

19. *βληθεισ* cum BLT ... ς Ln *βεβλημενοσ* (X al *βεβλημμ.*) cum ℵ^{a}ADXΓ ΔΛΠ unc rell al omn^{vid} ... ℵ* om | *εν τη φυλακη* cum ℵBLTX 243. (f *in carcere missus*, q *missus in carcere*) ... ς Ln *εισ* (1. 131. al add *την*) *φυλακην* cum ADΓΔΛΠ unc^{s} al pler

20. *δε* cum ℵABDLT 124. 157. it vg sah cop syrsch (syrcu aeth *και παλιν*) ... ς Ti *ουν* cum XΓΔΛΠ unc^{s} al pler syrp ... 252. tol sah^{fr} woi cop^{dz} arm om | *πειλατ.* cum AB*DT ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{s}LXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} | *προσεφων.* sine additam cum APXΓΔΛΠ unc^{s} al pler syrsch et p arm ... ℵBLT 124. 157. a (*adlocutus est eis*) sah cop syrcu (insuper add *et dixit eis*) aeth add *αυτοις* (atque sic Ln), item D 13. add *αυτους* (d *advocavit eos*), 69. *προσ αυτους*, item it^{pler} vg *ad illos* (*locutus est ad illos*) | *τον ιν*: H 1. 131. 209. al pauc *αυτον*

δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 [312.2] ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 [313.1] οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 [314.1] καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

---

21. επεφωνουν (it^{pl} vg *subclamabant* vel *succlam.*, a *proclamab.*, f *clamab.*): D c εκραξαν (c d *clamaverunt*) | λεγοντες: D om | σταυρου bis cum ℵBDF^{a} Or^{1,725} et $^{3,816\cdot 511\cdot 755}$ et $^{4,301\cdot 434}$ Eus$^{praep\ 49}$ et ^{51} Cyr sophon^{619} ... ς σταυρωσον bis cum ALPXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid}. Sed U 157. a b e f ff^{2}· l (non item c q vg) arm aeth semel om

22. ουδεν: 1. 13. 69. 124. 131. 209. b e l q syr^{cu} add. γαρ | ουδ. αιτιον: L tisch** al aliq a c syr^{cu} et P mg (similiter syr^{sch}) ουδ. αξιον (a *nihil dignum mortis*, c *nihil morte dignum*) ... D ουδεμιαν αιτιαν, item b d e f ff^{2}· l q vg *nullam* (d *ullam*) *causam* | ευρον (a am gat syr^{utr} etc): D 243. it^{pler} vg syr^{cu} ευρισκω | αυτον απολυσω: D απολ. αυτ.

23. επεκειντο: ℵ εκειντο | αυτον σταυρωθην. (D στ. αυ.): B αυτ. σταυρωσαι ... a c sah *crucifige illum* | κατισχυον: 1. -χυνον (ut L v. 5) αυτων sine additam cum ℵBL 130^{gr} et ^{lat} a b e ff^{2}· g$^{1.2}$· l sah cop (aeth των αρχιερεων pro αυτ.) ... ς Ti add και των αρχιερεων, Lu [κ. τ. αρχ.] cum ADPXΓΔΛΠ unc^{9} al pler c f syr^{cu} et ^{utr} arm (:: poterat omitti quoniam αυτων ipsos τους αρχ. complectebatur, at poterat etiam inferri ut urgeretur quam partem ea in re habuissent pontifices conlatis Mc 15, 11 et Mt 27, 20)

24. και (157. add ὁ) πειλ. επεκρ. cum ℵBL 157. it^{pler} vg cop syr^{cu} aeth ... ς ο δε πιλ. επεκρ. cum APXΓΔΛΠ unc^{9} al pler sah syr^{utr} arm Philopon^{612} ... D επεκρ. δε ο πειλ., c *iudicavit itaque Pilatus* | πειλατ. cum AB*D ... ς Lu Ti πιλατ. cum ℵB^{3}LPXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid}

25. απελυσ. δε sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABDPXΓΔΛ unc^{7} al longe plu a sah cop ... ς (= Gb Sz) add αυτοισ, Lu [αυτοισ] cum KMΠ l. 69. al mu^{vid} it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} et P c. ob. arm aeth (:: ex ll. pp.) | τον δια: 1. 13. 69. 124. 209. al plus^{20} praem τον (209. om) βαραβ-βαν (al -αβαν) :: ex ll. pp. | δια στασ. και φονον (E*LM al φων., M al et. v. 19): it vg cop *propter homicidium et seditionem*, item syr^{cu} aeth ... D ενεκα φονου | βεβλημ. (Or^{1,420} βληθεντα): A syr^{cu} om εισ φυλακην cum ℵBDFK 28. 69. 225. 246. 258. 49^{ev} sem h^{scr} arm Or ^{1,420} ... ς Ti ε. την φυ. cum ACLPXΓΔΛΠ unc^{7} al pler (al^{2} εν τη φυλακη) sah cop | ον ητουντο (M^{treg} -ωντο): a b e ff^{2}· l om | τ. θελημ. αυτων: ff^{2}· l add *susceperunt ergo Iesum et portans sibi* (l om) *crucem ducebatur*, item c *susc. erg. Iesum et portans crucem suam* (sed post haec c statim pergit *ducebant illum. Et apprehenderunt Simonem*)

Mt 27, 32
Mc 15, 21
Io 19, 17

26 [315.1] *Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.* 27 [316.10] *ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.* 28 *στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν,* 29 *ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρε-*

---

26. *και ως*: D *ως δε* | *απηγαγον*: B c^{scr} [scr *απηγον* | *σιμωνα τινα* (L 13. om, item syr^{cu} et^{sch}, CD ante *σιμ.* pon) *κυρηναιον ερχομενον* cum ℵBCDLX 13. 33. 124. 346. 7^{ev} (item 69. sed *ερχομενου*) ... ς *σιμωνος τινος κυρηναιου* (A *κηρην.*, FA al mu *κυριν.*) *του* (Gb Sz om c. unc omnib al pl) *ερχομενου* (H al *-νην*) cum ΑΡΓΔΑΠ unc^{9} al pler | *απ*: D *απο*, atque ita Ln (ex errore de c) | *φερειν* (it^{pler} vg *portare*, a *ferre*, c *ut ferret*, d *ut adferret*): ℵ* om, $ℵ^{a}$ *αιρειν* ($ℵ^{c}$ *φερειν*) | *οπισθεν* (D *οπεισοθεν*): 34. 243. 48^{ev} al^{4} *οπισω* | *του ιυ*: 1. 131. 209. c cop^{ds} *αυτου*

27. *αυτω πολυ πληθος* (vg *multa turba*): D *το πληθος αυτω*, item b c e f $ff^{2\cdot}$ l (sed hl^{c} et d *multitudo*, item syr^{cu} et^{sch} arm) syr^{cu} et^{sch} arm om *πολυ*, 69. 124. a (*multitudo ingens*) post *πληθ.* pon | *γυναικων*: D 243. c f sah (cop anceps) syr^{cu} et^{sch} *γυναικες* | *αι* sine *και* cum AB C^{*}DLX 28. (om *εκο. και*) 33. 218. c^{scr} al^{10} it (praeter c qui *και* pro *αι*) vg sah cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth; accedit ℵ qui nec *αι* habet (similiter L *αικοπτοντο* pro *αι εκοπτ.*) ... ς (sed Gb^{0} *και*) Ti *αι και* c. c^{2}ΡΓΔΑΠ unc^{9} 1. 13. 124. 209. al pler syr^{P} | *αυτον* (f vg *quae plangebant et lamentabantur* [vg *-bantur*] *eum*, c *quae lamentabantur et plangebant eum*): D syr^{cu} post *εκοπτοντο* pon (d *quae plangebant eum et lamentabant*) ... a b e $ff^{2\cdot}$ l om (a *quae plangebant se et lamentabant*, item $rell^{4}$ omisso *se*)

28. *ις* cum $ℵ^{*}$ et^{cb}BL ... ς Ln o *ις* cum $ℵ^{ca}$ACDPΧΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid}, sed c 157. y^{scr} syr^{cu} et syr^{cod} ante *προσ αυτας ειπ.* pon, item D c^{scr} arm ante *ειπ. πρ. αυτ.* | *θυγατερ. ιερου.* (e *familiae isdrahelite*): b add *tacete* | *επ εμε* (*super me* c f vg): 71. 157. al pauc $Cyr^{zach\ 680}$ et esa^{719} *επ εμοι*, sed post tantum s $pp^{arh\ scr}$ Cyr^{zach} *εφ εαυταις* (Cyr esa *εφ υμας*), item Cyr^{zach} *επι τοις τεκνοις* ... D *εμε* omisso *επ*, item (*flere*) a b e $ff^{2\cdot}$ l. Praeterea D add *μηδε πενθειτε* | *πλην*: D *αλλ* (item *sed* it^{pler} vg, a *verum*). Similiter $Cyr^{zach\ 784}$ *κλαιετε δε* | *εφ* et *επι*: D a b e $ff^{2\cdot}$ l om | Δ *εφ αυτας*

29. *ιδου* (et. c f vg syr^{utr} etc): D 13. 69. 124. 346. h^{scr} a b e $ff^{2\cdot}$ l syr cu arm aeth Leo om | *ερχονται* hoc loco cum ABLPΓΔΑΠ unc^{9} al pler mm cop etc, item eodem loco D al^{4} it vg *ελευσονται* ... ΝCX 157. g^{scr} *ημεραι ερχ.* (item sah *sunt dies venientes*) | *ερουσιν*: syr^{cu} *dicetis* | *αι στειραι*: ℵ om *αι* | *και αι* cum ΝBCX 1. 28. 69. 124. al^{10} fere ... ς Ln Ti om *αι* cum ADLPΓΔΑΠ unc^{9} al pler | Δ 69* *εγεννησαν* |

Hos 10, 8 Apoc 6, 16 ψαν. 30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς· καλύψατε ἡμᾶς· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα
Mt 27, 33 Mc 15, 27 Io 19, 18 ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 [317.1] ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο
33–38 Mt 27, 33 ss Mc 15, 22 ss Io 19, 17 ss κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.
33 [318.1] Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον
Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν [319.1] καὶ τοὺς κακούργους, ὃν
μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἀριστερῶν. 34 [320.10] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν·

μαστοι cum ℵABD^{2}LP etc: D*FG^{vid} c^{scr} j^{scr} μασθοι ... c μαζοι, εθρεψαν cum ℵBC*L 131., item c^{2}D 1. 118. 209. εξεθρεψαν, item it^{pler} (b e ff^{2}· l Leo *nutrierunt*, c *nutricaverunt*, a *educaverunt*, d *enutrierunt*) syr$^{p\ mg}$ sah cop ... ς εθηλασαν cum ΑΡΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler, item (*lactaverunt*) f vg syr^{cu} et^{sch} et$^{p\,txt}$ aeth

30. αρξονται: ΑΡΔ 33. al -ξωνται | πεσατε cum ℵ^{c}CLQXΔ 157. 259. g^{scr} (sed α in c vdtr a c^{2} ex ε factum) ... ς Ln πεσετε cum ℵ*ABDPΓΔΠ unc^{9} al pler (:: similiter fluct lectio apud LXX). Cf Cyr$^{ose\,148}$ τοτε γαρ ερειτε, φησι [ο χς], τοισ ορεσι· καλυψατε ημασ, και τοισ βουνοισ· πεσετε εφ υμασ.

31. ει (Ε al^{2scr} οι): L xy^{scr} syr^{cu} aeth om | τω υγρω·cum ΚΑDPQXΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Cyr$^{ador\,155}$ et$^{luc\,134}$ ... BC om τω | ταυτα: C τουτο, item *hoc* Amb^{uoe} et^{virgiu} | γενηται (Cyr$^{luc\,134}$): DKA al^{25} fere γενησεται, item it^{pler} vg sah cop *fiet*, c l *facient* (Cyr$^{ador\,155}$ ταυτα εδρασαν et τι δρασουσιν) ... EFS al plus^{10} γινεται.

32. ηγοντο δε: c^{3}(deletis συν αυτω)E^{2} 33. 69. al syr^{hr} (ut c^{2}) add συν τω ιησου | και (et. syrP et^{hr}): syr^{cu} et^{sch} om (*et veniebant cum eo* sic uterque) | δυο κακουργ. (l add *ioathas et maggatras*) cum ΑCDLPQ XΓΔΔΠ unc rell al omn^{vid} it vg etc ... ΝΒ sah cop κακουργ. δυο

33. Epiph^{317} et^{347} ex Mcione: και ελθοντεσ εισ τοπον λεγομενον κρανιου τοποσ εσταυρωσαν αυτον, και διεμερισαντο τα ιματια αυτου (^{317} om αυτ.), και εσκοτισθη ο ηλιοσ. | απηλθον cum ΑΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler syrP ^{txt} Dam$^{par\,709}$ ... Ln ηλθον (:: cf Mt) cum ΝBCLQ (et D ηλθαν) al^{5} it vg syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ mg}$ (vide et. Mcion^{epiph}) | καλουμενον cum ΚABDLQΓΔΠ unc^{8} al pler Dam$^{par\,709}$ ... CGXA al mu Mcion^{epiph} λεγομενον (:: ut Mt 27, 33) | τ. κακουργουσ: D add ομου, item b sah *duos* | ον μεν: Γ om μεν, nec praeter a exprim it vg (*unum – et unum, unum – et alterum*, ff^{2}· *unus – et alius*) | αριστερων cum ΚABC^{3}DXΓΔΔΠ unc^{9} al pler Dam$^{par\,709}$ ... C*LQ al^{10} ευωνυμων (:: ut Mt et Mc). Praeterea post αριστερ. syrP arm aeth repetunt εσταυρωσαν

34. ο δε ις usq ποιουσιν cum ℵ*et^{c}ACD$\Theta^{\gamma r^{2}}$LQXΓΔΔΠ unc^{9} (sed E asteriscum praepositum habet) al longe pler c e f ff^{2}· l vg cop^{wi} et$^{petr^{4}}$ et dx rec (cop$^{sch\,w}$ uncis inclusa habet) syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth Ir$^{int\,210}$ („et ex hoc quod dominus in cruce dixerit: *Pater, remitte eis, non enim sciunt quid faciunt*, longanimitas – ostenditur") Or$^{int\,2,\,188}$ („dominus confirmat in evgliis cum dicit: *Pater remitte illis, non enim*

πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. [821.1] *διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους.* 35 *καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν·* [822.2] *ἐξεμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλους*

---

sciunt quid faciunt") Const[2, 16, 1] (*ωσ γεγραπται εν τω ευαγγελιω· πατερ, αφεσ αυτοισ, ου γαρ οιδασιν ο ποιουσι*) et[5, 14, 8] (ibi rursus o *ποιουσι*) Eus[can] Chr[2, 262] et[462· 483· 494· 494] sqq et[saepe] (passim libere, ut aliquoties *αφεσ αυτοισ την αμαρτιαν ταυτην· ου γαρ* etc) Thdrt [1, 992] et[1332] Dam[par709] Hil[762] etc. Confirmat et. Clem[hom11, 20] *αυτοσ γαρ ο διδασκαλοσ προσηλωθεισ ηυχετο τω πατρι τοισ αυτον αναιρουσιν αφεθηναι το αμαρτημα, ειπων· πατερ, αφεσ αυτοισ τασ αμαρτιασ αυτων· ου γαρ οιδασι τι ποιουσιν.* Item Act[pll a] X, 233. Cf et. verba Iacobi Iusti ex Hegesipp ap Eus[hist 2, 20, 16] *παρακαλω, κυριε θεε πατερ, αφεσ αυτοισ· ου γαρ οιδ. τι ποιουσιν* ..... κ[a](uncis inclusit)BD* 38. 435. a b d sah cop[ds] om; hinc Ln [ο δε – ποιουσιν] :: nihil simile in ll. pp. | ω̄ς: Q syr[p mg] *κυριοσ* | *ελεγεν* (et. syr[utr eth[r]]): AKMΠ al[10] fere syr[cu] *ειπεν* | *πατερ* (D[2] *πατερ*): Λ om | *διαμεριζομενοι δε* et *εβαλον* (FX 1. 22. 33. 131. 209. 346. al[15] a *εβαλλον*): ita Lucam scripsisse diserte testatur Aug[loh 118] („Quid autem interest utrum dicatur: *Dividentes miserunt sortes*, quod ait Lucas, an: *Diviserunt sortem mittentes*, quod ait Matthaeus; nisi quod Lucas dicendo *sortes* pluralem pro singulari numero posuit, quae locutio scripturis sanctis insolita non est: quamvis nonnulli codices *sortem* reperiantur habere, non *sortes*) ... D c *διεμεριζοντο δε* et *βαλοντεσ* :: cf ll. pp. | *κληρουσ* cum AX 1. 33. 131. 209. 239. 248. c[scr] al[3] a e f ff[2·] vg 130[lat] arm syr[p txt] et[hr] (utrique lectioni favent sah cop syr[cu]) sl Aug[dlserte] (vide ante) ... ς Ln *κληρον* (:: at ita et Mt et Mc et LXX) cum NBCDLQΓΔΑΠ unc[9] al pler b c syr[sch] et[p mg] aeth. De Mcione testatur Tert[marc4, 42]: „vestitum plane eius a militibus divisum, parte sorte concessum Marcion abstulit, respiciens psalmi prophetiam: *Dispertiti sibi sunt vestimenta mea, et in vestitum meum sortem miserunt.*" Aliter Epiph: vide ad v. 33.

35. *ειστηκει* ut BD etc: NACFHLQΔ al *ιστηκει* | *θεωρων* (et. Eus[dem498]): D *ορων* | *εξεμυκτηριζ.* (D *εμυκτηριζ.*) *δε* sine *και* (et. Ln sed ex errore de c) cum ND 1. 118. 131. 209. 239. p[scr] a c arm[ed], item *και εξεμυκτ.* (*et deridebant*) b e f ff[2·] l vg syr[cu] et[sch] Eus[dem498] ... ς Ti *εξεμ. δε και* c. ABCLQΧΓΔΑΠ unc[9] al pler cop syr[p] et[hr] arm[ms] (aeth). Praeterea D 1. 11. 13. 69. 106. 118. 131. 209. al plus[25] post *δε* add *αυτον*, item post *εξεμυκτ.*, *deridebant*, it vg syr[omn] arm Eus[dem] | *οι αρχοντεσ*: D om | *οι αρχοντ.* sine additam cum NBCDLQX 33. 47. 69. 157. 346. 47[ev] b c e ff[2·] l cop syr[sch] et[hr] aeth pers[p] ... ς (sed Gb[o]) Ti add *συν αυτοισ*, Ln [*συν αυτ.*] cum ΑΓΔΑΠ unc[9] al pler f vg (et a *intra se*) syr[cu] et[p] arm pers[w] Eus[dem] (item tol al *cum Pharisaeis*, gat mm *cum Sadducaeis*) | *λεγοντεσ* (et. Eus[dem]): D c aeth *και ελεγαν αυτω* (c om *αυτ.*)

ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. 36 [233.2] *ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ* 37 *καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.* 38 [234.1] *ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.* 39 [235.1]

---

35. *εσωσεν*: $\aleph^2$M* al aliq *σεσωκεν* ... D c *εσωσας* | *σωσατω εαυτον* (L *αυτ.*): D c *σεαυτον σωσον* | *ει ουτος* (syr^{cu} et^{sch} non exprim; B *υιος*) *εστιν* etc: D *ει υιος ει του θεου ει* $\overline{\chi\varsigma}$ *ει ο εκλεκτος* (d *si filius es dei, si christus es electus*), c *si tu es christus electus dei* | *του* ($\aleph^*$ *ο του*, $\aleph^a$ del *ο*) *θεου ο εκλεκτος* cum NBL 1. 118. 209. ... ς Ln *ο του θεου εκλεκτ.* cum AC^{3}QXΓΔΑΠ unc^9 al pler ... it^{pler} vg etc *dei electus*, c* ff^{2*} *ο εκλεκτ. του θεου*, *electus dei*, e tantum *dei* ... 13. 69. 126. 131. 346. c^{ser} sah cop syr^P et^{hr} arm Eus^{dem} *ο* (c^{ser} om) *υιος του θεου ο* (126. om) *εκλεκτος* (sah *electus filius dei*)

36. *ενεπαιξαν* cum NBL sah ... ς Ln Ti *ενεπαιζον* (:: ut praecedit *εξεμυκτηριζον*, ll. pp. *εμπαιζοντες ελεγον*) cum ACDQXΓΔΑΠ unc^9 al omn vid it vg cop syr^{r} etc | *αυτω*: $\aleph^{*vid}$ 28. 69. c^{ser} al pauc *αυτον* ... $\aleph^*$ om | *και οι*: $\aleph$ om *και* | *οξος προσφερ.* cum $\aleph$ABC*L a cop ... ς praem *και*, Ln [*και*] cum C^{3}QXΓΔΑΠ unc^9 al omn^{vid} c f vg syr^{utr} (syr^{cu} om *οξ. προσφερ. αυτω*) arm aeth ... D *οξος τε προσεφερον*, b e ff^{2*} l q syr^{hr} *et acetum offerebant*, item sah^{vid}

37. *και*: D b e ff^{2*} l q am fu ing for em sah cop^{ds} om | *λεγοντες*: syr cu add *pax tibi*, cf D c | *εἰ* (b f l** q vg): A 1. 131. 209. 239. 243. al^3 a e ff^{2*} om, hinc Ln [*εἰ*] | *ει συ ει* (69. arm^{edd} add *ο* $\overline{\chi\varsigma}$) etc: D c *χαιρε* (*ave*) *ο βασιλευς των ιουδαιων* (c add *σωσον σεαυτ.*) · *περιτεθεντες* (sic, d *imponentes*, c *imposuerunt autem*) *αυτω και ακανθινον στεφανον*. Similiter syr^{cu} post *σωσ. σεαυτον* add *και επεθηκαν τη κεφαλη αυτου στεφαν. ακανθ.*

38. *ην δε και* (Δ al^2 e om *και*, sah om *δε και*): b q *et erat* | *επιγραφη* cum $\aleph$ABEHKLMQVXΓΔΑΠ al longe plu sah cop ... CDGSU al^{25} *η επιγραφη* :: ut Mc | *επ αυτω* cum NBL sah cop ... ς *γεγραμμενη επ αυτ.* cum C^{3}ΓΔΑΠ unc^8 al pler it^{pler} vg syr^{cu} (*scripta et posita*) et^{utr} arm aeth; item c*x 13. 33. 69. 124. 346. tisch** *επ αυτ. γεγραμμενη*, item (atque ita Ln) ΔPQ 47^{ev} b q am for sau *επιγεγραμμενη* (*inscripta*) *επ αυτ.* (:: cf ll. pp.). Praeterea non addidimus *γραμμασιν* etc cum $\aleph^{ca}$BC*L a sah cop syr^{cu} ... ς add *γραμμασιν* (f^{ser} om) *ελληνικοις και* ($\aleph^*$et^{cb}DH f^{ser} b f om) *ρωμαικοις και* ($\aleph^*$et^{cb}D f^{ser} om; 69* om *κ. εβρ.*) *εβραικοις*, item Ln [*γραμμ. ελλην. και ρωμαικ. και εβρ.*] cum $\aleph^*$et^{cb}AC^{3}DQRXΓΔΑΠ unc^8 al omn^{vid} it^{pler} (sed c *litteris hebraicis graece et latine*) vg syr^{utr} arm aeth Cyr^{luc435} (*ρωμαιστι γαρ και ελληνιστι και εβραιστι, φησιν, αναγεγραφθαι*) :: quae quamvis nec in Mt aut Mc reperiantur, tamen potius ex Ioh assumpta quam a Lc scripta videntur. Praeterea habent et. Act$^{pil a}$ X, 1. p. 232 (*εκελευσεν δε ο πιλατος μετα την αποφασιν εις τιτλον επιγραφηναι*

Mt 27, 44
Mc 15, 32

Εἶσ δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 [23,6.10] *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;* 41 *καὶ ἡμεῖσ μὲν δικαίωσ, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτοσ δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν.* 42 *καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃσ ἐν τῇ βασιλείᾳ*

την αιτιαν αυτου γραμμασιν ελληνικοισ ρωμαικοισ και εβραικοισ. Sed variant cdd) | o *βασιλ. των ιουδ. ουτοσ* (D 124. e ff^{2}· add *εστιν*) cum ℵBL a, item D 124. e ff^{2}·, item omisso *ουτοσ* c c; hinc Ln o *βασ. των ιουδ.* [*ουτοσ*] ... ς *ουτοσ εστιν* (X 1. 33. 118. 209. al pauc l sah add ⲉⲓ̈) o *βασιλ. των ιουδ.* cum AQR(X)ΓΔΛΠ unc^{8} al pler b f (l) q (sah) cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth Or^{3,2} (*διο και επεγραφη - ουτοσ εστιν* o *βασ. των ιουδ.*)

39. *κρεμασθεντων* (E* al pauc *κρεμμασθ.*, cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} add *cum eo*, quemadmodum 255. habet *συγκρεμ. αυτω*): D 26^{ev} z^{scr} semel om | *εβλασφημει*: E 69. al mu -*μη* | *αυτον*: K al plus^{12} *αυτω* ... Or^{int3,922} om | *ουχι* cum BL, item sed praeposito *λεγων* ℵC* a b ff^{2}· sah cop syr^{cu} et^{hr} arm aeth ... ς Ln *λεγων· ει* cum AC^{3}QRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn vid c f q vg syr^{utr} Or^{int3,922} ... D e om quae post *εβλασφ. αυτον* scripta sunt usque finem versus; l vero istorum loco habet (sine *λεγων*) *qui destruebas templum et in tribus diebus reaedificabas illum, saltum te fac nunc et descende de cruce* (:: ex ll. pp.) | *σωσον σεαυτ. και ημασ*: syr^{cu} et^{sch} et^{hr} *salva temetipsum et salva et* (syr^{hr} om) *nos*

40. *επιτιμων αυτ. εφη* cum ℵBC*LX cop (et sah *respondit alter dicens increpans eum*) ... ς Ln *επετιμα* (E* -*τιμησεν*) *αυτ. λεγων* cum AC^{3}DQR ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syrP arm (item Act$^{pil\,233}$) ... syr^{cu} et^{sch} et^{hr} *et increpavit* (-*bat*) *eum socius eius ille alter* (syr^{sch} om *ille alter*, syr^{hr} *respondit autem alter* ante *et increpavit*) *et dixit ei* | *ουδε* (et. ℵ^{c}, it^{pl} vg *nec*): ℵ*G 47^{ev} c f Or^{int3,922} Aug$^{ps\,68}$ Vict$^{tun\,poen}$ *ου*, D *οτι ου*, 69. 235. al pauc *ουδεν*. Similiter Act$^{pil\,233}$ *ουδεν* ex A*C; sed A^{2}B Latt *ουδε* | *εἶ* (et. C^{2} Or^{int3,922}): C* sah cop syr^{cu} (*quia ecce nos quoque sumus* etc) syr^{hr} (*sumus etiam vere nos*) (aeth *cum in illo iudicio fuerimus*) Chr$^{2,480\cdot 490\cdot 491}$ et^{7,325} et^{11,287} *εσμεν*, item D *ει* (d om) *και ημεισ εσμεν* (non mutatis eis quae sequuntur). Act$^{pil\,233}$ *εἶ*, sed cod. A *ἐσμέν*

41. *και* (et. syr^{cu} et^{hr}): C* sah cop om | *γαρ*: E al pauc om | *απολαμβανομεν* (H 33. 69. 346. al aliq -*νωμεν*), *recipimus* d e f ff^{2}· l q vg: C* *απελαβαμεν*, item *recepimus* (c *percepimus*) a b c am fu ing* | *ατοπον* (it^{pler} *nihil mali*, q *nihil male*; c *nihil admisit*): D *πονηρον* (d *nihil inicum*). Etiam Chr^{2,480} *ουδεν πονηρον εποιησεν*, sed^{2,492} et alib *ουδ. ατοπ. επραξεν*. Act$^{pil\,233}$ *ουδ. κακον εποιησεν*, sed cdd AB *ουδ. ατοπ. επραξ.*

42. *και* (Or^{int3,922}): D add *στραφεισ προσ τον κυριον*, item Act$^{pil\,B\,286}$ *και στραφεισ προσ τον ⲓ̄ⲩ̄* | *ελεγεν*: D *ειπεν*, item b f syr^{cu} *dixit* | ⲓ̄ⲩ̄

σου. 43 *καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.*

---

cum ℵ*BC*L (in his cdd^{gr} possit etiam pro dativo haberi, non item sah cop Or. Ceterum iidem cdd^{gr} non habent *κυριε*, quod mutato $\overline{\iota\upsilon}$ voc. in dat. inlatum vdtr.) sah cop, item (post *μνησθητι μου* pon) Or^{4,435}, item Or$^{int\ bis}$ *domine Iesu* (^{4,517} „qui cum Christo crucifixus clamavit ei de cruce: *Domine Iesu, memento mei cum*" etc; ^{4,523} „sicut ille qui confitebatur et dicebat: *Domine Iesu, memento mei cum*" etc) ... ς Ln *τω* $\overline{\iota\upsilon}$ cum ℵ^{c}AC^{2}QRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg (Latt *ad Iesum*) syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth Or$^{int\ 3,922}$ Aug$^{cons\ 3,58}$ (*dicebat ad Iesum: Domine, memento mei* etc)... D *αυτω* | *μνησθητι μου* sine *κυριε* c. ℵBC* DLM* 15. 42. 300. p^{scr} w^{scr*} a sah cop syr^{hr} Or^{4,455} (et^{4,435} huc transp $\overline{\iota\upsilon}$, ut iam notatum) et$^{int\ 3,922}$ (Or$^{int\ 4,517}$ et^{523} vide ante) Bas$^{sel\ or\ 24}$ (p^{133} *προσεφερε· μνησθητι μου εν τη* etc) ... ς add *κυριε*, Ln [*κυριε*] cum AC^{2}M^{2}RXΓΔΛΠ unc^{7} al pler b q syr^{utr} arm aeth Or$^{int\ 4,564}$ („per confessionem suam qua dixit: *Memento mei, domine*" etc) Eus$^{ps\ 39}$ Hil^{39} et^{183} (et. Act$^{pll\ a\ 233}$), item ante *μνησθ. μου* Q c e f ff^{2}· l vg syr^{cu} Hil^{477} Vict^{tun} | *οταν ελθῃς* (et. Or^{4,435} et^{455} Or$^{int\ 3,922}$ et$^{4,517.\ 523.\ 564}$ Eus$^{ps\ 29}$ Chr^{2,492} etc): DQ c^{scr} Chr^{2,480} et^{481} Bas$^{sel\ 133}$ om (sic edidi Act$^{pll\ a\ 233}$, sed AB Latt^{3} habent *οταν ελθ.*) | *εν τη βασιλεια σου* c. ℵACQRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} a b q Or^{4,435}et^{455} Eus$^{ps\ 29}$ Chr^{2,492} ... BL c e f ff^{2}· l vg Or$^{int\ quater}$ Hil etc *εισ την βασιλειαν σου* ... D *εν τη ημερα τησ ελευσεωσ σου.* Ceterum haec latronis verba Descens. Chr. (Evv apocr^{310}) et Act$^{pll\ b\ 286}$ sic habent: *κυριε, οτε βασιλευσεισ* (Act^{pll} *οταν βασιλευσησ*), *μη μου επιλαθου.*

43. Epiph$^{marc\ 317}$ et^{347}: *παρεκοψε το· σημερ. μετ εμου εση εν τ. παραδεισω.* Praeterea cf de his verbis Or^{4,455} *ουτω δε εταραξε τινασ ωσ ασυμφωνον το ειρημενον ωστε τολμησαι αυτουσ υπονοησαι προστεθεισθαι τω ευαγγ. απο τινων ραδιουργων αυτο το· σημερ. μετ εμ. εση εν τω παραδ. του θεου.* Chr^{4,788} *οι μανιχαιοι – επιλαβομενοι του χωριου τουτου φασιν· ειπεν ο* $\overline{\chi\sigma}$· *αμην αμην λεγω σοι, σημερ. μετ εμ. εση εν τω παραδεισω· ουκουν αντιδοσισ ηδη γεγονε των αγαθων, και περιττη η αναστασισ. ει γαρ εν εκεινη τη ημερα απελαβεν ο λῃστησ τα αγαθα, το δε σωμα αυτου ουκ ανεστη ουδεπω και τημερον, ουκ εσται σωματων λοιπον αναστασισ – ει γαρ ην σωματοσ αναστασισ, ουκ αν ειπε· σημερον* etc. | *και ειπεν αυτω* cum ℵBL 26^{ev} e* sah cop; item addito ο $\overline{\iota\sigma}$ ς Ln cum ACQRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{omn} etc ... D *αποκριθεισ δε ο* $\overline{\iota\sigma}$ *ειπεν αυτω τω επιπλησοντι* (*επλησοντι, d *qui obiurgabat eum*) | *αμην σοι λεγω* cum BC*L arm ... ς Ln *αμην λεγω σοι* (:: ut solet dici) cum ℵAC^{3}QRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg (sed c *credis? amen dico tibi*) sah cop syr^{omn} aeth Ath^{843} Cyr$^{ador\ 69}$et^{4,466} Chr^{4,788} (sed syr$^{hr\ 398}$ [non^{386}] Ath^{843} Chr Cyr^{bis} Amb$^{luc\ 1529}$ et^{alib} *αμην αμην*, item Act$^{pll\ a\ 233}$ et Descens^{310}) ... D *θαρσει* | *σημερον* (L b c sah cop syr^{utr} et^{hr} aeth praem *οτι*, item Act$^{pll\ a\ 233}$) et. Or^{2,531} et^{4,455} Ath^{79} et^{843} Chr$^{2,488.\ 495}$ Epiph$^{anc\ 58}$ Cyr nest^{136} et ador^{69} Bas^{sel} etc: Hesych$^{hier\ qu\ 49}$ *τινὲσ μεν ουτωσ αναγε-*

44 [327.2] *Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ'* Mt 27, 45—56 Mc 15, 33—41 *ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης,* 45 *τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος·*

νωσκουσιν· αμην λεγω σοι σημερον, και υποστιζουσιν· ειτα επιφερουσιν οτι μετ εμου εση εν τω παραδ. Atque ita revera distinguit syr^{cu} (*σημερον οτι μετ εμου* etc). Similiter habet schol$^{237.\ 239.\ 254}$ (cf apud Mtthaeium ad h. l.) *αλλοι – το ρητον εκβιαζονται· λεγουσι γαρ δειν υποστιζοντας* (254. -ξαντας) *αναγινωσκειν· αμην λεγω σοι σημερον, ειθ ουτως επιφερειν το· μετ εμου εση* etc. Eadem Thphyl ad h. l. Ceterum hunc in modum Descens Chr^{10} (p^{310}) *και ευθυς ειπεν μοι οτι αμην αμην σημερον λεγω σοι, μετ εμου εση εν τω παραδ.* Cf et. Act$^{pil\ b\ 287}$ *ο δε ειπεν αυτω· σημερον λεγω σοι αληθειαν ινα σε εχω εισ τον παραδ. μετ εμου.* | *μετ εμου εση* (Act$^{pil\ a\ 233}$ *μετ εμ. εν τ. παρ. ει*) et. Or$^{2,\ 531}$ et$^{4,\ 455}$ Or$^{int\ 3,\ 922}$ et$^{4,\ 517}$: c* sah cop aeth *εση μετ εμ.* | *εν τω παραδεισ.* (syr^{cu} *in horto Eden*): Or$^{2,\ 531}$ et$^{4,\ 455ter}$ add *του θεου* (non item Or$^{int\ 3,\ 922}$ et$^{4,\ 517}$), item l *patris*

44. *και ην* cum ℵBC*DL 255. a b e ff^{2}· l q cop syr^{hr} Or$^{int\ 3,\ 923}$ ... sah pers^{w} Or$^{int\ 3,\ 56}$ nil nisi *ην ... ς ην δε* cum AC^{3}QRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn vid c (*hora autem fuit quasi sexta*) f vg syr^{utr} (syr^{cu} *sed et erat*) arm | *ηδη* cum BC*L cop (*atque erat hora iam sexta*) syr^{p} ar^{p} Or$^{int\ 3,\ 56}$ ... ς om cum ℵAC*DQRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{cu} et^{sch} et^{hr} sah arm Or$^{int\ 3,\ 923}$ (aeth *et cum meridies esset tempore sextae horae*) | *ωσει* (69. al pauc *ωσ η*): ℵ 253. post *ωρα* (item c, vide ante) ... 157. y^{scr} sah cop om | *και* (ℵ^{c}; ℵ* om) *σκοτος εγενετο* usq *ωρασ ενατησ*: syr^{hr} om | *ενατησ* cum ℵABCDQRXΔΠ unc^{8} al plu ... ς *ενατησ* cum LΓΔ al mu. Ad *εκτη* et Mc 15, 25 *τριτη* cf et. Ioh 19, 14

45. *του ηλιου εκλιποντοσ* (B al *εκλειπ.*) cum ℵBC*^{vid}L evv^{11} (i. e. 7. 9. 10. 12. 13. 15. 17. 48^{sem} 49^{sem} 150^{sem} z$^{scr\ sem}$) sah (*sole occasuro*) cop (*defecturo autem sole*) syr$^{p\ mg}$ Or$^{1,\ 414}$ (*απο των ευαγγελιων, οτι η γη εσεισθη και αι πετραι εσχισθησαν και τα μνημεια ηνεωχθη και το καταπετασμα – εωσ κατω, και σκοτια εγενετο εν καιρω ημερασ του ηλιου εκλιποντοσ*) et^{415} (*γεγονε δε και θεοσημια τισ εξ ουρανου, ο εκλιπων ηλιοσ και τα λοιπα παραδοξα* etc) Or$^{int\ 3,\ 56}$ („sed Matthaeus ita dixit: *Ab hora autem –*. Lucas vero: *Erat iam quasi hora sexta et tenebrae factae sunt super omnem terram usque in horam nonam deficiente sole.* Sed et Marcus: *Cum autem esset facta hora sexta* etc), item „cdd nonnull" ap Or$^{int\ 3,\ 922}$ („ad hunc textum, i. e. Mt 27, 45, quidam calumniantur - et dicunt quia sicut solet fieri in solis defectione, sic facta est tunc defectio solis. Defectio autem solis a saeculo semper fuit in suo tempore facta – Quomodo ergo poterat fieri defectio solis cum luna esset plena - Dicimus ergo quod Mt et Mc non dixerunt defectionem solis tunc factam fuisse; sed neque Lucas sec. pleraq. exx. habentia sic: *Et erat hora fere sexta et tenebrae - nonam, et obscuratus est sol.* In quibusdam autem exx. non habetur: *Tenebrae factae sunt, et obscuratus est sol*, sed ita: *Tenebrae factae sunt super omnem terram sole deficiente.* Et forsitan ausus est

328.2 ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 329.1
Ps 30 (31), 6 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 330.2

---

aliquis quasi manifestius aliquid dicere volens pro: *Et obscuratus est sol*, ponere: *Deficiente sole*, existimans quod non aliter potuissent fieri tenebrae nisi sole deficiente. Puto autem magis quod insidiatores ecclesiae Christi mutaverunt hoc verbum, quoniam tenebrae factae sunt sole deficiente, ut verisimiliter evglia argui possint secundum adinventiones volentium arguere ea".) Cyr$^{hr\,189}$ (*ἐξέλιπεν ο ηλιοσ δια τον τησ δικαιοσυ. ηλιον*) et ^{146} (*ηλιοσ νυν λαμπων μαρτυρει, ο τοτε - εκλιπων, το σκοτοσ μαρτυρει το τοτε* etc) et ^{57} (*ο γαρ ηλιοσ δεσποτην ατιμαζομενον ιδων εξελιμπανεν*) ... ς Ln Ti *και* (a b c e arm om) *εσκοτισθη* (D *εσκ. δε*) *ο ηλιοσ* cum AC^{3}DQRXΓΔΛΠ unc^{s} al pler (a b c e) f ff^{2} l q vg syr^{cu} et^{sch} et^{hr} (omissis *και σκοτ. εγεν.* usq *ενατησ*, ut iam notatum, sed aliis additis: vide post) (arm) aeth (Mcion^{epiph} vide ad v. 33) Or$^{int\,2,\,923}$ („secundum pleraq exx" vide ante) ... syr$^{p\,txt}$ *του ηλιου σκοτισθεντοσ*, atque ita prorsus et. Act$^{pil\,a\,233}$ ... c^{2} (ut^{vid}) 33. plane om, hinc Gb^{0} :: at nil additum fuisse a Luca ut contra testium auctoritatem, ita absonum fidei est, quum nil eiusmodi ll. pp. legatur nec magis inlatum sit. *του ηλιου εκλιποντοσ*, ter ab Origene confirmatum, aliena manu invectum esse minime credo. Quum enim ab adversariis nominis Christiani defectio solis, quae plerumque dicitur, ad explicandam rem imminuendamque adhibita sit, multo fit probabilius istam Lucae scripturam hominibus anxiae pietatis displicuisse propterea que correctam esse. Quae sententia eo confirmatur quod *εσκοτισθη* (*και εσκ., εσκ. δε*) *ο ηλιοσ* eo quo legitur loco parum concinne scriptum est. Ac revera displicuisse verba *του ηλ. εκλιπ.* et abusui obnoxia fuisse non modo eis probatur quae ex Origenis qui fertur commentario adtulimus - veteris interpretis fides hoc loco satis suspecta videtur quum ipse Or bis contra stet - sed etiam Actis Pilati quae feruntur, ubi metum Pilati de tenebris illis quaerentis Iudaei leniunt dicentes: *εκλειψισ ηλιου γεγονεν κατα το ειωθοσ* (sic Act$^{pil\,a\,234}$; similiter $^{b\,288}$ *οτι τοιουτον σκοτοσ εκλειψισ ηλιου εστι, καθωσ εγενετο και εν ετεροισ καιροισ*). Ceterum post verba *και εσκοτισθη ο ηλιοσ* syr^{hr} add (:: ex Mt) *et luna abscondit lucem suam, et stellae ceciderunt, et rupes scissae sunt, et monumenta aperta sunt, et corpora sanctorum multorum surrexerunt et apparuerunt multis.* | *εσχισθ. δε* cum ℵBC*L 1. 33. 131. (sah cop sine copula) ... ς Ln Ti *και εσχισθ.* cum AC^{3}QRXΓΔΛΠ unc^{s} al pler it vg syr^{omn} arm (plane ita et. Act$^{pil\,a\,233}$). D vero *και το καταπ. του να. εσχισθη* (omisso *μεσον*) post *εξεπνευσεν* v. 8q pon

46. ο ω̄ς: CD cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth post *φωνησασ*, sah ante *φωνησασ* ... e^{scr} Mcion$^{epiph\,317}$ et^{347} om | D^{gr} *μεγαλη φωνη* | *χειρασ*: A al pauc Epiph^{771c} (non item d) *χειρα* | *παρατιθεμαι* (Gb′) cum ℵABC^{K}

ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. 48 *καὶ πάντες οἱ συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον.* 49 *εἱστήκεισαν δὲ* Io 19, 25

MPQUXΠ al[20] fere Iust[try 105] (*και γαρ αποδιδουσ το πνευμ. επι τω σταυρω ειπε· πατερ, εισ χ. σ. παρατ. το πν. μου, ωσ και εκ των απομνημονευματ. και τουτο εμαθον*) Or[s, 726] Eus[dem 106 et 160] Cyr[hr 199]; item DR al[20] fere Const[5, 6, 6 et 14, 8] Ath[299] Bas[eth 285] Epiph[771] Thdrt[4, 256. 259. 260. 277] etc (et. Act[pil a]) *παρατιθημι* (ED[2] *-τιθειμι*). Item *commendo* it vg Or[int 3, 926] syr[cu] et[utr et hr] rell ... ς *παραθησομαι* c. EGHLSVΔΛ al plu Dial[857] (et. Act[pil b]) :: ut LXX. Respiciunt huc et. Iust[gnost] ap Hipp[157] Thdot[excerpt 62] Iudaeus ap Or[cels 2, 55]. Ceterum cf de hoc versu Amb[interp dav 646] „unde in cruce, cum emitteret spiritum ad patrem ait: *In manus tuas commendo sp. meum.* Non ergo aliqui addant: *Domine*, ut psaltae faciunt, quod neque in latino cod. inveni meo neque in graeco, neque in evangelio, quod est evidentius.“ Sed[luc 1531] ipse Amb: *in manus, domine*, etc | *τουτο δε* cum ℵB C*D[gr] 71. 248. g[scr] c cop[schw] ex petr[4] ... Ln *και τουτο* c. KMPΠ al[10] b d e l q cop[wi] et[dz] aeth Bas[eth 285] Amb[luc 1531] (atque et. Act[pil a]) ... L 22. p[scr] sah syr[sch] *τουτο ... ς και ταυτα* cum AC[3]QRΓΔΛ unc[8] al pler f ff[2*] vg syrP arm ... a syr[cu] nil nisi *και* omissis *τ. ειπ.*, X 29. 64. 247* om *τουτ. δ. ειπ. εξεπν.*

47—49 an habuerit Marcion, tacentibus Epiph et Tert non liquet. Certe inde quod Tert ex his vv. nihil affert non sequitur Mcionem delevisse.

47. *ιδων δε ο εκ. το γενομενον*: D *και ο εκατονταρχοσ φωνησασ* | *εκατονταρχησ* cum ℵ*BΠ* 1. 131. 209. ... ς Ln Ti *εκατονταρχοσ* cum ℵ[c] ACDPQRXΓΔΛΠ[2] unc[8] al pler. Praeterea e ff[2*] l add *et qui cum eo erant* | *το γενομενον*: C* *το γεγονοσ* ... R 48[ev] Or[int 3, 928] et[929] *τα γενομενα*, Cyr[luc 437] *τα γεγενημενα* | *εδοξαζεν* cum ℵBDLR c q (e ff[2*] l *magnificabant*) cop[wi] et[schw] syrP Cyr[luc 437] ... *εδοξασε* cum ACPQXΓΔ ΛΠ unc[8] al omn[vid] a f vg (b *magnificat*) sah cop[dz] syr[cu] et[sch et hr] Or[int 3, 928 et 929] (et. Act[pil a]) | *οντωσ*: ℵ Cyr[luc] *οτι οντωσ* ... X (confuse) *ουτοσ* | *ο ανθρ. ουτ.* h. l. et. Or[int 3, 928] Cyr[luc] ... D sah aeth Or[int 3, 929] post *δικ. ην* (c sah cop[wi] et[petr 4] *est*)

48. *συνπαραγεν.* cum ℵAB*CDELPQRΔ al aliq ... ς Ln *συμπαρ.* cum B[3]G HKMSUVXΓΛΠ al pler ... 1. 28. 131. 209. *παραγεν.* | *παντ. οι συνπ. οχλοι επι την θεωρ. ταυτ.* (syr[cu] om *οχλ. επ. τ. θεω. ταυτ.*): D c *παντ. οι συνπ. επι θεωρεια οχλ.* (c *omnes qui interfuerunt spectaculo, turbae*) ... 13. 69. 124. 346. arm post *οχλοι* sic pergunt: *και θεωρησαντεσ* (vel *-ρουντεσ*) *την θεωριαν ταυτην και* (69. *θεωρουντεσ* pro *και*) *τα γινομενα* | *θεωρ. τα γενομενα*: A al[2] om | *θεωρησαντεσ* cum ℵBCD[gr]LRX 33. 124. c syr[cu] et[utr] ... ς *θεωρουντεσ* cum PQΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg (et. Act[pil a]) | *τ. γενομενα* (et. c *quae facta sunt*): 13. 69. 124. 346. al[5] *τ. γινομενα*, item a b f ff[2*] l q vg *quae*

πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50–54 Mt 27, 57–60 Mc 15, 42–46 Io 19, 38–42

50 [332.1] *Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,* 51 *οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθέμενος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,* 52 *οὗ-*

· *fiebant*, e *quod fiebat* | *τα στηθη* (Gb″) cum ℵABC*DL 1. 131. 209. al[4] for (al ap Ln) arm (et. Act[pil b 288]) ... ς Ln praem *εαυτων* (et. Act pil a) cum c[2]QRΔΛΠ unc[7] al pler et (*τα εαυτ. στηθ.*) P 124. et UXΓ al mu *αυτων*, item sah cop aeth, item habent *pectora sua* it (c *frontes suas*) vg syr[omn]. Praeterea D add *και τα μετωπα* (*et frontes*) | *υπεστρεφον* (D -*φαν*): g[1·] add *dicentes: Vae nobis, quae facta sunt hodie propter peccata nostra*; *appropinquavit enim desolatio Hierusalem*. Similiter add syr[cu] (omisso *υπεστρεφον*) *et dicentes: Vae nobis, quae facta sunt*; *vae nobis propter peccata nostra*.

49. *ειστηκ.* ut ℵBCD etc: AHPQRΔ al *ιστηκ.* | *δε*: A sah om | *γν. αυτω* cum ABLP 33. 64. ... ς *γν. αυτου* cum ℵCDRXΓΔΛΠ unc[6] al pler (et. Act[pil a]) it vg cop (sah *noscentes eum*) syrP (syrhr *qui agnoscebant eum*) ... syr[cu] et sch *γν. ιν* | *απο μακρ.* c. ℵBDL al plus[10] (it vg sah cop). Item Act[pil a] ... ς Ti *μακροθ.* cum ACPRXΓΔΛΠ unc[6] al pler :: ll. pp. legitur *απο* (in Mt AKΛΠ al mu om) *μακροθ. θεωρουσαι*. Similiter *απο* ante *μακρ.* fluct Mc 8, 3. 11, 13. Nemo addidit *απο* Lc 18, 13 *μακροθεν εστως*. | *και γυν.*: B sah (non item cop) *και αι γυν.* (item cod. Act[pil a]) | *συνακολουθουσαι* cum ℵBCLRX al pauc ... ς Ln *συνακολουθησασαι* cum ADPΓΛΠ unc[6] (et A -*θησαι*) al pler, item it vg etc *quae secutae erant* (*fuerant*)

50 — 53. Epiph[317] et[348] ex Mcione haec affert: *και* ([348] om) *ιδου ανηρ ονοματι ιωσηφ καθελων το σωμα ενετυλιξε* ([348] add *σινδονι*), *και εθηκεν εν μνηματι λαξευτω*. Haec non tam ex evglio Mcionis plene exscripta quam ad impugnandum Mcionis docetismum selecta sunt.

50. *και ιδου* (48[ev] al pauc om) *ανηρ*: syr[cu] *et homo quidam*, syr[sch] *homo autem quidam*, aeth *et venit vir* | *ονοματι*: 1. 25. 131. 209. ω *ονομα* | *και* (C add o) *ανηρ* cum ℵCLX 33. 150[ev] z[ser] ... ς Ln Ti *ανηρ* cum ABΔΛΠ unc[6] al pler f vg sah cop etc ... Dr a b e ff[2]. blan l q om plane | *αγαθ. και δικ.* (syr[cu] *δικ. κ. αγ.*): B sah om *και*. Libere transp singula c: *et ecce vir quidam nom. Ios., de civitate Arim. cum esset decurio, qui sperabat regnum dei, et bonus homo, non consentiens consilio et actui eorum, hic accessit*

51. *συνκατ.* cum ℵABCDHLPΔ al ... ς Ln *συγκατ.* cum EGKMSUV[sil]XΓΛΠ al pler | *-τιθεμενος* cum ℵCDLXΔ 1. 28. 69. 124. 131. 209. 346. 435. c[ser] al[6] ... ς Ln Ti *-τεθειμενος* cum ABPΓΛΠ[2] unc[6] al pler (Π* *-θεμενος*) | *απο αριμ. πολ. τ. ιουδ.*: syr[sch] post *υπαρχων* pon | *αριμαθαιας* (ita vg[ed] et[edd pauc]): D it am fu for ing san tol *-θιας* | *ος προσεδεχετο* (Gb″) cum ℵBCDL 69. a b e l (c vide ante) sah cop ...

τοσ προσελθων τω Πιλατω ητησατο το σωμα του Ιησου, 53 [333.1] *και καθελων ενετυλιξεν αυτο σινδονι, και εθηκεν αυτον εν μνημματι λαξευτω, ου ουκ ην ουδεισ ουδεπω κειμενοσ.* 54 [334.10] *και ημερα ην παρασκευησ, και σαββατον επεφωσκεν.*

---

r 13. 127. 346. al pauc q (syr^{cu} et^{sch}) *οσ* (syr^{cu} et^{sch} om) *και προσεδεχ.* ... KMPUXΠ al^{15} fere arm *οσ και αυτοσ προσεδεχ.* (:: ut ll. pp.) ... ς Ti *οσ και προσεδεχ. και αυτοσ* cum AEFGHSVΔΛ al plu syr^{p} (aeth), item 1. 33. 131. 209. al^{30} fere f ff^{2}· vg *οσ προσεδεχ. και αυτοσ*

52. *ουτοσ* (al aliq *και ουτ., ουτ. ουν, αυτοσ, οσ,* EL al pauc *ουτωσ*): D^{gr*} om, D^{2} d *και* | *τω πειλατω*: syr^{cu} qm | *πειλ.* cum ABD ... ς Ln Ti *πιλ.* cum NCLP unc rell al omn^{vid} | *του ιυ*: G *του κυριου.* Addit c: *Pilatus autem cum audisset quia exspiravit, clarificavit dominum et donavit corpus Ioseph.*

53. *καθελων* sine additam cum NBCDL 13. 33. 69. 258. 346. al^{13} a e f ff^{2}· l vg (*et depositum involvit in*, a *et dep. involv. cum in*) ... ς Ti add *αυτο* cum APXΓΔΛΠ unc^{7} al pler b (*et depositum illut involv. in*) sah cop syr^{omn} arm, item U 157. al aliq q *αυτον*, c aeth *corpus* | *αυτο* (post *ενετυλιξ.*): HXΓ al^{15} it^{pler} vg arm om; al aliq a *αυτον*, D *το σωμα του ιυ* | *σινδονι* (H al pauc praem *τη*): D 440. *εν σινδονι*, item a b c e f l q *in sindone* (*-nem* a l q) ... 13. 69. 157. 346. al pauc add *καθαρα* :: ex Mt | *αυτον* cum NBCD f^{scr} a b f ff^{2}· l q vg (sah cop et *αυτον* et *αυτο* signific) ... ς *αυτο* cum ALPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler c ... 1. 22. 33. 69. 131. 209. 346. al^{5} e arm om | *μνημματι λαξευτω*: D *μνημειω* (ita et. al mu) *λελατομημενω* (:: cf Mc) | *ου*: U *οπου*, al aliq *εν ω* | *ουδεισ ουδεπω* cum NCKMPUΠ al plus^{10}; item ς *ουδεπω* (Λ *ουδεποτε*) *ουδεισ* cum EGHSVXΓΔΛ al plu ... Ln Ti *ουδεισ ουπω* cum ABL 1. 118. 209., item D Or^{1,439} *ουπω ουδεισ* (d *adhuc nemo*) ... it^{pler} vg *-nondum quisquam*, a *nondum aliquis*; item *ου. ουδεισ* syr^{cu} arm, sed *ουδεισ ου.* syr^{utr}. Cf Or^{Int3,280} „*Lucas et Iohannes, quorum unus quidem dixit*: in quo nondum erat aliquis positus, *Ioh. autem*: in quo nondum aliquis positus erat" | *κειμενοσ* (syr^{cu} *sepultus*): U 13. 69. 124. al^{15} cop aeth^{edd2} add (:: ex ll. pp.) *και προσεκυλισεν λιθον μεγαν επι την θυραν* (al mu *επ. τη θυρα*) *του μνημειου*, item D c sah *και θεντοσ αυτου επεθηκεν τω μνημειω λειθον ον μογισ εικοσι εκυλιον*, c *et cum positus esset in monumento, posuerunt lapidem quem vix viginti volvebant*, sah *cum vero posuisset eum posuit lapidem in porta sepulcri, quem viginti homines volvere possent*; item l *ibi sepelierunt corpus ihu.*

54. *και* (Δ 69. 346. al pauc sah arm add *η*) *ημερα ην*: D c *ην δε η ημερ.* | *παρασκευησ* cum NBC*L 13. 346. a b c e l q vg ... ς Ti *παρασκευη* cum AC^{2}PXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f ff^{2}· am^{2} (al ap Ln) Eus^{mar} (ex Combef ap Mai^{265}); syr^{cu} arm *feria sexta* ... D *προ σαββατου* (c *cenae purae ante sabbatum*) | *και σαββατον* (Γ *-τω*) *επεφ.* (KMΠ al pauc *απεφ.*): D om, c (vide ante) nil nisi *ante sabbatum* | *και* cum NB C*L 1. 13. 33. 209. 346. al pauc a b e f ff^{2}· g^{2}· l q vg cop syr^{cu} et^{sch}

Mt 27, 61
Mc 15, 47

55 *Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη*
Ex 20, 10 *τὸ σῶμα αὐτοῦ,* 56 [335.6] *ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.*

XXIV.

1 ss
Mt 28, 1 ss
Mc 16, 1 ss
Io 20, 1 ss

1 [336.1] *Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα.* 2 *εὗρον δὲ τὸν*

---

et P c. ob. arm Eus^{mar} (ut ante) ... ς om c. AC^{2}ΡΧΓΔΑΠ unc^{s} al pler sah (aeth *ut illucesceret sabbatum*)

55. Hunc versum syr^{cu} sic habet: *atque illae mulieres, quae venerant cum illo a Galilaea, venerunt ad sepulchrum in investigationibus suis, et viderunt corpus, quum imposuissent illud ibi.* | κατακολουθησασαι (et. Eus^{mar} ex Comb. ap Mai^{265}): D c ff^{2}· κατηκολουθησαν, posteaque και εθεασαντ. | δε γυναικες (Gb′) cum ΝΑCΓΔΑΠ unc^{9} al^{100} fere Eus esa^{462} et mai (ex Comb.)^{265}; *autem mulieres* c f l vg (arm; *aliae mulieres* aeth) ... Ln δε αι (L δε ε, p^{scr} δαι αι) γυναικ. cum ΒLΡΧ 1. 22. 33. 69. 131. 157. al mu sah cop syr^{cu} et^{utr} ... ς δε και γυναικ. cum minusc vix mu ... D 29. a b e ff^{2}· q̇ δε δυο γυναικ. (cf Eus^{mar}^{266} οτι ο λουκας μια λεγει τ. σαββ. - φερειν αρωματα γυναικας δυο τας ακολουθησασας αυτω, αιτινες ησαν απο της γαλιλ. συνακολουθησασαι, οτε etc) | αυτω post εκ τ. γαλιλ. cum ΝΒL Eus$^{esa\ 462}$ ... ς Ln Ti ante εκ τ. γα. cum AC^{2}ΡΧΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} Eus^{mar} ex Comb^{265} (vide et.^{289} et^{292}) etc (b e f ff^{2}· g^{2}· l q am for fu ing etc *quae cum ipso* [vg^{ed} *eo*] *venerant de galil.*, a *quae secutae fuerant illum de gal.*) ... C*^{vid}D c aeth om | εκ (it^{pler} vg *de*): D al pauc c f απο (*a galil.*) item Eus^{mar}^{266} (non ex Comb^{265}) ^{289} et^{292} | το μνημειον: D το μνημα αυτου, omissis και ωσ ετ. το σω. αυτ.

56. Epiph^{317} et^{318} affert ex Mcione: και υποστρεψασαι (^{318} add αι γυναικες) ησυχασαν το σαββατ. κατα τον νομον. | υποστρεψ. δε et. a cop syr^{p} ... C^{2} al pauc it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} Mcion^{epiph} και υποστρ. ... C* aeth nil nisi υποστρ. | αρωματα: L τα αρ., item Eus^{mar} ^{289} sed omisso και μυρα | και μυρα: 1. 131. c^{scr} om | Γ σαβαττον | κατα την εντολην (Mcion^{epiph} τον νομον, vide ante) et. Dion$^{alex\ 502}$ (Gall^{8}): D om

XXIV, 1. τη δε μια (et. Dion$^{alex\ 502}$ Eus$^{dem\ 492}$ et$^{ps\ 79}$ et$^{mar\ 293}$): D μια δε | Γ σαβαττων (vide ante) | ορθρου: ΝAC ορθου | βαθεως cum ΝA BCDGHLMXΓΔΑΠ* al plu (^{15} ap solum Scriv) Eus^{dem} ... ς βαθεος c. EKPSUVΠ^{2} al plu (item ut editi sunt Dion^{alex} Eus^{ps} et alib) | μνημα cum ABC^{2}DLΓΔΠ unc rell al longe plu Dion$^{alex\ 502}$ Eus^{ps} et$^{mar\ 266}$ et^{289} Cyr$^{luc\ 437}$ ... NC*ΡΧΔ al mu Eus$^{dem\ 492}$ et mar ex Comb^{265} μνημειον (:: cf ll. pp.) | ηλθον (B* -θαν) hoc loco cum ΝBL Dion$^{alex\ 502}$ Eus$^{ps\ 79}$

λιθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 *εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.* 4 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ·* 5 [337.2] *ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλι-*

---

et mar 393 ... ς Ln Ti ante *επι το μν.* cum ACXΓΔΑΠ unc rell al omn vid f ff^{2}· g^{1}· vg sah cop syr^{omn} (Tert$^{marc\ 4,\ 43}$ *mulierum illarum - quae ante lucem convenerunt ad sepulchr. cum odorum paratura*); similiter Eus^{dem} *ηλθ. ορθρ. βαθ. επι τ. μν.*, item a b e l q *venerunt valde tempore* (l *-ri;* a *ante lucem valde*) *ad monum.*, c vero *venerunt ad monum. diluculo* ... D *ηρχοντο επι το μν.* Praeterea c^{3}GH al aliq (item evgg) Eus$^{ps\ 79}$ add *γυναικες.* Cf. Eus$^{dem\ 492}$ *τη δε μια - αρωματα, δηλονοτι αι γυναικες, και τινες συν αυταις.* | *αρωματα* (D a b c e ff^{2}· l sah syr^{cu} om; non item f g^{1}· q vg cop syr^{utr} et ^{hr} Dion Eus Tert^{marc}) absque additam cum NBC*L 33. 124* a b c e ff^{2}· g^{1}· l vg cop aeth^{rom} Dion$^{alex\ 502}$ Eus^{ps} (cf Eus$^{mar\ 266}$ *οτι ο λουκας - λεγει - γυναικας δυο τας ακολουθησασας αυτω* etc, vide supra) ... ς (Gb^{00}) add *και τινες* (syr^{omn} arm *aliae feminae;* q *quidam*, f *aliae*) *συν αυταις* cum AC^{3}DXΓΔΑΠ unc^{9} al pler f q sah syr^{omn} arm aeth^{pp} Eus^{dem}. Praetereaque D c sah add (:: cf Mc) *ελογιζοντο δε εν εαυταις τις αρα αποκυλισει τον λιθον.*

2. *ευρον δε* (a syr^{p} et ^{hr} *invenerunt autem;* b e f ff^{2}· l q vg syr^{cu} et ^{sch} *et invenerunt*): D c sah *ελθουσαι δε* (c *et cum venissent*) *ευρον* | *απο*: C*H al pauc Eus^{dem} (non item ^{ps}) *εκ* | *απο του μνημειου*: X syr^{hr} *απ. της θυρας τ. μνημειου* ... b om

3. *εισελθ. δε* cum NBC*DL 1. 33. 118. 209. a b c e ff^{2}· l sah cop Eus^{dem} ^{493} et $^{ps\ 79}$ ... ς *και εισελθ.* (:: ut Mc) cum AC^{3}XΓΔΑΠ unc^{9} al pler f q vg syr^{cu} et ^{utr} (sed syr^{hr} *et ingressi sunt autem*) arm aeth | *ουχ*: NC* *ουκ* | *του κυριου ιυ* cum NABCLXΓΔΑΠ unc^{9} al omn (exc^{1}) c q vg cop syr^{p} et ^{hr} arm aeth Eus$^{ps\ 79}$ ... 42. f sah syr^{cu} et ^{sch} *του ιυ* (sine *κυριου*) ... Ti plane om cum D a b e ff^{2}· l Eus$^{dem\ 493}$ (*εισελθουσαι δε ουχ ευρ. το σωμα, δια το ηδη τον σωτηρα ημων εκ νεκρων εγηγερθαι.*)

4. *και εγενετο*: c sah cop^{dz} *εγεν. δε* | *απορεισθαι* cum NBCDL ... ς *διαπορεισθ.* cum AXΓΔΑΠ unc^{8} al pler (item 1. 22. 131. 209. al pauc *διαπορειν*) Eus$^{ps\ 79}$ | *περι τουτου*: D Eus^{ps} *περι αυτου* ... sah om | *και ιδου* (et. b e l q Eus^{ps}): D al pauc a c f ff^{2}· vg sah cop syr^{cu} om *και* | *ανδρ. δυο* (et. Gb Sz) cum NABCLXΓΔΑΠ unc^{8} al longe plu a f sah cop syr^{p} arm Eus^{ps} ... ς (=Gb Sz) *δυο ανδρ.* cum D al non ita mu b c e ff^{2}· l q vg syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} Eus$^{mar\ 264\ sqq}$ et $^{288.\ 290.\ 292}$ | *επεστησαν* (c^{2}): C* *παρειστηκεισαν* (:: cf Act 1, 10) | *εν εσθητι αστραπτουσῃ* cum NBD it vg Eus^{ps} et $^{mar\ 265}$ et $^{288\ sq}$ et $^{290.\ 293}$· (item syr^{cu} et ^{sch} *et fulgebat vestis eorum*), item (vide post) Mcion^{epiph} *εν εσθητι λαμπρα* ... ς Ti *εν εσθησεσιν αστραπτουσαις* (L *λευκαις*) cum ACLXΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} sah cop syr^{p} et ^{hr} arm (aeth)

5. *εμφοβων* (B*DL al *ενφ.*, sed v. 37 *ενφ.* tantum D; X al aliq *εν φοβω*)

νουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν
6 a
18, 32 a. ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνή-
σθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων
ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

δε γενομ. αυτ. και κλινουσων (AB* *κλειν.*): D *ενφοβοι δε γενομεναι εκλεισαν*, c *conterritae autem inclinaverunt*, a *timore autem adprehensae, inclinantes;* similiter syr^{cu} *et timuerunt et inclinaverunt capita sua et intuitae sunt in terram prae timore* (pergit post haec: *dixerunt ad eas viri illi*), syr^{hr} *illae autem correptae sunt timore magno et declinabant vultus suos in terram* (perg *et dixerunt ad eas viri illi*) | *τα προσωπα* c. ℵBC*DGLXΠ 1. 33. 42. 157. al aliq syr^{utr} (syr^{cu} et ^{hr} vide ante) arm (sah cop et plur. et sing. exprim, aeth *oculos suos*) ... ς Ln *το* (A om) *προσωπον* c. AC^{3}ΓΔΛ unc^{5} al pler it vg. Praeterea c* al pauc d sah cop arm al (vide ante) add *αυτων* | *ειπ*: X *επι* | *ειπαν* cum ℵBCDL Mcion^{epiph} (vide post) ... ς *ειπον* cum AXΓΠ unc^{7} al pler (SUA al aliq *ειπεν*). Praeterea D c praem *οι δε* (similiter syr^{cu} et ^{hr}, vide ante) | *τι ζητειτε* etc: c *quem quaeritis Iesum Nazarenum.* Ceterum affert ex Mcione Epiph ^{317} et ^{348}: *ειπαν οι εν εσθητι λαμπρα· τι ζητειτε τον ζωντα μετα των νεκρων; ηγερθη· μνησθητε οσα ελαλησεν ετι ων μεθ υμων* (^{317} om *μ. υμ.*) *οτι δει τον υιον του ανθρωπ. πολλα* (^{317} om) *παθειν και παραδοθηναι.*

6. *ουκ εστιν - ηγερθη* et. f q vg (item g^{2} *non est, surrexit*) etc: c *resurrexit a mortuis*, item Mcion^{epiph} ^{317} et ^{348} nil nisi *ηγερθη* ... D a b e ff^{2}· l om | *αλλα* cum ℵBLX 33. ... ς Ln *αλλ* cum AC^{3}ΓΔΠ unc^{9} al pler Eus^{ps} ^{79} et^{mar} ^{266} Cyr^{luc} ^{437} ... c* g^{2}· syr^{sch} om | *μνησθητε* (et. Eus^{ps} et^{mar}): D *μν. δε*, e *ac memoramini* | *ως* (et. Eus^{ps} et ^{mar}, *qualiter* b e f ff^{2}· g^{2} l q vg, *sicut* a, item syr^{p} et ^{hr} sah cop; et. Cyr^{luc} ^{438} *εισ μνημην αναφερουσιν ως εφη* $\overline{χς}$ etc): D c syr^{cu} et ^{sch} Mcion^{epiph} ^{317} et ^{348} et^{tert} ^{4,42} *οσα* (d *quanta*, c Tert *quae*) | *υμιν*: LX al pauc *ημιν*, Mcion epiph om. Sed vdtr paullo liberius scribi: *μνησθητε οσα ελαλησεν ετι ων μεθ υμων* (ita ^{348}, antea ^{317} om *μεθ υμων*) *οτι δει τον υιον του ανθρ. πολλα* (^{317} om) *παθειν και παραδοθηναι.* | *εν τη* (Δ om) *γαλιλαια*: Mcion^{epiph} (sed^{tert} *quae locutus sit vobis in Galilaea dicens*) Eus^{mar} ^{266} (*ελαλ. υμιν ετι ων συν υμιν λεγων*) om

7. *λεγων* (et. Eus^{mar} Mcion^{tert}, non item ^{epiph}; syr^{cu} add *vobis*): D c (item ff^{2}·^{vid} ap Sab) om | *τον υι. του ανθρ. οτι δει* hoc ordine cum ℵ*BC*L, item a *quoniam filium hom. oportet* ... ς Ln *οτι δει τον υι. του ανθρ.* cum ℵ^{c}AC^{2}DXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} (Mcion^{epiph} vide ante, Eus ^{mar} *οτι δει παθειν τον υι. ανθρωπου και τα εξησ*), item *quia* vel *quoniam oportet fil. hom.* it^{pler} vg (Tert^{marc} *quod oportet tradi fil. hom.*) | *εισ χειρ. ανθρωπ.* (36. 127*254. pparh tol s^{cod} om) *αμαρτωλ.* (D b e ff^{2}· l om): a om. item Mcion^{tert} (cf et. Mcion^{epiph} ad v. 6) | *αναστηναι*: Δ 33. *εγερθηναι*

8 *καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ*, 9 (338.2) *καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς.* 10 (339.10) *ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.* 11 *καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.*

---

8. τ. ρημ. αυτου: c f q vg *verborum eius*; a b e ff^{2}. l gat *verborum horum*, item syr^{cu}

9. απο του μνημειου (et. Eus^{mar} suppl ^{291} Cyr^{luc} ^{438}; cf et. Tert^{marc4,43} „*revertentes quoque a sepulchro mulieres* et ab illa angelorum visione prospiciebat Esaias" etc): D a b c e ff^{2}. l (non item f vg) arm om | παντ. ταυτ. cum ℵDXΓΔΔΠ unc^{6} al^{25} fere c ... ς Ln ταυτ. παντ. cum ABGLMS al pl itp^{ler} vg Eus^{mar} suppl Cyr^{luc} ... 242. 262. syr^{cu} sah aeth pers^{p} om παντα | πασιν: X om, item (*et ceteris discipulorum illorum*) syr^{cu}

10. ησαν δε cum ℵBLXΔΔ unc^{7} al plu c syr^{sch} et^{p} c.* arm Eus^{mar} ^{261} et suppl ^{291} ... Gb (et. Sz ex incuria, ut ex comm apparet) Ti ην δε cum KUΠ 1. 22. 69. 131. 300. al^{20} fere Cyr^{luc} ^{439}, item *erat autem* a b f ff^{2}. l q sah cop^{schw} ex^{dz} ... ADΓ (sic) al^{40} fere cop^{wi} et^{petr} syr^{cu} aeth om, hinc Gb^{0} | η μαγδαληνη (XΔ al mu sah cop -λινη) μαρια (ℵ 1. -ιαμ) hoc ordine et. Eus^{mar} et suppl Cyr^{luc} ... D 80. it vg sah cop μαρ. η μαγδ. | ιωαννα cum ℵAB etc: DL ιωανα | μαρια η: 1. μαριαμ η | η sec cum ℵABDH*KMSUVXΓΔΠ al^{50} fere sah Eus^{mar} (*filia Iacobi* syr^{cu} et^{hr*}, *mater Iacobi* syr^{sch} et^{hr**} pers^{p}) ... ς om cum EFGH^{2}LΔ al plu cop Cyr^{luc} | ελεγον (D -γαν) cum ℵ*ABDEFGHLMΔΓΠ al^{45} fere b e ff^{2}. q sah (*dicebant autem*; et. M συν αυταισ· ελεγον) aeth, item syr^{cu} (*hae dicebant* etc) ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem αἱ (*quae*) cum ℵ^{c}KSUVXΔ al pl a c f vg cop arm syr^{sch} et^{p} c.* Cyr^{luc} ^{439}; 157. praem και | τουσ: D^{gr*} αυτουσ | ταυτα (b e q ante *dicebant ad app.* pon): syr^{cu} et^{sch} non exprim. Praeterea l om ελεγ. πρ. τ. αποστ. ταυτ.

11. ενωπιον (1. om) αυτων (et. Eus^{mar} suppl ^{286}): l *apostolis* (vide ante) ... X 225. 47^{ev} om | τ. ρημ. ταυτα cum ℵBDL a b c e l q (item^{vid} ff^{2} g$^{1.2.}$) vg sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{p} mg (cod^{bars}) eth^{r} aeth (*et fuit hic sermo coram illis sicut deliram.*) Eus^{mar} suppl ^{286} ... ς Ti τ. ρημ. αυτων cum AIXΓΔΔ:I unc^{9} al omn^{vid} f syr^{p} ^{txt} arm

12. Hunc versum omisimus cum D a b e l fu syr^{hr*c} (lectio incipit v. 13, sed additur vel potius praemittitur in margine v. 12. Contra ^{412} ad finem lectionis quae v. 1 incipit in ipso textu* legitur versus.) Eus^{can} (cum enim verba v. 10 ησαν δε η μαγδ. μαρ. usque v. 35 εν τη κλασει του αρτου unum caput 339 efficiant comprehensa canone decimo, qui singulis propria continet, quae vero v. 12 narrantur debuerint cum Ioh 20, 5 sq coniuncta canone nono poni, eis destinato quae Lucas et Iohannes communia habent, Eusebius versum 12 qui dicitur apud Ammonium nec invenisse nec supplesse censen-

Mc 16, 12 s.] 13 *Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰσ κώμην ἀπέχουσαν σταδίουσ ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ*

dus est. Quocum cohaeret quod Ioh 20, 5 sq eodem canone decimo posita sunt, adnumerata quippe eis quae Ioh propria habet) ..... ς (sed Gb^{0} adstipulante Schulzio „absentem hunc versum facile desideres. *παρακυπτειν, οθονια, απηλθε προσ εαυτον*, ut a Lc sunt alinea, ita undique produnt Io.") *ο δε πετροσ αναστασ εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψασ βλεπει τα οθονια κειμενα μονα, και απηλθε προσ εαυτον, θαυμαζων το γεγονοσ*, item Ln [*ο δε πετρ. - γεγονοσ*], cum ʀABILXΓΔΑΠ unc^{9} al ὁmn^{vid} c f ff^{2}· vg syr^{cu} et^{sch} et^{p} syr^{hr} ^{412} (et^{6} mg) sah cop aeth Eus^{mar} suppl ^{287} et ^{293} (*λεγει γοιν και αυτοσ* [i. e. Lc] · *τη δε μια των σαββ. ορθρου - ειθ εξησ οτι ιδουσαι αγγελουσ επανηλθον και απηγγ. τοισ μαθ. α τεθεαντο. πετροσ δε σπευσασ επι το μνημα απαντα και τα οθονια θεωρει*) Cyr^{luc} ^{439} (*την του πετρου μαρτυριαν τα οθονια μονον επι του μνηματοσ εωρακοτοσ* etc). In singulis haec fluctuant: ʀB 243. 44^{ev} 47^{ev} semel syr^{cu} sah cop Eus^{mar} suppl ^{287} om *κειμενα*, L c f ff^{2}· vg (et, mss pl, sed non am) arm aeth post *μονα* pon. Item ʀ*(contra ^{cb} add)AKΠ 69. al^{s} am harl mt om *μονα*. Item pro *απηλθεν* A habet *απηλθον*, denique pro *πρ. εαυτον* BL *πρ. αὐτον*, it vg *secum*, quod quidem aeque ac vv pler cum *θαυμαζ.* coniungunt :: patet hunc versum iam saec secundo a plerisq testibus lectum esse. Quorum auctoritatem quominus deseramus, minime impedit quod additamentum non accurate respondet ei Iohannis loco, ad quem conformatum est. Talis enim licentia in additamentis eiusmodi plane usu venit. Cf Proll. Quae vero ab ipso Iohanne differunt, non sunt eiusmodi ut quemquam ad omittendum versum adduxerint. Alioquin multa ac graviora omitti debebant quae non temptata sunt.

13. *και ιδου* (aeth om) *δυο* etc: D e *ησαν* (e *fuerunt*) *δε δυο πορευομ. εξ αυτ. εν αυτη τ. ημερα* ... syr^{cu} (libere): *et apparuit duobus ex eis in illa die quum ambulabant* | *εν αυτη τη* (ʀ *εν τη αυτη*) *ημερα* (AGZ^{ser} *ωρα*): a om | *ησαν πορευομενοι* h. l. cum ʀB (syr^{cu} vide ante) syr^{sch} et^{hr} aeth Eus^{mar} suppl ^{293} ... ς Ln Ti post *εξ αυτων* cum AILΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} b c (*euntes* absque *erant*) f ff^{2}· l vg syr^{p} sah (cop *ambulabant in die illa euntes in*) ... X a *ησαν εξ αυτ. πορευομ.* post *δυο*. Praeterea ʀ* *και ιδου – ημερα ησαν δε* (del $^{a\ vid}$ et^{c}) *πορ.*, ʀ^{c} vero post *εξ αυτ.* addiderat *η* (scripturus *ησαν*) sed rursus delevit. | *εξηκοντα* (e *septem*; s in mg notatum habet *μιλια η'*) c. ABDK^{2}LN^{2}XΓΔΛ unc^{3} al pler it^{pler} vg (exc fu) sah cop syr^{cu} et^{p} (certe apud White ex edd plurib) arm^{codd} aeth (sed *milliaria* pro *σταδ.*) ... ʀIK*N*Π 158. 175^{mg} 223* 237* 420* g^{1}· fu syr^{p} (ut cod^{bars}) vel^{p} mg (ut edd$^{assem\ l.}$ et^{barb}; item apud Barhebraeum) syr^{hr} arm (sed variant edd; unus CL) schol ^{34}et^{194} (*ἑκατὸν ἑξήκοντα λεκτέον· οὕτωσ γὰρ τὰ ἀκριβῆ περιέχει καὶ ἡ ὠριγένουσ* [34. om] *τῆσ ἀληθείασ βεβαίωσισ.*) *εκατον εξηκοντα* (ita Ti^{synops}). Eandem scripturam confirmant Eus^{onomast} (sub *ἐμμαούσ*, ap. Lars. et Parth. p. 186). Hier (cum in versione libri Eusebiani,

ὄνομα Ἐμμαούς, 14 *καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.* 15 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς·* 16 *οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.* 17 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν*

ap. Lars. et Parth. p. 187, tum in epitaph. Paulae ap. Vallars[673]) Sozomenus (5,21 ed. Vales. 629 sq) eo quod Emmaum eandem atque Nicopolin (quod nomen invaluit ex quo tempore urbs instaurata est, h. e. teste Chronico Alex. circa a. 223) esse dixerunt. Quae quum ita sint, dubium non est quin *εκατον εξηκοντα* scriptura insignem ex summa antiquitate Christiana auctoritatem habeat. At Lucas rem minime ita narrat ut Cleopam cum socio septem ferme horas Emmaum eundo totidemque redeundo Hierosolymam consumpsisse credas. Quam ipsam ob caussam *εκατον εξηκοντα* prudenter in *εξηκοντα* mutatum dixeris, praesertim quum altera Emmaus, sexaginta ab urbe stadiis distans illa quidem, ex Iosepho de bell. Iudaic. 7, 6, 6. (*απεχει δε των ιεροσολυμων σταδιους εξηκοντα*) satis inotuisset. Nihilomius statuere praestat ineptum correcterem quamvis antiquissimum incredibilia Lucae verbis intulisse quam ipsum Lucam quae secum pugnant scripsisse. | *η ονομα* (a *cui nomen*): D *ονοματι*, itpler vg *nomine* | *εμμαους*: c f l[2] vg (et. am fu for al) *emmaus* ... a l* *ammaus*, D *ουλαμμαους* (d *ulammaus*), e ff[2]· *ammaus et cleopas* (ff[2]· *-phas*), b *cleofas et ammaus*. Cf ad v. 18.

14. *και αυτοι* (sah *isti uero*, syr[cu] aeth non exprim *αυτοι*) *ωμιλουν*: ita a b f ff[2]· l vg ... D c e *ωμιλουν δε* | *προς αλληλους* (et. c e f vg Or[1,434]): D *πρ. εαυτους* ... A om, nec exprim a b ff[2]· l | *των συμβ.* (D *συνβ.*): D* om *των*

15. *συνζητ.* cum ℵABDΘLNΡΔ ... ς *συζητ.* cum ΧΓΑΠ unc[8] al certe pler. Praeterea syr[cu] om *και συνζητ.* | *και αυτος* cum ℵAB[2]CLNΡΧΓΔΑΠ unc rell al omn[vid] b f ff[2]· l vg cop etc: B* *αυτους* omisso *και* ... D a aeth om *αυτος*, c e syr[cu] sah om utrumque | $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵABL ... ς Ln o $\overline{\iota\varsigma}$ cum DNΡΧΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid]

17. *ειπ. δε* (G om *δε*): a *dixit autem*, b f ff[2]· l vg (item syr[sch]eth[hr]) *et ait* ... D c e Or[1,434] o *δε ειπεν*, *ille autem* (d *ad ille*) *dixit* | *πρ. αυτους* (et. Or): D om | *αντιβαλλετε* (GX al pauc *-βαλετε*): 33.382. (non 69.) *αμφιβαλλ.* | *πρ. αλληλ.* (et. Or): D *πρ. εαυτους* | *περιπατουντες* (et. f g[1]· vg sah cop syr[utr] eth[hr] rell Or[1,434]): a b c e ff[2]· l syr[cu] om | *και εσταθησαν* (L *εστησαν*) *σκυθρωπ.* cum ℵA*vdtr n(L) e (*et steterunt tristes*) sah cop aeth[rom] (item vdtr Or[1,434]. Verbis enim *τινες οι λογοι ους αντιβαλλετε πρ. αλληλ. περιπατουντες* quum Iesu quaestionem absolvat, pergens *και ηνικα διηνοιχθησαν αυτων οι οφθαλμοι*, incredibile est verba eum *και εστε σκυθρωποι* in codice suo invenisse, quippe quae extremam ipsius quaestionis partem efficerent. Sin vero *και εσταθησαν σκυθρωπ.* scriptum erat, non erat cur ad-

σκυθρωποί. 18 ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγέ-

---

deret.) ... ς Ln Ti *και εστε σκυθρωποι* cum $A^{2}I^{vid}$NPXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} a b c f ff^{2}· g^{1}· l vg syr^{cu} (*dum estis*) syr^{sch} etP aethPP^{l} arm... D Cyr$^{luc\,439}$ nil nisi *σκυθρωποι* (Cyr *τι ποτε εστιν ο διαλεγεσθε πρ. αλλ. περιπατ. σκυθρωποι*) ... syr$^{hr\,8}$ plane om. Cf et. Severian$^{sig\,ill\,565}$ (opp Chrys^{12}) *λεγει αυτοις ο τα παντα ειδως· τινες οι λογοι οιτοι ους αντιβαλλετε προς αλληλους; λεγει αυτω τω τα παντα ειδοτι ο παρ αυτου τα παντα μανθανων· συ μονος* etc :: Lucas quid scripserit certo definiri haud poterit. Ceterum *εστηκεναι* vel *σταθηναι* vel maxime ab usu est Lucae. Similiter Act 9, 7 *ειστηκεισαν ενεοι* dixit.

18. *εις* cum ℵBDE*LNPΔ(I hiat) 1. 13. 28. 69. 124. 131. 157. 209. 244. 346. 382. 435. arm Cyr$^{luc\,439}$ ... Κ *τις* ... ς *ο εις* cum AK^{2}ΓΔΠ unc^{8} al pler. Praeterea ΓP 13. 28. 33. 69. al aliq a b d f ff^{2}· l gat syr^{cu} (om *αποκριθ.*) et^{utr} et^{hr} sah cop^{wl} et^{petr} arm aeth Cyr^{luc} add *εξ αυτων*, hinc Ln [εξ αυτ.]: at om ℵ*ABDE^{2}LNΓΔΛΠ unc^{9} al pler c e vg cop^{schw} ex^{dz} | *ω ονομα* cum ADPΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} a c e f ff^{2}· l vg Cyr^{luc} ... ℵBLΝΧ (69. *ω ονοματι*) b *ονοματι* (:: saepe Lc ᾧ ὄνομα, ᾗ ὄνομα, ut 1, 26. 1, 27. 2, 25. 8, 41. 24, 13 Act 13, 6; saepius vero certe in Actis *ονοματι*, ut 1, 5. 10, 38. 16, 20 Act 5, 1. 5, 34. 8, 9. 9, 10. 11. 12. 33. 36. 10, 1. 11, 28. 12, 13. 16, 1. 14. 17, 34 etc. At nusquam pro *ονοματι* testes Graeci aut Latini *ω ονομα* substituerunt, contra pro *ω ονομα* substitutum *ονοματι* 24, 13 Act 13, 6.) | *κλεοπας*: Κ al plus^{20} sah (non item cop) arm *κλεωπας* (Κ -πᾶς). Cf huc Or$^{1,434\cdot\ 438}$ et^{3,274} et$^{4,8\cdot 11}$, cui alter *σιμων*, alter *κλεοπας* dicitur. s^{mg} *οτι ο μετα του κλεωπα πορευομενος σιμων ην, ουχ ο πετρος, αλλ ο ετερος.* v^{mg} *ο μετα κλεοπα ναθαναηλ ην, ως εν παναριοις ο μεγας εφη επιφανιος* (cf Epiph^{67} i. e. ^{23,6}). *κλεοπας ανεψιος ην του σωτηρος, δευτερος επισκοπος ιεροσολυμων.* Schol^{287} *ο δε μετ αυτου ο ναθαναηλ η, ως τινες, ο ευαγγελιστης ουτος λουκας.* Apud Ambr$^{luc\,7,182}$ et alibi *Amaon* (alibi *Ammaon*) et *Cleophas* dicuntur. Eadem nomina it^{cdd} ad v. 13 testantur. | *ιερουσαλημ* cum ℵABDILNPXΓΔΠ unc^{9} al^{190} fere Cyr^{luc} ... ς (=Gb Sz) Ln *εν ιερ.* cum Λ 69. al vix mu item ut editi certe sunt Or^{4,8} et Severian^{12,565} (opp Chrys). Latt *peregrinus* (d *advena*) *es* (ff^{2}· om) *in hierusalem* (ut a b d f ff^{2}· l vg) vel *peregrinaris ab hierusalem* (ut c e) ... 28. al^{5} *εις ιερου.* (Gb′) | *και* (ℵ add *ταυτα*) *ουκ* (et. Or^{4,8}): D a b c e ff^{2}· l (non item f vg) syr^{cu} et^{sch} (non item P et^{hr}) om *και* | *εν αυτη*: L e om; item syr^{cu} Severian om *εν ταις ημερ. ταυτ.*

19. *και ειπ. αυτοις* (b f ff^{2}· l vg Aug$^{cons\,8,70}$ *quibus ille dixit*; a *qui ait illis*): D o *δε ειπεν αυτω* (d *ad ille dixit ei*), c e *ille autem dixit illis*, sah *dixit autem illis* | *οι δε ειπ. αυτω* (1. arm aeth om *αυτ.*): c e Aug *illi autem dixerunt*, f *at illi dixerunt*, ff^{2}· *et illi dixerunt*, a *et ipsi dixerunt*, b vg *et dixerunt*, l *dixerunt ei* ... D om | *ειπαν* cum ΝBI 33. ... ς Ln *ειπον* cum ALNP unc rell al pler | $\overline{\text{ιυ}}$: Λ praem *του* | *ναζαρηνοι*

νετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, 20 *ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.* 21 *ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν*

---

cum ℵBIL Or^{4,8} (ed Delar.), item a c e l^{g} vg *nazareno*, f *nazoreno* ... ς Ln Ti *ναζωραιου* cum ADNPXΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} Or (ed. Huet.), item d l* *nazoreo*, b *nazareo*, ff$^{2\cdot}$ *nazaraeo*, sah *nazoraeo* (cop *incola Nazareth*) :: Lc 4, 34 *ιυ ναζαρηνε* non fluct; 18, 37 *ις ο ναζωραιοσ* habetur, quae forma etiam septies in Actis legitur. Praeterea Ioh ter *ναζωραιοσ*, Mc ter *ναζαρηνοσ*. | *οσ*: ΚΠ al^{30} *ωσ* | *ανηρ*: exprim c (sed om *προφητ.*) d e ff$^{2\cdot}$ vg ... a b f g$^{2\cdot}$ l om | *εν εργω και λογω* (A c *εν λογω*, hinc Ln [*εν*] *λογ.*) cum ABILNXΓΔΑΠ unc rell al omn^{vid} it vg rell pler Or^{4,8} ... ℵD syr^{sch} aeth Severian (l. l.) *εν* (Sev om) *λογω και εργω* :: cf Act 7, 22 *δυνατος εν λογοισ και εργοισ*, 2 Thess 2, 17 *εν παντι λογω και εργω* | *εναντιον*: D *ενωπιον*. Ex Latt a b f ff$^{2\cdot}$ l vg Aug^{cons3,70} *coram deo*; c d e Aug^{ioh} tract^{9,4} *in conspectu dei*

20. *οπωσ τε*: ff$^{2\cdot}$ vg Aug^{cons} *et quomodo* ... D *ωσ*, d *sicut*, a b c e f l Aug^{ioh} *quomodo* | *παρεδωκ. αυτ.* hoc ordine cum ℵBLNXΓΔΑ unc^{7} al pler for tol l^{g} (l* om *αυτ.*) Or^{4,8} ... Ln *αυτον* (D *τουτον*, a b d e ff$^{2\cdot}$ Aug^{ioh} *hunc*) *παρεδωκ.* cum ADKPΠ al aliq a b c e f ff$^{2\cdot}$ vg Aug^{cons} et^{ioh} | *και οι αρχοντ. ημ.* (ita c e f g$^{2\cdot}$ vg Aug^{cons} et^{ioh}) : b *et omnes* (sic) *populus* ... a ff$^{2\cdot}$ l om. Praeterea *ημων* (LU al *υμων*): sah cop^{wl} et^{dz} syr^{sch} (syr^{hr} *principes populi*) aeth om

21. *ηλπιζομεν* (B* *ηλπιζαμεν*, X al pauc *ηλπιζωμεν*) cum AB^{3}(et*)DLNXΓ unc^{8} al pler a b c f l vg (a d l *speravimus*, b c f vg *sperabamus*) syr omn (cop et *speravimus* et *speramus* exprim) rell Or^{4,8} Severian (l. l. *ἠλπίζομεν* etc *ὅρα πῶσ ἔσβεστο ἐν αὐτοῖσ σχεδὸν ἡ πίστισ – οὐ λέγει προσδοκῶμεν, ἀλλὰ προσεδοκῶμεν.*) cat^{mai} (Scriptor. vett. nov. coll. 9^{719}: *ἀπηλπικότων ἡ φωνή· ἠλπίζομεν γάρ φησιν, οὐκ ἐλπίζομεν.*) Tert^{marc} ^{4,43} (*Nos autem putabamus*, inquiunt, *ipsum esse redemtorem Isr.*) ... ℵPΔΑΠ 69. al pauc e ff$^{2\cdot}$ sab (non$_{blanch}$, sed rectius vdtr^{sab}) sah *ελπιζομεν* (ita Ti^{synops}) | *εστιν*: D *ην* (d *quoniam ipse erat qui incipiebat salvare* etc). Item c e Aug^{ioh} (l. l.) *quia ipse fuit* (Aug *erat*) *qui redempturus erat* (Aug *esset*). Rell sic: f vg Aug^{cons3,70} *quia ipse esset redempturus*, l *quia ipse est salus*, a b *ipsum esse qui redempturus esset*, ff$^{2\cdot}$ *quia ipse incipit liberare* | *αλλα γε και* cum ℵBDL 1. 33. 229** syr$^{p\ mg}$ arm (d *sed etiam et in omnibus istis*) ... ς om *και* cum ANPXΓ ΔΑΠ unc^{8} al pler. Non satis accurate pleriq interpretes. Latt sic: e *simul autem*, b c f ff$^{2\cdot}$ l vg Aug^{cons} et^{ioh} *et nunc*, a *nunc* | *συν* (EGL MXΓ al *συμ*) *πασ. τουτοισ*: f vg Aug^{cons} *super haec omnia*, e *cum his* (a b ff$^{2\cdot}$ transferunt ad v. 21: *et super his omnibus mulieres* a, *et in his omnibus mulieres* b, *et his omnibus mul.* ff$^{2\cdot}$) ... c l Aug^{ioh} plane om | *ταυτην*: D al^{5} a b c e f ff$^{2\cdot vid}$ l vg Aug^{cons} et^{ioh} om | *ημεραν*: Λ*om

ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλη-

21. αγει (κ* om, suppl κ^c) absq σημερον cum ΝBL 1. syr^cu et^sch ethr cop arm ... D σημεραν (sic) ante αγει add (d *tertium diem hodie agit*) ... ς Ln Ti add σημερον cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^6 al pler it (eisdem codd qui ταυτην om) vg Aug^cons et^ioh syr^P sah aeth | ταυτα: l syr^cu et^sch *haec omnia* | εγενετο: D γεγονεν

22. τινες: S om | εξ ημων (sah *ex eis*): D om, nec exprim aeth | γενομεναι cum ΝADLXΓΔΛΠ unc^8 al fere omn ... Ti γενομεναι cum B f^ber | ορθριναι cum ΝABDK*LΠ al vix mu ... ς ορθριαι cum K^2PXΓΛ unc^7 al pler (Phrynich. eclog. ορθρινος ουκ, αλλ ορθριος). Praeterea syr^cu *profectae sunt ad sepulchrum locum ubi ponebatur* pro εξεστησαν usq μνημειον.

23. ηλθον cum ΝAB^3DLPXΓΔΛΠ unc^8 al omn^vid ... Ti ηλθαν cum B* | και οπτασιαν (ita it^pl vg syr^P eth^r): D c e sah cop syr^cu et^sch aeth om και | εωρακεναι cum ΝABDKMSUΓΛΠ al plu ... ΕGHLPVΣΛ al permu εορακ. Praeterea syr^cu add *ibi*, *et attonitae sunt* (pergentes *et dicunt* pro οι λεγουσιν, quemadmodum 69. habet αἳ λέγουσαι), item syr^sch et^P c.* add *ibi*

24. και ab initio: syr^cu et^sch *et etiam* | απηλθον: L -θαν ... Δ απελθοντες omisso και sq | τινες: D add εκ, item (it^pl vg Aug^cons2,70 *ex nostris*, c e *de nobis*) it vg syrr arm | ουτως cum unc omnib (exc r) etc ... ς ουτω cum Γ etc | καθως: D ως | και αι cum ΝALPXΓΔΛΠ unc^6 al omn^vid cop syr^P ... Ln om και cum BD it vg sah syr^cu et^sch ethr arm aeth | ειπον: D c e syr^cu et^sch ethr ante αι γυναικ. pon | ειδον (KLVXΠ* al ιδον): D e *eidomen* ... vg (exc gat) *invenerunt*

25. και αυτος (syr^cu et^sch *Iesus*): D c e o δε (c e *ille autem*, d *ad ille*) Similiter sah *dixit vero* | αυτους: A εαυτ. | του πιστευειν: D om (Schu: „haud inepte"). Cf ad h. v. de Mcione Epiph^mare 317 et^348: παρεκοψε το ειρημενον προς κλεοπαν και τον αλλον, οτε συνηντησεν αυτοις, το· ω ανοητοι και βραδεις του πιστευειν επι (^348 om) πασιν οις ελαλησαν οι προφηται, ουχι ταυτα εδει παθειν; και αντι δε (^348 om) του· εφ οις ελαλησαν οι προφηται, εποιησεν· εφ οις ελαλησα υμιν. Rursus^349 legitur: εποιησασ δε, ω μαρκιων, αντι του· ου ταυτα εστιν α ελαλησαν οι προφηται, ου ταυτα εστιν α ελαλησα υμιν. Quibus convenienter Dial^857 sic: ελεγεν· ω ανοητ. και βραδ. τη καρδ. του πιστευ. επι πασιν οισ ελαλησα προσ υμασ, οτι εδει ταυτα παθειν τον χν. At differt Tert^marc4,43 „plane invectus est in illos: *O insensati et tardi corde in non credendo omnibus quae locutus est ad vos.* Quaenam locutus? Alterius se dei esse probat, et minus de deo?"

σαν οἱ προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι· 29 καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν

---

26. *ουχι*: D οτι, item Dial^{857} (ut modo exscriptum est)

27. *αρξαμενος*: D *ην αρξαμενος* posteaque *ερμηνευειν* (d *et erat incipiens*, tum *interpretari*), item a b c g^{2} ff^{2} gat mm Aug$^{ioh\ tract9,4}$ *et erat* (c Aug *fuit*) *incipiens* (a *inchoans*) posteaque *interpretans*; item e *et fuit incipiens* posteaquè *et interpretans*. Etiam l *et incipiens* (male omisso *erat*) posteaque *interpretans*. Contra f vg *et incipiens – interpretabatur* | *μωυσεως* cum BKLSXΠ al ... ς *μωσεως* cum NADEGHMPUV ΓΔΛ al pl. De vv vide alibi. | *και απο*: D 28. it vg om *απο*. Severian (l. l.) sic: *και αρξαμενος απο του νομου και των προφητων διηνοιγεν αυτοις τασ γραφασ.* | *παντων των*: om *των* | *διερμηνευσεν* c. N^{c}BLU al, item M *διηρμηνευσεν* ... Ln Ti *διερμηνευεν* cum AGPXΓΔΛ 1. 33. al mu (et. U ap Treg), item ς *διηρμηνευεν* cum EHKSVΠ al plu; item f vg syr^{cu} et^{utr} (sed^{hr} *incepit – ad interpretandum*). De D vide ante; ℵ* *και διερμηνευειν* (ut antea *ην αρξ.* ad modum codicis D corrigendum sit?) | *εν* cum ABDPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg etc ... NL (sed vide post) 1. 33. *τι ην εν*, item cop *quae sunt* (vel *sint*) *haec quae in* | *πασαισ*: ND g^{1} cop^{petr} om | *τα*: L ys^{cr} om, item a (*interpretans illis in omnib. scripturis de eo*) e (*interpr. eis in omnib. script. de se*) c (*interpr. illis omnes scripturas de semetipso*) arm | *εαυτου* (et. ς) cum NABGHKP SUΓΔΛΠ al plu ... ς^{c} Gb Sz Ln Ti *αυτου* cum DELMVX al plu. Praeterea b f ff^{2} l vg *de ipso*, a *de se*, g^{1} *de se ipso*, c *de semetipso*; contra d e *de eo*

28. *ηγγισαν* cum NADLPXΓΔΛΠ etc ... B *ηγγικαν* | *προσεποιησατο* cum NABDL 1. al pauc b c f ff^{2} g^{1} vg (hi omnes *finxit*) e (*simulavit*) l (*dixit*), item syr^{cu} et^{hr} ... ς Ti *προσεποιειτο* cum PXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a (*adfectabat*), item syr^{sch} et^{P} | *πορρωτερω* cum NDLPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler (sed P *πορροτ.*) ... Ln Ti *πορρωτερον* cum AB 382.

29. *παρεβιασαντο* (D* *παραβι.*, L –*σατο*): MP al aliq *παρεβιαζοντο* | *μεινον*: 69. *μειναι*. Libere syr^{cu} pro *και παρεβιασαντο* etc: *et coeperunt illi rogare eum ut cum eis maneret, quia prope erat ut tenebresceret* | *εστιν και*: ita f vg (et. am fu san em ing) ... D a b c e ff^{2} l for mm tol syr^{sch} om. Latt enim sic: *quoniam* (*quia*) *ad vesperum* (e *-ram*) *iam* (ff^{2} *iamiam*, c l om) *declinavit dies* | *ηδη* post *κεκλικεν* (GHKΠ al mu *κεκληκεν*, D *καικλεικεν*) cum NBL 1. 33. 124. 258. 382. al^{2} a b e f ff^{2} (sed hi it^{5} ante *κεκλικ.*) vg cop, item transponentes syr^{sch} et (ante *προσ εσπερ.*) syr^{P} c. ob. (cod^{bars} sine obelo) ... Ln [*ηδη*], ς Ti

τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. 30 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς·* 31 *αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.* 32 *καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;* 33 *Καὶ ἀνα-*

---

om cum ADPXΓΔΛΠ unc^{s} al pler c l gat* sah syr^{cu} arm aeth | *του* (D om) *μεινναι*: ff^{2}· l vg (exc gat) om | *συν αυτοισ*: D *μετ αυτων*

30. *κατακλιθηναι* (EG *-κλισθηναι*, ΚΜΠ* al mu *-κληθηναι*): L *ανακλιθηναι* | *μετ αυτων*: D e syr^{cu} om | *τον αρτον* (et. Or^{1,438} Mcion epiph^{317} et^{349} Cyr^{luc440}): D 131. Eus$^{mar\ suppl\ 293}$ om *τον* | *ευλογησεν* cum BLPXΓΔΛΠ unc^{s} al pler (et. Or Eus) . . . Ln *ηυλογ.* cum ΚΑD 243. 346. (:: *ευλογ.* ubique in Lc pro auctoritate testium edidimus; sed ubique *ηυλογ.* nonnullos graves testes habet: 2, 28 DΓ 2, 34 ΚΓ 9, 16 AFΓ 24, 50 ΚD; iidem igitur ΚAD prae ceteris favent formae *ηυλ.*) *κλασασ επεδιδου* (et. Or^{1,488}; Eus$^{mar\ suppl}$ *και επιδιδουσ αφανησ εγενετο*): D *προσεδιδου*

31. *αυτων δε διηνοιχθ. οι οφθαλμοι*: syr^{cu} et^{sch} *et statim oculi eorum aperti sunt* (*ap. sunt oc. eor.*) ... D c e Or^{1,438} *λαβοντων δε* (Or *δ'*) *αυτων τον αρτον απ αυτου* (Or om) *ηυγησαν* (Or *διηνοιχθ.*) *οι οφθαλμ. αυτων* (Or *αυτ. οι οφθ.*). Cf et. Or^{1,434} *και ηνικα διηνοιχθ. αυτων οι οφθ. και επεγν. αυτον, τοτε αυταισ λεξεσι φησιν η γραφη· και αυτοσ αφ. εγ. απ αυτ.* | *διηνοιχθ.* (et. Or$^{bis\ KC}$): ℵ* *διηνοιγησαν* (D *ηνυγησαν*, vide ante). Epiph$^{marc317\ et\ 349}$ *ελεγχεται δε, οτι οτε εκλασε τον αρτον, ηνοιχθησαν* (^{317}*ηνεωχθ.*) *αυτων* (^{317}om) *οι οφθ. και επεγν. αυτον* (^{317}om *αυτ.*). | *και επεγνωσ. αυτον* (et. Or et Mcion epiph): ℵ* om, suppl^{a}

32. *και ειπ.*: D c e *οι δε ειπ.* | *ειπαν* cum ΚBL al pauc ... ς Ln *ειπον* cum ADPXΓΔΛΠ unc^{s} al pler | *πρ. αλληλουσ*: D *πρ. εαυτουσ* | *η καρδ. ημων καιομενη ην*: ita etiam a b f ff^{2}· vg Aug Amb cop syr^{sch} syr^{p} et txt et^{mg} gr syr^{hr} aeth Or^{2,610} et (ex catena Corderii)^{693} et^{3,274} et$^{4,11\cdot177}$ Or$^{int\ 2,95\cdot143\cdot156}$ etc ... D *η καρδ. ην ημων κεκαλυμμενη* (d *coopertum*), c *cor nostrum fuit excaecatum*, e *cor nostr. fuit exterminatum*, l *cor nostr. erat optusum*; item pro *καιομενη gravatum* sah syr^{cu} arm | *εν ημιν* cum ΚALPXΓΔΛΠ unc^{s} al omn^{vid} it^{pler} (sed a b f *in nobis* ante *ardens*) vg (exc tol* et^{cod} ap Gb) cop (sah *nobis*) syr^{utr} et^{hr} etc Or^{2,610} et (ut ante)^{693} Or$^{int\ 2,95\cdot143\cdot156}$ et^{saep} ... BD c e tol vg^{cod} (ap Gb) syr^{cu} (Or ^{3,274} et^{4,178} *καιομενη ην εν τη οδω ωσ διηνοιγεν ημιν τασ γραφασ*. Eodem modo ^{4,11} sed^{cod} *ην εν ημιν οδω ωσ* etc. Item Or$^{int\ 3,20}$ *ardens erat in via cum aperiret nobis scripturas.*) om | *ωσ ελαλει* (KM al aliq *-λη*, A *-λησεν*) *ημιν* (vg om *ημιν*) ita et. f sah cop syr^{utr} et^{hr} etc ... a b c e l Amb Aug syr^{cu} Or$^{3,274\cdot4,11}$ et^{178} (vide ante) Or^{int} ubiq i. e. undecies om | *εν τη οδω* et. Or^{3,274} et $^{4,11\cdot178}$ (vide ante) Or$^{int\ 2,421}$ (post *scripturas*) et^{693} (*cum in via aperiret* etc) et^{3,20} (vide ante) ... Or$^{int\ 2,95\cdot143\cdot156}$ et quinquies om | *ωσ διηνοιγ.* (ΚB*A *διηνυγ.*, D *ηνυγεν*)

στάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 (340. 9) Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐ- Iu 20, 19 ss [Mc 16, 14.]

---

cum ℵBDL 33. syrhr (item a b c e l Amb Aug syrcu Or3, 274 et4, 11. 178 Orint omisso ως ελαλ. ημιν, vide ante) item (*explicans*) sah cop ... ς και ως (f vg syrcu et sch aeth om) διηνοιγ. cum ΑΡΧΓΔΔΠ unc8 al pler syrP etc (vide ad ως)

33. ανασταντες (et. Eusmar suppl293 Cyrluc440): D c e sah add λυπουμενοι (*tristes* c e sah, *contristati* d) | ηθροισμενους cum ℵBD 33. Eusmar suppl ... ς συνηθροισμ. cum ALPΧΓΔΔΠ unc8 al pler Cyrluc | τ. ενδεκα: e add *discipulos*, f *apostolos*. Cf huc Cyrluc440 αναστ. φησιν, οι περι κλεοπαν αιτη τη ωρα, τουτεστιν εν η αφαντος απ αυτων εγεν. ο ιω, επεστρεψαν εισ ιερουσαλημ. ουκ εν αιτη δε τη ωρα, φησιν, ευρον τουσ ενδεκα συνηθροισμενουσ και απηγγειλαν τα κατα τον ιν, αλλα τη τεσσαρακοστη ημερα τησ αυτου αναστασεως, οτε και ανεληφθη etc. Similiter catox, post verba ουκ αυτη δε τη ωρα - κατα τον κυρ. ιν pergens sic: αλλα μετα τινασ ωρασ, οσασ εικοσ ην αυτουσ ποιησαι το διαστημα των εξηκοντα (at codex εκατον εξηκοντα, vide supra) σταδιων βαδιζοντασ, εν αισ παντωσ και ο δεσποτησ ωφθη σιμωνι. Haec inprimis ad defendendam scripturam εκατον εξηκοντα v. 13 faciunt.

34. λεγοντας (et. Chry3, 925): D λεγοντεσ | οντωσ ηγερθ. ο κυρ. cum ℵBD LP 1. 25. 131. a c f (*quia vere dominus surrexit*) ff2· blanch cop (sah hiat) syrcu etsch ethr arm aeth Eusmar suppl287 Chr3, 925 ... ς Ti ηγερθ. ο κυρ. οντωσ cum ΑΧΓΔΔΠ unc8 al pler (ff2· sab) vg syrP ... 258* b e l Cyrluc441 om οντωσ | Δ* οφθη | σιμωνι: Α σημωνι, L σημων

35. τα: syrhr *omnia* | ωσ (Ε* πωσ): D c e οτι | αυτοισ: syrcu non exprim

36. λαλουντων (et. Eusmar suppl293): 13. 69. 300. 346. λεγοντων | αυτοσ (10. 42. 61. 435. al40 fere l και αυτοσ) absq ο ιω (et. Gb) cum ℵBDL 61. 255. al3 a b e 130lat sah syrcu catox172 Amb ... ς add ο ιω cum ΑΕGΚΜSUVΓΔΔΠ (Χ omisso ὁ, P post εστη pon; Η 157. c ο κυριοσ) al pler f cop syrP arm Eusmar suppl; item pro αυτοσ habent *Iesus* ff2· vg (hi duo *stetit Iesus*, sed am fu tol al *Iesus stetit*) syrsch. Initio pericopae syrhr 412 sic: *Et dum illi loquuntur, venit dominus Iesus et stetit in medio eorum* etc | εστη (et. Eusmar suppl): D εσταθη | ALMP Δmg al εμμεσω, 255. εισ το μεσον (omisso αυτων) | αυτων: Γ 28. 7pe των μαθητων αυτου (28. om αυτ.). Dedimus vero αυτων sine additam cum D a b e ff2· l ... ς (sed Gb0) Ln add και λεγει αυτοισ· ειρηνη υμιν (Δ* υμων) cum ℵABLPΧΓΔΔΠ unc8 al omnvid c f sah cop syrcu etutr ethr rell Eusmar suppl Chr 3, 110 Cyr4, 1108. Sed GP 88. 127. 130gr etlat c f g1·2 (non item a b e ff2· l) vg copwl etpetr2· (non item copds nec sah) syrsch etP ethr (at non syrcu) arm aeth arr perss Amb

τῶν. 37 *πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.* 38 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν;* 39 *ἴδετε τὰς χεῖράς*
[Io 20, 20.] *μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ*

Aug insuper add *εγω ειμι, μη φοβεισθε* (127. 130^{gr} *θροεισθε*), hinc Ln [*εγω ειμ. μη φοβεισθ.*] :: at ut illa ex Io 20, 19 fluxisse videntur, ita haec ex Io 6, 20 petita sunt.

37. *πτοηθεντες δε* cum ALPXΓΔΠ unc rell al omn^{vid} it vg (f vg *conturbati vero*, l *et conturbati*, b ff^{2}· *conturbatique*, c e *turbati autem*, a *exterriti autem*) etc; item D *αυτοι δε πτοηθεντες* (d *ipsi autem paverunt*) ... ℵ *φοβηθεντες δε*, B *θροηθεντες δε* | *εμφοβοι* (DM *ενφ.*): 1. 22. 118. *εντρομοι* | *πνευμα* et. Eus^{mar} suppl^{294} Chr^{3,110} Cyr^{4,1108} ... D *φαντασμα*, item Apellhipp^{260} (*δειξαντα τους τυπους των ηλων και της πλευρας, πειθοντα οτι αυτος εση και ου φαντασμα, αλλα ενσαρκος ην*) Mcion$^{tert\,4,43}$ („haesitantibus eis ne phantasma esset, imo phantasma credentibus: Quid turbati estis, inquit"); item Dial^{857} (*ελεγε τοις μαθηταις δοκουσιν αυτον φαντασιαν ειναι· τι* etc). Cf et. Hier$^{esai\,18}$ prol: „Quum enim app. eum putarent *spiritum* vel, iuxta evglium quod Hebraeorum lectitant Nazaraei, *incorporale daemonium*, dixit eis: *quid turbati* etc. Cf ad v. 39.

38. *και ειπεν* (f vg *et dixit*, b ff^{2}· l *dixit autem*, a *qui dixit*): D c e o *δεεισπ.* | *αυτοισ*: syr^{cu} et^{ach} et^{hr} corr aeth add *Iesus*, item 28. o *κυριοσ* | *και διατι* c. ΚΑΧΓΔΔ*Π unc^{8} al pler Cyr^{4,1108} Thdret^{4,118}, item *quid turbati estis et* (e om) *quare* etc a b c e f ff^{2}· l gat mm Amb, item syr^{cu} et^{utr} (syr hr *et quae cogitationes*). Similiter DL 382. Dial^{857} *και ινατι* ... BA^{2} (*διατι διατι* altero prorsus eraso et ex priore *δια*) *και τι*, item Tert marc^{4,43} *quid turbati estis*, inquit, *quid cogitationes subeunt in corda vestra* ... vg Aug$^{cons\,3,74}$ *et* | *διαλογισμοι*: HΔ 382. *λογισμοι* | *εν τη καρδια* cum BD (item A*?) a b c e ff^{2}· l gat mm sah aeth, item Dial^{857} *εισ την καρδιαν ... ς εν ταισ καρδιαισ* cum ℵA (ex correctione primae ut vdtr manus) LXΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} f vg cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} Cyr^{4,1108} Thdrt^{4,118} Tert$^{marc\,4,43}$ (vide ante) Aug^{cons}

39. *τασ χειρ. μου κ. τ. ποδ. μου*: ℵ *τ. ποδ. μου κ. τασ χειρ. μου* | *μου* sec (et. Dial^{857} Ath^{724} Cyr^{4,1108} Mcion$^{epiph\,349}$ a b l gat mm Aug$^{cons\,3,74}$ Ambi$^{os\,12,69}$): L 1. 13. 33. 300. c e f ff^{2}· vg (sed non gat mm) syr^{p} (non item syr^{cu} et^{sch} et^{hr}) Eus$^{ps\,83}$ Thdrt^{4,118} Tert$^{marc\,4,43}$ et Mcion epiph^{317} (ibi *μου* utrumq om) Hil^{500} om | *οτι εγω ειμι. αυτοσ* cum ℵBL 33. (a *quoniam ego sum: ipsi tractate et videte*) b f l Dial^{857} Ath^{724} Cyr^{4,1108} Ambi$^{os\,12,69}$; D c e ff^{2}· (*quia ecce ego ipse sum*) vg (non am etc) arm Tert$^{marc\,4,43}$ *οτ. εγ. αυτ. ειμι* ... *ς οτι αυτοσ εγω ειμι* cum AXΓΔ Π unc^{8} al pler am fu ing tol syr^{p} Eus^{ps} Thdret^{4,99} et^{118} Hil ... 300. sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} om *αυτοσ*. Praeterea syr^{cu} *οτι εγω ειμι* post *ψηλαφ. κ. ιδετ.* pon | *με* et. Ath^{724} Cyr$^{hr\,210}$ et^{180} Cyr^{4,1108} Thdrt^{4,118} etc: D it (exc c *palpate et videte me*) vg syr^{cu} et^{hr} (et^{p} habet c. ob.) om.

ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκας καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε

Dial^{857} om *ψηλαφ. με και ιδετ.* | *ιδετε*: L *ιδατε* | *οτι* sec (d *quoniam*): D^{Gr} *το* | *σαρκας* cum ℵ*D Ir^{int}^{294} Dial^{857} (D *οστ. ουκ εχει και σαρκας*, Dial *οστ. και σαρκας ουκ εχει*, Ir^{int} *neque ossa neque carnes habet*) :: *σαρκας* ut maxime insolitum a plerisq testibus abiectum, quemadmodum etiam Ioh. Dam. Irenaei loco in parallela sacra recepto *ουτε οστεα ουτε σαρκα εχει* scripsit, item altero Dialogi loco^{851} paullo liberius *πνευμα γαρ σαρκα και οστεα ουκ εχει, ωσ εμε ορατε εχοντα* scriptum est ... ς Ln Ti *σαρκα* cum ℵ^{c}AB (habet *και σαρκα και οστ.*) LXΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg rell Cyr^{hr}^{180} Cyr ^{4,1108} Ath^{724} et Ps-Ath^{2,471} Mcion ap Epiph^{317} et^{349} itemque ap Tert^{4,43} *οστεα* (^{349} *οστα*) *ουκ εχει* omissis *σαρκ. και*, item Tert^{carn}^{5} Hil$^{437\cdot500}$ | *οστεα*: DN 33. Epiph marc^{349} *οστα* | *θεωρειτε*: *βλεπετε*. Praeterea cf huc Ign^{smyrn}^{3} (ed. Dress. p. 188) *εγω γαρ και μετα την αναστασιν εν σαρκι αυτον οιδα και πιστευω οντα. και οτε προσ τουσ περι πετρον ηλθεν, εφη αυτοισ· λαβετε, ψηλαφησατε με και ιδετε, οτι ουκ ειμι δαιμονιον ασωματον.* Quem locum Ignatii Eus h. e. 3, 36, 11 exscribens (exscripsit et. Thdrt^{4,128}) addit se nescire unde Ign hauserit (*οὐκ οἶδ' ὁπόθεν ῥητοῖσ συγκέχρηται*). Hier vero de vir. illustr. 16 sic: *in qua* (i. e. epist. ad Smyrn.) *et de evglio, quod nuper a me translatum est, super persona Christi ponit testimonium dicens*: „Ego vero et post resurrectionem in carne eum vidi, et credo quia sit. Et quando venit ad Petrum et ad eos qui cum Petro erant, dixit eis: Ecce palpate me et videte, quia non sum daemonium incorporale" etc. Adde Or^{int} de princ^{1,8} *Si vero quis velit nobis proferre ex illo libello qui Petri Doctrina* (?) *appellatur, ubi Salvator videtur ad discipulos dicere*: „Non sum daemonium incorporeum", *primo respondendum est ei quoniam ille liber inter libros ecclesiasticos non habetur* etc. Rursus respicit Hier^{esai}^{18} prol eundem evglii Nazaraeorum locum: *Quum enim apostoli eum putarent spiritum vel iuxta evglium quod Hebraeorum lectitant Nazaraei, incorporale daemonium, dixit eis*: „Quid turbati estis" etc. Cf et. Iust^{resurr} ^{9} *των μαθητων αυτου μη πιστευοντων ει αληθωσ σωματι ανεστη, βλεποντων αυτων και δισταζοντων ειπεν αυτοισ· ουπω εχετε πιστιν; φησιν, ιδετε οτι εγω ειμι. και ψηλαφαν αυτον επετρεπεν αυτοισ και τουσ τυπουσ των ηλων εν ταισ χερσιν επεδεικνυε. και - παρεκαλεσαν αυτον φαγειν μετ αυτων - και εφαγε κηριον και ιχθυν.*

40. Versum non dedimus cum D a b e ff^{2}· l syr^{cu} (:: fluxisse omnino vdtr ex Ioh 20, 20, etsi interpolator, ut fere fit, Iohannea loco Lucae accommodavit) ... ς Ln sic: *και τουτο ειπων επεδειξεν* (Ln *εδειξεν*) *αυτοισ τασ χειρασ και τουσ ποδασ* cum ℵABLΝΧΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} c f q vg sah cop syr^{utr} eth^{r} rell Eus^{mar} suppl^{294} Ath^{724} Chr^{2,110} Cyr^{4,} ^{1108} Dam^{fid} orth^{303} (*ψηλαφησατε με και ιδετε, φησι τοισ οικειοισ μαθηταισ ο κυριοσ πνευμα δοκουσιν οραν, οτι εγω ειμι και ουκ ηλλοιωμαι, οτι πνευμα σαρκα και οστεα ουκ εχει, καθωσ εμε θεωρειτε εχοντα. και τουτο ειπων εδειξεν αυτοισ τασ χειρασ και την πλευραν, και τω θωμα προτεινει προσ ψηλαφησιν.*) Pro *επεδειξεν* ς cum AEKMSUVΓΔ ΑΠ al pl (Ath fluct edd) Chr^{2,110} Ln *εδειξεν* cum ℵBGHLΝΧ al^{35} Cyr Dam

ἔχοντα. 41 (341.9) *ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;* 42 *οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος·* 43 *καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.*

---

41. *αυτων* (et. Eus$^{mar\ suppl\ 294}$ Cyr$^{hr\ 210}$ Chr $^{3,\ 110}$ Cyr^{4,1108}): A *αυτω* | *απο της χαρας* (syr^{cu} *απο του φοβου αυτων και απο τ. χαρ. αυτων*) hoc loco cum NBDLNXΓΔΑΠ unc^{8} al pler f gat sah cop syr^{omn} rell Eus$^{mar\ suppl}$ Cyr^{hr} Chr ... Ln post *θαυμαζ.* pon cum A 130$^{\mathfrak{GE}T}$ et^{lat} 382. a b c e l q vg Cyr^{4,1108} et^{1109} | *αυτοις* (*eis* f q, e *ad eos*, c *ad eos Iesus*): D a b l vg om | *ενθαδε* (ℵC): ℵ* *ωδε*

42. *οι δε*: D e syr^{cu} aeth *και* | *αυτω*: Γ *αυτον* | *ιχθυος οπτου μερος* sine additam cum NABDLΠ e cop^{ds} (syrP c.* add *και απο* etc) Clem ^{174} Or ^{1,884} (de eis explicans quae Iesus manducasse in evv refertur, scribit *σαφως δε φαινεται ιχθυος μετα την αναστασιν βεβρωκως.* Ibi *το κηριον* praeterire non poterat si in exemplis suis additamentum reperisset. Cf et $^{3,\ 477}$ ubi de quinque panibus et duob. piscib. Mt 14, 17 explicans habet: *διο και αυτος εφαγεν ιχθυος οπτου αναστας μερος λαβων απο των μαθητων*) Eus$^{mar\ suppl\ 294}$ et (*και μη αρκεσθεις τη βρωσει του ιχθυος και λογους αυτους στηριζει* etc, rursusque postea *και ιχθυος οπτου μερος ενωπιον αυτων εφαγεν*) ^{295} Ath$^{fragm\ mai\ 582}$ (*επεδωκαν γαρ φησιν αυτω ιχθυος οπτου μερος, και φαγων ενωπ. αυτων, λαβων τα επιλοιπα απεδωκεν αυτοις*) Epiph^{143} (*αλλ η ακριδων μονων ο ιωαννης. και μελιτος μετελαμβανε, δηλον δε ως και υδατος. τισι δε ουκ οιδε τον σωτηρα ανασταντα εκ των νεκρων και φαγοντα; καθαπερ εχει τα αγια ευαγγελια της αληθειας οτι επεδοθη αυτω αρτος και μερος οπτου ιχθυος, και λαβων εφαγε και εδωκε τοις μαθηταις*) Cyr$^{luc\ 442}$ (*ητησε τι των εδωδιμων· οπτου δε ιχθυος μερος ην· και λαβων κατεδηδοκεν ορωντων αυτων*) ..... ς (Gb^{o}) Ti add *και απο μελισσιου κηριου* cum EHKMNSUVXΓΔΛ al omn ^{vid} a b f ff^{2} l q vg (item c *obtulerunt ei partem piscis assi, et porrexerunt ei et favum mellis*) cop^{wi} et [ ]schw ex^{petr} syr^{cu} et^{sch} et^{p} c.* eth^{r} arm aeth Iust$^{resurr\ 9}$ (*και εφαγε κηριον και ιχθυν*, vide ad v. 39) Ath^{511} (*επεδωκαν γαρ φησιν αυτω ιχθυος οπτου μερος και απο μελισσιου κηριου, και φαγων ενωπ. αυτων, λαβων τα επιλοιπα απεδωκεν αυτοις*) Cyr$^{hr\ 210}$ et^{241} Cyr^{4,1108} (sed in explicatione loci paullo post nil habet nisi *κατεδηδοκε γαρ το προσκομισθεν ιχθυδιον ητοι το εξ αυτου μερος*) Procl$^{galland\ 9,\ 632}$ (*σημαινοντες εν τω ιχθυι –εν δε τω κηριω–*) Aug$^{cons\ 3,\ 74}$: : nescio an ex evglio Hebraeorum adsumptum credam, ubi illud *δαιμονιον ασωματον* similiter narratum esse probat. Praeterea variant *μελισσιου*, cuius loco H al aliq *μελισιου*, al plus^{30} *μελισσειου*, A *μελισσου* praebent, et *κηριου*, quod ℵ*X 382. 69. 6^{pc} al pauc Cyr$^{hr\ 210}$ in *κηριον*, 124. 131* in *κηριουν* mutant; ex Latt vero c f ff^{2} vg *favum mellis*, a b l (omisso *μελισσιου*) *favum* (a) vel *de favo* (b l) reddunt.

43. *αυτων* et. Clem Eus$^{mar\ suppl}$ Ath Cyr: vide ad v. 42 ... A *παντων* | *και λαβων ενωπ. αυτ. εφαγεν* (a *et accipiens manducavit coram illis*, f

44 (342. 10) *Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.* 45 *τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς,* 46 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,* 47 *καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς* 22, 39.

---

et accipiens coram ipsis manducavit, e *et accepit coram illis*, l *et manducavit coram ipsis*; b ff^{2}· q *et manducans coram ipsis*, ex quibus b pergit *dixit*, ff^{2}· vid q *et dixit*): κπ* 13. 42. 88. 130. 161* 207^{mg} 278 mg 300. 346. 440. w^{scr} cop^{wi} et^{petr} syr^{cu} et^{p} c. ob. et syr^{hr} arm aeth arr pers^{w} add *και* (al pauc syr^{cu} et^{p} c. ob. et^{hr} add *λαβων*) *τα επιλοιπα* (88. *τα περισσευματα*, 130. *το επαναλειφθεν*) *εδωκεν αυτοις*, item (vide ad v. 42) Ath$^{fragm\ mai\ 562}$ et Ath^{511} Epiph^{148}, item c (*accepit coram illis, sumens reliquias dedit eis*) vg et Aug$^{cons\ 3,74}$ (*et cum manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis*)

44. *ειπεν δε* (et. cop syr^{p}): d a c e f ff^{2}· l q vg syr^{sch} et^{hr} aeth *και ειπεν*, b syr^{cu} *dixit* | *προς αυτους* cum κBLX 33. al pauc b c f ff^{2}· l q vg ... ς Ln *αυτοις* cum ADNΓΔΛΠ unc^{7} al pler a e | *μου* cum ABDKLNXΠ 33. 157. al pauc cop^{wi} et^{petr} aeth Hil^{504} ... Ln [*μου*], ς om cum κΓΔΛ unc^{6} al pler it vg syr^{utr} et^{hr} cop^{schw} ex^{dz} arm Ir$^{int\ 206}$ Cyp^{277} Aug cons^{3,74} | *ετι ων* (it vg Ir^{int} etc *cum adhuc essem*): d *εν ω ημην* (d *cum essem*) | *πληρωθηναι*: d* *πλησθηναι* | *παντα*: b *απαντα* | *μωυσεως* cum BDKLNSVXΠ al mu it vg (sed non am fu) etc ... ς *μωσεως* cum ΝΑΕFHMUΓΔΛ al plu etc | *και προφηταις* cum ADNXΓΔΛΠ unc^{5} al pler (it^{pler} vg Ir$^{int\ 206}$ *in lege moysi et profetis et ps.*) ... κ *εν τοις προφ.*, L *και εν τοις προφ.*, B cop *και τοις προφ.* (c *in lege moysi et in proph. et in ps.*) | *και* (cop add *τωσ*) *ψαλμοις*: f 1. 22. al pauc om

45. *τον νουν τ. συνιεναι*: A om | *συνιεναι* (H* *-ιαναι*): B* *συνιεναι*

46. *γεγραπται* (Gb′) cum ℵBC*DL a b c e ff^{2}· l gat mm cop aeth syr^{hr} Ir$^{int\ 206}$ Hil^{407} ... ς add *και ουτωσ εδει*, Ln [*και ουτ. εδει*] cum AC^{2}NX ΓΔΛΠ unc^{8} al pler f q vg syr^{utr} Cyp^{277} Aug$^{cons\ 3,74}$ ... 72. 237. 240. 244. arm om *ουτ. γεγραπτ. και*, item Epiph^{67} libere (*και τουτους γενουθετηκεναι απο των ψαλμ. και απο των προφ. οτι ουτωσ εδει παθειν τον χν* etc) | *παθειν τον χν*: d it vg cop Ir^{int} *τον χν παθ.* | *εκ νεκρων* (et. Epiph^{67} Ir$^{int\ 206}$ etc): d 29. 71. 248. g^{scr} om | *τη τριτη ημερα* et. a c e f q vg Cyp^{277} Hil^{407} Aug^{cons} ... b ff^{2}· l gat mm Ir$^{int\ 206}$ om

47. *αυτου*: 33. *μου* | *μεταν. εισ αφεσιν* cum ℵB cop syr^{sch} ... ς Ln Ti *μεταν. και αφεσιν* cum ACDNXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} it vg syr^{p} et^{hr} rell Eustheoph^{810} (ex catena Nicetae) Cyp^{277} (Ir$^{int\ 206}$ et^{262} om *μεταν. εισ*, habet igitur *et praedicari in nomine eius remissionem* etc, *oportebat - et in nomine eius remissionem peccatorum praedicari*) :: utrumque ex usu Lucae est, quemadmodum Act 5, 31 habet *δουναι μετανοιαν τω ισρ. και αφεσιν αμαρτ.*, Lc 3, 3 *βαπτισμα μετανοιασ εισ αφεσιν*

πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. 48 ὑμεῖς μάρτυρες τούτων. 49 καὶ ἰδοὺ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.

Act 1, 12. 50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας

αμαρτ. (item Mc 1, 4) | εισ παντα (*in omnes* Ir$^{int\,306}$ etc, *usque in omnes* c e Cyp^{277}): D ωσ επι παντα, d *super omnes* | παντα τα: ΔΑ om τα (sed A πάντα) | αρξαμενοι cum ℵBC*LNX 33. cop aeth syrP mg cod (est$^{assem\,2}$ ubi adnotatur „*inveni in uno cod. Graeco* incipientes"). Similiter DΔ^2 αρξαμενων (d *incipientium*) et *incipientibus* b f ff^{2}· q vg ... ς Ln Ti αρξαμενον cum AC^{3}ΓΗΚΜUVΓΔ*ΑΠ al pler, item *incipiens* a c e l, item (*et inciperetur*) syr^{utr} eth^{r} arm ... s al^{6} αρξαμενοσ, 1. (teste Wtst) αρξαμενην

48. υμεισ cum ℵBC*L mt cop syr^{hr} ... ς Ln υμεισ δε cum AC^{2}ΧΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} a b f ff^{2}· l q vg syrP; item c e Aug (vide post) syr^{sch} aeth *et vos*, D και υμεισ δε (*et vos autem*) | μαρτυρεσ sine εστε cum BD aeth Augunit eccl ^{10} (*et vos horum testes.* Totum locum accurate exscribit.) ... ς Ln εστε μαρτ. cum ΝAC^{2}LΝΧΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} it^{pler} am fu for ing mt tol cop arm syr^{utr}; item C* ff^{2}· vg^{ed} μαρτ. εστε (syr^{hr} *testes horum vos estis*)

49. καγω (D και εγω) sine ιδου c. ℵDL 33. a b c e ff^{2}· g^{2}· l vg cop syr^{sch} Augunit eccl^{10} ... ς Ln Ti και ιδου εγω c. ABCΝΧΓΔΑΠ unc rell al pler (1. και εγω ιδου) f q syrP eth^{r} rell : : cf 7, 27 (et Mc 1, 2 Mt 10, 16) 10, 3 | εξαποστελλω (L -ελω) cum ℵ^{c}BLXΔ 33. 157 ... ς Ln αποστελλω (al^{10} -ελω) cum ℵ*ACDΝΓΔΠ unc^{7} al pler ... a g^{2}· tol ing vg^{sixt} cop *mittam* (vide ante -ελω) | AB*FL al επαγγελιαν | του πατροσ μου: D e om τ. πατρ., a om μου | πολει sine additam c. ℵBC*DL a b c e ff^{2}· g^{2}· l q vg (et. 130^{lat}) cop pers^{w}. Cf Thdret ^{1,782} et ^{1074} et ^{3,15} μεινατε (^{782} προσμ., ^{2,15} add αυτου) εν τη πολει ταυτη (^{1074} cod om) εωσ αν (^{1074} cod ου) ενδυ. etc ... ς (= Gb) add ιερουσαλημ cum AC^{2}ΧΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} f q syr^{utr} eth^{r} arm aeth Chr^{3,919} cat^{oxon} | ου: D 1. 157. οτου ... Eus$^{esai\,483}$ (εωσ αν λαβητε) Cyr$^{hr\,271}$ (sed ^{248} ου) Chr^{3,919} Thdrt (vide ante) αν | εξ υψ. δυναμ. cum ℵBC*L 33. Eus$^{esai\,483}$ et (υμεισ δε ληψεσθ. εξ υψ. δυναμ. επελθοντοσ του αγ. πνευμ. εφ υμασ cum Act 1, 8 coniunctum) mcell^{172} Cyr$^{hr\,248}$ ... ς Ln δυναμ. εξ υψ. cum AC^{2}ΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler it vg cop syr^{utr} eth^{r} rell Cyr$^{hr\,271}$ Chr^{3,919} Thdret ^{3,15} cat oxon ^{173}

50. εξηγαγ. δε: L Cosm ^{454} (Gall ^{11}) και εξηγ., Γ εξηγ. τε, cop^{ds} syr^{sch} eth^{r} aeth *et eduxit* | αυτουσ sine εξω cum ℵBC*L 1. 33. 157. a e cop syr^{sch} eth^{r} arm Cosm^{454} (Gall^{11}) Augunit eccl ^{10} ... ς Ti add εξω, Ln [εξω] cum AC^{3}DΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler b c f ff^{2}· l q vg syrP aeth Aug$^{cons\,3,83}$ | εωσ (D om) προσ cum ℵBC*(D)L 1. 33. a (*usque ad*) Cosm^{454}, item e *quasi Bethaniam* ... ς Ti εωσ εισ cum AC^{3}ΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler (237. 15^{ev} 6^{pe} om εισ); b c f ff^{2}· l q vg Aug^{cons} *in Bethaniam* (c f -*nia*), gat *usque in Beth.*, Augunit eccl *usque Beth.* | και επαρασ: D επαρ. δε |

τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούσ. 51 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺσ διέστη ἀπ' αὐτῶν.* 52 *καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰσ Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶσ μεγάλησ,* 53 *καὶ ἦσαν διαπαντὸσ ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντεσ τὸν θεόν.* Act 1, 9 aa [Mc 16, 19]

τασ χειρ. αυτου (D ff^{2} om *αυτ.*): ℵ add *εισ τον ουρανον* | *ευλογησεν* cum ABCLXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} ... ℵD *ηυλογησεν* :: cf ad v. 30

51. *διεστη* (D *απεστη*, a c d e l *discessit*, b f q vg *recessit*) *απ αυτων* sine additam cum ℵ*D a b e ff^{2} l Aug$^{unit\ eccl\ 10}$ (- *discessit ab eis. Et ipsi reversi sunt* etc) ... ς (sed Gb^{0} probante omissionem Schulzio) add *και ανεφερετο εισ τον ουρανον* cum ℵ^{c}ABCLXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} c f q vg syr^{utr} eth^{br} rell Cyr$^{luc\ 444}$ Cosm^{454} (Gall^{11}) Aug$^{cons\ 3,83}$

52. *και αυτοι* sine additam cum D a b e ff^{2} l Aug$^{unit\ eccl\ 10}$ (:: dubium non est quin additamentum arctissime cohaereat cum verbis *και αν-φερ. εισ τ. ουρ.*) ... ς Ln add *προσκυνησαντεσ αυτον* (243. c vg om *αυτ.*) cum ℵABC unc^{13} al omn^{vid} c f q vg rell | *μεγαλης* (et. B^{2}): B* om

53. *εν τω ιερω*: A* om | *αινουντεσ* cum D a b e ff^{2} l gat bodl cop (sic „*praedicantes deum*“) Aug$^{unit\ eccl\ 10}$ (*αινουντεσ* ut recipiatur, non *ευλογουντεσ*, huius versus cum vv. 51—52 necessitudo suadet: quippe ubique iidem fere testes consentiunt. Pro *αινουντεσ* correctum i. e. suprascriptum est *ευλογουντεσ*, inde ortum *αινουντεσ και ευλογουντ.*) ... ℵBC*L syr^{hr} *ευλογουντεσ* ... ς Ln *αινουντεσ και ευλογουντεσ* (F -ντασ) cum AC^{2}XΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} e f q vg syr^{utr} arm (aeth *ευλογ. και αινουντ.*) | *τον θεον* absq *αμην* cum ℵC*DLΠ 1. 22. 33. 130. 240. 244. a b e ff^{2} l fu bodl em for gat harl iac mm trevir cop syr^{hr} arm ... ς (= Gb Sz) add *αμην*, Ln [*αμην*] cum ABC^{2}XΓΔΛΠ^{2} unc^{7} al pler c f q vg (et. am tol ing) syr^{utr} aeth

Subscriptiones: A*PMXΓ 1. al nil subscriptum habent (EG hiant, item e) ... B *κατα λουκαν* ... ℵA^{2}CKLSUΔΛΠ 33. al *ευαγγελιον κατα λουκαν* ... H al mu *τελοσ του κατα λουκαν* (al add *αγιου*) *ευαγγελιου* ... D *ευαγγελιον κατ λουκαν επληρωθη αρχεται κατ μαρκον.* Item Latt pler: a b d f *evangelium* (b om) *secundum lucan* (a *lucanum*, d *lucam*) *explicit incipit* (d f add *evang*) *secundum marcum* [idem evgg ordo in e], q *evangelium secundum luca explicit. incipit secundum marcum* ... l *explicit evangelium secundum lucam*, for *evangelium secundum lucanum explicit*, ff^{2} *explicit evangelium secundum lucanum incipiunt capitula evangelii secundum marcum* ... gat *finitum evangelium cata lucan item incipit evangelium secundum marcum* .. contra ing aliique vg^{cdd} *explicit evangelium secundum lucam* (haec sola am), *incipit prologus secundum iohannem*). Praeterea HKSA al pl versuum (*στιχων*) numerum notatum habent: HKS al pl *βω'*, Λ al mu *βχοζ'*, al *βχ'*, *βψξ'*, *βψρ'*, *διακοσιοι οκταικοσιοι* (ut 246.) et aliter; item alii pm *κεφαλαια* (*τμβ'*, ut Λ al pl; usque ad eundem numerum notatio marginalis codicum LMU al atque etiam am etc procedit; in C vero usque ad *τμθ'*, al *τμε'*); item al

τιτλοι (πγ'), aliquot et. ρηματα (‚γ' vel ‚γογ' vel ‚γωγ' vel ‚γων' etc. Aeth *voces evangelii Lcae* 2800.) Propriam ut vdtr et capitum et numerorum (Ammoniacorum?) notationem cod. Assem. 1. syraeP (ap. Adl. p. 63) habet; capita enim 104, numeros 402 ponit (in Mt 107 et 426, in Mc 50 et 200, in Ioh — et 232). Eiusdem versionis cod. Florent. (ibid. p. 53) capita 83, numeros 348, miracula 22, parabolas 27; testimonia 16 habet (in Mt capp. 68, numeros 360, mirac. 25, parab. 25, testim. 32; in Mc capp. 48, num. 240, mirac. 22, parab. 6, testim. 17.) In B numerantur sectiones 152. Praeterea multi (ut iam KS) subscriptiones auctas habent hunc in modum: *ευαγγ. κα. λουκ.* (S etc) vel quod frequentius *το κα. λουκ. ευ.* (et. K etc) *εξεδοθη μετα χρονους ϊε̄ της του χ̄ῡ αναληψεως.* Notabilis etiam est ratio haec (ex A 262. 300. aliis): *ευαγγ. κατ. λουκ. εγραφη και αντεβληθη ομοιως εν στιχοις ‚βχοζ̄' κεφα. τμβ'* (262. *τμθ'*, 300. *τμε'*). Denique in paucis notantur haec et similia: *εγραφη ελληνιστι εισ αλεξανδρειαν την μεγαλην* (9. 29. 124. 161. 163. 174. 346.) .. *εν τη αττικη της βοιωτιασ και επεδοθη τω κρατιστω θεοφιλω επισκοπω γενομενω μετα του θειου βαπτισματοσ, υπαγορευσαντοσ αυτω ταυτα του μεγαλου αποστολου παυλου* (293.) .. *υπηγορευθη υπο παυλου εν ρωμη* (5. 29.) .. d^{scr} (et 18.) sic: *κοσμα ινδικοπλ. εισ λουκ. παραγραφη· ιστεον* (ab hoc incipit 18.) *οτι το κα. λουκ. ευ. υπηγορευθη υπο πετρου* (18. *παυλου*) *εν ρωμη· ατε δε ιερατικου χαρακτηροσ υπαρχοντοσ* (18. -*ρχον*) *απο ζαχαριου του ιερεωσ θυμιωντοσ ηρξατο* .. syr^{sch} *finitum est evglium sanctum Lucae evglistae*, codex eiusdem versionis Nestorianus (ap Adl. p. 21) *explicit evglium sanctum praedicationis Lucae, quod Graece praedicavit Alexandriae;* syrP *finitum est ev. sanctum Lucae, quod loquutus est Graece* .. ar^{e} *finitum est exemplar evang. apost. Lucae medici, quod scripsit Graece in urbe aliqua Macedoniae post ascensionem D. N. Iesu Christi ad caelum XXII. anno, XIV. Claudii Caesaris.*

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 [1.3] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν,

* κατα ιωαννην (B -αννην) cum NB. Item e *secundum mattheum explicit incipit secundum iohannem.* Nec aliter quam *secundum iohannem* a b e q for syr^{cu} item D (vide post) in summa pagina singulorum foliorum inscriptum habent. ... Gb Sz Ln Ti ευαγγελιον κατα ιωαννην ut ACEF GHKLMSUXΔΛ al pl (Γ ευαγγελιον του κατα ιωαννην αγιου ευαγγελιου) ... ς^{e} το κατα ιωανν. ευαγγελιον cum minusc permu, ς το κατα ιωανν. αγιον ευαγγελιον cum minusc permu ... al pauc (ut 178. 259.) εκ του κατ. ιωανν. (178. add αγιου) ευαγγελιου (239. al om ευαγγ.), 69. ευαγγελιον εκ του κατα ιωαννην ... D ευαγγελιον κατα μαθθαιον ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα ιωαννην, d *evangelium sec mattheum explicit incipit evangelium sec iohannen.* Ipso initio evangelii repetitur tantum κατα νην (postea ιωαν) et *sec iohan.* Similiter a (sed a Blanchino tantum inscriptio: *incipit* etc refertur) b f *evangelium secundum matthaeum* (*-eum*) *explicit incipit evangelium* (b om in subscriptione sed add repetito titulo initio evglii, teste Blanchino) *secundum iohannem* (*-nen* b), q *evang. secund. mattheum* εχπλικιτ *incipit evang. secund. iohannem*, sequente inscriptione: *initium evangelii secundum iohannem.* Item c g^{1} am for *incipit evangelium* (g^{1} om) *secundum iohannem*; g^{2} *initium s. evangelii secundum iohannem*; gat *nunc orditur evang. sec. ioh.*, posteaque *initium s. evangelii sec. ioh. Gloria tibi, deus.* ... cop *evangelium secundum Iohannem*; go non adest initium evglii nec magis in Mt, sed in rell, ubi est *evglium per Marcum incipit, evglium per Lucam incipit*; syr^{cu} *evangelium Iohannis* (quod excipit finem evglii secundum Marcum); syrP (etiam cod^{assemani}) *sanctum evglium* (vel *evang. sanct.*) *Iohannis*; syr^{sch} (ut certe editum est) *evangelium sanctum praedicationis Iohannis praeconis*, quibus subiicitur: *quod locutus est ac praedicavit Graece Ephesi.*

1-2 habent Valentt ap Ir^{41} (gr^{et}lat) Perata^{ehipp} [134] Ign^{intpl}[308] (antioch^{4}) et (v. 1.)[260] (tars^{6}) Thphil^{2,22} (ed. Wolf^{2,31} οθεν διδασκουσιν ημας αι αγιαι γραφαι και παντες οι πνευματοφοροι, εξ ων ιωαννης λεγει· εν αρχη ην ο λογος - οιδε εν) Ir^{int}[188] (*In principio erat verbum — non*

καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. 3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. 4 ἐν

comprehenderunt) et 191 et 315 Clem 6 (*Εν αρχῃ - θεος ην ο λογ.*) et int 1000 (ex vv 1. 3. 4.) Thdot ap Clem 956 (*Εν αρχη - θεος ην ο λογος, οι απο ουαλεντινου ουτως εκδεχονται* etc) et 963 (*Εν αρχη - προς τον θεον. ο γεγονεν — ζωη εστιν*) Or 1, 596. 682 et 3, 177 et 4, 49 et saepe Orint 1, 71 et 98 et saepe Hippnoet 12 et 14 (ed. Lag 52) Dionalex ap Eus 7, 25, 18 (*το μεν [ευαγγ.] φησιν· εν αρχη ην ο λογος·*) Eus dem 229 et 309 item 150. 210 et praep et ps et mcell et ecl et luc ap Mai 197 Ath 175 et saep Chr 8, 30 sqq Epiph 379. 384. 465. 609. 779 Cyrhr 153 et 163 Baseunom 250 Cyrioh Thdret 2, 1500 et 4, 385 et 5, 973 al mu Cyp 168 et 285 et 287 Tertprax 21 et (v. 1) 13 et hermog 20 Hil 409 et 796 etc

1. *και θεος*: cf Or 4, 50 *ἐπὶ μὲν τοῦ λόγου προστιθεὶς τὸ ὁ, ἐπὶ δὲ τῆς θεὸς προσηγορίας ὅπου μὲν τιθεὶς, ὅπου δὲ διαιρῶν. τίθησι μὲν γὰρ τὰ ἄρθρον ὅτε ἡ θεὸς ὀνομασία ἐπὶ τοῦ ἀγενήτου τάσσεται τῶν ὅλων αἰτίου, σιωπᾷ δὲ αὐτὸ ὅτε ὁ λόγος θεὸς ὀνομάζεται.* Item Eus mcell 121 *οὐκ εἰπών· καὶ ὁ λόγος ἦν ὁ θεός, μετὰ τῆς τοῦ ἄρθρου προσθήκης, ἵνα μὴ αὐτὸν εἶναι τὸν ἐπὶ πάντων ὁρίσηται* etc, item 127 *διὸ φησί· καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, ἵν' ἴδωμεν θεὸν τὸν ἐπὶ πάντων πρὸς ὃν ἦν ὁ λόγος, καὶ θεὸν αὐτὸν τὸν λόγον* ... I. Nyss 2, 696 (at non item 2, 50 et 107c) *και ο θεος*

3. *δι αυτου* (et. D*): D corr recens *δια αυτ.* | *ουδε εν* cum ℵ CABCLOXΓΔΑΠ unc rell al pler Valentt ap Ir 41 Naasshipp 107 Peratbipp 134 Ign intpol 308 Tat 19 (*παντα υπ αυτου, και χωρισ αυτου γεγονεν ουδε εν*) Thphil 2, 22 Clem 134. 156. 769. 787. 803 et alib Or 4, 64. 66. 67. 72. Hippnoet 12 Dial 850 Eus dem 229 et praep 540 (11, 19) et mcell 67. 105. 111 et saepe et ecl 4 et Mcell eus 37 et 119 Epiph saepe (vide ante) Cyrhr 92 et 160 Bas eunom 303 Nyss 1, 495 Chr 8, 35 Thdret 1, 808 etc ... ℵ* D 1. 209. 47 cv al 6 ald Ptolem epiph 217 Thdot ap Clem 980 et Clem 838 Or 4, 137 et 229 Eus praep 7, 12 et dem 210 et 529 Thdret 1, 621 (sed cod 1 *ουδε εν* et 1 *ουδε εν ο γεγονεν*) *οὐδέν* :: cf ad Ioh 10, 41. 15, 5 et 13. Act 4, 32 Ro 3, 10. 1 Co 6, 5 | *οὐδὲ ἕν* et *ὃ γέγονεν* coniunximus cum C 3 EG 2 HKMO corr 4 UXΓΠ al ut vdtr longe plu c (ut apud Sab vdtr) vg cd syrhr 2 (contrarium vult Treg) cop wi et schw et petr 2 (*et sine eo haud est quiequam factum in hoc quod factum est*, cop dz om *in hoc quod fact. est*; tum pergitur *erat vita quae in eo*) Ign intpol 308 (post *ουδε εν ο γεγονε* nil addit) Dial 850 (ut Ign) Did trin 1, 15 (ita Didymum verba coniunxisse clarissimum fit ex his: *το εν αυτω ζωη ην, επεκδιδασκει οτι αυτος εστιν αναρχως η ζωη - διο και αυτος φησιν· εγω ειμι η ζωη· εγω ειμι το φως*) Ephr 252 (post *ουδε εν ο γεγονε* pergit *και ο λογ. σαρξ εγενετο*) Chr 8, 40 (*επαγει οτι και χωρισ αυτου εγενετο ουδε εν ο γεγονε, τουτεστι, των γενητων* etc. *οὐ γαρ δη την τελειαν στιγμην τω· ουδε εν, επιθησομεν κατα τουσ αιρετικουσ. εκεινοι γαρ βουλομενοι το πνευμα κτιστον ειπειν φασιν· ο γεγονεν, εν αυτω ζωη ην. αλλ ουτως απεριοητον γινεται το λεγομενον*, postea *ατοπον* dicit etc) Epiph 379. 609. 779 (-*χωρισ αυτου εγεν. ουδε εν· παρεκτεινομενησ τησ αναγνωσεωσ εχει· ο γεγονεν, ινα ουτω γνωσθη* etc. Hinc nil valet quod alibi tantum *ουδε εν* affert, ut 384.

αὐτῷ ζωὴ ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ τὸ

165.) Cf et. anc 75 p. 80 *νομιζουσι δε παραγινωσκοντες και μη νοουντες διαστελλειν την αναγνωσιν τινες εν τω ειπειν παντα δι αυτου εγενετο – εγενετο ουδεν, εως ωδε αποτιθεντες το ρητον, – η δε αναγνωσις ουτως εχει· παντα δι αυτου – ουδεν ο γεγονεν εν αυτω· τουτεστιν οτι ει τι γεγονε, δι αυτου εγενετο.* Thdret 1,808 (4,102 *εγεν. ουδε εν, και τα εξης.*) Thdor mop 20 *ειπων γαρ οτι παντα δι αυτου εγενετο, επηγαγε· και χωρισ αυτου ουδε εν ο γεγονεν, τουτ εστι και συντομως ειπειν, ουδεν των γεγονοτων ανευ αυτου γεγενηται)* Nonn (*και εργοποιον διχα μυθου ουδεν εφυ τοπερ εσκε· και εμφυτος ην εν αυτω ζωη πασιμελουσα*). Thphyl ad h. l. *οι μεν ουν πνευματομαχοι ουτως αναγινωσκουσι το παρον χωριον· και χωρισ αυτου εγ. ουδε εν· ειτα ενταυθα στιξαντεσ αναγινωσκουσιν ωσ αφ ετερασ αρχησ· ο γεγονεν εν αυτω ζωη ην, και ερμηνευουσι κατα τον οικειον νουν το χωριον, λεγοντεσ οτι ενταυθα περι του πνευματοσ διαλαμβανει ο ευαγγελιστησ, λεγων οτι ο γεγονεν εν αυτω, τουτ εστι το πνευμα το αγιον, ζωη ην. ταυτα δε λεγουσιν οι περι μακεδονιον* (ut testatur etiam Harmenopulus de sectis apud Wetst. ad h. l.) etc *ημεισ δε ουχ ουτωσ, αλλα στιξαντεσ εν τω· ο γεγονε, απ αρχησ ετερασ αναγινωσκομεν το· εν αυτω ζωη ην.* Item schol 36 *τινεσ δε και ουτωσ ανεγνωσαν· και χωρισ αυτου εγενετο ουδε εν, ο γεγονεν εν αυτω· τουτ εστιν, ουδε εν των δι αυτου γεγονοτων χωρισ αυτου γεγονεν. τινεσ δε και ετερωσ· ο γεγονεν εν αυτω, ζωη ην. τουτο δε ψευδοσ* etc. Quibus accedit Ambrosii de Alexandrinis et Aegyptiis testimonium, vide ps 36, 35: „Alexandrini quidem et Aegyptii legunt: *Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil quod factum est*, et interposita distinctione subiiciunt: *In ipso vita est.* Salva sit fidelibus illa distinctio; ego non vereor legere: *Quod factum est in ipso, vita est,* et nihil habet quod teneat Arianus, quia non illius venena considero, sed lectionis sacrae consuetudinem recognosco“ etc. Item vide de fide 3, 6: „Nec illud verendum est quod solent Ariani saeva interpretatione componere, dicentes factum esse dei verbum, quia scriptum est, inquiunt: *Quod factum est in ipso vita est.*. Primum intelligant si —. Deinde unde possunt docere sic pronunciasse evangelistam? Plerique enim docti et fideles sic pronunciant: *Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil quod factum est.* Alii sic: *Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil.* Denique *quod factum est* pronunciant, et subiungunt *in ipso,* hoc est: Quicquid autem factum, est in ipso. Quid est: *in ipso?*“ etc. Cf et. Hieronym esai 44, ubi coniungit: *et sine ipso factum est nihil quod factum est* (quaest. Hebr 3, 306 vallars tantum scribit: *et sine ipso factum est nihil*) etc ... contra scribitur (ita etiam Ln) *οὐδὲ ἕν. ὃ γέγονεν* cum A^{vid}C^{4}D^{G}G^{*vid}L^{O*vid} al pauc a b (*quod autem factum est*) e f ff^{2} q^{vid} „cod vet unc“ (ap Sab) fu for (ex stichorum ratione, quod et. in am cadere suspicor) em iac (al ap Sanft) sah syr^{cu} (*illa autem res quae fuit in eo*) aeth^{vid} Naass^{hipp} 107 (*ο δε γεγονεν εν αυτω ζωη εστιν*) Perat^{hipp} 134 (*εν αυτω δε, φησιν, η ευα γεγονεν, η ευα ζωη*) Valentt ap Ir 41 (*αλλα ο γεγονεν εν αυτω, φησι, ζωη εστιν. τα μεν γαρ*

φῶσ ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
Mt 3, 1 Mc 1, 4 Lc 3, 2
6 [2.3]. Ἐγένετο ἄνθρωποσ, ἀπεσταλμένοσ παρὰ θεοῦ, ὄνομα

ολα εφη δι αυτου γεγενησθαι, την δε ζωην εν αυτω) et$^{int\,188}$ Heracl ^{4,73} (το ο γεγονεν εν αυτω ζωη ην, εξειληφεν αντι του· εν αυτω, εισ τουσ ανθρωποσ τουσ πνευματικουσ) et ^{4,66} (nam προστιθησι τω· ουδε εν, των εν τω κοσμω και τη κτισει) Thdot ap Clem^{958} et^{963} Clem ^{114} et^{218} Or ^{4,20} (επηνεγκε φασκων περι του λογου· ο γεγονεν εν αυτω ζωη ην. γεγονεν ουν η ζωη εν τω λογω) et ^{26} (ο γεγονε γαρ, φησιν, εν αυτω ζωη ην) et ^{36} (επει ο γεγονεν, εν αυτω ζωη ην) et^{saepe} Or^{int} ^{3,552} (*quod autem factum est* etc) Eus$^{mcell\,124}$ (ουδε εν, και ετι τουτοισ προσθεισα το· ο γεγονεν, εν αυτω ζωη ην) et$^{dem\,150}$ (ει τε γαρ ζωη τισ εστιν εν τοισ ουσιν, ο γεγονεν εν αυτω ζωη ην) et$^{ps\,146}$ et alibi Cyr$^{ioh\,49}$ (αναγκαιωσ φησιν· ο γεγονεν, εν αυτω ζωη ην. ου μονον φησι· δι αυτου τα παντα εγενετο, αλλα και ει τι γεγονεν, ην εν αυτω η ζωη etc) al mu Hil^{771} et^{797} Amb (vide ante) Aug$^{ioh\,2,16}$ etc. Praeterea multi verbis Iohannis *παντα δι αυτου - ουδε εν* certe non addunt *ο γεγονεν* proptereaque haec seiunxisse ab illis videntur, ut m^{4} Tat^{19} Thphil ^{2,22} Ir$^{int\,98.\,118}$ et^{saep} Cyr$^{hr\,92.\,154.\,160}$ Ath $^{39.\,363}$ Tert$^{prax\,21}$ et$^{hermog\,20}$ etc ... neutram distinctionem habent aut confirmant ℵBΔ al syr^{sch} et P (sed utraque edita est distinctione post *ο γεγονεν* posita, ut etiam syr^{hr}) arm | *εν αυτω*: Aug$^{ioh\,1,16}$ „potest enim sic dici: *Quod factum est in illo, vita est*: ergo totum vita est, si sic pronuntiaverimus. Quid enim non in illo factum est?“ — „Non te abducant“ (Manichaeos dicit); „pronuncia sic: *Quod factum est*, hic subdistingue, et deinde infer: *in illo vita est.*“

4. *εστιν* cum ℵD codd ap Or^{4,72} (*τινα μεντοιγε των αντιγραφων εχει, και ταχα ουκ απιθανωσ, ο γεγονεν, εν αυτω ζωη εστιν*) a b c e f ff^{2*} q cod$^{vet\,unc}$ (ap Sab) gat mm sah syr^{cu} Valentt ap Ir^{41} Naass$^{hipp\,107}$ et Perat$^{hipp\,134}$ Thdot ap Clem^{963} Clem ^{114} Cyp ^{285} codd Hil ^{771} et ^{797} Aug $^{ioh\,1,16}$ etc ... ς Ti *ην* cum ABCLΘΞΓΔΔΠ^{2} uncrell al omn^{vid} g vg cop syr^{utr} et ^{hr} Thdot ap Clem^{959} (*ο γεγονεν εν αυτω τω λογω, ζωη ην η συζυγοσ*) Clem^{218} Or $^{1,\,632}$ et ^{4,20} et^{saep} Eus$^{mcell\,124}$ et ps ^{146} et alib Chr^{8,41} et^{alibi} Cyr$^{ioh\,49}$ et^{alibi} Nonn Thdret^{4,75} etc Ir$^{int\,188}$ Cyp ^{285ed} al :: facile propter contextum pro *εστιν* substituebatur *ην*. Pro *ην* quod subsequitur (et. Valentt ap Ir^{41} Aug$^{ioh\,2,1}$) non praebent *εστιν* nisi b cod$^{vet\,unc}$ syr^{cu}. | *και η ζωη* (ita et. Or^{1,632} et $^{4,26.\,69.\,77}$): Clem^{582} libere (*ο τοινυν αρνουμενοσ τον σωτηρα αρνειται την ζωην, οτι ζωη ην το φωσ*) Or ^{4,64} et ^{72} ald om *η* | *των ανθρωπων* (illustrant Ir^{41} Or ^{4,29} *ταυτον εστι το φωσ του κοσμου τω φωτι των ανθρωπων*): B* om (suppl^{2})

5. *αυτο* (ita et. B: erravit Blanchinus, quem secutus vdtr Birchius): ℵ 13. al^{4} e Thdot ap Clem^{959} *αυτον* (e *et lux lucet – et tenebrae eum non comprehenderunt.* Thdot *ουτοσ εστι το φωσ τησ εκκλησιασ – και η σκοτια αυτον ου κατελαβεν*)

6. *θεου*: D* *κυριου* (d hiat usque ad 3, 16) | *ονομα αυτω* (ita ℵ^{c} Or ^{4,81} et^{431} Chr^{8,48} Cyr ^{4,61}): ℵ*D* Ir$^{int\,189}$ *ην ονομα αυτω, erat ei nomen* ...

αὐτῷ Ἰωάννης· 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 [3.3] Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. 10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 [4.10] εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀν-

433. 60ev ω ονομ. αυτω, Or 4,91 ω ονομα, it vg *cui nomen erat* | ιωαννης (D* -ννην): B (ut solet) ιωανης

7. μαρτυρηση: H 248. al 3scr al -ρησει | πιστευσωσιν: D 150ev -σουσιν. Praeterea 235. aldprius om ινα παντ. πιστ. δι αυτου, nec magis exprim Irint 189 Cyr 4,63

8. μαρτυρηση: U cey scr al pauc -ρησει

9. ην το φως το αληθινον: syrhr *hic fuit verax* | ερχομενον: cum ανθρωπον coniung (*venientem*) it vg syromn cop aeth; item Eusdem 254. 420 (το μεν θειοτερον αυτου ατε φωτιζον παντα ανθρωπον ερχομ. ε. τ. κοσμ.) ettheoph 134 Epiph 891 Chr 8,55 (ει φωτιζει παντα ανθρ. ερχομ. etc) Cyrioh 75 (ο δε του θεου λογος φωτιζει παντα ανθρ. ερχομ. etc) Nonn 1,25 etc. Aliter Thdormop 21 (catox 184) ειπων το· ερχομενον εις τον κοσμον, περι του δεσποτου χυ καλως επηγαγεν το· εν τω κοσμω ην, ωστε δειξαι οτι το ερχομενον προς την δια σαρκος ειπεν φανερωσιν.

10. δι αυτου (κc): ℵ* δι αυτον

12. οσοι δε et. Or 1,232 et int 4,350 Epiph 654 Cyrhr 118 et 153 Irint 315 sq Cyp 206 Lcif 86 Hil 403 et alib): D e Tertorat 2 Cyp 277 om δε | ελαβον c. ℵAB3CDL uncrell omn etc ... Ti ελαβαν cum B*

13. οι ουκ εξ – εγεννηθησαν et. (a om οι, *qui*) c e f (ff2· g ex silentio) q vg syrcu et utr et hr cop etc Valentt ap Tertcarn 19 („sic enim scriptum esse contendunt: *Non ex sanguine – nati sunt*". Male edi solet *natus est*, cf Sab ad h. l.) Orint 2, 400 et 4, 99 Eusesa 387 Ath 417 Cyrhr 153 Chr 8, 69 Cyrnest 70 etioh 91 sq Thdrt 3, 174 Hil 771 etc (alludit etiam Clem 460 δει γαρ – τον ουκ εξ αιματων ουδε εκ θελημ. σαρκος, εν πνευματι δε αναγεννωμενον) ... b Irint 205 et 212 Tertcarn 19 et 24 οσ (*qui*) et εγεννηθη (*natus est*). Irint 205 sic: *non enim ex voluntate carnis neque ex voluntate viri sed ex voluntate dei verbum caro factum est*; item 212 *quoniam is qui non ex voluntate carnis neque ex voluntate viri natus est filius hominis, hic est Christus filius dei vivi*; item 217 *quoniam non ex voluntate viri erat qui nascebatur*. De Ambps 37 et Augconfess eandem scripturam (*qui* et *natus est*) agnoscentibus cf Sab; alibi uterque vulgarem scripturam confirmat. Ps-Ath 587 (lib. 2 de trin. ad Theophil) editum est in ed. Bened. *nati sunt*, sed vdtr *natus est* legendum esse. | οι: D* a om | εξ αιματων: b q Tertcarn 19 et 24 Hil 771 (Augconfess et

δρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 [5.3] καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγέ-
νετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ,
δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.
15 [6.1] Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος
1, 30 ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι
πρῶτός μου ἦν. 16 [7.10] ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς
πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ
Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγέ-

---

pecc merit; at epp *ex sanguinibus*) *ex sanguine*, item Eus$^{esai\ 387}$ Epiph ^{654} (non item ^{435}; sed ^{850} om ἐξ *αιμ. ουδε*) *εξ αιματος* | *ουδε* (Δ *ουδ*) *εκ θελημ. σαρκος*: ℵ* (sed ipse* suppl^{mg}) 42. 96* 114. fu Chr^{3,97} et ^{8,464} (sed alibi habet) om | *ουδε* (Δ *ουδ*) *εκ* (ℵ$^{cD corr}$ *εκ*, sed ℵ*D* om) *θελημ. ανδρος*: B* (suppl^{2} mg) 17* Eus^{esa} Ath^{828} Chr^{3,138} et ^{5,567} (at alibi habet. Ad ipsum locum^{8,69} in textu habet, sed in comm. tantum *ινα το ευτελες - του δι αιματων και θελληματος σαρκος*) om. Pro *voluntate* tol^{2} bis *voluptate*. | *θεου*: κ *του θεου* | *εγεννηθησαν*: AB* (*-νν-* B^{3}) Δ 69* 247. al^{3} scrIv al pauc *εγενηθησαν*

14. *πληρης* cum ℵ^{a}ABCLΧΓΔΛΠ unc rell al pler Valentt ap Ir^{42} Or^{1,684} et $^{2,695-795}$ et ^{3,548} Eus$^{ps\ 32}$ et$^{mcell\ 84}$ Didtri^{1,32} et ^{2,23} Cyr$^{zach\ 707}$ et$^{loh\ 97}$ et^{nest4} et$^{Iul\ 334}$ et ^{5,717} etc, item (*plenus* praegressis *verbum* et *unigeniti*) a e Novat^{trin} (it^{pler} vg Ir$^{int\ 42}$ et^{315} etc *plenum*) ... D 5. schol^{249} Chr^{8,89} (sed variant cdd, et antea *πληρης*) et^{81} Thphyl^{comm} *πληρη* | *και αληθειας*: B* om *και* (suppl^{2})

15. *λεγων* cum ℵ^{a}ABCLΧΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} a c e f ff^{2}· q vg syr^{omn} cop rell Or^{4,89} et ^{119} Eus$^{mcell\ 85}$ Epiph^{435} etc ... ℵ*D b om :: cf ad 12, 13 ubi ad *εκραυγαζον* a testib gravibus et multis additum est *λεγοντες* | *ον ειπον* (c^{2} *ελεγον*) cum ℵ^{cb}AB^{3}DL unc rell al omn^{vid} etc (et. Or^{4,102} et ^{107} sed posteriore loco$^{tom\ 6,3}$ ed. Huet. *ο ειπων*) etc: ℵ^{a}B*C* (Or^{semel} ap Huet) *ο ειπων* ... ℵ* om, ita quidem ut post *ερχομενος* addat *οσ* (delet^{c}) : : quae lectio minime inepta est. Ceterum *οσ* agnoscit et. c *hic est de quo dixi: Qui post me venit, vir qui ante me factus est* etc. Practerea ad *ον ειπον* D^{2}X f am fu aeth Epiph^{435} et ^{758} add *υμιν* | *ο οπισω*: Δ *Ο πισω* (sic)

16. *οτι* cum ℵBC*DLX 33. a b e ff^{2}· q cop (syr^{hr} *de cuius plenitudine nos omnes accepimus*) arm aeth Or$^{4,89\cdot 106\cdot 107}$ et$^{int\ 3,43}$ Hipp^{139,8} (ed. Lag. *τοιγαρτοι λεγουσιν οτι εκ του πληρωματος αυτου πα. ημ. ελαβ.*) Eus$^{mcell\ 85}$ Epiph^{435} Cyr$^{ioh\ 99}$ et^{alib} Hil^{495} ... ς (= Gb) *και* cum AC^{3}ΚΡGΗΚΜSUVΓΔΛΠ al pler c f vg syr^{cu} et^{utr} Or^{2,561} et ^{717} Chr^{8,89} Aug ioh 3,8 | *και χαριν* et. f ff^{2}· q vg (et. san em al) cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} Or^{4,89} et ^{106} et ^{107} etc: a b c e l am fu tol for arm aeth om *και*

17. *μωυσεως* cum ℵBCKLSΧΔΠ al mu ... ς *μωσεως* cum ΑΕΡGΗΜUVΓΛ al plu (Or^{1,686} *μωυσ.* sed $^{4,89\cdot 102\cdot 107}$ *μωσ.*) De versionib. vide alibi. | *ιυ χυ* (et. ℵ^{c} Or^{saepe} etc): ℵ* om *χυ*

γετο. 18 [8. 3] *θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ* 6, 46
ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

18. *εωρακεν* cum ℵAB^{3}CLMSUΓΔΛΠ al pl ... B*EFGHKX al mu *εορακ.* *πωποτε*: a b c e ff^2· l (non item f q) for foss gat mt tol arm Ir$^{int\ 180}$ et ^{255} addunt sive pergunt *nisi* | *ο μονογενης* cum ℵ^{c}AC^{3}ΧΓΔΛΠ unc^9 al omn^{vid} cop Thdot ap Clem^{958} Clem^{695} et ^{946} Or $^{4,89\cdot 102\cdot 438}$ et (ex cdd^2) ^{1,440} Syn^{ant} (ap. Rou ^{3,297}) Eus$^{mcell\ 86}$ et $^{123\cdot 142}$ Did$^{tri\ 1,26}$ et ^{2,5} Ath ^{172} et ^{178} etc Epiph$^{anc\ 2}$ (Petav ^{2,7}) Bas ^{1,359} et $^{3,22\cdot 358}$ etc ... ℵ*BC*L Or$^{1\cdot 440}$ edd (ante Delar.) Hipp$^{noet\ 5}$ (ed. Lag ^{47}) Eus$^{ps\ 440}$ om ὁ (ita Ti synops) | *υιος* cum ℵAC^{3}ΧΓΔΛΠ unc^9 al fere omn a b c e f ff$^{2\cdot}$ l q (*filius dei*) vg syr^{cu} et p ^{txt} syr^{hr} arm aeth^{pp} Ir$^{int\ 255}$ („quia est unus deus pater, qui continet omnia et omnibus esse praestat, quemadmodum in evglio scriptum est: *Deum nemo vidit unquam, nisi unigenitus filius*" etc) et (*filius dei*) ^{189} (verbis Iohannis subiungit: „patrem enim invisibilem existentem ille qui in sinu eius est filius omnibus enarrat") Or ^{1,440} (ita certe Delar. ut ante) Hipp$^{noet\ 5}$ (ut ante; *λεγει γαρ και ιωαννης· θεον ουδεις εωρ. πωποτε, μονογενης υιος ο ων – αυτος διηγησατο*) Syn^{ant} (ut ante) Eus$^{mcell\ 86\cdot 92\cdot 123\cdot 142}$ et (*θεον – ο μονογενης υιος η μονογενης θεος ο ων εις – εκεινος εξηγησατο*) ^{67} et $^{ps\ 440}$ (*διο λελεκται· μονογενης υιος ο ων – εκ. εξηγ.*) Ath $^{172\cdot 178\cdot 419}$ et ^{505} (*ο μεντοι υιος κατα τον ιω. θεος ουχ απλως, αλλ αληθινος θεος εστι. και γαρ κατα τον αυτον τουτον· και θεος ην ο λογος. ελεγε τε ο υιος· εγω ειμι η ζωη. ουκουν ο υιος λογος εστι και ζωη η ουσα παρα τω πατρι. παλιν δε το εν αυτω τω ιω. ειρημενον· ο μονογ. υιος ο ων εις – πατρος, δεικνυσι τον υιον αει ειναι. ον γαρ λεγει ο ιω. υιον, τουτον χειρα ο δαυιδ* etc) Bas ^{1,359} et $^{3,23\cdot 358}$ Chr $^{8,98\cdot 99}$ et $^{1,581\cdot 589}$ et ^{3,560} et $^{6,71\cdot 307}$ et ^{alib} Naz ^{1,535} Caes ^{8} (Gall ^{6}) Tit ^{332} (Gall ^{5}; at paullo post ^{338} *ο μονογ. υιος θεος ο ων* etc) Alex ^{443} (Gall ^{4}) Thdret ^{1,1892} et ^{3,733} et $^{4,20\cdot 383}$ Procl ^{965} (Gall ^{9}) Nonn (*και θεὸν αὐτογένεθλον ἐν ἀντιπόροισιν ὀπωπαῖσ οὔποτέ τισ σκοπίαζεν· ἐῷ διεπέφραδε μύθῳ κεῖνοσ ὁ θεσπεσίῳ μεμιλημένοσ ἠθάδι κάλπῃ μουνογενῆσ, ὁμόφοιτοσ ἀμωμήτοιο τοκῆοσ.*) Tert$^{prax\ 8}$ et ^{15} („sed quem deum? Scilicet patrem, apud quem deus erat sermo; unigenitus filius, qui est in sinu patris, ipse disseruit") Hil $^{520\cdot 831\cdot 852}$ et ^{alib} Victorin $^{147\cdot 153\cdot 189\cdot 197}$ (Gall ^{8}) Fulg ^{235} (Gall ^{11}) ..... NBC*L 33. cop syr^{sch} et p mg aeth ro Ir$^{int\ 256}$ („quemadmodum et dominus dixit: *Unigenitus deus qui est – ipse enarravit*". At paullo ante i. e. ^{255} *unigenitus filius* etc) Thdot ap Clem ^{958} (*αρχην μεν γαρ τον μονογενη λεγουσιν* – Valentini – *ον και θεον προσαγορευεσθαι, ωσ και – θεον αυτον δηλοι λεγων· ο μονογ. θεος ο ων* etc) Clem ^{695} Or $^{4,89\cdot 438}$ et (ut ante Delar. editum: *και μονογενης γε ων θεος ο ων* etc) ^{1,440} et $^{int\ 4,92}$ (*unigenitus ergo deus salvator noster solus a patre generatus* etc) Did$^{trin\ 1,15}$ et ^{26} et ^{2,5} Bas$^{spir\ 12}$ et (*οιδε γαρ το ονομα το υπερ παν ονομα του υιου και υιον αληθινον λεγειν και μονογενη θεον και δυναμιν θεου* etc) ^{14} Epiph$^{anc\ 8}$ (*αξιοπιστοσ δε μαρτυσ ο επι το στηθοσ αυτου αναπεσων, μονογενη θεον αυτον φασκων*) Epiph ^{612} (addit *και φησιν ο μονογενησ θεοσ·*

19 [9.10] *Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέ-*

ο μεν γαρ λογος εστιν εκ πατρος γεννηθεισ, ο πατηρ δε ουκ εγεννηθη· δια τουτο μονογενησ υιοσ.) et [818] (*το δε ευαγγελιον εφη· θεον ουδεισ πωποτε εωρακεν· ο μονογ. θεοσ αυτοσ εξηγ.*) et Syn[ancyr] ap Epiph [854] Nyss [1,192] (*και ο μονογ. θεοσ ο ων εν κολποισ τ. πατρ. ουτοσ εστιν η δεξια του υψιστου*) et [663] (*οτι θεοσ εφανερωθη εν σαρκι, θεοσ παντωσ ο μονογενησ ο εν τοισ κολπ. ων του πατροσ*) et [2,447] (*ει ουν χε μεν ο μονογεν. θεοσ*) et alib Cyr[ioh] [104] (*αυτοσ γαρ ων θεοσ ο μονογενησ, εν κολποισ ων του θεου και πατροσ* etc, et paullo post [105] *επιτηρητεον δε παλιν οτι και μονογενη θεον αποκαλει τον υιον και εν κολποισ ειναι φησι του πατροσ*) et thes [137. 237] (*οτε μεν ουν μονογενησ ονομαζεται, ουδεμιασ αυτω συμπεπλεγμενησ αιτιασ, καθ ην εστι μονογενησ, τουτο καλειται, αλλ απολελυμενωσ· μονογενησ θεοσ ο ων εισ - πατρυσ*) etc: haud pauci libere huc respiciunt, ut Const [3,17] *πατηρ ο επι παντων θεοσ, χε ο μονογενησ θεοσ ο αγαπητοσ υιοσ*, Arius ap Epiph [731] *πληρησ θεοσ μονογενησ*, Ign[intpl] [262] (philad [6] *ουχι θεον μονογενη και σοφιαν και λογον θεου* etc) ..... etiam *υιοσ θεοσ* (ita et. Or[4,102 d] apud Huet; Delar. vero *υιοσ του θεου*) *filius dei* (ut q Ir[int] [189]) legitur, vide ante ..... nec *υιοσ* nec *θεοσ* habent (ita Gb') gat Ign[intpl] [264] (phil [2] *εισ δε και υιοσ λογοσ θεοσ· ο μονογενησ γαρ, φησιν, ο ων εισ τουσ κολπ. του πατροσ*) Or [4,102 e] (*τον μονογενη εισ τον κολπον οντα του πατροσ την εξηγησιν - παραδεδωκεναι*) Iae[nisib] [45] (Gall serm [6,6] „omnes solitarios - laetificat: *unigenitus qui est in sinu patris sui*“) Epiph[anc] [7] (*ιν χν τινα; αληθινον θεον. ει δε θεον χν ιν, ωσ λεγει περι αυτου ο ιωαννησ· ο μονογενησ ο ων εισ τον κολπ. του πατροσ, αυτοσ εξηγησατο. εισ θεοσ τοινυν ο πατηρ και μονοσ αληθινοσ θεοσ, και ου κατα - αλλα μονοσ αληθωσ θεοσ, επειδη μονοσ εκ μονου ο μονογενησ και μονον το αγιον πνευμα.*) Cyr[hr] [117] (*ον ανθρωπων μεν ουδεισ εωρακεν, ο μονογενησ δε μονοσ εξηγησατο. ο γαρ ων εκ του θεου, αυτοσ εωρακε τον θεον.*) Victorin [8,157] („sicuti dictum est: *Unigenitus, qui est in gremio patris, ille enarravit.*“ At idem ibidem paullo ante aliter, vide supra. Similiter Amb[ep] [10] semel *unigenitus*, at identidem add *filius*.) :: quae quum ita sint, dubitari nequit quin *μονογενησ θεοσ* scriptura testimoniorum pondere valeat; at nec *ο μονογ. υιοσ* ipsius secundi saeculi testimoniis (it[pler] syr[cu]) destitutum est. Oscitanter ΥC et ΘC permutata esse non credo, sed consulto, quod etiam articuli ratione comprobatur. Ut autem certum est, in summa antiquitate appellationis *θεου* in Christum conferendae studium invaluisse, cf 1 Tim 3, 16, ita fidei absonum eandem appellationem offendisse. Praeterea *θεοσ* si reposueris, totius loci sententia parum concinne scripta est. | *ο ων* (א[b] suppl): א* om, item a (*nisi unicus filius solus sinum patris ipse enarravit*. Nimirum vdtr *ὁ μονογ. υἱὸσ εἰσ τὸν κόλπ.* etc transtulisse.) | *εισ τον κολπ. του πατροσ* (69. om *τ. πα.*): c *in patre* | *εξηγησατο*: c syr[cu] add *nobis*

19. *του ιωαννου* (et. Or[4,102]): Π*vid 1. 435. c[scri] (al pauc[vid]) om *του* | *οτε* (Or [4,89] *και αυτη η μαρτυρια εστιν ιωαννου μετ εκεινην δευτερα*,

στειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἰεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευείτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; 20 *καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός.* 21 *καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; Ἠλείας εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη· οὔ.* 22 *εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν*

οτε προσ τους αποστειλαντασ - ομολογει etc): f *οτι*. Cf Or^{4,110} *Τοτε απεστειλαν οι ιουδαιοι* etc | *απεστειλαν* sine additam cum ℵC^{3}LΓΔΑΠ unc^{9} al pler Or^{4,110} (nec magis agnoscit^{4,89}) Cyr$^{ioh\ 107}$ (txt, sed ^{108} comm *οτε οι των - καθηγηται προσ αυτον απεσταλκασιν ιερεισ* etc) ... Ln add *προσ αυτον* cum BC* 33. 249. al panc a b c syr^{cu} et ^{sch} (et^{hr} post *εξ ιεροσολ*.) cop arm aeth Chr^{8,103}; eadem post *λευειτασ* add AX 13. 69. 124. al^{20} aldin e f ff^{2}· l q vg syr^{p} Aug$^{ioh\ 4,3}$ | *λευειτασ* cum ℵB (D, qui h. l. hiat accedit Lc 10, 32 Act 4, 36) ... ς *λευιτασ* cum ACLX unc rell al omn^{vid}. Praeterea syr^{cu} *cum miserunt ad eum ex Hier. Iudaeos et principes sacerdotum et Levitas* | *ερωτησωσιν* (ℵ *επερωτ*.): LΔ 33. *ερωτησουσιν* | *τισ*: G *τι*

20. *και ουκ ηρνησατο*: syr^{cu} *et dixit* | *και ωμολογησεν* (HK al aliq *ομολογ*. bis) sec loco et. Or^{4,110}: ℵ e l syr^{cu} om; C^{2}L 1. 33. 118. al panc b f aeth om tantum *και* ... foss Promiss *dicens* | *εγω ουκ ειμι* (Gb'') cum ℵABC*LXΔ 33. a b e q foss syr^{cu} et^{hr} arm Or^{4,108} et bis ^{110} Chr^{8,105} Cyr$^{ioh\ 108}$ com bis ... ς *ουκ ειμι εγω* cum C^{3}ΓΔ (II 245. om *εγω*) unc^{9} al pler c f ff^{2}· l vg syr^{sch} et p Hipp$^{theoph\ 3}$ (ed. Lag ^{38}) Epiph ^{135} Cyr^{108} txt Aug$^{ioh\ 4,3}$

21. *και ηρωτησαν* (et. ℵ^{a}; ℵ* *επηρωτ*.) – *λεγει· ουκ ειμι*: syr^{cu} 'nil nisi *et dicunt ei* | *αυτον*: ℵ* c *παλιν*, ℵ^{c} a b e ff^{2}· l foss syr^{sch} *αυτον παλιν* | *τι ουν ηλ. ει* (*quid ergo? Helias es?* a) cum ℵL a syr^{sch} Cyr$^{ioh\ 108}$ ... ς Ln Ti add *συ* post *ηλ. ει* cum AC^{3}ΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler c f q vg (b *dicentes*: *Helias es tu* omissis *Quid ergo*) syr^{p} Chr^{8,106}, item *συ* ante *ηλ. ει* addunt C* 33. e (*quid ergo es tu? Helias es?*) ff^{2}· l for (*quid ergo tu es? Helias?*) foss (*quid ergo tu?* etc) Or^{4,109} et bis ^{111} (item ^{114} et ^{115} *συ ηλ. ει* omisso *τι ουν*). Similiter syr^{hr} (*quid ergo tu? Helias tu?*) arm ... B *συ ουν τι; ηλ. ει* ... cop *tu es Elias* omisso *τι ουν* | *ηλιασ* cum B (accedunt alibi plerumque D et ℵ, passim etiam ALΔ, item T^{b} V. 25) ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum NACL rell omn^{vid} | *λεγει* (*ait*) cum ℵ a b cop ... ς Ln Ti *και λεγει* cum ABCLX unc rell (sed B om *λεγει· ουκ ειμι*) al pler e Chr^{8,106} Cyr$^{ioh\ 108}$; item *et dixit* c f ff^{2}· l q vg Promiss Aug$^{ioh\ 4,7}$; item alterutrum syr^{utr} et^{hr} rell; 69. *και απεκριθη* (posteaque *και λεγει* pro *και απεκρ*.) | o (ita et. ℵ^{c}; ℵ* 69. om) *προφητησ*: agnoscunt articulum et. Or^{4,117} Eus$^{dem\ 445}$, sed omisisse vdtr Heracl. Or enim sic ^{4,117}: *ελαθε δε τουσ πολλουσ η διαφορα του ο προφητησ και προφητησ, ωσ και τον ηρακλεωνα, οστισ αυταισ λεξεσι φησιν, ωσ αρα ιωαννησ ωμολογησε μη ειναι ο χριστοσ, αλλα μηδε προφητησ μηδε ηλιασ* etc

22. *ειπαν* cum BC*Δ ... ς *ειπον* cum NAC^{3}LX unc rell al omn^{vid} | *ουν*: Ln om (ex errore de B) cum c (sed vide post) syr^{cu} (*dixerunt ei*: *Et*

τοὺς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 [10.1] ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. 24 [11.10] καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἠλείας οὐδὲ ὁ προφήτης;

*Es 40, 3 Mt 3, 3 Mc 1, 3 Lc 3, 4

quis es, dic nobis). Latt libere: *et dixerunt ei* (ff^{2} om) *dic ergo quis es* a ff^{2}, *et dixerunt quid ergo es dic nobis* e, *et dix. ei ergo quis es, dic nobis* l, *et dix. ei quid ergo es* foss, *et dix. dic ergo nobis* b, *responderunt ei dic ergo nobis quis es tu* c; contra q vg *dixerunt ergo ei quis es*, f *dix. ergo ei quis ergo es tu*; syr^{sch} *et dix. ei: Et quis es*; syr^{hr} *dicentes ei: Quis ergo tu* | αυτω: 1. 209. b ff^{2} e om | τισ ει: ε* 157. arm praem συ | αποκρισιν: μ ανακρισιν

23. εφη (hoc Or$^{4,118\,sqq}$ non testatur, sed tantum *φωνη* etc): 13. 69. 124. o δε εφη, c ff^{2} *et ait*, e *et dixit*, syr^{hr} *et dixit illis*; b *quibus ait*, a *qui respondit* | φωνη βοωντος: Or^{4,118} *φησιν ειναι φωνη, ουχι βοωσα εν τη ερημω, αλλα βοωντος εν τ. ερημω, του ενιστωτος και κεκραγοτος· αν τισ δινῃ, ερχεσθω προσ με και πινετω.* | ευθυνατε τ. οδ. (r 258. add του) κυριου (e add *rectas facite semitas dei nostri* :: cf Mc 1, 3) et. Or$^{4,118\cdot 120\cdot 123\cdot 126}$ Epiph^{148} etc ... Cyrioh^{109} om haec in txtu, at^{110} habet in comm (nisi quod *ετοιμασατε* pro *ευθυνατε*)

24. απεσταλμενοι cum ℵ*A*BC*L cop (*et miserant*) Or^{4,126} (*ετι επι το απεσταλμενοι ησαν εκ τ. φαρ. και ηρωτησαν αυτον, εξεταζοντεσ ημεισ προεταξαμεν την ερωτησιν των φαρ.* etc. Hic locus certius de Origenis codice testari videtur altero^{4,123} ubi verba contexta explicationi praeposita sunt. Accedit^{4,109}, quo scriptura *απεσταλμενοι* luculenter confirmatur: *δυο αποστολαι γινονται προσ τον βαπτιστην, μια μεν απο ιεροσολυμων υπο ιουδαιων πεμποντων ιερεισ και λευιτασ, ινα ερωτησωσιν αυτον· συ τισ ει; ετερα δε φαρισαιων αποστελλοντων και προσ την γεγενημενην αποκρισιν τοισ ιερευσι και λευιταισ επαπορουντων*). Cf etiam Nonn^{1,88} *καὶ χορὸσ ἄλλοσ ἄπιστοσ ἀμαρτινόων φαρισαίων πίμπετο.* Item syr^{cu} *et erant mittentes et dicentes ad eum: Quid igitur baptizas?* omissis mediis ... ς Ln Ti οι απεσταλμ. cum ℵ^{cb}A^{2}C^{3}KΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it et vg (vide post) syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or^{4,123} (vide ante) Chr^{8,106} Cyrioh^{109}. Latini: *et qui missi fuerant, erant ex phar. et interr. eum* c f vg; *et qui missi fuerant* (q *miss. erant*, gat mm *venerant*) *ex phar. interrogaverunt eum* l q foss gat mm; *et qui missi erant ex phar. discipuli et levvitae dixerunt ei* a; *et qui missi fuerant ex farisaeis ut interrogarent eum dixerunt ei* b; *illi itaque qui misi erant de levvitis et farisaeis dicentes* e

25. και ηρωτησαν αυτον: ℵ om; item (vide ad v. 24) a e syr^{cu} | ειπαν cum BC*LX 33. Or^{4,123} ... ς ειπον cum ℵAC^{3}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler Chr^{8,106} Cyrioh^{109} | ει: A εισ | ουδε bis cum ℵABCLT^{b}X 1. 33. 124. 209. c^{scri} al pauc Or$^{4,110\cdot 123\cdot 125\cdot 129\cdot 137\cdot}$ ... ς ουτε ΓΔΛΠ unc^{9} al pler Chr Cyr (Or^{4,109} libere *μητε χς μητε ηλ. μητε ο προφ. τυγχανων*) | ηλειασ cum BLT^{b} (vide ad v. 21) ... ς Ln Ti ηλιασ cum ℵACX unc rell al omn vid | ο προφητησ (vide ad v. 21): Ca om ὁ

26 [12. 1] *ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε,* 27 *ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.* 28 [13. 10] *ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.*

Mt 3, 11 Mc 1, 7a Lc 3, 16 Act 13, 25

26. *απεκριθη* (T^{b} corr e Cyp^{293} syr^{hr} praem *και*): LT^{b}U 33. 67. 248. 249. Or^{4,130} *απεκριναντο* | *ο ιωαννης* (B *ιωαννης*): A 19. 433. 47^{ev} c^{ser} z^{ser} semel om *ὁ* | *λεγων* et. Or: 1. 209. syr^{cu} Cyp^{293} om | *εγω*: 13. 44. 60. 69* 124. 435. b c l q Cyp^{293} syr^{hr} aeth add *μεν* | *βαπτιζω*: a c^{ser} a b ff^{2}· l q gat cop arm syr^{p} c.* add *υμας* (ff^{2}· gat *vos baptizo*) | *εν* (ℵ* add *τω*, ℵ^{c} del) *υδατι*: a q *in aqua in paenitentiam* (q *-tia*), b *in aquam paenitentiae*. Contra Or^{4,133} *μονος ματθαιος τουτω προστεθεικε το· εισ μετανοιαν* | *μεσος* sine *δε* cum ℵBC*LT^{b} ff^{2}· blan arm Heracl ap Or^{4,138} (*ο δε ηρακλεων το· μεσος υμων εστηκε, φησιν αντι του· ηδη παρεστι*, etc, item post) et Or^{1,394}· ^{586} et ^{4,89}· ^{131}· ^{137}· ^{138}· ^{453} ... ς (Gb^{0}) Ln add *δε* cum AC^{2}XΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} it (exc ff^{2}·)* vg cop syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} aeth Or^{4,109} et ^{130} Eus$^{theoph\,140}$ Chr^{8,107} Cyr$^{ioh\,109}$ | *στηκει* cum BLT^{b} 1. Or^{1,394} bis, item *εστηκει* ℵG Or^{4,453} bis (Eus$^{theoph\,140}$ *εισταικει*) ... ς Ln Ti *ιστηκεν* cum ACXΓΔΑΠ unc^{8} al pler Or^{1,586} et ^{4,89}· ^{109}· ^{130} sq ^{137} sq Heracl ap Or (vide ante) Chr Cyr. Praeterea a b e f ff^{2}· l q Cyp^{293} Or$^{int\,1,191}$ et ^{2,280} et ^{alib} 'cop syr^{omn} *stat*; c vg arm *stetit*

27. o (et. ℵ^{c} Or^{1,394}· ^{586} et ^{4,109}· ^{131}; ℵ*B Or^{2,89}· ^{138} om; cf Chr^{8,108} *το δε· οπισω μου ερχομενος*. Item Cyp^{293} *ipse est enim de quo dixi*: *Post me veniens homo ante me factus est, cuius non*) *οπισω* absque *αυτ. εστ.* cum ℵBC*LT^{b} 1. 22. 33. a syr^{cu} cop arm aeth ar^{c} arP Or^{1,394} et ^{4,89}· ^{109}· ^{131}· ^{138} et $^{int\,1,191}$ et ^{4,623} Cyr$^{ador\,436}$ ... ς (= Gb) praem *αυτος εστιν*, Ln [*αυτ. εστ.*] cum AC^{3}XΓΔΑΠ unc^{7} al pler b c f q vg syr^{utr} et ^{hr} Or^{1,586} et ^{4,130} et $^{int\,3,882}$ Cyr$^{ioh\,110\,txt}$; item G al pauc Chr^{8,107} *ουτος εστιν*, item B e ff^{2}· l Cyp *αυτος εστιν ον ειπον* (e *ipse est de quo dixi*: *Qui post* etc, ff^{2}· l *ipse est de quo dicebam quoniam post me venit vir, cuius* etc, Cyp vide ante) | *ερχομενος* sine additam cum ℵBC*LT^{b} 1. 13. 22. 33. 19^{ev} 20^{ev} b l syr^{cu} cop arm^{zoh} aeth^{rom} Or^{4,89}· ^{109}· ^{130}· ^{131} et $^{int\,191}$ Cyr$^{ador\,436}$ Nonn^{1,97} ... ς (= Gb) add *ος* (a e Cyp^{293} om, vide ante) *εμπροσθεν μου γεγονεν* cum AC^{3}XΓΔΑΠ unc^{9} al pler a c e f ff^{2}· q l vg syr^{utr} et ^{hr} arm^{usc} aeth^{pp} Chr^{txt} et ^{com} Cyr$^{ioh\,110\,txt}$ Cyp^{293} | *εγω* post *ουκ ειμι* cum BT^{b}X 13. 69. 118. Or^{4,109}· ^{130}· ^{131}· ^{136} Aug$^{ioh\,1,18}$ ... ς et (vide post) Ln ante *ουκ ειμι* cum ΓΔΑΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg aeth^{pp} Aug$^{ioh\,4,9}$; a Or^{4,89} post *αξιος* ... ΚCL al^{20} fere q cop arm aeth^{rom} Clem^{679} (*ουκ ειμι, φησιν, αξιος* etc) Heracl ap Or^{4,139} (*το· ουκ ειμι αξιος* etc) et Or^{3,818} Chr^{8,107} et ^{108} Cyp^{293} om: hinc Gb^{00} et Ln [*εγω*] :: at cf Mt 3, 11 Mc 1, 7 Lc 3, 16 | *υποδηματος*: EFG al^{15} fere aeth^{pp} add *εκεινος υμας βαπτισει εν πνευματι αγιω και πυρι* :: cf Mt 3, 11 Lc 3, 16

28. *ταυτα*: KΠ 11. 76. 145. al^{3ser} aldin add *μεν* | *βηθανια* (et. Gb Sz)

1, 36 29 *Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.*

cum ℵ*ABC*EFGHLMSVXΓΔ(*βεθανια)Π* al plus [130] aldin it vg cop syr^{sch} et p txt (ex^{mg} ap Whte et *εν βηανια* et *εν βηαραβα* laudantur, codex vero $^{assem\,2}$ *εν βιθαρα*) et ^{hr} arm arr perss sl$^{2\text{-}3^{e}\,s}$. Heracl et cdd pler ap Or^{4,140} (vide post) cdd ap Epiph^{435} (vide post) Chr^{8,110} et^{111} (sed vide post) Cyr$^{ioh\,111}$ Nonn^{1,100}. Cf Or^{4,140} *οτι μεν σχεδον εν πασι τοις αντιγραφοις κειται· ταυτα εν βηθανια εγενετο, ουκ αγνοουμεν, και εοικε τουτο και επι προτερον γεγονεναι, και παρα ηρακλεωνι γουν βηθανιαν ανεγνωμεν· επεισθημεν δε μη δειν βηθανια αναγινωσκειν, αλλα βηθαβαρα, γενομενοι εν τοις τοποις επι ιστοριαν των ιχνων ιω - βηθανια γαρ - απεχει των ιεροσολυμων σταδιους δεκα πεντε, ησ πορρω εστιν ο ιορδανης ποταμος ωσ απο σταδιων πλατει λογω ρπ'. αλλ ουδε ομωνυμος τη βηθανια τοποσ εστιν περι τον ιορδανην. δεικνυσθαι δε λεγουσι παρα τη οχθη του ιορδανου τα βηθαρα* (sic) *ενθα ιστορουσι τον ιω. βεβαπτικεναι - μεταλαμβανεται γαρ εισ οικον κατασκευης, η δε βηθανια εισ οικον υπακοης.* Item Epiph^{435} *εν βηθαβαρα. εν δε αλλοισ αντιγραφοισ· εν βηθανια, περαν του ιορδανου.* Item Chr^{8,111} *εν βηθανια. οσα δε των αντιγραφων ακριβεστερον εχει, εν βηθαβαρα φησιν. η γαρ βηθανια ουχι περαν του ιορδανου ουδε επι τησ ερημου ην, αλλ εγγισ που των ιεροσολυμων.* Eadem in cat$^{ox\,190}$ et in scholia$^{259\cdot 257}$ et alioram transiere. ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *βηθαβαρα* cum C^{2}KT^{b}U Λ Π corr^{a} (U *βιθαβηρα*, Λ 69* 262. 346. *βηθιβαρα*) 1. 22. 33. 69. al plus [30] (sed multi tantum in margine) syr^{cu} sl$^{recon\,et\,ed}$ cdd „accuratior." ap Chr (vide ante; item ap Thphyl et Euthy ad h. l.) Or^{4,140} (vide ante, *επεισθημεν δε δειν αναγινωσκειν*) Epiph^{435} (vide ante) schol cdd mu (vide ante; item cat^{ox}). Confirmant Eus - Hier de situ et nom. locc. hebr. p. 182 additis his: *και δεικνυται ο τοποσ εν ω και πλειουσ των αδελφων εισ ετι νυν το λουτρον φιλοτιμουνται λαμβανειν.* Item Suid: *βηθανια - οπερ εσφαλμενωσ γεγραπται, η γαρ βηθανια ενθεν εστι του ιορδανου, η δε βηθαβαρα* etc ... ℵ^{cb} syr$^{P\,mg}$ (vide supra) Or^{4,140e} *βηθαραβα* (Or ^{4,140bis} et^{142} vel editum est vel cdd habent *βηθαρα*, item ^{4,280} *βαθαρα*) | *εγινετο* (Λ 262. *-νοντο*, syr ^{cu} *locutus est*): ℵ a b e ante *εν βηθ.* pon | *ιορδανου*: ℵ syr^{cu} add *ποταμου* | ο *ιωαν.* (Β *-ανησ*) cum ℵBC 44^{ev} ... ς Ti om ὁ cum ALXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Or^{4,140} Chr^{8,110} Cyr$^{ioh\,111}$ | *βαπτιζων* (y^{scr} ο *βα.*): c 346. (praem?) add *το πρωτον* : : cf 10, 40

29. *βλεπει* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABC*KLMSUVXΔΠ al plus [60] aldin a q mt cop syr^{cu} et^{P} arm aeth arr Or^{4,148} Chr^{8,110} Cyr^{4,113} et nest^{76} ... ς (= Gb Sz) add ο *ιωαννησ* (C^{3} *-ανισ*) cum C^{3}EFGHΓΛ (in ℵ super rasuram corrector scripsit, sed iam a prima legebatur) al pl (item M^{mg} eccles) b c e f ff$^{2\cdot}$ g l vg syr^{sch} eth^{hr} (Or^{4,149} *ενθα δε βλεπει ο ιωαννησ τον ιν ερχομενον προσ αυτον*, at haec non testantur de lectione de qua quaerimus) Cyp^{291} | *λεγει· ιδε*: M *λεγοντα* | *ιδε* et. Or^{3,979} et$^{4,89\cdot 149}$ etc, item Or^{4,58q} et^{210} *ιδου* ... go Or^{2,23} et$^{4,152\cdot 176\cdot 392}$ *ουτοσ εστιν* | ο *αιρων* (*qui tollet* fu [v. 36] cop^{wi} et$^{P\,etr}$, *qui auferet* Ir^{int}) etc

30 [14.1] *οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ* 1, 15. 27
ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 *κἀγὼ οὐκ ἤδειν*
αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
ὕδατι βαπτίζων. 32 [15.1] *καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι* Mt 3, 16 Mc 1, 10
τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ Lc 3, 22
ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 *κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με*
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. 34 *κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ*
υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35 [16.10] *Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν*

---

e f g q am em for iac ing mt cop syr^{utr} eth^{hr} Ir$^{int\ 186}$ Or$^{4,5\ sq}$ et $^{89\cdot 149\ sq}$ et^{ssaep} Hipp$^{dan\ 15}$ (ed. Lag^{157,20}) Eus$^{dem\ 37}$ ac ^{saep} etc ... a b c ff$^{2\cdot}$ l vg (et. foss al) syr^{cu} Cyp^{291} Or$^{int\ 2,63\cdot 83\cdot 362}$ praem *ecce* (Cyp *et ecce*)

30. *ὑπερ* cum ℵ*BC*Or^{4,24} et ^{90} ... ς *περι* cum ℵ^{c}AC^{3}LPT^{b}XΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Or^{2,496} Eus$^{dem\ 429}$ Chr^{8,112} Cyr^{4,115} et $^{nest\ 76}$ | *ειπον*: X add *οτι*, item syr^{omn} ... 13. 69. 124. y^{scr} al aliq add *ιμιν*

31. *ηλθον εγω* (28. al pauc Chr^{8,113} om *εγω*): c* 157. al pauc b cop *εγω ηλθ.* | *εν υδατι* (Gb') cum ℵBCGLPT^{b}Δ 1. 33. 69. 118. 124. al^{15} Or^{1,364} et^{4,90} Chr Cyr^{4,115} ... ς Ti *εν τω υδ.* cum AXΓΔΠ unc^{8} al pler

32. *ιωαννης* (BL -*ανης*) cum ℵABC*EFHKLPST^{b}VΓΔΛΠ al longe pl Cyr^{4,116} ... C^{3}GMUX al mu Chr^{8,114} *ο ιωαννν.* | *λεγων* (ℵ^{b}): ℵ* e om | *οτι*: V 253. 259. al^{5} om ... T^{b} add *εγω* | *καταβαινον* (F al$^{3\ sacri}$ -*νων*): ℵ a b e g post *ως περιστ.* pon | *ως* (et. Gb Sz) cum ℵABCEFGHLST^{b}VΓ al^{50} fere aldin Or^{1,364} et$^{4,82\cdot 90}$ ... ς (= Gb Sz) *ωσει* cum KMPUXΔΛΠ al plu | *εξ ουρανου*: ℵ 1. 25. 209. *εκ του ουρ.* | *και εμεινεν*: ℵ b e q Chr^{8,114} Amb^{luc} Hier^{esai} *και μενον*

33. *καγω*: ℵ *και εγω* | *εν υδατι* (et. Or^{4,90}): ℵ 1. 118. 209. Or^{1,364} et^{4,82} *εν τω υδ* | *ουτος* et. Or^{1,364} et$^{4,63\cdot 82}$ et$^{all\ b}$ Cyr$^{hr\ 268}$ Chr^{8,114} Cyr^{4,127} ... A b e q *αυτος* | *εν πνευμ. αγιω* (et. Or^{1,364} et^{4,142} et$^{all\ b}$ Cyr$^{hr\ 268}$ Chr Cyr^{6,218}): L T^{b} vid (quae enim *πν. τω αγι.* praecedunt periere) 33. *εν τω πνευμ. τω αγιω*, X Cyr^{4,127} *εν πνευμ. τω* (X *το*) *αγιω* | *αγιω* (et. Or^{1,364} et$^{4,90\cdot 142}$ Cyr^{hr} Chr Cyr^{alex}): c* Or$^{4,39\cdot 63\cdot 82}$ Nonn^{1,125} (*εν πυρι βαπτιζων και πνευματι*) add *και πυρι* (:: ex ll. pp.)

34. *εωρακα* (Δ *εωρα*) cum ℵABCLMT^{b}UXΓΔΛΠ^{2} al pl ... EFGHKPVΠ* al mu *εορακα*. Praeterea G add *αυτον* | *ο υιος τ. θεου* et. ℵ^{c} c f l q vg syr^{utr} cop etc Or^{1,364} et$^{4,90\cdot 273}$ Chr^{8,114} Cyr$^{4,127\cdot 128}$ ... ℵ* 77. 218. e syr^{cu} Amb$^{luc\ 1377}$ *ο εκλεκτος του θεου* (*electus dei*), item a *electus filius dei*, ff$^{2\cdot}$ *filius electus dei*, b *dei filius electus*, syr$^{hr\ 6}$ (non item^{508}) *filius dei electus eius*

35. *τη επαυριον*: b e f q cop *postera* (e *alia*, f *altera*) *autem die* | *παλιν*: r 11* 64. syr^{cu} et p arm arr perss om | *ειστηκει* ut BCEGKLMSUΓΔΠ etc ... ΝΑΓΗΡΤ^{b}ΧΔ al *ιστηκει* :: cf Mt 12, 46 et alibi | *ο ιωαννν.* (B

1, 29 μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· 39 τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένεις; 40 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν

-αν ησ) cum ΝACPT^{b}ΧΔΑΠ unc^{9} al pler Or^{3,443} (et^{4,150} τριτη δε εστως ο ιω. μετα δυο μαθητων, item libere^{4,150}) Chr^{8,119} Cyr^{4,128} ... Ln om ὁ cum ʀL al pauc

36. ἰδε : GA 124. 230. 262. syr^{cu} arm add ο $\overline{\chi\bar{ς}}$ (syr^{cu} ιδε ο $\overline{\chi\bar{ς}}$, ιδε ο αμν τ. θε.) | θεου et. Or^{4,90} et^{150} Chr^{8,119}; c* 59. 235. a ff^{2}· foss mt fu aeth (Ammon ap Vict^{cap} teste Gb) Cyr^{4,128} (*αυθις τον αυτον ανακυκλησασ λογον επιδεικνυει τοισ εαυτου μαθηταισ τον ιν και αμνον ονομαζει θεου και την του κοσμου φησιν αιρειν αμαρτιαν*) add ο αιρων (a ff^{2}· foss mt *ecce qui tollit*, fu *ecce qui tollet*) *την αμαρτιαν του κοσμου*. Hinc Ln [ο *αιρ. την αμαρτ. του κοσμ.*]

37. ἠκουσαν cum ℵ* 1. ... ς Ln Ti *και ηκουσαν* cum ℵ^{c}ABCLT^{b} unc rell minusc pler it (sed b *audierunt autem*) vg rell | αυτου post *μαθηται* cum ʀB c^{ser} b (*audierunt autem duo disc. eius loquentem*) syr^{sch}; item c*L$^{T b}$X 33. ante *μαθηται* (*οι δυο αυτου μαθ.*) ... ς Ln Ti ante *οι δυο μαθ.* cum AC^{3}PΓΔΑΠ unc rell al pler c f l vg syr^{p} Cyr^{4,129} (et Chr$^{ixt\ 8,119}$ sed$^{com\ 123}$ *και ηκουσ. οι μαθητ. αυτου οι δυο*) ... e q foss *cum duo discipuli eius* (q *sui*) *loquentem*, item cop syr^{hr}; a *ex discip. eius duo loquentem illum*; syr^{cu} *illi discipuli Iohannis* (non exprim *cum loquentem* nec *duo*). Cf et. 69. *αυτω οι δυο μαθ. αυτ* (*αυτ* punctis improbatum) *λαλουντος* | *τω ιν*: X *αυτω* (erasis *αυ* litteris) *ιν*

38. στραφεισ cum ℵ*EFHMVΓΔ 22. 28. 124. 262. 435. al^{25} arm Or^{4,90} ... ς (sed Gb^{0}) Ln Ti add δε cum ℵ^{a}ABCKLPST^{b}UXΔΠ al pl it^{pl} vg syr^{p} cop Or^{3,541} Cyr^{4,129}; item e q syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth *et conversus* (e *et respondens ihs cum vidisset* etc) | ακολουθουντας: c^{*vid} a b e f ff^{2}· l q (non item c) vg cop syr^{omn} arm aeth add αυτω | αυτοισ (ℵ^{c}): ℵ* om

39. ειπαν cum BC* ... ς ειπον cum ℵAC^{2}LPX unc rell al omn^{vid} | ραββει cum ℵBEHKPΓΔ etc (:: cf ad Mt 26, 25 et alibi) ... ς Ln ραββι c. ACF GLMSUXΔΠ al certe pler | *λεγ. ερμηνευομενον* cum ℵ*PΓΔΑΠ unc^{9} al pler Cyr^{4,129} ... Ln *λεγ. μεθερμηνευομ.* c. ℵ^{c}ABCLX 33. 249. c^{ser} Or^{4,90} ... 1. 118. 209. cop (syr$^{p\ mg}$ et^{hr}) *ερμηνευεται* (non exprim ο *λεγ.* etc. syr^{cu} et^{sch}), item *interpretatur* b c e q :: *μεθερμηνευομενον* solet dici nec fere fluctuat, cf Mt 1, 23 Mc 5, 41. 15, 22. 34, item infra v. 42; *ερμηνευεται* non legitur nisi v. 43 et (D *μεθερμ.*) 9, 7. | *μενεισ* (L al -*νησ*) : syr^{cu} et^{sch} *es*

40. οψεσθε (Gb') cum BC*L$^{T b}$ 1. 22* 33. 118. 209. al pauc syr^{cu} et^{utr} et^{hr} Or^{4,90} (*ταχα δια του μεν ερχεσθε – δια δε του οψεσθε την ακολουθουσαν τη κατορθωσει των πραξεων θεωριαν παντως ισισθαι*

καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 41 *ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ·* 42 [17.1] *εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστός.* 43 *ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμ-*

τοις βουλομενοις υπογραφων) Nonn [144] (*δευτε και εισοψεσθε*, sed praestat lectio *δευτε και αθρησαιτε* vel *-σωτε*) ... ς Ln *ιδετε* (PA *ειδετ.*, c^3 *ηδετ.*, Δ *ιδατε*) cum ℵAC^{3}PΧΓΔΛΠ unc^9 al pler it vg cop arm Epiph^{435} Chr^{8,125} Cyr^{4,130} (:: nec v. 47 nec 11, 34 fluctuat *ερχου και ιδε*) | *ηλθαν* et *ειδαν* (C *ιδ.*) cum B*C ... ς Ln (ex errore de B) *ηλθον* et *ειδον* (ℵAKLT^{b}VXΓΠ* al *ιδ.*) cum ℵAB^{s}LPT^b unc rell al omn^{vid} | *ουν* cum ℵABCLT^{b}ΧΔ (T^b *και ηλθ. ουν*) 33. 124. 262. al^{10} a e cop syrP mg et^{hr} (*et venerunt ergo*) Cyr^{4,130} ... l syr^{cu} et$^{P txt}$ *et venerunt*, Epiph^{435} *και απηλθον*, 8. aldin b syr^{sch} *ηλθ. δε, venerunt autem* ... ς Ti om cum ΡΓΔΠ unc^9 al pler c f q vg arm | *ωρα* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABCLPT^{b}ΧΓΔΛΠ unc^9 al^{140} (et. tubing^{ev}) aldin q foss aeth Epiph [435] Cyr^{4,130} ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum minusc vix mu a c l vg cop syrP (b f arm *erat enim* etc; e syr^{cu} et^{sch} et^{hr} *et fuit* etc) | *ωσ*: G cop aeth om | *δεκατη*: Δ *εκτη* (sl$^{2.8.}$ facile in Slavonico errore *nona*)

41. *ην* et. b q for etc: ΑΔ 28. 346. al [15] fere a c e f ff$^{2.}$ l vg syr^{sch} et P c.* (syr^{hr} *et erat*) cop (*Andreas autem* etc) add *δε*, hinc Ln *ην* [*δε*]. Libere syr^{cu} versum sic habet: *Et unus ex eis, ex his discipulis Iohannis, Andreas erat nomen eius, frater Simonis Cephae.* | *εισ*: L 59. *και εισ* | *δυο των* (ℵ^c): ℵ*C om *των*, T^b 61. om utrumque | *ιωαννου*: B *ιωανου* | *αυτω*: GΔ l mt syr^{sch} aeth *τω* (Δ *του*) $\overline{\omega}$

42. *ευρισκει – τ. αδ. τ. ιδιον σιμωνα*: syr^{cu} *et ille Andreas vidit Simonem Cepham* | *πρωτος* cum ℵ*LΓΔΛ unc^8 al pler Epiph^{435} (sed$^{cod\ ven}$ *πρωτον*) Cyr^{4,130} ... Ln *πρωτον* cum ℵ^{c}ABMT^{b}ΧΠ 1. 22. 69. 118. 209. 346. al^{3ser} al^{10}. Latt *primum* (sed b e *mane*), item cop arm syr^{utr} et^{hr} | *μεσσιαν* cum ℵABL^{2}T^{b}ΧΔΠ^2 al pl (infra 4, 25 et. CDHKM) it vg Nonn [1,157] (*συγγονε, μεσσιαν σοφον ευρομεν*), item Or$^{4,8\cdot 90\cdot 91\cdot}$ Epiph [435] Chr^{8,128} Cyr ... Gb″ *μεσιαν* cum L*ΓΔΠ* unc^9 (et. tubing^{ev}) al longe pl aldin cop arm syrP mg gr Chr$^{mosc\ 6}$ (l. l.) | *ο εστ. μεθερμηνευομενον* (L *-μενοσ*) $\overline{χς}$: syr^{cu} et^{sch} et^{hr} om | $\overline{χς}$ (et. Gb Sz) cum ℵABLΧΓΔΛΠ unc^9 al pler aldin Or^{4,8} et^{90} Epiph Chr ... ς (= Gb Sz) *ο* $\overline{χς}$ cum minusc vix mu (et. Cyr^{4,130} editum) cop arm

43. *ηγαγεν* (K 55^{ev} *ηγαγον*, e *adducunt*) sine copula cum ℵBL cop ... G 1. 209. arm Epiph^{435} *ουτοσ ηγ.*, 15^{ev}b *ηγ. ουν*, *adduxit ergo* ... ς *και ηγαγ.*, Ln [*και*] *ηγαγ.* cum AΧΓΔΛΠ unc^8 al pler it^{pler} vg syr^{omn} aeth (syr^{cu} *et assumpsit illum et venit ad Iesum*) | *εμβλεψασ* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABLΓΠ* unc^8 (et. tubing^{ev}) al plus^{60} aldin arm Epiph^{435} (ex$^{cod\ ven}$) ... ς Ln (ex errore de B) add *δε* cum ℵΧΔΛΠ^2 (sed rursus deletum) b c f l vg cop syrP c.* (Epiph^{435}); item 46.

βλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.

44 [18.10] *Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι.* 45 *ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.* 46 *εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.* 47 *εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ·*

---

117. 15ev a e q syrcu et sch ethr aeth Chr^{8,129} *και εμβλ.* | *ιωαννου* (Ln *ιωανου* cum B) cum ℵB*L 33. a b f ff^{2}· l am fu fos sanmg (hi^{4} *iohanna*) mm cop aethrom Nonn^{1,162} (*υιοσ ιωανναο συ μεν πελεσ*) :: cf et. ad 21, 15 sqq; contra Mt 16, 17 lectio non fluct) ... ς *ιωνα* c. AB^{3}ΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler c q (e vero *frater andreae* pro o *υι. ιω.*) vg (et. for ing em sant^{xt}; gat *iohna*) syrutr ethr arm aethPP Epiph^{435} Chr Cyr^{4,131} | o (Δ οσ) *ερμ. πετροσ*: syrsch om (syrcu hiat)

44. *ηθελησεν* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABEKLMSVXΔΛΠ (et. tubing ev) al longe plu aldin it vg.cop syrP arm aeth Or^{4,277} Epiph^{435} et^{436} et^{439} Chr^{8,132} txt Cyr^{4,131} ... ς (= Gb Sz) add o $\overline{ις}$ cum EGHUΓ al mu syrsch persP | o (ℵc; ℵ* om) $\overline{ις}$ (ita et. Sz, non item Gb) cum ℵABEGK LSUVXΔΛΠ (et. tubingev) al longe pl aldin a b c f ff^{2}· l q vg (et. san for em ing) copwl et schw syrP ethr arm aeth Epiph^{435} et^{436} (et^{439} *ο κυριοσ*) Cyr^{4,131} ... ς om cum EHMΓ al permu e am fu syrsch cop dz Chr^{8,132} txt (Or^{4,150} *θελησασ εξελθειν εισ την γαλιλαιαν ο εξελθων ζητησαι το απολωλοσ ευρισκει φιλιππον και λεγει αυτω· ακ. μοι*)

45. *ην δε* (et. ℵc): ℵ* om *δε* | o *φιλιππ.* (et. ℵc): ℵ*F* 13. 69. b^{scr} e^{scr} al^{10} Epiph^{435} et^{436} om ὁ | *βηθσαϊδα* (cop *βηθσ.*, a b *bedsaida*, q *betsaida*, e l* *bessaida*): ℵ* 8. 127. *βηθσαϊδαν* (ℵc -δα) | *εκ τησ πολ.* (et. ℵca, sed ℵcb rursus erasit *εκ*) et. a b e l q ... ℵ* c f (Sab. „concinunt mss. omnes" i. e. ff^{2}· g?) vg om *εκ*

46. *μωυσησ* cum BKLSVXΓΔΠ al permu it vg (sed non am fu san) etc ... ς *μωσησ* cum ℵEFGHMUΔ al plu (:: cf et. alibi) | $\overline{ιν}$: L om | *υιον* sine articulo cum ℵB 33. Or^{4,210} Epiph^{435} Cyr^{4,132} ... ς Ti *τον υιον* cum ALXΓΔΛΠ unc^{9} al pler (Or^{4,8} *τον $\overline{ιν}$ τον υιον*) Chr^{8,138} | *του ιωσηφ* cum ℵBLXΓΔΠ^{2} (sed rursus erasum *του*) unc rell al longe plu Or^{4,8} et^{210} ... AKMΔΠ* 33. al plus^{30} Epiph^{435} Chr Cyr om *του*, hinc Gb^{00} | *τον* (Or^{4,210} om) *απο*: s *του απο* | *ναζαρετ* (et. ς Gb'') cum ℵABLX al plu (cdd^{18} ap solum Scriv) a, item Or^{4,8} et^{210} Epiph^{435} Chr$^{8,134\,ss}$ Cyr^{4,132} ... ς^{e} Gb Sz *ναζαρεθ* cum EFGHKMSUVΓΔΠ* al longe pl b c f l q vg cop arm (Or$^{int\,4,537}$) ... Δ (hoc versu) *ναζαραθ*, item Π^{2} (supra-scriptum enim super *ρεθ* habet *α*, ut videatur potius -*ραθ* quam -*ρα*), e *nazara*

47. *ειπεν* sine copula cum ℵ 71. a b e syrsch arm (ap Gb) Chr^{8,134} ex cddmosc 6 ... ς Ln Ti *και ειπ.* cum ABLX unc rell al pler c f ff^{2}· g l

ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. 48 *εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλείτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν.* 49 *λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε.* 50 *ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ.* 51 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς*

q vg syrP et^{hr} cop aeth Epiph^{435} | *ναζαρετ* (et. ς Gb″) cum ΝABLXΔ al plu a etc (ut v. 46) ... ς^{e} Gb Sz *ναζαρεθ* cum ΓΔΠ* unc^{9} al longe plu etc (ut v 46); item Π^{2} et e ut v. 46 | *τι αγαθον* (ℵ^{c}): ℵ* *αγαθ. τι* | *φιλιππ.* cum ΝΑΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler Epiph^{435} ex cod venet Chr Cyr ^{4,133} ... Ln Ti *ο φιλιππ.* cum BL 33. (Epiph^{ed} petav) | *ιδε*: Δ *ειδε* (item p^{scr} v. seq)

48. *ειδεν* (ℵ^{c}KSVXΠ al *ιδεν*) sequente *και* cum ℵ^{c}ABLX unc rell al fere omn c f q vg etc (cop *vidit autem*) ... ℵ* 124. a b e ff^{2} l foss Epiph ^{435} *ιδων* absq *και* (124. Epiph *ιδων δε*, a b ff^{2} foss *videns autem*, posteaque b *et dixit*; e *ihs autem ut vidit* etc) | ις cum BHSΓ 234. ... ς ο ις cum ΝALXΔΔΠ unc^{7} al pler | *περι αυτου*: ℵ* *περι του ναθαναηλ* | *ισραηλειτης* (ℵ ισδρ. item e *isdrahelites*, a b f *istrahelita*) cum ΝB* (item Act 2, 22 et 5, 35 ABCDE; cf et. alibi) ... ς Ln *ισραηλιτης* cum AB^{3}LXΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid}

49. ις sine articulo cum ABE^{2}LXΓΔΔΠ* unc^{8} (et. tubing^{ev}) al longe pl aldin Epiph ^{435} Cyr ^{4,133} ... ς (= Gb Sz) ο ις cum ΝE*Π^{2} (sed rursus ὁ erasum) 1. 69. al vix mu | *ειδον*: ΝKLXΔΠ* al *ιδον*

50. *απεκριθη αυτω ναθαναηλ* cum BL 33. 249. b (e *et natanahel respondit*); similiter aeth *et dixit ei Nath.* ... ℵ c *απεκριθη ναθ. και ειπεν*, item ΓΔ 245. 254. 49^{ev} al pauc q addito *αυτω, ει*; similiter X 124. a f ff^{2} l vg arm Epiph^{435} *απεκρ. αυτω ναθ. και ειπεν* (a f *dixit*, ff^{2} l vg *et ait*) ... ς (sed Gb^{0} *και λεγει αυτω*) *απεκριθη ναθ. και λεγει αυτω* cum ΔΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr} et^{hr} cop (*respondens Nath. dixit* vel *dicit ei*; sed cop^{dz} addit etiam *ei* post *respond.*) Chr^{8,136} Cyr^{4,133}; Ln *απεκρ.* [*αυτω*] *ναθανα.* [*και λεγει*] | *ραββει* cum ΝABEHΓΔ etc (cf ad v. 39) ... ς Ln *ραββι* cum FGKLMSUXΔΠ al pler | *συ ει ο υι του θεου*: s 251. om | *βασιλ. ει* cum ABL 1. 33. Epiph^{435ed} petav, Ln *ο βασ. ει* ex errore de B ... ς *ει ο βασιλ.* cum ΝXΓΔΔΠ unc^{9} al pler (it vg etc) Epiph^{435} cod ven Chr^{8,136} Cyr^{4,133} Thdor$^{mop\ 24}$; aldin om *ει*

51. *απεκρ.* (69. al pauc Epiph^{435} add *ὁ*) ις *και ειπ.* (al pauc *λεγει*) *αυτω* (33. arm *αυτω* post *απεκρ.* pon, e l om): syr^{sch} *απεκρ. αυτω* ις | *οτι* sec cum NABGL 157. al^{8} a b syr^{utr} arm (ap Gb^{ms}) (cop) Cyr^{4,134} ... ς om cum XΓΔΔΠ unc^{8} al pler c e f ff^{2} l vg aeth Chr^{8,138} Epiph^{435} Tert$^{prax\ 21}$ | *ειδον*: AKLXΔΠ* al *ιδον*

συκῆσ, πιστεύεισ; μείζω τούτων ὄψῃ. 52 *καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺσ ἀγγέλουσ τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντασ καὶ καταβαίνοντασ ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.*

II.

1 *Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμοσ ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ·* 2 *ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὸν γάμον.* 3 *καὶ οἴνου οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ὁ οἶνοσ τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ*

---

51. *μειζω*: ℵ Epiph^{ver} *μειζονα*, ΜΧΔ al aliq *μειζων*, Π^{3vid} (restitutum -ζω) al mu c g vg (exc foss) *μειζον*, *maius* | *οψη* (et. Sz Gb^{w}) cum ℵABLXΔΔ Π* unc^{8} al plu ... ς *οψει* c. ΥΓΠ^{2} al plu (et. in Epiph Chr Cyr editum)

52. *λεγει*: x b e q Epiph^{435} *ειπεν* (*dixit*). Praeterea l om *και λεγ. αυτω* | *υμιν*: x 157. *σοι* | *οψεσθε* (sine *απ αρτι*) cum ℵBL a b c f ff^{2} l vg cop arm aeth Or^{1,264} et$^{int\ 3,961}$ (item ^{402}) Epiph^{435} Cyr^{4,134} ... ς (sed Gb^{00}) Ti praem *απ αρτι* cum ΔΧΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid} e q syr^{utr} Chr^{8,188} Cyr^{1,116} Aug$^{ps\ 39}$ :: cf Mt 26, 64 | *ανεωγοτα*: ℵ *ηνεωγοτα*

II. 1. *τη ημερα τη τριτη* cum ℵALΧΓΔΔΠ unc^{7} (M om *τη ημερ.*) al pler Epiph^{435} Chr^{8,139} Cyr^{4,134}; item *die tertia* vel *tertio* a c f ff^{2} l vg ... Ln *τη τριτη ημερα* cum BU 69. 124. 127. 346. al^{5} Epiph$^{437.\ 439.\ 443.}$ *τη τριτη ημερα*, item *tertia die* b e q | *γαλιλαιασ*: post hanc vocem syrP notam in margine adscriptam habet, quae non huc sed ad v. 3 spectat. Vide post. | *η μητηρ του ιυ εκει*: Chr^{8,139} et^{140} add *και οι αδελφοι αυτου*, quam in rem dicit: *ωσπερ ουν εκεινην και τουσ αδελφουσ εκαλεσαν, εκαλεσαν και τον ιν*. Contra scribit Or^{4,168}: *ζητητεον μεντοιγε διατι εισ μεν τον γαμον ου καλουνται οι αδελφοι αυτου· αλλ ουδε ησαν εκει, ου γαρ ειρηται.*

3. *και οινον ουκ ειχον οτι - εἶτα λεγει* cum ℵ* a b ff^{2} Gaud$^{serm\ 8}$. Latine hi^{4} sic: *et vinum non habebant, quoniam* (Gaud *quod*) *consummatum* (b *finitum*) *erat* (ff^{2} *est*) *vinum nuptiarum. Deinde* (b ff^{2} *Et*) *dicit* (extrema: *Deinde dicit*, Gaud non affert). Confirmant eandem lectionem e l syrP mg aeth. Sic e l: *et factum est per multam turbam vocitorum* (l^{2} *prae multa turba vocatorum*) *vinum consummari. Dicit autem mater ihu* (e *Mater autem ihm dicit ad eum*). Sic syrP mg: *Et vinum non habebant quia defecit vinum nuptiarum.* (Reliqua non adscripta sunt) Item aeth: *Vinum non habebant, quia defecerat vinum illorum. Et dixit* :: pro his interpretationum variarum testimoniis dubium non est quin scriptura codicis Sinaitici in summa antiquitate propagata fuerit. Praestat autem indole prorsus Iohannea, videturque ad vitandam latitudinem quandam sermonis, quippe qua idem bis diceretur, cum breviore altera commutata esse ..... ς Ln Ti *και υστερησαντοσ οινου λεγει* c. ℵ^{a}ABLXΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid} c f q vg cop syr^{sch} et p ^{txt} et^{hr} arm Epiph^{448} Chr^{8,140} Cyr^{4,134} | *του ιυ* (Γ 34^{ev} *αυτου*)

πρὸς αὐτόν· οἶνος οὐκ ἔστιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. 7 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. 8 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν. 9 ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ἤδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ἤδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ,

---

προσ αυτον: Epiph^{443} *του* $\overline{\text{ιυ}}$, Chr^{8,140} *αυτου*, a arm *ad Iesum* | *οινοσ ουκ εστιν* cum ℵ* (nec mutavit ℵ^{a}); syr^{sch} et^{hr} aeth *vinum non est illis* ... ς Ln Ti *οινον ουκ εχουσιν* cum ℵ^{c}ABLX unc rell al omn^{vid} it vg syr^{p} cop etc (e l Amb add *filii*) :: debebat etiam hoc loco codicis ℵ scriptura dari pro nexu cum eis quae praecedunt

4. *λεγει* sine copula cum ℵ* et^{cb} EFHMSVΓΔ al longe plu a foss syr^{sch} ... ℵ^{ca}ABGKLUXΔΠ al^{20} aldin it^{pler} cop syr^{p} et^{hr} arm aeth Epiph^{443} Cyr^{4,134} Nonn^{2,21} (*και οι* $\overline{\chi\text{ς}}$ *ειπε*) praem *και*, hinc Ln [*και*] | ο $\overline{\text{ις}}$: Δ om | *γυναι*: χ ω *γυναι* | *μου*: Nyss^{1,841} (in 1 Cor 15, 28) *μου*; non *μου* scribi voluit. Exponit enim: *μη και ταυτησ μου τησ ηλικιασ επιστατειν εθελεισ*; *ουπω ηκει μου η ωρα η το αυτοκρατεσ παρεχομενη τη ηλικια και αντεξουσιον*;

5. *λεγει η μη. αυτου* etc: e *et advocatis ad se ministris mater ihm* (pro *ihu*) *dixit illis* | ο *τι αν* (1. al pauc Cyr^{4,135} *εαν*, 33. $\ddot{\alpha}$): ℵ Chr$^{mosc\ cdd\ 8}$ *οτι ο αν* (vel *εαν*) | *λεγη* cum ℵABE^{2}G^{3}LS^{sil} ΧΔΠ al sat mu ... E*FG*HKMUV ΓΛ 33. al plu *λεγει*

6. *λιθιν. υδρι.* hoc ordine cum ℵBLX 33. c (ff^{2}· g?) vg ... ς *υδρι. λιθιν.* cum ΑΓΔΔΠ unc^{9} al pler a b e f l q Chr^{8,147} Cyr^{4,135} | *κειμεναι* post *ιουδαιων* cum ℵ^{c}BLX 33. aeth ... ς Ln post *εξ* pon cum ΑΓΔΔΠ unc^{9} al pler c q vg syr^{utr} et^{hr} (*sex hydr. lapid. positae*) Cyr^{4,135} ... 69. 124. l Chr^{8,147} ante *εξ*, b (om *εξ*) f post *εκει* pon; cop *erant positae vero ibi sex* etc (nisi vertendum potius est: *erant vero ibi*, ut habet ℵ* etc) ... ℵ* 13. 47^{ev} a e arm plane om | F *κατα των καθαρισμων* | FKLΓΛ al mu *μετρητασ*

7. *λεγει* (ℵX aeth praem *και*, item e ff^{2}· l foss) *αυτ.* ο $\overline{\text{ις}}$ et. a b c f q vg (nisi quod f q *dixit*): e *et ihs vocitis ad se ministris dixit illis*; ff^{2}· foss *et vocatis ihs* (foss *his*) *ministris dixit* (foss *dicit*) *eis*; l *et vocavit ihs ministris* (correctum *-stros*) *et dicit eis*

8. *και* prim: 42. 122* ο *δε* ... 33. 40. a b cop syr^{sch} om | *οι δε* cum ℵB KLΠ 1. 33. 118. 124. 209. al^{10} aldin a cop syr^{p} mg et syr^{hr} arm ... ς Ln Ti *και* (:: ut modo praecessit *και εγεμισαν*) cum ΑΓΔΔ unc^{9} al pler it^{pler} sah^{münt} syr^{sch} et^{p} txt aeth Chr^{8,147} Cyr^{4,136}. Praeterea pro *οι δε ηνεγκαν*, quae omnia χ om, e ff^{2}· l *et fecerunt sicut dixit eis* (ff^{2}. *illis*) *ihs* (ff^{2}· l om) | *ηνεγκαν*: a *aurierunt et adtulerunt*

9. *γεγενημενον*: F *γεγεννημ.* | *ποθεν*: T^{b} *που* | *οι ηντλ. το υδωρ* (*aquam*):

φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος 10 καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. 11 ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 [19. 7] Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Mt 21, 12 ss
Mc 11, 15 ss
Lc 19, 45 sq

13 [20. 1] Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς

---

e add *quae vinum factum est*, item l *quia de aqua vinum factum est*, item a b syr^{p} c.* *et videntes factum mirabantur* (b e cop perg *vocavit autem sponsum* etc)

10. αυτω: ℵ om | τον ελασσω (ɑ al aliq -σσων, χ -σσον) sine τοτε cum ℵ*BLT^{b} 57. 67. 248. z^{scr} a e ff^{2}· l q (q *deinde cum inebriati fuerint homines*) cop aeth Or$^{int\ 3,\ 39}$ Gaud$^{serm\ 9}$ ... ς Ti praem τοτε, Ln [τοτε] cum ℵ^{c}AΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c f vg syr^{utr} et^{hr} arm Chr$^{8,\ 148}$ Cyr$^{4,\ 136}$ | συ sine δε cum ABLT^{b}ΧΓΔΠ unc rell al pler c am fu for tol arm Chr Cyr ... ΝGΑ 69. 124. c^{scri} al^{8} a b e f ff^{2}· l q vg^{clem} cop syr^{sch} et P c.* et^{hr} aeth Or^{int} Gaud συ δε (et. και συ et συ ουν legitur) | εως αρτι: Γ εως του νυν

11. αρχην cum ABLT^{b}Δ 1. 33. 262. arm Or$^{4,\ 172}$ Eus$^{h.\ e.\ 3,\ 24,\ 11}$ (sed variant cdd) et$^{dem\ 439}$ Chr$^{8,\ 140}$ Chron^{398} ... ς την αρχην cum ΑΧΓΔΠ unc^{9} al pler Chr$^{8,\ 151}$ et^{152} Cyr$^{4,\ 136}$ (Eus$^{h.\ e.}$ cdd) | εν (ΑΓ εγ) καπα τ. γαλιλαιας: ℵ* add πρωτην (delet^{a}). Similiter f *hoc primum fecit initium signorum Iesus*, q *hoc primum initium fecit Iesus signum* (sic). Pro *initium signorum* b *primum signum*, foss mm *primum signorum*. Praeterea cf huc Epiph^{443} τουτο πρωτον σημειον εποιησεν ο ις̄, φησιν, εν καπα τ. γαλ. | τ. δοξ. αυτου (ℵ^{c}): ℵ* om αυτου | εις αυτον: ℵ* post οι μαθ. αυτ. pon (ℵ^{c} ante pon)

12. μετα (Η 245. 433. aeth Chr$^{8,\ 153}$ praem και) τουτο (e *hoc signum*, l *hunc signum*) et. Or$^{4,\ 161\ bis}$ et^{170}: Μ 124* b f ff^{2}· q tol Chr$^{8,\ 153}$ με. ταυτα | καφαρναουμ cum ℵBT^{b}Χ (alibi et. CDRZΔ) it^{pler} vg cop Or Epiph Nonn$^{2,\ 63}$ ... ς καπερναουμ cum ALΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} q (*capernaum*; item alibi d *capaxnaum*) Chr Cyr | οι αδελφ. αυτου cum ℵΑ ΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} b f l vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Cyr$^{4,\ 136}$ .. BLT^{b} vid a c e (q om κ. οι αδ. αυτ.) Or$^{4,\ 160\cdot\ 161\cdot\ 186\cdot\ 249}$ om αυτου, hinc Ln [αυτ.] | και οι μαθητ. αυτου (et. Or$^{4,\ 186}$ Chr Cyr): ΚΠ* 13. 28. al^{12} scr al^{6} Chron^{399} ante και οι αδελφ. αυτ. pon ... LT^{b} vid Or$^{4,\ 160\cdot\ 161\cdot\ 249}$ om αυτου ... ℵ 74* 89* 234* 245. 249. 440. a b e ff^{2}· l q arm plane om | εμειναν cum ℵBEH*LMSUVΧΓΔΠ al plu it^{pler} vg syr^{utr} aeth Or$^{4,\ 160\cdot\ 168\cdot\ 169}$ (Chr$^{8,\ 158}$ ησαν) Cyr$^{4,\ 136}$ Chron^{399} ... Gb' εμειναν cum AFGH^{2}Δ al mu b cop arm syr^{hr} Or$^{4,\ 161}$ Nonn$^{2,\ 69}$ (ουδε μεν αυτοθι μιμνεν εσ ημαπα etc) | ου: χ om

13. και εγγυς: ℵ εγγ. δε | ο ις̄ post ιεροσολ. cum ℵBEFKPST^{b} vid VΧΓΔΛΠ

Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 [21.1] *καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους,* 15 *καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν,* 16 *καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.* 17 [22.10] *ἐμνή-*

---

al pler a c f l q am for ing tol syr^{utr} aeth Or$^{4,160\cdot 180\cdot 182}$ sq et^{249} Cyr ^{4,138} ... GLMU al pauc b ff$^{2\cdot}$ vg^{clem} cop arm syr^{hr} Or^{4,186} Eus$^{ps\ 368}$ et^{374} Chron^{399} post *ανεβη* pon, item e ante *ανεβη* ... A sic: o $\overline{ις}$ *εισ ιεροσολυμα* $\overline{ις}$ ... 13. 69. 124. 245. 346. Aug$^{ioh\ 10,4}$ plane om

14. *τ. πωλουντασ*: e *qui vendebant et emebant* :: cf Mt et Mc | *βοασ και προβατα* ℵ^{c}; et. Or$^{4,160\cdot 184\cdot 194}$ et saepe (sed ^{4,182} *βο. κ. τα προβ.*): ℵ* *και τα προβατα και βοασ*, item a f q *oves et boves*. Cf et. Cyr$^{abac\ 551}$ *προβ. κ. τουσ βοασ*

15. *και ποιησασ -παντασ* (ℵ^{c}): ℵ* *εποιησεν - και παντασ*, item a b e ff$^{2\cdot}$ l q foss *et fecit - et omnes* (non item c f vg) | *φραγελλιον* (U al pauc *-ελιον*, al aliq *φραγγ.*): GLX 1. 22. 33. al pauc a b c f ff$^{2\cdot}$ q (non item e l) vg syr$^{p\ mg}$ et^{hr} Or^{4,160} (non item $^{4,180\cdot 249\cdot 270}$) Cyr^{4,138} et abac ^{551} et zach^{677} praem *ωσ* (Cyr^{abac} et^{zach} *ωσει*) | *εκ σχοινιων*: 33. 71. al pauc ff^{2} q *εκ σχοινιου* (*de reste* ff$^{2\cdot}$, *de resticula* q) | *τα τε προβ. και τουσ βοασ* (e add *Iesus*, q add *vendentes*, e *qui - vindebant*): accurate *oves quoque et boves* b c f vg ... ℵ* *τα* (ℵ^{ca} add *και* sed rursus rasum est) *προβ. κ. βοασ*, nec exprim *τε* a e l q | *το κερμα* (G 1. 118. 209. al pauc post *εξεχεεν* pon) cum ΚΑΡΓΔΑΠ unc^{g} (et. ven^{ev}) al pler it^{pler} vg (*aes* c f ff$^{2\cdot}$ l vg; *pecuniam* a; e om *εξεχ. το κερμ. και*, item Cyr$^{abac\ 551}$) Nonn ^{2,83} (*εξεχεε χθονι κερμα*) ... BLT^{bx} 33. b q cop arm Or$^{4,160\cdot 162\cdot 180\cdot 184}$ bis et $^{211\cdot 270}$ bis Eus$^{ps\ 374}$ *τα κερματα* | *ανεστρεψ.* cum ΑLΡΓΔΑΠ* unc^{g} (et. ven^{ev}) al pler Or^{4,160} et^{180} (sed cod bodl *ανετρ.*) et ^{270} cdd ... BXΠ^{2} al plus ^{10} Or^{4,180} cod bodl et ^{270} ed (ibidem^{c} *τασ τραπεζισ ανατετραφθαι*) Cyr$^{abac\ 551}$ *ανετρεψεν* ... ℵ 13. 16. 69^{mg} (txt *κατορθωσε*) 124. 157. 229** 382. 6^{pe} Epiph^{148} *κατεστρεψ.*

16. *τοισ τασ περιστ. πωλουσιν* (Η *πωλουντασ*, K *-τα* utrumque corrupte): Nonn ^{2,84} *ανδρι δε πιπρησκοντι πελειαδασ ιαχε φωνην* | *μη* sine copula cum ΚΒLΡΓΔΑΠ unc^{g} (et. ven^{ev}) al pler c f am for foss ing tol cop Or$^{4,160\cdot 180\cdot 270}$ Eus$^{ps\ 368}$ ... AUX 1. 69. 124. 157 al^{25} a b e ff$^{2\cdot}$ vid l q vg (et. fu) syr^{utr} et^{hr} arm aeth Eus$^{dem\ 401}$ et$^{ps\ 374}$ Cyr^{hr} ^{115} Cyr$^{zach\ 677}$ Or$^{int\ 1,84}$ et ^{3,916} praem *και*, hinc Ln [*και*] | *ποιειτε*: EA 69. 126 al mu Epiph^{148} *ποιητε* | *τον οικ. του πατρ. μου οικ. εμποριου* (E *ενπ.*, M al Eus^{dem} *-ρειου*): syr^{hr} *domum meam emptionis et venditionis*

17. *εμνησθησαν* sine copula cum ΚΒLΤ^{bx} cop (Or^{4,186} *ειγε εμνησθησαν* huc non valet) Eus$^{ps\ 368}$ et^{374} Cyr$^{abac\ 551}$ ... ς (Gb^{u}) add *δε*, Ln [*δε*]

*Ps 68 (69), 9 (10) σθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. 18 [23.4] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 [24.10] Mt 26, 61 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ

---

cum ΑΡΓΔΛΠ unc[s] al pler c (b *rememoratus est autem discipulus eius*) vg syr[p] Cyr[4,140]; ᴍ *δε και* ... e f ff[2] l q foss syr[sch] et[hr] aeth Epiph[656] (item Nonn[2,68]) *και εμνησθ.* (e *et continuo* etc), a arm Or[4,160] et[180] *τοτε εμνησθ.* (Chr[8,155] *εμν. οι μαθ. αυτ. τοτε*) | οτι: ϰ om | *γεγραμμ. εστιν* et. Or[4bis] et Eus[ps bis] Cyr[4,140] ... ʙ Chr[8,155] Cyr[abac 551] *εστ. γεγραμμ.*, Epiph[148] et[656] *ην γεγραμμ.* | ο (Δ om) *ζηλοσ*: ϰ t[scr] Or[4,160] (non item [180]. Non huc spectat[186] *ειγε εμνησθησαν οτι ο ζηλος* etc) Epiph[148] praem *οτι* | *καταφαγεται* (et. Gb Sz) cum ΝΑΒLPT[b]ΧΓΔΛΠ unc[s] (et. ven[ev]) al plus[150] Or[4,160] et[180] et[186] et[198] Cyr[4,140] et amos[269] et[abac 551] ... ϛ (= Gb Sz) *κατεφαγε* cum 69. al vix mu (item it vg *comedit me*) Eus[ps 368] et[374] Epiph[148] et[656] (item quae potius ad LXX spectant Or[2,615] et [4,195]. Chr [8,155] fluctuant cdd inter *καταφαγεται*, *κατεφαγε*, *κατεφαγησε*.)

18. *ουν* et. Or[4,160]et[196]: 239. syr[sch] *δε* (f *tunc respond.*, e *et iudaei resp.*) ... 3. 33. 69. 126. (om et. *οι* sq) 346. 382. 4[ev] e[scr] b l (hi[2] *responderunt ei Iud.*) cop arm syr[hr] om, hinc Gb[0] | *ειπαν* cum BL 33. Or[4, 160] et[196] ... ϛ *ειπον* cum ΝΑΡΤ[b]ΧΓΔΛΠ unc rell al pler | ALP *δεικνυεισ* (ΓΔΛ* ven[ev] al *δικν.*) | *ημιν*: L om

19. ις sine articulo cum ΑBLPΧΓΔΛΠ unc[s] al longe plu Or[4, 160. 196] Cyr [4,140] ... ϛ (Gb[00]) praem ὁ cum ΝΚ (?) 1. 33. 69. al vix mu | *εν τρι.* cum ΝALPΧΓΔΛΠ unc[s] al omn[vid] it vg (Latt *in trib. dieb.* vel *in triduo*) Or [1,468. 757] et [4,196. 199] et[saep] Eus[ps 465] et[568] Chr [8,155] Cyr[4,141] Ir[int 300] Tert pudi[16] etc ... ʙ Or[4,198] Tert[res carn 18] Ambrst om *εν*. Cf Ign[intpl 220] (Smyrn[2]) *και δια τριων ημερων εγερω αυτον*

20. *ειπαν* cum ʙ Or[4,200] ... ϛ *ειπον* cum ΝALPΧΓΔΛΠ unc[s] al omn[vid] | *ουν*: a *autem* (e aeth *et Iudaei dixerunt*, syr[hr] *et dixer. autem ei Iud.*) ... cop syr[sch] arm om. Praeterea ᴍ 12. 33. syr[sch] et[hr] arm add *αυτω* | *τεσσερακοντ.* cum ΝΑΒ*GLMPΔ ... ϛ Ln (ex errore) cum Β[3]ΕΡΗ ΚSUVΧΓΔΛΠ (et. ven[ev]) al certe pler | *οικοδομηθη* cum ΝΒ*T[b] 33. ... ϛ Ln *ωκοδομ.* cum ΑΒ[3]LPΧ unc rell al pler | *εν τρισιν* cum ABLPT[b]X etc ... ϰ a c om *εν* | *εγερεισ*: T[b*] 47[ev] 'al pauc *εγειρεισ*, item b *resuscitas*, e *restauras*

21. *του ναου* et. Or [1,394. 757] et [4,160. 202. 206] et saep Didtri [3,7,3] ... Ir[int 300] om, item Tert[res carn 18] („quia et scriptura *de corpore*, inquit, *suo dixerat*.") | *αυτου*: ϰ 47. 63. 253. i[scr] om

μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 *Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.*

III.

1 *Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα*

---

22. *ελεγεν* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^{b}XΓΔΛ unc^{s} (et. ven^{ev}) al pler it vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or^{4,160}· ^{202}· ^{208} Cyr^{4,142} etc ... ς (= Gb Sz) add *αυτοις* cum ΚΠ al vix mu | *ον ειπ.* cum ℵBLT^{b} Or^{4,160}· ^{199}· ^{202}· ^{208} et^{209} ... ς Ti ω *ειπ.* cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} (69. 346. al pauc ^{vdtr} add *αυτοις*) | ο ις: T^{b} ις

23. *εν τοισ* (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler aldin Or^{4,160}· ^{209}· ^{270} etc ... ς (= Gb Sz) om *τοισ* cum minusc vix mu | *εν τω πασχα* (ℳ -σχασ nec mutatum) *εν τη εορτη*: a c ff^{2}· vg *in* (a *per*) *pascha in die festo* ... b *in diem festum paschae*, e l q cop *in die festo paschae* (q *pascae*), f tantum *in die festo* | *εν τη εορτη* cum ℵALP T^{b}ΓΔΛΠ unc rell etc: B om *εν*, hinc Ln [*εν*] | *αυτου* (aldin post *τ. ση.*) *τα σημεια* (et. Or^{4,160} etc): ℳ 1. 22. 108. 118. 209. al plus ^{10} a b e f l (non item c q vg) Ir$^{int\,147}$ om *αυτου* | *α εποιει*: e *quae faciebat in eos qui infirmi erant*

24. ις c. BL ... ς ο ις c. ΑΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Or^{4,160}· ^{209}· ^{211} Did$^{trin\,3,29}$ Chr^{8,158} Cyr^{4,144} et$^{act\,49}$ ... T^{b} i^{scr*} e om plane | *επιστευεν* (et. Chr Cyr): A al pauc b Or^{4,160}· ^{209}· ^{211}· *επιστευσιν* | *αυτον αυτοισ* (A* 253. *εαυτοισ*) cum ℵ*A*BL 253. 440* Or^{4,209} Cyr$^{act\,49}$ (a e q *se illis*, b *se eis*) ... ς *εαυτον αυτ.* cum ℵ^{c}A^{2}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler aldin Or^{4,160} et^{211} Chr^{8,158} Cyr^{4,144} (c f l vg *semetipsum eis*) ... Did$^{tri\,3,29}$ om *αυτον* | *αυτον* ante *γινωσκ.* (ℵ *γιγνωσκ.*): ℵ om. Cf Latt *eo quod ipse nosset omnes* (*omnia* l) c f l vg (item e *quia ipse sciebat omnes*), sed a b q om *ipse* | *παντασ* et. Or^{4,160}· ^{209}· ^{211} (uberius tractat^{211}: *ει γαρ παντασ εγινωσκεν, ου μονον ανθρωπουσ, αλλα και τα υπερ τον ανθρωπον εγινωσκε, και παντασ τουσ εξω τοιουτων σωματων* etc) Did$^{tri\,3,29}$ Cyr^{4,144} ... EFGH 13. 69. 127. 229* 346 al^{40} fere aldin l arm Chr^{8,158} (sed variant cdd) Cyr$^{act\,49}$ *παντα*

25. *και οτι* (Did^{tri} *και μη χρ. εχειν*): AT^{b} cop syr^{sch} (non item P) om *οτι* | *ου χρειαν*: ℵ *χρειαν ουκ*. Cf c l al vg *opus ei non erat* | *περι του ανθρωπου*: Ln (ex errore de B) om *του* cum Or^{4,160} et^{209} et^{211} bis

III. 1. *ανθρωποσ* (syr^{sch} *erat autem ibi quidam ex*; ℳ mg eccles et evgll *Ανθρωποσ τισ ην*): ℳ arm aeth (syr^{hr}) praem *τισ*; item e *erat autem*

7, 50 19, 39 αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ

homo quidam ex | ονομα αυτω (ita ℵ^{corr} ante ^{c}): ℵ* b c f l ονοματι. *nomine* (e *qui vocabatur nicodemus*)

2. προσ αυτον (et. Gb Sz) cum ABKLSUVΓ^{b}ΔΛΠ al longe plu b c l q am fu for ing em tol (etc) syrP arm aeth Chr^{8,159} Cyr^{4,145} ... ς (= Gb Sz) πρ. τον ιν cum EFGHMΓ al permu a e f vg^{ed} cop syr^{sch} et^{hr} | νυκτοσ: ℵ l ante πρ. αυτ. pon | ραββει cum ABEFHΓΛ (cf et. alibi) ... ς Ln ραββι cum GKLMSΓ^{b}ΥΔΠ al certe pler | οιδεισ γαρ: ℵ e και οιδεισ | δυναται ante ταυτ. τα σημ. cum ABLΓ^{b} 33. al pauc it (exc q, qui post ποιειν pon) vg cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Or^{4,270} Chr^{8,160} med ... ς post ταυτ. τ. σημ. pon cum ΓΔΛΠ unc^{9} al pler syrP Chr^{8,160} init (δυν. ποιησαι, item 1. 118. 209. al pauc) Cyr^{4,145} | τα: L 69. 382. al pauc om | ᾖ: L 239. a^{scr*} om

3. ις sine articulo cum BEFGKLMΓ^{b}ΓΠ al^{40} Cyr^{4,145} ... ς (Gb^{0}) praem ὁ cum ABHSUVΔΛ al plu | και ειπ. αυτω (ℵ^{c} sic): ℵ* om | γεννηθη ανωθεν: a b c ff^{2}· vid q vg *renatus fuerit denuo*, c f g^{vid} l *natus fuerit denuo*. Praeterea cf ad v. 5 αναγεννηθη ex Ir. Item cf Iust apol^{1,61} ubi postquam de baptismi usu exposuit (τροπον αναγεννησεως, ον και ημεισ αυτοι ανεγεννηθημεν, αναγεγνωνται etc) pergit και γαρ ο χς ειπεν· αν μη αναγεννηθητε, ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων, subiungens ex v. 4 οτι δε και αδυνατον εισ τασ μητρασ των τεκουσων τουσ απαξ γεγωμενουσ εμβηναι, φανερον πασιν εστι. Ad haec Iustini cf Cyr^{4,146} ανωθεν δε λεγων την δια πνευματοσ αναγεννησιν etc | ιδειν την βασιλειαν: T^{b} εισελθειν εισ την

4. ο νικοδημ. cum ΑΑΕ^{2}ΗΚΜSUVΓΔΛΠ al pler Cyr^{4,146} ... BE*GL al^{20} om ὁ | γεννηθηναι (Λ* bis γενηθηναι, item v. 7; Δ -θαναι sec loc): priore loco H 28. add ανωθεν. Similiter e *denuo renasci*, a q *renasci*; contra b c f ff^{2}· g vg *nasci*. Sec loco a b e ff^{2}· l q *renasci*, c f g vg *nasci* | γερων ων: arm *qui natus sit* | Β* νεικοδημοσ, item v. 9 (non item v. 1)

5. ις sine articulo cum ΑΑΕGHKMSVΓΔΛΠ al plus^{60} aldin Cyr^{4,146} ... ς (Gb^{00}) ο ις cum BLU al mu Chr^{8,161}. Praeterea ℵ^{ca} (non item ^{cb}) KL MΠ al^{15} fere aldin f m (non item a b c e l q vg) syr^{sch} et^{p} ^{mg} et^{hr} cop arm aeth add και ειπεν. αυτω (sed ℵ^{ca} L f syr^{hr} cop^{dz} om αυτ.) | αμην αμην: Δ al pauc om alterum | γεννηθη (ΑΔ γενηθη): it (exc f

πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆσ σαρκὸσ σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον

natus) vg *renatus fuerit* | *πνευματοσ* (sic b c e f l q am fu for ing em foss al): a ff^{2} m vg^{ed} (et. tol al) aeth Orint^{2,144} et ^{4,483} *spiritu sancto* | *εισελθειν εισ* (et. κ^{c}): κ* μ *ιδειν* (κ* *ειδ.*) | *των ουρανων* cum κ* c^{ser} 26^{ev} al pauc e m Iust$^{apol\ 1,61}$ (vide ad v. 3) Docet^{267} Homil$^{clem\ 11,26}$ et epitom^{18} Ir (ex cat, cf Harv^{498}) Orint^{3,948} et ^{4,488} Const^{6,15,3} Eus$^{esa\ 36^{8}}$ Tert$^{bapt\ 13}$ Chr$^{8,165\ bis}$ et^{168}. Cf et. Nonn^{3,30} *ου δυναται – νοησαι ουρανην αιωνοσ ατερμονοσ ηλικα τιμην ... ς* Ln Ti *του θεου* (:: ex versu 3) cum κ^{c}ABLΓΔΛΠ unc rell al pler it^{pler} vg cop syr^{utr} et^{hr} rell Orint^{2,144} et $^{4,484\cdot 561}$ Cyp$^{128\cdot 186\cdot 279\cdot 314}$ Nyss^{2,801} Chr^{8,164} et^{165} semel et^{171} Cyr^{4,146} et^{147}. Cf igitur Iust$^{apol\ 1,61}$ (vide ad v. 3) Docet^{267} *λεγει ο σωτηρ· εαν μη τισ γεννηθη εξ υδατοσ και πνευματοσ, ουκ εισελευσεται εισ την βασιλ. των ουρανων· οτι το γεγεννημενον εκ τησ σαρκοσ σαρξ εστιν.* Homil$^{clem\ 11,26}$ *ουτωσ γαρ ημιν ωμοσεν ο προφητησ ειπων· αμην υμιν λεγω, εαν μη αναγεννηθητε υδατι ζωντι εισ ονομα πατροσ υιου αγιου πνευματοσ, ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων.* Clem$^{epit\ 18}$ *ουτω γαρ ο – θεοσ λογοσ ειπεν ημιν· αμην λεγω υμιν, εαν μη αναγεννηθητε δι υδατοσ και πνευματοσ* (epit. altera add *εισ το ονομα του πατροσ και του υιου και του αγι. πνευμ.*), *ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων.* Ir (ex cat. in libb. Regg. ap Harvey^{498}) *καθωσ και ο κυριοσ εφη· εαν μη τισ αναγεννηθη δι υδατοσ και πνευματοσ, ου μη εισελευσεται εισ τ. βασ. των ουρ.* Const^{6,15,3} *λεγει γαρ ο κυριοσ· εαν μη τισ βαπτισθη εξ υδατοσ και πνευματοσ, ου μη εισελθη εισ τ. βασ. τ. ουρ.*

6. cf Naass^{106} *το γεγραμμενον· το γεγεννημενον εκ τησ* usq *πνευμα εστιν.* Item Docet^{267} post *των ουρανων* pergitur *οτι το γεγεννημ. εκ τ. σαρκ. σαρξ εστιν.* Item Hipp$^{noet\ 16}$ *το ειρημενον υπο του χ̄ῡ οτι το γεγενν. εκ του πνευμ. πνευμα εστιν.* Did$^{tri\ 2,12}$. Eus$^{marc\ 72}$ *λεγων· το γεγενν. εκ τησ – πνευμα εστι. πνευμα δε ο θεοσ* (sic). *διο επεται νοειν ωσ και το γεγενν. εκ του θεου θεοσ αν ειη.* Similiter^{123} sed post *πνευμα εστι* nil additur nisi *κατα την σωτηριον διδασκαλιαν ακολουθωσ και το γεγενν. εκ του θεου θεοσ αν ειη.* | *γεγεννημενον* bis et. ς et ς$^{e\ 1633}$ etc: ς$^{e\ 1624}$ bis *γεγενημενον*, ut et. A (priore certe loco, altero propter scissuram membranae non liquet) H al aliq *γεγενημενον*, Clem^{349} *γενωμενον* (*καθαπερ το γενωμενον εκ τησ σαρκοσ σαρξ εστιν, ουτω το εκ πνευματοσ πνευμα*) | *σαρξ εστιν*: 161* add *οτι εκ τησ σαρκοσ εγεννηθη*, item a b e ff$^{2\cdot}$ l q* (non item c f m q^{2} Cyp$^{279\cdot 314}$) harl* bodl syr^{cu} Tert$^{carn\ 18}$ Amb$^{spir\ 2,646}$ *quia* (b e q* *quoniam*) *de.* (Tert *ex*) *carne natum est* | *εκ του πνευματοσ*: syr$^{p\ mg}$ *ex aqua et spiritu* | *πνευμα εστιν*: 161* add *οτι εκ του πνευματοσ εστιν*, item a e ff$^{2\cdot}$ m harl* bodl syr^{cu} Tert$^{carn\ 18}$ conc^{carth} (ap Cyp^{331} et ap Routh^{3,118}) Hil^{937} Amb^{spir} al aliq (cf Sab ad h. l.) add *quia* (e *quoniam*) *deus spiritus est* insuperque (ita tantum a harl* bodl syr^{cu} Tert conc^{carth}) *et ex* (*de*) *deo natus est.* Praeterea Amb$^{spir\ 3,11}$ sic: „Quem locum ita expresse, Ariani, testificamini esse de spiritu, ut eum de vestris codicibus auferatis. Atque utinam de vestris et non

φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος 10 καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. 11 ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 [19. 7] Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Mt 21, 12 ss
Mc 11, 15 ss
Lc 19, 45 sq

13 [20. 1] Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς

---

e add *quae vinum factum est*, item l *quia de aqua vinum factum est*, item a b syr^{p} c.* *et videntes factum mirabantur* (b e cop perg *vocavit autem sponsum* etc)

10. αυτω: ℵ om | τον ελασσω (G al aliq -σσων, X -σσον) sine τοτε cum ℵ*BLT^{b} 57. 67. 248. z^{scr} a e ff^{2}· l q (q *deinde cum inebriati fuerint homines*) cop aeth Or$^{int\,3,39}$ Gaud$^{serm\,9}$ ... ς Ti praem τοτε, Ln [τοτε] cum ℵ^{c}AXΓΔΑΠ unc^{9} al pler b c f vg syr^{utr} et^{hr} arm Chr^{8,148} Cyr^{4,136} | *συ* sine *δε* cum ABLT^{b}XΓΔΑΠ unc rell al pler c am fu for tol arm Chr Cyr ... ΚΘΛ 69. 124. c^{scri} al^{8} a b e f ff^{2}· l q vg^{clem} cop syr^{sch} et^{p} c.* et^{hr} aeth Or^{int} Gaud *συ δε* (et. *και συ* et *συ ουν* legitur) | *εως αρτι*: Γ *εως του νυν*

11. *αρχην* cum ABLT^{b}Δ 1. 33. 262. arm Or^{4,172} Eus$^{h.\,e.\,3,24,11}$ (sed variant cdd) et$^{dem\,439}$ Chr^{8,140} Chron^{398} ... ς *την αρχην* cum AXΓΔΑΠ unc^{9} al pler Chr^{8,151} et^{152} Cyr^{4,136} (Eus$^{h.\,e.}$ cdd) | *εν* (ΑΓ *εγ*) *καπα τ. γαλιλαιας*: ℵ* add *πρωτην* (delet^{a}). Similiter f *hoc primum fecit initium signorum Iesus*, q *hoc primum initium fecit Iesus signum* (sic). Pro *initium signorum* b *primum signum*, foss mm *primum signorum*. Praeterea cf huc Epiph^{443} *τουτο πρωτον σημειον εποιησεν ο ις, φησιν, εν καπα τ. γαλ.* | *τ. δοξ. αυτου* (ℵ^{c}): ℵ* om *αυτου* | *εις αυτον*: ℵ* post *οι μαθ. αυτ.* pon (ℵ^{c} ante pon)

12. *μετα* (Η 245. 433. aeth Chr^{8,153} praem *και*) *τουτο* (e *hoc signum*, l *hunc signum*) et. Or$^{4,161\,bis}$ et^{170}: Μ 124* b f ff^{2}· q tol Chr^{8,153} *μετ. ταυτα* | *καφαρναουμ* cum ΚΒT^{b}X (alibi et. CDRZΔ) it^{pler} vg cop Or Epiph Nonn^{2,63} ... ς *καπερναουμ* cum ALΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} q (*capernaum*; item alibi d *caparnaum*) Chr Cyr | *οι αδελφ. αυτου* cum ΚΑ XΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} b f l vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Cyr^{4,136} ... BLT^{b} vid a c e (q om *κ. οι αδ. αυτ.*) Or$^{4,160\cdot\,161\cdot\,186\cdot\,249}$ om *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | *και οι μαθητ. αυτου* (et. Or^{4,186} Chr Cyr): Κπ* 13. 28. al^{2} scr al^{6} Chron^{399} ante *και οι αδελφ. αυτ.* pon ... LT^{b} vid Or$^{4,160\cdot\,161\cdot\,249}$ om *αυτου* ... ℵ 74* 89* 234* 245. 249. 440. a b e ff^{2}· l q arm plane om | *εμειναν* cum ΚΒΕΗ*LMSUVXΓΔΑΠ al plu it^{pler} vg syr^{utr} aeth Or$^{4,160\cdot\,168\cdot\,169}$ (Chr^{8,153} *ησαν*) Cyr^{4,136} Chron^{399} ... Gb' *εμεινεν* cum AFGH^{2}Δ al mu b cop arm syr^{hr} Or^{4,161} Nonn^{2,69} (*ουδε μεν αυτοθι μιμνεν εσ ημαπα* etc) | *ου*: X om

13. *και εγγυς*: ℵ *εγγ. δε* | ο ις post *ιεροσολ.* cum ΚΒΕΓΚΡΣT^{b} vid ΥΧΓΔΑΠ

Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 [21. 1] καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους, 15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, 16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. 17 [22. 10] ἐμνή-

---

al pler a c f l q am for ing tol syr^{utr} aeth Or$^{4,\ 160\cdot\ 180\cdot\ 182}$ sq et^{249} Cyr ^{4,136} ... GLMU al pauc b ff$^{2\cdot}$ vg^{clem} cop arm syr^{hr} Or^{4,186} Eus$^{ps\ 368}$ et^{374} Chron^{399} post *ανεβη* pon, item e ante *ανεβη* ... A sic: *ο ις εισ ιεροσολυμα ις* ... 13. 69. 124. 245. 346. Aug$^{ioh\ 10,\ 4}$ plane om

14. *τ. πωλουντασ*: e *qui vendebant et emebant* :: cf Mt et Mc | *βοασ και προβατα* ℵ^{c}; et. Or$^{4,\ 160\cdot\ 184\cdot\ 194}$ et saepe (sed $^{4,\ 182}$ *βο. κ. τα προβ.*): ℵ* *και τα προβατα και βοασ*, item a f q *oves et boves*. Cf et. Cyr$^{abac\ 551}$ *προβ. κ. τουσ βοασ*

15. *και ποιησασ -παντασ* (ℵ^{c}): ℵ* *εποιησεν - και παντασ*, item a b e ff$^{2\cdot}$ l q foss *et fecit - et omnes* (non item c f vg) | *φραγελλιον* (U al pauc *-ελιον*, al aliq *φραγγ.*): GLX 1. 22. 33. al pauc a b c f ff$^{2\cdot}$ q (non item e l) vg syr$^{p\ mg}$ et^{hr} Or$^{4,\ 160}$ (non item $^{4,\ 180\cdot\ 249\cdot\ 270}$) Cyr$^{4,\ 138}$ et abac ^{551} et zach^{677} praem *ωσ* (Cyr^{abac} et^{zach} *ωσει*) | *εκ σχοινιων*: 33. 71. al pauc ff^{2} q *εκ σχοινιου* (*de reste* ff$^{2\cdot}$, *de resticula* q) | *τα τε προβ. και τουσ βοασ* (e add *Iesus*, q add *vendentes*, e *qui - vindebant*): accurate *oves quoque et boves* b c f vg ... ℵ* *τα* (^{ca} add *και* sed rursus rasum est) *προβ. κ. βοασ*, nec exprim *τε* a e l q | *το κερμα* (G 1. 118. 209. al pauc post *εξεχεεν* pon) cum ΚΑΡΓΑΔΠ unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler it^{pler} vg (*aes* c f ff$^{2\cdot}$ l vg; *pecuniam* a; e om *εξεχ. το κερμ. και*, item Cyr$^{abac\ 551}$) Nonn $^{2,\ 83}$ (*εξεχεε χθονι κερμα*) ... BLT^{bx} 33. h q cop arm Or$^{4,\ 160\cdot\ 162\cdot\ 180\cdot\ 184}$ bis et $^{211\cdot\ 270}$ bis Eus$^{ps\ 374}$ *τα κερματα* | *ανεστρεψ.* cum ΑLΡΓΑΔΠ* unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler Or$^{4,\ 160}$ et^{180} (sed cod bodl *ανετρ.*) et ^{270} cdd ... ΒΧΠ^{2} al plus ^{10} Or$^{4,\ 180}$ cod bodl et ^{270} ed (ibidem^{c} *τασ τραπεζασ ανατετραφθαι*) Cyr$^{abac\ 551}$ *ανετρεψεν* ... ℵ 13. 16. 69^{mg} (^{txt} *κατορθωσε*) 124. 157. 229** 382. 6^{pe} Epiph^{148} *κατεστρεψ.*

16. *τοισ τασ περιστ. πωλουσιν* (Π *πωλουντασ*, Κ *-τα* utrumque corrupte): Nonn $^{2,\ 84}$ *ανδρι δε πιπρησκοντι πελειαδασ ιαχε φωνην* | *μη* sine copula cum ΝΒLΡΓΔΑΠ unc^{8} (et. ven^{ev}) al pler c f am for foss ing tol cop Or$^{4,\ 160\cdot\ 180\cdot\ 270}$ Eus$^{ps\ 368}$ ... AUX 1. 69. 124. 157 al^{25} a b e ff$^{2\cdot}$ vid l q vg (et. fu) syr^{utr} et^{hr} arm aeth Eus$^{dem\ 401}$ et$^{ps\ 374}$ Cyr$^{hr\ 115}$ Cyr$^{zach\ 677}$ Or$^{int\ 1,\ 84}$ et$^{3,\ 216}$ praem *και*, hinc Ln [*και*] | *ποιειτε*: BA 69. 126 al mu Epiph^{148} *ποιητε* | *τον οικ. του πατρ. μου οικ. εμποριου* (Ε *ενπ.*, Μ al Eus^{dem} *-ρειου*): syr^{hr} *domum meam emptionis et venditionis*

17. *εμνησθησαν* sine copula cum ΝΒLT^{bx} cop (Or$^{4,\ 186}$ *ειγε εμνησθησαν* huc non valet) Eus$^{ps\ 368}$ et^{374} Cyr$^{abac\ 551}$ ... ς (Gb^{v}) add *δε*, Ln [*δε*]

*Ps 68 (69), 9 (10) σθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. 18 [23.4] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 [24.10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ Mt 26, 61 ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ

---

cum ΑΡΓΔΑΠ unc[s] al pler c (b *rememoratus est autem discipulus eius*) vg syrP Cyr[4,140]; M *δε και* ... e f ff[2]· l q foss syr[sch] et[hr] aeth Epiph[656] (item Nonn[2,88]) *και εμνησθ.* (e *et continuo* etc), a arm Or[4,160] et[180] *τοτε εμνησθ.* (Chr[8,155] *εμν. οι μαθ. αυτ. τοτε*) | *οτι*: X om | *γεγραμμ. εστιν* et. Or[4bis] et Eusp[s bis] Cyr[4,140] ... B Chr[8,155] Cyr[abac 551] *εστ. γεγραμμ.*, Epiph[148] et[656] *ην γεγραμμ.* | o (Δ om) *ζηλοσ*: X t[scr] Or[4,160] (non item [180]. Non huc spectat [186] *ειγε εμνησθησαν οτι ο ζηλοσ* etc) Epiph[148] praem *οτι* | *καταφαγεται* (et. Gb Sz) cum NABLPT[b]ΧΓΔΑΠ unc[s] (et. ven[ev]) al plus[150] Or[4,160] et[180] et[186] et[198] Cyr[4,140] et amos[289] et abac[551] ... ς (= Gb Sz) *κατεφαγε* cum 69. al vix mu (item it vg *comedit me*) Eusp[s 368] et[374] Epiph[148] et[656] (item quae potius ad LXX spectant Or[2,815] et[4,195]. Chr[8,155] fluctuant cdd inter *καταφαγεται*, *κατεφαγε*, *κατεφαγησε*.)

18. *ουν* et. Or[4,160 et 196]: 239. syr[sch] *δε* (f *tunc respond.*, e *et iudaei resp.*) ... 3. 33. 69. 126. (om et. *οι* sq) 346. 382. 4[ev] e[scr] b l (hi[2] *responderunt ei Iud.*) cop arm syr[hr] om, hinc Gb[0] | *ειπαν* cum BL 33. Or[4, 160 et 196] ... ς *ειπον* cum NAPT[b]ΧΓΔΑΠ unc rell al pler | ALP *διγνωεισ* (ΓΔΑ* ven[ev] al *δικν.*) | *ημιν*: L om

19. *ις* sine articulo cum ABLPΧΓΔΑΠ unc[s] al longe plu Or[4,160. 196] Cyr[4,140] ... ς (Gb[00]) praem *ο* cum NK (?) 1. 33. 69. al vix mu | *εν τρι.* cum NALPΧΓΔΑΠ unc[s] al omn[vid] it vg (Latt *in trib. dieb.* vel *in triduo*) Or[1,468. 757] et[4,196. 199] et saep Eusp[s 465] et[568] Chr[8,155] Cyr[4,141] Ir[int 300] Tert pudi[16] etc ... B Or[4,198] Tert[res carn 18] Ambrst om *εν*. Cf Ig[int pol 220] (Smyrn[2]) *και δια τριων ημερων εγερω αυτον*

20. *ειπαν* cum B Or[4,200] ... ς *ειπον* cum NALPΧΓΔΑΠ unc[s] al omn[vid] | *ουν*: a *autem* (e aeth *et Iudaei dixerunt*, syr[hr] *et dixer. autem ei Iud.*) ... cop syr[sch] arm om. Praeterea M 12. 33. syr[sch] et[hr] arm add *αυτω* | *τεσσερακοντ.* cum NAB*GLMPΔ ... ς Ln (ex errore) cum B[2]EFH KSUVΧΓΔΠ (et. ven[ev]) al certe pler | *οικοδομηθη* cum NB*T[b] 33. ... ς Ln *ωκοδομ.* cum AB[3]LPX unc rell al pler | *εν τρισιν* cum ABLPT[b]X etc ... N a c om *εν* | *εγερεισ*: T[b*] 47[ev] 'al pauc *εγειρεισ*, item b *resuscitas*, e *restauras*

21. *του ναου* et. Or[1,394. 757] et[4,160. 202. 206] et saep Did[tri 2,7,3] ... Ir[int 20] om, item Tert[res carn 18] („quia et scriptura *de corpore*, inquit, *suo dixerat*.“) | *αυτου*: N 47. 63. 253. i[scr] om

μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 *Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει·* 24 *αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας,* 25 *καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.*

III.

1 *Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα*

---

22. *ελεγεν* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^{b}ΧΓΔΑ unc^{8} (et. ven^{ev}) al pler it vg cop syr^{utr} eth^{hr} arm aeth Or$^{4,160\cdot 202\cdot 208}$ Cyr^{4,142} etc ... ς (= Gb Sz) add *αυτοις* cum ΚΠ al vix mu | *ον ειπ.* cum ℵBLT^{b} Or$^{4,160\cdot 190\cdot 202\cdot 208}$ et^{209} ... ς Ti ω *ειπ.* cum ΑΧΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} (69. 346. al pauc ^{vdtr} add *αυτοω*) | *ο* $\overline{\text{ις}}$: T^{b} $\overline{\text{ις}}$

23. *εν τοισ* (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^{b}ΓΔΑΠ unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler aldin Or$^{4,160\cdot 209\cdot 270}$ etc ... ς (= Gb Sz) om *τοισ* cum minusc vix mu | *εν τω πασχα* (M *-σχασ* nec mutatum) *εν τη εορτη*: a c ff$^{2\cdot}$ vg *in* (a *per*) *pascha in die festo* ... b *in diem festum paschae*, e l q cop *in die festo paschae* (q *pascae*), f tantum *in die festo* | *εν τη εορτη* cum ℵALP T^{b}ΓΔΑΠ unc rell etc: B om *εν*, hinc Ln [*εν*] | *αυτου* (aldin post *τ. ση.*) *τα σημεια* (et. Or^{4,160} etc): M 1. 22. 108. 118. 209. al plus ^{10} a b e f l (non item c q vg) Ir$^{int\,147}$ om *αυτου* | *α εποιει*: e *quae faciebat in eos qui infirmi erant*

24. $\overline{\text{ις}}$ c. BL... ς ο $\overline{\text{ις}}$ c. ℵΑΡΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} Or$^{4,160\cdot 209\cdot 211}$ Did$^{trin\,3,29}$ Chr^{8,158} Cyr^{4,144} et$^{act\,49}$ ... T^{b} i^{scr*} e om plane | *επιστευεν* (et. Chr Cyr): A al pauc b Or$^{4,160\cdot 209\cdot 211\cdot}$ *επιστευσεν* | *αυτον αυτοισ* (A* 253. *εαυτοισ*) cum ℵ*A*BL 253. 440* Or^{4,209} Cyr$^{act\,49}$ (a e q *se illis*, b *se eis*) ... ς *εαυτον αυτ.* cum ℵ^{c}A^{2}ΨΓΔΑΠ unc^{9} al pler aldin Or^{4,160} et^{211} Chr^{8,158} Cyr^{4,144} (c f l vg *semetipsum eis*) ... Did$^{tri\,3,29}$ om *αυτον* | *αυτον* ante *γινωσκ.* (ℵ *γιγνωσκ.*): ℵ om. Cf Latt *eo quod ipse nosset omnes* (*omnia* l) c f l vg (item e *quia ipse sciebat omnes*), sed a b q om *ipse* | *παντασ* et. Or$^{4,160\cdot 209\cdot 211}$ (uberius tractat^{211}: *ει γαρ παντασ εγινωσκεν, ου μονον ανθρωπουσ, αλλα και τα υπερ τον ανθρωπον εγινωσκε, και παντασ τουσ εξω τοιουτων σωματων* etc) Did$^{tri\,3,29}$ Cyr^{4,144} ... EFGH 13. 69. 127. 229* 346 al^{40} fere aldin l arm Chr^{8,158} (sed variant cdd) Cyr$^{act\,49}$ *παντα*

25. *και οτι* (Did^{tri} *και μη χρ. εχειν*): AT^{b} cop syr^{sch} (non item P) om *οτι* | *ου χρειαν*: ℵ *χρειαν ουκ*. Cf c l al vg *opus ei non erat* | *περι του ανθρωπου*: Ln (ex errore de B) om *του* cum Or^{4,160} et^{209} et^{211} bis

III. 1. *ανθρωποσ* (syr^{sch} *erat autem ibi quidam ex*; M mg eccles et evgll *Ανθρωποσ τισ ην*): M arm aeth (syr^{hr}) praem *τισ*; item e *erat autem*

7, 50 19, 39 αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ

homo quidam ex | ονομα αυτω (ita $\aleph^{corr}$ ante c): $\aleph^{*}$ b c f l ονοματι. *nomine* (e *qui vocabatur nicodemus*)

2. *προσ αυτον* (et. Gb Sz) cum ℵAHKLSUVT^{b}ΔΑΠ al longe plu b c l q am fu for ing em tol (etc) syr^{p} arm aeth Chr^{8,159} Cyr^{4,145} ... ς (= Gb Sz) *πρ. τον* $\overline{\imath\overline{\eta}}$ cum EFGHMΓ al permu a e f vg^{ed} cop syr^{sch} et^{hr} | *νυκτοσ*: ℵ l ante *πρ. αυτ.* pon | *ραββει* cum ℵABEFHΓΔ (cf et. alibi) ... ς Ln *ραββι* cum GKLMST^{b}UΔΠ al certe pler | *οιδεισ γαρ*: ℵ e και οιδεισ | *δυναται* ante *ταυτ. τα σημ.* cum ℵABLT^{b} 33. al pauc it (exc q, qui post *ποιειν* pon) vg cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Or^{4,270} Chr^{8,160} med ... ς post *ταυτ. τ. σημ.* pon cum ΓΔΑΠ unc^{9} al pler syr^{p} Chr^{8,160} init (*δυν. ποιησαι*, item 1. 118. 209. al pauc) Cyr^{4,145} | *τα*: L 69. 382. al pauc om | *ᾖ*: L 239. a^{scr*} om

3. $\overline{\imath\varsigma}$ sine articulo cum BEFGRLMT^{b}ΓΠ al^{40} Cyr^{4,145} ... ς (Gb^{0}) praem *ὁ* cum ℵAHSUVΔΛ al plu | *και ειπ. αυτω* ($\aleph^{c}$ sic): $\aleph^{*}$ om | *γεννηθη ανωθεν*: a b e ff^{2}· vid q vg *renatus fuerit denuo*, c f g^{vid} l *natus fuerit denuo*. Praeterea cf ad v. 5 *αναγεννηθη* ex Ir. Item cf Iust apol^{1,61} ubi postquam de baptismi usu exposuit (*τροπον αναγεννησεωσ, ον και ημεισ αυτοι ανεγεννηθημεν, αναγεννωνται* etc) pergit *και γαρ ο* $\overline{\chi\varsigma}$ *ειπεν· αν μη αναγεννηθητε, ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων*, subiungens ex v. 4 *οτι δε και αδυνατον εισ τασ μητρασ των τεκουσων τουσ απαξ γεννωμενουσ εμβηναι, φανερον πασιν εστι*. Ad haec Iustini cf Cyr^{4,146} *ανωθεν δε λεγων την δια πνευματοσ αναγεννησιν* etc | *ιδειν την βασιλειαν*: T^{b} *εισελθειν εισ την*

4. *ο νικοδημ.* cum ℵAE^{2}HKMSUVΓΔΑΠ al pler Cyr^{4,146} ... BE*GL al^{20} om *ὁ* | *γεννηθηναι* (A* bis *γενηθηναι*, item v. 7; Δ -*θαναι* sec loc): priore loco H 28. add *ανωθεν*. Similiter e *denuo renasci*, a q *renasci*; contra b c f ff^{2}· g vg *nasci*. Sec loco a b e ff^{2}· l q *renasci*, c f g vg *nasci* | *γερων ων*: arm *qui natus sit* | $\aleph^{*}$ *νεικοδημοσ*, item v. 9 (non item v. 1)

5. $\overline{\imath\varsigma}$ sine articulo cum ℵAEGHKMSVΓΔΑΠ al plus^{60} aldin Cyr^{4,146} ... ς (Gb^{00}) *ο* $\overline{\imath\varsigma}$ cum BLU al mu Chr^{8,161}. Praeterea ℵ^{ca} (non item ℵ^{cb}) KL MΠ al^{15} fere aldin f m (non item a b c e l q vg) syr^{sch} et^{p} mg et^{hr} cop arm aeth add *και ειπεν. αυτω* (sed ℵ^{ca} L f syr^{hr} cop^{dz} om *αυτ.*) | *αμην αμην*: A al pauc om alterum | *γεννηθη* (ΔΑ *γενηθη*): it (exc f

πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον

natus) vg *renatus fuerit* | *πνευματος* (sic b c e f l q am fu for ing em foss al): a ff^{2} m vg^{ed} (et. tol al) aeth Or$^{int\ 2,144}$ et ^{4,483} *spiritu sancto* | *εισελθειν εισ* (et. ℵ^{c}): ℵ*M *ιδειν* (ℵ* *ειδ.*) | *των ουρανων* cum ℵ* c^{ascr} 26^{ev} al pauc e m Just$^{apol\ 1,61}$ (vide ad v. 3) Docet ^{267} Homil$^{clem\ 11,26}$ et epitom ^{18} Ir (ex cat, cf Harv ^{498}) Or$^{int\ 3,948}$ et ^{4,483} Const ^{6,15,3} Eus$^{esa\ 368}$ Tert$^{bapt\ 13}$ Chr ^{8,165} bis et ^{168}. Cf et. Nonn ^{3,30} *ου δυναται - νοησαι ουρανιην αιωνοσ ατερμονοσ ηλικα τιμην ... ς* Ln Ti *του θεου* (:: ex versu 3) cum ℵ^{c}ABL$\Gamma\Delta\Lambda\Pi$ unc rell al pler it^{pler} vg cop syr^{utr} et ^{hr} rell Or$^{int\ 2,144}$ et $^{4,484.561}$ Cyp $^{128.136.279.314}$ Nyss ^{2,801} Chr ^{8,164} et ^{165} semel et ^{171} Cyr ^{4,146} et ^{147}. Cf igitur Just$^{apol\ 1,61}$ (vide ad v. 3) Docet ^{267} *λεγει ο σωτηρ· εαν μη τισ γεννηθη εξ υδατοσ και πνευματοσ, ουκ εισελευσεται εισ την βασιλ. των ουρανων· οτι το γεγεννημενον εκ τησ σαρκοσ σαρξ εστιν.* Homil$^{clem\ 11,26}$ *ουτωσ γαρ ημιν ωμοσεν ο προφητησ ειπων· αμην υμιν λεγω, εαν μη αναγεννηθητε υδατι ζωντι εισ ονομα πατροσ υιου αγιου πνευματοσ, ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων.* Clem$^{epit\ 18}$ *ουτω γαρ ο - θεοσ λογοσ ειπεν ημιν· αμην λεγω υμιν, εαν μη αναγεννηθητε δι υδατοσ και πνευματοσ* (epit. altera add *εισ το ονομα του πατροσ και του υιου και του αγι. πνευμ.*), *ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων.* Ir (ex cat. in libb. Regg. ap Harvey ^{498}) *καθωσ και ο κυριοσ εφη· εαν μη τισ αναγεννηθη δι υδατοσ και πνευματοσ, ου μη εισελευσεται εισ τ. βασ. των ουρ.* Const ^{6,15,3} *λεγει γαρ ο κυριοσ· εαν μη τισ βαπτισθη εξ υδατοσ και πνευματοσ, ου μη εισελθη εισ τ. βασ. τ. ουρ.*

6. cf Naass ^{106} *το γεγραμμενον· το γεγεννημενον εκ τησ* usq *πνευμα εστιν.* Item Docet ^{267} post *των ουρανων* pergitur *οτι το γεγεννημ. εκ τ. σαρκ. σαρξ εστιν.* Item Hipp$^{noet\ 16}$ *το ειρημενον υπο του χ̄ῡ οτι το γεγενν. εκ του πνευμ. πνευμα εστιν.* Did$^{tri\ 2,12}$. Eus$^{marc\ 72}$ *λεγων· το γεγενν. εκ τησ - πνευμα εστι. πνευμα δε ο θεοσ* (sic). *δυο επεται νοειν ωσ και το γεγενν. εκ του θεου θεοσ αν ειη.* Similiter ^{123} sed post *πνευμα εστι* nil additur nisi *κατα την σωτηριον διδασκαλιαν ακολουθωσ και το γεγενν. εκ του θεου θεοσ αν ειη.* | *γεγεννημενον* bis et. ς et ς^{e} ^{1633} etc: ς^{e} ^{1624} bis *γεγενημενον*, ut et. A (priore certe loco, altero propter scissuram membranae non liquet) H al aliq *γεγενημενον*, Clem ^{549} *γενωμενον* (*καθαπερ το γενωμενον εκ τησ σαρκοσ σαρξ εστιν, ουτω το εκ πνευματοσ πνευμα*) | *σαρξ εστιν*: 161* add *οτι εκ τησ σαρκοσ εγεννηθη*, item a b e ff^{2} l q* (non item c f m q^{2} Cyp $^{279.314}$) harl* bodl syr^{cu} Tert$^{carn\ 18}$ Amb$^{spir\ 2,646}$ *quia* (b e q* *quoniam*) *de.* (Tert *ex*) *carne natum est* | *εκ του πνευματοσ*: syr$^{p\ mg}$ *ex aqua et spiritu* | *πνευμα εστιν*: 161* add *οτι εκ του πνευματοσ εστιν*, item a e ff^{2} m harl* bodl syr^{cu} Tert$^{carn\ 18}$ conc^{ecarth} (ap Cyp ^{331} et ap Routh ^{3,118}) Hil ^{987} Amb^{spir} al aliq (cf Sab ad h. l.) add *quia* (e *quoniam*) *deus spiritus est* insuperque (ita tantum a harl* bodl syr^{cu} Tert conc^{ecarth}) *et ex* (*de*) *deo natus est.* Praeterea Amb$^{spir\ 3,11}$ sic: „Quem locum ita expresse, Ariani, testificamini esse de spiritu, ut eum de vestris codicibus auferatis. Atque utinam de vestris et non

ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 *μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.* 8 *τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.* 9 *ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;* 10 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;* 11 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.* 12 *εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε;* 13 *καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς*

---

etiam de ecclesiae codicibus tolleretis. Eo enim tempore quo impiae infidelitatis Auxentius Mediolanensem ecclesiam armis exercituque occupaverat, vel a Valente atque Ursatio nutantibus sacerdotibus suis incursabatur ecclesia Sirmiensis, falsum hoc et sacrilegium vestrum in ecclesiasticis cdd. deprehensum est. Et fortasse hoc etiam in oriente fecistis." Item Fulbert$^{epist\ 1}$. „Arii auditores quoniam spiritum sanctum deum esse negabant, de evglio eraserunt illud quod salvator ait: Spiritus est deus."

7. *μη*: 69. 440* (al?) syr^{cu} *και μη* | *θαυμασησ*: cf Nonn $^{2,\ 28}$ *και μη θαμβοσ εχητε* | *υμασ*: 69. 118. al^{12} fere aldin *ημασ*

8. *θελει*: v al pauc *θελη* | *πνει*: L (et. Chr^{8,173} semel) *πνεει* | *αλλ* cum ΝALΓΔΔΠ unc rell etc ... B *αλλα* | *και που υπαγ.* cum ΝBLT^{b}ΓΔΔΠ unc^{8} al omn fere e g l m am fu em ing harl cop syr^{cu} et^{utr} aeth (Ign philad^{7} ap Dress^{180} *πνευμα θεου – οιδεν γαρ ποθεν ερχεται και που υπαγει και τα κρυπτα ελεγχει*) Ath^{704} Epiph^{898} Nyss$^{2,\ 201}$ Chr^{8,173} Cyr$^{4,\ 148}$ Hil^{1143} al ... Ln *η που υπ.* cum A c^{ser} (al?) a b c f ff^{2}· q vg (et. for al) syr^{p} ^{mg} et ^{hr} arm Rebapt (ap Cyp^{364} et^{366}) Amb^{spir} al | H 69. *γεγεννημενοσ* | *εκ του πνευματοσ* (f g l q vg syr^{utr} et^{hr}; aeth add *sancto*): ℵ a b e ff^{2}· m (non item c f g l q) foss mm syr^{cu} Hil^{1143} al *εκ του υδατοσ και του πνευματοσ, ex (de) aqua et spiritu* (Hil add *sancto*)

9. *νικοδημοσ*: B* *νεικοδ.* Cf ad v. 4

10. $\overline{ις}$ sine articulo (Gb Sz) cum ABLΓΔΔΠ unc rell al longe plu ... ς (= Gb Sz) o $\overline{ις}$ cum ℵ 69. al vix mu | T^{b} om *απεκρ.* $\overline{ις}$

11. *αμην αμην*: L* alterum om | *εωρακαμεν* cum ΝABUΓΔΔΠ al plu ... EG HKLMT^{b}VΔ al permu *εορακ.*

12. *και*: 13. 69. 124. tol cop om | *ου πιστευετε*: KH 22. 239. 382. 440. al^{10} cop pers^{w} syr^{hr} Epiph^{89} petav Aug *ουκ επιστευσατε* (97. *ουκ επιστευετε*) | *πωσ*: s add *δε* | *υμιν* sec: EH al^{9} a e ff^{2}· foss arm pers^{p} om | *πιστευσετε* cum ΝABELBUVΔ*Π^{2} al plu it vg cop etc Epiph^{89} cdd et dind Chr^{8,176} ... GHKMΓΔ^{2}Π* 1. 22. 28. 69. 124. al plus^{50} Chr$^{mosc\ 3}$ Epiph^{petav} Cyr^{4,150} *πιστευσητε* ... T^{b}Δ al aliq b ff^{2}· l foss cop^{ds} *πιστευετε*

τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. 14 καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν *Num. 21 8. 9
ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν,
ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον

13. ο ων (A* 44ev om; e Zen *qui erat*) εν τω ουρανω (80. 88. εκ του ουρανου) cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn it vg cop^{wl} et^{schw} syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm Hipp$^{noet\,4}$ (Lag^{46} add τισ ουν ην εν ουρανω αλλ η λογοσ ασαρκοσ, αποσταλεισ ινα δειξη αυτον επι γησ οντα εινaι και εν ουρανω;) Dion^{alex} (ep contr Paul$^{samos\,6}$ resp p. 288 ed^{paris} 1624) Did$^{tri\,3,9}$ Epiph^{486} Chr$^{8,177.\ 178}$ Thdrt^{3,570} et$^{4,226.\ 1049.\ 1153}$ Cyr^{4,150} Orint^{2,72} et^{4,622} („non dixit *qui fuit*, sed *qui est in caelo*) Novat^{96} Hil^{32} (ps^{2,11} non abest ergo a caelo – est tamen cum haec loqueretur in caelo") et^{514} et^{1045} (trin^{10} „quod autem in caelis est, naturae semper manentis potestas est") Lcif^{151} Iac$^{nisib\,3,9}$ (*qui erat re ipsa in caelo*) ... ΝΒLT^{b} 33. cop^{dz} aeth Cyr$^{act\,62}$ Orint^{3,114} (certe non add, nec magis Eus$^{ps\,403}$ et ecl^{82}) om; hinc Gb^{0} et Ti^{synops} om

14. μωυσησ cum ΝΒΚLST^{b}Π 33. al permu ... ς μωσησ cum ΑΕGΗΜUVΓΔ Λ al plu (de vv et pp vide alibi) | υψωθηναι δει et. Perat^{134} (και ον τροπον υψωσε μωυσησ τον οφιν etc) Eus$^{ps\,551}$ et ecl^{24} Epiph^{274} Chr^{8,178} Cyr^{4,151} Thdret^{1,201} et^{4,205} Orint^{3,396} Cyp^{294} ... Α 26^{ev} a Lcif^{151} δει υψωθ. (33. υψωθ. post ανθρωπου pon)

15. εν αυτω cum ΒT^{b} c g l am em fu ing mt harl Fulg, item L Thdrt^{4,205} επ αυτω ... ς εισ αυτον cum ΝΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn a b e f q vg^{ed} (et. for al) Chr^{8,179} Cyr^{4,151} et$^{act\,62}$ Thdrt^{1,201} et$^{4,383.\ 660}$ Lcif^{151} (Cyp *in filium*); item Α επ αυτον, ita Ln ... 47^{ev*} om semel | εχη (Κ ΓΗΜΣΓΑ al plus^{30} εχει) ζω. αιω. cum ΝΒLT^{b} 1. 22. 33. 118. 124. 161. 209. a f syr^{cu} et^{hr} cop arm^{zoh} aeth^{ro} Cyr$^{act\,62}$ Nonn^{3,78} Cyp^{294} Lcif^{151} ... ς (Gb^{00}) praem μη απολητα αλλ (Γ αλλα), item Ln [μη απολητ. αλλ], cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c e ff^{2} g l q vg syr^{utr} arm^{usc} aeth ppl Chr^{8,179} Chr^{4,151} Thdrt$^{1,201.\ 2,1578.\ 4,205}$

16. τον υιον absque αυτου cum ℵ*B ... ς Ln Ti add αυτου cum ℵ^{c}ΑLT^{b} unc rell al omn^{vid} it vg etc | 13. 346. 382. μονογενην | εδωκεν (ℵ* om, suppl^{a}; 33. add εισ τον κοσμον): ff$^{2.}$ *mitteret* (Ath^{535} απεστειλεν ex cdd^{pl}), e *mitteret in hunc mundum* (v. 17 om *in hunc mu.*), gat mm tol *daret pro saeculo* (tol *mundo*) | εισ αυτον (et. Eus$^{marc\,67.\ 72.\ 86}$ Chr^{8,179} Cyr^{4,152} et^{879} etc) ... L επ αυτω, T^{b} επ αυτον ... 47^{ev} om semel | μη απολητα (ΓΜ al mu απωλ., Γ al sic etiam ante; Α απολλυηται) αλλ (Β αλλα) et. Eus$^{marc\,86}$ Cyr^{4,879} etc ... syr^{cu} Eus$^{marc\,67}$ et^{72} om | εχη: ΕΓΗΜΓΑ al permu εχει

17. τον υιον absq αυτου cum ΝΒLT^{b} 1. 22. 118. 209. 262. Cyr^{4,154} com et$^{act\,67}$ Victorin Fulg ... ς Ln Ti add αυτου cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al pler d it vg rell Chr^{8,182} Cyr^{4,154} txt Tert$^{prax\,21}$ Lcif^{151} Hil$^{130.\ 895}$. Cf

12, 47 *ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.* 18 *ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ.* 19 *αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.* 20 *πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ·* 21 *ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.*

huc Naass[125] *ου γαρ ηλθεν ο υιος του ανθρ. εισ τον κοσμον απολεσαι τον κοσμον, αλλ ινα σωθη ο κοσμ. δι αυτου.*

18. *ο πιστευων*: d praem *propter hoc*, item a Lcif[151] *ideo* | *αυτον*: A al[7] Chr[8,184] Cyr[4,154] *τον υιον* ... Or[4,210] (*φησι γαρ ο κυριοσ· ο πιστευων εισ εμε ου κρινεται. ουχι δε· ο πιστευων εισ το ονομα μου ου κριναται*) et[2,761] *εισ εμε*, item Ir[int325] („et propter hoc dominus dicebat" etc) Or[int4, 484] Hil[24. 126] al *in me* | *ο μη* sine copula cum ℵB ff[2]· l Or[2,761] (*περι ων ειρηται· ο μη* etc) Tert[prax 21] Cyp[278. 315] ... Ln ο [*δε*] *μη*, ς Ti ο *δε μη* cum ALT[b]ΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] d it[pler] vg rell (syr[sch] *et qui non*) Ir[int325] Or[int4,484] Lcif[151] Chr[8,184] Cyr[4,154] et[act 68]

19. *οι ανθρωποι* (syr[cu] *mundus*): ℵ ante *ηγαπησαν* pon | *μαλλον* et. Clem[80] Eus[marc 88] al Ir[int325] Hil[24. 25] al: ℵ Or[prov] (Notitia[97]; contra Mai[26] ex caten ante *σκο.*) Cyr[4, 154] (non [68]) Hil[73] post *το σκοτος* pon: e Cyp[315] ante *ηγαπησαν* (*dilexerunt*); 1. 118. 209. al pauc ante *οι ανθρωπ.* | *αυτων πονηρα* (Gb″) cum ℵABGKLT[b]ΥΔΠ al[20] c d f ff[2·] (*e eorum opera iniqua*) vg Ath[499] Chr[8,185] Cyr[4,68] ... ς *πονηρα αυτων* cum EFHMSVΓΔ al plu Amb[ps1,762] (*mala ipsorum opera*) ... a q Lcif *opera illorum* (q *eorum*) *mala*; b *malae operae eorum*, l *mala opera eorum*

20. *γαρ* et. Ir[int325] (Or[prov] ap Mai[2], sed totus locus deest in Notitia[77]): Chr[8,185] *δε* ... E a Lcif[151] om; item (quae nil probant) Or[2,653] et[4,258] *και ουκ ερχ. πρ. το φωσ* (ℵ[c], et. Ir[int325] Or[int2,53]): ℵ* al aliq c Lcif[151] om (:: propter *ομοιοτελευτον*) | *τα εργ. αυτου* cum ℵBLT[b]ΓΔΛ unc[8] al pler it vg rell Cyr[4,155] Ir[int] Or[int] Lcif ... AKΠ 1. al[10] Chr[8,185] *αυτου τα εργα*. Praeterea LΔ 13. 33. al[15] cop arr sl add *οτι πονηρα ιστιν* (L confuse *πον. εστ. οτι*), item d *de luce*, item Or[int2,53] *et videantur si in deo sunt gesta*

21. ℵ* om ο *δε ποιων* usq *εργ. αυτου* propter *ομοιοτελ.*, supple | *αυτου τα εργα* cum ℵ[c]ABT[b] unc rell al pler c ff[2·] g am fu for ing gat mm mt ... LU 33. 69. al pauc a (*manifestetur opus eius*) b d e f l q vg[ed] Cyr[4, 154] Ir[int325] Lcif[151] *τ. εργ. αυτ.* | *θεω*: 13. 69. al[25] praem *τω* | *ειργασμενα* (al pauc *εργ.*, L *εργασαμενα*): ℵ* *ειργασμενον* (ª *-μενα*). Cf Lcif[151] *quoniam in deo est factum* (praecedit *ut manifestentur opera eius*), item Ir[int325] *quoniam in deo est operatus* (praecedit *ut manifestentur opera eius*); a *quoniam in deo est factum* (vide ante) :: hinc nescio an ℵ* scripturam evglstae servaverit.

22 *Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς*
τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
23 [25. 3] *ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ,*
ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·
24 [26. 4] *οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης.*
25 [27. 10] *ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰου-*
δαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 *καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ*
εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ
μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
27 *ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν*
οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 [28. 1] *αὐτοὶ*

22. ο ις: ΑΠ al[5] om ὁ | ηλθεν (c e f ff[2]· q vg *venit*, b *profectus est*): 33. απηλθεν, d *exivit*, a l *exiit*, foss *exiebat* | και εβαπτιζεν: b om (l[*] *et baptizabantur ab eo*, omissis ην δε usq και εβαπτιζοντο, l[2] vero post *et baptiz. ab eo* suppl *erat autem* usq *et baptizabantur*)

23. ιωαννης (B -ανης) cum ℵALΓΔΠ unc rell al pler Or[4, 162] etc ... B 44[ev] ο ιω. | βαπτιζων: 1. ο βαπτ. | εν αινων: e *in eremo*, f *in deserto* | σαλειμ cum ℵBLT[b]ΓΔΠ unc[8] al plu it vg etc Or[4, 162 sq] Eus[hist 3, 24, 11] (ap Burton et Heinich.) etc: A σαλλειμ ... UA 1. 69. 262. al plus[70] aldin cop Eus[edd pler] Cyr[4, 156] Nonn[edd 3] σαλημ (Gb′)

24. εις την φυλακην: E*M (et. ven[ev g]) 1. 22. 235. d*[scr] 2pe Or[4, 163] (non item [4, 162]) Eus[hist 3, 24, 11] (eddpauc την) om την | ιωαννης (-ανης B y[scr]) sine articulo cum ℵ*B 47[ev] p[scr] Eus[hist] ... ς Ln Ti ο ιω. cum ℵ[c]ALΓΔΠ unc rell al pler Or[bis] Cyr[4, 156]

25. εγενετ. ουν (ℵ[c]): ℵ* 47. b vg[cle] cop[wi] syr[cu] et[sch] et[hr] εγ. δε | ζητησις (ℵ[c]): ℵ* συνζητησις | ιωαννου (syr[p] *eius*, certe ap Whit.): B των ιωαν. Praeterea syr[sch] *inter unum discipulorum Iohannis* | ιουδαιου (et. Gb Sz) c. ℵ[c]ABLΓΔΛ*Π* unc[8] (et. ven[ev]) al[125] aldin syr[sch] et[p] (add c.* *quodam*) arm[zoh] Chr[8, 191] Cyr[4, 175] Nonn[3, 127] (εβραιον μετα φωτος) ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) ιουδαιων c. ℵ*GΛ[2]Π[2] (sed restitutum -ου) 1. 13. 69. 124. al d it vg syr[cu] cop arm[usc] aeth go Or[4, 162] Cyr[4, 157] (:: omnino igitur certe pari antiquitate praestat lectio ιουδαιων)

26. ηλθον et ειπον cum ℵAB[3]LT[b]ΓΔΠ unc[9] al omn[vid] ... Ti ηλθαν et ειπαν cum B* (ηλθαν et. Chr[mosc 1]) | προς τον: 1. 106. B[scr] om τον | ραββει cum ℵABDEHΓΔ etc (et. go, syr[p mg gr] ραββη) ... ς Ln ραββι c. EGKLMSUVΔΠ al certe pler | ιδε: D 1. 209. ιδου

27. απεκρ. ιωαννης (B -ανης, M 33. al pauc ο ιω.) και ειπεν: syr[cu] *dixit illis Iohannes* | λαμβανειν (ℵ λαβιν): LA 13. 33. 69. 124. 157. 262. c[scr] al aliq c e (*facere quicquam a se*) cop syr[sch] et[p] et[hr] (non item [cu]) arm aeth Eus[luc 200] Chr[8, 192] (non item [191] et [semel 192]) add (vel praem ut 124. Chr) αφ εαυτου :: cf 5,19 | ουδεν: B c[scr] Chr[8, 192 semel] syr[cu] ουδε εν | εαν: B αν | αυτω (E 87. αυτο): F al[2] om. Praeterea 13. 69. 124. (b *desuper* pro εκ του ουρανου) add ανωθεν, item Eus[luc] post εκ τ. ουρ.

1, 20 ὑμεῖσ μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστόσ, ἀλλ' ὅτι
ἀπεσταλμένοσ εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 29. 10 ὁ ἔχων τὴν νύμ-
φην νυμφίοσ ἐστίν· ὁ δὲ φίλοσ τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼσ καὶ ἀκούων
αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ
ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
3, 23 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενοσ ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆσ γῆσ ἐκ
τῆσ γῆσ ἐστὶν καὶ ἐκ τῆσ γῆσ λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενοσ

---

28. μοι (1. 124. 209. al pauc εμοι) cum ABDGKLSTᵇUΔΛΠ al plu it vg rell Euslucˢ⁰⁰ Chr⁸,¹⁹² Cyr⁴,¹⁵⁸ Cyp²⁹³ al ... ΝΕΨΗΜΥΓ al plus⁶⁰ aldin harl om | ειπον: B syrʰʳ add εγω, Tᵇ vid syrᶜᵘ praem εγω. Praeterea e Cyp²⁹³ Firmic²⁷ (ed. Bursian) add *eis qui missi sunt ab hierosolymis ad me.* | ουκ ειμι εγω cum ΝABLTᵇ unc rell al omnᵛⁱᵈ b e f ff²ˢ· g q vg ᶜˡᵉ Euslucˢ⁰⁰ Chr ... c am fu for foss ing tol Cyr⁴,¹⁵⁸ εγω ουκ ειμι, atque sic Ln ex errore de B ... D a (*quia dixi vobis non sum* etc) l syrᶜᵘ (vide ante) Cyp Firmic om εγω | εκεινου: s 245. αυτου

29. εστηκωσ: D Thdotᶜˡᵉᵐ ⁹⁸⁵ (sed liberrime του νυμφιου δε φιλοσ, εστωσ εμπροσθ. του νυμφωνοσ, ακουων τησ φωνησ του νυμφιου etc l) Orˡᵘᶜ (ap Gall¹⁴,⁹⁶ ο δε φιλοσ του νυμφιου εστωσ χαρα χαιρει) εστωσ| αυτου: ℵ post εστηκ. pon (ο εστηκ. αυτου και ακουων)

30. εκεινον: H add δε | δε: G syrᵖ om

31. ο ων (ℵᶜ Or⁴,³⁰² etc): ℵ*D a b l q ᵐᵗ Quaest⁹¹ (opp Aug⁸,²⁹¹²) syrʰʳ ο δε ων, syrᶜᵘ etsch και ο ων | εκ post ων (cf. Or⁸,⁶¹³ et⁴,³⁰² et ᶜᵃᵗ ox ad Eph²²⁹, item ℵᶜ): ℵ* a e επι (a *super terram*, e *supra terram*), D 13. 69. απο | Δ om (per incuriam) εκ τησ γησ ante εστιν και, syrʰʳ om εκ τ. γ. εστιν και εκ τ. γησ (transiluit a γησ primo ad tertium), g l mm (non item vdtr syrᶜᵘ; nec huc valet Or⁸,⁶¹³ ubi post ουτε γαρ γη ουτε ο εκ γησ χοϊκοσ διηγησασθαι δυναται δοξαν θεου libere additur ο γαρ ων εκ τησ γησ, εκ τησ γησ λαλει.) om εκ τησ γησ εστιν και, itemᵛⁱᵈ Orⁱⁿᵗ⁸,¹²¹ („qui non loquuntur caelestia, sed terrena. *Qui est ex terra, de terra loquitur; qui de caelo venit, super omnes est, et quod vidit et audivit testificatur*") Tertᵒʳᵃᵗ¹ (*qui de terra est*, inquit, *terrena fatur, et qui de caelis adest, quae vidit ea loquitur*) et ᵇᵃᵖᵗⁱˢᵐ ¹⁰ („dicendo: *qui de terra est, de terra loquitur, qui de supernis venit, super omnes est*") ; ερχομενοσ sine επανω etc cum ℵ*D 1. 22. 118. 2ᵖᵉ a b e f ff²ˢ· l syrᶜᵘ arm (Or⁴,³⁰² comm ει τοινιν ο εκ τησ γησ εκ τησ γησ λαλει, και ο εκ του ουρανου ερχομενοσ, ο εωρακε και ηκουσε, τουτο μαρτυρει, ζητησεισ τοινυν etc, sed ante exscribens textum cum ς facit) Eusᵐᵃʳᶜ⁸⁷ (ο ειπων· ο ανωθ. ερχομενοσ επαν. παντων εστιν, και ο εκ του ουρανου ερχομενοσ ο εωρακ. κ. ηκουσε μαρτυρει) Nonn⁸,¹⁵⁵ (οσ δε δι αιθεριον θεοδεγμονοσ ικετο κολπου, φθεγγεται ουρανοθεν τοπερ εκλυεν, ουδε τισ αυτου μαρτυριην ζαθεην επιδεχνυται etc) Tertᵒʳᵃᵗ¹ (vide ante; nec contra valet ᵇᵃᵖᵗⁱˢᵐ ¹⁰; verba enim *qui de supernis venit* etc non ο εκ του ουρ. ερχομ. etc reddunt, sed ο ανωθ. ερχομ. etc, etsi post *loquitur* ponuntur) Hil⁶ Quaest⁹¹ ... ς (sed Gbᵒᵒ) Ln Ti add επανω

32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. 35 [30. 3] ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ 5, 20
αὐτοῦ. 36 [31. 10] ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

παντων εστι cum ℵ^{c}ABLT^{b}ΔΠ unc^{9} al pler c f g q vg syr^{utr} eth^{r} cop aeth go Or^{4,302} semel (vide ante) et^{cat} (ad Eph^{222}) et$^{int\ 3,121}$ Chr^{8,197} Cyr^{4,165} Augioh^{14,7} et^{8} auct$^{vocat\ 1,9}$ et^{20} Hier^{eph} (:: pro ratione testimoniorum *επανω παντων εστιν* additum vdtr ut responderet verbis *εκ της γης εστιν*. Quae sententia eo confirmatur quod *και* ante *ο εωρακεν* etc etiam a testibus gravibus omittitur *επανω παντ. εστ.* tuentibus.)

32. *ο* (ℵ^{b} vel^{a}; ℵ* *ον*) *εωρακ.* (*εω-* ℵABDMSUVΓΔΠ^{2} al pl; EFGHKLΔΠ* al mu *εορ.*) sine copula cum ℵ (*et* rell) BDLT^{b} 1. 22. 33. 118. 209. 2^{pe} a b e l syr^{cu} et^{hr} cop arm pers^{p} (Or^{4,302} ex ed. Huet. om *και* etiam eo loco quo *επαν. παντ. εστ.* retinet) Eus$^{marc\ 87}$ Nonn^{3,155} (Cyr^{4,165} vid) Tert$^{orat\ 1}$ Hil^{6} Quaest^{91} ... ς (sed Gb^{00}) praem *και*, Ln [*και*] cum ΑΓΔΔΠ unc^{9} al pler c f ff^{2}· (*et quod vidit et quod audivit*) g q vg syr^{utr} aeth go Or^{4,302} (ed. Delar., vide ante) et^{cat} (ad Eph^{222}) et$^{int\ 3,121}$ Chr^{8,197} Augioh^{14} bis | *μαρτυρει* cum ΒD 1. 22. 28. 118. a b e ff^{2}· l cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth Eus^{marc} Or^{int} (Tert^{orat} vide supra) Hil^{6} Quaest^{91} ... ς (sed Gb^{00}) Ln Ti praem *τουτο* cum ABLT^{b} unc rell al pler (69. *εκεινο*) c f g q vg syr^{p} et^{hr} Or^{4,302} bis et^{cat} Chr^{8,197} Cyr^{4,165} Augioh^{14} bis

33. *λαβων*: A 12. 59. 124. 230. c^{scr} 8^{pe} Cyr^{4,166} et^{167} *λαμβανων*

34. *εκ μετρου* (Or^{2,599} *ταχα το μετρον ου προσ αυτην την γνωσιν ονομαζεται, αλλα παρα τον υποδεχομενον, τω μη ειναι αυτον μειζονοσ δεκτικον. και γαρ ο νετοσ αυτοσ μεν αμετροσ εστι, μετρειται δε* etc): U 12. 40. 63. 253. 254. aldin *εκ μερουσ* | *διδωσιν* sine additam cum ℵBC*LT^{b} 1. 33. b e f l Cyr^{4,169} ... ς (sed Gb^{00}) add *ο θεοσ*, Ln [*ο θεοσ*] cum AC^{2}DΓΔΔΠ unc^{9} al pler a c ff^{2}· g q vg syr^{utr} cop (*deus enim non* etc) aeth Or^{3,599} et$^{int\ 2,384\cdot\ 4,523}$ Chr^{8,199} Did$^{tri\ 2,6,2}$ Cyr^{hr} 274 Augioh^{14,10} | *το πνευμα*: B* om, suppl^{2} mg

35. *δεδωκεν* (et. Eus$^{marc\ 74\cdot\ 88}$ et$^{luc\ 200}$): DK 131. *εδωκεν*

36. *ο πιστευων* (et. Ir$^{int\ 282}$ Eus$^{luc\ 200}$ Bas$^{bapt\ 638\cdot\ 657}$ Cyp^{296}, item *δια τουτο φησιν· ο πιστ.* Clem^{115}): D praem *ινα* posteaque *εχη* habet | *ο απειθων* cum ℵ* a e ff^{2}· l Tert$^{prax\ 2}$ Cyp^{296} ... ς Ln Ti *ο δε απειθ.* (13. 69. al pauc *απιστων*, item Chr^{8,201} et. mosc^{5}, sed non^{202} bis) cum ℵ^{c}ABCDLT^{b} unc rell al omn^{vid} b c f q vg syr^{p} (syr^{cu} et^{sch} *et qui*) cop aeth Ir$^{int\ 282}$ Bas$^{bapt\ 638\cdot\ 657}$ Chr$^{8,201\cdot\ 202}$ Cyr^{4,173} | *τω υιω*: Γ add *αυτου* | *ουκ*: DΔΛ Ign$^{intpl\ 324}$ cod *ουχ* | *οψεται* et. ℵ* etc Ign$^{intpl\ 324}$ (ad

IV.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 [32.7] ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 [33.10] ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν

Eph 5) Const 5,20,6 Bas 2,217· 430· 623· 469 et bapt 638· 657 Tertprax etc ... ℵa Irint 282 Cyp 296 *εχει* (e *habebit*) | *ζωην* cum ℵABCDTb etc ... EF HLM al 50 fere Igninterpl 324 Const 5, 20, 6 Bas 2,217· 430· 469· 623 et bapt 638· 657 Chr 8,201 et bis 202 Cyr 4,178 Thdrt 4,383 *την ζωην* | *μένει* hoc accentu ΚΗΚSV etc, *manet* a c d f ff2· l q vg syrcu etP arm ... ΜΓΠ al permu b e g cop syrsch aeth Irint 282 Tertprax 2 Cyp 296 *μενεῖ*, *manebit*. Idem editum in Bas 2,217· 430· 623 (non 469) et bapt 657 (non 638) Cyr 4,174 (non Chr 8,201· 202): hinc Gb' *μενεῖ* | *επ αυτον*: ℵ b ante *μενει* pon. Praeterea post haec e add *Et post haec traditus est iohannis* (syrP mg -nnes), atque eadem prorsus syrP mg praebet.

IV, 1. *ο ις* cum ℵDA 1. 22. 118. 209. 2pe al plus 20 a b c e ff2· l vg syrcu et sch et P txt cop arm Chr 8,203 ... ς Ln Ti *ο κυριος* cum ABCLTb unc rell al pler f q syrP mg aeth Nonn 4,1 (*κοιρανος*) Cyr 4,175 (:: *ο κυρ.* ad vitandam repetitionem eiusdem nominis *κς* inlatum vdtr. Ceterum ad hunc appellationis *κυριος* usum apud Ioh non conferri possunt nisi 6, 23 *ευχαριστησαντος του κυριου* 11, 2 *η αλειψασα τον κυριον μυρῳ* 20, 18 *οτι εωρακ. τον κυριον* 21, 12 *ειδοτες οτι ο κυριος εστιν*. quorum locorum rationem nonnihil a 4, 1· differre apparet) | *οτι* (69. add *ο*) *ις*: A 262. al 8 (non iidem atque qui *ο ις* pro *ο κυρ.* praebent) syrsch om *ις* | *ἡ* (et. B2): AB*GLΓ 262. al pauc (item Or 4,249) om

2. *καιτοιγε*: C *καιτοι* | *ις αυτος* et. a b e f q ... ADKΠ al 10 ff2· l gat mm Chr 8,203 Cyr 4,175 *αυτος* (K al Chr add *ο*) *ις* ... 251. c vg syrcu om

3. *την ιουδαιαν* et. c f q Or 4,249 etc: D 1. 13. 69. 106. 124. al 25 a b e ff2· l foss gat mm arm aeth add (a d praem) *γην* :: ut 3, 22 | *παλιν* cum ℵB2CDLMTb 1. 33. 69. 124. 346. al vix mu a b c e f ff2· l vg cop syrcu etsch arm aeth Nonn 4,9 Cyr 4,175 ... Gb0 Ti om cum AB*ΓΔΛΠ unc 8 al plus 120 aldin q syrP (Or 4,249 liberrime *αφιεισ την ιουδαιαν και απερχομενος εισ την γαλιλαιαν* etc) Chr 8,203 (*ανεχωρησεν απο της ιουδαιας και ηλθεν εισ την γαλιλ.*)

4. *διερχεσθαι*: A 124. *ερχεσθαι* | *σαμαριας* cum ℵCDE*LΓΔ al mu ... c Ln Ti -*ρειας* cum ABE2FGHKMSUΔΠ al plu. Item vv sqq, nisi quod v. 5. Γ *σαμαρειας* confirmat; versu vero 7. *σαμαριας* cum ℵDFL* al mu dedimus, ς Ln Ti -*ρειας* cum rell. Cf ad Lc 17, 11 ubi *σαμαριας* ex ℵAB*EFLXΔ edidimus. In Actis eandem formam ubique (septies) tuentur ℵDE, quater accedente C, semel A et H

5. *ερχετ. ουν* (c3 F al pauc arm om, e f l *autem*; syrcu etsch ethr aeth *et venit*): c3 (quocum facit Mmg eccles) FHU al plus 20 e add *ο ις* |

τῆσ Σαμαρίασ λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 *ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦσ κεκοπιακὼσ ἐκ τῆσ ὁδοιπορίασ ἐκαθέζετο οὕτωσ ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη.* 7 *ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆσ Σαμαρίασ ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· δόσ μοι πεῖν.* 8 *οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰσ τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰσ ἀγοράσωσιν.*

σαμαριασ: vide ad v. 4 | συχαρ (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDLΓΔΑΠ unc rell (i. e. [9]) al pler aldin a b (*esychar*) e (*sycar*) f l q am fu for harl ing sah cop Chr[8,204] Cyr[4,176] ... ς[e] σιχαρ cum 69. al ut vdtr pauc c vg[clem] Nonn[4,15] (certe sic editum nec notatur varietas scripturae). Cf Hier quaest Hebr. in Gen[48,22] (pag[374]): *hebraice Sichem dicitur, ut Ioh. quoque evglsta testatur, licet vitiose ut Sichar legatur error inolevit.* Similiter adnotat de nominib. Hebr.[98]: *corrupte autem pro Sichem - ut Sichar legeretur usus obtinuit.* At in Eus[onomast] ap Larsow et Parthey p. 346 συχαρ legitur additis his: *προ τησ νεασ πολεωσ πλησιον του χωριου ου εδωκεν ιακωβ ιωσηφ τω υιω αυτου, εν η ο φ΄ κατα τον ιω. τη σαμαρειτιδι παρα τη πηγη διαλεγεται· και εισετι νυν δεικνυται.* | ὃ cum ℵABC[2]T[b]ΓΔΑΠ unc[7] al longe plu (Γ 69. ω) aldin[f]Cyr[4,176] ... Gb Sz Ln Ti οὗ cum C*DLMS 1. 28. 33. 157. 209. al[25] Chr[8,204] | ιωσηφ cum ACDLΓΔΑΠ unc rell al omn[vid] ... ΝΒ τω ιωσηφ

6. ουν: v al[5] d ff[2] sah syr[sch] (hiat[cu]) arm Ir[219] (*ουδ αν ιω. -ειρηκει· ο δε ις κεκοπιακωσ εκ τησ οδοιπορ. εκαθεζετο*) δε ... 69. om | ις: Α κυριοσ | ουτωσ (Β h. l. *ουτω*) et. c f g q vg syrP sah cop: 1. 69. 118. 124. a b e ff[2] l foss gat mm syr[sch] et[hr] arm aeth om | επι τη πηγη et. Or[4,215] et prov (Notitia[84]) Chr[8,206] Thdrt[4,191. 271] Cyr[4,177] ... L επι την πηγην | ωρα: b cop[dz] add δε (e syrP c. ob. *et erat hora*) | ωσ (Gb″) c. ℵ*et[cb]ABCDLΠ[2] (sed restitutum ωσει) 33. b[scr] ... ς ωσει cum ℵ[ca]ΓΔΑΠ* unc[9] al pler (sed ℵ* 69. al[2] ωσ η) Or[prov] Chr Cyr ... sah cop non exprim. Praeterea syr[cu] singula transp sic, ut verba επι τη πηγη excipiat versus 8: *Ac discipuli eius* etc; tum sequitur: *Et cum sederet Iesus erat hora quasi sexta,* deinde: *Et mulier venit ex Samaria* etc.

7. ερχεται: a b e ff[2] l q syr[cu] et[sch] eth[r] *et venit*; f *venit autem* (sah *quaedam mulier autem*) | γυνη: ℵ b τισ γυνη, *quaedam mulier*, item sah cop | σαμαριασ, ς Ln Ti -ρειασ: vide ad v. 4 | πειν (ℵ* πιν) cum ℵ* B*C*DL (hiat h. l. T[b]) ... ς Ln (ignorans testes formae πειν praeter D) πιειν cum ℵ[c]AB[3]C[3] (πειην) ΓΔΑ (ποιειν) Π unc[6] al omn[vid]. Cf Herodian. *ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντεσ· πεῖν βούλομαι, μονοσυλλάβωσ· δέον λέγειν πιεῖν, δισυλλάβωσ. μόνωσ γὰρ οὕτωσ καὶ παρὰ τοῖσ ἀρχαίοισ πᾶσιν εἴρηται.* Item Anthol. Pal. 11, 140 *οἷσ οὐ σκῶμμα λέγειν· οὐ πεῖν φίλον.* Cf ad 9 et 10.

8. απεληλυθεισαν (EFHKΓ al mu -*θησαν*, 69. al[10] fere -*θασιν*, Λ* -*θασαν*): L Chr[8,206] (non item[208]) *απηλθον* ... 1. 118. απελυθεισαν | την πολιν: Δ om την

9 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὔσης; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι· δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;

9. *λεγει* sine copula cum ℵ*v* 1. 61. 229* 2pe al15 fere syrcu etsch cop arm aeth Cyr4,179 ... ς (sed Gb0) Ln Ti add *ουν* cum ℵcABCDL(Tb vid) unc rell al pler it vg sah syrP (syrhr *et dixit*) | *η σαμαριτις*: syrhr om | *σαμαριτις* cum ℵCDLTb al pauc ... ς Ln Ti -*ριτισ* cum ABΓΔΛ Π unc rell (sed ΗΜΑ al -*ρειτης*) al pler. Item -*ριτιδοσ* cum ℵDLΔ (hiat Tb) al paucvid ... ς Ln Ti -*ρειτιδοσ* cum ABCΓΔΔΠ unc rell etc. Cf et. ad Lc 9, 52 ubi *σαμαριτων* tuentur ℵACLΧΓΔΧ, item ad 10, 33. 17, 16. Infra ad vv. 39 et 40. 8, 48. Act 8, 25. | *πωσ*: D a b e ff2. l (non item c f g q vg) syrcu arm post *συ ιουδ. ων* pon (*tu cum sis Iudaeus*[a] *quomodo*) | *πειν* (ℵ*AL *πιν*, ita Ln) c. ℵ*AB*C*DLTb ... ς *πιειν* c. ℵcB3C3ΓΔΔΠ unc9 al omnvid | *ουσησ* hoc loco cum ℵABC*LTb 33. Cyr 4,179 ... ς ante *γυναικ. σαμαρ.* pon cum C3ΓΔΔΠ unc9 al pler it vg ... D arm om. Praeterea post haec verba non addidimus *ου γαρ* etc (:: pro glossa habuit Wassenbg48) cum ℵ*D a b e ... ς Ln Ti add *ου γαρ συγχρωνται* (Ti *συνχρ.* cum ℵAB*CLΔ; Tb hiat; Δ al *συχρ.*) *ιουδαιοι σαμαριταισ* (LΔ -*ριταισ*) cum ℵaABCLTb unc rell al omnvid c f ff2. g q vg rell Or4,219 et353 Chr8,208 Cyr4,180

10. *ις*: DH2 (sed rursus o deletum) 13. 69. 80. *ο ις* | *ηδεισ*: Δ *ειδεισ* | *πειν* (ℵ* *πιν*) cum ℵ*B*C*DLTb ... ς Ln (ex errore ut v. 7) *πιειν* cum ℵcA B3C3ΓΔ (*ποιειν*) ΔΠ unc rell al omnvid | *αυτον* (et. Or4,212. 217. 219. 363 Eusdem293. 488 etc): Naass121 (*ει ηδεισ τισ εστιν ο αιτων, συ αν ητησασ παρ αυτου, και εδωκ. αν σοι πιειν ζων υδωρ αλλομενον*) *παρ αυτου* | *εδωκ. αν* (et. Naass121 Orter Eusdem Cyrglaph122 etc): L 69. 235. 253. al2 scr Or4,219 Cyr4,180 om *αν*. Ceterum cf ad h. l. Pist374.

11. *η γυνη* cum ℵCACDLTb unc rell al omnvid it vg etc ... ℵ* *εκεινη*, B plane om | *οιτε* (et. Or4,217. 219. 245. 363 et prov in Notit80): D *ουδε* | *ποθεν* absque *ουν* cum ND escr a b e ff2. l foss syrcu etsch ethr sah ... ς Ln Ti add *ουν* cum ABCLTb unc rell al pler c f g q vg syrP cop aeth Or4,363 Chr8,209 Cyr4,181 | *το υδ. το ζων* (et. Or4,363; libere217 *το ζων υδωρ*): D 49. 91. *υδωρ ζων*

12. *ημων*: Δ* om | *ιακωβ* (1. *του ιακ.*): M *αβρααμ* | *οσ*: ℵ *οστισ* | *εδωκεν* (Or4,212 etc): C 69. Or4,224 *δεδωκεν* | *το φρεαρ*: 69. 124. 249. 254. escr a (*puteum nobis hunc*) e f ff2. l (*hunc puteum*) q (non b c) foss gat tol syrcu etsch (nonP necbr) cop (non sah) arm aeth Chr8, 209 Cyr4,181 (non item Or4,224) add *τουτο* | *και αυτοσ* (ΚC): ℵ* *αυτοσ και* | *τα θρεμμ. αυτου*: D om *αυτου*

13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπε- 7, 37.

13. ις cum ℵABCDLTᵇΓΔΠ* unc⁹ al plu Chr⁸,²¹¹ Cyr⁴,¹⁸¹ ... ς (= Gb Sz) ο ις cum Δ Π² (sed ο rursus deletum) al vix mu Or⁴,²¹² | απεκρ. ις κ. ειπ. αυτη: syrᶜᵘ *respondit illi Iesus*

14. οσ δ αν πιη (E*HΓ al Eusᵖˢ ¹⁷⁴ πιει) et. ℵᶜ Or³,⁵²¹ et⁴,²¹²· ²¹⁴ Eusᵉˢᵃ ³⁶⁷ et ⁵⁸⁶ et ᵖˢ ¹⁷⁴ Chr⁸,²¹¹ Cyr⁴,¹⁸² ... ℵ*D ο δε πινων (Or ᵖʳᵒᵛ ap Mai ⁷,⁴² καθωσ αυτοσ ο χς φησιν· ο πινων εκ του υδατοσ etc, item Eusᵖˢ ⁸⁷ και αυθισ· ο πινων εκ του etc), d *qui autem bibit* | ου: E τουτου scripturus erat | ου μη διψ. usq δωσω αυτω cum ℵABC³DLTᵇ unc rell al pler itᵖˡᵉʳ vg rell Or³,⁵²¹ bis et ex Heracl⁴,²²⁰ Euᵖˢ⁸⁷ Chr⁸,²¹¹ Cyr ⁴,¹⁸² Nonn ⁴,⁶⁵ Orᶦⁿᵗ ⁴,⁵¹² Cyp ¹⁰⁶ etc ... c* 13. 108. iˢᶜʳ al⁵ l sah sax Or⁴,²¹² et ²¹⁴ Eusᵉˢᵃ bis et ᵖˢ ¹⁷⁴ Ambˢᵖⁱʳ ⁶³² om (:: est ομοιοτελευτον), hinc Ln [ου μη – δωσ. αυτω] | ου μη: D om μη | διψησει c. ℵABDLM TᵇΓ (Δ διψει) l. 28. 124. 131. 157. al²⁰ aldin Or³,⁵²¹ bis et ex Heracl ⁴,²²⁰ Chr⁸,²¹¹ Thdrt ¹,⁶¹⁸· ¹⁰³⁶ et ²,¹⁰³ Cyr⁴,¹⁸² ... ς διψησῃ cum C³Δ Π unc⁸ al plu Orᵖʳᵒᵛ ap Mai Eusᵖˢ ⁸⁷ Thdrt ²,¹⁰³⁹ | ο υδωρ ο εγω δωσ. αυτω: e m ¹⁰⁶ om (item Thdrt ²,¹⁰³) | εγω sec cum ℵDMTᵇ 22. 33. 69. cˢᶜʳ 10ᵖᵉ al⁶ a b f ff²· ᵍ vg (et. am for fu) syrᵖ et ʰʳ (anceps syrˢᶜʰ) arm Orᶦⁿᵗ ²,⁴⁴¹ Thdrt ¹,¹⁰³⁶ et ²,¹⁰³⁹ ... ς Ln Ti om cum ABCLΓΔΠ unc⁸ al pler c q em ing tol Chr⁸,²¹¹ Cyr⁴,¹⁸² | αυτω sec: ℵ Quaest⁶,⁴⁰ om; item om αυτω pr e (qui om το υδωρ ο εγ. δω αυτ.) Orᶦⁿᵗ ³,⁴⁰¹ (om ut e) Cyp ¹⁰⁶ (non habet αλλα το etc) Hil ¹⁶⁹ (post *quam ego dedero* pergit libere: *flumina de ventre eius fluent aquae vivae salientis in vitam aeternam*) | εν αυτω: a e *illi*

15. διψω (et. Or⁴,²¹⁷· ²²⁰· ³⁶³): D διψησω | διερχ- cum ℵ*B Or⁴,²¹⁷ ter et ³⁶³ (:: ερχ- si scriptum fuisset, quis tandem διερχ- maluisset?) ... ς Ln Ti ερχ- cum ℵᶜACDΓΔΠ unc rell al omnᵛⁱᵈ Or⁴,²²⁰ Chrˢ⁸,²¹⁸ Cyr⁴,¹⁸² | -ρχωμαι cum ℵ*ACDSUVΓΔΠ al pl Or⁴,⁴¹⁷ ter et ³⁶³ Chr⁸,²¹³ Cyr⁴,¹⁸² ... Ti -ρχομαι cum ℵᶜBEFGHKLMΔ al pl aldin

16. λεγει αυτη sine additam cum Bᶜ* 33. a Or⁴,²¹⁸ et ex Heracl ²²¹ ... ℵ*Π* 1. al pauc add ις, hinc Ln [ις], ς add ο ις cum ℵᶜᶜ²DLΓΔΠ² (sed ο rursus erasum) unc⁹ al pler Or⁴,²¹⁹ Cyr⁴,¹⁸²; item add *Iesus* itᵖˡᵉʳ vg sah cop (*dicit Ies. ei*) syrᶜᵘ (*Iesus dic. ei*) syrᵘᵗʳ ᵉᵗʰʳ rell | τον ανδρ. σου c. ACDLΓΔΠ unc⁹ al pler Or⁴,²¹⁵ et ²²¹ bis (ex Or et Heracl) Chr ⁸,²¹⁵ semel Cyr⁴,¹⁸³ ... Ti σου τον ανδρ. cum B 69. 74. 248. 254. 32ᵉᵛ 60ᵉᵛ gˢᶜʳ (6ᵖᵉ σου τ. αν. σου) Or⁴,²¹⁸· ²¹⁹ et semel ²²¹ Chr⁸,²¹⁴ et semel ²¹⁵

17. απεκρ. η γυνη και ειπεν: ℵ* nil nisi απεκρ. η γυνη (:: quod commendatur similibus locis 9, 11 et 25), syrᶜᵘ *illa ait ad eum*, Chr⁸,²¹⁴ η δε

κρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπες ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. 19 *λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.* 20 *οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.* 21 *λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν*

φησιν, Cyr 4, 183 *λεγει αυτω η γυνη* | *και ειπεν* (c f vg *et dixit*, c q *dicens*) sine additam cum ℵ^{c}ADKLMSUVΓΔΛΠ al plu c e f q vg cop syr^{p} Or 4, 218· 219 ... BCEFGH al^{40} a b l sah syr^{cu} et^{sch} arm aeth add *αυτω*, hinc Ln [*αυτω*] | *ανδρα ουκ εχω* cum ℵC*DL 142. Cyr 4, 183 ... ς Ln Ti *ουκ εχω ανδρ.* cum ABC^{3}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg Or 4, 218 et^{219} Chr$^{8, 215}$ | *ειπες* cum ℵB* Chr$^{8, 214}$ (et. mosc^{4}) Cyr 4, 183 ... ς Ln Ti *ειπας* cum AB^{3} CDLΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} (:: *συ ειπας*, *καλως ειπας* Mt 26, 25 et 64 Lc 20, 39 legitur, sed nusquam *ειπες* substitutum est.) Praeterea Heracl ap Or 4, 221 *αληθες ειρηκας* pro *καλ. ειπες* (*εισα προσ τουτο· αληθες ειρηκας οτι ανδρα ουκ εχεισ, φησιν·*) | *ανδρα*: 142. 245. 247. 258. 60^{ev} b c g vg sah cop Or 4, 219 d com (non item b txt) Augioh 15, 20 post *εχ.* pon | *εχω* cum ABCLΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} f g q (a non liquet) vg Or 4, 219 bis Chr 8, 214 Cyr 4, 183 Augioh 15, 20 ... ℵD b c e l gat mm Heracl ap Or 4, 221 *εχεισ*

18. *πεντε*: Heracl ap Or 4, 221 *εξ* (*παρα δε τω ηρακλεωνι ευρομεν· εξ ανδρασ εσχεσ, και ερμηνευει γε την υλικην πασαν κακιαν δηλουσθαι δια των εξ ανδρων* etc) | *νυν*: E* om | *αληθεσ* cum ABCDLΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn; etiam a e ff^{2}· l (sed l* *verbum*) *verum*; b c f g q vg *vere* vel (ita b) *vero* ... ℵE (omnino sic) t^{scr} *αληθωσ*

19. *κυριε* (et. ℵ^{c}) ℵ* om | *συ* (et. Or 4, 222· 279): D a b e l Hil^{804} om

20. *εν τ. ορει τουτω* cum ℵABCD^{gr}LΓΔΛΠ unc^{9} al plu aldin c ff^{2}· l q vg syr^{p} arm Or 4, 222 et^{224} Chr 8, 216 Cyr 4, 184 Thdrt 4, 381 Hil^{804} ... ς (= Gb Sz) *εν τουτω τω ορ.* cum minusc vix mu a b d e syr^{cu} et^{sch} et^{hr} Or int 1, 50 Tert^{marc} 4, 35 | *ο τοποσ* (it vg *est locus ubi adorare oportet* vel similiter): ℵ om. Similiter Tert^{marc} 4, 35 *quia Hierosolymis oportet adorare.* | *προσκυν. δει* cum ℵABC*DL 33. b c f (ff^{2}· g ut vdtr) q (l *ubi adorant*) vg Or 4, 222 bis et^{int} 1, 50 Cyr 4, 184 Hil^{804} ... ς (= Gb) *δει προσκυν.* cum C^{3}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler e syrr sah cop arm Epiph^{677} Thdret 4, 381 Chr 8, 219 (216 *χρη προσκ.*) Tert^{marc} 4, 35

21. *πιστευ. μοι γυναι* hoc ordine (Gb″) cum ℵBC*L 253. 259. g^{scr} b q sah aeth syr^{hr} Or 4, 225 et Heracl^{ibidem} Ath^{545} Chr 8, 219 et^{220} et$^{1, 793}$ Cyr 4, 184 et^{633} et ador^{2} Hil^{804} ... ς Ln *γυναι πιστ. μοι* cum AC^{2}DΓΔ (om *μοι*) ΛΠ unc^{8} (F om *γυν.*) al pler c e f l (a non satis liquet) vg cop syr^{cu} et^{utr} arm Chr 8, 218 txt Thdrt 2, 1075 | *πιστευε* cum ℵBC*DL 1. 22* 69. sah (graecis litteris) Or 4, 225 et Heraclibidem Ath^{545} Cyr 4, 184 et^{ador} ... ς *πιστευσον* cum AC^{3}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler Chr^{8} et (ed. Montf *πιστευον*)^{1} Cyr 4, 633 | *οτε*: AVΓΔ 69. al^{10} *οτι* | *τω ορει τουτω*: D a b e syr^{cu}

τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. 22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. 24 πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. 25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-

---

et^{sch} Hil^{804} *τουτ. τ. ορ.* | *προσκυνησετε* (1. e^{scr} *-σητε*): 69. 124. cop arm Or^{1,686} et^{4,223} (at$^{4,224\,sq}$ *-σετε* quater) *προσκυνησουσι*

22. *εστιν*: 69. *εγενετο και εστιν* | *ο οιδαμεν*: Epiph^{677} *α οιδ.*

23. *αλλα* cum ℵABD ... ς *αλλ* cum CLΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} | *τω πατρι*: 69. add *μου* | *και γαρ ο πατ. τοιουτ. ζητ. τ. πρ. αυτον* (*αυτον* et. ℵ^{c}; ℵ* 254. al pauc *αυτω*, Γ *αυτων*) et. Or^{4,229} Ath^{545} Chr^{8,230} Cyr^{4,191} Hil^{804} ... 1. 22. om. (At non huc valet Tert$^{orat\,28}$ *veniet hora - in spir. et veritate. Deus enim spiritus est, et adoratores itaque tales requirit.* Extrema enim respondent verbis de quibus quaeritur.) Praeterea post *προσκ. αυτ.* 124* a b add *εν πνευματι, in spiritu*

24. *πνευμ. ο θε. και τους προσκ.* [*αυτον*]: haec propter *ὁμοιοτελ.* G 69. 131. 229. al pauc om. Totum versum syr^{cu} sic reddit: *Deus enim spiritus est, et illi qui adorant eum spiritu, etiam oportet eos adorare qui adorant eum spiritu et veritate.* Quae quidem mire confusa sunt. | *τους προσκυνουντας* sine *αυτ.* c. ℵ*D* d ff^{2} Heracl ap Or^{4,234} (*το δε· τους προσκυν. εν πν. και αληθ. δει προσκ., σαφηνιζειν νομιζων φησιν, αξιωσ του προσκυνομενου* etc) Novat$^{trin\,2}$ (Gall^{3,291}) ... ς Ln Ti add *αυτον* (251. al pauc Eus$^{marc\,5}$ *αυτω*) cum ℵ^{c}ABCD^{2}L unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg rell Or^{4,230} Eus$^{dem\,18}$ et$^{marc\,5.\,103.\,173}$ Ath^{545} Chr^{8,221} Tit (Gall^{5,334}) Cyr^{4,191} Hil^{804} | *εν πνευμ. και αληθ.* (et. ℵ^{c}): ℵ* *εν πνευματι αληθειασ* | *προσκ. δει* cum ℵ*D a Novat$^{trin\,6}$ Victorin$^{ari\,4,4}$ (Gall^{8,188}) Hil^{831} ... ς Ln Ti *δει προσκ.* cum ℵ^{c}ABCL unc rell al omn vid it^{pl} (e om *adorare*) vg Or$^{1,441.\,686}$ et$^{4,230.\,234}$ et^{alib} Or$^{int\,1,49.\,50}$ Eus^{dem} et marc Cyr$^{ador\,2}$ al Hil^{804} :: cf ad v. 20, ubi similiter plerisque *δει προσκ.* placuit

25. *οιδα* (et. Or$^{4,6.\,236}$ Chr^{8,221}) ... ℵ^{c}GLA 13. 33. 69. al^{10} sah cop syr p mg arm aeth Or^{4,23} Cyr^{4,191} Nonn^{4,125} (*ἐδά ημεν*) *οιδαμεν* | *μεσσιασ* (D *-ειασ*) cum ℵABCDHKLMΔΠ^{2} al sat mu it vg etc ... Gb'' *μεσιασ* (c ^{scr} *-ειασ*) cum EGSUVΓΔΠ* al^{60} aldin sah^{gr} cop^{gr} syr^{p} mg gr. Cf et. ad 1, 42 | *ο λεγομ. χς*: syr^{cu} et^{sch} om (non item syr^{p} et^{hr}) | *αναγγελει* (ℵ^{c} Or$^{4,8.\,23.\,236.\,237}$ etc): ℵ*D^{gr} *αναγγελλει* | *απαντα* cum ΝBC* 1. Or^{4,} $^{8.\,236.\,237}$ ... ς Ln *παντα* cum AC^{2}DLΓΔΑΠ unc^{8} al pler (69. *τα παντ.*) Or^{4,23} Chr^{8,221} Cyr^{4,191} | *ημιν*: U al aliq *υμιν*

26. *ο χς*: Α om ὁ

σοῦσ· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸσ ἐλάλει· οὐδεὶσ μέντοι εἶπεν· τί ζητεῖσ ἢ τί λαλεῖσ μετ' αὐτῆσ; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆσ ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖσ ἀνθρώποισ· 29 δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὅσ εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ; 30 ἐξῆλθον ἐκ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτόν. 31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγὼ βρῶσιν

---

27. επι τουτω cum ℵᶜABCGHLMSVΓΔΛΠ al pler Chr^{8,222} Cyr^{4,193} ... ℵ*D cop εν τουτω (d *in hoc*) ... EKU 69. 124. al^{20} Or^{4,287} *επι τουτο* ... it pler vg sah *continuo* vel *statim* | ηλθ- cum ℵᶜABCDL etc, itpl vg *venerunt* ... ℵ* επηλθ-, item e q *supervenerunt*. Praeterea -λθαν cum ℵ* B* ... ς Ln Ti -λθον cum ℵᶜAB³CDL unc rell al omn^{vid} | εθαυμαζον cum NABCDGKLMΠ al^{15} fere it vg cop syr^{cu} et^{sch} eth^{r} arm Or$^{4,287.\ 338}$ Chr^{8,222} Cyr^{4,193} ... ς (= Gb Sz) εθαυμασαν cum EBUVΓΔΛ al plu sah syr^{p} | ειπεν sine additam cum ABCL unc rell al omn^{vid} c f l q vg sah syr^{utr} eth^{r} Or^{4,287} Chr^{8,222} Cyr^{4,193} ... ND a b ff^{2}· foss syr^{cu} cop aeth auct$^{sing\ cler}$ add αυτω, item e *mulieri*, arm *ex eis* | τι ζητεισ η τι λαλ. μετ αυτησ (e om μετ αυτ.): syr^{cu} *quid quaesivit illa? aut, quid illi dicebas?*

28. την υδριαν: Δ om την | αυτησ: D εαυτησ, 126. om | η γυνη: D b e (*mulier autem demisso urceo abiit in*) l q sah (*mulier igitur ponens hydr. suam intravit*, item basm) arm (item syr^{cu} et^{p}) ante την υδρ. pon ... 244. syr^{hr} om

29. παντ. α cum NBC* a d e q sah cop basm syr^{cu} et^{sch} aeth Or^{4,238} cdd ... ς Ln Ti πα. οσα cum AC³DEʳᵍΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} b c f (g ff^{2}· ut vdtr) l vg Or^{4,238} ed et^{230} et^{279} Cyr$^{hr\,144}$ Chr^{8,225} Cyr^{4,194} | ουτοσ (et. Or^{4,238} et^{sacp} Cyr^{hr} etc): itp^{lor} vg *ipse* ... D εκεινοσ, item q *ille*

30. εξηλθον (L e εξηρχοντο) sine copula cum ABLΓΔΠ* unc^{8} al^{100} a^{vid} (nisi est *et exierunt*) c g am fu for em ing tol arm Or^{4,240} Chr$^{mosc\,2}$ (Chr^{8,226} et. mosc^{4} om versum) ... ς (= Gb Sz) add ουν cum NA 1. 69. al mu e f l q vg^{cle} sah Cyr^{4,195}, item Π² cop basm Or^{4,241} add δε ... CD b syr^{cu} et^{utr} eth^{r} aeth και εξηλθον, hinc Ln [και] εξηλθ.

31. εν sine copula cum NBC*DL a^{vid} c e g l vg basm syr^{hr} Or^{4,241} et^{242} ... ς add δε, Ln [δε] cum AC³ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} b f ff^{2}· m^{106} q cop syr^{cu} (sed om εν τω μεταξυ) et^{p} Or^{4,242} Chr^{8,236} Cyr^{4,195} ... syr^{sch} arm aeth Aug$^{ioh\ 15,31}$ και εν τω μετ. | ηρωτων (c 69. 60^{ev} -τουν, E al pauc -τον, item ELΓ al εν το) et. Or^{4,241} et^{242} (διατι δε αυτον ηρωτων, και ουχι ελεγον αυτω, αξιον ιδειν): Δ 262. παρεκαλουν. Cf Chr^{8,226} το ηρωτων ενταυθα παρεκαλουν εστι τη εγχωριω αυτων φωνη. | αυτον: GΔ om | οι μαθηται et. Or$^{4,241.\ 242}$: Γ^{mg} (sed rursus deletum est) 28. 33. 124. al plus^{50} e f q foss cop basm syr^{cu} et^{utr} eth^{r} aeth Chr^{8,226} Cyr^{4,195} add αυτου | λεγοντεσ· ρα. φαγε: syr^{cu} *ut ederet cum illis panem* | ραββει cum NBCDEHΓΔ ... ς Ln ραββι cum AGKLMSUVΔΠ al certe pler

ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33 *ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;* 34 *λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.* 35 *οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμόν.* 36 *ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς*

33. *ελεγον* (ℵc): ℵ* b Quaest^{6,40} *λεγουσιν*, d *dicent* | *ουν* et. ℵc c f ff^{2}· g l m^{106} vg syrP sah cop Or^{4,245} etc: Dgr a b q syrhr *δε* (aeth *et dicebant*) ... ℵ* d e syrcu etsch om | *οι μαθητ.* (syrcu om *οι μα.*, a b c e ff^{2}· q sah cop syrutr add *αυτου*) *πρ. αλληλους*: 13. 69. 124. cop *πρ. αλλ. οι μαθηται* ... Dgr *εν εαυτοις οι μαθ.* Latini pro *πρ. αλληλ.* sic: *ad invicem* a c d e f vg; b l *ad alterutrum*; ff^{2}· *intra semetipsum*; q *inter se*, m^{106} *inter semetipsos* | *φαγειν*: basm add *dixerunt ei eius discipuli: Rabbi, ede.*

34. *λεγει*: vmanu rec *εφει* | *αυτοις*: A *αυτη* | *ποιω* c. NAΓΔΛ unc^{7} al pler Or^{3,97} Hipp^{fragm} (ed. Lag^{201,5}) Bas^{2,484} et^{586} Chr^{8,226} c Antioch^{1138} ... Gb″ Ln *ποιησω* cum BCDKLΓ^{b}Π al^{8} Clem^{125} Or^{3,720} et$^{4,245\,ss}$ (et. Heracl^{248}) Chr^{8,226} d Cyr^{4,197} (:: propter *τελειωσω*. Cf. et. 6, 36.)

35. *ετι* cum ℵABCΓ^{b}ΓΔΛΠ^{2} unc^{8} 1. 33. al plu it vg cop syrutr ethr arm aeth Or$^{4,249\cdot\ 250\cdot\ 251}$ Chr^{8,226} Hil^{941} ... DLΠ* 13. 28. 69. al^{60} fere syrcu Or^{4,248} bis et^{250} bis et^{251} et alibi Chrmosc^{3} Cyr^{4,198} om, hinc Gb^{0} | *τετραμηνος* cum ℵABCDLΓ^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al^{160} aldin Or^{4}octies Chrmosc^{4} Cyr^{4,198} ... ς (= Gb Sz) *τετραμηνον* cum H al vix mu Chr^{8,226} ed | *ιδου λεγω υμιν* et. Or$^{4,248\cdot\ 251\cdot\ 252\cdot\ 256}$ Chr^{8,226} Cyr^{4,199} Irint^{259} Aug$^{\text{ioh}15,32}$ ... 1. 22. 108. 118. 124. 301^{txt} Or^{4,180} nota (ex Philocalia) et^{catox} (in ep ad Rom^{20}) et Or$^{\text{int}4,512}$ om

35. 36. *ηδη* (ℵ*BΜΠ* al nec ante nec post interpg): cum seqq coniunximus (probante Schulzio) cum ℵcAC*DEL 33. al b d l q (item e, etenim *iam qui metit* nemo ex Latinis qui cum antecedd coniungunt) syrcu (*και ηδη*) Ir$^{\text{int}259}$ (post *albae sunt ad messem* pergit: *Nam* [*Iam?*] *messor mercedem accipit*) Eus$^{\text{esa}426}$ (*ελεγεν· επαρατε τους - προς θερισμον.* Non addit ad haec *ηδη*) Cyr^{4,199} (in comm quidem non attingit) Thdret (ut Eus)^{1,1398} et^{2,233} ... ς Ln cum antecedd coniungunt cum c^{2}GHKSUΓΔΛΠ^{2} al plu copedd syrP (item qui ante *πρ. θερισμ.* ponunt 254. c f ff^{2}· vg syrsch; Aug$^{\text{ioh}15,32}$ ante *albae sunt*) Or^{1,219} et^{3,158} et$^{4,248\cdot\ 250\text{ss}}$ et^{580} nota Eus$^{\text{dem}440}$ ... a m^{112} (pergit: *sicut autem qui metet mercedem accipiet*) copdz syrhr arm aeth Chr$^{8,226\,sq}$ Hil$^{78\cdot\ 443\cdot\ 941\cdot\ 1014}$ plane om

36. *ο θερίζων* ab initio sine *και* cum ℵBC*DLΓ^{b} 8. 17. 33. a b e l q (m vide ad v. 35) copdz Ir$^{\text{int}259}$ (vide ante) Or^{1,219} et$^{4,253\cdot\ 254\cdot 256\cdot\ 258}$ Cyr^{4,199} ... ς (= Gb) *και ο θεριζων*, Ln [*και*] *ο θερ.* cum AC^{2}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f ff^{2}· vg cop syrcu (*και ηδη*, vide ante) et^{sch} arm aeth (*quoniam et is qui*) Cyr$^{\text{hr}299}$ Chr^{8,227} (:: cohaeret cum *ηδη* ad antecedd tracto)

ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 *ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.* 38 *ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.* 39 *Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα.* 40 *ὡς οὖν ἦλθον πρὸς*

---

36. *ινα και* cum ℵADΓΔΑΠ unc[7] al pler a b c f (ff[2·] g ut vdtr) l q m[112] (*sicut autem qui metet mercedem accipiet et colliget fructum in vitam aeternam: et qui seminat gaudebit simul cum eo qui metet*) vg syr[cu] et sch aeth Ir[int 259] Chr[8, 228] ... BCLT[b]U 1. 33. 67. e g cop syrP eth[r] arm Heracl[260] Or[4, 253· 256· 258· 259] et Heracl[260] Cyr[4, 199]om *και* | *ομου χαιρη* (D *χαρη*, vide post): EKΓΑΠ* al permu *ομου χαιρει*. Praeterea D syr[cu] et[sch] et[P*] (ap White) et[hr] basm arm aeth Ir[int 259] *ομ. χ.* (*adgaudeant* Ir[int]) post *και* o *θεριζων* pon

37. o *λογ. εστιν* et. e g (e *verbum est verum*, g *verb. verum est*) basm Or [4, 260] bis Chr[8, 228] Ir[int 261] (*sermo est verus*) ... D 301. p[scr] al pauc b c q vg (hi[4] *est verbum verum*) a f ff[2·] l m (a d l m *est enim verbum veritatis*, f ff[2·] *enim est verbum veritatis*) cop arm Heracl[orig 4, 260] Ir[int 259] (*est sermo verus*) *εστιν ο λογος* (Cyr[4, 199] *ο λογ. αληθι. εστ.*) | *αληθινος* (ΑΔΑ -*θεινος*) sine articulo (Gb') c. ℵBC*KLT[b]ΔΠ* 1. 22. 33. al[20] Or[4, 260] et Heraclibid Chr[mosc 6] Cyr[4, 199] ... ς Ln (sciebat tantum omittentes articulum c Or) Ti o *αληθινος* cum AC[3]DΓΔΠ[2] unc[7] al pler Chr[8, 228] (o *αληθησ*). Pro *αληθιν.* habent *αληθησ* 1. 22. al pauc Chr | *σπειρων*: K inepte *θεριζων*

38. *απεσταλκα* cum ND ... ς Ln Ti *απεστειλα* (C *αποστειλ.*) cum ABCL T[b] unc rell al omn[vid] Or[4, 252· 258· 261] Chr[8, 228] Cyr[4, 200] (:: similiter Ioh *απεσταλκα* vdtr scripsisse quamvis multi ac plurimi dissentiant 5, 36. 7, 29. 20, 21. Item Act 5, 36 a plerisque pro *απεσταλκεν* substitutum *απεστειλεν*. D quidem etiam 5, 38. 6, 29. 6, 57. *απεσταλκεν* praebet, quibus locis *απεστειλεν* pro auctoritate testium non deserendum videtur.) | *θεριζων*: H (per incuriam) om | *ὅ* (et. Or[4, 253] etc Chr Cyr): D*L d e om (c[scr] *αλλ*) | *κεκοπιακατε* (v 246[mg] *-κετε*) D *εκοπιασατε* | *κεκοπιακασιν*: D Chr[8, 228] in[mosc 6] *εκοπιασαν* | *εισ τ. κοπον*: b l am fu Ir[int 259] *in laborem*, a ff[2·] m[112] *in labore*; contra c e g f vg (et. for ing em gat mm mt foss) syr[hr] *in labores*, q *in laboribus*

39. *εισ αυτον* (1. cod[lat] ap Wtst post *τ. σαμαρ.* pon): p[scr] a e Or[4, 263] (non item[4, 240]) om | *σαμαριτων* cum NDLΔ etc ... ς Ln Ti *σαμαρειτων* cum ABCΓΔΑΠ unc rell al pler | *δια τον λογον* etc: syr[cu] *propter testimonium mulieris dicentis* | *ἃ* cum ℵBC*L b e l q cop basm syr[cu] et[sch] aeth Or[4, 240] et[265] ... ς Ln Ti *οσα* cum AC[3]DΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid] c f ff[2·] g vg syrP arm Or[4, 263] bis Chr[8, 229] Cyr[4, 201] (:: cf ad v. 29)

40. *ωσ ουν ηλθον*: B* *συνηλθον οιν*, tum correxit ipse * vid *ωσ οιν συνηλθον*, denique B[3] *ηλθον ουν* vel potius *ωσ ηλθον ουν*. Latini: cum

αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. 41 καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

43 [34.7] Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν

ergo venerunt b, *cum ergo venissent* d; *et cum venissent* q; a c f ff^{2}· g l vg *cum venissent* (a *venissent? venerunt?*) *ergo*; e *venerunt ergo ad eum obsecrantes* etc | σαμαριται cum ℵADL al ... ς Ln Ti σαμαρειται cum ABCΓΔΔΠ etc | KL al pauc ηρωτον | παρ αυτοισ (et. Or^{4,240}· ^{264} et ^{265} ο ηρακλεων - ταυτα φησιν· παρ αυτοισ εμεινε και ουκ εν αυτοισ): c προσ αυτουσ | εμειναν: H 126. al pauc εμειναν | εκει: ℵ 248. 253. 259. g^{scr} 7^{pe} al^{5} syr^{cu} et^{sch} et^{hr} παρ αυτοισ | δυο ημερασ (et. c f g vg *duos dies*, b *biduum*, ff^{2}· l q *biduo*, e *per viduum*): ℵ ημερ. δυο

41. πολλω πλειουσ (et. syrP eth^{r}): syr^{cu} et^{sch} *multi* | επιστευσαν (et. Or^{4,264} Cyr^{4,201} Ir$^{int\,230}$): Δ 13. 69. 262. 6^{pe} 8^{pe} al pauc f vg^{cle} (non item am fu foss for iac em ing al) syr^{sch} etP c.* eth^{r} arm aeth Chr^{8,} ^{232} add εισ αυτον

42. τη τε (et. ℵ^{c} Ir$^{int\,230}$; ℵ* και ελεγον τη γυν., b *et et dicebant mulieri*): D EA 71. c^{scr} g^{scr} a e ff^{2}· l q foss (sed e q *dicebant autem mulieri*) syrP Or^{4,265} τη δε | οτι cum ℵACDLΓΔΔΠ unc rell al pler it^{pler} vg etc: B 80. al pauc b f syr^{sch} aeth Or^{4,265} Ir$^{int\,230}$ om, hinc Ln [οτι] | σην λαλιαν cum ℵ^{c}ACLT^{b} vid unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg (habent enim *tuam loquellam* a c f ff^{2}· vg Ir^{int}, e q *tuum sermonem*) Or^{267} ex Heracl (φησι λειπειν το μονην) Chr^{8,232} Cyr^{4,202} Ir$^{int\,230}$ ... B Or^{4,240} et^{265} λαλιαν σου ... ℵ*D b l σην μαρτυριαν (Schu „haud inepte") | αυτοι (et. Or^{4,240}· ^{265}· ^{267} rell Ir$^{int\,230}$): D a αυτου | ακηκοαμεν (et. Or^{4,265} et ex Heracl^{267} Ir^{int}): ΝΠ^{2} (sed rursus erasum) 1. 13. 69. 118. 124. syr^{cu} eth^{r} arm add παρ αυτου | οιδαμεν (p^{scr} add και εγνωμεν): K 116. 131. εγνωμεν, Π* 53. εγνωκαμεν | ουτοσ: H ουτωσ | αληθωσ (et. Or^{4,240} Ir$^{int\,230}$) ... ℵ am fu syr^{cu} (syr^{hr} *et nos scimus vere quod hic est*) Or^{4,265} Aug$^{ioh\,15,33}$ semel ante ουτοσ pon ... ℵ*Π al pauc ff^{2}· Or^{4,267} (ex Heracl) Victorin^{154} (ap Gall^{8}) om | ο (Δ om) σωτηρ του κοσμου cum ℵBC*T^{b} 69. 71. al pauc a b c (*propheta et salvator mundi*) ff^{2}· l vg cop syr^{cu} eth^{r}* arm aeth Ir$^{int\,230}$ Or^{4,240}· ^{265} et (ex Heracl)^{267} Eusp$^{s\,686}$ (περι ου ειρηται· ουτοσ εστιν αληθωσ ο σωτ. τ. κοσμ.) Victorin (l. l.) Aug$^{ioh\,15,33}$ ... ς (sed Gb^{00}) add ο χς cum AC^{2}DLΓΔΔΠ unc^{9} al pler e f q (et. δ) syr^{sch} (ante ο σωτ. pon) etP eth^{r} corr Chr^{8,232} et^{233} Cyr^{4,202}

43. εξηλθ. εκειθ. sine additam cum ℵBCDT^{b} 13. 69. a b e f ff^{2}· l q cop syr^{cu} Or^{4,249} et$^{bis\,267}$ Cyr^{4,202} ... ς (sed Gb^{0}) add και απηλθεν cum AΓΔΔΠ unc^{9} al pler vg syr^{sch} etP mg arm aeth Chr^{8,232} et^{234}; item L 106. g gat mm syrP ^{txt} και ηλθεν, item c for tol *et fuit* (pergitur *in Galilaea*) :: cf v. 3.

Mt 13, 57 Mc 6, 4 Lc 4, 24 *Γαλιλαίαν.* 44 [35.1] *αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.* 45 [36.10] *ὡς οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.* 46 *ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.*

(Mt 8, 5 ss Lc 7, 1 ss) [37.3] *Ἦν δέ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ·* 47 *οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν*

44. ὁς sine articulo cum ΝABCDΓΔΠ* unc[8] al[20] aldin Or[4,267] quater et[268] Cyr[4,202] ... ς (= Gb Sz) o ὁς cum LMΔΠ[2] al plu (Chr[8,234] o χς)

45. ωσ cum ℵ*D Chr[8,234] (et. mosc[6]) ... ς Ln Ti οτε cum ℵ[c]ABCLΓΔΔΠ unc rell al omn[vid] Or[4,249] et[269] Cyr[4,282] (:: adamat Ioh aeque ac Lc ωσ pro οτε ponere. Lc 5,4 pro ωσ D substituit οτε, plerumque tamen nec ωσ nec οτε fluct.) | εισ την γαλιλαιαν: syr[cu] om | εδεξαντο (et. Or[4,249. 268] et[269] etc): D εξεδεξαντο | παντα (syr[cu] et[P] txt om): ℵ* (transp[c]) a b f syr[P] mg Or[4,268] (non item[249] et[269]) post εωρακοτεσ pon (item arm παντα τα σημεια) ... G syr[P] txt παντεσ. Similiter a *Galilaei universi visis omnibus*, ff[2]. *universi Galilaei cum omnia vidissent*, e *Galilaei omnes, audierant enim omnia* | εωρακοτεσ cum ΝABCDM UΓΔΔ al plu ... EFGHKLVΠ al mu εορακ | ἃ cum ℵ*DT[b]ΓΔΔΠ* unc[9] al pler it vg syr[cu] et[sch] et[P] aeth Or[4,269d] et[semel 270] (:: Matthaei ad h. l. „ἃ de Christo quibusdam parum videbatur") ... Gb" Ln Ti οσα cum ℵ[c]ABCLΠ[2] (sed restitutum α) al[10] Or[4,249. 268. 269e] et semel[270] Chr[8,234] Cyr[4,202] | ιεροσολυμοισ: D q ιερουσαλημ | εν τη (et. Or[4,249. 268. 269]): D om εν | και αυτοι γαρ (l *et ipse venerat* etc) ηλθ. εισ τ. εορτην: G 108. 122* om | ηλθον: ℵ εληλυθεισαν, item it vg *venerant* (l *venerat*)

46. ηλθεν: ℵ ηλθαν, item postea ℵ* εποιησαν pro (ita ℵ[c]) εποιησεν | παλιν sine additam cum NBCDL al[10] fere it[pler] vg cop syr[cu] arm aeth Or[4,271] Cyr[4,203] ... ς (= Gb) praem o ὁς cum minusc permu Chr[8,234], item Sz add o ὁς cum AΓΔΔΠ unc[9] al plu aldin f q syr[sch] et[P] | εισ την (et. Or[4,250. 268. 271] etc): B εν | κανα (et. ℵ[c]): ℵ* καναν | ην δε cum NDLT[b] 33. b e f ff[2]. l q cop Chr[8,235] Cyr[4,203] Gaud ... ς Ln Ti και ην cum ABCΓΔΔΠ unc rell al pler c g vg basm syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Or[4,271] ... a sine copula: *Erat ibi quidam* | βασιλικοσ (EMT[b]Γ al -εικοσ, item v. 49. AMΓ al): D 31[ev**] (Chron[405] ex ed. Par. ubi est 216) Synops[142] βασιλισκοσ, a d *basiliscus*. Item v. 49. D[gr] y[scr] βασιλισκοσ (a d h. l. *regulus*). | καφαρναουμ cum NBCDT[b] 33. it[pler] (a *capharnaum*) vg cop basm Or[4,271] Cyr[4,203] ... ς καπιρναουμ cum ALΓΔΔΠ unc[9] al pler q (a *caparnaum*) Chr[8,235]. Praeterea e (*Erat autem illic*) vg[cod] (ap Gb) Aug[ioh 16,3] om εν καφαρν., syr[cu] et[sch] post ην pon

47. ουτοσ (ℵ[c]): ℵ* om | ὁς: ℵ o ὁς | εκ (33. 69. απο) τησ ιουδ. etc: syr[cu] *ex Galilaea in Iudaeam* | απηλθεν et. ℵ[c] c f q vg syr[utr] et[hr] ... ℵ* c l. 13. 33, 69. 124. a b e ff[2]. l syr[cu] arm aeth Chr[8,235] ηλθεν (sed ℵ*

Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.* 49 *λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.* 50 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο.* 51 *ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ.*

ηλθεν ουν, cf supra omissum *ουτος*) | *και ηρωτα* sine *αυτον* cum ℵB CDLT^{b} 33. 69. a e l q foss arm Or^{4,273} (*γενομενος προς αυτον και ερωτων ινα καταβη και ιασηται αυτου τ. υιον· ημελλ. γαρ αποθν.*) Chr^{8,235} bis Cyr^{4,203} ... ς (sed Gb$^{(0)}$) add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum AΓΔ Λ Π unc^{8} (G om *και ηρωτα*) al pler b c f (ff$^{2\cdot}$ vid) vg syr^{cu} et utr eth^{r} cop aeth | *καταβη και* (ita et. c^{2}): c* vid *καταβασ* | *ιασηται* (syr^{cu} *videret*): H* al aliq *ιασεται* | *ημελλεν*: KΠ al plus ^{30} *ημελλ.* (nec aliter editum Or^{4,273} et^{275} Cyr^{4,208})

48. *ουν* (b e *autem*): T^{b} 237. syr^{cu} et^{sch} (syr^{hr} *et dixit*) om | *πιστευσητε*: EH^{2}Δ 262* al aliq *πιστευσετε* ... H*Π *πιστευετε*, item *creditis* it vg arm

49. *πριν*: Π^{2} al^{10} fere Chr^{8,236} *πριν η* | *το παιδιον* (et. Or^{4,275} ex Heracl): A 13. 57. 69. 77. 124. 244. Chr^{8,235} (non item ^{236} et ^{237}) *τον υιον* ... N aldin *τον παιδα*, item *puer* b d e ff$^{2\cdot}$ l q (contra c f vg *filius*, a hiat) | *μου* (et. c f ff$^{2\cdot}$ vg Or): D 1. b e ff$^{2\cdot}$ l syr^{cu} et^{sch} Chr^{8,237} om

50. *ο ις*: E 157. c^{scr} om | *πορευου*: syr^{cu} add *in domum tuam* | *σου*: F om | *επιστευσεν* sine copula cum ℵBD c l vg Cyr^{4,204} ... ς (Gb^{0}) praem *και*, Ln [*και*] cum ACΓΔΛΠ unc^{9} al pler a b e f ff$^{2\cdot}$ q syr^{cu} et^{utr} eth^{r} cop basm arm aeth ... LT^{b} s^{scr} *επιστ. δε* | *ον ειπ. αυτω ο ις*: ℵ* syr^{cu} *του ιησου*, ℵ^{c} *του ιυ ον ειπεν αυτω*. Libere Chr ^{8,235} *λεγων οτι ειποντος του ιυ· πορευου, ο υιος σου ζη, επιστευσε τω λογω αυτου, και επορευετο.* | *ον* cum ℵ^{c}ABCLT^{b} (F *ὡν*) ... ς Ti ω cum DΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} Cyr^{4,204} | *αυτω*: KΠ d om | *ο ις* cum ABCD LΓΔΛΠ unc^{9} al longe plu Cyr^{4,204} ... ς (= Gb + Sz) om ὁ cum minusc vix mu | *και επορευετο* (13. 69. 124. *επορευθη*): syr^{cu} om

51. *ηδη*: e f syr^{cu} et^{sch} non exprim | *οι δουλοι* sine *αυτου* cum ℵDE^{gr}L 1. a b c e f ff$^{2\cdot}$ l vg. Cf et. Or^{4,272} *εμφαινεται δε αυτου το αξιωμα και εκ του ηδη αυτου καταβαινοντος τους δουλους αυτω απηντηκεναι λεγοντας* etc ... ς Ln Ti add *αυτου* cum ABCΓΔΛΠ unc^{9} al pler d q syrr^{omn} cop rell Chr^{8,236} Cyr^{4,204} | *υπηντησαν* cum ℵBCDKL 1. al ^{20} fere aldin (D *υπηντ. οι δουλ. αυτω*) ... ς *απηντησαν* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{4,272} (vide ante) Chr^{8,233} Cyr^{4,204} | *αυτω* (A al^{4} *αυτου*): d om (sed vide post) | *και ηγγειλαν* cum ℵD (:: cf ad 20, 18) ... ς Ln Ti *και απηγγειλ.* c. ABCΓΔΛ unc^{8} al pler Cyr^{4,204}, item KΠ al^{7} *ανηγγ.* ... BL cop aeth^{rom} (syr^{hr} *et dixerunt ei*) Or^{vid} (vide ante) Chr^{8,236} om. Praeterea non addidimus *λεγοντες* cum ℵD b, sed D b add *αυτω* (cf ante) ... ς Ln Ti add *λεγοντες* c. AC(BL) unc rell al omn^{vid} it^{pler} etc

Mt 13, 57
Mc 6, 4
Lc 4, 24

Γαλιλαίαν. 44 [35.1] αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 [36.10] ὡς οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἰεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. 46 ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.

Mt 8, 5 ss
Lc 7, 1 ss)

[37.3] Ἦν δέ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ·
47 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς

---

44. ὡς sine articulo cum ℵABCDΓΔΠ* unc^{8} al^{20} aldin Or^{4,267} Cyr^{4,202} ... ς (= Gb Sz) o ὡς cum LMΔΠ^{2} al plu (Chr^{8,234} o

45. ωσ cum ℵ*D Chr^{8,234} (et. mosc^{6}) ... ς Ln Ti οτε cum unc rell al omn^{vid} Or^{4,249} et^{269} Cyr^{4,232} (:: adamat I ωσ pro οτε ponere. Lc 5,4 pro ωσ D substituit οτε. nec ωσ nec οτε fluct.) | εισ την γαλιλαιαν: syr^{cu} Or$^{4,249.\ 268}$ et^{269} etc): D εξεδεξαντο | παντα (transp^{c}) a b f syr^{p} mg Or^{4,268} (non item^{249} et Pon (item arm παντα τα σημεια) ... G syr^{p} txt *Galilaei universi visis omnibus*, ff^{2}. *universi* sent, e *Galilaei omnes, audierant enim omnia* | UΓΔΛ al plu ... EFGHKLVΠ al mu εορακ | pler it vg syr^{cu} et^{sch} et^{P} aeth Or^{4,269d} et

de Christo quibusdam parum videbatur
n^{2} (sed restitutum α) al^{10} Or$^{4,249.}$
ιεροσολυμοισ: D q ιερουσαλημ
και αυτοι γαρ (l *et ipse* ven
om | ηλθον: ℵ ελεηλυθεισαν
ηλθαν, item postea ℵ*
e additam cum ℵBCDL al
yr^{4,203} ... ς (= Gb) pra
dd o ὡς cum ΑΓΔΔΠ un
r$^{4,250.\ 268.\ 271}$ etc): b
. b e f ff^{2} l q cop
ΔΔΠ unc rell al
.. a sine copu
tem v. 49. AMr
βασιλι
l. re

Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς
ἰάσηται αὐτὸν τὸν υἱὸν
ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν
πιστεύσητε. 49 λέγει
πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον
ρεύων· ὁ υἱὸς σου
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ
οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν

ἠλθεν οὖν, εἰ
CDLT^{b} 33. 69
ἐρωτων και
Chr^{8,235} lat Cyr^{2}
ΑΠ unc^{a}
cop aeth
videra
ter edition
48. *οὖν*
σητε
it vg arm
49. *πρων*
Δ 13. 57. 69. 71
aldin
μου (et
50. *ὁ*
ου
μι
ε
ο

καὶ ἀνέβη Ἰη-
λύμοις ἐπὶ τῇ
ηθζαθά, πέντε

um SCEFHI^{vid}LMΔΠ
cum ABDGKSUVΓΛ
ε αὐτὴ η εορτη του
χωρει τε το ακολου-
τιφερεται οτι ην εγγυς
Ir$^{int\,147}$ „non scrutati
dominus post baptisma
idem ut fecit vinum ex
festum paschae - dehinc
ia -. Et post haec iterum
hae in Hierusalem, quando
t XXXVIII annos curavit."
εξαιρετον και πρωτην εορτην
ουτο ο ευαγγελιστης ποτε μεν
αι, λεγων· εγγυς ην το πασχα
οσδιοριστως, γραφων· ην εορτη
α δοκει μοι σημαινειν ενταυθα
μα. ενθα γαρ ετερας μνημονευει
ορισμου παντως ταυτης μεμνηται,
, λεγων· και ην εγγυς etc. Item Chr
ης πεντηκοστης, assentiente Cyr^{4,206}
καιρον της αγιας πεντηκοστης· αυτη
τοις ιεροσολυμοις η πανηγυρις. | *των*
αζυμων ... syr^{hr} *eorum* (initio pericopae:
orum etc) ... 131. add *η σκηνοπηγια* | *ις*
^{129} fere Chron^{405} et^{406} ... *ς ο ις* cum MCEFG
Chr^{8,238} Cy$^{1\,4,205}$
^{205}): syr^{romn} sah cop arm Nonn$^{5.3}$ *ην* | *επι τη*
probatica) cum BCIΓΔΑΠ unc^{8} al pler c f g am*
mt san syr^{p} (et syr^{hr} *prope ingressum*) sah cop
Nonn^{5,3} *εν τη προβατικη*, item a b ff^{2} *in inferio-*
nferiore parte), pergunt a ff^{2} *natatoria piscina*, b
... s* 61^{mg} 116. 57^{ev} e vg^{clem} (et. for tol) aeth sl
βατικη (ut coniungantur *προβατικὴ κολυμβήθρα*).
n confirmant Eusonomast (ed. Lars. et Parth. p. ^{112}):
Βηθεσδα), *κολυμβηθρα εν ιερουσαλημ, ητις εστιν*
et Hier^{ibidem}: *Bethesda piscina in Ierusalem, quae*
τικη et a nobis interpretari potest pecualis. Item
καλειτο οτι εκει συνηγετο τα προβατα τα μελ-
εορτην etc. Similiter Thdor$^{mop\,26}$ *μετα*
μεση την η προβατικη κολυμβηθρα, ουτως
ως την θυσιαν αγομενα προβατα εν ταις
εσθαι ... 1 syr^{cu} et^{sch} perss sax Cyr^{4,205}

52 *ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.* 53 *ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.* 54 *Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.*

(sed a syr^{cu} et^{sch} cop basm aeth *ei dicentes*, item vide syr^{hr}) Chr^{8,286} Cyr^{4,204} :: *και ηγγειλαν* ab initio scriptum videtur (ND), alii (BL) substituerunt *λεγοντες*, alii certe *αυτω* addiderunt ac pro *ηγγειλ.* (pariter ac 20, 18 factum est) usitatiora *απηγγ.*, *ανηγγ.* substituerunt, alii denique et *κ. απηγγ.* et *λεγοντες* dederunt | o (c* om; add^{2}) *παισ* cum ℵABCEFGHMSVΓΔΛ al plu syr$^{p\ txt}$ Or (et Heracl) $^{4,272.\ 273.\ 275}$ Chr ^{8,286} ... DKLUΠ 13. 33. 69. 124. al^{25} aldin syr^{cu} et^{sch} et^{p} mg eth^{r} cop basm aeth Cyr^{4,204} o *υιοσ*. Item *filius* it vg | *αυτου* cum ℵABC 13. c d f ff$^{2.\ vid}$ g l arm Or^{4,272} ... ς Ti *σου* cum DE^{r}ΓΔΑΠ unc^{9} al longe pler a b e q syr^{cu} et^{utr} eth^{r} cop basm aeth Or^{278} et (ex Heracl) ^{275} Chr^{8,287} Cyr^{4,204} (:: *σου* lectio cohaeret cum mutatione eorum quae praecedunt; praeterea accommodata vdtr vv. 50 et 53.)

52. *επυθετο*: 13. 69. 124. 258. al$^{2\ scr.}$ al pauc Chr^{8,286} *επυνθανετο* | οιν (g syr^{cu} et^{sch} aeth *et interrogabat*): 13. 69. al pauc l (e *autem ergo*) cop^{edd} basm *δε* ... a^{vid} cop^{dz} arm om | *την ωραν παρ αυτων* c. ℵACDKUΠ al plus^{10} a^{vid} b c e (*horam ab illis qua hora*) g q vg ... ς *παρ αυτων την ωραν* c. ΓΔΑ unc^{7} al pler Chr^{8,286} Cyr^{4,204}, item f ff$^{2.}$ l (f *in quam oram*, ff$^{2.}$ l *in qua hora*) syrr omn cop basm aeth ... B *την ωραν εκεινην* (omissis *παρ αυτων*) | *ειπον ουν* c. BCL 1. 33. al aliq arm ... ς Ln *και ειπον* (D -*παν*) cum ℵADΓΔΑΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{p} eth^{r} aeth Cyr^{8} Cyr^{4} ... e foss cop basm syr^{cu} et^{sch} om copulam | *εχθες* cum ℵAB*CDKLΠ ... ς *χθες* c. B^{3}ΓΔΑ unc^{8} al omn^{vid} Chr^{8} Cyr^{4} | *εβδομην* et. Or$^{4,272.\ 273.\ 276}$ (ex Heracl) et^{278}: c *tertia*, syr^{cu} *nona* | *αυτον*: BA *αυτην*

53. o *πατηρ*: c al^{10} e f cop basm syr^{cu} et^{utr} (syr^{hr} add *pueri*) arm aeth add *αυτου* | *εκεινη* cum ℵ*BC 1. Chr^{8,286} (sed$^{mosc\ 6}$ om et. *εν* ante $\overline{\text{ᾗ}}$). Cf et Latt *quia* (*quoniam*) *illa* (sic it^{pler} vg, e f *in illa*) *hora* (c l^{2} vg add *erat*) *qua* (c vg *in qua*) ... ς Ln Ti *εν εκεινη* cum ℵ^{c}ADILΓΔΑΠ unc^{9} al pler Cyr^{4,205} | o $\overline{\text{ις}}$ (ℵC): ℵ* foss basm om | o *υιοσ σου* sine *οτι* cum ℵ(et*et^{c})ABCL 1. 33. 131. al^{2} aldin a b c (ff$^{2.}$ g ut vdtr) vg cop basm aeth syr^{hr} Cyr$^{act\ 68}$ ... ς (sed *οτι* Gb^{0}) Ti *οτι ο υι. σου* c. DIΓΔΑΠ unc^{9} al pler e f l q syr^{cu} et^{utr} arm Chr^{8,287} Cyr^{4,205} | *ολη* (et. Or^{4,271} et ex Heracl^{276}): I 29. 40. 63. 71. 253. 259. g^{scr} (Chr^{8,287} bis habet, sed$^{mosc\ 3}$ semel om) om

54. *τουτο* sine copula cum ℵAC^{2}DILΓΔΑΠ unc^{8} al pler it^{pler} (e *hoc igitur*) vg cop^{dz} syr$^{r\ omn}$ arm Chr^{8} Cyr^{4} Chron^{405} ... BC*G al pauc cop^{edd} Or^{4,277} et^{279} et^{280} add *δε* | *δευτερον*: e om | *σημ. εποι.* o $\overline{\text{ις}}$ et. c e f l vg: ℵ Chr^{8,286} *εποι. σημ.* o $\overline{\text{ις}}$, a b *fecit Iesus signum*

V.

1 [38.1] *Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.* 2 *ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε*

V. 1. *μετα*: sv al[25] fere f cop[wi] add *δε* | *η εορτη* cum ΝCEFHI[vid]LMΔΠ al[50] fere aldin sah cop Cyr[4,205] ... ς Ln Ti *εορτη* cum ABDGKSUVΓΛ al plu Or[4,250] Chr[8,238] Chron[405]. Cf Or[4,250] *εαν δε αὐτὴ η εορτη του πασχα ην, ου προσκειται το ονομα αυτης· στενοχωρει τε το ακολουθον της ιστοριας, και μαλιστα επει μετ ολιγα επιφερεται οτι ην εγγυς η εορτη των ιουδαιων η σκηνοπηγια.* Item Ir[int 147] „non scrutati sunt in evv quoties secundum tempus paschae dominus post baptisma ascenderit in Hierusalem –. Et primum quidem ut fecit vinum ex aqua in Cana Galilaeae, ascendit in diem festum paschae – dehinc iterum subtrahens se invenitur in Samaria –. Et post haec iterum secunda vice ascendit in diem festum paschae in Hierusalem, quando paralyticum qui iuxta natatoriam iacebat XXXVIII annos curavit." Item Chron[406] *επειδη γαρ επισημον και εξαιρετον και πρωτην εορτην ιουδαιοι την του πασχα ειχον, δια τουτο ο ευαγγελιστης ποτε μεν μετα προσδιορισμου ταυτης μεμνηται, λεγων· εγγυς ην το πασχα η εορτη των ιουδαιων, ποτε δε απροσδιοριστως, γραφων· ην εορτη των ιουδαιων. το β' τοινυν πασχα δοκει μοι σημαινειν ενταυθα ειπων· μετα ταυτα – εις ιεροσολυμα. ενθα γαρ ετερας μνημονευει των ιουδαιων εορτης, μετα προσδιορισμου παντως ταυτης μεμνηται, ωσπερ και της των σκηνοπηγιων, λεγων· και ην εγγυς* etc. Item Chr l. l. *ποια εορτη; εμοι δοκει η της πεντηκοστης,* assentiente Cyr[4,206] *υπονοστησασ δε μολις κατα καιρον της αγιασ πεντηκοστης· αυτη γαρ ην εφεξης και γειτων εν τοισ ιεροσολυμοισ η πανηγυρισ.* | *των ιουδαιων* (et. Or[4,250]): Λ *των αζυμων* ... syr[hr] *eorum* (initio pericopae: *Et post haec erat festum eorum* etc) ... 131. add *η σκηνοπηγια* | $\overline{\text{ις}}$ (Gb″) cum ABDHIKLΓΠ* al[20] fere Chron[405] et[406] ... ς ο $\overline{\text{ις}}$ cum ΝCEFG MSUVΔΛΠ[2] al pler Or[4,250] Chr[8,238] Cyr[4,205]

2. *εστιν* (et. Chr[8,238] Cyr[4,205]): syr[romn] sah cop arm Nonn[5 3] *ην* | *επι τη προβατικη* (Latt *super probatica*) cum BCIFΔΛΠ unc[8] al pler c f g am* fu em foss gat ing mm mt san syrP (et syr[hr] *prope ingressum*) sah cop arm ... ℵ[c]ADGL d q Nonn[5,3] *εν τη προβατικη*, item a b ff[2] *in inferiorem partem* (ff[2] *in inferiore parte*), pergunt a ff[2] *natatoria piscina*, b *natatoriae piscinae* ... ℵ* 61[mg] 116. 57[ev] e vg[clem] (et. for tol) aeth sl ed rec Chr[8,238] *προβατικη* (ut coniungantur *προβατικὴ κολυμβήθρα*). Eandem lectionem confirmant Eus[onomast] (ed. Lars. et Parth. p. [112]): *Βηζαθα* (cod[leid] *Βηθεσδα*), *κολυμβηθρα εν ιερουσαλημ, ητις εστιν η προβατικη* etc, et Hier[ibidem]: *Bethesda piscina in Ierusalem, quae vocabatur προβατικη et a nobis interpretari potest pecualis.* Item Amm[catox 277] *προβατικη εκαλειτο οτι εκει συνηγετο τα προβατα μελλοντα σφαζεσθαι εισ την εορτην* etc. Similiter Thdor[mop 26] *μετα τασ εν κυκλω πεντε στοασ μεση ην η προβατικη κολυμβηθρα, ουτωσ καλουμενη απο του τα προσ την θυσιαν αγομενα προβατα εν ταισ εορταισ εκεισε συναθροιζεσθαι* ... 1 syr[cu] et[sch] perss sax Cyr[4,205]

στοὰς ἔχουσα. 3 *ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν.* 5 *ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ*

plane om (syr^{cu} et^{sch} *locus quidam lavacri* pro *κολυμβηθρα* habent), hinc Gb^{0} | *κολυμβηθρα*: ς et ς^{e} 1624. 1656. 1678. Gb Sz *-βήθρα*, sed ς^{e} 1633. (etiam aldin) Wtst *-βήθρᾳ* (item sl^{od} et^{ms}, sed non sl^{3}) | *το λεγομενον* c. ℵ*, item DV 1. 15. 33. 118* 131. al^{3} Chr^{1,670} *λεγομενη*; a b d e ff^{2}· l q foss *quae dicitur* (contra c f vg *quae cognominatur*) . . . ς Ln Ti *η επιλεγομενη* cum ℵ^{c}ABCILΓΔΑΠ unc^{8} al pler c f vg Chr^{8,238} Cyr^{4,205} | *βηθζαθα* (L Eus *βηζαθα*, l *betzata*, e *bezatha*) cum ℵL 33. e l Eus^{onomast}. Eandem lectionem confirmant D *βελζεθα* (d *belzetha* correctum ex *helzetha*), a *belzatha*, b *betzeta*, for harl* *bethzeta*, ff^{2}· *berzeta* bla vel *belzetha* sab. Item opinor confirmant B c vg (et. am em fu foss ing gat san) sah (*beds.*) cop syrP (et txt et$^{mg\ gr}$) aeth (*Bethasaida*) Tert^{bapt5} *βηθσαιδα* (cf et. itinerarium burdig^{333} „interius vero civitati sunt piscinae gemellares, quinque porticus habentes, quae appellantur Betsaida") ... ς Ln Ti *βηθεσδα* cum ACΓΔΑΠ unc^{9} (A al pauc *βιθεσθα*. Similiter variant al) al pler f q (f *betesda*, q *bethesda*) syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ mg\ gr}$ (sed ^{bars} sic in textu, *Bethsaida* in mg) et^{hr} arm Did$^{tri\ 2,14}$ Chr^{8,238} Cyr^{4,205} | *στοασ*: L *στομα*

3. *εν ταυταις* (syr^{cu} et^{sch} et^{hr} *και εν ταυ.*) ... D Chr^{1,670} add *οιν* | *κατεκειτο*: DA^{2} l* q^{2} sah *κατεκειντο* (item a b cop *decumbebant turbae*) | *πληθος* (L praem *το*) sine additam cum ℵBCDL 33. 68. a b e l q sah cop syr^{cu} et^{hr} (aeth *multi*) Chr^{1,670} et^{671} ... ς (sed Gb^{00}) add *πολυ*, Ln [*πολυ*] cum AΓΔΑΠ unc^{9} al pler c f ff^{2}· vg syr^{sch} et^{P} arm Chr^{8,239} (et^{238} *πολυ πληθ.*) Cyr^{4,205} (:: cf Mc 3, 7 sq Lc 5, 6. 6, 17. 23, 27. Act 17, 4) | *ξηρων* sine additam cum ℵA*BC*L 18. 157. 314. q syr^{cu} sah cop^{dz} (indeque ^{schw} improbavit additam) ... D a b l add *παραλυτικων*. Praeterea ς (sed Gb^{00}) Ln add *εκδεχομενων* (al^{8} *απεκδ.*) *την του* (A^{2} om) *υδατος κινησιν* cum A^{2}C^{3}DΓΔΑΠ (sed Π asteriscos appositos habet) unc^{9} al pler a b c e f ff^{2}· g l syr^{utr} et^{hr} cop^{wi} arm aeth Chr^{8,238} et^{1,670} Cyr^{4,205}. Videtur ista verba et. Nonn^{5,6} agnoscere: vide post.

4. totum versum omisimus (Gb^{00}) cum ℵBC*D 33. 157. 134. f l q harl* san (aliique duo Parisienses. Alter est regius 4582*, alter collegii S. Ludov.) syr^{cu} sah cop^{dz} (indeque ^{schw} ut ante) arm$^{edd\ pl}$ Nonn$^{5,6\ 13}$ (habet enim sic: *Εὐρυτενὴσ ἀσάμινθοσ, ὅπη κεκακωμένοσ ἀνὴρ, Ἅλμασιν αὐτομάτοισιν ἰδὼν ὀρχούμενον ὕδωρ, Ὁππότε κυμαίνοντι δέμασ φαίδρυνε λοετρῷ, Θερμὰ πεπαυομένησ ἀπεσείσατο λύματα νούσου, Φέρτερον ιητῆροσ ἰδὼν ὁδυνήφατον ὕδωρ. Ἦν δέ τισ* etc). Praeterea asteriscis notant Sπ 14. 21. 24. 32. 36. 145. 161. 166. 230. 299. 348. 408, item obelis A 262. 269. dk*w^{scr}; item syr^{p} *αγγ.* usq *υδωρ* c.*, *ο οιν πρωτ. - νοσηματι* c. ob. habet . . . ς Ln versum sic exhibent: *ἄγγελοσ γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτοσ ἐμβὰσ μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατοσ ὑγιὴσ ἐγίνετο, ᾧ δήποτε* (Ln *οἱῳδηποτοῦν*) *κατείχετο νοσήματι* cum AL^{2}EFGHIKLM(S)UVΓΔ(ΑΠ) al pler (de asteriscis et obelis vide ante) a b c e ff^{2}· g vg (et. am fu for al pler) syr^{sch} et^{hr} (sed P

ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κο-

vide ante) cop^{wi} arm^{ed} Chr$^{8,238\,s}$ et$^{1,670\,s}$ (utroq loc agnoscit, quamquam textum ipsum non affert) Cyr^{4,205} Amb$^{myst\,2,330}$ et $^{sacram\,2,355}$ (vide ap Sab). Item agnoscunt Tert$^{bapt\,5}$ (*piscinam Bethsaidam angelus interveniens commovebat, observabant qui valetudinem querebantur* etc) Did tri^{2,14} (*ευροιμεν δε αν - και την κολυμβηθραν - ομολογουμενως εικονα του βαπτισματος, αλλ ουκ αυτην τυγχανουσαν την αληθειαν. η γαρ εικων προσ καιρον - διο και απαξ του ενιαυτου υπο αγγελου κινηθεν το εν αυτη υδωρ και ενα μονον τον πρωτον κατιοντα* etc). Cyr ^{4,307} sic: *κατα την ημεραν τησ αγιασ πεντηκοστησ αγγελοι καταφοιτωντεσ εξ ουρανου το τησ κολυμβηθρασ εξεταραττον υδωρ.* Singula vero verba vehementer fluctuant. Pro *γαρ* L a b c ff^{2} (non item e g) vg arm^{ed} *δε*, 51^{ev} cop^{wi} om; AKLΔΠ al^{30} aldin a c g vg (sed non for al) arm^{ed} aeth Cyr Amb^{myst} add *κυριου*, hinc Ln [*κυριου*], al^{3} *του θεου*. Pro *κατ. καιρον* L *κατ. καιρω*, a b ff^{2} gat om, 239. al pauc g vg (sed variant edd) post *κατεβ.* pon, cop^{wi} *ad hos omnes*. Pro *κατεβαινεν* al^{2} *κατηρχετο*, AKΠ 42. for foss syrP aeth sl$^{2.\,3.\,8.}$ *ελουετο* (κ *ελούετον* sic). Verba *εν τη κολυμβ.* a b ff^{2} gat om. Pro *εταρασσε* C^{3}HIMUVΔ*Π al^{70} *εταρασσετο*, item *movebatur* c g vg arm aeth. Post *εμβασ* a b ff^{2} foss mm gat add *in natatoria*, for *in natatoriam*, c vg (sed non am fu) *in piscinam*. Verba *μετα την ταραχην του υδατοσ* a b ff^{2} gat om. Pro *εγινετο* FLS al mu *εγινετο*. Pro *ω δηποτε* A *οιωδηποτουν*, L *υοδηποτε*, KΠ 42. *ω δ' αν*. Pro *ω δηποτε κατ. νοσ.* arm *non habens signum morbi*.

5. *τισ*: D 11. a b l q om | *ανθρ. εκει*: F 237. al pauc a b q *εκει ανθρ. . . .* N om *εκει* | *και* c. NACDEFGHILMUΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 157. al^{70} b c e f q (g ff^{2} ut vdtr) vg (et. for ing al) syr^{cu} et^{utr} eth^{r} arm aeth Ir$^{int\,147}$ edd Chr^{8,248} et^{1,671} Cyr^{4,206} . . . Ln [*και*] et ς (= Gb Sz) om cum BKSVΓΔΠ al permu a l am fu sah cop Or^{4,250} Chr^{8,239} et^{240} Ir$^{int\,147}$ ed | *τη*: U om | *ασθενεια*: ADE* al *-νια* | *αυτου* cum NBC*DLΠ^{2} 1. 33. 124. al plus^{10} a c e l (g ff^{2} ut vdtr) vg sah cop arm syr^{hr} Chr^{1,671} Cyr^{4,206} . . . Ln [*αυτου*] et ς om cum AC^{3}ΓΔΠ* unc^{9} al pler b f q syr^{utr} (syr^{cu} *qui erat aegrotus*) Or^{4,250} Aug$^{loh\,17,4}$

6. *ιδων*: A *ιδωσ* | *κατακειμενον* (N^{c}): N* *ανακειμενον* | *ηδη*: 1. 118. p^{ser} 2p^{e} post *χρον.* pon . . . 253. e syr^{cu} et^{sch} eth^{r} aeth om | *λεγει αυτω*: G add *ο ις* | *θελεισ*: EA al aliq *θελησ*

7. *απεκριθη*: A^{2}D *λεγει* | *ο ασθενων*: syr^{cu} om | *κυριε* cum NABC*vid$_{DIL}$ ΓΔΛΠ unc rell al pler it vg syr$^{\overset{c}{h}u}$ sah (cop *αποκριθεισ αυτω ο ασθενων λεγει· κυριε μου*) arm aeth Cyr^{4,207} . . . C^{2}EFGH 33. 124. al^{20} fere syr^{sch} et^{P} et (praem *et dixit ei ναι*) hr Cyr$^{hr\,339}$ Chr^{8,248} et (*απεκριθη αυτω ο ασθενησ και ειπε· ναι*) ^{1,671} praem *ναι*, proptereaque c^{2} 33. al^{3} syr^{sch} et^{P} eth^{r} Cyr^{hr} Chr $^{8,248\,bis}$ et ^{1,671} pergunt *ανθρωπον δε* (Chr ^{8,243} semel ap Montf *αλλ ανθρ.*) | *υδωρ*: syr^{P} add c. ob. *ab angelo* | *βαλη* cum NABC^{2}DLΓΔΛΠ unc^{9} (G al *βάλει*) al pler Cyr$^{hr\,339}$ Chr ^{8,248} et

λυμρήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 9 καὶ ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ
Ex 20, 10 ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. 11 [39.10] ἀπεκρίθη

1,671; item c^8 al^3 $Cyr^{4,207}$ *εμβαλη ... ς* (= Gb Sz) *βαλλη* c. minusc vix mu | *εγω* (13. a b d f q foss mt ante *ερχομ.* pon, non item c ff^2· l vg; e *ego enim dum venio*): v 69. al^{10} om | *προ* (ita $ς^e$): *ς προσ* cum B* L | *καταβαινει*: 64. add *και λαμβανει ιασιν*, item 69. *εγω δε ασθενων πορευομαι*

8. *εγειρε* cum ℵABCDEFGHKLMSΔΠ al plu ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. UVΓΛ al permu | *αρον* cum ℵBCLΓΔΛ unc^8 al omn^{vid} c f g l q vg Hil[237] sah cop etc ... ADKΠ a b e ff^{2*} aeth praem *και*, hinc Ln [*και*] | *κραβαττον* cum ℵAB*CDLΓΔΛΠ unc^7 (et v certe v. 10 et E vv. sqq) al plu; E hoc versu *κραβατον*. Etiam a b d e l am fu for ing san al *grabattum* (q *crabattum* et *crabbattum*, f *gravatum*, c *grabatum*) ... ℵ *κραβακτον*, item vv. sqq; $ℵ^c$ *κραβαττον* substituit excepto v. 8 ... ς *κραββατον* cum B^3 v al mu. Item vv. sqq. Cf et. ad Mc 2, 4 sqq | *περιπατει*: 33. syr^{cu} add *υπαγε εις τον οικον σου*

9. *και* ab initio ($ℵ^c$): ℵ* om | *εγενετο υγιης* (D 1. 118. it [ex q] vg *ιγ. εγεν.*, Γ *εγεν. ο ανθρ. υγ.*) sine *ευθ.* cum ℵ*D l arm ... ς Ln Ti praem *ευθεως* cum $ℵ^c$ABCLΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth $Cyr^{4,208}$ (:: *ευθεως* vel *ευθυς* sanationes factas dicere adamat Mc, cf 1, 42. 43. 2, 12. 5, 29. 10, 52; item dicit Mt 8, 3. 14, 31. 20, 34 et Lc 5, 13. Inlatum vero *ευθεως* aliena manu etiam Mc 1, 31. 7, 35.) | *και εγενετο* usq *ο ανθρωπ.* (om *ο ανθρ.* 108. gat Chr $mosc^6$): 96. 97. om, item 28. al^5 om *και εγεν.* usq *περιπατει* | *και ηρεν* (et. c f l q vg sah cop syr^{hr} aeth; syr^{cu} om *κ. ηρ. το κρα. αυτ.*): ℵ a b e syr^p c.* praem *και ηγερθη, et surrexit*; item D 1. 13. 69. 124. ff^2. syr^{sch} arm praem *εγερθεισ, surgens* | *κραβαττον*: vide ad v. 8 | *αυτου*: C *εαυτου* | *περιπατει*: AL 63. *περιεπατει* | *εν εκεινη τη ημερα*: D e om

10. *ελεγον ουν οι ιουδαιοι*: e *cum vidissent autem illum iudaei dicebant* | *τω τεθεραπευμενω*: D *τω τεθαραπευμενω* (cf ad Act 4, 14) ... syr^{cu} *illi*, e om | *και ουκ* c. ℵABC*DGLVΓ al^{10} a b e l sah cop arm aeth syr^{hr} Chr[1,675] $Cyr^{4,209}$ Gaud ... Ln [*και*] *ουκ*, ς Ti om *και* cum c^3ΔΛΠ unc^7 al plu c f q vg syr^{cu} et^{utr} Chr[8,246]Hil[238] | *κραβαττον*: vide ad v. 8 | *κραβ.* sine *σου* cum ABC^{3}ΓΔ unc^9 al pler e Chr[1,675] (sed addit *εν σαββατω*) ... Ln add *σου* cum ℵC*DLΔΠ 13. 17. 69. al^{10} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} et^p c.* arm aeth Chr[8,246] $Cyr^{2,209}$ (:: ut vv. 8 et 11)

11. *απεκριθη* cum c^3DEFHMSUVΓ al longe plu a b c e ff^2· l vg syr^{cu} arm aeth ... AB praem *οσ δε*, ita Ln; item ℵC*GKLΔΠ al^{25} $Cyr^{4,210}$ praem *ο δε*, item f (*ipse vero*) foss (*at ille*) cop (sah *απεκριθ. δε ο αν-*

αὐτοῖσ· ὁ ποιήσασ με ὑγιῆ, ἐκεῖνόσ μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 12 *ἠρώτησαν αὐτόν· τίσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ εἰπών σοι· ἆρον καὶ περιπάτει;* 13 *ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ἤδει τίσ ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦσ ἐξένευσεν ὄχλου ὄντοσ ἐν τῷ τόπῳ.* 14 *μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴσ γέγονασ· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται.*

θρωπ. λεγων) syr^{utr} eth^{hr} | *απεκριθη* (ℵ^{c}): ℵ* *απεκρινατο* | *υγιη* (ℵ^{c}): ℵ* *υγιην* | *αρον τ. κραβαττον* (vide ad v. 8) etc (ℵ^{c}): ℵ* *αραι τον κραβακτον και περιπατειν*

12. *ηρωτησαν* sine copula cum ℵBD 7^{ov} p^{scr} a e ff^{2}· l foss syr^{cu} arm (sah) ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ACLΓΔΑΠ unc^{9} al fere omn c vg syr^{p} Cyr^{4,209} (item q cop add *δε*, syr^{sch} eth^{hr} habent *et interrogaverunt*, f *tunc interrog.*) | *αυτον*: e add *iudaei dicentes* | *ο ειπων*: miro consensu EFKL*Λ^{mg} al o *ειπον* | *αρον κ. περιπατει* (ℵ^{c}): ℵ* *αραι και περιπατειν*. Praeterea *αρ.* sine additam dedimus cum ℵ (et* etc) BC*L sah (*sume eum, abeas*) ... ς Ln add *τον κραββατον* (Ln *κραβαττον*, vide ad v. 8) *σου* cum AC^{3}DΔΛ^{mgΠ} unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{cu} et utr eth^{hr} arm aeth Chr^{8,246} et ^{1,676} Cyr^{4,210} :: cf vv. 8 et 11. Ceterum ΓΔ* al^{6} b om versum 12, quippe transilientes a *και περιπατει* ad *και περιπατει*.

13. *δε*: D* d om | *ασθενων* (Gb′) cum D b l foss (d *infirmis*, b *infirmus autem*, l *is autem qui languidus fuerat*, foss *ille autem qui infirmatus fuerat*) ... ς Ln *ιαθεισ* cum ℵABCLΓΔΑΠ unc rell al pler a c e f ff^{2}· vg (e *qui autem curatus fuerat*, a f *is autem qui curatus fuerat*, ff^{2}· *is autem qui sanus fuerat*, c vg *is autem qui sanus fuerat effectus*) sah cop syr omn rell Cyr^{4,210}; Chr^{8,246} (et.$^{mosc^{6}}$) *τεθεραπευμενοσ*, pers^{p} *ασθενων ιαθεισ* ... q plane om (:: *ασθενων* eiusmodi est ut omnem lectionis varietatem creaverit. Nimis iciunum esset coniicere pro *ιαθεισ* ex v. 7 *ασθεν.* substitutum esse. Ut vero toties ND et BD accedentibus paucis interpretibus rectum tenent, ita fit etiam ut unus ℵ vel B vel D omnium Graecorum codicum, eorum certe qui auctoritate praestant, solus veram scripturam servasse sit censendus. De D cf ad Mt 5, 4 Lc 24, 51 sqq. Ceterum varietate qua b d l foss o *δε ασθενων* reddunt probatur a variis interpretes hos Graecis testibus pependisse.) | *εστιν*: D *ην* (Latt *quis esset*) | *εξενευσεν* (ℵ^{c}): ℵ*D* *ενευσεν* | *εν τω τοπω* (M praem *εντοσ*) ita ℵ^{c}: ℵ* *εν τω μεσω*. Varie admodum Latt: *ihs enim* (*autem* f g mm) *declinavit* (g mm add *se*) *a turba constituta* (f *a turbam constitutam*) *in loco* (a foss *in illo loco*, ff^{2}· *in loco illo*) a c f ff^{2}· g vg; *ihs enim declinaverat cum populus esset in locum* q, *ihs enim statim devertit cum vidisset turbam in illo loco* b, *ihs enim cum turbae essent declinaverat ab eo* e, *quia declinavit ipse a turba constituta in illo loco* l, *ihs enim deverterat cum esset turba in loco* d

14. *μετα*: FΔ cop *μετα δε*, l *et postea* | *αυτον* (ℵ^{c}): ℵ* syr^{cu} eth^{hr} aeth *τον τεθεραπευμενον* | *ο* (B om) *ις* (ℵ^{c} post *αυτον* ut ς): ℵ* post *ευρισκει* pon | *ιδε*: Λ* 253 al pauc *ιδου* | *σοι τι* (Sz et Gb″) c. ABCLΓΔΑ

15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ

---

al plu c vg syr^{sch} Cyr$^{hr\ 343}$ bis Cyr^{4,210} ... ς τι σοι cum ℵDEKΠ al permu (a b e f l q Ir$^{int\ 311}$ Or$^{int\ 2,232\cdot 238\cdot 659}$ Cyp$^{11\cdot 314}$ *quid tibi deterius*, ff$^{2\cdot}$ Ir$^{int\ 280}$ Cyp$^{74\cdot 173}$ *quid deterius tibi*) arm Or^{fragm} (ap Mai$^{auct\ class}$ 10, 476) Bas$^{eth\ 244}$ Chr$^{8,248\cdot 249}$

15. απηλθεν cum ℵBCL etc: A b f q foss syr^{cu} et^{utr} eth^{r} aeth και απηλθεν, ℵ^{c}DΔ al^{12} cop Chr^{8,251} Cyr^{4,249} απηλθ. ουν | ειπεν cum ℵCL al^{5} a e q cop syr^{cu} et^{sch} eth^{r} Cyr^{4,211} ... ς Ln Ti ανηγγειλεν cum ABΓΔΠ unc^{7} al plu, item DKUΔ al^{20} Chr^{8,251} απηγγειλεν, item it^{pl} vg etc *nuntiavit* | ὃς: v in mg additum habet | αυτον: D^{a2} 1. 19** 29. 40. 118. 244** 357. a e ff$^{2\cdot}$ l q syr^{cu} cop^{dz} arm sl με (:: cf ad 4, 51)

16. οι ιουδ. τον ιν (Gb″) c. ℵBCDLU 33. 69. s^{scr} b c f g l vg syr^{cu} et^{sch} eth^{r} cop^{schw} ex^{dz} aeth Hil^{1013} ... ς τον ιν οι ιουδ. cum ΑΓΔΔΠ unc^{8} al pler a e q syr^{p} cop^{wi} arm Cyr^{4,211} (Chr^{8,251} *εδιωκ. ουν αυτον οι ιουδ.*). Praeterea ς (= Gb) add και εζητουν αυτον αποκτειναι, Ln [και εζ. αυτ. αποκτ.] cum ΑΓΔΔΠ unc^{9} al pler e f q syr^{sch} et^{p} cop^{wi} aeth ... omisimus cum ℵBCDL 1. 22. 33. 69. 249. a b c ff$^{2\cdot}$ g l vg syr^{cu} cop^{schw} arm Chr^{8,252} Cyr^{4,211} Nonn^{5,58} | ταυτα: A αυτα | εν (D a b e q Hil^{1013} om) σαββατω: EFH al^{15} add τα ιαματα

17. ο δε sine ις cum ℵB ... ς Ln Ti add ις cum ACDL unc rell al omn^{vid} it (q *et respondit illis ihs*, e *et ut illi* [corrige *ait illis*] *ihs*) etc | απεκριναto: ℵ απεκρινετο, D al aliq απεκριθη (D -κρειθη)

18. δια τουτο sine copula cum ℵD a b c e f l m for arm syr^{hr} Hil$^{924\cdot 1013\cdot 1191\cdot 1251}$ (Tert$^{prax\ 21}$ *Denique propter hoc magis Iudaei* etc nil probat) ... ς Ln Ti δι. τουτ. ουν cum ABCLΓΔΔΠ unc rell al omn^{vid} c ff$^{2\cdot}$ q vg syr^{p} Chr^{8,253} Cyr^{4,213} (syr^{cu} *propterea vero*; syr^{sch} aeth *et propterea*) | μαλλον (et. Tert$^{prax\ 21}$ Hil^{quater}): U f syr^{cu} om | οι ιουδαιοι: D syr^{cu} Tert$^{prax\ 21}$ Hil^{1251} ante εζητ. αυτ. pon ... 409. om (33. om αυτον) | ελυεν: A* cop^{wi} ελυσεν | αλλα: A 13. al pauc Chr^{8,253} αλλ οτι, item *sed et quod* b l, *sed quia et* e, *sed quod etiam* a | ισον εαυτον ποι. τω θεω: cf Epiph^{614} ου μονον γαρ, φησιν, εζητουν αποκτειναι αυτον οτι ταυτα εποιει, αλλ οτι και υιον θεου εαυτον ελεγεν, ισον θεω εαυτον φασκων.

19. απεκρινατο usq αυτοις: ℵ* ελεγεν ουν αυτοις ο ις, Tert$^{prax\ 21}$ *tunc ergo dicebat ad eos*, syr^{cu} *Iesus dixit eis*, e *respondens Iesus et dixit* (sic) | απεκρινατο (et. ℵ^{c}): D 33. 47^{ev} al^{3} απεκριθη | ουν (et. g q vg; f syr^{sch} eth^{r} *autem*): 33. y^{scr} al^{3} a b c e ff$^{2\cdot}$ l foss arm (ap Gb^{ms})

ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ποιεῖ ὁμοίως. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. 21 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. [40·1] ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν

3, 35

Act 17, 31

---

om | ο ις: B 47ev c^{scr} om | *ελεγεν* cum ℵ^{c} (item *, vide ante) BL 2pe Tert^{prax} (vide ante), item 1. p^{scr} *λεγει* ... ς Ln Ti *ειπεν* cum ADΓΔ ΑΠ unc rell al pler it vg Cyr^{4,214} | *αμην αμην* (ℵ^{c}): ℵ* om alterum | *ο υιος* (et. Or^{4,246} et$^{int\,1,59}$ Eus$^{praep\,539}$ et$^{marc\,165}$ Cyr$^{hr\,160}$ etc Tert$^{prax\,21}$ Hil$^{236.\,781}$ et^{saep}): D 13. 69. 124. arm add *του ανθρωπου* | *ποιειν*: V om; 13. 69. 124. al^{5} a b f g (non item c e l q) vg syr^{cu} Or$^{int\,1,59}$ Hil^{saep} (sed non^{926} et^{alibi}) post *αφ εαυτου* pon | *ουδεν*: 1. 2pe Or^{4,368} *ουδε εν* ... D *τι*, idque inter *ποιειν* et *αφ εαυτ.* pon | *αν μη* cum ℵB ... ς Ln Ti *εαν μη* cum ADL unc rell al omn^{vid} | *βλεπῃ*: EH ΜΓΛ al plu *βλεπει* | *τον πατ. ποιουντα*: D^{gr} *ποι. τον πατ.* | *αν* et. Or^{4,246} (*εαν*) Eus$^{marc\,165}$ Cyr$^{hr\,160}$ Epiph^{854} etc ... AD^{gr}LΠ 126. al^{10} om, item (*quae enim*) e q Tert^{prax} | *εκεινος*: syr^{cu} et^{sch} cop Or^{4,246} (inde a verbis *ου δυναται ο υιος* affert) et^{199} Chr^{8,256} semel (sed ibidem et^{257} *εκεινος*) Did$^{tri\,1,\,9.\,16}$ et$^{2,\,5.\,8}$ (sed his ll. afferuntur tantum quae post *ποιουντα* scripta sunt, item Novat^{14}) *ο πατηρ* (Or post *ποιῃ*) | *ποιῃ*: AK*ΓΠ al plus^{30} aldin Or^{4,199} (non item^{246}) *ποιει* ... D *ποιησῃ*. Ex Latt a c d f vg *fecerit*, b e l q Tert$^{prax\,21}$ *facit* | *ποιει ομοιως* (e Tert^{prax} om *ομ.*) cum ND a b l Or$^{int\,1,59}$ et^{4,506} Novat^{14} Hil$^{97.\,925.\,926.\,929.}$ et$^{1014.\,1089.\,1251.\,1253}$ Amb$^{fid\,528}$ ... ς Ln Ti *ομοι. ποι.* cum ABL unc rell al omn^{vid} c f q vg (syr^{sch}) syrP et^{hr} Or^{4,246} Eus$^{marc\,165}$ Did^{tri} quater Cyr$^{hr\,161}$ Chr^{8,256} Cyr^{4,219} et^{221}

20. *φιλει* (et. Epiph^{804} Cyr^{4,221}): D Or^{4,246} Chr^{8,256} *αγαπα*. Ex Latt *diligit* d itpler vg; *amat* a | *δεικνυσιν*: A *δηγνυσιν* (E*L^{A} *δικν.*) ... D *δεικνυει* | α (L om) *αυτος ποιει*: D 16. α *αν αυτ. ποιῃ* (d *quaecumque ipse facit*) | *δειξει*: D 28 e syr^{cu} arm *δεικνυσιν* | *δειξει αυτω εργα* et. a c f ff$^{2.}$ g l vg (q *maiora his ostendet ei pater*): ℵ b (e *opera his ostendit*) Tert$^{prax\,21}$ Cyr^{4,223} Hil$^{925.\,927}$ *εργ. δειξ. αυτω* | *ινα υμ. θαυμαζητε*: syr^{cu} *nec miremini quod dixi vobis* | *θαυμαζετε* cum ℵL 69. 251. 435. y^{scr} al$^{2\,scr}$ ... ς Ln Ti *θαυμαζητε* cum ABD unc rell al pler

21. *ωσπερ*: ℵ ωσ | *εγειρει*: A *εγερει* | *ους θελει* (L al aliq *θελῃ*): syr^{cu} *eos qui credunt in eo*

22. *κρινει*: LM al *κρινῃ*

23. *τιμωσι* bis ut ℵBDKLUΠ etc ... Ti *τιμωσιν* ut AEMΓΔΛ etc

1 Io 2, 23 πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 [41.10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν
3, 18 αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. 25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ
νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ
καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν
ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. 27 καὶ ἐξου-
σίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ

---

24. *οτι*: D al[2] Clem[114] om | *τον λογον*: Γ 247. i[ser] Clem[114] Tert[prax 21] *των λογων* (sed Γ *τῶν λόγων*) | *ερχεται*: b e f ff[2]· l q am (non fu) gat mm Tert[prax 21] (sed variat lectio) et[res car 37] *veniet* | *μεταβεβηκεν* (Nonn[5,94] *ιξεται εκ θανατοιο*): e ff[2]· l q am fu ing gat mm *transiet* (q *transibit*); b c for tol *transit* (contra f *transiit*). Tert[prax] et[res car] inter *transit, transiit, transiet* fluct lectio | *την*: D* om

25. *υμιν*: Δ om | *ερχεται*: b e f q Tert[prax] et[res car] *veniet* | *και νυν εστιν* (ℵ[c]): ℵ* a b Tert[prax 21] et[res car 37] Ambps[763] om | *ακουσουσιν* cum B 22. 257. Chr[8,263] bis Cyr[4,233] et[234], item ℵL 1. 33. 69. 157. 2[pe] *ακουσωσιν* ... ς Ln Ti *ακουσονται* cum ADΓΔΛΠ unc rell al pler Hipp bis (ed. Lag[35] et[115]) | *του θεου* (et. Hipp bis Tert[prax 21] et[res car 37] etc): ΚΒΠ 28. al[10] syr[p mg] eth[r] *του ανθρωπου* | *οι ακουσαντες* (et. ℵ[c]): e syr[cu] om; ℵ* om *οι*, quacum lectione conveniunt l Tert[prax 21] (non item res car) *et cum audierint* | *ζησουσιν* cum ℵBDL 1. 22. 33. 346. 357. z[ser] 2[pe] (et. Chr[mosc 5]) ... ς *ζησονται* cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler Hipp[bis] Chr[8,263 bis] Cyr[4,233]

26. *ωσπερ* (et. ℵ[c] item Or[4,368] Eus[marc 69· 89] Cyr[hr 155]): ℵ*D Eus[marc 4] *ωσ* | *ο πατηρ* (et. Or[4,368] et[int 4,686] Eus[marc 4· 69· 89] al Tert[prax 21] al): D add *ο* ζων | *εχει ζωην* (et. Or[4,368] Cyr[hr 155] Chr[8,264] Cyr[4,235]): ℵ Eus[marc 4· 69· 89] Did[tri 3,17] Epiph[857] (non item [841]) Novat[tri 14] *ζωην εχει* | *και τω υιω εδωκεν* cum ℵ[c]BL (ℵ* ab *εν εαυτω* priore ad alterum transiluit) b l aeth Eus[marc 69 et 89] Cyr[hr 155] Epiph[841] et[857] Cyr[4,235 bis] et ador[387] (ter *δεδωκεν*) Or[int 4,686] Tert[prax 21] Hil[239] et[saep] al (Or[4,368] *και τω υι. ζωην εδωκ. εχ.*) ... ς Ln Ti *εδωκ. και τω υιω* cum ADΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] a[vid] c e f (om *και*) q (g ff[2]· ut[vid]) vg syr[cu] et[utr] eth[r] cop arm Did[tri 3,17] Chr[8,264]

27. *και εξου. εδωκ. αυτω κριν. ποιειν* (ℵ[c]): ℵ* *και κρισιν εδωκ. αυτω εξου. ποιειν*, nec aliter Tert[prax 21] *et iudicium dedit illi facere in potestate* | *κρισιν* sine *και* cum ℵ[c]ABL 33. b c d e ff[2]· (ut[vid]) l vg[clem] syr[cu] eth[r] cop arm aeth Or[2,548· 558] et[4,41· 359· 360] Did[tri 3,17] Paul[samos] (cat[ox 235] et ap Chr[8,264]) Thdret[5,1108] ... ς Ti *και κρισιν* cum DΓΔΛΠ unc[8] al pler f g q am fu for em ing mt (al) syr[sch] et[p] Chr[8,264] Cyr[4,235] | *οτι υιος ανθρωπ. εστιν*: cum antecedd conjg LΠ etc b e f ff[2]· l m[38] (*Dico enim vobis, nolite mirari istud quia*; item ff[2]· l *Dico enim vobis, nolite mirari in* [l om] *hoc* etc) syr[cu] eth[r] cop Or[quinquies] Did[tri] Thdret Cyr[4,235] (in ipso comm) Nonn[5,105] Tert[prax 21] etc ... contra

θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 *καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.* 30 *οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν,* [43.1] *ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.* 31 [43.10] *ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία*

Mt 25, 46
Dan 12, 2

---

cum seqq conjg EMA[vid] 1. aldin q[vid] syr[sch] et[p] (uterque post οτι add δε, sed syr[p] add c.*) arm Dam[1,568] (ουκ ειπε· υιος ανθρω. λεγεται, αλλ εστι. και μη θαυμαζετε τουτο, φησιν, οτι υιος ανθρ. ζωοποιει. ουτος γαρ ο υι. του ανθρ. υιος εστι του θεου, ουκ ονοματι ουδε χαριτι, αλλα φυσει). Memorabilis inprimis Chrysostomi est disputatio contra Paul samos (8,264): παυλος μεν ο σαμοσατευς ουχ ουτως φησιν, αλλα πως; εξουσιαν εδωκ. αυτω κρισιν ποιειν, οτι υι. ανθρ. εστιν. αλλ ουδεμιαν ακολουθιαν εχει τουτο ουτω λεγομενον. ου γαρ δια τουτο ελαβε κρισιν οτι ανθρωπος εστιν· επει τι εκωλυε παντας ανθρωπους ειναι κριτας; αλλ επειδη της αρρητου ουσιας εκεινης εστιν υιος, δια τουτο εστι κριτης. ουτω τοινυν αναγνωστεον· οτι υιος ανθρωπου εστι, μη θαυμαζετε τουτο.

28. οτι ερχετ. ωρα (Δ om) εν η παντες οι etc: syr[cu] οτι ιδου παντες οι etc | ακουσουσιν cum B 157. Chr[8,265] semel Cyr[4,235] txt, item ΝΕΛ 33. ακουσωσιν (:: cf ad v. 25) ... ς Ln Ti ακουσονται cum ADΓΛΠ unc rell al pler Bas[eth234] Chr[8,265] semel Cyr[4,235] com | αυτου et. a b c e f (ff[2]· g ex silentio) l q am fu for em ing iac gat mm sax syr[sch] et[p] et hr etc: 33. vg[cle] sl Or[int 3,922] Tert[res car37] του υιου του θεου, syr[cu] του θεου, Ir[int308] *filii hominis* (Amb[ps 970] *filii hominis* et[iob 631] *filii dei*; Or[2,720] οι εν τοις μνημειοις, εαν ακουσωσι της φωνης του υιου του θεου, ζησουσιν, quae potius pariter a v. 25 et v. 28 pendent); Or[int 3,927] *filii*. Praeterea syr[cu] add *et vivent*, Or[int 3,927] *et vivant*

29. εκπορευσονται: D εξελευσονται | οι sec cum B a e ff[2] Tert[res car37] Aug[ioh 22,13] et[43,9] et[49,1] (sed alibi etiam *qui autem* habet) ... ς οι δε, Ln οι [δε] cum NADL unc rell al omn[vid] b c f l q vg syr[p] et[hr] etc ... m[38] cop syr[cu] et[sch] Ir[int 308] *et qui* | D οι δε φαυλα πρασσοντες (d *qui autem male egerunt*)

30. ποιειν hoc loco et. Or[4,350] Eus[marc 110a] Chr[8,226] Cyr[4,237] (Ign[int pol246] ου δυναμ. γαρ, φησι, ποιειν απ εμαυτ. ουδεν): ℵ 33. t[secr] ante εγω pon; D 13. 249. b c e (*a me ipso aliquid facere*) f ff[2]· l q vg syr[sch] Eus[marc 110d] post απ εμαυτου | ουδεν: G al pauc ουδε εν (Or[4,368] τω υιω – τω δυναμενω ποιειν αφ εαυτου ουδε εν) | και ante η κρισις (ℵ[a]): ℵ* om | το θελημα sec: a syr[hr] om | του πεμψαντ. με sine πατρ. cum NABDK LΔΑΠ al[12] a e f ff[2]· g l q vg (et. am for fu ing etc) syr[cu] et[utr] et[hr] cop arm aeth Or[2,701] et[4,359] (et[4,368]) Eus[marc 110] bis Chr[8,266] et[267] Amb[ps 1232] Aug[ioh 23,15] ... ς (= Gb Sz) add πατροσ cum EGHMSUVΓ al pler b c em tol Bas[eth246] Cyr[4,237]

μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ,
1, 19 ss καὶ οἶδατε ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 ὑμεῖς ἀπεσταλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀλη-
θείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ
καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς
10, 25 14, 11 ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά,
αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέ-
σταλκεν. 37 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ
ἐμοῦ· [44.3] οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ

---

32. *οιδατε* cum ℵ*D a e q (ff^{2}· l* om *και οιδ.* usq *περι εμ.*) syr^{cu} arm ... ς Ln Ti *οιδα* cum ℵ^{c}ABL unc rell al pler b c f g l^{2} vg syr^{utr} eth^{r} cop aeth Chr^{8,273} Cyr^{4,242} ... 56. 58. 61. *οιδαμεν* | *αληθης*: L 33. *αληθινη* | *η μαρτυρια* (ita et. d): Dgr* e add *μου*, item D^{2} (atque et. d^{2}) 254. b g tol syr^{cu} et^{sch} eth^{r} cop aeth add *αυτου* (item Chr^{8,271} et ^{273} omissis *την μαρτυρει πε. εμ.*) | *μαρτυρει*: 13. 69. arm *μεμαρτυρηκε*

33. *υμεις* etc: ff^{2}· *vos ipsi misistis ad me, et testimonium perhibuit Iohannes de me*

34. *παρα*: 69. *περι* | *ανθρωπου*: DA^{2} 126. al^{8} mm cop^{wl} arm *ανθρωπων*, item Δ* al^{4} *-πω* | *λεγω*: L *λαλω*

35. *υμεις δε* (ℵ^{c}): ℵ* om *δε* (Hil^{322} Aug^{ioh35,2} *et vos voluistis*) | *αγαλλιαθηναι* cum ℵADΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu Chr^{mosc5} ... ς (= Gb Sx) *αγαλλιασθηναι* cum BL al vix mu Chr^{8,274} et^{275} Cyr^{4,248} | *προσ ωραν*: A al^{5} a ff^{2}· vg^{cle} (non item am fu for ing tol etc) Chr^{8,274} Hil^{322} ante *αγαλλιαθ.* pon

36. *την μαρτυριαν*: ℵ om *την* | *μειζω* cum ℵHKLSUVΓΔΠ al plu Cyr^{4,252} ... Ln *μειζων* cum ABEGMΔ al mu ... D Chr^{8,275} (et^{mosc6}) *μειζονα* | *ιωαννου*: BD *ιωανου* | *δεδωκεν* cum NBLΓ 1. 33. 69. 157. 2^{pe} al plus^{10} Ath^{423} Cyr^{4,252} ... ς Ln *εδωκεν* c. ADΔΠ unc^{8} al pler Chr^{8,275} | *ο πατηρ*: V om *ο* | *τελειωσω*: 69. 124. al pauc *τελεσω*, 64. al pauc *πληρωσω* | *αυτα* sec: G 33. om | *α ποιω* c. NABDL 1. 22. 33. al^{5} b *δ* cop arm aeth Cyr ^{4,252} Hil$^{896.\ 995}$ ... ς Ln *α εγω ποιω* cum ΓΔΣΓΔΠ unc^{8} al pler c e f q vg go syr^{p} eth^{r} Baseth^{257} Chr^{8,275} Cyr^{4,274} Aug^{ioh23,3} Arn ... 38. 453 a ff^{2}· l Ath^{423} Did^{tri3,29} (sed libere) om | *με*: ℵ *εμε* | *απεσταλκεν*: D 28. 131. al^{20} Baseth^{257} Chr^{8,275} bis *απεστειλεν*

37. *πατηρ*: Δ *ο πατ.* | *εκεινος* cum NBL a Ath^{448}, item go *hic* ... D *εκεινος αυτος* (d *ille ipse*) ... ς Ln *αυτος* (*ipse*) cum ΑΓΔΔΠ unc^{8} al omn^{vid} b c e f ff^{2}· l q vg syr^{utr} eth^{r} (contra syr^{cu} non exprim) cop rell Chr^{8,276} Cyr^{4,252} Tert^{prax21} Hil^{896} et^{996} | *μεμαρτυρηκεν* (et. e vg cop arm Ath^{448} Chr^{8,276} Cyr^{4,252} Tert^{prax} Hil ... D a b c f l q syr^{cu} et^{utr} eth^{r} Or^{4,237} Did^{tri3,38} *μαρτυρει* | *πωποτε ακηκοατε* cum NABDK

ἑωράκατε, 38 [45.10] καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. 39 ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, 42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ 12, 43
ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ

ΛΠ al[10] it vg syr[cu] et[utr] eth[r] arm go Syn[anti] (ap Rou[2,297]) Ath[448] Cyr hr[91] Cyr[4,254. 257. 259] et[iul 256] ... ς Ti ακηκ. πωποτ. cum ΓΔΛ unc[7] al pler cop Chr[8,276] Cyr[anthrop 370] Tert[prax] | εωρακατε c. ΝΑΒDSUVΓΔΠ[2] al plu ... ΕGΗΚLΜΔΠ* al mu εορακατε

38. εν υμιν μενοντα (13. οντα) cum ΝΒL 1. (13.) 33. 124. y[scr] al pauc b c f ff[2] g l vg syr[hr] aeth Ath[448] Cyr[4,254. 259] Hil[996] ... ς Ln μενοντ. εν υμιν cum ΑDΓΔΛΠ unc[8] al pler a e q go arm (cop om μενοντ.) syr[cu] et[utr] Chr[8,277] | απεστειλεν (κ απεστειλεν): D al[6] απεσταλκεν | τουτω: Γ al aliq τουτο, 69. 248. 254. al pauc τουτον | οτι ον απεστειλ. etc: e *misit enim unicum filium suum et hunc non audistis neque credidistis*

39. ερανατε cum ΝΒ* ... ς Ln ερευνατε cum ΑΒ[3]DL unc rell al omn[vid] | εχειν (hoc loco et. Or[4,97] et[121] Eus[dem 510] al Ir[int 239] Cyp[280]): D post δοκειτε pon | αι μαρτυρουσαι (d *quae testantur*): Dᵍʳ* αμαρτανουσαι. Praeterea a b syr[cu] post και εκειναι εισ. αι μαρτ. περι εμ. (a *illae sunt quae testimonium dicunt de me*; b *et ipsae sunt quae testimonium perhibent de me*) add *in quibus putatis vos vitam habere, hae* (b *haec*) *sunt quae de me testificantur* (b *testif. de me*). Etiam arm add *in quibus putatis vos vitam habere.*

40. ινα: U add και | ζωην (et. Ir[int 239] etc): D 69. al[5] e g syr[sch] (indeque etiam arP persP) Chr[8,279] bis add αιωνιον

41. ανθρωπων: ΑΚΠ al[20] cop Chr[8,280] Cyr[4,261] ανθρωπου (:: ex v. 34)

42. αλλα cum BDL 33. ... ς αλλ cum ΝΑΓΔΛΠ unc[8] al pler | ουκ εχετε (Α ουχεται) hoc loco cum κ*D b e q (κ ουκ εχετε την αγαπ. του θεου ουκ εχετε: iam igitur vulgaris lectio suggesta, eamque solam κᶜ agnovit) ... ς Ln Ti ante εν εαυτοισ pon cum κᶜABL unc rell al omn vid a c f ff[2] g l vg Chr[8,280] Cyr[4,261] Hil[997] (syr[cu] et[sch] eth[r] cop *non est in vobis*) | εν εαυτοισ: LΔ al pauc εν αυτοισ

43. ληψεσθε cum ΝΑΒDLΔ ... ς ληψεσθε cum ΓΔΠ unc rell al omn[vid]

44. υμεισ (et. Or[1,359] Bas[eth 303]; 122. Or[1,228] post πιστ. pon): L 355. 32[ev] Ephr[278] Chr[8,281] Cyr[4,262] om | πιστευσαι (et. Or[bis]): ΑL 1. 22. 33. 249. 2[pe] Chr[8,281] Cyr[4,262] πιστευειν | παρα cum ΝΑLΔΑΠ unc rell al pler Or[1,228] Eus[praep 13,6] Bas[eth 303] etc ... ΒDΚΓ 1. 69. al Or[1,259] παρ | αλληλων: Α al plus[20] Or[1,228] (non item[259]) Eus[praep 13,6] Hil[997] ανθρωπων, Ephr[278] ανθρωπου | θεου (et. Or[1,228] et[259] Bas[eth 303] et

οὐ ζητεῖτε; 45 *μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν*
πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.
Gen 3, 15 Dt 18, 15 46 *εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ*
ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 *εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,*
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

Mt 14, 13–21 Mc 6, 32–44 Lc 9, 10–17 1 [46.1] *Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης*
τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2 *ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πο-*

---

regg 427 Ephr Hil etc): B a b cop^{dz} arm^{cdd} om. Item Or^{3,687} (*-αλλα την δοξαν την απο του μονου ζητουντεσ*) Did$^{ps\,3}$ (ap Mai^{7,135} *δοξα αν του χωρισαντοσ αυτον, την απο του μονου εζητησεν ο μη λαμβανων δοξαν ανθρωπων*). Cf et. Eus$^{praep\ 13,6}$ *δοξαν την παρα ανθρωπων ζητειτε, και την δοξαν την παρα μονου του ενοσ ου ζητειτε.* Scribitur locus in antiquissimis cdd sic: ΜΟΝΟΥΟΥΟΥ etc | *ζητειτε* (ι ζητει) et. ℵ^{c} ... ℵ* 19. 47. 248. 249. 412. al^{5} e l Ephr^{278} (editum *ζηλουντεσ*) Bas$^{eth\ 303}$ et$^{regg\ 427}$ Chr^{8,281} Aug$^{ioh\ 93,2}$ *ζητουντεσ*

45. *εγω*: G*K*Λ 262. y^{scr} al pauc c om | *υμων* pr: L y^{scr} al pauc *υμιν*, D* *υμασ* | *πρ. τον πατερα*: syr^{cu} om | o *κατηγορων* (M *-γοροσ*) *υμων*: B add *προσ τον πατερα* | *μωυσησ* cum ℵBDKLΣΠ al mu ... ς *μωσησ* cum AEFGHMUVΓΔΛ al longe plu. Praeterea cf alibi.

46. *επιστευετε* bis (et. Or^{1,389} et^{3,178} et$^{4,121\cdot 237}$ bis Epiph$^{59\cdot 67}$ Bas^{3,27} etc): Δ y^{scr} al pauc Eus$^{ps\,644}$ *επιστευσατε*. Item al pauc Ign$^{intpol\ 249}$ (ad Magn^{9}) sec loco | *μωυσ-* cum BDKLΣΠ etc ... ς *μωσ-* cum ΝΑ rell ut v. 45 | *-σει* cum ℵABDEFGLSVΔΠ al permu aldin Ign^{intpol} (sed$^{edd\ 2}$ *-ση*) Or^{3,178} et$^{4,121\cdot 237}$ bis Epiph$^{59\cdot 67}$ Bas^{3,27} Chr^{8,282} Cyr^{4,264} ... ς *-ση* cum HKMUΓΛ al plu Thdrt^{1,300} | *γαρ εμου* (Δ* add *αν*) et. Ign^{intpol} Or^{quinq} Eus^{ps} Const^{2,5,3} Epiph^{50} etc: D al plus^{10} *εμου γαρ* | *εγραψεν* et. ℵ^{c} Ign^{intpol} Or Eus Const Epiph (et. 693) Chr Cyr (et Thdrt^{1,300} *ελαλησεν*): ℵ* *γεγραφεν*

47. F *γραμασιν* | *πωσ* etc: Epiph^{693} *πωσ αν τουσ εμουσ λογουσ ακουσητε* | *πιστευσετε* cum ΝΑLΓΔΠ^{2} unc rell al pl a b c e g q vg (hi Latt omnes *credetis*) syr^{utr} et^{hr} Or^{1,389} et^{3,178} Cyr^{4,267} Ir$^{int\,229}$ Cyp^{280} (uterq *credetis*) ... DGSΔ 1. 28. 69. 124. al^{20} Or^{1,389} cod Chr$^{mosc\,4}$ *πιστευσητε*, go *credatis* ... BVΠ* 235. al pauc Chr^{8,282} Ir^{int} ex$^{edd\ 2}$ f ff$^{2\cdot}$ l foss syr^{cu} *πιστευετε* (*creditis*)

VI, 1. *μετα*: 13. 69. 124. cop^{wi} add *δε* | *τ. θαλ. τ. γαλιλαιασ*: G om, 157. 8^{pe} al pauc Cyr^{4,268} et^{269} (cf et. Ir$^{int\,147}$) om *τ. γαλιλ.* | *τησ τιβεριαδοσ* (a q *tiberiadis*; ff$^{2\cdot}$ l *illius tiberiadis*; c vg *quod est tiberiadis*): D 77** 249. b e syrp (in cdd^{bars} et assem 2·) Chr^{8,285} praem *εισ τα μερη*, v 247. f go praem *και*

2. *ηκολουθει δε* cum ℵBDL 1. 33. 69. 124. 2^{pe} a b c e ff$^{2\cdot}$ l cop Cyr^{4,273} ... ς *και ηκολουθει* (F al pauc go *ηκολουθησεν*) cum ΑΓΔΛΠ(F) unc^{5}

λύσ, ὅτι ἐώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 [47.3] ἀνῆλθεν δὲ εἰσ τὸ ὄροσ Ἰησοῦσ, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 4 [48.1] ἦν δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 5 [49.1] ἐπάρασ οὖν τουσ ὀφθαλμοὺσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ θεασάμενοσ ὅτι πολὺσ ὄχλοσ ἔρχεται πρὸσ αὐτόν, λέγει πρὸσ Φίλιππον· πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτουσ ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸσ γὰρ ἤδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. 7 ἀπεκρίνατο αὐτῷ ὁ Φίλιπποσ· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖσ,

---

al pler f g q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth Chr^{8,285} Chron^{407} | *οχλ. πολυσ* (l *multitudo*): ℵ *πολ. οχλ.*, item Ir^{int147} *et iterum inde secedens trans mare Tiberiadis, ubi et quum multa turba eum fuisset secuta* etc | *εωρων* cum ΝΓΔΑΠ unc^{9} al pler (al pauc *εωρουν, εωρακασι, εωρασι*) Chr^{8,285} bis Chron^{407} ... Ln *εθεωρουν* c. BDL al^{4} Cyr^{4,278}, item A 13. *εθεωρων* :: cf 2, 23 | *τα σημεια* c. ΝΑΒDΚLSΔΠ al^{20} it vg syr^{omn} cop go arm aeth Chr^{bis} Cyr Chron ... ς (= Gb Sz) *αυτου τα σημεια* cum EFGHMUVΓΛ al plu :: cf 2, 23 | *επι* (*super, supra*, l *in his* etc): ℵ *περι*, b e *de infirmibus*, ff^{2}· *de his qui* etc

3. *ανηλθεν* et. ℵ^{c} b e f q foss c (hi^{5} *ascendit*) c vg (hi *subiit*), Chron^{407} *ανεβη* ... ℵ*D 124. 433. a ff^{2}· l Chr^{8,285} *απηλθεν* (*abiit*). Addidimus *δε* cum ℵ^{c}ABLΓΔΑΠ unc rell al pler q syrP cop^{wi} Chr^{8,285} Cyr^{4,273} Chron^{407} ... D 1. 13. 25. 69. 2pe itpler vg add *ουν* ... ℵ*syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth praem *και* ... cop^{schw} arm om copulam | $\overline{ις}$ cum ℵ*BD ... ς ο $\overline{ις}$ cum ℵ^{c}ALΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} Chr Cyr Chron ... Δ om; U^{+} syr^{cu} et ^{sch} et^{hr} ante *εισ το οροσ* pon | *εκει* (et. ℵ^{c}): DU 1. 2pe al pauc aeth post *εκαθ.* pon ... ℵ* 63. 71. al^{10} fere om | *εκαθεζετο* (-*θηζετο* D) cum ℵ(et* et^{c})D 13. 69. 124. ... ς Ln Ti *εκαθητο* cum ABLΓΔΑΠ unc rell al pler Chr Cyr Chron

4. *ην δε εγγυσ*: D *εγγ. δε ην*

5. ο (ℵ* om, suppl^{c}) $\overline{ις}$ hoc loco cum ΝΑΒDΚLΜΠ al plus^{10} it vg cop syr ^{cu} et^{p} go arm aeth, Cyr^{4,275} ... ς ante *τ. οφθ.* cum EFGHSUVΓΔΛ al pler syr^{sch} et^{hr} | *τ. οφθαλμουσ*: U 28. al pauc l syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop (sed non^{schw} ex^{dz}) aeth add *αυτου* | *πολυσ οχλοσ* (e q): ΝD a b c f ff^{2}· l vg *οχλ. πολ.* (:: cf ad v. 2) | *λεγει*: Dgr *και λεγει* (syr^{cu} et^{sch} et ^{hr} aeth *sublevavit - et vidit - et dicit* vel *dixit*) | *προσ φιλιπ.* cum ΝB DLΔ 33. 60^{ev} Cyr^{4,275} ... ς Ti *πρ. τον φιλ.* cum ΑΓΔΠ unc rell al pler Bas^{eth} ^{270} | *αγορασωμεν* (Gb′) cum ΝΑΒDEFGHLMSΓΔΔΠ al longe plu ... ς *αγορασομεν* cum KUV al permu Bas^{eth} ^{270} Cyr^{4,275} ... itpler vg *ememus*, b e *emimus* | *φαγ. ουτοι*: ΝG a *ουτ. φαγ.*

6. *δε* (ℵ^{c}): ℵ* *γαρ* | *αυτοσ γαρ* (ℵ^{c}): ℵ* d *αυτ. δε* | *εμελλεν* cum ΝΑΒΚLS ΔΠ al plu Chr^{8,287} Cyr ^{4,275} ... Ti *ημελλεν* cum DEFGHMUVΓΛ al plus^{50}

7. *αποκρινεται* (D *αποκρειν.*) cum ℵ*DGr ... ς Ln Ti *απεκριθη* cum ℵ^{c}A BL unc rell al omn^{vid} it vg etc | *αυτω* cum ℵ^{c}ABDL unc rell al omn ^{vid} itpler vg etc ... ℵ* e om, sed ℵ$^{+}$ eius loco habet *ουν* (ℵ^{cb} *ουν αυτω*, nisi potius volebat *αυτω*) | ο *φιλιππ.* cum ΝL al pauc ... ς Ln Ti *φι-*

ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. 8 *λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου·* 9 *ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους;* 10 *εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι.* 11 *ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας καὶ ἔδωκεν τοῖς ἀνακει-*

λιπτ. (sine artic.) cum ABDΓΔΑΠ unc rell al pler | *αρτοι*: D post *αυτοις* pon | *αρκουσιν*: L *αρκεσει* | *αυτοις*: ℵ Chr^{8,287} om, item ff^{2}· (*ducentor. denarior. panes non sunt ut unusquisque* etc) cop | *εκαστος* sine additam cum ℵABLΠ 13. 33. 69. al^{3} it vg go cop syrP arm aeth (syr^{cu} *ut modicum modicum edant*) Chr^{8,287} Cyr^{4,277} ... ς add *αυτων* c. ΔΓΔΑ unc^{9} al pler syr^{sch} et^{hr} (d *ut singuli modicum accipiant*) | *τι* cum ℵALΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g vg syrP (item ^{cu} et^{sch} et^{hr} vdtr agnoscere) arm Chr^{8,287} Cyr^{4,277} ... BD b e ff^{2}· l q cop go om, hinc Ln [*τι*]

9. *παιδαριον* sine *εν* cum ℵBDLΠ* 1. 69. 157. al^{15} fere a b e l syr^{cu} aeth Or^{3,477} Chr^{8,288} Cyr^{4,277} ... ς (Gb^{0} probante omissionem Schu) add *εν*, Ln [*εν*], cum ΑΓΔΑΠ^{2} unc^{9} al pler c f ff^{2}· g vg syr^{sch} etP et^{hr} go arm (anceps cop) :: *εισ* etc pro *τισ* apud Mt Mc Lc frequens; apud Ioh cf 11, 49. 19, 34 | *οσ* (Gb′) cum ABD*GUA 127* 262. al plus^{15} ... ς ὅ cum ℵD^{2}EFH(ὦ)KLMSVΓΔΑΠ al pler Or^{3,477} Cyr^{4,277} | *τι*: D* om

10. *ειπεν* cum ℵBL a foss syr^{cu} et^{sch} arm Or^{3,510} ... ς (Gb^{0}) add *δε*, Ln [*δε*], cum ΑΓΔΑΠ unc^{8} al pler b q go syrP; item DG al pauc c e f ff^{2}· g l vg *ουν* add; item cop aeth praem *και* | *ποιησατε* etc: syr^{cu} *ite recumbere facite eos homines consessus consessus* | *χορτοσ* (ℵ^{c}; ℵ* *τοποσ*) *πολυσ*: A b *πολ. χορτ.* | *εν τω*: A om *τω* | *ανεπεσαν* cum ℵABDE FGLMVΓΔ al plus^{20} ... ς *ανεπεσον* cum ℵKSUΔΠ al plu Cyr^{4,280} | *ουν* cum ℵABDKLUΔΠ al plu a b c f l (g ff^{2}· ut vdtr) vg cop^{edd} syrP et^{hr} Cyr^{4,280} (al^{2} *δε*, al^{4} e q syr^{cu} et^{sch} arm *και ανεπεσ.*) ... EFGHMSVΓΔ al^{40} fere cop^{edd2} go (sed add *ibi*) om, hinc Gb^{0} | *οι ανδρεσ* cum ℵAB unc rell al pler ... DL 1. 33. 157. al pauc Cyr^{4,280} om *οι* | *ανδρεσ*: AKΠ* al^{10} praem *ανθρωποι* | *ωσ* c. ℵBDL ... ς Ln Ti *ωσει* cum ΑΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} Cyr ... syr^{cu} et^{sch} (non item ^{hr} etP) cop om | *πεντακισχ.* (ℵ^{c}): ℵ* *τρισχιλ.*

11. *ουν* cum ℵ^{c}ABDL al pauc c e f ff^{2}· l q vg (e *cum accepisset ergo*) cop syrP mg (in cod^{bars}) Cyr^{4,282} ... ς *δε* cum ℵ*ΓΔΑΠ unc^{8} al pler b go arm syrP ^{txt} Bas$^{eth\,263}$ ... G 1. 13. 69. 118. 124. 2^{pe} *και λαβων*, syr cu et^{sch} et^{hr} aeth *et accepit*, a sine copula :: cf ll. pp. | *αρτουσ*: D 59. praem *πεντε* | *ευχαριστησεν* (D *ηυχαρ.*) *και* cum ℵD a b e q (a b *gratias egit et*, e q *benedixit et*) syr^{cu} et^{sch} et^{hr} ... ς Ln Ti *ευχαριστησασ* cum ABLΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} c f ff^{2}· l vg (c ff^{2}· l vg *cum gratias egisset*, f *gratias agens*) syrP cop arm aeth Or^{3,510} (*οτι ειπεν ο ιωαννησ*·

μένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 *ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται.* 13 *συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.*

14 [50.10] *Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον*

ποιησατε τους ανθρ. αναπεσειν, και οτι ευχαριστησας εδωκε τοις ανακειμ. απο των αρτων etc) Bas$^{eth\ 263}$ Cyr^{4,282} (*σημειωτεον δε οτι αντι του ευχαριστησας το ευλογησας ειρηκεν ο ματθαιος· διαφωνησει δε ουδαμως των αγιων η εκδοσις* etc. Etiam Or^{3,510} comparat *οι φαγοντες απο των επτα ευχαριστηθεντων αρτων* et *οι φαγ. απο πεντε ευλογηθεντων.* | *εδωκεν* cum NDΓ 40. 69. 7^{pe} g^{scr} al^{5} (item al^{8} *διεδωκ.*) b e q Or^{3,510} Chr^{8,289} ... ς Ln Ti *διεδωκεν* cum ABL$\Delta\Lambda\Pi$ unc^{9} al pler Bas^{eth} Cyr^{4,282} a c f ff$^{2\cdot}$ l vg (hi Latt *distribuit*) go. Interpretes rell plerique, ut cop syr^{cu} et^{p} eth^{hr} potius *dedit* quam *distribuit* exprimunt :: apud Synoptt *εδωκεν* et *εδιδου* ad discipulos pertinet; hoc vero loco quum ad *τοις ανακειμ.* pertineat, aptius quam *εδωκεν* videri debebat *διεδωκεν*. Nec enim hoc pro *εδωκεν* substitutum est postquam ea quae sequuntur iam ad modum Synopticorum mutata fuere. | *τοις ανακειμενοις* cum $\aleph^{*}$ABLΠ 1. 33. 118* 254. p^{scr} w^{*scr} 2^{pe} a c f ff$^{2\cdot}$ l q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop go arm aeth^{ro} Or^{3,510} Bas$^{eth\ 263}$ Chr^{8,289} Nonn^{6,39} (*και πορε δαιτυμονεσσι και ωρεγε πασιν εδωδην*). Cf Aug$^{loh\ 24,4}$ *accepit autem dominus Iesus panes, gratias egit, iussit, fracti sunt panes, positi ante discumbentes* ... ς (sed Gb^{00}) praem *τοις μαθηταις, οι δε μαθηται* cum $\aleph^{c}$D$\Gamma\Lambda\Lambda$ unc^{9} al pler b e (*dedit discipulis suis et* [corrige *ut*] *discipuli darent*) aeth^{pp} Cyr^{4,282} | *ομοιως*: DM al pauc add *δε* | *εκ*: M *απο*

12. *ενεπλησθησαν*: E 1. 118. 131. s^{scr} al pauc *επλησθ.* | *περισσευσαντα* cum $\aleph$ADL unc rell al pler Chr^{8,289} Cyr^{4,283} ... B 40. 63. 64. al^{5} *περισσευοντα* | *απολησθαι*: D b f l cop aeth add (b l praem) *εξ αυτων*

13. *ουν* (et. c e f ff$^{2\cdot}$ l q vg syr^{p} et^{hr} cop^{edd}): DA al pauc b *δε* ... a syr^{cu} et^{sch} aeth *et collegerunt*, go *tunc collegerunt* ... 112. cop^{dz} arm om copulam | *επερισσευσαν* cum BD$\Theta\varepsilon$ 67. 60^{ev} (p^{parh} *περιεσευσαν*) ... ς *επερισσευσεν* (U al *περιεσευσε*, Λ *περισσευσεν*) cum $\aleph$AL unc rell al pler Cyr^{4,283} (*απερ επερισσ.*)

14. Versum om e | *ιδοντες*: L al^{3} *ειδοτες* | o *εποι. σημειον* cum $\aleph$ADL$\Gamma\Delta$ Π unc^{9} al omn^{vid} b c f ff$^{2\cdot}$ g l q vg (b l *signum quod fecit*, f *signum quod fecerat*) syr^{omn} etc ... B$\Theta\varepsilon$ a cop arm (syr^{hr30} ubi ab hoc versu nova lectio incipit) *α εποι. σημεια*. Praeterea non addidimus o $\overline{\iota\varsigma}$ cum $\aleph$BD 237. a b c g l am fu for foss em ing iac mt (sed mm gat ut vg^{clem}) sax syr^{cu} arm ... ς (sed Gb^{0}) Ln add o *ιησους* cum ALF$\Delta\Lambda$ Π unc^{9} al pler f ff$^{2\cdot}$ q vg^{ed} (sed ff$^{2\cdot}$ vg *quod Iesus fecerat signum*) syr

Deut 18,15 ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν
6, 3 ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, [51.4] φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
Mt 14, 22—36 Mc 6, 45—50 16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θα-
λάσσης εἰς Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία καὶ οὔπω

utr et hr cop go arm Cyr 4,282 (ο εποι. ο ις σημ.) | οτι (et. c f ff2· g l vg): ℵ 242. 249. al pauc a b q arm om | αληθως: D om | ο εισ τ. κοσμ. ερχομ. cum ℵDM 254. a b ff2· l foss ... ς Ln Ti ο ερχομ. εισ τ. κοσμ. cum ABLΓΔΘΞΑΠ unc8 al pler c f q vg Cyr 4,283 (:: 11, 27 est ο χς ο υι. του θε. ο εισ τ. κοσμ. ερχ., quem locum magis de usu Iohannis testari dixerim quam valuisse ad mutandam huius loci scripturam.)

15. ις ουν: G 15. 69. Chr 8,290 ο ουν (Chr γουν) ις | ινα ποιησωσιν βασιλεα cum ℵcABL (sed L* vdtr αυτον additurus fuisse) 1. 28. 33. al pauc (q vide post) Or 4,399 Cyr 4,286 ... ς (sed Gb0) ιν. ποι. αυτον βασ. cum DΓΔΛ unc9 al pler itpler vg sah cop syromn go arm aeth Chr 8,290 ... ℵ* και αναδειξνιναι βασιλεα, item q et facere regem (Aug ioh 25,1 cum cognovisset quia venerant ut raperent eum et facerent eum regem, fugit iterum etc) | φευγει cum ℵ* a c ff2· g l vg syrcu (praemissis reliquit eos) Aug ioh 25,1 (cf et. Tert idolol 18 si potestatem quoque nullam nc in suos quidem exercuit – si regem se denique fieri conscius sui regni refugit, plenissime dedit formam suis etc) ... ς Ln Ti ανεχωρησιν cum ℵcABDLΓΔΛ unc9 al omnvid b e f q sah cop syrutr et (ivit) hr go (abiit) aeth (subduxit se) Chr 8,290 (sed in comm και βασιλεα χειροτονειν εμελλον, ο δε ις φευγει) Cyr 4,286 (sed in comm τουσ – αποφευγων) :: ανεχωρησεν ex Mt i usu (cf 12, 15. 14, 13. 15, 21 etc) adsumptum vdtr et φευγει ut parum dignum persona Iesu pulsum. Certe φευγει alienissimum est a correctore.) | παλιν cum ℵ(et* etc)ABDKLΔ 1. 33. 118. 124. al mu it vg go syrcu etP et hr arm Cyr 4,286 ... EFGHMSUVΓΛ al plus 100 aldin sah cop syrsch aeth (Or 4,399 ις γαρ ποτε, γνους οτι – ανεχωρησεν εισ το ορος, αλλ ου μετα των μαθητων, αλλα μονος etc) Chr 8,290 Nonn 6,61 om | μονος: D add κακει προσηυχετο :: cf Mt 14, 23 | αυτος (254. b ff2· l arm om) μονος: ℵ μον. αυτ., dscr 2pe om utrumq

16. οψια: M οψιασ | επι (it vg ad mare): Δ 13. 69. 131. 235. 258. 20ev aldin Chr 8,293 εισ

17. εμβαντεσ (D εvβ.): AK al pauc Chr 8,293 αναβαντ. | εισ πλοιον cum ℵBLΔ 33. 113. 131. go Cyr 4,289 ... ς Ln Ti εισ το πλ. cum ADΓΛ unc9 al pler Chr 8,293 | ηρχοντο: ℵ ερχονται. Pro ηρχοντο etc e transfretaverunt contra in capharnaum. | περαν: D 13. 69. 6pe al pauc Chr 8,293 Cyr 4,289 εισ το περαν | καφαρναουμ cum ℵBD yscr itpler vg sah cop go Cyr 4,289 Nonn 6,66 ... ς καπερναουμ cum ALΓΔΛ unc9 al fere omn q Chr 8,293 | κατελαβ. δε αυτουσ η σκοτ. cum ND ... ς Ln Ti και σκοτια ηδη εγεγονει (venev γεγονει, yscr Chr 8,293 εγενετο) cum ABLΓΔ

ἐληλύθει Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. 19 ἐληλακότες οὖν ὡς στάδια εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 [52.10] Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συν-

---

A unc^{9} al omn^{vid} it (a *et tenebrae iam erant*, e *et cum essent tenebrae*) vg rell Chr^{8,293} Cyr^{4,290} | *ουπω* (probante Schu) cum ℵBDL 33. 69. 124. 249. 254. a b e f l q cop go syr^{hr} arm aeth Cyr^{4,290} Nonn^{6,70} ... ς Ti *ουκ* (:: vdtr cum altera lectione *ηδη εγεγον*. cohaerere) cum ΑΓΔ Λ unc^{9} al pler c ff^{2}· vg syr^{cu} et^{utr} Chr^{8,293} | $\overline{\text{ις}}$ cum ℵL 80. ... ς Ln Ti o $\overline{\text{ις}}$ cum ABD unc rell al pler Chr Cyr. Posuimus autem ante *προσ αυτ.* cum ℵD 80. a aeth syr^{hr} ... ς Ln Ti post *προσ αυτ.* pon cum ALΓΔΛ unc^{9} al pler it^{pler} vg cop syr^{cu} et^{utr} arm Chr Cyr, item B post *προσ αυτ. εληλυθ.* Praeterea K 13. 8^{pe} al^{10} post *πρ. αυτ.* o $\overline{\text{ις}}$ add *εισ το πλοιον*

18. *ἡ τε θαλασσ.* etc: syr^{cu} *et ventus surgebat vehementer, et turbatum est illis mare.* | *τε* (ita d e; hiat a): D^{gr} b c f l q (ff^{2}· vid) vg syr^{utr} cop go aeth *δε* ... sah syr^{hr} non exprim | *διηγειρετο* c. ℵADEFHKMSΓ Δ al pler Chr^{8,293} Cyr^{4,290} ... Ti *διεγειρετο* cum BGLUVΛ al^{6}

19. *οὖν*: ven^{ev} add *ολην την νυκτα* | *ωσ* cum ℵBLΓΔΛ unc rell al pler Chr^{8,294} Cyr^{4,291} ... Ln *ωσει* cum AD (sed ante *εικοσι* pon) 1. 157. i^{scr} al^{5} ... 28. 127. 237. d om | *σταδια* cum ℵ*D 106. (et. Latt. *stadia*) ... ς Ln Ti *σταδιουσ* cum ℵ^{a}vel^{b}ABL unc rell al pler Chr Cyr :: cf de usu utriusq formae Steph. Thes. Paullo usitatius *σταδιοι*. | *γινομενον*: G al^{20} sah Cyr *γενομενον*

20. o *δε* (59. 111. syr^{cu} et^{sch} add $\overline{\text{ις}}$): ℵ *και* (a d *quibus ipse ait*) | *μη φοβεισθε*: FK al^{10} fere *μ. φοβησθε*. ... syr^{cu} om

21. *ηθελον*: ℵ 6^{pe} *ηλθον* | *λαβειν αυτον*: D 69. 124. 7^{pe} al^{10} fere e go Augioh^{25,7} *αυτ. λαβ.* | *εγενετο το πλοι.* c. ABGL 1. 33. 69. 124. 2^{pe} 6^{pe} y^{scr} al pauc c e g l q am fu for fos ing mt sah cop arm aeth Or^{3,10} Cyr^{4,291} Augioh^{25,7} ... ς *το πλοι. εγενετ.* (D *εγενηθη*) cum ℵDΓΔΛ unc^{8} al pler a b f ff^{2}· vgcle syr^{cu} et^{utr} (syr^{hr} *et simul inventa fuit navis reversa ad terram* etc) go | *επι την γην* cum ℵ* 13. 28. 69. 113. 124. 435. al^{5} (item 127. 157. 32^{ev} *εισ την γην*) Or^{3,10} (it vg *ad terram*) .. ς Ln Ti *επι τησ γησ* cum ℵ^{c}ABDLΓΔΛ unc^{9} al pler Cyr^{4,292} | *υπηγον* (ℵ^{c}): ℵ* *υπηντησεν*

22. *εστηκωσ*: ℵ z^{scr} *εστωσ* | B* *περα* | *ειδον* (L *ιδ.*) cum ABL a d f l q (f l *turba – viderunt*, a d q *turbae - viderunt*) sah cop syr^{utr} (sed syr p mg *noverunt*) et^{hr} go (in his versionibus omnibus *viderunt* prae-

εισῆλθεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλα ἦλθον πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδοσ ἐγγὺσ τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστή-

---

gresso singulari) aeth (Chr$^{8,295\ com}$), item ΝDΘ^{r} 42. b c ff^{2}· g δ vg arm Aug$^{ioh\ 25,8}$ *ειδεν* (*turba - vidit*), Nonn^{6,87} *σκοπιαζεν* ... ς Ti *ιδων* cum ΓΔΘ^{r}Λ (Δ *ειδων*) unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler (67. *ιδοντεσ*) e (*cum scirent*) syr^{cu} Chr^{8,294} txt Cyr^{4,294} (in com non tangit) | *πλοιαριον* (e q *navis*) *αλλο*: 13. 69. 124. a d e q *αλλ. πλοιαρ.* | *ει μη εν* cum Κ^{c}ΑΒL 1. 11. 22. 42. 157. 265* b (*nisi unum illud*) c f ff^{2}· g l q δ vg go cop aeth arr pers^{w} Nonn^{6,90} ... ς (=Gb) add *εκεινο εισ ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου* cum (Κ*)(D)ΓΔΛ unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler aldin (a) e (syr cu) syr^{utr} (et ^{hr}) (sah) (arm) Chr^{8,294} Cyr^{4,294}. Variant *εκεινο* (ΓΛ al *-νω*): D 33 al pauc aldin a syr^{cu} arm Chr om. Item *εισ* ο (Κ*Γ al ω): Δ 69* *εισ ον*, al pauc om *εισ*. Item *ενεβησαν*: Δ al mu Cyr *ανεβησαν*. Item *οι μαθητ. αυτου*: Κ*D 13. 69. 124. a syr^{cu} sah arm *οι μαθ. του* (D* *αυτου*) $\overline{ιυ}$, 108. syr^{sch} pers^{p} om *αυτου* | *και οτι ου* (Δ om) *συνεισηλθεν* (127. al^{15} Cyr^{4,294} *συνηλθε*, l *fuerat*, similiter syr^{cu}) *τοισ μαθητ. αυτου ο* $\overline{ις}$ (ο $\overline{ις}$ Δ et h. l. et post *συνεισηλθ.*, f fos arm aeth post *συνεισηλθ.*, ff^{2}· *Iesus in navem cum discip. suis*, a *cum disc. suis intravit Ies. in navicula*, al^{8} Aug$^{ioh\ 25,8}$ om ο $\overline{ις}$) ... Κ* *και οτι ου συνελθλυθει αυτοισ ο* $\overline{ις}$ (Chr^{8,295} *και οτι ο* $\overline{ις}$ *ου συνεισηλθεν*) | *εισ το πλοιον* (Κ *πλοιαν*, notato o super α) cum ΚΔΒDΚLΘ^{s} al^{25} b c e ff^{2}· l vg (hi Latt *in navem*, vg^{cle} *in navim*) Chr Cyr ... ς (= Gb) Ti *εισ το πλοιαριον* cum ΓΔΛ unc^{8} (et. ven^{ev}) al pler a f q (a f *in navicula*, q *in naviculam*) | *αλλα μονοι* (D a q *μονον*) *οι μαθητ. αυτ. απηλθον*: 220. syr^{cu} et^{sch} pers^{p} plane om. Praeterea Κ* (suppl^{b}) 56. 58. 61. ff^{2}· l om *απηλθον* (b *fuerunt*)

23. *αλλα ηλθ. πλοιαρια*: Κ *επελθοντων ουν των πλοιων*, D arm *αλλων πλοιαρειων ελθοντων*, b syr^{cu} *et cum supervenissent aliae naves* (syr^{cu} *et cum aliae naves venirent*) | *αλλα* sine copula cum ΒLΘ^{s} 33. e cop (sah *et ecce aliae* etc) syr^{hr} ... ς Ln Ti add *δε* cum ΑΓΔΛ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} rell Cyr^{4,294} | *ηλθον* cum ΚLΜΓΘ^{s} 1. 33. 106. 124. 127. 131. 299. 2^{pe} 7^{pe} g^{scr} y^{scr} z^{scr} al^{20} fere (254. *διηλθον*) ... ς Ln Ti *ηλθεν* cum ΑΒΔΛ unc^{7} al plu. Praeterea Κ al pauc aldin post *πλοιαρ.*, L post *τιβεριαδ.* pon. Ex Latt vero c ff^{2}· g l q vg Aug$^{ioh\ 25}$ *supervenerunt* (b *et cum supervenisset*) praebent, quod scripturae codicis Κ *επελθοντ.* respondet. Reliqui a e f *venerunt*. | *πλοιαρια* cum Α(D)LΓΔΘ^{s}Λ unc^{9} al pler a e q ... Ln *πλοια* cum (Κ)Β 157. 32^{ev} b c f ff^{2}· g l vg | *εκ*: Β 127. g^{scr} i^{scr} al^{10} add *τησ* | *εγγυσ του τοπου* (haec syr^{cu} non exprim) *οπου εφαγον τον αρτον*: Κ *εγγυσ ουσησ* (Κ^{c} *του τοπου* pro *ουσησ*) *οπου και* (Κ^{0} om) *εφαγον αρτον* | *ευχαριστησαντοσ του κυριου* (237. al^{7} syr^{sch} et p ^{mg} pers^{p} *του* $\overline{ιυ}$, p^{scr} *αυτου*, 1. 118. sah *του κυρ.* ante *ευχα.*) ... b f ff^{2}· l q *quem benedixerat* (*-rit* f) *dominus* ... c am fu for fos em ing tol syr^{hr} *gratis agentes domino* (fos *deo*) ... D 69* a e syr^{cu} arm plane om, hinc Gb^{0} :: cf ad 4, 1

ταντοσ τοῦ κυρίου. 24 *ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰσ τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον εἰσ Καφαρναοὺμ ζητοῦντεσ τὸν Ἰησοῦν.* 25 *καὶ εὑρόντεσ αὐτὸν πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονασ;* 26 *ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων*

24. *οτε ουν* (e *autem*) *ειδεν* (ℵ^{c} *ιδεν*) ο *οχλοσ* (a b d e ff^{2}· q fos *vidissent turbae*) usque *οι μαθητ. αυτου* (et. ℵ^{c}): ℵ syr^{cu} *και ιδοντεσ οτι ουκ ην εκει ο* ΙΣ *ουδε οι μαθηται* (syr^{cu} add *αυτου*) | *ειδεν* cum BDEFGMS Γ (ℵ *ειπεν*) etc ... ℵ^{c}AKLΘΞΔ al *ιδεν* ... U *εγνω* | ΙΣ (al pauc ο ΙΣ, 3. post *εστιν* pon): ℵ 264. om | *ενεβησαν* cum ℵ^{c}ΑΒΓΔΛ unc^{9} al pler etc ... ℵ*L 1. 118. al^{15} *ανεβησαν* ... D 13. 69. 124. b ff^{2}· l arm *ελαβον* (ex his retinent *αυτοι* 13. 69. 124. [sed ap Bi notatur *αυτοισ*] arm?, D *εαυτοισ*, b ff^{2}. l *acceperunt sibi*) | *αυτοι* c. ℵ^{c}ABDEFGHKLMVΔΛ (et. ven^{ev}) al pler aldin q cop syrP aeth Cyr^{4,294} ... ς (= Gb Sz) *και αυτοι* c. Γ al vix mu ... ℵ*s 38 251. 253. 435. a c e f vg go syr^{cu} et^{sch} et^{br} plane om ... D b ff^{2}· l *εαυτοισ* (124^{birch} *αυτοισ*) | *εισ*: D 13. 69. 124. b ff^{2}· l om, item (*ascenderunt naviculas*) e am fu for fos (al) | *τα* (D om) *πλοιαρια* cum ℵ^{c}BDL 33. 69. 124. 249. 254. 259. 264. it^{pler} (et ff^{2}· *naviculam*) vg syrP^{mg} Cyr^{4,294} ... ς *τα πλοια* cum ΑΓΔΛ unc^{9} al pler syrP^{txt} ... ℵ* *το πλοιον*. Similiter ff^{2}· (vide ante) syr^{cu} | *καφαρναουμ* cum ΝΒD etc ... ς *καπερναουμ* (et. ven^{ev}): ut v. 7 | *τον ΙΥ*: K al^{9} for *αυτον* ... b om

Totum locum igitur (22—24) ℵ* sic: *τη επαυριον ο οχλοσ ο εστωσ περαν τησ θαλασσησ ειδεν οτι πλοιαριον αλλο ουκ ην εκει ει μη ενεκεινο εισ ο ενεβησαν οι μαθηται του ΙΥ και οτι ου συνεληλυθει αυτοισ ο ΙΣ εισ το πλοιαν αλλα μονοι οι μαθηται αυτου· επελθοντων ουν των πλοιων εκ τιβεριαδοσ εγγυσ ουσησ οπου και εφαγον αρτον ευχαριστησαντοσ του κυριου και ιδοντεσ οτι ουκ ην εκει ο ΙΣ ουδε οι μαθηται ανεβησαν εισ το πλοιον και ηλθον* etc. Quibus passim praeter cetera syr^{cu} accedere, singillatim notatum est. Praeterea inprimis memorabile est *επελθοντων*, quod soli ℵ* proprium est, a plerisque italae codicibus confirmari. Chr$^{8,294\cdot 295}$ (certe sic ed^{montf}) nil nisi haec: *τη επαυριον ο οχλοσ ο εστηκωσ, ιδων οτι αλλο πλοιαριον ουκ ην εκει ει μη εν, εισ ο ανεβησαν οι μαθητ. αυτου, και οτι ο ΙΣ ου συνεισηλθεν, ενεβησαν και αυτοι εισ ετερα πλοιαρια, ελθοντα απο τιβεριαδοσ.*

25. *ραββει* cum ΝΒΕΗΓΛ al (alibi inprimis accedunt ACD) ... ς Ln *ραββι* cum ADFGKLMSUVΔ al pler | *γεγονασ* (et. ff^{2}· *quando hic fuisti*, item cop syrP) ... ℵ 28. *ηλθεσ* (28. *ηλθ. ωδε*), D *εληλυθασ*. Item *venisti* it^{pler} vg sah^{mlint} syr^{cu} et^{sch} et^{br} go arm (ut 28.) aeth (*quando venisti et appulisti huc*)

26. *απεκριθ. αυτοισ ο*Ι(ℵ 251. 258. om) ΙΣ *και ειπεν* (y^{scr} om ℵ. *ειπ.*): syr^{cu} *Iesus dixit eis* | *ζητειτ. με* (ℵ^{c}): ℵ* om | *ειδετε* cum ΝΒΕΓGLMΓΔΛ al plu ... AHKSUV al mu *ιδετε* ... D *ειδατε* | *σημεια* (et. Or^{1,243} et^{4,454}): D a b f fos gat go add *και τερατα* (:: ex 4, 48.)

καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός. 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 [53.4] εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 [54.10] οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφα-

27. *εργαζ. μη την βρωσιν την απολλυμενην* (ut etiam Novat$^{gall\ 3,319}$ *operamini autem non eam escam quae perit*): ℵ *εργ. βρωσιν μη την απολλ.*, item b Hil^{972} *operamini escam non quae perit* (Hil *interit*). Cf Clem ^{319} et^{551} *εργαζ. μη την απολλ. βρωσιν* (ita utroq loco) | *την βρωσιν* sec cum ABDKLMSUVΓΔΛ al pler a b e f q sah cop syr^{cu} et^{utr} eth^{hr} rell Or^{1,243} Chr$^{8,297.\ 298}$ Cyr^{4,298} et$^{act\ 54}$ Novat Hil (nil probat Clem^{736} *εργαζεσθαι γαρ την βρωσιν την εισ αιωνα παραμενουσαν ο κυριοσ ενετειλατο*) ... ΝΕΓGH 28. 69. al^{15} c (g ff$^{2\cdot}$ ut vdtr) l vg Clem^{319} et^{551} Const^{2,61,1} Epiph^{1070} Aug$^{ioh\ 25,10}$ om | *διδωσιν υμιν* cum ΝD e ff$^{2\cdot}$ foss syr^{cu} go Chr^{8,298} ... ς Ln Ti *υμιν δωσει* cum ABLΓΔΛ unc^{9} al pler c am fu ing syr^{p} rell Or^{1,243} Cyr^{4,300} et$^{act\ 54}$ Novat, item *δωσει* (69. *-σῃ*) *υμιν* 69. 124. al aliq a b f q vg^{cle} (item for al) syr^{sch} eth^{hr} Chr ^{8,299} Hil^{973}. Item Nonn^{6,117} *ὀπάσσει.* | *τουτον*: V 69. *τοιτο*

28. *ουν*: A syr^{cu} et^{sch} eth^{r} (non item P) arm om | *προσ αυτον*: e *ad eum Iudaei* | *τι*: G add *ουν* | *ποιωμεν* cum ΝABLΓΔΛ unc^{8} al pler Or ^{1,243} Chr^{8,301} Cyr^{4,307} ... ς (sed non ς^{e} Gb Sz) *ποιουμεν* cum minusc plus^{20} ... G (D vide post) 13. 124. *ποιησωμεν*, 69. 254. Chr^{8,377} (ed maior^{329}) *ποιησομεν*, it vg *faciemus.* D transpositis verbis sic: *τι εργασωμεθα* (**ερσωμεθα*) *ινα ποιησωμεν* | *ινα* (ℵ^{c}): ℵ* *ιν* | *εργαζωμεθα* (et. Or^{1,243}): Chr^{8,377} (non item $^{301\ bis}$) *εργασωμεθα* ... ΚΜΓ al mu *εργαζομεθα.* D vide ante.

29. *ις* cum ΝΓΔ unc^{8} al^{70} fere aldin Cyr^{4,307} ... ς (Gb^{00}) Ln praem *ὁ* cum ABDKLTΔ al permu Or^{1,243} (Chr^{8,301} *ειπεν ουν αυτοισ ο ις*) | *το εργον* (et. Or^{1,243} Const^{2,61,1} Baseunom^{288} Chr^{8,301} etc): T *τα εργα* (non item sah) | *πιστευητε* (L *-ειτε*) cum ΝABLT 1. 33. 40. 71. 106. 2pe g^{scr} al^{5} Or Baseunom ... ς Ln (ex errore) Ti *πιστευησητε* cum D ΓΔΛ unc^{9} al pler Const^{2,61,1} Chr^{8,301} Cyr^{4,308} Thdrt^{3,145} | *απεστειλεν* (et. Or Const Bas Chr Cyr Thdrt): TΓ 61. *απεσταλκεν*

30. *ουν* pri: 248. 254. q syr^{cu} et^{sch} go om (syr^{hr} aeth *et dixerunt*) | *ουν* sec cum ABDTΓΔΛ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{cu} et^{p} sah Eus$^{marc\ 179}$ Chr ^{8,301} ... ΝL 33. al^{4} l (b *autem*) fos cop syr^{sch} eth^{r} arm aeth Cyr^{4,309} om; hinc Gb^{0} | *ποιεισ συ* (13. 69. al mu l fos arm Chr^{8,301} Cyr^{4,309} om) *σημειον* (etiam a Eus$^{marc\ 179}$): ℵ 131. *ποι. ση. συ* ... D b c e q (g ff$^{2\cdot}$ ut vdtr) vg *σοι* (*tu*) *ποιεισ σημ.*, f *tu signum facis* | *ιδωμεν*: Γ al *ειδομεν*

31. *ημων*: U 69* al pauc *υμων* | *το μαννα* (K *μανα*) *εφαγον* (et. Eus^{marc}

γον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Ps 78, 24
ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀλη-
θινόν. 33 ὁ γὰρ ἄρτος ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν·
κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 [56.1] εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ
οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μή διψήσει πώποτε.
36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 [56.10]

---

179): LV 33. 69. 124. al[10] a ff[2·] l vg (sed non am fu for al) syrP eth[r] arm Chr[8,301] et[302] Cyr[4,309] *εφαγ. τ. μαννα.* | *εστ. γεγραμμενον*: D *εστιν* (hoc deletum est) *γεγραμμ. εστιν* (it vg *scriptum est*) ... 1. 2[pe] al pauc *γεγραπται* | *εδωκεν*: ℵ 69. 124. Eus[marc 179] (ex cod[ven]) *δεδωκεν*

32. *ουν* (et. c f ff[2·] l[2] vg sah syrP; b arm *δε*, syr[hr] *et dixit*): GL al pauc a (*respondens ihs dix. illis*) e l[a] q syr[cu] et[sch] cop om, hinc Gb[00] | *μωυσης* cum ℵBDKLSV al mu ... ς *μωσης* cum AEFGHMUΓΔΛ al plu. Cf etiam alibi. | *δεδωκεν* cum ℵATΓΔΛ unc[9] al pler Or[1,244] Eus[ps 471] Chr[8,303] Cyr[4,310] ... Ln *εδωκεν* cum BDL 127. al[4] Clem[125] Eus[marc 179] Chr[8,302] | *αλλ.*: D *αλλα*

33. *ο του θεου* c. ND ... ς Ln Ti om ὁ c. ABLT unc rell al om[nvid] Clem[125] Or[1,244] Eus[ps 471] Chr Cyr | *ζωην διδους* (D *διδωσ*) et. a b e q syr[cu] arm Clem[125] Or[1,244] et[3,558] et[4,23] Eus[ps471] (et[171]) Chr[8,303] Cyr[4,311] ... AK 33. 254. c f ff[2·] vg sah cop syr[utr] eth[r] go aeth Eus[ps 85] (et[287]) *διδ. ζωην*

34. *κυριε παντοτε*: ℵ *παντ. κυρ.*

35. *ειπεν ουν* cum NDΓ 13. 33. 69. 106. 157. al[10] g q sah syrP txt (:: *ουν* propter proxime praegressum *ουν* vel mutatum vel abiectum est) ... ς *ειπ. δε*, Ln *ειπ.* [*δε*] cum ΑΔΛ unc[9] al pler c vg syrP mg Cyr[4,320] ... f ff[2·] go aeth *et dixit* ... Ti *ειπεν* sine copula (Gb″) cum BLT 113. a b e fos cop syr[cu] et[sch] arm | *πρ. εμε* cum NBT ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ADLΓΔΛ unc rell al om[nvid] Or[1,244] Eus[ps471] Chr[8,303] Cyr[4,323] | *πεινασῃ* cum ℵABLΓΔΛ unc[8] al plu Or[1,244] Cyr[4,320] ... ς Ln *πεινασει* cum DHT al[20] aldin Eus[ps] Chr | *διψησει* (D *διψασει*) cum ℵAB*DHLTΔ al[25] aldin Eus[ps] Chr ... ς *διψησῃ* cum B[3]ΓΔ unc[8] al plu Or Cyr (:: quod h. l. accuratior testium observatio suadet, ut fut. et coni. aor. componantur, id exemplis haud paucis confirmare licet, ut Mt 7, 6 Lc 22, 30 Apoc 3, 9 Lev 10, 6 Deut 29, 13) | *πωποτε*: E 17. *ποτε* ... 33. vg[sixt] syr[sch] *εισ τον αιωνα* :: ex 4, 14

36. *οτι και*: KΔ al[5] f fos mt syr[cu] et[sch] sah arm go om *και* | *εωρακατε* cum ℵABDGHMSUΓΔΠ[2] al plu ... EFKLTVΔΠ* al mu *εορακατε*. Praeterea non addidimus *με* cum ℵA a b e q gat vg[cod] (Lat[2·] ap Mtthiae) syr[cu] ... ς Ti add *με*, Ln [*με*] cum BDL(T *μη*)ΓΔΛΠ unc rell al om[nvid] c f ff[2·] g vg sah cop syr[utr] eth[r] go arm aeth Chr[8,303] Cyr[4,325] | *και οτι* (T add *μη*) *πιστευετε*: ΑΠ[2] Chr[8,303] (non item[304]) add *μοι*

πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, 38 [57.1] *ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.* 39 [58.10] *τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.* 40 *τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ*

---

37. *πρ. εμε* pri (et. Ath[456] etc): ΛΑΠ* 1. al[5] Cyr[4,326] *πρ. με* | *πρ. εμε* (L *μεμε*) sec cum ΝΕΚ(L)ΤΔ al pauc ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ABDΓΔΠ unc[1] al pler Chr[8,304] Cyr[4, 327. 328] | *εκβαλω*: G 69. 131. al[10] fere *εκβαλλω*, ff[2·] *eicio*, a *abicio*, e q *repello*, b *apello*, f *expello* (contra c vg *eiiciam*) *εξω* cum ℵ[c]ABLTΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid] c f ff[2·] q vg syr[utr] et[hr] etc ... ℵ*D a b e syr[cu] Hil[1016] om (:: *εκβ. εξω* apud Ioh 9, 34. 35. 12, 31; sine *εξω* 2, 15. [10, 4.])

38. *απο* cum ABLT 13. 33. 69. 124. 254 :: *καταβ. απο τ. ουρ.* hoc solo loco, omnibus rell ll. *εκ*, nec id fere fluctuat. Cf 1, 32. 3, 13. 6, 33. 41. 42. (D *απο*) 51. (Or[semel] *απο*, sed[novies] *εκ*) 58. Nec aliter in Apoc dici solet. Latt ubique *de caelo* ... ς *εκ* cum ℵDΓΔΑΠ unc[9] al pler Ign[intpol 260] Eus[marc 110] Bas[eth 295] Did[tri 3,12] Ath[413. 440. 588] Cyr[4. 330] Antioch[1138] | *καταβεβηκα - ουχ ινα* (ℵ[c]): ℵ* b e Cyp[175. 208. 311] Novat[gall 3,308] et[304] Quaest[91] (Aug[3,2912]) *ου καταβεβηκα - ινα* | *ποιησω* cum ℵDL* Eus[marc 110] Ath[413] et[440] et[gall 5, 171] ... ς Ln Ti *ποιω* (:: cf 4, 34) cum ABL[2]ΤΓΔΑΠ unc rell al omn[vid] Ath[588] Bas[eth 295] et regg[342] Did[tri 3,12] Chr[8,306] Cyr[4,330] et[esa 668] et[692] | *του πεμψαντ. με* (et. Eus[marc 110] Ath[413] et[588] Chr[8, 306] Cyr[esa 668] et[4,330] Cyp[175] Novat gall[308] Hil[238] etc): D al plus[10] a b e ff[2·] (b ff[2·] *patris qui* etc) syr[cu] et hr Did[tri 3,12] Bas[eth 295] (Tert[res car 34] *ego veni non ut meam, sed patris qui me misit faciam voluntatem*) add *πατρος*. Ceterum a verbis *του πεμψ. με* ℵ* (suppl[ca], sed rursus del[cb]) c 131. al mu (et. syr in ed. Widmanst.) ad *του πεμψ. με* v. seq transiluere.

39. *τ. πεμψ. με* sine additam cum ℵ*(vide ante) et[c]ABC(vide ante)DLT al[10] b e f q sah cop syr[cu] et syr (ex edd[pler]; ed[sch] admisit *πατρος*) go (sed vide post) pers[p] Ath[413] Bas[eth 296] Chr[8,306] Cyr[esa 692] et[4,330] Amb ... ς (= Gb) add *πατρος* cum ΓΔΑΠ unc[8] al pler a c (ff[2·] g ut vdtr) vg syr[p] et[hr] arm aeth Cyr[esa 668] Aug[ioh 25, 12]. Praeterea ℳ 157. al go Bas[eth 296] (et. Chr[8,306] vid sed contra[306c]) ab *ινα παν* ad *ινα πασ* transiliunt. | *ο δεδωκ. μοι*: ff[2·] g gat mm arm add *pater* | *εξ αυτου*: D *μηδεν*, a ff[2·] syr[cu] *nihil ex illo* (*eo* ff[2·]), e f q *aliquid ex eo*, b Tert[res car 35] *ex eo quicquam* | *αλλα* (ΓΔ al mu *αλλ*): D f foss *αλλ ινα* | *αυτο* cum ℵABCDKL[2]TUΠ al sat mu c ff[2·] (g ut vdtr) vg (et. ing gat mm) cop (sah *ut haec quae dedit mihi omnia - suscitem ea*) Ath[413] Cyr[esa 685] et[4,330] ... Gb' *αυτον* c. EGHL*SVΓΔΛ al plu a b e f q am fu for em fos iac mt tol Cyr[esa 692] | *εν* c. NADKSΠ 13. 33. 69. al sat mu[vdtr] a b c f ff[2·] q vg[ed] et[edd mu] sah cop Ath Cyr[esa 668] et[692] ... BCEGHLTUVΓΔΛ al plus[60] e am fu for ing Ath[cod] Cyr[4,330] om, hinc Gb[o]

40. Versum om Λ*, asteriscis notat f | *γαρ* cum ℵABCDKLUΠ al plus[30] a

πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 [59.1] *Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,* 42 *καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέ-*

---

b c e f ff$^{2\cdot}$ g m q am fu for ing fos iac em mt mm tol (for v. 40 post v. 36 pon) sah cop syr^{cu} et^{utr} Clem^{115} Ath^{413} Bas$^{eunom\ 291}$ Cyr^{4,340} Nonn^{6,159} Hil$^{968\ 1017}$ Victorin$^{ari\ 3,10}$ (ap Gall^{8,183}) ... ς (= Gb Sz) *δε* cum EGHSVΓΔΛ al plu vg^{clem} et cdd aliq syrP eth^{r} (aeth *et haec est*) Chr^{8,306} Chrom$^{mat\ 13,4}$ (ap Gall^{8,348}) ... τ (*τουτον* pro *τουτο*) arm om | *του πατρος μου* (Gb″) cum ℵBCDLTU al^{10} a b e q sah cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth Clem^{115} Ath^{413} Chr^{8,307} (omisso *μου*) Nonn^{6,159} Tert$^{res\ car\ 34}$ (et$^{prax\ 21}$) Hil^{968} et^{1017} Victorin$^{ari\ 3,10}$ ... (ᴍ, vide ante) Δ al plus^{20} aldin c ff$^{2\cdot}$ g m^{38} vg syr^{hr} pers^{w} ar^{e} et^{ro} Cyr^{4,340} Aug$^{ioh\ 25,19}$ Chrom$^{mat\ 13,4}$ *του πεμψαντος με πατρος* (Latt *patris mei qui misit me* vel *me misit*) ... ς *του πεμψαντος με* cum AEGHKSVΓΔΠ al plu Did$^{tri\ 1,9}$ Chr^{8,306} | *εχη*: EHKMUΓΔ al mu *εχει* | *εγω* cum ℵBCLTΓΔΔΠ unc^{6} al pler Δ 157. 7^{pe} al aliq ante *αυτον* pon) a c e f ff$^{2\cdot}$ g q vg (sed ante *eum* vel *illum* pon c f g q am fu ing^{2} mt, ante *resuscitabo* ff$^{2\cdot}$ m vg^{cle} ing* gat mm etc) syr^{cu} et^{utr} eth^{r} sah arm go aeth (sed ex his vv mu transp ante *αναστησω*) Ath^{413} Cyr^{4,340} Aug$^{ioh\ 25,19}$ (ut ff$^{2\cdot}$) ... AD 1. 40. 47^{ev} al^{5} b fos tol cop Clem^{115} Chr^{8,307} Tert$^{res\ car\ 34}$ Hil^{1017}, hinc Gb^{0} et Ln [*εγω*] | *εν* cum ℵADKLSUΠ al^{40} a b c f ff$^{2\cdot}$ g q vg sah cop go Clem Chr Hil Aug^{ioh} ... ς om cum BCTΓΔΔ unc^{5} al plu e m Cyr Tert$^{res\ car}$

41. *ουν*: D^{gr} m^{106} go syr^{cu} et^{sch} (syr^{hr} *et murmurabant*) *δε* ... arm aeth om | *περι αυτου*: 69. om | *ο καταβ. εκ τ. ουρ.* et. Eus$^{marc\ 179}$ Cyr^{4,341} ... ᴍΓ 13. 69. 124. 157. al mu it^{pler} (non item a) vg Eus$^{dem\ 349}$ et$^{esa\ 586}$ Chr^{8,309} *ο εκ τ. ουρ. καταβ.*

42. *ουχ* cum ℵACDLΓΔΔΠ unc^{8} al omn^{vid} ... BT *ουχι* | *ις* et. a e f m q vg (mm *fil. Ios. Iesus*) Ath^{457} ex$^{cdd\ 4}$ Cyr^{4,342} ... ᴍ al^{20} b c g san em gat arm^{ed} Eus$^{ecl\ 219}$ libere Ath$^{cdd\ 4}$ Amm$^{cat\ 251}$ Chr^{8,309} et^{310} Quaest om | *ιωσηφ* (et. Eus^{ecl} Amm^{cat} etc): D Ath (sed cdd plus^{4} om *του*) *του ιω.* | *τον πατερα* (ℵ^{c}): ℵ* *και τ. πα.* | *και την μητερα* (ℵ^{c}): ℵ* b syr^{cu} arm^{ed} Quaest om (:: fortasse recte) | *νυν* cum BCT cop go arm syr^{hr} (aeth *ergo nunc*) Ath^{457} cdd^{2} ... ς Ln *ουν* cum ℵADLΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} b c f ff$^{2\cdot}$ g m^{106} q vg syrP Ath$^{457\ ed}$ Chr^{8,309} Cyr^{4,342} ... a e sah syr^{cu} (et^{sch} *et quomodo*) om | *ουτος* sec cum ΔΑΓΔΔΠ unc^{6} al pler (47^{ev} *αυτος*) b c e f g^{vid} vg go syr^{utr} eth^{r} (sed ℵ b e f *ουτος λεγει*, syr^{hr} *ουτ. νυν λεγ.*) ... BCDLT al^{9} a ff$^{2\cdot}$ q sah cop syr^{cu} arm aeth Chr Cyr om: hinc Gb^{0} et Ln [*ουτος*] | *οτι* (ℵ m^{106} *εγω*, 13. 69. 124. om) *εκ τ. ουρ. καταβεβηκα*: D *εαυτον απο του ουρ. καταβεβηκεναι*, Chr^{8,309} *εκ του ουρ. καταβεβηκεναι*, c e (al^{vid}) go *quia* (e *quoniam*) *de caelo descendit* (e *disc.*)

βηκα; 43 [60.10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε
6, 65 μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ
ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
Es 54, 13 ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάν-
τες διδακτοὶ θεοῦ· πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν
1, 18 ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 [61.3] οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τις, εἰ μὴ
ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἑώρακεν τὸν θεόν. 47 [62.10] ἀμὴν

43. *απεκριθη* sine copula cum BCKLTΠ al[10] a e sah cop syr[cu] (*Iesus dixit eis*) et[sch] arm Cyr[4,344] ... ς (= Gb Sz) add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ΝADΓΔΛ unc[7] al pler it[pler] vg syr[P] eth[r]; item go aeth add *δε* :: recepimus *νιν* v. 42 et omisimus *ουν* v. 43: at nec incredibile est utroque loco cum ℵ retinendum esse *ουν*. | *ις* cum ΝBLT 1. 33. Cyr[4,344] ... ς Ln *ο ις* cum ADΓΔΠ unc[8] al pler | *αυτοισ*: A* om | *μετ*: B *μετα*

44. *προσ με* cum ΝACDGHKLSTΓΔΠ al pler Naass[112] Or[3,635] Did[tri 1,30] Chr[8,310] Cyr[4,344] et[esa 110. 848] ... Ti *προσ εμε* cum BEKMUVΔ al[15] | *εαν μη* etc: Naass[112] *εαν μη τινα ελκυση ο πατ. μου ο ουρανιοσ* | *ο πατηρ*: G al pauc Chr[310] ex[mosc 2] Cyr[esa 110. 848] Hil[1101] (omissis *ο πεμψ. με*, contra[457] *ο πατ. ο πε. με*) add *μου* (item Naass[112]) ... A al[9] om | *ο πεμψ. με*: Did[tri] *ο ουρανιοσ* (ut Naass) | *καγω* cum NBCDL 1. 33. al pauc Did[tri] Cyr ... ς *και εγω* cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg go sah cop Did[tri] Chr Cyr ... ς (= Gb Sz) om cum ΝΔ al mu e am fu for ing[2]

45. *εστ. γεγραμμενον* (c q vg): a b e f ff[2] fos syr[cu] et[sch] cop[wi] add *enim* | *θεου* cum NABCDLT unc rell al pler Const[8, 32, 10] Did[tri 2,10] Thdrt[2,228] Chr[8,311] Cyr[4,345] ... ς (= Gb Sz) praem *τον* cum minusc non ita mu | *πασ* sine copula cum NBCDLSΓ 69. 124. al aliq it[pler] vg sah cop arm aeth Or[4,315] et[316] ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum ΑΓΔΛΠ unc[7] al pler q (go *nunc*) syr[cu] et[utr] Cyr[4,346] | *ακουσασ* cum NABCKLΠ al permu c f ff[2] vg Or[4,315] et[316] Cyr[4,346] et[esa 110] ... Gb Sz Ti *ακουων* cum DΓΔΛ unc[7] al[90] a b e g q fos gat mm go syr[P mg] Hil[1016] *μαθων*: A add *την αληθειαν* | *προσ εμε* cum NBT Or[4,316] ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ACDL unc rell al omn[vid] Or[4,315] Cyr[4,346]

46. *εωρακεν* cum NABCDKSUΓΔΠ[2] al pl ... EGHLMTVΔΠ* al mu *εωρακεν*. Item post, nisi quod K *εορακ*. habet. | *τισ* post *εωρ.* (*εορ.*) cum NBCDL T 33. it vg go syr[cu] et[sch] Or[4,315] Cyr[hr 90] Cyr[4,348 bis] ... ς *τισ εωρ.* cum ΑΓΔΛΠ unc[7] (U om *τισ*) al pler sah cop syr[P] Syn[aut] (ap Rou[3,297]) Did[tri 2,16] et[3,37] Chr[8,310s] Thdrt[4,20. 379] (Novat[3,297] *quia patrem deum nemo vidit unquam*) | *παρα*: 1. 22. 2[pe] Did[tri bis] Chr[hr 90] (et[117]) Chr[8,311] (non item[310]) *εκ* | *του* (B om) *θεου*: ℵ Syn[ant] *τ. πατροσ* | *τον θεον* c. ℵ*D a b e Cyr[hr 117] (*ο γαρ ων εκ του θεου ουτοσ εωρ. τ. θε.*) Novat[3,297] Quaest[122] (ap Aug[3037]) ... ς Ln Ti *τον πατερα* (:: hoc ea quae praecedunt, *ουχ οτι* etc, postulare videbantur) cum ℵ[c]ABCLT unc rell al omn[vid] c f ff[2] g q vg syr[cu] et[utr] et[hr] sah cop rell Syn ant Did[tri 2,16] Cyr[hr 90] Chr[8,310] Cyr[4,348] Hil[1016]

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 [63.1] ἐγώ εἰμι
ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 [64. 10] οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ Ex 16, 15
τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 [65.1]
ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ
ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ

47. ο πιστευων sine additam cum ℵBLT arm^{zoh} et^{mss} ... syr^{cu} add *in deum* ... ς Ln add *εις εμε* cum ACDΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{utr} sah cop arm^{usc} aeth go Cyr^{4,349} Hil^{1016} (:: cf ο πιστ. *εις εμε* 6, 35. 7, 38. 11, 25 etc, nec usquam fluctuat *εις εμε*)

48. ο αρτος της ζωης: syr^{cu} add ο εκ του ουρανου καταβας

49. υμων et. Eus$^{ps\,471}$ Chr^{8,312} Cyr^{4,350} ... Γ 69. ημων ... Or^{4,145} om | εφαγον (et. Or$^{int\,2,144}$ Eus$^{ps\,471}$ etc): D a b e (item syr^{cu} sed omisso το μαννα) add τον αρτον | εν τη ερημω το μαννα cum BCDT b c e am fu san ing tol Eus$^{ps\,471}$ Chr^{8,312} Augioh^{26,11} (Or^{4,145} εν τη ερημ. εφαγ. το μαννν.) ... ς το (κ τον) μαννα εν τη ερημω cum ℵALΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} a ff^{2}· m^{107} q (f *manna manducav. in deserto*) vg (et. for al) syr^{utr} et^{hr} sah cop go arm aeth Cyr^{4,350} Thdrt^{2,1049} (Or$^{int\,2,144}$ ut f)

50. ο αρτος ο: H om o sec | καταβαινων (T* -νον sed ex o correctum ω): D^{gr*} και καταβ. | ινα (et. Or^{4,177} Eus$^{ps\,471}$ Thdrt^{2,1049} etc): D^{gr2} a b c d f ff^{2}· g (non item e m q) vg sah add εαν | φαγη: K al pauc φαγει | και μη (syr^{cu} om μη): it^{pl} (non d e m) vg sah om και | αποθανη (et. Or^{4,177} Thdrt^{2,1049} etc): B Eus$^{ps\,471}$ αποθνησκη

51. εαν: D^{gr} add ουν | εκ του εμου αρτου cum ℵ a e Eus$^{ps\,85.\,471}$ Cyp^{209} Hil^{1047} (a *ex meo pane*, e Cyp *de meo pane*, Hil *de pane meo*; b *ex eo pane*) ... ς Ln Ti εκ τουτου του αρτου (:: quod aptius vdbatur) cum BCLTΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} c f ff^{2}· m q (b vide ante) vg sah cop syr^{cu} et^{utr} eth^{r} aeth Or$^{1,244.\,4,177}$ (4,145 et^{2,817} *τουτον τον αρτον*, item$^{int\,2,266}$ *hunc panem*) Cyr$^{4,352\,txt}$; item D^{gr} arm Chr$^{8,311.\,312}$ Cyr$^{4,352\,com}$ εκ του αρτ. τουτου, Or^{3,500} τον αρτον τουτον. Liberrime Or$^{int\,2,144}$ *qui autem manducaverit de pane quem ego do ei.* | ζησει cum HDL 33. Or^{1,244} (ante Delar. ζησεται edebatur) et^{4,145} et^{177} (:: cf ad 5, 25) ... ς Ln Ti ζησεται cum BCTΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{2,818} et^{3,500} bis Eus$^{ps\,85}$ et^{471} Chr$^{8,311.\,312}$ Cyr^{4,352} | και (ita ℵ^{c} Clem^{125} Or^{1,244d} et^{4,177} Amm$^{cat\,253}$ Chr^{8,312} Cyr^{4,353} et^{5,776}): ℵ* Or^{1,244e} Ath^{706} om; de Latt etc vide post | δε cum BCLT unc rell al omn^{vdtr} Or^{1,244d} et^{e} et^{4,177} Ath^{706} Chr^{8,312} Cyr^{4,353} et^{5,776} ... ℵ(et* et^{c})D^{r} al plus^{12} Clem^{125} Amm^{cat} om. Cf et. Thdot ap Clem^{961} ο δε αρτος, item Thdrt^{4,1218} et^{saep} ο δε αρτος. Ex versionibus και - δε exprim go syr^{P}; tantum και c d ff^{2}· m vg cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm aeth, tantum δε e q sah (f *panis enim*); neutrum exprim (prorsus ut ℵ*) a b. Accedit (quod ex licentia qua affert videtur fluxisse) Or^{4,363} *εισποντος του κυριου· ο αρτος ον εγω* etc :: ceterum passim Ioh και - δε, cf 8, 16. 8, 17. 15, 27. 1 Ioh 1, 3. 3 Ioh 12.

δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, ἡ σάρξ μου ἐστίν. 52 [66.10] *Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς δύναται ἡμῖν οὗτος δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;* 53 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν*

Poterat vero etiam (א* a b), quod non minus ex more Iohannis est, omnis abesse copula. | *ον εγω δωσω υπερ* (U *περι*) *της του κοσμου ζωης η σαρξ μου εστιν* cum א m (*et hic panis quem ego dabo pro huius mundi vita corpus meum est*) Tert$^{\text{car chr}\,13}$ (Quid: *Anxia est*, inquit, *anima mea usque ad mortem*, et: *Panis quem ego dedero pro salute mundi caro mea est*) ... ς Ti *ον εγω δωσω* (go *do*; 96. 97. add *υμιν*, item postea) *η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω* (go *do*, item syr^{sch} et post *ζωης* pon) *υπερ της του κοσμ. ζωης* cum ΓΔΑΠ unc^{8} al pler f q go cop syr^{sch} etP eth^{r} arm Clem^{125} Or$^{1,244\,d\,e}$ Chr^{8,312} Cyr^{4,353} Thdrt^{2,473} et^{3,94} et$^{4,27\cdot 219\cdot 274\cdot 1218\cdot 1251}$ ... eadem habent sed omissis verbis *ην εγω δωσω* (Ln om, Gb^{0}) BCDLT 33. 157. e^{scr} a b c e ff$^{2\cdot}$ vg syr^{cu} sah aeth Or^{4,177} et^{364} Ath^{706} Cyr^{5,776} Cyp^{209} ... Thdot (vide supra) ο *δε αρτος* usq *η σαρξ μου εστιν* affert non additis rell, item Amb$^{\text{fid}\,485}$; 113* 251. a *δωσω* ad *δωσω* transiliunt (omittunt igitur de lectione ς verba *η σαρξ μου εστιν ην εγω δωσω*)

52. *προσ αλληλ. οι ιουδ.* cum ΝBLTΓΔΑΠ unc^{8} al pler b f m sah cop arm go Or^{4,364} etc ... Ln *οι ιουδ. πρ. αλληλ.* cum CD al^{20} a c e q vg syr omn aeth | *ημιν* ante *ουτος* cum ΝC 1. t^{scr} al pauc Or^{4,364} ... ς Ln Ti post *ουτος* (:: *δυναται ουτος* vdbtr componendum) cum BDLT unc^{7} al pler etc; U post *δουναι* pon ... 69. *την σαρκα δουναι ημιν*, am *carnem suam nobis dare* | *δουναι*: DKΠ al pauc a c e ff$^{2\cdot}$ q vg Amm$^{\text{cat}\,254}$ ante *φαγειν* pon | *την σαρκα* c. ΝCDLΓΔΑΠ unc rell al omn vid ff$^{2\cdot}$ go Or^{4,364} Cyr^{4,357} ... Ln add *αυτου* cum BT a b c e f m q vg syr^{cu} et^{utr} eth^{r} sah cop arm aeth Chr^{8,312} (*πωσ δυναται δουναι ημιν φαγειν ουτος την σαρκ. αυτου*) Amm$^{\text{cat}\,254}$ (*εαυτου*) Or$^{\text{int}\,2,235}$

53. ο $\overline{\text{ις}}$: B om ο | *αμην αμην* (et. Eus$^{\text{marc}\,179}$ Bas$^{\text{eth}\,241\cdot 253\cdot 261}$ Chr^{8,316} Cyr^{4,360} et^{6,238}): CΔ al pauc Cyr$^{\text{nest}\,113}$ om alterum | *φαγητε* (et. Or^{1,244} et^{4,176} Eus^{marc} Bas^{eth} etc Cyp$^{210\cdot 282\cdot 314}$ Hil^{1047}): D a Victorin ar$\text{i}^{4,7}$ *λαβητε* | *την σαρκ. του* (Κ *τοῦτου*, sed alterum *του* deletum) *υι. του ανθρωπου*: F^{a} Epiph^{89} *μου την σαρκα*, item (vide post) Naass. Praeterea a Victorin add *sicut panem vitae*. Cf ad v. 56 | *πιητε* (T 69. g^{scr} *πιετε*) *αυτου* (F^{a} Epiph rursus *μου*) *το αιμα*: D a Hil^{1047} (non item Victorin) *και το αιμ. αυτ. πιητε*. Libere Or^{4,143} *δια το· εαν μη πιητε μου το αιμα, ουκ εχετε ζω. ε. εαυτ.* | *εχετε*: it vg *habebitis* | *ζωην* (א 157. Chr^{8,316} add *αιωνιον*, item Amb$^{\text{ps}\,901}$ sed omisso *εν εαυτ.*) *εν εαυτοισ* (Δ *αυτοισ*): D *εν εαυτ. την ζωην*, Amb$^{\text{ps}\,894}$ *in vobis ipsis vitam* (sed fid^{543} *vitam in vobis*). Cf huc Naass^{109} *εαν μη πινητε μου το αιμα και φαγητε μου την σαρκα, ου μη εισελθητε εισ την βασιλειαν των ουρανων. αλλα καν πιητε, φησι, το ποτηριον ο εγω πινω, οπου εγω υπαγω, εκει υμεισ εισελθειν ου δυνασθε* (ad haec cf Mt 20, 22. Ioh 8, 21 et 13, 33)

ἑαυτοῖσ. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 [67.1] ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθήσ ἐστιν βρῶσισ, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθήσ ἐστιν πόσισ. 56 [68.10] ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼσ ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνοσ ζήσει δι' ἐμέ. 58 οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄρτοσ ὁ ἐξ οὐρανοῦ

— -- ---

54. *μου* bis (et. itpler vg Or^{1,244} etprov in Notit^{83} etmai^{8} acsaepe Eus marc^{179} Bas$^{eth\,253}$ et$^{bapt\,650}$ etc): D e Victorin^{ibidem} (Gall^{8,189}) *αυτου* | *μου* (Δ* post *σαρκ.*) *τ. σαρκα* (D -*ρκαν*) | *καγω* c. NBCDGKLUΠ 1. al^{20} fere Or^{4,176} et^{prov} Bas^{2,586} et$^{bapt\,650}$ Chr^{8,317} Cyr^{4,363} et$^{nest\,113}$ ... ς *και εγω* cum EHMSTVΓΔΛ al pler Or^{1,244} Eus^{marc} | *τη εσχατη* sine *εν* cum NBDEGHLUΓ al permu a e ff^{2}· Or$^{prov\,63}$ (in Notit^{83}, ap Mai^{8} vero *εν* legitur) ... Sz Ti praem *εν*, Ln [*εν*] cum CKMSTVΔΛΠ al^{60} b c f m q vg arm Or^{1,244} et^{4,176} Eus^{marc} Bas^{2,586} et$^{bapt\,650}$ Chr Cyr

55. *γαρ* (et Or^{1,244} et^{4,176} Eus$^{marc\,180}$ Bas^{2,586} et$^{bapt\,650}$ etc): (P^{a})K (teste Treg) 229* e^{scr} w^{scr} 2pe b e (Or^{3,720} nihil probat, nec Hil^{955} Amb$^{luc\,1484}$) om | *αληθησ* bis (Gb″) cum $\aleph^{c}$BCF^{a}KLTΠ al^{130} q tol mm sah cop arm Clem^{190} (affert tantum *το αιμα μου γαρ, φησιν ο κυριοσ, αληθησ εστι ποσισ*) Or^{1,244} et$^{2,757\cdot\,818}$ (priora tantum affert) et^{4,176} (et$^{cat\,ox\,51}$ ad 1 Cor) Or$^{int\,3,720}$ Eus$^{marc\,180}$ Bas^{1,448} et^{2,586} et (ex cdd^{2}) bapt^{650} Chr^{8,317} (etiam explicat) Cyr^{4,364} et$^{nest\,113}$ Apollin$^{cat\,255}$ etc ... ς *αληθωσ* cum $\aleph^{*}$ (vide post) D (vide post) ΓΔΛ unc^{7} al pl it^{pler} vg syr^{omn} go (Or^{3,720} sed$^{int\,vet}$ *αληθησ* agnoscit) Or$^{int\,2,221\cdot\,225\cdot\,290\cdot\,334}$ (at haec vix pro Or probant quum ^{graece} toties *αληθησ*) Hil^{955} Aug Amb ... $\aleph^{*}$ ab *αληθωσ* priore ad posterius transiluit; $\aleph^{c}$ supplevit omissa ac bis *αληθησ* dedit, nisi quod alterum (a^{cb}?) rursus in *αληθωσ* mutatum; item D om *και το αιμα* usq *εστ. ποσισ* | *ποσισ* (*potus* it^{pler} vg): $\aleph^{*}$ (^{c}*ποσισ*) *ποτον*, e *potum*

56. *το αιμα*: Δ om *το* | *μενει*: H*M al pauc *μενη* | *καγω εν αυτω*: D add *καθωσ εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμην λεγω υμειν, εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ωσ τον αρτον τησ ζωησ, ουκ εχετε ζωην εν αυτω*, item a ff^{2}· *si acceperit homo corpus filii hominis quemadmodum panem vitae, habebit vitam in eo* (ff^{2}· *illo*).

57. *απεστειλεν* cum NABCLT unc rell al pler Or^{1,244} Eus$^{marc\,69\cdot\,89}$ bis Chr^{8,317} Cyr^{4,366} et$^{nest\,113}$ etc ... D 69. 124. al plus^{15} *απεσταλκεν* | ζω: T (:: per incuriam) om | *τρωγων* (et. Or Eus Chr Cyr): D Victorin$^{ari\,1,6}$ (Gall^{8,154}) *λαμβανων* | *ζησει* (Gb′) cum NBC^{2}KLTΠ al^{15} Or^{1,244} Eus$^{marc\,89}$ bis Chr^{8,317} Cyr$^{4,366c\,com}$ ... ς *ζησεται* cum ΓΔΛ unc^{7} al pler Cyr$^{4,366\,a\,txt}$ et$^{nest\,113}$ ... C^{*vid} D^{gr} *ζη*, item *vivit* b q Amb$^{fid\,542\,543}$ et^{alibi}

58. *ουτοσ εστιν* ($\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ *εστιν* | *εξ* cum BCT ... ς *εκ του* (:: ut vv. 50 et 51 lectione non fluct) cum NDLΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} Or^{1,245} Eus$^{marc\,89}$

καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 69.1 ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; 2 Co 3, 6 63 70.4 τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν·

Chr^{8,318} Cyr^{4,371} | καταβας (ℵc): ℵ* καταβαινων | οι πατερες sine υμων cum ΝBCLT 3pe cop Or^{1,245} ... ς (Gb^{00}) add υμων cum DΔΛΠ unc^{8} al pler it vg sah syr^{cu} et^{utr} eth^{r} arm aeth go Chr Cyr Nonn^{6,175}. item ℵ 69* al^{5} ημων. Praeterea ς (= Gb) Ln pergunt το μαννα cum ΓΔΛΠ unc^{7} (et M post εφαγον pon) al pler it^{pler} vg syr^{utr} eth^{r} arm go Chr Cyr Nonn (γλυκυν αρτον)^{6,175} (al^{6} ff^{2*} syr^{hr} mg Nonn insuper add εν τη ερημω) ... omisimus c. ΝBCDLT 33. e sah cop syr^{cu} aeth Or^{1,245} τρωγων: Γ 40. 127. al^{30} add μου | ζησει (Gb″) cum ΝBCEGLSTVΔΛ al plus^{50} Or Chr Cyr ... ς Ln ζησεται cum DHKMUΓΠ al perm Thdrt^{1,1323} (sed libere)

59. ειπεν: 1. 2pe ελαλησεν | εν συναγωγη: D arm Cyr^{4,372} εν τη συνα. | καφαρναουμ c. ΝBCDT 33. it (exc q) vg go sah cop Cyr^{4,372} Nonn^{6,180} ... ς καπερναουμ cum LΓΔΛΠ unc^{8} al pler q Chr^{8,319}. Praeterea D a ff^{2*} (post *docens*) Augioh^{27} inscriptio add σαββατω

60. ακουσαντες (syr^{hr} add *verbum hoc*): D q syr^{cu} post μαθητ. αυτου pon, b e om | D ειπαν | ο λογ. ουτ. cum ΝBCDKLTΠ al^{15} e q syr^{cu} et sch arm Bas^{1,538} et^{2,586} et$^{bapt\,650}$ Chr^{8,319} Cyr$^{4,378.\ 374}$ ... ς ουτ. ο λογ. cum ΓΔΛ unc^{7} al pler it^{pler} vg syrP eth^{r} | σκληρος: Δ^{mg} (explicationis caussa) δυσπαραδεκτος, quemadmodum Chr^{8,319} τι ουν εστι σκληρος; δυσπαραδεκτος, υπερβαινων αυτων την ασθενειαν | τις: a d e ff^{2*} vg *et quis*, item και τις Nonn^{6,184} αυτου ακουειν (et. Eus$^{marc\,180}$): 13. 69. al pauc e q ακ. αυτ.

61. ειδωσ δε (ℵc): c* cop ιδων δε ... D (Chr^{8,319} sed var cdd ot edd) ως ουν εγνω, item ℵ* 13. 61^{mg} 69. (e a ff^{2}) εγνω ουν (e *cognovit ergo*, a *cognovit*, ff^{2*} *cognovit autem*, similiter ut ff^{2*} syr^{sch}) | ο $\overline{\text{ις}}$ (ℵc): ℵ* om ο | εν εαυτω οτι: D (Chr$^{mosc\,3}$) οτι εν εαυτοισ ... 435. 47^{ev} syr^{cu} om εν εαυτ. | ειπεν: ℵ* 13. (61^{mg}?) 69. syr^{sch} και ειπ. (non item a ff^{2*})

62. εαν ουν (c vg *si ergo*, ff^{2*} *quid ergo si*, f *si autem*) ℵ* (suppl^{c}) pp^{arh*} om ουν, item b e q *quid si*, a *quodsi*, l *quid cum* | θεωρητε: ΗΓΔ 13. 157. al^{30} θεωρειτε | τ. υι. του ανθρ.: K τ. υι. τον ανθρωπου | οπου (et. Eus$^{marc\,178}$ et^{180}, item εαν ουν ιδητε τον υι. του ανθρ. απιοντα οπου etc Mcell$^{eus\,61}$ et^{179}) ... D ου, Δ που

63. το πνευμα (ℵc): ℵ* om το | ωφελει: KL al οφελει | ουδεν: 13. 69. ουδενα | λελαληκα (Gb″ Sz) cum ΝBCDKLTUΠ al plus^{15} it vg go syr^{cu} et utr eth^{r} cop arm aeth Or^{2,614} (α ελαληκα υμιν) et^{int} ^{2,199} et^{334} Eus^{marc}

τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. 64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι 6.44
οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.

66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ἀπεκρίθη

178· 180 Ath^{567} Didtri^{1,18} Cyr$^{hr\,251}$ Chr^{8,320} Cyr^{4,377} Tert$^{res\,car\,37}$ ... ς (= Sz) *λαλω* cum ΓΔΛ unc^{7} al pler | *και*: D* d Tert$^{res\,car\,37}$ om (Tert - *spiritus sunt, vita sunt*, d - *spir. est, vita est*) | *εστιν* extr: ℵ b f arm Ath^{567} Chr^{8,320} om (a c e ff^{2}· l vg om post *πνευ.*, utrumq habet q)

64. *αλλ* cum ℵBCTΓΔΑΠ unc rell etc ... DL *αλλα* | *εισιν εξ υμων τινες* cum BCLΓΔΑΠ unc^{8} al pler (157. om *τινες*) c l Cyr^{4,378} ... ND a b e q *εξ υμ. εισ. τινες*, ST al mu f ff^{2}· vg Chr^{8,520} *εισ. τιν. εξ υμ.* | *εξ αρχης*: ℵ *απ αρχης* | o (L om) *ις*: ℵ o *σωτηρ* | *τινες εισιν οι μη πιστ. και*: e syr^{cu} om | *μη*: NG al^{8} am em for fos ing mm mt san tol vg^{six} sax om; fu om *ηδει γαρ* usq *παραδ. αυτον* | *τις εστιν ο* (Δ om) *παραδωσων* (D al^{3} *παραδιδους*) *αυτον*: ℵ 60^{ev} *τις* (suppl demum ℵ^{c}) *ην* (60^{ev} *εστιν*) *ο μελλων αυτον παραδιδοναι*. Cf a e q *qui esset qui eum* (a *illum*) *traditurus erat* (q *erat trad.*) ... c *qui crediturī essent in eum*

65. *οτι*: KII al pauc a Chr^{8,320} om | *πρ. εμε* cum NC ... ς Ln Ti *πρ. με* cum BDLT unc rell etc | *δεδομ. αυτω* (ℵ^{c}; ℵ* 73. om *αυτ.*): c ff^{2}· l syr^{hr} Chr$^{8,321\,bis}$ add *ανωθεν* | *πατρος* cum ℵBD*DLT 28. 124. 131. 435. a b ff^{2}· l syr^{cu} et^{hr} cop aeth Cyp^{125} ... ς (Gb^{00}) add *μου* cum C^{3}ΓΔΑΠ unc^{9} al pler c e f q vg go syr^{utr} arm Bas^{2,586} et$^{bapt\,650}$ Chr$^{8,321\,bis}$ Cyr^{4,378}

66. *εκ τουτου ουν* cum ND 13. 69. 106. 124. 258. b c f l fos ... ς Ln Ti om *ουν* cum BCLT unc rell al pler a e ff^{2}· q vg (g *ex hoc enim*) syr^{cu} et^{utr} (syr^{hr} *ex hoc autem*) rell Chr Cyr :: at subsequitur statim *ουν*, praetereaque inter *ου* et *π* facillime excidit. Scribitur enim sic: ΤΟΥΟΥΝΠΟΛ. | *των μαθ.* c. NCDLΓΔΑΠ unc^{8} al pler c ff^{2}· g l vg Bas^{2,202} et eth^{261} Chr^{8,321} Cyr^{4,380} ... Ln praem [ις] cum BGT al^{17} a b e f q Bas$^{bapt\,650}$ *των μαθητ. αυτου* (et. it vg etc): ℵ 209. om *αυτου* | *απηλθον* hoc loco cum ℵBCDKLΓΠ al^{12} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} eth^{r} arm aeth Bas^{eth} et^{2,202} Chr Cyr Cosm^{489} (Gall^{9}) ... ς Ti post *πολλοι* cum ΓΔΑ unc^{6} al pler q go cop syr^{P} Bas$^{bapt\,650}$ | T *περιπατουν*

67. *ουν* (et. c e f ff^{2}· g l q vg syr^{P} etc): D b *δε* (syr^{sch} eth^{r} aeth *et dixit*) ... G al pauc a syr^{cu} arm om | *δωδεκα*: U 13. 69. al pauc c e ff^{2}· l fos arm add *μαθηταισ* | *υπαγειν*: Bas$^{eth\,261}$ Cosm^{489} *απελθειν*, Or^{3,239} *πορευεσθαι*

68. *απεκριθη* sine *ουν* cum ℵBCGKLUΔΑΠ al^{25} a c e f ff^{2}· syr^{cu} et^{sch} eth^{r}

αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα
Lc 4. 34 Mc 1, 24 ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν
11. 27 Mt 16, 16 ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 70 [75.10] ἀπεκρίθη αὐτοῖς· οὐκ ἐγὼ
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.
71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

---

sah cop arm Bas$^{bapt\,650}$ Cyr^{4,383} Cyp^{123} ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum EFHMSVΓΔ al pl g l q vg syrP Bas$^{bapt\,669}$ (omisso *αυτω*) ... D *ειπεν δε*, b *respondens autem Si. Pe. dixit*; go *tunc respondit* | *απελευσομεθα*: Γ al aliq *-σωμεθα*

69. *και εγνωκαμεν* (D add *σε*, 127. 49^{ev} e^{scr} cop *εγνωκ. και* ante *πεπιστ.* pon): Gr al^{4} Cosm^{439} (Tert$^{prax\,21}$) om | *ο αγιος* (et. Gb, sed Schulzio *ο αγ. του θε.* Iohanneum non videbatur) cum ℵBC*DL Cosm^{459} Nonn ^{6,220} (*οττι θεου συ μονος αγιος πελεσ*), item praemisso *ο* $\overline{χς}$ sah cop ... ς (= Gb sed rursus Gb′) *ο* $\overline{χς}$ *ο υιος* cum c^{3} (minus recte in append. cod. c *ο* $\overline{χς}$ *ο αγ. υι.* diximus) ΓΔΑΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} arm go aeth^{PP} (sed aeth^{ro} *ο* $\overline{χς}$ *ο αγ. ο υι.*) Bas$^{bapt\,638}$ et^{650} Chr^{8,322} ter Cyr^{4,393} (et^{393} accuratius tractat) Cyp^{88}; item 17. b syr^{cu} Cyp^{123} omisso *ο* $\overline{χς}$. Contra Tert$^{prax\,21}$ *et nos credimus quod tu sis Christus. του θεου* sine additam cum ℵBCDL 1* 33. 118. 50^{ev} 2pe al^{2scr} it^{pler} vg syr^{cu} sah cop arm aeth pers^{w} Cyr Nonn^{6,220} Cosm^{439} ... ς (= Gb Sz) add *του* (Δ om) *ζωντος* cum ΓΔΑΠ unc^{9} al pler ff^{2}· syr^{utr} ethr go Bas^{bapt} bis Chr Cyp^{83} et^{123}

70. *απεκρ.* (c l *et respondit*) *αυτοις* (16. 69. 127. g q for fos sax *αυτω*. Nonn^{6,221} *πετρω*): D b c e arm cop om | *ο* (ℵ om) $\overline{ις}$ (Gb^{00}) cum ℵBCD KLUΠ al permu it vg sah cop syr^{cu} et^{utr} rell Cyr^{4,394} ... Ti om cum ΓΔΑ unc^{7} al plus^{70}. Praeterea ℵ a (ff^{2}· sah cop aeth) sic: *απεκριθη* $\overline{ις}$ *και ειπεν αυτοις*, *respondit Iesus et dixit illis* (ff^{2}· *et respondit Iesus, dixit illis*; sah *respondens eis Iesus dixit*, cop^{wi} *respondit Iesus et dixit*, cop^{schw} ex^{dz} *respondens Iesus dixit*, aeth *et respondit dom. Ies. et dixit illis*), item D *απεκρ. ο* $\overline{ις}$ *λεγων*, d *respondit ihs et dixit* | *ουκ*: ℵ Epiph ^{677} *ουχι* | *υμας* (Δ om) *τουσ δωδ.* (28. om *τ. δω.*) *εξελεξαμ.* (Δ *εξελεξα*, G syr^{sch} ante *υμας* pon): ℵ *υμας εξελεξ.* (ℵ^{c} add *τουσ*) *δωδεκα*, Epiph ^{677} *δωδεκα υμ. εξελ.*, l *duodecim vos elegi* | *εξ υμων εισ* (a ff^{2}· l vg Hil ^{547}): ℵ^{c}D al paue c f q (Epiph^{677}) Chr^{8,323} *εισ εξ υμων*, item b (*unus tamen ex vobis*) g (*unus et ex vobis*) e (*et unus est ex vobis*) ... ℵ* om *εισ*

71. *τον ιουδαν* cum ℵ^{c}BCL unc rell al pler ... ℵ*D 1. 2pe om *τον* (:: plerumque nomen istud sine articulo legitur) | *ισκαριωτου* cum ℵ^{c}BCGLΠ^{2} (sed restitutum *-την*) 33. f (*Scariotis*) g (*Scariothae*) c (*de iuda simone iscariothe* i. q. *-thae*) am fu for gat harl vg^{six} arm (ap Gb^{ms}) (syr^{cu} sah cop) ... D a b e (*carioth*) ff^{2}· san *σκαριωθ*, *scarioth* (a *iudam simonem scarioth*, b *de iuda simone scarioth*, ff^{2}· *de simone iuda scarioth*, e *de iuda simonem carioth*, q mm *iudam simonem iscariothem* [*-then*], fos *de iuda simonem scariothem*) ... ς *ισκαριωτην* cum ΓΔ

VII.

1 *Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου-* 5, 18
δαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 *ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνο-* Lev 23, 34
πηγία. 3 *εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς·* 4 *οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ*

ΑΠ* unc^{8} al pler vg^{ed} (*iudam simonis iscariotem*) go Cyr^{4,394} ... ℵ* 13. 69. 124. syrP^{mg} et^{gr} *απο καριωτου* (*καρυ-* ℵ, rell *καρι-*; 13. *σκαρ.*). Eadem forma 12, 4. 13, 2 et 26 et 14, 22 in D reperitur. Nec incredibile dixeris Iohannem ubique *απο καριωτου* scripsisse, alteram vero formam ex Synopticis inlatam esse. (:: 14, 22 *ιουδας* absque *σιμωνος* ipse *ισκαριωτης* dicitur, quod non impedit quominus alibi — cf etiam 13, 26 — *ισκαριωτης* cum patris nomine coniungatur) | *εμελλεν* cum ℵBCKLSUΠ al^{50} Cyr^{4,394} ... ς Ti *ημελλ.* cum DEFGHMVΓ ΔΛ al plu | *αυτον παραδιδ.* cum ℵΓΔΑΠ unc^{9} 1. 33. al pler a l Cyr ... Ln Ti *παραδιδ. αυτ.* cum BCDL 69. 124. al pauc it^{pler} vg | *εισ ων* cum ℵC^{2}ΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} Cyr, item (*cum esset unus* it^{pl} vg, *cum unus esset* c, *unus cum esset* q, *qui unus erat* e) it vg syrP sah cop arm go ... Gb^{00} et Ln om *ων* cum BC*DL syr^{cu} et^{sch} aeth

VII, 1. *μετα ταυτ.* sine copula cum ℵ(*etc[b])C^{2}D 157** 248. a b c e f ff^{2}· l am fu for fos em ing san sah syr^{cu} et^{sch} Chr^{8,326} (*ο ιησουαγγελιστησ ελεγε· μετα ταυτ. περιεπατει ο ις* etc) ... ς (sed Gb^{0}) Ln Ti praem *και* cum ℵ^{ca}BC*LXΓΔΑΠ unc^{9} al pler q cop syrP et^{hr} arm go aeth Bas eth^{282} Chr^{8,325} txt Cyr^{4,395} ... g vg^{ed} gat mm *post haec autem* | *μετ. ταυτ.* hoc loco (et. Sz) cum ℵBCDGKLXΠ al^{20} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{sch} eth^{hr} arm aeth Chr^{8,326} Cyr^{4,395} ... ς post *ο* (B om) *ις* pon c. ΔΛ unc^{7} al pler q go syrP Bas^{eth282} Chr$^{8,325\,txt}$ ... r^{1} y^{ser} al aliq om | *ου γαρ ηθελεν* (Δ *-λον*) et. c f g q vg (e *non enim habebat voluntatem*): a b ff^{2}· l syr^{cu} *non enim habebat potestatem*

2. *σκηνοπηγια*: D *σκενοπηγεια*, Δ *σκηνοπαγια*

3. *προσ αυτον*: ℵ 28. syr^{cu} et^{sch} post *οι αδ. αυτ.* pon | *ιουδαιαν*: DK^{gr} *γαλιλαιαν* | *θεωρησουσιν* cum ℵ^{ca}B*DLΜΔ al aliq; ℵ* *θεωρουσιν* ... c Ln *θεωρησωσι* cum B^{3}XΓΔΑΠ unc^{8} al pler Bas^{eth282} Chr^{8,327} Cyr^{4,397} *τα εργα σου* (Ln cum B *σου τα εργ.*) cum ℵ^{c}BLXΓΔΑΠ unc^{7} al pler f l^{2} vg cop syrP et^{hr} go ... ℵ*DGU 1. al plus^{20} a b c e ff^{2}· l* q syr^{cu} et^{sch} sah arm Bas^{eth282} Chr^{8,327} Cyr^{4,397} om *σου*, sed G 1. al aliq pergunt *α συ ποι.*

4. *τι εν κρυπτ.* cum ℵBKLXΠ al aliq (b *aliquid faciens in occulto*; ff^{2}· *nemo quid facit in occulto quid facit quaerit ipse* etc sic) syr^{cu} et^{sch} et (*ποιει τι εν κρ.*) ^{hr} (sah cop *haud est quisquam faciens opus in occulto et quaeret* etc) Chr$^{8,327\,d}$ Cyr^{4,397} ... ς Ti *εν κρυπτ. τι* cum DΓΔΑ unc^{8} al pler a c e f ff^{2}· g l^{2} (* ab *α ποιεισ* ad *εἰ ταῦτ. ποιεισ* transiluit) q vg

ζητεῖ αὐτὸσ ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖσ, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰσ αὐτόν. 6 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ὁ καιρὸσ ὁ ἐμὸσ οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
15, 18 καιρὸσ ὁ ὑμέτεροσ πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμοσ. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμοσ μισεῖν ὑμᾶσ, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖσ ἀνάβητε εἰσ τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ

---

go syrp arm Chr^{8,827} c (Bas$^{eth\ 282}$ *εν κρ. ποιει τι*) | *ποιει και*: ℵ b *ποιων* | *αυτοσ* (E* 253. *αυτον*) cum ΝDG^{gr}LXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} a c f ff^{2}· g l^{2} q vg syr^{utr} etc ... Ln *αυτο* cum BD* (sed D 69. post *εν παρρ.* pon) d sah cop ... b e syr^{cu} aeth non exprim (aeth nec *τι* exprim) B* *παρησια*

5. *ουδε* (69. *ου*) *γαρ* (a c ff^{2}· q syr^{cu} add *tunc*) *οι αδελφ. αυτου* (e f l fos add *tunc*) *επιστευ.* (b d add *tunc*) *εισ αυτον* (DG^{gr} add *τοτε*) | *επιστευον*: DL q *επιστευσαν* (*crediderunt*)

6. *λεγει* sine copula cum ℵ*DG^{gr}* 106. al^{3} e fos syr^{cu} et^{sch} arm Cyr^{4,326} ... ς (sed Gb^{00}) Ln Ti add *ουν* cum ℵ^{c}BLXΓΔΛΠ unc rell it^{pler} (sed q *autem*) vg syrp et^{hr} sah cop (aeth *et dixit*, go *tunc dixit*) Bas$^{eth\ 282}$ | *ο ις*: ℵ* om *ο* | *ουπω παρεστιν* (ℵ^{c}): ℵ* *ου παρεστιν* | *εστιν* (127. al^{10} fere post *ετοιμ.* pon): B *παρεστιν*

7. *ου δυνατ. ο κοσμ.* (ℵ^{c}): ℵ* *ο κοσμ. ου δυν.* | Exciderunt in T *-σειν υμασ εμε δε μι-* (quibus versus efficitur) | *μαρτυρω* (T *-ρον* inepte): 33. post *περι αυτ.* pon | *περι αυτου*: ℵ om

8. *υμεισ*: L *και υμ.*, cop *υμ. δε* | *εισ τ εορτην* priore loco sine *ταυτην* (Gb″ probante Schu) cum ℵ^{ca}BDKLTXΠ al^{15} a b c e ff^{2}· sah cop Bas eth^{283} Chr^{8,328} Cyr^{4,401} ... ς add *ταυτην* cum ℵ* et^{cb} ΓΔΛ unc^{8} al pler (sed 33. al aliq ad *εορτ. ταυτ.* quod sequitur transiliunt) f g l (sed* om *εγω ουκ* usq *εορτ. ταυτ.*) q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth go Amm cat^{261} | *ουκ* cum NDKMΠ 17** 389. p^{scr} a b c e ff^{2}· l^{2} vg cop syr^{cu} arm aeth Porph ap Hier^{2,747} vallars (vide post) Epiph^{417} Chr^{8,328} Cyr^{4,401}. Cf Hier$^{pelag\ 2,17}$ *Negat, inquit* (Porphyrius) *fratribus et propinquis ire se ad scenopegiam. Et postea scriptum est*: Ut autem adscenderunt fratres eius, tunc et ipse adscendit ad solemnitatem, non manifeste sed quasi in abscondito. *Iturum se negavit, et fecit quod prius negaverat. Latrat Porphyrius, inconstantiae ac mutationis accusat.* Item Epiph^{447} *ἐν ᾗ ἑορτῇ ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἀναβαίνω* (ex cod^{ven}; antea male edebatur *οὐ καταβ.*) *εἰσ τὴν ἑορτ. ταύτην. οὐ γὰρ ἐψεύδετο, μὴ γένοιτο – μυστηριωδῶσ γὰρ καὶ πνευματικῶσ διαλεγομένου τοῖσ αὐτοῦ ἀδελφοῖσ οὐκ ἤδεισαν τί ἔλεγεν. ἔλεγε γὰρ αὐτοῖσ μὴ ἀναβαίνειν εἰσ τὸ ἱερὸν ἐν τῇ ἑορτῇ ἐκείνῃ μηδὲ εἰσ τὸν σταυρὸν τοῦ τελειῶσαι τόσο τὴν οἰκονομίαν τοῦ πάθουσ αὐτοῦ* etc. Item Cyr^{4,401} *ἀποφάσκει μὲν ἤδη σαφῶσ τὸ βούλεσθαι τοῖσ ἰουδαίοισ συνεορτάζειν ὁ κύριοσ ἤγουν ἰέναι κατὰ ταὐτὸν ὡσ συμμιεθέξων ἐκείνοισ τῆσ ἐν σκιαῖσ εὐθυμίασ.* Chr vero^{8,328} (ed. mai.^{285}) sic: *ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω ἄρτι - πῶσ οὖν, φησίν, ἀνέβη, εἰπών· οὐκ ἀναβαίνω; οὐκ εἶπεν καθάπαξ· οὐκ*

ἀναβαίνω εἰσ τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸσ καιρὸσ οὔπω πεπλήρωται. 9 *ταῦτα εἰπὼν αὐτὸσ ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.* 10 *ὡσ δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸσ ἀνέβη, οὐ φανερῶσ ἀλλ' ἐν κρυπτῷ.* 11 *οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνοσ;* 12 *καὶ γογγυσμὸσ ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺσ ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθόσ ἐστιν·*

ἀναβαίνω, ἀλλὰ νῦν εἶπεν, τουτέστι μεθ' ὑμῶν ..... ς (= Gb Sz) Ln *ουπω* cum BLTXΓΔΛ unc[7] al pler f,g q vg[cdd] aliq (ap Ln) go sah syr sch etP (et. mg graec) eth[r] (Syriace *nunc non*) Bas[eth 283] | *εισ τ. εορτ. ταυτην*: 69. om | *ο* (κc, ν* om) *εμοσ καιροσ* cum ℵBDLTUX al[8] (*meum tempus* c f ff[2·] l q vg arm) Cyr ... ς *ο καιρ. ο εμοσ* cum ΓΔΛΠ unc[6] al pler (*tempus meum* a b e) Bas[eth] Chr[8, 328]

9. *ταυτα* sine copula cum ℵDKΠ 1. 33. 42. 118. 389. 2[pe] al[20] a b c ff[2·] g l q vg syr[cu] et[sch] arm Chr[8, 331] Cyr[4, 403] ... ς (= Gb Sz) Ln *ταυτ. δε* cum BLTXΓΔΛ unc[8] al pler f go sah cop syrP eth[r] (e aeth Chr[mosc 2] *και ταυτα*) *αυτοσ* (Gb') c. ℵD*KLXΠ 1. 22. 42. 118. 389. al[5] et[4 scr] (a ff[2·] *illis ipse*) b (*remansit ipse*) d l vg (fos *eis ipse*) sah cop arm Cyr[4, 403]; item c Chr[8, 331 sem] *Iesus. ο ις* ... ς Ln *αυτοισ* cum BD[2]ΓΔΛ unc[8] al pler f (*haec autem dixit eis cum esset in*) q go syrP eth[r] aeth Bas[eth 283] Chr[8, 331 sem] ... 40. 86. 248. 253. 259. 26[ev] e syr[cu] et[sch] om | *εν τη γαλιλαια* (a *iudaea*): D 2[ev] *εισ την γαλιλαιαν*, item b c d f ff[2·] l

10. *εισ την εορτην* ante *τοτε και* etc cum ℵBKLTXΠ tisch** 12. 15. 33. 76. w[scr] (et al[3 scr] post *τοτε*) sah cop syr[sch] eth[r] aeth (a bis habet, et hoc loco et post *ανεβη*) Cyr[4, 403] ... ς Ti post *ανεβη* cum DΓΔΛ unc[8] al pler it (a vide ante) vg go syr[cu] etP arm Bas[eth 283] Chr[8, 331] (sed ibidem in com om, ut 59. 220. 249. 15[ev]) | *φανερωσ*: 33. *φανερωσασ* | *αλλ* (sequente *εν* ut edidimus) cum ℵDLXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] ... Ln Ti *αλλα* c. BT (in utroque sequitur *ωσ* quod non agnovimus) | *εν* (A 8[pe] add *τω*) *κρυπτ.* sine *ωσ* cum ℵD 64. 66. a b e syr[cu] sah (aeth *occulte et non manifeste*) Cyr[4, 403] (Chr[8, 331 semel] non valet, vide post) ... ς Ln Ti *ωσ εν κρ.* cum BLTX unc rell al pler c f ff[2] g l q vg cop syr[utr] eth[r] arm Bas[eth 283] Chr[8, 331] (*ουκ ειπεν· κρυφα, αλλ· ωσ εν κρυπτω*) :: locutio *εν κρ.* mitiganda videbatur *ωσ* particula

11. *εζητουν*: A* *εξεζητ.* | *εν τη εορτη* (sah *in templo*): A 69. Chr[8, 331] om

12. *ην περι αυτου* hoc ordine cum ℵD 33. 249. 254. 32[ev] (127. *ην πο. πε. αυτ.*) e syr[cu] etP eth[r] arm Chr[8, 332] (vg *erat in turba de eo*) ... ς Ln Ti *περι αυτου ην* cum BLTXΓΔΛΠ unc rell al pler it[pler] syr[sch] Cyr[4, 400] (libere sah *erat murmur multum existens de eo in turbis*, cop *erat multum murmur in turba de eo*; go om *περ. αυτ.*) | *πολυσ* (LM al *πολλυσ*, X *πολλοισ*) ante *εν* cum BLTX 33. b q Chr[8, 332] Cyr[4, 406] ... ς post *γογγυσμ.* cum ΓΔΛΠ unc[9] al pler f g vg syr[omn] sah cop etc ... D a c e ff[2·] l arm om | *εν τω οχλω* cum ℵD 33. it vg syr[cu] et[sch] eth[r] cop go (:: Schu „et vero singulari saepissime, plurali nusquam usus est Ioh") ... ς Ln Ti *εν τοισ οχλοισ* cum BLTXΓΔΛΠ unc rell al pler sah

9, 22 ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς μέντοι παρ-
ρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν
καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος
14, 24 γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός
με· 17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς
διδαχῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ
ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ
Ex 24, 3 ᵃ ἔστιν. 19 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν

syrP arm Chr Cyr | *αλλοι* (et. Gb Sz) cum ʀDLΓΔΑΠ unc^{9} al^{100} b e q (a syr^{cu} et^{sch} et^{hr} *et alii*, item aeth) go arm ... ς (= Gb Sz) Ln *αλλ. δε* cum BTX al vix mu c f ff^{2}· g l q vg sah cop syrP Cyr^{4,406} (Chr^{8,334} *οι δε* omisso *ελεγ.*) | *ου*: KT al^{12} *ουχι* (1. *οτι* pro *ου αλλα*) | *τον οχλον*: 69. e f vg syrP cod bars *τους οχλους*

13. *παρρησια*: B*DL* *παρησια* (D -σεια) | *περι αυτου*: ʀ q ante *ελαλει* ... L om

14. *μεσουσης*: D 1. 13. 22. 69. 118. 124. 2^{pe} Epiph^{447} (ex^{ven}; rell *μεσουσης*) *μεσαζουσης* | ι$\overline{\text{ς}}$ cum ʀBLTUX al pauc ... ς ο ι$\overline{\text{ς}}$ cum ΔΓΔΑΠ unc^{8} al pler Chr^{8,332} Cyr^{4,409}

15. *εθαυμ. ουν* (Schu „bene") cum ʀBDLTX 1. 33. 42. 249. 2^{pe} al pauc a c e ff^{2}· l sah cop syrP ^{mg} Cyr^{4,410} (b q fos *mirabantur autem*) ... ς *και εθαυμαζον* (M -ζαν) cum ΓΔΑΠ unc^{9} al pler f g^{vid} vg syr^{cu} et^{sch} et$^{p\,txt}$ et^{hr} arm aeth | Γ *πως ουτως*

16. *ουν* (Gb + Sz, Schu „recte") c. ʀBTΓΔΑΠ unc^{9} al plu q go sah^{Georg} syrP (b f fos *autem*; c syr^{hr} aeth *et respondit*) ... ς om cum DLX al vix mu a e ff^{2}· l vg sah^{wold} cop syr^{cu} (*Dixit eis Iesus*: *Mea*) syr^{sch} arm Cyr^{4,411} | *αυτοις* (33. c ff^{2}· syr^{hr} aeth Cyr^{4,411} post *ειπεν*): KΓΠ 13. al pauc b e f fos go syr^{sch} om | ι$\overline{\text{ς}}$ cum ʀB 33. Cyr ... ς Ln Ti o ι$\overline{\text{ς}}$ cum DLTX unc rell al pler | *και*: F* om | *τ. πεμψ. με*: 33. l syr^{hr} Clem^{370} add *πατρος*

17. *θελη*: Γ al pauc *-λει* | *ποτερον*: Λ^{2} 69. 131. p$^{ser\,2}$ *προτερον* (aeth *cognoscet primum quod*) ... X 33. add *ει* | *εκ θεου* cum ʀD ... ς Ln Ti *εκ του θε.* cum BLTX unc rell al omn^{vid} :: *εκ του θεου* non fluct 1, 13. 8, 42 et 47, nec 1 Ioh 4, 1. 2. 3. 4. 6. 7 etc. Articulum vero intulerunt 3, 21 *εν θεω* 13, 3 *απο θεου* 16, 30 *απο θεου*. Raro similibus locutionibus, ut 6, 46 B, articulum expulerunt. Cf etiam 6, 45

18. *ο δε ζητων*: ʀ syr^{cu} *και ο ζητ.*, e *qui quaerit* (sine copula), b *nam qui quaerit* | *εν αυτω*: LX c ff^{2}· syr^{cu} aeth Clem^{377} post *ουκ εστιν* pon

19. *μωυσης* cum ʀBDKLΔTXΔΠ al mu ... ς *μωσης* cum ΓΔ unc^{7} al plu. Praeterea cf alibi | *δεδωκεν* c ʀLTΓΔΛΠ* unc^{8} al pler Chr^{8,334} Cyr^{4,416} ... Ln *εδωκεν* cum BDHΠ^{2} 240. 244. al pauc | *υμιν*: H 69. 242. *ημιν* . *εξ υμων*: G om

ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. 22 ὁ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος ὁ Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον

8, 44 10, 20

Lev 12, 3

Gen 17, 10

---

20. *απεκριθη ο οχλος* cum ℵBLTX 33. sah cop (syr^{cu} *dicunt ei homines*) (Aug^{ioh30,2} *respondit ei turba*) ... ς *απεκρ.* (1. add *αυτω*) ο *οχλ. και ειπεν* (258. l syrP et^{hr} add *αυτω*, 247. *προσ αυτον*) cum ΔΓΔΛ unc^{8} al pler it vg syr^{utr} et^{hr} rell Cyr^{4,417} ... ΚΠ al^{6} syrP mg *απεκριθησαν οι ιουδαιοι και ειπον* (Π *ειπαν*) *αυτω*

21. *απεκρ. ις και ειπεν αυτοις*: Λ sah cop^{dz} *αποκριθεισ ο ις ειπ. αυτοισ* ... syr^{cu} arm *dixit eis Iesus* | *ις* cum ℵBXΓΔ unc^{7} al plus^{60} ... ς (Gb^{o}) Ln o *ις* cum DKLTUΛΠ al plu Cyr^{4,417} | *αυτοις* (c ff^{2}· post *respondit* pon): D e l arm om | *παντεσ*: D *υμεισ*

22. *ο μωυσης* cum ℵ* (:: articulum nomen hoc apud Synoptt nusquam habet, apud Ioh vero statim subsequitur *εκ του μωυσεωσ*, item 9, 28 *του μωυσεωσ*) ... ς Ln Ti *δια τουτο μωσησ* (*μωυσησ*) cum ℵ^{c}BDLTX unc rell al omn^{vid} it vg rell Cyr^{4,419}. Praeterea ς Ti (et edd plu) *δια τουτο* cum seqq coniunxerunt, ut DEGHKLSTUΓΔΛΠ al ut vdtr plu d e f am fu for syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop aeth go (Chr^{8,335} et^{336} *θαυμαζετε* affert sine additamento; seqq vero non adscribit) Cyr^{4,419} Euthym (ad h. l. *το δια τουτο ουκ εστι νυν αιτιολογικον, αλλ απλωσ κειται κατα συνηθειαν εβραϊκην*) ... Ln (item Gb^{ed1ips} Knapp Theile Ti^{49} al; Schu „apud Ioh minus apte" conlatis 5, 16. 18. 6, 65. 8, 47. 9, 23. 10, 17 etc) cum *θαυμαζετε* conjg, ut X (M *θαυμαζετε δια τουτο μωσησ· δεδωκεν* sic) q sah^{vid} (cf Mc 6, 6 Apoc 17, 7) ... nec ante nec post distingu ℵ^{c}B etc :: at ut locis aliis pluribus, ita h. l. ℵ solus veram scripturam evglstae conservasse videtur, *δια τουτο* vero pro glossa habendum. | *μωυσησ* cum ℵBDKLSTXΔΠ etc ... ς *μωσησ* cum ΓΔ unc^{7} al plu | *δεδωκεν*: DL al^{10} *εδωκεν* (D *δια τουτ. εδωκ. υμιν μωυσησ*) | *ουχ*: B* *ουκ* | *του*: D om | *μωυσεωσ* cum BDLSTXΠ^{2} etc ... ς *μωσεωσ* cum ΓΔΛΠ* unc^{8} al plu | *αλλ* (D *αλλα*): ℵ *αλλ οτι*, item syr cu | *εν σαββατω* cum ℵDLTX unc rell al omn^{vid} ℵ c f g l q vg Or^{3,435} etc ... B b e ff^{2}· om *εν*, hinc Ln [*εν*] | *περιτεμνετε ανθρωπον*: G 28. 40. 63. 131. 209. al^{10} *περιτεμνεται ανθρωποσ*

23. *ει*: D a f arm *ει ουν*, syr^{cu} et^{sch} *et si* | *λαμβανει*: L^{2} *λαβει* | *ανθρωποσ* cum ℵDLTX unc rell al pler go Bas$^{eth\,274}$ etc ... B 33. p^{scr} al pauc o *ανθρωπ.* | *ο νομ. ο μω.* cum ΚΠ^{2} (:: cf 6, 33) ... ς Ln Ti om ὁ sec cum BDLTXΓΔΛΠ* unc rell al omn^{vid} etc | *μωυσεωσ* cum ℵBDKLS TXΔΠ etc ... ς *μωσεωσ* cum ΓΔ unc^{7} al plu | *εμοι*: D praem *πωσ*. Similiter f *mihi autem quid indignamini*; sah praem *cur*, cop *quapropter*, item aeth; Bas^{eth} *εμοι τι* | *ολον* (Chr^{8,336} *τω γοιν ειπειν· ολον αν-*

ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν
5, 18 κρίσιν κρίνατε. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν· οὐχ
οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ,
καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν·
ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 [76.3]

θρωπον, δεικνυσι και μερικην υγειαν ουσαν την περιτομην) ... x om | *υγιη*: L *υγιην*

24. *μη κρινετε*: v 69. *μ. κρινατε* | *κρ. κρινατε* cum ΝΧΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[2,647] (*περι ων λεγεται· κριμα δικαιον κρινατε*) Bas[eth 274] Nonn[7,92] (*κρινατε μη βροτησι χαριν τινοντες οπωπαισ, αλλα δικην κρινοντεσ*) ... Ln *κρ. κρινετε* cum BDLT 245. 251. Const [2, 37, 1] (*καθωσ γεγραπται· την δικ. κρισ. κρινετε*) Cyr [4,421]

25. *ουν*: Γ* f[scr] 10pe arm om (syr[cu] et[sch] *et dicebant*, go *dixerunt autem*) | *εκ* cum BDLTX unc rell al pler Or[4,283] (d f q fos *ex* [d *de*] *hierosolymitis*, b *ex hierosolymitanis*, e *de hierosolymitibus*, l *ex iudaeis*, c ff[2]· g vg *ex hierosolymis*, a *hierosolymitae*) ... ΝΓ 89* om | *ιεροσολυμειτων* cum ΝΒ*D; item ΕΧΓ al aliq *-μητων* ... ς Ln Ti *ιεροσολυμιτων* cum B[2]LTΔ ΑΠ unc[7] al pler. Cf huc Epiph[447] *ουχ ουτοσ εστιν ον εζητουν πασαι; και ιδου εν παρ. λαλει. μη αρα εμαθον οι ιερεισ οτι ουτοσ εστιν ο χς; αλλα οιδαμεν ουτοσ ποθεν εστι.*

26. *και* pri (et. Or[4,282] Epiph[447] Chr[8,337]): LX 13. 69. al[10] a g em ing taur cop Cyr[4,444] om | *λαλει* (M al *λαλη*): syr[cu] *stat et loquitur* | *μηποτε* cum BLTXΓΔΛΠ unc rell al pler Or[4,281] et[282] Chr[8,338] Cyr[4,445] Isid[2,270] (:: *μηποτε* hoc solo loco ap Ioh) ... ΝD 49. 108. Chr[8,337] *μητι* (item it[pl] vg *numquid*, c ff[2]· l *numquid forte*) (:: cf 4, 29. 7, 31. 8, 22. 18, 35) | *αληθωσ*: 33. 63. 66. d[scr] syr[sch] sah m[int] aeth om | *εγνωσαν*: D arm post *οι αρχοντ.* pon | *οι αρχοντεσ*: ℵ a *οι αρχιερεισ*, Epiph[447] *οι ιερεισ* (vide ante), sah *οι αρχοντ. και οι αρχιερ.* | *εστιν* (Γ om) sine *αληθ.* cum ΝBDKLTXΠ al plus[25] it[pler] vg syr[cu] sah cop arm Or[4,281] et[282] Epiph[447] (vide ante) Chr[8,338] com Cyr[4,445] Isid[2,270] Nonn[7,103] ... ς (= Gb Sz) add *αληθωσ* cum ΓΔΛ unc[8] al longe plu f q go syr[sch] et[p] et[hr] aeth Chr[8,337] txt

27. *ο δε* (Α ο *δε* ο): ℵ c Or[3,783] (at *δε* agnoscit[4,281] et[282]) om *δε* (syr[cu] *et Christus*) | *ερχηται* (ut ς Wtst Gb Sz) cum BDLTΓΔ[2]ΑΠ unc[6] al pler (item Or[3,783] et[4,281. 282] Chr[8,338]) ... ς[e] (1624. 1633. 1656. 1678) *ερχεται* c. NF[vid]HXΔ* 28. 69. y[scr] al[4scr] etc (:: nec Lc 11, 2 *οταν προσευχεσθε* 11, 21 *οταν φυλασσει* Mc 13, 4 *οταν μελλει*, quae simili auctoritate utuntur, recepimus, licet et hoc loco et illis coniunctivi correctorum esse possint, quemadmodum Mc 11, 25 *οταν στηκετε* pro testium ratione edendum iudicavimus.) ... G 71. g[scr] 7pe Cyr[4,446] *ελθη*. Latt *cum venerit*. Praeterea ℵ* inter ο χς et *οταν ερχεται* haec (ex v. 31) interposita habet: *οταν ελθη μη πλειονα σημια ποιησει η.* Quem errorem demum [e] correxit. | *γινωσκει*: ℵ add *αυτον*

ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν 8. 14
ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. 30 [77.1] ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω 8. 20
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 [78.10] Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ

---

28. *εκραξεν* cum ℵBLT unc rell al pler etc ... D al[8 scr] it vg *εκραζεν* (*clamabat*) | *εν τω ιερ. διδασκων* cum ℵBLXΓΔΑΠ unc rell al pler b c e l vg[cle] sah cop go syr[cu] etP arm aeth; item T al pauc q *εν τ. ιε.* $\overline{\text{ω}}$ (o $\overline{\text{ω}}$) *διδασκ.*; ff[2·] om *διδ.* ... D a f am for fu ing mt syr[sch] eth[hr] Cyr[4,447] *διδασκ. εν τ. ιερω* | *o* (ℵB*DL etc; B[2]et[2]T om) $\overline{\text{ω}}$ hoc loco (post *εν τ. ιερ. διδ.* vel *διδ. ε. τ. ιε.*) cum BLXΓΑΠ unc rell al pler a c f vg (et. am fu etc) sah cop go syrP, item inter *ιερω* et *διδασκ.* T al pauc q ... ℵD 1. 69. 131. 254. b e l (syr[cu]) syr[sch] eth[r] arm aeth Cyr pon post *εκρα. ουν* | *και λεγων*: K *και ελεγεν* | *καμε*: ℵ Or[4,282] semel Chr[8,338] *και εμε* | *και οιδατε* (b *scitis et unde sim nostis*, ff[2·] *nostis et unde sim scitis*, vg *scitis et unde sim scitis*): V *και οιδα* ... X 409. 1 Or[4,281] et [282] e (non item [3,783] et[4,282] c bis) Chr[8,338] ex moso[5] et[allis] (sed non item ed) om. Cf et. Tert[prax 22] *Neque me scitis, inquit, unde sim, et non veni a me ipso, sed* etc | *αλλ*: ℵ *αλλα* | *αληθινος*: ℵ al pauc *αληθης*

29. *εγω* sine copula cum BLTΓΔΑΠ unc[8] al plu a e g l q vg sah arm syr p txt Or[4,281] Tert[prax 22] ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ℵDX 1. 33. al mu b c f ff[2·] syr[cu] et[sch] etP c.* eth[r] cop go aeth Cyr[4,450] | *παρ* (X *απ*) *αυτου* et. ℵ[c] ... ℵ* e Tert[prax 22] Phoebad (ap Gall[5,253]) *παρ αυτω, apud illum* | *απεσταλκεν* c. ℵD 131. ... ς Ln Ti *απεστειλεν* c. BLT unc rell al pler Or[4,281] Cyr[4,450]. Praeterea 124. 161. add *και εαν ειπω οτι ουκ οιδα αυτον, εσομαι ομοιος υμων ψευστης*, insuperque 161. *και οιδα αυτον, οτι παρ αυτου ειμι κακεινος με απεστειλεν* (161[mg] *εως το ρωμαϊκον ευαγγελιον τουτο ευρον.*) His respondent g mm tol taurin al ap Ln (et sax sed libere) qui totum versum sic habent: *ego* (mm add *autem*) *scio* (tol *novi*) *eum, et si dixero* (g *dixerim*) *quia nescio eum, ero similis vobis mendax. Et* (mt *sed*, mm add *ego*) *scio eum, quia ab ipso sum et ipse me misit* (g mm *me scit*). Similiter fu post *me misit* add *et si dixero quia nescio eum, ero similis vobis mendax.*

30. *εζητουν ουν*: ℵ *οι δε εζητουν*, syr[cu] et[sch] *et quaerebant* | *πιασαι* (et. Or[4,293] et[398]; Cyr[4,451] add *ιουδαιοι*): A 13. 69. 262. arm add *και εξηλθεν εκ της χειρος* (A *χωρας*) *αυτων* | *επεβαλεν* (et. Or[4,396], b *iniecit*, d Ir[int 206] *inmisit*): X Or[4,293] *επεβαλλεν* ... T *εβαλεν*, item a c e f ff[2·] g l q vg *misit* (pleriq perg *in illum*, e *ad illum*) | *την χειρα* (69. -ραν) et. Or[4,293] et[398] Chr[8,339] Cyr[4,451] ... G 1. 22. al[10] fere it vg syr[cu] et[sch] (non item P) cop (non item sah) arm[edd] Ir[int 206] Nonn[7,112] *τας χειρας* | *οτι ουπω*: 69. (Ir[int]) *ουπω γαρ* | *εληλυθει* c. NBDT unc rell (sed RGHXΓA -*θη*) al pler Or[bis] etc: L al[5] *εληλυθειν*

31. *πολλοι δε* (cop *ουν*, sah om) *επιστευσαν εκ τ. οχλ.* c. ND sah cop

ὄχλου εἰσ αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸσ ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτοσ ποιεῖ; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντοσ περὶ αὐτοῦ ταῦτα, [79.1] καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτασ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 [80.10] 12, 35 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με. 34 [81.10] ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε,

---

(:: vdtr omnino ex hac lectione ortae reliquae), item sed *επιστευσ.* post *εκ τ. οχλ.* posito ϛ c. ΓΑΔ unc[7] al pler q syr[cu] (*et multi*) et[utr] arm go ... Ln Ti *εκ του οχλ. δε* (ΚΠ al[10] Cyr *ουν*, 33. *δε* post *εκ*, 69. om) *πολλοι επιστ.* cum ΒΚLΤΧΠ al[16] it[pler] vg aeth Cyr[4,459] | *ελεγον*: D *-γαν* | *o* (Δ om) $\overline{\chi s}$ cum ℵΒDLΤUΧΔ 1. 33. 69. 124. 2[pe] al plus[5] Chr[8, 340] Cyr[4,459], item it vg go syr[cu] et[sch] arm ... ϛ (Gb[0]) Ti praem *οτι* cum ΓΑΠ unc[7] al pler syr[P] | *μη* (Gb′) cum ℵΒDΕΚLΤΧ al[20] Chr Cyr ... ϛ Ti *μητι* cum GHMSUVΓΔΛΠ al pler | *πλειονα*: DΔ *πλεονα* | *σημεια* sine additam cum ℵΒDKLTXΠ al[40] fere it vg sah georg arm aeth Chr Cyr ... ϛ (Gb[0]) add *τουτων* cum EGHMSUΓΔΛ al plu (sed M al[6] ante *σημεια*, Λ al pauc post *ποιησει* pon) syr[cu] et[utr] sah[mūnt] cop go | *ποιησει* (Χ 69. *-ση*): G syr[cu] et[sch] *ποιει*, Cyr[4, 459] *εχει ποιησαι* | *ποιει* cum ℵ*D 13. 69. a c e ff[2]· g l[2] q* vg syr[cu] et[sch] arm[ed] ... ϛ Ln Ti *εποιησεν* cum ℵ[c]BLT unc rell al pler b f l[1*] q[2] syr[P] sah cop arm[cod] aeth Chr Cyr

32. *ηκουσαν* sine copula cum BLTXΓΔΛ unc[6] al pler b g l q vg cop ... ℵ MUΠ 1. 28. 131. al[20] a f ff[2]· sah add *ουν*, ΚD al pauc c e arm go add *δε*, 13. 69. 124. syr[cu] et[sch] et[P] c. ob. aeth praem *και* | *ταυτα* (et. f ff[2]· q vg etc): ℵ ante *περι αυτου* pon ... DL* 1. 2[pe] al pauc a b c e l syr[cu] arm om (Chr[8,340] om *περι αυτ. ταυτ.*) | *υπηρετασ* (ℵ *τουσ υπηρ.*) hoc loco cum ΚDEHMSVΓΔΛ al[50] a q go syr[P] ... ϛ Ln ante *ινα* cum BGKLTUXΠ al plu c f ff[2]· g l vg syr[sch] sah cop arm aeth Cyr[4,461] ... al pauc syr[cu] om; b e Chr[8,340] om *οι αρχ. κ. οι φαρ.* | *οι αρχ. και οι φαρ.* cum ΚBDGKLTUXΠ al mu c f ff[2]· g l vg syr[cu] sah cop arm aeth Cyr ... ϛ *οι φαρισ. και οι αρχιερ.* c. EHMSVΓΔΛ al plu a q go syr[P] (et sch *illi και οι αρχιερ.*) ... b e om, sed antea (ut etiam Cyr) *pontifices* (*sacerdotes* b) *et farisaei* habent pro *οι φαρισ.*

33. *ειπ. ουν* (b ff[2]· *autem*) sine *αυτοισ* cum ΚBDLΧΓΔΛΠ unc[8] al plu a b e f ff[2]· l q am for fu fos ing mt em tol sax syr[cu] et[utr] cop arm go ... ϛ (= Gb Sz) add *αυτοισ* cum T al vix mu (c *Iesus ad eos*) g vg[cle] sah aeth Cyr[4,462] | *o ις ετι*: T (confuse) *οτε ω* | *χρον. μικρ.* cum ΚBLTX *69. e q ... ϛ *μικρ. χρον.* cum DΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg (et Tert prax[22] *modicum adhuc temporis*) Chr[8,341] Cyr[4,462] | *μεθ υμων ειμι* (et. Tert *vobiscum sum*): U *μενω μεθ υμιων*

34. *ζητησετε*: Π* 69. *ζητειτε* (69. et. v. 36) | *ουχ* et. T, *non ουκ* (ut ap Georg) | *ευρησετε* sine additam cum ΚDLΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go arm Chr[8,341] Cyr[4,463] ... Ln add *με* cum BTX 1. 258. 2[pe] sah cop syr

καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω. 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς Zch 14, 8 Es 58, 11

---

cu et^{utr} aeth | *εἰμί* (69. it [exc f] vg^{cle} [non am fu for ing etc] sah cop arm syr^{sch} [non p] post *εγω* pon): a c d syr^{cu} (non utr) cop (non sah) *εἶμι* (Gb′), nec aliter Nonn^{7,130} (*οδευσω*) | *ελθειν*: B add *εκει* | *και οπου* usq *ελθειν*: U om

35. *προς εαυτους* (et. $\aleph^{c}$; 69. 258. *αυτους*): G *πρ. αλληλους* ... $\aleph^{*}$ e om | *μελλει ουτος* cum DLX syr^{cu} et^{sch} ... ς Ln *ουτος μελλει* cum $\aleph$BTΓΔΛΠ unc^{8} al certe pler it vg etc Chr^{8,342} Cyr^{4,466} | *οτι* sine *ημεις* cum $\aleph$D 249. a b c e ff^{2}· l vg cop ... ς Ln Ti add *ημεις* (:: quod concinnius videbatur) cum BLTΓΔΛΠ unc^{8} al pler f q sah go etc | *ευρησομεν*: HMΓΔ al mu *-σωμεν* | *μη*: D 124. *μητι* | *και*: H om | *τους ελληνας*: 122* *αυτους*, syr^{cu} non exprim

36. *τις*: $\aleph$ *τι* | *ο λογ. ουτ.* cum BD^{gr}E^{*vid}KLXΠ 1. 33. 69. 2pe al^{5} syr^{cu} arm Nonn^{7,138} (*τις δε πελει λογος ουτος*) ... ς *ουτ. ο λογ.* cum $\aleph$E^{corr} ΓΔΛ unc^{6} al pler it vg syr^{utr} rell ... T al^{5} harl om *ουτος* | *ον*: T *οτι* | *ευρησετε* sine additam cum $\aleph$DLΓΔΠ unc^{7} al pler it vg go arm ... Ln add *με* cum BGTX 1. sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{p} c. ob. aeth | *ειμι* (69. a c e f ff^{2}· g q [non b l nec vg] etc post *εγω* pon): a (sed non c d syr^{cu}) cop *εἶμι*, item Nonn^{7,138} (*οπποθι βαινω*) | *υμεις*: 13. 69. am fu for om | *ελθειν*: post hanc vocem 225. add *και επορευθη εκαστος* etc, i. e. Ioh 7, 53 — 8, 11.

37. *εν δε τη εσχ. ημερ. τη μεγαλη τ. εορτ.* (e *in die autem novissimo magno die festo*): D^{gr} syr^{sch} *εν δε τη ημερ. τη μεγ. τη εσχ. τ. εορτ.* ... 12. 17. 229* for om *τη μεγαλη*, syr^{cu} om *τη εσχατ.*, l om *της εορτης* (b *magno ac sollemne*) | *ειστηκει* cum B*EKLMSUVΓΔΠ al plu ... $\aleph$B^{3}DGHT XΔ al *ιστηκ.* | *εκραζεν* cum $\aleph$D 1. 69. it vg sah cop Chr^{8,343} ... ς Ln Ti *εκραξεν* cum BLTXΓΔΛΠ unc^{8} al pler syr^{cu} et utr Or^{4,119} et^{138} Cyr 4,467 | *εαν* (et. Or$^{2,550\cdot 703}$ et alib; *αν* Or^{4,118}): Did^{tri} 2, 6, 22 *ει* | *διψα* (et. Or^{aliquoties} Did): Or^{3,251} *διψη* | *ερχεσθω* sine additam cum $\aleph$*D b e Cyp^{106} et^{282} Victorin^{ari} 1,8 (ap Gall^{8,154}) Augunit 28, 65 (9, 599) et^{iudic} 36 (3, 1, 985) ... ς Ln Ti add *προς με* (B *εμε*) cum $\aleph$CBLT unc rell al omn^{vid} a c f ff^{2}· g l m^{115} q vg sah cop syr^{cu} et^{utr} rell Or$^{2,550\cdot 703}$ et 3,251 et$^{4,118\cdot 119\cdot 138}$ Euse^{407} et$^{ps\,87\cdot 369}$ Did^{tri} 2, 6, 22 Chr^{8,344} Cyr^{4,467} Victorin^{ari} 4, 6 (Gall^{188}) Aug^{loh} 32, 2

38. *ρευσουσιν* (et. Or^{2,719} et^{prov} ap Mai^{42} [deest Notit^{110}] Euse^{407} et$^{ps\,117}$ et^{alib} etc): HΔΛ al *ρευσωσιν* | *καθως ειπ. η γραφη*: cf Chr^{8,344} *και*

κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ
Ioel 2, 28 (3, 1) τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 [82.7] Ἐκ

ποῦ εἶπεν ἡ γραφὴ ὅτι ποταμοὶ ἐκ τ. κοιλ. αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδ. ζῶντος; οὐδαμοῦ. τί οὖν ἐστίν; ὁ πιστ. εἰσ ἐμέ, καθ. εἶπ. ἡ γραφή, ἐνταῦθα ὑποστίξαι δεῖ, ἵνα ᾖ τό· ποταμοὶ ἐκ τ. κοιλ. αὐτ. ῥεύσουσι, τῆσ αὐτοῦ ἀποφάσεωσ. Hier vero esa 4,97 vallars asserit Iohannem qui Graeco sermone evangelium texuit, testimonia scripturae de Hebraico protulisse, ut est illud: *Flumina de ventre eius fluent aquae vivae.* Idem in Matthaeum („Hebraeo sermone") 2, 15 et 23 dicit.

39. *ειπεν* (et. Cyr$^{hr\ 248}$, a b e·f g vg Cyp ^{106} *dixit*): ℵ c ff^{2}· l m ^{115} q Did tri ^{2,14} Chr ^{3,345} Cyr ^{4,470} Hil ^{169} Thdrt ^{5,988} *ελεγεν* (*dicebat*) | *ου* cum ℵD GHLTXΓΔΠ (et. carp^{ev}) al plu Cyr$^{hr\ 248}$ Chr ^{3,345} Thdor^{heracl} (cat ^{269}) Cyr ^{4,470} Nonn ^{7,150} Thdrt ... BEKMSUVA al ^{25} o | *ημελλον* cum ΝΓΔΛ unc^{7} al plus ^{40} Thdrt ... ς Ln *εμελλ.* cum BDSTXΠ al plu Did$^{tri\ 2,14}$ Cyr^{hr} Chr Thdor$^{cat\ 269}$ Cyr Nonn ^{7,150} (*πνευματοσ ουπερ εμελλε τυχειν*) | *οι πιστευοντεσ* cum ℵDXΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere it vg (*credentes* a c d ff^{2}· g m vg, *qui credunt* l q, *qui credebant* e; b om *οι πιστ. ε. αυτ.*) Did^{tri} Cyr^{hr} Chr Thdor^{cat} Cyr Thdrt ... Ln *οι πιστευσαντεσ* cum BLT 18^{ev} Chr$^{mosc\ 1}$ (sah anceps) | *ουπω*: A* *οπου*, am for fu ing^{2} *non* | *πνευμα* (D *το πν.*) absq *αγιον, δεδομενον* vel similibus additam cum ℵKΠ 42. 91. san fu harl* cop (sah *nondum enim acceperant spiritum*) arm Or ^{3,560} et $^{4,388\cdot 422\cdot 456}$ Cyr $^{4,470\cdot 475}$ et glaph ^{145} et ador ^{404} Hesych quae ^{18} Or$^{int\ 3,908}$ (*nec enim habebant adhuc spiritum*) Rebapt ^{13} (Gall ^{3,368}) ... ς (Gb^{00}) add *αγιον* cum LXΓΔΛ unc^{6} (item ^{V}minusc) al pler Did$^{tri\ 3,34}$ Ath ^{698} Chr ^{3,346} (bis et altero quidem loco: *ουπω γαρ ην πν. αγιον, τουτεστι δοθεν*) Thdrt ^{4,128} Or$^{int\ 3,912}$ (*et nondum erat tunc in hominib. spir. sanctus*) ... Ln add *δεδομενον* cum a b c e ff^{2}· g l vg^{cle} et$^{edd\ pl}$ syr^{sch} Eus$^{luc\ 169}$ ... D f go (aeth) add *αγιον* (D^{2} *το αγ.*) *επ* (f *in*) *αυτοισ* (D^{2} *–τουσ*) (aeth^{ro} *ου γαρ ειχον πν. αγιον*, aeth pp *ουπω γαρ ηλθε πν. αγ.*) ... B 254. e q syr^{hr} et (sed *δεδομ.* c.*) P cat$^{ox\ 270}$ (sed ^{semel} om *δεδομ.*) Or$^{int\ 3,900}$ (*nondum datus erat spir. sanct. adhuc*) add *αγιον δεδομενον* (254. *δοθεν*). Praeterea syr$^{p\ mg}$ *quia non datus est spiritus sanctus ante resurrectionem.* | $\overline{\text{ις}}$ cum ℵBDLTX unc rell (et. carp^{ev}) al pler Or$^{4,388\cdot 422\cdot 456}$ Did^{tri} Ath Chr Cyr Hesych Thdrt ... ς (Gb^{00}) praem ὁ cum minusc mu Or^{3,560} | *ουδεπω* (L 56^{ev} *ουδεπωτε* sic uterq) cum LTXΓΔΠ unc^{7} al pler Or^{3,560} Ath^{698} Chr Cyr Hesych Thdrt (:: *ουδεπω* ap Ioh etiam 19, 41 et 20, 9 legitur. Praeterea bis ap Lc 23, 53 et Act 8, 16, quo utroq loco plu *ουπω* substituere. Superest 1 Co 8, 2 ubi rursus pari auctoritate *ουδεπω* et *ουπω* certant. Contra saepissime *ουπω* legitur, nec fere fluctuat, tamen Ioh 8, 57 D *ουδεπω* eius loco praebet.) ... Ln (et Ti^{synops}) *ουπω* cum ℵBD 64. 66. 71. (al^{vid}) Or$^{4,388\cdot 422\cdot 456}$ Did$^{tri\ 3,34}$ Ath$^{698\ cod}$ (:: *ουπω* quod praecedit non fluct) | *εδοξασθη* (ℵC): ℵ* *δεδοξαστο*, cui magis quam *εδοξασθη* respondet *fuerat honoratus* (*honoratus* a d, *glorificatus* f g ^{am} fu for fos mt, *honorificatus* q Or^{int}, *clarificatus* c Aug) a c d f

τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀλη-
θῶς ὁ προφήτης· 41 ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· 83.7 ἄλλοι 1, 21
ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 42 οὐχὶ ἡ
γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς Ps 89, 4 Mich 5, 1
κώμης, ὅπου ἦν Δαυείδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 43 84.10 σχίσμα οὖν

---

g q am fu for fos mt Or$^{int\,3,900\cdot\,908\cdot\,919}$ Augunit. Latt rell i. e. b c ff$^{2\cdot}$ l vg^{ed} Victorin al *erat honorificatus* (*clarific.* e, *glorific.* vg)

40. *εκ του οχλου ουν* (τ *ου*) cum ℵBDLTX 1. 2^{pe} (124. *οι ουν εκ τ. οχλ. πολλοι*) a b c e ff$^{2\cdot}$ vg sah cop arm (sed c e ff$^{2\cdot}$ sah cop arm *autem* pro *ουν*) Or^{4,299} (*οτε γε και – οι εκ του οχλ. ακουσαντεσ των λογων του* $\overline{\text{ιυ}}$ *ελεγον*) Cyr^{4,475} (*εκ τ. οχλ. ουν ακουσ. τινεσ*, similiter *τινεσ* explicationis caussa intulerunt sah cop arm); l *et cum audissent hos sermones eius ... ς πολλοι ουν εκ του οχλου* cum ΓΔΛΠ unc^{7} al pler f q go syr^{utr} eth^{r} aeth (sed f go syr^{sch} *autem* pro *ουν*, aeth *et multi*), item g gat mm *ex illa ergo turba multi* | *των λογων* cum ℵ(* et ^{c})BDEGHKLM TUΓΔ*Π al plu it vg sah cop go syr^{sch} et^{p} eth^{r} arm Or^{4,299}. Sed ℵ* (non ^{c}) D praem *αυτου*, item KΠ al c ff$^{2\cdot}$ g l (non item a b e f q) vg syr$^{p\ txt}$ add *αυτου*. Praeterea addidimus *τουτων* cum ℵ(* et^{c})BDLTU (*τούτον*) 1. 22. 33. 118. 2^{pe} al pauc (et G *τούτων τ. λογ.*) it vg (a *sermones hos*, e *verba illa*, b *haec verba*, rell *hos sermones*. Similiter vv rell vel ante vel post.) sah cop go arm syr$^{p\ mg}$ eth^{r}; contra EHKMΓ Δ*Π al pl syr^{sch} (Or vide ante) om *τουτων*, ita Ti ... *ς τον λογον* cum ΒΧΔ^{2}Λ al permu sah^{münt} aeth Cyr^{4,445}. Ex his 124. praem *αυτου*, ϰ al mu aeth Cyr add *τουτον* ... 106. 44^{ev} om omnia | *ουτοσ εστιν*: ϰ post *αληθωσ* pon (c e *hic vere pro. est*; it^{pl} vg *hic est vere pro.*, a *est vere pro.*?) ... BD praem *οτι*, non item ΚLTX unc rell al omn^{vid} it vg etc Or^{4,299} (Chr^{8,346}) Cyr^{4,475}

41. *αλλοι* pr: T 1. 13. 69. al pauc b c f sah cop Or^{4,299} add *δε*, hinc Ln [*δε*] | *ουτοσ* (et. Or): DLX 69. al pauc g syr^{p} c.* Cyr^{4,475} praem *οτι* | *ουτοσ εστιν*: U x^{scr} (al?) Cyr add *αληθωσ*. Praeterea MA* al^{10} b q syr^{hr} ab *ελεγον* ad *ελεγον* transiluere, item l ab *ελεγον* v. 40 ad *ελεγον* prius v. 41. | *αλλοι* sec cum ΚDΓΔΛ^{2}Π unc rell 13. 22. 28. 69. 106. 127. al pler syr^{utr} go, item ς addito *δε* cum minusc mu^{vid} e cop ... Ln Ti *οι δε* cum BLTX 1. 33. al^{5} a c f ff$^{2\cdot}$ vg sah arm (aeth^{vid}) Or^{4,299} Cyr^{4,477} (:: cf 9, 9 ubi similiter *αλλοι ελεγον, αλλοι ελεγον*) | *ελεγον* sec: D* *ελεγαν*

42. *ουχι* cum ΚDXΓΔΛΠ unc^{7} (Γ *οὐχῆ*) al omn^{vid} Cyr^{4,477} ... Ln *ουχ* cum B^{3}(et* *ουκ*)LT Or^{4,299} | *ειπεν*: D 235. it vg *λεγει* (*dicit*) | *του*: DU 1. 13. 69. 157. 2^{pe} 435. 32^{ev} Or om | *δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1. Hoc loco ΚBDT *δαυειδ* plene | *βηθλεεμ*: Γ* al pauc *βηθλεμ*, item a *baethlem*, e *bethlem* | *οπου ην* (ϰ add *ο*) *δαυ.*: e syr^{sch} aeth om *οπου ην* | *ο* $\overline{\text{χς}}$ *ερχετ.* cum ΚDXΓΔΛΠ unc rell al fere omn a b f l q (e om *ο* $\overline{\text{χς}}$) go syr^{p} (sah ante *εκ του σπερμ.* pon, cop *Christum venire* ante *απο βηθλ.*, item D ante *οπου*) Or^{4,299} ... Ln Ti (Schu „bene ap Io^{tt}) *ερχετ. ο* $\overline{\text{χς}}$ cum BLT 33. c (ff$^{2\cdot}$ g vg^{cle}) vg (syr^{sch}) syr^{hr} (arm aeth)

ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44 [35.1] *τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν*
7, 30 *πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.*

45 [36. 10 7] *Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;* 46 *ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὡς οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος.* 47 *ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι·*

Cyr^{4,477} (vgcle syr^{sch} arm aeth et^{vid} ff$^{2\cdot}$ g eundem verborum ordinem etiam v. 41 habent) :: vdtr transpositum esse ut nomina *δαυ.* et o $\overline{χς}$ separarentur. Ob eandem caussam D sah cop singula transposuere. Similiter Chr^{8,347} *ουκ απο τ. σπερμ. δαυ. ερχετ. ο* $\overline{χς}$. Quae praecedunt, *εκ της γαλιλ.* etc, utroq modo exhibet.

43. *εγεν. εν τω οχλ.* cum ℵBDLTX 33. 124. 157. al pauc (D^{gr} *εισ τον οχλον*, 435. *εκ του οχλου*) it^{pler} vg sah cop syr^{utr} eth^{hr} arm (*εγεν. οιν σχ. εν τ. οχλ.*) Or^{4,299} (*οτε και σχ. γεγενηται εν τ. ο. δι αυτ.*) Cyr^{4,477} ... ς *εν τ. οχλ. εγεν.* cum ΓΔΑΠ unc^{7} al pler q go

44. *ηθελον* (ℵ^{c}): ℵ* *ελεγον* | *επεβαλεν* cum ℵ(*et^{c})DXΓΔΑΠ unc^{7} al omn vid (131. al pauc *-λλεν*) e f (e *inicicbat*, f *iniecit*) Chr^{8,347} Cyr^{4,478} ... Ln *εβαλεν* cum BLT, item it^{pler} vg *misit* (:: cf ad v. 30) | *επ αυτον* (et. ℵ^{c}): ℵ* *αυτω*, U *επ αυτω*

45. *ειπον* (et. T et it^{pler} vg): ℵ e *λεγουσιν*, item Chr^{8,349} *ηλθον γαρ φησιν οι υπ., και λεγουσιν αυτ. οι φαρ.* | *εκεινοι* (syr^{sch} *sacerdotes*, Chr vide ante): KUΠ al pauc e g om | *ηγαγετε* (T *-γεντε*): D *ηγαγατε*

46. *απεκριθησαν* (D add *δε*, al pauc Chr^{8,347} *ουν*) *οι υπηρεται*: ℵ *οι δε υπηρ. απεκριθ.* | *ελαλησ. ουτωσ ανθρ.* cum ℵ^{c}BLTX 3. 33. (sah *non locutus est homo sic unquam*, cop *non locutus est homo unquam modo huius hominis*) Or^{4,299} Chr^{8,349} com bis Cyr^{4,478} et bis^{479} et^{1026} ... ℵD *ουτωσ ανθρ. ελαλ.* (a *nunquam – sic locutus est*) ... ς *ουτ. ελαλ. ανθρωπ.* cum ΓΔΑΠ unc^{7} al pler it^{pl} (c ff$^{2\cdot}$ *nunquam sic locutus est quisquam homo*, item q vg omisso *quisquam*, f *nunquam – ullus hominum*, l *nunquam taliter locutus est quisquam*) vg syr^{utr} go aeth Chr^{txt} Thdrt ^{2,121}. Libere e *nemo unquam sic locutus est*; syr^{hr} *a diebus suis non locutus est homo sic*; mm arm om *ουτωσ* | *ωσ ουτοσ λαλει* (3. 9. mm mt post *ανθρ.* pon) *ο ανθρ.* (D c ff$^{2\cdot}$ om *ο ανθρ.*) cum ℵ*(D 3. 9.) syr^{sch} eth^{hr} (c ff$^{2\cdot}$ mm mt); nec aliter ς Ti, nisi quod om *λαλει*, cum XΓΔΑΠ unc^{7} al pler (a *quomodo et hic*) e f l q vg syr^{p} arm aeth go (sah vide ante) Chr^{txt} Thdrt^{2,121} ... Ln om (Gb^{0}) plane cum ℵ^{c}BLT 225. 229* for cop Cyr$^{4,478.479}$ (nec^{txt} nec^{com} add), nec magis add Or^{4,299} Chr com :: offendebat scripturae prolixitas, hinc additamentum vel in brevius contraxerunt vel totum omiserunt.

47. *απεκριθησαν* sine copula cum ℵD 1. 33. al^{10} a c e ff$^{2\cdot}$ sah syr^{sch} arm Cyr^{4,480} ... ς (Gb^{0}) Ln add *ουν* cum BLTXΓΔΑΠ unc^{7} al pler f g l q vg (sed l fos om *αυτοισ*) syr^{p} ... cop go *respond. autem*, syr^{hr} aeth *et respond.* | *αυτοισ* cum ℵDLTX unc rell al pler it^{pler} vg etc ... BK al^{5} l fos arm om | L *πεπλανασθαι*

μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48 μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· 51 μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρω- 3, 1. 19, 39 Dt 19, 15 aa

48. εκ (et. Or): ℵ 13. 15. 69. 124. 240. 244. 248. (Chr^{8,350}) om | επιστευσεν cum ℵ^{c}BLTX unc^{11} al omn^{vid} it vg etc Or^{4,299} etc (e *quare nemo ex* etc, item Chr^{8,350} *διατι γαρ ουδεισ, φησι, των αρχοντων επιστ. εισ αυτ.*) ... ℵ*D *πιστευει*

49. αλλα cum BDLT 33. ... ς αλλ cum ℵΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler (Or αλλ η) | επαρατοι cum ΚΒΤ 1. 33. Or^{4,299} Chr$^{8,350\,com}$ (*πωσ ουν επαρατοι εισιν; υμεισ γαρ επαρατοι οι μη* etc) Cyr^{4,1027} et^{4,481} com (*επαρατουσ δε ειναι φασι τουσ πιστευοντασ* etc) ... ς επικαταρατοι cum DLΧΓΔ ΑΠ unc^{7} al pler Chr$^{8,350\,txt}$ Cyr$^{4,480\,txt}$

50. λεγει: ℵ 6^{pe} e f q vg^{cle} syr^{sch} et^{hr} aeth *ειπεν*, praetereaq ℵ f add *δε* (syr^{hr} aeth *et dixit*) | προσ αυτουσ sine ο ελθων etc cum ℵ* (:: ita rectissime edi videtur. Confirmatur autem Sinaitici codicis auctoritas quum eo quod vix credibile est Iohannem utroque loco, quo post nocturnam Iesu conversationem Nicodemum commemoravit, 7, 50 et 19, 39, illius conversationis mentionem fecisse, tum quod additamentum brevissimum mira scripturae varietate laborat. Videntur autem primum aliena manu haec fere adnotata esse: ο *ελθων πρ. αυτον πρωτερον*. Haec alii post accuratius ad 19, 39, ubi lectio tantum non fluctuat, conformanda duxerunt. Ceterum alieni suspicionem auget etiam quod D et Syrus verbis *εισ ων εξ αυτων* postposuere, nonnulli vero codices (al^{3} et e) in ipsum locum horum verborum substituerunt.) ... ς add ο *ελθων νυκτοσ προσ αυτον* (254. y^{scr} *τον ιν*) cum EGHMSΓΔ al pler, item *νυκτοσ* post *πρ. αυτ.* (44^{ev} w^{scr} syr^{sch} *πρ. τον ιν*) posito ΚUΔΠ 131. 157. 220. 44^{ev} p^{scr} w^{scr} f l q vg go syr^{sch} Bas$^{eth\,274}$ ... Ln Ti add ο *ελθων προσ αυτον* (e sah cop syr^{hr} *ad Iesum*) *πρωτερον* (LX 1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 2^{pe} *το πρωτ.*, e *primo tempore*) cum ℵ^{c}BLT a (*qui prius venit ad eum*) e sah syr^{hr} Cyr^{4,481}; item addito *νυκτοσ* vel ante [το] *πρωτερον* (x c ff$^{2\cdot}$ syr^{p} c.* arm) vel post *πρωτερ.* (cop aeth) vel ante *προσ αυτον* (1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 2^{pe}) x 1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 2^{pe} c ff$^{2\cdot}$ cop arm aeth syr^{p} c.*; item D ο *ελθ. πρ. αυτ. νυκτοσ το πρωτον* (d *ante hoc*, e vero ut D, vide supra) ... denique D syr^{sch} ο *ελθ.* etc post *εισ ων* (L syr^{sch} om) *εξ αυτων* pon, 71. 142* g^{scr} e om *εισ ων εξ αυτων*. Gb pro hac ratione testium coniecit (Gb′) ο *ελθων προσ αυτον* omissis *νυκτοσ* et *πρωτερον* scribendum esse.

51. κρινει: HX al mu -νη | ακουση: Γ al aliq -σει | πρωτον (Gb′) cum ℵ (* et^{c})BDKLTXΠ 1. 33. 69. 106. 118. 124. 157. 249. al^{10} Or^{4,299} Bas ^{3,394} Cyr^{4,481}, item *primum* c ff$^{2\cdot}$ l q arm ... ς *πρωτερον* cum EGHMSU ΓΔΛ al pler Chr^{8,350} Bas$^{eth\,274}$, item *prius* a f g vg ... e Eus$^{ps\,230}$ Lcif athan ^{2,37} om; ℵ* 47^{ev} om *παρ αυτου*. Idque posuimus ante *παρ αυτου* cum ℵ^{c}BDLT 33. 124. al^{7} fere a c ff$^{2\cdot}$ q syr^{utr} sah cop arm Or

πον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται.*

Cyr (Bas^{3,394} *πρωτ. αυτου ακουση*) ... ς post *παρ αυτου* pon cum EG HKMSUΓΔΛΠ 1. 69. 106. 118. 157. al pler am fu for san taur ing (al) syr^{hr} Chr Bas^{eth} .. x f g^{vid} vg^{cle} go ante *ακουση*, l ante *μη* (*numquid*) *ο νομος* pon | *γνω* (et. c Lcif): D *επιγνωσθη* (*cognoscatur* d) | *ποιει* (et. Or Bas^{eth} Chr Cyr): D c Lcif *εποιησεν*

52. *ειπαν* cum BDKT 33. w^{scr} ... ς *ειπον* cum ΝLXΓΔΛΠ unc^{6} al pler Cyr ^{4,482} (Or^{4,299} om κ. *ειπ. αυτ.*) | *εραυνησον* cum ΝB*T ... ς Ln (cui *εραιν.* tantum ex T innotuerat) *ερευνησον* cum B^{2}DLX unc rell al omn vid | *ιδε*: D 229** add *τασ γραφασ*, item 229* (*την γραφην*) a c e ff^{2} l (non item f g q) vg^{clem} (non item am for fu san em ing^{2} gat mm) sah post *εραυνησον* (*scrutare*) :: cf 5, 39 | *προφητ. εκ τησ* (G om) *γαλιλαι.* cum NDΓΔΛΠ unc^{7} al pler a c e f l q am for fu ing san mt (al) go syr^{utr} sah cop arm ... Ln Ti *εκ τ. γαλ. προφητ.* cum BLTX al pauc (ff^{2}· g?) vg^{cle} aeth (*ex Galil. non surget propheta*) Or ^{4,299} Chr^{8,351} et $^{2,421.\ 7,157.\ 12,368}$ Cyr ^{4,482} | *εγειρεται* (Gb') cum NBDKS^{mg}TΓΔΛΠ al^{30} fere it vg (a c f ff^{2}· g q vg$_{ww}$ *surgit*; e *surget*, l *exurget*) sah (*ουκ εστιν ο προφ. εγερθησομενοσ*) cop (*ουδεισ προφ. εγερθησεται*) syr^{sch} et$^{p\ txt}$ et^{hr} arm go aeth Or ^{4,299} (*ουκ εξερχεται ουδε εγειρεται*) Nonn ^{7,193} (*οττι προφητησ - εγειρεται εκ γαλιλαιησ*), item U *ερχεται* ... ς Ti *εγηγερται* (EGHM al mu *εγειγερτ.*) cum EGHLMS^{tx}XΔ (et. carp^{ev}) al plu syr^{p} ^{mg} Chr^{8,351} et$^{2,421.\ 7,157.\ 12,368}$ Cyr^{4,482} et^{483}

7, 53 — 8, 11 omisimus cum NABCLTXΔ (in Δ [6, 50—8, 52] et C [7, 3—8, 34] par foliorum quod periit pericopam de adultera non continuisse pro spatii ratione certissimum est. L et Δ spatium vacuum habent, et Δ* quidem post *ουκ εγειρεται* iam perrexerat *παλιν ουν αυτοισ ο ιϛ ελαλησεν λεγων*, sed delevit scripta ac demum interposito spatio eadem posuit.) 3. 9* 22. 33. 72. 96. 97. 106. 108. 123. 131. 139. 157. 179* 249. 250. 253. y^{scr} 2p^{e} al^{50} fere (aliquot tantum 8, 3 — 11 om) et plur^{evv} (plus^{30} numerantur, et. carp^{ev} xy^{scr}) a b** f l* q go sah cop^{dz} et^{pler} syr$^{edd\ pler}$ et$^{edd\ pler}$ (cf syr$^{sch\,677}$ item ed. Lee 1816. Receperunt polyglang^{l} ex codice Usserii, in quo quidem notatur non esse versionis Peschitho, item Adler in uno Parisino reperit, White ex cod barsalib separatim edidit. Zacharias episc. Meletinensis in Chronico sic: *Exstat autem in evglio S. Marae episcopi can.* 89 *caput singulare ev. Ioh. quod in aliis exx. non habetur* etc. Quem Zachariae locum affert etiam Dionys. Barsalibaeus comm. in evv: *Repertum est autem in ev. Marae Amidae episc. qui Graeci sermonis peritus erat, ut Zach. rhetor et episc. Meletin. scribit, in can. evglii* 89. *caput singulare Iohannis, quod non in omnibus exstat exx, neque ipsum a quopiam interprete illustratum vidimus.* Cf Assem. bibl. or II, 52 sq) arm$^{cdd\ 6\ antiquiss}$ et^{zoh} Or^{4,299} (ubi in comm. in Ioh post *και ιδε οτι εκ τ. γαλ. προφ. ουκ εξερχ. ουδ. εγειρεται*, arctissimo nexu pergit *πῶσ δὲ ἐδύναντο ἁπλούστερον νοεῖν αὐτὸν ἑαυτὸν ἀναιρήσειν οἱ ἀκούσαντεσ*

αὐτοῦ λέγοντος· ἐγω εἰμι το φως του κοσμου· ο ακολουθων μοι etc) Chr^{8,351} (arctissime in comm connectens 8, 12 cum 7, 52. Post verba enim *ερωτησον* [*εραινησον*?] *και ιδε* sic pergit: *τί οὖν ὁ* $\overline{χς}$*; ἐπειδὴ ἄνω καὶ κάτω τὴν γαλιλαίαν ἔστρεφον καὶ τὸν προφήτην, ἀπαλλάττων πάντας ταὐτης τῆς ἀλλοτρίας ὑποψίας, καὶ δεικνὺς ὅτι οὐχ εἷς τῶν προφητῶν ἐστὶν ἀλλὰ τοῦ κόσμου δεσπότης, φησίν· ἐγω φως εἰμι του κοσμου. οὐ γαλιλαίας, οὐ παλαιστίνης οὐδὲ τῆς ἰουδαίας. τί οὖν οἱ ἰουδαῖοι;*) Cyr^{4,484} (rursus in ipso comm a 7, 52 ad 8, 12 pergit. Ut illa: *ει τις διψα* etc, *πρόπουτα τοῖς περὶ τῆς ἑορτῆς γεγραμμένοις* Iesum protulisse dicit, ita *νῦν ἐπὶ καιρῷ ταύτην ποιεῖται ἐξήγησιν - βοῶν· ἐγω εἰμι το φως του κοσμου. διὰ πάσης, φησί, τῆς ἁγίας ἰόντες γραφῆς καὶ τὰ ἐπ' ἐμοὶ διὰ τῶν προφητῶν εἰρημένα βασανίζειν οἰόμενοι πολὺ τῆς ὁδοῦ τῆς ζωῆς διασφάλλεσθε* etc.) Nonn^{7,198} et^{8,1} (post *ἐγείρεται ἐκ γαλιλαίης* pergit *ἰησοῦσ δ' ἀγόρευε χέων λαοσσόον αὐδήν, εἰμὶ φάος κόσμοιο*) Cosm$^{\text{topogr}5}$ (ap Gall^{11,502}. Refert ibi quas narrationes evglicas Ioh suppleverit *οἷον περὶ τοῦ ἐν κανᾷ γάμου, περὶ νικοδήμου, περὶ τῆς σαμαρείτιδος, περὶ τοῦ βασιλικοῦ, περὶ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ, περὶ τοῦ λαζάρου, περὶ τοῦ τὸν ἰούδαν ἀγανακτεῖν διὰ τὴν ἀλείψασαν τὸν κύριον μύρῳ, περὶ τῶν προσελθόντων ἑλλήνων* etc, in quibus historiam de adultera, si noverat, praeterire nequibat.) Thphyl$^{\text{comm cat ox}272}$ (hinc nec in Amm^{presb} inventum vdtr, a quo plurima in catenam transiere. Quam sententiam confirmant quae cat ex Amm ad 8, 12 affert: *δείκνυσιν ὅτι αὐτός ἐστιν. περὶ οὗ προανεφωνήθη· ἰδου τεθεικα σε εισ φως εθνων, καὶ οὐχ εἷς τῶν προφητῶν ἀλλὰ δεσπότης.*) Tert$^{\text{pudic}6}$ (*Plane si ostendas de quibus patrociniis exemplorum praeceptorumque caelestium, soli moechiae et in ea fornicationi quoque ianuam poenitentiae expandas, ad hanc iam lineam dimicabit nostra congressio - Nam et si cum maxime a lege coepimus demonstrando - libertas in Christo non fecit innocentiae iniuriam - Quaere an salva sit lex non moechandi, cui accessit nec concupiscendi - Ceterum si qua vobis exempla in sinum plaudent, non opponentur huic quam defendimus disciplinae - Frustra enim lex supra structa est - si ideo hodie concedetur moechiae venia, quia et aliquando* [ed. *aliqua*] *concessa est.* Iam varia ex V. T. exempla adscribuntur, at haec Christi aetatem praecessisse urget. *Malo,* ait, *in gloriam Christi a Christo deducere disciplinam. Luserit ante Christum caro, imo perierit* etc. Hac in disputatione Tertullianum historiam de adultera praeteriturum fuisse si in evglio invenisset, credi prorsus nequit.) Quibus testibus certissimis (Tertull Orig Chr Cyr Nonn Cosm Thphyl) addendi sunt alii qui vel ut Bas Cyp Hil (etiam Iuvenc) certe nusquam his versibus usi sunt quamvis utendi occasionem haberent, vel iam in antiquis scholiis (vide post) nusquam usi perhibentur, ut Apollin et Thdor^{mops}. Defuisse vero antiquitus testantur etiam capitulorum indices in veterrimis cdd nostris, nam nec AC nec ΚΑΛΠ al mu capitulum *περὶ τῆς μοιχαλίδος* in indicem relatum habent, licet ΚΑΠ al ipsam historiam exhibeant in textu. Eorum qui habent primi sunt ΚΜ; receptum autem ita est ut caput *ε'* efficeret, quo addito non amplius (ut in AC etc) *ιη'* sed *ιθ'* capita numerantur. Ammonium aut Eusebium hos versus agnovisse minime

credibile est, tamen ex numeris qui huc pertinent nil certi effici potest: caput enim πς′ cum ι′ canone in cod. A aliis ad 7, 45 notatum usque ad 8, 19 pertinet, ipsa vero adulterae historia eodem canone (qui continet singulis propria) atque capite comprehendenda erat ac revera in eis cdd. qui habent comprehensa est ..... habent sed asteriscis notant ΕΜΑΠ al[15] (E asteriscos inde a v. 2 *ορθρου δε*, ΑΠ a v. 3 *αγουσιν* adpositos habent, M ad 7, 53 et 8, 11, insuperque crucem rubram ad 7, 53 et ad 8, 3 habet), item obelis s al plus[30]; transponunt (vel 7, 53—8, 11 vel 8, 3—11) ad evglii finem 1. tisch (in quo 8, 3—11, 2 ab ipso*, 7, 53—8, 2 a posteriore scriptore supplentur) al plus[10] arm$^{odd\ pler}$; 13. 69. 124. 346. post Lucae caput 21; 225. post Ioh 7, 36 ..... denique scholia varia ut inventos ita omissos in cdd testantur. Quae quidem, quorum vix ullum nono saeculo antecedit, hac in re, de qua tot graviora testimonia habentur parvi tantum momenti sunt; neque urgeri potest si quando antiquos aut accuratos aut nonnullos codices in alterutram partem testes adhibent. Habent igitur A 262. alii mu in mg: *τὰ ὀβελισμένα* (al *ὠβ.*) *ἔν τισιν ἀντιγράφοις οὐ κεῖται, οὐδὲ Ἀπολιναρίου* (al *-ρίῳ*)· *ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ὅλα κεῖται* (al *κεῖνται*)· *μνημονεύουσιν τῆσ περικοπῆσ ταύτησ καὶ οἱ ἀπόστολοι* (al add *πάντεσ*) *ἐν αἷσ ἐξέθεντο διατάξεσιν* (i. e. Const^{2,24,4}) *εἰσ οἰκοδομὴν τῆσ ἐκκλησίασ*. Item 1^{mg} ad finem evglii: *τὸ περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ κεφάλαιον ἐν τῷ κατὰ ἰωάννην εὐαγγ.* (cod. *ἐαγγ.*) *ὡσ ἐν τοῖσ πλείοσιν ἀντιγράφοισ μὴ κείμενον, μηδὲ παρὰ τῶν θείων πατέρων τῶν ἑρμηνευσάντων μνημονευθέν, φημὶ δὴ ἰωάννου τοῦ χρυσοστ. καὶ κυρίλλου ἀλεξανδρέωσ οὐδὲ μὴν ὑπὸ θεοδώρου μωψουεστίασ καὶ τῶν λοιπῶν, παρέλειψα κατὰ τὸν τόπον. κεῖται δὲ οὕτωσ μετ' ὀλίγα τῆσ ἀρχῆσ τοῦ πς′ κεφ. ἐξῆσ τοῦ ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτ. ἐκ τ. γαλιλ. οὐκ ἐγείρεται.* Eodem loco i. e. ad evglii finem 135 et 301.: *εὕρηται καὶ ἕτερα ἐν ἀρχαίοισ ἀντιγράφοισ, ἅπερ συνείδομεν γράψαι πρὸσ τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ εὐαγγελιστοῦ, ἃ ἐστι τάδε.* Item 259. suppletis ad finem evglii *αγουσιν* usque *αμαρτανε* addit: *εὕρηται ἔν τισιν ἀντιγράφοισ καὶ τὸ τοιοῦτον κεφάλαιον προσκείμενον εἰσ τὸ κατὰ ἰωάννην εὐαγγέλιον.* Item 237. in ultimo folio (*και απηλθεν εκαστος* usque *αμαρτανε*) praeposito indice: *εὐαγγέλιον εἰσ μετανοοῦντα·* (plerumque in memoriam *τῆσ ἁγίασ θεοδώρασ τῆσ ἐν ἀλεξανδρείᾳ* legitur, vide infra) *ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην*, exhibet cum hac nota: *τοῦτο τὸ εὐαγγ. ἐν τοῖσ ἀκριβεστέροισ τῶν ἀντιγράφων οὐχ εὕρηται.* Item 2^{pe}: *τὸ περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ κεφάλαιον ἐν τῷ παρὰ ἰω. εὐαγγελίῳ, ὡσ ἐν τοῖσ νῦν ἀντιγράφοισ μὴ κείμενον, παρέλειψα. κατὰ τὸν τόπον δὲ κεῖται οὕτωσ ἑξῆσ τοῦ οὐκ ἐγήγερται.* 34. ad ipsum evglii locum (7, 53) haec in margine habet: *ἰστέον ὅτι διὰ τοῦτο μετὰ ἀστερίσκων ἐτέθησαν τὰ περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ, ἐπειδὴ εἰσ τὰ πλείω τῶν ἀντιγράφων οὐκ ἔγκειται· πλὴν εἰσ τὰ ἀρχαιότερα εὑρηται.* Similiter alia.

Habent pericopam DF (ab 8, 10; ante hiat) GHKUΓ (EMSAΠ etc c. aster. vel ob.) al plus[300], cdd mug^{r} et^{lat} ap Hier (adv. Pelag. 2, 17 *in ev. sec. Ioh. in multis et Graecis et Latinis cdd. invenitur de adultera muliere quae accusata est ap. dominum*) b* c e ff^{2}· g l^{mg2} vg (etiam vg^{cdd} qui saepe ad cdd italos deflectunt ut foss gat mt) aeth syr^{hr}

(7, 42—8, 2 pag[110]; 8, 3—21 pag[460]) arr sl sax perss (in cod[vat] ad cap 10 trahitur); adde vv quarum [mss] et[edd] differunt i. e. syr[cdd s] et[p] interpol cop wl arm usc et cdd recentissim, item scholia supra adscripta. Praeterea agnoscunt Const[2,24,4] *ἑτέραν δέ τινα ἡμαρτηκυῖαν ἔστησαν οἱ πρεσβύτεροι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῷ θέμενοι τὴν κρίσιν ἐξῆλθον· ὁ δὲ καρδιογνώστης κύριος, πυθόμενος αὐτῆς εἰ κατέκριναν αὐτὴν οἱ πρεσβύτεροι, καὶ εἰπούσης ὅτι οὔ, ἔφη πρὸς αὐτήν· ὕπαγε οὖν, οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω.* Synops (falso ex uno cod. inter opp Athanasii edita)[142] ubi post Ioh [8,20] sic memoratur: *ἐνταῦθα τὰ περὶ τῆς κατηγορηθείσης ἐπὶ μοιχείᾳ* (quae ipsa interpolatori deberi videntur). Euthym ad h. l. sed add *χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι τὰ ἐντεῦθεν* etc *παρὰ τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις ἢ οὐχ εὕρηται ἢ ὠβέλισται. διὸ φαίνονται παρέγγραπτα καὶ προσθήκη· καὶ τούτου τεκμήριον τὸ μηδὲ τὸν χρυσόστομον ὅλως μνημονεῦσαι αὐτῶν.* Hier (qui pro auctoritate codicum am fu for san etc omnino in versionem suam recepisse statuendus est, praeterea vide adv. Pelag. 2, 17) Amb[epist 26, 2] Aug coniug adult[2,7], ubi ad vindicandam pericopam istam a falsi suspicione haec scribit: - *quis non intelligat debere ignoscere maritum quod videt ignovisse dominum - Sed hoc videlicet infidelium sensus exhorret, ita ut nonnulli modicae fidei vel potius inimici verae fidei, credo metuentes peccati impunitatem dari mulieribus suis, illud quod de adulterae indulgentia dominus fecit auferrent de codd. suis.* Similiter saec. 10 Nicon (cf Gall[3,250]) iectam esse vult narrationem ab Armenis, *βλαβερὰν εἶναι τοῖς πολλοῖς τὴν τοιαύτην ἀκρόασιν* dicentibus: id quod ille cum magna rei inscitia scripsit. Praeterea vide infra pag. 834.

Locum de adultera non ab Iohanne scriptum esse certissimum est. A tertio vero inde saeculo in codicibus Graecis et Latinis legi coeptum esse, ut auctoritate codicis D et italae codicum b e, ita Constistutionum quae dicuntur apostolicarum atque etiam Hieronymi testimonio docemur. Frustra enim dixerit aliquis Constitutiones quum non ipsum Iohannem historiae de adultera auctorem dicant, ab alio posse fonte pendere. Quamvis autem a tanta antiquitate ista evangelii Iohannis interpolatio repetenda sit, tamen exempla pleraque per multum tempus ab hac certe parte incorrupta manserunt: cuius rei cum antiquissimis codd. Graec. nostris (ΝΑΒCΤ) pluribusque interpretationibus (italae cod. a, syrae codd. plerisque, sahidica, coptae codd. antiquissimis, gothica, armenae cdd. antiquioribus) Tertullianus et Origenes, Chrysostomus, Cyrillus luculentissimi testes sunt. Prius vero ac magis apud Latinos quam apud Graecos usu recepta esse videtur, surrexitque inter illos saeculo 5. defensor cupidissimus Augustinus, qui anno 419 altero de coniugiis adulterinis libro, coniugium etiam adulterio ab uxore commisso indissolubile esse demonstrans, modicae fidei fuisse contendit, qui primi historiam adulterae de codicibus suis auferrent. Quod dixit abreptus ille quidem defendendae caussae ardore, a sano sensu critico atque historia sacri textus tam alienum est quam quod alienissimum. Tanta enimvero temeritas, quae quidem, si Augustinus recte vidit, pro Tertulliani et Origenis testimoniis in finem fere secundi saeculi cadit, ut ne circa sacros libros grassaretur, deum providisse, quamvis ingenti lectionum va-

D D D

7,53 και επορευθησαν εκαστος εις τον οικον αυτου.
8,1 ιησους δε επορευθη εις το ορος των ελαιων. 2 ορθρου δε παλιν παραγενεται εις το ιερον, και πας ο λαος ηρχετο προς αυτον. 3 αγουσιν δε οι γραμματεις και οι φαρισαιοι επι αμαρτεια γυναικα ειλημμενην, και στησαντες αυτην εν μεσω 4 λεγουσιν αυτω εκπειραζοντες αυτον οι ιερεις, ινα εχωσιν κατηγορειαν αυτου· διδασκαλε, αυτη η γυνη κατειληπται επαυτοφωρω μοιχευομενη.

---

rietate apostolorum scripta obrui pateretur, quis est qui dubitet, modo ne prorsus historiam textus sacri ignoret? Praetereamus quae a ratione scribendi et ab orationis nexu refellendae originis Iohanneae subsidia sumenda sunt. Unde vero fluxerit historia ista vix dubium est. Quod enim Eusebius - quem pariter atque Origenem Chrysostomum Cyrillum ignorasse interpolationem evangelii Iohannei verisimillimum est - hist. eccl. 3, 39. de Papia refert: *ἐκτίθεται δὲ καὶ ἄλλην ἱστορίαν περὶ γυναικὸς ἐπὶ πολλαῖς ἁμαρτίαις διαβληθείσης ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἣν τὸ καθ' ἑβραίους εὐαγγέλιον περιέχει*, id maxima cum probabilitate ad indagandam interpolationis Iohanneae originem adhibetur. Nec obstat quod Eusebius feminam apud Papiam *ἐπὶ πολλαῖς ἁμαρτίαις* accusatam dicit. Quod enim antiqui testes, quum ultimo versu praebeant *ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε*, manifeste significant, feminam adulteram flagranti crimine deprehensam non semel sed saepe peccasse, id apud Papiam aut in evangelio Hebraeorum explicatius expressum crediderim. Minime vero negligendum illud est, quod Rufinus, quem Papiae librum et evangelium illud ab Hieronymo aequali Graece et Latine versum accuratius nosse probabiliter conieceris, in interpretatione operis Eusebiani in locum verborum quae supra adscripsimus non dubitavit *historiam de muliere adultera quae accusata est a Iudaeis apud dominum* substituere.

Ceterum alienum est ab hoc loco quaerere, traditio ipsa sitne probabile historiae evangelicae supplementum; certe quum auctoritate destituatur apostolica, non eodem loco atque si quid evangelistarum manus scripsit haberi potest.

Iamvero textum dabimus quemadmodum ϛ (Gb^{00}) exhibet, indicatis una eis quibus ex auctoritate testium antiquior pericopae forma restitui licet. Iuxta quem textum adscribemus totum locum ut in codice D legitur.

53. Versum om ff^{2} | *επορευθη* cum EGHKΠ al mu syr^{pss} - bar^{s} aeth^{l} ... scribe *επορευθησαν* cum DMSΓ al^{15} c e g l^{2} vg cop^{wl} syr^{hr} arm^{usc} ... Λ al^{15} *απηλθον*, U al plus^{35} *απηλθεν* | *εκαστος*: syr^{pss} - bar^{s} add *ex eis* | *τ. οικον*: 1. 25. tisch cop^{wl} arm^{usc} *τ. τοπον*, 69. *τα ιδια*

8, 1. *ις δε* cum D unc^{7} al pl it^{5} vg syr$^{pss-bars}$ eth^{hr} cop^{wl} ... ΠΓΛ al^{30}

ς ς ς
[7,53] *καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.*
[8,1] *Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.* [2] *ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.* [3] *ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ* [4] *λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.*

και o (A al mu om) $\overline{ις}$, al pauc *και ο* $\overline{ις}$ *δε*, 409. o *δε* $\overline{ις}$ | *εποριευθη*: s al[7] *εποριευτο* ... c ff[2·] *ascendit* | *ελαιων*: D 272. f[scr] add *μονος*

2. *ορθρου δε*: Γ 272. *και οτε* | *παλιν*: U al plus[60] add *βαθεως* (pauc ex his[60] *βαθεως*) | *παρεγενετο*: D *παραγενεται* ... UA al plus[60] *ηλθεν* (item *venit* Latt syr arm). Praeterea U al[40] fere add o $\overline{ις}$ | *και πασ* usq *εδιδασκ. αυτους*: 13. 69. 124. 174. 230. 346. z[scr] om; item D om *και καθισ. εδιδ. αυτους* | o *λαος*: GSU al[20] o *οχλος*, Γ 272. om | *προσ αυτον*: EGHKΠ al plus[30] om | *καθισασ*: 275. arm[cdd] om

3. *αγουσι* (2. 9. *φερουσι*) *δε* (UΓ al plus[10] arm om): Λ[2] 13. 69. 76. 124. 174. 218. 230. 346. *και προσηνεγκαν αυτω*, syr[hr] *et tunc adduxerunt*, e *et adduxerunt autem* | *οι γραμματεισ*: 1. 25. 254. cop[wi] arm[cdd] *οι αρχιερεισ* ... 48. 71. 238. 421. (Promiss) om *οι γραμμ. και*, al pauc *και οι γραμμ.* post *οι φαρισ.* pon | *προσ αυτον* (al pauc syr[hr] *τον ιν*) cum EGHKΠ al permu c ff[2·] cop[wi] arm[cdd] aeth (sed ff[2·] arm aeth ante *οι γραμμ.* pon) ... dele cum DMSUΓΛ al[60] fere e g l[2] vg syr[uss-bars] arm[cdd] | *εν* cum EGHKΠ etc ... scribe *επι* cum DMSUΓΛ al[100] | *μοιχεια*: D *αμαρτεια*, et *επι αμαρτ.* post *γυναικα* pon | *κατειλημμενην*: D *ειλημμενην* ... EGHKΠ al[40] *καταληφθεισαν*, 16[ev] *καταλελημμενην* | *εν μεσω*: A 11. 69. 124. 127. 262. 275. 299. 346. al plus[35] *εν τω μεσω*. Praeterea syr[hr] *εν μοιχ.* (item v. 4 *επαρτ. μοιχ.*) reddit *in stultitia.*

4. *λεγουσιν*: UA al plus[80] it[5] vg *ειπον* | *αυτω* (c ff[2·] *ad Iesum*) cum MSU ΓΛ al pl it[5] vg syr[uss-bars] cop[wi] aeth arm[usc] ... EGHKΠ al[60] arm[cdd] add *πειραζοντεσ* (etiam Promiss *temptantes*, Amb[ep 25] *captantes*, non item[ep 26]), item D *εκπειραζοντεσ αυτον οι ιερεισ ινα εχωσιν κατηγορειαν αυτου* | *αυτη η γυνη* usq *μοιχευομενη*: U 118. 127. 209. 267. 275. 282. 299. al[70] fere cop[wi] aeth (hae vv *επαυτοφωρω* non exprim, ut nec aliae: vide post) *ταυτην ευρομεν επαυτοφωρ. μοιχευομενην* | *αυτη η γυνη*: M *η γυνη αυτη* | *κατειληφθη* cum? ... scribendum certe *κατελημφθη* cum EGHKΓΠ al[25] aut quod praefero *κατειληπται* cum D 1. al[15] vel *ειληπται* (passim etiam *ηλειπται* scribitur) cum MSA 69. 124. 174. 262. 346. al[25] | *επαυτοφωρω* cum DKUΠ[2] etc ... EGHMSΓΛ Π[*] al plu *επαυτοφορω* ... Λ[2] al[5] *επαυτοφορωσ* (vel *-φωρωσ*) ... e *sponte*, d *palam*, sed c ff[2·] g lmg non exprim (*deprehensa est in adulterio* vel ut ff[2·] *in moechatione*), nec exprim cop[wi] aeth

ς ς ς
[5] μωϋσης δε εν τω νομω ενετειλατο ημιν τους τοιαυτας λιθαζειν· συ δε τι λεγεις; [6] ο δε ιησους κατω κυψας τω δακτυλω κατεγραφεν εις την γην. [7] ως δε επεμενον ερωτωντες, ανεκυψεν και ειπεν αυτοις· ο αναμαρτητος υμων πρωτος επ αυτην βαλετω λιθον. [8] και παλιν κατακυψας τω δακτυλω κατεγραφεν εις την γην. [9] εκαστος δε των ιουδαιων εξηρχετο, αρξαμενοι απο των πρεσβυτερων, ωστε παντας εξελθειν· και κατελειφθη μονος

---

5. *εν δε* usque *ενετειλατο*: D *μωυσης δε εν τ. νομ. ενελευσεν* | *εν δε*: Γ 272. 49ev al[8] *και εν* | *μωσης* cum EGHSUA al plu; sed DKMΓΠ al mu *μωυσης* | *ημιν*: et hoc quidem loco cum EGKMΠ etc, U 282. al[5] g l[mg] vg post *ενετειλατο* (item c ff[2]· *praecepit nobis Moyses*), item Λ 1. 69. 124. al[15] e ante *μωσης* ... sr al[90] aeth *ημιων* idque ante *μωσης* ... D (vide supra) H 299. al[6] cop[wi] syr[uss] eth[r] (sed[bars] *et lex autem nostra Mosis praecipit*) plane om | *ενετειλατο*: 161. *εγραψεν* | *λιθοβολεισθαι* cum EGHKΠ etc; Γ al plus[12] *λιθαζεσθαι* ... scribe *λιθαζειν* (ut Sz) cum DMSUA 1. 13. 28. 69. 124. 127. 262. 274. 282. 299. 346. al[100], item *lapidare* e g l[mg] vg Cassiodp[ss] 58; contra foss (vide etiam Amb Aug al) *lapidari*, item c ff[2]· *ut qui in adulterio deprehenditur lapidetur* | *συ οιν* (e g l[mg] vg *tu ergo*): D *συ δε νυν*, c ff[2]· *tu autem*, fos *tu vero* | *τι λεγεις*: MSUA al plus[90] c ff[2]· arm aeth Amb Aug Promiss add *περι αυτης*

6. *τουτο δε* usque *κατηγορειν αυτου*: D 264. om, item M sed vide post v. 11 | *δε*: e *enim* ... 15. 272. ff[2]· om (c *haec ideo dicebant*) | *ελεγον*: sr al[30] syr[uss-bars] *ειπον*, item (vide post) M *ειπαν* | *πειραζοντες*: 272. 49ev al plus[10] *εκπειραζ.* | *αυτον*: al[10] fere om | *εχωσι*: sr al[10] *σχωσι* ... 1. al pauc *ευρωσι* | *κατηγορειν* (Γ 272. *-ρησαι*): Sz cum SUA 13. 28. 69. 124. 127. 209. 262. 282. 299. 346. al plus[100] arm aeth *κατηγοριαν κατ*, item (vide post) M | $\overline{\text{ις}}$: e[scr] om, 258. *γνους* | *κατω κυψας*: al pauc *κατω κεκυφως, κατω νευσας, κατακυψας, κυψας*, c[scr] *κυμψας*. Ex Latt l[mg] g[vid] vg *inclinans se deorsum*; c e ff[2]· mm gat *inclinato capite* (gat add *deorsum*) | *τω δακτυλω*: Λ 230. 262. 435. syr uss-bars om | *εγραφεν* cum KUFA etc (13. 69. 124. 346. al[5] *εγραψεν*) ... scribe *κατεγραφεν* cum DEGHMS tisch al[25] (57. 235. *καταγεγραφεν*) | *εισ την γην*: EGHK tisch al[90] fere add *μη προσποιουμενος*

7. *ερωτωντες*: MS 1. 11. 28. 282. 299. al[50] *επιμενωντες* | *αυτον*: D 29. 71. 7pe g[scr] om. Pro *ως δε* etc ff[2]· sic: *cum autem interrogarent expectantes eum quid diceret* | *ανακυψας* (c[scr] *-κυμψας*, item infra) cum EGHKΓ etc, item UA al[55] arm *αναβλεψας* ... scribe *ανεκυψεν και* cum DMS al[25] it[5] vg (*erexit se et*, e *adlebavit capud et*. Contra Amb[ep 26] *erigens caput*, Hier[pel 2] *caput elevans*.) | *προσ αυτους* cum EGHK etc ... scribe *αυτοισ* cum DSUFA 1. 11. 28. 69. 124. 127. al[70] it[5] vg ... M om | *αναμαρτητος*: Hier[pelAK 2, 17] *hoc quod dicitur* sine peccato, *Graece scriptum est αναμαρτητος*. *Qui ergo dicit aliud esse* sine pec-

ς ς ς
[5] ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; [6] τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. [7] ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. [8] καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. [9] οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰη-

---

cato *et aliud αναμαρτητον, aut Graecum sermonem novo verbo exprimat, aut si expressum est a Latinis ut interpretationis veritas habet, perspicuum est αναμαρτητον nihil aliud esse nisi* sine peccato. | *πρωτος*: EGH al plus[15] *πρωτον* | *τον λιθον* cum EGHKMS etc: DUΓΛ al plus[50] om *τον* | *επ αυτη* cum minusc ... scribe *επ αυτην* c. DEGHKMSUΓΛ al longe plu | *βαλετω*: EGHK 1. 11. 28. al[20] fere *βαλλετω*. Praeterea ordo verborum satis fluctuat: ς *τον λιθ. επ αυτ. βαλ.* cum minusc ... scribe *επ αυτ. τον* (Γ al om) *λιθ. βαλ.* cum EGHKSΓ al plu it[5] vg Aug[ioh 33,5]; UA al (arm) *λιθ. βαλ. επ αυτ.*, M syr[uss-bars] et hr *βαλ. επ αυτ. τ. λιθ.*, D *επ αυτ. βαλ. λιθ.* Etc.

8. *κατω* (ΓH* 272. om) *κυψας*: D 1. 28. al[5] *κατακυψας*. Praeterea D 28. 74. ff[2] Hier[pelag 2,17] add *τω δακτυλω* | *εγραφεν*: M 126. 251. *εγραψεν* ... D 28. 31. *κατεγραφεν* | *εισ* (M *επι*) *την γην*: U al[20] fere *ενοσ εκαστου αυτων τασ αμαρτιασ*. Eadem Bar Hebraeus hausit (apud Assem. bibl. orient. 2, 170) ex codice quodam Alexandrino, ubi sic exit narratio: *Ipse vero inclinatus uniuscuiusque eorum peccata in terra scripsit, et illi relicta ea abierunt. Iesus autem dixit: Vade et noli amplius peccare.* Hier vero[pelag 2,17] sic de h. l. „*Iesus inclinans digito scribebat in terra, eorum videlicet qui accusabant et omnium peccata mortalium, secundum quod scriptum est in prophetа*: Relinquentes autem te in terra scribentur."

9. *οι δε ακουσαντεσ* (c ff[2] *illi igitur cum audissent*): 1. al pauc arm *ακουσ. δε*, l[mg] vg *audientes autem* ... D *εκαστοσ δε των ιουδαιων* ... Λ 13. 69. 124. 230. 262. om (syr[hr] *et illi cum soluti essent, ibant unus post unum* etc) | *και υπο τησ συνειδησεωσ ελεγχομενοι* cum EGHKS etc (cop[wi] *et intelligentes eius vituperationem*) ... omitte cum DMUΓΛ al[80] fere c e ff[2] g l[mg] vg syr[uss-bars] eth[hr] arm aeth | *εξηρχοντο*: D al pauc *εξηρχετο*, item Λ *εξηλθεν*, al aliq *και εξηλθεν* ... 4. 13. 69. 124. 230. (262?) *και εξηλθον*, M 264. (uterq post *εισ κ. εισ*) *ανεχωρησαν* | *εισ καθ εισ* (c ff[2] *singuli*): 1. al pauc *εισ εκαστοσ αυτων* ... 130. c e ff[2] g l[mg] vg ante *εξηρχοντο* ... D om. Praeterea syr[hr] add *ad domum suam* | *αρξαμενοι*: E* *-νοσ* | *εωσ των εσχατων* cum SUΛ 69. 124. al pl vid aeth syr[hr] (*a seniorib. usq. ad pueros*) ... D *ωστε παντασ εξελθειν* (c ff[2] *secedebant singuli, incipientes a senioribus omnes recesserunt*) (cop[wi] *inceperunt exire unusquisque, donec exirent seniores atque eorum multitudo*) ... omitte cum EGHKMΓ al[50] e g l[mg] vg syr[uss-bars] | *κατε-*

D D D

και η γυνη εν μεσω ουσα. [10] *ανακυψας δε ο ιησους ειπεν τη γυναικει· που εισιν; ουδεις σε κατεκρεινεν;* [11] *κακεινη ειπεν αυτω· ουδεις, κυριε. ο δε ειπεν· ουδε εγω σε κατακρεινω· υπαγε, απο του νυν μηκετι αμαρτανε.*

λειφθη: ΚΑ al mu -ληφθη | μονος ο $\overline{ις}$: ΥΓ al permu e *o* (U al mu om) $\overline{ις}$ μονος ... D 1. 25. c am for fu ing em harl taurin tol sax syr hr om ο $\overline{ις}$, 69. 124. 262. 346. al[10] fere om μονος. Pro μονος ο $\overline{ις}$ και syr[uss-bars] μονη | εστωσα cum 1. al mu c l[mg] vg syr[hr] aeth ... scribe (ut et. Sz) ουσα cum DEGHKMSUΓΔ al[170] fere e ff[2·] syr[uss-bars] cop[wi]

10. ανακυψας: A 13. 69. 262. al[10] fere αναβλεψας, 254. ανανευσας. Pro ανακυψας usque πλην τ. γυναικ. arm nil nisi αποκριθεις. | και μηδενα θεασ. πλ. τ. γυναικος cum EGHK etc: UA 4. 11. 69. 118. 124. 127. 209. 237. 262. al[60] fere aeth ειδεν αυτην και ... omitte cum DMS Γ 1. 13. 28. 299. al[30] fere c e ff[2·] g l[mg] vg cop[wi] syr[uss-bars] et[hr] (arm, vide ante) | αυτη cum EFGHKMSΓ etc e g l[mg] vg syr[hr] aeth arm: 282. προσ αυτην, ff[2·] *ad eam* ... D c syr[uss-bars] (Amb[ep 25. 26]) τη γυναικει (c *ad mulierem*) ... UA 11. 13. 69. 118. 124. 127. 209. 237. 262. 274. 299. al[30] fere om | η γυνη c. minusc ... scribe (ut Sz) γυναι cum MSUΓΔ 1. 13. 28. 124. 127. 209. 299** 262. 282. 299. 346. al[100] fere, item *mulier* c e ff[2·] g l[mg] vg syr[hr] aeth arm ... DEFGHK al[60] c syr[uss-bars] Hier[pel 2,17] om (sed D c syr vide ante) | που εισιν εκ. οι κα. σου: 11. 52. 118. 209. 237. 250. 338. 360. om omnia ... omitte εκεινοι οι κατ. σου cum DMΓΔ 1. al[30] fere c e (ff[2·] *qui te perduxerunt*) am san arm syr[uss-bars] et[hr] (contra habent g[vid] l[mg] vg[cle] cop[wi] aeth); praeterea HSU al plus[60] vg Hier[pel] om εκεινοι

11. η δε ειπεν: D κακεινη ειπεν αυτω, e *dixit et illa*, ff[2·] *et illa respondens dixit* | ειπ. δε (U 245. om) αυτη ο $\overline{ις}$ (c g ff[2·] mt *dixit autem ei* [c *illi*] *Iesus*; e *dixit autem Iesus ad illam*, fos *et ait ad illam*, syr[hr] *et dixit ei domin. Iesus*) cum Γ(U) etc (A al ο δε $\overline{ις}$ ειπ. αυτη, 69. al και ο $\overline{ις}$ ειπ. αυτη), item (sic scribe) sed omisso αυτη EFGHKMS 1. 28. 130. 235. al[60] fere l[mg] vg arm syr[uss-bars] ... D ο δε ειπεν | κατακρινω sic cum MSUΓΔ etc (al κρινω), e *iudico* ... H al κατακρινω, EFGK al mu κρινω, c ff[2·] g l[mg] vg Hier[pel] *condemnabo* | πορευου: D υπαγε | και: DG[r] al[7]ff[2·] arm cop[wi] om | μηκετι c. EFGHKΛ etc (e *amplius*) ... scribe απο του νυν μηκετ. cum DMSUΓ al[140] fere c ff[2·] (hi duo *ex hoc iam*) l mg vg (vg[cle] *iam amplius*, l[mg] am fu for san ing etc *ampl. iam*) cop[wi] arm aeth syr[hr] et[uss-bars] Amb[ep 25. 26] (*amodo vide ne, vide amodo ne*) Hier[pelag 2,17] (*amodo noli*) Aug (*deinceps iam, iam deinceps* etc vide Sab.); 27. 29** το λοιπον μηκετι | αμαρτανε: M (vide ad v. 6) add τουτο δε ειπαν πειραζοντες αυτον, ινα εχωσι κατηγοριαν κατ αυτου.

Ad italos cdd qui habent pericopam p. 828 adde h.

Praeterea, ne quid praeterisse suspiciosis videamur, notandum est, in magno eos errore versari qui Tatianum vel Ammonium in testibus pericopae de adultera ponunt. Victor enim Capuanus (ante med. saec. VI.) quum forte harmoniam evangeliorum in codice ver-

σοῦ καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. [10] ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν; [11] ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.

sionis vulgatae Latinae nunc Fuldensi „absente titulo" invenisset, inquirens quis veterum tale opus composuisset, consultis Eusebii libris Ammonii opus vel potius (hoc enim magis placuit) Tatiani in manibus tenere sibi visus est. (Confer Victoris praefationem a multis repetitam.) Quam coniecturam quamvis infelicissimam etiamnum sunt qui repetant. Quid quod errorum studiosiores ab Ammonio etiam ad Eusebium pergendum opinantur, canonum eius ratione haud perspecta. Similiter vel etiam gravius lapsi sunt qui Chrysostomum eius pericopae testem laudarunt. Falsi enim sunt Latina homiliae 60 (61) interpretatione apud Morellium pag. 389, ubi verba *περὶ ἀφέσεως γυναικός*, quae de repudianda uxore scripta sunt, pessime reddita sunt *an lapidanda esset adultera*. Qua de re iam Montefalconius in praefatione tomi 8. satis explicuit. Unum vero est quo nostra testium enumeratio revera suppleri possit. Testimonia liturgica dico, sive ea quibus docemur pericopam adulterae iam ab antiquis temporibus ad cultum publicum adhibitam esse. Discimus autem ex libris qui huc spectant pericopam illam statione ad S. Susannam certe iam aetate Gregorii Magni, celebris stationum Romanarum ordinatoris, Romae legi solitam esse. Nec incredibile est iam uno vel altero ante Gregorium saeculo in ecclesia Romana legi eam coeptam esse. Item apud Graecos ad solemnia in memoriam sanctarum feminarum Pelagiae, Theodorae Alexandrinae, Eudociae, Mariae Aegyptiacae, aliarum instituta ex multis saeculis adhibitam esse certum est. Testantur enim hunc usum evangelistaria permulta, numerum si quaeris fortasse centum, invitis quidem aliis plus triginta, item menologia evangelistariis paullo posteriora. Quibus ex testimoniis etsi quando primum pericopa adulterae apud Graecos recepta sit colligere difficile est, tamen iam ante saeculum octavum, quod centum quae diximus evangelistariorum nullum antecedit, receptam esse probabile fit; nisi quod plus triginta libri similes qui plane omittunt comprobant ecclesiae Graecae hac in re usum diu fluctuasse. Accedit vero etiam quod Syram ecclesiam simili ratione usam esse evangelistarium Hierosolymitanum docet, quod quamquam codice tantum Vaticano saeculi undecimi scriptum habemus, tamen a libris multo antiquioribus derivandum videtur.

Atque haec quidem de usu liturgico apud Latinos, Graecos, Syros. Nullum vero quae inde peti possunt testimoniorum ea attingit tempora, quibus pericopam de adultera Graece in evangelio lectam esse ex Constitutionibus quae dicuntur Apostolicis discimus; nec magis Latinorum patrum, quorum post Ambrosium Augustinum Hieronymum magnus numerus est, aut codicum italorum d e etc. auctoritatem

VIII.

12 *Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ*
12, 46 *φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.* 13 *εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.* 14 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω.*

---

superant. Quae quum ita sint, ea quae hoc loco supplevimus nullo modo labefactare possunt quae supra a nobis exposita sunt. Neque magis labefactari poterunt argumentationibus ullis a re sana critica et sincero divinae veritatis studio alienis, nisi forte alicui contigerit ut probet, Tertullianum atque Origenem, quorum cum codicibus Sinaiticus, Vaticanus ac tot testes alii remotissimae antiquitatis, Graeci, Latini, Syri, Aegyptiaci, Armeniaci, Gothus, mirifice conspirant, ex illorum numero maritorum fuisse, quorum fidem Augustini disputatio suspectam reddidit.

VIII, 12. *παλιν ουν* etc: b *rursus autem congregatis illis loquebatur Iesus dicens* (ceterum duae paginae, quibus historia adulterae scripta erat, prorsus abrasae sunt, hinc nihil de textu notari a nobis poterat); e *iterum autem cum convenissent, loquebatur Iesus dicens*; syr^{bars} *cum igitur congregati essent* etc | *ουν* (a c f l q vg sah syr^{p}): g syr^{sch} (item b e, vide ante) *autem* ... ff^{2} cop arm go om | *αυτοισ ελαλησ.* o (B om) $\overline{ις}$ cum ℵBLSTUX 69. 346. c q ... D 1. 33. 127. 209. al plus^{10} a f ff^{2} g l syr^{sch} cop arm aeth *ελαλ. αυτοισ* (a d *ad illos*) o $\overline{ις}$, Cyr^{4,484} *ελαλ. ο* $\overline{ις}$ *αυτοισ* ... EFGHKMΓΔΛ al^{50} fere go *αυτοισ ο* $\overline{ις}$ *ελαλησεν* ... ς ο $\overline{ις}$ *αυτοισ ελαλησεν* cum minusc vix mu (syr^{p} *Rursus ergo Iesus locutus est eis*; sah *Iesus ergo rursus locutus est cum eis*) | *ειμι το φωσ* (ℵ^{c}): ℵ* *φωσ ειμι* | *εμοι* cum ℵDLXΓΔΛ unc^{8} al omn^{vid} Chr^{8,352} Cyr^{4,486} ... Ln *μοι* cum BT Or^{4,299} | *περιπατησῃ* cum ℵBFGKLSTUXΔ al plus^{60} Or^{4,299} Cyr$^{esa\,855}$ ... ς *περιπατησει* cum DEHMΓΠ al permu Chr^{8,352} Cyr^{4,486} et$^{esa\,697}$ | *αλλ*: D *αλλα* | *εξει* (E *εξῃ*) et. ℵ^{c}: ℵ* e *εχει*

13. *ειπον ουν αυτω* (Δ cum asterisco suppl in mg) *οι φαρ.* (et. Or^{4,282}): 1. 2^{pe} *οι ουν φαρ. ειπ. αυτω*

14. *απεκριθη* (D 69. 76. 106. 237. 407. c^{scr} Or^{4,282} add *ο*) $\overline{ις}$ *και ειπ. αυτοισ*: ℵ *ειπεν αυτοισ ο* $\overline{ις}$ | *αληθ. εστ. η μαρτ. μου* et. a c e f ff^{2} g l q vg rell pler Or^{4,282} et^{283} Chr$^{8,352\,semel}$ Cyr^{4,488} ... B 157. al^{3} b sah arm Or^{4,299} Did$^{tri\,3,18}$ et^{29} Chr$^{ibidem\,semel}$ Faust ap Aug *η μαρτυρ. μου αληθ. εστιν*, D *αληθειυη μου εστ. η μαρτ.* | *υμεισ* usq *υπαγω*: MΣΓΔ 28. 33. 69. al^{40} fere syr^{hr} Or^{4,282} et^{299} Cyr^{4,488} om | *υμεισ* sine *δε* cum ℵFHK 17. 127. 131. 8^{pe} al^{15} (^{6}ap Scri) a Novat$^{tri\,15}$ (Gall ^{3,297}) ... ς Ln Ti *υμ. δε* cum BDEGLTUXΔ al plu it^{pl} (sed b *vos enim*) vg etc | *η που* cum BD^{gr}KTUXΔ 1. al^{50} f ff^{2} l q vg sah cop go syr^{p}

15 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 καὶ 7, 24 8, 17
ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί,
ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ 16, 32
γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. Dt 19, 15 Mt 18, 16
18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ
πέμψας με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἔστιν ὁ πατήρ σου; [87.3] 14, 7. 9
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ
ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤδειτε. 20 [88.1] ταῦτα τὰ ῥήματα

go armed Novatibidem (ubi totum versum *καν εγω* etc affert), sed q gat mm copwi etiam antea *aut quo* ... ς (= Gb Sz) Ln *και που* cum ΝΕFGHL al sat mu a b c e d syrsch armcdd aeth Novatibidem (paullo post, sed affert tantum *Vos ignoratis* etc)

15. *υμεις*: b *et vos*, g copwi add *δε* | *την* (et. Or4,282 et299): ΔΛ om | *εγω*: 253. 254. cscr d f sah cop add *δε*

16. *και εαν* (ℵ *καν*) *κρινω* (69. post *εγω* pon) *δε εγω*: a c *sed et si iudico ego* (a *ego iudico*), d *et si iudico tamen ego*, e f (ff2·vid) g l q vg *et si iudico* (e *iudicavero*) *ego*, b *quodsi ego iudico*, item cop *et si ego iudico*, go *at si ego iudico*. Praeterea GX al6 om *δε* | *αληθινη* cum BDLTX 33. Or4,282 ... ς *αληθης* cum ΝΓΔΛ unc8 al pler (F* 69. ab *αληθ. εστ.* transiluere ad *αληθ. εστ.* v. 17) Or4,299 Chr8,352 (ibidem vero etiam *δικαια*, pariter ac al2 gat mm syrp mg Cyresa523) | *μονος* (et. Or4,282 et299): D 40ev add (et sah praem) *εγω* | D *αλλα* | *ο πεμψας με* sine additam cum ℵ*D ... ς Ln Ti add *πατηρ* cum ℵcBLTX unc rell (sed s *ο πατηρ*) al omnvid it vg rell (sed a sah syrutr *pater qui me misit*) Or4,282 et299 Chr8,353 (:: *πατηρ* est ex v. 18, ubi non fluct; nec magis *ο πεμψ. με πατηρ* 5, 37. 12, 49 fluctuat, tantum non fluct 12, 24. Similiter vero addiderunt *πατρος* ad *τον πεμψ. με* 6, 38 et 39. 7, 16)

17. *γεγραμμενον εστιν* cum ℵ (:: ac vero hoc Iohanni proprium est, cf 2, 17. 6, 31. 45. 10, 34. 12, 14; nusquam eodem sensu illud Synopticorum *γεγραπται*) ... ς Ln Ti *γεγραπται* c. BDLT unc rell al omnvid Chr8,353 Cyr4,492

18. *εγω* etc. Hunc versum (non 16.) etiam Teritprax22 (item Or4,237 et Eusmarc92) affert: *Ego testimonium dico de me, et testimonium dicit de me qui me misit pater.* | *εμαυτου*: U *εμου*

19. *ις* cum BDLTXΓΔΛ unc8 al plu ... ς (= Gb Sz) *ο ις* cum ℵ 33. 69. al sat mu Or4,281 Cyr4,495. Praeterea ND b fos add *και ειπεν* (D b add *αυτοις*); item e *respondit illis ihs et dixit*, sah *respondens Iesus dixit eis* | *ουτε τον* (Or4,281 bis et282 bis et283 bis et284 et alibi): T Or4,285 *ουδε τον* | *μου* sec: ℵ om | *αν* (c f l vg Amb *forsitan*, a q *utique*; D b e ff2· Victorin om, item libere Or4,288) *ηδειτε* (X al pauc *ειδητε*, 69* al pauc Cyr4,495 *οιδατε*) cum BLTX 1. 33. al pauc c Ambpoen (item f l vg *forsitan et patrem meum sciretis*, a *utique et pa. me. nossetis*) Or4,281 bis et 287· 291· 300 Cyr4,495 et iul265 et trin3,476 ... ς *ηδειτ. αν* cum ΝΓΔΛ unc8 al pler q

20. *ταυτα τα*: Δ om *τα*

ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπί-
7, 30 ασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
7, 33 ss 21 [89.10] Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ
με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ
ἑαυτόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω
3, 31 1 Io 4, 5 εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς

---

20. *ελαλησεν* sine o $\overline{ις}$ cum ℵBDKLT al[10] a b c e f l am for ing san sah cop syr[utr] eth[hr] go arm edd aeth Or[4, 288 bis] Chr[8,356] com Cyr[4,496] ... ς (= Gb Sz) add o $\overline{ις}$ cum ΧΓΔΛ unc[7] al pler ff[2] q vg cle et edd mu arm ed Chr[8,356 txt] | *γαζοφυλακιω*: E[2]SΧΓΑ al mu -κειω | *εληλυθει*: L *ηλθεν*, y[scr] al mu Or[4,292] (non item[288]) Cyr[4,496] *εληλυθεν*

21. *ειπεν ουν παλιν*: ℵ *ελεγεν ουν* | *αυτοις* sine o $\overline{ις}$ cum ℵBDLTX b e Or[4,292] Cyr[4,499] ... ς (Gb[00]) add o $\overline{ις}$ cum ΓΔΛ unc[6] al omn[vid] it[pler] (c *iterum Iesus eis*) vg rell Chr[8,356] | *ζητησετε* (69. a b c e f g l q am fu for fos ing mt syr[hr] *ζητειτε*): 1. 22. 209. al plus[10] cop syr[P] c.* add *και ουχ ευρησετε με* (118. al pauc om *με*) | *οπου*: UX 1. al[10] fere syr sch sah Cyr[4,500] *και οπου*

22. D* *ελεγαν* | L *αποκτεννει* | *εαυτον*: D*ΓΔ 64. 69. 47[ev] (al[vid]) Or[4,301] *αυτον* | *οτι λεγει*: U 47[ev] c[scr] x[scr] syr[utr] arm add *οτι* | *οπου* (ℵ[c]): ℵ* add *αν*

23. *ελεγεν* cum ℵBDLTX 13. 69. 346. a b c e ff[2] l vg syr[P] [mg] syr[hr] Or[4, 302] Cyr[4, 502] ... ς *ειπεν* cum ΓΔΛ unc[6] al pler f q syr[sch] et[P txt]. Praeterea ℵ* et[cb] *ελεγεν ουν* pro *και ελεγεν* (sic ℵ[ca]) | *εγω*: D[gr] f q go cop aeth add *δε* (syr[sch] *et ego*) | *υμεις εκ τ. κο. τ. εστε*: X om | *εκ του κοσμ. τουτου* priore loco cum ℵDLXΓΔΛ unc[8] 1. 33. 69. al omn vid l vg (et. am fu san etc) Or[4,302 c et 305] Chr[8,356. 357] Cyr[4,504 com] ... Ln Ti *εκ τουτου τ. κοσμ.* cum BT Or[4, 302e] Cyr[4,503 txt], item a b c e f q (item sah cop etc) qui utroq loco *ex hoc mundo* (e *ex isto saeculo*). Rursus *εκ του κοσμ. τουτ.* sec loc cum ℵBDLTX unc rell Or[4, 302 c et e] Chr Cyr (et[txt] et[com]) ... 33. 69. 124. Latt (vide ante, sed hoc loco etiam l vg) etc *εκ τουτου τ. κοσμ.*

24. *ειπον ουν* et. it[pler] vg: ℵ 240. 244. al a e om *ουν* | *εν ταις αμ. υμων* bis: ita etiam it[pler], sed l vg sec loco *in peccato vestro*, item b priore loco | *πιστευσητε* sine additam cum BLTX unc rell al pler it[pler] vg sah cop rell Clem[697] Or[4,306 ter] et[307] Chr[8,357] Cyr[4,508] ... ℵD 69. 124. e aeth add *μοι* | *εαν γαρ* (r al[10] fere aeth om) *μη* usq *αμαρτιαις υμων*: 17* 33. 118* g[scr] al fere[10] ff[2] om (ab *αμαρτ. υμ.* ad *αμαρτ. υμ.* transilientes)

ἁμαρτίαισ ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ; εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψασ με ἀληθήσ ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰσ τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν

---

25. ελεγον ουν (et. Or^{4,307}; b *dicebant autem*; syr^{hr} *et illi responderunt et dixerunt ei*): ΝΓ 249. al pauc syr^{sch} om ουν | ειπεν sine copula cum BLT(sic)X 1. 33. 69. 124. al^{5} a c d e ff^{2*} vg unc^{s} al pler f l q syr^{p} go aeth; item b *dixit autem* ... ΝD^{gr} 249. emm ειπεν ουν | αυτοισ: U om | ο ις: B h$^{scr\,*}$ om ὁ | ὅ τι (haec scriptura in cdd unc non invenitur, nec fere magis ab usu cdd minusculorum est): ϛ (non ϛ^{e} Gb Sz) Gb'' ὅτι. Latini sic: *initium* (*principium* gat mm) *quod* a gat mm, *initium* (*principium* f l q *δ*) *quod et* c f ff^{2*} l q *δ*; *principium qui et* e vg^{cle} mt fos em ... am fu for ing harl san tol taur Aug$^{loh\,38,11}$ *principium quia et*, d *initium quoniam et* ... b *inprimis quia*. Praeterea syr^{p} cop go *princip. quod et*, item omisso *et* sah; syr^{hr} *principium qui et*; aeth *primus et* (pergit *locutus sum vobis*); syr^{sch} *etiamsi inceperim loqui vobiscum*, *multum* (tamen) *est mihi de vobis dicendum et iudicandum*. Posuimus autem post λαλω υμιν punctum, ut etiam ϛ habet; Ti Ln signum interrogationis. Cf in hunc locum Chr^{8,357} ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι· τοῦ ὅλωσ ἀκούειν τῶν λόγων τῶν παρ' ἐμοῦ ἀνάξιοί ἐστε, μήτιγε καὶ μαθεῖν ὅστισ ἐγώ εἰμι. ὑμεῖσ γὰρ πάντα πειράζοντεσ φθέγγεσθε, καὶ οὐδενὶ τῶν παρ' ἐμοῦ προσίχοντεσ. καὶ ταῦτα πάντα ἠδυνάμην ἐλέγξαι νῦν· τοῦτο γάρ ἐστι· πολλὰ ἔχω etc; item Cyr^{4,511} ἀτιμάζομαι, φησί, καίτοι λαλῶν εἰσ αἰώνιον ζωήν - ἀλλὰ καὶ δίκαια πάσχω, φησίν, ὅτι καὶ λόγου παρ' ὑμῖν ἐποιησάμην ἀρχήν, ὅτι καὶ προσπεφώνηκά τι τῶν εἰδότων ὠφελεῖν - ἔδει γάρ με, φησίν, οὐχ ὑμῶν ὅλωσ προσλαλῆσαι κατὰ τὴν ἀρχήν, ἐκείνοισ δὲ μᾶλλον etc. Item Aug loh^{38,11} *et addidit* quia et loquor vobis: *id est quia humilis propter vos factus ad ista verba descendi. Nam si principium sicuti est ita maneret apud patrem, ut non acciperet formam servi et homo loqueretur hominibus, quomodo ei crederent, cum infirma corda intelligibile Verbum sine voce sensibili audire non possent? Ergo, inquit, credite me esse principium, quia, ut credatis, non solum sum, sed et loquor vobis.*

26. πολλα (syr^{hr} *et multa*) etc: b *cum multa habeam de vobis dicere et iudicare*; e *multa habens de vobis loqui et iudicare*. Item cum antecedd conjg Nonn^{9,61} *τί σὺ πέλεισ; καὶ χριστὸσ ἀνίαχεν, ὅττιπερ ὑμῖν Ἐξ ἀρχῆσ ὀάριζον, ἔχων νήριθμα δικάζειν Καὶ λαλέειν. ἀλλ' ἔστιν ἐτήτυμοσ ὅσ με* etc. | λαλειν: G al^{10} fere και λαλ., Chr^{8,356} *και λεγειν* | ο πεμψασ με: ℵ add πατηρ (vide ad v. 16) | καγω: T και καγω, similiter cop (non sah) *atque ego quoque* | παρ αυτου (ℵ^{c}), etiam it pler vg *ab eo* (*illo*), l *de eo*: ℵ* παρ αυτω | λαλω (Gb'' probante Schu) cum ΝBDKLTUXΔ al^{45} fere Cyr^{4,513}, item *loquor* it vg go syr^{mtr} eth^{r} ... ϛ λεγω cum EFGHMSΓΔ al plu | εισ τ. κοσμον (*in saecul*um e, *in mundum* Tert$^{prax\,22}$, c vg *in mundo*): D^{gr2} εισ τουτον τον κοσμ., item ff^{2*} l q *in hunc mundum*, a b d f *in hoc mundo*

27. ουκ εγνωσαν: Δ 69. 262. al add ουν, item Γ al pauc Chr^{8,357} δε,

3, 14 12, 32 πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψας με μετ᾽ ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. 31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. 33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ

υ al pauc it (exc q) vg syr^{utr} eth^{r} arm aeth praem και | αυτοις (ita etiam a b c e f ff^{2*} g q am fu san ing etc): D al plus^{15} l vg^{cle} et^{cdd} mu (et. for) αυτου (l *suum*, vg *eius*) | ελεγεν (DF Chr^{8,357} λεγει) sine additam et. a f q am for harl san taur ... κ* (non item^{c}) D 38^{mg} 64. 97^{mg} b c e ff^{2*} g l vg (et. fu gat mm mt al) arm^{mg} (in ed const pl) sl^{2} add τον θεον

28. ειπεν ουν sine additam cum BLT 1. a ... ς add αυτοισ cum ΝDXΓΔΛ unc^{8} al pler b c e f ff^{2*} g l q vg rell. Insuperque ND 28. 106. sah fragm woid syr^{sch} et^{p} eth^{r} add παλιν (ℵ αυτοισ ο ις παλιν, D αυτοις παλιν ο ις) | οταν: B οτι οταν | ο πατηρ sine μου cum ΝDLTX 13. 69. 122. 254. al pauc it^{pler} vg syr^{hr} aeth Eus$^{marc\ 90}$ Cyr$^{4,\ 520}$ Thdrt$^{5,\ 946}$ Hil^{1015} ... ς (sed Gb^{0}) add μου cum ΒΓΔΛ unc^{8} al pler f q sah cop syr^{utr} arm go | ταυτα (et. it^{pler} vg): ℵ 150^{ev} a e ουτωσ (a *sic*, e *ita et*)

29. και ο πεμψας με (a *quoniam is qui me misit*, e *quoniam et qui me misit*): L add πατηρ | μετ εμου εστιν· ουκ αφηκ. με μονον (et. κ^{c}): ℵ* ουκ αφηκ. με μονον· μετ εμου εστ. | ουκ αφηκεν (et. Eus$^{marc\ 90}$): LX 1. 249. b c e g (non a f ff^{2*} l q) vg^{cle} (non am fu for ing al) sah cop syr sch et^{p} c.* eth^{r} aeth (Chr^{8,357}) Cyr^{4,527} Hil^{1015} praem και | μονον sine additam cum κ^{c} (item *)BDLTX 1. 22. 69. 249. it^{pler} vg sah cop syr^{hr} arm aeth Eus$^{marc\ 90}$ Chr^{8,359} Cyr^{4,527} Hil^{1015} ... ς (Gb^{00}) add ο πατηρ cum ΓΔΛ unc^{8} al pler (al^{2} praem) f q syr^{utr} (syr^{sch} ο πατ. μου) go | εγω: X om | αυτω: 135. 145. 237. 433. 47^{ev} αυτου, item Ign^{inlp} eph^{3} (Dress^{322}) εγω τα αρεστα αυτου (ita cdd^{3} sed^{2} αυτω) ποι. παντοτ.

31. ο (κ^{c}; ℵ* om) ις: A om | μεινητε et. Or^{3,533} et$^{4,284\ ter}$ et^{327} et^{prov} (Notit^{118}, Mai^{46}) Eus$^{ps\ 26}$ Epiph^{739} etc: Tᴧ 9^{ev} μενητε | εν τω λογω τω εμω: D Eus$^{ps\ 26}$ εν τω εμω λογω | μαθηται μου (et. κ^{c}): ℵ* om μου | εστε (*estis* b f ff^{2*} l q): a c e g vg Cyp$^{251.\ 266}$ *eritis*

33. προσ αυτον cum ΝBDLTW^{pol}X 33. e ff^{2*} l q ... ς αυτω cum ΓΔΛ unc^{8} al pler a b f vg (c om plane) Cyr^{4,537}. Sed XΛ 13. 33. 69. 124. 262. al pauc (a) b c e ff^{2*} syr^{p} eth^{r} arm^{cdd} add οι ιουδαιοι, item al mu (post απεκριθησαν) και ειπον αυτω, item D 1. al aliq e (b c ff^{2*}) (sah cop) syr^{hr} arm (aeth) add και ειπαν (ita D, 1. al ειπον). Ex Latinis

δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ Ro 6, 16a
ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. 35 ὁ δὲ δοῦλος Gen 21, 10
οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.
37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,
ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἐγὼ ἃ ἑώρακα παρὰ τῷ

igitur nil nisi *responderunt ad eum* l q, *resp. ei* f vg; contra e *respond. ad eum iudaei et dixerunt* (ita etiam d omisso *iudaei*), b c ff^{2} *respond. illi* (c *ergo*, ff^{2} *ad eum*) *iudaei dicentes*; a *responderunt illi quod iudaei semen abrahae sumus*. Similiter sah *respondentes ei dixerunt*, cop *responderunt dicentes ei*, syr^{hr} *responder. iudaei enim et dixer. ei* | *ουδενι δεδουλ. πωποτε* (et. Or^{4,278}): D *ου δεδουλ. ουδενι πωποτε* (d *nunquam servivimus nemini unquam*) | *πως*: 69. 106. 124. al plus^{12} syr^{p} ^{cod} *και πως* (249. 6^{pc} *πως ουν*) | *οτι* (et. a e f q): 1. 69. al pauc b c ff^{2}· l vg go arm om | *γενησεσθε*: x al pauc *γενησθε*

4. *ο ις*: Ln om *ὁ* cum B | *της αμαρτιας* et. Or^{3,585} et^{4,424} et^{prov} (Notit ^{95} et ^{111} et ^{121}, Mai ^{43} et ^{54}) Or$^{int\,2,\,103\cdot\,157\cdot\,269\cdot\,424}$ et ^{4,572} Dial ^{1,820} et ^{821} Chr ^{8,363} Cyr ^{4,538} et glaph ^{43} Ir$^{int\,183}$ Cyp ^{207} Hil $^{257\cdot\,393}$ et^{alibi} etc ... D b Clem ^{440} (Or^{prov} ap Mai ^{23}, quo loco Notit ^{95} *της αμαρτιας* additum est) Faustin^{ari} ^{5,1} (Gall ^{7,455}) om, hinc Gb^{00}

35. *ου μενει*: E*MA al *ου μενη* | *εν τη οικια* (a add *domini*) et. Clem ^{440}: D 2. *εισ την οικειαν* (-*κιαν* 2.) | *ο υιοσ μενει εισ τ. αιωνα*: NΧΓ 33. 124. al plus^{10} Clem ^{440} om | *ο υιοσ*: DT 249. al aliq a ff^{2}· g vg$_{K}$ (sed non am fu for ing taur al) Cyp^{207} syr^{sch} eth^{hr} et^{p} c. ob. arm aeth *ο δε υιοσ*, b *nam filius* | *μενει* sec: A add *εν τη οικια*

36. *οιν* (et. b c f m vg): 13. 69. 124. a e ff^{2}· l q (Ir$^{int\,212}$ *quemadmod. ipse ait*: Si filius) om (Clem ^{440} *εαν δε*) | *ελευθερωση* (it vg *liberaverit*) cum NBCLTX unc rell al plu ... DHMΔ al plus^{20} *ελευθερωσει* (d *liverabit*, m^{87} *liberavit*)

38. *ἃ* utrumq cum ℵ*BCDX 69. 131. 229** 249. 346. al pauc f cop Or^{4,} ^{315bis} et ^{317} Chr ^{8,364} Cyr ^{4,545}; item prius tantum ℵ^{c}L Tert$^{prax\,22}$ et qui priora tantum affert Cyr$^{hr\,152}$, item sec (Gb′) K 1. 13. 22. 33. 299. al^{10} fere b e f g l m^{87} vg (et Or^{4,315} d et$^{aliq\,316sq}$ ubi alteram versus partem sine altera affert) ... ς Ti *ὅ* bis cum T^{woi}ΓΔΛ unc^{7} al pler a c ff^{2}· q go syr^{utr} eth^{hr} arm aeth; item prius tantum K al mu b e f g l m vg, sec et. ℵ^{c}L Tert^{prax}. Scripsimus autem *α εγω* hoc ordine cum NBC cop Or^{4,315bis} et ^{317} Chr, contra DLX rell (69 *εγω δε α*) f Cyr (Cyr^{hr} om *εγω*) Tert *εγω α* (:: *εγω* praeponendum videbatur, quemadmodum sequitur *κ. υμεισ ο. α*) ... ς Ti *εγω ο* cum T^{woi}ΓΔΛ unc^{8} al pler it^{pler} vg etc | *εωρακα* cum NBCDSTUXΓΔΛ al plu ... EFGHKLM al mu *εορακα* | *παρα τω πατρι* sine *μου* cum BCLTX g l am fu em fos iac ing harl* syr^{hr} aeth^{ro} Or^{4,315bis} et^{317} (*του· α εγω εωρ. παρα τω πατρι λαλω, ισον δυναμενου του· παρα τω πατρι μου*) Cyr^{4,545} ... ς (Gb^{00}) add *μου* cum NDΓΔΛ unc^{8} al omn^{vid} a b c e f ff^{2}· m q vg^{cle}

πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε.
Mt 3, 9 39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ
Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς

(et. for san al) syr^{utr} cop go aeth^{pp} Cyr$^{hr\ 153}$ Chr^{6,364} Tert^{prax} | λαλω (et. Or$^{4,315.\ 317}$ Tert^{prax}): D 33. 229** Cyr^{hr} Chr praem ταυτα, item b c *hoc* | ουν (71. al^{8} νυν): 248. c^{ecr} al^{8} fere f ff$^{2.}$ g l m vg (non item a b c e q) Tert^{prax} (item go arm etc) Chr^{6,364} om | ηκουσατε (Gb″) c. ℵ^{c}BCKLX 1. 13. 33. 69. 229** 249. al^{10} (131. ακουετε etc) f go cop syr^{p} ^{mg} et^{hr} arm aeth^{ro} Or$^{4,315\ ter}$ et$^{316\ ter}$ et$^{317\ ter}$ (315 d sic: ζητήσαι δ' ἄν τις· πότε ἤκουσαν παρὰ τοῦ πατρὸς οἱ πεπιστευκότες τῷ κυρίῳ Ἰουδαῖοι; - ὅτι ἤκουσαν παρὰ τοῦ πατρὸς τῷ τὸν πατέρα κεχρηματικέναι διὰ μωσέως καὶ τῶν προφητῶν τὰ ἐν νόμῳ etc) Chr^{6,364} Cyr ^{4,545} ... ς Ti εωρακατε (EFGHMT^{wo}Δ al εορ.) cum ℵ^{a}DT^{wo}ΓΔΛ unc^{7} al pler a b c e ff$^{2.}$ g l m q vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ aeth^{pp} Tert^{prax} Apollin$^{cat\ 280}$ (ἑωρακέναι καὶ παρὰ τῷ πατρὶ λέγων οὐκ ὀφθαλμῶν τινά ὅρασιν ἐδήλωσεν ἀλλὰ γνῶσιν φυσικήν, ἐπεὶ καὶ ἐκείνους φάσκων ἑωρακέναι παρὰ τῷ πατρὶ αὐτῶν, οὐκ ὄψει δήπουθεν ἑωρακέναι λέγει, ἀλλὰ τῇ ἐνοικούσῃ πονηρίᾳ ταῖς τοῦ πονηροῦ βουλαῖς οἰκείους καθίστασθαι.) | παρα του πατροσ non modo cum eisdem (exc 69.) quibuscum ηκουσατε, sed etiam ℵT al? (:: hoc ipsum quod ℵ etc εωρακ. παρα του πατροσ praebent ad praeferendum ηκουσατε facit) | του πατροσ sine additam c. BLT 13. aeth^{ro} Or^{decies} (vide inprimis ^{4,317} ὅρα δὲ εἰ καὶ πρὸς τοῦτο δυνάμεθα λέγειν ὅτι οὐκ εἴρηται - παρὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν ἢ παρ. τ. πατρ. ἡμῶν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρός, ὅστις κἂν ᾖ πατήρ, οὐ πάντως καὶ τῶν μὴ τέκνων τοῦ ἀβραάμ ἐστι πατὴρ etc) Cyr^{4,545} ... ς (Gb^{00}) add υμων cum ℵCDXΓΔΛ unc^{8} al pler it vg rell Chr Tert^{prax} | ποιειτε (ΧΛ al -ητε): D praem ταυτα, item Tert^{prax} *id*, 406. εκεινο

39. ειπαν cum ℵBCD 33. Or^{4,317} ... ς ειπον cum LTXΓΔΛ unc^{8} al pler Cyr^{4,547} | αυτω (et. Or; ff$^{2.}$ l q *ad eum*): 69. 346. c ff$^{2.}$ l q arm Cyr ante και ειπ. pon; a b e fos om (a *qui responderunt* sine ℵ. ειπ., e *resp. itaque et dix.*, fos *resp. ergo et dix.*) | λεγει αυτοισ: D e ειπεν ουν (e *dixit ergo*), f *dix. ergo eis*, b *dix. autem eis* ... ℵ απεκριθη αυτοισ | ο ις: B om ὁ | του (y^{ecr} τω) pri: G al pauc om | εστε cum ℵBDLT 60^{ev} Or$^{4,308.\ 313.\ 316}$ et$^{317.\ 318.\ 320.\ 328}$ (i. e. decies, at ubique sequente ποιειτε, nisi quod ^{316} cod^{paris} εποιειτε habet), item *estis* ff$^{2.}$ vg Aug$^{ioh\ 42,4}$, item Chr^{6,365} ει πατερα εχετε τον αβρ. ... ς (= Gb, sed rursus Gb′) Ti ητε cum CXΓΔΛΠ unc^{6} (ΧΓ ειτε) al fere omn Or^{1,299} et^{3,145} et^{4,104} (sequente ter εποιειτε) Eus$^{esa\ 473.\ 513}$ et$^{ps\ 682}$ Epiph^{676} Cyr$^{hr\ 118}$ Did manich (Gall^{6,317}) Bas$^{regg\ 506}$ Cyr^{4,549}, item *essetis* a b c e f l q Or$^{int\ 2,92.\ 674}$ et$^{4,525.\ 534}$ Hil^{92} etc | εποιειτε non modo cum eisdem qui antea ητε (Eus^{ps} ex errore ut vdtr ποιειτε) et *essetis*, sed etiam ℵB^{2}DLT 60^{ev} Or$^{4,316\ cod}$ ... ff$^{2.}$ vg Aug^{ioh} *facite*, B* Or$^{4,308.\ 313.\ 316\ ed}$ et$^{317.\ 318.\ 320.\ 328}$ (et^{319} του δε νοησαντος εστι το· εργα του αβρ. ποιειτε, και το

τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 *ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν.* 42 *εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ* 17, 27 a *γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν.* 43 *διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λό-*

οικοδομησαι θυσιαστηριον κυριω) Chr (praegresso *εχετε* sed mosc 3 *εισχετε* et mosc 2 *ει τεκν. ητε του*) *ποιειτε*, Gb'. Dedimus autem *εποιειτε* absq *αν* (ut etiam Gb Sz) cum ℵ*BDEFGHSTUΓΔ al plus^{80} Or 1,299 et 4, 104· 308· 318· 318 ss et 328 Eus^{esa} et^{ps} Epiph 676 Cyr^{hr} 118 Chr 8, 365 (lectione fluct) Bas^{regs} 506 (lect fluct) ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore) add *αν* cum ℵ^{c}CKLMXΔΠ al plu Or 2, 145 (*αν εποι.*) Did^{manich} Cyr; item b Or^{int} quater *utique* (quod it^{pler} vg om) *faceretis*

40. *υμιν λελαληκα* et. Or 1, 381· 410· 705 et 4, 282· 294· 320· 402 Eus^{dem} 463 Epiph 260 etc ... D 69. 124. 346. a b c e l q (non item f ff^{2}· vg; cf et. Tert^{prax} 22 *veritatem vobis locutum*, et car chr *veritatem ad vos locutum*) cop aeth Or^{int} 2, 388 et 4, 534 | *ηκουσα*: D* et d *ηκουσεν*. Cf et. ff^{2}· *me interficere, hominem qui veritatem vobis locutus est, quam audit a deo.* Item (omisso *me*) e *nunc autem quaerites* (sic) *interficere hominem qui veritatem locutus est vobis, quam audiit ab deo,* | et Tert^{prax} 22 *et nunc vultis occidere hominem veritatem vobis locutum, quam audivit a deo.* | *θεου* et. Or 1, 705 et 4, 320 ss et 402. Diserte Cyr 4, 549 *οὐ γὰρ εἴρηκεν ἐν τούτοις ἀκοῦσαι τὴν ἀλήθειαν παρὰ τοῦ πατρός, ἀλλὰ παρὰ τοῦ θεοῦ* etc ... 13. 69. 124. 244. b^{scr} arm Or 1, 410 et 4, 294 et^{int} 4, 534 Epiph 260 Chr 8, 365 *πατρος μου* (240. 244. b^{scr} om *μου*, Or 1, 410 fluct lectio)

41. *υμεις* (et. Or 4, 323· 325· 326 et 334· 337): ℵ^{c}DΠ^{2} (sed rursus deletum) 1. 2^{pe} al^{13} b e l (hi^{5} *sed vos*) syr^{sch} aeth add *δε* | *ειπαν* cum ND ... ς Ln Ti *ειπον* cum BCL unc rell al omn^{vid}. Scripsimus sine copula cum ΝBLT 1. al pauc a b e ff^{2}· l q fos (c om *ειπαν αυτω*) cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Chr 6, 365 (*λεγουσιν αυτω*) ... ς (Gb^{0}) add *ουν* cum CDXΓΔΛ Π unc^{6} al pler f vg sah syr^{p} c.* (go *tunc dixerunt ei*) Or 4, 327 Cyr 4, 551 | *ου γεγεννημεθα* cum ℵ^{c}CD^{3}XΓΔΛΠ unc^{6} al omn fere (sed mu *ου γεγενημεθα*) Or 4, 327 quater Chr 8, 365 Cyr 4, 551. Accedunt ℵ*LT *ουκ εγεννημεθα* ... Ln *ουκ εγεννηθημεν* cum BD* 409. | *εχομεν*: H *εχον*

42. *ειπεν* sine copula cum BCEFGHKLTΓΔΠ al plus^{40} a b c e ff^{2}· l q cop syr^{utr} et^{hr} arm go Or 4, 328 ... ς (= Gb Sz) add *ουν* (Schu „recte") cum NDMSUXΔ al plu f vg sah Cyr 4, 552 | *ο θς* (et. Or 4, 328): Ln om *ὁ* c. B | *πατηρ* (et. Or 4, 317· 328· 330 i. e. quinquies) ... Ln *ο πατηρ* c. B | *ην*: X *εἰ* (i. e. $\frac{3}{\eta}$) | *εκ τ. θεου*: G om | *ουδε γαρ* (et. a b g vg Hil 899 Or 4, 331 Cyr 4, 553; Bas^{eth} 293 *ουτε γαρ*): D^{gr} 69. 124. 7^{pe} c e f ff^{2}· l q *ου γαρ* | *εληλυθα*: D* *εληλυθον* | *αλλ* (et. Or 4, 331 Bas^{eth}): D al^{2scr} *αλλα*

43. *διατι*: L *δια* omisso *τι* | *λαλιαν* (et. Or 4, 331 Eus^{ps} 374): D^{gr*} 248. 253. *αληθειαν* | *τον λογον τον εμον* (et. Or Eus): 69. 346. *τον εμον λογον*

1 Io 3, 8 γον τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖσ ἐκ τοῦ πατρὸσ τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰσ ἐπιθυμίασ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ ἦν ἀπ' ἀρχῆσ καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστησ ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω,
1 Io 3, 5 οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίσ ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίασ;

... U al[10] fere *των λογων των εμων*. Cf Or[4, 332] qui adscriptis verbis *διατι – τον εμον*, pergit: *αἴτιον, φησίν, ἐστὶ τοῦ ὑμῖν μὴ γινώσκεσθαι τὴν ἐμὴν λαλιὰν τὸ μὴ δύνασθαι ὑμᾶσ ἀκούειν τοῦ λόγου μου.*

44. *του* ante *πατροσ* cum ℵBCDLΧΓΔΠ unc[7] al longe plu Clem[366] Or[2, 125. 589] et[3, 290] et[4, 323. 332. 333] etc (ac diserte[333] *ἀμφίβολον μὲν οὖν ἂν τὸ λεγόμενον καὶ εἴπερ εἴρητο τὸ πρότερον ἄρθρον τὸ τοῦ*, etc) (Epiph[676]) etc ... ϛ (= Gb Sz) om cum minusc vix mu (item arm go). Praeterea K 44. em Or[3, 181] (*ο λογοσ ο ευαγγελικοσ λεγων· υμεισ εκ του διαβ. εστε*) om *τ. πατροσ* ... sᵐᵍA[2] al[25] Clem[368] Or[3, 290] Bas[2, 508] ex cod[1] Epiph[279. 280] Didmanich (Gall[317]) pp trium com cant (Gall[6, 636]) add *υμων | του διαβολου*: x om | *ην* (et. Clem[368] Or[4, 336. 340] et int[2, 160] Cyp[208] etc): 60. 131. 49ev Ir int[320. 331] Perathipp[136] (*ο υμετεροσ πατηρ απ αρχ. ανθρωπ. εστι*) Or[2, 126] Didmanich[317] *εστιν* | *απ*: L *εξ* | *ουκ* cum ℵBᵃDLΧΔΔ[2] 1. 69** 253. al[3 scr] Didmanich[317] Cyr[4, 563 com] ... ϛ Ln *ουχ* cum Bᵇ3CΓΛᵃΠ unc[6] al pler (item edd Clem Or Chr) | *ουκ εστ. αληθεια* et. Clem[368] Or[4, 340] et[semel 344] itpler vg etc ... Dᴦ (b *veritas in eo non est*) m[87] q Or[4, 344 semel] Cyp[208] *αληθ. ουκ εστ.* | *λαλη*: HUᴦ al plus[20] Epiph[279] (sed[ven] *λαλη*) *λαλει* | *και ο πατηρ*: 157. Cyr[4, 539] Antioch[hom 42 (1096)] *ωσ* (Cyr *καθωσ*) *και* (157. om) *ο πατηρ*, item a b c e ff[2] l fos mln *sicut et* (fos om) *pater*. Cf Ign[intpol 282] *ἐὰν τισ θεὸν νόμου καὶ προφητῶν κηρύττῃ ἕνα, χν δὲ ἀρνῆται υἱὸν εἶναι θεοῦ, ψεύστ. ἐστὶν ὡσ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁ διάβολοσ.* Item Epiph[279] (haer. Caianorum) *ὑμεῖσ υἱοί ἐστε τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τοῦ διαβόλου, ὅτι ψεύστησ ἐστίν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ψεύστησ ἦν. ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ ἦν, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔμεινεν· ὅταν λαλεῖ (ven λαλῇ) τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ψεύστησ ἦν.* Rursus[295] (haer. Archonticor.): *ὑμεῖσ ἐκ τοῦ σατανᾶ ἐστέ. καὶ ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τ. ἰδ. λαλεῖ, ὅτι καὶ ὁ πατ. αὐτοῦ ψεύστ. ἦν.* Item[677] (haer. Manich. *ὑμεῖσ υἱοί ἐστε τοῦ διαβόλου. λέγει γάρ· οὐχὶ δῶδ. ὑμᾶσ ἐξελ.; εἷσ ἐξ ὑμ. ἐστὶ διάβολοσ. ἐπειδὴ ἀπ' ἀρχ. ψεύστ. ἐστὶ καὶ ἀνθρωποκτ., ὅτι ὁ πατ. αὐτοῦ ψεύστησ ἦν.*

45. *δε* et. f g vg sah cop syr[utr] eth[pp] go rell Or[4, 347 bis] et[348] etc ... D 14. a b c e ff[2] l q om | *οτι* (it am fu for ing mt mm gat etc *quia* vel *quoniam*) et. Or[4, 347] et[348]: L o (ex incuria excidit *τι* ante *την*), vg[cle] *si*. Vertunt sah cop *ego vero dico veritatem* (cop add *vobis*) | *λεγω* (D *λαλω*, ϕ e *loquor*, f *locutus sum*) et. Or[4, 347] et[348] (quinquies) etc: C* 13. 124. 253. b f cop aeth Cyr[4, 563] add *υμιν*, hinc Ln [*υμιν*] | *μοι*: D add *υμεισ*

46. *τισ εξ* etc (et. Or[4, 348] et[349]; Ign[intpol 284] tral[9] *τισ* usq *αμαρτιασ*):

εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ 18, 37
θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε,
ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν 1 Io 4, 6
αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον
ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ 7, 20 Mt 10, 25
τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν
δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν
αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον 5, 24 11, 25
ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις

D 235. 259* 440. om versum (:: transilientes a *πιστευ. μοι* ad *πιστευ. μοι*) | *ελεγχει*: K*MΛ al aliq *ελεγχη* | *ει* cum ℵBCLXΠ al[20] it vg go sah cop syrP eth[r] (et syr[sch] *et si*) arm Or[4,349] Cyr[4,565] ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ΓΔΛ unc[8] al pler aeth | *αληθειαν*: 69. c[ser] 142. 239. *την αληθ.* | *υμεισ*: 71. 157. a vg (sed non am fu for fos etc) arm go om | *μοι*: H *με*

47. *ουκ ακουετε*: X a *ου πιστευετε* | *οτι εκ* usque *εστε*: DG 113. om

48. *απεκριθησαν* sine *ουν* cum ℵBCDLX al[15] a b c e ff[2]· l fos sah cop syr sch (eth[r] *et respond.*) Or[4,353] Cyr[4,568] .. ς (Schu „recte", sed = Gb Sz) add *ουν* cum ΓΔΑΠ unc[8] al pler f g q vg syrP (go *autem*) Chr[8,368] | *ειπαν* cum ℵBCD 33. Or ... ς *ειπον* cum LXΓΔΑΠ unc[8] al pler Cyr Chr | *λεγομεν* (LMXΓΔ al *λεγωμεν*): DL al pauc c (c d ff[2]· vid *nos bene dicimus*) Eus[ps 374] post *ημεισ* pon (a e q Chr[368 com] om *υμεισ*) ... 71. 249. al[10] Chr[368 com] *ελεγομεν* | *σαμαριτησ* c. ΝLX al (cf et. alibi) ... ς Ln Ti *σαμαρειτησ* cum BCD unc rell al pler | *ει συ* (et. ℵ[c] Or[4,353· 354· 358] et[int 3,92] Eus[ps 374] etc): ℵ* 1. 118. syrP txt Or[2,794] om *συ*

49. *απεκριθη ις* (DΠ[2] 69. 346. c[scr] Chr[8,368] *ο ις*): X om ... ℵG 1. 13. 69. 118. 124. al pauc cop arm syr[hr] aeth sax add *και ειπεν* | *τον πατερ. μου*: D[gr] *μου τον πατ.* | *ατιμαζετε*: d *speratis* (pro *spernitis*, ut q habet): e l vg[cle] et[cdd mu] (ut fu, sed non am for fos al) *inhonorastis*

50. *δε* (et. Or[4,359 bis]): 22. 69. al pauc arm go Or[4,355] Chr[8,369] Cyr[4,570] om

51. *εαν τισ* (ita Or[4,360 ss] saepe, et. it vg *si quis*, item cop syrP eth[r] go): D *οσ αν* (*quicumque*), item sah syr[sch] | *τον εμον λογον* cum ℵBCDLX 33. 258. Or[4, 360 ss] Cyr[4, 572 d com] ... ς *τον λογ. τον εμον* cum ΓΔΑΠ unc[8] al pler (it vg *sermonem meum*, *verbum meum*) ... 433. al[5] Amm[cat 283] Cyr[4,572 c com] Chr[8, 369] *τον λογ. μου* (Chr *μου τον λογ.*) | *τηρηση* cum BCDLX unc rell al pler Or[4,360 ss] etc ... NMΓ al pauc *τηρησει* | *θεωρηση* (Δ *θεωρη*) cum BCDLX unc rell al pler Or[4, 360 ss] (septies) ... NM Γ 1. al aliq Or[4,365 bis] Chr[8,369] *θεωρησει* ... Or[4,362] *ου μη οψεται*, Cyr [4,572] *ου μη ιδη*

52. *ειπαν* cum ND ... ς Ln Ti *ειπον* cum BCLX etc. Scripsimus sine copula cum ℵBC al pauc a b e syr[sch] eth[r] cop arm Or[4,362] ... ς add *ουν* cum DLXΓΔΑΠ unc[8] al pler c f ff[2]· l q vg (sed c ff[2]· l q vg om *αυτω*) syrP sah (go *tunc dixerunt*) Cyr[4,574] | *οι*: K om | *τισ τον λογον μου*

τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα·
4, 12 53 *μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς;* 54 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν,* 55 *καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν*

---

cum ℵABC etc: D *μου τισ τον λογον*, L *τισ μου τον λογ.*, 33. Or$^{4,363-365}$ *τισ τον εμον λογ.* | *τηρηση*: DMΓ al pauc *τηρησει* | *γευσηται* cum ℵACDLXΓΔΑΠ unc^{5} al^{100} fere Or$^{4,363-365}$ Cyr^{4,514} ... ς (= Gb Sz) *γευσεται* cum EFH al mu. Sed pro *ου μη γευσ. θαν.* (ℵ* om *θαν.*) habent B 32^{ev} e *θανατον ου μη θεωρηση*. At Or^{4,365} *οἱ δὲ* [*ἰουδαῖοι*] *οὐ τοῦτο* [*θάνατον οὐ μὴ θεωρήσει ε. τ. αἰ.*], *ἀλλὰ τὸ μὴ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ σωτῆρός φασιν· οὐ γὰρ εἶπεν - θανάτου οὐ μὴ γεύσηται εἰσ τ. αἰῶνα, ὅπερ οὗτοι προφέρονται ὡσ ὑπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν εἰρημένον.* | *εισ τ. αιωνα* (et. a e f ff^{2}·corr g q vg Or$^{4,363-365}$ etc): D b c ff^{2*} l om (nec Nonn^{9,164} exprim), hinc Gb^{0}

53. *πατροσ ημων* (et. f q vg Or$^{4,272-363-367}$): D a b c e ff^{2}· l om | *οστισ* (et. itp^{ler} vg Or^{ter}): D a *οτι* (Schu „plane ex more Io. sed *οστισ* nunquam in hoc evgl") | *και οι προφηται*: e syr^{sch} (et^{p} sed *οἳ* c. ob. habet) *και των προφητων οι* | *και οι προφ. απεθανον* (D* -*θαναν*): 29. 40. 63. 71. 248. g^{scr} al pauc om | *σεαυτον* sine *συ* cum ℵABCDGKL XΓΔΠ al^{50} it vg sah cop etc Or$^{4,363-368}$ Chr$^{8,370-371}$ Cyr^{4,577} bis ... ς add *συ* cum EFHMSUA (x^{tregell}) al plu go arm

54. ω̄ς cum ABCLXΓΔ^{2}ΔΠ* unc rell al pler Cyr^{4,577} ... ℵDΔ*n^{2} (sed rursus ὁ erasum) 69. 346. al pauc Or^{4,368} *ο ω̄ς* | *δοξασω* cum ℵ*et^{cb}BC*D 1. 69. 346 al pauc Or^{4,368} bis Chr^{8,370} ex$^{mosc\,3}$; item a c e ff^{2}· l q (*clarificavero* c e ff^{2}· l Amb^{fid}, *honorificavero* d q, *glorificavero* a), Tert$^{prax\,22}$ *glorificem* ... ς *δοξαζω* cum ℵ^{ca}C^{2}LXΓΔΑΠ unc^{8} al pler Chr^{montf} Cyr^{4,577}, item f vg *glorifico*, b *honorifico* | *ο πατηρ μου* (arm syr^{hr} Or^{4,368} Tert$^{prax\,22}$ om *μου*, syr^{p} c.* habet): Chr^{8,370} om. Subiungit haec: *ἐνταῦθά φησιν· ἔστιν ὁ δοξάζων με. καὶ διατί μὴ εἶπεν· ὁ πατὴρ ὁ πέμψασ με, ὡσ ἄνω ἔλεγεν, ἀλλ' ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸσ ὑμῶν ἐστί, καὶ οὐκ οἴδατε αὐτόν; ἐβούλετο γὰρ δεῖξαι ὅτι οὐ μόνον πατέρα αὐτὸν οὐκ ἴσασιν, ἀλλ' οὐδὲ θεόν.* | *θεοσ*: L ο *θεοσ* | *ημων* (Gb") cum AB^{2}et^{8}CLΓΔΑΠ unc^{7} al^{100} f g am em for fu iac ing gat mm mt san taur tol sax go sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς (sed Sz confudit lectiones in com) Ln *υμων* cum ℵB*DFX al mu a b c e ff^{2}· l q vg^{ed} Chr^{8,370} Cyr^{4,580} Tert$^{prax\,22}$ (*quem vos dicitis deum esse vestrum*)

55. *καν* cum ℵBD ... ς Ti *και εαν* c. ACLXΓΔΑΠ unc rell (sed G om *και εαν* usq *αλλα οιδα αυτον*) al omn^{vid} | *αυτον* post *ουκ οιδα*: Δ om | *εσομαι ομοιοσ*: D *ομοι. εσομ.* | *υμων* cum ℵCLXΓΔΑΠ unc^{7} 33. al pler Cyr^{4,581} (*εσομ. ομοιωσ υμων ψευ.*) ... ς Ln *υμιν* c. ABD 1. 52. 157. 254. 2^{pe} | *αλλα* cum BDX ... ς *αλλ* cum ℵACL unc rell al omn^{vid}

καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα εἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπαν Gen 18, 17
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; 58 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλω- 10, 31
σιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

---

56. *ειδη* cum ℵAB*D²X 69. (r *ἤδη*) Or[4, 321] ... ς Ln Ti *ιδη* cum B²CD*L unc rell al pler (item Thdot[clem 973] Or[4, 88· 103· 365] Eus[marc 137] et[ps 489] Chr Cyr etc). Libere Epiph[655] et Ps-Ath[185] *ηγαλλιασ. ιδειν την ημ. μου* (Ps-Ath *την εμην*), item[67] *επεθυμησεν ιδειν την ημερ. μου.* | *την εμην*: 28. *μου* ... X sah om | *ειδεν* c. ℵBDEFGHSUΔΛΠ² al plu ... ACK LMXΓΠ* al mu *ιδεν*

57. *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum ABCLX unc rell al omn[vid] | *πεντηκοντα*: cf Ir[int 148] (2, 22, 6) *hoc autem consequenter dicitur ei qui iam XL annos excessit, quinquagesimum autem annum nondum attigit, non tamen multum a quinquagesimo anno absistat. Ei autem qui sit XXX annorum, diceretur utique: Quadraginta annorum nondum es – Non ergo multum aberat a quinquaginta annis, et ideo dicebant ei*: Quinquaginta annorum nondum es et Abrah. vidisti? *Non ergo anno uno praedicavit nec duodecimo mense anni passus est; tempus enim a trigesimo anno usque ad quinquagesimum nunquam erit unus annus.* Aliter Sev[ant] in[cat 285] *τί γὰρ ἐκώλυε τεσσαράκοντα εἰπεῖν, χν̄ τὴν κατὰ σάρκα ἡλικίαν νεάζοντος – ἠδύναντο δὲ καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖον τοῦ ἄβρα. ἀποβλέποντες λέγειν· μὴ πεντακόσια ἔτη ἔχεις ἢ χίλια, εἰ τύχοι, ὅτι ἄβρα. ἑώρακας; – τῶν πεντήκοντα ἐτῶν ἐμνήσθησαν διὰ τὸ τὴν ἑβδομάδα τιμίαν ὑπάρχειν τοῖς υἱοῖς Ισραήλ* ..... Α (²supra lineam *πεντήκ.* notavit sed alteram scripturam non delevit) 239. 262. (et unus[barb] ap Possin.) *τινὰ τῶν ἀντιγράφων* apud Euthym (ad h. l., additque ipse *ὅπερ δοκεῖ ἀκριβέστερον*) Chr[8, 371] (ex cdd omnib; addit *ὡς ἐγγὺς τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν λοιπὸν εἶναι τὸν χν̄*) Ps-Ath[185] (serm. contr. omn. haer. 6) et[413] (dial[trin 1, 9]) *τεσσαρακοντα* (Α omissa prima syllaba *σαρακοντα*) | *ουπω*: D *ουδεπω* | *εωρακας* (B* *-κεσ*) cum ℵ[c]ABCDSUΓΔΠ² etc (item EFGHKLMXΔΠ* etc *εορ.*): ℵ* sah *εωρακεν σε*

58. *ειπεν* sine copula cum ℵABCΓΔΛΠ unc rell al plu it vg etc ... L al[5] syrP aeth *και ειπεν*, DGKX al[50] sah *ειπ. ουν* | *ιω̄* cum BC e[scr*] ... ς Ln o *ιω̄* cum ℵADLX unc rell al pler | *γενεσθαι* et. Or[1, 750] et[4, 103· 292] Eus marc 137 et[ps 489] Ath[259] et[412] etc (cf et. Did[trin 1, 15] *και αυτος περι εαυτου ο δεσποτης – ειπεν· αμην αμην λεγω σοι, προ του τους αιωνας γενεσθαι εγω ειμι*) ... D a b c e ff²· l q (non item f vg) Ign int[pol 248] (Magn 9) Epiph[467] (*αμ. αμ. λεγ. υμιν οτι προ αβρ. εγω ειμι. ην γαρ προ αβρ. αληθως* etc) et[alibi] Novat[298] (Gall 3) Victorin om

59. *ηραν ουν*: D *τοτε ηραν*, item gō | *δε* (syr[sch] *et Iesus*, a *Iesus igitur*): B om | *εξηλθεν εκ του ιερου* sine additam cum ℵBD a b c e ff²· g l vg sah arm pers[w] Or[4, 292] (*ιω̄ εκρυβη και εξηλθεν εκ τ. ιερου, οτε παραγων ειδε τον απο γενετης τυφλον*) Chr[8, 372] (*εξηλθεν εκ του ιερου και*

IX.

1 *Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.* 2 *καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;* 3 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.* 4 *ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-*

ανεχωρησεν επι την ιασιν του τυφλου, δια των εργων πιστουμενος οτι προ του αβρ. εστιν) Cyr^{4,586} tx (et com *και ουκ ηρκεσθη τω λαθειν αλλα και εξεισιν εκ του ιερου, τυπον ωσπερ τινα πραγματων ημιν νοητων καταγραφων εν τουτοις.* Sed vide post^{4,1051}) ... ς (= Gb) add *διελθων* (ℵ^{ca}CLX 33. al pauc cop syr^{sch} Ath^{259} *και διελθων*, per incuriam et. ℵ^{cb}) *δια μεσου αυτων* (ℵ^{ca}CLX 33. al pauc cop syr^{sch} Ath^{259} add *επορευετο*, item syrP c.*) *και παρηγεν ουτως* (:: cf Lc 4, 30) cum ℵ^{ca}et^{cb}ACLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} f q cop syr^{utr} (syr^{hr} *et transibat et ibat in medium eorum*) aeth go Ath^{259} Thdor^{heracl} in cat^{286} (*πωσ εκρυβη; ουκ εισ γωνιαν του ιερου εαυτον περιστειλασ - αλλ' - δια μεσου αυτων μη ορωμενοσ εξηλθε και παρηγεν ουτωσ.*) Iul^{papa} in rescripto ap Ath^{2,606} sub^{30}

IX, 1. *παραγων*: C^{8}FGHM^{2} (item M^{mg} eccles) al^{15} (item evv) c ff^{2}· g l vg cle et^{cdd} mu (non item am fu san ing al) Chr^{378} tx et^{com} Ps-Ath^{367} (hom. in caecum) add o (al om) $\overline{ις}$ | *ειδεν* cum ℵBEFGHSUΓΠ^{2} al plu . Ti *ιδεν* cum ACDKLMXΔΛΠ* al mu | *γενετησ* cum ℵABCDLS (omissa syllaba *γε*) UΓΔ etc ... EFGHMΛΠ al plu *γεννητησ* (Δ al *-τοισ*), X al pauc *γενητησ*, K al pauc *γεννετησ*. Praeterea D Ps-Ath^{367} add *καθημενον*

2. *οι μαθ. αυτου*: D e om *αυτου* | *λεγοντεσ*: D y^{scr} e l om | *ραββει* cum ℵABCDEHΔ (X *ραββη*) al sah go ... ς Ln *ραββι* cum FGKLMSUΓΔΠ al pler cop | *γεννηθη*: Δ al pauc *γενηθη*

3. $\overline{ις}$ cum ℵABCLXΓΔΛΠ* unc^{8} al longe plu ... ς (= Gb Sz) o $\overline{ις}$ cum D^{n2} (sed rursus deletum o) al Cyr^{4,588}. Praeterea 1. 2p^{e} al pauc b e add *και ειπεν αυτοισ* (e om *αυτ.*, a *respondit illis Iesus*)

4. *ημασ* pri cum ℵ*BDL (D post *δει* pon) sah cop syr^{hr} aeth^{ro} Cyr^{4,589} Nonn^{10,19} (*ἡμέασ ὑψίστοιο πέλειν χρέοσ ἔργα τελέσσαι, ἔργα θεοῦ ζώοντοσ, ἕωσ ἔτι φαίνεται ἠώσ*). Confirmat Or^{3,201} *χρησάμενοι λέξει εὐαγγελικῇ εἰρημένῃ ὑπὸ τοῦ σωτῆροσ οὕτωσ ἐχούσῃ· ἐργάζεσθε ἕωσ ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται - ἐργάζεσθαι.* Item^{4,27} *δι' ἣν ἡμέραν φησὶ τοῖσ τοῦ φωτὸσ αὐτοῦ μεταλαμβάνουσιν· ἐργάζεσθε ἕωσ ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται - τοῦ κόσμου.* Cum Or prorsus facit Hier^{ter} (in Hieremiam^{13}, in epgalat^{3}, in ecclesiast), ubique enim Salvatoris verba dicit: *Operamini dum dies est* ... ς Ln Ti *εμε* cum ℵ^{a}vel^{b}ACXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg go syr^{utr} aeth^{PP} rell Chr^{8,317} (*τουτέστιν ἐμὲ δεῖ φανερῶσαι ἐμαυτὸν καὶ ποιῆσαι τὰ δυνάμενά με δεῖξαι τὰ αὐτὰ τῷ πατρὶ ποιοῦντα*). Item *ημασ* sec cum ℵ*L cop aeth^{ro} Cyr^{4,589} (*τί γὰρ ζητεῖτέ*

ψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργά-
ζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα 9, 12
εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, 7 καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμη- Neh 3, 15
νεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν

φησιν ἃ σιωπᾶσθαι καλόν; τί δὲ τὸ καιρῷ πρέπον ἀφέντες, μανθά-
νειν ἐπείγεσθε τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπου διάνοιαν; οὐ τῆς ἐπὶ τούτοις
ἐρεύνης ἀλλ' ἔργου, φησίν, καὶ συντόνου σπουδῆς ὁ καιρός· δεῖ γὰρ
οἶμαι μᾶλλον – καὶ ἐπείπερ ἡμᾶς ἀνέδειξεν ἀποστόλους, τὰ τῆς
ἀποστολῆς ἔργα πληροῦν. ἑαυτὸν δὲ τοῖς ἀπεσταλμένοις συναναπλέ-
κων ὁ κύριος καὶ τοῖς ὀφείλουσιν ἐργάζεσθαι τίθησιν ἀριθμόν etc
(Or Hier Nonn alterum *ημασ* non attingunt.) ... ς Ln Ti *με* cum
eisdem quibuscum antea *εμε*, item BD sah syr^{hr} :: lectio *ημασ* a cor-
rectore alienissima. Magis vero etiam quam *ημασ δει εργαζ.* offen-
dit *του πεμψ. ημασ.* Hinc non credi potest Iohannem *ημασ δει εργ.*
scripsisse atque huic scripturae aliena manu in NL etc accommodata
esse ea quae sequuntur. Multo probabilius est utroque loco *ημασ*
ab ipso Ioh. profectum esse, alteros vero satis habuisse restituto *του*
πεμψ. με, alteros utrumque *ημασ* expulsisse. | *εως* et. Or^{3,201} et (ex
ed. Delar.)^{4,27} etc ... c*(^{3}*εως*) L 33. syr$^{p\,mg}$ Or^{4,27} ex ed. Huet. *ωσ*,
item b d *cum dies est* (it^{rell} vg *dum* vel *donec dies est*)

5. *εν τω κοσμ. ω* cum ℵABCΓΔΠ unc^{8} al pler c f ff^{2*} q am fu for ing san
go syr^{ms} etP arm Or^{4,27} ... DLX 1. 33. a b e g l vg^{cle} Cyr^{4,630} Chr
^{8,378} *ω εν τ. κο.*

6. Λ* *εποησεν* | D *πτυματος* | *επεχρισεν* (AD *-χρεισεν*, EA al *-χρησεν*):
BC*^{vid} *επεθηκεν* | *αυτου τ. πηλ. επι τ. οφθ.* cum NBL 1. 33., item A
C^{2} 157. 254. 6^{pe} 7^{pe} Cyr^{4,601} *αυτου τ. πηλ. επι τ. οφθ. του. τυφλου*,
hinc Ln *αυτου τ. π. επ. τ. οφθ.* [*του τυφλ.*]. Similiter go *ei in oculos*
hoc lutum huic caeco, D *αυτω τον πηλον επι τουσ οφθαλμουσ αυτου*,
aeth *ei oculos eius* (omisso *τον πηλον*), sah *lutum super oculos eius*
... ς *τον πηλον επι τ. οφθ. του τυφλου* cum C*ΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler b
syr^{P} (syr^{hr} *linivit oculos caeci illius luto*) Chr^{8,380} Amm$^{cat\,288}$. Simi-
liter 69. 108. y^{scr} syr^{sch} cop omisso *τον πηλον*, Ps-Ath^{3d7} omissis *τ.*
πηλ. επι. Latini pro *και επεχρ.* usque *οφθ.* sic: c ff^{2*} q fos *et super-*
unxit eum luto (c fos om) *super oculos eius*, l *et superuncxit eum et*
inlinuit illi oculos; e *et superunxit oculos caeci*, f *et superlinivit super*
oculos caeci; vg *et linivit* (am fu al *levit*) *lutum super oculos eius*; a *et*
linuit oculos eius

7. *αυτω:* D a e l for om | *νιψαι* (f ff^{2*} g q vg *lava*, l *lava te*, c *et lava*;
sah cop add *faciem tuam*): A a b e (sed vide post) om, hinc Ln [*νιψαι*],
A^{2} post *σιλωαμ* add *και νιψαι*, item e post *απεσταλμ.* add *et lava*
oculos tuos | o *ερμηνευετ.* (D *μεθερμ.*) *απεσταλμ.* (syr$^{P\,mg\,gr}$ *απο-*
σταλμενος): syr^{sch} (non item P et^{hr}) pers^{P} om | *απηλθεν ουν* (Γ 22.
al pauc a c l arm om; ff^{2*} q *et abiit*, b *et perressit*, e *abiit autem*) *και*
ενιψ. και ηλθεν: B om (transiliens ab *-ηλθεν* ad *ηλθεν*) *ουν* usq *ηλθ.*

βλέπων. 8 *Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;* 9 *ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι.* 10 *ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;* 11 *ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν*

8. *αυτον*: A* om | *προσαιτης ην* cum ℵABC*DKLXΠ² al¹⁰ f ff²· g q vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Ps-Ath^{368} Chr^{8,381} Cyr^{4,603} ... ς (= Gb Sz) *τυφλος ην* cum C³ΓΔΛ unc⁷ al pler ... 69. *τυφλ. ην και προσαιτης*, Π* *τυφλ. προσαιτ. ην*, a c l *caecus et mendicus erat* (c *esset*), e *caecus et egenus fuit*, b *mendicus erat et caecus* | *ελεγον*: L add *οτι*

9. *αλλοι ελεγ. οτι ουτ. εστιν*: LX 33. 254. om | *οτι* et. f g vg Aug$^{ioh\,44,8}$: ℵ a b c e ff²· l Cyr^{4,603} Ps-Ath^{368} om ... G add *ουχ* | *αλλοι* (ℵ 124. cop syr$^{p\,mg}$ eth^{r} arm add *δε*, syr aeth pers^{p} *et alii*) *ελεγον· ουχι αλλα* (*αλλα* ℵC; BLX al *αλλ*) cum ℵBCLX 33. 124. b cop syr^{sch} et$^{p\,mg}$ eth^{r} arm aeth pers^{p}. Item omisso *ελεγον* 1. 2^{pe} g vg sah pers^{w}. Similiter Cyr^{4,603} *αλλοσ ελεγεν· ουχι, αλλ*, Ps-Ath^{368} *ετεροι δε ελεγον· ουκ εστιν ουτοσ, αλλ.* Cf etiam it^{pler} ... ς *αλλοι* (D *ετεροι*) *δε οτι* cum AD K²ΓΔΑΠ unc⁷ (K* om *αλλοι* usq *ομ. αυτ. εστ.*) al pler f l go syr$^{p\,tx}$ (a e *alii dicebant*, c ff²· q *alii autem dicebant quia*). Hinc Ln *αλλ.* [*δε*] *ελεγον* [*Ουχι, αλλ*] | *εκεινοσ* sine copula cum ℵ^{ca}BC*DEFGHLMSΔΛ al plu am for fu ing san syr$^{p\,tx}$ Cyr^{4,603} ... Ln add *δε* cum ℵ*etc^{b}AC²KUXΓΠ 33. 69. al plus^{10} a b c e f ff²· g l q vg^{cle} (item em al) go syr^{sch} et^{p} c.* (eth^{r} *et ille*) sah cop arm aeth. Similiter Ps-Ath^{368} *ο δε αναβλεψασ* | *οτι* sec et. f g l q vg: ℵ^{ca}L a b c e ff²· om

10. *ελεγον* (et. ℵ^{c}; ℵ* *ελεγαν*) et. c e f ff²· g l q vg ... D *ειπον*, b d *dixerunt*; a *dicunt* | *πωσ ουν* cum ℵCDLX 157. a (sed om *ουν* pri) l arm (ut a) syr^{p} c.* eth^{r} (agnoscere vdtr et. aeth) (:: cf ad 6, 30) ... Ln [*ουν*], ς om c. ABΓΔΑΠ unc⁸ al pler b c e f ff²· g q vg sah cop go Cyr^{4,604} (syr neutrum *ουν* expri, nec Chr^{8,382} *λεγουσιν αυτω· πωσ ανεωχθ. σου οι οφθ.*) | *ηνεωχθησαν* cum ℵBCDEFGHLMXΓΔΑ al plu ... ς *ανεωχθ.* cum AKUΠ al plu Chr Cyr | *σου* (et. ς Gb Sz) cum unc omnib al plu b fos tol (hi^{3} *oculi tui*) go syr^{utr} eth^{r} arm aeth Chr Cyr Aug$^{ioh\,44,8}$ (ut b) ... ς^{e} *σοι* cum minusc pauc ^{vid} a c d e f ff²· g l q vg

11. *απεκρ. εκεινοσ* (vg^{cle} *respondit*: *Ille homo*, a *resp. illis*, sah syr^{sch} aeth non expri *εκεινοσ*) sine additam cum ℵBCDL 1. 33. 118. 2^{pe} c e ff²· l vg sah arm Cyr^{4,604} Aug$^{ioh\,44,8}$ (Chr^{8,382} *λεγει αυτοισ· ανθρωποσ* etc) ... ς (Gb^{0}) add *και ειπεν*, Ln [*κ. ειπ.*] cum AXΓΔΑΠ unc⁸ al pler a b f q go syr^{utr} eth^{r} cop (*respondens ille dixit*) go aeth | *ο ανθρ.* cum ℵBL 1. 22. 33. sah (item *ille homo* c e l vg, nec enim tam *εκεινοσ* quam *ο ανθρ. ο λεγ.* sic exprimi vdtr; a b f q *Homo qui dicitur*; etiam syr^{p} c.* articulos exprimere vdtr), item *ο λεγομενοσ* cum ℵBC 1. 33. 118. (de versionib vide ante) ... ς Ln *ανθρωπ. λεγομ.* (omisso *ὁ* utroq) cum ADXΓΔΑΠ (c vide ante) unc⁸ al pler go arm Chr Cyr | *πηλον*

μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 *εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.*

13 *Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν.* 14 *ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.* 15 *πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ*

εποιησεν etc: a nil nisi *tetigit mihi oculos et dixit*; pro *και επεχρισ. μου τους οφθαλμ.* b c e ff^{2}· *et superunxit* (ff^{2}· *unxit*, b *superlinuit*) *me* | *οτι* cum ℵBL syrP, item sah cop ... ς Ln om cum ADXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc | *εισ τον σιλωαμ* (B* *σειλωαμ*) cum (et. Gb) ℵBDLX 1. 118. 2^{pe} a b c ff^{2}· l sah cop syr^{hr} (et syr^{sch} *in aqua Siloam*) arm Ir^{312} (*postquam linivit lutum super oculos eius, dixit ei*: Vade in Siloam et lavare) Cyr^{4,604} ... ς (Gb') *εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ* cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler e f g q vg go syrP aeth Chr^{8,382} Ps-Ath^{369} | *και νιψαι* (et. Ir$^{int\ 312}$; c e l syr^{hr} add *oculos tuos*; sah cop add *faciem tuam*): ΚΧΠ 13. 22. 33. 69. 346. al^{10} f go cop syr^{sch} (etP mg *abi et lava in* etc) aeth Chr Cyr Ps-Ath^{369} bis *νιψαι* (sine *και*) idque post *υπαγε* pon | *ουν* cum ℵBDLX 1. 33. 124. 157. 2^{pe} sah cop syrP mg Cyr^{4,604} ... ς *δε* cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler go syrP^{tx} (arm om *απελθ. ουν*) ... al pauc itP^{ler} vg syr^{sch} aeth *et* ante *απ.* Habent autem pro *απελθων ουν* DX *απηλθον ουν*, a b c e f ff^{2}· l q syr^{sch} aeth *et* (e om) *abii* | *και* (cop om: sic Ti; sah *abiens igitur lavi*) *νιψαμενοσ*: D *και ενιψαμην*, item it vg (sed vg^{cle} et$^{edd\ aliq}$ *et abii lavi*, omisso *et* ante *lavi*) aeth | *ανεβλεψα*: D *και ηλθον βλεπων* ... ff^{2}· q am for fu san gat mm ing^{2} (al) *et vidi*, a c e f vg *et video*, l ing* *et ecce video*, b *et videre coepi*. Cf et. Ps-Ath^{369} *και απελθων ενιψαμην· νιψαμενοσ τον μεν πηλον απεθεμην, το δε φωσ εδεξαμην*, item accuratius^{370} *απηλθον δε και ενιψαμην και ευθεωσ ανεβλεψα*.

12. *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ALXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | *ειπ.* sine copula (Gb') cum A 28^{ev} 53^{ev} 60^{ev} f^{ser} e (*aiunt ad eum illi*) am em for fu ing sax sah cop syr^{sch} arm Aug$^{ioh\ 44,8}$ (Chr^{8,382} *λεγουσιν αυτω*) ... ς *ειπ. ουν* cum DΓΔΛΠ unc^{8} al pler a c ff^{2}· q fos go syrP; item b f *ειπ. δε* ... ℵBLX 1. 33. 118. 157. 2^{pe} l vg^{ed} (item san al) syr^{hr} aeth Cyr^{4,605} *και ειπ.* | *λεγει* (c d f *dixit*, b e vg *ait*): D 13. 69. 346. b fos syr^{sch} et^{hr} arm aeth add *αυτοισ*

13. *αγουσιν* (c e fos *adduxerunt*, b *perduxerunt*): D c syr^{sch} et^{hr} aeth praem *και*, e cop add *igitur*

14. *εν η ημερα* cum ℵBLX 33. a b c (e *in quo*) ff^{2}· mm (*in illo die quando*) syrP mg et^{hr} Cyr^{4,605} ... ς *οτε* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler f l q vg go sah cop syr^{sch} etP^{tx} | *ο ιω*: L om | *ανεωξεν* cum ℵBΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... LX al pauc *ηνεωξεν*, D 249. Cyr *ηνοιξεν* (D *-υ-*)

15. *ηρωτων* (X 60^{ev} *-τουν*): D 229** *επηρωτων* ... Γ 27. 435. 440. al^{25} *ηρωτησαν*, item *interrogaverunt* a d e f | *και οι φαρισαιοι*: UX 69. 124. 157. al plus^{12} it vg (exc mt) sah cop syr^{sch} et^{hr} om *οι*

οἱ Φαρισαῖοι πῶσ ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινέσ· οὐκ ἔστιν οὗτοσ παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωποσ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶσ δύναται ἄνθρωποσ ἁμαρτωλὸσ τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖσ. 17 λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεισ περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλμούσ; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτησ ἐστίν. 18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸσ καὶ ἀνέβλεψεν,

Lc 7, 16

15. *πωσ ανεβλεψεν*: c ff^{2}· q sah syr^{sch} arm *quomodo vidisti*, e *quomodo lumen recepisti*, b l syr^{hr} *quomodo vides* | *αυτοισ*: A 13. q go syr^{P} *και αυτ.* | *πηλον*: G 1. 22. 118. 2pe tisch** al add *εποιησεν και* | *μου* (ℵ al pauc *μοι*) *επι τ. οφθ.* (et. Gb Sz) c. ℵB(ℵ)LΧΓΔΠ unc^{7} al plu Cyr^{4,607}, item *mihi super oculos* c e f ff^{2}· l q am fu ing for san syr^{P} go; A *μου επεθ. επ. τ. οφθ.*, vg^{cle} *mihi posuit sup. oculos*; Δ *μου* (sed^{vid} *μοι*, ὁ *mihi*) *επ. τ. οφθ. μου*, g *mihi posuit sup. oculos meos* ... ς (= Gb Sz) *επ. τουσ οφθ. μου* cum D al mu a b (a *in oculos meos*, b *super oc. meos*) syr^{sch} eth^{hr} arm Chr^{8,383} | *και βλεπω*: b c ff^{2}· l q syr^{hr} *et ecce video*

16. *ελεγον* (ℵ^{c}): ℵ* *ελεγαν* | *τινεσ* (a b c e f ante *εκ τ. φαρ.*): M om | *ουκ εστ. ουτ. παρ. θε. ο ανθρωπ.* cum ℵBDLX 157. l syr^{hr} Cyr^{4,608}, item e *non est hic a deo*, item c ff^{2}· g vg arm Or^{int2,94} *non est hic homo a deo*, item 33. *ουκ εστ. ο ανθρ. ουτοσ παρα θεου ... ς ουτοσ ο ανθρωπ.* (b *homo hic*) *ουκ εστ. παρ.* (Chr *απο*) *του* (Gb^{uu} cum AGKΠ al perfnu) *θεου* cum ΑΓΔΔΠ unc^{8} al pler a b f q sah cop syr^{utr} go aeth Chr^{8,383} | *οτι* (f l am fu fos mt taur al *quia*, a b *quod*, d *quoniam*): c e ff^{2}· g q vg^{ed} for san gat mm *qui* | *αλλοι* cum ΑLΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler it^{pler} am fu for ing san go arm syr^{P} Chr^{8,383} ... ℵBD al^{10} fere c ff^{2}· vg^{cle} et^{cdd} mu sah cop syr^{sch} eth^{hr} add *δε* | *ελεγον*: D *-γαρ*

17. *λεγουσιν* (f ff^{2}· l q vg): D a b c e *ελεγον* | *ουν* cum ℵABDLX 1. 13. 69. al mu it^{pler} vg sah syr^{P} c.* (syr^{hr} *et iterum dicebant*) Cyr^{4,610} ... ς Ti om cum ΓΔΠ unc^{8} al pler q go cop syr^{sch} arm aeth | *παλιν* (ℵ* add *ουν*, ℵ^{c} delet): e f l sah post *λεγουσιν* (cop ante *λεγ.*) pon ... D a b c ff^{2}· om | *τω*: G om | *συ τι* cum ΑDΓΔΔΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc ... ℵBLX cop (non sah) Cyr^{4,610} *τι συ* | *αυτου*: ℵ* *σεαυτου* | *ηνοιξεν* (DE *ηνυξ.*) cum ℵADΓΔ unc^{7} al pler Chr Thdor^{mop} Cyr ... BΧΔ al^{5} *ηνεωξεν*, KLΠ al^{6} *ανεωξεν*. Notat ad h. l. Thdor$^{mop\,29}$ *κατὰ ἐρώτησιν ἀναγνωστέον, ἐπισυνάψαντασ τό· σὺ τί λέγεισ περὶ αὐτοῦ, καί· ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺσ ὀφθαλμούσ, οὐ μὴν διελόντασ αὐτό. οὐ γὰρ τοῦτο τὸν τυφλὸν ἠρώτων, εἰ τοὺσ ὀφθαλμ. αὐτοῦ ἤνοιξε, περιττὸν γὰρ ἦν τοῦτο βλέποντασ ἐρωτᾶν, ἀλλά τί περὶ αὐτοῦ λέγεισ ὑπὲρ ὧν ἤνοιξέ σου τοὺσ ὀφθαλμούσ*, etc.

18. *επιστευσαν*: π^{3} *επιστευον*, item b c ff^{2}· l *credebant* | *ουν* et. c q vg sah syr^{P} eth^{hr} (syr^{sch} go *δε*, e l aeth arm *et non* [e *nunc* ex errore] *credebant* vel *crediderunt*): D 69. 72. 28^{ev} b^{scr} y^{scr} 11pe a b f ff^{2}· tol^{a} cop om | *ην τυφλ.* cum ℵBL 157. b Chr^{8,387} ... ς Ln *τυφλ. ην* cum ΑΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg Cyr^{4,612} Chr^{8,386} | *οτι ην τυφλ.* (28. *οτ. τυ. εγεν-*

ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, 19 *καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι;* 20 *ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη·* 21 *πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήνηθη*) *και ανεβλ.* (28. b om κ. *ανεβλ.*): D l om, hinc Gb^0 | *οτου* (Δ *του*) cum ΝABLΓ(Δ)ΔΠ unc rell etc: DX al pauc $Chr^{8,386}$ *ου* | *αυτου του αναβλ.* cum NABL unc rell al pler f vg (hi *eius qui viderat*, g fos gat corrupte *eius qui viderant*, item mm *eius qui viderant eum*) etc: D 131. 54^{ev} $sah^{mūnt}$ arm om *αυτου*, item 1. 22. 118. 2^{pe} al^{8} a b c e $ff^{2\cdot}$ (ap bl^{an}; ap^{sab} om et. *αυτου*) l q cop $pers^{p}$ $Chr^{8,386}$ om *του αναβλεψ.*

19. *ηρωτησαν*: D *επηρωτ.* | *λεγοντες* cum $κ^{c}$ABDL unc rell al omn^{vid} e f q vg syr^{p} et^{hr} rell $Cyr^{4,612}$ ... $κ^{*}$ a b c $ff^{2\cdot}$ l syr^{sch} om (:: cf 4, 51 et 10, 33, quibus locis *λεγοντες* inlatum duximus) | *ουτος εστιν* (D *εστ. ουτ.*): $κ^{*}$D syr^{sch} praem *ει* | *λεγετε*: FGM al plus^{10} arm *ελεγετε* | *εγεννηθη* ($κ^{2}$): $κ^{*}$ *εγενηθη* | *πωσ οιν* (q *et quomodo*): a e sah om *οιν* | *βλεπ. αρτι* cum NBDLU 33. b c $ff^{2\cdot}$ l $Cyr^{4,612}$ ($Chr^{8,386}$ *βλεπ. νυν*) ... ς *αρτι βλεπ.* cum AΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler a e f g q vg

20. *απεκρ. οιν* cum ΝB 15^{ev} vg^{cod} (:: *οιν* propter *ουν* proxime praegressum vel omissum vel mutatum) ... ς Ti *απεκριθ.* sine copula cum DGLUXΠ 1. 33. 69. al mu^{vid} it^{pler} vg (et. am fu for ing etc) sah cop arm $Cyr^{4,612}$ ... AEFHKMSΓΔΛ al plu f q syr^{utr} *απεκρ. δε* (go sive *οιν* sive *δε*), aeth *και απεκρ.* Praeterea ς add *αυτοισ*, Ln [*αυτοισ*] cum ADΓΔΑΠ unc^{8} al plu (sed al^{8} *αυτω*, 435. post *οι γον. αυτ.* pon) b c l q vg go syr^{p} (sah post *ειπ.* add) ... om cum NBLX 33. 69. 346. al^{15} a e f $ff^{2\cdot}$ cop syr^{sch} arm aeth Cyr | *οι γον. αυτου*: G add *του αναβλεψαντοσ* | *ειπαν* cum NBL 33. ... ς *ειπον* cum ADX unc rell al pler Cyr | *εγεννηθη*: A* *εγενηθη*

21. *δε νυν βλεπει* (33. *οιν βλεπ. αρτι*): c e $ff^{2\cdot}$ om *νυν* | *οικ οιδαμ.* pri: al^{4} syr $Chr^{8,388}$ om | x l ab *οιδαμ.* pri ad alterum transiliunt | *ηνοιξεν* cum NBDLΓΔΑΠ unc^{8} al pler Ps-Ath^{370} ... A 1. 33. 53. 254. 346. *ηνεωξεν*, 249. al^{10} $Chr^{8,388}$ $Cyr^{4,613}$ *ανεωξεν* | *αυτου* ante *τουσ οφθαλμουσ*: L al pauc a c e q post *τ. οφθ.* pon, D b vg ante *ηνοιξεν*, item f *aut quis ei aperuit oculos* ... $ff^{2\cdot}$ (teste certe Sab.) om | *αυτον ερωτησατε* (D *επερωτ.*) hoc loco cum $κ^{c}$BDLX 1. 33. 157. a c e f g vg cop syr^{hr} arm aeth $pers^{w}$ Cyr ... ς post *ηλικ. εχει* cum AΓΔΑ unc^{8} al pler l q go syr^{utr} Ps-Ath ... $κ^{*}$ b sah Chr (etiam $mosc^{7}$) om | *ηλικιαν εχει* (haec sah om) absque *αυτοσ* cum $κ^{c}$BDLX 1. 33. 157. it^{pler} vg syr^{p} et^{br} aeth Ps-Ath Cyr ... ς Ln *αυτοσ ηλικ. εχ.* (*εχ.* $κ^{*}$ om) cum $κ^{*}$ΑΓΔ A unc^{8} al pler q go syr (cop *sua aetas ipsi etiam ad loquendum de se* pro *ηλικ. εχει, αυτοσ περι* etc) Chr | *αυτοσ* ($κ^{c}$): $κ^{*}$ om | *περι*: 106. 157. 433. al^{20} $Chr^{mosc\,3}$ praem *τα* | *εαυτου* cum NABEKMSΧΓΔ al plu Ps-Ath Chr ... ς Ln Ti *αυτου* cum DFGHLUΔ al $permu^{vid}$ Cyr | *λαλησει* (L *-σαι*, it vg *loquatur*): X *μαρτυρησει*

7, 13 σιατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος
12, 2 γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε. 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλ-

22. *ειπον* cum ABDL unc rell al omn^{vid} ... ℵ *ειπαν* ⊦ *συνετεθειντο* (A al pauc *-θηντο*): AM al pauc syrP $^{mg\ gr}$ *συνετεθεντο*, Gr al^{5} Cyr^{4,614} *συνετιθεντο*, al pauc Thphyl *συνεθεντο* | *οι ιουδαιοι* (M add *οτι*, e sic: *placuerat farisaeis et scribis*): X om | *ινα*: D^{2} *ιν* (D* *ὀνι*) | *εαν*: L *αν* | *αυτον* (K al^{5} post *ομολ.* pon, A* y^{scr} om) *ομολογηση* (HΓA al^{10} *-σει*) *χν*: D *ομολογ. αυτον χν ειναι*. Item e *si quis confiteretur illum Christum esse*; item vg^{cd} (et. fos al) *si quis eum confiteretur esse Christum*, Cyr^{4,614} *ομολογ. τον χν αυτον ειναι*

23. *οι γον. αυτου*: X 13. 69. 124. 249. 346. 8pe al pauc cop post *ειπ.* pon | *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ALX unc rell al omn^{vid} | *οτι* (et. b f ff^{2}· g q vg): DL a c e l fu om | *αυτον*: A *και αυτ.* | *επερωτησατε* cum ℵB ... ς *ερωτησατε* cum ALX unc rell al omn^{vid}; D *ερωτατε*

24. *εκ δευτερου* hoc loco cum ℵBDL 33. b c e ff^{2}· l q sah cop syr^{sch} ... ς post *εφων. ουν* cum AΓΔΛ unc^{8} al pler a f vg go syrP eth^{r} aeth (arm *παλιν εκ δευτερου* ante *εφων.* pon) | *τον ανθρωπον*: D *αυτον* | *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ALX unc rell al omn^{vid} Cyr^{4,616} | *ο ανθρωπ. ουτος* cum ADΧΓΔΛ unc^{8} al pler e (*homo iste*) syrP Ps-Ath^{371} (Cyr^{4,616} *ο τοιουτος ανθρωπ. ουτος*) ... Ln *ουτος ο ανθρωπ.* cum ℵBL 157. 249. it^{pler} vg (Latt hi *hic homo*, l* om *hic*) go syr^{sch} eth^{r} (Chr^{8,388} *ουτος ανθρ.*)

25. *απεκρ. ουν* (33. *απεκρ. αυτοις*, 13. *απ. δε*, 60^{ev} *ο δε λεγει αυτοις*, f *ille autem respondit*, s *dixit et ille*): KS 1. 28. 33. 249. 299. al^{40} a sah cop arm Chr^{5,389} om *ουν*, hinc Gb^{00} | *εκεινος* sine additam cum KAB DL al^{10} it vg (sed it^{pler} vg *dixit* vel *ait* pro *απεκρ.*) go sah syrP arm perss Cyr^{4,617} ... ς (Gb^{0}) add *και ειπεν* cum XΓΔΛ unc^{8} al pler cop (*dicens*) syr^{sch} eth^{r} aeth Chr | *εν* (ℵ^{c}): ℵ* cop Ps-Ath^{371} *εν δε* | *ων* (b g vg *cum essem*): DL 1. 22. 33. 118. 2pe a c e f ff^{2}· l (*natus eram et*) q syr^{sch} eth^{r} *ημην και*

26. *ειπον* (ℵ^{c}): ℵ* *ειπαν* | *συν* cum ℵ^{c}BDKLX al^{15} b e f ff^{2}· g q vg (l *et illi dixerunt*) go sah Cyr^{4,618} ... ℵ* a e syr^{sch} cop arm plane om (:: quod rectum esse potest, nisi quod repetitum *συν* vdtr offendisse) ... ς *δε* cum AΓΔΛ unc^{7} al pler syrP (aeth syr^{hr} *et dixerunt illi*) | *αυτω* sine *παλιν* cum ℵ*BD 2pe a b c e ff^{2}· g l vg sah cop syr^{hr} Nonn^{18,134} ... ς add *παλιν* cum ℵ^{c}AΧΓΔΛ unc^{8} al pler f q go syr^{utr} arm (pon ante *ειπον*) aeth Cyr^{4,618} | *πωσ*: D c aeth *και πωσ* | *ηνοιξεν* (NDM *-υ-*): K 1. 118. al plus^{30} Chr^{8,389} Thdor$^{mop\ 29}$ *ανεωξεν*, 33. *ηνεωξεν*

μούσ; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· 29 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει,

27. απεκριθ. αυτοις: D o δε ειπεν | ουκ (et. a f q gat): 22. b c e ff^{2}· g l vg om | ηκουσατε: 13. 69. 124. 346. επιστευσατε, 28. 6^{pe} πιστευετε | τι: B aeth add ουν | παλιν: D 28^{ev} a e syr^{p} arm post θελετε pon | ακουειν: D ακουσαι ... Δ om | αυτου μαθηται cum ABΔ unc^{8} al pler ... NDLXΓΔ al plus^{20} it vg Chr^{8,390} Cyr^{4,619} Ps-Ath^{372} μαθ. αυτου

28. ελοιδορησαν sine copula (et. Gb Sz) cum AXΓΔΛ unc^{8} al^{100} b e l q am em for fu ing iac fos tol arm Aug$^{ioh\,44,\,12}$ ... ς ελοιδορ. ουν cum 69. al vix mu c (al^{vid}) vg^{cle} go ... ℵ*B sah aeth syr^{hr} Cyr^{4,621} Amb ep^{80} και ελοιδορ., ℵ^{c}DL 1. 33. 157. 2^{pe} a f (uterq *Ad illi*) cop syr^{sch} et^{p} c.* οι δε ελοιδορ. | ειπαν cum ND ... ς Ln Ti ειπον cum ABL unc rell al omn^{vid} | μαθητ. ει εκεινου cum ℵAB 1. 33. ... ς ει μαθητ. εκειν. cum XΓΔΛ unc^{8} al pler e f g l q go arm aeth Chr^{8,390} Ps-Ath^{372}; D al pauc a b c ff^{2}· vg Cyr^{4,621} μαθ. εκειν. ει ... L cop om ει (33. ἦ; b c e g l vg^{cle} et$^{cdd\,pl}$ [non am fu] *sis*, a *esto*) | δε (a f g q vg): D b c e ff^{2}· l arm go om | μωυσεως cum NDΘX (ῦ suppl*) Δ 33. al Chr^{8,390} ... ς μωσεως cum ABLΓΔ unc^{7} al pler Ps-Ath Cyr

29. μωυ- cum ℵBDKΘX al ... ς μω- cum ALΓΔΛ unc^{6} al plu | -σει cum ℵABDKGKLΘΔ al plu Chr^{8,390} Cyr^{4,622} ... ς -ση cum FHMUXΓΔ al plu | λελαληκιεν: A ελαλησεν | ο θεος: D add και οτι ο (D* om) θεος αμαρτωλων ουκ ακουει

30. αυτοις: D 8^{pe} al^{2} b c e l aeth om | εν τουτω γαρ (D syr ουν, vide etiam e) cum NB(D)L 22. 249. Chr^{8,390} Cyr^{4,623} ... ς Ln εν γαρ τουτω cum AΓΔ unc^{8} al plu (:: cf 4, 37 ubi εν γαρ τουτω non fluct; contra Lc 19, 48 ο λαος γαρ invenit plures qui scriberent ο γαρ λα.) ... XΔ al plus^{20} εν (sed A al mu ἐν) γαρ τουτο, item a b c e ff^{2}· *hoc* (e *hoc ergo*), sah cop *hoc ipsum*. Contra f vg *in hoc enim*, l q *in hoc* | το θαυμαστον cum NBL 1. 22. 33. Chr^{8,390} Cyr^{4,623} ... ς Ln om το cum ADX ΓΔΛ unc^{7} al pler arm | ηνοιξεν (D -ν-, ND -ξε) cum NBDL 249. Cyr ... ς Ti ανεωξε cum AΓΔΛ unc^{7} al pler, item X ηνεωξεν

31. οιδαμεν sine copula cum NBDGL 1. 33. al^{5} a b (*scio*) c e ff^{2}· l fos sah cop arm Cyr^{4,625} ... ς add (Gb^{00}) δε cum AXΓΔΛ unc^{6} al pler f vg go syr^{utr} et^{hr} aeth Chr^{8,391}; item 69. g q Hil^{89} γαρ | αμαρτ. ο θεος hoc ordine c. NALXΓΔ unc^{6} al omn^{vid} b c f ff^{2}· g l q vg syr^{p} et^{hr} arm aeth Chr$^{8,391\,bis}$ Cyr^{4,625} Or$^{int\,3,114}$ Hil^{89} ... Ln ο θεος αμαρτ. cum BDA a e go syr^{sch} (sah cop *deus non audit peccatores*) Chr^{8,390} Cyp$^{111.\,123}$ Conc carth^{62} (ap Rou$^{8,103.\,110.\,123}$) | αμαρτωλων (et. Or^{int}; x^{2} add ανθρωπων):

ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἤκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 36 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ

κ*UX*Γ al[30] Cyp Conc[earth] *αμαρτωλον* (*peccatorem*), X* add *ανθρωπον* | *αλλ* cum ΝADLX etc: B *αλλα* | *ποιη*: EFMΧΓΔ al mu *ποιει* | *τουτου*: X[2 vid] *τουτων*

32. *ηνοιξεν* (D al pauc *-υ-*) cum ΝADLΓΔ unc[7] al pler Ath[566] Chr[8,391] Cyr[4,626] ... BΧΔ t[scr] Ath[64] *ηνεωξεν* (A* *ενεωξ.*), 1. al pauc *ανεωξ.* | *γεγεννημενου*: ΑΧΓ al pauc *γεγενημενου*

33. *μη ην*: L *μην* | *ην*: D post *θεου* pon, item sah cop | *ηδυνατο* (D* *ηδοων.*): KU al aliq Ath[64] (non[566]) *εδυν.*

34. *ειπαν* cum ΝBD ... ς *ειπον* cum ALX rell omn[vid] | *αυτω*: D a post *απεκριθ.* pon | *συ* pr: L it vg om | *εν αμαρτιαισ*: 142* b e l q gat mm sah cop *εν αμαρτια* | *εγεννηθησ*: L al pauc *εγενηθησ* | *ολοσ*: E* 1. 131. al plus[25] *ολωσ*, item arm

35. *ηκουσεν* cum ℵ[c]ABL unc rell al pler a e q vg etc ... ℵ*D syr[sch] aeth *και ηκ.*, 69. g *ηκ. οτιν*, b c f ff[2·] l sah[wol] (non[ming]) cop *audirit autem* | *ις* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *ο ις* cum ℵ[c]AD rell omn[vid] | *εξω*: D om | *ευρων αυτον* (A[2] add *εξω*) et. c e f ff[2·] g l vg: D a b q syr[sch] *ευρεν αυτον και* | *ειπεν* sine additam cum ℵ*BD e cop[ood] ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ℵ[c]AL (X *αυτον*)ΓΔΛ unc[7] al pler it[pler] vg etc | *του ανθρωπου* (et. Gb') cum ΝBD sah aeth[ro] Chr[mosc2] ... ς Ln Ti *του θεου* cum ALXΓΔΛ unc[7] al omn[vid] it vg cop syr[utr] eth[r] go arm aeth[pp] Chr[8,395 ter et 396] Cyr[4,630 tx et com] Tert[prax 22]

36. *απεκριθη εκεινοσ* (a sah cop aeth om *εκ.*, q cop[wi *illi*]): B om | *και ειπεν* cum ΝDLX unc rell al fere omn it[pler] vg etc: Ln om cum AB (sed vide post *εστιν*) 68. a cop[wi] (pro *απεκρ. εκ. κ. ειπ.* cop[dz *respondens dixit*, sah *dixit ei*) | *και τισ* cum ℵ (sed ℵ* suppl *και* supra lineam) BDXΓΔΛ unc[7] al plus[125] go syrP eth[r] arm Chr[8,395] et[396] Cyr[4,630] ... ς Ln om *και* cum AL al pauc it vg sah cop syr[sch] rell | *εστιν*: B add *εφη* | *κυριε*: ℵ sah Chr[8,395] (non[396]) ante *και τ. εστ.* pon

37. *ειπεν* (ℵ *εφη*, D syrP[mg] *απεκριθη*) sine copula cum ΝBDX 33. a b e sah cop syr[utr] eth[r] arm (Chr[8,396] *λεγει αυτω· και*) ... ς (Gb[00]) add *δε* cum ALΓΔΛ unc[7] al pler q go ... 249. al pauc c f (ff[2·] g ut[vid]) l vg aeth Cyr[4,631] *και ειπεν* | *ο ις*: A om *ο* | *και* pri: sah cop syr[sch] eth[r] non exprim | *εωρακασ* cum ΝABℵ[3]DMSUΓΔ al plu ... Ti *εορακασ* cum B*EFGKLXΔ al mu (:: cf ad 8, 57, ubi ad *εορακ.* addendus est B*) | *ο*

σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; 41 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος

λαλων μετ. σου (it^{pler} vg *qui loquitur tecum*): D l Hil^{910} et^{911} *ο μετ. σου λαλ.*

38. *ο δε εφη* usq *και ειπ. ο* $\overline{\text{ις}}$: ℵ* b om, item l* om *et ille ait credo domine* et *dixit ei ihs* | *αυτω*: D 157. al^{7} *αυτον*

39. *ο* $\overline{\text{ις}}$: ℵ^{c} om ο | *εισ κριμα* (Δ *κρισιν*) *εγω* (et. Or^{1,722} et^{2,119} et$^{4,396\,c}$ et int$^{2,279\cdot 336}$ ac^{saepe}): D *εγω εισ κριμ.* | *ηλθον* h. l. et. e ff$^{2\cdot}$ l vg Or quater et$^{\text{int}\,2,363}$ et^{950}: D a b c f q arm aeth Chr^{3,396} Or$^{\text{int}\,2,279\cdot 336}$ et^{3,951} et^{4,512} ante *εισ τον κο. τουτ.* pon (sah *veni ego in hunc mundum ad iudicium*, cop *veni ego in iudicium mundi*) | *βλεπωσιν*: ur al^{5} Or^{3,691} (non item^{1,722} et^{4,396} etc) *βλεψωσι* | *γενωνται* (υ*ϰ al *γενονται*): 69. 124. 346. *γενησονται*

40. *ηκουσαν* sine copula cum ℵBLX 33. 157. 249. sah cop arm Cyr^{4,634} ... ς (Gb^{00}) Ln *και ηκ.* c. ΑΓΔΑ unc^{7} al pler b c e f g$^{2\cdot}$ l q vg go syr utr et^{hr} aeth; item D ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ *ηκ. δε*, 1. 2^{pe} *ηκ. ουν*, a *et audierunt igitur* | *εκ των φαρ.* sine *ταυτα* cum ℵ* et^{cb} D 63. 253. 32^{ev} b c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot\,2\cdot}$ l vg sah cop arm ... ς Ln Ti add *ταυτα* cum ℵ^{ca}BLX unc rell al pler a (ante *εκ τ. φα.* pon) q syr^{utr} et^{hr} aeth (go *hoc*) Cyr^{4,634} | *οι μετ αυτ. οντ.* cum ℵBDLX 1. 33. 157. 248. 2^{pe} it vg Cyr ... ς *οι οντ. μετ αυτ.* cum ΑΓΔΑ unc^{7} al pler go arm aeth | *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum BLX unc rell al omn^{vid}

41. *ειπεν*: D al^{15} *ειπ. ουν*, sr al plus^{10} *ειπ. δε*, Δ 69. 124. al^{10} g l aeth *και ειπ.* | *αυτοισ ο* (B om) $\overline{\text{ις}}$: D sah cop ο $\overline{\text{ις}}$ *αυτ.* | *αν*: DK 13. 69. 124. 346. al^{6} om | *ειχετε*: L *εχετε* | *βλεπομεν*: F *βλεπωμεν* | *η αμαρτια* et *μενει* cum ℵ* et^{cb} ABΓΔΑ unc rell al pler it vg sah cop syr^{sch} et$^{\text{p tx}}$ aeth go Or$^{\text{int}\,3,119}$ ... ℵ^{ca}DLX 33. syr$^{\text{p mg}}$ et^{hr} arm Cyr^{4,635} *αι αμαρτιαι* et *μενουσιν*. Praeterea scripsimus sine *ουν* inter *η* (αι) et *αμαρτια* (-*τιαι*) cum ℵBDKLX 1. 33. 69. 157. 2^{pe} w^{scr} b c e f ff$^{2\cdot}$ g q vg sah (cop arm syr^{hr} praem *και*) Cyr Or^{int} ... ς *η ουν αμαρτ.*, Ln *η* [*ουν*] *αμ.* cum ΑΓΔΑ unc^{6} al pler a l go syr^{utr} (et. syr$^{\text{p mg}}$)

X, 1. *λεγω υμιν* (et. Clem^{698} Chr^{3,397} Cyr^{4,636} Or$^{\text{int}\,3,877}$ Lcif^{154}): B *υμιν λεγω* | *δια τ. θυρασ*: Γ om | *αναβαιν. αλλαχοθ.* (et. Clem Or^{int} etc): D arm *αλλαχ. αναβ.*

κλέπτης ἐστὶν καὶ λῃστής· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·

2. *ποιμην εστιν* (et. Clem[698] a e g vg Lcif[154]): D sah *αυτος εστιν ο ποιμ.*, Chr[8,398] (et. mosc[6]) *ουτος εστ. ο ποιμ.*, b c f ff[2]· l q fos cop *hic pastor est*

3. *θυρωρος* (EX al *θυρορος*): D *θυρουρος* | *τα ιδια προβατα*, itpler vg *suas oves* (*oviculas* b q), f *proprias oves*: D *τα προβ. τα ιδια*, e *oves suas*, a *suas oves proprias*. Chr[8,398 bis] sic: *και την φωνην αυτου ακουει τα προβατα, και τα ιδια καλει κατ ονομα* | *φωνει* (Gb′) cum ℵABDLX 1. 33. 157. 249. 2pe Cyr[4,636] ... ς *καλει* cum ΓΔΛΠ unc[7] al pler | *κατ* (L *κατο*): EFΔ al[5] *κατα*

4. *οταν* sine copula (Gb′) cum ℵBLΠ[2] 1. 33. 157. 2pe sah ... ς Ln *και οταν* cum ADXΓΔΛ al pler a e f g[vid] vg go syr[utr] eth[hr] rell (Chr[8,398] libere mutat post *ονομα* pergens *και οταν εξαγαγη αυτα, πορευεται εμπρ. αυτων*) Lcif[154] ... Κ Π* et[g] al[10] fere b c ff[2]· l q cop Cyr[4,637] *οταν δε* | *τα ιδια παντα* cum ℵ[ca]BDLX 1. 22. 33. 2pe a e sah cop arm (aeth *illas omnes*) Cyr (*παντ. τα ιδια*) Lcif; item b c ff[2]· l *oves suas omnes* ... ℵ* et[cb] go *τα ιδια* tantum, syr[hr] *αυτα* (vide etiam antea Chr). Cf Nonn ᵡ[13] *ἐξαγαγὼν δ' ὅτε πᾶσαν ἀολίσσῃ στίχα ποίμνης* ... ς *τα ιδια προβατα* cum ΑΓΔΛ unc[7] al pler f g[vid] q (*oves suas*) vg syr[utr] | *εκβαλη* (FM al *εκβάλει*): X al[25] *εκβαλλη*, 69. al pauc *-λλει* | *την φων. αυτου* (a e f vg Lcif): D b c ff[2]· l q *αυτου τ. φων.*

5. *ακολουθησουσιν* cum ABDEFGΔ al[20] Chr[8,399] Cyr[4,637] ... ς *ακολουθησωσιν* cum ℵKLMSUXΓΔΠ al plu Bas[eth 306] | E* om *αλλ. φευξ. απ αυτ.* | *των* (G om) *αλλοτριων* (f vg; q *extranei*, item syr sah[ming] cop[cod] aeth ar[e] et[p]): a b c ff[2]· l Lcif[154] *eius*, e *illius*

6. *εκεινοι δε* (ℵ[c]): ℵ* *και* | *εγνωσαν*: 69. 124. *εγινωσκον* | *τινα ην* (EFG 69. *ἦ*, non item B) Α (L) *ελαλει*, q *quae essent quae locutus est*, item sah syr[p] go ... a e *quod locutus est*, b c ff[2]· l *quod loquebatur*, f vg *quid loqueretur*, item syr[sch] eth[r] cop

7. *ειπεν ουν* (e Lcif cop arm om *ουν*) sine *παλιν* cum ℵ* et[ca] 1. 63. 69. 124. 253. 2pe e Lcif[154] Cyr[4,639], item sine *αυτοις* (a e Lcif *ad illos*) c. ℵ*B ... ς Ti add *παλιν αυτοις*, Ln *αυτοις παλιν*: ex testibus vero B add tantum *παλιν*, ℵ[ca] 1. 63. 69. 124. 253. 2pe e Lcif Cyr add tantum *αυτοις*, DEFGLMSUΓΔ al pler a go sah (cop arm *iterum dixit eius Iesus*) add *παλιν αυτοις*, item ℵ[a] et[cb] AΚΑΠ 157. itpler vg syr[utr]

ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8 πάντες ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί, ἀλλ' οὐκ ἤκου-

eth^hr arm aeth add *αυτοισ παλιν*, item interposito o $\overline{ις}$ x 33. 106. 32^ev i. e. *αυτοισ ο* $\overline{ω}$ *παλιν* | o (B om) $\overline{ις}$: b om | *λεγω υμιν*: B *υμιν λεγω* | *οτι* cum NADEFMSΓΔΛΠ^g al plu it^plerr vg go syr^P eth^r (sah cop ut ubique) ... BGKLUXΠ* 33. a l^30 a mm arm aeth Cyr Lcif om | *η θυρα*: sah *ο ποιμην*

8. *παντεσ* et. Or^1,744 et^3,303. 459 et^4,44 Lcif^154; item agnosc Valent^hipp^194 Clem^366. 388): D b fos Did^tri 3,19 om, item Quaest^2,34 (pag^3083 „Salvator ait: *Ego sum ianua; qui ante me fuerunt* etc, ac paullo post: *quotquot ante me fuerunt*"). Praeterea Γ add *δε*. | *ηλθον* sine *προ εμου* cum ℵ*EFGMSUΓΔ 28. 106. 131. 237. 435. al^100 fere a b c e f ff^2. g l q vg (et. am fu for etc, item sax) go sah^woi (cod^ming om etiam *qui venerunt*) syr^sch etp^txt eth^r pers Bas^eth^294 Chr^3,400 (cat^298 *προ εμου* infertur verbis Chrysostomi ante *ηλθον*) Cyr^4,640com Thdor^heracl in cat^300 (*διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἀκριβῶσ τῇ λέξει ἐχρήσατο εἰπὼν· ὅσοι ἦλθον, ἀλλ' οὐχ ὅσοι ἀπεστάλησαν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ προφῆται ἀποσταλέντεσ παρεγένοντο, οἱ δὲ ψευδοπροφῆται μηδενὸσ ἀποστείλαντοσ ἤρχοντο ἐπὶ διαστροφῇ τῶν ἀπατωμένων.*) Thphyl Euthy (accedunt scholia varia adscripta Thdor^heracl aliisque, cf Mtthaei ad h. l.) auct^novat 371 (Gall^3) Aug (contr. advers. legis et proph. libr. 2, 16 *illud quoque ait dixisse dominum*: omnes alii quotquot ante me venerunt fures sunt et latrones. *Non autem ita scriptum est, sed ita:* Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones. *Venisse quippe hoc loco intelligi voluit eos qui missi non fuissent.*) et^lob 45,8 (et^11 qui venerunt, *inquit, et intelligimus: praeter me, id est:* Qui venerunt *praeter me*, fures sunt *etc*). Nec aliter Manichaei ap Thphyl, quamvis de prophetis intelligerent: *ἐκεῖνοι γὰρ δεῖξαι βουλόμενοι τὴν παλαιὰν διαθήκην ἀλλοτρίαν οὖσαν τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ προφήτασ μὴ ἐκ θεοῦ ἀπεστάλθαι χρῶνται τῷ ῥητῷ τούτῳ. ἰδοὺ γάρ, φησίν, ὁ κύριοσ εἶπεν ὅτι πάντεσ ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί.* .... Ln Ti *ηλθ. προ εμου* cum ℵ^cABDKLXΔΠ al^60 fere gat syr^cod etP c.* cop aeth arr sl Or 1,744 et 3,303. 459 Did^tri 3,19 Isid 3,119 (similiter exponit ac Thdor et Aug) Hesych^qu 23 Lcif^154 Faust ap Aug 8,284 Hier^ose 2,7 (vall 6,69) et^ep damas 4, 158 et^ephes 374. Item ς (sed Gb^0) *προ εμου* ante *ηλθον* c. 1. al vix mu fos arm Valent^thipp^194 (*παντεσ οι προ εμου εληλυθοτεσ κλεπτ. και ληστ. εισιν*) Or^4,44 Nonn^κ 25 (*πάντεσ ὅσοι πάροσ ἦλθον ὑποκλέπτοντι πειθίλῳ, φῶρεσ ἔσαν δολόεντεσ*) Cyr^4,640txt Quaest^2,34 (vide ante). Similiter confirmare videtur Clem^366 (*Ναι φασιν γεγραφθαι· παντεσ οι προ τησ παρουσιασ του κυρ. κλεπτ. εισι και ληστ.*) et^368 (*παντεσ ουν οι προ κυριου κλεπτ. κ. ληστ.*) :: ℵ* cum it^omn sah et syris consentiens sine dubio consuetudinem secundi saeculi praebet. Eandem fere ad aetatem quamvis verba *προ εμου* pro testium auctoritate referenda sint, tamen potius explicandi caussa addita quam priscae pietatis caussa dempta videntur esse: vix enim res mutatur demptis illis verbis. Nec contra valet Thdori et Augustini explicatio, quae ut

σαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει· 13 ὅτι μισθωτός ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προ-

testibus qui *προ εμου* omittunt multo recentior est, ita ab Isidoro adhibetur retentis, a Chr deseritur omissis eisdem verbis. | *εισιν*: 6. 63. 71. 116. 248. 253. 254. 259. g^{scr} arm Did^{tri} *ησαν*, Hier *fuerunt* | *αλλ*: DX *αλλα* ... Or^{ter} *και ουκ* | *ηκουσαν* (et. Or^{3,308} et^{4,44}): L Or^{1,744} Did^{tri} *ηκουσεν*

9. *εγω ειμι η θυρα*: spectat huc Naass$^{hipp\,111}$ *δια τουτο, φησι, λεγει ο ις· εγω ειμι η πυλη η αληθινη* | Δ om *και εισελευσεται*

10. *εγω*: D a go cop^{wl} et$^{petr\,2}$ (non ^{dz} nec ^{schw}) aeth add *δε* | D om *και περισσ. εχωσιν* (sah^{ming} om *εγω ηλθ.* usq *περισσ. εχ.*) | *περισσον*: Ιr 69. 157. 20^{ev} Ath^{854} *περισσοτερον*

11. *τιθησιν* et. ℵ^{c} Clem$^{156.\,421}$ Or (cat^{ox} ad 1 Co^{167}) et$^{int\,4,507}$ Eus$^{ps\,106}$ et$^{pr\,614}$ Const^{2,20,5} Bas$^{eth\,298}$ Chr^{8,400} Cyr^{4,647} Thdrt$^{2,1551.\,1643}$ et^{-aep} Tert$^{fug\,11}$ Lcif^{189} Hil^{45}): ℵ*D b c (item ff^{2}· g ut vdtr) vg (non item a b c e f l) syr^{hr} Aug$^{ioh\,46,5}$ *διδωσιν* (*dat*, b *tradet*, mm *tradit*). Cf et. Thdot$^{clem\,977}$ *αποδιδοναι* (*επιδιδοναι*) :: et v. 11 et v. 15 *διδωσιν* ℵ*D, non item v. 17 (nec magis fluct *θησω, θη* 13, 37. 38. 15, 13); at vix v. 17 *τιθησιν*, vv. 11 et 15 *διδωμι* scripsisse Iohannem probabile est. Nec *τιθεναι τ. ψυχην*, quod Iohanni proprium videtur, a correctore ad explicandum *διδοναι τ. ψ.* adhiberi potuit.

12 *ο μισθωτος* sine copula cum BGL 1. a am fu for ing mt cop^{dz} Lcif^{189} ... ς *ο μισθωτ. δε* cum AΓΔΠ unc^{6} al pler Eus$^{pr\,614}$ Chr^{8,400}; ℵDXΔ 33. 69. 124. 157. 6^{pe} Const^{2,20,5} Cyr^{4,647} *ο δε μισθωτ.* Item confirmant *δε* it^{pler} vg^{cle} sah cop^{edd} syr^{utr} et^{hr} rell | *εστιν* cum ℵABLX 1. 13. 33. 42. 69. 346. 2^{pe} Const Eus^{pr} Chr$^{mosc\,4}$ Cyr ... ς Ti *εισιν* cum DΓΔΛ unc^{7} al pler Chr^{montf} | *ερχομενον*: A* om | *φευγει*: b add *quia mercennarius est* | *αυτα* et. a c e f Lcif^{189} go sah^{woi} cop syr^{hr} ... D b g ff^{2}· l vg syr^{utr} sah^{mlint} Aug$^{ioh\,46,5}$ om | *σκορπιζει* sine additam cum ℵBDLΠ 1. 22* 25. 33. 37. 42. p^{scr} w^{scri} 2^{pe} syr^{hr} arm Lcif^{189}; sah cop aeth add *αυτα* (Const^{2,20,5} nil addit post *αρπαζει αυτα*, item Chr^{8,400} post *φευγει* pergit *και ερχεται ο λυκος και αρπαζει αυτα*, omissis quae sequuntur) ... ς Ti add *τα προβατα*, Lu [*τα προβατ.*], cum AΧΓΔΛ unc^{7} al pler it vg go syr^{utr} sah^{mlint} Cyr^{4,647}

13. *οτι μισθ. εστ.* cum ℵ(A*^{vid}, vide post) BDL 1. 22* 33. e syr^{hr} arm sah cop aeth Lcif^{189} epist^{orientall} ad Symm (cf Concill. to. 4 pag^{1308b} ex Sab.). Cf et. Thdrt^{4,1127} *ο γαρ μισθωτος, οταν ιδη τον λυκον*

βάτων. 14 *ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ*
γινώσκουσί με τὰ ἐμά, 15 [90.3] *καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ* Mt 11, 27
γινώσκω τὸν πατέρα, [91.4] *καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν*
προβάτων. 16 [92.110] *καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς*
αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκού-
σουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. 17 *διὰ τοῦτό με ὁ*
πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω
αὐτήν. 18 *οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν*

ερχομενον, φευγει, οτι μισθωτος εστι, και ου μελει αυτω περι των προβ., κατα την του κυριου φωνην ... ς (Gb′) praem *ο δε μισθωτος φευγει,* Ln [*ο δε μισθ. φευγ.*] cum Aᵃ²ΧΓΔΑΠ unc⁷ al pler a b c f ff²· g l vg go syʳᵘᵗʳ Cyr⁴,⁶⁴⁷ (A* incertum utrum *μισθωτ. φευγει οτι* an *ο δε μισθ. φευγει* omittat) | *μελει*: ex errore frequentissimo κ*FGXΓ al permu *μελλει*

14. *ο ποιμ. ο καλος* et. Orᵖʳᵒᵛ (Notitia¹⁰⁵, Mai ³⁶) Eusᵖˢ ²⁰⁵· ⁴⁸⁹ et ᵉˢ ⁵⁰⁹ etc: D Eusᵖˢ ²⁸⁴ *ο καλος ποιμην* | *γινωσκουσι* (*-σι* ΝBL; D* *γινωσιν*) *με* (D *εμε*) *τα εμα* (Gb′ Schu „bene") cum ΝBDL it vg go sah cop syʳʰʳ aeth arr persᵂ Eusᵖˢ ⁴⁸⁹ (Epiphᵃ ⁶⁹⁷ *και γαρ τα εμα προβ. γινωσκει με, και γινωσκω τα εμα προβ.*) Cyr⁴,⁶⁵¹ ᵗˣᵗ Nonn ᵏ ⁵⁰ (*γινωσκω δ' εμα μηλα, και – ταυτα με γινωσκουσιν*) ... ς Ti *γινωσκομαι υπο των εμων* cum ΑΧΓΔΑΠ unc⁷ al omnᵛⁱᵈ syʳᵘᵗʳ arm persᵖ Chr⁸,⁴⁰² et ⁴⁰⁴ Cyr⁴,⁶⁵³ com (ac rursus ⁶⁵⁴ *ου γαρ εφη· γινωσκει με τα εμα και γινωσκω τα εμα, αλλ εαυτον εγγυκοτα προτερον εισφερει τα ιδια προβατα, ειθ ουτως γνωσθησεσθαι φησι παρ αυτων*) Thdrt ¹,⁷⁴⁸ et ⁴,²⁷⁴· ⁵⁵⁰

15. *μου* (et. Eusᵖˢ ⁴⁹⁰ et ᵉˢ ⁵⁰⁹): D 58. 71. („codd. Latini" ap Wtst) om | *τιθημι* et. Nᶜ Eusᵖˢ et ᵉˢ Ath ⁷⁴⁸ etc: κ*D *διδωμι* :: cf ad v. 11 | *προβατων* (et. a): b c e f ff²· g l vg (sed non am fu for al) sah cop syʳʰʳ add *μου* (Ath ⁷⁴⁸ add *των εμων*)

16. *και αλλα* (a *et alias quidem*): D 346. syʳᵘᵗʳ Eusᵖˢ ⁵⁵ Thdrt ¹,⁶²² et ⁶⁹¹ (non item ¹,³⁰⁹ et ⁶²² cod et ²,⁹⁷¹ et alib) *και αλλα δε* | *δει με* cum ΝBDLΔΠ 1. 33. 69. 124. 346. it vg syʳᵘᵗʳ etᵇʳ Orᵃᵘᵗ²,¹⁹⁸ et ⁴,⁶⁸⁰ ... ς Ti *με δει* cum AΧΓΛ al pler Eusᵖˢ ⁵⁵ Basᵉᵗʰ ²⁹⁷ Chr⁸,⁴⁰⁵ Cyr ⁴,⁶⁵⁵ Thdrt ¹,³⁰⁹· ⁶²² et alib | *ακουσουσιν* cum BDLΓΠ unc⁶ al plu etc ... ΝAGΧΔΛ al⁴⁰ Eusᵖˢ ⁵⁵ *ακουσωσιν* | *γενησεται* c. κ*ΑΓΔΛΠ unc⁷ al pler itᵖˡᵉʳ vg (et. am fu etc) syrˢᶜʰ etᵖᵗˣᵗ Eusᵖˢ Basᵉᵗʰ Cyr Thdrt ˢᵉˣⁱᵉˢ ... ΝCBDLX 1. 33. 2ᵖᵉ f for syrᵐᵍ etʰʳ sah cop arm go (Clem ¹²⁹ *Και γενησονται, φησιν, οι παντες μια ποιμνη και εισ ποιμην*, Chr⁸,⁴⁰⁵ *οτι εσονται μια ποιμνη*, sed ᵐᵒˢᶜ ⁴ *εσεται*) *γενησονται* (Gb′)

17. *με ο πατηρ* cum ΝBDLX 33. 248. 249. it vg Chr⁸,⁴⁰⁶ Cyr ⁴,⁶⁵⁷ ... ς *ο πατ. με* cum AEFGKSUΓΔΛΠ al pler go (sah *meus pater amat me*, cop *amat me pater meus*. Item libere al) Thdrt ⁴,⁴²⁹ ... Μ *με ο πατ. με*

18. *αιρει* et. Nᶜ Orᵃᵘᵗ ¹,⁴⁰⁸· ⁴⁶⁷ et ⁴,¹⁵²· ²⁹⁸ (et. catᵒˣ ad Rom ⁶⁵) etᵃᵘᵗ ¹,⁹⁶ Eus dem ⁴⁹⁶ etᵖˢ ³⁶⁷ et ecl ¹³⁶· ²²⁶· etᵗʰᵉᵒᵖʰ ¹¹⁰ Didᵗʳⁱ ²,⁷,² et ³,²¹ etc; et. a b c e f ff²· g vg Cyp ²⁹⁵ Hil ¹⁰⁷³ sah cop rell *tollit*, l fos copᵈᶻ Hil ⁹⁹² *tollet*, Orᵃᵘᵗ ¹,⁹⁰ *auferet* ... κ*B *ηρεν* | *αλλ* (E Or ¹,⁴⁶⁷ *αλλα*) *εγω* usque

ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν
λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.
7, 43 19 σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τού-
7, 20 τους. 20 ἔλεγον οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται·
8, 48 τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν
9, 32 δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν·

απ εμαυτ. et. Or^{saepe} Or$^{int\ 1,191}$ Eus$^{ps\ 295}$ et theoph^{110} Did$^{tri\ 2,7,2}$ et 3,21 (sed utroq loco om απ εμαυτ.) etc: D 64. 251. l* go Eus$^{dem\ 496}$ et ecl$^{136\cdot\ 226\cdot}$ et$^{ps\ 367}$ om | θεινα ι: ΕΧΓΑ al mu θηναι | παλιν: Or$^{1,403\cdot\ 467}$ et alib et$^{int\ 1,191}$ (non item$^{int\ 3,60}$ et$^{4,517\cdot\ 566}$) Eus$^{ecl\ 226}$ et theoph^{110} (non item$^{dem\ 406}$) ante εξουσιαν εχ. pon ... 64. 80. 225. ff$^{2\cdot}$ Eus$^{ps\ 367\cdot\ 395\cdot}$ Chr^{8,406} Hil^{559} (non item$^{992\cdot\ 1073}$) om | λαβειν (et. Or^{saepe} Dial^{1,820} Eus^{saepe} Did etc Cyp^{295} etc): D c αραι (d *tollere*, c *tollendi*) | ταυτην την: B om την | μου et. c e f ff$^{2\cdot}$ g l vg Cyp^{295} etc ... D 36. a b (Tert$^{prax\ 22}$ libere *ideo se diligi a patre quod animam suam ponat, quia hoc praeceptum accepisset a patre*) Novat$^{tri\ 21}$ (Gall^{3,304}) Hil$^{992\cdot\ 1073}$ Chr^{8,406} et^{407} om

19. σχισμα sine copula cum ℵBLX 33. 249. it vg (exc tol) sah arm ... ς (Gb^{0}) add ουν cum ADΓΔΑΠ unc^{7} al pler tol cop syr^{p} (go *tunc dissensio iterum* etc; syr^{sch} aeth *et facta est* etc, syr^{hr} *et dissensio* etc) Chr^{8,407} Cyr^{4,662} | παλιν (1. 346. 2^{pe} 7^{pe} post εγενετ. pon): D 64. 225. tol cop Chr^{8,407} om | εν τοις ιουδαιοις: X εν τω οχλω

20. ελεγον (ℵ^{c}; ℵ* ελεγαν) | ουν cum ℵ* et^{cb} D 1. 86. 2^{pe} ... a b e f ff$^{2\cdot}$ l syr^{sch} aeth *et dicebant*; c *haec dicebant*; tol *dicebant enim*; go *dixeruntque* (Chr^{8,407} και οι μεν ελεγον) ... ς Ln Ti ελεγ. δε cum ℵ^{ca}ABLX unc rell al pler g^{vid} vg sah cop syr^{p} et^{hr} arm ... 220. om copulam | δαιμονιον: D Chr praem οτι

21. ταυτ. (440. post ρημ., Chr^{407} utruinq ordinem habet) τα ρηματα (syr$^{p\ mg}$ εργα) ουκ εστιν: D ουκ εστ. τα ρημ. ταυτ. | δαιμονιον (38. add εχων): 248. 253. g^{scr} δαιμονιων | τυφλων οφθαλμους (et. it^{pler} vg Or^{4,354}): D 245. e f Chr$^{8,407\ bis}$ οφθ. τυφλ. | ανοιξαι cum ℵBLX 1. 13. 22** 33. 69. 124. 157. 249. 346. 2^{pe} Or Chr^{bis} ... ς Ln ανοιγειν cum ADΓΔΑΠ unc^{7} al pler

22. εγενετο: D εγενοντο | δε cum ℵADX unc rell al pler c f ff$^{2\cdot}$ vg (1 *et facta sunt* etc, e *et cum facta esset dedecatio*) go syr^{utr} et^{hr} (*et facta sunt autem*) Chr^{8,414} ... BL 33. sah arm τοτε, gat (*facta autem sunt tunc*) cop δε τοτε ... 1. 225* 226. 251. 258. 48^{ev} 2^{pe} al$^{2\ scr}$ a b Chr$^{mosc\ 2}$ om copulam | ενκαινια cum ℵB*DL al ... ς Ln εγκαι. cum AB^{2}X unc rell al pler | εν ιεροσολυμοις (Gb″) cum ℵDXΓΔΑΠ unc^{7} 1. 13. 22. 69. al plu Chr^{8,414} ... ς Ln Ti εν τοις ιερ. cum ABL 33. al mu (:: εν τοις ιερ. 5, 2 non fluct, nec fere 2, 23 ubi tantum pauci minusc om τοις. At nec magis fluct εν ιερ. 4, 20. 21. 45) | χειμων sine copula cum ℵBDGLXΠ 1 33. 42. ff$^{2\cdot}$ sah cop aeth Chr$^{mosc\ 1}$ ... ς (Gb^{0}) Ln

23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος.
24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα
ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ 5, 36
περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προ-
βάτων τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκού- 8, 45 aa
ουσιν, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ δί- 10, 3 a

praem και cum AEFKMSUΓΔΛ (Π^{2}vid sed rursus deletum) al pler a c e f g l (b om κ. χειμ. ην) vg go syr^{utr} eth^{r} arm Chr^{8,414}

23. περιεπατει: AL περιπατει | ο ις: B om ο | εν τη (Δ om) στοα sine του cum ΝADΓΔΑΠ unc^{7} al plu Chr^{8,414} ... ς (= Gb Sz) add του cum BLX al mu | σολομωνος cum ℵ*BDEFGΔΛ al plus^{6v} Chr$^{mosc\,3}$ ... ς (= Gb Sz) σολομωντος cum ℵ^{c}AKLMSUXΓΠ al permu Chr^{8,414}

24. εκυκλωσαν cum ΝAD unc rell al omn^{vid} ... B εκυκλευσαν | αυτον (ℵ^{c}): ℵ* om | D ελεγαν | ειπον cum ℵ* etc^{b} ... ς Ln Ti ειπε cum ℵ^{c}A BD rell omn^{vid} :: ειπον plerumque non retinuerunt nisi edd antiquissimi paucissimi, ut Mt 18, 17 (ℵL Or) 22, 17 (LZ) Mc 13, 4 (ℵB DL etc) Lc 10, 40 (DLΞ) 22, 66 (ℵBLT): quibus locis omnib recepimus. Non recepimus Mt 4, 3 (ℵ^{b} ειπον) 24, 3 (L 1. 33. ειπον). Non fluct ειπε Lc 7, 7 et 40. Ioh 13, 24. 20, 17. | παρρησια: B*D παρησια

25. απεκριθη sine additam cum ℵ*D go ... ς Ln Ti add αυτοις cum ℵ^{c}ABL unc rell al fere omnib (y^{scr} αυτω, 47^{ov} sic: απεκριθη ις και ειπεν αυτω) it vg (sed fu om απεκρ. ο ις) etc | ο ις: B om ο | ειπον (a *dixi*): D b c e f ff^{2}· g l vg TertP$^{rax\,22}$ λαλω, *loquor* (sed d *dico*) | υμιν: x add ηδη | ου πιστευετε (et. a b c e ff^{2}· g l vg TertP^{rax}; f *credidistis*, quod potius pro *creditis* quam pro *credidistis* scriptum videtur): B 157. g^{scr} al^{6} Chr$^{mosc\,2}$ (ad^{8,416}) ουκ επιστευσατε (251. ουκ επιστευετε). Praeterea D 13. 69. 124. 346. al^{5} sah arm Chr^{8,416} (et. mosc^{6}) add μοι | ταυτα: D a e l Tert^{prax} αυτα (*ipsa*) | περι: H om

26. αλλα cum ΝABLΔ c^{scr} ... ς αλλ cum DXΓΔΠ unc^{8} al pler | οτι ουκ (Gb') cum ΝBDLX 1. 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al^{10} fere b f ff^{2}· g l vg go syr^{sch} et p^{mg} eth^{r} aeth (Or^{4,316} *δια τουτο υμεις ουκ ακουετε οτι ουκ εστε* etc) Chr^{8,416} Cyr^{4,665} ... ς Ln Ti ου γαρ cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler a c e sah cop syr$^{P\ txt}$ arm Or$^{int\,3,55}$ | των εμων sine additam cum ΝBKLM*Π* 24* 33. 42. 89* 91. 239. w^{scri}* c g vg sah cop arm ... ς Ti add καθως ειπον υμιν, Ln [καθ. ειπ. υμ.], cum ADM^{2}ΧΓΔΛΠ^{2} (sed rursus rasum) unc^{6} al pler a b c f (item ff^{2}· l sed conjg cum seqq, ut etiam tisch al) go syr^{utr} eth^{r} aeth (Chr^{8,416} *αλλ ειπον υμιν, φησι, και ου πιστευετε μοι, οτι ουκ εστε εκ τ. πρ. τ. εμων.* Sic pers^{P}: *sicut dixi vobis. Nonne vobis dixi: Oves meae* etc.)

27. ακουουσιν cum ΝBLX 13. 33. 69. 124. 157. 249. 346. Hom$^{clem\,8,52}$ ex cod ottob Or$^{8,152\cdot 237}$ et^{4,351} et$^{lob\,40}$ (Gall^{14} append) Bas^{1,270} Chr mosc^{2} Cyr$^{ador\,188}$ et$^{cea\,567}$ ... ς Ln Ti ακουει cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler

δωμι αὐτοῖσ ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰσ τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τισ αὐτὰ ἐκ τῆσ χειρόσ μου. 29 *ὁ πατήρ ὃ δέδωκέν μοι πάντων μειζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶσ δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ πατρόσ.* 30 *ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν.*

Hom$^{cle\ ed}$ Clem^{794} Or^{3,298} et^{4,367} Eusp$^{s\ 55\cdot\ 106\cdot}$ Bas$^{eth\ 313}$ et^{3,14} et^{48} Chr^{8,416} (sed etiam *ακολουθει*) Thdrt$^{1,690\cdot\ 1375}$ et$^{2,61\cdot\ 108}$

28. *διδ. αυτ. ζω. αιωνιον* cum ℵBLM*X 33. 157. sah cop syr^{sch} eth^{r} arm aeth Cyr$^{ador\ 188}$ et$^{es\ 567}$ ... ς Ln Ti *ζω. αιω. διδ. αυτ.* cum ADM^{2}ΓΔΑΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{p} Or^{lob} (ut ante) Eusp^{s} Bas^{1,276} et^{3,48} Chr Thdrt$^{1,690\cdot\ 1375}$ | *απολωνται* (ℵ^{c}): ℵ* *απολητται* | *ουχ αρπασει* (EM al pauc $-\sigma\eta$) cum AB(EM)ΓΔΑΠ unc^{6} al pler Cyr$^{ador\ 188}$ ... ℵDLX 71. 157. al pauc Bas^{1,236} Cyr$^{esa\ 567}$ *ου μη αρπαση*

29. *ο πατηρ* sine *μου* cum ℵ* 13. a b c e ff$^{2\cdot}$ l syr^{hr} Bas^{1,236} Dialmaced^{486} Chr^{8,416} Tertp$^{rax\ 22}$ Hil$^{930\cdot\ 1089}$ ... ς Ln Ti add *μου* cum ℵ^{c}ABDL unc rell al omn fere f g vg go syr^{utr} sah cop aeth Cyr$^{ador\ 188}$ et$^{es\ 567}$ | *ο δεδωκεν* cum ℵB*L 15^{ev} a b c e f ff$^{2\cdot}$ g l vg go cop Tertp$^{r\ 22}$ (sed vide post) Hil^{930} et^{1089} ... ς Ln Ti *οσ* (Λ *ουσ*) *δεδωκεν* (MU al pauc Chr *εδωκ.*) cum AB^{2}ΧΓΔ(Λ)Π unc^{8} al pler sah syr^{utr} eth^{r} aeth Bas^{1,236} Dialmaced^{486} Chr$^{8,416\ ter}$ Cyr$^{ador\ 188}$ et$^{es\ 567}$ (ad Tertp^{r} *Pater enim quod mihi dedit maius est omnibus* adnotat Seml: „*alii* Pater enim qui maior est omnibus dedit mihi. *Iun. legit*: Pater enim qui dedit mihi maior est omnibus") :.. D *ο δεδωκωσ* | *μοι*: 13. 69. al pauc arm add *αυτα* | *παντ. μειζ. εστ.* hoc ordine cum ℵBDL syr^{sch} Cyr$^{es\ 567}$ et$^{ador\ 188}$, item X *παντ. εστ. μειζ.* ... ς Lῶ *μειζ. παντ. εστ.* cum ΑΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} (et a e *maius est omnibus*) vg go cop syr^{p} eth^{r} Bas^{1,236} Dialmaced^{486} Chr^{8,416}. Explicat uberius Augioh^{48,6} *quod dedit mihi pater, id est, ut sim verbum eius, ut sim unigenitus filius eius, ut sim splendor lucis eius, maius est omnibus.* | *μειζων* cum ΑBX it^{omn} vg go cop syr^{hr} Tertp^{rax} (vide supra) Hil^{bis} (NL o et *μειζων*, B* o et *μειζον*, AB^{2} X *οσ* et *μειζον*) ... ς Ti *μειζων* cum NDLΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} sah rell Bas Dialmaced Chr Cyr^{bis}; etiam Ln *μειζων* edidit, sed ex commentario patet eum *μειζον* voluisse :: lectio itala quae codicum (praeter d) et patrum Latt. consensione gaudet, ο et *μειζον*, confirmata codicibus NABLX, licet NALX vel *οσ* cum *μειζον* vel *μειζων* cum ο misceant, ut ratio testium fert, non potest non pro antiquissima haberi. Quae quidem cur in *οσ* et *μειζων* mutata sit, nemo non videt. Minime vero credi potest, *οσ* et *μειζων* si quis invenisset, mutaturum consulto eum fuisse in ο et *μειζον*. | *αρπαζειν* (69. 346. al^{vid} *αρπασαι*): 69. al^{5} arm aeth Chr^{8,416} add *αυτα*, item a c e f *illud* | *τ. πατροσ* cum NBL syr^{hr} Or^{4,285} ... ς Ln add *μου* cum ADXΓΔΑΠ unc^{8} al certe pler it vg rell Bas^{1,236} Dialmaced Chr Cyr^{ador}

30. *εγω - εσμεν* (Thdot$^{clem\ 984}$ Or^{1,750} et^{2,34} et$^{4,345\cdot\ 282}$ etc): cf Hipp$^{noet\ 7}$ (ed Lag^{48}) *εαν δε λεγη· αυτοσ ειπεν· εγω και ο πατηρ εν εσμεν, επισταντεσθω τον νουν και μανθανετω οτι ουκ ειπεν οτι εγω και ο πατηρ εν ειμι, αλλα εν εσμεν.* Similiter Cyr$^{hr\ 156}$ *ουκ ειπε· εγω και ο πατηρ*

31 Ἐβάστασαν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ

ἐν ἐμοι, αλλ· εγω κ. ο πατ. εν εσμεν, item Or al tractant. | ο πατηρ: A 71. 247. g^{scr} 44^{ev} e syr^{sch} sah aeth pers^{p} add μου

31. εβαστασαν sine copula cum ℵBL 33. ff^{2}· g am fu for em iac ing mt taur go sah^{woi} syr^{sch} arm (syr^{hr} aeth *et sustulerunt*) Ath^{498} Aug^{toh48,8} ... ς Ln Ti add οιν cum ADX unc rell al pler it^{pler} vg^{cle} sah^{ming} cop syr^{p} | παλιν (127. al post λιθους pon): D 28. 69. 124. 8^{pe} al^{15} it^{pler} (non f) vg cop arm om | λιθους οι ιουδαιοι: 69. 254. 48^{ev} al pauc e f syr^{sch} eth^{hr} οι ιουδ. λιθ.

32. απεκρ. αυτ. ο ις: 33. απ. ις και ειπεν αυτ., c cop *respondit eis* (c vitiose ei) *Iesus dicens*, fos *respondens autem Iesus dixit eis* | καλα post εργα cum ℵAKΠ 1. 33. 106. 157. 254. 2^{pe} al^{3scr} a c e f l am fu for fos ing (item sah cop syr^{utr} eth^{hr} arm aeth) Ath^{498} Quaest^{91} (Aug$^{3,291\beta}$) ... ς Ti ante εργα cum DLXΓΔ unc^{7} al pler (ff^{2}· g ut vdtr) vg^{clo} go Hil^{931} ... B post υμιν pon ... 220. 54^{ev} b Thdrt^{4,95} om, item 127* 245. Epiph^{781} (πολλα καλα εποιησα εν υμιν· περι ποιου ουν αυτων εργων λιθαζ. με;) om εργα | πατρος cum ℵ*BD e syr^{hr} Ath^{498} Hil^{931} ... ς add μου, Ln [μου], cum ℵ^{c}ALX unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg rell Thdrt^{4,95} Quaest^{91} | δια ποιον αυτων (Α αυτω) εργον (accurate reddunt a b c f ff^{2}· g l vg *propter quod eorum opus*, item sah syr^{hr}): K al mu go Epiph^{781} δι. ποι. αυτων εργων, X 124. g^{scr} syr^{utr} δι. ποι. εργον αυτων, A^{2} 157. 435. 44^{ev} tol cop Ath^{edd} (ante ed. Bened.) om αυτων (item 69. και δια ποιων εργων), e nil nisi *propter quid* | εμε λιθαζ. cum ℵBL 33. a b e (ff^{2}· g ut vdtr) vg Ath^{498} ... ς Ln λιθαζ. με cum ADX unc rell al pler c f go syr^{utr} eth^{r} Epiph^{781} Thdrt^{4,95} Hil^{931}

33. απεκρ. α. οι ιουδαιοι sine additam cum ℵABKLM*XΠ al^{20} it^{pler} vg go sah cop (syr^{sch} *dicunt ei Iudaei*) syr^{p} arm Ath^{498} Hil^{931} ... ς (Gb^{00}) add λεγοντες cum DEGHM^{2}SUΓΔΛ al pler e (*responderunt ergo illi Iudaei et dixerunt*) arm^{edd} syr^{hr} aeth (hi^{2} *responderunt Iudaei et dixerunt ei*) | και οτι: ℵ c sah cop Thdrt$^{4,42\cdot 95\cdot 227}$ om και | συ (et. Or^{4,383} Eus$^{ps\,507}$ Ath^{498} al Novat^{27} ap Gall^{3,309}; item Meth ap Gall^{3,824} και πως συ ανθρ. ων ποιεις εαυτον θεον): DKΠ 131. al^{10} e vg^{cod} syr^{sch} eth^{hr} Chr^{3,417} Thdrt$^{4,42\cdot 95\cdot 227}$ Quaest^{91} (Aug$^{3,291\beta}$) om, hinc Gb^{0} | σεαυτον (et. Eus^{ps} Ath Chr Thdrt): GUΛ tisch* al mu Or^{4,383} Meth (Thdrt^{227} ed ante Schu) εαυτον

34. ο (B om) ις et. Eus$^{ps\,507}$ Ath^{498}: D cop aeth add και ειπεν | υμων cum ℵ^{a}ABLX unc rell al pler (al pauc ημων, 245. μωυσεως) f g vg sah cop syr^{utr} eth^{r} rell Eus^{ps} Ath Thdrt^{4,95} ... ℵ*D 19^{ev} a (sed *vestra* periit) b c e ff^{2}· l Eus$^{marc\,67}$ Tert$^{prax\,22}$ Cyp^{287} Hil^{932} om, hinc Gb^{0} :: similiter Io 8, 17 κ. *εν τω νομω δε τω υμετερω γεγραπται*. Cf et. 15,

Ps 81 (82), 6 ὑμεῖν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε; 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· 36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι

---

25. Nil simile apud Synoptt. | οτι cum ℵBDLX 12. 33. 38. 57. a b c e ff^{2}· g l vg syr^{omn} Eus^{ps} et^{marc} Ath^{498} (ut edbened ex$^{cdd\,2}$) Cyp Hil ... ς om cum ΑΓΔΔΠ unc^{7} al pler f go arm aeth Ath$^{cdd\,2}$ Thdrt^{4,95} Tert^{prax} | εγω (ℵ^{c}): ℵ* 1* om | ειπα cum ℵBEGHKLXΓΔΠ al plu Eus^{ps} et^{marc} Ath (Naass$^{hipp\,106}$ *τουτο εστι, φησι, το γεγραμμενον· εγω ειπα· θεοι εστε και υιοι υψιστου παντες* etc ab ipso psalmo pendent) ... Ln ειπον cum ADMSUΔ al^{40} Thdrt

35. ει: 235. 249. al^{3} c f l fos arm Hil^{471} et^{932} add ουν | εγενετ. του θεου c. D a b e ff^{2}· l Eus$^{ps\,507}$ et$^{marc\,87}$ Dam^{1,565} (Novat^{15} ap Gall^{3,298} *verba facta sunt, et non*, omissa voce *dei*, ut edidit Pamelius. Postea supplevisse *dei* ante *verba*, sed potius inter *sunt* atque *et* excidisse videtur.) Hil^{932} (syr^{sch} *εγεν. ο λο. τ. θε.*) :: etiam hoc loco D (sine ℵ) verum tenere iudicandus est, praesertim quum ad italorum cdd testimonium accedat Eusebii ... ς Ln του θε. εγεν. cum ℵABLX unc rell al omn^{vid} c f g^{vid} vg rell (Or^{4,383} *απεκρινατο διδασκων οτι πασ προσ ον ο λογ. του θε. εγενετο, θεοσ λεγεται υπο του θεου*) Ath^{498} Did$^{tri\,3,24}$ Or$^{int\,4,500}$ (*ad quos sermo dei fit*) Cyp^{287} Hil^{471} :: cf et. ad 119

36. ηγιασεν (et. Or^{4,23} Eus$^{marc\,87}$ et$^{ps\,507}$ Ath^{498} Did$^{tri\,3,13}$ Cyr$^{ador\,388}$ etc Tert$^{prax\,22}$ Cyp^{287} etc): U 47. ηγαπησεν | βλασφημεισ (et. Or^{4,23} Eus^{marc} Ath^{498} Did$^{tri\,1,9}$ Cyp^{287} Novat^{15} et^{27} ap Gall$^{298\,bis}$ et^{300}; f g vg): a b e ff^{2}· l mm *blasphemat*, Eus^{ps} *βλασφημει*, c go *blasphemo*, Hil$^{895.\ 932.\ 933.\ 937}$ *blasphemavi* | οτι ειπον (c^{scr} -πειν): G om ειπον | θεου cum NDEG 28. 69. 124. 8^{pe} al^{10} Eus^{ps} Did$^{tri\,1,9}$ Chr^{8,417} Cyr^{ador} Ps-Ath^{2,33} Dam^{1,568} ... ς Ln Ti του θεου cum ABLX unc rell al pler Or^{4,23} Eus^{marc} Ath^{498} Thdrt^{4,96}

37. ου: 13. 69. 124. Chr^{8,417} μη

38. δε: X supra lineam habet | μη (Δ* 1* 229* Dam^{1,568} om): Γ 13. 69. 124. Chr^{8,417} ου | πιστευητε pri cum ℵAEGHSUXΔΔ 1* 22* 28. 33. 69. 124. 131. al permu Bas$^{eth\,258}$; similiter D Ps-Ath^{2,33} θελετε (Ps-Ath cdd^{2}; edd ante edbened θελητε) πιστευειν, item *vultis credere* it vg Tert$^{prax\,22}$ Cyp^{287} etc (non item Amb Vig, vide ap Sab) ... ς Ln πιστευητε cum BKLΓΠ(M -ειτε) al plu Ath$^{50.\ 461.}$ Chr^{8,417} Dam^{1,568} :: pro hac testium ratione -ητε non potest non pro emendatione haberi | τοισ εργοισ: HM 124. 157. al mu Chr Hil^{1258} (non item$^{933\,sqq}$) add μου | πιστευετε sec cum ℵBDKLUΠ 1. 33. p^{scr} w^{scr} (Δ -σετε) Ath^{461} (ex cdd^{4}) Ps-Ath^{2,33} Dam ... ς Ti πιστευσατε cum AEGHMSΣΓΔ (Δ vide ante) al pler Ath^{50} Bas^{eth} Chr | και γινωσκητε (X -ητε) cum BLX 1. 32. (? sed ita iam Wtst) 33. 118. 2^{pe} sah cop syr^{hr} arm aeth Ath^{50} (et^{461} *ινα γινωσκ.* omissis *γνωτε και*) Ps-Ath^{2,33} (*ινα ειδητε κ.*

ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39 [93.4] *Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν* 7, 30
πιάσαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 *Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον*
ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 [94.10]
καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον
ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ
ἦν. 42 *καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.*

γινωσκ.) (Dam[1,568] *ινα γνωτε και πιστευσητε κ. επιγινωσκητε*) Hil [922. 933. 965] (*ut sciatis et cognoscatis*) ... ς *και πιστευσητε* cum ΝΑΓΔΑΠ unc[7] (sed Ε *ιν. γν. κ. πιστ.* in mg suppleta habet) al pler f g vg go syr[utr] Bas[eth] ... D a b c e ff[2·] l Tert[prax 22] Cyp[267] om (vel potius non exprim), hinc Gb[0]. Latt vero isti *ινα γνωτε* sic reddunt: *et scitote* a e Tert, *et cognoscite* c l Cyp, *et cognoscetis* b ff[2·] | *εν τω πατρι* (Gb′) cum ΝBDLX 33. 157. a c e g vg sah cop[·] syr[sch] etp[mg] eth[r] arm aeth Or[int 1,56] Eus[marc 186· 187] Ath[50] Dam[1,568] Hil[150· 794· 800· 937· 1252] (item Ps-Ath[2,33] Chr[8,418] Thdrt[4,96] Tert[prax 22] *οτι εγω εν τω πατρι και ο πατηρ εν εμοι*) ... ς *εν αυτω* cum ΑΓΔΑΠ unc[7] al pler b f ff[2·] l go syrP[txt] Ath[461] Bas[eth] Cyp[287] Hil[933· 935] (lectio fluct[932])

39. *εζητουν ουν* cum ΝΑΚLΧΔΠ al plu it (exc f *quaerebant autem*) vg sah syrP (Chr[8,418] *ηθελησαν ουν*) ... ΒΕGΗΜS[vid]UΓΛ al[40] cop arm go om *ουν*, hinc Gb[0] ... D syr[sch] eth[r] aeth *και εζητ.* | *αυτον* sine *παλιν* c. ℵ*D 64. 69. 440. al[8] a b c e ff[2·] g l vg syr[hr] Chr ... Ti add *παλιν* post *αυτον* cum ℵ[c]ΑΚLΧΔΠ 1. 33. 131. al[5] f go; ς Ln add ante *αυτον* cum ΒΕGΗΜSΓΛ al plu syr[utr]; cop arm ante *εζητουν*, U sah aeth ante *πιασαι αυτον* | *της χειρος*: 1. 22. 247. 2[pe] *των χειρων*, item *manibus* it vg go sah cop syr[sch] eth[r]

40. *και απηλθεν*: Α *απηλθ. ουν* | *εις τον τοπον* (ℵ[c]): ℵ* 225. 245. Chr [8,418] om | ΒD *ιωαννης* | *το πρωτον* (33. al pauc om; al pauc transp): ΝΔ 69. 218. Chr *το προτερον*, item *prius* a e f ff[2·] | *εμεινεν* cum ΝΑDL ΧΓΔΑΠ unc[7] al omn[vid] f g vg etc ... Ln *εμενεν* (*manebat*) cum Β a b c e ff[2·] l

41. *οτι* cum ΑBLX unc rell al omn[vid] it[pl] vg etc ... ΝD c e om | *μεν*: 69. 124. tisch* al pauc arm Chr[8,418] om | *σημει.* (ΕΑ supplent in mg) *εποι. ουδεν* cum ΝΑΒDΓΔΑ unc[5] al pler it[pler] vg (libere a c fos *nullum signum fecit*) ... ΚLΜΧΠ 1. 69. 124. 157. 2[pe] al[5] Or[3,468] Chr *εποι. σημ. ουδεν* (1. 69. 124. syr[hr] Or *ουδε εν*) | *ειπεν ιωαννης* (ΒD[gr] *-αννης*): D b f l *ιω. ειπ.* | *περι τουτου*: Α *πε. αυτου* (*δ de hoc*)

42. *πολλοι* ante *επιστ.* cum ΝΒDLΜΧ 1. 33. 2[pe] al pauc it vg sah cop syr[sch] eth[r] arm aeth (Chr[8,418] *πολλοι τοινυν επιστ.*) ... ς Ti *επιστ. πολλοι* cum ΑΧΓΔΑΠ unc[6] al pler go syrP | *εκει* post *εις αυτ.* cum ΝΑ ΒDΚLΜUΧΠ al plus[10] sah cop syrP eth[r] arm aeth go ... ς ante *εις αυτον* cum ΕGΗSΓΔΑ al plu (al[3] *επιστ. εκει πολλ.* etc) ... 16. it vg syr[sch] Chr om

XI.

Lc 10, 38 12, 3

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης τῆς Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. 2 ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. 4 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει

XI. 1. εκ: 28. sah syr^{sch} Chr^{8,422} mosc^{2} om | της μαριας cum ℵD ... ς Ln Ti om της cum ABLX unc rell al omn^{vid} | και (ita et. ℵD^{2}; D* add της) μαρθας: A*^{vid} 157. om, fos om tantum μαρθ. | της αδελφης αυτης (A 32^{ev} αυτου): l gat mm Aug$^{ioh\ 49,5}$ *sororum eius* ... syr pers^{p} haec praetereunt, sed ante habent *ex Bethania pago frater Mariae et Marthae*

2. μαρια cum ℵADLX etc: B 33. μαριαμ | η αλειψ. τ. κυρ. μυρω (E* 2. -ρων) etc: syr^{sch} *quae unxit unguento pedes Iesu et abstersit capillis suis* | αυτου: D 244. om | τ. θριξιν: U 239. 6^{pe} al pauc syr^{p} add της κεφαλης | αυτης: EG^{2}Δ tisch** 22. 946. al plus^{20} αυτης | ης: D ης και

3. αι αδελφαι: Ds 1. 249. 346. 2^{pe} al plus^{20} a c e f l (ff^{2}· om totum versum) vg (sed non am fu em) go syr^{sch} (*illae duae sorores eius*) eth^{hr} sah cop arm aeth And$^{cret\ 125}$ αι αδ. αυτου ... ℵ 249. c^{scr} sah cop arm post πρ. αυτ. pon ... b l om | πρ. αυτον (et. a f vg go syr^{p} sah cop arm): D b c e l syr^{sch} eth^{hr} aeth And$^{cret\ 125}$ πρ. τον ιν ... 22. 40* 63. 235. 253. 259. g^{scr} om | φιλεισ: L 29^{ev} em arm εφιλεισ

4. ο ις: D om ο | αυτη η ασθενεια (et. Or^{4,295}): D aeth add αυτου ... 69. η ασθ. αυτου | ινα δοξασθη: ℵ praem αλλ | του θεου: c ff^{2}· l sah Ambfid *eius* | δι αυτης (vg^{cle} fu am^{2} et cdd$^{al\ mu}$ *per eam*): f am* em for fos Hil$^{999.\ 1072}$ *per eum*, b c l *per ipsum*, ff^{2}· *in ipso*, a e *in illo*

5. ηγαπα: it^{pl} vg *diligebat* ... D εφιλει, a d e *amabat* | τ. μαρθαν και (sah cop add *Mariam*) την αδ. αυτης (229** 240. 244. b f g l vg add μαριαν): 1. 13. 22. 69. 124. 346. 2^{pe} 6^{pe} arm την (6^{pe} add τε) μαριαν και την αδελφ. αυτ. μαρθαν (arm μαρθ. ante τ. αδ. ευ.) ... syr^{sch} *Martham et Mariam.* Praeterea ex Latt libere pro την μαρθαν usq λαζαρον a c e *lazarum et sorores* (c *sororem*) *eius*, ff^{2}· *lazarum et mariam et sororem eius*

6. μεν (syr^{p} habet e.*): G a (non item it^{rell} nec vg) om | εμεινεν: D b εμ. ο ις, c ff^{2}· l *Iesus mansit* | εν (A c^{scr} om) ω ην τοπω: D επι τω τοπω (d *in loco*), it vg *in* (e om) *eodem* (gat *eo*) *loco*

7. επειτα: D 435. Chr^{8,423} ειτα | με. τουτο: X it vg με. ταυτα | τοισ

τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν 10, 31
ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς
ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς
τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί,
προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ
μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ
πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε,
εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.

μαθηταισ cum ΝBLX unc[7] al plu a go Chr[8,423] And[cret 126] ... ΔΘΚΓΔΛΠ al plus[20] b c f ff[2·] g l[2] vg sah cop syr[utr] eth[r] aeth add αυτου, hinc Ln [αυτου] ... arm αυτοισ, e l* plane om | παλιν (Δ y[scr] πολιν): 1. 13. 69. 2p[e] a c e ff[2·] fos sah[woi] cop syr[sch] arm aeth Thdor[mop] (vide post) ante εισ pon ... ℵ* (non item[c]) sah[ming] Chr[8,423] om. Contra Thdor[mop 31] ειπων ουν· αγωμεν παλιν εισ την ιουδαιαν, ακουει υπο των μαθητων το· και παλιν υπαγεισ εκει;

8. οι μαθηται sine additam et. b f ff[2·] l vg arm ... Dᴦ 249. 6p[e] al plus[10] a c e sah cop syr[utr] eth[r] aeth add αυτου | ραββει cum ΝABCDEHΓΔ sah go ... ς Ln ραββι cum ΓGKLMSUXΔΠ al pler cop | λιθασαι οι ιουδαιοι et. a b c e l am fu etc: U 1. 13. 69. 157. al[5] f (ff[2·] g ut vdtr) vg[cle] arm (*Iudaei quaerebant lapidare te*) Chr[8,423] And[cre 126] οι (Chr And om) ιουδ. λιθα.

9. ὡς cum ΝABCDLXΓΔΛΠ unc[7] al longe plu ... ς (= Gb Sz) ο ὡς cum U al mu And[cre 126] | ωραι εισιν τ. ημ. cum ΝABCKLMXΓΠ al[60] a b c e f l am fu ing for syr[sch] eth[r] Chr[8,424] Cyr[4,678] And[cre] ... ς εισ. ωρ. τ. ημ. cum ΔΛ unc[6] al plu ff[2·] g vg[cle] go syr[p] ... D ωρασ εχει η ημερα | τισ: Λ* τι | περιπατη: Ε*ΗΔ 13. 69. al mu περιπατει | εν τη ημερα: Χ εν τω φωτει

10. περιπατη: ΗUΧΠ[2] 69. 131. al mu περιπατει | προσκοπτει: Χ -πτη | εν αυτω: D* d sah[woi] εν αυτη

11. και: Δ om | αυτοισ: 235. τοισ μαθηταισ αυτου ... 33. om | κεκοιμηται (et. Or[4,380ter] Did[tri 3,21] et[23] etc): D κοιμαται, it[pler] vg *dormit*, sed d ff[2·] *dormivit*, l *obdormivit* | ινα εξυπνισω (ΕΧΔ al mu -η-) et. Or[4,380quater] ... Dᴦ του (Γ om) εξυνισαι (Γ -η-)

12. ειπον: ℵ ειπαν | αυτω οι μαθηται cum ΝDΚΠ 42. o[scr] p[scr] w[scr] al pauc b sah arm, item addito αυτου al[5] a c syr[sch] et[p mg] eth[r] aeth ... BC*Χ al pauc cop οι μαθητ. αυτω ... Ti αυτω tantum cum Δ 44. 122** 8p[e]; 116. ff[2·] l And[cre 127] οι μαθηται tantum (item Chr[424] λεγουσιν οι μαθ.) ... ς οι μαθητ. αυτου cum C[2]ΓΓΔΔ unc[7] al pler e f g[vid] vg go syr[p txt] | κεκοιμηται: D κοιμαται (D[2] praeposuit κε, sed id rursus deletum est), it[omn] (et. d) vg *dormit*

13. αυτου (ℵ[c]): ℵ* om | εδοξαν: Χ ελεγον | περι τ. κοιμ. του υπνου: f

14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν, 15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται

---

ff^{2}· l^{2}· vg *de dormitione somni* (g *de dormitatione somnii*), a b d l^{*vid} *de dormitione somnus*, c e *de somno*

14. οὖν: A 157. 249. 2^{pe} a cop (non sah) syr^{sch} et^{hr} arm aeth om, hinc Ln [οὖν] | o (ℵ* om, sed suppl ipse ℵ ut vdtr) ὡς: 1. post παρρησ. pon, vg^{cle} sah post οὖν ... 33. 157. a e om | παρρησια (et. ℵ^{c}B): ℵ*X παρησια | λαζαρος (et. Or^{4,380} And$^{cre\ 127}$): D add ο φιλος ημων (:: ex v. 11)

15. αλλα cum ℵACDEFHLMSUΔΠ al permu ... ς αλλ cum BGKXΓΛ al pl^{vid}

16. συνμαθηταισ cum ℵAB*CDGLΔ ... ς Ln συμμαθητ. cum EFHMSUXΓ Λ Π al certe pler ... K 2^{pe} al pauc And$^{cre\ 128}$ μαθηταισ (69. συν τοισ μαθηταισ) | αποθανωμεν (EM al -νομεν): G 13. 346. al pauc συναποθανωμεν (G -νομεν) | μετ αυτου: KΠ al^{8} συν αυτω

17. ελθων etc cum ℵABC^{2}LX unc rell al omn^{vid} f etc ... Ln ηλθεν et και ευρεν cum C*^{vid}D it^{pler} vg | ο ὡς (C* om^{vid}) sine additam cum ℵ*Δ*BC LΓΔΠ unc^{6} al pler it vg etc ... ℵ^{cb}A^{2}DΛ 124. 157. al^{12} syr^{sch} et^{hr} aeth pers^{p} add εισ βηθανιαν | τεσσαρασ cum ABCD unc rell al omn vid ... ℵΔ τεσσαρεσ. Cf ad Act 27, 29 | τεσσ. ημερ. sine ηδη cum Δ* D 237. z^{scr} 29^{ev} e ff^{2}· bian fos sah cop syr^{sch} arm aeth ... ς Ln τεσσ. ημε. ηδη cum ℵA^{2}C^{3}LXΓΔΠ unc^{8} al pler b c f ff^{2}· ^{sab} vg syr^{p} And$^{cre\ 129}$ ... BC* 13. 69. 249. 1^{ev} c^{scr} τεσσ. ηδη ημερ., a g l mm go ηδη τεσσ. ημερ. (a *iam quadriduum*) | εχοντ. εν τω μνημ. (et. a e f g): DL b c ff^{2}· l vg εν τ. μν. εχοντ.

18. βηθανια sine articulo cum ℵ*B ... ς Ln Ti η βηθ. (Δ* βαθανια, sed ipse* ut^{vid} correxit) cum ℵ^{c}ACDLX unc rell al omn^{vid} | ωσ: D Cyr ^{4,680} om

19. πολλ. δε cum ℵBCDLX 33. 157. 249. it^{pler} vg sah cop syr^{hr} ... 1. 118. 2^{pe} πολλ. ουν, arm πολλοι ... ς και πολλ. cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler f go syr^{utr} aeth | ιουδαιων: D ιεροσολυμων | ELMXΔ al mu And$^{cre\ 129}$ εληλυθησαν | προσ τασ περι cum AC^{3}ΓΔΛΠ unc^{7} (et M omisso περι) al pler (exprim etiam syr^{p}, item *convenerunt circum Marth. et Mar.* go, non item it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth) ... Ln προσ την cum ℵB C*LX 33. 38. 157. 249. (item it vg etc), item D nil nisi προσ, item And$^{cre\ 129}$ προσ μαρθαν και την μαριαν | μαριαμ cum BCDLΔ ... ς μαριαν cum ℵAXΓΔΠ unc^{6} al omn^{vid} | παραμυθησωνται: GXΓ^{2}ΔΠ*

αὐτὰσ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα ὡσ ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦσ ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. 21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸσ Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ μου. 22 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ 11, 22
τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεόσ. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἀναστήσεται ὁ ἀδελφόσ σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασισ καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶσ ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰσ τὸν αἰῶνα· πιστεύεισ τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ· ναί,

---

al mu -σονται | του (Δ om) αδελφου sine additam cum ℵBDL l arm ... ς Ln add αυτων cum ACXΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg rell And cre^{129}

20. ιης cum ℵABCD unc rell al pler Cyr^{4,683} And$^{cre\,129}$ ... ς (= Gb Sz) o ις cum M al mu | μαρια: 33. μαριαμ

21. η μαρθα cum ℵBCDKLXΠ al mu ... ΑΓΔΛ unc^{7} al plu om η, hinc Gb^{00}; Ln vero om falsus de testibus | ιν sine articulo cum ℵBC*^{vid} ... ς Ln Ti του ιν cum AC^{2}DLX unc rell al omn^{vid} | κυριε: B om (C*? C^{2} rescripsit paullo angustiore spatio προσ του ιν κε ει ησ) | ἦσ: X 69. εισ | απεθανεν (Gb″) cum ℵBC*DKLXΠ 1. 33. 42. 118. 145. 249. 254. 2^{pe} al$^{12\,scr}$ Chr^{8,426} et^{1,644} Cyr^{4,683} And$^{cre\,129}$ ... ς Ti ετεθνηκει cum A C^{3}ΓΔΛ unc^{7} al pler | ο αδελφ. μου (X 1. 33. 157. 254. 2^{pe} Chr^{1,644} And$^{cre\,bis\,129}$ et^{130} μου. ο αδ.) exeunte versu cum ℵBC*LX 1. 33. 42. 249. 254. 47^{ev} 2^{pe} (μου απεθ. ο αδ.) al pauc a g l go syr^{sch} aeth Chr$^{8,426\,semel}$ (ο αδ. ημων) et^{1,644} Cyr^{4,683} And$^{cre\,ter\,129}$ et^{130} ... Ti post ουκ αν cum AD 157. (syr^{hr}) ... ς ante ουκ cum C^{3}ΓΔΑΠ unc^{8} al pler b c e f ff^{2}· vg sah cop syr^{p} arm Chr$^{426\,sem}$

22. και νυν cum ℵ*BC*X 1. 33. 53. 249. (11^{pe}?) a Chr^{1,644} And$^{cre\,129}$ et^{130} ... ς Ti αλλα και νυν, Ln [αλλ.] κ. ν. cum ℵ^{c}AC^{3}DL unc rell al pler it^{pler} vg sah cop rell | οσα αν cum ABDLXΓΔΑΠ unc^{7} al pler ... ℵCM al οσα εαν | αιτησῃ cum ABCDLX etc: ℵMΓ al pauc αιτησει | δωσει: MX al pauc δωσῃ | ο θεοσ: am fu syr^{sch} pers^{p} Chr^{8,426} et^{1,644} (διδωσι σοι) et^{7,357} om

23. ο ις: A om ο | ο αδ. σου (Sz om σου per errorem): D^{gr} σου ο αδ.

24. η μαρθα cum BC*DKLXΠ al^{20} ... ς om η cum ℵAC^{3}ΓΔΑ unc^{7} al longe plu | οιδα: L bis habet | εν τη αναστασει (B* -στησει): ΧΔΑ* al^{5} Chr^{8,426} And$^{cre\,130}$ om

25. ειπεν (13. 69. λεγει): ℵ* (om^{c}) 1. al pauc b go add δε, item X al plus^{25} add ουν

26. αποθανῃ: K 69. al$^{3\,scr}$ -νει

27. αυτω (G αυτῃ): D^{gr} 57. om (item Nonn λ^{68} ειπε και αὐτῇ) ... a b c ff^{2}· l (non item e f g vg) add *Martha*. Libere Chr^{8,427} λεγει εκεινη· πιστευω οτι συ ει etc | ναι κυριε: A pro his confuse ο ις

κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 *καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε.* 29 *ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν·* 30 *οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.* 31 *οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.*

---

27. *πεπιστευκα*: ℵ* *επιστευσα*, B* (sed ipse* correxit *πεπιστ.*) c^{scr} t^{acr} Chr *πιστευω*

28. *τουτο* cum NBCLX al pauc cop aeth go And$^{cre\ 130}$ ... ς Ln *ταυτα* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere it vg sah syr^{utr} eth^{r} arm | *απηλθεν*: L *ηλθεν*, c om *απηλθ. και* | *και εφωνησεν*: 69. *εφω. δε και* | *μαριαμ* cum ABCDKLΔΠ 33. (D *την αδελφ. αυτ. μαριαμ*) ... ς *μαριαν* cum ℵX ΓΛ unc^{7} al pler And$^{cre\ 130}$ | *λαθρα*: f *occulte*, D *σιωπη*, it^{pler} (et. d) vg *silentio* | *ειπουσα* cum ℵAC^{2}DLX unc rell al omn^{vid} And^{cre} ... BC^{a} *ειπασα*. Praeterea D add *οτι* | *παρ. και φωνει*: am fos (non item fu for etc) *adest vocat*

29. *εκεινη* sine copula cum AC^{2}DXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a c e g vg arm And$^{cre\ 130}$ ... ℵBC*LX 33. 69. 229** 249. f go sah cop syr^{P} c.* eth^{r} *εκεινη δε* ... b $ff^{2\cdot}$ l aeth *και εκ.*, syr^{sch} *et Maria* | *εγειρεται* cum AC^{2} ΓΔΛΠ unc^{8} al pler l vg syr^{sch} $eth^{p\ txt}$ ... Ln *ηγερθη* cum ℵBC*DLX 33. 249. it^{pler} fos mt go $syr^{P\ mg}$ arm aeth And^{cre} | *ερχεται* cum AC^{2} DΓΔΛΠ unc^{8} al pler c e f g vg (hi^{5} et d *venit*) syr^{P} cop ... ℵBC*LX 33. 249. a b $ff^{2\cdot}$ l go syr^{sch} arm aeth And^{cre} *ηρχετο*

30. *ουπω*: D^{gr} *ου* | *δε*: D it vg go cop *γαρ* ... arm vg$^{eod\ rentling}$ (teste Bengelio) om | *εληλυθ.* o (o^{scr} om) $\overline{\omega\varsigma}$: D And$^{cre\ 131}$ $\overline{\omega\varsigma}$ *εληλυθ.* | D *αλλα* | *ην* sine *ετι* cum ADLΓΔΛΠ unc^{7} al pler l syr^{utr} aeth $Chr^{8,131}$ ... Ln *ην ετι* cum NBCX 1. 33. 242. 249. b c f $ff^{2\cdot}$ g vg go cop arm; item F a e sah And^{cre} *ετι ην* | *η μαρθα*: D c^{scr} om *η*

31. Γ $al^{3\ scr}$ *οι ουν οι ιουδ.* | *οι οντες*: Δ om *οι* | *και παραμυθουμενοι*: D om *και*, item (*consolantes eam*) f fos arm, item (*qui eam consolabantur* vel *cons. eam*) a^{vid} c $ff^{2\cdot}$ l syr^{sch} eth^{r} et (*qui adloquebantur eam* vel *cons. eam*) b, item (*qui consolabantur illam*) omissis *οι οντες μ. αυ. εν τ. οικ.* e. Contra g vg (praegressis *qui erant cum ea in domo*) *et consolabantur eam* | *μαριαμ* cum BC*DKLΔΠ 33. ... ς *μαριαν* cum ℵAC^{2}XΓΛ unc^{7} al pler | *ταχεως*: C^{3} *ταχυ* | *δοξαντες* (Gb') cum ℵBC*DLX 1. 13. 22. 33. 78. 127. 157. syr^{sch} $eth^{p\ mg}$ cop arm aeth And^{cre} (Nonn λ^{103} *ἐλπόμενοι*) ... ς Ln Ti *λεγοντες* cum AC^{2}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go sah $syr^{P\ txt}$ eth^{hr} (:: *λεγοντες* pariter ac *δοξαντες* ad alienam manum referri potest. Cf et. ad 11, 13.)

32 ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν

---

32. ἡ: U εἰ, r ἐ | μαριαμ cum BC*R*L 33. ... ς Ln μαρια cum NAC3DE2X ΓΔΑΠ unc7 al pler Andcre 131 | ις cum א*ABC(*et2)DKXΠ* et8 33. al3 (C* ις ην utvid) ... ς ο ις cum אcC3LΓΔΑΠ2 unc7 al pler Andcre | αιτον: D om, gat qm τδ. αυτ. | αυτου προσ (vel εισ) τ. ποδ. cum NABCLXΓΔ ΛΠ unc8 al longe plu f (*ei ad pedes*) go Andcre ... ς (= Gb Sz) Ln εισ (vel προσ) τ. ποδ. αυτου cum D al mu (al5 om αυτου) itpler vg arm Chr8,431 Cyr4,684 | προσ cum NBC*DLX 1. 33. 118. 157. 249. Cyr And cre ... ς εισ cum AC3ΓΔΑΠ unc8 al pler ... 254. yscr Chr επι | αυτω: DX al plus10 a cop arm om | ησ ωδε: D a b c e ωδε ησ | μου ante απεθανεν cum NBC*LΔ 33. 254. et D μου ο αδ. απεθανεν ... ς Ln post απεθα. cum AC3XΓΔΠ unc8 al pler ... 69. it vg arm post ο αδελφ.

33. ωσ (אc): א* om | ειδεν cum NBDEFGHSUΓΔΠ2 al plu ... Ti ιδεν cum ACKLMXΔΠ* al plu | τουσ συνελθοντασ (al10 Andcre 131 συνεληλυθοτασ) αυτη ιουδαιουσ: D τ. ιουδ. κλαιοντ. τουσ συνεληλυθοτασ μετ αυτησ, item it (exc f) *et iudaeos flentes* (g l *plorantes*) *qui venerant cum illa* (e *illam*, c al *ea*) | ενεβρ. τω πνευμ. και εταρ. εαυτον: D l. 22. sahmūnt arm εταραχθη τω πν. ωσ ενβριεμουμενοσ (l. 22. εμβριμωμενοσ) | ενεβριμησατο (a, et. syrP mg gr): א*A εβριμησατο. Cl Thdor heracl in catcord 288 το δε εβριμησατο τω πνευμ. δηλοι το εκουσιον τησ γνωμησ etc. | εαυτον: L*Δ αυτον

34. τεθεικατε: EFGHMΓΔ al mu τεθηκατε | ιδε: Δ ειδε

35. εδακρυσεν sine copula cum ABCLX unc rell al pler sah syrP Chr8,432 Andcre 132 ... ND 61** 69. 6pe it vg go cop syrsch ethr arm aeth Apollin cat cord 289 και εδακρ. | ο ις (אc): א* om ο. Praeterea Δ ab ιδε v. 34 ad ιδε v. 35 transilit.

36. ελεγον (אc): א* ελεγαν

37. ειπον (אc): א* ειπαν, D a b c e f ff2· ain for fu ing ante εξ αυτων pon (non item vgcle) ... AKΠ al6 Chrmosc 4 (ad 8,432) ελεγον | εδυνατο cum B*CDKΠ al mu (5 ap Scri) ... ς ηδυνατο cum NAB3LXΓΔΛ unc7 al pler | B*D ανυξασ | ινα και ουτοσ μη: accurate e am-fu for ing mt *ut et hic non moreretur*, item omisso *et* a f ff2· vgcle, b *ne et hic moreretur* ... 33. 106. ινα μη ουτοσ, c *ne hic moreretur*

38. ις ουν παλιν: 249. Cyr4,686 ο ουν ις παλιν, 33. ο ις παλ. ουν | ουν: iscr c fos syrsch δε ... E* 69. al pauc arm om | παλιν: K a b e ff2· l* cop syrsch om

ἐμβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 *λέγει ὁ Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν.* 40 *λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;* 41 *ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου.* 42 *ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκού-*

---

38. *εμβριμουμενος* cum ℵAU 69. 124. 131. 248 (:: cf Mc 14, 5) ... ς Ln Ti *εμβριμωμενος* (sed B*D *ενβριεμ.*) cum BC³DLΓΔΑΠ unc⁵ al pler Or cat (ox^{317} cord^{290}) ... C*X Andᶜʳᵉ^{123} *εμβριμησαμενος*, tˢᶜʳ *εμβριμωσαμενος*, K *εμβριμώάμενος*, | *εν εαυτω*: F om *εν* | *εισ* (et. Or; it vg *ad*): D *επι* (sed-d *in*) | *επ αυτω* (H *επ αυτο*) et. ᴺᶜ ... K*L fˢᶜʳ om *επ*. Item it^{pl} vg *superpositus ei*, e *adpositus illi*, c nil nisi *superpositus*

39. *λεγει* (c syr^{sch} *et ait*): X add *ουν*. Praeterea Δ* add *αυτη* | ο $\overline{ις}$ cum ℵBCLXΓΔΑΠ^{2} unc^{6} al omn fere Or$^{4,\,370\cdot\,372}$ Andᶜʳᵉ^{123} ... Ln om ο cum ΑΠ* wˢᶜʳ | *η αδελφη* etc: D f g vg sah cop syr^{utr} arm aeth praem *μαρθα*, omisso eodem nomine postea ... a b c e ff^{2}· l fos Ambp$^{s\,37,\,441}$ *martha* (a add *soror lazari*) omissis *η αδελφ. του τετελευτ.* | *τετελευτηκοτοσ* (Gb″) cum ℵABC*DKLΠ 27. 33. 157. 249. wˢᶜʳ syrP ᵐᵍ And cre ... ς *τεθνηκοτοσ* cum C²ΓΔΛ unc^{7} (et X *τεθνεοτοσ*) al pler | *ηδη*: 69. *ἴδε* | *γαρ* et. Or$^{4,\,367\cdot\,371\,bis}$ Cyr$^{hr\,76}$ etc): D Epiph^{372} om

40. ο $\overline{ις}$: A 1. om ο | *πιστευσησ*: K al pauc *πιστευσεισ*, 251. al *πιστευεισ* | *οψη* (Gb″) cum ℵABCDLXΔΑΠ^{2} unc^{6} al plu Or$^{4,\,367\cdot\,371\,bis}$ (in Cyr$^{hr\,76}$ fluct lectio) ... ς *οψει* cum KUΓΠ* al haud dubie permu Chr$^{s,\,434}$ Cyr$^{4,\,687}$ Andᶜʳᵉ^{132}

41. *ηραν ουν* (et. Or$^{4,\,371}$ et^{372}): D 6ᵖᵉ arm *οτε ουν* (arm om) *ηραν*, e (item syr^{hr}) *et ut revolverunt*. Cf et. Chr$^{mosc\,5}$ ad$^{s,\,441}$ *ωσ* (^{1}*ωσπερ*) *ουν ηραν τον λιθον, ηρεν ο* $\overline{ις}$ *τουσ οφθ. εισ τον ουρανον και ειπεν.* | *τον λιθον* sine additam cum ℵBC*DLX 5. 24. 33. 157. 6ᵖᵉ it^{pler} vg sah (sed addit *ibi*) syr^{sch} et^{hr} arm aeth Or$^{4,\,371}$ et^{372} (quater affert verba *ηρ. ουν τ. λιθον* nec usquam addit *ου ην* etc) Chr$^{mosc\,5}$ (vide ante) Nonn λ^{148} ... ς (= Gb Sz) add *ου ην ο τεθνηκωσ κειμενοσ* cum C³EGH MSUΓΔΛ al longe plu (pro *κειμενοσ* 254. *τεθαμμενοσ*, 142* *εκεισοσ*) Chr$^{s,\,441}$ montf ... AKΠ 1. 22. 249. al$^{13\,scr}$ f go syrP add tantum *ου* (al^{2} *οπου*) *ην*, 56. 58. 61. *οπου εκειτο*, cop arP *ab ostio sepulchri* | ο *δε* (6ᵖᵉ e arm syr^{hr} om, vide ante, item 69. om; 1. *ο ουν*) $\overline{ις}$ *ηρεν*: D *και ο* $\overline{ις}$ *ηρεν*, Chr^{mosc} (vide ante) *ηρεν ο* $\overline{ις}$ | *τουσ οφθαλμουσ* sine additam et. a (*adlevatis oculis*) c f g l vg go Or$^{4,\,372\,b}$ et$^{374\cdot\,381\cdot}$ Chr$^{s,\,441}$ et$^{txt\,426}$ Andᶜʳᵉ^{133} ... D 28. 33. 69. 6ᵖᵉ al^{5} b e ff$^{2\cdot}$ sah cop syr^{utr} et^{hr} aeth Or$^{4,\,372\,c}$ Eus$^{ps\,389}$ et$^{dem\,497}$ (*εαυτου*) Chr$^{mosc\,s\,semel}$ add *αυτου* | *ανω*: KΠ al plus^{10} arm^{cdd} *εισ τον ουρανον ανω*, a *sursum ad caelum* (et em *elevatis sursum oculis in caelum*) ... b c f sah syrP ᵐᵍ Eus^{dem} et^{ps} Andᶜʳᵉ *εισ τον* (And om) *ουρανον* ... 253. e om | *μου*: Δ *με*

42. *εγω δε* et. f ff$^{2\cdot}$ vg syrP et^{hr} Or$^{4,\,374\cdot\,376\cdot\,381\,sq}$ Eus$^{dem\,497}$ et$^{ps\,389}$ etc

εισ· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46 τινὲς

... D c om δε ... 13. 69. 124. a b e l syr^{sch} aeth Hil ^{1061} καγω (13. και εγω) | τον οχλ. τ. περιεστωτα (A 28. 235. παριστωτα) et. Or $^{4,374\cdot 381\cdot 382}$ bis ... X Or ^{4,376} (et ^{381} semel) τ. περιεστ. οχλ.

43. εκραυγασεν (et. ℵ^{c} Or ^{4,377} Eus$^{ps\,369}$ Cyr ^{4,689} And$^{cre\,133}$): LM εκραυασεν ... ℵ* εκραυγαζεν, C* Chr^{8,443} εκραξεν | λαζαρε: C^{3} aeth^{rom} λαζαρε λαζαρε, non item Ir$^{int\,308}$ Clem ^{101} Or $^{4,375\cdot 377\cdot 380}$ Eus$^{ps\,369}$ et ecl ^{210} etc ... ℵ* λαζαρ (C -ρε)

44. εξηλθεν sine copula cum BC*L 5^{ev} sah Or ^{4,377} ... ς (Gb^{00}) Ln praem και cum ΝΑC^{2}ΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} syr^{utr} rell (sed cop εξηλθ. δε) Ir$^{int\,308}$; item D f (et exiit statim) vg And$^{cre\,133\,bis}$ praem και ευθυς (And ευθεως) | τους ποδ. και τας χειρ. et. it^{omn} vg syr^{hr} sah cop arm Ir^{int} Or $^{4,377\,ss}$ etc ... ΑΔ 28. 69. 157. 262. al^{15} fos gat sax go syr^{utr} aeth And$^{cre\,bis}$ τ. χειρ. κ. τ. ποδας | κειριαισ: ΑΧΔΔ al mu κηρ., syrP $^{mg\,gr}$ κειριαισ | αυτου: A αυτω | περιεδεδετο (et. Or^{4,379}, item ^{377} συνεδεδετο. Libere ^{378} περιδεδεται): D* περιδεδετο | αυτοισ ο $\overline{ις}$ c. ΝΑC^{vid}DΧΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn (157. om ο $\overline{ις}$) b e f ff$^{2\cdot}$ vg (sed b *et dixit ad eos ihs*, f *dicit ei ihs*, ff$^{2\cdot}$ *dixit eis ihs*) syr^{utr} eth^{r} aeth ... Ti $\overline{ις}$ αυτοισ c. B am for fu ing^{2} (et. l^{vid}) sah cop Or^{4,379}, item L Or^{4,377} ο $\overline{ις}$ αυτοισ ... e *et dicit ihs discipulis suis*, d *dicit illi ihs*, a nil nisi *dixit ihs*. Cf Or^{4,379} ζητήσεισ δὲ διὰ τό· λέγει $\overline{ις}$ αὐτοῖσ· λύσατε αὐτόν. τίσιν αὐτοῖσ; οὔτε γὰρ ὅτι μαθηταῖσ ἀναγέγραπται, οὔθ' ὅτι τῷ περιεστῶτι ὄχλῳ, ἀλλ' οὐδὲ ὅτι τοῖσ μετὰ μαρίασ οὖσιν, Ἰουδαίοισ etc | κ. αφε. αυτον cum BC*L 33. 157. cop (item sah sed om αυτον pri) syr^{hr} aeth Or $^{4,377\cdot 378\,bis\,379}$ (Chr^{8,443}, sed non una affert quae praecedunt) Ir^{int} ^{308} (ex edd^{3}) ... ς Ln om αυτον cum ΝΑC^{corr}DΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{utr} arm Ir^{int} (ex eddaliq nuper ita ed) Cyr ^{4,660} And$^{cre\,134\,ter}$

45. ουν: ℵ sah δε | εκ (et. Or $^{4,380\cdot 381}$): D 1. Or^{4,381} semel om, nec expri cop (contra sah expri) | οι ελθοντεσ (Or $^{4,380\,ss}$ et ^{381} sic: επει μη ειρηται μεν· πολλοι ουν εκ των ιουδ. των ελθοντων etc, γεγραπται δε· πολλοι ουν εκ των ιουδ. οι ελθοντεσ etc): D των ελθοντων | πρ. τ. μαριαμ cum BCDL 33. ... ς πρ. τ. μαριαν cum ΝΑΧΓΔ unc^{7} al pler Or$^{4,380\cdot 381\,bis}$ And$^{cre\,134}$ ... Δ μετα μαριασ | και θεασαμενοι (Or $^{4,380\,ss}$ saepe): D εωρακοτεσ (item *ut viderunt* gat cop arm syr^{sch}); a b d f mm fos sax *videntes* (l *qui viderant* omissis οι ελθ. πρ. τ. μαρ.) | α cum ΝΑ*LΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler (al^{3} οσα) a b c f ff$^{2\cdot}$ g l vg cop arm Or$^{4,380\cdot 381\,bis}$ et $^{382\,ter}$ And^{cre} ... A^{2}BC*D 1. 244. 249. e go sah aeth o (C^{3} et^{3} ο επoι. σημειον) | εποιησεν sine additam cum ABC*^{vid}L 1. b c

δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ
18, 14 λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ

e (*viderunt quod est factum*) l am fu for fos em ing iac gat mm tol sax go sah cop arm Or$^{4,381\ bis}$ et^{382} d et^{380} cdd ... ς (= Gb Sz) add ο (κ om) ις cum (κ)C^{2}et^{8}DΓΔΔΠ unc^{7} al pler a f ff$^{2\cdot}$ g vg^{cle} syr^{utr} eth^{hr} aeth Or^{4,382} a b c et^{380} ed And$^{cre\,134}$ | *εισ αυτον* (et. Or$^{4,380\,ss}$): c^{2} om

46. Versum om s | *απηλθον*: D *-λθαν* | *ειπαν* cum ND ... ς Ln Ti *ειπον* cum ABCL unc rell al omn^{vid} | *φαρισαιοισ*: 13. 69. 124. *αρχιερεισ και φαρ.* | *αυτοισ*: G om | α cum ℵBLΧΓΔΛ unc^{5} al plu a c f ff$^{2\cdot}$ g vg sah syr^{P} arm Or$^{4,381\ bis}$ et^{382} ... ΑΠ al plus^{30} syr^{sch} *οσα* ... Ln o cum CDM 69. 124. 249. b (*id quod*) e go cop aeth | ις cum BCDL ... ς *ο ις* cum ℵΑΧΓΔΔΠ unc^{6} al omn^{vid} Or$^{4,381\ bis}$ et^{382}

47. *ουν*: 69. em sah go *δε* | *συνεδριον*: 13. 69. 124. 127. 254. 346. al^{5} (et^{cvv}) add *κατα του ιυ* | *και ελεγον*: 69. 124. 346. *λεγοντεσ* | *τι*: A add *ουν* | *ποιουμεν*: s 33. al^{3} *ποιωμεν*, 28. *ποιησωμεν*, 249. *ποιησομεν*. Ex Latt ff$^{2\cdot}$ g l vg *facimus*, sed a b c e f fos taur al *faciemus*, *οτι*: D om | *ουτ. ο ανθρωπος*: A 33. al pauc arm Chr^{8,443} Cyr^{4,691} *ο ανθρ. ουτοσ* (A *ουτωσ*) | *πολλα* (et. a f vg Or^{4,382} Ath^{164}): D b c e ff$^{2\cdot}$ *τοιαυτα* | *ποιει σημεια* cum ℵABLMX 33. sah Or Ath ... ς *σημ. ποι.* cum DΓΔΔΠ unc^{6} al pler it vg cop rell Chr (Cyr *σημ. πολλ. ποιει*)

48. *εαν* (et. Or^{4,383}): D 235. cop^{wi} syr^{sch} eth^{hr} aeth *και εαν*. Libere Const^{6,25,1} *εαν μη αποκτεινωμεν, φασι, τον χν, παντεσ* etc. | *πιστευσουσιν* (ℵ^{c}): GHLΧΓΔ 1. 33. 69. 131. 346. al^{10} *πιστευσωσιν* ... ℵ* ff$^{2\cdot}$ *πιστευουσιν* | *ημων κ. τον τοπον* (et. Or^{4,382} Const^{6,25,1} etc): D (a) e f *ημων* post *τοπον* pon (vide post) ... DKΠ al^{10} a b c e f ff$^{2\cdot}$ l vg^{cle} om *και* (nec expri syr^{sch} eth^{hr} al). Latt enim sic: c l *tollent nobis locum et gentem*, g am fu em ing *toll. nostrum et locum et gentem*; b ff$^{2\cdot}$ vg^{cle} (et. for) *toll. nostrum locum et gentem et gentem*, a e f *toll.* (a add *nobis*) *locum nostrum et gentem*

49. *καϊαφασ* (et. am fu): D^{2} (*κηφασ*) it vg (et^{cle} et$^{cdd\ plu}$) sah *καϊφασ*. Praeterea 1. 2^{pe} a b e f l cop syr^{sch} (eth^{hr}) arm praem (et c g vg^{cle} add) *ονοματι* (non item ff$^{2\cdot}$ am fu for em ing taur) | *αρχι. ων* (f non expri *ων*): LX it vg *ων* (*cum esset* b c ff$^{2\cdot}$ g l vg; a e *qui erat anno illo*) *αρχι.*

50. *λογιζεσθ.* (Gb″) cum ℵABDL 1. 22. 69. 122. Or$^{4,384\cdot 391}$ Cyr$^{ex\,205}$ Thdrt^{2,192} ... ς *διαλογιζεσθε* cum XΓΔΔΠ unc^{7} al pler Chr^{8,446} et^{447}

λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διε- 10, 16
σκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 95.4 ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ

(sed mosc[2] semel λογιζ.) :: in evv[sy]nopt non legitur nisi διαλογιζ. (sed cf Mc 11, 31), hinc etiam hoc loco (Ioh neutrum habet alibi) pro λογιζ. (frequentato in epp) substitutum. | ὑμιν cum BDLMXΓ al plus[20] a b e ff[2] l vg[cle] (et. fos al) cop Or[int 2, 138. 325] et[4, 610] Chr[8, 446] ... ς Ln ημιν cum AEGHIKSUΔΛΠ al plu c f g am em fu for ing iac taur sax sah syr[utr] eth[hr] arm aeth Or[4, 384. 391. 392 quater] et[396] Cyr[ea 206] ... ℵ 252. Thdrt[1, 617] et[2, 192] Chr[8, 447] plane om (:: ut 18, 14). Cf ad ὑμιν 12, 19. | αποθανη: X al -θανει, ut supra

51. αλλα cum ℵABDLXΔΑΘ unc[5] al plu ... I[vid]SUΓ al pauc Or[4, 384] αλλ | εκεινου: D[gr] om; e om του ενιαυτ. εκεινου | επροφητ. cum ℵBDLX 33. (etiam Chr[mosc 1]); M* προφητευσεν ... ς προεφητ. cum AIM[2]ΓΔΛΠ unc[6] al pler (et. in Or editum) | ημελλεν cum ABDILUΔ 1. 33. 69. 249. al pauc ... ς εμελλ. cum ℵEGHKMSXΓΔΠ al plu Or[4, 384 bis] et[395. 396] :: cf ad 4, 47. 7, 39. 12, 33. 18, 32 ubi ημελλ., item ad 6, 6 et 71 ubi εμελλ. edidimus | ὡς cum ℵABDILXΓΔΑΠ*et[3] unc[7] (i. e. unc[omn]) al[50] (qui notati sunt) Or[4, 384 bis] et[395 aq] ... ς (Gb[00]) praem o cum Π[2] 69. al sat mu. Praeterea D Or[4, 395] οτι ὡς ημελλ. (εμ.) αποθν. (d *quia ihs incipiebat mori*), item a f vg *quod* (*quia*) *ihs moriturus erat pro gente*, e *quod ihs pro gente erat moriturus*

52. υπ. του εθνους (ℵ*et[cb]): ℵ[ca] X 33. add δε | αλλ: B αλλα | ινα και (a e *sed ut dispersos quoque filios* etc): it[plu] vg arm non expri και | τα τεκν. του θεου (et. Or[4, 384. 395]) : A τα του θεου τεκν. | τα διεσκορπισμενα: K t[scr] 440. τ. διασκορπ., D τ. εσκορπισμενα ... 69. 251. om | συναγαγη (ΠΧΑ al -γαγει) εως εν: D a e εις εν συναγ.

53. ημερας et. Or[4, 396] Ath[259] Chron[1, 409] Chr[8, 448] etc ... LX 249. cop (non sah) syr[p txt] (non[sch] nec[p mg] nec[hr]) aeth Cyr[4, 693] Nonn λ[214] ωρας | εβουλευσαντο cum ℵBD 13. 69. 124. 346. Or[4, 397] Ath Chr ... ς Ti συνεβουλευσαντο cum AILXΓΔΑΠ unc[7] al pler Or[4, 396 bis] Chron Cyr ([4, 693] οὐ γὰρ εἶπεν – ὅτι ἀπ ἐκ. τῆς ὥρας ἐβουλεύσαντο ποιῆσαι τὸν φόνον, ἀλλὰ συνεβουλεύσαντο, τουτέστιν, ὅπερ τῷ καθ' ἕκαστον ἐδόκει, κοινῇ πᾶσιν ἤρεσεν) :: Mt 26, 4 συνεβουλευσαντο, Io 18, 14 ο συμβουλευσας, item Act 9, 23 συνεβουλευσαντο. At nec 12, 10 εβουλευσαντο fluctuat. | αποκτεινωσιν: 1. 69. -νουσιν

54. ὡς οὖν cum ADΓΔΑΠ unc[6] al pler Chron[1, 409] (Chr[8, 448] ὡς δε) ... ℵBL MX al[5] Or[4, 397] et[398] Ath[259] ο ουν ὡς | B*D παρησια | αλλα: Γ 1. al pauc αλλ ... Π* add και | εκειθεν et. Or[4, 396] et[400] Ath Chron ... Dr al

λεγομένην πόλιν, καλεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 [96.1] ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, [97.10] καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἰερουσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. 56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγαν μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

---

plus[10] it (exc f) vg Or[4,397] om | *την* (1. 22. 69. 2[pe] al pauc om) *χωραν*: D add *σαμφουριμ* (d *samfurim*) | *εφραιμ* ita, non *εφραΐμ*, ABDEI KMSUXΓΔΠ etc (et. sah); NL al pauc cop *εφρεμ* (ut et. in Eus scribitur), item it vg Ir[int 147] *ephrem*, *efrem*, *effrem*, *ephraem* (sic a). Contra gat *efreem* ... ς *εφραΐμ*. Cf Chr[8,448] *καὶ νῦν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου διατρίβει ἐν ἐφρατά*. | *κακει*: LΓ 33. 69. Or[4,397. 398] *και εκει* | *διετριβεν* cum ADIXΓΔΛΠ unc rell al pler it vg (Latt *morabatur*, e *commorab.*) syr[sch] eth[r] etP Chron (Chr[448] pergit *και εκει εμενε μετα* etc) ... NBL 249. syrP [mg] Or[4, 397. 398. 400] *εμεινεν* (:: at *εμεινεν* eodem sensu frequens, ut Io 4, 40. 7, 9. 10, 40; *διετριβεν* vero praeter hunc locum in N. T. non legitur nisi Ioh 3, 22 et passim in actis) | *μαθητων* sine *αυτ.* c. NBDILΓΔ 1. 33. 118. 2[pe] al[5] am fu arm Or[4,397. 398. 400] Cyr[4,693] ... ς Ln add *αυτου* cum AXΔΠ unc[7] al pler it vg[cle] et[cdd] plu rell Chr Chron

55. *ην δε εγγυς* et. Or[4,401] Chron[409]; f *erat autem in proximo*; a *in illo tempore futura erat* ... D it[pl] vg *εγγ. δε ην*, c ff[2] *prope* (ff[2] *propterea*) *autem erat*, b l vg *proximum* (l *in proximo*) *autem erat*; e *et prope erat*, g *proximum enim erat* | *το πασχα*: 33. add *εορτη* | *και ανεβησαν* et. a e f g vg (l *ascenderunt autem*) Or Chron ... D b c ff[2] fos *ανεβ.* *ουν* | *πολλ. εισ ιεροσολυμα*: D *εισ ιερ. πο.* | *προ του* (D *πριν το*) *πασχα* (al[5] *προ της εορτης*) et. Or Chron ... G post *εαυτους* pon ... 33. 69. 108. 235. Chr (*[448] *πολλοι δε εκ της χωρας ανεβησαν αγνισαι εαυτους*, libere) Cyr[4,693] om, hinc Gb[0] | *εαυτους*: M 157. *αυτους*

56. *εζητ. ουν*: D add *και* | *ελεγαν* cum ND ... ς Ln Ti *ελεγον* cum ABILX unc rell al omn[vid] | *μετ*: I *μετα* | *εστηκοτες*: LX 69. 124. 249. 346. sah cop syrP arm pon ante *εν τ. ιερω* ... D 124. 142. *εστωτες* ... syr[sch] pers[P] non exprim | *τι δοκει υμιν* (al[10] fere Or[4,401] Cyr[4,694] *υμ. δοκ.*) ... D *τι δοκειτε* (item libere Chr[8,448] *και ελεγον· δοκειτε οτι ου μη ελθη* etc). Item it[pl] vg *quid putatis*; e ff[2] *putatis* (sine *quid*) | *ελθη*: ℵ* *εισελθη*

57. *δεδωκ. δε* sine *και* cum NABEKLMUXΔΠ al[40] it vg cop (sah *οι αρχ δε και οι φαρ. δεδωκ. εντ.*) syr[utr] arm Or[4,403] Chron[409] (Chr libere *και εδωκαν παραγγελιασ οι* etc) ... ς add *και* cum DEGHISΓ al plu | *οι* pri: A om; al pauc om *οι* sec | *εντολασ* cum NBIM 1. 118. 254. i[scr] syrP [mg] Or[4,403 bis] (vide supra Chr) ... ς Ln *εντολην* cum ADLXΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg sah cop syrP [txt] (syr[sch] etc *praeceperant*) Chron | *ινα*: X* *ιν'* | *εαν*: D *αν* | *γνω*: D* *γνοι*

XII.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 [98.1] ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας 11, 43 Lc 10, 40 Mt 26, 6-13

XII. 1. ο ουν ις: 69. al[2 scr] etc om, sed post ηλθεν add ις (ο ις) :: initio pericopae. Item H? (Treg testatur tantum ο ις post ηλθεν) | λαζαρος sine additam cum ℵBLX a c e sah syr[sch] eth[hr] aeth (pers[p] *ubi Iesus Lazarum ex medio mortuorum suscitaverat*) Nonn μ[2] (ὅθι λάζαρον ἐγγύθι τύμβου ἐκ νεκύων ἤγειρε) (Pe-Chr[12,905] incipit homilia: *προ εξ ημερων του πασχα ηλθεν ο ις εισ βηθανιαν, οπου ην λαζαρος, εισ τον οικον μαριασ* etc. Cf et. Chr[mosc2] ad[8,449] apud Mtthaeium qui ο *τεθνηκωσ* et *εκ νεκρων* omittunt) ... ς Ti add ο *τεθνηκωσ*, Ln [ο *τεθν.*] cum ADΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] b f ff[2·] g vg (sed b ff[2·] g vg vide post) go cop syr[p] arm pers[w] Chron[409] :: quamvis magnam veritatis speciem habeat vulgaris lectio λαζ. ο *τεθνηκωσ*, tamen nec incredibile est inlatum esse ο *τεθνηκωσ* quo manifestior res esset. Si ut superfluum omissum dixeris, mirum est ipsos antiquissimos testes ac satis inter se diversos eosque solos ea in re convenire. | *εκ νεκρων* (c e *quem suscitavit mortuum*): b ff[2·] g vg pers[w] om | ις (Ln Ti ο ις, sed ℵ* B 13. 124. ις) cum ℵ(*e[1c])ABDEGILA[2]Π al[20] f ff[2·] g vg go sah cop syr utr eth[hr] aeth (sed ℵ f aeth ις ante *εκ νεκρ.*, sah cop ante *ηγειρ.* pon) ... ς om cum HKMSUXΓΛ* al plu a b c e Chron

2. *εποιησαν ουν*: D a[vid] c e syr[sch] aeth *και εποι.*, g (ff[2·] ?) vg syr[hr] *fecerunt autem* ... 122. gat cop om copulam (nil probat Or[4,407] *ωσ εν τοισ προ τουτων, εποιησαν, φησιν, αυτω δειπνον εκει* etc) | *εκει* (69. 346. ante *δειπν.* pon): a e om | *και η μαρθ. διηκονει* (et. Or[4, 162· 407] et[int 3,892]): D arm κ. *διηκ. μαρθα* | *εκ* cum ℵBL (item it vg syr[utr] eth[hr]) Or 4,407 (et[int 3,892]) ... ς Ln om cum ADIXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] :: similiter *εκ* abiectum 12, 4. Adamat Ioh *εισ εκ*, nec solet fluctuare. Alibi, ut Mc 13, 1. 14, 20 *εκ* inlatum videtur. | *ανακειμ. συν αυτω* cum ℵABDI ΓΔΛΠ unc[7] al[150] Or[4, 407] (item x al pauc *ανακ.* omissis *συν αυτ.*, eadem a om) ... ς (= Gb Sz) *συνανακειμενων αυτω* cum minusc vix mu (33. al pauc *συνανακ. συν αυτ.*)

3. *μαρια* cum ℵADIL unc rell al pler ... B 1. 33. *μαριαμ* | *λαβουσα* (d *accipiens*): D[gr] *λαμβανει*, item it vg *accepit*, posteaque addunt *και* ante *ηλειψ.* D (et. d) it vg (exc am Aug[ioh 50,6]); fu vero *habens alabastrum – et fracto effudit super caput ihesu recumbentis, et unxit pedes*, mixtis Iohanneis ex lege harmoniae cum Synopticorum locis. | *μυρου ναρδου πιστικης* (f g vg Or[int 3,65· 892] *unguenti nardi pistici*): D e *πιστικησ μυρου* (d e *pistici unguenti*), b e ff[2·] *unguenti pistici*, a *nardi unguenti* | *πολυτιμου* (et. Or[int 3,65· 892]): a b e om

Mc 14, 3-8 (Lc 7, 37 ss) τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· 5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες

3. του (B om) ιυ cum NABDILQ etc: X αυτου | εξεμ. τ. θριξ. αυτης: 1. 13. ταις θρ. αυτ. εξεμ., 69. τ. θριξ. εξεμ. τασ (corrige ταισ) εαυτης. Praeterea pro αυτης (M εαυτης) IX 3pe semel sah cop Or$^{int\,3,65}$ της κεφαλης αυτης | τους ποδ. αυτου (13. αυτ. τ. πο.): M vg^{cle} go sah ante ταις θριξ. pon (item cop *et abstersit eos*) ... 1. 116. fu sax aeth (cop vide ante) Or$^{int\,3,65}$ om (69. utvid om αυτου tantum) | η δε οικια: D it (exc f) vg και η οικ. (item και syr^{sch} aeth) ... 1. 13. 69. 124. 346. 2pe 3pe semel Or$^{int\,3,65}$ add ολη | επληρωθη c. NADILQ unc rell al omn^{vid}: B επλησθη

4. λεγει δε cum NB cop go ... b c ff^{2}· syr^{sch} aeth *et dixit* (b *dicit*) ... ς Ln Ti λεγ. ουν cum ADIQXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f (*dixit ergo*) g vg syrP eth^{hr} ... L 33. 249. a e fos sah arm om copulam :: recepimus δε pro testium gravitate et propterea quod δε inter η δε οικια et ειπεν δε τουτο facile duxit ad mutandam scripturam; ουν vero inprimis aptum erat neque eiusmodi quod facile aliquis mutaret. | ιουδας ο ισκαριωτ. cum NBL 1. 33. 118. 209. 249. 2pe 3pe semel 6pe g vg sah cop^{dz} syr^{sch} eth^{hr} arm aeth pers Cyr^{4,696} Augioh^{50,0} (Nonn μ^{17} nil nisi ιουδασ); item D ιουδας απο καριωτου ... ς (sed Gb^{00} σιμ.) Ln ιουδας σιμωνος ισκαριωτης cum A(E)IKMQXΓΔΛΠ al pl (E al aliq *o* ισκ.) f ff^{2}· blan fos (f *schariotes*, sed ff^{2}· *scariotis*, fos *scariothis*) go syrP aeth$^{cod\,3}$·; item FGHU al b c (ff^{2}· sab) cop^{wl} ιουδ. σιμων ο ισκαριωτης (b *scariotes*, c *scariotha*, ff^{2}· sab *iscariotis*); item 26^{ev} a e σιμων ιουδας ισκ. (a *scariotha*, e *schariotha*) | εισ (K om) εκ τ. μαθ. αυτου (εκ cum NADIX etc; BLQ 33. 249. om) hoc loco cum NBL 33. 157. 249. sah syr^{sch} eth^{hr} aeth pers^{w} ... ς Ln ante ιουδας pon cum ADIQXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go syrP cop arm | ο μελλων αυτ. παραδιδοναι: D οσ ημελλεν παραδουναι αυτον, item b c ff^{2}· *qui incipiebat eum tradere*

5. τριακοσιων (et. Or$^{int\,3,893}$): X επανω τριακ. ... L 69. 124. 258. 346. al pauc διακοσιων | πτωχοισ: D 33. τοισ πτωχ.

6. ειπ. δε τουτο et. b ff^{2}· g vg sah syrP ... D a c e f go syr^{sch} eth^{hr} cop τουτο δε ειπ. | εμελεν (sic etiam B): EFGHKSUXΓ al permu (17 apud solum Scri) εμελλεν (:: quem errorem iam alibi frequentissimum diximus) | εχων cum NBDLQ 1. 33. 157. 2pe g vg sah cop Or^{3,490} et ^{4,419} (sed 1. Or^{3,490} add και) ... ς Ln Ti ειχεν και cum AIXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a b c e f (ff^{2}· *et loculos habebat, ea quae mittebantur exportabat*, om igitur και) go arm (similiter aeth) | εβασταζεν: f vg *portabat*, b ff^{2}· mt *exportabat*, d *baiulabat*; sed a c e mm *auferebat* (g *portabat afferebat*), item sah *furabatur missa in id* (similiter aeth *sumebat ex eo*)

7. αφες (b f am em iac ḥg mm *sine*, c *dimitte*, e *demitte*, item arm^{mg}

αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· 8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 [99.10] Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. 11, 48 11, 53

12 [100.1] Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγα- Mt 21, 1 ss Mc 11, 1 ss Lc 19, 29 ss

---

aethPP) ... a g vg (et. for fos al) sah arm^{txt} aeth^{ro} Chr^{8,449} Ambp^{s} ^{40,868} *αφετε* (*sinite, dimittite*). Cf Gaud^{18,964} „Sine eam *sive* sinite: *utrumque enim et in Graecis et Latinis exemplaribus invenitur, sed magis congruere videtur sensui, cum legitur* Sinite –, *propter illa quae pluraliter subsequuntur.*“ | *ινα* et *τηρηση* (Gb′) cum ℵBDKLQXΠ 33. 42. 145. 157. it^{pler} vg sah cop syr$^{p\ mg}$ eth^{r} arm aeth Nonn (*μ*^{28} *ὄφρα φυλάξῃ σώματος ἡμετέρου κειμήλιον*) ... ς om *ινα* postque habet *τετηρηκεν* cum AΙΓΔΔ unc^{7} al pler f go syr^{sch} et$^{p\ txt}$ | *μου*: D 33^{corr} om | *αυτο* (ΧΓ 33. al *αυτω*): Δ *αυτον*

8. D om versum; Δ* om *μεθ εαυτ.* usq *εχετε* | *γαρ*: L arm om

9. *εγνω ουν ο* (cum ℵB*L; ς Ln Ti om cum ABꟾIQX rell) *οχλ. πολυς* et. f g vg cop go syr^{p} eth^{r} ... D a (b c e ff$^{2\cdot}$) sah (syr^{sch}) *οχλος δε πολυς* et *ηκουσαν* (a *turba autem multa ex Iud. audiit*, e *plurimi autem turba Iudaeorum audierunt*, b c ff$^{2\cdot}$ *et turba multa ex Iud. audivit*, d *turba ergo plurima ex Iud. audierunt*; syr^{sch} *et audierunt turbae multae ex Iudaeis*) | D *ηλθαν* | *μονον*: D 245. b e om | *ινα και* (et. f tol): D it^{pler} vg om *και* | *ον ηγειρ. εκ νεκρων* (Δ 33. add *ο* $\overline{ις}$): D *ον ηγ.* $\overline{ις}$ *εκ των νεκρ.* | Δ* ab *λαζαρον* ad *λαζαρον* v. sq transiluit

10. *εβουλευσ. δε*: B add *και* ... MU 97. 254. a^{scr} 27^{ev} sah *εβουλ. ουν*

11. *των ιουδαιων*: D a c e ff$^{2\cdot}$ syr^{sch} eth^{r} arm post *πολλοι* pon

12. *οχλος* (et. Or^{3,748} et^{4,182}): BL *ο οχλ.* | *ο ελθων* (et. Or): ℵ*Δ 2p^{e} om *ο* (ℵ^{c} suppl). Cf et. Or^{4,198} *ιωαννου - λεγοντοσ τον πολιν ελιλυθεναι* (sed edd *εξελ.*) *εισ την εορτην υχλον και εξεληλυθεναι εισ απαντησιν αυτω* etc | $\overline{ις}$ cum ΠADLQXΔΠ unc^{8} al plu ... ς (Gb^{00}) praem *ο* cum BΓ al mu Or^{4,182} Cyr^{4,697}. Praeterea ALX 33. 157. al^{10} fere a c e sah cop syr^{utr} eth^{r} ante *ερχεται* pon | *ιεροσολυμα*: D *ιερουσαλημ*

13. *υπαντησιν* cum ℵBEFHMQSΓΔΔ al plu ... AKUΠ al^{50} Or$^{4,183\cdot 198}$ *απαντησιν* ... DGLX al plus^{10} *συναντησιν* | *αυτω* (it vg *obviam ei, illi obviam*): DΓ al^{8} *αυτου* (d *in obviam eius*) | *εκραυγαζον* cum ℵB^{3}DLQ 122. 157. 44^{ev}, item B* *εκραυγασαν* ... ς *εκραζον* cum AΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler Or^{4,183}. Praeterea ΠADKQXΠ al^{20} a ff$^{2\cdot}$ fos cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ incod bars arm aeth add *λεγοντεσ* (al pauc syr^{sch} aeth *και ελεγον*), hinc Ln

Ps 117 (118). 25—26 ζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 14 [101.7] εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν
Zch 9, 9 ἐπ᾽ αὐτό, καθὼς ἐστιν γεγραμμένον· 15 μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 [102.10] ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ᾽ ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ᾽ αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν
11, 43 μετ᾽ αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι

[λεγοντεσ]: non addidimus cum BLΓΔΛ unc[7] al plu b c e f g vg go sah syrP txt Or[4,183] (et[193] εισ απ. αυτω κεκραγοτα· vide supra) | ωσαννα (cf ad Mt 21, 9): L ωσανα, D* οσσανα, D[2] ωσσανα | D ευλογητοσ | εν ονοματι κυριου: e om; l om και ο βασ. τ. ισρ. | και ο βασιλ. c. ℵ*etcbBLQ cop aeth Or[4,193] ... Ti βασιλευσ (omissis και ο) cum ΑΓΔΛ unc[7] al plus[100]; item ς Ln ο βασιλ. (omisso και) cum DK XII al mu sah Or[4,183] | ισραηλ: D ιστραηλ, item a b d *istrahel*, e *isdrahel*

14. εκαθισεν: EFHΓ al εκαθησεν | επ αυτο: KMXΓΔΠ al[30] Or[4,183 cod] (ed ε. αυτου) επ αυτω

15. θυγατηρ cum AB*DKLQXΔΛ (θύγατηρ) Π al pauc, item B[2] et[3] η θυγατηρ ... ς θυγατερ cum ℵEGHMSUΓ 1. 33. 69. 124. 157. al pler Or[4,183. 193] | σιων (et. ℵ): AB* σειων | σου (et. Or): A sahmünt om | ερχεται καθημενοσ: c mm *venit tibi sedens*, e *venit tibi mites sedens*, a *venit mansuetus sedens*

16. ταυτα sine copula cum ℵBLQ b e ff[2] g l vg sah syrhr ... ς (Gb[0]) add δε, Ln [δε] cum ADXΓΔΠ unc[7] al omn[vid] a c f cop syrutr arm go Or[3,738] Cyr[4,698] | εγνωσαν: D ενοησαν | αυτου οι μαθητ. cum ℵB ... ς Ln Ti οι μαθ. αυτου cum ADLX unc rell (sed KΠ om αυτου) al omn[vid] Or Chr[8,454] Cyr[4,698] | ὡς cum ℵABEGKLMQSUXΓΔΠ al plu ... ς Ln ο ὡς cum DHΛ al permu[vid] | εμνησθησαν: L al pauc syrsch add οι μαθηται αυτου | επ αυτω: D περι αυτου, itplu et vg *de eo* (c *ab eo*) ... b e sahcod om

17. ουν: L sahwoi Chr[8,454] δε (syr aeth *et testabatur*) ... sahming cop syrP om | οτι (et. ςe Gb Sz, item Ln quoniam B pro teste huius lectionis habebat) cum DE*KLΠ a b c e ff[2] sah cop syrsch arm Chr[455] (οτι ανεστησε τον λαζ.) Cyr[4,699] ... ς Gb′ (item debebat Ln) οτε cum ℵABE[2]GHMQSUXΓΔΛ al[100] f g vg go syrP ethr aeth persw Apollincat cord 307 (Nonn μ 75, sed fluct lectio) :: quum plura sunt quae οτι confirmant, tum illud quod scriptum est: εφων. εκ τ. μνημ. και ηγειρ. αυτ. εκ νεκρ., quae quidem orationis prolixitas non conveniens esset si οτε legendum esset.

18. και cum ℵAB[2]DLQ[vid]XΓΠ unc[5] al pler (item B* post υπηντ. αυτω, nec id a correctoribus deletum) f vg syrP ethr arm aeth ... B* (sed vide ante) EHΔΛ al[20] a b c e ff[2] l tol go sah cop syrsch om | υπηντησεν

ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 *οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.*

20 *Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ·* 21 *οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.* 22 *ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.* 23 [103.4]

αυτ. o (69. al[5] fere om) *οχλοσ*: ℵ *υπηντ. αυτ. οχλοσ πολυσ*, D c syr[sch] *υπηντησαν αυτ. οχλοι* | *ηκουσαν* cum ℵABDKLMQSXΔΠ al plus[40] it vg sah cop syr[sch] eth[hr] go (sed go etiam *υπηντησαν*) ... ς (= Gb Sz) *ηκουσε* cum EGHUΓΔ al plu syr[P] | *τουτο αυτον*: ℵ y[scr] *αυτον τουτο*, 69. *τουτο* post *σημειον* pon

19. *ουν* et. a b e g vg syr[P] eth[r] etc: K al plus[15] c f ff[2·] l fos syr[sch] aeth Chr[8,455] *δε* (item Nonnμ^{80}) | *ειπαν* cum ℵB ... ς Ln *ειπον* cum ADLQ unc rell al omn[vid] | *πρ. εαυτουσ*: D al pauc Chr *πρ. αυτουσ*, item a c e *ad illos* | *ωφελειτε* (et. -ται legitur): 8 *ωφελει*, ff[2·] *profecit* ... c f g vg sah[ming] *proficimus*. Similiter Nonnμ^{81} *ἡμῖν ποῖον ὄνειαρ ἀέξεται;* | *ιδε*: Δ[2] *ιδου* | o *κοσμοσ* cum ℵABΓΔΛΠ unc[7] al pler sah go syr p txt Chr[8,455] ... DLQX al[15] (69. pon post *απηλθ.*) it vg cop arm syr[sch] eth[hr] etP c.* aeth Nonnμ^{82} And[cre 142] add *ολοσ* (f g l vg *mundus totus*, a c e *universus mundus*, b *omnis mundus*, ff[2] *unus populus*)

20. *ησαν δε* (a e ff[2·] *et erant*): D syr[sch] aeth add *και* (arm *ησαν εκει και ελλ.*) | *ελληνες* (a b c e ff[2·] l *graeci*, f g vg *gentiles*) ante *τινεσ* cum ℵBDLMQX 1. 33. 157. 249. 2[pe] it[pler] am fu for ing syr[sch] ... ς post *τινεσ* cum AEGHKSUΓΔΛΠ al pler a g vg[cle] go syr[P] arm (Chr[455] *τινεσ των ελληνων*) Cyr[4,690] | *εκ*: Γ al[5] om (69. om et. *ελλη.*) | *προσκυνησωσιν* cum ℵABQXΓΔΠ al pler ... Ln (ex errore de Q) Ti *προσκυνησουσιν* cum DLΔ 157. al[2 scr]

21. *ουτοι ουν* (aeth *et illi*): L 69. 254. a e fos go syr[sch] arm om *ουν*, hinc Gb[0] | *προσηλθον*: D *-λθαν* | *φιλιππω*: D *τω φιλ.* | *βηθσαιδα*: D a *βηδσαιδα, bedsaida*, e l *bessaida*, b *betsaida* | *ηρωτων*: MX 1. 28. 2[pe] 8[pe] al[5] *ηρωτησαν* | *κυριε*: U* 28. om

22. *φιλιπποσ* cum ℵADΓΔΛΠ* unc[7] al fere omn ... BLXΠ[2] 33. o *φιλ.* | *ερχετ.* (ℵ 157. *και παλιν ερχ.*) *ανδρε. και φιλιππ. και λεγουσιν* cum (ℵ)ABL 157. a (item 249. *ερχετ. παλιν* etc, 54. syr[hr] aeth *και ερχ.* etc, e *deinde venit andreas et philippus ihm*; cop *Andreas iterum et Philipp. venientes dicunt Iesu*) ... ς *και* (D om) *παλιν ανδρ.* (D 'ο *ανδρ.*) *και φιλιππ. λεγουσιν* (Δ *λέγουν*) cum (D)XΓΔΛΠ unc[7] (sed H *και παλιν και*) al pler go syr[P]. Item b c ff[2·] sah *andreas autem et philipp.* (b ff[2·] add *iterum*) *dixerunt* (b sah *dicunt*) *ad ihm*, l *andr. autem cum philippo dicit ad ihm*; f g vg *andr. rursum* (tol om) *et philipp. dixerunt* (am fu *dicunt*) *ihu* (f *ad ihm*). Consentiunt cum ς arm syr[sch], sed om *και παλιν* arm, om *παλιν* syr[sch]

ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 [104.10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 [105.3] ὁ
Mt 10, 39 16, 25 Lc 17, 33 φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 [106.10] ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 [107.4] νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. [108.10] ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν

---

23. αποκρινεται (B -κριν-) cum ℵBLX 33. ... ς Ln Ti απεκρινατο cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler (item 13. 69. 124. 346. απεκριθη) it vg syr[utr] eth[r] etc | αυτοις: 13. 69. 124. 346. sah cop syr[sch] eth[r] post λεγων pon

24. κοκκος: L al pauc κοκος | μενει: M al pauc μενη

25. απολλυει cum ℵBL 33. ff[2·] (vide etiam post) ... ς Ln Ti απολεσει cum ADX unc rell al fere omn it[pler] vg rell Chr[8,456] Cyp[164] (non huc valet Clem[575] ο γαρ ερων την ψυχ. αυτου απολεσει αυτην, και ο απολεσας ευρησει αυτην) :: cf ll. pp. | φυλαξει: b c f l vg *custodit* (iidem antea *perdet*), ff[2·] *custodit* (item antea *perdit*). Item Nonn$^{\mu 99}$ ὀλέσσει et φυλάσσει. Or[1,299] (sine ο φιλων etc affert) ο μισων την εαυτου ψυχ. εισ ζω. αι. φυλασσει αυτ.

26. εμοι (L μοι) τις διακονη cum ℵABKLMUXΠ al[15] go cop syr[utr] eth[r] Chr[8,456] ... D al[8] it vg arm τις εμοι (D μοι) διακ. ... ς εμοι διακ. τις cum EFGHSΓΔΛ al plu Cyr[4,702] (sah[lib] *si quis igitur serviet mihi*) | FH al aliq διακονει bis | E*HΛ al mu ακολουθητω | οπου (et. Or[4,29]): D add αν | ειμι εγω (f g vg syr[P] eth[r] Or[4,29] et[int 2,401] et[3,91]): D a b c e (*ego ero*) syr[sch] εγω ειμι | εκει και (et. Or et Or[int]): D om εκει, A om και | εσται (al plus[10] Cyr[4,703 com] εστω, al pauc εστι): L e l Chr[8,456] om εαν sec cum ℵBDLX al[10] a e (ff[2·] g ut vdtr) vg sah syr[sch] eth[r] arm Chr[8,460] ... ς (= Gb Sz) και εαν cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler f go cop syr[P] aeth; similiter b c l *si quis autem* | τις εμ. διακ.: Δ εμοι τις διακ. | τιμησει: X al pauc τιμηση | ο πατηρ (ita b f syr[utr] eth[r] aeth): U 28. 69. al a c e g l vg sah cop arm add μου

27. Gb Sz Ln ταυτης; (cum interrogatione) | την ωραν: H om την

28. σου: B 5. μου | το ονομα et. it[pler] vg go sah syr[sch] et[P] tx eth[r] arm cdd mu Tert[prax 23] (ad *nomen tuum* add illustrans: *in quo erat filius*): LX 1. 13. 33. 118. 262. 346. al plus[5] g mm cop syr[P mg] arm[ed] aeth[PP] (ex cdd[4]; sed aeth[ro] *nomen tuum et filium tuum*) Ath[456] (ex[edd] antiquio-rib et[cdd]; sed cdd[4] τ. ονομα) Nonn$^{\mu 112}$ (υἱα τεὸν κύδαινε) Or[int 3,77] τον υιον. Cf Cyr[4,705] εἴτε δόξασόν σου τὸν υἱὸν ἔχει ἡ γραφή, εἴτε

δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γε- 17, 4 a
γονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.
31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου 16, 11
τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, 3, 14

δόξασόν σου τὸ ὄνομα, ταὐτόν ἐστι τῇ τῶν θεωρημάτων ἀκριβείᾳ. Praeterea D add ἐν τῇ δοξῃ ἡ εἶχον παρα σοι προ του τον κοσμον γενεσθαι :: ex 17, 5. Istum locum ex 17, 5 interpolatum legisse videtur Aug adimant 8,121 *Cum dominus dixisset: Pater, clarifica me ea claritate qua fui apud te priusquam mundus fieret, sonuit vox de caelo: Et clarificavi et clarificabo.* Similiter Hier esa 42 | ηλθεν ουν (x* cop arm om; a go δε; syr sch et hr aeth *et venit*): D και (d om) εγενετο | εκ τ. ουρανου: Dп² 60 ev a c e cop syr p et hr aeth add λεγουσα (non item b f ff² · g l vg sah syr sch. Praetereaque Luc brug in correctorio: „*Non subdas* Dicens") | και παλιν (et. Or 2,618 Eus marc 48 · 85 etc): Δ παλιν και

29. ουν (go sah syr sch *autem*; syr sch aeth *et turba*) cum ΝADLX unc 13 al omn vid it pler vg etc: B a om, hinc Ln [ουν] | εστωσ cum ΝBEFHLSUΓ ΔΔ al plu ... Ln εστηκωσ cum ADGKMXΠ al mu | ακουσασ sine copula cum ΝD 1. 69. l (vide et. e) go sah cop ... ς Ln Ti και ακου. cum ABLX unc 13 al pler it pler vg syr p et hr etc (syr sch aeth *audivit et*) | ακουσασ: X 1. 22. 2 pe ακουων | ελεγεν: LU al 10 b (c d) e am fu go sah cop ελεγον (sed c d *turbae – dicebant*; e *turba itaque stabat et audientes dicebant*) | βροντην γεγονεναι (et. f g vg syr sch etc): D οτι βροντη γεγονεν, item a b c e ff² · l tol syr p et hr | αλλοι: al 8 e l syr sch et hr add δε | ελεγον: D 13. 69. 253. (et. sah cop) add οτι

30. ω̄ς (Gb′) cum ΝBDGKSXΓΠ al 50 ... ς Ln ο ω̄ς cum AEFHLMUΔΔ al plu | και ειπεν: BL 157. 48 ev post απεκριθη pon ... ν om | η φω. αυτη cum ΝABDLMU²X al plus 10 a b c e f (ff² · g ?) am fu for ing syr hr Chr 8,461 Cyr 4,706 Hil 1031 et 1081 ... ς αυτη η φωνη cum EFGHKSU*Γ Δ(*om η) ΑΠ al pler l (*venit haec vox*) vg cle Tert prax 23 syr utr etc | γεγονεν (f cop *facta est*): D ηλθεν, item *venit* it pler vg sah aeth Tert prax Hil al

31. νυν (A² add η) κρισισ εστ. τ. κοσμ. τουτου: A* syr hr om | του κοσμ. τουτου pri loco (a c e f ff² · *huius mundi*): D b g l vg sah mūnt om του τουτου, hinc Gb 00 | νυν ο αρχων του κοσμ. τουτου: ℵ* (sed habet eorum loco και) 69. al pauc om (a τ. κοσμ. τουτου ad τ. κοσμ. τουτ. transilientes) | εκβληθησ. (D βληθησεται, a c *mittitur*) εξω: 22 ev Chr 8,461 κατω βληθησεται, item b e ff² · l (item Ambrst Promiss, vide Sab) *mittetur* (l *mittitur*, ff² · *dimittetur*) *deorsum*, item sah (*deiicient eum*). Cf Gaud 12,963 (ap Sab) „*mittetur deorsum* sive *expelletur foras*, ut in Graecis exemplaribus legimus" — „In Graeco positum est εκβληθ. εξω, id est *eiicietur* vel *expelletur foras*." (Serm 6,951 *eiicitur foras*)

32. καγω: D 69. και εγω, Chr 8,462 και εγω δε | εαν (et. Or 1,809 et 2,738 et 3,587 et 4,446): B αν, 157. 254. 48 ev Or 2, 640 Ath 55 · 887 Bas sel 32, 172 Chr 8,463 Caes 2,113 οταν | εκ cum ΝAB unc rell al pler Or 1,309 et 3,537 etc: DL al pauc Chr 8,463 Caes 2,113 απο, item *a terra* b c e f ff² · g l vg

18, 32 πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ
θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος·
Ps 88 (89), 29 110, 4 Dan 7, 14 ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα,
καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς
ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς
ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ
σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς
Lc 16, 8 τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ

(contra a d *de terra*) | *παντας* cum ℵ^{c}ABL unc^{8} rell al pler syr^{utr} go arm Or^{1,309} et$^{2,561\cdot 640\cdot 733}$ et^{3,537} et^{4,446} Ath^{55} et^{887} Epiph^{680} Chr^{462} et^{463} Bas^{el} ^{32,172} Nonnμ^{134} Cyr^{4,707} etc ... ℵ*D 56. it vg go syr^{hr} aeth *παντα*, item sah cop *unumquemvis*, idque D sah cop aeth post *ελκυσω* pon. Cf Aug$^{ioh\ 52,11}$ „non autem dixit *omnes*, sed *omnia*."

33. *ημελλεν* cum ABDEFGLMΔΛ (*εμελλεν*) al plu ... ΝΗΚSUΧΓΠ al^{40} Cyr ^{4,708} *εμελλεν* :: cf ad 11, 51

34. *ουν* cum ΝBLX 249. 48^{ev} e^{scr} x^{scr} semel sah syrp mg ... ς Ln Ti om cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg cop syr^{sch} et$^{p\ tx}$ et^{hr} arm (aeth *et respond.*) Chr^{8,463} (:: quum *ειπεν ουν* subsequatur, minus verisimile est *ουν* post *απεκριθη* inlatum quam expulsum esse) | *αυτω*: Η 33. 157. 48^{ev} al pauc om | Α om ο ante *οχλ.* | *μενει εισ τ. αιωνα* (et. Ath ^{381} Rebapt^{366} in Gall^{3}, ap Cyp^{359} etc): 69. 346. arm Or$^{int\ 4,633}$ *εισ τ. αι. μενει* | *λεγεισ συ* cum BLX cop syr^{utr} Chr^{8,463} Victorin$^{ari\ 1,11}$ (Gall ^{8,155}) ... ς Ln *συ λεγεισ* cum ΝADΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg sah rell Ath^{381} | *οτι* sec (et. it^{pler} Cyp Ath): EFGHSΓΔ al^{90} g vg aeth sl^{omn} om, hinc Gb^{00} | *τισ εστιν* usq *τ. ανθρωπου*: L *τισ εστ.* ο *λογοσ ουτοσ* ... EFG 13. 69. 131. al^{15} om | *τισ εστιν*: D add *ουν* | *ουτοσ*: Η 33. b c cop Victorin^{1,11} om

35. *το φωσ*: Α om | *εν υμιν* cum ΝBDKLMΧΠ al^{20} it vg go cop syrp Cyr ^{4,72} Nonnμ^{138} ... ς (= Gb Sz) *μεθ υμων* cum AEFGHSUΓΔΛ (Δ gr* *μ. ημ.*) al plu sah syr^{sch} et^{hr} arm aeth Chr^{464} Cyr$^{4,708\ txt}$ | *περιπατειτε*: D e m^{14} cop Aug$^{ioh\ 53,13}$ add *ουν* | *ωσ* cum ABDKLXΠ 1. 33. 42. 108. w^{scr} syrp mg *(quamdiu)* Cyr^{4,72} ... ς *εωσ* cum ΝΓΔΛ unc^{7} al pler Chr ... it vg (nec aliter syr^{sch} et$^{p\ txt}$ et^{hr} go arm rell^{vid}) *dum*, d *cum*; aeth *quamdiu et dum* | *σκοτια* (ℵ^{c}LUXΔΠ 1. al *η σκ.*) *υμασ*: D a m^{14} vg^{cle} (non item am fu for ing al) *υμασ σκοτ.*

36. *ωσ* cum ΝABDLΠ* 33. 42. 108. o^{scr} w^{scr*} aeth Did$^{tri\ 1,28}$ Ath^{500} ex edd^{2} ... ς *εωσ* cum ΧΓΔΛΠ^{3} unc^{8} al pler (it vg etc ut v. 35) Ath$^{500\ ed}$ | $\overline{\text{ις}}$ cum ℵ*BDL ... ς ο $\overline{\text{ις}}$ cum ℵ^{c}AΧΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}. Libere Chr ^{8,464} *ταυτα ειπων ο* $\overline{\text{ις}}$ *και απελθων απ αυτων εκρυβη.* | *απελθων*: D *απηλθεν και*, item it vg *abiit et* | X *εκρυβηθη*

37. *τοσαυτα* (et. Eus$^{dem\ 312\cdot 454}$ Did$^{tri\ 1,32}$): F *τοιαυτα* | *δε* (item Eus

ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 [109.1] διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 41 [110.10] ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐ-

Es 53, 1 Ro 10, 16

Es 6, 9 s Mt 13, 14 s pp Act 28, 26 s

(Es 6, 1)

---

dem bis Did): G go om | αυτου (et. Eus$^{dem\ bis}$): A al pauc post σημ. pon ... 47. 252. al^{3} om | επιστευον (b c ff^{2}· g vg syr^{p} et^{hr}): G 13. 69. 124. 346. al^{20} a e f syr^{sch} Eus$^{dem\ bis}$ Did$^{tri\ 1,32}$ επιστευσαν

38. του προφητου (et. Eus$^{dem\ 312.\ 454}$): 13. 69. 245. 249. 346. y$^{scr\ semel}$ Did$^{tri\ 1,32}$ (ινα πληρωθη το ρηθεν δια ησαιου) Chr^{8,465} om (440. ante ησα. pon) | κυριε (et. Eus$^{dem\ bis}$, item cf Or$^{int\ 4,627}$ „*et ipsi – dicunt ad dominum*: Domine, quis credidit auditui nostro?“): H om

39. ηδυναντο cum ℵABXΓΔΛ unc^{7} al pler Eus$^{dem\ 312.\ 454}$ etc ... DKLΠ al aliq ειδυν. | οτι (et. Eus$^{dem\ 312}$ Did$^{tri\ 1,19}$): D και γαρ, cop^{bz} *et* (Eus$^{dem\ 454}$ ειπε γαρ παλιν etc) | ειπεν: 1. om

40. τους οφθαλμ. και επ. αυτων: D om (ab αυτων ad αυτων transiliens) | επωρωσεν cum AB*KLX 13. 33. 346. al^{5} Eus$^{dem\ 454}$; item ℵΠ (sic emendatum ex επηρωτησεν) p$^{scr\ **}$ Did$^{tri\ 1,19}$ επηρωσεν (similiter 63. 122. 259. πεπηρωκεν) ... ς Ln πεπωρωκεν cum B^{3}ΓΔΛ unc^{7} al pler Eus$^{dem\ 312}$ Chr^{8,466} Thdrt^{1,285} | ιδωσιν: D^{2}H ειδωσιν | τ. οφθαλμοις: 13. 69. 124. 346 add και τοις ωσιν ακουσωσιν | νοησωσιν: D 69. νοησουσιν, KΠ al mu Chr^{8,467} συνωσω (al pauc συνιωσιν, KΠ al l q Chr post τῃ καρδ. pon). Praeterea D a e f l vg^{cle} (et. tol^{2}, non item am fu for fos ing gat mt taur) cop$^{sa\ mss}$ *praem* μη | στραφωσιν cum ℵBD* 33. ... ς επιστραφωσιν cum AD^{2}EFGHSUΓΔΛ al pler; item KLMXΠ al aliq Eus$^{dem\ 312.\ 454}$ Did$^{tri\ 1,19}$ επιστρεψωσιν (69. 124. 346. -ψουσιν) :: ut LXX, ℵ -ψουσιν | ιασομαι (Gb″) c. ℵABDU*ΧΔΛΠ unc^{7} al plu Did$^{tri\ 1,19}$ Eus$^{dem\ 312}$ cod (item^{454}cod ubi verba LXX exhibentur) ... ς ιασωμαι cum LU^{2}Γ^{c} al plu Eus$^{dem\ 312}$ ed et^{454} (ubi locus Iohannis exscribitur) :: et. LXX ιασομαι ex NAB, sed lectio non minus quam in N. T. fluct

41. ταυτα (et. Eus$^{dem\ 310.\ 312.\ 454}$): D 249. Did$^{tri\ 1,19}$ Chr^{8,465} Hil^{873} add δε | οτι cum ℵABLMX 1. 33. 97. 252. c^{scr} e sah cop arm Epiph^{148} (alludit: και παλιν αυτος ιωαν. ειπεν οτι ησαιας ειδεν ων εν πνευματι αγιω) Nonn$^{\mu\ 164}$ Cyr$^{4,709\ com}$ (οτι μεν ουν τον υιον ο προφητης τεθεαται – ουκ αν ενδοιασειε τις ιωαννου γραφοντος εναργως περι αυτου οτι ταυτα ειπεν ησαιας οτι ειδε την δοξαν αυτου) Or$^{int\ 4,577}$ (ante Delarue) ... ς οτε cum DΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr^{utr} et^{hr} go aeth Or$^{int\ 4,577}$ (ex edruae) Eus$^{dem\ 310.\ 312.\ 454}$ Did^{tri} Chr^{4,465} Hil^{873} | ειδεν: KMXΠ^{2} al ιδεν | αυτου pri (et. Eus$^{dem\ ter}$ Did^{tri} Or^{int} etc; Did add τουτεστιν του υιου τ. θεου): D 66^{mg} του θεου αυτου, 13. 69. gat sah cop syr$^{p\ txt}$ et^{hr} aeth^{cdd2} του θεου (Hier$^{ad\ damas\ 517}$ *quando vidit gloriam unigeniti*)

τοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόν-
9, 22 των πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ
5, 44 ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν
δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 [111.1]
Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς
ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν
8, 19 8, 22 πέμψαντά με. 46 [112.10] ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν τίς
μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ
8, 17 γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ
ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα
αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ

---

42. *ωμολογουν*: F*GHA* (sed ipse* corr) 69* al *ομολογουν* | *ινα μη αποσυνα. γενωνται* (HK*X al *-νονται*): haec non attendit Nonn$^{\mu\ 170}$, nec (quamquam habet quae praecedunt et quae sequuntur) Ambrst^{87} (ex Sab)

43. *ηπερ* cum ABDΓΔΠ unc^{8} al pler (al pauc *ἤ*) Const^{5,6,2} Chr$^{8,468\ mont^{f}}$ (it vg *magis* vel *potius quam*) ... SLX 1. 33. 69. 118. 157. 2^{pe} al^{5} Chr$^{8,468\ edmorel}$ *υπερ* (Λ al$^{3\ scr}$ *ειπερ*, quod ad utrumque trahi licet)

44. *ις δε*: 69. *ο ις δε*, 346. 10^{pe} *ο δε ις* | *δε*: D 240. 244. *ουν* | *εκραξεν* (Λ *-ζεν*, sed^{corr} *-ξεν* ab ipso* ^{vid}) *και ειπεν* et. (*clamavit et dixit*) f vg ... D 69. 346. Eus$^{ps\ 369}$ *εκραζεν και ελεγεν* (*κ. ελεγ.* etiam 13. 124.), item *clamabat et dicebat* b c ff$^{2\cdot}$ l q, *clamabat dicens* a fos; e vero *clamat dicens* (similiter Tert$^{prax\ 23}$ *sed adhuc exclamat Iesus et dicit*) | *αλλα* cum NBDLΔ ... ς *αλλ* cum AΧΓΔΠ unc^{8} al certe pler

45. Habet versum et. Or$^{4,432\cdot}$ et$^{libere\ 450}$ Eus$^{ps\ 369}$ etc: U 64. 126. 142* $^{cscr\ escr\ yscr}$ b om | *και* (et. Or^{4,432} Eus^{ps} Tert$^{prax\ 23}$): om | *πεμψαντα*: 13. 69. 124. 346. 22^{ev} al$^{2\ scr}$ *αποστειλαντα*

46. *πασ* cum NADLX unc rell al omn^{vid} it vg rell Eus$^{ps\ 369}$ Ath^{413} etc ... B om

47. *εαν*: D *αν* | *ακουση*: H al pauc *ακουσει*, U *ακουει*, al pauc *ακουη* | *μη* (et. g l^{2} q vg Aug$^{ioh\ 54,5}$): D a b c ff$^{2\cdot}$ l* fos Amb$^{poenit\ 405}$ om, item (qui postea *πιστευση*) om s al plus^{15} f go, hinc Gb^{0} | *φυλαξη* (Gb″) cum NABDKLXΠ 1. 13. 33. 69. 118. 157. 249. 346. 2^{pe} al^{10} (x$^{sec\ r}$ *απαλλαξει*) a b c ff$^{2\cdot}$ g l vg sah cop syr^{sch} et$^{p\ txt}$ et^{hr} (antea *et qui non audierit*) arm aeth Ath^{499} Nonn$^{\mu\ 185}$ ... ς *πιστευση* cum EFGHMS UΓΔΛ al plu (sed H al *-σει*) f q go syr$^{p\ mg}$ ... e (*si quis non audierit verborum meorum*) Aug$^{tri\ 1}$ (*si quis non audit verba mea*) om *και μη φυλαξη* (vel *πιστ.*) | *κρινω* pri (pler ut EKΓΔΠ *κρίνω*, item it vg *iudico*): G al *κρινῶ*, item Aug$^{tri\ 1}$ *iudicabo* | *αλλ ινα*: D^{gr*} *αλλα*

48. *κρινοντα*: EΔ 251. *κρινατα* | *κρινεῖ* ut EKSΠ etc (M *κρίνει*), item *iudicabit* it vg etc ... FΓΛ al *κρίνει*, d *iudicat*

ἡμέρᾳ. 49 *ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με* 5, 45
πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 *καὶ* 14, 10
οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ,
καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ. 6, 63

XIII.

1 *Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν* Mt 26, 7
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐ-
τούς. 2 [113.9] *καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος* 18, 27
εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,

---

49. *εγω*: D 22^{ev} post *εμαυτου* pon ... G 245. b^{scr} om; item Tert$^{prax\,23}$ (*quoniam scilicet a memet ipso non sum locutus*) Amb$^{fid\,5,574}$ Chr^{8,469} (*οτι απ εμαυτου ουκ εληλυθα, αλλ* etc) | *ελαλησα*: Γ al^{5} Chr *εληλυθα* | *εξ*: L *αφ*, 1. 22. 69. 346. 2^{pe} Did$^{tri\,1,36}$ et^{3,19} Cyr$^{ador\,74}$ (non item$^{4,715\,txt}$ et$^{717\,com}$) *απ*, item *a me* a e l Tert^{prax} (vide ante) | *αυτος*: G *ουτος* | *μοι* (X *εμοι*) *εντολην*: 1. 118. 2^{pe} *εντ. μοι* | *δεδωκεν* cum ℵABMX al plus^{30} Did^{bis} Cyr^{ador} et$^{4\,bis}$ etc ... ς *εδωκε* cum DLΓΔ ΑΠ unc^{7} al plu Chr^{8,469} | *και τι* (et. D^{gr}): d cop *η τι*. Similiter Nonn *μ* ^{196} *η τι βοησω*

50. *ζωη αιων. εστιν*: D *αιων. εστ. ζωη*, 69. 346. *ζω. εστ. αιων.* | *εγω λαλω* cum ℵABLMX 1. 33. 69. 118. 157. 249. 346 al^{10} b c f ff^{2}· g q vg cop arm Tert$^{prax\,23}$ Bas^{2,224} ... D^{gr} 44. a em Chr^{8,470} om *εγω* (e pro *α ουν* etc *quia secundum quod dixit mihi pater, ita et loquor*) ... ς Ti *λαλω εγω* cum ΔΑΠ unc^{7} al pler sah syr^{utr} aeth Cyr^{4,715} | *ειρηκεν*: 13. 61^{mg} 69. 124. 346. *ενετειλατο*, al pauc *ειπε*

XIII. 1. *ειδως*: 33. cop aeth *ιδων* (sed 33. *ειδων*) | *ηλθεν* cum ℵABKLM ΧΠ al plus^{30} Or^{1,233} Chr^{8,473} Cyr$^{4,716\,tx}$ ... ς *εληλυθεν* cum EFGHSUΓ ΔΛ al longe plu Cyr$^{4,719\,com}$ ... D *παρην* | *ιδιους* ℵ^{c}: ℵ* corrupte *ιουδαιους*

2. *γινομενου* (ℵ* *γειν.*) cum ℵ*BLX d (*cum cena fieretur*) aeth Or$^{4,404\cdot\,405\cdot\,407\cdot\,419}$ Nonn$^{\nu\,7}$ ... ς Ln *γενομενου* cum ℵ^{c}ADE^{gr}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} Or^{1,391} Chr^{8,474} Cyr^{4,720}, item *caena facta* it vg etc | *του διαβ.* (et. Or$^{4,212\cdot\,404\cdot\,406}$ et^{alibi}): A *του τε διαβ.* | *ινα παραδ. αυτ. ιουδας σιμωνος ισκαριωτης* (LM g vg arm Or$^{4,404\,ed}$ et$^{cat\,eph\,183}$ *-ωτου*) cum ℵBL MX b (*iam se misisset in cor ut*) ff^{2}· g l (*iam misisset se in corde ut*) vg arm Or^{2,126} et$^{4,404\,cod\,407\cdot\,409\cdot\,416\cdot\,419\,435}$ et$^{cat\,eph}$ (sed^{2,216} et^{4,409} om *ηδη*, et^{216} habet *σιμων* o pro *σιμωνος*) Similiter sed corrupte e^{scr} *εισ τ. καρδ. ιουδα* (corrige *ινα*) *παραδω αυτον ιουδας σιμ. εισκαριοντου* ... ς Ln *ιουδα σιμωνος ισκαριωτου* (D e *απο καρυωτου*) *ινα αυτον παραδ.* cum ADΓΔΛΠ unc^{7} al pler a c e f m^{113} q syr^{utr} et^{hr} aeth

3, 35 3 [114.3] *εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας,* [115.10] *καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει,* 4 *ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν·* 5 *εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.* 6 *ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ· κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;* 7 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν*

Or 4,404 ed et 433 et$^{int\ 1,144}$ et 2,161 et 3,82 et 92 Chr 8,474 (om *σιμ. ισκαρ.*) Cyr 4,720 (*σιμ. του ισκ.*). Sed ex his 13. 69* 124. 131. 346. al^{10} c om *ιουδα*, item m Or^{int} om *σιμωνος*, D Or et Or^{int} *παραδ. αυτον* (sic Ln). Praeterea c *cum diabolus misisset se in corde simonis scariothe tradere eum*; e *cum diabolus iam se misisset in cor iudae simon a carioth ut eum traderet*, m *cum diabolus iam misisset se in cor iudae scarioth ut eum traderet*; cop *diabolus iamiam incusserat in animum eius qui traditurus est eum, qui Iudas est Simon Iscariotes* | *παραδοι* cum ℵ* BD* ... ς *παραδω* cum ℵ^{c}AD^{2}LX unc rell al omn^{vid} Or etc

3. *ειδωσ* (rursus 33. cop aeth *ιδων*) sine additam cum ℵBDLX al pauc a c e ff^{2*} vg aeth Or^{1,283} et^{4,404} ... ς (Gb^{00}) add *ο ιησους*, Ln [*ο ιησοις*] cum ΑΓΔΑΠ unc^{8} al pler b f m^{113} q sah^{mūnt} cop syr^{utr} eth^{hr} rell Or^{4,407} et (*ουν ο* $\overline{\text{ις}}$)^{409} Chr^{8,474} Cyr^{4,720}. Praeterea 13. 69. 124. al mu b sah^{mūnt} cop syr^{sch} eth^{p} c.* post *ειδωσ* (*ιδων*) add *δε* | *εδωκεν* cum ℵB KL 1. 57. 239. 254. Or^{1,283} et$^{4,407*\ 408}$ quater et^{409} bis Bas$^{eth\ 311}$ cod Cyr ^{4,720} (et^{721} *παριδωκ.*) ... ς Ln Ti *διεδωκεν* cum ADXΓΔΑΠ unc^{7} al pler Or^{4,404} Chr^{8,474} | *και προσ*: D *και οτι προσ* | *τον θεον* (H* *πατερα*): A al pauc Or^{1,283} (non item$^{4,404*\ 407*\ 409}$) om *τον*

4. *εγειρεται* et. b ff^{2*} g l vg: a c d e f q Hil^{508} *surrexit* (sed a c e f q Hil etiam *posuit*) | *τα ιματια* (et. b e ff^{2*} l ete Or$^{4,404*\ 410*\ 413*}$ Bas^{codd} Chr^{8,475} Cyr^{4,720}): D 124. al^{5} a c f g q vg syr^{utr} eth^{hr} aeth Bas$^{eth\ 311\ ed}$ Hil^{508} add *αυτου* ... m^{113} om *και τιθ. τα ιματια* | *διεζωσεν*: A *περιζ.*

5. *βαλλει* (G al *βαλει*, 248. al a b f ff^{2*} g l q fos *εβαλεν*) *υδωρ* et. Or ^{3,328} et$^{4,404*\ 410*\ 413}$ ... 13. 69. 124. 346. arm *λαβων υδωρ βαλλει* | *μαθητων* et. Or^{3,328} et$^{4,404*\ 405*\ 411*\ 413*\ 415}$ Bas$^{eth\ 311}$ etc ... D al pauc c f q fos cop syr^{sch} eth^{hr} aeth add *αυτου* | *εκμασσειν*: 63. 69. al pauc (arm *εξεμαξε*) *-σσει* | *τω λεντιω*: A om *τω* | D *διεσζωσμενος*

6. *ουν* (et. Or^{4,411}; c syr^{sch} *autem*; e *et cum venisset*): U 229** b l^{4} m^{113} arm Chr^{8,475} om | *προσ*: Cyr^{4,721} *εισ* | *σιμωνα πετρον* (b om *πετρ.*): D *τον πετρ. σιμω.*, a l *ad petr. simonem* | *λεγει* sine copula cum BDL l m^{113} (e *et cum venisset ad sim. petr. dicit illi petrus*) cop syr^{hr} (syr^{sch} pers^{p} similiter ac e) Or^{4,411} ... ς (Gb^{00}) Ln *και λεγει* c.ℵΑΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} a b c f ff^{2*} g q vg syr^{p} arm aeth Chr^{8,475} Cyr^{4,721} | *αυτω* sine additam cum ℵ*B b syr^{hr} aeth Or^{4,411} Cyr^{4,721} ... ς add *εκεινος* cum ℵ^{c}ADLΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} ff^{2*} l m^{113} syr^{p} arm (*και εκειν. λεγ. αυτω*) Chr^{8,475}; item a c e f g q vg cop add *Petrus*, syr^{sch} *Simon* | *κυριε* (et. ℵ^{c}): ℵ* om

7. $\overline{\text{ις}}$ (et. Or^{4,411}): KMΔΠ^{2} (sed nec* nec^{2}) 33. al^{10} *ὁ* $\overline{\text{ις}}$ | *κ. ειπεν αυτω* (et.

αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος· 15, 3 καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. 11 ᾔδει γὰρ τὸν 6, 64

Or^{4,411} et^{415}): 33. 157. 32^{ev} h^{scr} om (y^{scr} απεκρ. αυτω ο ις sine κ. ειπ.) | ο εγω (ℵ^{c}): ℵ* α εγω | συ (syrP ^{mg} praem σοι): Δ al pauc om | γνωση: KU 69. al plus^{10} γνωσει

8. πετρος: LΔ al^{20} Or^{4,411} ο πετρ. Praeterea DΠ^{2} 76. add κυριε | νιψῃς (et. Or$^{4,413.\ 416.\ 417}$): D 1. al mu Or ^{4,411} νιψεις | μου (Latt *mihi*) ante τους ποδας cum BCL 157. 235. 435. b c e f ff$^{2.}$ g m^{118} q vg Or$^{4,413.\ 416.\ 417}$ ter et^{423} Chr^{8,476} e; item D 1. 69. 346. ante νιψ. ... ς post τ. ποδας cum ΝΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler a l (hi^{2} *pedes meos*) Or^{4,411} Chr^{8,476} b Cyr^{4,732} | ις αυτω cum ABC*L am fu for Or^{4,411}... ς αυτω ο (EGKΠ*et^{3} al aliq om) ις c. ΝFMSUΓΔΛΠ^{2} (item EGKΠ* etc) al pler a c f (ff$^{2.}$ g ut^{vid}) q vg^{cle} syr^{utr} (syr^{hr} aeth *resp. domin. Iesus et ait illi*) ... c^{3}D al pauc b e l m cop arm ις absque αυτω

9. σιμων (et. Or^{4,411}): B post πετρ. pon ... D 32^{ev} om (c^{scr} om πετρ.) | κυριε (ℵ^{c}): ℵ* 63. 253. om | μου et. f g q vg Or^{4,411} Chr^{8,476} Cyr^{4,725} ... DEGH al^{20} a b c e ff$^{2.}$ l m^{118} om | μονον (h. l. et. Or etc): D it (exc e) vg cop post μη pon | χειρας: F* 13. al pauc cop syr^{utr} eth^{r} add μου (cop syr^{sch} eth^{r} etiam ad την κεφ. add). Post τ. κεφαλην a b e l m add *et totum corpus*

10. ις cum B Or^{4,411} ... ς Ln o ις cum ΝACD unc rell al omn^{vid} | λελουμενος (et. Or$^{4,411.\ 414.\ 418}$): E 2. 13. 69. λελουσμ. | ουκ εχει χρειαν cum ΝABC* a e q Or$^{4,411.\ 414.\ 418.\ 419}$ Tert^{bapt} ^{12} Amb$^{ps\ 48,948}$ et$^{luc\ 1491}$ Aug$^{ioh\ 56,3}$ (a q *non habet necessitatem*, e *non habet causam*, Tert Amb *non habet necesse*, Aug *non habet opus*) ... ς ου χρειαν εχει cum C^{3}DLΓ ΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} d (*non necesse habet*) Chr^{8,475} Cyr^{4,724} Ambb^{is} al (vide Sab). Ex Latt vero b c f ff$^{2.}$ g l vg *non indiget* | νιψασθαι sine additam (Gb') cum ℵ c fu for fos gat harl mm (addito *iterum*) Or$^{4,414\ ter\ 418\ bis\ 419}$ Ter^{bapt} (*non habet necesse rursum*) Hier$^{lovin\ 2}$ (*non necesse habet ut iterum lavet*) ... ς Ti η τους ποδας νιψ. cum AC^{3}E*G MSUΓΔΛ al pler Cyr^{4,724}; item Ln ει (κ η) μη τους ποδας νιψ. cum BC*KLΠ al^{10} Or$^{4,411\ txt}$ Chr, item b ff$^{2.}$ g l vg *nisi ut pedes lavet*, e f *nisi pedes lavare*, q *nisi pedes lavandi*, a *lavandi nisi* etc (nonnihil latet), item syr^{utr} et^{hr} cop etc ... E^{2}FH al τους ποδας νιψ. (om igitur η ante τους) ... D την κεφαλην νιψ. ει μη τους ποδας μονον. Addunt μονον ad τ. ποδας etiam 235. syr^{sch} Chr^{8,475} (post νιψ.). Vide etiam Promiss al apud Sab. | αλλ (13. 69. om) εστιν (Or^{saepe}): D syr^{sch} eth^{r} arm εστ. γαρ, l (item Opt Promiss, vide ap Sab) *quia est*

11. ηδει γαρ (e *sciebat enim ab initio*): D syr^{sch} arm pers^{p} add ις. Item

παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; 13 [116.3] ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 [117.10] εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· 15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς

---

1 *sciebat enim ab initio ihs* | *δια τουτο* usq *εστε*: D syr^{hr} om | *οτι* cum BCL 33. a b c f ff^{2}· l q syr^{utr} Cyr^{4,724} ... ς om ΝΑΓΔΔΠ unc^{8} al pler e g m^{118} vg Or^{4,411} | *ουχι* (et. Or): 69. *ουχ οι*, 33. *ου*

12. *αυτων* (ℵ^{c}; ℵ* *αυτου*): 13. 69. 124. 346. ante *τους ποδας* pon ... Γ al^{10} fere c *των μαθητων* (al aliq add *αυτου*) | *και ελαβεν* cum BC*et^{3} DΓΔΔΠ unc^{8} al pler e q vg go syr^{p} et^{hr} Or^{4,419} Bas$^{eth\ 295}$ Chr^{8,476} Cyr ^{4,726} ... Ln om *και* cum ΝΑC^{2}vid$_{L}$ 33. 249. 251. y^{scr} (254. *λαβων*) a b c f ff^{2}· g l m^{113} fos cop syr^{sch} arm aeth | *αυτου*: D b e m om | A* om *και αν. παλ. επ. αυτοις* | *και ανεπεσεν* cum ℵ*BC* (et^{2}?) 157. a e cop syr^{sch} et^{hr} aeth Or ^{4,419}; item Ln *και αναπεσων* cum ℵ^{c}AL 33. 249. b c f ff^{2}· g l q m cop Chr^{8,476} ... ς *αναπεσων* cum C^{3}DΓΔΔΠ unc^{8} al pler vg go syr^{p} Bas^{eth} Cyr. Sic igitur ℵ: *οτε – αυτων, ελαβεν τ. ιμ. αυτ. και ανεπεσεν παλιν. ειπεν αυτοις*, quae lectio ab Ioh non abhorret ac reliquis ansam dare poterat; a *cum - pedes illorum, accepit vest. sua et recubuit iterum et dixit illis*; e *ad ubi ergo labit pedes eorum et accepit vestimenta et recubuit, iterum dixit illis*; q *cum ergo lavisset pedes eorum et accepit vest. sua et recumbens iterum dixit illis*; b ff^{2}· l m *et* [l om] *postq. lavit pedes eorum, accepit vest.* [ff^{2} l add *sua*] *et cum iterum recubuisset* [ff^{2}· add *et*] *dixit eis*; c g *postq. ergo lavit ped. eorum* [c *discipulorum*], *accepit vest. sua, et cum iterum recubuisset* [g *recub. iter.*], *dicit* [g *dixit*] *eis*; f *cum ergo lavisset - accepit - et recumbens iterum dixit eis*; vg *postq. ergo lavit - et accepit vest. sua, cum recubuisset iterum, dixit eis*

13. *ο διδασκ. και ο κυρ.* cum ℵABC*DKLSUΓΔΠ al plu it vg go cop syr^{utr} arm aeth Or^{8,725} et$^{4,23\cdot 38\cdot 419\ 88}$ Or$^{int\ 2,476}$ et$^{3,116\cdot 880\cdot 878}$ Bas$^{eth\ 295}$ Ps-Ath^{31} ... C^{2}EFGHMΛ 13. 28. 33. 69. 106. 157. al^{80} syr^{hr} Ath$^{329\cdot 388}$ Didt$^{ri\ 1,27}$ Chr^{8,476} Cyr^{4,726} Amb$^{fid\ 4,581}$ et$^{spir\ 3,602}$ *ο κυρ. και ο διδασκ.*

14. *υμιων* (Α ante *ενιψ.* pon) *τ. ποδας* et. Or$^{4,419\cdot 420}$ Bas$^{eth\ 295\cdot 311}$ Chr ^{8,477} Cyr^{4,726} Thdrt^{1,1209}, item b for *vestros pedes*, f go Or$^{int\ 3,116}$ *vobis pedes* ... DKΠ al pauc a c e ff^{2}· l m^{113} q vg (et. am fu) Or^{4,423} et$^{int\ 2,476}$ et^{3,878} *τ. ποδ. υμ.* | *και υμεις* et. Or$^{4,419\cdot 420\cdot 423}$ et$^{int\ ter}$ Bas$^{eth\ 295}$ Chr Cyr Cyp$^{10\cdot 317}$ ... D a ff^{2}· g l m^{113} mm syr^{sch} (omisso *και*) praem *ποσω μαλλον* | *αλληλων νιπτειν*: ℵ *νιπτ. αλλ.*

15. *δεδωκα* cum ΝΑΚΜΠ 13. 22. 28. 33. 69. 124. 131. 157. 346. al^{50} Bas $^{eth\ 311\cdot 313}$ Cyr ^{4,726} ... ς Ln Ti *εδωκα* cum BCDEFGHLSUΓΔΛ al plu Or

ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 [118.3] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 [119.10] οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. 20 [120.1] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

15, 20 Mt 10, 24 Lc 6, 40 22, 27

Ps 40 (41), 9 (10.) Act 1, 16

4, 29

Mt 10, 40 Lc 9, 48

4,405· 419· 423 Baseth 295 Chr^{8,477} Thdrt^{1,1209} | εγω (et. Or^{4,405}· 423bis; Cyr post επ. υμιν pon): ΠΓ 33. al plus^{10} Or^{4,419} et$^{int\,3,878}$ et^{4,626} om | εποιησα (et. Or^{quater}): 13. 69. 124. 229** 254. 346. 440. πεποιηκα (440. επεποι.) | υμιν: E^{*vid} υμασ | ποιητε cum ΝΑΒCΚLSUΓΔΠ al plu Or quater Baseth ter Chr ... DEFGHMΛ al permu Cyr ποιειτε

17. εαν et. Or^{4,423} et$^{bis\,424}$ ... F Eus$^{ps\,169}$ οταν | ποιητε: ΜSΓ al plus^{10} Eus^{ps} Chr$^{mosc\,2}$ ad^{478} ποιειτε | ει ταυτα etc: e *haec scientes beati estis*, omissis rell

18. εγω sine additam cum BCDL unc rell (Λ ad λεγω trahit) al plu a b e f ff^{2}· g vg syr^{P} etc Or$^{4,\,423}$· 425bis et^{426} Eus$^{dem\,466}$ et$^{ps\,169}$ Thdrt^{1,864} ... ΝΑΚΠ 13. 28. 69. 124. 131. 346. al^{25} c l q cop syr^{sch} arm Cyr^{4,729} add γαρ, hinc Ln [γαρ] | τινασ cum ΝΒCLM 33. 157. Or^{quater} Cyr. Cf Or^{4,425} τινασ εξελεξαμην, οπερ απλουστερον μεν τοιουτον εστι· τισ εστιν εκαστος ων εξελεξαμην οιδα ... ς Ti ουσ cum ΑDΓΔΛΠ unc^{7} al pler Eus^{dem} et^{ps} Thdrt. Latt *quos* (a *quod*) | η γραφη πληρωθη et. Or^{4,423}· 426 Eus^{dem} et^{ps} '... D b c (ff^{2}· g ut^{vid}) vg go arm πληρ. η γρα. (Or$^{4,425\,libere}$ ινα πληρ. η λεγουσα γραφη) | μετ εμου cum ΝΑDΓ ΔΛΠ unc^{6} al pler a b c e f ff^{2}· g l q (*mecum panem meum*) vg go cop syr^{utr} arm Or^{4,426} Eus^{dem} Chr^{8,478}· 479 Cyr$^{4,729\,txt}$ Thdrt^{1,864}· 965 ... BCL 127* 249. b^{scr} tol aeth Or^{4,423}· 425· 427 Eus^{ps} Cyr$^{4,729\,com}$ μου | τον αρτον: E* q (vide ante) add μοι | επηρκεν cum ΝΑUΠ 1. ... ς Ln Ti επηρεν cum BCDL unc rell al pler Or^{4,428}· 425· 426· 427 Eus^{dem} et^{ps} etc | επ: B om | την: 33. 69. 248. 253. 259. 7^{pe} Or$^{4,426\,b}$ (non item^{423}· 425· 426e 427) Eus^{ps} (non item^{dem}) om :: LXX ο εσθιων αρτους μου εμεγαλυνεν επ εμε πτερνισμον

19. πιστευ. οταν γεν. cum ΝΒI^{b}L a b e g l am for fu ing mt cop (aeth *sciatis cum factum sit*) Or^{4,426}· 427· 430 Cyr^{4,732} ... ς Ln οταν (Or^{4,426} επαν) γεν. πιστ. cum ACDΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} c f ff^{2}· q vgcle go syr utr arm Or^{4,426}· 427 Thdrt^{1,864} | πιστευσητε cum ΝADLΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} Or^{4,426}· 427a ... BC Or$^{4,427\,b.\,d}$ et^{430} πιστευητε

20. αμην αμην: FH 258. 440. om alterum | αν cum ℵ(Α α)BCI^{b}KLMXΠ 33. al$^{2\,scr}$ (Or^{4,430} ed ante Delar; Delar ον) Cyr^{4,732} ... ς εαν cum DEFG HSUΓΔΛ al pler Or^{4,431}· 432 Chr^{8,481} | ο δε εμε λαμβ. cum ΝABCI^{b}(sic)L unc rell al omn^{vid} it^{pler} (a non liquet) vg go cop syr^{P} arm Or^{4,430} et^{433} Cyr^{4,732} (Chr$^{8,481\,com}$ ο δε λαμβ. εμε) ... D και ο λαμβ. εμε, item

παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι
ροί ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτ
αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖ
ὑμῖν; 13 [116.8] ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδ
καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 [117.10]
πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος,
νίπτειν τοὺς πόδας· 15 ὑπόδειγμα

---

1 *sciebat enim ab initio ihs* | διαι τ
BCL 33. a b c f ff^{2}· l q syr^{utr} Cyr
g m^{118} vg Or^{4,411} | ουχι (et. Or
12. αυτων (ℵ^{c}; ℵ* αυτου): 13. 69
al^{10} fere c των μαθητων (al al
ΔΓΔΔΠ unc^{s} al pler e q vg go
^{4,726} ... Ln om και cum ℵAC
c f ff^{2}· g l m^{118} fos cop syr^{s}
και αν. παλ. ειπ. αυτοις | s
syr^{sch} eth^{r} aeth Or^{4,419}; i
c f ff^{2}· g l q m cop Chr^{8,1}
vg go syrP Bas^{eth} Cyr. ~
και ανεπεσεν παλιν, εσ
ac reliquis ansam dar
sua et recubuit iterum
accepit vestimenta et r
eorum et accepit ves
[l om] *postq. lavit ped*
rum recubuisset [ff^{2}·
[c *discipulorum*], *acc*
iter.], *dicit* [g *dixit*]
iterum dixit eis; v
buisset iterum, di
13. ο διδασκ. και
arm aeth Or
Ps-Ath^{31}
^{388} Didtri^{1,5}
διδασκ.
14. υμων (
^{8,477} Cy

26 ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν
καὶ δώσω αὐτῷ. [124.9] βάψας οὖν τὸ ψω-
Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου. 27 καὶ

τω επι το στηθος etc, at ibi ανεπεσεν aptius
ουν c. ΝDLMXΔ 1. 13. 33. 69. 118. 157. 346. 2pe
copwi syrp mg ... ς Ln δε cum AEFGHKSU
copdz syrp txt arm aeth Cyr (syrsch και επιπε-
plane (Gb0) cum BC e Or4,437 (:: BC Or pergunt
cessit autem νευει ουν.) | εκεινος (cop syrsch add
om, hinc Gb0 | ουτως cum BCEFGHLMXΔ 13. 28.
, item KSUΓΔ al10 ουτος ... ς Ln om cum ΝADΠ
rell Or4,437 (:: similiter adhibitum ουτως 4, 6) | τισ
ser c add ο παραδιδους (c qui tradet) σε
249. απεκριθη) sine copula cum ℵ*AC3DΓΔΛΠ unc7
εκει. εστ.) al omn fere itpler vg go cop syrsch etptxt
Ln [ουν] cum ℵcBC*LX a syrpmg Or4,437 Cyr4,735 (:: de
Praeterea D 13. 69. 124. 249. e add αυτω | ο $\overline{ις}$ c.
al omnvid Or Cyr ... Ti $\overline{ις}$ cum BM. Praeterea ND 13.
arm aeth και λεγει (69. add αυτω), item cop add
sunt ABCL unc rell al pler it vg rell Or Cyr | $\overline{ω}$ (et. Or
1. 118. 2pe add αν, item Thdrt1,1382 (omisso εγω) εαν |
ον (sic et. c) και δωσω (ι δω) αυτω (Gb') cum BCL cop
ngam bucellam ut dem eam ei) arm aeth (similiter syrsch;
υτω non expri) Or4,441a et (omissis κ. δωσ. αυτ.)437 et441e
νται· εκεινος εστιν ω εγω δωσω το ψωμιον, αλλα μετα
ς του βαψω· βαψω γαρ, φησι, το ψωμ. και δωσω) ... ς Ln
ln εμβαψας cum ADKΠ 1. 42. al pauc Thdrt) το ψωμιον επι-
yr δωσω, MX 157. δωσω αυτω) cum ΝADXΓΔΛΠ unc8 al omnvid
b e f ff2· g l q cui ego intinctum panem porrexero, e cui intingens
dedero) go syrp Const5,14,2 Chr8,483 Cyr4,735 Thdrt1,1382 :: lectio
τ. ψ. και δ. αυτω ab omni parte commendatur et a correctore
sima; β και δωσω ab usu est Iohannis, sed elegantius
atur βο δωσω vel δωσω. Etiam verba δωσω αιτω in MX
vesti scripturae praebent. Quod επιδουναι nullo alio
urgendum non est. Octies in ev et in actis
solet. Praeterea non legitur nisi Mt 7, 9 et
ουν cum ΝBCLXΠ2 33. ℵ (intinxit ergo panem et)
ς Ln και εμβαψας cum AΓΔΛΠ unc8 al pler;
bis Thdrt1,1382 και βαψας (Thdrt και βαψασ,
itpl vg et cum intinxisset panem, e q et intingens
tem cop go syrutr rell. Praeterea Or4,445libere
δια το ψωμιον, ο εμβαψας διδωσιν ιουδα etc. |
ater): B om το | λαμβανει και cum ℵcaBCLMX 33.
437. 441. 444 (sic444: βαψασ, φησι, το ψωμ. ο $\overline{ις}$, και
αυτο εν τω τρυβλιω λαμβανει· ουτω γαρ νοησεισ το·
ωμ., ινα μη παρελκη το λαβειν.) ... ς Ln om cum ℵ*

Mt 26, 21–25 21 [121.4] *Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ*
ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παρα-
Mc 14, 18–21 *δώσει με.* 22 [122.1] *ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμε-*
Luc 22, 21–23 *νοι περὶ τίνος λέγει.* 23 [123.10] *ἦν ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθη-*
τῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· 24 *νεύει*
οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ
21, 20 *λέγει.* 25 *ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ*

---

e l syr^{sch} aeth Chr$^{8,481\,txt}$ *και* o. Praeterea sic e: *qui recipit me recipit eum quem misero· et qui recipit si quem misero recipit eum qui me misit* | *πεμψαντα*: x 1. 118. *αποστειλαντα*

21, *ις* cum NBL (87. *εταρ. τω πν. ις*) ... ς Ln o *ις* cum ACDX unc rell al fere omn Or$^{4,432\,bis}$ Ath^{456} | *λεγω υμιν* et. Or$^{4,432\cdot 438\cdot 437}$ Ath^{456} etc ... B *υμιν λεγω*

22. *εβλεπον* sine copula cum $\aleph^{c}$BC 16. 245. q^{scr**} e arm (Or^{4,427} *ταχα δε και το· εβλεπον εισ αλλ. οι μαθητ.*) ... ς (Gb^{0}) Ln add *ουν* cum $\aleph^{*}$ADLXΓΔΛΠ unc^{8} al pler itp^{l} vg go syrP cop Cyr^{4,735} ... 61. 64. 11pe al^{12} a syr^{sch} aeth Or^{4,435} add *δε*. Praeterea $\aleph^{*}$ *εβλ. ουν οι ιουδαιοι*, sed iam $\aleph^{a}$ delevit *οι ιουδ.* | *οι μαθηται*: 13. 69. 124. a cop add *αυτου* | *απορουμενοι*: D 13. 69. 346. *απορουντεσ*

23. *ην* sine copula cum BC*L 3. 80. 87. f^{scr} syrP ^{txt} Or$^{4,437\cdot 438}$ ... ς Ln add *δε* cum $\aleph$AC^{2}DXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a c f ff$^{2\cdot}$ q go cop syr^{sch} etP c.* arm Cyr^{4,735}; item b g l vg add *ergo*, e aeth habent *et fuit* | *εκ των* cum $\aleph$ABCDI^{b}KLMXΔΠ al^{15} it vg sah^{mūn} cop syr^{utr} Or^{bis} Cyr ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum EFGHSUΓΛ al pler go (Or^{4,437} e alludens *ο εν τω κολπ. του ιυ ανακειμενοσ εισ των μαθητων* etc) | *ον*: D *ον και*, a *etiam quem* | o (B om) *ις*: 69. e om

24. *ουν* cum $\aleph$ABC^{2}DILXΓΔΠ unc^{8} al pler itp^{l} (e *et huic annuit*, item aeth *et*) vg go cop syrP Or^{4,437} Cyr^{4,735} ... C*A 69. c ff$^{2\cdot}$ sab (non item bia$\bar{\text{a}}$) syr^{sch} arm om | *πετροσ*: D* *πετρουσ* | *και λεγει* (a *dicens*, b c g q vg *et dixit*) *αυτω* (a q Or^{438} om) *ειπε* (a c f ff$^{2\cdot}$ q *interroga*; g vg Or$^{438\,cod}$ om) *τισ εστιν* (c aeth om *τ. ε.*) cum BCILX 33. a b c f ff$^{2\cdot}$ g l q vg aeth Or^{4,437} et^{438} (item$^{440\,bis}$ confirmat). Item $\aleph$, sed praem *πυθεσθαι τισ αν ειη περι ου ελεγεν* (pergit igitur *και λεγει αυτω· ειπε τισ εστ. περ. ου λεγει*). Similiter e *ut cognosceret a ihu de quo dixisset* (sed nil addit) ... ς *πυθεσθαι τισ αν ειη* (D add *οιτοσ*, cop om *τισ αν ειη*) cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler (13. 124. *πειθεσθαι*) go syr^{utr} (cop) arm Cyr^{4,735}. Praeterea Gb^{0} *τισ αν ειη* (vide ante) et Schu adnotat: *non alio uno loco Io usus est optativo.* | *περι ου λεγει*: 91. 299. b ff$^{2\cdot}$ l om

25 *επιπεσων* cum $\aleph^{*}$AC^{2}DΓΔΛΠ^{2} unc^{7} al pler Cyr^{4,735} ... Gb' Ln Ti *αναπεσων* cum $\aleph^{c}$BC*KLXΠ* al^{20} Or$^{4,437\cdot 440}$ :: *αναπιπτ.* ubique de recumbentibus ad caenam scriptum est, proptereaque hoc quoque loco reposuit qui non attendit peculiarem *επιπεσων* vocis significationem. Quam ad mutationem fortasse etiam scriptura loci 21, 20 valuit, *οσ*

λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν; 26 *ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ.* [124.9] *βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου.* 27 *καὶ*

και ανεπεσεν εν τω δειπνω επι το στηθος etc, at ibi *ανεπεσεν* aptius quam *επεπεσεν* erat. | *ουν* c. NDLMXΔ 1. 13. 33. 69. 118. 157. 346. 2pe 8pe a b c f g l vg sahmūn copwi syrp mg ... ς Ln *δε* cum AEFGHKSU ΓΔΠ al pler ff2· q go copdz syrp txt arm aeth Cyr (syrsch *και επιπεσων* etc) ... Ti om plane (Gb0) cum BC e Or4,487 (:: BC Or pergunt *αποκρι. ουν.* Praecessit autem *νευει ουν.*) | *εκεινος* (cop syrsch add *ο μαθητης*): sahmūn om, hinc Gb0 | *ουτως* cum BCEFGHLMXΔ 13. 28. 33. 157. al plus70 go, item KSUΓΔ al10 *ουτος ... ς* Ln om cum NADΠ 1. 69. al mu it vg rell Or4,487 (:: similiter adhibitum *ουτως* 4, 6) | *τισ εστιν*: 28. 62. 235. cscr c add *ο παραδιδουσ* (c *qui tradet*) *σε*

26. *αποκρινεται* (Π2 249. *απεκριθη*) sine copula cum ℵ*AC3DΓΔΛΠ unc7 (F om *αποκρ. ο ις εκει. εστ.*) al omn fere itpler vg go cop syrsch etp txt ... Ti add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ℵcBC*LX a syrp mg Or4,487 Cyr4,735 (:: de BC Or vide ante). Praeterea D 13. 69. 124. 249. e add *αυτω* | *ο ις* c. NACDL unc rell al omnvid Or Cyr ... Ti *ις* cum BM. Praeterea ND 13. 69. 346. syrsch arm aeth *και λεγει* (69. add *αυτω*), item cop add *dicens:* contra sunt ABCL unc rell al pler it vg rell Or Cyr | *ᾧ* (et. Or 4,487· 441): D 1. 118. 2pe add *αν*, item Thdrt1, 1382 (omisso *εγω*) *εαν* | *βαψω το ψωμιον* (sic et. c) *και δωσω* (L *δω*) *αυτω* (Gb′) cum BCL cop (*cui ego intingam buccellam ut dem eam ei*) arm aeth (similiter syrsch; arm aeth *αυτω* non expri) Or4,441a et (omissis *κ. δωσ. αυτ.*)487 et441e (*οὐ γεγραπται· εκεινος εστιν ω εγω δωσω το ψωμιον, αλλα μετα προσθηκησ του βαψω· βαψω γαρ, φησι, το ψωμ. και δωσω*) ... ς Ln *βαψασ* (Ln *εμβαψασ* cum ADKΠ 1. 42. al pauc Thdrt) *το ψωμιον επιδωσω* (Cyr *δωσω*, MX 157. *δωσω αυτω*) cum NADXΓΔΛΠ unc8 al omnvid it vg (a b c f ff2· g l q *cui ego intinctum panem porrexero*, e *cui intingens panem dedero*) go syrp Const5, 14, 2 Chr8, 483 Cyr4,735 Thdrt1, 1382 :: lectio *βαψω τ. ψ. και δ. αυτω* ab omni parte commendatur et a correctore alienissima; *βαψω και δωσω* ab usu est Iohannis, sed elegantius videbatur *βαψασ επιδωσω* vel *δωσω*. Etiam verba *δωσω αυτω* in MX 157. vestigium primae scripturae praebent. Quod *επιδουναι* nullo alio Iohannis loco legitur, id urgendum non est. Octies in ev et in actis habet Lc, nec fluctuare solet. Praeterea non legitur nisi Mt 7, 9 et 10. | *βαψασ* (Π2 *εμβ.*) *ουν* cum NBCLXΠ2 33. a (*intinxit ergo panem et*) Or4,487· 444 Cyr4,737 ... ς Ln *και εμβαψασ* cum AΓΔΛΠ unc6 al pler; item D 69. 254. Or 4, 441bis Thdrt1, 1382 *και βαψασ* (Thdrt *και βαψασ, φησιν, απεδωκεν*). Item itpl vg *et cum intinxisset panem*, e q *et intingens* (q *-guens*) *panem*; item cop go syrutr rell. Praeterea Or 4, 445libere *τουτο δε μοι ειρηται δια το ψωμιον, ο εμβαψασ διδωσιν ιουδα* etc. | *το ψωμιον* (et. Orquater): B om *το* | *λαμβανει και* cum ℵcaBCLMX 33. syrp mg aeth Or4, 487· 441· 444 (sic444: *βαψασ, φησι, το ψωμ. ο ις, και δηλον οτι εασασ αυτο εν τω τρυβλιω λαμβανει· ουτω γαρ νοησεισ το· βαψασ ουν το ψωμ., ινα μη παρελκη το λαβειν.*) ... ς Ln om cum ℵ*

μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. [125.10] λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. 28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ

---

etcbADΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg syr[sch] et p txt cop rell Cyr | *διδωσιν*: π[2] 245. *επιδιδ.* | *σιμωνος*: 13. 101. 346. b c f l for ing Or[4,437· 441 bis 444] (ut editum est, sed cod[reg] ubique *σιμωνοσ*) *σιμωνι* | *ισκαριωτου* cum ℵBCI[b]LMXΠ[2] 33. 157. 435. al aliq g am fu for ing (hi Latt *scariothis* vel *-tis*; sed licet etiam *-thae* vel *-the* huc trahere, vide post) Or[4,437 cod] et[441 a cod] et[444 cod] ... ς Ln *ισκαριωτη* cum ΑΓΔΛΠ* unc[7] al pler go cop arm Or[4,436] et[437 ed] et[441 a ed] et[441 e] et[444 ed] et[445] Cyr[4,737]; item b c f l q *scariothae* vel *-the*; vg[cle] *Iscariotae*; a e ff[2·] *scarioth* ... D *απο καρυωτου*

27. *μετα το ψωμιον* (I[b] *-μειον*, item D v. 30) et. Or[2,126] et[3,581] et[4,212· 419· 426· 437· 441· 444] et[int 3,401] etc (it[plu] *ut* [l *postquam*] *accepit panem*): D e om | *τοτε* (f g q am fu for fos ing al mu; e *statim*; Or[4,437· 441· 444· Or[2,126] *ειτα*) ... ℵDL 2[pe] a b c ff[2·] l vg[cle] cop Or[3,581] et[4,212] et cat eph[183] et[int 3,401] Cyr[4,737] om | *ο σατανασ*: D*Δ om *ο* | *λεγει* (ff[2·] *dixit*) *ουν* et. b c ff[2·] q syrP cop go Or[4,437]: D e vg[cle] syr[sch] arm aeth *και λεγει* (vg[cle] *dixit*) ... 59. 86. 249. 254. 7[pe] a f g l am for fu fos Chr[3,484] Cyr[4,739] *λεγει* | *ις* cum BL ... ς Ln *ο ις* cum ℵACDI[b]X unc rell al omn[vid] Or[4,437] | *ποιησον* et. Or[4,437· 442 semel] et[443 ter 444]: D* *ποιησ*, Or[4,442 semel] *ποιει* | *ταχιον* ut B[3]GHKMUΓΔΠ etc: ℵAB*CDEFLΔ al[3 scr] etc *ταχειον* ... X *εν ταχει*

28. *τουτο*: Δ *τοτε* | *δε* et. Or[4,437]: 63. 253. 259. *γαρ* ... B 157. 248. 435. om

29. *γαρ*: 63. 253. t[scr] cop syrP ex[cod bars] Cyr[4,742] *δε* ... 251. go om | *επει* (et. Or[4,437]): D *οτι*. Latt vertunt *quia* | *ιουδασ* cum ℵABFLMΓX 1. 13. 33. 69. al[10] Or[4,437] ... ς *ο ιουδ.* cum CDEGHKSΓΔΛΠ al pler Cyr | *ις* cum ℵB Or[4,437] ... ς Ln *ο ις* cum ACDL unc rell al pler Cyr[4,742] ... 1. 2[pe] syr[sch] om | *δω*: D *δοι*

30. *ουν*: 80. 249. e syr[sch] *δε* | *εκεινοσ*: (e syr[sch] *iudas*) ... 33. a c f ff[2·] g l vg (arm *εκειν. ουν λαβ. το ψω.*) ante *το ψωμ.* pon, Cyr[4,742] post *ευθ. εξηλθεν* ... 69. b om | *ευθυσ* (Gb′) cum ℵBCDLX 249. Or[4,442] bis et[444] Cyr[4,742] ... ς *ευθεωσ* cum ΑΓΔΛΠ unc[7] al pler. Item *ευθ.* (e om) post *εξηλθ.* dedimus (Gb′) cum ℵBCDLX 33. 69. 249. 346. 440. b c ff[2·] g l vg cop arm aeth Or[4,443· 444] ... ς ante *εξηλθ.* cum ΑΓΔΛΠ unc[7] al pler a f q go syr[utr] Cyr ... G al pauc ab *εξηλθ.* ad *εξηλθ.* (v. 31) transiliunt

31. *οτε ουν* (et. ς[e]) cum ℵBCDLX 1. 33. 69. 157. 249. 254. 346. al mu[vid] it (exc q) vg (exc fos) cop arm (aeth *et postquam exiit*) Or[4,445] (Cyr[4,742]

ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη
ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει
αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ 7, 33 a
καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε 8, 21 a
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε 15, 12. 17

ην δε νυξ οτε εξηλθεν, sed[744] pergitur *οτε ουν εξηλθεν, λεγει*) ... ς Gb Sz om *ουν* cum AEFHKMSΓΔΠ (U *οτε εξηλθεν. λεγει ουν*, Δ *οτε εξηλθεν. και λεγει*) al plus[90] q fos sax (pergit *και λεγει*) go (pergit *λεγει ουν*) syr^{utr} (syr^{sch} pergit *και λεγει*) Chr^{8,484}. Praeterea testes plerique qui *ουν* omittunt coniungunt *οτε εξηλθ.* cum *ην δε νυξ*, sic et. ς (item Bengel, Knapp alii); contra cum eis quae sequuntur praeter indicatos (qui *ουν* retinent) etiam Nonn$^{v\ 125}$ *ἀνεχάζετο νυκτὸς ὁδίτης. ἀλλ' ὅτε νόσφι βέβηκε - εἶπεν ἰησοῦς*) | *λεγει* $\overline{\text{ις}}$ cum NBLA 3. 44. al$^{3\ scr}$ ... ς Ln *λεγ. ο* $\overline{\text{ις}}$ cum ACDΓΔΠ unc rell al pler Cyr^{4,744} ... x al pauc Or^{4,445} *ο* $\overline{\text{ις}}$ *λεγει*

32. *ει* (q aeth *et si*, f go *si ergo*, arm *ει δε*) *ο θεος εδοξ. εν αυτω* cum $\aleph^{ca}$AC^{3}ΓΔΛ unc^{8} al pler e f l^{2} q vg (et. am for em ing etc) sahmūn cop go syr^{sch} eth^{r} arm aeth^{edd} Or^{4,445} et^{447} Cyr^{4,744} Nonn$^{v\ 130}$ (*ει δε θεος* etc) Hil^{1009} et^{1010} et$^{1105.\ 1106}$ ..... $\aleph^{*}$BC*DLXII al^{12} a b c ff$^{2.}$ g l* fu harl syr^{p} aeth$^{1.\ 2.\ 3}$ etc Tert$^{prax\ 23}$ (post verba enim *et deus glorif. est in illo* pergit: „quis deus? utique non pater sed sermo patris qui erat in filio hominis, i. e. in carne, in qua et glorificatus iam, virtute vero et sermone et ante Iesum: *et deus* inquit, glorificavit illum in semetipso, i. e. pater filium" etc) Ambr$^{fid\ 4}$ et^{5} (i. e.^{545} et^{571}) om, hinc Ln [*ει ο θε. εδ. ε. αυτ.*] et Schu adnotat ad testes qui omittunt: *recte; nam inepta videtur iteratio eiusdem dicti.* | *εν αυτω* sec loco cum $\aleph^{*}$et^{cb}BHA al pauc Or^{4,445} et$^{447\ bis}$ ... ς Ln Ti *εν εαυτω* cum $\aleph^{ca}$ACDLX unc rell al pler Chr^{8,485} (add *τουτεστι δι εαυτου, οὐ δι ετερου*, sed^{486} ex ed morel *ε. αυτω*) Cyr^{4,744}, item it^{pler} vg Tert *in semet ipso* (q in *semet ipsum*), a *in ipso* | *κ. ευθυς* (Chr^{8,486} *ευθεως*) *δοξασει*: D corrupte *κ. ευθ. και ευεδοξασει*

33. *μικρον* (D *μεκρον*, excidit *ι* post *ε*) c. ABCDΔΑΠ unc^{8} al pler a b e ff$^{2.}$ g q vg etc Clem$^{105.\ 972}$ Or^{2,126} et$^{4,451.\ 452ter}$ et^{453ter} et$^{int\ 3,372}$: KLXΓ al^{15} c f l go Euse$^{scl\ 102}$ Chr^{8,486} semel (et^{sem} sine *χρο.*) Cyr^{4,746} Thdrt^{3,559} Ambrst add *χρονον* | *ειμι*: 33. add *και υπαγω προσ τον πεμψαντα με* | *ζητησετε*: U y^{scr} al pauc *ζητησατε*, 69. *ζητειτε* | *οτι* cum $\aleph^{c}$ABCLX unc rell al pler a f q Or^{4,451} Chr^{8,486} ... $\aleph^{*}$D 249. al^{4} b c e ff$^{2.}$ l vg Cyr om | *εγω υπαγω* (Gb') cum $\aleph$AHCDKLMUXΠ al^{50} c e (*ego sum*) f ff$^{2.}$ g l vg go arm Or$^{4,454\ bis}$ et$^{456\ bis}$ (et^{451} *εγω ειμι*) Chr^{8,487} Cyr^{4,748} ... ς Ti *υπαγω εγω* cum EFGHSΓΔΛ al plu a (*sum ego*) b q syr^{utr} Chr^{8,486} | *αρτι* (a arm *et nunc vobis dico*, e *et vobis nunc dico*): disputat uberius de *αρτι* Or^{4,454}

34. *εντολην*: 1. 2^{pe} (et al^{1} quem colbertinum dicunt) praem *πλην* | *καθωσ* (D add *καγω*, 249. al^{4} a b c e f l m go syr^{sch} Cyr^{4,749} Hil^{464} add

ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 [126.1] λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ Πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυ-
Mt 26, 34 Mc 14, 30 χήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυχήν σου

εγω) ηγαπησα – αγαπ. αλληλους: ιτ al[10] om; item c e ff[2] om ινα και υμ. αγ. αλλ. Cf huc Dial [831] αναγνωσομαι· εντολην, φησι, καινην διδωμι υμιν, ινα αγαπατε αλληλους καθως ο πατηρ ηγαπησεν υμας.

35. εν τουτω: D c add γαρ | εαν αγαπ. εχητε (ΗΚ al mu εχετε): A ινα αγαπ. εχετε | αγαπ. εχ. εν αλληλοις: 69. 124. z[scr] syrp[mg] arm Did tri[3,15] Chr[1,461. 544] et alibi Cyr[4,752] αγαπατε αλληλους | εν αλληλοις (c αλλοις, neque correctum est): Ν μετ αλληλων

36. απεκριθη (D λεγει, go *respondens Iesus dixit*) sine αυτω c. BC*L 229* itpler vg go cop arm syrhr (ut[sch] sed sine ει) ... ς (Gb[o]) add αυτω c. ΝΑC[3]DΧΓΔΑΠ unc[7] al pler q fu fos syr[sch] (*resp. Iesus et dixit ei*) etp aeth (ut syr[sch]) Chr[3,491] Cyr[4,755] | ις cum ABC*L 440. ... ς ο ις cum ΝC[3]DΧΓΔΑΠ unc[7] al pler Chr Cyr | οπου εγω (Schu „bene") c. ΝDS[mg] UX 13. 33. 69. 118. 124. 157. 346. al[70] it vg go sah[mfin] cop arm syrhr Or[4, 295. 409] et[int 3,35] Chr Cyr ... ς Ln Ti om εγω cum ABCEGHKLMS[txt] ΓΔΑΠ al plu[vid] syr[utr] | οι δυν. μοι νυν (U*Δ al pauc om) ακολουθησαι (c Cyr -λουθειν): D μοι συ ([3] σιν) ακολουθ. αρτι (d *non potes tu me sequi modo*), item c *tu non potes me modo sequi*, e *tu non potes venire modo*,] gat *non potes tu sequi me*, mt *non potes tu me modo sequi* | ακολουθησ. δε (b fos Or[4, 409] semel add μοι, sed Or ibidem bis non add) υστερον cum NBC*LX 1. 33. it vg Or[4, 295] et[409 ter] et[int 3,35] Chr[3,491 com] (ακουσασ δε οτι ακολουθησεισ υστερον) Cyr[4,755] ... ς υστερ. δε ακολουθ. μοι (D ante ακολ. pon; A 3. 13. 42. w[scr**] cop go syr[utr] aeth Chr[3,491 txt] ex[mosc 4] om, hinc Gb[oo]) cum AC[3]DΓΔΑΠ unc[7] al pler cop go syr[utr] ethr arm Chr[3,491 txt]

37. πετροσ cum ΝACEGHKL[2]SUXΓΔΑΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) ο πετροσ cum BL*M al mu Cyr[4,757] ... D om plane | κυριε cum N[c]ABCD unc rell al pler it (exc g?) tol syr[utr] etc ... Ν* 33. 249. al pauc vg (exc tol) g (e silentio) cop pers[w] om | δυναμαι σοι: A δυνασαι μοι | ακολουθησαι (B -θειν) αρτι (157. al pauc om; hinc Gb[oo]) cum NA(B) C[3]ΓΔΑΠ 157. al pler it vg go cop syr[utr] eth[r] etc ... C*DLX 2[ev] d[scr] Chr [3,491] Cyr νυν ακολουθησαι (C* -θειν), sed D insuper add αρτι idque (ut etiam syr[sch]) cum seqq conjg | την ψυχ. μου υπερ σου (G inepte σου υπ. εμου) θησω (b *ponam pro te*) cum ABCDL unc rell al omn[vid] it vg etc ... NX υπερ σου την ψυ. μου θησω

38. αποκρινεται cum NABC*LX al[10] syr[sch] (*dicit*) etP ... ς απεκριθη cum C[3]DΓΔΑ[2](* om απ. ις) Π unc[7] al pler it vg rell (sed cop utrique respondet) Cyr[4, 754]. Praeterea ς (Gb[oo]) add αυτω cum C[3]EGHSUΓΔΑ[2] al plu b f q vg[cle] cop syr[sch] aeth Cyr ... omisimus cum NABC*KLMXΠ al permu a e (ff[2]· vide post) am fu for ing em go syrP arm. Item D c

ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεισ; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ Lc 22, 34
ἕωσ οὗ ἀρνήσῃ με τρίσ.

XIV.

1 [127. 10] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰσ τὸν 14, 27
θεόν, καὶ εἰσ ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρόσ μου μοναὶ
πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τό-
πον ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν 14, 18
12, 26
ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶσ πρὸσ ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ 17, 24
καὶ ὑμεῖσ ἦτε. 4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. 5 Λέγει 13, 33. 16

(ff^{2}·) aeth syr^{hr} απεκρ. ις και ειπεν αυτω (ff^{2}· om αυτ.) | ις c. ℵABC*D KLXΠ* et^{3} al mu ... ς (Gb^{0}) praem ο c. c^{3}ΓΔΔ^{2}Π^{2} unc^{6} al pler Cyr | ου μη: D c go syr^{utr} praem οτι | φωνησει (Gb') cum ΝΑΒGΚUΧΓΔΠ al^{70} ... ς φωνησει cum CDEHLMSΔ al plu Or^{4,411} Cyr | εωσ ου (Or αν): X al pauc om ου | αρνηση cum BDLX 1. Or^{4,411} ... ς απαρνηση (M 69. al -σει) cum ΝΑCΓΔΔΠ unc^{7} al pler Cyr^{4,754} :: cf ad haec ll. pp. | τρισ: ΝADLMUX al τρεισ

XIV. 1. μη ταρασσεσθω (G al ταρασεσθ.): D a c vg^{edd} aliq (ut mt) sax praem και ειπεν τοισ μαθηταισ αυτου. Similiter evgll: ειπεν ο κυριοσ τοισ εαυτου μαθηταισ | καρδια: X al^{6} e Hil^{291} add μηδε δειλιατω

2. μου: Γ syr^{hr} om | μη: 1. 2^{pe} al pauc Thdrt^{3,583} μηγε | αν (X suppl supra lineam): ℵ om | οτι cum ℵABC*DKLXΠ al^{20} b c ff^{2}· g vg cop syr^{utr} et^{hr} arm Cyr^{4,763} Thdrt^{1,450} et^{3,582} Nonn ξ^{7} (ὑμῖν και κεν ἔειπον ὅτι προκέλευθοσ ὁδεύσω) ... ς om c. c^{corr}ΝΓΔΔ unc^{6} al pler a e f q go aeth Chr^{3,493} Or^{int}^{2,375}

3. και εαν usque τοπον υμιν: 69. al^{2} ser^{s} syr^{widmanst} arm^{edd} om (a τοπ. υμιν ad τοπ. υμιν transilientes) | και εαν: D ,Thdrt^{3,583} καν | και ετοιμασω cum ΝBCLNSUXΔΠ 1. 13. 33. 124. al permu^{vid} it^{pler} vg syrP et^{hr} arm aeth Cyr^{4,763} Thdrt^{3,583} ... DM al plus^{60} f q cop Cyr^{glaph} ^{325} ετοιμασαι (H* ετοιμασασ) ... Ln (errans de B) ετοιμασω cum ΑΕGΚΓ Δ al^{40} go syr^{sch} Phot^{ep} ^{177} (teste Wtst) | τοπον υμιν cum ΝBDKLNX ΓΠ al mu cop Cyr^{bis} Thdrt ... ς Ln Ti υμιν τοπ. cum ΑCEGHMSUΔΔ al plu b c f ff^{2}· g q vg (sed a b c e f ff^{2}· vg etiam v. 2 sic, g *loc. preparare vobis*, unus q *locum vobis*; v. 3 a om τοπον, e om τοπ. υμιν) go syr^{utr} et^{hr} arm aeth (sed syrr arm aeth eodem modo v. 2) | παλιν ερχομαι: D ερχ. παλιν | παραλημψ. cum ΝAB*DNX ... ς παραλημψ. (E al pauc -λειψ.) cum B^{3}CLΓΔΔΠ unc^{7} al omn^{vid}. Praeterea U al pauc (non item Δ) -ψωμαι | ητε (et. Or^{1,845}; G al pauc ειτε): D εσθαι (item d *ut ubi ego sum et vos eritis*; for vero *eritis* omisso antea *ut*, similiter syrP bars; syr^{hr} *quia – et vos eritis*)

4. εγω c. ΝABCNQΓΔΔΠ unc^{7} al plu c f g vg cop etc ... DLX 1. 69. 346. 2^{pe} g^{scr} al^{5} a b e ff^{2}· q arm aeth Chr^{3,493} om, hinc Ln [εγ.] | οιδατε την

αὐτῷ Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἴδαμεν τὴν ὁδόν; 6 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια
8, 19 καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 εἰ ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε· καὶ ἀπάρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος·

οδον (Gb') cum ℵBC*LQX 33. 157. al pauc a cop aeth persP Nonn^{vid} (ξ^{14} ἐμὴν ὁδὸν ἴστε καὶ αὐτοί) ... ς οιδατε και την οδον οιδατε, item Ln οιδατ.·[και] την οδ. [οιδατ.], cum AC^{3}DNΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syr^{utr} eth^{hr} Chr^{8,493} Cyr^{4,765}

5. Θωμας: D 76. add ο λεγομενος διδυμος. Similiter Nonn ξ$^{14\cdot 15}$ (διώνυμος ἴαχε Θωμᾶς, ὃν δίδυμον γενετῆρες ἐφήμισαν) | και πως cum ℵAC^{3}NQXΓΔΛΠ al omn^{vid} c e f ff$^{2\cdot}$ g m^{4} q vg cop syr^{utr} eth^{hr} rell Chr ^{8,493} Cyr^{4,767} Tert$^{prax\ 24}$ ... Ln om και cum BC*L a b aeth | οιδαμεν (D b e m Tert post τ. οδον pon) την οδον (Gb') cum BC*D a b e m aeth Cyr Tert^{prax} ... ς δυναμεθα (ℵ δυνομ.) την οδον ειδεναι cum (ℵ)AC^{2}(K)LNQXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} c f ff$^{2\cdot}$ g q vg syr^{utr} eth^{hr} (arm) rell (libere Chr^{8,493} και την εκει φερουσαν οδον πως εισομεθα); sed ℵ τ. οδ. ειδε. δυναμεθα, K arm την οδ. δινεμ. ειδεναι

6. ω̄ς cum ℵC*L ... ς Ln o ω̄ς cum ABC^{3}DNQX unc rell al omn^{vid}

7. εγνωκατε cum ℵD* 8^{pe} cop (Latt vide post) ... ς Ln Ti εγνωκειτε cum ABCD^{2}LNQX unc rell al pler etc. Ex Latt vg Ir$^{int\ 226}$ed Tert $^{prax\ 24}$ *cognovissetis*, f *cognosceretis*; sed a b c d e ff$^{2\cdot}$ m Ir^{eras} et gall Novat$^{tri\ 28}$ (Gall^{3,309}) Victorin$^{ari\ 1,\ 11}$ (Gall^{3,155}) *cognovistis*; q *nostis*, Hil^{989} *scitis* | εμε cum ℵD Chr^{8,494} (ante εγν. pon) ... ς Ln Ti με cum BCL unc rell al pler ... A 59. om | γνωσεσθε cum ℵD^{a} (d *scietis*), cui respondet *cognoscetis* Ir^{int} ex cod voss Victorin, item fere *cognoscitis* e q Ir^{int} ex^{eras} et^{gall}, item cop^{petr} et (*cognoscitis*)^{ds} (nec aliter cop^{wi}, nisi quod *cognovissetis* praecedit), item Nonn ξ^{25} (εἰ δὲ θεορρήτῳ με σοφῷ γινώσκετε μύθῳ, ἐξ ἐμέθεν γνώσεσθε καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα) ... ς Ln Ti εγνωκειτε αν cum AC^{3}D^{2}NΓΔΛΠ unc^{7} al pler Ath^{708} Ps-Ath^{2,29} ex$^{edd\ 2}$ Chr^{8,494}; item (ut ante) *cognovissetis* vg Ir^{int} ^{ed} Tert^{prax}, item (ut ante) *cognovistis* a b c ff$^{2\cdot}$ m, item (ut ante) *cognosceretis* f, *scitis* Hil^{989} :: similiter 8, 19bis ηδειτε, quod it^{pl} vg bis *sciretis* (a bis *nossetis*) reddiderunt ... Gb' αν ηδειτε (LX 2^{pe} ειδητε, et X 22. ante αν pon) cum BC*LQX 1. 22. 33. 2^{pe} Ps-Ath$^{2,29\ ed}$ Bas^{2,190} Cyr^{4,769} :: scriptura quam recepimus offendit praesertim conlato 8, 19, quem ad locum reliquae lectiones conformatae sunt. εγνωκειτε et εγνωκειτε αν sive αν ηδειτε si Iohannes scripsisset, neminem mutaturum fuisse puto, quemadmodum nec 8, 19 ηδειτε bis positum a quopiam temptatum est. | και απαρτι cum ℵAC^{3}DNΓΔΛΠ*et^{3} unc^{7} al pler b c e f ff$^{2\cdot}$ m^{4} q vg go cop syr^{utr} eth^{hr} arm aeth Ath Chr Cyr Ir^{int} Novat Victorin (Gall^{155}, sed ap Sab om και) Hil (Tert^{prax} *sed et abhinc*, alii om *et*) ... BC*LQXΠ^{2} 1. 33. 2^{pe} a (Victorin ap Sab) om και, hinc Ln [και] | γινωσκετε (a b c e ff$^{2\cdot}$ m^{4} Tert^{prax} Novat *nostis*, Hil^{989} *scitis* [sed vide post], Ir^{int} *cognovistis*; fos Victorin *cognoscitis*, d *cognoscite*) ... ℵ γνωσεσθε, item f q vg *cognoscetis*, Hil^{2,208} maffei *scietis* |

κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις· δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 12, 45 12, 49

και εωρακ. αυτον: 33. al[5] arm[usc] om | εωρακατε cum ℵABCDGK*QSUΓΔΠ al plu ... EHK[2]LMNXΔ al mu εορακ. | αυτον sec cum ℵAC[3]DLNQX unc rell al omn[vid] it vg rell Ath Ir[int 236] ex[edd] et[edd] Tert[prax] etc ... BC* Ir[int] ex[edd 2] (ita ed. Mass.) om, hinc Ln [αυτ.] | εωρακατε: e m *videtis*

9. λεγει: ℵ απεκριθη, a *respondit* | o ῑ̄ς̄ cum ℵBCDNQX unc rell al omn[vid] Ath[708] etc ... Ti ῑ̄ς̄ cum ALΠ*et[3] w[ecr] | τοσουτω χρονω cum ℵDLQ 6[pe] Eus[mare 39] Cyr[4,776], item *tanto tempore* (b *temporis*) it[pler] vg Ir[int 200] Or[int 3,936] Tert[prax 24] etc (L* τοσουτον scripsisse videtur sed se statim correxit) ... ς Ti τοσουτον χρονον cum ABNXΓΔΠ unc[7] al pler ff[2·] (*tantum temporis*) Or[1,725] Hipp[noet 7] (Lag[49,12]) Ath[708] Ps-Ath[2,408] Thdr[mop 36] Chr[8,497] | εγνωκασ (et. Or Hipp Ath etc): a b c f ff[2·] vg aeth Ir[int edd] et[cdd] (sed Grab Mass Stieren ediderunt *cognovisti* ex cdd[2]) Tert[prax] *cognovistis*, e q Hil *nostis*, Novat *agnovistis* | φιλιππε: post, non ante interpgunt cdd (et. ℵ[c]) et vv pler (nisi quod saepe dubium est ut ℵ*), item Or Thdr[mop] Chr Nonn ξ[23] (*τηλίκον εἰμὶ φίλιππε πολὶν χρόνον ἐνθάδε μίμνων σύννομος ὑμείων, καὶ ἐμὴν οὐκ εἴδεσ ὀπωπήν;*); aliquot vero patres[lat], ut Amb et Aug (sed non[ioh 50,2]): *Philippe, qui me videt* (absque prioribus scribunt), atque sic etiam vg[cle] habet, item ς, sed non ς[e] Gb Sz nec Ln | εωρακωσ: HKLΠ al εορακωσ (KX -κοσ) | εωρακεν (EGHKLXΔ al εορακεν) et. e Or[1,725 bis] et 4,104 et quater Hipp[noet] Eus[ecl 45] Ath[708] etc ... a b c f ff[2·] g q vg Ir[int 2] Or[int 1,56· 86] et[2,57] et[4,528] Tert[prax] Novat Lcif[25 bis] et[255] Hil[939] et[saep] Aug[ioh 50 saepe] add *et* | πωσ cum NBQ 58. 2[pe] a b c e ff[2·] g vg cop pers[w] (aeth *quomodo ergo*) Cyr[4,779] (*πωσ ουν*) Ir[int 200] Hil[939· 941] ... ς Ti και πωσ c. ADLNXΓΔΠ unc[6] al pler f q go syr[utr] et[hr] arm Ath[708] | δειξον (ℵ[c]): ℵ* praem οτι (:: tale οτι non inferri sed expelli solet). Praeterea G 229* (item Hipp qui affert τοσουτον χρονον usq εν εμοι εστιν) om πωσ (και πωσ) usq πατερα.

10. πιστευεισ (et. Callist[hipp 289] etc, item a b e f ff[2·] g q fos Tert[prax 24] Hil[520· 939] *credis*): c vg Hil[941· 943· 948] *creditis* ... B* πιστευσεισ | λεγω cum B[2vid]et[3]LNX e q (uterque h. l. *dico*, postea *loquor*) cop syr[p mg]; B* om (hoc ipsum confirmat λεγω, quod post εγω facillime excidit, non item λαλω) ... ς Ln λαλω cum ℵAQΓΔΠ unc[7] al pler a b c f ff[2·] g vg go syr[utr] et[hr] arm Ath[708] Thdor[mop 36] Chr[8,499] Cyr[4,782] Tert prax[24] Hil[520· 939] et[saep]; item D 3. 218. 220. aeth λελαληκα (ita aeth etiam postea) | υμιν: 59. 69. 8[pe] syr[sch] pers[p] Chr Cyr Hil[1069] (non item[938· 943]) om | ℵ αφ εμαυτου | ο εν εμ. μενων cum ℵADNQXΓΔΠ unc[7] al omn[vid] Did[tri 2,7· 3,18] Ps-Ath[2,7] Chr, item (*qui in me manet*) a c

11 *πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε.* 12 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι,* 13 [128.4] *καὶ* 16,23 *ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ*

---

f q syr^{cu} et^{utr} eth^{r}, item ^{vid} go cop arm ... Ln [o] *εν* etc, Ti om o c. BL Or^{2,614} Ath^{708} Did$^{tri\,2,5}$ Cyr^{4,782} (et^{txt} et^{com}), item (*in me manens*) b e ff$^{2\cdot}$ g vg Aug$^{ioh\,71,1}$ | *ποι. τα εργ. αυτου* cum ℵBD, item *facit facta* e, *facit opera* Tert$^{prax\,24}$, item *ipse facit opera sua* cop aeth Hil$^{939.\ 943\ bis}$ et^{septies} (similiter f go syr^{cu} et^{utr} habent *haec opera* vel *opera haec*) ... Ti *ποι. τα εργ. αυτος* cum LX 33. Cyr^{4,782} com (:: hunc in modum videtur primum correcta esse scriptura quam recepimus) ... ς (Ln vide post) *αυτος ποιει τα εργα* cum AQΓΔΛΠ unc^{7} (item ℵ, sed post *αυτος* deficit) al pler f (*ipse facit haec opera*) g (*ipse autem* etc) q vg syr^{cu} et^{utr} eth^{r} go (vide ante) arm Or^{2,614} Ath^{708} Ps-Ath^{2,7} Chr^{8,499} Cyr$^{4,782\,txt}$; Ln *αυτος ποιει τα εργα* [*αυτου*]

11. *πιστευετε*: U al pauc ϱ vg praem *οὐ* (g vg *non creditis*) | *μοι*: ff$^{2\cdot}$ g vg syr^{sch} Did$^{tri\,2,5}$ Chr^{8,499} Cyr$^{4,783.\ 784}$ Tert$^{prax\,24}$ om | *οτι εγω εν τω πατρι και ο πατ. εν εμοι* (Δ Ath$^{708\,cdd\,2}$ om *και ο πατ. εν εμ.*) et. Tert$^{prax\,24}$ Hil^{939} ac saepe ... D Hil^{950} *οτι ο πατ. εν εμοι καγω εν τω πατρι* (fortasse huc etiam spectat Or^{1,750} *ο γαρ πατηρ, φησιν, εν εμοι καγω εν τω πατρι*) | *εν εμοι* absque *εστιν* (etiam ς Gb Sz) cum ℵ(Δ)B DLQX unc rell al plu a b f ff$^{2\cdot}$ q cop syr^{utr} eth^{r} arm^{zoh} aeth Eus$^{ecl\,204}$ Chr Cyr$^{4,784\,com}$ Tert^{prax} Hil^{saepe} ... ϱ^{e} add *εστιν* cum 1. al vix mu c e g vg syr^{cu} go arm^{usc} Ath^{708} Hil^{1002} :: ex v. 10 | *μη*: D al pauc *μηγε* (syr^{cu} *et si mihi non creditis*) | *δια* (ℵ^{c}): ℵ* om | *αυτα* et. it vg syr^{cu} et^{p} go Ath^{708} Cyr^{4,784} Hil$^{939.\ 1002}$ etc ... B 229* aeth *αυτου* ... 24* 157. 244. ff$^{2\cdot}$ blan (non^{sab}) cop syr^{sch} et^{p} arm Chr Tert^{prax} Hil^{530} plane om | *πιστευετε* (α inepte *μη πιστ.* Similiter go, male transposito *μη*, quod post *ει δε* ponendum erat) absque *μοι* cum NDL 33. c e f g vg syr^{cu} et^{sch} eth^{r} Tert^{prax} Hil$^{939.\ 1002}$ et^{ter} Amb$^{fid\,5,575}$ ... ς (Gb^{0}, Schu *nec desideres verbum ex initio versus inepte repetitum*) Ln add *μοι* c. ABQXΓΔΛΠ unc rell al pler a b ff$^{2\cdot}$ q syr^{p} cop arm go aeth Ath^{708} Chr^{8,499} Cyr^{4,784}

12. *μειζονα*: KL al mu *μειζωνα* | *πατερα* sine *μου* cum ℵABDLQXΠ 1. 22. 33. 42. 69. 157. 258. w^{scr} it (exc e) vg cop go arm syr^{hr} aeth Chr^{8,499} et^{500} Cyr^{4,801} (nec Nonn ξ^{52} *μου* expri) Novat$^{tri\,28}$ (Gall^{310}) Hil^{799} etc ... ς (Gb^{00}) add *μου* cum ΓΔΛ unc^{7} al pler e syr^{utr} | *πορευομαι* (33. e cop Hil ante *προσ* pon): H*Q cop (vide ante) *πορευσομαι*

13. *αιτησητε* cum ℵADLX unc rell al omn^{vid} ... BQ *αιτητε*. Praeterea b Amb$^{ps\,118,1231}$ et$^{fid\,5,15}$ add *ab eo*, c *ab illo*, 33. vg (et. for, non item am fu etc) *τον πατερα* (item Nonn ξ^{54} *παρ' ὑψίστοιο τοκῆσσ*), 5. 12. 161. 26^{ev} *με* | *ποιησω*: cop syr^{sch} add *υμιν* | Δ* om *ινα δοξασθη* usq *εγω ποιησω* v. seq (transilit igitur a *ποιησω* ad *ποιησω* proximum)

ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, Mc 11, 24 21. 22
ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν ᾖ εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη- 15, 26 16, 17
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν

14. εαν τι usque ποιησω: x (item A*, vide ante) 1. 22. 2pe 6pe al[5] b fu syr[hr] arm[zoh] et[edd] (non item arm[usc]) om, item Nonn ξ[57] ex[ed] pri et[cod] pal | εαν (D al pauc αν) τι: U al plus[5] ff[2·] cop[wl] praem και (etiam syr[sch], sed om τι) | με cum ℵBEHUΓΔ 33. al plus[30] (346. μοι) c f vg go syr[utr] arm[usc] (sed om εν τω ονομ. μου); Ln [με] ... ς Ti om cum ADGKLMQSΔ[2]Π al plu a e g q cop syr[cod] aeth Cyr[4,805] (249. add τον πατερα, ff[2·] aeth *a patre meo*) :: omissum est με quemadmodum v. 13 deest; omittebatur vero eo libentius quum verbis εν τω ονομ. μου parum intellectis non satis aptum videretur, quam ob caussam fuerunt etiam qui τον πατερα etc substituerent. | εγω cum ℵDEGHKM[2]QSUXΓΔΠ (et M* εγω τουτο) al pler a e f ff[2·] syr[utr] go ... ABLA[2] 33. 124. 249. 262. al pauc c g q vg cop arm[usc] aeth Cyr[4,806] Aug[ioh 71,3] τουτο. Testatur Tregelles hunc versum in G bis legi eaque quae ipsi testati sumus altero loco scripta esse, priore vero τουτο (ut v. 13) pro εγω positum.

15. με (ℵ[cb]): ℵ* om | τηρησετε (ℵ 33. 69* al[5] -σητε) cum (ℵ)BL 54. 73. tisch** cop Eus[marc 170] Epiph[377. 902] Melet[100] (Gall[5]) Chr[8,502] com Cyr[4,806] ... ς Ln Ti τηρησατε cum ADQX unc rell al pler it vg syr[cu] et utr eth[r] arm aeth Or[2,801] et[int 3,45] Eus[ps 251] Ps-Ath[2,10] Chr[8,502] txt

16. καγω cum ℵBDQ 1. 237. 251. 254. f[ser] Epiph[894] Cyr[4,808] ... ς και εγω cum ALXΓΔΛΠ unc[7] al pler Eus[ps 251] et[marc 170] Cyr[hr 265] | ερωτησω (ℵ[c]): ℵ* τηρησω | ᾖ idque post μεθ· υμων cum ℵ a c f ff[2·] m[9] q Eus[marc 171] Cyr[hr 270] Chr[8,503 bis] com Novat Lcif Victorin (de his[8] vide Sab) Hil[805], item Ln post αιωνα cum B b, item Ti ante μεθ· υμων cum LQX 33. e cop go syr[cu] et[sch] et[p] m[g] Eus[marc 170] et[ps 251] (et[ps 506] ειη) Did[tri 2,6] Cyr[4,808] Hier[esai 40] et[57] ... ς μενη (Γ al -νει) ante μεθ· υμ. cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler g vg arm syr[p] txt eth[r] (aeth *ut maneat et sit vobiscum*) Did[tri 3,28] Cyr[hr 265] Chr[8,502 txt] | μεθ· υμων: D Eus[es] (non item[marc bis nec[ps]]) post εις τον αιωνα pon

17. θεωρει et γινωσκει: H θεωρειτε et γινωσκετε | ὅ: ℵ[ca] ον, sed o restitutum est | ουδε γινωσκ. αυτο: E om | αυτο ter: D*L αυτον. Item pri: ℵ[ca] αυτον, sed restitutum αυτο. Item tert: G[2] αυτον | αυτο sec cum Δ(DL)X unc rell al omn[vid] it[pler] vg etc Did[tri 1,20] et[2,38 bis] etc (Quaest[98] om αυτ. pri): ℵB a Lcif[194] (Gall[6]) om, hinc Ln [αυτο] | υμεισ sine copula cum ℵBQ 346. a[scr] al pauc a b Lcif[194] (Gall[6]) Quaest[98] (Aug 3,2918) ... ς add δε, Ln [δε], cum ADLXΓΔΛΠ unc[7] al pler c e f ff[2·] g q vg cop syr[cu] et[utr] eth[r] rell Did[tri 1,20] et[3,38] Cyr[hr 270] Cyr[4,808] | μένει hoc accentu EGHKMUXΓΔΠ al plu[vid], item a b c e f ff[2·] q tol go cop

ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
16, 16 19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ
με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε
ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
15 21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγα-
πῶν με· 129.1 ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός
μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 130.10
Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι
ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,

---

(*est*) syr^{cu} et^{utr} eth^{r} Lcif ... g vg arm aeth *μενεῖ*, Nonn ξ^{69} *μενέει* | *εσται* cum ℵAD^{2}LQXΓΔΑΠ unc^{7} 33. al pler g vg cop syrP eth^{r} (*in vobis manet et apud vos erit*) arm aeth Did^{trl} Cyr^{hr} Cyr ... Ln *εστιν* cum BD^{a} 1. 22. 69. 251. 254. 2^{pe} it^{pler} (e *est in aeternum*) tol go syr^{cu} et^{sch} Lcif

19. *ετι μικρον*: 131. syr^{cu} et^{utr} pers^{P} cum *ερχομ. πρ. υμας* conjg | *ουκετι*: A b e syr^{sch} *ου* | *με* sec: LQ om | *οτι εγω* usq *ζησετε*: e om | *ζησετε* cum BLX ... ς Ln *ζησεσθε* cum ℵADQΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} Chr^{8,504} Cyr^{4,813} :: pro ratione locorum 5, 25. 6, 51. 57. 58. quibus omnibus *ζησει* et *ζησουσιν* praeferri debebant formis *ζησεται* et *ζησονται*, nec hoc loco aliter atque *ζησετε* edendum erat. Semel, i. e. 11, 25, *ζησεται* scriptum est nec fluctuat.

20. *γνωσεσθε* (K *γνωσθε*) *υμεισ* cum ℵDEGHKM^{2}SUΓΔΑΠ al pler a c e ff^{2} g q fos go cop syrP arm ... BLM*QX 33. f vg Cyr$^{4,815\,txt}$ *υμεισ γνωσεσθε* ... A 249. b em syr^{sch} et^{hr} aeth Chr^{4,504} Cyr$^{quater\,4,817}$ et^{818} Victorin om *υμεισ*, hinc Ln [*υμεισ*] *γνωσεσθε* | *καγω* cum ℵABDE*HK LXΓΔΑΠ*et^{3} al plu Cyr ... E^{2}GMSUΔΠ^{2} al^{20} Chr *και εγω*

21. *ο δε αγαπων με*: A om (transiliendo) | *καγω* cum ℵBDGLQXΓΔ 1. 249. al pauc Cyr^{4,826} ... ς *και εγω* cum AEGHKMSUΔΠ al pler | LUXΓΔ al *εμφανησω*, D^{gr*} *ενφωνησω* (d *ostendam*) | *αυτω εμαυτον*: M *αυτον εμαυτω* (et. in Γ iam *αυτον* scriptum erat, sed statim *αυτω* substitutum)

22. *αυτω*: A om (teste Treg) | *ουχ ο ισκαριωτης* (U *ικαρ.*, q *scariotha*, c e *ille scariotha*, a *ille scarioth*, b *ille scariotes*, f mt *ille scariothes*, vg^{cle} *ille iscariotes*, g fu for ing *ille scariothis*, am *ille scariotis*, ff^{2} blan *ille scariothi*): D *ουχ ο απο καρυωτου* ... sah^{mūn} *ο καριωτης*, syr^{cu} *Thomas*. Praeterea b ff^{2} blan add *sed alius* | *και τι* cum ℵGHKM QSUΓΔΑΠ 1. 28. 69. 106. 118. 124. 127. 131. 157. 229. 262. 299. 346. 2^{pe} al plus^{110} q syrP Amm$^{cat\,ox\,350}$ Chr^{8,505} ... ς (= Gb Sz) Ln om *και* (:: post *κε*) cum ABDELX 33. al vix mu it^{pler} vg sah^{mūn} cop syr^{cu} et^{sch} eth^{r} go arm aeth Cyr^{4,828} Or$^{int\,3,79}$ | *γεγονεν* (et. Or$^{int\,3,79}$): D Chr^{8,504} (antea ^{503} om plane) *εστιν*, item syr^{cu} ... fos *quid facturus es* pro *κ. τι γεγ.* | *ημιν μελλεισ εμφανιζειν* (A -ζεισ) *σεαυτον* (et. b c f q am fu for fos ing): D *μελλ. ημειν ενφανιζ. σεαυτ.*, e Or$^{int\,3,79}$ *incipis nobis manifestare te ipsum*, ff^{2} *incipis manifestare nobis te ipsum*, vg^{cle}

καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· 131.1 καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ 7, 16
τοῦ πέμψαντός με πατρός.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 132.10 ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί 16, 13
μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ

---

manifestaturus es nobis te ipsum, a Lcif 194 (Gall 6) *manifestas te nobis* | σεαυτον: 13. 69* 346. εαυτ.

23. ις cum ℵABDLΓΔΠ unc^{c} al longe plu Cyr ^{4,880} ... ς (= Gb Sz) ο ις cum ΜΧΛ al mu^{vid} Or ^{1,234} | τηρησει (et. Or ^{1,234} Eus$^{marc\ 92.\ 170}$): ΝGH X 69. al mu τηρηση | αγαπησει: G al pauc -πηση | ελευσομεθα (L -σομαιθα) et. Or $^{1,230.\ 234.\ 238}$ et^{quater} et$^{int\ 1,50}$ et^{saep} Eus$^{marc\ 170.\ 171}$ et$^{ps\ 40}$ etc): D e syr^{cu} pers^{p} ελευσομαι | μονην παρ αυτω (ℵ^{ca} αυτοις, sed restitutum αυτω): D syr^{sch} προς αυτον μονην. Cf a Lcif ^{194} (Gall^{6}) *aput eum manebimus*, c *apud eum manemus* | ποιησομεθα (L -σωμαιθα) cum ℵBLXΠ^{2} 1. 13. 33. 69. 249. 254. 346. 2^{pe} Or $^{1,230.\ 234.\ 238.\ 756}$ et^{3,170} et$^{cat\ ox}$ in Mt ^{78} et^{ps} ap Gall $^{14\ app\ 54}$ Eus$^{marc\ 170.\ 171}$ et$^{ps\ 40}$ Did$^{tri\ 1,20}$ et ^{2,10} Ath ^{444} ex^{edd} et$^{edd\ aliq}$ Epiph ^{2,73} Cyr ^{4,880} Thdrt ^{2,50} etc ... ς ποιησομεν cum AEGHKSUΠ (et ΜΓΔΛ al ^{25} -σωμεν) al pler Or$^{cat\ ox}$ ad Eph ^{161} Ath ^{444} ex$^{edd\ 2}$ et $^{583.\ 642}$ Ps-Ath ^{2,10} Did$^{tri\ 1,18}$ et ^{2,5} Epiph $^{777\ 788.\ 894}$ Chr ^{3,506} Amm$^{cat\ 350}$ ... D e syr^{cu} pers^{p} ποιησομαι

24. ὁ: fos go syr^{sch} et^{p} c.* arm add δε | τηρει: D cop τηρησει | ο λογος (et. Ign$^{eph\ 9}$ int$^{pol\ 328}$ Mcell$^{euseb\ 37.\ 38}$ etc): D a e syr^{p} eth^{r} arm Gaud serm ^{14} add ο εμος (sed a e om ον ακουετε) | πατρος (Η πατηρ compendio scriptum) et. Ign$^{int pol}$ Mcell$^{eus\ bis}$ etc ... 13. 69. y^{scr} al^{5} Did$^{tri\ 3,19}$ Chr ^{3,506} om :: cf 5, 30. 6, 38 sqq 7, 16 etc

25. παρ υμιν (D* υμεν, D^{2} υμειν): L*X al pauc παρ υμων

26. ο πεμψ. (et. Eus$^{marc\ 170.\ 171}$ et$^{ps\ 251}$ Ath $^{507.\ 532}$ Did$^{tri\ 3,38}$ Cyr$^{hr\ 270}$ etc): ℵ^{c}LX ον πεμψ. (item Chr ^{3,506} ο δε παρακλητος, ον πεμψει etc). Confuse ℵ* ο δε παρακλ. πεμψει το πν. το αγιον ο πατηρ etc | πεμψει: LA 29* -ψη | ο πατηρ: DΠ^{2} (non* nec^{3}) g syr^{cu} et^{sch} cop^{wi} Eus marc $^{170.\ 171}$ et$^{ps\ 251}$ Gaud$^{serm\ 14}$ add μου | και υπομν. υμ. παντα et. Or ^{3,697} et$^{int\ 1,61}$ Eus$^{marc\ bis}$ (libere$^{ps\ 251}$ διδαξ. υμ. παντα και υπομνησει·) Did$^{tri\ 3,38}$ Cyr$^{hr\ 251}$ (ουκ ειπε διδαξει μονον, αλλα· και υπομνησει οσα ειπον υμιν) et ^{270} ... A b m^{g} syr^{cu} om (arm^{ed} pon post α ειπ. υμιν) | ἃ (e *quae*) et. Did Cyr^{hr} etc ... 1. 28. 2^{pe} i^{scr} al pauc a b c f ff^{2}· g l m q vg Or ^{3,697} Eus$^{marc\ bis}$ (Cyr$^{hr\ 251}$ omisso παντα) οσα (*quaecumque*) | ειπον (f *dixi*; x 33. 127. εγω ειπ.): DΠ 254. αν ειπω, item it^{pler} vg *dixero*; syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ txt}$ (non item^{mg} nec syr^{hr}) *dico* υμιν et. f g q vg: a b c e ff^{2}· l Eus$^{marc\ 171}$ (non item^{170}) qm ... Cyr ^{4,887} εγω (omisso υμιν). Praeterea BL 127. add εγω (sive ad υμιν sive ad seqq trahitur)

εἶπον ὑμῖν. 27 *εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω.* 28 *ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν·*
10, 29 *ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι*
13, 19 *πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν.* 29 *καὶ*
12, 31 *νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.* 30 *οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν,* 31 *ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ*

---

27. *εἰρ. την εμ. διδωμ. υμιν* et. Or^{1,752} ^{4,100} et^{int} ^{2,255} et^{ter} Eus^{es} ^{264} ^{561} et^{ps} ^{143} ^{171} et^{theoph} ^{129} Did^{tri} ^{1,26} Nonn ξ ^{104} etc ... x 59. t^{secr} om | *διδωσιν*: ℵ add *υμιν*. Similiter Nonn ξ ^{105} *οὐχ ὡσ ὕμμι δίδωσιν* etc | e om *ου καθωσ* usq *διδωμι υμιν* | Gr al *ταρασσεσθω*

28. *ηγαπατε* et. Or^{1,234} Eus^{marc} ^{110} Ath^{329} ex^{cdd} ^{2} Epiph ^{867} Chr^{s,507} Cyr ^{4,842} Cyp^{169} ^{230} ^{321} etc ... D*HL 69. t^{secr} z^{secr} al pauc Ath^{edd} aliq *αγαπατε* | *οτι πορευομαι* cum ℵABDK*LXΠ al^{12} it vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop go arm aeth Or Eus^{marc} Ath^{329} ex^{cod} Epiph Chr Cyr ^{4,842} ^{844} Nonn ξ ^{113} ^{114} Cyp etc ... ς (= Gb Sz) *οτι ειπον· πορευομαι* cum EGHK^{2}MS UΓΔΛ al pler Ath^{329} Dial^{tri} ^{2,9} Amb^{ep} ^{9} | *πρ. τον πατερα*: G 13. 69. 124. 346. 10^{pe} 47^{ev} syr^{cu} et^{sch} add *μου* | *ο πατηρ* cum ℵ^{ca}ABD*LX 1. 33. 64. 157. 47^{ev} 2^{pe} b c e ff^{2} g l vg syr^{hr} aeth Ath^{329} Chr ^{s,507} ^{508} Cyr^{4,844} com Dial^{tri} ^{422} Ir^{int} ^{158} Or^{int} ^{3,863} Tert^{prax} ^{14} Cyp ^{321} Hil ^{512} ^{781} et^{saep} (item *ο πατ. ο πεμψασ με* Or^{1,193} ^{752} ^{753} et^{quater} Dial^{tri} ^{427} a, item *ο πεμψασ με πατηρ* Did^{tri} ^{1,17} ^{36} et^{3,18} ... ς (Gb^{00}) add *μου*, Ln [*μου*], cum ℵ*et^{cb}D^{2}ΓΔΛΠ unc^{7} al pler a f q cop syr^{utr} arm go Eus marc ^{110} Cyr^{4,842} txt Dial^{tri} ^{427} e

29. *πριν*: 13. 69. 124. 346. *προ του* | *ινα*: ℵX Chr^{s,507} *ιν* | *οταν*: L *εαν* | *πιστευσητε*: D add *μοι*, item 33. 346. 32^{ev} ^{bis} *οτι εγω ειπον υμιν*, item l gat *quoniam* (gat *quia*) *ego sum*, Chr *οτι εγω ειμι*

30. *ερχεται*: f q (non l) Hil^{129} ^{218} (non item ^{525} ^{619}) al *veniet* | *γαρ*: 69. arm om | *του κοσμου* sine *τουτου* cum ℵABD^{gr}LXΓΔΛΠ unc^{7} al^{150} syr utr Thdrt ^{1,741} ex^{cdd} ^{2} Cyr ^{4,853} Hil ^{129} ^{218} ... ς (= Gb Sz) add *τουτου* cum 1. 346. 2^{pe} al mu e (*saeculi huius*) vg (ff^{2} g utv^{id}) rell (sed a b c d f l q *huius mundi*, item cop al) Or^{2,816} et^{3,225} et^{saep} et^{int} ^{2,315} (*huius mundi*) et^{678} et^{ter} Hipp^{prov} (ap Mai ^{7,2,74}) Bas^{2,82} Mac^{41} Ath^{425} et ^{746} ^{756} Chr^{s,508} Cyr^{es} ^{693} Thdrt ^{1,1067} Hil ^{525} ^{619} ^{1021} (bis *huius mundi*, semel *huius saeculi*). Praeterea 1. 69. 346. 2^{pe} e vg Hipp^{prov} Or^{2,816} ^{3,225} et^{alib} et^{int} ^{2,315} et^{quater} Bas ^{2,82} Ath^{ter} Cyr^{es} ^{693} Hil^{quinquies} *αρχων* ante *του κοσμου* (*τουτ.*) pon | *ουκ εχει ουδεν* (D a add *ευρειν*) et. b c e ff^{2} g l q vg syr^{sch} et^{txt} et^{hr} Or^{3,225} ^{4,356} et$^{cat ox}$ ad Rom ^{151} et^{int} ^{2,678} ^{3,980} al Hil^{1021} al ... Gb' *ευρησει ουδεν* cum ΚΠ 42. 116. 252^{mg} 8^{pe} al^{8scr} al^{5wtst} f syr$^{p\,mg}$ arm aeth (hi^{2} *ευρησει* sive *ευρισκει*) Hipp prov Or^{int} ^{1,91} Ath^{3} Mac^{41} (Gall^{7}) Bas ^{2,82} Cyr^{es} ^{693} al Hil ^{129} ^{218}. Item Or ^{2,816} et ^{4,349} et^{int} ^{2,315} ^{4,607} ^{657} etc *ευρισκει ουδεν* (Epiph ^{680} *ουδεν των αυτου ευρισκει*, item Isaias^{abbas} ap Gall ^{7,301} *nihil eorum quae ipsius sunt invenit*)

τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. Mt 26, 46 Mc 14, 42

XV.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη 13, 10 ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν

31. *και καθως*: A*E b ff2· om *και*, hinc Ln [*και*] | *ενετειλατο μοι* cum ℵADΓΔΑΠ unc7 al pler cop syrutr ethr arm go ... Ln *εντολην εδωκεν μοι* cum BL (x 1. 19mg 33.) it vg (Cyr4,853); x 33. *εντολ. δεδωκεν μοι*, 1. 19mg *εδωκ. μοι* (1. hoc loc add o *πατ.*) *εντ.*, Cyr *εντ. μοι δεδωκ.*, b e q Hil525· 1021 *mandatum* (*praeceptum*) *mihi dedit*. Cf et. aethro *et facio mandatum eius*, aethPP *et sicut dedit mihi pater mandatum suum, sic facio* :: at videtur *εντολ. εδωκ.* etc ad 12, 49 conformatum | o *πατηρ*: D e l* (aethro vide ante) om

XV. 1. *η αμπελος* et. Clem138 Or4,23 Eusdem 379 etes 371 etps 493 etc Baseс 482 (Ath196) etc: M* om *η* | *η αληθινη* sine additam cum unc omn al pler it vg rell Clem138 Or4,28 Eusdem etes etps 500 Baseс etc ... 5. 28. Or3,304 etprov (Notit90 Mai16) etint 3,376. 4,564 (cf et.int 3,334) Chr 2,510 txt et511 com Cyr 4,866 com (non item 857 txt) Hil76 add *υμεις τα κλημματα* :: ex v. 5 | o *γεωργος* (E*G al *γεοργ.*): Da om o

2. *φερον* pri: AHΓ2 33. al aliq *φερων*, item sec : A 33. al aliq *φερων* | *μη φερ. καρπον* (et. Clem 138 Eusps 500 etc): Or3,304 libere *μενον μη φερον δε καρπον*, item Hil76 *non manens neque ferens fructum* | *αιρει* (a b f d *tollit*): c e ff2· g l q vg cop *tollet*, Orint 4,564 *excidet*, Hil76 *eradicabitur*, Nonn 04 *διατμησει* | *αιρ. αυτο* (1. 2pe om *αυτ.*): b c l add *pater* | *το καρπ. φερον*: D *το καρποφορον*, Clem 138 *το καρποφορουν*, a q Novattrin *fructiferum* (sed d *qui fructum adferet*) ... x *τον καρπ. αυτου φερον*, Or3,304 libere *μενον και ποιουν καρπον καλον* | *καθαιρει* (et. a f Novat Clem 138 Or 3,304 etint 3,376 Eusps 500 etc): D b c e ff2· g l q vg cop Orint 4,564 Hil76 *καθαριει*, Nonn *ουδε καθαιρειν* | *αυτο* sec (H* *αυτοσ*): NG *αυτον* ... a q Novat non expri (a *omnem* [Novat *omne*] *fructiferum purgat*, q *omne fructiferum purgabit*), nec habent Clem Or | *καρπ. πλειονα* (ℵ Clem *πλειω*) cum ℵBLM*x 33. 157. it vg Clem Eusps Cyr 4,866 Orint 3,376 et 4,564 Novat Hil ... ς *πλειονα καρπον* cum ADM2Γ ΔΑΠ unc6 al pler Or3,304 Baseth 317 Thdrt2,70 (Nonn 06 *μειζονα καρπον*) | *φερῃ*: HKA 13. 69. 47ev yscr al4 *φερει*

3. 4. *ηδη υμεις* usque *καρπον φερειν*: D* d om

4. *καθως*: 13. 69. 346. add *γαρ*

ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μή τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 [133.4] ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥή-
14, 13 ματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8 [134.10] ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν

4. *μένῃ* cum ℵBL a (*maneat*) ... ς Ln Ti *μειvη* cum ADΧΓΔΔΠ unc^{7} (sed G *μεινει*) al omn^{vid} itpler d vg (*manserit, remanserit*) Or^{1,566} (*εμμειvη*) Eusp$^{s\,500}$ Cyr^{4,874} | *ουδε υμεισ* et. e f g q vg ... x y^{scr} al pauc a c gat mm syrP Eusp^{s} *και υμεισ*. Item b ff$^{2\cdot}$ *sic et qui in me non manserit* (ff$^{2\cdot}$ *manet*) | *μενητε* cum ℵABL (6p^{e} *μενειται*) d (*maneatis*) ... ς Ti *μειvητε* cum DΧΓΔΔΠ unc^{7} al fere omn Eusp^{s} Cyr :: patet pro ratione testium aut *μενη* (v. 4 et 6) et *μενητε* aut *μειvη* et *μειvητε* legendum esse. Aliter est v. 7.

5. *εγω* (et. Or^{4,23} et$^{int\,2,221}$ Eusp$^{s\,500}$ etc): D* a d add *γαρ* | *εν εμοι*: Dgr^{c} om *εν* | *ουτοσ*: M*Γ 124. y^{scr} al go (cf Gabel. et Loeb. ad h. l.) *ουτωσ* | *ουδεν* (a add *nisi in me quis manserit*): B *ουδε εν* ... D* 6p^{e} d om

6. *μενη* cum ℵ*ABD (254 *μενει*)... ς Ti *μειvη* cum ℵ^{c}LΧΓΔΔΠ unc^{7} al fere omn Cyr^{4,875} :: vide ad v. 4 | *εβληθη* (D* *επληθη*): GL 209. 254. al^{2} ^{scr} *εκβληθη* | *εξηρανθη*: L *ξηρανθη* | *αυτο* (Gb′) cum NDLXΔΠ 1. 13. 33. (69. *αυτω*) 124. 249. 346. 2p^{e} al plus^{12} e g q vg^{cle} syr^{sch} et^{hr} arm aeth (go *et colligitur*) Cyr ... ς Ln Ti *αυτα* cum ABΓΔ unc^{7} al pler a b c f ff$^{2\cdot}$ am fu for ing taur cop syrP :: *συναγουσιν* videbatur pluralem poscere | *το πυρ* (Gb + το, Sz) c. ℵABEGKLMSUΓΔΔΠ al plus^{70} Chr^{8,513} ... ς Ln (ex errore) om το cum DHX al mu Cyr^{4,875} Thdrt ^{2,471} et^{3,425}. Cf et. Or^{3,304} – – *ο πατηρ μου εκκοπτει και εισ πυρ αυτο βαλλει* :: cf Mt 3, 10. 7, 19. Lc 3, 9 (Mc 9, 22) | *βαλλουσιν*: 33. *εμβαλουσιν* (teste Treg *εκβ*.)

7. Corrupte 69: *εαν μη μειvητε εν εμοι και τα ρηματα τα εμα ου μενει εν υμιν· εαν δε μενητε εν εμοι μηνει* (pro *μειvη*)· *και ο εαν θελητε γενησεται υμιν*. | *εαν*: D 254. f fos go cop syr^{sch} et^{hr} add *δε* | *μειvητε*: A Chr^{8,513} *μενητε*, 254. *μενειτε* | *μειvη*: L *μενει*, 3. 157. (et. Chr$^{mosc\,2}$) *μενη* | *ο εαν* cum ADLX unc rell al omn^{vid} ... Ln *ο αν* cum B ... ℵ *οσα εαν* | *θελητε* (a b c f ff$^{2\cdot}$ g q vg *volueritis*): A tisch** 248. i^{scr} Cyr^{4,877} com (non ^{txt}) *θελετε*, item d e *vultis* | *αιτησασθε* (ADΓ al mu *-σθαι* :: ex cdd antiquissimorum abusu frequentissimo, sed vide h. l. etiam versiones) cum (Gb′) ABDLMXΓ 1. 106. 124. 127. 346. al^{50} Chr^{8,513} ex$^{mosc\,4}$ et$^{alii\,8}$, item *petite* b e ff$^{2\cdot}$ q go cop syr^{hr} arm aeth. Item a c f syr^{sch} pers^{p} *petere* i. e. *αιτησασθαι* omisso *και* seq ... ς *αιτησεσθε* (A al *-σεσθαι*) cum ℵEGHKSUΔΔΠ al perm Chr^{montf} Cyr, item *petetis* g vg syrP (:: cf 16, 26, at ibi ℵ etc *αιτησασθε*) | *υμιν*: D*d* e om

8. *εν τουτω*: ℵ*L.* al aliq *εν τουτο* | *πολυν* (48^{ev} om): D ante *καρπον*

φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν 14, 15
τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς κἀγὼ τοῦ πατρός μου τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ 17, 12
ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή- 13, 34
λους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 [135.4] μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 1 Io 3, 16
14 [136.10] ὑμεῖς φίλοι μού ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 8, 31

pon | *γενησεσθε* cum ℵABGHKSUΓΔΛ al pler (al aliq -*σησθε*) Chr^{8,513} Cyr^{4,879} ... Gb′ Ln *γενησθε* c. BDLMΣΛ 1. 262. tisch** al^{12} Amphil^{466} (Chr^{ibidem} *ινα υμεισ μοι γενησθε μαθηται και καρπ. πολ. φερητε*). Ad utramque lectionem adhiberi possunt Latini, qui *et efficiamini* vel (a d e q) *et sitis*, f *et possitis fieri* habent. Similiter cop go etc; contra syr^{utr} eth^{r} *et eritis* | *εμοι*: L 33. al$^{3\,scr}$ *μοι* ... D* 254. *μου*

9. *καγω*: 33. *και εγω* | *ηγαπησα υμασ* cum ℵAD^{2}ΧΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn c f ff$^{2\cdot}$ g vg go rell Chr^{8,513} Cyr^{4,881} Novat^{310} (Gall^{8}) ... Ln *υμασ ηγαπ.* cum BD*L 1. a b e q

10. ℵ* ab *εν τ. αγαπ. τ. εμη* v. 9 ad *μενειτε εν τ. αγαπ. τ. εμη* v. 10 transiluit. Suppl ℵ^{c} | *μου* pri: Δ *τασ εμασ* | *τηρησητε*: ℵ^{c}L pP$^{arh\,a}$ *τηρησετε* | *μου* sec: ℵ^{c}X 44^{ev} *τη εμη* ... e om | *καγω* cum ℵDE^{gr} a b c e f ff$^{2\cdot}$ g vg cop syr^{hr} arm Cyr^{4,881} ... ς Ln Ti *εγω* cum ABLX unc rell al omn^{vid} d q syr^{utr} go aeth Novat^{310} | *του πατροσ μου* ante *τασ εντ.* cum ℵB a b ff$^{2\cdot}$ g vg Chr Novat^{310}, sed B a b ff$^{2\cdot}$ Chr Novat om *μου*, item c q, hinc Ln Ti om *μου* (contra ℵ* *μου* etiam per errorem post *εντολασ* add, quod iam ℵ^{a} delevit) ... ς Ln post *εντολασ* pon cum ADLXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} c e f q go rell Cyr | *τετηρηκα*: ℵ *ετηρησα* | *μένω* (ut KMSΓΔΠ etc): B^{2}EGUX al mu *μενῶ*

11. *ταυτα* (et. Clem^{466}): D syrP add *δε* | ἡ (Gb″) cum ABD 1. 33. 38. 106. 249. 251. 254. w^{scr} 2pe (et. schol^{237} et^{259}) it (exc f) vg go syr^{utr} eth^{r} arm aeth (sed 33. c syr^{sch} eth^{r} ante *εν υμιν* pon) ... ς *μεινη* cum ΚLXΓΔΛΠ unc^{7} (Η *μενη*) al pler f (cop anceps) Chr^{8,516} Cyr^{4,844}

12. *αυτη*: 13. 69. 124. 33^{ev} Clem^{466} Chr$^{8,516\,com}$ add *δε*

13. *μειζονα* (69. -ζο sic): L al pauc *μειζωνα* | *ουδεισ*: B *ουδε εισ* | *ινα* sine *τισ* cum ℵ*D* d a b c e ff$^{2\cdot}$ arm auctor$^{dupl\,martyr}$ ap Cyp^{584} Lcif^{194} al (vide ap Sab) ... ς Ln Ti add *τισ* cum ℵ^{c}ABD^{2}LX unc rell al omn^{vid} f g q vg (f *ut - quis ponat*, vg *ut - ponat quis*, q *ut si quis animam* etc) go syrr rell Cyr^{4,886} Cyp^{304} al

14. *υμεισ* (et. it vg Lcif): ℵ*D* d add *γαρ* | *ποιητε*: LMXΓ tisch* al *ποιειτε* ... D* *ποιησητε*, item *feceritis* (a *reciperitis*) it vg | ἃ (Gb″, Ln ex errore de B) cum ΚDLX 1. 69. 249. 346. 2pe 7pe al$^{3\,scr}$ b c f ff$^{2\cdot}$ g vg syrP ^{mg} eth^{r} (cop^{vid}) Thdrt^{1,98} Cyp^{194} Lcif^{181} al ... Ti ὅ cum B a e q go aeth Cyp^{106} Lcif^{183} et^{194} ... ς *οσα* cum ΑΙΓΔΛΠ unc^{7} al pler syr^{sch} eth$^{p\,txt}$ Thdrt^{1,122} et^{2,335} (sed utroq loco *παντα οσα*) Cyr^{4,888} | *εγω*: Δ al pauc a e Cyp$^{106.\,194}$ om | *εντελλομαι*: Δ 69. al *εντελλωμαι*

15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐ-
τοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ
6, 70 τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ'
14, 13 ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρ-
πὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, [137.4] ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. 17 [138.10] ταῦτα ἐντέλ-
13, 34 λομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

7, 7 18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον με-
μίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ

---

15. *λεγω υμας* cum ℵABLX 33. 255. 249. al pauc it^{pler} d vg syr^{utr} eth^{r} arm Ir$^{int\,243}$ Or^{prov} (ap Mai^{46}, deest Notit) et$^{int\,2,104\cdot 3,48}$ et$^{4,542\cdot 640}$ Const^{6,21} Chr$^{mosc\,2}$ Cyr^{4,688} et$^{ador\,385}$ Thdrt^{1,1061} (*καλεσω υμας*) Cyp 108. 194 Lcif 181. 183. 194. Hil^{522} ... ς *υμας λεγω* cum DE^{r}Γ^{1}ΔΛΠ unc^{2} al pler q go aeth Or^{4,33} et (*υμας καλω*) ^{2,625} Chr^{5,517} | *αυτου ο κυριος* cum ℵABDILX unc rell al pler Ir$^{int\,243\,semel}$ Cyr^{4,688} ... N 69. 157. z^{ser} al pauc Or^{4,33} et$^{int\,3,48}$ Did$^{tri\,2,2}$ et^{6} et^{alib} Chr^{5,517} Ir$^{int\,243\,semel}$ *ο κυρ. αυτου* | *οτι παντα* etc: Or^{4,33} Hil^{522} *οτι διαμεμενηκατε μετ εμου εν πασι τοις πειρασμοις μου* (Hil om *μου*) :: ex Lc 22, 28 | *παντ.* a et. a e q Const^{6,21} (*δουλους, αλλα φιλους, οτι* etc) Cyr^{4,688} al Ir$^{int\,243}$ Or$^{int\,3,91}$ et^{4,640} Novat^{310} etc ... D*s 28. 33. 44. 122. 382. h^{ser} b c f ff$^{2\cdot}$ g vg Chr^{5,512} Or$^{int\,3,48}$ *παντ. οσα* (*omnia quaecumque*) | *μου*: 1. 2^{pe} Ir$^{int\,243}$ (ex$^{cdd\,pler}$) Chr$^{mosc\,3}$ om

16. *αλλ.*: D *αλλα* | *και εθηκα υμας*: A 13. 250. 2^{pe} 6^{pe} go om | *ινα υμεις*: 28. 57. 127. al^{3} it^{plu} (non e f q) vg cop aeth Cyr^{4,892} Lcif^{194} om *υμεις* | *καρπον*: A 13. 346. praem *πολιν* (A -*λν*), item Amb$^{ps\,63.\,903}$ add *plurimum* | *μενῃ*: NA 33. 69. al^{10} *μενει* ... KΠ al plus^{12} Cyr act^{49} *μεινη* | *ινα* (ℵ^{c}): ℵ* om ... 13. 69. 124. 346. arm *ινα και* (l Lcif *et quodcumque* pro *ut quodc.*) Sic e: *et fructus vester est ut si quid* etc (reddidit *ῃ* pro *μένῃ*?) | *αν*: NA al pauc *εαν* | *αιτησητε* cum ℵADINX unc rell al omn^{vid} ... BL *αιτητε* | *δω* cum ABDKILSUΓΔΠ al permu^{vid} ... Ti *δωῃ* cum EGHMXΔ(et M *δωει*) 33. al^{65} (:: Schu „forma in Pauli epp frequentata, in evv haud obvia") ... N (et*etc, sed vide ante) al^{25} fere Cyr$^{act\,49}$ *δωσει* | *δω υμιν*: 13. 69. 124. 346. *τουτο ποιησω, ινα δοξασθη ο πατηρ εν τω υιω*

17. *ινα*: D e om

18. *υμας μισει*: N *μισ. υμ.* (Or$^{int\,2,399}$ *Odit vos hic mundus, quia me priorem vestrum* etc) | *πρωτον* sine *υμ.* cum ℵ*D a b c e ff$^{2\cdot}$ cop arm aeth Cyp^{368} et^{815} ... ς Ln Ti add *υμων* cum ℵ^{c}ABILNX unc rell al omn^{vid} f g l q vg syr^{utr} eth^{r} sahᵐᶦⁿ go (Or$^{int\,2,399}$ vide ante) Cyp^{92} Cyr^{4,894} | *μεμισηκεν* (BIX al *μεμεισηκ.*) et. ℵ^{c} ... ℵ* *εμισηκεν*, N *εμισησεν*

19. *ει*: A *ῃ* | *οτι δε*: D e om *δε* | *ουκ εστε* (et. Or^{1,300} et$^{int\,4,546}$): D* d *ητε* (*eratis*). Libere Or^{4,308} *εκ του κοσμου ητε, καγω εξελεξαμην υμας*

κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 [139.3] μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. [140.10] εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μοῦ ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 [141.1] ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, [142.3] ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με. 22 [143.10] εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 [144.1] ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 [145.10] εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.

13, 16 Mt 10, 24 — Lc 6, 40 — 16, 3 — 9, 41 — 7, 21 — 10, 38 14, 11 — Ps 34 (35), 19 68 (69), 5

εκ του κοσμου, και ουκετι εστε εκ του κοσμου. | *μισει υμ.* (a q *vos odit*) o *κοσμος*: ℵ cop syr^{hr} o *κοσμ. μισ. υμ.*

20. *του λογου* (EGHΓΔΛ al mu ff^{2}· g q vg syrP aeth add *μου*) *ου* ... ℵ *τον λογον ον*, Ítem b *sermonem quem* (itp^{l} *sermonis quem*, e l *sermones quem*, a *sermonis quod*) ... D *τουσ λογουσ ουσ* | *εγω ειπον υμιν* (it^{Pler} *ego dixi vobis*, e Cyp$^{92\cdot 315}$ *dixi vobis*): ℵ *ελαλησα υμιν* | *δουλοσ*: D^{Gr*} praem *μου* | *του κυριου αυτου*: 254. 55^{ev} add *ουδε αποστολοσ μειζων του πεμψαντοσ αυτον*, item a *nec apostolus maior eius qui misit eum. Si haec nostis, felices estis si feceritis ea. Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim* :: ex 13, 16 sqq | *τηρησουσιν*: ℵ pauc *-σωσιν*

21. *παντα* (et. Petr^{alex} ap Gall^{4,111}): Δ ante *ταυτα* pon ... DX 237. 248. g^{scr} al^{5} arm om (Chr^{8,518} *ταυτα γαρ απαντα*) | *ποιησουσιν*: Δ al^{5} fere *ποιησωσιν* | *εισ υμασ* (Gb′) c. ℵ^{a} (item iam*?) BD*L 1. 33. b c ff^{2}· l (hi^{4} *circa vos*) syr^{sch} etP mg Petr^{alex} (et ex Petro Chron^{1,6}) Chr ... X al pauc *υμασ* ... ς *υμιν* cum AD^{2}IΠΓΔΛΠ unc^{7} al pler a e f g q vg syrP ^{txt} et^{hr} cop go Cyr^{4,902} Novat^{310}

22. *ειχοσαν* cum ℵBN*LΠ^{2} 1. 19^{mg} 33. Or^{4,44} cdd et^{67}cdd Cyr^{4,904} et$^{352\cdot 378}$ ... ς *ειχον* cum AD^{2}IΠ^{2}XΓΔΛΠ*et^{3} unc^{7} al pler Or^{3,338} et^{4,44ter} et^{67} Chr^{8,508} (et^{alib} aliq, etiam^{gue}), item D* *ειχαν* | *νυν δε* (et. ℵ^{c} it^{pler} vg etc): ℵ* e om *δε*

24. *εποιησεν* cum ℵABDIKLXΠ 1. 13. 33. 69. 124. 249. al^{7} Chr^{1,494} ... ς Ti *πεποιηκεν* cum EGHMSUΓΔΛ al pler Cyr^{4,907} | *ειχοσαν* cum ℵBL*Π^{2} 1. (*-ωσαν*) 19^{mg} 33. ... ς *ειχον* cum AD^{2}IL^{2}XΓΔΛΠ*et^{3} unc^{7} al pler Chr Cyr, item D* *ειχαν* | *εωρακασιν* cum ℵABDSUΔ al plu ... Ti *εορακ.* cum EGHIKLMXΓΔΠ al mu (vel potius permu^{vid}). Praeterea al pauc l (*quia* pro *νυν δε*) om *και μεμισηκ.*, q *και εωρακ. και*, contra e go aeth post *εωρακ.* add *με.* | *και εμε* (D* *με*) et. b f vg syr^{utr} et^{hr} aeth: D*et^{2} a c e ff^{2}· l q cop arm^{cdd} om *και*

25. *αλλ* (sic unc^{omn}, non *αλλα*, I vero *αλ*): 47. 61. syr om | *γεγραμμενοσ* post *εν τ. νομ. αυτ.* cum ℵBDGLX 1. 33. 254. 2P^{e} it vg arm (aeth

14. 16
16, 7 26 ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πα-
τρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,
ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι
Act 5, 32 ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυνα-
9, 22 γώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· 146.1 ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀπο-
κτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα
ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ

verbum legis eorum quod ait) Or$^{4,580\,\text{nota}}$ Cyr^{4,908} ... ς ante *εν τω* pon cum AEHIKMSUΓΔΛΠ al pler go syr^{utr} eth^{hr}

26. *οταν* sine copula cum ℵBΔ 2pe e l m^{9} cop^{dz} syr^{hr} Did$^{tri\,3,19}$ et^{38} Chr ^{3,519} Epiph^{898} Novat^{311} Hil^{958} al ... ς Ln Ti add *δε* cum ADILΓΛΠ unc^{1} (Δ om male *ελθη*) al pler f g q vg cop^{edd} syr^{utr} arm aeth Cyr^{4,909}; item a b c ff$^{2\cdot}$ add *ergo* | *πεμψω*: D ff$^{2\cdot}$ go Epiph^{898} *πεμπω* | *παρα τ. πατρος* pri loco (haec G q Epiph^{898} om) sine *μου* et. b e f ff$^{2\cdot}$ g l vg syrP eth^{hr} rell Hil Victorin etc ... (A^{*vid})DΠ* 33. 42. 7pe al^{4scr} a c m^{9} cop syr^{sch} Did$^{tri\,3,38}$ Novat Amb add *μου* | *πατρος* sec et. e f ff$^{2\cdot}$ g l m^{9} q vg syrP eth^{hr} rell Did$^{tri\,2,5}$ et$^{3,19\cdot 38}$ etc ... D a b c syr^{sch} Novat^{311} Hil^{958} add *μου* | *μαρτυρησει*: L 33. al^{4} *-σῃ*

27. *και υμεις δε* (et. go; cop syr^{hr} *et vos quoque*): D al^{5} om *δε*, nec exprim it vg syr^{sch} etP (sed$^{edd\,3}$ teste Bernst exprim) | *απ*: 1. *εξ*

XVI. 2 *αλλ*: A *αλ* | *αλλ ερχεται ωρα* etc: cf ep^{lugd} et^{vienn} ap Eus$^{hist\,5.\,1,15}$ *επληρουτο δε το υπο του κυριου ημων ειρημενον οτι ελευσεται καιρος εν ω πας ο αποκτεινας* (cdd^{2} *κτεινας*) *υμας* (cod^{1} om) *δοξει λατρειαν προσφερειν τω θεω.* | *υμας* sec (et. ep^{lugd} Or^{4,402} al Cyp$^{90\cdot 268\cdot 310}$ etc): B om | *λατρειαν*: EKLΔ al *-τριαν* | *τω θεω*: A *τ. κυριω*

3. *ποιησουσιν*: ℵ 33. al pauc *-σωσιν*. Scripsimus sine additam cum AB ΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu b e l q am em for fos fu gat mt mm taur tol go syr^{sch} etP txt Chr^{8,520} Chr^{4,914} Cyp$^{90\cdot 268\cdot 310}$ Lcif ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum ℵDL 1. 69. al vix mu a c f ff$^{2\cdot}$ g vg^{cle} cop syrP c.* eth^{hr} arm aeth; item 33. al^{5} *εισ υμασ*, 73. 259. al pauc *υμασ*] *τ. πατερα*: Π^{2} add *μου* | *ουδε*: Π^{2} *ουτε*

4. *αλλα* (g q vg *sed haec*, b c f ff$^{2\cdot}$ Cyp$^{90\cdot 268}$ *haec autem*; versu vero 3. pro *και ταυτα* b c e f ff$^{2\cdot}$ l Cyp^{bis} *sed haec*): D* a e d l syr^{sch} Chr ^{8,520} om | *οταν*: ℵ* *αν*, ℵ^{cl} *εαν* | *η ωρα* sine *αυτων* cum NDΥΓΔΛ unc^{7} al pler a syr^{hr} cop arm aeth Chr^{8,520} Cyr^{4,915} ... Ln add *αυτων* cum ABΠ* 33. 124. 229** p^{acr} go syr^{utr}, item LΠ^{2} 13. 69. 106. 346. al^{5}, b c e f ff$^{2\cdot}$ g l q vg cat$^{ox\,360}$ Cyp^{bis} (157. *η ωρα αυτη*) | *μνημονευ. αυτων* (Chr *τουτων*): ita etiam (qui *η ωρ. αυτων* tuentur) ABΠ* 33. al^{3} go

εἶπον ὑμῖν. [147.10] ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, [13, 36 14, 5] ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. 9 περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 10 περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. [12, 31]

---

syr^{utr}) ... $\aleph^{ca}$ (non item ^{cb}) D 68. a arm om *αυτων* (om illi igitur utroque loco), item om *αυτων* (qui ante habent) LΠ^{2} 13. 69. 106. 346. al^{5} b c e f ff^{2}· g l q vg cat^{ox} Cyp^{bis} | *μνημονευητε*: ELΓΔΑ al mu *μνημονευετε*, D^{2}(*-νευτε Π* al pauc *-νευσητε* | *ειπον υμιν* (et. $\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ om *υμιν* | *υμιν*^{tert}: D 33. 157. 254. Chr$^{mosc\,1}$ post *εξ αρχης* pon, item L 28^{ev} syr^{utr} eth^{hr} arm aeth Chr^{8,524} post *ειπον* sec ... 63. 69. om

5. *υπαγω*: $\aleph$ *εγω υπαγω* | *προς τον*: 69. *πρ. τ. πατερα τον* | *ερωτα με*: 69. *με ερωτ.* | *υπαγεις* ($\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ *-γει*

6. *αλλ*: A om (syr^{sch} *dixi vobis enim haec, et*) | *οτι*: A^{2} *οτε* (A* *οτι λελαληκα* sine *ταυτα*) | *ταυτα*: A* 127* g^{scr} al^{3} om | *πεπληρωκεν*: go *πεπωρωκεν* (*obduravit*, ut 12, 40)

7. *λεγω υμιν*: KLYΠ 33. 69. 87. p^{scr} 6pe a go Chr^{8,525} Cyr^{4,917} *υμιν λεγω* | *εαν γαρ* sine *εγω* cum $\aleph$BDLΥ 1. al vix mu ff^{2}· g l m^{9} vg cop syr^{P} Cyr ^{4,917} ... Gb* Sz Ti add *εγω* cum ΑΓΔΛΠ unc^{7} 33. 69. al plus^{125} a b c e f q (a b c post *απελθω* pon) go syr^{sch} eth^{r} arm aeth Did$^{tri\,2,11}$ Cyr^{hr} ^{270} Bas^{1,319} Chr^{8,525} Thdrt^{4,289} Clem$^{int\,936}$ Novat | *ουκ ελευσεται* cum $\aleph$AD unc rell al fere omn Bas etc; item Did^{tri} Cyr^{hr} Thdrt *ουκ* (Cyr *ου μη*) *ερχεται* ... BL (33.?) Chr *ου μη ελθη* | *πρ. υμασ* pri ($\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ *πρ. ημ.*

8. *και* (sic etiam I^{b}) *ελθων*: K om *ελθ.* | *ελεγξει*: EL al pauc *-γξη* | I^{b} *δικαιωσυνησ* | *περι* tert: 69* 44^{ev} b om

9. *ου* ($\aleph^{*}$ om, suppl ^{c}) *πιστευουσιν* (et. b l am al): 64. 127. y^{scr} sem a c e f ff^{2}· g q vg (et. for gat mt mm tol, sed non am fu fos ing) eth^{utr} cat$^{ox\,361}$ (Victorin ^{185} utrumq habet) *ουκ επιστευσαν*. Item schol ^{287} (adscriptum Origeni) *ελεγξει τον κοσμον καταπεμφθεισ ο παρακλητοσ λιαν ημαρτηκοτασ, διοτι ουκ επιστευσαν εισ εμε*.

10. *πατερα* sine *μου* (Gb″) cnm $\aleph$BDL 1. 33. 157. a b e ff^{2}· g l vg syr^{hr} sah^{mss} cop aeth Chr^{526} Cyr^{4,920} Victorin^{185} ... ç Ln add *μου* cum AΥ ΓΔΑΠ unc^{7} al pler c f q go syr^{utr} arm | *υπαγω*: 33. *πορευομαι* | *ουκετι*: Π* 131* w^{scr*} *ου*

11. *τουτου* (Δ add *του*): 1. 68. om

12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει

---

12. ετι (et. Or$^{1,367\cdot 388}$ et$^{int\,2,403}$ et^{4,659} Eus$^{marc\,172}$ et$^{ps\,251}$ etc Tert$^{prae\,haer\,22}$ etc): ᴀ επι (etiam *δ super*, sed corr est *insuper*) | υμιν λεγειν cum ℵBLY 33. 118. b c e (*de vobis dicere*) f ff$^{2\cdot}$ f g l m^{9} Or$^{1,388\cdot}$ et (*quae vobis dicam* vel *loquar*) $^{int\,1,61\cdot\,2,403}$ Theognost^{662} (Gall^{3}) Ath^{562} Cyr^{4,847} Tert$^{praescr\,22}$ Hil^{959} Aug$^{ioh\,96,1}$ ... ς Ln λεγειν υμιν cum ᴀD ɪᵇΓΔΑΠ unc^{7} al pler a (*quae dicam vobis*) cop syr^{utr} et^{hr} go arm Or^{1,} ^{387} et$^{int\,4,659}$ Eus$^{ps\,251}$ et$^{marc\,172}$ Did$^{tri\,3,41}$ Chr^{8,526} Cyr^{4,923} Thdrt^{2,35} Tert$^{praesc\,22\,cd}$ et$^{virg\,vela\,1,monog\,2}$ Hil^{805} | δυνασθε (et. f g l q vg Or$^{1,387\cdot 388}$ etc): ᴅ a b c e ff$^{2\cdot}$ m^{9} cop Or$^{int\,1,61\cdot\,2,403}$ et^{4,659} Tert$^{praescr\,22}$ et^{alib} Hil$^{805\cdot 959}$ add (sed vv vario loco) αυτα | αρτι (ℵ^{c}): ℵ* om

13. οταν δε (et. a f m^{9} q vg Or^{1,387} et$^{int\,1,61\cdot\,2,403}$ Theognost^{662} Did$^{tri\,3,41}$ Eus$^{ps\,251}$ et$^{marc\,172}$ Ath^{562} etc): ᴅ al pauc e arm Or^{1,388} Cyr^{4,923} Tert praescr^{22} et^{alib} Hil^{959} om δε (b c ff$^{2\cdot}$ l fos *enim*) | οδηγησει (et. Or^{1,} $^{387\cdot 388}$ et$^{int\,2,403}$ etc): ᴅ syr^{hr} praem εκεινος, item (sed antea om) a syr^{sch} Or$^{int\,1,61}$ et^{4,659} Novat^{311} (m^{9} Tert^{praescr} „ille spir. veritatis, ipse" etc) | υμας (hoc loco et. Or^{bis} etc): ᴅ a Tert^{praescr} Novat Hil^{805} (non item^{959}) ante οδηγησει pon | εν τη αληθεια πασῃ (Gb') cum ℵ (* etc, sed * om πασῃ) ᴅL 1. 33. 2p^{e} b c ff$^{2\cdot}$ l arm Nonn$^{\pi\,38}$ Victorin^{156} (c *docebit vos in omni veritate*, l *docebit vos in veritate omnia*; b *deducet vos in omni veritate*, ff$^{2\cdot\,sab}$ *deducet vos in omni veritate*, item^{blan} *ded. vos in omnem veritatem*; d *vos diriget in veritate omni*, Victorin *praecibit vobis in veritate omni*), item cdd ap Aug$^{ioh\,96,5}$ (*docebit vos omnem veritatem*, vel, sicut alii codices habent, *deducet vos in omni veritate*) ... Ln εισ την αληθειαν πασαν cum ᴀBY Or$^{1,387\cdot 388}$ Did$^{tri\,1,18}$ Cyr^{4,925} et^{986}. Cf et. Eus$^{ps\,251}$ et$^{marc\,172}$ Cyr$^{hr\,270}$ διηγησεται υμιν την αληθ. πασαν (Eus^{ps} om πασαν), sed Cyr^{cod} οδηγησει υμασ επι την αληθ. πασαν. Cf et. e *inducet vobis veritatem omnem* ... ς εισ πασαν την αληθειαν c. ɪᵇΓΔΑΠ unc^{7} al pler Bas^{3,42} Epiph^{898} Chr^{8,527} Thdor ant^{541} (ap Wegn) Thdrt^{2,15}; item a f ff$^{2\cdot}$ blan g m^{9} q vg Tert^{praescr} et^{alib} Novat Hil^{bis} (a ff$^{2\cdot}$ Tert *deducet vos in omnem veritatem*, f q *diriget vos* etc; m *disseret vobis omnem veritatem*, g vg *docebit vos* [am fu add *in*] *omnem veritatem* | αλλ: ᴅ αλλα | οσα sine additam cum ℵB ᴅ*L 1. 33. 61. al pauc Or^{1,387} (ita Delar. ex cdd) Eus$^{marc\,172}$ Ath^{358} et ^{552} Epiph^{898} Cyr$^{hr\,270}$ Cyr^{4,847} ... ς οσα αν cum ᴅ^{2}ΕΗΜSUΥΓΑ (GA ὅσ' ἄν) al plu Ign$^{int\,pol\,228}$ Chr^{8,526} Cyr^{4,923}. (Ex ℵ notandum est quod ℵ^{c} super α in οσα aliquid scripturus erat, sed antequam absolveret rursus delevit.) Item ᴀKΠ al mu οσα εαν, item al aliq ωσ εαν | ακουει cum ℵL 33. Ath^{358} Cyr^{4,847} ακουει, item *audit* b e l fos ... Ti ακουσει cum BDK*HY 1. 435. 48^{ev} y^{scr} Or^{1,387} Eus$^{marc\,172}$ (sed ed Viger λαλησῃ) et Mcelleus^{168} Ath^{552} Cyr$^{hr\,270}$ Epiph^{898}, item *audiet* g vg Victorin^{156} ... ς Ln ακουση cum ᴀE^{2}GKMSUΓΔΑΠ al pler Ign$^{int\,pol\,228}$ Chr^{8,526} Cyr^{4,923}, item *audierit* a c d f ff$^{2\cdot}$ m q Hil al (:: offendebat ακουει et propter λαλησει mutandum videbatur) | λαλησει: ᴀ al aliq -σῃ

λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 [148.3] πάντα 17, 10
ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· [149.10] διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ
ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ 14, 19
με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. 17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ
οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω
πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν;

---

14. Α* om versum | *δοξασει*: Υ al pauc *-ση* | *οτι*: 69. *και* | *λημψεται* cum ΝΑΒ*DΥ ... ς *λημψεται* cum B²LΓΔΠ unc⁷ al omnᵛⁱᵈ ... Α² *δοξασει* | *υμιν*: Epiph⁸⁹⁸ add *παντα* (:: adsumpsit ex sqq, sed nil affert praeter *παντα*). Etiam 33. m⁹ *παντα* quod sequitur cum *αναγγ. υμιν* conjg

15. Ν* om totum versum (propter *ομοιοτελευτον*), supplᶜ | *εχει*: Ε al pauc *εχη* | *ειπον*: ΝᶜL 249. al pauc a e f q copᵈᶻ syrᵘᵗʳ ethʳ arm aeth Cyrʰʳ²⁷⁰ Cyr⁴,⁹⁸⁰ Nonn π⁴⁸ add *υμιν* | *λαμβανει* cum BDEGIᵇLMSUΥΔΛ (ΗΓ *λαμβανεται*) al longe plu a go syrᵘᵗʳ arm Cyr⁴,⁹³² com ... ς (= Gb Sz) *ληψεται* (ΝᶜΑ *λημψ.*) cum ΝᶜΔΚΠ al mu b c f ff²· g m q vg cop aeth Cyrʰʳ²⁷⁰ Hil⁹⁵⁰ etᵃˡˡᵇ | *αναγγελει*: Νᶜ go *αναγγελλει*. Similiter Nonn π⁴⁹ *προαγγελλει*.

16. *ουκετι* (Gb′) cum ΝBDEʳ¹ᵇLΔΠ² 1. 33. 95. 262. b c ff²· g vg syrP arm Or⁴,⁴⁵⁸ Chr⁸,⁵³² com (fluctᵗˣᵗ) Cyr⁴,⁹³² bis Nonn π⁵¹ ... ς Ti *ου* cum ΑΥ ΓΔΠ*et³ unc⁷ al pler a d e f q cop syrˢᶜʰ go aeth (Chr⁸,⁵³² ᵗˣᵗ vide ante) Cyr⁴,⁹³³ bis. Praeterea 122. f q go *μικρον ετι* (*modicum adhuc* f, *pusillum adhuc* q) | *οψεσθε με* sine additam (Gb′) cum ΝBDL a b e ff²· sab sahᵐᵘⁿᵗ copᵈᶻ aethʳᵒ Or⁴,⁴⁵⁸ vid ... ς add *οτι* (33. arm syrʰʳ *και*, 69. *και οτι*) *εγω* (*εγω* c. Υ 33. al mu f [*vado ego*] cop arm; Gb Sz om c. Αɪᵇ unc¹¹ al pler c ff²· bian g vg) *υπαγω προσ τον πατερα* (G add *μου*), item Ln [*οτι υπαγω πρ. τον πατ.*] cum ΑɪᵇΥΓΔΛΠ unc⁷ al pler c f g q go cop syrᵘᵗʳ etʰʳ arm aethᵖᵖ

17. *ειπον* cum ΝΔLΓΔΛΠ rell omnᵛⁱᵈ ... Ti *ειπαν* cum Β | Α *εκ τ. μαθητων αυτων αυτου* corrupte | *προσ αλληλουσ*: Κ ante *εκ τ. μαθ. αυτ.* pon | Ν* ab *μικρον* pri ad *μικρον* alterum transiluit, supplᶜ | *ου*: Dᵍʳ 33. 124. *ουκετι* | *θεωρειτε*: D *οψεσθε*, item (sed nec aliter v. 16) it vg cop syrrᵒᵐⁿ *videbitis* | *και οτι* (Ν* ω pro *οτι*): Η 106. 237. 346. al pauc syrP om *και* | *υπαγω* cum ΝABLMΔΠ al¹² itᵖˡᵉʳ vg aeth ... ς Ti *εγω υπαγω* cum ΔΥΓΔ unc⁶ al pler

18. *ελεγον ουν* et. c f ff²· g q vg ... Dᵃ* al⁵ a b e d om | *τουτο τι εστιν* cum ADGʳ²ᵇΓΔΛΠ* al pler go syrP ... Ln *τι εστ. τουτο* (:: ut modo praecessit lectione non fluctuante) cum ΝBDᵃ*LΥΠ² al¹⁰ itᵖˡᵉʳ d vg cop syrˢᶜʰ etʰʳ arm aeth Or⁴,⁴⁵⁸. Libere e *quid est pusillum* pro *τουτο τι εστ. ο λεγ. το μικρ.* | ο (Α *το*) *λεγει* cum ΝᶜABD²ᵇL unc rell al pler c f g q vg syrˢᶜʰ (post *το μικρ.* pon) etP cop go aeth Or⁴,⁴⁵⁸ etc ... Ν*Dᵃ* 1. 13. 69. 124. gˢᶜʳ 2ᵖᵉ al⁵ a b d e ff²· syrʰʳ arm om | *το μικρον* cum ΝADΓΔΛΠ unc rell al pler arm etc ... BLΥ 121. al pauc Or⁴,⁴⁵⁸

οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 19 ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται

---

om το | τι λαλει cum ℵAD^{2}Γ^{b} (sed τι periit) L unc rell al omn^{vid} it (sed c *quod loquitur*, a *quid dixit*) vg etc; D* ο λεγει (d *quid dicit*) ... B aeth om

19. εγνω sine copula cum ℵBDL 1. 33. 157. 2^{pe} al pauc a b e cop arm (Or^{4,458} οτε λεγοντων των μαθητων – γνους ο ις etc) ... ς Ln εγν. ουν cum AΓΓΔΛ unc^{6} (item $\Gamma^{b\,vid}$) al pler Cyr^{4,924} ... Ω 38. p^{scr} f g q vg go syr^{utr} εγν. δε, item c ff^{2}· syr^{hr} aeth και εγν. | ις cum BL ... ς Ln ο ις cum ℵAD unc rell al omn^{vid} | ηθελον (et. Or^{4,458}): ℵ 69. c ff^{2}· ημελλον (*incipiebant*) | ερωταν: D επερωτησαι περι τουτου | αυτοις (et. Or): A al^{2} gat (teste Blanchino) om | περι τουτου: A c^{scr} περ. τουτο

20. και θρηνησετε (ℵ* -σητε, sed ipse* ε super η notavit): A^{2} 124. al^{4} κ. πενθησετε ... A* pparh semel om | υμεις λυπηθ. cum ℵ*BDA 1. a b c e f ff^{2}· q go cop syr^{hr} arm Tert$^{spect\,28}$ Cyp$^{230.\,268}$ ... ς (sed Gb^{0}) add δε post υμεις cum ALΓΔΠ unc^{7} al fere omn g vg syrP (syr^{sch} *vos* etc) aeth Or^{4,458} et$^{int\,4,483}$ Cyr^{4,924} | αλλ cum ℵABEGHKMSΔΠ al pler Or Cyr ... Ti αλλα cum DLUΥΓΛ al | υμων: Γ 33. 249. al pauc ημων | γενησεται: K γενησται (hoc accentu)

21. τικτη: A al mu τικτει | ηλθεν: Y ηκει | η ωρα (f g q vg sah^{mūn} cop go syrP et^{hr} arm aeth): D 248. a b c e ff^{2}· syr^{sch} (*dies parturitionis*) η ημερα | γεννηση (H crypt^{ev} al mu -σει): A al pauc γενηση | το παιδιον: 1. om το | θλιψεως: D c fos Amb$^{Ps\,47,940}$ λυπης, q *doloris* | εγεννηθη (et. B): C εγενηθη | ανθρωπος (ια^{a}): ℵ* ο ανθρ.

22. ουν hoc loco et. a f q vg syrP et^{hr} cop^{schw} exp^{etr} (cop^{wi} et^{dz} *et vos quoque*) ... ℵ* post νυν μεν ... U al pauc b c e ff^{2}· syr^{sch} arm aeth om | νυν μεν λυπην cum ℵ* (ν. μ. ουν λυ.) et^{c} BC*DLMY 1. 33. 235. 249. 254. 2^{pe} a (omisso μεν) b c e f ff^{2}· q vg cop syr^{utr} arm go (sed ex his nonnulli ut go syr^{sch} non exprim μεν) Chr^{8,538} Hil^{164} (*Nunc quidem trist. habetis*) ... ς Ti λυπην μεν νυν cum AC^{2}ΔΠ unc^{6} al pler Cyr^{4,925} item λυπ. μεν ουν (ουν quod praecedit haud abiecto) ΓΛ al pauc, item aeth *tristes estis iam* | εχετε cum ℵ*BCYΓΔΛΠ unc^{7} al pler c f ff^{2}· q vg (et. for ing em san al) go syr^{utr} arm aeth Cyr^{4,925} Hil^{164} ... Ln εξετε cum ℵCΔL (-ητε) 33. 131. 249. al^{10} a b e am fu taur mt cop Chr$^{mosc^{3}}$ Antioch^{1069} (hom^{25} ουτωσ και υμεισ μεν λυπην εξετε). Libere Chr^{8,538} edd et$^{mosc\,2}$ νυν μεν λυπηθησεσθε) | οψομαι: E -ωμαι | αιρει cum

ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. 23 *καὶ* 14, 13 15, 16
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. 150.4 *ἀμὴν ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί
μου. 24 *ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε,*
καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 15, 11

25 151.10 *Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα*
ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ
πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. 26 *ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου*

ℵACD²LΥΔΑΠ unc⁷ al omnᵛⁱᵈ b e f q am fu go syrᵘᵗʳ Chr⁵³³ Antioch¹⁰⁶⁹ Cyr⁴,⁹³⁵ ... Ln *αρει* cum BD*Γ a c ff²· vg (et. for ing taur al mu) cop arm aeth Orᶦⁿᵗ²,⁸³ Cyp²³⁰ Hil¹⁶⁴

23. *και* (a *sed*): x 249. 252. e Chr⁸,⁵³³ om | *ερωτησετε*: ℵΔ al pauc *ερωτησητε*. Libere e *in illa die nihil metuebitis* | *λεγω υμιν* sine *οτι* cum BCD*LΥ 42. (11ᵖᵉ?) b d e f ff²· g q vg Or¹,²²² Ath⁶⁸⁶ Cyr⁴,⁹³⁵ etᵃᶜᵗ⁴⁹ Quaest⁹² (Aug³,²⁹²⁰) ... ς (Gb⁰⁰) add *οτι* cum ℵA (sed habet *ο τι αν αιτησητε*) D²ΧΓΔΑΠ unc⁷ al pler a c go rell Chr⁸,⁵³³ | *αν* (DΥ² Orˢᵉᵐ Ath Cyr *εαν*) *τι* (Gb′) cum BCDLΥ*et² it vg (Latt *si quid*) Or¹,²²² ᵇⁱˢ Ath⁶⁸⁶ Cyr⁴,⁹³⁶ etᵃᶜᵗ⁴⁹, item cop *hoc quod* ... A nil nisi *αν*, 145* *εαν* .. ℵΧΠ 33. 42. 131. al⁸ go syrP ethʳ aeth *ο αν* (ℵ) vel *ο εαν* (ΧΠ), item ς *οσα αν* (ΚΜ al Chr *εαν*) cum ΓΔΛ unc⁷ al pler syrˢᶜʰ rell Chr⁸,⁵³³ (et. Nonn π⁸⁵ *ὅσσα γὰρ*) | *τον πατερα*: Υ syrˢᶜʰ arm Or¹,²²² ˢᵉᵐᵉˡ add *μου* | *δωσει*: 33. *δωη* | *εν τω ονομ. μου* hoc loco cum ℵBC*LΧΥΑ sahᵐᵘⁿ Or¹,²²³ et²²³ Cyrᵃᶜᵗ¹⁹ (confirmat opinor etiam Cyrᶜᵒᵐ⁹³⁶ *ληψονται παρα του πατροσ, αυτου δηλοροτι και μεσιτευοντοσ και συγχορηγουντοσ τω πατρι· τουτο γαρ εστι το· εν τω ονοματι μου*. Quae post habet, *εν ονοματι τοινυν του σωτηροσ ημων* χ̄ῡ̄ *τασ δεησεισ ποιητεον*, ad ea quae v. 24 sequuntur spectant.) Etiam Nonn π⁸⁵ confirmat (*ὅσσα γὰρ αἰτήσητε θεοκλήτῳ τινὶ φωνῇ, ἔσσεται ἔμπεδα ταῦτα χαριζομένοιο τοκῆος*). ... ς Ln post *τον πατερα* pon cum AC³DΓΔΠ al omnᵛⁱᵈ it vg cop syrᵘᵗʳ ethʳ arm aeth Chr⁸,⁵³³ etᶜᵒᵐ Cyr⁹³⁶ ᵗᵉˣᵗ :: cf v. 24 et 14, 13

24. *ητησατε* et. Or¹,²²²· ²²³ ... A 47ᵒᵛ al pauc Cyr⁴,⁹³⁶ *ητησασθε* (zˢᵉᶜʳ *αιτη.*) | *μου*: A* *με* | *αιτειτε* (et. ℵᶜ; KA al pauc *αιτητε*): ℵ* *αιτησασθε* | *λημψεσθ.* cum ℵAB*DLΥΔ ... ς *ληψ.* cum B²CΧΓΔΠ unc⁷ al omnᵛⁱᵈ | *ᾖ*: U *εἶ*

25. *ερχεται* sine *αλλ* cum ℵBC*D*LΧΥΠ² 1. 33. 69. a b d e g vg sahᵐᵘⁿ cop arm syrʰʳ Orᶦⁿᵗ²,³² Augᶦᵒʰ¹⁰²,³ ... ς (= Gb Sz) Ln *αλλ ερχεται* cum AC³D²ΓΔΑΠ*et³ unc⁷ al pler c f ff²· q go syrP (syrˢᶜʰ *venit autem*) aeth Or¹,⁵⁶⁸ Ath⁴⁰⁵ Cyr⁴,⁹³⁶ (Chr⁵³⁴ *και ερχετ. ωρα*) | *οτε* (et. ℵᶜ Or¹,⁵⁶⁸ etᶜᵃᵗ ᵉᵖʰ ²²³ etᶦⁿᵗ³,³²) ... ℵ* *οπου*, Γ *οτι* | *παρρησια* et. ΚACLΧ etc ... B*D *παρησια*. Praeterea D praem *εν* (d *in pala*) | *απαγγελω* (Gb′) cum ℵ(-*ειλω*)ABC*DKLMUXΥΠ al mu ... ς *αναγγελω* cum CᶜᵒʳʳEGHSΓΔΑ al pler Chr⁸,⁵³⁴ Cyr⁴,⁹³⁷

αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ
ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλή-
8, 42 κατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλ-
θον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι
τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν οἱ μα-
2, 25 θηταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
λέγεις. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα
τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.
Mt 26, 31. 56 31 153.4 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; 32 ἰδοὺ ἔρχε-

---

26. αιτησεσθε: ℵ 1. a (*petite*) cop αιτησασθε, idque ℵ 1. cop ante εν τω ον. μου pon | οὐ (em *nunc*): H*L* om | a *et ego rogabo propter vos* pro και ου λεγω usq περι υμων | πατερα: D add μου | περι υμων et. a (vide ante) f ff^{2}· g q vg Hil^{899} Aug$^{ioh\,92,4}$ ... 36. b c e Cyr$^{act\,49}$ Aug^{tri} om

27. εμε cum ABCD unc rell al omn^{vid} Clem^{102} etc ... ℵL με | και πεπιστευκατε: L 59. 26^{ev} Cyr$^{act\,49}$ om | παρα του cum BCDL unc rell al pler ... Ln om του cum ℵA 251. (Chr$^{534\,semel}$ habet, semel om) :: cf v. 30 ubi απο θεου non fluct | θεου cum ℵ*et^{cb}AC^{3}ΥΓΔΛΠ unc^{7} al pler it (sed ff^{2}· *a deo patre*) vg go syr^{p} ed eth^{r} arm aeth Chr Cyr^{4,938} Hil$^{899.\,902.\,1002}$ etc. Cf et. Or$^{int\,2,233}$ et^{3,29} „qui dicit: *Ego a* (^{3,29} *ex*) *deo exivi, et veni in hunc mundum*“ ... Ln πατρος cum ℵ^{ca}BC*DLX 77. 249. sah^{mūn} cop syr^{sch} (syr^{cod} *ab eo*) et^{p} bars Cyr$^{act\,49}$. Cf Did$^{tri\,2,3}$ et^{5} εγω παρα του πατρος εξηλθον, quae potius a v. 27 quam 28 pendent | εξηλθον: X 69. 124. add και ηκω :: cf 8, 42, unde etiam Hipp noet^{16} Ath^{824} et^{80} Epiph^{610} Chr^{11,1178} videntur pendere εγω (Ath^{80} om) εκ (Chr παρα) του πατρος εξηλθον και ηκω

28. εξηλθον: a e ff^{2}· gat praetermittunt; sic enim e gat *quia ego a deo exivi a patre et veni*, ff^{2}· *quia ego a deo patre exivi et veni*, a (item Hil^{899} et^{902}) *quoniam ego a deo exivi et a patre veni* | D b om εξηλθον εκ τ. πατρος (similiter ff^{2}·, vide ante) | εκ cum BC*LX 33. 249. Epiph^{867} ... ς παρα cum ℵAC^{2}ΥΓΔΛΠ unc^{7} al pler Cyr^{4,940} (Chr^{8,534} απο, sed etiam antea απο του θεου) ... it vg *a patre* (sed Hil *ex patre, de patre, a patre*) | εληλυθα: D ηλθον | πατερα: H al^{2} c add μου

29. λεγουσιν sine additam cum ℵ* (sed vide post) et^{c}BC*D*ΑΠ 1. 262. 2^{pe} e q go syr^{p} ^{txt} Hil$^{901\,cod}$ ... ς add αυτω, Ln [αυτω] cum AC^{3}D^{2}LΧΓΔ unc^{7} al pler it^{pl} syr^{sch} et$^{p\,mg}$ eth^{r} arm aeth (cop post *sui discipuli*) Cyr^{4,941} Hil$^{901\,ed}$ | οι μαθηται αυτου (2^{pe} a fos om αυτ.): ℵ* οι μαθ. αυτω (ℵ^{c} substituit αυτου) | εν παρρ. (B* παρησια) cum ℵBCD ... ς om εν (:: ut v. 25) cum ALΧΥΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Chr^{8,535} Cyr^{4,941}

30. νυν: Y om | οιδαμεν: 69. 346. εγνωκαμεν | παντα: e *patrem* | εν τουτω: Γ al pauc εν τουτο | πιστευομεν: 249. πεπιστευκαμεν, 33. γινωσκομεν | απο: D παρα | εξηλθες: 69. 124. 3^{ev} 31^{ev} εληλυθας, item a f tol *venisti*

31. ις cum BC ... ς Ln o ις cum ℵADLΧΥΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} Bas$^{eth\,225}$ etc ... s al^{3} om | πιστευετε; (ita et. ς Wtst Gb Sz) ... Ln πιστευ-

ται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ 8, 16
μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.
33 *[153. 10] ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ* 16, 11
κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

1 *Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-* 11, 41
τοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου

ετε· (eodem modo Cyr^{4,942} editum est) cui rationi favet syr (*credite*) omisso *αρτι*, item pers^{p} (et. pers^{cod}) qui sic transpon: *Iesus illis dixit: Hora venit et haec hora est, fidem habete, quod unusquisque* etc. Etiam syr^{w} *nunc fidem facitis* sine interrogatione habet. Antiquissimi cdd ut ℵABCD alii interrogationis signo plane abstinent, nec aliter Latinorum antiquissimi.

32. *εληλυθεν* absque *νυν* c. ℵABC*D*LX 33. sah^{mūn} cop arm syr^{hr} Const^{5,14,3} (*ημιν ειπεν ο κυριος· εληλυθεν η ωρα ινα* etc) ... ς praem *νυν* cum C^{3}D^{3}ΓΔΛΠ unc^{7} al pler (101. *ηδη* pro *νυν*) it (e f q *nunc*, a b c ff^{2}· g vg Hil *iam*) vg go syr^{utr} aeth (*etiam*) Did$^{tri\ 3,21}$ Bas$^{eth\ 285}$ Cyr ^{4,942} Hil ^{1003}. Praeterea ℵ* (del^{c}) add *η ωρα* (i. e. *ὐδ. ερχ. ωρα και εληλ. η ωρα*) | *καμε* cum ℵBC*L 1. Cyr ... ς Ln *και εμε* cum AC^{3}DΧΓΔ ΑΠ unc^{7} al pler Const Did | *αφητε* (69. *αφειτε*): L *αφητε* | o *πατηρ* (et. Or^{2,787} etc): Y 69. 247. al^{15} cop add *μου*

33. *εχητε*: Δ p$^{parh\ sem}$ *εχετε* | *εχετε* (et. Gb Sz) cum ℵABCLXΥΓΔΠ unc^{7} (Δ 157. crypt^{ev} syr^{hr} om *εν τ. κο. θλ. εχ.*) al plu e (*habeatis*) for fos mm san cop syr^{utr} Const^{5,3,2} Eus$^{dem\ 119}$ et$^{ps\ 18}$ Bas^{1,156} Cyr$^{4,945\ com}$ Thdrt ^{2,973} (etiam^{4,946} sed fluct lectio) cat^{367} (*εχετε* legendum esse, non ut editum est *εξετε*, probat^{comm} *οὐ περὶ τῆσ τότε μόνον θλίψεωσ εἶπεν, ἀλλ' ὅτι καὶ μετὰ ταῦτα θλιβήσονται*) Nonn π ^{127} (*θλιβόμενοι τρύχεσθε*), item Or ^{1,678} et^{752} ex edd hoesch et^{spenc} ... ς^{e} (item ς, sed *εξετε* in corrigendis mutatur in *εχετε*, non Gb Sz) Ln (ex errore) *εξετε* cum D 69. al mu (^{2}ap Scri) it^{pler} vg (et. am em fu taur) arm aeth (go anceps) Or ^{1,678} et ^{752} ex edd elarue Eus$^{ps\ 209}$ Chr ^{2,540} Cyr ^{4,944} txt Cyp ^{251} Hil ^{1003}

XVII. 1. *ελαλησεν*: ℵ y$^{scr\ semel}$ *λελαληκεν* | ις cum ℵB ... ς Ln Ti o ις cum ACDLXΥ unc rell al omn^{vid} | *επαρασ* et *ειπεν* (Gb′) cum ℵBC*DLX 1. 16. 33. 69. 124. 346. 2^{pe} (item M^{mg} eccles et evgg ^{pler} sed non in media lectione) a b g vg cop Or ^{1,216} Cyr ^{4,945} ... ς Ti *επηρε* et *και ειπεν* cum AC^{3}ΥΓΔΛΠ unc^{7} (sed Θ om *και*) al pler c e f ff^{2}· q go syr^{utr} et^{hr} arm aeth Chr^{2,540} Nonn ϱ 2 | *ινα* sine *και* cum ℵABC*D 1. 96. 97. a b c (e *et filius clarificet te*, itaque *et* pro *ut* posuit) f ff^{2}· g vg go cop syr^{utr} et^{hr} Or ^{4,23} (Nonn ϱ 3 sed verba pro spuriis habentur) Victorin ar^{1,14} (Gall ^{156}) Hil $^{812\ bis}$ ... ς (Gb^{0}) add *και* cum C^{2}LXΓΔΛΠ unc^{7} al pler q sah^{mūn} arm (aeth *et – glorificabit*) Or^{1,216} Chr$^{2,540\cdot 541}$ Cyr^{4,945}

Mt 11, 27 τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν
6, 39 πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν
1 Io 5, 20 αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν
μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ
5, 36 4, 34 σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα
ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου
τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ

---

o (κ om) **υμοσ** sine **σου** cum ℵBC*et² 47. 64. d e ff²· Or 4,23 Victorin^ari 1,14 Hil^812 sem et^813 ... ς Ln add **σου** cum AC³DΔΓ^grLXΥΓΔΛΠ unc⁷ al pler a b c f g q vg rell Or 1,216 et^int 2,147· 3,890 Hil^43· 812 sem et^1003 | **δοξασῃ**: **ημα** al¹⁰ crypt^ev **–ασει**

2. **παν ο δεδωκασ** cum **ΝABCDLMUXΥΓ** al plu ... **EGHKSΔΛΠ** al mu crypt^ev **παν ο εδωκ.** | **δωση** c. ℵ^cACGKMSX al mu Cyr^4,949 ... Ti **δωσει** c. **BEHUY ΓΔΛΠ** crypt^ev al plus^80 ... ℵ* **δωσω**, L **δωσ**, Chr^8,542 **δω** ... D **εχῃ** (omisso **αυτοισ**) | **αυτοισ** et. ℵ^c itpl vg syrp et^hr: ℵ* 1. 22. 38. e f syr^sch Victorin 156 Hil^43· 812· 814· 1003 **αυτω** (cop arm *ut omni quem – det vitam aeternam*)

3. **δε** et. Eus^marc 139 Cyr^nest 6,56 etc Or^int 4,481· 483· 575· 622 etc: L om | **γινωσκουσιν** cum ADGLYΔΛ 33. 244. z^scr semel ... ς Ln **γινωσκωσιν** cum ΝBCXΠ unc⁶ (et Γ **-σκοσιν**) al pler Or 1,59· 4,50 Eus^dem 244 et^marc 27 alib et^ps 534 et^ecl 45 etc. Praeterea **γιν. σὲ**: hunc accentum ex Π enotavi. | **αληθινον** (69. ante **μονον** pon) et. Or 1,59· 4,50 et^int 4,481 etc Eus dem et^marc Hil^511· 581 ac^saep: b Cyp 134· 213· 264· 284 Novat^tri 308 Victorin ari 156 (al ap Sab) *et verum* ... ff²· om | $\overline{\chi\nu}$ (et. Cyp Novat Victorin etc): D add **εισ τουτον τον κοσμον**

4. **τελειωσασ** cum ΝABCLΠ 1. 33. 42. 122. 246. w^scr b ff²· (uterque *et* Hil *opere consummato*, b praem *uno*) cop aeth syrp cod (ed *quum* c.* ante *opus consummavi*) et^hr Cyr 4,956 com et^879 et^nest 124 Hil^812· 815 ... ς Ti **ετελειωσα** c. (D **και το ἐργ. ετελ.**) ΧΥΓΔΛ unc⁷ al pler a c e f g m⁴ q vg go syr^sch et^p txt arm Ign^intpol 328 Const 8, 1, 1 (i. q. Hippcharism; sed cod mon confirmat **τελειωσασ**) Did^tri 3 25 Mcll^eus 157 Ath^428 Bas 3,39 Chr 8,548 Cyr 4,954 txt Cyp 285 Novat^tri 308 Hil^510· 816· 1008 | **δεδωκασ μοι** (ℵ* **με**) cum ΝABLXY etc (et. Ath Cyr) ... CDKΠ al pauc Ign^intpol Const Bas **εδωκασ μοι** | **ποιησω**: U 91. 127. 24[illegible] *opus quod dedisti mihi ut facerem, perfeci il[illegible]* syr^sch [illegible] Or

5. **πατερ**: D* **πατηρ** | **ἡ**
3,598 Eus^marc 85 **ην**
et^ps 140· 383 etc
τ. κοσμ. γενε
σοι hoc loc
f m⁴ Or³

6. **σου το**
cum

ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 νῦν
ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι τὰ
ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνω- 17, 25 16, 30
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπ-
έστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, 14, 16
ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα 16, 15
σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ

δεδωκ. cum CLXΥΔΑ unc[6] al pler Or[2,541] Cyr[4,960] | *και εμοι* cum ℵACD LXΓΔΑΠ unc[7] al pler Or Eusp[s] Did Chr Cyr ... Ti *καμοι* cum BY 1. 33. | *αυτ. εδωκας* cum ℵABDKLΠ al fere[10] Did[tri] Chr[8,546] ... ς Ti *αυτ. δεδωκας* cum CXΥΓΔΑ unc[6] al pler Or[2,541] Eusp[s 54] Cyr Thdrt[1,690] (priore loc fluct cdd) | *τετηρηκαν* cum BDL ... ς *τετηρηκασι* cum AC XΥΓΔΑΠ unc[7] al pler ... ℵ 33. *ετηρησαν* ... e ff[2] *servavi*

7. *νυν* et. a e f g q Victorin Hil[521] ... b c ff[2] mt *et nunc* | *εγνωκαν* c. A (vide post) BCDLY unc rell (sed A* om *νυν εγν.*) al pler g vg cop syrp txt eth[pp] arm aeth (in A lineolam finalem super *-κα* admodum tenuem esse Woidius refert; sed fortior esset, si posteriore manu suppleta esset) Hil[521] Cyr[4,960]. Item UX 33. 69. al mu Chr[8,547] *εγνωσαν*, s al pauc *εγνωκασιν* ... ℵ *εγνων*, item 7. 118. 32[ev] 36[ev] 44[ev] 60[ev] *εγνωκα*. Item *cognovi* a b c e f ff[2] q sah go syr[sch] eth[p] mg eth[hr 96] (non item [354]) (Victorin[ari 1,257] teste Wtst, sed [all 156] *cognoverunt*). Praeterea cf Chr [8,547] *τινὲς μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων ὅτι πάντα* etc). Item cat[ox 372] *τινὲς τὸ ἐπαγόμενον νῦν ἔγνων λέγουσιν, ὅτι περὶ ἑαυτοῦ εἶπεν. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον* etc. Similiter Thphyl ad h. l. *τινὲς χωρὶς τοῦ ν̄ ἀναγινώσκουσι· νῦν ἔγνωκα, καὶ φασιν ὅτι ὁ κύριος λέγει· νῦν ἔγνωκα ἐγώ. ἀλλ' οὐκ ἔχει τοῦτο λόγον. μετὰ γὰρ τοῦ ν̄ δεῖ ἀναγινώσκειν· νῦν ἔγνωκαν οἱ μαθηταί μου.* | *δεδωκασ* cum ℵCDLXΥΓΔΑΠ unc[7] al pler ... Ln *εδωκασ* cum AB (*-κεσ*) 1. al[2] | *παρα σου*: X 69. 209. 60[ev] y[scr] pparh sem *πα. σοι* | *εισιν* cum ℵBCLXY 33. 157. 346., item Chr[8,547] *ησαν* ... ς Ln *εστιν* cum ADΓΔΑΠ unc[7] al pler Cyr[4,960]

8. *τα ρηματα*: D add *σου*, item 7[pe] e *μου* (*mea*) | *ἃ*: Π* 42. al[2 scr] *ρσα* | *εδωκασ* (B *-κεσ*) cum ABCDΠ* al[4 scr] al pauc ... ς *δεδωκασ* cum ℵLXΥΓΔΑΠ[2] unc[7] al pler Cyr[4,960] (:: quum *δεδωκα* quod sequitur non fluctuet, videtur *δεδωκασ* ad hoc conformatum esse) | *και εγνωσαν αληθως* cum ℵ[c]BCLXΥΓΔΑΠ unc[7] al omn[vid] (157 *αληθ. και εγν.*) it[pler] vg sah [illegible] eth[hr] arm aeth Cyr Hil[521] (item ed[veron 1,579]) ... ℵ*AD a (*illa ... οτι* quod sequitur) q (*ea vere*) go om *και εγν.* (retento [*και ε...ν*] | *αληθως οτι παρ. σου*: b f *quia vere* ... *ον* (c f g vg *exivi*): a b e ff[2] q *exierunt* ... *δωκασ* ... *σα εστ. και τ. σ. εμα*: ℵ ... *α εμα*: D a c vg sah cop ... 1,58. 4,464. 593. alib) ... *τ με*

Mt 11, 27 τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν
6, 39 πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν
1 Io 5, 20 αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν
μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ
5, 36 4, 34 σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα
ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου
τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ

ο (κ om) υιος sine σου cum ℵBC*et² 47. 64. d e ff² Or⁴,²³ Victorin ari 1,14 Hil 812 sem et 812 ... ς Ln add σου cum AC³DΕΓLXΥΓΔΛΠ unc⁷ al pler a b c f g q vg rell Or 1,216 et int 2,147. 3,890 Hil 43. 812 sem et 1003 | δοξασῃ: ΗΜΑ al¹⁰ crypt ev -ασει

2. παν ο δεδωκας cum ℵABCDLMUXΥΓ al plu ... EGHKSΔΑΠ al mu crypt ev παν ο εδωκ. | δωση c. ℵ^c ACGKMSX al mu Cyr⁴,⁹⁴⁹ ... Ti δωσει c. BEHUY ΓΔΛΠ crypt ev al plus⁸⁰ ... ℵ* δωσω, L δωσ, Chr²,⁵⁴² δω ... D εχη (omisso αυτοις) | αυτοις et. ℵ^c it^pl vg syrp et^hr: ℵ* 1. 22. 38. e f syr sch Victorin 156 Hil 43. 812. 814. 1003 αυτω (cop arm *ut omni quem - det vitam aeternam*)

3. δε et. Eus marc 139 Cyr nest 6,56 etc Or int 4,481. 483. 575. 622 etc: L om | γινωσκουσιν cum ADGLYΔΔ 33. 244. z^scr semel ... ς Ln γινωσκωσιν cum ℵBCXΠ unc⁶ (et Γ -σκοσιν) al pler Or 1,59. 4,50 Eus dem 244 et marc 27 alib et ps 534 et ecl 45 etc. Praeterea γιν. σε: hunc accentum ex Π enotavi. | αληθινον (69. ante μονον pon) et. Or 1,59. 4,50 et int 4,481 etc Eus dem et marc Hil 511. 561 ac saep: b Cyp 134. 213. 264. 284 Novat tri 308 Victorin ari 156 (al ap Sab) *et verum* ... ff² om | χν (et. Cyp Novat Victorin etc): D add εις τουτον τον κοσμον

4. τελειωσας cum ℵABCΠ 1. 33. 42. 122. 246. w^scr b ff² (uterque et Hil *opere consummato*, b praem *uno*) cop aeth syrp cod (ed *quum* c.* ante *opus consummavi*) et^hr Cyr 4,956 com et 879 et nest 124 Hil 812. 815 ... ς Ti ετελειωσα c. (D και το εργ. ετελ.) XΥΓΔΛ unc⁷ al pler a c e f g m⁴ q vg go syr sch et^p txt arm Ign int pol 328 Const 8, 1, 1 (i. q. Hipp charism; sed cod mon confirmat τελειωσας) Did tri 3 25 Mcl leus 157 Ath 428 Bas 2,39 Chr 8,543 Cyr 4,954 txt Cyp 285 Novat tri 308 Hil 510. 816. 1008 | δεδωκας μοι (ℵ* με) cum ABLXΥ etc (et. Ath Cyr) ... CDEΠ al pauc Ign int pol Const Bas εδωκας μοι | ποιησω: U 91. 127. 248. (a *opus quod dedisti mihi ut facerem, perfeci illud*) cop syr sch add αυτο

5. πατερ: D* πατηρ | ᾗ et. ℵ^c Or 2,575 et 3,687 Did tri 1,19 et 3,25 etc: ℵ* Or 3,598 Eus marc 85 ην | τον κοσμον ειναι et. Or 2,575 et 3,598. 687 Eus marc 85 et ps 140. 383 etc ... D* sah mūn γενεσθαι τον κοσμον, item D² Thdrt 1,1559 τ. κοσμ. γενεσθ. Item Ir int 243 Cyp 285 *priusquam mundus fieret* | παρα σοι hoc loco et. Or 2,575 et 3,598 Did tri 3,25 Chr 8,543 Hil 41. 812 etc ... D a f m⁴ Or 3,687 Did tri 1,19 Ir int 243 Cyp 285 Hil 107. 799 post ειχον pon

6. σου το ονομα cum ℵABCLXΥ etc ... D it vg το ον. σου | ους εδωκας cum ℵABDEΠ 157. 235. w^scr Eus ps 51 Did tri 3,17 Chr 8,543 ter ... ς Ti ους

ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 νῦν
ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι τὰ 17, 25
ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνω- 16, 30
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπ-
έστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, 14, 16
ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα 16, 15
σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ

δεδωκ. cum CLXΥΔΑ unc[6] al pler Or[2,541] Cyr[4,960] | και εμοι cum ℵACD LXΓΔΑΠ unc[7] al pler Or Eus[Pp] Did Chr Cyr ... Ti καμοι cum BY 1. 33. | αυτ. εδωκας cum ℵABDKLΠ al fere[10] Did[tri] Chr[8,546] ... ς Ti αυτ. δεδωκας cum CΧΥΓΔΛ unc[6] al pler Or[2,541] Eus[Ps 54] Cyr Thdrt[1,690] (priore loc fluct cdd) | τετηρηκαν cum BDL ... ς τετηρηκασι cum AC ΧΥΓΔΛΠ unc[7] al pler ... ℵ 33. ετηρησαν ... e ff[2] *servavi*

7. νυν et. a e f g q Victorin Hil[521] ... b c ff[2] mt *et nunc* | εγνωκαν c. A (vide post)BCDLY unc rell (sed A* om *νυν εγν.*) al pler g vg cop syr[P txt] et[hr] arm aeth (in A lineolam finalem super -κα admodum tenuem esse Woidius refert; sed fortior esset, si posteriore manu suppleta esset) Hil[521] Cyr[4,960]. Item UX 33. 69. al mu Chr[8,547] *εγνωσαν*, s al pauc *εγνωκασιν* ... ℵ *εγνων*, item 7. 118. 32[ev] 36[ev] 44[ev] 60[ev] *εγνωκα*. Item *cognovi* a b c e f ff[2] q sah go syr[sch] et[P mg] et[hr 96] (non item [354]) (Victorin[ari 1,257] teste Wtst, sed [gall 156] *cognoverunt*). Praeterea cf Chr [8,547] τινὲς μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων ὅτι πάντα etc). Item cat[ox 371] τινὲς τὸ ἐπαγόμενον νῦν ἔγνων λέγουσιν, ὅτι περὶ ἑαυτοῦ εἶπεν. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον etc. Similiter Thphyl ad h. l. τινὲς χωρὶς τοῦ ν ἀναγινώσκουσι· νῦν ἔγνωκα, καί φασιν ὅτι ὁ κύριος λέγει· νῦν ἔγνωκα ἐγώ. ἀλλ' οὐκ ἔχει τοῦτο λόγον. μετὰ γὰρ τοῦ ν δεῖ ἀναγινώσκειν· νῦν ἔγνωκαν οἱ μαθηταί μου. | δεδωκας cum ℵCDLXYΓΔΑΠ unc[7] al pler ... Ln εδωκας cum AB (-κεσ) 1. al[2] | παρα σου: X 69. 209. 60[ev] y[scr] pp[arh sem] πα. σοι | εισιν cum ℵBCLXY 33. 157. 346., item Chr[8,547] ησαν ... ς Ln εστιν cum ADΓΔΑΠ unc[7] al pler Cyr[4,960]

8. τα ρηματα: D add σου, item 7[pe] e μου (*mea*) | ἃ: Π* 42. al[2 scr] ὅσα | εδωκας (B -κεσ) cum ABCDΠ* al[4 scr] al pauc ... ς δεδωκας cum ℵLXΥΓ ΔΑΠ[2] unc[7] al pler Cyr[4,960] (:: quum δεδωκα quod sequitur non fluctuet, videtur δεδωκας ad hoc conformatum esse) | και εγνωσαν αληθως cum ℵ[c]BCLXΥΓΔΑΠ unc[7] al omn[vid] (157 αληθ. και εγν.) it[pler] vg sah cop syr[utr] et[hr] arm aeth Cyr Hil[521] (item ed[veron 1,579]) ... ℵ*AD a (*illa vere*) e (om et. οτι quod sequitur) q (*ea vere*) go om και εγν. (retento αληθ.), hinc Ln [και εγνωσαν] | αληθως οτι παρ. σου: b f *quia vere a te*, c ff[2] *quia a te vere* | εξηλθον (c f g vg *exivi*): a b c ff[2] q *exierunt*

9. δεδωκας cum ℵABCLXY etc ... D εδωκας

10. και τα (L κατα pro his) εμα παντ. σα εστ. και τ. σ. εμα: ℵ και εμοι αυτους εδωκας (:: cf v. 6) | τα σα εμα: D a c vg sah cop syr[sch] Or int[2,157] et[4,599] (non item Or[2,541] et[int 1,58. 4,464. 598 alib]) add εστιν | δεδοξασμαι (et. Or et Or[int]): D εδοξασας με

οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρὸς
17, 22 σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέ-
δωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν
18, 9 13, 18 ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύ-
λαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

---

11. και ουκετι ειμι (A p^{scr} al panc post κοσμω pon) εν τω κοσμω: e *et iam non sum in saeculo et in saeculo sum* ... Or^{3,599} bis post καγω προσ σε ερχομαι pon (praetermissis mediis και αυτοι etc); Nonn$^{\varrho\ 32}$ praeter morem praeterit; a *et hi in hoc mundo sunt, et ego ad te venio, et iam non sum in hoc mundo, et in hoc mundo sunt* pro και ουκετι usque ερχομαι. Similiter c post ερχομαι add *et iam non sum in hoc mundo.* | εν τω κοσμω: D εν τοιτω τω κοσμω, item b c f ff^{2}· q (a vide ante) *in hoc mundo* | αυτοι cum ℵB 229** 254. d (*ipsi*) f (ut d) ... ς Ln Ti ουτοι cum CD^{Gr}LXY unc rell al pler it^{pler} vg (Latt pleriq *hi*, q *isti*) rell Chr^{3,548} Cyr^{4,966} | καγω cum ℵBC*DLX 1. 33. 60^{ev} Or^{bis} Cyr ... ς και εγω cum AC^{2}YΓΔΑΠ unc^{7} al pler | ερχομαι: D add ουκετι ειμι εν τω κοσμω και εν τω κοσμω ειμι. Similiter igitur a (nisi quod ab initio versus και ουκετ. ειμι ε. τ. κοσμ. om); conferendi etiam sunt e (qui *et in saeculo sum* ante και αυτοι add) et c (qui *et iam non sum in hoc mundo* post ερχομ. add) | πατερ: B πατηρ | εν τω ονομ. σου: D add και οτε ημην μετ αυτων (D$^{Gr\ 2}$ add εν τω κοσμω) εγω ετηρουν αιτουσ εν τω ονοματι σου (non mutatis similibus eis quae v. 12 sequuntur) | ω cum ℵABCLYΓΔΑΠ unc^{6} al plu syr^{utr} eth^{hr} (iam Adlero teste, male reddidit Minisc.) sah arm Ath^{449} ex$^{cdd\ pler}$ Cyr^{4,969}; item D*XU 157. al^{10} fu ὅ ... ς (= Gb Sz) ουσ cum D^{2} 69. al vix mu f g q vg go cop aeth Ath$^{449\ ed}$ ... a b c e ff^{2}· (etiam Chr^{3,549}) Hil$^{417.\ 1062}$ om ω δεδωκασ usque εν καθ. ημεισ. Praeterea cf huc Epiph^{279} in haer. Caianorum: πατερ αγιε ουρανου και γησ, τηρησον τοιτουσ ουσ δεδωκασ μοι. οτε ημην μετ αιτων, εφυλαξα αυτουσ, και ουδεισ εξ usq τησ απωλειασ. Item Epiph^{723} ουσ δεδωκασ μοι, πατερ, εφυλαξα αιτουσ εν τω κοσμω. | δεδωκασ cum ABCDXY unc rell etc ... ℵLM al pauc εδωκασ | καθωσ ημεισ cum ℵAB^{2}et^{3}CDEGHKLXΓΔΑΠ*et^{3} al longe plu q go sah cop syr^{sch} eth$^{hr\ 356}$ aeth Cyr^{4,969} et^{1080} ... ς Ti καθ. και ημ. cum B*MSUYΠ^{2} al^{12} f g vg syrP eth$^{hr\ 98}$ arm Ath$^{449\ bis}$ ex$^{cdd\ pler}$ | ημεισ: X add εν, 33. al^{5} g syrP arm add εν εσμεν

12. ημην (H*ΓA al ημιν): B ημεν | μετ αυτων sine additam cum ℵBC*DL 1. al panc b c e ff^{2}· g (*pater, cum essem* etc) vg sah cop Cyr^{4,972} et^{977} et^{1080} Hil$^{417.\ 1062}$ Aug$^{loh\ 107,6}$ ... ς (Gb^{0}) add εν τω κοσμω cum AC^{2}XΓΔΑΠ unc^{7} al pler (a *et in hoc mundo cum essem cum illis*) f q go syr^{utr} eth^{hr} arm (ante μετ αυτ.) aeth (Chr^{3,549} εν τω κοσμω, sed om μετ αυτ.) | ω δεδωκασ μοι: ℵ* om. Possunt illa quidem aliena manu ex v. 11 repetita videri, at nec ab Iohanne aliena repetitio. | ω cum BC^{c} L 33. 64. Cyr^{4,972} et^{978} et^{1080}, item ὅ (*quod*) ℵ^{c} sah cop syr^{hr} (ut v. 11) arm ... ς Ln ουσ cum AC^{3}DXYΓΔΑΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{utr} aeth Or$^{int\ 4,485}$ | δεδωκασ: C εδωκασ | και εφυλαξα (et. ℵ^{c}; ℵ* εφυλασσον) cum ℵBC*L 33. 64. d sah arm syr^{hr} Cyr^{4,972} et^{1080} Hil^{1062} ... Ln [και]

ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα
λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην 15, 11
ἐν ἑαυτοῖς. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος
ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ 15, 18 s
ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, Mt 6, 13
ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁγίασον αὐτοὺς ἐν 11
τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς ἐμὲ ἀπ-
έστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·

εφ., ς om και cum AC*D^{gr}XΥΓΔΑΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{utr} cop aeth Or^{int} | Κ^{r} al$^{4\,scr}$ απολετο | ΧΥΔ al απωλιασ

13. εν τω κοσμω: D εν τουτω τω κοσμ., item a b c f ff^{2} (non e g q vg) in hoc mundo | εν εαυτοισ cum ℵABXΠ (sed ε in εαυτ. suppletum prima manu in ℵ) al$^{3\,scr}$; similiter c* sah^{mdln} εν ταισ καρδιασ εαυτων ... ς Ln Ti εν αυτοισ cum C^{3}DLΥΓΔΑ unc^{7} al pler Cyr^{4,977}

14. εγω δεδωκ. αυτοισ τ. λο. σου: D εγω δε εδωκα τον λογ. σου εν αυτοισ | εμισησεν et. Or^{3,590}: D 40. 63. 73. 77. 253. 259. a e q μισει (D μεισει) | εισιν (d sum) εκ: D a c f q add τουτου | καθωσ εγω (et. ℵ^{c}, sed ℵ* om; f g vg sah cop syr^{hr} Or^{int} et ego) ουκ ειμι (M 248. i^{scr} y^{scr} al pauc o. ειμ. post κοσμου pon) εκ.τ. κοσμ. (a f q Or^{int} de hoc mundo) et. Or$^{int\,3,888}$ (et isti non sunt de hoc mundo, sicut et ego etc): D (sed vide ante d) Π* 69. 19^{ev} 48^{ev} b c e om. Huc trahi non licet Or^{3,599} (τὸν ἐπίγειον τόπον νομιστέον. σαφῶς δὲ οὗτος σημαίνεται καὶ ἐκ τοῦ· καὶ ὁ κόσμ. ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου. ἐμίσησε γὰρ etc)

15. 16. Om hos versus (ab εκ του κοσμου ad εκ του κοσμ. transilientes) 33. 225.

15. ουκ ερωτ. ινα αρησ (ΥΔ αρισ, K al αρεισ) αυτ. εκ τ. κοσμου: Y om | B* om εκ του κοσμου, αλλ ινα τηρησησ αυτουσ, suppl B^{3}. Similiter a ab εκ του κοσμου transiluit ad εκ τ. κοσμ. initio versus 16. Similiter etiam testes alii nonnulli.

16. εκ: D b c f q add τουτου | εγω: D 69. 97. c f vg (sed non fu*) sah cop syr^{hr} καγω | ουκ ειμι hoc loco cum ℵABCDLX al aliq it vg sah cop syr^{sch} eth^{hr} arm Chr^{8,552} Cyr^{4,988} ... ς post εκ τ. κοσμου cum ΥΓΔ ΑΠ unc^{7} al pler go syr^{p}

17. αγιασον (Cyr^{4,963} τηρησον, quod et. in comm repetit): Δ Cyr^{4,963} Did$^{spir\,int\,283}$ (Gall^{6}) praem πατερ αγιε, item syr pers^{p} pater | τη: B om, item Cyr$^{4,963\,txt}$, sed non ibidem com ubi praeterea add τη ση | αληθεια sine σου cum ℵ* (sed ab αληθεια ad sequens αληθεια transilit) ABC*DLn^{2} 1. (11^{pe} e silentio) it^{pler} vg go sah syr^{hr} Cyr$^{4,963\,txt}$ (sed in com add τη ση) Did$^{int\,283}$ (Gall^{6}) ... ς (sed Gb^{00}) Ti add σου cum ℵ^{c}C^{2}XΥΓΔΑΠ* unc^{7} al pler q cop syr^{utr} arm aeth Did$^{tri\,2,6}$ Chr^{8,553} Dial$^{tri\,bis}$ (apud Thdrt^{5,1024} et^{1049}) | αληθεια εστιν: B praem η

18. εισ bis: D a b c f q add τουτον | απεστειλα: Δ* αποστειλα

He 2, 11 19 *καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.* 20 *Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ,* 21 *ἵνα πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.*
11 22 *κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν*

---

19. *αγιαζω* sine *εγω* cum ℵA 71. 248. g^{scr} b c e q fos sah aeth Did$^{tri\ 3,13}$ Ath^{698} (item ^{355} sed editum ex cod *εγω*) Chr^{8,553} (et.$^{mosc\ 6}$) ... ς Ti praem *εγω*, Ln [*εγω*] cum BCDLXY unc rell al. pler (sed 131. post *αγιαζ.* pon) a f vg syrr arm (cop post *αγιαζ.* *εμαυτ.*) Did$^{tri\ 3,24}$ (*ειρηται· εγω αγιαζ. εμαυτον*) Ath^{697} Bas^{1,302} Cyr^{4,986} Or$^{int\ 2,310}$ (*Chr. dixit: Ego sanctifico me ipsum pro eis*). Praeterea g for *et pro eis rogo sanctifico me ipsum.* | *ωσιν και* (a b e Did$^{tri\ 3,18}$ Victorin om) *αυτοι* (Gb″) cum ℵABC*DKLXYII al^{14} it vg go cop arm syr^{sch} eth^{hr} aeth Ath $^{355\cdot\ 697\cdot\ 698}$ Did$^{tri\ 3,18}$ et^{34} Cyr^{4,986} ... ς *και αυτοι ωσιν* cum C^{3}ΓΔΛ unc^{6} al pler sah syrP (Chr^{8,553} et^{554} om *και αυτοι.* Loco^{554} *διο φησιν· ινα ωσιν ηγιασμ. εν τη αληθεια σου.*)

20. *των πιστ.*: XII 1. 247. al^{10} arm syrP^{mg} Or$^{int\ 1,70}$ praem *παντων* | *πιστευοντων* cum ℵABCD*G^{gr}LXYΓΔΛII unc^{7} al longe plu (al pauc *πεπιστευκοτων*) b go cop syr^{utr} arm Ath^{449} Bas$^{eth\ 280}$ et^{297} et^{2,216} Chr ^{8,554} Cyr^{4,994} ... ς (= Gb Sz) *πιστευσοντων* cum D^{2} al mu^{vid} a c e f g q vg sah aeth Or$^{int\ 1,70}$ Cyp^{251} Hil^{950} | *δια τ. λογ αυτων*: Λ om

21. *παντες εν* (et. Clem^{140} Eus$^{marc\ 192}$ etc Or$^{int\ 1,70}$ Cyp$^{213\cdot\ 251}$ etc): c^{e} om *εν* | *πατηρ* cum BD Eus^{marc} (:: cf et. vv. 24. 25.) ... ς Ln (nesciens B) *πατερ* cum ℵACLXΥΓΔΛII unc^{7} al omn^{vid} Clem^{140} Or^{3,439} Eus $^{marc\ 193\ bis}$ Bas$^{eth\ 280}$ etc | *εν ημιν* sine *ἓν* cum BC*D a b c e sah arm Or^{1,300} (*ωσ εγω και συ εν εσμεν, ινα και αυτοι εν υμιν ωσιν*) Eus^{marc} $^{193\ bis}$ Ath^{449} ex$^{cdd\ 2}$ Hil$^{780\cdot\ 951\cdot\ 952}$ ... ς add *ἓν*, Ln [*ἓν*], cum ℵAC^{2}LXY ΓΔΛII unc^{7} al fere omn (d^{scr} om *εν ημιν*) f g q vg cop syr^{utr} eth^{hr} go aeth Clem Or^{3,439} et$^{4,28\cdot\ 395}$ Or$^{int\ 1,70}$ et^{2,58} et^{3,42} ac^{saepe} Eus$^{marc\ 193}$ Ath$^{449\ ed}$ et^{455} Bas$^{eth\ 280}$ Cyr^{4,994} Thdrt^{3,847} Cyp^{213} Hil^{155} etc | *ινα*: 1. f^{scr} al pauc arm Clem^{140} add *και* | *πιστευη* cum ℵ*BC* Clem^{140} Eus marc ^{193} ... ς Ln Ti *πιστευση* cum ℵC^{a}AC^{2}DLXY unc rell al omn^{vid} Or^{2,599} Ath^{449} Cyr^{994} etc

22. *καγω* cum ℵBC*DLXU 1. 33. 249. al pauc Clem^{140} Eus$^{marc\ 192}$ Chr^{8,} $^{553\ b}$ Cyr^{4,1000} et$^{act\ 49}$ ... ς *και εγω* cum AC^{2}ΥΓΔΛII unc^{6} al pler | *δεδωκασ* cum ℵBCLXΥΓΔΛ unc^{6} al pler Eus$^{marc\ 192}$ et$^{193\ sem}$ Cyr^{4} ... Ln *εδωκασ* cum ADUII 157. 248. p^{scr} w^{scr} al^{10} Clem Hipp$^{noet\ 7}$ Eus^{marc} $^{193\ bis}$ Chr Cyr^{act} | *δεδωκα* cum BCDLXΥΓΔΛ unc^{5} al pler Clem Eus marc $^{192\cdot\ 193\ ter}$ Cyr^{4} et^{act} ... ℵΔΚΜΠ 157. 248. p^{scr} w^{scr} al^{5} Hipp$^{noet\ 7}$ Chr$^{8,553\ b}$ *εδωκα* | *ωσιν εν*: D *ωσιν το εν* | *ημεισ* (a b e f vg^{cle} a^{scr} mm cop syr^{hr} praem *και, et*) *εν* (ℵ* om *εν*) sine *εσμεν* cum (ℵ*)BC*DL 1. 33. e syr^{hr} aeth Clem Hipp^{noet} Eus$^{marc\ 193\ bis}$ Cyr$^{nest\ 122\cdot\ 124}$ et$^{act\ 49}$ ... ς (Gb^{u}) Ln add *εσμεν* cum ℵCAC^{2}ΧΥΓΔΛII unc^{7} al pler it^{pler} (c

καθὼς ἡμεῖς ἕν· 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24 πατήρ, ὃ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου. 25 πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

12, 26 14, 3 16, 3 17, 8 15, 9

---

sicut sumus nos unum) vg syr^{utr} sah cop go arm Eus$^{marc\ 192}$ et ^{193} sem Cyr $^{4,1000\ txt}$ Or$^{int\ 1,70\cdot\ 93\cdot\ 152}$ Hil ^{954}

23. *εγω εν αυτοισ κ. συ εν εμοι* (et, Clem ^{140} Hipp$^{noet\ 7}$ Eus$^{marc\ 192\cdot\ 193}$ etc Or$^{int\ 1,70}$ etc): D 59. *συ εν εμοι καγω εν αυτοισ* | *εισ εν* (et. Clem Hipp etc): D Eus$^{marc\ bis}$ Chr$^{8,553\ b}$ *εισ το εν* | *ινα* sec cum BCDLX 33. 69. 124. 249 ^{sem} a e g cop pers^{p} (Or^{3,599} *το· ινα ο κοσμοσ* etc *δισ ειρημενον* etc) Hipp^{noet} Eus$^{marc\ bis}$ Chr Cyr^{4,1000} Amb$^{fid\ 5}$ ... ℵ 1. b c vg arm aeth syr^{hr} pers^{w} *και* ... ς *και ινα* cum AΥΓΔΑΠ unc^{7} al pler f sah syr^{utr} rell | *γνωσκη*: HKΓΔ al mu *-σκει* | *ηγαπησασ* pri et. c e f g q vg go sah syr^{sch} (ut^{edd}) et$^{p\ mg}$ pers^{w} Clem^{102} Eus$^{marc\ 192}$ Cyr^{4,1000} ... Gb$^{\prime}$ *ηγαπησα* cum D a^{l7} a b gat cop syr^{sch} (ut ex punctis apparet, nec desunt^{edd}) et$^{p\ txt}$ eth^{r} pers^{p} arm aeth Chr$^{8,553\ b}$ | *εμε*: D a b *συ* (a b *et tu*) *με* (item Nonn ^{76})

24. *πατηρ* cum AB (:: cf v. 21) ... ς *πατερ* cum ℵCDL unc rell al omn^{vid} Clem^{140} Eus$^{marc\ 192}$ etc | *ὃ* cum ℵBD vg^{ms} (ap Ln) cop go ... ς Ln *ουσ* cum ACLXΥΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} it vg sah syr^{utr} eth^{r} arm aeth Clem Eus^{marc} Chr$^{8,554\ b}$ Cyr^{4,1003} Thdrt^{4,450} Cyp$^{235\cdot\ 291}$ etc | *δεδωκασ* pri cum ℵBCDLXΥΓΔΑΠ^{1}*et*^{2} unc^{7} al pler Eus^{marc} ... Ln (ex errore) *εδωκασ* cum AΠ^{2} al pauc Clem Chr Thdrt | *κακεινοι* cum ℵBCDLXΥΓΔΑΠ^{2} unc rell al pler etc ... ς AKUΠ* al Thdrt^{4,450} *και εκεινοι*, Chr$^{8,554\ b}$ Cyr^{4,1003} *και αυτοι* | *θεωρωσιν*: G *θεωρησωσιν* | *την εμην* (et. Ir$^{int\ 344}$ Clem ^{140} etc Cyp^{221}): D 91. Eus$^{marc\ 192}$ ex cd veneto Cyp^{235} om | *ην δεδωκασ* cum ℵACDHLMUXΔΠ^{2} al plus^{60} Eus^{marc} etc ... ς *ην εδωκασ* cum BEGK SΥΓΔΠ* al permu Thdrt^{4,450}

25. *πατηρ* cum AB (:: cf vv. 21 et 24) ... ς *πατερ* cum ℵCD unc rell al omn^{vid} | *δικαιε*: 2. d Const^{8,11} (item Hipp^{charism}) *αγιε* | *και* pri et. a e g am fu for ing go sah cop^{wl} syr^{utr} arm aeth Clem^{140} Or$^{int\ 89\ bis}$ ... D b c f q vg^{cle} cop$^{sch\ w}$ ex^{dz} syr^{hr} Aug$^{ioh\ 111,5}$ om | *ο κοσμοσ*: D *ο κοσμ. τουτοσ* (sic), a f *hic mundus* | *εγω δε σε*: A om *σε* | *εγνων*: D *εγνωκα*. Praeterea cf huc Const^{8,1,1} (ex Hipp^{charism}) *πατερ αγιε, ει και ο κοσμοσ σε ουκ εγνω, αλλ εγω σε εγνων, και ουτοι σε εγνωσαν.*

26. *και εγνωρισα* usque *και γνωρισω*: syr^{hr} om | *ην* (Aug$^{ioh\ 111,6}$ *quam dilexisti me*): D η, item *qua* it vg. Cf huc Aug$^{ioh\ 111,6}$ „*Non est usitata locutio*: Dilectio quam dilexisti me" – „*usitate quippe diceretur*: Dilectio qua dilexisti me. *De Graeco quidem ista translata est.*" | *με*: ℵ *αυτουσ*

XVIII.

Mt 26, 36 ss
Mc 14, 32 ss
Lc 22, 39 ss

1 [156.1] *Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.* 2 [157.10] *ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας*
Lc 21, 37 *ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.* 3 [156.1] *ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.* 4 [159.10] *Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς*

XVIII. 1. ω̄ς cum ℵBL* ... ς Ln o ω̄ς cum ACDL^{2}XY unc rell al omn^{vid} | του κεδρου cum ℵ*D a b (a b d *cedri*) sah cop (*arboris cedri*) aeth (*kedros*) ... Gb Sz Ln του κεδρων (κεδρών, hoc accentu) c. AS (sed habet κέδρων) Δ 123. c e f g q vg (c f g vg *cedron*, e *caedrum*, q *caedron*) goth (*kaidron*) arm^{vid} Amb$^{luc\,4,13}$ (1338) Aug$^{ioh\,112,1}$ ... ς Ti των κεδρων cum ℵ^{c}BCLXΥΓΔΠ unc^{6} al pler (al^{10} των κενδρων, 9. των δενδρων) Or^{4,396} Chr^{8,557} Cyr^{4,1010} :: LXX *Βασ. γ'* 15, 13 των κεδρων (consentientibus Δ et B) et *Βασ. β'* 15, 23 (sed h. l. codex B^{mai} om των). Alibi ut *Βασ. γ'* 2, 37 κεδρων sine των legitur. Apud Ioseph. Antiqq. 8, 1, 5. τὸν χείμαρρον κεδρῶνος, Bell. 5, 2, 3. φάραγγι, ᾗ κεδρὼν ὠνόμασται, etc habetur. Eandem formam sequutus est Nonn$^{\sigma 2}$ πέζαν ἐσ ἀντιπέραιαν, εὖπρέμνων ὅθι κεδρὼν οἴδματι λυσσήεντι κυλίνδεται ὄμβρος ἀλήτησ οἰδαίνων θρασὺ χεῦμα χαραδραίου ποταμοῖο. Pro testium ratione nomen *Κεδρων*, קִדְרוֹן, ab ipso Iohanne vix positum videtur. Ac poterat sane quodammodo Graece verti, ut fieret του κεδρου, id quod certe rectius quam των κεδρων formatum est, etsi nec hoc testibus (LXX) Origene Chrysostomo Cyrillo displicuisse videtur. | εισηλθεν (E al^{8} scr syrP bars -λθον) αυτος και (U* om) οι μαθ. αυτου: e *introierunt discipuli eius*

2. δε: G arm om (cop *Et Iudas - sciebat quoque locum*) | παραδιδους (239. παραδουσ): D -διδων | συνηχθη sine και cum ℵABCDKLUΞΠ etc ... EGHMSΥΓΔΛ al plu add και | ω̄ς cum ℵBLXΔ 11P^{e} (e silentio) ... ς Ln o ω̄ς cum ACDΥΓΔΠ unc rell al pler Cyr^{4,1010} ... Chr^{8,557} om plane | εκει post ω̄ς cum ℵACLXY unc rell al pler e q go syrP eth^{r} Cyr^{4,1010} ... B post τ. μαθ. αυτου pon, D a b c f g vg syr^{sch} arm aeth post συνηχθη (sed b g vg *Iesus convenerat illuc*, c *Ies. conveniebat ibi*, f *Ies. convenieb. illuc*; a *convenerat ibi Ies.*)

3. λαβων (et. Or$^{4,292.\,396}$ Cyr$^{nest\,133}$): 1. 2P^{e} Chr^{8,558} Cyr^{4,1011} παραλαβ. | την σπειραν: 13. 69. 346. praem ολην | και εκ των φαρι. cum ℵ*et^{cb} DL a for fos Cyr$^{nest\,133}$ ... Ln και των φαρι. c. B (errat de Or) ... ς Ti και φαρι. cum ℵ^{ca}ACXY unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg Or^{4,292} et^{396} Chr^{8,558} Cyr$^{4,1011\,txt}$ | εκει (et. ℵ^{c}; q *ibi locum*): ℵ* om

4. ουν cum ABCΥΓΔΛΠ unc^{6} al pler e g vg syrP arm ... NDLX 1. 33. 2P^{e} (item 69. 124. 346. ο δε ω̄ς) a b c f q fos mt go cop syr^{sch} eth^{hr} aeth Chr^{8,558} Cyr$^{nest\,133}$ δε | ειδωσ (C ιδωσ) et. Or^{1,295} et$^{int\,2,906}$ etc: D 69.

πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε;
5 *ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς·*
ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν.
6 *ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ*
ἔπεσαν χαμαί. 7 *πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ* a
δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν*
ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. 9 *ἵνα*
πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ 17, 12

90. 124. 157. syr^{hr} arm aeth^{ro} (non PP) Nonn$^{\sigma 25}$ *ιδων* (D *ειδ.*) | *παντα τα*: Y om *τα* | *ερχομενα*: Δ al^{10} *επερχ.* | *εξηλθεν και λεγει* cum BC*D 1. 2^{pe} 97. a c e g q (b vg *processit et dixit*, sed am fu for al *processit et dicit*) sah^{mūn} syr^{utr} (syr^{hr} *exivit, dixit*) arm aeth Or^{1,395} et^{4,399} Chr ^{8,558} semel (et semel *εξελθων λεγει*) Cyr^{4,1012} Aug$^{loh\ 112,2}$ ... ς *εξελθων ειπεν* (Y *ειπειν*) cum ΝΑC^{2}LΧΥΓΔΛΠ unc^{6} al pler f go cop Cyr$^{nest\ 133}$ Or$^{int\ 3,906}$

5. *απεκριθησαν*: Χ aeth add *και ειπον* (go *respondentes ei dixerunt*, cop *respondentes dixerunt*, cop^{dz} add *ei*) | *ναζωραιον* (b e f q Or^{1,395} et^{4,399} etc): D a c e vg Or$^{int\ 3,906}$ *ναζαρηνον* | *λεγει*: Or^{1,395} add *δε* | *αυτοις* $\overline{ις}$ cum ℵ (B $\overline{ις}$ post *εγω ειμι* pon) ... ς Ln *αυτ.* ο $\overline{ις}$ cum ΑCLΧΥ unc rell^{10} al omn^{vid} c f q vg syr^{utr} eth^{r} cop (*dicit Ies. eis*) etc ... Ti om $\overline{ις}$ cum (B, vide ante) D 435. 150^{ev} 6^{pe} al^{3} b e Or^{1,395} (a *Dixit illis: Ego sum. Iesus autem stabat et Iudas* etc) | *ειστηκει* cum B^{2}CLΥΓΔΠ unc rell etc ... ΝΑB*DGΧΔ al *ιστηκ.* (:: inter utramque formam scriptura fluctuare solet. Cf ad vv 16. 18 et alibi.)

6. *ουν* (et. Or^{1,395} etc): Δ 13. om | *αυτοις* (et. ℵ^{c}): ℵ* om | *εγω* sine *οτι* cum ΝΑΒDLΧΠ 1. 33. 42. 106. 127. 2^{pe} w^{scr} it vg aeth (Or^{4,399} *και ο μεν ειπεν αυτοις· εγω ειμι, και απο της θειας αυτου δυναμεως απηλθον εις* etc) ... ς (Gb^{0}) Ti praem *οτι* cum CEG^{suppl}KMSUΥΓΔΛ al pler go arm syrr Or^{1,395} Cyr^{4,1013} et$^{nest\ 133}$ | *απηλθαν* cum ΝΒD ... ς *απηλθον* cum ΑCLΧΥ unc rell^{10} al omn^{vid} (nec aliter editus est Or) | *επεσαν* cum ΝΒCDE*LΧ 1. 33. ... ς *επεσον* cum ΑΕ^{2}KMSUΥΓΔΠ al pler (G^{2} *απηλθεν* et *επεσεν*)

7. *αυτους* (Or^{1,395} *αυτοσ*) *επηρωτησεν* hoc ordine cum ΝDEG^{2}KMSΓΔΛΠ 1. 124. al pler (al mu *αυτοις επηρ.*) a b c am fu for ing (al) go Or ^{1,395} ... Ln Ti *επηρωτ.* (33. Or^{4,399} *ηρωτ.*) *αιτους* (:: ut solet dici) cum ΑBCLUΧΥ 33. 69. 106. 127. 249. al^{5} e f q vg^{cle} sah cop syr^{utr} eth^{r} arm aeth Or^{4,399} (*ειτα - παλιν ηρωτ. αιτους*) Cyr^{4,1014}; Chr^{8,558} *λεγει αυτοις*. Praeterea D sah syr^{hr} aeth add *λεγων* (syr^{hr} aeth *et dixit illis*) | *ειπον* cum ΝΑBCLΥ unc rell al omn^{vid} ... DΧ *ειπαν* ... D Or^{1,395} (non item^{4,399}) add *παλιν* | *ναζωραιον*: a c vg *nazarenum* (e *nazorenum*)

8. *απεκριθη* sine *αυτοις* cum ΝΑBCLΥ unc rell al pler a b c e g vg syr^{p} Cyr^{4,1014} ... DΧ al plus^{10} f q fos sah syr^{sch} (eth^{r} aeth add *et dixit eis*) arm Or^{1,395} add *αυτοις* | $\overline{ις}$ (Gb″) cum ΝΑBCLΥΓΔΛΠ*et^{2} unc^{6} al longe plu (al aliq om) ... ς ο $\overline{ις}$ cum DΧΠ^{2} 1. al mu Or^{1,395}

9. *δεδωκας*: D 42. 122. w^{scr} *εδωκ.* | *ουκ απωλ.* (EL al *απολ.*) *εξ αυτων* (Α

Mt 26, 51 ss Mc 14, 47 Lc 22, 50 s

αὐτῶν οὐδένα. 10 [160.1] Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 [161.1] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς

Mt 26, 42 τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

Mt 26, 57 Mc 14, 53 Lc 22, 54 12 [163.1] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 [163.10] καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα,

---

αυτου) ουδενα: D εξ αυτων ουδενα απωλεσα, e nemine (corrige neminem) perdidi ex illis, a neminem ex his perdidi

10. σιμων ουν: D τοτε σιμων, q syrsch ethr Simon autem, go verum Simon | ειλκυσεν: ℵ*L 69. yscr al pauc ηλκυσεν | τον του αρχιερ. δουλον c. ABCLXY unc[10] al pler g q vg etc ... ND 242. a b c e f του δουλ. του αρχιερ. | ωταριον (Schu „haud dubie recte“) cum ℵBC*LX syrp mg (sed[bars] int[txt] et alteram lectionem in[mg] habet); item it vg auriculam, at nec aliter infra 18, 26, quo loco ωτιον non fluctuat ... ς Ln ωτιον cum AC[3]DYΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] Cyr[4, 1016]. Versiones (praeter Latt) pleraeque aurem reddunt. | ονομα: DX al[3] το ονομα | τω δουλω (13. 27. 254. 150[ev*] 6[pe] al pauc f ff[2*] add εκεινω): D al[3] a e του δουλου εκεινου, q for servi

11. τ. μαχαιρ. sine σου cum ℵABCDLXYΓΔΛΠ unc[6] al longe plu a b c f ff[2*] g q am fu for em ing taur go cop syr[utr] eth[r] arm Nonn σ 86 (κολεῷ τε τίθει ξίφος) ... ς (= Gb Sz) add σου (:: ex Mt 26, 52) cum 1. 69. 6[pe] 7[pe] al mu (et. aliq ap Scri) e vg[cle] (etiam fos gat mm mt tol) sah mūn aeth Cyr[4, 1018] et [1019] Or[int3, 908] Hil[447- 1056] | θηκην (g vg go Hil bis): X 13. 69. 124. 247. 49[ev] y[scr] z[scr] 6[pe] al pauc a b c e f ff[2*] q mt cop syr[utr] eth[r] arm aeth Or[int] add αυτης ... 254. add παντες γαρ οι λαβοντες μαχαιραν εν μαχαιρα απολουνται :: ex Mt | δεδωκεν (et. Dion[alex 116] ap Gall [14 app]): DA al pauc Chr[8,560] εδωκεν | ο πατηρ: 69. cop syr[sch] aeth Dion[alex] Hil [510- 531] (non item [447- 1056]) add μου

12. συνελαβον: Y z[scr] συνελαβοντο

13. ηγαγον cum ℵ*BD 69. 87. 96. 97. 2[pe] 3[pe] a (duxerunt) cop go[vid] syr sch vid ... ς Ti απηγαγον (:: ut Mt et Mc; sed cf et. Lc) cum ℵ[c]ACLY ΓΔΛΠ unc[6] al pler Chr[8,560] Cyr[4,1020], item adduxerunt b c f ff[2*] g q vg, similiter vv rell. Praeterea ς Ti add αυτον, Ln [αυτον], cum AC[3]LYΓΔΛΠ unc[5] al pler b f g q vg syr[utr] eth[r] sah[mūn] cop rell ... omisimus cum ℵ(et*et[c])BC*DG[3]XΔ 33. 91. 127. 440. 49[ev] 150[ev] z[scr] a c ff[2*] Chr [8,560] Cyr[4,1020] | ανναν: G[3] αναν (item G v. 24) | γαρ: G[3] g mt taur syr[p] (minus recte White vertit enim) Chr[8,560] δε | ην γαρ πενθερ. του καιαφα: syr[hr] om, ita ut οσ ην αρχ. etc ad Annam trahantur; in margine vero eorum loco adscribitur: et Annas misit Iesum ad Caiaphan. Ita Adler p. 196. Miniscalchi vero haec verba post του ενιαυτου εκεινου inseruit. Qua in re convenit cum syr[p] [mg] (sed rursus[bars] sic in ipso textu), qui post εκεινου addit: misit eum igitur Annas vinctum

ὅσ ἦν ἀρχιερεὺσ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφασ ὁ συμβουλεύσασ τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15 [164.4] Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Mt 26, 58 pp
Πέτροσ καὶ ἄλλοσ μαθητήσ. [165.10] ὁ δὲ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ἦν γνω- 20 2
στὸσ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, 16 [166.1] ὁ δὲ Πέτροσ εἱστήκει πρὸσ τῇ θύρᾳ ἔξω. [167.10] ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴσ ὁ ἄλλοσ ὁ γνωστὸσ τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. 17 [168.1] λέγει Mt 26, 69 pp
οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρόσ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-

ad Caiapham. Similiter Cyr^{4,1021} post *εκεινου* pergit *απεστειλαν δε αυτον δεδεμενον προσ καιαφαν τον αρχιερεα*, quae ut in ipso textu exhibentur, ita etiam commentario agnoscuntur. Codex vero 225. post *πρωτον* add *απεστειλεν ουν αυτον ο αννασ δεδεμενον προσ καιαφαν τον αρχιερεα.* | *καιαφα* cum ℵABLXY unc rell al omn^{vid} am (fu *caiphae* sed statim post *caiaphas*) go cop etc ... c (sed statim sequitur *καιαφασ*) D a b c f ff^{2} g q vg (et. for etc) *καϊφα*

14. *ην δε*: c add *και* | *καιαφασ*: it vg (exc am fu) *caiphas, caifas* (D deficit, supplet manus multo recentior) | *αποθανειν* (Gb″) cum ℵBC*D suppLX 1. 13. 22. 33. 69. 91. 124. 209. 249. 251. 254. 346. 2^{pe} it vg sah^{mdin} cop syr^{sch} etP mg eth^{r} arm aeth Chr^{8,560} Cyr^{4,1021} Nonn σ^{37} Chron^{411} ... ς Ti *απολεσθαι* cum AC^{2}EG^{3}KMSUΓΔΛΠ al plu go syr p txt :: *αποθανειν* potest ad 11, 50 accommodatum credi. At quum testimoniorum antiquissimorum pondere praestet, nec incredibile est ex illo *αποληται* 11, 50 hoc loco *απολεσθαι* ortum esse. Est iste locus ex eis ubi praestat probatissimos testes sequi quam coniecturae fidere. | *υπερ τ. λαου*: 22. a add *και μη ολον το εθνοσ απολησται, et non tota gens pereat*

15. *τω ιω* (et. c^{2}): c* *αυτοισ* | *αλλοσ* cum ℵ*ABD^{supp} 106. c^{scr} 2^{pe} 8^{pe} sah cop arm^{cdd} Nonn σ^{71} (*και νεοσ αλλοσ εταιροσ*); item *alius* it vg (v. 16. a b c f ff^{2} for *ille alius*, q am fos *ille*) ... ς (sed Gb^{0} o) Ti o *αλλοσ* cum ℵ^{ob}CLXΨΓΔΛΠ unc^{6} al pler (syr^{sch} *unus e discipulis aliis*) Chr^{8,560} Cyr^{4,1021} | *ην γνωστοσ* cum ℵACD unc rell al omn^{vid} b ff^{2} g vg syr^{p} etc ... B a c f q syr^{sch} eth^{r} *γνωστ. ην* | *του αρχιερεωσ*: syr^{sch} pers^{p} go om. Cf Nonn σ^{37} *ηλθεν εσω θεοδεγμονοσ αυλησ.*

16. *εστηκει*: ℵAB*D^{supp}XΔ al *ιστηκει* | *πρ. τη θυρα*: Γ^{pe} al plus^{20} *προσ την θυραν* (sed r c^{scr} x^{scr} *-ρα*) | *εξω*: ℵ a sah cop syr^{sch} ante *πρ. τ θυρ.* pon | o *αλλοσ* (g^{cle} vg *alius*): 13. 69. 124. 157. g^{scr} al^{10} fere q am fos cop (*hic*) aeth *εκεινοσ*, *ille*; a b c f ff^{2} for *ille alius* (:: cf ad v. 15) ... Y 254. sah om | o (X *οσ ην*) *γνωστ. του αρχιερεωσ* cum BC* L(X) ... ς Ln *οσ ην γνωστ. τω αρχιερει* (:: cf π. 15) cum ℵAC^{2}D^{supp}YΓ ΔΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{4,1022}, nec aliter it vg etc (sah vero *quem pontifex noverat*)

17. *τω πετρω* ante *η παιδ. η θυρ.* cum BC*LX 33. b c f ff^{2} g vg Cyr^{4,1023}

τῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί. 18 [169.10] *εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.* 19 *Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν*
περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 [170.1]
Mt 26, 55 pp *ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ*
πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ
Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 [171.10] *τί με*
ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι

... ς post *θυρωρος* cum ℵAC^{3}D^{supp}ΥΓΔΑΠ unc^6 al pler a sah cop syr utr eth^{hr} go arm aeth

18. *ειστηκεισαν* (ΚΔ al -*κησαν*): ℵAB*ΧΥΔ al *ιστηκ.* | *δε* pri (ℵ add *και*): q *ergo* ... L ff$^{2\cdot}$ cop^{dz} arm om; item Eus$^{dem\ 293}$ et^{488} *εἰπών· εἱστήκεισαν οἱ δοῦλοι* etc | *και εθερμαινοντο* et. Eus$^{dem\ bis}$ Cyr^{4,1023} Nonn$^{\sigma\ 84}$ (*ἐθερμαίνοντο δὲ κύκλῳ ἀνθρακιὴν στορέσαντες*): 1. 2^{pe} a b ff$^{2\cdot}$ om (syr^{sch} ante *οτι ψυχ. ην* pon) | *ην δε και ο πετρ. μετ αυτ.* cum ℵBCLX 1. 33. 124. 249. 2^{pe} a (*stabat autem et Petr. cum illis calefaciens se*) sah syr^{sch} eth^{hr} aeth (*et stabat Petr. etiam et calefaciebat se cum illis*) Cyr^{4,1023} (*ην δε κ. ο πε. εστως μετ αυτ. κ. θερμ.*) ... ς Ti *ην δε μετ αυτ. ο πετρ.* cum AD^{supp}ΥΓΔΑΠ unc^7 (accedit rursus H) al pler f g syr$^{p\,txt}$ go, item sed addito *και* ante *ο πετρ.* 13. 346. b c q vg cop (*stabat autem cum illis et Petrus calefaciens se*) arm syr^p c.*, item 69. *ην γαρ μετ αυτ. και ο πε.* | *εστως* (K supra lineam suppl): Y *εστηκως*

19. *περι* sec: 69. 124. Chr^{8,561} om

20. *απεκριθη*: ℵ* (ℵ^c om) praem *και*, 1. add *δε* | *αυτω* (for *εις*): ℵ* (non item^c) post *ις* pon, C 73. 44^{ev} a b om (fos *respondit Ies. et dixit ei*, item cop *respond. ei Ies. dicens*), hinc Ln [*αυτω*] | *ις* cum ℵ*et^{c}BD^{supp} L ... ς Ln o *ις* cum ΑCΧΥΓΔΑΠ unc^7 al omn^{vid} Bas$^{eth\ 296}$ Cyr^{4,1024} | Β* *παρησια* | *λελαληκα* cum ℵABC*LΧΥΔΠ^2 al^{10} Cyr ... ς *ελαλησα* cum c^3 D^{supp}ΓΑΠ* unc^7 al pler Bas$^{eth\ 296}$ Chr^{8,561} | *τω κοσμω*: syr^{sch} *cum populo* | *εν συναγωγη* cum ℵABCD^{supp}LΧΥΓΑΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) *εν τη συναγω.* cum Δ 1. 69^{mg} al mu Bas^{eth} Cyr | *παντες* (et. Gb) cum ℵABC*LΧΠ al plus^{30} it^{pler} vg sah cop syr^{sch} eth^{hr} arm aeth Bas$^{eth\ 296}$ Cyr^{4,1024} (omisso *οι* sq) Orint^{3,906} (Nonn$^{\sigma\ 99}$ *ἔθνεα λάεσσι*) ...· ς (= Gb) Sz *παντοτε* (Schu „valde placet ap. Io.") cum c^{3}D^{supp}ΓΓΔΑ unc^6 (et H *πάντε*) al longe plu q go syr^p ... ς^e *παντοθεν* cum minusc paucis, ut certe videtur | *συνερχονται*: M 33. al^{10} arm Bas$^{eth\ 296\ cod}$ *συνηρχοντο*

21. *ερωτας* cum ℵABC*LΧΥΠ^2 33. 20^{ev} Chr^{8,561} ex$^{mosc\ 5}$ Cyr^{4,1025} ... ς *επερωτας* cum c^{3}D^{supp}ΓΔΑΠ^{1}et^3 unc^7 al pler Chr^{montf} | *ερωτησον* cum ℵBC*LΧΠ^2 1. 69. 124. 249. 299. 2^{pe} Chr (et$^{montf\ et^{mosc}}$) Cyr ... ς *επερωτησον* c. AC^{3}D^{supp}ΥΓΔΑΠ^{1}et^3 unc^7 33. al pler | *τι ελαλ. αυτοις*: Δ *οτι* (*δ quid*) *ελ. αυτους* (*δ eis*)

οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 [172.1] ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 [172.10] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24 [174.1] ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἅννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 [175.1] Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

Mt 26, 71–75
Mc 14, 70–72
Lc 22, 58–62

21. α εἰπον: x τι ελαλησα

22. δε: x 69. 237. 440. al pauc a cop arm om (syr^{sch} eth^{hr} και ταυτα etc) | εισ παρεστηκωσ των υπηρετ. (g vg^{k} *unus adsistens ministrorum*, a ff^{2} *unus adstans ex ministris*) cum ℵ*B a ff^{2} g vg Cyr^{4,1026}, item syr^{hr} ... ς εισ των υπηρ. παρεστηκωσ cum AC^{3}D^{supp}ΓΔΑΠ unc^{7} al pler (69. sed εστηκωσ) q go sah syr^{utr} arm ... ℵ^{cc}C*LXY 33. b c (*unus de astantibus ex ministris*) f cop (υπηρ. ante παρεστ.) aeth (*unus ex adstantibus minister*) εισ των παρεστωτων (ℵ^{c}Y al -στηκοτων) υπηρετων | αποκρινη: MUA 69. al mu -ινει

23. απεκριθη αυτ. ις: ℵ 13. 69. 124. arm o δε ις ειπεν αυτω ... sah cop syr^{sch} *respondit Iesus et dixit illi* | ις cum BC*L b^{scr} o^{scr} ... ς o ις cum AC^{3}D^{supp}XYΓΔΑΠ unc^{7} al pler | ελαλησα (et. ℵ^{c}): ℵ* ειπον, item Aug ep 188 et^{mendac} *dixi* (sed$^{loh\ 113,4}$ et Latt rell *locutus sum*)

24. απεστειλ. ουν (ut etiam ς^{e}) cum BC*LXΔΠ^{2} 1. 33. 2^{pe} al vix mu a b f ff^{2} arm syr^{p} Cyr^{4,1030} ... ℵ 13. 69. 124. 247. 8^{pe} p^{scr} al^{10} sah syr^{sch} απεστ. δε, c g vg syr^{hr} aeth pers^{p} *et misit*, go cop *tunc* (τοτε cop) *misit* ... ς Gb Sz Ti nil nisi απεστειλεν c. AC^{3}D^{supp}ΥΓΔ..* unc^{7} al^{70} fere q pers^{w} | o ανναϲ: D^{supp}Γ al pauc om o | καιαφαν: A al pauc -αφα | αρχιερεα: H -ρεαν

25. σιμων: x b^{scr*} Chr^{8,562} om | ειπον: A ειπεν, g *dixit* | αυτου ει (et. C^{3}): C* ει εκεινου, C^{2} ει του ανθρωπου εκεινου | ηρνησατο sine copula cum ℵABC*D^{supp}HLSUXΠ al sat mu b e ff^{2} g q vg sah syr^{p} arm ... C^{3} EGMYΓΔΛ al^{100} ηρν. ουν. Item a f go cop *ille autem* (a *at ille*) *negavit*, c syr^{sch} eth^{hr} aeth *et ille negavit* | ειπεν: A 33. λεγει

26. λεγει: 1. q^{scr*} 2^{pe} 8^{pe} 60. 74. 89. arm add ουν | συγγενησ (ND συνγ., K συγκενησ) ων (et. a q *qui cognatus erat*, item syr^{p} eth^{hr}): LX 33. syr^{sch} arm o συγγενησ, item b c f ff^{2} g vg *cognatus*, e *propinqui* (corrige -*nquus*) | ειδον: ita ABD^{supp}EGHLSUΓΔΠ^{2} al plu ... ℵCKMXΥΔΠ^{2} al mu ιδον

27. πετροσ cum ABC*D^{supp}EGKLYΓΔΔΠ* al plu Cyr^{4,1030} ... ς (Gb^{o}) praem o cum ℵC^{2}HMSUXΠ^{2} al permu

Mt 27, 1 ss
Mc 15, 1 ss
Luc 23, 1 ss

28 [176.1] *Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ·* [177.10] *καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα.* 29 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου;* 30 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.*

28. *ουν* cum ℵABCD^{supp}YΓΔΛΠ unc rell al plu a c e ff^{2}· q vg cop arm syrP Chr^{8,562} Cyr^{4,1032} Chron^{10} et^{411} … f g go syr^{sch} eth^{hr} *δε*, sah *post haec* ante *αγουσιν* … LMU al plus^{10} b Or^{4,387} om, hinc Gb^{00} | *απο του καιαφα* (D^{supp} *καιφα*) *εισ το πραιτωριον* et. b q vg *a caiphan* (ita b, *caiafan* q, vg *caipha* sed am *caiapha*) *in praetorium*: contra (:: per errorem) e ff^{2}· g ing mm gat tol sax (item cop$^{dz\ vid}$) *ad Caiphan* (ff^{2}· *Caipham*) *in praetorium*, f *ad caipha in praetorio*, a *missum ad caipham principem sacerdotum in praetorium*, c *ad caipham et ad pilatum in praetorium* | *πρωι* (Gb″) c. ℵABCD^{supp}LMUXΔΛΠ^{2} al^{100} Resp orth^{65} Cyr Chron^{411} … ς *πρωια* c. EGHKSYΓΠ* al permu Chr^{8,562} Chron^{11} (sed ed^{paris} *πρωι*) | *αλλα* cum ℵABC*D^{supp}A 1. 2^{pe} al pauc b (c *et*) g am fu for ing go sah (syr^{sch} cop perss arr *donec ederent*; syr^{hr} *ne ederent*) … ς *αλλ ινα* cum C^{2}LXYΓΔΠ unc^{7} al pler a e f ff^{2}· g vg^{cle} syrP (aeth *non introierunt in atrium quoniam illuxerat* dies *ut ederent pascha, ut ne immundi fierent*) | *το πασχα*: D^{suppl} om *το*

29. *πειλατος* cum ABC … ς Ln (Ti, sed vide comm) *πιλατοσ* cum ℵD suppl LXY unc rell al omn^{vid}, item Nonn (ut$^{\sigma\ 140}$ *Και πιλατοσ ταχυεργοσ* etc) | *εξω* cum ℵBC*LXΠ 1. 27. 33. 249. 2^{pe} al plus^{5} (sed ℵ *εξηλθ. ο. πρ. αυτ. ο πιλ. εξω*) for syr^{sch} eth^{p} c.* go (ante *ο πειλατ.*) aeth Cyr^{4,1034} (ante ed$^{paris\ 1638}$ omittebatur), item post *πρ. αυτ.* pon 13. 42. 69. 6^{pe} al mu a b c e f ff^{2}· g vg syr^{hr} arm … ς Ti om cum AC^{3}D^{suppl}YΓΔΛ unc^{7} al longe plu q sah cop (Cyr$^{edd\ priores}$) | *φησιν* (Gb′) cum ℵBC*LX 1. 33. 2^{pe} Cyr (item Chr^{8,563} *και εξελθων φησι τινα* etc) … ς Ln *ειπεν* cum AC^{3}D^{suppl}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg rell *φερετε* sine *κατα* cum ℵ*B e (*quam accusationem adfertis hominis huius*) a c (*adfertis* vel *fertis de hoc homine*) q (*infertis huic hominem* sic) … ς Ti add *κατα*, Ln [*κατα*], cum ℵ^{a}ACD^{supp}LX unc rell (in Θ^{c} margo abscissus est post *φερετε*, sed vix *κατα* capiebat, nisi compendio scriptum) al omn^{vid} b f ff^{2}· g vg (*adfertis adversus hominem hunc*) Chr^{8,563} (*εχητε κατα*) Cyr^{4,1034}

30. *ειπαν* cum ℵBC … ς *ειπον* cum AD^{supp}LXYΘ^{c} unc rell al omn^{vid} *κακον ποιων* (*-ησασ* ℵ*) cum ℵ^{c}(et*)BL e (*mali aliquid faciens*). item Nonn$^{\sigma\ 147}$ (*εἰ μὴ ἦν τελέσασ ἄφατον κακόν*), item C* 33. 63^{ev} *κακοποιων*, a *male faciens*; item sah *nisi hic fecisset malum* … ς Ln *κακοποιοσ* (Y *-ποιωσ*) cum AC^{2}D^{supp}XYΓΔΘ^{c}ΔΠ unc^{7} al pler b c f ff^{2}· g q vg (hi Latt *malefactor*) etc (cop *factor mali*, item al in utramque partem licet adhiberi) Eus$^{Ps\ 30}$ Chr^{8,563} (Ath *κακουργοσ*) Cyr^{4,1035} | *παρεδωκαμεν*: ℵ *-κειμεν*. Cf a c f ff^{2}· g vg *tradidissemus*, contra b e q *tradideremus*.

31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν
νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξ- 12, 38
εστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, Mt 20, 19 pp
ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 178.1
Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτος καὶ ἐφώνησεν
τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
34 179.10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι

31. *ουν* (145* sah *δε*, go *tunc dixit*) ... 254. a b e cop syr^{sch} eth^{hr} arm om; hinc Ln (sed errat de c) habet [*ουν*] | *πειλατ.* c. ABCD^{supp} ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵLXΥΘ^{c} unc rell al omn^{vid}. Praeterea retinuimus ὁ articulum cum ℵAC^{3}D^{supp}LXΥΘ^{c} unc^{11} al omn^{vid} ... Ti om cum BC* *υμων*: Iohthess^{185} (Gall^{18}) om | *κρινατε* sine *αυτον* cum ℵ*Θ^{c} 1. 2^{pe} 3^{pe} j^{scr} c arm Cyr$^{4,1035\,com}$ (*κρινατε δε μαλλον αυτοι κατα τον υμετερον νομον*) ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ℵ^{c}ABCD^{supp}LXΥ unc^{11} al pler it^{pler} vg sah cop syrr go aeth Chr^{8,564} Cyr$^{4,1035\,txt}$ | *ουν* cum ℵLXΥΓΔΛ unc^{5} al pler a b c f ff^{2*} g vg syr^{hr} Chr Cyr (:: praecedit *ουν*, sequitur *ουν*, hinc vel omissum vel *δε* substitutum) ... AD^{supp}KUΘ^{c}Π 1. al^{5} go syr^{p} aeth *δε* ... Ln Ti om cum BC 225. 250. e q sah cop syr^{sch} arm | *αποκτει. ουδενα* (et. Or^{4,401}): 1. 2^{pe} 3^{pe} a c *ουδ. αποκτ.*

32. $\overline{\text{ιυ}}$: ΓΔ 59. 259. *θεου*, 245. 435. go Chr^{8,564} *κυριου* | *ον ειπεν* (ℵC): ℵ* 254. om | *ημελλεν* cum ℵABCD^{supp}XΥΘ^{c} unc rell al plu ... ΚLSΠ al^{50} fere *εμελλ.*

33. *παλιν* post *εισ τ. πραιτ.* cum ℵΑΓΔΠ unc^{7} 1. al pler syr^{p} go :: 19, 9 vix adhibitum huc ad restituendum eundem verborum ordinem. Ceterum ibi quoque offendit *παλιν* eodem modo collocatum ... Ln Ti ante *εισ το πραιτ.* pon (Schu „bene") cum BC*D^{supp}LXΥΔ al^{10} it vg arm syr^{hr} Cyr^{4,1036}; 69. aeth *παλιν* pon ante *ο πειλατ. εισ το πρ.*, cop *iterum venit Pilat. intro in praetorium* ... C^{3} 33. 259. 44^{ev} sah syr^{sch} pers plane om | *ο πειλατοσ* (*πειλ.* cum ABCD^{supp}; ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵ rell omn): D^{suppl} om ο | *αυτω*: Α *αυτωι* | *ο βασιλευσ* (et. Or^{4,23}): Υ* om *ο*

34. *απεκρι.* sine copula et. b e f q vg^{cle} ... D^{supp} a c ff^{2*} g am fu for ing mt aeth praem *και* | *απεκριθη* c. ℵBCLXΥ unc^{9} al pler Cyr^{4,1037} ... AD^{supp}UΘ^{c}Π 1. 33. 157. 299. 2^{pe} w^{scr} al^{5} *απεκρινατο*. Praeterea ς (Gb^{00}) add *αυτω* cum ℵC^{3}EGHKSΓΔΛ al pler c syr^{sch} eth^{r} aeth ... omisimus cum ABC*D^{supp}LMUXΥΠ 1. 33. 157. 249. 299. w^{scr} al^{2} ^{scr} 2^{pe} al^{3}^{pe} 63^{ev} it^{pler} vg sah cop syr^{p} arm Cyr^{4,1037} | $\overline{\text{ις}}$ cum BLΧ 1. 249. 250. 299. g^{scr} Cyr^{4,1037} ... ς ο $\overline{\text{ις}}$ cum ℵACD^{supp}XΥΘ^{c} unc^{11} al pler | *αφ εαυτου* cum AC^{2}D^{supp}XΥΓΔΘ^{c}ΛΠ unc^{7} al omn^{vid} ... Ln *απο σεαυτου* cum ℵBC*L Chr^{8,564} (*απ. σαυτου*) Cyr^{4,1037} | *συ* (et. ℵ^{c}): ℵ*D^{supp} 59. it^{pl} (non b e q) vg sah arm aeth Chr om | *λεγεισ* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ειπασ αλλοι σοι ειπον* cum ℵAC^{3}XΥΓΔΘ^{c}ΔΠ^{2} unc^{5} al omn^{vid} a b c e f (ff^{2*} g ut vid) q am fu for ing (al) go arm (Chr *αλλοι σοι τουτο ειπ.*) ... B C*D^{supp}L vg^{cle} sah cop syr^{utr} eth^{r} Cyr *αλλοι ειπ. σοι* ... MSΠ*et^{3} al plus^{15} *αλλοσ* (M *αλλο*) *σοι ειπεν*, item aeth

XVIII.

Mt 26, 36 ss
Mc 14, 32 ss
Lc 22, 39 ss

1 [156.1] Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 [157.10] ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας
Lc 21, 37 ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 [158.1] ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 [159.10] Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς

XVIII. 1. ις cum NBL* ... ς Ln o ις cum ACDL^{2}XY unc rell al omn^{vid} | του κεδρου cum ℵ*D a b (a b d *cedri*) sah cop (*arboris cedri*) aeth (*kedros*) ... Gb Sz Ln του κεδρων (κεδρών, hoc accentu) c. AS (sed habet κέδρων) Δ 123. c e f g q vg (c f g vg *cedron*, e *caedrum*, q *caedron*) goth (*kaidron*) arm^{vid} Amb$^{luc\,4,13}$ (1338) Aug$^{ioh\,112,1}$ ... ς Ti των κεδρων cum ℵ^{c}BCLXYΓΔΠ unc^{6} al pler (al^{10} των κενδρων, 9. των δενδρων) Or^{4,396} Chr^{8,557} Cyr^{4,1010} :: LXX *Βασ. γ'* 15, 13 των κεδρων (consentientibus Δ et B) et *Βασ. β'* 15, 23 (sed h. l. codex B^{mai} om των). Alibi ut *Βασ. γ'* 2, 37 κεδρων sine των legitur. Apud Ioseph. Antiqq. 8, 1, 5. τὸν χείμαρρον κεδρῶνος, Bell. 5, 2, 3. φάραγγι, ἣ κεδρὼν ὠνόμασται, etc habetur. Eandem formam sequutus est Nonn$^{\sigma 2}$ πέζαν ἐσ ἀντιπέραιαν, εὐπρέμνων ὅθι κεδρὼν οἰδματι λυσσήεντι κυλίνδεται ὄμβροσ ἀλήτησ οἰδαίνων θρασὺ χεῦμα χαραδραίου ποταμοῖο. Pro testium ratione nomen *Κεδρων*, קדרון, ab ipso Iohanne vix positum videtur. Ac poterat sane quodammodo Graece verti, ut fieret του κεδρου, id quod certe rectius quam των κεδρων formatum est, etsi nec hoc testibus (LXX) Origene Chrysostomo Cyrillo displicuisse videtur. | εισηλθεν (ℵ al^{3} scr syr^{p} bars -λθον) αυτοσ και (U* om) οι μαθ. αυτου: e *introierunt discipuli eius*

2. δε: G arm om (cop *Et Iudas - sciebat quoque locum*) | παραδιδουσ (239. παραδους): D -διδων | συνηχθη sine και cum ℵABCDKLUXΠ etc ... EGHMSYΓΔΛ al plu add και | ις cum NBLXΔ 11pe (e silentio) ... ς Ln o ις cum ACDYΓΔΠ unc rell al pler Cyr^{4,1010} ... Chr^{8,557} om plane | εκει post ις cum ℵACLXY unc rell al pler e q go syr^{p} eth^{hr} Cyr^{4,1010} ... B post τ. μαθ. αυτου pon, D a b c f g vg syr^{sch} arm aeth post συνηχθη (sed b g vg *Iesus convenerat illuc*, c *Ies. conveniebat ibi*, f *Ies. convenieb. illuc*; a *convenerat ibi Ies.*)

3. λαβων (et. Or$^{4,292.\,396}$ Cyr$^{nest\,133}$): 1. 2pe Chr^{8,558} Cyr^{4,1011} παραλαβ. | την σπειραν: 13. 69. 346. praem ολην | και εκ των φαρι. cum ℵ*et^{cb} DL a for fos Cyr$^{nest\,133}$ ... Ln και των φαρι. c. B (errat de Or) ... ς Ti και φαρι. cum ℵ^{ca}ACXY unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg Or^{4,292} et ^{396} Chr ^{8,558} Cyr$^{4,1011\,txt}$ | εκει (et. ℵ^{c}; q *in locum*): ℵ* om

4. ουν cum ABCYΓΔΠ unc^{6} al pler e g vg syr^{p} arm ... NDLX 1. 33. 2pe (item 69. 124. 346. ο δε ις) a b c f q fos mt go cop syr^{sch} eth^{hr} aeth Chr^{8,558} Cyr$^{nest\,133}$ δε | ειδωσ (C ιδωσ) et. Or^{1,295} et$^{int\,3,906}$ etc: D 69.

πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε;
5 *ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς·*
ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν.
6 *ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ*
ἔπεσαν χαμαί. 7 *πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ* a
δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν*
ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. 9 *ἵνα*
πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ 17, 12

---

90. 124. 157. syr^{hr} arm aeth^{ro} (non PP) Nonn$^{\sigma 25}$ *ιδων* (D *ειδ.*) | *παντα τα*: Y om *τα* | *ερχομενα*: A al^{10} *επερχ.* | *εξηλθεν και λεγει* cum BC*D 1. 2^{pe} 97. a c e g q (b vg *processit et dixit*, sed am fu for al *processit et dicit*) sah^{mūn} syr^{utr} (syr^{hr} *exivit, dixit*) arm aeth Or^{1,395} et^{4,399} Chr ^{8,558}semel (et^{semel} *εξελθων λεγει*) Cyr^{4,1012} Aug$^{loh\ 119,2}$ ... ς *εξελθων ειπεν* (Y *ειπειν*) cum ℵAC^{3}LXYΓΔΛΠ unc^{6} al pler f go cop Cyr$^{nest\ 183}$ Or$^{int\ 3,906}$

5. *απεκριθησαν*: X aeth add *και ειπον* (go *respondentes ei dixerunt*, cop *respondentes dixerunt*, cop^{dz} add *ei*) | *ναζωραιον* (b e f q Or^{1,395} et^{4,399} etc): D a c e vg Or$^{int\ 3,906}$ *ναζαρηνον* | *λεγει*: Or^{1,395} add *δε* | *αυτοις* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵ (B $\overline{\iota\varsigma}$ post *εγω ειμι* pon) ... ς Ln *αυτ.* o $\overline{\iota\varsigma}$ cum ACLXY unc rell^{10} al omn^{vid} c f q vg syr^{utr} et^{hr} cop (*dicit Ies. eis*) etc ... Ti om $\overline{\iota\varsigma}$ cum (B, vide ante) D 435. 150^{cv} 6^{pe} al^{3} b e Or^{1,395} (a *Dixit illis: Ego sum. Iesus autem stabat et Iudas* etc) | *ειστηκει* cum B^{2}CLYΓΔΠ unc rell etc ... ℵAB*DGXΔ al *ιστηκ.* (:: inter utramque formam scriptura fluctuare solet. Cf ad vv 16. 18 et alibi.)

6. *ουν* (et. Or^{1,395} etc): A 13. om | *αυτοις* (et. ℵ^{c}): ℵ* om | *εγω* sine *οτι* cum ℵABDLXΠ 1. 33. 42. 106. 127. 2^{pe} w^{scr} it vg aeth (Or^{4,399} *και ο μεν ειπεν αυτοις· εγω ειμι, και απο της θειας αυτου δυναμεως απηλθον εις* etc) ... ς (Gb^{0}) Ti praem *οτι* cum CEG^{suppl}KMSUYΓΔΛ al pler go arm syrr Or^{1,395} Cyr^{4,1013} et$^{nest\ 183}$ | *απηλθαν* cum ℵBD ... ς *απηλθον* cum ACLXY unc rell^{10} al omn^{vid} (nec aliter editus est Or) | *επεσαν* cum ℵBCDE*LX 1. 33. ... ς *επεσον* cum AE^{2}KMSUYΓΔΠ al pler (G^{2} *απηλθεν* et *επεσεν*)

7. *αυτους* (Or^{1,395} *αυτος*) *επηρωτησεν* hoc ordine cum ℵDEG^{2}KMSΓΔΛΠ 1. 124. al pler (al mu *αυτοις επηρ.*) a b c am fu for ing (al) go Or ^{1,395} ... Ln Ti *επηρωτ.* (33. Or^{4,399} *ηρωτ.*) *αιτους* (:: ut solet dici) cum ABCLUXY 33. 69. 106. 127. 249. al^{5} e f q vg^{cle} sah cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or^{4,399} (*ειτα - παλιν ηρωτ. αιτους*) Cyr^{4,1014}; Chr^{8,558} *λεγει αυτοις*. Praeterea D sah syr^{hr} aeth add *λεγων* (syr^{hr} aeth *et dixit illis*) | *ειπον* cum ℵABCLY unc rell al omn^{vid} ... DX *ειπαν* ... D Or^{1,395} (non item^{4,399}) add *παλιν* | *ναζωραιον*: a c vg *nazarenum* (e *nazorenum*)

8. *απεκριθη* sine *αυτοις* cum ℵABCLY unc rell al pler a b c e g vg syrP Cyr^{4,1014} ... DX al plus^{10} f q fos sah syr^{sch} (et^{hr} aeth add *et dixit eis*) arm Or^{1,395} add *αυτοις* | $\overline{\iota\varsigma}$ (Gb'') cum ℵABCLYΓΔΛΠ*et^{3} unc^{6} al longe plu (al aliq om) ... ς o $\overline{\iota\varsigma}$ cum DXΠ^{2} 1. al mu Or^{1,395}

9. *δεδωκας*: D 42. 122. w^{scr} *εδωκ.* | *ουκ απωλ.* (EL al *απολ.*) *εξ αυτων* (A

Mt 26, 51 as Mc 14, 47 Lc 22, 50 a

αὐτῶν οὐδένα. 10 [160.1] Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 [160.1] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς

Mt 26, 42 Mt 26, 57 Mc 14, 53 Lc 22, 54

τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό; 12 [162.1] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 [163.10] καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα,

---

αυτου) ουδενα: D εξ αυτων ουδενα απωλεσα, e *nemine* (corrige *neminem*) *perdidi ex illis*, a *neminem ex his perdidi*

10. *σιμων ουν*: D *τοτε σιμων*, q syr^{sch} eth^{r} *Simon autem*, go *verum Simon* | *ειλκυσεν*: ℵ*L 69. y^{scr} al pauc *ηλκυσεν* | *τον του αρχιερ. δουλον* c. ABCLXY unc^{10} al pler g q vg etc ... ℵD 242. a b c e f *τον δουλ. του αρχιερ.* | *ωταριον* (Schu „haud dubie recte") cum ℵBC*LX syr$^{p\ mg}$ (sed^{bars} in^{txt} et alteram lectionem in^{mg} habet); item it vg *auriculam*, at nec aliter infra 18, 26, quo loco *ωτιον* non fluctuat ... ς Ln *ωτιον* cum AC^{2}DYΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{4,1016}. Versiones (praeter Latt) pleraeque *aurem* reddunt. | *ονομα*: DX al^{3} *το ονομα* | *τω δουλω* (13. 27. 254. 150^{ev*} 6^{pe} al pauc f ff^{2*} add *εκεινω*): D al^{2} a e *του δουλου εκεινου*, q for *servi*

11. *τ. μαχαιρ.* sine *σου* cum ℵABCDLXYΓΔΛΠ unc^{6} al longe plu a b c f ff^{2*} g q am fu for em ing taur go cop syr^{utr} eth^{r} arm Nonn$^{\sigma\ 56}$ (*κολεῷ τε τίθει ξίφος σου*) ... ς (= Gb Sz) add *σου* (:: ex Mt 26, 52) cum 1. 69. 6^{pe} 7^{pe} al mu (et. aliq ap Scri) e vg^{cle} (etiam fos gat mm mt tol) sah mūn aeth Cyr^{4,1018} et^{1019} Or^{int3,908} Hil$^{447.\ 1056}$ | *θηκην* (g vg go Hil bis): X 13. 69. 124. 247. 49^{ev} y^{scr} z^{scr} 6^{pe} al pauc a b c e f ff^{2*} q mt cop syr^{utr} eth^{r} arm aeth Or^{int} add *αυτησ* ... 254. add *παντεσ γαρ οι λαβοντεσ μαχαιραν εν μαχαιρα απολουνται* :: ex Mt | *δεδωκεν* (et. Dion$^{alex\ 116}$ ap Gall$^{14\ app}$): DA al pauc Chr^{6,560} *εδωκεν* | *ο πατηρ*: 69 cop syr^{sch} aeth Dion^{alex} Hil$^{510.\ 531}$ (non item$^{447.\ 1056}$) add *μου*

12. *συνελαβον*: Y z^{scr} *συνελαβοντο*

13. *ηγαγον* cum ℵ*BD 69. 87. 96. 97. 2^{pe} 3^{pe} a (*duxerunt*) cop go^{vid} syr$^{sch\ vid}$ ... ς Ti *απηγαγον* (:: ut Mt et Mc; sed cf et. Lc) cum ℵ^{c}ACLY ΓΔΛΠ unc^{6} al pler Chr^{6,560} Cyr^{4,1020}, item *adduxerunt* b c f ff^{2*} g q vg, similiter vv rell. Praeterea ς Ti add *αυτον*, Ln [*αυτον*], cum AC^{2}LYΓ ΔΠ unc^{5} al pler b f g q vg syr^{utr} eth^{r} sah^{mūn} cop rell ... omisimus cum ℵ(et*et^{c})BC*DG^{2}XΔ 33. 91. 127. 440. 49^{ev} 150^{ev} z^{scr} a c ff^{2*} Chr^{6,560} Cyr^{4,1020} | *αννανν*: G^{3} *αναν* (item G v. 24) | *γαρ*: G^{3} g mt taur syr^{p} (minus recte White vertit *enim*) Chr^{6,560} *δε* | *ην γαρ πενθερ. του καιαφα*: syr^{hr} om, ita ut *οσ ην αρχ.* etc ad Annam trahantur; in margine vero eorum loco adscribitur: *et Annas misit Iesum ad Caiapham*. Ita Adler p. 196. Miniscalchi vero haec verba post *του ενιαυτου εκεινου* inseruit. Qua in re convenit cum syr$^{p\ mg}$ (sed rursus^{bars} sic in ipso textu), qui post *εκεινου* addit: *misit eum igitur Annas vinctum*

ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 *ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.* 15 [164.4] *Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων* Mt 26, 58 pp *Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής.* [165.10] *ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνω-* 20 :
στὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, 16 [166.1] *ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω.* [167.10] *ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον.* 17 [168.1] *λέγει* Mt 26, 69 pp *οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-*

ad Caiaphan. Similiter Cyr^{4,1021} post *εκεινου* pergit *απεστειλαν δε αυτον δεδεμενον προσ καιαφαν τον αρχιερεα*, quae ut in ipso textu exhibentur, ita etiam commentario agnoscuntur. Codex vero 225. post *πρωτον* add *απεστειλεν ουν αυτον ο αννασ δεδεμενον προσ καιαφαν τον αρχιερεα.* | *καιαφα* cum ʜABLXY unc rell al omn^{vid} am (fu *caiphae* sed statim post *caiaphas*) go cop etc ... c (sed statim sequitur *καιαφασ*) D a b c f ff^{2}· g q vg (et. for etc) *καϊφα*

14. *ην δε*: c add *και* | *καιαφασ*: it vg (exc am fu) *caiphas*, *caifas* (D deficit, supplet manus multo recentior) | *αποθανειν* (Gb″) cum ʜBC*D suppLX 1. 13. 22. 33. 69. 91. 124. 209. 249. 251. 254. 346. 2^{pe} it vg sah^{mūn} cop syr^{sch} etP mg eth^{r} arm aeth Chr^{8,560} Cyr^{4,1021} Nonn$^{\sigma 37}$ Chron^{411} ... ς Ti *απολεσθαι* cum AC^{2}EG^{3}KMSUΥΓΔΛΠ al plu go syr p txt :: *αποθανειν* potest ad 11, 50 accommodatum credi. At quum testimoniorum antiquissimorum pondere praestet, nec incredibile est ex illo *απολησαι* 11, 50 hoc loco *απολεσθαι* ortum esse. Est iste locus ex eis ubi praestat probatissimos testes sequi quam coniecturae fidere. | *υπερ τ. λαου*: 22. a add *και μη ολον το εθνοσ απολησαι*, *et non tota gens pereat*

15. *τω ιω* (et. c^{2}): c* *αυτοις* | *αλλοσ* cum ʜ*ABD^{supp} 106. c^{scr} 2^{pe} 8^{pe} sah cop arm^{cdd} Nonn$^{\sigma 71}$ (*και νεοσ αλλοσ εταιροσ*); item *alius* it vg (v. 16. a b c f ff^{2}· for *ille alius*, q am fos *ille*) ... ς (sed Gb^{0} *o*) Ti *o αλλοσ* cum ʜ^{ob}CLXΥΓΔΛΠ unc^{6} al pler (syr^{sch} *unus e discipulis aliis*) Chr^{8,560} Cyr^{4,1021} | *ην γνωστοσ* cum ʜACD unc rell al omn^{vid} b ff^{2}· g vg syrP etc ... B a c f q syr^{sch} eth^{r} *γνωστ. ην* | *του αρχιερεωσ*: syr^{sch} pers^{P} go om. Cf Nonn$^{\sigma 37}$ *ηλθεν εσω θεοδεγμονοσ αυλησ.*

16. *εισηκει*: ʜAB*D^{supp}XΔ al *ιστηκει* | *πρ. τη θυρα*: ΓΠ^{2} al plus^{20} *προσ την θυραν* (sed Γ c^{scr} x^{scr} *-ρα*) | *εξω*: ʜ a sah cop syr^{sch} ante *πρ. τ. θυρ.* pon | *ο αλλοσ* (g^{cle} vg *alius*): 13. 69. 124. 157. g^{scr} al^{10} fere q am fos cop (*hic*) aeth *εκεινοσ*, *ille*; a b c f ff^{2}· for *ille alius* (:: cf ad v. 15) ... Υ 254. sah om | *ο* (x *οσ ην*) *γνωστ. του αρχιερεωσ* cum BC* L(X) ... ς Ln *οσ ην γνωστ. τω αρχιερει* (:: cf v. 15) cum ʜAC^{2}D^{supp}ΥΓΔΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{4,1022}, nec aliter it vg etc (sah vero *quem pontifex noverat*)

17. *τω πετρω* ante *η παιδ. η θυρ.* cum BC*LX 33. b c f ff^{2}· g vg Cyr^{4,1028}

τῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί. 18 [169.10] εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν
Mt 26, 55 pp περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 [170.1] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 [171.10] τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκόοτας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι

... ς post θυρωρος cum ΝΑC^{3}D^{sup}PΥΓΔΛΠ unc^{6} al pler a sah cop syr utr eth^{hr} go arm aeth

18. εισταηκεισαν (ΚΔ al -κησαν): ΝΑΒ*ΧΥΔ al ιστηκ. | δε pri (κ add και): q *ergo* ... L ff^{2}· cop^{dz} arm om; item Eus$^{dem\ 293}$ et^{486} *εἰπών· εἱστήκεισαν οἱ δοῦλοι* etc | και εθερμαινοντο et. Eus$^{dem\ bis}$ Cyr^{4,1023} Nonn$^{\sigma\ 84}$ (ἐθερμαίνοντο δὲ κύκλῳ ἀνθρακιὴν στορέσαντες): 1. 2^{pe} a b ff^{2}· om (syr^{sch} ante οτι ψυχ. ην pon) | ην δε και ο πετρ. μετ αυτ. cum ΝΒCLΧ 1. 33. 124. 249. 2^{pe} a (*stabat autem et Petr. cum illis calefaciens se*) sah syr^{sch} eth^{hr} aeth (*et stabat Petr. etiam et calefaciebat se cum illis*) Cyr^{4,1023} (ην δε κ. ο πε. εστως μετ αυτ. κ. θερμ.) ...· ς Ti ην δε μετ αυτ. ο πετρ. cum ΑD^{sup}PΥΓΔΛΠ unc^{7} (accedit rursus Η) al pler f g syr$^{p\ txt}$ go, item sed addito και ante ο πετρ. 13. 346. b c q vg cop (*stabat autem cum illis et Petrus calefaciens se*) arm syr^{p} c.*, item 69. ην γαρ μετ αυτ. και ο πε. | εστως (Κ supra lineam suppl): Υ εστηκως

19. περι sec: 69. 124. Chr^{8,561} om

20. απεκριθη: Ν* (Ν^{c} om) praem και, 1. add δε | αυτω (for εις): Ν* (non item^{c}) post ω̄ς pon, c 73. 44^{ev} a b om (fos *respondit Ies. et dixit ei*, item cop *respond. ei Ies. dicens*), hinc Ln [αυτω] | ω̄ς cum Ν*et^{c}BD^{sup} L ... ς Ln ο ω̄ς cum ΑCΧΥΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Bas$^{eth\ 296}$ Cyr^{4,1024} | παρησια | λελαληκα cum ΝΑΒC*LΧΥΔΠ^{2} al^{10} Cyr ... ς ελαλησα cum C^{3} D^{sup}PΓΔΠ* unc^{7} al pler Bas$^{eth\ 296}$ Chr^{8,561} | τω κοσμω: syr^{sch} *cum populo* | εν συναγωγη cum ΝΑΒCD^{sup}PΛΥΓΔΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) εν τη συναγω. cum Δ 1. 69^{mg} al mu Bas^{eth} Cyr | παντες (et. Gb) cum ΝΑΒC*LΧΠ al plus^{20} it^{pler} vg sah cop syr^{sch} eth^{hr} arm aeth Bas$^{eth\ 296}$ Cyr^{4,1024} (omisso οι sq) Or$^{int\ 3,906}$ (Nonn$^{\sigma\ 99}$ ἔθνεα λάων) ...· ς (= Gb) Sz παντοτε (Schu „valde placet ap. Io.“) cum C^{3}D^{sup}PΥΓΔΛ unc^{6} (et Η πάντε) al longe plu q go syr^{p} ... ς^{e} παντοθεν cum minusc paucis, ut certe videtur | συνερχονται: Μ 33. al^{10} arm Bas$^{eth\ 296\ cod}$ συνηρχοντο

21. ερωτας cum ΝΑΒC*LΧΥΠ^{2} 33. 20^{ev} Chr^{8,561} ex$^{mosc\ 5}$ Cyr^{4,1025} ... ς επερωτας cum C^{3}D^{sup}PΓΔΛΠ^{1}et^{3} unc^{7} al pler Chr$^{mont\ f}$ | ερωτησον cum ΝΒC*LΧΠ^{2} 1. 69. 124. 249. 299. 2^{pe} Chr (et$^{mont\ f}$ et^{mosc}) Cyr ... ς επερωτησον c. AC^{3}D^{sup}PΥΓΔΛΠ^{1}et^{3} unc^{7} 33. al pler | τι ελαλ. αυτοις: Δ οτι (*ὅ quid*) ελ. αυτοις (*ὃ eis*)

οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 [172.1] ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 [173.10] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24 [174.1] ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἅννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 [175.1] Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

Mt 26, 71–75 Mc 14, 70–72 Lc 22, 58–62

21. α ειπον: x τι ελαλησα

22. δε: x 69. 237. 440. al pauc a cop arm om (syr^{sch} eth^{hr} *και ταυτα* etc) | *εισ παρεστηκωσ των υπηρετ.* (g vg$_{ms}$ *unus adsistens ministrorum*, a ff^{2} *unus adstans ex ministris*) cum ℵ*B a ff^{2} g vg Cyr^{4,1026}, item syr^{hr} ... ς *εισ των υπηρ. παρεστηκωσ* cum AC^{3}D^{supp}ΓΔΑΠ unc^{7} al pler (69. sed *εστηκωσ*) q go sah syr^{utr} arm ... ℵ^{c}C*LXY 33. b c (*unus de astantibus ex ministris*) f cop (*υπηρ.* ante *παρεστ.*) aeth (*unus ex adstantibus minister*) *εισ των παρεστωτων* (ℵ^{c}Y al *-στηκοτων*) *υπηρετων* | *αποκρινη*: MUA 69. al mu *-νει*

23. *απεκριθη αυτ.* ις: ℵ 13. 69. 124. arm o *δε* ις *ειπεν αυτω* ... sah cop syr^{sch} *respondit Iesus et dixit illi* | ις cum BC*L b^{scr} o^{scr} ... ς o ις cum AC^{3}D^{supp}XΥΓΔΑΠ unc^{7} al pler | *ελαλησα* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ειπον*, item Aug ep 138 et^{mendac} *dixi* (sed$^{loh\ 113,4}$ et Latt rell *locutus sum*)

24. *απεστειλ. ουν* (ut etiam ς^{e}) cum BC*LXΔΠ^{2} 1. 33. 2^{pe} al vix mu a b f ff^{2} arm syrP Cyr^{4,1030} ... ℵ 13. 69. 124. 247. 8^{pe} p^{scr} al^{10} sah syr^{sch} *απεστ. δε*, c g vg syr^{hr} aeth pers^{P} *et misit*, go cop *tunc* (*τοτε* cop) *misit* ... ς Gb Sz Ti nil nisi *απεστειλεν* c. AC^{3}D^{supp}ΥΓΛ unc^{7} al^{70} fere q pers^{W} | o *αννασ*: D^{supp}Γ al pauc om o | *καιαφαν*: Λ al pauc *-αφα* | *αρχιερεα*: H *-ρεαν*

25. *σιμων*: x b^{scr*} Chr^{8,562} om | *ειπον*: Λ *ειπεν*, g *dixit* | *αυτου ει* (et. C^{3}): C* *ει εκεινου*, C^{2} *ει του ανθρωπου εκεινου* | *ηρνησατο* sine copula cum ℵABC*D^{supp}ΘΠLSUXΠ al sat mu b e ff^{2} g q vg sah syr^{P} arm ... C^{3} EGMΥΓΔΛ al^{100} *ηρν. ουν*. Item a f go cop *ille autem* (a *at ille*) *negavit*, c syr^{sch} eth^{hr} aeth *et ille negavit* | *ειπεν*: Λ 33. *λεγει*

26. *λεγει*: 1. q^{scr*} 2^{pe} 8^{pe} 60. 74. 89. arm add *ουν* | *συγγενησ* (ℵD *συνγ.*, K *σιγκενησ*) *ων* (et. a q *qui cognatus erat*, item syr^{P} eth^{hr}): LX 33. syr^{sch} arm o *συγγενησ*, item b c f ff^{2} g vg *cognatus*, e *propinqui* (corrige *-nquus*) | *ειδον*: ita ABD^{supp}EGHLSUΓΔΠ^{2} al plu ... ℵCKMXΥΔΠ^{2} al mu *ιδον*

27. *πετροσ* cum ABC*D^{supp}EGKLΥΓΔΔΠ* al plu Cyr^{4,1030} ... ς (Gb^{0}) praem o cum ℵC^{2}HMSUXΠ^{2} al permu

Mt 27, 1 ss
Mc 15, 1 ss
Lc 23, 1 ss

28 176.1 *Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ·* 177.10 *καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα.* 29 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου;* 30 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.*

28. *ουν* cum ℵABCD^{supp}PΥΓΔΠ unc rell al plu a c e ff$^{2\cdot}$ q vg cop arm syrP Chr^{8,562} Cyr^{4,1032} Chron^{10} et^{411} ... f g go syr^{sch} eth^{r} *δε*, sah *post haec* ante *αγουσιν* ... LMU al plus^{10} b Or^{4,387} om, hinc Gb^{00} | *απο του καιαφα* (D^{supp} *καιφα*) *εισ το πραιτωριον* et. b q vg *a caiphan* (ita b, *caiafan* q, vg *caipha* sed am *caiapha*) *in praetorium*: contra (:: per errorem) e ff$^{2\cdot}$ g ing mm gat tol sax (item cop$^{dz\ vid}$) *ad Caiphan* (ff$^{2\cdot}$ *Caipham*) *in praetorium*, f *ad caipha in praetorio*, a *missum ad caipham principem sacerdotum in praetorium*, c *ad caipham et ad pilatum in praetorium* | *πρωι* (Gb″) c. ℵABCD^{supp}LMUXΔΠ^{2} al^{100} Resp orth^{65} Cyr Chron^{411} ... ς *πρωια* c. EGHKSΥΓΠ* al permu Chr^{8,563} Chron^{11} (sed ed^{paris} *πρωι*) | *αλλα* cum ℵABC*D^{supp}Δ 1. 2^{pe} al pauc b (*e et*) g am fu for ing go sah (syr^{sch} cop perss arr *donec edissent*; syr^{hr} *ne ederent*) ... ς *αλλ ινα* cum C^{2}LΧΥΓΔΠ unc^{7} al pler a e f ff$^{2\cdot}$ q vg^{cle} syrP (aeth *non introierunt in atrium quoniam illuxerat* dies *ut ederent pascha, ut ne immundi fierent*) | *το πασχα*: D^{suppl} om *το*

29. *πιλατοσ* cum ABC ... ς Ln (Ti, sed vide comm) *πιλατοσ* cum ℵD ^{suppl}LXΥ unc rell al omn^{vid}, item Nonn (ut$^{\sigma\ 140}$ *Και πιλατοσ ταχυεργοσ* etc) | *εξω* cum ℵBC*LXΠ 1. 27. 33. 249. 2^{pe} al plus^{5} (sed ℵ *εξηλθ. ο. πρ. αυτ. ο πιλ. εξω*) for syr^{sch} et^{p} c.^{4} go (ante *ο πιλατ.*) aeth Cyr^{4,1034} (ante ed$^{paris\ 1638}$ omittebatur), item post *πρ. αυτ.* pon 13. 42. 69. 6^{pe} al mu a b c e f ff$^{2\cdot}$ g vg syr^{hr} arm ... ς Ti om cum AC^{3}D^{suppl}ΥΓΔΛ unc^{7} al longe plu q sah cop (Cyr$^{edd\ priores}$) | *φησιν* (Gb′) cum ℵBC*LX 1. 33. 2^{pe} Cyr (item Chr^{8,563} *και εξελθων φησι· τινα* etc) ... ς Ln *ειπεν* cum AC^{3}D^{suppl}ΥΓΔΠ unc^{7} al pler it vg rell *φερετε* sine *κατα* cum ℵ*B e (*quam accusationem adfertis hominis huius*) a c (*adfertis* vel *fertis de hoc homine*) q (*infertis huic hominem* sic) ... ς Ti add *κατα*, Ln [*κατα*], cum ℵ^{a}ACD^{supp}LX unc rell (in Θ^{c} margo abscissus est post *φερετε*, sed vix *κατα* capiebat, nisi compendio scriptum) al omn^{vid} b f ff$^{2\cdot}$ g vg (*adfertis adversus hominem hunc*) Chr^{8,563} (*εχετε κατα*) Cyr^{4,1034}

30. *ειπαν* cum ℵBC ... ς *ειπον* cum AD^{supp}LXΥΘ^{c} unc rell al omn^{vid} *κακον ποιων* (*-ησασ* ℵ*) cum ℵ^{c}(et*)BL e (*mali aliquid faciens*). item Nonn$^{\sigma\ 147}$ (*εἰ μὴ ἐην τελέσασ ἄφατον κακόν*), item c* 33. 63^{ev} *κακοποιων*, a *male faciens*; item sah *nisi hic fecisset malum* ... ς Ln *κακοποιοσ* (Υ *-ποιωσ*) cum AC^{3}D^{supp}ΧΥΓΔΘ^{c}ΑΠ unc^{7} al pler b c f ff$^{2\cdot}$ g q vg (hi Latt *malefactor*) etc (cop *factor mali*, item al in utramque partem licet adhiberi) Eus$^{ps\ 30}$ Chr^{8,563} (Ath *κακοεργοσ*) Cyr^{4,1035} | *παρεδωκαμεν*: ℵ *-κειμεν*. Cf a c f ff$^{2\cdot}$ g vg *tradidissemus*, contra b e q *traderemus*.

31 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν*
νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξ- 12, 38
εστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 *ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ,* Mt 20, 19 pp
ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 [178.1]
Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτος καὶ ἐφώνησεν
τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
34 [179.10] *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι*

31. *ουν* (145* sah *δε*, go *tunc dixit*) ... 254. a b e cop syr^{sch} eth^{hr} arm om; hinc Ln (sed errat de c) habet [*ουν*] | *πειλατ.* c. ABCD^{supp} ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ΝLXΥΘ^{c} unc rell al omn^{vid}. Praeterea retinuimus *ὁ* articulum cum ΝAC^{3}D^{supp}LXΥΘ^{c} unc^{11} al omn^{vid} ... Ti om cum BC* *υμων*: Ioh$^{thess\,185}$ (Gall^{18}) om | *κρινατε* sine *αυτον* cum ℵ*Θ^{c} 1. 2^{pe} 3^{pe} j^{scr} c arm Cyr^{4,1035} com (*κρινατε δε μαλλον αυτοι κατα τον υμετερον νομον*) ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ℵ^{c}ABCD^{supp}LXY unc^{11} al pler it^{pler} vg sah cop syrr go aeth Chr^{8,564} Cyr$^{4,1035\,txt}$ | *ουν* cum ΝLXΥΓΔΛ unc^{5} al pler a b c f ff^{2}· g vg syr^{hr} Chr Cyr (:: praecedit *ουν*, sequitur *ουν*, hinc vel omissum vel *δε* substitutum) ... AD^{supp}ΚΠΘ^{c}Π 1. al^{5} go syr^{p} aeth *δε* ... Ln Ti om cum BC 225. 250. e q sah cop syr^{sch} arm | *αποκτειν. ουδενα* (et. Or^{4,401}): 1. 2^{pe} 3^{pe} a c *ουδ. αποκτ.*

32. *τοτε*: LΔ 59. 259. *θεου*, 245. 435. go Chr^{8,564} *κυριου* | *ον ειπεν* (ℵC): ℵ* 254. om | *ημελλεν* cum ΝABCD^{supp}XYΘ^{c} unc rell al plu ... KLΣΠ al^{50} fere *εμελλ.*

33. *παλιν* post *εισ τ. πραιτ.* cum ΝΑΓΔΠ unc^{7} 1. al pler syr^{p} go :: 19, 9 vix adhibitum huc ad restituendum eundem verborum ordinem. Ceterum ibi quoque offendit *παλιν* eodem modo collocatum ... Ln Ti ante *εισ το πραιτ.* pon (Schu „bene") cum BC*D^{supp}LXΥΔ al^{10} it vg arm syr^{hr} Cyr^{4,1036}; 69. aeth *παλιν* pon ante *ο πειλατ. εισ το πρ.*, cop *iterum venit Pilat. intro in praetorium* ... c^{3} 33. 259. 44^{ev} sah syr^{sch} pers^{s} plane om | *ο πειλατος* (*πειλ.* cum ABCD^{supp}; ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵ rell omn): D^{suppl} om *ο* | *αυτω*: A *αυτοις* | *ο βασιλευς* (et. Or^{4,23}): Υ* om *ο*

34. *απεκρι.* sine copula et. b e f q vg^{cle} ... D^{supp} a c ff^{2}· g am fu for ing mt aeth praem *και* | *απεκριθη* c. ΝBCLXΥ unc^{9} al pler Cyr^{4,1037} ... AD^{supp}ΥΘ^{c}Π 1. 33. 157. 299. 2^{pe} w^{scr} al^{5} *απεκρινατο*. Praeterea ς (Gb^{00}) add *αυτω* cum ΝC^{3}ΚGΗΚSΓΔΛ al pler c syr^{sch} eth^{hr} aeth ... omisimus cum ABC*D^{supp}LMUXΥΠ 1. 33. 157. 249. 299. w^{scr} al^{2} s^{cr} 2^{pe} al^{3} p^{e} 63^{ev} it^{pler} vg go sah cop syr^{p} arm Cyr^{4,1037} | *τω* cum BLΧ 1. 249. 250. 299. g^{scr} Cyr^{4,1037} ... ς *ο τω* cum ΝACD^{supp}ΥΘ^{c} unc^{11} al pler | *αφ εαυτου* cum AC^{2}D^{supp}XΥΓΔΘ^{c}ΛΠ unc^{7} al omn^{vid} ... Ln *απο σεαυτου* cum ΝBC*L Chr^{8,564} (*απ. σαυτου*) Cyr^{4,1037} | *συ* (et. ℵC): ℵ*D^{supp} 59. it^{pl} (non b e q) vg sah arm aeth Chr om | *λεγεισ* (et. ℵC): ℵ* *ειπασ αλλοι σοι ειπον* cum ΝAC^{3}ΧΥΓΔΘ^{c}ΔΠ^{2} unc^{5} al omn^{vid} a b c e f (ff^{2}· g ut vid) q am fu for ing (al) go arm (Chr *αλλοι σοι τουτο ειπ.*) ... B C*D^{suppL} vg^{cle} sah cop syr^{utr} eth^{hr} Cyr *αλλοι ειπ. σοι* ... MΣΠ*et^{3} al plus^{15} *αλλοσ* (M *αλλο*) *σοι ειπεν*, item aeth

σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαιός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 [180.1] εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι. [181.10] ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέν-
8, 47 νημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν
19, 4 πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, [182.9] καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ

35. *πειλατ.* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* cum NB^{3}LΥ unc rell al omn vid | *μητι* (et. Or^{4,401} et N^{c}): N* 1. 2P^{e} 6P^{e} *μη* | *οι* (D^{supp} om) *αρχιερεις* (et. N^{c} Or): N* b e o *αρχιερευς* | *εμοι*: A *μοι*

36. *ις* cum NABCD^{supp}LXΥΓΔΠ*et^{3} unc^{7} al plu Cyr^{4,1028} ... ς (Gb^{00}) praem *ο* cum ΔΠ^{2} al mu | *η βασιλ. η εμη* pri: N *η εμη βασιλ.* | Y a *τουτου* pri ad *τουτου* alterum transilit | *η βασ. η εμη* sec (et. Or$^{1,375.}$ $^{3,220.}$ ^{582} et ^{4,23}): ND^{supp} 73. 106. 124. Chr^{mose1} *η εμη βασ.* | *οι υπηρεται*: N praem *και* | *αν* post *οι υπηρετ.* cum AD^{supp}ΥΓΔΔΠ unc^{7} al pler q Or ^{3,582} Hier^{ecclesiast} (accuratissime q Hier *ministri utique mei*), item *ministri mei utique* c f ff^{2} g vg^{cle} et^{cdd} (sed non am for fu al) aeth ... NB^{mg} supplLX 1. 33. 69. 91. 124. 249. 299. arm Or^{1,375} et ^{3,220} et ^{4,23} Chr^{8,565} Cyr^{4,1038} post *ηγωνιζοντο* (Chr *-σαντο*) pon ... B* om, nec exprim a b e am for fu, nec magis vv. aliae | *παραδοθω*: D^{supp} 69. *παραδω* | *η βασ. η εμη* tertio loc: N *η εμη βασ.*

37. *πειλατος* cum AB*D^{supp} (sed cf alibi, ubi passim NCDIRT accedunt) ... ς Ln Ti *πιλ.* cum NB^{3} rell omn^{vid} | *απεκριθη*: U aeth praem *και* ... K syr^{sch} sah cop^{ds} Cyr^{4,1039} add *αυτω* | *ο ις* cum NABD^{supp}ΥΔΠ unc^{7} al plu Cyr^{4,1039} ... Ti om *ο* cum LXΓΔ 28. 33. 262. al^{50} | *εγω* semel cum NBD^{supp}LΥ 1. 13. 33. 69. 124. 235. 249. 6P^{e} al pauc a c fos arm Chr^{8,565} Cyr Cyp^{297} Amb$^{ioseph\ 12}$, item e aeth qui neutrum *εγω* habent ... ς Ti *εγω. εγω*, Ln *εγω.* [*εγω*], cum AΧΓΔΔΠ unc^{7} al pler b f ff^{2} g q vg sah cop syr^{utr} et^{hr} go | *γεγεννημαι* (Γ 69, al^{10} ac plures *γεγενημαι*): A praem *και* | *τη αληθεια* (N^{c}): N* *περι τησ αληθειασ*. Cf e *testimonium dicam veritatis*; it^{rell} vg *testimonium perhibeam (reddam* q) *veritati*. | *εκ τησ αληθειασ* (et. N^{c}): N* om *εκ*

38. *πειλατοσ* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* ut v. 37 | *τι* (N^{c}): N* *τισ αληθεια*: 1. al aliq *η αληθ.* | *ουδεμ. ευρισκ. εν αυτ. αιτιαν* cum BLX 249. (299. *εν αυτ. αιτ. ουδεμ. ευρ.*) b c e ff^{2} g vg aeth (a *nullam in illo invenio causam*; f Quaest^{65,2880} *nullam invenio causam in eo*) Cyr ^{4,1040} ... ς *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτ.* cum NΑΓΔΔΠ unc^{7} al pler q go syr^{utr} et^{hr} arm Chr^{8,508}. Similiter sah cop *non invenio ullam causam in eo*

οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39. [183.4] *ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν* Mt 27, 15 aa Mc 15, 6 aa Lc 23, 17 aa *ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;* 40 [184.1] *ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.*

XIX.

1 [185.1] *Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί-* Lc 23, 16

(cop *in hoc homine*) ... D[supp] Const[5,14,6] *ουδεμ. αιτ. εν αυτω* (Const *κατ αυτου*) *ευρισκ.* | *εν αυτω*: Y* om, sed suprascriptum habet et ante *αιτιαν* et post *ευρισκω*, ut sit aut *ουδεμ. εν αυτω αιτ. ευρ.* aut *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω.*

39. *συνηθ. υμιν* (al[5scr] etc *ημιν*) :ΔL *συνηθ. υμων* ... e g for ing em mt taur om *υμιν* | Y om *ινα* | *απολυσω* pri ante *υμιν* cum ℵBD[supp]KLUX Π 1. 33. al mu it (sed c ff[2]·? om *υμιν*) vg syr[utr] eth[r] sah cop arm Cyr ... ς Ti post *υμιν* cum AEGHMSΥΓΛ 69. al plu go aeth | *εν τω*: B om *εν* | *βουλεσθε ουν* sine *ινα* cum ABD[supp]PLX unc rell al pler Chr Cyr ... ΝΚΥΨΠ al aliq add *ινα* | *απολυσω* sec ante *υμιν* cum ℵABD[supp] KLUXΨΠ 1. 33. 69. al mu it (sed a om *απολ. υμιν*) vg go syr[ĉlr] eth[r] sah cop arm aeth Cyr ... ς Ti post *υμιν* cum EGHMSΓΔΛ al plu (al aliq Chr om *υμιν* utroq loco)

40. *εκραυγασαν*: LM *εκραυασαν*. Iidem sic 19, 6 et 12. | *ουν* (et. b c ff[2]· q vg[cle] syrP): a go cop *autem*, fos syr[sch] eth[r] aeth *et* ante *εκραυγ.* ... s al[15] e f g am for em ing taur (fu non adfert haec verba ex Ioh) sah Aug[ioh 115,5] om | *παλιν*: GKUΠ 1. 13. 33. 42. 69. 124. 127. 299. 346. 2[pe] 6[pe] 11[pe] al[40] a b c e ff[2]· q (non item f g vg) sah cop syr[sch] eth[r] arm aeth Chr[8,568] (item Nonn σ[190]) om. Addunt vero ς Ln Ti *παντες* cum AEHSΥΓΔΛ (item GKUΠ) al plu (item al[50]) f g vg (item it[e] sah cop etc Chr), item D[supp] post *λεγοντες* ... omisimus cum ℵBLX 28. 249. 435. g[scr] i[scr] al[10] (Or[4,402] *οι λεγοντες γε αναβεβηκεναι ινα αγνισωσιν εαυτους, εκραυγασαν λεγοντες τω πιλατω: μη τουτον απολ. αλλα τ. βαρ.*) :: pro *παλιν* alii *παντες* substituerunt, alii cum *παλιν* coniunxerunt | *λεγοντες*: b c e Chr[8,568] om | *τον*: D[supp] om | *ο βαραββας* (ff[2]· *rabbi barabam*): N[supp] om o | *ληστης*: syrP mg (sed[bars] sic in ipso textu) *princeps latronum* (*αρχιληστης*), item e Promiss *insignis latro*

XIX. 1. *ελαβεν* (sed MY 127. syr[hr] post *ο πιλατ.* pon) et *και εμαστιγωσεν* (MUXΓ al *εμαστηγ.*) cum ABD[supp]YΓΔΛΠ unc[7] al pler b c e f ff[2]· g q vg go syrP eth[r] arm aeth Cyr[4,1042] ... NLX 33. a sah cop *λαβων* post *ο πειλ.* (*πιλ.*) et *εμαστιγωσεν* (omisso *και*) ... syr[sch] *tunc Pilatus flagellavit Iesum* omissis *ελαβεν* et *και* | *πειλατ.* cum AB*D[supp]; cf ad 18, 37 ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB[3] unc rell al omn[vid] | *εμαστιγωσεν*: 235. al pauc c e fos mt (a *acceptum* - *flagellavit eum*) sah cop syrP eth[r] add *αυτον*

Mt 27, 26 ss
Mc 15, 15 ss
γωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν
ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 [186.9] Ἐξῆλθεν
18, 38 πάλιν ὁ Πιλᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω,
ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω,
φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ

2. αυτου τη κεφαλη (a b f ff^{2} g vg *imposuerunt capiti eius*, e *capiti eius superposuerunt*) ... AUH w^{scr} *αυτου επι την κεφαλην*, G 250. 48^{ev} al pauc *επι την κεφαλην αυτου*, item c *super caput eius*, q *in capud eius*

3. *και ηρχοντο πρ. αυτ.* cum BLUXAΠ 13. 33. 69. 106. 124. 2^{pe} al plus^{15} itpler vg sah cop syr^{p} eth^{hr} arm aeth Cyr^{4,1043} Nonn$^{T\,14\,vid}$ ... ς om cum AD^{suppVTA} unc^{6} al longe plu f q go syr^{sch} | ο *βασιλευσ*: ℵ *βασιλευ* | *εδιδοσαν* (L X *-ωσαν*) cum BLX 1. 22. Cyr ... ς *εδιδουν* (ℵ w^{scr} *-δου*) cum AD^{suppVTAΔΠ} unc^{7} al pler

4. *εξηλθεν* sine copula (et. Gb) cum D^{suppT} 1. 106. 157. 2^{pe} y^{scr} al^{3} a c e f g q am em fu for fos ing gat mt go sah cop syr^{p} arm ... ς *εξηλθ. ουν* cum EGHMSUYΔΛ al longe plu b ff^{2}. vg^{cle} ... Ln *και εξηλθ.* cum ABKLXΠ al^{9} syr^{sch} eth^{r} (*et exiit ergo*) aeth Cyr^{4,1044} | *παλιν*: 440. r^{scr} syr^{sch} post ο *πιλ.* pon ... 258* 346. 47^{ev} j^{scr} b ff^{2}. om | *πειλατ.* c. AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* c. ℵB^{2}LY unc rell al omn^{vid}. Vide ante. *εξω* post ο *πειλ.* (*πιλ.*) cum LX 69. 124. 237. 252. 346. (440 r^{scr} ο *πιλ. παλιν εξω*) a b c f ff^{2}. g q vg syr^{hr} arm aeth ... Y ante *παλιν* pon ... ς Ln Ti *εξω* ο *πιλ.* (*πειλ.*) cum ABD^{suppTΔΛΠ} unc^{7} al pler syr^{p} (syr^{sch} ο *πειλ. παλ. εξ.*) go Cyr^{1044} ... 106. 131. 249. j^{scr} al^{6} e sah cop om | *αιτιαν ουχ ευρισκω* cum ℵ* (similiter om *εν αυτω* 131* *αιτιαν αιτ. ευρισκ.*). Prope accedunt (nisi quod omnes vario loco *εν αυτω* add) 78. 127. 6^{pe} arm *αιτ. εν αυτω ουχ ευρισκω*, 13. 69. 124. *εν αυτω ουχ ευρισκ. αιτιαν*, c e ff^{2}. *in eo* (e *ipso*) *causam non invenio*, q *in illum causam non invenio*; a *non invenio in eo causam*, b f *non invenio* (f add *ullam*) *causam in eo*; syr^{hr} *causam non ego invenio in illo* ... (substituto *ουδεμιαν* pro *ουχ*) ℵ^{a}B 1. 33. sah cop aeth Cyr^{4,1044} *ουδεμιαν αιτιαν* (ℵ^{a} *αιτ. ουδεμ.*) *ευρισκ. εν αυτω*, ita Ln. Similiter (comp positis *ουδεμιαν αιτ.*) ς *εν αυτω ουδεμ. αιτ. ευρισκ.* cum D^{supp} unc^{7} (sed G post *εν αυτω* deficit) [illegible] fu fos mt fol (hi Lat *in eo nullam* [illegible] *et αιτιαν* Ti *αιτιαν* [illegible] Similiter A al par[illegible] *sam*, Vid[illegible] *μι* [illegible]

5

λέγει αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. 6 [188.1] ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ Mt 27, 23 pp
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον.
[188. 10] λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώ- 18, 31
σατε· [190.2] ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 [191.10] ἀπεκρί- Lev 24, 16
θησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει

(et. g vg): 1. 2pe 3pe 8pe al pauc a b c e f ff^{2} q arm Chr^{8,569} ἐχων | και λεγει - ανθρωποσ: a e ff$^{2\cdot *}$ om | αυτοισ: 64. syr^{sch} pers^{p} cop add ο πιλατοσ | ιδου cum ʀBLXYΠ^{2} 1. 33. Cyr^{4,1045} Hesych^{presb} ^{mi} cat ox ^{390} ... ς Ln (falsus de B) Ti ιδε (:: quod v. 4 non fluct, nec magis v. 14) cum AD^{suppr} Γ Δ Λ Π^{1} et^{3} unc^{7} al pler | ο ανθρωποσ: B om ο

6. ιδον (Y 225. -εν) cum ʀAD^{suppr}KLMXYΔΠ al mu ... ς Ln ειδον cum BE HSUΓΔ al plu | οι αρχιερεισ: Y 91. 225. 299. al^{18} praem ο οχλοσ και | οι υπηρεται (13. 69. 124. 346. add των ιουδαιων): Y al$^{2\,scr}$ πρεσβυτεροι ... 71 g^{scr} om | εκραυγασαν (et. ʀ^{c}): LM εκραυασαν (ut 18, 40) ... ʀ* εκραξαν. Non addidimus λεγοντεσ cum ʀ(et*et^{c})Y 91. a b e ff^{2} (item Hil^{128} *de quo clamaverunt: Crucifige, crucifige*) ... ς Ln Ti add λεγοντεσ cum ABD^{supp} unc rell al pler c f g q vg rell Cyr^{4,1045} :: λεγοντεσ post εκρ. 19, 12 non fluct; 18, 40 non om nisi b c e. Intulerunt vero multi post εκραυγαζ. 12, 13; etiam 19, 15. Dubii haerebamus 1, 15 de λεγων post κεκραγεν. Cf etiam 7, 37, ubi λεγων post εκραζεν non om nisi a e (quod ad ipsum locum non notavimus). Etiam post ηγγειλαν 4, 51 et post απεκριθησαν 10, 33 delendum duximus λεγοντεσ, simili auctoritate freti. | σταυρ. σταυρωσον sine additam cum BL 1. al (e silentio, ut 7pe 11pe; nullus^{scr}) am for fu em ing mt taur tol (e *crucifigatur*) Chr^{8,569} ex^{mosc} pler Cyr^{4,1045} et^{ixt} et^{com} Hil^{133} (vide ante) Aug$^{cons\,3,46}$ ... Gb Sz Ln add αυτον cum ʀAD^{suppr}XYΓΔ All unc^{6} al^{160} a (*cruci eum figerent*) b c (*crucifige eum, crucifige*) f ff$^{2\cdot}$ g q vgcle syr^{sch} (*crucifige eum, crucifige eum*) et^{hr} et^{p} sah cop (uter^{q} ar syr^{sch}) arm aeth (ut syr^{sch}) go Const^{5,19,3} (sed magis spectat ad ν. 15 και πιλατου ειποντοσ· τον βασιλεα υμων σταυρωσω; απε- ε πεβοων· ουκ εχομεν βασ. ει μη καισαρα. και παλιν επεβοησαν· σταυ- ωσον σταυρωσον αυτον· πασ γαρ ο ποιων etc) Chr^{edd} :: cf v. 15, tem Mc 15, 13 Le 23, 21 | πειλατοσ, ς Ln Ti πιλατοσ ut vv. 1. 4. antea | αυτον υμεισ: D^{supp}LY e q υμ. αυτ. | ουχ: L^{a} ουκ

7. απεκριθησαν sine αυτω cum ʀ 1. (al?) a b c e f ff$^{2\cdot}$ aeth Or^{4,402} ... ς L Ti add αυτω cum ABD^{supp}LXY unc rell al pler g q vg rell Cyr^{4,} | οι ιουδαιοι: 69. 124. 346. add και ειπον (346. -παν teste Sz); hr aeth *et responderunt Iudaei et dixerunt ei* (*ei* om aeth) | εχο- 2scr ... χομεν | κατ. τ. νομ. sine ημων cum ʀBD^{supp}LA 4,569 Hil^{912} ... ς Ti add ημων cum AΥΓΔΠ rutr et^{hr} rell Chr^{8,569} Cyr | υιον θεου sine articulo (et. ς^{e} Gb Sz) cum yr ... ς^{e} του θε. cum minusc ni oco cum ʀBLMXY 1. 33. 69. 249 dei) Or et Or^{int} Cyr (Chr post

Iu, 33 Mt 26, 63 as pp ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 [192.4] Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν Mt 27, 12 as Mc 15, 4 s εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 [193.10] λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο

ἐποιησεν, item aeth) ... ς ante υιον θεου (vel θε. υ.) pon cum AD^{supp} EHKSUΓΔΛΠ al longe plu syr^{utr} (sah cop syr^{hr} *fecit se fil. dei*) arm

8. ὁτε: 13. 69. 346. ὡς, 2^{pe} ὁταν | πειλατος et πιλατος ut v. 6 etc. Praeterea 69. 124. 6^{pe} cop ο πιλατ. post λογον pon | τουτον τον λογον (249. al$^{3\,scr}$ τον λογ. τουτ.): Η τουτων των λογων

9. εισηλθεν: D^{supp} -λθον | παλιν (et. Κ^{a}): ℵ* 235. 47^{ev} 49^{ev} sah^{cod} (cop^{dz} *igitur*) aeth om (minusc aliq varie pon, item a c f ff^{2}· q sah cop syr^{sch} arm post εισηλθ. pon). Praeterea M^{mg2} ο πιλατος, quod pro παλιν και in usum ecclesiasticum adscriptum vdtr, ita ut a verbis ο πιλατος λεγει lectionis initium fieret. Ceterum mirum in modum Chr ^{8,569}: διὰ τοῦτο οὐκέτι αὐτὸν ἐρωτᾷ· τί ἐποίησας; ἀλλ' ἄνωθεν πάλιν ὑπὸ τοῦ φόβου κατασειόμενος ποιεῖται τὴν ἐξέτασιν λέγων· εἰ σὺ εἶ ὁ $\overline{χς}$; ἀλλ' οὐκ ἀπεκρίνατο. | ο δε $\overline{ις}$: M ff^{2}· και ο $\overline{ις}$ ... e om copulam

10. λεγει sine copula (et. Gb, improbante Schu) cum ℵ*A 28. 69. 124. 346. 435. y^{scr} al^{25} q cop syr^{sch} arm Cyr^{4,1050} ... ς Ln add ουν cum KBD^{supp}LXΓΔΛΠ unc^{6} al longe plu it^{pler} vg sah syr^{p} (syr^{hr} *et dixit ei autem*, aeth *et dixit ei*) | πειλατος, ς Ln Ti πιλατος: ut vv. 1. 4. 6 etc | εμοι ου λαλεις: 69. post σταυρ. σε exeunte versu pon και εμοι ου λαλ. | απολυσαι σε, tum σταυρωσαι σε hoc ordine cum KABE* e syr^{sch} ... ς σταυρ. σε, tum απολυσ. σε cum D$^{supp\,E\,corr*}$LXΓΔΛΠ unc^{5} al fere omn (sed 96. 250. om και εξουσ. εχ. σταυρ. σε)

11. απεκριθη sine αυτω cum AXΥΓΔΛΠ unc^{6} al pler b e f ff^{2}· q vg go cop arm syr^{p} ... KBD^{supp}L 1. 33. 249. a c sah syr^{sch} (et^{hr} *et respondit Iesus et dixit ei*, item aeth) Cyr^{4,1051} add αυτω, hinc Ln [αυτω] | $\overline{ις}$ cum BD^{supp}EHKSUXY*ΓΠ al plus^{50} ... ς (Gb^{00}) praem ο cum KALMY^{2} ΔΛ al plu Cyr. Praeterea 13. 69. 346. aeth syr^{hr} (vide ante) add και ειπεν αυτω, item a c ff^{2}· *et dixit* | εχεισ cum KAD^{supp}LXΥΔΛΠ al^{12} (^{4} ap Scri) cop (:: cf huc 8, 39) ... ς Ln Ti εἶχεσ cum BΓΔ unc^{6} al pler Chr ^{8,570} (sed$^{mosc\,1}$ εχεισ) Thdrt^{2,806} Cyr^{4,1051}. Latt (et. Ir$^{int\,250}$ Or$^{int\,1,149\text{-}2,676}$) *haberes*. | κατ εμου post εξουσιαν cum KBD^{supp}KLX 1. 33. 124. 157. 2^{pe} a b c ff^{2}· g vg arm syr^{hr} aeth ... ΥΠ al pauc q Or$^{int\,bis}$ (*non haberes adv.* [*in*] *me potestatem*) Cyp^{212} (*nullam haberes adv. me pot.*) ante εξουσιαν, similiter f *non haberes in me ullam potestatem* ... ς post εξουσ. ουδεμ. cum AEHMSUΓΔΛ^{2} al pler go syr^{utr} (sah cop *non haberes* [*habes*] *ullam potestatem in me*) (e *nullam potestatem haberes adv. me*, Ir$^{int\,250}$ *nullam haberes potestatem in me*) Cyr ... Δ* 28. 80. 235. 254. p^{scr} Hil^{745} om ουδεμιαν, Chr^{8,570} Thdrt^{2,806} om κατ εμου ουδεμιαν | δεδομενον σοι cum KBD^{supp}LΥ syr^{utr} et^{hr} aeth. Item a c e ff^{2}· q Ir^{int}

ὁ παραδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 *ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.* 13 *ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος*

250 Or$^{int\,1,142}$ Cyp^{bis}; habent enim *nisi data* (sic a e ff^{2}· Ir$^{edd\,priores}$ Or; *datum* c q Ir$^{stieren\,exedd}$) *tibi esset* (sic c ff^{2}· Cyp^{325}, *tibi fuisset* a q Ir; *esset tibi* e Cyp^{212}; *esset data tibi* Or) *desuper* (c e Ir Or Cyp; a *desusum*, ff^{2}· q *desursum*) ... ς Ti *σοι δεδομενον* cum ΑΙΓΑΔΠ (χ om *σοι*) unc^{6} al certe pler go arm Chr Cyr Thdrt. Item b f g vg Or$^{int\,2,\,678}$; habent enim *nisi tibi data* (g vg *datum*, am fu ing taur post *esset*) *esset* (b *esset tibi data*) *desuper* | *ο παραδουσ* (Α *-δόσ*) cum ΝΒΕΔΑ 47^{ev} 2^{pe} 3^{pe} 8^{pe} (al^{vid}, neglexerunt enim pler conlatores); item *qui tradidit* it vg, nec aliter syrr etc ... ς Ti *ο παραδιδουσ* cum AD^{supp}ΗΙΚ LMSUXΥΓΠ al pler Chr Cyr | *με σοὶ*: sic ΚΜΓΑΠ etc, non *μέ σοι* | *μειζονα*: U *μειζω* (sic, i. e. *μειζων*, ut etiam y^{scr}), LY 69. 245. 250. g^{scr} al *μειζον* (:: sequitur α-)

12. Testatus est Adler syr^{hr} omittere hunc versum. At hoc tantum ad ^{444} spectat, ubi plura per totam lectionem desiderantur; pagina vero ^{372} versus ^{12} legitur. | *εκ τουτου*: 1. 13. 19. 69. 124. 346. 2^{pe} al^{5} cop add *ουν*, item a c f ff^{2}· g vg^{cle} (non am fu for ing* al) syr^{sch} syr^{hr} arm aeth praem *et* | *πειλατοσ* cum ABD^{supp} ... ς *πιλατοσ* ut supra | *ο πειλ.* (*πιλ.*) ante *ζητει* cum ΝBLMX 13. 33. 124. 346. (69.) a c e ff^{2}· g sah cop syr^{hr} Cyr^{4,1052} (69. *ο πιλ. απολ. ζητ. τον ιν*) ... ς Ti post *ζητει* cum AD^{supp}ΕΗΙSUΥΓΔΛ al pler f q vg go syr^{utr} arm aeth ... ΚΠ 27. 254. p^{scr} w^{scr} post *απολ. αυτον* ... b om *ο πειλ.* | *αυτον* (Μ 33. Cyr ante *απολυσαι*): 13. 69. 71. 124. 7^{pe} al^{5} *τον ιν* | *εκραυγαζον* (Α *εκρυγαζ.*, LM *εκραναζ.*) cum AILMYΠ 1. 22. 69. 124. al plus^{20} Or^{4,402}; item ς *εκραζον* cum Ν^{c}ΕΗΚSUΧΓΔΛ al plu Chr^{5,570} Cyr. Item *clamabant* b c e f ff^{2}· g vg, *vociferabant* q, item syr^{utr} ... Ν* *ελεγον* pro *εκρ. λεγοντεσ* ... BD^{supp} 33. 157. 249. w^{scr} al^{10} a (*exclamaverunt*) syr^{hr} *εκραυγασαν* | *λεγοντεσ*: 71. 248. g^{scr} syr^{sch} om | *εαν*: Β *αν* | *πασ* sine copula (et. Or) ... D^{supp} 106. 32^{ev} a f q vg^{cle} (non am for fu ing taur al) cop syr^{sch} (syr^{hr} *quia omnis*) add *γαρ* (libere Const$^{5,\,19,\,3}$ *επεβοησαν· σταυρωσον, σταυρωσον αυτον· πασ γαρ ο ποιων εαυτ. βασιλεα αντιλεγει τω καισαρι· και εαν τουτον απολυσησ, ουκ* etc) | *εαυτον* cum ΝABD^{supp}ΡILΧΥΓΔΛΠ unc^{6} al longe plu Or Const Chr Cyr ... ς (= Gb Sz) *αὐτον* cum minusc vix mu. Praeterea MY 26^{ev} arm post *ποιων* pon | *τω καισαρι*: 1. om *τω*

13. *πειλατ.* cum ABD^{supp}I ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ΝL unc rell al omn^{vid} | *των* (L *τον*) *λογων* (Μ *-γον*) *τουτων* (Gb″) cum ΝABLM 15. 78. al pauc q (*verba haec*) sah cop arm syrp cod flor; item D^{supp}ΕΗΙSΥΓΔ al plus^{60} Resporthod^{65} *τουτων* (Γ *-τον*) *των λογων*, *hos sermones*, *haec verba* it^{pler} vg syrp et^{hr} go (deficit post *haec*) ... ς *τουτον τον λογον* cum KU (barb^{ev} om *τουτον*) al plu syr^{sch} aeth Chron^{11}; item ΑΠ 27. 127. 299. w^{scr} al pauc Cyr^{4,1058} *τον λογον τουτον* | *βηματοσ* sine articulo

εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 *ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰου-*

c. ℵABD^{suppl}LUXΠ al^{15} Cyr^{4,1053} Chron^{11} ... ς (Gb$^{(0)}$) praem *του* c. EHKM SYΓΔΛ barb^{ev} al pler Resp$^{orthod\,65}$ | *λεγομενον*: 1. 2^{pe} al *ος λεγεται*, ut Latt *qui dicitur* | *λιθοστρωτον*: a b e ff^{2*} vg *lithostrotus*; c *litostratos*, f g g^{at} *lithostratus*; q *lapidestratus* | Y *εβραϊστει*, I *εβραιστι* | *δε* c. ABIL XY unc^{10} al omn^{vid} it vg rell Resp^{orthod} etc ... ℵD^{supp} om | *γαββαθα* (M 1. al *-θᾶ*, *-θά* EKSUΓΛΠ al plu) ... HΓΠ* barb^{ev} al^{60} vg$^{edd\,aliq}$ (sed non am fu for ing) syr$^{p\,mg\,ER}$ *γαβαθα* ... q *gabbata*, c *gabtha*, b *gennetha*, e *gennatha*, a *gennaesa*, f *gennesar* ... 1. 19^{mg} 22. 138. *καπφαθα*, arm *kappatha* ... ℵ* per manifestam incuriam *γολγοθα*, ℵ^{c} substituit *γαββαθα*.

14. *ην δε*: Y arm om *δε* | *ην δε παρασκ.* usq *εκτη*: sah$^{wo\,l}$ *erat autem hora sexta parasceves paschatis*; sed sah^{mdu} (i. e. in membranis^{borgianis}) om *ωρα ην ωσ εκτη* ... aeth *et parasceve pasch. erat, tempus meridiei sextae horae* | *ωρα ην* (Gb″) cum ℵABD^{supp}LMUXΔΠ barb^{ev} al^{60} a c fos Chron^{11} (ex Petr^{alex}) et^{411} Cyr^{4,1053} ... ς *ωρα δε* cum EHI SYΓΛ al mu ff^{2*} (sab *hora autem*, blan *hora autem hora*) syr^{P} arm Resp orthod^{65}; item ℵ 127. al pauc *ωρα δε ην*. Similiter cop *hora autem sexta erat*, syr^{sch} *et erat quasi* etc ... 157. 9^{pe} al^{17} b e f q vg nil nisi *ωρα* | *ωσ* cum ℵABEIKLSXYΓΔΠ al^{50} fere ... ς *ωσει* cum D^{supp}HMUΔ al plu Resp^{orthod} Chron^{bis} Cyr | *εκτη* cum ℵ*ABEHIKMSUYΓΔΠ al pler it vg sah$^{wo\,l}$ cop syr^{utr} eth^{r} arm aeth perss Resp^{orthod} Cyr^{4,1053}, item X^{comm}. Confirmant Valent^{t} vel potius Marcus^{Gnost} ap Ir^{1,14,6} et ap Hipp^{210} *καὶ διὰ τοῦτο Μωυσέα ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν εἰρηκέναι τὸν ἄνθρωπον γεγονέναι· καὶ τὴν οἰκονομίαν δὲ ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν, ἥτις ἐστὶ παρασκευή, τὸν ἔσχατον ἄνθρωπον εἰσ ἀναγέννησιν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου πεφηνέναι, ἧς οἰκονομίας ἀρχὴν καὶ τέλος τὴν ἕκτην ὥραν εἶναι* (εἶναι add Hipp), *ἐν ᾗ προσηλώθη τῷ ξύλῳ.* Item Hipp$^{daniel\,6}$ (Lag^{154}) *ὅτι δὲ πέμπτῳ καὶ ἡμίσει καιρῷ παρῆν ὁ σωτὴρ ἐν τῷ κόσμῳ - λέγει ὁ Ἰωάννησ· ἦν δὲ ὥρα ἕκτη, ἵνα ἥμισυ τῆσ ἡμέρασ ἐπιδείξῃ.* Praeterea cf Hesych$^{presb\,hr}$ in$^{cat\,ox\,389}$ *τίνοσ ἕνεκεν ὁ μὲν Μάρκοσ τρίτην ὥραν λέγει τὸν χν σταυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰω. ἕκτην; Μάρκοσ μὲν τὴν ὥραν τῆσ ἀποφάσεωσ τοῦ σταυροῦ σαφῶσ καὶ ἀναμφιβόλωσ ἐκτίθεται - ὁ Μάρκοσ αὐτὸν τὴν τρίτην ὥραν σταυρωθῆναι λέγει, ἀφ᾽ ἧσ ὁ Πιλᾶτοσ τὴν ἀπόφασιν ἐξήνεγκεν· Ἰωάννησ δὲ - τὴν ὥραν ἐν ᾗ τῷ σταυρῷ προσήλωσαν τὸν κύριον ἔφησεν.* Similiter idem Hesych ap Cotelier$^{quaest\,46}$ *τίσ ἡ αἰτία τοῦ Μάρκον μὲν τρίτην ὥραν τὸν κύριον λέγειν σταυρωθῆναι, ἕκτην δὲ τὸν Ἰωάννην συγγράφασθαι; - τρίτην μὲν γὰρ ὥρεσ τῇ ἀποφάσει ὁ Πιλᾶτοσ τὸν κύριον ἐξήνεγκεν· ἄλλων δὲ τριῶν ὡρῶν διαγενομένων μέχρι τῆσ ἕκτησ ἐν τῷ φραγελλοῦσθαι καὶ τὴν κοκκίνην χλαμύδα ἐνδύεσθαι καὶ ταῖσ ἀκάνθαισ στεφανοῦσθαι καὶ ἐμπαίζεσθαι, τῇ ς᾽ ὥρᾳ προσηλώθη τῷ σταυρῷ.* Augustini explicationem vide cons$^{3,40\,ss}$, unde nonnihil ad Mc 15, 25 adtulimus, et$^{doh\,117,1-2}$ ..... ℵD$^{supp\,LX\,txt\,\Delta}$ 72. 88. 123* ^{mg} 151. *τριτη*. Ad hanc lectionem Chron^{11} et ^{411} addita habet:

διώκω· ἴδε ὁ βασιλεύς ὑμῶν. 15 [194.1] ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι·

καθὼς τὰ ἀκριβῆ βιβλία περιέχει αὐτό τε τὸ ἰδιόχειρον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν πεφύλακται χάριτι θεοῦ ἐν τῇ Ἐφεσίων ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐκεῖσε προσκυνεῖται. Confirmat etiam locus Severiant in ep. ad Thomam episc. Germaniciae, quem exhibent catox 389 et catcorder 436 (unde hausit Mai 4,299) item schol 387 (ap Mtthaeium ad h. l., item 106. 136. 154 ap Birchium ad h. l.). Legitur autem sic: *Εὐσέβιος ὁ Καισαρεὺς ὁ Παμφίλου προσαγορευόμενος ἐν ταῖς πρὸς Μαρῖνον ἐπὶ ταῖς περὶ τοῦ θείου πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως ζητήσεσι καὶ ἐπιλύσεσι καὶ τοῦτο προῦθηκεν εἰς ἐξέτασιν, τὸ τὸν μὲν Θεῖον εὐαγγελιστὴν Μάρκον εἰπεῖν ὥραν εἶναι τρίτην καθ' ἣν ἐσταυρώθη ὁ θεὸς ἡμῶν* (schol χς καὶ θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν, itemcord sine ἡμ.), *τὸν δὲ θεολογικώτατον Ἰωάννην κατὰ τὴν ὥραν τὴν ἕκτην γράψαι προκαθεσθῆναι τὸν Πιλᾶτον ἐπὶ τοῦ βήματος ἐν τῷ λιθοστρώτῳ καλουμένῳ τόπῳ καὶ ἀνακρίνειν τὸν ιν· καὶ φησι γραφικὸν εἶναι τοῦτο σφάλμα παροραθὲν παρὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἀπογραψαμένων τὰ εὐαγγέλια· τοῦ μὲν γὰρ γάμμα στοιχείου τὴν τρίτην ὥραν σημαίνοντος, τοῦ δὲ ἐπισήμου τὴν ἕκτην, καὶ πολλὴν ἐμφέρειαν ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους τούτων τῶν χαρακτήρων κατὰ πλάνην τὸ γάμμα στοιχεῖον τὸ τῆς τρίτης ὥρας δηλωτικόν, κυρτωθείσης τῆς ἀποτεταμένης εἰς μῆκος εὐθείας, εἰς τὴν τοῦ ἐπισήμου μεταχωρῆσαι σημασίαν, τοῦ τῆς ἕκτης ὥρας δηλωτικοῦ. τῶν γὰρ τριῶν εὐαγγελιστῶν – συμφώνως λιγόντων ὡς ἀπὸ τῆς ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο – πρόδηλον ὡς ὁ κύριος καὶ θεὸς ὢ πρὸ τῆς ἕκτης ὥρας – ἐσταύρωτο, δηλαδὴ κατὰ τὴν τρίτην ὥραν, ὡς ὁ Μάρκος ἱστόρησε, καὶ τοῦ Ἰωάννου τὸν ὅμοιον τρίτην εἶναι τὴν ὥραν ἐπισημηναμένου, καὶ τῶν ἀπογραψαμένων τὸ γάμμα θέντων εἰς τὸ ἐπίσημον.* Similiter rem explicat Ammonius in scholio quod catcorder 436 praebet: *τὴν ὥραν ἐπεσημήνατο ὁ εὐαγγελιστὴς διὰ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐν τῇ τρίτῃ γεγονυῖαν ἡμέρᾳ. ὁ δὲ καλλίγραφος ἀντὶ τοῦ γάμμα στοιχείου, ὅπερ σημαίνει τὴν τρίτην, ἔγραψε τὸ ἐπίσημον, ὃ καλοῦσιν οἱ Ἀλεξανδρεῖς γαμέξ, ὃ δηλοῖ τὴν ἕκτην, πολλὴν ἔχοντα πρὸς ἑαυτὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ διὰ τοῦ γραφικοῦ σφάλματος γέγονεν ἡ διαφωνία· ἀντὶ γὰρ γ' ὥρας ς' ἔγραψεν.* Eadem fere repetit Thphyl ad h. l. Denique et. Nonnt 62 confirmat *τριτη* lectionem: *ἣν δὲ τιταινομένη τριτάτη θανατηφόρος ὥρη.* Locum vero Hieronymi qui huc spectat ex breviario in ps 77 iam ad Mc 15, 25 adtulimus. Statuit enim ibi a librariis non in Iohanne sed in Marco corruptum esse numerum; nec enim r (*τριτη*) sed ς (i. e. *εκτη*) ab Marco evglista l. l. profectum esse. Defendit igitur in Iohannis loco *εκτη* scripturam.

15. *εκραυγασαν* (L *εκραυασαν*) *ουν* (q *autem*) *εκεινοι* (e om) cum $\aleph^{c}$BLX b e q Cyr 4, 1054 (33. *οι δε εκραυγασαν ουν*) ... ς Ln *οι δε εκραυγασαν* (M *εκραυασαν*) cum (A *-γασον*) EHIMSUΓΔΛ al plu a c f ff^{2}· (*at illi* a c ff^{2}·, *illi autem* f fu, item *exclamaverunt* a f ff^{2}·, c fu *clamaverunt*) cop arm aeth. Confirmat *εκραυγασαν* et. Or 4, 402 (*και παλιν εκραυγασαν οι ιουδαιοι*). Item DSUPPKYII w^{acr} al *οι δε εκραιγαζον* (barb^{ev} al *εκραζον*), item *clamabant* g vg sah syr^{utr} et^{hr}. Praeterea U barb^{ev}

ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. [195.10] λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 [196.1] τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Mt 27, 32 ss
Mc 15, 21 ss
Lc 23, 26 ss

[197.1] Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ

13. 69. 124. 299. al plus[15] (aeth) add *λεγοντες ... κ* οι δε ελεγον | αρον αρον* (κ[ca] c om alterum) *σταυρωσον αυτον* et. Or[4, 402] et[3, 434]: contra Or[3, 246] *αιρε αιρε απο της γης τον τοιουτον, σταυρωσον αυτον*, Or[3, 639] *αιρε απο της γης τον τοιουτον, σταυρου σταυρου αυτον*, Or[3, 642] *σταυρου σταυρου αυτον και αιρε απο της γης τον τοιουτον*, Or[4, 14] *αιρε απο της γης τον τοιουτον και σταυρου σταυρου αυτον* (:: cf Act 22, 22) | *πειλατος* cum AB*D[suppl] ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵ etc, ut supra | *απεκριθησαν*: 13. 69. 124. 346. add *ουν* | *εχομεν*: EA barb[ev] al aliq *εχωμεν*

16. *παρεδωκεν*: Y -*καν* | *αυτον αυτοις* cum ABD[suppl]ILXYΓΔΑΠ unc[6] al omn[vid] a e sah syr[utr] eth[hr] (aeth om *αυτον*) Chr[3, 573] ... ℵ b c f ff[2] g q vg (cop *eis Iesum*) Cyr[4, 1056] *αυτοις αυτον* :: quae lectio nescio an alteri praestet | *παρελαβον* (L *παραλαβον*) *ουν τον ιν* cum BLX 33. 249. a b c e ff[2] cop Cyr (iidem nil addunt); item (qui aliquid addunt) D[suppl] 142. a[scr] q fos ..... omnes reliqui (exc minusc[2]) non modo differunt, sed etiam additamento aucti sunt. Habent autem sic: ς Ln *παρελαβον δε* (syr[sch] aeth *και παρελ.*) *τον ιν* cum AEHIKSΓΔΑΠ*et[3] al plu g vg syr[p] et[sch] aeth Cyr[cod] Chr[3, 573]; item Y f *οι δε παρελαβον τον ιν* ... ℵ[c] Or[3, 548] *παραλαβοντες ουν τον ιν* (Or *αυτον*). Similiter UΠ[2] barb[ev] 91. 127. 131. 239. 274. 299. 10[pe] al[15] syr[hr] *παραλαβοντες δε τον ιν* (syr[hr mg] add *εισ το πραιτωριον*). Item ℵ*M 1. 13. 61[mg] 69. 124. 346. 2[pe] sah arm *οι δε παραλαβοντες* (κ* *λαβοντες*) *τον ιν* (sic ℵ* sah arm, reli *αυτον*) ... 42. 61* omnia ista om (si fides est conlationibus), hinc Gb[0]. | Post *τον ιν* igitur, ut iam indicatum est, nil addunt, quos ipsi sequuti sumus, BLX 33. 249. a b c e ff[2] cop Cyr; item si recte conlati sunt 19. 42. 61* ..... omnes reliqui varia addunt. Ita ς (= Gb Sz) *και απηγαγον* (q *adduxerunt*, g vg[cle] *eduxerunt*) cum A al mu g q vg[cle] syr[p] aeth, item Gb Sz *και ηγαγον* (*duxerunt*) cum D[suppl]EHIKSΓΔΑΠ*et[3] al plus[125] (in his 142. a[scr] tisch) f am fos mt syr[sch vid] Chr Cyr[cod]; item omisso *και* ℵ*etc MUΠ[2] barb[ev] 1. 127. 131. al (mu?) sah arm *απηγαγον* (barb[ev] 127. 131. al *ηγαγον*), atque ex his MUΓ barb[ev] 127. 262. 299. al permu Cyr[cod] insuper add *εισ το πραιτωριον* (U* ponit ante *απηγαγ.*), item 28. al pauc *εισ το σταυρωσαι*, tisch* *επιθεντες αυτω τον σταυρον*. Rursus pro *απηγαγον* vel *ηγαγον* etc 13. 69. 124. 346. syr[hr] Or[3, 548] add *επεθηκαν αυτω τον σταυρον* (totus locus ap Or sic legitur: - *χω συνεσταίφωται, και ἄρασ τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ ἀκολουθεῖ τῷ δι' ἡμᾶσ βασταζοντι τὸν ἑαυτοῦ σταυρόν, κατὰ τὸ εἰρημένον οὕτω παρὰ τῷ Ἰωάννῃ· παραλαβοντεσ ουν αυτον επεθηκαν αυτω, και τὰ ἑξῆσ, ἕωσ τοῦ· οπου αυτον εσταυρωσαν.*)

17. *και βασταζων* etc: cop *et iste portans suam crucem venit*; a c *et baju-*

τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, [198.1] καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 [199.1] ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 20 [200.10] τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν

---

lans (a *gestans*) *sibi crucem pervenit*, ff^{2}· *et bajulans sibi crucem, et venit*; sah *et portabat suam crucem*; *exiit autem* | εαυτω cum ΝΔΠ 1. (post τ. στ. pon) ^{w}^{scr} ^{z}^{scr} ^{semel} Cyr^{4,1056}, item Or^{3,543} (καὶ ὁ μέν, ἵν' οὕτως ὀνομάσω, κατὰ τὸν Ἰωάννην ις ἑαυτῷ βαστάζει τὸν σταυρόν, καὶ βαστάζων αὐτὸν ἐξῆλθεν); item αυτω BX 33., ut Ln Ti; item *sibi* it^{pler} vg syr^{hr}. Similiter (ante τ. σταυρ.) D^{supp} 239. 254. 299. ^{z}^{scr} ^{semel} al εαυτου, p^{scr} al? αυτου ... ς αὑτου idque post τον σταυρ. cum ΕΗΚΜΣΥΛ al pler (sed ΣΓΛ etc αὐτου), item ΑΙΥV barb^{ev} al Chr ^{8,573} Cyr^{cod} εαυτου, item q sah cop syr^{utr} rell ... 13. 69. 124. 346. syr^{hr} αυτον pro εαυτω τ. σταυρ. (vide ante) | εισ τον (Υ τυ): ΕΗΣΓΛ al plus^{70} a b c e f ff^{2}· q sah cop syr^{sch} et^{p} c.* eth^{r} aeth εισ (346. 435. al pauc add τον) τοπον, sed Γ al pauc c ff^{2} sah cop syr^{sch} eth^{r} aeth om postea | κρανιου: syr^{p} mg in cod^{bars} adnotat: *hoc est patris nostri Adam*; *in quo loco sepelivit eum Noach post diluvium, ibi fixerunt crucem domini nostri*. Haec respondent commentario Chrysostomi ^{8,574}: τινες φασιν εκει τον αδαμ τετελευτηκεναι και κεισθαι, και τον ιν εν τω τοπω ενθα ο θανατος εβασιλευσεν, εκει και το τροπαιον στησαι. Inde pendet etiam scholion codicis Λ: οπου γαρ ο αδαμ εκετο (sic) εκει ο αδαμ εσταυρωθη (sed verbis αδαμ εσταυρ. deletis repositum est [χς supplendum vdtr] το τροπαιον εστησεν.) | ο λεγεται cum ΝΑΒΚ 157. 440. y^{scr} al^{20} barb^{ev} a c f q syr^{hr} Cyr ... ς οσ λεγεται cum D^{supp}ΕΗΙΜSUΥΓΛΠ al plu e syr^{p} rell ... LX 33. 249. 35^{ev} b ff^{2}· g vg sah cop syr^{sch} Chr om, posteaque iidem (exc b am fu for ing al) habent εβρα. δε (aeth *hebraice autem dicunt eum*) | Υ*^{i}^{scr} y^{scr} ^{z}^{scr} al εβραϊστη, Υ^{2} εβραϊστει, I (ut ante) εβραεισται | γολγοθα (-θᾶ h. l. B^{3}M etc; -θά ΚΓΛΠ etc): D^{supp} γολγοτα, B sah γολγοθ, e *gulgotha*, syr^{p} *gogultha*, syr^{p} ^{mg} ^{gr} γολγολθα, syr^{hr} *gulgultha*, syr^{sch} *gagulta*, X γαββαθα

18. αυτον εσταυρωσαν: 1. vg^{cle} arm εστ. αυτον | αλλουσ δυο: D^{supp} δυ. αλλ., a *alios duos latrones*, cop *latrones duo*

19. πειλατ. cum AB*D^{supp} I ... ς Ln Ti πιλατ. cum ΝB^{2} etc | εθηκεν: Α ΚΠ barb^{ev} al^{15} επεθηκ. | ην δε (D^{supp} add το) γεγραμμενον: 13. 69. 124. 346. add εβραϊστι ρωμαϊστι ελληνιστι (69. ελλη. ρωμα.) | ις ο ναζωραιος (e f ff^{2}· q *nazoreus*; a b c g *nazarenus*): 69. om ... syr^{sch} eth^{r} sah praem *hic*. Libere Nonn^{T} ^{103} οὗτος ἰησοῦς, οὗτος Ἰουδαίων βασιλεὺς γαλιλαῖος ἰησοῦς.

20. τουτον ουν τον τιτλον etc: ℵ* a verbis ο βασιλευς των ιουδαιων v. 19. ad eadem verba v. 21 posita (μη γραφε· ο βα. τ. ιουδ.) transi-

Mt 27, 1 as
Mc 15, 1 as
Luc 23, 1 as

28 176.1 *Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ·* 177.10 *καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα.* 29 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου;* 30 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.*

28. *ουν* cum ℵABCD^{supp}YΓΔΛΠ unc rell al plu a c e ff$^{2\cdot}$ q vg cop arm syrP Chr^{8,562} Cyr^{4,1032} Chron^{10} et^{411} … f g go syr^{sch} eth^{r} *δε*, sah *post haec* ante *αγουσιν* … LMU al plus^{10} b Or^{4,387} om, hinc Gb^{00} | *απο του καιαφα* (D^{supp} *καιφα*) *εισ το πραιτωριον* et. b q vg *a caipha* (ita b, *caiafan* q, vg *caipha* sed am *caiapha*) *in praetorium*: contra (:: per errorem) e ff$^{2\cdot}$ g ing mm gat tol sax (item cop^{dz} vid) *ad Caiphan* (ff$^{2\cdot}$ *Caipham*) *in praetorium*, f *ad caipha in praetorio*, a *missum ad caipham principem sacerdotum in praetorium*, c *ad caipham et ad pilatum in praetorium* | *πρωι* (Gb″) c. ℵABCD^{supp}LMUXΔΠ^{2} al^{100} Resp orth^{65} Cyr Chron^{411} … ς *πρωια* c. EGHKSΥΓΠ* al permu Chr^{8,563} Chron^{11} (sed ed^{paris} *πρωι*) | *αλλα* cum ℵABC*D^{supp}Δ 1. 2^{pe} al pauc b (c *et*) g am fu for ing go sah (syr^{sch} cop perss arr *donec edissent*; syr^{hr} *ne ederent*) … ς *αλλ ινα* cum C^{2}LXΥΓΔΠ unc^{7} al pler a e f ff$^{2\cdot}$ q vg^{cle} syrP (aeth *non introierunt in atrium quoniam illuxerat* dies *ut ederent pascha, ut ne immundi fierent*) | *το πασχα*: D^{suppl} om *το*

29. *πειλατος* cum ABC … ς Ln (Ti, sed vide comm) *πιλατος* cum ℵD suppl^{LXY} unc rell al omn^{vid}, item Nonn (ut$^{\sigma\ 140}$ *Και πιλατος ταχυεργος* etc) | *εξω* cum ℵBC*LXΠ 1. 27. 33. 249. 2^{pe} al plus^{5} (sed ℵ *εξηλθ. ο. πρ. αυτ. ο πιλ. εξω*) for syr^{sch} eth^{p} c.* go (ante *ο πειλατ.*) aeth Cyr^{4,1034} (ante ed^{paris} ^{1638} omittebatur), item post *πρ. αυτ.* pon 13. 42. 69. 6^{pe} al mu a b c e f ff$^{2\cdot}$ g vg syr^{hr} arm … ς Ti om cum AC^{3}D^{supp}Y$^{\Gamma\Delta\Lambda}$ unc^{7} al longe plu q sah cop (Cyr$^{edd\ priores}$) | *φησιν* (Gb′) cum ℵBC*LX 1. 33. 2^{pe} Cyr (item Chr^{8,563} *και εξελθων φησι· τινα* etc) … ς Ln *ειπεν* cum AC^{3}D^{supp}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg rell *φερετε* sine *κατα* cum ℵ*B e (*quam accusationem adfertis hominis huius*) a c (*adfertis* vel *fertis de hoc homine*) q (*infertis huic hominem* sic) … ς Ti add *κατα*, Ln [*κατα*], cum ℵ^{a}ACD^{supp}LX unc rell (in Θ^{c} margo abscissus est post *φερετε*, sed vix *κατα* capiebat, nisi compendio scriptum) al omn^{vid} b f ff$^{2\cdot}$ g vg (*adfertis adversus hominem hunc*) Chr^{8,563} (*εχετε κατα*) Cyr^{4,1034}

30. *ειπαν* cum ℵBC … ς *ειπον* cum AD^{supp}LXYΘ^{c} unc rell al omn^{vid} *κακον ποιων* (*-ησασ* ℵ*) cum ℵ^{c}(et*)BL e (*mali aliquid faciens*). item Nonn$^{\sigma\ 147}$ (*εἰ μὴ ἐην τελέσασ ἄφατον κακόν*), item c* 33. 63^{ev} *κακοποιων*, a *male faciens*; item sah *nisi hic fecisset malum* … ς Ln *κακοποιοσ* (Υ *-ποιωσ*) cum AC^{3}D^{supp}XΥΓΔΘ^{c}ΑΠ unc^{7} al pler b c f ff$^{2\cdot}$ g q vg (hi Latt *malefactor*) etc (cop *factor mali*, item al in utramque partem licet adhiberi) Eus$^{ps\ 30}$ Chr^{8,563} (Ath *κακουργοσ*) Cyr^{4,1035} | *παρεδωκαμεν*: ℵ *-κειμεν*. Cf a c f ff$^{2\cdot}$ g vg *tradidissemus*, contra b e q *traderemus*.

31 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνετε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξ-* 12, 38
εστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 *ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ,* Mt 20, 19 pp
ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 [178.1]
Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; 34 [179.10] *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι*

31. *ουν* (145* sah δε, go *tunc dixit*) ... 254. a b e cop syr^{sch} eth^{hr} arm om; hinc Ln (sed errat de c) habet [*ουν*] | *πειλατ.* c. ABCD^{supp} ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵLXΥΘ^{c} unc rell al omn^{vid}. Praeterea retinuimus *ὁ* articulum cum ℵAC^{3}D^{supp}LXΥΘ^{c} unc^{11} al omn^{vid} ... Ti om cum BC* *υμων*: Iohthess^{185} (Gall^{12}) om | *κρινατε* sine *αυτον* cum ℵ*Θ^{c} 1. 2^{pe} 3^{pe} j^{ascr} c arm Cyr^{4,1035} com (*κρινατε δε μαλλον αυτοι κατα τον υμετερον νομον*) ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ℵ^{c}ABCD^{supp}LXY unc^{11} al pler it^{pler} vg sah cop syrr go aeth Chr^{8,564} Cyr$^{4,1035\,txt}$ | *ουν* cum ℵLXΥΓ ΔΛ unc^{5} al pler a b c f ff^{2}· g vg syr^{hr} Chr Cyr (:: praecedit *ουν*, sequitur *ουν*, hinc vel omissum vel *δε* substitutum) ... AD^{supp}KU$^{\Theta c}$Π 1. al^{5} go syr^{p} aeth *δε* ... Ln Ti om cum BC 225. 250. e q sah cop syr^{sch} arm | *αποκτει. ουδενα* (et. Or^{4,401}): 1. 2^{pe} 3^{pe} a c *ουδ. αποκτ.*

32. *τω*: LΔ 59. 259. *θεου*, 245. 435. go Chr^{8,564} *κυριου* | *ον ειπεν* (ℵC): ℵ* 254. om | *ημελλεν* cum ℵABCD^{supp}XY$^{\Theta c}$ unc rell al plu ... KLSΠ al^{50} fere *εμελλ.*

33. *παλιν* post *εισ τ. πραιτ.* cum ℵΑΓΔΠ unc^{7} 1. al pler syr^{p} go :: 19, 9 vix adhibitum hue ad restituendum eundem verborum ordinem. Ceterum ibi quoque offendit *παλιν* eodem modo collocatum ... Ln Ti ante *εισ το πραιτ.* pon (Schu „bene") cum BC*D^{supp}LXYΔ al^{10} it vg arm syr^{hr} Cyr^{4,1036}; 69. aeth *παλιν* pon ante *ο πιλατ. εισ το πρ.*, cop *iterum venit Pilat. intro in praetorium* ... c^{3} 33. 259. 44^{ev} sah syr^{sch} perss plane om | *ο πειλατοσ* (*πειλ.* cum ABCD^{supp}; ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵ rell omn): D^{suppl} om *ο* | *αυτω*: A *αυτοισ* | *ο βασιλευσ* (et. Or^{4,23}): Y* om *ο*

34. *απεκρι.* sine copula et. b e f q vg^{cle} ... D^{supp} a c ff^{2}· g am fu for ing mt aeth praem *και* | *απεκριθη* c. ℵBCLXY unc^{9} al pler Cyr^{4,1037} ... AD^{supp}U$^{\Theta c}$Π 1. 33. 157. 299. 2^{pe} w^{ascr} al^{5} *απεκρινατο*. Praeterea ς (Gb^{00}) add *αυτω* cum ℵC^{3}ΚGΗΚSΓΔΛ al pler c syr^{sch} eth^{hr} aeth ... omisimus cum ABC*D^{supp}LMUXYΠ 1. 33. 157. 249. 299. w^{ascr} al^{2} s^{cr} 2^{pe} al^{3} p^{e} 63^{ev} it^{pler} vg go sah cop syr^{p} arm Cyr^{4,1037} | *ω̄ς* cum BLX 1. 249. 250. 299. g^{ascr} Cyr^{4,1037} ... ς *ο ω̄ς* cum ℵACD^{supp}Y$^{\Theta c}$ unc^{11} al pler | *αφ εαυτου* cum AC^{2}D^{supp}XYΓΔ$^{\Theta c}$ΔΠ unc^{7} al omn^{vid} ... Ln *απο σεαυτου* cum ℵBC*L Chr^{8,564} (*απ. σαυτου*) Cyr^{4,1037} | *συ* (et. ℵC): ℵ*D^{supp} 59. it^{pl} (non b e q) vg sah arm aeth Chr om | *λεγεισ* (et. ℵC): ℵ* *ειπασ αλλοι σοι ειπον* cum ℵAC^{3}XYΓΔ$^{\Theta c}$ΔΠ^{2} unc^{5} al omn^{vid} a b c e f (ff^{2}· g ut vid) q am fu for ing (al) go arm (Chr *αλλοι σοι τουτο ειπ.*) ... B C*D^{supp}L vg^{cle} sah cop syr^{utr} eth^{hr} Cyr *αλλοι ειπ. σοι* ... MSΠ*et^{3} al plus^{15} *αλλοσ* (M *αλλο*) *σοι ειπεν*, item aeth

σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 [180.1] εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι. [181.10] ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέν-
8, 47 νημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν
19, 4 πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, [182.9] καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ

35. *πειλατ.* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{2}LY unc rell al omn vid | *μητι* (et. Or^{4,401} et ℵ^{c}): ℵ* 1. 2^{pe} 6^{pe} *μη* | *οι* (D^{supp} om) *αρχιερεις* (et. ℵ^{c} Or): ℵ* b e o *αρχιερευς* | *εμοι*: A *μοι*

36. *ις* cum ℵABCD^{supp}LXΥΓΔΠ*et^{3} unc^{7} al plu Cyr^{4,1028} ... ς (Gb^{00}) praem o cum ΔΠ^{2} al mu | *η βασιλ. η εμη* pri: ℵ *η εμη βασιλ.* | Y a *τουτου* pri ad *τουτου* alterum transilit | *η βασ. η εμη* sec (et. Or$^{1,375.}$ $^{3,220.}$ ^{568} et ^{4,23}): ℵD^{supp} 73. 106. 124. Chr$^{mosc\,1}$ *η εμη βασ.* | *οι υπηρεται*: ℵ praem *και* | *αν* post *οι υπηρετ.* cum AD^{supp}YΓΔΔΠ unc^{7} al pler q Or ^{3,582} Hier^{eccleslast} (accuratissime q Hier *ministri utique mei*), item *ministri mei utique* c f ff^{2} g vg^{cle} et^{cdd} (sed non am for fu al) aeth ... ℵB^{mg} supplLX 1. 33. 69. 91. 124. 249. 299. arm Or^{1,375} et ^{3,220} et ^{4,23} Chr^{8,565} Cyr ^{4,1068} post *ηγωνιζοντο* (Chr *-σαντο*) pon ... B* om, nec exprim a b e am for fu, nec magis vv. aliae | *παραδοθω*: D^{supp} 69. *παραδω* | *η βασ. η εμη* tertio loc: ℵ *η εμη βασ.*

37. *πειλατος* cum AB*D^{supp} (sed cf alibi, ubi passim ℵCDIRT accedunt) ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{2} rell omn^{vid} | *απεκριθη*: U aeth praem *και* ... K syr^{sch} sah cop^{ds} Cyr^{4,1039} add *αυτω* | o *ις* cum ℵABD^{supp}YΔΠ unc^{7} al plu Cyr^{4,1039} ... Ti om o cum LXΓΔ 28. 33. 262. al^{50} | *εγω* semel cum ℵBD^{supp}LY 1. 13. 33. 69. 124. 235. 249. 6^{pe} al pauc a c fos arm Chr^{8,565} Cyr Cyp^{297} Amb$^{ioseph\,12}$, item e aeth qui neutrum *εγω* habent ... ς Ti *εγω. εγω*, Ln *εγω.* [*εγω*], cum AXΓΔΔΠ unc^{7} al pler b f ff^{2} g q vg sah cop syr^{utr} et^{hr} go | *γεγεννημαι* (Γ 69, al^{10} ac plures *γεγενημαι*): A praem *και* | *τη αληθεια* (ℵ^{c}): ℵ* *περι τησ αληθειασ*. Cf e *testimonium dicam veritatis*; it^{rell} vg *testimonium perhibeam* (*reddam* q) *veritati*. | *εκ τησ αληθειασ* (et. ℵ^{c}): ℵ* om *εκ*

38. *πειλατοσ* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* ut v. 37 | *τι* (ℵ^{c}): ℵ* *τισ αληθεια*: 1. al aliq *η αληθ.* | *ουδεμ. ευρισκ. εν αυτ. αιτιαν* cum BLX 249. (299. *εν αυτ. αιτ. ουδεμ. ευρ.*) b c e ff^{2} g vg aeth (a *nullam in illo invenio causam*; f Quaest ^{65,2880} *nullam invenio causam in eo*) Cyr ^{4,1040} ... ς *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτ.* cum ℵAΓΔΔΠ unc^{7} al pler q go syr^{utr} et^{hr} arm Chr^{8,568}. Similiter sah cop *non invenio ullam causam in eo*

οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39. [183.4] *ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν* Mt 27, 15 as Mc 15, 6 as Lc 23, 17 as *ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;* 40 [184.1] *ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.*

XIX.

1 [185.4] *Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί-* Lc 23, 16

(cop *in hoc homine*) ... Dsupp Const^{5,14,6} *ουδεμ. αιτ. εν αυτω* (Const *κατ αυτου*) *ευρισκ.* | *εν αυτω*: Y* om, sed suprascriptum habet et ante *αιτιαν* et post *ευρισκω*, ut sit aut *ουδεμ. εν αυτω αιτ. ευρ.* aut *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω*.

39. *συνηθ. υμιν* (al^{5scr} etc *ημιν*):ΔL *συνηθ. υμων* ... e g for ing em mt taur om *υμιν* | Y om *ινα* | *απολυσω* pri ante *υμιν* cum NBDsuppKLUX Π 1. 33. al mu it (sed c ff^{2}·? om *υμιν*) vg syr^{utr} eth^{r} sah cop arm Cyr ... ς Ti post *υμιν* cum AEGHMSΥΓΛ 69. al plu go aeth | *εν τω*: B om *εν* | *βουλεσθε ουν* sine *ινα* cum ABDsuppLX unc rell al pler Chr Cyr ... NKUΥΠ al aliq add *ινα* | *απολυσω* sec ante *υμιν* cum NABDsupp KLUXΥΠ 1. 33. 69. al mu it (sed a om *απολ. υμιν*) vg go syr^{ĝtr} eth^{r} sah cop arm aeth Cyr ... ς Ti post *υμιν* cum EGHMSΓΔΛ al plu (al aliq Chr om *υμιν* utroq loco)

40. *εκραυγασαν*: LM *εκραυασαν*. Iidem sic 19, 6 et 12. | *ουν* (et. b c ff^{2}· q vg^{cle} syrp): a go cop *autem*, fos syr^{sch} eth^{r} aeth *et* ante *εκραυγ.* ... s al^{15} e f g am for em ing taur (fu non adfert haec verba ex Ioh) sah Aug$^{ioh\,115,5}$ om | *παλιν*: GKUΠ 1. 13. 33. 42. 69. 124. 127. 299. 346. 2pe 6pe 11pe al^{40} a b c e ff^{2}· q (non item f g vg) sah cop syr^{sch} eth^{r} arm aeth Chr^{8,568} (item Nonn$^{\sigma\,190}$) om. Addunt vero ς Ln Ti *παντες* cum AEHSΥΓΔΛ (item GKUΠ) al plu (item al^{50}) f g vg (item it^{6} sah cop etc Chr), item Dsupp post *λεγοντες* ... omisimus cum NBLX 28. 249. 435. g^{scr} i^{scr} al^{10} (Or^{4,402} *οι λεγοντες γε αναβεβηκεναι ινα αγνισωσιν εαυτους, εκραυγασαν λεγοντες τω πιλατω: μη τουτον απολ. αλλα τ. βαρ.*) :: pro *παλιν* alii *παντες* substituerunt, alii cum *παλιν* coniunxerunt | *λεγοντες*: b c e Chr^{8,568} om | *τον*: Dsupp om | *ο βαραββας* (ff^{2}· *rabbi barabam*): Dsupp om o | *ληστης*: syrp mg (sed^{bars} sic in ipso textu) *princeps latronum* (*αρχιληστης*), item e Promiss *insignis latro*

XIX. 1. *ελαβεν* (sed MY 127. syr^{hr} post *ο πιλατ.* pon) et *και εμαστιγωσεν* (MUXΓ al *εμαστηγ.*) cum ABDsuppYΓΔΠ unc^{7} al pler b c e f ff^{2}· g q vg go syrp eth^{r} arm aeth Cyr^{4,1043} ... NLX 33. a sah cop *λαβων* post *ο πειλ. (πιλ.)* et *εμαστιγωσεν* (omisso *και*) ... syr^{sch} *tunc Pilatus flagellavit Iesum* omissis *ελαβεν* et *και* | *πειλατ.* cum AB*Dsupp; cf ad 18, 37 ... ς Ln Ti *πιλ.* cum NB^{2} unc rell al omn^{vid} | *εμαστιγωσεν*: 235. al pauc c e fos mt (a *acceptum - flagellavit eum*) sah cop syrp eth^{r} add *αυτον*

Mt 27, 26 ss Mc 15, 15 ss γωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 [186.9] Ἐξῆλθεν 18, 38 πάλιν ὁ Πειλᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ

2. αυτου τη κεφαλη (a b f ff^{2} g vg *imposuerunt capiti eius*, e *capiti eius superposuerunt*) ... AUΠ w^{scr} *autou epi thn kefalhn*, G 250. 48^{ev} al pauc *epi thn kefalhn autou*, item c *super caput eius*, q *in caput eius*

3. και ηρχοντο πρ. αυτ. cum ℵBLUXΔΠ 13. 33. 69. 106. 124. 2^{pe} al, plus^{15} itpler vg sah cop syrP eth^{hr} arm aeth Cyr^{4,1048} Nonn$^{T\,14\,vid}$ ... ς om cum AD^{suppyrΓΔ} unc^{6} al longe plu f q go syr^{sch} | ο *βασιλευσ*: א *βασιλευ* | *εδιδοσαν* (LX *-ωσαν*) cum BBLX 1. 22. Cyr ... ς *εδιδουν* (K w^{scr} *-δου*) cum AD^{suppyrΓΔΑΠ} unc^{7} al pler

4. εξηλθεν sine copula (et. Gb) cum BD^{suppr} 1. 106. 157. 2^{pe} y^{scr} al^{3} a c e f g q am em fu for fos ing gat mt go sah cop syrP arm ... ς *εξηλθ. ουν* cum EGHMSUYΔΛ al longe plu b ff^{2} vg^{cle} ... Ln *και εξηλθ.* cum ABKLXΠ al^{9} syr^{sch} eth^{r} (*et exiit ergo*) aeth Cyr^{4,1044} | *παλιν*: 440. r^{scr} syr^{sch} post ο *πιλ.* pon ... 258* 346. 47^{ev} i^{scr} b ff^{2} om | *πειλατ* c. AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* c. BB^{2}LY unc rell al omn^{vid}. Vide ante. *εξω* post ο *πειλ.* (*πιλ.*) cum BLX 69. 124. 237. 252. 346. (440 r^{scr} ο *πιλ. παλιν εξω*) a b c f ff^{2} g q vg syr^{hr} arm aeth ... Y ante *παλιν* pon ... ς Ln Ti *εξω ο πιλ.* (*πειλ.*) cum ABD^{suppr}ΓΔΑΠ unc^{7} al pler syrP (syr^{sch} ο *πειλ. παλ. εξ.*) go Cyr^{1044} ... 106. 131. 249. i^{scr} al^{6} e sah cop om | *αιτιαν ουχ ευρισκω* cum א* (similiter om *εν αυτω* 131* *ουδεμιαν αιτ. ευρισκ.*). Prope accedunt (nisi quod omnes vario loco *εν αυτω* add) 78 127. 6^{pe} arm *αιτ. εν αυτω ουχ ευρισκω*, 13. 69. 124. *εν αυτω ουχ ευρισκ. αιτιαν*, c e ff^{2} *in eo* (e *ipso*) *causam non invenio*. q *in illum causam non invenio*; a *non invenio in eo causam*, b f *non invenio* (f add *ullam*) *causam in eo*; syr^{hr} *causam non ego invenio in illo* ... (substituto *ουδεμιαν* pro *ουχ*) א^{a}B 1. 33. sah cop aeth Cyr^{4,1044} *ουδεμιαν αιτιαν* (א^{a} *αιτ. ουδεμ.*) *ευρισκ. εν αυτω*, ita Ln. Similiter (compositis *ουδεμιαν αιτ.*) ς *εν αυτω ουδεμ. αιτ. ευρισκ.* cum D^{suppr}ΓΔΑΠ unc^{7} (sed G post *εν αυτω* deficit) al plu g am for fu fos mt tol (hi Latt *in eo nullam causam invenio*) go syrP ... (separatis *ουδεμ.* et *αιτιαν*) Ti *αιτιαν εν αυτω ουδεμιαν ευρισκ.* cum LΣY 157. 250 299. Similiter Λ al pauc *ουδεμ. εν αυτω αιτ. ευρισκ.*, vg^{cle} *nullam invenio in eo causam*, syr^{sch} *non invenio in eo ullam causam* :: cf 18, 38 (et 19, 6.). Videbatur addendum *εν αυτω*, praetereaque aptius videbatur *ουδεμιαν* quam *ουχ*. Hinc omnis varietas orta est. Lectionum vero a ς, a Ln, a Ti editarum nulla est quam tot turbas creasse credibile sit.

5. ο $\overline{\text{ις}}$: B om ο | εξω: KUΔΠ 1. 106. 131. 157. 262. 2^{pe} al^{15} q go aeth ante ο $\overline{\text{ις}}$ pon ... 235. ff^{2} g vg (sed non for al) sah cop om | *φορων*

λέγει αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. 6 [188.1] ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ Mt 27, 23 pp
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον.
[189.10] λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώ- 18, 31
σατε· [190.2] ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 [191.10] ἀπεκρί- Lev 24, 16
θησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει

(et. g vg): 1. 2pe 3pe 8pe al pauc a b c e f ff^{2}· q arm Chr^{3,569} *ἐχων , και λεγει - ανθρωπος*: a e ff$^{2.*}$ om | *αυτοις*: 64. syr^{sch} pers^{p} cop add *ο πιλατος* | *ιδου* cum ℵBLXYΠ^{2} 1. 33 Cyr^{4,1045} Hesych^{presb} in cat ox 390 ... ς Ln (falsus de B) Ti *ιδε* (:: quod v. 4 non fluct, nec magis v. 14) cum AD^{supp}Γ^{Δ}Λ^{Π}1et^{3} unc^{7} al pler | *ο ανθρωπος*: B om *ο*

6. *ιδον* (Y 225. *-εν*) cum ΝAD^{supp}KLMXΥΛΠ al mu ... ς Ln *ειδον* cum BE HSUΓΔ al plu | *οι αρχιερεις*: Y 91. 225. 299. al^{3} praem *ο οχλος και* | *οι υπηρεται* (13. 69. 124. 346. add *των ιουδαιων*): Y al$^{2\,ser}$ *πρεσβυτεροι* ... 71 g^{scr} om | *εκραυγασαν* (et. ℵ^{c}): LM *εκραυασαν* (ut 18, 40) ... ℵ* *εκραξαν*. Non addidimus *λεγοντες* cum ℵ(et*et^{c})Y 91. a b e ff^{2} (item Hil^{183} *de quo clamaverunt: Crucifige, crucifige*) ... ς Ln Ti add *λεγοντες* cum ABD^{supp} unc rell al pler c f g q vg rell Cyr^{4,1045} :: *λεγοντες* post *εκρ.* 19, 12 non fluct; 18, 40 non om nisi b c e. Intulerunt vero multi post *εκραυγαζ.* 12, 13; etiam 19, 15. Dubii haerebamus 1, 15 de *λεγων* post *κεκραγεν*. Cf etiam 7, 37, ubi *λεγων* post *εκραζεν* non om nisi a e (quod ad ipsum locum non notavimus). Etiam post *ηγγειλαν* 4, 51 et post *απεκριθησαν* 10, 33 delendum duximus *λεγοντες*, simili auctoritate freti. | *σταυρ. σταυρωσον* sine additam cum BL 1. al (e silentio, ut 7pe 11pe; nullus^{scr}) am for fu em ing mt taur tol (e *crucifigatur*) Chr^{3,569} ex^{mosc} pler Cyr^{4,1045} et^{txt} et^{com} Hil^{133} (vide ante) Aug$^{cons\,3,46}$ ... Gb Sz Ln add *αυτον* cum ΝAD^{supp}XΥΓΔ Λ^{Π} unc^{6} al^{160} a (*cruci eum figerent*) b e (*crucifige eum, crucifige*) f ff^{2}· g q vg^{cle} syr^{sch} (*crucifige eum, crucifige eum*) et^{hr} et^{p} sah cop (uterq ut syr^{sch}) arm aeth (ut syr^{sch}) go Const^{5,19,3} (sed magis spectat ad v. 15 *και πιλατου ειποντος· τον βασιλεα υμων σταυρωσω; αυτοι επεβοων· ουκ εχομεν βασ. ει μη καισαρα. και παλιν επεβοησαν· σταυρωσον σταυρωσον αυτον· πασ γαρ ο ποιων* etc) Chr^{edd} :: cf v. 15, item Mc 15, 13 Lc 23, 21 | *πειλατος*, ς Ln Ti *πιλατος* ut vv. 1. 4. et antea | *αυτον υμεις*: D$^{supp\,Ly}$ e q *υμ. αυτ.* | *ουχ*: LΔ *ουκ*

7. *απεκριθησαν* sine *αυτω* cum ℵ 1. (al?) a b c e f ff^{2}· aeth Or^{4,402} ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ABD$^{supp\,LXY}$ unc rell al pler g q vg rell Cyr^{4,1047} | *οι ιουδαιοι*: 69. 124. 346. add *και ειπον* (346. *-παν* teste Sz); item syr^{hr} aeth *et responderunt Iudaei et dixerunt ei* (*ei* om aeth) | *εχομεν*: X al$^{2\,scr}$ al pauc *εχωμεν* | *κατ. τ. νομ.* sine *ημων* cum ΝBD$^{supp\,LΔ}$ it^{pler} vg Or^{4,402} et$^{int\,2,324.\,4,509}$ Hil^{912} ... ς Ti add *ημων* cum AΧΥΓΔ^{Π} unc^{6} al omn^{vid} q go sah cop syr^{utr} et^{hr} rell Chr^{3,569} Cyr | *υιον θεου*: ΒΓΔΛ 127. al^{25} go *θεου υιον* | *θεου* sine articulo (et. ς^{e} Gb Sz) cum ΝABD^{supp} unc^{oma} al pler Or Chr Cyr ... ς^{e} *του θε.* cum minusc ut vdtr pauc | *εαυτον* (M *αὐτον*) hoc loco cum NBLMXY 1. 33. 69. 249. 346. 48^{ev} al aliq it (sed a b *filium se dei*) Or et Or^{int} Cyr (Chr post

Mt 27, 26 as Mc 15, 15 as γωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 [186.9] Ἐξῆλθεν 18, 38 πάλιν ὁ Πειλᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ

2. *αυτου τη κεφαλη* (a b f ff^{2} g vg *imposuerunt capiti eius*, e *capiti eius superposuerunt*) ... AUΠ w^{scr} *αυτου επι την κεφαλην*, G 250. 48^{ev} al pauc *επι την κεφαλην αυτου*, item c *super caput eius*, q *in capud eius*

3. *και ηρχοντο πρ. αυτ.* cum ʀBLUXΔΠ 13. 33. 69. 106. 124. 2^{pe} al plus^{15} it^{pler} vg sah cop syr^{P} eth^{hr} arm aeth Cyr^{4,1043} Nonn$^{T\ 14\ vid}$ ... ς om cum AD^{suppΥΓΔ} unc^{6} al longe plu f q go syr^{sch} | *ο βασιλευσ*: ʜ *βασιλευ* | *εδιδοσαν* (LX *-ωσαν*) cum ʀBLX 1. 22. Cyr ... ς *εδιδουν* (ʜ w^{scr} *-δου*) cum AD^{suppΥΓΔΔΠ} unc^{7} al pler

4. *εξηλθεν* sine copula (et. Gb) cum ʀD^{suppΓ} 1. 106. 157. 2^{pe} y^{scr} al^{3} a c e f g q am em fu for fos ing gat mt go sah cop syr^{P} arm ... ς *εξηλθ. ουν* cum EGHMSUΥΔΛ al longe plu b ff^{2}· vg^{cle} ... Ln *και εξηλθ.* cum ABKLXΠ al^{9} syr^{sch} eth^{hr} (*et exiit ergo*) aeth Cyr^{4,1044} | *παλιν*: 440. r^{scr} syr^{sch} post *ο πιλ.* pon ... 258^{s} 346. 47^{ev} i^{scr} b ff^{2}· om | *πειλατ.* c. AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* c. ʀB^{3}LY unc rell al omn^{vid}. Vide ante. *εξω* post *ο πειλ.* (*πιλ.*) cum ʀLX 69. 124. 237. 252. 346. (440. r^{scr} *ο πιλ. παλιν εξω*) a b c f ff^{2}· g q vg syr^{hr} arm aeth ... Υ ante *παλιν* pon ... ς Ln Ti *εξω ο πιλ.* (*πειλ.*) cum ABD^{suppΓΔΔΠ} unc^{7} al pler syr^{P} (syr^{sch} *ο πειλ. παλ. εξ.*) go Cyr^{1044} ... 106. 131. 249. i^{scr} al^{6} e sah cop om | *αιτιαν ουχ ευρισκω* cum ʀ* (similiter om *εν αυτω* 131* *ουδεμιαν αιτ. ευρισκ.*). Prope accedunt (nisi quod omnes vario loco *εν αυτω* add) 78 127. 6^{pe} arm *αιτ. εν αυτω ουχ ευρισκω*, 13. 69. 124. *εν αυτω ουχ ευρισκ. αιτιαν*, c e ff^{2}· *in eo* (e *ipso*) *causam non invenio*, q *in illum causam non invenio*; a *non invenio in eo causam*, b f *non invenio* (f add *ullam*) *causam in eo*; syr^{hr} *causam non ego invenio in illo* ... (substituto *ουδεμιαν* pro *ουχ*) ʀ^{a}B 1. 33. sah cop aeth Cyr^{4,1044} *ουδεμιαν αιτιαν* (ʀ^{a} *αιτ. ουδεμ.*) *ευρισκ. εν αυτω*, ita Ln. Similiter (compositis *ουδεμιαν αιτ.*) ς *εν αυτω ουδεμ. αιτ. ευρισκ.* cum D^{supprΔΔΠ} unc^{7} (sed G post *εν αυτω* deficit) al plu g am for fu fos mt tol (hi Latt *in eo nullam causam invenio*) go syr^{P} ... (separatis *ουδεμ.* et *αιτιαν*) Ti *αιτιαν εν αυτω ουδεμιαν ευρισκ.* cum LΣΥ 157. 250 299. Similiter A al pauc *ουδεμ. εν αυτω αιτ. ευρισκ.*, vg^{cle} *nullam invenio in eo causam*, syr^{sch} *non invenio in eo ullam causam* :: cf 18, 38 (et 19, 6.). Videbatur addendum *εν αυτω*, praetereaque aptius videbatur *ουδεμιαν* quam *ουχ*. Hinc omnis varietas orta est. Lectionum vero a ς, a Ln, a Ti editarum nulla est quam tot turbas creasse credibile sit.

5. *ο ις*: B om ο | *εξω*: KUΔΠ 1. 106. 131. 157. 262. 2^{pe} al^{15} q go aeth ante *ο ις* pon ... 235. ff^{2}· g vg (sed non for al) sah cop om | *φορων*

λέγει αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. 6 [188.1] ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ Mt 27, 22 pp
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον.
[189.10] λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώ- 18, 31
σατε· [190.9] ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 [191.10] ἀπεκρί- Lev 24, 16
θησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει

(et. g vg): 1. 2pe 3pe 8pe al pauc a b c e f ff^{2} q arm Chr^{8,569} *ἐχων* | *καὶ λεγει - ανθρωποσ*: a e ff^{2,*} om | *αυτοισ*: 64. syr^{sch} pers^{p} cop add *ο πιλατοσ* | *ιδου* cum ℵBLXYΠ^{2} 1. 33. Cyr^{4,1045} Hesych^{Presb} in cat ox^{380} ... ς Ln (falsus de B) Ti *ιδε* (:: quod v. 4 non fluct, nec magis v. 14) cum AD^{supp}Γ^{ΔΑΠ}1et^{3} unc^{7} al pler | *ο ανθρωποσ*: B om *ο*

6. *ιδον* (Y 225. *-εν*) cum ℵAD^{supp}KLMXYΔΑΠ al mu ... ς Ln *ειδον* cum BE HSUΓΔ al plu | *οι αρχιερεισ*: Y 91. 225. 299. al^{3} praem *ο οχλοσ και* | *οι υπηρεται* (13. 69. 124. 346. add *των ιουδαιων*): Y al$^{3\,scr}$ *πρεσβυτεροι* ... 71 g^{scr} om | *εκραυγασαν* (et. ℵ^{c}): LM *εκρανασαν* (ut 18, 40) ... ℵ* *εκραξαν*. Non addidimus *λεγοντεσ* cum ℵ(et*et^{c})Y 91. a b e ff^{2} (item Hil^{183} *de quo clamaverunt: Crucifige, crucifige*) ... ς Ln Ti add *λεγοντεσ* cum ABD^{supp} unc rell al pler c f g q vg rell Cyr^{4,1045} :: *λεγοντεσ* post *εκρ.* 19, 12 non fluct; 18, 40 non om nisi b c e. Intulerunt vero multi post *εκραυγαζ.* 12, 13; etiam 19, 15. Dubii haerebamus 1, 15 de *λεγων* post *κεκραγεν*. Cf etiam 7, 37, ubi *λεγων* post *εκραζεν* non om nisi a e (quod ad ipsum locum non notavimus). Etiam post *ηγγειλαν* 4, 51 et post *απεκριθησαν* 10, 33 delendum duximus *λεγοντεσ*, simili auctoritate freti. | *σταυρ. σταυρωσον* sine additam cum BL 1. al (e silentio, ut 7pe 11pe; nullus^{scr}) am for fu em ing mt taur tol (e *crucifigatur*) Chr^{8,569} ex^{mosc} pler Cyr^{4,1045} et^{txt} et^{com} Hil^{133} (vide ante) Aug$^{cons\,3,46}$ ... Gb Sz Ln add *αυτον* cum ℵAD^{supp}XYΓΔΑΠ unc^{6} al^{160} a (*cruci eum figerent*) b e (*crucifige eum, crucifige*) f ff^{2} g q vg^{cle} syr^{sch} (*crucifige eum, crucifige eum*) et^{hr} et^{p} sah cop (uterq ut syr^{sch}) arm aeth (ut syr^{sch}) go Const^{5,19,3} (sed magis spectat ad v. 15 *και πιλατου ειποντοσ· τον βασιλεα υμων σταυρωσω; αυτοι επεβοων· ουκ εχομεν βασ. ει μη καισαρα. και παλιν επεβοησαν· σταυρωσον σταυρωσον αυτον· πασ γαρ ο ποιων* etc) Chr^{edd} :: cf v. 15, item Mc 15, 13 Le 23, 21 | *πειλατοσ*, ς Ln Ti *πιλατοσ* ut vv. 1. 4. et antea | *αυτον υμεισ*: D^{supply} e q *υμ. αυτ.* | *ουχ*: LΔ *ουκ*

7. *απεκριθησαν* sine *αυτω* cum ℵ 1. (al?) a b c e f ff^{2} aeth Or^{4,402} ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ABD^{supp}LXY unc rell al pler g q vg rell Cyr^{4,1047} | *οι ιουδαιοι*: 69. 124. 346. add *και ειπον* (346. *-παν* teste Sz); item syr^{hr} aeth *et responderunt Iudaei et dixerunt ei* (*ei* om aeth) | *εχομεν*: X al$^{2\,scr}$ al pauc *εχωμεν* | *κατ. τ. νομ.* sine *ημων* cum ℵBD^{supp}LΔ it pler vg Or^{4,402} et^{int} 2,224. 4,569 Hil^{912} ... ς Ti add *ημων* cum AXYΓΔΑΠ unc^{6} al omn^{vid} q go sah cop syr^{utr} et^{hr} rell Chr^{8,569} Cyr | *υιον θεου*: SΓΔΑ 127. al^{25} go *θεου υιον* | *θεου* sine articulo (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABD^{supp} unc^{oma} al pler Or Chr Cyr ... ς^{e} *του θε.* cum minusc ut vdtr pauc | *εαυτον* (ℵ *αὐτον*) hoc loco cum ℵBLMXY 1. 33. 69. 249. 346. 48^{ev} al aliq it (sed a b *filium se dei*) Or et Or^{int} Cyr (Chr post

10, 33 Mt 26, 63 ss pp ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 [193.4] Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν Mt 27, 12 ss Mc 15, 4 s εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 [193.10] λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο

ἐποιησεν, item aeth) ... ς ante υιον θεου (vel θε. υ.) pon cum ADsupp EHKSUΓΔΛΠ al longe plu syrutr (sah cop syrhr *fecit se fil. dei*) arm

8. οτε: 13. 69. 346. ως, 2pe οταν | πειλατος et πιλατος ut v. 6 etc. Praeterea 69. 124. 6pe cop ο πιλατ. post λογον pon | τουτον τον λογον (249. al[3 scr] τον λογ. τουτ.): Η τουτων των λογων

9. εισηλθεν: Dsupp -λθον | παλιν (et. κa): κ* 235. 47ev 49ev sahcod (copdz *igitur*) aeth om (minusc aliq varie pon, item a c f ff2· q sah cop syrsch arm post εισηλθ. pon). Praeterea Mmg2 ο πιλατος, quod pro παλιν και in usum ecclesiasticum adscriptum vdtr, ita ut a verbis ο πιλατος λεγει lectionis initium fieret. Ceterum mirum in modum Chr 8,589: διὰ τοῦτο οὐκέτι αὐτὸν ἐρωτᾷ· τί ἐποίησας; ἀλλ' ἄνωθεν πάλιν ὑπὸ τοῦ φόβου κατασειόμενος ποιεῖται τὴν ἐξέτασιν λέγων· εἰ σὺ εἶ ὁ χς; ἀλλ' οὐκ ἀπεκρίνατο. | ο δε ις: M ff2· και ο ις ... e om copulam

10. λεγει sine copula (et. Gb, improbante Schu) cum κ*A 28. 69. 124. 346. 435. yscr al25 q cop syrsch arm Cyr4,1050 ... ς Ln add ουν cum κBDsuppLXΥΓΔΛΠ unc6 al longe plu itpler vg sah syrP (syrhr *et dixit ei autem*, aeth *et dixit ei*) | πειλατος, ς Ln Ti πιλατος: ut vv. 1. 4. 6 etc | εμοι ου λαλεις: 69. post σταυρ. σε exeunte versu pon και εμοι ου λαλ. | απολυσαι σε, tum σταυρωσαι σε hoc ordine cum κABK* e syrsch ... ς σταυρ. σε, tum απολυσ. σε cum Dsupppcorr*LXΥΓΔΛΠ unc5 al fere omn (sed 96. 250. om και εξουσ. εχ. σταυρ. σε)

11. απεκριθη sine αυτω cum AXΥΓΔΛΠ unc6 al pler b e f ff2· q vg go cop arm syrP ... κBDsuppL 1. 33. 249. a c sah syrsch (ethr *et respondit Iesus et dixit ei*, item aeth) Cyr4,1051 add αυτω, hinc Ln [αυτω] | ις cum BDsupppEHKSUXY*ΓΠ al plus50 ... ς (Gb00) praem ο cum κALMY2 ΔΛ al plu Cyr. Praeterea 13. 69. 346. aeth syrhr (vide ante) add και ειπεν αυτω, item a c ff2· *et dixit* | εχεισ cum κADsupplXΥΔΠ al12 (4 ap Scri) cop (:: cf huc 8, 39) ... ς Ln Ti ειχεσ cum BΓΔ unc6 al pler Chr 8,570 (sedmosc1 εχειs) Thdrt2,806 Cyr4,1051. Latt (et. Irint250 Orint1,142· 2,676) *haberes*. | κατ εμου post εξουσιαν cum κBDsupppKLX 1. 33. 124. 157. 2pe a b c ff2· g vg arm syrhr aeth ... ΥΠ al pauc q Orint bis (*non haberes adv.* [*in*] *me potestatem*) Cyp212 (*nullam haberes adv. me pot.*) ante εξουσιαν, similiter f *non haberes in me ullam potestatem* ... ς post εξουσ. ουδεμ. cum AEHMSUΓΔΛ2 al pler go syrutr (sah cop *non haberes* [*habes*] *ullam potestatem in me*) (e *nullam potestatem haberes adv. me*, Irint250 *nullam haberes potestatem in me*) Cyr ... A* 28. 80. 235. 254. pscr Hil745 om ουδεμιαν, Chr8,570 Thdrt2,806 om κατ εμου ουδεμιαν | δεδομενον σοι cum κBDsupplY syrutr ethr aeth. Item a c e ff2· q Irint

ὁ παραδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 *ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.* 13 *ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος*

250 Or$^{int\ 1,162}$ Cyp^{bis}; habent enim *nisi data* (sic a e ff^{2}· Ir$^{edd\ priores}$ Or; *datum* c q Ir$^{stieren\ ex edd}$) *tibi esset* (sic c ff^{2}· Cyp^{225}, *tibi fuisset* a q Ir; *esset tibi* e Cyp^{212}; *esset data tibi* Or) *desuper* (c e Ir Or Cyp; a *desusum*, ff^{2}· q *desursum*) ... ς Ti *σοι δεδομενον* cum ΑΙΓΑΔΗ (x om *σοι*) unc^{6} al certe pler go arm Chr Cyr Thdrt. Item b f g vg Or$^{int\ 2,\ 676}$; habent enim *nisi tibi data* (g vg *datum*, am fu ing taur post *esset*) *esset* (b *esset tibi data*) *desuper* | *ο παραδουσ* (Α *-δόσ*) cum ΝΒΕΔΑ 47^{ev} 2pe 3pe 8pe (al^{vid}, neglexerunt enim pler conlatores); item *qui tradidit* it vg, nec aliter syrr etc ... ς Ti *ο παραδιδουσ* cum AD^{supp}ΗΙΚ LMSUXΥΓΠ al pler Chr Cyr | *με σοὶ*: sic ΚΜΓΛΗ etc, non *μέ σοι* | *μειζονα*: U *μειζῶ* (sic, i. e. *μειζων*, ut etiam y^{scr}), LY 69. 245. 250. g^{scr} al *μειζον* (:: sequitur α–)

12. Testatus est Adler syr^{hr} omittere hunc versum. At hoc tantum ad 444 spectat, ubi plura per totam lectionem desiderantur; pagina vero 372 versus 12 legitur. | *εκ τουτου*: 1. 13. 19. 69. 124. 346. 2pe al^{5} cop add *ουν*, item a c f ff^{2}· g vg^{cle} (non am fu for ing* al) syr^{sch} syr^{hr} arm aeth praem *et* | *πειλατοσ* cum ABD^{supp} ... ς *πιλατοσ* ut supra | *ο πειλ.* (*πιλ.*) ante *ζητει* cum ΝBLMX 13. 33. 124. 346. (69.) a c e ff^{2}· g sah cop syr^{hr} Cyr^{4,1052} (69. *ο πιλ. απολ. ζητ. τον ιν*) ... ς Ti post *ζητει* cum AD^{supp}ΕΗΙSUΥΓΔΛ al pler f q vg go syr^{utr} arm aeth ... ΚΠ 27. 254. p^{scr} w^{scr} post *απολ. αυτον* ... b om *ο πειλ.* | *αυτον* (M 33. Cyr ante *απολυσαι*): 13. 69. 71. 124. 7pe al^{5} *τον ιν* | *εκραυγαζον* (Α *εκρυγαζ.*, LM *εκραυαζ.*) cum AILMYΠ 1. 22. 69. 124. al plus^{20} Or^{4,402}; item ς *εκραζον* cum ΝCΕΗΚSUΧΓΔΛ al plu Chr^{8,570} Cyr. Item *clamabant* b c e f ff^{2}· g vg, *vociferabant* q, item syr^{utr} ... ℵ* *ελεγον* pro *εκρ. λεγοντεσ* ... BD^{supp} 33. 157. 249. w^{scr} al^{10} a (*exclamaverunt*) syr^{hr} *εκραυγασαν* | *λεγοντεσ*: 71. 248. g^{scr} syr^{sch} om | *εαν*: B *αν* | *πασ* sine copula (et. Or) ... D^{supp} 106. 32^{ev} a f q vg^{cle} (non am for fu ing taur al) cop syr^{sch} (syr^{hr} *quia omnis*) add *γαρ* (libere Const$^{5,\ 19,\ 3}$ *επεβοησαν· σταυρωσον, σταυρωσον αυτον· πασ γαρ ο ποιων εαυτ. βασιλεα αντιλεγει τω καισαρι· και εαν τουτον απολυσησ, ουκ* etc) | *εαυτον* cum ΝABD^{supp}ΙLΧΥΓΔΗ unc^{6} al longe plu Or Const Chr Cyr ... ς (= Gb Sz) *αὐτον* cum minusc vix mu. Praeterea MY 26^{ev} arm post *ποιων* pon | *τω καισαρι*: 1. om *τω*

13. *πειλατ.* cum ABD^{supp}I ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ΝL unc rell al omn^{vid} | *των* (L *τον*) *λογων* (M *-γον*) *τουτων* (Gb″) cum ΝABLM 15. 78. al pauc q (*verba haec*) sah cop arm syrP cod flor; item D^{supp}ΕΗΙSΥΓΔ al plus^{60} Resp$^{orthod\ 65}$ *τουτων* (Γ *-τον*) *των λογων, hos sermones, haec verba* it^{pler} vg syrP eth^{hr} go (deficit post *haec*) ... ς *τουτον τον λογον* cum KU (barb^{ev} om *τουτον*) al plu syr^{sch} aeth Chron^{11}; item AΠ 27. 127. 299. w^{scr} al pauc Cyr^{4,1058} *τον λογον τουτον* | *βηματοσ* sine articulo

εἰσ τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 *ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. καὶ λέγει τοῖσ Ἰου-*

c. ℵABD^{suppl}LUXΠ al^{15} Cyr^{4,1053} Chron^{11} ... ς (Gb^{00}) praem *του* c. EHKM SYΓΔΛ barb^{ev} al pler Resp orthod^{65} | *λεγομενον*: 1. 2^{pe} al *οσ λεγεται*, ut Latt *qui dicitur* | *λιθοστρωτον*: a b e ff^{2*} vg *lithostrotus*; c *litostratos*, f g gat *lithostratus*; q *lapidestratus* | ϒ *εβραϊστει*, I *εβραεισ*ι | *δε* c. ABIL XY unc^{10} al omn^{vid} it vg rell Resp orthod etc ... ℵD^{supp} om | *γαββαθα* (M 1. al *-θᾶ, -θά* EKSUΓΛΠ al plu) ... HΓΠ* barb^{ev} al^{60} vg^{edd} aliq (sed non am fu for ing) syrP ^{mg} gr *γαβαθα* ... q *gabbata*, c *gabtha*, b *gennetha*, e *gennatha*, a *gennaesa*, f *gennesar* ... 1. 19^{mg} 22. 138. *καπφαθα*, arm *kappatha* ... ℵ* per manifestam incuriam *γολγοθα*, ℵ^{c} substituit *γαββαθα*.

14. *ην δε*: ϒ arm om *δε* | *ην δε παρασκ.* usq *εκτη*: sah^{wol} *erat autem hora sexta parasceves paschatis*; sed sah^{mūn} (i. e. in membranis^{borgianis}) om *ωρα ην ωσ εκτη* ... aeth *et parasceve pasch. erat, tempus meridiei sextae horae* | *ωρα ην* (Gb″) cum ℵABD^{supp}LMUXΔΠ barb^{ev} al^{60} a c fos Chron^{11} (ex Petr^{alex}) et^{611} Cyr^{4,1063} ... ς *ωρα δε* cum EHI SYΓΛ al mu ff^{2*} (sab *hora autem*, blan *hora autem hora*) syrP arm Resp orthod^{65}; item K 127. al pauc *ωρα δε ην*. Similiter cop *hora autem sexta erat*, syr^{sch} *et erat quasi* etc ... 157. 9^{pe} al^{7} b e f q vg nil nisi *ωρα* | *ωσ* cum ℵABEIKLSXYΓΔΠ al^{50} fere ... ς *ωσει* cum D^{supp}HMUΛ al plu Resp orthod Chron^{bis} Cyr | *εκτη* cum ℵ*ABEHIKMSUYΓΔΠ al pler it vg sah^{wol} cop syr^{utr} eth^{hr} arm aeth perss Resp orthod Cyr^{4,1053}, item x^{comm}. Confirmant Valentt vel potius Marcus^{gnost} ap Ir^{1,14,6} et ap Hipp^{210} *καὶ διὰ τοῦτο Μωυσέα ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν εἰρηκέναι τὸν ἄνθρωπον γεγονέναι· καὶ τὴν οἰκονομίαν δὲ ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν, ἥτισ ἐστὶ παρασκευή, τὸν ἔσχατον ἄνθρωπον εἰσ ἀναγέννησιν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου πεφηνέναι, ἣσ οἰκονομίασ ἀρχὴν καὶ τέλοσ τὴν ἕκτην ὥραν εἶναι* (εἶναι add Hipp), *ἐν ᾗ προσηλώθη τῷ ξύλῳ*. Item Hipp$^{daniel\,6}$ (Lag^{154}) *ὅτι δὲ πέμπτω καὶ ἡμίσει καιρῷ παρῆν ὁ σωτὴρ ἐν τῷ κόσμῳ - λέγει ὁ Ἰωάννησ· ἦν δὲ ὥρα ἕκτη, ἵνα ἥμισυ τῆσ ἡμέραν ἐπιδείξῃ*. Praeterea cf Hesych$^{presbr\ inc\ ox\ 389}$ *τίνοσ ἕνεκεν ὁ μὲν Μάρκοσ τρίτην ὥραν λέγει τὸν χ̄ν̄ σταυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰω. ἕκτην; Μάρκοσ μὲν τὴν ὥραν τῆσ ἀποφάσεωσ τοῦ σταυροῦ σαφῶσ καὶ ἀναμφιβόλωσ ἐκτίθεται - ὁ Μάρκοσ αὐτὸν τὴν τρίτην ὥραν σταυρωθῆναι λέγει, ἀφ᾽ ἧσ ὁ Πιλᾶτοσ τὴν ἀπόφασιν ἐξήνεγκεν· Ἰωάννησ δὲ - τὴν ὥραν ἐν ᾗ τῷ σταυρῷ προσήλωσαν τὸν κύριον ἔφησεν*. Similiter idem Hesych ap Cotelerquaest^{46} *τίσ ἡ αἰτία τοῦ Μάρκον μὲν τρίτην ὥραν τὸν κύριον λέγειν σταυρωθῆναι, ἕκτην δὲ τὸν Ἰωάννην συγγράφασθαι; - τρίτην μὲν γὰρ ὥραν τῇ ἀποφάσει ὁ Πιλᾶτοσ τὸν κύριον ἐξήνεγκεν· ἄλλων δὲ τριῶν ὡρῶν διαγενομένων μέχρι τῆσ ἕκτησ ἐν τῷ φραγελλοῦσθαι καὶ τὴν κοκκίνην χλαμύδα ἐνδύεσθαι καὶ ταῖσ ἀκάνθαισ στεφανοῦσθαι καὶ ἐμπαίζεσθαι, τῇ ς̄ ὥρα προσηλώθη τῷ σταυρῷ*. Augustini explicationem vide cons$^{2,40\,ss}$, unde nonnihil ad Mc 15, 25 adtulimus, et$^{joh\,117,1-2}$ ..... ℵD^{supp}LX^{txt}Δ 72. 88. 123* ^{mg} 151. *τρίτη*. Ad hanc lectionem Chron^{11} et ^{611} addita habet:

διαίωσ· ἴδε ὁ βασιλεὺσ ὑμῶν. 15 [194.1] ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι·

καθὼσ τὰ ἀκριβῆ βιβλία περιέχει αὐτό τε τὸ ἰδιόχειρον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν πεφύλακται χάριτι θεοῦ ἐν τῇ Ἐφεσίων ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐκεῖσε προσκυνεῖται. Confirmat etiam locus Severiant in ep. ad Thomam episc. Germaniciae, quem exhibent catox 389 et catcorder 436 (unde hausit Mai4,299) item schol267 (ap Mtthaeium ad h. l., item108. 138. 154 ap Birchium ad h. l.). Legitur autem sic: *Εὐσέβιοσ ὁ Καισαρεὺσ ὁ Παμφίλου προσαγορευόμενοσ ἐν ταῖσ πρὸσ Μαρῖνον ἐπὶ ταῖσ περὶ τοῦ θείου πάθουσ καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ ζητήσεσι καὶ ἐπιλύσεσι καὶ τοῦτο προϊθηκεν εἰσ ἐξέτασιν, τὸ τὸν μὲν θεῖον εὐαγγελιστὴν Μάρκον εἰπεῖν ὥραν εἶναι τρίτην καθ' ἣν ἐσταυρώθη ὁ θεὸσ ἡμῶν* (schol χε καὶ *θεὸσ καὶ σωτὴρ ἡμῶν*, itemcord sine *ἡμ.*), *τὸν δὲ θεολογικώτατον Ἰωάννην κατὰ τὴν ὥραν τὴν ἕκτην γράψαι προκαθεσθῆναι τὸν Πιλᾶτον ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐν τῷ λιθοστρώτῳ καλουμένῳ τόπῳ καὶ ἀνακρίνειν τὸν ἰν· καὶ φησι γραφικὸν εἶναι τοῦτο σφάλμα παροραθὲν παρὰ τῶν ἐξ ἀρχῆσ ἀπογραψαμένων τὰ εὐαγγέλια· τοῦ μὲν γὰρ γάμμα στοιχείου τὴν τρίτην ὥραν σημαίνοντοσ, τοῦ δὲ ἐπισήμου τὴν ἕκτην, καὶ πολλὴν ἐμφέρειαν ἐχόντων πρὸσ ἀλλήλουσ τούτων τῶν χαρακτήρων κατὰ πλάνην τὸ γάμμα στοιχεῖον τὸ τῆσ τρίτησ ὥρασ δηλωτικόν, κυρτωθείσησ τῆσ ἀποτεταμένησ εἰσ μῆκοσ εὐθείασ, εἰσ τὴν τοῦ ἐπισήμου μεταχωρῆσαι σημασίαν, τοῦ τῆσ ἕκτησ ὥρασ δηλωτικοῦ. τῶν γὰρ τριῶν εὐαγγελιστῶν – συμφώνωσ λεγόντων ὡσ ἀπὸ τῆσ ἕκτησ ὥρασ σκότοσ ἐγένετο – πρόδηλον ὡσ ὁ κύριοσ καὶ θεὸσ ἡμῶν πρὸ τῆσ ἕκτησ ὥρασ – ἐσταύρωτο, δηλαδὴ κατὰ τὴν τρίτην ὥραν, ὡσ ὁ Μάρκοσ ἱστόρησε, καὶ τοῦ Ἰωάννου τὸν ὅμοιον τρίτην εἶναι τὴν ὥραν ἐπισημηναμένου, καὶ τῶν ἀπογραψαμένων τὸ γάμμα θέντων εἰσ τὸ ἐπίσημον.* Similiter rem explicat Ammonius in scholio quod catcorder 436 praebet: *τὴν ὥραν ἐπεσημήνατο ὁ εὐαγγελιστὴσ διὰ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐν τῇ τρίτῃ γεγονυῖαν ἡμέρᾳ. ὁ δὲ καλλίγραφοσ ἀντὶ τοῦ γάμμα στοιχείου, ὅπερ σημαίνει τὴν τρίτην, ἔγραψε τὸ ἐπίσημον, ὃ καλοῦσιν οἱ Ἀλεξανδρεῖσ γαμέξ, ὃ δηλοῖ τὴν ἕκτην, πολλὴν ἔχοντα πρὸσ ἑαυτὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ διὰ τοῦ γραφικοῦ σφάλματοσ γέγονεν ἡ διαφωνία· ἀντὶ γὰρ γ' ὥρασ ς' ἔγραψεν.* Eadem fere repetit Thphyl ad h. l. Denique et. Nonnt 67 confirmat *τριτη* lectionem: *ἣν δὲ τιτανομένη τριτάτη θανατηφόροσ ὥρη.* Locum vero Hieronymi qui hue spectat ex breviario in ps77 iam ad Mc 15, 25 adtulimus. Statuit enim ibi a librariis non in Iohanne sed in Marco corruptum esse numerum; nec enim γ (*τριτη*) sed ς (i. e. *εκτη*) ab Marco evglista l. l. profectum esse. Defendit igitur in Iohannis loco *εκτη* scripturam.

15. *εκραυγασαν* (ι *εκραυασαν*) *ουν* (q *autem*) *εκεινοι* (e om) cum ℵcBLX b e q Cyr4, 1054 (33. *οι δε εκραυγασαν ουν*) ... ς Ln *οι δε εκραυγασαν* (ℳ *εκραυασαν*) cum (A *-γασον*) EHIMSUΓΔΛ al plu a c f ff2· (*at illi* a c ff2·, *illi autem* f fu, item *exclamaverunt* a f ff2·, c fu *clamaverunt*) cop arm aeth. Confirmat *εκραυγασαν* et. Or4, 402 (*και παλιν εκραυγασαν οι ιουδαιοι*). Item DSUPPKYΠ wscr al *οι δε εκραιγαζον* (barbev al *εκραζον*), item *clamabant* g vg sah syrutr ethr. Praeterea U barbev

ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. [195.10] λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 [196.1] τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Mt 27, 33 ss
Mc 15, 21 ss
Lc 23, 26 ss

[197.1] Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ

13. 69. 124. 299. al plus[15] (aeth) add λεγοντες ... κ* οι δε ελεγον ! αρον αρον (κ[ca] c om alterum) σταυρωσον αυτον et. Or[4,402] et[3,434]: contra Or[3,246] αιρε αιρε απο της γης τον τοιουτον, σταυρωσον αυτον, Or[3,689] αιρε απο της γης τον τοιουτον, σταυρου σταυρου αυτον, Or [3,642] σταυρου σταυρου αυτον και αιρε απο της γης τον τοιουτον, Or [4,14] αιρε απο της γης τον τοιουτον και σταυρου σταυρου αυτον (:: cf Act 22, 22) | πειλατος cum AB*D[suppl] ... ς Ln Ti πιλατ. cum κ etc, ut supra | απεκριθησαν: 13. 69. 124. 346. add ουν | εχομεν: EA barb[ev] al aliq εχωμεν

16. παρεδωκεν: Y -καν | αυτον αυτοις cum ABD[suppl]ILXYΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] a e sah syr[utr] eth[br] (aeth om αυτον) Chr[8,573] ... κ b c f ff[2] g q vg (cop εις Iesum) Cyr[4,1056] αυτοις αυτον :: quae lectio nescio an alteri praestet | παρελαβον (L παραλαβον) ουν τον ιν cum BLX 33. 249. a b c e ff[2] cop Cyr (iidem nil addunt); item (qui aliquid addiunt) D[suppl] 142. a[scr] q fos ..... omnes reliqui (exc minusc[2]) non modo differunt, sed etiam additamento aucti sunt. Habent autem sic: ς Ln παρελαβον δε (syr[sch] aeth και παρελ.) τον ιν cum AEHIKSΓΔΛΠ*et[3] al plu g vg syr[p] et[sch] aeth Cyr[cod] Chr[8,573]; item Y f οι δε παρελαβον τον ιν ... κ[c] Or[3,548] παραλαβοντες ουν τον ιν (Or αυτον). Similiter UΠ[2] barb[ev] 91. 127. 131. 239. 274. 299. 10[pe] al[15] syr[hr] παραλαβοντες δε τον ιν (syr[hr mg] add εισ το πραιτωριον). Item κ*M 1. 13. 61[mg] 69. 124. 346. 2[pe] sah arm οι δε παραλαβοντες (κ* λαβοντες) τον ιν (sic κ* sah arm, rell αυτον) ... 42. 61* omnia ista om (si fides est conlationibus), hinc Gb[o]. | Post τον ιν igitur, ut iam indicatum est, nil addunt, quos ipsi sequuti sumus, BLX 33. 249. a b c e ff[2] cop Cyr; item si recte conlati sunt 19. 42. 61* ..... omnes reliqui varia addunt. Ita ς (= Gb Sz) και απηγαγον (q *adduxerunt*, g vg[cle] *eduxerunt*) cum A al mu g q vg[cle] syr[p] aeth, item Gb Sz και ηγαγον (*duxerunt*) cum D[suppl]EHIKSYΓΔΛ*et[3] al plus[125] (in his 142. a[scr] tisch) f am fos mt syr[sch vid] Chr Cyr[cod]; item omisso και κ*etc[MUΠ2] barb[ev] 1. 127. 131. al (mu?) sah arm απηγαγον (barb[ev] 127. 131. al ηγαγον), atque ex his MUr barb[ev] 127. 262. 299. al permu Cyr[cod] insuper add εισ το πραιτωριον (U* ponit ante απηγαγ.), item 28. al pauc εισ το σταυρωσαι, tisch* επιθεντες αιτω τον σταυρον. Rursus pro απηγαγον vel ηγαγον etc 13. 69. 124. 346. syr[hr] Or[3,548] add επεθηκαν αιτω τον σταυρον (totus locus ap Or sic legitur: - χω συνεσταύρωται, καὶ ἄρας τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ ἀκολουθεῖ τῷ δ' ἡμᾶς βαστάζοντι τὸν ἑαυτοῦ σταυρόν, κατὰ τὸ εἰρημένον οὕτω παρὰ τῷ Ἰωάννῃ· παραλαβοντες ουν αυτον επεθηκαν αιτω, καὶ τὰ ἑξῆς, ἕως τοῦ· οπου αιτον εσταυρωσαν.)

17. και βασταζων etc: cop *et iste portans suam crucem venit*; a c *et baju-*

τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, [198.1] καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 [199.1] ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 20 [200.10] τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν

---

lans (a *gestans*) *sibi crucem pervenit*, ff^{2} *et bajulans sibi crucem, et venit*; sah *et portabat suam crucem*; *exiit autem* | ἑαυτω cum ʀʟɴ 1. (post τ. στ. pon) w^{scr} z^{scr} semel Cyr^{4,1056}, item Or^{3,543} (*καὶ ὁ μέν, ἵν' οὕτως ὀνομάσω, κατὰ τὸν Ἰωάννην* ις *ἑαυτῷ βαστάζει τὸν σταυρόν, καὶ βαστάζων αὐτὸν ἐξῆλθεν*); item αυτω ʙx 33., ut Ln Ti; item *sibi* it^{pler} vg syr^{hr}. Similiter (ante τ. σταυρ.) D^{supp} 239. 254. 299. z^{scr} semel al ἑαυτου, p^{scr} al? αυτου ... ς αὑτου idque post τον σταυρ. cum ᴇʜᴋᴍsɢᴀ al pler (sed sɢᴀ etc αὐτου), item ᴀɪᴜv barb^{ev} al Chr^{8,578} Cyr^{cod} ἑαυτου, item q sah cop syr^{utr} rell ... 13. 69. 124. 346. syr^{hr} αυτον pro ἑαυτω τ. σταυρ. (vide ante) | εισ τον (ʏ το): ᴇʜsɢᴀ al plus^{70} a b c e f ff^{2} q sah cop syr^{sch} etp c.* eth^{r} aeth εισ (346. 435. al pauc add τον) τοπον, sed r al pauc c ff^{2} sah cop syr^{sch} eth^{r} aeth om postea | κρανιου: syr^{p} ^{mg} in cod^{bars} adnotat: *hoc est patris nostri Adam*; *in quo loco sepelivit eum Noach post diluvium, ibi fixerunt crucem domini nostri.* Haec respondent commentario Chrysostomi^{8,574}: *τινες φασιν ἐκει τον ἀδαμ τετελευτηκεναι και κεισθαι, και τον ιν̄ ἐν τω τοπω ἐνθα ο θανατος ἐβασιλευσεν, ἐκει και το τροπαιον στησαι.* Inde pendet etiam scholion codicis ʌ: *οπου γαρ ο ἀδαμ ἐκετο* (sic) *ἐκει ο ἀδαμ ἐσταυρωθη* (sed verbis *ἀδαμ ἐσταυρ.* deletis repositum est [χς supplendum vdtr] *το τροπαιον ἐστησεν.*) | ο λεγεται cum ɴABK 157. 440. y^{scr} al^{20} barb^{ev} a c f q syr^{hr} Cyr ... ς ὁσ λεγεται cum D^{supp} ᴇʜɪᴍsᴜʏɢᴀʟ al plu e syr^{p} rell ... ʟx 33. 249. 35^{ev} b ff^{2} g vg sah cop syr^{sch} Chr om, posteaque iidem (exc b am fu for ing al) habent *ἑβρα. δε* (aeth *hebraice autem dicunt eum*) | y*i^{scr} y^{scr} z^{scr} al *ἑβραϊστη*, y^{2} *ἑβραϊστει*, ɪ (ut ante) *ἑβραεισται* | γολγοθα (-θᾶ h. l. ʙ^{3}ᴍ etc; -θά ᴋɢᴀʟ etc): D^{supp} *γολγοτα*, ʙ sah *γολγοθ*, e *gulgotha*, syr^{p} *gogultha*, syr^{p} ^{mg} ^{gr} *γολγολθα*, syr^{hr} *gulgultha*, syr^{sch} *gagulta*, x *γαββαθα*

18. αυτον εσταυρωσαν: 1. vg^{cle} arm *εστ. αυτον* | αλλουσ δυο: D^{supp} *δυ. αλλ.*, a *alios duos latrones*, cop *latrones duo*

19. πειλατ. cum ᴀʙ*D^{suppl} ... ς Ln Ti πιλατ. cum ɴʙ^{3} etc | εθηκεν: ᴀ ᴋʟ barb^{ev} al^{15} επεθηκ. | ην δε (D^{supp} add το) γεγραμμενον: 13. 69. 124. 346. add ἑβραϊστι ρωμαϊστι ἑλληνιστι (69. ελλη. ρωμα.) | ις ο ναζωραιος (e f ff^{2} q *nazoreus*; a b c g *nazarenus*): 69. om ... syr^{sch} eth^{r} sah praem *hic*. Libere Nonn$^{T\ 103}$ οὗτοσ ἰησοῦσ, οὗτοσ ἰουδαίων βασιλεὺσ γαλιλαῖοσ ἰησοῦσ.

20. τουτον ουν τον τιτλον etc: ɴ* a verbis ο βασιλευσ των ιουδαιων v. 19. ad eadem verba v. 21 posita (*μη γραφε· ο βα. τ. ιουδ.*) transi-

Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα.

Mt 27, 35 Mc 15, 24 Lc 23, 34

23 [201.1] Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνω-

luit; supplevit praetermissa $\aleph^a$. Item 69. om *τουτον ουν* usq *αντεγν. των ιουδ.* | *αντεγνωσαν*: D^{supp} vg^{cle} (item sah etc) post *των ιουδ.* pon *ο* (Π^* om sed ipsε^* suppl) *τοπ. της πολεως* c $\aleph^a$ABD^{supp}ILXΥΓΑΠ unc^6 barb^{ev} al longe plu q syr^p Cyr^{4,1091} ... ς (= Gb 8z) *της πολ. ο τοπ.* c. 1. 69. al it^{pler} (sed e libere *quia iuxta civitatem in crucem sublatus est Iesus*) [vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm | *οπου*: Α *οπ* in litura scriptum habet | *ο ις*: X om *ο* | *και ην γεγραμμ. εβρ. ρω. ελλ.*: 13. 69. 124. 346. om (vide ad v. 19) | *εβρ. ρωμα. ελλην.* hoc ordine cum $\aleph^a$BLX 33. 74 89. 90. 234. 248. q^{scr} r^{scr} e sah cop syr^{hr} arm aeth Cyr ... ς Ln *εβρ ελλην. ρωμα.* cum AD^{supp}ΙΥΓΑΠ unc^6 barb^{ev} al pler it^{pler} vg syr^{utr}. Praeterea ter ι *-στει*, D^{supp} *-σται*. Libere Nonn τ^{109} *αὐσονίῃ γλώσσῃ τε σύρῳ καὶ ἀχαϊδι φωνῇ*.

21. *πειλατω* cum AB*D^{supp}I ... ς Ln Ti *πιλατω* cum $\aleph B^2$ etc | *οι* (D^{supp} om) *αρχιερεις των ιουδαιων*: e *sacerdotes Iudaeorum*, g vg (et. fu al) *pontifices Iudaeorum* (sed am om), ff^{2*} *principes sacerdotum* ... b c f q for fos *principes Iudaeorum*; a *principes sacerdotum et principes Iudaeorum* ... 73. 249. d^{scr} i^{scr} ff^{2c} (vide ante) am sax syr^{sch} pers^p om *των ιουδαιων* | *μη γραφ. ο βα. των ιουδ.*: Υ om, transiliens a *των ιουδ.* ad *των ιουδ.* | *αλλ*: D^{supp} *αλλα* | *ειμι* ante *τ. ιουδ.* cum $\aleph$AD^{supp}ΙΥΓΑΠ unc rell al pler it vg sah (cop vero *ego sum rex* etc) etc ... BLX 33. aeth post *τ. ιουδ.* pon

22. *πειλατ.* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* cum $\aleph B^2$I rell omn

23. *οτε* (L 73. om) *εσταυρωσαν*: $\aleph$ *οι σταυρωσαντες* | *τον ιν*: 124. (sed ^{mg} *τ. ιν*) vg g sah Aug$^{ioh\,118,1}$ *αυτον* | *ελαβον* (et. Eus$^{dem\,505}$): sah cop Eus$^{ecl\,67}$ *λαβοντες*, 69. *λαβων* | *και* (69. sah cop Eus^{ecl} om) *εποιησαν* (L *ποιησαν*): et. Eus^{dem} Ps-Ath^{2,67} Cyr^{4,1062} ... D^{supp} *ποιησαντες* | *τεσσερα* cum $\aleph$ALM ... ς Ln *τισσαρα* cum BD^{supp}ΙΧΥΓΑΠ unc^5 al omn^{vid} | *και τον χιτωνα* cum $\aleph$CABD^{supp}ILΓ^{d}ΧΥΓΑΠ unc^6 al pler e f g q vg syr^p sah cop rell Eus^{ecl} Cyr ... $\aleph^*$ a b ff^{2*} syr^{sch} om ... 69. 124. 346. c arm Eus$^{dem\,505}$ Ps-Ath^{2,67} Cyp^{196} *τον δε χιτωνα* (Eus *τ. χιτ. δε*, c Cyp *de tunica autem*). pergentes *επει ην αρ.* (Eus *οτε αρ. ην*, c *quia - fuit*, Cyp *quia - fuerat*) etc, omisso *ουν* post *επ.* Similiter 13. *και τον χιτ., επει ην ο χιτ. αρ.* etc absque *ουν* sq. | *αραφος* cum $\aleph$AD^{supp}BEHIKLMSΓ^d(*ασάραφος*)ΥΧΥΓΑΠ al plu (et. Ps-Ath$^{cdd\,2}$) syr^p ^{mg} ... ς Ln *αψαφος* cum B al mu

θεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. 24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. Ps 21, (22) 19

25 [902.10] εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. 27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ Mt 27, 55 a 20, 2

24. *εἶπαν* cum ℵLX Eus$^{ecl\,87}$ Ps-Ath$^{2,67\,cod}$ ... ς Ln *εἶπον* cum ABD^{suppI} T^{dY} unc rell al omn^{vid} Eus$^{dem\,505}$ etc | *οὖν*: D^{supp} cop^{wl} syr$^{p\,mg}$ *δὲ* (syr^{sch} aeth *et dixerunt*) ... 13. 69. etc om, vide ante | *πρ. αλλ. λαχωμεν* et. Eus^{ecl} et^{dem} Ps-Ath Cyr^{4,1062}: ℵ* *πρ. αυτους*, ℵ^{c} *πρ. εαυτους* | *λαχωμεν*: MX al - *ομεν* | *τινος εσται*: D^{supp} *τιν. εστιν*, item it vg Cyp^{196} *cuius sit* | *η γραφ. πληρωθη* sine additam cum ℵB 249. a b c e ff^{2}· sah Eus$^{ecl\,87}$ (add tamen το) Ps-Ath^{2,67} ... ς Ti add *η λεγουσα* cum AD$^{suppILT^{d}XY}$ unc rell al pler f g q vg cop rell Eus$^{dem\,505}$ Cyr ^{4,1062} (:: nec 13, 18. 19, 36 additur *η λεγουσα*) | *τα ιματ. μου* (127. om *μου*): ℵ *μου τα ιματ.* | *εαυτοις*: Λ* om | *εβαλον*: H al aliq -*λον* | *οι μεν ουν στρ. ταυ. εποι.* (LX al pauc sah *επ. ταυ.*, Eus^{dem} *ταυ. εποιουν*): b$^{scr\,*}$ a em pers^{p} om

25. *εἱστηκεισαν* (8* al -*κησαν*, A -*κισαν*) ut B^{2}EKLMSUΓΔΠ etc: ℵAB*D supp$^{HT^{d}X}$ al *ιστηκ.* | *η μητηρ αυτου* (1. 27. om *αυτ.*): a add *maria* | *και η αδελφη*: D^{supp} om *η* sed supra lineam suppletum est | *τ. μητρ.* (sic etiam L) *αυτου*: syr^{sch} pers^{p} aeth add *και* | *μαριαμ* pri loc cum ℵΠ^{2} 1. 33. ... ς Ln Ti *μαρια* cum ABD$^{suppLT^{d}}$ unc rell al pler | *η του*: L f^{scr} arm om *η* (arm nec *του* exprim) | *κλωπα* et. syr$^{p\,mg}$ gr sah: H 69. 235. 249. al permu *κλοπα*, cop arm (aeth) *κλεωπα* (cop^{dz} *κλεοπα*), f am fu ing *cleopae*, b q *cleope*, c *cleophe*, a *cleophaes*, vg^{cle} et^{edd} aliq (ut for) *cleophae*, e *cleopha* ... c add *et maria iacobi*. Praeterea syr$^{p\,mg}$ adnotat: *Clopa et Iosephus fratres, et Maria et Maria domini sorores: hi igitur duo fratres duxerunt has duas sorores.* | *μαριαμ* sec loco cum ℵLΠ^{2} 1. 33. ... ς Ln Ti *μαρια* cum ABD$^{suppLT^{d}}$ unc rell al pler ... a om *και μαρ. η μαγδ.* | Γ Π* al mu *μαγδαλινη*

26. ℵ* om $\overline{\text{ις}}$ *ουν ιδ. τ. μητερα*, suppl ℵ^{a} | *ουν* (et. g q vg): ℵ^{a} a b c e f ff^{2}· fos sah cop syr^{sch} *δε* | *ιδων*: 1. 2^{pe} *ως ειδεν* | *παριστωτα*: Λ* i^{scr} om | *ον ηγαπα*: syr^{sch} et^{hr} arm ante *παριστ.* pon ... L* 235. 346. y$^{scr\,semel}$ om | *λεγει*: ℵ* *και λεγει* | *τη μητρι* sine *αυτου* c. ℵBLX 1. 22. b e arm Cyr^{4,1065} ... ς Ti add *αυτου*, Ln [*αυτου*], cum AD^{supp} Y$^{\Gamma\Delta\Pi}$ unc^{6} al pler it^{plu} vg rell Or^{4,6} | *ιδε* (D^{supp} *ειδε*) cum (Gb″)BD supp$^{MT^{d}XA}$ al^{80} fere Or^{4,6} Chr^{8,576} Cyr^{4,1065} ... ς *ιδου* cum ℵABHKLSUY Γ Π al plu

27. *ιδε* (Schu „cur Gb hoc *ἴδε* minus dignum habuerit interioris marginis loco quam prius, equidem non assequor") cum ℵBLT^{d} al^{12} Chr

ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.
Ps 68 (69). 22 Mt 27, 48 pp 28 [903.4] Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. 29 σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξους ὑσσώπῳ περιθέντες προσή-

---

4,577 Cyr 4,1065 ... ς ἰδου cum ADsuppEGHKMSUXYΓΛΠ al pler | και απ εκειν ης: 1. 2pe απ. εκει. ουν ... Td a e sah om και | ωρας (et. Td): AR* vid al40 sah ημερας | αυτην ο μαθητ. cum NDsupptdUr 1. 13. 69. 124. 2pe al plu a b c f ff2· g q vg cop etc, sed Ur al50 a c syrutr aeth add εκεινος (a c *ille discipulus*) ... Gb Sx Ti ο μαθητ. αυτην cum ABLXΥ ΛΠ unc6 al plus60 e sah (*discipulus accepit eam*) arm Cyr

28. τουτο (et. Euspe 319 Cyr 4,1066): U al80 f q sah cop syrsch (ethr) Euspe 368 Chr 8,577 Hil 224 ταυτα. Praeterea b c ff2· g vg *postea*, contra a syrp *post hoc*, e *tunc* | ειδωσ (MX al ιδ.) ο ις cum NADsupplMUXΛΠ al plu c ff2· g q vg sah syrutr arm Euspe 319 Didtri 2,21 Chr; item o (B om) ις ειδωσ BM* Chrmosc 1 b e f Hil224 ... Gb′ ιδων (Y ειδ.) ο ις cum EGHKSYΓ al plus70 a cop aeth Euspe 368 Cyr | ηδη ante παντα cum AB Dsupplυxγπ al mu am em fu ing mm cop Didtri ... ς post παντα cum NEGHKMSΓΛ al plu f q syrp arm (235. Euspe bis post τετελεσται, Cyr 4,1066 ante οτι) ... 1. 2pe al plus30 a b c e ff2· g vgcle (item for al) sah syrsch ethr aeth Chr 8,577 Hil224 om ηδη | τετελεσται (et. Euspe bis etc): Dsupp 64. τετελειωται ... UMmg al plus20 add τα (Mmg al mu om) περι αυτου | τελειωθη cum ABLXΥΓΛΠ unc rell al pler Didtri 2,21 Cyr 4,1066 ... NDsupp 1. 13. 69. 124. 346. yscr al plus10 Euspe bis πληρωθη (1. post η γραφ.) | η γραφη: syrp c* add *quae dicit: Et dederunt in potu meo acetum et fel* (η λεγουσα· και εδωκαν εισ ποτον μου οξοσ και χολην, cf ps 68, 22), item syrhr add *et dederunt mihi in siti mea acetum*

29. σκευοσ sine copula cum ABLX a b e fos, item Euspe 368. 379 (λεκαρη ἐκειτο ὄξουσ μεστή) ... ς (Gbe) Ti add ουν cum DsuppγΥΓΛΠ unc7 al omnvid c f g q vg syrp Cyr 4,1066, item א sah cop arm (*fuit autem ibi vas plenum aceti*) syrhr (*erat autem ibi positum vas aceti cum myrrha*) δε ... ff2· syrsch aeth *et vas erat positum* etc | σπογγον ουν (sah om) μεστον οξουσ (א cBL 1. 33. 2pe praem του, ita Ln; Euspbis praem ποιησαντεσ) cum NBLX 1. 33. 2pe b e ff2· sah Euspe 368. 379 Cyr Hil224. Libere (vel potius mixtis duabus lectt) c *hysopo admiscentes spongiam ergo plenam aceto cum felle permixtum* (sic) *componentes obtulerunt* etc, item q *spongiam* (cod. -gia) *ergo impleverunt aceto et felle et* etc ... ς Ti οι δε πλησαντεσ σπογγον οξουσ και cum ADsuppγΓΛΠ unc7 al pler f g vg syr utr arm (g vg *illi autem spongiam plenam aceto hyssopo circumponentes* etc); similiter cop *implentes spongiam aceto, imposuerunt eam in hysopum*; aeth *et impleverunt spongiam aceto et* etc. Syrhr post *vas aceti cum myrrha* omissis mediis pergit *et obtulerunt ori eius* ... 47. 56. 58. 61* a om plane | οξουσ: 13. 16. 61mg 69. 124. syrp ethr eum Euspe bis add μετα χολησ, cf et. c supra | υσσωπω (et. e vgcle): Ln (ex errore) υσωπω cum a c f q am fu ing (b ff2· *perticae*), hscr* υσσω |

νεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 [204.1] ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος, εἶπεν· Mt 27, 50 pp
τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 [205.10] Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ Dt 21, 23 Mc 15, 42
ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ
ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεα-
γῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται,
καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συν-
σταυρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον

αυτου τω στοματι: G* om αυτου. Cf Nonn$^{T\ 150\ 88}$ pro σπογγον ον etc sic: ἀνὴρ δέ τις ὀξὺσ ἀκούσασ Σπόγγον ὁποβρυχίων ἀδίτων βλάστημα θαλάσσησ Πλήσασ δρυμητάτοιο ποτοῦ καὶ διψάδοσ ἄλμησ, Ἰθυπόρου καλάμου παρὰ νείατον ἄκρον ἐρείσασ, Ὕλρεγεν ὑσσώπῳ κεκιρασμένον ὄξοσ ὀλίθρου – τεύνων Ἄκρον ἀειρομένου καλάμου καὶ σπόγγον ἀλήτην.

30. ουν: 131. al pauc sah syr^{sch} δε ... 33. a arm om | το οξοσ (69. 124. 346. syr^{hr} arm Eus$^{ps\ bis}$ add μετα χολησ, fos *cum felle mixtum*) sine ο ω̄ c. ℵ* a em ... ς Ln Ti add ο (sed B om) ω̄ c. ℵ^{c}A(B)D^{supp}LXΥΓΑΠ unc^{6} al pler sah cop syr^{utr} Cyr^{4,1068}; item K 69. 124. 346. 49^{ev} b c e f ff^{2}· g q vg arm aeth Eus$^{ps\ 359}$ et^{379} ante το οξοσ add | τετελεσται et. Eus$^{ps\ bis}$ Chr^{8,577} Cyr ... D^{supp} τετελειωται. Praeterea Eus$^{ps\ bis}$ add και αυτη η γραφη. | πνευμα: tisch* 37. 87. 96. 97. 235. 245. 255. 48^{ev} syr^{hr} et^{P} c.* Cyr^{4,1069} add ωσ δε εξενευσθη (syrr *exivisset spiritus eius*; tisch* al Cyr εξεπνευσεν), εσχισθη το καταπετασμα του ναου μεσον απο ανωθεν εωσ κατω (:: ex ll. pp.)

31. επει παρασκευη ην (it^{pler} *quoniam* vel *quia cena pura erat*, f *quon. parasceve erat*, ff^{2}· *quoniam parasceve coenam paraverunt* [ap Sab *-scevem* et *-verant*]) ante ινα μη etc cum KBLXY 1. 13. 33. 69. 124. 249. 346. 2^{pe} 3^{pe} a b c e f ff^{2}· g vg sah cop syr(sch) et^{hr} arm (aeth) perss Chr^{8,517} Cyr^{4,1073} Nonn$^{T\ 161}$ Hesych$^{presb\ qu\ 44}$ ... ς Ln (ex errore) Ti post εν τω σαββατω pon cum AD^{supp} (επι παρασκευη sine ην) KGHKMSUΓΛΠ al pler q syr^{P} Chron^{11} (ex Petr^{alex}) et^{418}. Libere syr^{sch} *quia parasc. erat, dicunt: Non manebunt corpora ista in cruce quia sabbatum illucescit*; similiter aeth | ην γαρ usq ημερα: ℵ om | η ημερα cum BD^{supp}LXYΛΠ unc^{6} al plu Cyr^{4,1073} ... NAΕΓ al^{30} om η (:: η inter μεγαλη et ημερα per incuriam facile omitti poterat) | εκεινου (et. ς Gb Sz) cum KABD^{supp}LXΥΓΛΠ unc^{6} al longe plu a b e ff^{2}· q sah cop syr^{sch} arm aeth Hesych$^{presb\ qu\ 44}$ ... ς^{e} εκεινη cum H 33. 69. al vix mu c f g vg syr^{P} et^{hr} Cyr. Praeterea D^{supp}L 69. 73. syr^{sch} arm εκεινου (εκεινη) post σαββατ. pon | ηρωτησαν (ℵ^{c}): ℵ*L add ουν (:: quod nescio an ipse Ioh scripsisse videatur) | πειλατον cum AB* D^{supp} ... ς Ln Ti πιλατ. cum ℵB^{3}LXY unc rell al omn^{vld} | αυτων: syr^{sch} *crucifixorum* ... L αιτω

32. συνσταυρωθεντοσ cum KABD^{supp}LΥ 124. ... ς συσταυρ. cum GHKM SUXΓΛΠ al pler

ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ' εἷς
τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν
21, 24 εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀλη-
θινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
Ex 12, 46
Ps 33 (34), 20 καὶ ὑμεῖς πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πλη-

---

33. ωσ (a *et*) ειδον (ειδ. c. ABLΓΔΠ[2] unc rell al plu; ℵ[c]D[supp]ΚΜΧΥΠ[*] al ιδ.) posteaque συ et. ℵ[c] ... ℵ[*] ευρον posteaque *και συ*, item f cop *invenerunt – et* (cop *et* non habet); similiter sah *viderunt*, syr[hr] *cognoverunt* (sed neuter addit *et*; ita igitur: *viderunt eum iam mortuum, non fregerunt* etc) | ηδη αυτον cum BL (syr[hr] *statim iam cognoverunt mortuum esse*, vide et. syrP) Or[4,176] (:: qui ordo corrigendus videbatur) ... ς Ln αυτ. ηδη cum ΚΔD[supp]ΧΥΓΑΠ unc[7] al omn[vid] it[pl] (contra c ff[2] q arm Promiss om ηδη, nec expri aeth) sah cop syr[sch] Cyr[4,1073]

34. αλλ: D[supp] *αλλα* | τ. στρατιωτων: 69. add *εξελθων* | αυτου την πλευραν: 69. 346. it vg Or[1,416] et[4,176] *τ. πλ. αυτου* ... Λ[*] om. Cf ad hunc versum Eus[dem 504] *οτε εισ των στρατ. κατα τον ευαγγ. ιωαννην του αμνου του θεου λογχη την πλευραν ενυξε, και εξηλθεν ευθυσ υδωρ κ. αιμα.* | ενυξεν (ℵ[*] –ξαν, 225. al ενοιξεν): 56. 68. al ηνοιξεν vel ηνυξεν. Item habent *aperuit* f g vg syrP et[hr]; contra confirmant ενυξεν (ut et. Or[bis] Eus[dem]) a ff[2] syr[sch] *percussit*, b *pupugit*, c sah cop *perfodit*, e *inseruit*, q *percussit et perfodit*. (Item aeth *confodit latus eius quod dextrum lancea.*) | εξηλθ. ευθ. hoc ordine cum ΚBLXΥ 33. a b (e om ευθ.) syr[hr] Or[4,176] (om ευθ.[1,416]) Eus[dem] ... ς Ln ευθ. εξηλθ. cum ΑD[supp]ΓΓΑΠ unc[7] al pler c f ff[2] g vg sah cop syr[sch] et[P] etc Chron[413] (Cyr[4,1074] *και αιμα ευθυσ εξηλθε και υδωρ*) | ευθυσ cum ℵABΕΗΚLSΧΔΠ al plu Or[4,176] Eus[dem] Cyr ... Gb[''] *ευθεωσ* cum D[supp]GMUΥΓ al plus[60] Chron | αιμα και υδωρ: Y e sah[askew] cop Eus[dem] *υδωρ κ. αιμ.*

35. Totum versum e om; praeterit etiam fu | εωρακωσ (ΚΑ al –κοσ) cum ΚABLMSUΥΓΔΠ[*] al plu ... D[supp]EGHΚΠ[2] al mu *εορακ.* | αληθινη: ℵ 124. Chr[8,578] (et.mosc[6]) *αληθησ* | αυτου εστ. η μαρτ. cum ΚABD[supp]LMXΓΠ al plu Or[1,416] et[4,176] ... EGKSUΔ al plus[80] am ing Caes[67] (Gall[6]) *εστ. αυτ. η μαρτ.*, HY al[60] b c f ff[2] g vg[cle] etc Chr[8,578] Cyr[4,1074] *εστ. η μαρτ. αυτου* (a *et testimonium eius verum est*) | κακεινοσ cum ΚADΔ[supp]LXΓΑΠ unc[7] al pler Or[1,416] ... Ln *και εκεινοσ* cum BY 1. 239. 299[*]. Or[4,176] Cyr[4,1074] | οιδεν: 69. 346. al pauc *ειδεν* (M *ιδεν*?) ... Nonn[T 184] *ιδμεν* | και υμεισ cum ΚABD[supp]ΗΚLUXΔΠ al[25] it vg sah arm syr[utr] et[hr] aeth Or[4,176] Cyr ... ς (= Gb Sz) om *και* cum EGMSΥΓΔ al longe plu cop | πιστευητε cum ℵ[*]B Or[4,176] ... ς Ln Ti *πιστευσητε* cum ℵ[a]AD[supp]LXΥ unc[11] al omn[vid] Chr[8,568] Cyr[4,1074]

36. γαρ (a sah cop *haec enim facta sunt*, et a add *illi*): Κ 239. al[10] e δε | συντριβησεται (et. Thdot[clem 974] etc, e *comminuatur*, q *comminuetur*; item Or[3,472] *πληρωθειησ τησ περι αυτου λεγουσησ προφητειασ· οστ. ου συντρ.*): sah cop *confringent*; b c f ff[2] fos *confringetis*, a *confringitis*, g vg *comminuetis*. Item Or[4,176 c] (ut certe editum est) *συντριβησετε*

ρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 *καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ* Zch 12, 10
λέγει· ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 [206.1] *Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ* Mt 27, 57—61 Mc 15, 42—47 Lc 23, 50—55
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πειλᾶτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. 39 [207.10] *ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν.* 40 [208.1] *ἔλαβον οὖν τὸ*

Contra [3,621] *συντριψετε* quaeritur utrum ex LXX an ex N.T. afferat. Idem *συντριψετέ απ αυτου* ex Exod. affert [4,176] b | *αυτου* cum ABD^{supp}LXY unc rell al plu e q cop arm Thdot^{clem} Or^{4,176} c Chr^{3,578}; item Or^{2,621} ... NΓ 33. 69. 106. 124. 435* al plus^{60} it^{pler} sah syrP eth^{r} (et^{sch} *in eo*) aeth Nonn$^{T\ 187}$ (*οὐδὲν ἀπ' αὐτοῦ κεκριμένων μελέων τετριμμένον ὀστέον ἔσται*, Cyr^{4,1074} *παρ αυτ.*) *απ αυτου* :: LXX *οστ. ου συντριψετε απ αυτου* lectione tantum non fluct

37. *λεγει* (76. *λεγουσα*): 1. 22. 2^{pe} a om

38. *δε* c. NABD^{supp}HLUΠ^{2} 1. 69. al permu it (sed ff^{2}· *ergo*) vg cop^{dz} syrP (aeth *et postea*) Cyr^{4,1074} ... Gb^{00} Ti om c. EGKMSXYΓΔΛΠ*et^{s} 22. 33. 131. 157. al plus^{60} sah cop^{wi} syr^{sch} (eth^{r}) arm Chr^{3,579} | *πειλατον* c. AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* ut supra | *ωσηφ* c. NBD^{supp}EGKLMUXΠ 1. 33. al^{45} Chr^{3,579} Thdret^{4,208} ... ς (Gb^{00}) praem o c. AHSYΓΔΛ al plu Cyr | *ο απο* cum NXYΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn syr^{utr} eth^{r} Chr Cyr Thdret ... Ln om o cum ABD^{supp}L 90. | *αριμαθαιας*: D^{supp}Γ *-μαθεασ* ... Λ *-μαθειασ*, Π *-μαθιασ*, item it am fu ing (al) *arimathia* | *του ιυ*: B om *του* | 69. transiluit a *του ιυ* primo ad *του ιυ* sec | *αρη*: H al pauc *αρει* | *το σωμα του* (Δ *το*) *ιυ*: M p^{scr} y^{scr} 48^{ev} 49^{ev} 150^{ev} al aliq *το σωμ. αυτου* ... e *ihesum* | Λ tisch* 12. al transiluere a *το σωμ. του ιυ* ad eadem verba quae sequuntur | *πειλατ.* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* cum NB^{3}L unc rell al omn^{vid} | *ηλθον* et *ηραν* cum N* a b c e ff^{2}· fos sah syr^{hr} arm^{zoh} ... ς Ln Ti *ηλθεν* et *ηρεν* (:: ex emendatione proclivi) cum NCABD^{supp} unc rell al omn^{vid} f g q vg syr^{utr} cop aeth arm^{usc} Cyr^{4,1074} | *αυτον* (a *illum*, b c e ff^{2}· fos *eum*) cum N* a b c e ff^{2}· fos syr^{hr} arm ... ς Ti *το σωμα του ιυ* cum D^{supp}YΓΔΠ unc^{7} al longe plu f g q vg cop syr^{utr} aeth^{pp} Thdret^{4,208}; item Ln *το σωμα αυτου* cum NCBLXΔ al^{10} sah aeth^{ro} Cyr

39. *δε* et. b c e f q vg syrP (eth^{r} *et venit autem*; syr^{sch} *et venit*): E a ff^{2}· g *ουν, ergo* ... Λ arm om | *προσ αυτον* cum ABLUXY sah^{mün} Cyr^{4,1075} ... ς *προσ τον ιν* cum ND^{supp}ΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} it vg sah$^{wo i}$ cop syr^{utr} eth^{r} rell Thdret^{4,208} | *φερων* (NC): N* *εχων*, item cop (*cui est*) | *μιγμα* (et. NC): 122. 259. 435. 47^{ev} i^{scr} *σμιγμα*, pp^{arh} *σμηγμα*, e *malagmam* ... N*B *ελιγμα* | *σμυρνησ* (syrP mg graece): N *σζμυρνησ*, D^{supp} *ζμυρνησ*, 225. al pauc *μυρνησ* | *αλοησ* (et. syrP mg gr): EX al mu *αλωησ* | *ωσ* cum NBD^{supp}LΓΔΛΠ unc^{6} tisch* al plus^{60} ... ς (= Gb Sz) *ωσει* cum AUXY tisch** al plu Cyr ... Ath^{356} Thdret^{4,208} om. Ceterum syrP mg gr *μιγμα σμυρνησ και αλοησ.*

σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

Mt 28, 1 ss
Mc 16, 1 ss
Lc 24, 1 ss

1 [209.1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωὶ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον

---

40. ιω: A θεου (per compendium scriptum ΘΥ pro ΙΥ), 248. κυριου (ΚΥ) | αυτο: 13. 240. 346. 6pe αυτον | των: 69. om | οθονιοισ sine εν cum ℵBKLXΥΠ*et[s] 1. 33. 69. 2pe al mu[vid] (*ligaverunt* vel *adligav. cum linteis* etc vel *linteaminibus* a b c f g vg) Cyr[4,1078] (Thdret[4,208] ενειλησαν αυτο οθονιοισ) ... Gb + Sz Ti praem εν cum AD[suppΓΔΛΠ][2] unc[6] al[120] q (*alligav. illum in lintiaminibus*) fos (*ligav. eum in linteis*) Nyss[resurr2,237] ... e ff[2]· om οθονιοισ :: quum Graecis dici soleat εδησαν εν, potius inlatum videtur εν quam sublatum. Etiam 11, 44 scriptum est δεδεμενοσ - χειριασ. | καθ. εθ. εστιν τοισ (D[supp] om) ιουδ. ενταφιαζειν: e *sicut moyses iudaeis sepelire iussit* | εστιν (et. ℵ[c]): ℵ* Nyss[resurr2,237] ην. Nyss enim sic: γέγραφεν ὁ ἰωάνν. ὦδέ πωσ· εδησαν αυτο εν οθ. μετ. των αρωμ. καθωσ εθοσ ην ιουδαιοισ ενταφιαζ.

41. ην δε εν τω: D[supp] 69. om τω | οπου εσταυρ. (haec 106. om) κηπ. και εν τω κηπω (1. 71. τοπω): X 11. om (transilientes ab εν τω κηπω ad εν τω κηπ.) | καινον: D[supp] 69. al[7] (ac plures[vid]) κενον | ουδεπω (y[scr] al[3] ουδεποτε, q om) ουδεισ: ℵ syr[hr] ουδεισ ουδεπ. | ετεθη cum AD[supp]LXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] Or[1,439] Thdret[4,209] ... ΝΒ Cyr[4,1076] ην τεθειμενοσ :: ex Lc 23, 53

42. δια τ. παρασκ. τ. ιουδαιων: syrsch persP *quia sabbatum advenerat* των ιουδαιων: b e ff[2]· om (a hiat) | εθηκαν: ℵ* (delet[c]) y[scr] praem (:: per incuriam) οπου | τον ιν (69. αυτον τον ιν): 71. αυτον, e *illum*

XX. 1. τη δε μια τ. σαββατων (e *postridie sabbati*): ita ct. Dion[alex503] (Gall[3]; ὁμοίωσ ὁ ἰωάννησ, ἐν μια των σαββατ., φησί, μαρια η μαγδαλ. ηλθε πρωι etc) Eus[dem493] et[marin266. 293] etc. Syrp[mg] ndscripta habet[graece] ... sah τη δε κυριακη. Cf Chr[8,580] τη δε μια τ. σαββ. τουτεστι τη κυριακη. | μαριαμ cum ℵAL 1. 33. (syrr ut solent) ... ς Ln Ti μαρια cum BD[supp]XΓΔΠ unc rell al pler Dion[alex] Eus[dem] et marin[266] (Mai[4]) Chr Cyr[4,1076] | χΓΔ al μαγδαλινη (ut etiam cop, non item sah. Item ⲗlibi.) | ερχεται: 33. a b c f syrsch et[hr] aeth ante μαριαμ pon | πρωι: a b c om | σκοτιασ ετι (A al pauc om) ουσησ: 13. 69. 346. aeth post ε. τ. μνημειον pon. Similiter sah cop ερχεται (sah εξερχ.) εισ το μνημ. πρωι, ετι ουσησ τησ σκοτ. εξω. | εισ το: A

ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 [210.10] *τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς,* 19, 26 21, 7 13, 23 *καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.* 3 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.* 4 *ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,* 5 *καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.* 6 *ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν*

ε. τον | εκ (tisch* 69. 229. al Dion^{alex} απο, item *a* itplu vg, contra ℵ e *de*) του μνημειου (et. Dion^{alex} Eus^{dem} Chr^{8,580} Cyr^{4,1076}): ℵ 1. 19** 22. 157. 209. 2^{pe} d f mm sah cop arm aeth απο της θυρας (ℵ add εκ) του μνημειου

2. η προσ σιμων | και προσ τον αλλον: b f ff^{2}· q vg (et. am fu ing gat mm al) *et ad alium* ... a^{vid} c d e for fos *et alium* | εφιλει (77. 31^{ev} 10^{pe} ηγαπα): b c e f q vg (et. am fu for al) *amabat*; d ff^{2}· em gat *diligebat* | ο ις: e om | κυριον: cop syr^{sch} aeth add ημων ... κΔ fu mt Eus$^{mar\,286\,bis}$ Chr^{8,580} add (:: ut v. 13) μου. Eus^{mar} sic: τη δε μαρια κατα τον ιω. ειπουση οτι ηραν τον κυρ. μου εκ του μνηματοσ, ου προτερον επιστευσαν etc; ac paullo post τινι δε επιστευσαν αλλ η τω της μαριας λογω φησαντι· ηραν τον κυριον μου. Contra^{266} και ερχεται – και λεγει· ηραν τον κυρ. απο του μνημειου και ουκ οιδα etc. Cf Aug$^{ioh\,120,6}$ „Nonnulli codd. etiam Graeci habent: *Tulerunt dominum meum*, quod videri dictum potest propensiore caritatis vel famulatus affectu; sed hoc in pluribus codd. quos in promptu habuimus non invenimus". | εκ του (et. Eus$^{mar\,286}$): x Eus$^{mar\,266}$ απο του | οιδαμεν: s iscr tscr yscr 10^{pe} 57^{ev} e syr^{sch} arm aeth^{utr} Eus$^{mar\,266}$ Chr^{8,580} οιδα (:: ut v. 13)

3. ο πετρος: x p^{scr} om ο | και ο (D^{supp} om) αλλος: a *et alter*, b c f ff^{2}· vg *et ille alius*, d e g q *et alius* | και ηρχοντο (D$^{supp\,Δ*}$ ερχοντο, a e *ibant*, sah *exibant*) εισ το μνημειον: et. ℵ^{c} ... ℵ* om

4. ετρεχ. δε (al pauc ουν, q *ergo*) οι δυο ομου et. ℵ^{c}: ℵ* και ετρεχ. οι δυο ομου | και (b q sah om) ο αλλος: AU 33. 127. 239. a c d e f ff^{2}· syr^{sch} ο δε αλλος (d *alius autem*, f ff^{2}· *ille autem alius*, a *ille autem*, c e *sed ille alius*). Pro και ο αλλος usq ταχ. του πετρου (et. ℵ^{c}) ℵ* sic: προεδραμεν δε ταχιον του πετρου | προεδραμεν (c *prior cucurrit*): U προεφθασεν, 249. προελαβε, 47. 56. 58. 250. εδραμε, tol *cucurrit* | ταχιον (et. ℵ*): ℵ^{c}AB*EGLXΔ i^{scr} al ταχειον | πρωτος: ℵ post εισ το μνημ. pon ... e om | 69. transilit a verbis εισ το μνημειον ad εισ το μνημειον v. 6.

5. κειμενα ante τα οθονια cum BD^{supp}PLΓΔΠ unc^{7} al pler a b d e f g vg Cyr^{4,1078} ... Ln post τα οθ. cum ℵ^{c}(et*)AX 225. 249. 44^{ev} y^{scr} c ff^{2}· mt sah cop arm aeth, item syrr (Nyss$^{resurr\,2,841}$ ad v. 6 spectat). Transilit ℵ* a verbis τα οθονια κειμενα ad eadem verba v. sq ... Δ 6^{pe} om κειμενα | μεντοι: LX 1. 29. 2^{pe} add γε, praetereaque x add και

6. ερχετ. ουν cum AD^{supp} (testib Kipl et Scr; errat Mill addens και)

αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. 8 τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. 11 [211.1] Μαριὰμ δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς

ΓΔΑΠ unc[7] al pler b c d e f ff[2·] g q vg syr[utr] eth[r] Cyr[4,1078] ... (a) arm aeth *ερχ. και* (a libere: *Secutus est illum et Petrus et intravit* etc) ... ℵ[c]B LX 33. 56. 58. (10[pe] e silentio) *ερχ. ουν και*, item sah cop *ερχ. δε και εισηλθεν*: X add *πρωτος* | *και θεωρ. τα οθον. κειμενα*: A* om

8. *και* (D[supp] om, non item d) *ο αλλος*: c d e ff[2·] q *et alius*, b g[vid] vg *et ille*, f gat mm *et ille alius*; a nil nisi *et* | *ειδεν* cum ℵABΓΔΑΠ[2] unc[6] al pler (61[mg] 69. 124. *ειδον*) ... D[supp]LMXΠ* al aliq *ιδεν* | *επιστευσεν* ita et. d: D[supp] *ουκ επιστευσεν* ... rursus 61[mg] 69. 124. *επιστευσαν*. Liberrime (quod ad *επιστευσαν* tuendum non valet) Eus[mar 284] *εισηλθον γαρ φησι και επιστευσαν*, item[286] *οτε γουν εισηλθον ουτοι εις το μνημα και τα οθ. ειδον μονα, το δε σωμα ουδαμου, τοτε επιστευσαν*

9. *ηδεισαν* (et. ℵ[c] a d f ff[2·] g vg): ℵ* b c e q gat mm *ηδει* (*sciebat*, e *noverat*) | *εκ νεκρ. αναστηναι*: X d e sah cop syr[utr] eth[r] *αναστ. εκ νεκρ.*

10. *προς αυτους* cum ℵ*BL ... ς Ln *πρ. εαυτους* cum ℵ[c]AD[supp]OXΓΔΑΠ unc[7] al omn[vid] Chr[8,584] Cyr[4,1079]. Praetera A post *οι μαθηται* ad imam paginam additum habet (scholii loco) *θαυμαζοντες το γεγονος* (:: ex Lc 24, 12)

11. *μαριαμ* cum ℵO 1. 33. ... ς Ln Ti *μαρια* cum ABD[supp]LX unc rell al pler | *ειστηκει* cum B*D[supp]EGKΠSUΓΔΑΠ al pler (Δ *ηστηκει*) ... ℵA B[3]HLOX 124. 257. al *ιστηκ.* | *προσ τω* (D[supp]HΔ al *το*) *μνημειω* (Gb'' Schu „recte") cum ABD[supp]EGHLMSΔΑΠ al plus[60] Chr[mosc 4] Nyss[resurr 2,888] (*πρ. τ. μνηματι*) Sev[223] (ut Nyss) ... ς *προς το μνημειον* cum KOUXΓ al permu Chr[8,584 mont f] Cyr[4,1079] ... ℵ *εν τω μνημειω* (invitis it vg sah cop syrr rell) | *εξω* hoc loco cum ℵ[c] (non mutato *εν*) BLOXΔ 1. 33. 2[pe] d f g vg syr[hr] aeth Nyss[resurr] Cyr Amb[virgin 218] Aug[ioh 121,1]. Similiter sah[woid] cop arm ante *πρ. τ. μνη.* pon ... ς Ti post *κλαιουσα* cum D[supp]LΓΔΑΠ unc[7] al pler q syrP Sev[223] (Gall[11]) ... Ln om cum ℵ*A a b c e ff[2·] syr[sch] sah[mūn] (in ℵ* cum *εν τ. μν.* cohaeret)

12. *δυο* (Sev[223] post *αγγ.* pon) *αγγελους* (et. ℵ[c]): ℵ* e om *δυο* | *εν λευκ.* (t[scr] add *και*, 250. Eus[mar 267] libere om *εν λευ.*) *καθεζομ.*: ℵ cop *καθεζ. εν λευκοις* ... D[supp] om (non item d). Libere Sev[223] *λευκους και φαιδρους τη στολη.* | *πρ. τη κεφ.* (et. Eus[mar 267]): K al pauc *πρ. την κεφαλην* | *το σωμ. του* (G y[scr] add *κυριου*) *ιυ*: a *Iesus*

τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 [212.10] λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, [21, 4] καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. 17

13. *λεγουσιν* sine copula cum ℵ a b d f g vg sah ... ς Ln Ti praem *και* cum ABD^{supplox} unc rell al omn^{vid} c e q fos cop syrr arm aeth Eus$^{mar\,267}$ (sed libere affer) Cyr^{4,1080} | *τι κλαιεις* (et. Eus^{mar}): D 69. 255. al^{3} aeth^{utr} sl$^{1.2}$ add *τινα* (aeth *και τινα*) *ζητεις* (:: ex v. 15) | *λεγει*: B aeth praem *και* (pro *λεγ. αυτοις* q *quae dixit*, Eus$^{mar\,267}$ *η δε ειπεν*) | *τον κυρ. μου*: y^{scr} mm syr^{hr} arm Hier$^{hedib\,qu\,5}$ Amb^{virgin} ^{218} add *εκ του μνημειου*, *de monumento* | *εθηκαν*: D Cyr$^{hr\,2|0}$ *τεθεικαν*, X *τεθηκαν*

14. *ταυτα* sine copula cum ℵABDΣΠ 1. 33. 157. 2^{pe} w^{scr} al^{5} it vg sah cop syr^{utr} arm Cyr^{4,1082} ... ς (= Gb Sz) *και ταυτα* cum EGKMUΓΔΛ al pler syr^{hr} aeth Chr^{8,585} Sev^{223}; item L *ταυτ. δε* | ὡς cum ℵABDLXΓ ΔΠ unc^{6} al longe plu Eus$^{mar\,267}$ Cyr Sev ... ς (= Gb Sz) o ὡς cum Λ al mu

15. *λεγει*: 63. 73. 259. k^{scr} add *οιν*, f *dixit autem*, syr^{hr} *et dixit*. Pro *λεγ. α.* ὡς Eus$^{mar\,267}$ o *δε* ὡς *λεγει* | ὡς cum ℵBL 122. 435. b^{scr**} ... ς o ὡς cum ADΘΧΓΔΛΠ unc^{6} al pler Cyr^{4,1082} | *εκεινη* sine copula et. ℵ^{c} Nyss$^{resurr\,2,839}$ Cyr ... ℵ* c f fos sah cop syr^{utr} eth^{r} Sev^{223} add *δε* | *ει συ εβαστασας* (et. syr$^{p\,mg\,gr}$; D *ηρεσ*, b c d f ff$^{2\cdot}$ g vg *sustulisti*, e for *tulisti*, a q *portasti*) et. ℵ^{c} ... ℵ* *ει συ ει ο βαστασας* | *εθηκας* (D *τεθεικασ*) *αυτον* hoc ordine cum ℵABDGLMΘUXΓΛ al longe plu a b c e f ff$^{2\cdot}$ g vg Nyss$^{resurr\,2,839}$ Cyr Sev ... ς (= Gb Sz) *αυτον εθηκ.* (Π^{2} *τεθεικασ*) cum ΕΔΠ tisch* al mu q

16. ὡς cum BDLO ... ς o ὡς cum ℵΑΧΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{4,1083} | *μαριαμ* cum ℵBLΘΠ 1. 33. w^{scr*} sah cop Nyss$^{resurr\,2,839}$ Sev^{223} (Nonn$^{U\,71}$ *και μαριὰμ ἰάχησε*) ... ς Ln *μαρια* cum ADXΓΔΛ unc^{6} al pler Cyr | *στραφεισα* sine copula cum ABLOXΓΔΛΠ* unc^{6} al pler a (*illa stetit et*) c g q vg Cyr^{4,1083} ... ΚΠ^{2} al^{2} scr e (*ad illa*) sah cop arm (*εκεινη δε στρ.*) add *δε* (Nonn$^{U\,71}$ *μεταστρεφθεῖσα δ' ἐκείνη*), b ff ff$^{2\cdot}$ syr^{utr} eth^{r} aeth *et conversa* | *εβραιστι* (et. Gb + Sz) cum ℵBDLOXΔΠ* 33. 42. 71. 157. 239. 433. 6^{pe} (e sil.) b c e ff$^{2\cdot}$ fos gat mm sah cop syr^{utr} eth^{r} arm aeth sl$^{1.2.3}$ ... Ln [*εβρα.*], ς om cum AEGKMSUΓΔΠ^{2} al pler a f g q vg pers^{w} sled Cyr^{4,1083} (nec Nonn expri) | *ραββουνι* (B sah *-νει*, ut B et. Mc 10, 51) c. ℵABEGKLMSUΓΔΠ al plu sah cop etc (sic et. syr$^{p\,mg\,gr}$, et. Nonn) ... ox 40. 69. 106. 124. al plus^{20} Sev^{223} *ραβουνι*, D *ραββωνει* (ut Λ in Mc), it (et. d; a hiat) vg *rabboni* | *διδασκαλε*: a *domine*, D

λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 *ἔρχεται Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.*

κυριε διδασκαλε, e *magister et domine*, ff^{2}· *magister, domine.* Praeterea ℵ^{ca} (sed ^{cb} rursus delet) 13. 346. g gat mm syr^{p} et^{hr} Cyr^{4,1083} add *και προσεδραμεν αψασθαι αυτου*

17. ω̄ς̄ cum BDLM* … ς (Gb^{0}) praem o cum ℵAEGKM^{2}SUXΓΔΛΠ al omn^{vid} Cyr^{4,1084} | *μου απτου* et. Irint^{331} Resporthod^{48} Or^{1,224} et^{3,829} et$^{4,155\cdot 156\cdot 199\cdot 240}$ et$^{int\,2,238}$ Eus$^{mar\,263\,quater}$ et$^{dem\,508}$ et$^{marc\,172}$ et$^{ecl\,102}$ Epiph$^{97\cdot 1075}$ Chr^{8,566} Cyr^{4,1084} Thdret^{4,234} Sev^{224} etc … B arm Tert$^{prax\,25}$ *απτου μου* … 47^{ev} d^{scr} om *μου* | *πατερα* pri sine *μοὶ* cum ℵBD d^{scr} b e syr^{hr} Irint^{331} Or^{4,155c} et^{199} Epiph$^{97\cdot 1075}$ Chr^{8,566} Max$^{taur\,hom\,56\,ter}$ … ς add *μου*, Ln [*μου*] cum ALΘXΓΔΛΠ unc^{6} al pler a c f ff^{2}· g q vg sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,234} et^{3,829} et$^{4,155\,d}$ Eus$^{dem\,508}$ et$^{mcell\,172}$ et$^{ecl\,102}$ Nyss$^{resurr\,2,839}$ Cyr^{4,1084} Thdrt^{4,234} (agnoscit et. Nonn$^{D\,75}$) Sev^{224} Tert^{prax} | *πορευου δε* cum ℵ*et^{cb}BXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} it^{pler} vg sah cop syrr rell Or^{3,629} et^{4,285} Eus$^{dem\,508}$ Cyr Thdrt Hil^{1091} (Irint^{331} *sed vade*; Or^{4,155} *αλλα πορ.*) … ℵ^{ca}DLΘ q *πορ. ουν* … A *πορευου* (item Or^{4,452} *διο γεγραπται· πορευου προσ τ. αδ. μου* etc, Eus$^{ps\,373}$ *τη μαρια - ελεγε· πορευου πρ. τ. αδ. μου* etc, Did$^{tri\,3,9}$ *εισ τηνδε την λεγουσαν δεσποτικην ρησιν· πορευου πρ. τ. αδ. μου* etc) | *αδελφουσ μου* cum ℵ^{ca}BLΘX unc rell al pler it^{pler} vg sah cop syrr rell Or^{3,829} et$^{4,155\cdot 285}$ et$^{452\,ed}$ et$^{int\,2,250\cdot 3,288}$ Eus$^{dem\,377\cdot 508}$ et$^{ps\,373}$ Did$^{tri\,3,9}$ Nyss$^{resurr\,2,840}$ Cyr Thdrt Tert$^{prax\,23}$ („ad fratres meos: *quia et in hoc filium ostendit; filios enim appellasset illos si*“ etc) etc … ℵ^{b}D e Or^{4,452} cod *αδ.* sine *μου* (:: receperam Synops; at cf ad Mt 24, 10 ubi similiter ℵ* isque solus om), 47^{ev} *μαθητασ μου*, Irint^{331} *discipulos* (omisso *μου*) | *αναβαινω* et. Or^{3,829} et^{4,452} Eus$^{dem\,508\cdot ps\,373}$ Did$^{tri\,3,9}$ Nyss$^{resurr\,2,840}$ … Or$^{4,155\,bis\,285}$ et^{357} Eus$^{ps\,53}$ Cyr$^{thes\,75}$ et^{160} (sed ter ad h. l. *αναβαιν.*) *πορευομαι*, item Eus$^{dem\,377}$ et$^{mcell\,69\cdot 109}$ et$^{ecl\,14}$ *ανερχομαι* | G c transiliunt a verbis *προσ τον πατερα* [*μου*] ad eadem verba quae sequuntur | *και θεον μου κ. θε. υμων*: c d *et ad* (d om) *dominum meum et ad* (d om) *dominum vestrum* … G om *κ. θε. μου*

18. *ερχεται*: 13. 346. 6^{pe} al^{2} fos Nyss^{840} Sev^{224} *ερχ. ουν*, sah cop *ερχ. δε*, syr^{hr} *και ερχ.* | *μαριαμ* cum NBL 1. 33. sah (item Nonn$^{D\,79}$ *και μαριὰμ πεπότητο*) … ς Ln *μαρια* cum ADΘXΓΔΛΠ unc^{6} al pler cop Cyr^{4,1089} | A al aliq *μαγδαλινη* | *αγγελλουσα* cum ℵ*ABIX, item a d e *nuntians* … ς *απαγγελλ.* cum ℵ^{c}DKLMUΓΔΠ al pler Nyss Cyr Sev; item EGSA 33. al *αναγγ.*; item it^{pler} vg *adnuntians*. Sed L*XΓΔΠ al aliq *-γελουσα* (ΧΓΠ al *-έλουσα*) | *μαθηταισ*: D aeth add *αυτου* | *εωρ-* cum NABDLSUXΔΠ^{2} al pler … EGIKMΓΔΠ* al *εορ-* | *-ρακα* cum NBX a ff^{2}· g vg sah cop aeth; item s 33. *-ρακαμεν* … ς Ln Ti *-ρακεν* cum cum ADILΓΔΛΠ unc^{5} al b c e f q syr^{utr} et^{hr} arm Cyr Sev | *και ταυτα ειπ. αυτη* (69, al^{4} *αυτοισ*) et, a f q etc … ff^{2}· g vg sah *et haec dixit*

19 [213.9] *Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων,* Lc 24, 36
καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον
τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει Mc 16, 14
αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. 20 *καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰς χεῖρας καὶ* Lc 24, 40
τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. [214.10] *ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν*
κύριον. 21 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλ-* 17, 18
κέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 *καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύση-*

---

mihi, cop *et haec sunt quae dixit mihi*, b *et haec dixit* ... f *et omnia dixit ei* ... d e aeth *και α ειπεν αυτη εμηνυσεν αυτοις* (d *et quae dixit ei adnuntians illis*, e *et quae dixit ei manifestavit*, et. aeth omisso *αυτοις*). Similiter c *et quia haec dixit, et manifestavit eis*

19. *ουν* (et. b c f ff^{2}· g vg syrp): 239. al^{13} a e q sah cop syr^{sch} (et^{hr} *και υπεδηση*) aeth *δε* ... GXΓΔ 13. 69. 237. 299. al plus^{25} vg^{cod} (ap Gb) om, hinc Gb^{0} | *τη μια* et. ℵ^{c}: ℵ* om *τη* | *σαββατων* cum ℵABIL 33. ... ς *των σαββ.* cum DXΓΔΑΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{4,1090} et$^{Iulian 332}$ et$^{act 50}$ | *οι μαθηται*: LUΔΠ 33. 346. w^{scr} 6pe 8pe al pauc sah aeth Cyr^{bis} et^{act} add *αυτου*. Non addidimus *συνηγμενοι* cum ℵABDIA* 44* 95. 122* 246* k^{scr} o^{scr*} a q am fu harl* gat syr^{sch} et^{p} txt ... ς (Gb^{0}) add *συνηγμενοι* cum EGKLMSUXΓΔΛ^{2}Π al pler (b *inclusi*) c e f ff^{2}· g vg^{cle} et cdd aliq sah cop syr^{hr} (et^{p} c.* post *ησαν*) arm aeth Cyr^{bis} et^{act}, item agnoscit Eus$^{mar 283. 285. 293}$ | ο $\overline{ις}$ cum ℵABLXΓΔΑΠ unc^{6} al omn^{vid} ... Ti $\overline{ις}$ cum DI | *λεγει* (d f vg^{cle} *dixit*) *αυτοις*: et. ℵ^{c} ... ℵ* syr^{hr} om *αυτ.*

20. *εδειξεν* et *πλευραν αυτοις* cum ℵABDI q ... ς *εδειξ. αυτοις* (61. 8pe om) et *πλευραν αυτου* (1. 13. 2pe a e f ff^{2}· g vg om) cum EGKLMSUXΓ ΔΑΠ al pler (it^{pler} vg) sah cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Eus$^{mar 294}$ Cyr^{4,} ^{1090} | *τας χειρας* cum ℵDILXΓΔΑΠ unc^{6} al omn^{vid} (13. fos add *και τους ποδας*, item Nonn$^{p 90}$ *δειξε ποδας και χειρ.*) it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Eus^{mar} Cyr ... Ln Ti *και τας χειρ.* cum AB syrp | *εχαρ. ουν* et. c g vg cop syrp Eus^{mar} Cyr^{4,1092} ... 1. 2pe d q sah syr^{hr} *εχαρ. δε*, a b e f ff^{2}· fos syr^{sch} aeth *et gavisi sunt* | *οι μαθηται*: D 71. 127. aeth add *αυτου*

21. *ειπεν ουν* et. it^{pl} vg syrp et^{hr} Eus$^{mar 294}$ ... sah syr^{sch} *ειπ. δε*, ℵ^{ca} (sed ℵ^{cb} rursus *ειπ. ουν*) LOX cop aeth Cyr^{4,1093} *και ειπεν* ... c e arm *ειπ.* sine copula | *παλιν* sine ο $\overline{ις}$ cum ℵDLOX a c e g q vg sah cop arm pers^{w} Eus$^{mar 294}$ Cyr ... ς Ln ο $\overline{ις}$ *παλιν* (A ο $\overline{ις}$· *παλιν*) cum ABI ΓΔΑΠ unc^{6} al pler b f ff^{2}· syr^{cdd} (ed^{widm} om *παλ.*) et syrp; item 1. 27. 299. 2pe syr^{hr} aeth *παλιν* ο $\overline{ις}$ | *απεσταλκεν* et. Eus$^{mar 294}$: L 6pe Chr^{8,588} Cyr^{4,1093} *απεστειλεν* | *πεμπω* cum ℵ^{cb}ABD^{2}I^{vid}XΓΔA unc^{6} al pler Eus^{mar} Chr, item *mitto* it^{pler} vg etc ... ℵ^{ca}D*LO 33. 42. p^{scr} w^{scr} Cyr *αποστελλω* ... ℵ* c *πεμψω*, *mittam*

22. *και τουτ. ειπ.* (sah *ειπ. δε τουτ.*) et. f cop syr^{utr} et^{hr} etc Eus$^{mar 294}$ Cyr$^{hr 270}$ etc: D^{gr} b c e ff^{2}· g q vg om *και* ... a om *κ. τ. ειπ.* | *ενεφυσησεν* sine additam et. Eus^{mar} Chr^{8,588} Cyr^{hr} Cyr^{4,1095} et$^{act 50}$ Cyp ^{155} (et ^{181}) etc ... D syr^{sch} et^{hr} arm aeth add *αυτοις* (d *in eos*), sah cop

σεν καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 [215.7] ἄν τινων
Mt 18, 18 ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

24 [216.10] Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὸν δάκτυλον

---

in eorum faciem. Cf etiam Thdot[clem 956] *εμφυσων το πνευμα τοις αποστολοις*, Or[4,388] *ενεφυσησε τοις μαθηταις.*

23. *αν* bis cum ℵ (sec loc. ℵ[c], ℵ* *εαν*) BILOXΓΔΑΠ unc[8] al pler Or[1,255] et [3,789] Bas[3,34] Cyr[hr 270] Chr[3,918 bis] Cyr[4,1095] et[act 50] ... Ln *εαν* bis cum (ℵ* sec loc) AD 346. (Eus[esai 574] et Ps-Ath[60], sed priora tantum afferunt). Chr[8,588] *ὧν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται, καὶ ὧν* etc, atque eodem modo [3,94] (*καὶ ὧν ἂν κρατῆτε*) et [1,469] (bis *ὧν ἂν*) | *τινων* bis et. b c g vg (hi *quorum remiseritis peccata*; q *si quorum*, postea *si cuius*) sah cop syrP eth[r] arm aeth Or[1,255] et [3,739] Bas[3,34] Cyr[hr] etc Novat[tri 29] (Gall[3,311]) etc ... B *τινος*, item a (a Cyp *si cuius* bis) e f (hi[2] *si cui*, tum *si cuius*) Cyp [131. 148. 155. 195] Or[int 3,964] (*si cui* bis). Item Eus[esai] *εαν τινος αφειτε* etc | *αφητε* (et. Or[3,739]): Or [1,255] *αφιετε* | *αφεωνται* (Gb') cum ℵ[c]ADLOX (L *αφεονται*) 1. 13. 19** 124. Chr[8,588] et [1,469] et [3,94] Cyr[4,1101] et Cyr[act 50] ... ς Ti *αφιενται* cum B[3] (* *αφειονται*) EGIKMS UΓΔΑΠ al pler (69* 127. *αφιεται*) Or [1,255] et [3,739] Eus[esai] Cyr[hr 270] Bas [3,34] Ps-Ath[60] Cyr [4,1095 txt], item b c f g vg cop syr[hr] Or[int 3,964] *remittuntur* (Or[int] *dim.*) ...ℵ* *αφεθησεται*, item d e q am gat sah syr[utr] aeth Cyp [131. 148. 155. 195] *remittentur* (q *remittetur eis*; et. Eus[esa] add *αυτω*, Cyp *illi*); a Novat *remissa erunt* (Nov *erunt remiss.*), quod propius ad *αφεωνται* accedere videtur | *αν* sec loco (ℵ* *εαν*): ℵ* add *δε*, item syr[hr] (*et illis autem quorum*); b c g vg cop Cyp [148] Novat praem *et* | *κρατητε*: EX al *κρατειτε* ... D *κρατησητε*, item it vg *retinueritis* (b e f *detin.*, a d q *tenueritis*) | *κεκρατηνται* (ΓA al *καικράτηνται*, L *κράτηνται*): c d g vg *detenta* (c d gat, g vg *retenta*) *sunt*; b e Novat *detenta erunt* (Nov *erunt retenta*); a q (item sah cop aeth) Cyp Or[int] *tenebuntur*, f *detinebuntur*

24. *δε*: 1. *ουν* ... a e om | o *λεγομενος*: D Chr[8,591] om o | *ουκ ην*: L em sah cop syr[sch] etP c.* add *εκει*, sed em sah om *μετ αυτων* | *οτε ηλθ.* $\overline{\text{ις}}$ etc (et. ℵ[c]): ℵ* *οτε ουν ηλθεν* $\overline{\text{ις}}$, *ελεγον αυτω οι μαθηται* | $\overline{\text{ις}}$ cum ℵ(*et[c])BD 2P[e] (e silentio) ... ς o $\overline{\text{ις}}$ cum AILOXΓΔΑΠ unc[6] al fere omn Chr[8,591] Cyr[4,1102]

25. *ελεγον οιν* (arm om *ουν*): vide ℵ* ad v. 24 | *οι αλλοι* (et. ℵ[c]): ℵ* 122. cop syr[sch] om *αλλοι* | *μαθηται*: D 59. arm add *οτι* | *εωρακαμεν* cum ℵAB[3]DSUAN[2] al plu ... Ti *εορακ.* cum B*EGIKLMXΓΔΠ* al aliq | *ιδω*: K* *ιδωμεν* | *εν ταις χερσιν*: D c Hil[818 edd] *εις τας χειρας* (*in manus*) | *αυτου* (et. ℵ[c]): ℵ* om | *τον τυπον* (b c d e fos mt Hil *figuram*, g vg *fixuram*, a *vestigium*): 2P[e] *τους τυπους* ... f q τ. *τοπον*, item syr [sch] eth[r] et persP. Habet autem syr[sch] (et persP) totum locum sic:

εἰσ τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰσ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 [217.9] Καὶ μεθ' ἡμέρασ ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶσ μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦσ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰσ χεῖράσ μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰσ τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστοσ ἀλλὰ πιστόσ. 28 [218.10] ἀπε-

---

nisi videam in manibus eius loca (persP *locum*) *clavorum et inmittam in ea* (persP rursus *in locum clavorum*) *digitos meos et extendam manum meam in latus eius.* Item syr^{hr} *nisi videbo in manibus eius locum clavorum* (omissis *και βαλω* sqq) *et mittam manum meam in latus eius* | *και βαλω* usq *των ηλων*: A 69. 235. 33^{ev} c^{scr} e vg^{cod} (ap Ln) sah^{mūn} (non item ^{woi}) syr^{hr} (vide ante) om ... D pon post *εισ τ. πλευρ. αυτου* | *μου τον δακτυλ.* cum NDL 33. (d non expri *μου*) ... ς Ln Ti *τ. δακτ. μου* cum ABIXΓΔΠ unc^{6} al pler | *εισ τον τοπον των ηλ.* cum AI 47. 56. 58. 97** a b c g q vg (etiam *δ*) syrP (et^{sch} vide ante) et^{hr} arm persP et^{w} Or^{1,433} Hil^{818} et^{1259} (i. e. contra Const^{31}) Ambp$^{s\ 47}$ Aug$^{ioh\ 121,5}$ (Or l. l. sic: *οθεν ουκ ειπε μεν· εαν μη ιδω, ου μη πιστευω· προσεθηκε δε και το· εαν μη βαλω την χειρα μου εισ τον τοπον των ηλων και ψηλαφησω αυτου την πλευραν, ου μη πιστευσω*) ... ς *ε. τον τυπον τ. ηλ.* cum $^{\aleph c}$BDLXΓΔΠ unc^{6} al pler (19** 22. 29** 122. *ποδων* pro *ηλων*) sah cop (f *in foramina clavorum*; aeth *in clavos eius*) Cyr^{4,1102} Nonn$^{D\ 111}$ ... $^{\aleph *}$ *εισ την χειραν αυτου* (habet igitur *εαν μη βαλω μου τον δακτ. εισ την χειραν αυτου*) | *μου* ante *την χειρα* (AB c^{scr} *τ. χειραν*, D aeth *τασ χειρασ*) cum NBDL 33. ... ς post *τ. χει.* pon cum AIXΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid} Cyr it^{pler} vg etc ... 1. a d om. Praeterea cf huc Iust$^{resurr\ 9}$ *και ψηλαφᾶν αὐτὸν ἐπέτρεπεν αὐτοῖσ καὶ τοὺσ τύπουσ τῶν ἥλων ἐν ταῖσ χερσὶν ἐπεδείκνυε.* Cf etiam quae hunc locum praecedunt. Item cf Clem^{999} in adumbrationibus in 1. Ioh. 1, 1. *Fertur ergo in traditionibus quoniam Ioh. ipsum corpus quod erat extrinsecus tangens manum suam in profunda misisse et ei duritiam carnis nullo modo reluctatam esse, sed locum manui praebuisse discipuli.*

26. *οι μαθητ. αυτου* cum ABCDILX unc^{11} al pler f g q vg cop syrP aeth Or^{1,434} Cyr^{4,1103} ... N 1. 56. 58. 69. 122. 124. c^{scr} a b c e sah syr^{sch} et^{hr} om *αυτου* | *θωμασ*: D 69. *ο θωμ.* | *ερχεται*: D 1. 19** 29** 150^{ev} add *ουν* | *ειπεν*: A^{3} *ειπ. αυτοισ*, 235. 251. c^{scr} i^{scr} *λεγει αυτοισ*. Item add *αυτοισ* taur sah cop syr^{sch} aeth

27. *μη γινου* et. Or^{1,434} Dial^{851} Epiph^{593} Chr^{8,592} Cyr^{4,1103} etc. Locus Dialogi sic: *εφασκε· βαλε τον δακτ. σου εισ τουσ τοπουσ* (sic Delarue sine nota et opinor ex errore, Wtst enim *τυπουσ*) *των ηλων και την χειρα σου εισ την πλευρ., και μη γινου* etc. Apud Epiph post verba *μη γινου* etc additur: *εδειξε γαρ τυπον ηλων και τοπον λογχησ, και αυτασ τασ ουλασ αφηκεν επι του σωματοσ* ... D *μη ισθι* (it vg *noli esse*)

28. *απεκριθη* sine copula cum NBC*DGLX al plus^{10} it^{pler} (et. m^{4}) vg sah

κρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.
29 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι*
οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

21, 25 30 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώ-*
πιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
31 *ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς*
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

cop$^{sch w}$ (ex^{dz} et^{petr}) arm Cyr^{4,1107} Cyp^{267} ... ς (= Gb) praem *και* cum AC^{3}ΓΔΛΠ unc^{6} al pler q syr^{utr} eth^{hr} aeth | *θωμας* cum ABCDXΓΔ ΛΠ al longe plu Cyr ... ς (= Gb Sz) *ο θωμ.* cum ʜʟ 33. al vix mu | *ειπ. αυτω*: 440. e m^{4} tol cop om *αυτω* ... a c add *tu es* | *και ο θεος μου*: D 46^{ov} om *ὁ*

29. *λεγει* (e *et ait*): ℵ* 13. 69. 346. *ειπεν δε* (*δε* et. 13. 346. ut vdtr, licet Sz praetereat), ℵ^{c} *λεγει δε* (non enim delet *δε*), g vg (sed non am fu ing al) *dixit* | *ο ις*: B om *ο* | *εωρακας* cum ʜABCDMSUX^{2}ΛΠ^{2} al plu ... ʜGHKLX*ΓΔΠ* al mu *εορακ.* | *με* (A e om) sine *θωμα* cum ʜABCD unc omnib al plus^{150} it (et. m^{4}) am fu ing iac em gat taur sah cop syr^{utr} eth^{r} arm aeth Chr^{8,592} Cyr^{4,1110} Cyp^{267} etc ... ς (= Gb Sz) add *θωμα* cum (minusc paucis? nullus ap Scri nec ap Mithaei) vg^{cle} fos mm mt (al) perss | *πεπιστευκας* (et. ℵ^{c}): ℵ* g q gat arm (cop^{petr}) *και πεπιστευκ.* Praeterea Ln *πεπιστευκας*; (ut etiam ex edd minusc mu notatum est) | *ιδοντες* (et. ℵ^{c} Clem^{488} Or^{4,209} et^{int} ^{4,627} etc): ℵ* 19** 60^{ov} fos gat syr^{utr} eth^{rr**} add *με* | *και πιστευσαντες*: A *πεπιστευσαντες* (omisso *και*)

30. *σημεια*: per errorem Btlji conlatio (quam etiam secutus est Bch) B *σημ. α.* In E vero post *σημεια* duae (ut vdtr) litterae erasae sunt. | *ο ις*: D om *ο* | *τ. μαθητων* sine additam cum ʜBEKSΔ (A teste Treg) Π al plus^{12} f sah^{mūn} syr$^{P\ txt}$ ... ς add *αυτου* cum ʜCDGHLMT^{du}U ΧΓΔ(?) al pler it^{pler} vg cop syr^{sch} eth^{hr} et^{P} c.* arm aeth Chr^{8,593} Cyr^{4,1111} et$^{act\,68}$. Praeterea e add *postquam resurrexit a mortuis* | *βιβλιω*: D *βιβλω* (reliquis non mutatis)

31. Om versum G* | *πιστευητε* c. ℵ*B ... ς Ln Ti *πιστευσητε* c. ℵ^{c}ACDT^{a} unc rell al omn^{vid} Cyr^{4,1111} | *οτι ις εστιν* usq *πιστευοντες*: sah^{mūn} om, item i^{scr} om *οτι* usq *τ. θεου* | *ις* cum ʜABCDLT^{du}X unc^{11} al longe plu Cyr et$^{act\,68}$ ... ς (= Gb Sz) *ο ις* cum minusc aliq ... a (*quoniam est Christ. filius dei*) om | *εστιν*: X om. Singula autem sic pronuntur: D *ις χς υιος εστιν του θεου*, b f arm Ir$^{int\,206}$ *Iesus Christus* (Ir^{int} om ap Mass fide codicum) *est filius dei*, m^{4} *Ies. Chr. filius est dei*, e *Ies. Chr. filius dei est*, c *Ies. Chr. ipse est filius dei*; g q vg l 11 ff^{2} *Ies. est Chr. fil. dei* | *και ινα* (et. ℵ^{c} Ir^{int} etc): ℵ* m^{4} taur om *και* | *ζωην* sine additam cum ABC^{3}ΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler a c m vg syr$^{P\ txt}$ eth^{hr} Cyr$^{act\,68}$ ... ℵ^{c}* DLT^{d} 13. 33. 69. 91. 124. 127. 229** 239. 346. 60^{ov} 6P^{e} b e f g q gat sax cop syr^{sch} et^{P} c.* arm aeth Ir$^{int\,206}$ Chr^{8,593} Cyr^{4,1111} Nonn$^{D\,144}$ (*ζωῆς θεσπεσίης αἰώνιός ἐστιν ἀμοιβή*) add *αιωνιον*, hinc Ln add [*αιωνιον*] | *εχητε*: ʜΓΔ al *εχειτε*. Spectat ad hunc versum etiam Tert

XXI.

1 [219.9] *Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως.* 2 *ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.* 3 *λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.*

prax[25] his verbis: „*Ipsa quoque clausula evangelii, propter quid consignat haec scripta, nisi* ut credatis, *inquit*, Iesum Christum filium dei."

XXI. 1. *μετα ταυτα*: 234. al[4 wtst] al[2 scr] e cop *μετ. δε ταυτ.* (syr[hr] *και με. ταυτ.*) | *παλιν* hoc loco cum ABCEHKLMSUXΓΔΑΠ al pler it vg syrP Cyr[4,1112] ... ℵ syr[sch] ante *εαυτον*, D 235. cop arm aeth ante *εφανερωσεν*, 19. 69. 435. post o ω̄ pon ... G 18. 42. 61. 106. al[15] 17[pe] 11[pe] al[8 scr] (sunt in his evgll nonnulla, quibus accedunt alia pleraque, vel potius ut vdtr omnia) syr[hr] persP Chr[3,593] om | ω̄ cum [BC]; item ς Ln o ω̄ cum [ALXΓΔΑΠ] unc[6] al pler Cyr; item it[pler] vg cop syr[utr] eth[r] arm aeth ... Ti om cum [DM] 51. 255. e persP Chr om :: nullam caussam fuisse h. l. nomen Iesu auferendi patet; hinc vix errat cui D et e rectum tenere videantur | *τοις μαθηταις*: e am fu em iac ing fos taur (hinc Hier omisisse certum est) om :: ut ω̄ ita *τοις μαθηταις* suspectum est. Scripsimus *τ. μαθ.* sine *αυτου* cum [ℵABC*EKLSΔΑΠ] al longe plu vg[cle] syrP Chr Cyr ... [C[3]DGHMUXΓ] 13. 69. 124. 127. 235. 239. 244. al[40] a b c f g q sah[mūn] cop syr[sch] eth[r] arm aeth add *αυτου*. Praetereaque Γ 13. 69. 106. 124. al plus[20] add *εγερθεισ εκ νεκρων* | *εφανερ. δε ουτωσ*: 6P[e] a aeth om

2. *ο απο κανα* (a q *a cana*, e *a chanaha*) ... D *οσ ην απο*, item b c f g vg *qui erat a cana* | *οι του ζεβεδαιου* cum ABLPXΓΔΑΠ unc[7] al pler syrP arm Cyr[4,1112] ... [NDE] 157. y[scr] z[scr] al[10] Chr[3,594] *οι υιοι* (E *ιοι*, E al add *του*) *ζεβεδαιου*, item it vg cop syr[sch] eth[r] aeth, C *οι του ζεβ. υιοι*

3. *αυτοισ*: D *τουτοισ* (d *illis*, e *illi*, a *illos*; it[rell] vg *eis*) | *λεγουσιν αυτω*: X add *εκεινοι* | *και ημεισ* (e haec post *σὺν σοι* pon): 1. om | *εξηλθον* (D *εξηλθαν*, P *ηλθον*) sine copula cum [BCDEHKMSUΓΔΑΠ*e[3]] al pler a e q syrP[txt] arm Cyr[4,1112] ... [AP] b c f g vg cop syr[sch] et[P] c.* eth[r] aeth praem *και*, hinc Ln [και] ... [NGLXΠ[2]] 157. al plus[25] add *ουν* | *ενεβησαν* cum [ℵABCDLPXΓΠ] unc[7] al longe plu. . ς (= Gb Sx) *ανεβησαν* cum [ΔΛ] al mu Cyr | *εισ το πλοι.* sine *ευθυσ* cum [ℵBC*DLXΔ] 1. 33. 69. 2[pe] it vg sah[mūn] cop syr[sch] eth[r] arm aeth ... ς (Gb[00], Schu „merito mittas verbum hoc loco ineptum") add *ευθυσ* cum [AC[2]ΓΔΑΠ] unc[7] al pler syrP Cyr | *εν* (et. f q): L a b c e vg om | *επιασαν* (et. ℵ[2]): ℵ* *εκοπιασαν* | *ουδεν*: C* *ουδε εν*

4 πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέν-
20, 14 τοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖς
Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ·
οὔ. 6 λέγει αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον,
καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ
19, 26 πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 [220.10] λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν
ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος,

---

4. δε: G om | ηδη (et. ℵc b f g aim fu em ing taur): ℵ* 22. 69. 122. 124. 2pe 150ev al10 a c e vgcle cop syrsch arm aeth om | γινομενης (AB γειν.) cum ABC*EL al10 (*cum mane esset futurum* cop) ... ς Ln γενομενης cum ℵc2DPXΓΔΛΠ unc6 al pler Cyr4,1112. Item itpl vg *mane autem [iam] facto*, a *sed cum mane factum esset*, q *prima autem luce* | ω̄ς pri cum ℵABCDKΠ* al plus10 Cyr ... ς (Gb0) praem o cum GHKLMUX ΓΔΛΠ2 al pler ... s plane om | επι τον (Gb') c. NADLMUX 33. al plus12 Clem104 (σταθεισ, φησιν, ο κυριοσ επι τω αιγιαλω) Cyr ... ς Ti εισ τον cum BCEGHKPSΓΔΛΠ al pler Cyredd pri (:: similiter 20, 19. 26 εστη εισ το μεσον). Cf itpler vg *in littore*, q *ad litus* | ηδεισαν cum ΑBCDPΓΔΛΠ unc7 al pler ... KLX 33. 127. 299. Cyr (sed nonedd pri) *εγνωσαν*, item b c f g vg *cognoverunt* (contra a e *sciebant*, q *scierunt*) :: hoc multo magis quam *ηδεισαν* correctoris videtur esse | οι μαθηται: 69. f syrhr add αυτου | ω̄ς sec: A al pauc o ω̄ς

5. λεγει ουν αυτ. ω̄ς: a *ait illis* | ουν (syrsch aeth *et dixit*): c3U 33. 106. al15 a (vide ante) e copwi arm syrhr Cyr1112 om | ω̄ς cum ℵB ... A*vid (inde ab o ω̄ς usq μη τι προσ rescriptum) a om ... ς Ti o ω̄ς, Ln [o ω̄ς] cum A2CDLPX unc rell al omnvid Cyr | μη τι (ℵc): ℵ* om τι | προσφαγιον et. ℵBCLP unc rell etc ... AD -γειον ... Clem104 οψον (παιδια, μη τι οψον εχετε)

6. λεγει αυτοισ cum ℵ*etcb 239. (47ev ειπεν αυτ.) b c g (*dixit eis*) vg cop syrsch ethr. Similiter arm λεγει αυτοισ ο ω̄ς, aeth *et dixit illis* ... ς Ln Ti ο δε ειπεν αυτοισ cum ℵcaABCDLPΓΔΛΠ unc7 al pler a e f q Cyr. Similiter X ο δε ω̄ς ειπ. αυτ., syrp *ipse autem dixit eis* | βαλετε: A* βαλε, e *mitte* | το δικτυον: 69. om το | ευρησετε: ℵca (rursus deletcb) g em mm aeth Cyr1112 (nonedd pri, sed agnoscit etiamcomm 1115) add οι δε ειπον (aeth *et dixerunt*) · δι ολησ τησ νυκτοσ εκοπιασαμεν και ουδεν (Cyr κοπιασαντεσ ουδεν) ελαβομεν· επι δε τω σω ρηματι (Cyr ονοματι, sedcomm ρηματι) βαλουμεν, Latt *dixerunt ergo ei*: (em mm add *praeceptor*) *per totam noctem laborantes nihil cepimus, in verbo autem tuo mittemus* (ita mm; g em *laxabo*) *rete* :: ex Lc 5, 5 | εβαλον ουν (et. ℵc): e *miserunt*, a *miserunt illi*, syrsch ethr *et miserunt* (aeth και βαλοντεσ) ... ℵ*D cop οι δε εβαλ. | αυτο: Π 1. 127. 157. 254. 2pe pscr wscr post ελκ. pon | ελκυσαι: ℵ ἑλκυσαι, D εἑλκυσαι, Δ εἑλκυσαι | ισχυον cum ℵBCDLΔΠ 1. 27. 33. 124. 262. al plus5 a b c f g vg syrp ethr Cyr ... ς ισχυσαν cum APXΓΔ unc7 al pler e q syrsch cop

7. ο ω̄ς: D om ο | ο κυριοσ εστιν: D add ημων (d accurate *dominus est*

ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 [221.9] ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 [222.9] ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 [223.9] λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. [224.10] οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13 [225.9] ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει

---

noster). Similiter (h. l. et post) syr^{sch} aeth pers^{p}. | *ἐβαλεν ἑαυτον* (L *αυτον*): D* *ηλατο*, D^{2} *ηλλατο* (d *misit se et salibit*) | *εισ τ. θαλασσαν*: syr^{sch} (sed non$^{edd\ omn}$) add *ut veniret ad Iesum* (:: cf Mt 14, 29)

8. *πλοιαριω*: P *πλοιω* ... ℵ praem *αλλω* | *ηλθον*: D *-λθαν* | *αλλα* cum ℵABC ... ς Ln *αλλ* cum DLPXΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} | *πηχων*: A Cyr ^{4,1116} *πηχεων* | *διακοσιων*: a *viginti*, cop^{wi} DCCC (quod nota ω exprimitur, debebat $\overline{\text{C}}$ poni; recte vero cop$^{sch^{w}}$ ex^{dz} *διακοσ.*)

9. *απεβησαν* (et. ℵ^{c}, it vg etc *descenderunt*, d *exierunt*): ℵ*H 91. syr^{sch} *ανεβησαν*, A y^{scr} 47^{ev} Cyr (non$^{edd\ pri}$) *επεβησαν* | *εισ την*: ℵ^{ca} (ℵ^{cb} restituit *εισ*) LX *επι την* | *βλεπουσιν* (et. a e ff$^{2\cdot}$): P b c f g vg *ειδαν*, *viderunt* | *κειμενην* (et. e f g vg): tol arm om ... a b c ff$^{2\cdot}$ *καιομενην* (habent enim *carbones incensos*)

10. o $\overline{\text{ις}}$: B om o | *απο* cum ℵABCPX unc rell al omn^{vid} ... DL *εκ* (item b *ex*, it^{pler} d vg *de*)

11. *ανεβη* cum ABCDPX unc^{11} al pler ... ℵL 1. 2^{pe}. 3^{pe} Cyr ^{4,1116} (non$^{edd\ pri}$) *ενεβη*. Dedimus sine copula cum ADPΓΔΑΠ* unc^{7}al pler a b e f ff$^{2\cdot}$ g vg arm ... ℵBCLXΠ^{2} 1. 22. 33. 2^{pe} al^{3} cop syr^{p} et^{hr} Cyr add *ουν*. Similiter c *tunc adscendit*, syr^{sch} aeth *et adscendit* | *εισ την γην* c. ℵAB CLPXΔΠ 33. 42. 78. 239. 299. 3^{pe} p^{scr} w^{scr} Cyr ... D 1. 69. 124. 127. 299. al aliq *επι την γην* ... ς Ti *επι τησ γησ* cum EGHKMSUΓΛ al pler Cyr$^{edd\ pri}$ | *ιχθυων μεγαλων* cum ℵBCEHKMSUΓΛ al pler c Cyr ... Ln *μεγαλ. ιχθυ.* cum ADGLXΔ 1. 33. 2^{pe} 6^{pe} a b f ff$^{2\cdot}$ g vg | *τοσουτων*: L add *αυτων*

12. o $\overline{\text{ις}}$: B om o | *ουδεισ δε* cum ℵADLXΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} b c e f ff$^{2\cdot}$ (c *nemo autem*, b d e f ff$^{2\cdot}$ *nemo tamen*) cop syr^{utr} et^{hr} arm Cyr^{4,1116}. Similiter a g vg aeth *et nemo*, Chr^{8,594} *και ουδεισ* ... Ti *ουδεισ* sine copula cum BC taur | *ειδοτεσ*: A *ειδοντεσ* (sic)

13. *ερχεται* sine copula cum ℵBCDLX 1. 22. 33. 91. 2^{pe} al^{10} a b e fos gat sah^{mün} arm Cyr^{4,1116} ... ς (= Gb) add *ουν* cum AΓΔΑΠ unc^{7} al pler f ff$^{2\cdot}$ cop syr^{p} Cyr$^{edd\ pri}$. Item g vg aeth syr^{hr} *et venit*, c *tunc venit*, syr^{sch} *venit autem* | $\overline{\text{ις}}$ cum BC^{vid}D ... ς o $\overline{\text{ις}}$ cum ℵALXΓΔΑΠ unc^{7} al

τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὐψάριον ὁμοίως. 14 [226.10] τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ 20, 19. 26 νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, [227.9] λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 [228.10] λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. [229.9] λέγει αὐτῷ·

---

omn^{vid} Cyr | και διδωσιν αυτοισ: D^{gr} ευχαριστησασ εδωκεν αυτοισ, item d f g mm syr^{hr} *et benedicens* (g mm *et benedixit et*, syr^{hr} *et gratias egit et*) *dedit eis*

14. τουτο sine copula cum ABCDΓΔΑΠ unc^{c} al pler it vg syr^{utr} etc Cyr ^{4,1116} ... NGLX 33. mt cop syr^{hr} add δε (aeth pers^{p} *et hoc*) | εφανερωθη (*manifestatus est* f ff^{2}· vg): x 71. 346. evgg^{pler} a b c e gat εφανερωθεν εαυτον | ω̄ cum BCD ... ς o ω̄ cum ℵALXΓΔΑΠ unc^{c} (sed L post τ. μαθητ. pon) al pler Cyr^{4,1116} ... s 234. ff^{2}· mm plane om | τοισ μαθητ. sine αυτου cum ℵABCL 1. 22. 33. 53. 122. 157. w^{scr} a e ff^{2}· am fu mt arm ... ς (Gb^{0}) add αυτου cum DXΓΔΑΠ unc^{7} al pler b c f vg^{cle} cop syr^{utr} eth^{hr} aeth Cyr

15. ηριστησαν: K -σεν | ο ω̄: D a c tol cop syr^{utr} eth^{hr} aeth Chr^{8,598} post λεγει pon ... s 234. 249. 251. 7^{pe} 11^{pe} al^{7} vg^{cod} (ap Gb) Aug$^{ioh\ 123,4}$ om | ιωαννου (ℵ^{a}BD^{gr} -ανου, ita Ln) cum ℵ^{a}BC*DL (91. ἰωαννᾶ) a b d e f ff^{2}· g vg (ex his^{7} *iohannis*, e *iohannes*) sah^{mtin} cop Nonn φ^{84} (σιμων γηϊου ἔρνος ἰωάνναο τοκῆσσ) ... ς ιωνα cum AC^{2}ℵ^{2}XΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} c (*bariona*) syr^{utr} eth^{hr} arm aeth Bas$^{eth\ 298}$ Chr Cyr^{4,1117} Thdrt ^{2,426} ... ℵ* om | πλεον cum ℵBCDLSXΔ 33. 122. Chr Cyr ... ς πλειον cum AEGHKMUΓΔΠ al pler Bas^{eth}. Praeterea 1. 22. 2^{pe} a b c e ff^{2}· (non item f g vg) om πλεον τουτων | συ οιδ. οτι φιλω σε: a e om | λεγει αυτω: DU 19* gat mm syr^{sch} pers^{p} add ο ω̄ | αρνια cum ℵABC^{2} LX unc^{11} al fere omn Bas^{eth} Cyr^{4,1118}; item f ff^{2}· g vg *agnos* ... c*D 36^{ev} Chr^{8,598} (et.mosc^{5}) προβατα (sic c*, non -ατια, ut Berger de Xivrey invenisse sibi visus est), item a b c d e *oves*

16. παλιν hoc loco cum ABLXΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} a ff^{2}· g vg syr^{utr} aeth Bas$^{eth\ 298}$ Cyr^{4,1118}. Item ante λεγει αυτω ℵC b f cop arm syr^{hr} (και παλιν λεγει etc) ... D e e om | δευτερον (ℵ^{a} 1. 19** 2^{pe} το δευτ.) et. c e ... ℵ* 249. a b f ff^{2}· g vg arm om (:: possit inlatum credi, ab aliis pro παλιν substitutum, ita ut παλιν et το τριτον exceperint primam quaestionem. Nec vero minus probabile, ab alteris παλιν, ab alteris δευτερον ut superfluum abiectum esse.) Post δευτερον D add ο κυριοσ | ιωαννου (Ln -ανου c. BD^{gr} et d) c. ℵBC*D (L post ναι κυριε v. 16 deficit) a (*iohannes*) b e f ff^{2}· g vg cop (nec sah^{borg} differre a v. 15 statuendum est) Nonn φ^{91}, 91. ἰωαννᾶ ... ς ιωνα ut v. 15 | ναι κυριε (et. ℵ^{c}): ℵ* om ναι | συ οιδας οτι φιλ. σε: a om | λεγει αυτω (tertio loco): Δ^{2} 124. 218. 219. 239. 262. 299. 47^{ev} 2^{pe} gat mm syr^{utr} add ο ω̄. Prae-

ποίμαινε τὰ προβάτιά μου. 17 [230.10] *λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ* 16, 30 *γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.* [231.9] *λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ προβάτιά μου.* 18 [232.10] *ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.*

tereaque 2pe syrP add *ει αγαπας με και φιλεις με* | *τα προβατια* cum BC 19. (19** ?) *ενια των παλαι. αντιγρ.* ap Theophan$^{hom\ 37}$ (*προτερον αρνια, δευτερον προβατια, τελειταιον προβατα*), *oviculas* b Lcif^{190} ed venet („*Petro dicit beato*: Pasce agnos meos, *et iterum*: Pasce oviculas meas", sed ap Gall^{6,228} *oves* pro *oviculas* legitur) ... ς Ln *τ. προβατα* cum ΝADΧΓΔΑΠ unc^{7} 69. (sic) al pler (1. 209. om *λεγ. αυτω· ποιμ. τ. πρ. μου*) Bas^{eth} Cyr, item *oves* a c e f ff^{2}· gat mm; g vg *agnos*

17. *το τριτον*: c om *το* | *ιωαννου* (Ln *-ανου* cum BD^{gr} et d) cum ΝBD a (rursus *iohannes*) b e f ff^{2}· g vg cop (de sah vide supra) Nonn φ^{100}, 69. *Ιωανᾶ*, 91. *ἰωαννᾶ* ... ς *ιωνα* ut vv. 15 et 16. Accedit Or^{prov} ap Mai^{15} (at deest in Notitia ex cod^{patm}) | *ελυπηθη* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ελυπ. δε*, m^{17} syr^{sch} et^{hr} Amb$^{apol\ dav\ 692}$ *και ελυπ.* | *το τριτον* (D^{gr*} om haec, sed ipse* suppl) *φιλεισ* (ℵ* *και φιλ.*, ℵ^{a} delet *και*) *με* | *και* ante *λεγει* cum ΝBCD unc rell al omn^{vid} c e f ff^{2}· g m^{17} vg (et. fu al) cop syr^{utr} et^{hr} etc ... A a b am om, hinc Ln [*και*] | *λεγει* sec cum ΝADX 1. 33. 2pe, item *dicit* b f g am fu em mt al, *ait* a c e ... ς Ln Ti *ειπεν* cum BCΓΔΑΠ unc^{7} al pler ff^{2}· m^{17} vg^{cle} cop syrr Cyr^{4,1118} | *αυτω* tert: B 249. om | *παντα συ* c. ΝBC*D 33. a e ff^{2}· m tol taur syr^{utr} Amb$^{apol\ dav\ 692}$ ... ς *συ παντα* c. AC^{3}ΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler f vg syr^{hr} aeth Bas$^{eth\ 298}$ ... libere b cop *tu scis omnia*, Chr^{8,599} *συ οιδας παντα*, Cyr^{1118} *συ οιδας κυριε παντα*, c g om *συ* | *συ γινωσκ. οτι*: arm *και συ παντα γινωσκεισ και οτι* | *λεγει* (ℵ praem *και*) *αυτω* sine $\overline{ις}$ aut o $\overline{ις}$ cum ΝD 1. 33. 120. 2pe itpler vg cop pers^{w} ... ς add o $\overline{ις}$ cum ΑΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler Bas$^{eth\ 298}$ Cyr^{4,1118}; item Ln Ti $\overline{ις}$ cum BC y^{scr}; item *Iesus* f sah mūn syr^{utr} et^{hr} rell | *προβατια* cum ABC. Cf Amb$^{fid\ 551}$ „*tertio inquit meretur audire*: Pasce agniculos meos, pasce agnos meos, pasce oviculas meas") ... ς Ln *προβατα* cum ΝDΧΓΔΑΠ unc^{7} 1. 33. al omn^{vid} Cyr, item *oves* a b c d e f ff^{2}· g vg ... A *αρνια*, em gat mm *agnos*

18. *οτε*: c* y^{scr} *οτι*, arm *οτι εωσ* | *σεαυτον*: 89. 234. 239. 250. 258. al^{6} *scri εαυτ.* | *περιεπατεισ*: EKX al mu *-ατησ*. Similiter Γ al aliq *εἰσ* pro *ἦσ*, X *εκτεινησ* pro *εκτενεισ* | *τασ χειρασ* (et. ℵ^{c}): ℵ* syr^{hr} *την χειρα*ν. Praeterea e Chr^{8,599} (sed edd aliq habent) om *εκτεν. τ. χει. σου και* | *αλλοσ* cum ABC*XΓΔΛ unc^{7} al pler it vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop aeth ... ℵ*et^{c}C^{2}DΠ 1. 19. 22. 33. 2pe syr^{hr} et$^{p\ mg}$ arm Chr^{8,599} (sed non omnes edd) Cyr^{4,1120} (non item edd pri) et^{757} Nonn φ^{112} *αλλοι* | *σε* ante *ζωσ.* cum ADΧΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} it vg Chr Cyr^{4,1120} edd pri ... ΝBC^{2} (non 1. 33. rell) Cyr^{4,1120} et^{757} post *ζωσ.* pon | *ζωσει* (M al^{5} *-ση*) cum ABC*XΓΔΑ unc^{7} al pler it vg cop syr^{sch} et$^{p\ txt}$ aeth Cyr$^{1120\ edd\ pri}$ ...

12, 33
13, 36
2 Pe 1, 14
21, 7
13, 23 as

19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. 20 ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; 21 τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε οὗτος δὲ τί; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν

ℵ(*etc)C²DΠ 1. 19. 22. 33. 2pe syrhr etP mg arm Chr Cyr 757 et 1120 ζωσουσιν (D ζωσουσει, C² ζωσωσιν) | οισει: ℵcΠ 1. 19. 22. 2pe Cyr 757 et 1120 αποισουσιν, C² 33. arm syrhr etP mg Chr (sed mosc 2 αξουσιν) οισουσιν, D απαγουσιν (d *ducent*). Confirmat istam lectionem Chr 3,595 περὶ πέτρου φησὶν ὁ χς ὅτι οἴσουσί σε καὶ ἄξουσιν ὅπου et 10,85 ὅταν γάρ φησι γηράσῃς, τότε ζώσουσί σε καὶ ἄξουσιν ὅπου etc. Praetereaque ℵcAD 1. 2pe (19? 22?) a c ff² em sahmūn cop syrr arm aeth Cyr 757 et 1120 add σε ... ℵ* ποιησουσιν σοι | οπου ου θελεισ (ℵc): ℵ* οσα ου θελεισ | ου: D* συ (?), D² συ ου, ut (*tu non*) d it vg (exc fos mt). Nonn φ 112 sq sic: καί σε περισφίξουσιν ἀφειδέσ ἀνέρεσ ἄλλοι | εἵσ τινα χῶρον ἄγοντεσ ὃν οὐ σέο θυμὸσ ἀνώγει.

19. τουτο (et. Or 1,421): D Or 1,309 Chr 8,600 ταυτα | δε: 69. om | ειπεν: 1. Chr 8,600 ελεγεν | τον θεον: e *eum* | και τουτο: A syrsch κ. ταυτα

20. επιστραφεισ sine copula cum ABCΠ* 33. wscr* b c e g vg arm pers ... ς (Gb⁰) add δε cum ℵDΧΓΔΛΠ² unc⁷ al pler f cop syrP Caes 135 Cyr 4,1121 Anastantioch in cat ox 410. Similiter a ff² fos syrsch ethr aeth και επιστρ., Chr 8,600 στραφεισ ουν | ο πετροσ (et. Or 4,437. 440 γεγραπται ωσ επιστραφεισ ο πετροσ βλεπει etc): 1. om ο | ο ὃν (et. Orbis): D om ο | ακολουθουντα οσ (et. Orbis) ... ℵ* om, ℵa suppl ακολουθ. non item οσ, ℵc etiam οσ suppl. Etiam ff² om ακολουθ. | αυτου: cvid a f του ιῦ | και ειπεν (ℵc; ℵ* Chr λεγει) sine additam cum ABX unc rell al pler itpler vg syrutr rell Orbis Chr: ℵCD 33. ff² fos syrhr cop aeth Cyr add αυτω | κυριε: G και ... c* 435. om. Praeterea e post επι το στηθ. αυτου pergit *et dixit domine hic autem quid* (v. 21 exeunte) omissis mediis omnibus. Ad verba οσ και ανεπεσεν εν τω δειπνω etc cf Or 4,440 οὐ γαρ γεγραπται· οσ ην ανακειμενοσ εν τω κολπω αυτου. | παραδιδουσ: D -διδων

21. τουτον ουν cum ℵBCD 33. b c f ff² g (a hiat, e vide ante) vg cop syrP c.* (aeth *et illum videns*) Or 4,437 Anastanti in cat 411 Cyr 4,1121 ... ς Ti om ουν cum AΧΓΔΛΠ unc⁷ al pler syrsch ethr arm. Apud Chr 4,600 similiter atque in e legitur, post verba enim επι το στηθοσ αυτου pergit και λεγει· κυριε, ουτοσ δε τι, omissis mediis. | ο πετροσ: X add ακολουθουντα | λεγει: ℵ f g (vide ante e) vgcle (et. fos gat mm al, non item am fu em al) ειπεν | τω ιῦ: Dgr* αυτω ιῦ ... 248. 48ev (alvid) αυτω | κυριε: ℵ om

22. εαν (et. Or 4,438): e f q *si*, ff² fu* *si sic* (item d *si eum volo sic manere*) ... b c g (a hiat) vg (ita fu² i. e. ex emend. Victoria) Ambp s 45,930 et

θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. 23 *ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ᾽· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι.*

24 *Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ* 19, 35 3 Io 12
γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.

118, 1225 et$^{luc\ 1411}$ et^{alib} (sed excess sata ^{1114} *si – sic*) *sic* | *μενειν* (it^{pler} *manere*, b *remanere*, c *permanere*): *μεν. ουτως*, d ff$^{2\cdot}$ vg^{cdd} (vide ante) *sic manere*. Cf et. Hier$^{lovin\ 1}$ *Quid ad te si eum volo sic esse* | *ερχομαι*: r i^{scr} a^{l5} *-ωμαι* | *συ*: c (sive* sive^{2}) add^{vid} *δε*, item add cop | *μοι ακολουθει* cum ℵABC*D 1. 33. 11^{pe} (ex sil) it^{pler} vg Or Cyr^{4,1121} Anast$^{antioch\ in\ cat\ ox\ 411}$ ... ς *ακολουθ. μοι* cum C^{2}ΧΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler f cop

23. *ουτως* ante *ο λογος* cum ℵBCD 1. 33. 2^{pe} a b c e f ff$^{2\cdot}$ q (d *hic verbus*) gat syr^{sch} eth^{hr} ... ς Ti post *ο λογος* cum AΧΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler Chr^{8,601} Nonnφ^{129} Cyr$^{edd\ pri}$ item *sermo iste* g vg syr^{p} arm ... 3. 250. y^{scr} al pauc ing* Or^{4,438} Cyr^{4,1121} Chr$^{mosc\ 3}$ om | *οτι*: D arm *και εδοξαν οτι* | *και ουκ ειπεν* cum ADX unc rell al pler a b e f ff$^{2\cdot}$ g q vg syr^{p} arm aeth (cop^{wi} sine copula) ... ℵBC 33. c cop^{schw} (ex^{dz}) syr^{sch} eth^{hr} Or Chr Cyr *ουκ ειπ. δε* | *αυτω* (et. Or): D 61^{mg} *αυτο* (d *illud*) ... 69. a vg^{cod} (ap Gb) syr^{sch} pers^{p} Chr$^{8,601\ bis}$ om | *ο ις* (et. Or): ΧΑ* om | *οτι* (et. c f ff$^{2\cdot}$ g Or etc): DA a b e vg (et. am fu ing al, sed non cdd^{omn}) om | *αποθνησκει*: D e *αποθνησκεισ* (d e *morieris*) | *αλλ*: D *αλλα* | *εαν* (*si* e f q): a b c vg (et. am fu gat fos em ing) *sic* ... ff$^{2\cdot}$ om | *εως ερχομαι* sine additam cum ℵ* 1. 22. 2^{pe} 63^{ev} a e arm Chr^{8,601} ex$^{mosc\ 5}$ ... ς Ln Ti add *τι* (D^{gr} om) *προσ σε* cum ℵ^{a}ABC(D)ΧΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler b d f ff$^{2\cdot}$ g vg syr^{utr} eth^{hr} cop aeth Or^{4,438} Chr$^{8,601\ montf}$ Nonnφ^{135} Cyr^{4,1121}; item c add *quid ad te? tu me sequere*

24. *ο μαρτυρων* (et. Or^{4,438}): B Cyr^{4,1122} *ο και μαρτ.* | *περι τουτων* (syr^{sch} add *παντων*): 63. 73. 253. 440. c^{scr} *περι τουτου* ... a e *de Iesu* (c *-um*) | *και γραψασ* cum ℵ*ACΧΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler f g vg (hi^{3} *et scripsit haec*) syr^{sch} eth^{hr} Or Chr^{8,601} ... ℵ^{a} 4. 33. 69. 122** 124. 6^{pe} c arm syr^{p} c.* Cyr^{4,1122} praem *ο* (fit igitur *ο και γρ.*) ... Ln c. BD b (e) (ff$^{2\cdot}$) q cop aeth *και ο γραψ.* (b q *et qui scripsit haec*, ff$^{2\cdot}$ *et quia scripsit haec*, e *et qui de eo scripsit*) ... a *et quis scripsit haec scimus* (pergit *et scimus*) | *και οιδαμεν*: G *ο και οιδαμ.* | *αυτου η μαρτυρ. εστιν* cum BC* (cop^{dz} *η μαρτ. αυτου αληθησ εστιν*), item D 48^{ev} Cyr *εστιν αυτου η μαρτυρ.*, 33. *αυτου εστ. η μαρτ.* ... ς Ln *εστ. η μαρτυρ. αυτου* cum ℵAC^{3}ΧΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler it vg cop^{edd} Chr^{8,601}

25. Non addidimus hunc versum cum ℵ* (per errorem cum Millio Wtst Gb credebamus antea etiam codicem 63. absque versu 25. scriptum esse. At periit, ut Scriv. docuit, eius folium extremum cum eoque versus ultimus, sed superest nonnihil de commentario quo is explicatur, quemadmodum etiam post *η μαρτυρια αυτου*, quibus verbis

exit folium quod praecedebat ultimum, colon non punctum positum est.) Praeterea conferenda sunt complurium codicum scholia, ut quod Matthaeius ex 237. protulit: *ἄλλος δὲ προσθήκην εἶναί φησι* (137. al mu *ἄλλοι* et *φασιν*) *τοῦτο, τεθεικότος μὲν αὐτὸ τινὸς τῶν φιλοπόνων ἔξωθεν* (137. al mu add *ἐν παρενθήκῃ*), *εἰς παράστασιν τοῦ πλείονα εἶναι τῶν γεγραμμένων τὰ γεγενημένα παρὰ τοῦ κυρίου θαύματα, κατὰ μέρος δὲ ὑφ' ἑτέρου ἀγνοίᾳ τοῦ πρώτου τυχὸν ἔσωθεν* (137. etc *τὰ ὑπὸ τ. κυρ. γεγενημένα θαυμαστά· καταγέντος δὲ ἔσωθεν ἀγνοίᾳ τυχὸν τοῦ πρώτου γραφέως, ὑπὸ τινὸς τῶν παλαιῶν μὲν οὐκ ἀκριβῶν δέ,*) *καὶ μέρος τῆς τοῦ εὐαγγελίου γραφῆς γενόμενον* (137. etc *γεγονότος*), *διὰ* (137. etc *ὅπερ διὰ*) *πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος καὶ ἡ συνήθεια φέρεσθαι παρεσκεύασεν.* Pro *διὰ πάντων τ. ευαγγ.* etc cod. 36 sic: *εἶτα τοῦ χρόνου καὶ τῆς συνηθείας διὰ πάντων αὐτὸ τῶν εὐαγγελίων φέρεσθαι παρασκευάσαντος, οὕτως βεβαίαν ἐσχηκότος τὴν δόξαν παρὰ πᾶσι τοῖς πιστοῖς, ὥστε ἀληθῶς μέρος ἓν καὶ τέλος τῶν παρὰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ γραφέντων ποιήσασθαι, ἵνα μὴ δύξωμεν τοὺς θεοπνεύστους τῶν εὐαγγελιστῶν διαιρεῖν ἢ καὶ παραχαράσσειν λόγους.* (Praetereamus reliqua) ..... ς Ln Ti sic habent: *ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα* (lege ut et. Ln ἅ c. ℵBC*X etc) *ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ* (scribe *οὐδ'* ut et. Ln c. ℵBDΔ etc) *αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι* (scribe *-σειν* c. ℵBC* etc) *τὰ γραφόμενα βιβλία* cum ℵ^{a}ABCDEGHKMSUXΓΔΛΠ^{supp}P al omn it vg rell Or^{3,680} et$^{4,13\cdot 216\cdot 352}$ item ap Eus^{hist} ^{6,25} et^{int} ^{2,964} Pamphil^{apol} ^{15} (Gall^{4}) Naz ^{1,511} Chr ^{3,923} et ^{8,601} Nonn φ ^{189} Cyr ^{4,1123} Amm^{cat} $^{cord\ 474}$ Sev^{ibid} Isid^{ibidem} Aug$^{ioh\ 124,8}$ Gaud$^{serm\ 3}$. Sed differunt plura. Ut enim iam indicatum est α (pro *οσα*) legendum cum ℵBC*X 33. 77. 108. 440. 44^{ev} Or^{4,216} Chr Cyr (c f q vg *quae fecit*; a b e ff$^{2\cdot}$ *et alia autem* [b *quidem*, a om] *multa fecit Iesus*) ... ς *οσα* cum AC^{2}D unc^{11} al pler syr$^{p\ mg\ gr}$. Item pro *ο ις* D *ο χς ις*. Add vero ad *ο ις* 76. 247. 435. c^{scr} syr^{hr} *ενωπιον των μαθητων αυτου*, item b *quae non sunt scripta in hoc libro*. Item legendum est *ουδ* cum ℵBDΔ 1. 69. Or^{4,352} ... ς Ti *ουδε* cum ACXΓΔΠ unc^{7} al pler Or^{3,680} et^{rell} Chr Cyr. Item legendum *χωρησειν* cum ℵBC* Or^{4,216} (et ^{3,680} *χωρειν*) (c^{scr} *χωρασειν*), item cop *non valiturum esse capere* ... ς Ln Ti *χωρησαι* cum AC^{2}D unc rell al omn^{vid} it vg (b c e f ff$^{2\cdot}$ $^{bl\,au}$ am fu ing gat mt *capere*; a ff$^{2\cdot}$ ^{sab} g q vg^{cle} arm *capere posse*) syr$^{p\ mg\ gr}$ rell Or$^{4,13\cdot 352}$ et ap Eus^{hist} Chr (et. ^{3,923}) Cyr Nonn (*ἀείραι*) Or^{int} (*capere potuisse*).

Ad finem libri (i. e. post *βιβλία*) ς (= Gb Sz) add *αμην* cum EGHK MSUXΓΔΛΠ^{supp} al pler c f am syr^{p} (ex uno codice) et^{mg} (*in Graec. est αμην* [*αμιν*]) aeth Cyr ^{4,1123} ... omisimus cum ℵABC^{vid}D 1. 19** 22. 33. 90* 240. 244. al (sed panc) a b e ff$^{2\cdot}$ g q vg^{cle} (et^{cdd} certe ^{pler}) sah mūn cop syr^{sch} et^{p} in^{cdd} pler (nec add syr^{hr}) arm (nec add Or^{4,216} Chr $^{8,601\cdot\ 3,923}$)

Subscriptiones: ℵ*KMUXΓ al mu nil subscriptum habent (sed ad ℵ cf de subscriptionibus et inscriptionibus in Prol. Ni Ti ex Sin. cod. p. XXXI, cap. II, 5. .... B *κατα ιωαννην* ... ℵ^{a}ACEΔΛ 22. 33. al mu *ευαγγελιον κα. ιωαννην* ... Π^{supp} d^{scr} al mu *τελος του κατα ιωαννην* (Π^{supp} al add *αγιου*) *ευαγγελιου* ... D *ευαγγελιον κατα ιωαννην ετελεσθη αρχε-*

ται ευαγγελιον κατα λουκαν. Similiter a b d e f ff^{2} q *evangelium* (q om) *secundum* (e *cata*) *iohannem* (ff^{2} *ioannem*, d *iohanen*) *explicit* (a pon ante *evang.*, q add *amen*, b *in deo*) *incipit evangelium* (ita d f; a b e ff^{2} q om) *secundum* (e *cata*) *lucan* (a *lucanum*, ff^{2} *lucanum amen*) ... g gat mm mt *explicit evangelium secundum* (gat mm *cata*) *iohannem* (gat mm *ioannem*); e *explicit evangelium iohannis*. Praeterea add HSA al pl versuum (στιχοι) numerum: HS al pl βτ', A al mu βσι', al βι', βκδ', ατ', διςχιλιοι τριακοσιοι (ut 246.) et aliter. Item A al pm κεφαλαια (σλβ', ut A al pl; ad eundem numerum notatio marginalis codicum CK etc procedit; in AM ultimus est σλα'), item τιτλοι (qui in antiquiss. cdd pler praeter NBD singulis evv praeponuntur: numero sunt ιη' ut in ACΔ, aut ιθ' ut in KM: quae differentia pendet ab historia mulieris adulterae, vide supra), aliquot et. ρηματα (βχ' vel ατλα' vel ατλη'. Ath: *voces* 2600). In B numerantur capita 80. Praeterea multi (ut iam S) subscriptiones (ευαγγ. κα. ιωαν. ut S vel ut G^{suppl} το κα. ιω. ευαγγ.) auctas habent his: εξεδοθη μετα χρονους λβ' (al λ' vel τριακοντα, G^{suppl} vero κ') της του $\overline{\chi\upsilon}$ αναληψεως (G^{suppl} αναλυσεως. Certe enim αναλυ quod in cod. scriptum est additis per compendium εως litteris potius αναλυσεως quam αναληψεως praebet, nisi υ per itacismum pro η positum esse statuamus). Notabile est etiam quod in A 262. aliis, ut iam supra vidimus, notatur: εγραφη και αντεβληθη ομοιως εκ των αυτων αντιγραφων εν στιχοις βσι', κεφφ. σλβ'. Denique in nonnullis haec et similia adnotantur: εγραφη ελληνιστι εισ εφεσον μετα τριακοντα ετη (237. ad haec add οι δε λεγουσι· μετα χρονους τριακοντα δυο) της αναληψεως του κυριου ημ δομετιανου βασιλεως (ut 160.). Similiter syr^{sch}: *finitum est evangelium sanctum praedicationis Iohannis evglstae, quod locutus est Graece Ephesi*; item syrP in antiquiss. cod. Assem. 1.: *explicit scriptura sancti evangelii Iohannis; locutus est autem et scripsit Ionice in Epheso* (apud White simplicius *finita est descriptio evglii sancti Ioh. quod locutus est Graece*) ... εξεδοθη μετα χρονους λβ' της του $\overline{\chi\upsilon}$ (246. add του θεου ημων) αναληψεως εν πατμω τη νησω (ut 246. 252.) ... συνεγραφη υπο τουτου ιωαννην, οτε ην εν εξορια εν πατμω τη νησω υπο τραϊανου του βασιλεως, και εξεδοθη εν εφεσω δια γαϊου τον ξενοδοχον των αποστολων μετα λβ' χρονους της του $\overline{\chi\upsilon}$ αναληψεως (ita 145.). Ad quae cf Suidas sub ιωαννης, ubi haec leguntur οτι ο θεολογος και ευαγγελιστης απο της εν πατμω εξοριας επανελθων συνταττει το ευαγγελιον ων ετων ρ', διαρκεσασ εως αλλων ετων ρκ' .. ar^{e} *finitum est evangelium Iohannis filii Zebedaei apostoli unius ex duodecim. Scriptum illud Graece populo urbis Ephesi post ascensionem domini nostri in caelum corpore anno trigesimo regnante Nerone imperatore Romano. Finiuntur autem cum illo IV evv. sancta, ceu quattuor flumina vitae, et gloria sit deo.* Similiter persP ad omnia 4 evv respicit: *finita sunt quattuor evangelia gloriosa Matthaei et Marci et Lucae et Iohannis.* Ceterum h. l. nec praetereundum videtur quod in prologo evangelii secundum Ioh, quemadmodum cod. Vat. Alex. num. 14 saeculi noni praebet, legitur (cf libellum meum: *Wann wurden unsere Evv. verfasst*, ed. IV. 1866 p. 118 sq): *evangelium iohannis manifestatum et datum est ecclesiis ab iohanne adhuc in corpore constituto, sicut papias*

nomine hierapolitanus discipulus iohannis carus in exotericis id est in extremis quinque libris retulit. Dissecripsit vero evangelium dictante iohanne recte. Quibuscum conferendus est prologus apud Corderium praeposita ἀνεπιγράφου nota: *ὕστατος γὰρ τούτων ἰωάννης – πάνυ γηραλέου αὐτοῦ γενομένου, ὡς παρέδοσαν ἡμῖν ὅ τε εἰρηναῖος καὶ εὐσέβιος καὶ ἄλλοι – κατ' ἐκείνου καιροῦ (κατ' ἐκεῖνον καιρὸν?) αἱρέσεων ἀναφυεισῶν δεινῶν ὑπαγόρευσε* (sic) *τὸ εὐαγγέλιον τῷ ἑαυτοῦ μαθητῇ παπίᾳ εὐβιώτῳ τῷ ἱεραπολίτῃ, πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν πρὸ αὐτοῦ κηρυξάντων τὸν λόγον.*

LIPSIAE, EXSCRIPSERUNT GIESECKE & DEVRIENT.

Bible. N.T. Greek. 1869

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

EDITIO OCTAVA CRITICA MAIOR.

VOLUMEN II.

LIPSIAE
GIESECKE & DEVRIENT.
1872.

Ref.
BS
1965
1869a
V.2

NOTANTUR INTERIM

QUAE APPARATUM CRITICUM ALTERIUS NOVI TESTAMENTI PARTIS SPECTANT.

I. Codices unciales ad actus apostolorum adhibiti sunt duodecim:

ℵ codex Sinaiticus Petropolitanus. Saec. IV. Vide ad evangelia.
A codex Alex. Londin. Saec. V. Vide ad evv.
B codex Vatic. Rom. Saec. IV. Vide ad evv.
C codex Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Superest maior totius libri pars.
D codex Bezae Cantabrig. Saec. VI. Vide ad evv. Plura desiderantur.
E codex Laudianus Oxoniensis saec. VI exeuntis. Graecis adiuncta est Latina vetus versio. Post Hearnii editionem satis vitiosam anno 1870. edidi in Monumentor. meorum volumine IX.
F^a codex Coisl. Paris. Saeculi VII. Vide ad evv.
G fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet actorum 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.
H codex Mutinensis. Saec. fere IX. Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens.
I cod. Petropolitanus palimpsestus. Vide ad evv. Folium quo continetur Act. 28, 8—17. quinti saeculi est, duo alia quibus legitur Act. 2, 6—17. 26, 7—19. septimi, atque eiusdem folium quartum, in quo est Act. 13, 39—46.
L cod. Angelic. Romanus. Saeculi IX. Incipit 8, 10.
P cod. palimpsestus Porfirianus, saeculo fere IX. ineunte scriptus. Partem quae actus app. et apocalypsin continet edidi anno 1869. in Monumentorum sacrorum volumine VI.

II. Item ad epistulas catholicas septem:

ℵ codex Sinait. Petropolitanus. Saec. IV. Vide ad evv.
A cod. Alexandr. Londin. Saec. V. Vide ad evv.
B cod. Vatic. Rom. Saeculi IV. Vide add evv.
C cod. Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Desiderantur nonnulla.
K cod. Mosquensis. Matthaeio dicitur codex g, Scholzio 102. Epp. catholicas continet integras. Noni saeculi.
L cod. Angelic. Rom. Saec. IX. Nihil deest.
P cod. Porfirianus palimpsestus saeculi noni ineuntis. Pauca perierunt. Edidi anno 1865. in Monumentor. volumine V.

III. Item ad epistulas Paulinas 19:

ℵ codex Sinait. Petropol. Saeculi IV. Vide ad evv.
A cod. Alex. Londin. Saec. V. Vide ad evv. Deficit 2 Cor. 4, 13—12, 6.
B cod. Vatic. Rom. Saec. IV. Vide ad evv. Desunt Hebr. 9, 14 usque ad finem, quae supplevit manus recentior, siglo b a me passim notata. Item desunt epistulae integrae quattuor: utraque ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem.
C cod. Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Perierunt multa.
D cod. Claromontan. Paris. Graecus Latinus. Scriptus est saec. VI. medio vel etiam ineunte. D^b supplevit Rom. 1, 27—30 eodem saeculo exeunte (?). D^{**} septimi fere saeculi est. Totum textum Graecum recensuit. D^{**b} idemque in Latinis d^{**} dictus paucos tantum locos correxit. D^{**c} perpauca in Graecis mutavit. D^{***} Graecus noni fere saec. ineuntis textum Graecum per omnes codicis partes diligenter recen-

suit. D^c duobus foliis rescriptis supplevit Graece 1 Cor. 14, 13—22. Etiam post hunc nonnulla vel Graece vel Latine correcta. Edidi anno 1851.

K codex Sangermanensis, post incendium abbatiae S. Germani Parisiis a Dubrowskio comparatus indeque postea Petropolitanus factus. Is per totam partem Graecam nil est nisi Claromontani codicis identidem iam correcti apographum idque satis vitiosum. Ad Latina vero (e) simul alius codex adhibitus est. Eiusdem cum codice evv. A et codicibus epistularum F et G aetatis (saec. IX.) ac patriae.

F codex Augiensis Cantabrigiensis. Continet inde a Rom. 3, 19. Graece et Latine epistulas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebr. epistulam Latine. Cum cod. Boerner. Dresdensi (G) ad idem exemplar Graecum conformatus est. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendent. Utrumque textum F. Henr. Scrivener accurate edidit Cantabrigiae 1859. Circa finem noni saec. scriptus videtur.

F^a cod. Coislinianus Paris. Saec. VII. Vide ad evv.

G codex Boernerianus Dresdensis. Graecus epistularum Pauli tredecim textus, quem paucis deperditis continet, ex eodem fonte cum cod. Augiensi (F) haustus est. Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Edidit Chr. Fr. Matthaei Misenae 1791. Scriptus videtur saeculo nono exeunte.

H cod. Coisl. Par. Sunt folia 14, quorum duo in bibl. Caes. Petropolitanam transierunt, iam dudum ex Atho monte Parisios translata. Fragmenta sunt ex 1 Cor. Gal. 1 Tim. Tit. Hebr. Edidit neglectis et erratis paucis Montfaucon in Bibl. Coisl. His accedunt ex collectionibus Porfirii episcopi et Antonii archim. folia quattuor. Ad eundem vero codicem pertinent etiam fragmenta ep. ad Hebr. Mosquensia, de quibus olim Matthaei ad Hebr. 10, 1 explicuit. Omnia haec fragmenta (foll. 20) propediem foras dabo. Saec. VI.

I fragmenta palimpsesta Petropolitana. Huc pertinent fragmenta epistularum 1. ad Cor. et ad Titum. Saec. VI. Vide ad evv.

K cod. Mosquensis. Matthaeio est g. Noni saeculi videtur esse.

L cod. Angelic. Rom. Saec. IX. Defigit Hebr. 13. 10.

M fragmenta duo, altera (ex ep. ad Hebr.) Hamburgensia, altera (ex epp. ad Cor.) Londinensia. Edidi in Anecdotis meis 1855. Saec. IX.

N duo folia Petropolitana: Gal. 5, 12—6, 4. Hebr. 5, 8—6, 10. Saec. IX.

O folium duplex, in quo est 2 Cor. 1, 20—2, 12, ex oriente mea opera Petropolin perlatum. Prodibit in Monumentis.

O^b folium Mosquense saeculi VI, in quo est Eph. 4, 1—18.

P cod. Porfirianus palimpsestus ineuntis fere saec. IX. Vide supra Epistulas Paulinas. Edidi in Monumentor. volumine V. anno 1865.

Q fragmenta nonnulla papyracea epist. prioris ad Cor. Saec. V.

IV. Item ad apocalypsin quinque:

א cod. Sinait. Petrop. Saeculi IV. Vide ad evv.

A cod. Alex. Londin. Saeculi V. Vide ad evv.

B cod. Vatic. nr. 2066., olim monachorum Basilianorum in urbe. Edidi nuper post Ang. Maium in Appendice Novi Testamenti Vaticani. Scriptus videtur octavo saec. exeunte.

C cod. Ephr. Paris. Saeculi V. Vide ad evv. Superest magna apocalypsis pars.

P cod. palimpsestus Porfirianus. Saec. IX. ineuntis. Apocalypsis fere integra superest.

AD VERSIONES.

Italae codices ad actus app. adhibiti sunt quattuor: d i. e. codex Cantabrig., vide d ad evv. e i. e. Laudianus saeculi fere VI. exeuntis. Cf. supra E actuum codicem. s cod. Bobbiensis rescriptus, nunc Vindobonensis V. fere saeculi. Fragmenta capitum 23. 27. 28. m i. e. codex Speculi saec. V. Vide ad evv.

Item ad epistulas catholicas tres: ff cod. Corbeiensis antiquissimus, nunc Petropolitanus. Praeter Matthaeum continet epistulam Iacobi integram. Ed. Martianay 1695. s cod. Bobb. rescriptus, nunc Vindob. Fragmenta legi epist. Iacobi et 1 Petr. 1, 1—12. m i. e. idem de quo modo diximus.

Item ad epp. Pauli septem: d i. e. Latina pars codicis Claromontani Parisiensis. Vide ad cod. Graec. uncialem D. e i. e. Latina pars codicis Sangermanensis nunc Petropolitani. Cf. ad E epp. Pauli. f i. e. versio Latina codicis Augiensis. Vide supra ad F epp. Pauli. g i. e. versio interlinearis Latina codicis Boerneriani Dresdensis. Vide ad G epp. Paul. gue i. e. cod. Guelferb. saec. VI. Sunt fragmenta aliquot epistulae ad Romanos. r fragmenta Monacensia saeculi VI. m: vide ante.

Vulgatae codices ad alteram Novi Testamenti partem spectant: amiatinus, fuldensis, demidovianus, harleianus, toletanus. Item codices a Lachmanno adhibiti, unde apud nos est al^{lachm} (alius vel alii Lachmanni: non enim accuratius indicavit.) omn^{lachm} (i. e. omnes Lachm.). In apocalypsi habentur tres codd. Lipsienses: lips$^{4.\ 5.\ 6.}$ Aliquoties etiam ratio habita est codicis hal i. e. Halensis, mar i. e. Marianae Scoti codex Vindob., san i. e. Sangallensis, flor i. e. Floriacensis, lux i. e. Luxoviensis.

Accuratiora in Prolegg. dabuntur, quibus plena testium omnium ad apparatum adhibitorum enarratio reservatur.

In textu huius tomi Act 8, 40 adde *αὐτὸν* post *ἐλθεῖν* 14, 8. lege *ἀδύν. ἐν λύστρ.* (corrige etiam notam) 22, 16. lege *ἀπόλουσαι* 1 Ioh 3, 16. *ὑπὲρ ἡμῶν* Iud. 5. *πιστεύσαντασ* 1 Co 15, 12. *ὅτι ἐκ νεκρ. ἐγήγερτ.* (corrige etiam notam). Lectio a nobis probata sumenda est ex comm.: Act 5, 26. dele *ἵνα* 12, 19. dele *τὴν* et 13, 25. *ὁ* 19, 40 lege *περὶ τῆσ συστρ.* 2 Ioh 7. *ἐξῆλθον* Iud 15. dele *αὐτῶν* prius 2 Co 5, 12. dele *γὰρ* 12, 15 lege *ἧσσον* Phil 1, 5 lege *ἀπὸ τῆσ πρ.* et 3, 17. *οὕτω* Col 3, 11. dele *τὰ* He 7, 10 dele *ὁ* et 7, 9 lege *δι' ἀβρ.* 9, 26. *τῆσ ἁμαρτ.* 1 Tim 2, 9 dele *καὶ* post *ὡσαύτ.* Tit. 2, 3 lege *μηδὲ οἴνῳ.*

Quicquid commentarium spectat, Prolegomenis reservatur. Quem in usum multa iam prompta sunt; sed gratum erit quicquid amicorum studia suppeditabunt.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

I.

1 *Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,*
ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 *ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐν-*

---

* *πραξεις* cum ℵ (in inscriptione et quotiescumque titulus summa pagina repetitur). Confirmant hanc scripturam Or[4,6] (*εν αρχη των πραξεων*)[4,25] (*εν ταις πραξεσιν ο λουκας*)[1,434] (*εν μεν ταις πραξεσι γεγραπται*) et ap Eus[6,25] (*οτι λουκας ο γραψας το ευαγγ. και τας πραξ.*) Didtr[2,6] (*ο σωτηρ εν ταις πραξεσι φησι*)[2,12] (*αι πραξεισ*)[2,6] Eus[hist 2,4,1] et[5] (*ο λουκ. εν ταις πραξ.*)[3,4,11] (*ον εν πραξεσι - αντεγραψεν ο λουκ.*)[4,22,3] (*τα εν ταις πραξ. διδηλωμενα*)[3,39,10] (*η των πραξεων γραφη*) et[mar] (Mai[4,306]) Epiph[728] (*το εν ταις πραξεσι γεγραμμενον*) et[764] Bas[reg 478] Thdrt[1,618 a] (*πετρος - φησιν εν ταις πραξεσι*) et[2,1087] (*ως ιστορια διδασκει των πραξεων*) et[4,119] Euthal[prol 403] (*προλογος των πραξεων. Item dicitur*[415] *θειων μαρτυριων της βιβλου των πραξεων,* et[4,21] *απασαι αι μαρτυριαι των πραξεων,* et[428] *κεφαλαια των πραξεων*) Cosm[454] (*εν ταις πραξεσι*) Chron[481] (*ο εις τας πραξεις καλουμενος*)[434] (*καθως ταις πραξ. εμφερεται*)[495] (*φασι γαρ αι πραξεισ,* ibidem *καθως αι πραξ. περιεχουσιν*)[497] (*ως δηλουσιν αι πραξεισ*) Tert[psychic 2] (*de Petri exemplo quod actis refertur*) Hil[ps 2,7] (*hoc in actorum libro ita scribitur*). Similiter 32. *πραξεισ λουκα.* Confirmare vdtr et. syr[sch] (*liber actuum, hoc autem est historiae app. beatorum, collectus a sancto Lo evgista*) ..... Ln Ti *πραξεισ αποστολων* cum BD (sed D *πραξισ* in inscriptione et ubicumque [i. e. quinquies] plene scribitur summa pagina, cf et. d), item ℵ in subscriptione, Ath[707] (*μετα ταυτα πραξεισ αποστολων*) Euthal[421] (*πραξεισ αποστ. το βιβλιον καλειται* etc, sic argumentum incipit), item 40. *λουκα ευαγγελιστου πραξεισ αποστολων.* Similiter Gb Sz *πραξεισ των αποστ.* cum 31. 61. al mu Synops[99] (*πραξεισ των απ., ου η αρχη*). Item αι *πραξ. των απ.* Clem[996] (*λουκας εν ταις πραξ. των απ.*) Or[1,22. 2,538] (*εν ταις πραξ. των απ.*) Dion[alex] (contr[paul samo] resp ad qu[4]) Eus [hist 2,4,7] (*ταις των απ. πραξεσιν*) et[2,17,6] (*καν ταις ομολογουμεναις των απ. πραξεσιν εμφερεται*) et[dem 220. 400] (*ως γουν αι πραξ. των απ. περιεχουσιν*) et[hist 2,25,1] (*οισ επεται η των πραξεων των απ. γραφη*) Cyr[hr 219] Chr[3,65] et[9,1] (*υπομνημα εισ τας πραξ. των απ.*) Thdrt[5,1044]. Item d fu demid *actus apostolorum* (d *epistulae iohanis III explicit incipit actus apostolorum*), item Ir[int 201] (*ex actibus app.*) Tert prax[28] (*acta app.*) et[bapt 10] et[marc 5,2] et[praescr 22] Cyp[test 3,30] Hil[ps 2,1] (*in actis app.*) et[30] (*in libro actuum app.*) Aug[cons 4,9] (*librum - qui actus apostolorum vocatur*) et[saepe]; am *incipit liber actuum apostolorum.* Cf et.

τειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· 3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος

---

canon^{murat} *acta autem omnium app. sub uno libro scripta sunt* (sic) *lucas* etc ..... ς (et. Wtst al) *πραξεις των αγιων αποστολων* cum A^{2}EGH (sed omnes isti sic ad calcem libri; in A abscissus titulus, item in C isque hiat in fine; GH initio manci sunt) a^{acri} k^{acri} (13. praemissis *λοιπα ευαγγελιστου*) al (47. *πραξ. των αγ. και πανευφημων αππ.*) cop Thdor^{mops} (in$^{amos\,223}$ *εν ταις πραξ. των αγιων αππ.*) Chr^{9,1} edd^{2}. Passim additur *συγγραφεισαι* (4. *πραξις - συγγραφεισα* etc) *παρα του αγιου* (47. add insuper *ενδοξου και πανευφημου*) *λοιπα αποστολου και ευαγγελιστου*

I. 1. ο $\overline{\text{ις}}$ cum HAE 1. 13. 31. 61. al omn^{vid} Or^{4,6} Const^{2,6,4} Did$^{tri\,2,15.\,23}$ Bas$^{eth\,231}$ Chr^{9,4} Euthal^{porf} Antioch^{1206} ... Ln Ti $\overline{\text{ις}}$ c. BD :: post *ηρξατο* non cautum videbatur BD sequi invitis HAE Or. Suadent omissionem Lc 3, 23. 9, 50. 22, 52. 23, 28. 24, 15, ubi cum HBLUX, M^{v}B, HABT, M^{v} HBL, HABL omisimus ὁ. Non item suadent 4, 8. 5, 31. 6, 9. 9, 58. 10, 37. 18, 24. 19, 5. 9. 22, 51. ubi B solus om, 13, 14 ubi D solus om. Nec magis sequuti sumus testes qui om 4, 14. 5, 10. 18, 40. | *τε*: Const^{2,6,4} om

2. *δια πνευμ. αγιου*: coniunxerunt cum *ους εξελεξατο* Cyr$^{hcat\,106}$ (*οὐκ ἀμώμητον - τὸ ὡς ἐπ' ἀνθρώπου κοινοῦ τὴν ἀνάληψιν αὐτῷ τὴν εἰς οὐρανὸν διδωρῆσθαι λέγειν παρὰ τοῦ πνεύματος. ἐπιλέκτους. μὲν γὰρ ἐποιεῖτο τοὺς μαθητὰς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀνελήφθη γε μὴν ὡς θεός*. Cf et.$^{act\,72}$ ubi de Nestorio: *εντειλαμενος τοις αππ., φησιν, ους εξελεξατο, δια πνευματ. αγιου ανελημφθη.*) Aug$^{unit\,eccl\,21.\,2,254}$ (*usque in diem quo apostolos elegit per spir. sanctum, mandans eis praedicare evglium*) et$^{contr\,ep\,manich\,10.\,2,156}$ (*in die qua app. elegit per spir. sanctum, et praecepit praedicare evglium*) et$^{act\,fel\,manich\,1,4}$ (ut ante) Vig$^{var\,733}$ (*in die qua app. elegit per spir. sanctum praedicare evglium*). Item^{vid} syr^{utr} ar^{e} (non item ar^{P}) aeth^{utr}: ita enim syr^{sch} *usque ad diem illum in quo sublatus est, postquam praecepit apostolis, quos elegit per spir. sanctitatis*, et reli similiter | *ους εξελεξατο*: D syr$^{P\,mg}$ add *και ενετειλατο κηρυσσειν το ευαγγελιον*, item lux (*usque in diem qua praecipiens apostolis per spir. sanct. praedicare evglium, quos et elegit*), item Aug^{ter} (vide ante), item sah (et Vig^{var}, vide ante) add *praedicare evglium* | *ανελημφθη* cum HAE^{v}CDE ... ς *ανεληφθη* cum B^{2} minusc omn^{vid}. Praeterea D sah syr^{sch} et$^{p\,mg}$ Vig^{var} ante *εντειλαμενος* pon

3. *οις*: C OIC (i. e. *ο ιησους*. Nec ante interpunctum est.) | *δι* (D$^{Gr^{v}}$ om) *ημερ. τεσσ.* et. Or^{1,424} Eus$^{ecl\,162}$ et$^{mar\,206}$ Chr^{9,7} etc ... D^{v} *τεσσ. ημερ.* (sed d *post dies quadraginta*). Cf Tert$^{apol\,21}$ *cum discipulis autem quibusdam apud Galilaeam - ad quadraginta dies egit* etc ... Aug$^{contr\,ep\,manich}$ et$^{act\,fel\,manich}$ *in multis argumentis dierum*, sed$^{unit\,eccl}$ *in multis signis* ... Amb$^{luc\,1544}$ Vig^{var} om | *τεσσαραν.* cum HAE^{v}CD 61. ... ς *τεσσαραν.* cum B^{2}R 1. 13. 31. etc | *οπτανομενος* (D$^{Gr^{v}}$ *-νοις*) ... E *οπταν-νομενος* | *τα*: D$^{Gr^{v}}$ *ταις*

αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· 4 καὶ συναλιζό- Lc 24, 29 Jo 16, 7. 14, 16
μενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἰεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ
περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι Lc 3, 16 aa c. pp
Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθή-

4. *συναλιζομενος* cum HABCDE 13. 61. al plu Eus$^{dem\ 400}$ exeod par e^{tecl} $^{108.\ 163}$ Epiph^{GR} (*συνηλισθη τοις μαθητ.*) Chr^{2,8} Thdrt^{4,119} Thphyl^{a} et^{b}. Versiones vide post ... D *συναλισκομενος* (D^{2} *-αγομενος*), d *simul convivens* ... Gb′ *συναυλιζομενος* cum 1. 4. 27. 31. 36* 40. al^{30} fere Eus^{dem} ex^{edd} o$^{tmar\ 296}$ Epiph^{1100} (*τοις απ. συνεφαγε και συνε-πιε και συνηλισθη μετ αυτων τεσσ. ημεραις*) ot^{2,137} (*συνεσθιων και συναυλιζομενος*) cat$^{ox^{*}ter}$(^{S}et^{4}), item Did$^{tri\ 2,12}$ (*και συναυλιζομενοις παρηγγειλεν αυτοις* etc). Ex verss e** vg Beda *convescens*. Item sah cop syr^{sch} arm exprimunt *convescens*, syrP (accuratissime) *salem sumens*, aeth^{utr} *accumbens* sive *convivatus cum eis*. Contra e* lux *cum conversaretur cum illis*, item Aug^{ter} (*cum conversaretur cum eis, quomodo conversatus est cum illis, quomodo conversatus sit cum illis*). Praeterea Chr^{6,9} explicat verbis: *τουτο δε ουκ και αυτοι οι απ. τεκμηριον ἐποιουντο της αναστασεως λεγοντες· αὐτινες συνεφαγομεν και συνε-πιομεν αυτω*. Thphyl$^{a.7}$ *εν τεσσαραις ημεραις αυτοις συνηλιζετο, τουτεστι κοινωνῶν ἁλῶν καὶ κοινωνῶν τραπέζης*. Item Oecum^{8} *συνεσθιων και πινων, κοινωνων αλων, κοινωνων τραπεζης*. Etymolog ξυναλιζομενοι: *συναθροιζομενοι η συνεσθιοντες*. Hesych *συναλιζομενος*: *συναλισθεις, συναχθεις, συναθροισθεις*. Glossar^{alberti} *συναλιζομενος*: *συναθροιζομενος και σιτων αυτοις*. Addunt vero ad *συναλιζ.* (etc) D *μετ αυτων*, e (ita reddit *αυτοις* quod sequitur) lux sah cop syr^{utr} arm aeth Aug^{ter} *cum illis* (*cum eis*), Eus$^{ecl\ 102}$ *αυτοις* (*ωφθη τοις μαθητ. επι ημ. τεσσ. συναλιζ. αυτοις·*) | *παρηγγειλεν*: ^{RGT} 7. b^{ser} d^{ser} al pauc Eus$^{ecl\ 163}$ Euthal^{porf} *παρηγγελλεν* | *παρηγγ. αυτοις* hoc ordine cum HRD 1. 13. 31. 61. al omn^{vid} vg sah cop syr^{utr} arm aeth Eus$^{ecl\ 163}$ Euthal^{porf} Thphyl^{a} (sed^{b} *αυτοις* nec ante nec post habet) Oec Aug etc ... ACR (sed e *cum conversaretur cum illis praecepit ab* etc) Chr$^{2,8.9}$ (sed *αυτοις* cum *συναλιζ.* conjg) *αυτοις παρηγγ.* | *ηκουσατε* (D^{GR*} *ηκουσα*) *μου*: D* lux vg aeth^{utr} Aug^{ter} (ll. ll.) *ηκου. φησιν δια του στοματος μου*. Similiter Hil^{964} *sed expectate, inquit, promissionem patris, quam audistis de ore meo*; Gaud$^{serm\ 8}$ *sed expectarent promissionem patris, quod a me audistis, inquit.* Contra Rebapt^{363} – *quam audistis a me.*

5. *οτι*: sah praem *dixit* | *ιωαννης*: ND^{GT} *ιωαννης* | *εν πνευμ. βαπτισθ. αγιω* hoc ordine cum ℵ*B 61. ... D Did$^{tri\ 2,12}$ Hil^{964} Victorin$^{ari\ 2,16}$ Aug^{saepe} (ll. ll. et alibi) *εν πν. αγ. βαπτ. ... ς βαπτισθ. εν πνευμ. αγ.* cum ℵ^{c}ACR 1. 13. 31. al pler vg sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,751} et$^{int\ 2,961}$ Did$^{tri\ 2,15}$ Cyr$^{hr\ 271}$ Chr^{2,10} Euthal^{porf} Rebapt^{363} al. Praeterea D* tol Hil^{964} Aug^{unit} ecl et^{contr} ep manich et^{alibi} Max^{tanr} (vide Sabat) add *και ο* (tol Hil Aug *quem et*, Max *quem*) *μελλετε λαμβανειν* (d *et cum acciperc habetis*). Cf et. quae Aug$^{epist\ 265}$ de *βαπτισθησεσθε* varie verso disserit: *aliqui autem codices habent: vos autem spir.*

σεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. 6 οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν

---

sancto incipietis baptizari (ipse reddidit eodem loco *baptizamini*). Paulo post: *in quibuscunque codicibus invenitur „baptizabitis" aut „incipietis baptizare", mendosi sunt, qui ex Graecis facillime convincuntur.* | ημεραϲ: D* d sah Aug$^{contr\ ep\ manich\ 10}$ et$^{act\ fel\ manich\ 1,4}$ et$^{contr\ crescon\ 2,17}$ et$^{contr\ litt\ petil\ 2,70}$ add *εωϲ τηϲ πεντηκοϲτηϲ*

6. *συνελθοντεϲ* (ℵ^{c}): ℵ* *ελθοντεϲ* (excidit *συν* post *ουν*) | *ηρωτων* (C* -*τουν*) cum ℵABC* (agnoscit et. Chr$^{com\ 9,17}$ *ουδεν οιον αυτω περι του πνευμ. ειποντεϲ, ερωτωϲι λιγοντεϲ· κυριε* etc) ... ϛ *επηρωτων* (C^{3} 12 ^{loci} -*τουν*) cum C^{3}DE 1. 13. (-*τον*) 31. 61. al omn^{vid} Chr$^{txt\ 17}$ Euthal ^{porf} etc | *αποκαθιϲτανειϲ* etc: D *αποκατααϲτανειϲ εωϲ* (^{2}om) *την βαϲ. του* (^{2}τω) *ιϲρ.* (d *si in tempore hoc restituere* [corr. *restitues*] *regnum istrahel*). Cf Bed$^{retract\ 2,66}$ *Non* hulus Israel, *sed* huic Israel, *et sicut in Graeco manifestum est, ubi τω* Isr. *et non του* Isr. *scriptum est.*

7. *ειπεν* sine copula cum ℵ* sah syr^{sch} arm^{zoh} ... ϛ Lu Ti *ειπεν δε* cum ℵA 1. 13. 31. 61. al omn^{vid} vg cop syrP; item c arm^{edd} Or$^{int\ 3,171}$ Aug$^{contr\ ep\ manich}$ et$^{act\ fel\ manich}$ o *δε ειπεν* (*ille autem dixit*), ℵ aeth ^{utr} o *δε αποκριθειϲ ειπεν* ... ℵ^{3} (vix enim^{2vid}) *ειπεν ουν*, D *και ειπεν* | *προϲ αυτουϲ*: ℵ vg (sah cop al) *αυτοιϲ*. Praeterea cf Aug, postquam contr ep manich^{9} et$^{act\ fel\ manich\ 1,4}$ et$^{ep\ 197}$ hesych *Nemo potest cognoscere* etc scripsit, quemadmodum et. Cyp$^{least\ 3,89}$ habet, explicat fusius de *χρονουϲ η καιρουϲ*. Hesych vero in ep ad Aug notat *in antiquissimis libris ecclesiarum non ita scriptum esse*: „*Nemo potest*", *sed*: „*Non est vestrum*". Ad quae rursus respondet Aug$^{ep\ 199}$. Qua de re cf Sab ad h. l.

8. *λημψεϲθε* cum ℵABCDK ... ϛ *ληψ.* cum minusc omn^{vid} | *μου* cum ℵAB CD Or^{4,88} ... ϛ *μοι* cum 1. 13. 31. 61. al omn^{vid} Or^{3,465} (et.$^{int\ 4,498}$) Epiph^{507} Chr^{2,20} Cyr^{4,508}, item vg rell (sed aeth *mihi testes mei*) | *και εν παϲη* cum ℵBC^{3}E al plu vg syr^{utr} arm Or^{4,88} Chr^{9,18} et^{11,13} et^{2,232} Euthal^{porf} (Cyr^{4,508} *και εν τη ιουδ. υπαϲη*) Didim^{6,265} (Gall) ... Gb' Lu Ti *και παϲη* cum AC^{3}D 27. 29. 38. 40. 61. 69* al$^{3\ ser}$ Or^{3,465} | *ϲαμαρια* cum ℵADE etc ... ϛ Lu Ti *ϲαμαρειαϲ* cum BC al certe pler

9. *και ταυτα* etc: D *καινα ειποντοϲ αυτου* (d *et cum haec dixisset*) *νεφελη υπεβαλεν* (d *suscepit*) *αυτον και απηρθη* (d *levatus est*) *απο* (^{2}add *των*) *οφθαλμ. αυτων*. Item sah *haec vero cum dixisset, nubes assumsit eum, et surrum elatus est ab eis.* Item Aug$^{act\ fel\ manich\ 1,4}$ *cum haec diceret nubes suscepit eum, et sublatus est ab eis.* Similiter alibi, sed^{unit}

αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 *καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς,* 11 *οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.*

12 *Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.* 13 *καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένον-*

---

ecclᵍᵍ (pag ⁸⁵⁶) *haec cum dixisset, videntibus illis elevatus est* etc ut vg | *εἶπων* (ᴺᶜ): ᴺ* *εἰσπορευομενων*, item sed omisso *βλεποντων* 31. | *βλεποντων αυτων* (et. Eusᵈᵉᵐ ²⁸⁹ etᵖˢ ⁶² eteclˢ ¹⁴⁹ Chrᵍ,²⁰ Orᴵⁿᵗ ³,⁸⁶⁹ etc): ʙ *αυτ. βλεπ.* | *νεφελη* etc: Thdrtᴶ,¹²³³ *αναλαμβανομενον νεφελη φωτεινη υπελαβεν απο των οφθαλμων αυτων*

10. ʜᴄᴋ al *παριστηκεισαν* | *εσθησεσι* (-σι ʜᴀʙᴄ, non -σιν) *λευκαισ* cum ʜᴀʙᴄ 27. 29. 61. 81. vg sah cop syrˢᶜʰ arm Eusᵈᵉᵐ ²⁸⁹ Epiph ⁴⁰⁹ etˢ¹⁸ Promiss Bed⁷ ... ς *εσθητι λευκη* cum cᵃᴅᴇ 1. 13. 31. al pler syrᴘ aeth Chrᵍ,²¹ Euthalᵖᵒʳᶠ Cosm ⁴⁵⁴ Orᴵⁿᵗ ³,⁸⁶⁹ Augᵃᶜᵗ fel manich

11. *εἶπαν* cum ʜᴀʙᶜᴅ 61. catᵗˣᵗ ... ς *εἶπον* cum cᵃᴇ al pler Eusᵈᵉᵐ ²⁸⁹ Chrᵍ,²¹ Cosm ⁴⁵⁴ | *βλεποντες* cum ᴺᵃʙᴇᵍʳ 13. 27. 61. alᴵⁿ fere Eusᵈᵉᵐ Chrᶜᵒᵈ Thdrtᵍ,¹¹ Thphylᵃ ¹³ ... ς Ln Ti *εμβλεποντ.* (ᴅ *ενβλ.*) cum ᴺᶜᴀ cᴅ al plu Chrᵍ,²¹ bis Cyr ⁴,⁹⁴¹ Thdrt ¹,²⁹⁰ et ²,²³¹ Cosm ⁴⁵⁴ Thphylᵇ ¹⁹³. Item *aspicientes* vg e Orᴵⁿᵗ (et. Augᵃˡⁱᵠ etᵃᶜᵗ fel manich etᵘⁿⁱᵗ eccl *respicientes*) (:: Lc ter: 20, 17. 22, 61 Act 22, 11) ... Epiph ³⁸⁶· ⁴⁰⁰· ⁵¹⁸ *ατενιζοντεσ* | *αναλημφθεισ* cum ʜᴀʙᶜᴅᴇ ... ς *αναλημφθ.* cum ʀᵃ al omnᵛⁱᵈ | *εισ τον ουρανον* sec et. Ignᴵⁿᵗᵖᵒˡ ²⁹² Orᴵⁿᵗ ³,⁸⁶⁹ Epiph ³⁸⁶· ⁴⁰⁰· ⁵¹⁸ Chr Cyr Thdrt Cosm etc ... ᴅ 33ᵉᵃ tol pp¹ᵃᵗ aliq (vide Sab) om; 13. 31ᶜ 69ᵃ 100. al pauc sah ab *εισ τ. ουρ.* primo ad *εισ τ. ουρ.* sec transiliunt | *ουτωσ* et. Orᴵⁿᵗ ³,⁸⁶⁹ Eusᵈᵉᵐ Epiph ⁴⁰⁰ Cyr ⁴,⁹⁴¹ Thdrt Cosm etc ... 5. 13. (vide ante) 18. al plus⁵ *ουτοσ* | *ελευσεται*: 33. 117ˡᵉᶜᵗ al plus⁵ Thphylᵇ add *παλιν* | *εθεασασθε*: ᴅ *εθεασεσθε*

12. *υπεστρεψαν*: cᵃ 13. 40. 117. alᴵⁿ Chrᵍ,²⁷ᵗˣᵗ Thphylᵇ ¹⁹¹ add *οι αποστολοι* | *εισ ιερουσαλημ* et. Eusᵈᵉᵐ ²⁸⁹ Augᵃᶜᵗ fel manich etᵘⁿⁱᵗ eccl etc: ᴋ vg *εισ ιερουσαλυμα* | *ο εστ. εγγ. ιερουσ. σαββατου εχον* (nrom ed alᵃ ᵉᶜʳ *εχων*) *οδον*: syrˢᶜʰ *qui est ad latus Hierosolymae et distat ab ea quasi septem stadia*, sah *abest ab Hierusalem viam septem stadiorum*, aeth *qui remotus ab Hierosolyma quantitate loci cursus viri, quod est iter primi sabbati*, 40. (corrupta ex margine lectione) *ο εστ. εγγ. ιερ. τοσουτον ων το διαστημα οσον δυνατον ιουδαιον περιπατειν εν σαββατου εχον οδον* (sic teste Zacagnio)

13. *εισηλθον*: ᴅᴇʳ *-λθειν* | *εισ το υπερ. ανεβησ.* cum ᴀʙᴄ (cᵗᵃ cᵗᵇ) 61. vg armᵘˢᶜ aeth (Orᴶ,⁷⁵⁹ *οτε και εισ το υπερ. ωσ οι απ. του ιϋ αναβασ ησυχαζει τη ἡσυχασει και τη προσευχη*) Chrᵍ,²⁷ Bedᵖᵖ (*nam et in Graeco ita positus est ordo verborum*: *Et cum introissent in cenaculum asc.* etc)

τες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἁλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν

Thphyl$^{b\ 194}$ com ... ℵ* om *ανεβησαν ... ς ανεβησαν εισ το υπερ.* cum ℵ^{c}DE al pler tol sah cop syr^{utr} arm^{zoh} Thphyl$^{b\ 193\ txt}$ Aug$^{act\ fel\ manich\ etunit\ eccl}$ | *ιωαννησ* (ABD *ιωαννησ*) *και* (D om) *ιακωβοσ* cum ℵABCD 61. 96. vg sah cop syr^{sch} arm^{usc} aeth Aug ... ς *ιακω. και ιωαννησ.* cum E al pler syr^{P} arm^{zoh} arr Chr^{9,27} Thphyl | *και ανδρεασ*: E ante *και ιακ. και ιωαννησ.* pon, ut etiam Bed$^{retract\ 96}$ testatur: *In Graeco ita se habet ordo nominum: Petr. et Andr. et Iacob. et Iohann. et Sim. Zelotes et Iud. Iac.* (Ipse Bed ante scripsit: *Petr. et Ioh. et Andr. et Iac.*) | *βαρθολομαιοσ* etc: syr^{sch} *et Matthaeus et Barthol.* (syr^{sch} ante quodvis nomen *και* repetit) | *μαθθαιοσ* cum ℵB*D sah ... ς *ματθαιοσ* cum AB^{2}CE al omn^{vid} cop rell | *αλφαιου*: D syr^{P} c.* praem o *του* | *και σιμων*: D am (non item fu) om *και* | o *ζηλωτησ* (ℵ^{c}): ℵ* om o | *ιουδασ* (syr^{P} c.* add *ο του*) *ιακωβου*: syr^{sch} aeth *Iudas filius Iacobi*

14. *ησαν προσκαρτ. ομοθυμαδ.*: ℵ* *ησ. ομοθυμαδ. προσκ. ομοθυμ.*, ℵ^{c} delet *ομοθυμ.* post *προσκ.* Eodem atque ℵ^{c} ordine 65. 66. pon | *τη προσευχη* sine additam c. ℵABC*DE h 14* 61. 81. 142. 177. vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,30} (*και ησαν φησι προσκαρτ. ομοθυμαδ. τη προσευχη*, statimque repetit) Thphyl$^{b\ 194\ com}$ (non item $^{txt\ 193}$) ... ς (= Gb) add *και τη δεησει* c. C^{2} al pler Chr^{9,27}. Cf et. Or ^{1,169} (vide ad v. 13): : cf Phil 4, 6 | *συν* (D* add *ταισ*) *γυναιξιν* (*-ξεν* ABCDE; A *-ξι*): D add *και τεκνοισ* | *μαριαμ* cum BE 27. 29. 40. 61. 81. 96. 142. sah aeth^{utr} Chr$^{cat\ ox\ 11}$ ... ς Lu *μαρια* cum ℵACD al plu cop Chr^{9,27} | *του ιυ*: B om *του* | *και τοισ* (Gb″) cum ℵAC*D 25. 104. 106** 118. vg sah cop arm aeth Cyp$^{2us.\ 208}$ Aug$^{act\ fel\ manich\ etunit\ eccl}$ ... ς Ti *και συν τοισ* cum BC^{3}E al pler syr^{utr} Chr^{9,27}

15. *και εν* cum ℵABC 1. 13. 31. 40. 61. al omn^{vid} fu demid cop syr^{utr} aeth rell Chr^{9,27} Aug$^{act\ fel\ manich}$ ... DE sah syr$^{P\ mg}$ Aug$^{unit\ eccl}$ *εν δε* ... vg^{cle} am *εν* | *πετροσ*: D o *πετρ.* | *εν μεσω* cum ℵBD etc ... ACE 13. *εμμεσω* | τ. *αδελφων* (Gb′) cum ℵABC* 8. 13. 163. 12^{lect} 40^{lect} vg sah cop arm aeth ... ς τ. *μαθητων* cum C^{3}DE 1. 31. 61. al pler syr^{utr} Chr Cyp$^{ep\ 67(68)}$ Aug^{bis} | *ην τε* cum ℵABE$^{E\Gamma}$ 1. 13. 31. 61. al pler Chr Thphyl^{b} ... CD^{2} (* *γαρ*, d* *praeterea*) 16. vg e d^{2} cop syr^{utr} arm Cyp^{ep} Aug^{bis} *ην δε* ... sah aeth Thphyl^{a} sine copula | *οχλοσ*: D o *οχλ.* | *ονοματων* et. fu sah cop syr^{P} (corrupte d *nonnnium*) ... E *ανδρων*, item *hominum* vg (et. am) Cyp^{ep} (ita certe Baluz^{ed} *turba hominum forte centum viginti*; sed odd^{al} *turba in uno*, nil praeterea); nec aliter reddiderunt (: : ad sensum) syr aeth | *ωσει* cum ℵAC 40. 118. Thphyl^{b}

εἴκοσι· 16 ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ· 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελ- Mt 27, 3 ss

... ς Ln Ti ως cum BDE al plr Chr^{9,27} Thphyl$^{1a\ 15}$ | εκατ. εικοσι (ℵ -σει) cum ABCH 1. 61. al$^{ser\ 3}$ etc ... ς εκ. εικοσιν cum minusc permu (non plcr, ut vdtr) ... D · ℸ·

16. εδει cum ℵABCD^{2}E al omn^{vid} Or$^{4,457\ bis}$ Eus$^{dem\ 474}$ Ath^{543} Chr^{9,28} Ir$^{int\ 193}$ Did$^{int\ 264}$ et^{274} ... D* d vg cop arm^{cod} Ir^{redd} plu Aug$^{act\ fel}$ manich^{1,4} (pag^{474}: perscribitur ibi 1, 1—26) Vig^{varim} Gild δει | τ. γραφην sine additam cum ABC* h 5. 14* 25. 61. 69. 81. 104. 163. 1^{loct} vg sah cop arm aeth Or$^{4,457\ bis}$ Eus^{dem} Did$^{tri\ 2,7,12}$ et Did$^{int\ bis}$ Ath^{543} Vig^{varim} Gild ... ς (sed Gb^{o}) Ti add ταυτην cum C^{3}DE 1. al plu syr^{utr} Chr^{9,28} Ir$^{int\ 193}$ Aug$^{act\ fel}$ | δαυειδ cum NBD ... ACE etc δᾱδ ... ς δαβιδ cum minusc mu, sed Sz c. al mu δαυιδ, al compendio ut ACE utuntur | ιησουν c. ABC* Eus^{dem} Did^{tri} ... ς praem τον c. C^{3}DE al omn^{vid} Chr

17. ην (ℵ* om, suppl^{c}) εν cum ABCDE h 13. 25. 27. 29. 61. 69. 81. 142. 163. vg sah cop Eus$^{dem\ 474}$ Ir$^{int\ 193}$ Aug$^{act\ fel}$ ... ς (= Gb Sz, sed Gb') ην συν cum 1. al plr syr^{utr} arm aeth Chr^{9,29} | και ελαχεν (et. d): DE^{r*} ος ελαχ.

18. εκ μισθ. cum ABCDE h 1. 4. 31. 61. al^{50} fere Eus$^{dem\ 474}$ Chr^{9,29} ... ς (= Gb Sz) εκ του μισθ. cum minusc vix mu Thphyl^{b} | της αδικιας: D sah syr^{P} c.^{a} aeth^{utr} Eus^{dem} Aug$^{act\ fel}$ add αυτου | πρηνης (ℵ^{c} BDE etc): ℵ*AC al^{10} fere πρηνης. Vertunt d e *pronus*, vg Bed^{11} *suspensus*. Aug$^{act\ fel}$ liberius: *et collum sibi alligavit et deiectus in faciem disruptus est medius*. Praeterea cf Papias qui apud Thphyl$^{b\ 193}$ sic narrat: μεγα δε ασιβεσας υποδειγμα εν τω κοσμω τουτω περιεπατησεν ο ιουδας πρησθεις επι τοσουτον την σαρκα, ωστε, οποθεν αμαξα ραδιως διερχεται, εκεινον δυνασθαι διελθειν etc | ελακησεν: 38. 43. 67. 95. al plus^{10} Thphyl$^{a\ 15}$ -κισεν | παντα et. Eus^{dem} etc ... A Thphyl$^{a\ 15}$ Gaud^{274} om | σπλαγχνα: CE* (sed ipse* corr) k^{acr} σπλαχνα, vitio frequenti

19. ο και cum ℵ*D^{gr} 18. Aug$^{act\ fel}$. Similiter sah και τουτο (:: multo probabilius est mox praeteritum esse o quam inlatum) ... ς Ln Ti om ο cum ℵ^{c}ABCE al plr vg cop syr^{utr} rell Eus$^{dem\ 475}$ Chr | πασι ut NBC, contra (sic Ln Ti) ADE πασιν (B* etiam κατοικουσι) | ιδια cum AB^{3}CE al omn^{vid} (sed 42** 57. ιουδαια) (interpretes non ita expresserunt ut eorum testimonium afferri queat; e Aug *ipsorum lingua*, d *lingua ipsorum*, vg *lingua eorum* etc) Eus^{dem} Chr ... NB*D om (:: cf Act 2, 6 et 8. 21, 40. 22, 2. 26, 14) | διαλ. αυτων et. Eus^{dem} ... E 163. αυτ.

διαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20) γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ
Ps. 68 (69), 26 ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν
Ps. 108 (109) 8 ἐν αὐτῇ, καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν
συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν
ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος
Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς
ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν
δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος,

διαλ. (vide ante Aug) | αχελδαμαχ cum ℵA 40. 61., 96^{lat} *acheldemach*, item Ln c. B Eus$^{dem\,475}$ ακελδαμαχ, D ακελδαμαχ (d *aceldemach*). Similiter tol *haceldemach*, Aug$^{act\,fol}$ *aceldemach*, am fu lux *acheldemac*, sah^{ed} *akyldamach* et^{eod} *akeldamach*, aeth^{PP} *chakladamach*; E αχελδαμαιμ, G *aceldamac* ... ς ακελδαμα cum G al plor syr$^{P\,mg\,Sc}$ Chr, item vg^{cod} (*haceldama*) cop^{Wilk} (*acheldama*, sedboettlich *acaldamay*) syr^{sch} et (*-dema*)P arm aeth^{ro} (*chakladama*)

20. αυτου prius et. Irint^{193} Eusdem^{475} ot$^{lpe\,696}$ Hil^{2} Aug$^{act\,fol}$ ... 31* 34. 43. 61. al^{10} fere d* vg^{cle} (et. fu, sed non am demid) arm aeth^{ro} Chr^{9,29} *αυτων*, item syr$^{P\,mg}$ ubi adscribitur locus psalmi hunc in modum: *Fiat habitatio eorum deserta, et in tabernaculo eorum non sit qui habitet* | ερημος: 61. ηρημωμενη (:: cf LXX) | εστω (et. Eusdem et^{pe} etc): D* η | λαβετω cum HABCD 8. 25. 61. Eusdem Chr^{9,29}, item arm ... ς λαβοι cum E 1. 13. 31. al plor Eus$^{pe\,696}$ :: ut LXX

21. παντι: D add τω | ω εισηλθ. cum ℵ*.ABC*D^{2} (* ωσ, d* *quoniam*) 61. vg Aug$^{act\,fol}$ ... ς εν ω εισηλθ. cum ℵC^{2}(et iam^{2} vid)E al plor Chr | ὡ: D syr^{P} aeth^{utr} Aug$^{act\,fol}$ add χριστος

22. ιωαννου: B*D^{Gr*} ιωαννου | αχρι cum ℵA 15. 18. 27. 28. 61. al (neglexerunt conlatores) :: αχρις adamat Luc isque evgiistarum solus (praeter Lc tantum Mt 24, 38 in evv legitur; cum Lc vero frequentat Paulus et apoc); habet illo in evglio quater, in act sedecies) ... ς Ln Ti εως cum BCDE al plor | ανελημφθη cum HABDE ... ς ανελημφθη cum G reli omn^{vid} | συν ημιν γενεσθ. cum HABCD 5. 31. 40. 61. al^{3} scr vg arm Chr$^{9,30-33}$ Aug$^{act\,fol}$ ... ς γενεσθ. συν ημ. cum E 1. 13. al plor syr^{utr} aeth Thphylutr (^{16} et ^{194})

23. και ab initio: E add τουτων λεχθεντων, item Bedretract^{101} *in Graeco habetur plus: Et his dictis statuerunt* etc | εστησαν (Chr^{9,30} ουχι αυτοι αυτους εστησεν, αλλα παντες): D* d aeth^{ro} (non itemPP) Aug$^{act\,fol}$ εστησεν | ιωσηφ cum HABCDE etc (et. Eushist^{2,30,10} Bas$^{eth\,291}$ etc): 5. 1^{loct} sah syr^{P} ιωσηρ | βαρσαββαν cum HABE 1. 40. 61. 80. 95. al plus^{10} am (*-bba*) fu (*-bban*) sah cop Eushist^{2,30,10} ex^{edd} plor (ita Lamm. et Hein.) ... ς βαρσαβαν G. G al plu vg^{cle} syr^{utr} Eus^{edd} Bas$^{eth\,271}$ Chr ... D tol aeth^{utr} βαρναβαν (:: cf ad 4, 36) | μαθθιαν cum ℵ*D sah fragm (ed^{wold} μαθιασ) ... ς Ln (nesciebat B) ματθιαν cum HAB^{2}CE reli cop (arm *Matathian*). Item v. 26.

καὶ Μαθθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα 25 λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II.

1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν Dt 16, 9 a

---

24. *ειπαν* cum ℵABCD 61. Eus^{hist} 3, 39, 10 ox^{edd} 4 (oddllämm ethoin) ... ς *ειπον* cum ℵ al omn^{vid} Chr^{9,30} | *ον εξελεξ.* hoc loco cum ℵABCDE h 1. 5. 13. 31. 40. 61. 80. al^{20} fere m^{16} vg cop syr^{P} (et syr^{sch} ar^{e} arm *ενα ον εξελ. εκ* etc) Bas^{eth} 291 Chr^{9,30} ... ς (= Gb Sz) post *ενα* cum minusc ut vdtr pauc (similiter sah aeth) | *ενα*: D^{gr} 4 traxit ad *λαβειν* indeque *αναλαβειν* fecit, item 8^{pc}

25. τ. *τοπον* (Gb') cum ABC*D (add *τον*) vg sah cop Procop ap Niceph 1, 926 (*τόπον γάρ φασιν, ὃν βαθμὸν ἐκάλεσεν ὁ παῦλος*) Aug^{act} fel. Cf et. cat^{ox} 15 *δεῖ τοίνυν τὸν κληρωθέντα τόπον ἔχειν ὃν ἐκληρώθη*) ... ς *κληρον* cum ℵC^{3}E al omn^{vid} syr^{utr} arm Eus^{hist} 2, 39, 10 vid (*στῆσαι τε καὶ ἐπιτεῦχθαι αντὶ τοῦ προδοτου ἰσωδα ἐπὶ τον κλῆρον τῆς ἀναπληρωσεως του αὐτων ἀριθμου*) Bas^{eth} 292 Chr^{9,30} (aeth^{utr} exprim *την διακονιαν ταυτης της αποστολης*) :: *κληρον* ex v. 17 inlatum vdtr | *αφ* (Gb') cum ℵABCD 5. 18. 33. 61. 66** 173^{mg} Bas^{eth} 292 Aug act fel (d Aug *a*, contra e vg *de*) ... ς *εξ* cum E 1. 40. al pler Chr^{9,30} | *τοπον τον ιδιον* cum ℵBDE etc ... C *ιδιον τοπον*, A *τοπον τον δικαιον*, 101. *τοπον αυτου*

26. *αυτοις* cum ℵABCD^{2} 5. 7. 13. 25. 61. 81. 100. 173^{mg} vg sah cop aeth Chr^{9,33} ... ς *αυτων* cum D*ℵ 1. 31. 40. al plu syr^{P} arm Chr^{9,30} Aug ox^{edd} (*sortes suas*) ... syr^{sch} ar^{e} Aug^{act} fel ed non exprim | *ο κληρος* (et. Eus^{dem} 475 etc): D* om *ο* | *συνκατεψηφισθη* cum ℵ^{c}AB^{c}CE 61. ... ς Ln *συγκατ.* cum B^{2} al pler ... ℵ* *κατεψηφισθη*, D^{2} *συνεψηφισθη* (D* *συψηφ.*) | *ενδεκα* (et. Or^{int} 2, 450 etc) ... D *ιβ'* (d XII), Eus^{dem} *δωδεκα* | *μαθθιαν*: vide ad v. 23.

II. 1. *και εν τω* cum ℵABCE etc ... D *και εγενετο εν ταις ημεραις εκειναις του* | *συνπληρουσθ.* cum AB^{c}CDE ... ς Ln *συμπληρ.* cum ℵB^{2} al certe pler | *την ημεραν* (et. syr^{P} sah cop Dion$^{\text{Paul samo}}$ resp 4 Ath 522 Chr$^{9,38-2,107}$ Cyr^{hr} 271 Aug^{act} fel et^{contr} ep manich): d e vg syr^{sch} ar^{e} arm aeth Ath^{int} 581 Aug^{unit} eccl al^{lat} *τας ημερας* | *ησαν παντες*: D *αυτων αυτων παντων*, item syr^{sch} ar^{e} aeth | *παντες* cum ℵ^{c}ABC 61. al plus^{15} Ath 522 ... ς *απαντες* cum minusc plu ... ℵ*E 163 Chr^{9,38} (non attingit in comm) plane om (:: quod veri specie non caret). Praeterea h 31. 94. 95. 96. 106. 127. al^{15} et$^{4\text{ scr}}$ Thphyl^{b} add *οι απο-*

πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος
ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ
ἦσαν καθήμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι
10, 46. 19, 6 ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 καὶ ἐπλήσθη-
1 Co 12 aa [Mc 16, 17]

στολοι | ομου cum ℵABC* 18. 61. o (*simul*) vg (*pariter*) Ath^{522} et$^{int\ 781}$ (ut vg) Aug$^{act\ fel}$ et$^{unit\ eccl}$ (utroq loc *simul*) ... ς ομοθυμαδον cum C^{3}ℵ$^{E^{r}}$ al plor Ath$^{edd\ 4}$ Chr$^{9,\ 38}$ Thphyl^{a} Promiss (*eadem animatione simul in unum*) Aug$^{contr\ ep\ mani}$ (*eadem animatione simul in unum*) (:: ομοθυμαδον, quod alibi fluctuare non solet, Latt per *unanimiter* reddere solent, ut 1, 14. 2, 46. 4, 24) ... D sah cop om | επι το αυτο: 69. om

2. και ab initio (et. Ath^{522} et$^{int\ 781}$ Cyp^{327} Aug$^{contr\ ep\ manich}$ etc): D add ειδου, Cyr$^{soph\ 616}$ et$^{esa\ 393}$ ιδου | εκ του et. Eus$^{mare\ 151}$ Ath^{522} Cyr ^{4,1066} et$^{glaph\ 45}$ Thdrt^{1,788} et^{1074} etc; item Or^{1,750} εξ ... Β απο του (sed e *de caelo*) | πνοης βιαιας et. Or Eus^{mare} Ath Cyr$^{hr\ 272}$ Cyr^{alex} Thdrt etc ... D 3. 93. 95** βιας. πνο. | ολον (et. Cyr$^{hr\ 272}$ Cyr$^{glaph\ 45}$ et$^{soph\ 616}$ etc, d vg etc *totam*): D^{Er} παντα, e Vlg$^{vari\ 742.\ 750}$ *omnem* ... 18. 33. 83* 98. 17^{loct} om | καθημενοι cum ℵABE al omn^{vid} Dion$^{paul\ samos}$ resp ^{4} Ath^{522} Cyr$^{hr\ 44}$ et^{272} (και επληρωσεν ολον τον οικ. ου ησαν καθημενοι. Iam pergit de suo: δοχειον γεγονε του νοητου υδατος ο οικος· οι μαθηται ενδον εκαθεζοντο, και ο οικος πας επλησθη.) Cyr$^{glaph\ 45}$ Thdrt^{bis} etc ... Ln Ti καθεζομενοι cum CD :: quae lectio inde commendatur quod Act 6, 15. 20, 9 Lc 2, 46 Mt 26, 55 a nonnullis testibus, inprimis D, pro καθεζεσθ. substituitur καθησθαι. At in Ioh 4, 6. 11, 20. 20, 12 εκαθεζετο et καθεζομενους non fluctuat. Ac docet locus Cyrilli^{hr} lectorem doctum ad substituendum καθεζεσθαι proclivem fuisse, quemadmodum etiam Act 3, 10 pro καθημενος D καθεζομενος posuit. Hinc certe testium CD auctoritate standum non est.

3. και εκαθ. cum ℵB 15. 18. 61. d (*et sedit*) syr^{utr} arm Dion$^{paul\ samos}$ resp ^{4} Ath^{522} (et$^{int\ 781}$ *et sedit*) Did$^{tri\ 2,5}$ Cyr$^{hr\ 44}$ et^{272} Chr^{9,35} Cyr ^{4,1066} Promiss (*et insedit*) Hier^{esai} (*et sedit*). Item D και εκαθ. τε. Item Cyp^{327} Aug$^{act\ fel}$ et$^{contr\ ep\ manich}$ *qui et insedit*, Did$^{cat\ 21}$ αι και εκαθισαν ... ς Ti εκαθ. τε cum AC^{3}D^{3}ℵ$^{E^{r}}$ al plor vg (*sedit*)*que*) Eus$^{hist\ 10,}$ ^{4,66} Thdrt ^{1,788} Thphyl^{a} et^{b} ... C* e Did$^{tri\ 2,24}$ Aug$^{unit\ eccl\ 356}$ (*consedit autem*) εκαθ. δε :: recepimus και εκαθ. cum idonea auctoritate testium, quum nec εκ. τε suspicione alieni liberum sit. Poterat enim propter toties repetitum και inferri, praesertim quum εκαθισεν singulariter positum ωφθησαν excipiat. Alii igitur τε, alii δε substituerunt. | εκαθισεν cum ℵ^{c}ABCE al omn^{vid} d vg arm (aeth *et apparuit – tamquam ignis et sedit* etc) Dion$^{paul\ samos}$ resp ^{4} (επεκαθισεν) Eus^{hist} edd Did$^{tri\ 2,5}$ et^{2,24} Ath^{705} et$^{522\ edd\ 2}$ Cyr$^{hr\ 44}$ et^{272} Chr^{9,39} Severian$^{cat\ 22}$ Cyr $^{esa\ 393}$ et$^{glaph\ 45}$ et^{4,1066} (Cyp^{327} Aug al vide supra) ... ℵ*D^{Er}(*et^{2}) sah cop syr^{utr} Eus$^{hist\ 10,4,66}$ (ex$^{edd\ 6}$ edd^{schwegl} et^{hoin}) Did$^{tri\ 2,5}$ Ath^{522} Cyr$^{esa\ 418}$ et$^{soph\ 616}$ εκαθισαν, Did$^{cat\ 21}$ αι και εκαθισαν

σαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. 5 Ἦσαν δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

1. *παντες* cum ℵAB*DK 34. 36. 56. 61. (al haud dubie, sed neglexerunt coniatores) ... ς Ti *απαντες* cum $\aleph^{2}$et^{3}C al pler Did$^{tri\ 2,5\cdot 2,8}$ Ath$^{1/2}$ et^{705} Cyr$^{hr\ 11}$ ot^{272} Chr^{9,20} Cyr$^{glaph\ 45}$ et$^{soph\ 616}$ Cosm^{433} :: similiter ac 2, 1 et 14 invectum est *απαντ.* | *ηρξαντο*: D^{gr*} *-ατο* | *το πνευμα* et. Did^{tri} Ath etc: E vg aeth add *το αγιον* | *αποφθεγγ. αυτοις* hoc ordine c. ℵAB C*D 61. 130. vg sah arm Did$^{tri\ 2,8}$ Ath^{582} et^{705} Bas^{1,300} Cyr^{4,1006} ot^{1009} et$^{esa\ 449}$ et$^{soph\ 616}$ ... ς *αυτ. αποφθεγγ.* c. C^{2}E al pler tol syr^{utr} (cop *εδιδου αυτ. το πνευ. αποφθ.*, similiter aeth) Cyr$^{hr\ 14\cdot 272}$ Chr^{9,39} Cyr glaph^{45} Thdrt^{2,1208}

5. *ησαν δε* etc (et. Hil^{30} Augunit eccl etc): D *εν ιερουσαλ. ησαν*, Aug^{act} fel et$^{contr\ ep\ manich}$ *Hierosolymis autem fuerunt* etc | *εισ ιερουσαλ.* cum ℵ*A ... ς Ln Ti *εν ιερ.* cum ℵ^{c}BCDE al omn^{vid} :: adamat Lc istum praepositionis *εισ* usum saepe a scriptoribus mutatum, ut 4, 23 *γενομενα εισ καφαρν.* 4, 44 *κηρυσσων εισ τασ συναγωγασ* 21, 37 *ημελιζετο εισ το ορος* Act 7, 4 *εισ ην υμεισ νυν κατοικειτε* 8, 23 *εισ χολην πικριασ οντα* 8, 40 *ευρεθη εισ αζωτον* 12, 19 *εισ την καισαρ. διετριβεν* 21, 13 *αποθανειν εισ ιεροσολ.* etc | *κατοικουντεσ*: C syr^{sch} cop ante *εν ιερουσαλ.* pon | *ιουδαιοι*: ℵ ante *κατοικ.* pon, ℵ plane om | *ανδρεσ*: c^{2} ante *ιουδαιοι* pon, D post *ευλαβεισ* | *ευλαβεισ*: Aug^{act} fel et$^{contr\ ep\ manich}$ om, sed habet$^{unit\ eccl}$

6. *γενομενησ*: 31. *γεναμ.* | *οτι*: D^{gr} *και* (d* *quiaudiebant*) | *ηκουον* cum ADEKI^{vid} (certe enim non fluctuari potest nisi inter *ηκουον* et *ηκουεν*) al plu cop arm Chr^{9,40}; item 40. 96. *ηκουσαν* ... ℵB 15. 37. cat$^{ixt\ 36}$ *ηκουσεν*, C 61. *ηκουεν*, vg Aug^{act} fel et$^{contr\ ep\ mani}$ et$^{unit\ eccl}$ Bod$^{16\cdot 103}$ sah syr^{utr} *audiebat* | *εισ εκαστοσ* cum ABCDI al pler ... ℵK 15. 36. 37. 60. 99. 100. 17^{lect} e^{ecr} om *εισ* | *τη ιδι. διαλεκτ. λαλουντ. αυτων* cum ℵABCEI etc (e Aug$^{unit\ eccl}$ *sua lingua loquentes illos* [*eos*], vg *lingua sua illos loquentes*) ... D syr^{sch} *λαλουντασ ταισ γλωσσαισ αυτων*, item syr$^{p\ mg}$ *ταισ γλωσσ. αυτ. λαλουντ.*, item Aug$^{act\ fel\ et^{contr\ ep\ manich}}$ *suo sermone et suis linguis loquentes eos*

7. *εξιστ. δε παντεσ* (ℵ* 27. 29. 69. *απαντ.*) cum ℵ*et^{c}ACEI 1. 13. 40. 61. al sat mu (^{s}ap Scri) vg sah cop syr^{utr} arm ... Gb^{0} Sz Ln Ti om *παντεσ* cum BD h al^{40} aeth Chr$^{cat\ 26}$ Aug$^{act\ fel\ et^{contr\ ep\ mani\ et^{unit\ eccl}}}$ :: pro testimoniorum ratione potius ut molestum vdtr abiectum, praesertim quum versu 12 subsequeretur, quam ex ipso versu 12 huc inlatum esse | *λεγοντεσ* (13. om) sine additam cum ℵABC* 26. 61. vg sah cop aeth Chr$^{cat\ 26}$ ... ς add *προσ αλληλουσ* cum c^{2}DEKI al pler syr^{utr} arm (vg^{cd} ap Ln Aug^{ter} *ad invicem dicentes*). Libere Chr^{9,40}

8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες·

και συνηλθε το πληθος και προς εαυτους ελεγον· ουκ ιδου etc | *ουχ* cum ND^{E} 61., item Ti *ουχι* cum B ... ς *ουκ* cum AC al pler Chr^{9,40} | *απαντες* cum NAB^{2}et^{3}CDI 27. 130. 163. ... ς *παντες* cum B*K 61. al pler Chr^{9,40} | *ιδων*: C* 103. 12^{lect} post *λαλουντες*, 61. ante *ουτοι* pon. Cf et. vg *nonne omnes ecce* (am fu domid *ecce omnes*) *isti qui loquuntur Galilaei sunt.* Item libere 96. *ουτοι γαλιλ. εισιν οι λαλ.*, item sah cop al.

8. *ακουομεν* (d o vg Aug$^{unit\ eccl}$ *audivimus*): K post *εκαστος* pon | *τη ιδια διαλ. ημων* (d *propria lingua nostra*): K *τ. ιδ. ημ. διαλ.* (o *propria nostra lingua*) ... D$^{gr^{2}}$ *την διαλεκτον ημων*, item vg^{clo} domid *linguam nostram*, am fu *lingua nostra*, Aug$^{act\ fol}$ etcontr ep mani *sermonem* | *εγεννηθημεν* cum NBC*D$^{E^{2}}$ etc (*nati sumus* d e vg syr^{sch} etp txt etc) ... AC^{2}(ia$^{m^{2}}$?)K* 1. 13. 61. al$^{2\ ser}$ syr^{p} ^{mg} Thphyl^{b} *εγενηθημεν*.

9. *ελαμειται* (B *ασλ.*, C* *αμαλειτ.* et C^{3} *ελαμητ.*) cum ABCD ... ς Lu *ελαμιται* cum N^{c}KLP al omn^{vid} ... d vg^{clo} domid *acclamitae*, e *hacclamitae* ... N* om *και ελαμ.* | *και οι*: D$^{gr^{2}}$ om *και* | *ιουδαιαν τε* (o *iudaeam quoque*, am* fu tol *et iudaeam*, vg^{clo} am^{2} domid Aug$^{act\ fol}$ *iudaeam*, Aug $^{unit\ eccl}$ *iudaei*) ... Ilior$^{esa\ 11,10}$ *et Syria* (praecedit *habitantes in Mesopotamia*), Ter$^{adv\ lud\ 7}$ Aug$^{contr\ ep\ mani}$ *Armeniam* (praecedit apud utrumq *qui inhabitant*) | *τε*: D* d om (vg etc vide ante) nec exprim sah cop arm | *καππαδοκ.* (c *παππαδοκ.*): A *καμπαδ.*

10. *φριγ. τε* (o *quoque*, Aug$^{act\ fol}$ etunit eccl *que*): D vg om *τε*, nec exprim sah cop arm | C *παμφυλιαν* | *αιγυπτον*: D^{gr} *αιγ. τε* | *λιβυης*: D$^{gr^{4}}$ *λιβουης* | *κυρηνην*: 61. *κυρινην*

11. D* *κρητης* (^{2}–*ταισ*) *και αραβυι*, d *cretenses et arabi* | *μεγαλεια* ut NA BD etc ... CE al *μεγαλια*

12. *παντες*: 3. 95* om | *διηπορουντο* cum NAB ... ς Lu *διηπορουν* cum CDEI al omn^{vid} Bas$^{eth\ 256}$ Chr^{9,40} | *αλλος πρ. αλλον*: al^{10} Chr^{9,40} *προς αλληλους*, vg *ad invicem* ... D syr^{p} ^{mg} Aug$^{contr\ ep\ mani}$ add *επι τω γεγονοτι*, et D pergit *και λεγοντες* | *τι* sine *αν* cum NAHCDI (ita prorsus vdtr) 5. 15. 18. 36. 40. 61. 113. Chr$^{9,40.\ 43}$ cat^{28} Bas^{eth} ... ς Ti *τι αν* cum K al plu Thphyl^{a} et^{b} (e vg Aug$^{contr\ ep\ mani}$ etunit eccl *quidnam vult*; d vero *quid vult*) | *θελει* cum ABCD (1 vdtr quum *αν* omnino deesse videatur) 5. 15. 18. 36. 40. 61. 113. (sed A 113. cat^{28} post *τουτο* pon) Chr$^{9,40.\ 43.}$ cat^{28} ... ς Ti *θελοι* cum NK al plu Bas^{eth} : : possit aliquis lectionem codicis N *θελοι* sine *αν* praeferre, unde et *αν θελοι*

τί θέλει τοῦτο εἶναι; 13 *ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.*

14 *Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου.* 15 *οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας,* 16 *ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ·* 17 *καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις,* Joel 2, 28–32 (3, 1, ss) *λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ*

et *θελει* correctum sit. Sed eodem certe iure ex *θελει* per incuriam ortum dixeris *θελοι*, quod *αν* poscebat. Act 17, 18 *ελεγον· τι αν θελοι* etc tantum non fluctuat. Hoc vero loco pro testium ratione *τι θελει* edendum est, nec ad probabilitatis speciem confugiendum.

13. *διαχλευαζοντ.* cum ℵABCD^{2}I^{2} 5. 13. 15. 18. 36. 38. 40. 61. 69. 96. 113. al plus^{10} Bas$^{eth\,256}$ Cyr$^{hr\,272}$ Chr$^{2/3,\,40-48}$ (D* *διεχλευαζον λεγοντες*) ... ς (= Gb Sx) *χλευαζοντες* cum KI* al plu | *γλευκους*: D add *ουτοι*. Item vg *quia musto pleni sunt isti*, similiterque sah (*quia ipsi*) cop etc

14. *σταθεις δε*: DΣ^{r*} *τοτε σταθ. δε*. Similiter *τοτε* adponit syr^{sch} | *ο πετρ.* c. ℵABDI 40. 61. 69. 95. 117. 180. Bas$^{eth\,256}$ Chr$^{2/3,\,48}$ ... ς Ti *πετρ.* c. CEP al pler | *ενδεκα*: D* d* *δεκα* ... D 12^{loct} syr^{sch} Aug^{unit} ecci^{356} add *αποστολοις* | *επηρεν*: D* d add *πρωτος*, item ℵ post *την φων. αυτου* add *προτερον* | *απεφθεγξατο* (15. 18. 38. 95* al$^{3\,acr}$ *επεφθ.*): C arm Aug^{unit} ecci add *λεγων* ... D *ειπεν* (*dixit*), item syr^{utr} aeth; sah cop *respondit* | *αυτοις*: D Aug$^{unit\,ecci}$ om | *παντες* cum ℵABCDI* 61. 12^{loct} (D Aug ante *οι κατοικ. ιερ.* pon) ... ς Ti *απαντες* cum KI^{2}P al pler Bas$^{eth\,256}$ Chr$^{2/3,\,48}$ | *υμιν*: DΣ^{r*} *ημειν* | *εστω και*: D om *και* | *ενωτισασθε*: D* *-σατε* (^{2} *-σαθε*)

15. *μεθυουσιν*: C *-νωσιν* | *εστιν γαρ* etc et. Dion^{paul} samos resp^{4} Cyr$^{hr\,272}$ Chr$^{2/3,\,48}$ ... DΣ^{r*} *ουσης ωρας της ημεφας γ'*, item e vg Aug$^{ep\,199}$ Gaud$^{serm\,9}$ *cum sit hora diei tertia* (e *tertia diei*). Nec differre vdtr Ir$^{int\,188}$ *dixit Petrus non ebrios quidem illos esse, quum sit hora tertia diei*

16. *ιωηλ* cum ℵABCEIP al omn^{vid} vg reli (sed sah syr^{sch} aeth Dion Gaud ante *προφ.* pon) Dion^{paul} samos Bas$^{eth\,256}$ Cyr$^{hr\,274}$ Chr$^{2/3,\,48}$ ... Ti om c. D Ir$^{int\,188}$ Rebapt^{389} Hil^{361} Aug$^{ep\,199}$ | *και εσται* c. ℵABCEIP al omn^{vid} vg syrP arm aeth Cyr^{hr} Bas^{eth} Chr Gaud$^{serm\,9}$ ... Ti om *και* c. D sah cop syr^{sch} Ir^{int} Rebapt Hil Aug Chron^{176} | *εν ταις εσχ. ημ.* c. ℵADRIP al pler vg cop syr^{utr} (aeth^{ro} *post hos dies*) Chr$^{2/3,\,48}$ Ir$^{int\,188}$ Rebapt^{389} Hil^{361} Aug$^{ep\,199}$ ... B sah aethPP Cyr$^{hr\,274}$ *μετα ταυτα* (:: ut LXX, unde affertur locus Coust$^{6,\,5,\,2}$) ... C 103. arm *μετα ταυτ. εν ταις εσχ. ημερ.* | *ο θεος* c. ℵABCIP al pler sah cop syr^{utr} arm Bas^{eth} Cyr^{hr} ... DE 105. vg Ir^{int} Rebapt Hil (sed hi^{2} *dicit dominus* pon post *επι πασ. σαρκα*) *κυριος*, 47^{inc} Chr$^{2/3,\,48}$ *κυριος ο θεος* | *πασαν σαρκα*: DΣ^{r*}

προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται· 18 καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. 20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,
Ro 10, 13 πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. 21 καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 Ἄνδρες Ἰσραη-
Ro 10, 20 λεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι

πασας σαρκας | *υμων* pri (106^{44} om) et sec (c Dion om): D Rebapt IIil bis (pri et. Dionpaul samos resp ^{4}) *αυτων* | *αι*: C^{*vid}D om | *υμων* tert: D Rebapt om (tacet Hil) | *υμων* quart cum ℵABC^{2}P al omn^{vid} vg rell Chr ... C^{*vid}DE Rebapt om | *ενυπνιοις* cum ℵABCD^{2}(^{*gr} om) h 13. 27. 40. 61. al^{20} fere Epiph^{1060} ... ς (= Gb Sz) *ενυπνια* cum KP al permu Severian$^{cat\ 32}$ Chr^{9,49} (:: similiter LXX lectio fluct)

18. *καιγε*: D* d *και εγω* | *επι τους δουλους μου και* (haec omnia 13. om) *επι τας δουλας μου*: ℵ (inverso ordine) *επι τας δουλας μου κ. επ. τους δουλους μου* | *εν ταις ημερ. εκειναις*: D Rebapt^{309} om (Rebapt om etiam *μου* pri et sec) | *απο του πνευμ. μου*: cf Severian$^{cat\ 32}$ *οὐκ εἶπεν· ἐκχεῶ τὸ πνεῦμά μου, ἀλλ'· ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου. οὐ τὸ πνεῦμα ἐκχεῖται, ἀλλ' ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματος.* Accurate igitur e vg Rebapt *de spiritu meo*, contra d *spiritum meum* | *και προφητευσουσιν*: D om, nec magis addit Rebapt :: cf huc et ad totum locum LXX.

19. *ανω*: A 31. 37* sah syr^{sch} ar^{a} om; item syr^{sch} ar^{c} om *κατω* :: utrumq LXX om | *αιμα και* usque *καπνου* (et. Did$^{cat\ 35}$): D om

20. *μεταστραφησεται*: DE^{gr} *μεταστρεφεται* | *πριν* cum ℵACDK 13. 61. ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *η* cum BP al pler Chr^{9,49} (:: LXX om *η*, at rebus eiusmodi praestantissimas Ni Ti auctoritates sequi praestat; vide etiam ad *ημεραν*) | *ημεραν* cum ℵ*HII ... ς *την ημεραν* cum ℵ^{c}ACKP al omn^{vid} Chr (:: ita etiam LXX editum est, sed HII om *την*) | *την μεγαλην* sine additam cum ℵ (nec suppl^{a} aut^{c}) D ... ς Ln Ti add (:: ut LXX) *και επιφανη* cum ABCEP al omn^{vid} vg rell Chr^{9,49}

21. Versum om ℵ*, suppl ℵ^{a} | *ος αν* cum ℵ^{a}ACDP al pler Chr^{9,49} ... Ti *ος εαν* cum BE 69. 100. | *κυριου*: D* praem *του*

22. *ισραηλ-* cum A1^{2}CDP etc ... ℵ *ισδραηλ-*, B*K *ιστραηλ-*, item d e *istrahelitae* | *-ηλειται* c. ℵABCDK ... Ln *-ηλιται* cum P minuse ut vdtr omn | *ναζωραιον* c. ℵ^{c}ABCD^{2}KP etc: ℵ*D* *ναζοραιον* | *αποδεδειγμενον* (ita ℵB etc; ACD^{2}K *-δειγμενον*, D* *δεδοκιμασμενον*) ante *απο του θεου* cum ℵBCD^{2} 31. 61. 69. 104. 118. 163. vg sah arm aeth Ath^{194} Chr^{9,56} Thdot$^{anc\ 433}$ Thdrt^{9,408} (ap Gall) Iren$^{int\ 193}$ Fulg$^{trasim\ 3,31}$ ... ς post *απο του θε.* cum AD*KP al plu cop syr^{utr} Ath^{379} Cosm^{503} Tert$^{carn\ chr\ 15}$ et

καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, 23 *τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε,* 24 *ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.* 25 *Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προωρώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν* Ps 15 (16), 8–11

---

pudic 21 (*a deo vobis destinatum, vobis a deo destin.* Apud Eus$^{ecl\ 78}$ *αποδεδ. εισ ημασ απ. τ. θεου,* apud Epiph ^{467} et ^{1025} omittitur *απ. τ. θεου,* item ^{51} (sed^{ed} add *εκ του θεου*). | *εισ υμασ* et. Ir$^{int\ 189}$ Tert^{bis} ... D* al^{5} d Eus$^{ecl\ 78}$ *εισ ημασ* | *δυναμεσι* et *τερασι* cum NABD etc ... Ti *-σιν* bis cum CEP etc | *οισ* (et. Eus^{ecl}): D* *οσα* | *δι αυτου* e (c om) *θεοσ* et. Ir$^{int\ 193}$ Eus$^{ecl\ 78}$ Ath ^{379} Cosm^{508} Thdot$^{anc\ 433}$ ... K al$^{2\ ser}$ vg^{cl} (non item am fu demid tol) sah cop aeth Ath^{184} Thdrt^{2,408} (Gall) o *θε. δι αυτ.* | *εν μεσω* cum NBDP etc ... ACK 13. *εμμεσω* | *καθωσ* sine *και* cum NABC*DK 15. 18. 25. 27. 29. 31. 40. 61. 73. 96. am fu demid sah cop syr^{sch} arm aeth Ir^{int} Eus^{ecl} Ath^{379} (et^{194} tantum habet *καθωσ οιδατε*) ... ς (Gb^{09}) add *και* cum C^{2}P al plu vg^{cle} syrP Chr ^{2,56} Thdot anc 433 Cosm^{508} | *αυτοι* (et. Eus^{ecl} Ath^{379} Chr Ir^{int}): K *υμεισ παντεσ,* 117. *υμεισ* (vg arm *vos*)

23. *εκδοτον* sine additam cum ℵ*ABC* 25. 27. 29. 40. 61. vg sah cop syr^{sch} arm (vide post) aeth Ath^{194} Ir$^{int\ 193}$ Victorin$^{ari\ 2,16}$ ... ς (Gb^{00}) add *λαβοντεσ* cum ℵ^{c}C^{3}DEP al plu syrP Eus$^{ecl\ 78}$ Chr^{2,57} Cyr^{4,403} Thdot $^{anc\ 433}$ Cosm ^{508}. Testatur et. Bed$^{retract\ 105}$ *in Graeco habetur uno verbo plus, quod tamen multum ad causam pertinet: Et praescientia dei traditum accipientes.* | *χειροσ* (Gb'') cum NABC*D 18. 15. 18. 61. 100. 127. 130. syrP aeth Eus^{ecl} Ath Cyr ... ς *χειρων* cum C^{2}EP al plu vg sah cop syr^{sch} arm (*tradentes in manus* pro *εκδ. λαβ. δια χ.*) Ir$^{int\ 193}$ Chr ^{2,57} Cosm^{508} | *ανειλατε* (Gb'') cum NABCDEP 1. 13. 61. al^{20} Eus^{ecl} Ath ^{185} ... ς *ανειλετε* cum minusc plu Chr Cyr Cosm

24. *λυσασ* sine additam et. Polyc$^{1\ pag\ 277}$ Ir$^{int\ 193}$ Eus$^{ecl\ 78}$ Cosm^{508} ... K add *δι αυτου,* quod idem testatur Bed$^{retract\ 105}$ *si Graecam inspexerimus auctoritatem, ubi scriptum est - solvens per ipsum dolores mortis* etc | *θανατου* cum NABCE^{3}P al omn^{vid} sah syrP arm aeth Eus$^{ecl\ 78}$ Ath^{354} Cyr^{4,403} Thdot$^{anc\ 433}$ Thdrt^{2,1044} et^{5,1039} (dial$^{trin\ 3}$) Cosm^{508} (Bed^{retract} vide ante) ... D e vg (hi^{s} *inferni*; d *inferiorum*) syr^{sch} (*vincula sepulcri*) cop ar^{e} (*dolorem gehennae*) Polyc$^{1\ pag\ 277}$ Epiph^{1069} Ps-Ath$^{pass\ dom\ 26}$ (^{3,17} *οι πολυ γοιν διεστη και τασ ωδινασ ελυσε του ᾅδου* etc) Ir$^{int\ 193}$ (*inferorum*) Fac ^{768} (ap Gall^{11}) Thdrt$^{5,104\ lat}$ *adou* (Gb') :: cf vv. 27 et 31, item Ps 18, 5. 6. 116, 3.

25. *δαυειδ* cum NBD; per compendium ACEP etc ... 8s *δαυιδ,* ς (et. Gb) *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1 | *γαρ* (et. Eus$^{ecl\ 78}$ Ir$^{int\ 193}$ etc): E 15. 18. *μεν γαρ* | *εισ αυτον* (Eus^{ecl} om haec): A *εισ αυτην* | *προορωμην* cum NAB* CDK ... ς *προωρωμην* cum B^{2}P al certe pler | *τ. κυρ. μου* cum ND (item ut soient syr^{sch} et ar^{e}) ... ς Ln Ti om *μου* cum ABCKP al omn^{vid} vg

μου ἐστίν, ἵνα μὴ σιαλευθῶ. 26 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκη-
12, 35 νώσει ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων
Ps 88 (89), 4 καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος

---

rell Eus$^{ecl\ 78}$ Chr^{9,57} Ir$^{int\ 193}$ Fulg$^{trasim\ 1}$ et^{8} :: LXX om *μου*, nec addendi caussa erat

26. *ηυφρανθη* cum ℵABCDKP 31. 40. 61. 69. 117. al plus^{5} Clem^{765} (utrum e LXX an ex actis afferat ambiguum) ... ς *ευφρ.* cum minusc plu | *μου η καρδ.* cum א*B Clem^{765} ... ς Ln *η καρδ. μου* cum אCACDKP al omn^{vid}. Item Latt etc :: ut LXX | *εφ* cum אCD ... ς Ln *επ* cum AHKP al omn^{vid} :: ubi forma *ἐλπίσ*, quae iam ex antiquissimis inscriptionibus innotuit, tanta auctoritate utitur (similiter fit Ro 8, 21), arcenda non est. Cf Steph. Thes. sub *ελπισ* et *ελπιζω*.

27. *εγκατ.* cum B*DK (v. 31 accedunt אC) ... ς Ln Ti *εγκατ.* cum אAB^{2}CP al certe pler :: cf Lc 18, 1 ubi *εγκακειν* אABDHKQ, item similia, licet non omnia consentiant) | *αδην* (Gb") cum אABCD 40. 61. al plus^{20} Clem^{765} (ut ante) Epiph^{2,30} ... ς *αδου* cum KP al plu Chr^{9,57} (Or vide ad v. 31) :: item LXX^{ed} et A; אB *αδην*

28. *εγνωρισας* (et. d): D^{gr*} *γνωρισας* | *ευφροσυνης*: A* vid 31. 69. *ευφροσυνην*, item e* fu *replebis me iucunditatem* :: ita etiam LXX A

29. c *παρησιασ* | *δαυειδ* cum אBDH (AP per compendium) ... ς *δαβιδ*, Sz *δαυιδ* cum minusc plu | *μνημα* et. Eus$^{ecl\ 78}$ et$^{Ps\ 82}$ Cyr$^{act\ 19}$ Thdrt^{1,692} etc ... D *μνημιον* | *εν ημιν* et. Eus^{bis} Chr^{9,58} Thdrt^{1,692} ... 4. 33. 103. 117. 119. Thphyl$^{b\ 200}$ *εν υμιν* ... D *παρ ημιν*, item e vg (ut et. d) *apud nos*

30. *ειδωσ* et. Ir$^{int\ 193}$ Eus$^{ecl\ 78}$ et$^{Ps\ 82}$ etc ... D^{gr*} *ειδων* | *οσφυοσ* (*lumbi* vg^{cle} fu demid): D* *καρδιασ* (item d *de praecordia*) ... am syr^{sch} aeth Ir$^{int\ 193}$ Victorin$^{ari\ 2,16}$ *ventris* | *καθισαι* cum אABCD^{2} h 61. 95. 142. 12^{lect} vg sah cop syr^{sch} arm aeth Eus$^{ecl\ 79}$ Cyr$^{act\ 19}$ Ir$^{int\ 193}$ Victorin$^{ari\ 2,16}$ Fulg^{tras}, item additis *τον χν κατα σαρκα* Ath^{707} et^{777} lat Vigtri ... ς (= Gb) praem το (D* 15. 18. 36. om) *κατα σαρκα αναστησειν* (D* 18. 15. 18. 34. 36. 40. *αναστησαι*, 57. *αναστησασ*) *τον χριστον* (D^{gr} 69. 96. 105. 1$^{lect\ 68}$ add *και*, 15. 18. 98. 118. 180. pergunt *καθισαι τε*) cum D*P 1. 13. 31. al pler (sed 4. 27. 29. om *τὸ κα. σαρκ.*) d syr^{p} arr Eus$^{ps\ 52}$ Chr^{9,58} Thphyl^{a} et^{b}. Similiter K *αναστησαι τον χν και*, quod etiam Bed$^{retract\ 108}$ testatur: *in Graeco habetur plus: De fructu lumbi eius suscitare Christum et sedere super sedem eius. Sed et in eo quod sequitur - in Graeco consequentius habetur, quia neque*

αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 *προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ*
τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε n
ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 *τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ* 3, 15. 5, 30 10, 39
θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 *τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ*
ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ
τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 *οὐ*

derelicta est anima eius in inferno. | επι τον θρονον cum ℵABCD 15. 36. 61. 130. Eus^{ecl} etp^{s} ... ς επ. του (P* om) θρονου cum KP al pler Chr^{9,58} Cyr$^{act\ 18}$

31. προϊδων (ACK al$^{2\ ncr}$ -ειδων) et. Eus$^{ecl\ 79}$ etp$^{s\ 52}$ Cyr$^{act\ 19}$ Thdrt^{1,693} al Ir$^{int\ 193}$ etc ... ng$^{r\ 2}$ 1. 60. 69. 100. 104. 127. 163. προειδωσ. Praeterea D* d om (:: excidit versus) προϊδ. ελαλ. περι της | ουτε pri (Gb″) cum ℵABCD 15. 18. 25. 36. 40. 61. 118. 130. e vg Eus^{ecl} etp^{s} Chr^{9,58} Cyr$^{act\ 19}$ Ir$^{int\ 193}$ Victorin$^{ari\ 3,16}$ Fulg^{tras} (Bed$^{retract\ 108}$ – vide ad v. 30 – h. l. non tam ℵ quam e respexisse vdtr) ... ς ου (ℵ 5. 96. 104. 105. 136. 163. 12^{lect} Thdrt ουκ) cum KP al plu sah cop syr^{utr} Thdor$^{ant\ 613}$ Thdrt^{1,693} Did$^{int\ 281}$ Philast$^{haer\ 41}$. Item ουτε nec cum ℵA CD 5. 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 118. 130. 163. Eus^{ecl} etp^{s} Chr Cyr^{act} ... ς ουδε cum BKP al plu Thdor^{ant} Thdrt Did$^{int\ 281}$. Bis ουδε Thaum$^{anath\ 9}$. | εγκατελειφθ. (εγκ- c. NBCDE; Lu Ti εγκ.- c. A) cum (Gb″) ℵABCDK (sed D* εγκαταλ-, C -λημφθη) 5. 13. 15. 18. 36. 40. 57. 61. al plus^{15} Thaum$^{anath\ 9}$ Eus^{ecl} etp^{s} Chr Cyr^{act} Thdor^{ant} Thdrt ... ς κατελειφθη cum P 1. 31. al plu. Scripsimus autem εγκατελ. sine additam cum ℵABC*D 61. 76. 81. vg sah cop syr^{sch} aeth ar^{6} Eus^{ecl} etp^{s} Ir^{int} Did$^{int\ 281}$ Victorin$^{ari\ 3,16}$ ... ς (= Gb) add η ψυχη αυτου cum C^{3}KP al pler syrP arm arP Thaum$^{anath\ 9}$ Chr^{9,58} Thdor^{ant} Thdrt Philast$^{haer\ 41}$ Fulg^{tras} (sed Thaum Chr Philastr ante εγκατελ., syrP Thdrt post αδου pon). Item Bed$^{retract\ 108}$ testatur, vide ad v. 30 | αδην cum NB 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 96. 100. 104. 118. 127. 130. 161. 163. al$^{2\ acr}$ Eus^{ecl} etp^{s} Thaum$^{anath\ 9}$ ... ς Lu αδου cum AC DKP al plu Chr^{9,58}

32. τουτον et. Eus$^{ps\ 52}$ Chr^{9,59} Ir$^{int\ 193}$ Did$^{int\ 281}$ etc ... D*ℵ d Victorin$^{ari\ 3,16}$ Ambl$^{oseph\ 500}$ add ουν | τον et. Eus^{ps} Chr ... D* om | εσμεν hoc loco et. Eus^{ps} Chr Cosm^{502} Ir^{int} etc ... ℵ ante ημεισ, D vg Did^{int} post μαρτυρεσ pon, P* om

33. την τε: D και την (Thdrt$^{dial\ spi\ 5,1044}$ την δε) | του πνευμ. του αγι. cum ℵABCK 5. 13. 61. 130. d vg (uterq *spir. sancti*, item Did$^{int\ 281}$ Amb^{los} al) Chr^{9,59} ... ς του αγιου πνευματοσ cum DE^{r}P al pler Thdrt^{dial} Cosm^{502} Ir$^{int\ 193}$ | εξεχεεν: D*d add υμειν | τουτο o: 40. 133. τουτον ον, vg (et. am fu) lux *hunc quem* (quod spectat ad *spiritum*) ... ℵ demid tol sah syr^{sch} etp txt ar^{e} Ir$^{int\ 193}$ Did$^{int\ 281}$ Ambl$^{oseph\ 500}$ τουτο το δωρον, *hoc donum quod* (Ir^{int} *donationem hanc quam*, Philast^{136} *hanc gratiam quam*) | υμεισ (DE^{r} d om) sine νυν cum ℵABC*D^{2} 10* 15. 18. 27. 29. 36. 61. 81. 127. 130. vg sah cop syr^{sch} arm aeth Did$^{int\ 281}$ Thdrt$^{dial\ 5,1044}$ ... ς (Gb^{00}) praem νυν cum C^{3}KP al plu syrP arP Cosm^{502}, item Ir$^{int\ 193}$ add νυν | και βλεπετε cum BD 81. arm^{zoh} ... Lu

Ps 109 (110), 1 Mt 22, 44. pp Heb 1, 13 1 Cor 15, 25 γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς Lc 3, 10. 14 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες

[και] βλεπ., ς om και cum ℵACEP al pler vg syr^{utr} roll Did$^{int\ 261}$ Thdrt dial 5,1044

34. δαυειδ cum ℵBD; per compendium ACEP ... ς (et. Gb) δαβιδ, Sx δαυιδ cum minusc | λεγει δε, vg^{cle} *dixit* (am fu demid Ir$^{int\ 193}$ *dicit*) *autem* ... D ειρηκεν (d *dixit*) γαρ (γαρ et. syr^{sch} exprim) | ειπεν (et. d e fu demid Ir^{int} *dixit*): D^{gr} am λεγει (*dicit*), item Bed$^{retract\ 109}$ *Quidam codd. habent: Dicit dominus, sed Graeca exemplaria et in hoc libro et in psalterio habent: Dixit dominus* | κυριος cum ℵ*B*D ... ς Ln Ti o κυρ. cum ℵ^{c}AB^{3}CEP al pler Chr^{2,60} Thdrt^{1,1291}

35. εως αν: D* om αν | D* εκθρους, E εκχθρους

36. οικος cum ℵABEP al fere omn Bas^{1,288} Epiph$^{728.\ 764}$ Eustath^{ant} ap Thdrt^{4,224} Chr ... Ln o οικος cum CD $^{a\,scr}$ | και κυριον (et. ς Gb Sx) cum ℵABCDEP al plus^{40} vg syr^{P} arm^{zoh} aeth^{PP} Epiph$^{728.\ 764}$ Nyss$^{adv\ ari}$ (Mai^{4,6}) Bas^{1,292} Ath$^{261.\ 709}$ Chr^{2,60} etc Ir$^{int\ 193}$ Tert$^{prax\ 28}$ ... ς^{e} om και cum minusc mu syr^{sch} sah cop aeth Bas^{1,239} Eustath^{thdrt} (l. l.) | αυτον post κυριον (et. Gb Sx) cum ℵABCD^{2} (D* d om plane) 5. 15. 18. 36. 45. 69. 104. 130. 163. vg arm Bas$^{1,239.\ 293}$ Ath^{261} (sed fluct lectio) Eustath^{thdrt} (l. l.) Chr Ir$^{int\ 193}$ ... ς (= Gb Sx, sed Gb') post $\overline{\chi ν}$ cum EP 61. al plu Ath^{709} (et^{261} fluct lectione) Epiph$^{728.\ 764}$ et^{2,46} Nyss^{mai} et gall^{6,570} Caes$^{dial\ 1,25}$ ... sah cop ante [και om] κυριον, Tert^{prax} inter εποι. et ο θε., etc | εποι. ο θεος cum ℵB 61. vg^{cle} cop syr^{utr} aeth Bas^{1,239} Ath$^{261.\ 709}$ Leont^{634} (Gall^{12}) Tert^{prax} Amb$^{fid\ 463}$ ... ς Ln o θε. εποι. cum ACDEP al pler am fu demid sah arm Bas^{1,292} Epiph$^{728.\ 764}$ Chr^{2,60} Eustath^{thdrt} Ir$^{int\ 193}$ | τουτον τον: D* om τον

37. ακουσαντ. δε (E^{gr} Augunit ecc$^{l\ 350}$ ουν, fu Aug$^{ps\ 72}$ om) ... D syr^{P} mg τοτε παντες οι συνελθοντες και ακουσαντες | κατενυγησαν: ℵ 61. κατηνυγ. | την καρδιαν cum ℵABC 36. 61. 118. 130. Bas$^{eth\ 243}$ Epiph^{27} Chr^{2,65} ... ς τη καρδια cum DEP al pler (e vg *compuncti sunt corde*, d *stimulati sunt corde*) | ειπον τε cum ABCP al pler Bas$^{eth\ 243}$ Chr, item *et dixerunt* vg etc. Similiter E και ειπον, 19. 61. ειπον δε ... ℵD$^{gr\ 2}$ (vide post) 18. 24. 26. 56. 73. 103. $^{l\ scr}$ Augunit ecc$^{l\ 350}$ (sed$^{ps\ 72}$ *et dixerunt*) ειποντες ... D* d και τινες εξ αυτων ειπαν (D$^{gr\ 2}$ ειποντες, sed Scri non testatur και τιν. εξ αυτ. deleta esse) | λοιπους: D 104. Augunit ecc^{l} om (libere Aug^{ps} *et dixer. ad apostolos*) | ποιησωμεν cum ℵABC E^{gr}P 15. 18. 42. 61. 73. 101. 117. 130. al plus^{10} Bas$^{eth\ 243}$ (ex$^{ed\ par}$ et cod, non ed garu) Epiph^{27} Chr^{2,65} ... ς Ln Ti ποιησομεν cum D al plu Cyr$^{hr\ 47}$. Item *quid faciemus* e vg Ir$^{int\ 193}$ Augunit ecc^{l} et^{ps} etalibi al.

ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησίν, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ Eph 2, 13
θεὸς ἡμῶν. 40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει αὐτοὺς λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. Phil 2, 15

At Latt non distinxisse videntur inter -σωμεν et -σομεν, quemadmodum et Lc 3, 10 sqq probatur, item h. l. ʀ et c. | ανδρ. αδελφοι: DE tol syrp wsr Augunit eccl etps 73, 719 (non item 45, 401) et trin 902 add υποδειξατε ημιν. Testatur et. Bedretract 110: *In Graeco habetur plus*: *Monstrate nobis.* Addit: *quod verbum in opusculis eorum qui scripturas sanctas exposuerunt saepius huic sententiae adiectum invenimus.*

38. φησιν cum ʜAC 15. 18. 25. 36. 61. vg Cyprbr 47 (Ath 780 lat *Petrus enim Iudaeos alloquens*: *Paenitentiam, inquit, agite* etc); item ɒ post πρ. αυτους ... ς εφη post πρ. αυτ. cum ᴇp al plor (99. ειπε pro εφη) sah cop syrp (*dixit ad eos*) Thdrt 2, 155; item 38. 67. 113. 12lect ειπε δε πετρος πρ. αυτ., item omisso δε arm syrmch aeth (*et dixit* etc) ... Ln Ti om plane cum ʀ 65. 127. 163. (3. ex silentio Alteri) Augps 45, 401 (libere: *Et Petrus: Agite paenitentiam* etc; atunit eccl 276 *Petrus autem dixit ad eos* etc), item vgcod ap Ln :: om Lc εφη vel simile quid Act 25, 22. 26, 28, at nemo substituit φησιν quemadmodum h. l. legitur. (Etiam quae 9, 5 aliena manu addita leguntur absque εφη scripta sunt.) | επι τω cum ʜAᴇp al omnvid Bas 2, 114 Chr 9, 66 ... Ln εν τω cum ʜcD Cyrbr 47 Epiph 27 Cyr 4, 893 Thdrt 2, 155 (item 1, 305 et 4, 1209 εις το ονομα) :: Act 10, 48 ubi εν τω scriptum est nemo mutavit, nec magis εις το 19, 5 | $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$ cum ʜABCp al plor vgcle fu demid tol cop aeth Chr Augunit eccl 356, item Irint 193 omisso $\overline{\chi\upsilon}$ ... DE 60. 69. 100. 163. am sah syrmch (sed om $\overline{\omega}$) etp arm Bas 2, 114 Cyrbr 47 Cyr 4, 893 Thdrt 1, 305 et 2, 155 et 4, 1209 Cyp 134 al (vide ap Sab) praem του κυριου (Basedd 2 Cyr Thdrtter etc τ. κυρ. ημων), item Epiph 27 add του κυριου ημων | των αμαρτιων υμων (c ημ.) cum ʜABC 40. 61. 96. (om των) vg sah cop (aethutr *et remittetur vobis peccatum vestrum*) (Aug modo reddit υμων modo non reddit) ... ς Ti αμαρτιων tantum cum DEp al plor syrutr arm Bas 2, 114 Cyrbr 47 Chr Irint 193 Cyp 134 al (ap Sab) :: substituta est formula solennis εις αφεσιν αμαρτιων, cf Mt 26, 28 Mc 1, 4 Lc 3, 3 | λημψ. cum ʜAB*CDE ... ς ληψ. cum B3P al omnvid

39. υμιν et υμιων (et. Cyp 134 Lcif 215 ap Gall 6 Augunit eccl 356): D Aug fid et oper 171 ημιν et ημων | οσους cum ʜBDEp al plor vg (*quoscumque*) syrutr Chr 9, 66 ... Ln ους cum AC 104., item sah cop

40. ετερ. τε (et. Lcif 215 Augunit eccl 357): Dgr kscr sah cop ετερ. δε | διεμαρτυρατο (Gb″) cum ʜABCDE 61. al plus 15 Chr 9, 66 ... ς -τυρετο cum P minusc plu | αυτους cum ʜABCD 61. al fere 15 vg sah cop syrmch arm aeth Lcif 215 ... ς Ti om cum Ep 1. 13. 31. al plu syrp (sed add

41 *οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι·* 42 *ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.*

43 *Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἰερουσαλήμ, φόβος τε ἦν μέγας ἐπὶ*

αυτοις c.* post *διεμαρτ.*, quod idem syr^{sch} habet) Chr^{9,66bis} (Aug unit eccl^{357} *testificabatur eis dicens* et$^{fid\ et\ oper\ 171}$ *testificabatur dicens*) | *της σκολ. ταυτης* (et. Augunit eccl): D 11. 100. 103^{mg} 1^{lect} *ταυτης της σκολ.*, item vg Lcif Aug$^{fid\ et\ oper}$

41. *αποδεξαμενοι* (D *πιστευσαντες*) sine *ασμε.* cum ℵABCD 19. 61. vg sah cop aeth Clem^{271} Augunit eccl^{357} ... ς (Gb^{00}) praem *ασμενως* cum ΚΡ al pler syr^{utr} arm Chr^{9,66} Aug$^{fid\ et\ oper\ 171}$ (*avidissime capientes exceperunt verba*). Testatur etiam Bed$^{retract\ 111}$ *Hunc locum alia translatio iuxta proprietatem Graecae veritatis ita habet: Illi quidem recipientes libenter verbum eius baptizati sunt* (ita prorsus e praeter *libenter recipientes*). Praeterea post *libenter receperunt sermonem eius* syr$^{p\ mg}$ sic: *et crediderunt et baptizati sunt*, item Aug$^{fid\ et\ oper}$ (post *excep. verba*) *et crediderunt et baptis. sunt*, nec alter$^{unit\ eccl}$ (post *illi vero recepto verbo hoc*) *crediderunt et bapt. sunt* | *εν τη* cum ℵABCD 15. 18. 19. 36. 61. vg ... ς om *εν* cum ΚΡ al pler Chr^{9,66} | *τη ημερα εκεινη*: D am fu demid *εκειν. τ. ημερ.* | *ωσει* (et. ℵ^{c}): ℵ* 104. 1^{scr} *ωσ*

42. *ησαν δε*: D syr^{sch} *και ησαν* | *προσκαρτεροντες*: 15. 18. 36. Chr^{9,66} cat$^{ox\ 54}$ add *ομοθυμαδον* (Chr: *duo aretas, και το προσκαρτερειν και το ομοθυμαδον. Eadem repetit Thphyl*$^{c\ 502}$.) | *τη διδαχη*: A 98. d vg praem *εν* (d vg *perseverantes in doctrina*; contra e *adstantes doctrinae*), hinc Ln [*εν*] *τ. διδ.* | *αποστολων*: D add *εν ιερουσαλημ.* Item tol post *κ. ταις προσευχαις* | *τη κλασει* cum ℵ*ABCD* 61., item *et* (d add *in*) *communicatione fractionis panis* d vg sah cop, similiter syr^{sch} aeth ... ς *και τη κλ.* cum ℵ^{c}D^{2}ΚΡ al pler syr^{p} arm Chr Thphyl^{c}

43. *εγινετο* (ℵ*CD *εγειν.*) *δε* c. ℵABCD 96^{vid} vg syr^{utr} ... ς *εγενετο δε* c. Κ^{1} 1. 13. 31. 61. rell Chr^{9,67} | *πολλ. δε* c. ℵB 61. cop (sah *πο. γαρ*) ... ς Ln Ti *πολλ. τε* c. ACD^{2}ΚΡ al pler d (*multa etiam*) vg (*multa quoque*) syr^{utr} arm aeth Chr ... D$^{Gr^{s}}$ 31. 133. 12^{loct} om copulam | *σημεια*: Κ 25. add *ου μικρα* | *δια τ. αποστ.*: Κ 18. 25. 40. 96. 130. 180. syr^{p} aeth ^{utr} ar^{e} *δια των χειρων των αππ.* | *εγινετο* (ℵ*CD *εγειν.*, Κ 25. 64. 1^{scr} *-νοντο*, al plus^{10} *εγενετο*) huc loco cum ℵBDΚΡ al omn^{vid} vg (vide post) syr^{p} arm ... AC syr^{sch} sah cop aeth ante *δια των* | *εν ιερουσαλημ* cum ℵACΚ 8. 13. 18. 19. 33. 34. 36. 40. 43* 96. 105. (18. 33. 36. cat *εις* pro *εν*) vg (vg^{ed} *in Ierus. fiebant*, sed am fu demid *fieb. in hierusalem*) syr^{sch} cop Thphyl^{b} cat$^{ox\ 54}$ (D tol ad v. 42 traxerunt, vide ante) ... ς Ln Ti om cum BD 1. 31. 61. al plu sah syr^{p} arm aeth Chr^{9,67} | *φοβ. τε ην μεγ. επι παντας* cum ℵAC 40^{mg} (om *μεγας*?) al^{10} (qui ante, sed 8. 13. 18. 36. cat^{ox} post *παντ.* add *αυτους*; 104. om *επ. πα.*?) vg cop cat^{ox} ... ς Ln Ti om cum BDΚ al plu sah syr^{utr} arm aeth Chr ::

πάντας. 44 *καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ* 4, 32 ss
εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 *καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπί-*
πρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν·
46 *καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,*
κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει
καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 *αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν* 4, 33
πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σῳζομένους 5, 14
καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

plura in caussa erant cur mutaretur scriptura quam expressimus. Verba *φοβ. τε ην* etc videbantur abundare praegressis *εγ. δε πασ. ψυ. φοβ., εν ιερου.* ut adderetur non opus erat, hoc praesertim loco. Commendat vero additamentum etiam copula *και* - *δε* quae sequitur, prorsus Lucana illa quidem. Non autem sensim a pluribus, sed ab uno mutata est totius loci scriptura, eum fere in modum quo ς habet. Certe scriptura plerumque edita non eam probabilitatem habet, ut testimonia gravia quae contra stant posthabenda videantur. Ex 5, 5 verba de quibus quaeritur derivari nequeunt.

44. *και παντες δε* cum ΝΑC 15. 19. 20. 34. 40. 61. al pauc cat^{ox} (am demid *omnes enim*; syr^{sch} aeth *et omnes*) ... ς Ln Ti *παντ. δε* (omisso *και*) cum BEP al pler sah cop syrP arm Chr^{2,67} (Or^{2,673} *ουτως δ εχει τα ρητα· παντες δε οι πιστευσαντες* etc) ... D vg^{cle} fu *παντ. τε* (*omnes etiam*) | *οι πιστευσαντες* cum ΝΒ h 4. 18. 19. 25. 36. 42. 46. 57. 69. 130. 177. 180. f^{ser} al^{5} arm aeth Or Thphyl^{lb} cat$^{ox\,54}$ ... ς Ln Ti *οι πιστευοντες* cum ACDKP al plu (vg *qui credebant*) Chr | *ησαν* et *και*: B 57. Or Salvian$^{avarit\,3,10}$ (Gall^{10,72}) om | *απαντα* (et. Or): D *παντα*

45 *και τα* (61. om) *κτηματα* etc: D *και οσοι κτηματα ειχον η υπαρξεις*, item syr^{sch} | *διεμεριζον*: A *εμεριζον* | *αυτα*: D add *καθ ημεραν* (:: cf ad v. 46) | *καθοτι* (13. *καθωσ*, 180. *καθο*): D^{gr*} *τοισ*, 31* om *καθ* neq *ειχ.*

46. *καθ ημεραν τε*: D* *παντεσ τε*, d *omnes quoque* ... D$^{gr\,2}$ *καθ ημεραν· παντεσ τε* | *προσκαρτεροιντεσ*: D^{gr} *προσεκαρτερουν* | *ομοθυμαδον*: c 69. 104. syr^{sch} post *εν τω ιερω* pon ... 3. 103^{mg} om | *κλωντεσ τε* (61. 117. om; 47* 1^{lect} 8pe *δε*, 40. *τε και*) *κατ οικον αρτον* ... D *και κατ οικουσ αν* (^{2}om) *επι το αυτο κλωντεσ τε αρτον*, d (praegressis *omnes quoque perseverantes in templo*) *et per domos id* (corr. est *in id*) *ipsum capiebant panes*

47. *λαον* et. Or^{2,673} etc ... D *κοσμον* | *τουσ σωζομενουσ καθ ημεραν*: 13. 36. 1^{lect} (similiter arm aeth) *καθ ημερ. τοισ σωζομενοισ* (hoc ordine 13; item 36. 1$^{lect?}$) | *επι το αυτο.*^{2,1} *πετροσ δε* c. HABCG 61. vg sah cop arm aeth. Confirmant Cyr$^{glaph\,185}$ (*γεγραπται δε και εν ταισ πραξεσι τ. αππ. πη μεν οτι ο μεν κυριοσ προσετιθει τουσ σωζ. καθ ημεραν επι το αυτο. πη δε δη αυ·* etc) Lcif^{231} (Gall^{6}. Ibi exscribitur 3, 1—10 ad verbum, inde a verbis: *Petrus autem et Iohannes ascendebant*) ... D *επι το αυτο εν τη εκκλησια. Εν δε ταισ ημεραισ ταυταισ πετροσ* ... ς Ti *τη εκκλησια* (haec Gh^{o}).^{2,1} *Επι το αυτο δε πετροσ*

III.

1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν
14, 8 ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοι-
λίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην

---

cum KP al pler cat[56] syr[utr] (sed syr[sch] *εν τη εκκλ.* expressit, ac libere pergit: *Et factum est ut quum ascenderent Sim. Ceph. et Ioh. simul* etc) Bas[sel or 21, 119] (certe enim affert: *επι το αυτο γαρ, φησι, πετρος* etc) Chr[9, 66 · 72]. Eandem lectionem Bed[retr 111] testatur: *In Graeco ita legitur: Dominus autem augebat* (e *adiciebat*) *qui salvi fierent quotidie ecclesiae, ac deinde altera narratio incipit.* Ad ea vero quae sequuntur: *In id ipsum* (e *Id in ipsum*) *autem Petr. et Ioh. ascendebant in templum* adnotat: *Quod superiori sententiae ita potest aptari: Cum dominus quotidie praedicantibus apostolis in ecclesiam suam credentes aggregaret, ascendebant apostolorum primi in templum, deum rogaturi in id ipsum, id est, ut ecclesiae suae semper augmenta procuraret.* Lectionis ecclesiasticae ratio iudicari potest ad 104, qui sic habet: *τη εκκλησια· επι το αυτο δε* ΑΡΧΗ *πετρος*, quibus in margine ipsum initium lectionis additur hunc in modum: *εν ταις ημεραις εκειναις πετρος και ιω.* Qua ex re antiquissima huius loci scriptura, quam KABCG etc testantur, derivari non potest. | *ιωαννης* cum KACKGP etc: HD *ιωαννης* | *ανεβαινον*: C *ανεβεννον*, A *αναιβεννον* | *εις το ιερον*: D add *το δειλεινον* (d *ad vesperum*) | *την ενατην* cum KABCDEKGP 1. al permu ... ς τ. *εννατην* cum 13. 61. al plu. Praeterea D* (praegressis *επι την ωραν*) *ενατη τη προσευχη*, D[2] *την ενατην της προσευχης* (d *ad horam nonam orationis*)

2. *και τις* (ot. Leif[6, 231] etc): D* d syr[sch] *και ιδου τις* | *υπαρχων* (vg *qui erat claudus ex* etc, e *claudus ex - constitutus*): D om, nec Leif cop etc exprim | B* *εβασταζε* | *προς την*: 61. *επι την* | *Θυραν* (d e Leif *ianuam*, vg *portam*) ... E 27. 29. 40. 66** 69. 96. 104. 163. al[3 scr] Bas sel[130] *πυλην* :: cf v. 10 | *λεγομενην*: a 1. 4. 34. *καλουμενην* | *παρα των εισπορευομενων* (d *ab his qui ingrediebantur*, e vg Leif *ab introeuntibus*): DE[r*] *παρ αυτων εισπορευομενων αυτων*

3. *ος ιδων* (CD[2]K *ειδ.*): D reg *ουτος ατενισας τοις οφθαλμοις αυτου και ιδων*, d *hic respiciens oculis suis et* ([2] om) *vidit*, reg *hic contemplatus oculis cum vidisset* | *ος ιδων* usque *εις το ιερον*: 61* om, [2]*ιδον τε τον πετρ. και ιωαν.* | BD *ιωαννην* | *εισιεναι*: DE[r*] *ειναι* ([2]*εισειεναι*) | *ηρωτα*: C *ερωτα* ... D reg sah cop syr[sch] aeth add *αυτους* | *λαβειν* cum KABCKG 13. 61. al vix mu cat[90] (K add *παρ αυτων*, item cop) cop arm Chr[9, 73]. Paullo liberius sah *rogavit eos dare sibi eleemosynam*, similiter syr[sch] aeth ... DP h al[70] (omnes ap Scri praeter 61.) reg syr[p] Leif[231] (*rogabat eleemosynam*, reg *rog. illos eleem.*) om, hinc Gb[00]

λαβεῖν. 4 *ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· βλέψον εἰς ἡμᾶς.* 5 *ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν.* 6 *εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου περιπάτει.* 7 *καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ*

4. ατενισας: D *εμβλεψας* | *πετρος*: D o *πετρ.* | *εις αυτον*: ℵ 104. *προς αυτ.* Praeterea G arm ante *πετρος* pon | *συν τω ιωαννη* (-*νν*- hoc loco et. ℵ) *ειπεν*: P[6] *συν ιωαννην* (P[2] -*αννη*) *και ειπεν*, d *cum iohanne et* (P[2]om) *dixit* | *ειπεν*: 99. c[acr] Thphyl[ac] *ειπον* | *βλεψον*: D *ατενισον*

5. o *δε επειχ.* αυτοις (d *ad ille adtendebat eos*) ... D[gr] o *δε ατενισας αυτ.* | *τι παρ αυτων* (C *αυτου*) *λαβειν* cum ℵ*ABCGP al pler cat[60] syrP Chr[2,73]* ... ℵ 42. 103. (reg) sah cop arm *λαβ. τι παρ αυτων*, reg *accipere aliquid ab eo*, D vg Lcif *τι λαβ. παρ αυτων* (vg Lcif *se aliquid acceperum ab eis*), syr[sch] *accipere ab eis aliquid*

6. *ειπ. δε πετρ.* (D o *πτ.*) cum ℵ*BDP al omn[vid]* reg syr[sch] (non oxpri *δε*) syrP arm aeth (*et dixit Petr.*) Bas[eth 278] Chr[2,73] Cyp [223] Lcif[231] ... ACG vg sah cop *πετρ. δε ειπ.* | *αιχ*: ℵC *ουκ* | *ναζωραιου* (C -*ρεου*): ℵ*CD *ναζορ-* ... Eus[dem 119] Epiph[701] Bas[sel 121] Thdrt[1,955] Euther[5,1150] Or[int 2,105] Hil[287] (*in nomine domini nostri Ie. Chr.*) om, non item Ir[int 74] Or[int 4,679] Cyp etc (Amb modo habet, modo om) | *περιπατει* sine additam cum ℵ*BD sah ... ς Ti praem *εγειραι* (c. C al mu; Ti -*ρε* c. ACKGP 61. al pmu) *και*, Ln [*εγειρε και*], cum ACKGP al omn[vid] reg vg cop syr[utr] arm aeth Ir[int 194] (sed om *και πιασας. αυτον* usq *ηγειρεν*) Or[int 2,105] et[4,679] Eus[dem] Bas[eth] Bas[sel] Chr Sev[cat 150] Thdrt Euther Cyp Lcif; item Epiph *αναστα και*. Cf et. Did[trin 18,21] *εν τω ονομ. τ̄ῡ χ̄ῡ εγερθητι*, nil praeterea (contra Bas[sel] *ουκ αρκει το εγειρε, προσεθηκε και το στηθι, περιπατει*) :: certum est in summa antiquitate lectum esse *περιπατει* absq additamento. Sin autem hoc, fieri vix potorat quin iam inter primos lectores ad exemplum locorum notissimorum Mt 9,5 Mc 2, 9 Lc 5, 23 Ioh 5, 8 substituendum videretur *εγειρε και περιπατει*. Aliis visum est *εγειρε και* omissum esse propter ea quae sequuntur: *και πιασας* – *ηγειρεν*. Hoc ut per se parum probabile est (cf Sev[cat 59] *οὐ γὰρ ἂν* – *ἴσχυσεν, εἰ μὴ* – *ἐπέρρωσαν οἱ ἀπ. χειρὶ χεῖρα ἀράψαντες*), ita non commendatur eo quod antiquissimis tantum et principalibus nititur testibus; quibus toties solis scriptura ipsa apostolica servata est.

7. *ηγειρεν αυτον* cum ℵ*ABCG 15. 18. 36. 61. reg vg syr[utr] arm sah cop aeth Bas[eth 278] Bas[sel 121] Cyp [223] Lcif[231]. Sed reg vg[cle] fu demid Cyp Lcif *et adprehensa manu eius* (*eius manu*; am vero *ei manu*) *dextera* (Lcif ante *manu* pon) *excitavit* (*adlevavit*, *erexit*) *eum*. Nec aliter *αυτον* prius a plerisq interpretibus exprimitur ... ς Ti om *αυτον* (:: praegresso *αυτον*) cum DEP al pler Chr[2,73 bis] Sev[cat 59] (d *et adprehensum eum dextera manu suscitabit*, e *et adprehendens eum dextera*

τὰ σφυδρά, 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· 10 ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδρα-

---

manu elevavit). De Ir^{int} vide ad v. 6. | *παραχρημ. δε*: D reg syr^{sch} Ir^{int} (sed vide ante) *και παραχρ.* | *εστερεωθησαν*: D praem *εσταθη και*, item reg praem *stetit* | *αι βασεις αυτου* c. ℵABC 61. reg vg Bas$^{sol\ 121}$ Sev$^{cat\ 50}$ Leif ... ς Ti *αυτου αι βασεις* cum DKΨ al pler cat Chr. Item Ir$^{int\ 194}$ *et stutim eius confirmati sunt gressus et plantae* :: *αυτου* praeponendum videbatur quoniam ad utrumque et *αι βασ.* et *τα σφυ.* spectat. | *σφυδρα* cum ℵ*AB*C* (*φυδρα*) :: eadem forma ap Hesych sic: *σφυδρα· η περιφερεια των ποδων* ... ς Ln Ti *σφυρα* cum ℵ^{c}B^{2}C^{2}D ΚΨ al pler ... 1. *σφυρια*

8. *περιεπατει*: D add *χαιρομενος*, κ *χαιρων*. Similiter reg? Habet enim *Et ambulabat* – (nonnihil periit) *et exsultans*; *introivit autem* etc. | *περιπατων* (5. 13. ante *εισ τ. ιερ.* pon) *και αλλομενος* et. Ir$^{int\ 194}$ Leif ^{231} etc ... D reg aeth^{utr} om | *και αινων* cum ℵDCKΨ al omn^{vid} cat vg cop syr^{utr} arm (aeth) Ir^{int} Bas$^{sol\ 122}$ Chr^{2,74} ... Ln [*και*] *αιν.*, Ti om *και* cum A sah Leif (item D reg om, omissis vero *περιπ. και αλλομ.* debebant omittere)

9. *ειδεν*: C al pauc *ιδεν* | *αυτον* hoc loco cum ℵABCD 61. cat^{60} reg vg ... ς ante *πας ο λαος* cum KΨ al pler Leif^{231} Chr^{2,74} | *θεον*: C *κυριον*

10. *δε* cum ℵABC 15. 18. 19. 61. cat^{60} c reg vg cop Bas$^{sol\ 122}$ ... ς Ti *τε* cum DKΠΨ al pler arm syrP aeth Chr^{2,74} Leif^{231} ... sah syr^{sch} non exprim | *αυτον*: ℵ* om, ℵ^{a} suppl | *αυτος* cum ℵAC 15. 18. 36. 38. 40. 61. cat^{60} reg vg syr^{sch} aeth Bas^{sol} Leif^{232} ... ς Ti *οιτος* cum BDKΨ al pler sah cop arm syrP Chr | *ην*: 40. 101. Chr^{2,74} *εστιν* | *καθημενος*: D *καθεζομενος* | *επι τη ωραια πυλη* et. ℵ^{c} (nisi quod *πυλην* per incuriam non attigit): ℵ* *επι την ωραιαν πυλην* | *θαμβους*: C *-βου* | *και εκστασεως* (D *εκτασ.*, sed d *stupefactionis*): arm om. Reddunt *εκστασεως* vg *extasi*; e Leif *admiratione*, item reg (*et impleti sunt omnes admiratione, et stupebant de eo quod accidit illi sanitas*). Quam ad rem cf Bedretract^{112} *Alia editio pro ecstasi, id est excessu mentis, admirationem non proprie posuit, quia maior admiratio solet nonnunquam mentem ad excessum deducere* etc. | *συμβεβηκοτι* (et. ℵABCDΨ etc; ℵ vero *συνβ.*) ... D *γεγενημενω* (sed d *quod contegerat ei*. Item vg *contigerat ei*, e *attigit ei*, Leif *accidebat*; reg vide ante)

11. *κρατουντος δε* (A *τε*, item syr^{sch}) *αυτ. τ. πε. κ. τ. ιωαννη.*: D reg *εκπορευομενου δε του πετρου και ιωανου* (d reg *-νν-*). Praeterea vg^{sixt} *cum viderent autem* | *αυτου* cum ℵABCDE 61. al^{20} vg sah cop syr^{utr} arm (aeth reddit *κρατουντων αυτων*) ... ς (= Gb 8x) *του ιαθεντος*

μεν πᾶσ ὁ λαὸσ πρὸσ αὐτοὺσ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντοσ 5, 12
ἔκθαμβοι. 12 ἰδὼν δὲ ὁ Πέτροσ ἀπεκρίνατο πρὸσ τὸν λαόν· ἄνδρεσ
Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡσ ἰδίᾳ
δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸσ Lc 20, 37 pp
Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ, ὁ θεὸσ τῶν πατέ- Ex 3, 6
ρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖσ μὲν παρε-

---

χωλον cum P al longe plu Thphyl[a] et[b], item Chr[7,75] *τον ιαθεντοσ*, item colb (sic ap Sab ad hunc versum) *cum teneret autem Petrum et Iohannem is qui sanus fuerat effectus* | *τον* ante *ιωαν.* cum ℵAB 31. 61. 69. 100. 127. 130. Chr[9,75] ... ς Ti om cum ΘΕP (D vide ante) al pler | *προσ αυτουσ* (4. 163. *-τον*) hoc loco c. ℵABC 61. 130. reg colb vg syr[utr] sah arm aeth ... ς post *συνεδραμεν* cum EP al pler cop | *συνεδραμεν* usque *επι* (25. 119. 134. *εν*) *τη στοα*: D *συνεξεπορευετο πρατων αυτουσ· οι δε θαμβηθεντεσ εστησαν εν τη στοα.* Item reg *simul et ipse prodibat* (superest tantum *pro-*) *tenens eos*; iam vero pergit *et concurrit omnis populus ad eos ad porticum* | *τη στοα τη*: D* *τη στοα η* | *σολομωντοσ* cum ℵABCP 1. 13. 31. 61. al plu[vid] cat[61] (A *σαλομ.*) ... Gb Sx Tl *σολομωνοσ* cum DR 104. c[ser] al vix mu :: tanta quum hoc loco scriptura *-ντοσ* (quanta nullo alio loco) utatur auctoritate, haud deserenda videtur. Constantiae enim lex quae nobis scripta est, non sine arbitrio antiquis infertur. Sed cf et. ad 5, 12.

12. *ιδων* (E *ειδ.*) *δε* usq *απεκρ. πρ. τ. λαον* (reg *respondit ad populum et dixit*, sah *dixit eis*, syr[sch] *respondit et dixit eis*): D *αποκριθεισ δε ο πετροσ ειπεν προσ αυτουσ* | *ο πετρ.* cum ℵABCD 5. 13. 61. al[2 ser] cat[61] ... ς om *ο* cum EP al pler Chr[9,79] | *ισρα-* ut ℵB[2]CDΘΨP etc: ℵ *ισδρα-*, B*ΕΓ *ιστρα-*, d *istrahelitae* | *-λειται* cum ℵAB* ... ς Ln *-λιται* cum B[2] CDEP al omn[vid]. Cf etiam ad 2, 22 | *επι τουτω*: 13. 31* 61. 8[pe] Severian[6,541] *επι τουτο* | *η ημιν*: ℵ *ει ημιν* | *ωσ ιδια* etc: D Severian[6,541] *ωσ ημων τη ιδια δυν. η* (Sev *και*) *ευσεβ. τουτο* (Severian om) *πεποιηκοτων του* (DΘΨ* *τουτο*, 61. om) *περιπατ. αυτον* (d *ut ambulet hic*;), reg *quasi nos nostra virtute aut potestate* (hac voce deficit codex) | *η ευσεβεια* (*aut pietate*) et. am fu demid colb sah cop syrP aeth arP Cassiod[ps 44] ... reg vgcle tol syr[sch] arm ar[e] Chr[6,306] *aut potestate*, *η εξουσια* ... Ir[int 194] plane om | *αυτον*: E *τουτον*, item (ut e) *hunc* vg Ir[int] Cassiod (d *hic* vide ante)

13. *ο θεοσ* alterum et tert cum ℵACD 15. 18. 25. 36. 130. 17[lect] cat[90] (sed AD 25. 36. cat[com 81] om *ο* utrumq: sic Ln) vg cop arm aeth ar[e] Ir[int 194] Did[tri 3,6] Chr[9,80] cat[com] ... ς Ti om utrumque cum BEP 61. al pler sah syr[utr] arP Severian[541] (opp Chr[6]) Thdot[anc 426] (Gall[8]) :: magis vdtr omissum quam inlatum; similiter lectio fluct apud LXX, nec enim modo articulus fluctuat, sed ipsum *ο θεοσ* bis a multis omittitur | *ισαακ*: D *ισακ, isac* | *παιδα* (sic demum ℵ[c] correxit): ℵ* miro errore *πατερα* (sed utitur compendio) | $\overline{\text{ιν}}$ $\overline{\text{χν}}$ et. Did[tri] Severian Chr Thdot[ane] ... D aeth[PP] (non item[ro]) $\overline{\text{ιν}}$ $\overline{\text{χν}}$ ... 29. Ir[int 194] plane om | *υμεισ* (D *ημ.*, d om) *μεν* cum ℵABCEP 61. al plus[70] vg syrP Ir[int] Did[tri]

δρύκιτε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς
3, 21 ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε,

---

Chr Hier$^{esai\,53}$ ... ς (= Gb Sz) om μεν cum D 1. 13. 31. al vix mu Thdot^{ane} (νν mu solent omittere) | παρεδωκατε: D syrP mg Ir^{int} add εις κρισιν, item E εις κριτηριον (e Ir^{int} *in iudicium*, d *in iudicio*) | ηρνησασθε (D απηρν.) sine αυτον cum ℵABC 15. 18. 27. 29. 36. 61. 64. 69. 118. 180. 163. cat^{62} vg cop arm aeth Ir^{int} Did^{tri} Thdot^{ane} Hier esai 53 ... ς (sed Gb^{0}) add αυτον cum DEP al plu sah syr^{utr} Chr | πειλατου cum B*D ... ς Ln Ti πιλ. cum ℵAB^{c}CKP etc. Cf alibi. | κρινοντος (C 13. -νοντος) εκεινου απολυειν (ℵ απολλυειν, 43. sah cop syr^{utr} add αυτον): Ir^{int} *cum remittere vellet*; aeth^{utr} *volenti eo vivum eum servare vobis*, Hier$^{esai\,53}$ *volentis eum dimittere* ... D του (^{3}om) κρινοντος εκεινου απολυειν αυτον θελοντος (^{3}om θελ.), d *cum iudicasset ille dimittere eum voluit*. Cf Chr^{3,20} *δυο τα εγκλημματα, και οτι πιλατος ηθελεν απολυειν, και οτι υμεις εκεινου θελησαντος ουκ ηθελησατε*. Post vero^{83}: *και ουκ ειπε θελησαντος, αλλα κρινοντος εκεινου απολυειν*.

14. ηρνησασθε: D *εβαρυνατε*, item Ir$^{int\,194}$ *aggravistis* (d *grabastis*), Aug pecc mer^{28} *inhonorastis et negastis* | ητησασθε: D ητησατε ... E syrP mg praem μαλλον | χαρισθ. υμιν: E Aug$^{pecc\,mer}$ praem ζην και

15. ο θεος: 13. om

16. επι cum ℵ^{c}ACDKP al pler (119. εν) cat^{62} vg sah cop rell Ir$^{int\,194}$ Severian^{541} Chr^{3,20} et^{94} (Latini per *in* reddunt, ut etiam d e) ... ℵ*B 4. 60. 61. 103. arm om. Cf et. Chr^{3,94} *τινος ενεκεν ουκ ειπεν· δια του ονοματος, αλλ· εν τῳ ονοματι;* At bis praecessit επι. | τουτον ον θεωρ. κ. οιδ. εστερεωσεν ... D$^{E^{*}}$ *τουτον θεωρειτε και οιδατε οτι εστερεωσεν*. Praeterea sic distinxit Ln: *εστερεωσεν· το* etc. Contra quam distinctionem praeter codd est etiam Chr$^{com\,3,94}$: *επηγαγε· και το ονομα αυτου εστερεωσεν αυτον*. | το ονομα αυτου et. Ir^{int} Severian: syr^{sch} om (habet autem sic pro libertate interpretis: *ipse confirmavit et sanavit*); 31. transilit ab αυτου (post ονοματος) ad αυτου (post ονομα) | η δι αυτου: A* om η (sed ipse* ut vdtr add)

17. αδελφοι et. Ir$^{int\,194}$ Cyr$^{ioel\,231}$ etc ... DK *ανδρες αδελφοι* | οιδα et. Ir^{int} Cyr$^{ioel\,231}$ etc ... D arm^{edd} *επισταμεθα* (d^{*} om, d^{2} *scimus*), 11. 24. 117. 138. οιδατε (aeth *scitote*) | οτι: D add υμεις μεν | επραξατε: D* add πονηρον, D^{2} το πονηρον, d *iniquitatem*, item syrP mg, item Ir^{int} *nequam*, Aug$^{qu\,66}$ (pag ^{2881}) et Ambrst^{96} et^{118} *hoc malum*

ὥσπερ καὶ οἱ ἅγιοι ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφῆται. 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς

---

18. ο δε θεος: 13. ο θεος δε | ἃ st. Ir$^{int\ 194}$ etc: D^{gr} syr^{sch} (non itemP) o, arm ως ... demid bodl hal vg^{six} Ir^{int} ex^{voss} et$^{fouard\ mg}$ Vig$^{varim\ 150}$ qui | παθειν τον χν (61. χρηστον): A om | αυτου post τον χν (Gb″) cum ℵBCDE 3. 15. 18. 25. 27. 36. 43. 61. 65. 66** c^{ecr} vg arm syr^{p} (nec aliter syr^{sch} ut prorsus vdtr) aeth^{pp} Ir$^{int\ 194}$ Chr^{9,81} Vig^{varim} (ex his 66** c^{ecr} aeth^{pp} Vig αυτου etiam post προφ. add) ... ς post προφητων cum P al plu (item A sed om παθ. τ. χν) cop aeth^{ro} ... 69. 163. sah neutro loco habent | επληρ. ουτως: Ir^{int} *adimplevit* (absque *sic*)

19. επιστρ ψατε: c^{a} επιτρ. | προσ cum ℵB ... ς Ln Ti εισ cum ACDEP al om^{vid} Chr^{9,81} Cosm^{808} ... d *ad hoc ut deleantur*; e m^{81} vg Ir^{int} *ut deleantur*, Tert$^{res\ carn\ 28}$ *ad abolenda* :: difficile dictu est utrum magis alienam manum prodat; tamen saepius εισ eum in modum adhibitum quam προσ (de hoc cf Mt 28, 5 Lc 18, 1. 2 Co 3, 13. 2 The 3, 8). Substitutum est sine dubio a testib mu εισ pro προσ Eph 6, 11; aliter Iac 3, 3 factum videtur. Hoc quidem loco εισ ad modum formulae εισ αφεσιν αμαρτιων conformatum videtur. | υμων ante τασ αμαρτιασ (*vestra peccata* am fu): D m^{81} vg^{cle} (et. demid) Ir^{int} Tert$^{res\ carn}$ post αμαρτ. pon | οπως αν ελθωσιν (D^{gr} επελθωσιν, Tert$^{res\ carn}$ *superveniant*): e vg *ut cum venerint*. | αναψυξεως: E tol add υμιν, item post ελθωσιν syr^{sch} et^{p} c.^{a} cop Ir^{int}, et ante *superveniant* Tert$^{res\ carn}$. Cf Bed$^{retract\ 112}$: *In quadam translatione hunc versum ita propter explanationem sensus positum invenimus: Ut cum venerint tempora refrigerii, veniant et vobis a facie domini. Et revera in Graeco sic scriptum est, cum additamento pronominis illius: Ut cum venerint vobis tempora refrigerii a facie domini.* | του κυριου: E 26. 31. 36. 95. 98. 104. 180. k^{ecr} al pauc om του

20. προκεχειρισμενον cum ℵABCDEP al plus^{70} cat Chr$^{9,81.\ 85}$. Item *praedestinatum* d, *qui praedestinatus est* e, *praeparatum* Ir$^{int\ 194}$, *praedesignatum* Tert$^{res\ carn\ 23}$, similiterque sah syr^{utr} arm (aeth^{utr} προκεχρισμενον reddit) ... ς (= Gb Sz) προκεκηρυγμενον (:: cf 13, 24) cum minusc vix mu vg (*qui praedicatus est*) cop (*prius annunciatum*) Cosm^{808}. Cf et. Or^{2,148} πιστευειν – εισ ιν χν τον προκεκηρυγμενον υπο των προφητων χαριτι θεου παραδεχεσθαι. | χν ιν cum ℵBD^{gr}EP 3. 4. 20. 46. 80. 95. 96. 101. 105. 126. 177. al$^{15\ ecr}$ al sah syr^{p} ... ς ιν χν cum AC 61. al plu cat vg syr^{sch} cop aeth Ir^{int} Chr$^{9,81.\ 85}$ Cosm^{808} ... Tert$^{res\ carn}$ om ιν

διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. 22 Μωϋσῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

Lc 1, 70 Dt 18, 15. 19 Gen 17, 4

---

21. στομ. των cum ℵABCD h 27. 61. 81. 105. 127. 142. 163. vg sah cop syr^{sch} arm aeth Or$^{5,221\cdot 726}$ Chr^{9,81} Ir$^{int\,194}$ Tert$^{res\,carn\,23}$ ... ς (= Gb Sz) στομ. παντων cum pauc ut^{vid} minusc Cosm^{502}; sed ΚΡ al^{60} fere cat Chr^{9,86} στομ. παντων των. Item syrP | απ αιωνος αυτου προφητων cum ℵ^{c}AB^{c}C 61. 69.; item praemisso των ℵ^{c}B^{2}K al cat ... 4. 13. Or^{5,221} αυτου (4. 13. add των) απ αιω. προφητων, vg (praecedit *sanctorum*) *suorum a saeculo prophetarum*; Or^{5,726} εξ αιωνος προφητ. αυτου ... D αυτου των προφητων, item 19. arm Cosm^{502} (παντων αγιων αυτου προφητων) Ir$^{int\,194}$ (*per sanctos prophetas suos*) Tert$^{res\,carn\,23}$ (*sanctorum prophetarum*) om απ αιωνος (Gb^{60}) ... ς αυτου προφητων απ αιωνος cum P al piu syr^{utr} cop (*prophet. suorum sanctorum ab aeterno*; sah απ αιωνος cum ελαλησεν conjg) aeth Chr^{9,86} (et^{9,81} των αγιων αυτω προφητων των απ αιωνος)

22. μωυσης cum ABCD 1. 2. 4. 13. 38. 47. 56. 61. al$^{7\,scr}$ al mu cat ... ς μωσης cum KEP al plu. De vv vide alibi. (Ir^{int} *Moyses*) | μεν sine γαρ cum ℵABCDE 13. 15. 18. 25. 33. 34. 36. 42* 61. al^{10} cat vg sah cop syrP arm aeth Ir$^{int\,194}$ Chr^{9,81} ... ς (= Gb Sz) add γαρ cum P al plu syr^{sch} Chr^{9,86} | ειπεν sine additam (Gb") cum ℵABC 15. 18. 36. 61. 180. 12^{lect} vg syr^{sch} cop ... ς praem προσ τους πατερας cum paucis ut^{vid} minusc cat Thphyl^{a} et^{b}. Eadem (addito ημων D 13. al sah arm^{ed} aeth^{utr} Ir^{int}, addito υμων K 24. 43. Bed^{retr} ex „Graeco") postponunt DE al mu sah arm aeth^{utr} Ir^{int} Chr$^{9,81\cdot 86}$ Bed$^{retr\,114}$ ex „Graeco". Habet enim sic: *Initium huius loci in Graeco plus habet: Moyses quidem dixit ad patres vestros quia prophetam* etc | ο θεος ημων cum ℵ^{c}CEP 38. 95. 99. 118. 134. 180. 12^{lect} al^{20} fere (8 ap Scri) sah fragm syrP aeth Iustquaest^{101} Or^{4,108} (ex actis esse non ex LXX iam inde apparet quod vv 22 et 23 [Deu 15 et 19] simul afferuntur, etsi idem fit^{4,117} [non^{266}] praepositis verbis *εν τω δευτερονομιω γεγραπται*. Utroque loco verba magis ab actis quam ab editione LXX pendent.) ... ς Ln Ti ο θε. υμων c. ℵ^{c}AD 61. al sat mu cat vg arm Ir$^{int\,194}$ Or^{4,117} (*εν τω δευτερονομ. γεγραπτ.*) et^{266} Chr^{9,81} ... B 60. sah$^{txt\,woid}$ cop Chr^{9,86} Chron^{148} Cosm^{502} nil nisi ο θεος (syr^{sch} Ign$^{intpol\,207}$ libere om ο θεος υμων) :: υμων pro contextu aptius quam ημων videbatur. LXX ο θεος σου (σου tantum non fluct) et αδελφων σου | αδελφ. υμων et. Ir^{int} Or$^{4,108\cdot 117\cdot 266}$ etc ... DE^{gr} 5. 14. 57. 95. 12^{lect} Iustqu^{101} ημων | D* ως εμου | λαλησῃ: C 13. 61. 99. 106. 13^{lect} al$^{2\,scr}$ λαλησει

23. εαν cum HACP 1. 4. 31. 40. 61. 95. 96. 118. al^{25} ac plur ... ς Ln αν cum BDE al non ita mu cat^{69} Or$^{4,109\cdot 117}$ Eus$^{dem\,28}$ Chr | Chron^{148} ητις ουκ ακουει | εξολεθρευθ. cum AB^{c}CD ... ς εξολοθρευθ. cum ℵB^{2} EP al omn^{vid}, nec aliter editum Or et Eus

24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 ὑμεῖς ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 26 ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

Gen 12, 3 22, 18 Gal 3, 8

IV.

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ

---

24. και παντ. δε (et. e sah syrP): D om δε, nec exprim vg syrsch arm cop Irint 194 | D κατεξης | οσοι cum ABC*vidc2EP al omnvid cat d (Dgr* o, d quodquod, e quicumque) Irint (quotquot) Chr9,88 Cosm504 ... NC2 Dgr2 οι, item qui vg | ελαλησαν (Dgr* -σεν) ... C2 armed επροφητευσαν | κατηγγειλαν cum NABC*vidDEP al70 fere cat vg (adnuntiaverunt) sah cop syrutr arm aeth Irint (ut vg) Chr ... ς (= Gb Sz) προκατηγγειλ. cum C2 al vix mu Cosm

25. οι υιοι cum NABCR 61. al plus95 cat69 sah cop ... ς (=.Gb + Sz) om οι cum DP al plu Chr9,88. 88 Cosm504 | ησ: D* ην | διεθετο ο θεος cum NACEP al omnvid (4. 37. al pauc εθετο) cat vg syrutr arm aeth Chr Cosm ... Ln ο θε. διεθετ. cum BD sah cop Irint 194 | ημων cum N*CDP 1. 13. 31. al pler vg sahfragm cop syrutr armed aeth Irint Chr Cosm ... NcABE 25. 38. 61. 69* 103schol kscr cat69 sahwold armedd Chr9,88 Thphyla et[b] υμων | εν τω σπερμ. cum NABCDEGrP al longe plu cat vg sah cop rell Irint Chr ... ς (= Gb Sz) om εν cum minusc ut vdtr pauc Cosm (e et semini tuo) | ενευλογηθησονται cum NA2(-γησονται)DEP etc ... ο επευλογηθησονται ... A*B 3. 15. 27. 100. 127. 163. escr ευλογηθησονται (A* -γησονται)

26. αναστησας ο θεος cum NBC 12lect cat syrsch arm aeth Chr9,88 ... ς Ln ο θε. αναστ. cum ADEP 1. 13. 31. 61. al pler vg syrP sah cop Irint 194 Chr9,88 catcom70 | τον παιδ. αυτου sine additam cum NBCDR 61. vg sah cop syrutr arm aeth Irint 194 catcom70 Chr Thphylc ... ς (= Gb Sz) add ιν cum AP 1. 13. 31. al pler catlxt Cosm504 Thphyla et[b] | απεστειλεν: D εξαπεστ. | αυτον: D Irint Chr9,88 et88 Thphyla 42 om | ευλογουντα (Dgr -ντας): 43. 81 al2 scr add και αγιαζοντα | εκαστον: D* -στος. Praeterea 5. 13. 27. 29. 106. kscr cop arm add υμων | απο: D εκ | πονηριων: Dgr* -ρων | υμων c. NAC2DEP 1. 31. 61. al longe plu syrutr arm aeth Cosm504 catlxt70 ... Ln αυτων c. C* 13. 66** (et 5. 27. 29. al5 αυτου) vg (a nequitia sua) sah cop Irint 194 (a nequitiis suis) ... B Chr9,88 et87 Thphylc504 catcom70 (facit cum Thphylc) om plane

IV. 1. πρ. τον λαον: 13. om ... DE reg syrsch etP mg arc Lcif288 Thphyla48. add τα ρηματ. ταυτα (D reg syrsch etP mg arc Thphyla) vel ταυτα τα ρημ. (K Lcif) | αυτοισ (13. post οι ιερ. pon): D reg vg Lcif om | οι

ἱερεῖσ καὶ ὁ στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺσ τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ
5, 18 Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖσ τὰσ χεῖρασ καὶ ἔθεντο εἰσ τήρησιν εἰσ τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. 4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸσ τῶν ἀνδρῶν χιλιάδεσ πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺσ ἄρχοντασ καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ εἰσ Ἰερουσαλήμ, 6 καὶ Ἄννασ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ Καϊάφασ καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἀλέ-

---

ιερεισ cum ℵADEP 1. 13. 31. 61. al pler reg vg (*sacerdotes*, ut et. reg Lcif) sah cop syr^{utr} Lcif Chr^{9,98} ... ΒΩ 4. arm aeth οι αρχιερεισ | και ο στρατηγοσ: sah syr^{utr} (ex punctis pluralis est) ar^{e} κ. οι στρατηγοι (syr^{sch} his antepon κ. οι σαδδ.). Contra Bed$^{retr\ 116}$ *magistratus numero singulari legendum est, quod ex Graeco facillime claret, ubi* στρατηγοσ *singulariter scriptum est.* | D om κ. ο στρ. του ιερου

2. διαπονουμενοι: C$^{a\,vid}$ και διαπονουμ.; item aethPP (contra aeth^{ro} ipsum διαπον. om) ... D^{s} καταπονουμενοι (D$^{Gr\,a}$ καιαπονουμ.) | τον λαον: 13. τ. λογον | καταγγ. εν τω ω̄ν την αναστ. (et. lr$^{int\,199}$): D αναγγελλειν τον ῑν εν τη αναστασει | την εκ νεκρ. cum ℵABCE^{Gr} 1. 13. 61. al vix mu cat^{71} vg cop syr^{utr} Thphyl$^{b\,200}$ ... DP h 31. al^{60} fere e reg sah arm aeth Lcif^{232} Chr^{9,63} Thphyl^{a} των νεκρων (Gb″)

3. επεβαλον: 31. 100. 119. 2^{lect} επεβαλλον ... D^{Gr} επειβαλοντεσ posteaque. D$^{Gr\,2}$ om και ante εθεντο | εθεντο sine αυτ. cum ℵBDP 61. al plu Thphyl^{a} Lcif^{232} (*et iniecerunt in eos manus et posuerunt in custodia*). Sic reg *et iniectis manibus tenuerunt eos et tradiderunt custodiae* ... ACK 13. 15. 31. 40. al^{10} (31. αυτοισ) cat^{71} vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr ^{9,98} Thphyl^{b} add αυτουσ | αυριον (ℵ* γαυριον): D 40. επαυριον

4. τον λογον: A om | και εγενηθη etc: D και αριθμ. τε (D^{s} om) εγενετο ανδρων | αριθμοσ cum ℵBD ... ς Ti ο αριθμ. cum AKP 31. 61. al omn vid Chr^{9,98} | χιλιαδεσ cum ℵA 61. vg sah cop aeth Hil^{662} ... ς praem ωσει cum KP al pler cat^{71} Chr; Ln praem ωσ cum RD 12^{lect}. Item reg (*ad quinq. millia*) syr^{utr} arm

5. αυριον: D* add ημεραν (d *in crastinum diem*) | συναχθηναι etc: D συνηχθησαν οι αρχοντεσ και οι πρεσβυτεροι και γραμματεισ. Similiter cop *facto autem crastino congregati sunt principes et presbyteri et scribae* | αυτων cum ℵABEP al pler cat^{72} vg sah syrP etc ... D 3. 95* cop syr^{sch} aeth om | τουσ πρεσβυτ. κ. τουσ γραμμ. cum ℵAB 4. 14. 15. 18. 61. al^{20} cat^{72} ... ς om τουσ utrumque cum KP 1. 13. 31. al plu Chr^{9,98} | εισ ιερουσαλ. cum KP 1. 31. al$^{6\,scr}$ al plu syrP (syr^{sch} om ε. ιερουσα., non item ar^{e}) ... Gb″ Ln Ti εν ιερουσαλ. cum ABDE 61. al^{25} fere cat^{72} Chr$^{9,98.\,97}$. Latt (d e vg) *in hierusalem*

6. κ. αννασ ο αρχιερ. κ. καιαφασ (D καϊφ.) κ. ιωαννησ (D ιωναθασ, d *ioathas*) κ. αλεξανδροσ cum ℵABD (sed praecedit συνηχθησαν, vide

ξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, 9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 οὗτός ἐστιν ὁ

s. c. 16

Ps 117, (118), 22. Mt 21, 42. pp

---

ante) 15. 18. 36. 61. (reg vg sic: *factum est autem in crastinum ut congregarentur - et Annas princeps* etc. Similiter sah cop aeth) ... ς Ti κ. ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον cum BP 1. 13. 31. al pler Chr^{9,93} | αρχιερατικου (d reg *pontificali*): 16. 18. 26. 31* 46. 1^{lect} ιερατικου, item *sacerdotali* e vg

7. *εν τω μεσω* cum ℵAB 61. al vix mu cat^{73} ... Gb Sz Ti *εν μεσω* cum DRP 1. 13. 31. al^{150} fere ac plur Chr^{9,93} | τουτο εποιησατε (sic ℵ* ipse ex *ποιειτε* correxit) υμεισ cum ℵE ... ς Ln Ti επoι. τουτ. υμεισ cum ABDP al pler vg (reg vero - *id fecissent*) Chr^{9,93}; item 40. (al^{vid}) arm (cop?) *επ. υμεισ τουτο.* Syr^{sch} ar^{c} sah *υμεισ* non exprim

8. *πρεσβυτεροι* sine additam cum ℵAB vg (etiam colb ap Sab) sah cop aeth Cyr$^{eccai\ 164}$ et$^{act\ 25}$ Fulg (vide Sab) ... ς Ti add *του ισραηλ* cum DRP al pler (33. 84. *του λαου ισρ.*, 96. *ισρ.* sine *του*) cat^{73} reg syr^{utr} arm Chr$^{9,94\ bis}$ Ir$^{int\ 194}$ (*seniores israelitae*) Cyp^{202}. Item Bed$^{retract\ 116}$: *in Graeco habetur plus: Et seniores Israel, audite. Similiter in seqq ubi dictum est: In hoc iste adstat coram vobis sanus, in Graeco habetur: coram vobis sanus hodie, et in nullo alio* | Post *πρεσβυτ.* [του ισρα.] E 15. 18. 37. cat^{73} vg^{cle} (non item am fu demid) colb syr^{sch} ar^{c} aeth (sed transpon) Cyp^{202} (non item Ir^{int}) add *ακουσατε.* Item Bed^{retra} ex „Graeco", vide ante

9. *ανακρινομεθα*: DE reg syr^{utr} aeth^{PP} (non ^{ro}) ar^{c} Ir$^{int\ 194}$ Cyp^{202} add *αφ υμων* | *επι*: D 31. 45. 46. *επ* | *σεσωται* cum ℵA (al? Conlatores non adtenderunt) ... ς Ln Ti *σεσωσται* cum BDEP etc. Cf Suidas: *σεσωται· και σεσωμενος οι παλαιοι ανευ του σ - οι δε νεωτεροι σεσωσμαι.* Cf etiam Suid sub *εσωθην.* Item cf Steph. Thes. VII, 1703. Quae quum ita sint, idonea causa non est cur *σεσωται* ab editione arceatur, fultum auctoritate codicum ℵE.

10. *ισραηλ*: d e *istrahel* | *ω̄υ χ̄υ* et. Ir$^{int\ 194}$ Cyp^{202} etc: d *Christi Iesu*, am aeth^{ro} arP om *χ̄υ* ... E reg vg^{cle} (non am fu demid) praem *του κυριου* (vg^{cle} *domini nostri*) | ℵ* *ναζωραιου* (ℵ^{c} -ω-). Cf ad 3, 6. 22 | *ενωπ. υμων* et. Ir^{int} Cyr$^{act\ 25}$ ... E add *σημερον*, item Bed^{retr} ex Graeco (*sanus hodie*, vide ante) | *υγιης* et. Ir^{int} Cyr^{act} ... E reg syrP ^{mg} Cyp^{202} Bed^{retr} ex Graeco (vide ante) add *και εν αλλω ουδενι* (reg syrP ^{mg} Cyp *in alio autem nullo*)

λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους

---

11. ἐξουθενηθεις et. cat Did$^{tri\ 2,5}$ Thdrt^{2,1008} Thphyl^{a} ... 3. 18. 46. 47. 1^{lect} Chr^{2,94} ἐξουθενωθεισ (46. 47. -νουθεισ?), 4. Or^{4,25} Did$^{tri\ 1,29}$ Thphyl^{b} ἐξουδενωθεισ | υφ (al^{6} cat^{78} αφ) υμων: D υφ ημων | οικοδομων (Gb$''$) cum NABD al^{20} fere cat^{78} Or^{4,25} Did$^{tri\ 2,5}$ et^{1,29} ... ς οικοδομουντων cum EP al longe plu Chr Thdrt^{2,1008}

12. και ουκ εστ. εν αλλ. ουδ. η σωτηρια (D om η σω.) et. Did$^{tri\ 2,5}$ et^{2,7,5} Cyr$^{act\ 25}$ etc ... reg Ir$^{int\ 194}$ Cyp^{292} Augpecc mer al (vide Sab) om. (Qui vero ουδε γαρ ονομα etc afferunt sine eis quae praecedunt, huius omissionis testes dici nequeunt, ut Rebapt^{264} ap Gall^{3}) | ουδε (Gb') cum NAB al plus^{25} cat^{74} sah cop syrP Did$^{tri\ 2,7,5}$ Bas^{2,215} Euther^{5,1150} (opp Thdrt) Cyr$^{act\ 24}$ ... ς ουτε cum EP al plu Chr^{2,94} ... D reg syr^{sch} Did$^{tri\ 2,10}$ libere Cyp ου | ονομ. εστ. ετερ. cum BP al pler am Chr^{2,97} ... AE 13. 31. 32. 38. 57. 96. 113. 168. al$^{8\ acr}$ fu demid tol syrP Chr^{2,94} Cyr$^{act\ 25}$ ονομ. ετερ. εστιν ... א cat^{74} vg^{cle} Did$^{tri\ 2,7,5}$ ετερ. (Did αλλο) ονομ. εστιν, d Rebapt^{264} *aliud est nomen* ... D^{gr} syr^{sch} aeth Did$^{tri\ 2,10}$ Bas^{2,215} Ir$^{int\ 194}$ Or$^{int\ 4,488}$ εστ. ετερ. ονομα, reg Euther^{5,1150} Cyp^{292} (test^{2,16}) εστ. ονομ. ετερ. (*non est enim nomen aliud*) | υπο τον ουρανον cum NABDE al sat mu vg sah cop syr^{utr} arm aeth Ir^{int} Cyp^{292} Bas^{2,215} Did$^{tri\ 2,7,5}$ (et^{2,19}) Cyr$^{act\ 25}$ etc ... P h 4. 26. 31. 46. al plus^{40} Thphyl^{a} et^{b} om | το δεδομενον: D^{s} ο δεδομ. (d *quod datum est*) | εν ανθρωποις (a *in hominibus*): D 117. 163. reg vg Ir^{int} Cyp Latt^{rell} om εν | ημασ cum NADEP rell reg vg syrP arm Ir^{int} Cyp Chr Cyr$^{glaph\ 12}$ et$^{act\ 25}$ etc ... B υμασ, item Ambrst^{49} (non item ^{27}) ... sah cop syr^{sch} aeth Did$^{tri\ 2,10}$ et^{2,7,5} om

13. θεωρουντ. δε absq additam et. Or^{2,453} Lcif^{223}: 31. 40. 96. 177. d^{acr} Chr^{2,112} add οι ιουδαιοι | ιωαννου (et. B): D^{gr} ιωανου | και ιδιωται (sah ιδι. εισ. και αγραμμ.): D om | τε (et. Or Lcif etc): D cat^{78} e cop δε (sah και επιγ. δε)

14. τον τε (Gb') cum NABD^{2} (gr^{s} om τε)E 5. 13. 27. 34. 40. 69. 100. 104. 12^{lect} c^{acr} vg sah syr^{utr} aeth Chr^{2,95} Thphyl^{b} Lcif^{223} ... ς τον δε cum P al pler cat^{78} cop (*videntes autem etiam*) arm Thphyl^{a} | βλεποντεσ: 5. 13. 33. 40. 66. 96. al$^{2\ acr}$ θεωρουντεσ | D^{s} συν αυτων | ειχον ... D^{gr} reg add ποιησαι η

15. κελευσ. δε (et. Lcif^{223} etc): D^{gr} c^{acr} syr^{sch} aeth om δε | αυτουσ: 95. 96 αυτοισ | απελθειν (d ε *abire*, vg *secedere*, Lcif *discedere*): D^{gr} reg

16 λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδά- s. 23. 40

ἀπαχθῆναι (*abduci*) | συνεβαλλον cum ℵABEP al plus[40] reg vg syr[sch] cop Leif Chr[9,95] Thphyl[1a] ... ς συνεβαλον cum D al permu[vid] cat[75] sah syr[P] arm aeth

16. ποιησωμεν (Gb′) cum ℵABE[gr] al[20] cat[75] d Chr[ad rom in] cat[76] (sed Montf ubique –σομεν) Thphyl[1a] ... ς Ln Ti ποιησομεν cum D[gr]P al plu Bas[sel 122] Chr[9,95] et[saepe] Thphyl[1b], item *faciemus* (vide supra) e reg vg Leif[223] al | γέγονεν: D[gr] γεγόνεναι ... 27. 29. 100. 127. Bas[sel 123] ἐγενετο | φανερον ... D[gr] φανεροτερον ἐστιν. Cf et. Leif[223] *nam quia notum factum est signum – manifestum est, et non* etc | ἀρνεισθαι cum ℵABD 5. 27. 29. 66[**] 69. 100. 104. 105. 127. 163. c[ser] Bas[sel 122] ... ς Ti ἀρνησασθαι cum EP al pler cat[76] Chr

17. ἀλλ (D[gr] om) ἱνα: A[2] ἀλλ ἱνα δε | ἐπι πλειον: D ἐπι πλεον τι, d *sed ut non amplius quid serpiat in populum* | ἐις τ. λαον: E reg syr[P mg] Leif[223] add τα ῥηματα ταυτα (reg *verba istorum*). Vertit syr[P] *sed ne amplius sit divisio in populo* ([mg] add *propter sermones hos*). Similiter sah *sed ut sermo non procedat amplius* (omissis ἐν τ. λαω), syr[sch] *sed ne amplius exeat fama haec* (omissis ἐν τ. λα.) | απειλησωμεθ. sine απειλη cum ℵABD 25. 40. 105. 127. 163. vg sah cop syr[sch] arm aeth Leif[223] Bas[sel 122] ... ς Ti praem απειλη cum EP al pler cat[76] syr[P] ar[P] Chr[9,95] Thphyl[1a] et[b] (reg „*comminata – e non loqui*“ haec non satis recte habere videntur, nec indicatum est quantum spatii sit inter *ta* et *c*) :: απειλη απειλησωμ. haud alienum a Lucae usu est, quemadmodum 22, 15 habet επιθυμια επεθυμησα, Act 5, 28 παραγγελια παρηγγειλαμεν 23, 14 αναθεματι ανεθεματισαμεν (item Io 8, 29 χαρα χαιρει, alia), at nec fluctuant ista. Nescio an 5, 28 in caussa fuisse putem ut adderetur απειλη, quod certe nisi invita potiore testium auctoritate retineri nequit | απειλησωμεθα cum ℵABE al plu (d vg Leif *comminemur*, e *minemur*) Bas[sel 122] Chr[9,95] (sed fluct lectio) ... P 15. 25. 117. 126. 137. al[15] cat[76] Thphyl[1b] απειλησομεθα (Gb″), item D[gr] mutata constructione απειλησομεθα (* επιλ.) ουν (d *comminemur ergo*) | μηκετι: A 142. Bas[sel 122] μη | ανθρωπων: P 13. 18. 32. 38. 57. 119. 126. al[3] ser al[3] maith –πω

18. και καλεσαντες αυτους: D syr[P mg] συνκατατιθεμενων δε αυτων τη γνωμη φωνησαντες αυτους (d *consentientibus autem omnibus notitiam vocantes eos*). Similiter Leif[223] *consentientibus autem omnibus accersentes eos*. Item reg *-ibus autem ad sententiam*, tum pergit *denunciaverunt*, qua voce deficit codex. | παρηγγ. etc: D παρηγγειλαντο κατα το μη φθεγγ. | παρηγγειλαν (cat[76] -λαντο) sine additam cum ℵABD[gr]E 13. 15. 18. 36. 40. 163. 12[lect] k[ser] al fere[5] cat[76] vg syr[P] arm Chr[9,95] ... ς

σκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης
ε, 20 ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνάμεθα
γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ προσ-
απειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολά-
σωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ
τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος
ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

(Gb^{0}) add αυτοις c. P 1. 31. al plu d sah cop syr^{sch} aeth Lcif Thphyl^{a} et^{b} | καθολου sine το cum ℵ*B ... ς Ti το καθολου cum ℵ^{c}AEP (D vide ante) al omn^{vid} Chr | του ω̄ (et. B^{2}): B* cat^{76} om του

19. ο δε πετρ. και (A add ο) ιωαννης (-νν- etiam B) αποκριθεντες: D αποκριθεισ δε πετρ. κ. ιωαννησ (d *iohannes*), Lcif *respondentes autem Petr. et Ioh.* Similiter syr^{sch} aeth | ειπον cum HADEP al omn^{vid} ... Ti ειπαν cum B | ειπ. προσ αυτ. cum HABDE 5. 13. 69. 104. 105. 12^{lect} al^{5} cat^{76} vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,95} ... ς προσ αυτ. ειπ. cum P 1. 31. al pler Thphyl^{a} et^{b} (Lcif^{228} om πρ. αυτ.) | δικαι. εστιν: E τουτο υμιν δικαι. φαινεται | ακουειν μαλλον et. Lcif Chr^{bis} Cyr amos^{220} etc ... E vg μαλλ. ακου.

20. δυναμεθα: B δυνομεθ. | ειδαμεν cum HAB^{2}D 4. Chr^{sue} (ad^{7,245}) ... ς ειδομεν cum B^{2} (ιδομεν et οιδαμεν) EP al pler (al ιδομ.) Chr^{9,95} et^{99} et^{7,245} Cyr$^{amos\ 220}$ | μη: D* (et. d^{c}) om

21. μηδεν: 100. 105. 127. k^{scr} vg sah cop syr^{sch} Lcif^{228} μη, 36. 117. μηδε | ευρισκοντες: D cop syr^{sch} add αιτιαν | το πως: D* οπως, d *qua* ... E 18. (item sah) om το | κολασωνται cum HAB^{2}DE al pl ... Gb^{0} κολασονται cum P 4. 5. 18. 31* 32. 38. 117. 126. 127. al plus^{40} cat Chr Thphyl^{a} et^{b} ... B* κολασωσιν, 34. -σουσιν | δια τ. λαον (et. Lcif^{228}): E φοβουμενοι τον λαον | οτι παντες: D Lcif^{228} παντεσ γαρ | εδοξαζ. τον θεον επι etc et. demid Lcif ... vg (et. am fu) *clarificabant id quod factum fuerat in eo quod acciderat.* Ad quam lectionem Bedretra^{116}: *Melius habetur in Graeco: Omnes enim glorificabant deum in eo quod factum fuerat. Et quod in nostris codd. additum est: In eo quod acciderat, in Graeco non habetur. Et quidem glorificabant* (sic e) *et clarificabant ex uno Graeco, quod est εδοξαζον, solent indifferenter in Latinum transferri; sed distat inter clarificari factum et deum in facto clarificari sive glorificari.*

22. ην πλειον. τεσσ. (D$^{gr^{c}}$ h. l. add, i. e. repetit, ην) ο ανθρωπ. (Ir^{int} *annorum enim plus quam XL erat homo*): E arm ην ο ανθρωπ. πλειον. τεσσ., o^{scr} Chr^{9,95} ην πλει. ο ανθρ. τεσσ. | τεσσεραν. cum HAB*; D μ̄ ... ς Ln τεσσαραν. cum B^{2}EP al omn^{vid} | γεγονει cum BD (quae forma iam apud Atticos passim legitur, ut Plat. Symp. p. 173. ed. H. Steph. παραγεγονει. Similiter διαβεβηκει Xen. Anab. 7, 3, 20. αποδεδρακει ibidem 6, 4, 13.) ... ς εγεγονει cum HAEP al omn^{vid} | τουτο: D Ir$^{int\ 194}$ Lcif^{228} om

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· Jer 39 (32), 17 Ps 2, 1. 2
δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος

---

23. απολυθεντ. δε (1. 40. 106. al[10] fere Thphyl[a] add οι αποστολοι) ... ε εκεινοι δε απολ. | απηγγειλαν cum ABDEP al pler. Chr[9,108] ... ℵ 25. 38. 93. al[2 cer] Thphyl[a 46] ανηγγειλ. | οσα πρ. αυτους: 13. πρ. αυτ. οσα | οι αρχ. κ. οι πρεσβ. (et. Lcif[223]): ε οι πρεσβ. κ. οι αρχ. | ειπαν cum ΝΒD ... ς ειπον cum AEP al om[vid]

24. ακουσαντες: D add και επιγνοντες την του θεου ενεργειαν | ομοθυμαδον: 31. 105. post φωνην pon ... arm om[1] | φωνην et. Ir[int 106] Lcif[223] etc ... ε sah cop syr[utr] arm aeth την φωνην αυτων, 134. c[ser] την φωνην | ειπαν cum ΝABDP 40. ... ς ειπον cum ε al pler cat[78] Chr [9,108] | συ sine additam cum ΝAB am fu demid (item vg[cle] tu es qui) cop Ath[543] (sed ipsum etiam συ om; est igitur δεσποτα, ο ποιησας etc) etp[s] ap Gall[5,193] (δεσπ. συ εποιησας) Did[tri 2,5. 141] (ut Ath[543]) Hil[29] (ut vg[cle], item al) ... ς συ ο θεος cum DEP al pler sah syr[utr] arm aeth Ir[int 106] Lcif[223] Thphyl[a] et[b] (Ir[int] tu es deus etc, item συ ει ο θεος 32. 69. al aliq sah al Thphyl[a]). Similiter pro συ 13. 40. 96. κυριε ο θεος, Chr[9,108] et[106] ο θεος, et aliter

25. ο του πατρ. ημ. δια πνευμ. αγι. στοματ. δαυ. παιδ. σου ειπ. cum ΝA BK 13. 15. 27. 29. 36. 38. 12[lect] (13. 38. του παιδ.) cat[76] Ath[543] (sic edbened ex cdd[5]) etp[s] ap Gall[5,193]. Eandem lectionem confirmant, nisi quod iustum verborum ordinem studuerunt restituere, vg *qui spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti*, Ir[int 106] *qui per spir. sanctum ore David patris nostri pueri tui dixisti*, Lcif[223] *qui per spir. sanctum et os patris nostri David pueri tui dixisti*, sah *qui locutus est per spir. sanctum in ore patris nostri David servi tui dicens*, aeth[utr] *qui ipse locutus es in spiritu sancto per os Davidis servi tui patris nostri et dixisti*. Item (postposito *per spir. sanct.* ut NABE) syr[p] *qui per os Davidis patris nostri servi tui per spir. sanctum dixisti* (item arm[edd]), arm[ed] *qui per os patris nostri David servi tui locutus es et dixisti per spir. sanctum*, Vocat[gent 2,15] *qui spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti*. Cf et. Hil[29] *qui per os patris nostri David sancti pueri tui dixisti*, quibuscum consentit Aug[praed ss 312]. Item certe δια πνευμ. αγιου confirmant, abiecto του πατρος ημων quod orationem inprimis turbare videbatur, D οσ δια πνευματ. αγιου δια του στοματος λαληθεντα δαυειδ παιδος σου (d *puero tuo*), syr[sch] cop *qui locutus es per spiritum sanctum* (cop *in spiritu sancto*) *per os Davidis servi tui*, Did[tri 2,5. 141] ο δια πνευμ. αγι. στοματος δε δαυ. παιδ. σου ειπων et Did[lat 274] *qui per spir. sanct. ore Dāv. pueri tui locutus es*. ς Τι ο δια στοματος δαυ. [του] παιδος σου ειπων (ς του ante παιδ. c, minusc permu, Τι Gb Ss om c. NABDEP, etc) cum P 1, 81, 40. al longe plu (ex versionib tantummodo arP al[5. 8] etsc) Ath ex edd priorib Chr[9,108]

ἁγίου στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη
καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 *παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς*
καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 *συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ*
πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης
τε καὶ Πόντιος Πειλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, 28 *ποι-*
ῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 29 *καὶ*
τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις
σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 *ἐν τῷ τὴν*
χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι

(sed [108] confirmari vdtr *δια πνευμ. αγιου*. Est enim *καθαπερ ο χς ελεγε τοις ιουδαιοις· ει δε εγω εν πνευματι θεου λαλω, ουτως και αυτοι φασι· δια πνευματος αγιου,* etc) Thphyl[a] et[b] Cereal maximin [10, 672] (*qui per os sancti pueri tui David dixisti*) :: pro testium ratione lectionem a nobis editam certum est et antiquissimam et saeculis 2. 3. 4 ubique propagatam esse. Auctoritati qua utitur nullo modo comparari possunt quae lectionem Eis. confirmant. Haec ex antiquissima correctorum studiis orta est; nec enim additamenta illa: *του πατρος ημων* et *πνευματος αγιου*, ita comparata sunt ut non possint non a pietate temeraria derivari. Singula verba praeter morem sed non sine causa collocata sunt. | *εφρυαξαν*: D *εφρυξαν* | *κενα* ut BKP etc: HAD al *καινα*

27. *εν τη πολει* (A add *σου*) *ταυτη* cum ℵABDE al plus[25] vg syr[utr] sah cop arm aeth Eus[ecl 69] Chr[9, 108] Cyr[ose 108] ethabac[572] Ir[int 195] Tert[prax 25] et[bapt 7] Lcif[222] Hil[20] et[1068] ... ς (= Gb Sz) om cum P 1. 31. al plu cat[80] Thphyl[a] et[b] | *παιδα σου* (et. Eus[ecl] etc Ir[int] Tert Lcif): D 137. Hil[20] et[1068] *σου παιδα* | *πειλατος* cum B* (:: quae scriptura quum etiam apud Lc idonea auctoritate utatur, ut Lc 3, 1 ABD 13, 1 HABD 23, 1 ABDT, nec ab hoc loco arcenda videtur. Etiam 3, 13 et 13, 28 certe BD consentiunt.) ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum HAB[2]DKL etc | *λαοισ* (*populis* d vg Lcif Cassiodp[s 2] cop etc): e sah syrP aeth[utr] *populo*, syr[sch] *synagoga* ... E (e vide ante) 3. 33. Thphyl[a] Hil[20] Aug[praed ss 212] *λαοσ* (*populus*)

28. *σου* sec cum HA[2]DE[3]FP al pler cat[80] e[2] vg (et. am[2] fu demid) syr[utr] sah cop aeth Ir[int 195] Chr[9, 108] etc ... Ln om cum A*B 27. 105. e* am* arm Lcif[222] Hil[20] Aug[praed ss 212]

29. *επιδε* cum KBP al omn[vid] ... Ln Ti *εφιδε* (AK *-ειδε*) cum ADK :: cf ad Lc 1, 25 et 6, 35 et alibi | *απειλασ* (et. d *minacias*): D[gr*] *αγιασ* | *παρρησιασ πασησ*: D[gr]K vg cop Lcif[222] Hil[20] *πασησ παρρ.* ... 26. 36. 57. 137. 1[lect gecr] syr[sch] om *πασησ*

30. *τ. χειρα σου* cum HDE[3]FP al omn[vid] cat[81] vg (*cum manum tuam extendas*, demid - *manus tuas* -) syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9, 104. 108] Thphyl[a] et[b] ... Ln om *σου* cum A (sed eodem loco habet *σε*) B (d *cum manum extendas*, Lcif[222] *dum extendis manus*) | *εκτεινειν σε* cum ℵ* (A

διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' 2, 44 ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου,

---

σε εκτ.) RP al pler cat Thphyl^{a} et^{b} ... Ti om σε c. ℵ^{c}DE 27. 40. 57. 99. 100. 105. 1$^{lect\ 3pe}$ al$^{8\ scr}$ Chr^{bis} | γενεσθαι: D* 1. 133. 8^{pc} Thphyl^{a} γενεσθ. | ονοματος: 13. add σου και | Bed$^{retract\ 118}$ ad h. v.: *In Graeco habetur: Per nomen sancti pueri tui Iesu. Quod magis apostolorum votis congruere videtur.* (vg - *sancti filii tui*)

31. απαντες cum ℵ^{c}ABDEP etc (et. Ir^{395}) ... ℵ* 105. παντες | του αγ. πνευμ. cum KABD 105. am Ir$^{gr\ 395}$ ... ς πνευματ. αγιου cum RP al pler vg (et. fu demid) Chr^{104} Ir^{int} Lcif^{223}, item sah cop etc | μετ. παρρησιας (Lcif^{223} Amb$^{apir\ 2,61^{8}}$): DE Ir^{gr} et^{int} Aug$^{serm\ 266}$ (^{5,1264} et^{sq}) add παντι τω θελοντι πιστευειν (Aug om πιστ.). Eadem confirmat Bed retr^{118} *In Graeco habetur additum: Omni volenti credere.*

32. καρδια sine articulo cum KABD* arm Or^{2,24} et^{2,672} Bas$^{regg\ 375.\ 230.\ 477}$ Cyr$^{mich\ 422}$ Euthal(elench^{422} ap Zacagn. ex init$^{lect\ 5}$) ... ς Ti η καρδ. cum D^{2}RP al omn^{vid} cat^{62} sah cop Or ^{1,750} et ^{2,616} Bas$^{eth\ 230}$ et ^{2,348} Chr ^{2,104} et^{alib} Cyr$^{scoph\ 634}$ Leont^{746} Thphyl^{a} et^{b} | ψυχη sine articulo cum KABD 96. sah cop arm Or^{2,24} et^{2,672} Bas$^{regg\ ter}$ Cyr$^{mich\ 422}$ Euthal (ut ante) ... ς Ti η ψυχ. cum RP al fere omn Or ^{1,750} et ^{2,616} Bas$^{eth\ 230}$ et ^{2,348} Chr ^{2,104} et^{alib} Cyr^{scoph} | μια et. m^{25} Or$^{int\ 2,270}$ Aug$^{serm\ 356}$ et^{alib} ... DE Cyp^{246} et^{305} Amb$^{Isaac\ 7,275}$ Zeno ^{1,2,22} add και ουκ ην διακρισις (E χωρισμος) εν αυτοις ουδεμια (E τις). Latt sic: *et non erat accusatio in eis ulla* d, *et non erat separatio in eis ulla* e (quae eadem testatur Bed$^{retra\ 119}$ ex „Graecis exemplaribus") Amb, *nec fuit inter illos discrimen ullum* Cyp Zeno | και ante ουδε εις: E om | ουδε εις: D 36. 96^{*c} 99. 133. 142. al$^{8\ scr}$ cat^{62} ουδεις. Item ς$^{e\ 1094}$ (non ^{1628} etc) οι'δ' εἷς | τι: D om, sed d *et nemo quicquam ex eo quod possidebant dicebant suum esse* | αυτων: D αυτου, P 1. 4. 40. 101. 106. al^{20} fere Thphyl^{a} et^{b} αυτων ... h 18. 36. 133. om | ελεγεν: ℵ* ελεγον, d (vide ante) am *dicebant* (am *nec quisquam eorum quae possidebant* etc) | αλλ: D αλλα | απαντα cum KABP al pler cat Bas$^{eth\ 230}$ Chr^{2,104} Thphyl^{a} ... Ln παντα cum BD 177. Mcellens^{38} (sed^{libere}) Sev$^{cat\ 62}$ (sed^{libere})

33. δυναμει ante μεγαλη cum KABD 88. 100. 105. 113. al$^{8\ scr}$ (al^{vid}) cat^{62} vg Chr^{2,104} Ir$^{int\ 395}$ Aug$^{serm\ 356}$ Orsies^{49} ... ς Ti post μεγαλη pon cum RP al pler Thphyl^{a} et^{b} | απεδιδουν: 31. -δου | το μαρτυριον ante οι απ. et. Ir^{int} etc ... AE 1. 5. 13. 38. al plus^{10} cat vg Thphyl^{a} Aug $^{serm\ 356}$ Orsies^{49} post οι απ. pon; B vero sic: το μαρτ. οι απ. του κυρ. ῶ της αναστ. | ῶ χῦ του κυριου cum KA am fu demid, item ad-

χάρισ τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις
ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πω-
2, 45 λοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν
τις χρείαν εἶχεν. 36 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν
ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευείτης,
Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν
τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

---

dito ημων 15. 18. 36. vg^{cle} cop (*Christi Iesu dom. nostr.*). Item verbis transpositis DE al mu arm (aeth^{ro} τ. κυ. ημων $\overline{ω}$ $\overline{χυ}$) et (qui ut B ante της αναστασεως pon) Chr^{9,104} του κυρ. $\overline{ω}$ $\overline{χυ}$ ... Ti του κυριου $\overline{ω}$ cum BP al longe plu sah syr^{p} aeth^{pp} Irint^{195} Aug^{serm356} Thphyl^{a} et^{b}; Ln (sed ante της αναστ. pon) του κυρ. $\overline{ω}$ [$\overline{χυ}$] ... e^{ser} syr^{sch} $\overline{ω}$ $\overline{χυ}$ :: insolitum est $\overline{ω}$ $\overline{χυ}$ του κυριου, hinc tanta varietas. Saepe legitur του κυρ. $\overline{ω}$, ut 8, 16. 11, 20. 15, 11. 20, 35. 21, 13. 16, 31 et alibi, nec raro $\overline{χν}$ a testib bonis additur. Item haud rarum o κυρ. $\overline{ις}$ $\overline{χς}$, ut 11, 17 (et in additamento spurio 14, 10). Sed nusquam, opluor, alienae manu inlatum est quod hoc loco pro testium gravitate et variantium ratione recipiendum duximus.

34. τις ην (B ην τις) cum ℵABP^{a} 15. 18. 27. 29. 38. 69. 104. 105. 118. 3P^{e} al^{3} s^{cr} (Eus^{hist} $^{2, 7, 6}$ εμεριζον απασι – ως μηδε ειναι τινα ενδειη παρ αυτοις) ... ς Ti τις υπηρχεν cum DEP al plu Chr^{9,104} :: υπηρχον eodem versu non fluct | κτητορες: D arm add ησαν | υπηρχον cum ℵ^{1}ABD*EP al omn^{vid} Eus^{hist} $^{2, 17, 6}$ Chr^{9,105} ... ℵ*DGr^{2} d arm om (sed ex his DGr^{2} d arm habent ησαν post κτητορες) | πωλουντες εφερον τας τιμας et. DGr^{2} (d *vendentes et adferebant pretia*) ..., DGr^{c} και φερομενες τιμας | πιπρασκομενων et. DGr^{2} (d *quae veniebant*) .... DGr^{c} πιπρασκοντων

35. διεδιδετο cum ℵABD*E ... ς διεδιδοτο cum B^{2}P al omn^{vid} | εκαστω: D ενα εκαστω (d vg *singulis*, e *unicuique*) | καθοτι αν (73. 110. 137. al aliq om αν): h. 11. 31. καθο, 60. 68. 69* Eus^{hist} $^{2, 17, 6}$ καθα αν

36. ωσηφ (Gb') cum ℵABDE 15. 27. 40. 66^{c*} al^{8} cat^{88} vg cop syr^{sch} arm aeth Epiph^{140} (και γαρ βαρναβαν λεγει ωσηφ ποτε καλουμενον) Chr^{9,111} (ex edd^{pler}) ... ς ωσης cum P 1. 13. 31. al plu sah syr^{p} Chr^{9,108} (ipsum nomen ωσης scribitur, tum additur οὐ δοκει μοι ουτος εκεινος ειναι ο μετα ματθιου· εκεινος γαρ και ωσης ελεγετο και βαρσαβας. Unde non satis clarum est utrum ωσης h. l. an ωσηφ legerit. Supra vero 1, 23 non tam ωσηφ quam ωσην invenisse videtur.) Thphyl^{a} et^{b} (uterque repetit verba Chr^{i}) | απο των cum ℵABEP h. l. al^{36} Thphyl^{a} et^{b} ... ς υπο cum D al permu cat Chr | μεθερμηνευρμενον (al^{10} -νος): B ερμηνευομενον ... 2. om | λευειτης cum BD ... ς Ln λευιτης cum ℵAEP reli. Praeterea D post κυριος pon

37. αγρου: D χωριου (*-ον) | προς cum ℵB 15. 18. 37. (al; neglexerunt conlatores) cat^{24} Thphyl^{a} ... ς Ln Ti παρα cum HDP al plr Chr^{9,105}

V.

1 *Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα,* 2 *καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.* 3 *εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;* 4 *οὐχὶ*

et^{100} Thphyl^{b} (libere Or^{2,672} *ηγαγε το χρημα και εθηκε παρα τους αποστολους*) :: nec 4, 35 nec 5, 2 fluctuat *παρα*, nec fere alibi; hinc substitutum est h. l. aeque ac 5, 10 *παρα* pro *προς*, non vicissim

V. 1. *ανηρ δε τις* ... ʀ *εν αυτω δε τω καιρω ανηρ τις* | *ανανιας ονοματι* hoc ordine cum ʜBEP al pler arm ... Ln *ονομ. αναν.* cum AD 31. 154. al^{2} ser cat^{24} vg Chr^{2,111} (*cuius nomen erat* sah cop etc) | *σαπφ-* cum ABP al pler d (*sapph-*, item e* sed ipse* pro *h* reposuit *i*) cop Or^{2,672} (*τα περι αν. και σαπφειρας*) Cyr$^{hr\ 275}$ Thdrt^{4,496} (*την σαπφειραν*) ... ʜ^{c} 13. Chr$^{2,107\ cod}$ (idem codex^{alibi}) *σαιφ-* (ʜ* *παμφιρη*) ... ʙʀ *σαφφ-*, vg *saph-*, contra e (ex correctione^{1}) *sappira*, sah *σαππιρα*. Item *-ειρ-* cum ABP al pler ... ʜ*et^{c}DE 13. 103. *-ιρ-* (D* *σαφφιρα*, D^{2} *σαφφιρα*). Item *-ρη* cum ʜ*et^{c}AKP al plu (confirmat Cyr$^{hr\ 275}$ *σαπφειρησ*) ... Ln *-ρα* cum BD al plus^{80} cat^{24} Chr^{2,112} (item Or vide ante, Thdrt^{3,245} *τη σαπφειρα*)

2. *και* ab initio in ʀ suppletum prima manu | *απο* (et. Or^{2,672}): D *εκ* (d *de practio*) | *συνειδυιησ* cum ʜABK (ʀ *συνιδυησ*, B* *συνιδυησ*) ... ϛ *συνειδυιας* cum DP al omn^{vid} | *γυναικοσ* sine additam cum ʜABD^{gr} 13. 14* 15. 18. 27. 29. 36. 105. cat^{24} arm Chr^{2,112} ... ϛ (Gb^{oo}) add *αυτου* cum EP al pler d vg sah cop syr^{utr} aeth Thphyl^{a} et^{b} | *εθηκεν* ... D *εθετο*, 3. 38. 133. 8P^{e} *τεθεικεν* (3. 38. *-ηκεν*)

3. *ειπ. δε*: ʀ add *προσ αυτον*, item 26. vg^{cod} (ap Mtthaeium) sah cop syr^{sch} et^{P} c.^{e} aeth Thphyl^{a} et^{b} *προσ αυτον* (vel *αυτεν*) post *πετρ.* (syr^{sch} cop aeth cum *dixit* conjg) | *ο πετροσ* cum ʜABK 5. 13. 20. 31. 69. 100. 104. 105. 163. b^{ser} cat^{25} Chr^{2,112} ... ϛ om o cum DP al plu Thphyl^{a} et^{b} | *ανανια*: D vg^{clxt} vg^{cod} (ap Ln) *προσ ανανιαν* | *επληρωσεν* (ita ʜ^{c} restituit ex *επηρωσεν*) et. Or^{2,672} Ath^{2,12} et$^{int\ 592.\ 600}$ Cyr$^{hr\ 253}$ Did$^{tri\ 1,20}$ et^{2,10} et$^{int\ 270}$ Epiph^{2,74} Chr^{2,112} Leont^{626} Cyp^{216} Lcif^{189}. Cf Bed^{28} ad *tentavit*: *in alia translatione iuxta Graecum exemplar ita legitur: Anania, cur implevit satanas cor tuum* (ut in e legitur) ... vg Did$^{tri\ 2,18}$ Epiph^{500} et^{2,14} Ath$^{int\ 777}$ Fulg^{fid} cat^{543} (non item$^{op\ 1,149}$) Bed (ex vg, vide supra) *tentavit*, *επειρασεν*, Thdrt^{3,201} et^{4,291} *ηπατησεν* | *το πν. το αγιον*: DE^{gr} *το αγιον πνευμα* | *νοσφισασθαι* sine additam cum ʜABK al plu cat^{25} Chr^{2,112} ... Ti add *σε* cum D(E^{gr} et^{lat} P 31. 38. 95. 96. al plus^{25} (in his 6 ap Scri) sah Leont^{626} Thphyl^{a} et^{b}

χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις
ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πω-
2, 45 λοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν
τις χρείαν εἶχεν. 36 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν
ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευείτης,
Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν
τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

---

dito ημων 15. 18. 36. vg^{cle} cop (*Christi Iesu dom. nostr.*). Item verbis transpositis DE al mu arm (aeth^{ro} τ. κυ. ημων $\overline{ω}$ $\overline{χυ}$) et (qui ut B ante της αναστασεως pon) Chr^{9,104} του κυρ. $\overline{ω}$ $\overline{χυ}$ ... Ti του κυριου $\overline{ω}$ cum EP al longe plu sah syr^{p} aeth^{pp} Ir$^{int\ 195}$ Aug$^{serm\ 256}$ Thphyl^{a} et^{b}; Ln (sed ante της αναστ. pon) του κυρ. $\overline{ω}$ [$\overline{χυ}$] ... e^{ser} syr^{sch} $\overline{ω}$ $\overline{χυ}$ :: insolitum est $\overline{ω}$ $\overline{χυ}$ του κυριου, hinc tanta varietas. Saepe legitur του κυρ. $\overline{ω}$, ut 8, 16. 11, 20. 15, 11. 20, 35. 21, 13. 16, 31 et alibi, nec raro $\overline{χυ}$ a testib bonis additur. Item haud rarum o κυρ. $\overline{ις}$ $\overline{χς}$, ut 11, 17 (et in additamento spurio 14, 10). Sed nusquam, opinor, alienа manu inlatum est quod hoc loco pro testium gravitate et variantium ratione recipiendum duximus.

34. τις ην (B ην τις) cum HABP^{a} 15. 18. 27. 29. 38. 69. 104. 105. 113. 3P^{e} al$^{3\ ser}$ (Eus$^{hist\ 2,\ 17,\ 6}$ εμεριζον απασι – ως μηδε ειναι τινα ενδειη παρ αυτοις) ... ς Ti τις υπηρχεν cum DEP al plu Chr^{9,104} :: υπηρχον eodem versu non fluct | κτητορες; D arm add ησαν | υπηρχον cum H^{c}ABD*EP al omn^{vid} Eus$^{hist\ 2,\ 17,\ 6}$ Chr^{9,105} ... H*DE^{r2} d arm om (sed ex his DE^{r2} d arm habent ησαν post κτητορες) | πωλουντες εφερον τας τιμας et. DE^{r2} (d *vendentes et adferebant pretia*) ... DE^{r2} και φερουσες τιμας | πιπρασκομενων et. DE^{r2} (d *quae veniebant*) ... DE^{r2} πιπρασκοντων

35. διεδιδετο cum HAB*DE ... ς διεδιδοτο cum B^{2}P al omn^{vid} | εκαστω: D ενα εκαστω (d vg *singulis*, e *unicuique*) | καθοτι αν (73. 110. 137. al aliq om αν): h. 11. 31. καθο, 60. 68. 69* Eus$^{hist\ 2,\ 17,\ 6}$ καθο αν

36. ιωσηφ (Gb^{1}) cum HABDE 15. 27. 40. 66^{org} al^{8} cat^{62} vg cop syr^{sch} arm aeth Epiph^{140} (και γαρ βαρναβαν λεγει ιωσηφ ποτε καλουμενον) Chr^{9,111} (ex eddp^{ier}) ... ς ιωσης cum P 1. 13. 31. al plu sah syr^{p} Chr^{9,105} (ipsum nomen ιωσης scribitur, tum additur οὐ δοκει μοι ουτος εκεινος ειναι ο μετα ματθιου· εκεινος γαρ και ιωσης ελεγετο και βαρσαβας. Unde non satis clarum est utrum ιωσης h. l. an ιωσηφ legerit. Supra vero 1, 23 non tam ιωσηφ quam ιωσην invenisse videtur.) Thphyl^{a} et^{b} (uterque repetit verba Chr^{i}) | απο των cum HABEP h. l. al^{36} Thphyl^{a} et^{b} ... ς υπο cum D al permu cat Chr | μεθερμηνευρμενον (al^{10} -νος): B ερμηνευομενον ... 2. om | λευιτης cum BD ... ς Ln λαυιτης cum HAEP reli. Praeterea D post κυριος pon

37. αγρου: D χωριου (*-ιον) | προς cum HE 15. 18. 37. (al; neglexerunt conlatores) cat^{64} Thphyl^{a} ... ς Ln Ti παρα cum BDP* al pler Chr^{9,105}

V.

1 *Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα,* 2 *καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.* 3 *εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;* 4 *οὐχὶ*

et^{100} Thphyl^{b} (libere Or^{2,672} *ηγαγε το χρημα και εθηκε παρα τους αποστολους*) :: nec 4, 35 nec 5, 2 fluctuat *παρα*, nec fere alibi; hinc substitutum est h. l. aeque ac 5, 10 *παρα* pro *προς*, non vicissim

V. 1. *ανηρ δε τις* ... ʙ *εν αυτω δε τω καιρω ανηρ τις* | *ανανιας ονοματι* hoc ordine cum ʜBEP al pler arm ... Ln *ονομ. αναν.* cum AD 31^{l}. 134. al$^{2\,scr}$ cat^{84} vg Chr^{9,111} (*cuius nomen erat* sah cop etc) | *σαπφ-* cum ABP al pler d (*sapph-*, item e* sed ipse* pro *h* reposuit *i*) cop Or^{2,672} (*τα περι αν. και σαπφειρας*) Cyr$^{hr\,275}$ Thdrt^{4,466} (*την σαπφειραν*) ... ʜ^{c} 13. Chr$^{9,107\,cod}$ (idem codex alibi) *σαιφ-* (ʜ* *παμφιρη*) ... Dʜ *σαφφ-*, vg *saphi-*, contra e (ex correctione*) *sappira*, sah *σαπιρα*. Item *-ιρ-* cum ABP al pler ... ʜ*et^{c}DE 13. 105. *-ιρ-* (D* *σαφφιρα*, D^{2} *σαφφειρα*). Item *-ρη* cum ʜ*et^{c}AEP al plu (confirmat Cyr$^{hr\,275}$ *σαπφειρηης*) ... Ln *-ρα* cum ED al plus^{80} cat^{84} Chr^{9,112} (item Or vide ante, Thdrt^{2,265} *τη σαπφειρα*)

2. *και* ab initio in ʜ suppletum prima manu | *απο* (et. Or^{2,672}): D *εκ* (d *de praetio*) | *συνειδυηης* cum ʜABE (ʜ *συνιδυηης*, B* *συνιδυιης*) ... ς *συνειδυιας* cum DP al omn^{vid} | *γυναικος* sine additam cum ʜABD^{Er} 13. 14* 15. 18. 27. 29. 86. 105. cat^{84} arm Chr^{9,112} ... ς (Gb^{00}) add *αυτου* cum EP al pler d vg sah cop syr^{utr} aeth Thphyl^{a} et^{b} | *εθηκεν* ... D *εθετο*, 3. 38. 133. 8^{pe} *τεθεικεν* (3. 38. *-ηκεν*)

3. *επ. δε*: ʜ add *προς αυτον*, item 26. vg^{cod} (ap Mithasium) sah cop syr^{sch} etP c.* aeth Thphyl^{a} et^{b} *προσ αυτον* (vel *αυτω*) post *πετρ.* (syr^{sch} cop aeth cum *dixit* conjg) | *ο πετρος* cum ʜABE 5. 13. 20. 31. 69. 100. 104. 105. 163. b^{scr} cat^{85} Chr^{9,112} ... ς om *ο* cum DP al plu Thphyl^{a} et^{b} | *ανανια*: D vg^{clxt} vg^{cod} (ap Ln) *προσ ανανιαν* | *επληρωσεν* (ita ʜ^{c} restituit ex *επηρωσεν*) et. Or^{2,672} Ath^{2,12} et$^{int\,552.\,560}$ Cyr$^{hr\,253}$ Did$^{tri\,1,20}$ et^{2,10} et$^{int\,270}$ Epiph^{2,74} Chr^{9,112} Leont^{635} Cyp^{215} Lcif^{188}. Cf Bed^{26} ad *tentavit*: *in alia translatione iuxta Graecum exemplar ita legitur: Anania, cur implevit satanas cor tuum* (ut in e legitur) ... vg Did$^{tri\,2,18}$ Epiph^{500} et^{2,14} Ath$^{int\,777}$ Fulg^{fid} cat^{542} (non item$^{ep\,1,142}$) Bed (ex vg, vide supra) *tentavit*, *επειρασεν*, Thdrt^{2,261} et^{4,291} *ηπατησεν* | *το πν. το αγιον*: DE^{r} *το αγιον πνευμα* | *νοσφισασθαι* sine additam cum ʜABE al plu cat^{85} Chr^{9,112} ... Ti add *σε* cum D(E^{r} et^{lat})P 31. 38. 95. 96. al plus^{25} (in his 6 ap Scri) sah Leont^{635} Thphyl^{a} et^{b}

μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας· 6 ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. 9 ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πει-

---

4. *μενον* (ita ℵ* ipse ex *εμενον*, al aliq *μενων*): D^{gr} *μεσον* | *εμενεν*: 13. 34. 40. e^{scr} *εμεινε* | *εν* (P om) *τη σῃ*: D^{gr} om *σῃ* | *το πραγμα τουτο*: D sah *ποιησαι* (D^{s} add *το*) *πονηρον τουτο* (d *facere dolose rem istam*) | *εψευσω*: D* *εψευσου* | *τω θεω*: 1. 13. 95. Bas^{1,208} Leont^{635} om *τω*

5. *ακουων δε* et. (Or^{2,672} *δοκει δε μοι οτι ακουων ανανιας τους λογους τουτους*) Bas$^{eth\,244}$ Lcif^{183} etc ... D^{gr} *ακουσας δε*, E *και ευθεως ακουων* | *ο ανανιας* cum ℵABEP al plus^{20} Chr^{2,112} Thphyl^{a} et^{b} ... ς (= Gb 8z) om *ο* cum D al plu cat^{26} (Or^{2,672}) Bas$^{eth\,244}$ | *πεσων*: D *παραχρημα πεσων* | *εξεψυξεν*: D* teste Wtst *απεψυξεν*, at et Kipl et Scri *εξεψ*. Apud Or^{2,672} ubi libere totus iste locus exscribitur, est *δια τουτο πεσων απεψυξεν*, sed paucis verbis post sequitur *και ως εκψυξαι*. | *τους ακουοντας* (13. om teste Treg) sine additam cum ℵ*ABD 15. 27. 29. 37. 100. 117. k^{scr} cat^{67} vg sah cop syr^{sch} aeth^{PP} ar^{o} Or^{2,672} Lcif^{183} ... ς (Gb^{00}) add *ταυτα* cum EP al pler syrP arm (aeth^{ro} *eum*, arP *talia*) Bas$^{eth\,244}$ Chr^{2,112} Thphyl^{a} et^{b}

6. *ανασταντ. δε*: E add *παραχρημα*

7. *ως* (ℵ^{c}): ℵ* *εως* | *διαστημα*: D *–στεμα*

8. *απεκριθη* cum ℵABP etc (et. Or^{2,674} *και απεκρ.*) ... D vg^{cle} (contra am *respondens*, fu demid *respondit*) sah cop syr^{sch} aeth Lcif^{183} *ειπεν*, E (*προσ ην ο πετρ. εφη*) *εφη* | *δε* cum ℵABDP al pler cat vg cop syrP Chr ... 15. 17. 73. sah arm om, nec expri syr^{sch} ... K vide ante; 180. Or *και απεκρ.*, item aeth Lcif (*dixitque*) | *προσ αυτην* cum ℵABD (K vide ante) al^{12} cat^{67} Or Lcif ... ς *αυτη* cum P al longe plu vg (syrP *ei* c.*) Chr^{2,112} Thphyl^{a} et^{b} | *πετροσ* sine articulo cum AB 12^{lect}, item (*πετρ. πρ. αυτ.*) d^{scr} cat^{67} ... ς Ti *ο πετροσ* cum DEP al pler Or^{2,674} Chr | *ειπε μοι ει* (13. *εισ*) ... Or *λεγων ει* ... D^{gr} *επερωτησω σε ει αρα* | *τοσουτου* (h. l. et. Or Lcif etc): D^{gr} sah post *το χωριον* pon | *η δε*: D* *η δη* | *ναι* (et. Or Lcif etc): A* om, sed ipse* suppl; Lcif non expri

9. *ο δε πετροσ* sine additam cum ℵBD 29. 69. 105. 163. vg (Lcif^{183} post *illa vero ait*: *Tanti*, statim pergit: *Quid convenit* etc, omissis ipsis *ο δε πετροσ*) ... ς add *ειπε* cum A al pler sah cop syrP (et syr^{sch} *Dixit ei Simon*) arm Chr^{2,112}, item Or^{2,674} add *φησι* ... K *ειπεν δε πετροσ* (aeth *et dixit ei Petrus*) | *προσ αυτην*: D^{gr*} om *προσ* (praecedente *-τροσ*) | *τι* (et. Or etc): ℵ* add *οιν* (ℵ^{c} abstulit) | *συνεφωνηθη* (et.

ῥάσει τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. 11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ 5, 11
Σολομῶντος· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· 14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, 15 ὥστε

Or$^{2,67^4}$ Bas^{1,208} Cyr^{hr266} etc, d e vg *convenit*): D *συνεφωνησεν* | *κυριου* et. Or Bas Cyr^{hr} etc ... D *του κυριου* | *επι τη θυρα* (A *ταις θυραις*): E praem *εισταναι* (e *stant*)

10. *επεσεν δε* cum ℵABEP al omn^{vid} cop syrP arm etc (Or$^{2,67^4}$ *επεσ. γαρ παραχρη. και αυτη*) ... D syr^{sch} aeth Lcif^{183} *και επεσεν* (Lcif *et protinus cecidit ante pedes eius*) ... vg sah om copulam | *προσ* cum ℵABD Or ... ς *παρα* cum EP al pler (nonnulli *επι* vel *υπο*) Chr^{2,112} ... 15. 18. 36. cat^{29} *ενωπιον* pro *προσ τ. ποδας* | *ευρον* cum ℵBDP al omn^{vid} Chr ... Ti *ευραν* cum A, E *ηυραν* | *και εξενεγκαντ. εθαψαν* (d *et cum extulissent sepelierunt*, e *et efferentes sepelierunt*, vg *et extulerunt et sepelierunt*) ... D^{gr} *και συνστειλαντεσ εξηνεγκαν και εθαψ.*, syr^{sch} *et collegerunt, detulerunt, sepelierunt eam*, item ar^{c} *et portarunt eam et abierunt cum ea et sepelierunt eam*

11. *επι*: A om, nec expri sah | *ακουοντασ*: D *-ντεσ*

12. *δια δε* cum ℵADEP al omn^{vid} vg sah cop syrP arm Cyr^{hr275} Chr^{2,112} ... B *δια τε*, item syr^{sch} aeth | *εγινετο* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABDEP al plu cat^{29} vg sah cop syr^{utr} arm Chr Lcif^{228} ... ς Gb' *εγενετο* cum 4. 13. 14. h^{ser} al mu Cyr^{hr275} Thphyl^{a} et^{b} | *πολλα* ante *εν τω λαω* cum ℵAB DE 5. 13. 31. 96. 105. o^{ser} vg syr^{sch} Cyr^{hr} Lcif ... ς Ti post *εν τ. λαω* cum 1. al longe plu cat syrP Chr ... sah cop ante *σημεια* pon, 133. 12^{loct} k^{ser} aeth om | *απαντεσ* cum ℵDP al omn^{vid} Chr ... Ln *παντεσ* c. ABE ... aeth om. Praeterea D 42. sah aeth add *εν τω ιερω*, item E *εν τω ναω συνηγμενοι* | *εν τη στοα*: D 42. add *τη* | *σολομωντοσ* (ℵ *σαλομ.*) cum ℵA 13. (*σωλομ.*) al sat mu (5 ap Mtthaeium, 2 ap Scri) cat^{29} Chr Thphyl^{a} et^{b} (:: ut 3, 11 edidimus cum ℵABCP etc) ... Gb Sz Ti *σολομωνοσ* cum BDEP al plus^{20}

13. *των δε* (syr^{utr} aeth *και των*) *λοιπων ουδεισ* (B *ουθεισ*) ... D *και ουδεισ των λοιπ.*

14. *προσετιθεντο*: 1. 3. 4. 47* al (neglexerunt conlatores) *-θοντο* | *πιστευοντεσ*: A 13. 33. 34. *οι πιστ.* | *πληθη* (et. d *multitudo*): D^{gr*} *πληθι*, 43. 47. 3P^{c} *πληθει*

καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινα-
ρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ
τινὶ αὐτῶν. 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων
Ἰερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων
ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα

15. *και εις τας* cum ℵABD^2 5. 13. 36. 40. 69. 96. 100. 105. 127. 163. k^{scr} al^5 (sed 100. 163. om και) cat^{pp} (*εις* et. arm), item E *και εν ταις πλατεσι*, am demid Leif^{222} *ita ut in plateis* (vg^{cle} fu *in plateas*) *eicerent*, d *ita ut in plateis inferrent*. Similiter *in plateas efferrent* sah syr^{utr} (aeth praeteritis eis verbis *et afferebant aegrotos in lectis et ponebant eos ut*). Cf et. Thdrt^{2,244} *οτι πολλοις των αρρωστ. εν ταις πλατειαις επι κλινων ετιθεσαν* ... ς Ti κατα τας cum D* (omisso τας) P 1. al plu (12^{lect} και κατα τας) Chr^{2,118} Thphyl^a et^b, item *per plateas* cop | τους ασθενεις: D 15. 18 36. add αυτων | τιθεναι: E add *ενπροσθεν αυτω* | επι: A add των | κλιναριων (Gb") c. ℵABD 7. 8. 15. 18. 36. 40. 69. 163. al pauc cat^{pp} Cyr$^{hr\,275}$ (*πεπληρωσθαι δε τας πλατειας των επι τοις κλιναριοις και κραββατοις ασθενων*). Cf et. Latt. qui (d e vg Leif) praebent *lectulis* ... ς κλινων cum KP al plu Chr Thdrt | κραβαττων cum ℵAB*D 25. 26. 33. 40. 96. (al^{vid}), item d e am fu *grabattis* (vg^{cle} demid *grabatis*) ... ς κραββατων cum B^{2}KP al plu (1. e^{scr} κραβατων) :: cf ad Mc 2, 4. 9. 11 etc | η σκια (et. Cyr$^{hr\,275}$ Leif^{222} etc): K 33. 66^{*vid} Thdrt^{2,245} Thphyl^b (non item^a) add *αυτου*, item vg (*ut veniente Petro saltem umbra illius* etc) arm syr^{utr} sah | επισκιασῃ cum ℵADEP al pler Cyr$^{hr\,275}$ Chr^{2,118} Thdrt^{2,245} ... B 13. 31. 100. 101. 58. 133. cat Thphyl^b επισκιασει | τινι: 13. τινα | αυτων: D add *απηλλασσοντο γαρ απο παση ασθενειας ηπ ειχεν εκαστος αυτων*, item E *και ρυσθωσιν απο παση ασθενειας ηπ ειχον*. Item vg (et. am demid al, sed non fu al) *et liberabantur* (sic am Leif, vg^{cle} demid *liberarentur*; allachm add *omnes*) *ab infirmitate* (sic am demid, item Leif addens *sua*; vg^{cle} *infirmitatibus suis*)

16. συνηρχετο δε (et. Leif^{222}): E *δια συνηρχετο* | και pri cum ℵABD$^{gr^2}$KP al omn^{vid} vg sah syrP Chr^{2,118} ... D$^{gr^*}$ d syr^{sch} cop arm aeth Leif om | το: D om | περιξ: D* *περι* (d *multitudo finium urbe in hierusalem*) | ιερουσαλημ cum ℵAB 103. k^{scr}, item *hierusalem* vg (et. am fu) Leif; confirmant etiam (*circa hierusalem*) sah cop syr^{utr} aeth ... ς (sed Gb^0) Ti praem εις cum DEP al pler demid arm Chr. Ceterum in A ιλημ φεροντες ασθε rescripta sunt; videtur prima manu ιηλ pro ιλημ scriptum aut ιλημ omissum fuisse. | φεροντες: K add *μεθ εαυτων* | ασθενεις: 31 τους ασθ. | υπο: D απο | οιτινες cum ℵABDEP al pler vg etc ... D^{gr} 33. 113. al^2 sah Leif^{222} και (item 100. 18^{lect} arm οιτινες και) | εθεραπευοντο απαντες ... D ειωντο παντες (d *vero qui curabantur universi*)

17. αναστας δε et. Basth^{vid} Leif^{222} etc (syr^{sch} arc non exprim αναστας, habent enim *et repletus erat invidia princeps sacerd.*) ... K και

αἱρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 καὶ ἐπέβαλον 4, 3
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. 19 ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς
φυλακῆς ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν· 20 πορεύεσθε καὶ σταθέντες
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.
21 ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδί-
δασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκά-
λεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ
ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. 22 οἱ δὲ παρα-
γενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαν-

ταυτα βλεπων αναστασ. Confirmat Bed$^{retr\ 121}$ *haec lectio in Graeco ita incipit, respiciens ad priora: Et videns haec* (e *haec vid.*) *exurgens princ. sacerd.* | ζηλου (א^{b}): א* ζηλουσ

18. επεβαλον (et. Lcif^{223} etc): A c^{scr} επεβαλλον | τ. χειρασ sine additam cum ℵABD 15. 18. 36. 40. cat^{91} vg syr^{sch} arm Lcif Thphyl^{la} et^{h} (aeth *et comprehenderunt eos*) ... ς (Gb^{os}) add αυτων cum EP 1. 18. 31. al pler sah cop syrP Bas$^{eth\ 284}$ Chr^{9,119} | εθεντο: D* ηθεντο | εν τηρησει (vg e *in custodia publica*, d *in adservatione publica*) ... E Lcif εισ τηρησειν, *in custodiam*, item sah (sah Lcif om δημοσια) | δημοσια: D add και επορευθη εισ εκαστοσ εισ τα ιδια

19. αγγελοσ de usq νυκτοσ: D syr^{sch} τοτε δια νυκτοσ αγγελ. κυριου | νυκτοσ cum א*ABD 40. 69* ... ς praem τησ cum א^{c}EP al pler Bas$^{eth\ 284}$ Chr^{9,119} | ανοιξασ cum ℵA 15. 18. 36. 40. 96. cat^{91} vg (*aperiens - et educens eos dixit*) sah (cop *aperuit eduxit*) ... ς Ln ηνοιξε (-ξεν) cum B (D^{g} Chr^{9,119} ανεωξεν, D$^{Gr^{c}}$ ανεωξαν) EP al pler syr^{utr} rell Bas^{eth} Chr^{9,119} et^{121} Lcif (*aperuit - et eduxit illos dicens*) | εξαγαγων τε cum ℵADP etc (sah *eduxit eos dicens eis*) ... E Chr^{9,121} και εξαγαγων ... B 73. εξαγ. δε

21. ακουσαντ. δε εισηλθον (Lcif^{223} *cum hoc itaque audissent, introierunt*) ... E εξελθοντεσ δε εκ τησ φυλακησ εισηλθον. Similiter syr^{sch} are *et egressi sunt tempore diluculi et intraverunt* | εδιδασκον: aeth *docuerunt populum hunc sermonem vitae* (:: ut mox praecessit) | παραγενομενοσ (א^{b}): א* -μενοι | οι συν αυτω: D add εγερθεντεσ το πρωι | συνεκαλεσαν: D και συνκαλεσαμενοι (non mutatis quae sequuntur και απεστειλαν), d vero sic: *cumque* (exprim παραγ. τε) *venisset pontifex - exurgentes ante lucem et convocaverunt - et miserunt*

22. παραγενομενοι ante υπηρεται cum ℵAB 38. 40. 69. 96. 100. 105. 113. 163. al^{2scr} vg cop aeth (syr^{sch} *et quum abissent qui missi fuerant ab eis non invenerunt*) Lcif^{223} (15. 18. Chr^{9,120} παραγενομ. δε οι υπηρετ.) ... ς post υπηρετ. pon cum DEP al pler cat sah syrP. Praeterea D vg syrP c.* post υπηρ. παρεγ. (παρ. υπηρ.) add και ανιξαντεσ την φυλακην | ουχ (D ουκ) ευρον: E ουχ ηυρον | εν τη φυλακη: D εισω (sed vide ante), vg (vide ante) aeth^{utr} plane om | αναστρεψ. δε (13. om)

τεσ δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντεσ ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺσ φύλακασ ἑστῶτασ ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντεσ δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. 24 ὡσ δὲ ἤκουσαν τοὺσ λόγουσ τούτουσ ὅ τε στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενοσ δέ τισ ἀπήγγειλεν αὐτοῖσ ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οὕσ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτεσ καὶ διδάσκοντεσ τὸν λαόν. 26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸσ σὺν τοῖσ ὑπηρέταισ ἦγεν αὐτούσ, οὐ μετὰ

απηγγ.: DE$^{r^*}$ αναστρεψαντεσ και απηγγ., d *reversi sunt et renuntiaverunt* | απηγγειλαν: א απηγγιλον

23. οτι (et. Leif^{223}): E^{r} vg om | το sine μεν cum ℵABD h 17. 26. 105. 17^{lect} e arm syrP (nec exprim μεν syr^{sch} aeth) ... ς add μεν cum E^{r}P al pler cat^{98} vg sah cop Chr^{9,120} Leif^{223} | ευρομεν: א utroq loco ηυραμεν, 13. priore loco ευραμεν | κεκλεισμενον: DE$^{r^*}$ ενκλειλεισμ. (sic; ειν male repetitum est post ευρομεν) | εστωτασ sine εξω cum ℵA HDEP al longe plu cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,120} bis Leif ... ς (= Gb Sz) praem εξω cum pauc ut^{vid} minusc | επι cum ℵABD 31. 96. cat, item *ad* d e am fu demid sah syr^{sch}; Leif *in ianua* ... ς προ cum E^{r}P al pler vg^{cle} (*ante*) cop syr^{sch} arm Chr (aeth libere *et custodes custodiebant portas*)

24. ο τε στρατηγοσ του ιερου και οι αρχιερεισ cum ℵABD 15. 18. 33. 36. 69. 81. 100. 163. e^{ser} cat^{98} vg sah cop arm (teste coniatore Gbii). Similiter syr^{sch} ar^{e} et aeth οι αρχιερεισ και οι στρατηγοι (syr^{sch} sine punctis potest etiam esse ο στρατηγοσ, item est ar^{e}) του ιερου, item Leif *principes et pontifex sacerdotum* ... ς Ti ο τε ιερευσ και ο στρατηγοσ τ. ιερ. και οι αρχιερ. (:: cf 4, 1) c. P 13. 31. al longe plu, item א et Bed$^{retr\,121}$ ex Graeco οι ιερεισ και ο στρ. etc, item 67. 98. 104. syrP Chr ο τε αρχιερευσ (syrP poterat in eundem modum et. ο τε ιερ. reddere) και ο στρατηγ. του ιερ. και οι αρχιερεισ | διηπορουν: א et Bed ex Graeco praem εθαυμαζον και. Ita vero Bed$^{retr\,121}$ ex Graeco: *Ut audierunt autem verba haec sacerdotes et magistratus templi et principes sacerdotum, mirabantur et ambigebant de illis quidnam vult hoc esse:* quae quidem passim ab e differunt | τι (ℵ^{c}): ℵ* το τι | γενοιτο: D* γενηται ... א Bed ex Graeco θελοι ειναι

25. απηγγ. αυτοισ sine λεγων cum ℵABDEP h al longe plu vg sah cop syr^{utr} arm^{codd} Chr^{9,120} ... ς (= Gb Sz) add λεγων cum minusc vix mu cat^{98} arm^{codd} (aeth *venit quidam et dixit illis*) Leif^{223} (*dicens: Ecce* omisso οτι) | ιδου: h om | οι (ℵ^{c}): ℵ* om | εστωτεσ και: ℵ* om, ℵ^{a} suppl εστωτεσ, ℵ^{c} εστωτ. και

26. ο στρατηγοσ: א add εν τω ιερω | ηγεν cum ℵBD^{2} (D* l^{ser} ηγαγον, d *deducebant*) ... ς Ti ηγαγεν cum AEP al fere om cat vg (*adduxit*) etc Chr^{9,120} Leif | ου: D* d om | εφοβουντο γαρ: DE^{r} φοβουμενοι γαρ | μη cum ℵBDE 5. 13. 40. 96. ... ς Ti praem ινα cum AP al pler cat Chr

βίαιο, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν· 27 ἀγαγόντες
δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρ-
χιερεὺς 28 λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν 4, 17
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἰερουσαλὴμ τῆς
διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀν-
θρώπου τούτου. 29 ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι
εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 ὁ θεὸς τῶν 4, 19
πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες
ἐπὶ ξύλου· 31 τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ 5, 15
αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

27. *αγαγοντες*: 13. *απαγαγοντες* | *ο αρχιερευς*: D$^{gr^c}$ d Leif^{228} *ο ιερευς* (*sacerdos*) :: cf ad v. 24

28. *παραγγελια* cum ℵ^{c}AB d vg cop Ath^{281} Cyr$^{esai\,455}$ (item Chr$^{gue\,7,429}$ omisso *παραγγελια*) Leif^{228} ... ς (Gb^{0}) praem *οὐ* (*e nonne*) cum ℵ^{c} D^{gr}KP al omn^{vid} cat^{98} sah syr^{utr} arm aeth Ath^{286} Bas$^{eth\,286}$ Chr^{9,120} (*ουχι*) et^{7,429} Cyr$^{esai\,286}$ Thdrt^{3,226}. Item Bed$^{retr\,121}$ ex Graeco (*consequentius habetur in Graeco: Nonne praecipiendo praecepimus vobis*) | *διδασκειν* (et. Leif etc): A 17^{lect} Chr^{7,429} (non item ad h. l.) Cyr$^{esai\,286}$ et^{455} Thdrt *λαλειν* | *και ιδου*: D* d om *και* | *πεπληρωκατε* cum BD KP al pler Bas$^{eth\,286}$ Chr^{9,255} Cyr$^{esai\,455}$ Thdrt^{3,226} ... ℵA 15. 18. 36. cat^{98} Chr^{9,120} Cyr$^{esai\,286}$ *επληρωσατε* | *επαγαγειν*: D* *εφαγαγ.*, 31. *επαναγαγειν* | *τουτου* (vg *istius*, d e *huius*): D$^{gr^c}$ sah Leif *εκεινου* (*illius*) ... 27. 29. 17^{lect} om

29. *αποκριθεισ δε* usq *ειπαν*: D *ο δε πετροσ ειπεν* (d *respondit*) *προσ αυτουσ*, eaque et D* et d* post *πειθαρχειν* usq *ανθρωποισ* pon | *πετροσ* cum ℵABEHP al^{40} Bas$^{eth\,286}$ Chr^{9,121} ... ς *ο πετρ.* cum minusc permu cat (D vide ante) | *ειπαν* cum ℵABE ... ς *ειπον* cum HP al omn^{vid} Bas^{eth} Chr | *δει*: D$^{gr^c}$ *δε* (est igitur *βουλεσθε επαγαγειν – πειθαρχειν δε θεω* etc). Eadem verba respicit Polyc ap Eus$^{hist\,5,\,3,\,7}$ *οι γαρ εμου μειζονεσ ειρηκασι· πειθαρχειν δει θεω μαλλον η ανθρωποισ*. Item Or^{1,761} et$^{int\,4,\,655}$ Hipp$^{noet\,6\,fin}$ (*πειθαρχειν γαρ δει θεω μαλλον η ανθρωποισ*) Eus$^{dem\,116}$ Bas$^{eth\,286}$ (– *μαλλον θεω η* –) et^{313} et$^{regg\,249}$ etc. Ceterum Bed$^{retr\,121}$ *interrogative legitur in Graeco: Obedire oportet deo magis an hominibus?* Sic revera e habet. Similiter vero etiam Leif^{228} *Utrum obedire oportet deo an hominibus?*

30. *ο θεοσ* cum BD EHP al omn^{vid} vg syr^{utr} reli Chr^{9,121} (nil probat Or^{4,195} *διοπερ και λεγουσιν οι πειθαρχουντεσ θεω μαλλον η ανθρ. πετροσ και οι αποστολοι· ο θεοσ* etc, nec magis Ir$^{int\,195}$) ... ℵA cop wilk *ο δε θεοσ* | $\overline{\imath\eta}$ et. Or etc ... E et Bed$^{retr\,121}$ ex Graeco *τον παιδα αυτου* $\overline{\imath\eta}$

31. *σωτηρα*: 31. *πατερα* (confusis *σρα* et *πρα*) | *τη δεξια* ... D$^{gr^c}$ sah Ir$^{int\,195}$ *τη δοξη* (*gloria* Ir^{int}), d *caritate* (pro *claritate*?) | *του δουναι* c. ℵ^{c}B Chr^{9,121} semel et^{122} (sed ^{122} *επι τω δουναι*). Cf vg *ad dandam paenitentiam*; contra d e Ir^{int} *dare* ... ς Ln Ti om *του* (:: praegresso

32 καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 34 Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, 35 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες Ἰσραηλῖται,

---

αυτου) cum ℵ^{c}ADEHP al omn^{vid} Chr^{9,121} semel | *αμαρτιων* (D^{2} 3. *των αμαρτ.*) sine additam et. Ir^{int} ... D* d sah aeth^{ro} (non item^{PP}) add *εν αυτω*

32. *εσμεν* hoc loco (i. e. post *ημεις*) cum ℵDE^{gr}HP al omn^{vid} vg^{cle} fu demid sah cop syr^{P} etc ... A d am syr^{sch} Ir$^{int\ 193}$ post *μαρτυρες* pon ... R om (nec expri aeth) | *μαρτυρες* sine additam (Gb″) cum ℵAD* 18. 25. 26. 34. 40. 104. 106. 137. 168. 177** 3p^{o} g^{ser} h^{ser} d (*et nos ipsi testes sumus*) vg sah cop syr^{sch} arm^{gb} Did$^{tri\ 1,18}$ (edrom^{55}) Chr ^{9,122} ... B *εν αυτω μαρτυρες* (omisso *εσμεν*, nisi forte *εν* ex *εσμεν* ortum est: *εσμεν αυτω μαρτ.*), Ir$^{int\ 193}$ *nos in eo testes sumus*, 69* 100. 105. *εν αυτω εσμεν μαρτ.* (atque sic Ln) ... ς Ti *αυτου μαρτυρες* cum DE^{gr2}HP al longe plu (sed nonnulli *μαρτ. αυτου*) cat syr^{P} aeth Chr ^{9,121}; item 31. *αυτω μαρτυρες* (c^{ser} *αυτο μαρτ.*) | *των ρημ. τουτων*: D* d praem *παντων* | *και το πνευμ.* sine *δε* cum ℵABD* 31. 33. 40. 69. 100. 105. 163. 180. Did$^{tri\ 1,18}$ Chr^{2,602} Thphyl^{b}, nec magis agnoscunt *δε* vg d (aliter e) syr^{sch} arm aeth Ir$^{int\ 193}$ (cop *et deus dedit spiritum sanctum audientibus ipsum*, sah *deus dedit eum audientib. eum*) ... ς Ti *και το πν. δε* cum DE^{gr2} HP al pler cat syr^{P} Chr^{9,121} Thphyl^{a} :: non desunt exempla ubi *δε* praecedente *και* apud ipsum Lc invectum est | *ο εδωκ.* cum ℵAD^{2}HP etc ... D*E *ον* (d e huc non valent: *spiritum - quem*) *εδωκεν* ... B 17. 73. sah cop (vide ante) om o

33. *ακουσαντες*: P al^{20} *ακουοντες*. Cf d e Leif^{228} *audientes*; vg vero *haec cum audissent* ... E 28. 137. 180. sah syr^{sch} et^{P} c.* Leif add *ταυτα* (137. 180. syr^{mtr} *τα ρηματα ταυτ.*) | *εβουλευοντο* cum HDHP al longe plu (al pauc Thphyl^{b} *-λευσαντο*) e vg syr^{mtr} Leif (d e vg Leif *cogitabant*) ... Ln *εβουλοντο* cum ABE^{gr} al^{14} cat sah cop arm aeth Chr^{9,121} et^{122} | *ανελειν*: 31. 47. 96. *του ανιλειν*

34. *εν τω συνεδριω* ... DE^{gr}K cop ar^{P} *εκ του συνεδριου*. Praeterea K add *αυτων* ... syr^{sch} ar^{c} plane om | *εξω*: 78. sah cop post *ποιησαι* pon | *βραχυ* sine *τι* cum ℵABDK al plus^{18} (15. 18. 66. nec ipsum *βραχυ* habent) Chr$^{9,122\ bis}$ et^{1,771}, nec magis exprim *τι* vg (*ad breve*, d *pusillum*, e *modicum*) sah cop syr^{mtr} aeth ... ς *βραχ. τι* cum HP al longe plu arm; ponunt autem H al^{10} Thphyl^{a} ante *ποιησαι* | *τους ανθρωπους* (Gb′) cum ℵAB 80. vg (et. am* fu demid; ipse am* vero *apostolos* ex *homines* fecit) cop arm Chr$^{9,122\ bis}$ ... ς *τους αποστολους* cum DEHP al fere omn cat am^{corr} (vide ante) tol sah syr^{mtr} aeth Chr^{1,771}. Idque D 3. 46. 60. al$^{3\ ser}$ al aliq etc ante *εξω* (D) vel ante *βραχυ* pon

35. *ειπ. τε* st. vg sah syr^{sch} etc ... C 13. 58. e cop syr^{P} *ειπ. δε* | *προσ αυτους*: D sah *πρ. τους αρχοντας και τους συνεδριους* | *ισρα-* et. AR

προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. 36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων, ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων

DE[gr]HP etc (et. e vg): א ισδρα-, κE[gr] ιστρα-, d *istrahelitae*. Item -λειται cum ΝABDE ... ς Ln -λυται cum HP al omn[vid] | εαυτοισ (31. 96. αυτοισ): D[e] εαυτουσ | επι τ. ανθρ. τουτοισ: א tol cop (non item sah) απο των ανθρωπων τουτων | πρασσειν ut ABCDEHP etc ... א πραττειν

36. τουτων των ημερων: 31. των ημ. τουτ. | εαυτον sine μεγαν cum ΝA[e] BCHP al plu vg (et. am fu demid) sah cop syr[p] arm Eus[hist2, 11, 1] Chr [2, 128] et[1, 771] ... D praem μεγαν (d *dicens esse quendam magnum ipsorum*), item Or[1, 272] ante τινα εαυτον (affert libere: *ερουμεν οτι θευδας προ τησ γενεσεως ω γεγονε τισ παρα ιουδαιοισ, μεγαν τινα εαυτον λεγων*) ... A[2]E al[20] tol syr[sch] Cyr[esa 165] Hier[tit 3, 1] add μεγαν, item Cyr[4, 642] (*λεγ. τινα εαυτ. ειναι μεγαν*) | ᾧ: DE[gr] add και | προσεκλιθη (Gb") cum NABC[corr] 17. 31. 38[e] al plus[10] Cyr[esa 165]. Item C[e]D[e]EHP al[40] fere προσεκληθη (C[e]- κληθησαν, D[2] -κλειθησαν. Versiones vide post) ... ς προσεκολληθη cum 13. al ut[vid] mu Chr[2, 128] ([1, 771] και ηκολουθησαν αυτω) Cyr[4, 642] Thphyl[a] et[b] (sed 69. Cyr -θησαν) ... 15. 18. 36. προσετεθη (similiter Hier[tit] *cui apposiți sunt*), 58. προσεκληρωθη. Ex versionibus habent e vg *cui consensit*, d *cui adsensum est* (pergit *numeri virorum*), syr[p] *cui inclinaverunt*, arm *cui accesserunt*, cop *cui adhaeserunt*, syr[sch] sah aeth *cui secuti sunt* | ανδρων αριθμοσ cum NABCE 31. 69. 96. 104. 105. 163. fu demid Cyr[4, 642] et[esa 165] ... ς αριθμ. ανδρ. cum DHP al pler vg[cle] am Chr[2, 128] ([1, 771] *ανδρεσ τετρακοσιοι*, qua licentia etiam sah et alii interpretes usi sunt) | ωσ cum א[c]ABCDE al[10] Chr[2, 128] ... ς ωσει cum א[e]HP al longe plu cat Cyr[4, 642] et[esa 165] | τετρακοσιων et. א[c] Cyr[esa 165] ... א[e] Cyr[4, 642] τετρακοσιοι | οσ ανηρεθη: DE[gr*] οσ διελυθη, Eus[hist2, 11, 1] οσ κατελυθη ... DE[gr] add αυτοσ δι αυτου | διελυθησαν (et. Eus[hist]): DE[gr*] om, d om διελυθ. και | εισ: 36. 65. cat ωσ | ουδεν: D 33. ουδεν

37. απεστησεν: H ανεστησεν | λαον sine additam cum NA[e]B 31. d vg Eus[hist1, 5, 2] (ex eddpler eddhein etburt) Cyr[esa 165] ... ς λα. ικανον cum A[2]HP al pler cat sah syr[utr] arm aeth Cyr[4, 642], item E 5. 13. 40. 96. 180. k[seri] cop Eus[hist] (ut ed[1Emm] *ικανον λαον* ... CDE[gr] Eus[hist] (edd steph et[val]) λαον πολυν (C[e] -λυ) | απωλετο: F al aliq απωλετο | παντεσ (et. Eus[hist]): D 95. om | οσοι (et. C[2]): C[e]et[2] οι, item d e *qui* (contra vg *omnes quotquot*)

38. τα νυν (et. B[2]): B[e]E om τα ... D add αδελφοι (DE[gr*] εισιν αδελφ.) | υμιν (א[2]): א[e] om | αφετε cum NABC ... ς Tl εασατε cum DEHP al omn vid cat Chr[2, 128] | αυτουσ: D 34. add μη μιαναντεσ τασ χειρασ (non

καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. 40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε

---

coinquinatas manus), item E Bed$^{retr\ 122}$ ex Graeco *μη μολυνοντες* (*coinquinantes*) *τας χειρας υμων* | *η βουλ. αυτη* cum NABCDE al plu cat vg rell Or^{1,272} Chr Thphyl^{a} ... HP al^{40} fere arm^{edd} Thphyl^{b} om *αυτη*, hinc Gb^{0}. Ceterum Ln sic: *αὐτούς* (*ὅτι ἐὰν – οὐ δυν. καταλ. αὐτούς*), *μή ποτε* etc.

39. *ευ*: E *εαν*, item Or^{1,272} sed pergit *δε η εκ θεου* | *δυνησεσθε* (Gb′) cum NBCDE al^{25} fere cat^{27} vg (et. am demid) sah Or^{1,272} Chr^{9,129} et^{130} et^{1,771} Thphyl^{b} ... ς *δυνασθε* c. AHP al plu fu cop syr^{p} aeth Thphyl^{a} | *αυτους* (Gb″) cum NABC^{2}DE al plus^{12} cat am fu syr^{p} arm aeth Bed$^{retr\ 122}$ ... ς *αυτο* cum C*HP al longe plu vg^{cle} demid sah cop syr^{sch} Chr^{9,129} et^{1,771} Thphyl^{a} et^{b} ... Or^{1,272} *την τουτου διδασκαλιαν*, 180. *αυτον*, vg^{cod} (ap Gb) plane om. Praeterea E Bed$^{retr\ 122}$ ex Graeco add *ουτε υμεις ουτε οι αρχοντες* (e *magistratus*, Bed *principes*) *υμων*, item D syr^{p} c.* *ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι· απεχεσθαι* (d *discedite*, syr *-σθε*) *ουν απο των ανθρωπων τουτων*. Similiter demid *neque vos neque principes viri* (? vri = vestri). *Abstinete ergo vos ab eis*. Addunt et. 33^{mg} *εγκρατευετε ουν απο των ανθρωπων τουτων*, et 180. *απεχεσθε ουν απο των ανδρων τουτων* | *μηποτε και*: D* 163. d sah cop syr^{utr} om *και*

40. *επεισθησαν*: vitiosum quid D* (sed d *consenserunt itaquae ei*) | *δειραντες* (al^{11} *δηραντ.*): E d add *αυτους* | *λαλειν*: E add *τινι* (*ulli*) et Lcif *ulli hominum* (post *του ιυ*), item A *αυτους* | *απελυσαν* sine additam cum NABC sah cop ... ς Ln (ex errore) add *αυτους* cum DEHP al omn^{vid} vg syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\ 265}$ Chr^{9,129} Lcif^{234} (*vocantes, inquit, apostolos, caesos eos dimiserunt*)

41. *οι μεν ουν* (et. Lcif^{234}): D 180. syr^{p} add *αποστολοι* | *κατηξιωθησαν* ante *υπερ τ. ονομ.* cum NABC al plus^{10} cat vg (et. Ambrst et Quaest, vide Sab) syr^{sch} (sah cop, sed pon *κατηξ. ατιμασθ. υπερ τ. ον.*) Or^{1,621} et (*εχαρησαν ποτε καταξιωθεντες υπερ τ. ονομ. αυτου ατιμασθηναι*)^{276} Bas$^{eth\ 265}$ Thdrt^{2,1113} et^{4,657} ... ς ante *ατιμασθ.* pon cum DEHP al pler arm syr^{p} Chr^{9,129} Thphyl^{a} et^{b} Lcif | *ονοματος* sine additam cum NABCDHP al^{12} sah cop syr^{sch} arm Amm^{presb} in cat$^{ox\ 98}$ (*υπερ του ονοματος ατιμασθηναι· τω καθολικω χρησαμενος εδηλωσεν οτι θεος ην ο ιω. ωσπερ γαρ τις λεγων· αυτος ειπεν, ο ων ειπε, τον θεον σημαινει, ουτως και ο αοριστως το ονομα μονον ειπων ομοιως την θειαν του ιυ ουσιαν εσημανεν*. Eadem Ammonio 15^{schol} tribuit.) Lcif (pag^{206} ex ed. Ven. 1778, ut testantur Ln et Treg; sed ap Gall^{6,234} et ap Sab *eius* additur) ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum

ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

1 *Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.* 2 *προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις.* 3 *ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν*

---

minusc utvid pauc aethutr Or^{1,276} et^{421} (Lcif^{234} vide ante) ... E al plus^{10} syrP add *του κυριου* $\overline{\iota\upsilon}$, Bas$^{\text{eth}\,285}$ *του κυριου*, 5. 13. 15. 18. 36. 42. 69. al mu cat^{96} vg (et. am demid) Thdrt^{2,1118} *του* $\overline{\iota\upsilon}$ vel $\overline{\iota\upsilon}$, 4. 31. 38. al fu tol Eus$^{\text{luc}\,105}$ Chr$^{9,1:9}$ Thdrt^{4,657} *του* $\overline{\chi\upsilon}$, et aliter

42. *πασαν τε* et. Bas$^{\text{eth}\,285}$ Ir$^{\text{lint}\,193}$ etc ... D 26. 105. e vg sah cop Lcif^{234} *πασ. δε* | *και κατ* : 31. 126. a^{vcr} om *και* | *τον* $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ cum NAB al plus^{30} cat^{96} vg (et. fu) syrP Bas$^{\text{eth}\,285}$ Cyr$^{\text{hr}\,275}$ (Ir$^{\text{lint}\,193}$ *Chr. Ies. filium dei*) ... ς $\overline{\iota\upsilon}$ *τον* $\overline{\chi\upsilon}$ cum HP al plu^{vid} aim tol cop aeth^{ro} Thphyl^{la} etb; item E 65. arm Chr^{9,129} $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ ... C 13. *τον κυριον* $\overline{\iota\upsilon}$, D tol sah syr^{sch} aethPP *τον κυριον* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, Lcif^{234} *dominum nostrum Iesum Christum*

VI. 1. *ταισ ημερ. ταυταισ*: D^{gr} *ταυτ. τ. ημεραισ* ... C^{3} 47* 73. vg sah *ταισ ημερ. εκειναισ* | *εν τη*: 13. *επι τη* | *τη καθημερινη*: D* om *τη* | *αι χηρ. αυτων*: D* d add *εν τη διακονια των εβραιων*

2. *δε* (d *itaque*): D^{gr} sah om (syr^{sch} *et vocaverunt*) | *ειπαν* cum ABC ... ς *ειπον* cum NDKHP al omn^{vid}. Praeterea D add *προσ αυτουσ*, item sah syr^{sch} aeth Cyp^{119} *eis* | *ημασ* cum NABKHP al omn^{vid} (sed E 13. 180. arm post *καταλ.* pon) Clem^{203} Bas$^{\text{eth}\,285}$ Macar gall^{7,179} Marc$^{\text{mon}\,77}$ (Gall^{8}) Chr^{9,129} Thphyl^{la} ... CD Thphyl^{b} *ημιν* (similiter Palladgall^{8,291} *ουκ εξιν ημιν τραπεζαισ διακονειν*) ... Dam^{2,68} plane om | *καταλειψαντασ* (C -*ντεσ*) et. Clem^{202} ... E 5. 13. 40. 180. k^{scr} al^{7} Bas$^{\text{eth}\,285.}$ ^{300} Macar^{179} Marc$^{\text{mon}\,77}$ Chr *καταλιποντασ* (et. Dam^{2,68} *καταλειποντασ*)

3. *επισκεψασθε* (tol Or$^{\text{lint}\,4,153}$ Quaest$^{101,\,294\text{S}}$ *eligite*) ... B *επισκεψωμεθα* | *επισκεψασθ.* – *ανδρασ εξ υμων* (Marc$^{\text{mon}\,77}$ add *αυτων*): D *τε ουν εστιν αδελφοι· επισκεψασθαι εξ υμιων αυτων ανδρασ* (d – – *prospicite itaque ex vobis viros*) | *δε* cum NB (:: praecessit *δε*, sequitur *δε*, videbaturque aptius *ουν*), item A *δη* (ita Lu) ... ς *Τι ουν* cum CKHP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop Chr^{9,129} Or^{lint} Did$^{\text{lint}\,266}$ ... sah arm aeth Bas$^{\text{eth}\,285}$ om plane | *αδελφοι* cum NBCKHP (item D, vide ante) al pler vg rell (exc aeth) Bas^{eth} Chr Did^{lint} ... Ln om cum A 13. aeth^{utr} Marc^{mon} Or^{lint} | *πληρεισ* sic NBCD etc: AKHP al *πληρησ* | *πληρεισ* hiq *σοφιασ*: arm om (exc^{edd} rec), item praeterit Marc$^{\text{mon}\,77}$ | *πνευματοσ*

ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· 4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ
6, 6 21, 8 τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, 6 οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

12, 24 7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα

---

nisc ayiou cum ℵBC^{2vid}D 137. 180. am fu luxov syrP (*plenos spiritu sapientiae*) ar^{e} (syr^{sch} add *domini*) Chr^{9,129} ... ς (Gb^{00}) add αγιου cum AC*et^{2vid}EHP al pler vg^{cle} demid sah aeth (arm^{recent}, vide ante) Bas eth^{229} | και σοφιας (ℵ^{c}): ℵ* syrP om και | καταστησομεν (et. ς Gb Sx) cum ℵABCDE al plu (11 ap Scri) Bas$^{eth\,229}$ Chr^{9,129} ... ς^{e} καταστησωμεν cum HP al^{20} fere (1 ap Scri) Marc$^{mon\,77}$; item *constituamus* d e vg

4. ημεις δε - προσκαρτερησομεν: D ημεις δε εσομεθα (d *sumus*) - προσκαρτεροντες (d *perseveramus* sic), e vg *nos autem* (vg *vero*) - *instantes erimus* | προσκαρτερησομεν cum ℵABCP etc ... KH 13. 31. 40. al plus^{20} Bas$^{eth\,200}$ Chr^{9,129} Marc$^{mon\,77}$ προσκαρτερησωμεν

5. ο λογος: D add ουτος, item sah syr^{mtr} etc | ενωπιον: C εναντιον | πληθους: D add των μαθητων | εξελεξαντο στεφανον: ℵ εξελεξαντον στεφανον sic | πληρη ut BC^{corr} etc ... AC*DHP al permu (7 ap Scri, 5 ap Mtthaeium) πληρης (P -ρις, 99. e^{acer} -ρεις), atque sic edidit Ln | πιστ. και πνευμ. αγιου (ℵ^{c}): ℵ* πνευμ. κ. πιστ. αγιου | προχορον: K al aliq προχωρον, item syrP ^{mg} ^{gr} (προχωρος) | νικανορα cum ℵAB*CHP etc (D^{gr} νικορα) ... B^{2}K 13. al pauc νικανωρα ... syrP ^{mg} ^{gr} νικαρτον | τιμωνα (syrP ^{mg} ^{gr} τιμον): D τειμωνα ... C^{2} 13. al pauc τειμονα | παρμεναν: D^{gr} -να | αντιοχεα: C -χειαν

6. ους εστησαν ... D^{gr} sah syr^{sch} ar^{e} ουτοι εσταθησαν | και: D^{gr} ουτινες

7. του θεου cum ℵABCHP al fere omn am demid sah cop syr^{sch} arm Chr^{9,128} com ... DE 180. vg (et. fu tol) syrP Chr^{9,130} txt ()$^{int\,2,131}$ τ. κυριου | μαθητων: E μανθανοντων (*discentium*) | ιερεων (ℵ^{c}) ... ℵ* 66. 76. 81. 100* 15^{lect} e^{acer} o^{acer} syr^{sch} Thphyl^{lb} ιουδαιων | υπηκουον (D^{gr} add αν? αυ?) ... AR 11. 27. 29. 45. 80. 105. g^{acer} (137.) cat^{101} Chr^{9,130} υπηκουεν (137. -σε), item *turba - obediebat* (contra d -*bant*) vg syr^{mtr} | τ. πιστει: syrP ^{mg} add *evangelii*

8. χαριτος cum ℵABD al plu^{20} cat^{101} vg sah cop syr^{sch} arm ar^{e} (aeth^{utr} χαριτ. θεου) Bas$^{esa\,230}$ Did$^{lat\,267}$ Procl^{670} ... ς (= Gb Sx) πιστεως cum HP al plu syrP Chr^{9,128} ... E χαριτος και πιστεως | τερατα και

καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ

σημεια: E 40. 96. σημ. κ. τερατ. | μεγαλα (40. sah πολλα): 95. o^{ser} post λαω pon ... 61^{oct} syr^{sch} arc om | εν τω λαω: E Bed$^{retra\ 128}$ (ex Graeco) add εν τω ονοματι του κυριου (Bed add *nostri*, non item e) ιυ χυ, item D 5. 13. 81. 180. k^{ser} sah add δια του ονοματος (5. 13. k^{ser} add του) κυριου ιυ χυ, item syrP c.* *per nomen domini*, 43. υπερ του ονοματ. ιυ χυ

9. ανεστησαν (DE^{gr*} ανεστησαν) δε: E καθ ο (c *adversus quem*) ανεστησαν | των εκ της: א om των | των λεγομενων cum אA 5. 13. 33. 40. 45. 47. 96* k^{ser} sah cop Chr^{9,128}edd ... ς Ln Ti της λεγομενης cum BCDEHP al pler vg syr^{utr} arm aeth Chr^{9,128}ed Proc^{671} ... 105. om | λιβερτινων (D λειβερτεινων) :: quae vox apud Graecos non inventa est ... arm *Libyorum*, arP *Corinthiorum* | κυρηναιων ... A κηρυναιων, H κυρεναιων :: similiter Le 2, 1 A etc κηρυνιου, al mu κυρινιου | κιλικιας: A κηλικιας | και ασιας cum אBCD^{2}EHP al fere omn vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Proc ... Ln om cum AD* 12^{loct} d | συνζητ. cum אAB*C DE ... ς συζητ. cum B^{2}HP al omn^{vlg}

10. και ουκ: D ουτινες ουκ | τη σοφια: DE et Bed$^{retr\ 124}$ ex Graeco add τη ουση εν αυτω | τω πνευματι ω ελαλει: DE et Bed$^{retr\ 124}$ ex Graeco τω πνευμ. τω αγιω ω (d e luxov *quo loquebatur*; vg Bed^{retr} ex Graeco *qui loquebatur*; sed videtur Bed *qui* ex vg repetisse quamvis e *quo* praeberet; nec enim aliud quam quod τω αγιω ex Graeco accessit videtur notaturus fuisse.) | ελαλει: DE add δια το ελεγχεσθαι αυτους (E διοτι ηλεγχοντο) υπ (DE^{gr*} επ) αυτου μετα πασης παρρησιας, item am^{2} codlat np Erasm syrP ^{mg} *propter quod redarguerentur ab eo cum omni fiducia* (iisdem verbis e utitur; d vero *quoniam probatur illis ab illo cum omn. fid.*). Addunt vero insuper D syrP ^{mg} μη δυναμενοι ουν (DE^{gr*} ου) αντοφθαλμειν τη αληθεια (d *non potentes autem resistere veritati*), item E Bed^{retr} ex Gr επειδη ουκ ηδυναντο αντειπειν τη αληθεια (e Bed *cum ergo non possent contradicere veritati*). Similiter versio bohemica: *propterea increpabantur ab eo cum omni fiducia. Et cum non possent resistere* etc

11. λεγοντας cum BCD^{2}EHP al fere omn (42. ψευδολεγοντας) ... אAD* 8^{pc} λεγοντες :: quod recipiendum iudicassem pro licentia qua passim participia eiusmodi apponuntur praesertim apud LXX, nisi similia aliquoties invenirentur uno tantum vel altero eorundem testium fulta, ut paullo post v. 13, item Lc 24, 34. Mc. 1, 27. Ad defendendum λεγοντας fortasse erit qui adhibeat Mt 22, 16, quemadmodum ς praebet. | λαλουντος (א* -ντας) cum אA^{2}CDK^{2}HP al fere omn ...

λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν, 12 *συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,* 13 *ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·* 14 *ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς.* 15 *καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.*

κ* 5. *λεγοντος* ... A* om^{vid} | *βλασφημα* cum κ (ipse* correxit *-μα* ex *-μιασ*) ABCKHP etc (d *blasphema*, e *blasfema*) ... κ*D^{gr} 137· vg arm *βλασφημιασ* (Gb′) | *μωισην* cum κABCDH al permu e vg (exc am) etc ... ς *μωσην* cum E^{gr}P al plu am etc

12. *συνεκινησαν τε* ... κ *και ταυτα εισπορτεσ συνεκινησαν τε* (e *commoverunt quoque*) | *τουσ* ante *γραμματεισ* (et. C^{2}): C* k^{ser} om | *επισταντεσ* (et. κ^{c}): κ* om | *ηγαγον*: A e^{ser} sah cop syr^{p} c. ob. add *αυτον*, item syr^{ach} aeth

13. *εστησαν τε* (vg *et statuerunt*, item sah, qui eodem modo *τε* etiam alibi reddit, ut 5, 35) ... D *και εστησαν* ... H 13. 40. 96. e cop Procl^{671} *εστ. δε* | *ψευδεισ*: D add *κατα* (^{2} *κατ*) *αυτου* (similiter aeth *et statuerunt ei*) | *λεγοντασ*: κ *-ντεσ* | *ο ανθρ. ουτοσ*: (Chr^{2,139}, *homo hic* d e, *homo iste* luxov vg) ... C *ουτοσ ο ανθρ.* ... 13. om *ουτ.* | *λαλων* ante *ρηματα* cum κBC 40. 69. 96. cat^{1vid} vg sah cop syr^{utr} arm (aeth *loquens blasphemiam*) Nyss^{2,790} Chr^{2,504} Procl^{671} ... ς Ti Lu ante *κατα του* cum ADKHP al pler Chr^{2,139} et^{142} Thphyl^{a} et^{b} ... 5. 13. k^{ser} *λαλ. ρημ. βλ.* post *του νομου* | *ρηματα* sine additam cum κABCD 27. 29. 81. 105. 142. 163. vg sah cop syr^{utr} arm^{a} Chr^{2,139} et^{142} Procl^{672} ... ς (= Gb 8z) add *βλασφημα* c. KHP al pler luxov (*blasphemiae*) arm aeth (vide ante) Chr^{2,504} Procl^{671} | *του αγιου* sine *τουτου* cum κADEHP al plus^{45} vg (et. am fu demid) luxov (sed add *et deum*) arm aeth Nyss^{cod} (teste Wtst) Chr^{2,142} Dam^{2,173} ... ς (= Gb 8z) add *τουτου* cum BC al sat mu cat tol (*locum hunc sanctum*) sah cop syr^{utr} Nyss^{2,790} ed Chr ^{2,139} et^{2,504} Procl^{671} et^{672}

14. D* *ναζωραιοσ* | *καταλυσει*: H *-σῃ* | *α παρεδωκεν*: P 63. 78* 95. 101. 106. d^{ser} *απερ εδωκεν* | *μωισησ* cum κBCDKH etc ... AP al^{20} fere *μωσησ*

15. *και ατενισ. εισ* (κ* om; κ^{a} suppl) *αυτον* ... D^{gr*} *και ητενιζον δε αυτω* | *παντεσ* (Gb″) cum κABCD*K al^{10} fere cat^{1us} ... ς Ti *απαντεσ* cum D^{2}HP al longe plu Chr^{2,139} | *καθεζομενοι* cum κABCKHP etc ... D 18. 137. 180. c^{ser} *καθημενοι* | *συνεδριω*: D′(vide ante) add *και*, item d (*et intuiti in eum - et viderunt*) | *ειδον* cum κBCDKP etc; H al pauc *ιδον* ... Ti *ειδαν* cum A | *ωσει*: K 137. *ωσ* | *αγγελου*: D add *εστωτοσ εν μεσω αυτων* (d post *angeli* pergit *stans in medio eorum*)

VII.

1 *Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; 2 ὁ δὲ ἔφη·*
ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη
τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοι-
κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς* Gn 12, 1
γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι
δείξω. 4 *τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν.* Gn 12, 5
κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν
εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, 5 *καὶ οὐκ ἔδωκεν*
αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦ- Gn 12, 7

VII. 1. *ο αρχιερευς*: DE et Bed ex Gr tol german^{24} add *τω στεφανω*, sah cop add *illi* | *ει* sine *αρα* cum ℵABC 14* 27. 29. 34. 36. (item 47* 100. 163. sed nec *ει* habent) cat^{108} (editum *αρα* invito codice), nec exprim *αρα* d vg syr^{sch} (nt^{vid}) aeth ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *αρα* cum DKHP al longe plu Chr^{9,139}, item e *enim*, syrP *igitur*; videtur et arm exprimere | *ταυτα*: D *τουτο*

2. *χαρραν* (*charram* et. am fu demid tol) et. Or^{4,286} ... DE^{gr} (contra d *in charris*) al^{16} vg^{cle} *χαραν* ... E 31** *χαρρα* (31* *χαρα*)

3. *εκ* (d e vg *de*): DE^{gr} *απο* | *και εκ της σης* cum ℵACKHP al omn^{vid} cat vg (item d *de terra tua et a cognatione tua*) syr^{utr} cop arm aeth Or^{4,286} Ir$^{int\,197}$ (:: etiam LXX *εκ* repetitur, sed ℵB hiant).... Ln Ti *και της σης* cum BDE^{gr} sah Thphyl^{b} | *συγγενειας* (*συγγ-* ℵABEHP etc, CD *συνγ-*: *-νειας* ℵAB^{2}H etc, n*CDEP al *-νιας*) *σου* ... E 65. 67. Aug$^{civ\,del}$ 16, 430 et^{432} add (:: ex LXX) *και εκ του οικου του πατρος σου* | *εις την γην* cum ℵABC*DE 5. 40. 133. ... ς (= Gb +) om *την* cum C^{2vid}HP al pler Chr^{9,140} (:: LXX editum est *την*, sed lectio satis fluct) | *ην*: C* praetermisit; C^{2} vero ex *εως την γην αν* restituisse vdtr *εις γην ην αν* | *αν* (ℵC): ℵ* *εαν*

4. *τοτε*: D syr^{sch} add *αβρααμ* | *κατωκησεν* (31. *-κισεν*): DE^{gr} *και κατωκησεν* (praegresso *εξελθων*). Item d vg *exibit* (*exiit*) - *et habitavit*. | *εν*: H 1. 31. 36. 47. al plus^{30} Thphyl^{a} et^{b} *εως*, 18. *επι* | *εν χαρραν* (vg^{cle} rursus *Charan*, non item am fu demid tol): E *εν χαρρα* (*in charra*) | *κακειθεν*: 31. 42. al^{18} *και εκειθεν* ... D* d *κακει ην*, postea-que *και μετωκ*. | *το*: A om | *μετωκισεν* (e vg Ir$^{int\,197}$ *transtulit*, Aug civ del 16, 430 *collocavit*) ... D*KHP al^{25} (ex his nonnulli om *αυτον*) *μετωκησεν* (d *et intransmigravit eum*; Hier^{ep} add^{dard} *et inde - migravit in terram*) | *αυτον*: E syr^{sch} ar^{o} add *ο θεος* | *κατοικειτε* ... D syrP c.* add *και οι πατερες ημων* (syrP c.* *υμων*) *οι προ ημων* (syrP rursus *υμων*), item E Aug$^{civ\,del}$ add *και οι πατερες υμων*

5. *κληρο. εν αυτη* (et. Ir$^{int\,197}$) ... E *εν αυτη κληρ.* | *και επηγγειλ.* (et. fu cop etc): D vg (et. am demid tol) sah Ir$^{int\,197}$ *αλλ επηγγ.* | *δουναι αυτω εις κατασχ. αυτην* cum BCDHP al^{25} cat (Ir^{int} omisso *αυτω*).

και αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν,
Gn 15, 18. 14 οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ
σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ
κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν
κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύ-
Gn 17, 10 σουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περι-
τομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώ-
Gn 37, 28. 29, 2 δεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ
ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξεί-
Gn 41, 40 λατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν

---

* Similiter vg arm *dare illi eam in possessionem* ... Gb' *δουν. αυτην εισ κατασχ. αυτω* cum NAE al plus[10] ... ς *αυτω δουν. εισ κατασχ. αυτην* cum minusc vix mu | *ουκ οντος αυτω*: c 32. 100. *ουκ ον. αυτου*

6. *ουτωσ* cum ABCDEP al pler tol cop arm syrP (40. al sah aethPP *αυτω ουτωσ*, aeth[ro] *sic dixit Abrahamo*) Chr[9,147] Ir[int 197] ... NH al[12] vgclc demid *αυτω*, (syr[sch] *et locutus fuerat cum eo deus dicens ei*) ... am fu plane om | o *θεοσ*: D Ir[int] add *προσ αυτον* | το *σπερμ. αυτου* et. vg arm syrP ... א 15. 18. 27. 36. vg[six] sah cop syr[sch] aeth το *σπ. σου* :: ut LXX | *δουλωσ. αυτ. και κακωσουσιν*: E *κακ. α. κ. δουλ.* | *αυτο*: D vg sah (*facient eos servos*) *αυτουσ*, item aeth :: ut LXX | *κακωσουσιν*: C al paue syr[sch] ciP c. ob. add *αυτο* (item *αυτουσ* sah cop aeth) :: cf LXX

7. *και το εθν.* (31. add *εκεινο*): C 99. 120. e[ver] sah (non item cop) aethPP (non item[ro]) *το δε εθν.* | *ω εαν* cum NACKEHP al omn[vid] Chr[9,147] ... Lu *ω αν* cum BD | *δουλευσουσιν* cum ACD[sr] 26. 96. sah Ir[int 197] (*servient*) ... ς Ln *-σωσιν* cum NBEHP al pler d vg (*servierint* d e vg) Chr[9,147] :: ita et. LXX | *ο θεοσ ειπεν* cum NABC ... ς Ti *ειπ. ο θεοσ* cum DEHP al omn[vid] d (*dicit dominus*), vg (*dixit dominus*) syr[utr] sah cop arm aeth Ir[int] (ut d) | *εξελευσονται*: E add *εκειθεν* | *λατρευσουσιν* (*scroient* e vg[clc] fu Ir[int], *deservient* d am demid tol): c[*vid]KEr 73. *-σωσιν*

8. *ουτωσ*: 2[**] 8. 9. 16. 17[**] 19. 24. 34. 43. 78. 100. 103[mg] al[3 ser] *ουτοσ*, sah *ουτωσ ουτοσ* | D bis *ισαακ, ισαε* | *ογδοη* (א[c]): א[*] *εβδομη* | *και ισαακ* sine articulo cum NABCK 40. 96. k[ser] Thphyl[a] ... ς Ti *και ο ισ.* c. DHP al pler cat Chr[9,148] Thphyl[b]. Praeterea E syr[sch] cop add *εγεννησεν* | *ιακωβ* sine articulo cum NABCD[*]K 40. 47. 96. k[ser] ... ς Ti *ο ιακ.* cum D[s]HP al pler cat Chr Thphyl[a] et[b]. Praeterea syr[sch] cop add *εγεννησεν*

9. *και οι πατριαρχαι* etc: Thphyl[b 223] *οι δε αδελφοι ιωσηφ ζηλωσαντεσ αυτον απεδοντ.* (sic in ipso textu exhibet, in comm. non attingit)

10. *εξειλατο* cum NABCDEP al[10] fere cat Thphyl[b] ... ς *εξειλετο* cum H al pler Chr[9,148] Thphyl[a] | *αυτω χαριν*: DEr *χαριν αυτω* ... A om *αυτω* |

καὶ σοφίαν ἐναντι Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος αὐτοῦ. 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15 καὶ

Gn 41, 54 — Gn 42, 45 — Gn 45, 1 — Gn 45, 9 46, 27. — Dt 10, 22

εναντι cum ℵ 5. 27. 29. 40. 96. 137. 163. 180. k^{ser} Chr^{9,148} ... ς Ln Ti εναντιον cum AΞCDEHP al plu :: quemadmodum Lc 1, 8 et Act 8, 21 εναντι editum est adversantibus testibus multis eisque gravibus qui εναντιον tuentur, εναντιον vero Act 8, 32 non fluctuat nec magis fere Lc 20, 26. 24, 19, ita etiam hoc loco εναντι praeferendum ex codicis ℵ auctoritate multis aliis confirmata qui toties cum principalibus faciunt | εφ ολων cum ℵACK^{ser} 14* 20. 25. 26. 27. 40. 69. 96. 100. 105. 120. 163. 177* g^{ser} vg syr^{utr} sah cop ... ς Ln Ti om εφ cum BDHP al longe plu e Chr^{9,156}

11. ολην την αιγυπτον (Gb') cum ℵABC 81. vg syr^{sch} sah cop ; item D^{gr} ολησ τησ αιγυπτου (D^{2} teste Kipl add γησ post τησ) ... ς Ti ολ. την γην αιγυπτου cum (D^{2} ap Kipl) EHP al plor (sed al^{3} om την) syrP arm aeth^{utr} (om ολην) Chr^{9,148} | ευρισκον cum ℵACDH al pler Chr ... BEP 4. 40. k^{ser} cat^{109} ηυρισκον :: cf ad Lc 19, 48 Mc 14, 55

12. ακ. δε (et. d): D^{gr} ακ. ουν | σιτια (BD σιτια, 15. 40. al cat σιτεια) cum (Gb'') ℵABCDE 5. 6. 8. 15. 36. 40. 100. 105. cat ... ς σιτα cum EP al pler Chr^{9,148} (18. Thphyl^{a} σιτον) | εισ αιγυπτον (Gb'') c. ℵABCK 40. ... ς εν αιγυπτω cum DHP al pler Chr (d vg in aegypto; contra e in aegyptum)

13. εν τω: D 18 επι τω | ανεγνωρισθη cum ℵCDEHP al fere omn Chr^{9,148} ... Ln εγνωρισθη cum AB (25. εγνωσθη). Cf et. Latt: d recognitus est, e agnitus est, vg cognitus est | εγενετο: D εγενηθη | τω φαραω: ℵ om τω | το γενος αυτου (Gb') cum ℵAB 40. vg arm ... ς τ. γε. του ιωσηφ cum DHP al pler Chr; item Ln Ti τ. γε. ιωσηφ cum BC 47. :: perspicuitatis caussa ιωσηφ et του ιωσηφ substituta

14. ιακωβ ante τον πατ. αυτου cum ℵABCDE al plus^{10} vg sah cop arm ... ς post τ. πατ. αυτ. cum HP al longe plu syr^{utr} Chr^{9,148} ... 15. 18. 36. 47* 163. cat^{110} aeth^{utr} plane om, hinc Gb^{00} | συγγενειαν (D συνγ., E -νιαν) sine αυτου c. ℵABCHP al plus^{40} am fu demid syrP arm cat Chr ... ς (= Gb 82) add αυτου cum DE al pm vg^{cle} tol syr^{sch} sah cop aeth | εν ψυχ. εβδομ. (D 133. c^{ser} add και) πεντε : DH 1. 5. 31. 32. 38. 40. 57. 69. 96. 105. 118 137. 163. 180. c^{ser} cat^{110} ψυχαισ post πεντε pon

κατέβη Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες
Gn 49, 33 ἡμῶν, 16 καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι
ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν
Ios 24, 32 Gn 49, 30 33, 19 Συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολό-
Gn 24, 7 γησεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν
Ex 1, 7–10 Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς
οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν
ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς

---

15. *και κατεβη* (Gb′) cum HACEP 15. 18. 36. 69. 100. 105. 163. (8^{po} *και κατεβη δε*) cat vg syr^{sch} aeth ... ς *κατεβ. δε* cum BH al plu sah cop arm Chr^{9,148} ... D 40. 73. 96. syrP nil nisi *κατεβη* (:: deleta est coniunctio ut verba *εν ψυχ. εβδ. πεντε* cum *κατεβη* coniungerentur: id quod ex LXX fluxit) | *εις αιγυπτ.* cum HACDEHP al omn^{vid} vg syr^{utr} sah cop reli (aeth^{utr} *εισ γην αιγυπτου*) Chr (:: nec aliter LXX) ... Ti om cum B | *ετελευτ.* (E syr^{sch} add *εκει*, 13. add *και*) *αυτοσ* (D add *τε*, d *que*) ... B *αυτοσ ετελευτ.*

16. *μετετεθησαν* (d e vg *translati sunt*): D *μετηχθησαν* | syr^{sch} ar^{e} reddunt *μετετεθη* et *ετεθη* | *συχεμ*: D^{Er} *συχεν* | *ω ωνησατο* c. HACDEK al^{20} cat ... ς (= Gb 8z) *ο ωνησατ.* cum HP al plu Chr^{9,148} | *αβρααμ*: E add *ο πατηρ ημων*. Item Bed$^{rotra\ 126}$ ex Gr *pater noster Abraham* | *εμμωρ* c. HABCDH al plus^{10} cat cop (et sah *εμωρ*) Chr^{9,148} ... ς *εμμορ* c. EP al longe plu. Etiam d e am demid *emmor*, contra vg^{cle} fu *emor*. | *εν συχεμ* c. ℵ*BC 15. 18. 66. 69. 96. 100. 105. 163. cat sah cop arm ... Lu *του εν συχ.* cum ℵ^{c}AK al^{8} tol syrP (*qui ex Sychem*), item Bed^{85} *in Gr. exemplari scriptum est: a filiis Emmor qui fuit in Sichem* ... ς *του συχεμ* cum D^{Er}H(P *του χεμ*) al plu vg (*filii Sychem*) aeth (ut vg) Chr; d vero *et sychem* ... syr^{sch} ar^{e} plane om

17. *καθωσ*: A *ωσ* | *ηγγιζεν* cum HABCDEHP etc (c^{ed} *εγγ.* per errorem); et. e vg *adpropinquaret* ... 31. *ηγγισεν*, d *ut vero adpropinquavit* | *χρονοσ* ... A *καιροσ* | *ωμολογησεν* (ℵ *ομολογ.*) cum HABC 15. 36. cat^{110} vg (*confessus erat*, demid *constituerat*) sah arm syrP^{mg} aeth ... DK Bed$^{retr\ 126}$ ex Gr tol *επηγγειλατο* (Bed *quam pollicitus erat*, e *quod poll. erat*, tol *quam promiserat*) ... ς *ωμοσεν* cum HP 31. 61. al pler syr^{sch} etP^{txt} cop Chr^{9,148} :: ex LXX Gen 24, 7. 26, 3 etc

18. *αχρι* cum B*CD Thphyl^{163} ... ς *αχρισ* cum HAB^{2}EHP al omn^{vid} Chr^{9,148} | *επ αιγυπτον* cum HABC al^{20} (40. *αιγυπτου*) cat vg (*in Aegypto*) sah cop syr^{sch} etP^{mg} arm aeth ... ς Ti om cum DEHP 31. 61. al plu syrP^{txt} Chr om :: post *εν αιγυπτω* abundare videbatur | *ηδει τον ιωσηφ* ... DK *εμνησθη του ιω.*

19. *ουτοσ*: D^{Er} *και*, d plane om | *τουσ πατερασ* sine *ημ.* cum HHD am^{e} fu ... ς add *ημων* cum ACEHP al omn^{vid} vg^{cle} (et. am$^{corr^{e}}$ demid tol) sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,150} | *εκθετα* post *τα βρεφη* (syrP^{mg} gr *τουσ βρεφουσ*) cum HABC (31. 61. post *τα βρ. αυτων*) ... ς post *ποιειν* cum DEHP al pler cat Chr; item *ut exponerent infantes suos* vg etc | *ζωογονεισθαι*: E add *τα αρρενα*, 43. *αυτα*

τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν Ex 2, 2 oo
ἀστεῖος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός·
21 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ
ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς ἐν
πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ.
23 ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ
τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς
Ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκ- Ex 2, 11 a
δίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν
δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν

---

20. *εγεννηθη*: A 31. k^{acr} *εγενηθη* | *μωυσης* cum NBCDH al plus^{30} cat Chr^{2,150} ... ς (= Gb Sz) *μωσης* cum AEP al plu. De vg etc cf alibi | *του πατρος* sine *αυτ.* cum NABCHP (א* addiderat *μου*, sed iam ipse* notavit) al plus^{25} Chr ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum DE al plu cat vg rell Thphyl^{a} et^{b}

21. *εκτεθεντος δε αυτου* cum NABCD 8. 15. 18. 29. 36. 40. 61. 96. cat vg (*exposito autem illo sustulit eum*) ... ς Ti c. EHP al longe plu *εκτεθεντα δε αυτον* (al pauc *τουτον*), sed al mu (6 ap Scr, 2 ap Mtthae) Chr^{2,151} Thphyl^{a} et^{b} om *αυτον* post *ανειλατο*.- Praeterea DE syrP c.* add *παρα* (E *εισ*) *τον ποταμον* | *ανειλατο* (Gb″) cum NABCDEH 61. al^{15} ... ς *ανειλετο* cum (H teste Treg) P al longe plu Chr | *και*: D^{gr*} om | *ανεθρεψατο*: D* *ανεθραψ.* | *αυτον* secund: D* 34** 104. 180. c^{acr} d om; syrP habet c. ob. | *εαυτη*: D* al pauc *αυτη* | *εισ υιον*: B om *εισ*

22. *μωυσης* cum NBCDHP al plus^{25} Or^{1,478} Chr^{2,151} ... ς (= Gb Sz) *μωσης* cum AE al plu. Praeterea cf alibi. | *εν παση σοφια* cum NACE al pauc vg^{cod} (ap Gb) Or^{1,478} et^{4,269} Ps-Iustiqu^{25} Bas^{2,102} Thdrt^{1,461}, item sah cop ... ς Ln *παση σοφια* cum HP^{2}HP 61. al pler cat vg Or$^{4,269\,cod}$ Euseb$^{a\,421}$ Didca$^{t\,112}$ Chr^{2,151} Cyr^{4,411} libere ... D* Clem^{413} Chr^{2,142} *πασαν την* (Clem om) *σοφιαν* | *ην δε* cum NABCHP al fere omn cat e cop arm Chr^{2,151} ... DE^{gr} l^{acr} *ην τε*, 99. e^{acr} Ps-Iustqu^{25} Chr^{2,142} *και ην*, item *et erat* vg sah syr^{sch} | *εν λογ. κ. εργ.* (Gb″) cum NABCDH 61. al^{40} cat e Ps-Iust (*εν εργ. και λογ.*) Chr^{2,151} ... ς *εν λογ. κ. εν εργ.* cum E^{gr}P 13. 31. (c^{acr} *εν εργ. κ. εν λο.*) al sat mu vg | *αυτου* cum NABCDE 61. al plus^{15} vg syr^{sch} sah cop arm aeth .·. ς (= Gb Sz) om cum HP al plu syrP Ps-Iustqu^{25} Chr

23. *τεσσερακονταετης* (D $\bar{μ}$· *ετησ*) cum NAB*C ... ς Ln *τεσσαρακοντ.* cum B^{2}EHP al omn^{vld} | *επι την* cum NABCDEP al omn^{vld} ... H *εισ την* | *επισκεψασθαι*: E 180 praem *του* | *τουσ υιουσ*: B om *τουσ*

24. *τινα*: 61. *τινα̃ν* | *αδικουμενον*: DE syr^{sch} eth P c.* ar^{e} aeth add *εκ του γενουσ αυτου* (D^{gr} om *αυτ.*) | *ημυνατο*: D* *-νετο* | *τ. αιγυπτιον*: D aeth add *και εκρυψεν αυτον εν τη αμμω* :: cf LXX

25. *ενομιζεν*: D^{gr} 13. *-ζον* | *τ. αδελφουσ* sine *αυτ.* cum NBC vg (et. am fu demid, non item tol) ... ς Ln add *αυτου* cum ADEHP al omn^{vld} tol syr^{mtr} sah cop arm aeth Chr^{2,151}. Praetereaque syr^{sch} et P^{mg} ar^{e} add

Ex 2, 13 σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη
αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών·
Ex 2, 14 ss ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν
τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον
ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ
τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς
Ex 2, 2 ss δύο. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ
ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. 31 ὁ δὲ
Μωϋσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ

τους ιουσ ισραηλ | σωτηριαν αυτοις cum ℵABCD 31. 40. 61. 96. cat vg cop arm ... ς αυτοις σωτηριαν cum EHP al pler syr^{utr} sah (αυτ. σωτ. δια χειρ. αυτ.) Chr | ου: D^{Gr*} om

26. τη τε (Gb″) cum ℵABCD^{2}(D*d τοτε)H al^{25} cat syr^{utr} aeth Chr^{9,151} ... ς^{o} (non ς) Gb Sz τη δε cum EP al plu vg sah cop arm | μαχομενοις (D^{Gr*} -νοσ): D* add και ειδεν αυτους αδικουντας | συνηλλασσεν (Gb′) cum ℵHCD al^{10} e vg (e vg *reconciliabat*, d -*asit*) syr^{utr} sah ... ς συνηλασεν cum AE^{Gr}P al plu Chr, item^{vid} cop arm aeth ... H 61. συνηλλασεν. Pro αυτους quod sequitur C*H αυτοις | ανδρες, αδ. εστε: D τι ποιειτε ανδρες αδελφοι | εστε sine υμεις cum ℵABCK 27. 29. 40. 61. 69. 81. 105. 163. vg sah arm Chr^{9,151} ... ς (Gb^{oo}) add υμεις c. HP al longe plu cat^{113} cop syr^{P} aeth | αλληλους: D* εισ αλλ.

27. ειπων: D ειπας | αρχ. και: K demid cop αρχ. η | εφ ημων (Gb′) cum ℵABCHP 13. 61. al plus^{20} cat^{114} ... ς εφ ημασ cum DE al plu Chr (:: sic et. testes pl LXX, AB vero εφ ημων)

28. συ: 46. 61. 96. om | εχθεσ cum ℵB*CD 34. ... ς χθεσ cum AEHP al pler Chr^{9,151}. Praeterea A sah cop post τ. αιγυπτιον pon

29. εφυγεν δε μωυσης: D^{Gr*} ουτωσ και εφυγαδευσεν μωυσης, d *adque ita profugit moyses* ... K εφυγαδευσεν δε μωυσην, o *effugavit autem moysen* | μωυσ- cum ℵBCDKHP al^{20} Chr ... ς (= Gb Sz) μωσ- cum A al plu cat | δυο: D* δυω

30. Και: D και μετα ταυτα | πληρωθεντων ετων: d *et inpletis annis*, D^{Gr*} πλησθεντων αυτω ετη (^{2}ετων) | τεσσερακοντ. cum ℵA^{1}C (σεραποντα omissa syllaba prima); D $\bar{μ}$ ... ς Ln τεσσαρακοντ. cum B^{2}KHP al omn^{vid} | αγγελοσ sine additam cum ℵABC 61. 81. vg sah cop ... ς (Gb^{o}) add κυριου cum DEHP al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{9,151} | εν φλογι πυροσ cum ℵBDHP 1. 13. 31. 61. al plu sah cop syr^{P} arm aeth Chr ... Gb″ Ti εν πυρι φλογοσ cum AC^{K} al^{10} cat^{115} vg syr^{sch} :: similiter lectio fluctuat LXX

31. μωυσης et μωσης ut versu 29, nisi quod μωσης et. P habet | ιδων: 13. k^{acr} post εθαυμ. pon | εθαυμαζεν cum ℵDEHP 1. 31. 61. al plus^{60} cat Aug$^{tri\ 2,606}$ ... ς (= Gb Sz) Ln εθαυμασεν cum ABC 13. al permu vg rell Chr | το οραμα: A om | προσερχομενου δε (vg syr^{sch} *et accedente*) αυτ. κατανοησαι: D και προσερχ. αυτ. και (^{2} om) κατανοησαι, d

κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, Mt 22, 32 pp
ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος
Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος·
λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας
γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν
Αἰγύπτῳ, καὶ τὸν στεναγμὸν αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι
αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον 7, 27
τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν

---

cumque ipse accederet et consideraret | *εγενετο φωνη κυριου* (3. om *κυρ.*) cum ℵAB 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 105. 163. am fu demid codbedae cop arm (add *dicens*) syrP Aug (ut arm) ... ς (sed Gb^{ou}) add *προσ αυτον* cum C(K)HP al pler sah Chr, item vg^{cle} tol (ex silentio) *ad eum vox domini dicens*. Similiter K Bed$^{retra\ 126}$ ex Graec omisso *κυριου* add *εκ του ουρανου λεγουσα προσ αυτον* ... D aeth (similiterque syr^{sch}) pro *εγενετο* etc sic: *o κυριοσ ειπεν αυτω λεγων* (syr^{sch} ar^{n} *dixit ei dominus per vocem*)

32. *εγω*: K Bed$^{retra\ 126}$ ex Graec d vg^{cle} (non item am fu tol codbedae) arm add *ειμη* (sic), *sum* | *ο θεοσ* prim: CH* (sed ipse* suppl) om ο | *ο θεοσ* sec: C om ο | *και ισαακ* (CD *ισακ*) *και ιακ.* cum ℵABC 15. 26. 37. 40. 61. 96. (k^{ecr} om ο *θε.* sec? et ,tert) fu sah syr^{utr} arm ... ς *και ο* (D om) *θεοσ ισ. και ο* (D om) *θεοσ ιακ.* cum DHLP al pler vg (et. am demid tol) cop aeth Chr :: similiter loctio fluct LXX | *γενομενοσ*: K post *μωυσησ* pon | *μωυσησ* et *μωσησ* ut v. 31 | *ετολμα*: K *ετολμησεν*

33. *ειπ. δε* (16. 46. om) *αυτω ο* (A 78. 96. om) *κυριοσ* (K 78. 96. demid *θεοσ*) ... D *και εγενετο φωνη προσ αυτον* | *λυσον*: D^{2} 142. *λυσαι* | *το υποδημα*: C* syr^{utr} aeth add *σου* | *των ποδ. σου*: B *σου των ποδων* ... C(et*et^{2})K (ipse* sed extra lineam) al plus^{13} syr^{utr} aeth Bed$^{retr\ 126}$ ex Gr praem *εκ* :: item LXX sed fluct loctio | *εφ ω* cum ℵABCD^{2} (* *ου*) 61. ... ς *εν ω* cum HP al pler Chr^{9,182} :: ut LXX. Praeterea (:: ut LXX) C (* *σιν*) al pauc arm add *σν*

34. *ιδων* (C al pauc *ειδ-*) ... D* d *και* (d om) *ιδων γαρ* | *ειδον*: ADE *ιδον* | *μου*: D* d 47. om | *αυτων* cum HACEHP al fere omn vg sah cop syrP arm aeth Chr^{9,182} ... Ln *αυτου* cum BD 26. syr^{sch} (:: LXX *της κραυγης αυτων*) | *ηκουσα*: D 9. 40. *ακηκοα* (:: ut LXX) | *νυν*: C^{2} *νυν* | *αποστειλω* (ℵK *-στιλ-*) cum ℵABCDE 61. 69* 105. 163. c^{ecr} cat Chr ... ς *αποστελω* cum HP al pler (:: LXX *-στειλω* lectione tantum non fluct). Cf d e vg etc *mittam*

35. *μωυσην* c. HNCDEH al plu ... AP al mu *μωσην* | *δικαστην* sine additam cum ABHP al longe plu vg syrP txt Thphyl^{a} ... HCD 15. 18. 33. 36. 61. al cat^{117} add *εφ ημων*, K 13. 26. 34. 43. 46. 69. 100. 103. 105. al Chr Thphyl^{b} *εφ ημασ*, item alterutrum sah cop syrP c.* (syr^{sch} praem) arm aeth :: ut v. 27 | *και* ante *αρχοντα* sec (A 38. 113. al^{2} ^{acr} Chr$^{9,157\ bis}$ *αρχηγον*) cum ℵ^{2}HDE 15. 18. 27. 40. 61. 96. cat syrP ... ς

σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτός
5, 32 Dt 18, 15 ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπὰς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 οὗτός ἐστιν ὁ
Ex 19, 3 γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις

---

om cum $\aleph^*$ACHP al pler vg syr^{sch} sah cop arm Chr^{bis} | *λυτρωτην*: $\aleph^*$ *δικαστην*, nc substituit *λυτρωτ.* (sed oblitus est delore *δικαστ.*) | *απεσταλκεν* cum NABDE 5. 27. 29. 40. 61. 69* 96. 100. 105. 180. e^{ser} ... ς *απεστειλεν* cum CHP al longe plu Chr | *συν χειρι* (Gb') cum ARCDΣ^{gr}E 5. 8. 13. (*συγ χ.*) 40. 61. 81. 96. 180. vg sah syrP Chr$^{9,157\,bis}$ ... ς *εν χειρι* cum NHP al longe plu cat d syr^{sch} cop arm aeth (Chr^{semel}?)

36. *ποιησας* (d *cum fecisset*): DΣ^{gr*} *ο ποι.* | *εν γη αιγυπτω* cum NAKHP 61. al^{45} e* (*in terra aegypto*) Chr^{9,157} ... Ln *εν τη αιγυπτω* cum BC 15. 18. 24. 31. cat^{118} d sah, item 4. 40. 96. 177* *εν αιγυπτω* ... ς (= Gb Sz) *εν γη αιγυπτου* cum DΣ^{gr} al mu^{vid} e** (*in terra aegypti*) vg cop syr^{utr} arm aeth Thphyl^{b} | *τεσσερακ.* cum NAB*C; D 61. $\bar{\mu}$ ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum EHP al pler

37. *ο μω.* cum NABCKP etc ... DH al plus^{20} Chr^{9,157} et^{159} om *ο* | *μωυσης* cum NBCDEH etc ... AP etc *μωσης* | *ειπας* cum NABCD 61. ... ς *ειπων* cum EHP al pler Chr | *ο θεος* sine *κυριος* cum NABD 61. vg sah aeth ... ς (Gb^{0}) praem *κυριος* cum QEHP al pler cat cop syrP arm Chr^{9,157} (163. 180. syrP Chr^{9,157} *κυριος* sine *ο θε.*) :: ita et. LXX, unde Eus dem^{26} aliiq verba afferunt. Praeterea *ο θεος* scripsimus absque *υμων* (*ημων*) cum NABCD 61. al plus^{10} vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{bis} ... ς (= Gb Sz) add *υμων* cum P al plu cat, item EU al mu Thphyl^{a} et^{b} *ημων* | *εκ τ. αδελφ. υμων* (N^{o}): $\aleph^*$ om *υμων* | *ως* (D^{s} *ωσει*) *εμε* sine additam cum NABHP 61. al plus^{35} sah Chr^{bis} Thphyl^{a} ... ς add *αυτου ακουσεσθε* (DΣ^{gr*} *ακουεσθε*, e* *quem audistis*) cum CDE al plu cat vg syr^{utr} cop arm aeth Thphyl^{b} :: ut LXX

38. *του αγγελου του*: D* om *του* sec (133. 177* Thphyl$^{a\,com}$ om *του* pri) | *αυτω*: H e^{ser} *αυτου* | *ημων*: ℵ 37. *υμιων* ... 99. e^{ser} om | *εδεξατο* (et. Ir$^{int\,245}$ *accepit*) ... B *εξελεξατο* | *λογια ζωντα* (Ir$^{int\,245}$ *praecepta dei vivi*, d *eloquia viventium*, e *eloquia viva*, vg *verba vitae*; teste Grabio codex actorum collegii Novi Oxon consentit c. Ir; 104. 106. *λο. θεου ζωντα*) ... 2. 10. 31. 101. 126. e^{ser} al plus^{12} *λογον ζωντ.* | *ημιν*: NB 36. 43 (praem *εν*) al? cat^{119} *υμιν* (:: vide ante ad *ημων*)

39. *ω* (d *cui*): DΣ^{gr} *οτι* | *οι πα. ημων*: 36. 61. 105. al^{4} scr Ir$^{int\,245}$ *οι πα. υμιων* | *αλλα* cum NABCDEH al aliq ... ς *αλλ* cum P al pler cat | *εστραφησαν*: D 31. *απεστραφησαν*, vg *aversi* (d e Ir^{int} *conversi*) *sunt*. Praeterea $\aleph^*$ add (sed ipse* improbavit) *και* | *εν ταις καρδιαις* cum NABC

αὐτῶν εἰσ Αἴγυπτον, 40 εἰπόντεσ τῷ Ἀαρών· ποίησον ἡμῖν θεοὺσ Ex 32, 1
οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆσ οὗτοσ, ὃσ ἐξήγαγεν ἡμᾶσ
ἐκ γῆσ Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχο- Ex 32, 6
ποίησαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖσ ἔργοισ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν Ier 19, 13
δὲ ὁ θεὸσ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺσ λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καθὼσ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ Am 5, 25–27
θυσίασ προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκοσ
Ἰσραήλ, 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον
τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺσ τύπουσ οὓσ ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖσ;

40. 96° cat sah Did$^{cat\ 116}$ ... ς ταισ καρδιαισ cum DE 61. al sat mu^{vid} vg arm syr^{sch} aeth^{ro} ... Ti τη καρδια cum HP al^{60} cop (εν τ. κα.) syr^{P} aeth^{PP} Chr$^{9,158.\ 159}$ Thphyl^{a} et^{b} Ir$^{int\ 245}$ (*corde suo*) | αυτων: D om

40. ειποντεσ: D ειπαντεσ | μωυσησ cum NBCDEH al plu etc ... ς (= Gb Sx) μωσησ cum AP al plu etc | οσ ηξηγαγεν: א ο ανθρωποσ οσ εξηγαγεν ... א ο εξαγαγων | εγενετο cum NABC 15. 18. 69. 105. 163. cat^{110} ... ς Ti γεγονεν cum DEHP 61. al pler Chr^{9,158}

41. ανηγαγον (d *obtulerunt*): DE^{ro} απηγοντο | ευφραινοντο cum NABCEH al pler (61. εφραιν.) ... DP 32. 103^{mg} 104. k^{scr} ηυφραιν.

42. εστρεψ. δε (et. Ir$^{int\ 245}$ Or^{1,582} et^{4,227}): C sah add αυτουσ | στρατια cum NCEHP etc (et. Or^{1,582}) ... ABD al στρατεια (et. Or^{4,227}) | των προφητων (ita et. Or^{1,582}): D om των | προσηνεγκατε: א προσενεγκ. | ετη τεσσ. (h. l. etiam Ir$^{int\ 245}$ Or^{1,582}): A post ισραηλ, 38. 69. 105. 113. 163. al^{2} ^{scr} post εν τ. ερημ. pon | τεσσερακοντ. cum NAB*C; D 61. μ̄ ... ς Ln τεσσαρακ. cum B^{2}EHP etc | εν τη ερημω: B* 104. om, sed iam B^{2} suppl (^{2} non inatauravit) | οικ. ισρ. (sine additam et. Ir^{int} Or): C add λεγει κυριοσ

43. θεου sine υμων cum BD 15. 18. 36. syr^{sch} sah arm Ir$^{int\ 245}$ Or^{1,582} Philast$^{haer\ 103}$ ... ς add υμων (:: item LXX, nec fluct) cum NACHEP al pler vg cop syr^{P} aeth Chr^{9,158} | ρομφαν cum א* 3. Chr^{ecod}, item א Or^{ecod} (ap Spence$^{cels\ 236}$) ρομφα. Praeterea certe -μφ- confirmant D vg Ir$^{int\ 245}$ ρεμφαμ (*remphan* d Ir^{int}, *remfam* vg), 61. vg$^{cod\ lachm}$ arm ρεμφα, ς ρεμφαν cum 1. 31. al plu Or^{1,582} Chr^{9,158} Thphyl^{b} (item Thdor$^{ant\ 223}$ ad Amos^{5,26}) ... Gb′ Ln Ti ρεφαν (א^{ca}A al ραι-) cum א^{ca}A CE al^{20} cat (et. Thdrt$^{2,\ 1434}$ in Amos) syr^{utr} (et. P mg gr) sah cop (e *Tefam*, fu aeth^{ro} *riphan*, aeth^{PP} *riphan*), item al^{20} ρεφφαν, H al pauc ρεφα vel ρεφφα, 180. Iust$^{dial\ 88}$ (ex Amos) ραφαν, P ρεφραν :: praetulimus ρομφαν, quum ρομφ- codicibus א et B traditum non possit a vitio repeti (cf Wineri lexicon sub Saturni nomine) nec magis cum LXX conveniat. Facile autem ρεφαν sive ραιφαν substituebatur, quod a plerisque LXX testibus praebetur (editio vero Compl ρομφα). Ceterum Thdor$^{ant\ 223}$ notat: φασι δε τιν εωσφορον ουτω κατα την

Ex 25, 40 καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυ-
ρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λα-
Ios 3, 14 λῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· 45 ἣν
καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν
Ps 131 (132), 5 πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυείδ, 46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον
1 Reg 6, 1 τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 Σαλω-

---

ἑβραιων καλεισθαι γλωτταν. | ἐπεκεινα: D* επι τα μερη, d sah in illas partes, e in partem | βαβυλωνος: 180. add λεγει κυριος παντοκρατωρ, syrP dicit dominus deus omnipotens (insuperque c.* add nomen ei) :: ex LXX

44. ην τοις cum ℵABCD²HP 61. al^60 e am^ɑ fu luxov cop Chr^9,158 Thphyl^a ... ς (sed Gb^00 εν) ην εν τοις cum D*KE^r al mu^vid cat^124 syrP arm Thphyl^b. Similiter vg sah cum, aeth^utr apud; d penes) | πατρασιν: D* πατερισιν | ημων: A 95. 105. al aliq υμων ... 13. 31. k^acr om | εν τη ερημω sic recte ς^e Gb Sz etc; in ς vero (etiam in repetitione Francofurtensi) per incuriam (inter corrigendum sive sub prelo) transpositum est εν post διαδεξαμενοι (v. 45) | διεταξατο (ℵ^c): ℵ* εταξατο | ο λαλων: D 45. om ο (:: post -ξατο). Praeterea vg^cle (et. demid, non item am fu tol) deus loquens | μωυση cum ℵBCKH al plu cat; item ς (= Gb Sz) μωση cum AP al permu ... D al pauc Chr^9,158 μωυσει (D* -σι, al pauc μωσ-) | κατα τον τυπον: DE^r* κατα το παραδειγμα, ut pro vestigiis scripturae erasae et spatio coniecit Scri | εωρακει (P εορ.) cum ℵABCP al longe plu Chr; item d e vg viderat ... DE^rKE^rH al^6 cat εωρακεν (D εορ.)

45. μετα ιω: D* μετα ιησουν, d cum iesum (plene scriptum) | εξεωσεν cum ℵ*K 5. 10. 13. 15. 17. 18. 38. 46. 180. (quos plerosq fam Wist indicavit). Eadem forma utitur Pamphil de actis, cf Bibl. Coisl. p. 79 sub ς' ... ς Ln Ti εξωσεν cum ℵ^cABCDHP al plu cat Chr (:: cf de utraq forma Steph. Thes. Videtur εξωσεν posterioribus scriptoribus magis in usu fuisse.) | των πατ. ημων: DE^r υμων pro ημων | δαυειδ cum ℵ BD; per compendium ACKHP ... ς (et. Gb) δαβιδ, Sz δαυιδ cum minusc plu

46. ευρεν: E ηυρεν | ευρειν σκηνωμα: D σκην. ευρ. | τω οικω cum ℵ*BDH (d petiit tabernaculum invenire sedes domui iacob) ... ς Ti τω θεω cum ℵ^cACEP al omn^vid cat vg syr^utr sah cop arm aeth Chr^9,158 :: τω οικω minime sensu caret, sed facile apparet cur τω θεω a tot testibus cum omnibus interpretibus substitutum sit

47. σαλωμων (ℵ -λομων) cum ℵAC ... ς Ln Ti σολομων cum BDKHP al omn^vid | ωκοδομησεν c. ℵAB²CKHP al omn^vid ... ℵ*D οικοδομ. (:: οικοδομησεν Mt 7, 24 et 26 C, Mc 12, 1 L, Lc 4, 29 οικοδομηται D 7, 5 οικοδομησεν C*D et A ωικοδ., 17, 28 οικοδομουν B: quorum nil recepimus; recepimus tamen Ioh 2, 20 ωκοδομηθη ex ℵA*T^b) | αυτω ... CH 32. 40. 93. 133. Thphyl^a εαυτω

μὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει· 49 ὁ οὐρανός μοι 17, 24
θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; Es 66, 1 s
50 οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε, 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς Gal 3, 19 Heb 2, 2
ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

---

48. *αλλ ουχ* etc ... D *ο δε υψιστος ου* | *εν χειροποιητ.* sine additam cum HARCDR 27. 29. 40. 61. 73. 163. vg syr^{utr} sah cop aeth Pamphil int^{501} (Gall^{4}) ... ς (= Gb Sx) add *ναοις* cum HP al pler cat arm Chr ^{9,158} Aug$^{serm\ 1,554}$ | *κατοικει*: D ante *εν χειροπ.* pon (3. *εν χειρ. κατοικ. ναοις*) | *καθως*: D *ως* ... Kgr (item e**) 76. 100. 106. o^{acr} al pauc add *και*

49. *μοι*: D* *μου* (d *meus*, item sah al) :: cf LXX (sed fluct lectio). Praeterea D add *εστιν* (d *caelum est meus thronus*), item k^{acr} post *Θρονος*, *caelum mihi sedes est* vg etc | *η δε* (126. *τε*) *γη* et. vg syr^{p} arm ... B syr^{sch} sah cop aeth *και η γη* :: cf LXX (at rursus fluct lectio) | *ποιον οικον* (ℵ 177* *οἰκ οικ.*): 27. 29. Chr ^{9,158} praem *και* | *οικοδομησετε*: B 42. *οικοδομησατε* ... d *aedificatis* | *τις*: D *ποιος* (:: ut LXX) | *τ. καταπαυσ. μου*: D 5. 13. 45. 96. k^{acr} Chr^{9,158} (sed fluct lectio) Thdrt ^{1,1508} (unde afferat non clarum) add *εστιν*

50. *ταυτα* ante *παντα* cum HBH 13. 61. al pler vg syr^{utr} sah cop etc Or^{9,638} Chr^{9,158} ... Ti post *παντ.* cum ACDEP al aliq :: cf LXX

51. *καρδιαις* cum HACD 7. 14* 40. 66^{mg} 96. 100. 163. c^{acr} Chr^{9,161} Cyr Ioh ^{4,221} (sed ℵ al^{8} Chr praem *ταις*), item *cordibus* vg syr^{p} arm aeth ... B *καρδιαις* ... ς Ti *τη καρδια* cum KHP 61. al pler cat m tol syr^{sch} sah cop Eus$^{mcell\ 125}$ Ath^{707} Cyr$^{hr\ 276}$ Or$^{int\ 2,106}$ et ^{2,548} Leif^{225} (Aug saepe al, vide Sab). Praeterea ℵ 7. 27. 29. 66^{mg} 105. 163. o^{acr} syr^{sch} sah add *υμων*) | *ως* et. Ath Chr Cyr etc ... Ln *καθως* cum D | *υμων και υμεις* (ita et. d): Dgr* *και* (D^{2} om) *υμων*. Om igitur *και υμεις* et. Dgr^{2}, nec aliter Or$^{int\ 2,548}$ (*sicut patres vestri*)

52. *οι* (Kgr *ως οι*) *πατερ υμων* et. Or^{1,22} et^{2,128} et^{alib} et$^{int\ 4,238}$ Eus$^{esa\ 261}$ Leif^{225} etc ... Dgr* d *εκεινοι* | *τους προκαταγγειλαντας* (vg *qui praenuntiabant*, e Leif *qui adnuntiabant*; d *qui praenuntiaverunt*) ... D *αυτους τουτο προκαταγγειλαντας* | *περι της ελευσεως*: D* om *της* | *εγενεσθε* cum HARCDR 5. 13. 15. 18. 40. 61. 66** 100. 105. 137. 163. k^{acr} cat Or^{1,22} ... ς *γεγενησθε* cum HP al pler Chr^{9,161}

53. *εφυλαξατε*: A *εφυλαξισθε*

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν
Mt 26, 64 ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν
Lc 23, 46 τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε,

54. ακουοντεσ (et. d *audientes*): D^{gr} 33. Leif^{235} ακουσαντεσ (Leif *cum autem haec audissent*) | ταυτα cum $\aleph^{c}$ABC^{2}HP al omn^{vid} vg rell ... D αυτου ... $\aleph^{*}$ om :: quod rectum videri potest, cf 2, 37. 4, 24. 5, 21; inprimis 5, 33, ubi similiter permulti τρωτα addiderunt et 5, 5 επι τουσ ακουοντασ | και εβρυχον: D^{gr*} add τε | τουσ οδοντασ sine additam et. vg Leif^{235} ... $\aleph$ al fere^{10} syr^{sch} sah aeth (al) add αυτων

55. πνευματ. αγιου (et. Cyr$^{hr\,276}$) ... $\aleph$ 4** 7. 15. 18. 66** 105. 106. 163. o^{ser} cat^{128} syr^{sch} ar^{e} cop praem πιστεωσ και | ιν: D add τον κυριον | εστωτα: D post εκ δεξ. του θε. pon | του θεου: C 1. Thphyl^{b} αυτου

56. διηνοιγμενουσ (B^{a} -νιγμ-) cum $\aleph$ABC 27. 29. 61. 66** 105. 163. Ath^{195} (Cyr$^{hr\,276}$ διηνεωγμενουσ) ... ς ανεωγμενουσ cum D^{2}EHP al pler cat Const^{6,20,5} (Epiph^{217} τον ουρανον ανεωγμενον, item^{286} τον ουρ. ηνεωγμ.) Nyss$^{steph\,794}$ Chr^{9,150} Thdrt$^{4,94.\ 123}$ Antioch$^{hom\,72}$; item D* ηνεωγμενουσ | εκ δεξιων εστωτα cum $\aleph^{c}$EHP al pler sin fu tol Ir$^{int\,108}$ (sic voss ^{et}mass ^{et}stler) Const^{6,20,5} Ath^{195} Nyss$^{steph\,794}$ Epiph^{217} Chr^{9,150} ... $\aleph^{*}$ACE 31. 40. 96. cat^{128} m^{4} vg^{cle} demid Epiph^{286} Chr^{6,523} Antioch$^{hom\,72,1126}$ εστωτα εκ δεξιων, item syr^{utr} cop arm aeth^{PP} (sah aeth^{ro} om versum)

57. κραξαντεσ: 18. d -αντοσ (d *et cum exclamasset*) | συνεσχον: D -σχαν

58. εκβαλοντεσ (31. -αλλόντεσ sic ap Scri): A 5. 13. 25. 66. 106. k^{ser} Thphyl^{b} vg sah cop syr^{sch} syr^{P} c. ob. add αυτον | ελιθοβολουν (Leif^{235} *et ejectum extra civitatem lapidabant*) ... D sah cop syr^{sch} et^{P} c.^{a} aeth add αυτον | τα ιματ. αυτων (B εαυτ.) cum $\aleph$A(B)CDE 13. 61. al mu^{vid} cat^{130} Chr^{9,150} et$^{1/3}$, item *vestimenta sua* vg rell ... Ti om αυτων cum HP al plus^{60} Thphyl^{a} | νεανιου (et. Chr$^{9,150-152}$): D tol add τινοσ (tol *cuiusdam adolescentis*), item syr^{sch} arm ... 13. 32. 47. 103^{mg} 104. lect^{2} f^{ser} h^{ser} add του

59. ιησου: $\aleph$ah om ... C 27. 29. 33. 34. 40. 47. 106. d^{ser} ar^{e} Chr^{9,151} Euther^{5,1150} add χριστε

60. δε: D^{gr*} om (d *cum q. posuisset*) | φωνη μεγαλη (C* φωνην μεγαλη sic) cum $\aleph^{c}$ABC^{2}D^{2}EHP etc ... D^{gr*} φωνην μεγαλην ... $\aleph^{*}$ om. Praeterea D vg (et. am demid, non item fu, nec luxov) m^{24} cop syr^{sch} (*et dixit*) add *dicens* | κυριε ... syr$^{P\,mg}$ add *Iesu* | μη στησησ (σασ C) cum $\aleph$A

μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Lc 22, 34.
8,1. Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον·

BD^{s}ℵHP al pler ep^{vlenn} etlugd ap Eus$^{hist\,5,2,5}$ Or^{1,222} Petr$^{can\,9}$ (Gall ^{4,98}) etc ... D 99. 180. d^{scr} al pauc *στησεις* | *την αμαρτ. ταυτην* hoc ordine cum ℵEHP al omn^{vld} cat d (*peccatum hoc*) ep^{vlenn} etlugd Or^{1,222} Bas$^{eth\,285}$ Nyss$^{eteph\,703}$ Chr^{5,151} etalib Thdrt^{5,1021} ... Ln *ταυτ. την αμαρτ.* cum ABCD^{gr} Petr$^{can\,9}$, item *hoc peccatum* m vg Ir$^{lat\,198}$ Cyp^{282}

VIII. 1. *διωγμ. μεγας* (A *-γαν*) et. Eus$^{ps\,280}$ Isid^{1,448} etc ... D *δι. με.* και *θλιψεως* (d *persecutio magna et tribulatio*), item sah *magna afflictio et magna persecutio* | *ιεροσολυμοις* (et. Eus^{ps} etc): ℵ *ιλημσολυμοις* (sic ipse^{s} nec mutatum; e *hierosolymis*) | *παντες* sine copula cum n^{s} 13. 47. ... Gb'' Ln Ti *παντ. δε* cum BCD^{gr}EHP al^{50} cat sah cop syr^{p} Eus^{ps} Isid^{1,448} Chr^{5,152} ... ς *παντ. τε* cum A al mu^{vid}. Item ℵ^{c} 27. 29. k^{scr} o^{scr} al^{5} Chr$^{5,151\,bis}$ *και παντες*, item *et omnes* vg syr^{sch} aeth ... 106. d *παντ. γαρ* | *της ιουδαιας*: D^{s} om *της* | *σαμαριας* cum ADE al (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti *σαμαρειας* cum ABCEHP al pler | *αποστολων*: D^{s} d sah Aug^{unit} ecol^{257} add οι *εμειναν εν ιερουσαλημ*

2. *συνεκομισαν* (al^{10} *-σαντο*) *δε* ... D$^{gr\,s}$ *συνεκομισαντες* ... D^{s}ℵ^{gr} d aeth utr *συνεκομισαν τε* | *εποιησαν* cum ℵABCD 13. 36. 40. 58. 61. 69^{s} 95. 96. 100. 103. 105. k^{scr} (57. *εποιησαν τον κοπ.*) cat Chr^{5,151} exeunt: Thdrt^{4,194} ... ς Ti *εποιησαντο* cum EHP al pler Chr^{5,151} med | *μεγαν*: ℵ 56. *μεγα* | *επ αυτω* ... H (sed^{mg} ω pro ον) 18, 8P^{o} al^{6} *επ αυτον*

3. *σαυλος δε* ... D ο *δε σαυλος* | *ελυμαινετο* (etiam e *devastabat*) ... ℵ^{gr} *ελυμηνατο* | *την εκκλησιαν*: syr^{sch} add *dei* | *τους οικους*: syr^{p} *ecclesias* | *ανδρας* (ℵ^{c}): ℵ^{s} *τους ανδρ.* | *παρεδιδου* (d *per singulasque* [correctum *que*] *domos ingrediens trahensque viros et mulieres tradebat in carcerem*) ... D$^{gr\,s}$ *παρεδιδουσ* (sic, non *-ρα-*) | *εισ φυλακην*: 13. *εισ σφαγην και φυλακ.*

4. *διασπαρεντες*: C *διασπερεντ.* | *διηλθον* (ℵ^{c}): ℵ^{s} sah *ηλθον* | τ. *λογον* (et. Eus$^{ps\,280}$): ℵ 47^{ab} vg (et. am tol, non item fu demid) syr^{sch} ar^{c} aeth add *του θεου*

5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσσεν
6, 5 αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ
τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα,
βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χω-
λοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

---

5. κατελθων: DE^{r*} pro τ teste Wetst θ, teste Scrl λ | εις την πολιν cum HAB 31. 40. ... ς Ti εις πολιν cum CDEHP al pler Chr^{9,152} | σαμαριας c. H^{c}CDE (H* καισαριας) ... ς Ln Ti σαμαρειας c. ABHP etc

6. προσειχον δε etc ... DE^{r*} ως δε ηκουον παν (sic) οι οχλοι προσειχον τοις λεγομενοις, d *intendebant autem omnis turbae his quæ dicebantur.* Item syr^{sch} ar^{e} *et cum audirent sermonem eius homines qui illic erant, attendebant ei et acquiescebant omnibus quae dicebat* etc | προσειχ. δε (Gb′) cum HABCD^{2} 61. al^{15} cat e vg sah cop syrP ... ς προσειχ. τε cum E^{2}FHP al longe plu Chr^{9,152}. Libere aethPP *et auscultaverunt ei homines quod loqueretur iis Philippus et audierunt eum* (potius *id*?) *simul dum audiebant et videbant signa* etc, aeth^{ro} *et homines vero manserunt audientes sermonem dei, quem locutus est eis Philippus simul una anima et videbant signa* etc | υπο του: D* 69. 105. f^{scr} al pauc om του | φιλιππου: Δ* παυλου | ομοθυμαδον (d *unanimo*): DE^{r*} *eniζοντο*? και *eniζοντο* (litterae enim ante οντο latent) | αυτους: H* vdtr αυτου habuisse, nisi forte H^{c} litteram σ instauravit tantum, non addidit demum | ἃ: Δ om

7. πολλοι pri c. HABCE 18. 36. 40. 61. cat^{124} (item D^{2} vid; *απο sive παρα πολλοιs*, sed locus retractando corruptus est; d *a multis enim qui* etc). Eandem scripturam confirmare videntur vg (*multi enim eorum qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna exiebant*) sah syr^{utr} aethPP (*et multi habentes daemonia mala clamantia magna voce exierunt*; liberius aeth^{ro} *et exire fecit omnes spiritus immundos clamantes magna voce*) ... ς Ti πολλων cum HP al pler cop (*ex multis enim in quibus spir. immundi fuerant, egrediebantur exclamantes*) arm Chr^{9,152} | φωνη μεγαλη cum HABCDEHP al plus^{45} vg Chr ... ς (= Gb Sx) μεγαλ. φων. cum minusc mu^{vid} | εξηρχοντο (Gb′) cum HABCDE 18. 15. 33. 34. 36. 40. 43. 47. 61. 69. 78. 96. 105. 133. 142. 168. 180. k^{scr} 8P^{e} cat sah arm ... ς εξηρχετο cum HP al longe plu Chr. Praeterea (:: quod ex libera interpretatione factum) sah syr^{sch} syrP c.* add εξ αυτων | πολλοι δε: E 13. syrP Chr^{9,152} πο. δε και ... 34. πο. τε. Cf sah cop *multos etiam paralyticos autem* (sah om) *et claudos sanabat* | και χωλοι D* 31. d om και | εθεραπευθησαν: D 13. -πευοντο

8. εγενετ. δε cum HABC 40. 61. al^{8} (105. και εγ. δε) cat cop (vg *factum est ergo*) ... ς και εγενετ. cum EHP al pler syrP arm aeth Chr^{9,152} ... DE^{r} syr^{sch} χαρα τε μεγαλη εγενετ., item sed omissa copula d et (*magnum gaudium*) sah | πολλη χαρα cum HABC 47. 61., item am fu demid sah aeth^{utr} *magnum gaudium* ... ς χαρ. μεγαλη cum DEHP al pler vg^{cle} syrP arm Chr^{9,152}

9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων
καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες·
οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσεῖχον
δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξεστακέναι αὐτούς.
12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε
καὶ γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς
ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις

9. *προϋπηρχεν*: D^{gr} *προϋπαρχων* (ponitque post pro participio *εξιστ.* verbum finitum). Cf vg *vir autem quidam nomine Simon, qui ante fuerat in civitate magus, seducens gentem Samariae, dicens* etc. Similiter Ir$^{int\,99}$ (nisi quod habet *et seducens*). | *μαγευων και* (et. Ir$^{int\,99}$) ... D^{gr*} om *και*, item (vide ante) vg | *εξιστανων* cum ℵABC 40. 61. 96*; D* *εξεστανεν*? (erasa sunt quae *εξε* litteras excipiunt) ... ς *εξιστων* cum D^{s} (*εξειστων*) EHP al pler Chr^{9,158}, item Bedretra^{130}: *pro eo quod est seducens, in Graeco scriptum est εξιστων* etc | *το εθνος*: E om *το* | *σαμαριας* cum ℵCDEP ... ς Ln Ti *-ρειας* cum ABH etc. Cf et. alibi

10. *προσειχον* cum ABCDEHP etc ... ℵ *προσειχαν* | *παντες* cum ℵABCDE 61. al sat mu (sed 27. 29. 36. cat *απαντες*, 42. post *λεγοντες* pon) vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} Chr^{9,158} ... Gb^{o} Ti om cum HP al fere^{60} aethPP Ir$^{int\,99}$ | *καλουμενη* cum ℵABCDE 13. 27. 29. 40. 61. 66^{vid} 96. 105. 138. (et 137. 180. *λεγομενη*) vg cop syrP arm aeth^{ro} Ir^{int} Or^{1,338} et^{4,39} ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al pler sah syr^{sch} aethPP Chr

11. *ικανω χρονω*: 2. 13. 104. *ικανον χρονον* | *μαγιαις* cum ℵACDEH 13. fuer (etc) ... ς Ln *μαγειαις* cum BLP al pler | *εξεστακεναι* cum ℵBDLP al plu cat (al pauc Chr^{9,158} *εξεστηκεναι*) ... AEH 1. 31. 99. al pauc *εξιστακεναι* (A* *-κειναι*), C *εξειστακεναι*

12. *τω φιλιππω ευαγγελιζομενω* (ℵ^{c}): ℵ* *του φιλιππου ευαγγελιζομενου* | *περι* cum ℵABCDE 34. 36. 61. cat^{125}, item vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς *τα περι* cum HLP al pler Chr^{9,158} | *του θεου* (ℵ^{c}): ℵ τ. κυριου | *ιυ χυ* cum ℵABCDEHLP al plus^{60} Chr ... ς (= Gb Sz) *του ιυ χυ* cum minusc ut vdtr pauc (13. *του χυ*) | *ανδρες τε*: A al pauc om *τε* (nec exprim d e vg sah cop al)

13. *ην προσκαρτερων*: D* *ην και προσκ.* (d *et baptizatus est et adhaerebat*) | *τε*: 105. e tol Chr^{9,158} *δε*, d non exprim ... B *τα* | *σημεια κ. δυναμεις* cum ℵABCD 13. 31. 61. k^{scr} al vix mu cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth^{utr} (aeth^{ro} *signa et virtutem magnam*, aethPP *magna signa et virtutes*) ... Gb Sz Ti *δυναμεις και σημεια* cum EHLP al plus^{60} syrP Chr. Praeterea addidimus *μεγαλας* cum ℵABCD 13. 31. 61. k^{scr} al cat vg syr^{sch} sah cop (aeth vide ante); item (ut Gb Sz) E o^{scr} al fere^{10} syrP c.* *μεγαλα* (100. Chr *δυναμ. μεγαλας κ. σημ. γινομενα*) ... Gb^{oo} Ti

μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα 19 λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ

---

om cum HLP al[50] fere | γινομενας cum ℵABD 18. 31. 61. k[scr] (al[vid]) cat ... Gb Sz Ti γινομενα cum EHLP al plu (sed 99. 106. γινομ.) ... c 126. 180. 25[lect] om | εξιστατο cum ℵ°ABC[3]D[3]EHLR etc ... ℵ*C*D* εξισταντο

14. εν ιεροσολυμοις et. Eusp[s 285] etc ... D εν ιλημ (et. d in hierusalem) | σαμαρια cum ℵ°DE k[scr*] al ... ς Ln Ti σαμαρεια cum ABHLP al pler | θεου (ℵ°): ℵ* χυ | απεστειλαν et. Eusp[s 286] Did[tri 2,12] ... 13. 33. 34. k[scr] εξαπεστειλ. | προς αυτους: E πρ. αυτον | πετρον cum ℵABCDE 13. 40. 61. 69* al[5] cat Eusp[s] Did[tri 2,12] Chr[2,153] ... ς (Gb[00]) praem τον cum HLP al pler Did[2,41] | ιωαννην cum ℵAC[3]EHLP etc (C* ιωαννην) ... BD ιωανην

15. προσηυξαντ. cum ℵACDEHLP rell Eusp[s] Did[tri 2,12] Chr[2,153] ... H προσευξαντ.

16. ουδεπω (Gb˜) cum ℵABCDE 61. al[10] cat Did[tri 2,12] et[2,41] Chr[2,153] ... ς ουπω cum HLP al pler | επ (ℵ*[ipse ex εν restituit επ]) ουδενι ... D* επι ουδενα | βεβαπτισμενοι (ℵ°): ℵ* εβαπτισμενοι | του κυριου ιυ et. Did[tri 2,12] ... D vg[cod lachm] (non am fu demid tol) τ. κυρ. ιυ χυ (Did[tri 2,41] τ. κυρ. ημων ιυ χυ) ... HLP al[40] τ. χυ ιυ, al pauc τ. ιυ χυ

17. επετιθεσαν cum ℵAD[2] 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 66** 69. 95. 105. 163. C[ser] cat Eusp[s 280] Did[tri 2,12] et[2,41] Cyr[hr 248]; item B επετιθοσαν, C επετιθεισαν ... ς επετιθουν cum D*EHLP al longe plu Chr[2,153]

18. ιδων cum ℵABCDE (etiam HL in lectionis initio summa pagina adscripto) 61. al plus[25] cat Const[6,7,2] Baseth[278] Chr[2,153] et[154] Taras[273] Dampar[517] ... ς (= Gb Sz) θεασαμενος cum HLP al longe plu Chr[2,155] Thphyl[a] et[b] | το πνευμα sine additam cum ℵB sah Const[6,7,2] ... ς Ln add το αγιον cum ACDEHLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm aeth Baseth Chr[bis] etc | προσηνεγκεν: DE[1*] -γκαν

19. λεγων: D praem παρακαλων και | ω εαν (et. ς° Gb Sz) cum ℵABCELP al plu ... ς (non ς° etc) ω αν cum DH al mu cat Const[6,7,2] Baseth[278] Chr[2,153] Cyr[hr 246] Taras[273] Dampar[517] | επιθω: D add καγω (et Const ινα καγω ω αν επιθω) | λαμβανη ... BH al[12] λαμβανει

20. προς αυτον (ℵ°): ℵ* πρ. αυτους | το αργυριον σου et. Ir[int 99] Tert

εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. 21 *οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ.* 22 *μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου·* 23 *εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα.* 24 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.*

25 *Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ*

---

fug[12] etc: D om το et σου (sed d deficit a verbis το αργ. σου usque 10, 4) | εἰη et. Const Bas[esa 545] Cyr[hr] etc ... 10. 11. 32. 43. 177* Bas[eth 278] edd Tar[as 272] om | του θεου: H* om του

21. μερισ: E 24. l[scr] μεροσ. Libere Const[6,7,2] ουκ εστι σοι μερισ εν τω λογω τουτω ουδε κληροσ εν τη πιστει ταυτη. Similiter vero pro εν τω λογω τουτω syr[sch] ar[e] Ambluc[1499] Augl[oh6,18] *in hac fide* | γαρ et. Ir[int 99] Const Bas[eth] etc ... D* 177* om | εναντι (Gb″) cum NABD 15. 27. 36. al pauc cat. Item C 13. 38. 40. 61. al plus[10] Bas[eth] Chr[9,154] εναντιον ... ς ενωπιον cum EHLP al longe plu Const Tar[as 272]

22. τ. κυριον (Gb″) cum NABCDE 13. 27. 29. 40. 61. 66** 76. 96. 137. 180. k[scr] o[scr] sah cop syrP arm Const[6,7,2] Bas[eth 278] Chr[9,154] Amb paenit[2,121] ... ς τ. θεου cum HLP al longe plu cat vg syr[sch] Ir[int 99] Tar[as 272] | αφεθησετ. σοι: D* αφ. σου

23. εισ γαρ χολην etc (e vg Ir[int 99] *in felle enim amaritudinis et obligatione*): D* την (sic) γαρ πικριασ χολη και συνδεσμω, D[2] εισ γαρ πικριαν χολησ κ. συνδεσμον | ορω ... DE 137. 180. Const[6,7,2] Chr[9,154] et[155] θεωρω

24. ο σιμων ... EH al[2] om ο | ειπεν ... D add προσ αυτουσ, item aeth[utr] εἰς | δεηθητε ... D 137. 180. syrP c.* Const[6,7,2] praem παρακαλω | υπερ εμου ... D* 96. περι εμου | κυριον et. vg[cle] am tol sah cop syrP [mg] arm Chr[9,154] ... D al plus[20] fu demid syr[sch] et[P txt] θεον | επ (C om) εμε: D μοι, 100. επ εμοι | ων (L ωσ) ειρηκατε (E add κακων) ... D τουτων των κακων ον (D[2] ων) ειρηκατε μοι; praetereaque D* syrP [mg] add οσ (syrP [mg] non adscripsit) πολλα κλαιων ου διελιμπανεν (-λιμπ- ex -λιμπ- restitutum est)

25. διαμαρτυραμενοι cum ABCDEH al plu Chr[9,156] Thphyl[b 284] ... HLP 1. 32. 40. 101. 177* al[13] Thphyl[a 74] διαμαρτυρομενοι | του (180. om) κυριου ... A al[7] demid syr[sch] cop arm τ. θεου ... 3. 4* 65. om | υπεστρεφον cum NABD 15. 18. 36. 61. 81. 100. 105. cat vg ... ς υπεστρεψαν cum CEHLP al pler sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,156] | ιεροσολυμα (Gb″) cum NABCDE 61. al[15] cat vg Chr Aug[unit ecl 357] ... ς ιερουσαλημ c. HLP al longe plu | πολλασ τε ... D sah cop πολλ. δε

κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱερουσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαριτῶν εὐηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνά-
Zeph 2, 4 στηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. 27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην

25. *σαμαριτων* cum NE al (:: multo plus auctoritatis habere solet, ut apud Lc 9, 52 NACLXΓΔΛ 10, 33 NCDL 17, 16 NADL) ... ς Ln Ti -*ρειτων* cum ABCDEHLP reli pler | *ευηγγελιζοντο* (Gb') cum NABCDE^{gr} 37. 40. 61. 81. 100. 105. 163. cat vg sah syrP arm Aug$^{unit\ eccl}$ ... ς *ευηγγελισαντο* cum HLP al pler e cop syr^{sch} aeth Chr

26. *αναστηθι και*: D 40. *αναστας* | *πορευου* cum NABEHLP al pler ... Ln *πορευθητι* cum CD 40. 68. 96. 177. | *κατα* (18. praem *και*): K 130. 180. Chr^{9,161} *προς* | *επι*: H *εισ* ... 61. om | *την καταβαιν.* (N^{c}): N* *την καλουμενην καταβαιν.*

27. *και αναστας*: 31. om *και* | *βασιλισσησ* (31. *-λικησ*) sine articulo cum NABCDE 40** 61. cat^{141}; D* vero add *τινοσ* ... ς (Gb^{0}) praem *τησ* cum HLP al pler Chr^{9,161} | *εληλυθει* cum N^{c}AC^{a}D* vg sah (ita etiam editur textus ap Oec^{61}; in comm non attingitur) ... ς Ti praem *οσ* cum N^{c}BC^{3}D^{2}EHLP al omn^{vid} (sed 13. *ωσ*) cat syrP arm Chr ... syr^{sch} (antea *et ipse erat super* etc) aeth^{mtr} *et venerat*; cop *hic venerat* :: a ratione harum lectionum si proficiscimur, in utramque partem disputari potest. Ut enim *οσ* praegresso *οσ* offendere poterat, ita addito *οσ* oratio elegantius procedere videbatur, ut *ιδου* per se staret, quemadmodum alibi saepe legitur. Accedit quod *εληλυθει* etc ad appositionis rationem revocandum videbatur, ut id quod sequitur eminueret magis. | *προσκυνησων*: E^{2} e vg *προσκυνησαι, adorare* | *εισ* (D* om): D^{2}L *εν*

28. *ην τε* cum NADE^{gr}HLP al omn^{vid} cat vg syr^{sch} (*cumque reverteretur ut abiret, sedebat*) arm aeth ... BC e sah cop syrP Chr^{9,161} *ην δε* | *και καθημενος* cum NABCD^{2}EHLP etc (sah *cum vero rediret, sedebat*) ... D* 13^{scholr} 34. 38. 40. 95. 96. 98** vg cop om *και* | *επι* (31. *υπο* :: ut Mc 4, 21 *υπο* et *επι* confusa) *του*: C om *του* | *αυτου*: D* om, item Ps-Iust$^{qu\ 134}$ (*εκαθητο ο ευνουχος επι του αρματος και ανεγινωσκε τον πρ. ησα.*) | *ανεγινωσκεν* (sed D sah *αναγεινωσκων*) sine copula cum N*D 4. 7. 11. 13. 18. 27. 29. 32. 33. 34. 39. 40. 56. 57. 68. 69. 98. 100. 103. 105. 177** al$^{\text{sec}\ r}$ sah arm Thphyl^{a} ... ς Ti *και ανεγινωσκεν* cum N^{c}BCEHLP al plu cat syr^{utr} cop aeth Chr Thphyl^{b} ... Ln *ανεγινωσκεν τε* c. A, 40. *ανεγιν. δε*, vg *legensque* | *τον προφητ. ησαι.* (D *ἰσαίαν*) cum NABDEHLP al pler cat am fu demid cop syrP arm Ps-Iust$^{qu\ 134}$ Chr ... C 31. cat vg^{cle} sah syr^{sch} aeth *ησαι. τον προφ.* Item Ir$^{lat\ 126}$ *Philippus - spadoni - revertenti a Hierosolymis et legenti Esaiam prophetam* etc

Ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην ἐὰν μή τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν Is 53, 7. 8
αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γρα-

---

30. δε: 61. τε | ησαι. τον προφητ. cum ℵABC 13. 69. 105. 168. cat vg syr^{sch} sah arm aeth Chr^{9,161} ... ς τον προφη. ησαι. cum EHLP 61. al pler cop syr^{p} Thphyl^{A} et^{b}

31. πως γαρ (ita et. syrP, vg *et quomodo*) ... E 105. o^{acr} om γαρ, nec magis exprim syr^{sch} sah cop arm aeth | αν: A om | οδηγησει (ℵ* οδαγ.) cum ℵB*CE 13. 56. 100. 163. ... ς Ln οδηγηση cum AB^{2}HLP al pler Chr. Cf vg *ostenderit*, contra e *instruat* | με: C ante οδηγησ. pon | παρεκ. τε ... E sah cop δε

32. περιφραντος cum ℵACEHL 27. 31. 36. 40. 96. al plus^{15} cat (Ign^{int}pol^{2cs} ex LXX?) Chr^{9,161} Chron^{280} ... ς Ln περιφρεντος cum BP al plu Or^{4,16} :: similiter lectio fluctuat ap LXX, ℵ^{c}A περιφραντος, ℵ*B περιφρεντος | ουτως ... HL 13. 15. 18. 31** 64. 66** 183. 13^{elect} al^{2} scr ουτος

33. εν τ. ταπειωσει sine αυτου cum ℵAB 100. vg Ir^{int} ^{260} ... ς Ti add αυτου cum CEHLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,161} :: LXX absque αυτου :: videbatur alicui τη ταπειωσει accuratius definiendum, propterea que αυτου addidit, quae quidem cura non in ipsum LXX locum incidit. Similiter, eadem fortasse manu, δε post γενεαν additum est, licet nemo verbis LXX intulerit. Ad ea enim quae apud apostolos legebantur multo plus curae eiusmodi coniatum est quam ad textum LXX. | την γενεαν sine copula cum ℵABC vg sah syrP Ir^{int} ^{196} ex^{cod} clar et^{edd} prior. Cf et. Eus^{cat} ^{145} διελθων αυτου τα παθη αναπεμπει - επιλεγων· την γενεαν αυτου τις διηγησεται; ... ς Ti την δε γενεαν cum EHLP al omn^{vid} tol cop arm Ir^{int} ex^{edd} ^{3} (et sic Grab Stier al ediderunt) Chr. Similiter *et aetatem eius quis* syr^{sch} aeth^{PP}, aeth^{ro} *quoniam quis* etc :: LXX sine copula

34. τουτο (vg^{cle} fu *dicit hoc*, am demid *hoc dicit*) ... B* 4. 32. 68. om (sed B^{3} suppl) | εαυτου: H αὐτου | ετερου (34. 177. αλλου) τινος ... E τινος ετερου

35. ο φιλιππος ... EH 40. 100. 137. o^{acr} om ο | ευηγγελισατο (ℵ^{c}): P

φῆσ ταύτησ εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡσ δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχοσ· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰσ τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιπποσ καὶ ὁ εὐνοῦχοσ, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατοσ, πνεῦμα

ευαγγελισατο, ℵ* και ευηγγ. | τον ιν: sah aeth^{ro} *dominum Iesum Christum*, Or^{4,16} τον κυριον ιησουν, item syr^{sch} arᵉ

36. επι τι ... 31. 33. 34. a^{acr} επι το

37. Hunc versum ς (= Gb Sz) sic habet: ειπε δε (E Bed^{42} ex Gr add αυτω) ὁ Φίλιπποσ· ει (E εαν) πιστευεισ εξ ὅλησ τῆσ καρδίασ (E Bed ex Gr add σου) ἔξεστιν (E σωθησει, e *suscepis*, e** Bed ex Gr *salvus eris*). ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν (E Bed ex Gr πιστ. εισ τον χν τον υι. του θυ.) cum (E Bed ex Gr) 4** 15. 27. 29. 36. 60. 69. 97. 100. 105. 106. 107. e^{acr} al vix mu cat^{146} vg^{cle} (et. demid am** tol) arm syr^{p} c.* Cyp^{218} Thphyl^{b}. Sed plura differunt in his testibus, quemadmodum αυτω praeter E etiam 100. 105. 163. e^{acr} cat arm syr^{p} c.* add; 4** 60. 69. 106. 181^{ect} e^{acr} cat syr^{p} arm o φιλιππ. om: σου cum E et. 100. 105. 163. e^{acr} al cat tol syr^{p} c.* arm Cyp inferunt; post αποκριθ. δε arm o ευνουχοσ add; al^{8} om τον ante ιν, tol demid om χν. Totus locus apud Cyp^{218} sic legitur: *Ecce aqua; quid est quod me impedit baptizari? Tunc dixit Philippus: Si credis ex toto corde tuo licet.* Confirmat etiam m^{4} *et respondens spado ait: Credo filium dei esse Christum Iesum.* Item Ir$^{int\ 199}$ et^{gr} ex$^{cat\ 144}$ *quemadmodum ipse eunuchus credens et statim postulans baptizari dicebat: Credo filium dei esse Iesum* (πιστευω τον υιον του θεου ειναι ιν χν) ..... omisimus cum MARCHLP 18. 61. al plus^{80} am* fu (et. vg^{cod} quo Beda utebatur^{42}) syr^{sch} et^{p} ^{txt} sah cop aeth^{utr} Chr ^{9,168} et^{164} Thphyl^{a}

38. αμφοτεροι (aeth^{PP} om) ... E 137. 180. c^{acr} k^{acr} cop syr^{p} Chr^{9,168} post υδωρ pon

39. ανεβησαν: c^{3} 137. ανεβη | εκ (e vg *de*): E^{gr} 1. 40. 103^{ms} 104. 137. 177. 180. al$^{8\,acr}$ απο | πνευμα κυριου ... A (ex emend. primae manus, quae verbis πν. κυρ. ηρπ. τ. φιλ. rasis suprascripsit πνευμ. αγ. επ. επι τ. ευν. Reliqua: αγγελ. δε κυρ. mombranam salvam a rasura occupant) 15. 18. 27. 29. 36. 60. 100. syr^{p} c.* arm (item al^{ed}) πνευμα αγιον (ita syr^{p} ^{ms}, in^{txt} ιν) επεπεσεν επι τον ευνουχον· αγγελοσ δε κυριου. Cui lectioni favet et. Hier dial. adv. Luciferianos 9. *quum abscederent ab aqua, spiritus sanctus venit in eunuchum* (cf et. Hier$^{esai\ 63,14}$ *consideremus illud - an super angelo debeamus accipere; sunt qui angelum in spiritu sancto haec fecisse testentur*). Praeterea pertinet huc quod Augun$^{it\ ecci\ 357}$ sic: *angelus autem domini rapuit Philippum ab eo, et amplius non vidit eunuchus.* Didint vero^{6,202} ad verba *spiritus domini rapuit* etc addit explicationis caussa: *id est, angelus domini in sublime elevans Philippum transtulit illum in alium locum.* Aliter Chr^{9,162} οὕτωσ οὐκ ἤθελε φιλιπποσ τίνοσ ἕνεκεν παρ-

κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς Καισαρίαν.

IX.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μα- 22, 5 aa 26, 12 aa
θητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἄν τινας εὕρῃ ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἰερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

---

εγίνετο εἰς τὴν ἔρημον, ὅτι καὶ οὐκέτι ἄγγελος, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἁρπάζει. | ειδεν: ℵ ιδεν | την οδ. αυτου: B αυτου τ. οδον

40. ευρεθη: B ηυρεθη | ευηγγελιζετο: A pon post τασ πολ. πασασ | καισαριαν cum ℵAB 61. ... ς Ln Ti καισαρειαν cum BCHLP al pler. Cf ad 10, 24 etc

XI. 1. ετι (ℵ^{c}B^{2}): B* οτι ... ℵ* 24. 26. 78. 126. l^{ser} sah om | ενπνεων cum ℵABHP ... ς Ln εμπν. cum BOL al certe pler

2. παρ αυτου επιστολασ: ℵ επιστ. παρ αυτ. | αν τινασ cum AB 40. 68. Chr^{2,164} (:: quo modo ubi αν positum est — fit autem raro —, a plerisque testibus cum εαν commutatur. Cf Ioh 13, 20 αν τινα πεμψω 16, 23 αν τι αιτησητε 20, 23 αν τινων αφητε et αν τινων κρατητε. Propterea etiam hoc loco αν a plerisque cum εαν permutatum esse censendum est) ... ς Ln Ti εαν τιν. c. ABCHLP al pler | οντασ τησ οδου cum ℵA 15. 40. 61. 105., item syr^{utr} aeth ... ς Ln Ti τησ οδ. οντασ cum BCHLP al pler. Praeterea ad οδου add ταυτησ 25. 40. e vg syr^{utr} arm aeth ... 13. 69* e (*invenirent viae huius*) vg (*invenisset huius viae*) sah cop οντασ om vel non exprim | αγαγη: HL 13. f^{ser} (al^{vid}) αγαγει (ut 1^{a}. 61. al^{vid} antea ευρει)

3. εν δε τω: EHL 61. (al^{vid}) εν δε το | εξαιφνησ (ℵB*C^{c}E 13. al εξεφν.) τε cum ℵABC 18. 37. 40. 61. 69. 98^{c*} 105. cat^{150} ... ς και εξαιφν. cum EHLP al pler Chr^{2,165} | αυτον ante περι. cum ℵBC 31. 37. 61. 69. 163. 12^{lect} cat ... A ante φωσ περι. pon ... ς Ti post περι. cum EHLP al pler vg syr^{utr} arm Chr. Libere sah cop aeth | περιηστραψεν (et. ς Wtst Gb Sz) cum ℵA^{2}BEHLP 1. 13. 31. 61. al plu Chr ... ς^{o} (1624. 1633. 1656. 1678.) Ln περιεστραψεν cum A^{*vid} (nisi est περιαστρ.) C^{3} (C* περιστρ.) al pauc^{vid} (37. teste Wtst; nullus ap Matthaeium nec ap Scriv) | εκ (Gb′) cum ℵABCL 61. al^{15} cat Thphyl^{b}, item *de* e vg ... ς απο cum EHP al longe plu Thphyl^{a}

4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ
1 Co 15, 8 Σαούλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ· ἐγώ εἰμι
Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν,
καὶ λαληθήσεταί σοι ὃ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνο-
δεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα
δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἠνοιγμένων δὲ

---

4. σαουλ σαουλ (et. E*): E$^{corr\ latin}$ σαουλε σαουλε, 24. l^{ser} σαυλε σαυλε (quemadmodum e vg Ir$^{int\ 208}$ etc *Saule Saule*) | διωκεις: post hanc vocem E 180. am** syr^{sch} etP c.* ar^{e} add σκληρον σοι προσ κεντρα λακτιζειν (ad quae syrP ^{mg} notat: *non est hoc loco in Graeco, sed ubi enarrat de se Paulus.*)

5. τισ ει: C τισ ει συ | κυριε: syr^{sch} om | ο δε (Gh'') cum ABC 15. 46. 61** 69. 81. 163. cat vg ... ς add κυριοσ ειπεν cum HLP al pler syr^{utr} sah Chr^{9,165} ... א 43. 61* 105. 137. cop arm add ειπεν (item aeth *et dixit ei*), E 11. 27. 29. 66** o^{ser} add κυριοσ προσ αυτον | ιησουσ sine additam cum HBHLP al pler cat vg sah cop^{cod} syrP txt arm Or^{4,14} Chr (Ir$^{int\ 208}$ add *Christus*) ... ACE 8. 25. 12^{lect} demid syr^{sch} etP c.* cop^{ed} ar^{e} aeth Hil^{27} Aug$^{serm\ 296,\ 1197}$ add ο ναζωραιοσ, hinc Ln [ο ναζωρ.]

5. 6. αλλα cum אABCEHLP al omn^{vid} (sed nonnulli αλλ) cat am* et** (et. tol, sed vide post) syr^{sch} etP txt sah cop arm^{soh} Chr Thphyl^{A} ... ς (= Gb Sz) σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. ^{6}τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεισ ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριοσ πρὸσ αὐτόν· absque codice Graeco ut vdtr, sed cum vg (et. fu demid; tol habet tantum: *durum enim tibi est contr. stim. calcitrare*, omissis reli) syrP c.* arm^{usc} (sed in nullo cod; extrema ed^{usc} sic habet: και λεγει προσ αυτον ο κυριοσ· αλλα) arP georg sl^{ed} Thphyl^{b} (sed non attingit comm), item aeth^{utr} sed libere. Habet enim aeth^{PP} *difficile tibi erit calcitrare contra stimulum acutum. Et tremens miratus est et dixit ei: Domine, quid vis faciam ego? Et dixit ei dominus.* Item aeth^{ro} (post *Iesus Nazarenus* pergens:) *quia tu persequeris, iusta tibi est plaga. Et dum tremeret, mirati sunt, et dixit ei: Domine* etc utPP. Agnoscit posteriorem additamenti partem etiam Hil^{27} post *Iesus Nazarenus* pergens: *At ille tremens* etc :: cf il. pp.

6. εισελθε: B εισυθι | ο τι (Gb') cum ABC 15. 18. 29. 36. 61. 69* 100. 105. cat ... ς τι cum BHLP al pler Chr^{9,165} | σε (105. k^{ser} om) δει ... E^{gr} δει σε

7. ειστηκεισαν cum B*CEHLP al pler ... NAB^{2} al ιστηκ. | ενεοι (Gb') cum NABCHP 1. 13. 31. 61. al plu (et. syrP $^{mg\ gr}$) ... ς εννεοι cum L al plu, nec aliter editum Chr^{9,165} | μεν: 61. δε, omisso δε sq | ακουοντεσ etc: sah *audiebant quidem vocem, sed non intelligebant; non videbant enim quemquam* | θεωρουντεσ: א* ορωντεσ, unde א^{c} θεορουντεσ (sic) restituit

8. σαυλοσ cum NABCE 61. b^{ser*} cat^{154} ... ς ο σαυλοσ cum HLP al pler Chr^{9,165} | ηνοιγμενων (ηνυγμ. א*) cum א^{c}A (:: similiter 7, 56 διηνοιγμε-

τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν

νους cum aliis formis mutarunt) ... Lu Ti ητεωγμ. cum $\aleph^{c}$CE 40. 61. 137. ... ς ανεωγμ. cum BHLP al pler Chr | δε cum NABCE al plu syrP (paullo liberius singg conjg sah cop syr^{sch}) ... HLP 1. 4. 11. 17. 28. 38. 65. 95. 99. 101. 103^{mg} 118. 133. 177. al^{25} vg (*apertisque oculis*) arm^{vid} eth^{utr} Chr τε | ουδεν cum $\aleph A^{a}$B e vg syr^{utr} sah eth^{ro} (ambiguumPP) ... ς ουδενα cum A^{2}CE$^{\Gamma}$HLP al omn^{vid} cat cop Chr

9. ουδε επιεν: C και ουκ επιεν

10. εν οραματι ο κυριος (Gb′) cum NABCE 40. 69. 105. 163. 12^{lect} cat vg eth^{ro} ... ς ο κυρ. εν οραμ. cum HLP al pler tol sah cop syr^{sch} (*et dominus dixit ei per visionem*) etP arm $Chr^{9,171}$

11. αναστας cum NACEHLP al omn^{vid} am demid tol etc ... Ln αναστα cum B, item (:: at istae vv eodem modo etiam 10, 13 et 20, ubi Graeca lectio non fluctuat) fu sah cop syr^{utr} et (*surge et*) vg^{ed} aeth | τ. ρυμην: 13. add της πολεως | ταρσεα: 61* -σειαν

12. ειδεν cum BCELP al pler ... NAH 61. ιδεν | ανδρα sine εν ορ. cum NA 61. vg sah cop eth^{utr} ... ς εν οραματι ανδρα c. EHLP al pler syr^{utr} arm $Chr^{9,171}$. Item $Bed^{retra\ 130}$ ex Gr: *In Graeco habetur ita: Et vidit in visu virum, hoc est* εν οραματι, *quod nomen et Iuvencus presbyter in evangelico carmine posuit* ... BC 163. 12^{lect} ανδρα εν οραματι | ανανιαν ονοματι cum NABCE 31. 38. 61. 68. 69. 105. 118. $al^{8\ sec\iota}$ cat vg arm ... ς ονοματ. ανανι. cum HLP al pler syr^{utr} (cop eth^{PP} *cuius nomen est Anan.*) ... sah eth^{ro} Chr^{9,171} om ονοματι | χειρας cum $\aleph^{c}$AC 61. 69. 105. (66^{**} 40^{lect} sic an τας χει.?); Lu τας χειρας c. $\aleph^{c}$BE; item *manus* vg cop eth^{ro} arm ... ς Ti χειρα cum HLP al pler (12^{lect} την χει.) cat sah syr^{utr} eth^{PP} | αναβλεψη ... L 13. -ψει

13. απεκρ. δε: 31. 37. arm^{edd} add αυτω | ανανιας sine articulo cum NABCEHLP al^{50} cat ... ς (= Gb 82) ο ανανι. cum minusc mu ut vdtr. Praeterea E aeth add και ειπεν (96. 142. αποκριθεις δε - ειπε, item sah) | ηκουσα cum NABCE 15. 18. 36. 40. 61. 12^{lect} ... ς Ti ακηκοα cum HLP al pler Chr^{9,171} | εποιησεν post τοις αγι. σου (61. om σου) cum NBCE 31. 61. 12^{loci} cat am fu demid tol ... ς ante τοις αγι. σου

ἐν Ἰερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκεῦός ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. 18 καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.

---

pon cum HLP al pler syr^{utr} sah cop arm aeth Chr ... A post *εν ιερουσαλημ* pon

15. *εστιν μοι* cum ℵABC 31. 61. 69. 105. 137. c^{ecr} cat vg syr^{utr} Did^{cat157} Cyr^{ador308} Sev^{ant} In^{cat163} ... ς *μοι εστιν* cum EHLP al pler sah cop arm Ir^{int308} Or^{int1,141} Arch^{el1at501} (Gall^{ia}) Chr^{9,174} Thdrt^{1,1030} et^{2,86} (Cyr^{ioh309} *μοι εστιν*) | *ουτος*: 18. om | *εθνων* cum ℵAC^{corr}EHLP al omn^{vid} cat Chr Thdrt^{bis} Sev^{ant} cat ... Ln *των εθνων* cum BC* (item Cyr^{ador308} *εφαντιον των εθνων* et^{ioh309} *ενωπ. παντων των εθνων*, sed neutro loco addit quicquam) | *τε* pri cum ℵABC^{2} 18. 25. 36. 40. 61. 100. 105. 163. 12^{lect} cat Thphyl^{b} ... ς om cum HLP al pler Chr Sev^{ant} cat Thdrt^{bis} Thphyl^{a}, nec expri vg etc | *υιων τε* (et Thdrt^{bis} etc): 34. 105. *και υιων*, 31. 78* 137. Sev^{ant} cat om *τε*

16. *αυτω*: L 96. *αυτον* (*αυτον* quod sequitur 15. 18. 36. Thphyl^{a} om)

17. *απηλθ. δε*: cum ℵBCEHLP etc ... A vg *απηλθ. τε* (*et abiit*). Liberius 137. 180. c^{ecr} *τοτε εγερθεις ανα. απηλθ.*, syr^{sch} *tunc Ananias profectus est* etc | *επ αυτον τας χειρας* ... C cop aeth *τ. χειρ. ε. αυτ.* (sah *imponens manus suas super Saulum*) | *σαουλ*: E 24. l^{ecr} *σαυλε* | *ὁ* (aethPP ar^{e} *Iesus Christus*; am cop syr^{utr} ar^{e} aethPP ante *απεστ. με* pon, conjungunt igitur *dominus Iesus*) cum ℵABCE al sat mu cat^{156} vg etc (et. Chr^{9,173}) ... HLP al^{60} sah aeth^{ro} arP Thphyl^{a} et^{b} om; hinc Gb^{0} | *η ηρχου* (ℵ^{a}): ℵ* om

18. *απεπεσαν* cum ℵABCEH 13. 18. 25. 40. 61. Thphyl^{a} ... ς *απεπεσον* cum LP al pler Chr^{9,173} Thphyl^{b} | *αυτου* ante *απο τ. οφθ.* cum AB 31. ... ς post *απ. τ. οφθ.* pon cum ℵCEHLP al fere omn cat vg etc | *ως* cum ℵ*AB 61. ... ς Ti *ωσει* cum ℵ^{c}CEHLP al fere omn Chr | *ανεβλ. τε* cum ABEHLP (C* latet) al pler vg syr^{utr} aeth (sah arm non expri) Chr ... ℵC^{2} 40. cop *αν. δε*. Praeterea non addidimus *παραχρημα* cum ℵABC*HP 61. al plus^{45} cat vg cop syr^{sch} arm^{ed} ... ς (sed Gb^{09}) add *παραχρημα* cum C^{2}EL al sat mu cat^{com156} syrP sah aeth^{utr} arm^{cod} Chr (sed sah *statim autem surgens* etc, aeth^{ro} *et statim surgens* etc)

19. *ενισχυσεν* cum ℵAC^{2}EHLP al pler Chr^{9,173bis} et^{175} ... BC* 27. 29.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς,
20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ
ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἰερουσαλὴμ τοὺς ἐπικα- 8, 1 aa
λουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδε- 9, 2
μένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον
ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 23 Ὡς δὲ ἐπλη- 2 Co 11,
ροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 32. 33
24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ

66** 105. Chr$^{cat\,160}$ *ενισχυθη* | *εγενετο δε* sine additam cum ℵABCE 13. 61. al^{12} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,173} ... ς (= Gb Sa) add *ο σαυλος* cum HLP. al longe plu cat. Similiter inounte versu seq m vg^{cdd} lachm (sed non am fu demid tol) *et ingressus Paulus statim* (sic m; vg^{cdd} *et continuo ingressus* etc) | *μετα των*: HLP 1. 4. 31. 177. al^{25} Chr^{9,173} Thphyl^{b} add *οντων*

20. *εκηρυσσεν* (et. Ir$^{197\,gr}$ et^{lat}, sed add *μετα πασης παρρησιας, cum omni fiducia*, item m^{4} *praedicabat cum confidentia*): Ε *εκηρυξε αυτοις* | *τον ιησουν* cum ℵABCE 61. al^{15} cat vg (m *dominum Iesum dicens quoniam*) syr^{utr} sah (*domin. Ies.*) cop arm^{ed} aeth^{ro} Ir$^{197\,gr}$ et^{lat} ... ς (= Gb Sa) *τον χριστον* cum HLP al longe plu arm^{edd} (aeth^{pp} *Iesum Christum*) Chr^{9,173} | *ο υιος του θεου*: 68. Thphyl^{b} Ir^{int} praem ο $\overline{\chi\varsigma}$, *Christus* (sed Ir^{gr} post *τ. θε.* add ο $\overline{\chi\varsigma}$) ... sah *Iesus Christus fil. dei*, m^{4} *Christus filius dei vivi* (in Spicilegio Maius ediderat *Iesus Christus* etc)

21. *εισ ιερουσαλημ* cum ℵA 40. ... ς Ln Ti *εν ιερ.* cum BCEHLP al pler Chr^{9,173} :: cf ad 2, 5 | *τους* (40. 68. Thphyl^{b} sah syr^{sch} *παντας τους*) *επικαλουμενους* ... 3. 95* 96. 142. om | *εληλυθει* cum ℵABC al mu^{vid} cat e (*venerat*) ... Gb″ Ti *εληλυθεν* cum E^{gr}HLP al plus^{50} vg (*venit*) Chr^{9,173} | *αγαγη* (L al *-γει*): P 47. 56. Chr^{9,173} *αναγαγη*, 69. 105. g^{ser} *απαγαγη*

22. *ενεδυναμουτο* ... CE 8. add *τω* (E *εν τω*) *λογω* | *συνεχυννεν* (ℵ *-γνει*) cum ℵB*C (:: cf *εκχυννομενον* Mt 26, 28 Mc 14, 24 Lc 22, 20; item infra 21, 31 *συνεχυννεται*) ... ς Ln Ti *συνεχυνεν* cum AB^{2}HLP al pler (13. *εσυνεχυνε*, Chr^{9,173} et^{176} *συνηχυνε*) ... Ε 2. 32. 42. 57. 66** 137. 180. Thphyl^{b} *συνειχεν* (69* *συνεχεσε*) | *ιουδαιους* sine articulo cum ℵ*B ... ς Ln Ti *τους ιουδ.* cum ℵ^{c}ACEHLP etc | *συμβιβαζ.* cum ℵABL etc ... Ti *συνβιβ.* cum CEHP al certe pler. Praeterea Ε add *και λεγων*

23. *ημερ. ικαναι*: Η *αι ημερ. ικ.* | *οι ιουδαιοι*: 13. 31. 43. 105. om *οι*

24. *σαυλω*: Η (61*?) tol sah *παυλω* | *παρετηρουντο* (Gb″) cum ℵABCHP^{a} 61. al^{11} cat Or^{2,304} ... ς *παρετηρουν* cum HLP al pler Chr^{b,176} | *δε και* (Gb″) cum ℵABCHP^{a} 61. al^{12} cat vg Or; item *δε* L al^{2} vel^{2} sah cop syr^{p} arm^{gb} (arm^{tre} *γαρ*) ... ς *τε* cum HP al pler syr^{sch} aeth Chr

τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

Gal 1, 18 a 26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητής. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ

24. ημερας τε και ... A 40. 46. 56. 68. 100. 105. k^{scr} al^{2} scr Or om τε; nec exprim vg etc | οπως αυτον ανελωσιν (κ^{c} ανελ. αυτον) ... A οπως πιασωσιν αυτ. idque ante ημερας και νυκτος pon

25. οι μαθηται αυτου (Gb′) cum ℵABCP^{a} 61* ain fu demid tol Or^{2,324}; item οι μαθηται sine αυτου 36. 69. 12^{lect} aeth^{ro} ... 31. 61^{corr*} οι μαθητ. αυτον, ς αυτον οι μαθηται cum EHLP al pler cat vg^{cle} syr^{utr} sah cop arm aethPP Chr^{9,176}. Cf et. Bed^{44} ubi ad verba *accipientes autem eum discipuli eius nocte* adnotatur: *id est discipuli Christi. In Graeco enim non est additum* eius, *sed tantummodo* discipuli, *ut generaliter Christi vel ecclesiae intelligantur. Nondum enim Paulus discipulos fecisse legitur.* | δια (Or om) του τειχους καθηκ. αυτον (Gb′) cum ℵABCY^{a} 33. 36. 40. 45. 61. 69. 163. 12^{lect} vg Or; item eodem ordine sed omisso αυτον E 31. 105. (arm δια τ. τειχ. χαλασαντες καθηκαν) ... ς. καθηκαν δια του τειχους cum HLP al pler Chr, item sed addito αυτον post καθηκαν 13. cat sah syrP (item αυτον sed singulis libere positis syr^{sch} cop aeth) | σπυριδι cum ABEHLP etc ... ℵC σφυριδι :: quae forma quum hoc loco tum Mt 16, 10 ex BD et Mc 8, 8 ex ℵA*D edi poterat; dubitationem vero nobis iniecit quod Mt 15, 37 et Mc 8, 20 eandem formam D solus praebet, ut iam ad Mc 8, 8 diximus

26. παραγενομ. δε sine additam cum ℵABC 40. 61. 81. vg syr^{sch} sah cop aeth^{ro} Chr$^{9,180\,com}$ ... ς (= Gb 8z) add ο σαυλος cum HLP 13. al pler syrP arm aethPP Chr$^{9,179\,txt}$; item E 33. 34. 105. Bed$^{retra\,181}$ ex Gr (*in hoc versu in Graeco Pauli nomen est appositum* etc) add ο παυλος | εισ ιερουσαλημ cum ℵABC 61. al sat mu cat Chr Thphyl^{b} ... Gb Ln Ti εν ιερουσαλημι cum EHLP al fere^{40} Thphyl^{a}. De versionibus syr^{utr} cop arm confirmant potius εισ quam εν, contra e *in hierosolymis*, vg *in hierusalem* | επειραζεν cum ℵABC 38. 61. 81. ... ς Ti επειρατο cum EHLP al pler cat Chr. Utrique respondet e vg *tentabat*.

27. αυτον: 37. Chr$^{9,179.\,180.\,184}$ αυτου | ειδεν cum ℵBCEP etc ... AHL al ιδεν | και πωσ (ℵ^{a}): ℵ* om και | ιησου cum BC 1. 31. 65. 95* 100. o^{scr} ... ς του $\overline{\text{ιυ}}$ cum ℵEHLP al longe plu cat Chr^{9,180} Charon^{434} ... A 98^{mg} κυριου, 12^{lect} του κυριου, 14. 17* 25. al plus^{15} Chr Thphyl^{a} του κυριου $\overline{\text{ιυ}}$, et aliter

28. και εκπορευομενος: HLP al fere^{50} Chr^{9,184} (non item ^{180}) Thphyl^{a} om (61. εκπορευ. ante και εισπορ. pon) | εισ ιερουσαλημ (Gb″) cum

ἐκπορευόμενος εἰσ Ἰερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸσ τοὺσ Ἑλληνιστάσ· οἱ δὲ 11, 20
ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγόντεσ δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον
αὐτὸν εἰσ Καισαρίαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰσ Ταρσόν. 11, 25

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Γαλιλαίασ
καὶ Σαμαρίασ εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐπλη-

ℵABCKLP 61. al fere[60] cat Chr[9,184] ... ς *εν ιερουσαλημ* cum H al sat mu Chr[9,180]. Item *in hierusalem* e vg, item syr[utr] arm aeth | *παρρησιαζομενοσ* (ℵ *παρησιαζ.*) sine copula cum ℵABC 13. 15. 40. 61. 177. cat fu arm aeth[ro] ... ς (Gb[a]) praem *και* c. EHLP al pler vg syr[utr] cop aeth[PP] Chr[bis] (sah *et cum fiducia locutus est* etc) | *του κυριου* cum ℵ[*]A BE 40. 69. 100. 163. 12[lect] vg sah cop syr[P] arm aeth[ro] ... ς *του κυρ. ιησου* cum ℵ[c]HLP al longe plu aeth[PP] Chr[9,184] ... C al[5] syr[sch] $\overline{\omega}$, 38. al pauc Chr[9,180] *του* $\overline{\omega}$, 31. $\overline{\kappa\upsilon}$ $\overline{\omega}$

29. *και συνεζητει*: ℵ[*] add *τε*, sed ipse[a] improbavit *τε* | *ελληνιστασ* cum ℵBCEHLP al omn[vid] Chr[9,180 sq] (*τοὺσ ἑλληνιστὶ φθεγγομένουσ λέγει. καὶ τοῦτο σφόδρα σαφῶσ· ἐκεῖνοι γὰρ οἱ ἄλλοι οὐδὲ ἰδεῖν αὐτὸν ἠθέλησαν οἱ βαθεῖσ ἑβραῖοι*). Item syr[sch] *Iudaeos illos qui noverant Graece* ... A *ελληνασ*. Latini verterunt *Graecos* (ita et e et vg), nec aliter sah cop syr[P] arm aeth. Ceterum vg aeth sic: *loquebatur quoque gentibus* (sic etiam fu, sed am demid tol Bed[46] om *gentibus*) *et disputabat cum Graecis.* | *ανειλειν αυτον* cum ℵABCK 31. 38. 40. 61. 69. 100. 113. 163. 12[lect] 18[lect] al[25cer] cat[164] vg Chr[9,181] ... ς *αυτ. ανελ.* cum HLP al pler

30. *επιγνοντεσ*: HL 13. 61. al *επιγνωντεσ* | *κατηγαγ. αυτον*: L 100. om *αυτον* | *καισαριαν* cum ℵCE etc :: ita ℵ ubique i. e. locis septendecim, item E ubique in actis. Accedit ubique duobus exceptis locis A, item passim accedunt CD,. Debuisse etiam Mt 16, 3 ex ℵCDELX et Mc 8, 27 ex ℵACEFHLℳΣA *καισαριασ* edi iam ad 8, 40 notatum est ..... ς Ln Ti *καισαριειαν* cum EHLP al certe pler ... A *ιεροσολυμα*. Ceterum E 180. c[ecer] sah syr[sch] etP c.* add *δια* (180. c[ecer] om) *νυκτοσ* (item 8. add *νυκτοσ* post *και*) | *εξαπεστειλαν* (E *-λεν*) *αυτον* cum ℵBCHLP etc ... Ln om *αυτον* cum AE al[14] vg om

31. *η μεν ουν εκκλησια - ειχεν ειρ. οικοδομουμενη κ. πορευομενη - επληθυνετο* (Gb') cum ℵABC 5. 13. 14* 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 68. 81. 105. (sed *ειχον*) cat vg syr[sch] sah cop arm aeth ar[e] Dion[alex] contr paal sam qu[5] (in bibl. pp. Par. 1624. pag[220]) Thphyl[b] Bed[retra 123] ... ς *αι μεν ουν εκκλησιαι* (E add *πασαι*) *- ειχον ειρ. οικοδομουμεναι* (E *-μενοι*) *και πορευομεναι* (E *-μενοι*) *- επληθυνοντο* cum (E)HLP al longe plu syr[P] ar[P] Chr[9,181] Thphyl[a] Aug[unit eccl 287] | *σαμαριασ* cum ℵE (:: ut ubique edidimus maiore cum auctoritate, ut infra 15, 3 cum ℵCDEH) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* cum ABCHLP al certe pler | *του κυριου* cum ℵBCEHLP al pler Dion[alex] (l. l.) ... A 13. 61* 100. 101. 137. 12[lect] k[ecer] Chr[9,181] *κυριου* sine *του* ... syr[sch] *dei*

θύνετυ. 32 ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. 33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. 34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη. 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις

---

32. *λυδδα* cum ℵ (sic ipse* ex *εν λυδδα* restituit) AB 33. 34. (*λιδδα*) 40. 68. (96? certe v. 35 teste Rinck) ... ς *λυδδαν* cum CHLP al pler (sed P 31. 57. al[5] *λυδαν*) Chr[9,181]. Scribitur nomen istud sahidice *λυδτα* (sed[cod] *λυδδα*), memphitice *λυδδα*.

33. *ευρεν*: E *ηυρεν* | *ονοματι αινεαν* cum ℵABCE 31. 40. 61. 68. 69. 105. 163. 177. k[ser] cat vg arms[b] Thphyl[b] (*cuius nomen* [*est*] *Aen.* sah cop syr[utr] aeth) ... ς *αινεαν ονοματι* cum HLP al pler (13. om *ονομ.*) Chr[9,182] Thphyl[a] | *επι κραβαττου* (ℵ* -*κτου*) cum ℵ*etc AB*(3*κραββατου*)C 61. 105. (sed *κραββατου*) Chr (editum ut 105.) ... ς *επι κραββατω* C. EHLP (sed hi omnes et alii *κραβαττω*) al pler (al pauc *κραβατω*) cat Thphyl[a] et[b]

34. *ιησους* (ℵ[1res] al[6] om) ... A 15. 18. 36. 40. 68. cat vg (et. am, sed non fu demid), sah arm aeth Thphyl[b 248] Ambl[oseph 2,169] praem o *κυριος* | *χριστος* sine articulo cum ℵB*C 13. 15. 18. 68. 180. o[scr] cat Did[cat 166] semel Thphyl[b] ... ς Τι o $\overline{\chi\varsigma}$ cum AB[3]EHLP 61. al pler Did[cat 166 semel] Chr[9,183] Thphyl[a] | *σεαυτω*: L 42. *σεαυτον*

35. *ειδαν* cum ABC (-*δα* omisso *ν* medio versu) ... ς *ειδον* (E *ιδ.*) cum ℵEHLP al omn[vid] | *λυδδα* cum ℵAB 13. (v. 32 hiat) 33. 34. 40. 68. 96. ... ς *λυδδαν* cum CEHLP al pler (sed P 31* 57. al *λυδαν*) | *τον* ante *σαρωνα* (ℵ[c]): ℵ* om | *σαρωνα* (ℵA *σαρρωνα*, sed in A scriptum est super rasuram) cum ℵABCE (e vide post) al vix mu Thphyl[b], item *σαρωνα* sah, *σαρων* cop, item vg (*qui habitabant Lyddae et Saronae*), e (*qui habitabant Lyddae et Saronam*) ... ς (sed non ς[e] Gb Sz) *σαρωναν* cum 15. 18. 61. 65. 99. 101. 105. 133. 137. 180. al[3 scr] cat etc (ς[e] *σαρωνᾶν* ut 99. 101. 105., contra 61. *σαρρωνάν*) ... HLP 13. al plu Chr[9,183] *ασσαρωνα* (sed P al *ασαφωνα*). Cf Anecd. mea sacr. et prof. pag. 126 in nominum Hebraicorum interpretatione (Hier ex Or?) *σαρωνᾶς· ἄδων λύπην· τινὲς δὲ ἀσσάρωνα φασίν, οὐχὶ σαρῶνα, ὅπερ κρεῖττον.*

36. *μαθητρια*: m[81] *vidua*, sah *αδελφη* | *ταβιθα* cum ℵAEHL al pler Bas eth[209] etc (et. Cyr[hr 104]). Cf et. syrP [mg] g[r] *ταβιθας*. Similiter e tol *tabithas* ... BC *ταβειθα* ... P 1. 38. 40. 61. 68. al[20] Chr[9,183] *ταβηθα* | *αγαθων εργων* cum ℵAHLP 61. al pler Chr[9,183] et[183] ... Ln Ti *εργ. αγαθ.* cum BCE 13. 31. 40. cat m[81] vg Bas[eth 209]

ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερῴῳ. 38 *ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν.* 39 *ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς.* 40 *ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα* Mt 9, 25 *προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθὰ ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν.* 41 *δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.* 42 *γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν*

37. δε: 61. om | αποθανειν: syrP c.* add *quum autem esset Petrus Lyddae* | εθηκαν αυτην cum ℵ*A 40. 61. (m^{81} vg *quum eum lavissent posuerunt eam*) ... ς Ti αυτην εθηκαν cum ℵ^{c}CEHLP al pler Chr ... B cat^{167} om αυτην | εν υπερωω cum ℵBHLP 1. 13. 31. 61. al pler Chr^{9,183} ... Ln εν τω υπερωω cum ACE 38. 40. 68. 69. 93. 100. 105. 113. al$^{3\,ser}$ cat Or^{3,256}

38. λυδδασ cum ℵ*B*C 61. ... ℵ^{c}A λυδδα ... ς Ln (ex errore) λυδδησ cum B^{3}EHLP al pler Bas$^{eth\,293}$ Chr^{9,183} | οι μαθηται: H οι δε μαθητ. | δυο ανδρας cum ℵABCE al sat mu vg rell Bas$^{eth\,293}$ Chr^{9,183} ... HLP al^{55} Chr^{9,185} Thphyl^{a} om, hinc Gb^{0} | μη οκνησησ (40. -σεισ) δ. ε. ημων cum ℵAHC*E 40. 61. 81. m^{81} vg, item sah cop ... ς μη οκνησασ δ. ε. αυτων cum C^{3}vid$_{2}$HLP al pler syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\,293}$ Chr

39. πετροσ ... c 69. 100. 105. 106. 180. al$^{2\,ser}$ cat Bas$^{eth\,293}$ ο πετρ. | παρεστησαν: e m^{81} vg *circumsteterunt* ... c^{ser} Bas$^{eth\,293}$ Chr^{9,183} περιεστησαν | επιδεικνυμεναι: A επιδιγν.

40. εξω παντασ cum ℵABELP 61. al pler cat Chr^{9,183} ... Ln παντ. εξω cum C 31. 99. 17^{lect} m^{62} vg syr^{utr} | και θεισ cum ℵABCE 3. 15. 25. 40. 61. 68. 69. 95* 105. 106. cat^{169} syr^{sch} cop Thphyl^{b} ... ς Ti om και cum LP al longe plu (m^{62} vg *eiectis autem omnibus foras* [m *foris*] *Petrus ponens* etc) sah syrP arm aeth Chr Thphyl^{a} | ταβιθα cum ℵAC ELP etc ... B ταβειθα ... al mu ταβηθα | αναστηθι: sah syrP c.* arm Amb$^{ioseph\,2,\,480}$ add *in nomine domini nostri Iesu Christi*; item Cyp^{239} *in nomine Iesu Christi* | ηνοιξεν (2. 4. 10, 34. 101. k^{acr} διηνοιξ., 68. Thphyl^{b} ηρεωξε): E sah add παραχρημα (sah *aperuit oculos suos statim*), item aethPP ante ιδουσα

41. δουσ δε (et. vg sah cop syrP arm): A m^{62} syr^{sch} aeth δουσ τε (m *daneque*) | φωνησασ δε ... 13. 180. c^{acr} m^{62} vg sah syr^{utr} Chr^{9,183} και φω.

42. της cum ℵAC^{2}ELP al omn^{vid} Chr^{9,183} (sed L καθ ολης τη ιοππη) ... BC^{2} om | επιστευσαν πολλοι cum ℵABCE 31. 40. 61. 69. m^{62} vg sah cop arm aeth ... ς πολλ. επιστ. cum LP al pler syr^{utr} Chr^{9,183}

κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι
10, 6 Σίμωνι βυρσεῖ.

X.

1 Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης
ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος
τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς
10, 30 as τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανε-
ρῶς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελ-
θόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσας
αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ·
αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον
11, 18 ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ

---

43. ικανας ... c 15. 18. 36. cat^{ms} τινας | εγενετο δε etc sine αυτον cum ℵ*B 3. 95* b^{scr} ... Ln post δε add αυτον cum ℵ^{c}AE 29. 38. 40. 61. 68. (pergit μειν. ημ. ικ.) 69. 105. 113. al$^{2\,scr}$; item ς Ti post ημ. ικ. μειν. cum CLP al pler cat Chr^{9,183} | εν ιοππη: L om

X. 1. δε τις sine ην cum ℵABCEL 13. 40. 61. al plus^{15} cat^{170} Chr^{9,189} ... ς (Gb^{00}) add ην cum P al longe plu vg (sequente postea is vidit, sed am fu demid om is) syr^{utr} sah (erat autem homo quidam) cop (fere ut sah, item aeth) arm aeth Thphyl^{a} et^{b} | καισαρια cum ℵE (:: ut ubique edidimus), cf et. alibi ... ς Ln Ti καισαρεια cum ABCLP al certe pler | εκατονταρχης: L om | σπειρης cum ℵACEL 61. al longe plu^{vid} cat Dam$^{par\,465}$ Thphyl^{a} et^{b} ... BP al^{15} Chr σπειραs

2. τον θεον: 61. τ. κυριον | ποιων sine copula cum ℵABCE 18. 26. 40. 61. 81. cat^{171} vg syr^{sch} sah cop arm aeth Chr^{9,189} Dam$^{par\,465}$ ... ς (Gb^{0}) Ti add τε cum LP al pler syr^{p} aeth^{pp} Ir$^{int\,196}$ Thphyl^{a} et^{b}

3. ειδεν ... c ιδεν | ωσει cum ℵ^{c}ABCELP al pler Chr^{9,189} et^{190} ... ℵ* 15. 18. 32. 36. 40. 57. 61. 68. 69. 100. 105. 106. cat^{171} Dam$^{par\,465}$ ωσ ... 3. 65. 67. c^{scr} d^{scr} sah arm om | περι cum ℵABCE al^{25} (in his c^{scr} d^{scr}) cat syr^{utr} cop Ir$^{int\,196}$ Dam^{par} ... ς Ti om cum LP al plu vg sah arm aeth (Chr^{bis} ωρα ενατη) | ενατην cum ℵABCEP al^{15} ac multo plu^{vid} ... ς εννατην cum L al plu | κορνηλιε: L om una cum verbis ο δε ατενισας αυτω

4. εμφοβος cum ℵABCL etc ... EP ενφοβ. | και αι: C 3. 31. 57. 61. 105. al$^{2\,scr}$ Dam$^{par\,465}$ om αι | εις μνημοσυνον (ℵ^{c}): ℵ* Dam$^{par\,465}$ om | εμπροσθεν cum ℵAB 15. 36. 40. 61. 69. cat ... ς ενωπιον cum CELP al pler Severian$^{cat\,172}$ Chr^{9,190}

5. ανδρας εις ιοππην cum ℵABCE 31. 61. 69. 105. 180. d vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... ς εις ιοππ. ανδρ. cum LP al pler cat Chr^{9,190} | τινα

μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· 6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.

---

c. ABC 7. 15. 18. 32. 36. 42. 57. 61. 69. 105. cat vg (et. am fu tol) cop syr$^{p\ mg}$ arm ... ς om cum ℵ*ELP al longe plu d demid syr$^{sch\ et\ p\ txt}$ sah aeth Ir$^{int\ 198}$ Or^{1,386} (*ὡραισθαι ἀγγελον θεου τω κορνηλιω υποτιθεμενον αυτω πεμψαι εις ιοππην επι σιμωνα τον καλουμενον πετρον* etc) Chr^{9,190} | *ος επικαλειται πετρ.* cum ℵ^{a}BC 61. al sat mu cat (et. d vg *qui cognominatur Petrus*) Chr^{9,190} ... Gb* *τον επικαλουμενον* cum ELP al ferè^{55} Thphyl^{a} et^{b} (cf et. Or, item Chr^{9,198} ubi lectio inter *επικαλουμενον* et *καλουμενον* fluctuat)

6. *αυτος ξενιζεται* etc: 68. 137. c^{acr} Chr^{9,190} Thphyl^{b} *και αυτος εστι ξενιζομενος προς* (c^{acr} *παρα*) *σιμωνα τινα* (68. *τον*, Thphyl *τιν. σι. τον*) *βυρσεα* | *πα. τινι σιμωνι* (vg *apud Simonem quendam*, similiter arm etc): c 31. *πα. σιμ. τινι* ... d om *τινι*, nec expri aethPP | *ᾧ ἐστὶν*: 61. *ὧς ἔστιν* | *οικια*: c 12^{lect} cat *η οικια* | *παρ. θαλασσαν* sine additam cum ℵ^{a}BCELP h 13. 31^{s} 61. al^{80} am fu tol syr^{utr} sah cop^{ms} et$^{ed\ boett}$ arm aethPP Chr^{9,190} Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) add *ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν* cum minusc ut^{vid} pauc (ut 31$^{mg\ recent}$) cat^{174} vg^{cle} (et. demid) aeth^{ro} (ex Latino, cf Prol) Thphyl^{b}; item 4^{mg} 8. 26. 27. 73. 81. cop^{wl} *ος* (cop *hic quum venerit*) *λαλησει ρηματα προς σε, εν οις σωθηση συ και πας ο οικος σου* (:: ex 11, 14)

7. *ο λαλων*: LP 31. 98. g^{acr} al^{10} om *ο* | *αυτω* pri cum ℵ^{a}BCE 61. al^{15} d vg syr^{sch} sah (cop non expri) arm ar^{e} aeth ... ς (= Gb Sz) *τω κορνηλιω* cum LP al pler cat syr^{p} ar^{p} Chr^{9,190} | *οικετων* sine additam cum ℵ^{a}BCE 40. 61. arm ... ς (Gb^{00}) add *αυτου* cum LP al pler cat d vg syr^{utr} sah cop aeth Chr

8. *και*: 33. d Thphyl^{a} om (vide post vg) | *απαντα αυτοις* cum ℵ^{a}BE 40. 61. sah cop ... ς *αυτοις απαντ.* (13. Chr *παντ.*) cum CLP al pler cat syr^{utr} Chr^{9,191} aeth. Cf etiam d *enarravit illis visum et misit* etc; vg *quibus cum narrasset omnia misit* etc

9. *αυτων* (Gb*) cum ℵ^{a}RL 4. 13. 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 66** 68. 69. 100. 105. 133. 163. 180. al^{5} cat ... ς Ln Ti *εκεινων* cum BCP al plu Chr^{9,191}; item (sed K *αυτων*, e *illis*) *illis* d e vg ... 43. 65. om | *εκτην* (et. Or^{1,236} et^{386} Tert$^{orat\ 25}$): ℵ^{c} *ενατην*, 36. *ενατην*. Praeterea A tol (*horam diei sext.*) add *της ημεραι.* (Probandi vim non habet Tert lotun^{10} *atqui facilius invenias Petrum hora sexta capiendi cibi causa prius in superiora ad orandum ascendisse, quo magis sexta diei finiri officio huic posit* etc.)

10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόν-
11, 5 ω των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην,
τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν
πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-

---

10. αυτων (Gb″) cum ℵABCE 13. 40. 61. al plus[15] cat d (*ipsis*) am fu demid (hi[8] et e *eis*, tol *ei*) Or[1,286] ... ς εκεινων cum LP 31. al longe plu vg[cle] (*illis*) Chr[2,191] | ιγενετο nec (Gb″) cum ℵABC 40. 61. al fere[15] cat cop (aeth *venit*) Or[1,286] Did[cat 176] ... ς επεπεσεν cum ELP 13. 31. al longe plu vg syr[utr] sah arm Chr[2,191]; item al[8] Clem[175] επεσεν | επ αυτον εκστασις (ita et. Clem[175]): c sah cop Or[1,286] εκστ. επ. αυτ.

11. ανεωγμενον et. Clem[175] Or[1,286] etc ... ε ηνεωγμενον | και καταβαινον etc: syr[sch] *et vas quoddam devinctum quattuor angulis, et simile erat linteo magno, et descendebat e caelo super terram:* syr[p] *et vas quoddam devinctum quattuor extremis, velut linteum magnum* (mg *splendidum*) *descendens et inclinans in terram:* sah *et ecce vas vinctum quattuor initiis, sicut magnum linteum demissum super terram:* cop *et vas descendens sicut magnum linteum vinctum in quattuor initiis:* d *ex* (pro *et*? *et ex*?) *quattuor principiis ligatum vas quodam* (corrige *quoddam*) *et* (lege *ut*) *linteum splendidum, quod differebat de caelo in terram:* Clem[175] *και τι σκευος τεσσαρσιν αρχαις εκδεδεμενον επι της γης*, item Const[6,12,2] (potius enim huc spectat quam ad 11, 5) *και τεσσαρσιν αρχαις δεδεμενον σκευος τι ως οθονην λαμπραν και καθιεμενην επι της γης.* Similiter 13. 68. c[ser] arm Thphyl[b] *και τεσσαρσιν αρχαις δεδεμενον σκευος τι ως οθονην μεγαλην καταβαινον και καθιεμ.* etc | καταβαινον sine additam cum ℵABC[2]E h 13. 15. 18. 27. 29. 40. 61. 68. 69. 100. 105. 163. 180. c[ser] cat (d vide supra) vg sah cop syr[utr] ar[6] arm aeth[utr] Or[1,286] et[2,256] et[int 2,224] ... ς (= Gb Sz) add επ αυτον cum LP al pler arP Chr[2,191] Thphyl[a] et[b] | μεγαλην: c[2] om (de c* non liquet) ... d syr[p] mg *splendidum*, Const λαμπραν | τεσσαρσιν: E Or[1,216] (ut ex codice editum est) τετρασιν | καθιεμενον cum ℵABC[2]E 40. 61. 180. 12[lect] vg cop aeth (arm vide ante) Or[1,218. 249. 286] et[2,256] (Cyr[loh 924] ειτα τεσσαρσιν αρχαις καθιεμενην εξ ουρανου την οθονην ιδων etc; Thdrt[1,190] ειδε γαρ, φησιν, ο μακαριος πετρος σινδονα τεσσαρσιν αρχαις καθιεμενην, εν η ην παντα τα etc) ... ς (Gb[00]) Ti praem δεδεμενον και cum c*vid LP 61. al pler (36. δεδεμ. omissis και καθιεμ.) cat (in comm[178] explicatur τεσσαρσιν ευαγγελιοις δεδεμενην την εκκλησιαν) d (vide ante) syr[utr] (sed transpon, vide ante; item vide sah quod vix confirmat δεδ. και) Chr[2,191] | επι της γης ... 40. 61. 12[lect] επι την γην

12. τετραποδα sine και τα θηρ. cum ℵABC[2] 33. 40. 61. 105. 163. 180. d vg syr[sch] sah arm (aeth θηρια pro τετραποδ.) Clem[175] Or[1,286. 286] et[int 2,224] Const[6,12,2] (Thdrt[1,190] om etiam και ερπετα) Aug[serm 149,704] ... ς (Gb[00]) add και τα θηρια cum LP al pler syrP arP Chr[2,191], item E 4. 31. post ερπετα (E post ερπετ. της γης). Similiter Or[1,249] παντα

τοῦ. 13 *καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς Πέτρε θῦσον καὶ φάγε.* 14 *ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον.* 15 *καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου.* 16 *τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.* 17 *ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτή-*

τα τετραποδ. και ερπετα και θηρια της γης (omissis rell), cop *παντ. τα θηρ. και τετραπ. της γης κ. πετει. του ουρ.* | *της γης* post *ερπετα* cum ℵABCE 5. 7. 13. 26. 27. 29. 40. 61. 66** 69. 81. 105. o^{ser} (15. 18. 36. al *τα επι της γης* post *ερπετ.*) vg syr^{sch} arm aethPP (^{ro} om versum) Clem^{175} Or$^{1,266.\ 268}$ Const$^{6,\ 12,\ 2}$ ... ς post *τετραποδ.* cum LP al plu syr^{p} Chr ... 34** 163. d sah Or$^{int\ 2,224}$ om, hinc Gb^{0} | *ερπετα* sine articulo cum ℵABC^{2}K 61. arm Or$^{1,249.\ 266}$ Const ... ς (Gb^{00}) praem *τα* cum LP al pler Clem^{175} Chr | *πετεινα* sine articulo cum ℵABC^{3} 61. Or$^{1,266.\ 268}$ ... ς *τα πετει.* cum C^{3}ELP al pler Clem (*τα πτηνα*) Const Chr

13 *πρ. αυτον*: arm add *εξ ουρανου* | *αναστας πετρε θυσον* (et. Bas$^{eth\ 241}$ etc, e *surgens petre occide et manduca*): d vg *surge petre* (d *petre surge*) *occide* (fu* *et occide*), item sah cop syr^{utr}, item 35. Chron ap Wtst *αναστὰ* etc

14. *και ακαθαρτ.* cum ℵAB 7. 13. 15. 27. 29. 36. 68. 105. 163. 12^{lect} d vg sah syr^{utr} arm cat^{178} Clem^{175} Or^{1,266} Const$^{6,\ 12,\ 2}$ Cyr$^{cat\ 176}$ ... ς *η ακαθ.* cum CDℰ^{gr}KLP 31. 61. al plu cop Ps-Iust$^{qu\ 89}$ Or^{1,266} et$^{int\ 2,224}$ et$^{4,\ 269}$ Bas$^{eth\ 241}$ Chr$^{2,\ 191}$

15. *και φωνη* (et. d Or^{1,266} et$^{int\ 2,224}$): Dℰ^{gr} *φωνησας δε* | *εκαθαρισεν* cum ℵBDℰ$^{gr\ a}$ al pler ... Ti *εκαθιερισεν* cum ACLP 13. 31. 61. 68. 105. (105. *εκαθαιρισε*, L *-θιρησεν*) :: cf ad Lc 4, 27 (*-ε-* ACLX etc), 17, 14 (*-ε-* AX etc) et 17 (*-ε-* ALA al). Item ad Act 11, 9 ubi sic tantum AHL al

16. *ευθυς* cum ℵABCEℰ^{gr} 61. 81. (40. 180. *ευθεως*, 33. 34. *ευθυς ανελ. παλιν*) vg cop syr$^{p\ mg}$ aeth^{ro} ... ς *παλιν* cum Dℰ^{gr} (post *ανελ.*) LP al pler e syr$^{p\ txt}$ Chr$^{2,\ 191}$ ... 15. 36. cat d sah syr^{sch} arm aethPP Const$^{6,\ 12,\ 2}$ Or$^{int\ 2,224}$ Amb$^{spir\ 2,\ 653}$ plane om, hinc Gb^{00} :: cf 11, 10 | *ανελημφθη* cum ℵABDK (C hiat) ..: ς *ανεληφθη* cum LP al omn^{vid}

17. *εν εαυτω* cum ℵACDELP etc ... B 133. k^{ser} cat^{180} *εν αυτω*. Praeterea D add *εγενετο* | *ειη*: D* *ει* | *ειδεν* cum ℵBDELP etc ... AC *ιδεν* | *ιδου* cum ℵAB 36. 40. 61. 69. 105. cat^{180} vg (et. am demid tol) syr^{sch} arm (alibi enim nec ab his interpretibus abhorret *και ιδου* in apodosi positum) item sah cop ... ς Ti *και ιδου* cum CDELP al pler fu syr^{p} (item aeth^{ro}; aethPP vero om *και ιδου*. Sic nisi fallor.) Chr^{192} :: utrumque ex usu est Lucae. Ubi *και ιδου* in apodosi positum est (Lc 7, 12. 24, 4. Act 1, 10), ℵAB fideliter solent servare. Eadem structura sine dubio aliena manu inlata est loco Mt 28, 9 | *οι ανδρες*: B 105. om *οι* | *υπο* cum ℵBE 18. 38. 40. 57. 61. 69. 95. 105. 177 al^{6ser}

σαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 *καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται.* 19 *τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρες ζητοῦντές σε·* 20 *ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.* 21 *καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;*

---

cat ... ς Ln Ti απο cum AOLP al plu Chr^{9,192} :: απο similiter pro υπο atque υπο pro απο substituitur, cf Mc 8, 31 cum ll parall Le 6, 18 cum Act 5, 16. Infra v. 21 plures απεσταλμ. απο quam απεστ. υπο intulerunt. | του κορνηλιου: D Thphyl$^{b\ 244}$ (παρα κορν.) om του | διερωτησαντες (D επερωτη.) et. Chr^{9,192}: syrP mg *quum appropinquassent et interrogassent* ... 32. 42. 57. 126. 163. διερωτ. και μαθοντες | του ante σιμωνος cum NABCD 40. 61. 68. 105. 133. 180. e^{ser} cat Chr^{9,192} Thphyl^{b} ... ς om cum ELP al pler Thphyl^{a}

18. επυνθανοντο cum NADELP al omn^{vid} Chr^{9,192}, item *interrogabant* vg etc ... BC επυθοντο

19 διενθυμουμενου cum NABCDELP (ℵ διενθυμενου) al plu (15. 18. 36. cat^{181} Did$^{tri\ 1,18}$ et^{2,6,8} διανοουμενου) Did$^{tri\ 2,7}$ Chr^{9,192} ... ς (= Gb Sz) ενθυμουμενου cum minusc vix mu. Praeterea syrP c.* add *et haesitavet* (e ipsum ενθυμ. vertit *haesitans*) | αυτω post πνευμα cum NAC 31. 40. 61. 180. m^{ser} cat^{181} vg (sed tol *dei* pro *ei*) sah arm$^{ut^{b}}$ ... ς post ειπεν cum DELP al pler syr^{utr} aeth (m^{10} *dixit autem mihi spir. sanct.*) Did$^{tri\ 1,18}$ etc Chr ... B cop plane om | ανδρες sine additam cum DHLP al fere^{60} m^{10} syrP (arm ανδρ. τινες) Const^{6,12,2} Cyr$^{hr\ 277}$ (exc$^{cod\ 1}$) Chr^{9,192} Thphyl^{a} Augg^{en} ad litt ^{12,304} Amb$^{spir\ 2,64}$ ... ς (Gb^{0}) Ln add τρεις (:: ut 11, 11) cum NACE 13. 61. al vg sah cop syr^{sch} etp mg aeth Did$^{tri\ ter}$ Thphyl^{b}; item B add δυο (:: cf v. 7; et. 9. 38) | ζητουντες (61. -νταις) cum NB 61. ... ς Ln Ti ζητουσι (-σιν) cum ACDENLP al pler Const Did$^{tri\ ter}$ Cyr^{hr} Chr etc

20. αναστας (e *surgens*): D* αναστα, d am fu *surge et*, vg^{cle} demid *surge*, item sah cop syr^{utr} :: cf ad 9, 11 et 10, 13 | οτι (Gb^{0}) cum NA BCDEH 15. 18. 36. 40. 61. 69. 100. 163. 180. h^{ser} cat^{181} Did$^{tri\ 2,7}$ Cyr$^{hr\ 277}$ Chr$^{cat\ 181}$ ... ς διοτι cum LP^{2} al plu Const^{6,12,2} Did$^{tri\ 1,18}$ et^{2,6,8} Bas^{3,41} Chr^{9,192} | εγω: 61. om

21. καταβας δε ... DE syr^{sch} τοτε καταβ. | πετρος cum NABCHP al pler cat^{181} Thphyl^{a} ... DEL 45. 46. 68. 69. 100. 103. 105. 180. 12^{elect} al$^{8\ ser}$ Chr^{9,192} Thphyl^{b} ο πετρ. | πρ. τους ανδρας (c* arm πρ. αυτους) sine additam cum NAB(C)DELP al fere^{60} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) add τους απεσταλμενους απο (ita ℵ etc, al^{10} fere Thphyl^{a} υπο) του (ℵ 31. om) κορνηλιου προς αυτον (31. al plus^{5} om πρ. αυ., al πρ. αυτους post ειπ., et aliter) cum ll al mu Thphyl^{a} | τισ η (B om) αιτια ... D praem τι θελεται η, item syrP *quid vultis*

22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθαν εἰς τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συνκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. 25 ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας

---

22. *εἰπαν* cum ℵABNCK 61. ... ς cum DHLP al pler cat^{181} Chr^{9,193}. Praeterea D add *προσ αυτον*, item sah syr^{sch} | *κορνηλιος*: D^{gr} *κορν. τις* (item syr^{sch} *vir quidam cuius nomen est* etc) | *εκατονταρχης* (c^{ser} Thphyl^{a} *-ρχος*): 18. 31. k^{ser} Chr^{9,193} o *εκατ.* | *υπο ολου*: D *υφ ολου* | *και ακουσαι ρημ. παρα σου*: 31. om

23. *εισκαλεσαμενος* (vg *introducens*) *ουν* (al pauc arm om *ουν*, cop *εισκ. δε*) . . E *τοτε προσκαλεσαμενος* (sed e *introducens*), item D 40. *τοτε εισαγαγων* (d *tunc ergo ingressus*). Praeterea D 40. sah add o *πετρος*, syr^{sch} *Simon* | *αυτ. εξενισεν*: D 40. *εξεν. αυτ.* | *αναστασ* cum ℵABD 29. 40. 61. 66** 133. 142. d^{ser} al pauc vg syr^{sch} sah cop aeth ... CE (13.) 15. 18. 31. al plu cat syrP arm Chr^{9,193} Thphyl^{b} *αναστασ ο* (13. om) *πετρος* ... ς (= Gb Sz) o *πετρος* cum HLP al mu Thphyl^{a} | *εξηλθεν*: 13. add *εισ καισαρειαν* | *των απο*: D 3. 20. 42. (hos ism Wtst indicavit) al pauc om *των* | *απο ιοππης* (D^{gr*} *-ππην*) sine articulo cum ℵABCDEHLP al fere^{50} cat Chr ... ς (= Gb Sz) *απο τησ ιοππ.* cum minusc mu Thphyl^{b} ... 31. arm *εν ιοππη* | *συνηλθον*: D *-λθαν*

24. *τη δε* (Gb″) cum ℵABCDE^{gr}E 40. 61. 69. 105. 163. 180. vg sah cop syrP Thphyl^{a}; item d *postero quoque die* (i. e. *τη τε επ.*) ... ς *και τη* cum HLP al pler cat syr^{sch} arm aeth Chr^{9,193} (contra^{197} post *απο ιοππησ* pergit *συνηλθον εισ την καισαρειαν*) Thphyl^{b} | *εισηλθαν* (*-αν* NC, ς c. rell *-ον*) c. ℵACKHLP al pler (31. *συνηλθον*) sah cop syr^{sch} etP ^{mg} arm Chr^{9,193} ... Ln Ti *εισηλθεν* cum BD 26. 47. 61. vg syrP ^{txt} aeth Thphyl^{a} | *εισ την*: D 31. 68. 133. Thphyl$^{a\,90}$ Thphyl$^{b\,246}$ om *την* | *καισαριαν* cum ℵACDE ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BHLP al certe pler | *προσδοκων* ... D *προσδεχομενος* | *συνκαλεσαμενος* (D praem *και*) cum ℵBCDE ... ς Ln *συγκαλ.* cum AHLP al certe pler | D *συγγενεισ* | *αυτου* (B* *αυτουσ*): 61. om | *φιλουσ*: D syrP ^{mg} add *περιμειναντεσ* (d *exstimuit*)

25. D syrP ^{mg} hunc versum sic exhibent: *προσεγγιζοντοσ δε του πετρου εισ την καισαριαν προδραμων εισ των δουλων διεσαφησεν παραγεγονεναι αυτον. ο δε κορνηλιοσ εκπηδησασ και συναντησασ αυτω πεσων προσ τουσ ποδασ προσεκυνησεν αυτον* (D^{2} *αυτω*). | *του εισελθειν*

αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, 28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· 29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν, 10, 3 as τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; 30 καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχό-

---

cum ℵABCELP 13. 31. 61. al plus[50] Bas[eth 280] Chr[9,198] Thphyl[a] et[b] ... ς (= Gb 8s) om του cum ℵ k[ser] al inu cat[188] | A του πετρου sic | επι τους ποδας: 29. 43. 66** 68. 69. 105. 120. 177** 12[lect] al[2] ser vg (rell) Thphyl[b] add αυτου

26. ηγειρ. αυτον cum ℵABCDE 13. 31. 61. al plus[25] cat vg (adhiberi etiam potest arm, non item vv rell) Bas[eth 280] Chr[9,198] Thphyl[b] ... ς αυτον ηγειρεν cum HLP al plu Thphyl[a] | αναστηθι: syr[p mg] τι ποιεις; αναστηθι ... D τι ποιεις | και εγω αυτος cum ℵB 61. cat[188] ... ς Lu Ti καγω αυτος cum AHLP al pler Marc[mon 36] (Gal[8]) Thphyl[b]. Item quod in utramque lectionem quadrat vg *et ego ipse* ... C Thdrt[3,196] και αυτος εγω ... D καγω, E Chr[9,198] και γαρ εγω et Bas[eth 280] και γαρ καγω, 5. 7. 13. 29. 68. 69. 100. 105. 137. 163. c[ser] k[ser] al aliq και γαρ εγω αυτος | ειμι .. D*E Ψ cop aeth[utr] add ως και (e om) συ

27. και συνομιλων αυτω εισηλθ. κ. ευρισκει: D* και εισελθων τε και ευρων, d *et introibit et inuenit*

28. υμεις (et. Ir[int 199] etc): D Aug[unit eccl 358] add βελτιον (non item Aug[serm 249] (3,706)) | επιστασθε: D* εφιστ. | αθεμιτον: D* -μιστον | αλλοφυλω (et. Ir[int 199]): D[ser] 12[lect] sah syr[sch] praem ανδρι | καμοι cum ℵABCDE 40. 68. 69. 105. 163. 180. o[ser] ... ς και εμοι cum HLP al pler Chr[9,198] (61. cat και μοι) | εδειξ. ο θεος cum ℵAE 3. 40. 69. 105. vg aeth[utr] Or[int 2,225] ... ς Ln ο θεος εδειξ. (D επεδειξ.) cum BC (D)HLP 13. 31. 61. al pler sah cop syr[utr] arm Ir[int 199] Chr[9,198]

29. αναντιρρητως cum ℵB[2]CEHLP al pler ... B*D 61. αναντιρητως (item 19, 36 B* isque solus αναντιρητων) | μεταπεμφθεις (C -πεφθεις, item 61. εκπεφθ. 13, 4) ... DE 5. al[4] (hi omnes iam ap Wtst) add υφ' υμων | τινι: E add τω

30. τεταρτης: D* τησ τριτης, d *nustertiana* (cop *a die altero*) | ταυτης της: D της αρτι | ημην absque additam cum ℵA*BC 27. 61. 81 163. vg cop arm aeth (Chr[com 199] vid, certe enim nil de ieiunio dicit, quum multus sit de precatione) ... ς Ti add νηστευων και cum A[2](D)KH(L)P al pler sah syr[utr] Chr[198 txt] (D[gr*] νηστευων την ενατην τε, L νηστευων omissis και την ενατην usque οικω μου). Item Bed[52] *In Graeco et in quibusdam Latt edd ita scriptum est: A quarta die usque ad hanc horam eram ieiunans et orans a sexta hora usque ad nonam, et ecce vir, et cetera* :: mentio ieiunii inlata videtur Mc 9, 29 1 Co 7, 5. Ad v. 3 con-

μενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, 31 καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον 11. 13
οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν. 33 ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε, σὺ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. 34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι

formatam esse lectionem quam recepimus minime probabile est. | *την ενατην* (*ενα-* cum NABCDKHP etc; *ς ενα-* cum minusc mu) sine *ωραν* cum NABCD 40. 61. 100. 105. 163. ... *ς* (Gb^{00}) add *ωραν* cum HP al pler vg (*hora nona*) rell Chr^{196}. Mutat textum E sic: *ημην νηστευων και προσευχομενος απο εκτης ωρας εως ενατης* etc | *ενωπ. μου*: א *ενωπ. εμου*

31. *φησιν*: tol syr^{sch} et^{p} c.^{a} aeth add *mihi* | *σου η προσευχη*: E 96. 142. 12^{loct} d vg (item arm etc) *η πρ. σου*

32. *εισ ιοππην*: D arm^{zoh} add *ανδρασ* | *εν οικ. σιμωνοσ* (7. 69. 100. 105. 163. e^{ser} arm add *τινοσ*) ... C 15. 18. 36. 180. *παρα τινι σιμωνι βυρσει* | *παρα θαλασσαν* sine additam cum NAH 3. 15. 18 36. 61. 81. 93* 180. vg cop aeth^{ro} ... *ς* (sed Gb^{0}) Ti add *οσ παραγενομενοσ λαλησει σοι* cum CDEHLP al pler cat^{185} syr^{utr} arm aeth^{PP} sah (sah insuper addit *εν οισ σωθηση*) Chr^{9,199} Bed$^{retr\,185}$ ex Gr (*sequitur in Graeco: qui cum advenerit loquetur tibi*) :: expulsa ista esse propterea quod nec v. 6 inveniuntur minime credo. Similia habentur 11, 14. Cf et. 10, 22.

33. *προσ σε*: D syr^{p} c.^{a} add *παρακαλων ελθειν* (D^{2} d add *σε*) *προσ ημασ* | *συ τε* (A *γε*): D e sah cop *συ δε* | *παραγενομενοσ* (61. *-γενα-μενοσ*): D *εν ταχει παραγεν.* | *νυν ουν παντεσ* (etiam d): D$^{gr^{a}}$ *νυν δυο* (sic^{a} vdtr, tum correctum *ιδου*, denique *ουν*) *παντεσ* | *ενωπ. του θεου* (29. 37. 68. e^{ser} *κυριου*) cum NABCD^{2}KHLP al omn^{vid} *pat* cop syr^{p} arm aeth^{zoh} et^{edd} (confirmat Bed^{retr} ex Gr^{185}: *in Gr habetur: in conspectu dei adsumus*) Chr^{9,199} et^{201} *ουκ εστιν ενωπιον ανθρωπου, αλλα του θεου, δεικνυσ οτι ουτω δει προσεχειν τοισ του θεου δουλοισ*) ... Gb' *ενωπ. σου* cum D* d vg syr^{sch} sah aeth^{utr} arm^{usc} | *παρεσμεν* (Thphyl$^{a\,92}$ et^{txt} et^{com} *παρεστηκαμεν*) ... D* d sah om | *ακουσαι*: D* d add *βουλομενοι, volumus*. Similiter syr^{sch}. Praeterea D add *παρα σου* | *παντα* (A post *σοι* pon): D 96. 142. sah om | *υπο* cum א*BHLP al omn^{vid} Chr ... Ln Ti *απο* cum א^{c}ACD ... E *παρα* :: cf ad 10. 17 | *του* (13. 61. om) *κυριου* cum NABCE 13. 15. 36. 40. 61$^{*\,treg}$ 69. 137. 180. 12^{lect} e^{ser} cat vg cop syr^{p} arm ... *ς του θεου* cum DH L^{p} al pler (61$^{**\,treg}$) syr^{sch} sah Chr

34. *το στομα*: D am cop aeth^{utr} ante *πετροσ* pon | *το στομα* sine *αυτου* cum א*BDHLP al pler am fu tol Chr$^{9,201,\,199}$ ... א^{c}ACE 18. 26. 36. 68.

Ro 2, 11 οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν· 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος.
Mt 4, 17 l.c 23, 5 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, 38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς

---

69. 103. 108. al$^{8 \text{ scr}}$ al aliq cat^{185} vg^{cle} (et. demid) syr^{utr} sah cop arm aeth add *αυτου* | *καταλαμβανομαι* (D^{Gr} *-νομενος*) et. Ir$^{\text{int}\,196}$ Clem^{772} Thdrt^{1,1496} etc ... Eus$^{\text{dem}\,386}$ *οιδα* | *προσωπολημπτης* cum ℵABCDK ... ς *-λημπτης* cum HLP al omn^{vid}

35. *αλλ*: A *αλλα* | *εστιν* (h. l. etiam Ir$^{\text{int}\,196}$ Const^{6,12,3} Eus$^{\text{dem}\,386}$ Thdrt^{1,1496} etc; ante *αυτω* 31. arm Clem^{772} Or$^{\text{int}\,4,484}$) ... A Const (sed fluct lectio) *εσται*

36 sqq. Editores interpungendo differunt. Ln *ἐστίν.*^{36} *τὸν* - - *ὃν χν.* *οὗτος* - - *αὐτοῦ*^{39} (*καὶ* - *Ἱερουσαλήμ*), - *ξύλου*. Ti *ἐστίν,*^{36} *τὸν* etc.

36. *τον λογον* cum ℵABC$^{3\text{vid}}$KHLP al pler d vg rell Cyr$^{\text{hr}\,141}$ etc ... C$^{*\text{vid}}$ D^{Gr} 137. m tol syr^{sch} etP (*enim* C.^{3}) sah *τον γαρ λογον* | *ον* C. ℵ*C(vdtr et*et^{3})D^{Gr}EHLP al fere omn cat syr^{utr} Cyr$^{\text{hr}\,141}$ Chr^{199} et^{201} ... Ln om cum ℵ^{B}AB 61. m (*verbum enim suum misit*, item tol) d (*verbum suum misit filiis istrahel evangelizare*) vg sah cop arm aeth^{utr} Ath^{506}

37. *υμεις* et. Ir$^{\text{int}\,196}$ Thdrt^{4,421} etc ... B om (exprimit aeth^{PP}, non item^{ro}) | *γενομενον*: E *γεναμενον*, C *γεγαρος* | *ρημα*: D om | *ολης της*: D* om *της* | *αρξαμενος* (Ln$^{\text{ed min}}$, non item$^{\text{ed mai}}$, qua in marginem relecit, sed nesciebat B) cum ℵABCDKH 40. 1^{lect} 12^{lect} 14^{lect} ... ς Ti (Ln vide ante) *αρξαμενον* cum LP 31. 61. al pler Dia]$^{\text{maced}\,478}$ (Ath$^{\text{opp}\,2}$) Chr^{2,200} et^{202} Thdrt^{4,421}. Ex Latinis habent *incipiens* e vg Ir$^{\text{int}\,196}$ Hil^{1018} Amb$^{\text{epir}\,1,621}$; *cum coepisset* d. Praeterea AD e vg Ir^{int} Dia]$^{\text{maced}\,478}$ add *γαρ*, hinc Ln [*γαρ*] ... non addidimus cum ℵBCKH LP al omn^{vid} sah cop syr^{utr} rell Chr Thdrt Hil etc | *βαπτισμα* ... B *κηρυγμα* | *ιωαννης*: BD^{Gr} *ιωαννσ*

38. *ναζαρεθ* (Gb') cum ℵBCDEP al permu vg sah cop Ir$^{\text{int}\,196}$ Bas^{2,564} Chr$^{2,200\cdot 202}$ ... ς (non item ç$^{\text{e}\,1624}$ etc) *ναζαρετ* cum AHL 13. 61. al plu cat^{185} Thdrt^{4,421} Bas$^{2,22\cdot 23}$ Cosm^{11,503} | *ωσ εχρισ.* et. Bas^{2,564} Dial maced^{478} Chr Thdrt Cosm Ir$^{\text{int}\,196}$ Hil^{1003} Amb$^{\text{epir}\,1,621}$ etc ... D cat^{186} syr^{utr} arm Bas$^{2,22\cdot 23}$ Faustin$^{\text{arian}\,648}$ *ον εχρισεν* | *αυτον*: D* d arm (non item cat) Bas$^{2,22\cdot 23}$ om | *πνευματι* (KL al pauc praem *εν*) *αγιω*: D *αγιω πνευμ.* | *ον* cum ℵ^{C}ABCEHLP al pler Chr Thdrt^{2,1242} Cosm etc: D tol (*hic*) syr^{sch} sah Ir^{int} (*ipse*) Faustin (*hic*) *ουτος* ... ℵ* 13. 12^{lect} cat^{187} Thphyl$^{\text{b}\,274}$ *ωσ* | *καταδυναστευομενους* et. Or$^{1,782\ 790}$ Chr Thdrt Cosm etc ... D *καταδυναστευθεντας* | *διαβολου* et. Or^{bis} etc (ut ante) Ir$^{\text{int}\,196}$ (*a diabolo*) ... K^{Gr} *σαταρα*

κατιαδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· 39 καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. 40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντες

2. 32 3, 15 5, 30 — Lc 24, 48 Io 21, 13 — 17, 31 5, 24

---

39. ημεις (AD^{gr} υμεις) sine additum cum ℵABCDE 14* 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 163. 180. cat syr^{utr} aeth^{utr} (arm?) Chr^{9,200} Ir$^{int\ 196}$ (sic edstior ex edd^{3}) ... ς (= Gb Sz) add εσμεν cum HLP al pler vg arm^{gb} Cosm^{11,503} (sed 105. 137. c^{ecr*} vg arm^{gb} add post μαρτυρες) | παντων (et. Ir^{int} etc): Thphyl$^{b\ 247}$ τουτου και παντων ... D αυτου | εν ιερουσαλημ cum ℵACKHLP al pler (13. εν ιεροσολυμοις) cat^{167} am arm Ir^{int} Chr Cosm ... Lu [εν] ιερ., Ti om εν cum BD 26. l^{lect} vg^{cle} (et. fu demid) | ον και cum ℵABCDKHLP al longe plu (om^{uncrl}) cat am demid tol syr^{p} ^{txt} (*quem reiecerunt Iudaei et occiderunt*, sed *reiecer. Iud. et* c.*) arm Chr$^{9,200.\ 202}$ ... ς (= Gb Sz) om και cum minusc mu vg^{cle} fu sah cop syr^{sch} Ir^{int} Cosm | ανειλαν cum ℵABCDE 13. 33. 61. 68. 103. ... ς ανειλον cum HLP al pler cat Chr Cosm

40. εν τη τρ. ημ. cum ℵ*C 31. ... ς Lu Ti om εν cum ℵ^{c}ABD^{2}EHLP al pler vg Chr :: εν post ηγειρεν facillime excidit; praeterea τη τριτη ημερα omnino solebat dici, cf Mt 16, 21. 17, 23. 20, 19 Lc 9, 22. 18, 33 (τη ημ. τη τριτ.) 24, 7 et 46 ... D* d μετα την τριτην ημεραν | αυτον: D* 45. d αυτω (D^{corr} αυτον teste Kipl, αυτω μ [unde fieri vult μεν] teste Scri) | εμφανη cum ℵBCHLP etc ... ADE ενφανη

41. υπο του θεου ημων ... C syr^{sch} etP sah Ir$^{int\ 196}$ ημιν υπ. τ. θε. (Ir^{int} *nobis praedestinatis a deo*, item syr^{sch} sah. Item Vig$^{varim\ 738}$ *nobis testibus qui praedestinati sumus a deo*) | συνεφαγομεν: C syrP add αυτω (Ir$^{int\ 196}$ *qui cum eo et manducavimus et bibimus*. Similiter testes alii.) | συνεπιομεν αυτω: D syrP add και συνανεστραφημεν (D^{gr*} συνεστραφ., d *conversi sumus*), praetereaque syrP addit c.* *cum eo dies quadraginta*, vide post | μετα το αναστηναι αυτον: D^{gr} om αυτον (d *postquam surrexit*), item in E αυτον et *eum* (e enim *postquam surrexit eum*) a correctore improbata sunt | εκ νεκρων et. Ir^{int} Chr Cosm ... DE sah aeth^{utr} ar^{e} (syrP c.* vide ante) Bed$^{retra\ 135}$ ex Graeco Vig$^{varim\ 738}$ add ημερας μ (D sah) vel δι ημερων τεσσαρακοντα (E etc)

42. παρηγγειλεν: D ενετειλατο | αυτος (*ipse*) cum ℵAH(L?)P 31. 61. al pler cat^{198} d e vg aeth^{utr} Ir$^{int\ 196}$ Chr$^{9,200.\ 202}$ Cosm^{508} ... Gb' Ln ουτος cum BCDE^{gr}KS^{gr} (L ex silentio conlationis meae) 13. 15. 18. 27 29. 100. 105. 137. 163. k^{scr}, item syr^{utr} sah cop

43. τουτω: HL τουτον ... 19. 31* 66** 78. 2^{lect} o^{ecr} τουτο

οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· 46 ἤκουον 2, 4. 8, 36 γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· 47 μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τις τοῦ μὴ 2, 4 βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; 48 προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

---

43. *ονοματος*: 36. 180 *αιματος*

44. *ετι*: P^{8} 40. 68. 100. 103. 106. al plus^{10} sah add *δε* (syr^{utr} aeth *et cum adhuc* etc) | *επεπεσεν* cum ℵBEHLP 31. 61. al pler ... Ln *επεσε* cum AD (*-σεν*) 13. 27. 29. 36. 47. cat

45. *οσοι* cum ℵADE^{gr}EHLP al omn^{vid} Chr^{9,207} Rebapt^{264} (Gall^{3}) ... Ln *οι* cum B d vg, nec aliter sah cop etc | *συνηλθαν* cum ℵB ... ς Ln *συνηλθον* cum ADEHLP al omn^{vid} | *του αγιου πνευματ.* cum ℵAEHLP 61 al omn^{vid} Chr ... Ln *του πνευμ. του αγ.* cum BD^{2} (*°του πν. αγ.*) 40. vg Rebapt

46. *γλωσσαις* (sah *aliis linguis*) *και μεγαλυνοντων*: ita et. D^{corr}; d *praevaricatis linguis et magnificantes*. D^{*} vero et ipse aliquid cui *praevaricatis* respondebat praebuisse videtur (simile quid atque *καιναις*), praeterea pro *μεγαλυνοντων* Wtst *μεγαλυνειν* suspicatus est (sed praecedit quod salvum mansit *λαλουντων*) | *τοτε απεκριθη*: D *ειπεν δε*, Item alve *και ειπ.* syr^{sch} aeth | *πετρος* cum ℵAB 61. 99. 180. cat^{191} Chr^{9,207} ... ς ο *πετρος* cum DEHLP al pler

47. *δυναται κωλυσαι τις* cum ℵAB 61. 100. Item E (sed et E^{*} et e^{*} om *κωλ.*) 40. 69. 95. 180. cat^{191} Epiph$^{cat\,194}$ *δυναται τις κωλυσαι*, item sah cop syr^{utr} ... ς *κωλυσαι δυναται τις* cum D^{2}HLP al pler arm Chr ^{9,207}. Item D^{*} *κωλ. τις δυναται*. Cf et. vg *numquid aquam quis prohibere potest*, d Ir$^{int\,189}$ Rebapt^{2,264} *numquid aliquis aquam prohibere potest*, Ir$^{cat\,183}$ *μη τις το υδωρ κωλυσαι δυναται*. Similiter Epiph^{112} *μη τις δυναται κωλυ. το υδωρ απο τουτων των καταξιωθεντων το πν. το αγ. λαβ. ωσ και ημεισ εξ αρχησ.* | *τουτους* (d *ut baptizentur isti*): D^{gr} 99. *αυτους* | *ωσ* cum ℵAB 13. 15. 18. 27. 29. 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 137. 180. al$^{4\,scr}$ al pauc cat Ir$^{cat\,181}$ Epiph^{112} Chr^{9,207}. Item D *ωσπερ* ... ς *καθωσ* cum EHLP al plu :: cf ad 7, 51

48. *προσεταξεν δε* cum ℵBE 13. 18. 33. 34. 37. 40. 61. 68 180. d^{acr} cat^{191} sah cop syr^{P} ... ς Ln Ti *προσετ. τε* cum AHLP al pler vg arm aeth Chr^{9,207} Rebapt^{2,264} ... D syr^{sch} *τοτε προσεταξεν* | *αυτοισ* cum ℵA 33 ... ς Ln Ti *αυτουσ* cum BDEHLP al pler Cyr$^{hr\,41}$ Chr | *ιησου χριστου* (Gb') c. ℵABE 13. 15. 18. 29. 40. 61** 68. 69. 105. 165. 180. al$^{3\,scr}$ al^{5} am fu tol demid sah cop syr^{P} et (*domini Ie. Chr.*) ^{sch} arm

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἰερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας 10, 28 aa
καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς
καθεξῆς λέγων· 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ 10, 9 aa
εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην

Cyr$^{\text{hr}\,41}$ Chr^{9,207} Rebapt ... ς Ti του κυριου cum HLP al plu ... D 5. 27. 61* al aliq vg^{cle} arm^{edd} του κυριου ῑῡ χῡ̄, al mu του κυρ. ῑῡ | βαπτισθηναι hoc loco cum ℵAB 40. 61. am fu demid tol arm Cyr$^{\text{hr}\,41}$ ... ς ante εν τω ονοματι cum DEHLP al pler vg^{cle} sah cop syr^{utr} aeth Chr Rebapt | ηρωτησαν: D παρεκαλεσαν | επιμειναι (D* διαμειναι): D vg^{cle} (non item am fu demid) sah cop syr^{utr} aeth praem προς αυτους

XI. 1. ηκουσαν δε etc ... D syr^{sch} ακουστον δε εγενετο (syr^{sch} *et auditum fuit ab*) τοις αποστολοις και τοις αδελφοις τοις (D* οις) εν τη ιουδαια | εδεξαντο: D* (ex errore exscriptum Ti^{50} ℵ* pro D*) εδεξατο | τον λογ. τ. θεου: syrP c.* add *et benedicebant deo*, item demid *et benedixerunt deum*

2. D versum sic habet: ο μεν ουν πετρ. δια ικανου χρονου ηθελησαι (** -σεν) πορευθηναι εις ιεροσολυμα· και προσφωνησας τους αδελφους και επιστηριξας αυτους πολυν λογον ποιουμενος δια των χωρων διδασκων αυτους· ος (d *quia*) και κατηντησεν αυτοις και απηγγειλεν αυτοις την χαριν του θεου· οι δε εκ περιτομης αδελφοι διεκρινοντο προς αυτον. Similiter syrP c.* inter v. 1. et 2. haec habet *Ipse quidem igitur Petrus per tempus non modicum volebat abire Hierosolymam et loqui fratribus: et quum confirmasset, profectus est* (c. ob. adduntur *et docuit eos*). | οτε δε cum ℵABE 15. 18. 25. 36. 40. 61. 105. 163. 180. 12^{lect} eat vg sah cop arm ... ς και οτε cum HLP al pler syr^{utr} aeth Chr^{9,208} | ιερουσαλημ cum ℵAB 40. 61. ... ς ιεροσολυμα cum D (vide ante) ΕHLP al pler Chr | διεκρινοντο: 13. -ναντο

3. εισηλθ. απ̈ε προς ανδρ. ακρ. εχ. cum ℵABD 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 121. 180. al$^{3\,\text{acr}}$ eat^{198} vg sah cop arm aeth Thphyl^{b} ... ς post ακρ. εχοντας cum EHLP al pler syr^{utr} Chr^{9,208} Thphyl^{a} | εισηλθες et συνεφαγες cum ℵADEHP al pler vg sah cop syrP ^{mg} arm^{usc} aeth Chr ... BL 5. 13. 15. 18. 36. 61. 137. c^{acr} al pauc syr^{sch} etp^{txt} arm^{zoh} εισηλθεν et συνεφαγεν | αυτοις (d *cum eis*): D* συν αυτ.

4. πετρος cum ℵABDR 40. 61. 105. 180. eat^{198} Chr^{9,208} ... ς ο πετρος cum HLP al pler | καθεξης: D^{gr} τα κατεξης (?καθεξ.) ... L* 4* cop om

5. εν πολει ιοππη: P cop (non item sah) ε. ιοππ. πολ. | προσευχομενος (ης): ℵ* om | ειδον ... H ιδον, item v. 6 | εν εκστασει: D^{gr}* om εν | κατα-

τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· 6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατεῦον, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστὰς Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι

βαινον: A 61. A^{acr} καταβαινων ... 61. post σκευος τι pon, sah plane om | τεσσαρσιν: D τετρασιν. Item Epiph^{112} οδονην καθιεμενην εν τετρασιν αρχαισ. Cf ad 10, 11 | αχρι cum NAB* ... ς Ln αχρισ cum B^{3}EHLP al pler (al pauc μεχρισ) ... D 104. εωσ

6. τα τετραποδα etc: D* om τα pri et tert, item D om τα quart | τησ γησ (68. al^{5} post θηρια pon, H syr^{sch} post ερπετα) ... P 3. 67* 73. 80* 95. 126. om

7. ηκουσα δε και cum NABK 13. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 61. 69. 105. 163? o^{acr} vg sah cop ... D 15. 18. 36. 180. syr^{sch} aeth και ηκουσα, Thphyl^{b} ^{249} ηκουσα τε ... ς ηκουσ. δε sine και cum HLP al louge plu syrP arm Chr^{9,208} Thphyl^{a} | φωνησ λεγουσησ: D 12^{lect} φωνην λεγουσαν | αναστασ: D^{gr*} vg αναστα. Cf ad 9, 11. 10, 13 et 20. Cf et. Epiph^{147} αναστα, θυσον και φαγε.

8. ειπον: D ειπα | κοινον sine παν cum NABDK 61. al^{13} vg sah syr^{utr} arm aeth Epiph^{112} (libere^{147} μηδαμωσ κυριε· ουδεν κοινον η ακαθ. εισηλθεν εισ eté) Chr^{9,208} (Libere hue respicit Or^{1,249} - - εφηκενασ· συ οιδασ οτι ουδεποτε κοινον η ακαθ. εισηλθεν εισ etc) ... ς (= Gb Sz) praem παν c. HLP al pler (cop quia nihil quod immundum aut etc)

9. απεκριθη δε usq του ουρανου: D εγενετο (D^{2} et d add δε) φωνη εκ του ουραν. προσ με | απεκριθ. δε sine μοι cum NAB 15. 18. 32. 36. 40. 61. 105. 163. 180. cat vg sah cop arm^{usc} ... ς add μοι cum EHLP al pler syr^{utr} aeth arm^{zoh} Epiph^{112} Chr^{9,208} | φωνη εκ δευτερου cum MAHLP 61. al pler vg sah cop Epiph^{112} ... BE 15. 18. 113. 180. al^{2} ^{acr} syr^{utr} arm aethPP (ro om φωνη) Chr^{9,208} εκ δευτ. φω. | εκ τ. ουρανου: 13. 106. 177** al^{2} ^{acr} add λεγουσα | εκαθαρισεν cum NBDEP al pler ... Ti εκαθαριστεν cum AR (εκαθαιριστεν) L 1. 13. 61* 68. 105 (ut H) 12^{lect}. Etiam εκαθηρε et εκαθαρε legitur. Cf ad 10, 15

10. δε: H om | ανεσπασθη παλιν cum NABD 13. 40. 61. 69. 96. 105. 163. 180. cat vg cop syrP arm aeth ... ς παλιν ανεσπασθ. cum EHLP al pler Chr^{9,208} (syr^{sch} sah^{cod} om παλιν, item sah^{cod} ante εγενετο pon)

11. τρεισ: Epiph^{112} δυο (και εξαιτησ ιδου δυο ανδρ. εισηκεισαν εισ την οικιαν etc) | ημεν cum NABD^{gr} (item d erant) 40. ... ς Ti ημην cum EHLP al pler cat vg syr^{utr} sah cop aeth Chr^{9,208} | καισαριασ cum NAR ... ς Ln Ti καισαρειασ cum BHLP al certe pler ... D καισαρειασ. Cf ad 10, 24 | με (H^{c}): H* εμε

ἀπὸ Καισαρίας πρός με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν 10, 20
αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ
οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 ἀπήγγειλεν δὲ
ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· 10, 5. 32
ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, 14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ
πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ 10, 14
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνή- 1, 5
σθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτι-
σεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν
τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν

---

12. το πνευμ. μοι cum ℵABD 61. vg sah cop ... ς μοι το πνευμ. cum ℵH LP al pler cat[194] syr[utr] arm aeth Chr[9,209] | μηδεν (68. Thphyl[b] μη) διακριναντα cum ℵ[c]AB 13. 40. 61. 68. 69. 105. (Thphyl[b] -ναντι), item ℵ*E 15. 18* 36. (163. 180. alterutrum) cat μηδ. διακρινοντα ... ς μηδ. διακρινομενον cum HLP al pler (46. συνελθε αυτ. μηδ. διακρινομενος. Item Epiph[112] πορευου συν αυτοις μηδ. διακρινομενος ex 10, 20. Eodem modo utuntur syr[sch] sah cop aeth) Chr[9,209]. Confirmant additam μηδ. διακριν. versiones omnes praeter syr[P] ... Gb[0] Ti om cum D syr[P] :: quae est ratio testium, ea non tantum valet ut additamentum ex 10, 20 adsumptum putemus | ηλθον δε (syr[sch] *et venerunt*): D 25. 32. arm om δε

13. απηγγ. δε cum ℵABD 18. 33. 36. 38. 40. 61. 68. 93. 96. 105. 113. 180. 3p[e] al[3 ser] al paue cat vg cop syr[P] Chr[9,209] Thphyl[b] ... ς Ti απ. τε cum EHLP al longe plu syr[sch] arm aeth Thphyl[a] ... sah om copulam | ειδεν cum ℵBDELP etc ... AH ιδειν | τον αγγελον (27. 29. 66** 69. 100. 105. 163. o[ser] add του θεου): D om τον | ειποντα sine αυτω cum ℵAB 61. cop ... ς Ti add αυτω cum DEHLP al pler vg sah syr[utr] arm aeth[PP] (mendose[ro] *dicentem mihi*) Chr | αποστειλον: B πεμψον :: ex 10, 5 | εις ιοππην sine additam cum ℵABD 61. al plus[20] cat vg syr[sch] sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add ανδρας cum EHLP al plu syr[P] Chr :: ex 10, 5 (cf et. ad 10, 32)

14. λαλησει: A -ση | σωθηση: E 13. 99. -σει

15. λαλειν: D aeth[utr] add αυτοις | επεπεσεν: D 26. a[ser] επεσεν | επ αυτους: D* επ αυτοις | ωσπερ: D ωσ

16. εμνησθην: A ειμνησθημεν | του κυριου cum ℵABDE 1. 38. 40. 42** 43. 45. 61. 93. 100. 105. 106. 133. 142. 163. 180. al[7 ser] al aliq cat Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) Ti om του cum HLP al plu Did[tri 2,3] Chr[9,209] Thphyl[b] | ιωαννης (n -αννης): ℵ[c] 27. 29. 38. 40. 68. 69. 93. 100. 105. 113. al[3 ser] al Thphyl[a] praem οτι

17. εδωκεν ... ℵ o[ser] Did[tri 2,6,8] δεδωκεν | ο θεος et. Did[tri 2,6,8] et[int 267] (Gal[6]) Chr[9,210] Amb[apir 619] . . D Rebapt[263] Aug[tri 15,992] om | ως και ημιν: Did[tri 2,6,8] libere παρασχων το αγιον πνευμα ως και ημιν εν

ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; 18 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

8, 1. 4 19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι

αρχη, sed om πιστευσασιν usq ιν χν | εγω sine δε cum ℵABD 7. 13. 14. 15. 18. 25. 27. 36. 37. 38. 40. 61. (om τισ) 68. 69. 76. 99. 100. 105. 163. 180. al[4 scr] al pauc cat vg syr[sch] cop arm aeth Did[tri 2,6,8] et[int 267] Chr Thphyl[b] Rebapt[363] ... ς (sed Gb[v]) Ti add δε cum KHLP al plu sah syrP Thphyl[a] :: quamvis εγω δε speciose dictum sit, tamen non eiusmodi videtur ut contra tantam auctoritatem tenendum sit: modo ne ab imperitia librariorum scripturas eiusmodi profectas aut altero saeculo vel tertio posteriores putes. | τον θεον: D syrP c.[e] bohemica (et „cdd lat", sed non indicatum est quinam sint) add του μη δουναι αυτοισ πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω (pro επ αυτω syrP *in dominum Iesum Christum*, bohemic. *in nomen Iesu Christi*), item 8. Aug[trin 15,998] omissis πιστευσ. επ. αυτ.

18. εδοξασαν cum ℵBD[2] (* εδοξαν) 40. 59* 61. 68. 69* 180. al[2 scr] al pauc vg sah cop syr[utr] aeth Chr[9,210] Thphyl[b] ... ς Ti εδοξαζον cum AEHLP al pler cat arm Thphyl[a] | αρα cum ℵABD 40. 61. 65. 133. k[scr] ... ς Ti αραγε cum KHLP al pler Chr, etiam syrP [mg sr] | την μετανοιαν: D om την | εισ ζωην εδωκεν cum ℵABD 40. 61. 180. cat[196] am fu demid tol ... ς εδωκ. εισ ζω. cum EHLP al pler sah cop syr[utr] aethPP (ro om εισ ζωην) (arm εδωκ. ο θε. την μεταν. ε. ζω., vg[cle] *paenitentiam dedit deus ad vitam*) Chr[9,210]

19. επι στεφανω cum ℵBHLP 61. al pler cat[196] Bas[eth 393] Chr[9,216] Thphyl[b] ... Gb[v] Ln επι στεφανου cum AE 13. 40. 45. 12[loct] Thphyl[a] ... D[gr] απο του (D[s] om) στεφανου (contra d e vg *sub Stephano*) | αντιοχειασ cum ABDHP etc ... KEL αντιοχιασ :: scribitur nomen Antiochiae per -ει- ubique in B, plerumque in A et D (A -ε- Act 11, 20. 2 Tim 3, 11; D -ε- Act 14, 19). E fere ubique -ε- habet (sed -ει- 13, 1); ℵ inter utramque scripturam fluctuat, tamen saepius -ε- quam -ει- praebet (-ει- 11, 22 et 27. 13, 14. 15, 30 et 35. 18, 22; -ε- 11, 19. 20. 25. 26. 13, 1. 14, 19. 21. 26. 15, 22 et 23. Gal 2, 11. 2 Tim 3, 11). | λαλουντεσ τ. λογον: D τον λογ. λαλουντ. | μονον: D vg μονοισ

20. κυρηναιοι: H (eadem forma utitur sah) κυρτναιοι | ελθοντεσ cum ℵABDEL[all] 61. al plus[20] cat[197] sah cop syrP aeth Chr[9,217] ... ς (= Gb Sz) εισελθοντ. cum HP al plu vg syr[sch] arm Thphyl[a] et[b] | αντιοχειαν cum BDHLP etc ... ℵAE -οχιαν. Cf ad 11, 19 et 22. | ελαλουν και προσ cum ℵ*AB 27. 29. 61. 69. 163. vg (et. am demid tol) ... ς Ti om

τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας· 23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ, 24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ

και cum $\aleph^{c}$DEHLP al pler (40. ελαλ. και αντ. πρ.) cat fu sah cop syr^{ntr} arm aeth Chr | ελληνας c. $\aleph^{c}AD^{s}$ c^{ser} arm Eus$^{hist\,2,3,8}$ (πλείστων τε καὶ ἄλλων ἐπ' ἀντιοχείας ἑλλήνων, οἷς οἱ κατὰ τὸν στεφάνου διωγμὸν διασπαρέντες ἐκήρυξαν) Chr^{9,217} (ὥρα, Ἕλλησιν εὐαγγελίζονται) et^{220} (ἴσως διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ἑβραϊστὶ Ἕλληνας αὐτοὺς ἐκάλουν. Eadem verba repetunt Thphyl^{b} et$^{c\,eos}$ et Oec$^{com\,102}$). Cf et. vg d e *Graecos*, nec aliter syr^{ntr} sah cop aeth; videntur autem interpretes isti inter ελληνας et ελληνιστας parum distinxisse ... ς (= Gb Sz) ελληνιστας cum BD^{s}EHLP 61. al fere omn cat Chr^{txt} et^{217} et^{220} (at plus valet ubi differunt comm quam txt). $\aleph^{s}$ miro vitio ευαγγελιστας | τ. κυρ. ιν: D 10. 96. aethPP (non item^{ro}) add χριστον

21. και ην: D^{gr} ην δε | μετ αυτων: 7. 25. 27. 29. 42. 57. 69. 98^{ms} 100. 105. 106. 163. e^{scr} add του (25. εισ το) ιασθαι αυτουσ | ο πιστευσας cum ℵAB 36. 61. 180. cat ... ς om o cum DEHLP al pler Chr^{9,217} | επι (15. 18. 34. 36. 180. al προσ) τον κυριον: ℵ 34. 38. Chr^{9,217} add ιησουν. Lectionem syrP marginalem vide apud White.

22. της ουσης εν cum ℵBK 13. 15. 36. 40. 61. 163. 180. e^{scr} k^{scr} al^{vid} Chr^{9,217} ... ς Ln Ti της εν cum ADHLP al pler cat. Cf et. vg d e *quae erat Hierosolymis* (d *in hierusalem*, e *in ierosolymis*) | ιερουσαλημ cum ℵABD 15. 27. 36. 40. 61. 105. 180. cat ... ς ιεροσολυμοισ cum B ℵLP al pler Chr, item vg | περι αυτων: B^{gr} k^{scr} Chr τα πε. αυ. | εωσ αντιοχ. cum ℵAB 61. vg syr^{sch} cop arm aeth ... ς Ti διελθειν εωσ αντ. cum DEHLP al pler (42. 57. al εισ αντιοχειαν, 32. εισ την αντ.) cat sah syrP Chr^{9,217} :: διελθειν omnino ex Lucae usu est, cf 9, 38. 11, 19. 18, 27. Lc 2, 15; sed propter hanc ipsam caussam inferri poterat. Inprimis eo valuisse videtur locus qui modo praecessit 11, 19. Offendit enim quod εξαπ. εωσ (non εισ) dictum est. Quum vero dubitari possit pro ipsa locutionis natura sitne inlatum illud an expulsum, standum est potiore auctoritate testium. | εωσ: D^{s} add της | αντιοχειασ cum ℵABDHLP etc ... B -οχιασ

23. οσ: D^{gr} οσ και | την χαριν την του cum ℵAB ... ς Ti om την sec cum DEHLP al omn^{vid} cat Chr^{9,217} | τω κυριω ... B 40. sah cop εν τω κυριω. Item Latini (nisi ipsum προσμενειν τω κυρ. ita expressisse credendi sunt), vg enim et e *permanere in domino*, d *perm. a* (corrige *ad*) *dominum*

24. ην ανηρ: ℵ ανηρ ην

προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν
Gal 2, 11 ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο
δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι
ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς
Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
21, 10 προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι

---

24. τω κυριω: B* om

25. εξηλθεν δε - εις αντιοχειαν: D syrP mg ακουσασ δε οτι σαυλοσ εστιν εισ θαρσον (D$^{Gr^2}$ ταρσον) εξηλθεν αναζητων αυτον· και ωσ (D^2 om) συντυχων παρεκαλεσεν (D^2 add αυτον) ελθειν εισ αντιοχειαν (d - - *et cum invenisset deprecabantur venire Antiochiam*, syrP mg - - *et cum collocutus esset eo, rogabat eum venire Ant.*) | εισ ταρσον (am* fu *tharsum*) sine additam cum ℵAB (D vide ante) 36. 69. 100. 180. am* fu demid syr^{sch} sah cop arm (syrP mg vide ante) ... ς (Gb^{00}) add ο βαρναβασ cum EHLP al pler syrP txt Chr^{9,217} (Chron^{435} εξηλθεν βαρν. αναζητ. etc); item vg^{cle} am^2 aeth praem | αναζητησαι: B* αναστησαι | ευρων sine αυτον cum ℵABE 14. 15. 34. 36. 38. 40. 61. 69. 105. 113. 163. a^{scr} h^{scr} al^{10} cat Chr Chron^{435} ... ς (Gb^0) add αυτον cum HLP al longe plu (vg *quem cum invenisset*) sah cop syr^{sch} etP c. ob. arm aeth$_1$ Thphyl^a et^b | ηγαγεν sine αυτον cum ℵAB 14. 15. 34. 36. 38. 40. 61. 69. 105. 113. 163. a^{scr} h^{scr} al plus^{30} cat vg arm Chron ^{435} Thphyl^a ... ς (Gb^0) add αυτον cum EHLP al plu sah cop syr^{utr} aeth Chr Thphyl^b | αντιοχειαν cum ABDHLP etc ... ℵE -χιαν

26. εγενετο δε usq χριστιανουσ: D$^{Gr^2}$ ουτωσ παραγενομενοι ενιαυτον ολον συνεχυθησαν οχλον ικανον· και τοτε πρωτον εχρηματισεν (sic) εν αντιοχεια οι μαθηται χρειστιανοι. Item d *contigit vero eis annum totum commiscere ecclesiam et tunc primum nuncupati sunt in antiochiam discipulos christianos*. D$^{Gr^2}$ non satis liquet; fere sic - - συναναχυθηναι τη εκκλησια και διδαξαι οχλον ικανον χρηματισται (corrige -τισαι τε?) πρωτωσ etc. Cf et. syrP mg ubi post *venire Antiochiam* pergitur: *quum venissent autem, annum integrum congregati sunt*. Praeterea nil in mg scribitur.) | αυτοισ cum ℵABE 13. 33. 36. 40. 61. 105. 180. a^{scr} cat ... ς αυτουσ cum HLP al pler Did$^{tri\ 1,24}$ Chr^{9,218} | και ενιαυτον cum ℵAB 13. syrP Did$^{tri\ 1,24}$ Ath$^{lat\ 776}$ (*factum est autem et integro anno eos convenire in ecclesia* etc. Est ex libro de trin. et spir. sancto, qui antea Vigilio Taps. adscribebatur.) ... ς om και cum EHLP al pler sah cop arm aeth Chr. Libere vg *et annum totum* (tol *anno toto*) *conversati sunt ibi* (am fu demid al om) *in ecclesia*. Similiter syr^{sch} ar^e | ολον (et. Did^{tri} Ath^{lat} etc): E sah Chr^{218} om | εν τη εκκλησια: HLP 4. 95. 96. 101. 126. 177. 12^{lect} a$^{ls\ scr}$ al plus^{15} Thphyl^a om εν | πρωτωσ cum ℵBD^2 36. 163. (180. πρωτοσ, 29. πρωτουσ) ... ς Ln Ti πρωτον cum A(D*)EHLP al pler Did^{tri} Cyr$^{hr\ 277}$ Chr^{9,218} | εν αντιοχεια (ℵE -χια): A εισ αντιοχειαν | χριστιανουσ: ℵ* 61. χρηστιανουσ, B* χρειστ.

27. εν ταυταισ δε: B εν αυταισ δε | αντιοχειαν: E -χιαν

28. αναστ. δε εισ etc: D ην δε πολλη αγαλλιασισ (d *exultatio*)· συνεστραμ-

Ἄγαβος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἥτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29 *τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·* 30 *ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.* 12, 25

XII.

1 *Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης*

μενων (d *revertentibus*) *δε ημων εφη εισ εξ αυτ. ον. αγ. σημενων* (d *ait unus - significabat* sic), item Aug$^{serm\ dom\ 2\ (3,2,223)}$ *eratque magna exsultatio. Congregatis autem nobis surgens unus ex illis nomine Agabus significabat* | *εσημανεν* cum NAEHLP al omn^{vid} cat syr^{utr} sah cop Chr ^{2,218} ... Ln *εσημαινεν* cum R d (*significabat*) vg (ut d) Chron^{435} ... D$^{E?}$ *σημενων*, vide ante | *μεγαλην* (Gh″) cum NARD^{2} 27. 29. 40. 61. 100. (Epiph^{400}, pergit enim post *κατηγγελλον λιμον εσεσθαι καθ' ολησ τησ οικουμενησ* sic: *ητισ εγενετο επι κλαυδιου καισαροσ*. Similiter Did$^{tri\ 2,7}$ testatur.) ... ς *μεγαν* cum D*EHLP al pler Chr^{2,218} Chron^{435} | *μελλειν*: 4* 23. 24. 34. 36. 37. 47. 56. 59. 66* 69. 97. 163. 12^{lect} al^{2-or} al om | *ητισ* (Gb″) cum NABDE 13. (antea non liquet utrum *μεγαν* an *μεγαλην* tueatur) 27. 29. 40. 61. 100. 105. 133. Epiph^{400} Did$^{tri\ 2,7}$ Chron^{435} ... ς *οστισ* cum HLP al pler cat Chr. Praeterea (*ητισ*) edidimus sine *και* cum NABD 13. 33. 34. 40. 61. 105. 133. 12^{lect} vg sah cop (*hoc autem factum erat*) syr^{p} arm aeth Epiph^{400} Chron^{435} ... ς (Gb^{o}) Ti add *και* cum EHLP al pler cat syr^{sch} Chr^{2,218}. Cf et. Did^{tri} *ητισ και συνεβη πολλοισ υστερον χρονοισ επι κλαυδιου*. | *κλαυδιου* sine additam cum NABD 13. 40. 61. vg sah cop arm aeth Chron Did^{tri} (vide ante) ... ς (= Gb Sz) add *καισαροσ* cum EHLP al pler cat syr^{utr} Epiph^{400} Chr

29. *των δε μαθητων* etc: D *οι δε μαθηται καθωσ ευπορουντο* | *ευπορειτο* cum NAB(D)EHP* 13. al fere^{20} cat Eus$^{hist\ 2,12,2\ cod\ 1}$ Thphyl^{a} ... ς *ηυπορειτο* cum HP^{2} al plu Eus$^{hist\ 2,12,2}$ Chr Thphyl^{b} | *ωρισαν* (et. Eus^{hist}): A 3. 95* *ωρισεν*

30. *ο και* (sic N^{a}, N* *ο και* o): L *οι και* | *προσ*: 34. cop om („B" ex errore Scholzii fluxerat)

XII. 1. *ο βασιλ. ηρωδησ* cum ℵ 66. c^{scr*} syr^{p} Eus$^{hist\ 2,9,1}$ ex$^{edd\ 5}$ (etiam edd$^{burt\ et\ schwegl}$) Chr^{2,227} ... ς Ln Ti *ηρωδ. ο βασ.* c. ABDEHLP al pler vg syr^{sch} (add *qui cognominatus est Agrippa*) etc (cop om *ο βασ.*) Eus^{hist} ex$^{edd\ 4}$ Chr^{2,223} Chron^{435} Leif^{187} :: cf Mt 2, 3 et Mc 6, 14. Priore loco longe plurimi, altero certe permulti testes maluerunt *ηρωδ. ο βασ.* Contra non fluctuat lectio Mt 2, 1 ubi ipsum auctorem *ηρωδ. τ. βασ.* dedisse apparet. | *ηρωδησ*: sah *Agrippa* (vide ante syr^{sch}), nec

τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 2 ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος

---

aliter infra | τας χειρας (et. Eushist): D post επεβαλεν pon | εκκλησιας (et. Eushist): D syrP c.* add εν τη ιουδαια

2. ανειλεν δε (et. Eushist ex^{dd} ^{s}, cdd^{s} ανειλ. τε, Rufin et; Leif^{187} occidit autem): D syr^{sch} aeth Chron^{486} και ανειλεν, 76. 177** g^{scr} Thphyl$^{a\,99}$ αν. δε και | ιωαννου: BDE^{r} ιωανου | μαχαιρη cum ℵAB*D^{2} 61. ... ς Ln μαχαιρα cum B^{2}D*EHLP al pler Eushist^{2,9,1} Chr^{9,225} Chron^{486} (item Or^{1,421} et^{2,719} huc respiciens)

3. ιδων δε (Gb′) cum ℵABE 61. al plus^{10} cat vg luxov sah cop Chr^{9,225}com ... ς και ιδων cum DHLP al plu syr^{utr} aeth Leif^{187} (arm om copulam) Chr^{9,225}txt | εστιν (ℵ^{c}): ℵ* om | τοις ιουδαιοις: D syrP ^{ms} add η επιχειρησις αυτου επι (d conprachensio eius super) τους πιστους | συλλαβειν (DE συνλαβ.): E 101. praem του | ημεραι sine articulo cum ℵBH LP al sat mu arm ... Gb Sz Ln Ti αι ημεραι cum ADK 61. al plus^{40} cat Chr^{9,225}txt (contraibidem com ην δε ημερα των αζ.)

4. ον και: D Leif^{187} τουτον | εις φυλακην (vg d e Leif *in carcerem*): E^{gr} 19^{lect} εν φυλακη | παραδους: A παραδιδους, e vg *tradens* (contra d Leif *traditum*) | τεσσαρσιν (τεταρσι et. Petr$^{alex\,can\,18}$): H suppletum ab ipso* in margine habet | αυτον pri: D vg$^{cl\,o}$ (*custodiendum*, et. demid; contra am fu *custodire eum*) om | αναγαγειν (d vg Leif syrP ^{ms} *producere*, e *perducere*) ... A 21. 38. 59. 96. 163. 177* 12^{lect} e^{scr} *αγαγειν*, item syr^{sch} etP txt *tradere*

5. εν τη φυλακη: syrP c.* add *a cohorte regis* | προσευχη δε etc: D πολλη δε προσευχη ην εν εκτενεια περι αυτου (D^{2} om πε. αυ.) απο της εκκλησιας προς τον θεον περι αυτου (d *multa vero oratio erat instantissime pro eo ab ecclesia ad deum super ipso*) | εκτενως cum ℵA*vidB 13. 40. 81, e (*erat incessanter fiebat* sic) vg (*fiebat sine intermissione*) Leif^{187} (*instantissime fiebat*) ... ς Ti εκτενης cum A^{2}EHLP 61. al pler cat Bas$^{eth\,286}$ Chr^{8,226} Sev^{ant} cat^{203} | γινομενη: Γ 4. 47. 59. 61. e^{scr} al pauc Bas^{eth} ex^{dd} garn (sed cdd^{s} γιν.) γενομενη | προς τον θεον (et. Leif): B om | περι (Gb″) cum ℵA^{2}BD 13. 27. 32. 34. 40. 42. 57. 61. 69. 76. 105. 163. o^{scr} (A* υπ vel επ) ... ς υπερ cum EHLP al pler cat Bas$^{eth\,286}$ Chr Sev^{ant} cat

6. ημελλεν cum ℵBELP 13. 40. 61. 101. 104. 106. e^{scr} l^{scr} al pauc ... ς Ln εμελλ. cum ADH al plu Chr^{9,226} | προαγαγειν (sed B 13. 57. προσαγαγ.) cum AB 8. 18. 15. 32. 36. 57. 61 al^{vid} cat ... ς προαγειν (ℵ 5.

κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς,

29. 73. 78. o^{acr} *προσαγειν*) cum NDEHLP al pler Chr | αυτον post *προ-* cum NABDE 13. 61. al plus^{10} cat (vg *productum eum esset*) Chr ... ς anto *προ-* cum HLP al pler Thphyl^{a} et^{b} | ο *ηρωδης*: D om ο | *κοιμωμενος*: D* *κοιμουμενος* | *αλυσεσιν δυσιν*: ita NBEHP, D *αλυσεσι δυσιν*, AL *αλυσεσι δυσι* | *φυλακ. τε* (et. Leif^{107}): D e cop *φυ. δε* | *προ της θυρας*: A *προσ τη θυρα*

7. *επιστη* (et. Leif^{107}): D sah syrP c.* aeth add *των πετρω* | *ελαμψεν εν τω*: D *επελαμψεν τω* (d *et lux refulgens in illo loco*) | *παταξας*: D *νυξας*, d *pungens*. Cf et. Leif^{107} *compungens*; contra e *percussit*, vg *percussoque latere* | *εξεπεσαν* cum NABDE 61. al^{10} fere cat ... ς *εξεπεσον* cum HLP al pler Chr^{9,226} | *αυτου* (d e *eius catenae de manibus*): D^{Gr} vg syr^{utr} arm Leif^{107} post *χειρων* pon

8. *ειπ. τε* cum NALP 61. al pler syr^{sch} arm aeth Chr^{9,226} Thphyl^{b} ... Ln *ειπ. δε* cum BDEH 34. 36. 40. 96. 100. 103. 105. a^{acr} c^{acr} al cat vg sah syrP Thphyl^{a} | ο *αγγελ. προ. αυτον*: L b^{acr} syr^{sch} aeth *πρ. αυτ.* ο *αγγ.* | *ζωσαι* (Gb$^{\gamma}$) cum NABD 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 103. 105. 163. 180. a^{acr} cat Bas^{reg}$^{\text{326}}$ (Chr^{9,226} *ωστε και ζωσασθαι*) ... ς *περιζωσαι* cum EHLP al pler Chr^{9,226} txt | *εποι. δε*: E^{Gr} vg syr^{sch} *εποι. τε*, *et fecit* | *ουτως*: 61. 12^{lect} *οὕτος*

9. *ηκολουθει* sine *αυτω* cum N*ABD 13. 15. 36. 40. 61. 180. cat fu tol arm ... ς (Gb$^{\alpha}$) add *αυτω* cum NCEHLP al pler vg (et. am demid) syr^{utr} sah cop aeth Chr^{9,226} | *γινομενον*: L 47. 61. 180. b^{acr} c^{acr} cat *γενομενον* | *δια του* cum NBDELP 13. 61. al plu cat vg syr^{sch} etP txt cop Chr^{9,229} Thphyl^{a} ... Ti *υπο του* cum AH al plus^{10} syrP mg arm Chr^{9,226} Thphyl^{b} | *εδοκει δε* (N^{c}): D 3. 15. 18. 36. 95. 180. cat tol syr^{sch} sah arm *εδοκ. γαρ*, e^{acr} *οτι εδ.*, Thphyl^{a} *αλλ εδ.* ... N* om copulam

10. *διελθ. δε* (Leif^{107} *et cum transisset*): 61. d (*cum praeteriissent*) om *δε* | *πρωτ. φυλ. και δευτεραν*: D (item E* sed ipse* corr) vg Lcif *πρωτ. και δευτ. φυλ.* | *ηλθαν* cum NAB 13. ... ς *ηλθον* cum DEHLP al pler Chr^{9,226} | *την φερουσαν εισ* (13. 61. al^{3} *επι*) *τ. πολιν*: L syr^{sch} (non ar^{c}) aeth^{utr} om | *ηνοιγη* (NB*D *ηνυγη*) cum NABD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 61. 73. 105. 133. 163. 177. a^{acr} cat$^{\text{305}}$ ... ς *ηνοιχθη* cum EH

καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ

LP al pler Chr^{9,226} | εξελθοντες (et. Lcif^{167}): D add κατεβησαν τους ζ βαθμους και | προηλθον: D προσηλθαν, L 1. al^{10} fere προσηλθον | απεστη: A απηλθεν, 68. εξηλθεν

11. εν εαυτω (B* αυτω) γενομενος cum ℵABD 18. 40. 61. 69. 105. 163. 180. 12^{loct} a^{ser} c^{ser} cat vg (*ad se reversus*) Lcif^{167} (*in se conversus*, etiam d) ... ς γενομ. εν εαυτω cum EHLP al pler (e *reversus in se*) Chr^{9,226}, item sah cop arm syrP | αληθως οτι ... DE aeth^{utr} Lcif^{167} Chr^{9,226} οτι αληθως | κυριος: B 180. c^{ser} Chr ο κυριος, 27. 29. 105. 165. al aliq ο θεος | εξειλατο cum ℵABDEHL 61. al plus^{10} cat ... ς (= Gb Sz) εξειλετο cum P al pler Chr | και πασης: E al pauc vg Lcif και εκ πασης | προσδοκιας: H προδοκ. | του λαου: A syr^{sch} om

12. συνιδων τε cum ℵBE^{gr}HLP al plu vg syr^{utr} arm (aeth *et tunc* pro συνιδ. τε) Chr^{9,227} ... A 18. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 47. 48. 61. 104. 106. 133. 163. 8Pe al^{8} a^{ser} cat e sah cop συνιδ. δε ... D και συνιδ. | της μαριας cum ℵABD 33. 61. (al^{vid})$^{\Theta}$... ς om της cum EHLP al pler Chr^{9,227} | ιωαννου: BDE^{gr} ιωανου

13. κρουσαντος: DE^{gr} 61* -ντες | αυτου cum ℵABDLP 61. al^{10} vg (et. am fu demid tol) syr^{sch} sah cop arm aeth Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) του πετρου cum EH al pler cat vg^{ms} ap Ln syrP Chr^{9,227} Thphyl^{a} | του πυλωνος: d *foris*, D* non liquet (vix recte Wtst εξω coniecit, cf Scriv) ... 68. om | προσηλθεν (d e *accessit*) c. AB*DEHLP al pler cat etc. Cf et. Or^{2,600} ενθα γεγραπται οτι ῥοδη παιδισκη τις του πετρου κρουσαντος την θυραν προσηλθεν υπακουσαι, και επιγνουσα την φων. του πετρ. εισδραμουσα απηγγειλεν εσταναι τον πετρ. προ του πυλ. ... ℵB^{corr} 3. προηλθε, item vg *processit* | υπακουσαι (ℵ^{a}): D post ονοματ. ῥοδη pon ... ℵ* υπακουουσα | ῥοδη: E al^{12} cat sah cop arm ῥωδη

14. ηνοιξεν (ℵD ηνυξε): E c^{ser} syr^{sch} etP c.* add αυτω | τον πυλωνα: E την θυραν (e *ianuam*, idem antea *ostium ianuae* pro τ. θυρ. του πυλ.) | εισδραμ. δε: D* και εισδρ. δε, d *et adcurrens autem* | τον πετρον: D* om τον

15. προς αυτ. ειπ. (d e *ad eam dixerunt*, 13. ειπ. πρ. αυτ., vg *dixerunt ad eam*): DE^{gr} ελεγον αυτη, D^{2} nil nisi προς αυτην | ειπαν cum ℵAB

δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισαρίαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμα-

---

61.... ς ειπον c. ʀHLP al pler | οι δε (ς = Gb Sz δ' contra ʀABDEHLP etc) ελεγον c. ʀADEHLP 61. al fere omn cat vg Or^{3,608} Chr^{9,227} ... Ln ειπαν c. B 12^{lect} Chr^{230} (-πον) d (*dixerunt*). Praeterea D syr^{sch} ar^{e} add προσ αυτην· τυχον. Addunt πρ. αυτην sive *ei* etiam sah cop | ο αγγελοσ (et. ʀ^{c}): ʀ* 56. 59. Chr^{9,230} com (non ^{227} txt) om ο (cf et. Eus^{ps} ^{204} μη ποτε αγγελος αυτου εστιν) | εστιν αυτου cum ʀ*AB ... ς αυτ. εστιν cum DEHLP 61. al omn^{vid} Or^{3,608} Chr, item vg etc

16. ο δε πετροσ: D om πετροσ, hinc Gb^{0} | ανοιξαντεσ δε etc: d *et cum aperuisset viderunt eum* (codex *eum*), D εξανοιξαντεσ (D^{2} ανοιξ.) δε και ιδοντεσ αυτον και (D^{2} om) εξεστησαν | ειδαν cum AB ... ς ειδον cum ʀELP etc, H ιδον

17. κατασεισασ δε αυτοισ: A κατασισαντοσ δε αυτου | σιγαν (d e vg *ut tacerent*): D* ινα σειγωσιν. Praeterea D syr^{sch} etP c.* add εισηλθεν και | διηγησατο sine additam cum ʀA 13. 33. 61. 69. 100. 105. 12^{lect} a^{scr} vg arm ... ς Ln add αυτοισ cum BDEHLP al pler (sed 4. ante διηγ. pon) cat syr^{sch} sah cop aeth (syrP εισηλθεν και διηγ. αυτοισ habet c.* Quaeritur an signa recte sint posita) Chr | ο κυριοσ αυτον: A αυτ. ο κυριοσ, 18. 40. 61. 73. 100. 104. vg arm Thphyl^{b} ^{254} αυτον post εξηγαγεν pon | ειπ. τε cum ʀABE 34. 61. vg syr^{sch} sah aeth ... ς ειπ. δε cum DHLP al pler cat cop syrP Chr^{9,227}

18. ουκ ολιγοσ cum BEHLP etc (et. Petr$^{alex\ can\ 18}$) ... ʀA ουχ ολιγ. (:: eandem scripturam 14, 28 testatur ʀ 17, 4 B* 19, 28 ʀAD 19, 24 ʀ 27, 20 A) ... 15. 18. 36. 180. μεγασ (item sah syr^{sch} ar^{e} arm) ... D 76. Leif^{187} om plane

19. δε (et. Petr$^{alex\ can\ 18}$ Leif^{187}): A aeth τε | απαχθηναι (ita et. Petr alex can^{18} ex cddbodl monac et^{aliis}; codbodl^{205} απαγχθηναι, alii επαχθηναι, αχθηναι, αποκτειναι. Reddunt e vg Leif *duci*, d *obduci*) ... DE^{2} αποκτανθηναι, item arm cop syr^{utr} aethPP (^{ro} om εκελ. απαχθ.), sah *educi ut perderentur* | καισαριαν cum ʀAE ... ς Ln Ti -ρειαν cum BDHLP etc. Dedimus sine articulo cum ʀABDE 61. al^{10} cat.... ς Ti praem την cum HLP al pler Chr^{9,224} | διετριβεν (d *demorabatur*, e *morabatur*): A vg (*commoratus est*) sah cop Leif^{187} (*mansit*) διετριψεν ... vg sah arm praem vel add *ibi*

20. ην δε (et. Leif^{187}): D aeth ην γαρ, 20 ην τε. Sine additam dedimus

δὺν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς· 22 ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.

a, 1 24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρ-

cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 133. 142. vg syr^{sch} sah cop^{sa} eth ar^{e} Leif^{157} ... ς (= Gb Sz) add ο ηρωδησ cum ΕΗLP al pler (sed Ε al^{10} fere Thphyl^{la} om ο) cat syr^{p} arm Chr^{9,224} | Ε θυμομαχων | σιδωνιοις: P 106. al aliq σιδονιοις | ομοθυμαδον δε (Η suprascriptum habet, al pauc τε) etc (et. Leif^{157}): D οι δε ομοθυμαδ. εξ αμφοτερων των πολεων παρησαν προς τον βασιλεα (d *unanimiter autem ab invice civitates venerunt ad regem*). Item syr^{p} ^{mg} *ipsi autem unanimiter advenerunt*. Reliqua εξ αμφ. τ. πολ. syr^{p} habet c.*, tum sequitur προσ αυτον sine nota marginali. | του βασιλεως (et. Leif^{157}): D $^{o\,acr}$ αυτου, d plane om | ητουντο: A sah ητησαντο | αυτων την χωραν: D vg Leif τασ χωρασ αυτων (d sic: *propter ne alienarentur regiones eorum de regno*), Ε 13. 33. 34. αυτων την πολιν (e *eo quod alerentur eorum civitatem* [corr. est *-tates*]). | απο: D 40. 105. εκ, item d e Leif *de* (contra vg *ab illo* pro α. τ. βασιλ.)

21. ο ηρωδησ (et. Bas$^{eth\,283}$): Β 69. 103. 105. 3pe a^{acr} om ο | καθισασ sine copula cum ℵB 40. 61. Bas^{eth} ex$^{cdd\,s}$. Cf etiam vg Leif^{157} *vestitus veste regia* (Leif *regali*) *sedit pro tribunali et contionabatur* (am *vestitus est veste regia seditque* etc) ... Ln [και] καθισασ, ς Ti και καθισασ cum ADEHLP al pler cat^{210} syr^{mtr} sah cop arm eth Bas$^{eth\,ed}$ Chr^{9,226}

22. ο δε δημοσ etc: ita prorsus etiam D praemissis his: καταλλαγεντοσ δε (d om) αυτου τοισ τυριοισ, item syr^{p} c.* *reconciliatus est iis autem* | θεου φωνη (D* d vg syr^{sch} Leif^{157} φωναι): HLP al^{20} (item vv pler, sed non Latt) φω. θεου | ανθρωπου (ℵ^{c}): ℵ* syr^{sch} ανθρωπων

23. επαταξεν αυτον (et. Leif^{157}): D 68. 105. 180. c^{acr} cat Thphyl^{lb} αυτ. επατ. | την δοξαν cum ℵAB 13. 61. 100. al sat mu cat Bas$^{eth\,280}$ ... Gb Sz Ln (ex errore) om την cum DEHLP al plus^{35} Chr^{9,226} (:: dici solet δουναι δοξαν τω θεω, cf Lc 17, 18 Ioh 9, 24 Rom 4, 20, quorum locorum nullo lectio fluctuat) | και γενομενοσ etc (et. Leif^{157}): D και καταβασ απο του βηματοσ γενομενοσ σκωληκοβρ. ετι ζων και αυτωσ εξεψυξεν (d *et cum descendisset de tribunal sed et a bermibus comestus adhuc vivens et sic expiravit*)

24. του θεου cum ℵADEHLP al omn^{vid} syr^{mtr} sah cop arm Chr^{9,226} ... Β vg (aeth ut solet) του κυριου | ηυξανεν (P ηξανεν): D* ευξανε, A ηυξανετο

τάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν 12, 25
διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον. 13, 1

XIII.

1 *Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται*
καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ,
καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετραάρχου σύν-
τροφος καὶ Σαῦλος. 2 *λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νη-*
στευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρ-

25. σαυλος: syrP c.* add *qui vocatus est Paulus* ... 2. 33. 35. 68. 73. e^{ser} al pauc παυλος (99. σαυλος παυλος) | υπεστρεψαν: D* απεστρεψεν (d *reversi sunt*) | εξ ιερουσαλημ cum A 13. 27. 29. 69. $3P^{pe}$ $8P^{pe}$ al sat mu syr^{sch} $eth^{p\ txt}$ sah cop arm eth^{PP} $Chr^{9,235}$ (sed fluct lectio). Item ℵB 15. 18. 36. 40. 68. 73. 81. 93. 98. 100. 105. 106. 113. 180. al^{2} ser al aliq cat^{211} vg Chr^{cod} απο ιερουσαλημ. Praetereaque ex his (sive εξ sive απο praebent) K 7. 14^{**} 27. 29. 32. 42. 57. 69. 100. 105. 106. 126^{**} $al^{4\,ser}$ al syr^{sch} sah ar^{e} add εισ αντιοχειαν ..... HBHLP 61. al $plus^{28}$ syrP mg eth^{ro} arP Chr^{edd} aliq Thphyl^{a} et^{b} εισ ιερουσαλημ (atque sic iam edidit Erasm), 28. 38. 66^{mg} 67^{**} 97^{mg} al pauc εισ (5^{lect} add την) αντιοχειαν | συνπαραλαβ. cum ℵAB*DEH ... ς Ln συμπαραλ. cum B^{2}LP al certe pler | ιωαννην (-νν- et. B; D^{gr} ιωανην et^{s} praem τον) cum ℵABD* 36. 100. 105. 180. cat vg syr^{sch} sah ... ς Ti praem και cum D^{2}EHLP 61. al pler cop syrP aeth Chr | επικληθεντα cum BDKHLP al longe plu Chr Thphyl^{a} ... ℵA 18. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 73. 177. 180. 12^{lect} k^{ser} al pauc Thphyl^{b} επικαλουμενον :: sic et. 10, 18. 11, 13. 12, 12. (substituerunt επικαλ. pro καλουμ. 13, 1. 15, 22 Lc 22, 3; item inlatum est τον επικαλουμ. pro ος επικαλειται 10, 5). Legitur o επικληθεισ (nec fluctuat) 4, 36. Infertur tamen o επικληθεισ Matthaeo 10, 3.

XIII. 1. αντιοχεια cum ABDEHLP etc ... K -χια | ησαν δε sine additam cum ℵABD 33. 40. 61. 68. 69. 100. 105. 12^{lect} a^{ser} vg syr^{sch} sah cop aeth ... ς (Gb^{o}) add τινες cum EHLP al pler cat syrP arm $Chr^{9,235}$ | ο τε: D* vg $Ath^{tri\,lat}$ (antea Vig adscript)^{777} εν οισ (sed d *in quo*). Praeterea $D^{gr\,2}$ add ην και, Ath^{lat} *erat* | καλουμενος: D 18. 180. 12^{lect} o^{ser} επικαλουμι. | νιγερ: A sah^{cod} νειγερ, syrP mg ^{gr} eth^{utr} νηγερ | D λουκιος (*add ο) κυρηναιος (H al pauc κυρηναιος) | του τετρ.: D* d και τετρ. | τετρααρχου cum K* $sah^{edd\,2}$ cop (:: cf ad Lc 3, 1. 3, 19. 9, 7 Mt 14, 1 quibus ll. omnibus eandem formam cum idonea auctoritate reposuimus) ... ς Ln Ti τετραρχου c. K^{c} (α altero eraso) ABDEHLP etc | σαυλος: 100. 105. (al?) παυλος

2. λειτουργουντων: C -γωντων | δε: 13. syr^{sch} aeth τε | ειπεν: K vg^{cle} (et. demid, sed non am fu nec m^{ic} $Lcif^{235}$) syr^{utr} aeth add αυτοισ | τον βαρναβ. cum KABCDEHLP al longe plu Ps-$Ath^{2,7}$ (τον παυλ. και

νάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. 3 *τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν.* 4 *αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον,* 5 *καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.*

βαρν.) Cyr$^{hr\,277}$ Bas^{3,41} (et^{1,300} *τον παυλ. κ. τον βαρν.*) Chr^{9,235} Thdrt$^{3,13\cdot 321}$ ... ς (= Gb Sz) *τον τε βαρν.* cum 61. al vix mu | *σαυλον* (m^{30} *Paulum*) sine articulo cum $\aleph^{a}$ABCDE 13. 40. 61. (sed ^{a}iam inceperat *τον*) 68. 69. 100. 105. 12^{lect} al aliq cat Epiph^{392} (*αφορ. δ. μοι βαρν. και σαυλ.*) Cyr$^{hr\,277}$ (sed eddp^{l} *παυλ.*) Chr^{9,235} Dam^{2,256} (*παυλ. και βαρν.*) ... ς (Gb^{0}) praem *τον* cum $\aleph^{*}$HLP al longe plu Bas^{3,41} Thdrt$^{3,13\cdot 321}$ Thphyl^{a} et^{b}. Transponit nomina etiam vg^{cle} *Saulum et Barnabam.*

3. *προσευξαμενοι* (et. Lcif^{225}): D add *παντες* | *τασ χειρασ αυτοισ*: E 4. 38. 99. 100. al$^{8\,ser}$ al aliq vg syr^{sch} Lcif^{225} *αυτοισ τασ χειρ.* | *απελυσαν* (47* 59. *απηλθον*): D om (ita prorsus et. d) ... K vg sah cop syr^{sch} et^{p} c. ob. Lcif^{225} add *αυτουσ*

4. *αυτοι* cum ℵAB (C non liquet) 15. 18. 36. 40. 61. 69* 100. 105. 180. a^{ser} cat d e vg syr^{utr} Amb$^{apir\,653}$ ... ς *ουτοι* cum E^{gr}HLP al pler cop Did$^{tri\,2,5}$ Chr^{9,235} Lcif^{225} (*et illi quidem*) ... D^{gr} 12^{lect} arm Ath$^{lat\,777}$ Ps-Ath^{2,7} *οι* (*qui*) | *ουν*: 25. 28. 29. 38. 61. 98. 105. 113. 180. h^{ser} 14^{lect} om | 61. *εκπεφθεντες*, Ps-Ath^{2,7} *αποστάλεντες* | *του αγιου πνευματος* cum ℵABC^{2}(*latet)D^{2} (* *τ. πν. αγ.*) 13. 40. 59. 61. 69. 105. 180. a^{ser} cat^{218} Lcif^{225} Ps-Ath^{2,7} ... ς *του πνευμ. του αγιου* cum ℵH LP al pler vg (et reli fere ut solent; sah vero *a sanctis*) Did$^{tri\,2,5}$ Ath$^{lat\,777}$ Chr^{9,240} | *κατηλθον* et. Did^{tri} Lcif Ath^{lat}; Ps-Ath *ηλθον* ... A *απηλθον* ... D^{gr} *καταβαντες δε* | *εισ* pri sine *την* cum ℵABC^{2}D 40. 61. 66. 69. 105. 133. 180. 12^{lect} al$^{2\,ser}$ cat^{218} Did$^{tri\,2,5}$ Chr^{9,240} (Chron^{436} *εισηλθεν δε και εισ κυπρον και εισ σελευκειαν* etc) ... ς Ti add *την* cum EHLP al pler Chr^{9,235} Thphyl^{a} et^{b} | *σελευκειαν* cum ℵAC^{2} (*latet)DE d^{ser} ... ς Ln Ti *σελευκειαν* cum BHLP al pler | *εκειθ. τε* cum ℵABCE al plu Chr^{9,235} (al pauc cat^{218} *κακειθεν τε*, 1. *χακειθεν δε*, al *κακειθ.*) ... HLP 40. 61. 68. 126. 177. al plus^{20} d syr$^{p\,mg}$ sah Thphyl^{a} et^{b} *εκ. δε* ... D^{gr} 64. *εκειθεν* | *εισ κυπρ.* cum ℵABCD 13. 40. 61. 68. 69. 99. 101. 105. 106. 180. 12^{lect} 14^{lect} al$^{2\,ser}$ Thphyl^{a} et^{b} ... ς Ti *εισ την κυπρ.* cum EHLP al longe plu Chr^{9,235} et^{240}

5. *και γενομενοι* (et. Lcif^{225}): D^{gr} *γενομ. δε* | *εν* (ℵ* *εισ*, D add *τη*) *σαλαμινι* (BD *-μινι*, ℵAEL 61. al *-μινη*): d e am fu *Salamina*, vg Lcif^{225} *Salaminam* | *κατηγγελλον* cum ℵABCELP etc (vg e Lcif *praedicabant*, d *adnuntiabant*) ... L 61. al^{10} fere *κατηγγελον*, D^{gr} al aliq *κατηγγειλαν* (al aliq *-γγ-*) | *θεου*: D^{gr} syr^{sch} Lcif^{225} *κυριου* | *ειχον δε* (sah^{wol} om, non item^{ms}) *και* (105. Lcif^{225} om) et. Dion^{alex} ap Eus$^{hist\,7,25,15}$ ... E *εχοντες μεθ εαυτων και* | *ιωαννην* (*-νν-* h. l. etiam BD): E^{gr} *ιωαννην* | *υπηρετην* et. Dion^{alex} ap Eus Lcif ... D syr$^{p\,mg}$ *υπηρε-*

6 διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ, 7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον

τουντα αυτοισ, E εισ διακονιαν, vg *in ministerio* (codlachm *in ministerium* ut e)

6. *διελθοντεσ δε*: D* και περιελθοντων (? διαπεριελθ.?) δε αυτων, D² διελθοντων δε αυτων, d *cum pergressi fuissent* (siue copula) | ολην cum ℵABCDE 61. al fere²⁰ vg syr^utr sah^cod cop arm aeth Leif²²⁵, item 137. Chr^{9,241} post την νησον ... ς (= Gb Sa) om c. HLP al longe plu sah^wold Thphyl^a et^b | ευρον: A ευραν, E ηυρον. Praeterea C 6. 8. 15. 18. 40. 66^mg 68. 76. 180. o^ser arm aethPP Thphyl^b add εκει | ανδρα cum ℵABCD 6. 8. 13. 14* 15. 18. 61. 66. 68. 69. 76. 100. 105. 180. k^ser o^ser am syr^utr arm Chr^{9,241} Thphyl^a et^b, item post τινα E 36. 40. vg (et. fu demid) Leif²²⁵, item (qui τινα non exprim) sah cop aeth ... ς om cum HLP al plu | ω (ο ων) ονομα (*cui nomen erat* vg Leif²²⁵, e *cui nomen*): D ονοματι καλουμενον (d *nomine qui vocatur*), 15. 18. 33. 36. 37. 40. al pauc cat²¹⁴ ονοματι | βαριησου cum ℵ 40. 96. 105. vg (et. am fu tol) cop syr^p txt arm „nonnullis" ap Hier^nom hebr^{2,99} :: huius nominis terminatio in ου offendisse videtur, propterea que vel βαριησουσ (ut βαραββασ βαρσαββασ βαρναβασ) vel βαριησουν, βαριησουαν, *bariesuban* substituerunt. Item vg^cdd (ut demid) Hier^nom hebr^{3,99} *bariesu* (Hier *ber-*). Addit Hier *nonnulli bariesu corrupte legunt*. Similiter Bed^{60}: *corrupte legitur bariesu, cum bariesu, id est maleficus sive in malo legi debeat, credo quia nomen Iesu iisdem litteris sed nota superposita scribatur. Non enim convenit hominem flagitiosum et magum filium Iesu, id est salvatoris, appellari, quem e contrario Paulus filium diaboli nuncupat.* At Bed^retra¹²⁰ scriptum est *bariesu*, additis verbis: *In Graeco habetur plus „quod interpretatur Elimas"* ... ς Ln Ti βαριησουσ cum BCE 13. al permu sah Chr^{9,241} Thphyl^b, item aethPP *bariasus* (aeth^ro *tariosay*) ... AD²HLP 15. 18. 59. 61. 68. 137. 177. al plus³⁵ cat syr^p mg gr Thphyl^a βαριησουν. Item D* βαριησουαν, d *bariesuam*, Leif²²⁵ quater *bariesuban*, syr^sch *barschumo*. Praeterea E Bed ex Gr (vide ante) demid Leif add ο μεθερμηνευεται ελυμασ, *quod interpretatur elymas* (demid Leif *paratus*)

7. προσκαλεσαμενοσ: D συνκαλεσαμενοσ (d *cum vocasset*) | επεζητησεν (C -τησαν sic): D και (D² om) εζητησεν, d *et quaesire voluit*

8. ελυμασ: D* ετοιμασ, d *etoemas*, Leif²²⁵ *etoemus*; syr^sch *hic magus barschumo cuius nomen interpretatur elymas* | μαγοσ: H 84* μιγασ, Leif *magnus* | μεθερμηνευεται: E 40. 105. ερμηνευεται (61. μερμηνευεται sic)

ἀπὸ τῆς πίστεως. 9 Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; 11 καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

15, 36 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν

8. απο τ. πιστεως (et. Lcif): D* d syrP c.* add επιδη ηδιστα ηκουεν αυτων, item E Bedretr 139 ex Gr οτι ηδεως αυτων ηκουεν (e *quoniam libenter eorum audiebat*, Bed *quon. audiebat libenter eos*)

9. πλησθεις: DP πληθεις | ατενισας sine copula cum NABCL 13. 33. 34. 36. 40. 61. 105. 180. al^{8} scr cat vg sah (cop om ατεν. εις αυτον) Chr 2,241 Lcif 235 ... ς (Gb^{00}) praem και cum DEHLP al pler syr^{utr} arm aeth Thphyl^{a} et^{b}

10. πασης ραδιουργ. (et. Or^{2,117}): D* d* arm Or$^{int\,2,280}$ Lcif$^{235\,bis}$ om πασης | υε (d *fili*): DEr^{2} υιοε | εχθρε: D εκθρε, A εχρε | παυση (106. k^{scr} παυσει): 13. 68. παυει, 33. c^{scr} al pauc παυη | κυριου cum κ^{c}AC DEHLP al omn^{vid} Or^{2,117} et (huc respiciens: *ινατι διαστρεφετε τας οδ. κυρ. τας ευθ.*) ^{4,119} Didcat 216 Chr^{2,241} ... κ*B του κυριου | τας ευθειας (et. Or^{2,117} et^{4,119} Lcif^{235}): D* τας ουσας ευθ., d *quas sunt rectas* (sic)

11. χειρ: D η χειρ | κυριου cum NABCDEHLP 61. al plu cat Did$^{tri\,2,\tau,\,10}$ Chr^{2,241} Thdrt^{2,602} ... ς (= Gb Sz) του κυριου cum minusc mu | αχρι (et. Or^{2,117}): D εως | παραχρ. τε cum κC 61. vg syr^{sch} cop aeth Lcif 235 Hier$^{Philem\,616}$. Similiter D και ευθεως (d *et confestim* ut vg, Lcif *et protinus*) ... ς Lu Ti παραχρ. δε cum ABEHLP al pler cat sah syr^{p} arm Chr | επεσεν cum NABD 3. 25. 61. 95. 100. Thphyl^{a} ... ς Ti επεπεσεν c. CEHLP al pler cat Chr Thphyl^{b} | επ (A^{*vid} om) αυτον: B om

12. τοτε ιδων: D Lcif^{235} ιδων δε (syr^{sch} aeth *et cum vidisset*) | το γεγονος: DE aeth^{utr} add εθαυμασεν και. Similiter Lcif^{235} *credidit cum admiratione, stupens in doctrina domini.* | επιστευσεν (A syr^{sch} aeth post εκπλησσομ. pon): D add τω θεω, item aeth^{utr} (sed om εκπλ. επι τ. διδ. τ. κυρ.) του κυριου | εκπλησσομ. c. NACDEHLP al pler ... B 13. 68. 69. 104. 105. al^{8} scr al εκπληττομ. | του κυριου: C Vig$^{varim\,747}$ (*et credidit admirans in doctrina dei*) | τ. θεου, 63. του $\overline{\chi\upsilon}$, 4. των αποστολων

13. αναχθεντες: B* ανεχθ. | παυλον sine articulo cum NABCDE 13. 61. 69. 103. 105. 180. c^{scr} cat (Dion^{alex} ap Eus$^{hist\,7,\,25,\,15}$ edd εxedd mu, sed^{schwe} ethsin του παυλ. εxedd^{6}) Chr^{2,242} ... ς (sed Gb^{0}) praem του cum HLP al pler Thphyl^{a} et^{b}. Pro οι περι etc syr^{sch} ar^{e} *Paulus autem et Barnabas* etc | ιωαννης: BDE^{r} ιωαγης | δε: H* 42* arm om | αποχωρησας (et. Dion ap Eus): K 32* 34. 180. αναχωρ. | απ: 13. εξ | υπεστρεψεν (K^{c}): K* -ψαν

ὑπέστρεψεν εἰς Ἰεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, 18 καὶ ὡσ τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς

7, 2 ss

Ex 6, 1

7, 36 Dt 1, 31

---

14. αυτοι δε: E παυλος δε και βαρναβας | παρεγενοντο: A εγενοντο | αντιοχειαν: E -χιαν | την πισιδιαν cum NABC (tol *quae est Pisidiae*, cui respondere vdtr την πισιδιας) ... ς της πισιδιας (D 1. πεισιδ., 4. πισσιδ.) cum DEHLP al omn^{vid} Chr^{9,248}, item vg arm rell | ελθοντες cum N*BC 61. 104. cop ... ς Ln Ti εισελθοντες cum N^{c}DEHLP al pler cat^{218} vg sah syr^{utr} arm aeth Chr^{9,248} | τη ημερα των σαββατων (et. d *die sabbatorum*): D^{Gr} τη (*την) ημιτερα τω σαββατω

15. οι τισ cum NABCD* 13. 61. al^{15} d vg syr^{sch} cop ... ς om τισ cum D$^{Gr^2}$EHLP al longe plu sah syrP arm aeth Chr^{9,248} Thphyl^{a} et^{b} | εν υμιν λογοσ παρακλ. cum NABC 3. 38. 40. 47. 59. 96. 105. 142. 180. al$^{8\,ser}$ cat vg (item sah syr^{utr} arm), item omisso εν H al pauc ... ς Ti λογοσ (D$^{Gr^2}$ -γου, D add σοφιασ, d *et intellectus*) εν υμιν παρακλ. cum DELP al pler Thphyl^{a} et^{b}, item cop *verbum consolationis est inter vos* | προσ τον λαον: L al aliq syr^{utr} sah ar^{e} aeth conjgunt cum seqq (propteresque interpretes *loquimini ad populum*)

16. παυλοσ: D 68. praem o | ισραη- ita ABCHLP etc: N ισδραη-, DE ιστραη- (item d e *istrahe-*). Item -ηλειται cum NABC ... ς -ηλιται cum DEHLP etc | οι φοβουμενοι: H 11^{loct} Chr$^{9,246\,txt}$ (non item ^{com}) οι εν υμιν φοβ.

17. του λα. τουτου: B του pro τουτου, 40. om τουτου, nec exprim vg aeth, sah om λαου τουτου | ισραηλ (d *istrahel*) - ita et. ς (= Gb Sz) et Ln - cum NABCD 13. 15. 29. 36. 40. 61. 69. 100. 105. a^{ser} g^{ser} al vix mu cat vg sah cop arm aeth ... Gb Sz Ti om cum EHLP al plus^{60} syr^{utr} Chr^{9,246} Thphyl^{a} et^{b} :: ισραηλ abundare videbatur, hinc omissum est. Alii τουτου sustulerunt, ut ipse B cum vg sah. Lectio codicis B inprimis ita comparata est ut confirmet lectionem codicum NA CD | και τον λαον: D δια τον λαον (*propter populum*) | εν γη: D* εν τη γη | αιγυπτω cum CDEHLP al longe plu cat Chr Thphyl^{a} et^{b} ... Ln αιγυπτου cum NAB 13. 40. 61. 100. 105. al^{14}; item vg (atque etiam d e) etc, unde vix testimonium Graecae lectionis peti potest :: cf 7, 36 (et. 7, 11) quo loco confirmatur quod edidimus

18. ωσ: DE vg sah cop syr^{sch} om | τεσσερακονταετη (C -ετην) χρον. cum

Dt 7, 1 Ios 11, 1 ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατε-

---

ℵABC. Item ς Lu τεσσαρακονταετη χρον. cum EHLP al omn^{vid} (e vg *per quadraginta annorum tempus*) ... D ετη μ̄ | ετροφοφορησεν (et. Gb Sz Tl) cum AC*E 13. 24** 68. 78^{*mg} 93. 100. 105. 142. ^{lacer*vid}d (*ac si nutrix aluit*) item (*nutrivit*, ut et. e) sah cop ayr^{sch} etP ^{txt} arm aethutr ar^{e} (arP vero duplici verbo utens duplicem lectionem reddidit: *victores fecit eos* [i. e. ἐτροπαιοφόρ. ut cod. Holm. 53. ad Deut 1, 31.] *et aluit eos*) Const^{7,36,2} (legendum enim esse ἐτροφοφόρησας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ pro ἐτροποφόρησας etc, quod editum est, planissimum fit inde quod additum est παντοίοις ἀγαθοῖς). Eidem lectioni favent Cyr^{glossar} et Hesych, ἐτροφοφόρησεν interpretantes ἔθρεψεν. Idem verbum habetur 2 Macc 7, 27 ἐλέησόν με – τὴν ἐκθρέψασάν σε – καὶ τροφοφορήσασαν, item Macar^{7,146} (hom^{46,2} αὐτὴ ἡ μήτηρ – ἀναλαμβάνει καὶ περιθάλπει καὶ τροφοφορεῖ ἐν πολλῇ στοργῇ. Item Ps-Chr ^{2,884} (serm^{8} de ieiunio) θεασάμενοι θεὸν – τροφοφοροῦντα ἐκ γῆς. Maxime vero commendat Deut 1, 31. quem locum Paulus sine dubio respexit. Est ibi enim: ἐτροφοφόρησέν (sic codd. AB Amb^{5} saec Coisl txt^{6} saec Bas-Vat^{9} saec etc; ɐdrom τροφοφορήσει sine codunc, Coisl^{mg} al mu ετροποφορησεν) σε κύριος ὁ θεός σου ὡς εἴ τις τροφοφορήσαι (-σει B al) ἄνθρωπος (de τροφεύς, non de nutrice femina cogitandum) τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Fluctuat ibi quoque lectio atque Or ἐτροποφόρ. legit (vide post); sed edd plu et unc omn ἐτροφοφόρ. tuentur, item Cyr$^{ose\,181}$ ὅτι μόνος αὐτὸς ὁ σώζων ἐστι καὶ ἀνιδρωτὶ κατορθῶν πᾶν ὅπερ βούλοιτο, αὐτὸς ὁ τροφοφορήσας κατὰ τὴν ἔρημον, et$^{glaph\,415}$ ὡς ὁ θεῖος ἔφη Δαυίδ, ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς, ipso confirmante contextu, quemadmodum hoc quoque loco ἐτροφοφόρ. multo aptiorem sensum dat quam ἐτροποφόρησεν ..... ς (Ti^{49} Gb′) ετροποφορησεν cum NBC^{2}DHLP 61. al longe plu cat vg (*mores eorum sustinuit*) syrP ^{mg} s^{r} item (sed non illustrant comm) Chr Thph$^{2.}$ ($^{1.}$ ετροφοποφ.) Oec. Confirmare putatur Photius in lexico, ubi haec tantum leguntur: τροποφορεῖν. τροπώσομαι, νικήσω, ὑποτάξω. Imprimis vero commendatur auctoritate Origenis, qui sic legit Deut 1, 31. Cf Or^{1,557} (contra Cels^{4,71}) (ubi lectio comprobatur e nexu) et$^{2,247.\ 248.\ 774.\ 795}$ (quibus plerisque vetus interpretatio addita est), item Or$^{int\,2,878}$ (in Ezech. hom. 6, 6. *Supportavit enim mores tuos dominus deus tuus, quomodo si quis supportet homo filium suum. Igitur mores nostros supportat deus sicut passiones nostras portat filius dei*). Accedit Lcif^{187} (pro Ath^{1,5}) *quomodo fovit te dominus deus tuus, sicut quis foveat homo filium suum.* Laudat Wetst hanc ad lectionem etiam Targum in Cant. 2, 6. Ad sensum cf Rom 9, 22. Idem verbum perrarum habetur in schol. Aristoph. (cf Suid. sub οὐ χρή) et Cic. ad Att. 13, 29 („in hoc τύφον μου, πρὸς θεῶν, τροποφόρησον.“)

19. και καθελων cum NACDEHLP al fere omn vg rell Chr^{2,247} ... B 61. sah om και | επτα: E Bed$^{retra\,189}$ ex Gr post εν γη χανααν pon | εν γη (H 1. 126. τη) χανααν (D 84. χανααμ, d *chanaam*): 13. 177* om | κατεκληρονομησεν cum NABCDEHLP 13. 61. al^{60} fere cat Chr^{2,247} Thphyl^{3} ... ς (= Gb Sz) κατεκληροδοτησεν cum minusc vix mu

κληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, 20 ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προφήτου.
21 κἀκεῖθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κείς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, ἔτη τεσσεράκοντα·
22 καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα

1 Sam 8. 5 10, 21. 16, 1

Ps 88 (89), 21

Thphyl^{b}. Praeterea ς Ln Ti add *αυτοις* cum ACD^{2}EHLP al pler vg syr^{utr} arm Chr ... omisimus cum ℵBD* 13. 40. 61. sah cop | *αιτων*: D* syrP c.* *των αλλοφυλων*

20. *ως ετεσιν τετρ. και πεντηκ.* ante *και μετα ταυτα* (Gb') cum ℵABC 13. 15. 18. 36. 40. 61. 137. cat vg (*quasi post quadringentos et quinquaginta annos, et post haec*, ita et. Bed$^{90.\ 61}$ ex vg$^{cod\ suo}$) sah (om *μετ. ταυτ.*) cop (om *ως*) arm ... ς Ti *και μετα ταυτα* (D* d syr^{utr} ar^{e} aeth^{ro} om *με. ταυ.*) ante *ως* (D* *εως*, d *quasi*, syr^{sch} aeth om) *ετε. τετρα. και πεντ.* cum D^{2}EHLP al pler aeth^{PP} Bed$^{retra\ 120.\ 140}$ ex Gr, item (vide ante) D* d syr^{utr} ar^{e} aeth^{ro} :: pro testium ratione non tam quaerendum est quid offensionis in se contineat lectio Elz., quam quid fuerit cur a lectione codicum ℵABC discessum sit. Quorum quidem coniuncta auctoritas deserenda non est nisi gravissima ac satis evidens caussa suadeat. Est autem ea quam praebent lectio minime ita comparata ut non possit non ad emendatorem referri. | *εδωκεν*: E (et. Bed^{retra} ex Gr) 14* syr^{utr} sah arm Chr^{9,247} add *αυτοις* | *προφητου* sine articulo cum ℵA^{vid}B 61. ... ς Ln Ti *του προφ.* cum CDEHLP al pler Chr

21. *βασιλεα*: 61. *-λεων* | *ο θεος* (96. post *σαουλ* pon): 4* 16. 23. 26. 34. 37. 46. 56. 66. 68. 80. 105. e^{ser} om. Item codd^{lat} ap Wtst, quos ex correctoriis Romanis ille habere videtur, monente ad h. v. Luca Brugensi „non est omittendum nomen *Deus*." | *κεις* cum ℵABCD ... ς *κισ* cum EHLP al omn^{vid} | *βενιαμειν* cum ℵABC 13. (61. *-μειμ*) ... ς *βενιαμιν* cum DEHP al pler; item L k^{ser} al^{vid} *βενιαμην* | *τεσσερακ.* cum ℵAB^{a}C ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B^{2}EHLP al pler ... D 61. $\bar{μ}$

22. *τον* (D om) *δαυ. αυτοις* cum ℵABD sah cop ... ς *αυτοις τον δα.* cum CEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} arm aeth Chr^{9,247} | *δαυειδ* hoc loco plene ℵBD; per compendium ACEHLP, altero loco et. ℵ ... ς Gb *δαβιδ*, Sz *δαυιδ*: cf ad Mt 1, 1 | *ευρον* (et. Or^{2,596} et^{2,968} Eus$^{ps\ 88}$ Ath^{196} etc): E *ηυρον* | *τον του ιεσσ.* et. Or^{2,596} Eus$^{ps\ 88}$ Ath^{196} ... D 34. *τον υιον ιεσσ.*, Or$^{2,968\ libere}$ (*ευρον ανδρα κατα την καρδ. μου δαυ. υι. ιεσσ.*) *υιον ιεσσ.* | *ανδρα* et. Or^{bis} Eus^{ps} Ath Hil^{94} et^{1117} etc ... B* Ath^{codd} Hil$^{codd\ aliq}$ om | E om *ανδρα κατ. τ. καρδ. μου οσ*: quod in manifesto errore positum est. Folio enim 111 recto exeunte, verso ineunte scriba codicis octo stichos ex praegressis male repetierat. Hinc factum est ut exeunte eodem folio verso iustum spatium octo stichorum deesset. Nihilominus alteros quattuor: *μαρτυρησας* | *ηυρον* | *δδ* | *τον του ιεσσαι*, litteris minutis adscripsit, alteros vero: *ανδρα* | *κατα* | *την καρδιαν μου* | *οσ*, praetermisit.

κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.
23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν
Le 2, 8 pp τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ
προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ
Ἰσραήλ. 25 ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ
Le 3, 15 Io 1, 27 pp ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ
εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ
γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος
τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν
Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς

---

23. τουτου ο θεος απο του σπερματος (ℵ* om απ. τ. σπερμ., supple): D ο θεος οιν απο του σπερμ. αυτου | ηγαγεν cum ℵABEHLP 61. al fere^{60} vg cop aeth Ath^{196} Chr$^{9,249\,com}$ Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) ηγειρε cum CD 13. al mu cat^{220} (addit^{com} ηγειρε λεγει, ουκ εκτισε· τον γαρ οντα ηγειρεν, ου τον μη οντα) tol sah syr^{utr} arm Chr$^{9,247\,txt}$ Thdrt^{4,28} Thphyl^{b} | σωτηρα ιησουν cum ℵABCEP (D σω. τον $\overline{\text{ιν}}$) 15. 18. 40. 61. 69. 100. 105. al sat mu vg syr^{utr} sah cop arm Ath Thdrt Thphyl^{b} (al^{10} Chr^{9,247} et^{249} om $\overline{\text{ιν}}$) ... HL al^{50} aeth^{utr} (Chr^{9,249} ex edd^{aliq}) Thphyl^{a} (txt et^{com}) σωτηριαν. Qui error ex antiqua scriptura ortus est. Commutarunt enim ϹΡΑΙΝ cum ϹΡΙΑΝ, sive ϹΩΤΗΡΑΙΝ cum ϹΩΤΗΡΙΑΝ.

24. ιωαννου: BDE^{T} d^{ser} ιωανου | παντι: HLP al plus^{50} Chr$^{9,249\,com}$ (non $^{247\,txt}$) Thphyl^{a} et^{b} om | τω λαω: AHLP al^{50} fere Chr^{com} Thphyl^{a} et^{b} om λαω. Item ℵ* post παντι τω iam inceperat ισρ., sed antequam absolvisset, λαω ισρ. reposuit. | ισραηλ (24. al aliq του ισρ.): 68. 104. sah om

25. επληρου: DE^{T*} -ρουν | ιωαννης (BDE^{T*} ιωαννης) sine articulo cum ℵABCDKH 61. 101. 180. al$^{8\,ser}$ al pauc cat Thphyl^{a} ... ς Τι ο ιωαννης cum LP al pler Chr^{9,247} Thphyl^{b} | τι εμε cum ℵAB 61. (τι μαι) sah aeth ... ς Τι τινα με c. CDEHLP al pler vg cop syr^{utr} arm Chr (ς vere sic: τινα με υπον. ειναι; ουκ etc) | εγω: E 68. 12^{lect} tol Bed$^{retr\,141}$ ex Gr Thphyl^{b} add ο $\overline{\chi\varsigma}$ | αλλ: D αλλα | μετ εμε: D* μεθ εμε

26. και οι εν: B om και | και οι εν υμιν φοβ. τον θεον: aeth^{ro} (non item^{pp} sed om εν υμιν) om | εν υμιν: AD 61. εν ημιν | τον θεον: E Bed$^{retr\,141}$ ex Gr add ακουσατε | ημιν cum ℵABD 13. 19. 33. 61. c^{ser} sah syr^{p} mg ... ς Ln Τι υμιν cum CEHLP al pler vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ cop arm aeth Chr | ο λογος: C 6. 36. 65. 133. 180. d^{ser} al aliq arm (aeth^{utr} *hic sermo vitae*) add ουτος | ταυτης: C 18. 37. 133. 180. al pauc arm aeth syr^{sch} ar^{e} om | εξαπεσταλη cum ℵABCD 13. 61. al^{20} cat^{221} Chr ^{9,247} ... ς απεσταλη cum EHLP al longe plu Thphyl^{a} et^{b}

27. εν ιερουσαλ. cum ℵABDHLP al plu cat^{221} ... CE 13. 61. al^{20} Chr^{9,247} et^{248} om εν, item vg (ut e, non item d) *habitabant Hierusalem* | οι αρχοντ. αυτων: D* d vg οι αρχ. αυτης (*eius*) | τουτον αγνοησαντες: D*vid μη συνιενται ο (ita potius iudice Scriv quam αγνοουνται ο), d *non*

φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες Lc 23, 22
ἠτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα
τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς Lc 23, 53
μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς ὤφθη
ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας 1, 3 10, 41 a
εἰς Ἰερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

---

intellegentes, D^{s} τουτον αγνοουντες | και τας φωνας: DE^{gr*} d E και (D* d om) τας γραφας, item syr^{sch} | κρινοντες: D και κρ.

28. ευροντες: D vg sah cop syr^{P} c.* aeth^{utr} add εν αυτω | ητησαντο (ita et. ℵ^{c}; ℵ* ητησαν τον) πειλ. αναιρ. αυτον: D* κρεινοντες αυτον παρεδωκαν πειλατω ινα εισ αναιρεσιν, d *iudicantes autem eum tradiderunt pilato ut interficeretur*; D^{s} vero non tam anteponi his sed eorum loco poni voluit ητησαντο πιλατον ανερεθηναι, quae quidem postea uncis inclusa sunt | πειλα- cum BD ... ς Ln Ti πιλατ. cum ℵACEHLP etc :: cf ad Lc 23, 6 ubi πει- ℵABDRT, ad Lc 23, 13 et 20 ubi ABDT, et alibi

29. ετελεσαν cum ℵABCEHLP etc, D* ετελουν (sed d *consummaverunt*), D^{s} ετελεσιν: inrepsit in edd. nonnullas (et edd), ut etiam Wtstenii, vitium ετελησαν, a quo tamen et ς et ς^{e} (1624. 1633. 1656. 1678. 1685) liberae manserunt | παντα cum ℵABCDEHLP al longe plu Chr ^{2,247} ... ς (= Gb Sz) απαντα cum 13. e^{ser} al vix mu | τα περι αυτου γεγραμμενα (et. vg syr^{P}): E syr^{sch} τα γεγραμμ. περι αυτ. | γεγραμμενα (DE^{gr*} add εισιν, quemadmodum d habet *quae de illo scripta sunt*): D* d add ητουντο τον πειλατον τουτον μεν σταυρωσαι, και επιτυχοντες παλιν και (iam pergitur καθελοντες), d *petierunt pilatum hunc crucifigi et inpetraverunt iterum et* (pergens *deposuerunt de ligno*). Similiter syr^{P} ^{ms} post γεγραμμενα sic: *Postquam crucifixus esset, petierunt a Pilato ut de ligno detraherent eum. Impetraverunt, et detrahentes eum posuerunt in sepulchro.* | ξυλου: E syr^{sch} σταυρου | εθηκαν (13. εθαψαν): D* και εθηκαν (item d *et deposuerunt de ligno et posuerunt*)

30. ο δε θε. ηγειρ. αυτον (E Chr ^{2,247} αιτ. ηγ.) εκ νεκρων: D nil nisi ον ο θεοσ ηγειρεν, d *quem deus vero excitavit*

31. οσ (ℵ^{c} οσ ex ωσ restituit): D e sah cop ουτοσ | επι ημερασ πλειουσ τοισ etc: D τοισ συναναβαινουσιν (E^{s} -βασιν, d *ascenderunt*) αυτω απ. της γαλ. εισ ιερ. εφ ημερασ πλειονασ (E^{s} πλειουσ) | νυν cum ℵ (sed post εισιν pon) AC (D αχρι νυν) 13. 15. 18. 27. 29. 40. 61. 68. 69. 105. 180. al plus^{10} cat (137. e^{ser} ut D) vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} (sed vg syr^{P} *usque nunc*, arm *etiam nunc*, aeth^{ro} ut ℵ) ... ς (= Gb+ Sz) om cum BEHLP al plu aeth^{PP} Chr ^{2,248} :: similibus locis 2, 32. 3, 15. 5, 32. 10, 39 νυν non legitur nec inlatum a testibus est, hinc neque hoc loco erat quod aliena manu adderetur | αυτου: H om

32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις
Ps 2, 7 Heb 1, 5 ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, 33 ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγρα-

---

32. πατερας: DE 47. 59. al pauc vg syr^{sch} aeth add ημων | επαγγελιαν γενομενην: D 95* 180. Hil^{37} et^{42} γενομ. επαγγ. .| ημων cum ℵABC^{c}D vg (tol υμων) aeth^{utr} Hil^{37} et^{42} (sed fluct lectio inter *nostris* et *vestris*) Amb$^{fid\ 5,556}$ Bed^{61} et^{141} ... ς Ti αυτων ημιν cum C^{3}ΚΗLP 61. al pler (etiam αιτων υμιν legitur) cat^{223} syr^{utr} arm Chr^{9,246} Thph^{1a} et^{b} ... sah αυτων, item Bed$^{retra\ 141}$ ex Gr (sed vdtr *nobis* non adscripsisse quoniam cum seqq coniunxit), cop plane om, 76. ημιν :: dubitari nequit quin τ. τεκν. ημων ad mutandum textum excitaverit. Insolenter illud quidem dictum est; nisi vero sensu careat, tenendum est. Qui lectionem αυτων ημιν scribis molestam fuisse putant prorsus errant. | ιησουν: D sah Amb^{fid} τον κυριον ιν χν, item 137. syr$^{P\ mg}$ Hil^{37} et^{42} τον κυρ. ημων ιν ... A αυτον εκ νεκρων (sed ista verba rescripta sunt)

33. ως και: D ουτως γαρ | εν τω πρωτω ψαλμ. γεγραπτ. cum D Or^{2,538} (ως γαρ γεγραπται, φησιν, εν πρωτω ψαλμ.) Hil^{37} (*sicut in ps.* 1. *scriptum est*) et^{42} (*sicut et in ps.* 1. *script. est*) cdd^{lat} ap Bed$^{61.62}$ (*quidam cdd habent: Sicut in primo psalmo scriptum est. Quod ita exponitur, primum et secundum psalmum compositos, qui et a beatitudine incipiat et in beatitudinem desinat.*) Or igitur sic (edidit Ruaeus$^{2,538\ sq}$ ex cod. Barocc. et schedis Combef. In cat. Corderii perperam tribuuntur ea verba Georgio, qui quandoque Gennadius appellatur): δυσὶν ἐντυχόντες ἑβραϊκοῖς ἀντιγράφοις ἐν μὲν τῷ ἑτέρῳ εὕρομεν ἀρχὴν δευτέρου ψαλμοῦ ταῦτα, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ συνῆπτο τῷ πρώτῳ. καὶ ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀππ. τό· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, ἐλέγετο εἶναι τοῦ πρώτου ψαλμοῦ· ὡς γὰρ γέγραπται, φησίν, ἐν πρώτῳ ψαλμῷ· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμ. γεγέννηκά σε. τὰ ἑλληνικὰ μέντοι ἀντίγραφα δεύτερον εἶναι τοῦτον μηνύει. τοῦτο δὲ οὐκ ἀγνοητέον, ὅτι ἐν τῷ ἑβραϊκῷ οὐδενὶ τῶν ψαλμῶν ἀριθμὸς παράκειται πρῶτος, εἰ τύχοι, ἢ δεύτερος ἢ τρίτος. Hilarius vero tractatum psalmi 2. exorditur prolixa de eadem re dissertatione: *Plures nostrum ambiguos fecit apostolica auctoritas, utrum psalmum hunc cohaerentem primo et veluti primi extimum* (sic ed. Veron., al. *extremum*) *putent esse, an vero subiacentem et secundum potius nominent. Namque in actis app. primum hunc haberi atque esse, sub oratione b. Pauli ita docemur: Nosque vobis – sicut in psalmo primo scriptum est: Filius meus* etc. *Ob hanc ergo apostolicam auctoritatem errore scribentium fieri creditur, ut in ordine secundus psalmus iste numeretur, cum primus esse ipso doctore gentium testante noscatur.* Iam pergit ita ut alterum numerum ad consuetudinem Hebraeorum, alterum ad LXX interpretes referat. Paulum vero antiquiorem tenuisse modum facit, „ut Hebraeus ipse et Hebraeis praedicans Hebraeorum consuetudine uteretur.“ Testantur vero etiam alii multi psalmos primum et secundum antiquioribus temporibus in unum contractos esse. Quorum antiquissimus est Iustinus, qui apol. 1, 40.

πται· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά. 35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 36 Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν δια- Is 55, 3 Ps 16, 10 Act 2, 27 ss

---

utrumque psalmum uno tenore affert (εἴρηνται δὲ οὕτως· μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ usque μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτόν). Cf et. Eus^{pe} 12 εἰκότως ἄρα μιᾶς οὔσης τῆς διαιρέσεως συνημμένοι παρ' ἑβραίοις εἰσὶν οἱ δύο ψαλμοί. Item Apollinarius interpres psalmorum (Gall^{5,259}) in ps. 2.: Ἐπιγραφῆς ὁ ψαλμὸς εὑρέθη δίχα, Ἡνωμένος δὲ τοῖς παρ' ἑβραίοις στίχοις etc. Propius ad locum Actorum accedere propteresque plus ad confirmandam lectionem valere videtur Tert^{marc} 4,22, ubi ex optimis edd editur: *atque in primo psalmo: Filius meus es tu.* Similiter Cyp^{testim} 1,12, sed invitis edd. „antiquissimis" (teste Agellio ap Sab) *secundo* edi consuevit ..... ς (= Gb) *εν τω ψαλμω των δευτερω γεγραπτ.* cum ELP al pler vg syr^{p} (item *scriptum est in ps.* 2. syr^{sch} sah cop, *dixit in ps.* 2 aeth) Chr^{9,248} Cosm^{11,484} Amb^{fid} 5,555, item H 4. 66. 76. 100. os^{cr} *εν τω δευτερ. ψα. γεγρ.*, 104. *εν ψα. τω δευ. γε.* ... HABC 13. 40. 61. 69. 80. 98^{mg} 105. 180. arm *εν τω ψα. γεγρ. τω δευτε.* Inde Ln edidit *ε. τ. ψαλμ. γεγρ. τω πρωτω* (sine teste, sed coniunctis cum ABC testimonio codicis D) ... 46^{*vid} („mss^{lat}" ap Erasm: cui testimonio vix quicquam tribuendum est, nec Erasm ipse aliud quam codicem vel potius codicem testimoniorum Cypriani spectasse videtur) *ψαλμω* sine numero. Idem testari dicitur „Bed^{gr}", at Bed$^{retr\,141}$ (non ex Gr) exscribit locum Hilarii ibique per incuriam omittitur *primo* lin. 6 ab imo. In eis vero quae antecedunt ipse Hil libere scripsit *id quod nunc in psalmo est.* Item Hes^{presb} laudatur, nescio unde (ex catenis? Vix recte). | *γεγεννηκα σε*: D syr^{p} ^{mg} add *αιτησαι παρ εμου και δωσω σοι εθνη την κληρονομιαν σου και την κατασχεσιν σου τα περατα της γης* (:: ex ps. 2, 8)

34. *οτι*: D 137. Hil^{27} et^{42} *οτε* (d *quando*, Hil *cum*) | *ανεστησεν αυτον*: E 69. syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{b} add *ο θεος* | *μελλοντα* (37. 56. Thphyl^{a} *μελλων*): E 32. 66. k^{scr} Chr^{9,248} add *αυτον* | *εις διαφθοραν*: 13. om | *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Sz *δαυιδ*. Cf ad Mt 1, 1

35. *διοτι* cum NAB 61* 97. 98^{mg} ... ς *διο* cum CEHLP 13. 61** al pler eat^{225} Chr^{9,248} ... D^{gr} (contra d *ideoque*) syr^{sch} ar^{e} aeth om | *εν* (13. add *τω*) *ετερω*: D *ετερωσ*, vg *alias*, d *alia* (corrige *alias*?), sah cop *in alio loco*

36. *δαυειδ*, ut v. 34 | *μεν* (exprim e syr^{p}): D 26. vg om | *και προσετεθη*: 13. om | *προσ τουσ* (*τουσ* om ς^{e} 1633, non 1624 nec 1656 sqq): C* *προυσ* (υ erasum, sed *τουσ* non suppletum) | *ειδεν* cum NBELP etc ... ACD *ειδεν* (iidem omnes v. sq *ειδεν*)

φθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις
Ro 4, 8 ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις·
Hab 1, 5 41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

---

37. ον: D^{gr*} o | *o θεος*: 61. om. Praeterea h 17. 40. al aliq om versum (propter *ομοιοτελευτον*), item 1^{lect} (ob eandem causam) vv. 36 et 37

38. *εστω υμιν* cum BCDELP al pler vg etc ... ℵA 105. *υμιν εστω* :: cf 28, 28 ubi pro *εστω υμιν* B al pauc *υμιν εστω* | *δια τουτου* cum ℵAB^{3} CDLP etc ... E 65. 67. 183. d$^{scr.}$ aeth^{utr} *δι αυτου* ... P* 15. 18. 33. 34. 47. 59. 73. 101. 180. cat *δια τουτο* | *αφεσις* (D^{gr} *-σεις*): A *αφεσιν* | *αμαρτιων*: syr^{p} c.* add *et paenitentia*, quae eadem D inter *και* et *απο* add *ν.* sq sic: *και μετανοια απο*

39. *απο παντων* sine *και* cum ℵAC* am fu demid aeth^{pp} ... ς Ti *και απο παντ.* cum BC^{3}(D)ELP al omn^{vid} vg^{cle} tol sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} Chr^{9,248} | *ηδυνηθητε* cum ℵBCD*ELP etc ... A 98* 99. *εδυνηθητε* ... D^{gr2} *ηδυνηθημεν* | *εν νομω* cum ℵABCD 13. 40. 61. 93. 180. h^{scr} cat Chr^{9,248} ... ς *εν τω νομω* cum ELP al pler Thphyl^{a} et^{b} | *μωυσεως* cum ℵBCE 1. 13. 21. 38. 47. 61. 68. 69. 177. 1^{lect} al^{5}matth al^{4} scr (sed hi^{4} et al *-σεσ*) d (*moysi*) etc (et. Chr) ... ς *μωσεως* cum AD^{gr}LP al plu | *εν τουτω*: D^{gr} syr^{p} ^{mg} add *ουν*, d demid *enim* | *πιστευων*: I add *επ αυτω*, item sah *in hunc* | *δικαιουται* (*ουται* ℵ* rescripsit pro *ωθηται*): D 137. syr^{p} ^{mg} add *παρα* (137. add *τω*) *θεω*

40. *επελθη* (ita ℵ^{c}; ℵ* *απελθη*, al^{5} Chr^{9,251} ^{com} *επελθοι*) sine additam cum ℵBD 13. 18. 36. 73. 180. cat^{226} am tol ... ς add *εφ υμας* cum ACEILP al pler vg (et. fu demid) syr^{utr} sah (*ne quod dictum est per prophetam veniat super vos*) cop arm aeth

41. *ιδετε*: C Bed$^{retr a\ 143}$ ex Gr *ακουσατε* | *καταφρονηται*: ℵ^{c} ex *-νησατε* restituit | *και θαυμασατε* (ℵ *-σετε*): I 14. 66** 73. 76. 104. 126^{**mg} 137. k^{scr} o^{scr} c^{scr} syr^{p} Chr^{9,248} ot^{251} *και επιβλεψατε* (k^{scr} Chr^{248} *εμβλ.*) *και θαυμασατε* (c^{scr} *-ζετε*). Item E 5. 7. 8. 25. 27. 29. 32. 42. 57. 69. 105. 106. a^{scr} al pauc Bed^{retr} ex Gr *και θαυμασ. και* (E Bed^{gr} om) *επιβλεψατε* :: cf LXX | *οτι εργον εργαζομ. εγω* cum (ℵ vide post) ABD 13. 61. k^{scr} vg sah syr^{utr} arm. ℵ sic: *οτι εργον* o (o om) *εγω* (per incuriam intactum mansit) *εργαζομ. εγω* ... ς *οτι εργον εγω εργαζ.* (E ego *εργαζ.* sic) cum CEILP al pler cat demid aeth^{utr} Chr^{bis} ... h h^{scr*} ^{vid} cop om *εγω* | *εργον* sec cum ℵABCI (pro spatio) 13. 61. al sat mu cat vg sah cop arm aeth^{ro} Thphyl^{b} ... DE LP al^{50} cat tol syr^{utr} aeth^{pp} Chr^{bis} Thphyl^{a} om, hinc Gb^{o} | δ (Gb″) cum ℵABCDEILP al plus^{50} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... ς (= 8z) ϕ cum 1. al mu cat^{227} | *εκδιηγηται*: AL al^{6} *εκδιηγειται* ... D* 33. 34. 68. 100. *εκδιηγησεται* | *εκδιηγ. υμιν*: D add *και εσειγησαν*, item syr^{p} c.* *et tacuit*

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ

---

42. *εξιοντ. δε αυτων* cum ℵABCDEI 13. 61. a^{ser} al^{30} cat vg sah cop syr^{sch} (add *ab eis*) et^{p} arm Chr^{9,356} ... ς (= Gb Sz) *εξιοντ. δε εκ της συναγωγης των ιουδαιων* cum minusc mu Thphyl^{a}. Item L al mu Thphyl^{b} *εξι. δε αυτων εκ τ. συν. των ιουδ.* (104. k^{ser} om *των ιουδ.*). Libere aeth^{utr}: *et rogarunt eos ut sibi nuntiarent hunc sermonem in alio sabbato. Et exeuntibus eis ex synagoga secuti sunt* etc (v. 43). | *παρεκαλουν*: ℵ om (excidit stichus) ... B *ηξιουν* idque post *εως το με. σαββ.* pon. Dedimus autem *παρεκαλουν* sine additam cum ℵA(B)CD(E)I al plus^{30} cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add *τα εθνη* cum LP al longe plu | *μεταξυ* (d e vg etc *sequente*) et. syrp ^{mg} ^{gr}: D *εξης*, 104. *επιόν*, 37. add *τουτεστιν το ισομενον* (ut Amm^{cat227} exponit *ἀντὶ τοῦ τὸ ἐσόμενον*) | *τα* (D* om) *ρηματα ταυτα* cum ℵABCDEL al plu vg rell Chr Thphyl^{b} ... 4. *τον λογον* ... P h 1. 4. 26. 33. 36. 42. 47. 57. 59. 101. 104. 126* 177* al^{3ser} al plus^{15} Thphyl^{a} om *ταυτα*, hinc Gb^{o} (addit vero „totus versus e variis glossematibus coisse videtur")

43. *λυθεισης δε*: ℵ* add *αυτοις*, non item ℵ^{c} | *των σεβομενων*: E syr^{utr} (non item ar^{e}) cop add *τον θεον*. Item Bed^{gr}: *Melius legitur* et colentium deum, *sicut in Graeco vidimus*. | *τω παυλω και τω* (DL b^{ser} om) *βαρναβα*: syr^{sch} *αυτοις*. Praeterea 137. syrp c.* add *αξιουντες βαπτισθηναι* | *προσλαλ. αυτοις* cum ℵABCDI (pro spatio) 61. al sat mu cat (et. vv. pler) Chr^{9,356} et (quo loco *αυτους* sq om)^{356} Thphyl^{b} ... Gb^{90} Sz Ti om *αυτοις* cum ELP h al plus^{50} vg Thphyl^{a} | *επειθον* (d *persuadentes*): D* *επιθοντο* | *αυτους*: 61. *αυτοις*, A* *αυτου* | *προσμενειν* cum ℵABCDE 61. al^{90} cat Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *επιμενειν* cum LP al plu Thphyl^{a} | *τη χαρ. τ. θεου*: D syrp ^{mg} add *εγενετο δε καθ ολης της πολεως διελθειν τον λογον του θεου* (syrp ^{mg} om *τ. θε.*), item E Bed$^{retr\ 143}$ ex Gr *εγενετο δε κατα πασαν πολιν φημισθηναι τον λογον* (*factum est autem per universam civitatem diffamari verbum*: ita et e et Bed)

44. *τω δε* (Gb′) cum ℵACD 13. 61. al sat mu e vg sah cop ... Gb Sz Ti *τω τε* cum BE^{gr}P (L al pauc *τοτε*) 15. 36. 40. 42. 57. al plus^{95} cat syr^{utr} aeth^{ro} (aeth^{PP} om copulam) Chr^{9,356} Thphyl^{a} et^{b} | *ερχομενω* cum ℵBC*DE^{2}ILP 61. al longe plu Chr (vg d e *sequenti*) ... Gb Sz Ln Ti *εχομενω* cum AC^{2}E* 13. 20. 33. 34. 40. 73. 126. 12$^{lect\ 8pe}$ :: cf ad Lc 13, 33, item (quibus ll. *εχομενη* quum scriptum sit pauci discedunt: qua re confirmatur *εχομενη* minime ab usu alienum esse, quemadmodum etiam *εχομενως* satis usitatum est. Recte Mtthaeius *εχομενη* elegantius esse dixit.) Act 20, 15. 21, 26 | *πασα*: D *ολη*, e vg

κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. 47 οὕτως γὰρ ἐντέ-

---

universa, d *tota* | *τον λογ. του κυριου* cum ℵAB^{3} 13. 15. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 100. 105. 180. a^{ser} cat am fu tol sah ... ς *τ. λογ. του θεου* cum B*CELP al longe plu vg^{cle} demid cop syr^{utr} arm Chr (:: cf v. 46 sqq et 8, 25) ... D *παυλου*, praetereaque add *πολιν τε* (d om) *λογον ποιησαμενου περι του κυριου*

45. *ιδοντες δε* (61. om *δε*): D *και ιδοντ.* | *τους οχλους*: aeth^{ro} om ... D *το πληθος*, item sah arm | *τοις*: DE 14* syr^{sch} add *λογοις τοις* (D* om *τοις*) | *παυλου* cum ℵAB 56. c^{ser} ... ς Ti *του παυλου* cum CD EILP 61. al pler cat Chr^{9,256} | *λαλουμενοις* cum ℵABE 13. 33. 34** 61. ... ς Ti *λεγομενοις* cum CDILP al pler cat Chr ... 64. 97. *ειρημενοις* | *αντιλεγοντες και* cum DIP 40. al plu syrP Chr Thphyl^{a} et^{b} ... E 14* *εναντιουμενοι* (et. 14* *-ομενοι*?) *και* ... Gb^{0} Ln om cum ℵABCL 5. 7. 8. 13. 15. 18. 27. 33. 34. 36. 61. 65. 68. 69. 73. 100. 105. 180. al^{3} a^{ser} al pauc cat vg syr^{sch} sah cop aeth arm :: verba *αντιλ. και* qui omittunt haud dubie plus auctoritatis ab ipsis testibus habent quam qui scribunt. At ut allena manu esse inlata credi nequeunt, ita cur expulsa sint clarum est. Mitius locum emendare sibi videbatur qui *εναντιουμενοι* (*-ιο-*) substituit. Est igitur locus iste eiusmodi ut a lege quam sequimur plerumque eximendus videatur. Ceterum D quantopere passim inter omnes testes excellat constat.

46. *παρρησιασαμενοι* (23. 37. 56. *-ζομενοι*): D 105. *παρρησιασαμενος* (D* *-σιαμενος*) | *τε* cum ℵABCD^{gr} 15. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. o^{ser} aeth cat ... ς *δε* cum EILP al pler syr^{utr} cop Chr^{9,256} ... vg *tunc* (*tunc constanter Paulus* etc), sah arm om copulam | *ο βαρναβας*: D 68. c^{ser} Thphyl^{a} om *ο* | *ειπαν* cum ℵABD 61. ... ς *ειπον* cum EILP al pler Chr. Praeterea D add *προς αυτους* | *ην* et. Or$^{3,348.}$ $^{742.}$ $^{758.}$ ^{792} Cyr$^{esa\ 37}$ Bas$^{eth\ 304}$ ... D post *πρωτον* pon, C 177. o^{ser} om | *αναγκαιον* et. Or$^{3,348.}$ $^{742.}$ $^{758.}$ ^{792} Bas$^{eth\ 304}$ Cyr$^{esa\ 37}$ Tert$^{fug\ 6}$ ... D^{gr} om | *πρωτον* (ita Or tantum^{3,348} Tert$^{fug\ 6}$): 100. Or$^{3,742.}$ $^{758.}$ ^{792} Bas$^{eth\ 304}$ Cyr$^{esa\ 37}$ om | *επειδη* et. Or^{3,142} Bas$^{eth\ 304}$ Chr^{9,256} Cyr$^{esa\ 37}$ ... C 33. 34. 36. 61. Or$^{3,147.}$ $^{742.}$ $^{758.}$ ^{792} Chr^{9,200} *επει*. Scripsimus autem sine *δε* cum ℵ*BD* 180. cat^{228} sah cop syrP Thphyl^{a} (non valet Or^{3,204} *ην γαρ τουτο ποτε ποιμνιον κυριου, και επει αναξιους εκριναν εαυτους*) ... ς Ti add *δε* cum ℵ^{c}A(C)D^{2}ELP al pler vg (*sed quoniam*) syr^{sch} arm aeth Or^{quinquies} (*sedquater επει*) Bas^{eth} Chr^{9,256} et (*επει*)^{200} Cyr^{esa} Thdrt$^{2,224.}$ ^{447} et^{4,975} Thphyl^{b} | *κρινετε*: D* *κρινατε*, d am fu *iudicastis* (am *deiudic.*), Tert$^{fug\ 6}$ *existimastis* ... E vg Thdrt^{ter} post *εαυτους* pon (item Tert^{fug} *nec dignos vos aeterna vita existimastis*): non item Or Bas Chr Cyr etc | *στρεφομεθα* (d e vg *convertimur*; Ter^{fug} *convertimus nos*): E add *ημεις*

ταλτια ἡμῖν ὁ κύριος· τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰς Es 49. 6 Lc 2, 32
σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον
καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τε-
ταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου καθ'
ὅλις τῆς χώρις. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας
γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπή-
γειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς
ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν Lc 9, 5

---

47. εντεταλται: 8. 61. εντελλεται ... D* 47mg e^{ser} Cyr$^{esa\,87}$ Thdrt^{2,447} εντεταλκεν | ημιν: 76. 95. 97. 99. 104. 137. c^{ecr} al pauc ante εντετ. pon ... D^{Gr*} 57*vid om | ο κυριος (et. $\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ om ο ... sah (*sic enim scriptura dicit*) aeth (similiter ac sah) *scriptura*. Praeterea DE 28. Cyp^{248} add ιδου (:: ut LXX) | τεθεικα (L al aliq τεθηκα) σε εις φως (Aug$^{unit\,eccl\,9,858}$ *posui te lumen*): D φως τεθεικα (D^{Gr2} τιθ. φως) σε, Cyp *lucem posui te* | εθνων: D^{Gr} am fu demid tol Aug$^{unit\,eccl}$ Hier $^{esa\,6,63}$ τοις εθνεσιν, *gentibus*, Cyp *inter gentes*, d *super gentibus* | εις σωτηριαν: syrP c.* add *gentibus*

48. ακουοντα δε: D syr^{sch} aeth και ακου. | εχαιρον et εδοξαζον: P al fere^{25} εχαιρεν, item P^{vid} 97. 177** 8^{pe} e^{ser} g^{ser} (sunt isti^{25} ex illis^{25} qui εχαιρον) εδοξαζεν | εδοξαζον: D εδεξαντο (d *exceperunt*), item Aug$^{unit\,eccl\,9,858}$ *perceperunt* et^{corr} et gra ^{10,755} *exceperunt* | τον λογ. του κυριου cum NACLP 13. 40. 61. al longe plu (in A litterae ν λογον του $\overline{κυ}$ prima manu rescriptae) cat d e vg sah Chr^{9,257} ... $BD^{Gr}E^{Gr}$ 26. 27. 29. 78. 97. 137. 180. 8^{pe} cop arm Aug$^{unit\,eccl}$ (non item^{corr} et gra) τ. λογ. του θεου ... 68. c^{ecr} aeth ar^{e} τον θεον, et aliter legitur | επιστευσαν: 137. c^{ecr} syrP add τω λογω του θεου (137. κυριου) | αιωνιον: B -νιαν

49. διεφερετο δε: D a^{ser} syr^{sch} aeth και διεφερετο ... 12^{lect} syrP sine copula | καθ ολης cum NA 13. 33. 34. 40. 45. 69. 78. 104. 105. a^{ser} k^{ser} ... ς Ln Ti δι ολης cum BCDELP al longe plu Chr^{9,257} :: δια cum διεφερετο (Chr^{257} τουτεστι διεκομιζετο) magis quam κατα convenire videbatur

50. παρωτρυναν: D^{Gr*} -τριψαν, 61. Oec^{116} παρωξυναν | τας ευσχημονας cum $\aleph^{c}$ABCD 13. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 61. 73. 105. 138. 180. cat sah cop syr^{sch} etP arm ... ς (= Gb 8s) και τας ευσχ. cum $\aleph^{*}$ELP al pler vg aeth Chr^{9,257} | διωγμον: DE θλιψιν (D add μεγαλην) και διωγμ. | επι τον παυλον: D (al teste Millio, sed nec apud Wtst nec Mtthaeium nec Scriv) om τον | βαρναβαν sine articulo cum NABCDEL 13. 40. 47. 61. 69. 100. 105. 137. 177* 12^{lect} al^{3} ^{ser} cat Chr Thphyl^{b} ... ς (Gb^{os}) praem τον cum P al longe plu Thphyl^{a} | εξεβαλον: 40. -λαν | αυτων: B om

51. των ποδ.: R al^{15} syrP Chr ^{9,257} Thphyl^{b} praem απο

ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον· 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπλη-
ροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς
τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι
Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντες
Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν
ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ
τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντος

51. ποδῶν sine αυτων cum ℵABC 13. 18. 36.40. 61. 69. 78. 97. 105. 180. a^{ser} k^{ser} cat vg syrP arm ... ς (Gb^{0}) add αυτων cum DELP al pler syr^{sch} sah cop aeth Chr | επ αυτους: E εισ αυτους | ηλθον: D^{gr} κατηντησαν | εισ: E add το

52. οι δε cum ℵCDELP 61. al pler sah cop syrP arm Chr^{9,257} ... Ln Ti οι τε cum AB 13. 18. 33. 34. 37. 100. a^{ser} cat vg syr^{sch} aeth :: οι δε inter οι δε et εγεν. δε mutatum cum οι τε

XIV. 1. εγενετο δε etc: syr^{sch} (non item ar^{c}) *et venerunt et introierunt synagogam Iudaeorum* etc | αυτους: D^{gr} αυτον | ουτως: D add et E praem προσ αυτους, similiter syr^{sch} | των ιουδαιων (ℵ^{c}): ℵ* om | πιστευσαι: D πιστευειν ... E θαυμασαι, sed post πολ. πληθοσ add και πιστευσαι | ιουδαι. τε και ελληνων: L ελλ. τε και ιουδ. | πολυ πληθοσ: 4. 68. 69. 80. 96. 99. 142. al^{3} scr πλ. πολ.

2. απειθησαντεσ cum ℵABC 13. 61. al fere^{20} cat Thphyl^{b} (vg *qui increduli fuerunt*, contra e *qui autem increduli erant iudaei*) ... ς απειθουντεσ cum ELP al plu Chr Thphyl^{a} ... D om (vide post) | οι δε usque επηγειραν: D syrP mg οι δε (d om) αρχισυναγωγοι των ιουδαιων και οι αρχοντεσ τησ συναγωγησ (syrP non expri τ. συναγ.) επηγαγον (d *incitaverunt* item syrP) αυτοισ (d syrP om) διωγμον κατα των δικαιων (syrP om κα. τ. δικ.) | επηγειραν: E syrP txt add διωγμον (vide ante D syrP mg) | κατα τ. αδελφων: D demid syrP mg add ο δε κυριοσ εδωκεν ταχυ ειρηνην, item E ο δε κυριοσ ειρηνην εποιησεν. Huc spectat Bed^{gg}: *Quod in Graeco sequitur: Deus autem pacem fecit, quidam codices Latini minus habent.* Cf etiam correctorium Romanum: *Non subiicias* Deus autem pacem fecit.

3. διετριψαν: A διετριβον ... D διατριψαντεσ (sed d *commorati sunt*) ... E syr^{sch} etP c. ob. sah cop add εκει | παρρησιαζομενοι: D παρησιασαμενοι (* παρησιαμενοι, cf ad 13, 46), 68. παρρησιασαμενοι | επι τω λογω cum ℵ*A (eandem lectionem sequi videtur syr^{sch}, item habet ed. Aldina. Eadem verbi μαρτυρειν constructio Heb 11, 4.) ... ς Ln Ti τω λογω cum ℵCBCDELP al omn^{vid} (vg *in domino testimonium perhibente verbo gratiae suae*) Chr^{9,258} | διδοντοσ cum ℵ 4. 21. (corrigendus enim Wtst, apud quem hi^{3} διδοντεσ habere dicuntur) 133. (et

σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ 5, 18
τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ
σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰου-
δαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,
6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν
καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· 7 κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο,

---

61. και praemisso) ... Gb Sz Ln Ti διδοντι cum ABDEP al plus[50] (et διδοιντι et δοντι legitur) cat Chr, item vg sah cop syr[utr], quae interpretum testimonia etiam ad διδοντος trahi posse videntur ... ς (= Gb Sz) και διδοντι cum CL al permu arm aeth Thphyl[a] et[b] :: dure dictum est διδοντος. Leniebant qui vel διδοντι vel και διδοντι substituerunt.

4. εσχισθη δε: D ην δε εσχισμενον | οι δε: D αλλοι δε | αποστολοις (syr[scb] *adhaerebant apostolis*): D syrP [mg] add κολλωμενοι δια τον λογον του θεου

5. εθνων τε (e *gentium autem*): D al aliq Chr[9,258] om τε (nec exprim vg etc) | ιουδαιων: D praem των | υβρισαι κ. λιθοβ. αυτους: E υβρ. αυτους κ. λιθ.

5 et 6. Hos vv. syrP [mg] sic habet: *Et iterum excitaverunt persecutionem secundo Iudaei cum gentibus, et lapidantes eos eduxerunt eos ex civitate, et fugientes pervenerunt in Lycaoniam, in civitatem quandam quae vocatur Lystra, et Derben.*

6. συνιδοντες (61. συνειδοντες, 33. 34. Thphyl[a, 114 cod] συνειδοτες): D* d add και (sah συνειδον δε και κατεφ.) | κατεφυγον: C[3] 33. 40. 69. al Thphyl[a cod] add (et[c]21. 26. 41. praem) οι αποστολοι, item 47. 68. Thphyl[b] οι αποστ. βαρναβας και παυλος | D* λυκαονιας | λυστραν cum NABC[3]D[3]EHLP etc ... Ln εις λυστρ. cum C*D* (et d *in lystra*) | περιχωρον: DE add ολην, vg praem *universam*

7. ευαγγελιζομ. ησαν cum NABDE[1] 13. 40. 61. 73. 12[elect] c[acr], item vg *evangelizantes erant* (sed fu *evangelizaverunt*) ... ς Ti ησαν ευαγγελ. cum CEHLP al pler Chr. Praeterea D add και εκειηθη ολον το πληθος επι τη διδαχη (d *in doctrinis*)· ο δε παυλος και βαρναβας διετριβον εν λυστροις. Item E add τον λογον του θεου· και εξεπλησσετο πασα η πολυπληθια επι τη διδαχη αυτων· ο δε παυλος και βαρναβας διετριβον εν λυστροις, quo respiciens Bed[63] sic: *et ibi erant evangelizantes. Sequitur in Graeco, et commota est omnis multitudo in doctrina eorum. Paulus autem et Barnabas morabantur in Lystris.* Ad quae rursus addit: *Et hi quoque versiculi in quibusdam codicibus nostris non habentur.* Reperiuntur autem in vg[stzt], Luc vero Brugensis adnotat: *Non facile addenda sunt subsequentia in quibusdam codicibus verba: Et commota est – in Lystris* (ut ex Bed dedimus)

8. εν λυστροις: DE om hoc loco, postquam supra addiderunt, vide ad v. 7. | εν λυστρ. αδυνατος hoc ordine cum ℵ*B ... ς Ln Ti αδυν. εν λυστρ. cum ℵ[c]ACHLP etc | εκαθητο: D 137. ante αδυνατ. τοις ποσιν

χωλὸσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, ὃσ οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 *οὗτοσ ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντοσ, ὃσ ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι,* 10 *εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺσ πόδασ σου ὀρθόσ. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει.* 11 *οἵ τε ὄχλοι ἰδόντεσ ἃ ἐποίησεν Παῦλοσ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντεσ· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντεσ ἀνθρώποισ κατέβησαν*

---

pon | *χωλοσ*: D om, hinc Gb^{0} | *μητροσ*: D* *τησ μητρ.* | *αυτου* sine *υπαρχων* cum NABCDE 13. 14** 15. 18. 33. 40. 61. 105. 137. 180. c^{ecr} al^{5} cat (nec exprim vg arm syr^{utr} aeth) ... ς (= Gb Sz) add *υπαρχων* cum HLP al longe plu (69. a^{ecr} *ων*) Chr^{9,25s}, item cop :: cf 3, 2 | *περιεπατησεν* cum NABC 61. al^{15} fere cat ... ς^{e} *περιεπεπατηκει* cum DEHLP al longe plu Chr

9. *ουτοσ* (perperam N add *οικ*, nec deletum est): E 40. 68. syrP aeth *και ουτοσ* (c^{ecr} *και αυτοσ*) | *ηκουσεν* (Gb**) cum NADEHL 13. 61. al plus^{20} cat vg syr^{sch} cop arm aeth Chr^{9,25s} ... ς *ηκουε* cum BCP al plu sah syrP | *λαλουντοσ* (N^{c}): N* 4. 23. 37. 56. 66** 100. *λεγοντοσ* ... D add *υπαρχων εν φοβω* | *οσ* (sah add *δε*) *ατενισασ αυτω*: D *ατενισασ δε αυτω ο παυλοσ*, E *προσ ον ατενισασ ο παυλοσ* | *εχει πιστιν* cum NAB CD 13. 21. 40. 61. 69. 73. 105. 180. 12^{lect} a^{ecr} k^{ecr} cat am fu demid tol syr^{utr} sah aeth ... ς *πιστ. εχει* cum EHLP al pler vg^{cle} am (cop *quod esset fides in eo*) Chr

10. *μεγαλη φωνη* cum NBCD* 61. k^{ecr} ... ς Ti *μεγ. τη φω.* cum AD^{2} EHLP al pler cat Chr | *αναστηθι* cum NABEHLP 61. al longe plu vg cop syrP ^{txt} aeth Chr^{9,25s} Thphyl^{a} ... Ln praem *σοι λεγω* (40. al om *σοι λε.*) *εν τω* (E om) *ονοματι τοιεκυριου* (13. 14. 80^{mg} e^{ecr} om τ. *κυρ.*, E sah arm add *ημων*) *ιησου χριστου* (15. 18. 68. al cat Thphyl^{b} om *χρι.*) cum CDE al fere^{25} cat sah syr^{sch} etP ^{mg} arm Thphyl^{b} Bed^{68} ex Gr (*tibi dico in nomine domini Ies. Chr.* sine *nostri*). Cf etiam Ir$^{int\,5,\,12,\,9}$ *quum - Paulus - a nativitate claudum in nomine domini nostri Iesu Christi ambulare fecisset* :: cf 3, 6 | *ορθοσ* (A *ορθροσ*): EG^{r}HP al^{20} syrP ^{mg} Thphyl^{a} *ορθωσ*. Praeterea D syrP ^{mg} add *και περιπατει* | *και* pri: E tol add *παραχρημα*, item D syrP ^{mg} *ευθεωσ παραχρημα* | *ηλατο* cum NABC (D* *ανηλατο*, D^{2} *ανηλλατο*) 61. al fere^{25} (item 33. 40. 68. 105. al^{10} fere *ηλλατο*, E *εξηλλατο*) cat vg (*exilivit et ambulabat*) sah cop Chr^{9,25s} ... ς (= Gb Sz) *ηλλετο* cum H (*ηλετο*) LP al plu syr^{utr} arm Thphyl^{a} et^{b} | *και περιεπατει*: B* cop om *και* ... demid add *comlaudans deum*

11. *οι τε οχλ.* cum NAB 15. 36. 40. cat^{284} syr^{sch} aeth (cop *igitur* pro τε) ... ς *οι δε* cum CDEHLP 61. al pler vg sah syrP arm Chr | *ιδοντεσ*: C *ιδοτεσ* | *παυλοσ* cum NABCDE 13. 137. 180. c^{ecr} 12^{lect} cat Chr^{9,25s} ... ς *ο παυλοσ* cum HLP al pler | *την φωνην*: D om *την* | *αυτων* (N^{c}): N* om (1. 25. 100. o^{ecr} 8P^{e} *αυτων την φω.*) | *λυκαονιστι* (D 68. *λυκαωνιστι*): L *-ιστῃ*, 61. *-ιστὴ* ... syr^{sch} *regionis*, sah *linguæ suæ* | *ανθρωποισ* (N^{a}; N* *-ποι*): D 1. l^{ecr} *τοισ ανθρ.*

πρὸσ ἡμᾶσ, 12 ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸσ ἦν ὁ ἡγούμενοσ τοῦ λόγου. 13 ὅ τε ἱερεὺσ τοῦ Διὸσ τοῦ ὄντοσ πρὸ τῆσ πόλεωσ, ταύρουσ καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺσ πυλῶνασ ἐνέγκασ, σὺν τοῖσ ὄχλοισ ἤθελεν θύειν. 14 ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβασ καὶ Παῦλοσ, διαῤῥήξαντεσ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰσ τὸν ὄχλον, κράζοντεσ 15 καὶ λέγοντεσ· ἄνδρεσ, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖσ ὁμοιοπαθεῖσ ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶσ ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὅσ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ 4, 24

12. ιαλ. τε (Chr^{9,261}): D^{Gr} 38. 40. 95* 104. 105. al$^{3\,ser}$ e Chr^{9,259} Cyr$^{cat\,236}$ ex. δε ... d cop om copulam | τον (D om) ante βαρναβαν sine μεν cum ℵABC*(D) 36. 37. 45. 56. 61. 137. 180. 12^{lect} cat vg sah arm ... ς (Gb^{oo}) τον μεν cum C^{3}EHLP al pler cop syrP Chr Cyr$^{cat\,236}$ | δια cum ℵABCP* al pler syrP $^{mg\,Gr}$ (Eus$^{dem\,180}$ τινὰ μὲν αὐτῶν τὸν ἑρμῆν εἶναι, τινὰ δὲ τὸν δία νενομικέναι) ... Ti διαν cum DEHLP^{2} 15. 40. 61. 68. 12^{lect} o^{scr} ... syr^{sch} circumscribit *dominum deorum* | επειδη (ℵ^{c}): ℵ* k^{scr} επει (ℵ* επι) | ο ηγουμενοσ cum ℵABC^{3}EHLP al pler cat Chr ... C*D 45. 46. c^{scr} om ο

13. ο τε cum ℵABC^{2} 15. 18. 36. 40. 105. a^{scr} c^{scr} cat vg syr^{sch} aeth Chr ^{9,259} (C* *Τοτε*, 61. 12^{lect} τοτε ο) ... ς ο δε cum EHLP al pler sah cop syrP Thphyl^{a} etb. Item D 96. οι δε ιερεισ - ενεγκαντεσ - ηθελον | διοσ του οντοσ: D 137. του οντοσ διοσ | προ (C* προσ): 61. πρω (sic) των πυλων | τησ (D* om) πολεωσ sine additam cum ℵABC*D 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 105. 118. 180. 12^{lect} a^{scr} cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add αιτων cum C^{3}EHLP al longe plu syrP Chr | ταυρουσ: D add αυτοισ | στεμματα: E 137. c^{scr} add αυτοισ | ενεγκασ: vide ante de D | ηθελεν: DH al plus^{20} tol Thphyl^{a} ηθελον, idque Gb'. Cf etiam aeth^{PP} *et adduxerunt sacerdotem Iovis - et voluerunt sacrificare eis.* Item aeth^{ro} *et adduxerunt sacerdos Iovis - et voluerunt sacrificare eis.* | θυειν: D επιθυειν (d *immolare*)

14. ακουσαντεσ: D ακουσασ | οι αποστολοι: D syr^{sch} om | αυτων cum ℵ*CDEHLP al pler Chr^{9,259} ... Ln εαυτων cum ℵ^{c}AB 13. 14* 18. 36. cat. Praeterea D^{Gr*} add και (item d syr^{sch} *consciderunt vestimenta sua et exilierunt ad* etc) | εξεπηδησαν cum ℵABC*DE 13. 61. al fere^{15} cat Chr Thphyl$^{a\,com}$ ... ς (= Gb Sz) εισεπηδησαν cum C^{3}EHLP al longe plu Thphyl$^{a\,txt}$ etb | εισ (C^{3}): C* επι

15. και (sah om) λεγοντεσ: D* κ. φωνουντεσ (d *vociferantes*) ... 18. 100. om | τι: A* ει (pro εισ?) τι | και ημεισ: D om και | D* ομοιοιπαηθεισ (^{3} erasit η) | εσμεν υμιν (m^{69} *nos similiter et vos passibiles sumus homines*) et. Ath^{1,27}: C 38. 40. 68. 93. 105. 118. al$^{3\,ser}$ Ir$^{int\,197}$ Chr$^{9,265\,bis}$ (non item ^{259}) Thdrt^{3,186} Thphyl^{b} υμιν εσμεν (et 13. υμιν post ανθρωπ. pon) ... E 137. om υμιν | υμασ (et. Ath^{1,27}): D m^{69} flor Ir^{int} υμειν τον θεον, atque iidem et E pergunt οπωσ (E ινα) απο τουτ. των ματ. επιστρεψηται (E επιστρεψητε) | επι θεον ζωντα (Gb'') cum ℵ^{c}AB

τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 16 ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· 17 καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. 18 καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ

17, 24 ss

CD^{2}E 18. 25. 40. 61. 105. 12^{lect} al^{2} ^{ser} cat Ath^{1,27} ... ℵ* *επι θεον τον ζωντα*, D* al aliq Thdrt^{4,306} *επι τον θε. ζωντα*, 38. *επ. τον ζωντ. θεον* ... ς *επ. τον θε. τον ζωντα* cum HLP al pler Chr^{9,265} | *οσ εποιησεν*: D *τον ποιησαντα* | *και τ. θαλασσαν* (et. Ath^{1,27}): 18. om

16. *οσ*: D *ο* | *παντα*: D^{Gr*} *κατα* | *ταισ*: L^{tregτοισ}

17. *καιτοι* cum ℵ^{c}ABC* 18. 61* 12^{lect} a^{ser} Ath^{1,27} ex^{edd} priorib et^{edd} ... DE *καιγε* ... ς Ti *καιτοιγε* cum ℵ*C^{2}HLP 61** al pler cat Ath^{1,27} ed bened Chr^{9,265} Thdrt^{4,724} | *αιτον* cum ℵ*ABE c^{ser}* ... ς Ti *εαυτον* cum ℵ^{c}CDHLP al fere omn (sed D post *αφηκεν* pon) Ath Chr Thdrt. Latini *semetipsum* (ut e m^{60} vg Ir^{int}), *se ipsum* (d) | L *ἠφηκεν* (sic) | *αγαθουργων* (Gb″) cum ℵABC 13. 15. 18. 36. 37. 40. 61. 69. 98^{mg} 105. 180. 12^{lect} a^{ser} cat Ath^{1,27} ... ς *αγαθοποιων* cum DELP (H *αγαθοπων*) al pler Chr Thdrt | 61. *ουρανονθεν* | *υμιν* cum ℵ*BCDEHLP al fere^{40} cat m^{60} flor syrP arm Ir$^{int\ 197}$ stier (ex cdd^{plu}) Ath Thdrt ... ς (= Gb Sz) *ημων* cum minusc plu cop; syr^{sch} sah *illis* ... ℵ^{c}A 18. 61. vg aeth Ir^{int} (ex cdd^{3} et edd^{aliq}) plane om, hinc Gb^{60} | *υετουσ διδουσ*: ℵA 18. 61. 68. 69. 73. 105. 12^{lect} al^{2} ^{ser} vg cop *διδ. υετ.* Libere m^{60} flor *dans vobis pluviam aeternam fructiferam* | *και καιρουσ*: E^{Gr} om *και*, vide ante m flor | D *εμπιμπλων*, KP *εμπιμπλων* | *ταασ*: D* om | *υμων* cum ℵ*BCDE 61. al^{25} m^{60} flor am fu demid tol syrP arm Ir^{int} Ath (ex edd aliq) Thdrt Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *ημων* cum ℵ^{c}AHLP al plu vg^{cle} cop aeth Ath$^{1,27\ ed}$ Chr^{9,265} Thphyl^{b} ... syr^{sch} ar^{e} sah Ath ex$^{edd\ a}$ *eorum*, *αιτων*. Cf Lucbrug: „*Non mutes* nostra *primae personae in* vestra *secundae.*“

18. *μολισ*: D *μογισ* (item ut ubique sah cop) | *κατεπαυσαν*: C* *-σαντο* | *αυτοισ*: C 8. 4^{mg} 18. 15. 18. 20** 25. 31. 33. 34. 36. 47. 61. 68. 73. 95* 98^{mg} 103. 104* 137. 180. k^{ser} cat^{226} syrP ^{mg} arm add *αλλα πορευεσθαι εκαστον εισ τα ιδια*

19. *επηλθαν* cum ℵAB 61. ... ς *επηλθον* C. CDEHLP al pler | *επηλθ. δε* C. ℵABHLP al plu vg syr^{sch} eP^{txt} sah cop aeth Chr^{9,266} ... CDE 3. 4^{mg} 18. 15. 18. 31. 40. 61. al fere^{40} syrP ^{mg} arm ar^{e} Bedr$^{etra\ 142}$ ex Gr *διατριβοντων δε* (D^{Gr*} d om, sed d post *επηλθ.* addit) *αυτων και* (C om) *διδασκοντων επηλθ.* (40. post *αυτων* add *εκει*, item 98. *εν λυτροισ*) :: receperat Ln$^{ed\ min}$ ita ut *διατριβ. αυτων και διδασκ.* cum antecedd. coniungeret, pergens *επηλθ. δε* | *απο αντιοχειασ* (ℵ* *-χιασ*) *και εκον. ιουδαιοι*: D syrP ^{mg} *τινεσ ιουδαιοι απο εκον. και αντιοχιασ*, item E vg Bedr$^{etra\ 142}$ ex Gr *τινεσ απο αντιοχιασ και εκον. ιουδαιοι* |

πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς 2 Co 11, 25
πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι· 20 κυκλωσάντων δὲ τῶν
μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην· 21 εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, 22 ἐπιστηρίζοντες
τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ

και πεισαντες (D *επεισεισαντες*, d *cum istigassent*, e *commovenles*) *τους οχλους*: C 3. 4^{mg} 15. 18. 31. 61. al^{30} fere (pauci variant) syrP ^{mg} arm *και διαλεγομενων αυτων παρρησια επεισαν* (31. 61. 95* al mu *ανεπεισαν*) *τους οχλους αποστηναι απ αυτων λεγοντες οτι ουδεν αληθες λεγουσιν αλλα παντα* (61. *αλλ απαντα*) *ψευδονται* | *λιθασαντες*: A 15. 18. 36. 180. cat *λιθοβολησαντες* | *εσυρον* cum ℵABCHP 61. al longe plu cat ... DEL al^{12} Chr^{9,366} *εσυραν* | *εξω* (ℵ^{c}): ℵ* om | *νομιζοντες* cum ℵABD 13. 40. 61. ... ς *νομισαντες* cum CEHLP al pler cat Chr | *αυτον*: D post *τεθν.* pon | *τεθνηκεναι* cum ℵABC 18. 15. 18. 29. 36. 61. 69. 78. 96* 98** 105. al^{2} ^{acr} cat ... ς *τεθναναι* cum DEH LP al pler Chr

20. *των μαθητων* ante *αυτον* (DE^{gr}* d *αυτου*) cum ℵABCD 15. 31. 38. 40. 61. 95* 113. 137. 180. al^{4} ^{acr} cat Chr ... ς *αυτον* (L 31* al *αυτων*) *των μαθητων* cum EHLP al pler vg Thphyl^{a} et^{b}. Praeterea E aeth add *αυτου*, item sah *et vespera facta esset* (praecedit *quum autem discipuli circumdedissent eum*) | ℵ* a *την πολιν* ad *την πολιν* versu 21. aberravit, suppl ℵ^{c} | *την πολιν*: D *την λυστραν πολιν* | *τη επαυριον*: D* *την επ.* | *εξηλθεν*: H al pauc *εισηλθεν*

21. *ευαγγελιζομενοι* cum ADEHP a^{ter} ... ς *ευαγγελισαμενοι* cum ℵ^{c}BCL 61. al fere omn cat (vg etc *cumque evangelizassent*) Bas$^{eth\,307}$ Chr^{9,366} | *τε* cum ℵABCHLP etc (et. Bas^{eth}) ... DE 40. 96. sah cop *δε* | *την πολιν εκεινην* (d *in illa civitate*): DE^{gr} *τους εν τη πολει* | *ικανους*: D *πολλους* | *υπεστρεψαν* (d e vg *reversi sunt*): DE^{gr} *υπεστρεφον* | *εισ την λυστραν*: D 93. 113. h^{scr} Chr^{9,366} Thphyl^{b} om *την* | *και εισ ικον.* (BD *εικ.*) *και εισ αντιοχειαν* (ℵE *-χιαν*) cum ℵA(B)CE^{gr} 3. 13. 40. 61. 68. 69. 95* 100. 105. 180. ℵ^{acr} (ℵ 33. 34. *εισ* pri habent sed om sec, 18. 31. om pri sed habent sec) cat syr^{utr} ... ς om *εισ* utrumque çum DHLP al longe plu e (*reversi sunt in lystram et iconium et antiochiam*; contra vg *reversi sunt Lystram et Ic. et Ant.*) Bas$^{eth\,307}$ Chr

22. *παρακαλουντες* sine copula cum ℵ*ABEHLP al pler cat^{230} d fu tol sah cop Bas$^{eth\,307}$ Chr^{9,366} ... C 2. 25. 68. 69. 100. 105. 137. al^{2} ^{scr} syr^{utr} arm aeth Thphyl^{b} *και παρακαλουντες*, item ℵ^{c}DE^{gr} *παρακ. τε*, vg *exhortantesque* | *εμμενειν* cum AB^{2}CDEHLP etc ... ℵB* 61. *εμμενειν* (61. *-νην*) (:: Gal 3, 10 etiam ℵB *εμμενει*) | *εισελθειν* et. Or$^{1,257.\ 2,749.\ 815}$ Petr$^{alex\ can}$ (Gall^{4,96}) Ephr^{302} Bas$^{eth\,307}$ ... DE^{gr}* *ελθειν* | *του*

θεοῦ. 23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. 24 καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν, 25 καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀτταλίαν, 26 κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. 27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλη-
1 Co 16, 9 σίαν, ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν

θεου et. Or^{1,257} Petr^{alex} Chr^{9,267} ... 32* 68. 100. Or^{2,749} et^{815} Ephr Bas^{eth} των ουρανων

23. δε: 13. τε | κατ (D 105. a^{ser} κατα) εκκλησ. πρεσβυτερ. cum ℵABCD 3. 13. 31. 33. 40. 61. 69. 95* 105. 180. al^{2} ^{ser} cat vg syr^{sch} arm ... ς πρεσβυτ. κα. εκκλησ. cum EHLP al pler sah cop syrP aeth Chr | προσευξαμενοι: D πρ. δε, 27. 29. 68. 103. al^{2} ^{ser} και προσευξ., 4. πρ. τε (similiter sed libere interpretes aliquot) | αιτους: L -τοις | πεπιστευκεισαν: d e vg crediderunt ... D 68. 78. 137. c^{ser} e^{ser} πεπιστευκασιν (78. 137. c^{ser} και πεπιστ.)

24. και διελθοντες: D cop διελθ. δε | την πισιδιαν: ℵ praem εις | ηλθον: D -λθαν | εις την παμφυλ. cum ℵBCE 13. 40. 61. 68. 73. 98. 180. cat ... ς Ln om την cum ADHLP al pler Chr. Libere sah venerunt Pergen Pamphyliae, et quum loquuti essent verbum in illo loco etc

25. εις την (A om) περγην cum ℵ*A 61., item d apud pergen, am fu demid in pergen ... ς Ln Ti εν περγη cum ℵ^{c} (sed idem priorem lectionem vdtr revocasse) BCDEHLP al pler Chr^{9,267} | τον λογον sine additam cum BDHLP al pler sah cop aeth Chr^{9,267} ... ℵAC 13. 20. 33. 34. 40. 61. 81. 137. k^{ser} vg syr^{sch} etP c.* arm add του κυριου, item E του θεου | ατταλιαν cum ℵAB*CDE al^{4} matth 180. cat^{240} ... ς Ln ατταλειαν cum B^{2}HLP al pler (L al aliq αταλ.) ... aeth *Italiam*. Praeterea D 137. syrP c.* add ευαγγελιζομενοι αυτους

26. απεπλευσαν: H ανεπλευσαν ... B* om | αντιοχειαν: ℵE -χιαν. Cf scholion codicis 103: σημειωσαι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι εἰς μίλητον ἐχειροτονήθησαν οἱ περὶ βαρνάβαν καὶ παῦλον. ἄλλο δὲ ἀντίγραφον εὗρον ἔχον ἀντὶ μιλήτου εἰς ἀντιόχειαν, ὃ καὶ πιθανώτερον. Eadem verba Oec$^{com\ 119}$ leguntur, ubi etiam in verbis sacris contextis εισ μιλητον pro εισ αντιοχ. editum est.

27. συναγαγοντες: 56. 61. συναγοντες ... D συναξαντες | ανηγγελλον cum ℵABC 15. 18. 33. 34. 40. 61. cat (sed B* ανηγελλον, 61. ανηγγελον) syr^{sch} cop ... D ανηγγειλον ...: ς ανηγγειλαν cum HLP al pler (31. -γελαν) d vg syrP arm aeth; item E 68. 105. k^{ser} Bas$^{eth\ 297}$ Chr^{9,268} απηγγειλαν | εποιησ. ο θεος cum ABCEHLP al pler vg (sed am *dominus* pro *deus*) etc ... ND 25. 69. 96. 105. 183. 180. al^{2} ^{ser} sah Bas$^{eth\ 297}$ ο θε. εποι. | μετ αυτων: D αυτοις (D$^{Er\ 2}$ om) μετα των ψυχων αυτων

τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. 28 διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

XV.

1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς Gal 5, 25 2, 1
ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε
σωθῆναι. 2 γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον 15, 7
καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους

---

28. διετριβ. δε sine εκει cum ℵABCD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 81. 113. 180. cat vg arm aeth ... ς (= Gb Sx) add εκει cum EHLP al pler syr^{utr} sah cop Chr | ουκ (61. om) ολιγον: ℵ* ουχ ολιγ.

XV. 1. απο της ιουδαιας: 8. 137. syrP ^{mg} add των πεπιστευκοτων απο της αιρεσεως των φαρισαιων | εαν: A* αν | περιτμηθητε (Gb″) cum ℵAH (sic^{S} ex περιθμητε) CD 13. 15. 18. 36. 40. 73. 180. cat Const^{6}, ^{12,1} Epiph^{113} ... ς περιτεμνησθε cum EHLP al pler Amm$^{cat\,242}$ Chr ^{2,272} | τω εθει τω cum ℵABC* 61. ... ς Ti om τω sec cum C^{3}DEHLP al fere omn cat Const Amm^{cat} Chr (libere Epiph^{113} και φυλαξητε τον νομον μωυσεως pro τω εθει τω μωυ.) | μωυσεως cum ℵBCEH 61. al sat mu (et. L^{treg}) ... ADLP al plu μωσεως ... syr^{sch} *legis*. Sic vero D sah syrP ^{mg}: περιτμηθ. και τω εθει μωσεως περιπατητε (sah και περιπ. τω εθ. μωυσ.). Item Const post μωυσεως add: και τοις αλλοις εθεσιν οις διεταξατο περιπατητε | δυνασθε et. Const Chr Epiph Amm$^{cat\,242}$ ... C δυνησησθαι, 15. 18. 36. 180. cat δυνησεσθε | σωθηναι: 31. περισωθηναι

2. γενομ. δε cum ℵBCDE^{vid}L 4. 15. 18. 26. 33. 34$_{2}$.36. 61. 69. 73. 100. 105. 180. al$^{32\,scr}$ cat sah cop (syr^{sch} aeth *et facta est*) ... ς Ln γεν. ουν cum AEHP al longe plu d vg syrP arm Const^{6,12,1} Chr^{2,274} | στασεως (d *seditione*): DE^{vid} εκτασεως | και ζητησεως cum ℵABCDHLP al plus^{70} cat Const Chr Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sx) και συζητησεως cum minusc ut vdtr pauc Thphyl^{b} ... E 68. vg cop om, hinc Gb^{00} | τω sec: DE om | προς αυτους (d *ad eos*): DE^{vid} συν αυτοις | εταξαν (E -ξαντο) usque προς τους αποστολους: D syrP ^{mg} ελεγεν γαρ (d *autem*) ο παυλος μενειν ουτως καθως επιστευσαν διϊσχυριζομενος (d om)· οι δε ελθοντες απο ιερουσαλημ παρηγγειλαν αυτοις τω παυλω και βαρναβα και τισιν αλλοις αναβαινειν προς (d om) τ. αποστολ. (d *statuerunt eis paulo et barnabae et quosdam alios ascendere apostolos et presbyteros*). Quae ex Quesnellio ad h. l. Sabatarius attulit, ea ex D libere vertit ipse Quesnellius. Affert vero etiam ex bodl codice vetere Latino verba *dicebat enim Paulus manere sic sicut crediderunt.* (Post haec pergere dicitur *statuerunt* etc) | αλλους εξ αυτων: ℵ εξ

καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.
3 *οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.* 4 *παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν.* 5 *ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.*

αυτ. αλλ. | *πρεσβυτερους*: C 180. cat praem *τους* | *εις ιερουσαλημ*: E *εν ιερ.* (et. e *in hierusalem*) | *περι του*: D 137. praem *οπως κριθωσιν επ αυτοις* (D^{2} 137. *αυτων*), atque eadem syrP c.* add post *περι τ. ζητ. τουτ.*

3. *προπεμφθεντες* (vg *deducti*, d *praemissi*): E *εκπεμφθ.*, e *dimissi* | *την τε φοιν.* cum ℵBCD 46. 61. 180. (*τε* enim pro *δε* ap Sz legendum vdtr) cat ... ς om *τε* cum AEHLP al pler Chr | *και*: DH 1. 8. 23. 25. 31. 47. 56. 98. 99. 100. 8^{pc} al^{4} ^{ser} Thphyl^{A} add *την* | *σαμαριαν* c. ℵCDEH ... ς Ln Ti *σαμαρειαν* cum ABLP al certe pler | *εκδιηγουμ.* (ℵ^{a}): ℵ* 4* 25. *διηγουμ.*

4. *παραγενομενοι*: 40. *-ναμενοι* | *εισ ιερουσαλημ* (e *in hierusalem*, d *hierusalem*) cum ℵCDEHLP al pler cat Chr^{9,274} ... Ln *εισ ιεροσολυμα* cum AB 61. 133. 137. k^{ser}, item vg *Hierosolymam* | *παρεδεχθησαν* cum ℵABD^{2} (*παρεδοθησαν*) 61. (:: nullo alio Ni Ti loco nisi Heb 12, 6 ex LXX) ... ς *απεδεχθησαν* cum CEHLP al pler Chr ... 15. 18. 37. 40. 100. 180. al pauc cat *υπεδεχθησαν*, k^{ser} *προσεδεχθ.* Praeterea CD (*μεγως*) 137. sah syrP c.* Ambp$^{s\,113,\,23}$ (pag^{1064}) add *μεγαλως* | *υπο της* cum ℵADEHLP 31. 61. al pler Chr ... Ti *απο της* cum BC 15. 18. 36. 180. cat | *και των απ.* (ℵ^{a}): ℵ* om *και* | *ανηγγειλαν τε* (ℵc; ℵ* om *τε*): D^{2} b^{ser} *απηγγειλαν τε* (D^{gr*} *απηγγειλαντες*, d *renuntiaverunt* sine copula) | *ο θεος*: D 38. 68. 96. 137. 142. Thphyl^{b} post *εποιησεν* pon. 61. post *μετ αυτων* | *μετ αυτων*: C^{3}HL 69. 105. al^{20} Thphyl^{b} add *και οτι ηνοιξεν τοισ εθνεσι* (HL *-σιν*) *θυραν πιστεωσ*

5. *εξανεστησαν* usque *λεγοντεσ*: D *οι δε παραγγειλαντεσ αυτοισ αναβαινειν προσ τουσ πρεσβυτερουσ εξανεστησαν λεγοντεσ τινεσ απο τησ ερεσεωσ των φαρισαιων πεπιστευκοτεσ*, item syrP mg *illi autem quum iussissent eos ascendere ad seniores, surrexerunt adversus apostolos, existentes qui crediderunt ex haeresi Pharisaeorum* | *τινεσ*: A add *ανδρεσ* | *φαρισαιων*: 18. *πρεσβυτερων* | *πεπιστευκοτεσ*: L 1* 25. 99. 104. 105. 106. al^{2} ^{ser} *πεπιστευκοτων*, item 1** 8. 20. 27. 28. 29. *των πεπιστευκοτων*, item alterutrum 126. 177. al pauc | *οτι*: E *ωσ* | *παραγγ. τε*: D^{gr*} *δε* pro *τε* | *μωυσεωσ* cum ℵBCEH al plu ... ADLP al plu (4matth 6^{ser} etc) *μωσεωσ*. Passim in minusc *-εοσ* pro *-εωσ* legitur.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς 15, 7
Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι
ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός 10, 9 ss
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
8 καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε 11, 15
καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 νῦν οὖν

---

6. *συνηχθ. δε* cum HADEHLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,274} ... Ti *συνηχθ. τε* cum BC 13. 61. 138. d^{ascr} vg aeth | *και οι πρεσβ.*: D om οι ... 137. syrP add *συν τω πληθει* | *λογου*: K 137. e^{ascr} syrP *ζητηματος*, 65. *ρηματος*

7. *δε*: 61. d syr^{sch} *τε* | *ζητησεως* cum HAB 13. 15. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 69. 100. 104. 105. al^{3} ^{scr} ... ς Ln Ti *συνζητησεως* (*συνζ-* c. CDK, ς *συζ-*) cum CDEHLP al longe plu Chr^{9,274} | *αναστας πετρος* (137. syrP ^{mg} add *εν πνευματι αγιω*): D* d *ανιστησεν εν πνευματι πετρος και ειπεν* | *οτι* (K^{c}): K* om | *εν υμιν εξελεξ. ο θεος* cum HABC 13. 40. 61. 69. 105. al cat^{244} arm^{ed} Const^{6,12,2} (Ir$^{int\ 199}$ *in vobis deus elegit*). Confirmant *εν υμιν* et. al mu (3 ap Scri) cop Chr^{9,274}; ordinem verborum confirmant et. am fu demid (Rebapt^{363} *in nobis deus elegit*) ... ς ο *θεος εν ημιν εξελεξατο* cum EHLP al longe plu vg^{cle} (*εν ημιν* et. am etc) syrP; item D *ημειν* (^{2}*εν ημ.*, d *in nobis*) ο *θεος εξελεξατο* (vide ante Ir^{int} et Rebapt) ... 31. 99. sah syr^{sch} aeth^{utr} vg^{cod} ap Gb plane om *εν υμιν* sive *εν ημιν*, om *εν* (ut D$^{Gr^{c}}$) etiam 16. 46. 137. | *δια του στοματος*: D*E 31* 96. om του | *τον λογον* (e^{scr} ante *τα εθνη* pon): P 2^{lect} om

8. *και ο καρδιογν. θεος* et. Ir$^{int\ 199}$ Rebapt^{363} Const^{6,12,2} Did$^{tri\ 2,6,8}$ ... D ο *δε καρδ. ο θεος* | *εμαρτυρησεν* (et. Const): C *διεμαρτ.* | *αυτοις* post *εμαρτυρ.* et. Ir^{int} Const (post *εμαρτ.* *αυτοις* perg *κορηλίῳ γάρ ποτε* etc) Did$^{tri\ 2,6,8}$ (Int ^{207}) Chr^{9,274} ... E vg sah Rebapt Amb$^{spir\ 655}$ om | *δους* sine *αυτοις* cum HAB 13. 61. Did (et^{Gr} et^{lat}) ... ς (sed Gb^{o}) Ln add *αυτοις* cum CEHLP al pler (105. post *αγιον* pon) cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Ir$^{int\ 199}$ Rebapt^{363} Const Chr; D vero add *επ αυτους* (d *super eos*) | το: 13. om (vdtr tantum το pri)

9. *και* ab initio (et. Ir$^{int\ 199}$ Rebapt^{363}): A* om | *ουθεν* cum EHLP 1. 2. 4. 31. 42* 45. 46. 56. 96. 98. 99. 106. 126. 13^{lect} al$^{4\ ser}$ Const^{6,12,8} (ex ed. Mansii) ... ς Ln *ουδεν* cum HACDE 13. 61. al plu cat Const edd rell Chr^{9,274} | *ημων τε* (*inter nos et illos* vg d e Ir^{int} Did$^{int\ 207}$; Latt igitur non exprim τε) et. Const^{6,12,2} Did$^{tri\ 2,6,8}$ ... D om τε

10. *νυν ουν* (et. Ir$^{int\ 199}$ etc): E *και νυν ουν* (e *et nunc ergo*), aeth *et nunc quoque*, Tert$^{pudic\ 21}$ *et nunc* | *ουν*: C*vid om

15, 28 Gal 5, 1 τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί,
2 Pe 1, 1 ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·

---

10. *τον θεον* et. Ir$^{int\ 199}$ Or$^{int\ 3,627}$ Const^{6,12,4} Eus$^{dem\ 6}$ Chr^{3,274} Thdrt^{1,619} et^{3,267} etc; item *dominum* Tert$^{pudic\ 21}$ Hil^{21} etc ... vg^{cod} ap Gb Hier gal 5,1 et alii pp^{lat} mu (ut Ambrst, vide ap Sab, etiam Haymo$^{apoc\ lib^1}$) om, ita ut iam legatur *quid temptatis imponere* vel similiter | *επιθειναι*: HL al mu *επιθηναι* | *ζυγον* (א^a, nisi suppl ipse^c): א* om

11. *του κυριου* cum ℵABCDEHLP al plu cat Const^{6,12,4} (sed om $\overline{\text{κυ}}$) Chr ^{3,275} Thdrt ^{1,619} ... ς (= Gb Sz) om *του* cum minusc vix mu | *ιησου* sine additam cum ℵABEHLP 61. al plus^{50} am fu demid tol sah cop^{sed} syr^P aeth^{ro} (Const nil nisi *του κυριου*) Chr Thdrt Tert$^{pudic\ 21}$ (alios vide ap Sab) ... ς (= Gb Sz) add *χριστου* cum CD 13. 31. al sat mu cat vg^{cle} syr^{sch} cop^{sed} arm aeth^{PP} Ir$^{int\ 199}$ (*per gratiam domini nostri Ies. Chr.*) Thphyl^{1b}. Libere, ut^{vid} Or$^{int\ 3,627}$ *per gratiam dei* | *πιστευομεν*: ℵD^{Gr*} *πιστευσομεν*

12. *εσιγησεν δε*: D syr^P c.* *συνκατατιθεμενων δε των πρεσβυτερων τοις υπο του πετρου ειρημενοις εσιγησεν* (lectio syr^P c.* exit verbo *ειρημενοις*, tum pergit sine * *εσιγησεν δε*) | *εσιγησεν*: C 69. c^{ser} *-σαν* | *παν* (11. 105. om) *το πληθος*: E 13. 31. 32. 33. 34. 68. 95. f^{ser} Thphyl^{1b} *απαν το πληθ.*, 42. 57. 69. a^{ser*} *το πληθ. απαν* | *ηκουον*: 31. 105. *ηκουε* | *βαρναβα κ. παυλου εξηγουμενων* (61. *-μενου*): D* *βαρναβαν κ. παυλον εξηγουμενοι* (d *barnabam et paulum exponentes*)

13. *απεκριθη ιακωβος λεγων*: D syr^{sch} (non item syr^P) *αναστας ιακωβος ειπεν*

14. *επεσκεψατο* (vg *visitavit*, Rebapt^{267} *visitaverit*, tol *suscitavit*, d e *prospexit*, Ir$^{int\ 199}$ *excogitavit*) et. Const^{6,12,5} Procop$^{esa\ 223}$: E *επελεξατο*, 137* *εξελεξατο*, 13. *εξελεξατο και επεσκεψατο* | *λαβειν εξ εθνων* et. Ir^{int} Rebapt Const etc: C *εξ εθν. λαβ.* | *τω ονομ. αυτου* cum ℵABCDE 61. al plus^{15} cat^{246} vg sah syr^{utr} arm (aeth^{utr} plane om *τω ονομ. αυτ.*) Ir$^{int\ 199}$ Rebapt^{267} Const^{6,12,5} Chr^{3,279} Procop$^{esa\ 223}$ etc ... ς (Gb^{00}) praem *επι* cum HLP al pler cop Thphyl$^{1a\ txt}$

15. *τουτω*: HL 1. 13. 17. 95. 96. 99. 100. o^{ser} *τουτο* ... D* d Ir$^{int\ 199}$ *ουτως* (*sic*; contra Rebapt^{267} *huic*) | *συμφωνουσιν* (*-μφ-* et. ℵABCE etc): D^{Gr*} *συνφωνησουσιν* (contra d: *et sic consonat* pergens *sermones prophetarum*)

16 *μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ* Am 9, 11.
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ
ἀνορθώσω αὐτήν, 17 *ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν*
ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ
ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα 18 *γνωστὰ*
ἀπ' αἰῶνος. 19 *διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν*
ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 *ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς*
τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας

---

16. *μετα* (et. Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{267} Const^{5,12,5}): D* d *μετα δε* | *αναστρεψω* (A* *-ψει*, sed corr ipse*): D *επιστρεψω* | *δαυειδ*: Sz *δαυιδ*, ς (et. Gb) *δαβιδ*, cf ad Mt 1, 1 | *κατεστραμμενα* (ℵ *-στρεμμ-*) cum ℵ(B) 13. 33. 34. Procop$^{esa\,228}$ ... ς Ln Ti *κατεσκαμμενα* cum ACDKLP (H *σκαμμενα* ipse *σ* supra scripto, corrupte) al pler Const^{6,12,5} Chr^{9,280}, ℵ *ανεσκαμμ.* (:: LXX editum est ex B etc *κατεσκαμμενα*, quod et. Cyr$^{amos\,219\,aq}$ confirmat; A vero *κατεστραμμενα*) | *ανοικοδομησω* sec: c^{vid} 68. *οικοδ.* (ita 105. priore loco)

17. *αν* (et. Const Proc): ℵ 69. 105. al$^{2\,acr}$ Chr^{9,280} et^{282} om | *κυριον* (et. Ir^{int} Rebapt Const Procop^{esa}): D *θεον* | *ποιων* cum ℵ*B (D^{Gr*} *ποιησεις*) d e vg Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{267} *faciens* (quo non tam o *ποιων* sed *ποιων* confirmatur) ... ς Ti o *ποιων* cum ℵACD^{2}EHLP al omn^{vid} Const^{6,12,5} Chr (:: ita LXX) | *ταυτα* sine additam cum ℵABCD 61. al plus^{12} vg cop aeth (sah post *λεγει ταυτα* pergit *γνωστα ταυτα απ αιων.* omissis *ποιων ταυτ.*) Ir^{int} Rebapt Const ... ς (= Gb Sz) *ταυτα παντα* cum ℵ al plu cat^{250} syr^{sch} arm Chr (:: ita et. LXX^{ed}, sed om *παντα* AB etc); item ELP 61^{15} syrP Thph^{a} *παντα ταυτα*

18. *γνωστα απ αιωνος* cum ℵBC 15. 18. 27. 29. 36. 61. 63. 65. 69. 100. 105. 183. 180. sah (vide ante) cop arm^{zoh}. Similiter 32. 42. 57* 69. a^{acr} *α εστι γνωστα* (69. a^{acr} add *αυτω*) *απ αιωνος* (57* add *αυτω*. Om id plane 32? 42?), item aeth^{ro} o *γνωστον εστιν απ αιωνος*, aethPP o *γνωστον εστι τω κυριω* (*θεω*) *απ αιωνος* ... ς (= GbSz) *γν. απ αιων. εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου* c. EHLP al pler (al aliq *γνωστα γαρ* etc) cat syrP txt Const^{6,12,5} Chr^{9,280}. Similiter syr^{sch} *nota sunt a saeculo opera dei* ... Ln *γνωστον απ αιωνος* (D etc add *εστιν*) *τω κυριω το εργον αυτου* c. AD vg syrP mg arm^{usc} Ir$^{int\,199}$ (d vg *notum a saeculo est domino opus suum* [d *op. ipsius*], Ir^{int} *cognitum a saeculo est deo opus eius*) ... Gb sine teste totum versum omitti volebat (Gb^{0}), Mttbaei multa de hoc loco disputat :: lectionem codicum ℵBC verissimam esse censeo. Apud LXX nil eiusmodi ad ea quae praecedunt additur. Hinc fluctuarunt dubii quid illis verbis facerent.

19. *κρινω*: 18. *αναπρεπω*.

20. *αλλα* cum ℵACDELP etc ... BCH 31. 61. 68. 69. 95. 180. al mu Const^{6,12,5} Chr^{9,280} *αλλ* | *του απεχεσθαι* cum ℵABCDLP etc ... ℵB om *του* | *των αλισγημ.* cum ℵBD^{Gr} 15. 18. 36. 61. 180. Oec^{122}, item e *ut abstinerent contaminationibus* ... ς Ti praem *απο* cum ACK^{Gr}HLP al pler cat

καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύ-

---

Const Chr, item d vg Ir^{int} (d Ir *abstineant a contam.*, vg *abstineant se a contam.*) | αλισγηματων: 81. 137. d^{ascr} αλισγισματων (d^{ascr} αλγισμ.), 68. αλγημαtων | και της πορνειας: aeth^{ro} (non itemPP) om | πορνειας ut ABCDHLP etc ... ℵB al πορνιας | και του πνικτου cum ℵCEHLP al pler (69. 105. a^{ascr} κ. τ. αιμ. κ. τ. πνικτ. κ. τ. πορν.) vg (vg pp^{lat} *suffocatis*) rell cat Chr^{6,280}, item (ita Ln) AB 13. 61. 177^{c} και πνικτου. Agnoscit etiam Const^{6,12,5} hunc in modum: απο των αλισγ. των εθνων, ειδωλοθυτου και πνικτου και πορνειας) :.. D Ir$^{int\,180}$ om, hinc Gb^{0} (ut iam reiecit Millius, cf Proll nr. 441). Praeterea quae auctoritates (Tert Cyp etc) eisdem verbis v. 29 adversantur, eaedem huc valere videntur. Vide ad v. 29 | και του (61. om) αιματος: D 7. 27. 29. 60. 69. 98^{mg} 106. al$^{4\,ascr}$ sah aeth Ir$^{int\,180}$ add και οσα μη θελουσιν (sic D, rell^{11} αν μη θελωσιν) εαυτοις (minusc pler αυτοις) γινεσθαι (D γειν.) ετεροις μη ποιειτε (ita D; rell^{11} ποιειν, item Ir^{int} aeth *aliis ne faciant*, sah ad verbum μη αυτο γινεσθαι ετε)

21. μωυσης cum ℵBCDH al plus^{20} cat^{251} etc ... ς μωσης cum ABE^{ff2}LP al longe plu | κατα πολιν τους κηρυσσ. αυτον (ita ℵ* ipse ex αυτου) εχει: C 8. 31. τους κηρυσσ. αυτ. κατ. πολιν εχει, D syr^{utr} κατα πολ. εχει τους κηρυσσ. αυτον (h. l. D^{gr} repetit εχει, item d *habent*)

22. εδοξε (-ξε cum ℵAB; Ti -ξεν cum CD^{3}EHLP etc): D^{gr} εδοξασεν | εκλεξαμενους: 13. 105. 137. a^{ascr} d^{ascr} -νοις | εξ αυτων: A om | αντιοχειαν: ℵE -χιαν | τω παυλω cum ℵABCE 13. 61. al longe plu^{vid} (13. 137. al aliq et. τω βαρν.) cat ... DHLP al fere^{40} Chr^{9,280} om τω, hinc Gb^{00} | καλουμενον (Gb′) cum ℵABCDEL 13. 15. 18. 36. 61. 73. 180. cat Const^{6,12,5} ... ς επικαλουμενον cum HP al pler Chr | βαρσαββαν cum ℵABCEHLP 61. al plus^{12} am sah cop Const; item D βαραββαν ... ς βαρσαβαν cum minusc longe plu cat vg^{cle} (et. demid) arm Chr ... fu aeth^{ro} βαρναβαν | ηγουμενους (ℵ^{c}): ℵ* -νοις

23. γραψαντες δια χειρος αυτων cum ℵ*AB vg (*per manus eorum*) cop aeth^{ro} ... ς γρ. δι. χει. αυ. ταδε cum ℵ^{c}EHLP 61. al pler cat syr^{sch} etP txt arm Const^{6,12,6} Chr^{9,280} ... C aethPP (sah) γρ. δι. χει. αυ. επιστολην περιεχουσαν ταδε (sah επιστολην ουτως), item D γρ. επιστολην δι. χει. αυτ. περιεχουσαν ταδε, item syrP ^{mg} *scribentes per manum eorum epistulam et mittentes, in qua erant haec.* Cf et. Rom. correct, ubi est: *Non subiicias, quod quidam*, epistolam continentem haec,

τεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς Gal 1, 7
ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

superfluit enim. | αδελφοι cum ℵ*ABCD 13. 61. vg arm^{usc} Ir$^{int\ 189}$ Ath ^{788} (est^{tri}, qui liber antea Vigilio adscribebatur) Pacian$^{paraen\ 4}$ (Gall ^{7,270}) ... 34. sah Or$^{int\ 4,655}$ om ipsum αδελφοι (Or^{int} *Apostoli et presbyteri fratribus qui sunt apud Antiochiam* etc, item sah) ... ς (Gb^{o}) Ti praem και οι cum ℵ^{c}KHLP al pler cat syr^{utr} cop arm^{zoh} aeth^{utr} Const ^{2,12,6} Chr ^{2,321} | τοισ κατα: C* om^{vid} τοισ (sunt enim τοισ κατα την αντι rescripta a C^{3}) | αντιοχειαν: ℵE -χιαν, ut v. 22 | κιλικιαν: A κιλιαν, D^{gr} κιλειαν | αδελφοισ: D pon post τοισ εξ (H om) εθνων. Cf huc et. Clem^{202} οι δε αυτοι ουτοι αποστολοι τοισ κατα την αντιοχειαν και συριαν και κιλικιαν αδελφοισ επιστελλοντεσ· εδοξεν, εφασαν, τω πνευμ. αγιω και ημιν etc

24. επειδη (ℵ^{c}): ℵ* επι δε | εξ (arm ωσ εξ) ημων (ℵ^{c}): ℵ* 31* Thphyl^{a} εξ υμων ... 32. 57* 81. 105. aeth^{ro} (non^{PP}) om | εξελθοντεσ cum ℵ^{c}ACD EP al fere omn vg syr^{utr} (syr$^{P\ mg}$ add *profecti sunt ad vos et*) sah cop aeth^{PP} Ir$^{int\ 189}$ Or$^{int\ 4,655}$ Pacian$^{paraen\ 4}$ (*a nobis exiisse et perturbasse vos*). Item HL ελθοντεσ ... ℵ*B arm aeth^{ro} Const^{6,12,6} Ath$^{int\ 788}$ Chr ^{2,260} om (item a$^{scr\ 6}$, qui tantum εξ habet, unde εξεταραξαν fieri potest) | εταραξαν (E$^{gr\ *}$ εταραν): D* (vide ante a^{scr}) εξεταραξαν | L ανασκευαζοντεσ | τασ ψυχ. υμων sine additam cum ΝABD 13. 61. vg sah cop aeth^{ro} Or$^{int\ 4,655}$ (om λογοισ ανασκ. τασ ψυ. υμ.) Const^{6,12,6} Ath$^{int\ 788}$. Item Epiph^{111} λεγοντεσ οτι εγνωμεν τινασ εξ ημων προσ υμασ ελθοντασ και ταραξαντασ υμασ λογοισ, οισ ου διεστειλαμεθα ... ς (Gb^{oo}) add λεγοντεσ περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον (E Bed $^{retr\ 143}$ ex Gr post περιτεμν. add δει) cum CEHLP al pler syr^{utr} arm aeth^{PP} Thphyl^{a} et^{b}. Similiter Chr ^{2,321} λεγοντεσ περιτεμνειν αυτουσ τα τεκνα και τηρ. τ. νομ. Item Ir$^{int\ 189}$ post οισ ου διεστειλ. add *dicentes: Circumcidimini et servate legem* | διεστειλαμεθα: 61. διαστειλ., D* διεστειλομεθα

25. γενομενοισ: H γεναμ. | εκλεξαμενουσ cum ℵCDEHP al longe plu cat Const^{6,12,6} Chr ^{2,321}. Item Ir$^{int\ 189}$ *placuit nobis convenientibus in unum, electos viros mittere* etc. Similiter d *visum est nobis constitutis pariter electos viros mittere* etc ... Ln εκλεξαμενουσ cum ABL 61. al plus^{15} | πεμψαι: Const εκπεμψ. | ημων (et. Ir^{int} Const): D^{gr} 31* k^{scr} υμων

26. παραδεδωκοσι (-σι ℵBHLP, Ln Ti -σιν cum ACE): D^{gr} -κασιν | τασ ψυχασ: D Ir$^{int\ 189}$ την ψυχην | $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (et. Ir^{int} Const): D^{E} 137. syr$^{P\ mg}$ Bed$^{retra\ 143}$ ex Gr add εισ παντα πειρασμον

27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου
s, 22 ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ
ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπά-
15, 10 ναγκες, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ
1 Co 8, 1 πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

---

27. *δια λογου* (et. Ir$^{int\ 189}$ Const$^{6,\ 12,\ 6}$): ℵ add *πολλων* | *απαγγελλοντας*: D *απαγγελουντας*, 81. 61. al pauc *απαγγελοντας*, 137. *καταγγελλοντας* | *τα* (31. om) *αυτα*: D^{c} *ταυτα*, item d *haec*, nec aliter sah syrP aethPP (sed^{ro} om) ... Ir$^{int\ 189}$ *nostram sententiam*

28. *τω πνευμ. τω αγιω* cum ℵAB 13. 33. 34. 61. 73. k^{acr} Clem^{268} Epiph ^{892}, item *spiritui sancto* m^{16} vg Tert$^{pudic\ 12}$ ... ς Ti *τω αγι. πνευμ.* cum GDEHLP 61. al pler cat et Amm^{cat} et Sev$^{cat\ 252}$ Or $^{1,\ 768}$ libere e$^{int\ 4,\ 655}$ Const$^{6,\ 12,\ 6}$ Cyr$^{hr\ 276}$ Bas$^{epir\ 564}$ Chr$^{9,\ 281}$ Cyr$^{lul\ 225}$ Ir$^{int\ 189}$ Cyp^{229} Pacian *paraen* ^{270} | *πλεον* et. Clem^{268} Const Cyr^{hr} Bas etc: D 68. 69. 105. a^{acr} *πλειον* | *υμιν*: D$^{Gr^a}$ *ημιειν* | *τουτων των επαν.* cum ℵ^{c}BCH 3. 25. 31. 40. 61. 68. 69. 73. 95* 98. 99. 105. 133. 137. a^{acr} Const Did$^{tri\ 2,\ 6,\ 2}$ (*τουτ. ων επ.*) Thphyl^{la} et^{b}, item omisso *των* ℵ*D* 13. Item vg (*haec necessaria*, am* fu tol *haec necessario*) Ir^{int} (*haec quae sunt necessaria*) Cyp^{229} (*ista quae ex necessitate sunt*), nec aliter sah cop syr^{utr}. Contra Pacian^{paraen} (*praeter quam haec: Necesse est*; sed ap Gall deest *haec*); vix probant Tert$^{pudic\ 12}$ *eorum a quibus necesse est abstineri*, Or^{int} *ea quae necessaria sunt*, Ath$^{int\ 762}$ *ea quae necesse est ut* ... ς *των επαν. τουτων* cum ELP al plu arm Chr $^{9,\ 281}$ ... Ti nil nisi *των επαν.* cum A 15. 18. 36. 43. 180. c^{acr} Clem^{268} Epiph ^{124} et ^{892} (*πλην των επα.* sed nil praeterea h. l. additur) Cyr$^{lul\ 225}$. Item (ut vdtr, vide paullo ante) Tert^{pudic} Or^{int} Ath^{int} ... aeth^{utr} sic: *πλην τουτων· επαναγκες απεχ.* (similiter ac Pacian ap Gall) | *επαναγκες*: HAC 40. 96. (al^{vid}) *επ αναγκαιος*, atque sic *ἐπ' ἀνάγκαιος* editum est Const$^{6,\ 12,\ 6}$ Cyr$^{lul\ 225}$

29. *πνικτων* cum ℵ*A*BC 61. 137. sah cop Clem^{268} et^{648} (*εμηνυσαν γαρ επαναγκες απεχεσθαι δειν ειδωλοθυτων και αιματος και πνικτων και πορνειας, εξ ων διατηρουντας εαυτους ευ πραξειν*) Or$^{1,\ 768}$ (*επιστολην μια ως ωνομασαν επαναγκες απαγορευουσαν εσθιειν· ταυτα δ' εστι τα ητοι ειδωλοθυτα η τα πνικτα η το αιμα*) et Or$^{int\ 4,\ 655}$ Cyr^{hr} ex$^{edd\ 2}$ Gaud$^{serm\ de\ mach\ 967}$ (vide post) edd ap Hier$^{gal\ 5,\ 2}$ (vide post) ... ς *πνικτου* cum ℵ^{c}A^{2}EHLP al pler (40. 69. al Epiph Thdrt etiam *ειδωλοθυτου*) vg syr^{utr} arm aeth (ro etPP differunt ordine quo exhibent) cat Const$^{6,\ 12,\ 6}$ Cyr$^{hr\ 276}$ ed Did^{tri} Epiph^{124} Chr$^{9,\ 281}$ Thdrt$^{2,\ 367}$ Ath$^{int\ 762}$. Praeterea am fu Ath^{int} Cyr^{hr} edd (ante *τουτ*) om *και* ante *πνικτ.* Quibuscum facit Gaud *a sanguine id est suffocatis* ... D Ir$^{int\ 189}$ Tert$^{pudic\ 12}$ Cyp^{229} Ambrst$^{gal\ 2,\ 2}$ Pacian^{paraen} Hier$^{gal\ 5,\ 2}$ plane om *και πνικτ.*, hinc Gb^{o}. Cf Ambrst: *Denique tria haec mandata ab apostolis et senioribus data reperiuntur – Quae sophistae Graecorum non intelligentes, scientes tamen a sanguine abstinendum, adulterarunt scripturam, quartum mandatum addentes, et a suffocato abstinendum: quod puto nunc dei nutu intellecturi sunt, quia iam supra dictum erat quod addiderunt.*

30 *Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.* 31 *ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.* 32 *Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν·* 33 *ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς.*

Item Hier: *in actib. app. narrat historia - app. congregatos statuisse per litteras ne superponeretur eis iugum legis, nec amplius observarent nisi ut custodirent se tantum ab idolothytis et sanguine et fornicatione, sive ut in nonnullis exemplaribus scriptum est, et a suffocatis.* | *πορνειας* et. Clem$^{2/3.}$ Tert^{pudic} Or$^{int\,4,\,655}$ Const Ath^{int} Did^{tri} etc: D 25. 29. 32. 42. 57. 69. 105. 106. 137. a^{ser} e^{ser} sah syr^{P} c.* aeth Ir$^{int\,189}$ Cyp^{229} add *και οσα* (min pauci αν add) *μη θελετε* (e^{ser} al? *θελητε*) *εαυτοις γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετερω* (ita D d, rell omn *ετεροις*) *μη ποιειν* (D^{2} *ποιειντας*, al pauc *ποιειτε*, d Cyp *ne feceritis*, Ir^{int} *ne faciatis*) | *εξ* et. Clem Const Did^{tri} etc ... D *αφ*, item *a quibus* d e vg Ir^{int} Tert Ath^{int} al | *πραξετε* cum ℵ^{ABP} al pler vg etc Clem^{308} Const Did^{tri} etc; item *bene agetis* (ut vg) Ir^{int} Or^{int} Pacian^{paraen} etc; d *bene agitis* ... CD^{gr} HL al^{10} fere aeth^{ro} (non item^{PP}) *πραξατε* ... E 5. 6. 8. 68. *πραξητε*. Praeterea D Ir$^{int\,189}$ Tert$^{pudic\,12}$ add *φερομενοι εν τω αγιω πνευματι* (d *ferentes in s. spir.*, Ir^{int} *ambulantes in spir. sancto*, Tert *rectante* sive *vectante vos spiritu sancto*)

30. *απολυθεντες*: D^{gr*} d add *εν ημεραις ολιγαις* | *κατηλθον* (Gb″) cum ℵ^{ABCD} (d *pervenerunt*) 61. al^{20} fere cat vg (*descenderunt*) arm aeth Thphyl^{b} ... ς Ti *ηλθον* c. E (e *venerunt*)^{HLP} al longe plu sah cop syr^{utr} Chr^{9,221} Thphyl^{a} | *συναγαγοντες* (d *cum collegissent*): D^{gr*} *συναγοντες* | *επεδωκαν*: E *επιδεδωκαν* | *επιστολην*: syr^{P} c.* add *Iudas et Silas*

31. *αναγοντες*: ELP al *αναγνωντες*

32. *τε* (ut etiam ς Gb Sz) cum ℵ^{ABC}E^{gr}^{HL} 61. al plu cat d (syr^{ech}) aeth^{PP} (sah arm aeth^{ro} non exprim) Chr^{9,221} Thphyl^{a} ... ς^{e} (etiam Mill) *δε* cum D^{gr}P al certe permu e vg cop syr^{P} Thphyl^{b} | *οντες*: E *υπαρχοντες*. Praeterea D add *πληρεις πνευματος αγιου* (cum *οντες* unum eundemque stichum efficientes) | *πολλου*: D 18. om | *επεστηριξαν* cum ℵ^{AABDHLP} al pler cat Chr ... Ti *επεστηρισαν* cum C^{H} 73. (:: cf Lc 9, 51. 22, 32) ... ℵ* om *και επεστ.*

33. *αποστειλαντας αυτους* (ℵ* *εαυτ.*) cum ℵ^{ABCD} al^{15} cat vg sah cop boett aeth^{ro} Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *αποστολους* cum E^{HLP} al pler syr^{utr} cop^{wi} arm Chr^{9,221} Bedr$^{retra\,144}$ ex Gr. Praeterea sah praem, cop^{wi} add *Hierosolyma*

34. ς (Gb^{oo}) *εδοξε δε τω σιλα* (D *σειλεα*, *sileae*, contra v. 22. *σειλαν*, *silan*; tol utroq loc *sileae*) *επιμειναι αυτου* (CD* *αυτους*, D^{gr2} *προς αυτους*, 42. 57. 69. al *'αυτοθι*; d *sustinere eos*) cum CD 18. al mu vg^{cle} tol sah cop^{wi} syr^{P} c.* (in syr add Tremell, de suo ut vdtr; ex eo vero recepit etiam Gutb) arm aeth^{utr} (*Et perseveravit Paulus manens*;

35 *Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου.* 36 *Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν*
12, 25 *πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν.* 37 *Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν*
καλούμενον Μάρκον· 38 *Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ'*
13, 13 *αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον,*

---

etPP add *ibi*) ar^{e} Thphyl^{b}. Praeterea D vg^{cle} tol arm (sed non^{suh}) post *επιμ. αυτ.* add *μονος δε ιουδας εποpευθη* (vg^{cle} arm^{usc} add *Ierusalem*) ..... omisimus versum cum NABEHLP 61. $\mathfrak{gl}^{60}$ fere ante *ιω* demid syrr^{widm} et^{al} syrP txt cop^{boett} Chr Thphyl^{a}

35. *παυλος δε* (d *paulus vero*, e vg *paulus autem*): D o *δε παυλος* | *αντιοχεια*: E *-χια* | *μετα και ετερ. πολλ.* (*cum et illis pluribus* e, *cum aliis pluribus* vg): DE^{r} *και μετα ετερ. πολλ.*, d *et cum aliis multis* | *του κυριου* (sah cop^{boett} syr^{sch} arm *dei*) DE^{r2} vdtr *κυριου* (sed non item *του*) omittere

36. *προσ βαρναβ. παυλοσ* cum NABC 13. 31. 61. 68. 180. cat^{255} (sed 180. *τον βαρν.*, 13. 31. 68. 180. cat Thphyl o *παυ.*) vg Thphyl^{b} ... ς *παυλοσ* (D o *παυ.*) *προσ βαρναβ.* cum DEHLP al pler sah cop syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\,296}$ Chr^{9,288} | *δη* (א^{c}): א* *δε* | *επισκεψωμεθα*: H 13. c^{ser} *-ψομεθα* | *τ. αδελφουσ* sine *ημ.* cum NABCDE al^{20} (D 36. 137. 180. c^{ser} add *τουσ*) cat vg sah cop syr^{utr} arm Chr ... ς (= Gb Sz) add *ημων* cum HLP al longe plu (42. *ημων τουσ*) aeth Bas$^{eth\,296}$ Thphyl^{a} et^{b} | *πολιν πασαν* cum NABC 31. k^{scr} (sah cop ex ingenio linguae) ... ς *πασαν πολιν* cum DEHLP 61. al pler cat Bas^{eth} Chr | *εν αισ*: D *εν οισ* | *κατηγγειλαμεν*: C 15. 18. 36. 180. cat *εκηρυξαμεν* (item ut^{vdtr} arm al) | *πωσ*: E *το πωσ* | *εχουσιν*: syrP c.* add *placuit autem cogitatio Barnabae*

37. *εβουλετο* (Gb′) cum NABCK 13. 61. al^{20} (78. 137. 180. *ηβουλ.*) cat Thphyl^{b}, item *volebat* d e vg, nec aliter sah cop syr^{utr} aeth ... ς Ti *εβουλευσατο* cum HLP al longe plu Chr^{9,288} Thphyl^{a}, item DE^{r} *εβουλευετο* | *συνπαρ-* cum NABCDEL al ... ς Ln *συμπαρ-* cum HP al pler | *-λαβειν*: A 13. *-λαμβανειν* | *και τον ιω.* cum NB 61. 137. Item Gb Sz Ti Ln *και ιω.* cum ACE al plus^{20} cat Chr Thphyl^{b}. Item *et Iohannem* vg cop syrP arm ... ς (= Gb Sz) *τον ιω.* cum HLP al plu sah syr^{sch} aeth Thphyl^{a} ... D 7. 8. 29. 69. 97. 105. a^{scr} c^{scr} *ιω.* (omissis *και τον*), ita Gb′ | *ιωαννην* (sic et. B): DE^{r}H *ιωαννη* | *καλουμενον*: א^{c} (sed *επι* rursus abstersum) CD 61. al^{20} fere *επικαλουμενον*

38. *ηξιου* (cat *ηξιουτο*, e *volebat - non debere recipi*): D *ουκ εβουλετο λεγων* (d corrupte: *paulus autem nolebat dicens hiis qui discesserunt ab eis a pamphylia et nec simul venerunt ad opus - hunc non adsumerent secum*) | *αποσταντα*: A *αποστατησαντα*, D *αποστησαντα* | *απο παμφυλιασ*: c^{2} om (* non liquet) | *αυτοισ*: D om | *εργον*: D tol vg$^{edd\,ap}$

μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε Gal 2, 13
ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· 41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

1 Κατήντησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθη-

Ln add εισ ο επεμφθησαν (d *in quo missi erant*, tol rell *quod missi fuerant*). Cf et. Roman. corrector.: *Nec hic addendum est* quo missi fuerant) | συνπαρ- cum ℵAB*CK ... ς Ln συμπαρ- cum B²HLP al certe pler. Item -ραλαμβανειν cum ℵABC 15. 40. 47. 61. 69. 180. a^ser c^ser cat ... ς -ρλαβειν cum ℵHLP al pler Chr^9,288 ... D τουτον μη ειναι συν αυτοις (d vide supra) pro μη συνπ. τουτ.

39. δε cum ℵABD 33. 34. 40. 61. vg sah cop ... ς ουν cum CℵHLP al pler cat syr^utr arm Chr^9,288 | παροξυσμοσ: vide de hac re uberrime exponentem cat^ox256 ss, item Act. Barnab. in Act apocr. p. 66 sq | αποχωρισθηναι: ℵ αποχωρησαι (e* *descendere*, e² *descedere*), c^ser χωρισαι ... 14. 18. 34. 36. 38. 40. 99. 180. h^ser Chr^9,288 Thphyl^a χωρισθηναι | αυτουσ: L αυτοισ | τον τε (H al pauc Thphyl^a δε) βαρναβ. παραλαβ. τον (A 105. 177* om) μαρκον εκπλευσαι: D τοτε βαρναβασ παραλαβων τον μαρκ. επλευσεν, d *barnabas vero adsumpto marco navigaverunt in cyprum*

40. παυλοσ: ℵ^cr σαυλοσ | επιλεξαμενοσ: D επιδεξαμενοσ | σιλαν (B*D σιελαν, atque sic B ubique, D inter utramq formam fluctuat, septies -ιε- et sexies -ι-): 31. praem τον | του (D* om) κυριου cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 68. am fu demid tol sah Thphyl^c ... ς του θεου cum CℵHLP al pler vg^cle cop syr^utr arm Chr^9,288 Thphyl^a

41. κιλικιαν sine την cum ℵACℵHLP etc ... Ln την κιλικ. cum BD cat^260 Thphyl^b | τασ εκκλησιασ: D add παραδιδουσ τασ εντολασ των πρεσβυτερων (d *tradens autem mandatum presbyterorum*), item vg (et. fu demid, non item am tol) arm^usc syr^P mg *praecipiens* (demid *et praec.*) *custodire praecepta apostolorum et seniorum* (syr^P mg *et tradebant iis custodire* etc). Of Rom. correct.: *haec verba a veteribus mss. militime praetermittuntur, quamvis Graece absint.*

XVI. 1. κατηντησεν δε: D syr^P mg διελθων δε (d om) τα εθνη ταυτα κατηντησεν (syr^P mg *quum pertransissent autem gentes istas, pervenerunt*) | εισ pr sine και cum ℵCDℵHLP al pler vg sah syr^sch et syr^P mg aeth Chr 9,288 ... Ln και εισ c. AB 6. 7. 18. 18. 31. 36. 40. 68. 137. 180. a^ser cop syr^P txt | και εισ λυστρ. cum ℵAB 40. 61. 68. 73. 103. 137. c^ser ... ς Ti om εισ cum CDℵHLP al pler cat Chr (vg *pervenit autem Derben et*

τής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πιστρὸς δὲ Ἕλληνος, 2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. 15, 29. 21, 25

Lystram) | ην εκει: D εκει ην | γυναικος aine additam cum HABCDE 61. al fere[25] cat vg cop syrP arm aeth Chr ... ς (= Gb 8z) add τινος cum HLP al plu syr[sch] sah Thphyl[a] et[b] | ιουδαιας: fu *viduae*, 25. ιουδ. χηρας ... E om

2. εν λυστροις: 61. ελλυστροις, H ελυστροις | ικονιω (31. 40. praem εν) cum ABCDHLP etc (et. e vg *qui in lystris et iconio*; d *qui lystras et iconio*): HE ικονιου, item tol vg[edd] ap Ln *iconii*, *iconi*

3. λαβων περιετεμ. αυτον δια τους: L om | εν τοις τοποις εκεινοις: 31. εν τω τοπω εκεινω, item syr[sch] ar[e] | ηδεισαν: 14. 38. h[ser] Chr ηδεσαν | απαντες cum HABEHLP 61. al pler Chr[9,220] ... Ln παντες cum CD 31. 40. | τον πατερα αυτου οτι etc cum DEHLP al pler syr[mtr] arm Chr Thphyl[a] ... Gb' Ln οτι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν cum HABC 13. 15. 18. 31. 33. 34. 40. 68. 69. 105. 180. a[ser] cat (Thphyl[b] οτι ο πατ. αυτ. ελλ. υπ.), item vg (*quod pater eius erat gentilis*, am fu demid tol – *gentilis esset*) sah cop aeth[mtr] :: licet attractio quam retinuimus satis frequens sit nec soleat mutari (cf 1 Co 16, 15 Act 9, 20. 4, 13 etc), tamen sunt etiam exempla mutatae lectionis (ut 3, 10 n[e]); nec facile caussa inveniri potest cur aliena manu inlata sit attractio. Quae ut retineatur, suadet etiam tanta auctoritas, ipsis Syris interpretibus aucta. Plus enim valent interpretes qui attractionem testantur quam qui contra stant, quippe qui a constructione Graeca pro libertate interpretandi discessisse credi possunt.

4. ως δε διεπορευοντο etc: D διερχομενοι δε τας πολεις εκηρυσσον και παρεδιδοσαν αυτοις μετα πασης παρρησιας τον κυριον ιν̄ χν̄, αμα παραδιδοντες και τας εντολας ([2] add των) αποστολων και πρεσβυτερων των εν ιεροσολυμοις. Similiter syr[P mg], post τας πολεις enim pergit *praedicantes cum omni libertate dominum Iesum Christum* | διεπορευοντο: R 2. 3. 18. 33. 57. 68. 95[e] Thphyl[a] επορευοντο | παρεδιδοσαν (C -διδουσαν) cum HABCDE 13. 40. 61. 68. Thphyl[b] ... ς παρεδιδουν cum HLP al pler Bas[eth 204] Chr (Thphyl[a] παρεδιδου). Libere syr[sch] *praedicabant et docebant eos ut servarent* | κεκριμενα: 25. 31. 61. 100. c[ser] κεκρυμμενα, syr[sch] γεγραμμενα | και πρεσβυτερων cum HABCD 61. al plus[10] cat Bas[eth 204] Thphyl[b] ... ς κ. των πρ. cum HHLP al pler Chr Thphyl[a] (al pauc Bas om των post πρεσβ.) | ιεροσολυμοις cum HABCD 13. 15. 18. 36. 40. 61. a[ser] catThphyl[b] ... ς ιερουσαλημ cum HHLP al pler Bas[eth] Chr Thphyl[a]

5 *Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον*
τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 *διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλα-* 16, 23
τικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν
λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 7 *ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς*
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ·
8 *παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα.* 9 *καὶ*
ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς

---

5. *τη πιστει*: D om | *επερισσευον*: E al[10] fere Chr[9,291] cdd aliq *περιεσσευον*

6. *διηλθον* (Gb') cum NABCDE 61. al[20] cat syr[utr] sah cop arm aeth Epiph[892] Did[tri 2,8,2] Caes[28] Ps-Ath[2,10] ... ς Ti *διελθοντες* cum HLP al longe plu Chr[9,291] Thphyl[a] et[b] (vg Ps-Ath[int 2,558] *transeuntes - vetati sunt*) | *δε*: 31. τε | *φρυγιαν*: 106[mg] 177. *παμφυλιαν* | *γαλατικην* sine articulo cum NABCD 13. 55. 61. Caes[28] ... ς praem *την* cum EHLP al pler Epiph Did[tri] Chr Ps-Ath | *του αγιου πνευματος*: 4. al? vg (et. am demid, non fu nec m[10]) arm etc Epiph[892] *του πνευμ. του αγι.* | *λαλησαι*: D *μηδεν λαλησαι* | *τον λογον* et. Did[tri] Epiph Ps-Ath[int] etc: D m[10] vgcle syr[sch] cop aeth[PP] (aeth[ro] nec *τον λογ.* expri) Ps-Ath[2,10] add *του θεου* | *εν τη ασια*: Chr[9,291] add *την φρυγιαν και την γαλατιαν αφεντες* (cdd[3] *καταλιποντες*) *εισ την μεσογαιον εσπευδον*

7. *ελθοντες* (DE[gr2] *γενομενοι*, * *-νην*) *δε* cum NABCDE 13. 15. 18. 27. 40. 61. al plus[20] (vdtr nonnulli accedere qui *διηλθον* non testati sunt, ut 5. 6. 7. ap Wtst) cat[264] vg syr[utr] sah cop arm aeth (sed syr[sch] et aeth potius *και ελθ.*) Epiph[892] Did[tri 2,8,3] Ps-Ath[2,10] .·. ς Ti om *δε* cum HLP al longe plu Chr[9,291] Thphyl[a] et[b] | *μυσιαν*: L et h. l. et v. 8. *μυσίαν* | *επειραζον* et. Epiph Did[tri] Cyr[ioh 124] etc (Ps-Ath[2,10] *επειρωντο*) ... D *ηθελαν*, item syr[sch] | *εισ την* (D om) *βιθυνιαν* (ACDE[gr] 33. 36. al *βυθυνιαν*, E[gr] *βηθυνιαν*, B *βειθυνιαν*) c. NABCD al[20] fere cat Epiph[892] Did[tri] Cyr[ioh] Chr etc (item vg reli, sed vv vix probant; d quidem *κατα τ. μυσιαν* reddit *circa mysiam*) ... ς (= Gb 8x) *κατα τ. βι.* cum HLP al plu Thphyl[a] | *πορευθηναι* cum NABE 15. 31. 33. 36. 61. 68. al cat Did[tri] Ps-Ath[2,10] Thphyl[b] (Cyr[ioh] *απελθειν*) ... ς *πορευεσθαι* cum CDHLP al pler Epiph[892] Chr Thphyl[a] | *ιησου* cum NAB C[3]DE 13. 15. 31. 33. 36. 40. 61* 73. 40[lect] cat (item 105. al[5] *του κω*) vg syr[utr] cop arm[codd] aeth[utr] Did[tri] Cyr[ioh] et[alibi] Ps-Ath[2,10] Or[int 4,470] Ps-Ath[int 2,558] etc ... arm[codd] Epiph[892] *το αγιον*, arm[codd] *χριστου*, C* demid *κυριου* ... ς (= Gb 8z) om cum HLP 61** al longe plu sah arm codd[3] Chr Thphyl[a] et[b]

8. *παρελθοντες* (vg *cum autem pertransissent*, d *cum transissent autem*, e *transeuntes autem*): D *διελθοντες*, item syr[P] arm[codd] | *κατεβησαν* (d e vg *descenderunt*): DE[gr] *κατηντησαν* | 61. *τρωαδαν*

9. *οραμα* (d *visum - apparuit*, vg *visio - obtensa est*): DE[gr] e syr[sch] *εν οραματι* (e *in somnis*) | *δια*: C om | *νυκτοσ* sine articulo cum A[3] (item*?)BD 40. 47. cat (*οραμα δια νυκτοσ* rescripta in A) ... ς *τησ νυκτ.* c. NCEHLP[1] 61. al pler Chr :: cf ad Lc 5, 5 Act 5, 19. 17, 10 | *τω*

καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. 10 *ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.*

11 *Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν,* 12 *κἀκεῖθεν εἰς Φιλίπ-*

παυλω ωφθη cum ℵBD²E 13. 31. 40. 61. 105. vg ... ς Ln *ωφθ. τω παυλ.* cum ACD²HLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm aeth Chr$^{\frac{1}{2},201}$ | *ανηρ*: D syr^{ech} sah praem *ωσει* | *μακεδων* ante *τις* cum ℵABCDE 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl^{b} ... 163. 180. syrP arm *ανηρ τις μακεδ. ην* (syr^{ech} *visus est vir quidam macedo, stans*) ... ς *ανηρ τις ην μακ.* cum HLP al pler (sah *ac si homo quidam Macedo staret*) Chr | *ην* hoc loco cum ℵABCD² 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl^{b} ... ς post *ανηρ τις* pon cum HLP al pler Chr Thphyl^{a} (vide ante eos qui *ανηρ τις μακ. ην*) ... D*E 3. 47. 95* 103. om *ην* (item syr^{ech}, vide ante), cop aeth om *τις ην* | *εστως*: D syrP c.* add *κατα προσωπον αυτου*, item sah *coram eo* | *και παρακαλων* cum ℵABCE 13. 61. al^{20} cat vg syr^{utr} ... ς Ti om *και* cum DHLP 31. al plu cop arm Chr, item sah | *αυτον*: D om | *και λεγων*: d fu al^{1}achm sah cop om *και*

10. *ως δε το ορ. ειδεν* (CH al pauc *ιδεν*) usque οτι etc: D *διεγερθεις ουν διηγησατο το οραμα ημιν και ενοησαμεν οτι*, item sah *cum autem surrexisset narravit nobis visionem. Statim quaesivimus egredi in Macedoniam, ostendentes eis* | *εζητησαμεν*: ℵ 31* *εξητησαμεν* | *εις μακεδ.* sine *την* cum ℵABCKLP 13. 25. 40. 45. 61. 68. 69. 96. 105. 106. 180. a^{ser} k^{ser} Chr$^{\frac{1}{2},208}$ Thphyl^{a} ... ς Ti *εις την μακ.* cum ADH al longe plu cat Chr$^{\frac{1}{2},208}$ Thphyl^{b} | *συμβιβ.* cum ℵABDHLP etc ... Ti *σινβιβ.* cum CH | *ημας* (ℵ°): ℵ* om | ο *θεος* (Gb^{1}) cum ℵABCK 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 163. 180. a^{ser} l^{ser} cat^{365} vg cop Thphyl^{b} ... ς Ti ο *κυριος* cum DHLP al longe plu (31. post *ευαγγ. αυτ.* pon) syr^{utr} sah arm Ir$^{int\frac{1}{2},201}$ Chr$^{\frac{1}{2},208}$ Thphyl^{a} | *αυτους*: A 13. 18. 19. 29. 33. 34. 40. 68. 73. al^{8} a^{ser}Thphyl^{a} et^{b} *αυτοις* ... D *τους εν τη μακεδονια*

11. *αναχθεντες* (13. -*ντος*) *δε απο*: D 137. syrP mg *τη δε επαυριον αναχθ.* (D* *αχθ.*) *απο* | *δε* cum ℵADE 13. 31. 33. 34. 40. 61. 68. vg cop syrP mg Chr Thphyl^{b} (syr^{ech} *και αναχθ.*) ... ς Ln *ουν* cum BCH L(P non liquet) al pler cat sah syrP txt arm Ir$^{int\frac{1}{2},201}$ Thphyl^{a} | *τρωαδος* sine articulo cum ℵABCDE 13. 31. 33. 40. 61. 73. 137. 180. c^{ser} cat Chr$^{\frac{1}{2},208}$ ... ς (Gb^{0}) Ti praem *της* cum HL(P^{vid}) al pler Thphyl^{a} et^{b} (Thdrt$^{\frac{1}{2},443}$ huc respiciens *απο μεν της τρωαδος εις μακεδονιαν αφικετο*) | 61. *σαμον θρᾴκην* | *τη δε* (ℵ δ) *επιουση* cum ℵABCKL^{all} 13. 15. 18. 31. 40. 61. 105. al^{5} a^{ser} cat sah cop syrP ... ς Ti *τη τε* cum H (P non liquet) al longe plu vg arm aeth (syr^{ech} *inde die postero*) Chr Thphyl^{a} et^{b}; item D *και τη* | *επιουση* (vg d *sequenti die*, e *sequente die*, item syr^{utr} etc): D add *ημερα* | *νεαν πολιν* cum ℵABD² ... ς Ln Ti *νεαπολιν* cum CD*ℵHLP etc

12. *κακειθεν* cum ℵABCDE 13. 15. 18. 25. 31. 33. 36. 40. 61. 68. 69. 10

πους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας πόλις, κολωνία. ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. 13 *τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν.* 14 *καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ Παύλου.*

---

133. 163. 180. a^{scr} cat Thphyl$^{b2?2}$. Item *et inde* vg syr^{sch} cop aeth ... ς Ti *ἐκεισθ. τε* cum HP al longe plu Chr Thphyl^{a} ... L 137. c^{scr} sah syrP *ἐκεισθ. δε* (101. *ἐκεισθ.* sine copula) | *πρωτη*: D syr^{sch} ar^{e} *κεφαλη* | *της* (B om) *μεριδος*: K^{gr} arm *μερισ* ... D 14* 96. 105. 137. 142. c^{scr} syr^{utr} aeth^{utr} ar^{e} Chr$^{?,292}$ om plane, hinc Gb^{o} | *μακεδονιας* sine articulo cum NACK 3. 31. 40. 43. 61. 65. 68. 69. 95. 180. cat ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem *της* cum BDHLP al pler Chr | *κολωνια* (ς *κολώνια*, et. Gb Sa Matthaei) cum NAB*CDELP al sat mu Thphyl^{b} (A 61* al^{3} c^{scr} etc *κωλ-*, K *κωλονια*) ... Ti *κολωνεια* cum B^{2}H 61. al fere^{30} cat Chr Thphyl^{a} (*κωλ-* vide ante) | *ημεν*: D^{gr*} *ημην* | *ημ. δε*: 13. *ημ. τε*, cop om copulam | *ταυτη τη* cum NABCD*K 61. al sat mu cat vg ... Gb′ Ti *αυτη τη* cum D^{2}HLP al^{40} fere Chr$^{?,292}$ Thphyl^{a} et^{b}. Etiam *τη αυτη* et aliter legitur.

13. *τε*: D 13. 33. 68. 105. 106. al^{3} c^{scr} e sah cop syrP Chr$^{?,297}$ Thphyl^{a} et^{b} *δε*, arm om copulam | *πυλης* (Gb″) cum NABCD 13. 40. 61. 69. 105. a^{scr} vg sah cop (item syr^{sch} ar^{e} aeth^{PP} *τ. πυλης της πολεως*) ... ς *πολεως* cum EHLP al pler syrP cop^{ms} arm aeth^{ro} Chr | *ποταμον*: D 96. 104. 142. l^{scr} Thphyl^{a} praem *του* | *ου*: 61. om | *ενομιζομεν* (K *-ζεν*, C *-ζαμεν*, in A *ομεν* rescriptum) *προσευχην* (AB *-χη*) *ειναι* cum NABC 13. 40. 61. cop (*ubi cogitavimus quod orationes ibi fierent*) aeth^{ro}; cf sah *in locum ubi precabamur*, arm (*ubi putabant* etc) ... ς Ti *ενομιζετο προσευχη ειναι* c. EHLP al pler cat et Amm$^{cat?66}$ Chr Thphyl^{a} et^{b}. Similiter D *εδοκει προσευχη ειναι*, item d e vg *videbatur* (d post *esse*) *oratio esse* | *συνελθουσαισ*: D *συνελημενοισ* ... K* (non item^{c}) CK add *ημιν* (et. ar^{e} aeth^{ro}), item syrP c.* *ibi*

14. *πολεως*: D praem *της* | *θεον*: D^{gr*} *κυριον* (sed ipse* mutat) | *ηκουεν* (K praem *ητισ*) cum NABCD^{gr2}EHP al pler d (*audiebat*) etc ... Gb′ *ηκουσεν* cum D^{gr*}L 1. 4. 13. 16. 23. 25. 28. 32. 33. 34. 40. 41. 45. 56. 66* 68. 69. 78* 80. 138. 137. 163. al^{3} c^{scr} vg (*audivit*) Chr Thphyl^{b} | o (c^{sed} male excidit) *κυριοσ* (sic et. K^{gr}): cop^{wi} o *θεοσ* | *υπο παυλου* sine articulo cum BD ... ς Ln Ti *υπ. του παυλ.* c. NACKHLP al omn^{vid} :: cf ad 13, 45. 16, 18 et 28. 17, 22. 19, 4. 19, 13. 19, 29 etc quibus locis *παυλοσ* sine articulo edendum est, quamvis pler vel mu addant. Contra valent 15, 22. 16, 17. 18, 5. 19, 21. quos ll. vide, item quod passim ubi non legitur articulus, nec invectus est aliena manu. | *προσεχειν τοισ* usq *παυλου*: aeth^{utr} om

15 ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· παρ-

---

15. και (D 43. 69. a^{ser} aeth^{utr} add πασ, etiam? cdd^{lat} ap Wtst) o οικοσ αυτησ: ℵ^{c}K al plus^{15} cat fu demid syr^{utr} sah arm Chr^{9,298} praem αυτη | τω κυριω: D^{gr} τ. θεω ... 11. 19. 24. 78* 99. 126. l^{ser} om (al pauc transponunt) | μενετε cum ΝABDE 13. 61. ... ς Ti μεινατε cum CHLP al pler cat Bas$^{eth\ 262}$ Chr

16. εισ την προσευχ. (et. Gb+ Sz) c. ΝABCK 13. 18. 40. 61. 68. 103. 105. 165. 180. cat Or^{4,289} Tiphyl^{b} ... ς om την cum DHLP al pler Chr^{9,298} | πυθωνα cum ΝABC^{c}D* 33. 61. vg Or. Cf et. Cyr$^{hr\ 278}$ τὸ κήρυγμα λέγω καὶ τοῦ πύθωνος ἐν ὀνόματι χῡ τὴν ἀπιλασίαν. Item Isid^{2,25} ἀφ' ὧν ὁ παῦλος τὸν πύθωνα - ἀπήλασε. Item Did$^{cat\ 209}$ περὶ τοῦ καλουμένου πύθωνος μαντικοῦ πνεύματος· ἐρεῖ τισ etc ... ς πυθωνοσ cum C^{3}D^{2}EHLP al pler cat tol (et al^{lachm}) syrp mg g^{r} Chr Eustath^{556} (Gall^{4}) Leif^{240} | υπαντησαι cum ΝBCK 13. 15. 33. 36. 40. 61. 103. 180. cat Or^{4,289} ... ς Ln απαντησαι cum ADHLP al pler Eustath Chr | παρειχεν: C παρειχετο, Eustath παρισχεν | αυτησ: D^{gr} om | μαντευομενη (Or Eustath Leif etc): D* praem δια τουτου, d per hoc

17. κατακολουθουσα cum ΝBDE^{gr} 180. cat^{270} ... ς Ln Ti κατακολουθησασα cum ACEHLP al pler (61. 105. παρακολ.) Or^{4,289} Eustath^{4,256} Chr^{9,298}; e vg Leif^{240} subsecuta, d persecuta est - et clamabat (et. D* και εκραζον sic, praeunte κατακολουθουσα) | τω παυλω cum ΝACDK HLP al omn^{vid} Eustath etc ... B Or om τω | και ημιν: L al plus^{15} και τω σιλα, item 43. 73. 81. και τω σιλα και ημιν | εκραζεν et. Or Eustath etc: 1. 96. c^{ser} al pauc εκραξε, Leif clamavit | ανθρωποι et. Or^{4,556} et$^{int\ 2,238}$ Eustath etc ... D* d* Or$^{int\ 4,610}$ Leif^{240} om | καταγγελλουσιν et. Or Eustath etc (e vg Or$^{int\ 2,238}$ adnuntiant, Leif praedicant) ... D ευαγγελιζοντε (* -τεσ), d evangelizant | υμιν (et. ς^{e}) cum ΝBDE^{gr} al sat mu (3^{ser}) cat vg syr^{utr} arm aeth^{PP} (Leif^{cod}?) Thdrt^{2,1005} et^{4,383} (sed$^{ed\ rom}$ ημιν) et^{264} ... ς (item Gb Sz) Ln ημιν c. AC^{2}(*latet)HLP 61. al fere^{40} e sah cop aeth^{ro} Or Eust Chr Leif^{240} ... Or$^{int\ 2,238}$ plane om

18. τουτο δε (syr Eust^{556} Or$^{int\ 2,238}$ και τουτο, et hoc) ... B sah om δε | διαπονηθεισ usq τω πνευματι (et. Leif^{240}): D επιστρεψασ δε ο παυλοσ τω πνευματι και διαπονηθεισ | παυλοσ sine articulo (et. Ln ed min) cum NAB ... ς Ln Ti o παυλ. cum CDEHLP al omn^{vid} Chr

αγγελλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 *ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας,* 20 *καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι* 17, 6. 21, 21
ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 *καὶ κατ-*
αγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥω-
μαίοις οὖσιν. 22 *καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρα-* 2 Co 11, 25
τηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, 23 *πολλάς*
τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες
τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 *ὃς παραγγελίαν τοι-*
αύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς

9,2298 | *παραγγελλω* ... C a^{ser} syrP mg gr *παραγγελω* (et Gl. *-γέλω*) | *εν ονοματι* cum HABCK 40. 61. 105. 137. 180. $al^{3\,ser}$ cat Kust^{557} Chr^{9,2298} Ps-Ath^{3,504} Euther^{1150} ... ς *εν τω ονομ.* cum DHLP al pler Thphyl^{a} et^{b} | *εξελθειν* et. Kust Chr Ps-Ath Euther ... D *ινα εξελθης*, Lcif^{240} *ut exeas*, 13. *εξελθε* | *εξηλθεν αυτη τη ωρα*: D aeth^{ro} *ευθεως εξηλθεν*

19. *ιδοντες δε* usq *της εργασιας αυτων* (Lcif^{240} *videntes autem domini eius quia exiit spes reditus eorum*): D *ως δε* (d om) *ειδαν οι κυριοι της πεδισης οτι απεστερησθαι της εργασι. αυτων ης ειχαν δι αυτης* (d *quoniam ispes et reditus eorum quem habebant per ipsam*) | *ιδοντες δε* et. sah cop syrP arm Lcif^{240} Chr^{9,2298} ... B syr^{sch} $aeth^{utr}$ *και ιδοντες*, Kust^{557} *θεασαμενοι οιν* ... A^{*vid} d om copulam: ita $Ln^{ed\,min}$ | *και τον σιλαν* (E^{*} *σιλ.* ut solet) cum HABEHLP al pler cat Eust Chr ... Ti om *τον* cum CD 2. 42. 47. 57. 78. 80. l^{ser} | *ειλκυσαν* (C *ηλκ.*): E *εσυραν*

20. *εσπαν* cum HABEH^{sll} 61. ... ς *εσπον* cum CDLP al fere omn Chr

21. *καταγγελλουσιν*: H 61. $al^{3\,ser}$ *-γελουσιν* | *εθη*: L *ηθη* ... D^{*} d 15^{*} *τα εθνη* (*gentes*) ... tol Lcif^{240} *sectam* | *ημιν παραδεχεσθαι*: D *ημασ παραδεξασθαι* (sed d *nobis recipere*) | *ουδε*: D *ουτε* | *ουσιν* (e *romanis constitutis*, vg Lcif *cum simus romani*, d *romani cum simus*): D *υπαρχουσιν*

22. *και συνεπεστ. ο οχλ.* (26. syr^{utr} *ο οχλ. πολυσ*, Lcif^{240} *universa turba*) *κατ αυτων*: D *και πολυσ οχλοσ συνεπεστησαν κατ αυτων κραζοντεσ* | *και σε* (D^{gr2}): D^{*} d *τοτε οι* | *περιρηξαντεσ* cum HABCDEHL 61. ... ς *περιφρηξαντ.* cum P al fere omn

23. *πολλ. τε* cum HACDE^{gr}HLP etc ... B 40. 61. e cop (non sah) *πολλ. δε* | *παραγγειλαντεσ* (K^{c}): K^{*} *παραγγιλασ τε* | E e^{ser} *δεσμωφυλακι* (non item v. 27) | *τηρειν*: D *τηρεισθαι*

24. *οσ* (*qui* d e vg Lcif): D^{gr} o *δε* | *λαβων* (Gb″) cum HABCDE 61. al^{12} cat ... ς Ti *ειληφωσ* cum HLP al pler Chr; 37. *λαμβανων*, e *accipiens* | *εβαλεν*: A 36. *ελαβεν*

πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 *κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.* 26 *ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.* 27 *ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους.* 28 *ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦλος λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε.* 29 *αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος*

---

24. *ησφαλισατο αυτων* cum ℵABC* 13. 61. (40. om *αυτων*) ... ς *αυτων ησφαλ.* cum C^{3}DEHLP al pler Chr^{9,299} | *εις το ξυλον* (*in ligno* d vg, *in nervo* Leif, e *in lignum*): D *εν τω ξυλω*

25. *κατα δε το* (ℵ om) *μεσονυκτιον*: D *κατα δε μεσον της νυκτος* | *παυλος*: D al$^{3\,scr}$ o *παυλ.* | *σιλας* (D *σειλ.*): C praem o | *οι δεσμιοι* (D* *δεσμοι*): C *και οι δεσμ.* Cf et. Or^{1,216} *ωστε επακρεασθαι αυτων και τους δεσμιους*

26. *ηνοιχθησαν* cum ℵAE 13. 34. 61. Or^{1,414} ... Ln Ti *ηνεωχθησαν* cum BCD 31. 33. 40. 180. cat Thphyl^{1b} ... ς *ανεωχθησαν* cum HLP al pler Chr^{2,204} | *δε* c. ℵABDE 61. al fere^{20} cat sah cop syrP Thphyl^{1b} ... ς Ti *τε* cum CHLP al longe plu vg syr^{sch} arm aeth Chr Thphyl^{1a} | *παραχρημα*: B Leif^{240} om | *ανεθη* cum ℵ^{c}ABCD^{2}EHLP etc (al^{15} *ανειθη*), e vg Leif *soluta sunt* ... ℵ^{c}D* *ανελυθη* (d *relaxata sunt*), item al pauc *ανελυθησαν*; *διελυθησαν*, *ελυθη*, *ανεωχθη*

27. *εξυπνος δε* ... D syr^{sch} aeth *και εξυπν.* | *δεσμοφυλαξ*: ℵ *-λας* | *ανεωγμενας*: C vg^{cle} (non am fu demid tol) Chr^{2,186} (non item^{9,204}) post *τας θυρας* pon | *σπασαμενος*: DE^{gr} praem *και* | *μαχαιραν* sine articulo cum ℵAEHLP 61** al fere omn cat Chr^{9}et^{2} ... Ln *την μαχαιρ.* e. BCD 61* (:: cf ad Mc 14, 47) | *ημελλ.* cum ℵABCELP 40. 61. al pauc ... ς *εμελλ.* cum DH al pler cat Chr; 68 Thphyl^{1b} *ηθελεν* | *εαυτον*: 31. 17^{lect} *αυτον* | *αναιρειν* (C^{2}): C* 34. 40. *ανελειν* | *εκπεφευγεναι*: A *-φυγεναι*

28. *φωνη μεγαλη* cum ℵCD^{2}E^{gr}HLP 61. al pler cat vg^{cle} demid syr^{sch} etP arm Leif^{240} Chr^{2,204} et^{2,186} ... Lned min Ti *μεγαλ. φων.* cum AB d am fu tol sah cop :: utrumque alibi, ut *μεγ. φω.* 14, 10. *μεγ. τη φω.* 26, 24; *φω. μεγ.* 7, 60. Etiam 8, 7 *φων. μεγ.* legendum est contra ς *μεγ. φω.* Praeterea B 40. 180. cat^{215} vg cop (sah *Paulus autem vocabat magna voce*) syr^{sch} Leif *φω. με.* (*με. φω.*) post *παυλ.* (o *παυλ.*) pon | *παυλος* sine articulo cum ℵBC* 13. Thphyl^{1a} ... ς Ln Ti o *παυλ.* cum AC^{3}DEHLP al pler Chr Thphyl^{1a} | *πραξης*: E *ποιησης* | *σεαυτω*: 61. *σεαυτον* | *κακον*: DE^{gr} *τι κακον*

29. *αιτησας δε φωτα* (et. Leif^{240}): D *φωτα δε ετησας* | *γενομενος*: C*

προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, 34 ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν Joh 3, 16 etc

---

D^{Gr} 40. 98^{mg} 137. c^{scr} k$^{scr\,s}$ Chr^{9,304} et^{3,166} et^{alibi} *ὑπαρχων* | *προσεπεσεν*: D* d vg sah cop syr^{p} c. ob. Leif^{240} add *προσ τους ποδας* | *και τω σιλα* cum ℵAC^{3}EHLP 61. al omn^{vid} cat Chr ... Ln Ti om *τω* cum BC*D :: similiter 16, 19 CD *και σιλαν* et 17, 4 B *και σιλα*, quorum neutrum recepimus

30. *προαγαγων* cum ℵCABCEHLP etc; item ℵ* 177* *προαγων*, D vero *προηγαγεν* ... 25. 61. 68. 106* al aliq Thphyl^{a} *προσαγαγων* (c^{od} male typis exscriptum) | *ἐξω*: D add *τους λοιπους ασφαλισαμενος και* (D^{Gr} om *και*), d *ceteros custodivit et*, item syr^{p} c.* (praecessit *et quum* etc) *et reliquos astrinxisset tuto, appropinquavit et* | *εφη*: 15. 18. 38. 180. cat *ειπε* ... D *ειπεν αυτοις*, item sah cop syr^{sch} aeth

31. *ειπαν* cum HABC^{vid}DE 61. ... ς *ειπον* cum HLP al pler cat | *επι*: E 12^{lect} *εις* | *ιησουν* sine additam cum ℵAB 2. 13. 30. 61. 100. vg cop Leif^{240} (ibidem bis habet, altero loco *crede in deum Iesum*, altero *crede in dominum nostrum Iesum*. Videtur illud confusis $\overline{\text{DM}}$ i. e. *deum* et $\overline{\text{DMN}}$ i. e. *dominum* deberi.) ... ς add *χριστον* cum CDEHLP al pler cat syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,305} et^{3,186} Thdrt^{5,1150} | *σωθησῃ*: ℵ e^{scr} *σωθησεις* (ℵ *-σι*) | *ο οικος*: E al^{15} arm aeth praem *πας*

32. *του* (D om) *κυριου* cum ℵ^{c}ACDEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} sah cop arm Leif^{240} Chr^{9,305} ... ℵ*B *του θεου* :: at saepius pro *λογ. τ. κυριου* multi testes graves *λογ. τ. θεου* substituere, cf ad 8, 25. 13, 44. 13, 48. 19, 20. Contra *λογ. τ. θεου* non solet fluctuare, ut 4, 31. 6, 2. 8, 14. 11, 1. 13, 7. Fluctuat tamen 6, 7. 12, 24. 13, 5 discedentibus DE, B, D^{Gr} cum paucis aliis. | *συν* (ℵ 61. *συη*) *πασιν* cum HABCD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 180. cat vg Leif^{240} ... ς *και πασι* cum EHLP al pler syr^{utr} sah cop arm aeth Chr

33. *εν*: 13. om (item Leif^{240} *ipsa hora*) | *ελουσεν* (*lavit* e vg Leif^{240}): D^{Gr*} d *ελυσεν* (*solvit*) | *εβαπτισθη αυτος* (et. Leif): D *αυτος εβαπτ.* | *οι αυτου*: A *οι οικιοι αυτου*, 31. 17^{lect} *οι* (31. om) *υιοι αυτου*, Thphyl^{b} *οι μετ αυτου*, 40. *ο οικος αυτου* | *απαντες* cum ℵB 40. c^{scr} ... ς Ln Ti *παντες* cum ACDEHLP al pler Chr

34. *αναγαγων τε*: D^{Gr*} *και αν. τε* ... C 13. 15. 18. 33. 36. 40. cat cop syr^{p} *αναγ. δε* | *εις τ. οικον* sine additam cum BCP 36. 40. 61. 100. 105. 137. 180. c^{scr} 13^{lect} 14^{lect} 17^{lect} cat Leif^{240} Chr^{9,305} ... ς Ln ed min add *αυτου* cum HADEHL al pler vg rell (interpretes dabant *domum suam*, etiamsi *αυτου* non additum esset) Thphyl^{a} et^{b} | *παρεθηκεν*: D^{Gr*} praem *και* (d *et perduxit eos in domum suam et posuit*

τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν
Isa 2, 16 οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. 37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. 38 ἀπήγγειλάν τε τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι

---

mensam) ... E vg sah cop syr^{sch} arm add *αυτοις* | *ηγαλλιασατο* cum ℵABC^{2}Ψ^{Er}HL 61. al plu cat vg cop arm aeth Leif^{140} (*laetatus est*) Thphyl^{b} ... Gb″ Ti *ηγαλλιατο* cum C^{e}vid^{DP} al plus^{40} e syr^{utr} sah Chr Thphyl^{a} | *πανοικει* cum ℵAB*C 13. 180. (nec Wtst nec Gb adtenderunt); 17^{lect} *πανοικοι* ... ς Ln *πανοικι* cum B^{a}HLP al plur ... E om ... D *συν τω οικω αυτου*. Reddunt vg *cum omni domo sua*, Leif *cum universa domo sua*, d *cum tota domu sua*. | *πεπ. τω θεω*: D^{Er} *πεπ. επι τον θεον* ... 32. 33. 34. 68. 96. 142. 12^{lect} 17^{lect} d (*credens in domino*) sah *πεπ. τω κυριω*

35. *γενομενης*: E *γεναμ.* | *απεστειλαν οι στρατηγ. τους*: D syrP ^{mg} *συνηλθον οισ* (sic D) *στρατηγοι επι το αυτο εισ την αγοραν και αναμνησθεντεσ τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν και απεστειλαν τουσ* | *λεγοντεσ*: D 68. *λεγοντασ* (d ut et. e vg *dicentes*, quod utrique lectioni respondet) | *εκεινους*: D 137. syrP ^{mg} add *ουσ εχθεσ παρελαβεσ*

36. *απηγγειλ. δε ο δεσμοφ.*: D *και εισελθων ο δεσμοφυλ. απηγγ.* Item syr ar^{o} *et cum audivisset custos carceris ingressus dixit* | *δε*: E^{Er} sah aeth τε | τ. *λογ. τουτουσ* cum ℵAEHLP 13. 31. 40. 61. al pler cat d vg sah cop (syr^{sch} *hunc ipsum sermonem*) syrP Chr^{9,305} (sed vide post) ... Ln om *τουτους* cum BCDE^{Er} 15. 18. 36. 76. 180. a^{scr} arm^{vid} Chr edd^{2} (et$^{cod\,1}$ *τον λογον προς αυτους*, aeth^{ro} om τ. λο. τουτ.) :: poterat *τουτους* hoc nexu minus aptum videri | *απεσταλκαν* cum ℵAB ... C 61. Thphyl^{b} *απεστειλαν* ... ς *απεσταλκασιν* cum DEHLP al pler cat Chr | *εν ειρηνη*: ℵ *εισ ειρηνην* ... D om

37. *εφη*: 61. om | *προσ αυτουσ*: E om | *δειραντεσ* (al^{20} fere *δηραντ.*): D praem *αναιτειουσ* | *εβαλαν* cum BD ... ς *εβαλον* cum ℵAEHLP al omn^{vid} | *γαρ*: 13. om | *αλλα*: L 31. 100. 104. al pauc Thphyl^{b} *αλλ* | *ελθοντεσ αυτοι ημασ*: E *αυτοι ημασ ελθοντεσ* ... H al plus^{30} om *ημασ*

38. *απηγγειλαν* (Gb′) cum ℵABDE 61. al plus^{25} cat Thphyl^{b} ... ς *ανηγγ.* cum HLP al plu Chr^{9,305} Thphyl^{a} | *τε* cum ℵE^{Er} syr^{sch} aeth^{utr} ... ς Ln Ti *δε* cum ABDHLP al omn^{vid} vg arm Chr^{9,305} ... sah cop syrP om | *τοισ* (D^{Er*} *αυτοισοι* sic) *στρατ. οι ραβδουχοι*: E 69. 96. a^{scr} *οι ραβδ. τοισ στρατ.* | *ταυτα*: D add *τα ρηθεντα προσ τουσ στρατηγουσ*. Similiter (sed *προσ αυτουσ* pro *πρ. τουσ στρατ.*) syr^{sch} ar^{o} | *εφοβηθ.*

Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 *καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως.* 40 *ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ* 16, 14
τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

1 *Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον*

δε cum ℵAB 15. 18. 31. 40. 61. 69. al fere[10] cat cop ... ς *και εφοβ.* cum EHLP al longe plu vg (*timuerunt*que) sah syr^{utr} aeth Chr | *εφοβ. δε ακουσ. οτι ρω. εισιν:* D *οι δε ακουσαντες οτι ρω. εισ. εφοβηθ.* Similiter syr^{sch} transpon.

39. *και ελθοντες* (137. syrP c.* add *εισ την φυλακην*): D *και παραγενομενοι μετα φιλων πολλων εισ την φυλακην* | *παρεκαλεσαν αυτουσ* usque *της πολεωσ:* D *παρεκαλεσαν αυτουσ εξελθειν ειποντεσ ηγνοησαμεν τα καθ υμασ οτι εσται ανδρεσ δικαιοι και εξαγαγοντεσ παρεκαλεσαν αυτουσ λεγοντεσ εκ τησ πολεωσ ταυτησ εξελθατε μηποτε παλιν συνστραφωσιν ημειν επικραζοντεσ καθ υμων.* Similiter syrP iufert c.* *εξελθειν ειποντεσ* usque *δικαιοι,* post quam vocem pergitur *εκ τησ πολεωσ ταυτησ* usque *καθ υμων.* Iam vero absque asterisco sequitur *και εξαγαγοντεσ* usque *τησ πολεωσ.* White putavit verba *και εξαγαγ. παρεκαλεσαν αυτ. λεγοντεσ* invitis codicibus inserenda esse. Vix recte, ut mihi videtur, quum verba *και εξαγαγ.* etc absque asterisco subsequantur. Similiter etiam 137. locum habet. Hic enim Scholzio teste sic: *παρεκαλεσαν αυτουσ εξελθειν ειποντεσ· ηγνοησαμεν τα καθ υμασ, οτι εστε ανδρεσ δικαιοι· και εκ ταυτησ τησ πολεωσ εξελθετε, μηπωσ επιστραφωσι παλιν οι επικραξαντεσ καθ υμων.* | *ηρωτων:* A Thphyl^{b} *ηρωτουν,* E syr^{sch} *ηρωτησαν* | *απελθειν* cum ℵAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 65. 68. 69. 105. 133. 180. cat arm ... ς *εξελθειν* cum EHLP al pler vg (e vg *exire*) Chr | *απο τ. πολ.* cum ℵAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 133. 180. cat ... E *εκ τ. πολ.,* item vg^{cle} fu demid *de urbe* (ut e *de civitate*) ... ς *τησ πολεωσ* cum HLP al pler Chr, item am tol *urbem*

40. *απο τησ φυλακ.* cum ℵB 38. 40. 68. 69. 105. a^{acr} h^{acr} Thphyl^{b} ... ς *εκ τ. φυλ.* cum ADEHLP al pler cat^{279} Chr^{2,305} Thphyl^{a} | *εισηλθον* ... D e *ηλθον* | *προσ* cum ℵABDEHLP 61. al plus^{60} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... ς (= Gb Sx) *εισ* cum minusc ut vdtr pauc | *ιδοντ. παρεκαλ. τουσ αδελφ.* cum ℵAB 13. 40. 61. cop ... ς Ti *ιδοντ. τουσ αδελφουσ παρεκαλ. αυτουσ* cum EHLP al pler cat vg sah syr^{utr} arm aeth Chr ... D *ιδοντ. τουσ αδελφουσ διηγησαντο οσα εποιησεν κυριοσ αυτοισ παρακαλεσαντεσ* (D^{2} *παρακαλεσαν τε*) *αυτουσ* (d *narraverunt quanta fecit dominus eis exhorti sunt eos* sic) | *εξηλθαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *εξηλθον* cum ABEHLP al omn^{vid} Chr

XVII. 1. *διοδευσαντεσ* (vg *cum autem perambulassent* etc, d *cum ambulassent autem amphipolim*): E *διελθοντεσ* (e *transeuntes*) | *αμφιπολιν* (ℵ^{c}): ℵ* *πολιν* | *την απολλωνιαν* cum ℵABE 13. 32. 40. 61. 68. 105.

εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
Lc 24, 26 a διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμε-
9, 22 νος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσ-

---

180. a^{ser} cat^{gr9} Thphyl^{a} com Thphyl^{b} (sed E *την απολλων. και την αμφιπ.*) ... ς Ti om *την* c. (D vide post) HLP al pler Chr^{9,210} Thphyl^{a} txt | *και την απολλων. ηλθον*: D *και* (D^{gr2} om) *κατηλθον* (D^{gr2} add *και*) *εισ απολλωνιδα* (d *apolloniam*) *καπεισθεν* | *θεσσαλονικην*: D 104. praem *την* | *συναγωγη* cum NABD 13. 40. 61. 180. 12^{lect} cat sah cop arm ... ς Ti *η συναγωγ.* cum EHLP al pler arm$^{cod\ 1}$ Chr Thphyl^{a} et^{b}

2. *κατα δε*: D* d syr^{sch} aeth^{utr} *και κατα* (D^{gr2} *κατα* sine copula) | *τω παυλω*: D e vg arm o *παυλοσ* (item syr^{sch} aeth *ingressus est Paulus ut solebat*) | *εισηλθεν*: 61. *εισηλθον* | *και επι*: D sah om *και* | *διελεξατο* cum NAB 13. 61. 103. syr^{utr} cop ... Gb' *διελεχθη* cum DE^{gr} 15. 18. 19** 36. 40. 12^{lect} c^{ser} (137. 180. *διηλεχθη*) cat Chr^{9,212} com ... ς Ti *διελεγετο* cum HLP al pler e vg sah arm aeth Chr^{9,210} et^{212} com | *απο*: D *εκ* (d e vg *de scripturis*). Ceterum *απο των γραφων* cum *διελ.* (pariter ac nos) coniungunt, in quibus perspicuum est, DLP Chr^{com}; nec aliter ut vdtr al pler et interpretes

3. *παρατιθεμενοσ*: 4. 16. 23. al^{10} sah add *αυτοισ* | *τον χν*: D* om *τον* ... 31. 40. 104. 180. syr^{sch} arm Thphyl^{b} post *εδει* pon | *χν ις* cum AD 61. item am fu demid tol sah syr^{p} arm^{ed} aeth Chr^{9,210} ... ς Ti o *χς ις* c. HLP al pler Thphyl^{utr}; item B o *χς* o *ις* ... N 38. (113?) vg^{cle} syr^{sch} cop arm^{edd} *ις χς*, item E 32. 177. 180. al$^{3\ ser}$ al pauc cat Chr^{9,211} *ις* o *χς*, al paue o *ις χς* | *καταγγελλω*: 61. k^{ser} *-γέλω* (certe 61. hoc accentu)

4. *επεισθησαν*: E 13. 38. 40. 106. 137. c^{ser} *επιστευσαν* (e vg *credidere-runt*; d *quidam ex eis persuasum est*), 4. *εβαπτισθησαν* | *τω σιλα* (B om *τω*) etc: D *τω σιλασα* (d *silae*) *τη διδαχη πολλοι των σεβομενων* | *των τε*: H 61. *των δε* | *ελληνων* cum NBEHLP al pler syr^{utr} sah arm aeth Chr$^{9,211.\ 212}$ ... Ln *και ελληνων* cum AD 13. 40. 61. vg (*de colentibus gentilibusque*) cop ... 15. 27. 29. 36. 180. Thphyl^{a} om | *πληθ. πολυ* cum NABDE 13. 31. 61. al^{15} cat vg arm Chr^{9,211} Thphyl^{b} ... ς *πολυ πληθ.* cum HLP al plu Chr^{9,212} Thphyl^{a} | *γυναικων τε*: D *και γυναικεσ* (pergit *των πρωτων*), item vg *et mulieres nobiles*, e *mulieres quoque principales* | B* *ουχ ολιγαι*

5. *ζηλωσαντεσ δε οι ιουδαι. και προσλαβ.* cum NABE (vide post) 13. 15. 18. 25. 27, 29. 33. 34. 36. 40. 61. 66. 81. 96. 105. cat (om *οι*) vg syr^{utr} sah (*οι δε ιουδ. ζηλωσ.*) cop arm aeth^{PP} et (omisso *οι ιουδ.*) ro

λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· 6 *μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,* 7 *οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν.* 8 *ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα,* Lc 23, 2

... ς (= Gb Sz) ζηλωσαντεσ δε οι απειθουντεσ (68. Thphyl^{b} -θησαντεσ) ιουδαι. και προσλαβ. cum minusc vix mu (137. c^{ecr} οι απειθ. post προσλ. pon, 31. al pauc οι ιουδ. οι απειθ., 31. om και προσλ.) Chr$^{9,311\,txt}$ Thphyl^{b} ... Sz Ti προσλαβομενοι δε οι ιουδαι. οι (1. Thphyl^{a} om) απειθουντεσ (al οι απειθ. ιουδ.) cum HLP al plus^{50} Thphyl^{a} (item Chr$^{9,313\,com}$ προσλαβ. δε τινασ των αγορ. οι απειθ. ιουδ.). Endom Gb expulsis οι απειθουντ. cum 142. (sed respexit et. codices quos ipsi sequuti sumus) ... D οι δε απειθουντεσ ιουδαιοι συνστρεψαντεσ (sed d *adsuptis vero iudaeis convertentes quosdam viros*) | των αγοραιων: D arm post τινασ ανδρ. pon | τινασ ανδρασ cum NDH LP al pler Chr$^{9,311\,txt}$ (vide supra Chr^{com}) Thphyl^{a} ... Lm Ti ανδρ. τινασ c. ABE 13. 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 180. al$^{3\,ecr}$ vg Thphyl^{b} | και ὀχλοποιησαντεσ: E praem απειθισαντεσ ... D om | εθορυβουν: D -βουσαν | την πολιν: 27. 29. 69. 105. 106. a^{ecr} add κατ αυτων | και επισταντεσ cum NABDE al^{20} cat Thphyl^{b} ... ς Ti επισταντ. τε cum HLP al longe plu Chr^{9,311} | ιασονοσ cum NBHLP etc ... ADE al plus^{10} cat Thphyl^{b} ιασωνοσ. Vide et. ad vv. 6 et 9 | αυτουσ: A* αυτον, ut vdtr | προαγαγειν cum NAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 69. 80. 180. al$^{5\,ecr}$ al aliq cat (Chr^{9,311} inter προαγαγ. et αγαγ. fluct lectio), item d e vg *producere* ... E^{gr} 29. 68. 137. c^{ecr} προσαγαγειν, L 11. αγαγαγ., D^{gr} 104. εξαγαγειν, item^{vid} sah cop aethPP ... ς Ti αγαγειν cum HP al plu Thphyl^{utr}

6. εσυρον (ℵ* 11. ειρον) cum ℵ^{c}ABHLP 13. 31. 61. al pler cat Thphyl^{utr}, item vg *trahebant* ... DE 45. 99. 104. 105. 137. al$^{2\,ecr}$ Chr^{9,311} εσυραν (d e *traxerunt*) :: cf ad 14, 19 | ιασονα (E al mu cat Thphyl^{b} ιασωνα, D* ιασωναν sed α priore suprascripto, D^{2} ιασωνα) sine articulo cum NABD 13. 61. 137. ... ς Ti τον ια. cum EHLP al pler cat Chr | τινασ (D* τινεσ): E Bed$^{retra\,146}$ ex Gr add αλλουσ | D πολειταρχασ (non item NABEHLP etc) | βοωντεσ (A 2^{lect} -ντασ): D add και λεγοντεσ | ουτοι et. Eusp^{193} etc: D* d tol add εισιν

7. πρασσουσιν (-σιν BDEHLP etc; NA -σι) cum NABDEHLP al plu^{vid} Chr ^{9,311} Thphyl^{a} ... ς πραττουσι cum 31. al vix mu Thphyl^{b} | ετερον λεγοντεσ ειναι cum NAB 13. 38. 40. 45. 61. 68. 69. 73. 105. 113. 180. al$^{5\,ecr}$ cat vg arm syrP Chr^{9,311} ... ς Ti λεγοντεσ ετερον ειναι cum DH LP al plu syr^{sch} sah cop Chr^{9,313}. Item E λεγ. ειν. ετερ.

8. εταραξαν δε: D και εταραξεν (sed d *concitaverunt*) | τον οχλον (E την

9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῆεσαν· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· 13 ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ

πολιν) και τους πολιταρχας et. Petr^{alex} canon ^{12} (Gall^{4,104}) ... D τους πολιταρχ. και τον οχλον, item syr^{sch} (*turbati autem sunt principes civitatis et universus populus*) | ακουοντας: D* ακουσαντες, D^{2} ακουσαντα

9. ιασονος: DE al mu cat Thphyl^{b} ιασωνος. Cf ad vv. 5 et 6.

10. ευθεως δι. νυκτος: A om, 61. om δια νυκτ. | δια νυκτος cum HRD 13 25. 31. 40. 68. 69. 73. 105. 180. a^{ser} cat Petr^{alex} can^{12} Thphyl^{b} ... ς δι. της νυκτ. cum EHLP al pler Chr^{9,311} Thphyl^{a} :: cf ad 16, 9 | εξεπεμψαν (h. l. et. Petr^{alex}): ℵ ante δια νυκτ. pon | τον τε (61* δε) et. Petr^{alex}: D 3. 32. 42. 57. 95* om τε, nec expri (praeter morem) sah arm | βεροιαν: 43. 99. 104. 105. 106. 113. 137. al^{6} wt^{vt} al^{7} scr (al ut^{vid} mu) cat Petr^{alex} (ap Gall) Thphyl^{a} βερροιαν | απηεσαν (d *ibant*): E εισηεσαν, item *introierunt* vg (item alii ut sah syr^{sch}). Posuimus post των ιουδαιων cum HABD 13. 61. etc Thphyl^{b}, item vg ... Ti ante των ιουδ. cum EHLP al plu (ita^{6} ap Matth et^{9} ap Scri) Chr^{9,311} Thphyl^{a}

11. ευγενεστεροι (31. o^{ser} praem οι): DE^{r} ευγενεισ | εν θεσσαλονικη: D εν τη θεσσ. | τον λογον: E add του θεου | μετα πασης προθυμιας: DE^{r} μετα παρρησιας | καθ ημεραν cum HADE 13. 15. 18. 25. 27. 33. 34. 36. 38. 40. 61. 68. 69. 93. 105. 113. 137. al^{2} scr cat Chr^{9,311} (ex edd^{3}) ... ς Ti το καθ ημ. cum EHLP al plu Chr^{9,311} et^{314} ed Thphyl^{utr} | εχοι (3. 100. εχοιεν): D*E al^{15} Thphyl^{a} εχει | ταυτα (31. ταυθ') ουτως (E al οιτω): 137. syr^{P} c.* add καθως παυλος απαγγελλει (syr^{P} *evangelizavit*)

12. πολλοι: DE^{r} τινες | οιν: E 99. a^{ser*} Thphyl^{a} om | εξ αυτων: DE^{r} om εξ | επιστευσαν: D 137. add τινες. δε ηπιστησαν | ελληνιδων (61. ελληδων, d^{scr*} ελληνων) γυναικων usque ολιγοι (syr^{sch} *ex Graecis viri multi et mulieres celebres*): D* d ελληνων (d *grecorum*, DE^{r2} ελληνιδων) και των ευσχημ. ανδρες και γυναικες ικανοι επιστευσαν

13. απο της θεσσαλ. (H θεσαλ., item ante): DE 105. om της | βεροια: rursus ut v. 10. al mu (7 ap Scri) cat^{2ed} Thphyl^{a} βερροια | οτι και εν usque ηλθον: D οτι (^{2}add ο) λογος (^{2}add του) θεου κατηγγ. εισ βεροιαν και (DE^{r2} om) επιστευσαν και ηλθον εισ αυτην (DE^{r2} om ε.

κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. 14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς 18, 5
αὐτόν, ἐξήεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον

αιτ.) | κατηγγελη: 61. al mu (4 ap Scri) -ελλη, Chr -ελθη | και ταρασσοντες (D$^{Gr^a}$ τασσοντες) cum ℵABD 4^{mg} 13. 15. 18. 31. 40. 61. 69. 105. 137. 180. al fere^{15} cat vg syr^{utr} sah cop arm ... ς Ti om cum EHLP al plu aeth^{utr} Chr^{9,312} | τους οχλους (vg *multitudinem*): H του οχλου. Praeterea D syr^{sch} ar^{c} add *ου διελιμπανον*

14. ευθεως δε τοτε (15. 18. 36. 40. 99. 137. c^{ser} cat sah syrP aeth om) τον (15. 18. 36. c^{ser} cat τον τε) παυλον: D του μεν οιν (d *statimque*) παυλον, vg *statimque tunc Paulum*, syr^{sch} *et Paulum* | εξαπεστ. οι αδελφοι: D οι αδ. εξαπ. | πορευεσθαι: D απελθειν | εως cum ℵABE 13. 25. 27. 40. 61. 66** 81. 105. vg (e vg *usque ad*) syr^{sch} cop ... ς Ti εως c. HLP al plu cat syrP arm Chr^{9,312} ... D (sed d *ad mare versus*) al^{10} sah aeth om | υπεμειναν cum ℵB 8. (13 ap Sz) 25. 61. 69. 105. 133. a^{ser} e^{ser} (15. 18. υπεμεινον), item E (18^{tres} ε) απεμειναν, 31. 33. 68. Thdrt^{2,5} Thphyl^{b} επεμειναν. Item *remanserunt* vg cop ... Ln Ti υπεμειναν cum AD 27. 137. c^{ser} (40. επεμεινε) sah syr^{sch} ... ς υπεμενον cum HLP al longe plu cat Chr^{9,312} Thphyl^{a} | τε cum ℵABE 13. 15. 18. 25. 31. 33. 34. 61. 68. c^{ser} cat syr^{utr} aeth Thphyl^{b} ... ς δε cum DHLP al longe plu vg sah cop arm Chr^{9,312} Thdrt^{2,5} Thphyl^{a} | ο τε: D 33. om τε | εκει: H pon ante ο τε σιλ.

15. καθιστανοντες cum AB 25., item ℵ^{a} καθισπαντες (καθισ exit versus), D καταστανοντες, 61. αποκαθιστανοντες ... ς καθιστωντες cum ℵ^{c}D^{2}EHLP al pler (15. 18. 36. 180. cat αποκαθιστωντ.) Chr^{9,312} | ηγαγον sine αυτον cum ℵABD 13. 14^{s} 25. 27. 29. 30. 31. 33. 34. 61. 68. 137. c^{ser} (item 69. 105. a^{ser} qui ηλθον pro ηγαγ.) fu tol Thphyl^{b} ... ς (sed Gb^{ou}) add αυτον cum EHLP al pler cat vg syr^{utr} sah cop arm Chr | αθηνων: E praem των | και λαβοντες: D παρηλθεν δε την θεσσαλιαν· εκωλυθη γαρ εισ αυτους κηρυξαι τον λογον· λαβοντεσ δε (d *ut accepissent*) | εντολην: E^{Er} syr^{sch} ar^{c} επιστολην ... D add παρα παυλου, item E vg syr^{sch} ar^{c} arm^{usc} add απ αυτου | και τον τιμοθ. cum ℵBE 13. 61. 95. 180. e^{ser} et alvid (Wtst praeterit) cat Chr^{9,312} ... ς Ln Ti om τον cum ADHLP al pler Chr^{9,312} | ινα ωσ ταχιστα: D οπωσ εν ταχει | εξιεσαν: L 13. Thphyl^{b} εξιεσαν

16. αυτουσ (ℵ^{c}): ℵ* D* 96. d αυτου, item syr^{sch} ar^{c} *ipse autem Paulus quum exspectaret Athenis* | του παυλου (ℵ^{c}): ℵ* om. Ceterum d sic: *expectante eo paulum* | παρωξυνετο το: D* om το | θεωρουντοσ (Gb^{r})

οὖσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον· τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. 19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· Mc 1, 27 δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή;

---

cum ℵABE 13. 15. 18. 40. 61 68. 69. 73. 98. 137. 180. a^{ser} k^{ser} al plus^{10} cat Thphyl^{b} ... ς *θεωροντι* cum DHLP al plu Chr^{9,317} Thphyl^{a}

17. *και εν τη αγορα*: D 137. sah syrP^{mg} *και τοις εν τ. αγ.* | *παρατυγχανοντας*: D *παρατυχοντας*

18. *τινες δε και* cum ℵABDHLP 61. al plus^{40} syr^{sch} ar^{e} Chr^{9,318} ... ς (= Gb +, item = 8z ut vdtr) om *και* cum K al sat mu vg sah cop syrP arm aeth Thphyl^{utr} | *επικουριων* cum ℵAB*DK 25. 61. c^{ser} k^{ser} (al^{vid}) ... ς Ln Ti *επικουρειων* cum B^{3}HLP al pler | *στοϊκων* cum ℵAD EHLP^{vid} 2. 13. 25. 27. 30. 35. 68. al^{6} matth al^{4ser} (et^{vid} al mu) cat^{284} Thphyl^{2}, item sah cop ... ς *στωϊκων* cum B 1. 31. 61. al plu Chr Thphyl^{a}. Praeterea ς praem *των* cum DHLP al longe plu Chr: omisimus cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 69. 99. 103. 105. 180. al^{5} ser (al^{vid}) cat | *συνεβαλλον* (ita et. D^{gr2}): 106^{mg} *προσεβαλλον* ... D^{gr*} *συνελαβον*, L 27. 31. 38. 68. 103. 126. 137. al plus^{15} (in his 7 ap Scri) cat Chr^{9,318} Thphyl^{a} *συνεβαλον*, 177. *προσεβαλον* | *θελοι* (Cyr^{cat284} *εθελοι*): D* 4. 68. Thphyl^{b} *θελη* ... 13. 40. 45. c^{ser} Thdrt^{3,172} *θελει* | *καταγγελευς* cum A*BDHLP etc ... ℵ^{acorr1}E *καταγγελλευς* | *οτι τον ιν και τ. αναστ.* (14. 27. 29. 68. 69. 105. 106. a^{ser} syr^{sch} ar^{e} cop aeth^{PP} add *αυτου*, sah add *νεκρων*, 177. pon *την αναστ. και αυτε τον ιν*) *ευηγγελιζετο*: D om, hinc Gb^{0} | *ευηγγελιζετο* sine *αυτοις* cum ℵ* BLP 4* 15. 18. 68. 177. 180. al fere^{30} (6 ap Scri) sah syrP arm Chr ... ς praem *αυτοις* cum minusc vix mu cat, item Ln add *αυτοις* cum ℵ^{c}AEH 1. 13. 31. 61. al plus^{30} vg syr^{sch} cop Thphyl^{utr}

19. *επιλαβομενοι* usque *ηγαγον λεγοντες*: D 137. syrP (sed usque *τινας* c.*) *μετα δε ημερας τινας επιλαβομενοι αυτου ηγαγον αυτον επι τον* (D* om, 137?) *αρ. παγον πυνθανομενοι και λεγοντες* | *επιλαβ. τε* cum ℵAEHLP al pler vg syr^{sch} arm aeth Chr^{9,318} ... B 13. 15. 18. 61. cat sah cop *επ. δε* | *αριον* c. HADE (L *αγιον*) al aliq, item sah cop ... ς Ln Ti *αρειον* cum BHP al longe plu. Ex Latinis d e *Arium pagum*, am fu *Ariopagum*, vg *Areopagum*. | *ηγαγον*: A *ηγον*, e *trahebant* (contra vg *duxerunt*, d *adduxerunt*) | *δυναμεθα*: 96** 106. al^{4ser} demid tol *ου δυναμ.* | *αυτη η* cum ℵAEHLP etc ... Ln om *η* cum BD | *υπο*: D* teste Wtst *απο*, teste Scri *διδ* | *λαλουμενη*: E 61. *λεγομενη*, D *καταγγελλομενη* (d vero *que est nouitas haec a te narratio doctrinae*)

20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα
οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ 2. 12
οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ
ἀκούειν τι καινότερον. 22 Σταθεὶς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου
πάγου ἔφη· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέ-
ρους ὑμᾶς θεωρῶ. 23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σε-
βάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ.
ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ 14, 15
θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρα-
τοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,

---

20. εισφερεις (ℵ* -φερει): D φερεις (d *adferens*) ... DE praem (ℵ) vel add (D) ρηματα. Item syr^{utr} sah cop. | βουλομεθα: 61. βουλωμ. | τινα θελει cum NAB 18. 25. 36. 40. 61. 105. 180. (13. τινα θελη, 69. a^{ser} τινα θελοι) cat. Cf et. vg *quidnam velint haec esse*, d *quid nunc sibi vellint haec esse*, e *quid velint esse*; sah et cop *quae haec sint (sint haec)*, syr^{utr} *quinam* (sermones) *hi sint (velint esse)*, aeth *quaenam sit* ... ς Ti τι αν θελοι c. DEHL al pler (P al pauc θελει, 4. 68. Thphyl^{b} θελη) Chr | ταυτα (137. c^{ser} ante θελ., cat post εἰναι pon): E om

21. επιδημουντες: DE^{gr} sah add εις αυτους | ηυκαιρουν cum NABDE 13. 32. 40. 61. 68. 96. 104. 137. c^{ser} (al^{vid}, non enim satis adtenderunt conlatores) Thphyl^{b} ... ς ευκαιρουν cum HLP 1. 31. al pler Bas^{1,176} Chr^{9,218} Thphyl^{a} | η ακουειν cum NABD 25. 44. vg sah syrP arm ... ς και ακουν. cum EHLP 1. 13. 31. 61. al pler cat syr^{sch} cop aeth Bas Chr | ακουν. τι cum NAB 25., item vg omisso τι post λεγειν. Similiter syr^{utr}; item sah (si reddis ad verbum) ει μη τι λεγειν η ακουειν ρημα καινοτερ. (similiter cop) ... ς Ti om τι cum DEHLP al pler cat^{295} arm Bas Chr

22. παυλος sine articulo cum NAB Thphyl^{a} ... ς Ti ο παυλ. cum DEHLP al om^{vid} Chr^{9,218} Thphyl^{b} | εν μεσω cum NBDHLP etc ... AE εμμεσω | αρειου cum NADE ... ς Lu Ti αρειου cum BHLP al certe pler. Cf ad v. 19. | εφη cum ABDHLP al pler Chr ... NE 36. 180. 12^{lect} cat ειπεν

23. αναθεωρων (vg *videns*, e *circumspiciens*) et. Clem^{696} etc: D* διαστορων (d *perspiciens*), Clem^{272} ιστορων | σεβασματα et. Clem Ps-Ath^{2,291} etc: ℵ σεβαστα | ευρον: E ηυρον | επεγεγραπτο et. Clem^{696} etc: Or^{4,167} εγεγραπτο, D ην (*η) γεγραμμενον, Clem^{272} ανεγεγραπτο. Cf Ps-Ath^{2,291} βωμον ευρον γραφοντα | ο et τουτο cum ℵ*A*BD (61. ὃ et τούτων) vg Or^{4,167} Hier$^{tit\ 1,12\ as}$ ... ς ον et τουτον cum ℵ^{c}A^{2}EHLP al fere om^{vid} cat arm rell pler utvid Clem Ps-Ath Chr^{9,218} Cosm^{11,52a} Aug$^{crescon\ 1,297}$ | ευσεβειτε: L σεβητε | καταγγελλω: E 61. -γγελω | υμιν (ℵ^{2}): B* υμων

24. ο ποιησας: A* Thdrt^{1,1508} (sed non^{1311} nec^{4,296}) om ο (sed suppl ipse A*) | και παντα τα: E^{gr} κ. παντ. και τα | υπαρχων κυριος cum NABE 13. 31. 40. 61. 68. 69. 105. 133. 180. 12^{lect} a^{ser} k^{ser} vg (*cum sit*

25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος,
αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν
τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου
τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς
Ex 35, 6 κατοικίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐ-

---

dominus) m (*cum sit caeli et terrae dom.*) cat sah cop syr^{utr} arm aeth Clem^{272} Thdrt^{4,396} Thphyl^{b} Hil^{416} (ut m) ... ς *κυρ. υπαρχ.* cum DHLP al pler Clem^{691} Chr^{9,218} Thdrt^{1,1311} Thphyl^{a} Ir$^{int\ 197}$

25. *χειρων*: א post *ανθρωπ.* pon | *ανθρωπινων* (Gb') c. ℵABD 61. al plus^{15} cat e vg Ir$^{int\ 197}$ Clem^{272} et^{691} Thdrt^{4,396} ... ς *ανθρωπων* cum E^{gr}HLP al pler syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,218} Thdrt^{1,1311} Cosm^{528} | *προσδεομενος* c. א^{c}ABD^{gr}E^{gr}KLP etc vg etc Clem^{bis} etc ... א* 25. d e (uterq *tamquam egeat*) arm Ir^{int} (*tanquam alicuius indigens*) Thdrt^{4,396} et (ex^{cod1})^{1,1311} praem *ως* | *τινος* et. Clem^{bis} Ir^{int} etc: D* d 47. al^{3} om; D^{gr2} suppl *τι αυτος* (vide post) | *αυτος* (et. Clem^{bis} Chr^{9,221} Thdrt^{bis} Cosm Ir^{int} etc, H 16. 37. 56. 100. Chr^{9,218} om) *διδους* (et. Clem^{691} Chr^{9,221} etc, H 16. 25. 37. 56. 100. Clem^{272} Chr^{9,218} *δους*) ... D^{gr} *οτι* (^{3}om) *ουτος ο δους* (^{3}*ουτος διδους*), d *quod ipse dederit* | *και τα* (א*E 61. om) *παντα* (et. ς^{e} Gb Sz) cum א*et^{c}ABDE al plus^{10} (tamen non plu ut vdtr) cat^{298} vg cop syrP aeth^{utr} (sed *και τα παντα* cum seqq conjg omisso *τε*) arm Clem^{bis} Chr^{319} et^{321} Thdrt^{1,1311} Cosm^{529} Thphyl^{a} Ir^{int} (*quum ipse - et omnia fecerit, qui fecit ex* etc) ... ς (non ς^{e} etc) *κατα παντα* cum HLP al longe plu (11 ap Scri, omn ap Mtth; 40. *και κατα*) Thdrt^{4,396} Thphyl^{b}; sah *unicuique* (*παντι*, cod^{1} *παντι εργω*) ... 13. syr^{sch} ar^{e} om

26. *εποι. τε* (31. *δε*) et. Clem^{272} etc (Ir^{int} vide ante) ... DE syrP arm om *τε* | *εξ ενος* sine additam cum ℵAB 13. 14* 27. 29. 40. 61. 96. e^{scr} vg (et. Bed$^{vg\ retra\ 146}$) sah cop aethPP (aeth^{ro} om ipsum *εξ ενος*) Clem^{272} ... ς (sed Gb^{o}) Ti add *αιματος* cum DEHLP al pler cat syr^{utr} arm Ir$^{int\ 197}$ Thdrt^{1,1311} et^{4,396} Chr^{9,219} et^{saep} Cosm^{529} Thphyl^{utr} Bed^{retra} ex Gr | *εθνος* (et. Thdrt Chr Cosm Thphyl^{a}; d *nationem*) ... 23. 69. 96. 104. 137. 142. a^{scr} c^{scr} syrP ^{mg} Clem Thphyl^{a} *γενος*. Similiter *genus* e vg Ir^{int} | *ανθρωπων* et. Ir^{int} Clem^{272} etc ... D^{gr} *ανθρωπου* | *παντος προσωπου* cum ℵABD 1. 13. 15. 18. 36. 61. 68. 103. cat Clem^{272} ... E Thdrt^{4,396} *παν προσωπον* ... ς *παν το προσωπον* cum HLP al pler (37. 56. 100. om *παν*) Chr Thdrt^{1,1311} Cosm | *προστεταγμενους* (et. Gb Sz) cum ℵABD^{2}KHLP 61. al plus^{70} cat (vg *definiens statuta tempora*, d *cum definisset imperata tempora*, e *praefiniens imperata tempora*, Ir$^{int\ 197}$ *praefiniens tempora*) Clem^{272} Chr Thphyl^{utr} ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *προτεταγμενους* cum D* (vide ante d) al vix mu Cosm ... 14* 69. 105. *τεταγμενους*. Edidit Ln *πρὸς τεταγμένους* | *και τας οροθεσιας* et. Clem^{272} etc ... D^{gr*} Ir$^{int\ 197}$ *κατα οροθεσιαν* (Ir^{int} *secundum determinationem*)

27. *ζητειν* et. Ir$^{int\ 197}$ Clem^{272} etc ... D^{gr} praem *μαλιστα*, item 96. *αυτον* | *τον θεον* cum ℵABHL 61. al plus^{35} cat vg syr^{utr} sah cop arm

τὸν καὶ ἐγεῖραι, καίγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. 29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ

Chr^{9,319} et^{322} Thphyl^{b} ... Clem^{372} *το θειον*, D το (sic) *θειον εστιν*, d *quod divinum est*, Ir^{int} *illud quod est divinum* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *τον κυριον* cum KP 1. 31. al sat mu (5 ap Mtth, 9 ap Scri) Cosm^{529} Thphyl^{a} | *ψηλαφησειαν* (ℵ* *-σιαν*) cum ABHLP al longe plu Clem^{372} Chr$^{9,319.\ 322}$ ... ℵB 1. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 69. 96. (nec aliter ed. Ald, item Oec) *-φησειεν* (E *-σιεν*): quod nescio an edendum sit, nec enim quum tanta auctoritate praestet pro vitio habendum videtur (68. *-φησει*) ... 3. 64. 95* 105. a^{scr} *-φησαιεν* ... D *φησαι-σαν* | *αυτον*: D* d Ir^{int} *αυτο*, *illud* ... Clem^{372} (vide ante) om | *και ευρ.* cum ℵBEHLP 61. al pler tol syr^{utr} arm aeth (cop libere *perquisitus inveniatur*) Chr Cosm Thphyl^{utr} ... Ln *η ευρ.* cum AD 15. 36. 40. 96. 105. 12^{lect} cat sah Clem^{372} Ir$^{int\ 197}$ | *ευροιεν* (E *ευρειεν*): 68. k^{scr} *ευροιεν*, D* *ευροισαν* | *καιγε* (Gb') cum BD^{2}HLP* 13. 15. 18. 25. 31. 40. 61. 68. 96. 137. 180. al plus^{50} cat Didt$^{ri\ 3,18}$ Thphyl^{a} (D* *καιτε*) ... AE Clem *καιτοι* ... ς *καιτοιγε* cum KP^{2} 69. 105. al sat mu Chr^{9,319} Cosm^{529} Thphyl^{b}. Ex Latinis e *et quidem*, d *quidem*, vg *quamvis*, Ir^{int} *quamvis etiam* :: cf Ioh 4, 2 *καιτοιγε* Act 14, 17 *καιτοι* IIeb 4, 3 *καιτοι* | *ου μακραν απο* usq *υπαρχοντα*: D *ου μακρ. ον* (*^{2}ων*) *αφ ενος εκαστ. ημων* (*^{2}add *υπαρχων*, d *non longe ab unoquoque nostrorum*, Ir^{int} [*quamvis etiam*] *non longe sit ab unoquoque nostrum* | *ου*: 61* *ουκ αμαρτιφορ* (:: ex 14, 17) | *απο* et. Clem Didt^{ri} etc: H *απ*, E 31. 69. 105. a^{scr} *αφ* (D vide ante) | *ημων* cum ℵA^{corr*}BDEHP al pler vg reli Ir^{int} Clem Didt^{ri} etc ... A*L 31. 180. k^{scr} *υμων* | *υπαρχοντα* (69. 98^{mg} 105. a^{scr} *απεχοντα*): E 12^{lect} Clem *υπαρχοντος*

28. *εν αυτω* et. Ir$^{int\ 197}$ Clem^{372} Or^{2,250} et^{alib} Eus$^{prae\ 104}$ et$^{idem\ 145}$ Didt$^{ri\ 3,18}$ Thdrt^{1,1476} etc ... D^{Gr*} *εν αυτη* | *εσμεν* pri et. Ir^{int} Clem Or Eus Did Hil$^{2.3\ 570.\ 881}$ etc ... D add *το καθ ημεραν* (d *in diurnum*) | *ως και* et. Clem^{372} Or^{4,167} Didt$^{ri\ 3,18}$ etc; Ir^{int} *et quemadmodum* ... D *ωσπερ και* | *τινες των καθ υμας* et. Clem Or Did etc ... D *των καθ υμας τινες* | *καθ υμας* (d Ir^{int} *secundum vos*): B 33. 68. 95. 96. 105. 137. cop *καθ ημας* | *ποιητων* et. Clem Or Did Chr^{9,319} Cosm^{529} etc (syr^{sch} *e sapientibus vestris*, aeth^{pp} *sapientes*) ... D aeth^{ro} Ir^{int} Amb saepe (vide Sabatier, item de Ambrst al) om, hinc Gb^{o} | *του* et. Clem Or Did etc ... D* 19^{ms} 21. 96. 12^{lect} al$^{2\ scr}$ *τουτου*, item Ir^{int} Ausius, E^{2} 35. 68. *αυτου*, e vg Hil^{308} *ipsius*. Ceterum in mg H adscriptum habet *τουτεστιν ομηρου και αρατου*, item syrP^{mg} *αρατου ποιητου*. Didt^{ri} vero verum plene scripsit *του γαρ και γενος εσμεν· ο δ' ηπιος ανθρωποισιν*.

29. *χρυσω* (D* d praem *ουτε*) cum BDHLP al pler Didt$^{ri\ 1,18}$ Chr^{9,319} et^{322} Dial$^{tri\ 2}$ (ap Thdrt^{5,1018}) Thdrt^{2,1292} cod Cosm^{529} Thphyl^{a} ... NAN 25. 33. 34. 40. 73. 96. Thdrt^{2,1292} ed Dam$^{1,310.\ 334.\ 349}$ Thphyl^{b} *χρυσιω* ::

ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου,
14, 16 τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπερ-
ιδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ
μετανοεῖν, 31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰ-
κουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν
ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν,
οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ
πάλιν. 33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς

formae istae passim fluctuant, ut 1 Pe 1, 7 pro χρυσιου unus B χρισου praebet; item Apoc 17, 4 χρυσιω AB, KP vero χρυσω (ut ς). Contra 1 Tim 2, 9 χρυσω plus auctoritatis quam χρυσιω habet. | αργυρω cum ℵBDHLP al pler Did^{tri} Chr Thdrt Cosm Thphyl^{a} ... AE 13. 15. 18. 25. 34. 36. 40. 73. 96. k^{secr} cat Dam^{ter} Thphyl^{b} αργυριω | και ενθυμησεως (Ir^{int} *concupiscentiam*, d *cupiditatis*: unde επιθυμ. conieceris; contra e vg *cogitationis*) ... D^{gr} Ir$^{int\ 197}$ Did$^{tri\ 1,15}$ η (sah cop aeth^{ro} plane om) ενθυμ. | ανθρωπου et. Ir^{int} ... K^{gr} 33. 34. ανθρωπων ... Did^{tri} ανθρωπινης

30. τους μεν ουν χρονους (m^{14} *tempora igitur*, Ir$^{int\ 197}$ *tempora ergo*): K και τους χρον. μεν ουν, vg *et tempora quidem* | της αγνοιας: D* d τ. αγν. ταυτης, vg *huius ignorantiae* (non item m^{14} Ir^{int}) | υπεριδων: D* παριδων (103. περιδων) | απαγγελλει cum ℵ*B Ath$^{1,195\,cod}$ (etedd^{2} επαγγελλ.) ... ς Ln Ti παραγγελλει cum ℵ^{c}ADEHLP al omn^{vid} (K al -γγελει) Ath$^{1,195\,ed}$ Cyr$^{abac\ 573}$ etc | παντας (Gb′) c. KABD^{2}(* ιτα παντες) K 13. 15. 18. 36. 40. 180. cat^{206} Ath^{1,195} Cyr$^{abac\ 573}$; item *hominibus ut omnes ubique paenitentiam agant* d vg, m^{14} *hominibus omnes ubique agere paenitentiam* ∴ ς Ti πασι cum HLP al pler Ir^{int} (*praecepit hominibus omnibus ubique poeniteri*, sed$^{cdd\ 2}$ om *omnibus*) Ps-Ath^{2,514} Bas$^{eth\ 225}$ Chr$^{2,319\cdot 323}$ Chron^{163} Thdrt$^{4,84\cdot 1006\cdot 1296}$ Cosm^{529}

31. καθοτι (Gb″) cum KABDE al fere^{30} (al^{3} cat καθο) Ath^{1,195} et Ps-Ath^{2,514} Bas$^{eth\ 225}$ Cyr$^{abac\ 573}$ Thdrt^{4,84} et^{bis} Chron^{163} Thphyl^{b} etc (e m^{14} vg *eo quod*, d Ir^{int} *quoniam*) ... ς διοτι cum HLP al longe plu Chr$^{2,319\cdot 324}$ Thphyl^{a} | εστησεν: D^{gr} -σαν | εν η μελλει κρινειν: D κρινει, d Aug$^{civ\ dei\ 18,54}$ *iudicare*, Ir$^{int\ 197}$ *indicari* | εν (D^{gr} om) ανδρι: D Ir^{int} add ιησου | ωρισεν: K ορισεν | παρασχων: D παρεσχεν (d *exibere*), 32. 57. παρασχειν (sic et. ed. Compl). Latini sic: e *in viro cui statuit fidem praestans omnibus*, d *in viro Iesu cuius constituit fidem exibere omnibus*, Ir^{int} *in viro Iesu in quo statuit fidem* (omissis παρασχ. πασιν), Aug$^{civ\ dei}$ *in viro in quo definivit fidem omnibus*, Amb$^{luc\ 1409}$ *in viro quo definivit omnibus fidem*

32. ειπαν cum KBE ... ς Ln ειπον cum ADHLP al omn^{vid} | ακουσομεθα: d *audimus* | περι τουτου και παλιν. ^{33}ουτως (Thphyl^{b} και ουτ.) cum KAB 13. 29. 40. 68. 73. 105. (Thphyl^{b}). Item D vg arm περι τουτου παλιν. ουτως (tol *et sic*), K 69. 180. a^{ser} aeth περι τουτου παλιν. και ουτως ... ς παλιν περι τουτου. ^{33}και ουτως cum HLP al pler cat syr^{utr} cop (sah om παλιν) Chr^{2,327} Thphyl^{a}

δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγείτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

XVIII.

1 *Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κό-*
ρινθον. 2 *καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν* Ro 16, 3
τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλ- 1 Co 16, 19 etc
λαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας
τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 *καὶ διὰ τὸ*
ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκη-

---

34. κολληθεντες: D^{gr*} εκολληθησαν | εν οις: 2. 30. 32. 43. 68. 104. 177. al^{2ser} add ην | ο αρεοπ. ($\aleph^2$ αρεωπ.) cum ℵABEHLP etc ... D τις αρεοπ. ... Ln αρεοπ. omisso ο cum B | -παγειτης cum B*D ... ς Ln -παγιτης cum ℵAB^{2}KIILP etc. Ceterum e am fu al *ariopagita*, d vg^{cle} tol *areopag.* Praeterea D add ευσχημων (*complacens*) | και γυνη (E add τιμια) ονομ. δαμαρις: D om | ετεροι: 4. 25. 81. k^{ser} 2^{lect} al^{3} add πολλοι

XVIII. 1. μετα ταυτα cum ℵAB 13. 69. 97. a^{ser} vg cop arm ... ς Ti με. δε ταυτ. cum EHLP al pler cat sah syr^{P} (syr^{sch} aeth και μετ. ταυτ.) Or$^{int\ 4,681}$ Chr^{9,227}. Similiter D αναχωρησασ δε omissis μετα ταυτ. | χωρισθεισ (D αναχωρ.) sine additam cum HBD 13. vg sah cop ... ς (Gl^{b}) add ο παυλοσ cum AEHLP al pler cat syr^{utr} arm aeth Or^{int} Chr | εκ: D απο (d *ab*)

2. ευρων: P e^{ser} g^{ser*} ευρον | ακυλαν: 31. g^{ser} -λλαν | και πρισκιλλαν γυναικα usque ομοτεχνον ειναι (v. 3): syr^{P} ^{mg} *cum Priscilla uxore eius. Hi autem exierant a Roma, eo quod praecepisset Claudius ut discederent omnes Iudaei ab Italia. Hi* [*venerant in? habitabant?*] *Achaiam. Ipse autem Paulus agnovit Aquilam* (προσηλθεν τω ακυλα), *et quia eiusdem gentis et eiusdem opificii esset* etc | εληλυθοτα: 13. εισεληλ. | δια το: E δια δε το, e *et quod autem* | τεταχεναι cum ℵ* (sed excidit τα post τε excunte versu) DELP 4. 13. 29. 31. 40. al plus^{10} ... ς Ln Ti διατεταχεναι cum ℵ^{c}ABH al plu cat Chr^{9,228} ... 1. 14^{a} 43. 69. al^{10} προστεταχεναι | κλαυδιον (D* -διοσ) et. Or$^{int\ 4,681}$ ... B om | τουσ ιουδαιουσ (31. ιδιουσ) ... D om τουσ | απο της ρωμησ cum ℵABDEL al plus^{20} cat vg (e vg *a Roma*) ... ς εκ τ. ρω. cum HP al pl Chr^{9,228} | ρωμης: D add οι κε κατωκησαν (D^{gr*} -σεν) εισ την αχαιαν (d *qui et demorati sunt in achaiam*), cf supra syr^{P} ^{mg} | αυτοισ: D^{gr*} αυτω. Praeterea D add ο παυλοσ

3. ειναι: D om (d *et propter artificium manebat* etc) | εμενεν cum ℵABDP al pler e vg syr^{sch} Or$^{int\ 4,681}$ ... E^{gr}HL al^{12} syr^{P} Chr^{9,228} Thphyl^{a} et^{b} εμεινεν | παρ αυτοισ: D 15. 18. 36. προσ αυτουσ | ηργα- cum ℵ*AH*

20, 34 νοποιοὶ τῇ τέχνῃ. 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάβ-
βατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
17, 15 5 Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ
28 Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς
Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν
20, 26 καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς·
τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν

DE 13. 180. k^{scr} ... ς ειργα- cum ℵ^{c}B^{3}HLP al pler. Item -ζοντο cum ℵ*B cop Or$^{int\,4,661}$ (*mansit apud eos, et operabantur simul*) ... ς Ln Ti -ζετο cum ℵ^{c}ADEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} (sed syr^{sch} etP c. ob. add *cum eis*) arm^{zil} (libere aeth *manserunt una* et *operabantur*; et. m^{83} libere *mansit apud eos opus faciens*; similiter sah) Chr^{2,328} | ησαν (am* tol *erat*, fu om ησ. γαρ) γαρ σκηνοπ. τ. τεχν. (et. Or^{int}): D om, hinc Gb^{0} | τη τεχνη cum ℵABELP al fere^{20} Chr^{2,328} et^{2,296} (m^{82} *erant enim arte fabri*) ... ς την τεχνην cum ℵ al plu cat Thphyl^{utr}

4. διελεγετο δε (vg^{cle} am^{2} *et disputabat*, tol *et ingrediebatur*) εν τη συνα. κα. παν (13. παντα, ℵ μιαν) σαββατ. (vg^{clo} [non am^{2} tol] syrP^{mg} add *interponens nomen domini Iesu*) επ. τε ιουδ. κ. ελληνας ... D εισπορευομενος δε εισ την συναγωγην κατα παν σαββ. διελεγετο και εντιθεισ (d *interponens*) το ονομα του κυριου ιησου και (D^{gr2} om) επιθεν δε (d om) ου μονον ιουδαιουσ αλλα και ελληνασ ... am* fu eddquidam ap Bed^{78} plane om

5. ωσ δε κατηλθον (Thdrt^{3,5} ηλθον, e vg etc *venissent*): D παρεγενοντο δε | απο της: L 105. al^{5} om της | ο τε: D^{gr*} τοτε | και ο: D 42 105. 173. om ο | τω λογω cum ℵABDE 13. 40. 73. 137. 142. c^{scr} vg sah cop syr^{sch} etP txt aeth^{utr} ar^{c} Bas$^{eth\,294}$ et^{304} Thdrt^{3,5} ... ς (= Gb Sz) τω πνευματι cum HLP al pler (68. add τω αγιω) cat syrP^{mg} arm Chr^{2,328} | ο παυλος: D om ο | διαμαρτυρομενος (13. -ρωμενος): D* 40. 68. Thphyl^{b} -ρουμενος | τοισ ιουδαιοισ: A^{II} 177* om | ειναι cum ℵA BD 4** 13. 25. 27. 29. 40. 68. 69. al plus^{20} cat^{301} vg (item sah cop syr^{sch} etP c.* arm aeth) Bas$^{eth\,294}$ et^{304} Thphyl^{b} ... ς Ti om cum ℵ^{II} LP al plu vg^{edd} (ap Ln) syrP txt Chr Thdrt Thphyl^{a} | τον (37. d^{scr} cat om) χν (D add κυριον) ιν: P om ιν

6. αντιτασσομενων (D^{gr*vid} ετι τασσ., 15. 18. 36. cat ανθισταμενων): D syrP^{mg} praem πολλου δε (d *multoque*) λογου γενομενου και γραφων διερμηνευομενων (δε quod sequitur retinet et. D, non item syrP^{mg}) | εκτιναξαμενοσ: D tol add ο παυλοσ | τα ιματια (Bas$^{eth\,294}$ το ιματιον, non item^{304}): D 14* 27. 29. 31. al plus^{12} (sed 40. 69. 105. al pauc pon ante τα) vg^{cle} tol (non item am fu) sah cop syr^{utr} aeth (non item arm) Thphyl^{b} add αυτου | προσ αυτουσ: ℵ^{c} αυτοισ ... sah om | επι την κεφαλην: 14** 15. 18. 36. 38. 67** 93. 104. 113. 180. h^{scr} cat ε. τασ κεφαλασ | απο του νυν: D* d αφ υμων νυν, *ego a vobis nunc* | πορευσομαι (et. Bas$^{eth\,bis}$): D*H*L al pauc cat d (*vado*) Chr^{edd} pri πορευομαι

εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ Co 4, 11
οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγω- 1 Co 1, 14
γος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν
Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ 16, 9
κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει 22, 11
καὶ μὴ σιωπήσῃς, 10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθή-
σεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς

---

7. και μεταβας: D$^{Gr^a}$ om και | εκειθεν: D* 137. απο του ακυλα (ita D* teste Kipl, δε απο ακυλα teste Scri), d *ab acyla* | εισηλθεν cum ℵAD* 13. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 68. 69. 105. a^{ser} d vg sah syr^{sch} etP mg arm (aeth^{vid}) Thphyl^{b} ... ς Ti ηλθεν cum BD^{2}EHLP al pler cat cop syrP txt Chr^{9,229} Thphyl^{a} | εις οικιαν: D* εις τον οικον | ονοματι (D$^{Gr^a}$ ονοματος): A 2. 30. 104. aeth om | τιτιου (ℵE etc τιτου) ιουστου cum B*D$^{Gr^a}$ syrP, item (sed τιτοι) ℵE 7. 15. 36. 81. cat vg (sed am* *titi nomine iusti*; utrumque nomen agnoscit etiam Hier de nominib. hebr.) cop arm Thphyl^{b}. Cf Bed$^{retra\ 147}$ *Titi Iusti*. „Iusti nomen etiam in Graeco scriptum est." Praeterea syr^{sch} sah τιτου sine ιουστου habent; 98. του τιτου super ιουστου prima manu adnotatum habet ... ς Ln Ti ιουστου cum AB^{2}D*HLP al pler d aeth Chr Thphyl^{a} ... 2. 30. plane om | συνομορουσα cum ℵBEHLP al pler (18. συνομορρουσα) etc (et. syrP mg graece) ... AD συνομορουσα

8. κριση. δε ο αρχισυν.: D ο δε αρχισυν. κρισπος | τω κυριω: D εις τον κυριον, d *in domino* | συν: H* εν (sed συν in margine, fortasse ipse*) | ακουοντες: HL 4. 25. 31. 66* 137. al^{15} Thphyl^{utr} ακουσαντες | επιστευον: 37. 137. c^{ser} Thphyl^{a} επιστευσαν, item e *crediderunt*. Praeteresque 137. syrP mg add δια του ονοματος του κυριου ιησου χριστου (vide post), item syr^{sch} ar^{e} add τω θεω | και εβαπτιζοντο: D add πιστευοντες τω θεω δια του ονοματος του κυριου ημων ιησου χριστου | B* κρισποσ, item v. 18 (non item v. 2) πρεισκιλλ.

9. ο κυριος: D om ο | εν νυκτι ante δι οραματ. cum ℵB 13. 31. 40. 68. 69. 96. 103. 105. a^{ser} cat vg arm Thphyl^{b} ... ς Ti post δι οραμ. cum ELP al pler sah cop syrP Chr^{9,229}, item H c^{ser} aeth της νυκτος post δι οραμ. ... D Thphyl^{a} post τω παυλω ... A syr^{sch} ar^{e} om, sed habent εν οραματι pro δι ορ.

10. σοι: D$^{Gr^E}$ tol om | εστ. μοι πολυς (P πολλυς): L μοι εστιν πολυς, 31. 180. μοι (180. μου) πολ. εστ., 68. πολ. εστι μοι

11. εκαθ. δε cum ℵAB 13. 15. 18. 31. 33. 36. 40. 68. 105. a^{ser} c^{ser} cat e vg sah cop syr^{utr} ... ς Ti εκαθ. τε cum E^{Gr}HLP al pler arm aeth Chr ^{9,229} Thphyl^{utr}, D και εκαθ. Praeterea D syr^{sch} etP c.* ar^{e} aethPP add εν κορινθω, 40. vg^{cle} demid tol sah arm add εκει | ενιαυτον: ℵ add ενα (ex νεν̄α ab ipso* restitutum), item syrP | εν (37. 56. 100. om) αυτοις: D^{Gr} 4. arm αυτους

τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· Mt 27, 24 Lc 18, 31 κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν

---

12. δε: D syr^{sch} (non item P) τε | ανθυπατου οντος cum ℵABD 8. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 68. (οντ. ανθυπ.) 180. cat ... ς Ti ανθυπατευοντος cum EHLP al pler Chr^{9,229} | ομαθυμαδ. οι (3. 31. 95. om) ιουδαιοι ... B sah cop οι ιουδ. ομοθυμ. | τω παυλω και (sah syrP c.* add επιθεντες τας χειρας αυτω) ... D συνλαλησαντες μεθ εαυτων επι τον παυλον και επιθεντες τας χειρας (d manum) | ηγαγ. αυτον: syrP c.* add ad proconsulem | επι: ℵ παρα

13. λεγοντες: D praem καταβοωντες και | αναπειθει (ℵ 40. πειθει. 1. 65; 133. ανατρεπει) ante ουτος cum ℵAB 1. 13. 38. 47. 68. 69. 105. 113. 133. al$^{3\,\text{scr}}$ arm Thphyl^{b} ... ς post ουτος cum DEHLP al pler cat vg sah cop (syr^{utr}) Chr^{9,229} Thphyl^{a}

14. ει (A η) μεν sine ουν cum ℵABDE 13. 18. 27. 29. 40. 68. 69. 104. 105. 113. 137. al plus^{10} (4 ap Scri) cat Chr^{9,229}; nec magis exprimunt vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς (sed Gb^{o}) Ti add ουν cum HLP al plu | ην (A* η, sed* correxit): 42. 57. 96. pon post τι, f^{scr} post ραδιουργ. ... L 2. 25. 31. 37. d^{scr} om | ω ιουδαιοι: D vg ω ανδρες ιουδ. | αν ανεσχομην cum ℵ*B 13., item omisso αν A 33. 34. 36. ... ς Ti αν ηνειχομην cum DEHLP al pler cat Chr (:: Moeris^{176}: ηνείσχετο ἀττικοί, ἀνείσχετο Ἕλληνες. Ceterum cf Steph. Thes.)

15. ει: ℵ 13. η | ζητηματα (Gb') cum ℵABDE^{gr}E^{gr} al fere^{15} vg sah cop syr^{utr} arm Thphyl^{a} ... ς ζητημα cum D*HLP al plu (96. add τι) cat d e Chr^{9,229} Thphyl^{b} | εστιν: D^{gr} εχετε | κριτης sine additam cum ℵA BD 13. vg cop (aeth^{PP} εγω δε, aeth^{ro} εγω ουν) ... ς add γαρ cum EH LP al pler (al^{6} om εγω) cat sah syr^{utr} arm Chr | ου βουλομαι: D ου θελω

16. απηλασεν (e tol *abegit*, vg^{cle} fu *minavit*, am demid *eminavit*): D* (sed d *abiecit*) 133. απελυσεν | απο του: ℵ supplet in mg

17. επιλαβομενοι: D^{gr} απολαβομενοι | παντες sine additam cum ℵAB e^{scr}* vg cop ar^{e} ... ς (sed Gb^{oo}) add οι ελληνες cum DEHLP al pler (al aliq παντ. ιουδαιοι vel παντ. οι ιουδ.) sah syr^{utr} arm aeth Chr^{9,229} (sed$^{\text{com 881}}$ επιλαβ. δε σωσθενην omissis παντες οι ελλ.). Testatur et. Bed$^{\text{retr 147}}$ ex Gr | σωσθενην: D* μετα (sic^{vid}) σωσθενην, d *cum*

ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. 19 κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ

---

sosthenen | *εμπροσθεν* et. ℵAB etc ... DE *εντρ.* | *και ουδεν τουτων τω γαλ. εμελεν* (ℵEHLP al permu cat *-λλιν*) ... d *tunc gallio fingebat cum non videre*, DEr² satis legi non potest (Wetst et Kipl *τοτε γαλλιων* --)

18. ℵ* per incuriam o *δε παυλος εφη ετι*, nec videtur *εφη* ante ℵᶜ notatum | *προσμεινας*: B *επιμεινας* | *εξεπλει* (et. DEr²): D *επλευσεν*, d vg *navigavit*, DEr² *εξεπλευσεν*, e *enavigavit* | *κεγχρ-* cum HADE (ℵ *κεγχρεαιων*) ... ς Ln Ti *κεγγρ-* cum BLP al pler ... ℵ al mu *κεχρεαιω* (item sah), al pauc *κεγχραιο*, D *κενχρειαιο*. Latini: d e vg *in cenchris*, fu *in cenceris*; aeth^ro om | *την κεφαλην* post *εν κε.* cum ℵAB 13. 31. 40. 68. 69. 180. a^scr cat vg Thphyl^b ... ς ante *εν κε.* cum DEHLP al pler sah syr^utr arm aethPP Chr^9,886 | *ειχεν* et antea *κειραμενος*: ita et. fu vg^cle *totonderat* et *habebat* ... am eddᵈ^quidam ap Bed^ms aeth *totonderunt* (et. tol demid *totonderant*) et *habebant* | *ευχην*: D* *προσευχην*, d *orationem*

19. *κατηντησαν* cum ℵADE 13. 40. k^scr d (*devenerunt ephesum*) tol sah syr^sch ar^c aethPP ... DEr *καταντησας*, item arm ... ς *κατηντησε* cum HLP al pler vg cop syrP aeth^ro Chr^9,886 | *κακεινους* ... EHP al plus^95 Chr Thphyl^a *και εκεινους* ... D *και τω επιοντι σαββατω εκεινους*. Similiter 137. sah syrP c.* *τω επιοντ. σαββατω* post *εφεσον* add | *κατελιπεν*: d *reliquerunt* ... AHLP 13. 103. al pauc *κατελειπεν*. Verba *κακεινους κατελιπ. αυτου* syr^sch ar^c et sah hoc loco om, sed vide ad versum 21 | *αυτου* cum BHLP al pler cat Chr ... Ln *εκει* cum ℵADE 13. 25. 38. 34. 40. 73. (k^scr *κακει κατελιπ. αυτους*) | *αυτος δε εισελθων*: sah (vide ante) *sabbato sequenti ingressus est Paulus* | *διελεξατο* cum ℵAB 13. 68. 69. 98^mg 105. a^scr Thphyl^b ... D 14* 32. k^scr *διελεγετο*, item *disputabat* vg (et. fu demid tol, sed am *disputavit*) syr^sch (non itemP) ... ς Ti *διελεχθη* cum BEHLP al pler (c^scr *διειλεχθη*) Chr (Thdrt^2,460 *διηλεχθη*)

20. *δε*: D* d syr^sch aeth^utr *τε* | *αυτων*: DEr²L 31** 66. 98. 177. al^5 scr arm Thphyl^b *αυτον* | *πλειονα*: D *πλειον* (sic) | *μειναι* (ℵᶜ *επιμειναι*, 25. *παραμειναι*) sine additam cum ℵ(et*e^c)AB 13. 15. 18. 36. 37. 40. 68. 73. 105. 180. c^scr cat vg syrP ^txt aeth (tol sah arm vide post) ... ς (sed Gb^c) add *παρ αυτοις* cum DEHLP al pler (25. om *παρ*) syr^sch (et syrP add c. ob.) cop Chr^9,886. Item tol sah arm add *εκει*

ἐπένευσεν, 21 *ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ Θεοῦ θέλοντος*, *ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου*, 22 *καὶ κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν*, 23 *καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.*

1 Co 2, 2 24 *Ἰουδαῖός δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει,*

---

21. *αλλα* cum ℵABDEP 13. 15. 18. al plus[13] Thphyl[a] ... ς *αλλ* cum HL al plu cat Chr Thphyl[b] | *αποταξαμενος και* cum ℵABD 13. vg, item K 15. 18. 36. 40. 68. 69. 105. 180. a[acr] cat Thphyl[b] *αποταξ. αυτοις και* ... ς *απεταξατο αυτοις* c. HLP al pler cop syrP Chr Thphyl[a] ... syr[sch] ar[e] om ... sah (vide ad v. 19) *αλλα κατελιπεν τοις εν τω τοπω εκεινω και απεταξατο αυτοις* | *ειπων* sine additam c. ℵABE 13. 14[s] 15. 36. 68. 105. 180. a[acr] vg (exc demid) sah cop arm aeth[ro] ... ς (sed Gb[oo]) add *δει με* (D[gr*] *δε*) *παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα* cum DHLP al pler cat demid syr[utr] (aeth[pp] *sed nunc volo agere festum venturum in Hierusalem* add post *θεου θελοντος*) Chr[9,226] Thphyl[utr] (sed D *την εορτην ημεραν ερχ.*, d *sollemnem diem adventem*; 177[es] g[scr] *οτι δει*, 68. 103. demid om *παντως*, 40. 68. Thphyl[b] *ε. ιερουσαλημ*) :: cf 19, 21. 20, 16. quae cohaerent cum additamento, sed ansam eius quae proxime sequuntur videntur dedisse. Similia vero toties aliena manu actis inlata sunt. | *παλιν* (D sah om) sine *δε* cum ℵAB(D)E 13. 20. 36. 40. 103. a[acr] cat[300] vg (sed demid *et iterum*) arm aeth cop (sah) ... ς (sed Gb[oo]) add *δε* cum HLP al pler syrP (et[sch] *et iterum*) Chr Thphyl[a] (et[b] *και παλιν*) | *ανηχθη* sine copula cum ℵ[c]A BD 15. 18. 81. 103. 105. 180. a[acr] cat vg sah arm aeth[ro] (teste Gildem) ... ς *και ανηχθ.* cum EHLP al pler (13. *απηχθ.*) aethPP (ut ante) Chr[9,226]; item ℵ* cop (item 68.) *ανηχθ. δε*. Pro *ανηχθη απο* etc 137. sic: *τον δε ακυλαν εισασεν εν εφεσω* (haec etiam 97. intulit. Videtur ante *και ανηχθ.*) · *αυτος δε αντεχθεισ ηλθεν εισ καισαριαν* etc. Similiter syrP [mg]: *Aquilam autem reliquit Ephesi; ipse autem quum navem conscendisset, venit in Caesaream. Quum ascendisset autem et salutasset.* Syr[sch] (vide ad v. 19) post verba: *et si deus voluerit veniam rursus ad vos*, sic pergit: *Et Aquilam et Priscill. reliquit Ephesi, et ipse iter fecit per mare et venit Caesaream* etc | «πο τησ: D* απ. του

22. *και σασαριαν* cum ℵADE ... ς Lm Ti *-ρειαν* cum BHLP al certe pler | *εισ καισαρ.*: 31. Cass[198] add o *παυλοσ*, quod 33. 34. 41. 69. praem | *αναβασ*: cop om ... D *και αναβ.* (item sah syr[utr] aeth) | *αντιοχειαν* cum ℵABDHLP etc ... E *-χιαν*

23. *καθεξησ*: D* *κατεξησ* ... ℵ* 105. *και* (ℵ[c] om) *καθεξησ* | *στηριζων* cum ℵAB 13. ... ς Ti *επιστηριζων* cum DEHLP al pler cat Chr[9,226]. Praeterea D 38. 104. praem *και*

24. *απολλως* (e vg h. l. et post *Apollo*, item syrr; aeth[ro] *apollon*, sedPP *apollos*) cum ℵ[c]ABEHLP etc ... ℵ* 15. 180. cop arm *απελλησ*, D *απολ-*

ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Lc 24, 19
25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ- 19, 3
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος
μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι
ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας
προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρε-

---

λωτισσ. Cf Did$^{cat\ 308}$ εἰσὶ διαβεβαιούμενοι ὡς ἀπολλὼς ὁ αὐτός ἐστιν ἀπελλῆς τῶν κορινθίων ἐπίσκοπος, περὶ οὗ γράφει παῦλος· περὶ δὲ ἀπολλω πολλα παρεκαλεσα αυτον, καὶ· οτε εγω εφιτευσα, απολλως εποτισε. καὶ εἰ ἀληθὲς τοῦτο, σκόπει εἰ διώνυμος ὁ ἀνήρ, εἰ (ἢ) ἄλλως μετεποιήθη θάτερον τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ λοιπόν. Eadem fere Oec^{142} ad h. l. Cf et. ad 19, 1. Praeterea vide Ro 16, 10 ασπασασθε απελλην etc | ονοματι: D 13. al pauc post δε τισ pon | αλεξανδρ. τω γενει: D γενει αλεξανδρευσ, item syr^{ech}

25. ουτοσ: DE^{gr} σσ | ην: 31. om | κατηχημενοσ: D add εν τη πατριδι, *in patria* | την οδον: D 14* 15. 18. 21. 29. 36. 66** 69. 76. 105. 180. al^{6} cat^{cod} τον λογον | του κυριου: B k^{scr} Thphyl^{a} om του | ελαλει: D απελαλει, d *eloquebatur* ... κ* ω (^{c}om) ελαλει, B ελαλει δε | του ιησου cum NABDKL 13. 36. 38. 40. 67** 68. 69. 73. 93. 105. 137. al$^{8\,scr}$ al pauc (sed D 13. 40. 68. 69. 137. om του) cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Thphyl^{b} ... ς του κυριου cum HP al plu (177. om του) Chr^{9,336} Thphyl^{a} | BDE^{gr} ιωαννου

26. τε: e vg *ergo*, cop syrP aeth^{ro} δε ... DE^{gr}H f^{scr} sah arm aethPP om | παρρησιαζεσθαι cum ABKHLP etc ... ND παρησιαζεσθ. Cf alibi; passim enim antiquissimi edd παρησια | εν τη: D* om τη | ακουσαντ. δε (et. syrP): D* d syr^{ech} και ακουσ. | πρισκιλλ. κ. ακυλασ (κ -λα) cum NABE 13. vg cop aeth ... ς Ti ακυλ. και πρισκιλλ. cum DHLP al pler cat syr^{utr} sah arm Chr^{9,336} | εξεθεντο: D -θοντο, H -θετο | την οδον του θεου cum NAB 13. 31. 40. 42. 57. 68. 73. 97. 137. 180. 12^{lect} c^{scr} k^{scr} am fu tol sah cop syrP arm Thphyl^{b} ... B 36. 177. cat vg^{cle} demid syr^{sch} την οδον του κυριου, 66** 98^{mg} 105. 58^{lect} (a^{scr}) του λογου του κυριου (a^{scr} θεου) ... ς Ti την του θεου οδον cum HLP al longe plu Chr ... Gl^{r} Ti^{49} nil nisi την οδον cum D (:: at 19, 23 et 24, 22 η οδοσ eodem sensu dictum non fluct; 19, 9 certe in pler intactum mansit)

27. βουλομενου δε αυτ. διελθειν εισ τ. αχα. (B εισ τ. αχ. διελθ.) προτρεψαμενοι (A 4. 37. 64, 66* 80. 100. 177^{mg} 192. g^{scr} προπεμψαμενοι) – οσ παραγενομενοσ (13. -ναμενοσ, 137. syrP c.* add εισ την αχαΐαν, item 12^{lect} εν τη αχαΐα) συνεβαλετο (A 57. 99. Thphyl^{a} συνεβαλλετο) – δια τησ χαριτοσ (137. c^{scr} vg syrP om δια τ. χα., praeterea vide post): D (item syrP ^{mg} usque ad αποδεξ. τον ανδρα) sic: εν δε τη εφεσω επιδημουντεσ (d *in asphesum autem exeuntes*) τινεσ ιουδαιοι και ακουσαντεσ αυτου παρεκαλουν διελθειν συν αυτοισ εισ

ψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος. 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX.

18, 24 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινὰς μαθητάς, 2 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν

την πατριδα αυτων· συνκατανευσαντος (d *redeunte*) δε αυτου οι εφεσιοι (syrP mg *fratres*) εγραψαν τοις εν κορινθω μαθηταις οπως (d *quomodo*) αποδεξωνται τον ανδρα· ος επιδημησας εις την αχαϊαν πολυ (D* *-λυν*) συνεβαλλετο (d *contulit*) εν ταις εκκλησιαις· | δια της χαριτος: Bed^{74} (qui ex vg habet *contulit multum iis qui crediderunt* sine δι. τ. χα.) adnotat: „alia translatio habet: *profuit multum credentibus per gratiam*", quae ex e adsumpta esse apparet. Eadem verba omittere etiam „Bas^{sel}" Gb testatur.

28. ευτονως: 13. συντονως | διακατηλεγχετο: A διακατηλλεγχετο (31. διακτηλλεγχετο), E κατηλεγχετο, 73. διελεγετο | δημοσια: E add και κατ οικον (e *et in domo*). Cf Bed$^{retra\ 148}$: „In Graeco ita scriptum est *publice et per domos ostendens.*" | επιδεικνυς: D 137 διαλεγομενος και επιδειων. | ειναι τον (E om) χν ιν: D sah τον ιν ειναι χν. Eodem modo syr^{utr} transpon

XIX. 1. ἐγενετο δε usq κατελθειν: D syrP mg sic: *θελοντος δε του παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εις ιεροσολυμα ειπεν αυτω το πνευμα υποστρεφειν* (syrP mg υποστρεφε, item d *revertere*) *εις την ασιαν· διελθων δε τα ανωτ. μερ. ερχεται* | απολλω (et. ης): A^{2}L 40. απολλων ... κ* 180. απελλην. Cf ad 18, 24 | ανωτερικα: 25. 26. 96. Thphyl^{a} ανατολικα | κατελθειν cum NAK 13. 14* 15. 33. 34. 40. 47. 69. 73. 76. 105. 163. al$^{8\ scr}$ al pauc arm Hier$^{contr\ lucif\ s}$ ... ς Ln Ti ελθειν cum BHL (P διελθ., D ερχεται, vide ante) al longe plu vg rell Chr^{9,227} | ευρειν cum NAB 13. 15. 36. 105. 163. 180. cat vg (*ut - veniret - et inveniret - dixitque*) cop arm ... ς ευρων cum D (sed vide ante) K(ευρον)HLP al pler sah (item syrP; paullo liberius syr^{sch}) Chr

2. ειπ. τε cum NAB 13. 15. 36. 163. 180. vg (et 105. cop^{wi} ειπ. δε, cop solet fere δε pro τε repouere) ... ς om τε cum DEHLP al pler cat sah cop^{boett} syrP arm (syr^{sch} libero, item aeth) Chr^{9,227} | ος δε sine additam cum NABDE 13. 40. 73. 137. cat am fu tol syrP ... ς (sed Gb^{uu}) add ειπον cum HL. al pler vg^{cle} demid sah cop syr^{sch} arm aeth; item P 98. 101. 126. al^{2} vel^{2} Chr ειπαν (180. Marc$^{mon\ s,44}$ πρ. αυτον ειπον) | ουδ cum NABD^{2} ... ς Ti ουδε cum D* (sed vide post) KHLP al

ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δώδεκα.

18, 25 | 1, 5 11. 16 13, 24 | 8, 16 a | 2, 4 10, 46

---

certe pler cat, nec aliter Chr Marcᵐᵒⁿ etc (sed Dᵈ αλλ ουδε omisso ει, item d *sed neque spir. sa. accipiunt quidam audivimus.*) | εστιν (confirmat et. Or^{4,128} οι γουν - βεβαπτισμενοι - μηδε ει πν. αγ. εστιν ακουσαντες etc): D sah syrP ^{mg} λαμβανουσιν τινες

3. ο δε ειπ. cum ℵAB 13. 33. 34. 73. 12^{lect} k^{scr} vg cop ... ς Ln Ti ειπ. τε cum BHLP al pler cat aeth arm Chr^{9,257} ... D a^{scr} al pauc ειπ. δε, c^{scr} syrP Marcᵐᵒⁿ^{8,44} ειπ. ουν, syr^{sch} sah ειπεν sine copula. Praeterea ς (sed Gb^{00}) add προσ αυτουσ cum HLP al pler (40. al pauc Thphyl^{b} αυτοισ) syr^{sch} sah cop aeth Chr Marcᵐᵒⁿ ... omisimus cum ℵABDE al fere^{30} cat vg arm syrP | ειπαν cum ℵABE 1. 13. ... ς ειπον cum HLP al pler cat Chr Marcᵐᵒⁿ ... Dᵍʳ ελεγον | το ιωαννου (BDᵍʳ ιωανου) βαπτισμα (et. Or^{4,128} etc): E 31. το βαπτ. ιωαννη.

4. ειπ. δε: H 1. 56. 99. 192. Thphyl^{a} ειπ. τε ... sah syr^{sch} om copulam | παυλος: D 3. 68. 105. 180. 58^{lect} a^{scr} cat ο παυλ. | ιωαννησ (BDᵍʳ ιωανησ) sine μεν cum ℵABD 15. 18. 40. 66** 69. 105. 180. a^{scr} al^{vid} cat vg sah arm ... ς (sed Gb^{00}) add μεν cum EHLP al pler cop syrP aeth Chr^{9,257} Marcᵐᵒⁿ^{8,44} | τον ιν (Gb$''$) cum ℵABE 13. (e spatio) 25. 40. vg cop syrP aeth^{ro} Marcᵐᵒⁿ ... ς τον χν ιν cum HLP al pler cat Chr; item 105. 12^{lect} sah syr^{sch} arm aeth^{PP} τον ιν χν ... D nil nisi χν

5. ακουσ. δε (d om δε): D add τουτο (item syr^{sch} *haec*) | του (Dᵈ 58^{lect} om) κυριου ιυ: 64. 137. sah syr^{sch} ar^{c} aeth^{PP} Hier^{lucif} Amb$^{apir\,1,8}$ (de utroque vide Sab) add χριστου, item D syrP c.* add χυ εισ αφεσιν αμαρτιων

6. χειρασ cum ℵABHP 1. 31. 47. 65. 100. 101. 126. al^{2} a^{scr} al pauc ... D (ponit ante του παυλου) am demid (non vg^{cle} fu tol) syr^{sch} ar^{c} aeth χειρα ... ς τασ χειρασ cum EL al pler cat Chr^{9,257} Marcᵐᵒⁿ^{8,44} | ηλθε (tol *continuo venit*): D Hier^{lucif} ^{4,294} ευθεωσ επεπεσεν, *continuo* (d *statim*) *cecidit.* Ceterum ηλθε scripsimus c. ℵABL etc; Ti ηλθεν cum EHP etc | επ αυτουσ: Dᵈ 58^{lect} επ αυτοισ | τε: Dᵍʳ 25. o^{scr} e sah cop δε ... 31. d arm om | γλωσσαισ (sah add ετεραισ): syrP ^{mg} add *aliis et sentiebant in seipsis quod et interpretabantur illas hi ipsi*, pergitque (pro και επροφητ.) *quidam autem prophetabant* | επροφητ. cum ℵABD 1. 15. 180. cat ... ς προεφητ. cum EHLP al pler Chr

7. δωδεκα cum ℵABDE 13. 31. 36. 40. 69. 105. 137. 180. 12^{lect} a^{scr} k^{scr} cat Thphyl^{b} ... ς Ti δεκαδυο cum HLP al pler Chr^{9,257} Thphyl^{a} :: δεκαδυο haud raro a nonnullis testibus pro δωδεκα substitutum est, ut

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας
s. 12 τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
9 ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν
ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθη-
τάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν
ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
s. 12 11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χει-

Mt 19, 28 et Lc 9, 17 solus D *δεκαδυο* praebet, Mc 5, 42 tantum minusc[1], Lc 2, 42 minusc[2], Lc 8, 42 et 43 minusc[4], Apoc 21, 14 minusc[2] et 21, 16 minusc fere[30]. Hinc testes quos plerumque sequimur non deserendi videntur formae *δεκαδυο* retinendae caussa. Nec aliter infra 24, 11 statuendum videtur.

8. *εισελθων δε*: D 23. syr[sch] aeth[utr] add *ο παυλος* | *επαρρησιαζετο*: ἐσ[r] 68. *-ασατο* ... D syrP [mg] praem *εν δυναμει μεγαλη* | *τα περι* cum ℵABEHLP al fere omn cat Chr[9,243] ... Ln Ti om *τα* cum BD 12[lect], item (*suadens de regno dei*) vg, nec magis exprim *τα* syr[utr] sah cop arm aeth. At dubito an hac in re certum sit interpretum testimonium. Ut enim hoc ipso loco nec.e exprimit *τα*, ita nec alibi solent exprimere Latini interpretes, cf Lc 24, 19 Act 1, 3. 23, 11 et 15. 24, 10 et 22 (aliter habent 18, 25 et 18, 31). Favent lectioni *περι* absque *τα* 28, 23 et 8, 12; sed altera etiam dictio ab usu est Lucae, ut testantur Act 1, 3 *λεγων τα περι της βασιλειας* 18, 25 *ελαλει και εδιδασκεν ακριβως τα περι του ιυ* 23, 11 *διεμαρτυρω τα περι εμου* 24, 22 *ακριβεστερον ειδως τα περι της οδου*, alia. Quibus ex locis una intellegitur illud *τα περι* adamasse Lucam: quod in neminem alium scriptorum sacrorum cadit.

9. *ως δε τινες*: D *τινες μεν ουν αυτων*, sed d *ut vero quidam eorum cum indurarent* | *την οδον* sine additam cum ℵABDHLP al pler cat am[6] fu sah cop syrP arm aeth etc ... E vg[cle] am[3] demid tol add *του κυριου*, item 5. 8. 73. syr[sch] ar[e] *του θεου* | *του* (100. al[10] fere *παντος του*) *πληθους*: DE 100. syr[sch] ar[e] syrP c.[*] add *των εθνων* | *αποστας*: D syr[sch] ar[e] *τοτε αποστας ο παυλος*, item syrP praem c.[*] *τοτε*, item aeth[utr] habet *απ. ο παυλ.* | *αφωρισεν*: H al pauc *αφορισε* | *καθ'*: D ἐσ[cr] *το καθ* | *εν*: in ℵ ipse[*] suppl | *τυραννου* (DE[gr] 3. 21. 43. 95[*] *τυραννιου*) sine *τινος* c. ℵAB 13. (e spatio) 27. 29. 81. fu tol sah cop syr[sch] ... ς add *τινος* cum DEHLP al pler cat[215] vg syrP arm Chr[9,243]. Praeterea vero D 137. syrP [mg] add *απο ωρας ι̅α̅ εως δεκατης*

10. *ετη δυο*: L *δυο ετη* | *ωστε* (d vg *ita ut*, contra e *usque quo*, item syr[sch]) *παντας* (D[2] *απαντας*) usque *τον λογον* (d *verba*) *τ. κυρ. ιουδ. τε κ. ελληνας* ... DE[gr*] *εως παντες οι κατοικουντες την ασιαν ηκουσαν τους λογους του κυρ. ιουδαιοι και ελληνες* | *του κυριου* sine additam cum ℵABDE al plus[15] cat vg syr[utr] sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *ιησου* cum HLP al longe plu (Chr[9,241] om ipsum *του κυριου*)

11. *τε*: DE[gr*] 38. 106. a[ecr] h[ecr] cop syrP Thphyl[a] *δε* ... sah om | *ο θεος*

ρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι 5, 15
ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι
ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
13 ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ- Lc 9, 49
κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν
Παῦλος κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως

ποιει cum HABDE 13. 31. 68. 105. 180. cat am fu demid tol sah arm^{gb} Thphyl^{b} ... ς Ti ποι. ο θε. cum HLP al pler vg^{cle} syr^{utr} cop aeth Chr^{9,344} Thphyl^{a}

12. αποφερεσθαι (Gb′) cum HABE 13. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 40. 68. 69. 73. 103. 105. 180. a^{scr} cat, item vg (*deferrentur*, e *deferentur*, contra d *inferentur*) arm (sah *ita ut acciperent - et ponerent*, similiter cop), vdtr et. syr^{utr} ... ς επιφερεσθ. cum DHLP al pler Chr^{9,344}, item (ut^{vdtr}) aeth ... 96. 142. περιφερεσθ. Praeterea L* post απο του χρωτ. αυτου repetit επιφερεσθαι | η σιμικ.: D^{gr} arm η και σιμ., 7. 68. 104. 105. e vg^{cle} tol (non item am fu demid) Thphyl^{b} (nil probat Cyr$^{hr\,147.\,293}$) και σιμ. | απαλλασσεσθαι: B* al^{2} scr al vid -ασεσθαι | πνευματα τα: D πνα τα (ita ut per incuriam τα omissum videatur), nec aliter E (sed τα ad novum versum trahitur, quo scriptum est τα πονηρα). Hinc non deest τα, sed compendium non satis recte habet. | εκπορευεσθαι cum HABDE al plus^{30} cat ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) εξερχεσθαι cum HLP al plu Chr. Praeterea ς (= Gb Sz) add απ αυτων cum HLP al pler sah Chr ... omisimus cum HABDE al plus^{15} cat vg syr^{utr} cop arm aeth

13. τινες και (Gb″) cum HABEHP al fere^{30} vg syr^{utr} arm^{gb} ... ς om και cum DL al plu Chr, item sah cop (aeth *et fuerunt qui* etc) | των περιερχομ. sine praepositione cum HABE al fere^{30} cat^{317} Thphyl^{b}, item (*quidam Iudaei*) syr^{sch} sah ... ς praem απο cum HLP al plu cop syr^{p} arm Chr^{9,344} Thphyl^{a}, item D 43. (31**?) εκ (d εξ), item *de* vg (demid εξ) | ονομαζειν: 15. 18. cat ονοματιζειν | πνευματα τα: DE ut v. 12 | του κυριου: D* om του | ορκιζω cum HABDE 13. 25. 33. 35. 40. 73. 105. (εξορκιζω) vg cop arm ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) ορκιζομεν cum HLP al pler (al^{10} cat εξορκ., c^{scr} k^{scr} ορκιζομεν) cat syr^{utr} sah arm$^{codd\ aliq}$ aeth Chr | τον ιν (et, NC): ℵ^{c} τ. κυριον ιν | παυλος cum HABDEH^{suilp} 1. 13. 31. 40. 47. 56. 96. 98. 106. 133. 177. 180. o^{scr} cat Chr^{9,344} ... ς (sed Gb^{oo}) praem ὁ cum L al plu Thphyl^{utr}

14. ησαν δε usque ποιουντες: D syr^{p} mg *er ois* (d *in quo*) και (syr^{p} mg om) υιοι (syr^{p} mg add επτα) σκευα τινος ιερεως ηθελησαν το αυτο ποιησαι· εθος ειχαν τους τοιουτους εξορκιζειν· και εισελθοντες προς τον δαιμονιζομενον (*introierunt ad impletes* d sic) ηρξαντο επικαλεισθαι το ονομα λεγοντες· παραγγελλομεν σοι εν ιησου ον παυλος κηρυσσει εξελθειν (D$^{gr\,d}$ εξελθ. κηρυσσ.) | τινες cum HABLP al pler e vg syr^{p} Chr^{9,344} ... Lri τινος cum BD (vide ante) ℵ^{gr} 36. 180. vg^{sixt}

ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντος. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; 16 καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν

5, 5. 11

---

demid syr^{sch} cop arm. Item Bed^{75} ex Gr testatur. Non exprim sah (*erat autem Iudaeus - habens septem filios*) | υιοι hoc loco cum ℵABE 13. 14* 15. 18. 40. 69. a^{ser} cat vg arm ... ς ante σκευα (A σκευια) ιουδαιου (L -δαιοι) pon cum (D vide ante) HLP al pler (31. 180. om) cop (*fuerunt septem autem filii cuiusdam*; similiter syr^{sch} *erant autem septem filii viri cuiusdam*; syrP *erant autem quidam filii Scevae Iudaei αρχιερεως septem*) Chr | τουτο ποιουντες sine articulo c. ℵAB 13. 14* 15. 18. 105. 180. a^{ser} cop (item sah, vide ante) ... ς Ti οι τουτ. ποι. cum EHLP al pler vg syr^{utr} arm

15. αποκριθεν δε etc: D^{gr} τοτε (*tunc* et. d) απεκριθη το πν. το πονηρ. (D^{gr2} add και) ειπεν | αυτοις cum ℵABD 13. 14* 15. 18. 27. 31. 33. 34. 36. 40. 68. 69. 73. 105. 106. 137. 180. a^{ser} c^{ser} cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,344} Thphyl^{b} ... ς Ti om cum EHLP al plu Thphyl^{a} | τον ιν cum ℵ*ADHLP al pler cat e vg etc ... ℵ^{c}BE^{gr} 40. 73. 137. c^{ser} syrP Cass^{194} τον μεν ιν | τινες (13. 36. τινος) εστε: Cass^{194} add *ignoro*

16. εφαλομενος cum ℵ*AB 104. ... ς Ti εφαλλομενος cum ℵ^{c}EHLP al fere omn cat Chr^{9,344}, item D εναλλομενος | ο ανθρω. ε. αυτ. hoc ordine c. ℵAB 13. 31. 40. 68. 73. 173. 180. c^{ser} cat am fu demid syrP Chr^{9,345} Thphyl^{b} ... ς ε. αυτους ο ανθρω. cum DHLP al pler Chr^{9,344} Thphyl^{a}, item syr^{sch} sah cop aeth ... E sic: ο ανθρ. εν ω ην το πν. το πον. επ αυτους | επ αυτους: D εις αυτους (d in eos, ita et. vg), E επ αυτοις (e in eis) ... 105. arm om, item (sed επιλαβομενος pro εφαλομ.) 69. a^{ser} | κατακυρι. sine copula cum ℵ^{c}ABDE^{gr} 13. 33. 34. 40. 68. 69. 137. c^{ser} sah cop arm^{zb} (item 105. c^{ser} qui omisso και pergunt κατεκυριευσεν - και ισχυσεν) ... ς (sed Gb^{00}) praem και cum ℵ*HLP al pler cat vg syr^{utr} Chr | κατακυριευσας (D κυριευσας, 15. 18. 36. 180. cat κρατησας): -σας cum KBD etc (etiam vg) ... AEHLP al^{45} Chr Thphyl^{a} κατακυριευσαν, hinc Gb′ | αμφοτερων (Gb′) cum ℵABD al^{15} cat vg cop arm syrP (certe^{img} *graece*, ipse txtus vdtr potius *omnium* reddere) Thphyl^{b}, item *eorum omnium* aeth^{ro} ... ς αυτων cum HLP al plu syr^{sch} (sah *eorum septem*) ... E om | ισχυσεν (ℵ^{c}): ℵ c^{ser} ενισχ., c^{ser} κατισχ. | εκφυγειν: A add αυτουδ

17. εγενετο γνωστον: 31. 40. 68. al^{3}ser al^{vid} syr^{sch} arm Thphyl^{b} γνωστ. εγιν. Item 38. 69. 98. 105. 113. a^{ser} h^{ser} γνωστ. post πασιν pon | πασιν: E 192. add τοις | τε και: DE om τε, item sah cop vg etc qui non solent exprimere | την εφεσον: A*E 137. c^{ser} om την | επεπεσεν cum ℵBHLP al fere omn cat Chr^{3,344} Thphyl^{b} ... Ln επεσεν cum AD

φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ, 18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι
καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περί-
εργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον
πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου
μυριάδας πέντε.

20 Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ 6, 7 12, 24
ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι 1 Co 16, 5
διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσάλημ, (18, 21) 20, 22

(post φοβος) E (επεσεν) 13. Thphyl^{a} | φοβος (et. ℵ^{c}): ℵ* o φοβ. | του κυριου: D 101. 183. o^{ser*vid} om του

18. τε (et. Bas$^{eth\,225}$): D 15. 18. 36. 40. 68. cat sah cop δε | πεπιστευκοτων (et. Bas$^{eth\,225}$ etc): D πιστευοντων, E 28. πιστευσαντων, d e vg *credentium* | ηρχοντο εξομολογ. (syrP *veniebant confitentes*): syrP ^{mg} ηρξαντο *confiteri* | εξομολογουμενοι: syr^{sch} ar^{e} add τασ αμαρτιασ αυτων. Similiter demid *confitentes peccata sua*, sed om και αναγγελλ. τασ πραξ. αυτ. (Pro πραξεις 4. 81. αμαρτιασ. Item Chr $^{2,241\,com}$ τοτε ηλθον εξομολογουμενοι τασ αμαρτιασ αυτων.)

19. ικανοι δε των τα περ. πραξαντων (et. Eus$^{dem\,128}$ Bas$^{eth\,225}$ etc): 31. om | δε: E syrP Bas^{eth} Chr ^{2,241} τε ... D^{gr*} om | των τα περιεργα (d *qui curiosa gesserunt*, e *qui curiositates gesserunt*, vg *qui fuerant curiosa sectati*) et. Eus^{dem} Bas^{eth}: D^{gr*} των περι τα εργα | συνενεγκαντες (Bas^{eth} συγκομισαντες): D add και | κατεκαιον et. Eus^{dem} Bas^{eth}: ℵ vg κατεκαυσαν | συνεψηφισαν: 31. 38. 93. 96. 100. h^{ser} -σαντο, E συνκατεψηφισαν | και συνεψ. τ. τιμ. αυτ. και (D^{gr*} om) ευρον (E ηυρον): d e vg *et computatis praetiis illorum invenerunt* | αργυριου (31. -ριον, 4. 16. 37. 56. 106. 192. χρυσιου, 100. χρυσιου και αργυριου) μυριαδ. (D μυριαδασ) πεντε: d *denariorum sestertia docenta*, e *pecuniae quinquaginta milia*, vg *pecuniam denariorum quinquaginta milium*

20. κατα κρατοσ: 137. arm om, item sah qui postea ηυξανεν και ησφαλισθη και ισχυεν | του κυριου ο λογοσ cum ℵ*AB ... ς ο λογοσ του κυριου cum ℵ^{c}HLP al pler cat am sah^{mss} cop arm aeth Chr ^{2,241}, item E 21. 73. 106^{ca} k^{ser} vg (et. fu etc) sah^{txt} ο λογ. τ. θεου | D sic: ουτωσ κατ. κρατ. ενισχυσεν (d *convalescebat*) και η πιστισ του θεου ηυξανε (^{2}-νεν) και επληθυνε (^{2}-νετο). Addit και επληθυνετο et. 68.

21. ωσ δε επληρωθη (E -θησαν, 73. k^{ser} επληρουτο) ταυτα (Or$^{int\,4,278}$ *cum autem expleta essent haec*): D τοτε | εθετο ο παυλοσ (Or^{int} *posuit Paulus*): DE 137. o (D 137. om) παυλ. εθετο | εν τω: E^{gr} 40. 68. om εν | διελθων cum ΝBHL etc (et. Or^{int} *ut cum perambulasset* etc) ... Ln διελθειν cum ADEP (AEP^{a} διελθειν - πορευεσθαι, ut et. Ln edidit; D vero et P^{2} διελθειν - και πορ., d *transire - et sic ire*. Similiter et. tol syr^{sch} arm al.) | και αχαΐαν cum ΝBHLP al pler cat Chr ^{2,241} ... Ln κ. την αχ. cum ADE 13. 69. 105. al$^{4\,ser}$ | ιερουσολυμα cum ΝAB

εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.
23, 11 Ro 15, 25 Ro 16, 23 22 ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, 25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου

DE 13. 40. 68. 69. 105. 137. al^{8} ^{secr} Chr^{9,257} Thphyl^{b} vg Or^{int} ... ς ιεροσαλημ cum HLP al pler Chr^{9,254} Thphyl^{a}

22. αποστειλας δε: D syr^{sch} (non item P) aeth^{utr} και αποστ. | μακεδονιαν sine articulo cum ℵE 20. 21. 31. 40. 56. 68. 100. 104. 180. al^{8} ^{secr} ... ς Ln Ti την μακεδ. (:: την v. 21 non fluct) cum ABDHLP al longe plu Chr | διακονουντων αυτω: A vitiose διακονουν (sic et. 68.) αυτων (αυτων et. H e^{secr}) | χρονον: D 25. χρ. ολιγον, 40. τινα χρ. | εις την (133. om) ασιαν (d *in asiam*, e vg *in asia*): DE^{gr} εν τη ασια

23. ουκ ολιγος cum BEHLP rell ... Ln ουχ ολιγ. cum ℵAD. Cf ad 12, 18., item ad v. seq | οδου: syr^{sch} etP c.^{a} add *dei*, item vg (et. fu demid tol, sed non am) arm add *domini*

24. δημητριος: E^{gr} -μιτριος | ονοματι (d sah om): DE^{gr} ην (vide postea, ubi D et d ος παρειχ.) | ναους αργυρους (B om αργ.) et. ℵ^{c}: ℵ* ναον αργυρουν. Praeterea 38. 34^{mg} 57. adscripta habent ισως ως (57. om) χιλιαρια μικρα, quae eadem Chr^{9,255} com habet, unde translit in scholia. | αρτεμιδος: D (vide ante) add ος | παρειχετο cum ℵA^{2}BHLP al pler cat Chr ... Ln παρειχε (-χε A*, DE -χεν) cum A*DE 65. 67. 133. | τεχνιταις: B* -νειταις, D* τεχνιταις et^{3} -νειταις | ουκ (ℵ solus ουχ) ολιγην εργασιαν cum ℵABD 13. 31. 68. 103. k^{secr} cat Thphyl^{b} vg arm (sah *multos labores*, cop *multum laborem*, item aeth) ... ς Ti εργ. ουκ ολιγ. cum HLP al pler Chr Thphyl^{a}, item syr^{sch} (*lucrum magnum*) etP

25. ους: c^{secr} αυτους ... D 137. tol syr^{sch} sah ουτος omisso και post συναθρ. | εργατας: D τεχνιτας (* -ταις), item e tol *artifices* (contra vg *opifices*, d *qui circa haec operabantur*) | ειπεν: D εφη (d *ait*, e vg *dixit*). Praeterea D add προς αυτους, item sah syr^{sch} aeth | ανδρες: D sah syrP c.^{a} add συντεχνειται, item 106. αδελφοι | επιστασθε: arm praem υμεις αυτοι, f^{secr} υμεις | ημιν (Gb' ex errore υμων, quod fideliter in notis repetiit Sz) cum ℵABDE 13. 18. 26. 36. 40. 68. 105. c^{secr} al^{6} vg sah cop arm Thphyl^{b} ... ς ημων cum HLP al longe plu syr^{utr} aeth Chr^{9,254} Thphyl^{a}

26. θεωρειτε και ακουετε: D syr^{sch} ακουετ. (d *audistis*) κ. θεωρ. | οτι: DE^{gr} om | εφεσου: 31. 68. 69. 73. 104. 105. a^{secr} Thphyl^{b} της εφεσου ... D 14. εως εφεσιου, d *ipsius ephesi* | αλλα sine και cum ℵEHP al longe plu d vg sah cop syrP arm aeth Thphyl^{b} ... Ln αλλα και cum ADE^{gr}L 13. 14* 18. 35. 36. 40. 42** 106. 180. demid syr^{sch} Chr^{9,254}

ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλ- 17, 32
θεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντες δὲ καὶ

Thphyl^{a} | πασης τησ: D* 31. om τησ | ουτοσ: D* ουτ. τισ τοτε, d *hic quidam tunc* | πεισασ (A -σαν): ℵ om | μετεστησεν: K απεστησεν | οτι ουκ: D^{gr} οτι ουτοι ουκ | θεοι οι (ℵ^{c}): ℵ* 57. 65. om οι | χειρων: 33. 34. 100. 137. al^{3} scr syr^{sch} ar^{e} cop aeth Chr^{2,254} et^{255} add ανθρωπων | γινομενοι (E*D^{2} γεινομ.): D*L 68. 100. γενομένοι

27. δε: K^{gr} om | κινδυνευει: ℵ κινδινευσι, D^{gr} -νευσει, vg *periclitabitur* | κινδ. ημιν το μερος (et. vg.): D 31. ημ. κινδ. το μερ., A 137. c^{scr} *το μερ. κινδ. ημ.* | αλλα και (ℵ^{c}): ℵ* om αλλα | ιερον αρτεμιδοσ hoc ordine (Gb') cum DEHP 1. 4. 42. 46. 57. 96. 98. 100. 104. 106. 126. 177. 191. 192. al^{10} (4^{scr}) Chr^{2,254} Thphyl^{a} Hier^{4,223} (praef^{eph}es: *et magnae deae templum Dianae in nihilum reputabitur; destructur quoque magnitudo eius, quam cuncta Asia* etc (:: quae lectio prorsus ex usu est Lucae) ... ς Ln *αρτεμιδοσ ιερον* cum KABL al plu cat Thphyl^{b}, item (*magnae deae Dianae templum*) fu tol; vg vero (et. am demid) sah aeth^{pp} (non item^{ro}) om *deae*; vv pler (ut sah cop syr^{H}) *ιερον* ante *τησ μεγαλησ* ponunt | *ουθεν* cum KABHP 42. 46. 57. 68. 96. 100. 105. 106. 191. 192. al^{3} ... ς *ουδεν* cum DEL 1. 18. 31. al plu cat Chr | *λογισθηναι* cum KBHLP al fere omn Chr Thphyl^{utr} (15. 18. 36. al pauc cat *λογισθηναι μελλει καθαιρεισθαι τε*, item 27. 68. 69. 105. al pauc *λογισθηναι μελλει και καθαιρεισθαι*) ... Ln *λογισθησεται* cum ADE 73. vg (vide ante et. Hier^{eph}). Similiter vv pler. | *μελλειν* cum KA^{2}BD^{gr}^{2}KHLP al pler Chr (D* *αλλα καθειρισθαι μελλει*, D^{gr}^{2} *α. καθ. μελλειν*) . . Ln *μελλει* cum A*D* al^{10} (vide ante) Thphyl^{utr}, item vg (*sed et destrui incipiet*, item d omisso *et*) e (*deputetur incipietque destrui maiestatis eius*) Hier^{eph} (vide ante), item vv pler | *τε* (et. ς^{e} Gb Sz) c. KAHEP al plu sah cop syr^{utr} arm Hier^{eph} (vide ante) ... ς (= ς^{e} etc) *δε* cum HL al plus^{80} vg (*sed et* vide ante; similiter d *sed*, vide ante) Chr^{2,254} Thphyl^{utr}. De eis qui om (15. 18 etc 27. 68 etc) vide ante | *και* (post *τε*): E c^{scr} (alios vide ante) om; nec exprim sah cop syr^{P} al | *τησ μεγαλειοτητοσ* cum KABE 13. 15. 18. 29. 36. 40. 68. 69. 105. al fere^{10} (E al pauc -λιοτητ.) cat (sah *et feretur deorsum e magnitudine sua*) ... ς Ti *την μεγαλειοτητα* cum HLP al plu Chr Thphyl^{utr} ... D om (D igitur sic: *αλλα καθειρισθ. μελλει* [^{2}-λειν] *η ολη ασια και η οικουμενη σεβεται*, d *sed destrui incipiet tota asia et orbis terrarum colitur*) | ην: D η (D^{2} teste Kipl ην) | ολη η ασια: BD Thphyl^{a} om η, 31. η ασια ολη | και η οικουμενη: B 31. k^{scr} om η

28. ακουσαντεσ δε (133. add ταυτα): D arm ταυτα δε ακουσαντεσ (d *haec autem cum audissent*, item vg *his auditis*. Similiter cop

γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμο-
He 16, 22 Act 27, 2 2 Co 1, 8 θυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνε-

---

28. πληρεις (AEL 13. c^{ser} -ρης) θυμου: D 137. $syr^{p\,mg}$ add δραμοντες εις το αμφοδον (137. εδφοδον, d *in campo*, $syr^{p\,mg}$ *in forum*) | εκραζον: 69. 96. k^{ser} εκραξαν (69. -ξον), d *clamaverunt*, e vg *exclamaverunt* | η αρτεμις: D^* 24. 34. 35. om η

29. και επλησθη etc: D^* και συνεχυθη ολη η πολις αισχυνης, d *et repleta est tota civitas confusionem* | η πολις sine ολη cum NAB 13. 40. vg cop arm ... ς η πολ. ολη cum EHLP al pler cat sah syr^{utr} aeth (*tota civitas*) $Chr^{9,855}$, item D^*et^2 ολη η πολ. (:: cf 21, 30) | τησ cum $\aleph^*ABD^2HLP$ al plus[50] cat Chr ... ς (= Gb+Sz) Ln om cum $\aleph^c(D^*)E$ 13. al sat mu | συγχυσεως cum NABHLP etc ... D^2E συνχυσεως | τε: D^{gr} 21. 31. 41. cop δε ... sah arm om | συναρπασαντες: D και συναρπασαντες, sed d *et rapuerunt* (syr^{sch} *et corripientes abduxerunt secum*), 14^* συναρπ. τε | μακεδονας: D^* μακεδονες ... 15. 180. cat μακεδονα, 56. 117. 177^* d^{ser} μακεδονιας ... 100. om | παυλου c. NABDEHLP al plu cat Chr ... ς (= Gb Sz) του παυλ. cum minusc mu. Cf $Petr^{alex}$ can 12 ($Gall^{4,104}$) αντι παυλου συνηρπασαν - συνεκδημους παυλου βουλομενου εισελθειν εις τον δημ. - οικ ειων αυτον οι μαθηται, φησιν. οὐ μην αλλα και τινες των Ασιαρχ. οντες αυτω φιλοι πεμψαντες πρ. αυτ. παρεκαλουν etc

30. παυλου δε βουλομενου cum $\aleph^*AB$ 13. 31. ... ς Ti του δε παυλ. βουλ. cum EHLP al pler cat Chr ... $\aleph^c$ k^{ser} του παυλ. δε βουλ., D βουλομενου δε του παυλ. | οικ ειων (E εων, HL 68. ειον, 104. ειασαν) αυτ. οι μαθηται (vg *non permiserunt discipuli*, e *non permis. eum discip.*, d *discipuli non sinebant*) ... D^{gr} οι μαθητ. εκωλυον. Similiter syr^{sch} ar^6 $aeth^{utr}$

31. οντες (et. $Petr^{alex}$, vide ante): D υπαρχοντες | αυτω: $\aleph^{gr}$ αυτου, 137. αυτων. Etiam d vg etc *qui erant amici eius*, contra e *constituti eo amici* | εαυτον (et. $\aleph^c$): $\aleph^*$ 100. c^{ser} αυτον

32. τι: D 42. om, nec exprim vg al | ην γαρ η εκκλ. (1. 40. $al^{2\,ser}$ add ολη): D^{gr} η γαρ εκκλ. ην | συνκεχυμενη cum NAD ... ς Ln Ti συγκεχ. cum BEHLP al certe pler | πλειους: D^{gr} πλειστοι | ενεκα cum NAB 13. 36. 68. 180. cat $Thphyl^b$ ... ς Ti ενεκεν cum DEHLP al pler Chr $Thphyl^a$ | συνεληλυθεισαν: H -θασιν, L al pauc $Thphyl^a$ -θησαν

33. συνεβιβασαν cum NABE 13. (ουν εβιβασαν ut^{vid}) 27. 29. 66^{**} 69.

βίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρι ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 *ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.* 35 *καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς;* 36 *ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν*

---

105. 168. a^{ser} ... ς Ti *προεβίβασαν* cum D^{s}HLP al pler cat Chr^{9,256} ... D^{s} *κατεβίβασαν*. Latini sic: e vg *detraxerunt*, d *distraxerunt*, tol *produxerunt* | *προβαλοντων* (ς Gb′) cum NABEH 40. al fere^{90} Chr ... ς^{e} (et. Gb Sz, non ς) Ln *προβαλλοντων* cum DL al ut^{vid} plu cat Thphyl^{utr} | *αυτον*: L^{s} 40. 96. 100. 137. Thphyl^{a} *αυτων* | *ο δε*: et. κ^{c} vg^{cle} etc ... A k^{ser} am fu demid tol *ο ουν*, κ^{s} *ο δ ουν* | *την χειρα* cum κ^{s}AHELP etc ... κ^{c}D 40. 68. 73. 81. al plus^{5} Chr Thphyl^{b} *τη χειρι* | *ηθελεν* (κ^{c}): κ^{s} *ηλθεν* | *τω δημω*: E *τοι λαω*

34. *επιγνοντες* cum NABDEHLP al longe plu Chr^{9,256} Thphyl^{utr} (H 13. al *επιγνωντες*) ... ς (= Gb Sz) *επιγνοντων* c. 105. al vix mu (2 ap Scri) cat | *εκ*: D om. Item vg (*vox facta est una omnium*, ut etiam d; contra e *una ex omnium* sic) etc | *ως* cum NADEHLP al pler Chr ... H 13. 33. 34. *ωσει* | *επι*: 13. 33. 34. *περι* | *ωρας δυο*: 4. 31. 100. 104. 192. al^{8}^{ser} (al^{vid}) *δυο ωρ.* | *κραζοντες* cum NA ... ς Ln Ti *κραζοντων* cum BDEHLP etc (105. om *ως επ. ωρ. δυ. κραζ.*) | *μεγαλη η* (D^{s} om) *αρτεμις* (P *-μης*) *εφεσιων*: B bis habet

35. *καταστειλας*: DE 1. 17^{s} 78. 137. c^{ser} Thphyl^{a} *κατασεισας* (d *conpescuisset*, e vg *sedasset*) | *ο γραμματ. τον οχλ.* hoc ordine cum NADE HLP al pler vg sah syrP arm (libere syr^{sch} aeth) Chr^{9,256} ... B 31. 130. cop *τον οχλ. ο γραμμ.* | *φησιν*: E *εφη*, vg (ut et. e) *dixit* (d *ait*) | *εφεσιοι* (κ^{c}): κ^{s} arm *αδελφοι* | *ανθρωπων* cum NABE al plus^{15} (ex his 40. al aliq *των ανθρ.*) cat^{225} vg syr^{sch} ar^{e} cop (sah anceps) arm Chr$^{\text{cat}256}$ Thphyl^{b} ... ς *ανθρωποσ* cum D^{2}(D^{s} *ο ανθρωπ.*)HLP al longe plu syrP aeth Chr^{9,256} Thphyl^{a}. Libere Isid^{4,206} *τισ ουκ οιδε την εφ. πολιν* etc | *εφεσιων* (180. cat *των εφ.*, K post *πολιν* pon, item sah cop al): D *ημετεραν*, d *vestram* | *νεωκορον*: HLP 13. 68. a^{ser} al pauc *νεοκορον*, D^{s} *ναοκορον* (^{2} *νιωκορον*) | *ουσαν* (arm non expri): D *ειναι* (d e vg *esse*), item Isid^{4,206} | *της* (κ^{s} *και της*) *μεγαλης* sine *θεας* cum NABDE al^{20} cat vg syr^{utr} sah cop Isid^{4,206} ... ς (= Gb Sz) *τ. μεγ. θεας* cum HLP al longe plu arm (aeth^{libere}) Chr | *διοπετους*: D 68. *διοσπετους* (d *dianae et huius iovis*)

36. *αναντιρρητων*: κ^{s} *αναντιρητων* (31. *αναντιρή* omisso *των*), L *αναντηρητων* (H c^{ser} *-τηρρητων*). Cf ad 10, 29 | *ουν*: κ^{s} om (e pro *αναντ. ουν αντ. τουτ.* spatium vacuum habet) | *οντων τουτων* (et. κ^{c}): A 3. 4. 38. 68. 100. 104. 192. al^{8}^{ser} Chr^{9,256} (non ^{256}) *τουτων οντων* ... κ^{s}

καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. 37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. 39 εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυ-

---

2. 18. om τουτων | προπετες (d vg *temere*, e *propterque* sic): κ^c add τι | πρασσειν cum ℵABDEHLP al longe plu cat Chr ... ς πραττειν cum minusc vix mu

37. ηγαγ. γ. τους ανδρ. τουτους: P^s om | τουτους: D syrP^mg sah arm add ενθαδε (sah *in hunc locum*) | ουτε (31. ουδ') ιερ. ουτε: D μητε ιερ. μητε | την θεον cum ℵABD^2K^cHL al^90 fere cat Chr^cat 328 Thphyl^a ... ς (= Gb Sz) την θεαν cum D^*K^2P 101. al^2 scr al mu^vid Thphyl^b ... 23. 26. 33. 34. 105. 133. al fere^5 Chr^9,256 τον θεον | ημων (Gb'') cum ℵABDK^cr2 13. 32. 36. 40. 66^** 76. 105. al^4 scr e syr^sch sah arm aethPP Chr^cat 326 Thphyl^a ... ς Ti υμων cum K^cr^*HLP al pler cat vg cop syrP aeth^ro Chr^9,256 Thphyl^b

38. δημητριος (137. ο δημ.): D add ουτος, item syr^sch ar^e | και οι: DE^cr^s οι και | τεχνιται ut ℵAB^2HLP etc ... K^c τεχνειται, D τεχνιτε | εχουσι c. BDL etc ... Ti εχουσιν cum AEHP etc | εχ. περ. τινα λογον cum ℵABDEHLP al longe plu cat vg syrP arm (cop εχ. λογ. περ. τιν., sah om περ. τιν.) Chr^9,251. Similiter D εχ. προσ αυτους τινα λογ., d *habent cum aliquos quendam verbum* ... ς (= Gb Sz) περ. τινα λογ. εχουσι cum minusc vix mu | αγοραιοι (ita etiam ς Wtst al) sic antiquissimi eorum codicum qui accentibus praestant. HLP etc (al plu ut^vid), non αγόραιοι (ut Gb Sz Ln Ti). Cf Steph. Thes. I. p. 430 sq ubi relectis allorum rationibus agnoscitur Suidas, qui cum Zonara sic statuit: αγοραῖος προπερισπωμένως ὁ ἐν ἀγορᾷ ἀναστρεφόμενος ἄνθρωπος· ἀγόραιος δὲ προπαροξυτόνως ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἡ ἀγορὰ τελεῖται. Cui distinctioni ut libri antiquissimi aliique plerique adversantur, ita nec favent Schneiderus lexicographus, alii. Cf et. Goetti. pag. 297. Ceterum reddunt vg *conventus forenses*, e *forenses*, d *conventus*. | εγκαλ- ut ℵABHLP etc ... DK εγκαλ-. Ita et. v. 40.

39. περι ετερων cum ℵADE^cHLP al plu Chr^9,251, item e vg *alterius rei*, item syr^utr sah cop aeth arm ... Ln Ti περαιτερω cum B 7. 15. 16. 18. 36. 42. 65. 67. 68 (περ' ἑταίρων) 105. 126. 138. 163. 180. d^scr cat, item d *ulterius* ... B περ ετερον (e vide ante) :: περαιτερω satis elegenter ac frequenti ex usu dictum (cf Steph. Thes., ubi etiam ex Plat. Phaed. affertur ουδεν ζητησετε περαιτερω) vix offensioni poterat esse. Videbatur autem illud quidem rectius quam περι ετερων hoc ipso loco dici. Nec hac in re negligenda est interpretum auctoritas, qui omnes excepto d lectioni περι ετερων favent. | επιζητειτε: ℵ ζητειται (sed e *inquiritis*), 4. 14^* 15. 69. 104. 105. 163. a^scr ζητειτε | εν τη εννομω εκκλησια: D εν τω νομω εκκλησια (corr. est -σιασ, post vero substitutum εν τη εννομω, non mutato εκκλησιασ), d *in legem ecclesiae discutietur*

θήσεται. 40 *καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης.* 41 *καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.*

XX.

1 *Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν.* 2 *διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ*

40. *εγκαλεισθ. στασεως περι της σημ. μηδενος αιτ. υπαρχοντος*: ῑ *σημερον εγκαλεισθ. στασεως μηδενος αιτ. οντος* (*hodie accusari seditionis nullius causa esse* sic d) | *περι ου ου* (Gb+ *ου*) cum ʜABHLP (sed ʟ* *περὶ οὗν οὐ*) al fere[45] vg[cod] (ap Gb) syr[utr] arm aeth[i,vid] Chr[9,357] Thphyl[a] ... ς Ln Ti *περι ου* (sine *οὐ*) cum DE al permu (sed multo pauciores ut vdtr quam qui *περ. ου ου*) cat vg sah cop Chr[9,356] Thphyl[b] | *δυνησομεθα*: 11. 13. 68. 99. *-σωμεθα* | *αποδουναι* cum ʜA BDE al sat mu cat Chr[9,357] Thphyl[b] ... Gb″ Ti *δουναι* cum HL al[45] Chr[9,356] Thphyl[a] | *περι της* cum ʜABE 15. 18. 25. 31. 33. 36. 40. 68. 73. 138. 137. 180. d[acer] k[acer] cat d (*cuius possumus reddere rationem de hoc concursu*) arm Thphyl[b] ... ς Ti om *περι* cum DE[r]HLP al pler Chr Thphyl[a], item (*de quo possimus reddere rationem concursus istius*) vg | *συστροφης* (ʜABDEHLP etc, nullus *συνστρ.*, sed in D sub *σ* altero vdtr *ν* elutum) *ταυτης*: 13. add *και ει ταυτα ουτως ειχει*

XX. 1. *μεταπεμψαμενος* cum ʜBE 13. 14* 15. 16. 31. 36. 40. 68. 180. cat sah cop aeth[ro] Thphyl[b]; similiter 69. 98[mg] 105. a[acer] *μεταστειλαμενος* (69. *-λωμενος*) ... ς Ln Ti *προσκαλεσαμενος* cum ADHLP al longe plu Chr[9,358] Thphyl[a], item *vocatis* vg (e *convocatis*, d *convocavit*), item[vid] (*advocavit*) syr[utr] arm aeth[PP] | e *παυλος*: D om e | *και παρακαλεσας ασπασαμενος* cum AB 13. (sine *τε* ap Treg) 33. 73. 78[mg] 98[mg] cop; item ʜE *και παρ. και ασπ.*, (D) (13. ap Sz) 15. 25. 27. 29. 36. 40. (69.) 97. 105. (106[a]) 137. 180. 40[lect] cat Thphyl[b] ʜ. *παρ. ασπ. τε* (69. *δε*). Nec aliter (vel sine coniunctione vel cum coniunctione inter *παρ.* et *ασπ.*, d (*et multo exhortatus salutans exiit*) vg (*vocatis Paulus discipulis et exhortatus eos valedixit et profectus est*) cop (*hortatus est eos, salutavit eos, exiit*) sah (*consolatus est eos et salutavit eos, exiit*) syr[utr] arm aeth. D vero sic: *και πολλα παρακαλεσας* (sic D[2], *παρακελευσας*? *παρακελεσσας*?) *αποσπασαμενος* (D[2] *ασπασαμενος τε*) ..... ς Ti *και ασπασαμενος* (omisso *παρακαλεσας*) cum HLP al longe plu Chr[9,358] Thphyl[a] | *πορευεσθαι* cum ʜABE (pon post *μακεδ.*) 13 (ap Sz) 15. 18. 33. 34. 36. 40. 68. 180. 40[lect] cat Thphyl[b] ... ς Ti *πορευθηναι* cum HLP al pler Chr Thphyl[a] ... D 27. 66** 105. om | *μακεδονιαν* sine articulo cum ʜBDKL[all] 2. 4. 22. 31. 38. 56. 68. 96. 99. 100. 104. 105. 137. 177[2] 180. al[6acer] cat Chr[9,358com] Thphyl[b] ... ς Ti *την μακεδ.* cum AHP al plu Chr[9,358 txt] Thphyl[a]

παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύρρου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος· 5 οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· 6 ἡμεῖς δὲ

19, 29 27, 2 Ro 16, 21. 23 Eph 6, 21 2 Tim 4, 20. 16, 8

---

2. τα μερη εκεινα (D^{gr*} -νη): D praem παντα | παρακαλεσας αυτους (d exortatus sine αυτ.): D^{gr*} χρησαμενος

3. τε: D 27. 38. e cop (non item sah) δε | γενομενης: 40. add τε, L add δε ... D και γενηθεισης (g^{r*} -θεις) | επιβουλης αυτω cum NABE 13. 38. 69. 113. 180. al$^{3\,acr}$ cat ... ς αυτω επιβουλης cum DHLP al pler vg (*factae sunt illi insidiae*) Chr^{9,363} | μελλοντι usque μακεδονιας: D syrP ^{mg} ηθελησεν αναχθηναι εις συριαν· ειπεν δε το πνευμα αυτω υποστρεφειν δια της μακεδονιας | μελλοντι: E μελλων ... 21. 22. 23. 26. 28. 37. 41. 56. 96. 101. 142. 191. 192. Chr^{9,365} com (non item$^{362\,txt}$) μελλοντα | αναγεσθαι: E 4* αγεσθαι (e *navigare*, uti vg *navigaturo*) | ειϛ: 69. 105. a^{acr} επι | γνωμης cum NAB*E 13. 15. 18. 33. 36. 38. 46. 68. 105. 180. cat ... ς Ln Ti γνωμη cum B^{2}HLP al pler syrP ^{mg} g^{r} Chr^{9,363} | του: 15. 18. cat om

4. συνειπετο δε αυτω: D syrP ^{mg} μελλοντος ουν (d syrP ^{mg} *autem*) εξιεναι αυτου (d *comitari eum*), syrP ^{mg} *quum futurus esset autem exire, comitati sunt eum* | δε αυτω (αυτω om 4* 16. 22. 23. 37. 56. 66. 80. 100. 192. al$^{2\,acr}$) sine additamento cum 8H 13. vg (et. am fu demid tol Bed^{149}) sah cop aeth^{utr} ar^{c} ... ς Lu Ti add αχρι (D μεχρις) της ασιας cum ADEHLP al fere omn (et. Bed^{149} ax Gr) syr^{utr} arm Chr^{9,363} | σωπατρος (et. Or$^{int\,4,666}$): 4* 25. 40. 47. 57** 68. 96. 101. c^{acr} al plus^{10} demid (al, et. Bed) sah cop arm ar^{c} Thphyl^{a} σωσιπατρος (aeth^{ro} *petros*, sedPP *sopetros*) | πυρρου cum NABDE al plus^{20} (13. al pauc πυρου) cat vg (am fu *pyri*) cop (sah ιυσε βιρου) syrP ^{mg} arm Or$^{int\,4,666}$ Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al plu syr^{sch} et^{P} txt aeth^{utr} Chr Thphyl^{a} om | βεροιαιος cum K^{c}(-εσσ, K*-ροιος) A^{2}B^{2} etc, item D*K βεριαιος (d *berynensis*, e *beroensis*) ... A^{*vid}HLP 11. 17. 20. 31. al pauc βηροιαιος, 4** 14. 18. 30. 38. 68. 95. 105. 113. al fer^{20} (7 ap Scri) Thphyl^{a} βερροιαιος :: cf ad 17, 10 | θεσσαλονικεων: H (ut et. 17, 8. 11. 13) al aliq θεσαλ. | σεκουνδος ut H ... ς Ln σεκοῦνδος ut L | δερβαιος (A 13. o δερβ., ut 100. antea e βεροιαιος): D* δουβεριος, d *doverius* | τιμοθεος: syr^{sch} ar^{c} add *Lystrensis*, item 137. εφεσιος | ασιανοι: D sah εφεσιοι, syrP ^{mg} *ex Asia Ephesii*. Ceterum Ln ante ασιανοι plene distinxit; non ita Thdrt^{3,442} | τυχικος (hoc accentu HL et plerique ut vdtr, ita et. ς Ln, contradicente Winero in gramm.): D ευτυχος

5. ουτοι δε cum NABE 13. 27. 29. 33. 40. 68. 105. 137 163. a^{acr} c^{acr} cop syrP (sah *illi quidem*, aeth^{ro} *et illi quidem*) Thphyl^{b} ... ς Ti om δε cum DHLP al pler cat vg syr^{sch} arm (aethPP) Chr^{9,363} Thphyl^{a} | προελθοντες

ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. 10 καταβὰς

---

cum $B^{3}D$ al sat mu e vg (uterq *praecessissent*, ut et. d) Chr, nec aliter syr^{utr} sah cop arm aeth ... $\aleph A^{vid}B^{*}E^{gr}HLP$ al plus[86] *προσελθοντες* :: quod non potest non pro vitio haberi | *εμενον*: $\aleph^{*}$ *εμεινον*, al pauc *εμειναν* | *ημας*: D^{gr} *αυτον* | *τρωαδι*: D^{*} *τροαδι*, R *τροαδει*

6. *εις την τρωαδα* (R *τροαδ.*): D om *την* | *αχρι* cum ABLP 1. 2. 42. 47. 69. 101. 106. 180. 192. d^{ecr} cat $Thphyl^{a}$; item ς *αχρισ* cum H al plu Chr[9,363] $Thphyl^{b}$ ... RE 13. *απο* (e *infra diebus quinque*, vg *in diebus quinque*) | *αχρ. ημ. πεντε*: D *πεμπταιοι*, d *quintani* | *οπου* cum HAR 13. ... ς Ln Ti *ου* cum BHLP al pler cat Chr ... 40. 137. *ου και* (c^{ecr} *και* pro *οπου*), $Ir^{int\,201}$ syr^{P} *ubi et*, D *εν η και* (d *in qua* omisso *και*) | *επτα*: in L ex *πεντε* correctum

7. *εν δε* et. $Bas^{eth\,226}$ ... D^{gr} syr^{sch} (non item P) $aeth^{utr}$ *εν τε* | *τη*: E k^{ecr} om | *μια*: D^{gr} *μια πρωτη* | *ημων* cum HARDE al^{20} cat vg syr^{utr} sah (cop non exprim *ημων*) arm aeth Chr[9,362. 365] (item[cat 226]) $Thphyl^{b}$ ... ς (= Gb Sz) *των μαθητων* c. HLP al longe plu $Bas^{eth\,226}$ $Thphyl^{a}$ | *κλασαι* cum HABEHLP al longe plu cat $Bas^{eth\,226}$ Chr $Thphyl^{a}$ ... ς (= Gb Sz) *του κλασαι* cum D al vix mu (nullo[ecr]) $Thphyl^{b}$ | *παρετειν. τε*: 45. 18. 23. 36. 68. 180. cat sah cop syr^{P} $Bas^{eth\,226}$ $Thphyl^{a}$ *παρετ. δε* ... D^{gr} om copulam ... 13. *παρατεινοντος* | *μεχρι*: P *μεχρισ* ... 3. 69. 100. 105. $al^{2\,ecr}$ al pauc *αχρι*

8. *λαμπαδεσ* (vg *lampadae*, e *lanternae*): D *υπολαμπαδεσ*, d *faculae* | *ημεν* cum HABDEHLP al longe plu cat vg syr^{utr} sah arm $aeth^{hPP}$ Chr[9,363] $Thphyl^{b}$ ... ς (= Gb Sz) *ησαν* cum minusc non ita mu cop $aeth^{ro}$ $Thphyl^{a}$ | *συνηγμενοι*: 4. *συνηθροισμενοι* ... E om

9. *καθεζομενοσ* cum HABDE al^{11} cat ... ς *καθημενοσ* cum HLP al pler Chr[9,363] | *νεανιασ* (137. c^{ecr} *-νισκοσ*, 12^{lect} pon post *ονοματι*): E om | *επι τησ θυριδοσ καταφερ. υπνω βαθει* (et. Or[4,96] huc respiciens *καταφερ. υπνω*): D *επι τη θυριδι κατεχομενοσ υπνω βαρει* | *του παυλου*: D om *του* | *κατενεχθεισ*: E *κατανεχθισ* | *απο τ. υπνου* cum HABELP al pler cat $Thphyl^{utr}$ ... DH al plus[10] Chr *υπο τ. υπν.* | *επεσεν*: E^{gr} *πεσων*, omisso *και* seq | *και ηρθη* (d *et sublatus est*): D^{gr*} *και οσ ηρθη* (teste Mill *και επηρθη*)

δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

---

10. επεπεσεν αυτω: D επεσεν επ αυτω, 18. 106. Chr^{9,363} Thphyl^{b} επεπεσεν επ αυτω | συνπ- cum ℵAB*DEH ... ς Ln συμπ- cum B^{3}LP al certe pler. Item συνπεριλαβων: C* -βαλων ... 21. 25. 33. 34. 40. 105. e^{ascr} k^{ascr} συμπαραλαβων. Praeterea c add αυτου, 27. 36. 66** 69. 105. 180. a^{ascr} al pauc cat Chr Thphyl^{b} αυτον, 38. αυτω. Item syr^{utr} sah cop arm | ειπεν: D^{gr}ᵉ και ειπεν (d *et circumplexit et dixit*) | εν αυτω: L εν εαυτω

11. και κλασας: B om και (item edd^{erasm} 1 et^{2} ed^{ald} al). Similiter sah *cum vero adscendisset, frangens panem gustavit* etc. | τον αρτον cum ℵ* ABCD* 13. Thphyl^{b} ... ς om τον cum ℵCD^{2}EHLP al pler cat Bas^{eth} 200 Chr^{9,363} Thphyl^{a} | τε: D^{gr}E^{gr} 18. 105. Thphyl^{a} δε | αχρι cum ℵABC^{3}E 1. 2. 13. Thphyl^{a} ... ς Ln αχρισ cum C*DHLP al pler cat Chr^{9,363} Thphyl^{a}; item Bas^{eth} 200 μεχρισ | αυγησ: ℵ αυτησ, confusis Γ et Τ

12. ηγαγον (80. 97. 101. -γεν, item arm?) δε τ. παιδ. ζωντα: D ασπαζομενων δε αυτων ηγαγεν τον νεανισκον ζωντα, sed d *salutantes autem eos* (codex *autem*) *adduxerunt iuvenem viventem*

13. προελθοντεσ cum ℵB^{2}CL al sat mu (e *provecti*) Thphyl^{b} ... AR*HP al fere^{40} Chr^{9,364} Thphyl^{a} προσελθοντεσ, D^{gr} κατελθοντεσ (similiter syr^{eah} ar^{o}), 38. 177. προσαχθεντεσ, e^{ascr} ελθοντεσ, 98^{mg} ἐμβαντεσ ... vg *ascendentes navem*, d *ascendimus in navem* | επι το: D 133. d^{ascr} εισ το | επι την cum ℵABCE 13. 25. 40. 73. 105. a^{ascr} Thphyl^{b} ... ς εισ την cum DHLP al pler cat Chr Thphyl^{a} | ασσον cum ℵAHCDKH al pler vg (et. am fu tol) cop arm Chr. Item 13. 96. 106. al^{a} demid ασσον ... 15. 18. 36. cat^{Zig} νασον, LP 2. 10. 11. 17. 19. 21. 30. 42. 101. al pauc sah syr^{utr} θασον, 26. 39. 99. 100. o^{ascr} al θασσον | διατεταγμενοσ (ℵ* k^{ascr} -νον, C 15. 36. 180. cat εντεταλμενοσ) ην hoc ordine c. ℵABCK 13. 15. 31. 36. 40. 69. 105. 180. a^{ascr} ... ς Ti ην διατεταγμενοσ cum DHLP al pler Chr | μελλων αυτοσ (E αυτ. μελλ.): D 36. cat praem ωσ

14 δε: C* om^{vid} | συνεβαλλεν (ℵ^{c}, ℵ* -λλον) cum ℵABE^{2}P 40. 100. ... ς Ti συνεβαλεν cum CDHL al pler cat e vg (ut*rq *convenisset nos*) reli Chr | εισ την (ℵ^{c}): ℵ* επι την | ασσον (sic h. l. et. L; al pauc ασον et νασον): P al mu (et. o^{ascr}) sah syr^{utr} θασον (al pauc θασσον) | ηλθομεν: L* ανηλθομεν | μιτιληνην cum ℵBCDHP etc ... AE al$^{3\text{ascr}}$ μιτυληνην, L μυτυλωνην

15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. (15, 21) 19, 21

---

15. κακειθεν: B και εκειθεν | αντικρυς cum NAB*CDKL 13. 25. 26. 33. 36. 40. 68. 105. 180. cat Thphyl^{b} ... ς αντικρυ cum B^{2}HP al pler Chr^{9,364} Thphyl^{a} | ετερα: B 15. 19. 73. cat εσπερα | παρεβαλομεν (1. 4. 57. 99. Thphyl^{a} -βαλλομεν): D^{Gr*} παρελαβομεν | τη δε εχομενη (Gb″) cum NABCE 13. 15. 18. 37. 69. 73. 180. a^{ser} vg cop arm aethPP (sed 37. 73. 180. vg arm και τη εχομενη, cop aethPP om copulam; aeth^{ro} verbis εισ σαμον finem huius versus facit) ... ς Ti και μειναντεσ εν τρωγυλλιω (Ti -υλιω) τη εχομενη cum DHLP al pler cat syr^{utr} sah Chr^{9,364} Thphyl^{utr} :: haec ex antiquissima interpolatione fluxisse principalium quos plerumque sequimur testium auctoritas suadet. Interpolandi caussa poterat in eo posita esse, quod revera Trogylii Paulum tum mansisse sciebant vel tradebant. Poterat etiam illud ex more nautarum esse ut Samo Miletum petentes pernoctarent Trogylii. Quae si cui non placent, tamen etiam minus probabilia sunt quibus cur verba ista eiecta sint nonnulli docturi sibi videbantur. Dixerunt enim eiecta esse propterea quod Trogylium ad ipsam Samum insulam pertinere dici videretur nec vero pertineret. At si quis sciebat Trogylium non in ipsa Samo situm esse, proxime a Samo abesse sciebat. Nec enim poterat ἡ τρωγίλιοσ ἄκρα non notissima esse, ut ex Strabone discitur. Hinc cur quis abstulerit verba ista, minime patet. Locis vero eiusmodi de quibus in utramque partem disputari potest standum est testium auctoritate. Ceterum Ti τρωγυλιω cum D (D^{Gr} τρωγυλια, d *trogylio*) L (L al mu τρογυλιω) 19. 28. 30. 31. 38. 40. 47. 68. al mu (sed mu etiam τρογγυλιω, pauci στρογγυλιω, στρογυλιω) Chr^{9,364} ... ς τρωγυλλιω cum HP al mu cat | εχομενη: D* 4. 18. 31. 95* 96. 105. 142., a^{ser} ερχομενη

16. κεκρικει (Gb″) cum NAB(*κεκρει)C*D^{E} 13. 14** 15. 36. 68. 69. 73. 105. 180. a^{ser} cat (Thphyl^{b} κεκρικε), item vg *proposuerat*, item syr^{P} arm ... ς εκρινε cum C^{3}HLP al pler Chr^{9,364} Thphyl^{a}, item syr^{sch} | οπωσ usque αυτω (B αυτον) χρονοτριβησαι: D μηποτε γενηθη αυτω κατασχεσισ τισ (d *ut non contingeret ei morandi quis*) | εσπευδεν (C^{3}): C* fortasse εδει | ει δυν. ει. αυτω: DH aeth^{ro} om | ειη cum NABCE 13. 15. 18. 27. 29. 36. 68. 69. 73. 180. a^{ser} cat ... ς Ti ην cum LP al pler Chr Thphyl^{utr} | την ημεραν: B τη ημερα, D εισ την ημεραν (d *in die - adesse*) | εισ ιερουσαλημ cum NAB 13. 40. 105. (εν ιερ.) 12^{lect} 58^{lect} a^{ser} e^{ser} ... ς Ln εισ ιεροσολυμα cum BC^{3}HLP al pler cat Chr (D* *εν ιεροσολυμα*). Latini: d (*adesse*) e (*fieri*) *in hierosolymis*, vg (*ut diem pent. faceret*) *hierosolymis* :: cf ad 19, 21

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο
τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς
ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,
19, 10 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων
20, 31 καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰου-
δαίων, 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγ-
γεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἶκους, 21 διαμαρ-
τυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ
πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 22 καὶ νῦν ἰδοὺ δεδε-

---

17. *μετεκαλεσατο*: D *μετεπεμψατο*, dial$^{\text{maced 481}}$ *μετεστειλατο* | *τους*: E om

18. *παρεγενοντο*: E^{gr} *εσκληρυνοντο* | *προς αυτον* sine additam c. NBCHLP al fere omn cat sah cop syr^{utr} arm aeth^{utr} Chr^{2,360} ... Ln add *ομου οντων αυτων* cum AD 40^{mg} (sed pro *ομ.* D* *ομωσε*, D^{2} 40^{mg} *ομοσε*), item vg (*qui cum venissent ad eum et simul essent*); item E 73. add *ομοθυμαδον* | *επιστασθε* (et. Bas$^{\text{eth 201. 205}}$ Lcif^{6,240}): D add (at 5. 8. 73. sah praem) *αδελφοι* | *αφ*: D* *εφ*, d *in qua* ... 38. 104. h^{acr} om | *εφ*: E *επι* (e *accessi in asiam*) | *πως* usque *εγενομην* et. Bas$^{\text{eth 201}}$ Lcif (*quemadmodum vobiscum fui per omne tempus*): D *ως τριετιαν η και πλειον ποταπως μεθ υμων ην παντος χρονου* (D^{2} *πως μ. υμ. τον παντα χρονον εγενομην*), d *quasi triennium et amplius, quemadmodum vobiscum fui per omne tempore*

19. *τω κυριω* et. Bas$^{\text{eth 201}}$ Lcif^{6,240}: G 15. 18. 36. C^{acr} cat syrP Chr $^{2,360\,\text{txt}}$ (non $^{360\,\text{com}}$) add *μεθ υμων* | *και δακρυων* cum NABDE 13. 40. 68. 80. 81. 137. 142. 180. vg syr^{sch} ar^{e} sah cop aeth^{PP} Lcif^{6,240} ... ς (= Gb Ss) *και πολλων δακρ.* cum CHLP al pler cat syrP arm aeth^{ro} Bas$^{\text{eth 201. 205}}$ Chr | *συμβαντων* (DE *συνβ.*): G 2. *συμβαινοντων*

20. *ως*: 27. 29. 80. al$^{2\,\text{acr}}$ *και ως* | *των συμφεροντων* (DE *συνφ.*) h. l. etiam Lcif^{6,240} ... C cat ante *υπεστειλ.* pon | *μη* (vg *quominus adnuntiarem vobis*, Hier^{eph} praef *quin annuntiarem*, e *quod non adnuntiare* [corrige *-rem*] *vobis*): D om, d *ut adnuntiarem vobis*, Lcif *quomodo renuntiarem vobis* | *υμας*: D Thphyl^{a} Lcif^{240} Hier^{eph} om | *δημοσια και κ. οικους*: D *κατ οικ. κ. δημ.*

21. *διαμαρτυρομενος*: D* *-ρουμενος* ... H 1. 15. 18. 31. 36. 98. cat$^{\text{228}}$ Bas$^{\text{eth 299 cod}}$ Thphyl^{a} *-ραμενος* | *εις θεον* cum NBCE 38. 66* 96. 100. 113. 192. 5^{lect} al$^{3\,\text{acr}}$ Bas$^{\text{eth 299 edd}}$ Chr^{2,360} Thphyl^{a} ... ς Ln *εις τον θεον* cum ADHLP al pler cat Bas^{cod} Thphyl^{b} | *και πιστιν* sine *την* cum NABCD 15. 18. 29. 32. 36. 57. 66** 69. 81. a^{acr} cat arm ... ς (Gb^{o}) Ti *κ. πιστ. την* cum EHLP al pler Bas^{eth} Chr Thphyl^{utr}. Latini: *in deum paenitentiam et fidem in dominum* vg (am – – *in domino*) Lcif; *quae in deum paenitentiam et fidem quem* (sic) *in dominum* e; *quae in deo paenitentiam agent et fidem in dominum* d | *εις τον κυριον ημων ιν χν*: DE^{gr} *δια του κυριου ημων ιυ χυ* | *ημων*: E om | *ιν χν* cum NAC(D)E

μένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ (18, 21.) 19, 21
συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον 21, 4. 11
κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μέ-
νουσιν. 24 ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ

---

13. 15. 18. 27. 29. 31. 36. 40. 68. 69. 105. al permu (7 ap Scri) cat vg syr^{sch} cop arm aethPP Chr^{2,300} Thphyl^{b} ... Ti om χν cum BHLP al fere^{40} sah syr^{p} aeth^{ro} Lcif^{241} Bas$^{eth\,299}$ Thphyl^{a}

22. *δεδεμένος ἐγὼ* cum NABCE 13. 69. 103. 105. 180. a^{acr} k^{acr} cat vg (et. fu demid, non item am tol) Ath^{544} (exc^{ddd}) Thphyl^{b} ... ς *ἐγὼ δεδεμένος* cum DHLP al pler am tol syr^{utr} Did$^{tri\,2,3}$ Epiph^{392} Chr^{2,371} Thphyl^{a} ... Lcif^{241} Ath$^{edd\,2}$ om *ἐγὼ* (Ath$^{edd\,pri}$ *δεδεμ. ἐν τῷ πνευμ.*) | *ἱερουσαλήμ* (et. e vg Lcif): D *ἱεροσολυμα* | *συναντησοντα* cum NBLP al pler Ath Chr Thphyl^{b}, item *quae in ea ventura sunt mihi* (*mihi eventura sunt* Lcif) d e vg Lcif etc ... C 15. 86. 68. 69. 105. 180. 12^{lect} a^{acr} *συμβησομενα* ... ADE^{r}EG^{r}H 13. 31. 67. 106. l^{acr} Thphyl^{a} *συναντησαντα* | *εμοι* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *μοι* cum ℵ^{c}ACDHLP etc; EG^{r} *με* | *ειδως*: D *γεινωσκων*

23. *το πνευμ. το αγιον*: DE^{r} *το αγιον πνευμ.* | *κατα* (D Lcif^{241} add *πασαν*) *πολιν*, d *per singulas civitates*, vg *per omnes civitates*, syr^{utr} *in omni civitate* ... ℵ om | *διαμαρτυρεται* cum ℵ*BCDHLP al pler cat e vg sah cop etc (et. Lcif^{241} Did$^{tri\,2,5,7}$ et Epiph^{392} Ath^{544}; Ath^{555} *διαμαρτυρεται*) ... ℵ^{c}AE^{r} 13. 40. Ath$^{544\,edd\,2}$ *διεμαρτυρατο* | *μοι* cum NABCDE al plus^{30} cat^{333} vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{PP} Lcif^{241} Ath$^{544.\,555}$ (Did$^{tri\,2,5}$ et^{7} *με*) Bas$^{eth\,206}$ (sed post *το πνευμα* pon) Epiph^{392} Chr^{2,371} (ut Isa) Thdrt^{2,155} cod (et^{ed} *με*) Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al plu aeth^{ro} Thphyl^{a} | *λεγον* (Thdrt^{2,155} om) cum NABC al sat mu (fere 10 ap Scri) Ath^{544} et (lectione fluct) ^{555} Did$^{tri\,2,5}$ et^{7} Bas$^{eth\,206}$ Chr^{2,371} ... Ti *λεγων* cum DEHLP al plu cat (Ath^{555} vide ante) Epiph^{392} (sed ed. Dind. *λεγον*) | *με* (sah cop syr^{sch} ar^{e} arm aeth^{utr} *σε*) post *θλιψ.* (Gb^{rl}) cum NABCEH al^{20} cat am^{s} demid (hi *me manent*; am^{e} fu tol *meae manent*; vg^{cle} *Ierosolymis me manent*) Lcif^{241} Bas$^{eth\,206}$ Did$^{tri\,2,7}$ Amm$^{cat\,332}$ Chr Thphyl^{a} ... ς post *δεσμα* cum LP al longe plu Thdrt^{2,155} Thphyl^{b} ... D *μοι* et pon post *μενουσιν* (d *manent mihi*) | *μενουσιν* (et. fu tol): D am (sed cum signis improbandi habet) syr^{p} c.^{a} sah Or$^{int\,4,328}$ (*manent me in Ieroso.*) Lcif^{241} add *εν ιεροσολυμοις* (vg^{cle} *Ierosolymis me manent*)

24. *ἀλλ οὐδενος λογου ποιουμαι την ψυχην τιμιαν εμαυτου* cum ℵ*BCD^{s}, item sah (*sed non facio animam meam in ulla re*), syr^{sch} (*sed mihi non reputata est anima mea aliquid*) ar^{e} (*sed animâ mea non est reputata apud me aliquid*) aeth^{utr} (*sed non reputo animam meam nihil quidquam*, aeth^{ro} non expri *meam*) cop (*sed anima mea, dico, non est pretiosa mihi in aliquo verbo*) arm, item Lcif^{241} (*sed pro nihilo aestimo animam meam caram esse mihi*) Or$^{int\,4,328}$ (*sed ego non facio cariorem animam meam mihi*) Aug$^{qu\,87}$ levit (to ^{2,516} *non enim facio animam meam pretiosam mihi* sive *pretiosiorem quam me*), item Amb$^{ep\,63,1040}$ *nec facio animam meam cariorem mihi*. Cf et. Amm$^{cat\,324\,sq}$ *ἵνα κατὰ κοινοῦ λάβῃ τις*

ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ

τὸ ποιοῦμαι ἀντὶ τοῦ· οὐ προτιμῶ τὴν ζωήν μου· ἀλλ' οὐδὲ ἄλλου τινὸς ἀντιποιοῦμαι ἐν τῷ νῦν βίῳ ἢ τοῦ ἐκτελέσαι τὴν διακονίαν μου. οὐ προτιμῶ δόξαν ἀνθρώπων τῆς διακονίας, οὐ χρήματα, οὐκ ἄλλο τι· τοῦτο γὰρ οἶμαι σημαίνειν τό· οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι ..... Lu ἀλλ ουδενος λογον εχω ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμ. εμαυτω cum $\aleph^{c}$A (D^{*} a. ουδ. λο. εχω μοι ουδε ποι. τ. ψυ. μου τιμ. εμαυτου, d *sed nihil horum cura est mihi, neque habeo ipsam animam caram mihi*) 13. (ευχην pro ψυ.) 40. 43. 68. Similiter vg *sed nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem quam me* ..... ς αλλ ουδενος λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου τιμιαν εμαυτω cum EHLP al pler (cat) Bas$^{eth\,296}$ Chr^{9,271} (sed^{eom} tantum ειτα επαγει οτι ουκ εχω τιμιαν την εμαυτου ψυχην ως etc) Thphyl^{utr}. Sed 43. 81. 99. k^{ser} add τουτων post ουδενος, 96. cat λογου pro λογον, LP al aliq cat Chr om μου. Praeterea of et. Ign$^{int\,pol}$ epl$^{ars\,1}$ ἀλλ' οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι τῶν δεινῶν, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς ἀγαπᾶν (al ἀγαπῶν) αὐτὴν μᾶλλον ἢ τὸν κύριον. | ως cum $\aleph^{*}$ABHLP etc (et. Bas$^{eth\,296}$): $\aleph^{c}$ εως ... E 3. 13. 21. 29. 40. 68. 69. 76. 95^{c} 96. 105. 137. 142. 163. al$^{4\,ser}$ ωστε, C 104. ωσ τε, D του. Latini: d Leif^{241} *quam consummare*, vg Amb *dummodo consummem* (vide antea εως), e *ut consummem* | τελειωσαι cum ACDEHLP etc ... $\aleph^{B}$ τελειωσω | τον δρομον μου (31. 42. 105. 180. om μου) sine additam cum $\aleph$ABD 13. 40. 81. cat vg sah cop syr^{sch} ar^{e} aeth^{utr} Leif^{241} ... ς (Gb^{00}) add μετα χαρας cum CKH LP al pler syr^{p} arm Bas$^{eth\,296}$ Chr^{9,271} | τ. διακονιαν: D vg (et. demid tol, non item am fu) Leif Amb (ubi ante) add του λογου | ην: D$^{gr\,c}$ ον (d *ministerium verbi quod*) | ελαβον: D 4. 22. 23. 37. 39. 56. 76. 100. 137. 192. al$^{6\,ser}$ παρελαβον | διαμαρτυρασθαι: D sah Leif^{241} add ιουδαιοις και ελλησιν | του θεου: D* om του

25. ιδου: E 13. 40. 73. al^{8} Leif^{241} om, hinc Gb^{0} | εγω οιδα (et. Leif): C 31. arm οιδα εγω ... 180. om εγω, item Ir$^{int\,201}$ („adiecit *scio quoniam iam non*" etc) | ουκετι: $\aleph$ ουκ, d non | την βασιλειαν (66** 69. 105. a^{ser} το ευαγγελιον) sine additam cum $\aleph$ABC 13. 15* 36. 180. cat syr^{p} arm^{zb} (cop ap Wtst) Chr^{9,272} ... ς (Gb^{00}) add του θεου cum EHLP al pler vg syr^{sch} cop^{wi} arm^{tregs} aeth Thdrt^{3,6} Thphyl^{utr}; item D sah add του $\overline{\text{ιυ}}$, Leif *domini Iesu*

26. διοτι cum $\aleph$ADEP 2. 10. 21. 28. 29. 30. 42. 78. 97. 177. 191. g^{ser} ... ς Ln Ti διο cum GD^{2}HL al pler (al^{5} add και) cat Bas$^{eth\,294}$ Thphyl^{utr} (libere Chr^{9,272} ωστε εικοτως διαμαρτυρομ. υμιν etc) ... syr^{sch} om, syr^{p} habet c.* | διοτι usque οτι (et. Ir$^{int\,201}$ Leif^{241}): D$^{gr\,c}$ αχρι ουν της σημερον ημερας, d *propter quod hodierno die* (pergit *mundus sum*; om igitur μαρτυρομαι υμιν) | καθαρος ειμι (Gb') cum $\aleph$BCDE 13. 15. 18. 20. 36. 40. 68. 73. 81. 103. 137. 180. c^{ser} cat vg syr^{p} sah Ir$^{int\,201}$

αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι 18, 6
πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ
τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποι- 1 Pe 5, 2
μαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵμα-

---

Lcif^{241} Bas$^{eth\,294}$ Bas$^{bapt\,672}$ et^{672} Amm$^{cat\,336}$ etc ... ς Ti καθαροσ εγω cum AHLP al pler syr^{sch} cop Bas$^{regg\,503}$ Chr$^{2,272\,ter}$ et$^{374.\,375}$ et^{11,103} Thphyl^{a} ... 69. 105. arm καθ. εγω ειμι | παντων (et. Ir^{int} Lcif etc): א 33. 68. 105. al plus^{10} vg^{cod} (ap Gb) syr^{utr} cop arm^{edd} aeth Bas$^{regg\,503}$ edd (et$^{eth\,294}$ υμων pro παντ.) Bas$^{bapt\,672}$ (non item^{622}) Thphyl^{b} add υμων

27. μη (et. d Ir$^{int\,201}$ Bas^{eth} et^{regg} et^{bapt} etc): D^{gr*} 66**.73. 81. 177* om (Lcif^{241} sic: *et non praetermisi praedicare omnem voluntatem dei*) | υμιν post του θεου cum א^{c}BCD 13. 31. 81. cat vg Ir$^{int\,202}$ (D^{gr*} ημιν) ... ς Ti post αναγγειλαι cum א^{c}AEHLP al pler sah cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,201}$ Bas$^{eth\,294}$ et$^{regg\,503}$ et$^{bapt\,622.\,672}$ Chr^{2,272} ... Lcif^{241} om υμιν

28. προσεχετε sine copula cum HABD 13. 15. 36. 81. 180 o^{ecr} cat (lectionaria non probant, nec fere magis Did^{tri} al qui inde a verbis προσεχετε afferunt locum) vg cop arm aeth Lcif^{241} (ita et. Ln$^{ed\,min}$) ... ς (Gb^{o}) Ti add ουν, Ln$^{ed\,mai}$ [ουν] cum CEHLP al pler m^{10} syr^{utr} (sah δε) Ir$^{int\,201}$ Bas$^{eth\,216}$ Chr^{2,272} | εαυτοισ: D* l^{ecr*} αυτοισ | το πνευμ. το αγιον (et. Or^{2,502} Did$^{tri\,2,5,2}$ Bas^{eth} Ir^{int} Lcif): D^{gr} m^{10} το αγιον πνευμ. | του κυριου (et. Gb) cum AC^{o}D^{E} 13. 15. 18. 36^{txt} 40. 69. 73. 81. 95* 130. 156. 163. 180. 58^{loct} a^{ecr} cat sah cop syr$^{p\,ms}$ arm (aeth^{ro} ex usu linguae et κυ. et θε. confirmat) Ir$^{inf\,201}$ Const^{2,61,4} (vide post) Ath$^{1,522\,cod}$ (vide post) Did$^{tri\,2,6,2}$ et$^{spir\,24}$ ¦(Gall^{6,272}) Chr^{11,95} (ad Eph^{4,12}) Chr$^{cat\,336}$ et^{337} (vide post) Thphyl$^{c\,620}$ (pendet ex Chr^{com}; vide post) Lcif^{241} Hier$^{tit\,1,5}$ (vall^{1,695}) Quaest^{97} (Aug$^{opp\,3,2,2002}$, sed est *domini Iesu*). Cf et. Thdr$^{stud\,2,56}$ (pag^{478} την εκκλ. ην περιε. κυριος δια τ. οικειου αιμ.). Habent autem Const^{2,61,4}: *συντρέχετε εἰσ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ τοῦ ἠγαπημένου.* Ath^{1,522} editum est τ. θεου, sed cdd^{s} τ. χριστου, cod^{1} τ. κυριου habent. Quem ad locum adhibenda sunt quae Ath^{788} contra Apollinarium^{14} scripsit: *οὐδαμοῦ δὲ αἷμα θεοῦ δίχα σαρκὸσ παραδεδώκασιν αἱ γραφαί, ἢ θεὸν διὰ σαρκὸσ παθόντα καὶ ἀναστάντα. ἀρειανῶν τὰ τοιαῦτα τολμήματα.* Ad locos Didymi, cuius lectio minime dubia est, accedit etiam quod Didymi nomine catena^{337} praebet: *λέγει δὲ μὴ μόνον προσέχειν δεῖν ἑαυτοῖσ τοὺσ ἐπισκόπουσ, ἀλλὰ καὶ τῷ ποιμνίῳ, ὃ περιεποιήσατο ὁ σωτὴρ τῷ ἰδίῳ αἵματι.* Chr quid in suis cdd invenerit dubium est, quum ad ipsum hunc locum identidem του θεου habeat, in catena vero quae ex comm pendet (per errorem του αὐτοῦ ad ἀμεμψίου trahi ipsa Chrysostomi quae adscribuntur verba probant) bis του κυριου. Multo vero probabilius duco κυριου in θεου quam θεου in κυριου alienis studiis mutatum esse, praesertim quum^{11,35}, qui locus non pariter atque ipsius Actorum loci explicatio ad mutandum alliciebat, του κυριου confirmet. Quam ad coniecturam stabiliendam accedit quod etiam Thphyl^{c} ex

τοσ τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα 20, 2. 10 τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε,

---

Chrysostomo τ. κυριου hausit. Cf et. Eus^{cas} ^{494} λελυτρωμένοι καὶ συνηγμένοι διὰ κυρίου, οὓς αὐτὸς ἐλυτρώσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι ..... ς (= Gb) του θεου cum κB 4. 22. 46. 65. 66* 68. 84. 89. 154. 162. 1^{loc} (alii qui e silentio conlatorum afferuntur nimis incerti videntur) vg (etiam am fu demid tol al) syr^{p} ^{txt} syr^{loc} ^{vat} (nr. 21. saec. 11 ap Sz) Epiph^{haer} ^{76} etane^{vi} Chr$^{\text{2,272}}$ ^{ter} (sed aliter^{cat}) Bas^{eth} ^{216} Ps-Ath$^{\text{2,3}}$ (Ath$^{\text{1,222}}$ vide supra) Cyr^{bis} (ap Mai VIII$^{\text{2,125}}$ et$^{\text{126}}$) Antioch$^{\text{1226}}$ (hom 122) et$^{\text{1122}}$ (hom$^{\text{61}}$) Caelest (ep. ad synod. Eph. ap Mansi$^{\text{4,1220}}$) Thphyl^{h} Amb^{epir} $^{\text{2,222}}$ Orsies^{ar} (Gall$^{\text{8}}$) Prim^{apoc} $^{\text{7}}$. Ceterum iam Ign habet ἐν αἵματι θεοῦ, cf ad Eph$^{\text{1}}$ (pag$^{\text{220}}$; contra Ign^{interpol} $^{\text{220}}$ ἐν αἵματι χυ) ..... Gb′ του κυριου και θεου cum C$^{\text{3}}$HLP al plus$^{\text{110}}$ (47. τ. θεου και κυρ.) Thphyl^{a}. Praeterea legitur etiam του κυριου θεου (3. 95$^{\text{**}}$), τ. χριστου (syr^{sch} ar^{o} aeth^{PP} Ath$^{\text{222}}$ edd Dial^{maced} $^{\text{421}}$ Thdrt$^{\text{2,445}}$ et$^{\text{5,1222}}$ j. e. dial^{epir} $^{\text{4,12}}$), m$^{\text{10}}$ *Iesu Christi* :: του κυριου lectio quin ab ipso scriptore profecta sit, licet contra stent κB (cf ad Ioh 1, 18) vix dubitari licet. ἐκκλησια θεου quum saepe legatur apud Paulum nec fere fluctuet (cf 1 Co 10, 32. 11, 22. 15, 9. Gal 1, 13. 1 Tim 3, 5 et 15 etc, item passim -αι εκκλησιαι του θεου), incredibile est idem hoc loco scriptum tamque varie mutatum esse. Ut autem Pauli usus mutationem scripturae του κυριου suadebat, ita studium nominis dei h. l. intrudendi luculenter probatur lectione plurimorum codicum του κυριου και θεου. Quis enim του κυριου additurus fuisset si του θεου invenisset. | περιεποιησατο (e vg *adquisivit*, Ir^{int} *sibi constituit*): D add εαυτω (d *adquisibit sibi*, nec aliter sah) | του αιματ. του ιδιου cum κABCDK al$^{\text{20}}$ cat vg (*sanguine suo*) Ir^{int} $^{\text{201}}$ et Did^{epir} $^{\text{272}}$ (*per sanguinem suum*) Leif$^{\text{241}}$ (ut vg) arm. Cf et. syr^{p} ^{mg} ubi του ιδιου adscriptum est ... ς (= Gb Sz) του ιδιου αιματος cum HLP al longe plu Ath$^{\text{222}}$ Didtri$^{\text{2,6,2}}$ Chr$^{\text{2,272}}$ Antioch$^{\text{1226}}$ Thphyl^{utr} (Caelest του ιδιου αιματι)

29. εγω sine copula (Gb″) cum κ$^{\text{*}}$AC$^{\text{4}}$D 13. 15. 36. 81. 130. cat vg Ir^{int} $^{\text{201}}$ Leif$^{\text{241}}$ ... B οτι εγω, κ^{c} cop εγω δε, aeth^{utr} και εγω ... ς Ti εγω γαρ cum C$^{\text{3}}$EHLP al pler syr^{utr} sah arm Chr$^{\text{2,272}}$ | οιδα sine τουτο cum κABC$^{\text{*}}$D 13. 15. 36. 68. 69. 105. 163. 180. a^{scr} cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth Ir^{int} Leif (Thdrt$^{\text{1,180}}$ οιδα οτι, item$^{\text{2,1220}}$ οιδα γαρ οτι: utrumq libere) ... ς (Gb$^{\text{00}}$) Ti add τουτο cum C$^{\text{3}}$EHLP al pler syr^{p} Chr | αφιξιν (L αφηξιν): DE αφεξιν

30. εξ υμων αυτων (et. Ir^{int} $^{\text{202}}$ Leif$^{\text{201}}$): B e^{scr} sah aeth^{utr} om αυτων | του αποσπαν (vg Leif$^{\text{241}}$ *ut abducant*, d *ut abstrahant*, e *ut adducant*, Ir^{int} $^{\text{202}}$ *ut convertant*): D του αποστρεφειν | εαυτων cum HAB (et. Ln ed min) ... ς Ln$^{\text{ed mai}}$ Ti αυτων cum GDEHLP al certe pler cat Ps-Iustqu$^{\text{28}}$ Bas$^{\text{2,214}}$ Chr$^{\text{2,272}}$

μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. 35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶν- 18, 2

31. νυκτα: A -κταν | και (et. d): D^{gr*} δε | εκαστον: DE al plus^{80} vg syr^{utr} sah cop arm^{codd} aeth^{utr} Bas^{2,209} (non item^{227}) Antioch^{1209} Thphyl^{b} Lcif^{241} Orsies^{42} Hier$^{tit\ 1,5}$ add υμων

32. παρατιθεμαι: R παρατιθεμι (sic), 2. 30. Chr^{cod} -θημι | υμας (NH υμιν) sine αδελφ. cum NABD 13. 33. 34. 68. 81. vg syr^{utr} sah cop arm aeth^{pp} ar^{e} Orsies^{50} Hier^{praef} ad eph (ed ven^{7,542}) ... ς (Gb^{o}) add αδελφοι cum CKHLP al pler (o^{secr} post τ. θεω) cat ar^{ro} Chr^{9,377} | τ. θεω cum NACDEHLP etc ... B 33. 68. sah cop τ. κυριω | οικοδομησαι (Gb″) cum NABCDE 13. 15. 36. 81. 180. 180. cat (e vg Hier *aedificare*, d deficit) ... ς Ti εποικοδομησαι cum HLP al pler Chr^{9,377} (οὐκ εἶπεν οἰκοδομῆσαι, ἀλλ' ἐποικοδομῆσαι, δεικνὺς ὅτι ἤδη ᾠκοδομήθησαν :: ex eadem sententia oriri poterat emendatio εποικοδομησαι). Praeterea vel additur (DE 29. 163. al^{2} syr^{sch} sah aeth) vel praemittitur (14* 66** 69. 76. 81. 105. al^{3} scr Chr^{9,377} semel Orsies^{50}) υμας (163. ημ.) | δουναι sine additam cum NABDE 25. vg cop ... ς add υμιν cum CHLP al pler (sed aliq Thphyl^{b} ημιν) cat syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,377} (sed^{txt} post κληρο.) Orsies Hier^{eph} | την κληρονομιαν cum NABCR 130. 180. cat ... ς Ln Ti om την cum DHLP al pler Chr. Praeterea A add αυτου | εν τοις: D^{gr*} (d hiat) apud Scri εν αυτοις τοις | πασιν: D^{gr} των παντων (d hiat 20, 31—21, 2 ab ουκ επαυσαμην usque διαπεραν εις φοινικ.). Practerea post πασιν syr^{p} c.* add *cui gloria in saecula. Amen.*

33. η χρυσιου: D vg (et. domid, non am fu; tol *argentum autem et aurum*) m^{28} Antioch^{1209} και χρ. (Ln$^{ed\ min}$ falsus de testibus omisit η sine teste, idem$^{ed\ mai}$ falso refert de B) | ουθενος cum NAE Antioch^{1209} ... ς Ln ουδενος cum BCDHLP al certe pler cat Bas$^{eth\ 205.\ 205}$ Chr^{9,377}. Praeterea DE m^{28} arm add υμων, 97. d^{secr} τουτων

34. αυτοι sine copula cum NABCDEHLP al pler cat m^{28} vg sah syr^{p} arm aeth^{pp} Bas$^{eth\ 205}$ Antioch^{1209} (Chr^{9,377} υμεις επιστασθε οτι etc) ... ς (= Gb Sa) add δε cum minusc pauc^{vid} (nullus ap Scri nec ap Mith) cop (syr^{sch} aeth^{ro} *et vos scitis*) Thphyl^{b} | γινωσκετε: A οιδατε, Chr επιστασθε | ταις χρειαις (D^{gr*} τας χρειας) μου: D^{gr*} add πασιν | αυται: syr^{sch} cop μου αυται ... D^{gr} sah μου

35. παντα: D^{gr*} πασι (testib Kipl et Scrl). Item m^{28} *omnibus vobis demonstravi*. Praeterea Ln παντα coniunxit cum v. 34: non ita NAEHLP (in B nec ante nec post distinctum) Bas$^{eth\ 270.\ 295}$ Chr^{9,377} sah cop (uterq enim παντα post υπεδ. υμιν pon), nec magis (vide post) CD etc (aeth^{utr} om παντ. υπεδ. υμιν). Habent enim CD^{2} al^{15} cat syr^{sch} arm και παντα | ουτως ut NABCDEHLP etc ... ς ουτω cum minusc mu (ut

τας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 *καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.* 37 *ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν,* 38 *ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.*

XXI.

1 *Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον,*

---

k^{scr}) | *αντιλαμβ. των ασθενουντων*: A *των ασθεν. αντιλαμβ.* | *μνημονευειν τε*: 15. 18. 36. 68. 130. cat *μνημονευετε* ... A^{*vid}D* sah cop om *τε* | *των λογων* (m^{62} e *verborum*): LP al plus^{35} Chr Thphyl^{a} *του λογου*, 38. 40. 57. 69. al plus^{5} *του λογου*, item *verbi* vg sah arm aeth | *ιησου*: A^{2} (^{2} potius quam *) 2. 30. 68. 96. 142. Bas$^{eth\,270}$ Epiph^{302} Chr^{3,277} om | *αυτος*: D^{Gr*} *ουτος* | *μακαριον*: D^{Gr*} *-ριος*. Const^{4,3,1} *επει και ο κυριος μακαριον ειπεν ειναι τον διδοντα ηπερ* (Anast$^{qu\,18}$ *υπερ*) *τον λαμβανοντα.* | *μαλλον διδοναι* cum HABCDEHLP al longe plu cat m^{62} vg syr^{P} arm Bas^{eth} Chr Antioch^{1041} ... ς (= Gb 82) *διδον. μαλλ.* cum minusc non ita mu syr^{sch} Bas$^{eth\,270}$ Epiph^{302}. Praeterea H in mg altera manu adscriptum habet: *εκ των διαταξεων.*

36. *ειπων*: D* *ειπας* | *αυτου*: D^{Gr*} f^{scr} arm om | *συν*: LP *συμ* | *αυτοις*: C* 36. arm om (180. sah om *πασιν*) | *προσηυξατο*: B*D *προσευξατο*

37. *δε*: H *τε*, Item syr^{sch} | *κλαυθμ. εγενετ.* cum HABCDE al fere^{15} cat vg sah Thphyl^{b} ... ς *εγεν. κλαυθμ.* cum HLP al longe plu syr^{utr} cop arm Thphyl^{a} (137. Chr^{3,178} *εγενετ. δε κλαυθμ. ικαν.*) | *του παυλου*: D^{2} 104. 180. c^{scr} Thphyl^{a} om *του* | *κατεφιλουν* (H^{c}): H* *-λων*

38. *οδινωμενοι* (HL al pauc *οδινομενοι*) *μαλιστ. επι τ. λογ. ω* (13. *δ*) *ειρ. οτι ουκ. μελλουσιν*: D^{Gr} *μαλιστα επι τω λογω* (^{2}add *ω ειρηκει*) *οδινωμενοι οτι ειπεν* (^{2}om) *ουκετι μελλεισοι* (^{2}*μελλουσιν*) | *το προσωπ. αυτου*: D^{Gr*} om *αυτου* | *εισ το*: D *επι το*, P 47. om *το*

XXI. 1. *ως δε εγενετο αναχθηναι* (H^{c}, H* *αναχθεντας*: A* om^{vid}, A^{2} post *ημας* pon. P al^{4} *αχθηναι*) *ημας αποσπασθεντας* (BK^{2}L al^{2scr} *-ντεσ*): D* *και επιβαντεσ ανηχθημεν· αποσπασθεντων δε ημων* | *ηλθομεν*: D *ηκομεν* | *εισ την κω*: D om *την* | *κω* cum HABCDE al plus^{50} cat Thphyl^{b}; *Cho* am syr^{utr}, *Coo* Cass^{128} (vg^{cle} fu demid *Coum*, *Choum*, tol *Chio*) ... ς (= Gb 82) *κων* c. HLP al permu Chr$^{3,278.\,280}$ | *τη δε εξης*: D *τη δε επιουση* | *την ροδον* cum HABEHLP al pler cat Thphyl^{utr} ... Ln

κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. 2 καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. 4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἰερο- 20, 22
σόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις

---

om την cum GD 40. 68. Chr^{bis} | παταρα (al pauc τα πατ.) cum NBDE HLP etc (et. syr$^{p\ mg}$ sr): AC πατερα ... D sah vg^{ms} (vide post) add και μυρα (sah -ρφα). Cf correctorium^{bibl} (Luc^{brug} non habet), in quo est: „quod quidam addunt: *et deinde Myram*, Graeci et antiqui non habent." (Sumpsi ex Wtst)

2. διαπερων: ^{ncL} 4. 19. 39. 100. 103. a^{ser} k^{ser} Thphyl^{b} διαπερον, E 18. 25. 68. 73. 105. διαπερουν

3. αναφαναντες (etiam ς) cum NB* 39. 66. 100. 104. al$^{5\,ser}$ (al mu^{vid}, nec aliter ante Stephanum Erasmus edidit etc) item (*videntes*) d (deficit D^{gr}) Chr^{2,320} (sed variat lectio) ... ς^{e} Gb Sz Ln Ti αναφανεντες cum AB^{3}CEHLP al corte plu item (*cum apparuissemus* sive *paruissemus Cypro*) vg e (ut vg sed *Cyprum*) Chr^{2,378} | την κυπρον: E om την ... P 40. εισ τ. κυπρ., 84. τη κυπρω | και pri: A 26. 31. k^{ser} vg^{cle} (et. demid tol, non item am fu) om | καταλειποντες cum NBCKP etc ... AHL 13. al pauc Thphyl^{b} καταλειποντες (sed HL -πόντες), d e vg *relinquentes* | ευωνυμον: 105. -νυμα | επλεομεν (A* om): E^{2} επλευσαμεν, e vg *navigavimus*, d *collavimus* | κατηλθομεν cum NABE 13. 34. vg sah cop syr^{p} aeth^{utr} ... ς Ti κατηχθημεν cum CHLP al pler cat d (*cunavigavimus* omisso και) e (*deposti sumus* sic) syr^{sch} arm Chr^{2,378} | εκεισε: H 133. d^{ser} εκει | το πλοιον ην cum NABCE 13. 137. c^{ser} (vg *navis erat exponitura*, ut etiam e) ... ς Ti ην το πλοι. cum HLP al pler cat d (*ibi erat enim navis exponitura*) syr^{utr} arm Chr

4. ανευροντ. δε cum NABC*E al plus^{15} (13. δε και) cat vg sah cop Thphyl^{b} ... ς και ανευφοντ. cum C^{3}HLP al longe plu d syr^{utr} arm aeth Chr^{2,378} (κ. ευρ.) Thphyl^{a} | τους μαθητας cum NABCE al sat mu cat Thphyl^{b} ... HLP al fere^{40} Chr Thphyl^{a} om τους | αυτου cum NBCHP al longe plu (177. εκει) cat vg arm ... AKL 68. 73. 103. k^{ser} Thphyl^{b} αυτοις, item (*apud eos*) d e syr^{utr} sah cop aeth^{utr}, Chr$^{2,378.\ 381}$ προς αυτους (^{381}εμειναμεν) | ελεγον: B ελεγαν, idque B* repetit post δια τ. πνευματος | επιβαινειν cum NABC 13^{vid} 15. 36. 40. 68. 103. cat Thphyl^{b} ... ς αναβαινειν cum EHLP al pler Did$^{tri\,2,5}$ (μη αναβαινε) Epiph^{892} Chr Thphyl^{a} | ιεροσολυμα cum NABCE al fere^{15} cat d vg Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) ιερουσαλημ cum HLP al longe plu Did$^{tri\,2,5}$ Epiph^{892} Chr

5. οτε δε etc: d *sequenti autem die exeuntes ambulamus viam nostram* | ημασ εξαρτισαι (HP al aliq -ρτησαι) c. NB^{2} (nisi forte ipse* corr) CHLP al pler cat Chr^{2,378} ... Ln Ti εξαρτ. ημ. c. AB*E 68. 177. | εξελθοντεσ

ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ
6, 5 ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ ἡμέ-

---

A 105. om | γυναιξὶ cum NABL etc ... Ti -ξιν cum CEHP etc | εως εξω (= *usque foris*, vg *usque foras*): ℵ 68. d om εως

5. 6. προσευξαμενοι^{6} απησπασαμεθα αλληλ. και cum NABCH 13. 15. 18. 40. 69. 73. 105. 183. a^{scr} d^{scr} (item certe ex parte 25. 36. 37.) cat; sed C απεσπα., A 13* απησπασμεθα (aeth^{ro} *dimissi sumus*), 15. 18. 36. 69. a^{scr} ησπασαμεθα, 40. απησπασαμενοι, praeterea 15. 18. 36. προπεμπ. δε ... ς προσηυξαμεθα. ^{6} και ασπασαμενοι αλληλ. cum HLP al pler Chr^{9,378}; sed LP al aliq Chr προσευξαμεθα. Cf et. vg *oravimus*; *et cum vale fecissemus invicem, ascendimus* (e sic: *oravimus valefacientes invicem et adscendimus*). Similiter versiones pleraeque (sed d sic: *oravimus et cum salutassemus invicem reversi vero quisque ad sua*, deperdito sticho post *invicem*) :: προσηυξαμεθα και pro προσευξαμενοι (praegresso και θεντες) substituto excultam esse dictionem apparet; απασπαζεσθαι vero, quod hoc solo loco scriptum est, mutatum est in ασπαζεσθαι vel (ex versu 1) αποσπαζεσθαι.

6. ανεβημεν cum ℵ* AC 15. 36. 40. 69. 183. 137. 180. a^{scr} c^{scr} d^{scr} cat Thphyl^{b} ... Ln ενεβημεν cum ℵ^{c}BE 68. 73. k^{scr} Chr^{9,378} ... ς επεβημεν cum HLP al pler Thphyl^{a}. Latinos (vg et e) vide ante.

7. κατηντησαμεν cum ℵ*BCHLP al pler cat Chr^{9,378} ... ℵ^{c}AE 24. 38. κατεβημεν | πτολεμαΐδα: ℵ* -ΐδαν | εμειναμεν: A 40. k^{scr} επεμειναμεν.

8. εξελθοντες sine additamento cum NABCE al^{30} cat d vg syr^{utr} sah cop arm aeth^{PP} Chr^{9,378} Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) add οι περι τον παυλον cum HLP al plu aeth^{ro} Thphyl^{a} | ηλθομεν (et ς^{e} Gb Sz) cum NACE al plu cat Eus$^{hist\,2,21,5}$ Chr Thphyl^{b}; item Ti ηλθαμεν cum B. Item *venimus* d vg syr^{utr} sah cop arm aeth^{utr} ... ς (non ς^{e} etc) ηλθον cum HLP al plus^{30} Thphyl^{a} | καισαριαν cum NAEP* etc ... ς Ln Ti καισαρειαν cum BCHLP^{2} al pler | οντος cum NABCEHLP al longe plu cat Eus^{hist} Chr ... ς (= Gb Sz) του οντος cum minusc ut vdtr pauc

9. θυγατερες τεσσαρ. παρθενοι cum NAB 13. 31. 40. 69. 105. a^{scr} k^{scr} d am fu demid tol arm Chr$^{cat\,344}$ (Chr^{9,378} om παρθ., item Epiph$^{67\,4}$ ησαν τεσσ. θυγατ. τω φι. προφητ.) ... ς θυγατ. παρθεν. τεσσαρ. cum EHLP al pler syr^{utr} Thphyl^{utr} ... Ti παρθεν. θυγατ. τεσσαρ. cum C 180. cat^{344} Eus$^{hist\,2,21,5}$ ... vg^{cle} sah (cop) aeth^{ro} *quatuor filiae virgines* (aeth^{PP} *quat. virg. filiae*)

10. επιμενοντων (15. 18. 36. cat -νοντες) δε sine additam cum ABCH 4*

ρας πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι
Ἄγαβος, 11 καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύ- 11, 28
λου, δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε λέγει τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δήσουσιν
ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.
12 ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι
τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ. 13 τότε ἀπεκρίθη ὁ

13. 15. 18. 36. 37. 66. k^{scr} cat Bas$^{eth\,251}$, item vg (*et cum moraremur*) syr$^{P\,txt}$. Similiter sah cop syr^{sch} ... ς add *ημων* cum $\aleph^{c}$ELP al pler syr$^{P\,mg}$ arm Chr^{3,379}; item $\aleph^{*}$ *αυτων* | *απο της ιουδ. προφητης* (arm ap Sz om *προφ.*): L *προφ. απο τ. ιουδ.*

11. *και ελθων*: D$^{gr\,c}$ *αγελθων δε*, d (sine copula) *cum venisset*, item vg *is cum venisset* | *και αρας*: e^{scr} (al ?) arm om *και*. Sic vg: *tulit zonam Pauli et alligans sibi – dixit* | *εαυτου* (Gb″) cum NABCDE al plus^{90} cat (Bas$^{eth\,251}$ *και δησας εαυτου*, Cyr$^{hr\,197}$ *προφητης ην αγαβος ο δησας εαυτου* etc, Or^{3,765} *ο μεν γαρ αγαβος λαβων αυτου τ. ζωνην δησας εαυτον χειρων και ποδων*). Confirmant etiam quamvis libere vertant sah cop syr^{P} arm (non item syr^{sch}) ... ς *τε αυτου* (ς *αὐτοῦ*, HL etc *αὐτοῦ*) cum HLP al plu Chr^{3,379} | *τ. ποδας και τ. χειρας* cum NHCDE HLP al^{40} cat vg syr^{utr} arm Bas^{eth} Cyr^{hr} ... ς *τας χειρας κ. τους ποδ.* cum A al permu sah cop aeth (Or vide ante) Chr^{3,379} (omissis *τας* et *τους*) :: cf ad Ioh 11, 44 | *εν ιερουσαλημ* cum NABCEHLP etc ... D 26. 63. 97. 98. 106. (Or^{3,766} *δησουσιν απελθοντα εις ιεροσολυμα*) Epiph^{402} Chr^{3,379} *εις ιερ.* (:: edidi 49; at v. 13. *εις ιερ.* eodem modo dictum) | *οι ιουδαιοι* (66* al^{2} ^{scr} *οι εν ιερ. ιουδ.*): D* Chr Thphyl^{la} om *οι* | *εις χειρας* ($\aleph^{c}$, iam $\aleph^{a}$?): $\aleph^{*}$ *εις τας χειρ.* | *εθνων*: 69. 105. a^{scr} *εχθρων*

12. *ημεις τε* (et. Bas$^{eth\,251}$): D Thphyl^{la} om *τε* | *οι εντοπιοι*: D aeth^{utr} add *τον παυλον* | *αναβαινειν*: D *επιβαιν.* (sed d *ascenderet*, ut etiam e vg) | *αυτον* (e^{scr} post *ιερουν.* pon): E 3. 93. 95. Bas^{eth} om

13. *τοτε απεκριθη ο* (B* om) *παυλος* cum NABC*et^{2}E 13. 15. 16. 18. 31. 73. 81. cat vg syr^{sch} sah cop arm (sed C* 13. 31. *τοτε* ad v. 12 trahunt propterea quae pergunt C* 13. *απεκριθη δε*, 81. *απεκριθη τε*. Similiter 40. *τοτε. αποκριθεις δε ο παυ. ειπεν*) ... ς *απεκριθη δε ο παυ.* cum (C* 13. vide ante) al permu^{vid} syr^{P} Bas$^{eth\,251}$ Chr^{3,379} ... Ti *απεκριθη τε ο* (100. om) *παυ.* cum HLP al plus^{36} aeth Thphyl^{utr} ... 7. 27. 29. 33. 34. e^{scr} *απεκριθη ο παυλος* ... D^{gr} *ειπεν δε προς ημας*. Praeterea addidimus (ot. Ln$^{ed\,min}$) *και ειπεν* cum NAE 7. 13. 25. 27. 29. 33. 34. (40. vide ante) 69. 81. 97. 105. 180. al$^{5\,scr}$ vg syr^{sch} sah (*dicens*) ar^{c} arm aeth ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti om cum BCHLP al longe plu cop syr^{P} Bas^{eth} Chr :: non tantum gravissimi testes quum Graeci tum ex interpretibus qui *τοτε απεκριθη* praebent verba *και ειπεν* confirmant, sed etiam plures alii qui ista mutarunt retinuerunt eadem; D vero pro *τοτε απεκρ.* – *και ειπεν* maluit *ειπεν δε* reponere Hac testimoniorum ratione efficitur *τοτε απεκριθη* vix recte edi nisi

Παῦλος καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
Lc 22, 42 14 *μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.*

15 *Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἰερουσόλυμα·* 16 *συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.*

και ειπεν addatur. | *κλαιοντες και* (ℵ^{c}): ℵ* om | *συνθρυπτοντες* (Γ 99. c^{ecor} *-θριπτ-*) et. Or^{3,708} Bas$^{eth\,251}$ ... D* *θορυβουντες* (d *conturbantes*) | *εγω γαρ* et. Or Bas^{eth} Cyr$^{ador\,150.\,591}$ Tert$^{fug\,6}$ ... ΚΕΡ vg^{eod} (ap Gb) Tert$^{acorp\,15}$ (*at ego*) *εγω δε* | *δεθηναι* (et. Or Bas^{eth} Cyr^{bis}; Tert vero^{bis} *non modo vincula pati optaverim* omissis postea *ετοιμως εχω*): D add *βουλομαι* | *εις ιερουσαλημ* (Or add *γενομενος*, 40. 68. *-πολιμα*): ℵ* *εν* (sed ipse* suprascripsit *εις*) *ιερου.* ... A ^{ser} aeth^{utr} post *εταιμ. εχω* (Tert^{acorp} *vincula Hierosolymis pati*) ... 27. 29. 60** 69. 105. al$^{4\,ser}$ Bas$^{eth\,251}$ Thdrt$^{2,155.\,574}$ Aug$^{ps\,36}$ om plane | *ιησου*: CD 20. 73. syr^{sch} arm Aug^{ps} *ιησου χριστου* (d $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\omega}$). Item Tert^{bis} *domini mei Ies. Chr.*, Cyr^{bis} Thdrt^{bis} τ. κυρ. *ημων* $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$

14. *ειποντες* (D^{Gr*} *οι ειπ.*): D add *προς αλληλους* | *του κυρ. το θελ.* cum HABCH 13. 31. cat vg arm ... ς *το θελημ. του κυριου* (D^{Gr} 32. 73. τ. *θεου*, item Tert$^{fug\,12}$) cum DHLP al pler Tert$^{fug\,6}$ et$^{acorp\,15}$ Bas$^{eth\,251}$ Chr^{9,279}, item vv rell | *γενεσθω* (KAB*DE *γεν-*) cum HABCDE al^{15} cat ... ς *γενεσθω* cum HLP al pler Bas^{eth} Chr. Cf Poly$^{martyr\,7}$ *το θελημα του θεου γενεσθω.*

15. *τας ημερ. ταυτας* (d *post hos autem dies*): D^{Gr} *τινας ημερας* | *επισκευασαμενοι* (Gb′) cum ℵ^{c}(et*)ABELP al fere^{50} cat Chr^{9,281} Euthal^{413} et^{440} (ap Zacagn) Thphyl^{a} Thphyl$^{b\,com}$ (ℵ* *επισκευασαμενοι* omisso *αναβαινομεν*) ... H 68. 106. *επισκευψαμενοι* ... ς *αποσκευασαμενοι* cum 13. al vix mu Thphyl$^{b\,txt}$ ... C 7. 69. 73. 105. A^{ser} *παρασκευασαμενοι*, D *αποταξαμενοι* (sed d *refcoimus nos et*). Ex Latinis vg *praeparati*, e *praeparantes* | *αναβαινομεν* cum ℵ^{c}(* vide ante) ABKHL^{2}P al pler etc ... CDL* al pauc Chr^{9,281} Thphyl^{a} *αραβαινομεν* (al^{2} *αναβαινομ.*) | *ιεροσολυμα* (Gb″) cum HABCD^{wtst}K 36. 69. 105. A^{ser} cat d Chr^{9,281} Euthal^{413} (D ap Kipl et Scri deficit a verbo *ιεροσολυμα* usque dum sequitur v. 18 *ησαν δε παρ αυτω*) ... ς *ιερουσαλημ* cum HLP al pler Thphyl^{utr}

16 *συνηλθον δε και* (E add *εκ*) *των μαθητ.* (vg *ex discipulis*): D^{Gr*} ^{wtst} d om | *απο*: D* *εκ* (d *de*) | *καισαριας* cum HAR ... ς Ln Tl *καισαρειας* cum BCHLP al certe pler ... D^{Gr} ^{wtst} *καισαριαις* | *αγοντες* (32. 42. 57. *αγαγοντ.*): D^{wtst} *ουτοι δε ηγαγον*, d *simulquae adduxerunt.* Praeterea D^{wtst}K d sah (*adducentes nos ad quendam* etc) arm add *ημας* | *παρ ω* (etiam d *apud quem*) D^{Gr*} ^{wtst} *προς ους* | *ξενισθωμεν*:

17 *Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο*
ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 *τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν*
πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 *καὶ*
ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ
Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 *οἱ δὲ ἀκούσαν-*
τες ἐδόξαζον τὸν Θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι
μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νό-
μου ὑπάρχουσιν· 21 *κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν*

D^wtst d syrP mg add *και παραγενομενοι εισ τινα κωμην εγενομεθα παρα* | *μνασωνι* (18.–*σονι*): B 1. 18. 34. g^ser *μνασω* (34.–*σσω*), DE^r*wtst d fu tol *νασωνι* ... ℵ demid vg^wlxt cop *ιασονι* | *τινι*: A* om | *αρχαιω μαθητη*: DE^r wtst d *μαθητη αρχ.*

17. *γενομενων δε* etc: DE^r wtst d (syrP mg) *κακειθεν εξιοντεσ ηλθομεν εισ ιεροσολυμα* (hucusque syrP mg, reli certe non adscripta) *υπεδεξαν τε* (d *autem*) *ημασ ασμενωσ οι αδελφοι* | *απεδεξαντο* cum ℵABCH al plus^15 cat Chr^2,388 com ... ς *εδεξαντο* cum HLP al longe plu Chr^2,381 txt :: cf ad Lc 9, 11

18. *τη τε επιουση* cum ℵAKE^r 40. 69. 105. syr^utr aeth^utr ... ς Ln Ti *τη δε επ.* cum BCHLP al pler cat d e vg sah cop Chr^2,388 | *παντεσ τε παρεγενοντο* (sah *et congregabantur* omisso *παντεσ*), vg *omnesque collecti sunt* ... DE^r* *ησαν δε παρ αυτω*, d *erant autem cum eo* | *οι πρεσβυτεροι*: D 34. add *συνηγμενοι* (d *conventi*)

19. *και* (d om) *ασπασαμενοσ αυτουσ* (L αυτοισ, C* αυτοι) *εξηγ. καθ εν* (H* 36. 37. 100. *ενα*) *εκαστον ων εποι. ο θε. εν τοισ*: DE^r* *οισ ασπαμενοσ* (sic) *διηγειτο ενα εκαστον ωσ εποι. ο θεοσ τοισ* | *δια τησ*: ℵ* l^ser om *δια*

20. *ακουσαντεσ* (vg *cum audissent*, d e *audientes*): HL 47. k^ser *ακουοντεσ* | *εδοξαζον* cum ABCEHLP al omn^vid cat vg (*magnificabant*, e *glorificabant*) Chr^2,388 etc ... ND Thphyl^b *εδοξασαν* (d *clarificaverunt*) | τ. *θεον* (Gb'') cum ℵABCKL al^30 cat vg syr^sch cop arm Chr ... ς τ. *κυριον* cum DHP al longe plu sah syrP | *ειπαν τε* cum ℵE 15; item ς Ti *ειπον τε* cum ABHLP al plu (180. *και ειπ.*, 13. *ειπεν τε*) cat Thphyl^utr; item *dixeruntque* vg syr^sch sah (l^ser cop Thphyl^b *ειπ. δε*) ... Ln *ειποντεσ* cum CD al^35 syrP Chr | *αυτω*: D om | *μυριαδεσ εισιν* sine additam cum ℵ 3. 4* 95* 97..... Gb'' Ln Ti add*εν τοισ ιουδαιοισ* cum ABCK al plus^10 vg cop sceth Ambrst^eph2,6; item D syr^sch sah Aug^ep88 *εν τη ιουδαια*, item ς add *ιουδαιων* cum HLP al longe plu (pauci *των ιουδ.*) syrP arm Chr Thdrt^1,622 et^3,1501 Thphyl^utr (sed 68. arm Thdrt^bis Thphyl^b post *πεπιστευκ.* pon) | *παντεσ*: D 38. tol syr^sch Ambrst^eph Aug^ep add *ουτοι* (D* *τουτοι*), 13. add *ζητουσιν και*

21. *κατηχηθησαν* (e vg *audierunt*): D* *κατηκησαν* (d *diffamaverunt*), 25. 40. *κατηχησαν* | *δε* (ne): ℵ* om

διδάσκειs ἀπὸ Μωϋσέωs τοὺs κατὰ τὰ ἔθνη πάνταs Ἰουδαίουs, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺs τὰ τέκνα μηδὲ τοῖs ἔθεσιν περιπατεῖν.
1 Co 14, 15 22 τί οὖν ἐστίν; πάντωs δεῖ συνελθεῖν πλῆθοs· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθαs. 23 τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν
Nm 6, 21 ἄνδρεs τέσσαρεs εὐχὴν ἔχοντεs ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τούτουs παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖs, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖs ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντεs ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ
15, 20 σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖs καὶ αὐτὸs φυλάσσων τὸν νόμον.
25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖs ἐπεστείλαμεν κρίναν-

---

21. *μωυσεωs* cum NBCEH al mu ... ς *μωσεωs* cum ADLP al plu. Praeterea al mu (5 ap Scri) *-σεοs* | *τουs κατα* etc: d *qui in gentibus sunt iudaeos*, D^* *τουs κατα εθνη εισιν ιουδαιοις* | *πανταs* cum NBCD^{2}HLP al omn fere cat syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,886} ... Gb^0 Ln om cum AD*K 13. d vg cop | *λεγων* ($\aleph^c$; $\aleph^*$ *-γω*): D om | *περιτεμνειν*: E vg praem *οφειλειν* | *μηδε τοιs εθεσιν* (syrP ^{mg} add *αιτου*, item syr^{sch} ar^e *legis*, item Dgr^2 *αυτουs*. Praeterea al aliq *εθνεσιν* habent ex frequenti errore.) *περιπατειν* ... D^* *μητε εν τοις εθνεσιν αυτου περιπατ.*, d *neque gentes eius ambulant*

22. *τι ουν εστιν*: aeth^{utr} om | *παντωs δει συνελθ. πληθ.* (*συ. πλ.* cum HAC^{2}E 13. 40. 69. 105. 133. al^3 ^{ser} vg, ς *πλ. συ.* cum D[^{2}τo *πλ.*]HLP al pler cat Chr)· *ακουσονται γαρ οτι* (C^2 om *γαρ*, $\aleph^*$ om *γαρ οτι*) cum $\aleph^c$etc^{a}AC^{2}DEHLP al pler cat vg Chr^{9,387} ... Gb' Ti^{4b} *παντωs ακουσονται οτι* cum BC* 15. 36. 73. 137. 180. sah cop syrP aeth^{utr}, item arm (omisso *παντωs*) et (*propterea igitur quod audient illi* etc) syr^{sch} et ar^e | *εληλυθασ*: E *-θεσ*

23. *ὅ*: E *οπερ* | *εφ* cum ACDEHLP etc: NB *αφ*

24. *επ αυτοις* cum HA^{corr}BCKEHLP al pler cat Chr^{9,387} ... Ln$^{ed\ min}$ *επ αυτουs* c. A* 13. 27. 29. 33. 34. a^{ser} Thdrt^{1,235}, D *εισ αυτουs* | *ξυρησονται* cum NB*D^{2}EP 13. 100. al$^{4\,ser}$ (D^* *ξυρωνται*) ... ς Ln *ξυρησωνται* cum AB^{2}CHL al pler cat Chr (H al Thphyl^b *ξυρισωνται*, L *ξυρίσων* omissa syllaba) | *την κεφαλην*: 27. 29. 66$^{c\,t}$ 69. al^{10} fere vg syr^{sch} sah *τασ κεφαλασ* | *γνωσονται* cum HABCDK al^{15} (et 36. 105. 106. 133. cat Thphyl^b *-σωνται*), item *scient* vg etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *γνωσι* cum HLP al pler Chr^{9,387} Thphyl^a, item *cognoscant* d | *ων*: C 36. 40. 69. 105. 180. a^{ser} e^{ser} cat *περι ων* | *αλλα* (A cat^{250} add *και*) *στοιχεισ και αυτοσ*: Dgr* *αλλ οτι πορευου αυτοσ* (^{2}*αλλα στοιχ. και αυτ.*), d *sed ambulans ipse* | *φυλασσων τ. νομ.* cum HABCDE 13. 31. 40. 68. 69. 105. 137. 180. a^{ser} c^{ser} cat vg syrP Chr ^{9,387} Thphyl^b (sed Egr *φυλασσιν*) ... ς *τον νομ. φυλασσ.* cum HLP al pler syr^{sch} Thphyl^a

25. *εθνων*: E Bedr$^{str\ 15}$ ex Gr *ανθρωπων* ... D sah add *ουδεν εχουσι λεγειν προσ σε*, ac pergunt *ημεισ γαρ* | *επεστειλαμεν* cum HACEHLP al fere omn cat d vg (hi^2 *scripsimus*, e *destinavimus*) syr^{sch} sah (aeth *praecepimus*) Chr^{9,387} ... Ln *απεστειλαμεν* cum HDEgr 40. l^{ser} cop syrP arm | *κριναντεσ*: D^* 100. *-νοντεσ* | *φυλασσεσθαι* cum HAB 13. 81.

τεσ φυλάσσεσθαι αὐτοὺσ τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν 15, 29
καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦλοσ παραλαβὼν τοὺσ ἄνδρασ τῇ
ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖσ ἁγνισθεὶσ εἰσῄει εἰσ τὸ ἱερόν, διαγγέλ-
λων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕωσ οὗ προσηνέχθη Nm 6, 5 aa
ὑπὲρ ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
27 Ὡσ δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆσ 24, 18
Ἀσίασ Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν

---

vg syr^{sch} sah cop ar^{e} (aeth vide post) ... ς (sed Gb^{90}) Ti praem *μηδεν τοιουτον* (ск al pauc -το) *τηρειν αυτουσ ει μη* (27. 66^{*mg} 69. 105. a^{ser} *αλλα*) cum cdehlp al pler cat syrP arm (aeth *ut caveant sibi ab eo quod illicitum censent et ab immolato* etc) Chr^{9,287} Bedretra^{1So} ex Gr. Praeterea 40. 66** 69. 105. a^{ser} om *αυτουσ* sq :: additamentum eo defendunt quod dicunt, nihil simile 15, 20 aut 28 scriptum esse. At id non quadrat. Nec enim quae h. l. scripta sunt ad 15, 20 aut 28 sq curiose accommodanda videbantur, ut satis probant verba *φυλασσεσθαι αυτουσ* etc; nec verba *μηδεν τοιουτ. τηρ. αυτ.* non egregie respondent illis *μηδεν πλεον επιτιθεσθαι υμιν βαροσ* etc, quorum loco v. 19 *μη παριτοχλειν* etc praecesserat. Tamen ista (*μηδεν πλεον* etc) non eiusmodi erant ut in hunc ipsum locum ad verbum transferrentur. Inlata vero sunt verba *μηδεν τοιουτ.* etc respectu habito versus 21: *μη περιτεμν. αυτουσ* etc. Videbatur enim *φυλασσεσθαι* etc nimis nude dictum; nulla ratione eius rei de qua vel maxime quaerebatur habita. Ceterum nonnulli codd. additamento aucti recte abiecerunt *αυτουσ* post *φυλασσεσθαι*. Dubito enim Lucam, si *μηδ. τοιουτ. τηρ. αυτουσ* praeposuisset, *αυτουσ* post *φυλασσεσθαι* repetiturum fuisse. | *το τε εἰδωλοθυτον* etc: к *απο ειδωλοθυτων και αιματοσ και πνικτου και πορνειασ*, similiter syr^{utr} | *το τε*: d 68. 137. c^{ser} Chr^{9,287} om *τε* | *και αιμα* cum nabcd (к vide ante) 13. 68. 69. 105. 180. a^{ser} c^{ser} cat ... ς *και το αιμ.* cum hlp al pler Chr | *και* (15. 36. cat^{cod} om; 31. 40. 99. l^{ser} Chr Thphyl^{b} add *το*) *πνικτον* (syr^{sch} ar^{e} aethPP к. *πορν.* к. *πνικτ.* к. *αιμ.*) ... d om

26. ο *παυλ.* cum nabchlp etc ... de 4. om ο. Praeterea 4. al^{10} (5 ap Scri) post *παραλαβ.* pon | *εχομενη*: 21. 31. 41. *ερχομενη* ... d *επιουση* | *εισηει*: d *εισηλθεν* | *εωσ ου* (100. om) ... d *οπωσ* (sed d *donec*) *προσηνεχθη*: 105. a^{ser} *προσενεχθῆ* | *η προσφορα*: d 2^{lect} g^{ser} om *η*

27. *ωσ δε* usque *συντελεισθαι*: d *συντελουμενησ δε τησ εβδομησ ημερασ* | *εμελλον*: elp al^{8} *ημελλον* | *αι*: к om | *οι απο τ. ασ. ιουδαιοι*: d *οι δε απ. τ. ασ. ιουδ. εληλυθοτεσ* (d *qui ab asia erant iudaei venerant* sic) ... c 180. cat arm post *εν τω ιερω* pon, 137. c^{ser} post *θεασα.* *αυτον* | *συνεχεον* cum nabdhlp al pler Chr^{9,288} ... Ln *συνεχεαν* cum c 2. 10. 15. 40. 101. 180. cat. Ex Latinis e vg *concitaverunt*, d *confuderunt* ... h^{gr} *συνεκεινησαν τε*, 20. 41. *συνεσχον* | *παντα*: к 2. 41. om

ὄχλων, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κράζοντες· ἄνδρες
Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ
καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῆ διδάσκων,
ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον
21, 4 τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον
ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ
Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ
λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἵλκων αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ,
καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων τε αὐτὸν ἀπο-
κτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγχύννεται
Ἰερουσαλήμ, 32 ὃς ἐξαντῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατον-

---

27. *επεβαλαν* cum ℵ*A ... ς Ln *επεβαλον* cum ℵBCEHLP etc, item al^{15} Thphyl^{1a} *επεβαλλον* ... D^{gr} *επιβαλλουσιν* | *επ αυτον τας χειρας* (Gb″) cum HABCDK al^{20} cat vg syr^{utr} arm Chr Thphyl^{2} ... ς *τας χει. επ αυτ.* cum HLP al longe plu sah cop Thphyl^{1a}

28. *ισραηλειται*: *-λειται* cum HAB*D ... ς Ln *-λιται* cum B^{2}CKHLP etc. Præterea ℵ *ισδραη-*, DK *ιστραη* (et. d e *istrahe-*) | *βοηθειτε*: ℵ *βοηθησαται* | *τουτου* (105. al pauc om): AC^{2} 73. al pauc *του αγιου τουτου* (:: cf 6, 13. item infra *τον αγι. τοπ. τουτ.*) | *πανταχη* (Gb″) cum HABCDK al^{15} (a^{ser} *απανταχη*) cat ... ς *πανταχου* cum HLP al pler Chr | *τε* (25. 40. al pauc cop *δε*): D 31. 68. om | *εισηγαγεν*: D* 95* *εισηγεν* | *το ιερον*: D* om το | *κεκοινωκεν* cum ℵ*corr(*κεκοινωνκεν*)AB* CHLP al pler ... B^{2}ℵ 14* 15* 36. 64. 95* 105. 137. o^{ser} cat^{35s} *κεκοινωνηκεν*, D* *εκοινωνησεν*, D^{2} *εκοινωσεν*

29. *προεωρακοτες* cum HABCDK etc ... HLP al plus^{50} Chr^{9,2ms} Thphyl^{1a} *εωρακοτες* (IIL al *εωρακ.*). Item vg *viderant* (sed tol add *ante*) | *τον εφεσιον*: ℵ om τον | *ενομιζον*: D^{gr} *ενομισαμεν* ... d *putaverunt*, e vg *aestimaverunt* | o *παυλος*: D om o

30. *του παυλου*: K d^{ascr} *τον παυλον* | *εϊλκον*: D *εϊλκων*, ℵ 13. f^{ascr} *ηλκον* | *αυτον*: D fu om | *και ευθ. εκλ. αι θυραι* (sic ℵ^{c}): ℵ* nil nisi *εκλισθησαν* (*σαν* supra lineam suppleto) *ευθεως*, unde probabile fit exemplar unde ℵ exscriptus est habuisse *και αι θυραι του ιερου εκλ. ευθεως*, excidisse vero *κ. αι θυρ. τ. ιερου* post *εξω του ιερου* propter *ομοιοτελευτον*: nisi mavis non excidisse nisi *και*, ut fuerit *και εκλεισθη ευθεως*.

31. *ζητουντ. τε* cum HABE 18. a^{ascr} syr^{sch} aeth. Item D* *και ζητουντ.* (d *et cum quererent*) ... ς *ζητ. δε* cum D^{gr2}HLP al pler cat vg sah cop syr^{p} arm Chr^{9,2ms} | *σπειρης*: P 16. 33. 38. 56. 69. 93. 95. 104. al^{7ascr} Chr *-ρας* | *συγχυννεται*: cum ℵ*AB*D 13. (sed ℵ* *συγχ-* et B^{2} 13. *συγχυνεται*) vg (*confunditur*) ... ς *συγκεχυται* (ℵ^{c}K *συγκε-*) cum ℵ^{c}KHLP al fere omn cat Chr. Item *confusa est* d e similiterque syr^{utr} sah cop arm | *ιερουσαλημ* (4. 68. 137. al^{3ascr} etc *η ιερου.*): syr^{p} c.* add *vide igitur ne faciant insurrectionem*

32. *παραλαβων* cum HADEHLP al omn^{vid} cat Chr^{9,2ms}, item *adsumptis* e

τάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· αἶρε αὐτόν. 22, 22 Lc 23, 18
37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν (5, 36)

---

vg ... Ln λαβων cum B, item sumpsis d | εκατονταρχας cum HARD*E 13. 33. ... ς -ρχους cum D*HLP al pler cat Chr

33. τοτε εγγισας cum HARDE al sat mu cat vg sah cop syrP aeth Chr^{0,288} Thphyl^{b} ... HLP al^{50} Thphyl^{a} εγγισ. δε, syr^{sch} και εγγ. | επελαβετο (31. -βαλετο) αυτου: L επ. αυτον | αλυσεσι δυσι cum HARL etc ... Ti αλυσεσιν δυσιν cum DEHP etc | τις (K^{gr} aeth τι) ειη cum HARD 18. 36. 105. 180. a^{acr} cat ... ς Ti τισ αν ειη cum EHLP al pler Chr | τι: D^{gr*} τισ

34. αλλο τι: D^{gr} syrP Chr^{0,288} αλλα | επεφωνουν cum HARDE al fere^{15} cat Thphyl^{b} ... ς εβοων cum HLP al longe plu Chr Thphyl^{a} (25. 40. e^{acr} επεβοων, 31. επιβοων) | μη δυναμενου δε (D και μη δυν.) αυτου cum HARDE 13. 31. 40. 68. Thphyl^{b} ... ς μη δυναμενος δε cum HLP al pler cat Chr Thphyl^{a} | αγεσθαι αυτον: 31. 68. 99. k^{acr} αυτ. αγεσθ.

35. επι τουσ: D εισ τουσ | βασταζ. αυτον: D τον παυλον βασταζεσθ. | υπο των: 13. om των | οχλου: D λαου

36. του λαου: D om | κραζοντες (Gb^{vid}) cum HARE^{gr} al plus^{20} cat vg^{cod} (ap Ln, sed non am fu demid tol) syr^{sch} Thphyl^{utr} ... ς κραζον cum DHLP al longe plu e vg syrP Chr^{0,288} | αιρε αυτον (sah *tolle e medio inimicum nostrum*): d *tollite eum*, D^{gr} αναιρεισθαι αυτον

37. τε: 15. 16. 18. 27. 36. 38. 93. 105. 113. 137. al^{6} e^{acr} al^{5} sah cop syrP Chr^{0,288} δε. | εισαγεσθαι: 38. 69. 105. 113. 137. al^{3} e^{acr} Chr^{0,288} post εισ τ. παρ. pon | ο παυλος (arm ante εισ την, similiter transp sah al): D om (at cf ad v. 35), hinc Gb^{0} | λεγει (18. 31. 36. 180. cat ειπε) τω χιλιαρχω: D τω χειλιαρχ. αποκριθεισ ειπεν | ειπειν: D arm λαλησαι, item *loqui* d e vg | τι cum HARE al sat mu (ut 13. 15. 18. 31 [τισ] 40. 68. 69. 105. al^{5} e^{acr} etc) cat vg (sah *verbum*) cop syrP Chr Thphyl^{b} ... Gb^{vid} Ti om c. DHLP al longe plu tol syrP arm Thphyl^{a} | ελληνιστι (-ι et. HARDEH etc): LP e^{acr} al -στη

38. ουκ αρα et. Eusbint^{2,21,2}: D ου | αιγυπτιος et. HARE etc: D^{gr} εγυπτ.

ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους
22, 2 ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μέν
εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης·
δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπι-
τρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέ-
21, 17 σεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

XXII.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς
νυνὶ ἀπολογίας. 2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσε-
φώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· 3 ἐγώ εἰμι
21, 39 ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμ-

---

38. *αναστατωσας* (e vg *concitasti*, d *sollicitasti*) et. Eus^{hist}: ℵ *εξαναστατωσας* | *τετρακισχιλιους*: 48. *τετρακοσιους* | *σικαριων* et. syrp ^{mg} g^{r}: Eg^{r} *σικαριαν*, item e^{2} *siricariorum*

39. ο *παυλος*: 31^{treg} om ο | *ειμι* (ℵ^{c}): ℵ* om | *ταρσευς* usque *πολιτης* (A *πολειτης*): Dg^{r} *εν ταρσω δε τησ κιλικιασ γεγεννημενοσ* | *δεομ. δε* (c^{ser} *τε*): L 1. 19. 20* 40. e^{ser} syr^{sch} om *δε* | *επιτρεψον*: D *συνχωρησαι*. Sic autem d: *non ignotas civitatis cuius* (civis?) *rogo obsegro autem mihi loqui* | *λαλησαι* (ℵ^{c}): ℵ* *λογον λαλ.*

40. *επιτρεψαντοσ δε*: D* *και επιτρ. δε*, d syr^{sch} *et cum permisisset* | *αυτου*: D sah *του χιλιαρχου* | ο *παυλ. εστωσ*: D *εστ. ο παυλ.* | *κατεσεισεν*: D *και σεισασ* | *τω λαω*: H 10** 26. 48. 96. 99. 100. 105. 40^{lect} al^{3} ser Chr^{9,808} *τον λαον* ... D syr^{sch} arc *προσ αυτουσ* | *πολλησ δε σιγησ*: D *πολλ. τε ησυχιασ*, vg sah *et magno silentio*. Similiter *et* syr^{sch} | *γενομενησ* cum ℵBDEHLP etc: Ti *γεναμενησ* cum A ... B 69. 105. a^{ser} ante *σιγησ* pon | *προσεφωνησεν*: al plus^{20} *προσεφωνει* | *εβραιδι*: A *ιδια*

XXII. 1. *νυνι* cum ℵABDEHLP al plus^{50} cat Thphyl^{utr} ... ς (= Gb Sz) *νυν* cum minusc mu Chr^{9,304}

2. *προσεφωνει* cum ℵABP al plu vg^{cle} (*loqueretur*) demid (*loquebatur*) syr^{sch} sah cop aeth Chr^{9,304} Thphyl^{b} ... L 15. 18. 27. 29. 36. 40. 69. 73. 105. 137. 180. al^{5ser} cat syr^{p} *προσεφωνησεν*, e *allocutus est* ... Ti *προσφωνει* cum DEH al^{12} am fu tol Thphyl^{a} | *αυτοισ* (A^{*vid} *αυτων*): D om | *παρεσχ. ησυχιαν* (99. *προσεσχ. ησυχια*): D *ησυχασαν* | *και φησιν*: sic HL al, non ut edi solet *καί φησιν*

3. *εγω* sine *μεν* cum ℵABDE 3. 13. 18. 95* 105. 180. a^{ser} cat vg sah arm ... ς Ti add *μεν* cum HLP al pler cop syr^{p} aeth^{utr} Chr^{9,304} (et$^{cat\ 257}$) | *ανηρ*: ℵ ante *ειμι*, D post *ιουδαιοσ* pon. Ceterum deficit d a verbis *μαλλον ησυχασαν και φησιν* usque *λαληθησεται περι παντων* v. 10. | *γεγεννημενοσ* (A 2. 45. 46. o^{ser} cat *γεγενημ.*): D post *εν ταρσω τησ*

μένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαι- 5, 34
δευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων
τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον, 4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν 26, 9 as
ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς 8, 3
ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, 5 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ 9, 1
πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς
ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας
δεδεμένους εἰς Ἰερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο δέ μοι 9, 3 as
πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης 26, 13 as
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε
εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ Σαούλ, τί

κιλικ. pon | *ανατεθραμμενος*: 18. *αναθρεμμενος* | *δε*: 1. 32. aeth^{utr} Thphy^{ia} *τε* ... 104. c^{acr} h^{acr*} sah om | *ταυτη*: post hanc vocem edd Klz (secus Gb Sz) non interpunxerunt, sed post *γαμαλιηλ*, cui distinctioni verborum et. Chr^{9,395} favere vdtr | *γαμαλιηλ*: B 18. 36. 68. cat Chr^{9,394} *-ηλου* | *πεπαιδευμενος*: D *παιδευομενος* ... H 4. 16. 27. 29. 31. 34. 37. 98. 99. 100. k^{acr} syr^{p} Chr^{9,394} add *δε* | *κατα*: B 31. *κατ* | *υπαρχων*: D om (nec vg exprim) | *του θεου*: vg *legis*, syr^{p} c.* *traditionum paternarum mearum* ... 137. tol om | *παντες υμεις* (vg *vos omnes*) *εστε*: D *εσται υμ. παντες*

4. *ος* (et. syr^{p}): D syr^{sch} ar^{c} aeth^{utr} *και* | *αχρι*: D 25. 33. 34. c^{acr} *μεχρι*, 99. k^{acr} Chr^{9,395} *εως* | *εις φυλακας*: D 18. 24. 96. 142. 180. cat *εις φυλακην*, item am *in custodiam*

5. *ο* (D* 56. 180. om) *αρχιερευς*: 137. syr^{p} c.* add *ανανιας* | *μαρτυρει* cum NABEHLP al pler (31. 42. 57. post *μοι* pon; 137. *επιμαρτυρει*) cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,395} ... B *εμαρτυρει*, D *μαρτυρησει* | *παν*: 40. k^{acr} *απαν* ... D *ολον* | *πρεσβυτεριον*: B*H 101^{mg} l^{acr*} *-ριον* | *παρ ων* (18. ω) *και*: D 3. fu (allachm) syr^{sch} sah cop aeth om *και* | *προς τους αδελφους*: D *παρα των αδελφων* (d hiat) | *αξων* (vg *ut adducerem*, similiter vv pler): E *αξαι, adducere* | *αξων* usque *δεδεμενους*: H om | *εκεισε*: D *εκει* | *εις ιερουσαλημ*: D *εν ιερ.*

6. *εγενετο* usque *περι μεσημβριαν*: D* *εγγιζοντι δε μοι μεσημβριας δα-μασκω* | *εξαιφνης*: DE 99. *εξεφν.* | *εκ* (e vg *de*): D* *απο* | *περιαστραψαι*: D^{2} *περιεστραψαι* (*-ψαμε), E 137. *περιεστραψεν*, k^{acr} *περιεστραψε* ... P *περιαστραψαν*

7. *επεσα* (Gb') cum NABEHP al plus^{80} cat Ath (Gall^{5,169}, est serm. mai. de fide^{80}; vide post) Thphy^{utr} ... ς *επεσον* cum DL al plu Chr^{9,396}. Praeterea D *και επεσον*, sah cop *επ. δε* | *σαουλ σαουλ* (e vg *Saule Saule*): D 25. l^{acr} *σαυλε σαυλε* | *διωκεις*: E (et. Bed$^{retr\ 152}$ ex Gr) domid syr$^{p\ mg}$ Ath^{5,169} add *σκληρον σοι* (domid *durum erit* sine *σοι*) *προς κεντρα λακτιζειν*. Locus ap Ath l. l. sic affertur: *λεγων· περιεστραψε με φως ικανον, και επεσα εις το εδαφος και ηκουσα φωνης*

με διώκεις; 8 *ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ, κύριε;* εἶπέν *τε πρὸς ἐμέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις.* 9 *οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.* 10 *εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι.* 11 *ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συν-*
9, 17 *ὀντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν.* 12 *Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων,* 13 *ἐλθὼν πρός ἐμὲ καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.* 14 *ὁ*

λεγουσης μοι· σαουλ σαουλ, τι με διωκεις; σκληρον σοι προσ κεντρα λακτιζειν. καγω ειπον· τισ ει, κυριε; και ο κυριοσ φησι προσ με· εγω ειμι ις, ον συ διωκεις.

8. *απεκριθην*: ℵ syr^{sch} add *και ειπα* | *τε* (sah cop om): D 18. 27. 105. al^{8} ^{sec} *δε* | *εμε* cum ℵ*AB ... ς Ti *με* c. ℵ^{c}DHLP etc | ℵ*D* *ναζωραιοσ*

9. *εθεασαντο* (ℵ* *εθεατο*) sine additam cum HABH 8. 13. 33. 40. 95* 98^{mg} 100. vg syr^{sch} cop arm ar^{c} ... ς (sed Gb$^{(0)}$) Ti add *και εμφοβοι* (DE *ενφ.*) *εγενοντο* (15. 36. *γενομενοι*) cum DELP al pler cat sah syrP aeth Chr (agnoscit et$^{com\ 306}$ *οθεν και εμφοβ. γινονται*, quae verba Maximo in scholl adscribuntur) Bed$^{retr\ 153}$ ex Gr | *ηκουσαν*: ℵ^{c}K^{gr} 1. 17. Thphyl^{a} *ηκουον*

10. *ειπον*: D *ειπα* | *ο δε κυριοσ* (arm *ειπεν δε πρ. με ο κυρ.*): D k^{scr} om. Item sah *dixit mihi* omissis *o δε κυρ.*, item aeth^{utr} *et dixit mihi* | *ειπεν*: 2. 30. 34. om (item edd mu) | *σοι* (g^{scr} om) *λαληθησεται*: ℵ *λαλ. σοι* | *περι παντ. ων τετ. σοι* (43. 99. add *τι σε δει*) *ποιησαι*: ℵ 4* 34. 95* 98^{mg} 100. Chr^{9,397} *τι σε δει ποιησαι*. Post *περι παντων* deficit D ac cursus incipit d | *τετακται*: B* *εντετακται*, 43. 99. *εντεταλται* | *σοι* (al pauc cat *σε*): ℵ om. Reddunt ista e vg *de omnibus quae te* (e om) *oporteat facere*, d [*de omnibus*] *quae te oportet facere*

11. *ωσ δε* etc: d syrP ^{mg} *ut autem suavexi* (d *-xit*), *non videbam* (d postea *et ad manum deductus*) | *ουκ ενεβλεπον* (ℵ 18. *εβλεπ.*, 68. 100. Thphyl^{b} *ανεβλ.*): B *ουδεν εβλεπον*. Vertit vg *non viderem* (item d e *non videbam*) | *υπο*: A *απο*

12. *ευλαβησ* cum HBHLP al plus^{40} cat Chr^{9,397} Thphyl^{utr}, d *timoratus* ... ς *ευσεβησ* cum K (e *pius*) al plu ... A vg om | *μαρτυρουμενοσ*: A* *-ρομενοσ* | *κατοικουντων* sine additam cum HABEP al sat mu (80. praem *μαθητων και των*) vg (et. am fu) syr^{sch} cop ... d Chr^{9,397} om ... HL al^{60} fere cat demid tol sah syrP arm aeth Thphyl^{utr} add (73 cat post *ιουδ.*) *εν δαμασκω*

13. *εμε* cum HAB ... ς Ti *με* cum HBLP al omn^{vid} cat Chr^{9,397} | *σαουλ* (e vg *Saule*): Iscr *saule* ... d *Saule Saule* | *ανεβλεψα*: A *εβλεψ.* | *εισ αυτον*: d sah om

δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. 16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἰερουσαλὴμ p. 26
καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ ἰδον αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύνετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφε- v. 58

---

14. *ο δε ειπεν*: d syr^{sch} aeth *et dixit* ... 28. c^{ascr} d syr^{sch} sah arm aeth add *μοι* | *προεχειρισατο*: ℵ*P *προσεχει-*, NAL 13. 68. k^{ascr} *-χειρησατο* | *και ιδειν*: A* om *και* | *φωνην*: 31. 104. Thphyl^{a} *φωνης*, ut v. 9. f^{ascr} *της φωνης δε* | *εκ του*: A 13. 95* al^{2} ^{ascr} cat^{300} om *του*

15. *εσῃ*: ℵ post *ανθρωπους* pon | *αυτω*: 3. 96. c^{ascr} vg Chr^{p,307} Thphyl^{b} *αυτου* | *προς* (E* *πανσ*): K^{2} *εις* (e *ad omnes*, ut et. vg; d *apud omnes*) | *ων*: KS^{r} 4. 18. 36. 37. 38. 56. 100. 180. al^{2} ^{ascr} cat Thphyl^{a} com *ων τε* | *εωρακας*: L *εορακ.* (al^{vid}, neglexerunt enim conlatores)

16. *σου*: in KS^{r} suppl*, 15. om | *αυτου* cum NABK al plus^{10} cat d vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{p,306} Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *του κυριου* cum HLP al pler (sed al^{3} om *του*, 43. 99. k^{scr} add *ιυ*)

17. *μοι υποστρεψαντι* (18. 68. k^{scr} Chr^{p,401} bis Thphyl^{b} *υποστρεφοντι*, 31. *επιστρεψαντι*): 25. 105. *με υποστρεψαντα*, 96. 142. *μοι υποστρεψαι* | *και*: 104. d Chr^{p,401} txt (sed non ibidem^{com}) om | *προσευχομενου μου*: ℵ 3. 69. 93. 95: e^{ascr} *προσευχομενω* (item addito *μοι* 99. Thphyl^{b}), 25. 105. *προσευχομενον* (25. *πρ. τε*). Similiter vg *et oranti in templo* | *γενεσθ. με*: L 99. 106. 137. a^{scr} mg *γεν. μοι* ... 25. 40. 96. 105. om *με* | *εν*: 13 *ως εν*

18. *ιδον* (sic ℵ, rell *ειδ.*) cum ℵ^{c} 18. 36. 180. cat^{361} d (*fieri me in soporem et vidi*) ... ς Ln Ti *ιδειν* cum ABKHLP al pler vg (*fieri me - et videre*) Chr^{p,401} :: accommodatum ad ea quae praecedunt; tanto plus contra valet testimonium codicum ND | *μαρτυριαν* cum NAB 13. 40. 68. 69. 180. a^{scr} ... ς Ti *την μαρτ.* cum KHLP al pler cat Chr. Praeterea d pro *σου μαρτ. περι εμ.* habet *testimonium meum*

19. *τ. πιστευοντας*: d e vg *eos qui credebant* ... K *τ. πεπιστευκοτας* | *επι*: 14** 38. 93. 104. h^{ascr} *εις*

20. *εξεχυννετο* cum NAB*, item *-υνετο* ℵ^{2}E 13. 15. 36. 68. 73. 105. 130. 180. cat Thphyl^{b} ... ς *εξεχειτο* cum HLP al pler Chr^{p,401} Thphyl^{a} | *στεφανου* cum ABKHLP al fere omn (38. 73. post *σου* pon) cat vg rell^{omn} Chr .. A 68. om, hinc Gb^{00} | *μαρτυρος*: L 4. 6. 31. 32. 57.

στὼσ καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων
9, 15 αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρόσ με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰσ ἔθνη μακρὰν
ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ
21, 36. 25, 24 ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντεσ· αἶρε ἀπὸ τῆσ γῆσ τὸν τοιοῦ-
τον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ
ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰσ τὸν ἀέρα,
24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχοσ εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν παρεμβολήν,
εἶπεσ μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτωσ

---

69. 73. 99. 105. 137. al[3 ser] (al[vid]) Chr[cod] *πρωτομαρτυροσ*, 7. *πρωτου μαρτυροσ*, item syr[P] | *σου*: 38. d om | *και αιτοσ ημην*: d nil nisi *ego eram* | *εφεστωσ*: A 37. *εστωσ* | *συνευδοκων* sine additam cum ℵA B[E] (D d vide post) 40. vg sah cop aeth[utr] (d post *et consentiens* deficit, sed D rursus incipit *και φυλασσων*, hinc dubitari nequit quin D[Gr]et[lat] cum ℵABE consenserit) ... ς (= Gb 8z) add *τη αναιρεσει αυτου* (:: ex 8, 1) cum HLP al plor cat (syr[sch] vide post) syr[P] arm Chr[9,401]. Mutat autem ista libere syr[sch] (una cum ar[e]) sic ut reddat potius *τῇ βουλῇ τῶν ἀναιρούντων αὐτόν*, posteaquo pro *αναιρουντων* ponat *λιθαζόντων*. | *και φυλασσων* cum ℵABDE al sat mu cat vg sah cop etc (137. c[ser] *φυλασσ. τε*) ... HLP al fere[45] syr[P] Chr[9,401] Thphyl[a] om *και*

21. *με* cum ℵABDEHLP etc ... C *εμε* | *εθνη*: ℵ[Gr] 25. *εθνοσ* | *εξαποστελω* cum ℵACHLP etc (e vg *mittam*) ... B 43. Chr[9,402] *αποστελω* ... D (hiat d) c[ser] Ath[706] *εξαποστελλω*, ℵ[Gr] *αποστελλω*

22. *ηκουον*: D syr[utr] *ηκουσαν* | *τουτου του λογου*: 31. 38. 40. 69. 105. 133. 137. al[3 ser] Chr[9,402] *του λογ. τουτ.* | *την φω. αυτων*: 13. 31. 180. *αυτων* (180. *αυτου*) *την φωην*. | *καθηκεν* cum ℵABCD[2]EHLP al longe plu cat Ath[281] Chr Thphyl[a] ... ς (= Gb 8x) *καθηκον* cum D[2] al mu Thphyl[b]. Cf et. Hipp[susann] (Lag[150,5]) *αιρε εκ τησ γησ τουσ τοιουτουσ· ου γαρ καθηκον* (sed id ipsum fluctuare vdtr) *αυτουσ ζην*.

23. *κραυγαζοντων*: C al[25] Chr[9,402] Thphyl[a] *κραζοντων* | *δε* cum NDEHLP al omn[vid] cat vg cop (sah hiat) syr[P] arm Chr ... Ln Ti *τε* cum ABC syr[sch] aeth | *αυτων*: deest in D, sed vdtr cum margine folii perisse. Praeterea 7. 69. 105. al[3 ser] add *επι πλειον* | *ριπτουντων* cum ℵABCP al plu Chr .. DEHL al plus[15] Thphyl[utr] *ριπτοντων* | *τα ιματια*: E vg cop (sah hiat) syr[utr] aeth add *αυτων* | *αερα* (et. ℵ[c]): ℵ *αεραν* ... D syr[sch] Cassiod[201] *ουρανον*

24. *ο χιλιαρχ. εισαγ. αυτον* cum ℵABCDE al mu (sed 13. al aliq *αγεσθ.*) vg syr[utr] cop arm aeth (sed[ro] *αγεσθ.*) Chr[9,402] Thphyl[b] ... ς *αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι* (sed Gb 8z *εισαγ.*) cum HLP al longe plu (sed ex his haud pauci *εισαγ.*) cat (*εισαγ.*) Thphyl[a] | *ειπασ* cum ℵABCDE 27. 29. ... ς *ειπων* cum HLP al pler cat Chr | *ανεταζεσθαι*: D* *ανεταζειν* ... E 31. 40. *εταζεσθαι*, 4. *εξεταζεσθαι* (4. al[5] post *αυτον* pon) | *επιγνω*: A 13. 36 cat Chr[9,402] *γνω* | *επεφωνουν*: D 137. c[ser] *κατεφωνουν*,

ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. 28 ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. 16, 37 22, 27

98^{mg} K Chr κατεβοων, 19. 47. 68. εφωνουν | αυτω: D περι αυτου, 98^{mg} 137. Chr αυτου

25. προετειναν cum NBL al^{36} (105. -ναντο) cat; item AE 68. 98** 99. 104. Thphyl^{b} προετεινον, item CD 7. 8. 40. 137. προσετειναν (Chr προσετεινον, sed fluet^{edd}). Item *adstrinxissent* vg, *extendissent* e, similiterque syr^{utr} cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) προετειναν cum P 31. al^{3} ^{acr} al sat mu; item H Thphyl^{a} προσετειναν | εστωτα: 27. 29. 69. 105. al^{5} et^{4} ^{acr} Thphyl^{a} εφεστωτα. Etiam vg arm *adstanti* | εκατονταρχον cum KABCEHLP etc ... D 73. -ρχην | ο παυλος (arm cop post ειπεν pon): D syrP Chr^{9,408} om | εξεστιν (K^{c}; sed K* εστιν) υμιν: D syr^{sch} aeth post ει pon; H υμιν post μαστιζ. pon. Cf Cass^{201}: *Paulus centurioni dixit adstanti: videte si indemnatum vobis liceat flagellare Romanum.*

26. ακουσας δε (17. om δε): D τουτο ακουσας | εκατονταρχης cum K*A CD ... ς -αρχος cum K^{c}BEHLP al certe pler cat Chr. Praeterea D 137. add οτι ρωμαιον εαυτον λεγει | τω χιλιαρχ. απηγγειλ. (D* επηγγ.) cum KABCDK al plus^{12} cat vg syr^{utr} cop arm aeth Chr^{9,408} Thphyl^{b} ... ς απηγγ. τω χιλιαρχ. cum HLP al pler Thphyl^{a} | λεγων (vg^{cle} *ei dicens*): D 99. 137. syrP om, eiusque loco D 99. syrP c.* habent αυτω | τι cum KABCE al^{10} cat vg syr^{utr} cop arm ... ς (= Gb Sz) ορα τι cum DHLP al pler aeth^{utr} Chr^{9,408} | γαρ: D* aeth^{utr} om

27. προσελθ. δε ο χιλ. ειπ. αυτω (L ειπ. τω παυλω): D τοτε προσελθ. ο χιλιαρχ. (ita solet) επηρωτησεν αυτον | μοι (K^{c}): K* om | συ cum KABCDEH al fere^{40} cat et Amm$^{cat\ 364}$ am fu tol syr^{utr} cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) praem ει cum LP al plu vg^{cle} demid Chr^{9,408} | εφη· ναι: D ειπεν ειμι. In B -ελθων usq ευθεως ουν (v. 29) rescripta.

28. απεκριθη δε ο χιλιαρχος: D και αποκριθεις ο χειλιαρχ. (* add και) ειπεν αυτω (* om αυτ.) | δε cum KBCE 4. 18. 15. 18. 36. 69. al^{3} ^{acr} cat cop syrP ... ς τε cum HP al plu vg syr^{sch} aeth^{utr} Thphyl^{utr} ... Ti om copulam cum AL 40. 96. 142. arm Chr^{9,408} | πολλου: D οιδα ποσου. Beda vero^{35} sic: „Alia editio manifestius quid dixerit insinuat: *Dixit tribunus: Tam facile dicis civem Romanum esse? Ego enim scio quanto pretio civilitatem istam possedi.*“ Similiter bohem verbis *ego* etc praeponit: *Quam facile civem Romanum te dicis.* | την: C om | πολιτειαν: sic B^{2}CP etc, D πολειτειαν ... KAEL πολιτιαν, B* πολειτιαν | ο δε παυλος εφη (13. ειπεν): D παυλος δε εφη, vg *et Paulus ait* ... H om | εγω δε και cum K^{c}ABDEHLP al pler vg syr^{utr} aeth etc ... K*C 36. 42.

29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ
21, 33 ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώς.

XXIII.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί
22, 28 κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. (XXIII.) 1 ἀτενίσας δὲ τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

---

96. 142. Thphyl^{a} om δε, cop om δε και | γεγεννημαι: A^{D2} 13. 31* e^{ecr} γεγενημαι

29. ευθεως ουν: D aeth^{utr} τοτε. Post απ αυτου deficit D^{gr} et^{lat}. | και ο χιλ. δε (ℵ^{c}): ℵ* 21. 32. 40. 42. 57* 99. om δε (vg *tribunus quoque timuit*) | ρωμαιος: K vg πολιτης ρωμ. | αυτον ην cum KABCK 13. 18. 40. 68. cat Thphyl^{b} ... ς Ti ην αυτον cum HLP al pler Chr^{9,408} Thphyl^{a} | δεδεκως: ℵ^{*vid} al^{15} Thphyl^{a} δεδωκως (96** 105. δεδωκως) ... A^{2}C δεδηκως. Praeterea 137. syr^{P} c.* add και παραχρημα ελυσεν αυτον. Contra aeth^{utr} om και απ αυτ. ην δεδεκ.

30. επαυριον: 137. c^{ecr} επιουση | το τι: K om το | κατηγορειται (vg c *accusaretur*): 8. 137. c^{ecr} κατηγορειτο | υπο cum KABCK al plus^{30} cat Chr^{9,408} Thphyl^{b} ... ς Ti παρα cum HLP al plu Thphyl^{a} | ελυσεν (137. syr^{P} c.* praem πεμψας) αυτον sine additam cum KABCK al fere^{15} vg syr^{utr} sah cop arm aeth^{ro} Chr ... ς (= Gb Sz) add απο των δεσμων cum HLP al plor cat aeth^{PP} (*solvit eius vincula*) Thphyl^{utr} | συνελθειν c. KABCK al plus^{30} cat vg sah Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) ελθειν cum HLP al longe plu cop aeth^{utr} Thphyl^{a} | παν cum KABCK al plus^{30} (40. απαν) cat vg (*omne*, et. e) Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) ολον cum HLP al longe plu Thphyl^{a} | το συνεδριον sine αυτ. cum KABCK al plus^{30} cat vg sah cop syr^{P} arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add αυτων cum HLP al longe plu syr^{sch} Thphyl^{utr} | των παυλον: K om των

XXIII. 1. τω συνεδρ. ο παυλ. cum KACK 13. 69. 105. A^{ver} vg Lcif^{6,241} ... ς Ti ο παυλος τω συνεδριω cum BHLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,408} et^{408}; sed B 40. 57. 130. 137. 180. c^{ecr} cat Chr^{bis} om ο, ita Ti | ταυτης της ημερας (7. 69. 105. A^{ser} ωρας): 3. 4. 13. 31. 137. c^{ecr} syr^{P} της ημ. ταυτ.

2. επεταξεν: C 15. 18. 36. 69. 73. 105. 130. 180. A^{ser} cat εκελευσεν | αυτω (ℵ^{c}): ℵ* 4. om

3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν· τὸν Lv 19, 15
ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου Ex 22, 28
οὐκ ἐρεῖς κακῶς. 6 γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρες 26, 5
ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ 24, 21
ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε

---

3. *προσ αυτον* ante *ειπεν* cum ABEHLP al omn^{vid} am fu tol syr^{p} arm Chr^{9,403} et^{405} Lcif^{6,941} ... ℵ ante *ο παυλ.* pon ... c vg^{cle} syr^{sch} sah cop aeth post *ειπεν* | *κεκονιαμενε* et. syr^{p} ^{mg} κ^{r}: c^{a} Or^{3,354} *-ιασμενε*. Cf et. Or^{prov} (Natit^{103,11}): *καλως δε και ο παυλος τον αρχιερεα των ιουδ. τοιχον ειπεν κεκονιαμενον.* | *παρανομων*: E *παρα τον νομον*, item *contra legem* vg arm Lcif

4. *ειπαν* cum ℵB 13. ... ç Ln *ειπον* cum ACEHLP al pler

5. *οτι αρχοντα* cum ℵAB 13. 37. k^{ser} Thphyl^{b} ... ç Ti om *οτι* cum CKII LP al pler cat Chr^{9,404} Thphyl^{a}

6. *το δε* (3. 37. 56. 95. 100. vg sah syr^{sch} *και το*) *ετερον*: L add *των*. Praeterea 38. 69. 105. 113. a^{ser} h^{ser} *εστ. φαρισαι. το δ. ετ. σαδδουκ.* | *εκραζεν* cum ℵBC 36. cat syr^{sch} ... ç Ln *εκραξεν* cum AKHLP al pler vg syr^{p} sah cop arm aeth Chr^{9,403} | *υιος φαρισαιων* (Gb″) cum ℵABC 13. 15. 36. 40. 81. 126. 130. cat vg syr^{sch} Tert^{res} carn^{20} ... ç *τ. φαρισαιον* cum EHLP al pler syr^{p} sah cop arm aeth Bed^{26} ex Gr Chr | *εγω κρινομαι* cum ℵAC^{2}(et^{c}?)HLP al omn^{vid} cat vg Chr ... B sah cop Tert^{res} carn om *εγω*

7. *λαλησαντος* c. CHLP al plu cat syr^{p} Chr^{9,403} Thphyl^{a}; item B 37. 56. 66^{c} 95. 100. 8P^{c} *λαλουντος* ... Ln *ειποντος* c. ℵ^{c}AE al^{17} vg (*dixisset*) syr^{sch} Thphyl^{b}, item ℵ^{a} *ειπαντος* | *εγενετο*: B^{a} *επεπεσεν*, B^{2} ot iam^{2} vid c^{ser} *επεσεν* | *φαρισαιων* et *σαδδουκαιων* hoc ordine cum ABCHLP al plu cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth Thphyl^{a} ... ℵE 3. 13. 31. 42. 46. 57. 68. 80. 96. 105. 137. 12^{lect} al^{2} ser syr^{p} Chr Thphyl^{b} *σαδδουκ.* et *φαρισ.* (:: ut v. 6). Praeterea scripsimus *των φα.* (ℵE *σαδδ.*) *και* sine *των* cum ℵABCE al fere^{20} Chr Thphyl^{utr} ... ç add *των* cum HL al plu cat ... P al plus^{15} om *και σαδδουκ.* | *εσχισθη* (e vg *soluta est*): *κ διεσχισθ.*

8. *μεν* cum ℵACE^{3}HLP al fere omn cat cop syr^{p} arm etc ... Ln$^{ed\ min}$ om cum B e vg sah. Ln$^{ed\ mai}$ per errorem *και εσχισθ. μεν το πληθος. σαδδουκ. γαρ* etc | *μητε αγγελον* cum ℵABCE 13. 15. 18. 36. 38. 40. 45. 68. 93. 104. 105. 130. 5^{lect} al^{5} ser cat Thphyl^{b} ... ç Ti

Lc 20, 27 pp ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.
9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος; 10 πολλῆς δὲ γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος
23, 9 μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. 11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν·
19, 21 θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

μηδε αγγ. cum HLP al longe plu Chr Thphyl^{a} | *μητε πνευμα*: 3. 95* 96. al^{2} scr *μηδε πν.* | *τα αμφοτερα*: sah *quod est resurrectio et angelus et spiritus*

9. *τινες των* (C *εκ τ.*) *γραμματεων* cum ℵBC 5. 7. 8. 15. 36. 40. 68. 69. 73. 105. 130. 137. 180. 12^{lect} a^{scr} c^{scr} cat sah (vide post) arm Thphyl^{b} (Chr^{9,408} *των γρ.* sine *τινες*, item syrP); item 21^{40} k^{scr} *τινες γραμματεις*, item syr^{sch} ar^{e} ... Ln *τινες* tantum cum AE 13. 25. vg cop ... ς οι *γραμματεις* cum min vix mu Thphyl^{a} ... Gb' Ti *γραμματεις* c. HLP al fere^{25} aeth^{utr} (*scribae et Pharisaei*) | *του μερους* cum ℵu CHLP al pler (99. 105. τ. *γενους*) syr^{utr} arm (sah *quidam scribarum et pars Pharisaeorum*) Chr^{9,408} (Thphyl^{a} *το μερος*) ... Ln om cum AE 13. 25. vg cop (hi^{a} igitur nil nisi *surgentes quidam Pharisaeorum*) | *λεγοντες*: ℵ praem *προς αλληλους* | *ευ*: ℵ^{a} 137. om (:: post *ευρισκομεν*) | *η αγγελος* sine additam cum ℵABCE 13. 40. 61. 66** vg cop arm aeth syrP (item syr^{sch} ar^{c} additis *quid est in hoc?*) Chr$^{9,408\ txt}$ edd^{a} (sed^{com} agnoscit additamentum). Cf et. Amm$^{cat\ 369}$ et Isid$^{cat\ 369}$ ... ς (= Gb 8z) add *μη θεομαχωμεν* cum HLP al pler (H *-χομεν*) cat sah

10. *γινομενης* (ℵ* *γει-*, ℵ *-νησ* ex *-νοσ* restitutum) cum AB 98* (Leif^{198} *cum magna dissensio esset inter illos*) ... ς Ln Ti *γενομ.* cum ACKHLP al pler | *στασεως* post *γινομ.* (*γενομ.*) cum ℵBEHLP al omn^{vid} cat Chr ^{9,410} ... Ln ante *γενομ.* cum AC vg (*cum magna dissensio facta esset*) | *φοβηθεις* (Gb') cum ℵABCE 13. 14* 15. 18. 36. 40. 61. 68. 69. 73. 105. 130. 137. 180. 12^{lect} a^{scr} c^{scr} cat Chr^{9,410} Thphyl^{b} ... ς Ti *ευλαβηθεις* cum HLP al longe plu Thphyl^{a} :: *ευλαβηθεις* praeter hunc locum non legitur nisi Heb 11, 7, nec ibi fluctuat | *υπ αυτων* cum ℵABHLP etc ... CE 68. *απ αυτων* | *καταβαν* cum ℵABCE 61. al sat mu cat Chr ... HLP al fere^{70} vg Thphyl^{utr} *καταβηναι και* | *εκ μεσου αυτων* (ℵ^{c}): ℵ* om | *αγειν* cum ℵNCHLP 61. al fere omn (al pauc *αγαγειν*) ... Ln^{ed} min *απαγειν* cum AE. Similiter vg syrP *deducere*, e Leif^{198} *reducere* | *τε* (61. *δε*): B 31. cop om

11. *θαρσει* sine additam cum ℵABC*E al^{10} cat vg sah cop syrP arm^{cdd} (item syr^{sch} ar^{e} aeth^{utr}, sed antea *ειπεν τω παυλω*) Leif^{198} Chr^{9,410}

12 *Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι*
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ 21
ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 *ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ*
τὴν συνωμοσίαν ταύτην ποιησάμενοι, 14 *οἵτινες προσελθόντες*
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
Παῦλον. 15 *νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-*
δρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν 20

... ς (= Gb 8z) add *παυλε* cum C^3HLP 31. 61. al pler arm^{von} Or^{int} ^{1,101} Ambrst^{28} (rom ^{1,10}) Thphyl^{utr} | *διεμαρτυρω*: C *-ρουν* | *ουτω* cum NAH 61. etc ... Ti *ουτως* cum CEHLP etc. Cf Cass^{203}: *cui per noctem dominus dixit: Constans esto, Paule, quoniam sicut hic mihi testificatus es, ita te oportet nomen meum et in Romana urbe praedicare.*

12. *δε* cum NACKHLP al fere omn cat vg sah cop arm Chr^{9,410} Lcif^{193} ... B c^{acr} syr^{utr} aeth *τε* | *συστροφ.* οι *ιουδαι.* cum NABCK 13. 61. al^{15} cat cop arm aeth (137. c^{acr} al pauc syrP Chr Thphyl^{b} *οι ιουδ. συστρ.*, al pauc *συστρ. ιουδαιοι*) ... ς (= Gb 8z) *τινες των ιουδαιων συστροφ.* cum HP al plu sah Thphyl^{a}, item L 31. 99. syr^{sch} *συστροφ. τινες των ιουδ.*, item vg Lcif *collegerunt se quidam ex Judaeis* | *λεγοντες* cum $\aleph^{c}$ABEHLP al longe plu cat vg sah cop syrP ^{mg} aeth Lcif Thphyl^{utr} ... $\aleph^{c}$C 4^{c} 37. 38. 40. 56. 66. 69. 73. 98. 105. 113. al^{5} ^{acr} syr^{sch} ^{etP} ^{txt} arm ar^{e} Chr^{9,410} om | *πιειν*: B^{a} *πειν* | *αποκτεινωσιν*: A 4. 38. 113. h^{acr} Chr *ανελωσιν*

13. *τεσσεραποντα* cum NAB^{a}C ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B^{2}EHLP al certe pler; 61. *μ̄* | *συνωμοσιαν*: R 31^{c} *συνομωσιαν*, 61. al aliq *συνομοσιαν* | *ποιησαμενοι* (Gb′) cum NABCK al^{11} cat Thphyl^{b} ... ς *πεποιηκοτες* cum HP al pler Chr^{9,410} Thphyl^{a}; item L al^{5} *ποιησαντες*. Latini *qui - fecerant* vg, *qui - fecissent* e

14. *ειπαν* cum NABCK 15. 21. 61. ... ς *ειπον* cum HLP al pler cat Chr ^{9,410} | *μηδενος* cum NBCKHP al pler cat Chr ... Ti *μηθενος* cum AL -k^{acr} | *εως ου*: 13. *εως*, 105. *εως αν*

15. *νυν ουν* usque *εις υμας*: syrP ^{mg} sah *nunc igitur rogamus vos ut hoc nobis faciatis, ut quem congregaveritis consessum, indicetis* (sah *congregate synedrium et dicite*) *tribuno ut producat eum ad nos*, item Lcif ^{193} *nunc ergo vos colligite concilium et notum facite tribuno ut deducat eum ad vos* | *οπως* sine *αιψ.* cum NABCK 13. 14^{c} 15. 36. 61. 69. 73. 105. 130. 180. cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,410} Lcif^{193} ... ς (Gb^{oo}) add *αιφνιον* cum HLP al pler (104. post *αυτον*) Thphyl^{utr} | *καταγαγ. αυτον* cum NABCEL 61. al plus^{15} cat vg arm Chr$^{cat\,911}$ Lcif^{193} ... ς *αυτ. καταγαγ.* cum HP al pler Chr^{9,410} | *εις* cum NABE 61. 69. 105. (sah *εις μεσον ημων*) ... ς *προς* cum CHLP al pler cat Chr. Latini (i. e. e vg Lcif) *ad* | *ημας*: 2. 4. 46. 99. al^{2} ^{acr} *ημας* (sah, vide ante) | *μελλοντας*: B 13. *μελλοντα* ($\aleph^{c}$ *-ωντα*), 61. *-ονταις* (ut ex compendio restituendum vdtr) | *διαγινωσκ.* (C 105 *γινωσκ.*, 42. b^{acr} *διαναγ-*

ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέ-
15 θεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

νωσκ.): c 31. 40. 73. 180. 137. al$^{3\,scr}$ cat vg (*tanquam aliquid certius cogniturī de eo*) arm Lcif^{193} (*quasi de eo diligentius quaesiturus*) post ακριβ. pon | προ τ. εγγισαι αυτον: syr^{sch} etP c.^{a} add *ad vos* | του (κ^{a}ʙ 69. 105. al$^{3\,scr}$ om) *ανελειν αυτον*: 137. syrP ^{mg} add *εαν δεη και αποθανειν*

16. *την ενεδραν* (et. ς^{e} Gb, non item ς Sz) cum ʜᴀʙᴄᴋ al sat mu (3 ap Scri) cat Thphyl^{b} ... ς Sz Ti (Gb') *το ενεδρον* cum ʜɪʟᴘ al^{40} Chr^{9,410} Thphyl^{a} | *παραγενομενος* cum ʜᴀʀ^{3}ᴄʜɪʟᴘ etc ... κ^{a} *-μενος* (ita Ti) | *παρεμβολην*: ᴀ *συναγωγην*

17. *εκατονταρχῶν* (:: pro frequentiore N. T. usu formae *-αρχης* quam *-αρχος*) ... ς Ln *-άρχων* | *εφη*: c 18. 25. 26. 36. 40. 61. 180. cat *ειπεν* | *απαγε* cum ʜʙ 2. 30. 37. 40. 61. ... ς Ln Ti *απαγαγε* cum ᴀᴄ ʜɪʟᴘ al pler (33. *επαναγαγε*, 105. *απαγαγετε*) Chr^{9,410} | *τι απαγγειλ.* cum ʜᴄʜʟᴘ al fere omn cat vg syr^{utr} arm aeth (sah *habet verbum enim dicere illi*; libere cop) Chr ... Ln *απαγγ. τι* cum ᴀʙᴋ 13. 61.

18. *με*: κ^{gr} om | *νεανισκον* cum ʜᴀᴋ 11. 13. 15. 18. 29. 40. 61. 69. 73. 96. 105. al$^{3\,scr}$ (ita v. 17. 27. 32. 42. 57.) ... ς *νεανιαν* cum ʜɪʟᴘ al longe plu cat Chr^{9,411} | *σοι* (κ^{a} et iam$^{vid\,2}$): κ^{a} om

19. *επιλαβομενος* (κ^{a}): κ^{a} *-νου* | *κατ ιδιαν*: ᴀ post *επυνθαν.* pon

20. *οι*: 13. 20. 69. al$^{4\,scr}$ Chr^{9,411} Thphyl^{a} om | *συνεθεντο*: κ^{a} *-θοντο* | *του παυλ. καταγαγ. εις το συνεδρ.* cum ʜᴀʙᴋ 13. 31. 40. 61. 69. 73. 105. ʙ^{scr} cat am fu demid tol arm Chr. Item ʟ 137. ᴄ^{scr} vg^{cle} syr^{utr} sah cop arm *καταγ. τον παυλ. εις το συνεδρ.* (syr^{sch} sah aeth varie transp *αυριον*) ... ς *εις το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλ.* cum ʜɪʟᴘ al pler Thphyl^{a} (etb – *του παυ. καταγ.*) | *μελλων* (κ^{a} 13. b^{scr} *-λουν*) c. ʜᴀʙᴋ 10* 13. 28. 40. 61. 97. 101. cop aeth. Item ʜɪʟᴘ al fere^{30} Thphyl^{a} *μελλοντα* ... ς *μελλοντες* cum minusc plu vg syr^{utr} sah arm Thphyl^{b}; item κ^{c} 3. 18. 20** 36. 66** 68. 73. 98^{mg} 104* 105. 137. 180. al$^{4\,scr}$ cat Chr *μελλοντων* | *περι*: ʜ praem τα (* τι)

21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. 23 Καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, 24 κτήνη τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα

21. τεσσερακοντα cum ℵAB^{a} ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum n^{a}KHLP al certe pler; 61. *μ* | *πιειν*: κ* *πειν* | *εισιν ετοιμοι* cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 68. 69. 105. a^{ser} Thphyl^{b} ... ς *ετοιμ. εισι* cum HLP al pler cat s vg Chr^{9,411}

22. *απελυσε* cum ℵBHL etc ... Ln Ti *-σεν* cum AEP etc | *νεανισκον* cum ℵABE 13. 29. 40. 69. 73. 96. 105. a^{ser} ... ς *νεανιαν* cum HLP 31. 61. al pler cat Chr^{9,411} | *παραγγειλας*: 61. add *αυτον*, item syr^{utr} sah cop | *προς εμε* cum ℵB ... ς Ln Ti *προς με* cum AEHLP al certe pler

23. *τινας δυο* cum ℵB 13. 61. ... ς Ln Ti *δυο τινας* cum AEHLP al pler syr^{P} ... 73. vg syr^{sch} arm sah cop aeth non expri *τινας* | *εκατονταρχων* ... ς Ln *-άρχων*: cf ad v. 17 (*-άρχων* HL 61. utroq loco) | *ειπεν* (syr^{sch} syr^{P} c.^{a} add *αυτοις*)· *ετοιμασατε στρατιωτ.* (5. 6. 7. 81. 104. k^{scr} add *ενοπλους*, 99. *εν οπλοις* post *διακ.*) usque^{24} *κτηνη τε παραστησαι*: syr^{P} ^{mg} *dixit: Parati estote exire. Et centuriones iussit ut etiam iumentum pararent.* | *καισαριαν* cum ℵAK ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BHLP al certe pler | *εβδομηκοντα*: 137. syr^{P} ^{mg} sah aeth^{ro} *εκατον* | *δεξιολαβους* cum ℵBEHLP al fere omn cat Chr, et. syr^{P} ^{mg} graece ... Ln$^{ed\ min}$ *δεξιοβολους* cum A et cod ap Erasm. Interpretes sic fere reddiderunt: e s vg *lanciarios*, cop syr^{P} *stipatores*, sah aeth^{ro} *hastatos*, aeth^{PP} *arcu armatos*, syr^{sch} *iaculantes dextra*, ar^{e} *iaculatores*

24. *κτηνη τε*: H om *τε* | *διασωσωσι* (*-σι* c. ℵABHL; Ti *-σιν* c. EP) cum ℵAB^{a}LP etc; item K 68. *διασωσουσιν* ... n*H o^{ser} *διασωσ.* Praeterea syr^{P} ^{mg} praem *per noctem*, et syr^{P} c.^{a} post *διασωσωσ.* add *in Caesarem*, item 137. *εισ καισαριαν* post *ηγεμονα* | *φηλικα* (κ^{o}): κ*AH al^{10} Thphyl^{a} *φιλεικα*, al plus^{20} *φιληκα* | *πρ. φηλ. τον ηγεμονα* (ita et. aim fu demid tol): 137. vg^{cle} syr^{P} c.^{a} add *εφοβηθη γαρ μηποτε αρπασαντες αυτον οι ιουδαιοι αποκτεινωσι, και αυτος μεταξυ εγκλημα εχη ωσ αργυριον ειληφως* (vg^{cle} – *et ipse postea calumniam sustineret tanquam accepturus pecuniam*, syr^{P} – *et ipse postea calumnias sustineret tanquam qui pecuniam accepisset*). Similiter habet arm^{usc} (non^{solr}), sed ponit post *διασωσωσιν*, posteaquo pergit *και προσ φηλικα τον ηγεμονα.*

τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον·
23, 30 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν
23, 27 ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα
23, 30 ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην,
μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι
τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον
αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου
6, 6 αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα.
20 30 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν,

---

25. *εχουσαν* cum ℵBK 13. 27. 29. 61. 66** 68. 69. 105. 137. a^{ser} c^{ser} ... ς Ti *περιεχουσαν* cum AHLP al pler cat Chr^{9,412}

26. *φηλικι*: ℵ* (sed ipse*^{vdtr} suppl in mg *φιλικι*) om ... AH^{mg} al^{10} *φιλικι*, al plus^{12} Thphyl^{la} cod *φιληκι*

27. *συλλημφθεντ.* cum ℵABK (ℵ *συνλ.*) ... ς *συλληφθ.* cum HLP al omn vid | *εξειλαμην* cum ℵABK 13. 33. 40. 61. 68. ... ς *εξειλομην* cum HLP al pler cat Chr^{9,412}. Praeterea edidimus sine *αυτον* cum ℵABK 13. 14* 15. 27. 29. 36. 61. 65. 66** 68. 69. 73. 105. 180. a^{ser} d^{ser} cat vg arm Chr ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *αυτον* c. HLP al longe plu Thphyl^{utr}

28. *βουλ. τε* cum ℵABK^{gr} 15. 36. 68. 73. cat vg syr^{sch} aeth^{utr} (sah *igitur*) Thphyl^{utr} ... ς *βουλ. δε* cum HLP 13. 31. 61. al pler e cop syrP arm Chr^{9,412} | *επιγνωναι* cum ℵAB 13. 15. 36. 61. 69. 73. 99. 105. 137. 180. al^{3} a^{ser} cat Chr^{cod} ... ς *γνωναι* cum ℵHLP al longe plu Chr^{9,412} | *κατηγαγον* sine *αυτον* cum ℵA 13. 69. 99. 105. 137. k^{ser} ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ℵ^{mg}BℵHLP al pler cat vg rell Chr. Praeterea ℵ^{txt} 61. om *κατηγ. εισ το συνεδρ. αυτων* (suppl ℵ^{2} in mg), aeth^{ro} (item^{PP}?) om *εισ τ. συν. αυτ.*

29. *ευρον*: ELP *ηυρον* | *εγκα-* ℵAB^{2}HLP etc ... ℵ* *ενκα-* | *του νομου αυτων*: 137. add (retento *αυτων*?) *μωυσεως και ησου τιτος* ... syrP^{mg} *legis Mosis et de Iesu quodam* | *δε* (syr^{sch} aeth^{utr} τε) cum ℵAB al plu vg sah cop syrP arm Thphyl^{utr} ... LP 27. 28. 30. 38. 40. 61. 104. 113. 126. 137. al^{20} al^{5} a^{ser} Chr^{9,412} om | *εχοντα εγκλημα* c. ℵA BH 61. al^{20} cat vg syrP arm Thphyl^{b} ... ς *εγκλημ.* (ℵ *ενκλ-*) *εχ.* c. HLP al longe plu syr^{sch} Chr | *εγκλημα*: 137. syrP c.* add *εξηγαγον* (syrP *abduxi*) *αυτον μολις τη βια*

30. *μηνυθεισης δε μοι επιβ. εισ* (31* h^{scr} *προσ*) *τον ανδρα* (36. 180. cat om *ε. τ. ανδρ.*, 13. 105. Chr post *εσεσθ.* pon) *εσεσθαι* (15* om *εισ* usq *εσεσθ.*): aeth^{PP} ar^{u} *et quum expenderem quid fecissent Iudaei huic homini insidiando*; aeth^{ro} nil nisi *et propterea* (pergit *misi ad te illum virum*); vg *et cum mihi perlatum esset de insidiis quas paraverant illi* (am fu *paraverunt ei*): hinc Gb^{0} *εισ* usque *εσεσθαι*. Vide et, post | *εισ τον ανδρα* sine *μελλειν* cum ℵABK 13. 36. 40. 61. 68. 69. 73. 105. 137. 180. 40^{loci} a^{ser} cat ... ς Ti add *μελλειν* c. HLP al pler Chr^{9,412} | *εσεσθαι* sine *υπο τ. ιουδ.* cum ℵABK 13. 15* 36. 40. 61. 68. 69. 73.

ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν αὐτοὺς 24. 8
ἐπὶ σοῦ.

31 *Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα,* 32 *τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν.* 33 *οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.* 34 *ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας*

---

105. 137. 180. 40^{lect} a^{ser} c^{ser} cat vg (vide ante) cop syr^{P} arm (aeth vide ante) ... ς (Gb^{0}) add *υπο των ιουδαιων* cum HLP al pler sah syr^{sch} (Chr *υπο των ιουδ. εξ αυτων επεμψα*) | *εξ αυτων* cum NAR 13. 40. 61. 68. 69. 73. 105. 40^{lect}, a^{ser} c^{ser} arm syr^{P} (vg vide ante, item Chr) ... ς Ti *εξαυτης* cum BHL(add *ουν*)P al pler cat syr^{sch} sah cop Thphyl^{utr} ... Gb^{0} pro universa ratione testium | *επεμψα*: 61. *επεψα* | *κατηγοροις*: E sah cop syr^{sch} add *αυτου* | *λεγειν αυτους* cum MA (L vide post) 13. 40. (*αυτου* pro *αυτους*) vg (*ut dicant*); *αυτους* non erat quod exprimerent interpretes, propterea que huc quadrant et. sah cop aeth qui contra *τα πρ. αυτου* valent ... ς τα (B e syr^{sch} arm om) *προς αυτον* cum (B)$^{\text{KL}^{\text{vid}}}$HL (*τα προς αυτους*) P al pler cat (e) (syr^{sch} arm) syr^{P} Chr^{9,612} Thphyl^{utr} | *επι σου* (61. om haec) sine additam cum AB 13. am fu sah cop aeth^{ro} ... ς (sed Gb^{0}) add *ερρωσο* cum NEL al plu cat vg^{clo} demid tol syr^{utr} arm aeth^{PP} Chr^{edd} savil etmonif Thphyl^{utr}; item HP al^{15} Chr^{ed} morel etedd *ερρωσθε*

31. *κατα το διατ. αυτοις*: L add *εποιουν* · | *δια νυκτος* cum NABE 13. 40. 61. 68. 105. 137. 180. cat Chr^{9,617} Thphyl^{b} ... ς *δια της νυκτ.* cum HLP al pler Thphyl^{a} | *εις την αντιπατριδα*: aeth^{utr} om; sed v. 32 aeth^{ro} *et tum postridie reliquerunt equos suos in urbibus finitimis* [32]*et intrarunt urbem Caesaream*, aeth^{PP} *et abduxerunt eum in urbes finitimas* [33] *et intrarunt urbem Caesaream.*

32. *απερχεσθαι* cum NABE 11. 13. 27. 29. 61. 64. 80. 97. 126. e^{ser} (et. cop *abire*) ... ς Ti *πορευεσθαι* cum HLP al pler (al aliq post *συν αυτ.*) cat Chr^{9,617} Thphyl^{b} (et^{a} *εισπορ.*), item e *ire*, vg *ut irent* | *υπεστρεψαν*: H *επιστρ.*

33. *καισαριαν* cum NAE ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BHLP etc | *την επιστολ. του ηγεμονι*: L 31. 40. arm *τω ηγεμ. την επιστ.* | *και τον παυλον* (68. 69. a^{ser} syr^{sch} sah om *και*, 137. om *τον*): E om

34. *αναγνους δε* usque *εφη οταν* (v. 35): 137. syr^{P} ^{mg} *αναγνους δε την επιστολην και επερωτησας* (syr^{P} *interrogavit* pro *και επερ.*) *τον παυλον· εκ ποιας επαρχιας ει; εφη· κιλιξ. και πυθομενος εφη· ακουσομαι σου οταν* (syr^{P} *et dixit: Cilicia. Et cum cognovisset dixit: Audiam* [te] *quum*) | *αναγνους δε* sine additam cum NABE 11. 13. 15. 18. 23. 29. 36. 40. 61. 66** 68. 73. 96. 105. 142. 180. cat vg syr^{utr} cop arm aeth ar^{e} Chr^{9,617} ... ς (= Gb Sx) add *ο ηγεμων* cum HLP al longe plu sah Thphyl^{utr} | *επερωτησας*: L 104. *ερωτησας*

ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 *διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται,* κελεύσας *ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.*

XXIV.

23, 2 1 *Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.* 2 *κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων·* 3 *πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.* 4 *ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω,*

---

34. *επαρχειας* cum ℵAB^{e} (:: cf Steph. Thesaur.) ... ς Ln Ti *-χιας* cum B^{3}KHLP etc | *κιλικιας* (L praem *της*) cum A^{e} et iam$^{vid\,a}$ BKHLP etc: A^{e} 68. add *εστιν*

35. *οταν και*: 37. 101. 137. cat vg^{clo} (non am demid) fu tol syr^{utr} cop Thphyl^{a} om *και* | *παραγενωνται*: HL 61. al pauc *-γενονται* ... P *παραγινονται*, 96. 177. *-γινωνται* | *κελευσας* cum A^{e}(*-σαντος*) ABK 40. 61. 68. 105. 137. c^{acr} k^{acr} syr^{p} Thphyl^{b} ... ς *εκελευσε τε* cum HLP al pler cat vg syr^{sch} cop aeth Chr^{9,417} (96. sah *εκελ. δε*) | *εν*: 137. om | *του ηρωδου* cum NAK 13. 15. 27. 29. 31. 40. 61. 105. al aut mu, item B *τω ηρωδου* ... Gb^{a} Ti om *του* cum HLP 42. 57. 68. 69. 126. 137. 177. 180. al plus^{20} cat Chr^{9,417} | *αυτον* post *φυλασσεσθ.* (3. 31. 95. 100. 177. *-λαττ-*) cum NABK 13. 40. 61. 68. 105. 137. c^{acr} k^{acr} vg sah cop arm Thphyl^{b} ... ς post *εκελευσε τε* cum HLP al pler cat Chr

XXIV. 1. *πεντε*: A *τινας* | *πρεσβυτερων τινων* cum NABK 5. 6. 7. 8. 13. 15. 27. 29. 31. 36. 40. 68. 73. 81. 105. 137. 180. c^{acr} k^{acr} cat vg sah syr^{p} arm Thphyl^{utr} (Chr^{9,417} *μετα πρεσβυτερων*) ... ς Ti *των πρεσβυτ.* cum HLP al plu syr^{sch} cop aeth | *ενεφανισαν*: LP al^{16} *-νησαν*

2. *αυτου*: B om | *τερτυλλος*: H 15. 18. 45. 104. 105. 180. e^{acr} l^{acr} al mu^{vid} syr^{p} ^{mg} s^{r} *τερτυλος*. Iidem fere (non H) v. 1 *τερτυλον*

3. *διορθωματων* (Gb') cum NABK 13. 15. 18. 36. 61. 68. 73. 137. 180. 40^{ioel} cat Chr^{cod} (ap Wtst) ... ς Ti *κατορθωματ.* cum HLP al pler Chr^{9,417} Thphyl^{utr} | *γινομενων* (31. *γιγν.*): L 68. 100. 105. 137. c^{acr} Thphyl^{b} *γενομ.* | *τω εθνει*: E om *τω* | *παντη*: 13. 25. 36. 40. 61. 73. al^{3} ^{acr} al plus^{12} *παντι* | *τε*: H (sed negat Trek) 93. om | *φηλιξ*: AP al mu *φηλιξ*, item al mu (7 ap Scri, 3 ap Mtthaei) *φιλης* | *ενκοπτω* (*ενκ-* NA^{corr}B^{e}E, ς Ln *εγκ-* c. B^{2}HP etc) cum NA^{corr}BKH al pler cat Chr^{9,417} Thphyl^{a} ... L 36. 105. Thphyl^{b} *εκκοπτω*, A$^{e\,vid}$ 13. 19. 31. *κοπτω*. Reddunt e vg *protraham*, syr^{utr} *fatigem*, sah cop *molestus sim* | *ακουσαι σε*: E *σε ακ.*, L 3. 15. 18. 27. 31. 36. 40. 68. 105. 180. e^{acr} cat Chr om

παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 *εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως,* 6 *ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν,* 8 *παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.* 9 *συνεπ-* 21, 28

σε | *συντομως*: 15. 18. 180. ante *ακου. ημ.* pon, 105. ante *ημων* ... A* om^{vid} | n* *επιεικια* | *στασεις* (Gb′) cum NAHR 5. 7. 8. 13. 15. 40. 61. 68. 73. 105. 106. cat vg cop Chr^{9,417} (et$^{cat\,376}$) Thphyl^{b} ... ς Ti *στασιν* cum HLP al pler syr^{utr} sah aeth Thphyl^{a} | *πρωτοστ. τε* (syr^{sch} *enim*): R 13. *πρ. δε*

6 sqq *εκρατησαμεν* sine additam cum NABHLP al plus^{40} (C hiat 23, 18 usq 24, 15, tamen ex ipso spatio concludi potest ista non addita fuisse) am* fu tol (et. ap Bed) sah cop ... ς (sed Gb^{00}) add *και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν* (Gb″ *κρινει* c. R al^{30} cat Chr Thphyl^{a}). ^{7}*κατελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε,* ^{8}*κελευσας τους κατηγοροις αυτου ερχεσθαι επι σε* cum R al sat mu cat vg^{cle} am** demid cdd^{alliq} ap Bed^{87} (et addit *qui in Graeco ita leguntur*) syr^{utr} aethPP et (multis mutatis)^{ro} Chr^{9,418} Thphyl^{utr}. Variant autem in ipsis his testibus multa. Pro *ηθελησαμεν* 40. 46. 66* *ηβουληθημεν*, 31. f^{ser} *εβουληθημεν* : *κατ. τον ημετερ. νομ.* pon 46. 66* aethPP post *ηβουλ. κρινειν*: pro *κρινειν* sive *κρινειν* f^{ser} *ανελειν*: pro *παρελθων* 46. 66* *ελθων*: pro *λυσ. ο χιλ.* 46. 66* *ο χιλ. λυσ.*: pro *μετα πολλ. βιας* 32. 42. 46. 57. 66* g^{ser**} *βια πολλη*: pro *απηγαγε* 32. 46. 57. 66* g^{ser**} *αιρεται*, 42. *αφειλατο*, adduntque (exc g^{ser}) *και προσ σε απεστειλε*, item *et ad te misit eum* add syr^{sch}: post *κελευσας* 32. 42. 57. 69. 133. a^{ser} g^{ser**} arm add *και* : *αυτου* 69. 180. a^{ser} o^{ser} om: pro *επι σε* R 46. 66* 133. a^{ser} *προσ σε*, al^{15} Chr Thphyl^{a} *επι σου*, 32. 42. 57. g^{ser**} om: f^{ser} vero pro *μετα πολλης* usq *ερχ. επι σε* habet *ηπασεν αυτον εκ των χειρων ημων πεμψασ προσ σε*. Latini autem sic: *quem et apprehendimus* (sic demid cdd^{bedae}, e *compraehendimus*, am^{2} vg^{cle} *adprehensum*) *et secundum legem nostram* (e cdd^{bed} *nostr. legem*) *voluimus* (am^{2} vg^{cle} ante *secundum* pon) *iudicare. Transiens* (am^{2} vg^{cle} *superveniens*) *autem Lysias tribunus* (vg^{cle} *trib. Lysias*) *cum multa vi* (am^{2} vg^{cle} *cum vi magna*) *de* (cdd^{bed} *e*) *manibus nostris eduxit* (am^{2} vg^{cle} *eripuit eum de manibus nostris*), *iubens accusatores eius venire ante te* (demid *ante te venire*, am^{2} vg^{cle} *ad te venire*)

8. *παρ ου* cum NABHLP al pler vg (*a quo*) etc (cop *περι ου*?) ... R 36. cat *παρ ω* (e et Bed ex Gr *quo*), 8. 15. 27. 29. 31. 66* 106. 180. al^{2} ^{ser} *παρ ων* | *δυνηση*: R 13. *δυνησει* (40. *-σεισ*), 73. Chr^{9,718} Thphyl^{a} *δυνασαι* | *αυτοσ* (40. *αυτουσ*): 25. 66* Thphyl^{b} praem *και* (g^{ser**} ante *δυνηση* add) ... A* om

9. *συνεπεθεντο* cum NABEHLP 61. al longe plu cat Chr^{9,418} ... ς (= Gb 8z, sed rursus Gb′) *συνεθεντο*. cum minusc mu (13. *συνεπιθοντο*).

ἔθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. 10 Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἐπιγνῶναι
21, 15. 16 26. 27 25, 30 28, 12. 22 24. 1 ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὐδὲ παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν

Praeterea 137. syr^{p} c.* praem *εισποτος δε αιτου ταυτα* | *δε*: 13. 105. 137. om | *οι ιουδαιοι*: L 2. 3. 13. 42. 78. 95. 99. 105. k^{acr} l^{acr} om *οι*

10. *τε* cum NABK^{Er} 25. 40. 42. 57. 61. 69. 137. a^{acr*} c^{acr} syr^{ach} aeth Thphyl^{a} ... ς *δε* cum HLP al pler cat e vg syr^{p} sah cop Chr^{9,718} Cass^{304} | *ο παυλος*: 180. cat om *ο* | *λεγειν* usque *οντα σε κριτην*: syr^{p} ^{mg} *defensionem habere pro se, statum autem assumens divinum dixit: Ex multis annis es iudex* | *λεγειν*: Cass^{304} *dicens* | *ετων*: K *ενιαυτων* | *κριτην*: K 15. 18. 27. 29. 40. 66** 105. 113. 137. c^{acr} k^{acr} al plus^{30} cat syr^{p} ^{txt} (non item^{mg}) Chr^{9,418} Thphyl^{utr} add *δικαιον* (Chr ^{com} *ουκ εστι ταυτα κολακειας τα ρηματα, το μαρτυρησαι τω δικαστη δικαιοσυνην· αλλ εκεινα μαλλον, το ειπειν· πολλης ειρηνης τυγχανοντες δια σου*) | *ευθυμως* (Gb″) c. NABK 5. 7. 13. 15. 25. 36. 40. 61. 68. 73. 105. 133. 137. 180. c^{acr} d^{acr} cat vg (item sah cop arm etc) Ath^{23i} Thphyl^{b} ...: ς *ευθυμοτερον* cum HLP al longe plu Chr Thphyl^{a}

11. *σου*: A om | *επιγνωναι* (Gb′) c. NABK 15. 18. 27. 29. 33. 36. 61. 66** 68. 73. 76. 98. 99. 105. 137. 180. al^{4} ^{acr} cat Thphyl^{utr} ... ς *γνωναι* c. HLP 13. 31. al longe plu Chr^{9,418} | *ημεραι* sine *η* c. NABKHLP al plus^{60} cat Chr Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) add *η* cum minusc mu Thphyl^{b} | *δωδεκα* cum NABK 13. 31. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 133. 137. c^{acr} Thphyl^{utr} ... ς Ti *δεκαδυο* cum HLP al pler cat Chr :: cf ad 19, 7 | *προσκυνησων*: K 137. *-νησαι* (item vg etc *adorare*) | *εις ιερουσαλ.* (Gb″) cum NABKH al^{20} fere cat syr^{ach} aeth (sah cop *adscendi Hierosolymam ad adorandum*) Thphyl^{utr} ... ς *εν ιερουσ.* cum LP al longe plu syr^{p} Chr

12. *ευρον*: K *ηυρ.* | *πρ. τινα*: K^{Er} *πρ. τινασ* | *επιστασιν* cum NABK 3. 13. 40. 63. 66. 73. 95* (61. *εποστασιαν* sic) ... ς Ti *επισυστασιν* cum HLP al pler cat Epiph^{121} Chr (:: *επιστασισ* insolita significatione h. l. utitur propteresque in *επισυστασισ*, quae vox apud Iosephum Sextum Empiricum alios legitur, mutatum est.) | *ουτε κατα*: 61. *ουδε* (sic) *κατα*

13. *ουδε* cum NB 61. (Epiph^{121} *ουτε εν τω ιερω – τινα οχλου ποιουντα, ουδε ων μου κατηγορουσιν ουδεν πεποιηκοτα*) ... ς Ti *ουτε* cum AKH LP al pler cat Chr^{9,418} | *παραστησαι* sine additam (et. ς^{e} Gb Sz) cum NABEL al longe plu cat vg (*probare possunt tibi*) syr^{utr} sah arm, item 66** 76. 80. 177. b^{acr} l^{acr} o^{acr} Chr *παραστ. νυν* ... ς (non ς^{e} Gb Sz) add *με* cum 4. 56. 66** 69. 78. 96. 97. 100. 104. 106. 142. al^{4} ^{acr} cop;

νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν
ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύ- 5
ων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμ-
μένοις, 15 ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσ- 23, 6
δέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν
τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν
θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. 17 δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων 11, 29 etc
ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφορᾶς, Gal 2, 10
18 ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ 21, 26 a

---

item HP 27. 29. 80. 98. 99. Thphyl^{a} *με νυν*, item additur vel *μοι* vel *μοι νυν* | *δυνανται σοι* (A* *σου*) cum NABE 4. 13. 27. 29. 31. 36. 40. 61. 64. 65. 68. 73. 105. 177. al^{5} ^{scr} vg syr^{sch} cop arm ... ς Ti om *σοι* cum HLP al longe plu cat sah syr^{P} aeth Chr | *νυνι* cum NAB 27. 31. 61. 68. 105. 133. 137. c^{scr} d^{scr} Thphyl^{b} ... ς *νυν* cum EHLP al pler cat Chr Thphyl^{a} ... 3. 30. k^{scr} cop aeth om

14. *ομολογω δε* etc: libere Epiph^{121} *ομολογω δε σοι τουτο, οτι κατα την οδον, ην αιρεσιν ουτοι φασκουσιν, ουτω λατρευω, πιστευων πασι τοις εν τω νομω και εν τοις προφηταις.* | *τω πατρωω* (K *πατρου*) *θεω*: vg^{cle} *patri et deo meo*, am fu demid *patri deo meo*, tol *deo patri meo* | *πασι* ut NA; Ti *πασιν* ut EHLP ... B om | *τον νομον*: B 56. Chr ^{9,419} om *τον* | *και τοις εν τοις προφ.* (et. Gb Sz) cum א*BK 15. 18. 29. 31. 36. 40. 61. 66^{ak} 73. 105. 137. 180. al^{15} cat Thphyl^{b} ... ς^{e} Ln (ex errore) *και εν τοις προφ.* cum minusc !perinu syr^{utr} Epiph^{121} Chr^{9,719} ... ς Ti *και τοις προφητ.* cum א^{c}AHLP al plus^{30} vg sah cop arm aeth^{utr} Thphyl^{a}

15. *ελπιδα*: 137. c^{scr} add *δε* | *προς τον* (C om) *θεον* cum KC 68. 69. a^{scr} Thphyl^{b} ... ς Ln Ti *εις τον* (180. om) *θεον* cum ABKHL al pler Chr^{9,419} Thphyl^{a} | *αυτοι ουτοι*: K arm (sed edd^{amst} et^{const} in mg habent) om *ουτοι* | *εσεσθαι* sine additam cum NABC 13. 40. 61. 68. k^{scr} vg sah cop arm Chr Thphyl^{b} ... ς (Gb^{00}) add *νεκρων* cum EHLP al pler cat syr^{utr} aeth Thphyl^{a}

16. *και αυτος* (Gb″) cum NABCEL 15. 40. 61. 68. 69. 73. 76. 97. 105. 137. 40^{lect} al^{4} ^{scr} cat vg syr^{utr} sah aeth Thphyl^{b} ... ς *δε αυτος* cum HP al plu cop ... al^{10} arm Chr^{9,419} Thphyl^{a} *δε και αυτος*, 31. *τε και αυτος* | *εχειν* cum NABCK al sat mu vg etc ... Gb′ *εχων* cum HLP al plus^{60} cat Chr | *προς*: L. 33. 38. 68. 113. 137. al^{16} (5 ap Scrl) syr^{P} Chr Thphyl^{b} add *τε* | *διαπαντος*: K c^{scr} ante *προς* pon ... 32. 42. 57* 137. om

17. *παρεγενομην* post *εις το εθν. μου* cum א*BC 13. 31. 40. 61. 68. 73. 105. 180. cat vg Thphyl^{b} ... ς post *πλειονων* cum HLP al pler syr^{utr} sah cop aeth Chr^{9,419} ... א^{c}K 137. c^{scr} post *προσφορας* ... A om

18. *εν αις* (Gb′ Sz) cum NABCK 5. 7. 13. 36. 40. 61. 66. 68. 73. 76. 105. 137. 180. al^{3} ^{scr} cat Thphyl^{b} ... ς (= Sz) Ti *εν οις* cum HLP al pler Chr^{9,419} (Thphyl^{a} *εφ οις*) | *ευρον*: EP c^{scr} *ηυρ.*

μετὰ Θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 οὗς ἔδει ἐπὶ
σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ
οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,
23, 6 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι
περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνε-
23, 26 βάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ,

---

18. *τινες δε* (et. ς Gb Sz) c. ℵABCE 13. 15. 18* 29. 31. 36. 40. 61. al mu cat sah cop syrp Thphyl[a] ... ς[o] (non ς Gb Sz) om *δε* cum HLP al plu arm aeth (cf Chr[9,419]) Thphyl[b]. Libere syr[sch] ar[c] *ει μη εθορυβησαν τινες απο της ασιας ιουδαιοι*. Addunt vero post *Θορυβου* vg[six] demid *et apprehenderunt me clamantes et dicentes: Tolle inimicum nostrum* (demid *virum*). De quibus Luc[brug]: „ut superflua auferenda patres censuerunt." Ceterum Gb Sz ediderunt: *Θορύβου. τινὲς δέ*, atque sic fere AC al. | *απο της*: CE 14. 15. 18* 25. 29. 31. 36. 40. 66** 68. 73. 78** 105. 137. 180. al[4 ser] cat Thphyl[utr] *των απο της*, atque E (non C) lidem fere syrp habent *ιουδαιων* pro *ιουδαιοι*

19. *εδει* (et. ς[o] Gb Sz) cum ℵABCEP 13. 61. c[ser] e[ser] al sat mu cat vg syr[utr] cop arm Ath[156] Chr[9, 419] Thphyl[utr] ... ς (Gb′) *δει* cum HL al[45] sah aeth[utr] Chς[9,421] | *ει* (H *ἦ*, L *ἦ* sic) *τι*: 137. *οτι*, 104. *τι* | *προσ εμε* cum ℵABCE 13. 61. ... ς *προσ με* cum HLP al pler cat Chr

20. *η* (AC *ει*): c[ser] arm add *και* | *τι ευρον* (ℵ *ηυρ.*) cum ℵABCEHLP al[70] cat syr[sch] cop arm Chr[9,419] ... ς (= Gb Sz) praem *ει* cum minusc mu vg syrp (aeth[libere]). Nec magis addidimus *εν εμοι* cum ℵAB 13. 40. 61. ... ς Ti add *εν εμοι* cum CEHLP al pler (105. post *αδικημα* pon) cat vg syr[utr] cop arm Chr

21. *ταυτης φωνης*: ℵ 80. 137. al[2 ser] Thphyl[a] *φων. ταυτης* | *εκεκραξα* cum ℵABC 13. 31. 40. 61. 69. al[15] Chr[9,419] et[421] Thphyl[a] ... ς Lu *εκραξα* cum EHLP al longe plu cat Thphyl[b] | *εν αυτοις εστως* cum ℵA BCE 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. al[2 ser] cat vg cop Thphyl[utr] ... ς *εστως εν αυτοις* cum HLP al pler syr[utr] arm Chr | *εγω*: C om | *κρινομαι σημερον*: 69. 99. 137. al plus[5] *σημ. κριν.* | *εφ υμων* cum ABC 13. 31. 40. 61. 65. 73. syr[sch] aeth[utr] (*apud te*) ... ς *υφ* cum ℵEHLP al pler (e[ser] *αφ*) cat Chr, item *a vobis* vg cop syrp

22. *ανεβαλετο δε αυτους ο φηλιξ* (rursus minusc mu *φιλης* vel *φιλξ*) cum ℵABCE 13. 14* 40. 61. 68. 105. 137. 142. c[ser] vg cop syr[sch] (vide post) syrp arm Chr[9,426] ... ς (= Gb Sz) *ακουσας δε ταυτα ο φηλ. ανεβαλ. αυτουσ* cum HLP al pler cat (sah ap Gb; sah[wol] deficit) Thphyl[utr]. Sic syr[sch]: *Felix autem, quia noverat viam hanc plene, distulit eos dicens* etc, item aeth[PP] *Felix autem sciebat quod, antiquitus dimicarent Iudaei cum lege et doctrina Christianorum, et tunc iis blasditus est et dixit: Itaque postquam descenderit Lysias princeps, inquiremus ut cognoscamus et intellegamus sermonem vestrum.* Libere et. aeth[ro] | *ειπασ* cum ℵABC 61. ... ς *ειπων* cum EHLP al fere omn cat

εἶπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, 23 διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. 25 διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος

Chr | λυσιας (syr^{ech} om) ο χιλιαρχος: 31. c^{acr} vg (am demid *tribunus descenderit Lysias*) ο χιλ. λυσ.

23. διαταξαμενος sine copula cum ℵABCE (e vide post) P 13, 36. 40. 61. 66** 68. 99. 100. 137. al$^{2\,acr}$ cat cop syrP arm Thphyl^{b} ... ς (Gb^{o}) add τε cum H al pler vg (sed e vg al *iussitque*) syr^{ech} aeth Chr$^{9,\,126}$; item L add δε | εκατονταρχη cum ℵABCHLP al pler cat Chr (in ℵ pro χιλ^{s} a vel ipse* substituit εκατοντ) ... E 2. 13. 30. -αρχω | τηρεισθ. αυτον cum ℵABCE 61. al plus^{10} cat vg cop syrP arm Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) τηρ. τον παυλον cum HLP al pler syr^{ech} aeth^{utr} (sah ap Gb) Chr Thphyl^{a} | εχειν τε: 31. εχ. δε | των ιδιων αυτου (*de suis* e vg): ες^{r} om αυτου | υπηρετειν sine additam cum ℵABCE 13. 14. 61. 68. 73. 105. vg syr^{utr} cop arm ar^{c} (aeth^{ro} προσερχεσθ. pro υπηρετ.) ... ς (Gb^{oo}) add η προσερχεσθαι cum HLP al pler cat (sah ap Gb) aethPP (προσερχ. και υπηρετ.) Chr

24. ημερας τινας cum ℵBCHLP al fere omn cat syrP Thphyl^{utr} ... Ln τινας ημερας cum AE. 137. c^{acr} vg syr^{sch} Chr$^{9,\,126}$ (:: cf 15, 36 et 16, 12) | φηλιξ: B* al plus^{5} φιλιξ, al mu (5 ap Scri) φιληξ | δρουσιλλη (ct. syrP ^{mg} gr): E 13. δρουσιλλι, L δρυσιλλη | τη ιδια γυναικι cum ℵC^{2} 31. 32. 36. 40. 42. 57. 66. 68. 69. 97. 98. 99. 101. 106. 180. al$^{4\,acr}$ cat (syrP ^{mg} ut^{vid}) Anim$^{cat\,380}$ Thphyl^{b}, item ℵ^{a}A 4. 13. 18. 61. addito αυτου ... ς τη γυναικι αυτου cum ℵ^{c}E al sat mu (vg *uxore sua*, item syr^{utr} cop arm) ... Gb Sz Ti nil nisi τη γυναικι cum C*HLP al fere^{45} Chr. Cass^{205} sic: *Post aliquot autem dies Drusilla uxor Felicis, quae erat Iudaea.* Praeter haec nil adscribit. | μετεπεμψατο (ℵ* και μετεπ.) τον παυλον: syrP ^{mg} *quae rogabat videre Paulum et audire* (hucusque accedit bohem) *verbum. Volens igitur satisfacere ei accersivit Paulum* | ηκουσεν: C* ηκουεν, C^{2} ηκουεν^{vid} ... syr^{sch} ηκουσαν | αυτου: C* om (add C^{2}) | χριστον ιησουν (i. e. $\overline{\chi ν}$ $\overline{ιν}$, B $\overline{ιυ}$ pro $\overline{ιν}$) cum (ct. Sz) ℵ*BKL 61. al^{45} cat vg (ct. demid; am tol *in Iesum Christum*, fu *in Iesu Christo*) cop syrP (arm aeth^{utr} *in Ies. Chr.*) Chr Thphyl^{b} ... ς (= Sz) Ti χριστον tantum cum ℵ^{c} et iam$^{vid\,a}$ C^{vid}HP al plu syr^{sch} ar^{c} Thphyl^{a}

25. περι δικαιοσυνης κ. εγκρατειας (E ενκρατιας): ℵ περ. εγκρ. κ. δικαι. | του κριματ. του μελλοντ. cum ℵABEHLP etc (13. om του pri) ... Gb** του μελλοντος κριματος cum C 15. 31. 40. 73. 180. cat arm Chr$^{9,\,127\,com}$. Praeterea non addidimus εσεσθαι cum ℵABCE 13. 15. 27. 29. 36. 40. 61. 66** 68. 73. 105. 137. 180. cat, nec aliter vg syr^{utr}

τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν ἔχον
πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, 26 ἅμα καὶ
ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ
25, 9 πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. 27 διετίας δὲ
πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων
τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν
Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχείᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη

---

cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) Ti add εσεσθαι cum HLP al pler Chr$^{9,426\,txt\,et\,427\,com}$ | εμφοβος (E ενφ.): AH 41. add δε | το νυν εχον (H εχοιν, L 13. εχων), e vg *quod nunc attinet*: KE^{r} τοινυν εχον | καιρον δε μεταλαβων (A παραλαβων, 13. 40. 57. 61. 105. al^{15} Thphyl^{1} λαβων): E vg arm καιρω δε επιτηδιω (*oportuno*), item Cass^{205} *et oportuno tempore*

26. αμα και cum NABCEHLP al plus^{60} cat vg syr^{p} arm Chr^{9,427} Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) αμα δε και cum minusc vix mu cop Thphyl^{b} | αυτω (c^{ser} ante δοθ.): B om | υπο τ. παυλου sine additam cum NABCE 13. 40. 61. 68. 73. 81. 105. vg syr^{utr} arm aeth^{ro} ... ς (= Gb Sz) add οπως λυση αυτον cum HLP al pler (sed ex his plus^{10} ινα [οπως] απολυση αυτον) cat cop aeth^{hpp} Chr Thphyl^{mtr} | ωμιλει (L 13. ομιλ.): C 15. 18. 36. 180. διελεγετο (e vg *loquebatur cum eo*)

27. φηστον: P φαυστον, item in seqq | θελων τε: N^{c} 13. 40. 61** 68. 105. 137. al^{25} e vg syr^{utr} cop Chr^{9,427} Thphyl^{utr} θελ. δε ... arm om copulam | χαριτα (Gb') c. N*ABC 13. 25. 61. vg syr^{utr} cop. Item N^{c}EΣ1. 5. 7. 14* 18. 27. 40. 42. 66** 68. 73. 96. 105. 137. c^{ser} Chr Thphyl^{b} χαριν ... ς Ti χαριτασ cum HP al pler cat arm Amm$^{cat\,280}$ Thphyl^{a} | φηλιξ: minusc mu rursus utroq loco φηλης vel φιλις, secundo loco et. A φιλιξ | κατελιπε (-πε ut N*B; Ln Ti -πεν c. N^{c}ACEHLP) cum MBKP etc ... AHL etc -λειπ- | θελων τε usque δεδεμενον: 137. syr$^{p\ mg}$ τον δε παυλον εασεν εν τηρησει (syr$^{p\ mg}$ *reliquit in carcere*) δια δρουσιλλαν

XXV. 1. τη επαρχειω (N* -χιω) cum N*A ... ς Ln Ti τη επαρχια (B* -χεια) cum N^{c}BCEHLP al fere omn (61. την επαρχιαν) Chr^{9,427} :: η επαρχειοσ (-χιοσ) etiam apud ap Eus$^{hist\,2,\,10,\,3}$ et$^{2,\,26,\,2}$ et$^{3,\,33,\,3}$ pro η επαρχια usurpatur, cf Steph. Thes. sub επαρχιωσ. Ibidem de forma -χειοσ (quae et. Eus$^{hist\,2,\,10}$ optimis utitur cdd) explicatur. Hoc Actorum loco dubitari vix potest quin τη επαρχειω praeferendum sit scripturae τη επαρχια usitatissimae. | καισαριασ cum MK (quae scriptura alibi etiam plus auctoritatis habere solet) ... ς Ln Ti -ρειασ cum ABCHLP etc

εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίασ, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖσ 15 24, 1
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ μεταπέμψηται αὐτὸν
εἰσ Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντεσ ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 23, 15 aa
4 ὁ μὲν οὖν Φῆστοσ ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰσ Καισα-
ρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, 24, 28
φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντεσ, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψασ δὲ ἐν αὐτοῖσ ἡμέρασ οὐ πλεί-
ους ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰσ εἰσ Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσασ

---

2. *ενεφανισαν*: L 31. (*ανεφ-*) 68. 105. al pauc Thphyl^{b} *-νησαν* | *τε* cum ℵABC 5. 7. 13. 40. 61. 68. k^{scr} vg syr^{sch} aeth Chr^{9,427} Thphyl^{b} ... ς *δε* cum EHLP al plu cop syr^{p} arm Thphyl^{a} | *οι αρχιερεισ* (Gb') cum ℵARCEL al^{25} cat vg syr^{utr} cop arm aeth Chr^{9,427} et^{429} Thphyl^{b} ... ς *ο αρχιερευσ* cum HP al longe plu Thphyl^{a}; item 32. 42. 57. 69. 40^{lect} a^{scr} *ο τε αρχ.*

3. *κατ αυτου*: C 7. 14* 18. 36. 105. 180. o^{scr} cat tol syr^{sch} ar^{c} arm Chr$^{9,427\,txt}$ (non item$^{429\,com}$) *παρ αυτου* | *ιερουσαλημ*: E 32. 96. k^{scr} *ιροσολυμα* | *ενεδραν*: 137. e^{scr} Chr^{9,427} *ενεδρον* | *κατα τ. οδον*: syr$^{p\,mg}$ add *illi qui votum fecerant quomodo obtinerent* (*se pro virili* facturos esse) *ut in manibus suis esset*

4. *εισ καισαριαν* cum ℵAE, item Gb' Ln Ti *εισ καισαρειαν* cum BC 13. 40. 61. 73 ... ς *εν καισαρεια* cum HLP al pler cat Chr^{9,427} | *δε*: 13. om | *μελλειν* (e vg *profecturum*): ℵ^{gr} om, item Lcif^{6,198} (*proficisci*). Sic syr^{sch}: *et ego festino ut proficiscar* | *εν ταχει*: ℵ^{c} pon post *εκπορευεσθ.*

5. *οι ουν*: L 31. 99. o^{scr} *ει ουν* | *δυνατοι* post *εν υμιν* (ℵ *ημ.*) *φησιν* cum ℵABCE 13. 31. 40. 61. 105. cat vg arm^{gb} Chr$^{9,430\,com}$ ... ς *δυνατοι εν υμ. φησιν* cum HLP al pler syr^{p} aeth^{utr} Chr$^{9,427\,txt}$ (k^{scr} *φησιν* pon ante *εν υμ.*, 99. Lcif^{6,198} om) | *συνκαταβαντεσ* cum AB^{c}E ... ς Ln *συγκ-* cum B^{2}HLP al certe pler ... ℵ *καταβαντεσ* | *ατοπον* (sine *τουτω*) cum ℵABCE 4** 13. 15. 18. 19** 32. 40. 57. 61. 65. 73. 105 (ante *εν τω* pon) d^{scr} vg cop arm Lcif^{6,198} ... ς Ti *τουτω* (sine *ατοπον*) cum HLP al plu aeth^{utr} Chr^{9,428} Thphyl^{a} ... 31. 42. 57. 66** 68. 69. 81. 97. 99. 157. al$^{3\,scr}$ cat^{262} syr^{sch} (libere) et^{p} cop Thphyl$^{b\,304}$ *τουτω ατοπον*, item *ατοπον* ante *εν τω* conlocato 5. 6. 7. 8. 27. 36. 43. 98. 106. 180. al$^{3\,scr}$ ... 153. plane om, hinc Gb^{00}

6. *ημερασ* (ℵ post *πλει.*) *ου πλειουσ* (B *-ονασ*) *οκτω η δεκα* cum ℵABC 6. 7. 8. 13. 15. 27. 29. 31. 36. 37. 61. 65. 66** 68. 73. 105. 133. a^{scr} (sed *ου* demum add**) cat (sed *εννεα* pro *οκτ.*) e vg arm Lcif^{6,198} Thphyl^{b}. Item k^{gr} 19** 25. 40. 66* 80. 96. a$^{scr\,*}$ (al?) cop syr$^{p\,**}$ omisso *ου* (Gb+). Item omisso *οκτω* 18. 63. 76. 180. al$^{4\,scr}$. Praeterea 137. syr^{sch} et^{p} sahg^{b} aeth^{utr} confirmant *οκτω η δεκα* omissis *ου πλειουσ* ... ς (= Gb Sz) *ημ. πλειουσ η δεκα* (omissis *ου* et *οκτω*) cum HLP al plu Chr^{9,428} Thphyl^{a} | *καισαριαν* cum ℵAE 61. ... ς Ln Ti *-ρειαν* cum ℵCHLP etc | *τη επαυριον*: A o^{scr} *και τη επ.*, 37. 56. *τη δε*

17 ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομέ-
18 νου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβη-
24, 5 a κότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ
24, 13 ἴσχυον ἀποδεῖξαι, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν
νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρ-
τον. 9 ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι,
24, 27 ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ
περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἑστὼς
ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίοις

ἐπ. Cf vg Lcif^{6,193} *descendit Caesaream et altera* (Lcif *altero*) *die* (ot. 180. ut^{vid} *κατεβη – και*) | *τον παυλον αχθηναι* (א^{c}; א* *προαχθηναι*, e vg *adduci*): L cop arm Lcif^{6,193} *αχθ. τον παυλον* (Lcif *citari Paulum*)

7. *περιεστησαν αυτον* (E etc *αυτω*) cum ℵABC(E)L 5. 7. 13. 15. 18. 29. 36. 40. 61. 65. 66^{ce} 68. 73. 105. 180. 40^{loct} al^{3} ^{ser} (ex his 13. 18. 29. 40. 61. 68. 105. al? Thphyl^{b} *αυτω*) cat vg syr^{utr} arm Lcif^{6,193} ... ς Ti om *αυτον* cum HP al longe plu cop Chr^{9,428} Thphyl^{a} | *βαρεα*: E *-ρια* | *αιτιωματα* cum ℵABCEHLP al longe plu Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *αιτιαματα* cum minusc mu (sed 13. h^{ser} *αιτηματα*) cat Thphyl^{a} | *καταφεροντες* idque sine additamento cum ℵABC 13. 40. 61. vg (*causas obiicientes*) arm^{zoh} Leif (*crimina obiicientes*), item 73. *φεροντες*, item 105. *καταφερ. του παυλου*, item E *επιφεροντες* (e *obicientes*) *τω παυλω* ... ς *φεροντες κατα του παυλου* (Gb^{uo} *κα. τ. π.*) cum HP al pler cat syrP Chr^{9,428} Thphyl^{utr}. Item L 17. 18. 68. syr^{sch} cop arm^{edd} alii$_{q}$ (item^{libero} aeth) *φεροντ. κατ αυτου* | *α ουκ*: 31. *αλλ ουκ* | *ισχυον* (א^{c}): א* *ισχυσαν*

8. *του παυλου απολογουμενου* cum ℵABC 13. 17. 31. 40. 61. 68. 73. 81. 137. c^{ser} vg^{cle} syrP cop arm aeth Thphyl^{b}. Item E am fu demid tol Lcif^{6,193} *του δε παυ. απολ.*, syr^{sch} *του τε παυ. απολ.* Item L *του παυ. απολ. αυτου* ... ς *απολογουμενου αυτου* cum HP al pler Chr^{9,428}, item 15. 36. 100. 180. cat Thphyl^{a} *απολ. δε αυτου* | *τι*: 137. *τινα* ... 57. 80. 105. om

9. ο (68. 104. k^{ser} om) *φηστ. δε*: A 40. 105. k^{ser} *ουν* pro *δε* | *θελων τοις ιουδαιοις* (Gb') cum ℵABCE 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. c^{ser} k^{ser} cat am fu demid tol syr^{utr} cop arm Thphyl^{b} (vg^{cle} *volens gratiam praestare Iudaeis*) ... ς *τοις ιουδαι. θελων* cum HLP al pler Chr^{9,428} Thphyl^{a} | *χαριν*: A *χαριτα* | *κριθηναι* cum ℵABCE 13. 17. 40. 45. 61. 68. 73. 105. o^{ser} Thphyl^{b} ... ς *κρινεσθαι* cum HLP al pler cat Chr Thphyl^{a} | *επ* (61. 133. d^{ser} *επι*) *εμου*: 4. 15. 18. 105. 177. al plus^{20} cat Chr^{9,421} com (ut^{edd} s otedd, sed Montf edidit *υπερ εμου* ex^{cod1}) Thphyl^{a} *υπ εμου*

10. ο *παυλος*: A f^{ser} om ο | *εστως επι τ. βημ. καισαρος ειμι* cum ℵ*B 31. (sed B repetit *εστως* post *καισαρος*); item cop *sto ante tribunal Caesaris* ... ς Ln Ti *επι τ. βη. καισ. εστως ειμι* cum ℵ^{c}ACEHLP (E vide

οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. 9. 10 23, 11 19, 21

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. 14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τίς ἐστιν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, 24, 27 1. 2. 24

---

ante) al plcr cat Chr^{9,428} et^{431}, item vg etc *ad tribunal Caesaris sto* | *ηδικηκα* cum ℵB (61. *ηδικηκώς· καὶ σὺ*) ... ς Ln Ti *ηδικησα* cum ACK HLP al fere omn cat Chr | *επιγινωσκεις*: C 2. 30. 137. al^{2} scr *γινωσκεις*

11. *οιν* (Gb″) cum ℵABCE^{gr} 61. al^{12} cat cop arm Chr^{9,431} com Thphyl^{b} ... ς *γαρ* cum HLP al plcr vg syr^{p} aeth Chr^{9,428} txt Thphyl^{a} ... 40. e (*si quidem nocui*) om | *και*: E 29. vg syr^{sch} Chr^{9,431} com *η* | *το αποθανειν*: H 18. 31. 68. 105. 177. al^{12} Thphyl^{utr} *του αποθ.* | *ουτοι*: 16. 23. 37. 100. Chr^{9,428} (sed fluct lectio; non item^{428}) om, nec expri syr^{sch} ar^{e} | *μου*: L 78^{a} *μοι* | *αυτοις* cum ℵABEHP 61. al plcr Chr ... CL. 15. 18. 36. 73. 105. 180. cat *τουτοις*

12. *συνλαλησας* cum ℵB^{a}CE 61. ... ς Ln *συλλαλ.* cum AB^{2}HLP al plcr | *συμβουλιου* (E *συνβ.*, 61. e^{scr} *-βολιου*): L 18. *συμβουλου* ... C *συνεδριου* ... 68. *συνεδριου και συμβουλιου* | *επικεκλησαι*: E *επικαλεσαι* (e *invocasti*), 26. *επικαλησαι*. Libere Cass^{205} *quoniam appellasti Caesarem, ibis ad Caesarem.*

13. *τινων* (3. 95. *τριων*, 40. 80. 96. post *δε* pon): 1. 36. 137. al^{2} scr cat Chr^{9,428} om | *βερνικη*: C^{2} *βερενικη*, C^{a} *βερνικη* (sed v. 23 C *βερονικησ*), item arm ... e domid tol Cassiod^{206} *beronice* (vg^{cle} am fu *bernice*) | *κατηντησαν*: C *-τησεν* | *καισαριαν* cum HAE ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BCHLP al certe plcr | *ασπασαμενοι* cum ℵABE^{gr}HLP 13. 31. 68. 105. 180. al^{15} (sed conlatores non satis adtendisse vdtr) cop acth^{utr} Thphyl^{a} (in C utraque loctio exstitisse vdtr, altera^{a}, altera^{aa}, sed iam neutra satis liquet) ... ς Ln Ti *ασπασομενοι* cum 61. al plu cat e (*salutandum Festum*) vg (*ad salutandum Festum*) syr^{utr} arm Chr^{9,428} Thphyl^{b}

14. *διετριβον*: HP al^{25} acth^{ro} (non item^{PP}) Thphyl^{a} *διετριβεν* | *τα κατα*: A^{a} 33^{c} k^{scr} vid om *τα* | H al aliq *καταλελημμενος* | *φηλικος*: rursus minusc mu *φιληκοσ* vel *φιλικοσ*

15. *ενεφανισαν* (31. 40. 68. 105. al fere^{10} *-νησαν*, 13. *ανεφανισαν*): B^{a} *ενεφανισθησαν* (B^{2} et^{vid} iam B^{2} *ενεφανισαν*) ... E^{gr} vg arm add *μοι* | *των ιουδαιων*: 13. om

αὐτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ καταδίκην· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ
11 ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατη-
5 γορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολο-
γίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
6 θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ
7 βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ
25, 29 26, 2 κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν, 19 ζη-
τήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν
καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.

---

15. καταδικην (Gb′) cum NABC 5. 7. 13. 17. 25. 27. 29. 40. 66** 73. 105. Bas$^{eth\,275}$, item vg *damnationem* ... ς Ti *δικην* (e *iudicium*) cum EHLP 16. al longe plu cat Chr^{9,429}

16. ρωμαιοισ: P 10. 31. 101. -ουσ | τινα et. Ath^{156} Bas$^{eth\,275}$ Chr^{9,429} (Thdrt^{4,1139} om) ... Gb″ τινι cum c 27. 29. 105. o^{ecr} (arm τινι τινα) | ανθρωπον sine additam cum NABCK 7. 13. 17. 25. 27. 29. 40. 61. 66** c^{ecr} vg (sed vg^{cle} demid tol *damnare*, contra am fu *donare*) syrP txt cop sahs^{gb} arm aeth Ath^{156} Bas$^{eth\,275}$ Thdrt^{4,1139} ... ς (Gb^{oo}) add εισ απωλειαν cum HLP al pler cat syr^{sch} etP c.* Chr^{9,429} Thphyl^{utr} | εχοι (et. Ath^{156} Chr): א ante κατα προσωπ. pon ... 23. 30. 37. 57. 68. al^{15} Thphyl^{utr} εχει, 104. Bas$^{eth\,275}$ εχη (item postea al^{6} Bas λαβη), Thdrt σχοιη | τοπον τε cum NACHLP al omn^{vid} etc ... BE^{gr} τοπ. δε | εγκλημ ατοσ: K εγκλ.

17. αυτων cum NAKHLP 13. 31. 61. al pler Chr^{9,429}, item post ενθαδε c (137?) c^{ecr} cat ... Gb^{o} Ti om cum B 5. 32. 40. 42. 46. 57. 81. 95* 97. | αναβολην μηδεμιαν: K μηδεμ. αναβ. (vg *sine ulla dilatione*, e *sine ulla dilatione faciens*) | ποιησαμενοσ (א^{c}): א* -νοι

18. εφερον (Gb″) cum NABCKL 13. 40. 61. al^{10} cat ... ς επεφερον cum HP al pler Chr^{9,429} | εγω υπενοουν c. NABC 13. 31. 61. 180. Thphyl^{b}, item vg etc ... ς Ti υπεν. εγω cum EHLP al pler cat Chr Thphyl^{b} | πονηραν cum AC* 5. 7. 8. 13. 15. 19** 31. 36. 40. 68. 73. 105 106. 137. c^{ecr} k^{ecr} cat Thphyl^{b}, item vg (am *malam*, vg^{cle} fu demid tol *malum*) syr^{utr} arm aeth, item א^{c}C^{2} πονηρα ... KC^{vid} K 61. 100. 40^{loci} (et 73? vide ante) πονηρων ... ς Ti om cum HLP al longe plu cop Chr Thphyl^{a} :: πονηραν parum aptum videbatur, hinc alii mutarunt (πονηρα, πονηρων), alii abiecerunt. Ratio testimoniorum probat additamentum in summa antiquitate pervulgatum fuisse, quemadmodum plerique interpretes in codicibus suis invenerunt fideliterque ipsum πονηραν expresserunt. Nec vero illud eiusmodi est ut alienam manum prodat, quum satis ac bene procedat oratio dempta eâ voce. Ceterum αιτια πονηρα ab usu Lucae haud abhorret, similiterque 18, 14 ραδιουργημα πονηρον dixit. Poterat vero et πονηραν, quod non ineptum est, et, quod concinnius fuisset, πονηρων scribi.

19. προσ αυτον: A πρ. αυτουσ | εφασκεν: 137. c^{ecr} ελεγεν

20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο v
πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ
δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ 27, 1
διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν
πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον· ἐβουλόμην
καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 26

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κε-
λεύσαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. 24 καί φησιν ὁ Φῆστος·

---

20. *την περι* cum ℵABHP 1. 2. 3. 11. 17. 19. 21. 26. 30. 32. 33. 35. 42. 43. 45. 47. 57. 61. 95* 97. 98. 99. 101. 104. 106. 142. 177. al^{6} ^{acr} Thphyl^{a}. Item 4. 16. 23. 37. 38. 46. 56. 66** 93. 100. al^{2} ^{acr} Chr^{2,429} bis (sed^{432} *εισ την περι τουτ. εξετασιν*) *περι την* ... ς Lu Ti *εισ την περι* cum CKL al plu (31. 137. e^{acr} om *περι*) Thphyl^{b} | *τουτων ζητησιν* (Gb'') cum ℵABCKL 3. 7. 13. 17. 18. 25. 31. 36. 38. 40. 45. 46. 61. 68. 69. 73. 93. 95. 96. 105. 113. 142. 180. al^{3} ^{acr} cat syr^{utr} cop arm aeth Chr^{2,429} ^{com} et^{432} Thphyl^{b} ... ς *τουτου ζητ.* cum HLP al plu Chr^{2,429} ^{txt} Thphyl^{a}. Cf e vg *de huiusmodi quaestione* | *βουλοιτο*: Thphyl^{a} ^{173} *βουλει* | *πορευεσθαι*: ℵ* *κριν-*; c reposuit *πορευ-* | *ιεροσολυμα* cum ℵABCKH 17. 18. 31. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 180. e^{acr} k^{acr} cat vg Thphyl^{b} ... ς *ιερουσαλημ* cum LP al pler Chr Thphyl^{a} | *κακει*: 31. *καικει* | *κρινεσθαι*: L *κριθηναι*

21. *τηρηθηναι*: c 68. 103. *τηρεισθαι* | *τηρεισθαι αυτον*: 13. 68. 137. e^{acr} Thphyl^{a} *αυτ. τηρ.* | *αναπεμψω* (Gb'') cum ℵABCR 13. 31. 40. 61. 105. 137. al^{16} cat Thphyl^{b} ... ς *πεμψω* cum HLP al longe plu Chr^{2,429} Thphyl^{a}. Ex Latinis e *remittam*, vg *mittam*

22. *πρ. τον φηστον* sine *εφη* cum ℵAB 13. am fu ... ς add *εφη* cum CKH LP 61. al pler cat vg^{cle} (*dixit ad Festum*, demid *ad Fest. dix.*) cop syr^{sch} (omissis *πρ. τον φηστ.*) et^{p} arm aeth Chr^{2,429}; item 69. a^{acr} *ειπεν* | *εβουλομην*: e^{acr} *ηβουλ.* | *αυριον* cum ℵAB vg cop ... ς praem o *δε* cum CEHLP 61. al omn^{vid} cat (o *δε φησιν· αυρ.*) syr^{p} (et^{sch} *et Festus ait*) Chr

23. *ελθοντος*: R^{gr} *εισελθ.* (e *veniente*) | *βερνικης* (vg *bernice*): c demid tol *βερονικης* | *ακροατηριον* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ακρωτηριον*, H *ακροτηριον* | *χειλιαρχοις* cum ℵABCR 3. 13. 40. 42. 61. 65. 68. 95* 105. 137. e^{acr} k^{acr} ... ς (Gb^{oo}) praem *τοις* cum HLP al pler cat Chr^{2,429} | *και* (c om, e^{acr} add *τοις*) *ανδρασιν*: R^{gr} add *και* | *τοις κατ* (c *καθ*) *εξοχην* (3. 95* schol^{40} *καθ υπεροχην*) sine *οσοι* cum ℵABC 13. 27. 40. 61. 66** 105. Chr^{2,429} ^{com} et$^{cat\,386}$. Cf et. vg *viris principalibus civitatis*, nec aliter cop arm aeth ... ς (Gb^{o}) add *οσοι* cum EHLP al pler (k^{acr} post *τ. πολεως* pon) cat syrP Chr^{2,429} ^{txt} | *τοις κατ* usque *πολεως*: syrP^{mg} *qui descendissent de prorincia* (ac pergit: *praecepit Festus ut adduceretur Paulus*) | *και κελευσαντος* (ℵ *κε κελεύσαντος*): 61. om *και*

15 Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἰερουσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
22, 22 κέτι. 25 ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα-
23, 29 11 χέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,

---

24. *συνπαροντες* cum ℵAB*CE ... ς Ln *συμπαρ.* cum $\aleph^{2}$HLP al certe pler | *ἅπαν* cum ℵABCE 8. 13. 25. 33. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 180. c^{ser} k^{ser} cat Thphyl^{b} ... ς *παν* cum HLP al pler Chr^{9,436} | *ενετυχον* cum ℵACKLP etc (et. cop) ... BH 25. 40. 105. *ενετυχεν* (item vg syr^{utr}) | *ιεροσολυμοισ*: K^{gr} 40. *ιερουσαλημ* | *βοωντεσ* cum ℵAB 61., item *clamantes* am fu tol ... ς Ti *επιβοωντεσ* cum CKHLP al fere omn Chr^{9,436}, item vg^{cle} demid *acclamantes* | *αυτον ζην* (Gb′) cum ℵA(B) CE 13. 31. 40. 61. 69. $al^{4\,ser}$ cat vg arm Chr$^{9,440\,com}$ Thphyl^{b}; sed ℵ* om *ζην* ... ς Ti *ζην αυτον* cum HLP al pler Chr^{9,436} Thphyl^{a}. Praeterea pro *και ενθαδε* usque *τω κυριω ουκ εχω* (v. 26) $syr^{P\ mg}$ sic: *et hic, ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione. Non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab Augusto. Si autem quis eum accusaturus esset, dicebam, ut seorsum me in Caesaream, ubi custodiebatur. Qui quum venissent clamaverunt ut tolleretur e vita. Quum autem hanc et alteram partem audivissem, comperi quod in nullo reus esset mortis. Quum autem dicerem: Vis iudicari cum iis Hierosolymae? Caesarem appellavit. De quo nihil certum scribere domino meo habeo.* Similiter bohem usque *in Caesaream*; habet enim sic: *petentes ut eum in mortem traderem. Sed in accusatione non potui eum tradere, propter praeceptum quod habemus a Caesare. Si quis autem velit cum eo iudicio contendere* [*sequatur eum*] *Caesaream. Et acclamarunt non oportere* etc

25. *κατελαβομην* (Gb″) cum ℵ^{c}ABCE 8. 17. 40. 61. 68. 73. 105. vg cop syr^{sch} arm ($aeth^{ro}$ deest verbum) ... ς Ti *καταλαβομενοσ* cum ℵ*HLP al pler (sed 69. a^{ser} *λαβομενοσ*) cat syr^{P} $aeth^{PP}$ Chr^{9,437} :: fit dictio elegantior *καταλαβομενοσ* substituto; quod qui substituit, pro ratione testium etiam *και αυτου δε* ex usu Lucae scripsisse putandus est | *αυτον* ante *θανατου* cum ABCE 13. 40. (105. 137. post *πεπραχεναι* pon, c^{ser} *πεπραχεναι αυτον θανατου*, 68. g^{ser} Thphyl^{b} *αυτον αξιον θανατου*) am fu demid tol ... ς post *θανατου* cum HLP al pler cat vg^{cle} Chr^{9,436} ... 61. 73. plane om | *αυτου δε* (Gb′) cum ℵABCE 13. 17. 40. 68. 73. 105. vg cop Thphyl^{b} ... ς *και αυτου δε* cum HLP al pler cat syr^{P} (syr^{sch} arm $aeth^{ro}$ *et cum ipse*, $aeth^{PP}$ om *et*) Chr^{9,436} Thphyl^{a} | *τουτου* ($\aleph^{2}$): ℵ* *του παυλου* | *πεμπειν* sine *αυτον* cum ℵABC 3. 13. 15. 25. 36. 40. 61. 65. 73. 180. cat vg syr^{sch} arm ... ς (Gb^{oo}) add *αυτον* cum KHLP al pler cop syr^{P} Chr Thphyl^{utr}

26. *ασφαλεσ*: C *ασφαλωσ* | *τω κυριω*: 5. 7. 8. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 68. 98^{mg} 105. 180. e^{ser} cat cop arm $aeth^{PP}$ syr^{P} $c.^{a}$ et^{mg} (vide supra) Thphyl^{b} add *μου* | *προηγαγον* cum ℵBCHLP etc ... K^{gr} 16. 17. 68.

ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· 26 ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI.

1 *Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·* 2 *περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι,* 3 *μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε*

---

100. ^{lacer} *προσηγαγον*, A *επηγαγον* | *επι σον* ($\aleph^{a}$): $\aleph^{*}$ om *σου* | *ανακρισεως*: K *κρισεως* | *σχω* cum KRCHLP etc ... AR 61. 137. Thphyl^{b} *εχω* | *τι γραψω* c. NARC 5. 7. 13. 17. 61. 105. syrP (antea *γραψαι*) Thphyl^{b}. Item vg etc *quid scribam*, at nec aliter antea (*quid certum scribam*) ... ς *γραψαι* cum RHLP al pler cat Chr^{9,437}

27. *γαρ*: 31. 40. add *ειναι* | *πεμποντα*: ι. 37. 43. 133. *-ντι* | *μη*: K vg post *και τας κ. α. αιτιας* pon

XXVI. 1. *επιτρεπεται*: L *επιτετρεπται*, 5. 7. 27. 29. 61. 66** 105. 137. al$^{3\,\text{acer}}$ Thphyl^{b} *επιτετραπται* | *περι* (Gb″) cum NACRH 5. 7. 13. 27. 29. 36. 61. 73. 80. 105. 137. 180. c^{acer} cat arm ... ς *υπερ* cum RLP al pler Chr^{9,437}, item vg *pro temet ipso* (contra e *de te ipso*). Praeterea H 5. 7. 27. 29. 105. 137. post *λεγειν* (137. c^{acer} *λαλειν*) pon | *τοτε ο παυλ.* etc: syrP ^{mg} *tunc ipse Paulus confidens et in spiritu sancto consolationem accipiens extendit manum* | *εκτεινας την χειρα* (137. c^{acer} *τας χειρας*) ante *απελογειτο* (13. *απελογησατο*, 36. cat add *ουτως*) cum NARCK 13. 15. 18. 31. 40. 61. 66. 68. 73. 99. 133. 180. 13^{lect} 14^{lect} k^{acer} cat vg syr^{sch} cop arm aeth Thphyl^{b} ... ς Ti post *απελογειτο* cum HLP al longe plu syrP Chr^{9,437} Thphyl^{a}

2. *εγκαλ-* cum NABHLP etc ... CR *εγκαλ-* | *επι σου μελλων σημερ. απολογεισθ.* (68. *-γησασθαι*) cum NARC 13. 17. 31. 40. 61. 66. 68. 73. 105. 5^{lect} cat syr^{sch} arm (*σημερ. απολογ.* et. aeth^{utr}) Thphyl^{b} Ilier opt gen int (cf Sab, *cum apud te sim hodie defendendus*; eadem ex Ilier excerpsit et. Bed^{pp}); item sed *απολογ. σημερ.* RHLP al^{40} vg syrP Chr ^{9,437} Thphyl^{a} (Bed^{pp} ex e: „*Hunc versum alia editio sic transtulit:* Aestimo me ipsum beatum apud te incipiens rationem reddere hodie“) ..... ς (= Gb Sz) *μελλων απολογεισθ. επι σου σημερον* cum minusc mu (similiter cop, sed *σημερ. επι σου*. Libere.)

3. *σε οντα* c. $\aleph^{c}$ c: 31** 40. 73. 105. cat ... ς Lu Ti *οντα σε* c. $\aleph^{c}$ABHRLP al pler Chr^{9,437} | *παντων*: A 17. 25. cop aeth^{utr} om | *κατα ιουδαιους*: AR 68. 12^{lect} d^{acer} f^{acer} *κατα ιουδαιων* | *εθων* (A 15. 27. 105. *εθνων*):

καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. 4 τὴν μὲν
οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ
ἔθνει μου ἔν τε Ἰεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, 5 προ-
22, 3 γινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκρι-
Phil 3, 5
23, 6
24, 14 βεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκίας ἔζησα Φαρισαῖος. 6 καὶ
νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν
ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ
ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 τί ἄπιστον

HLP al plus[15] Thphyl^{b} *ηθων* | *ζητηματων* sine additam cum ℵ*BEH LP al pler vg (*maxime te scientie*) etc ... ℵ^{c}AC 13. 38. 80. 105. syr^{sch} ar^{e} add *επισταμενος*, item 15. 18. 36. 73. 180. (73. 180. *-μενον*) cat post *μαλιστα*, item *ειδως* post *οντα σε* 6. 29. 31*. Cf et. 98^{mg}ℵ ubi adscriptum est *επισταμενος δηλονοτι*. | *δεομαι* sine *σου* cum ℵABE 13. 25. 36. 40. 61. 68. 105. 180. 12^{lect} al^{2} scr cat vg syrP arm aeth^{utr} ... ς (Gb^{00}) add *σου* cum CHLP al pler syr^{sch} cop Chr^{9,437}

4. *την εκ νεοτητος* cum ℵAC^{2}RLP al pler Chr (sed ℵ *την εκ νεοτ.* post *την απ αρχης* pon ... Ti om *την* cum BC*H 3** 31. 56. 95* 98. cat | *εν τε* cum ℵABK^{gr} 40. 12^{lect} cat syr^{sch} ar^{e} ... ς om *τε* cum CHLP 13. 61. al pler vg syrP cop arm aeth Chr | *ισασι* cum ℵABHL ... Ti *ισασιν* cum CKP | *παντες οι* cum ℵAC^{2}HLP al pler cat Chr^{9,437} et^{441} Thphyl^{utr} ... Ti om *οι* cum BC*ℵ 3. 13. 31. 57. 61. 95. 104. 105. 133. 142. d^{scr} k^{scr} Chr^{9,438}

5. *προγινωσκοντες*: C* 10. *προσγιν.* | *με*: 137. c^{scr} arm om | *θελωσι* c. ℵAL ... Ti *θελωσιν* c. BCKHP | *θρησκιας* (item Ln^{ed} min) c. ℵCK ... ς Ln^{ed} mai Ti *θρησκειας* cum ABHLP 61. al certe pler :: cf ad lac 1, 26 et 27. Col 2, 18 et 23. Edidimus ubique *-σκια*, nec aliter Ln^{ed} min

6. *εἰς τους* (Gb′) cum ℵABE 13. 25. 40. 61. 65. 133. d^{scr} („al^{444} ap Gb) ... ς *προς τους* cum CHLP al pler cat Chr :: cf 13, 32 | *ημων* (et. Gb+ Sz) cum ℵABCK 61. al plus[25] cat vg syr^{utr} cop arm (ap Gb, non ap Treg) aeth Chr^{9,438} Thphyl^{b} ... ς Ti om cum HLP al longe plu Thphyl^{a} | *επαγγελ. γενομενης*: 137. c^{scr} Chr^{9,438} *γεν. επαγγ.* | *του θεου*: L 142. om *του* | *κρινομενος*: 61. *-ναμενος*

7. *εκτενεια* cum ABL etc ... Ti *εκτενια* cum ACEHP al[7] ... vg aeth om *εν εκτ.* | *νυκτα*: 13. *-ταν* | *λατρευον*: H 13. 73. *-ευων* | *καταντησαι*: B *-τησειν* | *εγκαλ-* cum ℵABKHLP etc ... C *ενκαλ-* | *υπο* sine *των* cum ℵABCKHLP al longe plu cat arm^{edd} Chr^{9,438} Chron^{442} ... ς (= Gb Sz) *υπο των* cum minusc mu arm^{edd} | *βασιλευ* cum ABCKL 13. 17. 61. 65. 68. 73. 133. 180. vg cop arm Chron^{442} Thphyl^{b} (sed arm ante *υπο* [*των*] *ιουδ.* pon) ... ς *βασιλευ* (Gb^{0}) *αγριππα* (Gb^{00}) idque ante *υπο ιουδαιων* cum HLP al plu syrP Chr^{9,438}. Item sed post *ιουδαιων* 3. 31. 40. 95. 105. 133. 12^{lect} al^{2} scr syr^{sch} aeth ... A 18. 36. cat plane om

8. Edd^{mu} ut Wtst (non Mill) Gb Sz *τί; ἄπιστον*, atque sic E cat (non distinguunt ℵABCHLP 61. etc) | *παρ*: k^{scr} *εν*

κρίνεται παὶ ὑμῶν εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· 10 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ πολλούς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, 13 ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· 14 πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν

9, 3. D, 1 23, 4 ar

D, 3 ar 22, 6 ar

9. *εγω μεν ουν*: B om *μεν* | $\overline{\text{ιυ}}$ (ℵc): ℵ* o^{acr} *του* $\overline{\text{ιυ}}$ | *ναζωραιου*: ℵ ναζορ.

10 ὃ: ℵ *διο* | *εποιησα*: ℵ *εποιησαν* erraso *ν*, item infra *κατηνεγκαν* sine correctione (sed inter utrumque est *κατεκλεισα*) | *και πολλους τε* cum ℵACKI 13. 61., item omisso *και* 68. Thphyl^{b} ... 36. 180. cat *κ. πολλ. δε* ... ς *και πολλους* cum BHLP al pler Chr^{9,438} Thphyl^{a} | *εν φυλακαις* (et. Gb+ Sz) cum ℵABCKIL 13. 31. 40. 61. 105. al plus^{20} cat vg ... ς om *εν* c. HP al plu Chr | *αναιρουμ. τε*: H 21. 99. 105. 137. al$^{2\text{acr}}$ e cop syrP Thphyl^{b} *αναιρ. δε* | *αυτων*: E om

11. *περισσως* (25. 98^{mg} E al$^{3\text{acr}}$ *-σσοτερως*) *τε* (et. Amm$^{\text{cat 201}}$): E^{gr} cop aethP^{pl} *περ. δε* ... B om copulam | *αυτοις*: I *αυτους* (sic)

12. *εν οις* sine *και* cum ℵABCKI 13. 40. 61. 105. al^{10} cat vg cop syrP arm aeth Thphyl^{b} ... ς (Gb^{00}) Ti add *και* cum HLP al pler (73. post *πορευομενος* pon) syr^{sch} Chr^{9,438} Thphyl^{a} | *εισ την* cum ℵBCHILP etc ... AK 38. 69. 99. 137. 177. al^{5} (6 ap Scri) om *την* | *της* cum ℵ*BCH LP al pler Chr^{9,438} Thphyl^{b} ... Ln om cum AKI 17. 40. 68. 73. 137. 180. 17^{lect} (ℵc punctis imposuit sed rursus abstersit) cat Thphyl^{b} | *των αρχιερ.* cum ℵABKI 40. 61. 68. 17^{lect} e^{acr}, item (*cum potestate et permissu principum*) vg syr^{sch} cop arm ... ς Ti *παρα των αρχ.* cum CHLP al pler cat syrP aeth Chr Thphyl^{utr}

13. *ημερας μεσης* (ℵc): ℵ* om *ημ.* | *ειδον* cum ℵBELP etc ... ACH *ιδον* | *βασιλευ*: B* *βασιλευσ* | *λαμπροτητα*: B* *λαμπρ.* | *περιλαμψαν*: 31. 61. 78. *-ψαντα* | *με*: L *μοι*

14. *παντ. τε* (Gb″) cum ℵABKI 13. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 12^{lect} 40^{lect} e^{acr} cat vg syr^{utr} Thphyl^{b} ... ς *παντ. δε* c. CHLP al pler cop Chr^{9,438} Thphyl^{a} | *ημων* cum ℵACHILP etc ... Ln$^{\text{ed min}}$ om cum B d^{acr} | *εισ* (40. 61. e^{acr} *επι*) *την γην*: 137. add *δια τον φοβον εγω μονος*, item syrP ^{mg} (transpositis *εισ την γην* post *δια τ. φοβ.*) *prae timore in terram ego tantum* | *φωνην λεγουσαν προς με* cum ℵABCI 15. 17. 25. 28. 36. 40. 61. 73. 98^{txt} 105. 133. 180. 14^{lect} 17^{lect} cat vg (*loquentem mihi*, ut etiam e *loquentem ad me*, tol *dicentem mihi*) syr^{utr}

λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 15 ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 16 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17 ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ

---

cop aethPP, item E 18. 31. 68. Thphyl^{b} *φωνης λεγουσης πρ. με.* Item H 27. 29. 33. 35. 66** 76. 80. b^{scr} o^{scr} arm *φωνην λαλουσαν πρ. με* (80. *λαλ. μοι*): ita Gb^{r} ... ς Ti *φωνην λαλουσαν προσ με και λεγουσαν* cum LP al longe plu (a^{scr} *φωνης λαλουσης πρ. μ. κ. λεγουσης*) Chr^{9,439} Thphyl^{a} :: locis geminis 9, 4 et 22, 7 *φωνην λεγουσαν αυτω* et *φωνης λεγουσης μοι* legitur; nihilominus plenior scriptura, quam principales testes omnes deserunt, hoc loco ab aliena manu proficisci poterat. Nec enim raro *λαλειν* et *λεγειν* coniuncta leguntur, et Apoc 10, 8 *λαλουσαν μετ εμου και λεγουσαν* tantum non fluctuat | *σαουλ σαουλ*: E l^{scr} *σαυλε σαυλε* (ut pro *σαουλ* ubique *Saule Saule* e vg)

15. *δε*: I* om | *ειπα* cum ABCEH 3. 18. 17. 23. 25. 37. 40. 61. 100. 17^{lect} al^{2scr} Thphyl^{b} ... ς *ειπων* c. HILP al pler cat Chr^{9,439} Thphyl^{a} | *ο δε κυριος* cum HABCHIL 15. 18. 31. 40. 61. 105. 137. al plus^{12} cat vg syr^{sch} (*et dominus noster*) etP cop arm Thphyl^{b} ... ς om *κυριος* cum HP al longe plu aethPP Chr Thphyl^{a} | *ειπεν*: E syr^{sch} cop aethPP add *προσ με* | $\overline{\text{ις}}$: 25. 31. 32. 40. 137. demid syr^{sch} syrP c.* add *ο ναζωραιος* (*Nazarenus*)

16. *και στηθι*: E* om | *προχειρισασθαι*: A *προχειρασθαι* | *σε* (HC): H* *σοι* | *ειδες* (ACH *ιδετα*, non item HBEILP etc) sine additam cum HAG^{2}EH ILP al pler vg cop aethPP etc ... BG^{c}vid 105. 137. 12^{lect} syr^{utr} arm Amb$^{epir\,2,700}$ Aug$^{trin\,13(8,940)}$ add *με*. Sic enim Amb *et testem quibus vidisti me et in quibus visurus es*, Aug *et testem eorum quae a me vides, quibus etiam praeso tibi.*

17. *λαου*: 5. 8. 44. 99. 12^{lect} 17^{lect} syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{b} add *των ιουδαιων* | *και εκ των* cum HABEG^{rl} 13. 25. 40. 61. k^{scr} l^{scr} fu Thphyl^{b} ... ς Ti om *εκ* cum CHLP al longe plu cat e vg Chr^{9,439} Thphyl^{a}; item 16. 23. 37. 56. 100. 105. 180. om *και εκ* | *εισ ουσ εγω* (Gb″) cum HA HCEHILP al longe plu syr^{utr} cop arm aethPP Chr^{9,439} Thphyl^{a} Aug ^{8,940}; item pro *εγω* Thphyl^{b} *νυν εγω*, vg *nunc ego* (fu *ego nunc*) ... ς *εισ ουσ νυν* cum minusc mu ... 65. 67. 133. 12^{lect} c^{scr} e^{scr} cat *εισ ουσ* tantum | *αποστελλω* cum HABELP^{2} al longe plu vg (*mitto*) arm Chr^{9,439}, item C 17. *εξαποστελλω* ... HIP* al plus^{12} demid (*mittam*) cop Thphyl^{a} *αποστελω*, item 5. 7. 18. 29. 31. 35. 36. 61. 68. 73. 105. al. aliq cat Thphyl^{b} *εξαποστελω* | *σε* post *αποστ.* (*εξαπ.*) cum HABCKI al plus^{15} cat vg arm Thphyl^{utr} ... ς ante pon cum HLP al longe plu Chr

8. *αυτων* et. Clem^{278} ... EI tol Aug^{8,941} *τυφλων* | *επιστρεψαι* cum HBCK

ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ
τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς 20, 32
ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. 19 ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ
ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, 20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμα-
σκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰου-
δαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ
τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. 21 ἕνεκα τούτων 21, 27
με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσα-
σθαι. 22 ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέ-
ρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν

IL al plu cat Clem^{372} Thphyl^{b} (e vg *ut convertantur*) ... AH 25. 31. 61. 100. 106. c^{ecr} al plus^{10} Chr^{9,439} Thphyl^{a} Aug^{8,941} (*ut avertantur*) *αποστρεψαι* ... P al^{20} *υποστρεψαι* | *της εξουσιας* cum NABHP al longe plu Clem^{372} Chr Thphyl^{a} ... CEL 36. 40. 68. 69. 105. 106. 137. 189. 12^{lect} a^{acr} c^{ecr} cat Thphyl^{b} *απο της εξου*. (item vg *a tenebris ad lucem et de potestate* etc, e bis *de*) | *εν τ. ηγιασμενοις* et. Clem^{371} ... K add *πασιν* :: cf 20, 32

20. *πρωτον τε* cum NAB 25. 61. ... ς om *τε* cum EHLP al pler cat Chr | *και ιεροσολ.* cum NBHLP al pler Chr^{9,439} Thphyl^{b} ... Ln *και εν ιερ.* (K *ιεροσαλημ*) c. AE 4. 15. 36. 40. 45. 68. 98. 104. k^{acr} cat Thphyl^{a}, item 137. 12^{lect} c^{ecr} K. *τοις εν ιερ.* | *πασαν* sine *εις* cum NAB tol (et „al" ap Ln) ... ς Ti *εις πασαν* cum EHLP al omn^{vid} cat Chr (vg *et in omnem regionem*, am fu *et in omni regione*) | *τε* post *πασαν*: L om | *την χωραν*: K* 96. 142. om *την* | *απηγγελλον* (et. ς^{e} Gb Sz) cum NA BE 61. al sat mu^{vid} cat (Thphyl^{utr} *απηγγελον*), item *adnuntiabam* (et. e) vg cop syr^{utr} cop arm aeth; 105. *κατηγγελλον* (et. *παρηγγελον* et *απηγγειλα* legitur) ... ς (non ς^{e} etc) *απαγγελων* cum HLP al^{20} (qui notati sunt) ... 3. 14. 16. 23. 38. 95. 97. 99. 104. 113. 133. 177. al^{20} fere (9 ap Scr) Chr^{9,439} *απαγγελλω* | *θεον*: 15. 18. 31. 36. 40. 180. al plus^{5} cat arm praem *ζωντα* | *αξια*: E add *τε* (e *digna quoque*)

21. *με* post *τουτων* cum NBHP etc ... A 73. 137. a^{acr} c^{ecr} cop arm post *συλλαβομενοι*, KL 31. 61. 100. al pauc cat Chr^{9,439} Thphyl^{b} post *ιουδαιοι* ... 180. Chron^{442} om | *ιουδαιοι* sine articulo cum K*BL 18. 31. 61. 105. cat Chron^{442} Thphyl^{b} ... ς Ln Ti *οι ιουδ.* cum K^{c}AEHP al pler Chr Thphyl^{a} | N (nec correctum) *συλλαβουμενοι*, E *συνλαβομενοι*, P 33. *συλλαμβανομενοι* | *οντα* cum K* (*οντα με*) et^{c}R 13. 15. 17. 18. 25. 31. 36. 40. 61. 68. 73. 105. 137. 180. c^{ecr} cat vg (*cum essem in templo*, ita et. e) Chron^{442} ... ς Ln Ti om cum ABHLP al longe plu Chr :: supervacaneum ac molestum videbatur | *διαχειρισασθαι* cum K^{c} (*-ρωσασθαι*)BEHLP etc (K* scripturus erat *η*, sed statim se correxit) ... A *-ρησασθ.*

22. *απο* cum NABK 13. 15. 17. 25. 36. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 180. cat (c^{ecr} *υπο*) Chron^{442} Thphyl^{b} ... ς *παρα* cum HLP al pler Chr^{9,439} Thphyl^{a} | *μαρτυρομενος* (Gb″) cum NABHLP al fere^{50} cat Chr Chron

21, 14 ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ
Μωϋσῆς, 23 εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως
νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ
φησίν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περι-
τρέπει. 25 ὁ δὲ Παῦλος· οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε,
ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπί-
σταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος
λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ
ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. 27 πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. 28 ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν

Thphyl^{a} ... ς *μαρτυρουμενος* cum ʁ al sat mu Thphyl^{b} | *μωυσης* cum ʁHLP 1. 2. 13. 31. 38. 47. 61. 69. 98. 99. 100. 101. 103. 106. 113. 137. 177. al^{7} ^{ser} etc ... ς *μωσης* cum ABE al plu. Praeterea cf alibi.

23. *μελλει* (ηε): ʁ*HP 25. 27. 29. 31* 40. 61. etc *μελλειν* | *καταγγελλειν* (ιι 61. *-γγέλειν*, item al): ʁ^{gr} *-γγελλει* | *τω τε* cum ʁABE^{gr}H 13. 40. 61. al^{25} Chr^{9,448} Thphyl^{b} :.. ς om τε cum LP al longe plu cat Chron ^{448} Thphyl^{a}. Nec exprim e vg etc

24. *αυτου απολογουμενου* (H *απολογ. αυτου*): E vg aethPP *λαλουντος αυτου και απολογουμενου* | *φησιν* cum ʁABE 1. 13. 15. 17. 18. 40. 61. 68. 180. k^{scr} cat Thphyl^{utr} ... ς *εφη* cum HLP al pler (sed 64. 137. e^{scr} *ειπε*, 35. *εφωνησε*) | *μαινῃ*: 13. 61. *μαινει* | *γραμματα*: A add *επιστασθε*. Libere Cass$^{\text{297}}$: *insanis Paule, mentemque tuam lectio multa confundit.* Item Ambrst ^{2}cor ^{11,6} - *multae litterae te faciunt excordem* (edd^{vet} *extorrem*).

25. ο *δε παυλος* cum ʁABE 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 180. 40^{lect} d^{scr} cat (omisso *δε*) vg (*Et Paulus*, fu tol *At Paulus*; am *Ait Paulus*) cop arm syr^{sch} (*Dixit ei Paulus*) aethPP Thphyl^{b} ... ς Ti *ο δε* cum HLP al pler syrP Thphyl^{a} | *φησιν* cum ʁAKHLP etc ... E *φησι* | *αλλα* cum ʁAELP 13^{vid} 31. 38. 61. 95. 96. 177. al^{9} ^{scr} cat Chr ^{9,440} ... ς *αλλ* cum BH al plu

26. *προς ον και*: B 25. om *και*, nec exprim cop arm | *λαλω*: 13. *λεγω* ; *τι* (73. ante *αυτον* pon): B 36. 69. 137. 180. a^{scr} cat om, item 105. substituto *εγω* | *ου πειθ. ουθεν* cum ʁB; item 61. *ουθεν πειθομαι* ... ς *ου πειθ. ουδεν* cum HLP al pler Chr; Item 2** 16. 29. 45. 46. 66** 69. 80. 106. al^{5} ^{scr} *πειθομ. ουδεν*, 3. 31. 105. 180. cat *ουδεν πειθομαι* ... Ln *ου πειθομαι* cum ʁ^{c}AK 13. 32. 40. 42. 57** 68. 73. Sic vg: *nihil horum arbitror* (o *aliquid orum non coniicior*), similiter arm etc | *ου γαρ*: ʁ* e *ουδεν γαρ* ... ʁ^{gr}^{2} 15. 18. 31. 32. 36. 40. 42. 57** 68. 105. 180. cat *ουδε γαρ* | *εστιν* cum ʁABE al longe plu Chr ^{9,440} ... HLP al fere^{25} om (31. 40. post *γωνια*, 42. 57. 69. a^{scr} post *τουτο* pon)

27. *βασιλευ*: B *-λευσ*. Cf ad v. 13 (aliter v. 19)

28. *πρ. τον παυλον* sine additam cum ʁAB 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105.

Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 *ὁ δὲ Παῦλος· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.* 30 *ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς,* 31 *καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν* 23, 9. 29 25, 25 *θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.* 32 *Ἀγρίπ-*

137. vg (exc tol qui add *ait*) ... ς (Gb^{00}) add *εφη* cum ΕΗLΡ al pler (46. *ειπεν*) cat tol syr^{utr} cop arm aeth^{PP} (sed interpretes varie transpon) Chr | *πειθεισ* cum ΝΒΕΗLΡ etc ... Α *πειθη* | *χριστιανον*: ℵ* *χρηστ-*, Β* (ut solet) *χρειστ-* | *ποιησαι* cum ΝΑΒ 13. 17. 40. 61. syr^{P} ^{mg} cop (*mihi persuades facere me*) (aeth^{PP} *introire facis*). Cf et. Cass^{207} *respondit quod cum celeritate vellet facere christianum* ... ς Ti *γενεσθαι* cum ΕΗLΡ al pler cat vg (*suades me christianum fieri*, item e) syr^{sch} et^{P} ^{txt} Cyr$^{hr\,279}$ Chr^{9,440} *γενεσθαι* (:: similiter Thdrt ^{5,928} *παρ ολιγον με πειθεισ ομοουσιαστην γενεσθαι*) :: *ποιησαι* nequit emendatori aut librario tribui (inepta coniectura est qua ponitur pro *πειθεισ - γενεσθαι* scholii loco *ποιηση* adscriptum esse); *γενεσθαι* vero versus is qui sequitur suppeditabat. Fuit etiam qui scripturam cum *ποιησαι* substituto *πειθη* pro *πειθεισ* corrigeret. Videtur autem scriptura quam probavimus ita explicanda, ut *ποιησαι* eodem quo *ωστε ποιησαι* sensu accipiatur. Nec aliter Cassiodorus expliculsse videtur.

29. ο *δε παυλοσ* sine additam cum ΝΑΒ 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105. 137. vg syr^{P} ... ς (Gb^{00}) add *ειπεν* cum ΗLΡ al pler (sed 15. 18. 33. 36. 76. 177. 180. cat *εφη*) syr^{sch} cop arm aeth Chr | *ευξαμην* (Ρ ^{fscr} *ηυξ.*) cum ℵ*ΗLΡ 1. 56. 61. c^{escr} f^{scr} l^{scr} (et al haud dubie) ... ς Ln Ti *ευξαιμην* cum ℵ^{c}ΑΒ al pl Chr | *αν*: 13. om | *μεγαλω* cum ΝΑΒ 5. 13. 40. 61. 105. k^{scr} vg syr^{utr} (et^{P} mg graece) cop arm^{sb} (non item^{treg}) ... ς *πολλω* cum ΗLΡ al pler cat (aeth^{PP} ut^{vid}) Chr^{9,440} | *καγω* cum ΝΑΗLΡ etc ... Β 105. c^{escr} *και εγω*

30. *ανεστη τε* (13. 14* 17. 40. 105. c^{escr} cop syr^{P} Chr *δε*) cum ΝΑΒ 36. 61. 68. 73. 103. 142. 180. vg syr^{sch} arm aeth^{PP} ar^{e}, item 13. 14* 17. 40. 105. c^{escr} cop syr^{P} Chr^{9,447}, item 81. *και ανεστη* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb″) *και ταυτα ειποντοσ αυτου ανεστη* cum ΗLΡ al pler cat syr^{P} c.* Thphyl^{utr} (137. om *αυτου*, cat Thphyl^{b} add *τε*) | *συνκαθημενοι* cum ΝΑΒ* ... ς Ln Ti *συγκ-* cum Β^{2}ΗLΡ etc | *αυτοισ*: 13. *αυτω*

31. *οτι*: 31. 38. om | *θανατου η δεσμ. αξιον* cum ΝΒ 13. 31. 40. 61. 105. k^{scr} vg (exc tol) ... Α c^{escr} cat cop *αξιον θαν. η δεσμων* ... ς Ti *θαν. αξι. η δεσμ.* cum ΗLΡ al pler tol arm Chr^{9,447} | *τι* cum ΝΑ 13. 31. 40. 61. 68. k^{scr} vg (*nihil morte aut vinculis dignum quid*: am tol *vinculorum*; demid om *quid*, tol *aliquid*; tol *dignum* transpon ante *aut*). Similiter cop (*non fecit opus aliquod homo hic dignum morte aut vinculis*) ... ς Ln Ti om cum ΒΗLΡ al pler Chr Thphyl^{utr}

πασι δὲ τῷ θήσειν ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

XXVII.

26, 12 1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. 2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυτ-
19, 29 20, 4 Col 4, 10 τηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν,

---

32. ἐδυνατο cum ℵAB²HLP al plu (61. αὐδυνατ.) Chr^{9,447} Thphyl^{a} ... Ln ἠδυνατο cum B^{2} 31. 57. 95. 104. 105. 137. 180. al^{3} ^{sec} cat Thphyl^{b} | ἐπεκέκλητο cum ℵBHP 61 al plu cat Chr ... Ln Tl ἐπικέκλητο cum A^{1}. (-κλειτο) 1. 4. 40. 64. 68. 97. 98^{mg} 103. 105. 106. 180. Thphyl^{utr}

XXVII. 1. ὡς δὲ etc (97. praem και ουτως εκρινεν αυτον ο ηγεμων αναπεμπεσθαι καισαρι, item 64. και ουτως εκρινεν ο ηγεμων αναπεμψαι καισαρι): syr^{sch} ar^{e}: *Et praecepit de eo Festus ut mitteretur ad Caesarem in Italiam, ac tradidit Paulum et vinctos alios cum eo viro cuidam centurioni ex cohorte Augusta, cuius nomen erat Iulius.* Item syr$^{p\ mg}$: *Sic igitur iudicavit praeses mittere eum ad Caesarem, quum die postero vocasset centurionem quendam cuius nomen Iulianus, ex cohorte Augusta, tradidit ei Paulum cum et (συν τε) caeteris vinctis.* | ὡς δὲ ἐκρίθη usque ἑκατονταρχῃ: vg *ut autem iudicatum est eum navigare in Italiam, et tradi Paulum cum reliquis custodiis centurioni*; Beda vero^{154}: „consequentius legitur in Graeco: *Ut autem iudicatum est navigare nos in Italiam, tradiderunt Paulum et quosdam alios vinctos centurioni.*“ | ἡμας: P 6. 31. 33. τους περι τον παυλον, item lectionaria pler. Praeterea cf vg | παρεδιδουν: A 6. 8. 40. 69. a^{sec} demid (*tradidit*) syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{a} παρεδιδου, aethPP *traditus est* etc | ετερους: L post δεσμωτ. pon ... 61^{e} 137. c^{sec} syr^{p} om | ἑκατονταρχῃ: 137. c$^{sec\ e}$ al^{3} cat Thphyl^{a} -ρχω | κ^{e} ιουλιω (^{e} om) ονοματι ιουλιω | σπειρης: 37. 39. 56. 66. 100. al^{5} ^{sec} Chr^{9,447} σπειρασ

2. πλοιω: 137. c^{sec} εν πλοιω | αδραμυττηνω cum ℵB^{2}HP 31. 40. 61. al pler cat, L 98. al Thphyl^{b} -μυττινω, item 98. al^{5} ^{sec} al Chr^{9,447} αδραμυτηνω ... A^{11e} 16. αδραμυντηνω, 13. 68. αδραμυντινω. Similiter cop arm αδραμυντεντσσ. Cf vg (et. am fu tol) *adrumetinam* (*hadr-*, et edd aliq *-mentinam*) demid *adrumitenam*. Praeterea min^{20} αγραμ- | μελλοντι (Gb″) cum ℵAB 13. 14^{e} 15. 18. 40. 60. 68. 69. 137. al plus^{20} cat am (contra est Le^{brug}) syr^{utr} cop arm aethPP ar^{e}; 105. al plus^{5} μελλοντα, al paue μελλοντσσ ... ς μελλοντεσ c. HLP al plu vg (et. fu demid tol) Chr | πλειν: 137. c^{sec} πλεειν | εισ τουσ cum ℵAB 13. 25. 40. 61. 68. 69. 73. 105. a^{sec} arm (cop) Thphyl^{b}. Cf vg *circa Asiae loca*, item syr^{utr} ... 5. 6. 15. 36. 37. 180. 12^{lect} c^{sec} cat επι τουσ ...

ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· 3 τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. 4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρρα

ς Ti om *εισ* cum HLP al plu Chr^{9,447} Thphyl^{a} | *οντοσ συν*: 13. teste Treg *οντεσ συνοντοσ* | *αριστ αρχου* (ΝC): ℵ* *-ρχυσ* | *θεσσαλονικεωσ* (ℵ *θεσα-*): 137. c^{ecr} *θεσσαλονικεων δε αριστ αρχοσ και σεκουνδοσ* (sic), syrP *ex Thessalonicensibus autem Aristarchus et Secundus* :: cf 20, 4

3. *τη τε* cum ℵ*ABHP etc ... NCL 25. 31. 40. 61. k^{ecr} vg cop Chr^{9,447} *τη δε* | *σιδωνα* (B* *σειδ-*): ℵ* *σιδονα* | *ιουλιοσ*: A *ιουλιανοσ* (:: cf syrP^{mg} ad v. 1) | *τουσ φιλουσ* cum ℵABHLP etc ... ς (et. ς^{e} 1624. 1633. 1656. 1678 et Millii, non item Wtst Gb Sz) om *τουσ* cum minusc aliq? per errorem? | *πορευθεντι* cum ℵAB 5. 7. 13. 15. 36. 61. 68. 105. cat Thphyl^{b} ... ς Ti *πορευθεντα* cum HLP al pler Chr^{9,448} Thphyl^{a}

4. *εἶναι*: 3. 68. o^{ecr} Thphyl^{b} post *εναντιουσ*, 31. ante *τουσ ανεμ.*

5. *την κιλικιαν*: 105. 137. a^{ecr} om *την* | *και παμφυλιαν*: aethPP om | *διαπλευσαντεσ* (ℵ *πλευσαντεσ*, k^{ecr} *διαστρεψαντ.*): 137. c^{ecr} syrR$^{c.*}$ add *δι ημερων δεκαπεντε* | *κατηλθαμεν* cum ℵA ... ς Lu *κατηλθομεν* cum BHLP al plu Chr^{9,448} ... 25. vg (*venimus*) *ηλθαμεν* ... 14. 38. 57. 42. 57. al^{15} *κατηχθημεν* | *μυρρα* cum B (et syrP^{mg} gr *μυρραν*, item *Myrra* Hier$^{8,102\ vallars}$. Cf et. sah ad 21, 1). Item ς Ti *μυρα* cum LP al pler (61. *μύραν*, ad quod ℵ *μυρων* accedere videtur) cat Euthal^{427} (*μύραν* ex$^{edd^2}$ et *μύρναν* ex$^{ed^{60.}}$) Chr^{9,448} Thphyl^{utr}; item arm^{ed} *σμυρα* (satis corrupte syrr). Cf et. „nominum Hebr. quae in actis habentur interpretationem“ in Anecdotis sacr. et prof. meis p. 126 ubi *μυρά* legitur et redditur *πικρότης*. ..... ℵA vg (et. Cass^{308} Bed^{154}) cop arm^{mg} (in edd Amst. et Const.) *λυστραν* (A *λυστρα*). Item edd ap Hier de locis Hebr^{8,765} „*Smyrnam* (cod *Smiram*) *Lyciae, pro quo aliqui codd. habent:* venimus in Lystram quae est in Cilicia.“ ..... 31. Bed^{154} ex Gr (ita igitur E qui perilt habuerat) Hier (l. l.) *σμυρναν*. De quo Bed^{154} sic: „*Pro Lystra in Graeco*“ (i. e. E) „*Smyrna positum est, pro quo Hieronym. in libro Hebraeorum nominum Myrrham* (sic ed$^{lond\ 1844}$, antea *Myram* edebatur; Hier$^{8,102\ vallars}$ *Myrra*) *ponit. Quod idcirco reor in quibusdam codicibus ita reperiri, quia μύρρα* (antea edebatur *μύρα*) *Graece Smyrna* (ita ed^{lond}, sed videtur potius *myrrha Graece σμύρνα* scribendum esse) *appellatur. Denique in psalmo ubi canimus:* Myrrha et gutta et casia, *in Graeco ita scriptum est:* Smyrna et stacte et casia.“ Ceterum cf Steph. Thes. V, 1276: „*Μύρα, ασ, ἡ* sive *ων, τὰ*. Myra.“ Etc | *τησ λυκιασ* (A *λικιασ*): am *quae est Ciliciae*, demid quae est *pars Ciliciae* (non item fu tol; sed vide supra Hier), item cop *Ciliciae*

τῆσ Λυκίασ. 6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχησ πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰσ τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶσ εἰσ αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖσ δὲ ἡμέραισ βραδυπλοοῦντεσ καὶ μόλισ γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντοσ ἡμᾶσ τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, 8 μόλισ τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰσ τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺσ Λιμένασ, ᾧ ἐγγὺσ πόλισ ἦν Λασαία. 9 ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντοσ ἤδη ἐπισφαλοῦσ τοῦ πλοὸσ διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλοσ 10 λέγων αὐτοῖσ· ἄνδρεσ, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεωσ καὶ πολλῆσ ζημίασ οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν

---

6. κακει cum ℵBHLP 61. al pler Chr^{9,44s} ... A 24. l^{ser} κακειθεν, 15. 25. 31. 36. 40. 180. cat κακειστε, 37. 56. και | εκατονταρχησ cum ℵAB 36. 61. 68. 105. 180. 12^{lect} cat Thphyl^{b} ... ς -αρχοσ cum HLP al pler Chr Thphyl^{a} | αλεξανδρινον (ℵ* 100. -δρειον) cum ℵA(B*)HLP al plu Chr Thphyl^{b} ... ℵ^{2} 69. 105. al plus^{20} Thphyl^{a} αλεξανδρηνον, al^{3} -δρειον. Accentum -δρινὸν confirmant (ℵ^{2})HLP 4. 11. 15. 45. 46. (100.) 106. etc; ς Ln -δρῖνον (ex 13^{lect} affertur -δρῆνον) | την ιταλιαν (aethPP *Antiochiam*): H 38. 47. 93. 180. al$^{6\,ser}$ cat om την | ενεβιβασεν (31. -σαν) cum ℵABHLP 61. etc ... 13. 15. 18. 68. 99. 100. 105. 180. al^{25} cat Chr^{9,44s} Thphyl^{b} ανεβιβ. (et Thphyl^{a} ανεβιβασαμεν) | ημασ εισ αυτο (137. ε. αυτ. ημ.): ℵ* (non item c) add τουτο

7. ικαναισ: 61. εκειναισ | κνιδον: am *Cium* (Bed *Chium*, quod in edlond^{su} male omissum esse, docent ea quae Beda aduotavit: „*Melius legitur* contra Gnidum, *quae est insula contra Asiam*"), tol *Chidum*, demid *Nidum*. Contra fu confirmat vg^{cle} *Gnidum* | κατα σαλμωνην (cop arm σαλαμινη): haec syrP habet c.*

8. τινα: A 133. syr^{sch} ar^{e} aethPP om | πολισ ην cum ℵA 13. 69. a^{ser} (* πο. εστι) ... ς Ln Ti ην πολισ cum BHLP al pler (et. vg *cui iuxta erat civitas Thalassa*) Chr^{9,44s} | λασαια (ℵ* 13^{lect} λασσ-) cum ℵ*HLP al longe plu (e^{ser} λασαιεα, 8^{pe} κολασαια) arm Chr; item Hier^{2,76s} *Lasaea civitas litteraria Cretae insulae iuxta locum qui vocatur Itoni portus, ut ipse Lo exponit, pro qua quidam* etc (vide post); item Ti λασεα cum B 21. 31. 45. 61. 73. cop (λασεα, sed cop etiam φαρισεοσ scribit). Item syrP aethPP (syr^{sch} *Lasiia*, sed λασια et. 15. 36. 105. 180. cat praebent) ... ℵ^{c} λαϊσσα. Idem nomen agnoscere videtur Hier^{2,102}, ubi ex actis affertur *Laissa*. ... Ln αλασσα cum A 40. 96., item syrP ^{mg} *alasa* ... vg (et. am fu demid) et „quidam" ap Hier^{2,76s} („*pro qua quidam corrupte* Thalassa *legunt*) *Thalassa* (tol *Thalassia*, odd ap Ln *Thaslassa*, *Thassala*). In numis inventum est ΘΛ. Ceterum cf Hoeck: Kreta 1,439 sqq.

9. και τ. νηστ. (tol *autumnus*): 1. 95* al^{5} demid (contra Lebrug) om και

10. μετα: 31. μεθ | φορτιου cum ℵABHLP 61. al longe plu cat Chr^{9,44s} Thphyl^{a} ... ς (=Gb Sz) φορτου cum minusc non ita mu (2 sp Scri) Thphyl^{b} | ημων: ℵC^{2} 12^{lect} cop υμων

ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐρακύλων· 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα

---

11. *εκατονταρχης* cum NABHLP 61. al[50] cat Chr[9,148] ... ς (= Gb Sz) *-αρχος* cum minusc mu | *μαλλον επειθετο* cum NAB 13. 31. 40. 61. 68. 103. 105. k[ser] cat vg arm[mss] (non[reg]) Chr[com 9,436] [476] Thphyl[b] ... ς *επειθ. μαλλ.* cum HLP al pler syr[utr] Chr[9,448txt] Thphyl[a] | *υπο παυλου* c. NAB 61. ... ς Ti *υπ. του παυ.* cum HLP al pler cat Chr[bis]

12. *πλειονες* cum NAB 17. 40. 61. 73. 105. ... ς Ti *πλειους* cum HLP al pler cat Chr[9,449] | *εκειθεν* (et. Sz) cum NABL 13. 18. 40. 61. 68. 105. 180. al[25] cat vg cop syr[sch] arm (et. aeth[PP], sed vix aliter poterat reddi) Chr ... ς (= Sz) Ti *καικειθεν* cum HP[s] al longe plu syr[P] Thphyl[utr] | *δυναιντο*: A *δυνανται* | *βλεποντα*: L *-πον* | *και κατα χωρον* (68. 99. al pauc *-ραν*): syr[sch] ar[e]*ĭom*

13. *ἆσσον*: hoc accentu 61. (et alii mu) ... ς[e 1633] Sz *Ἄσσον*, ς (item Chr[ed] Thphyl[ed]) *Ἄσσον* (contra ς[e 1624. 1656. 1678] *ἄσσον*, Gb *ἀσσον*); item vg[cle] fu demid tol *de asson*, am *de asso*, cop *ex asso*. Contra syr[sch] et[P] *navigabamus* (*navigabant* syr[P]) *circa Cretam*

14. *κατ αυτης* cum ABHLP etc: ℵ *κατα ταυτης* | *ανεμος τυφωνικος*: 13. *ανεμ. μεγας τυφ.*, tol *ventus vehemens typhonicus* | *ευρακυλων* cum ℵA B* cop[boett], item sah[griesb] *ευραχηλων*, cop[wl] *ευτραχηλων*, vg (et. Cassiod[208]) *euroaquilo*, arm *ευραχικλων* (aeth[PP] *eurakis et hic ventus vocatur salbiba*) ... ς Ti *ευροκλυδων* (HL *εὐ-*, 61. *εὐ-*) c. HLP (P o *καλ. ευρ.* in mg supplet) al pler (61. *-δω*) syr[sch] (*euroclydon*) syr[P] (*euraclydon*, item syr[P] mg graec *ευρακλυδον*) Chr[9,449]; item B[s] 40. 133. cat *ευρικλυδων* (Gb″), atque sic etiam Etym. M. p[778,21]. Cf et. Bed[90]: „Alia translatio Latine dicit *ventus tempestivus*."

15. *δυναμενου*: B* *δυνομενου* | *επιδοντες*: 137. c[ser] add *τω πλοιω και συστειλαντες τα ιστια*, item syr[P] c.* *flanti et collegimus artemonem* | *ηφερομεθα*: syr[P] *et iuxta id quod contingebat ferebamur*. Praeterea cf Bed[90] „Haec alia translatio manifestius edidit: *et arrepta navi cum non possent occurrere vento, commodata navi flatibus colligere vela coeperunt*." Cf et. Cassiod[209] *tum collectis velis navis per undas coepit efferi*.

16 *υποδραμοντες*: B* 93. 95. *-μουντες*, a[ser] *υπεκδραμοντες* | *κλαυδα*

ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 *ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.* 18 *σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο,* 19 *καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔρριψαν·* 20 *μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ*

---

cum ℵ* 13. 40. 61. 66^{mg} 105. 137. (item A *κλα* abscissis reli litteris) cop syrP et syrP mg graece ar^{e} arm, item 25. c^{scr*} 12^{lect} *κλαυδαν*. Similiter ς Ti *κλαυδην* cum HLP al pler Chr, item Bed^{90} *Claude*. Praeterea cf Ptol^{3,17,11} *νῆσοι δὲ παράκεινται τῇ Κρήτῃ ἥ τε Κλαῦδος νῆσος, ἐν ᾗ πόλις καὶ* etc. Eodem nomine utitur Hierocles Gramm. in Synecdemo pag^{632} in ed. Bonn. 1840 Const. Porphyrog. *ἐπαρχία Κρήτης – – – νῆσος Κλαῦδος* ..... Ln *καυδα* c. ℵ^{c}B vg (sed fu *quae vocatur Caudam*, tol Hier^{3,100} *Cauden*, Cass^{200} *ita ut insulam Gaudem exeuntes*); item syr^{sch} *Kura*, aethPP *Keda* (aeth^{ro} ex νκ *Kauda*). Ad quam formam cf Suidas: *Καυδώ, νῆσος πλησίον Κρήτης.* Similis forma est *Γαῦδος* sive *Γαυδός*, de qua vide Steph. Thes. sub *Καυδώ*. Confirmat etiam Plin. hist. nat. 4, 12 *contra Hierapytnam Chrysa, Gaudos. Eodem tractu Ophiussa* etc | *μολις* (40. *μογις*) post *ισχυσαμεν* cum ℵAB 13. 31. 40. 61. 12^{lect} vg ... ς ante *ισχυ*. cum HLP al pler cat syr^{utr} aethPP cop Chr^{3,449}. Cf huc Bed^{90}: *Tunc transcurrimus insulam quae dicitur Claude.* Plura in ed. Lond. Gilesiana non adscribuntur, sed ap Sabat. sic pergitur: *quam occupare non potuerunt, sed scaphae missae* (potius *-a -a*) *adiuvare coeperunt navem, praecingentes eam: trahebant autem et anchoras, timentes ne occurrerent in syrtes.*

17. *βοηθειαις* (et. ℵ^{c}): ℵ* *βοηθιαν* ... H 36. 40. 45. 61. 68. 96. c^{scr} 12^{lect} cat *βοηθειασ* (ex errore sic c^{ed}) | *συρτιν* cum ℵABC 61. etc ... HLP al plu (9 apud Scrl) syrP mg graec Thphyl^{utr} *συρτην* (am *syrtem*, vg^{cle} fu etc *syrtim*), 105. *συρταν* | *εκπεσωσιν*: ℵ* *εκπλεσωσιν* (littera *λ* puncto notata) | *χαλασαντεσ*: P* arm *και χαλ.* | *το* (ℵ* om) *σκευοσ*: 32^{mg} 37. 56. 66^{mg} Chr^{3,449} *τα ιστια*, 98^{mg} syr^{sch} ar^{e} *το ιστιον* (*velum*). Item s *depositis velis*, Bed^{91} ex „alia translatione" *laxantes antennas* | *εφεροντο*: 15. 18. 20. 36. cat syr^{sch} cop ar^{e} *εφερομεθα*

18. *δε* cum ℵBCHLP al fere omn cat vg etc (cop^{boett}, libere cop^{wl}) ... A 25. s syr^{sch} (libere syrP) aethPP *τε* (atque sic Ln$^{ed\ min}$)

19. *την σκευην*: vg reddit *armamenta*, s *armaturam* | *ερριψαν* (ℵ 12^{lect}, B* *ερειψ.*, AB^{2}C etc *ερριψ.*, ut Gb″) cum ℵAB^{c}et^{2}C 5. 8. 13. 15. 18. 27. 36. 40. 61. 66** 68. 73. 96. 105. 180. 12^{lect} al$^{3\ scr}$ cat s vg arm ... ς Ti *ερριψαμεν* cum HLP al longe plu syr^{utr} cop aethPP Chr^{3,449}. Praeterea s (et cdd^{lat} ap Wtst) syrP c.* add *in mare*

20. *ουκ ολιγου* et. ℵBC etc ... A *ουχ ολιγ.* | *πλειονασ* (et. ℵ^{c}): ℵ* 40. 96. 101. 177. al$^{2\ scr}$ *πλειουσ* | *λοιπον*: B om | *ελπισ πασα* cum AB 13. 31. 40. 61. 105. k^{scr} s vg ... ς *πασα ελπ.* cum ℵCHP al pler cat Chr^{3,449}, item L 43. 96. 100. 101. 106. a^{scr} *πασα η ελπ.*

σώζεσθαι ἡμᾶς. 21 πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε στα- 21
θεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ᾦ ἄνδρες, πειθαρ-
χήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν
ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυ-
μεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου.
23 παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ 23, 11
λατρεύω, ἄγγελος 24 λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ 12, 9
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέον-
τας μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ
ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰς νῆσον δέ 28, 1
τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-

21. *πολλης τε* cum ℵABC 13. 36. 40. 61. 81. 105. 137. c^{ser} s vg syr^{sch} arm aethPP Thphyl^{b} ... ς *πολλ. δε* cum HLP al pler cat cop syrP Chr^{2,449} | *ασιτιας* et. ℵACP etc ... 𝔑HL 100. 101. *ασιτειας* | *τοτε* (aethPP *ει*): A 21. om | *ο παυλος*: 99. 104. arm ante *σταθεις*, 3. post *εν μεσ. αυτων* pon (cop ap Wtst om, sed cop^{wl} habet) | A *εμεσω* | *αυτων*: 137. c^{ser} *ημων* (exeunte v. 20. 13^{lect} 14^{lect} *αυτους* pro *ημας*, sed 14^{lect} in mg habet: *γρ. και ημας*) | *αναγεσθαι*: 137. *αναγαγεσθ.* | *απο της*: H d^{ser} om *της*

22. *ευθυμειν*: 13. *–νειν* | *ουδεμια* (ℵ* 80. ante *ψυχης* pon): 7. 11. 15. 18. 27. 29. 31. 36. 66** 105. al^{3} ^{ser} al pauc cat s vg *ουδεμιας*

23. *ταυτη* (ℵ* *τηδε*) *τη νυκτι* (Gb″) cum ℵABCHLP al plus^{40} cat s vg arm Chr^{2,449} Thphyl^{a} (b om *ταυτη*) ... ς *τη νυκτ. ταυτ.* cum minusc plu | *του θεου*: 4. 61. 97. *τ. κυριου* | *ειμι εγω* cum ℵAC^{2} 40. 68. 12^{lect} (73. *εγω* transp post *λατρ.*, cat sic: *του θεου, ου εγω λατρευω*) vg arm cop (*cuius ego sum ipse*) ... ς Ti om *εγω* cum BC*HLP 31. 61. al pler s (nec exprim syr^{utr}, item anceps aethPP) Chr^{2,449} | *αγγελος* post *λατρευω* cum ℵABC 31. 40. 68. 105. 137. 180. cat ... ς ante *του θεου* cum HLP al pler s vg (item reli) Chr

24. *σε δει*: 13. *δει σε*

25. *διο ευθ.*: L *δι ευθ.* | *τω θεω* (demid add *meo*): 40. om

26. *δει ημας* (12^{lect} cat *υμας*): B *ημας δει*

27. *τεσσαρεσκαιδεκ.*: 61. *τεσσαρασκαιδεκ.*, item v. 33. *τεσσαρασκαιδεκατην* ... B^{2} *τεσσαρεσκαιδεκ.* et hoc versu et v. 33 | *εγενετο* cum ℵB CHLP al fere omn cat Chr^{2,450} ... Lned min Ti *επεγενετο* cum A 61. 68. vg (*supervenit*) :: eleganter ac significantius dictum | *ημων*: 13. om | *προσαγειν* cum BCACHLP al pler (40. *προσαγαγειν*) cat Chr^{2,450} Thphyl^{a} ... ℵ* *προαγαγειν*, 25. al^{2} ^{ser} Thphyl^{b} *προαγειν* ... B* *προσαχειν*, B^{2} *προσαϊσχειν* (atque sic Lned min), 137. c^{ser} *προσεγγιζειν*. Cf vg *apparere sibi aliquam regionem*, sah *quod appropinquaverimus alicui regioni*, syr^{sch} etP cop *quod ad terram* (syrP add *aliquam*) *appropinquarent*

ἄγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. 28 *καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε·* 29 *φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.* 30 *τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῴρης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν,* 31 *εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.* 32 *τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.* 33 *Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τρο-*

---

28. *και* pri (et. $\aleph^c$): $\aleph^*$ *οιτινες* | *οργυιας* cum ℵABCLP etc ... H (H^3 ap Treg) 13. 61. b^{ser*} (o^{ser} pri tantum loco) *οργυας* bis | *εικοσι*: demid *triginta* | *και παλιν βολισαντες* (syr^{sch} pro *βραχυ δε* usq *βολισαντ. et iterum paullulum navigaverunt et*): 24. 67. $al^{2\,ser}$ vg (*et pusillum inde separati invenerunt*) om | *ευρον* sec loco: c^* *ευρομεν*

29. *τε* cum ABHLP al pler syr^{sch} $Chr^{9,450}$ $Thphyl^b$ ... ℵC 13. 61. 12^{lect} c^{ser} vg cop syr^P $Thphyl^a$ *δε* | *μηπου* cum ℵBC 13. 25. 40. 61. 73. 105. c^{ser} $Thphyl^a$ (sed *που* in ℵ suppl sive ipse* sive^a; 3. 95* nil nisi *μη*) ... Ln *μηπω* cum A ... ς *μηπως* cum HLP al pler cat Chr. Etiam cop *μηπως*, sah *μηποτε* | *κατα* cum ℵABC 13. 25. 40. 61. 68. 105. c^{ser} $Thphyl^a$ ... ς *εις* cum HLP al pler cat $Chr^{9,450}$. Item *ne in aspera loca incidcremus* vg | *εκπεσωμεν* (ℵ *εμπ.*) cum ℵABCHLP al plus^{qu} cat vg syr^{utr} cop ar^e Chr ... ς (= Gb Sz) *εκπεσωσιν* cum 61. al sat mu sah arm $aeth^{PP}$ $Thphyl^{utr}$ | *τεσσαρας* ut ABCHLP etc ... ℵ *τεσσαρες* (nullus *τεσσερας*) ... 4^e 18. 25. 36. 56. 66^* om | *ευχοντο* cum $ℵ^*$CH 1. 3. 13^{lect} cat $Chr^{9,450}$ ... ς Ln *ηυχοντο* cum ℵAB^2LP al pler $Chr^{9,457}$ (sed $post^{450}$) $Thphyl^{utr}$ (40. *ηυξαντο*)

30. *φυγειν* cum ℵBCHLP etc ... A 96. 137. 142. $8P^e$ c^{ser} *εκφυγειν* | *προφασει*: 137. om | *πρωρης* ($ℵ^*$ *πλωρ.*) cum $ℵ^*$$et^c$A 13. d^{ser} ... ς Ti *πρωρας* cum BCHLP al pler cat $Chr^{9,450}$ | *αγκυρας* ante *μελλοντων* cum ABC 13. 31. 40. 61. 12^{lect} cat ... ς post *μελλ.* cum ℵHLP al pler am demid tol (hi^3 *quasi a prora inciperent anchoras extendere*; fu vg^{cle} *quasi incip. a prora anch. ext.*) Chr

31. *ειπεν*: 61. add *δε* | *εκατονταρχη*: 133. 177* c^{ser} k^{ser} (et haud dubie al) -*ρχω* | *μεινωσιν εν τω πλοιω* cum $ℵ^c$ABCHLP al pler sah cop arm $aeth^{PP}$ $Chr^{9,450}$ $Thphyl^b$ ... $ℵ^*$ 38. 113. 137. 12^{lect} c^{ser} h^{ser} vg syr^{utr} $Thphyl^a$ *εν τω πλοι. μεινωσιν*

32. *απεκοψαν* ante *οι στρατιωτ.* cum ℵABC 13. 31. 40. 68. 137. 12^{lect} c^{ser} vg syr^{utr} $Thphyl^a$ ... ς post *οι στρατ.* cum HLP al pler sah cop arm $Chr^{9,450}$ $Thphyl^b$ ... 61. om *οι στρατ.*

33. *εμελλεν* c. ℵAH al longe plu (ut vdtr; differunt duo tantum ap Scri, tres et lectt duo ap Matthaei, tres ap Wtst) $Chr^{9,450}$ $Thphyl^b$ ... Ln

φῆσ λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες 27
ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
μεταλαβεῖν τροφῆσ· τοῦτο γὰρ πρὸσ τῆσ ὑμετέρασ σωτηρίασ ὑπάρ- 1 Sam 14, 45
χει· οὐδενὸσ γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆσ κεφαλῆσ ἀπολεῖται. 35 εἰπασ Lc 21, 18
δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων
καὶ κλάσασ ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντεσ καὶ

Ti ημελλ. cum BCLP 13. 61. al[15] cat Thphyl[a] :: cf. ad Lc 9, 31; at non videbatur εμελλ. a Lc omnino arcendum, quum dominetur ημελλ. Similiter enim in edd substitnitur ημελλ. ubi εμελλ. ipse scriptor dedisse censendus est, ut Io 4, 47. 6, 6 et 71. | ημερα (Chr[9,450] Thphyl[b] -ραν) ante εμελλ. (ημελλ.) cum NABC 13. 40. 61. cat vg ... ς Ti post επ. (ημ.) cum HLP al pler syr[utr] arm Chr Thphyl[utr] | γινεσθαι (31. γιγν.): 68. al[3ecr] Thphyl[utr] γενεσθ. | τεσσαρεσκαιδεκατην: B[3] et 61. ut v. 27, item H τεσσαρισκαιδ. | προσδοκωντεσ ασιτοι διατελειτε: 15. 36. 180. cat επιτελειτε προσδοκωντεσ και ασιτοι διαμενητε | μηθεν cum NAB (N[c] δ pro θ substituerat, sed restituit θ) ... ς μηδεν cum CHLP al omn[vid] (sed et. μηδενοσ legitur) cat Chr | προσλαβομενοι cum NBCHLP[2] (P[c] προσλαμβομενοι) al pler cat Chr ... Ln προσλαμβανομενοι cum A 40. 12[lect]

34. διο: B add και | μεταλαβειν cum NABC al plus[25] cat Chr[9,450] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') προσλαβειν cum HLP al longe plu Thphyl[a] | τροφησ (N[c]): N[c] τι τροφησ, 137. c[3ecr] (syrP) Thphyl[a] τινοσ τροφησ (item v. 33. 5. 8. τινοσ τροφησ) | προσ τησ etc: B 100[schol] 101. προ τησ etc ... 18. 36. 68. 180. cat προσ την υμετεραν σωτηριαν | υμετερασ cum NBCH 61. al longe plu cat vg syr[sch] sah cop arm aethPP Chr Thphyl[a] ... ALP 33. 38. 42. 45. 47. 57. 96. a[3ecr] al pauc syrP Thphyl[b] ημετερασ | υπαρχει: 13. add νυν | ουδενοσ cum NBCHLP rell omn cat Chr ... Ln ουθενοσ cum A | απο τησ cum ABC 13. 25. 36. 40. 61. 81. 137. 180. cat ... ς εκ τησ cum NHLP al pler Thphyl[utr]; item de (quod saepe pro εκ ponitur) vg ... Chr[9,450] τησ :: cf Lc 21, 18 ubi θριξ εκ τησ κεφ. υμ. ου μη απολητα non fluctuat | απολειται cum NABC 13. 15. 17. 18. 31. 33. 36. 40. 61. 68 (-λητα) 180. cat vg syr[sch] cop arm aethPP ar[e] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') πεσειται c. HLP al pler sah syrP Chr[9,450] (:: cf 1 Sam 14, 45 ζῇ κύριοσ εἰ πεσεῖται τριχὸσ τῆσ κεφ. αὐτοῦ, item 2 Sam 14, 11. 1 Regg 1, 52)

35. ειπασ cum NABC 24. ... ς ειπων cum HLP 61. al pler cat Baseth[276] Chr[9,450] | και λαβων: vg (*et cum haec dixisset, sumens panem gratias egit*) arm λαβων, 40. ελαβεν | ευχαριστησεν cum ABCHL al pler cat Chr ... P 31. 61. 96. 99. 104. 106. 137. 12[lect] l[ser] Bas[eth 276] ηυχαριστησεν ... N 19[c] ευχαριστησασ, 40. και ευχαρισησασ, k[ser] ευχαριστησασ τε (ut vdtr) | εσθιειν: 137. sah syrP c.[a] add επιδιδουσ (*et dedit*) και ημιν

36. παντεσ (N[c]): N[c] απαντεσ ... 32. 57. om | προσελαβοντο: A 40. προσελαβον ... N μεταλαβαν, 68. Thphyl[b] μετελαβον ... 137. μετελαμβανον, c[3ecr] προσελαμβανον

αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατανόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα

---

37. ημεθα cum ℵAB 40. 61. ... ς ημεν cum CHLP al pler cat Chr^{9,450} | αι πασαι ψυχαι cum ℵBCHLP al pler cat Chr^{9,450} ... A 3. 61. k^{ser} πασαι ψυχ., 18. Chr^{9,437} (sed post^{450}) πασαι αι ψυχ., 31. απασαι ψυχαι | εν τω πλοιω post ψυχαι cum ℵABC 18. 31. 40. 61. 68. 105. 137. k^{ser} cat vg cop arm (sah *circiter septuag. sex animae in navi*) Chr^{9,437} (post^{450}) Thphyl^{a} ... ς ante αι πασαι ψυχαι cum HLP al pler syr^{utr} Chr^{9,450} Thphyl^{b} | διακοσιαι (a^{ser} -σιοι) εβδομ. εξ cum ℵCHLP (61. σος) al pler (31. om εξ) vg syr^{utr} arm cop (sed in cdd etiam ρος et ωος legitur) aethPP ... B sah ωσ εβδομ. εξ ... A διακ. εβδ. πεντε ... Epiph^{3,85} ωσ εβδομηκοντα (libere)

38. τροφησ: HLP 3. 4. 21. 31. 42. 95* 96. 99. 101. 104. 106. 126. 177. 12^{lect} al^{3ser} Chr^{9,450} τησ τροφ. | εκβαλλομενοι: L a^{ser} εκβαλομ. | εισ την (ℵ^{c}): ℵ* om την

39. οτε: 38. om | επεγινωσκον: B 25. εγινωσκ. (B εγειν.) | κατενοουν: 31. 96. 142. h^{ser} k^{ser} υπενοουν | εισ ον: A προσ ον | εβουλευοντο cum ℵBC 3. 5. 6. 8. 13. 15. 18. 25. 31. 68. 73. 105. 180. k^{ser} cat vg (*cogitabant*) syr^{utr} cop arm ... A 40. 61. 95. 8Pe aethPP εβουλοντο ... ς Ti εβουλευσαντο cum HLP al longe plu Chr^{9,450} | δυναιντο cum ℵAB 18. 31* 61. al vix mu vg (*si possent*) syrP Thphyl^{utr} ... Gb' Ti δυνατον cum CHLP al plus^{60} cat arm (syr^{sch} *ει δυνατον ειη*) Chr^{9,450} | εξωσαι (vg *eicere*): ℵ*C εκσωσαι, item (*salvare*) cop arm

40. περιελοντεσ (ℵ^{c}): ℵ* προελοντεσ ... vg *cum abstulissent* | ζευκτηριασ: 13. βαντηριασ | αρτεμωνα cum ℵABCH 3. 4. 31** 42. 95. 96** 98** 99. 105. 177. al^{7ser} al aliq (sed B* αρτομωνα) cat ... ς αρτεμονα cum LP al plu Chr^{9,450} | τη πνεουση (A πνευουση): c^{ser} *τη γη προσπνευουση*

41. περιπεσοντεσ: 105. -σοντων | διθαλασσον: tol *vadosum, ubi duo maria conveniebant* | επεκειλαν cum ℵAB*C 13. 40. 61. 73. (25. επεκηλαν, 12^{lect} επεκηλον) ... ς επωκειλαν cum B^{2}LP al pler cat Chr^{9,450}, item H 8Pe επωκιλαν (:: Hesych επεκειλεν explicat per επωκειλεν) | ναυν (180. al^{2ser} ραυ): syrP c.^{a} add *eo ubi syrtis* | πρῷρα: cf v. 30 (πρῴρησ), sed HL 61. πρῴρα ... A πρωτη (vdtr corrector -φα pro -τη substiturus fuisse sed res non absoluta est) | εμεινεν cum ABCLP al pler Chr$^{9,435\,sic}$ ... Ln εμενεν cum AH 38. 113. 98. c^{ser} h^{ser} cat, item

ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. 42 *τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ·* 43 *ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι,* 44 *καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.*

XXVIII.

1 *Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος κα-* 27. 26. 39

---

manebat vg | *πρυμνα*: B* *πριμνα*, item c^{ser} v. 29. *πριμνησ.* | *ελυετο*: ℵ *ελυτο* ... L 31. 137. 12^{loct} 8^{pe} b^{ser} o^{ser} *διελυετο* | *υπο* (et. $ℵ^{c}$, $ℵ^{a}$ 25. k^{ser} *απο*) *τησ βιασ* sine additam cum $ℵ^{*}$AD ... ς add *των κυματων* cum $ℵ^{c}$CHLP al omn^{vid} cat syr^{utr} cop aeth^{pp} $Chr^{9,435\,sic}$; item vg *a vi maris* (arm^{gb} om *τησ βιασ*, ap Treg om *των κυμ.*)

42. *δε* (c^{2}): c^{*} om | *μη τισ*: $ℵ^{c}$ praem *ινα* ... syr^{p} ^{mg} add *ex eis* (syr^{sch} *ne committerent se natatui et effugerent ab eis*) | *εκκολυμβησασ* (ℵ *-λυβησασ*): g^{ser} *εγκολυμβ.*, 8. 95* *κολυμβησασ* | *διαφυγη* cum ℵABCHL (*-γει*)P 61. al plus^{60} cat $Chr^{9,435\,sic}$ ... ς (= Gb Sz) *διαφυγοι* cum 31. k^{ser} al mu

43. *εκατονταρχησ* c. ℵABC 18. 31. 61. 68. 105. 183. d^{ser} cat Thphyl^{b} ... ς *-αρχοσ* cum HLP al pler $Chr^{9,435\,sic}$ Thphyl^{a} | *τον παυλον* post *διασωσαι* cum ℵBCHLP etc ... A 18. 68. 8^{pe} ante *διασω.* pon | *βουληματοσ* (ℵ* *βηματοσ*): 42. 57. a^{ser} f^{ser} *βουλευματοσ* | *τε* cum ℵABHLP etc ... C 13. 40. 61. 96. 105. 137. c^{ser} cop syr^{p} *δε* | *κολυμβαν*: B *εκκολυμβ.* | *απορισαντασ* cum ℵC ... ς Ln Ti *απορριψ.* cum ABHLP etc | *επι την γην* cum ABCHLP etc ... ℵ 137. c^{ser} *επι τησ γησ*

44. *ουσ* bis: 137. *τουσ*, priore loco et. c^{ser} | *επι την γην*: 137. *επι γησ*, Thphyl^{a} *επι τησ γησ*

XXVIII. 1. *διασωθεντεσ*: c^{3mg}L al^{20} fere atque lectionaria et Thphyl^{a} add *οι περι τον* (c^{3} om) *παυλον εκ του πλοοσ*, al pauc tantum *οι περι τον παυλον* (1^{mg} add *βαρβαροι*) | *τοτε*: 15. 27. 36. 76. 180. (hi non ex eis sunt qui add *οι περι* etc) om | *επεγνωμεν* cum ℵABC* 13. 61. 68. 137. 8^{pe} c^{ser*} vg syr^{utr} cop arm aeth^{pp} ar^{e} ... ς *επεγνωσαν* cum c^{3mg} HLP al pler cat $Chr^{9,435\,sic}$ | *μελιτη* cum ℵAB^{3}(et iam^{2} ut^{vid}) CHL (P *μελητη*) al pler syr^{sch} et^{p} txt $Chr^{9,435\,sic}$; item vg^{cle} tol *Melita* ... B* 12^{loct} syr^{p} ^{mg} *graece* arm *μελιτηνη*, am fu demid *Militene*, Hier^{8,108} *Militine* (cdd ap Ln *Miletena*, ap Erasm *Metylene*, notatque Lc^{brug}: „*Non scribas* Mitylene *quadrisyllabum pro trisyllabo* Melita."), cop *Meletine*; aeth^{pp} *Malajat*

λεῖται. 2 οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἅψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδέν

---

2. οι τε cum ABC 13. 20. 40. 41. 61. 68. 105. 12^{lect} c^{ser} syr^{utr} aeth^{pp} Thphyl^{a} ... ς οι δε cum ΝHLP al pler cat vg cop arm Chr$^{9,440\,sic}$ | παρειχαν cum ΝAB ... ς παρειχον cum CHLP 13. 61. al omn^{vid} | τυχουσαν: AH^{a} τοιχ. | ημιν: 31. om | αψαντες cum ΝABC 13. 40. 61. 68. 105. c^{ser} ... ς Ti αναψαντες cum ΗLP al pler cat Chr$^{9,440\,sic\,ter}$ | προσελαβοντο cum Ν^{c}ABCHLP etc ... Ν^{a} 137. c^{ser} προσανελαμβανον (137. προσελαμβ.?). Habet vg (et. am fu domid tol) *reficiebant*, ad quod Bed$^{retr\,155}$: „in Graeco scriptum est *recipiebant nos omnes*. Quod et nos arbitramur primo sic interpretatum esse in Latinum, sed librariorum negligentia mutatum." Nescio an ex his concludendum sit Ε Graece et Latine confirmasse codicis Ν^{a} lectionem. | παντας (13. 12^{lect} vg post ημας pon): A cop Chr$^{9,440\,sic}$ ex^{cod1} om | εφεστωτα: L 13. υφεστωτα | και δια το (Ν^{c}): Ν^{a} 8. 35. 95. 96. 100. vg om δια

3. τι cum Ν (adscripsit ipse^{a}) ABC 13. 25. 40. 61 (τι, ex incuria). 81. 103. 105. vg (et. fu domid tol, non am) Thphyl^{b} ... ς om cum HLP al pler cat am syr^{utr} arm Chr$^{9,440\,sic}$ Thphyl^{a} | επιθεντος: A add του παυλου | απο (Gb′) cum ΝABCHLP 61. al plus^{25} cat Thphyl^{b}, item vg *a calore* ... ς εκ cum minusc plu Chr Thphyl^{a} | εξελθουσα (et. ς Gb Ln) cum ΝABC 61. al sat mu cat Chr$^{9,440\,sic}$ com Thphyl^{b} ... Gb′ Sz Ti διεξελθουσα cum HLP al^{45} Chr*ibidem* txt Thphyl^{a} | καθηψεν cum ΝABHLP 61. al longe plu Thphyl^{utr} ... Gb′ καθηψατο cum C 15. 18. 40. 137. al plus^{20} Chr

4. ειδον (AC ιδον) cum ΝACHLP al omn^{vid} ... Ti ειδαν cum B | κρεμαμενον: L 101. 106. κρεμμαμενον | το θηριον (et. Or^{2,27} κρεμαμενον το θηρ., tol *viperam*): 61. 64. 95. 96. Chr$^{9,441\,sic}$ Thphyl^{a} ante κρεμ. pon ... syr^{sch} ar^{e} om | προς αλληλ. ελεγον cum ΝABC 13. 31. 40. 68. 105. 137. 12^{loct} c^{ser} cat vg syr^{p} (syr^{sch} om προ. αλλ.) Thphyl^{utr} ... ς ελεγ. προ. αλληλ. cum HLP al pler cop arm Chr | εκ της (Ν^{c}): Ν^{a} om της

5. αποτιναξας cum ΝBP 31. a^{scr} al sat mu Thphyl^{a} ... Gb′ Sz Ti αποτιναξαμενος cum AHL 13. 40. 61. 105. al^{40} cat (L c^{ser} al^{8}matth αποτειν-, non item ΝABHP etc) Chr$^{9,441\,sic}$ Amm$^{cat\,69}$ Thphyl^{b} (:: cf Lc 9, 5 Mt 10, 14 Mc 6, 11; item Act 13, 51. 18, 6) | επαθεν: 105. c^{ser} επασχεν | κακον (et. Ν^{c}): c^{ser} πονηρον ... Ν^{a} om

κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο,

---

6. **οι δε**: 13. add *προσελθοντες* | *προσεδοκων*: HL 13. 25. 32. 40. 68. 180. 12^{lect} cat Thphyl^{a} *-κουν* | *μελλειν*: A *-λλων* | *εμπιπρασθαι* cum ℵ* 27. 29. 40. 66** 98^{mg} 105. (primi^{s} *εμπιμπρ.*) ... A 1. 3. 4. 68. o^{ser} *πιπρασθαι* ... ς Ln Ti *πιμπρασθαι* cum ℵ^{c}BHLP al longe plu cat Chr$^{9,441\text{ sic}}$ | *προσδοκωντων* (L 61. al$^{2\text{ ser}}$ *-κοντων*): A 25. *-κουντων*. Spectat huc Lucbrug: „*Non metues* exspectantibus *in* sperantibus." Sed rovera am fu tol *speruntibus* habent. | *θεωρουντων* (ℵ^{c}): ℵ* *-ρωντων* | *μηδεν* cum ℵAHLP etc ... B *μηθεν* ... 105. *ουδεν* | *γινομενον* (31. 40. *γιγνομ.*): 68. 138. 8^{pc} al pauc Thphyl^{b} *γενομενον* | *μεταβαλλομενοι* (et. Ln ex errore de B) cum ℵHL al pler Chr$^{9,441\text{ sic}}$, item *convertentes se* vg ... Ti *μεταβαλομενοι* cum ABP 29. 35. 40. 45. 61. 104. al$^{2\text{ ser}}$ | *ελεγον* cum ℵAHLP etc ... B *ελεγαν* | *αυτον ειναι θεον* cum ℵB 61. 68. vg (*eum esse deum*) Thphyl^{b} ... A *ειναι αυτον θεον*, 13. 31. 38. 56. 69. 105. al$^{2\text{ ser}}$ cat syr^{utr} Thphyl^{a} *αυτον θεον ειναι* ... ς *θεον αυτον ειναι* cum HLP al longe plu arm Chr

7. **ποπλιω**: 5. 7. 25. 61. Synops^{144} *πουπλιω*, item vg (et. fu demid tol) *Publii* (am *Publii*), nec aliter cop etc | *τρεις ημερ.* cum ℵAHLP 61. al pler (13. post *φιλοφρ.*) cat Chr$^{9,441\text{ sic}}$ ... B 31. 40. 138. 137. al$^{2\text{ ser}}$ *ημερ. τρεις* :: cf ad v. 7. Praeterea syr^{sch} etP c.* add *in domo sua*

8. **ποπλιου**: 5. 7. 25. 61. vg cop *πουπλιου* | *δυσεντεριω* cum ℵABHLP 3. 21. 28. 31. 33. 101* 106. ... ς *δυσεντερια* cum 61. al pler cat Chr$^{9,441\text{ sic}}$ Synops^{144} (et. vg *dysenteria*) ... 13. *δυσεντεριοις*, 25. 40. *-ριαις*. Cf Steph. Thes. sub *δυσεντερια*: Moeris^{129} *δυσεντερία θηλυκῶς ἀττικῶς· δυσεντέριον ἑλληνικῶς.* | *προσευξαμενος* (69. a^{ser} *επευξ.*): B* add *ευξαμενος* | *επιθεις*: 15. 31. 99. 105. Thphyl^{b} add *τε*, 69. a^{ser} k^{scr} praem *και*

9. **δε** cum ℵABI 13. 40. 61. 105. al plus^{10} cop syrP (syr^{sch} *οἱ* -) Chr$^{9,441\text{ sic}}$ ... ς *ουν* cum HLP al longe plu cat Thphyl^{utr} | *γενομενου*: L 101. *γινομενου* ... H add *υγιους* | *και οι*: B cop om *και* | *εν τη νησω* ante *εχοντες* cum ℵABI 13. 31. 40. 61. 105. 8^{pc} k^{scr} vg cop Thphyl^{b} (syr^{sch} *qui erant in ea insula infirmi*) ... ς post *εχοντ. ασθενειας* pon cum HLP al pler cat syrP Chr$^{9,441\text{ sic}}$ (*οι εχοντ. ασθενειαν εν τ. νη.*) Thphyl^{a} | *προσηρχοντο*: B *προσηρχον*

10 οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου

---

10. οι: P 73. al[3] om | αναγομενοις: syr[sch] et[P] add *inde* (εκειθεν) | επεθεντο: syr[P] c.* add *in navi* | τα (ita ℵ[c], A 137. τασ): ℵ* om | πρ. τασ χρειασ cum ℵABI 13. 40. 103. 105. 137., item syr[P] *quae ad usus* (vg *quae necessaria erant*) ... ς πρ. την χρειαν cum ℵLP 61. al pler cat Chr[9,441 sic]

11. ανηχθημεν cum ℵABILP etc: ℵ 23. 26. 28. 31. 33. 42. 57. 69. 96. 101. 104. 106. al plus[80] ηχθημεν | αλεξανδρινω: 61. -δρεινω, B[3] 56. 69. 105. al[11] (ac plures) Thphyl[a] -δρηνω. Accentum -νῷ confirmant B[3]L 61. 98. 105. 106. etc; ς Ln -δρίνῳ. Item 27, 6 ℵLB[3] 61. etc -νὸν tuentur, non -δρῖνον. | διοσκουροις: P* (sed ipse* correxit -ου-) 25. 40. al fere -σκοροισ

12. συρακουσασ: B (et* et[3]) συρακουσσασ, A[scr] συρρακ. | επεμειναμεν: syr[sch] et[P] c.* add *ibi* | ημερασ τρεισ cum ℵABILP etc (137. τρ. ημερ.) ... Ln ημεραισ τρισιν cum B (similiter vg *triduo*)

13. περιελθοντεσ (et. ℵ[c], vg *circumlegentes*, syrr *circumeuntes*, cop *exeuntes*): ℵ*B περιελοντεσ (:: 27, 40 αγκυρασ περιελοντεσ. Idem verbum 27, 20. 2 Co 3, 16. Heb 10, 11) | ρηγιον cum ℵAB[3]HP etc ... B*L h[scr*vid] ρηγειον | ποτιολουσ (vg *Puteolis*): A*[vid] ποντιολουσ

14. παρ αυτοισ cum ℵABI 7. 13. 15. 18. 31* 36. 37. 40. 47. 61. 65. 68. 98. 105. 133. 180. 12[lect] d[scr] cat Thphyl[b] ... ς Ti επ αυτοισ cum ℵLP al longe plu Chr[9,441 sic] Thphyl[a] | επιμειναι cum ℵABILP etc (A -μεινα omisso ι) ... ℵ 3. 33.'68. 95* 137. c[scr] syr[P] Thphyl[utr] επιμειναντεσ (et 24. l[scr] μειναντεσ) ... 4. 16. 23. 37. 56. επι (100. επιμειναι επι). Praeterea syr[P] c.* arm[edd] add *apud eos* | εισ (ℵ om) την ρωμην cum ℵBHLP al longe plu cat Chr Thphyl[a] ... Ln om την cum AI 13. 38. 40. 96. 137. 8[pe] al[5 scr] (a b c k o) Thphyl[b] om την. Posuimus ante ηλθ. cum ℵBHLP al pler cat syr[P] arm Chr Thphyl[a] ... Ln post ηλθ. pon cum AI 13. 38. 40. 61. 68. 96. 105. 8[pe] al[3 scr] (b k o) vg s[yr]sch cop | ηλθαμεν cum ℵAB ... ς ηλθομεν cum ℵIP 13. 61. al pler Chr Thphyl[b] ... L Thphyl[a] εισηλθομεν

15. οι αδελφοι: B 96. om οι | τα (100. om, nec expri cop) περι ημων ... vg syr[sch] ar[e] aeth[PP] om | ηλθαν cum ℵBI ... Ln ηλθον cum A 17. 25. 40. 61. 12[lect] 8[pe] ... ς εξηλθον c. HLP al pler cat Chr[9,441 sic]. Libere vg *occurrerunt nobis*. | απαντησιν cum ℵ[c]ABHILP etc ... ℵ* 40. υπαν-

φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπο-

τησιν | ημιν (א* υμιν) cum א(*etc)ABHLP al plu Chr$^{9,442\,sic}$ Thphyl^{b} ... 1 13. 40. 61. 68. al plus^{25} cat Thphyl^{a} (et. arm) ημων | αχρι cum ℵAB 13. 61. ... ς Ln αχρισ cum HILP al pler cat Chr | αππιου: 13. 25. 137. απφιου (א* scripserat π ante αππιου, sed ipse puncto notavit; postea rasum est) | θεω: 16. 28. 37. 56. 80* 100. χριστω | ελαβε cum א*ABL etc ... Ti ελαβεν cum א^{c}HIP etc

16. εισηλθομεν (Ti -αμεν cum A, ℵB rell -ομεν, 1 non liquet) cum א(A)B1 5. 6. 7. 13. 31. 40. 61. 105. 8^{pe} d^{scr}. Ex interpretibus vdtr accedere syr^{sch} arm cop aethPP ar^{e} (et. cdd^{lat} ap Wtst) ... ς ηλθομεν cum LP al pler cat vg (et. am fu demid tol) syrP Chr$^{9,442\,sic}$. Item H ηλθον | εισ την ρωμην cum א*L 68. 137. 12^{lect} 3^{pe} c^{scr} ... ς Ln Ti om την cum א^{c}ABHIP al pler :: articulus omitti solebat, ut testimonia ad v. 14 probant | επετραπη τω παυλω (Gb″) cum ℵAB1 13 (e spatio) 40. 61. 12^{lect} vg syr^{sch} syrP txt cop arm ar^{e} Chr$^{9,442\,sic}$ (et^{txt} et^{com}), nisi quod cop reddit *praeceperunt Paulo*, syr^{sch} aethPP post *et ingressi sumus Romam* pergunt *et permisit centurio Paulo* ... ς ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχη (HLP al^{25} -ρχω), τω δε παυλω επετραπη cum HLP al pler (sed 68. Thphyl^{b} επετραπη δε τω παυλω) cat Thphyl^{utr}, item syrP c.* ο εκατ. παρεδ. τουσ δεσμ. τω στρατοπ. add ante επετρ. τω παυλ. | καθ εαυτον (B αυτον): syrP *seorsum* praemissis cum * *extra castra*, item 137. demid add εξω τησ παρεμβολησ, *foras extra castra* | φυλασσοντι: 31. -ττοντι | αυτον L αυτω

17. μετα: 31. μεθ | συνκαλ- cum ℵAB*1 ... ς Ln συγκαλ- cum B^{a}HLP etc | αυτον cum ℵAB1 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 81. 105. 137. 12^{lect} k^{scr} cat vg cop syrP arm ... ς (= Gb Sz) τον παυλον cum HLP al pler syr^{sch} aethPP Chr$^{9,442\,sic}$ | ελεγεν (vg *dicebat*): 61. ειπεν | εγω ante ανδρ. αδελφοι cum ℵAB1 3. 13. 40. 61. 68. 95. 103. 105. 137. 12^{lect} 8^{pe} e^{scr} (sed א* λεγων pro εγω, quod א^{c} substituit) vg cop syrP arm Thphyl^{b} ... ς post ανδρ. αδελφ. cum HLP al pler cat syr^{sch} Chr$^{9,442\,sic}$ Thphyl^{a} | ποιησασ: 61. πραξασ | εθεσι cum ℵABIL etc ... Ti εθεσιν cum HP 61. etc

18. ανακριναντεσ (et. א^{c}): א* -νοντεσ. Praeterea 137. c^{scr} syrP c.* praem πολλα | εβουλοντο cum ℵAB al pler cat Chr$^{9,442\,sic}$ ... HLP 31. 95. 137. ηβουλοντο. Praeterea א* (c delet) 177. add με, similiterque

10 οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτίολους, 14 οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου

---

10. οι: P 73. al[2] om | αναγομενοις: syr[sch] et[P] add *inde* (εκειθεν) | επεθεντο: syr[P] c.* add *in navi* | τα (ita ℵ[c], A 137. τασ): ℵ* om | πρ. τασ χρειασ cum ℵAB[I] 18. 40. 103. 105. 137., item syr[P] *quae ad usus* (vg *quae necessaria erant*) ... ς πρ. την χρειαν cum HLP 61. al pler cat Chr[9,441 sic]

11. ανηχθημεν cum ℵABILP etc: H 23. 26. 28. 31. 33. 42. 57. 69. 96. 101. 104. 106. al plus[30] ηχθημεν | αλεξανδρινω: 61. -δρεινω, B[2] 56. 69. 105. al[11] (ac plures) Thphyl[a] -δρηνω. Accentum -νῷ confirmant ℵ[2]L 61. 98. 105. 106. etc; ς Ln -δρίνῳ. Item 27, 6 HLB[2] 61. etc -νὸν tuentur, non -δρῖνον. | διοσκουροις: P* (sed ipse* correxit -ου-) 25. 40. al fere -σκοροισ

12. συρακουσασ: B (et* et[2]) συρακουσσασ, a[ser] συρραν. | επεμειναμεν: syr[sch] et[P] c.* add *ibi* | ημερασ τρεισ cum ℵABILP etc (137. τρ. ημερ.) ... Ln ημεραισ τρισιν cum B (similiter vg *triduo*)

13. περιελθοντεσ (et. ℵ[c], vg *circumlegentes*, syrr *circumeuntes*, cop *exeuntes*): ℵ*B περιελοντεσ (:: 27, 40 αγκυρασ περιελοντεσ. Idem verbum 27, 20. 2 Co 3, 16. Heb 10, 11) | ρηγιον cum ℵAB[2]HP etc ... B*L h[ser*vid] ρηγειον | ποτιολουσ (vg *Puteolis*): A*vid ποντιολουσ

14. παρ αυτοισ cum ℵABI 7. 13. 15. 18. 31* 36. 37. 40. 47. 61. 65. 68. 98. 105. 133. 180. 12[lect] d[ser] cat Thphyl[b] ... ς Ti επ αυτοισ cum HLP al longe plu Chr[9,441 sic] Thphyl[a] | επιμειναι cum ℵABILP etc (A -μεινα omisso ι) ... H 3. 33.'68. 95* 137. c[ser] syr[P] Thphyl[utr] επιμειναντεσ (et 24. l[ser] μειναντεσ) ... 4. 16. 23. 37. 56. επι (100. επιμειναι επι). Praeterea syr[P] c.* arm[cdd] add *apud eos* | εισ (H om) την ρωμην cum ℵBHLP al longe plu cat Chr Thphyl[a] ... Ln om την cum AI 13. 38. 40. 96. 137. 8[pe] al[5 ser] (a b c k o) Thphyl[b] om την. Posuimus ante ηλθ. cum ℵBHLP al pler cat syr[P] arm Chr Thphyl[a] ... Ln post ηλθ. pon cum AI 13. 38. 40. 61. 68. 96. 105. 8[pe] al[3 ser] (b k o) vg s[yr sch] cop | ηλθαμεν cum ℵAB ... ς ηλθομεν cum HIP 13. 61. al pler Chr Thphyl[b] ... L Thphyl[a] εισηλθομεν

15. οι αδελφοι: B 96. om οι | τα (100. om, nec expri cop) περι ημων ... vg syr[sch] ar[e] aeth[PP] om | ηλθαν cum ℵBI ... Ln ηλθον cum A 17. 25. 40. 61. 12[lect] 8[pe] ... ς εξηλθον c. HLP al pler cat Chr[9,441 sic]. Libere vg *occurrerunt nobis*. | απαντησιν cum ℵ[c]ABHILP etc ... ℵ* 40. υπαν-

φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἰεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπο-

---

τησιν | ημιν (ℵ* υμιν) cum ℵ(*etc)ABHLP al plu Chr^{9,442} sic Thphyl^{b} ... I 13. 40. 61. 68. al plus^{25} cat Thphyl^{a} (et. arm) ημων | αχρι cum ℵAB 13. 61. ... ς Ln αχριο cum HILP al pler cat Chr | αππιου: 13. 25. 137. απφιου (ℵ* scripserat π ante αππιου, sed ipse puncto notavit; postea rasum est) | θεω: 16. 23. 37. 56. 80* 100. χριστω | ελαβε cum ℵ*ABL etc ... Ti ελαβεν cum ℵ^{c}HIP etc

16. εισηλθομεν (Ti -αμεν cum A, ℵB rell -ομεν, I non liquet) cum ℵ(A)BI 5. 6. 7. 13. 31. 40. 61. 105. 8^{pe} d^{scr}. Ex interpretibus vdtr accedere syr^{sch} arm cop aethPP ar^{e} (et. cdd^{lat} ap Wtst) ... ς ηλθομεν cum LP al pler cat vg (et. am fu demid tol) syrP Chr^{9,442} sic. Item H ηλθον | εισ την ρωμην cum ℵ*L 68. 137. 12^{lect} 8^{pe} c^{scr} ... ς Ln Ti om την cum ℵ^{c}ABHIP al pler :: articulus omitti solebat, ut testimonia ad v. 14 probant | επετραπη τω παυλω (Gb″) cum ℵABI 13 (e spatio) 40. 61. 12^{lect} vg syr^{sch} syrP txt cop arm ar^{e} Chr^{9,442} sic$_{\text{A}}$ (et^{txt} et^{com}), nisi quod cop reddit *praeceperunt Paulo*, syr^{sch} aethPP post *et ingressi sunus Romam* pergunt *et permisit centurio Paulo* ... ς ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχη (HLP al^{25} -χω), τω δε παυλω επετραπη cum HLP al pler (sed 68. Thphyl^{b} επετραπη δε τω παυλω) cat Thphyl^{utr}, item syrP c.* ο εκατ. παρεδ. τουσ δεσμ. τω στρατοπ. add ante επετρ. τω παυλ. | καθ εαυτον (B αυτον): syrP *seorsum* praemissis cum * *extra castra*, item 137. demid add εξω τησ παρεμβολησ, *foras extra castra* | φυλασσοντι: 31. -ττοντι | αυτον L αυτω

17. μετα: 31. μεθ | συνκαλ- cum ℵAB*I ... ς Ln συγκαλ- cum B^{2}HLP etc | αυτον cum ℵABI 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 81. 105. 137. 12^{lect} k^{scr} cat vg cop syrP arm ... ς (= Gb Sz) τον παυλον cum HLP al pler syr^{sch} aethPP Chr^{9,448} sic | ελεγεν (vg *dicebat*): 61. ειπεν | εγω ante ανδρ. αδελφοι cum ℵABI 3. 13. 40. 61. 68. 95. 103. 105. 137. 12^{lect} 8^{pe} c^{scr} (sed ℵ* λεγων pro εγω, quod ℵ^{c} substituit) vg cop syrP arm Thphyl^{b} ... ς post ανδρ. αδελφ. cum HLP al pler cat syr^{sch} Chr^{9,448} sic Thphyl^{a} | ποιησασ: 61. πραξασ | εθεσι cum ℵABIL etc ... Ti εθεσιν cum HP 61. etc

18. ανακριναντεσ (et. ℵ^{c}): ℵ* -νοντεσ. Praeterea 137. c^{scr} syrP c.* praem πολλα | εβουλοντο cum ℵAB al pler cat Chr^{9,448} sic ... HLP 31. 95. 137. ηβουλοντο. Praeterea ℵ* (^{c} delet) 177. add με, similiterque

λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντι-
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
15, 11 οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οὖν
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ
26. c. 7 τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. 21 οἱ δὲ
πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ
τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ
ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι
ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον
πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος

---

vg *qui cum interrogationem de me habuissent, voluerunt me dimittere* | *αιτιαν θανατου*: 13. *θανατου αιτιαν*

19. *των* (95* 137. c^{ser} Chr^{9,448} com om) *ιουδαιων*: 137. c^{ser} syrP c.* add *και επικραζοντων· αιρε τον εχθρον ημων* (:: cf 22, 22) | *ηναγκασθην*: A *ηνηγκ-*, 61. *ηνεγκ-* | *κατηγορειν* cum ℵAB 13. 25. 40. 61. 68. 105. 12^{lect} ... ς *κατηγορησαι* cum HLP al pler cat Chr$^{9,448\,sic}$. Praeterea 137. c^{ser} syrP c.* add *αλλ ινα λυτρωσωμαι* (c^{ser} *-σομαι*, syrP c.* *ut servarem*) *την ψυχην μου εκ θανατου*

20. *προσλαλησαι*: H *λαλησαι* | *ενεκεν* cum ℵ*A ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum ℵ^{c}BHLP etc (d^{ecr} *ενεκα*) | *ισραηλ*: ℵ *ισδραηλ*

21. *ειπαν* cum ℵABH 61. 101. 13^{lect} Euthal^{porf} ... ς *ειπον* cum L al pler cat Chr$^{9,449\,sic}$ | *ουτε* pri: 61. *ουδε*, a^{ser*} *ου* | *περι* (ℵ *κατα*) *σου* ante *εδεξαμεθα* cum ℵBHL 31. 61. al pler cat syr^{mtr} Chr$^{9,449\,sic}$ Euthal^{P} Thphyl^{a} ... Ln Ti post *εδεξαμ.* cum AP^{vid} 13. 103. 105. vg aethPP (cop post *ιουδαιασ*) Thphyl^{b} | *ελαλησεν*: syr^{sch} et syrP c.* add *nobis* | *πονηρον* (177. h^{ser} Thphyl^{a} ante *περι σου* pon, 68. *περι σου τι πονηρον*): 13. om

22. *αξιουμ. δε*: L om | *παρα*: H *περι* | *ακουσαι* (13. om) post *παρα σου* c. AB(ℵ)P al pler vg Chr$^{9,449\,sic}$ ... HL 4. 38. 40. 104. al$^{2\,ser}$ ante *παρ. σου* pon | *μεν*: 23. 25. 37. 56. 104. 106. 8^{pe} al$^{2\,ser}$ om | *γαρ*: L a^{ser*} om | *ημιν εστιν* cum ℵAB 13. 31. 40. 61 (*υμιν*) 68. 105. 106. 12^{lect} k^{ser} cat Ps-Ath^{2,362} Thphyl^{b} ... ς Ti *εστιν ημιν* cum HLP al pler s vg Chr$^{9,449\,sic}$ Thphyl^{a}

23. *ηλθον* (A *-αν*) cum (Gb') ℵAB 13. 15. 18. 19. 25. 36. 40. 61. 73. 105. 180. 12^{lect} k^{ser} cat ... ς Ti *ηκον* cum HLP al pler Chr$^{9,449\,sic}$ :: non magis *ελθειν* cum *ηκειν* quam *ηκειν*, quod locis plus 25 legitur, cum *ελθειν* commutari solet, quapropter a testibus quos plerumque sequimur discedendum non videtur | *προσ αυτον εισ την ξενιαν*: 105. 1^{lect} k^{ser} 8^{pe} cat arm *εισ τ. ξε. πρ. αυτον* | *διαμαρτυρομενοσ* cum BHLP al pler Chr Thphyl^{a} ... 17. 36. 61. 68. cat Thphyl^{b} *διαμαρτυρουμενοσ*, ℵ *διαμαρτυραμενοσ* (* *-νοι*) ... A *παρατειθεμενοσ*. Prae-

τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. 24 καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν· 25 ἀσύμφωνοί τε ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν 26 λέγων· πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς

Ex 6, 9 a
Mt 13, 14 a
Jo 12, 40

---

terea L 18. add αυτοις | πειθων τε (et. $\aleph^c$, d^{ecr} και πειθ.): $\aleph^*$ om τε | περι του $\overline{\iota\upsilon}$ cum ΝABH 1. 10. 13. 15. 18. 28. 30. 36. 40. 61. 68. 69. 78. 101. 105. 106. 137. 40^{lect} 8^{pe} a^{ecr} c^{ecr} cat s vg cop syr^{utr} arm ... ς (Gb^{oo}) praem τα cum L 31. al plu $Chr^{9,449\,sic}$ :: cf 8, 12; aliter 19, 8 | μωυσεως cum ΝBL 1. 13. 38. 42. 47. 61. 65. 98. 100. 106. 126. 177. al^{2ecr} (hl^{2} -σεος) $Chr^{9,449\,sic}$ Thphyl^{a} ... ς μωσεως cum AH 31. al plu Thphyl^{b}

24. και οι μεν (et. $\aleph^c$): $\aleph^*$ add ουν

25. τε cum $\aleph^*$ 18. 36. 40. cat vg syr^{sch} (:: neglexerunt coniatores) ... ς Ln Tl δε cum $\aleph^c$ABEHLP al pler syrP cop $Chr^{9,449\,sic}$ | διτα (et. $\aleph^c$, $\aleph^*$ περι) ησαιου του προφητου (100. του προφ. ησαι.): A post πατερ. υμων pon | υμιν cum NAB 3. 4. 13. 16. 23. 25. 33. 40. 43. 46. 61. 80. 95. 104. 105. k^{ecr} vg^{cod} (ap Gb) syr^{sch} (syrP om) $Ath^{int\,780}$ $Did^{tri\,1,10}$ $et^{2,8,2}$ $et^{2,11}$ Bas ^{1,301} et^{518} $Cyr^{hr\,280}$ $Amm^{cat\,416}$ Quaest ^{2960} ... ς ημιν cum HLP al longe plu cat s vg (et. am fu demid tol) cop arm $aeth^{PP}$ $Chr^{9,449\,sic}$ $Amb^{epir\,2,697}$

26. λεγων cum NBHLP 13. 21. 33. 35. 47. 68. 96. 99. 101* 106. 1^{lect} $13^{lect\,a}$ f^{ecr} Euthal^{porf} Thphyl^{utr} ... ς Ln λεγον cum AH al longe plu cat Bas ^{1,518} $Did^{tri\,2,11}$ $Chr^{9,449\,sic}$ ... $Cyr^{hr\,280}$ $Did^{tri\,1,10}$ λεγοντος | ειπον cum NABEHLP 13. 18 25. 31. 40. 57. 61. 68. 69. 105. 177. al^{40} cat (sed HL 61. al pl ειδον) Bas ^{1,518} $Chr^{9,449\,sic}$ ... ς (= Gb) ειπε cum minusc mu (sed vix plu) $Did^{tri\,1,10}$ $et^{2,11}$ Thphyl^{utr} | ακουσετε cum NBHLP al plu cat Bas ^{1,301} $Did^{tri\,1,10}$ Chr Thphyl^{b} ... AE 13. 25. 26. 31. 42. 45. 46. 61. 68. 101. $al^{2\,ecr}$ Thphyl^{a} ακουσητε | συνητε: L 61. Thphyl^{b} συνειτε ... 13. συνιετε | βλεψετε cum $\aleph^c$BLP al plu cat Bas ^{1,301} Chr Thphyl^{b} ... $\aleph^c$AEH 13. 25. 26. 31. 33. 42. 45. 68. 95. 1^{lect} Thphyl^{a} βλεψητε ... 61. om και βλεπ. βλεψ. | ιδητε (vg *videbitis*): E ειδητε (e *respicietis*), item syrP *cognoscetis*

27. επαχυνθη ($\aleph^c$, LXX lectione non fluctuante): $\aleph^*$ εβαρυνθη | ωσιν sine αυτων cum BEHLP al pler cat s vg (et. am fu demid) cop syrP $Chr^{9,449\,sic}$ Thphyl^{a} $Hier^{esa\,6}$ $et^{sach\,7}$ (cf Sabatier) ... NA 13. 27. 36. 65. 66^{**} 104. 105. 180. $al^{3\,ecr}$ tol syr^{sch} arm $aeth^{PP}$ $Ath^{int\,780}$ $Sev^{cat\,418}$ Thphyl^{b} $Hier^{ezech\,44}$ et^{epi} addam (cf Sabatier) add αυτων :: rel

ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ
13 46 ἰάσομαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπ-
ἐστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
16 30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέ-
χετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ
πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

---

diiudicatu difficilis. Pariter fluct LXX. Editum est *αυτων* confirmantibus $\aleph^{c}AB$ etc, sed $\aleph^{*}$ etc om. Post vero ed. Rom. et B om *αυτων*, sed habent $\aleph A$ unc^{s} al mu. | *και τη καρδια συνωσιν* (et. $\aleph^{c}$ et LXX): $\aleph^{*}$ om | *επιστρεψωσιν* cum $\aleph BHLP$ al pler Chr$_{\text{Thphyl}}$ Thphyl^{b} ... AE 61. Thphyl^{a} *επιστρεψουσιν* :: similiter LXX fluct; $\aleph$ *-ψουσιν* | *ιασομαι* (Gb′) cum $\aleph ABHLP$ al fere^{25} Sev$^{cat\,418}$ Thphyl^{utr} ... ς Ln *ιασωμαι* cum E (*et sanem*) 61. al sat mu cat Chr$^{9,449\,sic}$ (:: cf Ioh 12, 40. Etiam LXX^{ed} $\aleph AB$ etc *ιασομαι*, sed minusc mu *ιασωμαι*). Vix probat vg *et sanem*

28. *εστω υμιν* cum $\aleph AEHLP$ al pler vg etc ... B 31. 61. cat *υμιν εστω* | *τουτο το* cum $\aleph^{*}AB$ 13. 15. 25. 36. 40. 61. 105. 180. 1^{lect} c^{scr} 8P^{e} cat e vg syr^{utr} aethPP Chr$^{9,450\,sic}$ ... ς om *τουτο* cum $\aleph^{c}$E^{scr}HLP al pler tol arm EuthalP^{orf} Thphyl^{utr} | *αυτοι*: syr^{sch} etP c.* add *γαρ*

29. Hunc versum ς (sed Gb^{00}) sic habet: *Και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι, πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν* cum HLP al pler (105. al pauc *ειποντος αυτου*, 19. 25. 80. *ζητησιν*, EuthalP *την ζητησιν*) cat vg^{cle} syrP c.* arm^{usc} Chr$^{9,450\,sic}$ (sed *παλιν* pro *πολλην*) Thphyl^{utr} (tol sic: *Et cum non essent intelligentes, egressi sunt Iudaei multa secum conquirentes*) ... omisimus cum $\aleph ABE$ 13. 40. 61. 68. 1^{lect} s (e spatio) am fu demid 96^{lat} syr^{cdd} pl et^{cdd} (syr^{sch} ex Gutbierio, Gutb. ex notis Tremellii edidit) cop ar^{e} arm^{zoh} aethPP

30. *ενεμεινεν* ($\aleph^{*}$ *-ναν*, sed ipse * *-νεν* restituit) cum $\aleph^{*}$B 13. 61., item (*ν* et *π* confusis) 137. 156. c^{scr} *επεμεινεν* ... ς Ln *εμειναν* cum $\aleph^{c}AEHLP$ al pler cat Chr$^{9,450\,sic}$ :: *εμμενειν* praeter duos locos ex LXX petitos non legitur nisi Act 14, 22 | *δε* (8. 95. 137. c^{scr} syrP ^{txt} *ουν*) sine additam cum $\aleph ABE$ 13. 40. 61. 68. 142. 12^{lect} c^{scr} vg cop syrP ^{txt} arm ... ς (= Gb Sz) add *ο παυλος* cum HLP al pler (105. post *ολην* pon) cat tol syr^{sch} etP c.* aethPP Chr | *εν ιδιω*: 13. om *εν* | *προσ* (13. 31* 32. 69. 96. 142. a^{scr} *εισ*) *αυτον*: 137. c^{scr} add *ιουδαιους τε και ελληνας* (137. tantum *ιουδαιους*?), item tol syrP c.* *Iudaeos atque Graecos*

31. *ιησου* cum $\aleph^{*}$ 33. 99. 101. 104. c^{scr} syrP ... ς Ln Ti *ιησου* $\overline{\chi\upsilon}$ cum $\aleph^{c}ABEHLP$ al pler vg syr^{sch} cop arm aethPP Chr$^{9,450\,sic}$ :: cf ad 21, 13. 19, 5, ubi similiter *του κυρ.* $\overline{\iota\upsilon}$ nomine $\overline{\chi\upsilon}$ auxerunt | *παση*: 4. c^{scr} syr^{sch} Thphyl$^{a\,cod}$ om | *ακωλυτως*: demid add *quia hic est dominus Iesus Christus filius dei, per quem incipiet totus mundus iudicari*. Eadem versio germanica edita Moguntiae a. 1462 praebet; bohem tantum *quoniam hic est Christus*. Item syrP add *dicens quod hic sit Christus*

Iesus filius dei, per quem futurus est totus mundus iudicari. Similiter tol pro *τα περι του κυρ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ habet: *quoniam hic est Christus filius dei, per quem omnis mundus iudicabitur.* Denique 15. 18. 36. 40. 43. 96. am fu hal syrP Chr^{0,45a}ale add in fine *αμην.*

Subscriptiones: κβ *πραξεισ αποστολων* (ceterum β in marginibus per totum librum nil nisi *πραξεισ*: quod ad paginam 1. addendum est) ... 61. *πραξεισ των αποστολων* ... AEHL 1. 101. 126. a^{scr} al mu *πραξεισ των αγιων αποστολων*, item P *επληρωθησαν αι πραξεισ των αγιων αποστολων* ... 66. 73. 113. 114. b^{scr} o^{scr} al *τελοσ των πραξεων*, 80. 93. 96. 100. f^{scr} al *τελοσ των πραξ. των αγιων αποστολων*, 137. *τελοσ συν θεω των πραξεων των αποστολων* ... ex 13^{lect} (fol. 51) haec afferuntur: *τελοσ των πραξεων των αγιων απ.*, *συγγραφεισων παρα λουκα του ευαγγελιστου και συνεκδημου φαυστου παυλου του αποστολου.* Item aliunde eadem mutatis extremis sic: *συγγρ. παρα του αγιου αποστολου και ευαγγελιστου λουκα.* Sed similia rarissime inveniuntur. Adfertur tamen etiam ex 118. subscriptio haec: *τελοσ ειληφαν πραξεισ αποστολων ταισ δεησεσι λουκα του θεηγορου του συγγραψαντοσ αυτασ εμπνευσει θεια* ... minusc mu (ut 5 ap Scri) nil subscriptum habent ... fu *exp.' actus apostolorum*, am demid *explicit liber actuum apostolorum* ... syr^{sch} *finita sunt gesta apostolorum beatorum, hoc vero est, historiae eorum*; syrP *finiti sunt* (et) *descripti actus duodecim apostolorum sanctorum.* Praeterea numerantur sectiones: in β duplices, antiquiores *λς'*, recentiores *ξθ'*; in e (sed non ipsa prima manu) LVIII ad 26, 24 (deficit a 26, 29 usque 28, 26), in am LXX, in fu LXXIIII, cop^{cod} *οζ'*. Euthalius praeeunte Pamphilo (cf Bibl. Coisl. ed. Montef. p. 78) numerat *κεφφ. μ'* (ita et. 101. al), item *αναγνωσεισ ις'*, *μαρτυριαι λα'*. In multis edd indicatur stichorum numerus: 40. (cum Euthalio) al *βφνς'*, L 25. 73. 80. 114. 126. 137. al *βφκθ'*, 17. *βψις'*, Niceph (chronogr. compendiar.) *βω'*, cop^{cod} *τυ$\overline{ζ}$'*, edd^{lat} (teste Wtst; nil eiusmodi am fu etc) *IIIMDC versus.*

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

1 *Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.*

* Communem titulum (ut *επιστολαι καθολικαι*) epistulae istae catholicae in antiquis codd Graecis non habent. Nec magis in cod. Hieronymi Amiatino (in quo excipiunt Paulinas epp). In cod. vero Fuld. ad finem actorum scriptum est: *exp. actus apostolorum inc. epistulae canonice.*

Ad Iacobi epistulam haec notanda sunt: ℵ nihil inscriptum habet (subscriptum *επιστολη ιακωβου*). In A et C abscissus est titulus (sed A subscriptum habet *ιακωβου επιστολη*, C hiat in fine). BK *ιακωβου επιστολη* (cf etiam infra Latt), quemadmodum etiam Gb Sz Ln Ti ediderunt. Eandem rationem etiamnum retinui; nescio tamen an praestet *ιακωβου* simpliciter positum: quam tituli simplicitatem ut per ipsam hanc epistulam singulae Vaticani paginae sequuntur (Sinaiticus scriptor neque paginis - per hanc solam epistulam - quicquam suprascripsit), ita per ceteras epp. catholicas ex auctoritate eiusdem libri, plerumque accedente Sinaitico, ipsi sumus sequuti. (Nec aliter subscriptio in B.) ... P ^{1ser} habet *ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη* (ac similiter ς^{e} *ιακωβου του αποστολ. επιστ. καθολικη*), 72. al *ιακωβου επιστολη καθολικη*, 93. 95. 113. g^{ser} h^{ser} al *ιακωβου καθολικη επιστολη* (sic etiam ς), 65. 104. 106. a^{ser} c^{ser} al *επιστολη καθολικη ιακωβου* ... L 71. al *επιστολη καθολικη του αγιου αποστολου ιακωβου* (71. add *του αδελφου θεου*), 1. 10. 31. al *επιστολη του αγιου αποστολ. ιακωβου* (10. 31. add *καθολικη*), 70. 98. 99. al *του αγιου αποστολου ιακωβου καθολικη επιστολη*, 11. 100. *επιστολη καθολικη του αγιου ιακωβου*, k^{ser} o^{ser} *επιστολη ιακωβου καθολικη*, j^{ser} *επιστ. καθολικη ιακωβου*, f^{ser} *γραμμα προσ εβραιουσ ιακωβου αδελφοθεου*. (Quae 13. inscriptioni *ιακωβου επιστ. καθολικη* praeposita habet: *περι υπομονησ και πιστεωσ ανυποκριτου και ταπεινοφροσυνησ προσ του[σ πλουσιουσ]*, eadem *εκθεσισ κεφαλαιων*, quae passim legitur, primo loco i. e. capite primo praebet.) ... am *incipit epistula iacobi* (vg$^{edd\ al}$ *sancti iacobi* vel *sancti iacobi apostoli*), fu *exp. capit. sci. iacobi inc. ipsa epistula*; ff *incipit epistola iacobi feliciter* (item s subscriptum habet: *exp. epistula iacobi*; inscriptio periit); harl *epist. iacobi*; demid *incipit liber iacobi*, tol *incipit epist. iacobi ad duodecim tribus*, vg^{cle}

2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περι- 1 Pe 1, 6. 7
πέσητε ποικίλοις, 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως Ro 5, 3 a
κατεργάζεται ὑπομονήν. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα
ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ δέ τις ὑμῶν
λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς
καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, Mt 21, 21
μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσ-
σης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 ἀνὴρ δίψυχος, ἀκα-

epistola catholica beati apostoli Iacobi, Cassiod[143] *incipit epistula Iacobi ad dispersos* ... syr[sch] *epistula Iacobi apostoli*, syr[P] *epistula catholica Iacobi apostoli.* Praeterea cf Or[4,306] *ὡσ ἐν τῇ φερομένῃ Ἰακώβου ἐπιστολῇ ἀνέγνωμεν.* Eus[hist 2,23] *Ἰάκωβον οὗ ἡ πρώτη τῶν ὀνομαζομένων καθολικῶν ἐπιστολῶν εἶναι λέγεται.*

1. *τ. θεου*: 69. a[ser] add *πατρος* | *κυριου*: ff (non s harl) vg (et. am fu etc, sed non Bed[156]) cop syr[sch] (non item P) arm aeth *domini nostri* (item 14* *κυρ. ημων*?) | *ιυ χυ*: 47. 101. om *χυ* | *εν τη*: 76. om *τη*. Apud Cassiod[143] versus primus sic legitur: *Iacobus Iesu Christi servus duodecim tribubus, quae sunt in dispersione, salutem.*

2. *ηγησασθε*: 13. *ηγεισθε*

3. *δοκιμιον* (101. *-μειον*): 28. 180. *δοκιμον*. Oec[443] *δοκιμιον το κεκριμενον λεγει, το δεδοκιμασμενον, το καθαρον.* | *υμων*: a[scr] syr[P] om | *της πιστεως* cum ℵAB*CKLP al fere omn cat[2 txt et 3 com s] vg syr[sch] cop arm aeth Thphyl[322] Aug[serm 160] Bed[160] ... B[3] 81. ff (hunc ipsum Wtst dixisse videtur „cdd[lat]") syr[P] om (:: omisi anno 1849 quippe ex 1 Pe 1, 6 derivans, at omissio non satis auctoritatis a testibus habet). Nil probat Cass[143] *quia bonae mentis patientia inde nascitur.*

5. *του διδοντος θεου* (j[scr] om *θεου*): A *του θεου του διδοντος*. Nec aliter ff vg *petat* (vg *postulet*) *a deo qui* (ff *quia*) *dat omnibus* etc | *μη* cum ℵABCLP etc (et. Bas[hept 278] Oec[443]) ... א 1. 15. 31. 38. 42. 57. 65. 68. 70. 96. 98. 99. 100. 101. 102. 105. 177. 180. al[20] cat Thphyl *ουκ*

6. *μηδεν* (sic etiam B, non *μηθεν*) *διακρινομενος* (68. *απιστων*): 68. a[ser] add *οτι ληψεται* | *εοικεν κλυδωνι θαλασσης* (18. *θαλαττιω*): in C *κεν κλυδωνι θ* rescripsit[2]; antea nonnihil litterarum deerat

7. *ο ανθρ. εκεινος* (et. Cyr[ioh 606]): Chr[5,152] *ο τοιουτος* (libere) | *λημψεται* cum ℵABC[2] ... ς *ληψ.* cum KLP etc. Item versu 12, nisi quod c *ληψ.* confirmat | *τι* cum ABC[2]KLP al pler ff vg syr[utr] cop aeth Chr[5,152] Cyr[ioh 606] etc ... ℵC*[vid] (verbis *οτι λημψ. τι παρα* rescriptis) 86. 100. cat om | *παρα*: 70. *κατα* | *του κυριου* et. Cyr[ioh 606] etc ... 36. 40. 43. 70. 76. 104. 13[lect] 14[lect] cat *κυριου*, A*[vid] arm *του θεου*, Chr[5,152] *θεου* ... 95* om *παρ. τ. κυρ.*

8. *ανηρ*: 33. arm syr[P] c.* Chr[5,152] Cyr[ioh 606] add *γαρ*, item cop *δε*

τάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς
ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει
1 Pe 1, 24 αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ
Is 40, 6 ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος
αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο·
οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.
5, 11 12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενό-
2 Ti 4, 8 μενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγα-
πῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πει-
1 Co 10, 13 ράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς
οὐδένα. 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελ-
κόμενος καὶ δελεαζόμενος· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει
Ro 6, 23 ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.
16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσις
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ

---

9. ο(αδελφος) B arm om C

10. *ταπεινωσει*: 137. *πιστει*

11. *συν τω*: c^{ecr} *εν τω* | *το ανθος αυτου*: 69. a^{ecr} syrP Thphyl om *αυτου* | *του προσωπ. αυτου*: B om *αυτου* | *τ. πορειαις* cum BCLP etc (vg *in itineribus suis*, ff *in actu suo*) ... NA 40. 89. 97/(al^{vid}) Thphyl *τ. πρειαις* (:: cf ad Lc 18, 22) ... 80. *ε. τ. ευπορειαις*, lux *in honoribus suis*, 64. *τω πλουτω* | *αυτου* tert: c^{vid} *εαυτου*

12. *ανηρ* cum NBCKLP al pler cat Dam$^{paris\ ter}$ (sub *ο π υ*) etc (et. ff *vg vir*) ... A 70. 104. *ανθρωπος* | *υπομενει*: hoc accentu et. Dam^{paris} (sub *υ* etc), item vg *suffert*, etc ... KLP al mu *υπομενεῖ*, ff Chrom$^{serm^1}$ (de oct. beatit., cf Sab) *sustinuerit* | *γενομενος*: K Thphyl *γενομ.* | *λημψεται*: cf ad v. 7 | *επηγγειλατο* sine additam cum NAB a^{ecr^e} ff arm (exc^{ed} ven) ... ς (Gb^0) add *ο* (C 117. Dam^{paris} sub *υ* om) *κυριος* cum (C)KLP al pler cat syr^{hl} arm^{ven} Dam^{paris} (sub *υ*) Thphyl Oec; item 4. 13^{vid} 27. 29. 103. vg syr^{pal} cop aeth^{utr} Dam$^{paris\ bis}$ (sub *ο* et *π*) *ο θεος*

13. *απρ* cum ABCKLP etc (et. Ephr$^{gr\ 216}$ Cyr$^{ioh\ 421}$ et$^{ador\ 10.\ 539}$) : N 69. a^{ecr} *υπο* | *θεου* c. NABCKLP, al^{60} fere cat Cyr^{ioh} et^{ador} etc ... ς (= Gb Sz) *του θεου* cum minusc non ita mu Ephr

14. *υπο της ιδιας επιθυμιας*: Cyr$^{esa\ 51}$ *υπ. των ιδιων επιθυμιων* (sed ioh^{421} et$^{ador\ 10}$ et^{539} *υπ. της* etc)

15. *η επιθυμια*: C om *η* | *αποκυει*: 40. 45. 101. 105. 180. etc *αποκυεῖ* ... Cyr$^{ioh\ 421}$ *κυει* (sed$^{ador\ bis}$ et^{esa} *αποκυει*)

16. *μη*: 13. *μηδε*

17. *καταβαινον*: A 13. Dam^{paris} (sub *σ*) *-νων* ... 27. 29. 66** *κατερχομενον* | *απο* et. Cyr^{hl} etc ... K h 5. 23. 25. 66** 98^{mg} al fere^{10} (3 ap

τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς Ro 8, 23
τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς
εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· 20 ὀργὴ
γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι 1 Pe 2, 1
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν

Scri) Cyrioh[1] et[amos211] παρα, Chr[12,1040] Cyrioh[163] et[279] Dam[paris] (sub σ) Oec ex (Thphyl[225] et εκ et απο) | ουκ ενι: κP 56. 69. 73. 104. c[secr] al[3] scr ουκ εστιν | τροπης αποσκιασμα cum κ[c]ACKLP etc. Vertunt vg *vicissitudinis obumbratio*, Hier[lovin 1] *conversionis obumbraculum*; ff *modicum obumbrationis*, Aug[saepe] (cf Sab) *momenti (ροπης?) obumbratio* ... κ*B τροπης αποσκιασματος ... c[secr] add *ουδε μεχρι υποιασ τινος υποβολη αποσκιασματος*

18. βουληθεις: 7. 57** 106. 177. g[secr] vg (et. am tol Bed, non item fu demid) Thphyl add γαρ (item 40. αυτος γαρ βουλ., aeth *quia - genuit*) | απεκυησεν: 69. a[secr] c[secr]* εποιησεν | απαρχην: c[secr] praem πρωτοις και τιμιωτατους της ορωμενης κτισεως | τινα: 81. 95* om, item ff *ut simus primitiae conditionum eius*, „quidam" ap Bed[166] - *primitiae creaturarum eius* (contra vg *aliquod initium creaturae eius*) | αυτου cum κ*BKL al fere omn cat Mach[hom 42,4] ... Ti εαυτου cum κ[c]A CP 105. Cf et. ad v. 26

19. ιστε cum κ[c] (et* ιστω) ABC 73. 83. ff vg (et. Bed[166]) cop arm syrP[mg] (ff cop syrP[mg] arm *scitote*, vg *scitis*). Praeterea A add δε ... 42. 47. om ... ς (sed Gb' ιστε) Ti ωστε cum KLP al pler cat syrP[txt] (*itaque*; sed videtur et. syr[sch] agnoscere: *et vos fratr. mei dilecti, quisque ex vobis sit*, item aeth[PP] και νυν αδελφοι ημων εστω. Contra aeth[ro] εστε - quod excidit in Polygl - αδελφ. ημων και εστω) Thphyl Oec :: pro auctoritate testium omnino recipiendum est ιστε, quod ipsum coniunctione ad εστω adposita confirmatur (etiam P* retinuit, licet antea εστω receperit). ωστε cum imperativo non ab usu alienum est (ut voluit Wtst), cf 1 Co 3, 21 et Steph. Thes. 8, 2130 („ωστε *itaque*"). A librariorum ratione illud quidem abhorret, sed probe tenendum est eiusmodi lectiones minime a librariis sed ab emendatoribus doctis derivandas esse. | αδελφ. μου αγαπητοι: 13. 22. αγαπ. μ. αδ. | εστω δε cum κBCP* 83. (ita omnino ap Sz pro 81. legendum) m[64] (*sit vero omnis homo citatus* etc sine eis quae praecedunt) ff (*sit autem omnis homo velox* etc) vg (ut ff, et. Bed[166]) cop; similiter A (antea ωστε δε) 13. (antea non liquet) auct[mansio 14] και εστω ... ς Ti εστω absque coniunctione cum KLP[2] al pler cat syr[utr] arm aeth Thphyl Oec (Antioch[1064] Dam[2,420] Aug[ioh 67] probandi vim non habent)

20. ουκ εργαζεται cum κABC[2] 3. 6. 18. 26. 31. 35. 68. 70. 73. 95* 99. l[secr] Ephr[5] ... ς Ti ου κατεργαζετ. cum C*KLP al pler cat Ephr[53] Ath[647] Ps-Ath[223] et[629] etc

21. ρυπαριαν (et. κABC etc): k[secr] -ριειαν | περισσειαν (κ* -σιαν) ... A

ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτούς.
Mt 7, 26 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
26 εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ

---

18. 68. *περισσευμα* | *εν* (ν *εμ*) *πραυτητι* (6. 43. 81. 100. k^{scr} *πραοτητι*): P add *σοφιας*, item Antioch^{1216} *της καρδιας*, Thphyl *καρδιας* | *υμων* cum NABCKP etc ... L al plus^{15} *ημων*

22. *δε*: 9. 18. *ουν* ... h 105. k^{scr} harl arm om | *λογου* (36. *-γων*, 81. *του λογ.*) ... c^{2} 38. 73. 88. 98^{mg} c^{scr} al^{5} aeth^{utr} Dam$^{par\,457}$ (et. paris) Thphyl *νομου* | *μονον* ante *ακροαται* cum NACKLP al fere omn cat Dam (ut ante) Oec ... Ln Ti post *ακροαται* cum B a^{scr} Thphyl ff vg (*et non auditores tantum* ff vg), nec aliter syr^{utr} cop arm aeth ... 69. 180. al^{3} om

23. *οτι ει* (A 13. Dam^{paris} *η*) *τις* (cop *qui enim est*, syr^{sch} *si homo enim*): A om *οτι* | *λογου* cum NABCKLP etc ... 88. 98^{mg} 105. al plus^{10} *νομου* | *εστιν*: L post *ει τις* pon | *της γενεσεως*: syrP ^{mg} et. graece habet ... 70* om, nec syr^{sch} ar^{e} exprim

25. *τον της*: 8. 56. 95* 177. 18^{lect} 14^{lect} j^{scr*} om *τον* | *παραμεινας*: vg (et. am, sed non fu demid harl tol, nec ff Aug$^{ps\,118}$) syr^{sch} et^{p} c.* arm ar^{e} add *εν αυτω* | *ουκ ακροατης* sine *οιτος* cum NABC 13. 29 68. 73. ff vg (et. Aug Cass Bed) syr^{sch} cop ar^{e} (item aeth^{utr} *και ουκ ακρ.*) ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem *οιτος* cum KLP al pler (sed 105. g^{scr} *οιτως*, quod cum *παραμειν.* iungitur) cat syrP arm Thphyl Oec | *επιλησμονης*: 1** 9. 27. 68. 95* 104. *επιλησμων* (et. vg *oblivionis*, contra ff *oblivionis*) | *αλλα ποιη. εργου*: 13. *αλλ ακροατης νομου και ποιητης εργου* | *γενομενος*: 31* *γιν.*, 40. *γεναμ.* | *εργου*: K post *ακροατης* transpon

26. *ει* sine copula cum NABKL al fere omn cat^{9} (et^{txt} et^{com}) syrP^{s} arm (m^{64} Antioch^{1019} vix probant) Thphyl Oec ... Ln *ει δε* cum CP 13. 31. ff vg (et. Bed^{169}) cop (syr^{sch} aeth *et si*; Cyr$^{ioh\,295}$ *ει τις γαρ φησι* etc) | *θρησκ. ειναι* sine additam cum NABCP h 27. 66** 68. 73. m^{64} ff vg (et. Bed^{169}) cop (sah^{vid}, incipit a verbis *dicens apud se: Ego religiosus*) syr^{utr} arm aeth Antioch^{1019} ... ς (= Gb Sz) add *εν υμιν* cum KL al pler (sed 42. 57. 105. 126. al pauc ante *ειναι* pon) cat Cyr$^{ioh\,295}$ Thphyl Oec | *χαλιναγωγων* (c *-αγωγων γλωσσαν* in rasura): B *χαλινων* | *γλωσσαν αυτου* cum NACKL al fere omn cat Cyr$^{ioh\,295}$ Antioch^{1019} Oec ... Ti *γλ. εαυτου* cum BP 101. c^{scr} Thphyl :: cf ad 1, 18 | *αλλα* cum NABCLP al mu Cyr^{ioh} Oec ... ς *αλλ* cum K^{sil} al longe plu Antioch^{1019} Thphyl | *καρδι. αυτου* c. NAKLP al pler cat Cyr^{ioh} Oec ...

ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκία. 27 θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν

Ln Ti καρδι. εαυτου cum BC 4. k^{scr} Thphyl | θρησκια cum ℵ (item Ln$^{ed\ min}$ ex sententia editoris sine testo) ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti θρησκεια cum ABCK^{all}LP etc :: cf ad Act 26, 5

27. θρησκια (cum ℵ f^{scr}, item ~~Ln$^{ed\ min}$~~; ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti -σκεια, ut v. 26) sine copula cum ℵBCKLP etc ... A 70. 83. 123. syr^{sch} add γαρ, item 8^{pe} m^{24} ff am sah cop syrP c.* Epiph^{1021} δε | θεω cum ℵ*C^{2}KL 31. 38. 40. 42. 57. 68. 70. 73. 80. 83. 105. 123. 177. 180. al^{40} (10 ap Scri) cat arm Dam^{paris} (sub o) Thphyl ... ς (Gb^{oo}) Ln τω θεω cum ℵ^{c}AB C*P al plu Epiph^{1021} (omisso παρα) Antioch^{1184} Oec | και (A add τω) πατρι: 99. 126. 177* 181^{lect} 14^{lect} g^{scr} m^{24} sah (item syr^{sch} aeth) Dam^{paris} (sub o) om και ... ff *apud dominum* pro παρ. θεω κ. πατρ. | επισκεπτεσθαι: Dam^{paris} (sub o) -ψασθαι | εαυτον (180. αυτον): A aeth σεαυτον | απο: CP εκ

II. 1. προσωπολημψιαισ cum ℵABC ... ς -ληψιαισ cum KLP etc | τησ δοξησ: 69. 73. a^{scr} c^{scr} ante του κυριου pon ... 13. sah Antioch^{1175} Cass^{145} om

2. εισ συναγωγην cum ℵ*BC c^{scr} ... ς Ti εισ την συναγ. cum ℵ^{c}AKLP al fere omn cat arm Cyr$^{loh\ 344}$ Antioch^{1175} Thphyl Oec

3. και επιβλεψητε cum ℵAKL 13. 31. 40. al fere omn cat vg syr^{sch} sah aeth (cop *non respicite*) Antioch^{1175} Oec ... Ti επιβλεψ. δε cum BCP 69. a^{scr} (c^{scr} επιβλ. τε) ff syrP Thphyl Hesych$^{levit\ 6,134}$ | ειπητε pri sine additam cum ℵABC 13. 65. 67. 69. 76. 133. a^{scr} j^{scr} ff fu harl syrP arm Thphyl Hesych^{levit} ... ς (= Gb Sz) add αυτω cum KLP al pler vg (et. am demid) syr^{sch} sah cop aeth cat Antioch^{1175} Oec | εκει: B ff post καθου (ff *tu sta aut sede illo*) ... sah om | η (C και) καθου sine ωδε cum ABC* 13. 65. 69. a^{scr} c^{scr} ff vg (et. Aug$^{ep\ 167}$ Hesych^{levit}) syrP arm (η ελθε καθου) Cyr$^{loh\ 344}$ (de B ff vide ante) ... ς (Gb^{oo}) add ωδε cum ℵ^{c}KLP al pler cat syr^{sch} sah cop aeth Thphyl Oec | υπο το c. ℵAB*CKL al pler vg aeth Cyr$^{loh\ 344}$ etc ... B^{2}(et^{vid} iaun^{2})P

μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο
1 Co 1, 27 a τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν
L v 11, 16 Mt 22, 30 τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-

---

13. 27. 29. 68. 69. a^{scr} c^{scr} d^{scr} sah syr^{P} arm *επι το* (item syr^{sch} cop *ante*) | *υποποδιον* sine additam cum ℵBCKLP al fere omn cat ff (*sub scamello meo*) sah cop arm Cyr$^{ioh\,344}$ (Antioch^{1175} om *η καθ. υπο το υπ. μου*) ... Ln$^{ed\,min}$ add *των ποδων* cum A 13. vg (*sub scabello pedum meorum*, item Aug^{ep} et Hesych^{levit}) syr^{utr} aeth | *μου*: A *σου*

4. *ου* (Gb″) cum ℵAB^{2}C 13. 14. 36. 38. 68. 69. 73. 95^{ee} 113. a^{scr} c^{scr} al^{2scr} cat vg (et. Aug$^{ep\,167}$ Hesych^{levit} Bed) syr^{utr} sah cop arm aeth Cyr$^{ioh\,344}$ Antioch^{1175}. Nec ipsum *ου* expri B* ff (*diiudicati estis inter vos, facti estis iudices* etc) ... ς Ti *και ου* c. KLP al pler (27. 29. *και* omisso *ου*) Thphyl dis Oec^{dis}. Ille enim sic: ὁ *Καὶ σύνδεσμος παρέλκει ἐνταῦθα συνήθως ἀρχαιζούσῃ φράσει, ἐπεὶ ἀποδόσεως οὔσης ἐνταῦθα τοῦ ἄνω εἰρημένου περιττὸς ὁ σύνδεσμος.* Item Oec: ὁ *Καὶ σύνδεσμος παρέλκει*, rursusque ad *και εγενεσθε* etc: ὁ *Καὶ σύνδεσμος παρέλκει ἐνταῦθα, ὡς εἴρηται, συνήθως ἀρχαιζούσῃ φράσει, ἐπεὶ* etc ut supra | *εν εαυτοις*: 100. 127. *εν αυτοις* | *πονηρων*; (ita et. ς Wtst Gb Sz Ln) ... Knapp alii *πονηρων*.

5. *αδελφ. μου αγαπητοι*: 13. *αγ. μου αδελφ.*, 69. a^{scr} 13^{lect} 14^{lect} c^{scr} *μου αδελφοι* (c^{scr} add *οι*) *αγαπητ.* (sed a^{scr*} *αγαπ. αδ.*, 13^{lect} 14^{lect} om *αγαπ.*?) | *ουχ*: ℵ *ουκ* | *τω κοσμω* cum ℵA*BC* syr^{P}, item 27. 29. 43. 64. *εν τω κοσμω* (29. add *τουτω*), vg *in hoc mundo* ... ς *του κοσμου τουτου* cum minusc ut vdtr pauc aeth Oec^{txt}; item Gb Sz *του κοσμου* cum A^{2}C^{2}KLP al plus^{70} (12 ap Scri) cat ff syr^{sch} cop arm Thphyl^{txt} et^{com} Oec^{com} ... 113. om | *βασιλειαν* cum ℵ^{c}BCKLP al omn^{vid} cat ff vg reli Thphyl Oec ... ℵ*A *επαγγελιαν* (ℵ* *-λιας*) :: cf Heb 6, 17; item Gal 3, 29

6. *ουχ* cum ℵBC^{2}KLP al fere omn cat Thphyl Oec ... Ti *ουχι* cum AC* 69. 180. a^{scr} c^{scr} | *καταδυν. υμας* cum ℵ*A h 19. 20. 65. ... ς Ln Ti *κατ. υμων* cum ℵ^{a}BCKLP al pler cat Thphyl Oec :: si usum spectas, potius *υμων* pro *υμας* quam *υμας* pro *υμων* a correctore substitutum videtur

7. *ουκ* cum ℵBCKLP al fere omn syr^{sch} reli ... A 13. c^{scr} syr^{P} aeth^{utr} *και* | *επικληθεν* (C* *επικεκληθεν*): 69. a^{scr} c^{scr} Thphyl *κληθεν*

8. *τελειτε* (P add *τον*) *βασιλικον*: C syr^{P} Antioch^{1176} *βαλικ. τελειτ.* | *την γραφην* et. ff Antioch (40. add *την λεγουσαν*) ... 27. 29. vg *τας γραφας* | *ως σεαυτον* (B *σαυτον*) cum ℵABCKLP etc ... 4. 25. 28. 31. 42

τόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος. 11 ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Ex 20, 13 ss

---

57. 70. 98. 101. 106. 177. 180. al^{30} (8 ap Scri) cat Antioch^{1176} Thphyl ὡς ἑαυτον, a^{ser} ὡσ εαυτουσ

9. προσωπολημπτειτε cum ℵABC ... ς -λημπτειτε cum KLP etc

10. οστισ: C οσ | ολον τον νομον: C 31. τον νομ. ολον | τηρηση cum ℵBC 3. 13^{lect} 8$^{pe\ sil}$ (alii non citantur) Thphyl Oec, item *servaverit* ff vg (et. Hier$^{lovin\ 2}$) ... ς τηρησει cum KLP al pler cat, item A 63. 69. a^{ser} c^{ser} (et. syrP ut^{vid}) πληρωσει, 13. πληρωσασ τηρησει, 66** 73. τελεσει | πταιση cum ℵABC (nullus minusc citatur) ff (*peccaverit*, item Hier$^{lovin\ 2}$) vg (*offendat*, Hier$^{pelag\ 2}$ *offenderit*) Thphyl Oec ... ς πταισει cum KLP al omn^{vid} cat. Cf et. Caes^{150} οτι εαν - πληρωση τισ, πταιση δε

11. ειπων cum ℵBCKLP etc ... A ειπασ | μη μοιχευσησ (ℵL 13. 38. k^{scr} -σεισ), tum μη φονευσησ (k^{scr} -σεισ): C 69. 106. a^{scr} c^{scr} syrP arm Thphyl μη φονευ-, tum μη μοιχ. (69. a^{scr} ου μοιχευσεισ) | μοιχευεισ φονευεισ cum ℵABC 45. 98* cat, item 15. 70. φονευεισ μοιχευεισ, quo ordine etiam arm ... ς μοιχευσεισ φονευσεισ cum K al plu Thphyl; item LP 101. al pauc μοιχευσησ (et. c^{scr} h^{scr*}) φονευσησ. Ex Latt ff *non moechaberis, occideris autem*, vg *non moechaberis, occides autem* | γεγονασ: A 13. εγενου | παραβατησ: A (isque solus) αποστατησ

13. ανελεοσ (Gb') cum ℵA(ανελ-)BCK (P -λεοσ) al plus^{35} cat^{txt} et^{com} Oec; item 13. 38. 70. al^{10} Damp^{aris} ανηλεοσ ... ς ανελεωσ cum L al permu Ephr^{305} Caes^{96} Chr^{11,860} Thphyl. Cdd pauci etiam ανελεωσ et ανηλεωσ. | ελεοσ pri: K al^{20} Chr^{11,860} ελεον | κατακαυχ- sine copula c. ℵ*(et^{c} exemend)BC(et* et^{2})KL h al longe plu (omnes^{12} ap Scri) cat syr^{sch} sah cop ... ς (= Gb Sz) και κατακ. cum minusc mu aeth^{utr} Thphyl. Item ℵ^{c} (sed δε abstersum rursus) A 13. 40. 73. 83. 101. ff vg syrP Oec κατακ. δε: sic et. Ln$^{ed\ min}$ (arm γαρ exprim, m^{24} *quoniam* -) | κατακαυχαται (sed B -τε) cum ℵBKL al pler cat (minusc aliq κατακαυχᾶτε sive ut Mtthaeius edidit -χᾶ τε) Thphyl Oec. Item ff *supergloriatur autem misericordia iudicium*, vg (item Aug^{saepe} etc) *superexaltat* (Aug^{bis} *superexultat*, cf Sab) *autem misericordia iudicio*, m^{24} *quoniam misericordia praefertur iudicio* ..... A 13. 27. 29. 66** cop κατακαυχασθω ... c^{3} (* latet) κατακαυχασθε, item syr^{sch} (*exaltati vos per miserationes super iudicium*). Cf et. B supra | ελεοσ sec cum ℵAB al sat mu Thphyl ... CKL h 13. 31. 57. 177. al plus^{50} Oec ελεον

14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, 16 εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; 17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν
2, 26 καθ' ἑαυτήν. 18 ἀλλ' ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν

(nullus *ἐλεῶν*, nec magis id interpretes agnoscunt. Sed invenitur pro *τὸ ἔλεος* etiam *τὸ ἔλεον* apud Herodianum Epim. pag[235].)

14. το οφελ. (L ωφ.) cum ℵAC[2]KL al fere omn cat[txt] et[com] Thphyl Oec ... Ln om το cum BC[c] 99 (τι γαρ οφ.) arm (h τι υμας οφελος teste Sz) :: cf etiam ad v. 16 et 1 Cor 15, 32 | λεγη (L 96. 99. 101. 106. 128. 142. c[ser] *λεγει*) ante *τις* cum ℵBKL al fere omn cat[txt] et[com] Thyhyl Oec (Aug[fid] et op *si fidem dicat se quis habere*) ... Ln post *τις* cum AC 56., item ff m[24] vg (*si fidem quis dicat* etc, ff *si quis dicat se fidem habere*), nec aliter sah cop | εχη (69. a[ser] c[ser] σχη): L 13. 80. 95. 96. 99. 101. 142. al[4 ser] *εχει* (al[8] *εχειν*) | η πιστις: ff (*potest fides eum sola salvare*) m[24] *fides sola*. Similiter post *αυτον* (L αυτο) sah add *sine operibus*

15. *εαν* sine copula (Gb[w]) cum ℵB 5. 6. 13. 27. 29. 31. 36. 40. 73. 99. 105. 133. d[ser] cat ff m[24] cop arm ... ς Ln Ti *εαν δε* cum APKL al longe plu vg syr[P] Thphyl Oec; item sah *εαν γαρ*, syr[sch] *et si* | *υπαρχωσιν*: 31. 68. 99. f[ser] Antioch[1174] Dam[paris] *-χουσιν* | *και* (A 65. 73. 133. d[ser] arm η) *λειπομενοι* sine *ωσιν* cum ℵBCK syr[utr] arm (item sah cop aeth) Antioch[1174] Dam[paris] ... ς Ln add *ωσιν* cum ALP al omn[vid] cat Thphyl Oec. Latt sic: vg *et indigent*, ff *et desit eis*, m[24] *et defuerit eis*

16. *ειπη* (ℵ[c] *ειπει*, 68. Antioch[1174] *ειποι*) *δε* et. ff m[24] vg syr[P] (cop *και - δε*) ... A 13. 27. 73. 133. d[ser] syr[sch] sah aeth[utr] *και ειπη* | *υπαγετε*: c[2vid] 73. *υπαγε* | *τα επιτηδ. του σωματος*: 31. *τα του σω. επιτ.* | *το οφελος* cum ℵAC[2]KL al omn[vid] cat Antioch[1174] etc ... Ln om το cum BC[c] Dam[paris] :: cf ad v. 14

17. *εχη* (13. 99. 100. al[vid] *εχει*) ante *εργα* cum ℵABCK h 13. 31. 40. 69. al plus[10] cat ff m[24] vg sah ... ς (= Gb Sz) post *εργα* cum L al longe plu arm Thphyl Oec

18. *αλλ* cum ℵBCLP etc ... A *αλλα* | *την πιστ. σου*: 68. ff om *σου* | *χωρισ των* cum ℵABCP h 8. 13. 25. 31. 56. 68. 69. 73. 78[**] 83. 90. 142. a[ser] ff vg syr[utr] sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) *εκ των* cum KL al longe plu cat Thphyl (Oec om *χωρ. τ. εργ.*) | *εργων* pri sine *σου* cum ℵABP 13. 69. 73. 83. a[ser] c[ser] ff vg syr[utr] sah cop arm ... ς (Gb[uu]) add *σου* cum CKL al pler cat aeth Thphyl | *σοι δειξω* cum ℵB 31. 69. a[ser] c[ser] j[ser] ... ς Ln Ti *δειξω σοι* cum ACKL al pler vg syr[utr] sah cop Thphyl Oec ... ff aeth om *δειξω* | *εκ τ. εργων μου*: ff vg syr[P] om *μου* | *την*

ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεός; καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή ἐστιν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνεργεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. 25 ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκ-

Mt 7, 20 · 1 Co 8, 4 · Gn 22, 9 Heb 11, 17 · Gn 15, 6 18, 17 Ro 4, 3 Gal 3, 6 · Ro 3, 28 · Ios 2, 1. 15. 6, 17 Heb 11, 31

πιστιν sine μου cum ℵBC 13. 68. 69. 73. a^{ser} c^{ser} ff arm ... ς (Gb^{00}) Ln add μου cum AKLP al pler (sed o^{ser*} 130. την πιστ. μου εκ τ. εργ. μου) cat vg syr^{utr} sah cop aeth Thphyl Oec

19. οτι εις εστιν ο θεος cum ℵA 68. vg syr^{sch} sah cop arm aeth^{pp} Cyrioh$^{1/58}$ ... Ti οτι εις ο (ita C; B 69. a^{ser} c^{ser} Thphyl om) θεος εστιν cum BC 69. a^{ser} c^{ser} syr^{P}; item ff aeth^{ro} Cyrioh^{878} οτι εις ο θεος, *quia unus deus* ... ς οτι ο (31. al pauc om) θεος εις εστιν cum (ℵ, sed εισ additur in mg) L al pler cat Did$^{tri\ 2,10}$ Oec ... Ps-Ath^{2,91} οτι εστι θεος

20. δε: 100. 106* 123. 130. arm om | αργη cum BC* 27. 29. ff (*vacua*) am^2 fu demid (hi tres *otiosa*, et. Bed$^{1/6}$) sah arm^{zoh} ... ς νεκρα cum ℵA^{c}KLP al pler cat vg^{clo} (et. am^{*}) syr^{utr} cop arm^{usc} aeth Ps-Ath^{2,91} (pergitur enim post φρισσουσιν sic: αλλ η πιστις usq εστιν) Oec, item Cyr$^{mich\ 423}$ et$^{malach\ 965}$ (sed certo dici nequit utrum Cyr ad hunc versum an ad v. 26 respexerit. Idem in Or^{4,306} dicendum est.)

22. συνεργει cum ℵ*A s (*cooperatur*) ff (*communicat*) ... ς Ln Ti συνηργει cum ℵ^{c}BCKLP al omn^{vid} cat vg (*cooperabatur*) syr^{utr} Thphyl Oec | ετελειωθη, : Wtst Gb Sz Ln ετελειωθη;

23. επιστ. δε: L 69. a^{ser} c^{ser} om δε, nec magis expri ff vg rell | φιλος: 69. a^{ser} c^{ser*} syr^{P} txt δουλος

24. ορατε sine additam cum ℵACP h al plus^{10} cat ff vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Thphyl ... ς (= Gb Sz) add τουνυν cum KL al longe plu Oec | μονον: 4. 99. 127. 177^{mg} Thphyl μοναις

25. ομοιως et. ff vg (uterque *similiter et*, sed am fu demid harl *similiter autem et*) syr^{P} ... C ουτως, item syr^{sch} cop arm aeth | δε και: C 5. 6. 13. 76. vg^{cle} tol syr^{sch} cop arm om δε (aeth *et sic Rahab quoque*) | τ. αγγελους cum ℵABKP al longe plu cat vg syr^{P} cop Thphyl Oec ... CK^{mg}L al^{12} (sed nonnulli ex his tantum in mg) ff (*exploratores ex XII tribus filiorum Israel*) syr^{sch} et$^{p\ mg}$ (*exploratores Iosuae*) arm ar^{p} aeth τ. κατασκοπους

βαλοῦσα; 26 *ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν.*

III.

1 *Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα λημψόμεθα.* 2 *πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.* 3 *εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν·* 4 *ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων*

---

26. *γαρ* c. ℵACKLP al omn^{vid} vg (m) om syrP cop etc ... ff Or^{2,644} *δε* ... B syr^{sch} arm aeth^{utr} om | *πνευματος* (et. Or^{2,644}): 13. 31. 73. 78** cat *του πνευμ.* | *εργων* cum ℵB 69. a^{ser} Or^{4,218} (*τό· πιστις χωρις εργων νεκρα εστιν*) ... ς Lu Ti *των εργων* cum ACKLP al pler cat Thphyl Oec

III. 1. *μη πολλοι* (L *πολλυ*) *διδασκ.* etc: m^{64} *nolite multiloqui esse* | *μειζον*: K *-ζονα* | *λημψομεθα* cum ℵABC ... ς *ληψ.* cum KLP rell (L *-ψωμεθα*) ... 73. *ληψεσθε*, vg (et. Aug$^{ioh\ 57}$) cop *sumitis* (contra ff *accipiemus*)

2. *πολλα γαρ πταιομ. απαντες* (P 133. *παντες*) et. Or$^{int\ 2,671}$ Sev$^{cat\ 18}$ ... K om (sed explicatur in scholiis eius codicis) | *δυνατος* cum AB CKLP etc ... ℵ 14. 35. 38. 69. 93. 96. a^{ser} c^{ser} h^{ser} Cyr$^{esa\ 827}$ Dam^{2,421} (et^{ed} et paris) Thphyl *δυναμενος* ... c^{vid} add *τε*. Cf et. vg *potest* (deinld harl* *potens*, tol *potens est*) *etiam* (cod ap Lu *autem*), aeth^{utr} *et potest*

3. *ει δε* (Gb′) c. ℵ(*add *γαρ*)ABCKL al^{25} ff vg (*si autem*; edd ap Bed^{181} et ap Le^{brug} *sicut autem*, sed Le^{brug}: Si *non est commutandum cum* Sicut) cop Dam^{2,421} (et. paris) Oec; similiter m^{65} *quare ergo* ... Gb Sz *ἰδε* cum CP al plus^{40} arm Thphyl (in comm *το μεν ιδε αντι του σκοπει*), item ς *ιδου* cum minuc ut^{vid} paucis cat. Item syr^{sch} *ecce enim*, syrP sah *ecce*, aeth^{PP} *et ecce*, aeth^{ro} *et insuper*. Ceterum m^{66} sic: *Quare ergo equis frena in ora mittuntur, nisi in eo ut suadeantur a nobis et totum corpus circumducamus?* | *εισ τα στοματα* et. ff m^{65} vg sah ... A 5. 25. 33. 177. 183. e^{ser} j^{ser} arm syr^{utr} *εισ το στομα* (et aeth *in corpus*; cop *iniicimus equis* omissis *εισ τ. στ.*) | *εισ το πειθ.* cum ℵBC Dam^{2,421} (et. paris) ... ς *προσ το πειθ.* cum AKLP al omn^{vid} Thphyl Oec | *αυτουσ ημιν* c. ℵBKLP al pler Dam^{2,241} (et. paris) Thphyl Oec ... Gb″ Ti *ημιν αυτουσ* cum AC 13. 40. 73. 98. | *αυτων* aute *μεταγομεν* cum ℵBCKLP etc ... Ti post *μεταγομεν* cum A 13. cat ... 2. 30. m^{65} Oec om

4. *ιδου*: 24. *ειδε* (ut Wist testatur) | *τηλικαυτα*: B praem *τα* | *ανεμων σκληρων* cum ℵBCKP al^{15} cat ff m^{65} vg Dam^{2,421} ... ς *σκληρ. ανεμ.* cum AL 13 al longe plu Thphyl | *οπου* sine *αν* cum ℵB sah ... ς Lu

σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται· 5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει 6 ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας, ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ

Ti *οπου αν* cum ACKLP al pler (al pauc *οπ. εαν*) etc | *βουλεται* cum NBL 1. Dam^{2,421} (et. paris) ... ς Ln Ti *βουληται* cum ACKP al pler (m^{65} vg *ubi impetus dirigentis voluerit*) Thphyl Oec ... 18. *βουληθη*, 69. a^{ser} *βουλοιτο*. Libere ff: *regnitur autem parvulo gubernaculo, et ubicunque dirigunitur voluntate eorum qui eas gubernant.*

5. *ουτωσ* cum NBCKLP etc ... A 5. 64. 65. 73. 133. d^{ser} *ωσαυτωσ* | *μεγαλα αυχει* cum ABC^{a}P Eph^{190}; ff *magna gloriatur*, vg *magna exaltat* (fu *exultat*, item harl qui *magne exultat* habet) ... ς *μεγαλαυχει* cum NC^{2}KL al omn^{vid} cat (m^{65} *sed est magniloqua*) Dam^{2,421} (et. paris) Thphyl Oec | *ηλικον πυρ* cum NA^{2}NC^{a}P vg (*quantus*) Antioch^{1179} Oec. Cf et. Chr^{2,41} *τοσουτον πυρ μυριαν υλην αναψαι δυναται*. Sed apud Lucian. Hermot. *ὅ ηλικον* significat *Quantulus* ... ς *ολιγον* cum A^{c}vid C^{2}KL al omn^{vid} cat ff (*pusillum ignis*) m^{65} (*parvus ignis*) syr^{utr} sah cop arm (*και ολιγον*) aeth Dam^{2,241} (et. paris) Thphyl | *ηλικην* (vg *quam magnam*, ff *in quam magnam silvam incendium facit*): m^{65} sah syrP *magnam* (similiterque syr^{sch} cop reddit)

6. *η γλωσσα* pro *και η γλ.* cum N^{a} ... ς Ln Ti *και η γλωσσα* cum NCABC KLP etc (m^{65} *ita et lingua ignis est*). Ceterum edd sic interpg: *ἀνάπτει. καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ*, (sic ς, *πυρ·* Ti, Ln non interpg) *ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας·* (Ln nec hoc loco interpg) etc, at deinpto *και* omnino vdtr *η γλωσσα* cum eis quae praecedunt coniungendum. Tractat locum Isid^{4,10} *τὸ παρὰ σοῦ ζητηθέν· ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμ. τῆς ἀδικίας.* Vide cetera apud ipsum. | *η γλωσσα καθισταται* (B^{a} *καθιστατι*) cum NABCK 27. 43. 65. 73. 102. 133. c^{ser} ff m^{65} vg syr^{sch} syrP ^{txt} sah cop arm (libere aeth) Antioch^{1079} Dam^{2,421} (et. paris) ... ς (Gb^{90}) praem *ουτωσ* cum P al pler cat syrP c.^{a} Thphyl Oec, item L 106. *ουτωσ και*. Ex interpp vg sic: *Et lingua ignis est, universitas iniquitatis. Lingua constituitur in membris nostris quae maculat totum corpus* etc, m^{65} *ita et lingua ignis est, et mundus iniquitatis per linguam constat in membris nostris, quae maculat totum corpus* etc, ff *et lingua ignis saeculi* (corrigendum *saeculum*?) *iniquitatis. Lingua posita est in membris nostris quae maculat totum corpus* etc; syr^{sch} *Et lingua ignis est, et mundus iniquitatis veluti silva est: et ipsa lingua, cum sit inter membra nostra, maculat totum* etc; sah *Lingua etiam ignis est, mundus iniquitatis*; *lingua inter membra polluens corpus totum* etc; cop *Lingua etiam ignis est in splendorem iniquitatis*; *lingua existit inter membra et polluit* etc. Etiam ar^{e} *κοσμ. αδικ.* reddit *ornatum iniquitatis*. Cf et. de voce *κοσμοσ* Thphyl^{836} *κόσμον γὰρ ἐνταῦθα τὸ πλῆθος λέγει. ἢ καὶ ὅτι πᾶν κόσμος ἐστὶν ἤτοι κοσμοῦσα τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν· – ἐπεὶ καὶ οὕτω τινὲς βούλονται τὸν κόσμον λαμβάνειν πρὸς σημασίαν,*

φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. 7 πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν
Ps 139 (140), 3 δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον

---

etc. Similiter Oec disputat. Atque utramque explicationem etiam Isid 2,158 agnoscit: ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμ. τῆς ἀδικίας· μάλιστα μὲν – πολλὰ λαλοῦσα κακά· καὶ γὰρ καὶ κατηγορεῖ καὶ κακηγορεῖ καὶ ἐπιορκεῖ – – ἴσως στηλιτεύων αὐτοὺς τοῦτ' ἔφη· ἡ γλῶσσα – ἀδικίας· ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ὅτι ὁ τῆς εὐγλωττίας πυρσὸς ὅταν τοὺς μεγάλα πταίοντας κοσμῇ, ἐγκαλλώπισμα δοκεῖ τῆς ἀληθείας. χρὴ τοιγαροῦν τῇ δεινότητι κεχρῆσθαι οὐ πρὸς τὸ τὴν κακίαν κοσμεῖν etc (Eadem excerpta cat 21 et ex edd 100 et 103 ap Mtthaeium 11,191). Item schol ap Mtthaeium ad h. l. ἐπικοσμεῖ γὰρ φήμασιν ἑαυτὸν ὥστε τὴν ἀδικίαν. | και σπιλουσα cum κ* ... ς Ln Ti η σπιλουσα cum κ^c rell | τ. τροχον (et. c, vitiose exscriptum -χην) της γενεσεως: ff vg *rotam nativitatis* (vg add *nostrae*), m^65 *rotam geniturae*, syr^sch *series generationum nostrarum, quae currunt veluti rotae* ... א 7. 25. 33^mg 68. 83. 96^** vg syr^sch aeth add ημων ... edd ap Thphyl et ap Oec γεεννης. Cf 15^schol (ap Wtst) ἀνάπτει τὸν τροχὸν τῆς γείννης, τουτέστι καὶ ἐγκαίουσα καὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιοῦσα τὸ πῦρ. Item Oec (nec fere aliter Thph): φλογίζει τὸν τροχ. τῆς γείννης, τουτέστιν ἐκκαίει καὶ ἐρεθίζει καθ' ἡμῶν τὴν γέενναν, ὥσπερεί κατατρέχειν ἡμῶν ποιοῦσα τὸ πῦρ – – εἰ μὲν οὖν τῆς γείννης ἔχει, ὥσ τινα τῶν ἀντιγράφων ἔχει – – εἰ δὲ τὸν τροχ. τῆς γενέσεως – τὴν ζωὴν ἡμῶν φησίν. Cf et. ap Mtthaeium l. l. | και φλογιζ. υπο της γεεννης : m^65 *et inflammatur a genitura*

7. θηριων τε: 11. 73. 99. k^scr Thphyl om τε | ερπετων τε: A 11. 47. a^scr arm om τε ... c^scr και ερπετ. | εναλιων (εναλλων aut αλλων nusquam legi vdtr): ff *natantium*, m^65 *beluarum maritimarum* ... vg *ceterorum* (*caet-*). Eodem vitio laborant et. am fu tol harl et omn ap Ln, nec magis Lebrug quicquam contra monet, sed Erasmo et Estio testibus (cf Sab) invenitur et. *ceterum*. Libere demid – *natura bestiarum et volucrum et serpentium domatur, et domita sunt omnia a natura hum.* | δαμαζετ. και δεδαμασται (syr^sch om και δεδαμ.): c h^scr o^scr arm δεδαμ. κ. δαμαζ.

8. την δε: P om δε | δυναται δαμασαι ανθρωπων cum ΝΑΚΡ 5. 31. 69. 104. 133. a^scr c^scr ... Ln δαμασαι δυνατ. ανθρωπων cum Bc syr^p ... ς Ti δυνατ. ανθρωπων δαμασαι cum t. al plor cat arm Cyr^loh 721 Dam^2,421 (et. paris) Thphyl Oec. Libere ff vg *nemo* (vg *nullus*) *hominum domare potest*, m^65 *hominum domare nemo potest*, syr^sch cop aeth *nemo potest domare* | ακαταστατον cum ΝΑΒΡ Dam^2,421 ex paris, item ff (*inconstans*) vg (*inquietum*) cop (*indomitum*) Hier^pelag 764 (*incontinens*). Item (ap Gb) arm κακον και ακαταστατον και ... ς ακατασχετον cum CKL al pler Epiph^814 Cyr^nest 29 Dam^2,421 od etalibi (ubi etiam paris consentit) Thphyl Oec, item syr^utr aeth, etiam m^65 post *nemo potest* pergit *et retinere a malo* (similiter 13^lect κακῶν pro κακόν)

κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε

9. *τον κυριον* (Gb″) cum ℵABCP 4* 13. ff vg^{ms} (ap Ln) syr^{sch} cop arm Cyr esai 107 Dam^{paris} ... ς *τ. θεον* cum KL al pler cat vg syrP Epiph^{315} Dam^{2,380} et^{421} Thphyl Oec | *γεγονοτας* (et. Epiph^{315} Dam^{2,421}): A 5. 13. 65. 73. d^{ser} Dam^{2,380} (et. paris) *γεγενημενους*

11. *το γλυκυ και το πικρον* : 14* 16. 69. ℵ^{ser} c^{ser} cop aeth Dam^{paris} bis (non item Dam^{2,380} et^{421}, sed semel et. paris ordine vulgato) *το πικρον κ. το γλυκυ*

12. *συκα*: perreximus absque *ουτως* cum ABC* 83. c^{ser} syrP txt arm Dam^{paris} ... ς (Gb^{00}) perg i. e. add *ουτως* cum ℵC^{2}KLP al pler cat ff vg syr^{sch} etP c.* cop aeth Cyr$^{esa\ 107}$ Thphyl Oec | *ουτε* (sed ℵ 13. 27. 29. 66** Cyr^{esa} *ουδε*) *αλυκον γλυκυ* cum ℵABD (et* et^{2}) 13. 27. 29. 66** 83. 142. ff (*bullit dulcem et salmacidum*) vg (*emanat dulcem et amaram aquam*) Cyr$^{esa\ 107}$ (Dam^{paris} *ουτε αλυκον και γλυκυ ποιησαι υδ. τισ δυναται*) ... ς (= Gb) *ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ* cum KLP al pler cat syrP Thphyl Oec (sed 2. 36. 105** 14^{lect} Thphyl Oec *αλικον*, 45. *αλμυρον*: 31. om *και* : pro *ουδεμια* P c^{ser} *ουτε μια*, quem-admodum et. al^{ser} *οὐδὲ μία*, ut sine dubio rectius quam *οὐδεμία* scribitur). Praeterea cf et. syr^{sch} ar^{e} *ita etiam aqua salsa non fieri potest dulcis*, cop *ita fonti dulci facere aquam amaram*, arm *neque salinus locus aquam dulcem facere*. Aeth vero liberrime: *sic quoque ergo et aqua dulcis non erit amara et aqua amara etiam non erit dulcis*

13. *τισ*: 7. 32. 42. 48. 57. 73. 95* 101. f^{ser} k^{ser} *ει τισ* ... K al plus^{10} cat om | *εν υμιν; δειξατω* ... Lu *εν υμιν, δειξατω* | *πραυτητι*: al^{5} fere Ephr^{175} Antioch^{1105} *πραοτητι*

14. *ει δε*: AP 13. 56. 106. add *αρα* | *εριθειαν* ut ℵB^{2}CKLP etc ... A *ερεθειαν*, B* *ερειθιαν*, 101. 13^{lect} Dam^{par} (sub σ) *εριθιαν* | *τη καρδια* cum ABCKLP al pler cat aeth Ephr^{175} Dam^{2,684} Thphyl Oec ... ℵ 4. 16. 27. 29. 66** 106. al^{8} ser ff s vg syr^{utr} cop arm Antioch^{1095} *ταισ καρδιαισ* | *μη κατακαυχασθε* (s vg *nolite gloriari*) : A 14* 16. 19. 22. 23. 26. 31. 37. 46. 69. 78. 123. 177. a^{ser} *μη καυχασθε* ... ff *quid alapamini* (ex *elevamini* corruptum? Martianay), pergens *mentientes contra veritatem*

1, 17 τῆς ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. 16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. 18 καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ

---

14. τῆς αληθειας και ψευδεσθε cum κ* et (praemisso κατα) κ^c, item syr^sch *ne inflemini adversus veritatem nec mentiamini* ... ς Ln Ti και ψευδεσθε κατα τῆς αληθειας cum ABCKLP al fere omn (cod^unus i. e. 97. om κατα) syrP cop rell Eph^175 Thphyl Oec (Dam^2,684 κ. ψευδεσθε τη αληθεια)

15. αυτη η σοφια (et. Epiph^206 ed. Dind, Petav ἡ αὐτὴ σοφ.): c 69. a^scr c^scr Did^tri 3,1 Ephr^175 Thphyl η σοφ. αυτη ... ff om αυτη | αλλα cum κB (non Epiph^206 ed. Dind nec Did) ... ς Ln αλλ cum ACKLP etc

16. ἐριθεια (B* ἐρειθεια, 101. 13^lect ἐριθια) ... c ἐρεισ, P Antioch^1115 ἐρισ | ἐκει sine και cum BCKLP al pler cat ff s vg syrP cop arm aeth Ephr^175 Thphyl Oec ... κA 4. 13. 73. 101. vg^ms (ap Ln) syr^sch ἐκει και

17. η δε et. Epiph^206 Antioch^1216 etc ... Did^tri 3,1 η γαρ | επειτα et. Epiph Antioch etc ... Did om | επιεικης (Epiph om) ευπειθης (Epiph ed. Dind. ευπιθης): ita accurate et. s am *modesta suadibilis* ... ff *et verecundiae consentiens* ... vg^cle (atque et. fu demid tol harl) *modesta suadibilis ḫonis consentiens* (vg^ms ap Ln *suadibilis* post *consentiens* pon) | καρπων: c (³erasisse vdtr) 27. 29. 106. (et. 66** inter lineas add) Did^tri 3,1 add εργων | αδιακριτος: s vg *non iudicans*; ff *sine diiudicatione irreprehensibilis*, Aug^bis (cf Sab) *inaestimabilis* ... 100. 104. 127. ευδιακριτος | ανυποκριτος cum κABCP 3. 5. 13. 57. 69. 98* a^scr s ff vg cop syrP arm Did^tri 3,1 Ephr^175 Antioch^1216 Dam^2,684 (et. paris) ... ς (Gb^00) praem και cum KL al pler cat syr^sch aeth (sed syr etiam ante infert copulam: και επιεικης και ευπ. και μεστη etc, similiterque aeth) Thphyl Oec

18. καρποσ δε: κ* add ο (:: similiter alibi scribitur invitis quidem testibus plerisq) | δικαιοσυνης cum κABCLP al plu (3 ap Mtthaei, 5 ap Scri) arm Ephr^175 Antioch^1288 Dam^2,685 (et. paris) et^2,4 Thphyl ... ς (= Gb Sz) της δικαιοσυνης cum κ al plu cat Oec

IV. 1 ποθεν prl: s (non item ff vg) *et unde* | ποθεν sec cum κABCP 5. 13. 31. 36. 69. a^scr c^scr cat ff m^93 (om και) cop syrP arm^gb Antioch^1084 Thphyl ... ς (= Gb+Sz) om cum KL al pler s vg syr^sch aeth Oec | εν υμιν: 13. syr^sch ante μαχαι pon, A 5. arm^cdd ante και ποθεν | εν

τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε, 4 μοιχαλίδες. οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ

1 Pe 2, 11 Ro 7, 23

Mt 7, 7

τῶν μέλ. ὑμῶν: m^{93} add (post *nonne de voluntatibus vestris quae militant in membris vestris*) *et sunt vobis suavissima*

2. φονεύετε: edd mu (ut Erasmi 2. atque et. Lutherus *ihr hasset*) φθονεῖτε invitis testibus ut vdtr omnibus | οὐκ sec: $A^{wοid}$ οὐχ (Cowper οὐκ, nec quicquam monet) | καὶ οὐκ ἔχετε διὰ (Gb') c. $_{NP}$ 5. 11. 18. 19. 24. 25. 26. 27. 29. 30. 32. 33. 35. 36. 38. 42. 67. 73. 76. 78. 80. 100. 104. 126. 127. 177. a^{ser} c^{ser} al^{5ser} (al ut 68. 69. de quorum lectione non satis constat) (cat καὶ οὐκ ἐχ. δι') ff vg (et. am demid harl) syr^{utr} cop arm aeth Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) οὐκ ἐχ. δι' διὰ cum minusc vix mu ... Gb Sz Ln Ti οὐκ ἔχετε διὰ sine copula cum ABKL 13. 40. 57. al plus[20] fu tol :: καὶ non convenire videbatur, nec enim quae sequuntur eodem modo cum praegressis cohaerent quo καὶ οὐκ ἔχετε et καὶ οὐ δύνασθε. Hinc aut δὲ intrudendum videbatur aut copula delenda, quemadmodum φονεύετε et μάχεσθε praegressa sunt.

3. αἰτεῖτε: P 5 31. d^{ser} al pauc add δὲ | δαπανήσητε (et. $\aleph^{c}$, $\aleph^{*}$ καταδαπ.): -σητε cum $\aleph^{*}$ et^{c} AKLP al omn^{vid}: B -ρησετε

4. μοιχαλίδες cum $\aleph^{*}$ AB 13. item (μοιχοι exprimentibus, quod ipsum in nullo codice Graeco invenitur) ff (*fornicatores*) vg (*adulteri*) syr^{sch} cop $aeth^{utr}$ arm. Coniunximus autem cum δαπανήσητε praeeunte B, in quo post μοιχαλ. interpunctum est, nec contra est ℵ, qui versu exeunte eam vocem habet. Quae distinctio eo confirmatur quod apud Dam[2,302] affertur οὐκ οἰδατε ὅτι etc absque μοιχαλ. vel μοιχ. κ. μοιχαλ. Contra ς Ln Ti post δαπανήσητε puncto distinxerunt ..... ς μοιχοι καὶ μοιχαλίδες cum $\aleph^{c}$ KLP al pler cat syr^{P} Thphyl Oec :: nullus dubito quin ipse apostolus ita scripserit ut edidi: auctoritas enim quam sequuti sumus perquam insignis est, praesertim quum statuere non liceat interpretes veteres in edd. suis aliud invenisse quam μοιχαλίδες, quamvis pro interpretandi libertate non femininum sed masc. exprimant. Accedit quod similiter ab ipsis olim Graecis dici probatum est. Cf G. Hermanni diss. de offic. interpretis p. 22. ubi est: „ὑποφάτες mihi quidem et iidem esse videntur qui Syracusis ποταγωγίδες audiebant et ob eamdem caussam dicti genere feminino. Quod apud Aristot. Pol. 5, 11. legitur οἷον περὶ Συρακούσας αἱ ποταγωγίδες καλούμεναι – recte scriptum esse ostendit Photii adnotatio: ποταγωγίδες· φάνται ἢ μηνυταί. Nec dubitandum puto, quin illi non feminae sed viri fuerint: quare Plut. eos in Dione c. 28. τοὺς καλουμένους προσαγωγίδας vocavit. Idem in libello de curiositate p. 522. extr. – τοὺς δὲ προσαγωγίδας οἱ Διονύσιοι τοῖς Συρακοσίοις κατέμιξαν – Convicium autem fuisse ποταγωγὶς videtur" etc. Oritur vero inde quod Iacobus tali voce h. l. utitur orationi non

Ro 8, 7 al (Ka 89, 9) φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατ-
Prov 3, 34 1 Pe 5, 5 ᾠκισεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε

minima gravitas, convenitque translato sensui, quem solum loco isti aptum habeo, multo magis si qui desciverunt a dei foedere omnes communiter *μοιχαλίδες* compellantur, quam si sexus ratio habetur et uterque curiose ponitur. | *του κοσμου* cum ABKLP al pler ff syrP etc (et. Mac^{7,127}) ... ℵ 68. vg arm aeth (item syr^{sch}) add *τουτου* | *ἔχθρα*: sic LP etc, nec aliter syr^{utr} cop, item Thphyl^{com} ... Ln *ἐχθρά* ut 7. vg ff (vg *quia amicitia huius mundi inimica est dei*, ff *quoniam inimicitia saeculi inimica dei est*). Cf et. aeth *quia amicus huius mundi inimicus domini*. | *εστιν τω θεω* cum ℵ vg (*inimica est dei*) syr^{sch} (*inimicitia est apud deum*) cop (Macar$^{hom\ 37}$ ap Gall^{7,121} *εστ. εισ θεον*) ... ς Ln Ti *του θεου εστιν* c ABKLP al fere omn (47. *εισ θεον εστ.*) ff etc | *οσ εαν* cum (ℵ* omisso *οσ*) BP 5. 22. 69. a^{scr} c^{scr} Dam^{2,392} (et. paris) ... ς *οσ αν* cum ℵ^{c}AKL al certe longe plu Thphyl Oec | *οὖν* et. ff vg syr^{utr} cop (arm *enim*) ... L 13. 27. 29. 69. a^{scr} c^{scr} al plus^{20} Dam^{2,392} (et. paris) Oec om, hinc Gb^{0} (minime hanc in rem probat Or$^{int\ 4,686}$ „apud Iacobum" – „cum dicit: *Qui voluerit amicus esse saeculi huius, inimicus dei constituetur*") | *βουληθη*: ℵ^{c} *-θησ*, sed rursus abstersit *σ*. ℵ^{c} quum invenisset *εαν ουν βουληθη*, videtur *εαν ουν βουληθησ* substituturus fuisse; quo consilio abiecto correxit *οσ αν οὖν βουληθη*. | *ἐχθρος* (ℵc): ℵ* *ἐχθρα*

5. *ἢ*: 13. k^{ucr} *ει* | *κενως*: ff om | *λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ* (inter *λεγει* et *προσ* distinguunt etiam LP, nec aliter K^{vid}) etc ... ς Ln (item Ti^{40}) *λέγει· Πρὸς - ἡμῖν*; ... Gb Sz *λέγει; πρὸς - ἡμῖν;* Coniungunt *λεγει* cum *προσ φθονον* A 4. 10. 11. 14. 15. 16. 21. 88. 40. (pergit *επιποθει δε*) 104. (pergit *οτι επιποθει*) h^{scr} j^{scr} etc, atque hoc probat Wtst, quem vide ad h. l. Cf et. Bed^{191}. Etiam in edd et scholl singula varie distinguuntur, cf Matthaeius ad h. l. et in scholiis ad ep. Iacobi p. 193 sq. Item cf cat^{29}. Ita vg: *an putatis quia inaniter scriptura dicat: Ad invidiam concupiscit spiritus, qui habitat in vobis?* Item ff *aut putatis quoniam dicit scriptura ad invidiam convalescit spiritus, qui* etc. Arm (teste Gb): *ἢ κενῶσ δοκεῖτε ἃ λέγει ἡ γραφὴ πρὸσ φθόνον, ἐφ' ὃν* etc. | *κατωκισεν* cum HAR 101. 104. (non adtenderunt Wtst alii) ... ς Ti *κατωκησεν* cum KLP al longe plu (ut vdtr) cat Thphyl Oec, nec aliter ff vg (hi^{2} *habitat*, fu *inhabitat*) syr^{utr} cop etc

6. *διο λεγει* usque *διδωσιν χαριν* (Clem^{683} *λεγει δε αυτοισ η γραφη· υπερηφανοισ ο θεοσ αντ.* etc Eus$^{ps\ 446}$ *κατα το· ο θεοσ υπερηφανοισ* etc. At neutro loco indicatur quorsum respiciatur.): LP al^{5} om, transilientes quippe ab *χαριν* ad *χαριν* | *ο θεοσ*: 5. 16. 32. 42. 47. 57. 67. 95. 98^{mg} 100. 104. f^{scr} j^{scr} 13^{lect} 14^{lect} arm Antioch^{1009} *κυριοσ* (certe plerique sic, non *ο κυρ.*) :: ut LXX lectione tantum non fluctuante

οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· 1 Pe 5, 6 as Zach 1, 3
8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον; Ro 2, 1 14, 4

---

7. *αντιστητε δε* cum ℵAB 18. 31. 40. 42. 57. 69. 70. 177. a^{ascr} c^{ascr} al plus[30] ff vg cop syrP Or$^{int\ 2,129}$ ... m^{48} syrsch arm aethutr *et resistite* ... ς Ti *αντιστ.* sine copula c. KLP al plu cat Thphyl Oec (Or$^{int\ 4,536}$ „Iacobus apostolus ita dicit: *Resistite diabolo*" etc probandi vim non habet)

8. *τω θεω*: K om *τω* | *εγγιει*: A *εγγισει*

9. *κλαυσατε* cum ℵA ... ς Lu Ti *και κλαυσατε* cum ℵKLP al pler ff vg etc ... 15. 18. 36. cat syrsch Aug$^{ps\ 85}$ om | *μεταστραφητω* cum ℵAKL al pler Antioch^{1180} Oec ... BP 69. a^{ascr} c^{ascr} Thphyl *μετατραπητω*

10. *ταπεινωθητε* (Or^{2,315} *φησι γαρ ιακωβος· ταπεινωθητε ενωπιον*): ℵ 56. add *οιν* | *κυριου* cum ℵABKP 1. 13. 69. a^{ascr} c^{ascr} Or^{2,315} Hesych^{hr} in cat[31] Dam^{paris} sub σ ... ς (Gb^{00}) praem *τον* cum L al pler cat Thphyl Oec

11. *αδελφοι* (syrutr sah cop add *μου*, item aeth *nostri*) et. Antioch^{1078} Dam^{2,502} etc: m^{44} floriac sah ante *μη καταλ.* pon ... A 5. (om *μου*?) 13. *αδελφοι μου* ante *αλληλων* pon | *ο καταλαλων*: 38. 69. 93. 105. a^{ascr} c^{ascr} hscr syrutr Antioch^{1078} Thph *ο γαρ κατ.*, floriac aeth *ο δε κα.* | *η κρινων* (Gb') cum ℵABP al^{12} vg syrutr sah cop arm Dam^{2,502} (et. paris) Thphyl ... ς *και κρινων* cum KL al pler cat ff m^{44} floriac aeth Antioch^{1078} Oec | *ειδ* A *η* | *ουκ ει ποιητης*: P 7. 16. 23. 31. 37. 50. 106. 127. tol *ουκετι ει ποιητης* (tol *iam non es factor*), K 22. 100. m^{44} *ουκετι ποιητης ει*, item floriac *iam non factor legis sed iudicas*

12. *ο νομοθετης* cum ℵAKL al omn^{vid} Antioch^{1108} etc ... BP om *ο* | *και κριτης* cum ℵABP al^{50} (jscr κ. *ο κρι.*) cat ff m^{44} floriac luxov vg (et. Cass[140]) syrutr sah cop arm aeth Didtri^{1,15} et^{1,39} et^{2,28} Antioch^{1108} Thphyl^{txt} ... ς (= Gb Sz) om cum KL al sat mu Thphyl$^{com\ 343}$ (certe non repetit ex textu) Oec | *ο δυναμενος*: A om *ο* | *συ δε* cum ℵAKLP al plus[50] cat ff m^{44} floriac vg syrutr (sedP *δε* c.^{a}) cop (aeth *tu ergo*) Antioch^{1108} (om *εἶ*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) om *δε* cum minusc sat mu sah syrP txt arm Oec | *ο κρινων* (Gb') cum ℵABP 5. 13. 31. 69. 78. a^{ascr} c^{ascr} al^{10} syrutr sah cop Antioch^{1108} Thphyl ... ς *οσ κρινεις* cum KL al longe plu cat Oec | *τ. πλησιον* (Gb') cum ℵABP al^{15} ff m^{44} floriac

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα

---

vg syr^{utr} sah cop arm Antioch^{1106} Thphyl ... ς τ. ετερων c. KL al longe plu cat aeth. Praeterea K 2^{mg}ℰ 15. 36. al pauc (sed 18. add ad αλλα κριτης exeunte v. 11) add οτι ουκ εν ανθρωπω αλλ εν θεω τα διαβηματα ανδρωπου κατευθυνεται: quae quidem Euthal in elencho capitum huius epistulae numero VI. habet (ap Zacagn^{488})

13. η αυριον (et. ς^{e} Gb′) cum NB 13. 27. 29. 40. 69. al sat mu (2 ap Scri) ff vg syr^{sch} sah cop aeth Hier(ep^{48} adctesiph, vide Sab) ... ς Gb Sz Ti και αυριον cum AKLP al^{60} fere cat syrP arm Cyr$^{ador\,501}$ Thphyl | Oec | πορευσωμεθα (A -σω-) ποιησομεν (NA -σω-) εμπορευσομεθα κερδησομεν (et. ς^{e}) cum (N)(A)BP al sat mu ff (*ibimus - faciemus - negotiamur - faciemus*) vg (ut ff sed tertio loco *mercabimur*) Cyr^{ador}. Item *abibimus ut agamus - mercemur - lucremur* sah cop, Hier (l. l.) *proficiscemur et faciemus - ut negotiemur et lucremur* ... ς (item Gb Sz, non ς^{e}) πορευσωμεθα ποιησωμεν εμπορευσωμεθα κερδησωμεν cum KL (primo loco et. A, sec loco et. NA) h al plus^{40} (fere omn ap Scri et Mtthaei) cat Thphyl (sed πορευσομεθα) Oec. Ex minusc pauci similiter ut A vel N. Ita 13. -σωμεθα et -σωμεν, tum -σομεθα, quarto loc hiat; 40. -σο- praeter ποιησωμεν. Longe plerique aut ubique -σο- aut -σω-. | εκει (vg^{clo} *et faciemus ibi quidem*, am fu demid tol *et fac. quidem ibi*): A 13. Cyr^{ador} om | ενιαυτον sine ενα cum NBP 36: ff vg sah cop Hier (l. l.) ... ς Ti add ενα cum KL al pler syr^{utr} arm Cyr ador^{501} Thphyl Oec

14. επιστασθε: P 68. επιστανται | το της cum NKL al pler cat ff (*qui ignoratis crastinum*) vg (*quid erit in crastino*) syr^{sch} sah cop Thphyl Oec ... Ln τα της cum AP 7. 13. 69. 106. a^{scr} c^{scr} syrP ... B της tantum. Cf et. Hier l. l. *qui nescitis de crastino*. | ποια γαρ cum NcAK LP al pler vg syr^{sch} (*quid enim est vita nostra nisi vapor*) cop (sah *vita vestra enim est sicut vapor*) Thphyl Oec; item ff aethPP *quae autem* ... N*B c^{scr} syrP arm aeth^{ro} om γαρ (Dam^{2,317} non probat) | η ζωη: B Dam^{2,317} om η | ημων: 13. 26. 38. 69. a^{scr} h^{scr} syr^{sch} ar^{ro} Dam^{2,317} (et. paris) Thphyl ημων | ατμις (L Dam^{2,317} ατμη) γαρ εστε: N om | ατμ. γαρ cum BKLP al pler cat ff syrP arm Dam^{2,317} Thphyl Oec Hier (l. l.) ... Ln om γαρ cum A 13. vg cop | εστε (sed AKP al plu cat εσται, hinc Gb′ εσται) cum ABKP h al plus^{50} syrP (syr^{sch} non expri) arm aeth^{utr} Oec ... ς εστιν cum L al sat mu ff vg (et. Hier Bed) Dam^{2,317} Thphyl | η προσ cum NAKL al omn^{vid} Dam etc .. BP om η | επειτα και cum NABK (certe sic Mtthaei) 5. 32. 47. etc (al^{8} ap Mtthaeium, si tamen recte notavit; ap Scri nullus huius lectionis testis affertur, quod et ipsum an recte habeat dubito) Dam^{2,317} (et. paris) ff (*deinde et*), item *et deinceps* vg (et. am demid) aeth^{utr}, item *et* tantum syr^{sch} arm ... LP 31. 40. al fere^{35} επ. δε και ... ς επειτα δε cum minusc

καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν. Lc 12, 47

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φά- Ps 21, 9

---

sah Thphyl Oec ... 36. 38. 69. a^{ser} c^{ser} h^{ser} fu tol harl cop syr^{P} nil nisi *επειτα*

15 *θελησῃ* cum ℵAKL al pler (f^{scr} *-σει*) Cyr$^{ador\,504}$ etc ... BP 69. a^{ser} d^{ser} *θελῃ*, c^{ser} *θελει*. Ceterum Ln sic interpg: *θελησῃ, και ζησ. και ποι.* | *ζησομεν* cum ℵABP al^{15} ff (*si dominus voluerit et vivemus aut faciemus* etc) ... ς *ζησωμεν* cum KL al longe plu cat Cyr$^{ador\,504}$ Thphyl Oec, item vg (*si dominus voluerit et si* [am om] *vixerimus, faciemus* etc) etc (vide post) | *και ποιησομεν* cum ℵABP al^{15} (qui ante) insuperque 38. 40. 95. 126. 177. 13^{lect}, item omisso *και* Cyr^{ador}. Item *ποιησομεν* omisso *και* vg sah cop syr^{sch} arm aeth ... ς (et. Gb, sed non ς^{a} Sz) *και ποιησωμεν* cum KL al plu cat Thphyl Oec

16. *νυν*: 31. *νυνι* | *καυχασθε*: ℵ 7. 106. *κατακαυχ.* | *εν*: 69. a^{ser} c^{ser} *επι* | *αλαζονιαις* cum ℵAB*LP al^{2ser} al^{1} matth (Wist neglexit) ... ς Ln *αλαζονειαις* cum B^{3}K al plu :: cf Steph. Thes. | *πασα*: ℵ *απασα* ... 16. 69. a^{ser} c^{ser} add *ουν*, item al pauc *δε* vel *γαρ*

17. *ποιειν*: A*^{vid} *ποιησαι* ... 22. 27. 29. 65. 97. 98. al^{5} om, nec exprim syr^{sch} arm

V. 1. *κλαυσατε*: 13. *κλαυσονται* | *επερχομεναις* sine additam cum ABK LP al pler ff syr^{P} Cyr$^{esa\,468}$ Antioch^{1045} Dam^{2,484} etc (m^{29} *quae supervenient divitiis vestris: putruerunt et* etc) ... ℵ 5. 8. 25. vg syr^{sch} cop arm aeth add *υμιν*

2. *σεσηπεν* et. Antioch^{1045} etc ... 18. 26. 40. 96. 177* Dam^{2,484} ex paris (non item^{ed}) *σεσηπται*

3. *και ο αργυρος κατιωται* (arm *ο αργυρ. υμων και ο χρυσ. κατιωτ.*) et. Antioch^{1040} Dam^{2,484} etc (m^{29} *aurum et argentum vestrum, quod repositistis in novissimis diebus, eruginavit, et erugo eorum* etc) ... A 13. *κατιωτ. και ο αργυρ.* | *φαγεται*: sic n^{e} pro *φαινεται* reposuit | *ως πυρ* cum ℵ*BKL al pler ff m^{29} vg rell Antioch^{1040} Thphyl Oec ... ℵ^{c}AP 5. 13. (sed pergit *ωσπερ* pro *ως πυρ*) b^{scr}*^{vid} Dam^{2,484} (et. paris) syr^{P} praem *ο ιος*. Praeterea ante *ως πυρ* plene distinguunt AL (*υμων· ως πυρ· εθησαυρισατε, εν* sic) 2. 4. 7. 10. 14. 16. 21. 33. 37. 45. 46. 63. 64. 66. 70. k^{scr} o^{scr} Oec^{com}, item syr^{sch} *ignem congessistis vobis*

γεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν. 5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· 8 μακροθυμήσατε

---

in novissimos dies; aeth Thphyl post *πυρ* add ὅ (vide ante m[29]). Cf notam proximam. | *εθησαυρισατε* etc: ff fu tol harl *thesaurizastis* (ff add *et*) *in novissimis diebus*; vg[cle] am demid Bed[196] *thesaurizastis* (demid *-xatis*) *vobis* (am om) *iram* (demid add *dei*) *in novissimis diebus*. Etiam Oec[txt] infert *οργην*, tamen [com] non attingit. Nec agnoscit additamentum Cassiod[150]. Praeterea cf Ro 2, 5. | *εν* (100. j[ser] add *ταις*) *εσχατ. ημεραις*: A 13. *εν ημερ. εσχατ.*

4. *αφυστερημενος* cum ℵB* ... ς Ln Ti *απεστερημενος* cum AB[2]P .al certe pler cat Dam[2,377ed] etc, item KL Dam[paris] *αποστερημενος* | *εισεληλυθαν* cum BP, item *-λυθεν* A Dam[2,314] (et. [paris]) (Dam[ed 2,377] *-λυθεις*) ... ς *εισεληλυθασιν* cum ℵKL al omn[vid] cat Thphyl Oec

5. *και εσπαταλησατε* (et. m[97] Antioch[1082] Dam[paris] sub *μ* etc): A 73. cop Cyr[esa 408] om *και* (sed Cyr *εσπ.* ante *επι τ. γης* pon; exscripsit locum et. cat[88]) | *καρδιας* (et. Ephr[314] Antioch[1082] etc): 40. 73. syr[sch] *σαρκας* (syr[sch] *corpora vestra*) | *εν ημερα* (A *-ραισ*) cum ℵ*ABP 13. 81. ff m[97] vg cop Dam[paris 4th] (sub *μ*) ... ς *ως εν ημερ.* c. ℵ[c]KL al pler cat syr[utr] arm Ephr[314] Cyr[esa 408] Antioch[1082] Thphyl Oec ... aeth[ro] om *εν ημερ. σφαγ.*, sed aeth[pp] *ut qui saginat bovem in diem mactationis*

7. *μακροθυμ. επ αυτω* cum ℵABP al sat mu cat Antioch[1206] Oec ... KL h al fere[50] Thphyl *μακρ. επ αυτον* ... ff *patiens in ipso*, sed vg arm aeth[utr] *patienter ferens* (sine *επ αυτω*) | *εως* sec sine *αν* cum ABKL al plus[25] cat syr[p txt] Thphyl Oec[txt] ... ς (Gl[00]) Ln add *αν* cum ℵP 13. al plu syr[p mg] Antioch[1206] Oec[com]; 68. 98. 99. 105. add *ου* | *λαβῃ*: 105. c[ser] *λαβοι* | *προϊμον* cum ℵAB*P (et. 31. ap Scri) ... ς Ln *πρωϊμον* cum B[2]KL al certe pler | *πρωϊμ.* sine *υετον* cum (ℵ, vide post) B 31. (sed habet *και τον πρωϊμ.*) vg (et. am fu demid harl tol) aeth arm (et aeth[utr] *patienter ferens vespere et mane ut maturescat et fructificet ei et metatur*: quae lectioni *καρπον* pro *υετον* favere videntur), item ff (vide post) ... ς praem *υετον* cum AKLP al fere omn (73. ante *λαβῃ* pon) cat syr[sch] et[p txt] Thphyl Oec. Item ℵ 9. ff cop syr[p mg] Antioch[1206] Cassiod[150] praem *καρπον* (sed ff post *οψιμον*, cop post *προϊμον* pon; Cassiod sic: *quando et agricolae huius mundi maturitatem fructum et vespertinum pro temporis qualitate percipiunt.*), sed ℵ* *καρπον τον* (ℵ[c] delet *τον*)

καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· 1 The 4, 15 ss
ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελ- 2 The 2, 1 s
φοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἳ
ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπο- 2 Pe 1, 21

8. *μακροθυμησατε* sine copula cum ABKP al pler ff am demid harl syr^{utr} sah cop arm Thphyl Oec ... ℵL 9. 18. vg^{cle} fu tol aeth^{utr} Antioch^{1200} add *our*

9. *ἀδελφοι*: A 13. d^{ser} syr^{sch} sah cop Antioch^{1113} add *μου*. Posuimus autem post *κατ* (ℵ *κατα*) *αλληλων* cum ℵL al pler syr^{utr} sah cop arm Thphyl Oec ... Ln Ti ante *κατ αλλ.* cum ABP 5. 13. 31. 69. 105. a^{ser} c^{ser} d^{ser} ff vg aeth^{utr} Antioch^{1113} (:: omnes Graeci igitur qui *μου* addunt etiam transponunt) :: quae transpositio suspecta fit eo quod *ἀδελφοι* (*ἀδ. μου*) etiam 4, 11 loco persimili in A 5. 13. etc in eundem modum transponitur ... ℵ 15. 16. 22. 23. 35. 37. 56. 64. 100. cat plane om | *κριθητε* cum ℵABKLP al plus^{70} cat ff (*ne in iudicium incidatis*) vg (*ut non iudicemini*) rell Antioch^{1113} Thphyl ... ς (= Gb Sz) *κατακριθητε* cum minusc ut^{vid} pauc Oec | *ο κριτης* cum ℵABKLP al^{70} cat (et. syrP ^{mg} g^{r} arm) Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) om *ὁ* cum minusc ut^{vid} pauc

10. *λαβετε*: A 13. aeth om, propterea*que* post *μακροθυμιας* add *εχετε* (13. *δεχετε*), aeth *sunt*; sed etiam retento *λαβετε* ℵ^{c} 5. 40^{mg} 73. post *μακροθ.* add *εχετε* | *αδελφοι* sine *μου* c. ABP 5. 14. 24. 25. 26. 32. 38. 47. 69. 73. 113. a^{ser} c^{ser} h^{ser} ff vg (et. Bed^{109}) syrP arm ar^{o} Chr^{3,176} Dam^{paris} (sub *π*) ... ς (Gb^{60}) add *μου* cum ℵKL al pler cat syr^{sch} sah cop (aeth *nostri*) Thphyl Oec ... 64. Antioch^{1200} om. Posuimus autem *αδελφοι* (*αδ. μου*) ante *της κακοπαθ.* (ℵ *καλοκαγαθιας*) cum ℵABKLP h al plus^{60} cat ff vg syr^{sch} (*prophetas, fratres mei, patientiae* etc) syrP sah cop arm aeth Chr^{3,176} Dam^{paris} (sub *π*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) post *κακοπαθ.* pon cum minusc ut^{vid} pauc Oec | *κακοπαθειας* (ita AB^{3}K^{sill}L etc; ℵ^{3}P *-παθιας*, ℵ ut iam notatum *καλοκαγαθιας*) κ. τ. *μακροθυμιας*: am fu harl *laboris et patientiae*, vg^{cle} *exitus mali laboris et patientiae*, tol *patientiae exitus mali et longanimitatis*, demid *laboris et patientiae et longanimitatis et exitus mali*; ff vero *de malis passionibus et de patientia* | *εν τω* (ℵ Chr om) *ονοματι* cum ℵBP 5. 15. 18. 24. 29. 31. 32. 36. 38. 47. 69. 73. 99. (*ελαλ. ημιν*) 101. 106. 17^{lect} 18^{lect} a^{ser} al^{3ser} (et 5 barberinis ap Possinum) cat Chr^{3,176} (*ελαλ. τον λογον*) Thphyl, item *in nomine* ff vg arm (item agnoscere vdtr rell). Similiter 40. *επι τω ονοματι* ... ς Ti *τω ονοματι* cum AKL al longe plu Dam^{paris} sub *π* et *υ* (sed habet *ελαλ. ημιν*) Oec | *κυριου*: 5. 31. 69. 96. 106. 142. a^{ser} l^{ser} *του κυρ.*

11. *τ. υπομεναντας* (Gb″) cum ℵABP 1. 5. 7. 8. 9. 40. 69. 73. a^{ser} Dam^{paris} (sub *π*), item *qui sustinuerunt* ff vg syr^{utr} ... ς Ti *τ. υπομενοντας*

Ps 102(103), 8 μείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων.

Mt 5, 34 as 23, 16 12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. 14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες

— cum KL al pler cat sah cop arm aeth^{utr} Thphyl Oec | τελος: 27. 29. 66^{**mg} ελεος | κυριου: a^{scr} του κυρ.·| ειδετε cum KB*K al plu ... Ti ιδετε cum AB^{2}LP al ut vdtr permu (5 ap Matthaei, 3 ap Scri) Dam paris (sub π et ν) Thphyl | πολυσπλαγχνος cum KABKLP etc ... Gb* πολυευσπλαγχνος cum 1. 3. 25 38. 40. 42. 57. 69. a^{scr} c^{scr} al^{25} Thphyl (:: eadem vox apud Clem^{967} et alibi invenitur) | ο (B om) κυριος cum KABP 13. 69^{sil} 98** al vix mu (nullus ap Scri, 98** solus ap Mtthaei; 123** post οικτιρμ. pon) ff vg syr^{utr} sah cop arm aeth Dam^{paris} (sub π et ν) Oec ... Gb^{00} Ti om cum KL h 31. 40. 57. 68. 73. 105. al fere^{60} cat vg^{ms} (ap Ln) Thphyl

12. προ παντ. δε cum K^{c}ABLP al pler ff vg syr^{utr} sah cop (aeth, vide post) etc ... K* πρ. παντ. ουν ... K 106. 180. 1^{scr} arm om copulam. Sic aeth: *at quod vero omnium primum est, amate vos invicem, fratres nostri; ne iuretis* etc | αλλον τινα (Antioch^{1124} τιν. αλλ.) ορκον: A αλλ. ορκ. τινα | ητω (Dam^{2,631} εστω) δε (cf. K^{c} ff fu harl sah syr^{utr} arm Dam^{2,631} etc): K* 8. 25. 33^{mg} vg (et. am demid tol, non item fu harl) cop aeth add ο λογος :: ex Mt | και το ot. syr^{utr} sah arm (aeth *sine*) Clem (vide post) Dam^{2,631} etc ... 13. ff vg cop om και. Cf huc (et ad Mt 5, 37) Clem^{707} των του κυριου φητω· εστω υμων το ναι ναι, και το ου ου, item^{872} δικαιοσυνης γαρ την επιτομη φαναι· εσται υμων το ναι ναι, και [cod^{paris} add το] ου ου. Item Homil$^{clem\ 2,55}$ τοισ δε νομιζουσιν, ωσ αι γραφαι διδασκουσιν, οτι ο θεοσ ομνυει, εφη· εστω υμων το ναι ναι, [cod^{ottob} add και] το ου ου· το γαρ περισσον τουτων εκ του πονηρου εστιν. | υπο κρισιν (et. ç^{e} Gb Sz) cum KAB 8. 13. 25. 27. 29. 36. (al? nullus ap Scri nec ap Mtthaei) ff vg syr^{utr} sah cop aeth^{utr} Dam^{2,631} (43. 95* εισ κρισιν) ... ç (non ç^{e} etc) εισ υποκρισιν

+ cum KLP al plus^{80} cat arm Antioch^{1124} Thphyl Oec

13 et 14. εν υμιν; ευθ. τισ; ασθ. τ. εν υμιν; scripsimus praeeuntibus ff vg, item ç Wtst Ln aliis; contra Gb Sz Ti εν υμιν, ευθυμ. τισ, εν υμιν, ediderunt. Iacobi quidem rationi illud quod praetulimus magis convenire videtur. Or$^{int\ 2,191}$ alteri rationi favet, habet enim: *si quis autem infirmatur, vocet presbyteros* etc | κακοπαθει: Antioch^{1195} αθυμει | ψαλλετω: Eus$^{ps\ 247}$ ψαλατω

14. επ αυτον cum K^{c}ABKLP etc (31. επ αυτω): K* 26. επ αυτουσ (26. et. αλειψαντ. αυτουσ). Libere Or$^{int\ 2,191}$ *et imponant ei manus* pro και προσευξ. επ αυτ. | αλειψαντ. sine αυτον cum BP a^{scr} ff Dam^{2,615} ... ç

ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἠλείας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο- Io 9, 31
παθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ 1 Reg 18, 1 Lc 4, 25
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· 18 καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφοί μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας Mt 18, 15

Ln Ti add *αυτον* cum ℵAKL al pler vg Or$^{int\,2,191}$ Chr^{1,470} Thphyl Oec | *του κυριου* cum ℵBKLP al pler cat Dam^{2,615} (et. paris) Chr^{1,470} Thphyl Oec; item omisso *του* A 38. 67. 100. 17^{lect} 18^{lect} ^{pscr} arm; nec aliter ff vg rell Or$^{int\,2,191}$ ... G $\overline{\iota\omega}$ $\overline{\chi\rho}$, 7^{lect} *του κυριου* $\overline{\iota\omega}$ ... R plane om (:: ita act 5, 41 et alibi)

15. *ευχη*: P 27. 29. 66** 96. 142. h^{scr} o^{scr} *προσευχη* | *εγερει*: P *ἐγειρεῖ* sic | *αφεθησεται* (et. fu *remittetur*, tol *dimittetur*): P 7. 31. 73. j^{scr} Chr^{1,470} *αφεθησονται*, item (praegressis *et si in peccatis sit* vg, *et si in peccatis fuerit* Or^{int}, *et si peccata fecit* ff) ff (*remittuntur*) vg^{cle} am demid harl (*remittentur*, am demid *dimittentur*, harl *dimittuntur*) Or$^{int\,2,191}$ (ut vg^{cle})

16. *ουν* cum ℵABKP 5. 7. 8. 33** 36. 69. 73. 177. a^{scr} c^{scr} g^{scr} cat vg sah cop syr^{P} ... 107. syr^{sch} *δε* ... ς Ti om copulam cum L al pler ff arm aeth^{utr} Thphyl Oec (non probat Eus$^{marc\,152}$ *καθο λελεκται εν ετερωις· εξομολογεισθε αλλ. τας αμαρτιας*, nec magis Ephr^{12} Dam^{2,580}) | *τας αμαρτιας* cum ℵABP 5. 6. 13. 33^{mg} 43. 65. 69. 73. a^{scr} c^{scr} d^{scr} Eus$^{marc\,152}$ Ephr^{12} Dam^{2,580} ex paris; item^{vid} ff vg (uterq *peccata*) syr^{P} sah cop ... ς Ti *τα παραπτωματα* cum KL al pler cat Dam^{ed} Thphyl Oec; item^{vid} syr^{sch} Aug$^{ioh\,88}$ (*delicta*). Cf et. Or^{prov} ap Mai^{1,51} (at non est in cod. Patm. ex quo hausit Notitia^{118}) *και ο ιακωβος φησιν· αλληλοις εξαγγελλετε τα παραπτωματα υμων, οπως ιαθητε.* Praeterea L 69. a^{scr} c^{scr} ff vg syr^{utr} sah cop aeth Or^{prov} Aug add *υμων*, 5. *ταυτων* | *ευχεσθε* cum ℵKLP al fere omn (70. *ευξασθε*) cat Dam^{2,580} (et. paris) Thphyl Oec ... Ln *προσευχεσθε* cum AB 73. Ephr^{12} | *ενεργουμενη*: ff *frequens*, vg *assidua*

17. *ηλειας* cum B* (ut ℵB*D Mt 17, 3. 4. 11. 12. Lc 9, 8, ℵAB* Mc 8, 28, ℵB*DA Mt 17, 10. ℵAB*D^{2} Lc 4, 26. etc) ... ς Ln Ti *ηλιας* cum ℵAB^{2} KLP rell

18 *εδωκεν υετον* (ℵ *τον υετ.*) cum ℵA 13. 73. ff vg syr^{sch} sah cop (aeth *dedit caelum pluviam suam*) ... ς Ti *υετον εδωκεν* cum BKLP al pler cat syr^{P} arm Thphyl Oec

19. *αδελφ. μου* cum ℵABKP h al^{25} cat s ff vg sah cop syr^{utr} arm (aeth *fratres nostri*) Thphyl ... ς Ti om *μου* cum L al longe plu Did$^{tri\,3,1}$ Oec | *απο της αληθειας* cum ABKLP al pler s ff vg sah syr^{P} aeth

καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρ-
1 Pe 4, 8 τωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Didtri 2,1 Damparis (sub o) etc ... ℵ 5. 7. 8. 13. 22. 36. 40mg 65. dscr jscr syrsch cop arm απο τησ οδου τησ αληθ. | επιστρεψη: κ 31. al2scr (et al haud dubie) -ψει

20. γινωσκετω οτι: et. Didtri 3,1, item s vg *scire debet quoniam* ... B 31. cscr syrP aeth γινωσκετε οτι ... ff (nec agnoscere vdtr Ambrst Cassiod, cf Sab) sah om | εκ πλανησ οδου αυτου: s vg (et. Orint 2,191 Cassiod) *ab errore viae* (am *vitae*) *suae*, ff *de erroris via* | σωσει: et. ff vgcle am fu (*salvavit*) Ambrst Cassiod ... s demid tol Orint 191 *salvat* | ψυχην cum ℵBKLP al pler Didtri Damparis (sub o) etc ... A 73. 81. arm την ψυχ. Addidimus autem αυτου cum ℵAP 5. 7. 8. 13. 15. 36. 73. cat s vg (hi[s] *eius*, item Ambrst Cassiod ap Sab) syrutr cop armedd aeth Didtri 3,1 Cyrsopho 504 Damparis (sub o) Orint 2, 191 edd ... ς Ti om αυτου cum BKL al pler ff sah armzoh Orint cod Thphyl Oec (sed B ff vide post) | εκ θανατου cum ℵAKLP rell s vg rell Orint etc: B ff aeth add αυτου | καλυψει et. ff vgcle Ambrst ... s ff am fu demid harl tol Orint *cooperit* (fu *operit*), item Damparis (sub o) καλυπτει | αμαρτιων: 40. cscr (al?) syrP add αμην (8Pe οτι αυτω η δοξα εισ τουσ αιωνασ· αμην)

Subscriptiones: Cdd longe plu (10 ap Scri, pleriq ap Matthaei, in quibus est K) nil subscriptum habent (nec magis ς[o]), item l[4scr] nil nisi τελοσ ... B ιακωβου, ℵ επιστολη ιακωβου, A 40. 67. 177. ιακωβου επιστολη, Ψ 63. ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη, 137. επιστολη του αγιου ιακωβου, 96. al του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολη ... L τελοσ· του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολη καθολικη, 101. τελοσ του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολησ, 76. τελοσ τησ του ιακωβου καθολικησ επιστολησ, 38. τελοσ τησ επιστολησ του αγιου αποστολου ιακωβου του αδελφοθεου. Similiter alii ... s *exp. epistula iacobi* (pergens *inc. epist. petri I*), am *explicit epistula iacobi apostoli*, ff *explicit epistola iacobi filii zebedaei*, fu *expl. epistula sci. iacobi ad dispersos*, syrsch *finita est epistula Iacobi apostoli*, item syrP sed addit *catholica*. Praeterea L al permu (et. Kvid) Thphyl add numerum stichorum: στιχχ. σμβ′ (sic plerique, ut etiam ς subscriptum habet: ιακωβου επιστολη εγραφη εν στιχχ. σμβ′), 40. al σλ′, al σλζ′. Euthalius in elencho (ap Zacagn 478): ἰακώβου ἐπιστολή. ἀνάγνωσισ πρώτη κεφαλαίων ϑ′, μαρτυριῶν γ′, στίχων ριβ′. ἀνάγνωσισ δευτέρα κεφαλαίων β′, μαρτυρίασ μιᾶσ, στίχων ρκα′ ... in codice B numerantur capitula ϑ′, in vgedd (ut am fu) capp. XX. Ex copedd afferuntur numeri μα′ et μς′.

ΠΕΤΡΟΥ Ā.

I.

1 *Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας,* 2 *κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.*

3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,* 4 *εἰς κληρονο-*

Eph 1, 3 Ti 3, 5. 7

---

* *πετρου α* dedimus cum ℵ (nec aliter ℵ in subscriptione et paginarum titulis) ... ʜᴀc 18. al pauc *πετρου επιστολη α̅* (sic Gb Sz), item κ 31. 76. 78. 96. 106. j^{ser} k^{ser} o^{ser} etc *πετρου επιστολη πρωτη* ... 38. 104. *πετρου καθολικη πρωτη επιστολη* (item 3. sed *επιστολη πρωτη*), 79. 80. 99. 100. *πετρου καθολικη επιστολη* (99. 100. *επιστ. καθ.*) *α'*, 70. 73. al *του αγιου αποστολου πετρου επιστολη* (70. add *καθολικη*) *α'*, ʟ *επιστολη καθολικη α' του αγιου και πανευφημου αποστολου πετρου*, item 71 al transpositis verbis *επιστ. καθολ. α'* post *πετρου*. Similiter rell ... s *incip. epist. petri I*, am *incipit epistula petri p̄*, fu *expl. breves epistulae sci. petri. inc. eiusdem epist. ad gentes prima*; syr^{sch} *sequitur epistula Petri Simonis Cephae apostoli*, syr^{p} *epistula catholica Petri apostoli* ... ç^{e} *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη, ς πετρου καθολικη επιστολη πρωτη*

I. 1. *ιν χν*: a^{scr} om *χυ* | *εκλεκτοις* (ʜ^{c}, adde hoc ad ed. a. 1865): ℵ* add *και*, item syr^{utr} | *ποντου* etc: syr^{utr} *ποντ. και γαλατ. και καππαδ. και ασι. και βιθ.* | *γαλατιας* (36. 8^{pc} arm add *και*) *καππαδοκιας* (e^{scr} s add *και*) et. ABKLP etc: ℵ -*τειας* et -*κειας*, harl om *καππαδοκ.* | *ασιας* (ʜ^{c}): ℵ* om, 177* om *ασι. και βιθ.* | *και* (39. 100. om) *βιθυνιας* (13. *βυθινιας*, s harl^{2} *bitiniae*, fu *bythyniae*, am *bythiniae*) ... ʙ* om (supplet^{2} et iam^{2})

3. *και πατηρ*: s (non item vg Aug Hier, cf Sab) syr^{sch} ar^{e} sah aeth om *και* | *το πολυ αυτου ελεος*: 162. *το ελε. αυτου το πολυ* ... 18. 31. 38. 68. 69. 100. 177. 180. 15^{lect} a^{scr} c^{scr} h^{scr} Cyr$^{act\,45}$ *το πολ. ελε. αυτου*. Cf et. Latt: *secundum* (tol Gild Cass^{110} *per*) *magnam misericordiam suam* (ita s am fu demid tol harl^{2} Hier al; harl* om *suam*, vg^{cle} ante *magnam* pon); item Aug *secundum multitudinem misericordiae suae* | *αναγεννησ. ημας*: ita testes omnes exceptis minusc paucissimis, hinc ç^{e} (1624. 1633. 1656. 1678, non item ç Gb Sz) ex errore vdtr *αναγενν. υμας* praebuisse. Testantur tamen *υμας* 23. 38* | *ζωσαν* (et. am fu harl vg^{cle} Fulg Leo *vivam*): 9. 46. *ζωησ*, item *vitae* demid

μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς 5 τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ
Ro 8, 18 πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.
6 ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις
Is 1, 2. 3 πειρασμοῖς, 7 ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον
χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς

luxov Hier, nec aliter syr^{utr} cop; item *vitae aeternae* tol Aug Vig Gild (Cass^{110} *vit. perpetuae*) | *δι αναστασεως*: ℵ a^{scr*c} *δια αναστ.* | *εκ νεκρων* (tol Gild post *αναστ.* pon: *per resurrectionem a mortuis Iesu Christ.* tol, *per res. a mortuis domini nostri Ies. Chr.* Gild) ... 105. l^{lect} syr^{sch} Aug pecc mer^{1} (cf Sab) om

4. *και αμιαντον* (h om haec) *και αμαραντον* (o^{scr} Oros^{9,106} om *κ. αμαρ.*): hoc ordine et. Eus$^{ps\ 30}$ Did$^{lat6,\ 228}$ (Gall) etc ... ℵ Cyr$^{act\ 45}$ Gild *κ. αμαρ. κ. αμιαντον* ... s pro *αφθαρτον* etc nil nisi haec: *incorruptibilem incontaminatam in caelis in vobis* | *τετηρημενην*: ℵ* *-νον* | *εν* (a^{scr} c^{scr} 67. 69. al^{3} add *τοις*) *ουρανοις*: ℵ *εν ουρανω* | *εισ υμας* cum ʜABCKLP al longe plu cat s vg (et. Hier Aug etc) syr^{utr} arm ... ς *εισ ημασ* cum minusc ut vdtr vix mu (ut 5. 38* 42. c^{scr}) harl cop (aeth *nobis et vobis*) Thphyl

5. *ετοιμην* (ℵ^{c}): ℵ* *ετοιμωσ* | *αποκαλυφθηναι*: P *ανακαλυφθ.*

6. *εν ω*: C^{2} om, item aeth^{utr} (aeth^{PP} *et gaudebitis* et^{ro} *at gaud.*) | *αγαλλιασθε* (am fu harl *exultatis*; cf Thphyl et Oec: *τὸ γὰρ ἀγαλλιᾶσθε ἀντὶ μέλλοντος εἴληπται, ᾗ καὶ κατὰ τὸ ἐνεστώς*) ... s vg (et. demid tol) syr^{sch} ar^{e} (hi duo add *in aeternum*) Fulg Bed^{206} *exultabitis*. Cf et. Or^{1,300} *ἴστε ὅτι κατὰ τὸν πέτρον ἀγαλλιάσεσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον ἐστὶ* etc | *ει δεον* sine *εστι* cum ℵ*B c^{scr} Clem^{222} Thphyl$^{253\ semel}$ (cf etiam Maxim ap Phot^{192} *εἰσ δέον*, quod ex scriptura *ει δεον* fluxisse vdtr, sed ed. Bekk. - *αγαλλιασθε - ει δεον εστι λυπηθεντασ ημασ*) ... ς Ln add *εστιν* cum ʜCACKLP al fere omn cat Or^{1,300} Thphyl^{tur} (sed^{semel} ibidem i. e.^{253} om *εστιν*. Habet enim: *προστίθησι δὲ καὶ τό· εἰ δέον, διδάσκων* etc) Oec ... syr^{sch} praeterit *ει δεον* | *λυπηθεντεσ* cum ʜCABCKP al plu Clem^{222} Or^{1,300} etc ... ℵ*L G. 9. 14* 15. 16. 18. 22. 25. 31. 33. 36. 38. 46. 51. 66. 68. 69* 73. 76. 96. 99. 106** 177. 15^{lect} d^{scr} al^{3} *λυπηθεντασ* ... 105. *λυπηθηναι*, ut vg (et. Aug ap Sab) *modicum nunc si oportet contristari* | *ποικιλοισ* (ʊ *-λαισ*) *πειρασμοισ*: syr^{sch} *temptationibus variis quae transeunt super vos*

7. *το δοκιμιον* (L *-μειον*): 23. 56. 69. a^{scr} *το δοκιμον* | *υμων* (4* 99. om; Or^{1,300} *ημων*) *της πιστεως* (vg Aug al *vestrae fidei*) ... Clem^{222} *της πιστ. υμων*, item s *fidei vestrae* | *πολυτιμοτερον* cum ʜABCP al plus^{25} (et. 31; sed ap Treg *πολυτιμωτερον*) Euthal^{porf} ... ς (= Gb Sz) *πολυ τιμιωτερον* (L *τιμιοτερ.*) cum K(L) al plu cat Thphyl Oec, item ut edlti sunt Clem Or | *χρυσιου* cum ʜACKLP al omn^{vid} Clem Or etc ... B *χρυσου* | *του απολλυμενου* (et. s fu tol *quod perit*) ... vg^{cle} (et. am harl luxov, Aug Fulg Bed) om (pergens *quod per ignem probatur*) | *δια πυρος δε*: 68. Clem Or *και δια πυρος* ... 40. 60. 98^{mg} 99. 117.

ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 *ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ,* 9 *κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν.* 10 *περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες,* 11 *ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς*

1ˡᵉᶜᵗ om *δε* | *δοκιμαζομενου*: 25. 27. 29. 40. 68. 98ᵐᵍ 99. 117. 1ˡᵉᶜᵗ Clem Or *δεδοκιμασμενου* | *δια πυρ. δε δοκιμαζ.*: 96. 142. 55ˡᵉᶜᵗ om | *και δοξαν και τιμην* cum ℵABC al²⁰ cat vg (et. sᵛᶦᵈ) cop syrᴾ arm Or ¹,³⁰⁰ (Clem om *και τιμην*, Aug ap Sab om *κ. δοξ.*) ... ς *και τιμην και* (sed KLP al²⁰ add *εισ*) *δοξαν* cum KLP al plu (syrˢᶜʰ ᵛᶦᵈ) Thphyl Oec

8. ουκ: Bᵃ *ουχ* | *ιδοντες* cum ℵDC 7. 27. 29. 66ᵃᵛ 76. 80ᵃᵛ 1ˡᵉᶜᵗ jscr oˢᶜʳ al paue (ap Gb) s vg syrᵘᵗʳ arm aethᵘᵗʳ Polyc¹ Irᴵⁿᵗ ²⁸ˢ. ³⁰¹ (Polyc sic: *εισ ον ουκ ιδοντεσ πιστευετε, πιστευοντεσ δε αγαλλιασθε χαρα ανεκλ. και δεδοξ.*, sed eddᵉ om *πιστευοντ. δε αγαλλ.*, Polycᴵⁿᵗ ᵛᵉᵗ *quem cum non videritis nunc diligitis; in quem nunc non aspicientes creditis; credentes autem gaudebitis* etc; Irᴵⁿᵗ ³⁰¹ *quem quum non videritis, diligitis; in quem nunc quoque non videntes creditis, credentes autem exsultabitis gaudio inenarrabili*; itemᵈᵉᵐ ²⁵⁸ *quem non videntes diligitis, in quem nunc non videntes credidistis*, [credentes autem] *gaudebitis gaudio inenarrabili.* Sic s: *quem cum non videritis, in quem nunc quoque non videntes credentes autem exultate* etc; similiter omisso *αγαπατε* Aug pecc mer ¹ *quem ignorabatis; in quem modo non videntes creditis; quem cum videritis, exultabitis* etc) ..... ς *ειδοτεσ* cum AKLP al longe plu cat cop Clem⁶²² Cyrⁿᵒˢᵗ ¹⁴¹ Euthalᵖᵒʳᶠ Thphyl Oec | *μη ορωντεσ* (sic et. s): 68. vg (et. am demid, non item fu harl tol) luxov Polycᴵⁿᵗ ᵛᵉᵗ (vide ante) Irᴵⁿᵗ (vide ante) Augᵖᵉᶜᶜ ᵐᵉʳ (vide ante, nec aliterᴵᵒʰ ⁶⁶ ap Sab) add *πιστευετε* (*creditis*, sed demid *credatis*) | *πιστευοντεσ δε*: vide ante quomodo reddiderit Aug, nec aliter am luxov *quem cum* (amᵉ add *non*, sed ipseᵉ vel diorthota punctis notavit) *videritis* | *αγαλλιασθε* cum ℵAC²KLP al omnᵛᶦᵈ cat Polyc¹ Clem⁶²² Cyrⁿᵉˢᵗ ¹⁴¹ Thphyl Oec ... BCᵃᵛᶦᵈ Or²,⁶⁹² *αγαλλιωτε*

9. *τησ πιστεωσ υμων* cum ℵACKLP al fere omn (sed 96. 180. Orᴵⁿᵗ ¹,⁹⁵ *ημων*) cat s vg (et. Oros Fulg) syrᵘᵗʳ cop arm aeth Thphyl Oec ... Ti om *υμων* cum B 1. 45. Clem⁶²² Orᴵⁿᵗ²,²⁸² Ath ¹,⁵⁸² Cyrⁿᵉˢᵗ ¹⁴² Aug (pecc mer *testamentum fidei salutem animarum vestrarum*, etᵢₒₕ ⁶⁶ *mercedem fidei salutem animarum vestrarum*) :: dempto *υμων* orationis concinnitas augebatur

10. *εξηραυνησαν* cum ℵAB* ... ς Ln *εξηρευνησαν* cum B²CK al pler, item LP 22. 31. 100. 106. kˢᶜʳ *εξερευνησαν* | *εισ υμασ*: ℵ 4. 18. 87. aˢᶜʳ al pauc s Ath ¹,⁵⁸² exᵒᵈᵈ ² Cyrⁿᵉˢᵗ ¹⁴² etᵃᶜᵗ ⁴⁸ Synᵃⁿᵗᶦᵒᶜʰ ap Routh ²,²⁹⁹ Oros ⁹,¹⁶⁴ (Gall) *εισ ημασ*

11. *ερευνωντεσ* cum ℵB* ... ς Ln *ερευνων.* cum AB³KLP etc | *ἐδήλου τὸ* (et. Cyrᵍˡᵃᵖʰ ¹⁶⁴): t. 25. 31. 40. 96. 101ᵐᵍ 180. *ἐδηλοῦτο* (31. pergit

Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· 12 *οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.*

13 *Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει*
Ro 12, 2 *Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 14 *ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις,* 15 *ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,*

εν αυτοις το πνευμ. του χυ). Nec aliter editum est Did$^{tri\ 2,37}$ Ath^{522} (ex cddpler) Cyr$^{hr\ 266}$ (ex cddpler) Cyr$^{act\ 45}$ | *χριστου* (et. Did Ath Cyr^{hr} Cyr^{glaph}) ... 26. *θεου* ... B om | *προμαρτυρομενον* cum BHCKL al pler Ath^{522} Cyr$^{neat\ 142}$ Oec ... AP 1. 10. 17* 22. 23. 32. 42. Did$^{tri\ 2,37}$ Cyr$^{glaph\ 164}$ Thphyl *προμαρτυρουμενον*

12. *οτι ουχ εαυτοις* (C^{2} *ουκ αυτοις*) *υμιν δε διηκ. αυτα*: 13. *οτι καιχασθε ουχ εαυτον, υμιν δε και διηκ. αυτα* ... syr^{sch} *quicquid scrutabantur propterea quod non semetipsis inquirebant, sed nobis ipsis vaticinabantur illa* | *υμιν δε* (Gb Sz) cum BANCLP al^{50} cat vg (et. Vig Bed) syrP aeth^{utr} ... ς (= Gb Sz) *ημιν δε* cum K al plu syr^{sch} cop arm Cyr$^{glaph\ 164}$ et$^{neat\ 142}$ (h. l. postea et. *ημιν δια τ. ευ. ημας*) Thphyl Oec | *α*: C om | *νυν*: 69. a^{scr} post *ανηγγ.* | *ανηγγελη* (31. f^{scr} *-λλη*, 1^{loct} c^{scr} *-λλει*) ... 1. 11. 59. 60. 104. 105. g^{scr} *απηγγελη* (11. 60. *-λλη*) ... 5. 177. Did$^{tri\ 2,6,15}$ *αναγγελλει* | *εν πνευματι* cum BCKLP al pler cat cop (syr^{utr} *per spiritum sanctum*) Thphyl Oec Vig$^{varim\ 751}$ ... Gb^{u} Ln Ti om *εν* cum AB 13. 73. 133. vg (et. Hil Amb al) Did$^{tri\ 2,6,15}$ Cyr$^{neat\ 142}$ | *εισ α* et. Clem^{988} Thdot$^{clem\ 961}$ et^{979} Or$^{2,95.\ 456.\ 692.\ 814}$ et$^{int\ 2,95}$ Did$^{tri\ 2,6,15}$ et^{2,7} Cyr$^{neat\ 142}$ Ir$^{int\ 140}$ exedd 4 etedd opt (syr^{utr} *in quae desiderant etiam* [P om] *angeli introspicere*, cop *quae ipsa angeli concupiscunt videre*) ... vg (et. am fu demid harl tol) Ir$^{int\ 140}$ exedd 2 etedd pri et^{227} libere (*in quo perficiuntur mysteria dei, quem concupiscunt angeli videre*) Or$^{int\ 2,207}$ (*„fortassis etiam Petrus ad ista respondens dicebat:* in quem concupiscunt etiam angeli prospicere") Amb$^{ep\ 79}$ Maxim^{taur} (cf hos et al ap Sab) *in quem*, Hil^{586} *in qua re*

13. *της διανοιας*: 4* 99. om. Cf et. Polyc^{2} *διο αναζωσαμενοι τας οσφυας υμων δουλευσατε τω θεω εν φοβω και αληθεια.* | *νηφοντες*: B* *νεφοντ.* | *τελειωσ* (cum aeqq iungunt et. LP etc; luxov reddit *perfecti*, item vg^{ms} ap Ln) ... 31. 38. 70. 73. al plus^{10} (qui laudantur) Oec cum *νηφοντ.* coniungunt, item syr^{sch} (*excitamini perfecte et speraie*) sah

14. *συσχηματιζομενοι* (B *-μεναι*, nec correctum): Ti *συναχθηναι.* cum solo C (aliter Rom^{12,2})

15. *αναστροφη*: syr^{sch} et^{P} c.* arm add *υμων*

Lv 11, 44. 45 19, 2 20, 7. 26 Mt 5, 48

16 διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος. 17 καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, 18 εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, 19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 προεγνω-

16. διοτι γεγραπτ. cum ABKLP al pler Clem^{562} Thphyl Oec ... ℵC 60. οτι γεγ. ... 13. om | αγιοι cum BACKLP al pler vg m^{103} Clem Thphyl Oec ... Ti οτι αγιοι cum B 31. 70. syr^{utr} (sah cop ex ingenio linguae) | εσεσθε (Gb') cum BABC 5. 13. 36. 37. 65. 66** 69. 133. 137. a^{ser} d^{acr} cat syr^{p} aeth Clem^{562}, item *eritis* vg^{cle} fu demid, *estote* am harl tol m^{90} et^{103} (vg^{ms} ap Ln *sitis*). Cf et. Optat^{2,20} (Gall^{5,475}) „*Denique sic ait:* Sancti eritis, quia ego sanctus sum. *Solus est ergo perfectus et sanctus. Denique non dixit:* Sancti estis, *sed* Sancti eritis *dixit.*" At haec unde desumpta sint, non adscriptum est, videntur vero potius ex Levitico, ubi quinquies repetuntur, quam ex Petri epistula derivanda, quamquam in Lev addi solet κυριος ο θεος υμων vel certe κυριος. Nec magis probabile est Cyrillum, quibus locis affert eadem verba ista, Cyr$^{ador\ 68}$ et^{540} (*αγιοι γαρ εσεσθε, φησιν, οτι εγω αγιος ειμι*, utroq loco) ad Petri epistulam respicere. Idem valet de Cyr$^{ioh\ 431}$ (*θεων, κατα το παρ αυτου λελεγμενον· αγιοι εσεσθε, οτι εγω αγιος*). Ceterum etiam LXX εσεσθε lectione tantum non fluctuante ..... ς γενεσθε cum KP al plu; item L al^{25} Thphyl Oec γενεσθε. Item huc trahendum videtur *estote*, quod m^{bis} am etc (vide ante) atque etiam syr^{sch} sah cop arm praebent. | διοτι εγω cum ℵ 26. 40. Clem^{562} (:: διοτι et. antea et 2, 4 mutarunt; eo vero magis commendatur quod quinque Levitici locis οτι, nusquam διοτι scriptum est) ... ς Ln Ti οτι cum ABCKLP al pler cat Thphyl Oec ... 60. καθως | αγιος sine additam cum BA*B aeth Clem^{562} (de Cyr$^{ioh\ 431}$ ubi eadem lectio invenitur vide ante) ... ς add ειμι cum A^{2}CKLP al omn^{vid} cat m^{90} et^{103} vg rell Thphyl Oec :: LXX Lev 19, 2 et 20, 7 οτι αγ. εγω κυριος ο θεος υμων 11, 44 et 45 οτι αγ. ειμι εγω κυρ. (44. add ο θε. υμ.) 20, 26 οτι εγω αγ. ειμι κυρ. ο θε. υμ.; sed ubique fere fluctuat lectio (20, 26 ειμι om B* al permu)

17. απροσωπολημπτως cum BABC ... ς -λημπτως cum KLP rell | κρινοντα: C -ουντα | αναστραφητε (ℵ^{C}): ℵ* αναστρεφομενοι

18. φθαρτοις (ℵ^{C} Clem^{303} Or$^{3,546.\ 726}$ Cyr$^{zach\ 738}$ et$^{act\ 55}$ etc): ℵ* φθαρτων. Item ℵ* αργυριου (ℵ^{C} -ριω) | αναστροφης πατροπαραδοτου (et. Clem^{303} Or^{3,726} Cyr$^{zach\ 738}$ et$^{esa\ 613}$ etc): C 31. 69. 137. a^{ser} arm Thphyl πατροπαρ. αναστροφ.

19. τιμιω (et. Clem^{303} Or$^{3,546.\ 726}$ Cyr$^{zach\ 738}$ et$^{esa\ 613}$ etc) ... C 31. Cyr^{4,240} praem τω. Respicit huc etiam Thdt$^{clom\ 961}$ και, κατα τον αποστολον, τιμιω και αμωμω και ασπιλω αιματι ελυτρωθημεν.

20. προεγνωσμενου cum ℵCABC^{2}KLP al omn^{vid} Did$^{tri\ 3,3}$ Cyr$^{glaph\ 276}$ etc

σμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς 21 τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ
Es 40, 6 ss Iac 1, 10 a ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. 24 διότι πᾶσα

... ℵ* ανεγνωσμενον, c* προσεγνωσμ. | εσχατου (Gb') cum ABC 5. 13. 15. 27. 36. 64. 65. 137. d^{ser} cat syr^{utr} cop Cyr$^{glaph\ 276}$ ... εσχατων cum KLP al pler vg sah arm aeth (cddl^{at} ap Wtst) Didtri^{3,3} Thphyl Oec | των χρονων (ℵ^{c}): ℵ του χρονου ... 31. των ημερων | δι υμας cum NBCKLP al pler cat vg rell Thphyl Oec ... A 4. 32. 42. 57. 95. 105. 180. k^{ser} δι (105. δια) ημας

21. πιστους cum AB 9. vg auct^{voca} gent (vg *qui per ipsum fideles estis in deo*, auct^{voc} gent *qui per ipsum fideles estis in deum*) ... ς πιστευοντας cum NCKLP al pler (11. 13. -σαντας) cat syr^{utr} etc Thph Oec. Respicit huc ut vdtr etiam Polyc^{2} διο αναζωσαμενοι τας οσφ. υμων δουλευσατε τω θεω εν φοβω και αληθεια, απολιποντες - πιστευσαντες εις τον εγειραντα τον κυριον ημων ιν χν εκ νεκρ. | εγειραντα (et. ℵ^{c}): ℵ* 13^{lect} εγειροντα

22. υπακοη: 98^{mg} 14^{lect} υπομονη | της αληθειας sine additam cum NABC 13. 27. 78. vg (et. am fu demid harl tol, sed hi omnes cum vg^{cle} *caritatis* pro της αληθειας excepto tol) luxov syr^{utr} cop arm^{usc} aeth^{utr} ar^{e} Clem$^{\frac{562}{}}$ ... ς (sed Gb^{ou}) add δια πνευματος cum KLP al pler cat m^{76} (*ad obaudiendum fidei per spiritum*) aeth^{utr} arm^{zoh} Thphyl Oec Gild (*ad obediendum fidei per spir.*) Vig (*animas vestras per spiritum castificate ad obedientiam fidei per spir.*) | εκ καρδιας cum AB vg (vide post) Gild. Vg enim^{cle} am fu demid *in fraternitatis amore simplici* (harl *simplices*), *ex corde invicem diligite*; sed tol - - *simplices ex corde puro invicem diligite*; Gild post *per spiritum* pergit *in charitate, in fraternitate, ex corde vero invicem* etc ... ς εκ καθαρας καρδιας c. ℵ*CKLP rell omn^{vid} cat Thphyl Oec Anto$^{30.\ 181}$ tol syr^{sch} (*ex corde puro et perfecto*) syr^{p} cop (*in corde sancto*) arm, item ℵ^{c} *ex καρδ. αληθινης*, aeth *in plenitudine cordis vestri amate in veritate vos invicem crebro* | αγαπησατε: 13. αγαπατε (a^{scr} αγαπωμεν τε)

23. αναγεγεννημενοι: 31. αναγενομενοι | εκ σπορας φθαρτης cum NKLP al omn^{vid} vg rell Didtri^{2,12} Cyr$^{esa\ 771}$ (*γεγεννημεθα γαρ ουκ εκ σπορας φθαρτης, αλλα δια λογου ζωντος θεου και μενοντος*, similiterque Cyr$^{esa\ 563.\ 589.\ 609}$) etc ... HAC εκ φθορας φθαρτης | αλλα: C 31. 38. 68. 96. 177. αλλ | μενοντος sine additam cum NABC h 13. 27. 29. 66** 73. 142. fu demid harl cop syr^{p} arm (δια ζωντος και μενοντος λογου θεου) Didtri^{2,12} Cyr^{esa} quater (vide ante) Hier$^{iovin\ 1}$ ... ς (= Gb Sx)

σὰρξ ὡσ χόρτοσ, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆσ ὡσ ἄνθοσ χόρτου· ἐξη-
ράνθη ὁ χόρτοσ, καὶ τὸ ἄνθοσ ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου
μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν
εἰσ ὑμᾶσ.

II.

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο- Is 1. 21

add εισ τον αιωνα c. KLP al plcr (5. εισ αιωνα, 25. εισ τουσ αιωνασ) cat vg^{cle} am tol syr^{sch} (aeth *semper*) Thphyl Oec

24. ωσ (א* ωσει) χορτοσ cum (א*)BCKLP al plcr vg^{cle} am^{2} fu demid tol cop syr^{P} mg arm^{zoh} aeth^{utr} Did$^{tri\ 2,5}$ (πετροσ δε· διοτι πασα etc) Oec Bed^{211}; item Or^{1,236} sed verbis πασα σαρξ usq εισ τ. αιωνα praeponit κατα τον προφητικον παραβιβληται λογον λεγοντα, etsi uti sonant singula, magis ex Petro quam ex Esa petita videntur (ωσ χορτ., δοξα αυτησ, ρημα κυριου) ..... Gb^{0} Ln om ωσ cum א^{c}A 4. 13. 15. 29. 36. 59. 69. 137. a^{ascr} cat am* harl syr^{sch} et^{p} txt arm^{cdd} Thphyl Zeno, item si huc trahi licet Hipp (sive Sim. Mag. ap Hipp)^{164} ubi est το λεχθεν οτι πασα σαρξ χορτοσ, και πασα δοξα σαρκοσ ωσ ανθοσ χορτου· εξηρανθη ο χορτοσ και το ανθοσ αυτου εξεπεσε· το δε ρημ. κυρ. μενει εισ τ. αι. | πασα δοξα (et. א^{c}): א* πασα η δοξ. | αυτησ cum א^{c}ABC h 5. 7. 9. 15. 69. 73. 137. a^{ascr} cat vg (et. Zeno Bed) syr^{utr} cop aeth^{utr} Did$^{tri\ 2,5}$, item (vide ante) Or^{1,236} ... א* αυτου, quod magnam veri speciem habet, Hipp^{164} σαρκοσ, tol *carnis* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') ανθρωπου cum KLP al plcr Oec (minime probat Chr^{4,820} et^{12,722}) ... 27. plane om | το ανθοσ sine additam cum NAB 2. 5. 13. 26. 30. 40. 69. 73. 137. a^{ascr} c^{ascr} am fu syr^{utr} arm Did$^{tri\ 2,5}$ Thphyl Bed^{211}, item (vide ante) Or ... ς (sed Gb^{00}) Ti add αυτου cum CKLP al plcr cat vg^{cle} demid harl tol cop aeth^{utr} Eus$^{cat\ 49}$, item (vide ante) Hipp^{164} :: LXX consentientibus NAB πασα σαρξ χοϊτοσ (minusc pauciss ωσ χορτ., item Esaia adscripto Bas^{1,41} et^{alib}) και πασα δοξα ανθρωπου ωσ ανθ. χορτου· εξηρανθη ο χορτοσ και το ανθοσ (Iust$^{dial\ 50}$ add αυτου totum Esaiae locum 40, 1—17 exscribens, item Thdrt^{1,824} uno codice discedente) εξεπεσε, το δε ρημα του θεου ημων (pro his minusc mu Iust Thdrt etc κυριου) μενει εισ τον αιωνα. Ceterum post εξεπεσεν Did$^{tri\ 2,5}$ add (memoria falsus) και η ευπρεπεια αυτου απωλετο (:: ex Iac), quae nec ap Esai leguntur.

25. κυριου (ita et. Hipp^{164}, item Or^{1,236} του κυριου, praetereaque vide ante): aeth^{utr} Did^{2,5} et^{c} Thphyl του θεου, syr^{sch} *dei nostri* | το ρημα το: A om

II. 1. υποκρισεισ cum א*(et א^{c})ACKLP reli vg syr^{P} arm Thphyl Oec ... א^{c} (notaverat ν super σ extr in -σισ, sed eo rursus absterso -σεισ correxit) B syr^{sch} cop (aeth^{utr} et h. l. et in seqq habet infinitivum qui pluralem non patitur) Clem^{194} (praemisso την) Or$^{int\ 4,508}$ Aug

κρίσεως καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, 2 ὡς ἀρτιγέννητα
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰς σωτηρίαν, 3 εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. 4 πρὸς
Ps 34, 8. (9) ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκι-
Eph 2, 20 μασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι
ζῶντες ἐποικοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός, εἰς ἱεράτευμα ἅγιον,
Ro 12, 1 ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ

Gild (hos vide ap Sab) *υποχρισιν* | *φθονους* (L *φθονου*): syr^{sch} cop Clem Or^{int} Aug Gild *φθονον, invidiam* ... B *φονους* | *πασας* (A om) *καταλαλιας* (et. ℵ^{c}): ℵ* cop *πασαν καταλαλιαν*, item omisso *πασαν* syr^{sch} (aeth) Clem Or^{int} Aug Gild, item L *πασης καταλαλιας*

2. *αρτιγεννητα* cum ℵBCKLP etc (et. Or$^{2,550.\ 606sq\ 756}$ et^{alib}) ... A al pauc Clem^{124} (sed fluct lectio) Cyr$^{esa\ 902}$ et$^{glaph\ 868}$ *αρτιγενητα* (syr^{sch} reddit *simplices*, sed syrP *modo geniti*) | *αδολον*: 3. 32. 48. 69. 99. 101. 133. ^{1}lect a^{scr} al^{2scr} am tol (et. Aug al, non item vg^{cle} fu demid harl) syrP (syr^{sch} vide post) arm Or^{2,607} (non item^{1,512} nec$^{2,550.\ 606.\ 756.\ 4,243}$) et$^{int\ 2,\text{tom}}$ Cyr$^{glaph\ 868}$ et$^{esa\ 902}$ *και αδολον*. Libere syr^{sch} *et estote tanquam infantes simplices, et appetite ipsum sermonem tanquam lac mundum et spirituale* | *αυξηθητε*: 31. 38. *αξιωθητε* | *εις σωτηριαν* cum ℵABCKP al^{60} cat vg (et. Aug al mu) syr^{utr} cop arm aeth ar^{e} Clem^{124} Or$^{int\ 2,508}$ Cyr$^{glaph\ 868}$ ... ς (= Gb Sz) om cum L al sat mu arP Oec, item^{vid} Thph^{com} (addit enim *εις μετρον ηλικιας του πληρωματος του* $\overline{\text{χυ}}$, sed^{txt} habet *εις σωτ.*)

3. *ει* cum ℵ*AB Clem^{124} (syr^{sch} *si gustastis et vidistis*) ... ς Ti *ειπερ* cum ℵ^{c}CKLP al omn^{vid} (13. *ισπερ*) cat Cyr$^{glaph\ 868}$ Thphyl Oec vg (*si tamen*), item^{vid} cop syrP etc | *χρηστος*: KL al^{30} Clem^{124} et alii *χριστος*, sed L 13. 31. al$^{2\ scr}$ (et ut vdtr pler) $\overline{\text{χς}}$ compendio utuntur

4. *υπο* cum ℵAKLP etc, item B *υπ* ... C 29. 14^{lect} *απο*

5. *λιθοι ζωντες* (ℵ^{c}): ℵ* *λιθος οντες* | *εποικοδομεισθε* cum ℵA^{2}C 5. 27. 33. 36. 39. 46. 65. 66** 68. 76. 100. 138. al^{2scr} (al pauc ap Gb) cat vg (*superaedificamini*, et. Bed al) Cyr$^{ador\ 830}$ et$^{glaph\ 831.\ 427}$ et$^{mich\ 422}$ Procop ap Niceph^{2,24} ... ς Ln Ti *οικοδομεισθε* c. A*BKLP al plu Clem ap Niceph^{2,697} (Mign^{2,770}) Or^{1,757} (non probant^{4,302} *οικος θεου εκ λιθων ζωντ. οικοδομουμενος*, nec magis$^{4,223.\ 3,750}$) Or$^{int\ 2,118}$ (*vos - aedificati domus spiritalis in sacerdotio sancto*) Thphyl Oec Hil$^{70.\ 80.}$ Ambr Aug al (vide Sab) | *πνευματικος* (ℵ^{c}): ℵ* *πνευματος* | *εις ιερατευμα* cum ℵABC 5. 7. 15. 27. 29. 36. 66** 68. 73. 106. cat tol cop arm aeth^{utr} Or^{1,757} et^{4,208} Eus$^{ps\ 816}$ Cyr$^{glaph\ 831}$ (item$^{ador\ 830}$ et$^{mich\ 422}$ *εις ναον αγιον*) Procop (l. l.) Or$^{int\ 2,418}$ (vide ante) Hil^{70} Ambr al (vide Sab; sed Procop etiam antea *εις οικον πνευματικον* similiterque ex Latt nonnulli ut Hier^{ter}) ... ς Ti *ιερατευμα* (siue *εις*) cum KLP al pler vg syrP Clem ap Niceph^{2,697} (non probat Or^{4,223} *ἡ ἐκκλησία ἐκ λίθων ᾠκοδομημένη ζώντων; ἐνθάδε ἱεράτευμα ἅγιον, πνευματικαὶ θυσίαι προσφέρονται*) Thphyl Oec. Libere syr^{sch} *et estote templa spiritualia.* | *ανενεγκαι* (ℵ^{c}; * *-γκας*) et. Or^{1,757} etc ... 13. *ενεγκαι* | *πνευματικας*

Χριστοῦ. 6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖς

Es 28, 16 Ro 9, 33 Ps 118, 22 Mt 21, 42 Ea 8, 14 Ro 8, 33 Ex 19, 6 Es 43, 20 a

---

θυσιας: 42. 57. 97. 104. 105. 13lect 14lect c^{ser} g^{ser} Ambluc^{2} et^{12} θυσ. πνευματ. ... א om πνευματικας, item (sed variant cdd, vide ap Schaaf ad h. l. p. 731, nec magis om ar^{e}) syr^{sch} | θεω cum ABC 29. 66** arm ... ς τω θεω cum $א^{c}$KLP al pler cat Clem ap Nicephi (ap Mign^{770}) Or^{1,757} Thphyl Oec

6. διοτι cum ABCKLP h al fere^{80} cat vg (*propter quod*) cop syrP (et^{sch} *enim*) arm aeth^{utr} (*quia ita*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) διο και cum minusc ut vdtr pauc Oec; 19 68. διο | εν γραφη c. AB 18. 38. 78. k^{ser} ... ς εν τη γραφη cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec ... Ln η γραφη cum c 7. 14. 27. 29. 33** 38. 65. 68. 69. 93. 95** al^{8ser} vg (et pp^{lat}; non item syr^{utr} etc) | ακρογων. ante εκλεκτον cum AKLP al fere omn vg syrP aeth Thphyl ... BC 31. cop arm Cyr$^{esa\,613}$ (propius ad Petr quam ad Esa accedit) post εκλεκτον pon (syr^{sch} εκλεκτ. εντιμ. ακρογων., Oec^{com} ακρογ. εντιμ. εκλεκτ.) :: cf LXX ιδου εγω εμβαλλω εις τα θεμελια σιων λιθον πολυτελη εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμον etc, ubi εκλεκτ. ακρογ. tantum non fluct. Cf et. Barnab^{6} λεγει ο προφητης· επει ωσ λιθος ισχυρος ετεθη εισ συντριβην· ιδου εμβαλω εισ τα θεμελια σιων λιθον πολυτελη εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμον. | επ αυτω (κ^{c}): $א^{*}$ 33* 40. d^{ser} επ αυτον :: LXX^{ed} et B ο πιστευων tantum habet, sed NA al mu add επ αυτω, codmarchal επ αυτων, Barnab^{6} επ αυτον, Eus$^{dem\,28}$ Cyr$^{esa\,503}$ εισ αυτον

7. υμιν (sic $א^{c}$ et iam^{a} vel ipse^{*corr}): $א^{*}$ ημιν | απιστουσιν cum ABC 68. 69. a^{ser}, item *non credentibus* vg (sed nec aliter v. 8, quem vide; magis etiam dubium videtur an si quis ex interpp reli eodem modo reddidit Graecum, pro teste lectionis απιστ. haberi debeat.) ... ς Ln Ti απειθουσιν cum AKLP al pler cat Thphyl Oec | λιθον ον cum $א^{*}$ c^{2vid}KLP al pler Thphyl ... Ln λιθος ον cum $א^{c}$ABC^{*vid} 9. 19** 35. 39. 73. 100. 127. c^{ser} Oec :: et. LXX λιθον ον, sed ibi non praecedit απιστουσιν aut απειθουσιν, a quo verbo lectio λιθος originem ducere videtur. Ceterum syr^{sch} om λιθον ον usque εισ κεφ. γωνιας | εγενηθη: K εγενν- | λιθος ante προσκομμ.: 18. 31. 63. 128. 177. 180. k^{ser} λιθον | πετρα: A 18. 63. 128. 177. 180. (non item 31. k^{ser}) πετραν

8. οι cum ABC^{2}KLP etc: c^{*} 5. 15. 27. 29. 31. 36. 66. 68. 69. a^{ser} οσοι | απειθουντεσ cum AKCLP etc ... B απιστουντεσ, nec aliter reddit vg (*qui offendunt verbo nec credunt*) | εισ ο και ετεθησαν: 57** 69. 137. a^{ser} εισ ην παρεσκευασαν εαυτουσ ταξιν και ετεθησαν, quemadmodum etiam in comm Thphyl^{l} et Oec^{l} legitur

9. υμεισ: 31. ημεισ (item Clem^{54}, at iste locus minime ad hanc lectionem

δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περι-
ποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέ-
Hos 2, 23 Ro 9, 25 σαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· 10 οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν
δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπ-
Is 4, 1 Ro 7, 23 έχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς
ψυχῆς, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν,
3, 16 ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων
2, 3 ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

Ro 13, 1 ff 13 Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε

fulciendam pertinet) | οπως (et. Cyr$^{\text{glaph 121}}$ Dam^{2,724}): Cyr$^{\text{esa 562. 574}}$ et$^{\text{nest 80}}$ et$^{\text{sach 794}}$ ινα | καλεσαντος (et. Cyr$^{\text{glaph 121}}$ et$^{\text{esa 574}}$ et$^{\text{sach 794}}$): Cyr$^{\text{nest 80}}$ et$^{\text{esa 562}}$ καλουντος | εισ (et. Cyr$^{\text{glaph 121}}$): Cyr$^{\text{esa 562. 574}}$ et$^{\text{nest 70}}$ επι

10. ηλεημενοι: Dam^{2,724} ελεημ. | ελεηθεντες: c ηλεηθεντ.

11. ωσ παροικουσ κ. παρεπιδημουσ: post hanc ς Gb Sz interpg cum παρακαλω coniungentes, a seqq vero seiungentes. | απεχεσθαι c. NBK al plu ut^{vid} cat vg (*abstinere vos*) Clem^{544} Dam^{2,519} (et. paris) Thphyl Oec. Addunt vero (ut Ln ex errore de c edidit) υμασ vg Cyp^{12} et^{308} (cum aliis pp^{lat}, cf Sab), al testes pauci post παρακαλ. vel ante απεχεσθ. addunt ... ACLP al^{28} syr^{utr} cop aeth^{utr} Did^{tri} ^{2,1} Cyr$^{\text{glaph 155}}$ Cyp$^{12.\ 308}$ Zeno Leo απεχεσθε | των σαρκ. επιθ. (et. Cyr$^{\text{glaph 155}}$): c* 27. Did^{tri} ^{2,1} praem απο. Ceterum cf ad h. l. Polyc$^{\text{phil 5}}$ (Dress^{283}) οτι πασα επι-
θυμια κατα του πνευματοσ στρατευεται

12. την αναστροφ. υμων (et. Clem^{285} Polyc$^{\text{lat 10}}$): ℵ τ. αναστρ. υμιν ... Cyp^{12} et^{308} om υμων | εν τοισ εθνεσιν εχοντεσ καλην cum NAC 13. al sat mu vg (arm - καλ. εχοντ.) Clem^{285} Thphyl, item omisso εχοντεσ B ... KLP al^{30} syr^{sch} cop Oec εχοντ. καλην εν τ. εθνεσιν, item Clem^{544} Polyc$^{\text{int 10}}$ καλην (*irreprehensibilem*) εχοντ. εν τ. εθν., Cyp^{bis} *habentes inter gentes (gentiles) bonam*. Pro τ. αναστροφ. υμ. etc 69. 137. a^{ser} παρακαλω δε και τουτο, την εν τοισ εθν. υμων αναστροφην εχειν καλην | καταλαλουσιν (et. Clem^{285}): LP al fere^{3} cat Clem^{edd} καταλαλωσιν | εκ των καλων : 57** 69. 137. a^{ser} syr^{utr} cop arm Cyp^{bis} add υμων | εποπτευοντεσ cum NBC 2. 30. 31. 43. 68. 137. a^{ser} j^{ser} cat Thphyl Oec, item vg (*considerantes*) Cyp$^{12.\ 308}$ (*aspicientes*) syr^{utr} ... ς εποπτευσαντεσ cum AKLP al pler Clem^{285} | δοξασωσιν (et. Clem^{285} ℵ^{c}): ℵ* δοξασουτρεμουσιν (:: cf 2 Pe 2, 10)

13. υποταγητε sine ουν cum NABC 13. 31. 73. am fu demid tol (et. m^{90}) sah cop arm aeth, item (qui in tali re non satis probant) Eus$^{\text{mcell 151}}$ Did^{tri} ^{2,2} Cassiod^{113} ... ς (sed Gb^{00}) add ουν cum KLP al pler cat vgcle harl (et. Bed^{220}) syrP (et^{sch} *et* -) Thphyl Oec | ανθρωπινη (ℵ* om) ante κτισει cum ℵ^{c}ABKLP etc (et. Dam^{2,526} Ant^{80}) ... c 31. Eus$^{\text{mcell 151}}$ Did^{tri} ^{2,2} post κτισει, item sah cop syrP (syr^{sch} *omnibus hominibus*) | κτισει: vg (et. am fu demid Bed^{220}) *creaturae* ... m^{90} harl tol Amb^{fid} ^{5,578} exedd pler Cass^{113} *ordinationi*

βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, 14 *εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν·* 15 *ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν·* 16 *ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι.* Ga 5, 13
17 *πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.* 18 *Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ* Eph 6, 5 Col 3, 22 *τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς.* 19 *τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει*

---

14. *εισ εκδικησιν* (ita etiam c habere statuendum est, non *αδικησιν*) sine *μεν* cum ℵABKL h al[30] vg m[90] syr[sch] eth txt cop arm Ant[86] ... ς (= Gb Sx) add *μεν* cum c[vid] (sed locus perobscurus est) P al plu[vid] cat syrP c.[a] Dam[2,358] (et. paris) Thphyl Oec

15 *αγαθοποιουντασ* (et. Clem[544]; c *-ντεσ*): c 7. 27. 29. 31. al[2 acr] Thphyl add *υμασ*, item syr[utr]. Libere 13. *αγαθοποιειν και φιμ.* | *φιμουν* (KLP al ηω *φημοιν*) : ℵ[a] *φιμοιν* (c *-μουν*) | *αγνωσιαν* : 96. 142. Clem[544] *εργασιαν*

16. Ln ante *ωσ ελευθεροι* plene distinxit, verba vero *αλλ ωσ θεου δουλ.* cum v. 17 coniunxit. Cui coniunctioni favet etiam Dam[2,607], ubi *ωσ θεου δουλοι παντ. τιμησατ.* affertur absque eis quae praecedunt; nec aliter Thphyl. | *θεου δουλοι* cum ℵBCK 5. 22. 68. 73. 55[1ect] arm Dam[2,607] ... ς Ln *δουλοι θεου* c. ALP al pler cat m[90] vg Thphyl Oec

17. *παντασ*: ℵ *-ντεσ* | *αγαπατε* cum ℵABCP etc ... KL h 31. 40. 6[**] al[40] *αγαπησατε*. Item 73. (qui non etiam lectionis *αγαπησατε* testis dicitur) τ. *βασ. τιμησατε*

18. *υποτασσομενοι*: ℵ post *εν παντι φοβω* pon ... 57[**] 69. 137. a[acr] add *ητε*, quemadmodum Thphyl et Oec adnotant: *προσυπακουστέον τὸ ἦτε, ἵν' ᾖ οὕτως· οἱ οἰκέτ. ἦτε ὑποτασσόμενοι, ὁμοίως καὶ ἐν τῷ· αἱ γυναῖκεσ.* Nec aliter vg (*subditi estote*, sed am fu om *estote*) etc. | *τοισ δεσποταισ* (et. vg syrP etc): ℵ harl tol (m[80] *nostris*) Dam[2,447] (et.paris) add *υμων*, item cop syr[sch] (minime contra probat Clem[296] *ὡς γάρ τοι ἐκείνοις παραγγέλλεται, παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς - σκολιοῖς ὑποτάσσεσθαι, φησὶν ὁ πέτρος, οὕτως ἡ ἰσότησ - τοῖς δεσπόταισ εὐάρμοστοσ.*) | *επιεικεσιν αλλα* : ifa ℵAB[2]KLP LP etc ... B*C *-κεσι αλλα* (cuiusmodi passim in B et ℵ) | *αλλα και*: 31. om *και*

19. *χαρισ* sine additam cum ℵABKLP etc (et. Ant[152]) ... c 7. 13.[1] 15. 18. 21. 27. 29. 32. 36. 57[**] 68. 69. 73. 80. 106. a[acr] c[acr] al[2 acr] cat m[80] syr[sch] eth c.[a] arm Dam[2,447] (et. paris) Anton[98] Thphyl add *παρα τω* (13. 15. 18. j[acr] al pauc cat Anton[98] Dam[paris] om) *θεω* | *θεου* cum ℵA[2]BKLP al pler vg m[80] sah cop aeth Dam[2,447] (et. paris) ... c 15. 18. 27. 29. 36. 66[**] 68. 69. 80. 81. 106. a[acr] c[acr] al[2 acr] cat syr[utr] arm Anton[98] et[1/2] Thphyl *αγαθην*, item A* 13. *θεου αγαθην*

τισ λύπαισ πάσχων ἀδίκως. 20 ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες
καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχον-
τες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρισ παρὰ θεῷ. 21 εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλή-
3, 18 4, 1 θητε, ὅτι καὶ Χριστὸσ ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπο-
1o 13, 15 γραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖσ ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὃσ ἁμαρτίαν
Is 53, 9 οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλοσ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃσ λοι-
δορούμενοσ οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ

---

20. *αμαρτανοντ. και*: 31* add *κακοποιουντεσ* | *κολαφιζομενοι*: $\aleph^{c}$P 7. 9. 27. 46. 69. a^{scr} *κολαζομενοι* | *υπομενειτε* pri: $\aleph^{c}$ 5. 15. 18. 27. 31. 66** 69. 97. a^{scr} c^{scr} o^{scr} al^{6} Anton^{96} et^{152} vg (*et colaphizati suffertis*, m^{89} *cruciemini et sufferatis*, deinde *sustinetis*) *υπομενετε* | *αλλ ει αγαθ και πασχ. υπομεν.*: L 100. om | *υπομενειτε sec*: 5. 31. 33. 97. o^{scr} vg (*sustinetis*) Ant^{bis} *υπομενετε* | *τουτο* c. NBCKLP al longe plu cat vg m^{89} syr^{utr} sah cop arm aeth Dam^{paris} (sub υ) et$^{nestor\,561}$ ... Ln Ti add *γαρ* cum A 13. 73. k^{scr} al^{10} Thphyl Oec. Cf et. Tert$^{gnostic\,12}$: „Petrus quidem ad Ponticos, *quanta enim*, inquit, *gloria, si non ut delinquentes puniamini sustinetis. Haec enim gratia est, in hoc et vocati estis, quoniam et Christus passus est pro nobis, relinquens vobis exemplum semetipsum*" etc. | *θεω*: A al^{15} cat Thphyl *τω θεω*

21. *γαρ*: 7. 14. 75** 68. 93. $al^{4\,scr}$ *γαρ και*. Cf Tert$^{gnostic\,12}$ ad v. 20 | *οτι και* et. vg (et. am fu etc) syr^{sch} cop arm aeth ... A 3. 68. 73. 101. vg^{ms} ap Ln syrP om *και* (sah *vocati estis enim ad hoc*) | *χριστοσ*: ℵ 1. 73. 80. o^{scr} praem o | *επαθεν* cum ANC^{vid}KLP al pler vg sah cop syrP aeth Dam^{paris} sub υ Ter$^{gnostic\,12}$ Cyp$^{250.\,259}$ etc ... ℵ 5. 14. 17. 19. 37. 65. 95* cat syr^{sch} ar^{c} arm Dam$^{nestor\,561}$ Amb^{bis} Fulg Quaest (vide hos ap Sab) *απεθανεν* | *υπερ*: A *περι* | *ημων υμιν* (et. ς^{u} (Gb) cum NAHC 31. c^{scr} k^{scr} al sat mu^{vid} am fu^{corr} (teste Ln) demid tol harl sah syrP arm aeth^{utr} Dam^{paris} (sub υ) Oec Amb (al: cf Sab) ... ς (Gb') *ημων ημιν* cum 2. 4. 18. 45. 47. 69. 93. 99. 105. 137. d^{scr} al aliq syr^{sch} cop Dam$^{nest\,561}$ Augioh^{21} (contra Le^{brug} *male illi qui duplex* nobis) ... Sz Gb'' (sed ap utrumq adnotatio critica confusa) Ti *υμων υμιν* cum KLP 13. al fere^{40} cat vgcle fu^{s} Tert$^{gnost\,12}$ Cyp$^{250.\,259}$ (al ap Sab) Thphyl

22. Habent versum etiam Polyc$^{phil\,3}$ Iren$^{lat\,253}$ Or$^{3,325.\,4,451}$ et^{alib} Eus$^{eclog\,234}$ Did$^{tri\,2,10}$ etc | *ευρεθη* cum ABCLP al certe pler cat Polyc Or Eus Did etc ... NK *ηυρεθη*

23. *αντελοιδορει* et. $\aleph^{c}$ Eus$^{ps\,171}$ Cyr$^{ioh\,514}$ et^{571}, item *remaledicebat* (*remaledixit*) Cyp$^{250.\,317}$ Leif^{248} (Gall^{6}) Augioh^{21} Amb etc ... $\aleph^{*}$ *ελοιδορει*, item (si inde huius lectionis testimonium petere licet) *maledicebat* vg Did$^{int\,293}$ (Gall^{6}) | *δε* et. Cyr$^{ioh\,514.\,571}$ Dam^{paris} sub υ Cyp$^{250.\,317}$ etc ... C *τε* | *τω κριοντι δικαιως* (Promiss *iudicanti se iuste*, harl* *iudicante iuste*) ... vg (et. am fu demid tol harl**) Cyp$^{250.\,317}$ etc *iudicanti* (harl** *-cante*) *se* (am Cyp^{317} *se iudicanti*, Cyp^{250} *se iudicanti se*) *iniuste*. Cui lectioni (improbat Le^{brug}) accommodatum est 1^{lect}: *τω κριν. σε* (sic) *αδικως*. Libere arm: *δικαιον δε παριδιδου τω κριοντι*

κρίνοντι δικαίως, 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν Is 53, 4 sq
τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι Col 1, 22.
τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ
ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα
καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 5, 2

III.

1 Ὁμοίως γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα Eph 5, 22
καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστρο- Col 3, 18
φῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ

---

24. ημων cum NACKLP etc. Item Polyc^{a} οσ ανηνεγκεν ημων τασ αμαρτιασ τω ιδιω σωματι επι το ξυλον ... B υμων | αυτοσ (et. vg syrP; 31. post ανηνεγκ. pon): Polyc^{a} om, nec expri sah cop syr^{sch} | εν τω (NC): ℵ* om εν | αμαρτιαισ: A aeth add ημων | ζησωμεν: C συνζησωμεν | ου τω μωλ. αυτου cum ℵ^{c}LP 40. 73. 105. 93. 94. 95. 96* 113. 8P^{c} al plu (ut 6 ap Scri, pler ap Mtthaei) Thphyl Oec ... Ln om αυτου (et. Gb^{0}) cum ℵ^{c}ANCK h 4. 5. 7. 13. 15. 18. 22. 23. 27. 29. 31. 36. 37. 39. 45. 46. 68. 69. 81** 96** 98** 100. 127. A^{ascr} C^{ascr} al^{8ascr} cat :: οὗ - αὐτοῦ emendatori deberi incredibile est; nec magis credibile αὐτοῦ ex LXX adsumptum esse servato inepte οὗ. Ibi est enim παιδια ιεψηνησ ημων επ αυτον, τω μωλωπι αυτου ημεισ ιαθημεν, nec his quisquam οὗ intulit.

25. ητε γαρ: B om | πλανωμενοι cum NAB 5. 40., item *qui sicut oves errabatis* tol harl Fulg (ap Sab) ... ς πλανωμενα cum CKLP al pler cat Thphyl Oec; item vg *eratis enim sicut oves errantes* | αλλ ut NACK LP etc ... B αλλα | επεστραφητε C. ABKL etc (vg etc *conversi estis*) ... C 69. A^{ascr} επεστρεψατε ... NP 5. επιστραφητε, C^{ascr} επιστρεψατε | τ. ψυχων υμων: L 3. 31. 38. 40. 42. 47. 57. 59. 95. 96. 100. 105. C^{ascr} al^{5ascr} al pauc τ. ψ. ημων

III. 1. ομοιωσ: 96. b^{ascr} vg (et. am demid tol; non item fu harl) cop syr^{utr} add και, item 15. 18. δε και | γυναικεσ cum ℵ*AB ... ς Ti αι γυναικεσ cum ℵ^{c}CKLP al omn^{vid} cat Thphyl Oec | υποτασσομεναι: P 38. -μενοι | και ει τινεσ cum NALP al plu cat vg (et. Aug Bed) Clem^{292} (ανδρασιν, ωσ και ει τινεσ απειθουσιν τω λογω, δια - κερδηθησονται) ... CK al^{15} ει και τινεσ ... B 57. 69. 104. arm cop Ps-Ath^{lat547} Fulg (ap Sab) ει τινεσ ... 2. 47. 99. 123. C^{ascr} Thphyl και οιτινεσ, item 38. A^{ascr} οιτινεσ. Cf et. m^{80} *viris vestris, ex quibus si qui non credunt huic verbo, per - sine verbo lucrificant* (sic). | κερδηθησονται (Gb') cum NABCKLP al plus^{25} Dam^{paris} Thphyl Oec (Clem vide ante) ... ς κερδηθησωνται cum minusc plu cat Dam^{2,406} ed

2. εποπτευσαντεσ et. N^{c} Clem^{292} Dam^{2,406} (et. paris) etc ... ℵ* A^{ascr} εποπτευοντεσ

1 Ti 2, 9 ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 ἀλλ'
Eph 2, 16 ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. 5 οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 ὡς Σάρρα ὑπήκου-
Gn 18, 12 σεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες

---

2. *αγνην*: 18. 22. 96. Dam^{2,406} om

3. *ουχ ο*: ℵ ουκ ο | *εμπλοκης* (c *ενπλ.*): 2. 3. 18. 28. 30. 39. 60. 98* 99. 101. 104. g^{scr} o^{scr} al pauc Clem^{292} edd^{2} Oec *εκ πλοκης* ... 4. j^{scr} Dam^{2,406} *εν πλοκαισ* | *τριχων* cum ℵABKLP etc (m^{80} *capillorum inplicatus*, Aug *capillorum incrispationibus*) ... Ln om cum c arm Clem^{292}. Vertunt *εμπλοκ. τριχ.* vg Ps-Ath$^{lat\,647}$ *capillatura*; sic vero Cyp^{217}: *sit in muliere non exterior ornamenti aut auri aut vestis cultus* :: solet *εμπλοκη* etiam absque *τριχων* eundem in sensum dici, ut Clem^{233} *κρωβύλον, ὃ ἐμπλοκῆς ἐστὶν εἶδος, ἀνεδοῦντο χρυσοῦν.* | *και περιθεσεωσ* cum ℵABKLP al omn^{vid} syrP cop rell Clem^{292} Dam^{2,406} etc ... Ln *η περιθεσεωσ* cum c m^{80} vg syr^{sch} Cyp^{217} Ps-Ath$^{lat\,647}$ *al*

4. *εν τω αφθαρτω* et. ℵ^{c}A^{corr} Clem^{292} etc: ℵ* *εν αφθαρτω*, A* 104. *εν τω φθαρτω* | *πραεωσ* cum ℵBKL 18. 31. 98* 99. c^{scr} f^{scr} (et haud dubie al) Dam^{2,406} ex *parte* ... ς Ln *πραεοσ* cum ACP al longe plu Clem^{292} etc | *πραε. και* (sic ℵc, ℵ* om) *ησυχιου* (ℵ* *-χιοσ*) hoc ordine cum ℵACKLP al omn^{vid} cat syrP Clem^{292} Did$^{tri\,2,0,3}$ Hier$^{iovin\,1}$ (*mitis et silentis*) etc ... Ln cum B m^{80} (*mansueti et modesti*) vg (*quieti et modesti*; item Aug Amb) cop Ps-Ath^{647} (ut vg) *ησυχ. και πραε.* Praeterea syr^{sch} arm$^{cdd\,4}$ aeth om *και ησυχιου* | *του θεου* (et. Clem^{292}) : ℵ al plus^{10} om *του* | *ο* et *πολυτελες*: Dam^{2,406} *οσ* et *πολυτελησ*

5. *ποτε*: 13. *τοτε* | *και αι αγιαι*: Dam^{2,406} nil nisi *αι*. Omittunt *αγιαι* et. 16. 96. 142. arm | *εισ* cum ABC 13. 15. 27. 36. 69. 104. a^{scr} c^{scr} d^{scr} cat Dam^{2,406} Thphyl ... ς *επι* cum ℵKLP al pler Oec :: utrumque alibi legitur: 1, 13 *ελπισατε επι την* non fluctuat, nec 1 Tim 5, 5 *ηλπικατε επι τον θεον* (*κυριον*). Etiam *ηλπικαμεν επι θεω* (*τον θεον*) ut 1 Tim 4, 10 legitur; nec vero magis fluct Ioh 5, 45 *εισ ον υμεισ ηλπικατε* 2 Co 1, 10 *εισ ον ηλπικαμεν.* | *θεον* cum ABCKLP al fere^{20} Dam^{2,406} Thphyl ... ς *τον θεον* cum ℵ 69. a^{scr} c^{scr} al plu cat Oec | *εκοσμουν εαυτασ*: ℵ ante *αι ελπιζουσαι* etc pon

6. *υπηκουσεν* cum ℵACKLP al fere omn cat am syrP arm Thphyl Oec ... Ln *υπηκουεν* cum B 31. m^{80} vg (et. Aug Fulg) syr^{sch} | *εγενηθητε*: ℵ 13. 57. 93. 96. 99. 101. a^{scr} c^{scr} al^{2} ^{scr} Thphyl *εγεννηθητε* | *φοβουμεναι* (L *-νοι*) ... 63. a^{scr} *πτοουμεναι* | *πτοησιν* (L Dam^{2,406} ex *parte* *πτωσιν*): P 13. 18. 40. *πτωσιν*

7. *Οι ανδρεσ* cum ℵACKLP etc ... B om *οι* | *συνοικουντεσ* (respicit huc Or^{3,037} *οτι δει τον ανδρα συνοικειν τη γυναικι ωσ ασθενεστερω σκευει,*

ὑμοίωσ, συνοικοῦντεσ κατὰ γνῶσιν ὡσ ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυ- Eph 5, 25 1 Co 7, 3
ναικείῳ, ἀπονέμοντεσ τιμὴν ὡσ καὶ συγκληρονόμοισ χάριτοσ ζωῆσ,
εἰσ τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰσ προσευχὰσ ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλοσ πάντεσ ὁμόφρονεσ, συμπαθεῖσ, φιλάδελφοι, Ro 12, 17
εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονεσ, 9 μὴ ἀποδιδόντεσ κακὸν ἀντὶ κακοῦ
ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίασ, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντεσ, ὅτι εἰσ

ἀπονεμοντα τιμην) et. $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ *συνομιλουντεσ.* Libere syr^{sch} *habitate cum uxoribus vestris secundum scientiam, et tanquam vasa debilia in honore habete eas.* Similiter *cum uxoribus vestris* et. aeth. | *κατα γνωσιν* ($\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ 97* om | *σκευει*: 18. *μερει* | *γυναικειω* cum NBCKP etc ... AL al fere^{10} *-κιω* | *συνκλ-* cum NAB*C ... ς Ln *συγκλ-* cum $B^{2}K^{sil}LP$ al certe pler | *-ρονομοισ* (et. ς^{e} 1650. 1678 Gb') cum $\aleph^{c}$(*-μουσ)B 13. 26. 31. 40. 66** 68. o^{scr} al mu^{vid} m^{80} (*tamquam coheredi gratiae et vitae*) vg (*tamquam et coheredibus gratiae vitae*) arm (cop^{vid}). Libere syr^{sch} *eo quod etiam ipsae vobiscum heredes erunt*, similiter aeth. Accedunt Aug (*tribuite honorem quasi coheredibus gratiae*) Amb (*impartientes honorem tanquam coheredi gratiae vitae*) Cassiod^{114} Thphyl Oec ..... ς (sic ς et ς^{o} 1021. 1022) Ln *-ρονομοισ* cum ACKLP h 5. 38. 42. 57. 66** 69. 73. 105. 117. 137. (A^{scr} *νληρονομοισ*) c^{scr} al plus^{40} cat syrP (*ut etiam una heredes sitis*) Hier^{lovin1} (*et sicut coheredes multiplicis gratiae*) | *χαριτοσ* cum BC*K^{1}LP al pler vg m^{80} syr^{sch} ... HAC^{2} 4. 5. 57** 68. 69. A^{scr} C^{scr} Hier^{lovin} praem (et 7. 8. syrP cop add) *ποικιλησ.* Cf Hier (ap Sab) *sicut coheredes multiplicis gratiae dei, quod significantius Graece dicitur ποικιλησ, id est variae* :: fluxit ut^{vid} ex 4, 10 | *ζωησ* (7. 8. k^{scr} *και ζωησ*) : 33. 42. 57. 66. al plus^{25} (4 ap Scri) Thphyl^{com} Oec^{com} *ζωσησ* ... c^{2} om | *εγκοπτεσθαι* (*εγκ-* ℵ c^{scr} etc, ABP etc *εγκ-*, sed cf ad Act 24, 4 et 1 Co 9, 12) c. NABP h al fere^{50} ... ς (= Gb Sz) Ti *εκκοπτεσθ.* cum c^{2}(*latet)KL al sat mu cat^{txt} et^{com} (sed verba commentarii passim in scholiis cum *εγκοπην* exhibentur, ut 100^{schol} et 103^{schol}) Thphyl (addit *τινα γαρ εκκοπην φησει προσευχῆσ ἀνδρὸσ πρὸσ γυναῖκα αὐτοῦ αὐστηρίαν*; sed eadem adscribens Oec pro *εκκοπ.* habet *εγκοπήν.*) Ex interpp habent m^{80} vg Hier Amb Aug *ne impediantur*, item cop *ne impediamini in precibus vestris.* Syr^{sch} *ne impingatis in precibus vestris*, syrP *ne intercidantur preces vestrae.* | *τασ προσευχασ*: B *ταισ προσευχαισ.* Cf ante cop et syr^{sch}

8. *ομοφρονεσ* (et. Clem^{296}): KL h al^{5} add *εσεσθε* (L *-σθαι*) | *συμπαθεισ* ut NABKLP etc ... C *συνπ-* | *ταπεινοφρονεισ* cum NABC al plus^{30} am fu demid syr^{utr} cop arm Clem^{296} Antioch^{1175} ... ς (= Gb Sz) *φιλοφρανεσ* cum KP al mu cat ... L al mu Thphyl Oec *φιλοφρον. ταπειροφρον.*, item vg^{cle} tol m^{16} *modesti humiles*, harl *humiles modesti*

9. *μη αποδιδοντεσ* usq *αντι λοιδοριασ* (13. om *η λοιδ. αντι λοιδ.*) : haec ipsa verba habet et. Polyc^{2}, sed add *ἢ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρασ* | *οτι εισ τουτο* cum NABCK h 13. 15* 22. 27. 29. vg m^{16} syr^{sch} et^{P} ^{txt} cop arm aeth Antioch^{1110} et^{1175} Dam^{2,329} ... ς (Gb^{00})

Ps 33 (34), 13—16 τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν
ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ
Heb 12, 14 κακοῦ καὶ χεῖλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ
καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν,
12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν
αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένη-
2, 20 4, 14 σθε; 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ
Is 8, 12 s φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, 15 κύριον δὲ τὸν

praem *ειδοτες* c. LP al pler cat syrp mg Thphyl Oec | *κληρονομησητε*: vg m[16] *ut benedictionem hereditate possideatis*, Fulg[trasim 1] *ut benedictionem hereditatis possideatis*

10. *ο γαρ θελων ζω. αγαπαν και ιδειν ημερ.* (c 38. 69. 104. 137. a[ser] c[ser] h[ser] vgcle *ημερ. ιδειν*) *αγαθας* ... 22. 60 Anto[74] *ο γ. θ. ζω. και αγαπων ημερ. ιδ. αγαθας*, item tol harl *qui enim vult vitam diligere et cupit videre dies bonos*, Cassiod[115] *qui enim vult vitam et diligit videre dies bonos*. Cf et. Hesych[cat 61] *οι γαρ πολλοι ου θελουσι την οντως ζωην — ουδε ιδειν αγαπωσιν ημερας αγαθας* :: ad quae cf LXX *τις εστιν ανθρωπος ο θελων ζωην, αγαπων ημερας ιδειν αγαθας*; | *γλωσσαν* sine additam cum ABC 13. 29. 73. 13[lect] 14[lect] Anto[74] ... ς (Gb[ω]) add *αυτου* c. NKLP al pler cat vg syr[utr] cop arm aeth Thphyl Oec | *χειλη* (c[a] praem τα) sine additam c. NABCK 5. 13. 27. 29. 66[**] 69. 137. a[ser] fu syrp ... ς (Gb[ω]) add *αυτου* cum LP al pler cat vg syr[sch] cop arm aeth Thphyl Oec :: LXX *παυσον την γλωσσαν σου απο κακου, και χειλη σου του* etc

11. *εκκλινατω* sine copula cum NC[2]KLP al pler cat vg (et. am[a] demid; Lebrug *non addas* autem) syr[sch] cop arm Anto[74] Thphyl Oec ... Lm Ti add *δε* cum ABC* 31. 69. a[ser] c[ser] am[**] fu harl tol syrp (*et declinet* aeth) :: LXX *εκκλινον απο κακου* etc | *αγαθον, ζητησατω*: haec om ς (non ς[a] Gb Sz) per errorem

12. *οφθαλμοι* cum NABC*KLP h al plus[50] arm Thphyl ... ς (= Gb[ω] Sz) praem *οι* cum c[2] al sat mu cat Oec :: LXX *οφθαλμοι* sine *οτι* | *εις δεησιν*: c *εισ την δεησιν* :: LXX sine *την* | *κακα*: 32. 57. 69. 100. a[ser] add *του εξολοθρευσαι* (32. 57? *ολοθρευσαι*) *αυτους εκ γης*, item syrp *ad delendum eos e terra*, sed *eos* c.* :: ex LXX

13. *εαν* et. Clem[303] Dam[2,229] etc ... B 3. 101. *τι* | *ζηλωται* (Gb") cum NABC 3. 5. 7. 13. 17. 27. 29. 33[mg] 40. 66[**] 68. 69. 73. 96[**] 101. 137. a[ser] c[ser] d[ser] Clem[303] Dam[2,229] Thphyl, item *aemulatores* vg (tol *sectatores*, harl *factores*) syr[utr] cop arm aeth ... ς Ti *μιμηται* c. KLP al longe plu cat Oec | *γενησθε* cum NC(*γενεσθαι)ACKLP etc ... B *γενοισθε*

14. *αλλ* (N* αλλα) *ει και* cum NBCKL etc (et. Clem[564] *αλλ ει και πασχομεν δια δικ., μακαριοι*) ... N[c]A 5. 7. 13. 73. 126[mg] *ει δε και*, P 3. 17. *αλλα και ει* | *πασχοιτε*: L 26. 31. 35. 39[mg] 99. 100. f[ser] k[ser] *πασχητε*, 32. 57. 106. 14[lect*] a[ser] c[ser] Dam[2,229] *πασχετε* | *μακαριοι* (sic et. Clem Dam): N 25. arm add *εστε* | *μηδε* (69. 137. a[ser] c[ser] *και ου μη*)

Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπο-
λογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, 16 *συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν,*
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν 2, 12
ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 *κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦν-* 4, 19

ταραχθητε cum NACKP al fere omn cat vg rell Clem^{584} etc ... BL 43. om

15. τον χριστον (Gb') cum NABC 7. 13. 33^{mg} 69. 137. a^{ser} e^{ser} vg syr^{utr} sah cop arm (τον αυτον και $\overline{\chi\nu}$) Clem^{584} ... ς τον θεον cum KLP al pler cat Thphyl Oec ... aeth Promiss om | αγιασατε: 31. -σαντες | ετοιμοι sine copula cum NBC 5. 18. 18. 27. 29. 68. 69. 73. 104** 137. a^{ser} e^{ser} al^{2ser} cat vg m^{88} cop arm Or$^{1,468.\ 702}$ et^{2,5} (sed nec m nec Or quicquam ex eis quae praecedunt affert) ... ς (sed Gb^{00}) Ti add δε cum AKLP al pler Clem^{584} Thphyl Oec; item *et estote parati* syr^{utr} aeth | αει et. Clem^{584} Or^{ter} etc ... A 123. syr^{sch} arm om. Nec habent Eus$^{praep\ 1,8}$ ἡμῖν παρήγγελται ἑτοίμους εἶναι εἰς ἀπολογ. παντὶ τῷ ἐπερωτῶντι ἡμᾶς – ἐλπίδος et^{1,5} ἑτοίμους τε εἶναι πρὸς ἀπολ. παντὶ τῷ ἐπερωτῶντι ἡμᾶς τὸν λόγον τῆς καθ' ἡμᾶς ἐλπ. Bas$^{bapt\ 655}$ Chr$^{1,498.\ 8,718}$ Cyr$^{zach\ 725}$ | αιτουντι cum א*BCKLP al omn^{vid} Clem^{584} Or^{ter} Chr$^{1,498.\ 8,118}$ Dam^{2,680} (et. paris) etc ... א^{c}A cat Dam^{paris} (loco ante^{2,680}) απαιτουντι, item Did$^{cat\ 65}$ ως εν παντι καιρω απαιτουμενους ημας τον περι αυτης (praecedit πιστεως) λογον etc ... Or^{prov} (ap Mai^{7,27}, non est in Notitia ex codd^{patm}) Eus^{praep} (vide ante) Bas$^{bapt\ 654.\ 655}$ επερωτωντι, Cyr$^{zach\ 725}$ ερωτωντι | ελπιδος: Or^{1,468} Bas$^{bapt\ 655}$ Dam$^{paris\ ee}$ (loco ante^{2,680} ubi et. paris^{a} ελπιδ. confirmat) πιστεως (scriptum est Dam^{paris} ελπιδος πιστεως, sed ελπιδ. punctis notatum). Similiter syr^{sch} *de spe fidei*, harl tol (et Fulg Facund ap Sab, item Bed^{227}) *de fide et spe* | αλλα cum NABC 5. 7. 13. 27. 29. 43. 69. 73. a^{ser} e^{ser} 1^{lect} vg cop syr^{p} arm Clem^{584} Dam^{2,680} (atque et. ^{paris} sub σ) Thphyl; aeth *et* ... ς om cum KLP al pler cat m^{88} (et. Bed^{227}) syr^{sch} Oec

16. εν ω καταλαλεισθε cum B 69. 137. a^{ser} e^{ser} syr^{p} ^{txt} (*ut in eo quod dicitur contra vos*) et^{mg} Clem^{585}. Confirmant eam lectionem etiam eo quod ως κακοποιων omittunt vg (et. am fu demid) m^{88} (*ut in eo quod detractant* [cod. *-ctandum*] *vobis*; vg *ut in eo quod detrahunt de vobis*) arm ... ς Ln εν ω καταλαλωσιν (Gb' Ln -λουσιν c. NACKP al^{25}) υμων ως κακοποιων cum NACKLP al pler cat tol harl cop syr^{sch} (et syr^{p} add ως κακοπ. c.*) aeth Thphyl Oec Bed^{227} :: vix dubitari licet conformatam hanc scripturam esse ad 2, 12 | επηρεαζοντες: c^{a} επηρεαζ., AL 13. επηρεαζ. | την αγαθην εν χριστω (א* εις $\overline{\chi\nu}$) αναστροφην cum א^{c}(et*)ABP etc (vg m^{88} *vestram bonam in Christo conversationem*), 88. 98. h^{ser} τη αγαθη ε. χ. αναστροφη ... KL 22. 69. 100. a^{ser} e^{ser} al^{2ser} την εν $\overline{\chi\omega}$ αγαθην αναστροφην (item 137. τη εν $\overline{\chi\omega}$ αγαθη. αναστροφη), c την εν $\overline{\chi\omega}$ αγνην αναστροφην (atque et. syr^{p} ^{mg} αγνην pro αγαθ. praebet), Clem^{585} την καλην αναστροφ. υμων εν χριστω

17. κρειττον: haec scriptura -ττ- tantum non fluct, sic enim NABCKLP

τασ, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντασ.
2, 21 4, 1 18 ὅτι καὶ Χριστὸσ ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιοσ ὑπὲρ
1 Ti 2, 16 ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶσ προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶσ μὲν σαρκί,
21, 6 Eph 4, 9 ζωοποιηθεὶσ δὲ πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖσ ἐν φυλακῇ πνεύμασιν

---

etc | αγαθοποιουντασ: c -ντεσ, item postea κακοποιουντεσ | ει θελοι cum ℵABCKLP h al^{70} cat Clem^{586} Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') ει θελει cum minusc vix mu ... 22. 26. 59. l^{ser} al pauc om θελ. | ℵ*: ℵ*L ει

18. οτι και et. vg syr^{utr} etc: ℵ harl Or$^{int\ 1,88}$ Cyr$^{act\ 57}$ Aug$^{ep\ 165}$ (vide Sab) om και (cop *quia ipse Christus*) | περι (et. Did$^{tri\ 2,7,2}$): 2. 30. 51. 96. 104. 105. k^{ser} υπερ (32. 33** υπερ ημων, Did$^{tri\ 2,6,6}$ υπερ αμαρτωλων) | αμαρτιων (ℵ* praem των) sine additam cum BKP al longe plu am fu tol Cyr$^{act\ 57}$ Thphyl Oec ... c^{2}vid 5. 7. 9. vgcle (et. harl demid, non am fu tol) syr^{sch} Cyp^{286} Aug$^{ep\ 165}$ add ημων. Item ℵC*vid L 13. 15. 27. 29. 60. 73. 106. c^{ser} l^{lect} cat cop Did$^{tri\ 2,7,2}$ add υπερ ημων, item A 25. 36. 68. 69. a^{ser} b^{ser} o^{ser} arm υπερ υμων (5. 66** 137. sive υπ. υμ. sive υπ. ημων), item aeth *hominum et propter nos* | απεθανεν (Gb') cum HAC 5. 7. 11. 13. 27. 29. 68. 69. 73. 137. l^{lect} a^{ser} k^{ser} vg syr^{utr} cop arm aeth Did$^{tri\ 2,6,6}$ et^{2,7,2} Cyr$^{act\ 57}$ (πολλοι των αγιων αρχηγεται προφητων, αλλ ουδεισ εκεινων υπερ αμαρτιων αποθανειν εφηται etc) Sev$^{cat\ 71}$ Thphyl^{txt} Cyp^{286} Aug$^{ep\ 165}$ ... ς Ti επαθεν cum BK LP al pler cat Aug$^{pecc\ mer}$ Thphyl^{com} Oec :: cf 2, 21; item 3, 17 et 4, 1 | ημασ cum ℵ^{c}(* om)ACKL al longe plu cat vg cop syr$^{p\ mg}$ Cyp^{286} Petr^{4,46} (ap Routh) Did$^{tri\ 2,7,2}$ Cyr$^{act\ 57}$ Thphyl Oec ... Ti υμασ cum B 3. 31. 33. 69. 95. l^{lect} a^{ser} al^{2ser} syr^{sch} etp ^{txt}arm | τω (c om) θεω et. Petr Did^{tri} Cyr^{act}: b^{ser} o^{ser} του πατρος ... B om | μεν et. Petr Did^{tri} Ath^{5,167} Cyr^{act} ... A*vid Epiph$^{75.\ 448.\ 1026}$ et$^{2,49.\ 97}$ om, nec expri am fu | ζωοποιηθεισ: Epiph^{448} (non item$^{75.\ 1026}$ nec$^{2,49.\ 97}$) ζωογονηθεισ, similiter^{165} αποθανων εν σαρκι, ζωογονηθ. δε τω πνευμ. | πνευματι cum HABCKLP h al longe plu cat arm Or^{4,125} Petr^{4,46} Did$^{tri\ 2,7,2}$ Ath^{5,167} (Gall) Epiph^{75} et$^{2,49.\ 97}$ Cyr$^{act\ 57}$ et$^{gl\ aph\ 357}$ ... ς (= Gb Sz) τω πνευματι cum minusc vix mu Epiph$^{448.\ 1026}$. Ceterum pro *mortificatus* et *vivificatus*, ut est in vgcle fu harl tol (am** vide post) Aug$^{op\ 165}$ Rufin^{aymb}, habent *mortificatos* et *vivificatos* am** (sed *mortificatus* ipse*) demid Fulg$^{fid\ cath}$ Bed^{220}, qui quidem ea de re fusius explicat: „*Offert ergo nos deo patri Christus, cum per mortificationem carnis pro illo immolari gaudemus - vel certe offert nos deo, cum absolutos carne in aeternum nos regnum introducit.*“ Aliquanto post i. e. 221 addit: „*Alia translatio hunc locum ita habet:* Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis, ut nos adducat ad deum, mortificatur“ (sic, nec fluctuare vdtr lectio) „corpore, sed vivus factus in spiritu.“ Cf Luc^{brug}: „*Egregia emendatio, qua restituti sunt nominativi singulares* mortificatus *et* vivificatus, *pro iis qui vulgo scribuntur accusativis pluralibus* mortificatos *et* vivificatos.“

19. εν φυλακη et. Or$^{2,553.\ 4,125}$ et$^{int\ 3,923}$ Epiph^{1003} (οτε αυτοσ επορευθη κηρυξαι και τοισ εν φυλ. πνευμασιν, ωσ ειπεν ο πετροσ) Cyr$^{gl\ aph\ 357}$

πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Mt 24, 37 ss
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς
ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. 21 ὃ Gn 7, 13
καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις

---

et$^{act\,57}$ etc ... c 8. 25. harl tol edd$^{bedae\,229}$ (sed laudat et. alios qui dissentiunt) Ath^{1,755} (*εποριευθη τοις εν φυλακη κατακεκλεισμενοις πνευμασιν ευαγγελισασθαι αναστασιν*) Aug$^{ep\,164}$ et^{165} Ruf^{symb} add *κατακεκλεισμενοις*. Non idem testari videtur syr^{sch} (*animabus illis quae detinebantur in scheul*) nec aeth (*ad illos quorum animae vinctae sedebant*). Legitur vero etiam apud Bed^{229} ex codice quem sequitur *et iis qui in carne conclusi erant*, quam miram scripturam confirmat cod$^{corb\,2}$ ap Sab (om *conclusi*) et Bed uberius illustrat. | *πνευμασιν* (et. Cyrglaph^{357} et$^{cat\,66}$ et$^{act\,57}$; nescio unde Gb *πατρασι* habeat): demid tol *spiritalibus* ... 157. *πνευμασι* (confirmat 103^{schol} *τη ψυχη πορευθεις εκηρυξε* etc), cod$^{corb\,2}$ ap Sab Bed^{229} *spiritu* (id quod etiam ex aliis edd affert, ex uno vero exscribit^{231}: *in quo spiritu et eis qui in carcere erant praedicavit*; vg^{ms} ap Ln *spiritaliter*. Cf huc Luc brug: „in quo et his" etc (ut vg). „*Pro* carcere, *quod est custodia, male quidam legunt* carne, *quod est corpore. Deinde verbo* erant, *superflue adiiciunt alii participium* conclusi. *Denique dativus pluralis* spiritibus *ex patrum correctione servandus est, pro eo qui a plerisque legitur abl. sing.* spiritu."

20. *απεξεδεχετο* cum ℵABCLP (et. K^{vid} notante Mithaeio: „h. l. dubium me quodammodo reliquit inter *ἅπαξ ἐδέχετο* et *ἀπεξεδέχετο*") h al fere^{59} cat Or$^{2,556.\ 4,135}$ cod (omnino male editum vdtr *απαξ εξεδεχετο*) et$^{int\,2,928}$, item vg et pp^{lat} cop syrP (libere syr^{sch}) etc ... (K vide ante) 2. 29. 31. 33. 47. 59. al^{7} arP *απαξ εδεχετο* ... ς (= Gb Sz) *απαξ εξεδεχετο* sine cod ut vdtr (etsi idem ediderunt Or^{4,135} et Oec^{txt}) :: fluxit ex Erasmi coniectura („suspicor legendum fuisse *απαξ εξεδ.*"), qui inde ab ed. 2. ita edidit. | *η – μακροθυμια* et. Or$^{2,556.\ 4,135}$ et$^{int\,2,928}$, item ℵ^{c} (nisi quod neglexit *-μιαν*): ℵ* Or$^{int\,1,88}$ vg^{cle} harl cod ap Bed^{231} *την – μακροθυμιαν*. Ex Latt vg^{cle} (et^{ms} ap Ln) *quando expectabant dei patientiam*, Or^{int} *cum expectarent dei patientiam*, harl *cum sustinerent* (* *retinerent*) *dei patientiam*, cod ap Bed^{231} *qui quondam non crediderant in diebus illis, cum expectaret dei patientiam in diebus Noe*; contra am fu demid Aug$^{ep\,165.\ 164}$ etc *quando expectabat dei patientia*, tol *cum spectaret dei patientia* | *ολιγοι* cum NAD 3. 5. 8. 17. 73. 95* vg Or^{2,558} et$^{int\,1,88.\ 2,923}$ Cyp$^{142.\ 152}$ Aug$^{ep\,165.\ 164}$ reli ... ς *ολιγαι* cum CK LP al pler cat syrP (syr^{sch} *et octo animae tantum ingressae sunt*, omisso *ολιγ. τ. εστιν*) Cyrglaph^{36} Dam^{2,206} (et. paris) Thphyl Oec

21. *ὅ* (et. ς Gb Sz) cum ℵ^{c}ABCKLP h al fere^{55} cat vg arm Did$^{trI\,2,14}$ Cyr glaph^{36} et$^{esa\,18}$ Dam^{2,206} Thphyl Oec Or$^{int\,1,88}$ Cyp$^{142.\ 152}$ reli ... ς^{e} ϕ cum minusc ut^{vid} mu (ut 104. b^{scr} al^{4scr}) ... ℵ* 73. aeth om. Cf cop *similiter nos etiam nunc servans est in typo* etc | *και υμας* cum NABP 2. 17. 25. 31. 67. 76. 101. b^{scr} c^{scr} o^{scr} vg syr^{utr} arm Did$^{trI\,2,14}$ Or$^{int\,1,88}$ Cyp$^{142.\ 152}$ Aug^{saepe} Fulg reli ... ς *και ημας* cum CKL al pler cat

ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀνα-
Eph 1, 20 Heb 12, 2 στάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶς
εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνά-
μεων.

IV.

3, 18 2, 21. 24 Ro 6, 6 1 Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν
ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, 2 εἰς τὸ
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον

---

cop aeth Cyr$^{esa\ 18}$ et$^{glaph\ 36}$ Dam^{2,286} (et. paris) Thphyl Oec. Cf et. Luc^{brug} „*non facile mutandum est pronomen secundae personae* vos *in primae* nos." Praeterea *και υμας* (*ημ.*) hoc loco cum ℵABCLP al aut mu vg syrP (libere syr^{sch} al) Or$^{int\ 1,88}$ Did$^{tri\ 2,14}$ Cyr^{esa} et^{glaph} Dam^{2,286} Cyp^{142} Aug^{epp} etc ... K al fere^{50} cat Oec post *αντιτυπ. νυν* pon | *νυν* h. l. et. Or^{int} Did^{tri} Cyr$^{esa\ 18}$ etc: ℵ vg Dam^{2,286} Aug$^{ep\ 164}$ Fulg (al, vide ap Sab) ante *αντιτυπον* pon ... 4. 97. 104. a^{ser} syr^{sch} arm om, nec habet Cyp^{142} et^{153}: *quod et vos similiter salvos faciet baptisma.* | *δι'* ut ℵBCKLP etc ... A l^{ser} Dam^{2,286} exp^{aris} *δια*

22. *θεου* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *του θεου* cum ℵ^{c}ACKLP al omn^{vid} Did$^{tri\ 2,14}$ Cyr$^{hr\ 220}$ etc. Praeterea post hanc vocem vg (et. am demid harl tol, sed non fu) Aug$^{ep\ 164}$ rell^{pler} (Bed^{284} exponit additamentum) add *deglutiens mortem ut vitae aeternae heredes efficeremur* (demid *efficiamur*). Atque eadem arm^{mss} in edd^{amstel} et^{const} post *πορευθ. εισ ουρ.* addit.

IV. 1. *παθοντος* (et. ℵ^{c}, sed* *αποθανοντος*, ad quod cf infra Hier^{lovin}) sine additam cum BC 27. 29. 66** vg^{ww} sah Ath$^{460\ odd\ 2}$ Thdrt^{4,276} Dam$^{nestor\ 562}$ Oec^{com} Aug$^{ep\ 164}$ et$^{serm\ 355}$ et$^{fid\ et\ op}$ Amb$^{fid\ 2}$ Fulg$^{trasim\ 3,9}$ ... ς (Gb^{0}) add *υπερ ημων* cum ℵ^{c}AKLP al pler cop syrP arm aeth (hi^{2} post *σαρκι* pon, ut et. 3. al pauc) Did$^{tri\ 2,6}$ Epiph$^{765.\ 1026}$ Ath^{460} ed et^{462} et$^{780.\ 768}$ Bas^{1,293} Cyr$^{neast\ 196}$ et^{6,220} Thdrt^{4,218} Ps-Ath^{2,1} Aug$^{ep\ 29}$ Hier^{lovin} (*Chr. pro nobis carne mortuus est*), item ℵ* 31. b^{scr} o^{scr} al pauc syr^{sch} Thphyl Oec^{txt} *υπερ υμων* | *ο παθων σαρκι* (Gb**) cum ℵABCL al fere^{25} am fu arm Aug$^{ep\ 29}$ (*qui passus est carne, desiit a carne*) Thphyl ... ς *ο παθ. εν σαρκι* cum KP al plu (antea nemo Graecus *εν σαρκι*) cat Oec vg (et. demid harl tol Aug$^{ep\ 164}$ al, sed hi omnes etiam antea *in carne*) | *αμαρτιασ* cum ℵ*ACKLP etc (4** 80. 99. 105. 14^{lect} b^{scr**} g^{scr} praem *απο*. Etiam Hier^{lovin} *quievit a peccato.*) ... ℵ^{c}B b^{scr*vid} aeth^{utr} *αμαρτιαισ*, item vg *a peccatis*, syr^{sch} *ab omnibus peccatis*

2. *ανθρωπων* (ita ℵ^{c}, ℵ* *-πον*) *επιθυμιαισ*: C vg^{cle} (non item am fu demid harl tol) *επιθ. ανθρωπ.* | *θεου* (ℵ^{c} sic ex *ανθρωπου* restituit): 38. 69. 93. 137. a^{scr**} o^{scr} *του θε.*

ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 *ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις,* *ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις,* 4 *ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες,* 5 *οἳ ἀποδώσουσιν λόγον* *τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς.* 6 *εἰς τοῦτο γὰρ* *καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί,* 3, 19 *ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.*

7 *Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε* Ια 5, 8

---

3. *αρκετος γαρ* sine additam cum $\aleph^{c}$AB 29. 35. 78. 81. 137. d^{ser} vg syr^{utr} arm $Clem^{303}$ $Aug^{ep\ 164}$ $et^{serm\ 3:3}$ ... ς (Gb^{0}) add *ημιν* cum CK LP al plu cat Oec $Hier^{lovin\ 1}$; item $\aleph^{*}$ 14. 18. 19. 25. 27. 32. 38. 57. 69. 104. 113. 114. 127. a^{ser} c^{ser} 8pe al plus[5] cop aeth Thphyl $Aug^{ep\ 29}$ *υμιν* | *παρεληλυθως* et. $\aleph^{c}$: $\aleph^{*}$ 13. f^{ser} *-θοσ*, A *παραλελυθως* | *χρονος* sine additam cum $\aleph$ABC 4* 5. 14. 18. 29. 38. 73. 93. 113. 137. a^{ser} h^{ser} vg (et. Aug rell) syr^{utr} cop arm aeth ar^{e} $Clem^{303}$ ... ς (Gb^{0c}) add *του βιου* c. KLP al pler (31. *του βι. ο παρ. χρ.*) cat Thphyl Oec | *το βουλημα* ($Gb^{''}$) cum $\aleph$ABC 5. 13. 15. 29. 36. 66** 69. 73. 137. a^{ser} d^{ser} j^{ser} cat $Clem^{303}$ Thphyl ... ς *το θελημα* cum KLP al pler Oec | *κατειργασθαι* c. $\aleph$ABC^{2} (* *κατειργασασθ.*) 27. 29. 69. 73. 137. a^{ser} (40. *κατειργασθαι*) $Clem^{303}$ (Thphyl *κατειργασασθε*) ... ς *κατειργασασθαι* cum KLP al pler cat Oec | *πεπορευμενους*: $\aleph$ 2. 30. 39. 100. *πορευομενους* | *οινοφλυγιαις*: $\aleph^{*}$ *οινοφρυ-*, B* *-φλυγιοις*, syrp ^{mg} ^{gr} *οινοφλογιαις* | *αθεμιτοις*: C *-μιταις*

4. *βλασφημουντες* ($\aleph$ praem *και*) cum $\aleph^{c}$ABC^{3}LP al pler vg cop syr^{p} Thphyl Oec ... $\aleph^{*}$C* 27. 29. *και βλασφημουσιν*. Cf et. arm *εν ω ξενιζονται μη συντρεχουσιν υμιν εισ - και βλασφημουσιν*, item $aeth^{ro}$ *et ii qui blasphemant*[5] *reddere debent rationem*; $aeth^{PP}$ *et ecce homines ex iis demirabuntur vos et blasphemabunt super vobis si vos videbunt esse participes cum iis illius operis iam dudum:*[5] *illi igitur rationem reddere debent* etc. Libere et syr^{sch} *et ecce nunc obstupescunt et blasphemant vos, eo quod non lascivialis eum ipsis in eadem intemperantia priore.*

5. *οι αποδωσουσιν λογον*: haec supplevit $\aleph^{c}$, *τω* vero quod sequitur ipse $\aleph^{*}$ ex *οι* vdtr fecisse. Sic syr^{sch}: *qui reddent rationem deo qui indicaturus est* etc | *εχοντι κριναι* cum $\aleph$AC^{2vid}KLP etc (vg *ei qui paratus est iudicare*) ... BC*^{vid} 69. 137. a^{ser} *κρινοντι*

6. *κριθωσι* et *ζωσι* cum $\aleph$BL (*ζωσι* et. A) ... Ti *κριθωσιν* et *ζωσιν* cum (*κριθωσιν* et. A) P ($\aleph$ silet) etc | *κατα ανθρωπους* ... 16. 33 36. 39. 76. 80 81. 97. 100. g^{ser} harl tol *κα. ανθρωπον* | *ζωσι*: $\aleph^{c}$ *ζησωσι*, 19^{mg} *ζησουσι*

7. *και νηψατε* ($\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ om *και* :: quod veri specie minime caret | *εισ προσευχασ* cum $\aleph$AB 5. 29. 69. 137. c^{ser} $al^{5\ ser}$ (13. 104. 106. *εισ πρσευχην*) $Cyr^{trin\ 676}$ ... ς Ti *εισ τασ προσευχ.* cum KLP al pler cat Thph Oec. Similiter $Poly^{c7}$ *νηφοντεσ προσ τασ ευχασ* ... arm om

Ia 5, 20 εἰσ προσευχάσ, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰσ ἑαυτοὺσ ἀγάπην ἐκτενῆ
(Prov 10, 12) ἔχοντεσ, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰσ
Heb 13, 2 Phil 2, 14 ἀλλήλουσ ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστοσ καθὼσ ἔλαβεν χάρισμα,
εἰσ ἑαυτοὺσ αὐτὸ διακονοῦντεσ ὡσ καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλησ χάρι-
Ro 12, 6 τοσ θεοῦ· 11 εἴ τισ λαλεῖ, ὡσ λόγια θεοῦ, εἴ τισ διακονεῖ, ὡσ ἐξ
ἰσχύοσ ἧσ χορηγεῖ ὁ θεόσ, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸσ διὰ
Col 3, 17 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
1 5. 11 τῶν αἰώνων· ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸσ πει-
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡσ ξένου ὑμῖν συμβαίνοντοσ, 13 ἀλλὰ καθὸ
Ro 8, 17 2 Co 1, 7 κοινωνεῖτε τοῖσ τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ
1, 14 Mt 5, 10 ἀποκαλύψει τῆσ δόξησ αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδί-

8. προ παντων sine copula cum ℵAvidB 13. am harl tol arm Cyrtrieve Augrat et lib arb ... ς Tl add δε cum KLP al fere omn cat m18 vgcle fu demid (et. Bed) sah cop syrP Antioch1180 Thphyl Oec (syrsch και -, aethutr και - δε) | εκτενη: csecr διαφη | αγαπη (et. ς) cum ℵABKLP al plu (6 ap Scr, 5 ap Mithae) cat Clemro 49 Clem306. 618 item 463 Chr 2,248 et9,340 Oec ... ςe (item Sz, Gb60) praem η cum minusc permu Cyrtrin676 Antioch1180 Thphyl | καλυπτει (Gb″) cum ABK al fere45 cat vg syrutr cop arm Clemro 49 Clem306. 618 et463 Chr2,248 et9,340 Cyrtrin676 Antioch1180 etc Tertgnost6 Hil686 etc ... m16 cooperuit, sah potest pro καλυπτει et pro εκαλυψε accipi ... ς καλυψει cum KLP al plu (vdtr plus45) aeth Oec :: cf Iac 5, 20

9. γογγυσμου (Gb′) cum ℵAB al plus20 vg m16 syrutr sah (armvid) Dam paris (sub ξ) Thphyl Fulgbis ... ς γογγυσμων cum KLP al longe plu cat Oec :: Phil 2, 14

10. καθωσ: 41. 137. csecr καθο, L εν ω | ελαβεν: Damparis (sub σ) ελαβετε

11. ει τισ bis: A η τισ | ει τισ λαλει - θεου: L 68. fu* om | ησ cum ℵAB al plu vg etc ... KLP h al plus20 ωσ | ησ χορ. (25. 97. Damparis sub σ επιχορηγ.) ο θεοσ: 69. 137. asecr csecr χορηγιαν | δοξαζηται (13. -ζεται) ο θεοσ ... 69. 137. asecr csecr syrP Damparis (sub σ) ο θε. δοξαζ. | εστιν: A 13. 24. 73. al3acr arm Dampparis sub σ om | των αιωνων: 11. 14. 31. 37. 38. 69. 99. 137. asecr csecr hsecr am syrP armed om | αμην: fu tol om

12. τη εν υμιν: h 22. 23. 37. 56. 100. 127. praem επι | πυρωσει (3e πωρωσει): csecr δοκιμασια | πρ. πειρ. υμιν: 31. πρ. πειρ. υμων

13. καθο (et. ς Gb Sz) cum ℵABKLP al plus50 cat Clem595 Didtri 1,82 Thphyl Oec ... ςe (non ς etc) καθωσ cum minusc utvid pauc (nullus ap Scri) | χαρητε: LP 13. χαρειτε

14. ει (syrutr και ει): 69. 137. asecr αλλ ει και | εν ονοματι (ℵc): ℵ* 34. lsecr om εν, item Tertgnost12 (sed fluct lectio) | χυ (et. Clem595 Tert gnost 12 Cyp90. 267): 13. 33. ιυ χυ | το της δοξης sine additam cum BKL al plu am fu luxov syrsch Clem595 Ephr319 Tertgnost12 Fulgfid

ζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15 *μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω* 2, 20
ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 *εἰ*
δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
ὀνόματι τούτῳ. 17 *ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ*
οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούν-

eath Thphyl Oec ... Gb+ Sz Ln add *και δυναμεως* cum (ℵ^{c} *κ. της δυν.*) AP 4. 5. 7. 8. 13. 14. 27. 29. 33^{mg} 36. 43. 46. 57** 68. 69. 73. 81. 98^{mg} 99. 100. 106. 126^{mg} 127. 137. a^{ser} c^{ser} al^{15} cat vg (et. demid harl tol) sah cop syr^{P} arm aeth Cyp$^{90.\ 267.}$ Ath^{588} Did$^{tri\ 2,23}$ Antioch 12^{vid} Dam^{paris} (sub *o*), item ℵ* add *και της δυναμεως αυτου*. Sic enim vg^{cle} demid harl tol *quoniam quod est honoris gloriae* (harl tol om) *et virtutis dei et qui est eius spiritus*, Cyp *quia maiestatis et virtutis domini nomen*, syr^{P} *quia nomen et spiritus gloriae et virtutis dei*, sah *quia spiritus gloriae et virtutis dei*, ar^{c} *quia laus et gloria et virtus et spiritus dei*, aeth^{utr} *quia τὸ gloriae eius et virtutis domini in spir. sancto* | *και το*: 57** 69. 100. 137. a^{ser} c^{ser} al pauc Did^{tri} om, item syr^{P} aeth Cyp; et. syr^{sch} *spiritus gloriosus dei* | *πνευμα*: 57** 69. 137. a^{ser} c^{ser} (syr^{P} vide ante) *ονομα και πνευμα*, item Cyp (vide ante) *nomen* | *εφ*: A^{*vid} *επι* | *αναπαυεται* c. ℵ*BKLP al certe perm vel potius plu Clem^{565} Thphyl Oec (vg Tert Cyp etc *requiescit*, et *-scet*) ... A 25. 69. 137. c^{ser} *επαναπαυεται* ... ℵ^{c} 4. 5. 13. 14** 33^{mg} 38. 42. 57. 68. 76. 98. 117. 127. al$^{7\ ser}$ al fere^{25} Eph^{319} Ath^{588} Did$^{tri\ 2,23}$ Antioch^{1108} Dam^{paris} (sub *o*) *επαναπεπαυται* (:: cf 2 Co 7, 13). Praeterea ς (Gb^{00}) add *κατα μεν αυτους βλασφημειται, κατα δε υμας δοξαζεται* cum KLP al longe plu am (*ab aliis blasphematur, a vobis autem honorificatus*) harl tol (hi^{s} *quod ab aliis* etc) sah syr^{P} c.* Cyp$^{90.\ 267}$ (*quod quidem secundum illos – secundum nos autem* –) Thphyl Oec ... omisimus cum ℵAB 8. 4* 13. 17. 27. 29. 65. 66** 68. 69. 73. 76. 101. 137. a^{ser} c^{ser} d^{ser} vg (et. fu demid) syr^{sch} et$^{P\ txt}$ cop arm aeth^{utr} ar^{e} Ephr^{319} Tert$^{gnost\ 12}$. Videtur et. Clem^{565} quum versibus 12—14 ista verba non adscribat.

15. *μη γαρ τις*: 69. 100. a^{ser} c^{ser} *μη τις γαρ* | *ως φονευς*: 31. 40. Thphyl add *η λοιδορος* | *η κακοποιος* Tert$^{gnost\ 12}$ Cyp^{217} *maleficus*, vg Aug Promiss *maledicus*): 69. 137. a^{ser} c^{ser} *η κακουργος* ... K h om | *αλλοτριεπισκοπος* cum ℵB d^{ser} ... ς Ti *αλλοτριοεπισκοπος* c. KLP al pler cat Thphyl Oec ... A 31. 40. Ephr^{319} *αλλοτριος* (40. *-ιως*) *επισκοπος*. Vertunt vg *alienorum adpetitor*, Tert *alieni speculator*, Cyp *curas alienas agens*. Eadem vox ap Dion$^{areo\ 788}$ (ep^{8}) et ap Germ^{const} in Cotel. Monum. 2,481. Omittunt vero *η ως αλλοτρ.* syr^{sch} Cyr$^{loh\ 908}$ Promiss.

16. *χριστιανος*: B* *χρειστ.*, ℵ* *χρηστιανος* | *δοξαζετω δε τον θεον*: 13. *δοξαζεσθω δε ο θεος* | *ονοματι* (Gb$''$) cum ℵAB 5. 13. 27. 29. 31. 65. 66** 68. 73. 99. 103. 137. vg syr^{utr} cop arm aeth Ephr^{319} Cyr$^{loh\ 908}$ Oec Tert$^{gnost\ 12}$ Aug Promiss ... ς *μερει* cum KLP al pler cat Thphyl

17. *καιρος* cum ℵA 104. c^{ser} d^{ser} j^{ser} ... ς Lu Ti *ο καιρος* cum BKLP al pler Bas ^{1,282} Antioch^{1084} etc | *αφ*: B *απο*. | *ημων* cum ℵ^{c}A*BKLP al

Prov 11, 31 *των τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ;* 18 *καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται,*
3, 17 *ὁ ἀσεβὴς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;* 19 *ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.*

V.

1 *Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης*
Act 20, 28 *ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός·* 2 *ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον*

---

pler cat vg (et. Aug rell) syr^{utr} cop aethPP arm Antioch^{1085} Oec^{txt} ... ℵ*A^{2} 5. 18. 31. 73. 95* 98* 99. 104. c^{ser} j^{ser} aeth^{ro} Thphyl Oec^{com} *ὑμιων | τω του θεου ευαγγελιω*: ℵ* *τω λογω* (ipse* punctis notavit) *του θε. ευαγγ.*

18. *ο ασεβης* cum ℵAB^{2}et^{2}KLP al fere omn vg syr^{sch} arm aeth Or$^{int\,2,\,cr}$ Bas$^{2,\,218}$ Antioch ^{1085} etc (sed Or Bas non patet unda afferant) ... Ti *ο δε ασεβης* cum B* 137. syrP :: eodem modo LXX ex cod. Marciano unciali (23. ap Holm); rell om *δε* (cop *aut peccator et impius ubi* etc) | *και ο αμαρτωλ.* cum ℵA 3. 95* 96. l^{ser} :: ita nullus ap LXX ... ς Ln Ti *και αμαρτ.* cum BKLP al pler Antioch^{1085} (item Bas$^{2,\,218}$) Thphyl Oec. Praeterea 69. 177. a^{ser} cop Aug (cum al) sic transp: *ο αμαρτ. και ασεβ.*, quemadmodum LXX ex ℵ al pauc

19. *πιστω κτιστη* (ς Gb Sa *κτιστῇ*, Ln *κτίστῃ*) cum ℵAB 9. 13. (*πιστωσ τω κτ.*) 73. d^{ser} vg cop (*deo creatori fideli*) arm aeth Ath^{377} ... ς Ti praem ωσ cum KLP al pler cat syr^{utr} IIII^{1114} Thphyl Oec | *τ. ψυχ. αυτων* (Gb') cum ℵAKLP h al fere^{50} cat Thphyl Oec ... ς *τ. ψυχ. εαυτων* cum minusc mu; item 5. 31. Ath^{377} *τασ εαυτ. ψυχ.* ... B tantum *τασ ψυχασ* | *εν αγαθοποιΐα* cum ℵBKLP al pler cat Thphyl Oec, item *in bene faciundo* cop aeth^{utr} ... Gb'' Ln *εν αγαθοποιΐαισ* (A *-εαισ*) cum A 5. 7. 13. 27. 29. 33. 66** 68. 73. 177* vid b^{ser} d^{ser} o^{ser}, item *in benefactis* vg syr^{utr} arm ... Ath^{377} haec non add

V. 1. *ουν* cum ℵAB 4. 5. 8. 18. 36. 66** 69. 73. 98^{mg} 99. 100. 106. 127. 137. a^{ser} o^{ser} vg arm syrP c.* Cyr$^{glaph\,121}$ Hier$^{ad\,tit\,1}$ (m^{50} syr^{sch} *seniores autem*, aeth *et seniores quoque*) ... ς Ti om cum KLP al longe plu cat cop syrP ^{txt} Thphyl Oec | *τουσ εν υμιν* cum ℵKLP al fere omn Cyr$^{glaph\,121}$ Thphyl Oec, item *qui in vobis sunt* vg m^{50} syr^{utr} cop ... arm om ... Ln om *τουσ* c. AB 69. 137. a^{ser} c^{ser} (sed hi^{4} *εν υμιν* post *παρακαλω* pon). Cf et. Hier$^{tit\,1}$ *presbyteros ergo in vobis obsecro* etc. | *ὁ* (ante *συνπρ.*) cum ℵABKL al plu Cyr^{glaph} etc ... P 1. 18. 19. 29. 32. 42. 57. 68 (*οσ*) 69. 73. 97. 98^{mg} 177. a^{ser} al^{2ser} *ωσ*, item arm syrP | *συνπρ-* cum ℵA ... ς Ln *συμπρ-* cum BKLP etc | *αποκαλυπτεσθαι*: A arm post *δοξησ*, 80. post *κοινω.* pon

2. *ποιμανατε*: P h *ποιμανιτε* (sic) | *του θεου* ... 2 30. 73. 80. Cyr$^{glaph\,121}$ Anto^{81} *του χριστου*, m^{50} Hier$^{tit\,1}$ *domini* ... 4* om. Similiter huc respiciens ut^{vid} Ignintpol antioch^{8} *οι πρεσβυτεροι, ποιμανατε το εν*

τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως, 3 μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων Tit 1, 7. 11
ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ Eph 5, 21 Prov 3, 34 Ja 4, 6 Ja 4, 10

ημιν ποιμνιον, εως αναδειξη etc | μη αναγκαστως sine επισκοπ. cum ℵB 27. 29. Ps-Chr^{5,711} Anto^{51} Hier^{111} Vig$^{varim\ 746}$ ... ς Ln Ti praem επισκοπουντες cum AKLP al pler (sed 69. a^{ser} c^{ser} επισκοπευοντες) cat vg (*providentes*) m^{59} (*curam habentes*) syrP cop arm aeth Antioch^{1220} Dam^{2,511} Thphyl. Item syr^{sch} *pascite gregem dei traditum vobis et curam habete spiritualiter, non coacte, sed* etc | αλλα cum ℵB 68. Thphyl ... ς Ln Ti αλλ cum AK^{sil}LP al pler Antioch Dam Oec | κατα θεον c. MAP 5. 7. 8. 13. 25. 27. 29. 31. 83^{mg} 40. 57** 60. 68. 69. 73. 98. 99. 137. a^{ser} (item 66** b^{ser} o^{ser} και κατα θεον) vg (m^{59} vide post) cop syrP arm aeth Antioch^{1220} (Dam^{2,511} et^{paris} post προθυμως) Thphyl ... ς Ti om cum ℵKL al plu cat (syr^{sch}, sed add *spiritualiter*, vide ante; ar^{c} vero κατα θεον post επισκ. add) Oec (Vig^{varim} *voluntarie ex animo*) :: vdtr molestum fuisse istud κατα θεον, hinc vel transposuerunt vel mutarunt vel omiserunt. Totum locum m^{59} sic exhibet: *ut regalis plebem domini, curae habentes non in avaritia neque in dominatione fratrum, sed voluntarie ex animo libenter et sine reprachensione, ut forma sitis ovibus in operib. bonis, in omni conversatione quae secundum deum est* | μηδε cum ℵBKP al pler (46. μητε) cat vg cop syrP Ps-Chr^{5,711} Antioch^{1220} Dam^{2,511} (et. paris) Thphyl ... Ti μη cum AL 2. 3. 4. 30. 45. 68. 99. 105. c^{ser} ** syrP aeth^{utr} Oec Anto^{51} | προθυμως: 31. μακροθυμως

3. Versum om B | μηδ': 38. 42. 68. 95. 96. 180. al$^{8\ ser}$ Ps-Chr^{5,711} Antioch^{1220} Dam^{2,511} (et. paris) Anto^{51} μηδε | τυποι: Dam^{2,511} τυπος

4. αρχιποίμενος (ut KLP etc): ς Gb Sz αρχιποιμένος | της δοξης στεφανον: 31. Anto^{51} στεφ. της δοξ.

5. ομοιως sine additam cum ℵ^{c}ABKLP al longe plu vg etc ... ℵ* 13. 15. 18. 27. 86. 60. 73. 106. b^{ser} o^{ser} cat syrP add δε, sed minusc isti pler δε οι (non ℵ* 73.), item 40. 57** 69. 137. a^{ser} c^{ser} al pauc δε και οι | πρεσβυτεροις: ℵ g^{ser} τοις πρεσβ. | αλληλοις sine additam cum NAB 18. 27. 29. 68. (εν αλλ.) 81. vg m^{59} syr^{sch} cop arm Ephr^{302} Antioch ^{1202} (παντες δε εν αλληλοις την ταπεινοφρ. εγκολπισασθε) ... ς (Gb^{0}) add υποτασσομενοι cum KLP al pler (sed 9. υποτασσεσθε, 137. c^{ser} υποταγωμεν) cat syrP (potius ut 137.) aeth Thphyl Oec | εγκομβωσασθε (εγκ- ABKLP, ℵ εγκ-; vg *insinuate*, m^{59} tol *induite*): 18. 67. Antioch^{1202} Anton^{109} εγκολπωσασθε, c^{ser} f^{ser} 14$^{lect\ **}$ εγκολπωσασθε | οτι ο θεος (et. Ephr^{302} Antioch^{1202}, Clem^{532} υπερηφανοις ο θεος αντιτ.): B 177* om ο (non valet huc Clem^{611} και παλιν· εγω δε ειμι ατμις και χυτρας. θεος γαρ υπερηφανοις αντιτ. etc)

τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν
Ps 55, 23 τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων
Ia 4, 7 ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στε-
ρεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ
Heb 13, 21 καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον πα-

---

6. *χειραν* cum ℵA ... ς Ln Ti *χειρα* cum ℵKLP al certe pler | *υμας υψωση* (13. 25. 31* 35. 97. al[2 scr] *-σει*) hoc ordine et. vg m[59] ... 69. 137. a[scr] c[scr] d[scr] Ephr[227] Antioch[1009] *υψω. υμ.* | *εν καιρω* sine additam cum ℵBKL al pler cat syr[sch] (*in tempore congruo*) syr[P txt] Or[1,429] Antioch[1204] Thphyl Oec ... Ln add *επισκοπης* cum AP 5. 13. 19** 25. 33. 40. 68. 73. 96[mg] 126[mg] vg m[59] cop syr[P] c.* arm aeth Ephr[227] Ant[126] :: cf 2, 12

7. *επιριψαντες* cum ℵAB* ... ς *επιρριψ.* cum B[2]KLP al certe pler | *μελει*: LP 31. 137. 177* al[5 scr] etc *μελλει* :: quod frequens vitium est | *περι υμων* (ℵ[c]): ℵ* 13. 68. 73. 180. *περ. ημων*, m[16] *de omnibus*

8. *ο αντιδικος* cum ℵ*ABKP h al fere[60] Thphyl (non probant qui tantummodo *ο αντιδικος* etc afferunt ut Or[2,162] et[int 2,272] Eus[ps 84] etc; Or[2,315] *ο μεν γαρ αντιδ.*, nec magis Ephr[284] *ως επισταμενος οτι ο αντιδ.*) ... ς (= Gb Sz) praem *οτι* cum ℵ[c]L 13. 31. 69. a[scr] c[scr] al permu vg syr[utr] cop arm aeth Antioch[1027] Dam[2,150] (et. paris) Oec Or[int 2,164. 196] Cyp[256] Cas[118] | *διαβολος*: 13. *ο διαβ.* | *περιπατει* (Or[2,162. 315] Ephr[284] Cyr[hr 12. 310] etc): 14. 38. 69. 137. a[scr] c[scr] al[5] (Or[2,328 libore]) Eus[ps 35] Chr[1,740] et[5,64. 510] Cyrmalach[822] *περιερχεται* | *τινα* (*τινα* LP al, ℵ al *τινά* ut Ln) *καταπιειν* (ℵ* *καταπιν*) cum ℵKLP h 3. 5. 6. 8. 10. 14** 15. 19. 22. 23. 26. 27. 29. 31. (*καταπ. τινα*) 33* 40. 42. 44. 45. 47. 56. 57* 59. 63. 64. 66. 67* 73. 76. 78. 81. 95* 96. 97. 98. 101. 113. 142. 177. c[scr] h[scr] al pauc cop Or[2,162 cod] Dam[paris] (ante[450 ed]) Cyp (*aliquem devorare quaerens*) Hil[502] (*quaerens nos devorare*); item ℵ omisso *τινα*, nec aliter Or[int 2,296] (*quaerens devorare circuit*) ..... ς Ti *τινα καταπιη* cum A al sat mu cat Or[2,162] et[315] Eus[ps 35] Ephr[284] Cyr[hr 12. 310] Chr[1,740] et[5,64. 510] Cyrmalach[822] Thdrt[2,317] Dam[2,450] (item 13. 80. 180. al[2 scr] Ps-Ath[2,621] Marc[mon 2,49] Antioch[1027] *τινα καταπιειν*), item (sed haec testimonia etiam ad *τινα καταπιειν* quadrare videntur) vg (*quem devoret*) syr[utr] arm aeth Or[int 2,272] et[saep] Lcif[6,237] al mu

9. *εν τω κοσμω* cum ℵB ... ς Ln Ti om *τω* cum AKLP al certe pler :: cf ad 2 Pe 1, 4 | *υμων* (h. l. et. vg[cle] am fu demid): ℵ 22. 31. 68. 69. 100. c[scr] al fere[5] (137. *υμιν*) post *αδελφ.* pon ... L 59. ℵ[scr] syr[P] om

10. *υμας* (Gb') cum ℵABLP al[50] cat demid cop syr[P] arm aeth Thphyl ... ς *ημας* cum ℵ al plu vg (et. am fu etc) syr[sch] Didtri[2,28] Oec auct voc gent | *δοξαν*: L praem *βασιλειαν και* | *εν χριστω* cum ℵB (*εν τω*

θόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. 11 *αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.* 4, 11

12 *Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στῆτε.* 13 *ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν*

χρ.) 69. 137. 163. a^{ser} c^{ser} syrP ^{txt} ... ς Ln Ti add *ιησου* cum AKLP al pler vg syr^{sch} (ante $\overline{χω}$) syrP c.* cop arm aeth Did$^{tri\,2,23}$ Thphyl Oec auct$^{voc\,gent}$ | *καταρτ.* sine additam cum NAB 4* 13. 35. 48. 65. 68. 69. 73. 137. 163. a^{ser} vg luxov syrP ^{txt} arm auct$^{voc\,gent}$ ... ς (Gb^{o}) add *υμας* cum KLP al pler cat cop (repetit post *στηρ.* etc) syrP c.* aeth Thphyl Oec | *καταρτισει* (Gb″) cum NAB al fere^{25} vg arm aeth^{utr} (cop *ille praeparabit vos ut confirmet vos, corroborabit vos, fundabit vos*) auct$^{voc\,gent}$ ... ς *καταρτισαι* cum KLP al longe plu cat syrP Thphyl Oec | *στηριξει σθενωσει* c. NABKLP h al^{00} cat vg arm aeth^{utr} (cop vide ante) auct$^{voc\,gent}$ ... ς (= Gb 8z, sed Gb′) *στηριξαι σθενωσαι* cum minusc mu syrP Thphyl Oec | *θεμελιωσει* c. NKLP al omn^{vid} (sed mu ex minusc syrP Thphyl Oec *-ωσαι*) cat (syr^{sch} vide post) syrP cop arm Thphyl Oec ... Gb^{00} Ln om cum AB vg (et. auct$^{voc\,gent}$) luxov aeth^{utr}. Libere syr^{sch} *deus autem gratiae est qui vocavit nos ad gloriam suam aeternam per Ies. Chr., qui dedit nobis, quum sustinuerimus has afflictiones modicas, ut corroboremur et confirmemur et stabiliamur in eo in aeternum.* (Videtur his agnosci *στηρ. σθε. θεμελ., καταρτ.* vero addito *ημας* verbis *qui dedit nobis* expressum esse.) :: ceterum non est unde *θεμελιωσει* huc inlatum videatur.

11. *το κρατος* (Gb′) cum AB 23. am fu aeth^{ro} ... ς *η δοξα και το κρατος* cum KLP al plu (70. om *η*) cat vg^{cle} demid harl tol (*virtus et potestas*, ut et. auct$^{voc\,gent}$) aeth^{PP} Thphyl. Item K al^{25} Oec *η* (99. om) *δοξα* (Oec add *και*) *κρατος*. Item 5. 18. 31. 69. 137. 163. a^{ser} c^{ser*} cop arm *το κρατος και η δοξα*, similiterque syr^{sch} *laus potentia et gloria*; 45. nil nisi *η δοξα* :: cf ad *η δοξα και το κρατος* supra 4, 11; item Apoc 1, 6. 5, 13 | *των αιωνων* cum NAKLP al fere omn cat vg syr^{utr} aeth Thphyl Oec auct$^{voc\,gent}$ ... Ti om cum B 36. 99. cop arm :: videntur ista ex eodem loco unde *η δοξα και* inlata huc esse. At quum cf. 4, 11 *των αιωνων* a nonnullis expulsum sit, non cautum duxi hoc loco dubia cum auctoritate abiicere. | *αμην*: 68. om

12. *σιλουανου* cum NAKLP etc ... B *σιλβανου* | *του πιστου*: 13. 69. 163. a^{ser} c^{ser*} post *αδελφου* pon ... Ln om *του* cum 2. (errabat circa B) | *ταυτην* (א^{c}): א *και ταυτην* | *του θεου*: 13. 68. 106. 13^{lect} 14^{lect} om *του* | *εισ ην* cum NABKLP etc: vg reddit *in qua statis* (am *et state*, fu *state*) | *στητε* cum NAB 5. 7. 9. 18. 25. 27. 29. 33** 68. 73. 81. 103. j^{ser} 13^{lect} 14^{lect} ... ς Ti *εστηκατε* cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec :: cf Ro 5, 2. 1 Co 15, 1

13. *η εν βαβυλωνι* (4^{mg} c^{ser} *εν ρωμη*) sine additam cum ANKLP al fere omn fu cop syrP aeth Or^{2,440} et ap Eus$^{hist\,4,25,5}$ Eus$^{hist\,2,15,2}$ ... א 4^{mg} 33^{mg} vg^{cle} (atque et. am demid harl: *ecclesia quae est in Bab.*, tol

Ro 16, 16 2 Co 13, 12 *Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.* 14 *ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.*

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

---

transp *ecclesia*) syr^{sch} arm Thphyl (sed fluct lectio) Oec add *εκκλησια*. Habet cat^{82} ad h. l. (similiterq ap Thph ap Oec et in scholiis scriptum est): *Βαβυλῶνα οὖν τροπικώτερον τὴν Ῥώμην ὀνομάζει· συνεκλεκτὴν δὲ τὴν ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ συστᾶσαν Χριστοῦ ἐκκλησίαν· Μάρκον δὲ τὸν εὐαγγελιστὴν λέγει, ὃν καὶ υἱὸν ἐν χ̄ω̄ ἀποκαλεῖ.* Praeterea cf Syncellchron^{327} (ed. Dind., Par. p. 332): *πέτρος τὴν πρώτην καθολικὴν ἐπιστ. ἀπὸ ῥώμης ἀπέστειλεν, ὡς εὐσέβιος - ἄλλοι δὲ ἀπὸ ἰόππης φασὶ γεγράφθαι.* Hoc vix ex codd Ni Ti fluxisse censendum est.

14. *αγαπης*: h 2* 5. 22. 37. 45. 56. 73. 81. d^{scr} al pauc vg syr^{sch} *αγιω* :: ut passim alibi | *εν χριστω* cum AB 13^{vid} 36. cat fu demid harl syr^{sch} aeth ... ς (Gb^{00}) ad *ιησου* cum NKLP al pler vg (et. am tol) cop syr^{p} arm Thphyl Oec. Praetereaque ς (= Gb 82) add *αμην* cum NKLP al pler cat vg (et. fu demid tol) syr^{utr} arm Thphyl Oec .. omisimus cum AB 13. 25. 27. 29. am harl cop aeth

Subscriptio: NAB *πετρου α̅*, 115. 126. *πετρου επιστολη πρωτη*, P *πετρου αποστολου επιστολη α'*, 40. *πετρου επιστολη καθολικη α'* (al *πρωτη*), L *του αγιου αποστολου πετρου καθολικη επιστολη α'*, 96. *πετρου αποστολου επιστολη καθολικη α'* ... 101. *τελος της α' καθολικης πετρου επιστολης*, 95. *πρωτης γραφης πεφθακε τερμα του πετρου* ... edd plu (9 ap Scri; vdtr et. K) nil subscriptum habent ... am *expl. epistula Petri apostoli prima*, fu *exp. epistula sci. Petri ad gentes prima*, vg^{edd} (ap Ln) *expl. epistula sancti apostoli Petri*, syr^{utr} *finita est epistula* (syr^{p} add *catholica*) *prima Petri apostoli*, aeth^{ro} *completa est epistula Petri prima: precatio eius sit cum nobis. Amen et Amen.* Praeterea minusc mu, ut f^{scr} h^{scr} j^{scr} (*η πρωτη πετρου επιστολη εγραφη απο ρωμης*) 14. 17. 25. 38. 41. 78. 96. 101. 113. 177. 180., add *εγραφη απο ρωμης*, item Chron^{1,427} (*πετρος μονος απο ρωμης γραφει, ως τινες ιστορουσιν*) Thphyl Oec. Notatur vero etiam versuum (*στιχων*) numerus: L 40. 78. 80. 177. al mu *σλς'*, 14. 38. 113. *σλβ'*, 17. 114. *σμβ'*, 71. *τ'*. In B numerantur capitula *η'*, in vg^{edd} ut am fu XX. Euthal^{468} (ap Zacagn) in elencho: *πέτρου επιστολὴ α'. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων γ', μαρτυριῶν ς', στίχων νη'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφ. ε', μαρτυριῶν η', στίχων ρμθ'.* Ceterum Eus$^{hist\,4,14}$ testatur: *ὁ μέντοι πολύκαρπος - κέχρηταί τισι μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς πέτρου πρώτης ἐπιστολῆς*, item^{3,39} *κέχρηται δ' αὐτὸς* (i. e. Papias) *μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς Ἰωάνν. προτέρας ἐπιστολῆς καὶ τῆς πέτρου ὁμοίως.*

ΠΕΤΡΟΥ Β̄.

1 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς Act 15, 14
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν 1 Pe 1, 2
ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Iud 2 2, 20 3, 18

---

* In inscriptione sequuti sumus HAR qui *πετρου β̄* exhibent, C 13. *πετρου επιστολη β̄* (vdtr et. P, in quo superest - - - *η β̄*), ℵ 31. 76. 105. 106. al[3acr] etc (atque sic Gb Sz) *πετρου επιστ. δευτερα* (o[acr] *-ρη*), 96. k[acr] *επιστολη πετρου δευτερα*, 104. *η δευτερα πετρου επιστολη*. Item 22. 99. 100. al *πετρου επιστολη καθολικη* (101. *καθ. επιστ.*) *δευτερα*, 38. 72. 80. 177. al *πετρου καθολικη δευτερα* ([acr] *β' καθ.*) *επιστολη*, L al Thphyl *επιστολη καθολικη* (Thphyl om) *δευτερα του αγιου αποστολου πετρου*, 73. 98. al *του αγιου αποστολου πετρου επιστολη β'* (98. *δευτερα*), 95. *του αυτου καθολικη επιστολη δευτερα ... ς επιστολη πετρου καθολικη δευτερα*, ς[e] *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα ...* am *incipit epistula petri apostoli II.*, fu *incip. epistula sci. petri secunda*, demid *incipit epist. petri secunda*, vg[cod] ap Ln *incipit eiusdem secunda*. SyrP *epistula secunda catholica Petri apostoli*, aeth[ro] *epistula Petri secunda a Petro apostolo* [missa]. Testatur vero Barsalibi (cf Whit. adnot. ad epist. Petri II.): „Epistula secunda Petri non fuit versa in linguam Syram cum libris qui diebus antiquis redditi sunt, ideoque non invenitur nisi in translatione Thomae episc. Heracl." Syr[sch] vero per hanc epistulam (ut etiam 2 et 3 Iohannis et epist. Iudae) quum ea sit interpretatio quam primus anno 1562 Edw. Pococke ex cod. Bodleiano protulit, ipsam dicemus syr[bodl].

I. 1. *συμεων* cum HAKLP al longe plu cat Thphyl (sit: *τοῦ Συμεὼν τὸ Σίμων ὑποκοριστικόν ἐστιν*) cdd ap Oec (*γράφεται καὶ Συμεών. τοῦ γὰρ Συμεὼν* etc ut Thph) ... Ln *σιμων* cum B 5. 13. 31. 40. 69. 105. 137. a[scr] c[scr] al[12] aeth Oec, item vg sah cop (at etiam Act 15, 14, ubi Graeca lectio non fluctuat, vg cum interprr pler *Simon* habet) ... C om[vdtr] (cf C in appendice) | *δουλος και αποστολος*: syr[bodl] om *και αποστ.* | *ισοτιμον*: 13. *ισοτιμοις* | *εν δικαιοσυνη* (vg[cle] am fu demid *in iustitia*, auct[voc] gent syr[bodl] etP *per iustitiam*): ℵ *εισ δικαιοσυνην*, vg[ms] ap Ln *in iustitiam*, tol *iustitiam*, harl *iustitia* | *του θεου ημων*: ℵ 9. 68. sah syr[bodl] *του κυριου ημων*, auct[voc] gent *domini* (om *ημων* et. 20. 28. 40 teste Wtst) | *και σωτηρος*: ς[e] (non item ς Wtst Gb Sz) add *ημων* cum (minusc nonnullis?) sah cop syr[bodl] arm[edd] aeth (non item vg auct[voc] gent syrP arm[ed])

2. *ιησου* cum BCK al sat mu Thphyl[com] Oec ... HAL 5. 8. 15. 18. 68. 73. 98. 99. 100. 105. 177[**] al plus[10] cat cop syr[bodl] etP arm aeth ar[c] Thphyl[txt] $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, item 13. 57. d[scr] g[acr**] al pauc vg[cle] tol Aug[rom1] $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ | *του κυριου ημων*: 25. 38. 40. om *ημων*, hinc Gb[c] | *του θεου*

3 Ὡσ τὰ πάντα ἡμῖν τῆσ θείασ δυνάμεωσ αὐτοῦ τὰ πρὸσ ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένησ διὰ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ καλέσαντοσ ἡμᾶσ ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείασ κοινωνοὶ

και ιυ του κυριου ημων ... j^{ser} του κυριου και θεου ημων ... p am fu demid harl corb^{2} του κυριου omissis rell, item 69. 137. 163. a^{ser} c^{ser} m^{87} et^{94} syr^{bodl} et syr^{p} epist^{demetria} του κυρ. ημων ιυ χυ .. sah totum versum om

3. Ln sic interpunxit: ἡμῶν, ^{2}ὡσ et infra: φθορᾶσ. ^{5}καὶ | τα παντα cum ℵA 5. 13. 137. c^{ser} 3pe Did$^{tri\ 1,29}$ et^{32} ... ς Ln Ti om τα cum BC KLP al pler Thphyl Oec | τα προσ ζωην (ℵ^{c}): ℵ* τα προσ τον θεον και ζωην | δεδωρημενησ: K 25. (31 ap Wtst tantum) -μενα. Item vg *quomodo omnia nobis divinae virtutis suae - donata sunt* (sic vg^{cle} demid tol, contra am fu* harl *donata est.* Ad quam lectionem Bed^{244} notat *ut quidam codices habent.*); item Cass^{120} *sicut omnia - donata.* Aliter m^{87} et^{94} fu** epist^{demetri}: *qui nunc omnia nobis divina virtute sua - donavit* | ιδια δοξη και αρετη (Gl^{w}) cum ℵ$^{AC^{2}P}$ 13. 15. 25. 36. 66** 68. 69. 78. 80. 137. 163. a^{ser} c^{ser} cat m^{87} et^{94} vg Did$^{tri\ 1,29}$ et^{32} epist demetri Cass^{120} Bed^{245}. Ex Latt vg Cass Bed *propria gloria et virtute,* m^{bis} *sua inlustri virtute,* epist^{demetri} *propria gloriae virtute.* Cf et. sah *in gloria sua et virtute sua,* cop *in gloriam suam et virtutem;* syr^{bodl} *in gloriam sui ipsius et virtutis,* syr^{p} *gloria sui ipsius et virtute verbi eius* ..... ς δια δοξησ και αρετησ cum BKL al longe plu Thphyl Oec

4. δι' ὧν : 8. j^{ser} δι' ὅν, vg^{cle} fu (*quę* sic Ranke) demid harl *per quem,* am m$^{87.\ 94}$ ep^{demetri} *per quam* | τα τιμια ημιν και μεγιστα cum ℵ(ℵ) KL 2. 4. 21. 22. 38. 40. 42. 45. 46. 47. 57. 66. 70. 78. 80. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 104. 105. 106. 118. 122. 123. 126. 127. 130. 177. 15^{lect} 14^{lect} al^{9ser} (1. 69. 73. 137. 163. a^{ser} c^{ser}) (m^{87} et^{94} syr^{p} Thphyl) Oec^{txt}, ex quibus B 1. 69. rell^{5} m (*honorifica et maxima nobis*) syr^{p} *ημιν* post *μεγιστ.* transp (98. repetit *ημιν* post *επαγγ.*, 66. syr$^{p\ mg}$ *υμιν* pro *ημ.*). Cf et. Oec^{com} δι ησ δοξησ κ. αρετησ τα τιμ. και μεγ. επαγγ. εδοθη. ..... Ln Ti τα μεγιστα και τιμια ημιν cum ACP 5. 13. 31. 68. vg syr^{bodl} (*promissiones ingentes et honores vobis dedit*) Did$^{tri\ 1,29}$ (sed A 68. syr^{bodl} *υμιν* pro *ημιν*). Similiter ς τα μεγιστ. ημιν και τιμια cum minusc vix mu (nullus enim ap Scri nec ap Mtthaei; errare vero vdtr Reiche) cat ep^{demetri} (*maxima nobis et pretiosa*) Hier$^{lovin\ 1}$ (*grandia nobis et pretiosa*). Accedunt etiam ut vdtr his lectionibus sah *donavit nobis magna promissa pretiosa,* cop *per magna ista promissa pretiosa quae data sunt nobis.* Item arm teste Treg. Liberrime aeth. | θειασ κοινωνοι φυσεωσ (et. Did$^{tri\ 1,29}$ et$^{1,15\ bis}$): ℵ θει. φυσ. κοινων. | τησ εν τω (vide post) κοσμω εν επιθυμ. φθορασ cum ABKL al longe plu (vdtr et aeth^{PP}, sed^{ro} om εν επιθ.) Thphyl Oec. Videtur et. m^{bis} *post evasionem quae est in mundo in cupiditate* (m^{88} *-tatem*) *perditae vitae* ... ℵ Hier$^{lovin\ 1}$ την εν τω κοσμ. επιθυμιαν φθοραν, *eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis* (quae Latina Graecis prorsus respondent) ... c 5. 27. 29 69 137 163. a^{ser}

φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. 5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, 6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· 9 ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί,

---

c^{acer} syrP (arm?) *της εν τω* (5. 27. 29. om?) *κοσμ.* *επιθυμιασ και φθορασ* (hoc ipsum et. P vdtr voluisse, in quo *της εν κοσμω και φθορασ* omisso *επιθ.* legitur). Item 13. 43. 65. vg sah cop (syr^{bodl}) epist demetri *της - - επιθυμιασ φθορασ* (vg epist^{demetri} *eius quae in mundo est concupiscentiae corruptionem*). | *εν τω κοσμω* cum HABL 69. 137. 163. a^{acer} c^{acer} (5. 27. 29?) ... ς Ti om *τω* cum CKP al pler cat Thphyl Oec

5. *και αυτο τουτο δε* cum BC*KLP al plu Oec (sah *et in hoc vero etiam*, cop tantum *et in hoc*) ... ℵC^{2} 5. 13. 29. 38. 68. 69. 105. 118. 137. 163. a^{acer} c^{acer} al plus^{15} cat Thphyl *και αυτο δε τουτο*, item syr^{bodl} etP arm ... Gb′ *και αυτω δε τουτω* cum 40. ... Gb′ Lu *και αυτοι δε* cum A, item vg *vos autem*, tol m^{93} *sed et vos*, aeth *et vos quoque*, item 8. 73. *και αυτοι δε τουτο*. Coniecit Gb′ *και αυτοι δε τουτω* | *πασαν* (et. vg^{cle} fu demid harl am^{*corr} syr^{bodl} etP c.* sah cop etc): C 41. 69. 163. a^{acer} c^{acer} am* (sed ipse* vdtr supplesse) syrP ^{txt} Thphyl om (et 137. ante *σπουδην* pon). Libere m^{97}: *sed et vos properate omnes, subferentes in fide virtutem* etc | *παρεισενεγκαντες*: 137. a^{acer} *-γκοντες*, h *προσενεγκαντες* | *επιχορηγησατε*: ℵ* *χορηγ.*, sed ipse* ut^{vid} supplevit *επι* | *υμων* (C *ημων*): m^{97} om

6. *εγκρατ-* bis ut HABLP etc ... C *ενκρατ-*

7. *την αγαπην*: 40. add *εν δε τη αγαπη την παρακλησιν*

8. *υμιν*: 4** 25. 40. 105. k^{acer} *εν υμιν* | *υπαρχοντα* cum HBCKLP al pler cat Thphyl Oec m^{94} (*haec vobis cum sint et superent*) cop syrP arm ... Ln *παροντα* cum A 5. 8. 9. 73. Ps-Chr^{12,1064} (Cyr^{act}?), item vg^{cle} am demid (hi^{s} *si vobiscum adsint*) tol (*cum vobis presto sint*) fu harl (hi^{s} *vobis cum adsint*) sah, item^{vid} syr^{bodl} aeth | *και πλεοναζοντα*: aeth^{utr} om | *ακαρπους*: 2. 40. *απρακτους*, 96. 142. *ασκοπους* | *καθιστησιν*: syr^{bodl} syrP c.* arm add *υμασ* | *του κυριου ημων ιυ χυ*: 40. nil nisi *του κυρ. ημων*, syrP *του κυριου*

9. *μυωπαζων*: P *μυοπ-*, c^{acer} *μυωταζων* | *αμαρτηματων* cum HAK h 5. 15. 16. 22. 23. 26. 27. 29. 36. 37. 39. 46. 56. 66. 68. 73. 98^{ms} 100. 137. 142. d^{acer} Marc$^{mon\,8,27}$ Dam^{2,308} (et. paris) Ps-Chr^{12,1064} arm (vg m^{95} *delictorum*) ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) Ln *αμαρτιων* cum BCLP al longe plu cat Marc$^{mon\,8,25}$ (sed paullo liberius laudatur) Thphyl Oec

σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Iud 5 12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ 3, 1 ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν Io 21, 19 ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. 15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον

---

10. *σπουδασατε* sine additam cum BCKLP al pler Amb$^{fd\,2,514}$ Thphyl Oec ... Ln add *ινα δια των καλων υμων εργων* cum (א)A 5. (8. 15. 36. 68. 69. 73. 99. 137. a^{ser} c^{ser} cat) syr^{bodl} aeth (vg sah cop syrP arm Anton^{2}). Ex his א 8. reli vg reli Anton om *υμων*, 68^{vid} Anton et. *δια* om. Similiter 15. add *δι' αγαθων εργων υμων* | *υμων*: syrP habet c.* | *κλησιν*: A *παρακλησιν* | *εκλογην*: P 40. praem *την* | *ποιεισθαι* (sic et. א al, Anton^{2} *ποιησασθαι*) ... Ln *ποιεισθε* cum A 15. 99** c^{ser} cat; item 5. 8. 25. 36. 69. 73. a^{ser} *ποιησθε*, item vg etc *facialis* | *πταισητε*: 1. *πεσητε* | *ποτε*: A 73. aeth^{utr} Amb^{fd} om

11. *η* (א om) *εισοδος*: K 22. 45. 46. 56. 76. 100. 101. b^{ser} g^{ser} add *η* | *αιωνιον*: C^{a} 42. *αιωνιαν* ... 5. 14^{a} *επουρανιον* ... 38. om | *ημων*: A 106. aeth transpon post *σωτηρος*. Utroque loco habent sah cop syr bodl; 32. 42. 57. 68. 69. a^{ser} k^{ser} 17^{lect} om *και σωτηρος*

12. *μελλησω* (Gb') cum KABCP 25. 27. 29. 126. vg (et. Bed) sah cop arm aeth. N...tat Suidas ad *μελλησω*: *σπουδάσω, φροντίσω ... ς οικ αμελησω* cum KL al pler cat syr^{bodl} etP Thphyl Oec ... 8. *ου μελλησω*, tol Cassiod^{121} *non differam* | *αει* post *μελλησω* cum BCKL h al plus^{80} cat Thphyl ... ς (= Gb Sz) Ln post *υμας* pon cum A al sat mu vg cop syr^{bodl} etP aeth Oec ... P 24. 28. 45. 123. 17^{lect} sah om | *αει υμας υπομιμν. περι τουτων*: א *αει περι τουτ. υπομιμν. υμας*, 69. a^{ser} c^{ser} *υπομιμν. υμ. αει πε. τουτων*, similiter alii | *καιπερ ειδοτας* usque *διεγειρειν*: א* om; א^{c} suppl

13. *εν τουτω τω*: C^{*vid} om *τω* | *εν υπομνησει* cum BCKLP al fere omn Thphyl Oec (:: ita 3, 1. nec fluctuat) ... HA 5. 17^{lect} *εν τη υπομν.* (:: recipiendum esse ludicassem nisi hoc ipso capite א modo A comite modo C modo P ter inferret articulum ubi non probandus videtur, cf ad 1, 17. 1, 18. 1, 19.)

14. *σκηνωματος* (vg *tabernaculi*): 16. 23. 37. 98^{mg} 100. b^{ser} o^{ser} al pauc tol sah syr^{bodl} arm *σωματος* | *καθως και ο κυριος ημων*: א om (excidit stichus), nec suppleta sunt

15. *σπουδασω* cum ABCKLP ... א 31. arm *σπουδαζι* (*satagite*) | *δε* (13. *τε*) ... *o autem operam*) Thphyl Oec ... r syr^{bodl} etP *σπουδασατε* ... e typographi om *κε*

τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ

Mt 8, 17 17, 5 pp

Mt 17, 1 pp

error etiam ad Sz et ad alios manavit. | *μνημην*: P 5. 13. 68. 96. 142. Oec *μνειαν*

16. *σεσοφισμενοις*: vg (et. am fu harl*) *doctas*, demid harl** *indoctas*, tol *commentitias* | *ιυ χυ*: P om *χυ* | *δυναμιν*: P 13. 31. add *τε* | *γενηθεντες*: A*vid al pauc *γεννηθ.* | *μεγαλειοτητος* cum HAB^{6}K^{all}P etc ... B*CL *μεγαλιοτητ.*

17. *θεου* cum ABKLP al pler Ath^{468} (sed fluct lectio) etc ... HC 69. a^{ser} c^{ser} *του θεου* | *ενεχθεισης*: C^{3} *ανεχθ.*, et. 42. *αν-* | *αυτω*: C* 13. Thphyl post *τοιασδε* pon ... P om | *ουτος εστ. ο υι. μου ο αγαπητ.* cum HACKL al omn^{vid} vg rell (sah cop repetunt *μου* post *αγαπητος*, sed nec aliter Mt 17, 5 et alibi) Thphyl Oec; item P sed post *αγαπητος* repetit *ουτος εστιν* ... Ti *ο υιος μου ο αγαπητ. μου ουτος εστιν* cum B :: quae lectio ll. parallelis non invenitur. Libere Aug^{loh35} *delatam dicit domino Christo vocem de magnifica potestate: Tu es filius meus dilectus, in quo bene sensi.* | *εις ον* (vg *in quo*, item al): 13. 24. 69. 137. a^{ser} f^{ser} Thphyl *εν ω* | *εγω*: 13. 24. 82. 87. 69. 177* a^{ser} f^{ser} om, item syr^{p} | *ευδοκησα* cum HBCKLP etc ... A 8. 13. 31. 40. 95. 96. Thphyl *ηυδοκ.* Praeterea vg^{cle} demid (non item am fu harl tol) add *ipsum audite* (:: ex Mt)

18. *ταυτην την φωνην* etc: 13. *ταυτης της φωνης* et *ενεχθησισ* (corrige *-χθεισης*) | *ημεισ*: ς (non ς^{e} etc) per errorem typographi *υμεισ*, nec correxit repetitio Francof. | *εξ ουρανου* cum BCKLP al omn^{vid} ... HA *εκ του ουρανου* | *εν τω ορει τω αγιω* cum HAC^{3}KLP al fere omn (17^{lect} om *τω αγι.*) cat Oec, item *in monte sancto* vg Aug^{loh35} etc ... Ti *εν τω αγιω ορει* cum BC* 13. arm Thphyl, item *in sancto monte*. Promiss

19. *βεβαιοτερον*: A *-ωτερον* | *αυχμηρω*: A 26. 33. 18^{lect} *αχμηρω* | *ημερα* cum ABCKL al pler Did$^{trl\,1,28}$ Thphyl Oec ... HP 13. 31. 68. *η ημερα* | *διαυγαση*: 13. 27. 82. 88. 57. 100. 105. a^{ser} al fere^{5} *-γασει* | *φωσφορος*: 69. a^{ser} syr^{p} ^{mg} s^{r} *εωσφορος* (137. nil nisi *φορος*)

20. *προφητεια γραφης* (tol *prophetia vel scripturae*) ... 69. 137. a^{ser} *γραφη προφητειας* | *επιλυσεως*: 9. *διαλυσεως*

σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν
Iud 5 τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ
* εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ
2, 1 ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν
Io 21, 19 ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. 15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον

---

10. *σπουδασατε* sine additam cum BCKLP al pler Amb$^{fdd\,2,514}$ Thphyl Oec ... Ln add *ινα δια των καλων υμων εργων* cum (א)A 5. (8. 15. 36. 68. 69. 73. 99. 137. a^{ser} c^{ser} cat) syr^{bodl} aeth (vg sah cop syrP arm Anton^{3}). Ex his א 8. reli vg reli Anton om *υμων*, 68^{vid} Anton et. *δια* om. Similiter 13. add *δι' αγαθων εργων υμων* | *υμων*: syrP habet c.* | *κλησιν*: A *παρακλησιν* | *εκλογην*: P 40. prsem *την* | *ποιεισθαι* (sic et. א al, Anton^{3} *ποιησασθαι*) ... Ln *ποιεισθε* cum A 15. 99** c^{ser} cat; item 5. 8. 25. 36. 69. 73. a^{ser} *ποιησθε*, item vg etc *facialis* | *πταισητε*: 1. *πεσητε* | *ποτε*: A 73. aeth^{utr} Amb^{fdd} om

11. *η* (א om) *εισοδος*: K 22. 45. 46. 56. 76. 100. 101. b^{ser} g^{ser} add *η* | *αιωνιον*: C* 42. *αιωνιαν* ... 5. 14* *επιφανιον* ... 38. om | *ημων*: A 106. aeth transpon post *σωτηρος*. Utroque loco habent sah cop syr bodl; 32. 42. 57. 68. 69. a^{ser} k^{ser} 17^{lect} om *και σωτηρος*

12. *μελλησω* (Gb') cum אABCP 25. 27. 29. 126. vg (et. Bed) sah cop arm aeth. Notat Suidas ad *μελλησω*: *σπουδάσω, φροντίσω* ... *ς οικ αμελησω* cum KL al pler cat syr^{bodl} etP Thphyl Oec ... 8. *ου μελλησω*, tol Cassiod^{121} *non differam* | *αει* post *μελλησω* cum אBCKL h al plus^{30} cat Thphyl ... *ς* (= Gb Sz) Ln post *υμας* pon cum A al sat mu vg cop syr^{bodl} etP aeth Oec ... P 24. 28. 45. 123. 17^{lect} sah om | *αει υμας υπομιμν. περι τουτων*: א *αει περι τουτ. υπομιμν. υμας*, 69. a^{ser} c^{ser} *υπομιμν. υμ. αει πε. τουτων*, similiter alii | *καιπερ ειδοτας* usque *διεγειρειν*: א* om; א^{c} suppl

13. *εν τουτω τω*: C^{*vid} om *τω* | *εν υπομνησει* cum BCKLP al fere omn Thphyl Oec (:: ita 3, 1. nec fluctuat) ... אA 5. 17^{lect} *εν τη υπομν.* (:: recipiendum esse iudicassem nisi hoc ipso capite א modo A comite modo C modo P ter inferret articulum ubi non probandus videtur, cf ad 1, 17. 1, 18. 1, 19.)

14. *σκηνωματος* (vg *tabernaculi*): 16. 23. 37. 98^{mg} 100. b^{ser} o^{ser} al pauc tol sah syr^{bodl} arm *σωματος* | *καθως και ο κυριος ημων*: א om (excidit stichus), nec suppleta sunt

15. *σπουδασω* cum ABCKLP al pler vg (*dabo autem operam*) Thphyl Oec ... א 31. arm *σπουδαζω* ... 37. 56. c^{ser} syr^{bodl} etP *σπουδασατε* (*satagite*) | *δε* (13. *τε*) *και*: Gb ex errore typographi om *και*. Qui

τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ

Mt 3, 17 17, 5 pp

Mt 17, 1 pp

---

error etiam ad Sz et ad alios manavit. | *μνημην*: P 5. 13. 68. 96. 142. Oec *μνειαν*

16. *σεσοφισμενοις*: vg (et. am fu harl*) *doctas*, demid harl** *indoctas*, tol *commentitias* | *τυ χυ*: P om *χυ* | *δυναμιν*: P 13. 31. add *τε* | *γενηθεντες*: A*vid al pauc *γεννηθ.* | *μεγαλειοτητος* cum ℵAB^{3}K^{all}P etc ... B*CL *μεγαλιοτητ.*

17. *θεου* cum ABKLP al pler Ath^{468} (sed fluct lectio) etc ... ℵC 69. a^{scr} e^{scr} *του θεου* | *ενεχθεισης*: C^{3} *ανεχθ.*, et. 42. *αν-* | *αυτω*: C* 13. Thphyl post *τοιασδε* pon ... P om | *ουτος εστ. ο υ. μου ο αγαπητ.* cum ℵACKL al omn^{vid} vg rell (sah cop repetunt *μου* post *αγαπητος*, sed nec aliter Mt 17, 5 et alibi) Thphyl Oec; item P sed post *αγαπητος* repetit *ουτος εστιν* ... Ti *ο υιος μου ο αγαπητ. μου ουτος εστιν* cum B :: quae lectio ll. parallelis non invenitur. Libere Aug^{lohss} *delatam dicit domino Christo vocem de magnifica potestate: Tu es filius meus dilectus, in quo bene sensi.* | *εισ ον* (vg *in quo*, item al): 13. 24. 69. 137. a^{scr} [^{scr} Thphyl *εν ω* | *εγω*: 13. 24. 32. 37. 69. 177* a^{scr} [^{scr} om, item syrP | *ευδοκησα* cum ℵBCKLP etc ... A 8. 13. 31. 40. 95. 96. Thphyl *ηυδοκ.* Praeterea vg^{cle} demid (non item am fu harl tol) add *ipsum audite* (:: ex Mt)

18. *ταυτην την φωνην* etc: 13. *ταυτης της φωνης* et *ενεχθησις* (corrige *-χθεισης*) | *ημεις*: ς (non ς* etc) per errorem typographi *υμεις*, nec correxit repetitio Francof. | *εξ ουρανου* cum BCKLP al omn^{vid} ... ℵA *εκ του ουρανου* | *εν τω ορει τω αγιω* cum ℵAC^{3}KLP al fere omn (17^{lect} om *τω αγι.*) cat Oec, item *in monte sancto* vg Aug^{lohss} etc ... Ti *εν τω αγιω ορει* cum BC* 13. arm Thphyl, item *in sancto monte* ,Promiss

19. *βεβαιοτερον*: A *-ωτερον* | *αυχμηρω*: A 26. 38. 18^{lect} *αχμηρω* | *ημερα* cum ABCKL al pler Did$^{tri\ 1,28}$ Thphyl Oec ... ℵP 13. 31. 68. *η ημερα* | *διαυγασῃ*: 13. 27. 32. 38. 57. 100. 105. a^{scr} al fere^{5} *-γασει* | *φωσφορος*: 69. a^{scr} syrP mg gr *εωσφορος* (137. nil nisi *φορος*)

20. *προφητεια γραφης* (tol *prophetia vel scripturae*) ... 69. 137. a^{scr} *γραφη προφητειας* | *επιλυσεως*: 9. *διαλυσεως*

γίνεται. 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι.

II.

Mt 24, 4 1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, Iud 4 καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ

---

21. ηνεχθ. ποτε προφητεια cum ℵAL al pler vg (item Promiss Fulg Cassp^{238}) syr^{bodl} arm Oec (Vig$^{varim\ 742}$ *prophetia allata est aliquando*) ... Ti ηνεχθ. προφ. ποτε cum BCKP 18. 22. 31. 68. 69. 100. 127. 137. a^{ser} c^{ser} cat cop (sah ην. προφ. ποτε θελημ. ανθρ.) syrP Did$^{tri\ 2,10}$ Thphyl ... 104. aeth om ου γαρ usque ποτε | αλλα cum ΝΒ g^{ser} jser (ita et. ed. Compl) ... ς Ln αλλ cum ACK^{sil}LP al pler Did^{tri} | ελαλησαν – ανθρωποι sine οι post ελαλ. (et. Gb Sz) cum ℵABCKLP al plus^{50} Did$^{tri\ 2,10}$ etc ... ς (= Gb Sz) ελαλ. οι – ανθρ. cum minusc mu Oec | απο θεου cum BP 66** 68. 69. 127. a^{ser} syrP (*homines qui a deo*) arm. Item^{vid} cop *loquuti sunt homines ex voluntate dei in spiritu sancto*, Promiss Fulg$^{fid\ cath}$ *homines dei*. Similiter c 27. 29. Did$^{tri\ 2,10}$ απο θεου αγιοι, Thph υπο θεου αγιοι, aeth *sancti homines qui ex deo* ... ς (praemisso οι, vide ante) Gb Sz αγιοι θεου cum ℵKL al plu cat Oec, Ln αγιοι του θεου cum A, Item *sancti dei homines* vg (et. Fulg bis) syr^{bodl} ... 180. οι αγιοι ανθρωποι, sah *homines sancti*, Vig^{varim} *homines*

II. 1. εν τω λαω: 137. a^{ser} syrP add εκεινω ... syr^{bodl} *in mundo* ... ℵ^{c} sah Cyr$^{act\ 45}$ om | εαυτοισ (et. B^{2}et^{3}): ℵ* 31. 78** a^{ser} αυτοισ, 2. 30. 35. εν αυτοισ | ταχινην: 18. add την

2. εξακολουθησουσιν: 18. 23. 40. Thphyl -σωσιν | ασελγειαισ cum ℵAB CKLP al longe plu cat vg sah syr^{bodl} et^{P} arm aeth Thphyl ... ς (= Gb Sz) απωλειαισ cum minusc ut^{vid} pauc cop Oec | η οδοσ cum ℵ*BCKLP al pler vg cop syr^{bodl} et^{P} arm (cf et. Clem^{ps} παυσασθε – την οδον της αληθειας εμποδιζοντες) ... ℵ^{c}A 9. sah (sed pergit της βασιλειας) aeth η δοξα

3. υμασ (180. προσ υμ.) εμπορευσονται (ℵ* εκπορ.): vg *de vobis negotiabuntur* ... 31. εμπ. υμασ ... K 22. 69. 100. a^{ser} υμασ ante λογοισ pon | ουκ αργει: 31. ου καταργη (sic Scri) | νυσταζει: KL 22. 31. 33. 38. 42. 57. al plus^{30} Thphyl νυσταξει

γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖσ ζόφου ταρταρώσασ παρέδωκεν εἰσ κρίσιν τηρουμένουσ, 5 καὶ ἀρ- 9 Iud 6. 8, 6
χαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνησ κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξασ, 6 καὶ πόλεισ Σο- 1 Pe 3, 20 Gn 7
δόμων καὶ Γομόρρασ τεφρώσασ καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα Iud 7 Gn 19
μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώσ, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον
ὑπὸ τῆσ τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆσ ἐρρύσατο· 8 βλέμ-
ματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιοσ ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖσ ἡμέραν ἐξ ἡμέ-
ρασ ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοισ ἔργοισ ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριοσ
εὐσεβεῖσ ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκουσ δὲ εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ

4. σιροισ cum ℵABC (ℵ σι-, ABC σει-, sed Ln edidit *σιροῖσ* licet nullum huius scripturae testem haberet). Cf Aug et Promiss *carceribus caliginis inferi retrudens* (vide ap Sab) ... ς Ti *σειραισ* cum KLP^{vid} al omn^{vid} cat Ephr^{305} Did$^{tri\,2,6,3}$ Cyr$^{iulian\,211}$ Procop$^{niceph\,2,62}$ Dam^{2,306} (et. paris) Thphyl Oec, item vg *rudentibus* (am *rugientibus*), item *catenis* syr^{bodl} et^{P} cop (sah hiat) arm | ζοφου (et. ℵ^{c}): ℵ*A ζοφοισ. Reddit vg *inferni* | τηρουμενουσ cum BC*KLP 22. 27. 29. 31. 38. 40. 68. 69. 137. a^{ser} c^{ser} al fere^{60} cat syr$^{P\,txt}$ arm Procop^{nicph} ... ς (= Gb Sz) τετηρημενουσ cum minusc ut^{vid} pauc Ephr^{305} Thphyl Oec ... Ln κολαζομενουσ τηρειν (13. Dam -ρεισθαι) cum ℵA 5. 13. 25. 33. 65. 73. Dam ^{2,306} (et. paris), atque eadem c^{2} addit ad τηρουμενουσ, quod non delet. Huc accedunt vg *cruciandos in iudicium reservari* (am demid bari *in iud. cruciandos res.*, fu *in iud. cruciatos res.*, tol *in iud. reserv. cruciand.*), syr^{bodl} et^{P} c.* *ut servarentur ad iudicium cruciatus* (syr^{P} *cruciatus* c.*), cop *ut observarentur in iudicium puniri*, ar^{e} – *ad cruciatum iudicii*. Cf et. Aug et Promiss (uterque *in iudicio puniendos reservari* vel *servari*) Cyr$^{iulian\,211}$ παρεδωκεν εισ κρισιν μεγαλησ ημερασ κολασθησομενουσ τηρειν. Contra Did$^{tri\,2,6,3}$ αλλα σειραισ ζοφου ταρταρωσασ εισ κρισιν μεγαλησ ημερασ τετηρηκεν, atque his ipsum Petri nomen praeponit, distinguens a loco Iudae, quem et ipsum adscribit :: lectio ℵ etc omnino ex v. 9 videtur fluxisse.

5. αλλα cum ℵABCL 177. al$^{8\,ser}$ etc ... ς Ln αλλ cum K^{sil}P al pler | κοσμω (ℵ* -σμον) ασεβων: 40. 69. 137. a^{ser} Thphyl κοσμω (69. a^{ser} κοσμου, 137. κυσμον) κατα ασεβ., tol *mundo super impios*

6. καταστροφη cum ℵAC^{2}KL al pler vg syr^{bodl} et^{P} aeth Ephr^{305} etc ... BC* 27. 29. 66** 68. cop om ... P κατεστρεψεν pro καταστρ. κατεκριν. | ασεβειν cum ℵACKL etc (vg *exemplum eorum qui impie acturi sint*) ... BP 69. 137. a^{ser} *ασεβεσι*

7. λωτ: B* am fu λωθ :: cf ad Lc 17, 32 | αναστροφησ: A –φη (sed praeterea nil mutat) | ερρυσατο cum ℵAB^{2}CKLP al omn^{vid} ... Ti ερυσατο cum B*

8. ο δικαιοσ cum ℵACKLP al omn^{vid} Ephr^{270} etc ... Ln om ὁ cum B ενκατοικων cum ℵB*CP ... ς Ln εγκατοικ. cum AB^{2}K^{sil}L al certe pler

9. πειρασμων cum ℵ* 7. 31. 32. 36. 42. 46. 50. 57. 69. 95* 137. a^{ser} h^{ser} cat tol cop syr^{P} Ephr^{270} Antioch^{1218} Dam^{2,164} (et. paris) Oec^{com} ... ς Ln

Iud 8 κολαζομένους τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπι-
θυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας.
τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, 11 ὅπου
Iud 9 ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν
Iud 10 παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγε-
νημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφη-
μοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται 13 κομιούμενοι

Ti πειρασμου (:: quod multo magis usu venit) cum $\aleph^{c}$ABCKLP al pler vg syr^{pbodl} arm aeth Thphyl Oec^{txt} | ρυεσθαι: 31. 40. Antioch^{1219} ρυσασθ. | αδικους δε ($\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ add πεφυλακισμενους

10. εν επιθυμια cum $\aleph^{c}$ABKL al longe plu vg arm aeth Oec ... cp 5. 6. 7. 8. 9. 15. 18. 26. 27. 29. 36. 37. 68. a^{ascr} cat cop syr^{pbodl} etP Thphyl Hier$^{lovin\,1}$ (*in desideriis pollutionis*) εν επιθυμιαισ ... $\aleph^{*}$ εν επιθυμιασ (sic) | μιασμου πορευομ.: 31. μιασμον πορευομενουσ | καταφρονουντασ: A -ντεσ

11. ου φερουσιν: $\aleph^{mg}$ ανθρωπον (corrige ανθρωπων) ουχ υποφερουσιν | παρα κυριω cum $\aleph$BCKLP al longe plu (104. ante κατ pon) cat tol syr^{p} c.* arm (Gb in ed. sua errasse vdtr) arp^{o} Thphyl Oec, item m^{97} *domini* (*non portant domini execrabile iudicium*), item 5. 36. 37. 39. 46. 56. 100. 177. παρα κυριου ... Gb^{00} Ln Ti om cum A 9. 13. 18. 20. 65. 68. 69. 73. 103. 137. 180. a^{ascr} d^{scr} vg (consentit Bed^{257}) cop syr^{pbodl} etP txt aeth^{utr} ar^{e} Ephr^{227} (την κατ αυτων βλασφ. κρι.) :: ista testium ratio quaeri iubet an sit cur παρα κυριω expellendum iudicaverint. Ac sane perquam molestum erat, praesertim coulato Iudae loco, ad quem Petrina conformata esse apparet. Sumpsit ihde (ex verbis επιτιμησαι σοι κυριος) ipse epistulae auctor suum παρα κυριω, quod in alienam manum vix cadit. Certe explicationem loci tam perplexi parum adiuturus fuisset si quis παρα κυριω intruderet. Vertit autem vg: *ubi angeli - non portant adversum se* (ita etiam arp^{o}) *execrabile iudicium* (m^{97} vide ante); syr^{pbodl} *ubi angeli - non ferunt adv. eos iudicium blasphemiae*, nec aliter syrP nisi quod c.* infert *a domino*; cop *ubi angeli - non adducunt iudicium blasphemiae adv. eus*; aeth - - *et super eos redibit iudicium blasphemiae eorum.*

12. ουτοι δε cum ABCKLP rell vg etc ... $\aleph$ αυτοι δε | γεγεννημενα (ita et. ς Sz, item Gb') cum $\aleph$A^{2}KL 13. 38. 42. 57. 68. 73. 177. 180. al$^{9\,ascr}$ al plus^{25} cat Oec, item^{vid} syrP (*facta in natura ad*) et^{pbodl}; videntur et. accedere qui non exprim ut vg (*naturaliter in captionem* etc, vide infra Hier$^{lovin\,1}$) cop ... ς^{e} Gb Ln Ti γεγεννημενα cum A*BCP al sat mu^{vid} m^{97} (*naturaliter in luem et perniciem nati*) aeth Ephr^{227} Thphyl | γεγε- ante φυσικα cum $\aleph$ABCP 13. syrP et^{pbodl} arm Ephr^{227} Thphyl ... ς post φυσικ. cum KL al plu Oec | φυσικα: 95^{s} φυσικωσ, nec aliter reddunt m^{97} vg etc; cat om | εν οισ αγνοουσιν βλασφημουντεσ et. Ephr^{227} vg (*in his quae ignorant blasphemantes*) etc ... $\aleph$ εν οισ αγνοουντεσ βλασφημουσιν, m^{97} *et ipsi quia ignorant exsecrantur* | και φθαρησονται cum $\aleph^{*}$ABC*P 7. 27. 29. 68. am fu harl^{s} syrP aeth^{ro} (liberius

μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ
μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν, Iud 12
14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκατα-
παύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην
πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· 15 καταλείποντες εὐθεῖαν

---

aethPP) Hier^{iovin1} (Ephr^{227} φθαρησονται. sine και) ... ς καταφθαρησονται cum $\aleph^{c}$C^{2}KL al pler cat m^{97} (*hii vero qui - nati et ipsi quae - in periculo suo perient*) vg (et. demid tol) sah cop syr^{bodl} (arm?) Thphyl Oec. Hier vero sic: *isti enim quasi irrationabilia iumenta, in ventrem et libidinem proni sunt, blasphemantes, qui et in corruptione sua corrumpentur*

13. κομιουμενοι cum $\aleph^{c}$ACKL al omn^{vid} vg (*percipientes*) m^{97} (*recipientes*, Hier^{iovin1} *recipientque*) sah cop aeth Ephr^{227} Thphyl Oec (syrP *ementes*) ... $\aleph^{*}$BP αδικουμενοι, nec aliter ut^{vid} syr^{bodl} arm :: αδικουμενοι si aptum sensum praebere iudicabitur, omnino praeferendum erit. Nescio an „decepti circa *μισθον αδικιας*" verti liceat. | Ln sic distinxit: *ἀδικίας. ἡδονὴν* etc | τρυφην: κ τροφην | απαταις cum $\aleph$A*C KLP al omn^{vid} cat^{txt} et^{com} („επειδαν απατησωσι, φησι") cop syrP arm Thph Oec. Agnoscere etiam vdtr Hier^{iovin}: *luxuriam qui putant delicias esse, iniustitiam* (qua voce απαταις reddi vdtr) *sordes et maculas, et nihil aliud nisi de voluptatibus cogitantes* ..... Gb΄ Ln αγαπαις cum A^{corr}B m^{97} (- *dulcedinem aestimantes malignitatem, deliciis coinquinati et infamati in summis voluptatibus, convivis adtenti*) vg (*in conviviis suis luxuriantes vobiscum*, tol *existimantes voluptates diurnas delicias, coinquinati et conmaculati delitiis affluentes, et in* etc) aeth^{utr} syr^{bodl} etP mg sah (*laetantes in suis conviviis*) Ephr^{227} auct^{sing} cler ic (*in conviviis suis luxuriantes*) ..... 27. 29. 66** αγνοιαις | αυτων: am om ... c add σπιλαδες

14. μοιχαλιδος cum BCKLP al pler Thphyl Oec ... $\aleph$A 68. 68. 73. μοιχαλιας, item *oculos habentes plenos adulterio* vg (item corb^{2}· Aug Hier, *-teriis* tol) m^{97} *oculos habentes adulteros*, auct^{sing} cler *plenos moechationibus*; item *plenos adulterio* syr^{bodl} etP sah cop etc | ακαταπαυστους c. KCKLP al plu cat m^{97} (*incessabiles delectis*) fu (*incessabiles delicti*) sah (*non derelinquunt peccatum*) Oec ... Ln ακαταπαστοις c. AB ... Gb΄ ακαταπαυστου c. 13. 27. 40. 68. 105. b^{ser} k^{ser} al^{10} Thphyl vg (*incessabilis delicti*, am corb^{2}· *incessabili delicto*, tol *indesinentis delicti*, Hier *insatiabili libidine*, auct^{sing} cler *incessabilibus delictis*), item cop syr^{bodl} etP | αμαρτιας: $\aleph$ m^{97} (vide ante; cf et. auct^{sing} cler) αμαρτιαις | πλεονεξιας cum $\aleph$ABCKLP h al plus^{50} vg (m^{97} *cupidi et maledicti*) cop syr^{bodl} etP arm (aeth^{libere}) Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb΄) πλεονεξιαις cum minusc mu cat sah | καταρας τεκνα· ... ς (et. Gb Sz) Ln κατ. τεκνα,

15. καταλειποντες cum $\aleph$AB* 13. (vg *derelinquentes*) ... ς Ln Ti καταλιποντες cum B^{2}CKLP al pler m^{97} (*abrelicti*) Thphyl Oec | ευθειαν cum $\aleph$ABCKLP h al longe plu cat ... ς (= Gb Sz) την ευθειαν cum

Nm 22 28 ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ
Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας
παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον
Iud 18 ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ
Iud 16 ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ
σκότους τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι
δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀπο-

---

minusc mu Thphyl Oec | *βαλααμ*: P *βαλαμ* ... 31. 99. *βααλ* | *βοσορ* cum $\aleph^{c}$ACKLP al pler cat vg (*ex Bosor*) cop syrP aeth ... B 31. tol sah syr^{bodl} arm ar^{e} *βεωρ* ... $\aleph^{*}$ *βεωορσορ* :: conflatis in unum *βεωρ* et *βοσορ* (qua re factum videtur ut *οσ* periret, sed vide B). Ceterum *βεωρ* apud LXX scriptum est | *οσ – ηγαπησεν* cum $\aleph^{c}$(* om *ασ*)ACKLP al omn^{vid} cat vg etc ... B arm *ηγαπησαν* omisso *οσ*

16. *ελεγξιν* ut $\aleph$AB^{2}CKLP etc ... B* *ελενξιν* | *εν* ($\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ vg (et. demid harl, non item am fu tol corb^{2}) Or$^{int\,2,221}$ Eus$^{nicephor\,1,1236}$ om | *ανθρωπου* (C* *-ποιν*): B *ανθρωποις*. Sic Eus^{omes} in cat^{96} (et Eus ap Niceph ^{1,1236}): *διοπερ ο αποστολος φησιν εν τη καθολικη· υποζυγιον αφωνον εν* (om ap Niceph) *ανθρωπου φωνη φθεγξαμενον ηλεγξε* (ap Niceph *ηλεγχε*) *του προφητου την αφροσυνην*. Or$^{int\,2,221}$ *ut ait quodam in loco scriptura, mutum animal humana voce respondens arguit prophetae dementiam.* | *παραφρονιαν*: 5. 9. 15. 18. 25. 180. *παραφροσυνην*, 17. 40. 66** *παρανομιαν*

17. *και ομιχλαι* cum $\aleph$ABC 5. 7. 8. 9. 13. 15. 27. 29. 40. 68. 73. 137. al^{10} (item P 31. syrP $^{gr\,mg}$ *και ομιχλη*, posteaque *ελαυνομενη*) cat vg (*et nebulae*, ut et. Aug Hier etc) et ut^{vid} sah cop syrP (*et nebula quae – agitatur*) aeth ar^{e} Ephr^{221}. Sic cat^{96}: *ουκ εισί, φησί, διαυγεῖς ὥσπερ οἱ ἅγιοι οἱ ὄντες νεφέλαι, ἀλλ' ὁμίχλαι, τοῦτ' ἔστι σκότους καὶ γνόφου μεστοί, ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος ἐλαυνόμενοι.* Similiter schol^{100} et^{108} (ap Matthaeium) ..... ς (= Gb Sz) *νεφελαι* (omisso *και*) cum L al plu syr^{bodl} Thphyl (K om *και ομιχλ. υπο* usque *τετηρηται*) | *λαιλαποσ*: $\aleph$AC al *λελαποσ* | *τετηρηται* cum $\aleph$B vg (et. Aug Hier Bed) sah cop syr^{bodl} etP aeth^{ro} ... ς (Gb^{00}) praem *εισ αιωνα* cum ACLP al omn^{vid} (sed 38. 40. d^{scr} al fere^{5} *ε. αιωνασ*) cat aethPP Ephr^{221} Thphyl Oec

18. *ματαιοτητοσ*: B* *ματαιυτησ*, B^{s} suppleto *τη* post *ματαιο* per incuriam *τησ* intactum reliquit; $\aleph^{*}$ *ματηταιοτητοσ*, sed *θη* ipse^{a} statim punctis notavit | *ασελγειαισ* (et. ς Gb Sz) cum $\aleph$ABCKL al plu cat sah: ς praem *εν* cum minusc ut^{vid} paucis (arm *in immunditiis in cupiditate carnis*) Thphyl Oec (hl^{2com} *δια τησ σαρκικησ επιθυμιασ εν ταισ ασελγειαισ*) ... Gb'' *ασελγειασ* cum P 15. 27. 29. 38. 68. 69. 73. 113. 127. 137. a^{scr} al plus^{10} vg (*in desideriis carnis luxuriae*, item Hier; Aug *in concupiscentiis carnis impudicitiae*), similiterque cop syr^{bodl} etP. Item Ephr^{221} *εν επιθυμια σαρκοσ ασελγειασ* | *ολιγωσ* cum $\aleph^{c}$AB 8. 9. 13. 19^{mg} 25. 73. 142. 180. (32. 42. 57. 69. a^{scr} *ολιγον*) vg (et. Aug Hier Bed) sah cop syr^{bodl} etP aeth. Ex eadem scriptura ortum vdtr

φεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς 1; 2 5, 20
ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις
ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα
τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Mt 12, 45
Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς
τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ
ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ Prov 26, 11

---

quod ap Ephr^{321} editum est: *τους λογους αποφευγοντας τους ευθεως και τους εν πλαν. αποστρεφ.* ... ς (= Gb Sz) *οντως* cum ℵCKLP al pler (40. k^{scr} al^{3} *οντας*) cat arm Thphyl Oec | *αποφευγοντας* (Gb") cum ℵABC 5. 7. 13. 27. 66** 68. 142. vg (*qui paullulum effugiunt*) syr bodl etP Ephr^{321} Thphyl Bed ... ς *αποφυγοντας* cum KLP al pler cat Oec, item Aug *qui paullulum effugerunt* et Hier *qui paullulum effugerant*

19. *αυτοις* (180. *εαυτοις*): 137. om | *αυτοι*: B^{3} ut^{vid} (non enim satis perspicue scriptum est) praem *και* | *υπαρχοντες* ... A 27. *οντες* | *τουτω* sine *και* cum ℵ*B sah cop aeth ... ς Ln Ti *τουτω και* cum ℵ^{c}AC KL^{r} al om^{vid} vg syr^{bodl} etP arm Dial^{41} ed wtst (*πεισει δε σε και ὁ ἔξωθεν λόγος ὅτι ἑκαστος ᾧ ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται*) Ephr^{321} Dam^{2,710} Oe^{int2,174}

20. *ει γαρ*: 27. 29. 33** 68. 98^{txt} 106. 177. a^{scr} c^{scr} Ephr^{321} *οι γαρ* | *ημων* post *κυριου* addidimus cum ℵACLP 5. 16. 22. 27. 46. 68. 73. 100. 127. 180. a^{scr} al^{2scr} vg (et. Aug^{bis} etc) sah cop syr^{bodl} etP arm aeth Ephr^{321} Ps-Chr^{12,1064} Dam^{2,842} (et. paris) Thphyl (:: auctor huius epistulae adamat dicere *του κυριου ημων και σωτηρος ιυ χυ, ημων* insolitum in modum conlocato, cf 1, 11 et 3, 18; nullo vero alio Ni Ti loco ita scriptum est. ... ς Ti om cum BK al longe plu cat Oec | *και σωτηρος*: 4. 13. 25. 38. 39. 106^{mg} 177. g^{scr} syr^{bodl} Anto^{116} add *ημων*, item sah (sed τ. σω. ημ. post *ιυ χυ* pon) ... L 19. 21. 67. f^{scr} cop aeth Ephr^{321} Ps-Chr^{12,1064} om. Cf et. Hier$^{lovin\,1}$ *per scientiam salvatoris nostri Ies. Chr.* | *γεγονεν*: 27. 29. 33** add *και* (item 33**? Apud Wtst 33. add *γαρ*)

21. *κρεισσον* cum ℵA 25. 27. 35. 68. 180. Ephr^{2,181} Cyr$^{malach\,865}$ et$^{glaph\,234}$ Dam^{2,842} (et. paris) Maxim^{189} ... ς Ln Ti *κρειττον* cum BCK^{sil}LP al plu cat Cyr$^{esa\,144}$ Thphyl Oec Anto^{116} :: cf 1 Pe 3, 17 ubi *κρειττον* tantum non fluct; saepius vero *κρειττον* pro *κρεισσον* a multis substitutum, ut He 6, 9. 1 Co 11, 17. Passim vero etiam pro ratione testium dictu difficile est utrum praestet. | *ην αυτοις* cum ℵBCKL al pler vg m^{46} Cyr$^{esa\,144}$ et$^{malach\,865}$ et$^{glaph\,234}$ etc ... AP 31. *αυτοις ην*. In A *ην μη επε-* rescripta sunt, hinc *ην* antea omissum vdtr; om et. Dam^{2,842} | *της δικαιοσυνης* (et. Cyr$^{malach\,865}$ et$^{glaph\,234}$) ... 5. m^{46} Cyr$^{esa\,144}$ Didl$^{at\,6,208}$ *τ. αληθειας* :: cf 2, 2. He 10, 26 | *υποστρεψαι* c. BCP 15. 18. 66** 68. Dam^{2,842} (et.paris). Item ς Ti *επιστρεψαι* cum KL al plu cat Maxim^{189} Thphyl Oec. Alterutrum exprim m^{46} (*apostatare*) Orsies^{45} (*reverti*), item^{vid} syr^{bodl} etP arm ..... ℵA 5. 8. 13. 25. 33** 180. Ephr^{2,181} Cyr$^{malach\,865}$ et$^{esa\,144}$ et$^{glaph\,234}$ epistanni^{302} ad regem

τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἔξέραμα, καί· ὗς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

III.

1, 13 Ind 17 1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, 3 τοῦτο 1, 20 Ind 18 πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν

Persarum (ap Gall 5,240) Ps-Chr 12,1064 εισ (epist επι) τα οπισω αναλαμψαι, 137. a^{scr} Anto^{116} εισ τα οπισω επιστρεψαι (Anto υποστρεψαι, 9. 69. j^{scr} επιστρεψ. εισ τα οπισω, item vg Aug Hier Salvi^{27} (Gall^{10}) *retrorsum conversi* (Aug Salvi *reflecti*), Did$^{lat\ 6,308}$ *reverti post tergum*, Promiss *retro respicere*. Itaque Ln edidit εισ τα οπισω υποστρεψαι (:: cf Mc 13, 16 Lc 17, 31) | ℵ cum BCKLP al pler cat Dam^{2,342} Anto^{116} Max^{189} ... Ln απο cum NA 5. 8. 13. 69. 137. 180. a^{scr} Ephr^{2,181} Cyr$^{malach\ 865}$ et$^{glaph\ 334}$ et$^{esa\ 144}$ Thphyl. Item vg *ab eo quod illis traditum est sancto mandato*, m^{46} *a divino sibi tradito mandato* :: απο arcte cohaeret cum verbo quod praecedit

22. συμβεβηκεν sine copula c. ℵ*AB m^{46} am sah arm Cyr$^{glaph\ 334}$ Promiss Salv^{27} ... ς add δε cum ℵ^{c}CKLP al omn^{vid} cat syr^{hodl} et^{P} Thphyl Oec Anto^{116} Maxim^{189} ... vg (et. fu demid etc) cop Cyr$^{malach\ 865}$ Dam^{2,313} Aug add γαρ (aeth *et* –) | το ιδιον εξερμα (ℵ 31? εξεμια, 3. 5. 42. 180. al^{5} Dam^{2,313} εξερασμα) et. Cyr$^{usa\ 551}$ Anto^{116} etc ... 137. a^{scr} Ephr^{18} Chr^{8,230} libere et Ps-Chr^{12,1064} Marc$^{mon\ 87}$ (Gall^{8}) Thdrt^{2,1105} Thphyl Maxim^{189} τον ιδιον εμετον | κυλισμον cum BC* 29. 66** 69. a^{scr} m^{46} (*sues lota quae in volutatione sua coinquinata est*) Ps-Chr^{12,1064} (εν κυλισμω) Amb$^{virg\ devot\ 1}$ (*in volutationem*) ... ς Ln κυλισμα cum NAK LP al pler cat Ephr^{71} epist$^{ad\ regem}$ (vide ante) Cyr$^{malach\ 865}$ et$^{esa\ 551}$ et$^{glaph\ 334}$ Dam^{2,343} Thphyl Oec Anto^{116} Max^{189} vg (*in volutabro luti* vg Hier, *in volutabris coeni* Aug, alterutrum - fluct lect - Promiss, Cass^{123} *in suis volutabris*)

III. 1. ηδη (vg sah *ecce*; aeth *et haec est*) ante αγαπητοι: K post αγαπ., arm sah^{cod} om

2. αγιων: h 16. 22. 23. 36. 56. 100. om | υμων (Gb') cum NABCKLP al plus^{60} vg arm Thphyl ... ς ημων cum minusc (ut k^{scr}) cat Oec ... 29. harl* om. Libere sah *et praecepti apostolorum sanctorum domini nostri Iesu Chr. salvatoris nostri*, cop *et praecepti apostolorum domini nostri et salvatoris nostri Ies. Chr.*, syr^{hodl} et^{P} *et mandati domini nostri et salvatoris nostri* (syr^{P} om) *quod per manus apostolorum*, aeth *et praecepti apostolorum domini Iesu Chr. salvatoris nostri*

3. πρωτον γινωσκοντες: c^{*vid} πρωτ. προγινωσκ. | επ εσχατων cum NA BC^{2} 5. 7. 20* 68. 69. 96. 103. 137. 180. a^{scr} al$^{4\ scr}$ vg' (et. Hier$^{lovin\ 1}$)

ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι 4 καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώ- Ge 7, 21
λετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν Iud 15
ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, Ps 90, 4
ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα

---

sah cop arm aeth Ps-Hipp$^{\text{consumm mundi 10}}$ (ap Lag^{98}) Antioch^{1068} Ps-Chr^{5,706} Thphyl ... c* *επ εσχατω* ... ς *επ εσχατου* cum KLP al longe plu cat syr^{bodl} etP Oec Aug$^{\text{civ dei 20}}$ | *εν εμπαιγμονη* cum ℵAB cp 5. 8. 9. 19^{mg} 27. 29. 36. 40. 68. 73. 106. (sed cp 5. 106. om *εν*, item 137. *εμπαιγμυνησ*) cat vg sah cop syr^{bodl} etP aeth Antioch^{1068} (*εν εμπαιγμω οι εμπ.*) ... ς (= Gb Sz) om cum KL al pler (arm?) Ps-Hipp (l. l.) Thphyl Oec (item Ps-Chr l. l. ap Montf, sed ed^{sanvil} habet *εν εμπαιγμω*) | *εμπαικται*: ℵc *εμπεκται* (ℵ et. *εμπεγμονη*), A *ενπεικται* | *αυτων επιθυμιασ* cum ℵA al sat mu cat Antioch^{1068} Oec ... Gb Sz Ln *επιθυμ. αυτων* cum BCKLP al plus^{80} Ps-Hipp (l. l., sed ed^{morel} om *αυτ.*) Thphyl ... a$^{\text{scr}*}$ vg Ps-Chr^{5,706} om *αυτ.*

4. *οι πατερεσ* ... 69. 137. a^{scr} sah cop syr^{bodl} etP add *ημων*

5. *τουτο θελοντασ*: 100. *θελοντασ* omisso *τουτο* | *ουρανοι*: 80. *οι ουρ.* | *και γη* (K om *γη*) cum ℵABL etc ... cp *και η γη* | *εξ υδατοσ*: P *εξ υδατων* | *και δι* (ℵ *δια*) *υδατοσ*: syrP habet c.* | *συνεστωσα* (vg *consistens*, Did$^{\text{lat 294}}$ Aug$^{\text{civ dei}}$ *constituta*) cum ℵcACLP etc ... ℵ* *συνεστωτα*, K *συνεστωσαι*, B *συνεστωσησ*. Cf Aug$^{\text{ps 101}}$ *caeli erant olim, de aqua et per aquam constituti dei verbo.*

6. *δι ων* (vg Aug$^{\text{civ dei 20,18}}$ et$^{\text{ps 101}}$ *per quae*, Did$^{\text{lat 294}}$ *et per quae*): 31. *δι ον* | *ο τοτε*: 18. *ο τε*

7. *τω αυτω* (et. ς^{e} Gb') cum ABP 27. 29. 69. 127. a$^{\text{scr}*}$ al vix mu vg (*eodem verbo* vg Aug^{bis} Hier) sah cop arm Did$^{\text{lat 294}}$ ... Gb Sz Ti *τω αυτου* cum ℵCKL al fere^{70} (20. *του αυτου*) cat Thphyl; ς *αυτου* omisso *τω* cum 64. 65. Oec. Nec aliter syr^{bodl} etP aeth | *πυρι* (Ln praeunte Bengel interpunxit post hanc vocem ut 97. 98. 106. al; contra LP etc ante *πυρι* punctum pon; nec ante nec post ℵABC) ... c*P 7. 15. 26. 27. 29. 68. 106* *εν πυρι* | *απωλειασ*: A *ασεβειασ*

8. *εν δε τουτο*: 5. 31. 40. c^{scr} g^{scr} *εν δε τουτω* | *υμασ*: C *ημασ* | *παρα κυριω*: ℵ *πα. κυριου* | *χιλια* ut ℵB^{s}KLP etc (ℵ om *και χιλ. ετη*) ... AB*C *χιλια* bis

9. *βραδυνει*: vg m$^{\text{s1}}$ corb^{s} Aug *tardat*, Hier (*moratur*) etc ... P *βραδυνει*, item (ut editae sunt) sah cop | *κυριοσ* cum ℵABCP 1. 18. 21. 68. 98*

ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέ-
2 Ti 2, 4 σθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.
1 Th 5, 2 10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν
παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ

---

180. al[3 scr] cat arm ... ς (Gb[00]) praem ὁ cum KL al pler Thphyl Oec | οὐ βραδυνει etc (P βραδυτῆται): vg[cle] *non tardat dominus promissionem suam* (am fu corb[2] harl[00] demid Fastid[9,488] *promissis*) *sicut quidam existimant* (am fu demid corb[2] harl Fastid[9,488] om *sic. qu. exist.*); m[31] tol Aug Fulg *non tardat dominus promissum* (ita tantum Aug, m *sui promissi*, tol Fulg *promiss. suum*) *sicut quidam tarditatem existimant*; Hier *non moratur dominus in promisso, ut quidam morari existimant* | δι' (Gb'') cum ΝΑ 5. 13. 69. 73. 137. a[scr] vg (et. corb[2] Aug Fulg Fastid) m.[31] sah syr[hodl] etP aeth ... ς Ti εισ cum BCKLP al pler (c[scr] εφ') cat arm Thphyl Oec (*sed longanimis est nostri* cop) | ημασ (Gb'') cum NAB CP 5. 7. 9. 13. 27. 31. 33. 40. 46. 73. 104. 113. 114* 117* 127. 137. c[scr] m[31] vg (et. Aug Fulg Fastid) corb[2] sah syr[hodl] etP arm aeth ... ς ημασ cum KL al plu cat cop Thphyl Oec | τινασ (et. vg[cle] fu harl demid Fastid) ... P 13. 43. 98. 99. m[31] am tol corb[2] cop arm Thphyl Aug Fulg τινα | παντασ: א -ντεσ

10. ημερα cum BC 114. k[scr] l[scr] (al[vid] sed non laudati sunt a coniatoribus) cat Cyr[esa 707. 901] ... ς praem η cum NAKLP al pler l Dam[2,847] (et. paris) Thphyl Oec | κλεπτησ sine additam cum NABP 5. 13. 25. 27. 29. 39. 40. 66** 68. 142. 180. k[scr] n.[37] vg (et. Aug Pelag) sah cop syr[hodl] arm aeth Cyr[esa 707] et[901] (cf et. zach[901] ηξειν την ημεραν κυριου ωσ κλεπτην λεγων, ουρανουσ δε etc) Didl[at 294] (Gal.[6]) ... ς (= Gb Sz) add εν νυκτι cum CKL al pler cat syrP arP[o] Dam[2,847] Thphyl Oec (item Epiph[2,36] ωσ κλεπτησ εν νυκτι ερχεται η ημερα εκεινη, at id potius ex 1 Thess 5, 2 affertur, unde omnino additamentum istud fluxit) | ουρανοι sine articulo cum NKL 1. 3. 31. 38. 40. 45. 46. 56. 65. 69. 95. 99. 100. 101. a[scr] al[5scr] 13[1ect] 14[1ect] Cyr[esa 707] et[901] Dam[paris] (ad[2,847] ubi editum est εν οι ουρανοι) ... ς Ln Ti praem οι (Gb[00]) cum ABC 13. al plu cat Cyr[esa 467] Thphyl Oec. Praeterea post ουρανοι א 8. 13. 36. 180. al[3 scr] cop Cyr[esa 901] add μεν (Cyr[esa 707] ante οιῳ.) | ῥοιζηδον ut BCLP etc ... NAK 26. 28. 36. 39. 68. ριζηδον (:: cf Steph. Thes.), 40. ριζηδον, 13. ρηζιδον, Dam[paris ad2,847] ριζιδον | λυθησεται cum NBCP 36. Cyr[esa 467] et[901] ... ς Ti λυθησονται cum AKL al pler cat Cyr[esa 707] Dam[2,847] (et. paris) Thphyl Oec | και ante γη: א Cyr[esa 467] om ... 26. 177. vg (non item tol m[37] Aug[civ dei]) Cyr[esa 707. 901] γη δε | γη: CP 31. 68. η γη | καταληφεται cum AL al pler (5. -ησονται, 31. καταηφειται) cat vg[cle] demid tol cop syrP txt aeth Cyr[esa 467] (et[901] καυθησεται et[707] καταλαυθησονται) Dam[2,847] Oec Aug[civ dei 20,18]. Praeterea Cyr[esa 467. 707] add (et[901] praem) παντα, item m[37] ... c αφανισθησονται ... NBKP 27. 29. 66** syrP mg arm (sah syr[hodl]) ευρεθησεται (sah syr[hodl] *non invenientur*) ... am fu harl Pelag[demetriad Cassiod[124] Thphyl (praeterit et. Oec[com]) om verba και γη και τα εν αυτη εργα κατακαησεται :: pro hac testium ratione dubium non est

ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. 13 καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ καινὴν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. Is 65, 17. 66, 22 Apoc 21, 1

---

quin *ευρεθησεται* edere iubeamur, at hoc vix ac ne vix quidem potest sanum esse. *ουχ* sive *ουκετι* si praepositum esset, non haerendum esset. Nec vero cum am fu etc faciendum videtur; omissa enim verba videntur ab interprete qui *ευρεθησεται* invenit neque id pro sano habuit. Etiam m^{87} interpretis dubitationem testatur, omittit enim solum *ευρεθησεται*, quo quidem modo locum sanari aliquis duxerit. Habet enim sic: *et terra et ea quae in ipsa opera omnia* (hoc loco interpungendum videtur; quae enim subsequuntur, verba reddunt *τουτων ουν παντων λυομενων*) *eorum omnium pereuntium, qualia debent* (his redduntur *ποταπους δει*: proxima vero pessime corrupta) *edere exsecrabilibus escis et impietatibus* (*ασεβειαισ*?) [12] *non expectantes praesentiam diei domini, per quem caeli ardentes solventur et elementa ignis ardore decoquentur.*

11. *τουτων ουν* cum ℵAKL al longe plu cat vg cop syr^{pbodl} (arm ap Treg) Aug$^{civ\ dei\ 20,18}$ (*his ergo omnibus pereuntibus*) Pelagdemetriad Thphyl Oec, item 7. 9. 27. (sic enim de his^{3} Wetst testatur) sah syr$^{p\ mg}$ *τουτ. ουν ουτωσ* (et. arm? an potius *δε ουτωσ*?); 31. add *ουτωσ* post *παντων* ... Ti *τουτων ουτωσ* cum B 5 (teste Sz) 69. a^{scr} (hi^{2} om *παντ.*) syr$^{p\ txt}$, item CP 29. 39. 100. τ. *δε ουτωσ* ... (5 teste Wtst) 16. 20. *δε* ... m^{87} (vide ante) om copulam (aeth *et* –) | *παντων*: P 29. 39. 100. g^{scr} *απαντων* | *δει*: P *δειν*, K 13. *δη* | *ημιασ* cum ℵ^{c}ACKLP al pler vg (et. Aug) sah syr^{bodl} et^{p} etc ... ℵ* 5. 23. 25. 95. 99. 104. 177. c^{scr} al^{2} ^{scr} 14^{lect} cop Thphyl Pelagdemetriad *ημασ* ... B om | *ευσεβειαισ*: Gb Sz ; apponunt, non comma

12. *προσδοκωντασ* (68. *-κουντασ*): P 31. praem *τουσ* | *και σπευδοντασ* (et. Aug^{bis} ℵ^{c}): ℵ* om ... syr^{p} pro *προσδοκ.* etc *expectantes et fugientes et properantes* | *θεου* et. fu (harl* *in adventum dei*, harl** *in adv. diei* sine *θεου* aut *κυρ.*, atque sic etiam demid) sah arm syr^{bodl} et^{p} ... CP 27. 29. 39. 66** 68. 98** 100. d^{scr} m^{87} vg^{cle} (et. am tol) cop (Cyr *esa* etc nusquam affert, nec magis Cosm) Pelagdemetriad *κυριου* | *ουρανοι*: 22. 40. 105. 177. d^{scr} k^{scr} Oec *οι ουρ.* | *τηκεται* c. ℵABKL al plu Cosm^{11,534} et^{535} Oec ... Ln *τακησεται* cum C 7. 15. 16. 18. 25. 26. 36. 40. 42. 46. 57. 100. 137. cat, P Thphyl *τακησονται*. Item vg *tabescent* (et. Pelag, Aug^{bis} *decoquentur*), item arm syr^{bodl} et^{p}. Praeterea 13. praem *ημεισ*.

13. *καινην γην* cum ℵA vg aeth^{utr} Cyr$^{glaph\ 34}$ et$^{esa\ 467.\ 501.\ 707}$ et$^{malach\ 665}$ item (*ουρ. δε καινουσ και καιν. γην*) $^{zach\ 501}$ Cosm^{11,534} et (*καιν. την γην*)^{535} Thphyl^{com} ... ς Ln Ti *γην καινην* cum BCKLP al certe pler Thphyl^{txt} Oec :: poterat vitandum videri *και καινην*, quum in unciali

14 *Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι*
καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 *καὶ τὴν τοῦ κυρίου*
Ro 2, 4 *ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς*
ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, 16 *ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ*
τούτων, ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι
στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν
Ind 20 *ἀπώλειαν.* 17 *ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε*
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου

---

scriptura inter *και* et *καινην* nihil spatii sit; certe ad hanc reprobandam lectionem non satis est quod *καιν. δε ουρ.* praecedit, quod ipsum Cyr^{zach} quum mutet, tamen *καινην γην* retinet. | *κατα* cum ℵBCKLP omn^{vid} cat vg (et. tol Aug^{bis} Promiss) cop arm syr^{bodl} etP Cyr$^{esa\ 467.\ 707}$ et$^{zach\ 801}$ et$^{malach\ 665}$ et$^{Giaph\ 24}$ Did$^{lat\ 294}$ ... Ln *και* cum A am fu harl demid corb$^{2.}$ vg^{sixt} (contra Le^{brug} „*praepositionem* secundum *non vertas in coniunctionem* et") Hier$^{esa\ 65}$ Bed^{265} sah | *τα επαγγελματα* cum ℵA 5. vg (et. am rell) sah cop arm syrP Cyr$^{Giaph\ 24}$ et$^{esa\ 467}$ (om τα) et$^{707.\ 801.\ 919}$ et$^{zach\ 801}$ et$^{malach\ 665}$ Did$^{lat\ 294}$ Aug Promiss Hier^{esa} Bed ... ς Ti *το επαγγελμα* cum BCKLP (C^{3} om το) al pler (42. 177. τ. *παραγγελμ.*) syr^{bodl} cat Thphyl Oec | *εν οις* (et. C^{2}): C* om *εν* | *κατοικει* (vg *habitat*): A 13. 69. 137. a^{ser} *ενοικει*, Aug^{bis} Promiss *inhabitat*. Cf ad hunc versum et. Ir^{336gr} et^{lat}.

14. *σπουδ. ασπιλοι* (et. vg etc): 13. *ασπ. σπουδ.* | *αμωμητοι* cum ℵBCK LP etc (vg *immaculati et inviolati*, Aug^{bis} *inviolati et immaculati*) ... Gb΄ *αμωμοι* cum A 5. 6. 13. 25. 36. 65. 68. 69. 137. 180. d^{ser} Phot manich^{1,3}

15. *τ. κυρ. ημων*: P 15. 18. 26. 36. 40. 47. syr^{bodl} arm ar^{e} Dam^{2,709} om *ημων* | *ηγεισθε* (et. ℵ^{c}): ℵ* *αγεισθαι* | *ημων αδελφος*: K 22. 69. 137. a^{ser} o^{ser} *αδ. ημων*, item vg pp^{lat} | *δοθεισαν αυτω* cum ℵABCKP al plus^{10} cat vg sah cop syr^{bodl} etP Phot$^{manich\ 1,3}$ Thphyl ... ς *αυτω δοθεισαν* cum L al plu Oec

16. *πασαις ταις* cum ℵKLP al pler cat Phot$^{manich\ 1,3}$ Thphyl Oec ... Ln Ti om (Gb^{u}) *ταις* cum ABC 5. 13. 180. 14^{lect} | *εν αυταις* ... A 9. 21. 47. l^{ser} *εν αυτοις* | *εν αις* (Gb΄) cum ℵAB 5. 7. 8. 13. 22. 25. 27. 31. 68. 69. 73. 104. 106. 137. 180. a^{ser} al^{2} ^{ser} syr^{bodl} etP Thphyl ... ς Ti *εν οις* cum CKLP al plu Phot$^{manich\ 1,3}$ Oec | *εστιν* cum ℵBCKLP (*τιν* omissis litteris *εσ*) al pler cat Phot^{manich} etc ... A 13. 22. 38. 47. 73. 177. 180. c^{ser} al^{2} ^{ser} *εισιν*, item sah | *στρεβλουσιν*: C*P 27. 29. 68. d^{ser} *στρεβλωσουσιν*, C^{3} *στρεβλωσιν*. Cf et. Epiph^{149} *του αγιου πετρου του λεγοντος· ως εγραψεν υμιν ο αδ. μου παυλος, ατινα εστι βαθεα και δυσερμηνευτα, α οι αμαθεις και αστηρ. διαστρεφουσι τη εαυτων αγνωσια.*

17. *προγινωσκοντες* (A *-γιγν-*): 31. *γινωσκοντες* ... C ante *αγαπητοι* pon, a^{ser} om *αγαπ.* | *συναπαχθεντες*: L* *συναναχθ.*

στηριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν 2, 20 Iud 25
καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν 1 Pe 5, 11
αἰῶνος.

ΙΩΑΝΝΟΥ Ā.

I.

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 2, 13
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ

---

18. αυξανετε: 5. 38. 93. 95. 104. al pauc -νητε, 16. 22. 37. 39. 99** 100. al^{secr} -νοιτε ... cp 15. 40. αυξανεσθε | δε: p 69. a^{secr} om | γνωσει: p 31. πιστει | ιυ χυ: 9. 40. 69. 137. a^{secr} syrbodl etP Thphyl add και θεου πατρος | και νυν (sah cop reddunt *abhinc*): ĸ 10. 24. 41. 53. n^{secr} om και | αιωνος sine additam cum B 10. o^{secr} harl* Aug (vide ap Sab) Bed^{pss} ... ς (Gb^{0}) Ln add αμην cum NACKLP al pler vg sah cop syrbodl etP arm (aeth *amen et amen*) :: solet omnino a testibus plerisque addi ad finem epp, ut 1 et 2 Co Eph Phil Col 1 et 2 Thess Heb 1 et 2 Tim Tit Philem 1 et 2 Ioh 1 Pe. Ter tantum (Rom et Gal, item Iud) non satis auctoritatis est ut omittatur αμην. Pauci add αμην 3 Ioh.

Subscriptio: NAB πετρου β̄, C πετρου καθολικη (sic), 126 πετρου επιστολη, 40. n^{secr} al πετρου επιστολη β', 25. πετρου επιστολη καθολικη δευτερα, L 10. 80. 96. 115. 122. 123. του αγιου αποστολου πετρου επιστολη δευτερα (80. al β'), P πετρου [του αποστολου?] επιστολη καθολικη β'. Item 76. τελος της δευτερας επιστολης πετρου, 88. τελος της πετρου β' καθολικης επιστολης, 78. τελος του αγιου αποστολου πετρου επιστολης β'. Similiter al, sed al plu (ĸ? 9 ap Scri) nil subscriptum habent. Nec habent ς ς^{e}. Ex Latt am *expl. epistula petri secunda*, fu *expl. epist. sci. petri II.*, vg^{cdd} ap Ln *expl. epist. sancti apost. petri*. Praeterea numerantur στιχοι ρνδ' (ita L 8. 40. 118. 126. al), al pauc ρξ'. In P numerus periit. B capitula habet β', am fu XI. Euthalius in elencho (ap Zacagn^{478}) πέτρου ἐπιστολὴ δευτέρα. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων δ', μαρτυριῶν γ', στίχων ρνδ'.

---

* ιωαννου ᾱ dedimus cum AB (sed habet -νου), nec aliter ĸ in subscriptione, h. l. vero ιωαννου επιστολη ᾱ, in C titulus abscissus est; ĸ 31. 76. 78. 106. al^{secr} ιωαννου επιστολη πρωτη (atque sic Gb Sa), 96. 177. k^{secr} επιστ. ιωαννου πρωτη, 3. 22. 80. 100. 101. 104. ιωαννου επιστολη καθολικη α', 72. καθολικη πρωτη επιστολη ιωαννου, 88. 95. ιωαννου καθολικη πρωτη επιστολη, 70. 73. 98. του αγιου αποστολου

Io 1, 14 1, 1. 2 λόγου τῆς ζωῆς· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· 3 ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε

ιωαννου επιστολη α', L επιστολη καθολικη του αγιου αποστολου ιωαννου, P ιωαννου του ευαγγελιστου και αποσ[τολου επιστολη] α', 71. 99. του αγιου ιωαννου (71. add του θεολογου) επιστολη καθολικη πρωτη (71. α'). Similiter al (15. επιστολη α' ιωαννου· ευαγγελικη θεολογια περι χῡ. At haec quae addita sunt primi capituli titulum efficiunt. fser βροντησ υιοσ ιωαννησ ταδε χριστιανοισιν.) Hinc ς επιστολη ιωαννου καθολικη πρωτη, ς^e ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη ... am *incipit epistula iohannis prima*, fu (praepositis brevibus) *exp. breves epistulae sci. iohannis prima* (sic) *inc. eiusdem epist. prima.* Aeth: *In nomine patris et filii et spiritus sancti, unius dei.* [Epistula] *Iohannis filii Zebedaei, evglistae, apostoli domini nostri Iesu Christi: precatio eius sit cum nobis in saeculum saeculi, amen.* Cf Eus^hist 3, 39 κέχρηται δ' ὁ αὐτὸς (Papias) μαρτυρίαισ ἀπὸ τῆς Ἰωάννου προτέρας ἐπιστολῆς καὶ τῆς Πέτρου ὁμοίωσ. (Adde haec etiam ad notam primam epistulae 1 Pe.) Eus^hist 5, 8 μέμνηται δὲ (Irenaeus) καὶ τῆς Ἰωάννου πρώτης ἐπιστολῆς. Or^4,24 et ^1,223 et alibi ἐν τῇ καθολικῇ ἐπιστολῇ ὁ Ἰωάννησ. Praeterea cdd^lat aliq (teste Sz „mu") epistulam istam inscribunt *ad parthos* (cod^genev *sparthos*? vide ap Sab.; teste Sz Bibl. Krit. Reise p. 67 *spartos*). Ita vero etiam Aug quaest. evang. libr. 2 num. 39 (*dictum est a Iohanne in ep. ad Parthos*) et in inscriptione tractatuum decem „*in epistolam Ioh. ad Parthos*, item Possidius in indice opp Augustini, etiam Cassiod^126 *Iohannis ad Parthos*, et. Vig^varimad 623 (*item ipse ad Parthos*, sed plerumque *in Iohannis epist.* vel similiter)

I. 1. εωρακαμεν cum ℵAB^2C^K^311LP etc (Dion^alex 3, 425 Cyr^nest 57. 120) ... Ti εορακαμεν cum B*. Cf huc Tert^Prax 15: „*Quod vidimus*, inquit Iohannes, *quod audivimus, oculis nostris vidimus et manus nostrae contrectaverunt, de sermone vitae.*" Item^anima 17: „Recita Iohannis testationem: *Quod vidimus*, inquit, *quod audivimus, oculis nostris vidimus et manus nostras contrectaverunt, de sermone vitae.*"

2. και εωρακαμεν (Ti εορακ. c. AB*): B 40. και ο εορακαμεν (B^2 40. εωρ.), praetereaque 40. add και ακηκοαμεν. Cf et. Dion^alex 425 (Gall^3) συνηψεν επιμελωσ· και ο εωρακαμεν μαρτυρουμεν, και απαγγελλομεν υμιν την etc | την ζωην: ℵ praetermittit exeunte pagina

3. ο εωρακαμ. (Ti εορακ. c. B*) και ακηκοαμεν ... ℵ harl o ακηκοαμ. κ. εωρακ. | απαγγελλομεν: ℵ k^ser am Thphyl και απαγγ. | και υμιν cum ℵABCP 7. 13. 40. 68. 180. harl (al^vid ap Ln) syr^sch etP c.* sah arm aeth Did^tri 1,15 Aug^rom 1 ... ς Ti om και cum KL al pler cat vg (et. am fu demid tol Bed^271) cop syr^P txt Dion^alex 3,425 Oec Aug^tract 1,2 | ινα και υμεισ: sah syr^sch om και | και η κοιν. δε cum ℵABC^2KL al pler cat syr^sch cop aeth (*at participatio nostra vero*) Did^tri 1,15 Thphyl Oec

μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Io 15, 11 16, 24 2 Io 12

5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν 2, 25 3, 11 Eph 5, 8

... c*P 13. 27. 29. 69. 81. 180. a^{scr*} vg m^{s} sah arm syrP (non probat Or^{int2,200} „*Et societatem*, inquit, *habemus cum patre*" etc) om δε. Ceterum vg m^{s} Aug^{tract1,3} sah *et societas nostra sit cum* etc | η ημετερα: ℵ* per incuriam pergit ημων μετα (ℵ^{c} delevit υμ.) | και μετα: 31. am^{a} Aug tract^{1,5} et^{3} et$^{trom\ 1}$ om μετα. Contra m^{s} – *sit apud patrem et cum filio* etc

4. γραφομεν (et. fu demid tol etc): am harl *scripsimus* | ημεις (Gb') cum ℵA*BP 13. harl* sah ... ς Ti ημιν cum A^{corr}CKL al fere omn cat vg (et. Aug Bed) syr^{utr} cop arm aeth Thphyl Oec :: alienum a correctore ημεις, nec minus ημων quod sequitur | η χαρ. ημων (et. ς) c. ℵBL 31. 39. 40. 42. 57. 76. 78. 95. 98. 99. 100. 101. 105. 114. 177. 190. 1^{lect} 13^{lect} 14^{lect} 3^{pe} al^{8scr} am fu harl tol sah syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{com} Oec^{com} (fu, corb^{2}. harl** *ut gaudeatis et gaudium nostrum sit plenum*; vg^{cle} demid *ut gaudeatis et gaudium vestrum sit plenum:* at am harl^{c} tol Aug Bed om *ut gaudeatis*) ..... ς^{e} Gb Sz Ti η χα. υμων c. ACKP al plu vg^{cle} demid (et. Aug^{tract1,3} Bed^{271}) cop syrP arm aeth Thphyl^{txt} Oec^{txt}. Praeterea c* post πεπληρωμενη add εν ημιν, item syr^{sch} ar^{e} post η χαρα ημων add εν υμιν (*quod est in vobis*)

5. εστιν αυτη (Gb') cum ℵBCKLP 31. 40. 69. 105. 137. a^{scr} c^{scr} al fere^{60} syrP txt Thphyl Oec ... ς Ln αυτη εστιν cum A 13. al vix mu cat vg (et. Aug etc) syr^{sch} etP mg | η αγγελια cum ℵ^{c}ABKL al fere^{70} cat Did lat^{286} Thphyl^{com} Oec^{com}, item vg (*adnuntiatio*, et. Did lat^{286} Aug) syr^{sch} arm aeth ... ς (= Gb Sz) η επαγγελια cum (ℵ* vide post) CP 13. 31. 40. 69. 70. 73. 137. a^{scr} al vix mu sah cop syrP Thphyl^{txt} Oec^{txt}. Scripsit ℵ* η απαγγελιασ, correxit vero se ipse^{c} suprascriptis litteris γαπητησε, quo effecit η αγαπη τησ επαγγελιασ. | αναγγελλομεν: 18. 40. 69. 98. 100. 137. 180. 57^{lect} a^{scr} απαγγελλ. | εν αυτω ουκ εστιν cum ℵACKLP al pler cat vg arm syrP Or^{1,585} et (om ουδεμια)^{3,962} et^{4,78d} ^{79semel} et^{220} Did lat^{286} Aug^{tract1,5} etc ... B 13. 31. (syr^{sch} *et tenebrae nullae sunt in eo*, sah *et nullae tenebrae sunt in eo*, item cop sed *sunt* non expri) aeth Or^{1,441} et^{4,78e} et^{79semel} et^{221} Or^{int1,49} Caes dial^{1,3} ουκ εστιν εν αυτω

6. εαν (Clem^{5} *Και εαν ειπωμεν, φησιν ο ιωαν. εν τη επιστ.*, Or^{4,78} *φασκων οτι εαν ειπωμεν* etc): A add γαρ | περιπατωμεν cum ℵABCK LP etc ... 34. 105. 177** c^{scr} al pauc περιπατουμεν | ποιουμεν: A ποιωμεν

7. εαν δε: 29. 66** harl^{c} om δε | εν τω φωτι: 13. om τω | αυτος εστιν:

τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
He 9, 14 υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ
ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός
1 Th 5, 24 ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς
Io 8, 14 / 33 ἀπὸ πάσης ἀδικίας. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύ-
στην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
Io 14, 16 τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν

L Clem^{526} om *εστιν* | *μετ αλληλων* cum ℵA^{corr}BCKLP etc ... A^{*vid} tol Clem^{666} Tertpudic^{19} Didlat^{270} (Gall^{6}) *μετ αυτου*, harl *cum deo* ... aethro *inter nos cum eo*, sedPP om *cum eo*. Cf Thphyl et Oec: *της κοινωνιας της αλληλων· δηλον δε οτι και της ημων τε και του φωτος.* | *ιησου* cum ℵBCP 29. 69* a^{ser} fu („al" ap Ln) syr^{sch} etP txt sah arm aethro Clem^{526} Fulg^{arian} ... ς (Gb^{0}) add *χριστου* cum AKL al pler cat vg (et. am demid harl tol) cop syrP c.* aethPP Tertpudic^{19} Aug tract^{1,5} (sed paullo post om *filii eius*) Bed | *του υιου αυτου* (34. haec ante $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ pon): aeth^{utr} om | *καθαριζει* ... 5. 106. 13^{lect} 14^{lect} al^{2ser} *καθαρισει*, 6. 7. 29. 66** *καθαριει*, item Aug$^{tract\,1,5\,bis}$ (non item alibi) sah cop *purgabit*

8. *ουκ εστιν εν ημιν* cum NBL. al pler sah cop syrP aeth Tertpudic^{19} Oec ... Sz Gb' Lu Ti *εν ημιν ουκ εστιν* cum ACKP 5. 13. 31* 65. 69. 137. 180. a^{ser} al^{2ser} cat m^{75} vg syrP arm Thphyl Cyp$^{211.\,238}$ Lcif^{6,195} Aug tract^{1,6} ac^{saep} (et Latt al mu)

9. *πιστ. εστιν* (ℵ^{c}): ℵ* om *εστ.* | *ινα αφη ημιν τας αμαρτιας* sine *ημων* cum ACKLP al pler m^{75} tol vg^{ms} ap Ln Cyp^{211} Hier$^{iovin\,2}$ Aug$^{ioh\,80,2}$ Thphyl Oec ... ℵC 5. 26. 68. 69. 98. a^{ser} j^{ser} vg (et. am fu demid harl) syr^{utr} sah (omisso *ημιν*) cop arm aeth Dam^{2,680} ex^{paris} Aug$^{tract\,1,6}$ ac^{saep} Hier$^{pelag\,1}$ add *ημων* | *καθαριση*: AC^{2} h 13. al pauc Dam^{2,580} ex^{paris} (et.^{ed}, sed desunt *πιστος εστιν* usq *τας αμαρτ.*) *καθαρισει* | *ημας*: C om

10. *ουχ ημαρτ.*: ℵ *ουκ ημαρτ.* | *ουκ εστ. εν ημιν*: 69. 137. a^{ser} arm syrP Thphyl *εν ημ. ουκ εστ.*

II. 1. *τεκνια μου*: Or$^{int\,2,239}$ (*haec dico, filioli*) Cyr$^{abacu\,550}$ Dam^{2,580} (et. paris) om *μου* | *αμαρτητε* (et. Did$^{tri\,2,32}$): 14* 69. 137. a^{ser} Cyr abacu Dam^{2,580} (et. paris) *αμαρτανητε* | *και εαν τις*: Cyr^{abacu} add *δε* ... Did$^{tri\,2,33}$ *εαν δε και*, pergens *αμαρτωμεν* | *πατερα* et. Or$^{4,21.\,30.\,154.\,156}$ Petr$^{can\,11}$ Cyr$^{abacu\,550}$ et$^{zach\,661}$ Dam^{2,580} Cyp^{71} Aug$^{tract\,1,7}$ etc ... arm Eus$^{ps\,295}$ Did$^{tri\,3,38}$ *θεον*, item Tertpudic^{19} Cels^{4,127} *deum*

δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. 3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 5 ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

4, 10 Io 11, 51 s

Io 15, 10

4, 20

4, 12 Io 13, 35 14, 21 ss

Io 13, 15

---

patrem. Cf et. Ephr^{352} *πρ. τον πατερα, ιν χν τον θεον δικαιον.* | *δικαιον* et. Or Petr Eus Did Cyr^{abacu} Tert etc (Cyp^{71} *advocatum habemus ap. patr. Ie. Chr. suffragatorem*) ... Cyr$^{\text{zach}\,661}$ Dam^{2,580} om ... arm *iustum et immaculatum*

2. *ιλασμ. εστιν* cum ℵBCKLP al pler cat Clem^{309} Or^{2,229} et$^{4,155.\ 159}$ etc Petr$^{\text{can}\,11}$ Eus$^{\text{dem}\,295}$ et$^{\text{ps}\,315}$ Did$^{\text{tri}\,2,28}$ Ath$^{263.\ 273}$ et$^{\text{int}\,775}$ Ephr^{352} Cyr abacu^{550} et$^{\text{zach}\,661}$ etc Tert$^{\text{pudic}\,19}$ Aug$^{\text{tract}\,1,\ 7.\ 8}$ et^{allb} etc ... Ln *εστιν ιλασμος* cum A 68. 180. vg syr^{sch} Eus$^{\text{ps}\,285}$ Or$^{\text{int}\,1,98}$ et$^{2,221.\ 229}$ Cyp^{71} Hil^{166} Aug^{alliq} etc | *περι των*: Petr$^{\text{can}\,11}$ Eus$^{\text{ps}\,206}$ et (et. post^{bis}) ^{315} *υπερ των* | *μονον* cum ℵACKLP al pler vg Clem^{309} Or^{saep} Eus$^{\text{ps}\,315}$ Cyr$^{\text{abacu}\,550}$ et$^{\text{zach}\,661}$ etc ... B 1. 21. 33. 37. 66* 80* 101* al pauc sah cop Or^{1,621} *μονων* | *ολου τ. κοσμου*: 31. *του κο. ολου*

3. *γινωσκομεν*: A *-κωμεν* | *τηρωμεν* (et. ℵ^{c} Clem^{310}): ℵ* *φυλαξωμεν*

4. *ο λεγων οτι* cum ℵAB 18. 25. 27. 33** 65. 66** 68. 69. 98. 101. 177. 180. a^{ser} d^{ser} f^{ser} j^{ser} 57^{lect} syr^{utr} (sah cop ex ingenio linguae) Clem^{310} Cyp^{84} (*qui dicit quoniam cognovit eum*) Leif^{6,187} (sed statim post legitur „quia, inquit, si dicat: *Cognovi eum*" etc, at id pro ratione huius loci non contra valet) Aug$^{\text{tract}\,1,9}$ (*qui dicit quia cognovit eum*) Amb al (rursus ut Cyp et Aug; contra vg *qui dicit se nosse eum*) ... ς om *οτι*, Ln [*οτι*], cum CKLP al plu cat arm aeth^{utr} Clem^{521} Oec | *και εν τουτω* et. Clem$^{316.\ 551}$ Cyp^{84} Leif^{6,187} etc ... AP 13. 27. 29. om *και*, hinc Gl^{o} ... ℵ om *εν τουτω* (g^{ser} *ε. αυτω*), item 19. sed post *η αληθ.* *αυτου, **εν αυτω add | *η* (31. 34. 56. 100. 192. o^{ser} om) *αληθεια* (et. Clem bis Cyp Leif Aug$^{\text{tract}\,1,9}$ etc): ℵ 8. 25. aeth add *του θεου*

5. *τηρη* (j^{ser} *τηρηση*): K 13. 100. 142. c^{ser} 57^{lect} *τηρει* | *αληθως*: 27. 29. 66** om | *εν τουτω* (et. Clem^{310}): P 31. (aeth) post *η αγ. τ. θεου* pon. Libere Leif$^{187\ \text{bis}}$ *qui autem servaverint eius verbum, vere ab eis caritas dei consummata est* (sec loco *vere consummata est caritas dei apud illos*). Ceterum Aug$^{\text{tract}\,1,9\,\text{bis}}$ add *si in ipso perfecti fuerimus.*

6. *ο λεγων* etc: Clem^{310} - - *καθως κακεινος περ. και αυτος περιπ.* Item Or$^{\text{int}\,1,193}$: *Qui dicit se Christo credere, debet sicut ille ambulavit et ipse amb.* Item Cyp$^{90.\ 175.\ 250.\ 306}$: *Qui dicit se in Christo manere, debet, quomodo ille ambulavit, et ipse ambulare.* | *και αυτος ουτως* cum ℵCKP al pler cat^{111} cop (*oportet - ut ambulet ipse similiter*) syrP arm Salv^{10,15} (*debet - sic et ipse ambulare*) Thphyl Oec ... Ln om *ουτως* cum AB 3.

2 Io 5 a Mt 5, 43 7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος Io 13, 34 ὃν ἠκούσατε. 8 πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη- 4, 20 θινὸν ἤδη φαίνει. 9 ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. 10 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ· 3, 14 11 ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ Io 12, 35 σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ 1, 1 τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' 2, 18 ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα

---

34. 65. 81. 180. d^{ser} vg sah aeth (libere syr^{sch}) Clem^{810} Or$^{int\ 1,192}$ Cyr$^{loh\ 799}$ et^{858} Cyp^{quater} Aug$^{tract\ 1,9}$ al mu ... L om *και αυτ. ουτ. περιπατ.*

7. *αγαπητοι* cum ℵABCP al^{20} cat vg sah cop syr^{utr} arm Did$^{lat\ 6,296}$ Thphyl Aug$^{tract\ 1,10}$ Bed^{277} ... ς (= Gb 8z) *αδελφοι* (Gb') cum KL al plu aeth^{utr} Oec ... j^{ser} om | *ουκ εντολ. καινην*: 18. *ου καινην* | *γραφω υμιν*: 31* add *ο εστιν αληθες εν αυτω* (:: ex versu 8. errore oculi adsumpta) | *ειχετε*: 27. 29. 34. 42. 57^{lect} 58^{lect} a^{ser} k^{ser} *εχετε* | *ηκουσατε* sine additam cum ℵABCP 5. 13. 27. 29. 39. 40. 65. 68. 81. 180. d^{ser} j^{ser} vg sah cop syr^{utr} arm aeth Aug$^{tract\ 1,10}$ Thphyl ... ς (Gb^{00}) add *απ αρχης* cum KL al longe plu cat (Ath^{166} *αλλ εντολ. παλαιαν ην ηκουσατε απ αρχης*) Oec :: cf v. 24

8. *αληθες* (ℵ add *και*) *εν αυτω*: A *εν αυτ. αληθ.* | *εν υμιν* cum ℵBCKL al longe plu cat vg sah cop syr^{sch} eth$^{pp\ txt}$ arm aeth Thphyl Oec Aug$^{tract\ 1,10}$ Bed^{277} ... AP 4. 7. 9. 22. 29. 31. 34. 47. 76* c^{ser} tol syrP^{mg} Hier$^{lovin\ 1}$ *εν ημιν*, hinc Gb' | *σκοτια*: A *σκια*

9. *μισων* (et. Or^{4,76} Cyp^{256} Lcif^{187}): ℵ 15. 43. 98. 187. arm aeth schol^{100} et^{103} Cyp^{305} add *ψευστης εστιν και* | *σκοτια*: 100. *σκια* (sed *σκοτ.* in mg)

10. *ουκ εστ. εν αυτω* cum ℵAC 5. 105. j^{ser} m^{17} syr^{sch} sah (cop *non est scandal. in eo*) Lcif^{187} ... ς Ti *εν αυτ. ουκ εστ.* cum BKLP al pler cat vg (et. Bed^{277}) syrP arm Antioch^{1180} Thphyl Oec Aug$^{tract\ 1,12}$

11. *εν τ. σκο. εστιν και* (Lcif^{187} haec om): P *εν τ. σκ. μενει και* | *τ. οφθαλμ. αυτου* cum ℵABCKLP etc (et. Or^{4,76}; Lcif^{187} *cor eius*) ... 3. 42. 57. 95. 101. *αυτ. τ. οφθ.*

12. *τεκνια*: 1. 10. 40. *τεκνα* ... 27. 29. 66** 68. 103. 106. al^{10} cat$^{114\ com}$ et Sev^{ibidem} *παιδια* | *αφεωνται* (ℵ^{c}): ℵ* 103. n^{ser} al aliq *αφεονται* ... vg Aug$^{tract\ 2,4}$ *remittuntur*, am cop *remittentur* | *υμιν*: L 31. 68. 99. a^{ser} j^{ser} k^{ser} *ημων*

13. *τον πονηρον*: ℵ 95. *το πονηρον* | *εγραψα* (Gb') cum ℵABCLP al^{25}

ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί 1, 10
ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονη-
ρόν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις
ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ, 1a 4, 4
16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπι-
θυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται
καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς
τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί- 2, 22. 4, 3
2 Io 7

fere cat sah cop syr^{utr} arm aeth Or$^{cat\,115}$ (accurate affert totum locum) et$^{int\,2,27}$ (Latina ista respondent Graecis catenae^{115}) Cyr$^{ador\,43}$ Phot$^{amphil\,qu\,115}$ (teste Wtst) Thphyl ... ς γραφω cum κ al sat mu arm^{edd} aliq Oec, item fu demid harl Aug$^{tract\,2,455}$: sed iidem vg^{edd} et Aug (vv. 12. 13. 14.) sexies *scribo*, item vg^{clo} am tol quinquies (omissis verbis v. 14 εγραψ. υμ. πατερ. οτι εγν. τ. α. αρχης). Cf et. Or$^{int\,2,300}$ ubi est: *ait enim (Iohannes)*: Scribo vobis pueri, *et*: scribo vobis adolescentes, *et*: scribo vobis patres.

14. τον απ αρχης: B το α. αρχ. | και ο λογ. usq μενει: Cyr$^{lohel\,229}$ et esa^{166} om | του θεου cum κACKLP etc (et. Or$^{int\,2,27}$, quae Graece leguntur cat^{115}): B sah om

15. εν τω κοσμω et. Or^{1,300} ... 31. 57. 95. 96. 105. l^{scr} om τω | ουκ εστιν (h. l. et. Or^{1,300} Cyp$^{175.\,208}$ et^{alib} Aug$^{tract\,2,9\,semel}$ etc): P Aug$^{tract\,2,8}$ et$^{2,9\,bis}$ ante εν αυτω pon, 31. post εν αυτω | του πατρος cum κBKLP al pler cat vg sah cop syr^{utr} arm Or^{1,300} Antioch^{1048} Dam^{paris} Thphyl Oec Aug$^{tract\,2,9\,ter}$ etc ... AC 3. 13. 43. 65. 58^{lect} d^{scr} harl aeth^{utr} του θεου ... 15. 18. 26. 36. του θεου και πατρος

16. αλαζονια cum κAB^{a}LP al mu^{vid} (4 ap Scrl) ... ς Ln αλαζονεια cum B^{2}א^{sil} al plu :: cf ad Iac 4, 16 | εκ του πατρος: Or$^{int\,2,247}$ *a deo* („omne *enim* quod in mundo est, *sec. apostolum*, concupiscentia carnis est et concupiscentia oculorum, quae non est a deo“) | αλλα εκ c. BC Thphyl ... ς Ln αλλ εκ c. κAKL al pler cat Or^{1,300} Dam^{2,519} (et.paris) Oec

17. η επιθυμ. αυτου et. Did$^{lat\,297}$ Antioch^{1049} Dam^{2,519} (et.paris) Cyp$^{175.\,208.\,226.\,308}$ Leif^{247} Aug$^{tract\,2,14}$ etc ... A 5. 13. 27. 29. 66** arm^{zoh} Or^{1,300} om αυτου, hinc Gb^{0} | εισ τ. αιωνα: sah add *quemadmodum ille qui est in aeternum*, item tol Cyp^{208} Leif^{247} Aug$^{tract\,2,14}$ *quomodo* (Leif *quom. et*, Aug *sicut et*) *deus manet in aeternum*, Cyp^{211} Aug$^{tract\,2,10}$ *sicut* (Cyp *quomodo*) *et ipse manet in aeternum*

18. εσχατη ωρα (et. Or$^{2,699.\,3,476}$ Epiph^{424}, Ir$^{int\,208}$ *novissima hora est*): C* εσχατη τη ωρα | και καθως et. Or^{3,699} Ir$^{int\,208}$ (Epiph^{424} και ηκουσατε) etc ... κ om και | οτι cum κBCKP al pler cat vg syr^{utr} cop (sah hiat) aeth^{PP} etc Or^{3,699} (et^{1,662} ηκουσαμεν οτι etc) et$^{int\,3,851}$ Epiph^{408}

1 Pe 4, 7 χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώ-
Act 20, 30 σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν
1 Co 11, 19 ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
2, 27 ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς
χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. 21 οὐκ ἔγραψα
ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης
4, 3 2 Io 7 εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν
2 Pe 2, 1 ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς
2 Io 9 ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν
Io 5, 23. 15, 23 καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν με-

---

et[424] Ir^{int}[206] Cyp[126. 152] (Lcif[220] *audistis quia* etc) etc ... AL 17. 96. 100. 142. aeth^{ro} om | *αντιχριστος* cum ℵ*BC 3. 5. 58^{lect} arm Or^{1,692} et^{2,699} Epiph[408] et[424] ... ς praem ὁ cum ℵ^{c}AKL(P latet) al pler cat Thphyl Oec | 31. dec^{em} *αντιχρηστοι* (31. et. *αντιχρηστος* v. 22) | *γινωσκομεν*: A *-σκωμεν* ... Clem[583] *εγνωκαμεν*

19. *εξηλθαν* cum ABC ... ς *εξηλθον* cum ℵKLP al omn^{vid}, nec aliter Clem[583] Or[4,443] Epiph[408] Cyr^{malach}[665] | *ει γαρ ησαν εξ ημ.* cum ℵAK LP al pler cat vg arm Clem[583] Cyr^{hr}[95] Epiph[408] Cyr^{malach}[665] Thphyl Oec Ir^{int}[206] Tert^{praescr}[8] Cyp[82. 126. 152. alibi] Or^{int}[2,70. 279] Cornel[2,355] Did^{lat}[297] etc ... Ti *ε. γ. εξ ημ. ησαν* c. BC 69. 137. a^{scr} sah cop syr^{sch} (sed ita et. antea) etP aeth^{utr} Ambr^{pe}[36] et[40] et^{luc}[13] Optat^{donat}[1] | *φανερωθωσιν* (et. Ir^{int} *ut manifestarentur*, vg *ut manifesti sint* etc; Epiph[408] *γνωσθωσιν*) ... 69. a^{scr} syr^{sch} et^{P} ^{mg} *φανερωθη* | *παντες* ... 69. a^{scr} syr^{utr} Ir^{int}[206] Epiph[408] (*οτι ουκ ησαν εξ ημων*) om

20. *και* sec: B sah om | *οιδ. παντες* cum ℵBP 9. sah Hesych^{levi}[1,1 (12,55)] ... ς Lu Ti *οιδ. παντα* c. ACKL al pler vg cop syr^{P} arm aeth (et syr^{sch} *omnem hominem*) Did^{tri}[2, 6, 23] Thphyl Oec. Cf et. Aug^{tract}[3,5] *et vos unctionem habetis a sancto, ut ipsi vobis manifesti sitis.*

21. *παν ψευδος*: C om *παν*

22. *ο ψευστης* (et. syr^{P} ^{mg}): 13. 69* syr^{P} ^{txt} om ο | *τον πατερα*: ℵ* praem *και* (sed ante ℵ^{c} iam notatum, ab ipso* ut vdtr)

23. *ο ομολογων τ. υ. και τ. πατ. εχει* cum ℵABCP al[35] fere cat vg (et. harl) cop (in sah lacuna est, adest vero vox extrema *τον πατερα*) syr^{utr} arm aeth Or[1,301] et[4,281. 282] Eus^{pe}[32] Cyr^{hr}[115] Cyr^{ioh}[797] Thphyl; item ο (Melet Cyr^{ose} add *δε*) *ομολογ. τ. υιον και τ. πατερ. ομολογει* (Cyr^{bis} *ομολ. και τ. πα.*) Melet ap Epiph[678] Cyr^{ioh}[284] et^{ose}[57]; item *qui* (m add *autem*) *confitetur filium, et filium et patrem* (Lcif *et pa. et. fil.*) *habet* m[6] Cyp[265. 296] Lcif[220] Hil[907] etc ... ς (= Gb Sz) om cum KL al plu (9 ap Scri, 7 ap Mtthaei) Oec

24. *υμεις* sine copula cum ℵABCP 13. 27. 29. 66** 68. 69. 76. 81. 14^{lect} 57^{lect} a^{scr} vg syr^{P} arm Cyr^{ioh}[799] ... ς (Gb[00]) add *ουν* cum KL al pler cat Thphyl Oec Aug^{tract}[3,11] (sah *υμ. δε*, cop syr^{sch} *et vos*, aeth^{ro} *et*

νέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ
υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν* 1; 5
αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. 4, 11

26 *Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς.* 27 *καὶ*
ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν 2, 20
ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει
ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ Io 14, 26
καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν αὐτῷ.

---

vos quoque, aethPP *et vos autem*). Cf et. Melet ap Epiph^{378} *οπερ ουν, φησιν, εξ αρχης ηκουσατε, τουτο μενετω εν υμιν.*) | *ηκουσατε* bis: ℵ bis *ακηκοατε* | *εαν εν υμιν* (et. ℵ^{c}): ℵ* om *εν* | *μεινῃ*: K 95. 105. Melet$^{epiph\ 378}$ *μενη* | *απ αρχης* sec ante *ηκουσατε* cum ABCKLP al omn^{vid} cat am fu demid tol syrP arm Melet^{epiph} (*οπερ εξ αρχ. ηκ.*) Cyr$^{ioh\ 799}$ Aug$^{tract\ 2,11}$ ... ℵ vg^{cle} harl sah cop syr^{sch} post *ηκουσ.* (*ακηκοατε* ℵ) pon | *εν τω πατρι* cum NACKLP al omn^{vid} cat demid Cyr$^{ioh\ 799}$ Thphyl Oec ... Ln om *εν* cum B vg Aug^{tract} (item Melet$^{epiph\ 378}$ *εν τω υιω μενειτε και τω πατρι*. Praeterea ℵ 4. 5. 38. 68. 80. 96. 104. c^{ser} h^{ser} syr^{sch} aeth sic: *εν τω πατρι και εν τω υιω.*

25. *ημιν* cum NACKLP al fere omn cat vg^{cle} demid harl tol syr^{utr} rell Aug$^{tract\ 2,11}$ etc ... Ln$^{ed\ min}$ *υμιν* cum B 31* am fu | *αιωνιον*: B *-νιαν*

26. *ταυτα*: ℵ syr^{sch} *ταυτ. δε*, aeth *et hoc* | *πλανωντων* (al mu — 7 ap Scri — *πλανοντων*): A *-νουντων*

27. *χρισμα* et. Ath^{527} Cyr$^{ioh\ 347}$ et$^{ose\ 46}$ etc ... B 10** *χαρισμα* | *ελαβετε*: Ti *-βατε* cum B* | *μεν. εν υμιν* (A*^{vid} *ημ.*) cum (Gb″) NABCP 5. (ap Sz) 13. 31. 68. d^{ser*} vg sah cop arm aeth (syr^{sch} *et etiam vos, si manserit in nobis unctio quam accepistis* etc) Ath^{527} Did$^{tri\ 2,6\ extr}$ Cyr$^{ioh\ 347}$ Thphyl Aug$^{tract\ 2,12}$ ... ς *εν υμ. μεν.* cum KL al pler cat syrP Oec. Praeterea pro *μενει* P 6. 7. 8. 13. 27. 29. 31. 66** 68. 69. 81. 137. a^{ser} d^{ser} vg syrP Thphyl Aug^{tract} *μενετω* | *διδασκη* cum NABP etc ... CKL 13. 31* 100. 101. 106. al$^{6\ ser}$ etc *-σκει* | *αλλ ως* cum NACKLP al pler vg sah rell etc (Cyr$^{ose\ 46}$ *αλλα καθως*) ... B 25. aeth Aug$^{tract\ 2,12}$ Hier$^{abac\ 3}$ *αλλα* | *το αυτου* (Gb′) cum NBCP al fere^{20} cat vg sah syrP (syr^{sch} *unctio quae est a deo*) arm aeth^{utr} Ath^{527} Did$^{tri\ 2,6}$ Cyr$^{ose\ 46}$ et$^{ioh\ 347}$ Aug$^{tract\ 2,12}$ ... ς Ln *το αυτο* cum AKL al longe plu cop (*hic spiritus*) Thphyl Oec Hier$^{abac\ 3}$ (:: cf ad 2 Pe 3, 7) | *χρισμα* cum ℵ^{c}ABCKLP al pler vg sah rell Ath^{527} Did$^{tri\ 2,6\ extr}$ Cyr$^{ioh\ 347}$ etc ... ℵ* 25. 81. cop aeth^{utr} Cyr$^{ose\ 46}$ *πνευμα* ... 10** *χαρισμα*. Cf et. schol (ap Mtthaeium ad h. l.): *χρισμα το πνευματικον χαρισμα λεγει της γνωσεως.* | *αληθες*: ℵ *-θης* | *ψευδος*: C^{vid}P *-δες*. Cf et. Aug$^{tract\ 6,2}$ *et verax est et non est mendax.* | *και καθως*: A sah Aug$^{tract\ 4,2}$ om *και* | *μενετε* (Gb′) cum NABCP 5. 7. 8. 11. 27. 29. 40. 68. 81. 137. a^{ser} d^{ser}, item *manete* vg sah cop syr^{utr} arm aeth. (Sed ℵ a^{ser} om *και νυν τεκν. μενετε εν αυτω*) ... ς Ti *μενειτε* cum KL al longe plu (1. 31. om *και νυν* usq *εν αυτω*) cat Thphyl Oec

4, 17 Eph 3, 12 28 *Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶμεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ* 3, 7. 9 *αὐτοῦ.* 29 *ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.*

III.

1 *Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα* Io 17, 25 *θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.*

2 *Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί* Col 3, 4 *ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι*

---

28. τεκνια (P –να): ℵ h 22. 37. 40. 56. b^{ser} l^{ser} sah cop syr^{sch} aeth add μου | ινα εαν cum ℵABCP 5. 13. 26. 27. 29. 36. d^{ser} sah cop arm (vg *ut cum*) ... ς Ti ινα οταν cum KL al pler cat syr^{utr} Thphyl Oec | σχωμεν cum ℵ^{c}ABCP 15. 26. 27. 40. 66** 68. d^{ser} Thphyl ... ς εχωμεν cum ℵ*KL al pler cat Oec | απ (69. 137. a^{ser} παρ) αυτου: ℵ post εν τ. παρ. αυτ. pon

29. ειδητε cum ℵBC al mu, item *scitis* vg Aug$^{tract\,4,8}$ syr^{utr} sah etc ... AKLP al plu (6 ap Scri) cat ιδητε, item *videritis* cop aeth^{utr} | οτι και cum ℵACP 7. 8. 13. 29. 68. 69. a^{ser} d^{ser} vg^{cle} fu demid sah syr^{sch} Did$^{lat\,297}$ ... ς Ln om και cum ℵKL al pler cat am harl tol cop syr^{p} arm aeth Thphyl Oec Aug$^{tract\,4,8}$ Amb$^{fid\,4,548}$ | γεγεννηται (ut ς^{e} Gb Sz) cum ℵABCKL etc ... ς γεγενηται cum P 31. 69* 177* a^{ser} al mu^{vid} (3 ap Scri etc), item syr^{sch} cop$^{p\ txt}$

III. 1. δεδωκεν cum ℵBCKP al longe plu Thphyl Oec ... AL 13. 27. c^{ser} d^{ser} εδωκεν | ημιν cum ℵACK^{2}LP etc ... BK* 22. 31* 80. 100. υμιν | και εσμεν cum ℵABCP 5. 6. 7. 8. 13. 15. 18. 22. 25. 26. 27. 29. 36. 66** 68. 69. 81. 137. a^{ser} cat vg (*et simus* fu harl tol, vg^{cle} am demid *et simus*) sah cop syr^{sch} (*et fecit nos*) cop^{p} arm (ex cdd^{2} ap Usc et^{1} ap Zohr) aeth Thphyl (et in comm habet: οιδατε γαρ οτι εδωκεν υμιν τεκνα αυτου γενεσθαι και λογισθηναι) Aug$^{tract\,4,4\,bis}$ (ut am, additque comm: *nam qui vocantur et non sunt, quid illis prodest nomen ubi res non est?*) Bed^{288} (*Arrius - refellitur in eo quod idem Ioh. et hic dicit, patrem nobis dare caritatem qua filii dei nominemur et simus.*) ..... ς Ti om cum KL al plu arm^{sch} Oec (in comm εδωκεν ημιν τεκνα αυτου γενεσθαι τε και κληθηναι) | ημας cum ℵ^{c}ABC al sat mu cat vg sah cop syr^{utr} arm^{edd} aeth Aug^{tract} Bed ... ℵ*KLP al^{40} arm$^{cod\,1}$ Thphyl Oec υμας | εγνω: P 192. εγνωκατε (100. al pauc εγνωτε)

2. τεκνα θεου (et, Or^{2,797}): P 31. θε. τεκν. | οιδαμεν sine copula cum ℵABCP 5. 68. vg sah syr^{p} arm Or^{1,623} et^{2,797} Did$^{lat\,286}$ Tert$^{resur\,carn\,23}$ Aug$^{tract\,4,5\,bis}$ ac^{sacp} etc ... ς (Gb^{00}) add δε cum KL al pler cat syr^{sch} cop aeth Or^{2,582} Antioch^{1941} Dam^{724} Thphyl Oec Quaest^{108} (psg^{2067};

ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστιν. 3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. 4 πᾶς 5, 17
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν
ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας
ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ 1 Po 2, 24. 22
ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν 2, 3
αὐτόν. 3 Io 11

7 Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- Io 8, 44
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει.

Ilier Amb et sine copula et cum copula locum afferunt) | *οψομεθα*: 81. al^{2} ^{scr} etc *οψωμ.*

3. *επ αυτω* (confirmat Clem^{580}: *επι τω κυριω*): 2. 25. 30. *επ αυτον*, 31. *εν αυτω* | *εαυτον*: 31* o^{scr} *αυτον*

4. *την αμαρτιαν*: 31. om *την* | *η* (Lit om sine teste, falsus de n) *αμαρτ. εστιν*: ℵ* add *και*, sed est punctis notatum quae ipsius* videntur esse

5. *οιδατε* cum ABCKLP al pler vg cop syr^{utr} aeth Tertpudic^{19} Aug$^{tract\ 4,8}$ etc ... ℵ 40. 98. tol sah arm Fulg^{bis} (vide ap Sab) *οιδαμεν* | *τας αμαρτ.* sine *ημων* cum ABP 5. 13. 27. 66** 81. am fu demid harl tol cop syrP arm aeth^{utr} Tertpudic^{19} (Aug$^{tract\ 4,8}$ *peccatum*) Fulg etc ... ς (Gb^{00}) add *ημων* cum ℵCKL al pler cat vg^{clo} sah syr^{sch} Ath^{668} Thphyl Oec | *εν αυτω ουκ εστιν* cum ABCKLP etc ... ℵ sah cop aeth *ουκ εστ. εν αυτ.*

6. *πας ο αμαρτανων* (P *-ταννων*) ot. sah cop syrP Or^{4,334} e bis ^{et334}d cod^{1} Didl$^{at\ 299}$: 38. 67^{mg} 95. 96** 97^{mg} 98^{mg} h^{scr} vg syr aeth (hl^{2} etiam antea *και πας*) arm Or^{4,334}d ed Thphyl Aug$^{tract\ 4,8}$ (non item^{4,8}) praem *και* | *εωρακεν* cum ℵAB^{2}CKLP etc ... Ti *εορακ.* cum B*

7. *τεκνια* cum ℵBKL al pler cat Thphyl Oec, item (*filioli*) m^{88} vg syr^{sch} cl$^{p\ txt}$ Tertpudic^{19} Aug$^{tract\ 4,9}$ ... Ti *παιδια* cum ACP 5. 13. 27. 29. cop syrP ^{mg} Lcif^{187} (*filii*). Non satis distinxit sah (cf cum h. l. 2, 13), nec magis ut^{vid} arm aeth. Praeterea 15. 26. 36. 68. cat sah syr^{sch} aeth add *μου.* | *μηδεις ... A μη τις* | *την δικαιοσυνην* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *την*

8. *ο ποιων* (non probat in hanc rem Or^{1,223} *δηλονοτι ο ποιων τ. αμαρτ., ως φησιν* etc; nec^{4,320} *επει πας ο ποιων* etc, nec^{322} *ο ποιων γαρ, φησι* etc, ibidem *ειρηται οτι πας ο ποιων* etc, nec^{321} *προειρημενον – οτι ο ποιων* etc) ... A 25. 68. k^{scr} tol cop arm aeth (syr^{sch} *et* –) Lcif^{187} *ο δε ποιων* | *εστιν*: Or^{4,315} uberius dicit, ubi *εκ του διαβολου* dicatur poni *εστιν*, non item *γεγεννημενος εστιν*, quemadmodum cum *εκ του θεου* coniunctum sit. Nihilominus^{2,161} habet *ει πας ο ποιων τ. αμαρτ. εκ του διαβολου γεγενηται* (sic, non *-νν-*), item^{290}, rursusque ^{317} – – *ex diabolo natus est* (catena *γεγεννηται*). Item Eus$^{ecl\ 24}$ *επει πας ο ποι. – γεγενηται.* | *αμαρτανει*: P rursus *-ννει* | *λυση* (13. 100. *-σει*): P *λυθη*

εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. 9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, 12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

13 Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 14 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 15 πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ

---

9. *γεγεννημενος* et. Or^{1,222} et^{4,325}ss (et^{4,325}b *πας τουτων ο γεγωμενος* etc) ... κ 99. 100. 177* j^{ser} o^{ser} al pauc *γεγεννημενος* (al pauc etiam postea *γεγενηται*)

10. *πας*: c^{*vid} aeth^{ro} (non item^{PP}) *και πας* | *ο μη ποι. δικαιοσυνην* cum ℵABCKL^{P} al omn^{vid} cat harl tol cop syr^{sch} et$^{P\ txt}$ aeth Did$^{lat\ 300}$ Thphyl Oec ... Ln *ο μη ων δικαιοσ* cum m^{88} vg (et. am fu demid) sah syr$^{p\ mg}$ Or^{4,328} Cyp^{305} Lcif^{188} Aug$^{tract\ 5,8}$ (sed similiter v. 9 m^{88} Aug$^{tract\ 4,12.\ 5,1\ ss}$ *non peccat* pro *peccatum non facit*) | *δικαιοσυνην* cum ℵBL al plu Dam^{2,442} etc ... ACKP h al fere^{30} Dam ex^{paris} *την δικ.*

11. *αγγελια* cum ABKL al plu cat Thphyl Oec^{com} vg (*annunciatio*, item Aug$^{tract\ 5,8}$) ... ℵCP 27. 29. 40. 66** 69. 99. a^{ser} n^{ser} al mu harl (*mandatum*) syr^{utr} (et. ^{gr} syr$^{p\ mg}$ *επαγγελεια*) sah cop syr^{sch} arm aeth^{utr} (hl^{s} ut harl) Did$^{lat\ 300}$ (item) Cyr$^{ioh\ 799\ extr}$ Oec^{txt} Lcif$^{188\ bis}$ (*repromissio*) *επαγγελια*

12. *και χαριν τιν. εσφ. αυτον*: aeth^{ro} (non item^{PP}) om

13. *Και μη* cum ℵC*P 15. 18. 29. 36. 66** 98. 191. cat^{127} syr^{sch} arm aeth ... ς Ln Ti om *Και* (:: minus aptum videbatur; similiter ac v. 19.) cum ABC^{corr}KL al pler vg sah cop syr^{p} Lcif^{188} Did$^{lat\ 300}$ Thphyl Oec | *θαυμαζετε*: 31. al^{18} -*ζητε* | *αδελφοι* sine *μου* cum ℵAB CP al mu cat vg arm Lcif^{188} Did$^{lat\ 301}$ Orsies^{50} (Gall^{18}) ... ς (Gb^{00}) add *μου* cum KL al longe plu syr^{utr} sah cop (aeth *ημων*) Thphyl Oec

14. *τους αδελφους*: ℵ 68. 58^{loct} syr^{sch} add *ημων* | *ο μη αγαπων* sine additam cum ℵAB 13. 27. 29. vg sah^{munt} arm Did$^{lat\ 300}$ Lcif^{188} Aug$^{tract\ 5,10}$ etc ... ς (Gb^{0}) add *τον αδελφον* cum CKLP al pler (item 15. *τους αδελφους*) sah^{woid} cop syr^{utr} aeth Thphyl Oec Cassiod^{130}. Praeterea ex his P al fere^{10} sah cop syr^{utr} aeth insuper add *αυτου*.

15. *αυτου*: B *εαυτου*. Cf et. Clem^{946} *ο μη φιλων, φησι, τον αδελφον*

οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. 16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν Ioh 15, 13 a
ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. 17 ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ Ia 2, 15 a
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. 19 καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· 20 ὅτι ·

ανθρωποκτ. εστιν. | εν εαυτω cum ℵACLP al[30] (ac plus) ... ς Ln Ti εν αυτω cum BK al plu Thphyl Oec

16. την αγαπην: 52. vg (et. am demid harl, non item fu nec Aug[tract 5,11]) arm[ed] et[cdd] (sed non ed[2ohr]) add του θεου, item m[17] tol Vig varim *ipsius*, Ambrst *eius* (Vig et Ambrst vide ap Sab) | εθηκεν: 4. 31. 40. τεθεικεν, idque 31[c] ante την ψυχ. αυ. pon | υπερ: P περι | θειναι cum ℵABCP 5. 15. 26. 27. 29. 68. (r θηναι) ... ς τιθεναι cum K[1]. al pler Thphyl Oec

17. εχῃ (m vg Cyp[241. 304] Aug[tract 5, 12] al *habuerit*) et θεωρῃ (iidem *viderit*) ... L 13. 29. 40. 99. 100. 106. al[3ser] al aliq εχει, item KL 29. 40. al plus[20] θεωρει. (Dam[2,484] οστις εχει etc) | κλειση: L 13. al κλεισει (L 13. κλησει) | μενει (m vg Cyp Aug[tract 6,1] al *manet*) hoc accentu P etc ... B[2]KL al μενει (Aug[tract 5,12] *poterit manere*; post vero *potest manere*)

18. τεκνια sine μου cum ℵABCP al[15] cat m am syrP arm Clem[608] Dam[2,254] Aug[tract 6,2] ... ς (Gb[00]) add μου cum KL al longe plu vg (et. fu demid etc) syr[sch] sah cop aeth Thphyl Oec | μηδε et. Clem[608] ... ℵ syr[sch] aeth και | τη γλωσσῃ c. ABCKL al plu Dam[2,254] ex[paris] Thphyl ... ς (= Gb Sz) om τη cum ℵP al sat mu cat arm Clem[608] Oec | αλλα cum ℵA ... ς Ln Ti αλλ cum BCKLP al certe pler Clem Thphyl Oec | εν εργω cum ℵABCLP al plu arm Clem[608] Thphyl (et.[com]) ... ς (= Gb Sz) om εν cum K al permu cat Dam[2,254] Oec (et.[com])

19. και pri cum ℵCKLP al longe plu (69. a[ser] αλλ εκ τουτου) cat sah syr[sch] arm aeth Dam[2,254] Thphyl Oec Aug[tract 6,1] (non item 6,2) ... Gb[0] Ln om cum AB 40. d[ser] al[5] vg cop syrP Clem[608] | γνωσομεθα ((Gb')) cum ℵABCP 6. 7. 15. 18. 22. 27. 29. 33. 36. 40. 66** 68. 69. 137. a[ser] j[ser] cat sah cop arm Clem[608] (sed antea edebatur γινωσκομεθα) Dam[2,254] ... ς Ti γινωσκομεν c. KL al pler vg syr[utr] Thphyl Oec (uterque etiam[comm]) Aug[tract 6,1 et 3] (aeth anceps) | εμπροσθεν: ℵ εκπροσθ. Interpunxit autem Ln[ed min] sic: εσμέν. και ἔμπροσθεν | πεισομεν (vg[cle] *suadebimus*; sed am demid harl *suademus*, Aug[tract 6,1 et 3] *persuademus*, fu *suadeamus*) ... 5. 27. 29. 69. a[ser] al fere[10] Thphyl πεισωμεν | τας καρδιας cum ℵA[2]CKLP al fere omn cat vg cop arm syrP Thphyl Oec ... Ln[ed min] την καρδιαν cum A*ℵ 66** sah syr[sch] aeth Aug[tract 6,1 et 3]

20. ημων [20] οτι (Ln ο τι) εαν: ς Gb Sz Ln ημιν, [20] οτι

ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

2, 28 4, 17 5, 14 Mt 21, 22 Io 9, 31 21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα

---

20. *εαν*: A al pauc *αν* | *καταγινωσκη* (κ *-γιγν-*): L 13. 100. 106. 177* al[5] *-σκει* | *οτι* sec c. HBCKL al pler cat syr[sch] (*quanto magis deus qui maior est*) etP Hesych[lev 1,1] (*quia si - et scimus quia*) ... Ln om cum A 13. 33. 34. 63. d[ser], nec exprim vg sah cop arm aeth Oec Aug[tract 6,3]. Praeterea cf cat: *ἐὰν ἁμάρτωμεν, οὐ λαθάνομεν οὐδὲ διαφευξόμεθα· εἰ γὰρ ἁμαρτάνοντες τὴν καρδίαν ἑαυτῶν λαθεῖν* (adde ov ex schol[100] et[102]) *δυνάμεθα, ἀλλὰ νυττόμεθα ὑπὸ τοῦ συνειδότος, πόσῳ μᾶλλον τὸν θεὸν πράττοντές τι τῶν φαύλων* (addendum omnino vdtr *οἱ*, cf Thph *πόσῳ μᾶλλον - οὐκ ἂν λάθοιμεν*) *δυνηθῶμεν λαθεῖν*. Similiter praeter schol[100] et[102] habent et. Thph ot Oec. | *μειζων*: K *-ζον* | *θεος*: C *κυριος*

21. *αγαπητοι* cum ABCKL al omn[vid] vg rell ... א *αδελφοι* | *εαν* (et. Or[3,220. 297]): A *αν* | *η καρδια ημων*: cf Or[3,220] *εαν η συνειδησις ημων μη καταγινωσκη* etc, item[3,297] *εαν μη η συνειδησις καταγιν. ημων* etc. Item Or[int 4, 486]: *si conscientia*, inquit, *nostra non reprehendat nos* etc | *ημων* pri cum KCKL al pler cat[126] vg (et. am demid harl tol) syr[utr] sah cop arm aeth Or[3,220] et[int 4,486] Dam[2,569] ex[paris] Thphyl Oec cat com[142] Cyp[225] Did[lat 304] Hesych[lev 1,1] Ps-Ath[lat 2,647] etc ... ς Ln om cum AB 13. 27. 30. 66** 113. fu Or[3,297] (vide ante) Dam[2,569 ed] Aug tract[6,4] (sed alibi etiam *cor nostrum*. Eodem modo fluct Hier) | *καταγινωσκῃ*: AL 13. 100. 106. al[13 ser] al aliq Dam ex[paris] *-σκει* | *ημων* sec cum HAKL al pler cat[126] vg sah cop syr[utr] arm aeth Or[3,297] (vide ante) et[int 4,486] Dam[2,569] (et. paris) cat[com 142] Ps-Ath[2,647] Did[lat 304] etc ... BC 68. Or[3,220] (vide ante) om | *εχομεν* (et. Or[3,220. 297] etc): 13. al pauc Dam[2,569 ex paris 281] *εχωμεν*. Cf et. Lcif[168]: „Et iterum: *Fiduciam*, inquit, *habeamus ad deum*; *et quicquid petierimus, accipiemus ab eo* etc ... ℵ 29. *εχει*

22. ο *εαν* (et. Dam[2,569] et[654]): B 31. 42. 105. a[ser] Dam[paris 281] (non item sub *π*) ο *αν* | *αιτωμεν* cum ABCKL al omn[vid] etc (Dam[paris] *αιτουμεν*, sed[ed et 2,569] et[654] *αιτωμεν*): א Or[3,220] *αιτωμεθα* (:: ut 5, 14 et 15 lectione non fluct) | *λαμβανομεν*: A al fere[10] Dam[paris sub *π* (l. e. ed 654)] *-νωμεν* ... vg sah (cop) syr[P] Cyp[225] Lcif[168] etc *accipiemus* | *απ αυτου* cum HABC 5. 13. 27. 29. 33. 34. 68. 69. 137. a[ser] 8[pe] Dam[paris ad654] ... ς *παρ αυτου* cum KL al pler cat Or[3,220] Dam[bis ed] Thphyl Oec | *τηρουμεν* cum BCL al pl Dam[bis] ... HAK 40. 98. al[4 wtst] et[mu vid *-ρωμεν*]

23. *πιστευωμεν* (Gb') cum HAC al[25] fere (99. 100. al *-ομεν*) Thphyl ... ς Ti *πιστευσωμεν* cum BKL al plu cat Oec | *τω ονοματι* (5. 58[lect *εις το ονομα*]) *του υιου αυτου ιυ χυ* cum HBCKL al pler vg etc (Lcif[168]

πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 καὶ ὁ τηρῶν 3. 11
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ 4. 13
Ro 8, 9
2 Co 1, 21
γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε
τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται 2 Io 7
2 Pe 2, 1
ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ
θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα 4. 15
ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν,

---

ante conspectum eius faciamus in nomine filii eius I. Chr., ita ut desiderentur verba: και αυτη ε. η εντ. αυτ. ινα πιστ.) ... A τω ον. αυτου ιυ χυ (sic; et. 43. omittere dicitur του υιου) ... 8. 13. 15. 18. 26. 37. 67. 81. d^{ser} al pauc aeth τω υιω αυτου ιυ χυ | ημιν cum HABC al mu cat vg etc (Aug$^{tract\,6,9}$ *sicut dedit nobis mandatum*. Ita et. tol et al interpretes, item 105. al pauc ημιν εντολ.) Thphyl Oec^{cod} Lcif^{188} ... ς Ti om cum KL h 40. al fere^{60} Oec^{ed}

24. και εν τουτω cum H^{c}ABCKL al pler vg syr^{utr} cop reli etc ... ℵ* 18. 38. 80. 95** 137. c^{ser} al^{2} ser sah Aug$^{tract\,6,9\,extr}$ (sed paullo ante habet) om και | ου ημιν εδωκ. cum AHCL al plu cat fu Bas ^{1,276} et^{3,8} ... HK 22. 25. 31. 34. 38. 42. 57. 68. 69. 80. 137. a^{ser} al plus^{10} vg (et. am demid harl tol) sah cop syr^{utr} arm Ath^{2,12} et Ps-Ath^{2,25} Cyr Ioh ^{577} s et$^{lobel\,242}$ Thphyl Oec Aug$^{tract\,6,9}$ et^{alib} *ου εδωκ. ημιν*

IV. 1. τα πνευματα: K praem παντα | πιστευετε: 31. al^{2} ser al aliq -ητε

2. γινωσκετε cum H^{c}ABCL al sat mu sah cop syrP aeth^{utr} Irint^{207} (*cognoscite*) Lcif^{229} (*intelligite*) ... Gb' γινωσκεται cum K al fere^{50} vg (*cognoscitur*) syr^{sch} arc Cyr$^{act\,53}$ Thphyl Didl$^{at\,3,11}$ (ut vg) Aug$^{tract\,6,12}$ (item) ... ℵ* 9. 14* 69. a^{ser} arm γινωσκομεν | ιησουν χριστον (et. Irint^{207} Cyp^{288} Lcif^{228} Didl$^{at\,301}$ Thdrt^{4,42}; Or$^{int\,2,70}$ om χριστον): c χριστ. ιησ. | εληλυθοτα cum HACKL etc ... B 99. Thdrt^{4,42} εληλυθεναι. Item *venisse* vg Irint Cyp Or$^{int\,2,70.\,4,562}$ Lcif Didl^{at}. Cf et. Polyc ad v. 3.

3. ο μη ομολογει: ita etiam Polyc^{7} (Dress^{285}: πᾶσ γὰρ ὃσ ἂν μὴ ὁμο-
λογῇ [- γεῖ] ιν χν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἀντίχριστός ἐστιν, καὶ ὃσ ἂν
μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν) Cyr $^{ador\,497}$ et^{alib} Thdrt^{4,42} Thphyl Oec, item Tert$^{carn\,chr\,24}$ (*certe qui negat Christum in carne venisse, hic Antichr. est*) Cyp^{288} (*qui autem negat in carne venisse, de deo non est, sed est* etc) Didl$^{at\,301}$ (*qui negat*) Aug$^{tract\,6,12}$ (*qui non confitetur*) Fulg$^{trasim\,1,5}$ (ut Aug) ..... vg Irint^{207} Or$^{int\,3,893}$ Aug$^{tract\,6,14}$ Fulg$^{incarn\,9}$ cddvet ap Socra^{7,32} *qui solvit*, ο λυει (item Lcif^{228} *qui destruit*; cf et. Tert$^{marc\,5,16}$ *praecursores Antichristi*

5, 22 ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

2, 18 4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου
Io 8, 31 15, 19 εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
6, 47 ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει

---

spiritus, negantes Christum in carne venisse, et solventes Iesum, scilicet in deo creatore, etpsych 1· *nec quod Iesum Christum solvant*). Cf inprimis Socra 7,32: *αὐτίκα γοῦν ἡγνόησεν* (i. e. Nestorius) *ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ Ἰωάννου γέγραπτο ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις ὅτι πᾶν πνεῦμα ὃ λύει τὸν ἴν, ἀπὸ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι. ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν παλαιῶν ἀντιγρ. περιεῖλον οἱ χωρίζειν ἀπὸ τοῦ τῆς οἰκονομίας ἀνθρώπου βουλόμενοι τὴν θεότητα· διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ ἑρμηνεῖς αὐτὸ τοῦτο ἐπεσημήναντο, ὥς τινες εἶεν ῥαδιουργήσαντες τὴν ἐπιστολήν, λύειν ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὸν ἄνθρωπον θέλοντες.* Sic Irint 207: *„Sententia enim eorum homicidialis, deos quidem plures confingens et patres multos simulans; comminuens autem et per multa dividens filium dei: quos et dominus nobis cavere praedixit et discipulus eius Ioh. in praedicta epist. fugere nos praecepit dicens – – Et omnis spir. qui solvit Iesum, non est ex deo, sed de Antichr. est.“* Item Orint 2,883 *„Haec autem dicentes non solvimus suscepti corporis hominem, cum sit scriptum apud Ioh.: Omnis spir. qui solvit Iesum, non est ex deo: sed unicuique substantiae proprietatem servamus.* Item Augtract 6,14 *„Solvere factis intelligitur. Quid tibi ostendit? qui negat; quia dixit* solvit. *Ille venit colligere, tu venis solvere. Distringere vis membra Christi.“* Etc. Cf. et. Fulbertcop 1 *et de epist. eraserunt: Et omnis spiritus qui solvit Iesum ex deo non est.* Item Hincmaropusc 16 *quidam etiam de epist. Ioh. eraserunt: Et omnis spir. qui solvit Iesum ex deo non est.* | τον ιησουν cum AB h 13. 27. 29. 69. ascr eddvet ap Socra 7,32 Cyract 58 Thdrt 4,42. Item *Iesum* vgcle fu harl tol syrutr cop armedd mu aeth Irint 207 Orint 2,883 Lcif 228 Did lat 201 al ... ν ιησουν κυριον ... ς (= Gb Sz) τον ιησουν χριστον cum L al plu cat Oec; item K al plus 30 Polyc 7 Thphyl omisso τον (hinc Gb 0). Item *Ies. Christ.* am demid sah armed Augtract 4,12 (et 14 om *Iesum*. Item Tertcarn chr vide ante). Praeterea vero ς (= Gb Sz) add εν σαρκι εληλυθοτα cum ΨKL al pler cat syrutr arm Polyc 7 (sed εληλυθεναι) Thdrt 4,42 (ut Polyc) Thphyl Oec. Item *in carne venisse* Tertmarc 5,16 etcarn chr 24 Cyp 288 etc ... omisimus ista cum AB 27. 29. eddvet ap Socr 7,32 vg sah cop aethro (nil nisi *qui non confitetur*: om igitur ipsum τ. ιησ. etc) Cyract 58 Irint 207 Lcif 228 Didlat etc | εκ (edd vet ap Socr απο, vide supra): KL 40. kscr al plus 10 cat om | ο ακηκοατε οτι (et. Cyract 58; Didlat *quem audistis quia venturus est*, vg *quod audistis quoniam venit*): ℵ 5. 6. 39. 100. ο τι ακηκ. οτι

4. τεκνια: 31. escr al pauc –κνα

5. δια τουτο: 68. 103. Didlat 205 και ... 69. ascr και δια τουτ.

ἡμῶν, ὃσ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ καὶ τὸ πνεῦμα τῆσ πλάνησ.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 3, 11
ἐστίν, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν
θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸσ ἀγάπη ἐστίν. 3, 1
9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν 4, 16
αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸσ εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα ζήσω- Ro 5, 8
μεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖσ ἠγαπή- Io 3, 16
σαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ καὶ ἀπέστειλεν 4, 19
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 2, 2

11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτωσ ὁ θεὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ, καὶ ἡμεῖσ 3, 16
ὀφείλομεν ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶσ πώποτε τεθέαται· 1, 18
ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ 2, 5

---

6. *οσ ουκ εστιν* usque *ουκ ακ. ημων* cum ℵBK al pler vg etc ... AL 3. 142. 177* om | *εκ τουτου* cum ℵBKL al omn^{vid} cat syr^{utr} Lcif^{226} (*ex hoc*) Aug$^{tract\ 7,4\ bis}$ (*ex hoc*) etc ... Ln$^{ed\ min}$ *εν τουτω* cum A vg (*in hoc*) sah cop

7. *ο αγαπων* (et. Or$^{int\ 3,29}$): A add *τον θεον*, item demid tol Fulg^{verit} prael^{2} add *fratrem*, Did$^{lat\ 302}$ *fratrem suum*. Similiter Lcif^{188} *quicumque non diligit fratrem* v. 8. | *και πασ* usque *αγαπη εστιν* (v. 8): syr^{p} om | *γεγεννηται*: 99. 177* 180. $^{j\text{scr}}$ $^{l\text{scr}^{a}}$ Damp^{aris} (ad ^{2,254}) *γεγενηται* | ℵ *γιγνωσκει*

8. *ο μη αγαπ.* usque *τον θεον* cum (A)BKL al fere omn (9. *εκ του θεου ουκ εστιν* pro *ουκ εγν. τ. θε.*) cat vg cop syr^{p} arm Or$^{int\ 3,29}$ Did$^{lat\ 302}$ Dam^{2,251} Lcif$^{118\ extr}$ (vide ante) etc ... syr^{sch} haec post *οτι ο θε. αγ. εστ.* transp ... ℵ* 192. d^{scr} arm^{cdd} aeth om; ℵ^{c} non suppl nisi *ο μη αγ. ουκ εγνωκεν* (ad haec corrige N. T. Gr. ex cod. Sin. Lips. 1865, ubi ℵ^{c} etiam *τον θεον* addere dictus est) | *ουκ εγνω*: ℵ^{c} 31. *ουκ εγνωκεν* (31* *εκεγνωκε*) ... A 3. 5. 13. al^{4} arm *ου γινωσκει* (A *γειν.*), item Or$^{int\ 3,29}$ *non cognoscit*; vg Lcif *non novit*; Did^{lat} Fulg *ignorat*

9. *απεσταλκεν* (et. Or^{2,202}): K 29. 38. 42. 57. al plus^{12} Ath$^{119\ libere}$ Vict ap Niceph^{1,1654} *απεστειλεν* | *ο θεοσ*: 15. 18. 25. 98. 100. al^{5} m^{6} arm^{usc} (non item^{soh}) aeth^{utr} Aug$^{tract\ 7,7}$ om | *ζησωμεν* (et. Or^{2,202}. Cf et. Polyc^{6} *ἀλλὰ δι' ἡμᾶσ, ἵνα ζήσωμεν ἐν αὐτῷ, πάντα ὑπίμεινεν*) et. ℵ^{c} ... ℵ* *ζωμεν*

10. *η αγαπη* (et. Lcif^{189} Aug$^{tract\ 7,9}$ etc): ℵ sah cop add *του θεου* | *ηγαπησαμεν* cum ℵ^{c} (et* *-πησεν*)KL etc ... B *ηγαπηκαμεν* | *αυτοσ*: A *εκεινοσ* | *απεστειλεν* cum ABKL al omn^{vid} ... ℵ *απεσταλκεν* | *ιλασμον* (vg *propitiationem*): Lcif^{189} *expiatorem* (pergit *peccatorum nostrorum*), Aug$^{tract\ 7,9}$ *litatorem* (quod explicat per *sacrificatorem*)

τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
1, 1 ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ
3, 24 ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι
4, 2. 5, 1 Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν
Io 6, 69 τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην
4, 8 ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ
ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
4, 12 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
2, 28 3, 21 ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ
ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,

---

12. τετελειωμενη: 13. praem τετελειωται και | εν ημιν ante εστιν cum ℵB ... A 5. 13. 31. 68. 69. a^{ser} vg Thphyl ante τετελειωμενη ... ς Ti post τετελ. εστιν cum KL al pler cat sah cop syr^{utr} arm aeth Oec Aug$^{tract\,6,13}$ (*erit perf. in nobis*)

13. μενομεν: K 13. 106. al -νωμεν. Praeterea 13. add και ημεις | δεδωκεν cum ℵBKL al pler cat Ath^{707} ex$^{edd\,pl}$ Cyr$^{ioh\,999}$ Ps-Bas^{2,583} ex edd^{2} ... A 13. 27. 29. c^{ser} Ath$^{542.\,583.\,587}$ et^{701} cod^{1} Bas^{3,6} et$^{eunom\,276}$ Cyr$^{ioh\,91.\,126.\,173}$ et$^{nest\,18}$ εδωκεν

14. τεθεαμεθα cum ℵBKL al longe plu cat Thphyl Oec ... A 27. 29. 33. 34. 66** 68. 98. al aliq Cyr$^{act\,53}$ εθεασαμεθα

15. ος αν cum ℵAKL etc ... B 68. 69. a^{ser} k^{ser} ος εαν | ομολογηση: 13. 106. al pauc -γησει ... A 5. ομολογη | ιησους: B m^{6} arm add χριστος (m : *quia Iesus Christus ex deo natus, deus in ipso est* etc). Cf et. Tert prax^{31}: *Qui vero confessus fuerit Christum filium dei, non patrem, deus in illo manet et ipse in deo.*

16. πεπιστευκαμεν cum ℵBKL al fere omn cat Thphyl Oec. Item vg^{cle} fu demid harl etc (sah *et nos cognovimus testificati sumus credidimus*) ... A 13. am tol cop (Aug$^{tract\,9,14}$ fluctuat loctio) πιστευομεν | την αγαπην: am^{6} arm add *dei* | και ο (ℵ om) θεος εν αυτω: ad haec addidimus μενει cum ℵBKL al fere^{50} sah (μενει ter reddit per *est*, ut etiam v. 15) cop syrP arm (sah cop syr^{sch} μενει etiam exeunte versu 15. add) Cyp^{199} Aug$^{tract\,6,14}$ Fulg$^{epist\,9}$ Zeno^{1,2} ... Lu [μενει], ς Ti om cum A al sat mu cat vg aeth Thphyl Oec Cyp^{205} ... syr^{sch} ista omnia (propter ομοιοτελευτον) om

17. η αγαπη: 96. al pauc vg^{cle} (et. tol; non item am fu demid harl, nec Aug$^{tract\,9,2\,bis}$) sah add του θεου, item arm αυτου | μεθ ημων: ℵ add εν ημιν ... al pauc om | εχωμεν cum AKL etc ... ℵK al^{6} (3 ap Mtth, 2 ap Scri) εχομεν | ημερα: ℵ (per manifestum errorem) αγαπη | εκεινος: 13. al^{18} καθεινος | εσμεν (vg *quia - sumus*, tol Hierlovin^{1} *ut - simus*): ℵ εσομεθα

ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγα- 4, 19
πῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ ὅτι
ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ
γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ
ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν 5, 1. 2
ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ 4, 15

---

18. αλλ cum ℵAKL etc (et. Clem^{608}) ... B αλλα | η τελεια αγαπη (31. η αγαπ. η τελει.) εξω βαλλ. (Clem^{956} pro his *εκβαλλει*) τ. φοβον: haec et. Clem^{608} et^{956} Or^{3,606} (et^{2,811} *οπου δε εισελθη τελεια αγαπη* etc) Eusp^{a} ap Mai^{4,74} (*εξω γαρ εκβαλλ. η τελ. αγ. τον φοβ.*) Tert$^{guost\ 12}$ etc | ο δε φοβουμενος ου τετελειωται (Dam^{2,254} τελειοῦται) ε. τ. αγ.: haec etiam Respons$^{orthod\ 96}$ hab

19. ημεις sine copula cum ℵBKL al longe plu cat sah cop syrP arm Thphyl Oec Aug$^{tract\ 9,9\ bis}$ ... Ln add ουν cum A 5. 8. 13. 31. 98. 101. 105. 106** 107. 177** g^{ser} k^{ser} al pauc vg syr^{sch} (aeth *et nos quoque*) | αγαπωμεν sine additam cum AB 5. 27. 29. 66** fu aeth^{PP} (item sah *nos scimus quia*) Aug$^{tract\ 9,9\ bis\ et\ 9,10}$ Pelag^{demetriad} Bed$^{2\ 96}$ com ... ℵ 13. 33. 34. 68. 69. 91. 137. a^{ser} c^{ser} d^{ser} vg^{cle} demid harl tol syr^{utr} cop arm Leo$^{serm\ 11}$ add τον Θεον ... ς (Gb^{vid}) add αυτον c. KL al lonqe plu cat Thphyl Oec Aug$^{tri\ 15}$ ... am Leo^{semel} add *invicem*, aeth^{ro} *nos invicem et amemus deum* | αυτος cum ℵBKL al pler cat harl sah cop syr^{utr} arm aeth Thphyl Oec Aug$^{tract\ 9,9\ bis\ et\ 10}$ et$^{trin\ 15}$ (Bed$^{2\ 96}$ *quia prior dilexit nos*) ... Ln ο Θεος cum A 5. 8. 13. 14* 33. 34. 81. vg (exc harl) Pelag^{demetriad} | πρωτος (Latini *prior*): 5. 8. 25. 40. 69. a^{ser} πρωτον | ηγαπησεν: 13. -πηκεν

20. οτι αγαπω (et. Dam^{2,254} et^{609}: vg Zeno$^{tract\ 1,2}$ *quoniam diligo*, Lcif^{189} *quia diligit*, Cyp^{905} *quoniam diligit*): ℵ om οτι, item Aug$^{tract\ 9,10\ bis}$ | μισῃ (ℵB* μισῃ) ... ℵ^{c} (μισω) K h al:^{5} cat Dam^{2,254} et^{609} (et. par^{is}) Thphyl μισει | εωρακεν cum ℵAB^{2}L al certe pler (K εωρα) ... Ti εορακεν cum B* | ουχ: Dam^{paris} ουκ | ου δυναται cum ℵB 27. 29. 66** 68. 69. a^{ser} sah syrP Lcif^{189} Zeno$^{tract\ 1,2}$ ... ς Ti πως δυναται cum AKL al pler cat vg syr^{sch} cop arm aeth Dam^{2,254} et^{609} Thphyl Oec Cyp^{905} Aug$^{tract\ 9,11}$ et^{10,1} :: similiter ac 3, 17 | αγαπαν: 13. al^{2} -πησαι

21. απ αυτου (et. fu Lcif^{189} Aug$^{tract\ 9,11}$ et^{10,1}) ... A vg^{cle} am demid harl tol (et. Bed$^{txt\ 310}$) απο του Θεου | B* transiliens a τον pri ad τον alterum om Θεον αγαπα και τον (suppl B^{2}), item^{vid} A* ... 13. 34. om και post αγαπα

τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
1, 1 ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ
3, 24 ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι
4, 2. 5, 1 Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν
1o 6, 69 τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην
4, 8 ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ
ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
4, 12 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
2, 28 3, 21 ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ
ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,

---

12. τετελειωμενη: 13. praem τετελειωται και | εν ημιν ante εστιν cum ℵB ... A 5. 13. 31. 68. 69. a^{ser} vg Thphyl ante τετελειωμενη ... ς Ti post τετελ. εστιν cum KL al pler cat sah cop syr^{utr} arm aeth Oec Aug^{tract6,12} (*erit perf. in nobis*)

13. μενομεν: K 13. 106. al -νωμεν. Praeterea 13. add και ημεις | δεδωκεν cum ℵBKL al pler cat Ath^{707} ex$^{codd\ pl}$ Cyr$^{ioh\ 909}$ Ps-Bas^{2,583} ex codd^{2} ... A 13. 27. 29. c^{ser} Ath$^{542.\ 533.\ 587}$ et$^{704\ cod\ 1}$ Bas^{2,8} et$^{eunom\ 276}$ Cyr$^{ioh\ 94.\ 126.\ 173}$ et$^{nest\ 18}$ εδωκεν

14. τεθεαμεθα cum ℵBKL al longe plu cat Thphyl Oec ... A 27. 29. 33. 34. 66** 68. 98. al aliq Cyr$^{act\ 53}$ εθεασαμεθα

15. ος αν cum ℵAKL etc ... B 68. 69. a^{ser} k^{ser} ος εαν | ομολογηση: 13. 106. al pauc -γησει ... A 5. ομολογη | ιησους: B m^{6} arm add χριστος (m : *quia Iesus Christus ex deo natus, deus in ipso est* etc). Cf et. Tert prax^{31}: *Qui vero confessus fuerit Christum filium dei, non patrem, deus in illo manet et ipse in deo.*

16. πεπιστευκαμεν cum ℵBKL al fere omn cat Thphyl Oec. Item vg^{cle} fu demid harl etc (sah *et nos cognovimus testificati sumus credidimus*) ... A 13. am tol cop (Aug^{tract9,14} fluctuat loctio) πιστευομεν | την αγαπην: am^{6} arm add *dei* | και ο (ℵ om) θεος εν αυτω: ad haec addidimus μενει cum ℵBKL al fere^{50} sah (μενει ter reddit per *est*, ut etiam v. 15) cop syr^{p} arm (sah cop syr^{sch} μενει etiam exeunte versu 15. add) Cyp^{199} Aug$^{tract\ 6,14}$ Fulg$^{epist\ 9}$ Zeno^{1,2} ... Ln [μενει], ς Ti om cum A al sat mu cat vg aeth Thphyl Oec Cyp^{205} ... syr^{sch} ista omnia (propter ομοιοτελευτον) om

17. η αγαπη: 96. al pauc vg^{cle} (et. tol; non item am fu demid harl, nec Aug$^{tract\ 9,2\ bis}$) sah add του θεου, item arm αυτου | μεθ ημων: ℵ add εν ημιν ... al pauc om | εχωμεν cum ABL etc ... ℵK al^{5} (3 ap Mtth, 2 ap Scri) εχομεν | ημερα: ℵ (per manifestum errorem) αγαπη | εκεινος: 13. al^{2} καθεινος | εσμεν (vg *quia – sumus*, tol Hier$^{lovin\ 1}$ *ut – simus*): ℵ εσομεθα

ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 *ἡμεῖς ἀγα-* 4, 18
πῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 *ἐάν τις εἴπῃ ὅτι*
ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ
γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ
ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 *καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν* 5, 1. 2
ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

1 *Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ* 4, 15

---

18. αλλ cum ℵAKL etc (et. Clem^{808}) ... B *αλλα* | *η τελειω αγαπη* (31. *η αγαπ. η τελει.*) *εξω βαλλ.* (Clem^{808} pro his *εκβαλλει*) *τ. φοβον*: haec et. Clem^{808} et^{956} Or^{2,606} (et^{2,611} *οπου δε εισελθη τελειω αγαπη* etc) Eus^{pe} ap Mai^{4,74} (*εξω γαρ εκβαλλ. η τελ. αγ. τον φοβ.*) Tert$^{uost\ 12}$ etc | o *δε φοβουμενος ου τετελειωται* (Dam^{2,354} *τελειωῦται*) *ε. τ. αγ.*: haec etiam Respons$^{orthod\ 96}$ hab

19. *ημεις* sine copula cum ℵBKL al longe plu cat sah cop syr^{p} arm Thphyl Oec Aug$^{tract\ 9,9\ bis}$ ... Ln add *ουν* cum A 5. 8. 13. 31. 98. 101. 105. 106** 107. 177** g^{ser} k^{ser} al pauc vg syr^{sch} (aeth *et nos quoque*) | *αγαπωμεν* sine additam cum AB 5. 27. 29. 66** fu aeth^{PP} (item sah *nos scimus quia*) Aug$^{tract\ 9,9\ bis\ et\ 9,10}$ Pelag^{demetriad} Bed$^{2/3}$ com ... ℵ 13. 33. 34. 68. 69. 91. 187. a^{ser} c^{ser} d^{ser} vg^{cle} demid harl tol syr^{utr} cop arm Leo$^{serm\ 11}$ add *τον Θεον* ... ς (Gb^{uu}) add *αυτον* c. KL al lounge plu cat Thphyl Oec Aug$^{tri\ 15}$ ... am Leo^{semel} add *invicem*, aeth^{ro} *nos invicem et amemus deum* | *αυτος* cum ℵBKL al pler cat harl sah cop syr^{utr} arm aeth Thphyl Oec Aug$^{tract\ 9,9\ bis\ et\ 10}$ et$^{trin\ 15}$ (Bed$^{2/3}$ *quia prior dilexit nos*) ... Ln o *Θεος* cum A 5. 8. 13. 14* 33. 34. 81. vg (exc harl) Pelag^{demetriad} | *πρωτος* (Latini *prior*): 5. 8. 25. 40. 69. a^{ser} *πρωτον* | *ηγαπησεν*: 13. *-πηκεν*

20. *οτι αγαπω* (et. Dam^{2,354} et^{609}: vg Zeno$^{tract\ 1,3}$ *quoniam diligo*, Lcif^{189} *quia diligit*, Cyp$^{3/5}$ *quoniam diligit*): ℵ om *οτι*, item Aug$^{tract\ 9,10\ bis}$ | *μισῃ* (ℵB* *μεισῃ*) ... ℵ^{c} (*μεισει*) K h al$^{:5}$ cat Dam^{2,354} et^{609} (et. par^{is}) Thphyl *μισει* | *εωρακεν* cum ℵAB^{2}L al certe pler (K *εωρα*) ... Ti *εορακεν* cum B* | *ουχ*: Dam^{paris} *ουκ* | *ου δυναται* cum ℵB 27. 29. 66** 68. 69. a^{ser} sah syr^{p} Lcif^{189} Zeno$^{tract\ 1,3}$ ... ς Ti *πως δυναται* cum AKL al pler cat vg syr^{sch} cop arm aeth Dam^{2,354} et^{609} Thphyl Oec Cyp$^{3/5}$ Aug$^{tract\ 9,11}$ et^{10,1} :: similiter ac 8, 17 | *αγαπαν*: 13. al^{12} *-πησαι*

21. *απ αυτου* (et. fu Lcif^{189} Aug$^{tract\ 9,11}$ et^{10,1}) ... A vg^{cle} am demid harl tol (et. Bed$^{txt\ 3/10}$) *απο του Θεου* | B* transiliens a *τον* pri ad *τον* alterum om *Θεον αγαπα και τον* (suppl B^{2}), item^{vid} A* ... 13. 34. om *και* post *αγαπα*

γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
3. 5
2 Io 6
Io 14. 15
ποιῶμεν. 3 αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 ὅτι πᾶν
Io 16, 33
τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
4, 15
νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς

V. 1. αγαπα και cum ℵAKLP al pler cat vg^{cle} harl syr^{utr} arm aeth Cyr$^{hr\ 158}$ Thdrt^{2,742} Thphyl Oec Hil^{1118} Maximin$^{epist\ aria}$ ap Aug^{2,667} Bed^{310} ... B 7. 13. 33. 62. am demid tol sah Hil^{907} Aug$^{tract\ 10,2}$ al om και, hinc Ln [και]. Praeterea sic fu: *qui diligit eum qui natus est ex eo* omissis *genuit diligit eum qui* (a *qui* ad *qui* transiliens); item cop^{wl} om αγαπα και τ. γεγεννη. | τον γεγεννημενον: ℵ 31. το γεγεννη.

2. τα τεκνα τ. θεου: arm τον υιον τ. θεου ... aeth *dominum* | οταν τον θε. αγαπωμεν: 13. 191. 57^{lect} εν τω αγαπαν τον θεον | ποιωμεν (Gb') cum B 27. 29. 64. 65. 69. 106. 15^{lect} a^{scr} d^{scr} g^{scr} (item 5. 17. 33. 34. ποιουμεν) vg (et. am fu etc, non item tol cav) sah cop syr^{utr} arm aeth Thphyl Lcif^{189} Aug$^{tract\ 10,4}$ al (:: et istae quidem versiones omnes quae h. l. ποιωμεν exprimunt, v. 3 reddunt τηρωμεν) ... ς τηρωμεν cum ℵKLP al pler (31* al^{2} τηρουμεν) cat tol cav Oec, item qui ab hoc τηρωμεν ad τηρωμεν v. 3 transiliunt A 3. 42. 66** 100. 101.

3. αυτη γαρ εστιν usque τηρωμεν (:: nemo testium h. l. ποιωμεν): et. Clem^{301} (αυτη δε εστ. - - τηρησωμεν) Lcif^{189} Aug$^{tract\ 10,4}$ etc ... de A etc vide ante | ουκ εισιν: haec commate tantum ab eis quae sequuntur distinguenda videntur (nec aliter Gb Sz Ln). Contra ς plene distinxit.

4. ημων cum ℵABKP al plu cat vg (et. am fu cav demid harl tol) etc Did$^{lat\ 304}$ etc ... L 3. 42. 57. 98. 105. 191. al fere^{80} aeth^{utr} (vg^{edd} ap Gb) υμων

5. τις εστιν cum AL al plu vg (et. am fu harl Bed^{313}) sah Oec ... ℵ(B) KP 13. 29. 66** 68. 69. a^{scr} al fere^{16} cat cav demid tol cop syr^{P} arm Did$^{lat\ 304}$ Cyr$^{nest\ 142}$ Thphyl τις δε εστιν vel (sic B cav demid tol Did) τις εστ. δε. Item syr^{sch} *quis enim*, aeth^{utr} *et quis* | ο πιστευων: P ο πιστευσας | ο υιος: 13. 56. praem ο χριστος, item arm^{edd}

6. δι υδ. cum ℵBKLP etc ... ℵ δια υδ. | και αιματος sine additam cum BKL al plu vg (et. am fu demid harl) syr^{sch} Cyr$^{nest\ 142}$ et$^{act\ 54}$ Thphyl Oec (uterque et^{txt} et^{com}) Tert$^{bapt\ 16}$ (*venerat enim per aquam et sanguinem, sicut Ioh. scripsit*) Rebapt^{268} (Gall^{2}) ... 54. 103. 104. Cyr$^{loh\ 378}$ Amb$^{spir\ 2}$ και πνευματος ... AP 6. 7. 13. 15. 18. 25. 29. 30. 33. 34. 36. 39. 66** 69. 80. 98. 101. 137. a^{scr} al pauc cav tol sah cop syr^{P} Cyr$^{loh\ 126}$ και αιματ. και πνευματος (33. 34. 39. add insuper αγιου). Similiter 5. 68. 83. arm aeth ℵ. πνευματ. ℵ. αιματ. | ιησ. χριστ. (Gb'')

Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. 7 *ὅτι τρεῖσ εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντεσ,* 8 *τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ*

---

cum ʀABL al plu arm Cyr$^{\text{loh}\ 126.\ 378}$ et$^{\text{nest}\ 142}$ et$^{\text{act}\ 54}$ Thphyl Oec ... ʀP h 15. 22. 33. 34. 36. 39. 56. 100. 192. cat sah Amb$^{\text{spir}\ 3}$ *χριστ. ιησ. ... ς ιησ. ο χριστ.* cum minusc vix mu syrP (Thphyl et Oec in comm^{semel}) | *μονον:* B *μονω* | *αλλ* cum ʀBKLP etc ... A *αλλα* ... 5. 6. 8. 66** 80. al$^{2\ \text{scr}}$ *αλλα και*, item syrP | *εν τ. υδατι - - αιματι* (cav tol aeth add *et spiritu*): P 31* 83. arm *ε. τ. αιματι - - υδατι* ... A 21. 41. Cyr$^{\text{loh}\ 378}$ *ε. τ. υδατι - - πνευματι*, 66** 80. *ε. τ. αιματι - - πνευματι* | *εν* tert cum ABLP 4. 5. 13. 17. 18. 31. 33. 40. 41. 66** 80. 83. 118. jscr k^{scr} cat Cyr$^{\text{loh}\ 378}$ ... ς om cum ʀK al plu vg Cyr$^{\text{nest}\ 142}$ (om et. *τω*) et$^{\text{loh}\ 126}$ et$^{\text{act}\ 54}$ Thphyl Oec Rebapt^{368} | *το πνευμα* sec et. m^{10} Rebapt^{368} Amb$^{\text{spir}\ 2,10}$ al ... 34. vg (et. am fu cav demid harl lux tol et pp$^{\text{aliq\ int}}$) arm^{usc} *Christus, χριστοσ* (:: quae lectio Latina Graece in codicem 34. Dublinensem illum Montfortianum recepta luculenter testatur versionem vulgatam ad eum conficiendum valuisse.)

7. *οτι τρεισ* (et. Cyr$^{\text{nest}\ 142}$ et$^{\text{act}\ 54}$) ... ʀ 69. a^{scr} *οτι οι τρ.*

7 et 8. *οι μαρτυρουντεσ*: ς (= Gb Sz) add *ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι.* 8 *Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ*: haec verba ex omnibus cdd Graecis duo tantum tuentur, alter saeculi 16. alter Graecus Latinus fere 15. saeculi, numeris signati 34 (Dublin.) et 162 (Vat.). In singulis vero satis ab editis differunt. Sic enim 34.: *οτι τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τω ουρανω, πατηρ λογοσ και πνευμα αγιον, και ουτοι οι τρεισ εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τη γη*, pergens: *πνευμα υδωρ και αιμα. ει την μαρτυριαν.* Item 162: *οτι τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ απο του ουρανου, πατηρ λογοσ και πνευμα αγιον, και οι τρεισ εισ το εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ απο τησ γησ*, pergens: *το πνευμα το υδωρ και το αιμα. ει την μαρτυριαν.* His duobus accedere videbatur, Birchio et Scholzio testibus, 173. At is verba ista non habet nisi in margine manu recenti, unius ut mihi videtur ex bibliothecariis, saec. fere 17. adscripta: id quod alienum ab antiquorum codicum auctoritate esse apparet. Praebet autem margo eius codicis locum sic ut ex solis editis innotuit: *εν τω ουρανω, ο πατηρ και* (ita multi ediderunt, ut Beza 1590. Goldhagen 1753. atque iam antea Compl.) *ο λογοσ και το αγιον πνευμα· και ουτοι οι τρεισ εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τη γη.* Similiter ex ed. Complut. eundem locum exscriptum habet codex qui dicitur Ravianus: *εν τω ουρανω, ο πατηρ και ο λογοσ και το αγιον πνευμα, και οι τρεισ εισ το εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ επι τησ γησ*, post quae verba pergitur: *το πνευμα και το υδωρ και το αιμα. ει την μαρτυριαν.* Vulgatae codices, quorum plus^{50} a Wetst Gb (in diatribe insigni hunc in locum addita editioni a. 1806. p. 1—25.) aliisque notati cum eisque qui posthac innotuerunt omnium antiquissimi am et fu, itemque qui Alcuini fuisse creditur vallicell^{t},

verba ista plane non habent, triplicem quandam rationem exhibent. Alii enim confirmant vg^{ed} quae sic habet: *Quoniam tres sunt qui testimonium dant in coelo, pater, verbum et spiritus sanctus, et hi tres unum sunt.* ^{8}*Et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus et aqua et sanguis, et hi tres unum sunt* (sed mu edd, ut et. 162^{lat}, om ultima verba: *et hi tres un. sunt*). Alii, ut demid tol cavensis, ad quos accedit etiam insignis ille testis m^{6}, eadem transposita ac variata habent hunc in modum: *Quia* (m *Quoniam*) *tres sunt qui testimonium dant* (m *dicunt*) *in terra, spiritus* (tol cav add *et*) *aqua et sanguis, et* (m tol cav add *hi*) *tres unum sunt* (m tol cav add *in Christo Iesu*). ^{8}*Et* (tol om) *tres sunt qui test. dant* (m tol cav *dicunt*) *in caelo, pater, verbum et spiritus, et hi tres unum sunt.* Alii denique, ut weissenb (guelf)^{90}, ulmenses duo (e quibus posteriora tantum inde a *Sicut* ante oculos habemus), passion, vallic**, sic: *Quia* (pass vallic *Quoniam*) *tres sunt qui testim. dant* (pass vallic** add *in terra*) *spiritus et* (pass vallic om) *aqua et sanguis, et tres unum sunt. Sicut* (ulm^{1} *Sic*) *et* (ulm^{duo} om) *in caelum* (ulm^{duo} *caelo*) *tres sunt* (ita weiss ulm ^{duo}; pass et vallic** *Sicut tres sunt qui test. dant in caelo*), *pater, verbum et spiritus* (pass add *sanctus*), *et* (vallic** add *hi*) *tres unum sunt.* Ex patribus Latinis post auctorem Speculi primus verbis illis usus est Vigilius ^{tapsa}, quum in eo quem Idacii nomine scripsit contra Varimad. libro („Ioh. evgista ad Parthos: *Tres sunt*, inquit, *qui testim. perhibent in terra, aqua sanguis et caro, et tres in nobis sunt; et tres sunt qui testim. perhibent in caelo, pater verbum et spiritus, et hi tres unum sunt*") tum aliquoties in eis qui ficto Athanasii nomine ad Theophilum scripti sunt de trinitate libris (cf Ps-Ath$^{lat\ 584}$ et ^{585} „dicente Ioh. evgista in epist. sua: *Tres sunt qui testimonium dicunt in caelo, pater et verbum et spiritus, et in Christo Iesu unum sunt*" ita bis). Tum secuti sunt Fulg (qui quidem in Respons. ad Arian. sub finem quae ipse legit iam a Cypriano lecta esse posuit, ex verbis Cypriani eis quae infra adscripsimus coniectura facta) Cassiod ^{128} (*cui rei testificantur in terra tria mysteria: aqua sanguis et spiritus, quae in passione domini leguntur impleta: in caelo autem pater et filius et spiritus sanctus, et hi tres unus est deus.*) Ausbert alii mu. In his est etiam auctor prologi galeati in epp. cath. Ps-Hieronymiani, qui quidem non demum inde a saec. 9, ut cum Gb ipsi olim diximus, sed iam in vg^{cod} fuldensi reperitur. Ibi post alia scriptum est: *Quae* (i. e. epp.) *si, sicut ab eis digestae sunt, ita quoque ab interpretibus fideliter in Latinum verterentur eloquium, nec ambiguitatem legentibus facerent nec sermonum se varietas impugnaret, illo praecipue loco ubi de unitate trinitatis in prima Iohannis epist. positum legimus: in qua etiam ab infidelibus translatoribus multum erratum esse a fidei veritate comperimus, trium tantummodo vocabula, hoc est aquae sanguinis et spiritus, in ipsa sua editione ponentibus, et patris verbique ac spir. sancti testimonium omittentibus. In quo maxime et fides catholica roboratur, et patris ac filii ac spiritus sancti una divinitatis substantia comprobatur.*) Eorum vero qui iam ante m et Vig. ad eadem verba respicere saepe creditī sunt, dicimus Tert. (c. Prax. 25. *Caterum* de meo sumet, *inquit, sicut ipse de patris. Ita connexus patris in filio et filii in*

paracleto tres efficit cohaerentes alterum ex altero, qui tres unum sunt, non unus; quomodo dictum est: Ego et pater unum sumus, *ad substantiae unitatem, non ad numeri singularitatem.*" Item de pudic. 21. „*Et ecclesia proprie et principaliter ipse est spiritus, in quo est trinitas unius divinitatis, pater et filius et spir. sanctus.*" Vide post.) Cyp Phoebad med. saec. 4. (contr. Arian. 45.: pendet ut plane vdtr a Tert) Eucher circa 440. (lib. formul. 11.: at in edd. duabus princ. nihil legitur praeter haec: [de trinitate agitur] „in Ioh. epist. *Tria sunt quae testim. perhibent, aqua, sanguis et spiritus.*") gravissimus est Cyprianus de eccles. unit. 5. (ed. Krab. p. 15.): „Dicit dominus: *Ego et pater unum sumus*, et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est: *Et tres unum sunt.*" Ac Fulgentius quidem in hunc Cypriani locum dicit „ut unam ecclesiam unius dei esse monstraret, haec confestim testimonia de scripturis inseruit." Quippe enim ipse Fulg testes qui dicuntur tres caelestes in exemplo suo habuit. At rectissime de eodem Cypriani loco existimavit Facundsaec. 6. med. pro defens. trium capp. 1, 3. „De patre filio et spir. sancto dicit: Tres sunt qui testim. dant, spiritus aqua et sanguis, et hi tres unum sunt: in spiritu significans patrem - in aqua vero spir. s. significans - in sanguine vero filium significans - Quod tamen Iohannis ap. testimonium b. Cyprianus in epist. sive libro quem de unitate scripsit, de patre et filio et spiritu sancto dictum intelligit." Ut igitur Facundus eorum verborum de quibus quaeritur nihil in cod. suo invenit ac tamen ea quae de spir. et aqua et sanguine Iohannes scripsit de trinitate dicta esse posuit, ita iam Cyprianus, mysticis interpretationibus ille quidem tantopere delectatus ut de orat. domin. 34 (25) scriberet: *In orationibus vero celebrandis invenimus observasse cum Daniele tres pueros - horam tertiam sextam nonam, sacramento scilicet trinitatis, quae in novissimis temporibus manifestari habebat.* Ceterum Cyprianus si in codice suo scriptum invenisset: *Tres sunt qui test. dant in caelo* etc, ipsa ea verba attulisset neque scripsisset: „De patre et filio et spir. sancto scriptum est: Et tres unum sunt"; nec negligendum est quod „*de patre et filio*" ille scriptum esse dixit, quum in verbis Pseudo-Iohanneis ubique sit: *pater et verbum.* Praeterea conferri huc iuvat Aug c. Maximin. 22. „Si ea quae his [spiritu sanguine et aqua] significata sunt velimus inquirere, non absurde occurret ipsa trinitas, quae unus - deus est, pater et filius et spir. sanctus, de quibus verissime dici potuit: Tres sunt testes, et: Tres unum sunt, ut nomine spiritus accipiamus patrem - nomine autem sanguinis filium et nomine aquae spiritum sanctum." Nimirum patet sic iam veterrimos patres interpretatos esse Iohannis verba, minime vero celebri interpolatione iam aucta legisse.

Omittunt vero, praeter cdd. recentissimos illos duo, codd. Graeci omnes i. e. HABELP alii plus[180] cum lectionariis omnib (plus[50]), item, praeter cdd. Latinos plurimos supra memoratos, versiones omnes i. e. sah (et[wo] et[mun]t) cop syr[sch] (sed passim male edita sunt verba suppositicia praeeunte Tremellio, qui de Graeco ipse vertit et in mg apposuit) syrP arm (ut auctoritas iubet cdd. omnium praeter unum recentissimum a. 1656 scriptum; nihilominus in edd. nonnullas Arm. ex vulgata Latina transiere) aeth[utr] arr slmss etcdd

antiq (contra in ed. Mosq 1663. primum in mg edita sunt, in ipso textu οτι in και mutato additisque εν τη γη). Accedunt patres Graeci, qui vel quae praecedunt et quae sequuntur afferunt, vel in argumentis prp trinitate conquirendis ista si legissent verba maximopere adhibituri fuisse credendi sunt, gravissimi hi: Ir Clem Or (cf 4, 143. ἐν τῇ ἐπιστ. ὁ μαθητὴς ἰωάνν. τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα ἀνέγραψε τὰ τρία εἰσ ἓν γινόμενα. Cf et. [2,221] et [2,565].) Hipp (contr. Noetum) Dion[alex] (in ep. ad Paul. Samos.) Ath Did (in libris de trin. et in enarrationib. in 1. Ioh) Bas Naz (cf 1, 568. τρεῖσ εἶναι τοὺσ μαρτυροῦντασ λέγων, τὸ πν. τὸ ὕδ. τὸ αἷμ.) Epiph Cyr (cf locum maxime insignem adv. Nestor. pag. 142 sq ubi versus 5 usq 10 toti et continui afferuntur. Cf et. Cyr[act 54]. Longe aliter ac de trinitate verba ipsius Iohannis explicat Caes[67].) Chr alii permu (non excepto Euthymio, cuius in panoplia versus 6. 7. 8. 9. invitis edd. perperam Tergobysti editi sunt). Quibus Graecis adiungendi sunt Latini multi, ut Tert (ipse enim locus c. Prax., quem iam vidimus, luculenter testatur tres testes caelestes qui dicuntur minime a Tertulliano in edd. inventos esse) Lcif Hil Amb Faustin Aug (cf locum c. Maximin. supra allatum) Hier (quem in editionem suam non recepisse luculenter testantur praeter ceteros codices am et fu) etc. Explicationis eiusdem verborum Iohannis allegoricae, quam de Latinis patribus iam vidimus, vestigia luculenta habentur etiam in scholiis codicum Graecorum aliquot. Ita in cod. Par. (olim 2247. Scholsio 114?) ad v. 8. sic legitur: τουτέστι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτὸσ ἑαυτοῦ, et ad ἓν εἰσι: τουτέστι μία θεότησ, εἷσ θεόσ (cf Griesb excurs. ad h. l. p. 10.). Schol aliud (ap Matthaei ad h. l.): οἱ τρεῖσ δὲ εἶπεν ἀρσενικῶσ ὅτι σύμβολα ταῦτα τῆσ τριάδοσ· etc.

Post Graecam versionem actor. Latinor. concilii Lateran. a. 1215. habiti, Manuelem Calecam monachum[saec. 14.] (τρεῖσ εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντεσ, ὁ πατήρ, ὁ λόγοσ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, omissis ἐν τ. οὐρ. et οὗτ. οἱ τρ. ἕν εἰσιν) Ios. Bryennium monachum[saec. 15. ineunt.] (nisi quod oratio 13. in qua iste locus habetur dubiae originis est, non inventa in cdd[mosq] duobus) primum Graece edita sunt in ed. Compl. a. 1514. (hunc in modum, ut iam vidimus: ὅτι τρεῖσ εἰσιν οἱ μαρτ. ἐν τῷ οὐρ., ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγοσ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οἱ τρεῖσ εἰσ τὸ ἕν εἰσι. καὶ τρεῖσ εἰσιν οἱ μαρτ. ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ πν. καὶ τὸ ὕδ. καὶ τὸ αἷμα. Sequitur εἰ τὴν etc.), tum in ed. Erasmi tertia a. 1522. (nondum enim ediderat 1516. et 1518. Scripsit vero hac de mutatione in 3. ed. sua in Apologia ad Stunicam: „Repertus est apud Anglos graecus codex unus" [is qui nobis num. 34. notatur] - „Ex hoc igitur cod. britannico [at id non verum est, quum codex iste vario modo, ut supra relatum est, ab ea differat ratione quam Erasmus expressit] reposuimus quod in nostris dicebatur deesse, ne cui sit causa calumniandi, quanquam et hunc suspicor ad Latinorum codices fuisse castigatum."), tum in edd Rob Steph 1546—1569., in edd Bezae 1565—1576. atque inde (edd enim antiqq mult, ut Aldi, Wolfii Cephalaei, Colinaei, om) transiit in editiones Elzevirianas. Catholicis Romanis tradita sunt edd[sixt] (1590.) et[clement] (1592.). Leguntur etiam in edd neograecis (et. Londinensibus ut 1819.).

τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀν- Io 5, 36
θρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-

Luthorus (ante quem ex vg Germanice iam versa erant) ea non vertit, hinc non habentur in edd. Viteb. ab anno 1522 usque 1545., sed reperiuntur in edd Lutheranae versionis ad rationem Helveticam missa Lutheri auctoritate translatae Tigurinis 1529. 1531. distincta litteris minusculis, in edd posterioribus 1534—89. inclusa uncinis, post vero in ed. 1597. ed. Francof. 1593. ed. Viteb. 1596. aliisque (sed non ed. Viteb. 1607. edd Hamb. 1596. 1619. 1620.) absque ulla distinctione.

Apparet igitur, ut quae uberius modo exposita sunt paucis complectar, verba quae de tribus testibus caelestibus dici solent nullam prorsus fidem, auctoritatem nullam habere, nec a gravi libidinis aut imprudentiae crimine liberari posse eos qui etiamnum, falsa quippe pietate ducti, libris sacris obtrudi patiuntur. Damnat enim auctoritas codicum Graecorum a quarto ad quintum decimum saec. scriptorum omnium: duo vero illi qui contra stant, alter Graecus Latinus quinti decimi, alter sexti decimi saeculi Graecus quidem sed Latinae interpolationis convictus, nullo ponendi loco sunt. Item damnant patres Graeci quotquot saeculis p. Chr. n. decem primis et quod excedit litteras coluerunt. Interpolatio autem est Latina, quamvis ipsis Latinis codicibus ac patribus antiquissimis celeberrimisque manserit ignota nec magis ab Hieronymo edita sit. Primum quidem non tam quinto quam quarto saeculo, ut fert testimonium Speculi, videtur prodisse, etsi eisdem saeculis atque etiam post multi, ut Augustinus et Hieronymus, ut Leo Magnus († 461: exscripsit totum Iohannis locum in celebri sua ad Flavianum epistula, praelecta in concilio Chalcedonensi) et Facundus († circa 570), fuerunt qui silentio suo reprobarent. Error vero longe est gravissimus, si qui, quod de sancta trinitate ecclesia Christi praecepit, a verbis illis Iohanni obtrusis vel maxime pendere opinati sunt.

9. *των ανθρωπων* (et. $\aleph^{c}$) : $\aleph^{*}$ (per manifestum errorem) *του θεου* | *λαμβανομεν* : 13. al$^{3\,ser}$ *-νωμεν* | *οτι* pri : K arm om | *οτι* sec (Gb″) cum $\aleph$AB 5. 6. 13. 27. 29. 34. 66** vg sah cop arm (nil definiunt syrr nec aeth) Cyr$^{nest\,142}$ et Cyr$^{act\,54}$ Augpecc meretr (cf Sab) ... ς *ην* cum KLP al pler cat Thphyl Oec (minime probat Tert$^{Prax\,31}$: *Nos credimus testimonium* (alii *-nio*) *dei, quo testatus est de filio suo.* Cf v. 10, qui sequitur.) | *περι του υιου αυτου* : tol add *quem misit salvatorem super terram. Et filius testimonium perhibuit in terra scripturas perficiens; et nos testimonium perhibemus, quoniam vidimus eum, et annunciamus vobis ut credatis. Et ideo* (iam sequitur initium v. 10: *qui credit in filio dei*)

10. *εχει την μαρτυριαν* sine τ. θε. cum $\aleph$BKLP al longe plu cat sah syr^{utr} arm Cyr$^{nest\,142}$ et Cyr$^{act\,54}$ Thphyl Oec Aug (ut ante) ... Ln

ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν,
2, 25 ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον
ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ
ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν
Io 3, 36 14, 6 ζωὴν οὐκ ἔχει.
Io 20, 31 13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον,
τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη
3, 22 Io 14, 13 ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ

---

add του θεου cum A al plus[12] vg cop aeth[utr]; item m[r] eius | εν αυτω cum ABKLP al fere[45] cat Thphyl ... ς Ln εν εαυτω cum ℵ al mu[vid] Cyr[act 54] et[nest 143] Oec, item m[r] Aug (ut ante) syrP in semetipso (vg syr[sch] in se) | τω θεω cum ℵBKLP al longe plu cat cop syr[sch] et[P txt] Cyr[act 54] et Cyr[nest 143] Thphyl Oec Aug (ut ante) Vig[varim] ... Gb' Ln τω υιω cum A 5. 27. 29. 66** al plus[12] vg (am[mg]) syrP [mg]. Item 56. sah arm τω υι. του θεου, aeth[utr] τω υι. αυτου, m[r] Iesu Christo (in Spicileg. Mali in Ie. Chr. habere refertur) ... am[s] plane om | αυτον: m[r] sah deum | ου πεπιστευκεν cum BKLP etc, item ℵ ουκ επιστευκεν ... A 5. 33. 34. d[ecr] ουκ επιστευσεν | μεμαρτυρηκεν: ℵ εμαρτυρηκεν | ο θεος: 4. d[ecr] j[ecr] vg[edd] ap Ln aeth Cyr[nest 143] et (pergitur περι του υιου του θεου) [act 54] Aug (ut ante) Vig[varim] om

11. εδωκεν: 69. 99. a[ecr] j[ecr] δεδωκεν | ημιν ο θεος cum ℵAKLP al pler cat vg syr[sch] cop arm ... B 31. 38. 137. h[ecr] syrP ο θεος ημιν (sah deus dedit nobis; libere aeth) | εστιν ... A ante η ζωη pon, 100. om

12. τον υιον pri: 8. 25. 34. 69. a[ecr] add του θεου | εχει την ζωην: 31. εχ. τον υιον | τον υιον του θεου (ita et. am[s] fu harl tol) ... vg[cle] (et. am[s] demid) Aug[pecc mer] om του θεου. Cf et. Tert[prax 31]: „Nos credimus testimonium dei, quod testatus est de filio suo. Qui filium non habet, nec vitam habet." | ουκ εχει: A ουχ εχ.

13. ταυτ. εγραψ. ημιν sine additam cum ℵAB h 5. 6. 18[vid] 29. 66** 81. 142. 162. vg sah cop syr[utr] arm aeth[utr] Cassiod[135] ... ς (= Gb Sz) add τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου c. KLP al pler (126. tantum τοις πιστ.) cat Thphyl Oec | εχετε αιωνιον cum Au al sat mu cat vg syrP Cassiod[135] ... Gb Sz αιων. εχετε (L 118. al εχητε) cum ℵKLP al plus[50] Thphyl Oec | τοις πιστευουσιν cum ℵ*B syr[utr] ... Gb Sz Ln Ti οι πιστευοντες cum ℵ[c]A 5. 6. 13. 29. 66** (item ut[vid] 81. 142. 162.) vg (qui creditis, item Cassiod) sah cop aeth arm[mg] (edd amst et[const]) ... ς (= Gb Sz) και ινα πιστευητε cum KLP h al pler (h 37. 56. πιστευσητε, 57. om και) cat Thphyl Oec

14. εχομεν: A al pauc -ωμεν | οτι εαν τι cum ℵBKLP al pler sah (cop quia cum rogaverimus eum) syrP arm (vg quia quodcumque, Did[lat 304] quia quicquid, item syr[sch] aeth) ... 13. οτι ο εαν ... A οτι αν (sic Ln, sed edidit ο τι αν), 31* 68. 191. 58[elect] οτι εαν | θελημα: A aeth[utr] ονομα | ημων: ς (sed non ς[e] etc) per errorem υμων

τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρ- 3, 9
τάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ 4, 4

---

15. και εαν (Ln αν cum B) οιδαμ. (ℵ^{c} ιδωμεν, item cod Euthalii) οτι ακουσ. ημων cum ℵ^{c}DKLP etc (vg Did$^{lat\,304}$ om εαν) ... ℵ*A 19* 96* om | ο εαν cum KLP 5. 29. 69. 104. 105. 106. a^{ser} al fere^{25} cat Thphyl ... ς Ln ο αν cum ABK al sat mu Oec | απ cum NB 5. 13. al^{5} ... ς παρ cum AKLP al pler cat (Thphyl et Oec^{com} ητηκαμεν αυτον)

16. ιδη cum NABKLP al pler cat (sah cop syr^{utr} aeth^{utr} etc *viderit*) Clem^{464} Thphyl Oec ... Ln ειδῃ cum 13. vg Hil^{598} Aug$^{seerm\,dom\,1}$ etc (vg pp^{lat} *scit*) | αιτησει et δωσει: ℵ* αιτησισ et δωσισ | τοισ αμαρτ. μη προσ (et. Clem^{464}): A τοισ μη αμαρταν. αμαρτιαν μη προσ | αιτησει etc: vg *petat* (fu *petet*; am harl *petit*) *et dabitur ei vita* (am fu harl *et dabit ei vitam*) *peccanti* (am *peccantibus*) *non ad mortem* etc; sic tol: *petat pro eo, et dabit ei vitam deus, sed non his qui usque ad mortem peccant. Est enim peccatum usq. ad mortem: non pro illo dico ut postulet.* Item Tert$^{pudic\,2}$ et^{19} *postulabit, et dabitur vita ei* (^{19}*et dabit ei vitam dominus, qui* (^{2}*quia*) *non ad mortem delinquit.* Etiam Hil^{598} et Amb *poenit*^{1} *petat et dabit illi deus vitam* (Amb *vit. deus*). Etiam sah cop syr^{sch} *dabitur* exprimunt. | ου περι (et. Or^{1,256} et$^{int\,2,201}$ Tert^{pudic} bis etc): 13. 57^{lect} 58^{lect} praem και | ερωτηση: ℵ* -σει ... ℵ^{c} arm ερωτησησ ... 15. 26. 36. 43. 98. 101. d^{ser} vg (et. am demid harl; non item fu tol lux) syr^{sch} Clem^{464} Or^{1,256} (sed affert tantum εστιν αμαρτια usq ερωτ.) Tert$^{pudic\,2}$ et^{19} (non item Amb Aug) praem (vel add, ut vg Clem) τισ, Or$^{int\,2,201}$ *ut oretur*

17. ου (68. Clem^{464} μη) προσ θανατον: 13. 67* vg sah syr^{P} arm aeth^{ro} (non item^{PP}) Tert$^{pudic\,19}$ (*Omnis iniustitia delictum est, et est delictum ad mortem:* qui locus nullam dubitationem habet) om ου

18. γεγεννημενοσ: 99. j^{ser} al -γενη- | αλλ cum NAKLP etc ... Ti αλλα cum B, item Or^{4,358} | τηρει αυτον c. A*B 105. (vide post) ... ς Ln τηρ. εαυτον c. NA^{corr}KLP al pler cat Or^{4,256} Eph^{64} Thphyl Oec. Confirmari videtur αυτον lectione Latina, sic enim vg Hier$^{pelag\,1}$: *sed generatio dei conservat eum,* Chrom$^{matth\,12}$ (Gall^{8,347}) *quia nativitas dei custodit illum.* Contra Did^{lat} *sed qui natus ex deo, servat semetipsum*

19. οιδαμεν: 104. c^{ser} add δε

κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

1 Jo 10, 14 21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

---

19. *εν τω*: 31. *επι τω*

20. *οιδαμ. δε* cum ℵBK al sat mu cop Thphyl Oec ... Gb Sz Ln *και οιδαμεν* cum A al[20] cat m[7] vg sah syr[utr] arm Did[tri 1,27] Ps-Ath[2,167] Cyr[ioh 368] et[act 45] ... LP al[9] aeth[utr] Cyr[ioh 850] Did[lat 305] *οιδαμεν* sine copula. Praeterea cf huc m[7] tol *quia* (tol *quoniam*) *filius dei venit et carnem induit nostri causa et passus est et resurrexit a mortuis; adsumpsit nos, et dedit nobis sensum ut* etc. Item Hil[908] *quod filius dei venit et concarnatus est propter nos et passus est, et resurgens de mortuis assumsit nos et dedit nobis intellectum optimum ut* etc | *ο υιος*: Did[tri 1,27] *ο λογος* | *δεδωκεν* ... A 5. 13. 69* 104. a[ecr] c[ecr] al aliq Did[tri 1,27] Ps-Ath[2,167] Cyr[ioh 368. 850] et[act 45] Ps-Chr[6,503] *εδωκεν* | *ινα γινωσκομεν* cum ℵAB*LP 98. 99. 101. 180. c[ecr] g[ecr]* (al: neglexit prorsus Wtst) Cyr[ioh 850] ... ς Ln *-κωμεν* cum B[2]K al pler Did[tri 1,27] Ps-Ath[2,167] Bas[eunom 294] Cyr[ioh 368] et[act 45] Ps-Chr[6,503] Thphyl Oec | *τον αληθινον* cum ℵ[c]BKLP al plu. Item ℵ* sah (*veritatem*) Vig[varim] Facund (hi[2] *quod est verum*, vide Sab) *το αληθινον*. Absque additam et. m[7] (*eum qui verus est*) syr[utr] sah (vide ante) arm[zoh] Cyr[ioh 368] Hil[908] Faustin Fulg[ter] al (de his Latinis cf Sab), item (vide ante) Vig Facund ... A 5. 6. 7. 8. 13. 17. 27. 40. 66** 69. 80. 81. 98[mg] 99. 106. a[ecr] d[ecr] al fere[15] vg cop arm[usc] aeth Ath[451] et[710] Ps-Ath[2,12] et[167] Did[tri 1,27] Bas[eunom 294] (*τον μονον αληθ. θεον*) Cyr[ioh 850] et[act 45] Aug[tri 1] Pelagdemetri add *θεον* ... Amb[fid 1] *patrem* pro *τ. αληθ.* | *και εσμεν* et. Did[tri] Ath 451. 710 Cyr[ioh 368. 850] etc ... 34. *και ωμεν*. Item m[7] vg Hil etc *et simus* | *εν τω αληθινω*: sah *εν τη ζωη*, cop plane om ... m[7] *verbo* (pro *vero*) | *εν τω υιω* et. Ath[79. 223. 442. 451. 505. 547. 710] Cyr[ioh 368] etc ... 33. 34. 45. 56. 162. a[ecr**] vg (item m[7] *in verbo filio eius*) Did[tri 2,2] (sed[1,27] tantum *εν* om) Bas[eunom 294] Cyr[ioh 850] Ps-Ath[2,12] et[167] Hil[908] etc om *εν τω*. Cf et. Cyr[ioh 365] *και εσμεν εν τω αληθινω θεω ιησου χριστω.* | *ιησου χριστω* c. ℵ*(*-στου*)et[c]BKLP al pler (l[ecr] ut ℵ*) cat m[8] demid tol syr[utr] sah cop arm aeth Ath[saep] Ps-Ath[bis] Did[tri] Hil[908] Aug[tri 1] Pelagdemetri etc ... A 162. vg[cle] am fu harl om, hinc Gb[0] | *ο αληθινος θεος* (Faustin Vig[varim] *deus verus*, 23. *χριστος* pro *θε.*): m[8] am Hil[908] (sed edd[antiq] habent) Vig[tri 2] om *θεος* | *ζωη* (Gb') cum ℵAB 13. 34. 57. 66** 105. 126. 180. al[10] (4 ap Scri) Did[tri 1,24. 27] et[2,2] (cf et. 2,5) Ath[442. 505. 710 edd 2] et (ex edd plu)[547] Ps-Ath[2,12] cod Bas[eunom 294] Cyr[act 45] Euthal (Zacagn[501] et[503] in argumento: *οστις εστι ζωη αιωνιος και θε. αληθ.* et *εν τω τελει - λεγων οτι ο του θεου υιος ζωη αιωνιος εστι*) Oec[503] ... K a[ecr] al mu Ath[79] et[547 ed] et[710 ed] Cyr[ioh 850] *ζωη η*, item LP 5. 31. 38. 40. 68. 69. 105. 137. 191. al[15] cat Ath[223] et[451] Ps-Ath[2,12] et[167] Cyr[ioh 368] et[365] Antioch[1128] Thphyl *η ζωη η* ... ς *η ζωη* cum minusc ut[vid] pauc. Ceterum m[8] Hil[908] Faustin[arian] Vig trin[3] habent *et vita aeterna et resurrectio nostra* (Faustin add *in ipso*).

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

1 *Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ*

---

21. εαυτα cum $\aleph^{*}$BL h 23. 29. 31. c^{ser} 58^{lect} al fere^{15} ... ς Ti εαυτους cum $\aleph^{c}$AKP al plu cat Thphyl Oec (:: εαυτα potius quam εαυτους offendisse puto) | *ειδωλων* sine *αμην* cum NAB 1. 13. 27. 29. 34. 65. 66^{**} 68. d^{scr} am demid tol sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum KLP al pler vg^{clo} fu harl

Subscriptio: NAB *ιωαννου* (B -ανου) $\bar{\alpha}$ ... P *επιστολη ιωαννου* $\bar{\alpha}$, 106. al *ιωαννου επιστολη* $\ddot{\alpha}$ ... 78. 80. 101. 126. 137. al *ιωαννου ευαγγελιστου επιστολη* $\bar{\alpha}$, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου ιωαννου και θεολογου επιστολη καθολικη* $\bar{\alpha}$, 98. al *του αγιου ιωαννου του θεολογου επιστολη καθολικη* $\bar{\alpha}$ ... 100. *τελος της ιωαννου του ευαγγελιστου πρώτης καθολικης επιστολης.* Similiter al, sed permu nil subscriptum habent (9 ap Scri) ... 93. 95. *Πρώτης ἐπιστολῆς Ἐληξε νῦν πέρας Τοῦ τῶν μαθητῶν πλεῖον ἠγαπημένου* ... am *expl. epistula iohannis* $\bar{p}$, fu *expl. epist. sancti iohannis prima* (vg^{edd} al om *prima*); syr^{utr} *finita est epist. prima Ioh. apostoli.* Praeterea 3. 78. 80. 126. al mu Thph add *εγραφη απο εφεσου.* Item numerantur *στιχχ. σοδ'* (L al pl) s. *σογ'* s. *σξδ'* (Thph) s. *σπδ'.* In B capitula sunt *ια'*, in vg^{edd} (ut am fu) XX. Euthal in elencho: *Ἰωάννου ἐπιστ. πρώτη. ἀνάγνωσις πρώτη κεφφ. γ', μαρτυρίας α', στίχων ρν'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφφ. δ', στιχχ. ρμ'.*

---

* NB (in A titulus abscissus est) *ιωαννου* (B -ανου) $\bar{\beta}$ ... P 96. k^{scr} *επιστολη ιωαννου* $\bar{\beta}$, 13. 72. 78. 96. 104. al *ιωαννου επιστ.* $\bar{\beta}$ vel (ut Gb Sz) *δευτερα*, 99. *ιωαννου καθολικη δευτερα*, K 101. 106. al mu *ιωαννου επιστολη καθολικη* $\bar{\beta}$, L al *του αγιου αποστολου ιωαννου του θεολογου επιστολη δευτερα*, 95. *του αυτου αγιου ιωανν. του θεολ. επιστ. δευτερα*, 4. *επιστολ. δευτερ. ιωαννου του επι στηθους* ... f^{ser} *Θειοσ ιωαννησ ταδε δευτερα τοισ προτεροισιν* ... am *incipit epistula iohannis secunda*, al *inc. secunda ioh.*, fu *inc. eiusdem epist. secunda*, aeth *epist. Ioh. II. filii Zebedaei* ... ς^{e} *ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. δευτερα*, ς *επιστ. ιωανν. δευτερα.* Ceterum $Ir^{3,16,8}$ „Ioh. in praedicta epist." „et rursus in epistula ait" ita ponit ut non distinguat secundam istam a priore epistula. $Dion^{alex}$ ap $Eus^{hist\,7,25}$ *ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ φερομένῃ Ἰωάννου καὶ τρίτῃ καίτοι βραχείαις οὔσαις ἐπ. ὁ Ἰωάνν. ὀνομαστὶ πρόκειται, ἀλλ' ἀνωνύμως ὁ πρεσβύτερος γέγραπται.*

1. *ο πρεσβυτερος* (93. *η συμπρεσβυτερος*): tol Cassiod^{126} *Iohannes senior* | *εκλεκτη*: 73. *τη εκλεκτ.*, 31. *εκλ. τη* ... aeth^{utr} add *και* | *Κυρίᾳ*: et. syr^{sch} *Kyriae*, item syrP, quae et. in mg notat *κυρια*, White vero: „habet vocales quasi in Graecis nomen mulieris *κυρία* esset". Aeque ac Graecum ambiguae sunt sah cop ... vg (et. Lcif^{217}) aeth^{utr}

ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν
1 Ti 1, 2 2 Ti 1, 2 Tit 1, 4 ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ' ἡμῶν
χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

3 Jo 3 4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας
ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. 5 καὶ νῦν
1 Jo 2, 7 ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ ἣν
5, 3 εἴχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ

---

dominae. Nec aliter Cassiod[126]: *Iohannes senior, quoniam erat aetate provectus, electae dominae scribit ecclesiae filiisque eius, quos sacro fonte genuerat.* | και ουκ εγω cum ℵBKP al pler vg sah cop syrP arm aeth ... A 73. syr^{bodl} Thphyl ουκ εγω δε, L και ουκ εγω δε

2. δια τ. αληθειαν: 27. 29. 66** 106* fu (al ap Ln) syrP^{txt} om | μενουσαν (vg *quae permanet*, nec aliter vv^{pler}) cum ℵBKLP etc ... A ενοικουσαν, 13. 65. d^{ser} sah ουσαν ... 66** om | εν ημιν et μεθ ημων: 22. 68. 100. 104. c^{ser} j^{ser} al εν υμιν et μεθ υμων (ex a^{ser} tantum μεθ υμων affertur) | εσται: 31. syr^{bodl} etP εστιν | και μεθ ημων εσται usque ^{3}εσται μεθ ημων: arm *quia et vobiscum erit, et vos in aeternum nobiscum eritis.* Tum sequitur χαρις - - εν αληθ. κ. αγαπ. εσονται μεθ υμων.

3. εσται μεθ ημων (et. ς, non ς^{e} Gb Sz) cum ℵBLP al sat mu cat am sah syr^{bodl} aeth Thphyl^{com} Oec^{com} ... ς^{e} Gb Sz Ti εσται (15. 86. add δε) μεθ υμων cum K al plu vg (et. fu demid harl tol) cop (arm vide ante) syrP (*gratia vobis et pax a deo* etc) ... A om plane | παρα θεου cum ℵ^{c}ABKLP al pler ... ℵ* 11. 18. 19. 32. 40. 57. 68. 98. 105. 126. c^{ser} απο θε. | και παρα (ℵ^{c}): ℵ* 99. f^{ser} am om παρα | $\overline{\text{ιυ}}$ $\overline{\text{χυ}}$ (sic et. demid tol; vg^{cle} am fu harl *Christ. Ies.*) non praemisso κυριου cum AB 27. 29. 33. 69. 73. d^{ser} vg (exc tol) syr^{bodl} sah (om. et. παρα θεου πατρ. και) aeth^{utr} ar^{e} ... ς (Gb^{00}) praem κυριου cum ℵKLP al pler cat tol cop syrP arm Thphyl Oec | του πατρος (ℵ^{c}): ℵ* αυτου του πατρ.

4. περιπατουντας: 40. 67. 69. 101. 180. l^{ser} -τουντα | ελαβομεν et. vg sah cop syr^{bodl} etP arm aeth ... ℵ 13. 28. ελαβον | παρα: A 73. απο | του πατρος: B om του

5. καιν. γρ. σοι hoc ordine cum ℵA 5. 13. 31. 68. d^{ser} vg cop Lcif^{217} ... ς Ti γραφ. σοι καιν. cum BKLP al pler cat sah Thphyl Oec | γραφων (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵABKLP al plu vel$^{ut\ vid}$ pler cat vg etc ... ς γραφω cum 64. 65. 66. 106. d^{ser*} al vix mu arm aeth | αλλα cum ℵBK 13. al mu^{vid} ... ALP al plu^{vid} (4 ap Scri) cat Thphyl Oec αλλ. Praeterea ℵ add εντολην, item syrP c.* εντολην παλαιαν | ειχαμεν cum ℵA ... ς Ln Ti ειχομεν cum BKLP al pler ... 31. 38. 68. a^{ser} al fere^{20} (8 ap Scri) εχομεν

6. αυτη (15. 17. 26. 36. praem και) η εντολ. εστιν cum ABK 5. 13. 31. 35. am fu syr^{bodl} etP ... ς αυτ. εστιν η εντ. cum KLP al pler vg^{cle} (et. demid harl tol) sah cop arm Lcif^{217} Thphyl Oec. Praeterea ℵ

ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή
ἐστιν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. 7 *ὅτι* 1 Io 2, 18 a 4, 1 a
πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθαν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντί-
χριστος. 8 *βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ*
μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 *πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ*
διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος 1 Io 2, 23
καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. 10 *εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς*

---

aeth add αυτου. Habet autem aeth sic: 5– – *ut amemus nos invicem, ut incedamus in praecepto eius.* 6*Et hoc est praeceptum eius ut incedamus in hoc quod audivistis antiquitus.* | *ινα καθως* cum ℵA 31. 73., item K 13. al mu cat vg sah cop arm ... ς Lu Ti om h. l. *ινα* cum B LP al pler syr^{bodl} etP Lcif^{217} Thphyl Oec | *ινα* post *απ αρχης* cum ℵA 31. 73. Item ς Lu Ti cum BLP al pler syr^{bodl} etP Lcif Thphyl Oec ... K 13. al mu cat vg sah cop arm h. l. om | *περιπατητε* (L 13. al aliq Thphyl *-τειτε*) ... ℵ *περιπατησητε*

7. *εξηλθον* (Ti *-θαν* c. A) cum (Gb″) NAB al plus^{15} cat vg (et. am fu demid harl Bed^{212}; m^{6} tol *prodierunt*, Lcif^{217} *progressi sunt*) sah syr bodl etP arm Ir$^{int\,207}$ Ps-Chr ^{2,702} (de pseudoproph) ... ς *εισηλθον* cum KLP al plu Thphyl Oec ... cop *venerunt* | *ουτ. εστ.* o *πλα.* *και* o (ℵ 1. 3. k^{acr} om) *αντιχρ.*: m^{6} *hii fallaces et antechristi sunt*, Lcif^{217} *isti sunt fallaces et antichristi*, syrP ^{mg} *hi sunt seductores et antichristi*

8. *εαυτους* cum NABP etc (et. Dam ^{2,610} item$^{paris\,**}$) ... KL (al pauc?) Dam ^{2,610} ex$^{paris\,*}$ Ir$^{int\,207}$ Lcif^{217} *αυτους* (et Ir^{int} et Lcif *videte eos*, contra vg *vid. vosmetipsos*)! | *απολεσητε* et *απολαβητε* (Gb′) cum ℵ* (*απολησθε*) et^{c}AB 5. 13. 40. 66** 68. 73. 137. d^{ser} f^{ser} j^{ser} al fere^{15} cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,207}$ Lcif^{217} Ps-Chr ^{2,702} et^{704} Isid ^{2,300} Dam ^{2,610} (sed *λαβητε* : item^{paris}) Thphyl^{com} Oec^{com} ... ς *απολεσωμεν* et *απολαβωμεν* cum KLP 31. al plu Thphyl^{txt} Oec^{txt} | *ειργασασθε* (Gb′) cum NA 5. 13. 40. 66** 68. 73. 137. df j^{ser} cat vg cop syr^{bodl} etP ^{txt} arm aeth Ir^{int} Lcif Ps-Chr^{bis} Isid Dam ^{2,610} (et. ^{paris}) Thphyl^{com} Oec^{com} ... ς *ειργασαμεθα* (B* *ηργ-*) cum BKLP 31. al plu sah syrP ^{mg} Thphyl^{txt} Oec^{txt} | *πληρη*: L Dam ^{2,610} ex^{paris} *-ρησ*

9. o *προαγων* cum NAB 98^{mg}. Item *qui praecedit* am fu harl sah aeth ... ς o *παραβαινων* cum KLP al pler cat syr^{bodl} etP (uterque *transgreditur*) cop (*ambulans extra*) arm Eph^{2,52} Thphyl Oec. Item *qui recedit* vg^{cle} demid tol Lcif^{217} et$^{218\,bis}$ Did$^{lat\,306}$ | *μενων εν τη*: pri loc 39. *εμμενων τη*, item 100. sec loc | *διδαχη* pri: 13. *αγαπη* | *διδαχη* sec sine additam cum NAB 13. 27. 29. 66** 68. vg sah syrP ^{txt} arm Did$^{lat\,306}$ Fulg$^{fid\,cath}$ ... syr^{bodl} etP c.* Lcif^{217} et$^{218\,bis}$ add *eius* ... ς (Gb^{o}) add *του χριστου* cum KLP al pler cat cop aeth Thphyl Oec | *και τ. πατερ. και τ. υιον* hoc ordine cum NBKLP al pler cat vg^{cle} sah cop syr^{bodl} et (*et patr. habet et fil.*) P arm aeth Lcif^{217} et$^{218\,ter}$ Did$^{lat\,306\,tar}$

καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

3 Io 13 12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα
1 Io 1, 4 λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. 13 ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

Thphyl Oec ... Ti κ. τ. υιον κ. τον (31. om) πατερα cum A 13. 31. 68. am fu demid harl tol Fulg^{fid} cath

10. ταυτ. τ. διδαχην (κ* ante διδαχ. iam εν scripserat, scripturus εντολην?, sed statim abiecit): 31. τ. διδ. ταυτ. | λαμβανετε et λεγετε: 137. λαμβανητε (etiam 101.) et λεγητε (et. d^{ser})

11. ο λεγων γαρ cum ΝΑΒ 5. 13. 31. ... ς ο γαρ λεγ. cum ΚLP al pler cat Ir^{88} (vide post) Thphyl Oec. Cf conc$^{carth\ 81}$ *qui enim dixerit illi ave*; item Lcif^{217} *et ave nolite dicere ei : qui enim dicit ei ave*; item vg *nec ave ei dixeritis : qui enim dicit illi ave* :: quae quidem hac in re probandi vim non habent. | αυτω cum ΝΑΒLP al plu (96. χαιρ. αυτον) cat m^{88} vg sah cop syr^{bodl} etP (Ir^{88}, vide post) conc$^{carth\ 81}$ Lcif^{217} Thphyl ... Ti om cum Κ al^{35} Oec. Sic locum adhibuit Ir^{88}: *ιωαννης δε ο του κυριου μαθητης επετεινε την καταδικην αυτων, μηδε χαιρειν αυτοις υφ ημων* (cod^{1} υμων) *λεγεσθαι βουληθεις. ο γαρ λεγων αυτοις φησι χαιρειν, κοινωνει τοις εργοις αυτων τοις πονηροις* (int *qui enim dicit*, inquit, *eis ave, communicat operibus ipsorum nequissimis*) | τ. πονηροις: m^{88} add *ecce praedixi vobis, ne in diem domini condemnemini.* Item vg^{edd} (ut hal et gemblac) et vg^{six} *ecce praedixi vobis, ut in diem domini nostri Iesu Christi non confundamini.* Cf et. Luc^{brug}: *Quod subiicunt quidam libri*: Ecce praedixi vobis, ut in die domini non confundamini, *patres ut superfluum praeterierunt.*

12. εχων cum ℵ^{c}AB^{2}ΒΚLP al pler cat vg etc ... ℵ*A* 27. 29. 61. 64. 180. o^{ser} εχω, item aeth et postea *sed nolui – quoniam spero* | γραφειν (99. al^{35cr} al ante υμιν pon) ... A 17. 73. g^{ser} γραψαι | εβουληθην cum ΝΑΒΚLP al plus^{20} cat Thphyl ... ς ηβουληθ. cum minusc sat mu Oec | αλλα (LP 31. 38. al mu αλλ) ελπιζ. c. ΝΒΚLP al longe plu sah syr^{bodl} etP Thphyl Oec ... Gb Sz Ln ελπιζω γαρ cum A 5. 13. 27. 29. 66** 73. d^{ser} al^{10} cat vg cop arm aeth^{utr} ... 68. ελπιζων | γενεσθαι (Gb'') cum ΝΑΒ 5. 6. 7. 13. 27. 33. 65. 66** 68. 137. 180. d^{ser} vg (et. am fu demid harl) syrP Thphyl (et Oec^{com} παραγενεσθαι) ... ς ελθειν cum ΚLP al longe plu cat tol sah syr^{bodl} arm aeth Oec^{txt} ... cop *videre vos* | ημων cum ΝΚLP al plu cat syr^{bodl} etP (sah *meum*) arm Thphyl Oec ... Gb'' Ln υμων cum AB 5. 13. 27. 29. 65. 66** 68. 69. 73. 101. 104. c^{ser} al^{8} vg cop aeth^{utr} ... 21. 37. 56. om | πεπληρωμενη η (κ* ην) cum NB vg (et. fu demid harl tol) Thphyl ... ς Ti η πεπληρ. cum AΚLP al omn^{vid} cat am Oec

13. της εκλεκτης ... 15. 26. fu (et al ap Ln) της εκκλησιας ... 73. om ... 114. add της εν εφεσω | ασπαζ. usque εκλεκτης: syrP ^{txt} aeth

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη- Act 19, 29. 20, 4 Ro 16, 23 1 Co 1, 15
θείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν 2 Io 4

---

1 *Saluta filios sororis tuae electae.* Addunt post εκλεκτης 68. 69. 103. syr^{bodl} syr^{p} c.* arm ar^{e} η χαρις μεθ υμων (103. μετα σου), item aeth *gratia et caritas vobiscum.* | ς (= Gb Sz) add in fine αμην cum κL al pler cat fu (al ap Lu) syr^{bodl} et^{p} aeth^{pp} Thphyl Oec ... omisimus cum ʜᴀʙᴘ 5. 13. 27. 29. 68. 73. 99. d^{ser} vg^{cle} am demid harl tol (vg$^{edd\ aliq}$ add *vale*) sah cop arm aeth^{ro} Bed$^{2/3/4}$

Subscriptio: ʜᴀʙ *ιωαννου* (ʙ *ιωαρου*) β' ... L al *ιωαννου επιστ.* β', P 79. 126. *επιστ. ιωαννου* β', 101. al *ιωαννου του θεολογου επιστ.* β' *καθολικη*, 78. 80. 137. al *του αγιου ιωαννου επιστολη* β', 40. *ιωαννου επιστολη καθολικη δευτερα*, 93. 95. *επιστολης πεφθακε δευτερας τελος*, Thphyl Oec *τελος της ιωαννου δευτερας επιστολης*, 62. *ιωαννου* β' *προς παρθενους* ... (ᴋ?) al permu (11 ap Scri) nil subscriptum habent ... am fu al *explicit epistula* (fu al add *sancti*) *iohannis secunda*, syr bodl *finita est epist. secunda Iohannis apostoli*, syr^{p} *finita est epist. secunda Iohannis.* Praeterea numerantur στιχοι λ̄ (ita L al pl Thphyl), 40. λ̄ζ̄, 78. (teste Zacagnio, silet Birch) π̄. In ʙ capitula numerantur β̄, in vg^{edd} (ut am fu) *breves* numerantur V. Euthal in elencho (Zacagn. 479): *ιωαννου επιστολη δευτερα. αναγνωσισ μια, κεφαλαιου* I., *στιχων* λ̄.

---

* ʜʙ (hiat A) *ιωαννου* (ʙ -*ανου*) γ̄ ... C 13. 42. 78. 80. 96. 100. 104. 105. al *ιωαννου επιστολη* γ̄ (96. *τριτη*), 38. *τριτη επιστ. ιωαννου*, h^{ser} *ιωαννου τριτη επιστολη*, 99. k^{ser} *ιωαννου καθολικη τριτη*, 101. 106. l^{ser} al *ιωαννου επιστολη καθολικη* γ̄, k^{ser} *επιστολη τριτη ιωαννου καθολικη*, o^{ser} *επιστ. ιωαννου καθ. τριτη*, 73. *του αγιου ιωαννου του αποστολου επιστολη* γ', L *επιστολη τριτη του αγιου αποστολου ιωαννου*, 8P^{e} *του αυτου ιωαννου επιστ.* γ', 95. *του αυτου αγιου ιωαννου του θεολογου επιστολη τριτη*, 4. *επιστολ. του αγιου αποστολου και ηγαπημενου προς γαϊον ιωαννου*, 3. 68. *ιωαννου επιστ.* γ' *προς γαϊον*, f^{ser} *Αλλα παλιν τριτα ταυτα περικλυτος ιωαννης* ... am *incipit epistula iohannis tertia*, fu (praegressis *exp. breves epist. sci. iohann. III.*) *inc. eiusdem epist. tertia*, demid *incipit tertia*, d (quemadmodum in superiore margine legitur, tantum enim superest altera epist. pars 11—15) *epist. iohanis III.* Syr^{bodl} et^{p} *epistula tertia Iohannis*, sah cop *epist. Iohannis tertia*, aeth *Iohannis evangelistae tertia* ... ς *επιστολη ιωαννου τριτη*, Gb Sz *ιωαννου επιστ. τριτη*, ς^{e} *ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη.*

3. *εχαρην* sine copula c. ʜ 4. 5. 6. 13. 25. 65. 100. d^{ser} vg (et. Cassiod

καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοῦτο ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.

---

[126]) sah arm aeth ... ς Ln Ti add *γαρ* cum ABCKLP al pler cop syr bodl etP Thphyl Oec :: ita omnino versus iste cum verbis praegressis *καθως ευοδουτ. σου η ψυχ.* coniungendus videbatur. | *μαρτυρουντων*: in B exeunte versu omissa syllaba *των* | *συ* (22. 56. 80. 98. *και συ*) ... A 37. om. Cf Cassiod[126]: *Valde gavisus sum in adventu fratrum testantium de veritate.* Sic.

4. *μειζοτεραν*: 137. Eph[51] *μειζονα*, item Dam[paris] (ut exscripsi loco ipso non indicato) *μειζον* | *τουτων* (et. vg syrP arm aeth): 27. 29. 31. 40. 66** 68. 69. 73. d[ser] al fere[10] sah cop syr[bodl] Dam[paris] *ταυτης*, Eph[51] *τουτου* | *ουκ εχω* (B* *εχων*): C 68. aeth post *τουτων χαραν* pon, item 31. post *χαραν ταυτης* | *χαραν* cum NACKLP al pler cat tol (etiam vg[cod paris 3864] ap Sab) etc ... B 7. 35. vg (et. am fu demid etc) cop *χαριν* (*gratiam*). Cf Luc[brug]: *Non mutes* maiorem gratiam *cum* maius gaudium, *quod quidam faciunt.* | *ινα*: 69. *η ινα*, ut vg *quam ut* | *ακουω*: Dam[paris] (ut ante) *ακουσω* ... d[ser] post *τα εμ. τεκν.* pon | *εν τη αληθ.* cum ABC* 180. ... ς om *τη* cum NC[3]KLP al fere omn[vid] cat Thphyl Oec :: quum praecedat *εν αληθ.* nec fluctuet, hoc loco standum est codicum ABC testimonio.

5. *εργαση* cum NBCKLP al omn[vid] cat etc ... Ln *εργαζῃ* cum A. Vg quidem (cum Hier[tlt]) *quicquid operaris* | *και τουτο* (Gb') cum NABC 17. 27. 29. 33. 66** 68. 81. 97. 126[mg] vg (*et hoc in peregrinos*) syr[bodl] etP (et. graece in marg) sah (*et hoc etiam*) cop arm aeth (et. Hier[tlt] *in hoc*; Cassiod[126] *quod in fratribus et maxime peregrinis studia caritatis impenderit*) ... ς *και εισ τουσ* cum KLP al pler (d[ser] om *τουσ*) cat Thphyl Oec

6. οἳ: K ὅ. Cf Lc[brug]: „Qui testimonium reddiderunt charitati tuae. *Non omittas primum* qui." | *ουσ*: B* *ου* | *ποιησεισ* (7. 18. 27. 29. 68. demid tol all[achm] Hier[tlt 1] *ποιεισ*) *προπεμψασ* c. NABKLP etc (Hier[tlt] *quos optime facis si praemiseris*; am *quos bene facies ducens*, fu *quos bene facies deducens*, tol *quos bene facis deducens*, demid *quos bene facis deduces*) ... C vg[cle] (demid) arm *ποιησασ προπεμψεισ*, vg[cle] *benefaciens deducens.* Ad lectionem vg[cle] Lc[brug]: *Non pauci boni libri Graeco consentanee* benefacies *verbum*, deducens *participium legunt, contra ac Romana Biblia.* ... syr[bodl] om *προπεμψασ* (syrP [mg] corrupte *προπεψαι*)

7. *του ονοματοσ* cum NABCKLP al plu cat am fu sah cop syrP [txt] arm Thphyl Oec Bed[225] (*cum dicit* pro nomine, *subaudiendum est domini*

8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν. 1 Io 3, 10
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀλη-

Iesu Christi) ... ς^{e} (= ς Gb 8z) add αυτου cum minusc mu (2 ap Scri) vg^{cle} demid syr^{bodl} et^{P} c.* arm$^{cod\,1}$ aeth (Hier^{tit} add *domini*) | εξηλθαν cum ℵB ... ς εξηλθον cum ACKLP al omn^{vid} | απο: 5. 13. 29. 118. d^{scr} al^{8} παρα | των: C om | εθνικων (Gb') cum ℵABC al^{12}, item *gentilibus* fu tol cop ... ς εθνων cum KLP al longe plu, item *gentibus* (:: at ut *gentilibus* accurate reddit εθνικων, ita etiam *gentibus* idem potest roddere) vg^{cle} am demid sah

8. υπολαμβανειν (Gb') cum ℵABC* 13. 16. 27. 29. 46. 66** 68. 73. 126^{mg} Oec^{cod} ... ς απολαμβ. c. C^{corr}KLP al pler cat. Cf Thphyl (et Oec): ἀπολαμβάνειν ἀντὶ τοῦ ἀναλαμβάνειν, ὑποδέχεσθαι, ὡς καὶ τό· ὑπέλαβόν με ὡσεὶ λίαν ἕτοιμος εἰς θήραν. | γινωμεθα: C 100. γινομεθα, ℵ 42. 69. 105. al fere^{10} cat Thphyl γενωμεθα | αληθεια (et. ℵ^{c}) ... ℵ*A εκκλησια

9. εγραψα (B -ψας) ... ℵ^{c} 13. 15. 18. 26. 29. 33** 36. 40. 49. 66** 73. 180. d^{scr} cat add αν, item vg (*scripsissem forsitan*, contra Hier$^{tit\,1}$ *scripsi etiam*). Similiter syr^{bodl} et^{P} | τι cum ℵABC 7. 68. sah cop arm, item (αν τι) 29. 66** ... ς om cum KLP al pler vg syr^{bodl} et^{P} aeth Thphyl Oec | διοτρεφης: Ln –τρέφης, sed invita codicum auctoritate. Latini: *diotrephes* (vg^{cle} fu demid tol), *diotripes* (am), *diotrepes*, *deotrepes* (hi duo ap Ln).

10. εαν: A αν | φλυαρων ημας: C φλ. εισ ημασ, ut etiam vg *garriens in nos* | βουλομενους c. ℵABKLP al pler cat am fu cop syr$^{P\ txt}$ aeth Thphyl Oec ... C 5. 7. 27. 29. 66** vg^{cle} demid tol sah syr^{bodl} et^{P} mg arm επιδεχομενουσ | τησ εκκλησιασ c. ℵ 2. 3. 4. 15. 25. 26. 36. 43. 95* 98. 99. 100. b^{scr} h^{scr} (4. εκβαλλει και κωλυει τησ εκκλ.) ... ς Ln Ti εκ τ. εκκλ. cum ABCKLP al plu Thphyl Oec :: ita solet scribi, ut etiam Ioh 2, 15

11. ο κακοποιων sine copula cum ℵABCKP h al longe plu cat d vg (et. am fu demid) sah syr^{P} ... ς (= Gb 8z) ο δε κακοποι. cum L 31. a^{scr} al mu tol cop arm aeth (syr^{bodl} *et* –) Did$^{lat\,sos}$ Dam^{2,323} Thphyl Oec | ουχ: C ουκ, nec aliter editum est Dam^{2,323} | εωρακεν cum ℵAB^{2}CKLP etc ... Ti εορακεν cum B*

12. υπο αυτησ cum ℵC ... ς Ln Ti υπ αυτησ cum ABKLP al certe pler | τησ αληθειασ (et. d vg syr$^{P\ txt}$ sah cop aeth) ... A* (sic omnino videtur)

Io 21, 24 *θείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἴδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν*
ἀληθής ἐστιν.

2 Io 12 13 *Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ*
καλάμου σοι γράφειν· 14 *ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα*
πρὸς στόμα λαλήσομεν. 15 *εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι·*
ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

τ. *εκκλησιασ* ... c syr^{bodl} etP mg arm praem *της εκκλησιασ και* | *και οιδασ* (Gb') cum ℵABC al plus^{pu} cat d vg sah cop arm ... ς Ti *και οιδατε* c. KLP al longe plu syr^{bodl} etP (et. mg graece) aethutr Thphyl Oec ... 14** 38. 93. 104. 180. al^{3} ^{acer} κ. *οιδαμεν* ... a^{acer} plane om | *οτι* (vg *et nosti quoniam*): d om (*et scis testim. nostr. verum est*) | *η μαρτ. ημων αληθ. εστιν*: c 68. *αληθ. ημων εστιν* (68. *εστ. ημ.*) *η μαρτυρ.*, 31. aeth *αληθ. εστ. η μαρτ. ημ.*

13. *γραψαι σοι* cum ℵABC al^{10} d vg sah cop syr^{bodl} etP arm aeth Thphyl ... ς *γραφειν* idque sine *σοι* cum KLP al pler cat Oec | *ου θελω* (et. d tol *nolo*) ... A *ουκ εβουληθην*, 27. *ουκ ηθελον*, item vg *nolui* | *δια μελαν. και καλαμου* (L *-μω*): arm *δια χαρτ. και μελανος* :: ex 2 Ioh 12 | *σοι* ante *γρα-* cum ℵBCKLP al pler cat Thphyl Oec ... Ln post *γρα-* cum A 13. 73. d vg sah cop syr^{bodl} etP (4. 16. arm om *σοι*) | *γραφειν* cum ℵABC 5. 27. 31. 33. 73. 105. ... ς *γραψαι* cum KLP al pler cat Thphyl Oec

14. *σε ιδειν* cum ABC 5. 31. 73. d (*te visurum*) vg (*te videre*, sed tol ut d) ... ς *ιδειν σε* c. ℵKLP (*ειδειν*) al pler cat cop (sah *venire ad te*) Thphyl Oec | *λαλησομεν*: ℵ 23. 26. 33. 41. 99. (al^{vid}, Sz praeterlit) Thphyl *-σωμεν*

15. *οι φιλοι* cum ℵBCKLP al pler d (*amici tui*) vg sah cop syr^{bodl} syrP txt arm Thphyl Oec ... A 3. 13. 31. 33. 65. 67. d^{acer} syrP mg aeth^{utr} *οι αδελφοι* | *ασπαζου* ... ℵ 40. *ασπασαι* | τ. *φιλους* ... 33. 81. 160. syrP τ. *αδελφους* | κ. *ονομα*: L 15. 26. vg^{ms} ap Ln (non item vg^{cle} am fu demid etc) add *αμην*, item tol *vale* (ms ap Ln *amen. vale*, ut^{vid})

Subscriptio: ℵAB 137. *ιωαννου* (B *-ανου*) *γ'* ... C 40. *ιωαννου επιστολη γ'* (40. *τριτη*), P 126. *επιστολη ιωαννου γ'* ... 73. *του αγιου ιωαννου επιστολη γ'*, L *επιστολη γ' του αγιου αποστολου ιωαννου*, 10. 78. 80. al *του αγιου αποστ. ιωαν. επιστολη γ'*, 96. *του αγιου ιωαν. του ευαγγελιστου επιστ. γ'*, 95. *του αυτου αγιου ιωαν. του θεολογου επιστ. τριτη*, 101. al *του αγιου αποστολου και ευαγγελιστου ιωαννου του θεολογου επιστολη καθολικη γ'*, 180. *ιωαννου επιστολη τριτη προσ γαϊον*, 62. *ιωαννου γ' προσ γαϊον· περι δημητριου ω μαρτυρει καλλιστα* ... al sat mu (ut omnes ap Scri, praeter h qui habet *τελοσ*) nil subscriptum habent ... am *explicit epistula iohannis tertia*, fu *expl. epistula sci. iohannis tertia*, d *epistulae* (sic) *iohanis III explicit* (his additur: *incipit actus apostolorum*), syr^{bodl} etP *finita est epistula tertia Iohannis apostoli*. Praeterea numerantur *στιχοι λβ'* (ut L 10. 40. 78. 80. al pler Thphyl), al pauc *λα'* (ut 25.), *λ'* (ut 17.), 73. *πι'*. In ℵ

ΙΟΥΔΑ.

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. 2 Pe 1, 2

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.

capitum nil indicatur. Vulgatae cdd, ut am, fu, *capitula* (fu *breves*) habent V. Euthalius in elencho (ap Zacagn. p. 479.) sic: *Ἰωάννου ἐπιστολὴ τρίτη. ἀναγνωσις μία, κεφαλαίου Ι. στίχων λα'.*

Inscriptio: κβ *ιουδα*, ACK 13. 104. 105. al *ιουδα επιστολη*, 96. *επιστολη ιουδα*, 73. *επιστ. ιουδα του αποστολου*, L *επιστολη του αγιου αποστολου ιουδα*, 70. 79. *του αγιου αποστ. ιουδα επιστολη*, 81. 100. 101. 106. al *ιουδα επιστ. καθολικη*, 88. 42. 72. 78. 80. al *ιουδα καθολικη επιστολη*, 95. *του αγιου ιουδα επιστ. καθολ.*, P *ιουδα του αποστ. επιστολη καθολικη* (ut certe vdtr), 71. *του αγιου αποστ. ιουδα επ. καθολικη* ... am *inc. epistula iudae*, vg^{edd} ap Ln *inc. epistula indae apostoli*, demid *incipit liber iudae*, fu (post verba: *explicium breves epistulae Iudae*) *inc. eiusdem epistula* ... syr^{bodl} *epistula Iudae fratris Iacobi* (ap Pocock. *epist. Iud. apostoli fratris Iac. episcopi*), syr^{P} *epist. catholica Iudae apostoli*, cop *epistula Iudae*, aeth *epist. Iudae fratris Iacobi* ... ς ot ς^{o} *ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη*, Gb Sz *ιουδα επιστολη*. Cf Clem^{431} - *οἶμαι - προφητικῶς Ἰούδαν ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰρηκέναι.* Or^{2,814} *εἰ δὲ καὶ τὴν Ἰούδα πρόσοιτό τις ἐπιστολήν* et^{2,607} *ἐν τῇ Ἰούδα ἐπιστολῇ.* Or$^{int\ 4,549}$ *Iudas apostolus in epist. catholica dicit.*

1. *ιησου χριστου* cum NABL al plu vg sah cop syr^{bodl} etP arm aeth Clem lat^{997} Or^{2,468} Lcif^{219} Eph^{2,61} Ps-Ath^{synops} ^{99} Thphyl Oec ... Ti $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ cum KP al fere^{25} demid tol | *θεω*: male Woide ex A *τω* | *ηγαπημενοις* (Gb') cum NAB 5. 33** 68. 73. 98^{mg} 126^{mg} 163. vg sah cop syr bodl etP arm (aeth *deum patrem amantibus*) Or^{2,607} Eph Synops^{99} Thphyl com Oec Lcif^{219} Cassiod^{139} etc ... ς *ηγιασμενοις* cum KLP al pler (57. *προηγιασμ.*) cat Thphyl^{txt}. Praeterea 27. 29. 66** syr^{bodl} etP arm verbis *τοις* (omittitur ??) *εν θεω* etc praem *τοις εθνεσιν* | *και ιησου χριστω* (40. 78. al^{10} Or^{2,607} Eph Thphyl^{txt} Oec^{txt} $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, vg^{cle} *in Christo Iesu*) *τετηρημενοις* ... sah *τετηρημενοις εν* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$ post *κλητοις* pon ... 163. syr^{P} om

2. *και ειρηνη*: ℵ 100. al^{5} om *και* ... 163. syr^{P} add *εν κυριω*

3. *αγαπητοι*: ℵ ad ea quae praecedunt trahit | *γραφειν*: ℵ Eph^{2,61} Cyr act^{16} praem *του* | Ln sic distinxit: *γράφειν ὑμῖν, περὶ - - γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν* | *ημων* cum NABC^{vid} 5. 8. 17. 26. 27. 29. 33. 36.

4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς
2 Pe 2, 1 ss τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες
εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστὸν ἀρνούμενοι.

5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι
Nm 14, 35 ss κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύ-

68. 73. 163. 180. 1^{lect} sah syr^{bodl} etP arm Cyr$^{act\,46}$ (de recta fide^{77} ὑμ.) Thphyl Lcif^{219}, item 6. 7. 25. 31. 56. vg Eph^{3,61} ὑμων ... ς Ti om cum KLP al longe plu cop (aeth, sed aeth^{ro} Graeca libere circumscribit) Oec | σωτηριας: ℵ add και ζωης | γραψαι: ℵ γραφειν

4. παρεισεδυσαν cum ℵAC(sic)KLP etc ... B παρεισεδυησαν | παλαι: ℵ και παλ. (Similiter sah παρ. γαρ και τινες) | χαριτα cum AB ... ς χαριν c. ℵCKLP al om^{vid} Eph^{3,62} Did$^{tri\,1,27}$ Ps-Chr^{3,707} etc | δεσποτην sine additam cum ℵABC al^{25} cat (et. $^{com\,158}$) vg sah cop arm aeth Eph Did$^{tri\,1,27}$ Ps-Chr^{3,707} Cyr$^{act\,46}$ (om και seq) Lcif^{219} ... ς (= Gb Sz) add θεον cum KLP al plu (42. 57. al θεον και δεσποτ. τον κυρ. etc) syr bodl etP Thphyl^{txt} Oec^{txt} (uterque^{com} vdtr omittere)

5. δε ... C Lcif^{219} ουν (*itaque*) ... 36. sah om | ειδοτας (13. ειδοντας) sine υμας cum ABC^{2} (* non liquet) 5. 6. 7. 13. 15. 17. 18. 27. 29. 36. 45. 66** 68. 73. 163. $^{c\,acr}$ $^{d\,acr}$ cat vg sah cop syr^{bodl} etP arm aeth Eph ^{3,62} Lcif^{219} ... ς (Gb^{00}) add υμας cum ℵKL al plu Thphyl Oec | απαξ hoc loco cum ABCL al plor vg (*scientes semel omnia*) aeth Eph ... ℵ 68. tol (*quoniam deus semel* –) Clem^{280} et$^{lat\,907}$ post κυριος (68. tol Clem ο θεος, Clem^{lat} *domin. de.*) pon; nec aliter syr^{bodl} syrP sah cop arm Did$^{tri\,1,9}$ Did$^{lat\,307}$ Cassiod^{140} (coniungunt enim hi omnes απαξ cum verbis οτι κυριος λαον εκ τ. γ. αιγ. σωσας) :: quae quidem lectio omnino praeferenda esset alteri, nisi incredibile esset απαξ locum post ειδοτας a quopiam correctore nactum esse. Cohaerent vero in ℵ certe απαξ post κυριος positum et υμας post ειδοτας additum ... ℵ 22. 80. 100. post ειδοτ. υμ. τουτο (vide post) pon ... 163. Lcif^{219} plane om. Clem vero sic: ειδεναι γαρ υμας βουλομαι οτι ο θεος απαξ εκ γης αιγυπτου λαον σωσας etc. | παντα cum ℵABC^{2} (non liquet *) 6. 7. 13. 27. 29. 68. 163. vg cop syrP arm aeth (syr^{bodl} παντας) Eph Lcif^{219} ... ς τουτο cum KL al plor cat sah Thphyl Oec | οτι κυριος c. ℵC*^{vid} Eph (articulum om et. AB et reli qui ιησουσ praebent), item ς Ti οτι ο κυρ. c. KL al plor cat^{txt} ^{155} syrP Ps-Ath$^{synops\,140}$ Thphyl Oec. Sic Ps-Ath: και γαρ και τον προτερον λαον εξ αιγυπτου εξαγαγων ο κυριος και μη εμμειναντα τη πιστει εωρακως απωλεσε. Cf et. cat$^{com\,158}$ ειρηται γαρ προ τουτων περι αυτου ως ειη αληθινος θεος ουτος ο μονος δεσποτης ο κυριος ις χς ο αναγαγων τον λαον εξ αιγ. δια μωσεως ... c^{2} 5. 8. 68. tol syr^{bodl} ar^{c} arm Clem^{280} Lcif^{219} ο θεος ... Gb′ Ln ιησους cum AB 6. 7. 13. 29. 66** vg sah cop aeth utr arm^{ed} mg Did$^{lat\,307}$. Cf et. Did$^{tri\,1,12}$: και ιουδας καθολικως γραφει· απαξ γαρ κυριος ιησους λαον εξ αιγ. σωσας. Item Hier$^{lovin\,1,12}$ qui de Iosua explicat.

σαντες ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν 2 Pe 2, 4
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης
ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡς Σόδομα καὶ Gn 19
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις 2 Pe 2, 6
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται
δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι 2 Pe 2, 10
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ Dan 12, 1
διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ Dt 34, 5
2 Pe 2, 11
Zach 3, 2

---

6. τε cum NBCKL al pler cat m^{46} (*angelos quoque*) sah syr^{bodl} arm aeth utr Clem^{280} Or^{3,814} Or$^{int\ 4,510}$ et^{549} Eph^{3,62} Ath^{539} Oec Lcif^{219} Vig^{varim} (Or^{int} Lcif Vig *quoque*, ut m) ... Ln δε cum A 54. 137. f^{ser} vg cop syr^{P} Clem$^{lat\ 997}$ Ath^{539} ex$^{edd\ 4}$ Thphyl | αλλα (Clem^{280} Or^{3,814} Dam^{2,208}) ... c 31. 38. a^{ser} al^{2ser} etc Ath^{539} Thphyl αλλ | απολιποντας: L 180. l^{loci} Clem$^{280\ cod}$ Dam^{paris} (Or^{4,247} *και απαξαπλως παντες οι απολειποντες* etc) *απολειποντας* (sed L al^{2} *-πόντας*) | *μεγαλης ημερας*: m^{46} fu Lcif^{219} (sed editor correxit *dici*) *magni dei* | *δεσμοις*: 18. add *αιωνιοις και*. Item Or$^{int\ 510}$ post *aeternis vinculis* add *in tartaro constrictos* et^{549} *constrictos*. Sic m^{46} et Lcif^{219}: *in iudicium magni dei vinculis eos sanctorum angelorum sub tenebras reservabit* (Lcif *sub tenebris servavit*). Item Clem^{280} *δεσμοις αϊδιοις υπο ζοφον αγριων* (sic) *αγγελων τετηρηκεν* (contra Clem^{lat} *sub caligine reservavit*)

7. *και ως* (sic c^{2}): c* om^{vid} *ως* | *τροπ. τουτοις* hoc ordine cum NABC 5. 18. 65. 68. 163. 180. Eph^{3,62}, item cop syr^{bodl} etP ... ς *τουτοις τροπ.* c. KL al pler cat arm Thphyl Oec ... Lcif^{219} *his* (sic Gall, al *hac* edid.) *simili modo* ... 40. om *τουτοις* (41. *αυτοις*). Nec exprim vg (*simili modo*) sah; m^{46} vero *civitates cum adulterium fecissent* (omissis *τον ομοι. τροπ. τουτ.*) | *υπεχουσαι* cum BCKL etc (m^{46} vg Lcif^{219} *sustinentes*) ... 40. *απεχουσαι*, A *υπερεχουσαι* ... N (* *ουκεχουσιν*, ^{c} restituit *υπεχ.*) *υπεχουσιν*, posteaque *προκεινται δε*

8. *ομοιως* (et. Clem^{515} Lcif^{219} etc) ... A *ομως* | *κυριοτητα* (et. Epiph^{93} Eph, vg Lcif^{219} *dominationem*) ... N *κυριοτητας*, Or$^{int\ 1,5}$ *dominationes* (Or^{3,457} legitur *κυριοτατον δε αθετουσιν*, quod vitiosum videtur) | *δοξας* (3. 5. 55. *δοξαν*, item vg Clem$^{lat\ 208}$ *maiestatem*) *δε βλασφημουσιν* ... 4. 21. *δοξας ου τρεμουσι βλασφημουντες* (:: cf 2 Pe 2, 10)

9. His cat^{160} ex cod^{bodl} praeponit *εκ του μωυσεως αποκρυφου*, 98^{mg} habet *μωυση αποκρυφου*. | *ο δε μιχα.* o (Eph om) *αρχαγγ. οτε* cum NACKL reli omn^{vid} cat^{ox} et cat$^{nicoseph\ 1073}$ sah cop Eph^{3,62}, item sed *ὅσ* pro *ὅτε* syr^{bodl} etP Did$^{lat\ 304}$ Thphyl Oec ... Ln *οτε* (mallem *ο τε*) *μιχα. ο αρχ. τοτε* cum B. Cf aeth: *Et Mich. quoque - cum contenderet.* Item vg Clem$^{lat\ 998}$ *Cum* (Clem *Quando*) *Mich. archangelus cum diab. disputans altercaretur de*, item Hier$^{lit\ 2}$ *Quando Mich. arch. cum diab. disputabat de* | *μωυσεως* cum NBCL al mu cat Eph Thphyl Oec ... ς *μωσεως* cum

ἐτύλιμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι
2 Pe 2, 12 σοι κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα
δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
Gn 4, 8
Nm 22
Nm 16 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ
2 Pe 2, 15 τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-
2 Pe
2, 13. 17 λοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συν-
ευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ

ΑΚ al plu | αλλα cum ΑΒ ... ς αλλ cum ℵCKL etc | κυριος: ℵ^{c} 1. 68. 105. ο κυριος ... ℵ* ο θεος

10. βλασφημουσιν: Epiph^{92} αγνοουντες αλισκονται. Sic enim ille: ωσ λεγει (ιουδασ praecedit) οτι οσα μεν ουκ οιδασιν αγνοουντεσ αλισκονται, οσα δε οιδασιν, ωσ τα αλογα ζωα φθειρονται.

11. τη πλανη του βαλααμ etc: cf Lcif^{219}: *Vae illis, quoniam in viam Cain abierunt, et in seductionem Balaam mercede effusi sunt, et in contradictionem Chore pericrunt* (sic correxit Gall; antea edebatur *Baal* pro *Balaam*, *Choreb* pro *Chore*)

12. ουτοι εισιν etc cum ℵ^{c}ABKL rell cat vg cop syr^{bodl} etP arm Eph^{3,62} Pallad^{6,218} Lcif^{219} Did$^{lat\,308}$ etc ... ℵ*C^{2} (latet *) ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμοιροι κατα (ℵ* κα) τασ (C^{2} add ιδιασ) επιθυμιασ αυτων πορευομενοι. Eadem fere sah ad απωλοντο v. 11 add (*murmuratores sunt rixosi, ambulantes secundum cupiditates suas.*). Similiterque aeth post συνευωχουμενοι. Habet enim sic: *Hi sunt qui in amore amarunt vos, animosi ad peccatum suum, et incedunt in concupiscentia sua, et sine timore pascunt se ipsos* etc | οι εν ταισ (Gl') cum ℵ^{c}ABL 13. 27. 29. al al^{10} cat syr^{bodl} etP Eph Pallad^{218} (Gall^{2}) Did^{lat} (*Hi qui*) Aug^{fid} et op (*Hi sunt qui*) ... ς om οι cum κ al longe plu vg (*Hi sunt* etc) sah (*Isti polluti in agapis vestris*) cop (*Isti sunt* etc) Lcif^{219} Thphyl Oec | αγαπαισ c. KBKL al pler cat vg (*epulis*) sah cop syr^{bodl} etP (et.^{gr} in^{mg}) arm aeth Eph Pallad^{218} Thphyl Oec Lcif (*charitatibus*) Did$^{lat\,308}$ (*dilectionibus*) Aug^{fid} et op (ut Did). Cf et. cat^{102}: Ἔτι κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τῶν κοινῶν ἐν ἐκκλησίαις γινομένων τραπεζῶν, περὶ ὧν καὶ ὁ ἀπόστ. κορινθίοις ἐπιστέλλει, συνήεσαν, οὐ χάριν τοῦ μεταλαβεῖν τοῦ κυριακοῦ δείπνου, ἀλλ' ἵνα καιρὸν εὕρωσι ψυχὰς ἀστηρίκτους δελεάζειν· τούτων γὰρ καὶ ὁ πέτρ. ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπιστ. καταλέγει (similia in schol^{100} et^{103}) .ε.... AC 44. 56. 96. απαταισ, 6. 66^{4*} ευωχιαισ | υμων cum KBCKL al omn^{vid} cat sah cop syr^{P} aeth Eph Pallad Thphyl Oec Lcif^{219} Did$^{lat\,308}$ Aug ... Ln αυτων cum A^{corr*} (ipse * sic super rasuram) vg syr^{sch} arm | συνευωχουμενοι (κ συνευοχ-) ... C 6. 27. 42. 57. 98^{mg} al fere^{10} sah cop arm add υμιν. Sic Did$^{lat\,308}$: *hi qui in dilect. vestris maculis coepulantur.* | αφοβωσ: Lcif^{219} (*hi sunt - maculae, sine timore semetipsos regentes*) Did$^{lat\,308}$ (*hi qui - maculis coepulantur, sine timore semetipsos pascentes*) Ps-Chr^{6,707} (ουτοι εισιν αφοβωσ εαυτουσ ποιμαινοντεσ) cum seqq coniungunt. | υπο ανεμων: ℵ 25. 56.

ἀνέμων παραφερόμενοι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα, 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. 14 ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβη-

Ps 57, 20

Gn 5, 18

Ps-Chr^{3,707} Lcif^{219} *παντα ανεμω* | *παραφερ-* cum NABCKL h al^{70} cat Thphyl ... ς (= Gb Sz) *περιφερ-* cum minusc vix mu Eph^{2,62} Oec. Item vg Did$^{lat\ 308}$ *quae – circumferuntur*, Lcif^{219} *circumferendae* ... 16. k^{scr} Pallad^{313} *φερομεναι* (16. *-νοι*). Praeterea pro *-μεναι* habent B 16. 25. 119. *-μενοι* | *φθινοπωρινα* (א^{c}): א* *-ρικα* | *εκριζωθεντα*: 2. 15. 26. 36. 99. al$^{3\,scr}$ al fere^{5} *και εκριζ.*

13. *κυματα αγρια*: א *αγρ. κυμ.* | *επαφριζοντα*: C 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 33. 68. 180. *απαφρ.*, 69. *μεταφρ.* | *πλανηται* (A *-τες*): B *πλανητες* | Ln *πλανῆται· οἷς* | *ο ζοφ. του σκοτους*: B om *ο* et *του* | *εισ αιωνα* c. NABCL al plus^{35} (et 67. 105. 106. a^{scr} Ps-Chr^{3,707} *εισ αιωνασ*) cat Ephr^{221} et^{2,62} Pallad^{313} Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) *εισ τον αιω.* cum K al sat mu

14. Ad marginem 98. notat *ενωχ απεκρυφου.* | *επροφητευσεν* cum B* (א *προεπροφητ.* nec correctum), B^{3} (*ε priore* per incuriam instaurato) *επροφ.* ... ς Ln *προεφητ.* cum ACKL al omn^{vid} | *δε*: A al pauc om | *κυριος*: א 33. 40. 96. 142. *ο κυρ.* | *εν αγι. μυριασιν αυτ.* cum ABKL al longe plu (10 ap Scri, 10 ap Mtthaei) cat vg Chron^{35} Did$^{lat\ 308}$ (qui totum locum accurate cum Graecis convenientem exhibet) Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) *εν μυριασ. αγι. αυτ.* cum C al mu cop syr^{P} aeth Dam^{2,347} ... syr^{bodl} *εν μυρι. αγιων*, א 8. 25. 56. sah arm *ε. μυρ. αγιων αγγελων* (al *εν μυρ. αγιαισ αγγελων*, Eph^{3,62} *εν αγιοισ μυρ. αγγελων αυτ.* Auct$^{novat\ 3,375}$ *cum multis millibus nuntiorum suorum.*)

15. *ελεγξαι* (Gb″) cum NABCKL al plus^{50} cat Eph^{3,62} Chron^{35} Dam^{paris} ad ^{347} (in editis om male *και ελεγξαι* usq *περι παντων*) etc ... ς *εξελεγξαι* cum 98. al vix mu Oec | *παντασ* (68. Dam^{paris} om) *τουσ ασεβεισ* ... א sah *πασαν ψυχην*, item auct$^{novat\ 375}$ Vig^{varim} *omnem carnem.* Praeterea ς (sed Gb^{00}) Ti add *αυτων* cum KL al plu Thphyl Oec ... omisimus cum NABC al plus^{30} cat vg sah cop syr^{bodl} et^{P} arm aeth Eph Chron^{35} Dam^{paris} auct$^{novat\ 375}$ Did$^{lat\ 308}$ Vig^{varim} | *ασεβειασ αυτων* c. ABKL al longe plu vg (et. am fu Vig^{varim} Bed) cop syr^{P} aeth Eph Did$^{lat\ 308}$ Thphyl Oec ... Chron^{35} *των πονηρων* (om etiam *των εργ.*), 163. *των ασεβειων* (om *τ. εργ.* ut^{vid}), auct$^{novat\ 375}$ *impiorum* (praecedit *de omnibus factis*) ... א 6. 7. 26. 29. 66** sah syr^{bodl} om; item C 15. 18. 36. 68. 117. cat demid arm Dam^{2,347} (et. paris) om *ασεβειασ* (servato *αυτων*). Praeterea post *ησεβησαν* syr$^{P\ mg}$ add *propterea quod deseruerunt dominum* | *λογων* cum KC 6. 8. 13. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 43. 56. 68. 99. cat tol sah syr^{bodl} et^{P} arm (item aeth sed liberc) Dam^{2,347} (et. paris) auct$^{novat\ 375}$ Ephr^{2,62} ... ς Ln Ti om (:: ut supervacaneum et molestum) c. ABKL^{P} al longe plu vg cop

σαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ
2 Pe 2, 18 ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.
2 Pe 3, 2 17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
2 Pe 3, 3 2, 10 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί

Didlat^{308} Thphyl Oec | *κατ αυτου*: auct^{novat} *de deo*, vgclo Didlat^{308} *contra deum* ... Chron^{35} *προσ αυτους* ... syr^{hodl} om. Sic tol versum habet: *facere iudicium de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt, et arguere omnes impios de omnibus quibus impie vixerunt, et de omnibus duris verbis quae locuti sunt* etc. Ceterum sic Enoch Aethiops^{2,1}: *Ecce venit cum myriadibus sanctorum suorum iudicium de eis facere, abolere malos et punire omnem carnem de omnibus quae peccatores et impii fecerunt et commiserunt adversus ipsum.*

16. *μεμψιμοιροι* (sic BC): ℵAL 69. *-μυροι*, P *-μιροι* | *αυτων* pri cum ℵA BK al plu cat Thphyl Oec ... CLP al foro^{30} Ephr^{3,62} *εαυτων*

17. *τ. ρηματ. τ. προειρημενων* cum ℵBCKLP al pler cat Cyr$^{loh\ 708}$ et$^{act\ 21}$ Thphyl Oec, item vg *verborum quae praedicta sunt* ... Ln *των προειρημ. ρηματ.* cum A 6. 29. 163. Ephr^{3,62} Lcif^{219} (*praedictorum sermonum*)

18. *οτι ελεγον υμιν* (4. 108. 127. *ημιν*, sah Lcif^{219} om): K *οτι ελεγεν ημιν* ... vg syr^{hodl} *qui dicebant vobis* | *ελεγ. υμιν* sine *οτι* cum ℵBL* Lcif^{219}, item Hipp (Ps-Hipp?) consumm^{10} (*ο ιουδας - λεγει· επ*) Ps-Chr^{8,707} (*και παλιν λεγει· επ*) ... ς Ti add *οτι* cum ACKL^{mg}P al certe pler cat vg syr^{hodl} et^{P} arm aeth (sah cop) Eph^{3,62} Cyr$^{loh\ 708}$ et$^{act\ 21}$ Thphyl Oec | *επ εσχατου* cum ℵABC 5. 6. 7. 8. 13. 15. 18. 22. 27. 29. 33. 36. 66** 73. 106. 180. cat Did$^{trl\ 2,26}$ Cyr$^{loh\ 708}$ Thphyl Ephr^{3,62} ... 68. 126^{mg} 130. g^{ser} Hipp$^{consumm\ 10}$ Cyr$^{act\ 21}$ Ps-Chr^{8,707} *επ εσχατων* ... ς *εν εσχατω* cum KLP al longe plu Oec | *του χρονου* (Gb'') cum ℵA 13. 22. 73. 180. Did$^{trl\ 2,26}$ Cyr$^{loh\ 708}$ Thphyl; item (omisso *του*) *χρονου* BC 5. 8. 33. ... Gb' *των χρονων* cum 6. 7. 15. 17. 18. 26. 27. 29. 36. 66** 68. 106. 126^{mg} 130. Ephr^{3,62} Hipp$^{consumm\ 10}$ Cyr$^{act\ 21}$ Ps-Chr^{8,707} ... ς *χρονω* cum KL al plu Oec; item P *τω χρονω*. Ex Latinis vg *in novissimo tempore*, Lcif^{219} *in novissimis diebus*; syr^{hodl} *in fine temporum*, syr^{P} *ultimo tempore*, sah *in ultimis temporibus*, cop *in ultimo tempore*, aeth *in ultimis diebus*. | *εσονται* cum ℵ*BC*KLP al longe plu syr^{hodl} et^{P} arm Lcif^{219} Hipp$^{consumm\ 10}$ Ps-Chr^{8,707} Thphyl Oec ... Gb' Ln$^{ed\ min}$ *ελευσονται* cum ℵ^{c}AC^{2} 5. 6. 7. 8. 13. 22. 26. 29. 33. 36. 66** 73. 81. 126. 130. 180. cat vg sah cop aeth Ephr^{3,62} Did$^{trl\ 2,26}$ Cyr$^{loh\ 708}$ et$^{act\ 21}$ | *εμπαικται* (sic B): ℵA C^{2}P al *εμπεκται*, L *εμπαιγκται* | *τασ εαυτων* (80. *αυτ.*) *επιθυμιασ* et. Eph Did^{trl} Cyr^{loh} et^{act}, am fu domid tol *secundum sua desideria*;

εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 ὑμεῖς δέ, 2 Pe 2, 17
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν
πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-
σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, 23 οὓς
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες
καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

Hipp^{con}summ τασ ιδιασ επιθυμιασ, Pa-Chr τασ ιδιασ επιθυμ. αυτων ... ℵ^{c} 3. 42. 57. 104. f^{ser} τ. επιθ. εαυτων, ℵ* 163. τ. επιθ. αυτων, item vg^{cle} *secund. desideria sua*, Lcif^{210} *secund. voluntates suas*

19. οι αποδιοριζοντες sine εαυτ. (et. ς Gb″) cum ℵABKLP al fere^{50} cat fu (*qui segregant*) sah cop syr^{bodl} et^{P} arm aeth Clem$^{\text{lat}\,998}$ (Mign^{1,784} *segregantes*) Ephr^{3,62} Did$^{\text{tri}\,2,36}$ Cyr$^{\text{loh}\,796}$ et$^{\text{act}\,21}$ Thphyl Oec Lcif^{210} (*secernentes*). Cf schol^{100} et^{103} (ap Mtthaei): τουτεστιν οι τα σχισματα ποιουντεσ ... ς^{e} (et. Gb Ss, non ς) add εαυτουσ cum c al sat mu (2 ap Scri) vg^{cle} (et. am demid tol) Aug$^{\text{cp}\,185}$ etc

20. υμεισ δε (ct. Clem$^{\text{lat}\,998}$): c arm ημεισ δε | εποικοδομουντ. εαυτ. ante τη αγιωτατη (A αγιοτατ.) cum ℵABC 5. 13. 68. 73. 163. d^{ser} vg sah cop syr^{P} aeth Clem$^{\text{lat}\,998}$ Eph^{3,63} ... ς post πιστει c. KLP al plr cat syr^{bodl} arm Thphyl Oec | υμων (ot. Clem^{lat}): c 6. 7. 66** 119. cat tol Ephr ημων ... 96. 142. arm aeth^{ro} om

21. εαυτουσ: ℵ 1. 56. 100. 105. 106. 127. 180. al pauc εαυτοισ | θεου: c^{2} om | τηρησατε cum ℵAKL al fere omn cat vg cop aeth etc (c^{2} τηρησητε) ... BC^{a}vid syr^{bodl} et^{P} τηρησωμεν, 180. τηρησαντεσ, arm τηρειν | προσδεχομενοι usq αιωνιον: am om

22. ελεγχετε (Gb″) c. A^{c} 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 33. 40. 66** 73. 98^{mg} (vide ot. infra de scholiis) 101. 126. 130. 163. (item 38. 44. 117. qui pergunt διακρινομενοι) vg cop arm aeth^{utr} schol^{98} et^{100} Eph^{3,63} Thphyl et Oec^{com} Cassiod^{142} ... ς ελεειτε c. KLP al plu Thphyl^{txt} Oec^{txt}, item ℵBC^{2} 68. ελεατε, nec aliter syr^{P}. Praeterea vide infra Clem et Hier | διακρινομενουσ (Gb″) cum ℵABC 5. 6. 7. 17. 27. 29. 33. 40. 66** 68. 73. 98^{mg} 101. 126. 130. 163. vg (*iudicatos*, Cassiod *diiudicatos*) syr bodl (*cum resipuerint*, vide postea) syr^{P} (*resipiscentes*) (vide infra arm aeth ar^{c} ar^{P}) Clem^{773} Eph Hier$^{\text{ozech}\,18}$ schol^{98} (ἐν ἑτέρῳ οὕτωσ εὗρον κείμενον· καὶ οὓσ μὲν ἐλέγχετε διακρινομένουσ, οὓσ δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ) Thphyl^{com} Oec^{com} Cassiod^{142} ... ς διακρινομενοι cum KLP al plu (in his etiam 38. 44. 117.) cat Thphyl^{txt} Oec^{txt}

23. ουσ δε σωζετε εκ πυροσ αρπαζοντεσ (Gb″) cum ℵAB (sed om ουσ δε) c 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 66** 73. 101. 126. 130. 163., item 8. 15. 18. 25. 26. 36. 43. 58. 68. et (sed ε. του πυ.) d^{ser}, vg cop arm syr^{P} aeth Eph^{3,63} Cassiod (Thphyl et Oec^{com} vide post) ... ς ουσ δε εν φοβω σωζετε εκ του (Gb^{00}, om KLP al plus^{20} Thphyl Oec) πυροσ αρπαζοντεσ cum KLP al plu cat Thphyl^{txt} Oec^{txt} | ουσ δε ελεατε (sic ℵB 17. 40. Eph; A rell ελεειτε) εν φοβω (Gb″, sed ελεειτε) c. ℵAB 5. 6.

Ko 16, 25 os 24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταίστους καὶ στῆσαι

7. 18. 17. 27. 29. 40. 66** 78. 101. 126. 130. 163. vg cop arm aeth Eph. Similiter 8. 15. 18. 25. 26. 37. 43. 56. 68. k^{ecr} [36. 58.?] ουσ δε ελεγχετε εν φοβω (sed 25. 26. om εν φο, hinc Gb^{o}) ... c syr^{p} nil nisi εν φοβω ... ς plane om cum KLP al plu Thphyl^{txt} Oec^{txt}. Totum locum tantopere vexatum sic exhibet vg: *et hos quidem arguite iudicatos, illos vero salvate de igne rapientes, aliis autem miseremini in timore*; syr^{bodl} *et quosdam de illis quidem ex igne rapite; cum autem resipuerint, miseremini super eis in timore*; syr^{p} *et hos quidem miseremini resipiscentes, hos autem servate de igne rapientes, in timore*; ar^{o} *et quosdam corripite super peccatis eorum, et quorundam miseremini cum fuerint victi, et quosdam salvate ex igne et liberate eos*; ar^{p} *et signate quosdam cum dubitaverint orbos, et salvate quosdam territione, abripite eos ex igne*; aeth *quoniam est quem redarguent per verbum quod dictum est* (ita^{ro}, aeth^{pp} *propter peccatum eorum*), *et est qui et servabitur ex igne et rapient eum, et est qui servabitur timore et paenitentia*; arm *et quosdam damnantes sitis reprehensione, et quosdam salvate rapiendo ex igne, et quorundam miseremini timore iudicando.* Praeterea confirmat lectionem nostram (quae etiam Vulgatae est) Cassiod[142]: „ita ut quosdam diiudicatos arguant, quosdam de adustione aeterni ignis eripiant, nonnullis misereantur errantibus et conscientias maculatas emundent, sic tamen ut peccata eorum digna execratione refugiant.“ Ita vero Clem$^{lat\ 998}$ (in fragmentis adumbrationum in epp cath): *Quosdam autem salvate de igne rapientes, quibusdam vero miseremini in timore.* Nec haec contraria nostrae rationi videntur; nec enim quae v. 22. leguntur, in his vero desiderantur, a Clementis exemplari abfuisse dixeris. Ipse Clem^{772} (Strom. 6, 8) ad locum Iudae respicit hunc in modum: τοσούτῳ γὰρ μᾶλλον ταπεινοφρονεῖν ὀφείλει ὅσῳ δοκεῖ μᾶλλον μείζων εἶναι, ὁ κλήμης ἐν τῇ πρὸς κορινθίους φησί· τοιοῦτος οἷός τε ἐκείνῳ πείθεσθαι τῷ παραγγέλματι· καὶ οὓς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ ἐλεεῖτε. Item huc respicit Hier ezech 18 *et alios quidem de igne rapite, aliorum vero qui iudicantur miseremini.* Denique et. Thphyl^{com} (cum eoque Oec) lectionem a nobis receptam commendare videtur (licet Thphyl^{txt} exhibeat ς): κἀκείνους δὲ εἰ μὲν ἀποδύσανται ὑμῶν – τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ διακρίνεσθαι – ἐλέγχετε, τουτέστι φανερώτε τοῖς πᾶσι τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν· εἴτε δὲ πρὸς ἴασιν ἀφορῶσι, μὴ ἀπωθεῖσθε ἀλλὰ τῷ τῆς ἀγάπης ὑμῶν ἐλέῳ προσλαμβάνεσθε, σώζοντες ἐκ τοῦ ἠπειλημένου αὐτοῖς πυρός· προσλαμβάνεσθε δὲ μετὰ τοῦ ἐλεεῖν αὐτοὺς καὶ μετὰ φόβου, περισκεπτόμενοι μήπως etc. :: lectio quam recepimus pro testimoniorum ratione certissima est, nisi quod v. 22 ελεατε a codicibus certe antiquissimis, quos etiam Clem confirmare videtur, plus auctoritatis quam ελεγχετε habet.

24. υμασ (et. ς^{e} Gb Sz, non ς) cum ℵBCL al sat mu cat vg cop syr^{bodl} et^{p} arm aeth Eph^{2,62} Thphyl; A 4** (*om) ημασ ... ς Gb′ Ti αυτουσ cum KP h al fere^{40} Oec | απταιστουσ και: c 6. 17. 43. 66** 68. 163. k^{ecr} al pauc syr^{bodl} et^{p} arm add ασπιλουσ και, item al aliq (ut 27.

κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ 1 Ti 1, 17
θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

---

29. 68.) Thphyl ασπιλους tantum | κατεναντιον: c 98. 163. ενωπιων | αμωμους: A αμεμπτους | εν αγαλλιασει: vg^{cle} (non item am fu demid tol, nec Bed etc) add *in adventu domini nostri Iesu Christi*

25. μονω sine additam cum NABC 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 56. 66** 68. 73. 160. 163. vg (et. Fulg) cop syr^{hodl} etP arm Eph^{3,63} ... ς (= Gb Sz) add σοφω cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec | δια ιυ χυ του κυρ. ημων cum NABCL al fere^{25} cat vg cop syr^{hodl} etP (Eph δια τον etc, arm vel ιυ χω του etc vel και ιυ χω του etc praebet) Thphyl. Libero aeth: *Et hic est solus dominus, salvator noster, Iesus Christus, cui gloria* etc ... ς (= Gb Sz) om cum KP al plu Oec | δοξα (א^{c}): א* ω δοξα, am *cui gloria* | μεγαλωνυση (al pauc -λοσυνη) sine copula cum NABC al^{10} am fu demid tol syr^{P} arm Ephr Fulg^{fragm21} fabian Cassiod^{142} Bed^{336} com ... ς (Gb^{00}) praem και cum KLP al plor cat vg^{cle} cop syr^{hodl} aeth Thphyl Oec | προ παντος του αιωνος cum NABCL al^{15} cat (om του) vg (et. Fulg etc) cop syr^{P} arm aeth (add *cum patre eius bono misericorde et spiritu sancto vivificatore*) Ephr Thphyl ... ς (= Gb+Sz) om cum KP al longe plu syr^{hodl} Oec | παντας cum ANCKLP al plor vg etc ... א 27. 36. 99. cat cop om | αιωνας: L 13. 93. 95. 99. vg^{cle} (et. demid tol Bed, non item am fu) cop (*in saeculum saeculi*) syr^{P} ^{mg} Fulg^{fragm} Cassiod^{142} add των αιωνων | αμην (et. Eph Fulg; aeth *amen et amen*): 6. 66** om αμην (nec add Cassiod)

Subscriptio: KB ιουδα, A ιουδα επιστολη (sequitur subscriptio altera: πραξεις των αγιων αποστολων και καθολικαι), 80. 126. επιστολη ιουδα, Γ επιστολη ιουδα αποστολου, C ιουδα επιστολη καθολικη, L 40. 78. 96. 115. al του αγιου αποστολου ιουδα επιστολη, 70. επιστολη του αγι. αποστολ. ιουδα, 101. του αγι. αποστ. ιουδα καθολικη επιστ., 100. τελος της ιουδα καθολικης επιστολης, 93. 95. τελος γραφης ενθαδι της εξ ιουδα: K ετελειωθη συν θεω και η του ιουδα καθολικη επιστολη· δοξα σοι ο θεος, δοξα σοι ο θεος, δοξα σοι ο θεος, ο μακροθυμων επ εμοι τω αναξιω δουλω σου: fuer τελος συν θεω αγιων των πραξεων και των επιστολων των αγιων αποστολων· ων και του ιουδα τετελειωται δια στιχων ξη'· αμην ... al plu (8 ap Scri) nil subscriptum habent ... fu *expl. epistula sci. iudae*, am *explicit epistula iudae. Deo gratias amen. Feliciter qui legis* ... syr^{hodl} *finita est epistula Iudae apostoli fratis Iacobi et Iosi* (in alio cod. est *filii Iosephi, fratris Iacobi*), syr^{P} *finita est epistula Iudae apostoli.* (Tum additur: *explicit liber sanctus actuum apostolicorum et epistularum catholicarum septem.* Item alia quae ad descriptionem codicis pertinent.) Praeterea numerantur στιχοι ξη' (sic L 10. 17. 21. 23. 28. 30. 40. 70. 78. 80. 114. 126. al), al pauc (ut 118.) οα'. Passim additur etiam (cf infra Euthal): ὁμοῦ τῶν ζ' καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι ,αμς'. In II capita sunt β',

in am fu etc VII. Euthalius in elencho (Zacagn[479]) sic: *Ἰούδα ἐπιστολή. ἀνάγνωσις μία, κεφαλαίων ΙΙΙ. μαρτυριῶν ΙΙ, στίχων ξη'.* Tum addit: *ὁμοῦ τῶν καθολικῶν ἐπιστολῶν ἀναγνώσεις ι', κεφάλαια λα', μαρτυρίαι κδ' (στίχοι ια'*: qui numerus ad ipsum elenchum pertinet.) Post Iudae vero epistulam adnotavit: *ὁμοῦ τῶν ἑπτὰ καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι ,αμς'* (at computatis singulis numeris non 1046, sed tantum 1013 efficitur). Sequitur etiam computatio omnium versuum (*στίχων*) in actis et epp. cathol. cum proocmiis, quorum summa est *,ωλγ'*. Denique haec nota additur: *ἀντεβλήθη δὲ τῶν πράξεων καὶ καθολικῶν ἐπιστολῶν τὸ βιβλίον πρὸς τὰ ἀκριβῆ ἀντίγραφα τῆς ἐν καισαρείᾳ βιβλιοθήκης εὐσεβίου τοῦ παμφίλου.* Arm[od 1698] hanc epistulam scriptam perhibet anno domini 64. ab apostolo Iuda Iacobi, qui et Lebbaeus et Thaddaeus dicatur atque Armenis Persisque evangelium praedicaverit.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλος δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφω-* 1 Co 1, 1 etc
ρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, 2 *ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ-* Tit 1, 2

---

* Apud Ln et Ti inscriptionem epistulae ad Romanos praecedit communis epistularum Pauli inscriptio: *επιστολαι παυλου*. At nil simile ℵABCP habent.

* *προσ ρωμαιουσ* cum ℵABC (item DFG in titulis singularum paginarum) 3. 47. 110. 111. h^{ser} o^{ser}, itém (praemisso titulo *επιστολαι του αγιου αποστολου παυλου*) 1. ... h^{ser} *προσ ρωμαιουσ επιστολη*, 49. 91. k^{ser} *πρ. ρωμ. παυλου επιστολη*, 17. 37. 114. *παυλου επιστολη πρ. ρωμαιουσ*, 109. 116. *πρ. ρωμ. επιστολη παυλου*, 37. 108. 120. 122. *παυλου αποστολου επιστολη προσ ρωμαιουσ*, 14. 44. 80. 113. 115. 123. *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ ρωμαιουσ*, 35. *η προσ ρωμ. παυλου επιστολη*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη προσ ρωμαιουσ*, P *επιστολη του παναγιου παυλου του αποστολου προσ ρωμαιουσ* ... am post *prologum in omnes epistulas, argumentum solius epistulae ad romanos, capitulationem de omnibus epistulis, praefationem* et *breves* pergit: *incipit corpus epistulae ad romanos*. Similiter fit in fu. Post *argumentum* epistularum paulinarum (quod am *prologum* dicit), *argumentum solius epist. ad romanos, concordiam epistularum* (quam am *capitulationem* dicit), *capitulationem testimoniorum subiectorum de epist. pauli ap. ad romanos* (sunt *breves* in am), *praefationem epist. pauli apost. ad rom.* pergitur: *ad romanos* ... ς ς^{e} Gb Sz *παυλου του αποστολου η προσ ρωμαιουσ επιστολη*.

1. 1. *χριστ. ιησ.* cum B am fu (al^{lachm}) arm Or^{4,60} et^{286} Aug^{fortun} ^{2,19} Amb^{fld} ^{5} Ambrst^{29} Cassiod^{5} Bod ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ℵAEGKLP al omn^{vld} vg^{cle} demid tol syr^{sch} et^{P} cop aeth Ir^{int} ^{205} Or^{int} ^{1,85} et $^{4,461.}$ ^{462} Ath$^{752.}$ ^{955} Did^{tri} $^{1,25.}$ $^{2,2.}$ ^{3,6} Bas^{1,300} Chr$^{9,465.}$ ^{466} bis Cyr^{act} ^{25} Thdrt 11. 12. Dam^{1} Aug^{ioh} ^{105,8} etc (Aug ^{2,2,2624} utrumque habet) :: quum toties — cf 1 Co 2 Co Eph Phil Col 1 Tim 2 Tim — in salutatione apostolica $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ tenendum sit invitis plerisque testibus quippe $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ tuentibus, idem hoc quoquo loco sat auctoritatis habet contra scripturam usitatissimam, quae sponte sese offerebat. | *αφωρισμενοσ* (al^{5} *αφορ.*), vg Ambrst etc *segregatus* ... Ir^{int} ^{205} Aug^{fortun} ^{2,19} add *praedestinatus*

2 Ti 2, 8 φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, 3 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, 4 τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ
1 Co 1, 2 s 1 Th 1, 1 etc ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, 6 ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 7 πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1 Co 1, 4 1 Th 1, 2 8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ

---

2. προφητων αυτου: ita pp^{gr} plu (et. Did$^{tri\ 2,3}$) item^{lat} ... 17. om αυτου

3. γενομενου et. Or$^{4,\ 165.\ 296}$ et^{saep} Eus$^{dem\ 250}$ (sed marc^{12} μονογενους) Did$^{tri\ 2,3}$ Cyr$^{hr\ 175}$ et^{215} Chr^{468} Cyr$^{act\ 35}$ Thdrt^{14} al, item *qui factus est* d e g vg Ir$^{lat\ 305}$ Tert$^{prax\ 27}$ etc ... 38. 40* 73. cdd^{lat} ap Aug$^{contr\ faust\ 11,4}$ (*etsi enim in quibusdam Latinis exemplaribus non legitur* factus, *sed* natus ex semine David, *cum Graeca* factus *habeant* etc) γεννωμενου | δαυειδ: ς βαβιδ, Sz δαυιδ, cf ad Mt 1, 1.

4. ορισθεντος et. Or$^{4,\ 60}$ et^{286} etc Eus$^{marc\ 12}$ Ath^{536} Did$^{tri\ 2,3}$ Cyr$^{act\ 35}$ etc, item *definitus* Tert$^{prax\ 27}$, *destinatus* Hil^{283}, et *diserte* Ruf interpres Origenis$^{4,\ 465}$: *Quamvis enim in Latinis exemplaribus* praedestinatus *soleat inveniri, tamen secundum quod interpretationis veritas habet,* destinatus *scriptum est, non* praedestinatus. ... Mcell ap Eus^{12} (Eus ὁ δὲ - κατ-ταῦθα διαστρέφει τὴν ἀποστολικὴν λέξιν, ἀντὶ τοῦ ὁρισθέντος ποιήσας προορισθέντος etc) Theodotiani ap Epiph^{407} προωρισθ., item *praedestinatus* d e g vg Ir$^{lat\ 305}$ Ambr$^{at\ 21}$ txt et^{com} Aug^{3,2,2038} al mu | κατα πνευμα (109. -ματος) ... Chr$^{txt\ 469}$ (sed differunt cdd mu et com) και πνευματι, item syr^{sch} et (omisso και) p aeth ar^{e}

7. εν ρωμη et. Or$^{4,\ 287}$ et$^{int\ 4,\ 427}$ (et. in com tractat) et$^{2,\ 301}$ etc (uberius tractat et. Chr$^{9,\ 471\ s}$) Ambr$^{at\ 32}$ Aug^{3,2,2039} etc ... g g om. Cf et. schol^{47}: το εν ρωμη ουτε εν τη εξηγησει ουτε εν τω ρητω μνημονευει. At haec ad quem spectent non patet. | αγαπητοις θεου et. Or$^{4,\ 295}$ et$^{int\ bis}$ (ut ante), item *dilectis dei* vg^{cle} fu** demid tol Ambr$^{st\ ed\ 32}$ Aug^{3,2,2039} etc ... g d* g am fu* Ambr$^{st\ cod\ 1}$ εν αγαπη θεου, *in caritate dei* ... κ 82. e om (videtur scriptor eodicis κ e signum verbis *in caritate dei* in d appositum, cui quae respondebant in margine abscissa sunt, pro delendi nota habuisse. Ipse D Graece periit.)

8. μεν: 40* a$^{scr\ **}$ syr^{sch} (non item p) aeth^{utr} ar^{e} Chr$^{9,\ 473}$ ex$^{ed\ savil}$ (non mout) om | δια ιυ χυ (et. κ^{a}). Cf Or$^{int\ 4,\ 468}$: *addit* per Iesum Christum, *velut per pontificem magnum* ... κ* om | περι (Gb') cum ℵ A B C D* K 17. 31. 40. 61. 63. 73. 77. 80. 87. o^{scr} Dam, item syr^{sch} ... ς υπερ cum D^{c} K G L P al longe plu Chr Thdrt. Item *pro* d e g vg Or$^{int\ 4,\ 468}$, item syr p arm -

κόσμῳ. 9 μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ- Phil 1, 8
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν
ὑμῶν ποιοῦμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος Eph 1, 16
εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς. 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα 15, 23
ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συν-
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ἔμοῦ τε καὶ
ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προε-
θέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ 15, 22
καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
εἰμί· 15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ

9. μαρτυς: D* μαρτυρ | μου pri cum ℵABCD^{c}EKLP etc, et Did$^{tri\ 1,25}$ Chr Cyr$^{act\ 64}$ Thdrt etc ... D*G 10. 19. 37. 55. 80. 87. b^{ser} o^{ser} 12^{lect} syr^{utr} arm μοι, item *mihi* d e g vg Or$^{int\ 4,469}$ etc | ως (d e vg *quod*) ... G πως, g Or$^{int\ 469}$ *quomodo*

9. 10. Post ποιουμαι non interpunximus ut ς Ln; contra interpunx. ς^{e} Gb Sz.

10. δεομενος ... G οδαιομαινος (sed g *obsecrans*) | ειπως ηδ. πο. (d e g vg Or$^{int\ 4,469}$ *si quo modo tandem aliquando*) ... L 5. 38. 61. 71. 93. 12^{lect} o^{ser} οπως etc

11. χαρισμα υμιν et. Clem^{644} et^{660} etc ... 17. 37. 73. vg^{clo} (non item am fu tol) cop syr^{sch} (non itemP) Or^{2,654} et$^{int\ 4,469}$ υμιν χαρισμα

12. τουτο δε εστιν (cop *quod est*, syr^{sch} non exprim) ... A d e g (g *id est aut hoc enim est*) vg Or$^{int\ 4,469}$ τουτεστιν | συνπαρακληθηναι cum ℵA B*CDEG etc ... ς Ln συμπαρ. cum B^{2}KLP al certe pler | δια της εν (G arm om) αλληλ. (G add της) πιστεως. Versus 11 et 12 aeth sic habet: *Quoniam cupio videre vos, ut vos quoque adipiscamini gratiam spir. sancti, et propter hoc gaudeam de vobis: quoniam pariter credidistis nobiscum.*

13. ου θελω cum ℵABCD^{c}KLP al omn^{vid} Or$^{int\ 4,468.\ 469}$ Chr Thdrt Dam etc ... D* ουκ οιομε (D^{***b} ουκ οισμε, item E; D^{nov} ουκ οιμαι), G ουκ οιομαι, item *non arbitror* d e g Ambrst^{84} | δε (et. Or$^{int\ 4,468\ e}$) ... C 73. fu allachm γαρ | τινα (D* τι) καρπον cum ℵABCDEGKP al pler d e g vg Or$^{int\ 2,305}$ et^{4,469} Chr al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) καρπ. τινα cum minusc ut^{vid} pauc (nullus ap Scri) syrP arm ... L 42. 115. om τινα, nec expri syr^{sch} cop aeth | σχω: G 14. 23. 77. εχω | και εν υμιν: G 33. 34. 36. 48. 52. 61. 72. 109. 178. l^{ser} o^{ser} g fu allachm (et. vg^{1569}) aeth Sedul om και (am om *et* post *sicut*)

15. το κατ εμε ... G ο επ εμε. Latini: g vg *quod in me promptum est*, d e Ambrst *quod in me est promptus sum* | υμιν (et. Or$^{int\ 4,469}$ *vobis*) ... D* 61. 122. 157. b^{ser} o^{ser} d* g am fu* praem εν, ἐν, item G επ | τοις εν ρωμη ... G g om. Cf supra ad v. 7.

εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις
1 Co 1, 24 Ro 2, 9 2, 21 a γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε
Hab 2, 4 Ga 3, 11 He 10, 38 πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα-
λύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος
Eph 5, 8 ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν
ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατ-
ἐχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς·
ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ

---

16. το ευαγγελιον (et. Or$^{\text{int}\,4,470}$ Ambrst etc *erubesco evangelium*): G επι ευαγγελιον, g *erubesco super evangelium*, Aug^{spir} et litt al *confundor de evangelio*. Dedimus sine additam cum ℵABCD*EG 5. 17. 67** 137. 177. 178. d e g vg syr^{utr} cop arm ar^{e} Or^{2,201} et$^{\text{int}\,4,470}$ Eus^{ps} $^{202.\ 207.\ 404.\ 405}$ Did$^{\text{tri}\,1,25}$ Bas^{1,80} Cyr^{ioh} ^{422} al mu Tert^{marc} ^{5,13} Hil^{26} etc ... ς (= Gb Sz) add του χριστου cum D^{c}KLP al pler (73. τουτο) Thphyl Oec; item aeth^{utr} *eius*, Victorin^{ari} *dei* | εις σωτηριαν: G g om | ιουδαιω τε (sic ℵ^{a}; ℵ* ιουδε) et. Or^{2,201} Eus^{ps} et^{dem} ^{206} Did$^{\text{tri}\,1,25}$ etc ... ℵ* om τε | πρωτον (21. 23. 67** πρωτω) cum ℵACDEKLP al omn^{vid} d e vg syr^{utr} cop arm aeth Or et$^{\text{int}\,471}$ (– *merito Iudaei etiam ipsis Graecis ab apostolo praeferuntur* –) Eus^{ps} et^{dem} Did^{tri} Chr$^{\text{464}}$ (διατί δέ φησιν ἐνταῦθα Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι; τί βούλεται αὕτη ἡ διαφορά; etc) etc ... BG g Tert$^{\text{marc}\,5,13}$ om, hinc Ln [πρωτ.]

17. γαρ et. Or^{2,179} et$^{\text{int}\,4,471}$ Hipp$^{\text{antichr}\,64}$ Eus^{ps} $^{202.\ 207.\ 404.\ 415}$ et^{dem} ^{206} Did$^{\text{tri}\,1,25}$ etc; Tert$^{\text{marc}\,5,13}$ *quia iustitia dei in eo revelatur* etc) ... A Clem^{644} δε | ο δε δικαιος sine additam et. Ir$^{\text{int}\,275}$ Clem^{444} Did$^{\text{tri}\,1,25}$ etc ... C^{c} vg^{edd} (ap Ln; non item am fu demid tol) add μου (:: ut LXX ex A). Item syrP Or$^{\text{int}\,4,471}$ (*quod autem dicit ex testimonio Habacuc profetae: quia* iustus ex fide mea vivit – –) Hier$^{\text{abac}\,2}$ post πιστεως add μου (:: ut LXX^{ed} item BB). Sic autem l. l. Hier: *quod apostolus* LXX *magis testimonio abusus est ad Rom. scribens*: Iustus autem ex fide mea vivet, *et non eo quod habetur in Hebraico, causa perspicua est: scribebat enim Romanis, qui scripturas Hebraicas nesciebant.*

18. θεου: 47. om | απ (47. απο) ουρανου: 40* harl** om | ανθρωπων et. Or^{1,631} Hipp$^{\text{antichr}\,64}$ Chr$^{\text{467}}$ etc ... D*G 238. praem των. Cf et. d e g vg *hominum eorum qui*, Ir$^{\text{int}\,265}$ *eorum hominum qui*; contra Or$^{\text{int}\,471}$ tantum *hominum qui* | την αληθειαν et. Ir$^{\text{int}\,265}$ Or^{1,631} et$^{\text{int}\,4,471}$ Tert marc^{5,13} etc ... vg (et. harl demid, non item am fu tol) arm^{usc} (non item^{sob}) Hipp$^{\text{antichr}\,64}$ Ambrst al add *dei*, του θεου

19. διοτι το et. Or^{1,631} Ath$^{\text{422}}$ etc ... D*EG 78. Chr$^{\text{466}}$ οτι το ... 61. h^{ser} o^{ser} το γαρ | ο θε. γαρ cum ℵACD*KG al plus^{10} Or$^{1,478.\ 631}$ Eus^{praep} ^{522} Ath$^{\text{484}}$ Chr Thdrt ... ς (= Gb Sz) ο γαρ θε. cum D^{c}KLP al longe plu Ath$^{\text{422}}$ Thphyl Oec

20. αοραατα et. Naasshipp$^{\text{90}}$ Or$^{1,478.\ 631.\ 670}$ alib et$^{\text{int}\,672}$ Eus^{praep} ^{522} et dem ^{157} alib etc ... G (sed g *invisibilia*) 115. ορατα | αϊδιος: L om |

κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοράται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, 21 διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 διὰ

1 Co 1, 20 Ier 10, 14

9, 5 2 Co 11, 31

θειοτης: P θεοτης. Contra Didtri 2,11 ῥωμαιοις γράψαντος αὐτοῦ· ἥ τε ἀΐδ. αὐτ. δύν. κ. θειότης, ἐκεῖνοι (haeretici) ἐπολήσαν θεότης. Ἔστιν δὲ τὸ αὐτό, ἀλλ' ὅμως διὰ τὸ στενοῖσθαι τὰς περὶ τοῦ μεγαλωνύμου πνεύματος ἀποδείξεις etc. At1,20 ipse Did θεοτης testatur.

21. γνοντες: KL 17. 37* 48. mscr γνωντες | ηυχαριστησαν (D* -σθησαν, A om η praecedens) c. NACDE al20 Naassbipp100 Clem68 Or1,478. 479 Eus praep122 Meth3,734 Didtri 1,28 etc ... ς (= Gb Sz) ευχαριστησαν cum BG KLP al plu Or1,631 et729 Chr490 (Thdrt fluctuat lectio) Euthalcod | αλλ cum NACD uncrell etc ... B αλλα | αυτων καρδια et. D2 Naass hipp100 Or1,631. 729 et2,836 Meth2,734 Euspraep etdem160 Didtri1,33 Cyract36 etc ... D*EG d e g vg Orint 4,472. 474 Aug etc καρδ. αυτ.

23. ηλλαξαν et. Naassbipp 100 Clem68 Or 1,260 et 495. 534 (utroq loc fluct lectio) et631 et2,734 Euspraep 118 etps 231 Ath15 Didtri 1,33 etc ... K 4. 49. 76. 117. 130. 124. al4scr al paue Or 1,729 et 495 edd et 534 edd Eusdem 160 al paue ηλλαξαντο :: cf Ps 105,20 και ηλλαξαντο την δοξαν αυτων εν ομοιωματι μοσχου etc | ομοιωματι: Nassbipp 100 -ωμασιν

24. διο sine και cum NABC 5. 17. 31. 47. 76. 137. 238. m vg cop syrsch arm Or 1,260 etint 4,474. 504 Didtri 1,33 Dam Ambrst alllat ... ς (Gb00) Ti add και cum DEGKLP al pler d e g syrp (aeth et propter hoc) Naass hipp 100 Ath15 Chr Thdrt | ο θεος et. Or 1,260 etint 4,474. 504. 572 etc (Naassbipp 100 διο και παρεδ. αυτ. ο θεος εις παθη ατιμιασ· αι τε γαρ, ita ut scriptor ad v. 26 transiluerit. Affertur autem totus iste locus a v. 20 usq 27.) ... c*vid Didtri 1,33 Ath15 edd aliq (sed pergit εις παθη ατιμιασ·) om | εις ακαθαρσιαν et. Orsaepe etint Didtri etc ... A* om (suppl ipse* utvid) | εν αυτοις cum NABCD* 22. 31. 33. 35. 57. 62. 73. 115. 121. 238. ... ς εν εαυτοις cum DcEGKLP al longe plu Or1,260 Didtri 1,33 Chr492bis Thdrt Dam etc

25. εσεβασθησαν: P* -στησαν | ελατρευσαν etc: Or4,229 επιφερει ο ηρακλεων οτι ελατρευον τη κτισει και ου τω κατ αληθειαν κτιστη. | τη κτισει: P* την κτισιν

τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παὰ φύσιν, 27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. 28 καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου

Ga 5, 19 as
1 Co 6, 9 as
2 Co 12, 20
Eph 5, 3 as
2 Ti 3, 2 as

---

26. ο θεος: syrP om (Ath[15] vide ad v. 24) | χρησιν et. Nass[hipp 100] Clem[222] Or[1,260] et[int 4,474. 475] Eus[praep 300] Epiph[26] etc ... D[*] κτισιν, d e *sensum* | την παρα φυσιν et. Naass[hipp] Or et[int] Clem Eus Epiph etc ... D[*]G d e g vg (*naturalem usum in eum usum qui est*, ita et. Or[int 474 a] Ambrst al) arm add χρησιν

27. ομοι. τε cum ℵBD[*c]EKL al plu syr[sch] aeth[utr] Ephr[3,60] Oec ... Gb[vv] Ln Ti ομοι. δε cum AD[*]GP 4. 17. 21. 31. 45. 47. 63. 124. 137. d[ser] l[ser] vg syrP Naass[hipp 100] Clem[222] Eus[praep 300] Ath[20] et[41] Chr[494] et[495] Thdrt Dam Thphyl Or[int 4,474] Aug al ... C al[12] (4 ap Scri) arm cop Or[1,260] et[int 4,475] Hier[lool 2] nil nisi ομοιως | οι: L k[ser] Euthal[cod] om ; αρρενες pri cum ℵACD[c]EK[sil]LP al plu Naass[hipp 100] Clem[222] Ath[20] et[41] Ephr[3,60] Chr Thdrt Dam Thphyl ... ς[e] (non ς Gb Sz) Ln Ti αρσενες cum BD[*]G 73. 137. Or[1,260] Eus[praep 300] Oec (et. Athenag[24] αρσενες εν αρσεσι τα δεινα κατεργαζομενοι) | χρησιν: 17. φυσιν | αρρενες sec cum ℵ[*]AC 5. 17. 29. 30. 40. 44. 45. al (conlatores parum adtenderunt) Naass[hipp] Clem Or[1,730] Ath[bis] Ephr Epiph[26] Chr Thdrt ... ς Ln Ti αρσενες cum ℵ[a]BDEGK[sil]LP al plu (h. l. multo plus minusculorum αρσ- quam ante) Eus[praep 248. 250] Dam Thphyl Oec | εν αρρεσιν cum ℵ[*]A 5. 17. 29. 30. 40. etc Naass Clem Or Ath[41] Epiph Thdrt ... ς Ln Ti εν αρσεσιν cum ℵ[a]BCDEGK[sil]LP al plu Eus[praep bis] Ath[20] Ephr[3,60] Chr Dam Thhpyl Oec | εν εαυτοις cum ℵACDKU[c]LP al pler Naass hipp Clem Eus[praep 300] Ath[41] Ephr Epiph etc ... BK 35. εν αυτοις | απολαμβανοντες ... G αντειλαμβανοντες

28. ο θεος cum ℵ[a]BCDEGKLP etc (et. Ir[int 260] Or[1,260] et[int 4,475] et[alib] Ephr 3,60 Basesai 537 al Lcif[183] al (Chr[501] post παρεδ. pon) ... ℵ[*]A Nyss[3,734] Dam (vix probat Ps-Ath[517]) Victun poenit om

29. αδικια omisso πορν. cum ℵABCK 17. 23. 26. 67[**] 73. 117. cop aeth utr Ephr 3,60 Bas 2,215 et[bapt 656] edd Chr[502] Dam al Or[int 2,672] (*iniquitate nequitia avaritia*) Lcif[183] (*iniquitate malitia impudicitia cupiditate nequitia*) Ambrst (*malitia impudicitia avaritia nequitia*) Aug[nat et gra] (*iniquitate cum circumventione malitia avaritia*) ... ς (Gb[00]) add πορνεια cum L al plu (37. 40[mg] insuper add ακαθαρσια, quod etiam Lcif et Ambrst agnoscere vdtr) syr[utr] arm Bas[2,492] Nyss[2,734] Ephr 3,830 (πονηρ. πορν. πλεον. κακ.) Euthal[cod] Thdrt al; item D[*]KG al pauc d e g vg post κακια add πορνεια omisso (non om vg) πονηρια

ἑριδος δόλου κακοηθείας, 30 *ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,* 31 *ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας,* 32 *οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.*

(D^{c} add post *πορν.*), quacum lectione cf Lcif et Ambrst. Item Or^{int} ^{4,474} *iniquitate malitia fornicatione nequitia avaritia,* item $^{2,463.\ 467}$ *iniquitate nequitia fornicatione avaritia.* Praeterea P κ^{αι} *πορνεια* add omisso *πονη.* | *πονηρια κακια πλεονεξ.* cum ℵA syr^{sch} Ephr^{3,60} (item ap Or^{int} ^{4,474} et^{2,673} et$^{2,463.\ 467}$ *avaritia* ultimo loco ponitur). Similiter et. CD*EG etc quos vide post ... ς Ti *πονηρ. πλεονεξ. κακι.* cum HL (item omisso *πονηρια* KP) al plu syrP arm (vg *iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia*) Bas$^{2,215.\ 422}$ et$^{bapt\ 658}$ Nyss^{2,734} Chr Thdrt Thphyl Oec ... Ln *κακι. πονηρ. πλεονεξ.* c. C al pauc cop aeth^{utr} Dam. Item D*EG d^{ascr} d e g *κακι. πορν.* (omisso *πονηρ.*, quod D^{c} d^{ascr} post *πορν.* add) *πλεονεξ.* Ad totum locum cf Clem$^{rom\ 35}$ *απορριψαντες αφ εαυτων πασαν αδικιαν και ανομιαν, πλεονεξιαν, ερεις, κακοηθειας τε και δολους, ψιθυρισμους τε και καταλαλιας, θεοστυγιαν, υπερηφανιαν τε και αλαζονειαν, κενοδοξιαν τε και φιλοξενιαν* (corrige *αφιλ.*?) | *φονου* (h. l. et. Or^{int} $^{2,467.\ 673}$ Bas^{2,422} et$^{bapt\ 658}$ Ephr^{3,230}) : 17. 80. ante *φθονου* pon, A post *ἑριδος* ... G d* g tol Lcif^{183} *φονων* ... Ephr ^{3,60} om | G *ἑριδας*, sed g *contentione* | *δολου* et. Or^{int} Lcif Bas et^{bapt} Ephr etc ... A om

30. *καταλαλους*: D *κακολαλους*, sed d pariter ac g vg^{ms} (ap Ln) *detractatores*; o vg^{cle} am fu demid *detractores*

31. *ασυνετους* sine *ασπ.* cum ℵ*AHD*EG d e g fu* cop syr^{sch} Or^{int} ^{2,467} Ephr^{3,60} et^{230} Dam Lcif^{183} etc ... ς (Gb^{00}) add *ασπονδους* cum CD^{vid}K L P al pler (et 17. 76. Thphyl ante *αστοργ.* add) vg syrP arm Nyss^{2,734} Chr^{502} (sed om *ασυνετους*) Thdrt Oec. Videtur et. Or^{int} ^{474} agnoscere: *insipientes, incompositos, sine affectione, absque foedere, sine misericordia.* Praeterea D^{c} ante *ασυνθετ.* supplendum notaverat sed errore intellecto post *ασπονδ.* posuit.

32. *επιγνοντες* (L 17. Ephr^{3,60} — non^{230} — *επιγνωντ.*) ... B 80. *επιγινωσκοντες* (P *-γειν-*) ... D*E Bas^{2,422} (non item$^{baptism\ 656}$) add *ουκ ενοησαν*, G 8P^{c} *ουκ εγνωσαν*, 15. *ου συνηκαν.* Item d e vg Or^{int} ^{4,474} Cyp^{120} Lcif^{183} Ambrst al *non intellexerunt*, g *non cognoverunt aut non intellexerunt.* Posteaque D* *ου μονον γαρ*, 46. 61. Bas Euthal^{ood} *ου μονον δε*, vg^{cle} (non am fu demid harl) Ambrst *et non solum* | *αυτα ποιουσιν* et *συνευδοκουσιν* et. Ephr^{3,60} Bas^{2,422} Chr Thdrt etc ... aliter quidam ap Isid^{4,16}. Theologio enim diacono haec scribit: *τινὲς μὲν οὖν μὴ νοήσαντες τὸ εἰρημένον, ἀλλ' ὥσπερ σὺ διαπορήσαντες καὶ παραπεποῆσθαι τὰς λέξεις τὰς ἀποστολικὰς νομίσαντες, οὕτως αὐτὰς ἠρμήνευσαν· οὐ μόνον οἱ ποιοῦντες αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες τοῖς πράττουσιν. οὕτω γὰρ εἶχεν, ἔφασαν, τὸ παλαιὸν*

II.

14, 10 1 *Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.* 2 *οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.* 3 *λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ;* 4 *ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος* 2 Pe 3, 15 *αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;* 5 *κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ*

ἀντίγραφον, ἵνα μεῖζον ᾖ τὸ ποιεῖν τοῦ συνευδοκεῖν. Atque eadem repetit Oec ad h. l. Videturque eandem lectionem confirmare Epiph [586]: *καὶ μὴν αὐτὸς* [ὁ ἀπόστ.] - *οὐ μόνον τοὺς ποιοῦντας - ὀλίγῳ τηρεῖσθαι καὶ ὀργῇ παριγγνᾷ, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνευδοκοῦντας αὐτοῖς εἰς ταῦτα* etc. Habet enim B *ποιουντες* (sed non praecedit οι) et *συνευδοκουντες*, item d** e g vg^{cle} am** fu demid harl Or$^{int\ 4,474}$ Cyp^{120} Lcif^{188} al (non item Ambrst) *non solum qui ea* (d*** potius *ea qui*, fu Or^{int} Lcif *illa* pro *ea*) *faciunt sed et* (vg^{cle} demid *etiam*) *qui consentiunt.* Cf et. syrr et arm. Consentit Ephr^{1,134} et^{2,444}: *αξιοι γαρ, φησι, θανατου εισιν, ου μονον οι ποιουντες τα κακα, αλλα και οι συνευδοκουντες αυτοις* (^{2,444} *τοις πραττουσιν* pro *αυτ.*). Denique huc spectare vdtr Clem$^{rom\ 35}$ *ταῦτα γὰρ* (vide supra quae praecedunt) *οἱ πράσσοντες στυγητοὶ τῷ θεῷ ὑπάρχουσιν· οὐ μόνον δὲ οἱ πράσσοντες αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες αὐτοῖς.*

II. 1. *πασ* (et. Or$^{int\ 4,474}$ Cyp^{218} etc): syr^{sch} ar^{e} arm aeth om | *εν ω γαρ*: c* 4** 21. 31. 37. 73. 80. 93. 137. 179. cop syr^{P} c.* add *κριματι* | o *κριναν* (d e g m^{96} am floriac *qui iudicas*): vg^{cle} fu demid harl tol Or$^{int\ 4,474}$ Cyp^{218} Ambrst al *quae iudicas*, arm *in quo iudicas*

2. *οιδ. γαρ* cum ℵc 7. 17. 26. 37. 62. 80. 122. 179. d e m^{96} vg cop arm Chi^{508} (et. mosc^{2}) ... ς Ln Ti *οιδ. δε* cum AHDKGKLP al longe plu g syr^{P} (syr^{sch} *et* –) Or$^{int\ 476}$ Tert$^{marc\ 4,12}$ Ambrst Thdrt Dam etc (praeterit hunc versum Cyp^{218}, ubi coniunctos 1 et 3 affert.) ... 23. aeth^{utr} om copulam | *κατα* (D**^{bet}D^{c}): D* *κατ* | *τα τοιαυτα*: 37. 109. 238. om *τα*

3. *λογιζῃ δε* usque *πρασσοντας*: P *νομιζεις ουν ο ταυτα πρασσων* | *τουτο*: A *τουτω*

4. *αγνοων*: G *αγνων* | *σε αγει*: 17. *εναγει*

5. *αποκαλυψεως* et. Or$^{1,112.\ 115.\ 557}$ etc Or$^{int\ 4,478.\ 479}$ et^{saep} Eus$^{ps\ 112.\ 156}$ et$^{esa\ 591}$ Ephr^{2,163} al mu Ir$^{int\ 281}$ Cyp^{248} Lcif^{208} al ... A *ανταποδωσεως* (sic), item Caes$^{arel\ 14}$ (ista hom. deest ap Gall^{11}) *retributionis.* Cf et. aeth^{ro} *si veniet tibi retributio tua et si veniet tibi iudicium domini* (aeth^{PP} om priora usque *et*) | *δικαιοκρισιας* cum ℵ*ARD*EG al sat

ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ,
6 ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς μὲν καθ'
ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν
ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, Phl 1, 16
πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. 9 θλῖψις καὶ στενο- Eph 4, 31
χωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, 1, 16
Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη
παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
11 Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 ὅσοι Eph 6, 9 etc
γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου Ia 1, 22
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.

---

mu d e g vg cop syr^{sch} arm Or$^{1,115.\ 119.\ 557}$ et^{prov} (Notitia^{93}, contra ap Mai^{20} και δικ.) Or$^{int\ 1,478.\ 479}$ et^{suscp} Eus$^{ps\ 633}$ Dam al Ir$^{int\ 281}$ Cyp Lcif al ... $\aleph^{c\,1\,c}$ ($\aleph^{nov}$ rursus om) KLP al fere^{80} syr^{p} (aeth^{ro} vide ante) Or^{2,119} (sed h. l. δικαιοσυνης) et^{2,207} (vide ante Or^{prov}) Eus^{ps} $^{112.\ 156}$ Ephr^{2,163} et^{3,111} Bas$^{eth\ 284}$ Chr^{505} Thdrt Euthal^{cod} etc και δικαιοκρ. | Ln ἄγει, et τοῦ θεοῦ;

7. τοις μεν: 47. add γαρ | ζητουσιν ut $\aleph^{ADEGLP}$ ... B -σι

8. εριθειασ ut $\aleph$ (A ^{fscr} ερηθειασ) B^{2}LP etc ... $B^{*}D^{c}G$ ερειθιασ, D^{*} ερι-θιασ | απειθουσι (-σι ut $^{\aleph AL}$; Ti -σιν ut B^{*}DP, G -σειν) sine μεν cum $^{\aleph BD^{*}G}$ Thphil$^{autol\ 1,20}$ (τοις δε απιστουσι κ. καταφρονηταις κ. απει-θουσι τη αληθ. πειθομ. δε τη αδικ. - εσται οργη κ. θυμος, θλιψ. κ. στενοχ.) Eus$^{praep\ 580}$ (sed απιστουσι), item d e g vg cop arm aeth (non expri syr^{sch}, at nec magis v. 7) Ambrst (sed nec v. 7 exprim) ... ς Ti add μεν cum $^{\aleph^{c}AD^{c}EKLP}$ al omn^{vid} syr^{p} Or^{1,113} et$^{int\ 4,480.\ 497}$ Chr Thdrt Dam al | οργη κ. θυμος (Gb″) cum $^{\aleph ABD^{*}EG}$ 5. 21. 37. 41. 73. 116. vg syr^{sch} cop arm Thphil^{1,20} Or^{1,113} et$^{int\ 4,480.\ 497}$ Ephr^{305} Dam Thphyl ... ς θυμ. και οργ. cum D^{c}KLP al pler syr^{p} Eus$^{praep\ 580}$ Chr (et.^{suc}) Euthal^{cod} Thdrt Oec

9. θλιψις: A k^{scr} -ψεις | ιουδαιου et ελληνος et. Or^{1,113} et$^{int\ 480.\ 497}$ Eus$^{praep\ 580}$ Ephr^{305} etc ... G 1. 37. 109. g syr^{sch} ιουδαιω et ελληνι

10. δε et. Ir$^{int\ 281}$ Or$^{int\ 2,415}$ et^{2,401} et$^{4,480.\ 497}$ etc (d^{scr} τε) ... 38. 48. 62. 70. 115. 121. Or^{1,113} om | παντι: G g post τω εργ. το αγαθ. pon

11. προσωπολημψ. cum $^{\aleph ABD^{*}EG}$ ... ς -ληψια cum D^{c}KLP al omn^{vid} | τω (et. D^{c}): D^{*} om

12. εν νομω (et. Chr^{gue}) ... 8^{lect} Mcion$^{epiph\ 318}$ Chr$^{509\,com}$ (non^{txt}) Thphyl txt et^{com} Oec^{com} εννομως

13. Versum om P 12^{lect} | νομου cum $^{\aleph ABDKG}$ 31. 46. 47^{mg} Or$^{prov\ bis}$ (Notitia^{80} et^{106}, non item ap Mai$^{4.37}$) Euthal^{cod} Dam ... ς (Gb^{mo}) praem του cum KLP al pler arm Chr Thdrt al | τω cum $^{\aleph AD^{c}EGKL}$ al omn^{vid} Mcion$^{epiph\ 318}$ Or^{prov} (Notitia^{80}, item Mai^{37}) Chr Thdrt etc

14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ-
Ile 3, 10 σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, 15 οἵτινες ἐνδεί-
Ro 9, 1 κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συν-
μαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν
λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε
16, 25 κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου
διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπανα-

... BD* Orprov (Notitia106) om, hinc Ln [τω] | αλλ οι ποιηται: G αλλα ποιηται | νομου sec cum ℵABD*G 31. 46. Orprov bis (Notitia90 et106; et. Mai87) Euthalcod Dam ... ς (Gb60) praem του cum DcEKL al pler arm Mcionepiph218 Chr Thdrt etc | δικαιωθησονται: G g m90 add παρα θεω

14. γαρ et. Clem452 Or4,580not (ex Philocalia) etcat12 (sine nomine Origenis) Orint2,419 et4,485 Euspe9 Chr510 etc Hil334 etc ... G (g enim aut autem) arm Or2,793 δε, aethutr etiam ... aser om | εθνη: G kser τα εθνη | ποιωσιν cum ℵAB 31. 39. 47mg 67** 73. 118. Clem452 Or2,31 et2,793 et4,580not Dam; item D*G 93. 12lect 137. 8pe Euthcod ποιουσιν ... ς ποιη c. DcE al plu Euspe10 Chr Thdrt al; item KLP 1. 17. 30. 48. 116. 117. 123. nscr (et. Orcat12) ποιει | ουτοι et. Clem452 Or4,580not etint4,485 (sed antea eiusmodi pro hi edebatur) Euspe10 etc Ambrst al ... G d e g vg (pplat aliq) Or2,793 etint2,419 et4,527 οι τοιουτοι

15. ενδεικνυνται (ℵG ενδικν.): A ενδιγνυνται | συνμαρτυρ. cum ℵAB*G ... ς Ln συμμαρτ. cum B2DEKLP etc | αυτων της συνειδησεως cum ℵABKLP al certe pler Or2,40 et2,793 et4,580not Chr511 etc ... DEG d g arm της συνειδ. αυτων, item testimonium reddente illis conscientia ipsorum vg d2; tol* Orint2,419 et4,485 testimonium reddente eis (tol* illis) conscientia | λογισμων (d e g vg Orint etc cogitationum, cogitationibus): G διαλογισμων

16. εν ημερα οτε cum ℵDEGKL al pler d e g m17 vg (et. am fu demid harl) syrP arm (aeth cum) Euspraep560 et Cyrhr288 (uterq εν ημερ. οταν) Ps-Ath2,236 Chr Euthalcod Thdrt al Orint4,472. 479. 486 bis etc ... B εν η ημερα, Ln εν ημερα η cum A 73. 93. tol syrsch cop Dam (εν ημερα εν η) Ortint1,102 Ambrst al | κα. το ευαγγ. μου et. Or4,7 et15 etint1,102 et4,486 Dial1,807 (ο αποστολος ουκ ειπε κατα τα ευαγγελια μου, αλλα κα. το ευαγγελιον μου) et824 Eushist5,4,6 al mu ... 37. d* Mcion tert5,13 (Si enim iudicabit deus occulta hominum - Quomodo? Secundum evangelium, inquit, per Christum.) om μου ... 42. 43. om κα. το ευαγγ. μου | δια (in ℵ suppletᵛ velᵃ) χριστ. ιησ. cum ℵ*B, item Or4,98 εν χω ιω (Mciontert5,13 om ιω, vide ante) ... ς Ln Ti δια ιησου χριστου cum ℵaADEKLP al omnvid vg rell Dial824 Chr Thdrt etc. Praeterea DE d e Ambluc7,1448 Ambrst add του κυριου ημων

17. ει δε cum ℵABD*EK 47mg dscr** 139. al sat mu d e g vg syrsch cop arm aeth Clem423 Didtri2,23 Euthalcod Dam Thphyl Orint4,487 bis 504. 625 Ambrst etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') ἰδὲ (sic ςe) vel ἴδε (sic ς cum L 5 ap Scrl, 5 ap Mtthaei etc) cum DcL al certe

παύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ Phil 1, 10
δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποι- Mt 15, 14
θάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 παι-
δευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς
γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτε-
ρον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις;
22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα
ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ
νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς Ez 36, 6
βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν 1 Co 7, 19
γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ
περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ
δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περι-
τομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν
νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην
νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ
φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος,

---

plu syrP Chr Thrdrt Oec, item Thdor^{mop} qui haec adnotat: οὐ κατ' ἐρώτησιν, ὥσ τινισ ὑπέλαβον, ἀναγνωστέον τό· ἰδὲ σὺ Ἰουδαῖοσ ἐπονομάζῃ, ἀλλὰ κατὰ ἀπόφασιν, ἵνα εἴπῃ· μὴ ὢν ἀληθῶσ καὶ ἐν κρυπτῷ Ἰουδαῖοσ, ἀλλὰ λεγόμενοσ. | επαναπαυη: κ 17. (teste Treg) Euthal cod -παυει (teste Gb 17. επονομαζει κ. επαναπαυσει) | νομω cum ℵAB D* 5. 31. 73. 80. 93. 137. Clem^{424} Didtri^{2,28} Chr$^{517\,com}$ (et. mosc^{1}) Dam ... ς (Gb^{00}) praem τω cum D^{c}EKL al pler arm Chr$^{518\,txt}$ Euthal cod Thdrt Thphyl Oec

20. διδασκ. νηπιων et. Clem^{424} Orint^{4,497} Ambrst etc (5. haec ante παιδευτ. αφρ. pon) ... A om

21. ετερον: L 1. 80. 88. 93. n^{scr} τον ετερ.

25. γαρ et. Meion$^{epiph\,318}$ Dial^{870} etc cop syrP (syr^{sch} γαρ sine μεν exprim) ... 37. d^{scr} om; nec exprim vg arm aeth Or$^{int\,4,489.\,490.\,497}$ Ambrst etc | πρασσησ (116. 122. f^{scr} -σσεισ) et. Meion$^{epiph\,318}$ Dial^{870} ... D* arm φυλασσησ, item *observes* d e vg Ambrst, *custodias* vg^{ms} (ap Ln) Or$^{int\,489}$ etc Aug$^{ep\,196}$ et$^{spir\,et\,litt}$ | ησ: 17. ει

26. τα δικαιωματα et. Or$^{int\,4,489}$ et^{497} ... G g** harl* Or$^{int\,490}$ δικαιωμα, *iustitiam* | φυλασση: L 116. -σσει | ουχ cum ℵB 44. Dam ... ς Ti ουχι cum DEGKL al fere omn (A non liquet) Chr Thdrt Thphyl Oec

27. η εκ φυσ. ακροβυστ. (et. Or$^{int\,4,489.\,490.\,497}$ etc): G g om | Gb Sz Ln νόμου; (post λογισθησεται vero Ln non interpunxit)

28. 29. Haec habent et. Or^{1,192} et$^{int\,4,489}$ Eusdem^{858} et$^{mai\,252}$ (et^{253}) et$^{ps\,419}$ et^{509} etc | ὁ: 17. om (item ὁ pri v. 29. teste Gb, non item Treg)

29. αλλ cum ℵABD^{c}EKL al omn^{vid} Or Eus etc ... Ln Ti αλλα cum D*G

καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ
Tit 1, 2 ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο·
Ps 115, 2 (116, 11) γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ
Ps (50) 51, 6 γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις ἐν

---

29. ἐν πνευματι (Eus$^{mai\,82}$ οὐ γράμματι ἀλλὰ πνεύματι): G οσ πνευμ., item d e g (*et circumcisio cordis qui spiritu non littera*) | ου ο (4. 41. 45. 48. 61. 63. b^{ser*} o^{ser} om) επαινος ουκ εξ ανθρ. αλλ (B Eus$^{dem\,356}$ αλλα) εκ του (et. D* et^{c}; D**bG 38. 48. 72. 74. a^{ser} om) θεου (ℵ*K d e vg Or$^{int\,2,205.\ 301}$ et^{2,935} et^{4,674} Ambrst al add *εστιν*, non item Or $^{3,934\,not}$ ox^{schedis} et$^{int\,4,480}$ Eus$^{dem\,358}$ et^{alib} etc): 47* Chr^{521} (et.$^{mosc\,2}$) om

III. 1. η ωφελεια cum ℵ^{c}ABDKLP al fere omn Chr Thdrt etc ... ℵ*G 47. c^{ser} om η

2. πολυ: 120. c^{ser} πολλη (ut iam Aldus et Colinaeus ediderunt) | πρωτον: 47^{mg} Or^{3,778} (non item^{2,417}) et$^{cat\,15}$ πρωτοι | μεν γαρ cum ℵAD^{c}K L al pler (47^{mg} 67** om μεν) syrp Chr^{4,791} Thdrt Euthal^{cod} Phot manich^{3,8} Thphyl Oec (respicit Eus$^{dem\,141}$: πρωτοι γαρ επιστευθησαν τα λογια τ. θε.) ... Ln om γαρ cum BD*EG 76. 80. 120** 124. 137. d e g vg syr^{sch} cop arm aeth Chr^{9,522} Dam Or$^{int\,4,490.\ 504}$ Ambrst al | επιστευθησαν et. Or^{3,778} Eus$^{dem\,141}$ etc ... G** add αιτοις, quemadmodum d e g vg Or$^{int\,4,496.\ 498}$ Ambrst etc *credita sunt illis*

3. τί γαρ εἰ ἠπ. τινες; μὴ praecuntibus Bengelio et Ln scripsimus, nec aliter Or^{int} Ambrst al vdtr distinxisse; ς Gb Sx Ti *τί γάρ; εἰ ἠπ. τινες, μὴ* | ηπιστησαν (Or^{int} Ambrst *non crediderunt*, Cyp^{202} et alibi *exciderunt a fide*): A ηπειθησαν, Pacian$^{op\,2}$ *deliquerunt* | καταργησει: L al^{6} cat Chr$^{mosc\,2}$ καταργηση, 47. καταργει

4. γινεσθω (et. Did$^{tri\,3,6}$ Thdrt Dam etc): L 26. 32. 45. c^{ser} Chr^{523} γενεσθω, Or$^{cat\,17}$ γενηθητω (τὸ οὖν γενηθήτω εἴρηται ἀντὶ εὐκτικοῦ ὡσ τό· εἴη τὸ ὄνομά σου εὐλογημένον etc) ... G εστω, item *est* d e vg Cyp$^{83.\ 120.\ 123.\ 202}$ (et. conc$^{carth\,47}$) Ambrst; g *est aut esto*, Amb$^{luc\,6,138}$ *sit*. Contra Or$^{int\,496.\ 499.\ 501}$ *fiat* | πας δε et. vg (et. am fu demid harl tol) cop syrp Or$^{int\,3,900}$ et$^{4,497.\ 499.\ 501}$ Did$^{tri\,3,6}$ etc ... G d e g vg^{ms} ap Ln syr^{sch} Cyp et conc^{carth} π. γαρ, arm π. ουν | καθαπερ c. KB Thdrt ... ς Ln Ti καθωσ cum ADEGKL al pler ... 73. ωσ, 76. καθο | νικησεισ cum KADK 17. 29. 30. 32. 73. 116. 14^{lect} n^{ser} ... ς Ln Ti νικησησ cum BGKL al pler, item editum in Or^{3,223} etc (:: fluctuat lectio et. LXX, sed ed. Rom. et. KAB al pler νικησησ)

τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; 7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; 8 καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθώς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν. 9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰου- 6, 19 Ga 3, 15 6, 1 11; 33 Ga 3, 22

5. *θεου δικαιοσυνην* (et. Clem^{139} Or$^{\text{int}\,501\cdot 502}$ Ambrst): G g vg Or$^{\text{int}\,499}$ *δικ. θεου* | *ο επιφερ. την οργην* (sic ℵ^{c} Clem^{139} Or$^{\text{int}\,501\cdot 502}$ etc): ℵ* cop syr^{sch} add *αυτου*, item Philastr$^{\text{haer}\,51}$ (Gall^{7,402}) *qui infert iram suam hominibus* | *κατα ανθρωπον λεγω* (Clem^{139} haec om, licet addat *μη γενοιτο*): cf Or$^{\text{int}\,502}$ *sciendum sane est quod in quibusdam etiam Graecis exx. sic invenitur:* Numquid iniquus deus qui infert iram adversum homines? *Et magis secundum hunc sensum videbuntur quae diximus convenire. Secundum hoc vero quod in Latinis exx. et nonnullis Graecorum invenimus:* - secundum hominem dico - *ita intelligendum videtur* etc. Ac rursus^{503} ad alteram illam scripturam respicit: *ut in quibusdam exx. legi diximus.* Cum eadem convenit Philastr l. l., item aeth^{utr}, sed aeth^{PP} insuper addit: *et hoc loquor more hominum.*

7. *ει δε* cum ℵA 5. 23. 57. 74. 124. d^{scr} harl cop Dam ... ς Ln Ti *ει γαρ* cum BDEGKLP al pler vg syr^{utr} Or$^{\text{int}\,4,501\cdot 502}$ Ambrst Chr^{524} Thdrt al

8. *και καθως* cum ℵADEGLP al pler vg cop syrP arm (syr^{sch} *και* omisso *καθως*, libere aeth) Clem^{526} Or$^{\text{int}\,4,501}$ etc ... BK 39. 74. a^{scr} om *και* | *οτι* (et. Clem^{526} Epiph^{93} exeod von etc, item d e *quia faciamus*): G 76. 120. Epiph^{93} petav om, nec exprim g vg Or^{int} Ambrst etc | *ποιησωμεν*: 37. *-σομεν* | *τα κακα*: D* om (D^{**b} add) *τα* | *ελθη*: 37. 8P^{c} cop add *εφ ημας*

9. *προεχομεθα* cum ℵBKP etc (vg Ambrst al *praecellimus eos*), item AL k^{scr} *προσεχω-*) *προεχωμεθα* ... D*G 31. Chr^{527} ex$^{\text{mosc}\,2}$ et^{544} Thdrt Severian$^{\text{cat}\,18}$ *προκατεχομεν* (Thdrt Severian *κατεχομεν*) *περισσον*, item d g Or$^{\text{int}\,4,504\,\text{bis}}$ Ambrst$^{\text{edd aliq}}$ *quid ergo tenemus amplius.* Videtur et. syr^{sch} accedere (omisso pariter *ου παντως*). Ex D*et^{c} conflavit E: *τι ουν προκατεχομεθα* (ipse quidem D^{c} ex incuria *κατ* non delevit) | *ου παντως*: D*GP d g syr^{sch} et$^{\text{p txt}}$ aeth^{utr} Or^{int} Chr^{527} ex mosc^{2} Thdrt Severian^{cat} om (P *τι ουν* cum *προεχομεθα* in unum coniunxit, quocum cohaeret quod *ου παντως* om) | *προητιασαμεθα* (*προ* et. syr^{sch} cop aeth exprim, item syrP, sed vdtr demum c.* addi) ... D*G 31. 89* Chr^{527} ex$^{\text{mosc}\,2}$ Oec^{com} *ητιασαμεθα*, item *causati sumus* d e g vg Or^{int} Ambrst etc | *γαρ* (et. Or^{int} saepe): D* (non item d) om, nec expri syr^{sch} | *ιουδαιους τε*: A add *πρωτον* | *παντας*: G *απαντας* | *υφ* cum ℵADEGKLP etc ... B *υπο*. Cf et. Clem^{526} *δουλους δε τους υπο αμαρτιαν και ταις αμαρτιαις πεπραμενους - οιδεν η γραφη.*

δαίονσ τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼς
Ps 13 (14) 1–3 et 52 (53), 25 γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν,
οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώ-
Ps 5, 10 140, 3 θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. 13 τάφος
ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν,
9, 23 (10, 7) Is 59, 7 s ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ
πικρίας γέμει. 15 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύν-
τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης
Ps 35 (36), 2 οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ
λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος
Ps 142 (143), 2 Ga 2, 16 τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ
ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

---

10. οτι et. d e g vg syrᵖ exprim ... 1. 2. 31. 33. 86. 57. 74. 109. 113. 178. aˢᵉᶜ cˢᵉᶜʳ al plus⁸⁰ Chr⁵²⁷ om | ουδε (Dᶜ): D* ουδ

11. ο συνιων c. NDEKLP al omnᵛⁱᵈ (Iustin$^{dial\,27}$ et Ir⁹⁰ etiam ex LXX sic afferunt locum) Chr⁵²⁷ Thdrt Euthal^{cod} Dam etc, item syrᵘᵗʳ arm ... Ln om o cum ABG :: LXX του ιδειν ει εστι συνιων η εκζητ. τ. θε., item ουκ εστι ποιων χρηστοτητα). Nec agnoscere vdtr articulum d e g vg Or$^{int\,4,504}$ etc Ambrst al *non est intellegens, non est requirens*; contra v. 12 *non est qui faciat*. Ceterum scripsimus συνιῶν ut KL al pluᵛⁱᵈ Euthal^{cod}; Ln συνίων ut Dᶜ (sed idem συνιοῦσιν 2 Co 10, 12); rursus al ut 121. 124. ˡˢᵉʳ συνιών. Cf ad Mt 13, 13. | ο εκζητων cum NADEKLP al omnᵛⁱᵈ, item syrᵘᵗʳ arm Chr etc ... BG om o, hinc Ln [ο] εκζ. Latini ut ante relatum est. Ir⁹⁰ cum LXX η εκζητων | B ζητων

12. ηχρεωθησαν cum NAB*D*G (:: ut αχρεοσ pro αχρειοσ) ... ς Ln ηχρειωθησαν cum B²D^{c}EKLP al omnᵛⁱᵈ (sed LP al ηχριωθ.) :: LXX^{sed} ηχρειωθησαν, sed NA² ηχρεωθ. | ο ποιων cum NDE, item (vide ante) d e vg Or$^{int\,4,504}$ Ambrst al *qui faciat*; g *faciens aut qui faciat* ... ς Ln Ti om o cum ABGKLP al omnᵛⁱᵈ syrᵖ arm Chr etc :: LXX absque articulo, sed habet 𝔑* | ουκ εστιν εως ενος et. Or^{int} Ambrst etc ... 𝔘 67** om ουκ εστιν, item syrˢᶜʰ *et non est qui faciat bonum, ne unus quidem*

13. λαρυγξ (G -ρυνξ): AP 17. 48. 74. al$^{3\,acr}$ λαρυξ

14. ων το στομα cum NADEGKLP etc ... B 17. add αυτων (Cyp^{256} *et os eorum*), hinc Ln add [αυτων] :: LXX ων το στομα

19. ο νομ. λεγει cum 𝔑^{c}ABDEGKLP al omnᵛⁱᵈ g (*dicit*) syrᵘᵗʳ arm etc Chr⁵²⁷ Thdrt Dam etc ... 𝔑* d e vg cop Or^{4,284} etcat^{32} Or$^{int\,4,509\,ss}$ Ambrst al ο νομ. λαλει (*loquitur*) | λαλει cum NABD^{c}EKLP al fere omn d e vg cop syrᵖ Or^{4,284} etcat^{32} Or$^{int\,4,509\,ss}$ Chr Thdrt Dam etc Ambrst al ... D*FGK 12^{lect} f g syrˢᶜʰ λεγει

20. εξ εργ. νομ. ου δικαιωθ. cum NABKLP al omnᵛⁱᵈ vg (et. am domid etc) syrᵘᵗʳ cop arm Or$^{int\,4,509}$ Chr Thdrt Dam etc ... DEFG d e f g fu

21 *Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-* 1, 17
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 *δικαιοσύνη δὲ*
θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας.

---

allachm Ambrst al (cf. Or^{4,510} *qui in superioribus dixerit quia non iustificetur homo ex operibus legis*) *ου δικαι. εξ εργ. νομ.* | *αυτου*: 3. 33. 35. 73. 74. 114. 120** 121. 177. al^{8} scr aeth Or$^{int\ 509}$ (*in conspectu dei*, vel^{al} ed *coram deo*) Ambrst *του θεου* | *επιγνωσιν* (et. Clem^{567}, item^{447} *γνωσιν*) ... FG *επιγνωσιν* (sed f *agnitio*, g *agnitio aut is*)

21. *θεου*: ℵ *του θεου* (item vdtr c* quum inter *-νη* et *ου* rasura sit). Praeterea per manifestum incuriam c*g* h. l. add *δια πιστεως ιησου χριστου εις παντας και επι παντας* (g* *επι πα.* non expressit errore intellecto) | *μαρτυρουμενη* (ita D**c): D* 46. *-ρομενη* | *και των*: 37. (Treg 37*) om *και*

22. *ιησου χριστου* cum KCDEFGKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm aeth Clem^{141} Or^{2,600} et$^{int\ 4,511}$ Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln om *ιησου* cum ℵ Meion$^{tert\ 5,13}$ (at ibi satis libere affertur verbum Pauli: *Tunc lex, nunc iustitia dei per fidem Christi. Quae est ista distinctio? - - Christi distinctio dispositionum est, non deorum; monet iustificatos ex fide Christi, non ex lege, pacem ad deum habere.*) ... A *εν χριστω ιησου* ... Chr^{530} (et. mosc^{2}) om (*ειπων γουν· δικαιοσυνη θεου, επηγαγε· δια της πιστεως, εις παντας και επι παντας τους πιστευοντας.* | *εις παντας* sine additam cum ℵ*ABCP 47* 137. cop arm (item aeth^{utr} *quod in fide Iesu Christi iustificantur apud deum omnes illi qui credunt in eum*; similiter ar^{e} *quod iustitia dei tantummodo est in fide in Iesum Christum unicuique de eis qui credunt in eum*) Clem^{141} (*δικαιοσυνη δε θεου δια πιστ. ιυ χυ εις παντ. τους πιστευοντας· ου γαρ εστι διαστ.*) Or^{2,600} (*δικαιοσυνην λεγει την εκ πιστ. ιυ χυ, ητις πεφανερωται εις παντ. τους πιστ.*) et$^{int\ 4,516}$ (*cum – obiecisset, iustitiam dei per fidem Iesu Christi esse in omnes qui credunt, neque habere aliquam distinctionem, sed omnes deliquisse* etc) Cyr$^{act\ 36}$ Aug^{ter} (et$^{pecc\ merit}$ et$^{spir\ et\ litt}$ et$^{contr\ op\ 2\ pelag}$ *in omnes qui credunt*); item *super omnes* am demid harl al^{lachm}, Dam *επι παντας* ..... ς (Gb^{00}) Ti add *και επι παντας* cum ℵ^{c}DEFGKL al fere omn vg^{clc} fu syrP (item syr^{sch} *in omnes, etiam super omnes qui credunt in eo*) Chr^{530} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec (Or$^{int\ 4,511\ txt}$ *in omnes et super omnes qui credunt in eum*, prorsus ut habent fu et vg^{clc}. Quod ab Or profectum esse credi nequit, quum et ipse Or^{2,600} et$^{int\ 4,516\ com}$ contra stent.) Ambrst (*in omnes vel super omnes, hoc est super omnes Iudaeos et Graecos* etc) Chrom^{matth} (ut vg^{clc} *credunt in eum*). Commentatur Thdrt^{48} *τὸ γὰρ „εἰς πάντας" τοῦτ᾽ ἰουδαίους λέγει· „ἐπὶ πάντας" δὲ τοὺς ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν.* (Eadem cat^{21} per errorem Apollinario adscribit.) :: pro testium ratione omnino edendum est *εις παντας* absque additamento. Quod quidem etsi a Pauli ingenio haud abhorreat, tamen nec ab interpolatore alienum est. Nec probabiliter dixeris breviorem lectionem inde ortam esse quod scriptor a *παντας* ad *παντας* transiluerit. Ut enim testes antiquissimi tantum non consentientes bre-

10, 12 *οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται*
τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ
1 Io 2, 2 *τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προέθετο ὁ*
θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς
δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτη-
μάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιο-
σύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν

---

viorem tenent, ita posteriores tantum non omnes fidelitor conservarunt longiorem.

23. *παντες γαρ*: Epiph^{509} *οι γαρ παντες* (ita enim legendum pro eo quod editum est *οι γαρ παντες*)

25. *ιλαστηριον* (B*D* *ειλαστ.*, FG *ιλαστηριον*): d e g harl** vg^{sixt} Ambrst al *propitiatorem*, f vg Or^{int513bis} *propitiationem*, Hil^{161} *placationem*, Aug pecc merit et^{spir} et litt *propitiatorium*, Or^{int513d} *propitiatorium sicc propitiatorem* | *δια πιστεως* (Gb″) cum ℵC*D*FG 31. 67** 76. Or^{3,540} et 4,24. 29 Eus^{pa} 295. 315. 491 Bas^{bapt} 034 Cyr^{act54} Dam Thphyl ... ς *δι. τησ πιστ.* cum BC^{2}D^{c}EKLP al pler Bas^{1,180} Chr^{530} Euthal^{cod} Thdrt Oec ... d^{2} e vg Or^{int513ss} Ambfug saec^{3} Aug^{bis} *per fidem* (d* *fide*), pergentes *in sanguine ipsius* (Or$^{int\ ter}$ *eius*), f g *per fidem in illius sanguine*, Ambrst *fidei in sanguine ipsius* ... A om. Etiam Chr^{531} vid: *ο μεν γαρ πατηρ προεθετο, ο δε χς εν τω αυτου αιματι το παν κατωρθωσεν.* Libere Or^{int3,239} *quem posuit deus propitiatorem* (cod *-torium*) *in sanguine ipsius per fidem.* | *αυτου* pr et. Or^{bis} Eus^{ter} etc (37. Or^{4,25} post *αιματι* pon) ... B 47. 76. *εαυτου*. De Latinis (*ipsius, illius, eius*) vide ante | *δια την παρεσιν* usq *τησ δικαιοσυνης αυτου* (v. sq): FG 17. 39. 52. 61. 76. b^{scr} e^{scr} transiliendo om | *παρεσιν* et. Or Chr Thdrt Dam Thphyl. Sic Chr^{531}: *δια την παρεσιν, τουτεστιν την νεκρωσιν. - τι δε τουτο εστι· το εν τη ανοχη του θεου την παρεσιν γεγενησθαι; ...* 46. *πωρωσιν*, 69. 116. *παραινεσιν* (k^{scr} *παρεσνεσιν*), d* e Ambrst Aug$^{pecc\ mer}$ et^{spir} et litt Pelag^{com} *propositum* (contra vg *remissionem*) ... 47. add *εν τω νυν αιωνι*

26. *προσ την* cum ℵABCD*P 47. 49. 80. Clem^{141} Cyr^{act55} Dam ... ς om *την* cum D^{c}EKL al pler Chr Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec | *και δικαιουντα* (D* *-σιν*) ... FG 4. 52. f g fu allachm Ambrst om *και* (*ut sit ipse iustus, iustificans*, Ambrst om *ipse*) | *ησου* cum ℵABDKP al plu d^{2} am fu syr^{p} arm aeth Chr^{531} Euthal^{cod} Thphyl Aug^{bis} Oros pelag ... vg^{cle} domid harl tol cop Or$^{int\ 513}$ Thdrt Ambrst Pelag^{com} *Iesu Christi*, *ιυ χυ*, d* *Christi Iesu*, syr^{sch} ar^{e} *domini nostri Iesu* (ar^{e} om) *Christi* ... DEL al^{40} Clem^{141} *ιησουν* (i. e. *ιυ* pro *ιυ*). Non item recte affertur Oec^{244}: postquam enim *τον εκ πιστ. ιυ* scriptum est, explicatur *δικαιουντ. τον δια πιστεως του ιυ*.

27. *η καυχησισ* (*gloriatio*, sed d* *iustificatio*): FG d e f g vg Or$^{int\ 4,516}$.

ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦ- Ga 2, 16
σθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς
μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 εἴπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς Eph 4, 6
δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.
31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ
νόμον ἱστάνομεν.

IV.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν

517. 518. 527 Aug spir et litt bis (non item contr ep 2 pelag) add σου | ουχι: D* ουκ, FG ου | δια sec: D*gr om

28. λογιζομεθα: Dc(non item E)KP al aliq -ζωμεθα | γαρ cum ℵAD*EFG 5. 9. 33. 38. 39. 47. 80. 121. 137. 179. d e f g vg cop arm (aeth) Or int 516 Dam Ambrst Augcontr ep 2 pelag ... ς (= Gb Sz) Ti ουν cum BC DcKLP al pler syrutr Chr533 Thdrt Euthalcod Thphyl Oec | δικαιουσθ. πιστει ανθρωπ. cum ℵ*ABCDE 5. 47. 153. 178. 179. 238. d e (sed d e *per fidem*, et d* e *hominem* pro -nem) Dam ... FG f g vg aethutr Orint 516ss Ambrst al δικαι. ανθρωπ. δια πιστεως, cop *hominem iustificari in fide* ... ς (= Gb Sz) πιστει δικαι. ανθρωπον cum ℵcKLP al pler syrutr arm Chr Thdrt Euthalcod Thphyl Oec

29. η ot. Clem656. 730 etc; d** (* *ad*) e f g vg Orint pplat *an* ... A*vid 39** Juliancyr 106 μη, 77. ει ... 30. 39. 43. 51. necr Thdrt om | μονον cum NACFGKLP al plu (d e f g vg Orint Ambrst etc *tantum*) Eusdem 386 (οτι μη μονον ιουδαιων εστιν ο θεος, αλλα κ. εθν.) Ath 328 Chr 534 Cyr ador 351 Thdrt Dam Oec ... Τι μονων cum B al 15 Clem656. 730 Ath 501 (Chr 534 semel fluct lectio) Julian cyr 106 Cyrlul 107 Thphyl (Clem 730 Ath Iulian μονων ο θεος, Clem 656 μονων εστιν ο θε.) ... DE μονος | ουχι (FG ουχε) και cum NABCDEFGK 3. 31. 39. 45. 47. 73. 177. 178. kmcr d e f g vg syrsch cop arm aeth Clembis Ath 504. 328 Cyrlul 107 (Julcyr αλλα και) Chr 534 mosc 1 Dam Orint 518 Hil 1157 Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ουχι δε και cum LP al pler syrP (Chr 534) Cyrador 351 Thdrt Thphyl Oec

30. ειπερ (Gb′) cum ℵ*ABCD**b 5. 6. 47txt 80. 137. (g vide post) Clem 656 Or 4,228 Didtri 1,18 Cyrlul 107 etador 351 Dam Hierpelag 2 Pacian cp 3 (hi duo *si quidem*) ... ς Τι επειπερ cum ℵcD*etcEFGKLP al pler Eusdem 264. 386 Ath 501. 328 Chr 534 Thdrt Thphyl Oec; *quoniam quidem* d e f (g *quoniam quidem* aut *siquidem*) vg Orint 518 Ambrst al | ο θεος (sic D**bot Dc): D* Or 4,228 om ο

31. ιστανομεν (Gb′) cum ℵ*ABCD**b (* περιστανομεν) FG (hi duo στανομεν linea incunte) 10. (συνιστ-) 31. 80. Or 4,228 Cyrador 5 Dam ... ς ιστωμεν cum ℵcDcEKLP al pler (47txt ισταμεν, 17. al 3 συνιστωμ.) Chr 534 Thdrt Euthalcod Thphyl Oec

IV. 1. ευρηκεναι (4mg 23mg ευηρεστηκεναι) post ερουμεν (Gb″) cum NAC DEFG 5. 21. 73. 137. d e f g vg cop arm aeth Orint 520 Cyrglaph 66 Dam Ambrst ... ς Τι post αβρ. τ. π. ημων cum KLP al pler syrutr

κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, (in 15, 6 (Ia 3, 6 Ia 2, 23 ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφεί-

---

Chr^{544txt} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec (item Phot et Gennad ap Oec ^{246}) ... B 47° Chr^{544com} plane om | *προπάτορα* (Gb″) cum ℵ*$^{et c}$ABC* 5. 10. 21. 137. syr^{ech} cop arm aeth^{utr} Cyr$^{glaph\,os}$ Dam (cf et. Eus praep ^{319} *αβρααμ ος και προπατωρ του παντος ιουδαιων εθνους ανειρηται*) ... ς Τί *πατέρα* cum ℵ^{c}C^{3}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{p} Or$^{int\,520}$ Chr^{544txt} et^{com} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec (item Phot et Gennad ut ante) :: solet etiam in N. T. Abraham dici *πατηρ* (Le 16, 24. 32. Ioh 8, 53 Act 7, 2 Ro 4, 12), *προπατωρ* saepe apud pp^{gr} legitur.

2. *αλλ ουκ*: P *αλλα ουκ* | *θεον* cum ℵABCD*FG Cyr$^{glaph\,os}$ ... ς *τον θεον* cum D^{c}EKLP al omn^{vid} Chr^{545} Thdrt Euthal^{cod} Dam al

3. *ἡ*: P* om | *δε* cum ℵABCD^{c}EKLP al pler cop syr^{p} Thdrt Dam etc; at eundem locum cum *δε* etiam afferunt Clem$^{rom\,10}$ Iust$^{dial\,92}$ Ir^{gr} et$^{lat\,232}$ Or^{4,284} et$^{cat\,29}$ Eus$^{hist\,1,4,11}$. Legitur ap LXX (pauc minusc *επ. δε*, item ed. Compl.) *και επιστ.*, at quum ℵB deficiant, non certum est utrum ita an *επιστ. δε*, quod patrum ipsiusque Pauli testimonio probabile fit, aetate Christi legi consueverit ..... D*FG 61. 108* b$^{scr\,*}$ o^{scr} d e f g vg syr^{sch} arm aeth Chr^{546} Euthal^{cod} Cyp^{105} Or$^{int\,517.\ 520.\ 522.\ 524}$ etc om | *αβρ. τω θεω*: ita et. LXX. Clem^{rom} Ir^{gr} et^{lat} Or et^{int} Eus^{hist} (item Tert$^{pat\,6}$ *denique Abrah. deo credidit* etc) ... 37. Iust^{dial} Cyp *τω θε. αβρ.* Ceterum pp omnes *αβρααμ* cum Paulo, non *αβραμ* ut LXX. Quam in rem cf Or$^{cat\,29}$: *νομίζω δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν μὴ ἐπιστήσαντας τῇ ἀκριβείᾳ τῆς γραφῆς ἐκτεθήκασθαι* (sic) *τὸ ἀπὸ τῆς γενέσεως ῥητόν, οὐχ ὡς παῦλος αὐτὸ ἔθηκεν ἐν τῇ ἀρχῇ. οὐκ ἂν γὰρ ὁ οὕτως ἀκριβὴς ἐξέθετο τό· ἐπίστευσε δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ. οὕτω δὲ εἰκὸς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς γεγράφθαι ἐν τῇ πρ. ῥωμ. ἐπιστολῇ ὅτι ἐλογίσθη ἡ πίστις τῷ ἀβραὰμ* (lege potius *αβραμ*) *εἰς δικαιοσύνην. νυνὶ δὲ ἔχομεν ἡμεῖς ἀβραάμ.* Consimilia his eaque manifestiora Or$^{int\,525}$ habet: „Sed diligentem lectorem, quem iota unum aut unus apex de logo non praeterit, nec illud quidem latere debet quia hoc quod apostolus dixit – – illo tempore cum de eo scriptum est quod *crediderit deo et reputatum sit ei ad iustitiam*, nondum *Abraham* vocabatur, sed *Abram* erat nomen eius. De quo aliquibus forte videbitur error in exx. haberi, quod facile *Abraham* pro *Abram* scribi potuerit. – Sed quia haec existimatio potius incerta est quam firma approbatio, nos compendiosius respondeamus quod observans apostolus sententiam dei, qui dixit: *Iam non Abram sed Abraham erit nomen tuum*, appellavit nunc eum non ut in loco Genesis scriptum est, sed ut de eo pronuntiaverat deus."

4. *οφειλημα* (D* *οφιλεμα*) cum ℵABCDEFGKLP al longe plu arm Chr^{546} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,os}$ Thdrt Dam ... ς (= Gb 8s) praem *το* cum minusc pauc^{vid} (nullus ap Scri nec ap Mtthaei) Oec

λημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα
τὸν ἀσεβήν, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 καθάπερ
καὶ Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογί-
ζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· 7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνο- Ps 31 (32), 1. 2
μίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ
μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν
περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ· ἐλογίσθη τῷ 4, 3
Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περι-
τομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.
11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομὴν σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς Gn 17, 11

---

5. *ασεβην* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *ασεβη* cum ABCDᶜEKLP etc | *εις δικαιοσυνην* sine additam: ita et. Or$^{int\,4,520\,ss}$, nec aliter am ... vg^{cle} fu demid harl tol omn^{lachm} Ambrst al, etiam arm^{nsc} add *secundum propositum gratiae dei*

6. *καθαπερ* cum ℵABCKLP al omn^{vid} ... DEFG *καθωσ* | *δαυειδ* (sic et. ℵ): cf ad Mt 1, 1 ... DEFG 46. g^{scr} pracm o | *δικαιοσυνην* (cᶜᵉʳ *-νη*): P 17. 46. 69** 70. 114. 13^{loct} *εισ δικ.*

7. *αφεθησαν*: 4. 35. 38. 63. 68. 74. 120. al^{3scr} (item „mu" ap Mill) Chr ^{547}bis cod *αφειθησαν* (:: ita et. LXX ex ℵ al permu)

8. *οὐ* cum ℵ*BD*EG 67** ... ς Ln *ᾧ* c. ℵᶜACDᶜFKLP al pler Dam Euthal cod Cyrglaph^{66} Thdrt al, item d e f g vg Or$^{int\,520.\,553\,s}$ cop etc :: item LXX^{cod} Clem^{463} (affert ex LXX quum addat *ουδε εστιν εν τω στομ. αυτ. δολ.*) etc, ℵAB *ου* | *λογισηται*: KP 17. 26. 32. 34. 46. 48. n^{scr} 13^{loct} Euthal^{cod} *-σεται*

9. *ουτοσ*: P^{2} *αυτοσ* (*αιτουσ*) | *περιτομην*: DE d* vg^{cle} harl* tol (non item am fu demid floriac harl**) arm^{mg} (in edd^{const} et^{amst}) Ambrst add *μονον*. Quam in rem Luc^{brug}: „*Non auferas vel adverbium* tantum *vel verbum* manet." Habet enim vg^{cle} harl** tol (non item am fu demid) Ambrst: *in circumcisione tantum manet*, an etc | *η και*: 35. 47. 49. 52. 108* 13^{loct} k^{scr} tol syr^{sch} Chr^{547} (et. mosc^{1}) om *και* | *επι* sec (et. Chr^{547} Cyrglaph^{66} Thdrt Dam etc): c *εισ* ... 29. 33. a^{scr} (om et. *την*) om | *λεγομεν γαρ* sine οτι cum ℵBD* 47. ... ς Ti add οτι, Ln [οτι] cum ACDᶜEFGKLP al pler vg syr^{utr} cop arm Or$^{cat\,29}$ Chr^{547} Cyr glaph^{66} Euthal^{cod} Thdrt Dam | *η πιστισ* (k^{scr} ante *τω αβρ.*, 17. 62. post *εισ δικ.* pon): K om

10. *οντι* (et. d* e fu* *in circumcisione cum esset*, item Or$^{int\,524}$ Ambrst Aug$^{ep\,146}$ *cum in circumcisione esset*, etc): FG d*** f g vg (et. am fu** demid harl tol) syr^{sch} (non item P) Cyrglaph^{66} et$^{ador\,52}$ om | *ᾗ* (sic et. d e f g vg^{cle} am fu demid tol): Dᵈᴇ harl*^{vid} add *και*

11. *περιτομησ* cum ℵBCᶜDEFGKLP al pler d e f g vg cop Or$^{cat\,29}$ (*λαμβανει δε μετα την εκ πιστεωσ δικαιωσιν σημειον περιτομησ, ωσπερει σφραγιδα* etc) Chr^{4,302} (^{9,548} vocem *περιτομησ* praeterit) Cyrglaph^{66} Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec Ambrst al ... Gb' *περιτομην* cum AC*

πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς δικαιοσύνην, 12 *καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.* 13 *οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ*
Gn 22, 17 etc *ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν*

---

6. 9. 36. 37$^{mg\ corr}$ 47. 67. 77. 123. syr^{utr} arm Or$^{int\ 524}$ (item schol Origeni adscriptum ap Wtst, sed ipsa verba non affert) Chr$^{4,\ 400}$ Cyr glaph^{24} et$^{ador\ 58}$ Procop$^{nicep\ h\ 1,\ 1541}$ Dam (nil probat Eus$^{dem\ 19}$ *ωσπερ τινα σφραγ. την περιτομην υπεμεινε του σωματος*, nec Cyr$^{hr\ 74}$ *και περιτομην ελαβε σφραγιδα της* etc) | *σφραγιδα* (ι. add per incuriam manifestam *της περιτομης*): FG add *δια* (non item f; g vero *ex iustitia aut iustitiae*) | *της δικαιοσυνης*: A om *της* | *της* (17. om) *εν τη*: DEFG 1. 4. 7. 35. 114. 157. 13^{lect} 14^{lect} al^{pc} ^{scr} 8pc Procop$^{nicep\ h}$ Dam om *τη* | *δι ακροβ.* cum ℵBCD^{**b} et^{c}K$^{all\ pl}$ al plur^{vid} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Ln Ti *δια ακρ.* cum AD*EFGL^{all} 76. | *αυτοις* cum ℵ*AB 2* 8. 21. 23. 47. 57. 67** 69. 73. 74. 80. 108. 115. a^{scr} demid tol cop schol^{orig} (ap Wtst, ut ante) Cyr$^{glaph\ 66}$ Dam ... ς (Gb^{0}) Ti praem *και* cum ℵ^{c}CDEFGKLP al longe plu d e f g vg (et. am fu harl) syr^{utr} arm aeth^{utr} Or$^{int\ 524.\ 525}$ Thdrt Thphyl Oec | *δικαιοσυνην* cum BC^{2}D* 67** 80. 115. arm Dam ... A 32. 47. 114. 124. a^{scr} Cyr$^{glaph\ 66}$ *εις δικαιοσυνην*, 67* *εισ την δικ.*, similiter *ut reputetur et* (demid tol om) *illis ad* (g *in*) *iustitiam* d*** e f g vg Or$^{int\ 524}$ Ambrst al, d* vero *ut reputetur et illis iustitia* ... ς Ln Ti *την δικαιοσυνην* cum BC*D^{c}EFGK LP al plur Thdrt Thphyl Oec

12. *τοισ ουκ* (37. 80. c^{scr} Procop$^{nicep\ h}$ Thphyl *ου τοισ*) *εκ περιτομησ* (ita et. ℵ^{a}): ℵ* om, transiliens a *περιτομησ* ad *περιτομησ* | *στοιχουσιν* (FG *στοιλουσειν*, f g *qui sectantur*): 31. 37. (* ap Treg) 65. 80. 89. 115. l^{scr} *τυχουσι* | *της εν ακροβυστ.* cum ℵABCD*EFG 4. 5. 26. 44. 47. 63. 66. 72. 80. 110. 111. 115. 120** 123. a^{scr} al^{pc} ^{scr} al Cyr$^{glaph\ 67}$ Procop$^{nicep\ h\ 1541}$ Dam ... ς (= Gb) *της εν τη ακρ.* cum D^{c}KLP al plu Chr^{548} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl | *της εν ακροβ. πιστεως* cum ℵ* (om *πιστ.*) et^{a}ABC (* *εν ακροβυστιασ*) FG al sat mu f g am fu harl* (hi^{5} et Or^{int} *vestigia* [fu Or^{int} add *eius*] *quae est in praeputio fidei*) Or$^{int\ 524.\ 525}$ Cyr$^{glaph\ 67}$ Dam ... Gb' Sz *της πιστεως της* (P 2. 63. 66. al *τοισ*) *εν τη* (2. al om) *ακροβ.* cum KLP al^{60} fere vg^{cle} (*vestigia fidei quae est in praeputio*, ita et. demid harl** tol Ambrst) Euthal^{cod} (omisso *της* sec) Thdrt ... DE 71. d e *της πιστεως της εν* (D^{c} add *τη*) *ακροβ. πιστεως* (d e *fidei quae est in praeputio fidei*)

13. *η* (et. ℵ^{a}; ℵ* om): 76. 124. arm Thphyl *και* | *αυτον ειναι*: K 17. n^{scr} *ειν. αυτ.*, 42. 73. om *αυτ.* | *κοσμου* cum ℵABCDEFG 47. 73. 80. d^{scr} arm Dam ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum KLP al plur Cyr$^{glaph\ 67}$ Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec | *δια* (a$^{scr\ *}$ c^{scr} al? om) *δικαιοσυνησ* (et. f g *per iustitiam*): G *διὰκαιοσυνησ*, F *δικαιοσυνην* | *πιστεως*: 3. 44. 71. c^{scr} *και πιστ.*

εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ Ga 3, 18
νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.
15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ
παράβασις. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι
βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου
μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων Ga 3, 9
ἡμῶν, 17 καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά Gn 17, 5
σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς
καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, 18 ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι
ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ Gn 15, 5
εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ

---

14. και et. f g Or$^{int\,526bis}$ Aug$^{ps\,118}$ et^{alibi} ... d e vg Iulian ap Aug$^{op\,imp\,2}$ Ambrst Pelag^{com} om (D prorsus insolito modo και ei sticho addidit qui verbis *κεκενωται η πιστις* constat)

15. οὗ: FG* *που*, item arm | δε (Gb') cum ℵ*ABC 10. 31. 80. 124. cop syrp mg arm Or$^{int\,4,505}$ et^{526bis} et^{527} Thdrt Dam Thphyl Iulian ap Aug$^{op\,imp\,2}$ Amb$^{oplat\,73}$ ... ς Ti *γαρ* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ Or$^{int\,526semel}$ Chr^{550} (οτι ο νομ. οργ. κατεργ.· ου γαρ etc) Euthal^{cod} Cyrs$^{laph\,67}$ Oec Ambrst Aug | *παραβασις*: AFG *-βασεισ* (sed f g *praevaricatio*)

16. *εκ πιστεως*: D* d* add *ιησου* | *ινα*: A 45. 80. add *η*, item arm. Libere d e vg (et. fu demid harl tol, sed non am) Ambrst al *ut secundum gratiam firma sit promissio* etc. Libere syr^{sch} *Quapropter per fidem, quae est per gratiam, iustificabimur.* | *ου τω εκ του* (31. 35. 37. 73. 76. 124. al^{2ser} om) *νομου*: D^{d} add (inepte) *εστιν* (d *non ei qui ex leye est*) | *μονον*: FG 42. 91. d* e f g om | *αλλα και τω*: FG d e f g fu harl* al^{lachm} om *και*

17. *πατερ. πολλων*: 37. *πολλ. πατ.* | *τεθεικα*: KL al *τεθηκα* | *επιστευσεν* (vg^{cle} am syrP Or$^{int\,526}$ etc): FG d e f g fu demid tol ceter^{lachm} syr^{sch} ar^{e} Ambrst al *επιστευσασ, credidisti* (Luc^{brug} „*Non mutes personam tertiam in secundam* credidisti.“) ... D^{gr*} *επιστευσαν*. Sic aeth utr: *multorum populorum, eorum qui credent in deum* | *ου επ. θεου*: FG *ου επ. θεω* (*cui credidisti deo*)

18. *επ ελπιδι* cum ℵABC^{3}D^{c}EKLP al omn^{vid} ... Ln Ti *εφ ελπ.* cum C*D* FG ... 31. 62. 70. Euthal^{cod} om | *γενεσθαι*: F *-ασθαι* | *ειρημενον*: K syr^{sch} *γεγραμμενον* | *το σπερμα σου*: FG 106. 108^{mg} f demid floriac vg^{mix} Thphyl Pelag^{com} (non item Ambrst al) add *ωσ οι αστερεσ* (106. 108^{mg} Thphyl *τα αστρα*) *του ουρανου και το αμμον* (iidem^{3} *και ωσ η αμμοσ*, demid *et sicut harena*) *τησ θαλασσησ* (demid *quae est in littore maris*, Thphyl om *τ. θα.*). Similiter g harl* add *sicut stellae caeli*, item fu marian *sicut arena maris*, tol *velut arena quae est in litore maris*. Praeterea etiam Or$^{int\,581}$ editum est: *sicut stellae caeli et arena maris*, at Delarue adnotat: „Haec desiderantur in omnibus Mss. nostris.“ Lc^{brug}: *Quod sequitur in multis libris - superfluit.*

Gn 17, 17 *πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης*
που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· 20 *εἰς δὲ*
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυνα-
Io 9, 24 *μώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ,* 21 *καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι*
ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. 22 *διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ*
Gn 15, 6 *εἰς δικαιοσύνην.* 23 *οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη*
αὐτῷ, 24 *ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύ-*
ουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 *ὃς*
Is 53, 12 *παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίω-*
σιν ἡμῶν.

---

19. *τη πιστει* cum ℵABCD*EKLP al omn^{vid} vg Epiph^{581} Chr^{553} Euthal^{cod} Thdrt Chron^{103} Dam Or$^{int\,2,89}$ et^{4,531} ter Ambrst ... D*FG d* f g fu* vg^{six} Or$^{int\,4,532}$ Iulian ap Aug$^{op\,imp\,2}$ praem *εν* | *κατενοησεν* cum ℵA[1]C 67** 93. 137. am fu^{vlct} syr^{sch} cop ar^{c} Or$^{int\,2,89}$ Chr^{1,560} (*του παυλου λεγοντος - κατενοησε μεν γαρ, φησι, το εαυτου σωμα νενεκρωμενον* etc) et$^{2,553\,mosc\,1}$ Dam Iulian ap Aug (32. Thdrt *ως κατενοησε*, similiter arm aeth^{utr}) ... ς (Gb^{00}) Ti praem *ου* cum DEFGKLP al pler d e f g vg (et. fu* demid al) syr^{p} Or$^{int\,4,531.\ 532}$ Chr$^{553\,montf}$ Epiph^{581} Chron^{103} Thphyl Oec Ambrst (*et non infirmatus est fide, nec consideravit*, ut et. vg^{cle} Or$^{int\,531s}$) | *νενεκρωμενον* cum BFG 47. 213. d e f g am demid harl syr^{sch} et$^{p\ txt}$ aeth^{utr} Or$^{int\,2,89}$ Chr^{1,560} et^{2,553} Epiph^{581} ... ς praem *ηδη*, Ln [*ηδη*] cum ℵACDKLP al pler cop syr^{p} c.* arm (vg^{cle} fu al *cum iam fere centum annorum esset*) Or$^{int\,4,531.\ 532}$ Euthal^{cod} Thdrt Chron^{103} Dam Thphyl Oec | *υπαρχων* (et. d b^{b}et^{c}): D* *-χει* | *μητρας*: G^{2} *μητροσ* (est enim o super α additum), sed g.tantum *vidvam* | *σαρρας*: L vg^{cle} (et. demid, non item am fu) *σαρασ, sarae*

20. *δε*: ita syr^{p} Ambrst; d* *autem etiam*, d*** e vg Or$^{int\,531.\ 532}$ *etiam*, cop syr^{sch} *et* - ... FG f g aeth^{utr} om | *του θεου*: 17. om *του* | *τη απιστια*: aeth^{utr} om (sed aeth^{pp} paullo liberius) | *αλλ* ut ℵACDFGKL al omn^{vid} ... B *αλλα* | *ενεδυναμωθη* (37. *ενδυναμ.*) ... FG *εδυναμιωθη*

21. *και πληροφορηθεισ* cum ℵABCD*$^{et^{c}}$KLP al omn^{vid} syr^{utr} cop arm Or$^{int\,531}$ Chr^{553} Euthal^{cod} Thdrt Chron^{103} Dam Aug$^{advers\,leg\,2}$ ... Ti om *και* cum D^{d}EFG d e f g vg Ambrst al

22. *διο και* cum ℵACD**b$^{et^{c}}$EKLP al omn^{vid} d e vg syr^{p} Or$^{int\,531.\ 532}$ Euthal^{cod} Thdrt Chron^{103} Dam Ambrst al ... BD*FG f g syr^{sch} cop ar^{c} arm om *και*, hinc Ln [*και*]

23. *δι αυτον μονον* et. Or$^{int\,532}$ Chr^{560} Chron^{103} etc (Ambrst *tantum propter ipsum solum*) ... DEFG d e f g vg *μονον δι αυτον* | *οτι ελογ. αυτω*: D^{d}E 63. d^{d} e vg (et. demid tol, sed non am fu) Or$^{int\,532}$ Ambrst al add *εισ δικαιοσυνην*, item syr^{sch} Thdrt *η πιστισ εισ δικαιοσυνην*

24. *μελλει* (F^{gr} *-λεισ*): P 37*^{vid} *μελλη* | *εγειραντα*: A *-ροντα*

25. *δικαιωσιν*: D^{d}E 17. a^{ser} al^{15} Cyr$^{glaph\,dei}$ Chron^{103} *δικαιοσυνην* (D^{d}E *δικαίωσινην*: nimirum D^{d} notaverat tantum *ην* pro *ν* finali, relicto

V.

1 *Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν θεὸν*
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 *δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω-* Eph 2, 18 3, 12
γὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ 1 Pe 5, 12
καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ*
καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν Ia 1, 3
κατεργάζεται, 4 *ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·* 5 *ἡ δὲ*
ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς
καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 6 *ἔτι γὰρ*

---

etiam eo quem D*** posuerat accentu; E vero stulta fide exscripsit exemplar suum.)

V. 1. *ἐχωμεν* (et. Sz, item Ln$^{ed\ min}$: mutavit autem lectionem quum ignoraret B eiusdem testem esse) cum ℵ*AB*CDEKL al plus^{20} d e f g vg syr^{sch} cop arm aeth^{untr} Or$^{int\ 4,535.\ 536.\ 541}$ (explicat^{536} *habeamus pacem ut ultra non adversetur caro spiritui*) Tit^{264} (Gall^{5}) Chr$^{561\ ter}$ (et explicat *τουτεστι· μηκετι αμαρτανωμεν μηδε προς τα προτερα επανερχωμεθα*) Euthal^{cod} Cyr$^{zach\ 538}$ Thdrt Dam Ambrst etc. Nec aliter accipiendum videtur Tert$^{marc\ 5,13}$ *monet iustificatos ex fide Christi – pacem ad deum habere* ... ς Ln$^{ed\ mal}$ (sed vide ante) Ti *εχομεν* cum ℵ^{a}B^{2}P^{ET}G^{Er}P al plu syrP Did$^{tri\ 2,27}$ Epiph^{366} Cyr$^{esa\ 276.\ 666}$ et$^{act\ 64}$ Sedul :: haec lectionis *εχομεν* testimonia longe superari testimoniorum vi qua *εχωμεν* valet in promptu est. Hinc *εχωμεν* abiici nequit nisi prorsus ineptum sit: ineptum vero non videtur.

2. *τη πιστει* cum ℵ*et^{c}(ℵ^{a}A)CKLP al pler d*** vg syr^{utr} cop arm aeth^{pp} Or$^{int\ 2,69}$ (*quoniam in ipso habemus accessum per fidem in spe gloriae dei*) et^{4,536} Chr$^{562\ semel}$ Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 64}$ Thdrt Dam Ambrst (txt; ex com non satis apparet *τη πιστ.* eum non legisse) al; item *εν τη πιστ.* ℵ^{a}A 93. 124. fu Tit^{254} Chr$^{562\ semel}$ ... Gb^{0} Ln Ti om cum BDKFG d* e f g aeth^{ro} Or$^{int\ 4,536\ bis}$ | *χαριν* et. Or$^{int\ ubiq}$ etc: A *χαραν* | *επ ελπ.* cum ℵABCDEKLP etc (et. Euthal^{cod}) ... Ti *εφ ελπ.* cum D*FG | *του θεου*: ita Or$^{int\ 4,536}$ (male ante Delar. editum *filior. dei*) et$^{536\ com}$ Cyp^{267} et^{308} ... d*** vg (et. am fu etc) Ambrst (in com non attigit) Pelag al *filiorum dei*

3. *ου μον. δε*: D*G^{r} add *τουτο* | *καυχωμεθα* cum BADEFGKLP (P *καυχομεθα*, L al *καυχομεθα*) al m^{42} vg cop arm aeth Or$^{int\ 4,537.\ 538}$ Cyp$^{267.\ 308}$ Tit^{255} Chr Thdrt Dam etc ... BC 80. Or^{2,694} et^{1,201} Ephr^{3,348} Tert gnostic^{13} *καυχωμενοι* (:: cf infra v. 11)

4. *δοκιμην*: 17. *δικαιωσυνην* (sic)

5 *εκκεχυται*: Or^{1,201} *εκκεχυσθω* (*ου μονον γαρ, φησι, αλλα και καυχωμενοι – η δε ελπ. ου καταισχυνει· μονον η αγαπ. τ. Θε. εκκεχυσθω εν τ. καρδ. ημ. δια* etc) | *ημων* (ℵ^{c}): ℵ* *υμων*

6. *ετι γαρ* cum BACP*et^{c}PKP (et L. *ετι δε*) al omn^{vid} (syrP, vide post)

Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν
ἀπέθανεν· 7 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ
τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν
ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν

---

arm Mcion$^{epiph\ 318}$ et Epiph^{369} (vide post) Chr^{565} Thdrt Dam Or$^{int\ 1,540.\ 602}$ (libere^{2,58} *cum enim adhuc secundum tempus impii essemus, Chr. pro nobis mortuus est*). Sic Epiph$^{marc\ 369}$ τὸ „ἔτι" καὶ „ἀπέθανεν" οὐ δοκήσεως, ἀλλὰ ἀληθείας ἐστὶ σημαντικόν. εἰ γὰρ δόκησις ἦν, τίς χρεία τοῦ ἔτι λέγεσθαι, δυναμένου τοῦ χῦ πάντοτε καὶ νῦν δοκήσει φαίνεσθαι, καὶ μὴ λέγεσθαι „ἔτι ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν." ἀπὸ τοῦ γὰρ „ἔτι" τὸ τότε θανεῖν ἀπέδωκε etc). Atque sic syrP: *Christus enim, cum adhuc essemus infirmi, adhuc secundum tempus pro impiis mortuus est* ..... B *εγε*, fu* Aug$^{ep\ 149}$ etpecc mer^{1} *si enim*, h^{secr} Isid^{2,117} *ει γαρ* (*λεγων ει γαρ χς οντων ημων ασθενων κατα καιρον υπερ ασεβ. απεθ.*), syr^{sch} *si autem*, cop *si enim adhuc* ... D^{bvg} *εισ τι γαρ*, d e f g vg Ir$^{int\ 207}$ Faustin$^{contr\ arian}$ al *ut quid enim* | *ασθενων ετι* (et. Gb) cum ℵABCD*FG 31. 137. d e f g vg syrP Ir^{int} Or$^{int\ 4,541}$ („quod enim *Christus cum adhuc peccatores* – spem nobis dat") Mcion$^{epiph\ 318}$ et^{369} Dam ... ς (= Gb) cum D^{c}EKLP al pler syr^{sch} cop arm aeth^{utr} (plane non habet) Or$^{int\ 540.\ 602}$ om *ετι*. Dedimus igitur (praeeuntibus Gb Ln) *ετι* bis cum ℵACD* 31. 137. syrP Mcion^{epiph} Dam; offensi duplici *ετι*, cuius quidem rationem dudum fuerunt qui rectissime explicarent, alteri prius vario modo mutarunt, alteri satis habuerunt secundum abiecisse.

7. *μολισ* cum ℵ^{a}ABCD unc rell et minusc omn^{vid} Chr^{565} rell ... ℵ* Or^{1,521} *μογισ* :: *μογισ* uno tantum Ni Ti loco Lc 9, 39 scriptum est, substituentibus BR al^{5} *μολισ*, quod idem Lc quater in actis habet (14, 18. 27, 7. 8. 16) atque semel Petrus priore epistula 4, 18. Hinc *μογισ* h. l. coniunctis testimoniis ℵ* et Or satis commendari visum esset, nisi eadem forma etiam Act 14, 18 a D pro *μολισ* substituta esset et 27, 16 a cod. 40. | *υπερ γαρ* (238. *δε*): L 2. 32. 62. 18^{lect} arm om *γαρ*. Ceterum apud Ir$^{int\ 207}$, ubi vv. 6 usq 10 continua serie exscribuntur, v. 7 omittitur.

8. *εισ ημασ ο θεοσ* cum ℵACKP al pler cop Or^{1,521} Chr^{565} Cyr$^{act\ 55}$ Euthal ^{cod} Dam Oec ... Ti *ο θε. εισ ημασ* cum DEFGL 76. 124. d e f g m^{23} vg syrP Dial^{359} Chr$^{mosc\ 1}$ Thdrt Thphyl Ir$^{int\ 207}$ Or$^{int\ 541}$ bis Aug$^{ioh\ 110}$ et^{saep} ... libere syr^{sch} arm aeth ... B om *ο θεοσ* | *οτι* et. Or^{1,521} Dial^{359} etc Ir$^{int\ 207}$ etc: D^{**b} (rursus delet D^{c})FG d* m^{23} Chr^{565} Or$^{int\ 541}$ Cyp^{71} Hil$^{35.\ 115}$ Ambrst al add *ει* (*quoniam si cum adhuc peccatores essemus, Chr. pro nobis mortuus est*). Contra Lc^{brug}: *Non interponas coniunctionem* si *inter* quoniam *et* cum. | *ετι*: 109. Dial^{359} Chr^{565} om | *οντων ημων* et. Or Dial etc ... L Chr^{565} *ημ. οντ.* Ceterum vg^{cle} (non am fu demid harl tol) arm^{mg} in edd^{amst} et^{const} et^{ven} Pelag^{com} add *secundum tempus*, et Lc^{brug}: *correctores iudicarunt non esse praetermittendum illud* sec. tempus. Ac vdtr *κατα καιρον* h. l. etiam Thdrt legisse; explicat enim^{5,55} ad v. 8 (v. 6 in com praeterit): *το δε κατα καιρον αντι του εισ καιρον, κατα τον προσηκοντα καιρον.* Sic syrP:

Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· 9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες
νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.
10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ
ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλά-
βομεν.

12 *Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν* 1 Co 15, 21
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς
πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον·

– *quoniam, quum adhuc peccatores essemus, reconciliati sumus deo per mortem filii ipsius. Christus pro nobis mortuus est. Multo igitur magis iustificati nunc* etc.

9. οιν cum ℵABCD^{c}EKLP al fere omn vg (et. am fu**) syr^{utr} Or$^{int\,4,541.\,542}$ Chr^{565} Cyr$^{act\,55}$ etc ... D*FG 43. 52. d e f g m^{93} fu* demid cop arm Dial^{857} Ir$^{int\,207}$ Or$^{int\,4,541}$ Cyp^{71} Hil$^{35.\,115}$ Ambrst om (:: cf ad v. 8 οτι ει) | νυν: 39. 41. tol Dial^{857} om

10. A ab τω θεω ad εν τω θεω v. 11 transilit | FG εχθροι | δια του: F om του | σωθησομεθα: L al aliq (2 ap Scrip) -σωμεθα

11. ου μονον δε: D*FG d* f g fu* arm Ambrst add τουτο (item E ut vdtr το: in D enim corrector puncta improbandi super τουτο ponens quum nullum posuisset super τ alterum, scriba codicis E inepte το servavit) | καυχωμενοι cum ℵBCDEKP al sat mu cop Chr^{566} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... L(FG) al plus^{30} d e f g vg arm syr^{sch} (*gloriabimur*) et^{p} aeth Or$^{int\,4,542.\,543}$ Ambrst al Tphyl καυχωμεθα (al aliq καυχομ-), FG καυχωμεν | ιησου χριστου ... B om $\overline{\chi\upsilon}$

12. ανθρωπου: 37* praem θανατου | η αμαρτια εισ τον κοσμ. cum ℵA BCKLP al omn^{vid} vg^{cle} syr^{p} arm (Ath^{754} cop η αμαρτ. εισηλθ. εισ, libere et. al) Or$^{4,360.\,364}$ et$^{int\,4,542.\,544\,ss}$ Chr^{570} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al (cf et. Grog$^{thaum\,7}$ ινα δι ησ σαρκοσ η αμαρτ. εισηλθ. εισ τ. κοσμ. και δια etc) ... Ti εισ τ. κοσμ. η αμαρτ. cum DEFG d e f g am fu demid harl tol Amb$^{luc\,4,1252}$ al | ο θανατοσ pri loco: FG om ο | ο θανατοσ sec loc cum ℵABCKLP al fere omn vg (et. am demid tol) syr^{sch} et^{p} c.^{a} cop arm (hi interpretes varie ponunt, ut arm post διηλθ.) Or$^{4,360.\,364}$ et$^{int\,4,543.\,544.\,546.\,549}$ Chr^{570} Thdrt^{5,56} et^{4,422} (Chr et Thdrt post διηλθ.) Euthal^{cod} Dam (ο θα. εισηλθ.) Ambrst Aug trin^{12} al ... Gb^{0} Ti om cum DEFG 62. d e f g fu syr^{p} ^{txt} aeth Or^{4,544} semel (at multo saepius aliter atque eadem ipsa pagina) Aug (vide post) Amb$^{luc\,1252}$ Pacian^{baptism} Leo$^{serm\,50}$ Bed (hos vide ap Sab). Atque Aug quidem impugnat Pelagianos ο θανατοσ supplentes. Ita contr. 2 epp Pelag^{2,4}: *volunt intelligi non peccatum sed mortem.* Item de volunt. dei 3. *quia vero in omnes homines mors pertransiit, in omnes necesse est pertransiisse peccatum.* Item op. imp. contr Iulian 2, 50 *sive mors sive peccatum sive potius cum morte peccatum.* | εφ ω:

4, 15 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλο-
γεῖται μὴ ὄντος νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ
1 Co 15, 45 Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ

---

d e f g vg Ambluc 1358 Ambrst etc *in quo*. Qua de re cf Aug$^{contr\,2\,epp\,pelag\,4}$ *Quodsi propterea*, inquit, *non potest illis verbis apostoli peccatum intelligi*: in quo omnes peccaverunt, *quia in Graeco, unde translata est epistula, peccatum feminino genere positum est, restat ut in illo primo homine peccasse omnes intelligantur, quia in illo fuerunt omnes, quando ille peccavit.*

13. αμαρτια pri et. Clem^{567} Chr^{570} Thdrt Dam etc ... 38. 62. 19^{lect} Or ^{4,360} Thphyl η αμαρτ. | ελλογειται (ℵ^{c}DEFG ενλογ–) cum (ℵ^{a} ελλογατας) ℵ^{c}BCDEFGKLP al pler am harl** Or $^{4,67.\ 360.}$ not (ex Philoc) Chr$^{570.\ 571}$ Cyr$^{glaph\ 95.\ 422}$ et$^{ial\ 276}$ Thdrt Theodor$^{mops\ cat\ 45}$ Dam etc ... ℵ*ενελογειτο, A ελλογατο, 52. 108. ελογειτο, f^{ser} ελλογειτω, 19^{lect} λελογισται. Item *imputabatur* (*deput.* floriac) vg^{cle} fu demid floriac harl* tol Ambrst etc (nec contra sunt syr^{utr} cop etc)

14. αλλα cum BDE ... ς Ln αλλ cum KACFGKLP etc | μωυσεως cum ℵBC DEFGKL etc ... ς μωσεως c. AP al permu (et. Or ^{4,360}) | μη et. Ir$^{int\,211}$ (Or ^{4,360}, at vdtr ipsum μη aliena manu illatum esse) Ath^{462} et Ps-Ath ^{2,274} Cyr$^{hr\,241}$ (και ταυτα, μη αμαρτησαντας τα ομοια τω αδαμ) Diodor cat^{45} Theodor$^{mops\ 56}$ (ap Fritzsch., cat^{45}) Acac$^{cat\,45}$ Gennad$^{cat\,43}$ Chr ^{571} Cyr$^{ioh\ 84.\ 1078}$ et$^{anthrop\ 276}$ Dia$^{lmaced\ 484}$ (opp Ath^{2}) Thdrt Dam etc Archel^{567} (diserte) Hier$^{iovin\ 1}$ et^{2} ac^{ssep} Aug$^{pecc\,mer\,1}$ (ubi testatur: *Graeci autem codices, unde in Latinam linguam interpretatio facta est, aut omnes aut paene omnes id quod a me primo positum est* i. e. *μη habent*). Epiph$^{cant\,8,9}$. Adde huc Or$^{int\,551}$ ubi est: *si vero, ut in nonnullis exemplaribus habetur, etiam in eos qui non peccaverunt* etc ..... Gb^{0} μη: om enim 62. 63. 67** 18^{lect} d* (sed *non* supra lineam suppletum, ab ipso*?) Or ^{4,364} et$^{int\,543.\ 545.\ 550.\ 552}$ et diserte^{552} (*in quo arbitror quidem aliquid et latentis esse mysterii, quia et alibi mortem dicit regnasse ab Adam usque ad Moysen, non in omnes, sed in eos tantum qui secundum similitudinem praevaricationis Adae peccaverunt*) edd^{lat} ap Aug (vide supra) Ambrst^{542}, unde haec adscribamus: *Itaque non in omnes mortem regnasse manifestum est, quia non peccaverunt omnes in similitudinem praevaricationis Adae* – – *Ac si in Graeco non ita cautum dicatur; sic enim dicitur scriptum* etiam in eos mortem regnasse qui non peccaverunt in sim. praevar. Adae. – – *Constat autem porro olim quosdam Latinos de veteribus Graecis translatos codicibus, quos incorruptos simplicitas temporum servavit et probat: postquam autem a concordia animis discedentibus et haereticis perturbantibus torqueri quaestionibus coeperunt, multa immutata sunt ad sensum humanum, ut hoc contineretur in litteris quod homini videretur, unde etiam ipsi Graeci diversos codices habent. Horum autem verum arbitror, quando et ratio et historia et auctoritas observatur: nam hodieque in Latinis reprehenduntur codicibus, sic inveniuntur a veteribus posita, Tertulliano Victorino et Cypriano.* At ubi tandem Tert Cyp Victorin? | επι τω et. Or $^{4,360.\ 364}$ Ath^{462}

ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ

Cyr^{loh} ^{84} et anthrop^{376} etc (vide supra) ... B *εν τω*, quemadmodum Latini (d e f g vg Ir^{int} Or^{int} etc) *in similitudine* vel *-dinem*. Cf huc et. Basilid^{hipp} ^{228} *μεχρι μεν ουν μωυσεως απο αδαμ εβασιλευσεν η αμαρτια, καθως γεγραπται.*

15. *οὕτως και* et. Or^{4,764} et^{int} $^{544.\ 553.\ 554}$ Chr^{573} etc ... B om *και*, nec exprl syr^{sch} cop (contra expri vg syr^{p} arm) | *πολλῶ*: A syr^{sch} add *ουν* | *εν χαριτι* ... FG (non item f g) om *εν* | *τη του ενος*: 30. 35. 37. 47. 74. 19^{lect} c^{scr} n^{scr} arm om *τη*, item ante *χαριτι* transp (*εν τη χαριτι του ενος*) 109. 178. 192.

16. *αμαρτησαντος* cum ℵ^{c} (* om syllabam *σαν* exounte versu) AEGKLP al fere omn d*** am harl* fu** cop syr^{p} arm Or^{4,264} Chr^{573} Euthal cod Thdrt^{com} (vdtr, sic enim: *τοτε γαρ ενος ημαρτηκοτος* etc) Dam Aug^{rom} ^{29} ac^{saep} (vide Sab) etc ... DEFG 26. 80. d* f g vg^{cle} fu* demid tol syr^{sch} aeth Or^{int} ^{4,552} Thdrt^{txt} Aug^{ep} ^{157} et^{contr} ^{Iulian} ^{6} *αμαρτηματος* (Gb') | *γαρ* et. d e f g vg; syr^{p} habet c.* ... FG 45. 19^{lect} om | *εξ ενος*: arm add *παραπτωματος* | *εις δικαιωμα*: D* d* fu* al lachm aeth^{utr} add *ζωης* (aeth insuper add *quae in saeculum*)

17. *τω του ενος* cum AEGKLP al pler d e vg (hi^{3} *unius*, et. fu tol) syr^{utr} cop arm aeth Or^{int} ^{554} (ut vg) Chr^{573} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc (Aug ^{rom} ^{29} et^{ep} ^{157} etc *ob unius delictum*) ... Gb' Ti *εν ενι* cum AFG, DE *εν τω ενι*, item f g *in uno*. Atque hinc Ln$^{\text{ed min}}$ [*εν τω*] *ενι* sine codice ... 47* Or^{4,260} et^{261} *εν ενος*, item am demid harl *in unius*, 44. nil nisi *τω* | *παραπτωματι*: P om ultimam syllabam *τι* | *δια του ενος*: 52. 19^{lect} om, nec exprim syr^{sch} ar^{e} cop | *της δωρεας*: 6. 10. 31. 67** 76. Or^{int} ^{551} et^{555} ^{ter} Thphyl *την δωρεαν* ... B 49. Ir^{int} ^{207} Or^{4,261} ^{bis} (non item ^{4,264}) Chr^{574} ^{com} Aug^{rom} ^{29} et^{ep} ^{157} etc om, hinc Gb^{o} et Ln [*τ. δωρ.*] ... 68. 137. vg (sed fu* om *et* ante *donationis*) syr^{utr} Chr^{573} edd Thdrt Isid$^{\text{2}}$, ^{105} Ambrst al post *τ. δωρ.* add *και* | *της δικαιοσυνης*: c 70* Or^{4,264} (non item$^{261\text{bis}}$ nec^{int}) om | *λαμβανοντες* et. Or$^{4,261\text{a}}$ et^{264} ... FG *λαμβοντες* ... 66^{mg} 76. Or$^{4,261\text{b}}$ *λαβοντες* | *εν ζωη* ... L 17. 46. 93. 114. k^{scr} *εν τη ζω.* | *βασιλευσουσιν* et. Or^{4,264} et^{int} (89* 93. *-σωσιν*, item Or$^{4,261\text{b}}$ *εβασιλευσεν – εως οι την περισσ. – λαβοντες εν ζω. βασιλευσωσι* etc) ... D^{c} vid (scriptura non satis liquet) P 1. 14.

1 Co 15, 22 τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος
εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώ-
ματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ
διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν
οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ
παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ
χάρις, 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως
καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεο-

---

17. 34. 47. 62. 65. 77. 91. o^{acr} Or$^{4,261\,a}$ Chr^{573} (non item^{574}) Dam *βασιλευουσιν* | *ιησου χριστου* cum ℵACDEFGKLP al om^{vid} d e f g vg rell Ir$^{\text{int}\,207}$ Or$^{4,261\,\text{et}\,\text{int}}$ etc ... B Or$^{4,261\,\text{bis}}$ *χριστ. ιησ.*

18. *ως δι ενος* et. ℵ^{c} Or$^{\text{int}\,4,544.\,556}$ Eus$^{\text{dem}\,402}$ Chr^{574} Cyr$^{\text{ador}\,396}$ et$^{\text{loh}\,1045}$ etc ... ℵ* 46. add *ανθρωπου*, item aeth, quae similiter *ανθρωπου* add v. 16 post *εξ ενος* et v. 17 post *δια του ενος.* | *παραπτωματος*: FG 37. 46. *το παραπτωμα*, item syr^{sch} cop | *εις κατακριμα*: arm om *εις*, item ante *δικαιωσιν* | *δικαιωματος*: DEG 37. syr^{sch} cop *το δικαωμα*, F *και δικαιωμα*

19. *κατεσταθησαν*: 37. 38. 19^{lect} *-θημεν*, 2. *καθεστηκαμεν* | *της υπακοης*: 37. om *της*, item^{libere} Ir$^{\text{fragm}\,\text{xxxii}}$ (ap Stieren^{344}) | *του ενος* sec: D*FG d* f g Ir^{fragm} Cyr$^{\text{glaph}\,344}$ (non ^{34}) et$^{\text{ador}\,396}$ Aug$^{\text{loh}\,66,2}$ (non item alibi, ut$^{\text{rom}\,20}$) Amb$^{\text{epist}\,73}$ (non item$^{\text{fid}\,5}$) add *ανθρωπου.* Praeterea FG d* f g *δια της του ενος ανθρωπ. υπακοης.* Ir vero (l. l.) sic: *νυν δε ωσπερ δια της υπακοης του ενος ανθρ. του πρωτως εκ γης - ουτως εδει και δι υπακοης ενος ανθρωπ. του πρωτως εκ παρθενου γεγεννημενου δικαιωθηναι πολλους.*

20. *νομος δε*: L *νομ. γαρ* | *ου δε*: FG *οπου δε.* Item *οπου* Or$^{\text{cat}\,701\,\text{lib}}$ *αλλ οπου επλεον. η αμαρτ. εκει υπερεπ. η χαρις*, et Eus$^{\text{ps}\,26}$ libere *και επειδη οπου επλεον.* etc | k^{acr} *υπερεπερισσευσεν*, 17. *υπερπερισσ.*

21. *εν τω θανατω*: FG om *τω* | *βασιλευση* (A *εβασιλευση* teste Woid, contr Cowp) ... KL al plus^{20} *-λευσει* | *ιησου χριστου*: B *χριστ. ιησ.*

VI. 1. *επιμενωμεν* (Gb″) cum ABCDEFG al^{25} d e (hi *permaneamus*) (Dam *επιμενω*), item L 93. 124. k^{acr} *επιμεινωμεν* ... MKP 1. 47. 57. 68. 109. 114. 116. 13^{lect} 14^{lect} d^{acr} n^{acr} al pauc cop Euth^{alcod} *επιμενομεν* ... ς *επιμενουμεν* cum minusc permu arm Chr^{576} Thdrt Gennad$^{\text{cat}\,57}$ Diod$^{\text{cat}\,57}$ Thphyl Oec, item *permanebimus* f g vg Or$^{\text{int}\,4,\,550.\,560.\,571}$ Aug$^{\text{ro}\,21}$ ac^{saep} Ambrst al, Tert$^{\text{pudic}\,17}$ *perseverabimus* (cod^{paris} *perferemus*) | *τη αμαρτια* ... d e f g vg Tert^{pudic} Or^{int} etc *in peccato* (et. A^{woid} *εν τη αμ.*, sed negat Cowp.)

νάσῃ; 2 *μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;* 3 *ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν* Ga 3, 27
Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 *συνετάφημεν* Col 2, 12
οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. 5 *εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν* Phil 3, 10
τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως

---

2. *οιτινες* et. Clom^{544} Tert$^{pud\ 17}$ Aug$^{ro\ 31}$ etc ... FG d e f g vg syr^{utr} Or$^{int\ 4,559.\ 560}$ Ambrst al add *γαρ* | *ζησομεν* cum ℵABDKP al longe plu Clom^{544} Chr^{577} Thdrt Dam etc, item *vivemus* d e f g vg Tert^{pud} Or^{int} Ambrst al ... CYGL al^{10} Chr$^{mosc\ 1}$ Diod$^{cat\ 58}$ *ζησωμεν* (sed L 137. al pauc etiam *απεθανομεν*)

3. *χριστ. ιησ.* cum ℵACDEFGKLP al pler d e f g m^{94} vg cop syr^{p} arm Dial^{807} Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 55}$ et$^{cat\ 58}$ Thdrt al Ir$^{int\ 307}$ Tert$^{pud\ 17}$ et$^{res\ carn\ 47}$ ex ed^{franeq} Or$^{int\ 4,560}$ bis et^{561} bis Aug^{saep} Ambrst etc; item 80. o^{scr} syr^{sch} aeth^{utr} *ιν χν* ... B 31. 39. 73. 74. 76. 109. 118. 120. 124. 91ect a^{scr} Ephr ^{2,208} Chr^{577} Thphyl Tert^{pud} ex^{paris} et$^{res\ carn}$ ex ed semi et^{al} Or$^{int\ 2,220}$ et^{4,561} semel et^{562} (et. Amb utrumq habet) *χριστον* absq *ιησ.*

4. *συν* et. f (*g enim cui ergo*) m^{94} Tert$^{pud\ 17}$ et$^{res\ carn\ 47}$ Aug^{saepe} Pacian ep^{3} Chr^{577} Thdrt Dam etc ... d e (g vide ante) vg syr^{sch} Or$^{1,420.\ 2,222.\ 4,197}$ et$^{int\ 2,215.\ 220}$ et^{4,560} Cyr$^{ador\ 407}$ et$^{glaph\ 279}$ Ambrst al *γαρ, enim* | *βαπτισματος* et. Or et Or^{int} Cyr^{glaph} et^{ador} etc: 17. (aeth) add *αυτου* | *εις τον θανατον*: D*FG k^{scr*} om *τον* | P *εγερθη* | *δια* (D^{gr*} *υπο* ut^{vid}) *της δοξ. του πατρος* et. Moth ^{2,779} Chr^{577} Cyr$^{glaph\ 279}$ et$^{ador\ 407}$ Thdrt Dam etc Ambrst (*per virtutem patris*, d e f g vg Aug saep Amb etc *per gloriam patris*) ... m^{94} Ir$^{int\ 307}$ Tert$^{res\ carn\ 47}$ et$^{pud\ 17}$ Pacian$^{ep\ 3}$ Gaud$^{serm\ 3}$ Chrom om

5. *συμφυτοι* ut ℵABCKLP etc ... DE *συνφυτοι*, item FG (sed proclivi errore *συνφυγοι*, Γ cum Γ confuso). Latini *conplantati* (*compl.*), sed Tert^{bis} *consati* ... Or^{4,241} *συμμορφοι* (*ημεις δε χαριτι θεου συνεταφημεν τω χριστω και συναναστημεν αυτω, εσμεν συμμορφοι γεγοναμεν τη αναστασει αυτου* etc). Diod$^{cat\ 61}$ *ἀκριβῶς τὸ σύμφυτον τίθεικε· τῶν γὰρ συμπεφυτευμένων πρίμνων εἰς ταυτὸ ἰνοῦται πολλάκις ἡ φύσις διὰ τῆς κολλήσεως· οὕτως οὖν καὶ οἱ γνησίως βαπτισθέντες εἰς τ. θαν. τοῦ χῦ ἰνοῦνται αὐτῷ διὰ τῆς πίστεως.* Item Thdor^{mop} ibidem: *καλῶς δὲ εἶπε τὸ σύμφυτοι περί τε νεκρώσεως καὶ ζωοποιήσεως διαλεγόμενος· ἐπειδὴ καὶ τῶν φυτῶν ἰδιόν ἐστι τὸ νεκροῦσθαι μὲν ἐν τῇ φυτείᾳ, μεθίστασθαι δὲ ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ ἐνδοξότερον πολλῷ.* | *αλλα* et. Tert$^{pud\ 17}$ et (sed fluct lectio) $^{res\ carn\ 47}$ Aug$^{spir\ et\ litt}$ ... FG d e f g m^{94} vg Ambrst Aug^{bis} al (Tert$^{res\ carn}$ vide ante) *ομοια, simul*. Ita et Or$^{int\ 562}$ ut ante Delar. editum est, apud quem nec *αλλα* nec *ομοια* est, nec magis^{565}. | *αναστασεως* (P *-σθασεως*) et. Tert^{bis} Or$^{4,563.\ 565}$ etc ... FG f g syr^{sch} cop arm aeth add *αυτου*

Eph 4, 22 ἐσόμεθα, 6 τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος
συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι
δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται
2 Ti 2, 11 ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν
ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ
νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 ὃ
γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ
θεῷ. 11 οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ
ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 12 Μὴ οὖν βασι-
λευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν

---

6. τουτο et. Clem^{666} Tert$^{pudic\ 17}$ Or$^{int\ 4,563}$ etc (m^{94} om) ... B και τουτο, 179. τουτ. δε | ημων et. Clem^{644} et (ο παλ. ανθρ. ημων) ^{666} Tert^{pud} Or^{int} ... L aeth om | καταργηθη et. Clem^{bis} Or^{int} (*destruatur*) Cyr $^{cat\ 69}$ etc: A aeth^{utr} καταργησῃ

8. δε et. Eus$^{marc\ 24}$ Chr^{564} etc d e f et (*autem aut enim*) g m^{94} Tert$^{pud\ 17}$ Or$^{int\ 565.\ 661}$ etc ... FG (g vide ante) tol γαρ (libere syr^{sch} *igitur*) | συνζη- cum ℵAB^{a}DFG n^{scr} ... ς συζη- cum B^{a}CKLP al pler | -ζησομεν cum ℵABDEL al pler Eus$^{marc\ 24}$ Chr^{565} Thdrt etc, item *simul vivemus*, (fu^{a} *vivimus*) d e m^{94} vg Ambrst al, *convivemus* f g Tert$^{pud\ 17}$ Or$^{int\ 565}$ (sed ante Delar. *simul viv.*) ... FG -ζησομεθα ... CKP 31. 93. 109. k^{scr} Bas$^{bapt\ 624}$ Dam Thphyl -ζησωμεν. Similiter fu^{vict} *sim. vivamus* | αυτω cum ℵABCD^{c}EKLP al omn^{vid} m^{94} fu demid tol vg^{six} cop syr^{p} arm aeth Eus$^{marc\ 24}$ Bas$^{bapt\ 624}$ Chr^{565} Thdrt Dam etc Tert^{pud} Or$^{int\ 565.\ 661}$ Ambrst Aug^{spir} et litt et$^{contr\ Iulian}$ Pelag etc ... D^{a}KFG d e f g vg^{cle} am harl marian (et. Aug$^{cont\ Iul\ semel}$) syr^{sch} τω χριστω

9. κυριευει et. Tert$^{pud\ 17}$ ... 28. d e f g m^{94} vg (et. am fu demid harl marian tol omn^{lachm}; sed aliq teste Sab *dominatur*) Eus$^{marc\ 24}$ Ephr ^{2,196} Ambrst Amb$^{ps\ 118}$ al κυριευσει

11. ειναι ante νεκρ. μεν cum ℵ^{a}BC Cyr$^{ador\ 541}$ Dam ... ς (= Gb Sx) post νεκρ. μεν cum ℵ^{c}KLP al pler m^{94} vg syr^{p} Or$^{cat\ 69}$ et$^{int\ 4,569\ bis}$ Didt$^{tri\ 1,22}$ Bas$^{bapt\ 624.\ 640}$ Chr$^{565\ bis}$ (sed *mosei* om *sem*) Euthal^{cod} Thdrt al Hil^{902} Ambrst al ... Gb Sx Ln Ti om ειναι cum ADEFG d^{a} e f g (d^{a} o fu om μεν) 17. 178., nec exprim syr^{sch} cop arm aeth Tert$^{pud\ 17}$ | εν χω ιω sine additam cum ABDEFG 47^{a} 177. 179. m^{94} am fu demid harl tol floriac marian syr^{p} aeth Bas$^{bapt\ 624.\ 640}$ Cyr$^{ador\ 541}$ Thdrt Thphyl et Oec^{com} Tert$^{pud\ 17}$ (et$^{res\ carn\ 47}$ „*Sic enim*, inquit, *et vos reputate mortuos quidem vos. Cuinam? carni? Non, sed deliquentiae. Ergo salvi erunt carni, viventes autem deo in Christo Iesu per carnem utique.*) Hil^{902} Aug^{spir} et litt et^{alibi} Pelag al ... ς (= Gb Sx) add τω κυριω ημων cum ℵCKLP al pler vg^{cle} cop arm (syr^{sch} *per domin. nostr. Ies. Chr.*) Or$^{int\ 563}$ Didt$^{tri\ 1,22}$ Chr^{565} Euthal^{cod} Dam Thphyl et Oec^{ixt} Ambrst

12. υπακουειν et. Or^{1,220} Methepiph ^{578} ex$^{cod\ ven}$: FG Methepiph ex ed petav επακουειν | ταις επιθυμ. αυτου c. ℵAHC^{a} 4^{a} 39. 47. 67. 80. 137.

ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα 19
ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ
νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ.
14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ Ga 5, 18
ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δού- Jo 8, 34
λους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς
θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε
τύπον διδαχῆς, 18 ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώ- 1 Co 7, 22

---

179. d*** vg sah cop syr^{sch} arm aeth ar^{c} Or^{1,239} (sed αυτης) et^{2,612} etint$^{4,550.}$ $^{560.}$ ^{570} Meth^{epiph576} Antioch^{1140} (hom^{74}) Dam Aug$^{ioh\,41,13}$ ac saep al ... Sx αυτη cum DEFG d* f g m^{95} Ir$^{int\,211}$ Or$^{int\,2,433}$ Tert^{res} carn^{17} Vict^{un} pasn ... (= Gb Sx) αυτη εν ταις επιθυμιαις αυτου cum C^{3}KLP al plor (sed pro αυτη 9. 23. 35. 71. αυτου, 17. αυτου, 120. om; pro αυτου 115. Thdrt αυτης) syrP Bas$^{bapt\,643.\,656}$ Chr^{586} Euthal cod Thdrt Thphyl Oec

13. ωσει cum NABC 16. 47. 73. 93. Meth$^{epiph\,576}$ Dam ... ς Ti ως cum DEFGKLP al plor Bas$^{bapt\,643.\,656}$ Chr^{587} Thdrt Thphyl Oec | ζωντας D*FG -ντες | και τα μελη: B om τα .

14. ου κυριευσει (Nc): N*K 73. Or$^{cat\,70}$ semel Thdrt ουκετι κυρ. | αλλα cum N*BCD*FG ... ς αλλ cum AD^{c}K^{sil}LP al certe plor (κἀλ'αὖπο sic inepte)

15. αμαρτησωμεν (Gb') cum NABCDEKLP al fere^{55} Clem^{539} Euthal cod ... ς αμαρτησομεν cum minusc permu Chr^{588} Thdrt Dam al, item *peccabimus* f vg^{cle} demid tol Or$^{int\,571}$ Ambrst, item syr^{utr} sah cop arm ... FG ημαρτησαμεν, item *peccavimus* d*** (* *peccamus*) e g am fu harl | αλλα cum N*BCFG Dam ... ς αλλ cum N^{c}AD^{c}K^{sil}LP al certe plor Chr^{588} etc

16. ουκ (et. Or$^{int\,571.\,574}$ Ambrst al) ... D*FG 21* d* f g fu demid floriac harl* sah Sedul praem ἤ (*aut, an*) | οτι: 17. om, sed post habet οτι δουλοι εστε | FG παριστανεται | δουλουσ: 17. 48* Apollin^{cat} niceph 1,1142 om | εις θανατον et. vg (et. fu demid harl tol etc) cop syrP arm^{usc} aeth Or$^{int\,571}$ Bas$^{regg\,515}$ Chr^{588} Thdrt Dam etc ... DE d e am syr^{sch} sah arm^{zoh} ar^{c} (Or$^{int\,572}$ bis *sive peccati sive iustitiae*) om, hinc Gb^{00}. Libere (cf v. 19) Praedestin^{s} (ap Sirm 1,567) *sive iniquitatis ad peccatum sive iustitiae ad sanctificationem.*

17. καρδιας et. Or$^{int\,557.\,571.\,572}$ Bas$^{bapt\,634.\,656}$ etc (et. m^{78}) ... A 13. 26. Chr^{2,486} ex^{edd} alii (non $^{589\,ter}$ ad h. l.) praem καθαρας (aeth^{utr} *ex toto corde vestro*)

18. δε cum N^{c}ABDEFGKLP al plor d e f g m^{78} vg sah syrP Or$^{int\,571.\,573.\,574}$ etc ... N*C 37. 118. arm ουν ... syr^{sch} aeth^{ro} *et* -, aeth^{pp} *et nunc*

θητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς
12 σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ
δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα
Phil 3, 19 6, 8 οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος
ἐκείνων θάνατος. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,
1 Pe 1, 9 δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ
δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνα-
τος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ
1 Co 7, 39 νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ ὑπ-

---

vero ... 37. 39. 62. 12^{lect} tol om (cop *liberati estis a peccato, servitis autem iust.* Nil probat Or^{2,506} *διο και παυλος γραφει· ελευθερωθ. απο της αμ. εδουλ. τω θεω.*)

19. *δουλα* bis et. Meth^{epiph} ^{578} Chr^{596} Thdrt al Tert^{pud} ^{17} (*famula immunditiae – famula iustitiae*) ot^{res} carn ^{47} Hil^{lerom} ^{2} (*servicutia immunditiae* etc) ... PG d e f g vg Or^{int} $^{270.}$ ^{426} et ^{4,578} Ambrst al *δουλευειν* | *εις την ανομιαν* et. Or^{int} $^{2,70.}$ ^{426} et ^{4,578} Meth^{epiph} ^{578} Chr ^{596} Thdrt Dam al Tert^{pud} ^{17} (sed *pariε* om) et^{res} carn ^{47} Ambrst Hier^{lerom} Aug^{op} ^{145} al '... B syr^{sch} ar^{e} (Tert^{pud} vide ante) Sedul om. Cf huc et. Dial ^{837} *λεγων· ωσπερ παρεστ. τα μελη υμ. δουλα τη αδικια κ. τη ακαθαρσια εισ ανομιαν, ουτωσ παραστησατε τα μελ. τω θεω δουλ. τη δικαιοσυνη.* | *ουτωσ* (sic BCKLP etc, NADEFG etc *ουτω*) et. Meth^{epiph} Or^{int} etc ... K 7. tol sah cop arm Tert^{pud} et^{res} carn Sedul add *και δουλα* sec (PG etc vide ante) ... A *οπλα*

20. *δουλοι ητε* (F *δουλθητε*): L *ητ. δουλ.*

21. *τότε; ἐφ οἷσ* etc. Sic odidimus cum Thdor^{cat} ^{78}: *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον τό· τίνα οὖν καρπ. εἴχετε τότε· εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν· ἐφ' οἷσ νῦν ἐπαισχ.* ... ς (non Gb Sz) *τότε, ἐφ οἷσ νῦν ἐπισχ.*; | *τοτε* (et. d *tunc*): D* *ποτε* | *το γαρ* cum N*ACD^{c}KLP al fere omn vg cop arm Clem^{568} Or^{int} ^{4,574,} ^{575} Chr^{597} Dam al Tert^{res} carn ^{47} Ambrst al ... Ln *το μεν γαρ* c. N^{c}BD*EPG 73. syrP Chr^{mosc} ^{2} Thdrt | *θανατος* sine additam et. fu Clem^{568} Tert^{res} carn ^{47} etc ... PG add *εστιν*, item d e f g vg (et. am etc, sed non fu) Or^{int} $^{574.}$ ^{575}

22. *νυνι δε*: in N *δ* ex *τ* antequam absolutum esset factum est | *ζωην*: 17. *εισ ζω.*

23. *τα γαρ* usque *ζωη αιωνιοσ*: P om

VII. 1. *η αγν.*: P *ει αγν.* | L *γινωσκουσι*, VG *γινωσκοσιν*

ανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. 3 ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου] ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς 2 Co 3, 6 ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

---

2. αποθανη: L -νει | του νομου: ς^{e} 1634. 1683. 1641. (non item 1656. 1675. nec ς Mill Wtst etc) om του νομου per errorem | του ανδρος: F om του

3. μοιχαλις: L 17. -αλλις et postea -αλλιδα | χρηματισει (L -τηση): 8pe Basbapt 642 cod Chr 599 Thdrt -τιζει | μοιχ. χρημ. et. syrP arm Or 2,516. 647 et 4,218 etint 2,396 Hil 458 etc ... DEFG d e f g vg cop go (syrsch) Or int 4,576. 578 χρημ. μοιχ. Praeterea A cop Chr 600 (non item 599) add η γυνη. Item Or 2,647 και το· αρα ουν μοιχ. χρημ. η γυνη γενομενη ανδρι ετερω ζωντος του ανδρ. | αποθ. ο ανηρ et. Or 2,515. 4,218 etint 2,77. 4,576. 578 Tertmonog 13 etc ... DEFG d e f g vg syrsch Orint 2, 396 Hil 458 Ambrst al add αυτης | απο του νομου et. Or 2,515. 4,218 etc Tert monog 13 Hil 458 ... 17. vg (et. am fu domid harl, non item tol) Orint 2,77. 396 et 4,576. 578 Ambrst al add του ανδρος

4. αδ. μου (et. f g *fratr. mei*): FG αδ. μοι | και υμεις h. l. et. Or 4,218 etint 4,576. 579 Basbapt 642 Chr 600 Thdrt (Tertmonog 13 *Itaq. fr. mei mortificamini et vos*) etc ... ℵ 4. 46. arm go Dam ante αδελφ. μου | ετερω: 1. 36. 38. 43. 48. 52. 61. 66mg 72. 121. 122mg 131ect al1 acr (et1 acr ετ. ανδρ.) Dam ανδρι ετερ. | καρποφορησωμεν: P -ρησομεν, FG -ρεσωμεν

5. ημεν: D* ημην (sed d *essemus*) | εν τη σαρκι: FG om (praegresso ημεν) εν (sed f g *in carne*) | ενηργειτο: FG ηνεργ-, DE 26. ενεργ-, 131ect ενειργ-, 17. ενειργητο | καρποφορησαι (FG -ρεσαι) ... 17. -φορειν

6. νυνι: FG νυν | αποθανοντες (et. ς Gb Sz) cum MARCKLP al 70 ac plurib am* syrutr cop arm aethutr go Didtri 1,23 Basbapt 642 Chr 602 Euthalcod Cyrcat 126 Thdrt Dam al Tertmonog 13 Orint 576. 579 („soluti sumus a lege mortui. *Nisi enim quis mortuus fuerit cum Christo, ab ista lege non solvitur.*“ Ex his quae adduntur apparet *mortui* non esse του αποθανοντος sed αποθανοντες, licet pergat interpres 576 et 579 *in qua detinebamur*. Addit vero etiam 579: *Scio et in aliis exemplaribus scriptum* a lege mortis, in qua detinebamur, *sed hoc, id est* mortui, *et verius es et rectius*) ..... DEFG d e f g vg (exc am*) cdd ap Orint 579 pplat mu του θανατου ... ς^{e} (= ς Gb Sz) αποθανοντος ex errore ut vdtr Bezaq

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ
Ex 20, 17 ἤδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. 8 ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν
4, 15
Io 15, 22 ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ'

Erasmum secuti male interpretatum verba Chrysostomi$^{0/2}$ (*πῶς ἡμεῖς κατηγορήθημεν; τοῦ κατεχομένου παρὰ τῆς ἁμαρτίας ἀνθρώπου παλαιοῦ ἀποθανόντος καὶ ταφέντος*) | *ημασ* cum NACDEKLP al omn^{vid} Did$^{tri\ 1,28}$ Bas$^{bapt\ 612}$ Chr^{602} Thdrt Dam (d e f g vg *ita ut serviamus*, Tert^{monog} *ad serviendum*) ... BFG om, hinc Ln [*ημασ*]

7. *ερουμεν* (ν *ερωμεν*) sine additam Clem^{545} Or$^{int\ 580}$ etc ... 17. 38. 46. 48. 71. 72. 177. 40^{lect} al$^{2\ scr}$ Tert$^{marc\ 5,13}$ add *οτι* | *την τε γαρ* et. Clem^{545} etc: FG om *τε*, nec exprim it vg etc (et. Or$^{int\ 580,\ 5q}$) | *ο νομοσ* et. Clem^{545} Meth$^{epiph\ 582}$ Or^{int} etc ... L *ο λογοσ* | *επιθυμησεισ*: KΠ *-μησησ*

8. *δε*: f g Aug$^{contr\ faust\ 15}$ et$^{spir\ et\ litt}$ (non item alibi saep) Sedul *igitur* ... D* d* om | *κατηργασατο* cum B*DKP 39. 116. 122. d^{scr} al ... ς Ln *κατειργασ.* cum NAB^{c}CFGKL al pler | *αμαρτια* et. Clem^{567} Or^{4,67} etc ... א^{c} 26. 122. Meth$^{epiph\ 582}$ Chr^{606} (et. mosc^{2}) Gennad$^{cat\ 93}$ Isid$^{cat\ 92}$ *η αμαρτ.* | *νεκρα* sine additam et. Clem^{567} Or^{4,67} Meth$^{epiph\ 582}$ etc ... FG (K go) d e f g vg syr^{utr} cop arm (non aeth) Or$^{int\ 546,\ 581}$ Ambrst al add (K go praem) *ην* (13. 26. Aug$^{ep\ 196}$ al *εστιν*)

9. *εζων* et. Or$^{cat\ 94}$ Meth$^{epiph\ 581}$ Chr^{605} Chrs$^{laph\ 182}$ Gennad$^{cat\ 93}$ Thdrt Dam etc (17. *εζουν*) ... B *εζην*

10. *ευρεθη*: Meth$^{epiph\ 582}$ *ηυρεθ.* | *η εντολ. η*: L 37. 48. 77. 109. Meth$^{epiph\ 582}$ Chr$^{606\ mosc\ 1}$ om *η* sec | *αὕτη* (d e f g vg *mandatum – hoc*): Gb" *αὐτή*

12. *αγαθη*: 47. *θαυμαστη*

13. *το ουν αγαθον*: P Meth$^{epiph\ 582}$ *το ουν'. το αγαθ.* (sic interpg P) | *εγενετο* cum NABCDEP 47. 73. 80. Meth$^{epiph\ 582}$ Dam ... ς Ti *γεγονεν* cum KL al pler Chr^{607} (Cyr$^{cat\ 197}$) Gennad$^{cat\ 93}$ Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec ... FG om; d* f g Or$^{int\ 580,\ 582}$ Ambrst etc *est* | *αλλα* cum NDE K^{sil}L 17. 37. al sat mu^{vid} ... Ln *αλλ* cum BCFGP al$^{3\ ser}$ etc (A non liquet) | *αμαρτωλ. η αμαρτ.* cum NABCKLP al omd^{vid} vg syr^{utr} go Chr^{607} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Or$^{int\ 580}$ etc (Aug$^{ep\ 82\ ac^{saep}}$ *ut fiat*

ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ 19
γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ ὃ οὐ
θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· 17 νυνὶ δὲ οὐκέτι 20
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 οἶδα
γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ

---

supra modum peccator aut peccatum per mandatum) ... DEFG d e f g cop arm Ambrst Aug$^{apir\ et\ litt}$ *η αμαρτ. αμαρτωλ.* Sic: f g Ambrst *ut fiat supra modum ipsum peccatum peccans* (g *peccans aut delinquens*) *per mand.*

14. *οιδ. γαρ* cum ℵBCFGKP al pler d e f g vg syr^{sch} etp ^{txt} cop go Or ^{3,198} et^{4,558} not (ex Philocal) et$^{int\ 584}$ Methepiph ^{582} Didtri ^{1,23} Titmanich ^{3,8} (Gall ^{5,324}) Chr^{613} Cyrinlian ^{91} Dam Hil^{259} etc ... ADEL 120. 124. d^{ncr*vid} syrp mg Or ^{1,109} et$^{int\ 577}$ Bas$^{regg\ 420}$ Thdrt Aug$^{ep\ 196}$ (non item aHb) *οιδ. δε* ... aeth^{utr} arm *οιδαμ.* sine copula | *σαρκινος* cum ℵ*ABC DEFG al mu (2 ap Scri) Methepiph$^{575-583}$ Ephr^{94} (Bas$^{regg\ 420}$ fluct lectio) Nyss (ornt. 4 de virg. 13) Cyrinlian ^{90} Dam ... ς (= Gb 8z) *σαρκικος* cum ℵ^{c}K^{sil}LP al longe plu Or^{4,166} Chr^{614} Euthal^{cod} Thdrt^{bis} (et ad h. l. et ^{1,582}) Photmanich ^{2,18} al

15. *ο γαρ*: A^{*vid} arm om *γαρ* (non probat Methepiph^{582} *το γαρ „ο κατεργαζ. ου γινωσκω, και ποιω ο μισω“ λεγομενον ουκ επι* etc) | *τουτο πρασσω* cum NABCKLP al certe pler vg syr^{utr} arm aeth Or^{4,166} et$^{int\ 584}$ Methepiph^{587} Bas$^{regg\ 420}$ Chr^{615} Euthal^{cod} Thdrt Dam Aug$^{1\ om\ 44}$ Ambrst al ... Ti om *τουτο* cum DEFG d e f g go (item cop, sed nec in aqq exprim) Methepiph^{584} (totum versum affert) Or$^{int\ 2,196}$ Pelag | *πρασσω* (FG *παρασσω*) et *ποιω*: 7. 26. 37. 62. 63. 73. 80. 91. 110. 111. 115. 123. 238. al *ποιω* et *πρασσω* | *αλλ ο*: ℵ *αλλα ο*

16. *ει δε* usq *ποιω*: L om | *θελω*: 32. 37. 39. 62. 113. 114. al Thdrt add *εγω* | *συνφημι* (FG *-μει*) cum NBDEFG ... ς Ln Ti *συμφ-* cum ACKLP etc | *οτι καλος* (L 62* 13^{lect} *καλως*) ... FG *οτι καλον εστιν*, sed f g *quia bona est*, atque sic *est* add etiam vg^{cle} (et demid al, non item am fu) syr^{utr} al (et. Or$^{int\ 584.\ 585}$ Aug$^{ep\ 196}$ et$^{ro\ 44}$ etc, sed$^{epir\ et\ litt}$ om *est*)

17. *νυνι*: ℵ^{ncr} al panc Bas$^{regg\ 420}$ *νυν* | *κατεργαζομαι* (G *καταργαζ.*): 17. 73. ante *εγω* pon | *αλλα* cum BD*FGL^{sil} ... ς *αλλ* cum ℵACD^{b}E^{c}K^{sil}P al certe pler | *ενοικουσα* c. ℵB Methepiph^{587} ap Phot$^{196\ cod\ ven}$ Ambrst (*inhabitat*) ... ς Ln Ti *οικουσα* cum ACDEFGKLP al omn^{vid} Clem^{545} (Methepiph^{587} vide ante) Bas$^{regg\ 420}$ Chr^{616} Cyrinlian ^{90} Thdrt Dam :: nec *οικει* v. 18 nec *οικουσα* v. 20 fluctuat, nisi quod Ambrst et. v. 18 *inhabitat*, am utroq versu (non item v. 17), d* v. tantum 20. *inhabitat*

18. *αγαθον* et. Clem^{545} Epiph^{1021} Chr^{616} Thdrt Dam al ... FG 121. 177. Methepiph^{549} et$^{587\ bis}$ Thdor$^{cat\ 106}$ Cyrinlian ^{96} *το αγαθον* | *το δε*

γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ· 18 19 οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο 17 πράσσω. 20 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. 24 ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανά-

---

κατεργ. το καλον et. Methᵉᵖᶦᵖʰ⁵⁴⁹ etc ... FG *το γαρ κατεργ. το αγαθον*. Ceterum it vg Orᶦⁿᵗ Ambrst etc et *καλον* et *αγαθον* his versibus *bonum* reddunt. | *οὔ* (Gb″) cum ℵABC 47. 67** 80. cop armᵗˣᵗ Methᵉᵖᶦᵖʰ⁵⁴⁹ Cyrᶦᵘˡ⁹⁰ etcat¹⁰⁸ cdd^{gr} ap Augᴵᵘˡᶦᵃⁿ ³,²⁶ („*non invenio* vel sicut habent Graeci cdd. *non*" etc) et Aug^{saep} (cf Sab) ... ς *ουχ* (P *ουκ*) *ευρισκω* cum DEPΨGKLP al pler vg syr^{utr} go (aeth *non habeo*) Chr⁶¹⁶ Euthal^{cod} Thdrt Dam Orᶦⁿᵗ ⁵⁸⁴ˢ Ambrst al ... 73. *ου γινωσκω*

19. *ποιω* (Ambrst *non enim quod volo facio bonum*): C c^{ser} praem τουτο. Item vg (et. am demid rell, non item fu^{vlct}; fu* om 18—20) arm Orᶦⁿᵗ⁵⁸⁵ Hierᴵᵉʳᵉᵐ ¹³ etpraef inamos *non enim quod volo bonum hoc facio* (Orᶦⁿᵗ Hierᵃᵐᵒˢ *ago*) | *αλλα* cum ℵBD* (E αλλ'αὐ) ... ς Ln *αλλ* cum ACD^{c}PΨGKLP al certo pler | *ου θελω* (et. Methᵉᵖᶦᵖʰ⁵⁴⁹ Orᶦⁿᵗ ⁵⁸⁴) ... P f vg^{clx} Thdrt Orᶦⁿᵗ ⁵⁸⁵ *μισω* (P *μεισω*) ... G g om

20. *ο ου θελ. εγω* cum ℵAKLP al longe plu cop go syrᵖ Orᶦⁿᵗ ⁵⁸⁴ Chr⁶¹⁷ mosc¹ (etmontᶠ *ο εγω ου θελ.*) Thdrt Dam Augᵖˢᵃˡ¹¹⁸ etalib (Clem⁵⁴⁵ *εγω* post τουτο, k^{acr} ante *ου*) ... Gb^{00} Ln om *εγω* cum BDEFG al¹¹ d e f g vg syr^{sch} vid arm aeth^{utr} Methᵉᵖᶦᵖʰ⁵⁴⁹ Chrᵐᵒˢᶜ¹ Cyrᶦᵘˡᶦᵃⁿ ⁹⁰ Ambrst Pelag al | *αλλα* c. ℵBD* (E αλ'αὐ) ... ς Ln e. ACD^{c}FGKLP al certo pler

21. *οτι εμοι το καλ. παρακειται*: FG f g om

22. *του θεου* et. Methᵉᵖᶦᵖʰ⁵⁴⁹ et⁵⁸⁸ Euspraep⁶⁰¹ Cyrᶦᵘˡᶦᵃⁿ ⁹¹ Orᶦⁿᵗ ³,²⁷ et ⁴,⁵⁶⁷. ⁵⁸⁴ˢᵗ (cf et. Orᶜᵃᵗ ²⁸ *ετερον μεν ειναι νομον τον του θεου, ω μονω και αυτος συνηδεται κατα τον εσω ανθρωπον, ετερον δε νομ. ειναι τον εν τοις μελεσιν* etc) etc ... B *του νοος*, 34. τ. *κυριου*

23. *μου*: FG *μοι* (sed f g *in membris meis*). Cf ad 7, 4 | *τω νομω του νοος μου* et. Thdotᶜˡᵉᵐ ⁹⁷¹ (huc respicit et. Orᵉᵃᵗ ³,⁵¹⁵ˢ etcat ²¹. ¹¹⁶. ²⁰¹) Orᶦⁿᵗ ⁵⁸⁴. ⁵⁸⁶ etalib Methᵉᵖᶦᵖʰ⁵⁴⁹. ⁵⁷⁷ Euspraep⁶⁰¹ Caes ³,¹⁵⁹ Cyrᶦᵘˡᶦᵃⁿ ⁹¹ etc ... A om | *με* et. Methᵉᵖᶦᵖʰ⁵⁴⁹ et⁵⁷⁷ etc ... A om. Non probat Methᵉᵖᶦᵖʰ⁵⁷⁷ (*οπερ - εκαλεσεν - νομον αντιστρατευομενον τω νομω του νοος και αιχμαλωτιζοντα*) | *εν τω νομω* cum BDEFGKP al plus¹⁵ d e f g vg go Clem⁵⁴⁵ Euthal^{cod} Thdrt Orᶦⁿᵗ ⁴,⁵²⁷. ⁵⁸⁴. ⁵⁸⁶ Ambrst (*in legem*) etc ... ς Ln om *εν* cum ACL al longe plu syr^{utr} arm Methᵉᵖᶦᵖʰ ⁵¹⁹. ⁵⁸⁹ Caes ³,¹⁵⁹ Chr⁶¹⁸ Cyranthrop ³⁷⁹ Dam | *της αμαρτιας*: A *του νοος μου* :: vide A supra

του τούτου; 25 χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· 1 Co 15, 57
ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ νοὶ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ
ἁμαρτίας.

VIII.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 2 ὁ γὰρ
νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ ἀδύνα-
τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ Phil 2, 7

---

25. *χαρις τω θεω* (Gb″) cum B sah (aeth^{utr} *laudatus deus*) Or^{1,276} Meth epiph^{589} Hier$^{quaest\ nalgas}$. Item addito *δε* post *χαρις* $\aleph^{ac2}$ (* latet) 10. 17. 31. 73. 80. 93. 137. 213. (cum *δε*? sine *δε*?) cop arm cat$^{com\ 109}$ (Diod?) Cyr$^{anthrop\ 379}$ Dam ... DE 38. d e vg Or$^{int\ 584.\ 586}$ Hier$^{lovin\ 1}$ Ambrst al *η χαρις του θεου*, FG f g *η χαρ. του κυριου*, Ir$^{int\ 214}$ *gratia Iesu Christi domini nostri* ... ς *ευχαριστω τω θεω* cum $\aleph^{*}$AKLP al pler (49. *ευχ. δε*) syr^{utr} go Or^{2,592} et$^{cat\ 118}$ Chr^{619} Marc$^{mon\ 5,40}$ Euthal^{cod} Thdrt | *ιησου χριστου*: Or^{1,276} (non item^{2,592} nec$^{cat\ 118}$ nec^{int}) *χριστ. ιησ.* | *αρα ουν*: d e f m^{94} vg Ambrst *igitur*, Or$^{int\ 587}$ *itaque*, g *igitur ergo* ... D* om *ουν* (sed ipse* vdtr supplesse) | *αυτος εγω* et. Dial^{866} Ath^{524} Chr^{620} Cyr$^{act\ 57}$ Thdrt Dam etc, item f g *ipse ego* ... DE d e m^{94} vg Or^{int} Ambrst *εγω αυτος*, *ego ipse* | *τω νοι* sine *μεν* cum $\aleph^{*}$FG 10. d e f g m^{94} vg Or$^{int\ 587}$ Ambrst rell^{lat}; item 37$^{**\ mg}$ arm *τω νοι μου* ... ς Ln Ti *τω μεν νοι* cum $\aleph^{c}$ABCDE$^{\Gamma}$R$^{\Gamma}$KLP al pler sah cop syr^{p} Dial^{866} Ath^{524} Chr^{620} Cyr$^{act\ 47}$ Thdrt Dam

VIII. 1. *νυν* et. Dial^{866} Ath^{524} Bas$^{bapt\ 636}$ Dam etc (76. Diod$^{cat\ 119}$ Gennad cat^{118} Chr^{620} et^{7,240} Thdrt Thphyl Augr$^{om\ 47}$ schol^{115} et alior post *κατακριμ.* pon) ... D* (non item d) 47^{mg} syr^{sch} arm aeth^{utr} Cyr$^{act\ 57}$ cat com^{109} Victorin$^{ari\ 4}$ Praedestin^{3} (Hier$^{lovin\ 1}$) om | *εν* $\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$ sine additam cum $\aleph^{*}$BCD*FG (hi^{3} cum spatio vacuo) 47^{txt} 67** 177. d* g sah cop aeth^{utr} arm$^{cod\ 1}$ (Or^{schol} ap Wtst) Dial^{866} Ath^{524} Cyr$^{act\ 57}$ Or$^{int\ 587}$ Augr$^{om\ 47}$ et$^{serm\ 152}$ ... ς (= Gb Sz) add *μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα* cum $\aleph^{c}$D^{c}EKLP al pler e (ut vdtr ap Sab) syr^{p} Thdrt Thphyl Oec. Item AD^{**b} 137. d** f m^{94} vg go syr^{sch} ar^{c} arm Bas$^{bapt\ 636}$ Chr^{620} (*και ουχ απλως φησι· τοις εν χρι. ιησου, αλλα· τοις μη κατα σαρκα περιπατ.*) Victorin$^{ari\ 4}$ al add tantummodo *μη κατα σαρκα περιπατουσιν*

2. *εν χριστω ιησου* et. Meth$^{epiph\ 589}$ Didtri^{1,23} Ath^{524} etc: K 76. Tert$^{pud\ 17}$ Chr^{8,91} et^{10,819} om. Dicitur Chr et. ad h. l. omittere ex$^{mosc\ 2}$, sed^{620} et^{621} ap Montf adest. | FG *ελευθερωσεν* (F -*ρωσιν*) | *σε* cum NBFG f g m^{94} syr^{sch} Tert$^{pud\ 17}$ Chr$^{620.\ 621}$ (sed utroq loc fluct lectio) ... ς Ln Ti *με* cum ACDEKLP al omn^{vid} d e vg go sah syr^{p} arm (sed^{edd} aliq om) Clem^{545} Didtri^{1,23} et^{2,7} et^{alib} Ath^{524} Chr^{8,91} et^{10,819} Thdrt Dam Tert$^{res\ carn\ 46}$ Or$^{int\ 587}$ al ... cop aeth^{utr} ar^{c} Dial^{866} Meth$^{epiph\ 589}$ *ημας*

υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 *ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.* 5 *οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος·* 6 *τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη.* 7 *διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.* 8 *οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες*
1 Co 3, 16 *θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.* 9 *ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.* 10 *εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.* 11 *εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν*

---

5. *και* (Or^{4,79} et$^{\text{int}550}$ om) *περι αμαρτιας* et. Or$^{\text{int}588.\ 589}$ Tert$^{\text{pud}\ 17}$ et$^{\text{res carn}\ 46}$ Cyr$^{\text{ioh}\ 820}$ et$^{\text{iulian}\ 92}$ et$^{\text{anthrop}\ 379}$ etc ... 34. 71. 109. Hipp$^{\text{noet}\ 15}$ (Lag^{54}, sed om et. *δια της σαρκ.*) om | *εν τη σαρκι* (haec in D rescripta sunt ab ipso*. Satis adhuc cernitur *προσ*, at non sequebatur *σαρκα*, quod Wtst coniecit: totum enim *σαρκι* rescriptum est. Habet d* *in carnem*) ... syr^{P} om | *αλλα*: K *αλα*

6. *ειρηνη*: 17. add *δια ιησου χριστου του κυριου ημων*. Cf et. Tert exhort cast$^{\ 10}$ „*Ita enim apostolus dicit quod* sapere secundum carnem mors sit, secundum spiritum vero sapere vita aeterna sit in Christo Iesu domino nostro.“

7. *διοτι*: FG *οτι* | *εχθρα* (FG *εκθρ.*): d e f g vg (et. fu demid etc, sed am *inimicitia*, item Hier$^{\text{lovin}\ 1}$) go (non item sah cop syr^{utr}) *inimica* | *ουδε* et. Clem$^{\ 584}$ Eus$^{\text{ps}\ 474}$ etc: L *ουτε*, 37. Or^{2,220} *ου*

8. *θεω* et. Clem$^{\ 545.\ 584}$ Or$^{1,721.\ 2,21}$ et^{2,573} Cyr$^{\text{ioh}\ 278}$ et$^{\text{iulian}\ 328}$ etc ... DE 14^{lect} *τω θεω*

9. *αλλα* cum NBD* ... ς Ln *αλλ* cum ACD^{c}FGK^{sil}L,P etc (K *αλα' εν*) | *πνευμ. χριστ.* (39. 61. 87. al$^{2\text{acr}}$ *θεου*) *ουκ εχει*: 37. *πν. ουκ εχ. χριστ.*

10. *ει δε χριστ.* (Thdrt add *οικει*) *εν υμιν* ... FG f g om | *σωμα* et. Ir$^{\text{int}\ 304}$ Clem$^{\ 545.\ 584}$ Or$^{\text{int}\ 2,918}$ Chr$^{\ 628}$ Euth^{cod} etc ... FG f g add *εστιν*, item *mortuum est* d e m^{11} vg Or$^{\text{int}\ 590.\ 591.}$ Hil$^{\ 900}$ Ambrst al | *δια αμαρτ.* cum ABCD^{c}KFGL^{sil} 37. 124. al$^{3\text{acr}}$ al aliq ... ς *δι αμαρτ.* cum ND*K^{sil}P al plu ... al^{10} Cyr$^{\text{ioh}\ 278}$ *δια την αμ.* | *ζωη* et. Ir$^{\text{int}\ 304}$ Clem$^{\ 545.\ 584}$ Or$^{\text{int}\ 2,962}$ et^{2,918} et$^{4,570.\ 590.\ 592}$ Tert$^{\text{marc}\ 5,14}$ Cyr$^{\text{ioh}\ 126\ 278.\ 812}$ etc ... FG f g vg^{cle} (non item am fu harl^{s}) arm *ζη*, 14^{lect} *ζων*

11. *τον ιησουν* (et. Ln$^{\text{ed min}}$) cum NAB 26. 47. 61. o^{acr} ... ς Ln$^{\text{ed mai}}$ Ti *ιησουν* cum CDEFGKLP al pler Clem$^{\ 545}$ (post *νεκρ.* pon) Meth$^{\text{epiph}\ 580}$ Cyr$^{\text{hr}\ 280}$ Chr$^{\ 629}$ Euth^{alcod} Thdrt Tiphyl Oec ... *Iesum* et. vg sah cop etc: contra demid al^{lachm} syr^{sch} Ath^{536} et$^{\text{int}\ 779}$ Didtri$^{\ 2,11}$ *ιησουν χριστον*, item Hipp$^{\text{noet}\ 4}$ (Lag^{46}) Ath^{534} *χριστ. ιησ.*, item Epiph$^{\ 460}$

οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ 1 Co 6, 14 2 Co 4, 14
τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.

Thdorcat 129 *χριστον*, Severiancreat mund 5 *τον χρ.* | *χριστον ιησουν* (Ln *χριστ.* [*ιησουν*]) cum $\aleph^{*}$AD*Emg 31. 47. 73. d e Hippnoet (*τον χρ. ιη.*) Ath^{522} Didtri^{2,11} Cyrioh 831 etact 37 Dam. Item c vg syrsch (*domin. nostr. Ies. Chr.*) cop armusc aethro Ath^{580} Didtri 414 Cyrioh 824 Orint 580-591 Aug$^{rom\ 51}$ etc $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ ..... ς *τον χριστον* c. $\aleph^{c}$KLP al pler Ps-Ath^{2,5} Severiancreat mund 5 Thdrt Thphyl Oec ... Ti *χριστον* cum BD^{c}E^{1}IFG 14lect Valentthipp 195 Methepiph 579. 580 et Epiph 486 Bas 1,276. 308 et 2,584 et^{2,48} Ps-Ath^{tri} (s. Dialmaced) 452. Item *Christum* m^{g} sah syrP aethpp armzoh Ir$^{int\ 207.\ 300.\ 304}$ Tert$^{mare\ 5,14}$ et$^{prax\ 28}$ Or$^{int\ 305}$ Hil^{360} Ambrst al ..... Ter$^{tres\ carn\ 46}$ Cyrhr 280 *ιησουν*, Chr 629 *τον κυριον*, Resporthod 85 (ut syrsch) *τον κυρ. ημων ιησ. χριστ.*, 54. *τον κυρ. ημ. ιησ.* | *εκ νεκρων* post *εγειρας* cum $\aleph^{*}$AC 47. Cyr$^{act\ 37}$ Dam (:: hoc fit praeter morem, propterea transposuerunt pleriq; quod praecedit *τ. εγειραντ. τ. $\overline{\iota\nu}$ εκ νεκρ.* hac in re non fluct, nisi quod Clem^{545} *του εγειραντος εκ νεκρων $\overline{\iota\nu}$ οικει εν υμιν, ος ζωοποιησει*, singg contractis) ... ς Ln Ti ante *ζωοποιησει* cum $\aleph^{c}$DEFGKLP al pler vg rell Ir^{int} Or^{int} Ilipp^{noet} Meth epiph etc. Passim vero et. omittitur *εκ νεκρων*, ut 115. Chr^{629} (et. mosc 2) | *ζωοποιησει και* c. BCDEFGKLP al pler d e f g m^{g} vg syr^{utr} cop armedd aeth Valentthipp 195 Ir$^{int\ 207.\ 300.\ 304}$ Clem^{545} Or^{2,536} et^{2,618} et int 580 Hippnoet 4 Methepiph 536. 579. 580 et Epiph 486. 800 Ath 522. 536 Bas 1,276. 308 et^{alib} Didtri 380. 385. 247. 414 Cyrhr 280 Cyr$^{act\ 37}$ al mu Tert$^{mare\ 5,14}$ et$^{prax\ 28}$ Ilil^{360} Ambrst etc ..... NA 47. armedd Or^{2,532} et^{2,612} Methepiph 536 et Epiph 800 om *και* :: quod recipiendum iudicassem nisi tot interpretum et patrum testimonia vetare viderentur | *δια του ενοικουντος αυτου πνευματος* (et. ς^{e} Ln$^{ed\ min}$) cum NAC (* *αυτου* pro *-του*) P^{2} eddplu in Dialmaced (vide post) 5. 10. 34. 37. 38. 39. 48. 57. 62. 72. 73. 74. 120. 137. 218. d^{scr} sahwold cop arm aeth^{utr} Clem^{545} (ubi 5—15 exscribit) Hippnoet 4 Methepiph 536 (ex$^{cod\ ven}$) et 579 Ath 522 524. 526 Didtri 380. 385. 247. 414 et$^{int\ 278}$ Bas 1,276. 308 et 2,584 et^{2,48} Epiph 486 et 800 Cyrhr 280 Chr^{2,529} et^{10,455} (add *ἅρα τοῦ πνεύματος τὸ ζωοποιεῖν*) Cyrioh 824. 831 et$^{act\ 37}$ Macar$^{hom\ 5,10}$ Dam al Aug$^{rom\ 51}$ ac^{saepe} al. Locus vero gravissimus in Dialmaced ap Ath^{2,452} sic habet: Maced: *δεῖξον οὖν ὅτι ὥσπερ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, ὁποίως δὲ καὶ ὁ υἱὸς οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα ζωοποιεῖ.* Orth: *λέγει Παῦλος· ὑμεῖς δὲ οὐκέτ' ἐστὲ ἐν σαρκί, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις – – ὁ ἐγείρας $\overline{\chi\nu}$ ἐκ νεκρῶν, ζωοπ. καὶ τὰ θν. σώμ. ὑμῶν διὰ τοῦ ἐν. αὐτ. πνεύματος ἐν ὑμῖν.* Maced: *οὕτως οὐ γέγραπται· διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος, ἀλλά· διὰ τὸ ἐνοικοῦν.* Orth: *ἐὰν δειχθῇ ὅτι διὰ τοῦ ἐνοικ. γέγραπται, πείθῃ ὅτι τῆσ αὐτῆσ ἐστὶ φύσεωσ τὸ πνεῦμα πατρὶ καὶ υἱῷ*; Maced: *ἐὰν οὖν που ἓν ἢ δεύτερον ἀντίγραφον εὑρεθῇ ἐσφαλμένον παῤ ὑμῖν, ἐκ τούτου ἔχεισ με πεῖσαι*; Orth: *ἔχομεν δεῖξαι ὅτι ἐν ὅλοισ τοῖσ ἀρχαίοισ ἀντιγράφοισ οὕτω γέγραπται. ἐπεὶ δὲ νομίζεισ τοῦτο ἀντιλεγόμενον εἶναι, πληροφορήθητι*

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ
Ga 5, 18 2 Ti 1, 7 δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. 14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. 15 οὐ
Ga 4, 6 γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
Ga 4, 7 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

καὶ ἐξ ἄλλης ἀποδείξεως. Maced: εἰπέ, τοῦτο γὰρ ἀντιλέγεται. ..... ς Gb Sz Lnedmai Ti διὰ το ενοικουν αυτου πνευμα cum BDEFG KLP* al[70] fere edd in Dial[maced] (vide supra) d e f g m[9] vg syr[sch] sah ap Gb Ir[int 304] Or[2,584] et[2,618. 812] et[int 584. 590 s] Meth[epiph 536] ex[od] petav Chr[629] Thdrt Euth[al cod] Severian[creat mund 5] (Chr[6,564]) Tert[res carn 46] Hil[360] Ambrst al mu

12. αρα ουν: d* e Ambrst *igitur*, d*** f vg *ergo*, g *igitur aut ergo* Tert[res carn 46] Cyp[259] *itaque*

13. του σωματος cum NABCKLP al omn[vid] syr[utr] sah cop aeth Clem[545] Or[1,216. 721. 728] et[2,260. 591] et[cat 24] (alludit) Did[tri 252] Chr[634. 636] et[cat 226] Thdrt Dam ... Gb' της σαρκος cum DEFG d e f g vg Ir[int 304] Or[2,26] et[int 4,469. 592. 607] Ephr[1,25] Did[int 278] Tert[res carn 46] Cyp[259] al mu

14. υιοι εισ. θεου hoc ordine cum BFG f g am demid syr[sch] Or[1,574] et[int 2,260. 4,562] Did[int 278] Hil[360. 900] al ... NACDE 5. 39. 47. 80. 93. m[9] fu aeth Or[1,605] et[int 2,200] Did[tri 125. 252. 442] Cyr[act 27] Dam Cyp[259] Ambrst al υιοι θε. εισιν ... ς εισιν υιοι θεου cum KLP al pler vg[cle] (et. hari tol) cop (sah om εισιν) syr[P] arm Clem[545] Ir[int 304] Or[int 2,249] Chr[636 bis] Euth[al cod] Thdrt Gennad[cat 120]

15. δουλιας cum ND*P al (F δουλειᾶς) ... ς Ln Ti -λειας cum ABCD[c]G K[sil]L etc. Vide ad v. 21. | παλιν et. Clem[545. 586] Or[1,272] et[421] et[int 2,59. 4,586 s] Did[tri 252] Thdor[cat 120] etc ... 17. 39. 54. Or[1,221] om | αλλα cum NABC Clem[545] Or[1,221] ... ς αλλ cum DEFGKLP al certe pler Or[1,272] Did[tri 252] Chr[637] Thdrt Dam | κραζομεν et. Ir[int 120. 201] Clem Or Did etc ... F κραξομεν (sed f *clamus* sic)

16. αυτο: DE (sed non d e) praem ωστε, ep[demetri] *itaque* ... 115. 124. vg[cle] (et. demid harl* marian*, non item am fu tol) Or[int 594] Did[at 277] Thdrt Thphyl Pelag add γαρ (syr[sch] cop *et* -) | συνμ- cum NAB*DK FG n[ser] ... ς Ln συμμ- cum B[2]CK[sil]LP etc | συνμαρτυρει: 1. 211. 17[lect] μαρτυρει. Item Clem[ecl 964] αυτο, φησι, το πν. μαρτυρει, οταν λεγωμεν· αββ. ο πατ.

17. κληρονομοι pri et. Or[1,222] et[int 594 s] etc ... D* (sed non d) συνκληρο. | συνκληρο- cum NAB*DELP al pauc ... ς Ln συγκληρο- cum B[2]CK[sil] al pler. Praeterea F (non item f) et G transiliendo om κληρονομ. μεν θε. συνκληρ. | συνπασχ- cum NAB*CDEFG ... ς Ln συμπασχ- cum n[2]

18 *Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.* 19 *ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται.* 20 *τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι* 21 *διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ.* 22 *οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν·* 23 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ*

κ[sil]LP al certe pler | *-σχομεν*: AP 17. 37. 47. b[ser*] 73[schol] *-σχωμεν*. Similiter Tert[gnost 13] (sed fluct lectio) Cyp[90. 164. 310] al aliq *si quidem compatiamur*

18. *γαρ* (et. Clem[584] Or[int 585. 596] Tert[res carn 40] etc; Ambrst *ergo*, Lcif[247] om) ... AP 9. aeth[utr] *δε* | *οτι ουκ αξια* usq *εισ ημασ*: haec habet et. ep[vienn et lugd] ap Eus[hist 5,1,6]. Eadem ap pp plurim laudantur.

19. *κτισεωσ* et. Ir[int 331] Or[1,587. 740. 747] et[int 1,72. 4,595 s] Meth[epiph 554] Apollin[cat 128] Cyr[cat 184] Sever[ant cat 187] Ambrst Aug[rom 58] etc ... 37. 109. 122[mg] 178. 219. *πιστεωσ* | *του θεου*: FG om *του*

20. *ουχ εκουσα* etiam Thdot[clem 971] Or[1,587. 739. 747] et[alib] Meth[epiph 554] Gennad[cat 139] etc ... FG *ου θελουσα*. Latini pler *non volens*, ut d e f g vg Ir[int 331] Or[int 595] Hil[596] al, *non voluntaria* Ambrst, *non sponte* Hil[1115] Ambr[epist 24] et[hexa 1,22] al. | *εφ* cum ℵB*D*FG (:: quod pro tanta auctoritate minime arcendum est. Testimonia patrum, quos non licet nisi ex cdd saeculi 10 et sqq edi, in tali re nihil valent.) ... ς Ln *επ* cum AB[3]CD[c]EKLP etc

21. *διοτι* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *οτι* cum ABCD[c]EKLP al certe pler Thdot clem[971] Or[1,587] Meth[epiph 554] Chr[643] Thdrt Dam ... 179. *αλλα* | *αυτη η*: FG om *η* | *δουλιασ* cum ℵCD*P al ... ς Ln Ti *-λειασ* cum ABD[c]FG κ[sil]L al pler :: cf ad Gal 4, 24 et 5, 1 ubi ℵAD*FGLP eandem formam tuentur, quam pro tanta auctoritate a libris arcere non consentaneum videtur.

22. *γαρ*: A *δε* (aeth[utr] om) | *συνστεναζ-* c. B*D*FG ... ς Ln *συστεναζ-* cum ℵABD[c]CD[c]EKLP etc. Item *ingemiscit* d f vg (d *ingemescit*) Ambrst al, *congemiscit* g tol Or[int 595] Aug[rom 53] al. Item Meth[epiph 554] d (ubi accurate ipsum locum affert) Ath[406] Chr[643] Thdrt Dam. Ac diserte Thdor cat[141] *καλῶσ οὐκ εἶπε στενάζει καὶ ὠδίνει, ἀλλὰ συστενάζ. καὶ συνωδ., ἐπειδὴ καὶ τὸ „πᾶσα ἡ κτίσισ" ἐνταῦθα προσέθηκεν, ἄνω „ἡ κτίσισ" εἰρηκὼσ μόνον.* ..... 33. 35. l[ser*] Or[4,18] et[prov] (Notitia[98]) Meth[epiph 554] b (non accurate: *επι τοισ τεκν. του θεου – δε ουσ στεναζ. κ. συνωδ.*) *στεναζει* | *συνωδινει*: FG *οδυνει*. Latini: d e vg Ambrst al *parturit*, f *dolet*, g *parturit aut dolet*, Amb[fid 1] Sedul[ro 8 semel] *comparturit*, Or[int 595] Sedul[ro 8 som] *condolet*, tol *aeque dolet*

23. *αλλα και αυτοι* cum ℵACKLP al pler Meth[epiph 554] Chr[643] Dam Tiphyl Oec (Ambrst *sed et nos*) ... DEFG 31. 36. (73.) 93. d e f g vg

2 Cor 5, 2 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; 25 εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ

(*sed et nos ipsi*) syr^{utr} cop arm Thdrt^{5,88} Or$^{int\ 589.\ 599.\ 600}$ Aug$^{pa\ 31}$ (et$^{ro\ 58}$ *non solum autem ipsi, sed et nos*) αλλ. κ. ημεις αυτοι (73. αυ. ημ.) Item Thdrt^{2,973}, quo loco postea *εχοντες εν εαυτοις στεναζ.* | αυτοι: 4. 55. 61. 68. 67* 77. 87. 109. 178. al$^{3\ cer}$ add οι | τ. απαρχην: d^{e} f vg Or$^{int\ 599}$ Aug etc *primitias*, d* g Ambrst *receptaculum* | *εχοντες ημεις και αυτοι* cum HAC 5. 47. 80. 213. Dam; Ln *εχ.* [ημ.] κ. αυτοι. Item ς *εχ. κ. ημεις αυτ.* cum KLP al pler (1. 121. om αυτ.) syr^{P} Chr^{642} Thdrt^{5,89} Thphyl Oec ... Ti (vide supra Ln) *εχοντ. και αυτοι* cum B 31. 73. 93. d*** vg (cop *et nos*) Meth$^{epiph\ 554}$ Or$^{int\ 599}$ Aug$^{rom\ 53}$ ... DFG *εχοντ. αυτοι*, 116. *εχ. ημ. αυτ.*, d* g Ambrst *habentes nos ipsi*, f *habentes* ... syr^{sch} arm (ut f, vide ante) non expri ημ. και αυτ., nec magis aeth^{llb} (sed antea αλλ. κ. ημεις αυτοι exprim vdtr). Libere Thdrt^{1,1196} *φησι· και ημεις την απαρχ. του πνευμ. εχοντ. εν αυτοις* (cod εαυτ.) *στεναζομεν.* | εν εαυτοις: FG 62. 77. 122. *εν αυτοις* | *στεναζομεν* et. Meth$^{epiph\ 554}$ etc ... D* (sed d *gemimus*, ut vg) *συνστεναζομεν*, item 38. 48. 72. f^{ser} *συστεναζ.* | *υιοθεσιαν* c. NABCKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} rell Methodeph$^{ipiph\ 554}$ Or$^{int\ 599}$ Aug$^{rom\ 53}$ etc ... DFG d f g Ambrst om

24. *βλεπομενη*: FG *η βλεπ.* | τι και cum $\aleph^{c}$ACKLP al pler syr^{P} arm (aeth *quid amplius*) Clem^{521} Chr^{4,429} et^{2,645} Thdrt Dam ... B^{2}DFG d f g vg syr^{sch} Chr$^{cat\ 256}$ Or$^{int\ 551.\ 599}$ Cyp$^{251.\ 218}$ Ambrst al τι (sine και), atque sic Ln ... $\aleph^{*}$ 47* *και* (sine τι). Similiter 77. *τουτο και*, cop *τουτο* tantum ... B* 47^{mg} (cum hac nota: *το παλαιον ουτως εχει*) om plane | *ελπιζει* cum $\aleph^{c}$BCDFGKLP al fere omn (et. *το παλαιον* 47^{mg}) d f g vg syr^{utr} (*exspectat*) cop arm aeth Clem^{564} Chr^{645} et^{4,429} Thdrt Dam Or$^{int\ 551.\ 599}$ Cyp$^{251.\ 218}$ Ambrst etc ... $\aleph^{*}$A 47^{mg} *υπομενει*

25. *ο ου* (et. Clem^{564}) ... o* om o

26. *τη ασθενεια* (Gb″) cum NABCD 10. 23. 31. 37. 47. 49. 57. d vg syr^{sch} arm ar^{e} aeth Or$^{int\ 600.\ 601}$ Cyr$^{hr\ 255}$ (fluct inter *τησ ασθενειασ* et *τη ασθενεια*) Dam Aug$^{rom\ 54}$ al (Ambrst *infirmitatem nostrae orationis*, vide post) ... FG g *τησ δεησεωσ* (f *infirmitatem orationis nostrae*) ... ς *ταισ ασθενειαισ* cum KLP al pler cop syr^{P} Chr^{645} (sed$^{mosc\ 2}$ *τησ ασθενειασ*) Thdrt Thphyl Oec | *ημων*: D* d* om | *προσευξωμεθα* cum NABC al mu? (sed nullus ap Scri nec ap Mtthaei) Chr$^{646\ bis}$ (sed mosc^{1} *-ξομεθα*) Thdrt ad h. l. et^{2,1112} Thphyl ... Gb″ Ti *προσευξομεθα* cum DKLP al plus^{70} Or^{1,221} Cyr$^{hr\ 255}$ Chr$^{cat\ 257\ bis}$ Mac$^{earii\ 11}$ (Gall^{7,201}) Cyr$^{cat\ 144.\ 250}$ Dam Oec ... FG 23. *προσευχομεθα* ... d f g vg Or^{int} ^{2,419} et$^{4,600\ s}$ Didint^{273} Ambrst Aug$^{rom\ 54}$ etc *oremus*. Libere Or$^{1,197.\ 199}$ *ο γαρ δει, φησι, (το δε ο τι δει*^{199}) *προσευξασθαι, καθο δει, ουκ*

αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· 27 ὁ δὲ 31
ἐραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν
τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς
οὖσιν. 29 ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκό-
νος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς
ἀδελφοῖς· 30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς
ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ
ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ'
ἡμῶν; 32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν

οιδ. | αλλα cum ℵDFGLP 17. al[2 ser] Or[1,231] ... ς Ln αλλ c. ABCK[sil] al longe plu Cyr[hr 255] Chr[646] Thdrt Dam | υπερεντυγχανει sine additam cum ℵ*ABDFG 67** d* g arm[zoh] Or[1,199 bis et 221] (ubique add των θεων) Epiph[473] (ex edpetav) Dam Aug[rom 54] (non item alibi) ... ς (Ghου) add υπερ ημων cum ℵ[c]CKLP al fere omn d*** f vg syr[utr] cop arm[edd] Eus[pt 556] Did[tri 482] Hieracepiph[711] et Epiph[473] ex[cod von] Cyr[hr 255] Chr[616] Thdrt al Or[int 2,146· 419] et[4,600 as] Did[int 272] Aug[saep] al mu; item 54. 238. al paue Ephr[2,162] Chr[cat 256] εντυγχανει υπερ ημων

27. εραινων cum ℵ (:: cf Ioh 5, 39. 7, 52. Ro 11, 33. 1 Co 2, 10. 1 Pe 1, 11 Apoc 2, 23, quibus locis omnib eadem forma plus auctoritatis quam h. l. habet) ... ς Ln Ti ερευνων cum ABCDFGKLP reli (c inter ερ et ευνων litteram erasam habet) | εντυγχανει: L 73. υπερεντυγχ. | υπερ αγιων et. Or[1,199· 221] etc ... 17. 32. 47[mg] 238. k[ser] υπ. ημων

28. συνεργει sine additam cum ℵCDFGKLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm Clem[584] Or[4,237· 462not 463not bis et[int 4,602] Eus[ps 256] Cyr[hr 2] Chr[655· 656 bis] Cyr[cat 147] Thdrt Dam al Lcif[179] Aug[ep 149] ac[saep] al mu ... Ln add ο θεος cum AB, item Or[2,569] επει τοις αγ. τ. θε. παντ. συνεργει εις αγ. ο θεος et[1,264] ο θεος, ο τοις αγ. αυτον παντα συνεργων εις αγαθ. (aeth *quod adiuvet eos dominus eos qui amant eum in omni bono*) | εις αγαθον cum ℵABCDFGKP al longe plu Or[1,264· 2,569] et[4,237· 462· 463 sem] Eus[ps 256] Chr[ter] Euthal[cod] Cyr[cat 149] Thdrt[com] et[cat 263] (utroq loco οὐχ ἁπλῶς συνεργεῖ, ἀλλ' εἰς ἀγαθόν) Dam ... Ln[6d min] εις το αγαθον cum L al fere[20] Clem[584] Or[4,463 sem] Ephr[2,322· 340] Cyr[hr 2] Chr[mosc 1] (Cyr[cat 147] προς το αγαθ.) Thdr[txt] Antioch[1220] Thphyl

29. συμμορφους cum ABCDKLP etc ... ℵFG συμμορφ.

30. προωρισεν et. Clem[584] Or[1,205· 2,722] et[4,463not 463not et[int 4,604· 605· 618] Eus[ps 256] etc (d f g vg Or[int] *praedestinavit*) ... A προεγνω, item Or[int 620] *praescivit* | και ους εκαλ. et. Or[saep] et[int saep] Eus[ps] etc ... 37. 115. Clem[584] ους δε εκ. | ους δε εδικ. et. Clem Or[saep] et[int 604] Eus[ps] etc ... A syr[sch] aeth Or[int 605· 618] και ους εδ.

32. ος γε του ιδι. υιου ουκ εφεισ., vg Or[int 605] Ambrst al *qui etiam* (fu* Ambrst om) *proprio filio suo* (sic vg[cle] demid al[iachm] Or[int] Ambrst,

πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; 33 *τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν·*

---

harl* *filium suum proprium*, harl** fu** *filio suo proprio*; am fu* tol tantum *filio suo*) *non pepercit* ... D*etc^{FG} *σσ* (D^{e} *σσ γε*) *οὐδε νιου ιδιου* (D *του ιδιου νιου*) *εφεισατο*, d f g *qui* (d*** add *quidem*) *nec* (f *neque*, g *neque t non*) *filio proprio* (*proprio* f, d *suo*, g *suo t proprio*) *pepercit*. Cf huc Hil^{909}: „Nunc apostolus *proprium* ait *filium*, cum in multis vel *suum* vel *eius* saepe dixisset. Et quamvis multi edd per translatorum simplicem intelligentiam in h. l. pro *proprio filio*, *suo filio* conscriptum habeant, tamen Graecitas, qua lingua apostolus est locutus, *proprium* nunc magis quam *suum* nuncupat. Et licet communis intelligentiae sensu non satis inter *proprium* et *suum* differat, verum apostolus cum in caeteris aliis dictis *suum filium* commemorasset, quod est Graece *τὸν ἑαυτοῦ υἱόν*, tamen in h. l. secundum quod ait *ὅσ γε τοῦ ἰδίου υἱ. οὐκ ἐφ.*, *qui proprio filio non pepercit*, naturae veritatem significanter expressit." | *αλλα* cum $^{\aleph}$D*^{FG} ... ς *αλλ* cum ACD^{c}K^{all}LP al certo pler | *αυτου*: L 118. *εαυτου* | *τα παντα* cum $^{\aleph}$ABCD^{c}KLP al omn^{vid} Or^{1,16} etc ... D*^{FG} arm om *τα*

33. *εγκαλ-* ut $^{\aleph}$ABCKLP etc ... DFG *εγκαλ-* | *ὁ δικαιῶν·* ^{84}*τίσ* etc ... Gb Ln *ὁ δικαιῶν;* ^{84}*τίσ*, posteaque Gb *ὁ ἀποθανών;* et *ἐγερθείσ;* et *θεοῦ;* et cum Gb etiam Ln *ὑπὲρ ἡμῶν;* Quam in rem cf Aug$^{doct\ chr\ 3,2}$: „*Nisi fides revocet, quia credimus deum non accusaturum adversus electos suos, et Christum non condemnaturum electos suos, potest illud sic pronuntiari:* Quis accusabit adversus electos dei? *ut hunc interrogationem quasi responsio sequatur:* Deus qui iustificat, *et iterum interrogetur:* Quis est qui condemnat? *et respondeatur:* Christus Iesus, qui mortuus est. *Quod credere quia dementissimum est, ita pronuntiabitur ut praecedat percontatio, sequatur interrogatio. Inter percontationem autem et interrogationem hoc veteres interesse dixerunt, quod ad percontationem multa responderi possunt, ad interrogationem vero aut* non *aut* etiam. *Pronuntiabitur ergo ita ut post percontationem, qua dicimus:* Quis accusabit adv. electos dei? *illud quod sequitur sono interrogantis enuntietur:* Deus qui iustificat? *ut tacite respondeatur:* Non, *et item percontemur:* Quis est qui condemnat? *rursusque interrogemus:* Chr. Ies., qui mortuus est, magis autem qui resurrexit, qui est in dextera dei, qui et interpellat pro nobis? *ut ubique tacite respondeatur:* Non." Item cf Eucherius in quaest. in N. T. (Max. bibl. PP. Lugd. 1677. t. VI, 850.): *Haec in quibus sibi ipse respondit quasi εἰρωνικῶς legenda. Et est sensus iste: nisi forte electos suos aut deus qui iustificat, aut Christus qui pro his est mortuus, condemnabit. Minime utique. Quin etiam interpellat pro nobis. Hoc est quod dicit: Nemo condemnabit electos.* Sic et in Max. bibl. Lugd. et in Magn. bibl. Colon. t. V. legitur. His vero Wtst de suo (quod non indicavit) addit rectissime: „Nulla tamen necessitate ita statuunt. Prima enim quaestio: *τίσ*, iam continet tacitam negationem alterique quaestioni locum non relinquit. Deinde ipsa quaestio: An is qui absolvit accusabit? An qui patronus

34 *τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθείς, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.* 35 *τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ* 36. 39
στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;

---

est condemnabit? non valde concinna videtur", etc. Nec aliter ac nos Ath^{881} intellexit locum; habet enim *θεὸς γὰρ ὁ δικαιῶν, καὶ τίς ὁ κατακρίνων;* Item Chr^{666} (et. cat^{204}) *τίς οὖν ἡμᾶς καταδικάσει, τοῦ θεοῦ στεφανοῦντος, τοῦ χριστοῦ δὲ ἡμᾶς σφαγέντος, καὶ οὐ σφαγέντος μόνον* etc. Item Or$^{int\,607}$ *Videtur mihi quod ait:* Quis accusabit adv. electos dei? *de diabolo dicere – Sed quamvis ille exserat nequitiam propositi sui, deo iustificante et delente sicut nubem iniquitatem electorum suorum – quid proficiet accusator?* Etc.

34. *χριστ. ιησους* cum NACFGL 5. 17. 31. 33. 67** 73. 80. f g vg cop arm aeth Or$^{int\,607}$ Did$^{tri\,433}$ Dam (Cyr^{act} *ιησ. χριστ.*) Aug$^{doctr\,chr\,2,3}$ et^{alib} item Maximin ap Aug^{2,655} ... ς Ti *χριστος* (sine *ιησ.*) c. BDEK al longe plu d e syr^{utr} Cyr$^{hr\,220}$ Chr^{666} Euthalcod Thdrt Hil^{1077} al mu. Item Ir$^{int\,307}$ *quemadmodum ipse ait: Simul autem Christus* (edd^{al} om) *mortuus est, immo et resurrexit, qui est in dextera dei.* Ln vero *χρ. [ιησ.]* | *μαλλον δε* sine *και* cum HABC 5. 15. 17. 33. 35. 39. 61. 73. 76. 80. al$^{3\,acr}$ (g k l) am* oop arm aeth Or$^{int\,607}$ Did$^{tri\,433}$ Dam (Cyr $^{act\,58}$ om *μαλλ. δε*) ... ς Ti add *και* cum DEFGKL al plu it vg^{cle} (utramq vide post) syr^{p} (syr^{ech} om *μαλλ. δε*) Cyr$^{hr\,220}$ Chr^{666} Thdrt Ambrst (*immo qui et resurrexit*) Hil^{1077} (*immo etiam qui resurrexit*) etc. Etiam Ir^{int} (vide ante). Latini sic: d e *immo et qui resurrexit*, f g *immo autem et* (g add *qui*) *resurrexit*, vg (exc am*) *immo qui et resurr.* | *εγερθεισ* sine additam cum $\aleph^{c}$BDEFGKL al pler vg syr^{utr} arm Ir$^{int\,307}$ (vide ante) Or$^{int\,607}$ Cyr$^{act\,58}$ etc ... $\aleph^{*}$AC 17. 31. 39. 73. 115. 8^{pe} cop aeth (ut solet) Did$^{tri\,433}$ Chr^{666} (sed var^{codd}) Dam add *εκ νεκρων* | *ος εστιν* cum $\aleph^{*}$AC 3. 33. 35. 47. 67. 76. 77. 78. 108. 109. 115. 179. 213. al$^{3\,acr}$ (b c o) d* vg (et. fu demid harl* tol) go cop Ir$^{int\,307}$ (vide ante) Or$^{int\,607}$ Did$^{tri\,433}$ Chr$^{666\,bis}$ Cyr$^{act\,58}$ Thdrt Dam Hil^{1077} Ambp$^{oenit\,1}$ Aug corr et grat etc (Ambrst *et est* omisso *qui*, item syr^{sch} *Chr. mortuus est et resurrex. et est ad dext. dei et orat pro nobis*) ... ς Ti *ος και εστ.*, Ln *ος* [*και*] *εστιν* cum $\aleph^{c}$BDEFGKL al plu d*** e f g am harl** syr^{p} Cyr$^{hr\,220}$ Thphyl Oec Maximin ap Aug^{2,655} (Ambrst vide ante) | *του θεου*: B om *του* | *ος και εντυγχ.*: 47. om *και* | *υπερ*: FG *υπερει* (ut *υπερ* et *περι* possint conflata credi)

35. *τις* sine copula et. Or$^{1,216.\ 2,631}$ et^{alib} et$^{int\,2,70.\ 370.\ 3,29.\ 4,459}$ Euseb^{303} et$^{ps\,43.\ 164}$ et^{alib} Cyr$^{act\,37}$ Antioch^{1239} al mu Tert$^{gnost\,13}$ Cyp$^{18.\ 26.\ 265.\ 341}$ Lcif^{250} etc (sed testimoniorum patrum in tali re circumscribenda est auctoritas) ... FG d* f g m^{42} vg^{cle} (et. fu* demid al, non item am fu^{vict}) arm (is et. v. 34 *τις ουν*) Or$^{int\,4,607}$ add *ουν* (Meth$^{epiph\,558}$ *τις γαρ ημας, φησιν, απο της* etc, Or$^{int\,4,558}$ *dicebat: Quis enim nos* etc) | *χωρισει* et. Or^{saepe} Eus^{saep} Meth^{opiph} Ephr^{2,311} etc ... A c^{acr} Or^{2,600} *χωρισῃ* | *του χριστου* cum ACDEFGKL al pler d e f g m^{42} vg go syr^{sch} cop arm aeth Or^{1,216} (ed Delar) et^{2,631} et^{2,640} et$^{int\,4,459}$ Euseb^{303} et^{ps}

Ps 43 (44), 23 2 Co 4, 11

36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα

---

164 Methepiph 553 (εὐφρανεῖ, contra Dind εχvεn του κυριου) Ath 456. 983. 273 Cyr hr 222 (invitis cdd^{2}) Ephr^{2,211} Bas$^{1,126.\ 200}$ et^{2,468} et bapt 657 Chr 661 (καὶ οὐκ εἶπε τοῦ θεοῦ· οὕτως ἀδιάφορον αὐτῷ καὶ χριστὸν καὶ θεὸν ὀνομάζειν) Cyr act 27 et alib Thdrt Tertgnost 13 Cyp 15. 26. 265. 311 Lcif 250 Hil 291 Augrom 27 ac saep Ambrst etc ..... NB 7. 74. 76. 91. 128. 238. aser* floriae Or^{1,216} (edd ante Delar) et$^{int\ 2,70.\ 270}$ et$^{2,29.\ 283}$ et$^{4,568.\ 607}$ Eusps 43. 265. 305. 503 Ephr^{1,223} Bas bapt 673 et^{2,613} Antioch 1230 Hil 128 Ilier eph 3 Epiph cantic 2,7 al του θεου. Praetereaque B Or$^{int\ 2,70.\ 4,568}$ add της εν χριστω ιησου (Or$^{int\ 2,29}$ *quae est in Chr. Ies. domino nostro* magis pendet a 8, 39) :: cf v. 39 | η ante διωγμος: D*FG d* g om

36. ενεκεν c. NABDEFGL al plus^{10} Clem 265 Or^{1,216} exod dclar Methepiph 553 Chr 661 (et. mosc 2) ... ς (= Gb Sz) ενεκα cum CK al plu Dial 817 (Or cod rom) Ephr^{1,223} Bas bapt 673 Thdrt Dam Thphyl Oec, item (sed potius ex Ps) Hippcantic (Lag 196 et Anecd mea 257) :: fluct similiter LXX, ubi ed^{ro} et B ενεκα, NA al mu ενεκεν | ἕνεκεν σοῦ: ita et. D^{G}

37. δια του αγαπησαντος cum NABCKL al omn vid syr utr cop arm go Clem 265 Or$^{1,216.\ 217}$ et$^{int\ 4,607}$ Methepiph 553 Ephr^{1,223} Eusps 23 Bas$^{1,142.\ 172.\ 201}$ et^{2,15} et bapt 673 Chr 662 Thdor cat 154 Gennad 290 Thdrt Dam Amb ps 43 Aug ep 145 et saep al ..... DEFG d e f g vg Tertgnost 13 (*pro eo qui nos dilexit*) Or$^{int\ 5,223}$ et^{4,450} Cyp (*pro eo dilexit nos*) 26. 205. 311 Lcif 250 Hil 291 Ambrst al δια τον αγαπησαντα

38. αγγελοι et. Clem 266 Or^{1,216} et$^{int\ 1,\ 141.\ 2,\ 162.\ 4,\ 608}$ et saep Ephr^{2,211} et^{1,223} Bas bapt 673 Antioch 1230 Hil 291 Aug saep etc ... DEFG d e f g cop Ambrst Augrom 86 et ep 145 et ps 7 Amb off 3 (sed alibi ter *angeli*) αγγελοι | ουτε αρχαι sine additam et. Clem 266 Or^{1,216} et$^{int\ 2,462}$ et$^{2,223.\ 263}$ et$^{4,568.\ 608}$ Ephr^{2,211} Chr 662 et^{1,721} et^{4,660} et^{5,236} et alib Thdrt Dam Hil 291 Ambrst (qui pro ουτ. αρχ. habet *neque virtus*) al ... c 1. 30. 44. 46. 63. 75. 80. 109. 113. 121. al$^{2\ ser}$ al panc syrP c.* Or$^{int\ 1,141}$ et^{4,450} Ephr^{1,223} (ουτε αγγελ. demum post ουτε δυναμ. pon) Bas bapt 673 Chr^{11,196} Antioch 1230 Ambps 118 (non item ps 43) add ουτε εξουσιαι. Item DK d** et*** e praem ουτε εξουσια :: cf Col 2, 15. Eph 6, 12. 1 Co 15, 24 | ουτε δυναμεις (D* δυναμις, item d e f g fu Or$^{int\ 450}$ Augrom et ep 145 *virtus*, am tol harl* *fortitudo*; item vg cle demid harl** aed praeterea etiam post ουτε αρχαι habent *neque virtutes*) hoc loco cum NABCDEFG 37. 47. 73. 137. 178. 179. d e f g am fu tol (*fortitudines*) harl* cop syrP arm^{zoh} aeth Or^{1,216} et$^{int\ 4,550.\ 608}$ et alib Eusps 298 Ephr^{2,211} Cyr act 27 Dam Hil 291 Augrom 58 et ep 145 al ..... ς (= Gb Sz) ante ου. ενεστω. ουτε μελλ. pon cum KL al pler (vg cle demid harl** vide ante) syr^{zch} go Chr 662 et$^{1,721.\ 4,660}$ et$^{5,236.\ 11,196}$ Thdrt Thphyl Oec ... omittit plane 116., item (qui libere adhibet locum, omissis etiam ουτε μελλοντα) Clem 606 et (qui ante pro ουτ. αρχαι habet *neque principatus*

οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ 38
θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσης 1 Ti 2, 7
μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν
μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ηὐχόμην γὰρ
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται,

---

neque potestates) Or$^{int\ 1,141}$ Antioch^{1229} (antea ουτ. αρχ. ουτ. εξουσ.) et si quis alius similiter.

39. τισ et. Clem^{606} Or^{1,216} et$^{int\ 1,141\cdot\ 2,532\cdot\ 4,459\cdot\ 566\cdot\ 608}$ Eus$^{ps\ 523}$ Ephr$^{1,\ 522}$ Cyr$^{act\ 37}$ Antioch^{1230} etc ... DEFG 114. 219* Ephr^{2,211} om, neque exprim d e f g vg vv reli (exc arm) Tert$^{gnost\ 13}$ (*neque alia conditio*) Or$^{int\ 2,168\cdot\ 3,263}$ Ilil^{201} Aug$^{rom\ 58}$ et^{alib} Ambrst al (sed Hier^{semel} i. e. eph^{2} exprim: *neque alia quaelibet creatura*) | δυνησεται: 17. arm δυνασαι | τω (Ephr^{2,211} om) κυριω et. Clem^{606} Or^{1,216} et^{int} saep Ephr^{1,522} et^{2,511} Cyr^{act} Tert^{gnost} Hil etc ... ACFG (non item f g) του κυριου

IX. 1. εν χριστω cum ℵABCD^{c}KL al omn^{vid} vg reli Or$^{int4,610\ bis}$ Archel^{591} Did$^{tri\ 54}$ al mu Aug$^{advers\ legis\ 2}$ etc ... D*EFG d e f g armedd Or^{int4,459} Ath$^{int\ 777}$ Ambrst add ιησου | συνμαρτ- cum ℵAB*CDEFG n^{ecr} ... ς Ln συμμαρτ- cum B^{a}K^{sil}L al pier | εν πνευματι ... FG συν πνευμ., g *cum t in* (f vero *in spir.*)

2. τη καρδια ... ℵ 17. 219* τησ καρδιασ

3. ηυχομην c. ℵABCFG al plu Eus$^{ps\ 443}$ et$^{mai\ 225}$ Bas$^{regg\ 470}$ Thdor$^{ant\ Iona\ 289}$ Ps-Ath$^{2,\ 353}$ Cyr$^{iul\ 328}$ Phot$^{mani\ 2,\ 14}$ al mu ... DEKL al fere^{25} Or$^{cat\ cor\ 253}$ (Gennad?) cat^{100} Thdrt^{cod} ευχομην | αναθ. ειναι (ℵ ει. αν.) αυτοσ εγω hoc ordine (Gb') c. (ℵ)ABDEFG 5. d e f g go syr^{p} Or^{int4,610} Chr^{607} Thdor$^{ant\ Iona\ 289}$ Amb$^{luc\ 2,\ 1215}$ (*ipse* pro αυτ. εγ.) Pacian$^{ep\ 2}$ ... ς αυτ. εγω αναθ. ειν. cum CKL al fere omn vg (sed vg^{cle} *ego ipse*, non item am fu demid harl tol) arm syr^{sch} (*ego ipse*) cop (non expri *ipse*) aeth (ut cop) Or$^{cat\ cor\ 253}$ (om εγω) et$^{int\ 2,\ 362}$ (*ego ipse*) Ps-Ath$^{2,\ 353}$ Cyr Iulian^{328} (om εγω) Thdrt Dam Phot$^{mani\ 2,\ 14}$ (εγω αυτοσ) Cyp^{267} al (sed Cyp al *ego ipse*) ... Eus^{ps} et^{mai} om αυτοσ εγω | απο cum ℵA BCFKL etc ... DEG υπο | αδελφ. μου των: B* om; suppl^{2} in mg | των συγγεν. μου et. Or$^{cat\ cor}$ et$^{int\ 2,\ 362\cdot\ 4,\ 610}$ Eus^{ps} et^{mai} Bas^{regg} et$^{sai\ 601}$ Ps-Ath Thdor^{ant} Thdrt Phot^{mani} Dam Cyp (*pro fratribus cognatisque meis*) ... D*FG 116. d* g (non f) go Or$^{int\ 611\cdot\ 613}$ Chr^{608} Cyr^{iul} Amb$^{luc\ 2,\ 1215}$ Aug$^{contr\ faust\ 12}$ al om μου | κατα σαρκα: DEFG 2. 52. 54. 73. 115. a$^{scr\ *}$ Bas$^{cea\ 601}$ ex$^{edd\ 2}$ Thdrt praem των

4. ισραηλειται cum ℵAB*D*FG ... ς Ln -λιται cum D^{c}EKL al omn^{vid},

ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 *ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας,*

Praeterea DE d* ιστρα- | *ων η* (FG om) *υιοθεσ. και* usque *αι επαγγελιαι*: A om; item L om *και αι διαθηκ. και η νομοθεσια*, item 114. *και η δοξα* usq *νομοθεσ.* | *αι διαθηκαι* cum HCK al omn^{vid} d e f g am harl^{5} tol (al^{lachm}) go syr^{utr} (et. P mg *και διαθηκαι*) cop arm Or^{int} 4,610. 611. 634. 639 Chr^{668} Epiph^{278} Euthal^{cod} Thdrt Dam Phot^{maul} 2,14 al Hil^{78} Aug$^{contr\ faust}$ 2 Ambrst al ... Ln *η διαθηκη* cum BDEFG vg^{cle} fu demid harl^{5*} aeth Ps-Ath^{2,253} Chr^{mosc} 2 Thdor^{ant} 200 Cyr^{iulian} 228 Cyp^{287} Hier^{esai} 17 (non item $^{algas\ qu}$ 2) | *και αι επαγγελιαι*: DEFG cop Chr^{mosc} 2 *και η επαγγελια* (sed P *και επαγγελια*, G *και ηπαγγελια*), item g *et promissa* t *promissio*, contra d e f *et promissa*

5. *οι*: FG om | *και εξ ων* (arm *εξ ων και*) et. Ir^{int} 205 Or^{int} 4,610 Chr^{668} Caes^{a} Epiph^{487} [Ps-]Ath$^{2,166.\ 464}$ etc Novat^{tri} 13 (Gall^{2,290}) Hil^{270} Aug ^{rom} 50 Ambrst etc ... FG f g (non item vg^{cle} am fu demid tol harl omn^{lachm}, sed Gb laudat „vg^{ms}“ „marian“) Hipp^{noet} 2 exount et ^{6} inount (Lag^{44} et^{47}) Epiph^{481} Cyp^{287} Hil$^{78.\ 850}$ om *και* | *το* et. Hipp noet 2 Epiph$^{481.\ 487}$ Chr^{668} Thdor^{ant} 200 Cyr^{iul} 228 Thdrt^{2,100} Dam etc (cf et. Clem^{ro} 22 *εξ αυτου ο κυριος ιησους το κατα σαρκα*) ... C^{a} *τα*, Hipp^{noet} 6 *ὁ* ... FG Epiph^{204} Thdrt^{2,470} om ... Ath^{499} om *το κατα σαρκα* (sed habet ^{227} et ^{726}) | *ο ων*: Chr^{668} om *ο* (sed ^{mosc} non vdtr) | *επι παντων* (Tert^{prax} 13 Novat^{tri} 13 Or$^{int\ 612}$ etc *super omnia*) ... Cyr iulian 228 bis *επι παντας*, Ir^{int} 205 Victorin^{ari} 2 *super omnes*, Ath^{726} add vet Thdrt^{2,1255} (non item alibi) *επι παντα* | *ο ων επι πα. θεος*: haec verba cum *ο χριστος* coniungunt Ir^{int} 205 (*quorum patres et ex quibus Christus secundum carnem, qui est deus super omnes benedictus in saecula*) Hipp philosoph 239 (*χριστος γαρ εστιν ο κατα* (sic) *παντων θεος*) Hipp^{noet} 6 (*ουτος ο ων επι παντων θεος εστιν. λεγει γαρ ουτω μετα παρρησιας· παντα μοι παραδεδοται υπο του πατρος. ο ων επι παντων θεος ευλογητος γεγενηται και ανθρωπος γενομενος θεος εστιν εις τους αιωνας. ουτως γαρ και ιωαννης ειπεν· ο ων και ο ην και ο ερχομενος, ο θεος ο παντοκρατωρ. καλως ειπεν παντοκρατορα χριστον* etc. Nec aliter $^{noet\ 2}$) Tert^{prax} 13 (*Solum autem Christum potero deum dicere, sicut item apostolus: ex quibus Christus, qui est, inquit, deus super omnia benedictus in aevum omne,* et^{18} *ex quibus Christus sec. carnem, qui est per* [al *super*] *omnia deus benedictus in aevum*) Or^{int} ^{612} (*quem ergo ibi* — Ro 1, 4 — *secundum spiritum filium dei dixit, hic procedente doctrinae ordine - deum qui est super omnia benedictus, ipsum esse pronunciat. Et miror quemadmodum quidam - negent filium dei deum debere profiteri. - Et quid de hoc loco apostoli facient, in quo apertc Christus super omnia deus esse perhibetur. - Est ergo Christus deus super omnia.*) Cyp^{287} (in testimoniorum libro 2 cap. 6: „*quod deus Christus.*“ *Item Paulus ad Romanos: Optabam - quorum patres, ex quibus Christus scc. carnem, qui est super omnia deus benedictus in saecula.*) Novatian^{tri} 13 (Gall^{2,290} de „divinitate Christi“ scribit: *quodsi et*

apostolus Paulus: Quorum, *inquit*, et ex quibus Chr. sec. carn., qui est super omnia deus benedictus in saecula, *in suis litteris scribit.* Ibidem[313].) Ath[227. 480. 726] (h. l. addit: *ουκουν ομολογειτωσαν και οι προτερον αρνουμενοι τον εσταυρωμενον ειναι θεον εσφαλθαι, πειθομενοι ταις θειαις γραφαις·*) Caes[5] (*παυλος γραφων περι χριστου· ων οι πατερες – ο ων επι παντων θεος·*) et[9] (*αυτος δε περι εαυτου εν παυλω φησι· χριστος ο ων επι παντων θεος·*) Epiph[481] et[487] (– *ο ων επι πάντων θεος, θαυμαστως διηγειται. ουτος γαρ ο ων εστιν επι παντων θεος. επειδη γαρ αυτος διδασκει ημας λεγων· παντα μοι παρεδοθη υπο του πατρος μου, δια τουτο επι παντων εστι θεος*) et[894] et[1004] (ubi eadem verba quae ex Ath[726] adscripsimus) Bas[cat317] (*ο δε επι παντων θεος – ο αποστολος ουν θεον ειπων τον σωτηρα –*) Nyss[eunom10] (²,²⁶⁵ *παυλου – ος ου μονον θεον, αλλα και μεγαν θεον και επι παντων θεον ονομαζει τον κυριον* etc) et Nyss[cat317] (*ει τοινυν επι παντων θεος ο σωτηρ –*) et[575] ap Gall[6] Diod[cat163] (*εξ αυτων φησιν ο χριστος. θεος δε ου μονων αυτων, αλλα κοινη επι παντων εστι θεος.* Alibi ista Thdor[mop] adscribuntur. Cf Fritzsch. p. 77) Thdrt (– *οτι εξ αυτων μεν κατα σαρκα ο επι παντων θεος.* Etinim[cat317]) Dam (*οτι ο γεννηθεις κατα σαρκα χριστος, αυτος εστιν ο επι παντων θεος*) etc (cf et. Meth[conviv805] (Gall²). Ex Latt cf et. Illl[970] Augrom[59] Ambrst etc. At antiquitas Christiana luculenter etiam testatur verba *o ων επι* etc non cum *o χριστος* coniungenda esse. Ita solemniter deus pater *o ων επι παντων θεος* audit apud Eus[dem186] (*τουτον γαρ ειναι του μονου και επι παντων θεου μονον αγαπητον και μονογενη παιδα*) et[240] ac[saep] item marc[5] (*ωστε μητε αυτον ειναι τον επι παντων θεον ηγεισθαι μητε των αγγελων ενα, τουτων δε μεσον και μεσιτην*). Hinc etiam probatur Eus[hist5,11,1] verba *τον επι παντων θεον* ad *τον χριστον* apposita minime ab Eus ipso profecta esse, quemadmodum nec Rufinus nec Niceph in Eus invenerunt et in pluribb edd desunt: cf ed. Heinichen (1868) ad h. l. Consentit autem cum Eus iam Ign[intpol256] (ep[tarsens5] *και οτι ουκ αυτος εστιν ο επι παντων θεος και πατηρ, αλλ υιος εκεινου*) et[266] (ep[philipp7] *πως δε παλιν ουκ ετι σοι δοκει ο χριστος ειναι εκ της παρθενου, αλλ ο επι παντων θεος, ο ων ο παντοκρατωρ; τίσ οιν τουτον αποστειλασ, ειπέ*) Phot[mani5,14] (verbis Pauli *ηυχομην εγω αυτος – κ. αι επαγγ. κ. αι λατρ.* subiungit: *και περιφανεστατα δεικνυσ ποθεν ταυτα και τίνοσ ηρτηται προνοιασ· ο ων επι παντ. θεος ευλογ. εισ τουσ αιωνασ, αμην· ωστε του επι παντων θεου και αι νομοθεσιαι και αι λατρ. και αι επαγγ.* etc. Videtur et. Amphiloch excerpt ap Gall[6,499] huc spectare: *ο επι παντων θεος ουκ απαξιοι διακυπτειν εκ του ουρανου.* In diversas partes testantur Cyr et Iulian. Sic enim apud Cyr[iul287] Iulian: *τον γουν ιησουν ουτε παυλοσ ετολμησεν ειπειν θεον ουτε ματθαιοσ ουτε λουκασ ουτε μαρκοσ, αλλ ο χρηστοσ ιωαννησ, αισθομενοσ ηδη πολυ πληθοσ εαλωκοσ εν πολλαισ των ελληνιδων και ιταλιωτιδων πολεων υπο ταυτησ της νοσου* etc. Quibus respondet Cyr[328] *και γουν ο πανσοφοσ παυλοσ· ηυχομην γαρ αυτοσ, φησιν* etc. *ιδου γαρ, ιδου τον κατα σαρκα εξ ιουδαιων, τουτεστι χριστον, και θεον επι παντων και μην και ευλογητον εισ τουσ αιωνασ αμην ειναι φησιν.* Contra vero *τα πρακτικα της εν εφεσω συνοδου*

1, 25 ἀμήν. 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ
πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα
Gn 21, 12 Hb 11, 18 Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' · ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα·
8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,
Ga 4, 28 ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγγελίας
Gn 18, 10 γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται
Gn 25, 21 τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοί-

---

(quae Cyr^{act} plerumq diximus), ubi ad probandum „οτι χριστος ο θεος" (Cyr$^{act\ 25}$) ex ipsa ad Rom. ep. testimonia singulari studio petuntur, eo loco prorsus abstinent. Cf^{27} ubi inter similia alia: *ιδου δη σαφως το θειον πνευμα λεγεται του χριστου – οὐ γαρ εν ανθρωπω γεγονεν ο του θεου λογος, αλλα γεγονεν ανθρωπος αληθως μετα του μεινας θεος. – οτε τοινυν την αγαπην την τω θεω πρεπωδεστατην ως εξ ολης ισχυος – και αυτω προσαγομεν τω χριστω, τίς ο φαναι τολμων ως ουκ αν ειη θεος; – πως οὐ θεος εναργως ο χριστος, επει αυτον αγαπωντες τον των ολων αγαπωμεν θεον;* At omnibus quae afferuntur longe evidentius est verbum ο *ων επι* etc. si ad Chr. refertur. Aliter factum est in Syn. Antioch. (apud Routh^{2,292}) ubi est: *περι γαρ τουτου* (Christum deum esse) *γεγραπται – εξ ων ο χριστος το κατα σαρκα, ο ων επι παντων θεος* etc). Ceterum in ipsis cdd observati sunt qui post *σαρκα* plene distinguunt (ut CL 5. 47.), alii post *επι παντων* (ut 71.), alii post *επ. πα. θεος* (ut 17.), sed NAB nil in his distinctionis habent. | *αμην*: et. it vg Ambrst Hier^{algas} quae^{9} al. Sed pplat plu verbis *εις τ. αιωνας* non adscribunt *amen*. Om et. Euthalcod.

6. *ισραηλ* sec cum NABFKL al pler tol cop etc Or$^{1,182.\ 187}$ Cae$^{s\ 182}$ (*ου γαρ παντες οι εξ ιουδαιας, ουτοι ισραηλ* etc) Procop$^{esa\ 450.\ 520}$ Nyss$^{cantic\ 6}$ (1, 467) Cyr$^{iul\ 25.\ 254}$ et $^{esai\ 529}$ etc Aug^{saep} etc ... DEFG 63. 66** vg arm Or$^{int\ 2,\ 126.\ 230}$ et$^{4,\ 612}$ Chr$^{672\ cod\ 1}$ et$^{mosc\ 2}$ Ambrst Aug$^{rom\ 69}$ *ισραηλιται* (D^{F} *-λειται*, d* *istrah-*). Libere aeth: *non omnes illi Israel qui egressi sunt ex Aegypto.*

7. *οτι*: vg^{cle} (et. fu^{vict} demid harl, non item am fu* tol floriac, nec Ambrst al mu) go Or$^{int\ 612}$ semel (in^{com} ibidem est *quia*) Pelag Aug$^{ep\ 196}$ (non item$^{rom\ 60}$ et alibi saepe) *γαρ*. Item Or^{5,2} *οὐ γαρ οσοι σπερμ. του αβρααμ, παντως και τεκνα* (sunt excerpta ex comm^{proverb}, sed nec ap Mai nec in Notitia inveniuntur) | *ισαακ* cum N^{c}ABFKL al certe pler etc (f *isahac*) ... N*DEG d* fu *ισακ*. Cf ad v. 10.

8. *τουτ εστιν* sine *οτι* cum N*AB*DEFGKL al pler vg Or$^{int\ 612}$ etc ... N^{c}B^{2} 37. 116. arm add *οτι*. Probandi vim non habet Or$^{1,\ 290}$ *μονον δε ισθι οτι ου τα τεκνα της σαρκ., ταυτα τεκν. θεου, και οτι* etc. | *του θεου* et. Or$^{1,\ 182.\ 188}$ ... FG 37. 67** 70. 114. 120. Or$^{1,\ 209}$ (vide ante) Chr^{672} semel (non item bis ibidem) om *του*

9. *ο λογος*: DE om ο

10. *εξ ενος κοιτην*: d e f g vg Ir$^{int\ 258}$ Or$^{int\ 612}$ Ambrst etc *ex uno concubitu* | *ισαακ* cum NABFGKL etc ... DE d* *ισακ* (D* *ισαακ*)

την ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 *μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ Θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος,* 12 *ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι,* 13 *καθὼς γέγραπται·* Ge 25, 23
τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. Mal 1, 2. 3

14 *Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; μὴ γένοιτο.* 15 *τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν* Ex 33, 19
ἂν οἰκτείρω. 16 *ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,* *ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος Θεοῦ.* 17 *λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι* Ex 9, 16
εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 *ἄρα* Ex 7, 3

---

11. *γεννηθεντων*: D* (non item d) (al aliq: vide ap Mtthaei ad h. l.) *γενηθεντ.* | *μηδε* (et. Or$^{4,84\cdot 85}$ et$^{int\ 1,89}$ Augrom^{60} ac^{ssep} etc; Or^{1,205} *μητε*): FG d e f g vg floriac Or$^{int\ 4,613}$ Ambrst al *η* | *φαυλον* (Gb″) cum NAB 23. 37. 47. 57. 67** 80. Or^{1,205} et$^{4,84\cdot 85}$ Dam (Cyr, sed non in promptu habeo locum) ... ς *κακον* cum DEFGKL al pler Chr^{675} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec | *προθεσις του θεου* cum NABDEFGK LP al longe plu d e f g vg Or^{1,205} et$^{4,84\cdot 85}$ et$^{int\ 1,99\cdot\ 2,868\cdot\ 4,613}$ al mu Ir$^{int\ 257}$ etc ... ς (= Gb Sz) *του θεου προθεσις* cum minusc pauc^{vid} Chr$^{675\ mont f}$ (non item$^{mosc\ 2}$, nec^{5,494}) | *μενη*: FG *μεινη* ... P al pauc *μενει* (P *μέ–*, 17. *–νεῖ*)

12. *ερρεθη* cum NAB*D*FGKP al permu Chr^{5,494} Thdrt Dam ... ς *ερρηθη* cum B^{2}D^{**c}EL al plu Or$^{4,84\cdot 85}$ Chr^{9,675} al. Praeterea P add *γαρ* | *αυτη* et. f g vg etc Ir$^{int\ 256}$ Or$^{int\ 1,99}$ Aug$^{rom\ 60}$ etc (Thdrt *προσ αυτην*) ... D* d e harl* al^{lachm} Or$^{4,84\cdot 85}$ (et^{1,205} *–λεγεται· o μειζων* etc) et$^{int\ 2,868}$ et^{4,613} Ambrst al om | *δουλευσει*: L *–σῃ*

13. *καθωσ* cum NADEFGKL etc ... B Or^{4,84} *καθαπερ*

14. *τω θεω* cum NABD^{c}EKLP al omn^{vid} Clem^{641} Or^{4,84} Thdor^{mop} al mu ... D*FG om *τω*

15. *μου–* cum NFGKLP al fere^{40} qui laudantur (10 ap Mtthaei, 9 ap Scri) ... ς (= Gb Sz) Ln *μω–* cum ABDE al sat mu. Cf et. alibi. Item *–σει* cum NB^{2}FG 3. 7. 31. 34. 36. 74. 76. 116. 123. al$^{12\ ser}$ al (neglex Sz) Chr$^{mosc\ 2}$ Dam ... ς Ln Ti *–σῃ* cum AB*DEKLP al plu Chr^{679} Thdrt | *γαρ* post *τω μω.* cum NBDEFGP 47. 116. Dam ... ς post *τω* (i. e. *τω γαρ μω.*) cum AKL al longe plu Chr^{679} Thdrt al

16. *ελεωντοσ* cum NAB*DFGP 39. ... ς *ελεουντοσ* cum B^{2}K al pler Or$^{1,114.\ 129.\ 130.\ 2,571}$ Eus$^{ps\ 19}$ Chr^{679} Thdrt Dam (certe sic editi patres quos diximus) ... L *ευδοκουντοσ*

17. *οτι – εξηγειρα*: d e f vg *quia in hoc ipsum excitavi te*, Or$^{int\ 613}$ *quia ad hoc ipsum te suscitavi*, g *quia in hoc ipsum excitavi t suscitavi te* ... Ambrst *quia in hoc ipsum te servavi*. Praeterea addit: *Alii codices sic habent*: ad hoc te suscitavi. *Sive* servavi *sive* suscitavi, *unus est sensus*. Etc. | *ενδειξωμαι* ... PLP 17. 121. al$^{2\ ser}$ Chr^{679} ex$^{mosc\ 1}$ *–ξομαι* | *και οπωσ*: FG add *αν* | *διαγγελη*: LP 115. al$^{2\ ser}$ al *–γγελεῖ*

οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν· τί
ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 ὦ
Es 45, 9 29, 6 ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ
τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς
ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν
πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 καὶ

---

18. αρα ουν: d* g *igitur ergo*, d*** e f vg Or$^{int\,618}$ Ambrst *ergo*. Versu vero 16. it vg *igitur* | ον θελει et. Or$^{1,114.\ 115.\ 122.\ 132}$ et^{2,116} Chr^{679} Thdrt^{ed} Dam etc ... 17. 43. 177. 179. g^{scr} Or$^{cat\,341}$ Chr$^{cat\,334}$ Cyr$^{cat\,330}$ Thdrt^{cod} et$^{cat\,339}$ *ον αν θελη*. Praeterea DE 69. d e Or$^{1,114.\ 115}$ (non item $^{1,122.\ 132.}$ ^{2,116} et$^{cat\,341}$ et$^{int\,618\,ss}$) add *ο θεος* | *ελεει* cum ℵA^{2}BD^{c}K LP al omn^{vid} Or^{saepe} etc ... Ti *ελεα* cum D*FG. Inepte E *ελεαεῖ*. In A vero *ον δε θελει* usq *η ουκ εχει* suppl A^{2} | *ον δε θελει*: 28. 45. om *θελ.*

19. *μοι ουν* cum ℵABP 37. 47. 57. 93. go syr^{p} Or^{1,122} Dam ... ς *οιν μοι* cum DEFGKL al pler d e f g vg cop Or$^{1,114.\ 2,116}$ et$^{int\,2,140.\ 4,613}$ Chr^{679} Thdrt al ... 73. 118. arm om *οιν*. Libere syr^{sch}: *Et iam dices*, aeth *Quid dices* | *τι ετι* cum ℵAKLP al omn^{vid} d*** e (f *quod deus adhuc queritur*, nisi quod pro *deus* non ut solet ds sed dr scriptum est, confusis r et s) vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{1,114.\ 122}$ et^{2,116} (et.^{1,125}, sed Rufin reddidit *quid ergo adhuc* etc) et$^{int\,2,299}$ Chr^{679} Thdrt Dam Aug$^{rom\,62}$ ac^{saep} Ambrst al ... ς Ti *τι ουν ετι* cum BDEFG d* g Or$^{int\,2,140}$ et^{4,613} Hier$^{pelag\,1}$ (*quid ergo queritur*) Sedul | *τω γαρ* cum ℵABDEFG KLP al longe plu d e f vg rell Or^{saep} et^{int} Ath^{392} Chr^{679} al mu et^{gr} et^{lat} ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) om *γαρ* cum minusc pauc^{vid} g

20. *μενουνγε* (B *μενουν*) post *ω ανθρ.* cum ℵ*AB 37. 47* 116. (et Chr mosc^{1} *συ μενουνγε ω ανθρ.*) Or^{1,132} Dam ... ς Ti ante *ω ανθρ.* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler syr^{utr} cop go (arm *ω ανθρ.* post *συ τις ει* pon) Or$^{1,114.\ 125\ bis}$ Chr^{679} Thdor$^{mop\,80}$ Thdrt al ... D*FG 14. d e f g vg aeth^{utr} Or$^{int\,2,140.\ 299.\ 4,614\,s}$ Aug$^{rom\,62}$ ac^{saep} etc om *μενουνγε*. Cf et. Meth$^{opiph\,551}$ *τις γαρ ει, ω ανθρωπε, ο ανταποκρ.* | *εποιησας* et. Or$^{1,114.\ 132}$ Meth$^{epiph\,562}$ etc ... DE (sed d e *fecisti*) Tiphyl^{inK} *επλασας*. Item syr^{sch} ar^{e}. Ceterum spectat ad hunc versum Aug$^{div\,quaest\,67}$ (cf ed. Par. VI, 99 sq.): *Nonnulli autem haeretici - adversantes legi et prophetis, quaecumque de illis apostolus sermoni suo inseruit, falsa et a corruptoribus immissa esse criminantur, etiam hoc inter ipsa quae interpolata sunt, numerare maluerunt et negare Paulum dixisse:* O homo, etc. *- Sed nos et libros quos catholica disciplina custodit, falsatos esse nequaquam existimantes*, etc.

21. *εχει*: P *εχη*

22. *ηνεγκεν* et. Or^{2,119} et$^{int\,2,279.\ 4,616.\ 617}$ Ambrst Aug^{saep} etc ... FG d* e f g Iulian ap Aug$^{op\,imp\,1}$ om | *σκευη* et. Or^{2,119} et$^{int\,3}$ et^{4} etc ... FG d* f g Iulian ap Aug Ambrst praem *εις* (*in vasa* d* f g, *in vasis* Iul Ambrst) | *κατηρτισμενα*: 116. *κατηργασμενα*. Cf Latt: d e am* tol

ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 καὶ

Hos 2, 25

Hos 1, 10

Is 10, 22 a

---

aptata, vg^{cle} fu demid Or$^{int\,616.\ 617}$ *apta*, f g Ambrst *praeparata* (Ambrst *-tis*) Aug$^{rom\,62}$ et alibi *quae perfecta sunt*, Iul ap Aug *consummatis*

23. και ινα cum ℵ^{ADEFGKLP} al pler d e f g syr^{utr} (aeth *ut ostenderet etiam*) Chr^{691} Thdrt Dam al Aug^{sacp} Iulian ap Aug (ut ante) Ambrst al ... B 5. 37. 38. 39. 47^{ms} 67** 80. 116. vg go cop (arm^{gb}, aliter tres) Or$^{int\,3,279}$ et$^{4,616.\ 617}$ Fulg^{verit} praed al om και | του πλουτου ... FG το πλουτος | της δοξης ... P τ. χρηστοτητος | εἰς δόξαν; (ita et. ς 8a Ln$^{od\,mai}$) ... Gb εἰς δοξαν· et Ln$^{od\,min}$ εἰς δόξαν,

25. εν τω ... B om εν, item Aug$^{ad\,simpli\,1}$ (*sicut Osee dicit*) et cont faust^{22} (*sicut et Osee dicit*). Contra Aug$^{rom\,64}$ *sicut et in Osee dicit* | ωσηε: FG ωση (sed f g *osee*), P al ωσε, K οσηε | και ουκ (17. post ηγαπ. pon) ηγαπημε. ηγαπημενην: d* e f g Ir$^{int\,286}$ (et.^{51} ubi et.^{57}) Cyp^{264} Ambrst al mu *et non dilectam dilectam* ... am fu tol *et non misericordiam consecutam misericord. consecutam*, item Ir$^{int\,287}$ (*et ea quae non est mis. consecuta miseric. consec.*). Cf et. Tert$^{marc\,4,16}$. Item syr^{sch} ar^{e} ... vg^{cle} demid harl arm^{cdd} *et non dilectam dilectam et non miseric. consec. miseric. consecutam*) (harl *et non dil. dilect.* transpon post *mis. consec.*)

26. τοπω ου (ita iam ℵ^{a}) ... ℵ* Thdrt τοπ. ω | ερρεθη c. ℵ^{AD*}D*^{KP} al^{20} Euthal^{cod} et$^{sacag\,551}$ Thdrt Dam Thphyl ... ς ερρηθη c. ℵ^{B}D^{cEL} al plu ... FG d* g (non f) Ambrst (non item Or$^{int\,616.\ 617}$) αν κληθησονται (d* g Ambrst non expri αν), syr^{sch} *vocabantur*, Ir$^{int\,287}$ *vocabatur* | αυτοις cum ℵ^{ADKLP} (K ου ερρηθη αυτου) al omn^{vid} d*** e vg (et. fu al) cop syr^{P} go aeth Thdrt Euthal^{cod} Dam Or$^{int\,616.\ 617}$ (:: ita et. LXX) ... B* am demid tol harl om. Item (qui αν κληθησονται) FG, item (qui *vocabuntur*) d* g Ambrst, item (qui *vocabantur*, *vocabatur*) syr^{sch} Ir^{int} (pro και εσται etc habet: *et in loco liberata in quo vocabatur: Non populus, ibi vocabuntur fil. dei vivi*). Atque hinc Ln ερρ. [αυτοις] | κληθησονται: P add ουτοι, item 71. 73. arm αυτοι

27. κραζει: Eus$^{dem\,62}$ κραυγαζει | ωσ: 4. 28. 31. 33. 42. 52. 71. 74. 238. a^{scr} c^{scr} ωσει | υπολειμμα cum ℵ*^{AB} Eus$^{dem\,62.\ 64}$ et$^{esa\,399}$ ... ς καταλειμμα (:: nt LXX) cum ℵ^{BDEFGKLP} al fere omn Thdrt ... 47. υποκαταλειμμα, Chr^{664} Dam εγκαταλειμμα

28. συντελιων sine additam cum ℵ*^{AB} 23* 47* 67** syr^{sch} cop aeth^{utr} ar^{e} Eus$^{dem\,61}$ et$^{esa\,399}$ Dam Aug$^{civ\,dei\,17,5}$ et div quaest 1 simplic; item

Es 1, 9 *καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.*

30 *Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως,* 31 *Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν.* 32 *διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ*

Thdrt sed *συντετμημενον* pro *συντελ. κ. συντ.* ... ς Ti add *εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντετμημενον* (:: ut LXX) cum $\aleph^{c}$DEFGKLP al pler d e f g vg syrP go arm (om οτι) Eus$^{dem\,62}$ (sed$^{cod\,par}$ om *εν δικαιοσυνη*) Chr^{664} Euthal^{cod} et$^{sacag\,552}$ Thphyl Oec Ambrst al | *κυριος*: B o *κυρ.*

29. *κυριος*: 17. add o *θεος* | *εγκατ-* c. NDEFG ... ς Ln Ti *εγκατ-* c. ABKLP etc (FG ω *εγκατ* inepte). Cf ad 2 Co 4, 9. 2 Tim 4, 10. He 10, 25. 13, 5: quibus ll. et. $\aleph$ *εγκατ-*, *εγκατ-* vero 2 Tim 4, 16. Edidimus *εγκατ-* Act 2, 27 et 31. Non item Mc 15, 34. Mt 27, 46. Praeterea *-λιπεν* dedimus cum $\aleph$BD* etc ... AD^{c}EFGKLP etc *-λειπεν* | *ωμοιωθημ.* cum $\aleph$BDEK^{all} al pler ... Ti *ομοιωθημ.* cum AFGLP al pauc^{vid} (nullus ap Scri) Euthal^{cod}

30. *κατελαβεν*: G add *την* | *την εκ*: FG *της εκ*

31. *νομον δικαιοσυνης*: P *δικαιωσυνης* (*-ω-* solet) *νομ.* | *εισ νομον* sine additam cum $\aleph^{*}$ABDEG 47. 67** 140. (17. 61. o^{scr} om ipsum *εισ νομ.* una cum *δικαιοσυνησ* quod sequi solet) d* e g cop Or$^{int\,4,618}$ et^{619} et^{620} (vide post) et^{2,469} Procop$^{esa\,125}$ (ad Esa 8, 14) Dam Ambrst^{com} Sedul. Uberius tractat Or$^{int\,619}$: *in uno eodemque versiculo diverse nominat legem. Certum est enim quia Israel sectabatur legem iustitiae secundum literam, sed in legem non pervenit. Quam legem? Sine dubio spiritus* ..... ς (Gb^{0}) Ti add *δικαιοσυνησ* cum $\aleph^{c}$V(cum obelo)KLP al pler d*** f vg go syr^{utr} arm Chr^{635} Euthal^{cod} Thdrt Thdor$^{mop\,cat\,305}$ (*το δε εισ νομον δικαιοσυνησ, κατα το οικειον ιδιωμα νομον δικαιοσυνησ την δικαιοσυνην καλων, ωσ και νομον πιστεωσ την πιστιν*) Maxim$^{cat\,304}$ (*δικαιων νομον δικαι. τον εν σκιαισ δηλονοτι και τυποισ, εισ νομ. δικαι. ουκ εφθασε τον εν πνευματι κατα χριστον τελειουμενον*) Thphyl Oec Hier$^{ose\,1}$ et contr pelag^{2} et alib Aug$^{ep\,186}$ et$^{ps\,118}$ et spir et litt Sedul. Libere aeth: *dum sectabantur legem suam, non potuerunt iustificari, quoniam non absolverunt facere praeceptа legis suae.* Item libere v. 32: *Propter quid? quoniam non iustificat lex nisi tantum per fidem, qui absolvit facere eam.* | *εφθασεν*: FG *εφθοχεν*

32. *εξ εργων* sine additam cum $\aleph^{*}$ABFG 6. 9. 47^{txt} 67** f g vg cop Or$^{int\,618.\,619}$ Ambrst Aug$^{ep\,186}$ et alib Hier$^{contr\,pelag\,2}$ ... ς (Gb^{00}) add *νομου* cum $\aleph^{c}$DEKLP al pler d e go syr^{utr} arm Chr^{666} (*και ουκ ειπεν „εξ εργων", αλλ „ωσ εξ εργων νομου", δεικνυσ οτι ουδε ταυτην εσχαν την δικαιοσυνην*) Thdor$^{mop\,85}$ Thdrt Dam al | *προσεκοψαν* ($\aleph^{c}$, $\aleph^{*}$ *-ψεν*, ^{scr} *-ψε*, FG *-φαν*) sine *γαρ* cum $\aleph^{*}$AD*FG 47^{txt} a^{scr*} d e f g am fu tol go cop Or$^{int\,618.\,619}$ Ambrst Dam. Praeterea Ln ante *προσεκοψαν* non interpunxit; nec aliter editum in Or^{int} ... ς (Gb^{00}) add *γαρ* cum

προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

Is 8, 14. 28, 16

10, 11

X.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· 3 ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες

Phl 3, 9

$\aleph^{c}D^{c}EKLP$ al pler vg^{cle} demid harl syr^{utr} arm Chr^{666} Thdor$^{mop\,95}$ Thdrt Hier^{cont} pelag^{2} Aug$^{ep\,186}$ Sedul

33. σιων (B*DEFG σειων, A σιω): 17. (:: ex LXX) add λιθον ακρογωνιαιον εντιμον και | ο πιστευων sine πασ cum ℵABDEFG 47. d* e f g go syr^{sch} cop aeth^{utr} Or^{3,386} et$^{int\,616.\,619}$ Cyr$^{act\,64}$ Dam Ambrst Aug$^{ep\,186}$ ... ς (Gb^{00}) praem πασ cum KLP al pler d*** vg syrP arm Did$^{tri\,241}$ Chr^{666} (πασ γαρ, φησι, καν ιουδαιοσ καν ελλην etc) Thdor$^{mop\,95}$ Euthal^{cod} Thdrt Hier^{esai} (:: 10, 11 πασ minime fluctuat; in LXX deest, sed Thdrt^{1,1433} verba LXX cum πασ affert) | ου καταισχυνθησεται ... DEFG ου μη καταισχυνθη (:: ut LXX)

X. 1. η δεησισ (P add μου) προσ cum ℵABDEFGP 47. arm Cyr^{cat} nicoph ^{1,1246} ... ς η δεησ. η (Gb^{00}) πρὸσ cum KL al pler Chr^{667} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | υπερ αυτων cum ℵABDEFGP 6. 10. 17. 47^{txt} 71. 93. 137. 12^{lect} d e f g vg go syr^{utr} cop arm (aeth *et precatio mea etiam ut vivant*) Or$^{int\,4,630\,bis}$ Chr^{667} Cyr^{cat} nicoph Dam Ambrst Aug$^{ep\,186}$ et rom^{66} et^{alib} etc ... ς (= Gb Sz) υπ. του ισραηλ cum KL al pler Thdrt Thphyl Oec | εισ σωτηριαν sine εστιν cum ℵ*ABDEFG 47^{txt} 71. 219* 12^{lect} d* e f g go syr^{sch} arm aeth (vide ante) Cyr^{cat} nicoph Dam Aug$^{op\,imp\,1}$ ... ς (= Gb Sz) praem εστιν cum ℵ^{c}KLP al pler (37. εστ. η σωτηρια) syrP Chr^{667} Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec; item d*** vg Or$^{int\,630\,bis}$ Aug$^{rom\,66}$ ac^{sspe} Ambrst al *fit* (Aug$^{ep\,217}$ *sit*) ante *pro illis* (υπ. αυτων)

3. αγνοουντ. γαρ et. Ir$^{int\,241}$ Clem^{451} Tert$^{marc\,5,14}$ Or$^{int\,619.\,630}$ Bas$^{bapt\,643.\,664}$ Chr^{667} Cyr$^{act\,64}$ et$^{esa\,908}$ Aug$^{ro\,66}$ Ambrst etc ... A 57. al^{8} (teste Gb) Leo αγν. δε | την ιδιαν δικαιοσυνην (P -νησ) c. NFGKL al pler (37. δικαι. post ζητ.) d* f g go syr^{utr} aeth^{utr} Ir$^{int\,241}$ (ita ex cddomnib; Erasm et Gall omiserant δικ.) Tert$^{marc\,5,14}$ (*deum enim ignorantes et suam iustitiam sistere quaerentes*) Or$^{int\,630.\,653}$ Chr^{667} (et. mosco) et^{5,41} et^{8,62} et$^{9,522.\,676}$ Cyr$^{act\,64}$ (τ. ιδ. ζητ. στησ. δικαι.) Thdrt al Aug$^{op\,imp\,1}$ et^{alib} Ambl$^{luc\,5,1260}$ (*ignorantes enim deum et suam iustitiam quaerentes statuere*) al ... Gb^{00} Ln om δικαιοσυνην cum ABDEP 47^{txt} 178. 8^{lect} d*** e vg cop arm Clem^{451} Or$^{int\,619}$ Bas$^{bapt\,643.\,664}$ Chr^{7,168} Cyr$^{esai\,454.\,903}$ Procop$^{esai\,395}$ Dam Aug^{saep} Ambrst al

στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Μωϋσῆς
Lv 18, 5 Gal 3, 12 γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ
Dt 30, 11–14 εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἢ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ

---

4. *νομου χριστος* et. Ir$^{int\,341}$ Clem^{451} Or$^{int\,621}$ Cyr$^{esa\,908}$ et^{454} etc ... Or ^{2,250} Cyr$^{ioh\,816}$ et$^{iul\,256}$ et^{ssaep} *νομου και προφητων ο χριστ.*

5. *μωυσ-* cum ℵBFGK al plu ... ς *μωσ-* cum ADE (non d e)LP al plu. Praeterea cf alibi. | *οτι* ante *την δικαιοσυνην* cum ℵ*AD* 17* 67** (47 ap Wtst) vg (cop) Or$^{int\,621}$ et$^{ter\,622}$ (hinc non dubium quin ipsum Or fideliter expresserit interpres) Dam Ambrst Cassiodro^{23} ... ς Ln Ti post *νομου* pon cum ℵ^{c}BD^{c}EFGKLP al pler (115. om) d e f g syr^{utr} go Chr^{622} Thdrt al | *την εκ νομου* cum ℵB ... ς Ln Ti *την* (D* *τησ*) *εκ του νο.* cum DEFGKLP al omn^{vid} arm Chr Thdrt Dam ... A *την εκ πιστεως.* Praeterea aeth om *την δικ. την εκ νομ.* | *ο ποιησας* sine additam cum ℵ*ADE 6. 9. 47. 67** vg Or$^{int\,621}$ et$^{ter\,622}$ Dam ... d** et*** e cop go Cassiodrom^{23} add *eam* ... ς Ti add *αυτα*, Ln [*αυτα*] cum ℵ^{c}BFGKLP al pler (17* 37* *ταυτα*) syr^{utr} arm (vide post) Chr^{622} Thdrt Ambrst (Hil^{223} *de quibus secundum legem apostolus Paulus ita docuit quia qui fecerit ea, vivet in illis.* At haec non tam ad Ro 10, 5 quam Gal 3, 12 spectare videntur, ubi etiam ex Latinorum auctoritate deest *ανθρωπος.*) | *ανθρωπος*: FG f g syr^{sch} ar^{c} Chr^{622} om | *εν αυτη* (Gb') cum ℵ*AB 17. 47. 80. d** et*** e vg go cop arm^{ven} (teste Sz; antea vero *αυτα*?) Or$^{int\,621}$ et$^{ter\,622}$ Dam ... ς Ti *εν αυτοις* cum ℵ^{c}DE FGKLP al pler syr^{utr} (arm?) Chr^{622} Thdrt Ambrst :: apparet alteram huius loci lectionem esse *οτι την δικαιοσυνην - ο ποιησας ανθρ. ζησ. εν αυτη*, alteram *την δικαιοσυνην - οτι ο ποιησ. αυτα ανθρ. ζησ. εν αυτοις.* Nec obstat quod in nonnullis antiquissimis testibus, ut BD, mixta est altera cum altera. Quam ipsi ex ℵ*A vg etc recepimus, conformandam ad locum Levitici censuerunt, qui etiam Gal 3, 12 affertur. Hoc multo plus probabilitatis habet quam eorum sententia qui putant, visum esse *γραφει την δικαιοσυνην* nimis dure dictum propterea que *οτι* transpositum ac singula mutata.

6. *εν τη καρδια* (ut et. ς Wtst Gb Sz): ς^{e} om *τη*, ex errore ut vdtr

8. *λεγει* sine *η γραφη* c. ℵABKLP al plu demid tol go syr^{utr} Chr^{622} Cyr act 58. 64 Dam Aug$^{spir\,et\,litt}$ ... DE al plus^{10} d e vg^{cle} am fu harl arm Or^{2,248} et$^{4,44.\,69.\,294}$ et$^{int\,1,62}$ et^{4,622} Thdrt Cyr$^{esa\,239}$ Ilil^{1079} Ambrst add *η γραφη.* Item praem *η γραφη* FG f g cop aeth | *το ρημ. εστ.* (Or^{3,248} om *εστιν* et^{4,294} *σφοδρα* pro *εστ.*) et. Or$^{4,44.\,69}$ (sed utroq loco add *σφοδρα*, ut et. 6. 47: ex LXX) Chr^{622} Thdrt Cyr$^{act\,64}$ (sed^{58} om *εστ.*) Dam etc ... DEFG d e f g vg go arm Or$^{int\,1,62}$ et^{4,622} Ilil^{1079} Ambrst

σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 14 πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσονται

9, 33 Is 28, 16

5, 22

Iohel 2, 32 Act 2, 21

---

etc ιστ. το ρημ. | σου: d e vg Or$^{int\,622}$ (Hil^{1019} fluct lectio) Ambrst al om (*prope est* etc) | κηρυσσομεν: P -σωμεν

9. ομολογησης (Cyr$^{ioh\,702.\,1071.\,1077}$ ειπης, non item$^{esa\,108}$ et$^{cat\,276}$ et$^{act\,58.\,64}$) sine additam et. Ir$^{int\,209}$ Or$^{int\,2,175}$ et$^{4,622.\,623\,bis}$ Chr^{689} Thdrt Cyr^{saep} Dam Hil^{1019} Ambrst etc ... B 71. Clem^{607} (Cyr^{semel}?) add το ρημα | κυριον ιησουν cum NADEFGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} arm go Ir$^{int\,209}$ Or$^{int\,2,175}$ et$^{4,622.\,623}$ Bas^{3,619} ex$^{edd\,3}$ Chr^{689} Cyr$^{act\,58.\,64}$ Thdrt Dam Ambrst etc (A 19. add *χριστον*, Bas^{cod} habet ιησουν χριστον) ... B cop Clem^{607} Cyr$^{esa\,108}$ et$^{ioh\,702}$ (Cyr$^{1071.\,1077}$ om) οτι (Cyr$^{1071.\,1077}$ om) κυριος ιησους. Item (*quia dominus Iesus est*) Hil^{et} (*quia dom. est Ies.*) Aug rom^{67}. Similiter Petr^{alex} in$^{can\,5}$ τω εγγυς ημων ειναι το ρημα ο πιστευομεν εν τω στοματι εαυτων και εν τη καρδ. εαυτων, οτι ιησους χριστος· πιστευοντες εν τη καρδ. εαυτων οτι ο θεος αυτον ηγειρεν εκ νεκρ. | πιστευσης: 17. 37. 219* πιστευσεις ... P πιστευεις | αυτον ηγειρεν: AP 1. 3. al$^{8\,ser}$ arm (al) Clem^{607} Cyr$^{hr\,77}$ Cyr^{saep} (sed non act^{64}) ηγειρ. αυτ.

10. στοματι: P n^{ser} στομα

11. πας (h. l. nemo om): 38. 48. 72. (male Wtst DEG) syr^{utr} Or$^{int\,622.\,623}$ Sedul praem οτι | ου καταισχ. (et. Clem$^{585.\,607}$ Didtr$^{i\,67}$ etc): DE FG ου μη καταισχυνθησετ.

12. ιουδαιου τε (Didtr$^{i\,67}$ om, nec exprim it vg etc) κ. ελληνος: DE (non item d e) ιουδαιω και ελληνι | εις παντας (Chr$^{691\,bis}$ -τα): Chr$^{691\,bis}$ Thdrt add και επι παντας

13. ος αν (et. Or$^{2,727.\,733}$): 37. 73. 1^{ser} Or^{1,291} Chr^{697} (non item$^{691\,bis}$) ος εαν

14. επικαλεσωνται cum NABDEFG 73. 115. a^{ser} ... ς Ti επικαλεσονται cum KLP al pler Clem^{442} Ath^{2,4} Chr^{697} Thdor$^{mop\,67}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam etc. Item Latini *invocabunt* ut d e f g vg Or$^{int\,624.\,625}$ Ambrst etc | πως δε pri loc: FG η πως δε, d e f g vg syr^{sch} arm Or$^{int\,4,624}$ (contra ^{625} *sed quomodo*) Ambrst etc *aut quomodo* | πιστευσωσιν (FG επιστ-) cum NBDEFGP 70. 73. 109. Chr^{697} ex$^{mosc\,1}$ ... ς Ti πιστευσουσιν al pler Clem^{442} Ps-Ath^{2,498} Chr$^{697\,mon\,f}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam etc. Latini *credent*, ut antea. | πως δε sec loc: d e f g vg Or$^{int\,624}$ Ambrst *quomodo autem*. Nemo *aut quomodo* (sic arm). | ακουσονται

χωρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;
Is 52, 7 καθὼς γέγραπται· ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ
ἀγαθά.
Is 53, 1 Io 12, 38 16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ

---

cum $\aleph^{c}$DEFGKP 25. 26. 31. 47. 67. 71. 73. 80. 124. d^{ecr} Dam ... ς Ti ακουσουσιν cum L al plu Clem^{442} Ath^{2,4} Chr^{697} montf Thdrt ... Ln ακουσωσιν cum $\aleph^{c}$A^{2}(^{c} latet)B 1. 8. 17. 33. 35. 37. 43. 80. 93. 109. 111. 18^{lect} 3pe Chr^{mosc2}. Latini (*audient*) rursus ut ante. | χωρισ: P ανευ

15. πως δε (d^{***} e vg Or$^{int\,621}$ *quomodo vero*, f Or$^{int\,725}$ *quomod. autem*): d^{a} g Ambrst *aut quomodo* | κηρυξωσιν cum $\aleph$ABDEKLP 1. 4. 17. 23. 33. 43. 73. 76. 93. 115. a^{scr} Chr^{697} ex^{mosc2} Euthal^{cod} ... ς Ti κηρυξουσιν cum minusc pler Clem^{442} Chr^{697} montf Thdrt Dam; FG εκηρυσσον**σιν**, sed f g *praedicabunt*. Item *praedicabunt* d e vg Or$^{int\,624.\,625}$ Ambrst al. | καθως cum $\aleph$ADEFGKLP al omn^{vid} Clem al mu ... B καθαπερ, Chr^{mosc1} καθα | των ευαγγελιζ. τα αγ. sine τ. ευαγγ. ευ. cum $\aleph$ABC 47^{txt} 62. 71. 109. sah cop aeth^{utr} Clem^{442} Or^{4,11} e$^{tint\,4,625.\,634.\,635.\,636}$ Thdor$^{mop\,88}$ (ως ωρ. οι ποδ. και τα εξης· ειρηται δε ταυτα ου περι των απ. τω προφητη, αλλα περι των μελλοντων μηνυειν τα περι ιουδαιους εσομενα αγαθα.) Euthal^{553} Dam Epphan^{cant2,17} (*pedes evangelisantium bona*, sed ^{7,1} *pedes evangelizantium pacem*). Cf etiam Eus$^{dem\,89}$: ως ωρ. οι ποδ. των ευαγγελιζομενων αγαθα η των ευαγγελιζ. ειρηνην. ενθα σφοδρα απηκριβωμενως ωραιους εφησεν εσεσθαι τους ποδ. των ευαγγ. τα του χριστου αγαθα: haec omnino ad confirmandam lectionem quam dedimus faciunt ..... ς (Gb^{00}) Ti praem των ευαγγελιζομενων ειρηνην cum $\aleph^{c}$DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} arm go Chr^{697} Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec Hil^{672} (et^{180} *evangel. bona, evangel. pacem*; et^{395} tantum *evang. pacem*, et^{140} tantum *evangelizantium*) Ambps$^{118,\,1189}$ (alibi variat, ut^{Isaac362} tantum *evglis. pacem*) al. Videtur et. agnoscere Tert$^{mare\,2,22}$: *habes et apostolorum opus praedicatum: Quam tempestivi pedes evglizantium pacem, evang. bona*, et^{5,3}; rursus^{5,5} – *evglisantium bona, evang. pacem*. Similiter et. Ir$^{int\,200}$ *et Paulus autem dicens: Quam speciosi pedes evang. bona, evang. pacem* :: veterrima igitur est interpolatio cum plerisq similibus. Nec enim contra hanc suspicionem valet quod verba Esaiae paullulum differunt: ως ποδες ευαγγελιζομενου ακοην ειρηνης, ως ευαγγελιζομενος (al mu –μενου vel dempto ως vel servato) αγαθα. Ista enim, ut toties alibi factum est, interpolatoris sollertia ad complendum Pauli locum, ut fere ferebant verba Pauli, adhibita sunt, ad exscribendum vero haud idonea erant. | των ευαγγ.: FG om των | τα αγαθα cum $\aleph^{c}$b^{b}e^{tc}KL al fere omn arm Clem^{442} Chr^{697} Euthal^{553} Euthal^{cod} Thdrt ... Gb^{00} Ln om τα c. $\aleph^{c}$ABCD^{c}EFGP 47^{txt} 178. Or^{4,11} Eus$^{dem\,89}$ (vide ante) Dam :: om et. LXX nec fluct lectio.

16. των (sic $\aleph^{c}$ ipse ex ιν τω restituit) ευαγγελιω: FG του ευαγγελιου | τη ακοη ημων: 4. 31. cop add (:: ex Esaia) και ο βραχιων κυριου τινι απεκαλυφθη. Ceterum cf Thdor$^{mop\,88}$: τό· αλλ' οὐ πάντες ὑπήκ. τῷ

λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ
ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ Ps 18 (19), 5
ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ
λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζη-
λώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. Dt 32, 21
20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, Is 65, 1
ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ
λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν Is 65, 2
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

εὐαγγελίῳ, κατὰ ἐρώτησιν ἀναγνωστίου, ἀντιθέσεως μέρει παρὰ τοῦ ἀποστόλου τεθὲν ἀντὶ τοῦ· ἀλλ' ἐρεῖ ὅτι μὴ πάντες ἐπίστευσαν· θαυμαστὸν οὐδέν, πόρρωθεν γὰρ εἴρηται τῷ ἡσαΐᾳ τῶν πιθομένων τὸ σπάνιον.

17. ἀρα: FG 37. 116. sah add *ουν*. Libere Clem^{442} *η μεν γαρ πιστις* etc | *χριστου* cum ℵ*BCD*E 6. 9. 23. 47^{txt} 49. 57. 67** d e vg go sah cop arm aeth^{ro} Or$^{int\ 4,226.\ 227}$ Ambrst Aug$^{ep\ 196}$ Pelag (Ps-Bed *dei christi*) ... ς Ti *θεου* cum ℵ^{c}AD^{b}et^{c}KLP al pler (a^{acr} *του θε.*) syr^{utr} aeth^{PP} Clem^{443} Ps-Ath^{494} Thdor$^{ant\ 268}$ et$^{mop\ 88}$ Chr^{699} Thdrt Dam Sedul ... FG f g Hil^{672} plane om

18. *μενουνγε* (et. Hil^{672} *immo*, d*** e vg Ambrst *et quidem*) ... FG d* f g Or$^{int\ 226.\ 227}$ om | *εισ πασαν*: D* d* add *γαρ*

19. *μη ισρα. ουκ εγνω* cum ℵABCD*et^{c}EFGP al^{16} d e f g vg sah cop go arm aeth Or$^{int\ 226.\ 228}$ Chr^{699} Dam Hil^{672} Ambrst ... ς (= Gb 8s) *μη ουκ εγν. ισρα.* cum D^{b}L al pler syr^{utr} Thdrt Thphyl | *μωυσ-* cum ℵBC FGLP al plu etc (f g *moyses*; d e h. l. *moses*, sed alibi *moyses*) ... ς (= Gb 8s) *μωσ-* cum ADE al sat mu | *εγω*: 37. add *γαρ* | *υμασ* pri et. Clem^{451} etc ... ℵ^{c}C aeth *αυτουσ* :: ex LXX. Item pro *υμασ* sec ℵ^{c} *αυτουσ*. Fortasse et. C*, quum *επ εθνει* usq *υμασ* rescripta sint. | *επ εθνει* cum ℵABC^{2}DE 37. 73. Clem^{451} ... ς Ti *επι εθνει* cum FGLP al pler Chr^{700} Thdrt Dam

20. *αποτολμα και* cum ℵABCLP (et. D** legisse vdtr, cf ed. meam ad h. l.) al omn^{vid} d** vg syr^{utr} reli Or$^{int\ 4,226}$ et$^{226.\ 228}$ bis etc ... D*et^{c}E FG d* e f g om | *ευρεθην* sine *εν* cum ℵACD^{b}et^{c}KLP al omn^{vid} d e vg (vg^{cle} Or$^{int\ 226.\ 228}$ add *a*, non item am fu demid harl tol) Clem^{451} Chr^{700} Euthal^{cod} Thdrt Dam Hil^{672} ... Ln add [*εν*] cum BD*FG f g Ambrst. Sed d e Hil Ambrst *εμφαν. εγενομ.* pro *ευρεθην*, rursusque *ευρεθ.* pro *εμφ. εγεν.* De reli versionibus sah et go vdtr *εν* confirmare. | *εμφα.* (FG *ενφ-*) *εγενομην* cum ℵACD^{b}et^{c}EFGLP al omn^{vid} f g vg Clem^{451} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Hil^{672} ... Ln add [*εν*] cum B D*. Item d e Ambrst *inventus sum inter eos*, Or^{int} *palam apparui inter eos*.

21. *ισραηλ*: d* *istrahel*, item 11, 1 *istrahelita* (non item 11, 2) | *προσ λαον* (ita et. LXX), Or^{int} pariter ac d e f g vg Hil^{672} Ambrst etc *ad*

XI.

Ps 93 (94), 14 1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμείν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
1 Rg 19, 10 κατὰ τοῦ Ἰσραήλ; 3 κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλι-
1 Reg 19, 18 πον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. 5 οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν

---

populum (*plebem*) ... DE Clem^{451} *επι λαον* (item Iustin$^{apol\ 26\cdot 32}$ et dial $^{27\cdot 114}$, sed affert Esaiam, non Paulum), 76. *εις λαον* | *και αντιλεγοντα* (D*E *λεγοντα*, non item d e) ... FG f g Hil^{672} om

XI. 1. *τ. λαον* et. Or$^{int\ 629}$ Eus$^{dem\ 62\cdot 64}$ Chr^{720} Thdrt rell Aug^{saepe} etc ... FG f g Amb$^{ps\ 43,\ 696}$ et$^{ps\ 118,\ 990}$ Ambrst *την κληρονομιαν* | *τ. λα.* (*κληρ.* FG) *αυτου* sine additam cum ℵ*BCD^{c}E(FG)LP al fere omn f g vg syr^{utr} sah cop arm aeth go Or$^{int\ 629}$ Eus$^{dem\ 62\cdot 64}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Aug^{saepe} Amb ... Ln add *ον προεγνω* cum ℵ^{c}AD* 76. d* Chr^{702} Thph Aug$^{ps\ 94,\ 1027}$ Ambrst^{com} | *ισραηλειτης* cum ℵAB* ... ς Ln *-λιτης* cum B^{2}CDEFGLP etc | *βενιαμειν* cum ℵABC 17. 37. 62. ... ς *-μιν* cum DEFGP al pler (L *-μην*)

2. *ηλεια* cum BFG (cf et. alibi) ... ς Ln Ti *ηλια* cum ℵACDELP al certe pler | *κατα τ. ισρα.* sine additam cum ℵ^{c}ABCDEFGP 23. 47^{txt} 67** 73. 178. d e f g vg sah cop syr^{P} arm Or$^{int\ 2,\ 462}$ et$^{4,\ 629}$ Eus$^{dem\ 65}$ Chr^{703} Thdrt Dam pp^{lat} ... ς (= Gb Sz) add *λεγων* cum ℵ*L al pler (b^{scr*} *λεγω*) syr^{sch} aeth Thphyl Oec. Item Eus$^{dem\ 61}$ add *λεγων περι του ισραηλ, sive*^{cod} *οτον λεγων εν αλλοις κατα του ισρ.*

3. *τα θυσιαστ.* sine copula cum ℵ*ABCFGP 17. 30. 39. 43. 47^{txt} 52. 71. 80. 115. 116. d e f g vg sah cop Or$^{int\ 2,\ 462}$ et$^{4,\ 629}$ Eus$^{dem\ 62\cdot 64}$ Chr^{703} semel pp^{lat} ... ς (Gb^{00}) praem *και* cum DEL al pler syr^{utr} arm aeth Iust$^{dial\ 39}$ Chr$^{703\ sem}$ et^{704} Thdrt Euthal^{cod} Dam (:: LXX *και*, sed membra inverso ordine) | *καγω* (et. Iust^{dial} etc): D^{b} (non item^{c}) *και εγω*. Inepte E *εκαιγω* ... 76. 115. Thphyl^{cod} *και*, sah cop arm *εγω*

4. *κατελιπον* cum ℵBDE al plu ... ACFGLP al *-λειπον* | *γονυ*: E *γονυς* (ο altero supra lineam suppleto) | *τη βααλ* et. Iust$^{dial\ 39}$ Or$^{1,\ 171\cdot 2,\ 151}$ Eus$^{dem\ 62\cdot 65}$ et$^{eclog\ 27}$ etc ... FG *τω* (F *το*) *βα.*

5. *ουν*: C 54. 55. 109. syr^{sch} et$^{P\ txt}$ cop arm om | *λειμμα* ut D^{c}ELP etc, B^{2} al *λημμα* ... ℵAB*CD*FG al *λιμμα*. Similiter 9, 27 B* *υπολιμμα*, FG *καταλιμμα*, sed ℵAB^{2}DELP *-λειμμα* | *κατ εκλογην* et. Or$^{2,\ 805\cdot 711}$ Eus$^{dem\ 62\cdot 65}$ ac^{saep} et$^{ps\ 458}$ etc: D* *κατ εκλογης* | *γεγονεν* (d* vg *factae sunt*): d^{c} e (post *fact. sunt*) f vg Or$^{int\ 4,\ 629\cdot 630\cdot 64c}$ Aug^{saepius} Ambrst etc *salvae* (d^{c} *-vi*) *factae sunt*

χάριτος γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 καθάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, 10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύνκαμψον.

Dt 29, 4 Is 29, 11

Ps 68 (69) 23

---

6. *γινεται* (et. Or$^{int\,629}$ *fit*): c^{2vid} f g *εσται* (*erit*), item 54. cat^{txt} d e vg syr^{utr} Chr^{705} Thdrt pp^{lat} *εστιν* (*est*) | *ουκετ. γιν. χαρις* sine additam cum ℵ*ACDEFGP 47^{txt} d e f g vg sah cop arm (vide infra aeth) Or$^{int\,629\,88}$ Dam Ambrst rell^{lat} ... ς (= Gb Sz) Ti add *ει δε εξ εργων, ουκετι εστι* (B om) *χαρις, επει το εργον ουκετι εστιν εργον* (B *χαρις*) cum ℵ^{c}(B)L al fere omn (pauci partem om, ut 48* 57. *επει η χαρις* usq *ει δε εξ εργ.* om, 17. 52. 54* om *ει δε εξ εργ. ουκ. εστ. χαρις*, 4* om *επει το εργ. ουκ. εστ. εργον*) syr^{utr} (cat^{txt} *επει το εργ. ουκ. εστιν εργον* ante *ει δε εξ εργ. ουκετι εστι χαρις* pon) Chr$^{705\,txt}$ et Thdrt^{txt} (sed neuter attigit in comm) Gennad$^{cat\,302}$ (*εἰ γοῦν χάριτι, φησίν, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῇ τὸ ἐξ ἔργων, ἀνήρηται ἡ χάρις χάρις εἶναι. πάλιν εἰ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῇ ἡ χάρις, οὐκέτι μένει τὸ ἔργον ἔργον.*) Thphyl Oec. Cf et. aeth^{ro}: *εἰ δὲ χάριτι* [*δικαιοῦνται*], *οὐκέτι* [*ἐστὶν*] *ἐξ ἔργων· καὶ εἰ ἐξ ἔργων, ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις.* Item aeth^{PP}: *εἰ δὲ χάριτι* [*δικαιοῦνται*], *οὐκέτι* [*ἐστὶν*] *ἐξ ἔργων· εἰ δὲ μή, ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις, ἐπεὶ ἐξ ἔργων δικαιοῦνται.*

7. *επιζητει* ... PG 5. 52. 73. d e f g vg syr^{utr} Or$^{int\,631}$ Ambrst etc *επεζητει* (F *-ται*), *quaerebat* | *τουτο* cum ℵABCDEFGLP al plus^{40} Chr^{710} ex mosc^{2} et^{8,61} ... ς (= Gb Sz) *τουτου* cum minusc mu Chr$^{710\,txt}$ et^{com} Thdor$^{mop\,cat\,294}$ Cyr$^{cat\,303}$ Thdrt Dam | Ln *ἐπέτυχεν; ἡ δὲ* | *επωρωθησαν* et. Petr$^{alex\,121}$ (Gall^{4}) Chr^{711} (*και ποθεν η πωρωσις αυτη;*) Thdor$^{cat\,294}$ Thdrt Dam etc (et. syr$^{P\,mg\,Sr}$) ... c 37. *επερωθησαν* (sic), 66** *επηρωθησαν*. Item *excaecati* (Hil *obc.*) *sunt* it vg arm Or$^{int\,631}$ pp^{lat}

8. *καθαπερ* c. NB ... ς Ln Ti *καθως* cum ACDEFGLP al omn^{vid} Petr^{121} (Gall^{4}) Chr^{711} etc

9. *ημερας.* ^{9}*και δαυιδ*: haec in P^{87} ima pagina suppleta sunt. | *και δαυειδ* (de hoc nomine cf Mt 1, 1): c praem *καθαπερ* | *και εισ θηραν*: 73. syr^{sch} aeth om. Iidem et Dam *και εισ ανταποδομα* (PG 116. n^{scr} *-δωμα*) ante *και εισ σκανδαλ.* ponunt :: ex LXX. Ex eodem fonte est quod 4. k^{scr} syr^{sch} ar^{e} aeth vg^{six} et^{edd} pauc (contra Lc^{brug} „*Non est his inserendum* coram ipsis“) Thdrt Pelag immiscent *ενωπιον αυτων* post *η τραπ. αυτων.*

10. *συνκαμψ-* cum NB*D*PG 37* n^{scr} ... ς Ln *συγκαμψ-* cum AB^{3}OD^{c}E

11 *Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ*
10, 19 *αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς.* 12 *εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.* 13 *ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω,* 14 *εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.* 15 *εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;* 16 *εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.*

17 *Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πιό-*

LP al pler (7. 26. 32. 39. 44. 47. 68** 72. 114. 115. 116. al[6] ^{scr} etc *καψον*)

12. A om versum. Habet et. Or[1,666] et^{int} ^{ess} ^{ss} etc

13. *ὑμιν δε* cum ℵABP 10. 31. 47. 73. 80. syr^{utr} cop arm (aeth^{utr} om copulam) Thdrt^{cod} Dam ... C *υμιν ουν* ... ς Ti *υμ. γαρ* cum DEFGL al pler d e f g vg go Chr[715] Thdrt^{ed} Thphyl Oec Or^{int} ^{eos} Ambrst rell | *μεν ουν* cum ℵABCP cop Cyr^{osc} $^{\text{188}}$ Dam ... ς Ti *μεν* tantum cum L al pler d*** e vg syrP aeth Chr[715] Thdrt Thphyl Oec Or^{int} ^{eos} ^{bis} Ambrst al ... DEFG 4. 9. 17. 37. 39. 47. 54. 80. 92. a^{scr} c d* f g go arm plane om | *ειμι εγω*: FG vg go Cyr^{osc} $^{\text{188}}$ Or^{int} ^{bis} Ambrst rell *εγω ειμι* ... A 3. 30. 33. 35. 73. 80. 108. 116. 118. n^{scr} arm Thdrt cod om *εγω* | *δοξαζω*: FG 17. 46. 109. d e f g vg Thdrt[5,542] (sed$^{\text{cod 1}}$ -ζω, item -ζω ad h. l. et[5,542]) Or^{int} ^{bis} Ambrst Ambp$^{\text{ss,779}}$ al (sed non Aug$^{\text{cont faust 9}}$ et$^{\text{advers leg 2}}$) *δοξασω*

14. *μου την σαρκα*: DEFG τ. *σαρκ. μου*, item (ut solent) it vg Or^{int} ^{eos} etc *carnem meam*

15. *κοσμου* (et. Or^{int} $^{\text{eos. eos}}$ etc): FG f (g *mundo t mundi*) *κοσμω* | *προσλ-* cum ℵABDELP al fere omn ... DFG (sed f *assumtio*, g *assumptio*, ut et. Latt rell) k^{scr} *προλ-*. Item *-λημψισ* cum ℵABD*FG ... ς *-ληψισ* cum B[2]CD***ELP al omn^{vid}

16. *ει δε* cum ℵBC*DEFGLP al omn^{vid} syr^{utr} cop arm Chr[717] Thdrt Dam Aug^{ep} $^{\text{186}}$ et^{alib} al. Item *quodsi* d e f g vg Or^{int} $^{\text{eos. eis. eos}}$ Ambrst al ... A *ει γαρ*, Ir^{int} $^{\text{29}}$ *εἰ si* (item^{gr} ex Epiph *καὶ ἣν ἡ ἀπαρχὴ* etc) ... C[2] go aeth om copulam | *και ει*: FGP* 70. 71. 109. 13$^{\text{lect*}}$ Chr[717] ex mose[1] f g arm om *ει*

17. *ενεκεντρισθησ*: L *εκεντρ.* | *εν αυτοισ*: C* om ut^{vid} *εν* | *συγκοι-* cum ℵAB*D*FG ... ς Ln *συγκοι-* cum B[2]CD^{c}ELP al certe pler | *τησ ριζησ* sine *και* cum ℵ*BC cop (*pinguedinis radicis olivae*) Dam (sed^{com} vdtr *και* agnoscere) ... ς Ln Ti *τησ ριζ. και* cum ℵ^{c}AD^{b}et^{c}ELP al omn^{vid} vg go syr^{utr} arm aeth Or^{int} $^{\text{627}}$ (cf et. Or[2,691] *τί δέ, ἐὰν κοινωνήσαντες*

τητοσ τῆσ ἐλαίασ ἐγένου, 18 *μὴ κατακανχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακανχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεισ ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ.* 19 *ἐρεῖσ οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ.* 20 *καλῶσ· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκασ. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ·* 21 *εἰ γὰρ ὁ θεὸσ τῶν κατὰ φύσιν κλάδων*

τῇ ῥίζῃ τῶν πατριαρχῶν καὶ τῇ ἀπὸ τοῦ λόγου τῶν πατέρων πιότητι συμφυεῖσ γενώμεθα τῷ βουλήματι τοῦ πνευματικοῦ λόγου etc) Chr^{718} Thdrt Antioch^{1100} ... D*FG d f g Ir^{int}^{364} et^{264} (*si enim naturalibus ramis non pepercit, ne forte nec tibi parcat, qui quum esses oleaster, insertus es in pinguedinem olivae et socius factus es pinguedinis eius*) om plane. Cf et. Cyr^{hr}^{818} *εκκοπεντεσ γαρ εκ τησ αγριελαιου ενεκεντριζεσθε εισ την καλλιελαιον και κοινωνοι εγενεσθε τησ πιοτητοσ τησ αληθινησ ελαιασ* :: molestum videbatur *τησ ριζησ τησ πιοτητ. τησ ελ.* Cui rei subventum est intruso *και* post *τ. ριζησ.* Alii ipsum *τησ ριζ.* expulerunt. Sic pro ratione testium statuendum est. | *εγενου* h. l. et. vg go syr^{p} Ir^{int}^{364} etc ... D*FG k^{scr} d f g cop aeth Or^{int}^{687} Ambrst post *συνκοινω.* pon. Libere transpon syr^{sch} al.

18. *κατακανχασαι* (it vg *gloriaris*): D*FG *κανχασαι.* Praeterea D*FG d* f g Ambrst praem *συ* | *αλλα* cum ℵBD* ... ς Ln *αλλ* cum ACD^{c}FGLP al certe pler

19. *εξεκλασθησαν* (et. Or^{int}^{687}): FG *ει κλασθησαν* (*sic*), d* f g Or^{int}^{2,218} *si fracti sunt* | *κλαδοι* (et. 8z) cum ℵABCD^{c}FGLP al^{40} fere cat^{txt} Chr^{718} Antioch^{1100} Dam ... ς (Gb^{00}) Ti praem *οι* cum D* al sat mu (2 ap Scri) Thdrt Antioch^{1118} Thphyl | *εγκεντρ-* c. ℵAB*D*FG d^{scr} ... ς Ln *εγκεντρ-* cum B^{2}CD^{c}LP al pler

10. *απιστια* et. ℵBCDLP etc ... AFG k^{scr} *-στεια* | *εξεκλασθ.* c. ℵACDB^{et}^{c} LP al omn^{vid} Chr^{719} Thdrt Antioch^{1100} Dam ... Ln *εκλασθησαν* c. BD* FG | *συ δε τη πιστει:* D^{gr} *συ - δε τη - πιστι* - erasis tribus litteris. Pro *συ* fuisse *συν* vix dubium est; pro *τη πιστι* Wtst coniecit *τη απιστια* scriptum fuisse. Vix recte. | *υψηλα φρονει* cum ℵAB ... ς Ti *υψηλοφρονει* cum CDFGLP al omn^{vid} Or^{2,276} Chr^{719} Thdrt Antioch$^{1100\text{-}1136}$ Dam. Latini *noli altum sapere*

21. *ουδε σου* sine *μηπωσ* c. ℵACP 6. 42. 47^{txt} 67** 73. 80. cop Or^{int}$^{4,617.}$ $^{687.}$ ^{696} Aug^{pe65} et^{72} et cont faust^{9} Orsies^{40} (Gall^{5}) Antio^{1116} Dam. Cf et. Or^{2,276} *ει γαρ ο θεοσ των κα. φυσιν κλαδων ουκ εφεισατο, ποσω μαλλον των παρα φυσιν ου φεισεται,* et^{144} *ει των κα. φυσ. κλαδ. ουκ εφεισατο, ποσω πλειον ουδε ημων φεισεται,* et^{146} *οτι ει ο θεοσ - ποσω πλειον ημων ου φεισεται* ... ς Ti *μηπωσ ουδε σου* cum DFGL al pler vg (*ne forte nec tibi parcat*) syr^{utr} arm go (aeth^{utr} *tibi num parcet?*) Chr^{719} (vide post) Thdrt Antio^{1100} Thphyl Oec Ir^{int}^{364} Cyp^{72} Ambrst. Chr sic: *καὶ οὐκ εἶπεν· οὐδὲ σοῦ φείσεται, ἀλλά· μήπωσ οὐδὲ σοῦ φείσηται, ὑποτεμνόμενοσ τοῦ λόγου τὸ φορτικὸν τῇ ἀμφιβολίᾳ* :: videtur *μηπωσ* in id ipsum inlatum esse, ut mitigaretur quod a Paulo dictum est, verbi eius quod praecessit, *φοβοῦ*, ratione habita. Certe enim, si verum quaeris, lectio cum *μηπωσ* non eiusmodi est quae

οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται· 14, 4 δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούς. 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο,

---

inprimis impulerit ad corrigendum, quemadmodum praeter antiquissimos testes plerique retinuerunt. | *φεισεται* cum ℵABCDFGLP al plus[75] Or[2,144. 246. 276] Chr[719] ex mose[2] Thdrt Antioch[1100. 1118] Dam (Or int[687] etc-*nec tibi parcet*) ... ς (= Gb 8z) *φεισηται* cum minusc vix mu Chr[719 ed a pcat 412] Thphyl Oec (it vg Ir[int] etc *ne forte nec tibi parcat*)

22. *ιδε* cum ℵBDLP etc (*ἴδε* cdd plu, non *ἰδέ*) ... ACFG *ειδε* | *θεου* cum ℵACDFGL al omn[vid] Clem[140] Or[2,144. 246] etc ... B praem *του* | *αποτομια* (Gb') cum ℵ*ABC 67** arm Or[2,246] Dam ... ς *αποτομιαν* cum ℵ[c] (sed *ν* rursus deletum) DFGL al pler d f g vg (et. Or[int 2,294] et [4,687] Hil [290] Ambrst etc) Clem[140] Eus[ps 298] Chr[719] Thdrt Cyr[loh 677] Phot manich [2,14] etc | *χρηστοτης* (Gb') cum ABCD* 67** (ℵ *χρηστοτητος* nec correctum) arm Or[2,246] Eus[ps 298] Dam ... ς *χρηστοτητα* cum D[c]FGL al pler d f g vg (et. Or[int] Hil Ambrst, ut ante) Clem Chr Cyr[loh] Thdrt Phot etc | *θεου* sec c. ℵABCD* d* vg (et. am fu harl tol, non demid) cop arm Dam Pelag ... ς om cum D[b]t[c]FGL al omn[vid] demid go syr[utr] aeth Clem[140] Or[2,246] et[int bis] Eus[ps 298] (*επι δε σε χρηστοτης θεου του ελεους*) Chr[719] Thdrt Cyr[loh 677] al Hil[290] Aug[saep] Ambrst al | *επιμενῃς* cum ℵBD* ... ς Ln Ti *επιμεινῃς* cum ACD[c]FGL al omn[vid] Clem[140] (Or[2,246] *επι δε το δευτερον εθνος – εαν επιμεινη* etc) Chr Thdrt Cyr[loh] Dam etc. Latini (it vg Or[int] etc) *si permanseris* | Ln ed min *ἐκκοπήσῃ*,

23. *κακεινοι* cum ℵABCDFG al[15] Dam ... ς (= Gb 8z) *και εκεινοι* cum L al longe plu Chr[719] Thdrt al | *κακεινοι δε* (d*** vg Ambrst al *sed et illi*) ... d* f g Or[int] *et illi* | *επιμενωσιν* cum ℵ*BD* ... ς Ln Ti *επιμεινωσιν* cum ℵ[c]ACD[c]FGL al omn[vid] Chr Thdrt Dam al | *απιστια* ut ℵBCD etc ... AFGL al *–στεια* | *εστιν* (Dam Chr[721] [sed non 720] om) o *θεος* et. f g vg Or[int 687] Ambrst Amb[ps 116, 1021] etc; d om *est* ... L al[15] o *θεος εστιν* | *ενκεντρ-* bis, item v. sq ... ς Ln *εγκ-*: ut v. 19, ad quem vide, nisi quod A post *ενκεντρισθησονται* bis *εγκ-* habet.

24. *ουτοι οι* (D[b] add *εαν*) *κατ. φυσ. ενκεντρισθησονται* (D[b] *-ω-* pro *-η-*): ex his conilicio D[b] voluisse *ουτοι εαν κατ. φυσ. ενκεντρισθωσιν*. D[c] vero restituit lectionem primam. Cf et. syr[sch] *quanto igitur magis illi, si inserantur in olivam naturae suae.*

25. *ου γαρ θελω*: ℵ 73. 80. 118. *ου θελ. γαρ*, 87. *ου θελ. δε* | *υμας*: F

ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν

Es 59, 20 s 27, 29
Ier 31, 33 s

ημασ (sed non f) | μη: A* om | παρ εαυτοισ cum ℵCDL al pler Chr^{721} Thdormop^{94} Thdrt al, item *apud vosmetipsos* Or$^{int\ 686\ bis}$ ... Lu Ti εν εαυτοισ cum AB Dam. Confirmare vdtr syr^{sch} (*in cogitatione animae vestrae*) syrP? go?... FG 47. 67** d* (*vobis ipsis*, d*** *vobis ipsi*, ut Ambrst *ipsi vobis*) f g vg Hil^{1108} Aug^{saep} etc εαυτοισ :: et παρ εαυτ. et εν εαυτ. similiter LXX usurpant, apud quos Esa^{5,21} ουαι οι συνετοι εν εαυτοισ, et Prov^{3,7} μη ισθι φρονιμοσ παρα σεαυτω. Ceterum parum credibile παρ h. l. ex 12, 16 inlatum pro εν esse. | πωρωσισ (L al pauc πορ-), *obtusio* Hil^{1108} Ambrst ... d f g vg Or$^{int\ 680}$ Aug^{saep} Amb Ioseph^{510} al *caecitas* (πηρωσισ). Cf ad 11, 7. Ceterum ap Or$^{int\ cf\ 680}$: *patitur deus - aliquibus ex Isr. fieri caecitatem.* Paullo post: *noluit ut pro his qui caecitate decepti, id est cordis obtusione prolapsi sunt.* Item: *donec illi plebem dei in caecitatis captivitate detinerent.* Item: *cum vero - coepisset Isr. discutere a semetipso caecitatem cordis* etc. | αχρισ cum ℵAB^{2}CDFGL etc ... B* αχρι

26. αποστρεψει cum ℵABCD* 39. 47. 80. aeth Euthal^{554} sacagn ex cod cryptofer (in elencho div. testimoniorum) Dam ... ς και αποστρεψει cum D^{b}et^{c}EL al pler syr^{utr} cop arm Or^{2,788} Chr^{721} Thdrt al. Item d e f g vg Or$^{int\ 680.\ 686}$ Hil^{1108} Ambrst etc *veniet qui eripiat* (g *eripiet*, sed supra scriptum *-at*) *et avertat* (am *-tet*) ... FG αποστρεψασ, item go *hic liberans ad avertendum impietatem*

27. αφελωμαι: L -λομαι | αμαρτιασ: 47^{txt} ανομιασ

28. κατα μεν: 10. 31. 73. add ουν | FG εχθροι | δι υμασ: 115. 121. 219. g^{sec} δι ημασ | F δια τουσ πατερασ

29. τα χαρισμ. και η κλη. του θεου: 37. 80. cop τα χα. του θε. και η κλ.

30. ℵ* om versum, suppl ℵ^{a} | ωσπ. γαρ sine και cum ℵ^{a}ABCD*EFG 3. 23. 35. 39. 47. 76. 80. 115. 124. d^{sec} d f g cop aeth^{utr} go Or$^{int\ 2,580}$ et^{4,646} Chr^{722} ex$^{mose\ 2}$ (omisso et. γαρ) et$^{sed\ savil}$ Dam Thphyl Aug^{saep} al ... ς (Gb^{00}) add και cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}L al pler (e vg) syr^{utr} arm Chr^{722} montf Thdrt Oec Ambrst al (sed 48. 72. b^{sec} o^{sec} e vg Pelag Sedul ποτε και υμεισ, *aliquando et vos*) | υμεισ ποτε: A d g* ποτε υμεισ (praeterea vide ante) | νυν: B Chr^{722} νυνι | ηλεηθητε: C 37. Thphyl ελεηθητ. | απειθεια cum ℵA(απειθ-)B^{2}L ... B*DEFG -θια. Item v. 32 ℵAB^{2}FGL απειθειαν ... B*DE -θιαν

31. και οιτοι (et. D^{b}et^{c}): D*FG 93. syrP^{mg} και αυτοι. At d f g pariter

Ga 3, 22 ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· 32 συν-
ἔκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας
ἐλεήσῃ. 33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς
Ps 40, 12 1 Co 2, 16 ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.
34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;
Iob 41, 3 (Is 40, 14) 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ
1 Co 8, 6 Col 1, 16 αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς
16, 27 τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

---

ae vg Or$^{int\,641}$ et^{3,50} Ambrst al *et isti* (Aug variat inter *et ipsi, et hi, et isti*. Cf Sab) | *νυν*: 76. 115. d* om | *υμετερῳ* (et. ς ς$^{e\,1633}$ Wtst Gb Sz etc): ς$^{e\,1634}$ *ημετερῳ* cum 17. 37* 73. 114. 128. (:: tamen ex errore ab Els editum vdtr) | *ινα και αυτοι* (17. *και αυτ. ινα*): ℵ* om *αυτοι* (suppl ℵ^{a}) | *νυν* ante *ελεηθωσιν* cum ℵBD* 4** cop Dam; Ln [*νυν*] ... 5. 17. 93. *υστερον* ... ς Ti om cum AD^{b}et^{c}EFGL al pler d e f g vg syr^{utr} arm aeth go Or$^{int\,641}$ Chr^{722} Thdrt al Ambrst rell :: superfluum ac magis etiam molestum vdbatur

32. *τους παντας* pri loc c. ℵABD^{c}EL al omn^{vid} syr^{utr} (*omnem hominem*) cop arm go Or$^{int\,2,355}$ et^{4,641} Chr^{722} Thdrt Dam al Aug$^{ep\,149}$ ao^{saep} ... D*FG d e f g vg Ir^{50} et^{gr} et^{int} atque$^{int\,214}$ Amb$^{abrah\,2,\,10,\,246}$ et^{alib} al mu *τα* (FG Ir^{50} om) *παντα, omnia* | *ινα τους παντας ελ.*: Latini *ut omnium* (*omnibus, universis*) *misereatur* | *ελεησῃ*: L 17. 114. 116. *-ησει*

33. *και σοφιας* et. d** (* *en* pro *et*) f g m^{1} et^{88} demid Ir^{51} et (sed fluct lectio)^{int} Clem$^{804.\ 894}$ Or^{4,49} et$^{int\,3,270}$ Eus$^{mare\,71.\ 196}$ et$^{ps\,98.\ 165}$ et^{alib} Meth^{897} (Gall^{8}) Ath^{271} Tit^{368} (Gall^{5}) Caes^{67} Bas$^{bapt\,887}$ (Gall^{6}) Cyr$^{hr\,92}$ Epiph^{781} Chr^{722} Thdrt Dam al Tert$^{marc\,2,\,2.\ 5,\,14}$ et$^{hermog\,45}$ (sed his ll. omnib om *και γνωσ.*) Hil^{1108} al ... 32. d*** e vg (et. am fu harl tol) Ir^{int} ex^{nonnulli} edd et^{edd} Cyp^{819} Novat^{892} (Gall^{8}) Hil^{486} et (ap Gall^{5})^{92} Ambrst Zeno^{110} (Gall^{5}) al mu om *και* | *θεου* et. Clem^{894} Or^{4,49} Eus^{mare} et^{ps} etc ... FG 17. *του θεου* | *ανεξεραυνητα* cum ℵAB* (ut ubique edidimus) ... ς Ln *ανεξερευνητα* cum B^{c}DEFGL al omn^{vid}

34. *κυριου* et. Ir$^{int\,892}$ Or$^{int\,2,240}$ et$^{4,641\,a}$ Tert$^{marc\,2,\,2.\ 5,\,14}$ etc ... D* d* Zeno^{110} (Gall^{5}, non item ^{143}) *θεου*

35. *τις προεδωκεν αυτω*: cf Amb$^{fid\,1,5}$ *Quodsi Graecos magis codices sequendos putamus, quia habent τις προεδωκεν αυτω, vides quoniam cui nihil addi potest, non dispar a pleno est.*

36. *εις αυτον*, *in ipsum* et. d e m^{1} Ir$^{16\,gr}$ et^{lat} etc (g *in ipsum t o*) ... f guelph vg Or$^{int\,641}$ Cyp^{819} Novat^{892} (ut ante) Hil$^{486.\ 1108}$ et^{alib} Ambrst al mu *in ipso* | *αιωνας* sine additam et. d e g vg^{cle} am harl m^{1} etc ... FG** f m^{63} fu demid tol syr^{sch} Or$^{int\,641.\ 642}$ Cyp^{819} Hil$^{486.\ 1108}$ al mu add *των αιωνων* (sed Cyp al om *αμην*, et. m^{1} et^{63})

XII.

1 *Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρε-* Eph 5, 10. 17

XII. 1. *οικτιρμων* ut ℵB^{3}D^{c} etc ... AB*D*L al *οικτειρμ.* Similiter alibi, sed tantum B* constanter. Item FG vitiose *οικτειρων* | *τω θεω ευαρεστ.* cum ℵ*AP m^{94} vg (aeth *sanctam domino viventi, et grata et electa sit oblatio vestra*) Or$^{int\,4,643.\,644}$ Ambl$^{incarn\,705}$ Ambrst Aug$^{civit\,10,7}$ et^{saep} Dam ... ς Lu Ti *ευαρ. τω θε.* cum ℵ^{c}BDEFGL al certe pler d e f g arm syr^{utr} cop Or$^{int\,2,157}$ et ^{4,618} Eus$^{ps\,637}$ Chr^{736} Thdrt al Tert resurr carn^{47} Cyp^{159} al

2. *και μη*: 47^{txt} 67** guelph go Chr^{729} om *και* | *συνσχ-* cum ℵBDEFG ... ς Ln *συσχ-* cum ALP al certe pler | *-ζεσθε* (ℵB*LP) et *-ουσθε* (B* D^{b}et^{c}LP) cum B*LP (ℵ, D^{b}et^{c}) al plu et quod in tali re gravissimum, (scriptura enim *-σθαι* et *-σθε* tantum non ubique fluctuat) d e f g m^{94} guelph vg go cop syr^{utr} arm aeth Clem^{450} (affert inde a verbis *μὴ συσχημ.* usq *τέλειον*) Chr (*[729] συ μη συσχηματιζου* etc) Cyr$^{ador\,492}$ (antea et. *παρασταναι*) Thdrt Dam Phot$^{cat\,488}$ et ap Oec (*τουτέστι μὴ τυποῦτε ἑαυτοὺς κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμ. τούτ.*) Or$^{int\,2,412}$ et $^{4,643.\,644}$ Cyp$^{159.\,262}$ Ambrst al mu ... Gb″ Lu *-ζεσθαι* (AB^{2}DFG) et *-ουσθαι* (ℵAB^{2}D*FG) cum AB^{2}DFG (ℵ et D*) al permu Thphyl | *του νοος* sine additam cum ABD*FG 47. 67** cop Clem^{450} Or^{2,302} (*ει τις - ἐξετασαι ποσοι μεν οι - και μεταμορφουμενοι τη ανακαινωσει του νοος*' vetus interpres vero - *sensus sui*) Cyp.^{159} et^{266} ... ς (Gb^{00}) add *ημων* cum ℵD^{c}ELP al pler d e f g (*vestri sensus*) m^{94} guelph vg syr^{utr} arm go aeth Or$^{int\,4,643\,sa}$ Chr^{729} (certe^{txt}) Cyr$^{ador\,492}$ Thdrt Dam Aug confess^{12} ac^{saep} Ambrst al | *δοκιμαζ. ημας*: 120^{*vid} arm add *τα διαφεροντα και* (120* absque *και*?), item Chr^{730} add *τα διαφερ.* (et^{cod} et^{savil} mg insuper addunt *και γινωσκειν* :: cf Ro 2, 18) | *του θεου* (et. Clem) ... FG om *του* | *το αγαθον*: cum *το θελ. τ. θεου* coniungunt (hinc et. Lu ante *το αγ.* nil interpunctionis posuit) d*** f vg (*voluntas dei bona et* etc) syr^{utr} cop Chr^{730} (*θελημα μεν γαρ ην του θεου και η παλαια πολιτεια - το δε τελειον και ευαρεστον η καινη πολιτεια.* Similiter Thphyl) Marc$^{disput\,207}$ (bibl. pp. Par. 1624. - *οδηγει ημας επι το τελειον του θεου θελημα* –) Cyp$^{159.\,262}$ (ut vg) ... separant vero d* (*quae sit voluntas dei, quod bonum* etc) e g m^{94} (- *et quod bonum*) guelph go Aug$^{confess\,12}$ et^{saep} Ambrst al. Or$^{int\,643}$: „Quae sit, inquit, voluntas dei, quod bonum et beneplacitum et perfectum. *Si secundum hoc legamus quod in Latinis cdd. invenimus, hic erit sensus: Quia voluntas dei est quicquid bonum et beneplacitum et perfectum est - - Si vero*

στον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
1 Co 7, 17 φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πί-
1 Co 12, 12 στεως. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ
2 Co 12, 27 Eph 4, 25 μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά
ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη, 6 ἔχοντες δὲ χαρί-
Eph 4, 11 σματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφη-
τείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· 7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ

---

secundum hoc quod diximus apud Graecos haberi, id est: ut probetis quae sit voluntas dei bona et beneplacita et perfecta, *potest quidem idem quod supra diximus videri, quod omnis voluntas dei bona sit et beneplacita et perfecta. Potest autem et tale aliquid*" etc. | το αγαθ. κ. ευαρ.: 37. το αγαθ. το ευαρεστ. (am* *bona placens et perf.*), 17. και ευαρ. και αγαθ.

3. *δια τ. χαριτος*: L 5. 37. 67. 73. 115. d^{ser} al fere^{80} fu guelph go syr^{p} arm aeth Thphyl Aug^{ep} $^{194.\ 215}$ et$^{civit\ 10,6}$ et^{alib} add *του θεου* | *της δυθ. μοι*: aeth^{ro} om | *παρ ο* (B^{2} α) *δει φρονειν* et. Ir$^{int\ 317}$ Or$^{int\ 645\ ss}$ etc ... FG 70. f g om. Alii ut a^{ser} b^{ser*} om *αλλα φρο. εισ το σωφρ.* | *εισ το σωφρονειν*: d e f vg Or^{int} Ambrst al *ad sobrietatem*, Ir$^{int\ 317}$ guelph *ad prudentiam*, Aug$^{civ\ dei\ 10,6}$ et^{alib} *ad temperantiam*, g *ad sobrietatem t sanam* (suprascriptum *salvam*) *sapientiam*. Ita vero Hier$^{iovin\ 1}$: „*non* ad sobrietatem, *ut male in Latt. cdd. legitur*, sed sapere, *inquit*, ad pudicitiam, *si quidem Graece scriptum est* εισ το σωφρονειν. Item Or$^{int\ 647}$: *Quod in Graeco dicitur* σωφροσυνη, *in nostris autem codd., hoc est, in scripturis divinis* sobrietas *a maioribus interpretatum est, ab aliis tamen eruditis viris* temperantia *ponitur*. Etc. | *ο θεος εμερισεν* et. fu demid harl syr^{p} Hier$^{iovin\ 2}$ Aug$^{civ\ dei\ 10,6}$ et^{saep} al ... A guelph am tol syr^{sch} Or$^{int\ 645.\ 647}$ Ambrst al *εμερισ. ο θεος* :: cf 1 Co 7, 17

4. *καθαπερ*: D*EFG *ωσπερ* | *πολλα μελη* cum NBDEFG 115. d e f g guelph vg Or$^{int\ 645.\ 647}$ Thdrt Thphyl Ambrst Aug$^{civ\ dei\ 10,6}$ et^{alib} al ... ς Ti *μελη πολλ.* cum ALP al fere omn Bas^{2,603} Chr^{735} Antioch^{1153} Dam Oec | *μελη παντα*: P f vg Ambrst Aug$^{civ\ dei\ 10,6}$ et^{alib} *παντ. μελ.* | *εχει πραξιν* et. d e g vg Ambrst (*non eadem habent officia*) etc: P* f guelph syr^{utr} Or$^{int\ 645.\ 647}$ Aug$^{civ\ dei\ 10,6}$ et^{alib} *πραξ. εχει* (Aug *non eosdem actus habent*)

5. *ουτως*: 31. 37. 46. 57. 76. 80. 115. 121. 124. d^{ser} al aliq syr^{sch} cop arm Antioch^{1153} add *και* | *εσμεν* et. Or^{2,429} et$^{int\ 645.\ 647}$ Eus$^{dem\ 508}$ etc ... FG f g om | *το δε* cum NABD*PGP 47^{txt} Antioch^{1153} Dam ... ς Ti ο δε cum D$^{bet\ c}$EL al pler Eus$^{dem\ 508}$ Chr^{735} Thdrt al

6. *εχοντ. δε* ... P *εχ. ουν*, Or$^{int\ 648}$ *habentes enim* ... 114. 121. 12^{lect} Thdrt om copulam | *διαφορα*: D* *διαφοραν*, d* *diffidentias*, d** *differentias*, d*** *differentes* (praecedit *donationes*)

διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ 14, 13 16, 18

---

7. *εἰτε διακονιαν* (et. ℵ* Or$^{int\,648.\,650.\,654}$ etc): ℵ^{c} 1. 87. 72** 109. 121. 8^{pc} lect^{ti} Bas$^{eth\,289}$ (non item Bas$^{bapt\,662}$) Thdrt^{cod} (sine o?) *εἰτ* (ita ℵ^{c}, reli *εἰτε*) *ο διακονων* | *εἰτε ο διδασκων ... A εἰτε διδασκαλιαν*

8. *εἰτε*: D*EFG d e f g vg Or$^{int\,648}$ Bas$^{eth\,289}$ Pelag (non item Ambrst Aug$^{doctr\,chr\,4}$) om | *προϊσταμενος* et. Clem^{309} Bas$^{eth\,289}$ etc ... ℵ *προϊστανομενος*

9. *αποστυγουντες* et. Clem$^{198.\,309.\,451}$ Chr^{788} (*καὶ οὐκ εἶπεν· ἀπεχόμενοι, ἀλλὰ μισοῦντες, καὶ οὐχ ἁπλῶς μισοῦντες, ἀλλὰ καὶ σφόδρα μισοῦντες. τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦτο πολλαχοῦ ἐπιτάσεώς ἐστι παρ' αὐτῷ, ὡς ὅταν λέγῃ ἀποκαραδοκίαν καὶ ἀπεκδεχόμενοι καὶ ἀπολύτρωσιν.*) etc ... FG *μεισουντες*. Latini *odientes* (d e f g vg Ambrst), *odio habentes* (Tert$^{marc\,5,14}$ Aug$^{doctr\,chr\,4}$) | G *κολλομενοι*, F *καλλομενοι*

10. *προηγουμενοι* (et. D^{b}E^{tc}, d *praevenientes*): D* *προσηγοιμ.*

11. *τω κυριω δουλευοντες*: 71. Euthal^{cod} om | *κυριω* (Gb') cum ℵABD^{b} E^{tc}KLP al fere omn cdd^{gr} ap Hier$^{ad\,marcell}$ (vide post) ap Ambrst (vide post) ap Or$^{int\,651}$ (vide post) d*** e f vg syr^{utr} cop arm go aeth utr (nec aliter, ut hoc adnotem, georg slav^{codd} et^{edd}) Clem^{309} Or$^{int\,4,651}$ Ath^{308} (in ep ad Dracont. *εἰ μὲν οὖν τὸν καιρὸν ἐφοβήθησ – οὐκ ἀνδρικὸν τὸ φρόνημα· ἴδιε γὰρ – λέγειν τε τὰ τοῦ μακ. παύλου ῥήματα· ἐν τούτοισ πᾶσιν ὑπερνικῶμεν, καὶ μάλιστα ὅτι οὐ πρέπει τῷ καιρῷ δουλεύειν ἀλλὰ τῷ κυρίῳ*) Bas^{2,289} Chr^{789} (*διὰ γὰρ τούτων ἁπάντων ἴστε δουλεῦσαι τῷ θεῷ· ὅσα γὰρ ἂν ποιήσῃσ εἰσ τὸν ἀδελφόν, εἰσ τὸν δεσπότην σου διαβαίνει*) Thdrt (et. $^{cat\,448}$: *ὁ τοίνιν τῷ πνεύματι ζέων καὶ προθύμωσ τῷ δεσπότῃ δουλεύει* etc) (Euthal teste Wtst in prooemio: *διδάσκει – ἀγαπῆσαι – σπουδὴν τῆσ πρὸσ τὸν θεὸν δουλείασ*. Locum non inveni ap Zacagn) Antioch$^{1067.\,1168.\,1196}$ Dam Thphyl Oec schol^{115} et^{allorum} Thph (*ὅταν φιλάδελφοσ εἶ, ὅταν ἀγάπην ἔχεισ – τότε δουλεύεισ τῷ κυρίῳ· εἰσ ἑαυτὸν γὰρ ἀναδέχεται ὅσα ποιεῖσ τῷ ἀδελφῷ*). Hier vero ^{1,138} vallars in ep. 27 ad Marcellam, postquam dixit „Latinorum edd. vitiositatem ad Graecam originem voluisse se revocare", habet: „illi legant *spe gaudentes, tempori servientes*, nos legamus *domino servientes*." Or$^{int\,651}$ „scio autem in nonnullis Latinorum exx haberi *tempori servientes*: quod non mihi vdtr convenienter insertum, nisi si quis forte ita dictum putet ut in aliis idem ap. ait: *Tempus breve est; superest ut qui habent uxores tanquam non habentes sint* 1 Co 7, 29, vel ut illud dictum est: *Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt*. Ante haec ipsum illud *τῷ κυρίῳ δουλεύειν* explicatur sic: „Ille

προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν

dicere: Nobis unus dominus Ies. Chr. per ipsum" etc: quae quidem ex ipso Or petita Pelag Sedul al ... ς (item Gb, sed non ς^{e} D^{nov}FG 5. d^{e} g cddlat ap Hier (vide ante) ap (Cyp$^{ep.\ 5.}$ in ed. Brem. 1690. „circa omnia enim ut servis dei congruit, temporibus servire et quieti providere debemus", at nulla Pauli aut scripturae Minus etiam aequum erat huc trahere Ign ep. ad καιροῖς καταμάνθανε. Quod Wtst habet „Nyss hom. ex errore fluxit.)). Sic vero Ambrst: „*tempori servientes.* litur haberi sic: *deo servientes*, quod nec loco ipsi com- enim opus erat summam hanc ponere totius devotionis, singula membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent ? In omnibus enim iis quae enumerat plenum domino ser- ibebatur. Nam servire tempori quid sit, alibi solvit cum *Redimentes tempus* etc Eph 5, 16. Quoniam autem dixerat *Servientes*, ne hoc sic acciperent ut passim et inopportune religionis ingererent tempore inimico, per quod forte scanda- excitarent, statim subiecit: *tempori servientes*, ut modeste et cum honestate aptis et locis et personis et apto tempore religionis fidem inquirerentur" -). Etiam in brevibus epistulae praefixis in cddlat (in his am et fu, cf sub XLII.) caput inscribitur: *de tempore* (sic am fu, alii *tempori*) *serviendo*. Ex ed. Erasm. 2 (et sqq) transiit lectio καιρῷ et. in Lutheri versionem: Schicket euch in die Zeit. Ceterum καιρῷ passim iam in edd. uncial. invenitur sic scriptum ϏΡΩ, κυρίῳ vero omnino scribi solet ΚΩ.

13. χρείαις cum NABD^{b}et^{c}ELP al omn^{vid} d^{e**} e f vg^{cle} fu demid harl tol syr^{utr} (et^{P} et.$^{mg\ gr}$) cop arm aeth go Clem^{209} Or$^{int\ 651}$ (*usibus sanctorum*, ad quae addit ipse ut vdtr interpres: *memini in Latinis exemplaribus magis haberi* memoriis sanctor. communicantes, *verum nos nec consuetudinem turbamus nec veritati praeiudicamus, maxime cum utrumque conveniat aedificationi*) Chr^{746} (et. exponit) Thdor$^{mop\ 97.\ 98}$ Thdrt Dam Thphyl Oec Aug$^{doctr\ chri\ 4}$ (Pelag et Sedul utramq lectionem testantur, quemadmodum Sedul, postquam explicuit *necessitatibus*, pergit: *Aliter: memoriae sanctorum communicantes, hoc est* etc.) ... D* FG *ἴσα τῶν ἀντιγράφων* ap Thdor^{mop} (l. l., addit vero: *τῇσ αὐτῇσ οὔσῃσ διανοίαις*) d* g am cdd ap Or^{int} (vide ante) Hil^{1285} Ambrst Aug$^{serm\ 49}$ de verb dom al *μνείαις* (*memoriis*)

14. εὐλογεῖτε (D*vid -εῖσθαι) τ. διωκ. ὑμᾶς h. l. cum NABD^{b}LP al omn^{vid} vg rell Clem^{607} etc: D*et^{c}E d e pon post καταρᾶσθε ... FG f g m^{112} Or^{int} ex^{mss} plane om (:: transiliendo) | τ. διωκ. ὑμᾶς cum NADELP al pler vg (et. fu demid etc) syr^{utr} rell Bas^{2,289} Chr^{744} Thdrt Dam al Or$^{int\ 652}$ ed Aug$^{rom\ 72}$ Ambrst al ... Or^{2,726} τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν

μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς 15, 5
συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων 2 Co 8, 21 Prov 3, 4
ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων
εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε Dt 32, 35 Heb 10, 30
τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
λέγει κύριος. 20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν
διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις Prov 25, 21 s

---

(libere) ... Ti om ιμιασ cum B 47. 67** am (Clem^{6st} *ευλογητεον τους διωκοντας, ευλογειτε κ. μη κατ.*)

15. *κλαιειν* cum ℵBD*FG 47$_{c}$. 67. d e f g m^{96} vg go syr$^{p\ mg}$ arm Or$^{int\ 652}$ Ambrst Aug^{doct} chr^{4} al ... ς praem *και* cum AD^{c}ELP al pler syr^{sch} cop aeth Bas^{2,289} Chr^{745} Thdrt Dam al (Or^{2,321} *του γαρ αγιου εστιν κλαιειν μετ. κλαιοντ. και χαιρ. μετ. χαιρ.*) Tert$^{idol\ 13}$ Amb$^{laps\ virg}$

16. *εισ αλλ. φρονουντες*: P* add *αγαπητοι* | *μη τα υψηλ. φρονουντεσ*: P* 12^{lect} om | B* *συναπαγαμενοι* | *γινεσθε*: DK *γιγνεσθ*. (D* *-σθαι*)

17. *καλα* sine additam cum ℵA*^{vid}BDELP al omn^{vid} d e syr^{utr} cop arm eth Or$^{int\ 653}$ delar ex^{cdd} omn Chr^{747} Thdrt Dam al ... Ln add *ενωπιον του θεου και* c. A**. Item FG d*** f g guelph m^{24} vg go arm^{usc} Lcif^{183} (Gall^{8}) Ambrst al (Or$^{int\ edd}$ ante Delar.) add *ου μονον ενωπιον* (sic FG) *του θεου αλλα και* (sic FG, om fu) *ενωπιον των ανθρωπων* (:: ex 2 Co 8, 21 ad quem locum et. Polyc^{386} respicere vdtr: *προνοουμ. αει του καλου ενωπ. θεου και ανθρωπων*) | *παντων* cum ℵA*^{vid}BD^{c}ELP al pler f vg (et. am fu demid) syr^{utr} cop arm go Or$^{int\ 653}$ Chr^{747} (ex^{inosc}, item^{montf} *ανθρω. παντ.*) Bas^{2,289} Thdrt (om *ανθρ.*) Dam al Ambrst al ... Ln *των* cum A**D*FG^{r} 19. 55. (et. 47. ap Wtst, non ap Treg) 8P^{c} d e g guelph m harl tol Lcif^{183} ... 44. 46. 80. plane om (c^{acr} om *ανθρωπ.* ut Thdrt)

19. *εκδικησισ* et. f g: AFG Or^{2,612} (non item$^{2,687\ not}$ ex^{cat} nec$^{int\ 2,687.\ 693.\ 4,653}$) *-κησεισ* | *εγω* et. d e f vg syr^{sch} aeth Or$^{int\ 653}$ etc: g guelph cop arm syr^{p} c. ob. Tert$^{marc\ 4,16}$ et^{5,14} Cyp^{222} Ambrst al *et ego* | *ανταποδωσω*: FG *ανταποδω* (sed f g pariter ac d e vg etc *retribuam*)

20. *αλλα* (ℵP 37. al *αλλ*) *εαν* cum ℵABP 5. 10. 23. 37. 57. 67** 73. d* vg cop arm Bas^{2,289} Dam Or$^{int\ 4,654}$ ... ς Ti *εαν ουν* cum D^{c}EL al plu Chr^{748} Thdrt Thphyl Oec ... syr^{sch} *et si*, aeth *et si quoque*, Did^{181} libere *εαν γαρ* ... Gb'' *εαν* sine copula cum D*FG 2. 33. 35. 80. 106. 108. d*** e f g m^{24} guelph go | FG *εκθροσ* | *ψωμιζε* (D^{b} et^{c} *-μιζαι*, FG *-μειζαι*, item D^{b} *ποτιζαι*, FG *ποτειζαι*) ... A *-σε*, 37* *-σον* | *εαν διψα* (109** *-ψηση*): D* (Treg ex errore D^{c}) d e 109** praem *και* (item Cyp^{202}:: ex Prov) ... D^{b} et^{c} 46. 68. 116. 177. 238. 13^{lect} 14^{lect} arm go *εαν δε διψ.* Praeterea L 109* 178. om *εαν διψα, ποτ. αυτ.* | *επι την κεφαλην*: B *επ. της κεφαλης*

Col 4, 2 θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐλο-
Mt 5, 44 Lc 6, 28 γεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν

domino servit qui potest dicere: Nobis unus dominus Ies. Chr. per quem omnia et nos per ipsum" etc: quae quidem ex ipso Or petita videntur.) Aug$^{doctr\ chr\ 4}$ Pelag Sedul al ... ς (item Gb, sed non ς^{e} Sz) καιρῳ cum D* et D^{nov}FG 5. d* g cdd^{lat} ap Hier (vide ante) ap Or^{int} (vide ante) ((Cyp$^{ep.\ 8.}$ in ed. Brem. 1690. „circa omnia enim mites et humiles ut servis dei congruit, temporibus servire et quieti prospicere et plebi providere debemus", at nulla Pauli aut scripturae mentione facta. Minus etiam aequum erat huc trahere Ign ep. ad Polyc. 3. τοῖς καιροῖς καταμάνθανε. Quod Wtst habet „Nyss hom. in Steph bis", ex errore fluxit.)). Sic vero Ambrst: „*tempori servientes*. In Graeco dicitur haberi sic: *deo servientes*, quod nec loco ipsi competit. Quid enim opus erat summam hanc ponere totius devotionis, quando singula membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent memorat? In omnibus enim iis quae enumerat plenum domino servitium exhibetur. Nam servire tempori quid sit, alibi solvit cum dicit: *Redimentes tempus* etc Eph 5, 16. Quoniam autem dixerat *spiritu ferventes*, ne hoc sic acciperent ut passim et inopportune verba religionis ingererent tempore inimico, per quod forte scandalum excitarent, statim subiecit: *tempori servientes*, ut modeste et cum honestate aptis et locis et personis et apto tempore religionis fidem loquerentur" -). Etiam in brevibus epistulae praefixis in cdd^{lat} (in his am et fu, cf sub XLII.) caput inscribitur: *de tempore* (sic am fu, alii *tempori*) *serviendo*. Ex ed. Erasm. 2 (et sqq) transiit lectio καιρῳ et. in Lutheri versionem: Schicket euch in die Zeit. Ceterum καιρῳ passim iam in cdd. uncial. invenitur sic scriptum ϏΡΩ, κυριω vero omnino scribi solet ϏΩ.

13. χρειαις cum ℵABD^{b}et^{c}ELP al omn^{vid} d*** e f vg^{cle} fu demid hari tol syr^{utr} (et^{P} et.$^{mg\ gr}$) cop arm aeth go Clem^{909} Or$^{int\ 651}$ (*usibus sanctorum*, ad quae addit ipse ut vdtr interpres: *memini in Latinis exemplaribus magis haberi* memoriis sanctor. communicantes, *verum nos nec consuetudinem turbamus nec veritati praeiudicamus, maxime cum utrumque conveniat aedificationi*) Chr^{740} (et. expouit) Thdor$^{mop\ 97.\ 98}$ Thdrt Dam Tiphyl Oec Aug$^{doctr\ chri\ 4}$ (Pelag et Sedul utramq lectionem testantur, quemadmodum Sedul, postquam explicuit *necessitatibus*, pergit: *Aliter: memoriae sanctorum communicantes, hoc est* etc.) ... D* FG ἅγια τῶν ἀντιγράφων ap Thdor^{mop} (l. l., addit vero: τῆσ αὐτῆσ οὔσησ διανοίασ) d* g am cdd ap Or^{int} (vide ante) Hil^{1357} Ambrst Aug$^{serm\ 49}$ de verb dom al μνειαις (*memoriis*)

14. εὐλογειτε (D*vid -εισθαι) τ. διωκ. υμασ h. l. cum ℵABD^{b}LP al omn^{vid} vg reli Clem^{607} etc: D*et^{c}E d e pon post καταρασθε ... FG f g m^{112} Or^{int} ex^{mss} plane om (:: transiliendo) | τ. διωκ. υμασ cum ℵADELP al pler vg (et. fu demid etc) syr^{utr} reli Bas^{2,289} Chr^{744} Thdrt Dam al Or$^{int\ 656}$ ed Aug$^{rom\ 71}$ Ambrst al ... Or^{2,706} τουσ εχθρουσ υμων

μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς 15, 5
συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων 2 Co 8, 21 Prov 3, 4
ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθράπων
εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε Dt 32, 35 Heb 10, 30
τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
λέγει κύριος. 20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν
διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις Prov 25, 21 s

(libere) ... Ti om ιμιασ cum B 47. 67** am (Clem$^{6/7}$ *ευλογητεον τους διωκοντας, ευλογειτε κ. μη κατ.*)

15. *κλαιειν* cum ℵBD*FG 47$_{c}$. 67. d e f g m^{26} vg go syr$^{p\ mg}$ arm Or$^{int\ 652}$ Ambrst Aug^{doct} chr^{4} al ... ς praem *και* cum AD^{c}ELP al pler syr^{sch} cop aeth Bas^{2,289} Chr^{745} Thdrt Dam al (Or^{2,321} *του γαρ αγιου εστιν κλαιειν μετ. κλαιοντ. και χαιρ. μετ. χαιρ.*) Tert$^{idol\ 13}$ Ambl$^{ap\ 8}$ virg

16. *εισ αλλ. φρονουντεσ*: P* add *αγαπητοι* | *μη τα υψηλ. φρονουντεσ*: P* 12^{lect} om | B* *συναπαγαμενοι* | *γινεσθε*: DK *γιγνεσθ*. (D* *-σθαι*)

17. *καλα* sine additam cum ℵA*^{vid}BDELP al omn^{vid} d e syr^{utr} cop arm eth aeth Or$^{int\ 653}$ delar ex^{cdd} omn Chr^{747} Thdrt Dam al ... Ln add *ενωπιον του θεου και* c. A**. Item FG d*** f g guelph m^{24} vg go arm^{usc} Lcif^{183} (Gall^{8}) Ambrst al (Or$^{int\ edd}$ ante Delar.) add *ου μονον ενωπιον* (sic FG) *του θεου αλλα και* (sic FG, om fu) *ενωπιον των ανθρωπων* (:: ex 2 Co 8, 21 ad quem locum et. Polyc^{386} respicere vdtr: *προνοουμ. αει του καλου ενωπ. θεου και ανθρωπων*) | *παντων* cum ℵA*^{vid}BD^{c}ELP al pler f vg (et. am fu demid) syr^{utr} cop arm go Or$^{int\ 653}$ Chr^{747} (ex^{mosc}, item^{montf} *ανθρω. παντ.*) Bas^{2,289} Thdrt (om *ανθρ.*) Dam al Ambrst al ... Ln *των* cum A**D*F^{gr}G 19. 55. (et. 47. ap Wtst, non ap Treg) 8^{pc} d e g guelph m harl tol Lcif^{183} ... 44. 46. 80. plane om (c^{scr} om *ανθρωπ.* ut Thdrt)

19. *εκδικησισ* et. f g: AFG Or^{2,612} (non item^{2,667} not ex^{cat} nec$^{int\ 2,667.\ 693.\ 4,653}$) *-κησεισ* | *εγω* et. d e f vg syr^{sch} aeth Or$^{int\ 653}$ etc: g guelph cop arm syr^{p} c. ob. Tert$^{marc\ 4,16}$ et^{5,14} Cyp^{222} Ambrst al *et ego* | *ανταποδωσω*: FG *ανταποδω* (sed f g pariter ac d e vg etc *retribuam*)

20. *αλλα* (NP 37. al *αλλ*) *εαν* cum ℵABP 5. 10. 23. 37. 57. 67** 78. d* vg cop arm Bas^{2,289} Dam Or$^{int\ 4,654}$ ... ς Ti *εαν ουν* cum D^{c}EL al plu Chr^{748} Thdrt Thphyl Oec ... syr^{sch} *et si*, aeth *et si quoque*, Did^{131} libere *εαν γαρ* ... Gb'' *εαν* sine copula cum D*FG 2. 33. 35. 80. 106. 108. d*** e f g m^{24} guelph go | FG *εκθροσ* | *ψωμιζε* (D^{b} et^{c} *-μιζαι*, FG *-μειζαι*, item D^{b} *ποτιζαι*, FG *ποτειζαι*) ... A *-σε*, 37* *-σον* | *εαν διψα* (109** *-ψηση*): D* (Treg ex errore D^{c}) d e 109** praem *και* (item Cyp^{202}:: ex Prov) ... D^{b} et^{c} 46. 68. 116. 177. 238. 13^{lect} 14^{lect} arm go *εαν δε διψ.* Praeterea L 109* 178. om *εαν διψα, ποτ. αυτ.* | *επι την κεφαλην*: B *επ. της κεφαλης*

ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 *μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.*

XIII.

Ps 2, 13 e

1 *Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.* 2 *ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται.* 3 *οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς·* 4 *θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.* 5 *διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ*

---

21. *νικω*: A *νικου* | *υπο*: FG *απο*

XIII. 1. *πασα ψυχη* et *υποτασσεσθω* c. ℵABDᶜELP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop go arm aeth Or^{1,790} et$^{int\,4,654.\ 655}$ (uberius dicit de *ψυχη*) Did$^{int\ 6,291}$ Bas$^{eth\,312}$ Chr$^{751.\ 752}$ Thdrt Gennad$^{cat\,458}$ Acac$^{cat\,459}$ Dam al Aug rom^{72} Cassiod^{24} al ... Dᵃ FG dᵃ f g m^{89} fu harl Ir$^{int\,391}$ Ambrst al *πασαις* et *υποτασσεσθε* | *ει μη υπο θεου* (Gb″) c. ℵABDᶜEᵃ·ᵇLP al plus^{70} Bas eth^{312} Chr^{753} Isid^{2,216} Thdrt^{cod} ... ς Ti *ει μη απο θεου* cum Dᵃ·ᵇEᵃFG al vix mu Or^{1,790} Thdrt^{ed} Dam | *αι δε ουσαι* sine additam cum ℵAB Dᵃ FG 67ᵃ·ᵉ 12^{lect} d e f g m^{89} vg cop arm aeth^{utr} go Dam Ir$^{int\,390.\ 391}$ (Did$^{int\,391}$ vid) Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *εξουσιαι* cum DᶜELP al pler syr^{utr} Or^{1,790} Chr^{752} Thdrt Thphyl Oec | *υπο* sec: FG 12^{lect} *απο* | *θεου* sine artic cum ℵᵃABDEFGP al^{15} Chr^{753} Dam ... ς (= Gb Sz) *του θεου* cum ℵᶜL al longe plu Or^{1,790} Chr ex^{mosc} Thdrt

2. *λημψονται*. cum ℵABᵃDᵃFG ... ς *ληψ*. cum BᵇDᶜELP al omn^{vid}

3. *τω αγαθω εργω αλλ. τω κακω* (Gb′) cum ℵABDᵃFGP 6. 67ᵃ·ᵉ d (*bono opere sed malo*, d^{aaa} correxit *operis*, nil amplius) e f g m^{89} guelph cop go (aeth *ei qui facit bonum* etc) Clem^{147} (non adscripsit *αλλα τω κακω*) Dam Ir$^{int\,390}$ Tert$^{gnostic\,14}$ al. Similiter *boni operis sed mali* vg Or$^{int\,4,655}$ Ambrst^{edd} ... ς *των αγαθων εργων αλλ. των κακων* cum DᶜEL al fere omn syr^{utr} arm Chr^{753} Thdrt al Ambrst^{ed}

4. *σοι* et. d e f g m^{89} guelph vg Ir$^{int\,390}$ Or$^{int\,4,655}$ Tert$^{gnostic\,14}$ etc ... FGᵍʳ 61. 116. bᵃᶜʳ· oˢᵉᶜ om (Ambrst^{semel} habet, semel non habet) | *το αγαθον*: B om *το* | *εκδικ. εισ οργην* cum ℵᶜABLP al longe plum^{89} (*vindex est in iram*) guelph vg syr^{utr} cop arm aeth go Ir$^{int\,390.\ 391}$ Or$^{int\,4,655}$ etc ... ℵᵃDbetᶜE al^{25} fere d^{aaa} Chr^{754} Thdrt *εισ οργ. εκδικ.* (Chr *ενδικ.*) ... Dᵃ FG 177. dᵃ f g om *εισ οργην*, hinc Gb^{0}

5. *αναγκη υποτασσεσθαι*: Or$^{int\,656}$ *necesse est subditos esse*, nec aliter syr^{utr} cop arm; aeth *per necessitatem subiecti estis*, vg Ambrst^{edd}

τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 Μηδενὶ μηδὲν Mt 22, 37 sq
ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον Ex 20, 13 sq
νόμον πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ Lv 19, 18
κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ Ga 5, 14
τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς Ia 2, 8

---

necessitate subditi estote, Aug$^{rom\ 74}$ *necessitati subditi estote* ... DEFG d e f g m^{89} guelph go lr$^{int\ 230}$ ὑποτασσεσθε (Gb′), omisso αναγκη. Praeterea pro ὑποτασσεσθαι ϛ^{1624} et^{1628} (non item^{1656} etc) προτασσεσθαι ex errore | αλλα και: FG^{17}G^{57} om και

7. αποδοτε sine copula cum ℵ*ABD* 67. m^{89} am demid tol sah cop (Or ^{1,252} et^{2,294}, sed afferuntur verba: αποδοτε etc sine eis quae praecedunt, item Or$^{int\ 2,261\cdot 275\cdot 4,481}$, sed nec aliter^{456} in h. l.) Dam Cyp^{305} (ut Or) Aug^{saep} Cassiod^{25} ... ϛ add ουν cum ℵ^{c}D^{c}EFGLP al fere omn d e f g vg^{cle} (et. fu harl) syr^{utr} arm go (aeth *et* –) Chr^{755} Thphyl Oec Ambrst al (Thdrt αποδ. τοινυν)

8. οφειλετε (ℵ^{c} οφιλητε) et. Or ^{1,252} et$^{int\ 2,261\cdot 4,456\cdot 457}$ etc (B* οφειλειτε) ... ℵ* 4. a^{ser} Or^{2,294} οφειλοντες (ℵ οφι–) | αλληλ. αγαπαν cum ℵABDE FGP al fere^{10} d e f g m^{89} vg syr^{sch} arm go Or ^{1,252} et^{2,294} et^{int} Chr^{755} Thdrt Dam Cyp^{305} al ... ϛ (= Gb Sz) αγαπ. αλληλ. cum L al plu sah cop syr^{P} aeth Thphyl Oec

9. το γαρ et. Clem^{508} Or$^{int\ 4,457}$ etc ... FG f g Ambp$^{s\ 116,1268}$ γεγραπται γαρ (libere syr^{sch} *nam etiam illud quod dixit*) | ου μοιχευσεις etc: P 121. ου μοιχευσης, ου φονευσης, ου κλεψης, ου ψευδομαρτυρησης (haec 121. om) ουκ επιθυμησης | ου κλεψ. sine ου ψευδ. c. ABDEFGL al^{25} fere d e f g am fu tol syr^{sch} sah (om et. ου μοιχ.) go Clem^{508} (om et. ο. επιθυ.) et^{597} (om et. ο. φον.) Or^{2,669} (om et. ο. επιθυ.) et$^{int\ 2,821}$ (om et. ο. επιθ.) Dial^{821} (om et. ο. επιθ.) Cyr$^{ioh\ 732}$ Thdrt Dam al Aug$^{doctr\ chr\ 1}$ et^{alib} Ambp$^{s\ 116,1268}$ Ambrst al ... ϛ (= Gb Sz) add ου ψευδομαρτυρησεις cum ℵP al plu (7 ap Scri) vg^{cle} demid harl cop syr^{P} arm aeth Or$^{int\ 4,457}$ Chr^{757} (om ο. επιθυ.) al | ει τις ετερα sine additam et. Clem^{bis} Or^{2,669} et^{670} Dial^{821} etc ... ℵ* (non item^{c}) A 77. 98. 116. Dam add εστιν, item d e f (non g) vg Or$^{int\ 667}$ etc | τω λογω τουτω cum ℵB DEFG 37. 45. d^{scr} g Or^{2,669} et^{670} ... ϛ τουτω τω λογω cum ALP al pler d e f vg Clem^{597} (et^{508} εν τουτω μονω ανακεφ. τω λογω) Dial^{821} Chr^{757} Cyr$^{ioh\ 732}$ Thdrt Dam etc | εν (Clem^{508} Or^{2,670} om) τω et. Clem^{597} (et ^{508}) Or^{2,669} (et ^{670}) Dial^{821} Chr Cyr^{ioh} Thdrt Dam etc ... BFG om, nec expri d e f g vg Or$^{int\ 667}$ Ambrst etc. Hinc Ln [εν τω] | αγαπησεις: P –σης | ως σεαυτον cum ℵABDE al plus^{30} Clem^{508} Or$^{2,669.\ 671}$ Dial^{821} (sed fluct lect) Thdrt Dam ... ϛ ως εαυτον cum FGLP al plu Clem^{597} (sed fluct lect) Chr Cyr^{ioh} Thphyl Oec (:: cf Mt 19, 19. 22, 39 Mc 12, 31 Le 10, 27 Iac 2, 8 Gal 5, 14, quibus ll. omnibus ex auctoritate testium

1 Co 13, 4 σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα
οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα
1 Th 5, 6 sq Eph 5, 11. 14 ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία
ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν.
ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα
τοῦ φωτός. 13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ
κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ,
Ga 5, 24 14 ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς
πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

σεαυτον edendum est; tamen ubique edd plu secundi vel tertii ordinis *εαυτον* praebent. Hinc altera forma, quam speciosiorem nonnulli putant, non praefertur nisi opinionis licentia.)

10. *η αγαπη - εργαζεται* et. Clem^{614} Or$^{\text{int}\,657}$ etc: A om. Item Cyr$^{\text{ioh}\,758}$, certe enim post *ως εαυτον* non addit nisi *πληρ. ουν νομ. η αγ.* | *τω πλησιον* (FG *πλησειω*) et. d e (g vide post): f (g) vg Or$^{\text{int}\,657}$ Ambrst etc *dilectio proximi* (g *proximo t ŝ*) | *ουκ εργαζεται*: D* 2. 17. 38. 48. 72. 73. 218. 238. al$^{2\,\text{scr}}$ *ου κατεργαζ.* | *ουν* c. NA^{vid}BD^{b}Et^{c}EL al pler f vg sah cop syr^{p} go Clem^{614} Or$^{\text{int}\,2,306}$ et^{4,657} Chr^{757} Thdrt Dam Aug^{gra} et arb^{725} al ... D*FG d e g m^{16} aeth^{utr} Aug$^{\text{pa}\,31}$ et^{alib} al *δε* ... 115. 8P^{c} Ambrst al *γαρ*, syr^{sch} *quia* - ... P 93. 12^{lect} om copulam

11. *ειδοτες*: A*FG^{ab} (sed *f g scientes*) *ιδοντες* | *ηδη* (A *ηδει*) hoc loco cum NABCDE 37. d e vg (*quia hora est iam nos de somno surgere*) Dam Ambrst Hier$^{\text{lovin}\,1}$ ... ς Ti ante *εξ υπν.* pon cum FGL al pler f g go Clem^{626} Chr^{761} Thdrt Thphyl Oec; P ante *ωρα*, 115. ante *εγερθ.* pon ... syr^{sch} arm aeth non expri | *υμας* cum N*ABCP 37. 76. d^{scr} Clem^{626} ... ς Ln (ex errore) Ti *ημας* cum N^{c}DEFGL al pler d e f g vg sah cop syr^{sch} arm go Chr Thdrt Dam al ... syr^{p} aeth Or$^{\text{int}\,656}$ Cyr$^{\text{ioh}\,450}$ om | FG 47. *εξ υπνους* | *ημων*: P *υμων*

12. *ηγγικεν* et. Clem^{626} Or$^{2,306.\ 647}$ et^{3,485} etc ... A *ηγγισεν* | *αποθωμεθα* et. Clem^{626} etc ... D*Et^{c}(non item^{b}) KYG *αποβαλωμεθα*. Latini (d e f g vg Or$^{\text{int}\,656}$ Cyp^{256} Ambrst etc) *abiiciamus* (*abiciamus*) | *ενδυσωμ. δε* (Gb') cum ABC*D*P sah^{wold} cop go Clem^{626} Or$^{\text{int}\,656}$ Dam ... ς *και ενδυσωμ.* cum N^{c}C^{2}D^{b}Et^{c}FGL al omn^{vid} vg arm aeth Chr^{762} Cyr ador^{84} Thdrt al Cyp^{256} Ambrst al ... syr^{utr} *ενδ. ουν* ... N* sah^{cod} *ενδυσ.* sine copula | *τα* (17. om) *οπλα* et. Clem^{626} Or^{3,556} et$^{\text{int}\,656}$ etc Cyp^{256} Ambrst Orsies^{46} etc ... ADE 32. 93. d* e *τα εργα*

13. *ευσχημονως* (FG *-μωνως*): d e f g vg etc *honeste*. Quam ad vocem Amb$^{\text{off}\,1,221}$: *quod Graeci dicunt ευσχημονως: hoc autem proprie significat bono habitu, bona specie.* | *κωμοις*: 37* *-μαις* | *εριδι και ζηλω* et. Ir$^{\text{int}\,282}$ Or$^{\text{int}\,3,56}$ et^{4,616} etc ... B sah Clem^{626} Amb$^{\text{pa}\,118,1144}$ *εν ερισι και ζηλοις*, *in contentionibus et aemulationibus*, item Cyp^{256} *in certaminibus et zelo*

14. *αλλα* cum ABD^{c}E ... ς Ln *αλλ* cum NCD*FGLP al certe pler | *κυριον* (d* *deum*, i. e. posuit *dn* pro *dnm*) et. Or$^{\text{int}\,1,80}$ et$^{2,164.\ 215.\ 658}$ et^{4,658} etc:

XIV.

1 *Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν.* 2 *ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει.* 3 *ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.* 4 *σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι* 15, 1. 7 15, 7 14, 10 Is 4, 12 11, 23

B Clem^{287} (*ενδυσασθαι γαρ παγκαλως ημιν ο θειος αποστολος συμβουλευει τον χν ιν* etc) om | *ιησ. χριστ.* et. Or$^{cat\ eph\ 214}$ et$^{int\ 1,60}$ et$^{2\ ter}$ et^{4,559} etc ... B go (*domin. nostr. Chri. Ies.*) Clem *χρι. ιησ.* (Or$^{int\ 3,666}$ Amb$^{tob\ 616}$ *induite dominum Iesum*) | *και τησ* et. Clem^{287} Or$^{int\ 2,164.\ 215}$ et^{4,559} Bas$^{regg\ 558}$ etc ... D*FG d* f g om *και* | *εισ επιθυμιασ* c. ℵBDELP al fere omn Ign$^{int\ pol\ 262}$ Clem^{287} Or$^{int\ 2,164}$ (*ad concupiscentias*) Bas$^{regg\ 558}$ Chr^{764} Thdrt Thphyl Oec ... AC 1. Ath^{2,217} (ep^{1} ad Castor) Cyr$^{nicoph\ 1,758}$ Thdrt$^{com\ ex\ cod}$ Dam *εισ επιθυμιαν* (Amb$^{fid\ 2,107}$ *in concupiscentia*), FG *εν επιθυμειαισ*, item d e f g vg Ambrst etc *in concupiscentiis* (d*** f vg *in desideriis*). Cf et. Aug$^{doct\ christ\ 4}$ ubi ad verba: *et carnis providentiam ne feceritis in concupiscentiis* haec adnotat: *quodsi quisquam ita diceret:* et carnis prov. ne in concupiscentiis feceritis, *sine dubio aures clausula numerosiore mulceret. Sed gravior interpres etiam ordinem maluit tenere verborum. Quomodo autem hoc in Graeco eloquio sonet – viderint eius eloquii usque ad ista doctiores: mihi tamen quod nobis eodem verborum ordine interpretatum est, nec ibi videtur currere numerose.*

XIV. 1. *διαλογισμων* et. Or$^{cat\ cor\ 79}$ etc ... 3. 37. 46. 47* 57. 66** 78. 109. k^{ser} o^{ser} al^{10} Chr$^{770\ com}$ (non $^{761\ txt}$ nec $^{com\ ex\ cod\ 1}$) Thdrt *λογισμων*

2. *ο δε* et. Clem^{736} Or^{1,245} et^{4,242} al mu ... FG *ος δε* | *εσθιει* et. d* Clem Or et Or$^{int\ 2,154}$ Tert$^{psych\ 15}$ Hier$^{iovin\ 2}$ etc ... D*FG d*** e f g vg arm Or$^{int\ 2,210}$ et$^{4,521.\ 559\ bis}$ Ambrst Aug$^{rom\ 78}$ et^{alib} etc *εσθιετω* (*manducet*)

3. *εξουθενειτω* et. Clem$^{170.\ 535}$ Or$^{int\ 659.\ 660}$ (*non spernat*) Epiph^{507} Tert psych^{15} (*ne nullificet*) etc ... A 68. 5^{lect} Or$^{int\ 674}$ *κρινετω* | *ο δε μη* cum ℵ*ABCD* 5. d* go Clem^{170} (et^{535} *ο μη εσθ. τον εσθ. μη εξουθενειτω· ο δε εσθ. τον μη εσθ. μη κρ.*) Dam ... FG f g *ουδε ο μη* (*neque qui non*) omisso *μη* ante *κρι.* ... ς *και ο μη* cum ℵ^{c}D^{c}ELP al pler d*** vg syr^{utr} sah aeth Bas$^{eth\ 278}$ Epiph^{507} Thdrt Thphyl Oec Or$^{int\ 659.\ 660}$ Aug$^{confess\ 10}$ Ambrst al ... omittunt copulam cop Chr^{770} (in^{com}), item e (d* *qui autem*, d*** praeposuit *et*, nec vero delevit – per incuriam – *autem*. Hinc factum vdtr ut e dubius neutrum transscriberet) | *ο θεος γαρ*: L al pauc *ο γαρ θε*. Praeterea cf Epiph^{507} ubi post *μη κρινετω* haec adduntur: *κυριω γαρ εσθιει και πινει, και κυριω ουκ εσθιει και ου πινει.* Similiter v. 6 verba Pauli aucta sunt.

4. *δυνατει γαρ* (Gb') cum ℵ^{a}BD*FG ... D^{b}E^{tc}P Bas$^{eth\ 278}$ ex^{edd} et^{edd} Chr^{771} (et. ^{mosce}) syr^{P} (add *εστιν* c. ob.) *δυνατος γαρ ... ς δυνατος*

αὐτόν. 5 ὃς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορείσθω. 6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀπο-

---

γαρ εστιν cum L al omn^{vi} Thdrt Dam. Ex Latt d e f g vg go Cyp$^{71\cdot 812}$ Or$^{int\,660}$ (sine *enim*) Ambrst al *potens est enim*; Or$^{int\,660}$ *potest enim* (:: cf Hom$^{clem\,1,6}$ ubi est ὃ *δυνατεῖ ποιεῖν*, et Epitom quae substituit ὃ *μὴ δυνατὸς εἴη ποιεῖν*.) | ο κυριος cum ℵABCP sah cop arm go aeth Bas$^{eth\,272}$ cdd Aug$^{cont\,adima\,14}$ Orsies^{44} (Gall^{5}) Opt^{476} (ibidem), item *dominus eius* syr^{sch} ar^{e} ... ς ο θεος cum DEFGL al certe pler d e f g vg syr^{p} Or$^{int\,660}$ Bas$^{eth\,272\,ed}$ Chr^{771} Thdrt Dam al Cyp$^{71\cdot 812}$ Aug^{aliq} Ambrst al (:: cf v. 8)

5. ος μεν γαρ cum ℵ*ACP 26. 39. d e f g vg (hi Latini *nam alius*) go Bas$^{eth\,272}$ Dam Ambrst (*nam alius quidem*) al: Ln ος μεν [γαρ] ... ς Ti om γαρ c. ℵCBDEFG al pler syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,660}$ (Dial^{824}) Chr^{771} Thdrt al Aug$^{rom\,80}$ et^{alib} al :: videbatur minus aptum | εκα στος: 3. 5. 14. 37. 62. l^{scr} syr^{sch} add δε (37. δ') | εν: A 38. 54. cat txt^{478} fu Chr^{771} Thdrt om

6. κυριω φρονει sine additam cum ℵABC*DEFG 23. 57. 67** d e f g vg cop aeth Or$^{int\,660}$ Ambrst Aug$^{cont\,adim\,et\,mor\,manich}$ ... ς (Gb^{0}) Ti add και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει cum C^{3}LP al pler syr^{utr} arm Bas$^{eth\,274}$ Chr^{772} Thdrt Dam Phot$^{cat\,475}$ al | και ο εσθιων cum ℵABCDEFGLP al^{70} d e f g vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,660}$ Bas^{eth} Chr Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz) om και cum minusc pauc (minime probat Clem^{170} ο εσθιων, *λεγων*, κυριω εσθιει etc) | ευχαριστει γαρ (et. Or$^{int\,660}$ Bas$^{eth\,274}$ etc): P 31. 43. c^{scr} syr^{sch} ar^{e} arm Clem^{170} Isid^{2,126} Dam και ευχαρ. | τω θεω pri loco (et. Clem^{170} Or$^{int\,660}$ Tert psychic^{15} etc): A 52. τω κυριω | και ο μη εσθιων usq ευχ. τ. θεω: L om (transiliendo; similiter 66* ab ημεραν ad ημεραν, al^{3} ab εσθιει ad εσθιει transiliunt) | και ευχ. τ. θεω: 17. add και ουδεις αυτω στρατευεται

7. και ουδεις: C^{3} add ημων (sic), item cop

8. εαν τε γαρ (d e f g vg *sive enim*): 17. arm aeth om γαρ, item *sive etiam* Or$^{int\,661}$ | αποθνησκωμεν pri loco cum ℵB al plu Chr^{772} Cyr$^{act\,29}$ et^{56} Thdrt al ... Ln αποθνησκομεν cum ADEFGP 14. 30. 41. 47. 48. 62. 73. 80. 118. 114. 115. a$^{scr\,e}$ Ephr^{3,407} Dam ... CL al fere^{10} αποθανωμεν | τω (FG om) κυριω αποθνησκομεν: ℵCL al Chr$^{mosc\,2}$ τ. κυ. αποθνησκωμεν | εαν τε (F^{2}G add ουν) αποθνησκωμεν cum ℵBCL al plu Chr^{772} Cyr$^{act\,56}$ Thdrt Dam ... Ln εαν τε αποθνησκομεν cum AD EFGP al fere^{10} Ephr^{3,407} ... al aliq ε. τ. αποθανωμεν

θνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 *εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανεν* 2 Co 5, 15 1 Th 4, 14
καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 *σὺ δὲ τί*
κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; 14, 4 2 Co 5, 10
πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. 11 *γέγραπται* Is 45, 23 Phl 2, 10 s
γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. 12 *ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ*
ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. Mt 12, 36

9. *χριστος* sine *και* cum ℵ*AvidBC*D*etcEFGP al plus[20] f g vg (et. fu demid etc) cop arm aeth Or[1,436] et[4,135. 342] et[int 4,661] Cyr[hr 220] Chr[773 tertio loc] Cyr[glaph 54. 207] et[osa 745] et[act 29. 58] Dam Ambrst Anast[256] (Gall[12]) Sedul ... ς (Gb[00]) add *και* cum ℵc2D2bL al longe plu d* et*** e am syr[utr] Ir[int 200] Or[int 4,661 b] Chr[773 bis] Thdrt al Fulg[arian] al | *απεθαν. και εζησεν* cum ℵ*ABC cop arm aeth Or[int 4,661 bis] Cyr[hr 220] Chr[773 semel] Cyr[glaph 54. 207] et[osa 745] et[act 29. 58] Dam Anast[256] al. Item FG f g vg Or[1,436] et[4,135. 342] Cyr[sophon 614] (et[zach 791] *απεθ. κ. ανεζησ.*) schol niceph[2,266] Ambrst Pelag Fulg[arian] *απεθαν. κ. ανεστη ... ς* (= Gb Sz) *απεθ. κ. ανεστη κ. ανεζησεν* cum minusc (syr[sch] *mortuus est et revixit et resurrexit*) Thdrt; item ℵcDbLP al longe plu syrP Ephr[2,407] Chr[773 semel] Thphyl Oec *απεθ. κ. ανεστ. κ. εζησεν.* Similiterque D*etcE d* e Ir[int 200] Gaud[serm 12] *εζησεν και απεθαν. και ανεστη* | *κυριευση*: LP 17. 122. n[scr] *-ευσει*

10. *συ δε τι*: G[gr*] add *γαρ* (vdtr ipse[a] delevisse) | *τι κρινεις*: 47. *τισ ει ο κριτων* | *τ. αδ. σου* pri (et. Or[int 662]): D*EFG 45. d e f g am** Ambrst add *εν τω μη εσθιειν* | *η* (L *ει*) *και συ τι εξουθ. τ. αδ. σου*: 178. 238. syrP (ex edd[2]) om ... f g am** Ambrst add *in manducando* (g Ambrst *in edendo*) | *παντεσ γαρ* (47[mg] 67** om) *παραστ. τ. βημ. τ. θεου*: 47* om | *τ. θεου* (Gb') cum ℵ*ABC*DEFG 47[mg] d e f g am fu harl tol marian cop arm[edd] Or[int 4,662 ter] et[662] (*quod vero in praesenti quidem loco* tribunal dei, *ad Cor. vero* tribunal Christi *posuit, ego quidem nullam puto esse differentiam* etc) Dam Aug[mor mani] Fulg[ari] Sedul ... ς *τ. χριστου* cum ℵc2vidLP al pler guelph vg[cle] demid syr[utr] arm[ed] go Or[1,254] Did[tri 17] et[76] Chr[774 bis] Cyr[act 37] Gennad[cat 478] (atque ap Cyr[act] et ap Gennad ex ista lectione concluditur: *θεὸσ οὖν ἄρα ἐστιν ὁ χς*) Thdor[mop 100. 101] (uberius tractat) Thdrt Antioch[1106] Tert[marc 5, 14] al. Cf et. Polyc[6] (ap Dress[264]): *παντασ δει παραστηναι τω βηματι του χριστου και εκαστον υπερ εαυτου λογον δουναι.*

11. *οτι* (et. Or[int 662. 663] Did[tri 17. 76] etc): DGr*vidFGrG *ει μη*, g *nisi i quoniam* | *πασ. γλωσσ. εξομολογ.* cum ℵACDbLP al omn[vid] vg cop arm syrP Iust[apol 1,52] Did[tri 17. 76] Chr[774] Thdrt Dam al Aug[cont adim] et[alib] al ... Ln *εξομολ. πασ. γλωσσα.* c. BD*etcEFG d e f g guelph go (syr[sch] aeth[utr] *και εμοι εξομ. πα. γλ.*) Or[int 662] Ambrst al :: hoc ordine et. LXX; eo ordine quem ipsi sequuti sumus et. Phil 2, 11. Valuit ad mutandum id quod praecedit: *εμοι καμψει π. γον.* | *τω θεω*: 47. demid syrP txt *τ. κυριω* ... syr[sch] aeth *mihi*

12. *αρα ουν* cum ℵACDbetcKLP[2] al fere omn cop syrP arm go Chr[774] Thdrt Antioch[1106] Dam etc ... Ln om *ουν* cum BD*FGP* 67** syr[sch].

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα
20 καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ
1 Co 8, 11 ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. 16 μὴ
1 Co 8, 8 βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ

Item d e f g vg Or$^{int\,663}$ Ambrst Aug al *itaque* pro *apa ουν*, cf 8, 12. 9, 16. 18. 14. 19. | *ημων*: c 116. *υμων* | *εαυτου*: c *αυτου* | *δωσει* cum ℵACD^{c}ELP (*δωσει λογον*) al fere omn Polyc^{6} (vide ante) Chr^{774} ex mosc^{1} Thdrt Antioch^{1106} Dam etc ... Ln *αποδωσει* cum BD*FG 39. Chr^{774}. Ex Latinis *reddet* d e f g vg Or^{int} Ambrst al, *dabit* Cyp^{158} | *τω θεω* cum ℵACDELP al fere omn Or$^{int\,663\cdot\,668}$ Chr^{774} Thdrt Antioch ^{1106} Dam etc Ambrst al ... BFG 54. 67** f g Cyp^{158} Aug$^{cont\,adim}$ et mor eccl om (vide supra et. Polyc), hinc Ln [*τω θεω*]

13. *κρινωμεν*: P 37* *-νομεν* | *κρινατε*: D*FG *-νετε* ... P *-νομεν* | *προσκομμα*: B arm (similiter ac syr^{sch}) om. Cf et. syr^{sch} *ut offendiculum fratri tuo non ponas.* | *η* (B syr^{sch} arm om) *σκανδαλον*: 37. 47** 68. 93. 115. 120. 238. b$^{scr\,*}$ n^{scr} o^{scr} al fere^{10} Chr^{775} ex$^{mosc\,1}$ Cyr$^{ador\,849}$ Antioch^{1106} al *εισ σκανδαλον*

14. *οιδα*: 17. add *δε* | *εν κυριω* (et. Or$^{int\,664\cdot\,665}$ etc): LP 37. 48. 71. 93. 116. al fere^{15} arm *εν χριστω* | *δι εαυτου* cum ℵBC al sat mu Chr^{781} semel Dam Thphyl. Item d e f g vg (item rell) Or$^{int\,664}$ etc (*per ipsum*) ... Gb Sz Ln Tl *δι αυτου* cum ADEPGLP al longe plu (10 ap Scri, 6 ap Mtthaei) Chr$^{781\,semel}$ Thdrt (*τὸ γὰρ δι' αὐτοῦ τοῦτ' ἐστιν διὰ τὴν εὐαγγελικὴν αὐτοῦ νομοθεσίαν*) Oec et Sev ap Oec (*τοῦτ' ἐστι τοῦ θεοῦ*) schol^{118} (*ἤτοι τοῦ κυρίου ἢ ὡς τὰς νομικὰς παρατηρήσεις παύσαντος· ἢ δι' ἑαυτοῦ τοῦτ' ἐστιν οὐδὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀκάθαρτον*) | *τι*: D^{b} (non item ^{c}) post *κοινον* pon | *εκεινω*: D$^{gr\,*}$vid *εκεινων* (sed *ν* prorsus erasum)

15. *ει γαρ* (Gb') cum ℵABCDEPGP(L^{sil}) al^{10} d e f g guelph vg cop syr$^{P\,mg}$ arm Or$^{int\,664\cdot\,665}$ Antioch ^{1120} Dam Ambrst etc ... ς *ει δε* cum L$^{tr\,gg}$ al pler syr^{sch} et$^{P\,txt}$ go (aeth *et* -) Chr^{781} Thdrt al | *ο αδελφ. σου*: FG om *ο* | *απολλυε* (et. Ir$^{300\,gr}$ et^{lat} Or^{1,763} etc): D^{c}EL al mu (6 ap Scri) *απολυε* ... FG *απολλυειν* (f g aeque ac d e guelph vg etc *noli* – *perdere*)

16. *ουν* et. Clem^{166} Or$^{int\,667}$ etc: fu allachm *enim* (syr^{sch} *et* –) ... FG 3. f g go arm om | *υμων* cum ℵABCLP al omn^{vid} f guelph* syrP Chr^{782} Thdrt auct^{sing} cleric ... DEFG d e g m^{16} guelph** go syr^{sch} (cop *bonum nostrum et bonum vestrum*) Clem^{166} Or$^{int\,667}$ Athl$^{at\,2,643}$ (exhortatio ad monachos) Dam Aug$^{rom\,81}$ Ambrst al *ημων*

17. *βρωσισ κ. ποσισ* et. d e f g m^{16} guelph vg etc ... AP^{ET}G^{ET} *βρωσεισ* (et. c) *κ. ποσεισ*

ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ Θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, Tit 1, 15
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου 1 Co 8, 13
προσκόπτει. 22 σὺ πίστιν ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ

---

18. *εν τουτω* (Gb″) cum ℵ*ABCD*FGP 5. d e f g m[16] vg sah cop Or[int 667 bis et 668] (*in hoc, hoc est, in spiritu sancto*) Dam Ambrst Aug[cont adim etc ... ς *εν τουτοις* cum ℵ[c]D[c]EL al fere omn guelph go syr[utr] arm Chr[783] Thdrt Thphyl Oec Tert[psych 15] (*nam qui in istis servit, placabilis et propitiabilis deo nostro est*) | *τω χριστω* cum ℵBCD[c]ELP al fere omn (47. *τω κυριω*) Chr Thdrt Dam etc ... Ln om *τω* cum AD*FG | *δοκιμος* cum ℵACDEFL[2]LP etc ... B (et* et[2], B[2] enim accentum *δοκίμους* addidit) Ger* *δοκιμοις*, item 77. post *ανθρωποις*

19. *ἄρα*: invenitur in cdd etiam *ἆρα*, ut L ℵ[ser] (sed ℵ[ser] *διωκωμεν*, non *-κομεν* habet). Ln[ed min] *ἆρα οὖν – διώκομεν – ἀλλήλους*; Caterum *αρα οιν* vertunt ex Latinis *itaque* d*** e f guelph vg Or[int 668] Ambrst etc, *itaque ergo* d* g | *διωκομεν* (et. Ln[ed min]) cum ℵABFGLP 39. 43. 73. 116. 238. a[ser] o[ser] Chr[783] ex[mosc 1] ... ς Ln[ed mai] Ti *διωκωμεν* cum CDE al longe plu Chr[edd] Thdrt Dam al. Item *sectemur* d e f g m[16. 97] guelph vg reli Or[int 668] Ambrst etc | *εις αλληλους* sine additam et. Or[int 668] etc: D*EFG d e f g m[16. 97] guelph vg (sed non demid harl*[vi]) Ambrst al (sed non Aug[mor manich et[cont adiman]) add *φυλαξωμεν* (*custodiamus*). Quam in lectionem Luc[brug] „*non omittas*".

20. *καταλυε* et. Clem[171] etc (Or[int 668] *nolite – solvere*): FG *καταλυειν* (d e f g guelph vg etc *noli – destruere*) ... ℵ* (non item[c]) *απολλυε* | *καθαρα*: ℵ[c] add *τοις καθαροις*

21. *κρεα* et. Clem[170. 550] Or[1,762] etc ... D[b] (non item[c]) 37. *κρεας* | *πιειν*: D* *πειν* ... FG Clem[550] (non [170]) *πινειν* | *προσκοπτει* et. ℵ[a] Or[1,762] et[int 8,962] et[4,668. 669] etc ... ℵ*P *λυπειται*. Nil addidimus cum ℵ*(et[a]) AC 67** syr[sch] cop aeth ar[e] Or[1,762] (affert *καλον το* usque *προσκοπτει*) Or[int 8,962] et[4,668 et 669] Dam Aug[cont adim ... ς (Gb[c]) Ln (neglecto Or) Ti add *η σκανδαλιζεται η ασθενει* cum ℵ[c]BDEFGLP al fere omn (76. 115. Chr[783] *σκανδαλιζ. η προσκ. η ασθ.*) d e f g m[97] vg sah syrP arm Bas[2,487] et[670] Chr[784] (et[783]) Thdrt al Ambrst al. Explicatur locus schol[118] et[alibi] sic: *σκανδαλίζεται, ὡσ κοῦφοσ· προσκόπτει, ὡσ τυφλώττων· ἀσθενεῖ, ὡσ ὀλιγόπιστοσ.*

22. *ην εχεις* cum ℵABC tol al[lachm] cop Or[int 669] Aug[rom 81] et[cont adim] Pelag ... ς Ti om *ην* cum DEFGLP al omn[vid] d e f g vg (et. am fu demid) syr[utr] sah arm aeth Chr[784] Thdrt Dam Ambrst Aug[mor manich] al. Fluctuat ergo lectio inter ΙΝΗΝ et ΙΝ. | *κατ. σεαυτον* cum ℵA BCDELP al plu ... ς (non ς[c] Gb Sz) *κα. σαυτον* cum minusc vix mu Chr[784] ... FG *κα. σεαυτω* | *ενωπ. του θεου* (et. ℵ[a]): ℵ* 20. 42. 91. 123. 238. Chr[784] (consentiente comm) om

θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

11, 1 1 *Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.* 2 *ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν·* 3 *καὶ γὰρ ὁ Χρι-*
Ps 68 (69), 10 *στὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ.* 4 *ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν*

---

23. *εαν*: B αν | *φαγη*: L *φαγει* | *κατακεκριται*: P *κατακρινεται* | o οτι: D*P 37. 71. το οτι. Ceterum ℵ* A *πιστεως* ad *πιστεως* transiluit, correxit ℵa. | *αμαρτια εστιν*: addunt hoc loco eoque solo doxologiam: *τω δε δυναμενω* usq *εις τ. αιωνας· αμην* (cf infra 16, 25—27), L 4l fere200 et lectionaria (G g h. l. certe spatium vacuum habent) syrP arP (et. govid) Chr Cyract Thdrt Dam al, item cdd ap Orintgenr ... contra habent ad finem totius epistulae ℵBCD*Ψ al pauc d e f vg syrsch cop aethutr arm Orintgenr Ambrst al ... utroq loco habent AP 5. 17. (109lat) armcdd etzoh ... neutro DE viP (spatio vacuo post 16, 24) (G g vide ante) Marcion ap Orint cdd ap Hier (utvid). Accuratiora vide ad finem epistulae.

XV, 1. *δε*: P* 77. 87. bacr* oacr al8 om | FG *εαυτοις* (F -*τους*) *αρεσκον* (sed f g *placere*)

2. *εκαστος* sine copula cum ℵABCDEFGLP al longe plu d e f g m78 vg cop syrP aeth Orint671 (Bas2,456) Chr791 Thdrt Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sx) add *γαρ* cum minusc viz mu (syrsch arm *δε*) | *ημων* cum ℵABCD*etCL al plu d** e (vgcdd teste Sab) syrutr cop rell Orint671c Bas2,456 excdd2 Chrcat490. 497 (eadem in comm ap Montf cum *υμων* leguntur) Oec Augmor manich auctsing cleric (Ambrst plane om) ... DbFGP al plus25 d* f g m78 vg (et. am fu demid harl tol) Orint671a et 672 Bas2,456 cdd vet Chr791 Thdrt Dam etc *υμων* | *εις το αγαθον* (et. Orint671 bis) ... ℵ* om (sed add ℵa)

3. *ο χριστος*: D*FG om ο | FG *ουκ εαυτω* | *επεπεσαν* cum ℵABCDEFGP al permu (4 ap Scri) Dam ... ς *επεπεσον* (ςe 1682. 1641 -*σεν* ex errore) cum L al plu, nec aliter editi Chr Thdrt etc

4. *προεγραφη* (LP al -*φει*) cum ℵACDcKLP (et D*FG *προεγραφ.*) al omn vid (sed P 14. 17. 37. add *παντα*) guelph (*praescripta sunt*) syrutr cop go Chr792 Thdrt Dam al Augcont faust 13 etalib (*ante scripta sunt*) ... B d e f g m78 vg arm aeth Orint671. 672 Ambrst al *εγραφη*, praetereaque B add *παντα* (ut etiam P al8) ... libere Clem672 *η γραφη λεγει* |

ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσ- 14, 1
ελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς 2 Sm 22, 50
ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν Ps 17 (18), 50
θεόν, καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη Dt 32, 43

εγραφη (Gb″) cum ℵ*BCDRFG 67** 80. d e f g guelph m^{78} vg syr^{sch} cop arm aeth go Clem^{672} Or$^{int\ bis}$ Aug$^{cont\ faust\ 13}$ et^{alib} al ... ς προεγραφη (LP -φει) cum ℵ^{c}ALP al pler syrP Chr^{798} Thdrt Dam Phot mani 2, 14 | και δια της παρακλ. (et. Gb+ 8z) cum ℵABC*L al plus^{26} d* syr^{sch} arm aeth Thdrt$^{2, 1108}$ ... ς Ti om δια cum C^{corr}DEFGP al plu d*** e f g m^{76} guelph vg syrP cop go Clem^{672} Chr^{793} Thdrt^{1or} (ad h. l. et $^{1, 1227}$ et$^{2, 467}$) Dam Phot manich 3, 14 Or$^{int\ 671.\ 672}$ Ambrst al | εχωμεν: P 17. 116. al^{3ecr} εχομεν ... B Clem^{672} add της παρακλησεως, item Or$^{int\ 672}$ (non item^{671}) add *ad deum*

5. κατα χριστ. ιησ. cum BC^{3}DEGL al pler d e g m^{78} guelph cop arm^{codd} go Chr^{798} Dam ... ℵAC*PP 37. 72. 109. f vg syr^{utr} arm^{ed} aeth Or$^{int\ 672}$ Didtri^{221} Thdrt Ambrst κατ. ιησουν χριστον

7. ο χριστος: P om ο | ημας cum ℵACD^{b}et^{c}KPGL al plu d** e f g m^{79} guelph vg syr^{utr} cop arm go aeth Or$^{int\ 672\ bis\ 674\ bis}$ Chr^{798} Ambrst ... ς (= Gb 8z) ημας cum BD*P 47. al mu d* Thdrt Dam | του θεου cum ℵABCDEFGP 37. ... ς om του cum L al pler Chr^{798} Thdrt Dam

8. γαρ (Gb″) cum ℵABCDEFGP 5. 6. 19. 73. d e f g guelph vg cop go Cyr$^{act\ 65}$ Dam Or$^{int\ 674}$ Ambrst etc (aeth^{utr} Epiph^{302} ουν) ... ς δε cum L al pler syr^{utr} arm Chr^{798} Thdrt Thphyl Oec | χριστον (Gb″) cum ℵABC cop arm aeth Or$^{int\ 674}$ Didtri^{217} Epiph^{302} Chr$^{797\ com}$ (του $\overline{χυ}$) Cyr$^{act\ 65}$ Dam Facund^{703} (Gall^{11}) ... LP al longe plu cat$^{txt\ 500}$ guelph vg go Ath^{955} Chr$^{798\ txt}$ Thdrt^{bis} Thphyl Oec Ambrst al χριστον ιησουν ... ς ιησουν χριστον cum DEFG b^{ecr} o^{ecr} al pauc^{vid} d e f g harl syr^{utr} | γεγενησθαι cum ℵAC^{3}D^{c}ELP al omn^{vid} Didtri^{217} Epiph^{302} Chr$^{796.\ 797}$ Cyr$^{act\ 65}$ Thdrt Dam al ... Ln γενεσθαι cum BC*D*FG arm Ath^{955}

9. δια τουτο: sic ℵ^{a} restituit pro δια του προφητου | εν εθνεσιν absque additam et. Or$^{int\ 674\ bis}$ etc ... ℵ^{c} 1. 5. 11. 17. 73. 80. 106. 238. c^{ecr} al fere^{20} guelph go vg^{cle} (et. harl tol, sed non am fu demid) cop syrP Chr^{798} (et. mosce) Pelag Sedul add κυριε (:: e LXX) | τω ονομ. σου ψαλω cum ℵABCFLP al omn^{vid} d e f vg guelph etc (et. Or$^{int\ bis}$) ... DE^{r}EF^{c}G g cop (aeth *psallam tibi in populo*) ψαλω τω ονομ. σου

Ps 116 (117), 1 μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν· αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν
Is 11, 10 κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν
Mt 12, 21 Ἡσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν
ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πλη-
ρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ
περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι
καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς

11. και παλιν sine additam cum ℵ A C L P al pler vg arm^{ed} aeth^{PP} Or$^{int\,674}$ Chr^{796} (om et. παλιν) Thdrt Dam Thphyl Oec Ambrst ... Ln add λεγει cum B D E F G 1. d e f g guelph cop syr^{utr} go arm^{edd} aeth^{ro} | παντ. τα εθνη τον κυριον (:: hoc ordine nemo in LXX) cum ℵ A B D E P 47. d e guelph vg syr^{P} go arm^{ed} cop (πα. τ. εθν. αιν. τ. κυρ.) Chr^{796} Thdrt Dam Ambrst al ... ς τον κυριον παντ. τα εθν. cum C F G L al pler f g syr^{sch} arm^{edd} aeth Or$^{int\,674}$ Thphyl Oec (:: ut LXX) | και (ante επαιν.): 17. 42. 68. 109. a^{ser} c^{ser} al fere^{10} syr^{sch} Chr^{796} om | επαινεσατωσαν (:: ut LXX ex ℵ A) cum ℵ A B C D E 39. Chr^{796} ex$^{cod\,1}$ etmg savil Dam ... ς επαινεσατε cum F G L P al pler Chr^{796} Thdrt Thphyl Oec (:: ut LXX ex edd pler)

12. ησαι. λεγει (et. Or$^{int\,674}$): ℵ cop λεγ. ησα. | ανιστα μενος: ℵ ανιστα-νομενος | επ αυτω εθνη: 37. εθν. επ αυτ.

13. πληρωσαι cum ℵ A C D E L P al omn^{vid} Chr^{796} Thdrt Dam etc ... D F G πληροφορησαι. Latini plerique (d e f g guelph vg Or$^{int\,675}$ Ambrst etc) *repleat*, fu al$^{1\,ach\,m}$ *impleat*, m^{79} *adimpleat* | πασης χαρας και ειρηνης cum ℵ A C D E L P al omn^{vid} (sed 37. om χαρας και, al pauc ελπιδος vel ευφροσυνης pro ειρην.) etc ... B εν παση χαρα κ. ειρηνη, item omisso εν F G | εν τω πιστευειν (et. Or$^{int\,675\,bis}$): D E F G d* e f g m^{79} arm Vig^{varimad} om | εις το περισσευειν (et. Or$^{int\,675\,bis}$): B 57. om | εν τη ελπιδι (et. Or$^{int\,bis}$): D* (non item$^{b\,et\,e}$) E F^{gr} G 31. 44. g Chr$^{mosc\,1}$ om εν. Sic d*: *ad abundandam vobis spem nostram in virtute spir. sancti*

14. αδελφοι μου (D* E F G d* f g m^{79} Thdrt Ambrst om μου) hoc loco cum ℵ A B C L P al omn^{vid} d*** m^{79} vg cop syr^{P} Or$^{int\,675}$ etc ... D E F G d* e f g syr^{sch} (arm και αυτ. εγω αδελφ. μ. περι υμ.) Thdrt post περι υμων pon | περι: B υπερ | και αυτοι (et. Or$^{int\,675}$): D E F G d e f g m^{79} Chr^{808} com (invito cod^{1}) om | αγαθωσυνης (D E L P 17. 37. al$^{2\,ser}$ al -θεσιν της) et. Clem^{566} Or$^{int\,675}$ ap Delar (antea edebatur *dilectione*) ... F G d e f g m^{79} vg Ambrst al αγαπης | πεπληρωμενοι (et. Clem Or^{int} etc): D E F G d* e f g syr^{sch} praem και | πασης της cum ℵ B P 118. 116. k^{ser} n^{ser} al^{vid} Clem^{566} Dam ... ς Ln Ti om της cum A C D E F G L al pler Chr$^{808.\,808}$ Thdrt | δυναμ. και αλληλ. cum ℵ A C D^{b} P etc (falsus est Treg de lectione D^{b}, quoniam non vidit και ante αλληλ. a D^{b} additum rursusque a D^{c} deletum). Eodem ordine L etc δυναμ. και αλλοτρ (vide post) ... D$^{gr\,*}$ et^{c} E F G αλληλ. δυναμενοι, item f *ut invicem*

γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. 15 τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο

---

possitis monere, g *ut alterum possitis monere*, m[70] *ut alterutrum possitis cohercere* (contra d e vg *ita ut possitis alterutrum monere*) | αλληλουσ: Gb' *αλλουσ* cum L al fere[70] cat[txt 508] g syr[utr] Or[int 676 bis] Chr[803. 903] Thdrt Thphyl Oec

15. τολμηροτερον cum ℵCDEFGLP al omn[vid] (109. τολμηρον) Chr[808] Thdor[mop 105] Cyr[act 37] Thdrt Dam al ... Ln[ed min] τολμηροτερως cum AB | εγραψ. υμιν sine additam cum ℵ*ABC cop aeth[utr] Or[int 676 bis] Chr[803] (et. mosce) Cyr[act 37] Augunit eccl (ed. Bened. 0,258) ... ς (Gb[0]) Ti add *αδελφοι* cum ℵ[c]DEFGLP al omn[vid] d e f g vg syr[utr] arm Thdrt Dam Ambrst al. Ceterum 3. 108. post *απο μερους* pon; syr[utr] arm add *μου*. Incipit autem a verbis *τολμηροτερον δε εγρ.* caput *ιθ'*. | επαναμιμνησκων (o[scr] *υπαναμ.*): B *αναμιμνησκ.* Item Cyr[iul 328] (sed non[act 37]) *αναμιμνησκω, φησιν, υμας* etc. Contra Chr[803] *επαναμιμνησκων, τουτεστι μικρον τι αναμιμνησκων.* | απο του cum ℵBF Dam ... ς Ln Ti *υπο του* cum ACDEGLP al omn[vid] Chr[803] Thdrt (om *του*) Cyr[act 37] etc

16. ειναι: D*FG *γενεσθαι* (sed d e f g *ut sim*) | χριστου ιησου cum ℵABC PGP 37. d e f g vg syrP Or[int 676] Cyr[iul 328] Dam Aug[rom 33] et[unit eccl] (ut ante) Ambrst ... ς ιησου χριστου cum DEL al pler syr[sch] cop arm aeth Chr[804] Cyr[act 37] Thdrt al | εις τα εθνη (et. Or[int 676 bis]): B om | ιερουργουντα etc: Or[int 676] *„quod nos habemus sanctificans evangelium dei* (sic et. d e f g vg), *Graeci magnificentius dicunt* ιερουργουντα *το ευαγγ. τ. θεου, quod licet non plene a nobis, posset tamen dici: sacrificans evang. dei, per quod ostenditur sacrificale opus esse annunciare evglium.* | γενηται: B *γενηθη* | ευπροσδεκτος (et. Or[int 676 bis]): PG f g Fulg[fid cath] om

17. την καυχησιν cum BC[vid]DEFG 37. ... ς om *την* cum ℵALP al fere omn arm Chr[805] Cyr[act 37] Thdrt Dam (Did[tri 167] et[198] *εχω οιν πεποιθησιν*) | του θεου cum ℵABC[vid]DEFGLP al longe plu cat[txt 508] Did[tri bis] Chr Cyr[act] Thdrt Dam Oec ... ς (= Gb S[2]) om *του* cum minusc ut[vid] pauc Thphyl

18. τολμησω cum ℵ*ACDEFGLP al omn[vid] m[9] (*audeam*) cop syrP Ath[594] Bas[eunom 320] Chr[805 bis] Cyr[act 37] Dam ... ℵ[c]B Did[tri 167. 198] Dial[macedon 452] Cyr ap Thdrt[5,40] *τολμω*, item *audeo* d e f g vg syr[sch] arm Or[int 676. 677] Archel[391] (Gall[2]) Ambrst al | τι hoc loco cum ℵABCDEFGP 37. 76. 80. 115. d e f g m[9] vg Ath[594] Did[tri 167. 198] Bas[eunom 320] Chr[805 bis] Thdrt Cyr[act 37] et ap Thdrt Dam(Dial[maced *τι εγω λεγειν*) Or[int bis] Archel Ambrst al ... ς ante ὧν cum L al pler syr[utr] cop arm aeth Oec

Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 *ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.* 20 *οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ,*
Is 52, 15 21 *ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.*

---

18. *λαλειν* c. ℵABCLP al pler syrP arm Ath^{584} Did$^{tri\ bis}$ Bas^{329cod} Cyr^{act} Dam Oec, item *loqui* d e f g (*dicere t loqui*) m^{p} vg Or$^{int\ bis}$ Archel Ambrst. Similiter 76. 115. Chr$^{805\ bis}$ Thdrt Thphyl *λαλησαι* ... DEFG *ειπειν*, Bas$^{eunom\ 329\ ed}$ Dial^{maced} Cyr ap Thdrt^{5,40} *λεγειν* | *κατειργασατο* cum ℵABGP al omn^{vid} ... Ti *κατηργ.* cum DEFGL (:: cf 7, 8. 2 Co 7, 11. 12, 12.) | *χριστος*: FG *ο χρ.* | *δι εμου*: B add *λογων* | *υπακοην*: B *ακοην*

19. *εν δυναμει* pri: D* (non^{b} nec^{c}) et^{nov}EFG d* f g m^{p} add *αυτου* (d* f g *in virtute eius signorum et prodigiorum*, m *et virtute eius, signis et prodigiis*) | *πνευματος θεου* (Gb′) cum ℵDbLP al plu syr^{sch} etP ^{txt} aeth (*spir. domini*) Or$^{int\ 676.}$ ^{677} Chr$^{805\ bis}$ Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 35}$ Thdrt Dam Thphyl Oec ... Gb Sz Ln *πνευμ. αγιου* cum ACD*et^{c}EFG (sed^{Er*} *αυτου πν. αγ.*) al plus^{15} d e f g m^{p} vg cop arm syrP ^{mg} Ath^{584} Bas $^{eunom\ 329}$ Did$^{tri\ 168.\ 198}$ Dial$^{maced\ 452}$ Cyr ap Thdrt^{5,40} Aug^{unit} eccl (ut supra) Ambrst al ... Gb″ Ti *πνευματ.* sine additam cum B, item Pelag^{com} (non ^{txt}) et Vig^{varim} (non$^{tri\ 12}$) | *ωστε με απο ιερουσ. και* (L** om, Cyr$^{act\ 35}$ post *κυκλ.* pon) *κυκλω μεχρ. του ιλλ. πεπληρ.* cum ℵABCLP al omn^{vid} vg (*per circuitum* pro *και κυκλ.*) cop syr^{sch} (*ita ut Hierosol. circumiverim usque add Illyr.*) etP aeth (arm^{ed} om *κ. κυκλ.*) Or$^{int\ 676}$ (– *ab Ierusalem in circuitu usque* –) Chr^{805} Thdrt Dam Ambrst (*in circuitu* ut Or^{int}) Aug^{unit} eccl ^{2,358} (*et in circuitu*) etc. Eandem lectionem confirmant Ign^{256} (ad Tars^{2}) *παυλου – του απο ιερ. και κυκλω μεχρι του ιλλ. πεπληρωκοτος το ευ.*, item Or^{4,95} (ex Eus ^{6,25}) *παυλος ο πεπληρωκως το ευαγγ. απο ιερ. και κυκλω μεχρι του ιλλ* (cf et. Or$^{1,278.\ 709}$), item Eus$^{mal\ 106}$ (Eus$^{bist\ 3,1}$ *παυλου – απο ιερουσ. μεχρι του ιλλ. πεπληρωκοτος το* etc) ..... DEFG *ωστε πεπληρωσθαι απο ιερ. μεχρι του ιλλυρικου και κυκλω*, item d e *ita ut complerctur ab ierusalem usque in illyricum et in circuito* (e –*tu*), f *ita ut repleverim ab ierusalem usque ad illiricum et in circuitu*, g *ita ut compleretur t compleverim ab ierosalem usque ad illyricum et in circuitu*

20. *φιλοτιμουμενον* cum ℵACD^{b}et^{c}EL al fere omn (sed 116. 129** *-νοσ*) syr^{sch} etP (et. mg gr) Or^{1,278} (libere $^{cat\ cor\ 56}$ *οτι απο – πεπληρωκα – φιλοτιμουμενος* –) Chr^{806} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{1,1025} Dam etc ... Ln *φιλοτιμουμαι* (FG *φειλοτιμοιμαι*) cum BD*FGP (f g *sic autem cupide desideravi*). Libere d e vg Or$^{int\ 676}$ Ambrst al *sic autem hoc* (Ambrst om) *praedicavi evangelium* (contra Ambrst$^{ed\ rom}$ *illic autem praedicare visus sum* etc). | *ευαγγελιζεσθαι*: P 30. 109. n^{ecr} Chr^{806} ex mosce *-λισασθαι* | *ουχ* (D^{b} *ουκ*, sed^{c} *ουχ*) *οπου*: D*FG f g Chr^{806} *οπου*

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν Act 19, 21
δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, 24 ὡς ἂν πο-
ρεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι 28
ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ

ουκ. Praeterea sic Chr^{com} (et. ^{cat}): *ουδε γαρ ειπεν· οπου ουκ επεισθησαν, αλλ· οπου ουδε ωνομασθη ο χς.* | *ωνομασθη*: LP 17. *ονομ.* | *χριστος*: D*FG 219* Chr$^{pos\,bis}$ *ο χρ.* | *επ αλλοτριον θεμελιον*: FG *επ αλλοτριω θεμελιω*

21. *ανηγγελη*: ℵ 62** 238. al$^{4\,ser}$ *ανηγγελλη* ... FG *αναγγελη*, C *απηγγελη* | *οψονται* (h. l. et. LXX): B 37. cop ante *οισ ουκ ανηγγ.* pon

22. *ενεκοπτομην* cum ℵABCLP rell omn^{vid} ... DEFG *ενεκοπην* | *τα πολλα* cum ℵACLP al omn^{vid} Chr^{sic} Thdrt Dam etc, item *plurimum* (g *multum t plurimum*) d e f g vg Or$^{int\,677}$ etc ... Ln *πολλακισ* cum BDEFG | *προσ υμασ*: G g add *απο πολλων αιτων ωσ αν ουν πορευομαι του ελθειν υμασ* (g *ex multis iam ..... venire ad vos*, media non dantur, sed punctis super Graeca positis error significatur). Item add F *απο πολλων αιτων ωσ αν υν*, f *ex multis iam praecedentibus annis*. Addit vero etiam vg^{cle} (non item am fu demid harl tol etc) Pelag Ps-Bed (et. invitis mss. Or$^{int\,ed}$ ante Delar.) *et prohibitus sum usque adhuc*, ad quae Luc^{brug}: *Non putarunt patres haec verba sibi omittenda esse, quamquam a multis libris omittantur.*

23. *μηκετι*: P *ουκετι* | *κλιμασι*: *-σι* cum ℵABCD*LP ... D^{c}EFG *-σιν*. Praeterea AFGLP 37. al *κλημ-* | *εχων* sec: D*FG 37. 115. 121. o^{ser} d* f g *εχω* | *του ελθειν*: A om *του* | *απο πολλ. ετων*, ^{24}*ωσ αν*: hhec P f om h. l. postquam inepte v. 22 intulerunt. | *πολλων* cum ℵADEFGL al pler Chr^{907} Thdrt etc ... Ti *ικανων* cum BC 37. 59. 71. Dam :: soiet *ικανοσ* de tempore adhiberi, ut ap Lc 8, 27. 20, 9. 23, 8 *εκ χρονων ικανων*, *χρονουσ ικανουσ*, *εξ ικανου* sive *εξ ικανων χρονων*, in Actis 8, 11. 9, 23. 14, 3. 18, 18. 20, 11. 27, 7 et 9: quibus ll. plerisq lectio haud fluctuat, duobus tantum (Lc 7, 12. 8, 27) perpauci *πολυσ* substituerunt. Hoc vero loco in eo quoque quod praecessit *τα πολλα* caussa substituendi *ικανων* esse potuit.

24. *ωσ αν* cum ℵABC^{vl}DE(F v. 22, vide ante)GP 28. 34. 37. 39. 45. 55. 73. 80. Chr$^{807\,sem}$ Dam ... ς *ωσ εαν* cum L al longe plu Chr$^{907\,sem}$ Thdrt. Praeterea DE(F)G add *ουν* (F *υν*, vide supra); sic vero d* f g: *sed cum* - | *πορευωμαι* cum ℵABC al longe plu Chr^{907} Dam al ... DEFGP al plus^{15} Euthal^{cod} *πορευομαι*, L 122** *πορευσομαι*, Thdrt *-σωμαι*. Ex Latinis d e vg Ambrst *proficisci coepero*, f g Or$^{int\,677.\,678}$ *proficiscar* | *σπανιαν* (4. 14. 18** 20** 22. 23. 33. 35. 38. 44. 45. 48. 51. 66** 72. 74. 76. 106. 114. 115. 120. 121. 132** al$^{4\,ser}$ Thdrt^{edd} Thphyl *ισπα.*) sine additam cum ℵ*ABCDEFGP 177. d e f g vg syr^{sch} cop ar^{e} arm aethutr Or$^{int\,677.\,678}$ Chr^{807} Dam Ambrst Pelag Sedul ... ς (= Gb Sz) Ti add *ελευσομαι προσ υμασ* cum ℵCL al fere omn syrP Euthal cod Thdrt Thphyl Oec. Item edidimus *ελπιζω γαρ* cum ℵABCDELP al

Act 20, 16 21, 17 μέρους ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. 26 ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι-
1 Co 16 2 Co 8, 9 νωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἰερουσαλήμ. 27 ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ

---

pler cop syrP Euthal^{cod} Thdrt^{1,1425} (affert sine eis quae praecedunt) Dam Thphyl Oec (3. 5. 108^{a} 120. a$^{ser\ pp}$ Chr$^{mosc\ 1}$ Thdrt ad h. l. *ελπιζ. δε*) ... Gb 8z om *γαρ* cum FG d e f g vg syr ar^{e} cop arm aeth Or$^{int\ bis}$ (Ambrst *cum - proficisci coepero, videbo vos et a vobis deducar*) :: pro hac testimoniorum ratione statuendum est *ἀναπολούθως* hoc loco scripsisse Paulum. Non enim nisi legibus criticis prorsus neglectis ea quae edidimus expulso *γαρ* sanari possunt, quod quidem qui testes elecerunt – fere non sunt nisi interpretes - constructioni restituendae consuluerunt. Qui vero retinuerunt, plerique inlatis verbis *ελευσομαι πρ. υμας* scripturam restituere malebant. Si quis vero ita existimaverit, *γαρ*, quemadmodum codd. antiquissimi Graeci ad unum omnes habent, referendum esse ad interpolatorem cui verba *ελευσομαι πρ. υμας* debentur, quae quidem eorumdem codicum nullus habet, is ludit testibus nec ad indagandam veritatem utitur. Ceterum verba *ως αν πορευωμ. εις τ. σπ.* eis quae praecedunt videntur adnectenda, ita ut apostolus de itinere Romano non cogitaverit nisi cum Hispaniensi coniungendo. | *διαπορευομενος* (d* *pertransiens*, d*** e vg *praeteriens*, g *percircuiens*, f *in transitu*, Or^{int} *praetergrediens*): A 62. Dam^{56} (non item^{57}) *πορευομενος* | *θεασασθαι*: 219. *ελθειν προς* | *υφ υμων* cum NACLP al longe plu Chr^{807} Thdrt Dam etc ... Ln Ti *αφ υμ.* cum DEFG al^{15}, item B *απο υμ.* | *προπεμφθηναι* (D* *προπεμφθ-*): P *πορευθηναι* | Ψ* *επλησθω*

25. *νυνι*: FG *νυν* | *δε* (et. Or$^{int\ 678}$ Ambrst *vero*): d e f g vg *igitur* | *διακονων* cum N^{c}ABCLP al fere omn Chr^{812} Thdrt Dam etc ... ℵ* 73. *διακονησων*, 23. *διακονουμενος* ... DEFG *διακονησαι*, item *ministrare* d e f g vg Or^{int} Ambrst

26. *ηυδοκ-* cum NB* 37. Chr$^{812\ com}$ ... ς Ln Ti *ευδοκ-* cum AB^{3}CDEFGLP al pler Chr$^{812\ txt}$ Thdrt Dam. Item *-κησαν* (d e f vg Ambrst al *probaverunt*, g *placuit t probaverunt*) ... B 62. 120. Chr$^{cat\ 511}$ Thdrt^{bis} ex$^{cod\ 1}$ *-κησεν*. Item *placuit enim Macedoniae et Achaiae* etc floriae Or$^{int\ 678}$ Aug$^{gal\ at}$ (g vide ante), *placuit enim in Machedonia - facere* m^{34} | *μακεδονια κ. αχαια*: FG f g *μακαιδονες* (sic et. d*) *και αχαιακοι* (sed FG om *κοι* in *κοινωνιαν*, f g *achaici*) | *ποιησασθαι*: 17. *ποιεισθε* | *των αγιων τω εν ιερουσαλημ* (*sanctorum qui sunt* [*in*] *Hierusalem* d** f vg Or^{int} Aug Ambrst) ... DEFG d* g *των εν ιερουσ. αγιων* (*qui sunt in hierusalem sancti* d*, item e sed punctis improbat cum d** *sancti*, nec tamen ut debebat ante *qui sunt* supplevit *sanctorum*; g vero *his qui sunt in icrosalem sanctis*)

27. *ηυδοκ-* cum NA 37. (Chr$^{mosc\ 1}$ sed hoc potius ad v. 26. spectare vdtr, nec enim teste Montf. verba versus 27 *ηυδοκ. γαρ* adtendit Chr) ... ς Ln Ti *ευδοκ-* cum BCLP al pler Thdrt Dam. Praeterea pro *ηυδοκ. και οφειλ.* DE e nil nisi *οφιλεται* (D^{c}E *οφειλ-*), FG d* f g m^{34}

γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν 1 Co 9, 11
καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας
καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι'
ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πλη- 24
ρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης Col 4. 12
τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸς τὸν θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἰερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς

(vide post) *οφειλεται γαρ* ... d*** *placuit enim eis et debitores*, Or$^{int\,670}$ *complacuit enim et deb.* | *εισιν αυτων* cum ℵABCDEP d e m^{24} (*debit. sunt enim ipsorum*) vg (et. aim demid al) syr^{sch} cop arm Or$^{int\,656}$ Dam Ambrst ... ς *αυτων εισιν* cum FGL al omn^{vid} f g fu syrP Chr^{812} Thdrt al Aug^{ealat} al | *αυτων* sec: L om | *λειτουργησαι*: 87. 80. *κοινωνησαι*

28. *τουτο ουν*: FG add *αρα* (g *hoc ergo igitur ergo*, f *hoc igitur*) | *αυτοις*: ℵ 76. 108. vg^{vict} om | *δι υμων*: FG *δι υμας* (d e f g vg etc *per vos*) | *σπανιαν* (*rursus* al plus^{18} *ispa.*, aeth^{ro} *Lusitaniam*) sine articulo cum ℵ*ABDEFGP 5. 37. 73. 80. 93. Chr^{813} Dam ... ς *την σπαν.* cum ℵ^{c}CL al pler Thdrt al :: v. 24 non fluct *την*

29. *οιδα δε* (*δε* et. vg cop syrP): FG *γινωσκω γαρ.* Item *scio enim* d e f g harl syr^{sch} Or$^{int\,678}$ Ambrst | *ερχομενος* et. Clem^{685} Or$^{int\,678}$ et$^{680\,ter}$ etc ... FG f g om | *εν* (L *εμ*) *πληρωματι* ... D*FG *εν πληροφορια*, E *εν πληρωματι,ρια* (conflatum ex D*etD^{c}) | *χριστου* cum ℵ*ABCDEFGP 67** 179. d e f g am fu harl demid tol cop arm^{ed} aeth^{ro} Clem^{685} Or$^{int\,678.}$ $^{680\,ter}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *του ευαγγελιου του χριστου* cum ℵ^{c}L al fere omn vg^{cle} syr^{utr} arm^{codd} (aeth^{ro} *doctrinae Christi*) Chr^{813} Thdrt (Dam *χριστου του ευαγγελιου*) etc

30. *αδελφοι* cum ℵACDEFGLP al fere omn d e f g vg (demid *obsecro igitur fratres vos*) syr^{utr} cop arm aethPP Or$^{int\,680}$ Thdrt Dam Ambrst etc (48. syr^{utr} cop add *μου*, aethPP *nostri*; C^{3mg} A^{acr} et lectionaria *αδελφοι* ante *παρακαλω* pon) ... Ti om cum B 76. aeth^{ro} Chr^{814} | *δια του*: L 74. 120. A^{acr} add *ονοματος του* | *ημων*: 17. om | *προσευχαις* (et. Or$^{int\,680\,bis}$): DEFG 30^{mg} ℵ^{acr}** d e f g vg^{cle} (et. tol harl*, non item aim fu demid marian harl**) cop aeth Pelag add *υμων* | *υπερ εμου* (77. 179. *περι εμ.*, 93. post *πρ. τ. θε.* pon): FG d* f g (vg^{cod}?) Or$^{int\,680\,bis}$ om

31. *και* ante *η διακ.* cum ℵ*ABC^{vid}D*FGP 67** 80. d e f g vg syr^{sch} cop arm Or$^{int\,680}$ Dam Ambrst etc ... ς (Gb^{00}) add *ινα* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EL al pler syrP Chr^{814} Thdrt Thphyl Oec | *η διακονια* cum ℵACD^{b}et^{c}RLP al omn^{vid} d*** (*ministerium*, et. fu Or^{int}) f g (hae^{2} *administratio*) vg (*obsequii mei oblatio*) syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,680}$ Chr^{814} Thdrt (et$^{cat\,515}$) Dam etc ... Ln *η δωροφορια* cum BD*FG d e (hae^{2} *remuneratio*) Ambrst (*munerum meorum ministratio*) | *η εις* cum ℵACD^{c}E al pler Chr$^{mosc\,1}$ (et$^{mosc\,1}$ *εις* sine *η*) Thdrt^{bis} (sed^{bis} cod^{1} om *η*) et$^{cat\,515}$ Dam al, item

ἁγίοις γένηται, 32 ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

XVI.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον

εισ omisso η LP al^{7} Chr$^{mosc\,1}$ Thdrt$^{cod\,bis}$ ... Ln η εν cum BD*FG 213., item εν tantum 66. Chr$^{814\,mont^{f}}$ | συπροσδεκτοσ: FG προσδεκτοσ | τοισ αγι. γενηται cum ℵABCP 37. fu Dam (syr^{sch} *et ministerium quod defero ad sanctos qui sunt Hier. bene recipiatur*) ... ς Ti γενηται τοισ αγι. cum DEFGL al fere omn (al^{2} γενησεται τ. α.) d e f g vg (*accepta fiat in Hier. sanctis*) syr^{p} cop arm Or$^{int\,650}$ (*acceptum fiat sanctis in Ierosolyma*) Chr^{814} Thdrt etc

32. ελθων (posteaque sine και) (sic et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵ*AC 67** 71. cop arm Or$^{int\,650}$ (et. Dam huc trahendus est, apud quem editum ελθω sine και). Post ινα collocavimus cum ℵ* cop (*ut quando venero ad vos in gaudio*) Or^{int} (*ut veniens ad vos in gaudio*); AC reli post εν χαρα pon. Anteponunt vero etiam vg (*ut veniam ad vos in gaudio*) Ambrst (*ut veniam ad vos cum gaudio*) syr^{sch} aeth ... ς ελθω (post εν χαρα) posteaque και cum ℵ^{c}DEFGLP al pler d e f g vg syr^{utr} aeth Chr^{814} Thdrt al (et. B ελθω) | θεου cum ℵ^{c}ACD^{c}LP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm (aeth *domini*, ut saepe pro θεοσ) Or$^{int\,650}$ Chr^{814} Thdrt Dam al ... ℵ* Ambrst ιησου χριστου, DEFG d e f g fu χριστου ιησου, B (atque sic Ln) κυριου ιησου :: observatum est Paulum constanter δια θεληματοσ θεου dixisse, cf 1 Co 1, 1. 2 Co 1, 1. 8, 5. Eph 1, 1. Col 1, 1. 2 Ti 1, 1. item Ro 1, 10 εν τω θεληματι του θεου, Gal 1, 4 κατα το θελ. του θεου. Nusquam κατα το θελ. του χριστου vel similiter dictum est. | συναναπαυσωμαι: ς Ti και συναναπ. Vide ad ελθων | συναναπαυσωμαι (LP 47. al fere^{10} -σομαι) υμιν cum ℵ(et*et^{c})ACLP al fere omn (23. συναναπαυσω υμασ) Chr$^{815\,bis}$ Euthal$^{cat\,516}$ Thdrt Dam etc, item vv omn. Ex Latinis d* e f g vg Ambrst *refrigerer* (sic e vg Ambrst, d* *refrigerem*, g *refriyerer t refrigerem*, f *refrigetur*) *vobiscum*; d*** fu Or^{int} *requiescam vobiscum* ... DE αναψιξω μεθ υμων, FG αναψυχω μεθ υμων ... B plane om: quem sequutus est Ln$^{ed\,mai}$

33. Versum om 48. | ο δε θε. τ. ειρηνησ: D* (non item^{c}) EFG add ητω, item *sit* it vg Or$^{int\,661}$ Ambrst, atque etiam syr^{sch} (non item^{p}) reli | αμην cum ℵBCDELP al pler d e vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,661}$ Chr^{815} Thdrt Dam etc ... AFG 80. 109. 178. f g om, hinc Gb^{0} Ln [αμ.]

XVI. 1. δε cum ℵABCD^{b}et^{c}ELP al omn^{vid} d*** e vg syr^{utr} cop Or$^{int\,4,650.\,661}$ Chr^{815} Thdrt Dam Ambrst etc ... D*FG d* f g arm aeth^{utr} Sedul om, hinc Gb^{0} | ημων cum ℵBCDEL al pler d** e f vg syr^{utr} cop Or^{int} bis Thdrt Dam Ambrst etc ... AF^{s}G^{p} 2. 73. k^{acr} d* g Thphyl υμων ... 109. aeth^{utr} Chr^{815} om | ουσαν (D* ουσην) cum ℵ*AC^{2}DEFGLP al

τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ. Act 18, 2

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 1 Co 16, 19. 15
ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς

---

fere omn d e f g vg rell Or$^{int\ bis}$ etc ... $\aleph^{c}$BC* 47. add και | εν: A εγ | κεγχρ- cum $\aleph$AB*D*P(κεγχρειασ)G ... ς Ln κεγχρ- cum B^{a}CDcELP al certe pler ... al pauc κεχρ-. Pauci (ut 14^{lect} l$^{scr^{*}}$) -ρέαισ.

2. αυτην προσδεξ. cum $\aleph$ALP al pler vg Or$^{int\ ter}$ Chr^{815} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln Ti προσδ. αυτην cum BCDEFG 57. d^{aer} d e f g harl cop | αὐτὴ (it vg Or$^{int\ ter}$ etc *ipsa*. Hoc accentu 37. g^{aer} al) ... ς (sed Gb$^{\prime\prime}$ αὐτὴ) αὕτη (ut L al) | προστατις (LP 37. al mu Chr mosc uterq -τησ) πολλων εγενηθη και εμου (A add τε) αυτου ($\aleph$ εγ. κ. αυτου και εμου) cum $\aleph$ABCLP etc. Cf vg Or^{int} *adstitit* (am* *adsistit*) *multis et mihi ipsi*, fu *adstitit mihi ipsi et multis*, d*** *adstitit mihi et multis*, Ambrst *adstitit multis et mihi*. Ita et. ς nisi quod *εγεν. και αυτου εμου* habet cum minusc plu arm Chr^{815} mont^{f} (non mosc uterq) et$^{cat\ 816}$ Oec ... DEFG d* g και εμου και αλλων (D^{b} et^{c} add πολλων) προστατις (FG παραστατεισ) εγενετο, d* *mihi et aliis adsistit*, g *et mihi et aliis adsistit* t *adsistens facta*

3. ασπασασθε: FG ασπασθαι | πρισκαν (B* πρεισκ.) cum $\aleph$ABCDEFGLP al longe plu it vg cop arm Or$^{int\ ter}$ Euthal^{cod} Dam ... ς (= Gb Sz) πρισκιλλαν cum minusc mu (ut 4 ap Scri) syr^{utr} aeth Chr^{815} Ambrst, item edd ap Thdrt^{157}: *την γαρ πρίσκιλλαν ἤ πρίσκαν, ἀμφότερα γάρ ἐστιν εὑρεῖν ἐν τοῖς βιβλίοις.* | ακυλαν: P ακυλλαν | μου (al pauc μοι): B* μουσ | εν χω ιυ: D*et^{c} (non item^{b}) EFG d e f g huc transpon (e versu 5) και την κατ οικον αυτων εκκλησιαν

4. τον εαυτ. τρα. υπεθηκαν: P τον εαυτον (sic) υπεθ. τραχ. | μονοσ (et. d e f g vg *solus*): L μονον. Utrumque Or$^{int\ ter}$: *non solum ego*, postea *non solus ego*

5. και την κατ οικ. αυτ. εκκλησιαν (et. Or$^{int\ ter.\ ter}$ etc): D*et^{c}EFG d e f g ad finem v. 8 transpon ... P om | FG ασπασθαι | *ἐπαινετὸν* (επαι- et. syrP $^{mg\ Sr}$, A επε-) hoc accentu (et. ς et Erasm) edd ut^{vid} plu (notantur 10 ap Mtthaei, 3 ap Scri), non *ἐπαίνετον* (ut ς^{e} Gb Sz Ln). Ex Latinis d demid vgcle Ambrst *epaenetum*, e f g *epenetum*, am fol *ephaenetum*, harl Or^{int} *ephenetum*, fu *ephenitum* | απαρχη: Or$^{int\ ter}$ *initium*, d*** *primitibus*, f vg Ambrst *primitivus* ... D* απ αρχησ, d* *in principio*, g *a principio* (e *qui est in primitib. asiae*) ... P* om απαρχη τησ

Ἀσίας εἰς Χριστόν. 6 *ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς.* 7 *ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ.* 8 *ἀσπάσασθε Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ.* 9 *ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.* 10 *ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε*

---

5. *ασιας* cum ℵABCD*FG 6. 67** d e f g vg (exc harl*) cop arm aeth^{utr} Or$^{int\ 683}$ Dam Ambrst. Atque sic Or^{int}: *appellavit eum primitias Asiae. Sed et in alia epistula dicit de quibusdam:* quia sint primitiae Achaiae, *eamdem sine dubio sacramenti rationem etiam in illis aspiciens* ..... ς (= Gb Sz, rursusque Gb′) *αχαΐας* cum D^{b}E^{tc}LP al pler harl* vid syr^{utr} Chr$^{\frac{2}{3}20.\ 821}$ Thdrt Thphyl Oec | *εισ χριστον* cum ℵABCLP al pler etc ... DEFG al^{10} *εν χριστω.* Item *in Christo* d e f g vg Or^{int} etc.

6. *ασπασασθε*: FG rursus itemque passim in seqq *ασπασθαι* | *μαριαμ* cum ℵDEFGL al plu Chr^{822} Thdrt Dam etc ... Ln *μαριαν* cum AHCP al^{6} cop arm | *εισ υμασ* (Gb″) cum ℵ*ABC*P al plus^{10} syr^{utr} cop arm aeth^{utr}. Item DEFGG d e g vg Or$^{int\ 683}$ (sed fluct lectio inter *vobis* et *nobis*) Ambrst *εν υμιν, in vobis* (f *in domino*) ... ς Ti *εισ ημασ* cum C^{3}L al longe plu Chr^{822} (vide post) Thdrt Dam al. Sic Chr^{822}: *ουκ εισ εαυτην μονον ουδε εισ την οικειαν αρετην – αλλα και εισ ετερουσ, αποστολων και ευαγγελιστων αναδεξαμενη δρομουσ.*

7. *ασπασασθε*: FG *ασπασθαι*, item vv. 9. 10 bis 11 bis 12. 13. 14. 15. Etiam vv. 8 et 16. F *ασπασθαι*, G vero v. 8 *ασπασασθαι*, v. 16. G* *ασπασπασθαι*, G^{2} *ασπασθαι.* | *ιουνιαν*: am vg$^{lugd\ 15c9}$ cop aeth *Iuliam.* In Chron^{421} et *Ἰουλίαν* (cf v. 15) et *Ἰουνίαν* inter sanctas feminas apostolos sequutas et a Paulo commemoratas recensentur. Praeterea *Iuniam* non habet, cf$^{400\ sqq}$ | *συγγενεισ*: FG *σιγγ-* | *συναιχμαλωτουσ*: B praem *τουσ* | *οι* (ita ℵ^{c}, ℵ* Dam om) *και προ εμ. γεγον.* cum ℵABCLP etc (ℵ^{scr} om *και*) ... DEFG *τοισ προ εμου*, d e f g vg *qui* (d*** f vg add *et*) *ante me fuerunt* | *γεγοναν* cum ℵAB ... ς *γεγονασιν* cum CLP al pler ... 2. 30. om | *εν χριστω* et. Or$^{int\ 683}$ (sed edd al *in Chr. Ies.*): DEFG d* f g Ambrst al *εν χρ. ιησου*

8. *αμπλιατον* cum ℵAB* (omisso *τον* quod sequitur) vg 67** d e f g vg cop aeth Or$^{int\ 683}$ Ambrst etc ... ς Ln Ti *αμπλιαν* cum B^{2}C^{vi}DELP al fere omn syr^{utr} arm Chr^{824} Thdrt Chron^{400} Dam al | *μου* cum ℵACDR GLP etc ... B^{vid}FG^{gr} om

9. *ημων*: P *υμων* ... 32. d* arm Or$^{int\ 683}$ (sed non ante Delar) Chr^{824} Ambrst *μου* | *εν χριστω* cum ℵABLP al pler (74. 120. A^{scr} *εισ χριστον*) am fu demid harl tol syr^{utr} cop aeth Or$^{int\ 683}$ Chr^{mont} Thdrt Dam Ambrst etc; item vg^{cle} *in Christo Iesu* ... Ln *εν κυριω* cum CDEFG 37. 57. 71. 114. d e f g arm Chr$^{mosc\ 2}$ et$^{al\ 1}$ | *τον* (G* om) *αγαπ. μου*: G* g* add *εν κυριω*

10. *απελλην*: 17. praem *και* | *εν χριστω*: syr^{sch} *in domino* (syr^{sch} add

τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ Mc 15, 21
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.
15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. 1 Co 16, 20 2 Co 13, 12 1 Th 5, 26
16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ 1 Pe 5, 14
ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστα-

---

nostro) | *αριστοβουλου* (et. syrP mg gr Orint^{663} Ambrst): B*FG *αριστοβολου* (a* *-λουν*), item d* (non**) e f g vg *aristoboli*

11. *ηρωδιωνα*: ς et ς$^{c\ 1624-1633}$ per errorem *ηροδιωνα* (inde ab anno 1656 correctum est), item cop | *συγγ-* cum NABCDELP etc ... FG *συνγ-*. Item *-γενη* cum NB^{2}CD^{c}EFGLP al certe pler ... AB*D* *-γενην*. | *ναρκισσου*: huc spectat Ambrst ad h. l. *Narcissus hic illo tempore presbyter dicitur fuisse, sicut legitur in aliis codicibus.*

12. *τρυφαιναν* (C* *τυφ-*) cum RCDEL etc (et. vg^{cle} demid syrP mg gr) ... NAFGP al aliq *τρυφεναν*. Item am fu harl *-fenam*. | *κοπιωσασ*: C *-ιασασ* | *ασπασασθ. περσιδα - εκοπιασεν εν κυριω*: AFG f g om, ab *εν κυριω* ad *εν κυριω* transilientes, hinc Ln [*ασπασ. περσ. - εν κυρ.*]

14. *ασυγκρ-* cum NDEFG ... ς Ln Ti *ασυγκρ-* ut ABCLP etc | *ερμην πατροβ. ερμαν* cum NABCD*FGP al^{15} d e f g am fu harl tol floriac marian cop aeth^{utr} Orint^{663} ... ς *ερμιαν πατρ. ερμην* cum D^{c}EL al pler vg^{ed} demid syr^{sch} etP (et. mg graec) arm Chr^{325} Thdrt Chron^{401} Dam Ambrst al

15. *ιουλιαν* cum NABC^{2}DELP etc (Chr^{325} ex$^{mosc\ 2}$ *ιουλιον*) ... C*FG *ιουνιαν*. Chron^{401} praeterit, sed^{431} inter sanctas feminas (vide ad v. 7) recenset. | *νηρεα*: AFG al pauc *νηρεαν*, item d e g *neream*, f vg Orint^{663} Ambrst *nereum* | *και ολυμπ.*: P 8. 120. c^{acr} Ambrst om *και* | *ολυμπαν* (et. Chron^{401}): FG *ολυμπειδα*, item teste Wtst DE *ολυμπιαν* (Treg D** arm), d e f g vg Orint Ambrst etc *olympiadem*

16 *ασπαζονται υμ.* usque *τ. χριστου*: D (b signum adposuit, sed ipsa verba non suppl) EFG d* e f g om (sed post *συγγενεισ μου* v. 21 exeunte addunt *και αι εκκλ. πα. του χρ.* Vide post.) | *αι εκκλ. πασαι* cum NABCLP al^{12} (item DEFG v. 21) vg syr^{utr} cop arm aeth Orint^{663} Cyr$^{act\ 38}$ Thdrt Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om *πασαι* cum minusc plu Chr^{325} (sed in com dicit *ουκετι τον δεινα και τον δεινα και ιδιαν, αλλα κοινη παντασ*) Dam Thphyl Oec

17. *παρακαλω*: D* c^{lc} (non item b) E *ερωτω*. Latini (d e f g vg) *rogo* | *σκοπειν* cum NABCLP al omn^{vid} vg (*ut observetis*) rell Orint^{604} etc ...

σίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ
Phil 3, 19 *ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. 19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. 20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.*

DEFG d* e f g m^{61} auct^{sing} cleric *ασφαλως σκοπειτε* | *παρα*: D* *περι* (contra d *praeter*) | *ποιουντας*: DEFG d* (d*** omitti voluit, etsi correctio ex parte tantum apparet) e f g m^{61} auct^{sing} cleric praem *λεγοντας η* | *εκκλινετε* cum ℵ*BC 37. 67** Thdrt Dam ... ς Ln Ti *εκκλινατε* cum ℵ^{c}ADEFGLP al pler Chr^{831} al

18. *τω*: FG om | *κυριω ημων χριστω* (et. Sx) cum ℵABCΓ al plus^{12} m^{61} syrP arm aeth^{ro} Thdrt, item d*** e vg Orint^{664} bis^{695} *Christo domino nostro* (Aug$^{ro\,64}$ Leo$^{serm\,41}$ om *nostr.*); Gb *κυριω χριστω ημων* cum DE FG 178. d* (*domino et christo nostro*) f (omisso *nostro*) g ... ς (= Gb Sx) *κυριω ημων ιησου χριστω* cum L al plu (sed mu om *ημων*) syr^{sch} cop arm^{edd} aeth^{PP} Chr^{831} Dam | *δουλευουσιν*: ΨΓ^{vid}GΓ 80. 14^{lect} *δουλευσουσιν* | *και ευλογιας* (109. ευγλωττιας, 42. 238. add *και χαυνης απατης*) cum ℵABCLP (D^{b}, cf append. editionis) al pler d*** (sic) m^{61} vg rell Orint^{664} etc ... D*EFG 3. 17. 43. 49. 52. 57. 70. d* e f g Chr$^{mosc\,1}$ om

19. *υμων υπακοη*: DEFG f g m^{61} Ambrst (non item d e vg Orint^{664}) *υπακ. υμ.* | *εφ υμιν ουν χαιρω* cum ℵ*ABCLP 5. 23.· (37* *το εφ υμ. συνχαιρω*) Orint^{664} bis (*in vobis ergo gaudeo*) Dam ... D*FG 23. d^{scr} arm *χαιρω ουν εφ υμιν*, ς *χαιρω ουν το* (Gb^{o}) *εφ υμιν* cum ℵ^{c}D^{b}E^{to}K al plu Chr^{832} Thdrt al, item *gaudeo igitur in vobis* d e f g vg Ambrst, (m^{61} *gaudeo autem super* [*vos*]), nec aliter syr^{utr} cop (aeth *et* –), sed syrP *το expri etiam*^{mg} *graece* | *θελω δε* (et. Clem^{109}) ... D*EFG d e f g m^{61} syr^{sch} aeth *και θελω* ... 115. Orint^{664} Ambrst Thphyl om copulam | *σοφους* sine *μεν* cum BDEFGL 61. o^{scr} d e f g m^{61} vg cop arm aeth Clem^{109} Orint^{664} Chr^{832} ex^{mosc} Thdrt (Caes^{144} *θελω μεν υμ. σοφους ειναι εισ το αγ., ακερ. εισ το κακ.*) Ambrst ... ς (Gb^{ou}) add *μεν* cum KACΓ al pler syrP Chr$^{832\,mout}$ Dam Thphyl Oec Aug serm^{299}

20. *συντριψει* cum KBCDEFG^{ar}GΣΓP al pler Or^{2,509} Chr$^{9,832\,ter}$ Cyr$^{act\,28}$ Dam Thphyl^{dis} Oec, item *conteret* d e fu tol Orint$^{2,120.\ 516}$ et^{4,695} Victorin ari^{3} Ambrst etc ... A 67** f g m^{61} vgcle am demid harl Or^{lob} ap Gall^{14,68} et$^{int\,2,435.\ 3,278}$ Thdrt (*εισ καιρον τον θεον ηντιβαλησε τον των επιβουλων συντριψαι διδασκαλον*, hinc –*ψαι* non –*ψει* invenisse videtur) Amb$^{Ps\,36}$ et^{37} et^{118} *συντριψαι* (*conterat*). Cf et. Or^{2,604} *ολιγαι γαρ αι των ανθρωπ. ημεραι επι της γης, εν αισ ευχεται ταχιωσ συντριβηναι τον σαταναν υπο τουσ ποδ. αιτων.* ... I. –*ψη* | *τον σαταναν* (it vg *satanan*, *satanam*): m^{61} *alienum* | *εν ταχει*: A pon ante *υπο*

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου

Act 19, 1 17, 5 20, 4

Act 20, 4 19, 22 1 Co 1, 14 2 Ti 4, 20

Iud 24 a Eph 3, 20 a

τους πο. υμ. Similiter syr^{sch} *conterat cito satanam sub* etc | ποδ. υμων: A ποδ. ημων | η χαρ. του κυρ. usque μεθ υμων cum NABCLP al omn d*** (sed om ημων) vg rell Or$^{int\,686}$ Ambrst etc: DEFG (sed D a correctore** signum habet quo defectus notatur, etsi ipsa verba quae desunt non adscripsit) d* (non item***) e f g Sedul om | ιησου absque χριστ. cum NB ... ς Ln Ti add χριστου cum ACLP al omn^{vid} d*** vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,4,686}$ Chr Thdrt Dam Ambrst etc | μεθ υμων sine additam cum NABCLP (item DEFG) al pler d (et. d***) e f g vg cop syr^{utr} arm aeth Or^{int} etc ... ς^{e} (= ς Gb Sz) add αμην cum 37^{mg**} al pauc

21. ασπαζεται (Gb') cum NABCD*FGP al^{10} d e f g vg cop syr^{P} arm (aeth *salutate*) Or$^{int\,4,686}$ Chr^{2,833} Thphyl Ambrst al ... ς ασπαζονται cum D^{c}EL (exscripsi -ζοται, non item Treg) al plu syr^{sch} Thdrt Dam Oec | τιμοθ- cum NAB^{2}CD^{c}EFGLP etc ... B*D* τειμοθ-. Postea FG λουκειος et σωσειπατρ. | ο συνεργ. μου ... B 67** om μου | και (B om) ιασων ... 47. om | οι συγγεν. (FG συνγ-) μου (108. 178. ο συγγενης μ.): D* (improbant** et^{c}) EFG d* (improbat***) e f g add και οι εκκλησιαι πασαι του χριστου. Vide ad v. 16.

22. εγω: 37. om | τερτιος: 7. τερεντιος | ο γραψας: 67** ο και γρ.

23. και ολης της εκκλης. cum NABCDEP 1. 5. 37. 78. 80. 121. (23* και ο της εκκλ.), item *et universae ecclesiae* d e (f g, sed vide FG) am fu (add *gentium*) tol Or$^{int\,667}$ ... ς και της εκκλης. ολης cum L al pler Chr^{2,833} Thdrt Dam ... FG (f g vide ante) aeth και ολαι αι εκκλησιαι, vg^{cle} demid cop *et universa ecclesia* (cop *eccles. univ.*) | ασπαζεται sec: G* g (suppletur igitur tantum Graece) om

24. Hunc versum omisimus cum NABC 5. 137. am fu harl* ‡ allachm cop aeth^{ro} Or$^{int\,667}$ ... ς Ti habent η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων· αμην cum DEFGL al pler d e f g vg^{cle} demid tol harl** Chr^{834} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc (sed L υμων pro ημων, quod 37. plane om: FG f g om $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$, 71. om $\overline{\chi\upsilon}$: go *cum spiritu vestro* et Chr μεθ υμων pro μετ. πα. υμων.) Praeterea DEFG d e f g om η χαρις etc v. 20; et FGL 37. syr^{P} go versu 24. epistulae finem faciunt. Item post versum 27. habent P 17. 80. syr^{sch} arm aeth^{PP} ar^{e} Ambrst

25. 26. 27. Τω δε δυναμενω usque αιωνων· αμην (afferunt ex his plura etiam Clem$^{666.\,667}$ Or$^{4,150.\,257}$ et$^{1,289.\,426}$ et^{2,724}) hoc loco dedimus cum NBCDE 16. 80. 137. 176. cdd ap Or$^{int\,667}$ (vide post) d e f vg (et.

καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, 26 *φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως*

---

am fu demid harl tol etc) syr^{sch} cop aeth^{utr} Or$^{int\,687}$ Ambrst etc (etiam 66. qui post *αμην* ponit *τελος* et pergit *τω δε* etc; in mg vero adscriptum est: *τελος της επιστολης ουδε εν τοις παλαιοις αντιγραφοις· τα δε λοιπα εως τελος του ιδ' κεφ. ενρισκεται.*). Accedunt, qui et hoc loco et post 14, 23. habent, AP 5. 17. 109^{lat} (sed post 14, 23 est **) (et. 37., sed hoc loco est 37**) arm^{edd} et^{zoh} ..... contra tantummodo post 14, 23 habent (id quod Gb probavit) L al fere^{200} (item lectionaria) syr^{P} arP (go^{vid}, non enim post 16, 24. habet, altero vero loco hiat a 14, 20 ad 15, 3) edd nonnull ap Or^{int} Chr Cyr$^{act\,65}$ ex singulorum ordine apparet) Thdrt Dam (ut ex comm intellegitur) Thphyl Oec Pa-Theodul^{1206} (Orthodoxogr. Bas. 1569) ..... omittunt utrinque D*** (vid, nullum enim accentum praeter quattuor primas voces posuit) F^{67} (spatio vacuo post 16, 24 in Graecis relicto) G et g (spatio vacuo post 14, 23 in Graecis et Latinis relicto) edd ap Ilier (vide post). Item om Meion teste Or$^{int\,4,687}$: „Caput hoc Marcion, a quo scripturae evangelicae atque apostolicae interpolatae sunt, de hac epistola penitus abstulit. Et non solum hoc, sed et ab eo loco ubi scriptum est: *Omne autem quod non est ex fide peccatum est*, usque ad finem cuncta dissecuit. In aliis autem exemplaribus, id est in his quae non sunt a Marcione temerata, hoc ipsum caput diverse positum invenimus. In nonnullis etenim codicibus post eum locum quem supra diximus, hoc est: *Omne autem quod non est ex fide peccatum est*, statim cohaerens habetur: *Ei autem qui potens est vos confirmare.* Alii vero codices in fine, id est ut nunc est positum (ed. Delar. „in fine id, ut nunc est positum") continent." Item Hier^{eph} 5,5 sq (pag^{502}) sic: „qui volunt prophetas non intellexisse quid dixerint et quasi in extasi locutos cum praesenti testimonio illud quoque quod ad Romanos in pleriq edd invenitur, ad confirmationem sui dogmatis trahunt, legentes: *Ei autem qui potest* etc. Frustra est quod quidam volunt nec Tertullianum legisse quum adv Meion 5,14 scribat „Bene autem quod et in clausula (respicit enim ad 14, 10) *tribunal Christi* comminatur." Fusius de h. l. exposuit Reich. comm. crit. p. 88 — 120. ac totam doxologiam spuriam habuit.

25. *υμας*: 37. 73. *ημας* (item P post 14, 23.) | *και το κηρυγμα* (et. $^{\aleph a}$): $^{\aleph c}$ *και κυριου*. Item *ιησου χριστου* cum ℵACDEFGLP al omn^{vid} it vg reli Or$^{int\,4,687\,bis}$ etc ... B *χριστου ιησου* ... Or^{4,105} (afferens *τω δε δυναμενω* usque *γραφ. προφητικων και τησ επιφ. του κυρ. ημ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$) om verba *και το κηρ. ιησ. χριστ.* Praeterea arP sic vertit ac si legisset: *μονω δε σοφω θεω* $\overline{ιω}$ $\overline{χω}$ *τω δυναμενω υμας στηριξ. κατα το ευαγγ. μου και το κηρυγμ.* $\overline{ιω}$ $\overline{χυ}$.

26. *τε* et. Clem^{605} Or^{1,688} et$^{4,105.\ 226.\ 257}$ Cyr$^{act\,65}$ etc ... Gb^{0} cum DE 34. Chr^{9,789}, nec exprim d e f vg Or$^{int\,687}$ Hil^{230} Ambrst al, nec syrr cop arm aeth (sed syr^{sch} et aeth pergunt *και κατ επισταγην* etc) | *προφητικων* (et. Clem^{605} Or$^{int\,687}$): Or$^{4,105.\ 226.\ 257}$ et^{1,688} (similiterque^{1,230})

εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ 1 Ti 1, 17 11, 36 etc
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

---

edd ap Hier$^{eph\,8,5\,sq}$ add *και της επιφανειας* (*adventum*) *του κυριου ημων ιησου χριστου* | *γνωρισθεντος*: ita et. vg^{cle} demid tol al *cogniti*, contra am fu *cognito* (ut ad seqq *μονω σοφω θεω* trahendum sit)

27. *σοφω θεω* (et. Clem^{567} Or$^{int\,667}$ et^{668} etc, Cyr$^{act\,65}$ om *θεω*) ... DK d e *θεω σοφω* | $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (et. Clem^{567} Or$^{int\,667}$ Cyr^{act} Hil^{830} Ambrst etc) ... B $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\omega}$ | $\overline{\varphi}^{\upsilon}$ (d e *cuius*) ... n 33. 72. (hl^{2} etiam *η* om) f syr^{sch} Or$^{int\,667}$ om (item 43** 55. *ιη* pro *ω η*) ... P 31. 54. cop Chr$^{mosc\,2}$ *αυτω* | *των αιωνων* cum KADEP 80. d e f vg syr^{sch} cop arm (vide supra) aeth^{utr} Or$^{int\,667}$ et^{668} Dam Hil^{830} Ambrst (AP arm non item habent post 14, 23) ... ς Ti om cum BC al et, qui tantum post 14, 23 habent, L al plor syr^{p} Chr^{789} Cyr$^{act\,65}$ Thdrt^{147} | *αμην*: 49. 68. am Or^{int} Hil om ... P 17. 80. syr^{sch} arm aeth^{PP} ar^{e} Ambrst addunt *η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην* (Ambrst om *αμην*), quae verba (vide ante) versum 24. constituere solent.

Subscriptio: NAB*CD* 1. 14. 30. 35. 41. 47. 49. 185. *προς ρωμαιους*. Item G g *προς ρωμαιους ετελεσθη*, *ad romanos explicit*, am fu *explicit epistula ad romanos* ... B^{3b}D^{b} (sic, non^{e}) *πρ. ρωμαιους εγραφη απο κορινθου*, d$^{**\,e}$ *epistula pauli apost. explicit scribens a Corinthum*, go *Ad Romanos explicit. Ad Romanos scriptum est e Corintho*, P *παυλου επιστολη προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου*, o^{scr} *εγραφη απο κορινθου*, Thdrt (cod^{1} om) *ιστεον οτι η προς ρωμαιους επιστολη εγραφη απο κορινθου* ... 18. h^{scr} *προς ρωμαιους* (haec om h^{der}) *εγραφη δια φοιβης απο κορινθου*, 106. 108. *εγραφη απο κορινθου η προς ρωμαιους επιστ. δια φοιβης*. Item 14. 48. 116. 135* 170. b^{scr} d^{scr} e^{scr} al *προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου*. Item 37. 47. 80. 89. 114. al *εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της* (80. 89. om?) *διακονου*. Item 120. 122. a^{scr} k^{scr} al Euthal^{cod} *η προς ρωμαιους* (122. Euthal^{cod} add *επιστολη*) *εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της* (k^{scr} om) *διακονου*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη, προς ρωμαιους· εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου*. Item syr^{sch}: *Finita est epist. ad Romanos, quae scripta est Corintho et missa est per Phoeben ministram*, syr^{p}: *Finita est epist. ad Rom. quae scripta est Corinthi, per Phoeben ministram* ... 133. *εγραφη η πρ. ρωμ. επιστ. δια τερτιου· επεμφθη δε δια φοιβης απο κορινθιων* ... 10. 109. 110. 111. 118. 120. 123. 135** 139. 148. 144. 153. 157. 178. al mu *προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου της εν κεγχρειαις εκκλησιας*, atque sic et. ς (= Gb Sz) edidit. Similiter cop: *Ad Romanos scripta Corinthi, missa per Phoeben ministram ecclesiae Cenchreae*. Praeterea in codd. plur (et. L, non item Euthal^{cod}) stichorum numerus notatur: *στιχοι* ϴκ′ (i. e. 920), P ϴν′. Item notantur (cum Euthalio) *αναγνωσεις ε′*, *κεφαλαια λϑ′*, *μαρτυριαι μη′* (alii *λϑ′*, alii *μϑ′*). B numerat capita 21 (ab α′ usque κα′), am fu al 51. c*** notat: *χρη γινωσκειν οτη εχη η αυτη επιστ. κυριακας ζ′ και σαββ. ε′* ... absque subscriptione sunt KF 17. al.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Ā.

I.

2 Co 1, 1 Act 18, 17 1 *Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς* 2 *τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν*

---

* *προσ κορινθ. ᾱ*: sic ℵA^{vid} (titulus fere abscissus.) BCD (E nullam inscriptionem habet) 17. 47. 108. 109. 110. 113. al (sed 108. 109. 110. al *πρωτη*. Item 37. omisso numero.) ... FG *προσ κορινθιουσ αρχεται α'* (sed G om α'). Item d *ad corinth.* I., g *ad corinthios incipit*, f *ad corinthios prior inc.*, am *incipit epistula ad corinthios* I., fu *inc. ad corint.* (ita ad fin. ep. ad Rom. Tum post prologum positum est: *inc. brevis epistulae*, subscriptum vero: *expl. brebes corint. incp. corpus epistulae.*) ... P *παυλου επιστολη προσ κορινθιουσ α'*, L *του αγιου και παν(ε)υφημου αποστολου παυλου επιστολη προσ κορινθιουσ πρωτη*, 1. 116. 121. 123. h^{ser} n^{ser} al mu *προσ κορινθιουσ πρωτη* (alii α') *επιστολη* (k^{ser} *επιστ. πρωτ.*, l^{ser} om *επιστ.*), 114. al *του αγιου αποστολου παυλου επιστ. προσ κορινθ. πρωτη*, 122. *παυλου αποστολου καθολικη προσ κορινθ. πρωτη* ... ς *η προσ τουσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη*, Gb Sx *προσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη*, ς^{c} *παυλου του αποστολου η προσ κορινθ. επιστ. πρωτη.*

I. 1. *κλητοσ* cum ℵBFGLP al omn^{vid} f g r vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or^{int} ^{2,301} Chr^{10,5} et^{4} (urget „*ἐκλήθην*“) Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 28}$ Thdrt Dam (uterque exponit, item Thphyl Oec) Ambrst^{dis} al ... ADE d e Cyr$^{act\ 28}$ om, hinc Ln [*κλητ.*] | *χριστου ιησου* cum BDEFG 17. 37. 76. 115. 119. d e f g r am fu demid tol allachm Chr^{10,3} et^{4} Ambrst Aug$^{ad\ donat\ post\ coll\ 3}$ (ed$^{maur\ 9,601}$) (Cyr^{alicubi} teste Gb^{1} manu, item Hil teste Wtst) ... ς *ιησου χριστου* cum ℵALP al pler vg^{cle} syr^{utr} cop arm aeth Or^{int} ^{2,301} Cyr$^{act\ 28}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al

2. *τη ουση εν κορινθ.* hoc loco cum ℵAD^{b}LP al omn^{vid} (77. om *τη ουση*) r vg (etiam am demid tol etc; de fu vide post) syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\ 4,624}$ (- *de epist. ad Corinthios - ubi apostolus primo quidem dicit:* ecclesiae dei, quae est Corinthi, sanctificatis in Christo Iesu, vocatis sanctis, *et post haec* - cum universis qui -) Chr^{10,4} Thdrt Dam al Aug (ut ante) Ambrst al ... Ln Ti post *ηγιασμενοις εν χρ. ιησ.* pon cum BD*et^{c}EFG d e f g (cf et. fu ubi nunc ex correctione legitur: *ecclesiae dei sanctificatis in christo ihesu qui sunt corinthii vocatis sanctis.* At post *dei* complures litterae erasae, super quas demum litterae *sanctifica* inlatae.) | *ηγιασμενοις εν* $\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$: 119* om. Cf et. Or^{4,156} *εν τω προ-*

πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη Ro 1, 7
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι
τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-
τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼς τὸ 2 Co 8, 7
μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστε-
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους 1 Th 5,
ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 πι-

---

*ομιων τησ προτερ. πρ. τους κορινθιους επιστολησ γραφοντι τη εκ-
κλησια του θευυ συν πασι τοισ επικ. το ον. του κυρ. ιυ χυ.* Item[int 2,952] *memini cum interpretarer illud quod ad Corinthios scribitur:* ecclesiae dei quae est Corinthi, cum omnibus qui invocant eum, *dixisse me* etc. At haec libere allata vix quicquam probant. | *συν πασιν:* 46. 52. 109. (al[8] ap Stephanum) *συμπασι* | *του κυριου ημων* (et. Or[int 3,75] et[4,624] bis Hil[480] Aug[ut] ante etc): A 77. 109. fu Or[4,158] (vide ante) Pelag om *ημων*. (Item Ambrst[1] ad h. l., sed paullo post addit *nostri*; Tert[marc 5,5] ad probandam eandem lectionem non recte attulerunt.) | *ιησου χριστου* et. Or[4,158] et[int 3,75. 4,624] etc ... A om *χριστου* | *αυτων* sine *τε* cum ℵ*A*[vid]BD*FG 17. 46. 109. Euthal[cod] Dam, nec exprim it vg syr[sch] cop Or[int 3,75. 4,624] etc ... ς Ti *αυτ. τε* cum ℵCA**D[c]ELP al pler syrP arm aeth Chr[10,3] et[4] Thdrt Cyr[cat 5] Phot[cat 3] etc. Item al[4] Chr[10,5] Thphyl *ημων τε και αυτ.*

4. *τω θεω μου* cum ℵ[a]AGDEFGLP al omn[vid] it vg syr[utr] cop arm Or[cat 9] et[11] (sic[9]: *απο πολλησ διαθεσεωσ το κοινον αρπαζει, τω θεω μου λεγων, και ιδιοποιειται, ο και προφητησ εθοσ αει λεγειν· ο θεοσ ο θεοσ μου.* Eadem vero verba apud Chr[10,9] leguntur.) Chr[10,9] Cyr[ioh 794] Thdrt etc (Dam om verba *τω θε. μου παντοτ. περ. υμων.* Per incuriam, ut vdtr.) ... ℵ*B aeth om *μου* | *του θεου* (et. Cyr[glaph 223]): A* 39. 87. Chr[10,12] (non item[10]) Cyr[ioh 794] (sic: *επι τη δοθεισῃ υμιν εν χω ιυ χαριτι*) om

5. *παση* et. Or[1,258. 709] et[cat 11] et[prov] in Notit[95] (Mai[23]) Eus[ps 821] etc ... 17. 115. 14[lect] f vg Or[int 2,198. 482. 668] (minime probat Or[2,747] nec [1,225]) *εν παση*

6. *μαρτυριον:* 12. 67**[mg] *κηρυγμα*. Cf Chr[10,10] *εισ το μαρτυριον του κυριου, τουτεστιν εισ το κηρυγμα.* | *του χριστου* et. Or[cat 12] et[int 482] ... B*FG al[10] f g arm *τ. θεου*

8. *εωσ τελουσ* cum ℵABCLP al omn[vid] Or[cat 12] etc ... DEFG *αχρι τελ.* | D* *ανεγκλητουσ* | *εν τ. ημερα* cum ℵABCLP al omn[vid] r (*in diem*) syr[utr] cop arm aeth Or[cat 13] etc ... DEFG d e f g Ambrst Cassiod[29] *εν τ. παρουσια* (f g Ambrst *in adventu*, d e *in adventum*, Cassiod *usque ad adventum*). Item vg Pelag *in die adventus.* | *ιησου χριστου* et. Or[cat] etc ... B om *χυ*

στος ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

10 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου*
Phil 2, 2 *ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν*
ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ
αὐτῇ γνώμῃ. 11 *ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ*
3, 4 *τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν.* 12 *λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος*
ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 *μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυ-*
ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 *εὐχα-*
Act 18, 8 Ro 16, 23 *ριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον·* 15 *ἵνα*

---

9. ο θεος et. Clem$^{442.\ 638}$ Or$^{cat\ oph\ 101}$ Eus$^{mcell\ 84}$ Severian$^{cat\ 18}$ Cyrlohes etc ... c* om o | δι ου (*per quem* et. d e f g r vg etc) et. Or$^{cat\ oph\ 101}$ (οτι και επι πατρος το „δι ου" – ακουσον – πιστος ο θε. δι ου εκληθ. et) Eus$^{marc\ 84}$ Severian$^{cat\ 18}$ (παλιν δε το „δι ου" επι πατρος κειται, ου μονον επι υιου) Chr^{10,18} (και πως εκληθητε; δια του πατρος etc) Thdrt Phot$^{cat\ 14}$ (δι ου εκληθητε αντι του υφ ου εκληθητε etc) etc ... D^{Gr*} F^{Gr} G^{Gr} υφ ου

10. παρακαλω δε υμας αδελφοι ... c^{8} (:: in usum lectionis eccl.) 74. a^{ser} αδελφοι παρακ. υμας | του κυριου ημ. ιησ. χριστ. cum ʜᴀɴGʟ^{p} al omn^{vid} r vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{cat\ 11}$ etc Cyp^{198} Ambrst etc ... D^{Gr} E e χριστ. ιησ. του κυρ. ημων, item ᴠɢ d f g ιησ. χρι. του (r om) κυρ. ημ. | μη η: Eus$^{mal\ 78}$ μη ειεν | σχισματα: 17. σχισμα, 37. σχηματα | και εν τη et. Or^{3,616} etc ... G^{Gr*} Eus$^{mal\ 78}$ Hil^{461} om εν | ι. γνωμει

11. αδελφ. μου c. ʜᴀɴ^{3} (* αδ. μοι) C^{3} D^{Gr} E^{Gr} F G Lᴘ etc ... c*vid d e Ambrst collat^{earth} om μου | εν υμιν εισιν et. am fu demid harl* Ambrst ... vg^{cle} harl** tol syr^{utr} cop Dial^{809} Aug$^{donatist\ 1,16}$ collat^{earth} εισιν εν υμιν, *sunt in vobis*

13. μεμερισται et. Dial^{809} etc ... 10. 39. 71. 73. arm prem μη (syr^{sch} *Numquid divisus est Chr.? aut numquid* etc. Etiam Opt$^{cont\ donat}$ *Numquid divisus* etc). Ln vero μεμ. ο χριστος. edidit: quam in rem cf Thdrt (cat^{18} Θεοδώρου ὁμοῦ καὶ Θεοδωρίτου dicit) in h. l.^{165} τοῦτο τινὲς ἀποφαντικῶς (male cat^{18} ἀποφατικῶς) ἀνέγνωσαν – ἐγὼ δὲ αὐτο κατ' ἐρώτησιν κεῖσθαι νομίζω. Videtur et. Ambrst ἀποφαντικῶς accepisse: *Divisum dicit Christum, quia gloriam eius homines sibi partiti sunt* etc. | υπερ υμων cum ʜᴀCDbet^{c}EFGLᴘ al omn^{vid} Dial^{809} Severian cat^{18} Chr^{10,19} Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 36}$ Thdrt Dam etc. Item *pro vobis* d e f g r vg etc ... Ln περι υμ. cum ʙD*. Item go *propter vos*

14. ευχαριστω sine additam cum ℵ*B 67** Chr$^{com\ 10,22}$ et Dam^{com} (προσ μεν γαρ τουσ – ελεγε· ευχαριστω οτι ουδενα υμ. εβαπτ.) ... ς Ln^{vid} mai Tl add τω θεω cum ℵ^{c}ACDKFGLᴘ al pler d e f g r vg (et. am floriac harl* tol) go aeth^{utr} Or$^{int\ 4,667}$ Tert$^{pudic\ 14}$ (*Deo gratias ago*)

μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα· 16, 15
17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. 18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, 23. 24 2 Co 2, 1
τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται γάρ· Is 29, 14
ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; 21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς

Ambrst Chr^{10,20} etc. Item A 17. 23. 39. 57. 68. 219** 8petrop d^{ecr} g^{ecr} vg^{six} fu demid harl** syr^{sch} etP c.* cop arm Or$^{int\,4,480}$ Thdrt in h. l. et^{2,6} et^{162} Pelag al add *τω θεω μου*, atque sic Ln$^{ed\,min}$ :: *ευχαριστω τω θεω* vel *τω θεω μου* Ro 1, 8. 7, 25. 1 Co 1, 4. 14, 18 etc | *κρισπον* (B* *κρισπ.*) et. ℵ^{c} ... ℵ* *πρισκον*

15. *ειπη*: L *ειπει* | *εβαπτισθητε* cum NABC* 5. 6. 17. 37. 67** 71. 73. 74. 80. a^{ecr} e f vg cop (et. sah teste Gb^{1} manu: ex fragm Borg?) syrP ^{mg} arm Chr^{20} Dam Ambrst (ex$^{edd\ aliquot}$) al. Similiter 10. 31. Euthal^{cod} *εβαπτισθη ... ς εβαπτισα* cum C^{c}DEFGLP al pler d g r go syr^{sch} etP ^{txt} Thdrt al Tertpudic^{14} al

16. *εβαπτισα δε και ...* D*FG *βεβαπτικα δ. κ.* | *λοιπον*: FG *το λοιπον* ... Ambrst *ceterorum* (sed nonnulli libri *ceterum*) | *αλλον* et. r vg^{cle} am demid tol; Thdrt *αλλων* ... FG d e f g fu om | *εβαπτισα* sec: D* *βεβαπτικα*

17. *απεστειλεν* et. Or$^{cat\,19}$ et^{35} Severian$^{cat\,19}$ etc ... A *απεσταλκεν* (sed *λκεν* periit) | *χριστος* cum NACDELP al omn^{vld} Or$^{cat\,19}$ et^{35} Severian $^{cat\,19}$ Chr^{21} etc ... BFG Thdrt o *χριστ.*, hinc Ln [o] *χρ.* | *αλλα* cum NA^{vid}BDK al^{vl} ... ς Ln *αλλ* cum CFGLP al certe pler etc | *ευαγγελιζεσθαι* cum NADKFGLP etc (C latet) ... B *ευαγγελισασθαι*

18. *ο λογ. γαρ* (P 38. 39. b^{s} ser al om) *ο* ut et. Ir^{17} (ex Epiph^{181}) etc ... B 74. ℵ* ser om *ὁ* sec, item Cyr$^{hr\,188}$ *ο γαρ λογ. του σταυρ.* | *ημιν* et. Ir^{17} (ut ante) etc (39. *υμιν*) ... vg Pelag al *id est nobis* ... FG ^{elect} d e f g r fu* am** Ir$^{int\,17}$ Cyp^{224} Hil^{823} Ambrst om (Tert$^{marc\,5,5}$ *ait crucem Christi stultitiam esse perituris, virtutem autem et sapientiam dei salutem conseculturis*) | *θεου*: 17. *χριστου*

19. *γαρ* (et. D^{b} etc): D^{gr*} om | *τ. συνετων* (et. f g *prudentium*): F^{gr}G^{gr} *τ. ασυνετων* (F *ασιν-*)

20. *συνζητ-* cum NABCDEFG ... ς *συζητ-* cum LP al certe pler | *του κοσμου* cum ℵ*ABC*D^{gr*}P 17. 28. 46. 74. a^{ecr} m^{76} Euthal^{cod} arm^{ed} Clem ^{270} Or^{2,175} Didtri^{839} Epiph^{2,48} Cyr$^{ca\,849}$ Dam Thphyl Tert$^{marc\,5,8}$ ... ς (Gb^{00}) add *τουτου* cum ℵ^{c}C^{3}D^{c}EFGL al pler syr^{utr} cop arm^{edd} Clem^{647} Or^{2,218} et$^{cat\,25}$ Epiph^{744} Chr^{29} Thdrt. Item *huius mundi* d e f g r vg go Tertidol^{9} (*huius saeculi*) Cyp^{224} Or$^{int\,4,530}$ al mu

21. *επειδη γαρ* et Or^{1,221} etc ... FG 3. 108. 177. arm om *γαρ* (minime

σοφίαν τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 *ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν,* 23 *ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν,* 24 *αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν·* 25 *ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων.* 26 *Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν,*

---

in hanc rem probant Clem^{370} Tert$^{marc\,5,5}$) | *ευδοκησεν* cum NABDEFG LP al pler Clem^{370} Or$^{1,231.\ 599}$ Ath^{1,48} Chr^{29} etc ... c 37. 46. 73. Ath^{1,484} Chr^{30} Dam *ηυδοκ.* | *ο θεος*: FG *τω θεω*. Quemadmodum Latini (it vg Or$^{lat\,4,517.\ 638}$ Hil^{611} Ambrst etc) *placuit deo*. Contra Tert$^{marc\,5,5}$ *boni duxit deus*, Hil^{822} *decrevit deus* | *πιστευοντας*: L *πιστευσαντας*

22. *επειδη* (FG *επει*) *και*: FG 33. 35. f g fu harl* syr^{sch} (Clem^{370}, sed totum locum libere adhibuit) Tert$^{marc\,5,5}$ Cyp$^{245.\ 251}$ Hil$^{812.\ 823}$ Ambrst om *και* | *σημεια* cum NABCDEFGP 46. 52. 63. 80. d e f g r vg syr^{utr} ar^{9} cop go aeth^{PP} (male aeth^{ro} *doctrinam*) Clem$^{838.\ 370}$ Severian$^{cat\,28}$ Chr^{30} Cyr$^{act\,38}$ Thdrt Dam Tert$^{marc\,5,5}$ Cyp$^{258.\ 251}$ etc ... ς (= Gb Sz) *σημειον* cum L al pler arm Euthal^{cod} Thphyl^{txt} Oec^{txt} :: cf Mt 12, 39. 16, 4 et alibi | *ζητουσιν* et. Clem$^{228.\ 370}$ ... A *επιζητουσιν*

23. *εθνεσιν* cum NABC*D*EFGLP 5. 10. 17. 23** 31. 37. 46. 71. 73. 80. 93. d e f g r m^{s} vg (Latt *gentibus*) cop syr^{P} arm aeth go (syr^{sch} *gentilibus* vel etiam *Graecis*. Eodem verbo v. 22 utitur.) Or^{2,737} (et ^{1,231} fluct lectio) et$^{int\,4,625}$ Eus$^{dem\,490}$ Cyr$^{hr\,182}$ Dam al Cyp$^{245.\ 251}$ Hil$^{812.}$ $^{823.\ 1076}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ελλησι* cum c^{2}D^{2c} FG al pler Clem$^{370.}$ ^{804} Or^{1,231} (fluct lect) Eus$^{ecl\,287}$ et$^{ps\,370}$ Euthal^{cod} Chr^{30} Thdrt al

24. *αυτοις*: c *αυτοσ* (sic) | *τοις κλητοις*: FG om *τοις* | *τε* et. Clem^{370} Or^{1,231} (exprim et. syr^{P}) ... FG om (nec exprim it vg etc)

25. *σοφωτ. τ. ανθρ. εστιν* (67** *εσται*) hoc ordine cum NAHCLP al omn vid syr^{P} Or$^{2,175\,bis}$ et^{176} et$^{cat\,26}$ Eus$^{ps\,370}$ Chr^{32} etc ... DEFG d e f g r vg syr^{sch} arm Hil^{812} et^{823} Ambrst *σοφ. εστ. τ. ανθρ.* (Libere vero Tert$^{marc\,5,5}$ „Quid est autem *stultum dei, sapientius hominibus*, nisi crux et mors Christi? Quid *infirmum dei*, *fortius homine*, nisi nativitas et caro dei?“ Item$^{marc\,2,2}$ „Sed nos scimus *stultum dei, sapientius hominibus*, et *invalidum dei validius hominibus*.“) | *το ασθενες*: FG *ο ασθενες* (f g r vg *quod infirmum est*) | *ισχυροτερ. των ανθρωπων* sine *εστ.* (ita et. Lu$^{ed\,min}$) cum ℵ*B 17. 67** Or^{ps} ap Gall^{14,52} (*το γαρ ασθενες του θεου, ο μεν αποστολος λεγει, ισχυροτερον των ανθρωπων· εγω δε αν ειποιμι*) Eus$^{ps\,370}$ ... ς Lu$^{ed\,mai}$ Ti *ισχ. τ. ανθρ. εστιν* cum ℵ^{c}ACLP al fere omn syr^{P} aeth Or^{2,176} et$^{cat\,26}$ Chr^{32} Thdrt Dam etc. Item DEFG d e f g r vg cop arm Hil^{bis} Ambrst al *ισχ. εστιν των ανθρ.*

26. *γαρ* et. d e r vg Iriu$^{t\,144}$ Or$^{2,661.\ 4,93}$ et$^{int\,630}$ Eus$^{ps\,404}$ etc ... DE^{r}KG^{c} FG 21. f g aeth^{utr} *ουν* (Or^{1,478} *δε*, item ^{1,150} libere *γουν*. Item Pamphil ^{4,22} *βλεπομεν γουν την κλησιν ημων*, sed ex Ruf interpr *videte enim*) |

ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, 29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ Eph 2, 0

οὐ (D*gr οὐδε) *πολλοι δυνατοι* et. Or 1,160. 479 et 2,661 et int 2,224 Pamphil 4,22 Eusp s 404 etc (Ir int 144 *quoniam non multi sapientes apud vos, nec nobiles neque fortes.* Etiam 74. *ου πο. ευγ. ου πο. δυν.*) ... FG r g cop om (item Or 4,530 edd ante Delar.)

27. *εξελεξατο ο θε. ινα καταισχ.* - *εξελεξ. ο θεος ινα* etc cum ℵBCDELP al plu d e f r vg rell Or 1,495 Eusp s 404 et ecl 52 al mu Tert marc 5,5 etc ... transilnerunt ab *εξελεξατο ο θεος* priore ad *εξελεξ. ο θε.* alterum AFG r g al plus 15 g (Or 2,661 libere *αλλα τα μωρα του κοσμ. εξελεξατ. ο θεος*, [interpr vet add *et quae infirma*] *και τα μη οντα, ινα τα οντα καταργηση.*). Hinc Ln [*ινα καταισχ. τ. σοφους, και τα ασθ. τ. κοσμ. εξελ. ο θεος*]. Similiter alii errarunt. | *καταισχυνη* (LP al aliq bis -υνει) *τ. σοφ.* cum ℵBCDELP 14. 17. 47. 62. 109. 115. 119. 121. k ser d e r vg syr utr cop arm aeth Or 1,160. 479. 495. 632 et 2,505 et cat 32 et int 2,224. 489 et 4,517. 530 Pamphil 4,22 Eusp s et ecl Cyr loh 636 al mu Tert marc 5,5 etc ... ς *τους σοφ. καταισχ.* cum minusc piu

28. *αγενη* (ℵ*): ℵ* *ασθενη*, item Or 1,160 cod 1 | *εξουθενημενα* et. Or saepe l'amphil 4,32 Eusp s 404 et ecl 52 etc ... 17. Or 2,822 *εξουδενωμενα*, a ser *εξουθενωμενα* | *τα μη οντα* cum ℵ*AC*D*FG 17. d e g aeth ro Or 2,333 Euthal cod Tert marc 5,5 Ambrst al ... ς (= Gb 00 Sz) praem *και* cum ℵCBC³D^cELP al pler f m 76 r vg syr utr cop arm aeth pp Or 1,160. 479. 495. 632 et 2,661 et cat 32 et int 4,530 Pamphil 4,22 Eus ecl 52. 55 et p s 404 Chr 39 Thdrt Dam | *καταργηση*: P 114 116. *-γησει*

29. *καυχησηται* cum ℵABCDEL al pler etc ... ς e 1624 et 1628 (non item 1668 nec ς Gb Sz) *καυχησεται* cum FGP b ser o ser | *ενωπ. του θεου* cum ℵA BC³D^cELP al 100 d e f g r m 76 cop aeth utr arm zoh Or 1,120. et 632 et cat eph 102 et (omisso *του*) 1,160 et int 4,530 Eusp s 404 Ephr 172 Chr 40 Dam etc (Ir int 212 *in conspectu domini*) ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *ενωπ. αυτου* cum c* (et. ℵ c vdtr incepisse *αυτου* sed antequam perficeret abiecit) al mu vg syr utr arm usc Or 1,479 Dial 817 Severian cat 32 Thdrt Ambrst al

30. *σοφια* (FG *η σοφ.*) ante *ημιν* (B *ημων*) postumus (Gb″) cum ℵABCDE FGP 17. 37. 46. 71. 93. d e f g am fu demid tol harl** Or 1,196. 602 et 2,557 et quinquies et int 2,697. 4,466 Dial 817 Eusdem 385 et ecl 99 Didtri 386 Cyr act 55 Ambrst al ... ς post *ημιν* pon cum L al pler vgcle harl* syr utr cop arm Or 2,625. 644 ac ter Eusp rae 546 et ecl 198 et p s 148 et esa 401 et alibi Chr 41 Cyr loh 794 Thdrt Dam Pelag al | *δικαιοσ. τε* et. Or plus decies

Ier 9, 23 1 Co 10, 17 ἀπολύτρωσις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται· ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ 13 πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά

Dial^{317} Eus^{saep} Cyr^{ioh} et$^{abac\,555}$ et$^{act\,55}$ al mu ... D^{b}FG Or^{2,557} *και δικ.* Item sed libere Cyr$^{esa\,522}$ *γεγονε γαρ ημιν απο θεου και πατρ. δικαιοσ. και απολυτρ. και αγιασμ.* (D* *δικαιοσυνη*, D** *και δικ.*, D^{c} *δικ. τε*. Sed** videri potest *και δικ. τε* dedisse. Cf ed. meam codicis D.)

31. Ο *καυχομενος*

II. 1. *καγω*: 14. 17. add *δε* | *μαρτυριον* cum $\aleph^{c}$BDKFGLP al pler d e f g vg sah syr^{p} aeth^{utr} arm Or$^{cat\,24}$ et^{25} (*ουκ ειπεν το κηρυγμα αλλα το μαρτυριον* etc, sed eadem apud Chr^{50} leguntur) Chr^{49} et^{50} Cyr$^{act\,28}$ et$^{cat\,25}$ (*μαρτυριον του θεου φησιν τον χν· μεμαρτυρηκε γαρ ο θεος* etc) Dam (*αντι του· το κηρυγμα ο μαρτυρουμεν*) al Pelag al ... $\aleph^{*}$ AC 5. 30. 71. 77. 80. 81. n^{scr} r syr^{sch} cop Antioch^{1102} Amb$^{luc\,12.\,1454}$ Aug$^{serm\,160}$ (5,771) Ambrst (sed edd nonnulli *testim.*) *μυστηριον* (Gb") ... ar^{e} Thdrt *ευαγγελιον*, k^{scr} *σωτηριον* | *του θεου* ... vg arm^{uac} Ambrst edd nonnulli Pelag *Christi*

2. *εκρινα* absque *του* cum $\aleph$ABCD*et^{c}EFGP al plus^{30} Or$^{cat\,25}$ Chr$^{50\,semel}$ Cyr$^{act\,28}$ Antioch^{1102} Dam (libere Or^{1,427} et^{3,537} *εγω δε εκρινα μηδεν ειδεναι*, et^{4,293} *εκρινα μηδεν ειδεναι*. Item Ath^{696} *ουδεν εκρινα ειδεναι ει μη*) ... ς (= Gb Sz) add *του* cum D^{b}t. al pler Didtri^{3} Chr$^{50\,saem}$ Thdrt al | *ειδεναι τι* cum $\aleph$AD^{b}FGL al pler d e f g r vg (d e g Tert *scire aliquid*, r Ambrst *me scire aliquid*, f vg *scire me aliquid*) syr^{utr} sah cop arm Or$^{cat\,25}$ Didtri^{3} Chr$^{50\,saem}$ Cyr$^{act\,28}$ etc (Antioch om *τι*) Tert$^{pudic\,14}$ Ambrst etc ... Gb Sz Lu Ti *τι ειδεναι* cum BCP 17. 37. 73 74. 137. 177. 179. a^{scr} Bas$^{mor\,302}$ Chr$^{50\,saem}$ Cyr$^{mich\,429}$ Isid^{4,150} Hil^{1076} al (at non probat Or$^{int\,2,174}$ *nihil me indicavi aliud scire inter vos*). Praeterea D*et^{c}E *τι εν υμιν ειδεναι*, D^{b} *του εν υμιν ειδεν. τι*, item syr^{sch}. | *ιησ. χριστ.* et. Or^{1,427} et^{3,537} et$^{4,19.\,53.\,293}$ et$^{cat\,25}$ et$^{int\,2,202.\,273.\,4,628}$ Ath^{696} Didtri^{3} Bas$^{mor\,302}$ Cyr$^{mich\,429}$ Antioch^{1102} al mu Tert$^{pudic\,14}$ Pelag etc ... FG 109. 114. f g am tol harl (non fu demid) Cyr$^{act\,28}$ libere Or$^{int\,2,174}$ et$^{4,470.\,498}$ Hil^{1076} Ambrst al *χριστ. ιησ.*

3. *καγω* cum $\aleph$ABCP al^{10} Or^{4,293} et$^{cat\,340}$ Bas$^{mor\,302}$ Antioch^{1102} Dam ... ς Ti *και εγω* cum DEFGL al pler Chr^{50} Thdrt al | *και εν φοβω*: FG 49. f g r vg Ambrst al om *εν* | *και εν τρομω*: DEFP 49. 119. d e f g r vg Ambrst al om *εν*, hinc Gb^{0}

μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων 1 Th 1, 5
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, Eph 3, 5 Ro 16, 25

---

4. *πειθοις* (AD*P *πειθοισ*) et *λογοις* (ℵ* -γοσ, k^{scr} *λογου*) cum ℵ(et* et^{c})A BCDELP al longe plu r (*in suasoriis sapientiae verbis*) vg (*in persuasibilibus sap. verbis*) syrP (item cop aeth) Or$^{1,168.\ 277.\ 630}$ et^{2,308} et^{4,11} et$^{cat\ 118}$ et$^{int\ 4,627}$ (ut r) Eus$^{praep\ 7\ ex\ edd}$ Ath^{668} (*εν πειθοισ σοφιασ ελληνικησ λογοις*) et^{2,47} Bas$^{mor\ 302}$ Epiph$^{anc\ 75}$ Severian$^{cat\ 36}$ Cyr$^{hr\ 187.\ 280.\ 353}$ Chr^{10,51} et^{9,107} Cyr$^{act\ 36}$ Thdrt Dam al Hier$^{eph\ lib\ 1}$ (ut vg) et^{2} (ut r) al; item Mac^{106} (ap Gall^{7}) Chr^{1,906} (sed fluct lect) *εν πειθανοισ - λογοισ*, item *εν πειθοισ* omisso *λογοισ* FG^{rg} 74. 137. a^{scr} ar^{c}, 77. vero pergit *και λογοισ* ..... 1. 18* 48. 72. 106. 108. 132. 153** b^{scr*} c^{scr} o^{scr} al („barb 4'') d e f g am sah syr^{sch} arm Or^{5,635} et^{4,93} Eus praep^{7} Ath^{956} (*κατα το μη εν πειθοι σοφιασ ανθρ. εχειν το κηρυγμα*, et^{534} *ουκ εν σοφια λογων*) Epiph^{896} Chr$^{51\ edd}$ Amb$^{ps\ 118,\ 1107}$ et$^{fid\ 2,635}$ Ambrst al *πειθοι* (Gb'') et *λογων* (Or^{4,98} *των λογ.*, 1. 48. 72. 106. 108. 132. 153** al$^{3\ scr}$ Epiph^{896} Chr$^{51\ edd}$ *λογοισ*, d e am sah vide post) vel etiam absque *λογων* (sic 18* f g Or^{1,277} Ath^{956} Ambrst Sedul. Latini enim sic: f g (vide supra FG) Ambrst *in persuasione* (Ambrst add *humanae*) *sapientiae*; d e *in persuasione sapientiae sermones* (corrige *sermonis*), am *in persuasione sapientiae verbi*, Amb *in persuasione sapientiae verborum*, item [*Regnum dei non*] *in persuasione verbi-[est, sed in ostensione virtutis*]. Item sah *in persuasione sapientiae sermonis*, syr^{sch} arm *in persuasione sermonum sapientiae*, aeth^{ro} *εν πειθοι λογου*, aeth^{pp} *εν πειθοι σοφιασ λογου ανθρωπων*. Cf et. Glossar. N. T. ed. Alberti p. 119. *πειθοῖ: πιθανότητι.* | *σοφιασ* cum ℵ*^{B}DEFG 17. 46. 71. Euthal^{cod} d e f g r am fu* tol syr^{sch} sah arm aeth Or$^{1,168.\ 277}$ et$^{2,308.\ 635}$ et$^{4,11.\ 93}$ et$^{cat\ 119}$ Or$^{int\ 4,627}$ Eus$^{praep\ 7\ edd}$ Cyr$^{hr\ 358}$ Chr$^{51\ bis\ edd}$ Severian$^{cat\ 36}$ Cyr$^{cat\ 36}$ Thdrt^{cod} Dam Hier^{bis} (ut supra) Amb^{bis} (ut supra) ... ς (= Gb Sz) *ανθρωπινησ σοφιασ* cum ℵ^{c}ACLP al pler vg^{cle} demid fu** cop syrP Or$^{1,277.\ 630}$ Eus$^{praep\ 7}$ Ath^{2,47} Bas$^{eth\ 302}$ Cyr$^{hr\ 187.\ 280}$ Mac^{106} (Gall^{7}) al Ambrst Pelag | *αλλ* cum ℵACDEFGLP etc ... B *αλλα* | *αποδειξει* et Or^{eccles} etc ... D*et^{c}E *αποκαλυψει*

5. *η πιστ. υμων*: 88. 48. 72. 120. c^{scr} cop (non item sah) Clem$^{845.\ 649}$ Or$^{1,277.\ 630}$ *η πιστ. ημων* | *μη η*: FG^{rg} 37. c^{scr} om *η* | *αλλ* ut v. 4 ... B *αλλα*

6. FG 14. 41. 114. al pauc f g transiliunt a *του* (F om) *αιωνοσ τουτου* ad *του* (F om) *αιωνοσ τουτου*, item 7^{lect} aeth^{ro} om *ουδε των αρχοντ.* usque *των καταργουμενων*.

7. *λαλουμεν*: 17. -*λωμεν* | *θεου σοφιαν* cum ℵABCDEFGP al^{15} d e f g r vg arm Clem$^{650.\ 695.\ 894}$ Or$^{1,168.\ 456}$ et^{2,538} et^{3,308} et$^{cat\ 251}$ Or$^{int\ 1,142.\ 143}$

ἢ ἵνα ἀνθ' ὑμῶν τῶν ἀσεβούντων καὶ ἀπίστων πιστὸν ἑαυτῷ· ὃ γὰρ
8.9 ἐγένετο, οὐκ ἐν τῷ πάσῃ τῇ δικῇ ἀπεδείκνυτο. ὁ ἀλλὰ πεπίστευται· ἃ ἀφθάλμοις οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. 10 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίς γὰρ

---

ecpass Eus^{ecpass} ^{7} Bas^{1,320} Chr^{pt} Cyr$^{\text{ecpass}\ 20}$ al Hil$^{\text{trin}\ 2,25}$ Ambrst etc ... ς (= Gb 8z) ὅσα ὅτου cum ε al pln Thdrt. item sah cop syr^{utr}

8. οὐδενὸς et. Clem$^{\text{ecl}\ 980}$ Or$^{\text{cels}\ 3,68}$ ac^{corp} etc ... D$^{\text{gr}\ 10}$ ουδε τως | εγνωσαν et. Clem. Or etc ... PG εγνωσαν

9. ἀλλὰ et. Clem$^{\text{ecl}\ 980}$ etc ... A om, item Pelag τοῦτον cum NABDEFGL al pm Clem$^{\text{ecl}\ 980}$ Clem$^{\text{ecl}\ 20}$ alib Or$^{\text{cels}\ 3,68}$ Or$^{\text{cels}\ 3,72}$ Or$^{\text{cels}\ 3,80}$ Or$^{\text{cels}\ 4,23}$ et^{alib} Const$^{\text{ap}\ 7,32,2}$ H.ppol$^{\text{cant}\ 1,6}$ Bas$^{\text{hex}\ 8,6}$ et$^{\text{adv pisc}\ 23,1}$ (sed Lag) Eus$^{\text{dem}\ 3,6}$ et$^{\text{mmi}\ 3,6}$ et$^{\text{hist}\ 10,4,70}$ et^{alib} Ath$^{\text{decr}\ 6,20}$ Epiph$^{\text{haer}\ 64,4}$ etc ... CP al Clem$^{\text{ecl}\ 980}$ Polycarp$^{\text{mart}\ 14,2}$ Bas$^{\text{hex}\ 8,6}$ Chrys$^{\text{hom}\ 6,3}$ et$^{\text{cod vat}}$ etc ἀδεν. Victor a.^{c} Clem$^{\text{ecl}\ 980}$ et$^{\text{alib cod}}$ Eus$^{\text{hist}\ 5,1,24\ \text{cod}}$ Epiph$^{\text{haer}\ 64,4\ \text{cod}}$ Thdrt Chrys$^{\text{hom}\ 6,3}$ et$^{\text{cod par}}$ ουδεν α πρωτ. cum DDEFGLP al oma^{vid} Polycarp$^{\text{mart}\ 14,2}$ Clem$^{\text{ecl}\ 980}$ Or$^{\text{cels}\ 3,68}$ Or$^{\text{cels}\ 3,72}$ Or$^{\text{cels}\ 3,80}$ et^{alib} Const$^{\text{ap}\ 7,32,2}$ Eus$^{\text{hist}\ 5,1,24}$ et$^{\text{pe}\ 13,7}$ et$^{\text{mmi}\ 3,6}$ et$^{\text{praep}\ 5,20}$ (11,20) Ps-Ath$^{\text{dial}\ 2,22}$ et^{alib} Epiph$^{\text{haer}\ 64,4}$ Bas$^{\text{hex}\ 8,6}$ Chr$^{\text{pt}\ 2,173}$ Macar$^{\text{hom}\ 1,6}$ (Gall^{ap}, Cyr$^{\text{hom}\ 3,2}$ Cyr$^{\text{hom}\ 3,3}$ Cyr$^{\text{hom}\ 3,4}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam etc. Item γραφ d e f g r vg Or$^{\text{cels}\ 3,68}$ et$^{\text{2,1,24}}$ Or$^{\text{cels}\ 3,72}$ et$^{\text{1,1,14}}$ etc ... La Ti οσα cum ABC^{vid} Clem$^{\text{ecl}\ 980}$ (λεγει γαρ· οφθαλμος ουκ ειδεν – ανεβη οσα ητοιμασεν τοις υποπιπτουσιν αυτον.) Hipp$^{\text{adv}\ 3,11}$ (ut supra) Cyr$^{\text{hr}\ 16}$ Epiph$^{\text{haer}\ 64,4}$ Mac$^{\text{hom}\ 1,20}$ (Gall^{ap}, Cyr$^{\text{hom}\ 3,2}$ et$^{\text{3,3}}$. Praeterea cf Or$^{\text{cat}\ 42}$: Λέγεται μεν γεγράφθαι, καὶ ὅτιος μὴ διὰ τῶν γεγραμμένων ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων πείρατα $\frac{1}{0}$ ὡς ἐπὶ τῶν ἑστώτων. ἡ ὅτιος τὸ αὐτὸ μὲν νόημα πείρατον $\frac{1}{0}$. μὴ ἐκ' αὐτῶν δὲ τῶν ἐμφάτων ὡς ἐντεῦθα· τὸ γάρ· οὐκ οἶδα ἀνηγγείλη πρὸ αὐτοῦ ὄφονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι, ταὐτόν ἐστιν· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν· ἢ τοῦτο τοίνυν φησίν, ἢ ἴσως καὶ γεγράφθαι ἐν βιβλίοις καὶ ἡφανῆσθαι τὰ βιβλία. καὶ γὰρ πολλὰ διεφθάρη καὶ ἄλλα διεσώθη βιβλία, καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας αἰχμαλωσίας. Etc. De Hegesippo circa hunc locum cf Phot. 232. (pag$^{288,\text{b}}$)

10. ἡμιν δε cum NACDEFGLP al pler d e f g vg syr^{utr} arm aeth Or$^{\text{cat}\ 42}$ Or$^{\text{int}\ 1,6}$ et$^{\text{2,160-213}}$ et$^{\text{4,514}}$ Ath^{inc} Did$^{\text{tri}\ 1,17}$ et$^{\text{lat}\ 6,215}$ Epiph^{haer} Mac$^{\text{hom}\ 1,20}$ (Gall^{ap}) Chr^{pt} Thdrt Dam al Hil$^{\text{trin}\ 2,29}$ Ambrst Pelag ... Ti ημ. γαρ cum a 37. 39. 46. 57. 71. 73. 93. 116. sah cop Clem$^{\text{ecl}\ 980}$ Bas$^{\text{1,210-211}}$ Euthal^{cod} Antioch$^{\text{1224}}$ ... 13^{e} lect 14^{lect} om copulam | αποκαλυψ. ο θεος cum NABCDEFGP al^{15} d e f g r vg syr^{sch} cop arm aeth Clem$^{\text{ecl}\ 980}$ Ath^{inc} Bas$^{\text{1,210-211}}$ Did$^{\text{tri}\ 1,17}$ et$^{\text{lat}\ 6,215}$ Epiph^{haer} Euthal^{cod} Mac$^{\text{hom}\ 1,20}$ Cyr$^{\text{ioh}\ 1,20}$ Antioch$^{\text{1224}}$ al ... ς (= Gb 8z) ο θεος αποκαλ. cum L al longe plu syr^{p} sah Or$^{\text{cat}\ 42}$ Chr^{pt} Thdrt Dam al | δια του πνευματος sine αυτου cum ℵ^{c}ABC 17^{vid} cop Clem$^{\text{ecl}\ 980}$ Bas$^{\text{1,9}}$ et$^{\text{20}}$ Cyr$^{\text{ioh}\ 1,16}$ (Or$^{\text{int}\ 2,213}$ Did$^{\text{lat}\ 6,215}$ *per spir. sanctum*) ... ς (Gb^{pt}) add αυτου cum ℵ^{c}DEFGL al fere omn d e f g r vg syr^{utr} sah arm aeth Or$^{\text{cat}\ 42}$ et$^{\text{int}\ 1,61}$ et$^{\text{2,160}}$ et$^{\text{4,514}}$ Ath^{inc}

οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ Mt 11, 27
πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 *ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν,* 13 *ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπί-*

Didtri 117 Bas 1,310 Epiph 808 Macar 129 Chr 63 Thdrt Dam al | *ερευνα* cum ℵAB*C ... ς Ln *ερευνα* cum B3DEFGLP rell

11. *ανθρωπων* et. Or 1,197. 524 et 3,571. 622 et int 4,466. 642 Eusps 127 Bas 1,276. 310 Ath 703 Ps-Ath 2,178 Didtri 117 et lat 6,282 Cyrhr 155. 257 Chr 64 Cyrioh 42 Thdrt Antioch 1234 Dam Hil 1029 Ambrst al ... A 17. Ath 552 Cyrioh 837 om | *το πνευμ. του ανθρωπου* et. Or 1,197. 524 et 3,571 et int 4,466. 642 Eusps 127 Bas 1,276 Antioch 1234 etc ... FG f g armodd Orlibere 2,644. 3,622 Hil 1029 Ambapol dav 700 (non itemfld 5,568 nec epir 2,658) om *του ανθρωπου* | *το εν αυτω*: L *το επ αυτω* | *τα του θεου* et. Or 1,197. 524 et 3,571. 622 etc ... DGr* *το του θεου* ... Fgrg Hil 1029 *τα εν τω θεω*. Libere Tertprax 8 et 19 *quis enim scit quae sint in deo nisi spiritus qui in ipso est.* | *εγνωκεν* (Gb″) cum NABCDEP al plus 10 Euthalcod Or 1,524 Ath 522 et 703 Bas 1,276. 310 etalib Cyrhr 257 Cyrioh 42. 837 Antioch 1234 Dam. Item FG 23. Cyrhr 155 Bas 1,319 Epiph 2,17 Ps-Ath 178 al *εγνω*. Accedunt d e f g vg Ambepir 3,657 *cognovit* etc (Ambrst al *novit*) ... ς *οιδεν* cum L al longe plu Or 1,197 et 3,571 Ath 536. 552 Didtri 117 Chr 64 Thdrt al, item *scit* r Augsaepe | *το πνευμ. τ. θεου*: P add *το εν αυτω*

12. *τ. κοσμου* cum NABCLP al omnvid fu harl* tol syrutr aeth Iustrec fid 5 Or 1,197 Eusmarc 14 Ath 522 Bas 1,271 et 310 Epiph 897 al mu Novatian tri 29 (Gall 2,311) ... DEFG f g cop arm Bas 1,310 cod 1 Cyresai 360 *τ. κοσμ. τουτου*, item *huius mundi* d e r vgcle am demid harl** Orint 3,56. 59 Hil 803 etalib (sed var lect) Ambrst al | *ειδωμεν* et. Or 1,167. 4,7 et 216 Ath 522 Bas 1,310 etc, item *sciamus* d e f g r vg Orint 3,56 Hil Ambrst Faustin 451 (Gall 7) etc ... DEFGLP al (8 ap Scri) Or 1,197 et 2,565 et 4,189 Eusmarc 14 Didtri 117 Ath 522 Caes 11 (Gall 6) Epiph 330. 896 Cyrosa 369 Thphyl *ειδωμεν* | *υπο του θεου* et. Or 4,216 etcat 46 etc ... P 76. 115. 119. kscr (om et. ante) Orcant (ap Majauctor el 9,262) om *του*

13. *α και*: Fgrgr om α (Wtst affert ad eandem lectionem Eusps 15. 22. 90, sed nullus horum locorum huc quadrat.) | *εν διδακτοισ* ita utroq loco NABCDEFGLP al fere omn (al 2 scr bis *ε. διδακτικοισ*, item 1scr* pri loc; 10. sec loc *εν διδαχη*) Basilidhipp 240 Naassphipp 112 Clem 870 Or 1,167. 197 et 2,527. 565 etalib Eusmarc 14 et 17 Epiph 330 (et 362) al mu ... d e *non in doctrina humana sapientiae verbis, sed in doctrina spiritus*, f g *non in doctrina humanae sapientiae verbis, sed in doctrina spiritus*, r *non in sapientia* (corrige *-iae*) *humanae doctis verbis, sed docti spiritu*, Ambrst *non in doctrina verborum humanae sapientiae, sed in doctrina spiritus*, Augep 242 *non doctis humanae sapientiae verbis, sed docti spiritu*, item Ioh 103 etciv del 14,4 *non in sap. humanae doctis verbis, sed doctis spiritus* (cddal *doctis spiritu, docti spiritus*), vg *non in doctis humanae sap. verbis, sed in doctrina spiritus* (am fu* add *et virtutis*) Vigtri 13, 326 *non*

4 νης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς
πνευματικὰ συνκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ
Is 64, 17 τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστιν, καὶ οὐ δύναται
γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνα-
Ex 33, 13 κρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. 16 τίς γὰρ
Rm 11, 34 ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ
ἔχομεν.

---

docti humanae sapientiae verbis, sed docti ab spiritu, m[20] *non quae docentur per humanae sapientiae verbum, sed quae docentur per spiritum* | πνευματος sine additam cum ℵABCD*FG 17. 67** 71. 80. 177. 178. 179. d e f g r m[10] vg (sed am fu* add *et virtutis*, fu** add *sancti*) syr[sch] cop arm Basilid[hipp 246] Naass[hipp 122] Clem[270] Or[1,167. 197] et[2,527. 565] et[3,636] et[4,216] et[cat 66] Eus[marc 17] Epiph[220] Dam al[87] et[lat] mu ... ς (= Gb Sz) add *αγιου* cum D[c]ELP al pler (115. praem *αγ.*) fu** syrP aeth (ut solet) Eus[marc 14] Chr[64] Thdrt al | πνευματικοις: ℵ 17. -κως | συνκρι- cum ℵAD*FG ... ς Ln συγκρι- cum BCD[c]ELP al certe pler. Praeterea P -νοντος pro -νοντες, P[87] συνκρινομεν, G *συνκρεινομεν*, g *comparantes t mus*

14. του θεου cum ℵABCDEFGLP al pler d e f g m[10] r vg syrP cop arm Naass[hipp 122] Valentinian[hipp 194] Clem[240] Or[1,266] et[2,126] et[4,74] et[prov 27] (ap Gall[14]) et[ist 79. 80] et[alib] Eus[praep 581] et[marc 14. 17] Didtri[68] al Hil[64] Ambl[ue 12,1446] et[alib] Aug[ep 262] et[ioh[97]] et[alib] Ambrst etc ... 2. 61. b[ocer] o[ecer] syr[sch] (aeth *spiritus sancti*) Ir[gr] et[lat 20] Clem[650] Or[cat 22. 47] Ath[749] (non item[lat 776]) Epiph[384. 391] Chr[65] Thdot[anc 441] (sed non[262]) al (Tert[marc 2,2] *homo animalis non recipiens quae sunt spiritus*) Hil[244] om | αυτου: A* om

15. Hanc versum om ℵ* (supplet ℵ[a]) harl* | ανακρινει sine μεν cum AC D*FG d e f g m[10] r vg syr[sch] cop arm ar[e] aeth[utr] (Ir[gr] et[lat 20], sed non add αυτος δε etc) Clem[240] Or[4,74. 166. 295] et[cat 72. 277] et[int 2,168 188] et alib Thdrt[2,1065] Hil[64] al mu ... ς (Gb[o]) add μεν cum ℵ[a]BD[b]et[c]ELP al omn[vid] Euthal[cod] syrP Or[cat 16] Didtri[66. 291] Macar[25] et[205] (Gall[7]) Chr[67] Thdrt[2,178] (i. e. ad h. l.) al | παντα cum ℵ[a]BD[b]et[c]EFGL al pler Ir[gr 20] Clem[246] Or[3,715. 787] et[4,74. 166. 295] Macar[25. 205] Thdrt[2,1065] Dam al; item Didtri[66. 291] Thdrt[2,178] παντας ... Ln [τα] παντα, Ti τα παντ. cum ACD*P 17. 67. 71. 116. Ir[gr] cod[1] Or[cat 72. 277] Nyss[2,490] Chr[67] al

16. συνβι- ut ℵABCLP etc ... DEFG συμβι- | χριστου cum ℵACD[c]ELP al omn[vid] d e vg syr[utr] cop arm Ps-Iust[zen] et aet[e] Or[1,167. 2,515. 3,697] et[4,7. 189. et[cat 42] et[alib] Or[int 2,172. 210] et[alib] (2,261 *domini Christi*) Didtri[66] Epiph[1085] Chr[67] Cyr[ioh 812] et[alib] al mu Pelag Vig[tri 12] al ... Ln κυριου cum BD*FG f g r Thphyl[txt] Aug[ioh 3,638] Ambrst Sedul. Libere Or[cat 278] ο γαρ πνευματικος τουτ εχει κυριου.

III.

1 *Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς* IIe 5. 12 I Pe 2, 2
ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 *γάλα ὑμᾶς ἐπότισα*

III. 1. *καγω* cum ℵABCDEFGP al plus[10] Clem [119. 685] Or[3,658] et[cat 87] Did[tri 286] Chr[76] Euthal[cod] Dam ... *ς και εγω* cum L al pler Thdrt al | *ηδυνηθην* et. Clem [660. 685] Or[3,479. 658] et[cat epp cath 115] etc ... C Clem[119] Or[3,668] Did[tri 286] *εδυνηθην* | *λαλησ. υμιν* cum ℵABCD*et[c]EFG al plu d e f g r Clem [119. 660] Or[int 78] Did[tri 286] Epiph[280] Euthal[cod] Thdrt al Hier lovin[1] al ... D[b]LP al fere[40] vg Clem[665] Or[3,479. 658. 668] et[cat] (ut ante) Or[int 2,98. 3,27] Chr[76] Dam Cyp[259] Ambrst Pelag al *υμ. λαλ.* | *σαρκινοις* c. ℵABC*D* 17. 67** 71. Clem [685] et[119 cod] Or[3,479. 658. 668] Nyss[1,61] (*διο φησι πρ. κορινθιους - οτι σαρκινοι εστε* etc) ... ς (= Gb) *σαρκικοις* cum D[c]EFGLP al pler Clem[660] et[119 ed] Or[cat] (ut ante) Did[tri 286] Epiph [280] al mu (:: forma *σαρκινοσ* etiam Ro 7, 14 et Heb 7, 16 ex auctoritate gravissimorum codicum legitur. Quod v. 3 *σαρκικοι* eadem ex auctoritate edendum est, id non eam potest vim habere ut locis reliquis gravissimos testes deseramus nostramque potius opinionem quam auctoritatem sequamur. Patres in rebus eiusmodi, quae totae pendent a codicum scriptura, vix multum valent; tamen vero et ipsos cum apostolo duplicem formam promiscue adhibuisse probabile fit.) | *ωσ νηπιοισ*: 76. 89. 106. 109. 111. Clem [119] Or[1 cat epp cath 115] Did[286] Thphyl *ωσ νηπιουσ* coniungentes cum seqq. Item arm. Apud Clem l. l. sic invenitur: *γαλα υμασ εποτισα, ωσ νηπιουσ εν χριστω, ου βρωμα*, ac paullo post: *και δη αναγνωστεον ωδε πωσ ρητον· γαλα υμασ εποτισα εν χω, και διαστησαντεσ ολιγον επαγαγωμεν· ωσ νηπιουσ.* Nec aliter Latini multi coniunxerunt singula; nisi quod verba Latina, ut sonant, in utrumque sensum accipi possunt. Ita apud Cyp[test 3,8 (304)] editum est: *Et ego quidem, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritalibus, sed quasi carnalibus; quasi infantibus in Christo lac vobis potum dedi, non escam.* Item Hier[lovin 1] Aug[saepe] Ambrst etc. Ceterum eandem coniunctionem testatur etiam L, qui v. 2 *υμιν* pro *υμασ* exhibet.

2. *υμιν*: et. Ir[284] (*και δια τουτο παυλοσ κορινθιοισ φησι· γαλα υμασ εποτισα, ου βρωμα* etc) Clem[685] (*ωσ νηπιοισ εν χω· γαλα υμασ εποτισα* etc) et[alib] Or [1,245] (*ο δε παυλοσ νηπιοισ διαλεγομενοσ - κορινθιοισ φησι· γαλα υμασ εποτισα, ου βρωμα* etc) et[saepe] Or[int 2,210] (*sicut ipse apostolus de quibusdam dicit* quia lacte vos potavi, non esca) et[3,285] Eusdem[323] (*οισ και φησιν ο θειοσ αποστολοσ· γαλα υμασ επ. ου βρ.*) etc ... L Or[cat 87] (*κορινθιοισ, προσ ουσ· γαλα υμιν εποτισα, ου βρωμα* etc) *υμιν*. Cum Latinis vero plerumque et. Or[int] *lac vobis potum dedi*, quo modo si una afferuntur quae praecedunt, coniunctio ambigua fit. Cf[2,78. 96. 110] (h. l. nulla ambiguitas est. Legitur enim: - *Corinthiis dicit: Lac vobis potum dedi* etc) [265] (ut[110]) [485] (ut[110]) et[3,27. 862] (ut[2,110]) et[4,659] (item). | *ου βρωμα* sine copula cum ℵACP al plus[15] Euthal[cod] r vg cop syr[P] Ir[gr] (ex Dam) et[lat 284] Clem [119. 660. 685] Or

1, 11 a 11, 15 οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι
Ga 5, 20 2 Co 12, 20 γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί
ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις· ἐγὼ
μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ· ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;
7, 17 Ro 12, 3 5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλώς; τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι δι' ὧν

1,345. 462 etquater etcat 51. 87 etcat epp cath 115 Or^{int} saep Dial^{810} Eusdem 222 Did^{tri} 286 Cyr^{essa} 343. 918 al mu Cyp 259. 304 IIII 263. 462 Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) *και ου βρ.* cum DEFGL al plu d e f g syr^{sch} arm aeth Caes^{81} (Gall^{6}) Thphyl Oec (non probat Or^{4,244} *τοις χρειαν εχουσι γαλακτος και ου στερ. τροφης, κορινθιοις, και γαλα ποτιζομενοις και ου βρωμα*) | *εδυνασθε* cum NABCFGP al^{20} Euthalcod Clem 118. 660. 585 Or 1,345. 427. 462 etcat 51. 87 Chr^{78} comm^{tri} pp in^{cant} 646 (Gall^{6}) Dam al ... ς (= Gb Sz) *ηδυνασθε* cum DEL al plu Ir^{284} (ex Dam) Or 2,659 Dial^{810} Did^{tri} 286 Caes (ut ante) Chr^{76} Cyr^{essa} Thdrt al | *αλλ ουδε* cum NABCDEFGP al fere^{20} Euthalcod Clem^{ter} Or 1,345. 462 etcat 51. 87 Dial Cyr^{essa} al mu ... ς (= Gb Sz) *αλλ ουτε* cum L al plu Or 1,427 Oec | *ετι* (L *ἐστιν* per incuriam): n om; hinc Ln [*ετι*]. Latini autem sic: d e f r Or^{int} 2,78. 210 *sed neque* (Or^{int} bis *nec*) *adhuc quidem* (d e Or^{int} 210 om) *potestis*; g *sed neque adhuc nunc pot.*, vg *sed nec nunc quidem pot.*, Cyp 259 304 Ambrst *sed neque nunc pot.*

3. *σαρκικοι* bis cum NABCD^{c}ELP al omn^{vid} Euthalcod Clem 119. 660 item pri 685. Item^{pri} Or 1,427. 462 etcat 87 Dial^{810} Did^{tri} 286. Item sec Or 2,556. Item Chr^{78} al mu ... D*FG *σαρκινοι*. Item^{pri} Or 1,345 et^{sec} 3,764 | *σαρκ. εστε* cum NABCLP al omn^{vid} Euthalcod vg^{cle} Clem^{660} Or 1,427. 462 et cat 87 Dial^{810} Chr^{78} Thdrt Dam al auct^{novatian} 274 (Gall^{3}) Ambrst al ... Ti *εστε σαρκ.* cum DEFG d e f g r am fu harl demid tol Clem^{685} Or 1,345 Cyp$^{259. 304}$ Hil^{114} al | *εν υμιν*: ir^{gr} DGL^{gr} *εν ημιν* | *ζηλ. και ερις* (AFGL al Eus^{ps} 247 *ερις*): d e g r Cyp^{304} Aug^{civ} del 14, 4 *aemulatio et contentio*, f vg Cyp^{259} *zelus et contentio*, Ir^{int} 284 *zelus et discordia*, auct novatian 274 *aemulationes et dissensiones*, Or^{int} 2, 301 Ambrst *aemulationes et contentiones*, m^{60} *aemulatio et contentiones*. Scripsimus sine additam cum NABCP 23. 46. 57. 71. 74. a^{ser} Euthalcod r m^{60} vg cop arm aeth utr Clem 119. 660 Or 1,462 et 2,556 Eus^{ps} 244 al^{gr} et^{lat} mu ... ς (Gl^{00}) add *και διχοστασια* cum DEFGL al pler d e f g syr^{utr} Ir^{gr} et^{lat} 284 Chr^{78} (*κ. διχοστασια*, sed^{79} om) Thdrt al Cyp$^{259. 304}$

4. *λεγη* (LP al plus^{15} *-γει*) ante *τις* cum NABCLP etc ... DEFG al pauc d e f g r Ambrst al post *τις* pon | *ετερος δε εγω* (37. Thdrt om *εγω*, 61. 115. b^{ser} o^{ser} add *δε*) ... A 23. 224. c^{ser} Chr^{79} *εγω δε* | *ουκ* cum ℵ*ABC 17. (b^{ser} k^{ser} Euthalcod *ου*) Dam ... ς *ουχι* cum DEFGLP al pler Nyss^{523} (Gall^{6}) Chr^{79} Thdrt al | *ανθρωποι* cum ℵ*ABCDEFG 17. 67** 71. d e f g r vg cop aeth^{utr} Or^{int} 2,452 Dam Ambrst Aug^{praed} ss (10,796) al ... ς *σαρκικοι* c. ℵ^{c}LP al pler syr^{utr} Nyss^{523} (Gall^{6}) | *εστε*: P add *και κατα ανθρωπον περιπατειτε*

5. *τι* bis cum ℵ*AB 17. 46. 71. 121. d e f g r vg aeth^{utr} Euthalcod Dam Aug^{ioh} 80 et^{alib} Ambrst Pelag etc ... ς Ti *τις* cum CDE^{gr}K^{gr}L^{gr}G^{gr}LP al pler syr^{utr} cop arm Chr^{79} Thdrt Thphyl Oec | *απολλως* et *παυλος*

ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 *ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ηὔξανεν·* 7 *ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός.* 8 *ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον.* 9 *Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.*

---

hoc ordine (Gb″) cum ℵABCD*etᶜEFGP 17. 37. 46. 71. 116. d e f g r vg cop Euthalᶜᵒᵈ Dam Augᴵᵒʰᴱᴼ Ambrst Pelag etc ... ς παυλ. et *απολλ.* cum Dᵇʟ al pler syrᵘᵗʳ arm aeth Chrᶻᵍ Thdrt al Optatᵈᵒⁿᵃᵗ⁵ aucᵗᵛᵒᶜ gent²,⁶. Pro *απολλωσ* FG 37. exhibent *απολλω*, ut Latini *Apollo.* | *τ. δε εστιν* cum ℵABCP 17. 37. 46. 71. 116. Euthalᶜᵒᵈ Dam ... ς om *εστιν* cum DEFGL al pler d e f g r vg cop arm Chrᶻᵍ Thdrt Thphyl Oec | *διακονοι* cum ℵABCD*EFG 67**71. 177. d e f g r vg cop arm aethᵘᵗʳ (sedᴾᴾ om et. *διακονοι*) Dam Augᴵᵒʰᴱᴼ etᵃˡⁱᵇ Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) Ti *αλλ η διακ.* cum Dᵇ etc LP al pler syrᵘᵗʳ Euthalᶜᵒᵈ Chrᶻᵍ Thdrt Thphyl Oec Optatᵈᵒⁿᵃᵗ⁵ (*Utique ministri*) :: contra tantam auctoritatem *αλλ η* retinere consentaneum non est. Bis illud quidem in N. T. legitur: Lc 12, 5 et 2 Co 1, 13. Utroque loco tantum non fluctuat. Inlatum vero est h. l. a docto lectore ut vis accederet orationi. Ceterum nec raro apud scriptores Graecos invenitur. Ita apud Xenoph. Hier. 5, 2 est: *Τίνεσ ἄλλοι αὐτοῖσ καταλείπονται χρῆσθαι ἀλλ' ἢ οἱ ἄδικοί τε καὶ ἀκρατεῖσ;* Apud Plat. apol. 34. *Τίνα ἄλλον λόγον ἔχουσι βοηθοῦντα ἐμοὶ ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθὸν κ. δίκαιον;* Apud Lucian. Phalar. alt. 2. *Οὐδὲν γὰρ ἀλλ' ἢ ἱεροσυλία τὸ πρᾶγμά ἐστιν.* | *δι ων* (r Augᴵᵒʰᴱᴼ etᵃˡⁱᵇ *per quos*): d e f g vg Auglitt petil² Ambrst al *eius cui* (Optatᵈᵒⁿᵃᵗ⁵ *in quem*) | *ωσ*: C tol* om

6. *απολλωσ*: FG rursus *απολλω*, ut Latini *Apollo.* | *αλλα* cum ℵABD*FG ... CDᶜLP al certe pler *αλλ* ... E (ut locis similibus quibus D* *αλλα*, Dᶜ *αλλ*) *αλα* ... 17. fˢᵉʳ Orᴵ,ᴵᴱᴼ Cyrᵉˢᵃ³⁶³ o *δε* pro *αλλα* o

7. *ωστε ουτε*: A om *ουτε* | *ουτε* sec cum ℵᶜADEFGLP etc (cop bis *ουδε*) ... ℵ*C *ουδε* | *αλλο*: D* *αλλα* o (E *αλα'* ō)

8. Inde a verbis *ο φυτευων δε* usque *και το πνευμα του θεου* v. 16. omnia desiderantur in Fᵍʳ et G g. Relinquitur tamen in utroque spatium vacuum, cuius ad initium g (i. e. scriptor partis Latinae codicis G) adnotavit: *deest in graeco.*

8. *εκαστοσ δε* (Thdrt *γαρ*): C 31. om *δε* (item syrᵉᵈ, non itemᵐˢ) | *λημψεται* cum ℵAB*D*E ... ς *ληψ.* cum B²CDᶜLP al omnᵛⁱᵈ | *κοπον*: C *τοπον*, 13ˡᵉᶜᵗ* *σκοπον*

9. *γεωργιον* (D* *γεοργ-*) absque additam et. Clem³³⁰ Orᴵ,³⁰⁸ et³,¹²⁵.²⁹⁰.³⁰⁷ etᶜᵃᵗ eph¹⁶² (et³,⁴²⁵ *θεου γεωργια, θεου οικοδομη εσμεν*) etc ... Dᵍʳ b (non item* necᶜ) f vg (et. am fu** demid tol harl**) arm syrᴾ Chrᵍ¹ᵇⁱˢ Pelag al (sed non Orᴵⁿᵗ²,¹⁵¹ Ambrst al) add *εστε.* Item fu* add *est.* | *οικοδομη*: 37. *οικοδομημα*

10 *Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς*
ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ
Eph 2, 20 *βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ.* 11 *θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται*
θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. 12 *εἰ δέ*
τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθους τιμίους,
ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 *ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται·*
ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου

---

10. *του θεου*: 55. f demid allachm Clem^{660} Thdrt^{cod} Cyr$^{esa\ 56}$ (non$^{act\ 39}$) Aug$^{op\ mon}$ (^{6,476}) om | *εθηκα* cum ℵ*ABC* 17. 37* 39. Chr^{81} edd (non montf) ... ς Ti *τεθεικα* cum ℵ^{c}C^{3}DELP al pler (sed LP 47. 62. al$^{2\ scr}$ *τεθηκα*) Clem^{660} Or^{3,185} et$^{cat\ 56}$ Chr^{81} montf Cyr$^{esa\ 56}$ et$^{act\ 39}$ Thdrt Dam al | *αλλος δε* et. Clem^{660} etc ... DE d e Orint^{2,263} Chr^{81} Gild (cf Sab) om *δε*

11. *θειναι* (LP al *θηναι*): 17. post *παρα τ. κειμ.* pon | *ιησουν χριστον* cum ℵABLP al plus^{50} syr^{sch} sah cop arm aeth Or$^{cat\ 57}$ (et ^{1,296} *-τω κειμενω θεμελιω ιησου χριστω-*) et$^{int\ 2,97}$ Mcell$^{eus\ 45.\ 157}$ Eus$^{ecl\ 196}$ et ps$^{42.\ 201}$ et$^{theoph\ 126}$ Ath^{428} Bas$^{esa\ 486}$ et ^{2,612} Didtr$^{28.\ 241}$ Chr^{83} et ^{11,45} Cyr$^{act\ 39}$ al mu (et. Arnob^{iun} de trin^{213}). Similiter ς (= Gb Sz) *ιησ. ο χριστ.* cum minusc vix mu Euthal^{cod} ... Ln Ti *χριστ. ιησουσ* cum C^{3}DE 52. 137. 224 8^{pe} d e f vg syr^{p} Or^{2,299} et$^{int\ 2,263.\ 419}$ Ps- Ath dial trin^{413} Chr^{89} Dam Ambrst al^{lat} mu ... c* Chr ^{11,46} Cyr$^{esa\ 56}$ *χριστος*, Or ap Euthy ^{1,201} *ο χρ.*

12. *επι τ. θεμελιον* sine *τουτον* cum ℵ*ABC* fu* sah aeth Cyr$^{esa\ 352}$ Amb ep^{74} ($^{p\ 1062}$) ... ς Ti add *τουτον* cum ℵ^{c}C^{3}DELP al omn^{vid} d e f vg (et. am demid tol harl) syr^{utr} cop arm Bas$^{esa\ 487}$ Cyr$^{hr\ 224}$ Epiph^{2,21} Chr ^{85} et ^{12,188} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Or$^{int\ 2,148.\ 263}$ Aug$^{civ\ dei\ 21,21}$ Ambrst al | *χρυσιον* cum ℵB 73. Clem^{660} Or$^{cat\ 57}$ libere Bas$^{esa\ 487}$ edd Epiph ^{2,21} Dam ... ς Ln Ti *χρυσον* cum ADELP al pler Or ^{3,231} (et libere ^{1,285}) et libere cat ^{57} semel et^{58} Cyr$^{hr\ 224}$ Bas$^{esa\ 487}$ ed Chr^{85} Thdrt al. Praeterea post *χρυσ.* B Chr^{cod} mosc add *και*. Item aeth *aurum et argentum sive lignum et gramen et arundinem*. Item Clem^{660}, sed etiam *και ξυλα και χορτον*. Item Or^{3,231} *-ον μονον χρυσ. και αργυρ. και λιθ. τιμ.* Item Cyr$^{hr\ 224}$ *χρ. και αργ. και λιθ. τιμ.* | *αργυριον* cum ℵBC 73. Clem Or cat libere ^{57} et^{58} Bas$^{esa\ 487}$ edd Dam ... ς Ln Ti *αργυρον* cum ADELP al pler Or ^{1,285} allud et ^{2,231} libere et cat libere ^{57} Cyr$^{hr\ 224}$ Bas$^{esa\ 487}$ ed Epiph^{2,21} Chr^{85} Thdrt etc

13. *εκαστου το εργον φανερον γενησεται* (17. *γενησηται*, 114. *γενηται*) ita et. DG$^{r\ b}$ etc (sed^{b} servat *γενηται*) ... D* d e Ambrst *ο ποιησασ τουτο το εργον φανεροσ γενηται*, *qui fecit* (Ambrst *facit*) *hoc opus manifestus erit*. (Non huc sed ad seqq spectat Clem^{660} qui pluribus libere ex h. l. allatis addit: *οποιον δε εκαστου το εργον, το πυρ δοκιμασει*. Item Or^{2,498} et ^{1,509}. | *το πυρ αυτο* cum ABCP 17. 37. 39. 46. 67. 73. 80. 93. syr^{sch} Or^{2,498} et$^{cat\ 56}$ Eus$^{dem\ 480}$ Bas ^{3,30} ex edd ^{2} Chr^{85} (sed fluct lectio) Procop$^{esa\ 98}$ Thdrt ad h. l. et malach ^{4,1} ... ς

τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. Iud 23

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. 18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. 6, 19 2 Co 6, 16 Eph 2, 21 Iob 5, 13

om αυτο cum ℵDEL al pler d e f vg syrP sah cop arm aeth (Clem^{660} vide ante) Or^{1,509} et$^{cat\,57}$ Chr$^{edd\,2}$ et^{2,378} Cyr$^{zach\,767}$ Thdrt$^{esa\,66,16}$ et dan ^{12,10} et$^{malach\,3,2}$ Dam al Ambrst al

14. *μενεῖ*: sic, i. e. *manserit* d e f g Aug$^{civ\,dei\,21,21}$ ac^{esaop} Ambrst etc, item syr^{utr} sah cop arm ... ς (= Gb Sz) *μένει*, ut D^{c}EL | *ἐποικοδομησεν* cum ℵA^{a}B^{1}LP 17. ℵ^{ser} Bas$^{esai\,579}$ ... ς Ln (ignorans testes lectionis *-οι-* omnes praeter A) *ἐποικοδομ.* cum ℵ^{a}C al pler Or^{1,509} al mu (224. Euthal^{cod} *ἐποκοδ.*) | *λημψεται* cum ℵA^{a}CD^{a}E ... ς *λήψετ.* cum B^{3}D^{c}LP al omn^{vid}

15. *ουτως δε*: 17. om *δε*

16. *οικει εν υμιν* cum ℵACDEFGL al pler d e f g m^{103} vg reli (sed aeth non expri *οικει*) Ir$^{int\,300}$ Or$^{int\,2,218}$ et^{2,850} et^{4,644} Bas$^{eunom\,276.\,297.\,310}$ Did$^{tri\,228}$ Epiph$^{752.\,893.\,902}$ Cyr$^{ioh\,618}$ et$^{act\,39}$ al mu Cyp$^{99.\,214}$ Hil$^{165.\,390}$ et^{alfb} Ambrst etc ... BP 17. 37. 46. Bas$^{euno\,319}$ *εν υμιν οικει* (libere Tert$^{marc\,5,6}$ *et in nobis inhabitet spir. dei.*)

17. *φθειρει* cum ℵABC al pler d e f g m^{103} vg (et. fu demid etc) reli Ir$^{int\,257.\,300}$ Or$^{cat\,65}$ et$^{cat\,eph\,224}$ Or$^{int\,2,44.9.\,3,884.\,4,481}$ Eus$^{ps\,816}$ Did$^{tri\,228}$ Cyr$^{ioh\,139}$ et$^{act\,39}$ al mu Cyp^{214} Hil^{165} Ambrst etc ... D^{gr}E^{gr}F^{gr}G^{gr} LP 47. am *φθειρει* (L *φθειρεῖ*) | *τουτον* cum ℵBCLP al pler Euthal^{cod} sah cop syrP txt aeth Or$^{65.\,106}$ Eus$^{ps\,816}$ Did$^{tri\,228}$ et$^{manich\,311}$ (Gall^{6}) Amphil^{479} (ibidem) Macar^{210} (Gall^{7}) Chr$^{89.\,91}$ et^{2,421} et^{6,128} Cyr$^{ioh\,139}$ Thdrt Dam al. Item d e f g m^{103} vg Ir$^{int\,257}$ Or$^{int\,2,409.\,3,884}$ Tert pudic ^{18} Cyp^{214} Hil^{165} etc *disperdet* (Tert *vitiabit*, Ir^{int} *violabit*) *illum deus* ... Gb' Ln *αυτον* cum ADEFG 39. 106. syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm Or$^{cat\ eph\,224}$ | *οιτινες* etc: it vg Ir$^{int\,300}$ Tert$^{pud\,18}$ Cyp^{214} etc *quod estis vos*

18. *εαυτον* (*se* vg^{cle} fu demid al Cyp^{247} et^{224} Ambrst al) ... d e f g am tol** al^{lachm} Pelag Sedul *vos* | *εξαπατατω* (47. *απατατω*): DE 23^{mg} 73. 118. d e add *κενοις λογοις*

19. *τω θεω* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵABLP al pler Euthal^{cod} Or$^{1,231.\,711}$ et^{8,175} Dion$^{alex\,110}$ (Gall^{14}) Eus$^{praep\,606}$ Hermia^{1} (Gall^{2,66}) Chr^{96} Thdrt Dam al ... Ln$^{ed\,mai}$ Ti om *τω* cum GDEFG 61. b^{ser*} o^{scr} Clem^{345} Or^{1,} ^{638} et$^{cat\,65}$ | *γαρ*: D^{gr*} om (add^{b} et^{c}) | FG om o et *τους* | *παρουργια*

πάντα, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ 1 Pe 4, 10 καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς

(et. f g): $\mathfrak{P}^{67}$ $\mathfrak{G}^{67}$ παιδαγωγὸς :: excidit α propter αὐτῶν quod sequitur.

20. σοφῶν et. Clem^{339} Or$^{cat\,68}$ etc Tert$^{marc\,5,6}$ Ambrst etc ... 3. 17. 38. 39. 46. 55. 76. 238. k^{ecr} am harl^{*vid} arm^{cdd} Mcion$^{epiph\,338a.\,355}$ Chr^{96} cdd (et$_{mosc\,1}$) Euthal^{556} (in elencho μαρτύρων ex$^{cod\,vat}$) Hier$^{pelag\,2}$ (^{4,548}) σοφῶν :: ex LXX

21. ἐν ἀνθρώποις (d e *in hominibus*) et Dial^{689} Eus$^{pe\,52}$ etc: $\mathfrak{P}$ G f g Tert marc^{5,6} Aug$^{ist\,petil\,2,230}$ Ambrst al (sed non Pelag Bed) ἐν ἀνθρώποις

22 κηφᾶς: $\mathfrak{P}$G 17. κηφᾶ. Item *Apollo* it vg, ut ante. | πάντα: 13 ^{lect} d e f g vg add γαρ, enim | ὑμῶν ($\mathfrak{P}^{67}$ $\mathfrak{G}^{67}$ δε ὑμ.): B 43. 48. 52. Or^{prov} (Notitia^{111}, Mai^{62}) ἡμῶν. Item Eus^{dem} ap Mai^{262} ^{pq} καὶ ἐκεῖνα ἐστὶ ζωὴ - πάντα ὑμῶν ἐστιν. Edidimus sine ἐστιν cum ℵABCD*FGP 17. 46. Euthal^{cod} d e aeth Dial^{689} Aug$^{coll\,carth\,668}$ Ambrst ... ς (Gb^{oo}) add ἐστιν cum D^{b} etc RL al pler f g vg syr^{utr} cop arm Or^{prov} (ut ante) Chr^{96} etc Or$^{int\,4,561.\,564}$ Tert$^{res\,carn\,39}$ etc

23. ὑμεῖς: B 43. Or^{prov} (ut ante) ἡμεῖς

IV. 1. ἡμᾶς et. Or$^{2,288.\,3,259}$ et$^{int\,3,278}$ Did$^{tri\,68}$ etc ... 17. 109. d^{ecr} syr^{sch} ὑμᾶς | θεοῦ: $\mathfrak{P}$G τοῦ θεοῦ

2. ὧδε cum ℵABCD*FGP 17. 31. 39. 67** 71. 12^{lect} Euthal^{cod} d e f g vg (d e f vg Or$^{int\,3,278}$ Aug Ambrst al *hic item quaeritur*; g *hic item* t *cetera*) syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,3,278}$ Aug$^{lit\,petil\,3}$ (^{3,258}) Ambrst al. Edidit autem invitis quidem testibus Lu sic: θεοῦ.^{3} ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται ἐν ... ς ὃ δὲ cum D^{c}RL al pler Or$^{2,288.\,4,621}$ (addit: οἱ γὰρ πάντως εἰ ζητεῖται, τὸ ζητούμενον εὑρίσκεται) et$^{cat\,71}$ Did$^{tri\,68}$ Chr^{97} Thdrt Phot ap Oec et$^{cat\,96}$ (καὶ ὃ λοιπὸν ζητεῖται [sic potius quam εἶται] ἐν τοῖς οἰκονόμοις, πάλιν ἡμᾶς λογιζέσθω - τί δέ ἐστι τοῦτο τὸ ἐν τοῖς οἰκονόμοις ζητούμενον; ἵνα etc) al, item auct^{aleator} (*Hoc quoque inter - quaeritur*) | λοιπὸν (ita ℵ^{corr} etiam^{a} vid): ℵ* add τι. (Hoc sic accipiendum videtur: ὧδε λοιπὸν τί ζητεῖτε ἐν τ. οἰκονόμοις; ἵνα) | ζητεῖται: ita (*quaeritur*) et. d e f g vg cop syr^{utr} rell Or$^{int\,3,278}$ nec Latinorum quisquam aliter. Item -ται RL al plu (ap Scri omnes praeter 3) Or$^{2,288.\,291}$ et^{4,621} et$^{cat\,71}$ rell ... ℵACD^{2}Γ^{2}Δ^{2}Π^{2}Ψ^{2}G^{2}Σ^{2}P al permu

οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ro 2, 29

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα Ro 12 3

Euthal^{cod} ζητειτε (FG –ητε): Gb' | *πιστος τις ευρεθη* et. d e vg Or$^{quater\ et\ int\ 3,278}$ etc ... D^{Gr*} et^{c} E^{Gr} *τις ευρεθη πιστος*, D^{b}FG f g go *τις πιστ. ευρεθη*

3. *υφ υμων*: A o^{ser}*υφ ημων* | *αλλ ουδε*: D* *αλλα ουδε*, FG *αλλ ουδ*

4. *αλλ ουκ*: P 73. 81^{ect} *αλλ ουδε*. Etiam Hier$^{pelag\ 2}$ (4,55.6) *sed nec in hoc* etc. Postea vero (4,532) et Aug$^{litt\ petil\ 3}$ *nec tamen in hoc* etc. | L* *αλλ ουκ εν τουτω ανακρινομαι· κυριος εστιν.* Sed quae desunt: *δεδικαιωμαι· ο δε*, suppleta sunt, ab ipso* ut videtur, et super -ο (in *ανακρινω*) notatum -*ων*. | *ο δε* et. Or$^{cat\ 78}$ ℵ^{c} etc ... ℵ* syr^{sch} aeth (arm?) *ο γαρ* (nil probat Ps-Iust$^{resn\ 17}$ *ουτε ουν του αμελουσ αμελητεον· θεοσ γαρ ο κριων εστι.*) | *κυρ. εστιν*: D* d add *θεοσ*

5. *τι* et. Or$^{3,235.\ 4,429}$ et$^{cat\ 74.\ 75}$ Or$^{int\ 4,663}$ f g Amb$^{bs\ 48,990}$ Aug$^{serm\ dom\ 2}$ (^{2,225}) etc ... 17. d e vg go arm Or$^{int\ 4,479}$ Ambrst Pelag al om | *κρινετε* (sic et. Latini etc): KAP al scribunt -*ται* | *ο κυριος* (sic D^{b} et^{c}) ... D* om *ο* | *ος και* et. Or$^{3,235.\ 612}$ et$^{cat\ 75}$ etc Or$^{int\ 4,479.\ 663}$ Amb$^{ps\ 43,990}$ (*qui illuminabit*) Ambrst al ... D*FG d e f g Aug$^{ps\ 100}$ et^{109} et$^{civ\ del\ 22,29}$ et$^{litt\ petil\ 3}$ (^{2,208}) et^{alib} (sed non$^{serm\ del\ 2}$) al om *ος* | *του θεου*: DE 7. 91. 109. I^{scr} om *του*

6. *ταυτα δε* (et. ℵ^{a}): ℵ* arm om *δε* | FG* *μετασχηματισα* | *εισ εμαυτον* (et. f g *in me ipsum*): F^{Gr}G^{Gr} om *εισ* | *απολλων* (et. L$^{ned\ min}$) cum ℵ* AB* (et B^{3} *απο πολλων*) ... ς L$^{ned\ mai}$ Ti *απολλω* cum ℵ$^{a\ vi}$ etc CDE FGLP al omn^{vid} (et Euthal^{cod}), nec aliter editum Or$^{cat\ 16}$ Chr Thdrt etc | *εν ημιν* et. d* f g vg (et. am fu demid harl tol omn^{lachm}) etc Or$^{cat\ 77}$ etc ... D* 14* 17. 23. 26. 55. 115. 140. I^{scr} d** e cop syrP Chr ^{3,166} (non ad h. l. nec ^{10,18}) Antioch ^{1062} *εν υμιν* | *το μη*: FG 2. om *το* | *υπερ α* (Gb') cum KABCP 17. 31. 73 cop syrP (Or^{cat} utrumque testatur, vide post) Ath^{452} Chr ^{113} ex$^{mosc\ 1}$ Cyr$^{loh\ 600}$ ... ς *υπερ ο* cum DE FGL al pler f g syr^{sch} arm go Chr ^{115} et ^{18} et ^{3,166} Thdrt Dam al. Nil definiunt d e vg: *supra quam scriptum est.* | *γεγραπται* sine additam cum ℵ*AB*D*E*FG 46. d e f g vg (aeth^{libere} *ut vos discatis, et an rectum est vobis* (quod) *efferatis vos super socium vestrum*) Or$^{cat\ 77}$ Aug$^{litt\ petil\ 3}$ et^{alib} Ambrst al ... ς (Gb°) add *φρονειν* cum ℵ^{c}C^{vid}D^{c}E^{2}LP al pler syr^{utr} cop arm go Chr ^{113} et ^{18} et ^{3,166} Thdrt Cyr^{loh} Antioch ^{1062} Dam al, item Ath^{452} *φυσιουσθαι*. Euthal^{cod} habet *το μη υπερφρονειν· γεγραπται ινα μη* etc. Cf Or$^{cat\ 77}$ *γέγραπται ταῦτα - μήποτε καὶ αὐτοὶ ἐμπίσωμεν εἰσ τὰ τοιαῦτα – ἀλλ' εἰδῶμεν τὸ „ἵνα ἐν ἡμῖν μά-*

Ps 93 (94), 11 20 καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ
1 Pe 4, 10 καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς

(et. f g): FG^{gr} G^{gr} *πανουργει* :: excidit α propter *αυτων* quod sequitur.

20. *σοφων* et. Clem^{229} Or$^{cat\,66}$ etc Tert$^{marc\,5,6}$ Ambrst etc ... 3. 17. 38. 39. 46. 55. 76. 238. k^{ser} am harl^{*vid} arm^{edd} Mcion$^{epiph\,230.\,355}$ Chr^{96} edd (et,mosc^{1}) Euthal^{556} (in elencho *μαρτιρων* ex$^{cod\,vat}$) Ilier$^{pelag\,2}$ (4,516) *ανθρωπων* :: ex LXX

21. *εν ανθρωποις* (d e *in homines*) et. Dial^{869} Eus$^{ps\,23}$ etc: F G f g Tert marc 5,6 Aug$^{litt\,petil\,2,226}$ Ambrst al (sed non Pelag Bed) *εν ανθρωπω*

22 *απολλως*: FG 17. *απολλω*. Item *Apollo* it vg, ut ante. | *παντα*: 13 ^{lect} d e f g vg add *γαρ, enim* | *υμων* (FG^{gr} G^{gr} *δι υμ.*): B 43. 48. 52. Or^{prov} (Notitia^{111}, Mai^{42}) *ημων*. Item Eus^{luc} ap Mai$^{161\,sq}$ *και ειλεγεν ειτε ζωη - παντα ημων ειναι*. Edidimus sine *εστιν* cum ℵABCD*FGP 17. 46. Euthal^{cod} d e aeth Dial^{869} Aug$^{coll\,carth\,463}$ Ambrst ... ς (Gboo) add *εστιν* cum D^{b} et^{c} EL al pler f g vg syr^{utr} cop arm Or^{prov} (ut ante) Chr^{96} etc Or$^{int\,4,561.\,594}$ Tert$^{res\,carn\,59}$ etc

23. *υμεις*: B 43. Or^{prov} (ut ante) *ημεις*

IV. 1. *ημας* et. Or$^{2,727.\,2,189}$ et$^{int\,3,878}$ Did$^{tri\,68}$ etc ... 17. 109. d^{ser} syr^{sch} *υμας* | *θεου*: FG *του θεου*

2. *ωδε* cum ℵABCD*FGP 17. 31. 39. 67** 71. 12^{lect} Euthal^{cod} d e f g vg (d e f vg Or$^{int\,3,878}$ Aug Ambrst al *hic iam quaeritur*; g *hic iam et ceterum*) syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,3,878}$ Aug$^{litt\,petil\,2}$ (9,298) Ambrst al. Edidit autem invitis quidem testibus Ln sic: *θεου*^{2} *ωδε*. *λοιπον ζητειται εν ... ς δ δε* cum D^{c}EL al pler Or$^{2,189.\,4,421}$ (addit: *οι γαρ παντως ει ζητειται, το ζητουμενον ευρισκεται*) et$^{cat\,71}$ Did$^{tri\,68}$ Chr^{97} Thdrt Phot ap Oec et$^{cat\,76}$ (*και ὃ λοιπον ζητειται* [sic potius quam *κειται*] *εν τοις οικονομοις, κακειθεν ημας λογιζεσθω - τι δε εστι τουτο το εν τοις οικονομοις ζητουμενον*; *ἵνα* etc) al, item auct^{aleator} (*Hoc quoque inter - quaeritur*) | *λοιπον* (ita ℵ^{corr} etiam$^{a\,vid}$): ℵ* add *τι*. (Hoc sic accipiendum videtur: *ὧδε λοιπὸν τί ζητεῖτε ἐν τ. οἰκονόμοις*; *ἵνα*) | *ζητειται*: ita (*quaeritur*) et. d e f g vg cop syr^{utr} rell Or$^{int\,3,878}$ nec Latinorum quisquam aliter. Item *-ται* BL al plu (ap Scri omnes praeter 3) Or$^{2,189.\,291}$ et^{4,421} et$^{cat\,71}$ rell ... ℵACD^{gr}G^{gr}FG^{gr}P al permu

οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ro 2, 29

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα Ro 12 3

Euthalcod ζητειτε (FG -τητε): Gb' | πιστος τις ευρεθη et. d e vg Orquater etint2,278 etc ... Dεr* etc Eεr τις ευρεθη πιστος, DbFG f g go τιν πιστ. ευρεθη

3. υφ υμων: A oscr υφ ημων | αλλ ουδε: D* αλλα ουδε, FG αλλ ουδ

4. αλλ ουκ: P 73. 81ect αλλ ουδε. Etiam Hierpelag2 (4,5.6) sed nec in hoc etc. Postea vero (4,532) et Auglitt petil2 nec tamen in hoc etc. | L* αλλ ουκ εν τουτω ανακρινομαι· κυριος εστιν. Sed quae desunt: δεδικαιωμαι· ο δε, suppleta sunt, ab ipso* ut videtur, et super -ο (in ανακρινο) notatum -ων. | ο δε et. Orcat72 Kc etc ... K* syrsch aeth (arm?) ο γαρ (nil probat Ps-Iust1en 17 ουτε ουν του αμελουσ αμελητεον· θεοσ γαρ ο κριτων εστι.) | κυρ. εστιν: D* d add θεοσ

5. τι et. Or2,225. 4,429 etcat74. 75 Orint 4,663 f g Ambps 42,920 Augserm dom2 (2,225) etc ... 17. d e vg go arm Orint4,479 Ambrst Pelag al om | κρινετε (sic et. Latini etc): KAP al scribunt -ται | ο κυριοσ (sic Db etc) ... D* om ο | οσ και et. Or2,225. 612 etcat75 etc Orint4,479. 663 Amb ps 42,920 (qui illuminabit) Ambrst al ... D*FG d e f g Augps 100 et 109 etclv dei 22,29 etlitt petil2 (2,208) etalib (sed nonserm dei 2) al om οσ | του θεου: DE 7. 91. 109. 1scr om του

6. ταυτα δε (et. Ka): K* arm om δε | FG* μετασχηματισα | εισ εμαυτον (et. f g in me ipsum): FGrGcr om εισ | απολλων (et. Lned min) cum K* AB* (et B2 ἀπὸ πολλῶν) ... ς Lned mal Ti απολλω cum Ka vl etc CDE FGLP al omnvid (et Euthalcod), nec aliter editum Orcat 16 Chr Thdrt etc | εν ημιν et. d* f g vg (et. am fu demid harl tol omnlachm) etc Or cat77 etc ... D* 14* 17. 23. 26. 55. 115. 140. 1scr d** e cop syrp Chr 2,166 (non ad h. l. nec 10,18) Antioch1062 εν υμιν | το μη: FG 2. om το | υπερ α (Gb') cum KABCP 17. 31. 73 cop syrp (Orcat utrumque testatur, vide post) Ath452 Chr118 exmosc 1 Cyrioh600 ... ς υπερ ο cum DE FGL al pler f g syrsch arm go Chr115 et18 et2,166 Thdrt Dam al. Nil definiunt d e vg: supra quam scriptum est. | γεγραπται sine additam cum K*ABD*E*FG 46. d e f g vg (aethlibere ut vos discatis, et an rectum est vobis (quod) efferatis vos super socium vestrum) Orcat77 Auglitt petil 2 etalib Ambrst al ... ς (Gbo) add φρονειν cum KcoVidcEsLP al pler syrutr cop arm go Chr118 et18 et2,166 Thdrt Cyrioh Antioch1062 Dam al, item Ath452 φυσιουσθαι. Euthalcod habet το μη υπερφρονειν· γεγραπται ινα μη etc. Cf Orcat77 γέγραπται ταῦτα – μήποτε καὶ αὐτοὶ ἐμπίσωμεν εἰσ τὰ τοιαῦτα – ἀλλ' εἰδῶμεν τὸ „ἵνα ἐν ἡμῖν μά-

μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
Ro 8, 36 ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ
2 Co 11, 21 a ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημού-

---

θητε τὸ ὑπὲρ ὃ γέγραπται"· ἐάν τις ἕξιν ἔχων ὑποδιεστέραν, πρὶν πληρῶσαι τὰ γεγραμμένα, θέλει ἀναβῆναι εἰς τὰ ὑπὲρ ἃ γέγραπται. οὐδὲ νοήσει ἃ γέγραπται. Sic Latini: d e vg *ut in nobis (vobis) discatis ne supra quam scriptum est unus adversus alterum infletur pro alio;* Aug Ambrst *ut in nobis discatis ne supra quam* (Ambrst *quod*) *script. est unus pro altero* (Ambrst *uno*) *infletur adv. alterum;* f g *ut in nobis discatis ne supra quod script. est ut non unus advers. alterum* (g add *t pro uno*) *infletur pro alio* (g *infletur adv. alterum t pro alio*) | ινα μη ... DE om μη | υπερ του: FG κατα του. Cf et. d e f g vg.

8. Ln$^{ed\ min}$ ηδ. κεκ. εστε; ηδ. επλ.; χωρ. ημ. εβ.; | επλουτησατε (f *divitiis facti estis*): F -τησετε | χωρ. ημ. εβασιλευσατε (d am *regnastis;* e f g vg cle fu demid harl tol Or$^{int\ 2,801.\ 314}$ Hil$^{262.\ 485}$ Ambrst al *regnatis,* Tert$^{pud\ 14}$ *iam regnatis*) et. Or$^{cat\ 79}$ et^{80} Eus$^{mal\ 95}$ (inp$^{s\ 147}$) etc ... A om | οφελον: D^{c}EL al aliq ωφελ. | γε: D*FG om (Latini: *et utinam regnaretis* vel *regnetis*) | υμιν (it vg *vobiscum*): Eθr 115. om ... D* συν υμιν | συνβασι- cum ℵAB*CD*FGP ... ς Ln (sciebat tantum ACG συν-) συμβασι- cum B^{s}D^{c}EL al certe pler

9. *δοκω γαρ* sine οτι cum ℵ*ABCD*FG 46. 116. d e f g am fu* (fu al add *et*) demid tol Clem^{587} Or$^{cat\ 84}$ et$^{int\ 2,412}$ Dam Tert$^{pudic\ 14}$ Hil^{474} ... ς (Gb^{00}) add οτι cum ℵ^{c}D^{c}ELP al pler vg^{cle} fu** harl syr^{utr} cop arm go Or^{s,173} Chr^{116} Thdrt al Amb$^{ps\ 43,901}$ Ambrst Pelag

11. *αχρι* (et. Clem^{587} Or^{1,257} et^{bis} Eus$^{ps\ 405}$; *μεχρι* Eus$^{praep\ 584}$ Chr^{127}) της: FG εως (pro αρτι F αρτι, confusis Τ et Γ) | *γυμνιτευομεν* (B*D* -νει-) cum ℵA^{cor}B*et^{c}DEFGP 37. al$^{3\ ser}$ etc ... ς *γυμνητευομεν* cum L al longe plu Euthal^{cod}. Nec aliter editum in Clem Or Eus etc. Praeterea A* om *γυμν. και*

12. *λοιδορουμενοι*: FG add *και*, item post *διωκομενοι*: quemadmodum it vg Or$^{int\ 2,693}$ etc *maledicimur et benedicimus, persecutionem patimur et sustinemus*

13. *δυσφημουμενοι* (Gb") cum ℵ*ACP 17. 46. Euthal^{cod} Clem^{587} Or^{1,027} (sed Philocalia *βλασφ-*) et^{728} et$^{lob\ 35}$ (Gall^{14}) Eus praep$^{584.\ 655}$ Cyr

μενοι παρακαλοῦμεν, ὡσ περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕωσ ἄρτι.

14 *Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶσ γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡσ τέκνα μου* 1 Thes 2, 11
ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 *ἐὰν γὰρ μυρίουσ παιδαγωγοὺσ ἔχητε ἐν*
Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺσ πατέρασ· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ 11, 1
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶσ ἐγέννησα. 16 *παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ, μιμηταί* Gal 4, 19
μου γίνεσθε. 17 *διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅσ ἐστίν* 16, 10
μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃσ ὑμᾶσ ἀναμνήσει τὰσ
ὁδούσ μου τὰσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼσ πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-

Ioh 899 Dam ... ς Ln *βλασφημ.* cum $\aleph^{c}$BDEFGL al pler it vg (f g vg *blasphemamur et*, d e *blasphemati*) Or 1,257. 2,501 Chr 129 Thdrt al Or^{int} 2,602 Ambrst etc (hi Latini ut vg) | *ωσ περικαθαρματα* et. Clem 587 Or 4,393 Eus praep 584 etc ... DG^{r*} *ωσ περικαθαρμα* (et. harl* *purgamentum*) ... G (certe sic plane distinctum est) 37. 123. al 4 (et. n^{acr}?) *ωσπερει* (G *ωσπερι*) *καθαρματα*, 43. *ωσπερ καθ.* | *περιψημα*: cf Barn 6 (Dress 10): *εγω περιψημα τησ αγαπησ υμων.*

14. *γραφω ταυτα* cum ℵABCLP al fere omn etc ... DEFG k^{acr} d e f g vg pp^{int} *ταυτ. γραφ.* | *αλλ ωσ* cum ℵADEFGLP etc ... B *αλλα ωσ* | *νουθετων* (Gb') cum ℵACP 3. 6. 10. 17. 31. 33. 16^{loct} Thphyl^{txt} ... ς Ln Ti *νουθετω* cum BDEFGL al pler d e f g vg Chr 130 Thdrt Dam al Ambrst al

15. *εν γαρ χριστ. ιησου* et. Clem 653 (*και· εγω υμασ εγεννησα εν χω ιω*) Orint 2,130. 219 et^{alib} Method 3,639 Eus^{pa} 406 Chr 131 Cyr^{glaph} 112. 116 et^{esa} 624. 662 et^{zach} 750 et^{ioh} 118 al mu Ambrst etc ... B Clem 556 Montan^{epist} in collat^{carth} Pacian^{serm} bapt om *ιησου* | *εγεννησα* (FG *εγενησα*): confirmant Clem (Or 2,635 *παῦλοσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου γεννᾷ τοὺσ γαλάτασ*) Method Eus Cyr etc

16. *ουν* et. Clem 587 etc ... DG^{r*}FG^{r} *δε*, g *itaque t autem* ... aeth^{utr} Chr 131 ex^{mosce} om | *γινεσθε*: 10. 31. 73. 118. vg^{cle} (sed non am fu demid tol etc) arm^{mac} (non item^{ven}) Chr 131 Pelag add *καθωσ καγω* (10. 31. *εγω*) *χριστου* : : ex 11, 1.

17. *δια τουτ. αυτο* cum ℵ^{a}AP 17. 46. 80. 116. syrP Euthal^{cod} ... ς Ln Ti om *αυτο* cum ℵ^{a}BCDEFGL al pler Or$^{cat\,87}$ Chr 127 Thdrt Dam al; nec magis expri d e f g vg (hi Latini *ideo*) syr^{sch} rell | *μου τεκνον* cum ℵACP 17. 37. 46. 116. Euthal^{cod} arm Chr 127 Dam ... ς *τεκν. μου* cum DEFGL al pler d e f g vg Or$^{cat\,87}$ Thdrt al | *πιστον*: FG *πιστοσ* (it vg *filius meus carissimus et fidelis*) | *εν κυριω*: A^{woid} ex error^{woid} *εν χριστω* | *αναμνησει*: A a^{cer*} *αναμιμνησει* (sic) | *εν χριστ. ιησου* cum ℵCD^{b} 5. 6. 10. 17. 31. 37. 39. 46. 49. 67. 71. 80. 116. h^{acr} o^{acr} Euthal^{cod} vg^{cle} fu harl omn^{lachm} cop syrP arm (aeth *Ies. Chr.*) Chr 127 Dam Ambrst al ... D*FG d f g *εν κυριω ιησου* (e tantum *εν κυριω*: in d post *domino* punctum positum; propterea videtur e omisisse ihu quod sequitur.) ... ς Ti *εν χριστω* sine *ιησ.* cum ABD^{c}ELP al longe plu am demid tol syr^{sch} Or$^{cat\,87}$ Thdrt Thphyl Oec

κλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώ-
16, 7 Ia 4, 18 θησάν τινες· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραΰτητος;

V.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις οὐδὲ
I.v 18, 7 ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέ-
Col 2, 5 σου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν τῷ

---

18. δε et Or$^{cat\ 88}$ etc ... FG d e f g vg cop pp^{lat} om

19. θελησῃ: LP 48. 114. 116. f^{ser} θελησει | ου et. Clem$^{847.\ 897}$ Or^{4,11} Severian$^{cat\ 88}$ etc Tert$^{pudic\ 14}$ Ambrst etc ... D* d* om | λογον: FG add αυτων (d e f vg *eorum qui inflati sunt*, g *eorum inflantium i qui inflati sunt*) | των πεφυσιωμενων et. Clem$^{847.\ 897}$ Severian$^{cat\ 88}$ Chr^{139} Thdrt Dam etc ... L 3. 37. 46* 49. 57. 109. 116. h^{ser} al aliq Or^{4,11} *τον πεφυσιωμενον*

20. αλλ (et. Or^{4,11} etc): FG αλλα

21. πνευματι: D* d πνευμα (*spiritus*) | πραυτητος cum ABC^{vl} 17. 12^{lect} Dam ... ς πραοτητος cum NDEFGP al pler Euthal^{cod} Clem^{134} Or^{2,142} Chr^{140} Thdrt al : : cf ad 2 Co 10, 1. Gal 5, 23. 6, 1. Eph 4, 2. Col 3, 12. 2 Tim 2, 25. Tit 3, 2

V, 1. εν τ. εθνεσιν sine additam cum ℵ*ABCDEFG 6. 17. 46. 67** 177. 178. 179. Euthal^{cod} d e f g vg cop arm aeth^{utr} Or$^{cat\ 90}$ et$^{int\ 2,201.\ 402.\ 2,280}$ Mane ap Epiph^{706} Tert$^{pudic\ 14}$ Lcif^{186} et^{215} (Gall^{e}) Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) add ονομαζεται cum ℵ^{c}LP al pler syr^{utr} Bas^{2,670} Chr^{146bis} Thdrt Dam al Cassiod (in h. l.). Cf et. Or$^{cat\ 91}$ *τοιαυτην οιαν μηδε εν τοις εθν. εστιν ακουειν.* Item Cyr$^{cat\ 90}$ – *-εστιν ακουσαι.* | τινα του πατρ. εχειν (Ambrst *ita ut quis uxorem patris habeat*): DEFG του πατρ. εχειν τινα, f g *ita ut uxorem patris habeat aliquis*, d e vg Or$^{int\ 2,402}$ Lcif$^{186.\ 215}$ al *ita ut uxorem patris* (Lcif^{186} add *sui*) *aliquis habeat*, Tert^{pud} *ut uxorem patris sui quis habeat*, Or$^{int\ 2,280}$ *ut uxorem quidem patris aliquis habeat*

2. ουχι (et. Or$^{cat\ 91}$ Man$^{epiph\ 706}$ etc): FG ου | αρθη cum ℵABCDEFGP al 15 Euthal^{cod} Mane apud Epiph^{706} Or$^{cat\ 91}$ ... ς (= Gb Sz) εξαρθη cum L al longe plu (93. επαρθη) Bas$^{reg\ 372.\ 518}$ et^{2,608} Chr^{146} Thdrt Dam al | πραξας (Gb') cum ℵAC 17. 31. 37. 39. 46. 71. 80. 116. Euthal^{cod} Mane ap Epiph^{706} Bas^{2,221}. Item *gessit* Or$^{int\ 2,280}$ (contra ^{2,402} *fecit*), *admisit* Tert$^{pud\ 14}$ ... ς Ln ποιησας cum BDEFGLP al pler

σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως
τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ συν-
αχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς 1. 8
ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου

Or$^{cat\,91}$ Bas$^{regg\,372.\ 518}$ et ^{2,666} Chr ^{146} Thdrt Dam al. Habent *fecit* it vg Or$^{int\,2,482}$ Lcif $^{196.\ 215}$ etc

3. *απων* sine *ως* cum NABCD*P 17. 37. 39. 67. 80. 116. Euthal^{cod} vg syr^{sch} cop aeth Mane ap Epiph ^{706} Or$^{int\,2,862}$ Hil ^{886} Aug^{co} ep parm ^{3} (^{2,57}) Ambrst Pel. Cf et. Dion^{alex} ap Eus$^{hist\ 7,\ 11,\ 12}$ *ἀλλὰ τοὺς μὲν -συντεκρότουν ὡς συνών, ἀπὼν μὲν τῷ σώματι, ὡς εἰπεῖν* (*εἶπεν*?), *παρὼν δὲ τῷ πνεύματι* ... ς (Gb ^{00}) Ti praem *ως* cum D^{b}Et^{c}EFGL al pler d e f g syrP (arm *quamquam*) Dial ^{824} Bas$^{regg\,470}$ Chr ^{148} Thdrt Dam al Lcif ^{196} et ^{215} Aug^{gal} ($^{3.\ 2,962}$) et^{adim} (^{3,137}) | *τον ουτως τουτο* (et. Dial ^{824} Bas$^{regg\,470}$ etc): FG om *τουτο*, nec expri d e f g vg Lcif $^{196.\ 215}$ Amb^{offs} al (rursus Ilil ^{886} Ambrst al exprimentes *τουτο* om *ουτως*)

4. *ονοματ. του κυριου* sine *ημων* cum NA demid syrP ^{txt} Lcif $^{196.\ 215}$ Pacian$^{op\,3}$ ... ς Ln Ti add *ημων* cum BDEFGLP al omn^{vid} d e f g vg (et. am fu tol nec aliter harl^{vid}) syr^{sch} etP c.* rell Dial ^{824} Bas$^{regg\,470}$ Chr ^{148} Thdrt Dam al Ambrst al | *ιησου* pri cum ABD* Euthal^{cod} d syrP ^{txt} aeth^{ro} Lcif $^{196.\ 215}$ ... ς add *χριστου* cum ND^{c}EFGLP al omn^{vid} e f g vg syr^{sch} etP c.* cop arm aethPP go Dial ^{824} Bas$^{regg\,470}$ Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *ημων* cum NABDEFGL al omn^{vid} d e f g vg^{cle} demid syr^{sch} etP c.* Or$^{int\,3,939}$ Dial ^{824} Chr ^{148} Thdrt^{ed} Lcif ^{196} pri loc Ambrst al ... P am fu tol harl syrP ^{txt} Or ^{1,269} et $^{2,257.\ 789.\ 790}$ et$^{int\,3,982}$ Bas$^{regg\,470}$ et ^{3,58} Thdrt$^{cod\,1}$ Lcif ^{196} pri loc et ^{215} al om: hinc Ln [*ημων*] | *ιησου* sec cum NABD*P 46. Euthal^{cod} d vg syrP ^{txt} aeth^{ro} Or ^{1,269} et $^{2,789.\ 790}$ et$^{int\,3,982}$ Dial ^{824} Bas$^{regg\,470}$ et ^{3,58} Lcif ^{196} sec loc et ^{215} Ambrst al ... ς add *χριστου* cum DcEFGL al pler e f g syr^{sch} etP c.* cop arm aethPP go Or $^{3,257.\ 617}$ et$^{int\,3,939}$ Chr ^{148} Thdrt Dam al Lcif ^{196} pri loc al. Cf huc etiam Man$^{epiph\,706}$ *συνελθοντων υμων και του κυριου μετα του εμου πνευματος παραδουναι τον τοιουτον* etc.

5. *τον τοιουτον* et. Or $^{2,126.\ 257}$ et^{alib} Dial ^{824} Man$^{epiph\,706}$ etc d e f vg Or$^{int\,2,412.\ 468.\ 685}$ et ^{3,862} Lcif $^{196.\ 216}$ etc ... FG^{rg} g syr^{sch} etP mg (non item^{txt}) aeth *αυτον* | *του κυριου ιησου* cum NL al plu Euthal^{cod} am tol floriac go syrP ^{txt} (et aeth *domini nostri Iesu*) Or$^{int\,3,400}$ Bas$^{regg\,470}$ Chr ^{149} et $^{1,12\,cod}$ et ^{3,140} Thphyl Oec Aug^{gal} ^{3,962} et^{adim} ^{3,137} et$^{ep\ parme}$ ^{3,5} (^{9,16}). Item DE d e demid Ambrst *τ. κυρ. ιω χριστου* ... AFGP al ^{15} fere vg^{cle} fu harl syr^{sch} etP c.* (et *ημων* et *χριστ.* c.* habet) cop arm Or ^{3,257} Chr $^{1,12\,ed}$ et ^{911} et ^{3,690} Thdor$^{mop\ in\,cat\,92}$ Thdrt Dam Or^{int} $^{2,261.\ 3,862}$ Lcif ^{196} et ^{216} Amb$^{ps\,38,954}$ Pelag al *του κυρ. ημων ιησου χριστου*. Atque hinc Ln *τὸν κυριου* [*ημων ιησου χριστου*] ... Ti nil nisi *του κυριου* cum B Or $^{2,117.\ 3,804.\ 725}$ et$^{cat\,92}$ Man$^{epiph\,706}$ et Epiph

ου 5, 6 Ἰησοῦ. 6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν

---

^{am} Eas^{pe} $^{\text{168}}$ Tert^{marc} ^{5,7} et^{pudi} $^{\text{13}}$ Or^{int} $^{2,\text{888}}$ Hil $^{\text{120}}$ et $^{\text{288}}$ Aug^{ep} parme $^{9,\text{51}}$ Pacian^{ep} ^{3} (Gall $^{7,\text{252}}$) et^{bapt} (ibidem $^{\text{272}}$) :: solemnis illius diei appellatio erat (η) ημερα (του) ζυμων, cf 1 Thess 5, 2. 2 Thess 2, 2 2 Pe 3, 10; item Act 2, 20. Cum nostra huius loci lectione convenit 2 Co 1, 14. Videbatur enimvero ημων aut omittendum aut plenius dicendum.

6. *ου καλον* etc: Leif $^{\text{216}}$ Ambrst om ου. Quam in rem cf Aug^{ep} parme ^{9,5} ($^{9,\text{56}}$): *cum dixisset apostolus* – ut spiritus salvus sit in die domini Iesu – *continuo subiecit:* Non bona gloriatio vestra, *vel per exprobrationem pronunciationis:* Bona gloriatio vestra. *Sic enim nonnulli et maxime Latini codices habent, cum eadem in utroque sententia teneatur.* Similiter Ambrst in h. l. Bona etc. *Hoc est* non bona est; *laeti enim erant, cum magis contristari debuerint.* Dicitur testari etiam Atto ita in codicibus Graecis inventum esse. Sed in Dacher. Spicileg 1723. I, 401 ss. id non inveni. | ζυμοι et. Or $^{2,\text{303}}$ et^{cat} $^{\text{97-98}}$ Chr $^{\text{150}}$ et $^{2,\text{233}}$ et^{saep} Bas^{eth} $^{\text{435-622-294-272}}$ Cyr^{ador} $^{\text{542}}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item *fermentat* m $^{\text{94}}$ f (ita Graecis superscriptum est) g. Cf Hier ad Gal ^{5,9}: *male in nostris cdd. habetur: Modicum fermentum totam massam corrumpit,* proptereaque post ad *corrumpit* addit: *sive, ut iam emendavimus, totam conspersionem fermentat.* Nihilominus et ipse in vg edidit *corrumpit,* ut confirmant am fu demid etc ... Gb^{1} δολοι cum D^{e} Bas^{eth} $^{\text{446 ed}}$ (sed fluct edd. Favet quidem contextus: εξαρατε τον πονηρον εξ υμ. αυτ. ινα μη γενηται το· μικρα ζυμ. ολ. το φυρ. δολου. Sed cf^{eth} $^{\text{304}}$.) Bas^{bapt} $^{\text{608 ed}}$ (rursus edd ^{2} ζυμ.) Hesych (δολοῖ· φθείρει, κακοεργεῖ). Item *corrumpit* d e f vg Ir $^{\text{345}}$ (sive Senior. ap Ir) Or int $^{2,241\text{-}413}$ Leif $^{\text{216}}$ Aug^{ep} parme ^{2,5} Ambrst al. Etiam Tert^{pudi} $^{\text{13}}$ *modicum scilicet et fermentum totam desipit conspersionem.* Similiterque lectioni δολοῖ favet^{marc} ^{1,3} *modicoque exinde fermento totam fidei massam haeretico actore decepit.* Cf et. Mich Cerular. in Monum. eccl. Gr. ed. Cotel. 2. p. 143 sq: καυσῶ δὲ καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο ῥητὸν ἐκλαμβάνοντες τὸ φάσκον· μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ, οὕτως ἐκεῖνο γεγραμμένον ἔχουσι· μικρὰ ζύμη ὅλ. τὸ φύρ. φθείρει, πειρώμενοι διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης τοῦ ῥήματος ἀφορμῆς ἀνατρέπειν τὴν ζύμ. τὴν τὸν ἀνάβατον ἄρτον αἴρουσαν. Item τὰ αἱτιάματα τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας (ibid. 3, 495.): οὐ γράφουσι· μικρὰ - ζυμοῖ, ἀλλὰ φθείρει, ἐκ τούτου τὸ ἔνζυμον ἐκβάλλειν πειρώμενοι.

7 ἐκκαθαρατε sine copula cum ℵ*ABDEFG al $^{\text{30}}$ d e f g m $^{\text{91}}$ vg (et. am fu etc) syr^{sch} cop go Clem $^{\text{600}}$ Bas^{bapt} $^{\text{608}}$ Chr $^{\text{150}}$ Oec Tert^{marc} ^{5,7} Cyp $^{\text{178}}$ $^{\text{308}}$ Leif $^{\text{216}}$ Ambrst Pelag al ... ς (= Gb Sz) add ουν cum ℵ^{c}CLP al plu Euthal^{cod} syr^{P} aeth Or^{cat} $^{\text{95}}$ et^{int} ^{2,241} Thdrt Dam Thphyl | το *πασχ. ημων* sine additam cum ℵ*ABC*DEFG 17. 46. Meion^{epiph} $^{\text{220}}$ et $^{\text{256}}$ Ptol^{flor} ^{2} (ap Epiph $^{\text{220}}$) Clem $^{\text{606}}$ Or $^{1,\text{750 cod}}$ et $^{2,\text{303}}$ et $^{4,\text{174}}$ (Huet, non item Delar) et $^{\text{175}}$ et^{cat} $^{\text{95}}$ Or^{int} $^{2,\text{88}}$ $^{\text{153-304-410}}$ Dial $^{\text{864}}$ Eus^{mai} $^{\text{209}}$

ἐτύθη Χριστός. 8 *ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινίας καὶ ἀληθείας.*

9 *Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις,* 10 *οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου*

Ath^{218} ap Gall^{5} Chr^{11,203} Cyr^{ador206} Tert^{5,7} Cyp$^{178.\ 208}$ Archel^{603} Aug^{ep} parm^{2,5} et$^{sa\ p}$ Ambrst Zen^{153} (Gall^{5}) etc ... ς (Gb^{00}) add *υπερ ημων* cum ℵ^{c}C^{3}LP (*υπ. ημων*) al pler syr^{utr} go Or^{1,750} edd et ^{2,128} et^{4,174} delar et^{175} delar Ilipp^{142} delag (ex Thdrt$^{dial\ 2}$ *ἀσύγχυτος*) Meth^{925} (*ινα - και το πασχα ημων τυθη υπερ ημων χριστος*) Petr alex^{112} (Gall^{4}) Chr$^{150.\ 152}$ et ^{1,745} et ^{2,476} Thdrt Chron^{429} Ps - Ath^{502} Dam Thphyl Oec | *ετυθη* cum NABDEFGLP etc (et. syr$^{p\ mg\ graec}$) ... ς^{e} (= ς Gb Sz) *εθυθη* cum minusc ut vdtr pauc (nullus ap Scri, ap Mtthaei unus vel alter e silentio. Eadem scriptura invasit editiones Clem^{986} Or^{4,175} Dial^{149} ed wetst Chron^{429} ed par al. | *χριστος*: FG o *χριστ*. Praeterea 116. Ilipp^{142} delag (ut ante) Chr^{11,202} cod mosc add o *θεος*

8. *εορταζωμεν* cum NBCFGL al plu d e f g m^{91} vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{2,128.\ 3,220}$ et$^{cat\ 96}$ al mu Or$^{int\ 2,212}$ et^{saop} etc ... AD^{gr}E^{gr}P al fere ^{20} go Or^{4,171} *εορταζομεν* | *μηδε* et. Or$^{2,128.\ 3,220}$ et$^{cat\ 96}$ (et^{4,175} *ουδε*) etc ... B Or^{4,402} *μη* | *πονηριας*: FG^{gr} *πορνειας*, g *nequitiae t fornicationis.* | *αλλ*: 17. *αλλα* | *ειλικρινιας*: -*νιασ* cum NACD^{a} et^{c}EFGLP al mu (4 ap Mtthaei, 2 ap Scri) ... ς Ln Ti -*νειασ* cum BD^{b} al plu :: cf ad 2 Co 1, 12 (-*νιασ* ex NCD^{a}FGP) et 2, 17 (-*νιασ* ex NACDEFGP). | Ad h. v. cf et. Iustin$^{dial\ 14}$: *τοῦτο γάρ ἐστι τὸ σύμβολον τῶν ἀζύμων, ἵνα μὴ τὰ παλαιὰ τῆς κακῆς ζύμης πράττητε.*

9. *εγραψα υμιν εν τ. επιστολη*: ista quorsum spectent quaeritur ab Or cat^{97}, item a Severiano et Photio ibidem^{99}. Et Or quidem sic: *ὑπέλαβόν τινες ἐκ τούτου τοῦ ῥητοῦ ὅτι πρὸ τῆς προτέρας πρὸς κορινθίους ἐπιστολῆς ἐγέγραπτο ἄλλη τις ἐπιστολὴ τῷ ἀποστόλῳ, ἥτις νῦν οὐ σώζεται - - οἱ δὲ μὴ βουλόμενοι ἐπιστολὴν ἑτέραν εἶναι πρὸ ταύτης ἐροῦσι ταύτην τὴν λέξιν ἐπὶ ταύτην τὴν ἐπιστολήν* (sic et. Severian et Phot statuunt) *ἀναφέρισθαι* etc. | *μη συναναμιγνυσθαι* et. Clem^{561} Or$^{cat\ 97}$ etc. Item (*non commiscere, non misceri*) d e Tert pud^{18} Lcif^{216} Aug^{ep} parm^{2,6} (^{2,60}) etc ... D^{b} (non item* nec^{c}) al aliq Bas$^{eth\ 458}$ cod -*σθε*. Item f g vg go syr^{utr} Or$^{int\ 2,195}$ Ambr$^{poenit\ 1,418}$ et$^{ep\ 63,1025}$ Ambrst Pelag *ne* (Or^{int} *ut non*; g *non t ne*) *commisceamini* Sed nonnulli ex his etiam v. 11. *ne* (*ut non*) *commisceamini* habent, ut f g (*non commiscere vos t non commisceamini*) Or$^{int\ 2,196}$ et^{218}.

10. *ου παντως* sine copula cum ℵ^{a}ABCD^{a}EFG 17. 46. 93. Euthal^{cod} d e f g vg cop go Or$^{int\ 2,195}$ Tert$^{pud\ 18}$ Lcif^{216} Ambrst etc ... ς (Gb^{00}) praem *και* cum NCD^{e}LP al pler syrP (et^{sch} *non autem dico*) arm aeth Or$^{cat\ 97}$ Bas$^{eth\ 458}$ Chr^{157} Thdrt Dam al | *του κοσμ. τουτου* ... D *τουτ. του κοσμ.* Item *huius mundi* d e f vg Or^{int} Tert^{pud} Lcif etc | *και αρπαξιν* (Gb') cum NABCD^{a}FGP 17. 39. 46. 73. 93. (et 37. *η και*)

ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί
Dt 17, 7 γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

---

d f g aeth ... ς η αρπαξιν cum $\aleph^{c}$ D^{b} et^{c} EL al pler e vg syr^{utr} cop arm go Or$^{cat\ 97}$ et$^{int\ 2,195}$ Bas$^{eth\ 458}$ Chr^{157} Thdrt Dam al Lcif^{216} al mu | ωφειλετε (Gb') cum $\aleph$ A D* CDEFGL al fere^{10} Dam. Item *alioquin debueratis* it vg Lcif Ambrst al; Tert$^{pud\ 18}$ *ceterum oportebat vos exire de mundo*, item$^{idolol\ 14}$ *dicens: Ceterum de mundo exissetis* ... ς οφειλετε cum B^{3} P al pler Euthal^{cod} Bas$^{eth\ 458}$ Chr^{157} Thdrt al

11. νυνι cum $\aleph^{*}$ C D* et^{b} (D* *νινει*, D^{b} *νινι*, D^{c} *νιν*) al plu Or$^{cat\ 96}$ Chr^{157} Thphyl Oec ... Ln νυν cum $\aleph^{c}$ A B D^{c} E F G L P al plus^{20} (6 ap Mtthaei, 3 ap Scri) Euthal^{cod} Bas$^{eth\ 458}$ Chr^{156} Severian$^{cat\ 99}$ Thdrt Dam | ἢ πόρνος: cf vg Ambrst *si is qui frater nominatur est* (et. am fu^{2} demid tol harl, sed fu* al^{lachm} om; Ambrst *inter vos est*, item fu^{corr}) *fornic.*, item d e Ir$^{int\ 265}$ Tert$^{pud\ 18}$ Lcif^{216} Aug ep parme^{2,7} d Ambrst al *si quis frater nominatur* (d e *nominetur*, Tert add *in vobis*) *fornicator.* Nec aliter syr^{utr} cop aeth go ... ς (non ς^{a} Gb Sz) ἢ cum B^{3} D^{gr} (incipit enim η πορν. novum stichum) E^{gr} al mu (cf Scri). Item *si quis frater nominatur aut fornic.* f g arm Aug^{fid} et op^{6,106} et$^{serm\ 351.}$ ^{5,1300} atque et.$^{ep\ parme\ 3,7b}$. Ediderunt ἢ et. Or^{3,610}. | πορν. η πλεον. η ειδωλ. η λοιδ. η μεθ. η αρπ. etiam it vg syr^{utr} cop go Ir$^{int\ 265}$ (Or^{3,610} η πορν. η πλεον. η ειδωλ. και τα εξης. Item^{levit} ap Gall^{14,6} – – η μεθυσ. η λοιδ. η αρπ. Sed$^{cat\ 96}$ λεγει γαρ· η λοιδ. η μεθ. η αρπ.) Or$^{int\ 2,195.\ 213}$ Bas$^{eth\ 458}$ Lcif^{216} etc ... c πορν. η μεθυσ. η ειδωλ. η λοιδ. η πλεον. η αρπ., 37. 116. arm πορν. η ειδωλ. η πλεον. η λοιδ. η μεθ. η αρπ. Similiter testes pauci alii variant. | μηδε et. Clem^{170} Or^{3,610} et$^{cat\ 96}$ Bas$^{eth\ 458}$ etc ... FG μητε, g *non t nec*, A Or^{levit} ap Gall^{14,6} μη

12. τι ... F^{gr} G g *ei* (*si*) | γαρ μοι sine και cum NABCFGP 17. 31. 39. 46. 67. 73. Euthal^{cod} d e f g vg cop syr^{sch} aeth Or$^{cat\ 96}$ (Chr^{155} semel; at alibi^{sexies} non ita) Tert$^{pud\ 2}$ Amb$^{op\ 63}$ etc ... ς (sed Gb^{00}) Ti add και cum D^{gr} E^{gr} L al pler syrP arm go Chr^{156} sem et$^{1,71.\ 2,908}$ et $^{7,685.\ 10,258}$ et^{11,471} Thdrt Dam (sed in comm affert ex Chr^{156}: επειδη γαρ ειπε· τι μοι τους εξω κρινειν etc) al | υμεις (d* om): c* (vitiose) υμασ | κρινετε et. $\aleph^{a}$ ... $\aleph^{*}$ κρινειτε

13. εξω (et. Or$^{cat\ 96}$ Chr^{156}, et^{saepe} εξω ad v. 12): Or^{2,702} et ad v. 12. Chr$^{156\ sem\ 7,685}$ εξωθεν | κρινεῖ: ita B^{3} P al plu (9 ap Scri, 9 ap Matthaei), *iudicabit* f g vg arm pp^{lat} (ut Aug Ambrst) ... ς (= Gb Sz) κρίνει: ita L al mu (1 ap Scri et 1 ap Mtthaei κρίνεῖ), *iudicat* d e | Ln sic: κρίνετε, ^{13}τους δε εξ. ὁ θε. κρινεῖ; | εξαρ. sine και cum NABC D* FGP al fere^{15} Euthal^{cod} d e f g vg cop arm go Aug^{saep} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) praem και cum D^{3} EL al plu syr^{utr} (syr^{sch} *tollite autem*, syrP *et tollite*) Or$^{cat\ 96}$, Thdrt Dam (item^{vid} Chr^{159}, ad quem cf Dam. Montf. edidit: καί· Ἐξαρεῖτε) :: LXX καὶ ἐξαρεῖσ (et. -ρειτε legitur) τ. πον. ἐξ ὑμ. αὐτ. | εξαρατε (Gb'') cum NABCD* FGP al fere^{15}

VI.

1 Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; 5 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται 15, 34

Euthal^{cod} d e f g vg Bas$^{eth\ 446.\ 467}$ ... ς εξαρειτε cum D^{s}EL al plu Or$^{cat\ 96}$ Eus$^{ps\ 651}$ (sed editum εξαιρειτε) Chr^{159} Thdrt Dam al | τον πονηρον: ita et. Aug^{deuter} (tom^{3}p^{1}pag^{569}): *nec ait τὸ πονηρόν, id est hoc malignum, sed τὸν πονηρόν, quod est hunc malignum* ... 23. 48. Thdrt (in comm. non tractat) Thphyl^{mg} το πονηρον

VI. 1. υμων cum NBCDEFGL al pler Clem^{863} Chr^{159} et^{11,267} etc, item *vestrum* it vg Cyp^{218} etc ... AP al^{10} Chr^{1,741} Thdrt εξ υμων. Praeterea syr^{p} *ex vobis* cum asterisco exhibet. | πραγμ. εχων (ℵ* Aug Ambrst al *habens negotium*) ante πρ. τ. ετερον: h. l. et. Clem^{863} Dam vg (*habens negotium adv. alterum*, item Pelag) syr^{utr} etc ... DEFG 119. d e f g cop go Chr^{160} Thdrt Thphyl Cyp^{218} Aug$^{doctri\ 4}$ et$^{ps\ 36}$ Ambrst post πρ. τ. ετερον (sed pro ετερον 119. Chr Thphyl αδελφον αυτου) | τον: B om

2. η ουκ cum ℵACD*FGP al plus^{10} Euthal^{cod} d e f g vg syr^{sch} et^{p} c.* (i. e. η c.*) arm (cop αν) Clem^{863} Chr^{161} Dam. Ex Latinis f g vg Cyp Aug Pelag *an nescitis*, d e Hil^{50}(ps^{149}) Amb Ambrst *aut nescitis*. Cf et. Polyc^{11} (ap Dress^{298}): *An* (edd^{2} *Aut*) *nescimus quia sancti mundum iudicabunt?* ... ς (= Gb Sz) om η cum D^{s}EL al plu syr^{p} txt Thdor mop cat^{101} Thdrt | ει: FG εαν ... D*d Hil$^{50.\ 862}$ om | κρινεται: et. Hil^{50} ... d e f g vg Hil^{862} Aug$^{doctr\ 4}$ Ambrst al *iudicabitur*

3 sqq. Versus 3. 4. 5. 6. ουκ οιδατε usque επι απιστων om A

3. κρινουμεν et. Tert$^{pudic\ 14}$ Hil^{862} Aug$^{doctr\ 4}$ Ambrst etc ... d e *iudicamus* | μητιγε (73. d^{ser} Thphyl μητοιγε) et. Or^{2,602} et$^{cat\ 102}$. Ex Latinis d e *neque*, Aug$^{doctri\ 4}$ *nedum*; f g vg (item aeth) Pel *quanto magis*

4. μεν ουν et. Or$^{cat\ 105}$ etc (it vg nil nisi *igitur*) ... FG γουν | P εαν εχετε | εξουθενημενους et. Or$^{cat\ 105}$ ... 17. εξουθενουμενους, Or^{2,602} libere εξουδενωμενους

5. λεγω cum NDEFGLP al omn^{vid} Or$^{cat\ 105}$ Chr^{162} Thdrt Dam etc ... Ln λαλω cum B | ενι cum NBCLP al plus^{10} Or$^{cat\ 105}$ sq Chr^{162} Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz) εστιν cum DEFG 37. 116. 119. al mu Ath (ap Gall^{5,181}) | ουδεις σοφος cum NBC 17. 39. 46. 57. 73. syr^{sch} cop Or cat^{105} Dam, item 137. Euthal^{cod} σοφ. ουδεις ... FGP 37. 74. 120. A^{ser} ουδε εις σοφ., item f g Aug$^{doctr\ 4}$ Ambrst al *quisquam sapiens* ... ς σοφ. ουδε εις cum D^{s}L al longe plu syr^{p} Chr^{162} (σοφ. εν υμ. ουδε εις) Thdrt al, item *sapiens quisquam* vg Pelag Amb^{serm} cont aux

διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 ἤδη μὲν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ
Ga 5, 21 ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. 9 ἢ οὐκ
Ro 1, 29 31
Ga 5, 19 21 οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ

---

27 al ... Gb' σοφος sine additam cum D*E d e aeth Or$^{cat\ 106}$ Ath ap Gall^{5,181} | οσ: L add ου | δυνησεται: 17. -σηται | διακρινει et. ℵ^{c} ... ℵ* n^{ser} 30. 38. 39. 46. 73. 115. 119. 121. Or$^{cat\ 106\ bis}$ ανακρινει

6. κρινεται: G κρινατε, item g *contenditis* t *iudicio contendit*; P^{gr} κρινατε (f *iudicio contendit*) | τουτο et. D* syrP^{txt} ... CD^{b} 73. syrP^{mg} Thdrt ταυτα (D^{b} τουτα neglecto o priore) | επι (*apud*, *apud* d e f vg, g *apud* t *inter*): D* μετα | απιστων: FG f g add και ου (sic uterque) επι αγιων. In P^{gr}G sequitur lacuna usque ad v. 15. Sed G^{gr} statim post αγιων iam perrexerat Ουκ οιδατε.

7. ηδη μεν absque ουν cum ℵ*D* 3. 17. 74. 108. 116. a^{ser} d e f vg (Latt omnes *iam quidem*; in d *iam* suppletum est) cop arm syrP^{txt} Or$^{int\ 2,301}$ Cyp^{218} Aug$^{doctr\ 4}$ Ambrst al ... ς Ln Ti add ουν cum ℵ^{c}ABCD^{2}Et^{2}ELP al pler syr^{sch} syrP c.* aeth Or$^{cat\ 106}$ Bas$^{eth\ 270}$ Chr^{163} Thdrt Antioch^{1141} Dam al | ολως et. Or$^{int\ 2,301}$ ... A syr^{sch} aeth^{ro} (aliter sed libere aeth^{PP}) Or$^{cat\ 106}$ om | υμιν cum ℵABCDELP al longe plu d e syr^{utr} cop Or$^{cat\ 106}$ Bas$^{eth\ 270}$ Chr^{163} Euthalcod Thdrt Antioch$^{1088.\ 1141}$ al ... ς (= Gb Sz) εν υμιν cum minusc mu f vg Or$^{int\ 2,301}$ Cyp^{218} al Dam Thphyl | κριματα et. Or^{cat} et^{int} Cyp^{218} Aug$^{doctr\ 4}$ etc ... ℵ 73. 109. Bas$^{eth\ 270}$ (sed non ed^{arm}) Antioch^{1088} et^{1141} Dam κριμα | αδικεισθε; διατι – αποστερεισθε et. Clem^{864} Or$^{cat\ 106}$ Bas$^{eth\ 270}$ Cyp^{218} etc ... L Antioch^{1088} et^{1141} αποστερεισθε; διατι – αδικεισθε

8. αλλα cum ℵABCD^{c}EP etc ... D*L 74. 115. 119. al^{4} (ap Scri) Or$^{cat\ 106}$ Antioch^{bis} αλλ. Praeterea 115. 119. Chr^{163} Thphyl αλλ αυτοι etc | αδικ. κ. αποστερ. et. Clem^{864} Or$^{cat\ 106}$ Bas$^{eth\ 270}$ Cyp^{218} etc ... DE d e αποστ. κ. αδικ. | τουτο cum ℵABCDEP 17. 31. 46. 67* 73. 80. 109. d e f vg cop Or$^{cat\ 106}$ Euthalcod Antioch^{1088} et^{1142} Cyp^{218} al; Clem^{864} και τους αδελφους ... ς ταυτα cum L al longe plu syrP arm Bas$^{eth\ 270}$ Chr^{163} Thdrt Dam al

9. αδικοι: A* vid οι αδικ. | θεου βασιλ. hoc ordine cum ℵABCDEP 17. 37. 46. 178. 179. Or$^{cat\ 106}$ Euthalcod ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') βασιλ. θεου cum L al pler d e f vg Polyc^{5} (Dress^{283}) Clem^{865} Chr^{163} Thdrt Antioch^{1088} et^{1142} Dam Ir$^{int\ 265}$ (sed cdd aliq om *dei*) Tert$^{pud\ 16}$ Cyp^{218} al | ου: B* (ante^{s} iam^{s} suppl) 93. om | ουτε (quinquies h. v. et bis v. sq): et. Clem^{562} etc ... DE ουδε septies. Libere Or^{2,265}: μη πλανασθε· θεος ου μυκτηριζεται· ειτε πορνος ειτε μοιχος ειτε μαλακος ειτε αρσενοκοιτης ειτε κλεπτης ειτε μεθυσος ειτε λοιδορος ειτε αρπαξ βασιλ. θεου ου κληρ. Cf et. Or$^{cat\ 107}$: μη πλανασθε ουν, ουτε πορνοι ουτε ειδωλολ. βασ. θεου ου κληρονομησουσιν· ουτω δε

οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 *οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν.* 11 *καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.*

ουδε μοιχοι -. ουδε μοιχοι ουν· αλλ ουδε μαλακοι - ουδε αρσενοκοιται βασ. θεου κληρ. - ουτε κλεπται etc. Haec libere adhibita esse apparet.

10. *ουτε* bis: DE *ουδε*, ut iam relatum est | *ουτ. κλεπται ουτ. πλεονεκτ.* hoc ordine cum NABCD*et^{2}EP al longe plu d e f vg cop aeth^{utr} arm Clem^{301} Method epiph^{378} Iulian$^{cyr\ 245}$ Ir^{int} $^{265.\ 305}$ Or^{int} 2,259 (et^{200} *neque fures neque rapaces regn. dei possideb.*) Cyp^{207} etc ... D^{2}L al plus^{20} syr^{utr} Clem^{562} Chr^{168} Thdrt Dam Thphyl *ουτ. πλεονεκτ. ουτ. κλεπτ.* | *ου μεθυσοι* cum NACP (sed ponit post *ου λοιδορ.*) 17. 46. 57. 67** 72. 121. 123. a^{scr} m^{94} Clem^{562} Ps-Ath^{19} (ut P) Iulian$^{cyr\ 245}$ Chr^{168} Thdrt Dam$^{parall\ 583}$ ... ς Ln *ουτε μεθ.* cum BDEL al longe plu (DE *οὐτὲ*, vdtr *οὐδὲ* voluisse ut praecedit) d e f vg syr^{utr} cop arm (at istae verses omnes etiam *ουτε λοιδ. ουτε αρπ.* exprim) Clem^{301} Ign intpol^{261} (*ουτ. μοιχ. ουτ. αρσεν. ουτ. πορν. ουτ. λοιδ. ουτ. μεθ. ουτ. κλεπτ.*) Methepiph^{378} (pergens *ουτε λοιδ. ουτε αρπ.*) et^{585} Quaest antioch^{288} (*ουτ. πορν. ουτ. μοιχ. ουτ. μαλακ. ουτε μεθυσ. ουτε λοιδ. βασ. θε. κληρ.*) et^{739} Euthal^{cod} al Ir^{int} bis Cyp^{207} (sed uterq perg *neque maledici neque raptores*) etc | *ου λοιδοροι*: D* *ουτε λοιδ.* Praeterea vide ante d e f vg Ir^{int} Cyp etc, item Ign^{intpol} etc | *βασιλ. θεου* ut et. Ir^{int} bis Clem^{bis} Or$^{1,770.\ 772}$ et^{2,265} (vide ad v. 9) ac^{ssepe} etc ... D^{gr*}et^{EKgr} *θεου βασιλ.* | *κληρονομησουσιν* sine *ου* cum NABCDE al fere^{20} Polyc^{5} (Dress^{283}) Ign^{intpol} ex$^{edd\ 2}$ (et al$^{edd\ 2}$ *κληρονομησαι δυνανται*) Or$^{cat\ 107}$ *sec loc* Methepiph^{378} (*κληρονομησαι δυνανται*) et^{585} Iulian$^{cyr\ 245}$ Ath^{258} ex$^{cod\ 1}$ Quaest$^{antioch\ 288}$ Chr^{168} Cyrador^{418} Thdrt^{1,803} (sed variat lectio) Dam$^{parall\ 583}$ ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem *ου* cum LP al plu Ign^{intpol} ex$^{edd\ 2}$ Clem$^{301.\ 562}$ Or^{2,265} et$^{cat\ 107}$ *pri loc* (minime probant Or^{1,770} et^{772} *οτι οι λοιδοροι βασ. θε. ου κληρ.*, Eus esa^{272} *διοτι γαρ φησι, μεθυσοι βασ. θε. ου κληρ.*) Ath^{258} ex$^{edd\ mu}$ Euthal^{cod} Quaest$^{antioch\ 288}$ Cyr$^{hr\ 44}$ Thdrt^{2,196} (i. e. ad h. l.)

11. *αλλα απελ.* cum NABD^{c}ELP etc Clem^{385} Did$^{415.\ 159.\ 258}$ Cyr$^{hr\ 44}$ Dial tri^{1021} (opp Thdrt^{5}) Cyr$^{act\ 65}$ Dam ... GD*L etc Ath^{522} Chr^{164} Thdrt 2,196. 492 et^{1,308} *αλλ απελ.* | *αλλα ηγιασθ.* cum NABDEP etc Did$^{415.\ 159}$ Cyr$^{hr\ 44}$ Thdrt^{2,196} Cyr^{act} Dam ... CL etc Clem^{385} Did^{258} Ath^{528} Chr Thdrt$^{1,803.\ 2,492}$ Dial^{tri} (ut ante) *αλλ ηγ.* | *αλλα εδικ.* cum NABDEP etc Did^{159} Cyr^{hr} Dial^{tri} Cyr^{act} Dam ... CL etc Ath^{522} Did$^{415.\ 258}$ Chr Thdrt^{ter} *αλλ εδικ.* | *του κυριου* sine *ημων* cum NADEL al plu d e syr p txt (Clem^{385} *εδικαιωθητε φησι τω ονοματι του κυριου*) Did^{415} Cyr act^{65} Dam Ir^{int} ^{265} et$^{semel\ 305}$ Tert$^{pud\ 16}$ al ... BC^{vid}P 17. 37. 47. 73. 80. f m^{94} vg syr^{sch} cl^{P} c.* cop arm aeth Ath$^{522.\ 526.\ 548}$ et$^{lat\ 775.\ 779}$ Did$^{54.\ 159.\ 258}$ Epiph^{622} Chr^{165} Dial$^{tri\ 1021}$ (ut ante) Ps-Ath$^{12.\ 177}$ Thdrt

10, 23 12 *Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.* 13 *τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ* Ro 6, 13 2 Co 4, 14 *τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι·* 14 *ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.* 12, 17 15 *οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἆρας*

Euthal^{cod} Ir$^{int\,252}$ (*in nom. domini nostri*, nihil praeterea) et^{305} semel Or$^{int\,2,203.\ 411.\ 424}$ Cyp^{207} al *του κυριου ημων*, hinc Ln τ. κ. [ημ.] | *ιησου χριστου* cum ℵBC^{vid}D*EP 13. 37. 47. 73. 80. 114. 115. l^{cer} d e f m^{94} vg syr^{sch} et^{P} (sed χρ. c.*) cop arm aeth Ath$^{328.\ 336.\ 548}$ et$^{lat\ 775.\ 779}$ Did^{quater} (et$^{int\,6,265}$ omisso *domini*) Epiph^{262} Chr^{165} Dial^{tri} (ut ante) Cyr$^{act\,65}$ Euthal^{cod} Ps-Ath ^{2,177} Thdrt Ir$^{int\,295}$ et^{305} bis Or^{int} ter Tert^{pud} Cyp al ... ς Ti *ιησου* sine *χρ.* cum AD^{c}L al pler syr$^{P\ txt}$ Dam Thphyl Oec

12. *παντα μοι εξεστιν*: haec utroq loco Thdrt (ad h. l. atque etiam$^{cat\ 108}$) *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον* dicit, *εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν „ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει". οὕτω δὲ καὶ τὸ* (cat *τὰ*) *ἑξῆς*, etc. | *μοι* pri (et. Ir$^{gr\ 262}$ ex cat): aeth *nobis* (sed in eis quae sequuntur *mihi*); Clem$^{libere\ 248}$ *και ει παντα υμιν* (cod *ημιν*) *εξεστι, φησιν ο αποστολος, αλλ ου πα. συμφερει.* Ubi *μοι* omittitur, non tam hunc ad locum, quam ad 10, 23 respici videtur. Ita fit Ir$^{int\,282}$ Tert$^{cult\ femin\ 10}$ et$^{exhort\ cast\ 8}$ (et$^{bapt\ 17}$ *Omnia licere* dixit sanctiss. apostolus, *sed non omnia expedire*) al. Item Clem^{529} *παντα μεν γαρ εξεστιν, αλλ ου πα. συμφ., φησιν ο αποστ.*, Or^{4,216} *παντα μεν γαρ εξεστιν, αλλ ου πα. συμφ.* | D* *συνφερει* | *μοι* sec: agnoscit etiam Clem^{248} *μη γαρ ου παντα μοι εξεστιν; αλλ ουκ εξουσιασθ.* etc ... c* om

13. *ο δε θεος*: Q* om *δε* | *πορνεια* ut BCD^{2}L al plu ... ℵAD*P al plu *πορνια*. Similiter v. 18. *-ει-* ut BCD^{2}LP; ℵAD*FG *-ι-*. Cf et. 5, 1 ubi *-ει-* bis BC (D^{2} pri loc, D* et^{2} sec loc) (FG pri loc) LP, *-ι-* vero ℵA(D* pri loc, D^{2} sec loc) FG. Item 7, 2 *-ει-* BCD^{2}L, *-ι-* ℵAD*FGP. Praeterea cf ad Act 15, 20 et alibi. ℵ semel tantum *-ει-* confirmat: 1 Thess 4, 3 (quem quidem locum ex scriptoribus scripsit is quem D diximus).

14. *ημας* cum ℵABCDEKLP etc (omnes ap Scri, item ap Mtthaei) d e f vg syr^{utr} cop aeth Polyc^{278} Meth$^{epiph\ 578}$ Euthal^{cod} al plu Ir$^{int\ 300}$ Tert$^{marc\ 5,7}$ al plu ... ς^{a} (non item ς Gb 8z) *υμας* ex errore ut^{vid}. Consentit arm, fortasse etiam unus vel alter ex minusc. Praeterea syr$^{P\ mg}$ add *cum eo* | *εξεγειρει* cum ℵCD^{2}EKL al pler (47. *συνεξεγειρει*) f vg^{cle} (vide post) syr^{utr} cop arm aeth Meth$^{epiph\ 579}$ Ath$^{2,6\ edd\ 2}$ (ed *εγειρει*, item Dam) Chr^{171} Euthal^{cod} Thdrt Ir$^{int\ 300}$ Tert$^{marc\ 5,7}$ Archel^{203} al mu ... Ln *εξεγειρει* cum AD*FG 37. 93. (P 37. 93. *-γειρεῖ*), item *suscitat* d e ... B 67** *εξηγειρεν*, item (sed *v* et *b* persaepe confunduntur) am fu har *suscitavit*

15. *ουκ*: FG Meth$^{epiph\ 579}$ *η ουκ*, item f g *an nescitis* (contra d e vg Ir^{int} Cyp^{223} Lcif^{6,216} al *an* non habent) | *υμων* cum ℵ^{c}BCDEFGKLP al omn

οὐν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν. 18 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε

Gn 2, 24 Mt 19, 5 Ga 5, 31

2, 16 2 Co 6, 16

---

vid it vg rell Methepiph etc Irint Orint 4,474 Tertmarc 4,7 Cyp Lcif etc ... ℵ°A ημων | εστιν et. Methepiph Irint Orlat etc ... FGr (*f sunt Chri*) Ggr om. Praeterea G g ex errore perrexit *ποιησω μελη πορνης · Μη γενοιτο · H.* Post haec demum pergitur: *Αρα ουν τα* etc. | αρασ et Or 1,520 (*τοισ διδαχθεισι μη αιρειν τα μελη χριστου* etc) etcat 119 etint 2,663 Dial 864 Methepiph 579 Chr 177 et 178 Cyrioh 868 Thdrt Antioch 1057 al Irint 300 Tertpud 16 Cyp 323 Lcif 6,216 etc ... P 47** 57. 67* 73. 74. 115** al 5 scr al fere 25 Did 346 (*-ποιησομεν-*) Damtxt (in comm non tractat) αρα, item FG (f) g η αρα. At in G g η videtur potius ad versum 16 (*η ουκ οιδατε*) trahendum: vide ante. Ex eodem errore (partim correcto) nescio an in codice P fluxerit, ubi praeter morem ipsi litterae *H* superscriptum est *αν*. | *τα μελη*: 17. *το σωμα* | *πορνης μελη* et. Or 1,520 etcat 107. 119 Dial 864 Methepiph 579 etc ... DEFG d e f g vg Antioch 1057 Irint Orint 2,693 Tert Cyp Lcif al *μελη πορνης*

16. *η ουκ* cum ℵABCFGP al sat mu d e f g vg syrsch cop Clem 561 Meth epiph 579 Chr 178 Euthalcod Thdrted Photcat 116 Cyp 323 Lcif 6,216 al (d e Cyp Lcif *aut nescitis*, f vg *an nescitis*, g *an t aut nesc.*) ... Ti *ουκ* sine *η* cum DGrΨGrKL al fere 50 syrP Mcionepiph 330 et 336 Dial 864 (*ουκ οιδατε γαρ* etc) Ps-Ath 2,4 Dialtri 1,7 et 2,28 Thdrtcod etcat 118 Dam Tertpud 16 | *φησιν* cum ℵBCDEFGKLP al omnvid it vg etc Mcionepiph 330 Dial 864 Methepiph 579 Chr Euthalcod Thdrt al Lcif 6,216 etc ... A Mcionepiph 363 Tertpud 16 Cyp 323 Ambpassim om, hinc Lu [*φησιν*]

18. FG *φυγετε* | *ο εαν*: D* 17. 106. Methepiph 573 *ο αν* | *ποιηση*: P 47* al 5 matth *ποιησει* | FG *αμαρτανει*

19. *το σωμα* cum ℵA°BCDEFGKP al sat mu d e f g syrsch basm Chr 179 Thdrt (ad h. l.) Orint 4,564 (*quomodo dicit quia corpus nostrum templum est dei et templum spirit. sancti*) et 474 (Tertres carn 10 – *et in illis litteris Paulus est – cum corpus nostrum ut dei templum vitiari vetat*, [cf 3, 17], *cum corpora nostra membra Christi facit, cum monet tollere et magnificare deum in corpore nostro.*) ... Gb' Ti *τα σωματα* cum A2L 17. 28. 37. 46. 67. al plus 40 cop syrP arm Or 1,756 et 2,576 etcat 65. 119 (cf et. Or 1,756) etint 2,409 Methepiph 579 Did 62. 229. 293 etmanich 6,311 (ap Gall) etlat 273 Bas 1,319. 393 et 2,194. 543 Ps-Ath 2,4 Cyrhr 62. 177 Cyract 39 Euthal cod Thdrt 4,891 Dialtri 1,7 et 2,28 Antioch 1057 Dam Hil 349 (*templum enim dei secundum apost. corpora sunt* etc) Ambrst al (item *membra vestra* m 57. 108 vg Amb al) | *ναος*: 37* add *θεου*. Item Orcat 119 *ναος του θεου εν υμιν αγιου πνευματος εστιν* etc, ubi *θεου* inepte insertum esse apparet. Vide ante Orint 4,564, item Orint 2,209 – *quia corpora*

τ ω θεω, και ουκ εστε εαυτων; 20 ηγορασθητε γαρ τιμης· δοξασατε δη τον θεον εν τω σωματι υμων.

VII.

1 Περι δε ων εγραψατε, καλον ανθρωπω γυναικος μη απτε-

---

vestro templum dei est? Signis autem templum dei violaverit, deperdet illum deus: in quibus miscuit Or 1 Co 6, 19 et 3, 17. Similiter fit Or 1 736 δοξασατε θν εν τω σωματι υμων και εν τω πνευματι υμων οιτινες εστιν θεου. αγιου πνευματος et. Or cat 65. 120 Methepiph 333 Did quater Bas 1, 220. 222 Cyr hie 65. 277 etc ... B 120. πνευμα. αγιον. item f i non d e g l m 57. 168 vg Or lat 4, 494. 504 Did lat 6, 212 Ambrst etc | θεου: s c P 121. Or cat 120 Bas 1, 220 Chr 170 (et. mox) του θε. | εαυτων (s c): s c αυτου

20. δοξασατε. δη cum s c ABCDEFGKL δει P al sam vid syr coch et P c. basam (hi interpp reddunt igitur) Did 220 et 222 Bas 1, 115 Dialtri 1, 1 Cyr act 20 Chr 5, 241. 423 Euthal cod etc. Libere Methepiph 330 αρατε δοξασατε (ut Did ex cod ven) sive δοξασατε ουν (ex edpetav). Item Ps-Ath 2, 6 – οι εγετε απο θεου. δοξασατε ουν τον θεον εποιησεν εν υμιν ..... s c cop Or cat 120 Did manich 6, 211 Thdrt om δη, nec exprim d e Ir cat 240 (bene Corinthiis ait: Glorificate deum in corp. vestro) Did lat 6, 207 Ath lat 680 ... f g m 57. 168 vg Tert pud 36 Cyp 207. 222 Leif 216 Ambrst al mu (cf Sabatier ad h. l.) glorificate (clarificate Cyp 207 Ambrst) et portate (ita omnes praeter m 57. 168 Tert pud tollite) deum (m 57 Tert pud Cyp 2. 3 dominum, Leif fluctuat lectio) in corpore vestro. Confirmant ista etiam Tert res carn 30 cum monet tollere et magnificare deum in corpore nostro, et Leif 245 quos apostolus hortatur tollere deumque portare in corporibus suis. Ceterum cf et. Chr 220 (i. e. ad h. l.) δοξασατε δη. αρατε τον θεον (edd 2 δοξ. δη τον θεον, τουτεστι, αρατε τον θεον, cod 1 δοξ. δη αρα τον θεον) etc. Eodem spectat Chr 11, 254a (hom. 4 in 1. Tim) δοξασωμεν δη τον θεον, αιρωμεν τον θεον εν τω σωματι και εν τω πνευματι ημων, et ibidem 256 δοξασωμεν τουτον τον θεον, αιρωμεν αυτον εν τω σωματι ημων, μη καλλωπιζωμεθα – – ποθεν δε εστι και εν τω σωματι αραι τον θεον; etc. | εν τω σωματι υμων sine additam cum ℵ A B C* D* E F G 17. 46. 67** 71. 109. d e f g m 57. 168 vg cop basm arm cod aeth utr (Or cat 120 Methepiph 379 Did 220 et 223 (-τ. θε. τον εν τοις σωμασιν υμων) Bas 1, 115 (–εν τοις μελεσιν υμων) Cyr act 20 Dialtri 1, 1 Euthal cod Dam Ir lat 240 Tert pud 36 et res carn 30 Cyp Leif Ambrst etc ..... ς (Gb Sz) add και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι του θεου cum C 3 D 2 e 2 K L P 37. al pler syr utr arm mss (et coh add tantum και εν τω πνευμ. υμων) Chr 180 (exponit etiam in comm) Thdrt ad h. l. et (ubi lectio inter του θεου et αυτου fluct) 1, 1074

VII. 1. εγραψατε sine μοι cum ℵ B C 17. 39. 46. 109. am fu* Euthal cod Dam parall 641 Tert pud 10 et monog 11 ... ς La add μοι cum A D E F G K L P al pler d e f g vg cle et edd mu syr utr cop basm arm aeth Or cat 120 Meth 600 Chr 256. 296 Thdrt Dam (ad h. l.) al Hieriovin 1 Ambrst al

σθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ Ex 19, 15

---

2. δε et. c (in ed. mea τε est error typogr.) | τασ πορνειασ (-ει- ut BC $D^{3}L$; -ε- NAD*P, item FG) et. Clem^{554} Or^{3,646} et$^{cat\ 121.\ 179}$ Meth^{690} Chr $^{185.\ 186}$ Tert$^{monog\ 11}$ etc ... FG f g (non item d e) vg syr^{utr} Tert$^{pud\ 16}$ Or$^{int\ 3,285}$ Cyp^{315} Ambrst al την πορνιαν | και εκαστη τ. ιδ. ανδρ. εχετω (Or$^{cat\ 121}$ Chr^{185} om εχ.) et. Or^{3,646} et$^{cat\ 121.\ 179}$ et$^{int\ 3,287}$ Meth ^{690} Chr$^{3,242.\ 243}$ Cyp^{316} etc ... FG 48* 114. 177. f g Tert$^{pud\ 16}$ (- uxorem suam habeat; vir uxori et uxor viro debitum reddat) om. Cf etiam Clem^{554} qui καλον ανθρωπω usque γυναικα εχετω affert sine reliquis.

3. ο ανηρ: F om ο | τ. οφειλην cum NABCDEFGPQ 6. 17. 46. 67** 71. 177. d e f g vg cop basm arm aeth^{utr} Clem$^{555.\ 561}$ Or^{1,253} et^{3,647} et$^{cat\ 122}$ Meth^{690} Euthal^{cod} Tert$^{pud\ 16}$ Cyp^{316} Ambrst etc ... ς (=Gb Sz) τ. οφειλομενην ευνοιαν cum KL al pler syr^{utr} Chr$^{1,253.\ 258}$ et$^{3,239.\ 242.\ 243}$ et^{7,136} Thdrt Dam Thphyl Oec Anton^{15}; Chr vero ad h. l. την οφειλομενην τιμην (:: cf 1 Pe 3, 7), atque addit: τι δε εστιν η οφειλομενη τιμη; - δια γαρ τουτο και οφειλην το πραγμα εκαλεσεν | αποδιδοτω (Clem^{555} αποδιδω): A αποδιδετω | δε και et. it vg (et. am fu domid harl tol) syr^{P} Clem^{561} Or^{3,647} et$^{cat\ 122}$ Meth^{690} Thdrt Dam etc ... A 55. syr^{sch} cop basm arm Or^{1,253} Chr^{186} Cyp^{316} al om δε, hinc Ln [δε] και

4. αλλα ο cum NABC al ... ς αλλ ο cum DEGK^{sil}LP al certe longe plu (FG^{r} om αλλ ο) Or$^{cat\ 122}$ Meth^{690} etc | δε και et. it vg syr^{P}: syr^{sch} cop basm Chr$^{3,239\ bis}$ Cyp^{316} al om δε | αλλα η cum NABCD* al ... ς αλλ η cum D^{c} (E αλα' ἡ) FGK^{sil}LP al certe longe plu

5. αποστερειτε: K d^{acr} -ρητε | ει μητι αν et. Or^{3,615} et$^{cat\ 124}$ Meth^{690} Cyr$^{ador\ 525}$ etc ... B Dam$^{parall\ 641}$ ει μητι (sine αν), Clem^{561} ει μη, Or^{1,196} εαν μητι | σχολασητε cum NABCDEFGP al^{10} Or$^{1,196.}$ ^{3,615} et$^{cat\ 124}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 525}$ Dam (ad h. l.) al (Dion$^{alex\ can\ 3}$ ινα πρ. καιρ. σχολασωσι τη etc) ... ς (= Gb Sz) σχολαζητε cum KL al pler Meth^{690} Chr$^{187.\ 188}$ et^{5,689} Thdrt Dam^{parall} al | τη προσευχη cum ℵ* ABCDEFGP al plus^{10} d e f g vg cop basm arm aeth Or^{1,196} (male differt ed^{oxon}) ^{3,615} et$^{cat\ 124.\ 140}$ et$^{int\ 2,256.\ 4,461.\ 644}$ Meth^{690} Dion$^{alex\ can\ 3}$ (sed vide post) Epiph$^{496.\ 1048}$ Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 641}$ (contra ad h. l. habet τη νηστεια pro τη προσευχ.) al Cyp^{316} Ambrst etc. Cf et. Tatian ap Clem^{548} (fragm^{1} ap Ott^{165}) συμφωνια μεν ουν αρμοζει προσευχῃ, κοινωνια δε φθορᾶς λυει τὴν ἐντευξιν. Item Clem^{546} ἡ δὲ ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ συζυγία ... ς (= Gb Sz) praem τη νηστεια και cum KL al pler. syr^{utr} go Thdrt (et^{ixt} et^{comm}). Item Chr$^{187\ ixt}$ sed contra est comm, itaque rectius mosc^{1} om. At habet^{5,689}, postquam dixit δια τουτο και τη νηστεια

ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε-

---

vestra templum dei est? Siquis autem templum dei violaverit, disperdet illum deus: in quibus miscuit Or 1 Co 6, 19 et 3, 17. Similiter fit Or^{1,756} -*διδασκομεθα οτι τα σωματα ημων ναος του θεου εστιν.* | *αγιου πνευματος* et. Or$^{cat\ 65.\ 119}$ Meth$^{epiph\ 579}$ Did^{quater} Bas$^{1,219.\ 293}$ Cyr$^{hr\ 68.\ 177}$ etc ... B 120. *πνευμ. αγιου*, item f (non d e g) m$^{57.\ 108}$ vg Or$^{lat\ 4,\ 474.\ 564}$ Did$^{lat\ 6,\ 272}$ Ambrst etc | *θεου*: ℵ^{cp} 121. Or$^{cat\ 119}$ Bas^{1,219} Chr^{179} (et. mosc) *του θε.* | *εαυτων* (ℵ^{c}): ℵ* *αυτων*

20. *δοξασατ. δη* cum ℵ^{a}ABCDEFGKL(*δεῖ*)P al omn^{vid} syr^{sch} etP c.* basm (hi interpp reddunt *igitur*) Did^{229} et^{293} Bas^{1,115} Dial$^{tri\ 1,\ 7}$ Cyr$^{act\ 29}$ Chr$^{5,\ 245.\ 573}$ Euthal^{cod} etc. Libere Meth$^{epiph\ 579}$ *αραγε δοξασατε* (ut Dind ex cod ven) sive *δοξασατε ουν* (ex ed^{pctav}). Item P^{s}-Ath$^{2,\ 4}$ - *ου εχετε απο θεου. δοξασατε ουν τον θεον εν τοις ουν ..... ℵ** cop Or$^{cat\ 120}$ Did$^{manich\ 6,\ 311}$ Thdrt om *δη*, nec exprim d e Irint^{209} (*bene Corinthiis ait: Glorificate deum in corp. vestro*) Did$^{lat\ 6,\ 207}$ Ath$^{lat\ 290}$ ... f g m$^{57.\ 108}$ vg Tert$^{pud\ 16}$ Cyp$^{207.\ 223}$ Lcif^{216} Ambrst al mu (cf Sabatier ad h. l.) *glorificate* (*clarificate* Cyp^{207} Ambrst) *et portate* (ita omnes praeter m$^{57.\ 108}$ Tert^{pud} *tollite*) *deum* (m^{57} Tert^{pud} Cyp$^{2.3}$ *dominum*, Lcif fluctuat lectio) *in corpore vestro*. Confirmant iata etiam Tert$^{res\ carn\ 10}$ *cum monet tollere et magnificare deum in corpore nostro*, et Lcif^{245} *quos apostolus hortatur tollere deumque portare in corporibus suis*. Ceterum cf et. Chr^{180} (i. e. ad h. l.) *δοξασατε δη, αρατε τον θεον* (edd^{2} *δοξ. δη τον θεον, τουτεστι, αρατε τον θεον*, cod^{1} *δοξ. δη αρα τον θεον*) etc. Eodem spectat Chr$^{11,\ 654a}$ (hom. 4 in 1. Tim) *δοξασωμιεν δη τον θεον, αρωμιεν τον θεον εν τω σωματι και εν τω πνευματι ημων*, et$^{ibidem\ 655}$ *δοξασωμιεν τοινυν τον θεον, αρωμιεν αυτον εν τω σωματι ημων, μη καλλωπιζωμεθα - - πως δε εστι και εν τω σωματι αραι τον θεον;* etc. | *εν τω σωματι υμων* sine additam cum ℵABC*D*KFG 17. 46. 67** 71. 109. d e f g m$^{57.\ 108}$ vg cop basm arm^{cod} aeth^{utr} Or$^{cat\ 120}$ Meth$^{epiph\ 579}$ Did^{229} et^{293} (-τ. *θε. τον εν τοισ σωμασιν υμων*) Bas$^{1,\ 115}$ (-*εν τοισ μελεσιν υμων*) Cyr$^{act\ 59}$ Dial$^{tri\ 1,\ 7}$ Euthal^{cod} Dam Irint^{209} Tert$^{pud\ 16}$ et$^{res\ carn\ 10}$ Cyp Lcif Ambrst etc ..... ς (- Gb Sz) add *και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι του θεου* cum C^{3}D^{2}et^{2}KLP 37. al pler syr^{utr} arm^{use} (et^{zoh} add tantum *και εν τω πνευμ. υμων*) Chr^{180} (exponit etiam in comm) Thdrt ad h. l. et (ubi lectio inter *του θεου* et *αυτου* fluct) $^{1,\ 1074}$

VII. 1. *εγραψατε* sine *μοι* cum ℵBC 17. 39. 46. 109. am fu* Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 641}$ Tert$^{pud\ 16}$ et$^{monog\ 11}$ ... ς Ln add *μοι* cum ADEFGKLP al pler d e f g vg^{cle} et$^{edd\ mu}$ syr^{utr} cop basm arm aeth Or$^{cat\ 120}$ Meth^{690} Chr$^{185.\ 180}$ Thdrt Dam (ad h. l.) al Hier$^{iovin\ 1}$ Ambrst al

σθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ Ex 19, 15

---

2. δε et. c (in ed. mea τε est error typogr.) | τας πορνειας (-ει- ut BC D^2L; -ι- $\aleph^{ac}AD^*P$, item FG) et. Clem^{554} Or^{2,646} et$^{cat\ 121.\ 179}$ Meth^{690} Chr $^{185.\ 186}$ Tert$^{monog\ 11}$ etc ... FG f g (non item d e) vg syr^{utr} Tert$^{pud\ 16}$ Or$^{int\ 3,885}$ Cyp^{315} Ambrst al *την πορνιαν* | *και εκαστη τ. ιδ. ανδρ. εχετω* (Or$^{cat\ 121}$ Chr^{185} om *εχ.*) et. Or^{2,646} et$^{cat\ 121.\ 179}$ et$^{int\ 2,287}$ Meth^{690} Chr$^{2,262.\ 263}$ Cyp^{316} etc ... FG 48* 114. 177. f g Tert$^{pud\ 16}$ (- *uxorem suam habeat*; *vir uxori et uxor viro debitum reddat*) om. Cf etiam Clem^{554} qui *καλον ανθρωπω* usque *γυναικα εχετω* affert sine reliquis.

3. ο ανηρ: F om *ο* | *τ. οφειλην* cum $\aleph$ABCDEFGPQ 6. 17. 46. 67** 71. 177. d e f g vg cop basm arm aeth^{utr} Clem$^{555.\ 561}$ Or^{1,258} et^{2,647} et$^{cat\ 122}$ Meth^{690} Euthal^{cod} Tert$^{pud\ 16}$ Cyp^{316} Ambrst etc ... ς (=Gb Sz) *τ. οφειλομενην ευνοιαν* cum KL al pler syr^{utr} Chr$^{1,262.\ 258}$ et$^{2,230.\ 242.\ 243}$ et^{7,136} Thdrt Dam Thphyl Oec Anton^{15}; Chr vero ad h. l. *την οφειλομενην τιμην* (:: cf 1 Pe 3, 7), atque addit: *τι δε εστιν η οφειλομενη τιμη; - δια γαρ τουτο και οφειλην το πραγμα εκαλεσεν* | *αποδιδοτω* (Clem^{555} *αποδιδω*): A *αποδιδετω* | *δε και* et. it vg (et. am fu demid harl tol) syr^{P} Clem^{561} Or^{2,647} et$^{cat\ 122}$ Meth^{690} Thdrt Dam etc .:. A 55. syr^{sch} cop basm arm Or^{1,258} Chr^{186} Cyp^{316} al om *δε*, hinc L^{n} [*δε*] *και*

4. *αλλα ο* cum $\aleph$ABC al ... ς *αλλ ο* cum DEGK^{sil}L^{p} al certe longe plu (FG^{r} om *αλλ ο*) Or$^{cat\ 122}$ Meth^{690} etc | *δε και* et. it vg syr^{P}: syr^{sch} cop basm Chr$^{2,230\ bis}$ Cyp^{316} al om *δε* | *αλλα η* cum $\aleph$ABCD* al ... ς *αλλ η* cum D^{c} (E *αλα' ἡ*) FGK^{sil}L^{p} al certe longe plu

5. *αποστερειτε*: K d^{sacr} *-ρητε* | *ει μητι αν* et. Or^{2,615} et$^{cat\ 124}$ Meth^{690} Cyr$^{ador\ 525}$ etc ... B Dam$^{parall\ 641}$ *ει μητι* (sine *αν*), Clem^{561} *ει μη*, Or^{1,198} *εαν μητι* | *σχολασητε* cum $\aleph$ABCDEFGP al^{10} Or$^{1,198.}$ ^{2,615} et$^{cat\ 124}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 525}$ Dam (sd h. l.) al (Dion$^{alex\ can\ 3}$ *ινα πρ. καιρ. σχολασωσι τη* etc) ... ς (= Gb Sz) *σχολαζητε* cum KL al pler Meth^{690} Chr$^{187.\ 188}$ et^{5,639} Thdrt Dam^{parall} al | *τη προσευχη* cum $\aleph^{c}$ ABCDEFGP al plus^{10} d e f g vg cop basm arm aeth Or^{1,199} (male differt edoxon) ^{2,615} et$^{cat\ 124.\ 140}$ et$^{int\ 2,259.\ 4,461.\ 644}$ Meth^{690} Dion$^{alex\ can\ 3}$ (sed vide post) Epiph$^{499.\ 1048}$ Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 641}$ (contra ad h. l. habet *τη νηστεια* pro *τη προσευχ.*) al Cyp^{316} Ambrst etc. Cf et. Tatian ap Clem^{548} (fragm^{1} ap Ott^{105}) *συμφωνια μεν ουν αρμοζει προσευχῃ, κοινωνια δε φθορᾶς λυει την εντευξιν.* Item Clem^{546} *ἡ δὲ ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ συζυγία* ..... ς (= Gb Sz) praem *τη νηστεια και* cum KL al pler. syr^{utr} go Thdrt (et^{ixt} et^{comm}). Item Chr$^{187\ ixt}$ sed contra est comm, itaque rectius mosc^{1} om. At habet^{5,639}, postquam dixit *δια τουτο, μετ τη νηστεια*

προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 *τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν.* 7 *θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.*

8 *Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν*

την προσευχην συνεζευξεν η γραφη, item agnoscit^{4,250} *μη αποστ. φησιν αλλ. ει μη εν προσευχ. και νηστεια.* Praeterea et Dion^{alex} eis quae ad$^{can\ 3}$ dicuntur habet: *δια τουτο ουν αλληλους δει συμφωνειν περι αποχης, ινα σχολασωσι τη προσευχη και τη νηστεια* (ap Gall ^{3,506}) | *ητε* (et. Gb Sz) cum ℵABCDEFG 17. 46. 71. 73. 93. 137. 177. 178. (d e *et iterum ad id ipsum* omisso verbo) g (*revertimini t sitis*) aeth^{utr} Or^{1,196} et$^{cat\ 134\ bis}$ et$^{int\ 2,258}$ Dion^{alex} (*και παλιν επι το αυτο ωσιν*, item *και παλιν επι το αυτο εστωσαν*) Cyr$^{ador\ 525}$ Euthal^{cod} Dam ad h. l. et$^{parall\ 611}$ al Aug$^{faust\ 5,9}$ (*estote*) ac^{saepius} (sed aliter mor eccl 1) ... ς^{e} *συνερχεσθε* cum minusc Meth^{600} Chr^{188} Thdrt$^{haer\ fab\ 5,25}$ al; ς *συνερχησθε* cum KLP al plu cop basm Thdrt ad h. l. Item *revertimini* f g (sed vide ante) vg syr^{utr} go arm Cyp^{316} al mu. Cf et. Tatian ap Clem^{548} *γινεσθε*. | *πειραζῃ*: P^{vid} 47* 106. -*ραζει* | *υμων*: B Meth om. Cf et. Tatian ap Clem^{547} *παλιν γαρ επι ταυτο συγχωρησας γενεσθαι δια τον σαταναν και την ακρασιαν.*

6. *συγγνωμην* (F -*μον*) cum B*CFG ... AD* al *συγγνωμην*, 2. *γνωμην* ... ς Ln *συγγνωμ.* cum ℵB^{2}D^{2}EKLP al pler

7. *δε* (Gb″) cum ℵ*ACD*FG 17. 23. 39. 46. 115. d^{ser} d e f g am fu demid cop go Or^{3,699} et$^{cat\ 125}$ Chr^{1,481} Cyr$^{esa\ 53}$ Euthal^{cod} Dam Cyp^{316} Ambrst$^{\gamma}$ al mu ... ς *γαρ* cum ℵ^{c}BD^{b}et^{c}KLP al pler vg^{cle} syr^{utr} arm aeth Chr^{188} Thdrt al | *και*: 63. 74. a^{ser} g^{ser} f vg Or^{3,699} Ephr^{329} Ambrst om | *αλλα* cum BCD* 17. etc ... ς Ln *αλλ* cum ℵAD^{c}(E *ἀλλ'* Ξκ.)FGK^{all}L.P al pler^{vid} | *εχει χαρισμ.* cum ℵABDEFGP 17. 37. 46. 73. 137. 177. 178. 179. d e f g am fu demid tol cop (*habet gratiam suam*) basm^{vid} Clem^{625} Or^{3,699} et$^{cat\ 125}$ et$^{int\ 4,409}$ Cyr$^{esa\ 53}$ Euthal^{cod} Cyp^{316} ... ς (= Gb Sz) *χαρ. εχει* cum KL al pler vg^{cle} harl go syrP (syr^{sch} *unicuique homini donum datum est*) arm Ephr^{329} Chr^{188} Thdrt^{bis} Dam al Aug^{saep} Ambrst al ... c iatet ante *χαρισμα εκ θεου*. Videbatur mihi *εχει εκαστ. ιδ.* praecedere, sed suspicor C cum HABD convenire. | *εκ*: 31. 37. 73. d e g Clem^{625} Or$^{cat\ 125\ semel}$ et Or$^{int\ 4,409}$ Cyr$^{esa\ 53}$ Cyp al *απο*, a | *θεου*: DEFG 93. c^{ser} Thdrt^{4,466} (non ad h. l.) praem *του* | ο *μεν* et ο *δε* cum ℵ*ABCDEFGP 17. 47. 61. 67** Clem^{625} Or$^{cat\ 125\ semel}$ (*ει ο μεν ουτως, ο δε ουτως απο θεου*) Cyr^{esa} Euthal^{cod} ... ς *ος μεν* et *ος δε* cum ℵCKL al pler Or^{3,699} et$^{cat\ sem}$ (et$^{cat\ rom\ 7}$ *ο μεν* et *ος δε*) Ephr^{329} Chr Thdrt Dam al

8. *καλον*: A praem *οτι*, item syr^{utr} | *τοις*: 2. 61. 69. 109. 119. al$^{3\ ser}$ Anton^{15} *ταις* (115. *αγαμαις* sine articulo) | *αυτοις*: 47. 115. 119. Chr^{188} *αυταις* ... K om | *αυτοις* sine *εστιν* cum HABCD*FGP 17. 46. 73. 115. 119. 123. 137. syr^{sch} cop arm Or$^{cat\ 127.\ 146}$ Meth^{691} Epiph^{492} Cyr$^{hr\ 64}$

μείνωσιν ὡσ κἀγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖσ δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριοσ, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸσ μὴ Mt 5, 32
χωρισθῆναι, 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμοσ ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖσ δὲ λοιποῖσ λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριοσ, εἴ τισ ἀδελφὸσ γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ εἴ τισ ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτοσ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆσ,

---

(*καλον μεν γαρ αυτοισ, εαν*) Chr^{188} Euthal^{cod} Dam (ad h. l.) ... ς (= Gb^{00} Sz) add *εστιν* cum D^{b}et^{c}EKL syrP basm go (item d e f g vg *est illis*) Thdrt Dam$^{parall\ 641}$ Thphyl Oec | *εαν*: B *αν* | *μεινωσιν*: c d e f g vg Meth^{691} Amb Ambrst Aug etc praem *ουτωσ*, hinc Ln praem [*ουτωσ*]. Item 37. 73. Epiph^{498} add *ουτωσ*, item cop basm omissis *ωσ καγω* | *καγω* et. Clem$^{512.\ 550}$ Or$^{cat\ 127.\ 146}$ Cyr$^{hr\ 64}$ Epiph^{493} etc ... DEFG Meth^{691} *και εγω*, n^{scr} 120. arm *εγω*

9. *ει δε*: Euthal^{cod} add *και* | *ουκ εγκρατ.* (*εγκρ-* NAB^{3}CD^{3}KLP etc; B*D* *εγκρ-*) ει. Or$^{cat\ 126.\ 127}$ Meth^{691} etc ... FG *ου κρατεύονται* | *γαμησατωσαν* et. Or^{cat} Meth Cyr^{hr} etc ... FG 2. 69. 71. 93. 114. 116. 123. 179. f^{scr} Epiph^{493} *petav* Chr^{188} *savil* *γαμειτωσαν* (114. 116. 123. al? *γαμητωσαν*) | *κρειττον* cum NBDE 17. 37. 73. 74. a^{scr} etc Clem^{555} Or$^{cat\ 127}$ Chr^{188} ... ς Ti *κρεισσον* cum ACFGK^{all}LP al plu Or$^{cat\ 110}$ Meth^{691} Cyr$^{hr\ 64}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam | *εστιν* et. Or$^{cat\ 110.\ 127}$ Cyr$^{hr\ 64}$ Chr^{188} etc ... D^{*gr}FG^{rg} g (f om *γαρ*) cop basm Or$^{cat\ 126}$ et$^{int\ 4,\ 532}$ Meth^{691} om | *γαμειν* (Gb*) cum ℵ*A^{c*} 17. 23. 46. 49. 57. Clem^{555} Or$^{cat\ 110}$ Euthal^{cod} Dam^{bis} (ad h. l. et$^{parall\ 641}$) ... ς Ln Ti *γαμησαι* cum ℵ^{c}B^{c}D^{2}DEFGKLP al pler Clem^{509} Or$^{cat\ 126.\ 127}$ Meth^{691} Cyr$^{hr\ 64}$ Chr^{188} Thdrt al

10. *αλλα* cum ℵABC^{vid}D* etc ... ς *αλλ* cum D^{2} (E *αλα'* o) FGKLP al certe pler Clem^{561} Or$^{cat\ 127}$ Chr^{188} Epiph^{2,72} Thdrt Dam | *χωρισθηναι* cum NBCKLP al omn^{vid} Clem^{561} Epiph^{2,72} Chr^{188} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{bis} (et ad h. l. et$^{parall\ 611}$) ... Ln *χωριζεσθαι* cum ADEFG Or$^{cat\ 128}$ Bas$^{eth\ 308}$ Caes$^{6,\ 26}$ Epiph^{493}

11. *μενετω* etc: FG d e f g m^{118} vg go Cyp^{216} etc *μενειν αγαμον* et *καταλλαγηναι* | P 120. *τω ιδιω ανδρι*

12. *λεγω εγω* cum NABCP 17. 37. 46. 73. syr^{sch} cop aeth^{ro} (aeth^{PP} om *εγω*, sed addit ut^{ro} *quod ex me est*) Clem^{561} Or$^{cat\ 128}$ Euthal^{cod} ... ς *εγω λεγω* cum DEFGKL (D^{gr*} inepte praem *ουχ*) al pler it vg go syrP Chr^{189} Thdrt (Dam om *εγω*) Ir$^{int\ 245}$ Or$^{int\ 2,\ 330}$ (Or$^{4,\ 4}$ *καγω λεγω και ουχ* huc spectat, sed libere) | *ουχ*: FG* *ουκ* | κ. *αὐτη*: ut it vg etc *et haec*; Tert$^{ad\ uxor\ 2,\ 2}$ *et illa* ... ς κ. *αὐτή* (L al *αὐτῆ*)

13. *ει τισ* cum ND*FGP 42. 116. 238. al$^{3\ ser}$ d e f g vg (hi Latt et Ambrst Aug etc *et si qua mulier*) Chr^{189} (et. mosc 1) et$^{4,\ 287}$ Thdrt$^{4,\ 469}$ Dam Thphyl^{edd} (Chr$^{4,\ 771}$ *ει τισ γυνη*) ... ς Ln Ti *ητισ* cum ABCD^{gr} c KL al plu syr^{utr} cop basm Chr$^{2,\ 213}$ Thdrt (ad h. l.) Cyr$^{ador\ 248}$ al

μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; 17 εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς

---

13. *ουτος* (Gb″) cum ℵABCD*FGPQ 37. 46. 120. d e f g vg (et pp$^{a\ t}$) go cop Cyr$^{ador\ 242}$ ... ς *αυτος* cum D^{c}EKL al pler syr^{utr} arm Euthal^{cod} Chr^{149} et$^{4,287.\ 771}$ et^{alibi} Thdrt Dam | *συνευδοκει*: B *ευδοκει* | *τον ανδρα* (Gb″) cum ℵABCDEFGQ 17. 37. 46. it vg syr^{sch} cop arm go aeth^{utr} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 242}$ Ambrst etc (ℵ *αυτον ανδρα*, sed *αυ* ipsa prima manu deletum vdtr) ... ς *αυτον* cum KLP al pler basm syr^{p} Chr^{189} Thdrt Dam Tert$^{uxor\ 2,2}$

14. *γαρ*: P om | *εν τη γυναικι* cum ℵABCKLPQ etc: DEFG it vg syr^{sch} ar^{e} Clem^{martyrium} (ed Coteler) Tert$^{uxor\ 2,2}$ al (non item Aug$^{serm\ dom\ 1,45}$ et^{78} nec^{alibi}. Cf ad h. l. Sabatier.) add *τη πιστη* | *αδελφω* (Gb′) cum ℵ*ABCD*EFGP 17. 19* 46. d e f g cop basm Aug$^{serm\ dom\ 1,45}$ et^{78} („Fratres autem Christianos significare multis divinarum scripturarum documentis probari potest. Manifestissimum tamen" – – *Sanctificatus est enim vir infidelis* – – *in fratre.*) et^{alibi} ... ς *ανδρι* cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler vg syr^{utr} arm aeth go (Clem *τινι λογω ο αποστ. παυλος ηγιασθαι λεγει την γυναικα υπο του ανδρος η τον ανδρα υπο της γυναικος*) Euthal^{cod} Chr^{189} Thdrt Dam al Ir$^{int\ 257}$ Tert$^{uxor\ 2,2}$. Praeterea vg syr^{sch} ar^{e} Ir^{int} (*propter hoc Paulus sanctificatam ait infidelem mulierem in viro fideli*) Tert^{uxor} (– *et infidelis uxor a fideli marito*) Ambrst al add *τω πιστω* | *νυν δε* cum ℵABCD^{c}KLP al omn^{vid} Clem^{861} Thdrt Dam al ... D*et^{b}(D* *νυνι* et^{b} *νυνι*)EFG Chr^{190} (et. mosc ^{1})*νυνι*, | *εστιν*: A^{vid} (?) om

15. *η η αδελφη* cum ℵ^{c}ABCDEKL al pler Or$^{cat\ 127}$ Chr^{190} Thdrt Dam Phot$^{cat\ 126}$ ... ℵ*PGP 3. 37. k^{scr}* Chr$^{mosc\ 1}$ om *η* | *κεκληκεν*: 37. *βιβληκεν* | *υμας* cum ℵ*ACK 39. 46. 73. cop Euthal^{cod} Dam Thphyl Pelag al ... ς Ln *ημας* cum ℵ^{c}DEFGL al pler it vg syr^{utr} basm arm aeth go Nyss^{709} (Gall^{6}: *εν ειρ. εκαλεσεν ημας ο θεος, ουκ εν μαχη*) Chr^{191} Thdrt Phot$^{cat\ 126}$ Oec Ambrst al

16. *γυναι* et *ανερ*: FG *γυνη* et *ανηρ* | *η τι*: A *ει τι*

17. *ει μη*: 18** 22. 23. 43. 57. 67* 120. 123. al pauc syr$^{p\ ms}$ *η μη* cum praegressis coniungentes. Atque sic legendum esse praecepit Chr$^{cat\ 126}$: *Ἑως τοῦ „ἢ μή" στίξον τελείαν, ἵνα ἡ οὕτως· ἢ τί οἶδας ἄνερ εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις ἢ μή; τοῦτ' ἔστιν· πόθεν οἶδας εἰ σώσεις ἢ μὴ σώσεις;* etc. Quibus sublungitur: *οὕτως ὁ ἐν ἁγίοις σεμνηριαρχὸς ἔστιξεν· ἄλλως γὰρ ἐὰν στίξῃς, καὶ ἀσυνάρτητος εὑρίσκεται ἡ σύνταξις.* Eadem habes apud Oec^{481} (ad *τελείαν* addit *στιγμήν*.) | *μεμερικεν* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *εμερισεν* cum ℵ^{c}ACDEFGKL al omn^{vid} Chr ^{191}

κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλη- 9, 5 Ro 12, 3
σίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ
ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις; μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ Ga 5, 6
περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις 6, 15
ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 24
21 δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύ-
θερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦ- Ro 6, 18
λος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός

Thdrt Dam | ο κυριος cum ℵABCDEFG 17. 31. 37. 46. 73. 137 (confudit lectiones Reiche) 178. 179. it vg syr^{sch} cop basm arm Euthal^{cod} (om ο, ut et. 46.) Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ο θεος cum KL al pler (k^{scr} ο θεος εμερισ.) syrP go Chr^{191} Thdrt Dam | εκαστον: FG f g syr^{sch} praem και | ο θεος cum ℵABCDEF al^{8} (ut ante, item 32. 33. 63. 93.) d e f vg syr^{sch} cop basm arm go Euthal^{cod} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ο κυριος cum KL al pler (k^{scr} ο κυρ. κεκλ.) syrP Chr Thdrt Dam ... G g ο κυρ. ο θε. (sed κυρ. notam habet) | ουτως sec loco (d e g *ita*): am (non item fu demid harl, sed „al" ap Ln) *sicut ubique*, f vg *sicut* | εν ταις εκκλ. πασαις: ℵ 17. 47. 119. vg Or^{6,4} *εν πασ. ταις* (Or om) εκκλ. | διατασσομαι (et. Or^{6,4}): D*EFG διδασκω (it vg Ambrst al *doceo*) :: cf 4, 17.

18. FG περιτεμνημενος sic | τις εκληθη et. Or^{1,179} et$^{cat\,138\,bis}$ ... D*et^{c} EFG cop basm go εκλ. τις | κεκληται τις cum ℵABP 17. 31. 37. 46. 73. 74. a^{scr} Euthal^{cod}, eodem ordine gop basm arm go. Item D*FG Dam g τις κεκληται ... ς τις εκληθη cum D^{c}EKL al pler Chr^{191} Thdrt, atque eodem ordine d e f vg syrP | ς Ti εκλήθη, μὴ et κέκλητ. τις, (τις ἐκλήθη,)

19. η περιτομη: FG om η | FG 31. 33. 35. 38. 43. al f g ab εστιν ad εστιν transiliunt (om igitur και η ακρ. ουδ. εστιν)

20. εν ταυτη: A εν τουτω

21. ς Ti ἐκλήθης, μὴ | αλλ (D* αλλα) ει και: d e vg (et. am fu tol demid harl) *sed et si* ... FG f g vg^{ms} (ap Ln) cop basm om και | μαλλον χρησαι (it vg *magis utere*): cf Chr^{1,191} τοῦτ' ἔστι μᾶλλον δούλευε - καὶ οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὅτι τινὲς τὸ μᾶλλ. χρῆσαι περὶ ἐλευθερίασ φασὶν εἰρῆσθαι, λέγοντες· εἰ δύνασαι ἐλευθερωθῆναι, ἐλευθερώθητι. πολὺ δὲ ἀπενάντιασ τὸ ῥῆμα, εἰ τοῦτο αἰνίττοιτο. Cf et. cat^{141} quae Severiani et Iohannis (i. e. Chrys) dicuntur.

22. απελευθ. κυριου: 17. απ. χριστου | ομοιως sine additam cum ℵABP 17. 31. 46. 73. vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ go Chr$^{mosc\,1}$ Severian cat^{141} Thdrt Ambrst Pelag al ... ς add και cum KL al pler vg^{ms} lachm syrP c.* cop (basm, sed om ομοιως) arm aeth Or$^{int\,4,661}$ Chr^{193} Dam Thphyl Oec Amb exhort virg^{278} (non item ^{1,448}). Item DEFG 37. 1^{scr} d e f g Euthal^{cod} add δε και | εστ. χριστου cum ℵ^{c}ABDEKLP al omn^{vid} (sed 17. Chr ε. του χρ.) d e vg go Chr^{193} Thdrt Dam Or$^{int\,4,661}$ Amb Ambrst al ... ℵ*FG f g χριστου εστιν

6, 10 ἐστιν Χριστοῦ. 23 τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώ-
20 πων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ

---

24. *εκληθη*: D^{gr*} *εκληθητε* | *αδελφοι* (harl floriac ms lachm Hier$^{iovin\,1}$ Ambrst Pelag al *frater*): DEFG d e f g Ambrst post *εκαστος* ... 39. 120. a^{ser*} Thdrt (et ad h. l. et ante^{128}) om, item Chr^{193} (affert libere: *εκαστος εν τουτω μενετω εν ω εκληθη*) | *παρα θεω* cum NBDEFGKLP al longe plu (88. 55. 63. c^{ser} *παρα θεου*) Thdrt (ad h. l.) Dam Thphyl ... ς (= Gb Sz) *παρα τω θεω* cum A al mu Oec ... 13. 26. Bas$^{2,450.\ 458.\ 461.\ 462.\ 465}$ et bapt^{672} Chr (vide ante) Thdrt^{186} om

25. *των παρθενων*: 37. om *των*

26. *οτι καλον* et. Or$^{cat\,146}$ Meth^{692} Bas^{2,640} etc ... D*FG add *εστιν*, item it vg syr^{utr} al (sed basm om *οτι καλον* usque *ειναι*) | *το ουτως*: FG Meth^{692} om *το*

27. ς Ti *γυναικί*, et *ἀπὸ γυναικός*,

28. *γαμησης* cum NBP (A *γαμηση*) 17. 37. 46. 113^{mg} Bas^{2,610} Euthal^{cod} Dam$^{parall\,641}$ Anton^{15} ... ς *γημης* cum KL al pler Or$^{cat\,147\ bis}$ Chr^{195} Thdrt Dam (ad h. l.) Phot$^{cat\,148}$ ... DEFG *λαβης γυναικα*, item Meth^{692} *λαβης* (sine *γιν.*), item *acceperis uxorem* it vg Tert$^{monog\,11}$ (sed exhort cast *duxeris* tantum) Ambrst al | *ουχ* bis: DE *ουκ*, sec et. P | *γημη* et. Or^{cat} Meth^{692} Bas^{2,640} etc ... D*FG *γαμει* | *η παρθενος* cum NADEKLP al omu^{vid} Or^{cat} Meth^{692} Bas^{2,640} etc ... BFG om *η*, hinc Ln [*η*] | *τη σαρκι* et. Clem^{573} Or$^{cat\,147}$ Meth^{bis} (sed pon^{bis} post *εξουσιν*) Bas^{2,640} Dam (ut Meth) etc ... D*FG praem *εν* ... d e f vg *carnis*, g *in carne t carnis*

29. ο *καιρος* sine *οτι* cum NABKLP al^{30} ac plur (et. cat^{txt}) m^{79} vg Meth^{692} Eus$^{dem\,21}$ Bas^{2,640} Chr^{193} (*ειπεν· ο καιρ. συν. εστ.*) Thdrt Tert$^{cult\,fem\,2}$ („dicens: *Tempus in collecto est*" etc; item$^{uxor\,1,5}$) Ambrst al ... ς^{o} (= ς Gb Sz) praem *οτι* cum DEFG al mu^{vid} Dam Thphyl, item it vg^{ms} (ap Ln, non am fu demid tol harl) syr^{utr} cop basm arm Tert$^{marc\,5,7}$ ot^{s} Or$^{int\,2,178}$ | *εστιν το λοιπον* (D* Isid om *το*) cum NABD* et^{b}P 17. 37. 44. 46. 68. 71. 73. 74. 80. 137. a^{ser} cop syr^{p} arm Eus$^{dem\,21}$ exc cod paris Ephr^{229} Bas^{2,640} et eth^{248} Euthal^{cod} Isid^{1,612} (*ο καιρ. γαρ συν. εστι λοιπον, εγραψεν ινα και οι* etc) Dam$^{parall\,634}$ et^{688}. Interpunximus autem post *εστιν* cum B (ipso*), item Euthal^{cod} (*εστιν·*

ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 32 θέλω 1 Io 2, 17
δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς

το λοιπον· ινα) etc. Cf et. Latinos. ..... FG 67** d e f g m vg Or^{int} ^{2,87} et ^{172} et ^{4,651} Tert^{uxor} ^{1,5} Hier^{iovin} ^{1} Aug^{saepe} al mu *εστιν· λοιπον εστιν.* Ex Lait d e f m^{79} vg Aug^{saepe} *breve* (d e *breviatum*) *est. Reliquum est;* g *breve t breviatum est. Reliquum est;* Or^{int} ^{ter} *breve est. Superest;* Tert^{uxor} ^{1,5} Hier *in collecto est. Superest.* Similiter Ambrst *breviatum est, et reliquum est.* Item Clem ^{188} *ο γαρ καιρος συνεστ. εστιν, ως φησιν ο αποστολος – επηγαγεν· λοιπον εστιν ινα* etc ..... ς (= Sz qui mecum *ἐστίν, τὸ λοιπὸν ἵνα*) *το λοιπον εστιν* cum D^{c}EKL al longe plu Eus^{dem} ^{81} ex^{ed} Chr ^{1,298} Thdrt Dam (ad h. l.) al; item Meth omisso το. Distingnunt autem ς^{e} Gb *συνεσταλμενος το λοιπον εστιν·* (sic L al plu^{vid} syr^{utr} cop basm arm Clr ^{1,298} Thdrt Dam ad h. l.), ς *συνεσταλμενος· το λοιπ. εστιν ινα.* Denique cf Cyp^{307} *Tempus collectum; superest ergo ut:* Aug^{ps} ^{95} *De caetero, fratres, tempus breve est. Reliquum est ut:* auct^{sing} cleric *Tempus quod restat breve est. Reliquum est ut* | *ινα και* et. Or^{int} $^{2,87.\ 172}$ Meth^{692} Ephr^{329} Eus^{dem} Bas ^{2,640} Tert marc ^{1,29} Cyp^{107} al mu ... 67** am fu tol cop basm arm Or^{int} ^{4,651} om *και* | *οι εχοντες*: ς^{e} 1624. 1633. 1641. 1656. 1678. om *οι.* Per errorem, ut vdtr. | *ωσιν* praeter Graecos ut Clem ^{189} Meth ^{692} Ephr ^{329} Eus^{dem} ^{81} Bas ^{2,640} etc etiam Tert^{marc} ^{1,29} etalibi Or^{int} $^{2,87.\ 172}$ Cyp^{307} etc ... FG f g arm om

30. *κλαιοντες* bis (D* *κλειοντες* bis) ... FG *κλεθοντες*

31. *τον κοσμον* cum ℵ*AB cop basm arm. Item addito *τουτον* D*FG 17. (g *mundum hunc*, d e *hunc mundum*, f *huic mundo*) ... ς *τω κοσμω τουτω* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}KKLP al pler Eus^{dem} ^{81} Ephr ^{329} Bas ^{2,640} Chr ^{7,218} Euthal^{cod} Severian^{cat} ^{149} Thdrt (sed ^{2,209} i. e. ad h. l.^{semel} om *τουτω*) Dam ad h. l. (et^{parall} ^{628} *τουτω τω κοσμ.*) al. Item m^{79} vg Or^{int} $^{2,87.\ 172}$ Tert^{cult} ^{fem} ^{2,9} Cyp ^{176} et ^{307} Ambrst al mu *hoc mundo* (Tert *mundo isto, hoc saeculo*); item syr^{utr} etc | *καταχρωμενοι* et. Eus^{dem} ^{81} Ephr ^{329} Bas ^{2,640} etc ... L Bas^{eth} ^{440} (invito cod^{1}) Thdrt ^{2,209} ter *παραχρωμενοι* ... 121. d e f m^{79} vg basm^{vid} Dam^{parall} ^{628} Cyp ^{307} Ambrst al mu (non item g Tert ^{cult} ^{fem}) *χρωμενοι*

32. *δε* et. Eus^{dem} ^{81} Bas ^{2,640} etc (38. Clem ^{573} *γαρ*) ... FG 61. d e f g m^{79} fu Ambrst om; item Meth ^{692} | *αρεση* cum NABDEFG 17. 21. 46. 109. 139. 140. 153. (res a conlatoribus passim neglecta vdtr) Meth ^{675} et ^{81} cod Eus^{dem} ^{81} Bas ^{2,640} (sed fluct lectio) ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Or ^{2,742} Meth ^{692} Ephr ^{329} Epiph ^{81} ed $^{98.\ 522.\ 710}$ Euthal cod Thdrt Dam al | *τω κυριω* et. Meth Eus Bas Ephr Epiph etc ... FG f g vg Or ^{2,742} Cyp $^{174.\ 216}$ (Tert^{pud} ^{16} *quia innupti de domino curent, quomodo placeant deo*) Amb$^{de\ virg}$ ^{1} al mu *τω θεω* (f et. antea *quae sunt dei*)

ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί· 34 καὶ μεμέρισται· καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ

---

33 ο δε: 37. 72. om δε | αρεση cum ℵABDEFG 37. al aliq Eus$^{dem\ 81}$ Bas^{3,640} (ut ante) ... ς Ti αρεσει cum KLP al longe plu Clem^{551} Meth ^{602} Ephr^{823} Euthal^{cod} Cyrg$^{laph\ 126}$ Thdrt Dam al

34. και μεμερισται cum ℵABD$^{Gr^*}$P 6. 10. 17. 31. 41. 44. 46. 67. 71. 73. 93. 109. 122. 137. f vg syr^{sch} (*discrimen autem est inter*) etP cop basm arm aeth^{utr} (*verumtamen divisus est*) Meth^{602} Eus$^{dem\ 81}$ Eph^{823} Bas^{3,} $^{605.\ 640}$ Cyrg$^{laph\ 126}$ Euthal^{cod} Dam$^{Parall\ 641}$ Hier$^{Iovin\ 1,7}$ ethelvid Aug bon coniug^{6,226} et$^{virgin\ 6,251}$ et^{alib} Pelag al. Videntur et. Epiph agnoscere^{710} (*η δε γαμησασα μεριμνα πως αρεσει τω ανδρι, και μεμερισται*) et Ps-Ath^{3,65} (plane ut Epiph^{710}) ..... ς Ti om και cum D^{c}EFG KL al longe plu d e g m^{79} Chr^{196} Thdrt^{4,402} et ad h. l. Dam Tert$^{vel\ virgg\ 4}$ edd ap Hier$^{Iovin\ 1,7}$ Amb$^{laps\ virgg\ 311}$ Ambrst al | *και η γυνη* cum ℵABD^{c}FGKLP al fere^{80} d e g vg (etiam am harl tol) syrP aeth Meth^{602} Eus$^{dem\ 81}$ Bas^{3,605} et^{640} Euthal^{cod} Chr^{196} Thdrt^{4,402} et ad h. l. Dam ad h. l. (Cyp^{216} *Sic et mulier et virgo innupta* etc) ... ς om και cum D*E (vide post) al pauc^{vid} m^{79} edd ap Hier$^{Iovin\ 1,7}$ fu demid syr^{sch} cop basm arm Tert$^{vel\ virgg\ 4}$ Amb$^{laps\ virgg}$ Aug$^{bon\ coniug}$ et ^{virgin} Ambrst al (in E inter *μεμερισται* et *η γυνη* spatii aliquid est) | *η αγαμος* hoc loco i. e. post *η παρθ.* cum ℵADEFGKL al pler d e f* g m^{79} fu syr^{utr} arm aeth^{utr} Meth^{602} Bas^{3,640} (add^{ed} *η γαμησασα* ad *γυνη*) Euthal^{cod} (et. Chr^{196} agnoscere vdtr) Thdrt^{3,210} (i. e. ad h. l.) et^{4,402} Dam (male om και inter *η γυνη* et *η παρθ.*) et$^{Parall\ 641}$ Thphyl Tert$^{vel\ virgg\ 4}$ Cyp^{216} Amb$^{laps\ virgg}$ Ambrst Aug$^{bon\ coniug}$ et^{virgin}. Sed ex his ℵAF^{b} 17. 71. 122. aeth^{utr} Bas^{ed} Euthal^{cod} Aug^{bis} *η αγαμ.* etiam post *η γυνη* addunt, atque sic Ln ... BP 6. 10. 31. 41. 44. 46. 73. 137. vg cop basm Eus$^{dem\ 81}$ Amb$^{vidu\ 185}$ et$^{epist\ 63,\ 1081}$ Hier$^{Iovin\ 1,7}$ Pel *η αγαμος* tantum post *η γυνη* addunt. Ex Latt igitur totum locum exhibent: d e g Amb$^{laps\ virgg}$ *Divisa est et mulier et virgo. Quae innupta est* (Amb *non est nupta*) *cogitat:* fu *Et divisa est mulier et virgo. Quae innupta est cogitat:* f *Et divisa mulier* (in Graecis supra lineam additur *innupta*) *et virgo. Immaculata cogitat:* m^{79} *Separata est mulier et virgo. Quae non est nupta, cogitat:* Tert$^{vel\ virgg}$ *Divisa est, inquit, mulier et virgo. Quare? quoniam innupta, id est virgo, cogitat:* Cyp^{216} *Sic et mulier et virgo; innupta cogitat* (contra^{174} *Sic et virgo et mulier; innupta cogitat*): Ambrst *Divisa est mulier et virgo. Nam quae non est nupta, cogitat:* vg *et divisus est. Et mulier innupta et virgo cogitat:* Aug$^{bon\ coniug}$ et^{virgin} *Et divisa est mulier innupta et virgo. Quae innupta est, sollicita est.* De interpretibus reliquis: syr^{sch} *Discrimen autem est inter mulierem et virginem. Quae viro non est, cogitat:* syrP *Et divisae sunt et uxor et virgo. Quae caelebs est, curat:* aeth^{utr} *verumtamen divisus est. Et mulier quoque vidua et virgo quae non nupsit* etc. Sic vero Hier Iovin^{1,7}: „illud breviter admoneo, in Latinis codicibus hunc locum ita legi: *Divisa est virgo et mulier.* Quod quamquam

τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον

habeat suum sensum et a me quoque pro qualitate loci edissertum est, tamen non est apostolicae veritatis. Siquidem apostolus ita scripsit ut transtulimus - *et divisus est;* et hac sententia definita transgreditur ad virgines et continentes et ait: *mulier innupta et virgo cogitat quae sunt domini*" etc. Patres passim libere, ut Epiph^{68} et^{523} et^{710} Dam$^{parall\,641}$ Ps-Ath^{2,85}. Interpunxit Ln sic: *γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ* etc. Gb vero ad h. l. sic: Gb'' *γυναικί. καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ εἴτε γυναικί. μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. ἡ παρθένος μεριμνᾷ εἴτε γυναικί. καὶ μεμέρ. καὶ ἡ γυνή. καὶ ἡ παρθέν. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ.* Item Gb' *γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος μεριμν.* Quorum nihil nobis placet. Verissima vero quae edidimus habemus quum pro testimoniorum gravitate, in quibus Methodii et Basilii sunt, tum pro sensu atque sententiarum loci cohaerentia. | *καὶ* post *ἁγία* cum NBFGKL al pler d e f g m^{79} am fu demid harl^{44} syrP aeth Clem^{551} Meth^{668} et^{675} Eus$^{dem\,31}$ Bas^{3,640} Thdrt^{3,210} et^{4,463} Dam^{bis} (et ad h. l. et$^{parall\,641}$) al Tert$^{vel\ virgg\,4}$ Cyp^{174} et^{316} Aug$^{bon\ conjug}$ et^{virgin} Ambrst al ... AD^{ErP} 17. 37. vg^{cle} et cdd aliq (ut tol) syr^{sch} cop arm Didtri^{160} et^{manich} 6,311 et^{lat} 6,283 Epiph$^{81.\ 523}$ Ps-Ath^{2,85} et Ath$^{lat\,2,646}$ Orint^{2,264} Tert$^{uxor\,1,3}$ (Hieriovin^{1} semel habet semel non habet) Pelag al om. Cf et. Or^{2,742} *καὶ ὁ μὲν ἁγαμος μεριμνων τα του κυρ. πως αρεσει τω θεω, ινα η αγιος τω σω. καὶ τω πνευμ.*, et^{644} *ως εν τω σπουδαζειν ειναι την παρθενον αγιαν πνευματι καὶ σωματι* (hoc ordine et. arm). Atque hinc Ln [*καὶ*] | *τω σωματι κ. τω πνευμ.* cum NABP 17. 37. 46. 73. 74. 118. 120. a^{scr} al Clem^{551} Eus$^{dem\,31}$ Epiph^{81} Euthal^{cod} Ps-Ath^{2,85} Dam$^{parall\,641}$ (Or^{2,742} vide ante; Epiph^{523} *τω σωμ. καὶ τη ψυχη*). Apud Meth^{700} *αλλ αμφω, κατα τον αποστολον, καὶ εν τω σωματι καὶ εν τω πνευμ. αγιαζηται.* ... ς Ti om *τω* bis cum DEFGKL al longe plu Meth^{675} et^{698} Bas^{3,640} Didtri^{160} et^{manich} 6,311 Thdrt^{3,210} et^{4,463} Dam ad h. l. Thphyl (Or^{2,644} vide ante) | *τα του κοσμου* et. Meth^{668} Eus$^{dem\,31}$ Bas^{3,640} etc Cyp^{316} etc ... n om. Item vdtr Tert^{vel} virgg^{4} (*nupta autem, id est non virgo, cogitat quomodo placeat viro*) et$^{uxor\,1,3}$ (*nupta vero sollicita est quomodo coniugi suo placeat*), nisi omissa libertati citandi tribuamus. | *αρεσῃ* cum NABDEFG 17. 21. 46. 48. 67. Eus$^{dem\,31}$ Bas^{3,640} ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Meth^{668} Epiph^{710} Chr^{1,402} Euthal^{cod} Thdrt^{bis} Dam^{bis} al

35. *συμφορον* (Gb') cum ℵ^{c}ABD^{c} 13. 17. 26. 49. (al^{vid}, neglectum enim est) ... ς *συμφερον* cum ℵ^{c}D^{c}EFGKLP 37. al pler Meth^{668} Eus$^{dem\,31}$ Bas^{3,640} Chr^{196} Euthal^{cod} Thdrt^{bis} (ut ante) Dam^{bis} (ut ante) etc | *ουχ*: F *ουκ* | *ευπαρεδρον* cum NABDEFGP al plus^{30} Clem$^{573.\ 631}$ Eus^{dem} Bas^{3,640} et^{saepe} al mu ... ς (= Gb 82) *ευπροσεδρον* cum K al plu Chr^{196} (invito$^{mosc\,1}$) Dam$^{parall\,641}$ (non item ad h. l.) Oec. Similiter L *προσεδρον*, 5. 6. *ευπροσδεκτον*

τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει. 38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων
Ro 7, 2 τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον

---

36. ασχημονειν - νομιζει: FG ασχημονει tantum. Sed d e f g *turpem se existimat*, Ambrst *turpem se viderit*, vg *turpem se videri existimat* | επι την παρθ. αυτου (P c^{ser} εαυτου) h. l. et. D^{b} ... D*^{etc} d e f g vg basm arm (similiter syr^{sch}) Ambrst al post νομιζει pon, sed vide ante FG, item it vg. Cf et. Epiph^{509} το εαν νομιζη ασχημονειν επι τ. ιδιαν παρθενον, και ουτως οφειλει ποιησαι, γαμειτω, ουχ αμαρτανει. | ουτως: A τουτο | γινεσθαι: FG Meth^{668} γινεσθαι | P ποιητω (similia P passim) | ουχ: DEFG ουκ | FG αμαρτανει | γαμειτωσαν (KLP al γαμητ-) ... D*FG g syr^{sch} arm Epiph^{509} (vide ante) Aug^{grat} et lib arb ^{10,710} (non peccat, nubat, ut g) γαμειτω. Item d e f vg Ambrst al non peccat si nubat

37. ος δε: 17. o δε | εδραιος hoc loco cum ℵ*ABDEP 17. 23. 31. 37. 39. 46. (γενναιος, item Euthal^{cod}) 49. 57. 71. 73. 74. 130. 137. a^{ser} d^{ser} vg cop basm syrP Bas^{3,640} Thdrt ad h. l. Ambinst virg^{249} Ambrst al ... ς post εστηκεν cum ℵ^{c}KL al longe plu syr^{sch} Thdrt^{4,668} Dam al ... FG d e f g aeth^{utr} arm om plane | εν τ. καρδ. αυτου cum ℵABDEP GP 17. 23. 31. 37. 39. 46. 73. 80. d^{ser} (al?) d e f g vg syr^{sch} cop basm arm aeth Bas^{3,640} Euthal^{cod} Thdrt^{3,211} Amb^{saepe} Ambrst etc ... ς Ti om αυτου cum KL al pler syrP Thdrt^{4,668} Dam al | εξουσιαν δε: A om δε, item cop basm arm | εν τη ιδια καρδια cum ℵABP 31. 39. 46. 73. 74. a^{ser} (item 37. addito αυτου. Vdtr agnoscere etiam Ambrst *in suo corde*) ... ς εν τη καρδ. αυτου cum DEFGKL al pler Bas^{3,641} Thdrt^{bis} Dam al; item it vg *in corde suo* ... Ln (per errorem) εν τη καρδια tantum cum 67** Euthal^{cod} | τηρειν cum ℵABP al plus^{20} Euthal^{cod} Thdrt^{3,211} et^{4,464} Thphyl ... ς του τηρειν cum DEFGKL al plu (35. το τηρ.) Bas^{3,640} Dam Oec | ποιησει cum ℵAB 6. 17. 46. 67** cop basm Bas^{3,640} ... ς Ti ποιει cum DEFGKLP al pler (113^{mg} ποιειτω) it (sed f* *bene faciat*) vg syr^{utr} aeth^{utr} Thdrt Dam al

38. ωστε usque καλως ποιει (vide post de ποιησει) et. Clem^{631} Bas^{3,640} etc Aug^{saepe} al. Agnoscit etiam Meth^{693}: ο γαρ δυναμενος, φησι, και φιλοτιμουμενος τηρειν την εαυτου σαρκα παρθενον κρειττον ποιει· ο δε μη δυναμενος, γαμιζων δε νομιμως και μη λαθροφθορων, καλως. Atque ipsa verba Pauli habet^{668} ωστε και ο γαμιζων την εαυτ. παρθενον καλως ποιει, και ο μη γαμιζων κρεισσον ποιει ... FG 39. 57. b^{ser} d^{ser} f g om (3. 114. totum versum om) | γαμιζων pri (Gb') cum ℵABDE 17. 23. 31. 46. Clem^{631} Meth^{668} Bas^{3,640} Euthal^{cod} ... ς Ti εκγαμιζ. cum K**LP al pler Chr^{1,405} et^{2,762} Thdrt^{4,464} Thphyl Oec. Item K* 71. 113** Thdrt^{3,211} Dam εγγαμιζ. | την εαυτου παρ-

ποιήσει. 39 *γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν*

θεινον cum ℵAP 17. 31. 37. 46. 73. 109. (et. 71? 93?) Meth^{683} Bas^{3,640}; item (atque sic Ln) BDE (71? 93?) Clem^{631} *την παρθ. εαυτου* (Clem *αυτ.*). Item *virginem suam* d e m^{79} vg syr^{sch} etP c. ob. cop basm arm aeth Augpecc mer ^{10,80} Ambrst Pel al ... ς Ti om cum KL al pler (vide ante syrP) Chr^{bis} (ut ante) Thdrt Dam al Aug$^{virgin6,348.\ 350}$ et alibi | *ποιει* cum ℵADEKLP al pler d e vg rell (aeth *fecit*) Clem^{631} Meth^{683} Chr^{bis} Euthal^{cod} Thdrt^{bis} etc ... n 6. 37. 67** Bas^{3,640} *ποιησει* | *και ο μη* cum ℵ*ABDEFG 17. 37. 46. 73. 93. 177. 179. d e f g m^{79} syr^{sch} cop basm arm Clem Meth Bas^{3,641} Euthal^{cod} Aug^{saep} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ο δε μη* cum ℵCKLP al pler syrP aeth Chr^{1,405} et^{2,762} Thdrt Dam al | *γαμιζων* sec cum ℵ*ABDEFG 17. 46. 177. 178. 179. (28. 31. h. l. non laudantur, nec magis ad *γαμ.* prius, qui a Sz tantum conlati sunt, 177. 178. 179.) Clem^{631} Meth^{683} Bas^{3,641} Euthal^{cod} ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ti *εκγαμιζ.* cum ℵ^{c}K (an potius * *εγγ.* ut ante?) LP al pler Chr^{bis} (ut ante) Thdrt^{4,464} al. Item (K*?) 39. 113** Thdrt^{3,211} Dam *εγγαμιζ.* | *ποιησει* cum ℵAB 6. 17. 37. 46. 67** cop Bas^{3,641} Euthal^{cod} ... ς Ti *ποιει* cum DEFGKLP al pler it vg rell (aeth *fecit*) Clem^{631} Meth^{683} Chr^{1,405} et^{2,762} Thdrt^{bis} Dam al

39. *γυνη*: F^{a} Clem^{546} *η γυνη*, item cop basm | *δεδεται* sine additam cum ℵ*ABD*F^{a} 17. 67** d e am demid tol harl** (cop) basm arm aeth Clem^{546} Or^{3,641} et bis^{647} et$^{cat\ 133}$ Athan^{777} Ter$^{tmonog\ 11\ bis}$ Cyp^{833} Amb vidui^{185} Aug bon vidui^{6,371} et virgin^{348} et alib al ... ς (= Gb Sz) add *νομω* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EFGLP al pler f g vg^{cle} fu syr^{utr} Epiph^{498} ex cod ven Chr$^{3,244.\ 245}$ ac^{saep} Euthal^{cod} Thdrt^{4,469} et^{3,212} Dam al Amb ep^{63,1082} Ambrst Pel. Item K 12. Epiph^{498} petav add *γαμω*. Item cop add *viro suo*, Hier$^{iovin\ 1}$ *viro* | *ο ανηρ αυτης*: F om *ο* | *εαν δε* sine *και* cum ℵABD*EKP al sat mu Clem^{547} Or^{3,641} et^{647} et$^{cat\ 133}$ Chr$^{3,244.\ 245.\ 249.\ 250}$ et^{1,428} Epiph^{498} Thdrt^{3,212} Dam. Item d e vg Aug al *quodsi*, f g Tert^{bis} Cyp Ambrst al *si autem* ... Ti add *και* cum DEFGr GF^{rL} al fere^{45} syrP Thdrt^{4,469} Oec (FG *κεκοιμηθη* pro *και κοιμ.*) | *κοιμηθη* et. Or^{3,641} et^{647} Chr$^{3,244.\ 245.\ 249.\ 250}$ et^{1,428} Thdrt etc Ter$^{tmonog\ 11\ bis}$ Cyp^{823} Hier$^{iovin\ 1:\ 4,\ 153.\ 159}$ etc ... A basm syrP mg Clem Or$^{cat\ 109.\ 133}$ Epiph^{498} Bas^{3,296} Ter$^{tmonog\ 11\ semel}$ Hier$^{iovin\ 1:\ 148}$ et$^{gal\ 273}$ *αποθανη* | *ο ανηρ* sec sine *αυτης* cum ℵABKP al plus^{80} syrP txt Or^{3,641} et$^{cat\ 109.\ 133}$ Bas^{3,296} Epiph^{498} Chr^{3,249} Thdrt^{bis} Oec Vig^{tri} (vide Sab) ... ς (Gb^{ov}) add *αυτης* cum DEFGL al sat mu it vg syr^{sch} etP c.* cop basm arm aeth Or^{3,647} Chr^{3,244} com et^{1,428} Dam Thphyl Ter$^{tmonog\ 11\ semel}$ Amb Aug Ambrst al ... pro libertate citandi plane om *ο ανηρ* vg^{ms} lachm Clem^{546} Chr^{3,244} txt$^{245.\ 250}$ Ter$^{tmonog\ 11\ bis}$ Cyp^{823} al | *γαμηθηναι* (L* *γαμησαι*) et. Clem^{547} Or$^{3,641.\ 647}$ et$^{cat\ 109.\ 133}$ Epiph^{498} Bas^{3,296} etc ... FG *γαμηθη*, item *cui vult nubat* d e f g vg Ter^{tmonog} al mu (Cyp^{823} *liberata est ut cui vult nubat*)

κυρίῳ. 40 μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχο-
Ga 6, 3 μεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ τις δοκεῖ ἔγνω-

---

40. *μεινῃ*: P *μηνει* (sic) | *δοκω δε* cum NADEFGKLP al pler it vg syr^{sch} et^{P} mg cop Or^{2,641} et^{4,286} et$^{cat\,84}$ Chr^{1,428} mont^{f} et^{2,250} Thdrt^{2,212} Dam al Tert$^{monog\,8}$ et$^{exh\,cast\,4}$ Aug$^{virgin\,6,\,266}$ et^{alib} al ... B 4. 17. 37. 67** 71. 73. 116. tol basm syr$^{P\,txt}$ aeth Cyr$^{ioh\,812}$ Or$^{int\,4,\,467}$ Amb$^{ps\,118}$ et alib Ambrst al *δοκω γαρ* ... d* arm Or^{2,644} om copulam | *θεου*: 17. *χριστου* | *εχειν*: f vg Or$^{int\,4,\,467}$ Novatian$^{2,\,811}$ Hier$^{lovin\,1:\,4,\,129}$ et$^{gal\,4,\,294}$ *puto autem quod* (Or^{int} Novat *quia*) *et ego spir. dei habeo* (f vg^{cle} Hier^{semel} *habeam*) ... FG d* g Tert$^{monog\,8}$ et exh cast^{4} Ambrst al *εχω*. Latt: *puto autem* (d* om) *et ego spir. dei habeo*

VIII. 1. *οιδαμεν οτι* etc (nobiscum etiam Ln interpunxit): ς ante *οιδαμεν* comma posuit; Gb Sz *οιδαμεν·* (*οτι παντες – εγνωσται υπ αυτου·*) | *εχομεν*: L 119* *εχωμεν*

2. *ει* sine *δε* cum NABP 17. 46. 71. 73. 74. 80. 116. a^{ser} am fu tol harl* vid cop basm syr$^{P\,txt}$ arm Clem^{348} Or$^{cat\,249}$ et$^{int\,4,\,573}$ Meletepiph^{861} Nyss$^{1,\,684}$ Euthal^{cod} Dam Tert$^{pudi\,14}$ Cyp^{214} al. Item d e Ambrst *quodsi quis*, g *si autem t quodsi* ... ς (Gb^{00}) add *δε* cum DEFGKL al pler (g vide ante) vg^{cle} demid syr^{sch} et^{P} c.* (sed 37. *ει τις δε*, vg^{cle} demid syr^{sch} *si quis autem*) Chr$^{10,\,199}$ Thdrt al (aeth *et si quis*) | *εγνωκεναι* (Gb′) cum NABDEFGP 17. 31. 37. 38. 46. 71. 73. 116. d e Clem^{348} Or$^{cat\,249}$ Nyss$^{1,\,684}$ Euthal^{cod} Chr$^{2,\,550}$ Thdrt$^{4,\,654}$ et^{1179} Dam; item Meletepiph^{861} *γινωσκειν*, item g *cognoscere t scire* ... ς *ειδεναι* cum KL al pler Chr$^{1,\,564}$ et$^{2,\,602}$ et$^{11,\,551}$ Thdrt ad h. l. Thphyl Oec. Item (sed potest etiam ad *εγνωκεναι* spectare) *scire* f g (vide ante) vg Tert$^{pudic\,14}$ Cyp^{214} Ambrst al mu | *ουπω* (Gb′) cum NABP 17. 31. 46. 71. 73. 116. Clem^{348} Or$^{cat\,249}$ Meletepiph^{861} Nyss$^{1,\,684}$ Euthal^{cod} Chr$^{2,\,602.\,2,\,550}$ ... ς Ti *ουδεπω* cum DEFGKL al pler Chr$^{1,\,564}$ et$^{10,\,199}$ et$^{11,\,551}$ Thdrt$^{4,\,654.\,1179}$ et^{bis} ad h. l. Dam Thphyl Oec. Non addidimus autem *ουδεν* cum NABD*FGP 17. 31. 46. 71. 73. 109. 116. 238. d e f g vg cop basm arm aeth Clem Or^{cat} et$^{int\,4,\,573}$ Meletepiph Nyss Chr$^{2,\,550}$ Euthal^{cod} Thdrt$^{4,\,1179}$ et^{semel} ad h. l. Tert$^{pudic\,14}$ Cyp^{214} etc ... ς (Gb^{0}) Ti add *ουδεν* cum D^{b}E^{tc}EKL al pler (37. al om *ουπω*) syr^{utr} Chr^{199} et$^{1,\,564.\,2,\,602}$ et$^{11,\,551}$ Thdrt^{1} ad h. l. et$^{4,\,654}$ Dam al | *εγνω* (Gb′) cum NABD*FGP 31. 37. 46. 73. 74. 116. 120. Clem Or^{cat} Meletepiph Nyss Euthal^{cod} Thdrt$^{4,\,650}$ et^{1179} Dam ... ς Ti *εγνωκε* cum D^{c}EKL al pler Chr^{199} et$^{1,\,564.\,2,\,602}$ et$^{11,\,551}$ (sed$^{2,\,550}$ *ειδε*, similiter 17. *ἴδει*: pro *ηδει*?) Thdrt^{bis} ad h. l. Thphyl Oec | *δει*: 17. *ειδει*

κέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, 6 ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς Ro 11, 36

---

3. ὑπ αυτου et. ℵ^{c} ... ℵ* 17. Clem^{348} om

4. περι τησ βρωσεωσ ουν cum ℵABD^{b}FGKL al pler (115. 238. om ουν) f g m^{s} syr^{sch} etP ixt cop Bath^{eth259} etc Ambrst etc ... D^{c}E 1. 17. 108. e^{secr} d e vg syrP mg basm arm Aug$^{mor\ manich\ 1,\ 128}$ περ. δε τησ βρωσεωσ ... D^{gr}* περ. δε τησ γνωσεωσ, P 121. περ. τησ γνωσεωσ ουν. (Sic de D statuendum esse nuperrimum loci examen me docuit. D* igitur περ. δε τησ γνωσ. dedit, D^{b} περ. τησ βρωσεωσ ουν, D^{c} περ. δε τησ βρωσεωσ. Erravit vero Treg, cui D* περ. δε τησ γνωσεωσ ουν, D^{b} περ. δε τ. βρωσεωσ scripsisse videbantur.) | ουδεν (cf Clem^{170} επεγνωκαμεν οτι ουδεν εἰδωλον εν κοσμω et^{925} ημιν δε ουδεν εἰδωλον εν κοσμω): FG f g (non item d e) m^{s} vg syr^{sch} etP c. ob. cop Ir$^{int\ 181}$ (*scimus autem quoniam nihil est* etc) Or$^{int\ 2,\ 157.\ 128}$ Aug$^{mor\ manich}$ Ambrst al add εστιν | και οτι: L om οτι | ουδεισ θεοσ sine additam cum ℵ*ABDEFGP 17. 39. 46. 47. 67** 73. 116. 119. d e f g m^{s} vg cop basm arm aeth Bas$^{eth\ 259}$ Euthalcod Cyr$^{lul\ 282}$ et$^{act\ 39}$ Ir$^{int\ 181}$ Aug$^{mor\ manich}$ Ambrst etc ... ς (Gb^{00}) Ti add ετεροσ cum ℵ^{c}KL al pler syr^{utr} Chr^{200} et$^{1,\ 502}$ Thdrt Dam al

5. λεγομενοι: FGK οι λεγ. (L ab εισιν ad εισιν transilit). Item d e f g m^{s} vg Ir^{int} etc *qui dicantur* | θεοι pri et. Or$^{1,\ 522.\ 746}$ et$^{int\ 2,\ 157.\ 222}$ et^{alib} Eus$^{ps\ 533}$ Chr^{201} et$^{1,\ 502}$ Thdrt$^{1,\ 1520}$ et$^{4,\ 1267}$ et ad h. l. etc Ir$^{int\ 181}$ Tert mare$^{2,\ 15}$ et^{alib} Hil^{471} Pel etc: DE d e Ambrst add και κυριοι | επι γησ cum ℵABDEFGKP al permu Or^{bis} Eus^{ps} Chr^{201} Euthalcod Cyr$^{hr\ 136.\ 142}$ Cyr$^{act\ 39}$ Thdrt$^{4,\ 1267}$ etc ... ς (= Gb Sz) επ. τησ γησ cum minusc sat mu Chr$^{1,\ 502}$ Thdrt ad h. l. et (ubi εν τω ουραν.)$^{1,\ 1520}$ Dam$^{parall\ 298}$ Oec

6. αλλ ημιν et. Or$^{1,\ 522}$ et$^{746\ bis}$ Did^{225} Cyr$^{hr\ 136}$ Chr^{201} Cyr$^{ador\ 175}$ Thdrt ad h. l. et$^{1,\ 1520}$ et$^{4,\ 1267}$ Dam ad h. l. et$^{1,\ 556}$ etc Hil$^{471.\ 967}$ etc ... B basm Ir$^{int\ 181}$ Eus$^{ps\ 533}$ om αλλ (Or$^{2,\ 222}$ *elinóntes*· ημιν εισ etc non probat, nec magis Epiph^{478} al), atque hinc Ln [αλλ] ημιν ... 17. cop Cyr$^{hr\ 142}$ Epiph^{467} Ps-Ath$^{2,\ 159}$ Cyr$^{act\ 39}$ ημιν δε. Similiter *nobis autem* Or$^{int\ 221.\ 222}$, *nobis vero* Ath$^{lat\ 774}$ et^{775}, *nobis tamen* Or$^{int\ 2,\ 157.\ 222}$ Tert mare$^{5,\ 7}$ | εισ θεοσ (FG ο θεοσ) et. Ir$^{int\ 181}$ Clem^{170} Or$^{1,\ 522}$ et^{746} Eus ps^{533} et^{alib} Did^{225} Bas$^{1,\ 296.\ 315}$ Epiph^{478} al mu Tert$^{mare\ 5,7}$ etc ... ℵ* om θεοσ (add ℵ^{a}) | ο πατηρ (Bas$^{3,\ 4}$ και πατηρ): basm *qui est nobis pater* | εξ ου τα παντα: D* om τα | ιησ. χρι.: P ιησ. ο χρι., d* Hil$^{314.\ 472}$ (non item $^{32.\ 336}$ et^{alib}) om χριστ. | δι ου Ir$^{int\ 181}$ Or$^{1,\ 522.\ 746}$ et$^{2,\ 222}$ et$^{3,\ 740}$ et$^{int\ saep}$ Eus$^{ps\ 507}$ et$^{mare\ 64.\ 105}$ Did^{225} et^{alib} Ath$^{600.\ 609}$ et^{alib} Cyr$^{hr\ 136}$ Bas$^{1,\ 315}$ Epiph^{921} al plu Hil$^{472.\ 336}$ ac^{saep} etc ... B aeth Epiph^{464} δι ον | δι αυτου (114. δι αυτου): Naz$^{orat\ 39,\ 12}$ add (omissis tamen και ημεισ δι αυτου) και εν πνευμα αγιον εν τω τα

εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. 7 *ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται.* 8 *βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν*

παντα (subiuncta explicatione; eadem exscribunt et confirmant Euthypanopl dogm et Nicetheracl ad Naz$^{or\,89}$ et^{41}). Item 55. 72** 109. 178. (etiam alant et$^{mss\,6\cdot\,7\cdot\,8}$, non$^{2\cdot\,5\cdot\,10}$ nec$^{ed\,rec}$) Bas^{2,4} (de spir. sa. 2. Ita enim ed$^{basil\,2}$ et^{paris}. Postea verba ista expulsa sunt fide codicum quinque et mosc, at male, quoniam ea quae sequuntur postulant additamentum.) Cyr$^{ador\,175}$ Dam$^{1,\,219}$ (fid orthod$^{3,\,10}$) et$^{1,\,419}$ (ibique add *οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον ὧδέ πη λέγοντα· ἡμῖν δὲ εἷς θεὸς ὁ πατὴρ* usque *ἐν ᾧ τὰ πάντα· τοῦ ἐξ οὗ καὶ δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ μὴ φύσεια τεμνόντων ἀλλὰ χαρακτηριζόντων μιᾶς καὶ ἀσυγχύτου φύσεως ἰδιότητας.*) et^{404} (ubi rursus contextu comprobatur additamentum istud) et$^{parall\,208}$ (sed *εξ αυτου* pro *εν αυτω*. Additamentum non habet ad h. l. et^{1,556}). Agnoscuntur et. in Act. concilior. ap Harduin$^{4,\,253}$. At contra disputat Chr^{202}: *εἰ δέ τινες λέγοιεν· τίτος ὤνεκεν πνεύματος οὐκ ἐμνημόνευσεν; ἐκεῖνο ἂν εἴποιμεν, ὅτι πρὸς εἰδωλολάτρας ἦν ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ περὶ θεῶν πολλῶν ὁ ἀγών, καὶ περὶ κυρίων πολλῶν - εἰ τοίνυν - τί θαυμάζεις εἰ τοῦ πνεύματος οὐκ ἐμνημόνευσε - ὅθεν δῆλον ὅτι φειδόμενος τῆς ἀσθενείας τῶν ἀκουόντων ταύτῃ ἐχρήσατο τῇ διασκευῇ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματος ἐμνημόνευσεν. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν, οὐδὲ ἀλλαχοῦ μνησθῆναι ἔδει τοῦ πνεύματος οὐδὲ συντάττεσθαι αὐτὸ πατρὶ καὶ υἱῷ. εἰ γὰρ ἀπίρριπται πατρὸς καὶ υἱοῦ, πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος αὐτὸ συντάττεσθαι οὐκ ἔδει.* Eadem fere repetunt Dam ad h. l. (pag^{88}), item cat^{150} Thphyl Oec.

7. *τινες δε*: 37. 47. 68. 73. 80. 116. 137. cop basm *τιν. γαρ.* Similiter syr^{sch} *sunt enim homines qui* etc ... κ om *τινες δε* usque *δι ου χριστ. απεθανεν* v. 11 om | *συνηθεια* (Gb″) cum $\aleph^{c}$ABP 17. 46. 67** 80. 109. cop basm syr^{p} ^{ms} aeth^{utr} Euth^{cod} Dam ... ς Ti *συνειδησει* cum $\aleph^{c}$DEFGL al pler d e f g vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm Chr^{202} Thdrt al Tert pudic^{14} Aug$^{mor\,manich\,1,\,72}$ Ambrst al | *ειδωλου*: 67** 137. Chr^{204} (non^{208}) *ειδωλοθυτον* | *εως αρτι* ante *του ειδωλου* cum $\aleph$BDEFG 31. 37. 116. it vg (sed fu Tert^{pudic} om *idoli*) syr^{sch} cop arm aeth Thdrt Aug$^{mor\,manich\,1,\,72}$ al ... ς post *τ. ειδωλου* cum ALP al pler syr^{p} basm Chr$^{202.\,204}$ Euthal^{cod} Dam al | *ωσ* (47. *ωσει*): 57. 67** 114. 120. c^{ser} d^{ser} al^{6} om | *η συνειδησις* (et. f g *conscientia*): FG^{r} *ειδησεις*, G^{gr} *η ειδησεις* (sed *η* expunctum)

8. *ημας* cum $\aleph^{c}$ABDEFGLP al pler it vg syr^{utr} cop basm arm aeth Clem$^{169.\,630}$ Or$^{1,\,615.\,763}$ et$^{2,\,495}$ Bas$^{2,\,200}$ et$^{2,\,599}$ Ath^{765} etc Tert$^{ieiun\,2}$ et^{15} Cyp^{222} etc ... $\aleph^{*}$ 17. 37. 108. 116. 118. ^{g}lect al^{3} ^{ser}i Dam *υμας* | *παραστησει* (Gb′) cum $\aleph^{c}$AB 5. 10. 17. 46. 67** 71. 93. 1^{g}lect (sed^{mg} *παριστησι*[illegible] basm Clem$^{169.\,630}$ [illegible] Ath^{765} (sed fluct lectio)

μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 *βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν* Ro 14, 17
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 *ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ*
τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
ἐσθίειν; 11 *ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ-* Ro 14, 15

Cyr$^{\text{lul}\,242}$ Dam^{bis} ... ς *παριστησι* cum $\aleph^{c}$DELP al pler (et P *συνιστησίν*, G *συνιστησιν*) it vg Or^{2,496} Bas^{2,163} et^{3,599} Ath$^{\text{cdd}\,4}$ Chr^{204} Euthal cod Thdrt al Iac$^{\text{nisib}\,5}$, XC Tertullun^{2} et^{15} Cyp^{222} al | *οὔτε* pri sine *γαρ* cum NAN 2. 17. 74. 17^{loct} am tol cop basm arm aeth^{utr} Or^{2,499} (*εν τω· ουτε εαν* etc) Bas^{2,199} Euthal^{cod} Tertullun^{15} („si quidem subiiciens: *nec si manducaverimus abundabimus, nec* etc. Non probat ibidem^{2} *neque abundantes si edamus, neque deficientes si non edamus*) Cyp^{222} Aug$^{\text{conf}\,10}$ et$^{\text{mor ecci}\,1,\,712}$ ... ς add *γαρ* cum DEFGLP al pler it vg^{cle} fu demid harl Clem^{169} Or^{1,763} et^{2,495} Bas^{2,200} Chr^{2c4} Thdrt Dam al Iac^{nisib} XC Ambrst al | *ουτε εαν φαγ. περισσευομ.* ac tum *ουτε εαν μη φαγ. υστ.* cum NA** (sed priore loc *εαν μη*, posteriore *εαν*) DEFGLP al pler it vg^{cle} et fu et^{cdd} al syr^{utr} aeth Clem^{169} Or^{1,763} et$^{2,495.\ 499}$ Bas^{2,200} Chr^{204} et^{2,782} Euthal^{cod} Cyr$^{\text{lul}\,242}$ Thdrt Dam al Iac nisib Tertullun^{2} et^{15} Cyp^{222} Aug Ambrst al ... Ln Ti *ουτ. εαν μη φαγ. υστερ.* ac tum *ουτ. εαν φαγ. περισσ.* cum A*B 46. (et. 17* *εαν μη* priore loc et *μη* sec loc) am tol demid floriac marian cop basm arm Bas^{2,599} | *περισσευομεν*: B Or^{2,495} *περισσευομεθα* | *υστερουμεθα*: 3. 33. 55. Chr^{204} *υστερουμεν*

9. *ημων*: P 2. 32. 44. 73. 238. *ημων* | *ασθενεσιν* (Gb″) cum NABDEFGP 6. 10. 17. 42. 46. 67** 80. Clem$^{169.\ 606}$ Euthal^{cod} Dam^{com} ad h. l. ... ς *ασθενουσιν* cum L al pler Chr^{205} Thdrt Antioch^{1107} Dam^{parall} ^{686} et^{ixt} ad h. l. al

10. *ιδῃ*: A 17. 44. *ειδῃ* | *σε* cum NADELP al omn^{vid} d e syr^{utr} cop basm arm go Bas$^{2,\,238}$ (sed ante *ιδῃ*) Chr^{205} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1107} Dam al ... BFG f g vg Or$^{\text{int}\,2,\,819}$ Aug^{mor} manich$^{1,\,728}$ Ambrst al om, hinc Ln [*σε*] | *εχοντα γνωσιν* (et. N^{c}) ... N* 17. 46. Or$^{\text{int}\,2,\,849}$ *γνωσ. εχοντ.* | *ειδωλειω* cum NABD*LP al mu^{vid} (4 ap Scri, 2 ap Mtthaei) ... ς Ln Ti *ειδωλειων* cum D^{2}EFG al plu^{vid}. Praeterea habent *ιδω-* NAFG, non item BDELP etc | *ασθενουσ οντος*: k^{scr} d e f (g) vg Or$^{\text{int}\,2,\,819}$ Aug Ambrst etc *ασθενησουσα, cum sit infirma*, g *infirmantis t cum sit infirma t – mus* | *τα ειδωλοθ. εσθιειν* (et. arm go): DEFG d e f g vg Or^{int} Aug Ambrst al *εσθι. τα ειδωλ.*, item syr^{utr} cop basm aeth

11. *απολλυται γαρ* cum N*B 17. (*απολυτ.*) cop basm go Clem^{606} Antioch ^{1107} (Thdrt$^{4,\,669}$ *απολλυται, φησιν, ο ασθενης* etc) ... N^{c}D*E^{b} 32. 46. 67** 73. 74. 137. a^{scr} d e Bas$^{2,\,438}$ edd vet et^{cod} et$^{\text{eth}\,200}$ Chr^{205} (sed fluct lectio) Euthal^{cod} Dam *και απολλυται*, AP 39. *απολλυτ. ουν*, 46. Dam *και απολλ. ουν*, Clem^{170} *αλλα απολλυται* ... ς *και απολειται* cum D^{c}EFGL al pler f g vg syr^{utr} arm aeth Chr^{montf} Thdrt al Ir$^{\text{int}\,210}$ Ambrst al | *εν τη* (Gb″) cum NABDEFGP 17. Bas$^{\text{eth}\,200}$ Euthal cod Thdrt$^{4,\,669}$ Dam, item d e f g vg cop basm arm Ir^{int} Ambrst al

εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. 7 *ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται.* 8 *βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν*

παντα (subiuncta explicatione; eadem exscribunt et confirmant Euthypanopl dogm et Nicetheracl ad Naz[or39] et[44]). Item 55. 72[**] 109. 178. (etiam alant et[mss 6. 7. 8], non[2. 5. 10] nec[ed rec]) Bas[2,4] (de spir. sa. 2. Ita enim ed[basil 2] et[paris]. Postea verba ista expulsa sunt fide codicum quinque et mosc, at male, quoniam ea quae sequuntur postulant additamentum.) Cyr[ador 175] Dam[1, 219] (fid orthod[8, 10]) et[1, 419] (ibique add *οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν θεολόγον Γρηγόριον ὦδέ πη λέγοντα· ἡμῖν δὲ εἷς θεὸς ὁ πατὴρ* usque *ἐν ᾧ τὰ πάντα· τοῦ ἐξ οὗ καὶ δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ μὴ φύσεις τεμνόντων ἀλλὰ χαρακτηριζόντων μιᾶς καὶ ἀσυγχύτου φύσεως ἰδιότητας.*) et[464] (ubi rursus contextu comprobatur additamentum istud) et[parall 286] (sed *ἐξ αὐτου* pro *εν αυτω*. Additamentum non habet ad h. l. et[1,556]). Agnoscuntur et. in Act. concilior. ap Harduin[4, 258]. At contra disputat Chr[202]: *εἰ δέ τινες λέγοιεν· τίνος ἕνεκεν πνεύματος οὐκ ἐμνημόνευσεν; ἐκεῖνο ἂν εἴποιμεν, ὅτι πρὸς εἰδωλολάτρας ἦν ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ περὶ θεῶν πολλῶν ὁ ἀγών, καὶ περὶ κυρίων πολλῶν - εἰ τοίνυν - τί θαυμαίζεις εἰ τοῦ πνεύματος οὐκ ἐμνημόνευσε - ὅθεν δῆλον ὅτι φειδόμενος τῆς ἀσθενείας τῶν ἀκουόντων ταύτῃ ἐχρήσατο τῇ διασκευῇ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματος ἐμνημόνευσεν. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν, οὐδὲ ἀλλαχοῦ μνησθῆναι ἔδει τοῦ πνεύματος οὐδὲ συντάττεσθαι αὐτὸ πατρὶ καὶ υἱῷ. εἰ γὰρ ἀπίρριπται πατρὸς καὶ υἱοῦ, πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος αὐτὸ συντάττεσθαι οὐκ ἔδει.* Eadem fere repetunt Dam ad h. l. (pag[88]), item cat[150] Thphyl Oec.

7. *τινες δε*: 37. 47. 68. 73. 80. 116. 137. cop basm *τιν. γαρ.* Similiter syr[sch] *sunt enim homines qui* etc ... κ om *τινες δε* usque *δι ον χριστ. απεθανεν* v. 11 om | *συνηθεια* (Gb'') cum κ[*]ABP 17. 46. 67[**] 80. 109· cop basm syr[p mg] aeth[utr] Euth[cod] Dam ... ς Ti *συνειδησει* cum κ[c]DEFGL al pler d e f g vg syr[sch] et[p txt] arm Chr[202] Thdrt al Tert pudic[14] Aug[mor] manich[1, 128] Ambrst al | *ειδωλου*: 67[**] 137. Chr[204] (non[202]) *ειδωλοθυτου* | *εως αρτι* ante *του ειδωλου* cum κBDEFG 31. 37. 116. it vg (sed fu Tert[pudic] om *idoli*) syr[sch] cop arm aeth Thdrt Aug[mor] manich[1, 128] al ... ς post *τ. ειδωλου* cum AΣP al pler syr[p] basm Chr[202. 204] Euthal[cod] Dam al | *ως* (47. *ωσει*): 57. 67[**] 114. 120. c[ecr] d[ecr] al[6] om | *η συνειδησις* (et. f g *conscientia*): F[gr] *ιδησεια*, G[gr] *η ιδησεις* (sed *η* expunctum)

8. *ημας* cum κ[c]ABDEFGLP al pler it vg syr[utr] cop basm arm aeth Clem[169. 630] Or[1, 615. 763] et[2, 495] Bas[2, 260] et[2, 599] Ath[765] etc Tert[ieiun 2] et[15] Cyp[222] etc ... κ[*] 17. 37. 108. 116. 118. 8[lect al] scri Dam *υμας* | *παραστησει* (Gb') cum κ[*]AB 5. 10. 17. 46. 67[**] 71. 93. 18[lect] (sed[mg] *παριστησιν*) cop basm Clem[169. 630] Or[1, 615. 763] Ath[765] (sed fluct lectio)

μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν Ro 14, 13
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ
τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ- Ro 14, 15

Cyrlul 2/2 Dam^{bis} ... ς *παριστησι* cum $\aleph^{c}$DELP al pler (et F *συνιστησίν*, G *συνιστησιν*) it vg Or^{2,495} Bas^{2,160} et^{2,589} Ath^{edd} Chr^{204} Euthal cod Thdrt al Iac^{nisib} 5, XC Tertiolun 2 et 15 Cyp 322 al | *ουτε* pri sine *γαρ* cum $\aleph$AB 2. 17. 74. 17^{lect} am tol cop basm arm aeth^{utr} Or^{2,490} (*εν τω· ουτε εαν* ete) Bas^{2,190} Euthal^{cod} Tertiolun 15 („si quidem subiiciens: *nec si manducaverimus abundabimus, nec* etc. Non probat ibidem 2 *neque abundantes si edamus, neque deficientes si non edamus*) Cyp^{322} Aug^{conf} 10 et^{mor} eccl 1, 712 ... ς add *γαρ* cum DEFGLP al pler it vg^{cle} fu demid harl Clem^{169} Or^{1,762} et^{2,495} Bas^{2,260} Chr^{2c4} Thdrt Dam al Iac^{nisib} XC Ambrst al | *ουτε εαν φαγ. περισσευομ.* ac tum *ουτε εαν μη φαγ. υστ.* cum $\aleph$A** (sed priore loc *εαν μη*, posteriore *εαν*) DEFGLP al pler it vg^{cle} et fu et^{edd} al syr^{utr} aeth Clem^{169} Or^{1,762} et 2,495. 4?9 Bas^{2,160} Chr^{204} et^{2,782} Euthal^{cod} Cyr$^{lul\ 242}$ Thdrt Dam al Iac nisib Tertiolun^{8} et^{15} Cyp^{322} Aug Ambrst al ... Ln Ti *ουτ. εαν μη φαγ. υστερ.* ac tum *ουτ. εαν φαγ. περισσ.* cum A*B 46. (et. 17* *εαν μη* priore loc et *μη* sec loc) am tol demid floriac marian cop basm arm Bas^{2,589} | *περισσευομεν*: B Or^{2,495} *περισσευομεθα* | *υστερουμεθα*: 8. 33. 55. Chr^{204} *υστερουμεν*

9. *υμων*: P 2. 32. 44. 73. 238. *ημων* | *ασθενεσιν* (Gb") cum $\aleph$ABDDEFGP 6. 10. 17. 42. 46. 67** 80. Clem$^{169.\ 608}$ Euthal^{cod} Dam^{com} ad h. l. ... ς *ασθενουσιν* cum L al pler Chr^{205} Thdrt Antioch^{1107} Damparali ^{686} et^{1X1} ad h. l. al

10. *ιδῃ*: A 17. 44. *ειδῃ* | *σε* cum $\aleph$ADELP al omn^{vid} d e syr^{utr} cop basm arm go Bas^{2,628} (sed ante *ιδῃ*) Chr^{205} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1107} Dam al ... BFG f g vg Or$^{int\ 2,349}$ Aug$^{mor\ manich\ 1,728}$ Ambrst al om, hinc Ln [*σε*] | *εχοντα γνωσιν* (et. $\aleph^{c}$) ... $\aleph^{*}$ 17. 46. Or$^{int\ 2,349}$ *γνωσ. εχοντ.* | *ειδωλιω* cum $\aleph$ABD*LP al mu^{vid} (4 ap Scri, 2 ap Mtthaei) ... ς Ln Ti *ειδωλειω* cum D^{2}EFG al plu^{vid}. Praeterea habent *ιδω-* $\aleph$AFG, non item BDELP etc | *ασθενουσ οντος*: k^{scr} d e f (g) vg Or$^{int\ 2,349}$ Aug Ambrst etc *ασθενησουσα, cum sit infirma*, g *infirmantis t cum sit infirma t – mus* | *τα ειδωλοθ. εσθιειν* (et. arm go): DEFG d e f g vg Or^{int} Aug Ambrst al *εσθ. τα ειδωλ.*, item syr^{utr} cop basm aeth

11. *απολλυται γαρ* cum $\aleph^{*}$B 17. (*απολυτ.*) cop basm go Clem^{606} Antioch ^{1107} (Thdrt^{4,669} *απολλυται, φησιν, ο ασθενησ* etc) ... $\aleph^{c}$D*et^{b} 32. 46. 67** 73. 74. 137. a^{scr} d e Bas^{2,438} edd vet et^{cod} et$^{eth\ 200}$ Chr^{205} (sed fluct lectio) Euthal^{cod} Dam *και απολλυται*, AP 39. *απολλυτ. ουν*, 46. Dam *και απολλ. ουν*, Clem^{170} *αλλα απολλυται* ... ς *και απολλυται* cum D^{c}EFGL al pler f g vg syr^{utr} arm aeth Chrmon^{if} Thdrt al Ir$^{int\ 210}$ Ambrst al | *εν τη* (Gb") cum $\aleph$ABDDEFGP 17. Bas$^{eth\ 200}$ Euthal cod Thdrt^{4,669} Dam, item d e f g vg cop basm arm Ir^{int} Ambrst al

φὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. 12 *οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς*
Ro 14, 21 *τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν*
εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 *διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν*
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

IX.

19 1 *Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν*
15, 8 *κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ;* 2 *εἰ*

(Clem^{bis} *τῃ σῃ* absque *εν*, item Or^{3,601} libere *τῃ ημετερᾳ γν.*) ... ς *επι τῃ* cum L al pler Bas^{2,488} Chr^{206} (*οὐδε γαρ εισπεν· επι τῃ σῃ τελειοτητι, οὐδε επι τῃ σῃ γνωσει, αλλ επι τῃ σῃ βρωσει*) Thdrt Severian^{cat} ^{162} Antioch^{1107} al | *σῃ*: B 61. o$^{\text{ scr}}$ om | *γνωσει* (vg^{sixt} harl pplat alii vertunt *conscientia*): G$^{\text{lect}\,\text{o}}$ Chr^{206} (vide ante) *βρωσει* | *ο αδελφος* cum ℵ*ABDEFG 17. Clem^{170} ... ς *αδελφος* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}LP 37. 47. al pler Bas^{2,488} et$^{\text{eth}\,260}$ Chr^{206} Thdrt Antioch^{1107} etc. Posuimus autem post *εν τ. σ. γνωσει* cum ℵ*ABDEFG 17. 37. it vg cop basm aeth^{utr} go Bas^{2,161} Ir$^{\text{int}\,210}$ Ambrst al (Clem^{170} *τῃ σῃ γνωσει ο αδελφ. ασθενων* et^{606} *γαρ ο ασθενων τῃ σῃ γνωσει* sine rell) ... ς post *ασθενων* pon cum ℵ^{c}LP al pler fu^{vict} arm syrP (*frater infirmus*) Chr^{206} Thdrt Antioch ^{1107} Dam al ... vg^{cod} syr^{sch} om

12. *εισ*: 47. *επι* | *τους*: FG om | *και τυπτοντες*: FG d e f g go basm om *και* | *αυτων*: 17. *εαυτων* | FG *αμαρτανετε*

13. *βρωμα*: FG *το βρω.* | *σκανδαλιζει*: L 116. *-λιζη* | *μου* pri et. Or^{1,762} Bas^{2,620} et$^{\text{eth}\,260}$ et$^{\text{regg}\,488}$ Chr^{206} Thdrt Dam al Aug^{mor} manich ^{1,722} Ambrst al ... FG d* f g go Clem^{170} Cyp^{102} om | *κρεα* (et. ℵ^{c}): ℵ* *κρεασ* | *μου* sec cum ℵABD^{b}et^{c}EKLP al omn^{vid} syr^{utr} cop basm arm aeth Clem^{170} Or^{1,762} et^{prov} (Notitia^{89} Mai ^{18}) Bas$^{\text{oth}\,260}$ et$^{\text{regg}\,488}$ et ^{2,622} al mu Aug$^{\text{coniug adult}\,6,393}$ Ambps^{118,1245} ... D*FG d e f g vg Cyp ^{102} Aug^{mor} manich auct$^{\text{sing cleric}}$ Ambrst al om, atque hinc Gb^{o}

IX. 1. *Ουκ ειμι. ελευθερος; ο. ε. αποστολ.* hoc ordine cum ℵABP 5. 10. 17. 37. 46. 93. 177. 179. vg (et. am demid tol harl) syr^{sch} cop arm aeth^{utr} ar^{o} Or^{4,366} Tert$^{\text{pud}\,14}$ Aug$^{\text{op mon}}$ ^{6,478} Amb^{op} ^{37,935} Pel al ... ς (= Gb Sz) *Ουκ ε. αποστολος; ο. ε. ελευθ.* cum DEFGKL al pler d e f g fu basm go Chr$^{209.\,210}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al | *ουχι*: FG Euthal^{cod} *ου* | *ιησουν* cum ℵAB 46. 74. a^{scr} am fu harl tol sah basm syrP ^{txt} aeth^{ro} Or^{4,293} (Tert$^{\text{prax}\,15}$ „*Nonne*, inquit, *vidi Iesum?*“) Ambrst ... FG f g vg^{cle} demid Tert$^{\text{pud}\,14}$ Aug$^{\text{op mon}}$ Pel *χριστον ιησουν*, floriac Euthal^{cod} *χριστον* sine *ιησουν* ... ς *ιησουν χριστον* cum DEKLP al pler d e syr^{sch} etP c.* cop arm aethPP go Chr$^{209.\,211}$ Thdrt Dam al | *εορακα* cum ℵB*D^{c}EFGP e^{scr} (reli coniatores neglexerunt) ... ς Ln Ti *εωρακα* cum AB^{2}D*K^{all}L al certe pler Chr etc

ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίς μου 2 Co 3, 2
τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ
ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ
πεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς
καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς;
6 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε- Act 4, 36
σθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπε-

---

2. A om versum ab *εν κυριω* ad *εν κυριω* transiliens | *μου της* cum ℵBP 17. 31. 46. Or$^{4,\,431}$ Dam ... ς *της εμης* cum DEFGKL al pler Chr^{211} Euthal^{cod} Thdrt al. Latini: *apostolatus mei* d e vg Aug$^{op\ mon\ 6,\,478}$ Ambrst al; *mei apostolatus* f g | *αποστολης*: 14. 37. 81^{ect} 191^{ect} basm münt aeth *επιστολης*, atque sic ς^{e} 1688. | *εν κυριω* et. Or$^{4,\,431}$ Thdrt Dam al Aug Ambrst al ... D* 46^{vid} d e tol syr^{sch} ar^{e} go Chr$^{211.\ 213}$ om

3. *εστιν αυτη* cum ℵABP 17. 37. 46. Chr$^{212\ bis}$ Dam ... ς Ti *αυτη εστ.* cum DEFGKL al pler it vg syr^{p} cop arm Euthal^{cod} Thdrt al

4. *εχομεν*: L al pauc *εχωμεν* | *πειν* cum ℵ*B*D*FG (sed ℵ*D*FG *πιν*) ... ς *πιειν* cum ℵ^{c}AB^{2}D^{b}et^{c}EKLP al omn^{vid} :: cf ad Ioh 4, 7. 9. 10, ubi *πειν* plus auctoritatis quam *πιν* habet

5. *εχομεν*: L al pauc Clem$^{595.\ 607}$ (non item $^{109.\ 170.\ 606}$ ad v. 4) *εχωμεν* | *αδελφην γυναικα* (et. am fu demid tol harl**; vg^{cle} harl^{c} *γυναικ. αδελφ.*) et. Clem$^{595.\ 607}$ Or$^{cat\ 109}$ Bas$^{2,\,260}$ et$^{3,\,628}$ Chr^{212} Thdrt Dam etc ... FG f g Clem$^{169\ libere}$ (*μη γαρ ουκ εχ. εξουσ. φαγ. κ. πι., φησιν ο αποστ., και γυναικας περιαγεσθαι;*) Tert$^{pudic\ 14}$ et$^{monog\ 8}$ Hil^{257} Helvid ap Hier$^{helvid\ 4,\ 2,\ 187}$ al *γυναικας*, item arm Hier$^{matth\ 27}$ et$^{iovin\ 1}$ (4, 2, 167) *αδελφας γυναικας*. Fusius de h. l. Hier et Aug. Et Hier quidem$^{iovin\ 1}$: „iungat et illud, quod in Graecis cdd. est: *Numquid non habemus potestatem sorores mulieres vel uxores circumducendi.*“ Eodem modo ipse affert locum$^{matth\ 27}$ praeter verba *vel uxores*, nec aliter^{iovin} paullo post, atque addit: „Aut certe si *γυναικας uxores* accipimus, non *mulieres*, id quod additur *sorores* tollit *uxores*“, etc. Aug vero$^{op\ mon\ 6,\,478}$: – – „hoc quidam non intelligentes, non *sororem mulierem*, cum ille diceret: *Numquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi*, sed *uxorem* interpretati sunt. Fefellit eos verbi Graeci ambiguitas – quamquam hoc ita posuerit apostolus ut falli non debuerint, quia neque *mulierem* tantummodo ait, sed *sororem mulierem*“ etc. | *οι αδελφοι*: K al pauc Dam om *οι* | *και κηφας*: F *και* supra lineam addit

6. *εχομεν*: L al pauc rursus *εχωμεν* | *εξουσιαν μη* cum ℵABD*FGP 17. 46. Or$^{cat\ 109}$ Euthal^{cod} Isid$^{1,\,108}$ ... ς Ti *εξουσ. του μη* cum D^{c}EKL al pler Bas$^{2,\,260}$ Chr^{213} (ed^{morel} om *μη*) Thdrt Dam al. Praeterea syr^{p} habet *μη* c.*. Ex Latinis vero f vg Tert$^{pud\ 20}$ Hil^{257} Ambrst (ad 2 Co 11, 21.) al *hoc operandi* (et Ambrst ad h. l. *haec operandi*), contra d e g Aug$^{op\ mon\ 6,\,480.\ 491}$ al *non operandi*.

λῶντα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην
καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρω-
D1 25, 4 πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ
1 Ti 5, 18 Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν

---

7. *τον καρπον* (Gb') cum ℵ*ABC*D*FQP 17. 46. 137. f g tol harl floriac allaehm sah go Or$^{cat\ 107}$ ..ς *εκ του καρπου* cum C^{2}(sed vide post)D^{b} et^{c}EKL al pler d e vg^{cle} am fu (sed d am^{s} fu *de fructum*) syr^{utr} cop arm Orthod$^{qu\ 119}$ Epiph^{1072} Bas^{3,200} Chr^{218} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 180}$ Thdrt al (Dam *εκ των καρπων*, item^{vid} C^{3}) | *εσθιει* pri: DEFG d e f g add *και πινει* | *η τις* cum HAC*KLP al pler syr^{sch} cop (sed et ante habet *η τις φυτ.*, item basm) basm (aeth^{utr} *και τις*) Bas^{3,200} Cyr$^{ador\ 180}$ Dam Oec ... Gb^{0} Ln om *η* cum BC^{2vid}DEFG 31. 73. 119. it vg sah syr^{P} arm go (Or$^{cat\ 107}$ *τό· τίς ποιμαίνει* etc, item Dial^{217} *λεγων· τις ποιμαινει*, Epiph^{1072} *ο θειος λογος· τις ποιμαινει – η τις φυτευει* etc) Orthod$^{qu\ 119}$ Chr^{218} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Aug$^{ps\ 103}$ (4, 1156) et alib Ambrst al | *της ποιμνης*: D*FG 3. 35. floriac sah aeth Chr^{218} Epiph^{1072} Thphyl Aug (et hoc et illud habet) Ambrst (*gregem ovium – de lacte earum*) *αυτης*: ... 12^{lect} basm Dial^{217} om

8. *λαλω* cum HABCKLP al pler cop arm syr^{P} etc ... DEFG 38. 48. 72. 122. f^{ser} d e f g vg *λεγω* | *η και ο νομος ταυτ. ου λεγει* (Gb') cum HABODE 46. d e vg cop syr^{P} Or$^{1,\ 288}$ Epiph et Mcion$^{epiph\ 220}$ et^{256} Ambrst (*ταυτα* vertit *eadem*, i. e. *τ' αὐτά*) al. Sic enim Epiph^{220} de Mcion: *μετηλλαγμένως· ἀντὶ γὰρ τοῦ „καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει“ φησὶν ἐκεῖνος „εἰ καὶ ὁ νόμος μωυσέως ταῦτα οὐ λέγει.“* Rursus^{256} *μετηλλαγμένως. ἀντὶ γὰρ τοῦ „ἐν τῷ νόμῳ“ λέγει „ἐν τῷ μωυσέως νόμῳ.“ λέγει δὲ πρὸ τούτου· εἰ καὶ ὁ νόμ. ταῦτα οὐ λέγει.* Qua in re nil attinet quod Epiph *η* ante *και* praeterit, urget enim illud tantum, quod a Mcione *μωυσεως* intrusum sit. *ει* vero, quod ex Mcione bis affert, nisi vitiose scriptum est, pro interrogationis particula habendum ... ... FG f g *η ει και ο νομ. ταυτα λεγει.* Ita etiam arm, similiterque syr^{sch} (*ecce etiam lex haec dixit*) go (*aut etiam lex hoc dicit*) ... ς *η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγ.* cum KLP al pler sah Dial^{217} Chr^{214} Thdrt Dam (– *ταυτ. λαλει*) al (et Cyr$^{ador\ 180}$ omisso *και*)

9. *εν γαρ τω μω. νομω γεγραπτ.* cum HABCKLP al omn^{vid} vg (*scriptum est enim in lege moysi*) arm aeth Or$^{1,\ 288}$ Dial^{217} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 180}$ al mu Aug$^{op\ mon\ 6,\ 481}$ al ... Gb' cum D*EFG d e f g Or$^{1,\ 170}$ Hil (l. e. ps^{118}) *γεγραπται γαρ* (Hil *ait enim*). Similiter omisso *μωυσεως* Or$^{1,\ 341}$ *εν τω νομω γεγραπτ.*, Ambrst *in lege enim scriptum est.* Quibuscum comparandus est Epiph$^{mare\ 236}$, vide ad v. 8. Ceterum D^{b}et^{c} punctis notarunt *γαρ*, unde coniecerim eos alteram lectionem maluisse, sed ipsa non adscripta est. | *μωυσεως* cum HBCKLP al mu ... ς *μωσεως* cum A al plu | *κημωσεις* (Gb') cum B*D*FG Chr^{com} ad h. l.^{215} Thdrt$^{1,\ 179}$ glossar$^{albertin\ 127}$ etc (Chr^{215} *οὐκ ἂν τοσαύτην ἐποιήσατο σπουδήν, ὡς καὶ νόμον γράψαι ὑπὲρ τοῦ μὴ κημοῦσθαι τοὺς βοῦς.* Rursus post: *οὐδὲν οἶν ἕτερον τὸ στόμα ἀκήμωτον ὂν τοῦ ζώου τούτου βοᾷ ἢ* etc. Item Thdrt$^{1,\ 179}$ i. e. quaest in levit: *παῦλος τεθεικὼς τὸν*

βοῶν μέλει τῷ Θεῷ ; 10 *ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει ; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.* 11 *Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπεί-* 1 Co 15, 21
ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν ; 12 *εἰ ἄλλοι*

περὶ τῶν βοῶν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει τοῖς βουσὶ ἀλοῶντας κημοῦν, ἐπήγαγε· μὴ τῶν βοῶν μέλει etc. Item glossar [127] ed. Alberti: *κημώσεισ· φιμώσεισ*, item Cyr[lexic] ab eodem laudatum, nec aliter fere Hesych ad *κημός* et *φίμα*, item Phot apud quem *κημοῦν* per *φιμοῦν*, *χαλινοῦν* exponitur) ..... ς Ln *φιμωσεισ* cum ℵAB[2]CD[b]et[c]EKLP (*-σησ*) al omn[vid] Or [1,170. 388. 541] et[cat 168] Dial[817] Chr[txt 214] Euthal[cod] Cyr[esai 480] Thdrt ad h. l. Dam al :: cf ad 1 Tim 5, 18 (ubi pro *φιμωσεισ* tantum D *κημωσεισ* substituit), item LXX, apud quos *φιμωσεισ* non fluctuat. Ex Latinis d e *non camum mittes*, f g vg Ambp[s 43, 210] Ambrst *non alligabis os*, Tert[marc 5,7] *os non obligabis*, Or[int 2,481] Aug[op mon 6,481] *non infrenabis os*, Or[int 2, 342. 4, 672] Hilp[s 118, 246] *non obturabis os*, Aug doctr[2] *non infrenabis* (sequitur *bovem*) | *των βοων*: DEFG 31. 39 46. 73. 178. 12[lect] praem *περι*. Similiter it vg Latt *de bubus, de bobus* (sequitur *cura est*), nec aliter vv pler, quod non ad testandam lectionem *περι τ. βο.* trahendum est.

10. *δι ημασ* pri loco: 37* al pauc Eus[dem 326] ed (non item[cod] ox nec[dem 72]) *δι υμασ* | *οτι οφειλει επ ελπιδι ο αροτριων* cum ℵ*ABCP 17. 31. 37. 46. 80. 93. 137. 189. 12[lect] vg (*quoniam debet in spe qui arat arare*) Or [1,170. 541] et[cat 170] Dial[817] Eus[dem 72] (et[326] *οφ. ο αρο. επ ελπ. αροτρ.*) Euthal[cod] Cyr[ador 99] Dam Aug[ioh 10,7] al (Ambrst *quoniam qui in spe arat et triturat, debet spei suae fructum percipere;* sah basm cop *debet is qui arat arare in spe*) ... FG *οφειλει ο εφ ελπιδει αροτριων οφειλει*, g *quoniam debet qui in spe debet qui arat debet* ... ς *επ ελπιδι οφειλει ο αροτριων* cum ℵ[c]D[b]KL al pler syr[sch] Chr[215] Cyr[ador 180] Thdrt (et[1,179] ed *οτι επ ελπιδ. ο αροτριων αροτρια*, sed[cod] cum ς) al Or[int 1,85] (*quia in spe debet qui arat arare*). Similiter D* *ο επ ελπιδ. αροτριων οφιλι*, D[c]E *επ ελπιδ. ο αροτρ. οφειλει*, d e f *quia* (f *quoniam*) *in spe qui arat debet arare.* | *επ* (A *εφ*) *ελπιδ. του μετεχειν* cum ℵ*ABCP 10. 17. 71 (om του) syr[utr] sah cop basm arm ar[c] Or [1, 170] et (omisso του) cat [170] et (omisso *επ*) [1, 541] Eus[dem 72. 326] Euthal[cod] Cyr[ador 99] et [180] Or[int 1,85] (*et qui triturat sub spe fructus percipiendi*); Aug[bis] *in spe* [*fructus*] *participandi*, item *in spe fructus percipiendi* f vg Pelag al ..... D*FG (46?) *τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν*, d e g *et qui triturat* (g *et triturans*) *spei suae fructum percipere* (vide supra Ambrst) ... ς *τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν επ ελπιδι* cum ℵ[c]D[b]et[c]EKL al pler Chr[215] Thdrt Dam al

11. *μεγα*: D* d *ου μεγα* | *θερισομεν* cum ℵABK al plu Chr[215] Cyr[ador 180] Dam al ... Ti *θερισωμεν* cum CDEFGLP al plus[90] Euthal[cod] Thdrt, item *metamus* it vg pp[lat]

12. *ει*: 37* *οι* | *τ. υμων εξουσιασ* cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 47. 73. 80. 137. 178. 179. d e (hi[3] *vestrorum potestatem*) f g arm Chr[216 semel] ... ς (= Gb Sz) *τ. εξουσ. υμων* cum KL al pler vg (reil) Chr[216 semel] Cyr ador [180] Thdrt Dam al | *ου μαλλον*: ℵ[c] 73. *ουχι μαλλ.* | *ουκ εχρησα-*

τῆσ ὑμῶν ἐξουσίασ μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖσ; ἀλλ' οὐκ ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐγκο-
Dt 18, 1 πὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ
Num 18, 31 ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
παρεδρεύοντεσ τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτωσ καὶ ὁ
κύριοσ διέταξεν τοῖσ τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγε-
Mt 10, 10 Lc 10, 7 λίου ζῆν· 15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενί τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ
ταῦτα ἵνα οὕτωσ γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν

μεθα et. Clem^{608} Or$^{cat\ 109.\ 122}$ Chr^{216} Cyr$^{ador\ 180}$ etc ... A *ου κεχρημεθα* sive *ουκ εχρημ.* | ταυτη: FG *αυτη* (d e f g vg *hac*) | *στεγομεν*: LP al pauc *–γωμεν* | *τινα* ante *εγκοπ.* (*εγκ.*) cum HABC 17. 46. 137. d e vg Euth$^{al\ cod}$ Aug$^{op\ mon\ 6,\ 481}$ et^{alib} Ambrst al ... ς postpon cum DE^{r}FG^{r}KLP al pler syr^{p} Chr^{217} Cyr$^{ador\ 180}$ Thdrt Dam al (Or$^{cat\ 109}$ *ευλαβουμενοσ εγκοπην τινα δοιναι τω* etc) al ... f g sah basm arm Clem^{607} Or$^{int\ 5,\ 640}$ plane om | *εγκοπην* cum HD*L al plus^{20} (6 ap Ser, 7 ap Mtth; 37. *συνεγκοπην*) Or$^{cat\ 109}$ Chr$^{mosc^{1}}$ Euth$^{al\ cod}$ Thdrt Dam ... ς Ln Ti *εγκοπην* (sed B*FG *εγκ–*) cum ABCD^{c}EFGKP al plu Clem Chr Cyr^{ador} :: vdtr *εγκοπην* ut rectius pro *εγκοπην* substitutum esse

18. *τα εκ του* (g vg *quae de sacrario sunt*, item f omisso male *sacrario*, Aug *quae de templo sunt*) cum HBD*FG 46. f g vg sah cop basm Euth$^{al\ cod}$ Aug$^{op\ mon\ 6,\ 481}$ et^{alib} ... ς Ln om *τα* cum ACD^{b}et^{c}EKLP al pler d e syr^{utr} arm Chr^{224} Thdrt Dam | *οι* sec: 74. 114. a^{ser} vg^{cle} (non am fu demid tol harl*) syr^{utr} arm cop Ambrst *και οι* | *παρεδρευοντεσ* (Gb″) cum ℵ*ABCDEFGP 17. 46. 47. Eus$^{esa\ 449}$ Euth$^{al\ cod}$ Dam (sed FG Euth$^{al\ cod}$ *παραδρευ.*) ... ς *προσεδρευ.* cum ℵ^{c}KL al pler Chr^{224} Thdrt Thphyl Oec | *συμμεριζ.* cum HABD^{c}EKLP al certe pler ... Ti *συνμερ.* cum CD*FG. Ceterum Ln *συμμεριζονται.* (cum puncto)

14. *καταγγελλουσιν* (*qui – adnuntiant* it vg): G *καταγγελουσειν*, 48. a^{ser} al *καταγγελουσιν*

15. *ου κεχρημαι ουδενι* cum ℵ*ABCD*et^{c}EFGP 17. 37. 46. 49. 57. 71. 73. 137. 177. 179. (80. *ουδενι ου κεχρ.*) Euth$^{al\ cod}$ Dam; item D^{b}L (omnino sic) *ουδενι κεχρημαι*, item ℵ^{c} *ουκ εχρησαμην ουδενι* ... ς (= Gb Sz) *ουδεν εχρησαμην* cum K al pler Chr$^{225\ bis}$ (*ουδ. τουτων εχρ.*) Thdrt Thphyl Oec | *ουδεισ* cum ℵ*BD*et^{nov} 17. d e sah basm (Tert pud ^{14}) Ambrst (d e *quam gloriam meam nemo exinaniet;* Ambrst^{ed} et mss mu *magis mori. Nemo gloriam meam evacuabit;* sah *quam gloriam meam nemo efficiat vanam*, item basm; Tert^{alludens} „Et: *Nemo gloriam meam inaniet.*“); item A *ουθεισ μη* ... FG 26. g *τισ* (g *quam gloriam meam quis evacuat t exinaniat*) ... ς *ινα τισ* cum ℵ^{c}CD^{b}et^{c}EKLP al pler (B *ισ κενωσει* spatio ante *ισ* relicto) Bas$^{2,\ 201}$ et$^{bapt\ 657}$ et$^{2,\ 628}$ Chr^{225} et^{248} et^{alib} Thdrt Dam al. Latini rell sic: *quam ut gloriam meam quis evacuet f* vg Hier$^{lovin^{2}}$ (4,215) Ambrst$^{edd\ aliq}$; *quam gloriam meam quisquam inanem faciat* Aug$^{op\ mon\ 6,\ 482}$ et^{alib}. Similiter interpretes rell ::

ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίς οὖν μού ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 Ἐλεύθε-

---

videntur omnino testes qui non ipsum *οὐδεις* retinuerunt locutionem Pauli faciliorem reddidisse. Ceterum Ln sic interpunxit: *η το καυχημα μου· ουδεις κεν.* | *κενωσει* cum ℵABCD(et* et^{b} et^{c})EFGLP 17. 26. 47* 116. k^{scr} (al?) . . ς *κενωση* cum K al pler Bas^{2,391} et$^{bapt\,657}$ et ^{3,628}Chr^{225} et ^{348} et^{alib} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

16. *ευαγγελιζωμαι* cum ℵABCK al pler Chr^{226} Thdrt al. Item LP al plus^{5} Dam *-λιζομαι* ... DEFG *ευαγγελισωμαι*. Cf etiam f vg Aug$^{op\,mon}$ ^{6,482} et^{alib} al *evangelizavero*; contra d e g Ambrst *evangelizem* | *καυχημα* cum ℵ^{a}ABCKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Or$^{cat\,176}$ Chr^{226} et ^{2,379} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Aug Ambrst etc ... ℵ*DEFG d e f g Ambrst$^{codd\,alii}$ et$^{ed\,vet}$ *χαριο* | *αναγκ. γαρ μοι επικ.*: 17. *αληθειαν γαρ ερω* | *ουαι γαρ* cum ℵ*ABCDEFGP al plus^{10} it vg sah cop Or^{4,463} not et$^{int\,3,864}$ Ath ^{1,209} Chr ^{11,793} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,287}$ Aug$^{op\,mon\,6,482}$ et^{alib} Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) *ουαι δε* cum ℵ^{c}KL al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{226} et ^{2,379} Thdrt Dam | *εστιν*: FG f g (*est t erit*) Ambrst *εσται* | *ευαγγελιζωμαι* cum ℵAK al pler Or$^{4,463\,not}$ Ath ^{1,209} Chr^{231} et ^{2,379} et ^{11,93} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,287}$ Thdrt Dam (ex bis Or Ath Chr ^{2,379} et ^{11,93} Cyr^{ador} priora non afferunt). Item LP 37. 48. 122. f^{scr} *-λιζομαι*. Item d e *evangelizem*, g *evangelizem t evangelizavero* ... Ln Ti *ευαγγελισωμαι* cum BCDEFG Chr ^{11,793}, item *evangelizavero* f (g vide ante) vg Or$^{int\,3,681}$ Aug al; Ambrst *praedicavero evglium* :: hac testium ratione vix recte fit ut priore loco *-λιζωμαι*, altero *-λισωμαι* edamus.

17. *εχω*: 18. 37. b^{scr*} o^{scr} praem *ουκ*

18. *μου εστιν* cum ℵ*ACK 18. 17. 23. 26. 30. 36. 39. 46. 57. 14^{lect} n^{scr} vg (*merces mea*) syr^{sch} sah cop Chr ^{10,348} Euthal^{cod*} Cyr$^{ador\,180}$, item Hier$^{iovin\,2}$ (^{4,215} *merces mea*) Ambrst (*erit mea merces*) etc ... ς Ln *μοι εστιν* cum ℵ^{c}BLP al pler syrP Chr^{226} et ^{711} et^{alib} Euthal^{cod**} Thdrt Dam al Aug$^{op\,mon\,6,482}$ et^{alib} (*mihi merces erit*), item D$^{gr\,c}$E^{gr} *εστιν μοι* ... D*FG d e f g *εσται μοι*. Ceterum in codd. *μου εστιν* scribitur, non *μού εστιν*. | *το ευαγγελ.* sine additam cum ℵABCD* 3. 17. 23. 46. 57. 74. 137. a^{scr} d e vg sah cop arm aeth Chr $^{227\,bis}$ et $^{348.\,748}$ et ^{2,208} Euthal^{cod} Cyr^{ador} Aug$^{op\,mon}$ et^{alib} Ambrst al ... ς (Gb^{00}) add *του χριστου* cum D^{b}et^{c}E^{gr}FGKLP al pler f g syr^{utr} Chr^{226} et ^{10,711} et ^{2,373} et ^{12,940} Thdrt Dam al Hier$^{iovin\,2}$ :: cf v. 12 | *καταχρησασθαι*: A 17. Or$^{cat\,167}$ *καταχρασθαι* | *τη εξουσια*: ℵ* praem *εν*, sed ipse utvid* punctis notavit (aberraverat primum ad *εν τω ευ.*, sed statim correxit errorem) ... D*FG *την εξουσιαν* | *μου*: F^{gr} *μοι* | *ευαγγελιω*: D^{gr*} add *μου*

ρος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας
Act 16, 3 21, 26 κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰου-
Act 21, 2 Ga 2, 3 δαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερ-

---

19. *πασιν* et. Clem^{607} Or^{2,503} et$^{cat\ oph\ 201}$ et$^{int\ 4,461}$ etc ... D* d e praem *εν* | *τους πλειονας* (Or^{2,503} *ελευθερον μεν ειναι εκ παντων, πασι δε αυτον δουλωσαι τοις κατω, ινα τους πλειονας αυτων κερδηση*) ... 49. 109. syrP txt (non item^{mg}) Clem^{607} Or$^{cat\ oph\ 201}$ *τους* (Or om) *παντας*. Item libere Tert$^{marc\ 1,20}$ Hier$^{eph\ 3:4,388}$ (sed lovin^{2} *plures*)

20. *και*: D* 37. d e sah cop om | *ως ιουδαιος* et. Or^{4,166} et$^{cat\ 177}$ Tert marc^{1,20} etc ... vg^{cr}G* 39. 67** g* Or$^{1,387.\ 391}$ et^{2,467} et$^{int\ 3,16}$ Tert$^{marc\ 5,8}$ (*profitenti factum se Iudaeis Iudaeum ut* etc) et$^{praescr\ haer\ 24}$ om *ως*. Praeterea corrupte vg^{cr} *τοις ιουδαιοις ιουδαιοις* et G *τοις ιουδαιοις* (sed corr est *-ος*) *ιοδαιοις, iudaeis iudaeis*. Libere Or$^{int\ 3,16}$ „*Factus sum*, inquit, *infirmus infirmis, Iudaeis Iudaeus, his qui sub leye*" etc | *τοις υπο νομον* usq *τ. υπυ νο. κερδησω*: L Euthal^{cod} om (transiliendo) | *μη ων αυτ. υπο νομον* cum ℵABCDEFGP al inu (ut 17. 31. 46. 71. 73. 80. 109. 137. 177. 178. 179.) it vg sah syrP arm go (add *sed sub gratia*) Chr$^{228\ txt}$ (in comm non attingit; nec magis ista addit alibi, ut^{1,171} aut^{3,67} aut$^{11,49.\ 208}$) Cyr$^{trin\ 481}$ Dam Aug$^{serm\ dom\ 2}$ (3,2,227) et$^{op\ mon\ 6,433}$ et$^{advers\ leg\ 2}$ (8,581) Ambrst (in comm quidem non tractat). Agnoscere vdtr et. Or$^{cat\ 177}$ - *ινα ιουδαιους κερδησω. ελευθερος ων απο του ειναι υπο νομον, εμαυτον εποιησα ως υπο νομον ινα τους υπ. νομ. κερδησω*. Praeterea etiam Or$^{int\ 2,433}$ potius cum edd^{vet} legendum vdtr: „Si ergo factus est sub lege, cum sub lege non esset, omnia quae lex mandabat implevit", quam cum Delarue „cum sub lege esset"..... ς (= Gb Sz) om cum D$^{gr\ c}$ (secundis curis, iam enim plenos accentus posuerat) K al pler (omn ap Mithaei, omn ap Scriv, etiam 37. etc) syr^{sch} cop aeth Or^{4,166} et^{1,391} (cf et. 3,515) Chr^{aliquoties} (vide ante) Thdrt Thphyl Oec Nestor ap Mar Merc (Gall 8,635: *his qui sub lege sunt tanquam sub lege essem, cum ipse sine lege dei non essem, sed in leye sim Christi, ut eos qui sine lege sunt lucrer*. In eundem modum Cyr$^{ose\ 16}$)

21. *θεου* et *χριστου* (Gb") cum ℵABDP*FGP 7. 17. 26. 31. 37. 42. 46* 67** 73. 137. d^{scr} it vg Or^{4,166} et$^{cat\ 178}$ Did^{65} Chr^{229} Euthal^{cod} Cyr act^{39} Isid^{2,136} Dam Ath$^{lat\ 776}$ Aug (ll. ll.) Nestor (vide ante) etc. Item syrP cop go ... ς *θεω* et *χριστω* cum DEKL al pler sah arm (Or cat^{178} bis affert *μη ων ανομος θεω*, sed ubi plenius affert verba Pauli, *θεου* et *χριστου* habet) Cyr$^{ose\ 16}$ Thdrt | *αλλ*: 37. *αλλα* | *κερδανω* (Gb' *κερδανῶ*) cum ℵ*ABCFGP 17. 37. 46. 109. (Clem^{225} *ου γαρ μονον - κατα τον αποστολον ευλογον ιουδαιοι γενεσθαι, αλλα και - ινα παντας κερδανωμεν*) ... ς *κερδησω* cum ℵCDEKL al pler Or^{4,166} (*γινεται - ινα κερδηση*) et$^{cat\ 178}$ Did^{65} Chr^{229} Euthal^{cod} Thdrt Isid

δάνω τοὺς ἀνόμους· 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοι- Ro 11, 14
νωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. 24 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρα- 2 Ti 4, 8
τεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς Ia 1, 12
δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως

2, 136 Dam al. Praeterea DE 122. d e post τ. ανομους pon. | τους ανομους cum ℵ*ABCDEP 17. 37. 73. 109. Or^{bis} Did ... ς om τους cum ℵ^{c}FGKL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Isid Dam

22. εγενομην: FG f g add δε και | ασθενεσιν: DEFG ασθενουσιν | ασθενης sine ως cum ℵ*AD d e vg Or^{4,166} (ως quod ter antecedit ter servat) et$^{int\,2,16\cdot\,4,581\cdot\,671}$ Cyp^{70} Ambl$^{inc\,2,1295}$ et^{alib} Ambrst etc ... ς ως ασθεν. cum ℵ^{c}CD^{1}E^{1}FGKLP al omn^{vid} f g syr^{utr} sah cop arm aeth go Or$^{cat\,178\cdot\,340}$ Chr^{229} et^{2,584} et^{2,434} Thdrt Euthal^{cod} Dam al | κερδησω: 37. Or^{cat} bis (non item^{4,166}) κερδανω | γεγονα et. Or$^{cat\,bis}$ etc ... FG Clem^{656} εγενομην | παντα cum ℵADCD*FG 46. Clem^{656} Or^{4,85} Naz (matth^{19,1} et^{apolog}) Chr$^{229\,sem}$ et^{2,366} Euthal^{cod} (Cyr$^{hr\,128}$ τοις πασι γαρ παντα, μενων αυτος etc) ... ς (Gb^{0}) praem τα cum D^{b} etc EKLP al omn fere Or^{2,294} et$^{cat\,179}$ Mac^{210} (Gall^{7}) Chr$^{219\,sem}$ et^{2,584} Thdrt Dam al | παντως τινας (115. al^{8} τινα): cf Chr^{229} ου πάντας δὲ προσδοκῶν σώζειν, φησί, ἀλλ' ἵνα κἂν ὀλίγους σώσω - διὰ τοῦτο εἶπε „πάντως", ὅτι ἀνάγκη πᾶσα τὸν οὕτω θερμῶς σπουδάζοντα καὶ ἐπιτυχεῖν ..... DEFG it vg (itaque etiam pp^{lat} omp) παντας (Gb'), item 17. Clem^{656} Or^{2,294} Mac^{210} τους παντας (et Or^{4,85} παντα et$^{cat\,179}$ παντας η τινας) | σωσω: Clem^{656} Or^{2,294} et^{4,85} (non item$^{cat\,179}$) Naz$^{matth\,19,1}$ Mac^{210} Chr^{2,366} Thphyl^{mg} Tert$^{idol\,14}$ (et. monog^{14}) al κερδησω, item aeth^{utr} ar^{6}

23. παντα (Gb') cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 67** 73. 80. it vg sah cop arm aeth^{utr} (sed sah arm *haec autem omnia*) Or$^{cat\,180}$ Naz$^{matth\,19,1}$ Chr^{229} Euthal^{cod} Ambrst Pel ... ς τουτο cum KL al pler syr^{utr} go Thdrt Dam Thphyl Oec | ευαγγελιον: 37. add μου | συγκοι- cum AB* D*FG ... ς Ln συγκοι- cum ℵB^{2}CD^{c}EKLP al certe pler | γενωμαι: LP al aliq γενομαι

24. ουτως τρεχετε et. Ir$^{int\,282}$ Cyp$^{17.\,260.\,314}$ Ambrst rell: FG f g praem εγω δε λεγω υμιν | βραβειον ut ℵABCD^{c}L etc ... D*FGP -βιον | 37* καταλαβοιτε

25. εγκρα- cum ℵABD^{c}EKLP etc ... D*FG ενκρα- | ουν (expressum vdtr etiam f m^{97} vg Or$^{int\,2,170}$ Cyp^{17} al *et illi quidem*): K 6. 119. k^{scr} syr p txt (add enim c.*) arm Clem^{656} om; nec exprim (habent enim *illi quidem*) d e g Ir$^{int\,282}$. Libere etiam sah go al *at illi*

πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· 27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

X.

Ex 13, 21 14, 22 1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλ-
Nm 9, 15 ss θον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ

---

26. πυκτευω: LP ποικτευω, syrp mg gr πυκευω

27. αλλ ut NACDEFGKLP etc ... B 37. αλλα | υπωπιαζω cum NABCD*etd 17. 37** 47. 132. 184. al vix mu (2 ap Scri, 2 ap Mtthaei) Or 1, 616 (υπωπιαζομεν ed. Delar; υποπ- ed. Hoesch.) et 750 (υπωπιαζων αυτου το σωμα και δουλ.) et 4, 463 not Eusps 106 Bas 1, 130 garn et 2, 599 Chr 226 ter (et mosc 1) et 1, 287 et 2, 608 bis et 4, 240 et 12, 439. 809 Cyrfest pasch 81. 145. 263 Thdrt bis (ad h. l. et 5, 1108) etc. Explicat Chr 10, 226 ἐνταῦθα δείκνυσι καὶ ὑπὸ ἐπιθυμίας γαστρὸς κατεχομένους καὶ ἀνιέντας αὐτῇ τὰς ἡνίας etc. Item 1, 287 ταῦτα δὲ ἔλεγε, δηλῶν τὴν ἐπανάστασιν τῆς σαρκὸς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας λύτταν etc. Item 1, 213 τοῦτο γὰρ εἰπὼν ἠγλίξατο τὴν βίαν καὶ τὸν πολὺν πόνον, ὃν ὑπομένειν ἀνάγκη τοὺς βουλομένους etc ..... Gb' Ti υποπιαζω cum FGKLP al 40 fere Eph 279 Bas 1, 130 exedd 2 Naz bis (apolog. et amor. paup.) Euthal cod Chr 12, 460 (ibidem sequitur ὑπεπίαζε δὲ - καὶ ἐδουλαγώγει) Cyrfest pasch 62 Damter (ad h. l. et parall 617. 634) ... Dc et nov υπωπιεζω, 22. 31. 37* 46. 137. al 2 scri al 8 Clem 528 Euaps 167 Nazeunom 196 Ephr 2, 416 Bas edd Chr 10, 134 Thdrt 1, 1459 υποπιεζω. Confirmat et. Hippprov ap Mai 7, 73 (και ο παυλος δε τουτου ενεκεν υπεπιεζε το σωμα και etc). Ex Latinis d e g (sub aut) m 26 Irint 282 Paulinep 12. 24. 50 *lividum facio*, f g vg Ambparad 170 et alib Ambrst al *castigo*, Hil 465 (ps 135) al *subigo*, Rufin bened patr 2 *macero*, auctsing cleri *affligo*. Similiter syrsch *subigo*, syrp *contundo*, sah *sugillo*, cop *domo*, go *castigo*. | ς (non ς[e]) δουλαγαγω. (Sic etiam in c ex errore editum.) | γενωμαι: LP al -νομαι

X. 1. γαρ cum ℵ*ABODKFGP al 10 it vg sah cop Meloepiph 330 et 357 Cleom 806 Or 4, 148 Did 275 Baseth 245 Cyrglaph 314 al Irint 264 Cyp 157. 277 etc ... ς (= Gb Sa) δε cum ℵcKL al pler syrutr (arm go non exprim) Chr 227 Euthalcod Thdrt Dam

2. μωυσην cum BCFGKLP al plu (et. syrp mg gr) Or 1, 541 et 4, 143 Dial 867 Did 275 Bas 2, 25 Chr 227 Thdrt (ad h. l.) etc ... ς μωσην cum NADK al mu (1 tantum ap Scri) Thdrt 1, 143 etc | εβαπτισθησαν (Gb') cum NAC DEFG 17. 31. 36. 39. 46. 73. 80. 109. 137. 179. al pauc Dial 867 Did 275 Baseth 245 et 2, 25 Chr 6, 84 Euthalcod Cyrglaph 314 etador 80 Thdrt 1, 143 al ..... ς Ti εβαπτισαντο cum NKLP al longe plu Or 1, 541 et 4, 143. 144 Chr 227 bis et 2, 276 et 12, 548 Thdrt ad h. l. Dam Photcat 187 Oec | εν τ. νεφελη κ. ε. τ. θαλασση et. Irint 264 Orbis Dial Cyp 157 etc ... FG f g εν τ. θαλασση - νεφελη

καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα Ex 16, 15
ἔφαγον, 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον
γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι- Ex 17, 6
στός· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατε- Nm 14, 30
στρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, 26, 64 f
εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμη- 11
σαν. 7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέ- Nm 11, 4

---

3. το αυτο cum ℵCBC²DEFGKLP al fere omn it vg syr^{utr} sah cop arm go Mcion^{epiph} ^{330} et^{357} Ir^{int} ^{364} Or$^{1,341.}$ $^{3,715.}$ ^{4,142} et^{int} ^{2,144} et^{alib} ter Dial^{364} al mu ... ℵ* aeth^{utr} Did$^{261.}$ ^{275} Chr^{5,84} Promiss^{1,} ^{29,} ^{121} om; item A 46. om αυτο. Item C* (inde a -τεσ usque ε[φαγον] rescriptum est) sive ut ℵ* sive ut A | πνευματικ. βρωμ. εφαγ. cum ℵ*BC²P 93. Euthal^{cod} Cyrg^{laph} ^{314} ... Ln πνευμ. εφαγ. βρωμ. cum A 17. 137. Mcion^{epiph} ... ς Ti βρωμ. πνευμ. εφαγ. cum ℵ^{c}(C*?)DEFGKL al fere omn it vg syr^{utr} cop arm go Ir^{int} Or^{lat} (ut ante) et^{int} ^{2,} $^{144.}$ $^{224.}$ ^{280} Dial^{364} Did^{bis} (βρω. το πνευμ. εφ.) Chr ad h. l. et^{12,} ^{548} et^{5,547} (το αυτο βρ. το πν. εφ.) et^{84} Thdrt Dam

4. το αυτο (et. ℵ* Did^{bis}): Chr^{5,84} aeth (Promiss?) om, item A 46. Or^{4,} ^{144} (non item $^{1,541.}$ ^{3,715} nec^{int} $^{2,144.}$ $^{169.}$ $^{224.}$ ^{280}) om αυτο | πνευματ. επι. πομα cum ℵABCP 17. 46. 137. Mcion^{epiph} (ut ante) Or^{1,541} et^{4,142} et int^{2,160} Did$^{261.}$ ^{276} Euthal^{cod} al (Cyrg^{laph} ^{314} πνευ. πο. επι.) ... ς πομ. πνευμ. επι. cum DEFGKL al pler it vg syr^{utr} cop arm go Or^{2,715} et int$^{2,144.}$ $^{224.}$ ^{280} Dial^{364} Chr$^{227.}$ ^{3,275} et^{5,84} et^{12,548} Thdrt Dam al Ir^{int} ^{364} Aug^{ioh} ^{26} et^{45} al mu | επιον: D* επιαν, 87** 137. Or^{4,142} Did^{261} επινον | η πετρ. δε cum ℵBD*etc Or^{1,541} et$^{2,229.}$ ^{251} et^{4,142} et^{gall} ^{14,59} Eus eci ^{46} et^{ps} $^{60.}$ $^{63.}$ $^{101.}$ ^{468} et^{esa} ^{541}. Item FG πετρα δε ... ς η δε πετρα cum ACD^{b}KLP al omn^{vid} Mcion^{epiph} (ut ante) Or$^{1,170.}$ ^{3,} $^{227.}$ ^{715} et^{gall} ^{14,72} Dial^{364} Eus^{mai} ^{126} et^{esa} ^{550} et^{mcell} ^{98} Did$^{261.}$ ^{275} Chr^{227} et^{12,548} et alib Euthal^{cod} Cyrg^{laph} ^{314} Thdrt Dam

5. ευδοκησεν cum ℵB²DEFGKLP al pler Or^{cat} ^{187} Chr^{3,275} et^{5,547} Thdrt Dam al ... Ln Ti ηυδοκ. cum AB*C 31. 118. 137. Mcion^{epiph} $^{330.}$ ^{357} Clem^{896} Chr^{227} et^{238} Euthal^{cod} | ο θεος (et. Ir^{int} ^{364}): Mcion^{epiph} Clem om; item Ir^{int} ^{280} („Quemadmodum enim in priori Testamento non in multis illorum bene sensit, sic et hic" etc)

6. κακεινοι et. Mcion^{epiph} ^{330} Or^{cat} ^{189} Chr^{3,275} etc ... Mcion^{epiph} ^{357} και εκεινοι, FG και κεινοι (sic), O^{scr} εκεινοι

7. μηδε ειδωλολατραι γινεσθε et. Mcion^{epiph} $^{330.}$ ^{357} Ir^{int} ^{365} (*neque idololatrae sitis*) etc; f vg *neque idololatrae* (f *idolatres*) *efficiamini*, d e *neque idolorum cultores efficiamur* (Aug^{util} cred ^{3,50} *neque idola colamus*) ... FG c^{scr} k^{scr} (al^{vid}) arm μηδε ειδωλολατρασ (FG μηδ ειδωλολ-) γινεσθαι, g *ne t nec idolatres t idolorum cultores effici t efficiamini*. Similiter Aug^{ps} ^{77} (4, 817) Ambrst *neque idolis* (Ambrst *simulacris*) *servientes* | καθωσ: D^{gr*} syr^{sch} add και | τινεσ (A add εξ, item d e *quidam ex illis*, vg *quidam ex ipsis*, contra Ir^{int} al *quidam eorum*) αυτων

Ex 32, 6 γραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.
Num 25, 1. 9 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν
Num 21, 5 a μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον,
καθώς τινες αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο.

ωσπερ: FG f g om | ωσπερ cum ℵABD^{c}L al plus^{40} (10 ap Scri) Chr^{220} et^{2,275} Thdrt Dam al ... ς ως cum CD*KP 137. al mu^{vid} Meion^{epiph} $^{220.\ 256}$ Euthal^{cod} ... 17. Meion$^{epiph\ 257}$ καθως | πειν (ℵ πιν) cum ℵB* D*FG ... ς Ln Ti πιειν cum AB^{2}CD^{c}EKLP al omn^{vid} | ανεστησαν: FG^{gr} G^{gr} ανεστη

8. πορνευωμεν cum ℵABD^{c}Σ al pler Chr^{240} et^{2,275} Thdrt Dam etc, item KLP al pauc πορνευομεν, item 17. 37. 73. πορνευσωμεν ... D*FG εκπορνευωμεν | επορνευσαν: D*FG 4. 19. 63. 67* Chr^{11,558} (sed non$^{10,240.}$ ^{2,275} nec$^{2,190.\ 6,251}$) εξεπορνευσαν :: cf LXX εβεβηλωθη ο λαος εκπορνευσαι εισ τασ θυγατερασ etc | επεσαν (Gb') cum ℵABCD*FGP 17. 26. 37. 71. 93. 116. Iser Chr$^{mosc\ 1}$ Thdrt Dam ... ς επεσον cum D^{c}KL al pler (47* επεσεν) Chr^{240} et^{2,275} et^{alib} Thphyl Oec | μια cum ℵ*BD*FG; item it vg Ir$^{int\ 265}$ etc ... ς Ti εν μια cum ℵ^{c}ACD^{b}et^{c}EKLP al omn^{vid} vg^{ms} (ap Lachm) Chr^{240} et^{alib} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | εικοσιτρεισ: 37. 73. tol syr$^{p\ txt}$ (non item^{ms} nec syr^{sch}) arm εικ. τεσσαρεσ, aeth εικ. duo (*duae myriades et vicies centum*)

9. εκπειραζωμεν: KP al pauc -ζομεν ... 17. Epiph$^{marc\ 258}$ (non item^{220}) Chr^{6,251} πειραζωμεν (Dam$^{parall\ 308}$ πειραζομεν) ... FG εκπιρασωμεν | τον κυριον (Gb') cum ℵBCP 17. 31. 39. 46. 73. 80. 109. 137. syr$^{p\ mg}$ cop^{eod} arm aeth synod^{anti} (ap Rou^{2,220}) Epiph$^{marc\ 258}$ (vide post) Chr^{6,251} Thdrt Dam^{2,95} (i. e. in h. l.) et$^{parall\ 308}$ et^{605} Sedul Cassiod (in h. l. *monet etiam ut dominum temptare non debeant*). Sic Epiph l. l. ο δε μαρκιων αντι του „κυριον" „χριστον" εποιησεν ..... ς Ti τ. χριστον cum DEFGKL al pler it vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah cop^{wl} Meion epiph^{220} et^{258} (vide ante) Ir$^{int\ 265}$ (ex Seniorib) Chr ad h. l. et^{2,275} et ^{11,558} Thphyl Oec Aug$^{ps\ 77}$ (^{4,218}) Ambrst etc ..... A 2. Euthal^{cod} τ. θεον | καθως sine additam cum ℵABCD*FGP 17. 37. 46. 67** 73. 109. a^{scr} al fere^{10} it vg syr^{p} sah cop arm Ir$^{int\ 265}$ syn^{antio} (ut ante) Chr^{2,275} et^{6,251} et^{11,558} Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 308.\ 605}$ Ambrst etc ... ς (Gb^{0}) add και cum D^{c}EKL al longe plu Chr^{240} Thdrt al | αυτων (A αυτω): L 73. al^{5} syn^{antio} αυτον ... ℵ* (add^{c}) 2. 122. om | εξεπειρασαν cum ℵCD*FGP 17. 23. 31. 37. 39. 46. 57. 73. 74. 80. a^{scr} syn^{antio} Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 605}$ ... ς Ln Ti επειρασαν cum ABD^{c}KL al longe plu Chr ad h. l. et^{ter} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 308}$ al | απωλλυντο (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵAB (in A quod inter απωλ et το˙ scriptum erat membrana inuncte versu laesa excidit. Dubitari tamen nequit quin απωλλυντο fuerit scriptum, quod ipsum v. 10 in solo A sequitur) Cyr nest^{95} ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti απωλοντο cum CDEFGKLP al omn^{vid} Chr^{quater} (ut ante) Euthal^{cod} Thdrt Dam^{ter} (ut ante) etc. Latini quidem (it vg Ir^{int} etc) *perierunt*

10 μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώ- Nm 14, 2. 37
λοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαινεν 6
ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν Ro 13, 4
He 9, 26

---

10. γογγυζετε cum ABCKLP al fere omn (d^{ser} -ζητε) f vg syr^{utr} sah aeth $Ir^{int\,265}$ $Or^{int\,2,\,153}$ $Eus^{ps\,272}$ (sed editum est -ζητε) $Bas^{regg\,273}$ Chr ad h. l. Euthal^{cod} Thdrt Dam al $Aug^{ps\,77}$ ($^{4,\,818}$) Ambrst al (vitiose g *murmuraverunt*) ... NDEFG 17. d e cop arm $Or^{cat\,51}$ $Chr^{3,\,275}$ et$^{6,\,251}$ et $^{11,\,558}$ Augutil cred$^{3,\,50}$ γογγυζωμεν | καθαπερ cum NBP 93. $Or^{cat\,51}$ $Bas^{regg\,273}$ ... ς Ln Ti καθως cum ACDEFGKL al fere omn $Eus^{ps\,272}$ $Bas^{regg\,400}$ Chr^{quater} (ut ante) Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,403}$ al. Dedimus autem sine και cum NABCDEFGP al multi vg syr^{utr} sah cop arm $Ir^{int\,265}$ Or^{cat} et$^{int\,2,\,153}$ Bas^{bis} (ut ante) $Chr^{3,\,275}$ et^{6} et ^{11} (ut ante) Euthal^{cod} Thdrt Dam^{bis} (ut ante) etc ... ς (Gb^{00}) add και cum KL al plu Chr ad h. l. (sed$^{edd\,4}$ om) al | απωλοντο: A solus απωλλυντο | ολοθρευτου ut NABCD^{c}EKLP etc ... D* ολεθρευτου, F^{gr} G^{gr} ολεθρου

11. ταυτα δε sine παντα cum AR 17. sah Mcion$^{epiph\,320}$ et^{358} et Tert marc 5,7 ()$^{r\,1,\,170}$ (φησι – χρησαμενος τισι ρητοις απο τ. εξοδου και τ. αριθμων, οτι ταυτα τυπικως etc) et$^{int\,2,\,63}$ Dial^{832} et^{858} Hipp^{susann} (Lag^{148}) $Cyr^{hr\,3}$ et^{317} (sed utroq loco tantum huc respicitur: ταυτα γαρ τυπικως εγινετο εκεινοις: αλλα ταυτα μεν εκεινοις συνεβαινε τυπικως) $Bas^{bapt\,630.\,661}$ $Chr^{12,\,478}$ $Cyr^{nest\,95}$ $Ir^{int\,244}$ ex$^{edd\,2}$ Pacian ep$^{3,\,312}$. Non satis probat Or^{lue} (ap Gall$^{14,\,95}$ et Mai^{227} οι δε δυναμενοι διαβαινειν επι το βλεπειν οτι και ταυτα τυπικως συνεβαινεν εκεινοις, εγραφη δε δι ημας) ..... ς ταυτ. δε παντα cum CKLP al pler d e vg syr^{utr} cop arm $Ir^{int\,265}$ $Or^{int\,2,\,263.\,280.\,407.\,427}$ et$^{3,\,799}$ $Chr^{5,\,547}$ Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et$^{1,\,290}$ Dam al Ambrst al ... NDE^{gr}E^{gr}FG 3. 46. 57. 70. d^{ser} f g $aeth^{utr}$ $Ir^{int\,244}$ ed $Or^{1,\,536}$ (ουχ ωρα οτι παντα ταυτα etc) et$^{int\,2,\,486}$ (*Et si omnia haec figuraliter contingebant illis* etc) Chr ad h. l. et$^{5,\,178}$ (παντα γαρ ταυτα τυποι etc) Augutil cred$^{3,\,50}$ παντα δε ταυτ. | τυπικως cum NABCKP al^{12} syr$^{p\,mg}$ Mcion$^{epiph\,320.\,358}$ $Or^{1,\,170.\,536}$ et (- πραγματων ατινα τυπικως συνεβαινεν εκεινοις) $^{4,\,8\,aq}$ et^{lue} (ut ante) Hipp^{susann} Eus^{pasch} ap Mai^{209} (respicit huc αλλ εκεινοις μεν τυπικως ταυτα συνεβαινεν, εγραφη δε δι ημας) $Bas^{bapt\,bis}$ (ut ante) Mac $^{7,\,148}$ (οσα εκεινοις συνεβη, τυπικως εγινετο, εγραφη δε etc) Epiph^{327} (και γαρ τω οντι εκεινοις τυπικως συνεβαινεν, εγραφη δε etc) $Cyr^{hr\,3-317}$ Chr ad h. l. et$^{5,\,547}$ $Cyr^{nest\,95}$ al. Item *in figura* d e f g vg $Ir^{int\,244}$ et^{265} $Or^{int\,2,\,263.\,280.\,407}$ et$^{3,\,63}$ $Aug^{ps\,77}$ et^{alib} Ambrst etc; Item *figuraliter* $Or^{int\,2,\,427.\,486}$ et$^{3,\,300}$ ..... ς Ti τυποι cum DEFGL al longe plu syr^{p} txt (syr^{sch} *in typum nostrum*) sah cop Dial (^{832} τυπος) et^{858} Nyss cant $^{1,\,469}$ $Chr^{5,\,178}$ Thdrt ad h. l. (αντι του ως τυποι) et$^{1,\,290}$ et$^{4,\,204}$ Dam al :: cf 10, 6 | συνεβαινεν cum NBCKL al^{12} Mcion^{epiph} bis Or quater (ut supra) Dial^{832} (vide ante) Hipp^{susan} (ut ante) Bas$^{bapt\,bis}$ $Nyss^{1,\,469}$ $Cyr^{hr\,317}$ $Chr^{5,\,547}$ et ad h. l.^{edd} $Cyr^{nest\,95}$ et$^{esa\,555}$ Euthal^{cod} ... ς Ln Ti συνεβαινον cum ADEFGL al longe plu Dial^{858} Chr ad h. l. (sed vide ante) et$^{5,\,178}$ $Thdrt^{ter}$ (ut ante) Dam al | προς ut Mcion

αἰώνων κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ.
1, 9 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ
θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ
ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.
1 Io 5, 21 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.
11, 34 ss 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς
εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ
ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χρι-

---

epiph Or Dial Hipp Bas etc. Etiam $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ 31. Epiph$^{mare\ 368\ ter}$ et ^{227} *εισ* | *κατηντηκεν* cum ℵBD*FG 39. 46. Naass$^{hipp\ 112}$ Or ^{1,170} et$^{cat\ 127}$ Bas$^{bapt\ 636}$ et^{661} Euthal^{cod} Cyr$^{nest\ 95}$ et$^{esa\ 556.\ 653}$ ... ς *κατηντησεν* cum ACD^{c}KL al pler Orthod$^{qu\ 71}$ Or ^{1,536} et ^{3,190} et ^{4,257} Dial ^{632} et^{643} Epiph^{227} Chr^{5,176} et^{547} et ad h. l. Thdrt al; item P 3. Hipp^{susan} Dam *-τησαν*

12. *πεσῃ*: P *πεσει*

13. *ὑμασ*: 37. *ημασ* | *ουκ ειληφεν* (A *ηλειφεν*) et. Or ^{1,256} etc ... FG e f g vg Or$^{int\ 1,139}$ et ^{4,608} Cyp ^{226} Aug$^{ioh\ 90}$ et^{alib} Hil ^{246} Ambrst al *ου καταλαβη* (e f g vg etc *non apprehendat*, Or$^{int\ 1,139}$ *non comprehendat*; Cyp *non occupabit*) | *εασει* et. Or $^{1,257.\ 2,796}$ Ath ^{1,274} et^{879} Bas$^{eth\ 283}$ Ephr^{295} Mac $^{163.\ 181.\ 218}$ etc ... DEFG *αφησει* | *υμασ*: B 37. post *πειρασθ.* | *υπερ ο*: FG 123** add *ου*, item d f g *super id quod non* | *δυνασθε*: FG f g Aug$^{serm\ dom\ 2}$ (3,214) et$^{ps\ 32}$ (4,194) et$^{mendac\ 6,446}$ (non item$^{ioh\ 90}$ nec alib) add *υπενεγκειν*. Item Ath ^{1,879}, sed non add reliqua. | *και την*: 17. om *και* | *υπενεγκειν* sine *υμασ* cum ℵ*ABCD*FGLP al^{10} arm Or^{1,256} Mac^{181} et^{218} Bas$^{eth\ 283}$ et ^{3,591} Chr$^{348\ com}$ et$^{347\ txt}$ ox$^{edd\ mosc}$ Euthal^{cod} Cyr$^{esa\ 272}$ et$^{ador\ 155}$ et^{alib} Thdrt^{4,1077} Thphyl^{edd} ... ς (= Gb Sz) praem (sed D^{c} add, posteaque deletum est) *υμασ* cum ℵ^{c}(D^{c})K (*επενεγκ.*) al pler Chr ^{3,67} et ^{3,44} et ^{4,260} et ^{6,191} Thdrt ad h. l. et ^{1,970} et ^{2,564} et ^{4,1129} Dam al

14. *φευγετε*: L *φευετε* | *ειδωλολατρειασ* ut ℵABDcKLP etc ... CD*FG al mu (9 apud Scrl) *-λατριασ*

15. *φρονιμοισ*: DE d e add *υμιν* (item sah cop) | *κρινατε* (F *κρινεται*) *υμεισ ο*: DE^{r*} *κρ. ουν*

16. *ευλογιασ* (d e f g vg *benedictionis*): FG 71. 80. 215. syr^{sch} *ευχαριστιασ* | *ευλογουμεν*: DE^{r*} *ηυλογουμεν* | *κοινωνια* pri (ℵ^{a}): ℵ* *-νιασ* | *εστιν* pri h. l. (et. Ln$^{ed\ mai}$) cum ℵCDEFGKL al omn^{vid} it vg syr^{p} go Chr$^{248.\ 249}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst etc (Ir$^{int\ 209}$ *communicatio sanguinis est Christi*) ... Ln$^{ed\ min}$ Ti post *κοινωνια* pon cum ABP syr sch sah cop arm Cyr$^{nest\ 111}$ Aug$^{adversar\ leg\ 1}$ (8,589) | *τον αρτον*: 8. 5. 71. Chr^{249} Thdrt o *αρτος* | *εστιν* sec post *τ. χριστ.* c. ℵBCDEFGKLP al omn^{vid} it vg syr^{p} go Chr^{249} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Ti ante *του σωματος* c. A syr^{sch} cop (sah om) Aug (ut ante) Cyr$^{nest\ 111}$ | *τ. χριστου* sec et. syr^{utr} sah cop arm aeth ... D*FG 21. d e f g vg go Thdrt Aug$^{advers\ leg}$ Ambrst *τ. κυριου*. Sed go syr$^{p\ mg}$ Thdrt Ambrst etiam

στοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάν- 12, 12 Ro 12, 5
τες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ Lv 7, 6
σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου
εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ ὅτι εἴδωλόν τι 8, 4
ἐστίν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ θύουσιν· οὐ

---

antea τ. κυριου. Cf et. Dial^{570} το δε ποτηριον – ηνικα αν λεγη του αιματος και του σωματος του κυριου ειναι κοινωνιαν etc.

17. αρτου: DEFG it vg^{sixt} demid harl tol (non item am fu) go Ambrst Pelag add και του ενος (D^{gr}E^{gr} om) ποτηριου. Contra est Le^{brug}: „Non addas *et de uno calice.*"

18. ουχ cum ℵACD*FG 17. Chr^{350} ... ς ουχι cum ℵ^{c}BD^{c}EKLP al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam al | D* εσθοντες

19. οτι ειδωλοθυτ., tum οτι ειδωλον hoc ordine cum ℵ^{a}BC**DEP 31. 37. 46. 73. 137. d e f (g) vg sah cop arm aeth^{utr} Euthal^{cod} Aug^{adversar} leg^{1} (^{a,569}) Ambrst al ... ς οτι ειδωλον, tum οτι ειδωλοθυτ. cum KL al pler syr^{utr} go Chr^{251} Thdrt Dam al ... FG^{gr} utroq loco ειδωλοθυτον, g *idolis immolatum* et postea *idolum i idolothitum.* Praeterea pro τι εστιν priore loco D*FG d e f g m^{56} vg εστιν τι, item altero loco FG d e f g m vg. Atque pro η οτι DEFG d e f g m^{56} Aug$^{mor\ manich^{2}}$ (^{1,736}) ex$^{mss^{9}}$ Ambrst ουχ οτι (item k^{ecr} Chr^{251} ex$^{edd^{4}}$ φημι; ουχ οτι) ..... ℵ*AC* nil nisi οτι ειδωλοθυτον τι (ℵ* om) εστιν, omissis (hinc Gb^{00}) η οτι ειδωλον τι εστιν. Id quod confirmat Epiph^{360} legens τι ουν φημι; ειδωλοθυτον τι εστιν; αλλ οτι α θυουσι etc, impugnatque Mclonem legentem^{230} et^{358} οτι ιεροθυτον τι εστιν η ειδωλοθυτον τι εστιν. Dicit enim προσεθετο δε ο μαρκιων το ιεροθυτον, item συ δε ω μαρκιων προσεθηκας το ιεροθυτον etc. Similiter 17. 71. et adversar legis ap Aug om οτι ειδωλοθυτον τι εστιν η. Contra dicit Aug advers leg^{1} (^{a,569}): „Adhibuit enim apostolorum (-lum?) testem eo quod dixerit: *Videte Israel – Quid ergo dico? quod idolum sit aliquid? Sed qui sacrificant* – Quod non ita scriptum est, sed ita: *Quid ergo dico? quia idolis immolatum est aliquid? aut idolum est aliquid? Sed quia quae immolant* etc. Videtur autem eandem lectionem (nisi quod etiam ουχ οτι pro η οτι dat cum d e f g) confirmare Tert$^{spect\ 12}$: *Non quod idolum sit aliquid, ut apostolus ait, sed quod quae faciunt, daemoniis faciunt,* et$^{coron\ mil\ 7}$: „*Non quasi aliquid sit idolum, sed quoniam quae idolis* – Potuit autem accidere ut secundum interpretationum varietatem – quod ego posui: *Quid ergo dico? quia idolis immolatum est aliquid?* minus ille posuerit aut minus codex eius habuerit, et ideo tantummodo posuit: *quia idolum est aliquid.*"

20. αλλ οτι α et. Mcion$^{epiph\ 220}$ et^{358} ... DE α δε, FG αλλα α. Item d e f g m^{56} vg *sed quae.* Cf huc rursus Aug$^{adversar\ leg\ 1.\ l.}$ Pergit enim: „Quod vero sequitur, multum ad rem pertinet, quia id aliter posuit. Ait enim apostolus: *Sed quia quae immolant, daemoniis et non deo immolant.* Iste autem dixit: *Sed qui sacrificant, daemoniis sacrificant:* quasi omnes qui sacrificant, non sacrificent nisi daemonibus". | θυ-

θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέ-
Dt 32, 21 ζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;
6, 12 23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν,

---

ουσιν pri (Gb') cum ℵABCDEFGP 17. 31. 37. 46. 71. 73. 109. 137. Mcionepiph 320. 356. 359 Eusprae 4,16 (161) Euthalcod (sed h. l. θυσουσιν) ... ς θυει cum KL al pler Chr251 Thdrt Dam al. Non addidimus autem τα εθνη cum BDEΨ^{fr}G^{gr} d e m56 Mcionepiph ter (ubi ante) Eus prae Tertspect 13 (vide ante) Aug$^{advers\ leg}$ (vide ante, ita vero^{ter} nec aliter ipse adversar legis) Ambrst ... ς (Gb^{00}) add τα εθνη cum ℵAC K(L) al omn^{vid} (L οτι τα εθνη α θυει) f g vg syr^{utr} sah cop arm aeth go Or$^{int\ 2,235}$ Chr251 Euthalcod Thdrt Dam al Aug$^{mor\ manich\ 2.\ 1,\ 72}$ et civ dei 8, 24 etep 245 | θυουσιν sec (Gb') cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 73. 137. Euspraep Euthalcod ... ς θυει cum KL al pler Chr Thdrt Dam al ... Marcepiph ter (ut ante) om | και ου (ν ουχ) θεω hoc loco cum ℵABCP 17. 37. 46. 137. arm Or$^{int\ 2,235}$ Euspraep Euthalcod Aug$^{adversar\ leg}$ (identidem, ut ante) ... ς Ti post θυουσιν (θυει) pon cum DEFGKL al pler d e f g vg syr^{utr} sah cop go Chr Thdrt Dam al Aug$^{mor\ manich}$ et^{alib} (ut ad τα εθν.) ... m56 Ambrst om, item Tert$^{spect\ 13}$ (vide supra) om | κοινωνους των δαιμονιων cum ℵABCD^{b}KLP al omn^{vid} (m56 vg *socios fieri daemoniorum*, item Ambrst) Clem 168 (om των) Or 1, 760 etc ... D*et^{c}EFG d e f g (Aug fluctuat inter utramq lectionem) go δαιμονιων κοινωνους | γινεσθαι (Or 1,700 γιγν.): ℵ* (ut solet) γεινεσθαι (nec aliter D*), ℵ^{2} γινέσθαι (hoc accentu, sed non γεινεσθαι) ... FG^{gr}G^{gr} ιναι

21. δαιμονιων (confirmat et. Or 1,301 otter 760; GΨ* priore loco δαιμονιον) ... K bis δαιμονων, quam formam etiam Or 1, 760 semel habet. Cf et. Homclem 7,4 (τραπεζης δαιμονων απεχεσθαι) et 8 (τραπεζης δαιμονων μη μεταλαμβανειν) et 9,23 (και τραπεζης δαιμονων αποσχομενοι)

22. παραζηλουμεν: Severian cat 195: αντι του „παροξυνομεν", item Thdrt ad h. l. αντι του „παρακινζομεν".

23. παντα usque συμφερει: 17. 119. om. Item παντα usq οικοδομει: FGP f g om | παντα pri sine μοι cum ℵ*ABC*DKFGP 46* 67** 118. 179. d e f g am demid fu harl* luxov tol sah cop go Clem 529. 548 Or 4, 216 (vide ad 6, 12) Ir$^{int\ 382}$ (non item^{gr} ex^{cat}) Tert$^{cult\ femi\ 10}$ et$^{exhor\ cast\ 8}$ („apostolus: *Omnia*, inquit, *licent, sed non omnia aedificant*" [alii „*expediunt*"], „apostolus exclamabat: *Omnia licent, sed non omnia pro salute*") Cyp 176. 326 Amb$^{off\ 3,2}$ (2, 111) al ..... ς (= Gb Sz) add μοι cum ℵ^{c}C^{2}HKL al pler vg^{cle} harl** syr^{utr} arm (aeth *nobis*) Or$^{int\ 1,93}$ Bas^{regg} 414 Chr 252 Euthalcod Thdrt Dam al Ambrst al | παντα sec sine μοι cum ℵ*ABCDK al^{4} d e am fu harl* luxov tol sah cop aeth Clem^{bis} Euthalcod (Tert$^{cult\ fem}$ vide ante) Cyp 176. 326 Amb$^{off\ 3,2}$ al ... ς (= Gb Sz) add μοι cum ℵ^{c}HKL al pler vg^{cle} demid harl** syr^{utr} arm go Or$^{int\ 1,93}$ Bas^{regg} Chr 252 et 4, 61 Thdrt Dam al Ambrst al. Praeterea sic

ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ Phil 2, 4
τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν
ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ Ps 23 (24),
πλήρωμα αὐτῆς. 27 εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε
πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον- Lc 10, 7
τες διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν

Thdrt: „παντα μοι εξεστιν" κατ ερωτησιν αναγνωστεον. ειτα κατα αποκρισιν· αλλ ου παντα συμφ. Idem de altero membro dicit.

24. το bis ct. Clem^{568} Bas$^{rocg\,414}$ etc (see loco om 46* 67**) ... A 47. Antioch^{1138} (hom^{78}) τα. Cf et. Tert$^{cult\,fem\,2}$: *Nolite vestra curare, sed alterius.* | αλλα: 42. 43. 45. 52. 61. 63. 67. 120. al$^{4\,scr}$ (et haud dubie al) syr^{sch} arm Clem^{568} add και (Clem ζητειτω μονον αλλα και) | ετερου (Antioch Thphyl πλησιον) sine εκαστος cum ℵABD*FGHP 17. 67** 71. 73. 80. it vg sah cop arm aeth Clem Euthal^{cod} Amb$^{off\,3,\,2}$ Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) add εκαστος cum D^{b}et^{c}EKL al pler syr^{sch} (*sed omnis homo etiam quod est proximi sui*) et^{P} go Bas$^{bapt\,672}$ et rogg^{114} Chr^{252} Thdrt Antioch^{1138} Dam al

25. ανακρινοντες (H -νωντες): P Thdrt$^{cat\,nicoph\,1,1024}$ διακριν.

26. του κυριου γαρ cum ℵBCDEFG 17. 46. 74. 93. a^{ser} ... ς τ. γαρ κυρ. cum AHKLP al pler Chr^{257} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

27. ει τις (Gb') cum ℵABD*FGP 46. 67** 109. 137. it vg cop arm Chr^{257} (αλλα και· εαν τις υμας, φησι, καλη των etc) et^{262} (ωσ οταν λεγη· ει τις υμας καλει των) Euthal^{cod} (Thdrt$^{1,\,192}$ λεγει – αποστολος· εαν τις καλη υμας των) Euthal^{cod} Lach$^{nisib\,91}$ („dicit apostolus: *Si quis infidelium*" etc) Ambrst al ... ς Τι ει δε τις cum CD^{c}EHKL al pler syr^{utr} sah go (aeth *et si*) Thdrt ad h. l. Dam al | τ. απιστων sine additam (et. D^{b}et^{c}): D*EFG d e f g fu* et al^{lachm} vg^{slx} sah Ambrst Pelag add εισ δειπνον (*ad cenam* vel *caenam*) | παν το παρατιθεμενον et. Clem^{169} ... A sah cop παντα τα παρατιθεμενα

28. υμιν: FG d e f g vg go Tert$^{coron\,mil\,10}$ Augmor manich^{2} (1, 725) om (non item Aug$^{adim\,8,\,130}$) | ιεροθυτον (Gb'') cum ℵABH sah (ut apparet conlato v. 19) syr$^{sch\,vid}$ (*hoc de sacrificio est;* contra v. 19 *victima idoli* pro ειδωλοθυτον) d e f (de his vide post) glossar$^{albertin\,129}$ (ιερόθυτον· δαίμοσι προσενεχθέν. Eadem editor ex Cyrilli lexico adscribit, subiungens „cf Tho. Gale ad Herodot. p. 767. ed. Gron. ubi apostolum ιερόθυτον scripsisse ipsorum vendentium voce usum statuit, allato Eusebio.") Eandem vocem habet Ps-Clem$^{hom\,11,\,15}$: προφάσει γὰρ τῶν λεγομένων ἱεροθύτων χαλεπῶν δαιμόνων ἐμπίπλασθε. Ita et. Or$^{1,\,764}$ ὅσον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, τοῦ συνεστιᾶσθαι δαίμοσι τρόποις ἄλλους οἶκ ἴσμεν ἢ καθ' οὕς τὰ καλούμενα παρὰ τοῖς πολλοῖς ἱερόθυτα ἐσθίει τις. Phryn. ecl. p. 159. ἱερόθυτον οὐκ ἐρεῖς, ἀλλ' ἀρχαῖον θεόθυτον, quemadmodum idem App. p. 42. θεόθυτα, ἃ οἱ πολλοὶ ἱερόθυτα καλοῦσι. Item Hesych et Photlexic θεόθυτα· ἱερόθυτα. Ceterum nostram loci Paulini lectionem lucu-

ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν·
29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου.
ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; 30 εἰ
ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
Col 3, 17 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν
θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν

---

lenter confirmat Julian$^{cyr\,239}$: *τοῦ χάριν ὑμεῖς τῶν παῦ Ἕλλησι παριεσθίετε μαθημάτων - καίτοι κρεῖττον ἐκείνων εἴργειν τοὺς ἀνθρώπους ἢ τῆς τῶν ἱεροθύτων ἐδωδῆς. ἐκ μὲν γὰρ ἐκείνης, καθὰ καὶ ὁ Παῦλος λέγει, βλάπτεται μὲν οὐδὲν ὁ προσφερόμενος, ἡ δὲ συνείδησις τοῦ βλέποντος ἀδελφοῦ σκανδαλισθείη ἂν καθ' ὑμᾶς.* Quam *ἱεροθύτων* vocem ipse Cyr repetit in refutatione ibidem p. 233. Nescio an eandem confirment d e f Ambrst *immolaticium*. Idem tenent sed addito *idolis* g fu demid al; am^{e} *immolatium* (** *-tivum*) *idolis*, vg^{ed} *immolatum idolis*. Ad quae cf supra v. 19. d e *simulacro immolatum*, f vg *idolis immolatum*, g *idolothitum*. Adnotat autem Lc^{brug}: „Non mutes participium *immolatum* in nomen *immolatitium*" ..... ς *ειδωλοθυτον* cum ODEFGKLP al omn^{vid} g vg (de his vide aute) syrP (*victima idolorum*) cop arm go Chr^{258} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Tert$^{coro\ mil\ 10}$ (*idolothytum*) Augmor manich^{2} (^{1,798}, ut vg^{cle}) | *δι εκεινον τον* (Chr$^{com\ ter}$ *δια τον*) *μηνυσαντ. και* (D^{gr} syr^{sch} etP c. ob. add *δια*, contra d e *propter conscientiam* omisso *και*) *την συνειδησιν*: FG f g tantummodo *δια την συνειδησιν* omissis reli | *συνειδησιν* absque additam cum ℵA BCDEFGH^{vid}P al^{12} it vg syr^{sch} sah cop arm ar^{o} aeth Dam Aug$^{mor\ manich^{2}}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης* cum H^{vid}KL al longe plu syrP go Chr^{258} (et.^{com}) Euthal^{cod} (sed *του κυριου γαρ* etc) Thdrt Phot ap Oec et ipso Oec Thphyl (hi omnes explicant in comm) :: cf v. 26 et ad v. 31.

29. 30. Om hos versus aeth^{rom}; aeth^{PP} om tantum versum 29.

29. *ουχι* et. Clem$^{588.\ 607}$ etc ... D* 17. *ου* | *εαυτου* et. Clem^{bis} etc (accurate reddit go *ipsius*) ... H 31. 37. 73. *εμαυτου* ... D* *σεαυτου*. Item *tuam* it vg (Aug Ambrst etc) syrP (syr^{sch} *vestram*) sah cop | *αλλης* et. Clem^{bis} etc (et. f vg luxov Aug$^{mor\ manich^{2}}$ Ambrst al) ... ^{vgr}G d e g go Ambe$^{p\ 27,930}$ auct$^{sing\ cleric\ 519}$ al *απιστου*

30. *ει* sine *δε* cum ℵABCDEFGKLP al plu it vg syr^{utr} sah cop arm aeth go Clem$^{588.\ 607}$ Chr^{258} Cyr$^{iul\ 233}$ Euthal^{cod} Dam al Aug$^{mor\ manich^{2}}$ etc ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum minusc pauc^{vid} (et. cat$^{txt\ 199}$) Thdrt (sed non habet Thdrt ap Oec^{519}) Oec ... 17. 47. luxov add *γαρ*, Ambrst auct$^{sing\ cleric\ 519}$ Sedul *ergo* (ex *ego* male ortum?)

31. L post *ειτε* sec repetit *ουν* | *τι ποιειτε* et. Clem^{588} Or^{1,765} et$^{int\ 2,\ 75.\ 170.\ 4,\ 670}$ etc, nec aliter d e f vg (f vg Or$^{int\ ter}$ *aliud quid facitis*); Or ^{3,495} *αλλο ποιειτε* ... D^{gr}E^{gr}F^{gr}G g *ποι. τι* | *ποιειτε* sec: FG f g m^{114} Ambrst om ... C^{3} add *του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης*

32. *και ιουδ. γινεσθ.* cum ℵ*ABC 17. 37. 73. Or^{3,727} (*και ιουδ. γιν. και τη εκκλ. τ. θε.*, omisso *κ. ελλ.*) Did^{67} Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 39}$ ... ς *γινεσθε*

καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. (XI.) 1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. 4, 16

XI.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. 4 πᾶς ἀνὴρ Eph 5, 23

καὶ ιουδ. cum $\aleph^{c}$DEKLP al pler d e go $Or^{int\,4,\,660}$ $Bas^{reg\,\S\,21}$ Chr^{260} et ^{266} Thdrt Dam ad h. l. $et^{parall\,606}$ al; item $F^{gr}G^{gr}$ *γιν. ιουδ. τε.* Item (omisso καὶ) *estote iudaeis* f g vg syr^{utr} sah cop arm Hil^{90} Ambrst al | του (α^{gr} αυτου) *θεου*: F om του

33. *παντα πασιν* et. $Or^{2,\,727}$ $et^{cat\,258}$ etc Hil^{90} (*sicut et ego omnia omnibus placeo*) vg (*per omnia omnib.*) ... DE go (*omnibus omne*) *πασιν παντα*, FG *πασιν κατα παντα*. Item *omnibus per omnia* d e f g (*omnib. per t secundum omnia*) $Tert^{idol\,14}$ Cyp^{70} $Or^{int\,4,\,667.\,671}$ Aug^{aliq} Ambrst al. In 37. aliis (etiam Herveti codicem Ni Ti editor Thdrti laudat) Thdrt ^{cod} est *παντάπασιν*. | *συμφορον* cum $\aleph^{*}$ABC ... ς *συμφερον* c. $\aleph^{c}$DEF GKLP al omn^{vid} $Or^{2,\,727}$ $et^{cat\,258}$ $Petr^{alex}$ (ap Rou$^{4,\,35.\,36}$) $Bas^{reg\,\S\,21}$ Chr^{260} $Euthal^{cod}$ Thdrt Dam al | το των: FG 115. 116. om το

XI. 2. *δε υμας* sine *αδελφοι* cum $\aleph$ABCP 46. 71. 73. 74. a^{scr} sah cop arm $aeth^{ro}$ $Ath^{1,\,718}$ $Bas^{3,\,60}$ $Cyr^{hr\,314}$ (*ινα καγω ο αναξιος επι υμιν λεγω· αγαπω δε υμας, οτι παντοτε μου μεμνησθ.* etc) Chr^{265} $et^{2,\,203}$ Euthal cod Orsies$^{5,\,42}$ ..... ς Ti add *αδελφοι* cum DEFGKL al pler it vg syr ^{utr} (add *μου*) $aeth^{PP}$ go Thdrt Dam al Ambrst al | *παντα*: P (item Cyr^{hr}, vide ante) *παντοτε* | *και*: A* 2. 32. 57. 61. o^{scr} al pauc om | *καθως*: FG d f (super Graecis, non in Latinis) g Ambrst add *παντα-χου* | *παρεδωκα* (FG *παραδωκα*, Ambrst *trado*): $\aleph$ *παραδεδωκα* | *υμιν*: $F^{gr}G$ g Ambrst om | τ. *παραδοσεις* (LP al aliq *-δωσεις*) ... D^{*}FG it vg Ambrst add *μου* (d e *traditionem meam*, f vg Pelag *praecepta mea*, g Ambrst *traditiones meas*) | *κατεχετε*: C $aeth^{utr}$ Ath ^{581} et^{718} Chr $^{265.\,267}$ $et^{2,\,203}$ praem *ουτως*

3. *θελω δε*: $F^{gr}G$ 47. syrP Ambrst om *δε* | *η κεφαλη*: 17. (teste Gbms) om *η* | o *χριστ.* cum $\aleph$AB^{2}D^{c}EKLP al pler Orthod$^{qu\,89}$ $Clem^{501}$ $Ephr^{2,}$ ^{246} Chr^{267} $Euthal^{cod}$ $Severian^{cat\,203}$ Thdrt Dam al ... B*D*FG 115. 116. 119. (al^{vid}) om o. Libere Or $^{1,\,680}$ *πασ ανηρ ου χριστος εστι κεφαλη.* | *δε* ante *γυναικος*: P om | *του χριστ.* cum $\aleph$ABDE 17. 37. 46. $Clem^{668}$ $Eusm^{cell\,70}$ $Chr^{268\,sem}$ $Euthal^{cod}$ al ... ς om *του* cum CFGKLP al pler Or ap Mai^{scr} *vel* $^{10,\,478}$ $Eusm^{cell\,109}$ Chr ^{267} $et^{sem\,266}$ $et^{11,\,169}$ Thdrt Dam al | o *θεος*: C o *χριστ.* (inepte)

προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ
Gn 2, 23. 18 δόξα ἀνδρός ἐστιν. 8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· 12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ

---

4. προσευχομενος: Or^{1,1098} ευχομ.

5. πασα δε et. Or^{1,1098} etc: A syr^{sch} aeth και πασα ... P πασα | τη κεφαλη: D*FG om τη | αυτης cum ℵACD*ΨGLP al^{20} Chr^{271} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ς Ti εαυτης cum BD^{c}EK al plu Or^{1,1098} | εν: L εαν (inepte)

6. κειρασθω (LP al κηρασθ.): B add η ξυρασθω | κειρασθαι: L al κηρ. | η ξυρασθ.: 37. om

7. η γυνη δε cum ℵ^{c}ABD*ΨGP Isid^{5,95} Thdrt (73. 118. Chr^{4,74} η δε γυν.) ... ς om η cum ℵ*ÇD^{c}EKL al pler Chr^{272} Euthal^{cod} Dam al | ανδρος: ΨG praem του

8. ℵ om versum | P ουχ γαρ | ανηρ: 47. o αν., item Chr^{273} ex$^{mosc\,1}$ o αν. et αλλ η γυ.

9. Om versum aeth^{rom}

10. οφ. η γυνη: H 17. 37. η γυ. οφ. | εξουσιαν et. Clem^{970} ex Thdot (κελεύει τὰς γυναῖκας φορεῖν ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς κεφ. διὰ τοὺς ἀγγ.) etc; *potestatem* d e f g vg Tert$^{marc\,5,8}$ et^{virgg} vel$^{a\,7.\,17}$ Ambrst al ... Ir^{37} (et^{gr} et^{int}) harl** Hier$^{ezech\,44}$ Aug$^{genes\,2}$ (1,^{002}) καλυμμα, *velamen*, item Or$^{int\,3,54}$ *velamen et potestatem*. Cf Le^{brun}: „*Pro* potestatem *non scribas* velamen, *nec addas pronomen* suum *nomini* caput." (add *suum* fu harl* al) | δια τουσ: in editione codicis c male excidit τουφ

11. ουτε γυνη χωρ. ανδρος ante ουτε ανηρ etc cum ℵABCD*ΨetcEΨGHP al plus^{10} it sah cop arm aeth Clem^{501} Dam Ambrst Aug$^{genes\,2}$ auct$^{sing\,cleric\,522}$ ... ς (= Gb Sz) post ουτε ανηρ χω. γυν. pon cum D^{b}KL al pler vg syr^{utr} Ign$^{intpol\,316}$ Chr^{274} et^{4,142} Thdrt al Pelag al | εν κυριω: Thdrt ad h. l. εν κοσμω (in comm non tractat)

12. ουτωσ ut ℵABCDEFGLP etc ... H al mu ουτω (ita ς) | δια τησ (H non om τησ, male omisit Montf): K ^{fuer} εκ τησ

πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 *ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι;* 14 *οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν,* 15 *γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.*

16 *Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.*

17 *Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον* ss

13. *εν υμιν αυτοις* ut etiam fu** (ex emendatione Victoris) tol ... DE d e vg (et. fu* demid harl etc; am *vos autem iudicate*) Ambrst Pelag *υμεις αυτοι, vos ipsi* | *τω θεω προσευχεσθ.* cum NABCHKLP al omn^{vid} etc ... DEFG it vg *προσευχ. τω θεω.* Nec aliter syr^{utr} sah cop arm aeth

14. *ουδε* sine *ἡ* cum NABCD*FGHP 17. 46. 47. 73. 137. it vg syr^{sch} etp txt cop arm Euthal^{cod} Dam$^{parall\,406}$ Amb$^{off\,1}$ (2,59) Ambrst al ... ς (Gb^{00}) praem *ἡ* cum DcEKL al pler sah syr$^{p\,mg}$ Chr^{274} Thdrt Dam (ad h. l.) al | *η φυσ. αυτη* (Gb″) cum NABCD*etcEHP 17. 37. 46. 73. 74^{vid} 120. 137. 178. a^{ser} Euthal^{cod} Dam ad h. l. et^{parall} ... ς (Sz confuse *ἡ αὐτὴ φύσισ*) *αυτη η φυσ.* cum D^{b}KL al pler (arm? an om *αυτη*?) Chr^{274} Thdrt al; item *ipsa natura* d e f g vg cum pp^{lat} ... FG^{rg}G^{gr} om *αυτη*. Cf et. Tert$^{coro\,mil\,6}$ „*Nec natura vos*, inquit, *docet.* | *οτι αν. μεν*: ℵ* add *γαρ*, sed lam ipse* ut^{vid} notavit, item cop add *γαρ* | *εαν*: D* *αν*

15. *δεδοτ. αυτη* cum NAB 17. al sat mu g syr^{sch} sah cop arm aeth Chr $^{271\,txt}$ Euthal^{cod}. Item CHP 37. 46. 68. 73. 74. 80. 109. a^{ser} d^{ser} f vg syr^{p} Dam ad h. l. et^{parall} Ambrst al *αυτ. δεδοτ.* ..... Gb^{00} Sz Ti om *αυτη* cum DEFG^{rg}G^{gr}KL al plus^{45} d e Chr$^{275\,bis}$ Thdrt Oec. Cf et. Tert$^{virgg\,vela\,7}$ „adiicit apostolus quod honor sit mulieris redundantia capillorum, quia coma pro operimento est."

16. *αι εκκλησιαι* (et. d e g am fu**) ... f vg^{cle} fu* demid harl tol (sah? aeth?) Tert$^{virgg\,vela\,8}$ Cyp^{127} al *ecclesia*

17. *παραγγελλων ουκ επαινω* cum NC^{3}vid D^{c}EFG^{r}GKLP al pler d (sic, errat Sabatier) e g cop sah^{münt} Chr^{281} et$^{3,293.\,295}$ Thdrt Dam al Sedul ... B (et* et***) *παραγγελλων ο. επαινων* ... Ln Ti *παραγγελλω ουκ επαινων* cum AC*FG 6. 10. 17. 31. 39. 46. 67** 73. 80. f g vg syr^{sch} (*hoc autem quod praecipiens sum, non tanquam laudans sum*) etP arm aeth^{vid} Ambrst al ... D^{gr}* 137. sah$^{wo\,i}$ Euthal^{cod} *παραγγελω ουκ επαινω* :: *παραγγελλων* minus aptum videbatur, praeceptum enim apostoli quod sequitur primas partes tenere existimabatur | L οτι *ουχ εισ* | *κρεισσον* cum NABCD*FGP 17. al Dam etc ... ς *κρειττον* cum D^{c} E(ℇ?)L al pler^{vid} Chr^{281} Euthal^{cod} Thdrt | *αλλα* cum NABCD* (ℇ *ἀλλ'α εἰσ*) 37. al pauc^{vid} Euthal^{cod} ... ς Ln *αλλ* cum D^{c}FGKLP al pler Chr ^{281} Thdrt Dam | *ησσον* cum NABCD* al^{vid} Euthal^{cod} etc ... ς *ηττον* cum D^{c}EKLP al pler^{vid} Chr^{281} Dam ... FG Thdrt *ελαττον*

ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων
1, 11 ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι
3, 3 πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι
φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ-
πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει.
22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλη-

---

18. υμων: 28. 42. 48. 52. 55. 63. 115. 119. 238. Thphyl om | εκκλησια absq artic cum ℵABCDEFGKLP al[20] fere Chr[262] Euthal[cod] Dam ... ς praem τη cum minusc sat mu Thphyl Oec (Thdrt επι το αυτο pro εν εκκλη.) | εν υμιν υπαρχ. cum ℵABCD[b]KLP etc (et. Or[cat 330] Euthal[cod]) ... D*[c]etEFG vg[cle] syr[utr] arm υπαρχ. εν υμιν ... am fu demid harl tol Or[int 2,301] Ambrst al om εν υμιν

19. εν υμιν pri et. Or[1,455] Chr[262] Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier[tit 3] (4,426) etc; D[c]E sah cop Archel[3,504] post ειναι pon, 48. 72. al[2 scr] ante αιρεσεις ... D*FG d e f g vg Or[int 4,694] Cyp[197. 226] Aug[genes 3] (1,681) Ambrst al (et. Tert[praescr 4] „Et ideo *haereses quoque oportebat esse, ut probabiles quique manifestarentur*"; sed ibi etiam εν υμιν sec deest, nec satis accurate Pauli locus exscribitur, item[praescr 30] et[res carn 63]) om, hinc Gb[0] | ινα cum ℵACD[b]et[c]KFGKLP al fere omn f g syr[utr] cop arm Or[1,455] et[int 4,694] Epiph[305] Chr[262] et[2,316] et[3,288. 290. 294. 590. 605] Euthal[cod] Thdrt Dam al Cyp[197. 226] (Tert[praesc 4] et[res carn] vide ante) Hier (ut ante) al ... Ln ινα [και], Ti ινα και cum ℵD* 37. (sed * και ινα και) 71. d e vg sah Ambrst al | γενωνται: LP al pauc γενονται | εν υμιν sec et. Or[1,455] od delar et[int 4,694] Chr[262] et[2,316] et[3,288. 290. 294. 590. 605] Euthal[cod] al Cyp[bis] ai mu ... c Or[edd ante delar] (supplevit ex Philocal) Epiph[305] Chr[3,287] et[sem 288] et[libere 9,390] (qui ll. non valent contra reli) Dam semel (in txt habet, in comm om) Hier[tit] (ut ante) al pauc om, hinc Gb[0]

20. ουν cum ℵABCD[b]et[c]KLP al pler (17. δε) f vg Aug[cp 29] (3,50) Ambrst etc ... D*FG d e g Chr[264] (sed[3,294] συνερχ. γαρ) om, hinc Gb[0] (laudatur in eandem rem et. Clem[187], sed iste locus non probat: μη πη αρα και ημιν, ως κορινθιοις, ο αποστολος χαλεπηνας ειπη· συνερχομενων υμων ουκ εστι κυριακ. δειπνον φαγειν.) | ουκ εστιν: f vg Ambrst al *iam non est*, d e nil nisi *non* (om igitur εστ.) ... D*FG ουκ ετι, item g *iam non*

21. προλαμβανει cum ℵBCDEFGKLP al plu Clem[171] etc, item *praesumit* it vg Or[int 2,301] etc ... A 3. 31. 46. 106. 108. 114. 120. al fere[10] προσλαμβ. | εν τω (d Aug[cp 29] Ambrst *in manducando*) et. Clem ... DEFG επι τω, 3. 17. εις το. Item e f vg *ad manducandum*, g *in manducandum*

22. εις το εσθ. κ. πινειν (d e f g vg *ad manducandum et bibendum*) ... FG φαγειν και πειν | ειπω υμιν cum ℵABCDEFG 17. 37. 73. 80. it vg syr[sch]

σίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ 17 18, 3 l.c 22, 19 a Mt 26, 26 aa Mc 14, 22 aa

sah cop go Bas^{regg} ^{525} Cyr^{nest} ^{111} Dam pp^{lat} ... ς υμιν ειπω cum κL al pler syr^{p} arm^{codd} Thdrt al ... ᴘ arm aeth^{pp} om υμιν, aeth^{rom} Chr^{296} om τι ειπ. υμιν | επαινεσω cum ℵACDEKLP al omn^{vid} syr^{utr} sah (go^{vid}) Bas^{regg} ^{525} Chr^{296} Cyr^{nest} ^{111} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln επαινω cum BFG d e f g vg pp^{lat} | ὑμᾶς; ἐν τούτῳ etiam ς^{e} Gb Sz ... ς Ln ὑμᾶς ἐν τούτῳ; (ut CDLP d f etc)

23. απο του: FG απο tantum, DE παρα tantum (Bas^{bapt} ^{650} ex^{edd} ^{2} παρα του) | κυριου: FG^{rg} g θεου | ιησους (2. 28. 29** 238. al^{2} ^{scr} al aliq aeth Cyr^{nest} ^{111} add χριστος. Cf Cyr^{hr} ^{320}) et. Cyp^{107} Ambrst al ... ᴘ 44. om | εν τη νυκτι η ... D*FG εν η νυκτι. Nec aliter d e f g vg Cyp Ambrst al *in qua nocte*; contra Promiss^{3} prom ^{18} *ea nocte qua* | παρεδιδετο cum ℵAB*CDEFGK 17. 46. Dam ad h. l. ... ς παρεδιδοτο cum B^{3}LP al pler Bas^{bapt} ^{650} Chr^{287} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{parall} ^{586} etc (Cyr nest παρεδοθη) | αρτον et. Bas^{bapt} ^{650} Cyr^{hr} ^{320} Cyr^{nest} ^{111} Euthal ap Zacagn^{557} et Euthal^{cod} etc ... D*FG τον αρτ.

24. ειπεν sine λαβ. φαγ. cum ℵABC*DEFG 3. 17. 23* 31. 46* 57. 67** 70. 71. 73. 178. d e f g am fu al^{lachm} sah cop arm^{zoh} Bas^{bapt} ^{650} Ath ap Thdrt $^{4, 128}$ Cyr^{nest} ^{111} Chr $^{8, 295}$ (vv. 23—25 affert) Euthal^{zacagn} Dam parall ^{586} Cyp^{107} ..... ς (= Gb Sz) add λαβετε φαγετε cum C^{3}KLP al pler vg^{cle} demid tol harl (hi^{4} *accipite et manducate*) syr^{utr} go aeth^{pp} (et^{ro} tantum λαβετε) arm^{usc} (ut vg^{cle}) Cyr^{hr} ^{320} (εκλα. κ. εδωκε τοισ μαθητ. αυτου λεγων· λαβ. φαγ.) Euthal^{cod} Chr$^{287. 296}$ bis et$^{7, 883}$ Thdrt Dam ad h. l. Thphyl Oec Ambrst (ut vg^{cle}) | το υπ. υμων sine additam cum ℵ*ABC* 17. 67** arm^{zoh} Ath ap Thdrt $^{4, 128}$ (sed Gall $^{5, 169}$ edidit cum κλωμενον) Cyr^{nest} ^{111} Fulg^{ep} ad^{ferrand} (ap Gall $^{11, 242}$. Componit ibi Fulg evglistarum et Pauli locos de coena sacra) ... ... ς (Gb^{v}) add κλωμενον cum ℵC^{3}D^{b}E^{tc}FGKLP al pler d e (uterq *quod – frangitur*, item Ambrst) g (*quod - frangetur*) syr^{utr} go Bas^{bapt} ^{650} Chr ad h. l. et $^{8, 295}$ (το υπ. πολλων κλωμ.) et $^{7, 883}$ Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{bis} $^{4, 220. 1218}$ (διδομενον η κλωμενον κατα τον αποστολον utroq loco) Dam ad h. l. et^{parall} ^{586} al. Similiter D* add θρυπτομενον, item sah cop arm^{usc} Euthal^{zacagn} διδομενον, f vg Cyp^{107} (hi^{3} *quod – tradetur*). Cyr^{hr} ^{320} post το σωμα nil addit, pergens: και λαβων το ποτηρ. | εισ την: FG om την. Ceterum ad ll. de coena sacra spectat et. Iust $^{dial\ 41}$ τύπος ἦν τοῦ ἄρτου τῆς εὐχαριστίας, ὃν εἰσ ἀνάμνησιν τοῦ πάθους οὗ ἔπαθεν ὑπὲρ - ἰησοῦσ χριστὸσ ὁ κύρ. ἡμῶν παρέδωκε ποιεῖν. Item $^{dial\ 70}$.

Lk 24, 6 τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ

---

25. *εν τ. εμω αιμ.* cum ℵBDEFGKL al pler etc (it vg Cyp etc *in meo sanguine*; Cyr^{mss} *εν τ. αιμ. του εμου*) ... AGP 17. 23* 37. 46. 57. 73. 109. Euthal^{acagn} *εν τω αιματ. μου* | A ab *οσακις* transilit ad *οσακις* iuenute versu sq. Praeterea P^{vid} 37. 43. 46. 57. 70. 73. 74. 109. a^{scr} d^{scr} (aeth *facite tempore festi mei*) Bas$^{\text{bapt}\,650}$ Euthal^{cod} Dam$^{\text{parall}\,536}$ om *οσακ. εαν πινητε* | *εαν* cum ℵBC 17. al pauc Or^{2,191} Euthal^{acagn} (ex^{cod} cryptoferr) Thdrt ... ς *αν* cum DEFGKL al pler Bas^{bapt} Chr^{288} Cyr$^{\text{mss}\,112}$. ^{114} Dam al

26. *γαρ*: A (vide ante) arm aeth^{utr} go om | *εαν* cum ℵABC 17. a^{scr} ... ς *αν* cum DEFGKLP al pler Bas$^{\text{bapt}\,650}$ Chr^{288} Euthal^{acagn} Cyr$^{\text{mss}\,112.\,114}$ Thdrt Dam^{bis} al | *το ποτηριον* sine additam cum ℵ*ABC*D*FG 17. 46. 80. 109. c^{scr} d e f g vg (et. am fu etc) sah arm Euthal^{acagn} (sed cod cryptof add *τουτο*) Cyr$^{\text{mss}\,112}$ Dam$^{\text{parall}\,536}$ Cyp^{107} Ambrst Pelag ... ς (Gb^{00}) add *τουτο* cum ℵ^{c}C^{3}D^{b}Et^{c}EKLP al pler tol syr^{utr} cop aeth go Bas^{bapt} Chr^{288} Nestor$^{\text{cyr}\,114}$ Thdrt Dam ad h. l. Phot$^{\text{cat}\,220}$ al Cyp ^{109} | *αχρι* cum ℵ*B* ... ς Ln *αχρισ* cum ℵ^{c}AB^{3}C rell | *αχρ. ου* sine *αν* c ℵ*ABCD*FG 17. 31. 137. 178. Bas^{bapt} Cyr$^{\text{mss}\,112}$ et Nestor$^{\text{cyr}\,114}$ Chr mosc^{1} Euthal^{cod} et Euthal^{acagn} ex^{cod} cryptof Dam^{bis} ... ς (= Gb Sz) add *αν* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler (sed nonnulli om *ου*) Chr^{288} Thdrt Phot$^{\text{cat}\,220}$ al

27. *εσθιη*: P 37. *εσθιει* ... FG *αισθιηται* | *τον αρτον* sine *τουτον* cum ℵABCDEFG 17. 46. 61. 73. 109. 177. 178. 179. o^{scr} it am fu demid harl marian tol sah syr^{P} et (sed add *κυριου*, item ar^{c}) syr^{sch} arm^{ed} Clem$^{\text{316}}$ Bas$^{\text{bapt}\,654}$ Ps-Ath^{2,83} Thdrt Dam ad h. l. et$^{\text{parall}\,536}$ Cyp$^{19.\,20.\,146.\,186}$ Or$^{\text{int}\,2,257}$ Cassiod^{42} al ..... ς (= Gb Sz) add *τουτον* cum KLP al pler vg^{clem} cop arm^{edd} aeth Chr^{289} Euthal^{cod} al | *η πι.* c. ℵBCDEFG KLP al pler it vg go syr$^{\text{P}\,\text{mg}}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et parall al Cyp^{quater} Ambrst al ... A 39. 46. 109. 1^{lect} syr^{sch} et^{p} txt sah cop aeth Clem$^{\text{316}}$ Ps-Ath^{2,83} Or$^{\text{int}\,2,257}$ Pel Cassiod^{42} al *και πι.* Ceterum Cassiod l. l. sic verba contexta adscribit: *Itaque quicumque manducaverit panem et bibcrit calicem, corpus et sanguinem Christi.* | *πινη*: L al pauc *πινει*, FG *πινηται* | *του κυριου αναξιως* (2. Bas$^{\text{eth}\,253}$ edd^{3} *αναξ. τ. κυρ.*) absque additam cum ABCD*KEFGKP al plu it vg syr^{sch} sah cop arm aeth Clem$^{\text{316}}$ Or$^{\text{int}\,2,257}$ (Or$^{2,\text{499}}$ *ηγίαζε γὰρ ἄν και τὸν ἐσθίοντα ἀναξίως τὸν ἄρτον τοῦ κυρίου*) Bas$^{\text{eth}\,253}$ al mu Cyp quater al ... ℵDcL al plus^{20} syr^{P} go add *του κυριου*. Cf et. Or$^{2,\,500}$ *ο επ αυτω* (i. e. *αρτω*) *ειρημενοσ λογοσ εστιν ο ωφελων τον μη αναξιωσ του κυριου εσθιοντα αυτον.* | *και του* cum ℵABCDEFGKLP al^{40} fere Clem Bas^{eth} Ps-Ath^{2,83} Chr^{289} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... ς (= Gb

κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶ-

---

Sz) om του cum minusc ut^{vid} mu (2 ap Scri) Thphyl | κυριου (et. Clem Or^{int} etc Cyp^{quater} etc): A 17. aeth^{ro} Hier$^{lovin\,2}$ (4,218) χριστου

28. ανθρωπ. εαυτον cum ℵABKL al pler syr^{utr} arm aeth (sah cop ανθρ. δε δοκιμ. εαυτ.) Clem^{218} Or^{4,273} Bas$^{eth\,253}$ Chr$^{292\,bis}$ Cyr$^{ador\,421}$ Thdrt Dam ad h. l. al. Item 4. Or^{2,475} Chr^{2,785} εκαστος εαυτον ... Ti εαυτον ανθρωπος (D* o ανθρ.) cum ODEFGP 46. it vg (et pp^{lat}) go Euthal^{cod} Dam$^{parall\,536}$. Item 17. Or$^{int\,2,257}$ εαυτον εκαστος. Praeterea ℵ^{c} 2. Epiph$^{cant\,7,9}$ add πρωτον

29. και πινων sine additam cum ℵ*ABC* 17. sah aeth^{ro} ... ç (Gb^{00}) add αναξιως cum ℵ^{c}C^{c} (sic, adde ad ed. mcam) DEFGKLP al fere omn it vg syr^{utr} cop arm go aeth^{pp} Bas$^{eth\,253}$ et$^{regg\,479.\,525}$ et$^{bapt\,654}$ Chr^{293} et^{2,316} et^{12,1004} (sed^{203} et^{2,316} αναξ. του κυριου) Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,536}$ al Ambrst al. Cyr$^{ador\,421}$ miscet vv. 27 et 29 ος αν εσθιη το σωμ. του κυρ. και πιηι το ποτηρ. αυτου αναξιως, κριμα εαυτω εσθιει και πινει, μη διακρι. το σωμ. αυτου. Nec aliter P^{46} ο εσθιων τον αρτον του κυριου αναξιως, η πινων το αιμα αυτου, κριμα εαυτω εσθιει και πινει. · Item Caesar^{97} Quaest$^{ad\,antioch\,242}$ add αναξιως ante εσθιων. Cf et. Or^{4,444} ωσπερ ο αναξιως εσθιων τον αρτ. του κυρ. η πινων αυτου το ποτηριον, εισ κριμα εσθιει και πινει. Item prov ap Mai^{8} (sed in codp^{atmio} ea verba desunt) ο δε αναξ. εσθιων το σωμα και πινων το αιμ. του κυρ. κριμα εαυτω etc. Et Hil^{425} *Quem qui indigne acceperit, iudicium sibi acquirit.* | κριμα: Or^{4,444} Caes^{97} εισ κριμ., item cop | το σωμα absq κυρ. cum ℵ*ABC* 17. 67** am* fu* harl* allachm sah. Praeterea aeth^{ro} *si non sit pura anima eius* pro μη διακρ. το σωμ., aeth^{pp} eadem habet sed praemissis μη διακρ. το σω. του κυρ. ημων και ... ç add του κυριου cum ℵ^{c}C^{c}DEFGKLP al pler vg cle am** fu** demid harl** tol syr^{utr} cop arm go Bas$^{eth\,253}$ et$^{bapt\,654}$ Chr^{293} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{bis} (ut ante) al Ambrst al ... Cyr^{ador} αυτου, vide ante

31. ει δε (Gb″) cum ℵ*ANDEFG 17. 46. 109. g (*si autem*) go aeth Clem^{221} Aug$^{adim\,5,\,128}$. Praeterea *quodsi* d e f vg Or$^{int\,2,\,201}$ Ambrst Pel al ... ç ει γαρ cum ℵ^{c}GKLP al pler syr^{utr} sah cop arm Bas$^{regg\,200}$ Chr^{294} et ^{1,923} et^{saep} Cyr^{4,597} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{1,272} al Aug$^{ioh\,22}$ et^{alib} | διεκρινομεν et. Clem^{222} Bas$^{regg\,200}$ Dam ad h. l. etc ... 37. 46. 47. 108* 109. al plus^{10} Bas$^{regg\,cod}$ Chr^{294} et^{saep} Cyr^{4,597} Thdrt Dam ^{1,272} al εκρινομεν

32. υπο et. Clem^{123} Bas$^{regg\,200}$ et^{463} etc ... PG απο | του κυριου cum ℵBC 17. 37. 72. 80. 178. Clem^{123} Dam ... ç Ln Ti om του cum ADEP GKLP al pler Bas$^{regg\,200}$ et^{463} et^{alib} Caes^{20} Chr^{294} et^{2,249} et ap Dam

μεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. 2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν· κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

11 c 4, 2 a

– parall 676 Cyrioh 597 Euthalcod Thdrt Dam 1, 272 al | σὺν τῷ κοσμῳ et. Peratae et Simmag ap Hipp 125 et 127 Clem 423 etc ... FG g add τοιτῳ, item d e f vg pplat *cum hoc mundo*

33. μου (et. it vg etc; errat Sab de d): G7** syrp txt (add enim μου c.*) arm Aug ep 55 (2, 127) Ambrst om

34. ει sine copula cum ℵ*ABCD*FG al 10 it vg sah cop aeth Euthalcod Cyp 222 Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add δε cum ℵCDbetcEKLP al pler demid syrutr arm Clem 172 Chr 295 et 304 Thdrt Dam al | κριμα: K κρισιν | συνερχησθε: F al pauc -εσθε (F -θαι) | διαταξομαι cum ABCK LP al pler Chr 295 etc ... ADEFG 37. 44. 47. al διαταξωμαι

XII. 1. ἀδελφοι: D*etc(non itemb)EFG 52. d e f g vg aeth Didtri 66 Ath lat 776 Ambrst al post ἀγνοειν pon | οὐ θέλω ὑμ. ἀγν.2 οιδατε: syrsch et arerp breviter *volo ut sciatis*

2. οτι οτε (Gb'' Sz) cum ℵABCDEr2E3rLP al plus 50 f g vg syrp sah arm aethutr Basregg 493 Didtri 66 Athlat 776 Chr 201. 304 Thdrtcod al Vigtrin 12 Pelag ... ς (= Sz) οτι (omisso οτε) cum FGrGr2Kmg al mu d e syr sch cop ar6 Ambrst. Atque etiam Ln οτι [οτε] ... K* 1. 23. 37. 108. Euthalcod Thdrted Dam Augp 60 (4, 658) etfaust 21 (2, 265) οτε (omisso οτι). Cf et. Orint 2, 260 „scribit apostolus: *Cum autem gentes essetis, idolorum forma euntes prout ducebamini.* | τα αφωνα (119. om) ... Ngr G τα αμορφα (g *ad simulacrorum formationes*) | DcL al ἂν ἤγεσθε. Contra B2 al (item G ex emendatione utvid) ἀνήγεσθε. Cf Aug l. l. *quomodo ascendebatis.*

3. εν πνευμ. θεου: F om θεου | λαλων: DEFGr2G d e g (non item f vg m5 et 10) Hil 306. 963 Victorinarl 1 al (non item Augfaust 21 etalib Ambrst al) om | ιησουσ (Gb') cum ℵABC 6. 17* 46* 109. cop arm aethutr (etiam syrutr utvid) Euthalcod Cyrioh 726 etapolog 244 ... F 17** f m 10 vg Cyr ioh 9. 568 etador 261 Athlat 776 Didlat 6, 265 Hilcod Ambrst al ιησου ... ς ιησουν cum DEGKLP al pler d e g harl sah syrp mg graec Or 1, 128 etcat 221 Chr 305 Cyract 29 Thdrt Dam al Novatian 2, 312 Hil 963 ed. Ceterum Cyrioh 568 οὐδεις γαρ λεγει αναθεμα ιησου, ει μη εν βεελζεβουλ, κατα

4 *Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·* 5 *καὶ* Ro 12, 6
διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 *καὶ διαιρέσεις*
ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-
σιν. 7 *ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ*
συμφέρον. 8 *ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας,*
ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 *ἑτέρῳ πίστις ἐν*

την του παυλου φωνην. Ibidem[9] *ει γαρ ουδεις δυναται ειπειν ανα-*
θεμα ιησου, ει μη εν πνευματι αγιω, και ουδεις εν πνευμ. αγιω (corrige
θεου?) *λαλων λεγει αναθεμα ιησουν, το αυτο ονομαζων αγιον πνευμα*
και πνευμα θεου. Nil probat Eus[mai 26] *ουτως αδυνατον εστι κυριον*
ιησουν ειπειν (adde *ει?*) *μη εν πνευματι αγιω.*

4. *το δε αυτο* et. Eus[ps 461] et*ad mari* ap Mai[302] Didtri[60] Bas[pir 21] etc ... B Or[4,62] Eus[dem 174] et[ps 195] *το δ αυτο* ... Bas[2,583] *και το αυτο.* Cf et. Eus[marc 13] *αγνοων οτι διαιρεσεις χαρισματων εισιν, ει και το αυτο πνευμα.*

5. *και διαιρεσεις*: P om *και* | *και ο* (A* k[scr] om, sed suppl ipse A* ut vdtr) *αυτος* ... 17. 41. 73. 115. 119. d e f m[10] vg arm Ir[int 255] edd Or[int 1,64] Eus[ps 195] Ath[542] (sed fluct lectio) et[lat 774] Epiph[901] et[2,73] Bas[pir 21] Cyr act[39] Chr[306] al Hil[806] (non item[964]) al mu *ο δε αυτος* | *κυριος*: d Ir[int] cod *deus*

6. *ο δε αυτος* cum NAKLP al pler (item DEFG *ο αυτ. δε*) al pler d e f g m[10] vg syr[utr] sah arm Eus[ps 195] (*ο δ αυτ.*) Bas[eunom 298] et[2,583] Didtri[60] Ath[542] et[lat 774] Epiph[898] et[901] Cyr act[39] Chr[306] al mu Ir[int 255] Or[int 1,64] Hil[806. 904. 967] Augfaust[21] et[alib] Ambrst al mu ..... Ti *και ο αυτος* cum BC 37. 46 109. 137. Or[4,62] Euthalcod | *θεος* sine *εστι* cum ℵ*AC DEFGP al[10] (c[scr] add *χριστος*) d e f g m[10] (*dominus*) vg sah arm Eus[ps 195] Bas[bis] Didtri Ath (et[lat]) Epiph[bis] Euthalcod Chr[306] al Ir[int] Or int Hil etc ... ς (= Gb Sz) praem *εστι* cum ℵ[c]KL al pler Or[4,62] Cyr act[39] Thdrt Dam, item B add post *ενεργων* | *τα παντα*: D* om *τα*

7. *εκαστω δε*: L 37. 238. om *δε* (non probant Clem[624] Eus[mar] ap Mai[302])

8. 9. ℵ ab *αλλω δε* v. 8. transilit ad *αλλω δε χαρισμ.* Similiter al nonnihil transiliendo om.

9. *ετερω* (Or[4,266] et*cat rom*[24] Didtri[414 lib] *αλλω*) sine copula cum ℵ*BD*E FG 47. 67** d e f g m[10] vg syr[sch] arm Clem[624] Or[3,174. 4,264. 349] et*cat*

τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύματι, 10 *ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διάκρισις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία*

---

rom 34 et$^{int\ 4,649}$ Eus$^{marc\ 13}$ et^{174} Didlat^{371} Hil$^{165.\ 906}$ Ambrst al mu ... ς Ti add *δε*, Lu [*δε*] cum ℵ^{c}AD^{b}et^{c}KLP al fere omnib sah cop syrP Or ^{1,640} et^{4,266} Eus$^{ps\ 316}$ et^{marin} ap Mai^{302} Caes^{29} Didtri^{414} (sedlibere) et lat^{267} Cyr$^{hr\ 77}$ et^{250} Chr^{307} Thdrt ad h. l. etalibi ter Dam al Hil^{964} Aug semel (sed plerumq nou add; cf Sab) | *αλλω δε* et. Clem^{624} Cyr^{hr} bis Chr Thdrt al mu Hil^{964} ... DEFG it (et. m^{10}) vg Eus$^{ps\ 316}$ et$^{marc\ 13}$ arm Hil^{165} al mu om *δε* | *χαρισματα* (P^{46} add *τα*) et. Clem al mu Hil$^{165.\ 906}$ (*dona*) al (m^{10} f *gratiae*, g *dona t gratiae*, sed g** *gratia*) ... d e g** vg Tert$^{marc\ 5,8}$ Hil^{964} Ambs^{aep} Aug^{saep} al *gratia*, *donum*, *donatio* | *εν τω ενι* cum AB 17. 31. 67** 74. 80. a^{ser} d e f m^{10} vg Did tri $^{141.\ 147}$ Euthal^{cod} Bas$^{euno\ 298}$ edd Dam Hil^{906} et^{964} cod Amb$^{ps\ 45,931}$ ac^{saepe} Aug^{saep} al mu ... ς *εν τω αυτω* cum ℵC^{3}DEPΨKLP al pler f sup graecis g cop Clem Cyr$^{hr\ 250}$ Bas^{euno} ed Chr^{307} Thdrt al Hil^{964} ed ... C^{c} om *εν τω ενι πνευμ.*, item Eus$^{ps\ 316}$ (sed pergit *αλλω δε γενη γλωσσων και οσα αλλα* etc; Eus^{marin} praeterit *αλλω δε χαρ.* usq *πνευμ.*, item Bas^{3,205}) Tert^{marc} al (sed in pp vix hoc urgeri potest)

10. *δε* prim ... D*FG it vg arm Clem^{624} Hil$^{906.\ 964}$ al om | *ενεργηματα* et. Clem^{624} Or^{2,567} Eus$^{marin\ 302}$ Cyr$^{hr\ 250}$ Bas^{3,205} et$^{euno\ 298}$ Caes^{29} etc Aug^{saep} (sed non ubique) al ... DEFG *ενεργεια* (DE *-για*), item *operatio* it vg Hil^{bis} al mu. Praeterea 46. *ενεργειαι*, 19. *ενεργημα.* | *δυναμεων* et. Clem Or Eus^{marin} Bas^{3,205} et$^{euno\ 298}$ Caes etc Tert$^{marc\ 5,8}$ Hil^{964} et^{906} Aug^{saepe} Ambrst al ... DEFG d e f$^{sup\ graecis}$ (non$^{txt\ lat}$) g m^{10} Cyr$^{hr\ 250}$ Gaud$^{serm\ 9}$ *δυναμεωσ* | *αλλω δε προφ.* cum ℵACKLP al omn^{vid} syr^{utr} cop Or$^{cat\ 240}$ Eus^{marin} Caes Bas$^{euno\ 298}$ Cyr^{hr} Chr^{307} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Lu om *δε* cum BDEFG it vg Clem^{624} Eus$^{marc\ 13}$ Bas^{3,205} Tert$^{marc\ 5,8}$ Ambrst al mu | *προφητεια*: 46. h^{ser} al? Eus^{marin} Chr^{307} *-τειαι* | *αλλω δε διακρ.* cum ℵACKLP al omn^{vid} syr^{utr} cop Eus^{marin} Caes Cyr^{hr} Bas^{euno} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln om *δε* cum BDEFG it vg arm Clem Bas^{3,205} Tert^{marc} Ambrst al mu | *διακρισισ* cum ℵCD*FGP 17. d e f g m^{10} vg syr^{sch} sah (dedit Münt) arm (aeth^{libere}) Clem Or$^{cat\ 226}$ (*το χαρισμα της διακρισεως του πνευματος*) Bas$^{euno\ 298}$ Tert$^{marc\ 5,8}$ Hil rell omn ... ς Ln Ti *διακρισεισ* cum ABDG^{gr}K^{sil}L al pler syrP cop Eus^{marin} Bas^{3,205} Caes Cyr hr Euthal^{cod} Chr^{307} Thdrt al | *ετερω* aine *δε* cum ℵ*BDEFGP 119. l^{ser} al? it (et. m^{10}) vg Clem Caes Tert$^{marc\ 5,8}$ rell ... ς Ti add *δε* cum ℵCACKL al pler syr^{utr} cop arm Eus$^{ps\ 316}$ et$^{marin\ 302}$ Cyr^{hr} Bas^{euno} (*αλλω δε*) Euthal^{cod} Chr^{307} Thdrt al | *αλλω δε* usq *γλωσσων*: BK 109. d^{ser} k^{ser} al^{vid} Eus^{marin} om | *αλλω δε* et. Clem Caes etc ... D* d e f m^{10} vg arm Tert$^{marc\ 5,8}$ Hil$^{165.\ 964}$ etalib al mu (sed non Hier$^{qu\ 9}$ ad hedib) om *δε* | *ερμηνεια* (*-εια* ℵCD^{c} etc; AD*FGLP etc *-ια*) cum ℵCD^{c}EFGKLP al omn^{vid} Clem Caes Bas^{euno} Cyr^{hr} Euthal^{cod} etc ... Ln *διερμηνεια* cum AD* (:: cf 12, 30. 14, 5. 13. 27. 28). Perrexerat D^{gr*}

γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἓν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, 27 6. 15 Ro 12, 4 s πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἓν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός· 13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε Ga 3, 28 ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ

per incuriam γενη, sed et uncis et punctis notatum est. ... m[10] Vig varimad Cassiod *interpretationes*

11. παντα δε ταυτ. cum ℵABCKLP al fere omn m[10] syr[utr] Clem[624] Eus marin[303] Chr[hr250] Didtri[142. 147] Ath[705] Caes[29] Chr[307] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[248] et[4,390] Dam al Hil[806] Aug[saepe] al (Or[int4,618] *omnia autem* omisso ταυτα) ... DEFG 46. d e f g vg cop go arm Ius[trect fid e] Or[2,350] Bas[ecuno 286] Didtri[61] Ath[522. 544] Cyr[thes84] Thdrt[4,13] Chr[2,555. 556] Hil[965] Ambrst al ταυτ. δε παντ. | το εν et. Ius[trect fid] Clem Eus[marin] Bas ecuno Cyr[hr] Didtri ter Ath[ter] Chr[2,655. 556] Cyr[thes] Thdrt ad h. l. et[248] Dam al ... D*FG 119. arm Ign[intpol264] Or[2,350] Chr[307] et[2,739] Severian[6,510] (in Chr[opp]) om το | ιδια et. Ius[trect fid] Clem Eus[marin] Ath[ter] Did[ter] Cyr[hr] Bas[2,133] Caes al mu Aug[saepe] (*dividens propria singulis*) Hier[pelag1] (4,2,494 *dividens singulis unicuique*) al (et. syrp mg graec) ... p* (διειρουμενα pro διαιρ. ιδια) FG d e f g m[10] vg syr[sch] arm Bas[2,583] et[euno 286] Epiph[414. 476. 783] Or[2,350] (χωρηγουν εκαστω) et[int1,64] Did[lat 271] Hil[965] (non item[cod?]) Amb[fid2,479] et[alib] Hier[saep] Ambrst al om

12. γαρ et. Hipp[prov] ap Mai[74] Hil[966] etc: K a[ecr] arm aeth om | και μελη: D*FG[g] d e g go Hipp[prov] Hil Tichon[reg1] μελη δε | πολλα εχει cum ℵACP 17. 37. 73. 118. arm Hipp[prov] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Hier Iovin 2 (4,2,216) ... ς Ti εχει πολλα cum DEFGKL al pler it vg syr[utr] go Chr[814] Thdrt[2,101] Dam al Hil Ambrst al | τα μελη του: D* d e go Hil Ambrst Tich τ. μελ. εκ του (d e *de corpore uno*, Hil etc *ex uno corpore* | του σωματος sine additam cum ℵ*ABCFGKLP 10. 17. 23. 31. 73. 115. 119. 122* 137. d[ecr] f g vg syr[utr] cop arm aeth Chr[814 sem] et[815] Euthal cod Thdrt ad h. l. al Hier[iovin2] Aug[ps30] et[ps67] et[alib] al ... ς (= Gb[00] Sz) add του ενος cum ℵ[c]DE al pler (178. praem) d e sah[mūnt] go Chr[814 sem] Thdrt[2,101] Dam, item (*ex uno corpore*) Hil Ambrst Tich | χριστος: C κυριος

13. εν ενι: 57. al aliq d e (hi[2] *nam et uno spiritu*) Clem[127] om εν. Item F[g]G g om εν | εις εν: DE[r*] (confuse) εις εσμεν εν | εν πνευμ. (ante εποτισθημ.) cum ℵ(A)BC*D*FGP 17. 47. 73. 80. 137. d[ecr] d e g am fu harl (hi omnes *unum spiritum potati sumus* vel *potavimus*, g sub *aut potabimur*) et (*uno spiritu*) demid tol, atque etiam (vel *unum spir.* vel *uno sp.*) syr[utr] cop arm aeth go Ign[intpol204] Ath[583. 554] Did[tri 147. 174. 261. 272. 278] Chr[816] Euthal[cod] Aug[faust21] Ambrst al ... ς (Gb[0]) praem εις cum D[c]EK(L) al pler vg[cle] (*in uno spiritu*) Thdrt ad h. l. et[2,101] Dam. Praeterea a[ecr] 134. 139. 178. 179. al fere[20] εις (al[2] om) εν πομα εποτισθ. (Mach[om4,12] και παντες, φησι, το αυτο πομα επο-

σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά

τισθ.), item syrP unum potum (in mg^{graec} πομα) bibimus, Clem^{117} ενι ποματι επιομεν, 18* 20. 63. 113** 121. 123. εν (sive εισ εν) πομα εποτισθ. εισ εν πνευμα, L 21. 39. 116. εισ εν πνευμα εφωτισθημεν, A vero εν σωμα εσμεν

15. ουκ εστιν: ℵ* ουκ ειμι, sed^{a} vel ipse* correxit

16. και: et. Or$^{int\,2,61}$ Aug$^{ps\,67}$ (^{4,930})·Pel al; item Aug$^{faust\,21}$ *Vel si* ... D*E d e go Ambrst om | οτι: P 114. Chr$^{mosc\,1}$ om. Ceterum ad finem versuum 15 et 16 punctum posuimus (ut etiam Ln, nec aliter voluit Wtst), contra ς Gb Sz interrogationis signum.

17. οφθαλμοσ: D* o οφθ.

18. νυνι cum ℵCDb^{2}et^{c}KLP al pler Chr$^{316\,bis}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln νυν cum ABD*FG 73. 119. l^{ser} Thphyl. Cf autem Etymologic: τὸ νῦν κατ' ἔκτασιν τοῦ ι γίνεται νυνί, καὶ διαφέρει τοῦ νῦν· τὸ μὲν γὰρ νῦν καθόλου ἐπιῤῥηματικῶς τάσσεται ἐπὶ τῶν τριῶν καιρῶν, τὸ δὲ νυνὶ ἐπὶ μόνου τοῦ ἐνεστῶτος: ad quam sententiam cf Steph. Thes. vol. 5. p. 1609. | o θεοσ εθετο: 17. f vg (non item d e g) O$_{1}^{3,}$ ^{617} (non item$^{int\,2,61}$ nec^{4,648}) εθετ. o θε. | εν εκαστον: ℵ praem (perperam) εισ

19. τα παντα cum ℵACDEKLP al fere omn Chr$^{316.\,319}$ Euthal^{cod} Thdrt^{bis} Dam etc ... BFG 17. om τα, hinc Ln [τα]

20. νυν δε cum ℵABCDEKL al pler Chr^{319} Thdrt Dam al ... FGP 32. 47. 67. 80. 114. Chr^{316} Thphyl νυνι δε | μεν cum ℵACD^{b}et^{c}EFGKLP al pler f g vg etc ... BD* 73. 114. d e arm go Aug$^{ps\,67}$ et$^{faust\,21}$ om; hinc Ln [μεν]

21. ου δυν. δε cum ℵBDEKL al plu d e vg (et. am fu** etc) syrP go Chr $^{324\,bis}$ Thdrt Dam al Ambrst Aug$^{faust\,21}$ al ... Gb Sz om δε et Ln [δε] cum ACFGP 17. 37. 137. al^{20} f g fu* demid syr^{sch} cop arm aeth Euthal^{cod} Aug$^{ps\,67}$ al | o οφθαλμ. cum ℵABCDEFGLP al plus^{40} Or^{3,602} Bas$^{spir\,52}$ Chr^{324} Euthal^{cod} etc ... ς (= Gb Sz) om o cum K al mu^{vid} arm Thdrt^{4,572} Thphyl^{txt} (non item^{com})

ἐστιν, 23 *καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει*, 24 *τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοὺς τιμήν*, 25 *ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη*. 26 *καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλος, συνχαίρει πάντα*

23. *και* α: $\mathrm{F}^{\mathrm{gr}}\mathrm{G}^{\mathrm{gr}}$ *και* o (non mutatis sqq) | ς^{o} 1624. 1688. (non amplius 1656.) *ατιμωτερα*, ut etiam L 37. al aliq | *ειναι του σωματος*: DEFG al^{2} it vg Dam $\mathrm{pp}^{\mathrm{lat}}$ pler (sed non $\mathrm{Aug}^{\mathrm{faust}\,21}$ et^{29}) add *μελη* vel post *ειναι* vel (ut 17. Dam f vg) ante *ειναι* | *εχει*: $\mathrm{F}^{\mathrm{gr}}\mathrm{G}^{\mathrm{gr}}$ *εχειν*

24. *εχει*: DEFG^{gr} d e $\mathrm{syr}^{\mathrm{sch}}$ add *τιμησ* | *αλλα* cum HABCDKL al mu (5 ap Scri) $\mathrm{Mcion}^{\mathrm{epiph}\,330}$ et^{361} Dam ... ς *αλλ* cum FGK^{sil} al plu Chr^{388} Thdrt al | o *θε. συνεκερ.* et. $\mathrm{Mcion}^{\mathrm{epiph}}$ etc ... A *συνεκ. ο θε.* | *το σωμα* ($\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ om *το* | *τω υστερουμενω* cum $\aleph^{*}$ABC 17. 57. 67^{**} Melet epiph^{377} init Dam ... ς Ti r. *υστερουντι* cum $\aleph^{c}$DEFGKL al pler $\mathrm{Or}^{4,\,198}$ Dial^{369} Chr^{526} $\mathrm{Euthal}^{\mathrm{cod}}$ Thdrt Antio^{1153} al | *περισσοτεραν δους τιμην* et. Or (sed *διδους*) Dial etc ... B *τι περισσοτερον δους*

25. *σχισματα* cum BD^{*}FGL 47. 74. 109. $\mathrm{a}^{\mathrm{ser}}$ al plus^{30} (7 ap Scri) g fu (harl* *sint scisma*) arm $\mathrm{Bas}^{2,\,216}$ Antioch^{1153} Dam Thphyl $\mathrm{Augcontin}^{6,\,311}$ etnat $\mathrm{boni}^{8,\,509}$ $\mathrm{etfaust}^{29}$; $^{8,\,444}$ Sedul ... ς Ln Ti *σχισμα* cum ABCD^{b}etc EK al plu d e f vg $\mathrm{syr}^{\mathrm{utr}}$ cop $\mathrm{Or}^{4,\,198}$ Chr^{526} Thdrt Oec $\mathrm{Aug}^{\mathrm{faust}\,21}$; $^{8,\,256}$ Ambrst al :: minus aptum videbatur *σχισματα* de corpore dici | *το αυτο* (et. d e f g vg *id ipsum*) et. $\mathrm{Or}^{2,\,617}$ $\mathrm{et}^{4,\,198}$ etc: $\mathrm{DF}^{\mathrm{gr}}\mathrm{G}^{\mathrm{gr}}$ arm *τα αυτα* | *μεριμνωσιν* et. $\mathrm{Or}^{\mathrm{bis}}$ etc: DEFG Thphyl^{mg} *μεριμνα*

26. *εστε* pri cum HACDEKL al fere omn vg^{edd} ap^{lachm} (*si quidem*) $\mathrm{syr}^{\mathrm{sch}}$ (*ut quando*) cop $\mathrm{Bas}^{2,\,216}$ $\mathrm{Chr}^{328.\,329}$ $\mathrm{Euthal}^{\mathrm{cod}}$ Thdrt Dam al. Similiter 31. *ει*, Cyp$^{21.\,70.\,99}$ (*Si patitur*) et $\mathrm{Aug}^{\mathrm{saep}}$ (*Quia si*) *si* posteaque *et si*. Cf et. $\mathrm{Or}^{1,\,214}$ *οὐ μόνον ἐνταῦθα τοῦ· ει πασχει μελος εν, συμπασχει παντα τα μελη, και ει δοξαζεται μελος εν* etc; item $\mathrm{Eus}^{\mathrm{dem}\,15}$ *καὶ τό· ει πασχει εν μελος, συμπασχει παντ. τα μελη*, nil praeterea; ita etiam Thdrt $^{4,\,1127}$ $\mathrm{et}^{\mathrm{alib}}$ *ει γαρ πασχει εν μελος* etc, quae quidem certe contra *ει τι* testantur. Libere et. $\mathrm{Or}^{2,\,640}$ *οι πιστευοντες εισι σωμα χριστου και μελη εκ μελους· εαν δε πασχη μελος εν, συμπασχει πα. τα μελη, και εαν δοξαζηται μελ. εν, συνδοξαζεται* etc. Item bis *εαν* $\mathrm{Bas}^{\mathrm{regg}\,474}$ ..... Ln *ει τι* cum BFG d e f g vg syr^{p} arm Ambrst al | *εν* et. $\mathrm{Or}^{1,\,214.\,2,\,640}$ $\mathrm{Eus}^{\mathrm{dem}\,15}$ $\mathrm{Bas}^{2,\,216}$ $\mathrm{etregg}^{474.\,476}$ al $\mathrm{Cyp}^{\mathrm{ter}}$ etc (sed $\mathrm{Or}^{1,\,214}$ *μελ. εν*, Cyp$^{21.\,99}$ *membrum unum*) ... A om. Similiter sed liberrime $\mathrm{Or}^{4,\,198}$ *ει τινα ενπαθειαν εχει μελος, συνενπαθηση παντα* etc | *συνπασχ-* cum HAB^{*}CDEFG ... ς Ln *συμπ-* cum $\mathrm{B}^{\mathrm{a}}\mathrm{K}^{\mathrm{sil}}\mathrm{L}$ al certe pler | *μελος* sec loc sine *εν* (et. $\mathrm{Ln}^{\mathrm{ed\,min}}$) cum $\aleph^{*}$AB Thdrt $^{4,\,1098}$ ... ς $\mathrm{Ln}^{\mathrm{ed\,mai}}$ Ti praem *εν* cum $\aleph^{c}$DEFGKL al $\mathrm{omn}^{\mathrm{vid}}$ it vg $\mathrm{syr}^{\mathrm{utr}}$ cop arm aeth Or $^{1,\,214}$ (*μελος εν*) et $^{2,\,640}$ (ut ante) $\mathrm{Bas}^{2,\,216}$ etregg^{474} $\mathrm{Chr}^{329\,\mathrm{bis}}$ $\mathrm{Euthal}^{\mathrm{cod}}$ Thdrt ad h. l. Dam al $\mathrm{Cyp}^{\mathrm{ter}}$ (sed^{bis} *membr. unum*) etc | *συνχαι-* cum AB^{*}CDEFG 37. ... ς Ln *συγχ-* cum $\mathrm{HB}^{\mathrm{a}}\mathrm{K}^{\mathrm{sil}}\mathrm{L}$ al pler

12 τὰ μέλη. 27 ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους.
9. 10 Eph 4, 11 28 καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. 29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; 30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

---

27. *εστε σωμα* et. Or 2,640· 4,197 et^{int} 3,61 et^{alib} (et^{cat} 182 *και παντες εστε σωμ. χριστ.*) Eusdem 467 et^{ps} 53 ac^{saep} etc ... pg^{rG} g Ambl^{uc} 15, 1461 (non item 17, 1476) *σωμα εστε* | *μερους* et. Or 2, 640· 4, 197 et^{int} 4, 564. 600 Eusdem 467 et^{ps} 148. 370 et^{alib} Bas 2, 216 Chr^{333} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et 2, 101 Dam al (Thdrt sic: *ου γαρ ημεις μονοι, αλλα παντες οι κατα την οικουμενην πεπιστευκοτες· δια τουτο γαρ το εκ μερους προστεθεικεν.* Similiter alii explicant.) ..... D* d e f vg syrP (sed^{mg} *μερους*) arm Or 2, 640 Eus^{ps} 53 Epiph 707 Thdrt 1, 1300 Severian^{cat} 248 Procl 696 (Gall^{g}) Ambrst al (sed Ambl^{uc} 15 et 17 *ex membris*; Hil 967 Aug^{ioh} 21 om) *εκ μελους.* Sic Severian l. l. (*ουκ ειπεν μελη εκ μελων, αλλα μελη πολλα εκ μελους ενος· μελος γαρ η κεφαλη του ολου σωματος.*)

28. *τριτον*: DG^{rs} add *δε*, 37. Or 2, 501 (non item^{int} 600 nec^{cat} 245) praem *και* | *επειτα* pri: syrP mg graec *ειτα* | *επειτα* sec cum ℵABC 17. 39. 73. 74. 93. Bas 3, 34 Cyr^{hr} 296 Chr^{333} Euthal^{cod} Cyr^{act} 40 Dam. Videntur etiam agnoscere qui bis *deinde* habent Aug^{gest} pelag 10, 209 Ambrst ... ς *ειτα* cum KL al pler Thdrt Thphyl Oec. Item^{vid} f vg quum habeant *deinde - exinde* ... DEFG d e g Hil 967 Amb^{ps} 118, 1250 et^{spir} 2 (603. 663) om | *αντιλημψ-* cum ℵAB^{v}D*FG ... ς *αντιληψ-* cum B^{2}CD^{c}EKL al omn^{vid} | *γενη* (ℵ^{2}): ℵ* om (per manifestam incuriam) | *γλωσσων*: vg^{cle} harl** tol (demid) syrP arm Ambrst (sed fluct lectio) Pelag add *interpretationes* (demid *-onem*) *sermonum.* Cf huc Luc^{brug}: *Correctoribus visum non est omittere* interpretationes, *quamvis Graeco consentiunec ab aliis libris omittatur.*

31. *τα χαρισμ.*: FG om *τα* | *τα* sec: in F supra scriptum est | *μειζονα* cum ℵABC 5. 6. 10. 17. 31. 37. 39. 67** 73. 137. 213. am aeth^{utr} Or 2, 647· 4, 418 et^{cat} 94 et^{int} 4, 649 Philea (ap Routh 4, 86 ex Eus^{hist} 5, 10) Thdor mop ex^{cat} 246 Euthal^{cod} Cyr^{the} 84 Thdrt^{comm} Dam ad h. l. et^{parall} 634 Hier^{iovin} 2: 4, 2, 210 et^{pelag} 1: 4, 2, 494 et^{naum} 1: 3, 1559. Habent enim Or^{int} 4, 649: *apud Paulum – dicentem: Aemulamini autem dona maiora, magis autem ut prophetetis* (cf 14, 1), item Philea ap Eus: *ζηλωσαντες τα μειζονα χαρισματα οι χριστοφοροι μαρτυρες*, item Thdor^{mop} *αντι του· ολως γαρ εφιεσθε των μειζονων χαρισματων· ει ορτως εφιεσθε, εγω υμας επι ταυτα προοδηγησω. τουτο γαρ επηγαγεν· και ετι καθ υπερβολην* etc ..... ς *κρειττονα* (DEFG etc *-σσονα*) cum DEFGKL al

XIII.

1 *Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.* 2 *καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι,* 14, 2 ss

---

longe plu d e f g vg (exc am) cop^{vid} arm Or^{4,77} et$^{int\,2,\,141}$ Chr^{857} Severian$^{cat\,246}$ Thdrt^{txt} Dam$^{pa\,rall\,253}$ et^{532} Phot$^{cat\,247}$ Thphyl Ambp$^{se\,36,378}$ et$^{vidui\,5,194}$ Ambrst al (cf et. Tert$^{uxor\,1,3}$ „*et meliorum donationum sectatores simus*). Ex illis habent Or^{4,77} *το υπο παυλου προστεταγμενον· ζηλουτε τα χαρισμ. κρειττονα, μειζονα δε των χαρισματων το και παντων προτεταγμενον* etc, item$^{int\,2,\,141}$ *dicens: Aemulamini autem dona meliora, magis autem ut prophetetis;* Chr vero: *και ουκ ειπε „τα μειζονα", αλλα „τα κρειττονα"* etc, quae repetit Thphyl. | *και ετι* (G *ετι*, DE$^{r^2}$ *ειτι*, FE^{r} *ειτει*): FG d e g m^{16} (*Item ad Cor. prima: Adhuc* etc) syr^{sch} om *και* | *υμιν δεικνυμι* (A *διγνωμι*., 17. *δεικνυω*): FE^{r}G g *δεικν. υμιν*

XIII. 1. *γεγονα χαλκος* usque *αγαπ. δε μη εχω* (v. 2.): ℵ* om, suppl^{a} | *γεγονα* et. Or$^{cat\,250}$ et$^{int\,2,\,176}$ (Or^{4,121} *-γεγονε χαλκος ηχων*) Bas$^{2,208.\,2,228}$ et^{alib} Chr^{336} Cyr$^{fest\,pasch\,85}$ etc (f vg *factus sum velut*, item Aug ioh^{6} *fact. sum tamquam*, etc) ... D*E* *εν ειμι*, item FE^{r}G *εν ειμι η*, d e g m^{16} Ambrst *in* (g m Ambrst om) *unum sum ut* (Ambrst *velut*) | FG *χαλικος* | *αλαλαζον* cum ℵ^{a}BCFGKL etc (syr$^{p\,mg}$ E^{r} *αλλαλαζον*) ... A DE 17. d^{ser} *αλαλαζων* (item 8^{lect} *κυμβαλος αλαλαζων*)

2. *και εαν* pri loc cum ℵ^{a}BDEFGL al fere omn Bas^{2,208} Ephr^{333} Chr^{289} Euthal^{cod} etc ... K *και αν* ... Ln *καν* cum AC 17. 31. Bas^{2,228} Cyr$^{fest\,pasch\,85}$ | *προφητειαν* cum ℵ^{a}ABCD^{2}FGK^{sil} al pler ... D*L al pauc *-τιαν* | *ειδω* (*noverim* d e f g m^{16} vg) ... AD* 17. 47* 73. al aliq Ephr^{333} Bas$^{bapt\,665}$ Dam$^{parall\,218}$ *ιδω* ... FG *ουδα* (pro *οιδα*) | *παντα*: FG *τα παντ.* | *και εαν* sec loco cum ℵCDEFGKL al fere omn Ephr^{333} Chr^{339} Euthal^{cod} etc (al pauc Bas$^{2,\,91.\,3}$ *και εχω*, item f vg; 47. Bas^{2,228} *και* tantum omissis *εαν εχω*) ... Ln$^{ed\,min}$ *καν* cum AB 17. 31. Clem^{614} Or^{4,427} et$^{cat\,251}$ Cyr$^{fest\,pasch\,85}$ | *μεθισταναι* cum ℵBDEFG 17. 19. 31. 37. 43. 44. 48. 52. 55. 73. al pauc Clem Cyr$^{fest\,pasch}$ Thphyl ... Method^{733} Bas^{2,208} *μεθιστων* ... ς Ti *μεθιστανειν* cum ACKL al pler Or$^{3,576.\,579}$ et$^{cat\,251}$ Bas^{2,228} et$^{bapt\,665}$ Ephr^{333} Chr^{339} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,358}$ Oec | *ουθεν* (Gb″) cum ℵABCD^{c}L al sat mu (10 ap Scri, 5 ap Mtth) Clem^{614} Ephr^{333} et^{2,112} Bas^{2,228} ex$^{edd\,plu}$ et$^{bapt\,665}$ Euthal^{cod} Macar$^{hom\,26}$ (Gall^{7,96}) Dam ad h. l. et$^{parall\,358}$ al ... ς^{e} Gb Sz (non ς) *ουδεν* cum D*FGK^{sil} al permu Clem^{166} Method^{733} Macar$^{hom\,27}$ (Gall^{7,107}) Bas^{2,208} Chr^{339} Cyr$^{fest\,pasch\,85}$ Thdrt al. Ceterum cf Phryn$^{ecl\,181}$: *οὐθείς, διὰ τοῦ θ, εἰ καὶ χρύσιππος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν οὕτω λέγουσι, σὺ δὲ ἀποτρέπου λέγειν· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι διὰ τοῦ δ λέ-*

ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 *καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι.* 4 *ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη-*

γουσιν, οὐδείς. Ad quae uberius adnotantem vide Lobeckium. In Steph. Thes. 5, 2373 exempla formae *ουθεν* ex papyris afferuntur. | *εἰμι*: A *ωφελουμαι*, item Amb$^{luc\ 13,1453}$ et$^{ps\ 45,920}$ al *nihil mihi prodest*

3. *και εαν* prl loc cum NDEFGKL al pler Ephr^{333} Bas$^{bapt\ 665}$ Chr^{339} Thdrt al ... Ln *καν* cum ABC 17. al pauc Clem^{614} Or$^{cat\ 252}$ Bas^{3,208} Cyr^{4,754} et$^{fest\ pasch\ 85}$ Dam | *ψωμισω* cum NABCDEFGL al longe plu Clem^{614} Or$^{cat\ 252}$ Ephr^{333} Bas^{3,208} et$^{bapt\ 665}$ Chr^{339} Euthal^{cod} Cyr^{bis} Thdrt Dam ad h. l. al ... ς^{o} (non ς Gb Sz) *ψωμιζω* cum K^{sil} al vix mu (nullus ap Scri) Damparall^{253} | *και εαν* sec loc cum ℵ (B *και αν*) DE FGKL al pler (Meth^{738}) Ephr^{333} Bas$^{bapt\ 665}$ Chr^{339} Thdrt al ... Ln *καν* cum AC al? Or$^{cat\ 252}$ Cyr^{4,754} Dam ... Bas^{3,208} Chr$^{mosc\ 2}$ Cyr$^{fest\ pasch}$ *και* tantum | *παραδω*: VG *-δωσω* | *καυθησομαι* (Gb') cum DEFGL al permu (6 ap Scri, 9 ap Mtthaei; Wtst al neglexerunt) Bas$^{bapt\ 665}$ Euthal^{cod} Cyr^{4,754} Max^{1,545}. Item *καυθησωμαι* CK al plu Or$^{cat\ 251}$ Ephr^{333} Chr^{339} (sed$^{mosc\ 1}$ *-σομαι*) Cyr$^{fest\ pasch\ 85}$ Thdrt Dam al. Clem^{614} *παραδουσ το σωμα ινα καυθησεται*, Bas^{3,208} *καυθη*, Meth^{733} *και εαν το σωμα μου πυρι παραδωσω*. Confirmant eandem lectionem (*καυθησ-*) d e f g m^{16} vg syr^{utr} cop arm aeth go Ter$^{prax\ 1}$ (*quando etsi corpus suum tradidisset exurendum, nihil profecisset, dilectionem dei non habens*) Cyp$^{199.\ 204}$ Rebapt^{13} (Gall^{3,366}) Augl$^{ob\ 7}$ et^{18} ac^{sacp} Ambrst al mu Iac$^{ulelb\ 17}$ ..... Ln *καυχησωμαι* cum NAB 17. aeth^{ro} (cop$^{bo\ ?}$ ap Mill et Wtst) Ephr^{3,112} (*-σομαι*). Inprimis cf Hier$^{gal\ 3:\ 4,307}$ (Vallars^{7,517}) *Si tradidero corpus meum ut glorier* etc; ibidem^{308} (Vall^{518}) *Scio in Latinis codicibus, in eo testimonio quod supra posuimus:* Si tradidero corpus meum ut glorier, ardeam *habere pro* glorier; *sed ob similitudinem verbi, qua apud Graecos* ardeam *et* glorier, *id est καυθήσομαι* et *καυχήσομαι, una litterae parte distinguitur, apud nostros error inolevit. Sed et apud ipsos Graecos exemplaria sunt diversa.* Rursus idem$^{isai\ 58:\ 3,498}$ (Vall^{4,668}): *Apostolus si etiam corpus suum tradat martyrio ut* ardeat, *sive* glorietur (*utrumque enim fertur in exemplaribus*) *absque dei caritate* etc :: at vdtr potius *καυχησωμαι* (*-σομαι*) per errorem ex *καυθησομαι* fluxisse. | *ουθεν* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum NA 17. 31. 73. (Bas$^{reg\ f\ 26}$ ex^{ms} ap Wtst?) ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *ουδεν* cum BCDEFGKL al pler Ephr^{333} et^{3,112} Bas$^{bapt\ 665}$ et$^{epp\ 308}$ ^{C}Chr^{339} Euthal cod Cyr^{4,754} et$^{fest\ pasch\ 85}$ Thdrt Dam al

4. *χρηστ. η αγαπη, ου ζηλοι η αγαπη, ου* etc (ita et. Ln): praeunt hanc distinctionem D et d stichorum ratione, Antioch^{1180} Dam ad h. l. ℵ sic: *η αγαπη | μακροθυμει | χρηστευεται | η αγαπη | ου ζηλοι | η αγαπη | ου περπερευεται* | etc, ita ut in utrumq modum distingui liceat. In B tertia manu sic distincta singula: *η αγ. μακροθυμει· χρηστευεται· η αγαπη ου ζηλοι· ου περπερευεται·* etc. Patres plurimi modo inferunt singulis quae praedicantur nomen *η αγαπη*, modo auferunt: vide post ... ς Ti *χρηστευεται· η αγ. ου ζηλοι· η αγ. ου*

στένεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. 10, 24 Phl 2, 4

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη-

περπερευεται, ου etc. Hanc distinctionem confirmat Or$^{cat\ 253}$. | η αγαπη sec loc: 41. 71. Clem^{251} Or$^{int\ 4,532}$ Bas$^{regg\ 492}$ Chr^{349} Thphyl Tert$^{pat\ 12}$ om; Cyr$^{fest\ pasch\ 86}$ (non item^{93}) Cyp$^{199.\ 253.\ 259.\ 304}$ Aug$^{serm\ 5,1249}$ (non item^{alibi}) al η αγαπ. χρηστ. η αγαπ. ου ζηλοι (addunt igitur η αγαπ. ante χρηστ., sed servant etiam post) | η αγαπη tert loc cum ℵACDEFGKL al pler d e g m^{16} syr^{utr} go Or$^{cat\ 253}$ (item sed affert tantum η αγαπη ου περπερ. Or$^{2,591.\ 844}$ et^{prov} ap Mai^{53}, in Notit^{120}) Cyr$^{fest\ pasch\ 96}$ Thdrt Dam ad h. l. (om vero$^{parall\ 253}$ ου ζηλ. η αγαπ.) al Cyp^{304} ..... B 17. 73. 74. a^{scr} al^{5} f vg cop arm Clem^{251} Or$^{int\ 3,522}$ et^{4,582} Ephr^{333} (om vero η αγ. ου περπ. ου φυσ.$^{2,\ 112}$) Bas$^{regg\ 492}$ Chr^{349} Cyr$^{fest\ pasch\ 85}$ Thphyl Tert$^{pat\ 12}$ Cyp^{199} Ambrst al om. Atque hinc Lu [η αγαπ.] | ου περπερευεται (vitiose ut^{vid} A Ephr^{333} περπορευεται et per errorem^{vid} περισσευεται Or^{2,591}): d e m^{16} *non est perpera*, g *non perperat* t *non perperam agit*, f vg Or^{int} Cyp Ambrst al *non agit perperam* (*non perp. ag.*), Tert^{pat} *non protervum sapit*

5. τα εαυτης (ita et. Chr^{1,124} et$^{cdd^2}$ ad Chr^{253} et^{254}; 80. Chr$^{253.\ 254}$ το εαυτης) et. Clem^{256} Or^{5,563} et$^{cat\ 121}$ Ephr^{333} et^{2,112} Bas$^{regg\ 492}$ al mu Tert pat^{12} etc ... B Clem^{252} το μη εαυτης. Sic Clem: οὐ ζητεῖ, φήσας, τὸ μὴ ἑαυτῆς. τὸ γὰρ ἴδιον ἡ ἀλήθεια τὸ οἰκεῖον καλεῖ, τὸ δ' ἀλλότριον ἡ φιλοκοσμία ζητεῖ etc. At idem^{947} η αγαπη τα εαυτης ου ζητει, αλλ επι τον αδελφον εκκεχυται

6. τη αδικια: FG om τη | συνχαι- cum B*D*FG (item 12, 26 AC) ... ς Ln συγχαι- cum ℵAB^{2}CD^{c}EK$^{2/3}$L al certe pler

7. στεγει (*suffert* d e f g m^{16} vg): FG^{gr} ασταγ. (:: corrupte ut tot alia in FG) ... Cyp$^{199.\ 252.\ 304}$ Zeno^{2,6} (Gall^{5,112}) *diligit* (στέργει?). Utrumque ut^{vid} coniung aeth. Ceterum ad στεγει syrP ms add *in spe*

8. η αγαπη ut et. Clem^{917} Or$^{2,564.\ 612}$ et^{2,541} etc ... B om η | πιπτει cum ℵ*ABC* 17. 47* 67** 80. Nyss^{anim} et res^{836} And^{rapoc} prooem Maxim^{1,227} (Mac$^{oust\ cord\ 14}$ ο γαρ ταπεινος ουδεποτε πιπτει vix huc spect), item *cadit* g (*excidit t cadit*) Orint^{4,568} et (*illud quod pronunciavit apostolus quia charitas nunquam cadet*) 569 Aug$^{lob\ 2,1,671}$ ac^{saepe} Ambrst ... ς Ti εκπιπτει cum ℵ^{c}C^{2}DEFGKLP al pler (46. εκλειπει) Clem$^{166.\ 946}$ Or$^{2,564.\ 612}$ et^{2,541} Ephr^{333} et^{2,112} Bas$^{regg\ 492}$ Macar^{171} (Gall^{7}) Chr^{255} Euthal^{cod} Cyr$^{fest\ pasch\ 85}$ et^{95} Thdrt^{bis} Dam Phot$^{cat\ 254}$ al, item *excidit* m^{16} vg, d e f vg^{edd} Tert$^{pat\ 12}$ Cyp$^{199.\ 304}$ al *excidet*, am *excedit* | δε cum ℵABC^{2} D^{bet}C^{EL} al pler syrP go Chr$^{251.\ 253}$ Thdrt Dam al Aug^{2,478} ... C*D*FG KP al pauc it vg (Ambrst al) cop arm (syr^{sch} προφητειαι γαρ) Did tri^{446} (sed incipit ab *εἴτε προφ.*) om. Libere Clem^{946} - εκπιπτει· προφη-

θήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.
12 9 *ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·* 10 *ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.* 11 *ὅτε ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νή-*

τειαι καταργουνται, γλωσσαι παυονται etc | *προφητειαι* (ℵD*P al -τιαι, non item CD^{c}EFGK^{sil}L etc; A -τεια, sed *-θησονται*) *καταργηθησονται* et. Clem^{946} (sed vide ante) Nyss^{anim} et res^{656} al mu Tert$^{pat\ 12}$ Ambrst etc ... B *προφητεια καταργηθησεται* | *γνωσις καταργηθησεται* cum BD*et^{c}E (sed *-σεισ*) KL (P *γνωσισ παυσεται*) al pler d e f vg syr^{utr} cop arm go Or^{4,290} (*γνωσισ η εκ μερουσ, ητισ καταργηθησεται, οταν ελθη* etc) Did$^{tri\ 446}$ Chr^{363} Thdrt (Dam^{com} vide post) al Aug^{act} felic^{3,478} et^{spir} et litt^{10,107} Ambrst al ... ... ℵAD^{b}EFG 17. 47. al pauc (sed ℵ 17. 47. *γνωσισ*) g Nyss^{656} (*και γνωσεισ παυσονται*) (Dam^{txt}, sed^{com} *ποια γνῶσις καταργεῖται; ἡ μερική*) Tert$^{pat\ 12}$ (*exhauriuntur linguae, scientiae, prophetiae*) *γνωσεισ καταργηθησονται* :: nusquam alibi apud Paulum *γνωσεισ*, hinc poterat parum aptum videri; poterat vero etiam ad *προφητειαι* et *γλωσσαι* accommodari.

9. *γαρ* cum ℵABDEFGP al sat mu it vg syr^{utr} cop arm aeth^{pp} Ir$^{int\ 238}$ et (*nunc enim ex parte*) ^{301} Or^{4,224} Meth^{731} (*εκ μερουσ γαρ ετι και ωσ δι εσοπτρου γινωσκ.*) Did$^{tri\ 446}$ Eus$^{ps\ 168}$ Ath^{851} Thdrt Dam al Hil^{404} Ambrst al ... Ti (Gb') *δε* cum KL al plus^{70} (11 ap Scri) Phot^{disert} ap Oec et$^{cat\ 256}$ *ἐκ μέρους δὲ ἀντὶ τοῦ· ἐκ μέρ. γάρ· αἰτία γὰρ τοῦ διατί μέλλουσι καταργηθῆναι καὶ παύσασθαι* ... 67** go aeth^{ro} om plane; item (sine eis quae praecedunt afferunt) Or^{4,352} et$^{cat\ 249}$ et$^{cat\ eph\ 112}$ Eus$^{marc\ 196}$ Mele$^{tepiph\ 881}$ Epiph^{672}, item (*το· εκ μερουσ γινωσκομεν* etc) Chr^{363} etc

10. *το εκ* sine *τοτε* cum ℵABD*FGP 17. 31. 39. 47. 67** 73. 74. 80. 137. it vg cop arm aeth^{utr} go Ir$^{int\ 238}$ Or^{1,645} et^{3,519} et$^{4,200.\ 352}$ et$^{cat\ 249}$ et int^{2,212} et^{alib} Eus$^{ps\ 191}$ Ath^{*851} Epiph^{672} Cyr$^{ador\ 396}$ Euthal^{cod} Maxim^{2,26} Dam etc ... ς (Gb^{0}) praem *τοτε* cum D^{b}et^{c}KL al pler syr^{utr} Or^{2,497} (*και τοτε*) et$^{cat\ 60}$ Mele$^{tepiph\ 881}$ Chr^{263} Thdrt al | *το* (FGg Ir$^{int\ 238}$ *τα*) *εκ μερουσ* ante *καταργηθ.* et. Ir$^{int\ 238}$ Or^{sacp} et$^{iam\ cat}$ Eus^{ps} Ath^{851} Did$^{tri\ 446}$ Cyr^{ador} etc ... D*et^{c}EFG it vg syr^{sch} go Or$^{int\ 2,212.\ 493}$ et$^{4,520.\ 522.\ 573}$ Aug$^{act\ felic\ 3,478}$ et^{alib} (non item$^{loh\ 96}$ et^{alib}) Ambrst al post *καταργ.*

11. *οτε*: DE^{r*} fu add *δε* | *ελαλ. ωσ νηπ., εφρο. ωσ νηπ., ελογ. ωσ νηπ.* cum ℵAB 17. 80. 93. f vg cop aeth^{utr} Clem^{117} (*εφρο. ωσ νη. ελαλ. ωσ νη.*) Or$^{cat\ eph\ 173}$ (omissis *ελογ. ωσ νη.*) et$^{int\ 2,673}$ (et^{2,27} *loquebar sicut parvulus* sed pergit ut ς, item 37.) Bas^{1,159} Nyss^{1,127} Did^{446} (om *εφρο. ωσ νη.*) Thdrt^{4,654} Dam Aug$^{act\ felic\ 3,478}$ Hier$^{esai\ 56}$ al ... ς *ωσ νηπ. ελαλ., ωσ νηπ. εφρο., ωσ νηπ. ελογιζ.* cum DEFGKLP al pler d e g fu syr^{utr} arm go Or$^{cat\ epp\ cath\ 115}$ Bas^{2,223} Epiph^{555} Chr^{363} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. al Tert$^{pud\ 1}$ (om *ωσ νη. ελογ.*) Aug^{spir} et litt^{10,105} et op mon^{3,502} et^{alib} al | *οτε* sec sine copula cum ℵ*ABD* 67** 119. d e am harl* tol go Or^{3,479} et$^{int\ 2,476.\ 673}$ Did$^{tri\ 446}$ Hil^{462} ... ς *οτε δε* cum

πιοσ· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 *βλέπομεν* 9
γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσ-
ωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ 8, 3
ἐπεγνώσθην. 13 *νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα·*
μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

1 *Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ* 12, 31
ἵνα προφητεύητε. 2 *ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ* 5

ℵ^{c}D^{c}EFGKLP al pler f g vg^{cle} fu demid syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or^{cat} eph^{172} et^{epp} cath^{115} et$^{int2,79.\ 208.\ 8,\ 27}$ et^{alib} Bas$^{1,\ 159}$ Epiph^{555} Chr^{363} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Tert^{pudic} (*at ubi vir sum factus*) Ambrst (*at ubi*) | *γεγονα* et. Clem^{117} Or^{3,479} et^{cat} eph^{172} Didtri^{446} Bas$^{1,\ 159}$ Epiph^{555} etc ... ℶ Or^{cat} opp cath^{115} *εγενομην* | *κατηργηκα* (Macar Epiph *-σα*) ante *τα τ. νηπ.* et. Clem^{117} Or^{3,479} et^{cat} eph et^{cat} opp cath et$^{int2,203.\ 486}$ et^{alib} Didtri Bas^{1,150} Macar^{7,182} al mu Aug^{saep} al ... DEFG d e g (non f vg) syr^{p} arm go Bas$^{2,\ 228}$ Epiph^{555} Or$^{int2,\ 79.\ 382}$ Tert$^{pudic\ 1}$ Hil^{462} Ambrst al post *τα τ. νηπ.*

12. *βλεπομεν*: P 42. *-πωμεν*, 37. *-ποιμεν* | *γαρ* cum ℵABD^{c}KLP al omn vid cop syr^{p} (syr^{sch} Dam Or$^{int\ 4,573}$ *δε, autem*) Clem$^{120.\ 874.\ 647}$ Or$^{int\ 4,600}$ Eus$^{marc\ 53}$ et^{177} Didtri^{446} Cyr$^{iul\ 89}$ al mu Aug$^{act\ felic\ 4,\ 478}$ Amb fid resurr^{1163} ... D*FG d e f g vg (et pp^{lat} pler) go arm om, item Clem^{890} et Thdot$^{clem\ 962}$ al | *δι'* et. Thdot^{clem} Or$^{1,282.\ 720.\ 731}$ ac^{saepe} et$^{int\ 2,\ 120}$ ac^{saep} Eus$^{marc\ 53.\ 177}$ Didtri^{446} Cyr$^{iul\ 89}$ al mu Cyp^{219} Hil$^{384.\ 404}$ etc ... DG^{r}E^{gr} 73. 80. 93. al$^{3\ scr}$ al mu syr^{sch} et^{p} c.* arm aeth (sed lib vertit) Clem$^{120.\ 874.\ 647.\ 890}$ Thdrt (non ad h. l.) $^{2,\ 55.\ 70.\ 155.\ 4,\ 654}$ (sed his^{4} ll. *ωσ εν εσοπτρω*) Tert$^{prax\ 14}$ Or$^{int\ 4,462}$ praem *ωσ* (similiter Dam *ωσ εν αινιγμ.*) | *εν αινιγματι* (Or^{1,720} et^{4,220} *και αινιγματοσ*, non item alibi) ... LP 109. 178. f^{scr} al pauc Or$^{1,282.\ 720.\ 731}$ ac^{saepe} (non item$^{3,\ 174}$) et$^{int\ 4,462}$ ac^{saepe} (non item$^{4,\ 573}$) Hil$^{384.\ 549}$ (non item^{404}) Gaud$^{serm\ 5}$ (non item^{1}) praem *και*. Praeterea Clem^{ubique} (non item Thdot^{clem}) om *εν αινιγμ.* | *γινωσκω*: DE *γιγν-* | *επιγνωσομαι*: K *γνωσομαι* | *επεγνωσθην*: FG *επιγν.* (sed iidem etiam v. 11. *λαλουν* et *λογιεζομην*) ... F^{gr}G d (om *εἰ*) e g tol Cyp^{219} praem *εγω*. Inepte (nisi forte cum *εγω* cohaeret) D^{gr*} *καθ. και ω επεγν.*

13. *νυνι δε μενει* (f vg etc *nunc autem manet*) ... FG *μενει δε*, d e g Clem^{946} *μενει δε* (pergit *τα τρι. ταυτα, πιστ.* etc) Hil^{1279} Aug$^{ioh\ 83}$ Ambrst al *manet* (*manent*) *autem* | *μειζων*: D* *μειζω*, L Or$^{cat\ rom\ 84}$ *μειζον*

XIV. 1. *προφητευητε*: FG 46. 48. *-τευεται* (46. *-τε*)

2. *γλωσση* (Mac^{7,196} *εν γλ.*): DEFG 10. 61. g** arm Chr$^{875\ semel}$ Amb$^{spir\ 659}$ *γλωσσαισ* | *ουκ*: ℵ *ουχ* | *ανθρωποισ*: inepte *-πουσ* F^{gr}G^{gr}

ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσ-
1 σαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ
18 λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα,

---

2. *θεω* c. ℵ*BD*FGP 67** Chr$^{375\,semel}$ ... ς *τω θεω* c. ℵcADcEKL al fere omn Chr$^{375\,semel}$ Thdrt Dam al | *ουδεις*: ℵ *ουθις* | *γαρ ακουει*: 17. *παρακουει* | *πνευματι*: FGr d e g am** fu floriac Pelag al *πνευμα*

3. *ο δε*: FG *ει γαρ* o, g *si enim qui*. Similiter d e f vg *nam qui*, Ambrst *qui enim*. Cf Or$^{int\,4,619}$ *idem apostolus ait: Qui prophetat* etc | *ανθρωποις*: rursus FGrGgr *-ποις* | *παραμυθιαν*: 47. *μακροθυμιαν*

4. *ο λαλων*: FG *ο λαλει*, sed G add *t λαλων* | *γλωσσῃ*: DE 46. arm Mac^{7,28} *γλωσσαις* | *ο δε προφ. εκκλ. οικοδ.*: 37. 48* 73^{a} 178. k^{scr} tol* om (:: transiliendo ab *οικ.* ad *οικ.*) | *εκκλησιαν* (et. Or^{2,617} Mac^{7,28} etc Ambrst etc): FGrG g vg^{cle} (non item am fu demid tol, sed harl ut vdtr) Pel add *θεου*

5. *παντας υμας*: A Ambrst *υμ. παντ.*, nec aliter syr^{utr} cop | *λαλειν γλωσσαις*: A 73^{a} am Chr$^{376\,semel}$ Thphyl *γλ. λαλ.* | *ινα προφητευητε* (FG *-ετε*) et. d e g Ambrst ... DGr* f vg Hier$^{lovin\,2}$ (4,2,216) Pelag *προφητευειν* | *μειζων* (L al paue *-ζον*, 73. *κρεισσων* et 37. *κρεισσω*) *δε* cum ℵ*ABP 39. cop Euthal^{cod} (item Mac^{7,28} *ο δε προφ. μειζ. η ο*) ... ς *μειζ. γαρ* cum ℵcDEFGKL al fere omn d e f g vg syr^{utr} arm aeth Chr^{376} Thdrt Dam al Hier$^{lovin\,2}$ Ambrst al. Praeterea FG add *εστιν*, ut (*maior est enim, nam maior est*) it vg | *διερμηνευῃ* cum ℵABDcKP al sat mu^{vid} Thdrt Dam Oec ... L al plus^{40} Chr^{376} Thphyl *διερμηνευει* ... DGr* *διερμηνευων* (E *διερμηνευων η*, quod inde fluxit quod in D pro *-ων* supra scriptum est *η*) ... FG *η ο διερμηνευων* (g *nisi qui interpretetur*, sed f vg^{cle} demid *nisi forte interpretetur*, aur fu tol *nisi forte ut int.*)

6. *νυν* cum ℵABD*FGP 73. Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς Ti *νυνι* cum DcEKL al pler Chr^{376} Thphyl Oec | *τι υμας*: P *τι υμιν* | *η εν αποκ.* cum ABDEFGKLP al pler f g vg syr^{sch} arm Clem^{605} etc ... ℵ 17. 67** 120* c^{scr} d e cop syrP Thphyl om *η* | *η εν γνωσ. η εν προφητ.*: d e am demid om *εν* utrumq, f tol harl** om tantum ante *προφητ.* | *η διδαχη* (absque *εν*) cum ℵ*DGr*FGrGgr b^{scr} tol harl** ... ς Lu Ti *η εν διδαχ.* cum ℵcABDbetcKLP al pler d e f g vg (et. am fu demid harl*) Clem^{605} Chr^{376} Thdrt Dam al Ambrst al

7. *μη*: D*FG post *εαν* pon. Cf it vg *nisi distinctionem sonituum* (sic f vg; d e *soni*, tol *sonitus*, g *ex phthongis*) *dederint* (d e *dent*) | *τοισ* (FG om)

εἴτε αὐλὸσ εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖσ φθόγγοισ μὴ δῷ, πῶσ γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίσ παρασκευάσεται εἰσ πόλεμον; 9 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ διὰ τῆσ γλώσσησ ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶσ γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰσ ἀέρα λαλοῦντεσ. 10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆσ φωνῆσ, ἔσομαι τῷ λα-

φθογγοισ cum ℵADR(FG)KLP al omn^{vid} f vg (vide ante, item cop) syrP (syr^{sch} *inter sonum et socium eius*) Chr^{377} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... B φθογγου (sine articulo), item (vide ante) d e tol arm Ambrst (*sonitus*), hinc Ln του φθογγου | δω cum ℵABD*FG al sat mu Chr^{377} Euthal^{cod} Oec ... Gb' Ti διδω cum D^{c}ELP al plus^{50} Thdrt Dam Thphyl ... K δωτε. Ex Latt *dederint* f g vg (*dederunt* Ambrst), d e *dent*. | γνωσθησεται: D*FG γνωσθη, sed etiam d e f g pariter ac vg *scietur* | αυλουμενον: 17. λαλουμενον

8. εαν: corrupte L om additque εν post φωνην | σαλπ. φωνην hoc ordine cum MAP 17. 119. d^{ser} Or$^{4,\ 121}$ (item sah cop *tuba det vocem non manifestam*) ... ς Ln Ti φων. σαλπ. cum BDEFGKL al pler it vg (sed d e g Ambrst *vocem tuba dederit*, f vg *vocem det tuba*) Chr^{377} Thdrt Dam | σαλπιγξ ut ℵBDEK^{all} etc: FG σαλπινξ, ALP σαλπιξ | δω: D* δωη ... 2. 43. 49. διδω (ita Wtst testatur, sed videntur haec - ut de 17. 37. docuit Treg - potius ad v. 7. spectare) | παρασκευασεται: A Or$^{4,\ 121}$ -αζεται

9. ευσημον et. Clem^{364} etc ... D*K 21. 23** 80. ευσχημον. Sed d e g Ambrst *significantem* (g add *i significatum*), f vg *manifestum* | δωτε: L δω | εαν μη ευσημ. λογ. δωτε: ad haec K^{mg} adnotat: αντε του· εαν μη διερμηνευοιτε, quae ex Dam ad h. l. sumpta sunt (sed habet -νευητε)

10. τοσαυτα (f vg *tam multa*, Ambrst *nam multa*, e [deficit d] *tantum*): DE^{r*}FG^{rG} om | FG ει τυχου (corrupte) | εισιν cum ℵABDEFGP 32. 39. 47. 67** 73. 137. 139. Clem^{364} Dam Thphyl ... ς εστιν cum KL al pler Chr^{378} Thdrt Oec | εν κοσμω (et. Clem etc) ... D*FG 2^{scri} εν τω κοσμω. Item e f vg (et. fu demid al, non item am) Ambrst al *in hoc mundo* | ουδεν sine αυτων cum ℵ*ABD*FG^{rF} 17. 67** al^{10} e f vg sah cop arm Clem^{364} Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς (Gb^{0}) add αυτων cum ℵ^{c}D^{c}E KL al pler g syr^{utr} Chr^{378} Thdrt al | αφωνον (etiam e Ambrst): D*E FG f g vg add εστιν, e^{ser} ante αφω.

11. εαν ουν: P (nisi falsus sum) ει ουν | μη ειδω cum ℵBD^{c}EKP al pler (f g vg Ambrst al *nesciero*, e *ignorem*) ... AD*L 17. 21. 37. 46. 73. a^{ser} al pauc ιδω ... FG γινωσκω | και ο λαλ. εν εμοι βαρβ. et. Clem^{364} ... L a^{ser*} om | εν εμοι cum ℵABKP etc ... DEFG 67** al^{6} Clem Chr^{378} Dam om εν, nec aliter (*mihi*) e f g vg syr^{utr} cop arm Ambrst al. Cf Chr ad h. l. εκεινοσ εμοι βαρβαροσ καγω εκεινω - ου γαρ ειπεν· εσο-

λοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. 12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. 15 τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς πνεύ-
ματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ

μαι βαρβαρος, αλλα τω λαλουντι βαρβαρος. και παλιν ουκ ειπεν· ο λαλων βαρβαρος, αλλ· ο εμοι λαλων (corrige λαλ. εμοι?) βαρβ.

12. πνευματων (*spiritum* e f vg Or$^{int\,8,\,105.\,4,\,599}$ Ambrst): P 23^{mg} 73. m^{as} (*spiritalium*) g (*spiritum et spiritalium*) sah Amb^{ps} $^{36,\,781}$ πνευματικων | περισσευητε: A 73 Ambrst προφητευητε (vitiose Ambrst^{cod} *in prophetis* pro *ut prophetetis*)

13. διο (Gb') cum ℵ*ABDEFGP 17. Dam ... ç Ti διοπερ cum ℵ^{c}KL al fere omn Chr^{879} Thdrt al

14. γαρ cum ℵADEKLP al pler (38. δε) e f vg syr^{utr} cop Chr^{879} Thdrt Dam al Or$^{int\,4,\,601}$ Ambrst al ... BFG^{rg} 17^{vid} 108* g sah arm om, item (φησι γαρ εαν πρ.) Bas$^{eth\,513}$. Atque hinc Ln [γαρ] | προσευχωμαι: FGP 114. 122. al$^{2\,ser}$ προσευχομαι ... Chr^{879} -ξωμαι

15 τι ουν εστιν et. Or$^{int\,2,\,211.\,4,\,602}$ etc: ℵ om | προσευξομαι τω πν. προσευξομαι δε c. BKL (et ℵ -ξωμαι τ. π. -ξομαι δ.) 17. 37. al pler Or$^{1,\,199.\,2,\,426}$ et$^{cat\,rom\,146}$ et$^{cat\,eph\,181}$ Eus$^{ps\,609}$ et$^{mai\,107}$ Chr$^{879\,bis}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al (cf et. Or$^{2,\,718}$ παρα τω αποστ. πρωτον προσευξομαι, δευτερον ψαλω), item *orabo* e f g vg Or$^{int\,2,\,211}$ et^{tor} Amb$^{interp\,dav\,10,\,052}$ Ambrst etc ..... (ℵ vide ante) ADEFGP 26. 46. 47. προσευξωμαι τω πν. προσευξωμ. δε. Cf et. Or$^{2,\,301}$ τω λεγοντι· προσευχομαι δε τω πνευμ. προσευχομαι δε τω νοΐ. | προσευξ. δε και cum ℵABDEL al pler cop syr^{p} Or$^{1,\,199}$ Eus$^{ps\,609}$ et$^{mai\,107}$ Chr$^{879\,bis}$ Thdrt al ... FGKP 35. 46. 109. 114. e f g vg sah arm (syr^{sch} et *orabo*) Or$^{cat\,rom}$ et$^{cat\,eph}$ Euthal^{cod} Dam Or$^{int\,1,\,94.\,2,\,211}$ et$^{1\,aep}$ Ambrst al om και. Libere Or$^{2,\,426}$: ο αποστ. λεγει· προσευξομαι τω πν. προσευξομαι τω νοΐ. | ψαλω τω πνευμ.: FGP om τω | ψαλ. δε και cum ℵABDEKLP al pler cop syr^{p} Or cat eph Eus^{ps} Chr$^{879\,bis}$ Euthal^{cod} Thdrt Maxim$^{2,\,200}$ Oec ... Ln om και cum BFG 46. 109. e f g vg sah arm (syr^{sch} *et psallam*) Or$^{1,\,199}$ et int $^{1,\,94}$ et$^{2,\,363}$ et$^{4,\,602}$ Ath^{228} ap Gall^{5} Ps-Ath$^{2,\,209}$ Caes$^{6,\,120}$ Dam Thphyl Hil^{543} Ambrst al | τω νοΐ: ç^{e} 1624. 1633. (non amplius 1656.) om τω per errorem

16. ευλογησ cum ℵABDEP 17. 61. 73. 80. b^{scr*} o^{scr} Euthal^{cod} Dam ... ç Ti ευλογησησ cum FGKL al pler (c^{scr} k^{scr} al pauc -σεισ) Chr^{879} Thdrt al. Latini i. e. e f g vg pp^{lat} *benedixeris*. Non autem addidimus εν cum ℵ*AFGKL al pler e f g vg syr^{utr} arm Chr^{879} Thdrt Dam al pp^{lat}. ... ℵ^{c}BDEP 73. 137. Euthal^{cod} add εν, item (sed pariter vv. 14 et 15. *in lingua, in spiritu, in mente*) sah cop | πνευματι cum ℵABDEFGP 17.

τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεισ οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ' ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ· 19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγουσ τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλουσ κατηχήσω, ἢ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ

---

73. 137. Euthal^{cod} Dam ... ς (Gb^{0}) praem τω cum KL al pler Chr^{879} Thdrt al | το αμην: FG om το | επειδη cum NADEFGKLP al omn^{vid} etc ... B επει | τι λεγεισ: FG e g (non item f vg) Auggenes ad litt ^{12} Ilier$^{gal\ 3:4,818}$ Ambrst post ουκ οιδεν (*nescit*) pon

17. αλλ cum NADEFGKLP al pler Chr^{879} Thdrt Dam al ... B f^{secr} αλλα | ο ετεροσ (e f vg *alter*, g Ambrst *alius*) ... FG^{tr}G^{tr} o εταιροσ, item syr ^{sch} *socius tuus*

18. τω θεω sine μου cum NABDEFGP 17. 23. 31. 67** 73. 80. 137. 177. 178. 179. e g am tol syr^{utr} cop arm aeth^{utr} ar^{e} Chr^{880} Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Hier$^{lovin\ 2}$ (^{4,2,216}) al ... ς (= Gb Sz) add μου cum KL al pler vg^{cle} demid harl Thdrt^{ed} Dam al Ambrst Pel (:: cf Ro 1, 8. 1 Co 1, 4. 1, 14. Phil 1, 3 et alibi). Praeterea FG d e f g vg (cum pp lat) syr^{utr} item cop add οτι | μαλλον: F^{tr}G g post γλω. pon ... 41* Chr$^{mosc\ 1}$ d e f vg aeth^{ro} Ambrst al om (sed d *quod omnium vestrum linguam aliis loquor*, contra f vg e? *quod omnium vestrum lingua loquor*) | γλωσση (Gb') cum NADEFG 17. 31. d e f g vg arm Dam Ambrst al ... ς γλωσσαισ cum BKLP al pler syr^{utr} cop aeth Chr^{880} Thdrt al Or $^{int\ 4,470}$ | λαλω cum NBDEP (et FG, vide ante) 17. 67** 73. 121. c^{secr} arm Or$^{int\ 4,470}$ („sicut et ipse dicit: *Omnium vestrum magis linguis loquor*"), item (vide ante) it vg syr^{utr} cop *quod - loquor* ... ς λαλων cum KL al pler Chr^{880} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... A om

19. αλλα cum ABDE Mcion$^{epiph\ 330}$ et^{361} ... ς αλλ cum N^{a}FGLP al certe pler Chr Thdrt Dam ... N* om | τω νοΐ μου cum NABDEFGP al^{12} (17. ante πεντ. λο. pon) f g (vide post) vg syr^{sch} arm (om μου) Nyss^{602} (Gall^{0}) Mcion$^{epiph\ 330.\ 361}$ Euthal^{cod} Dam Amb$^{luc\ 1,\ 1280}$ al. Sic FG: *Θελω πεντε λογουσ λαλη ομεν τω νοΐ μου, g volo quinque serm. t verba loqui quidem mente mea* (etiam f super *ομεν quidem* notatum habet). Accedit cop *loqui quinque verba in intelligentia mea* ... ς Ti *δια του νοοσ μου* cum KL al pler d e (*quinque verba loqui per sensum meum*) syr^{p} Mac^{7,129} Chr^{880} Thdrt Photcat ^{271} Max^{1,689} al. Praeterea cf Mcion epiph ^{330} *πεπλανημένως ὁ μαρκίων· ἀλλὰ ἐν ἐκκλησ. θέλω πέντε λόγ. τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἑτέρως δέ· διὰ τὸν νόμον.* Rursus^{361}: *σὺ δὲ προσέθηκασ, ὦ μαρκίων, τὸ „διὰ τὸν νόμον", ὡσ τοῦ ἀποστόλου λέγοντοσ· „θέλω πέντ. λόγ. ἐν ἐκκλησ. διὰ τὸν νόμον". αἰδέσθητι, βαβυλὼν ἑτέρα* etc. Quam in rem cf Paulin$^{ep\ 23}$ (pag^{145}) *malo quinque verba loqui in lege quam multa millia in lingua*, et Ambrst: *sed in eccl. volo quinque verba loqui per legem* (sic$^{ed\ ven}$; contra$^{ed\ rom}$ *per sensum meum*) etc

20. ταισ δε φρ. τελ. γινεσθε et. Clem^{117} etc ... FG d e f g Or$^{int\ 4,684}$

Ez 20, 11 sq

νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπι-

---

ινα ταις φρ. τελειοι γενησθαι. (Or^{int} „quod ad Corinthios scribit dicens: *Malitia parvuli estote, ut sensibus perfecti sitis*". Prorsus ita et. d e f g.) ... tol^{e} om

21. *γεγραπται* (א^{c}): א* τι *γεγρ.* Praeterea cf Lcbrug ad verba: *In lege scriptum est:* „*Non addas* enim." Addunt *enim* tol al^{lachm} (non am fu demid harl, nec f) arm Ambrst al, item *εν τω γαρ νομω* Chr$^{1/2}$ | *ετερο-γλωσσοις* et. Mcion^{epiph} $^{221.\ 363}$ Or$^{4,\ 560}$ not (ex Philocal$^{cap\ 9}$) Hipp sive Constit^{8,1,2} etc ... FG *ετεραισ γλωσσαισ*, ut etiam Latini (*in aliis linguis*) aliique interpretes | *ετερων* cum NAB 5. 6. 10. 17. 31. 39. 67** 73. Euthal^{cod} ... ς Ti *ετεροισ* cum DEFGKLP al pler Mcion^{epiph} (ut ante) Or (ut ante) Hipp (ut ante) Chr^{386} Cyr$^{sopho\ 617}$ Thdrt Dam al, nec aliter it vg cop syrP (et syr^{sch} *lingua alia*) arm aeth go Tert$^{marc\ 5,8}$ Ambrst al :: LXX *δια φαυλισμον χειλεων, δια γλωσσησ ετερασ* | *ουδ ουτωσ* ... FG^{rg} e g (non d f vg) *ουδεπω* | *εισακουσονται*: FG^{rg} 43. g *-σεται*

22. *εισιν*: FG^{rg}G^{gr} add (per incuriam) *εισ* | *πιστευουσιν*: FG *πιστοισ*. Cf f vg Amb$^{luc\ 1,\ 1280}$ *non fidelibus sed infidelibus*, contra d e Ambrst non (Ambrst add *utique*) *his qui credunt sed non credentibus*, g *non fidelibus t credentibus sed non credentibus t infidelibus*.

23. *ουν* cum NABDEKLP etc (et. Bas$^{regg\ 392}$) ·.. FG 67** d e g go Amb spir$^{8,\ 65}$ Ambrst om (non item f vg), hinc Ln$^{ed\ min}$ [*οιν*] | *συνελθη* cum NADEFG**KLP etc (o^{ser} *συνεισελθη*) ... BG^{gr*} *ελθη* | *η εκκλη. ολη* cum NABKLP al omn^{vid} syrP cop arm Chr^{388} Thdrt Dam al ... DEFG it vg go syr^{sch} Amb$^{spir\ 8}$ Ambrst al *ολη η εκκλησ.* | *παντεσ λαλωσιν γλωσσ.* cum NABFGP (137. sed *λαλουσιν*) g Bas$^{regg\ 392}$ Euthal^{cod} Thphyl. Sed G (contra g *loquantur*) 45. *λαλησωσιν*, FG^{r} *λαλησωσιν* ... D*et^{c}E d e go *λαλωσιν γλωσσ. παντεσ*, atque sic Ti. Similiter cop aeth Ambrst *λαλω. παντ. γλωσσαισ* ... ς *παντ. γλωσσ. λαλω.* cum DG^{r**}KL al pler (47* *λαλουσιν*) f vg syr^{utr} arm Chr^{388} (sed ^{390} *γλω. παντ. λαλ.*) Thdrt Oec etc | *η απιστοι*: B om. Apud Ambrst sic transponitur: *infideles et idiotae* | *οτι μαιν.*: Lcbrug „*quod insanitis. Coniunctio* quod *mutanda non est in pron. interrogativum* quid." (*quid* habet Pelag al)

24. *προφητευωσιν*: 17. 93. 114. 122. *-τευουσιν* | *δε τισ* et. Or$^{cat\ 245}$ (*εαν δε προφητευητε, εισελθη δε τισ* usque fin. versus) et$^{int\ 4,\ 650}$ Bas$^{3,\ 80}$ Didt$^{ri\ 230}$ etc ... A *τε τισ*, quod agnoscere vdtr syr^{sch} aeth ... 17. Or

στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,
25 τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως
πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως
θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλ-
μὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμη-
νείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ Eph 4, 12
τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ
εἷς διερμηνευέτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν 8
ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ 22

---

cat 245 sec loc (non item^{pri}) om τισ | απ. η ιδιωτ. (115. om η ιδ.): 17. η ιδιωτ. (ap Treg ηδιωτ.) η απ. | ανακρ. υπ. παντων: κ 109. om

25. τα κρυπτα cum NABD*FG al^{10} d o f g vg (d e fol al^{lachm} *occulta etiam*, demid *occ. enim*) syr^{sch} cop arm go aeth (sed ex his syr arm aeth *et occulta*) Or$^{cat\ 245}$ et$^{int\ 2,484}$ Did$^{tri\ 230}$ Bas^{3,30} Chr^{6,614} Euthal^{cod} Or$^{int\ 4,650}$ Amb$^{luc\ 2}$: 1307 (et Or$^{int\ 4,650}$ et Amb *occulta quoque*) etc ... ς (= Gb Sz) praem και ουτω (D^{c}L etc –τωσ) cum D^{c}KL al pler syrP Chr 388. 390. 392 Thdrt Dam al | και ουτωσ: d e Or$^{int\ 4,650}$ Ambrst *et tunc* | απαγγελλων: F 10. 14. αναγγ. (corrupte G* απαγωγγελλων, ex emendatione απαγγελλ.) | ουτωσ ante [ο] θεοσ cum NABDEFG al fere^{10} it vg syr^{sch} cop arm aeth go Or$^{cat\ 245}$ et$^{int\ bis}$ Did$^{tri\ 230}$ Chr^{6,614} Euthal cod Amb$^{luc\ 2}$ al ... ς post ο θε. cum KL al pler syrP Bas^{3,30} Chr$^{388.\ 390.\ 392}$ Thdrt Dam al | θεοσ sine ο cum ℵ*D*FG 109* ^{lacer} Or^{cat} Chr 388. 390. 392 ... ς Ln Ti ο θεοσ cum ℵ^{c}BD^{b}et^{c}EKL al pler Did^{tri} Bas Chr^{6,614} Thdrt Dam al

26. συνερχησθε: ο^{acer} συνεισερχ., cf ad v. 23 | εκαστος sine υμ. cum ℵ* AB 17. 74. a^{acer} cop Bas$^{regg\ 386}$ Euthal^{cod} ... ς Ti add υμων cum ℵ^{c}D EFGKL al pler it vg syr^{utr} arm go Chr^{392} Thdrt Dam al Ambrst al | διδαχην (35. διδασκαλιαν) εχει: A al^{5} om | αποκαλυψ. εχει ante γλωσσ. εχ. cum NABDEFG 17. 73. 93. d^{acer} d e f g vg syr^{utr} cop aeth ^{utr} Bas$^{regg\ 386}$ Euthal^{cod} al Ambrst al ... ς post γλωσσ. εχ. cum L al longe plu Chr^{392} Thdrt Dam al. Praeterea K al mu fu* om γλωσσ. εχ., item 37. 47. al fere^{5} arm Chr$^{mosc\ 2}$ om αποκαλ. εχ., go vero sic ordinat: αποκ. εχει ερμην. εχ. γλωσσ. εχ. | ερμηνειαν: DEFG διερ-, ADEL -νειαν | γινεσθω cum NABDEFGKL al plu Bas$^{regg\ 486}$ et^{386} Chr Euthal^{cod} Thdrt al ... ς (= Gb Sz) γινεσθω cum minusc vix mu Dam. Praeterea m^{394} *fiant vobis* | και ανα μεροσ: K 46* 71. 114. om | και εισ (109. εισ δε): 31. 33. 35. ℵ^{acer**} om και

28. διερμηνευτης cum NAD^{b}et^{c}EKL al omn^{vid} Chr^{393} et^{394} Euthal^{cod} Thdrt Dam al (:: vox apud antiquos Graecos non usitata) ... Ln ερμηνευτης cum B et (praemisso ο) D*FG ... 78. ο διερμηνευων | εαυτω: FG αυτω

δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν
δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε
γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ
πάντες παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις
Ro 15, 33 ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ
εἰρήνης.

29. οι αλλοι cum ℵABDᵇetᶜEK al pler Orᶜᵃᵗ⁷⁸ Cyrʰʳ¹⁹⁷ Basʳᵉᵍᵍ⁵⁵² Chr³⁹⁴ Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Dam ... Dᵉ*FGL 91. 219* |ˢᵉʳᵉ om οι | διακρινετωσαν cum ℵABDᵇetᶜEKL al omnᵛⁱᵈ (17. διακρινετωσθωσαν) Orᶜᵃᵗ Cyrʰʳ Basʳᵉᵍᵍ⁵⁵² etc ... Dᵉ*FG ανακρινετωσαν. Ex Latt f vg *diiudicent*, d e Cyp ¹²⁷ *examinent*, g *deiudicent* t *examinent*, Ambrst *examinent vel interrogent*

30. εαν δε cum ℵABDᶜEKL al omnᵛⁱᵈ syrᵖ cop Basʳᵉᵍᵍ³⁰³ et⁴⁸⁵ Chr³⁹⁴ Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Dam al Cyp¹²⁷. Similiter *quodsi* f vg Ambrst Pel, *et si* syrˢᶜʰ ... Dᵉ*FG d e g Orint³,²⁷⁶ (*Si alii, inquit apostolus* etc) om δε

31. καθ ενα παντες cum ℵABKL al fere omn (sed 17. Ambrst om παντες, 6. 67** εκαστοι, 38. 72. εκαστοι παντες) syrᵖ cop Orᶜᵃᵗ²⁷⁸ Chr³⁹⁴ Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Dam al ... DEFG hˢᶜʳ* it vg syrˢᶜʰ arm παντ. καθ ενα

32. πνευματα cum ℵABKL al pler f vg (et. am fu* demid harl tol) cop syrᵖ arm Or³,⁵⁷¹. ⁴,¹¹³ etint⁴,⁵⁰⁹ Epiph¹⁹⁷ Chr³⁹⁵ Euthalᶜᵒᵈ Thdrtᶜᵒᵈ Dam al Tertᵐᵃʳᶜ⁴,⁴ (*et spiritus prophetarum prophetis erunt subditi*) Didlat³⁰¹ c (apud Gall⁶) ... Gb' πνευμα cum DEFGʳᵍ 1. 48. 52. 67** 137. 140* 213. d e g vgᵃᶦˣ fu** (vide infra Lᶜᵇʳᵘᵍ) syrˢᶜʰ Epiph²,⁷⁷ Thdrtᵉᵈ Orint³,⁸¹ Didlat³⁰¹ d Novatian²⁹ (Gall³,⁵¹¹) Hil¹¹⁹⁶ Ambrst al. Contra Lᶜᵇʳᵘᵍ sic: „*Retinendus est numerus plur.* subiecti sunt, *non surrogandus singularis* subiectus est." | υποτασσεται: L -σονται

33. ακαταστασιας o (FG om) θεος: A 57. syrˢᶜʰ cop Hipp⁹⁷ (ap Lag) o θεος ακαταστ. Apud Tertᵐᵃʳᶜ⁴,⁴ pergitur: *non enim aversionis sunt sed pacis*, unde apparet o θεος eum in exemplari suo non invenisse. Similiter Ambrst: *non est enim dissensionis auctor sed pacis.* | αλλα cum ℵABDE 47. alˢᵃᶜʳ alᵛⁱᵈ Chr³⁹⁵ Euthalᶜᵒᵈ Dam ... ς αλλ cum FG ℵᵃᶦˡL al plerᵛⁱᵈ Thdrt al | ως εν πασαις etc: ς (non item Gb Sx) haec cum antecedd coniung, nec aliter ℵ Chr Thdrt Dam Thphyl Oec | των αγιων: FG 2. 10. 61. 93. 137. bᵃᶜʳ oᵃᶜʳ vgᶜˡᵉ (et. fu demid harl tol, sed non am) f g (non item d; e? errat Sab de d, sed confudisse vdtr cum e) syrᵖ c.ᵃ armᵃᵐˢᵗ etᶜᵒⁿˢᵗ Chr³⁹⁵ bis (sedᵐᵒˢᵉ¹ altero loc διατασσομαι. At Chr⁴⁰¹ et⁴⁶⁶ nec διδασκω nec διατ. addit.) add διδασκω, item Dam διατασσομαι :: cf 4, 17. | Lu ita distinxit: εκκλησιαις, των αγιων³⁴ αι γυναικες εν etc.

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, 1 Ti 2, 11 ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ τι Gn 3, 16 μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω

---

34 et 35. Hos versus DEFG 93. d e f g Ambrst Sedul post v. 40. pon. Similiter fu** (i. e. Victor^{cap}) vv. 36—40 ante versum 34. adscripsit, nec tamen eosdem versus, ut postea sequuntur, delevit.

34. *αι γυναικ.* sine *υμ.* cum NAB 5. 17. 31. 73. 80. 115. f vg cop basm arm aeth Or$^{cat\,279}$ Mcion$^{epiph\,321}$ et^{363} Dial^{867} Nyss$^{eccles\,7}$ (1, 449) Euthal^{cod} Dam Cyp^{318} Pel ... ς (Gb^{0}) Ti add *υμων* cum DEFGKL al pler d e f$^{sup\,graecis}$ g syr^{sch} et^{p} c. ob. Chr$^{400\,bis}$ Thdrt al Amb$^{ep\,69;\,1062}$ Ambrst Sedul | *εν ταισ εκκλησιαισ* cum NABDEFGKL al fere omn d e f g vg^{cle} am fu* demid harl syr^{p} arm Mcion$^{epiph\,321}$ Or$^{cat\,279}$ Nyss (ut ante) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... 119. fu** tol syr^{sch} cop basm aeth Mcion$^{epiph\,363}$ Dial^{867} *εν τη* (Mcion Dial om) *εκκλησια* | *επιτρεπεται* (Gb') cum NABDEFG al plus^{10} Mcion$^{epiph\,363}$ Or$^{cat\,279}$ Euthal^{cod} Dam, item *permittitur* d e f g vg cop basm arm Amb (ut ante) Ambrst al ... ς Ti *επιτετραπται* cum K (i. *επιτετριπται*, item Dial$^{ed\,wtst}$) al longe plu Mcion$^{epiph\,321}$ Dial^{867} Chr^{400} Thdrt al, item syr^{utr} | *αυταισ*: 17. 37. e^{sec} *αυτοισ* | *αλλα* cum NABD* Mcion$^{epiph\,363}$ Euthal^{cod} ... ς *αλλ* cum DEFGK^{sil}L al certe pler Mcion$^{epiph\,321}$ Chr^{400} Thdrt Dam al | *υποτασσεσθωσαν* cum NAB 5. 10. 17. 39. 71. 73. 80. syr^{sch} cop basm aeth Mcion^{epiph} bis Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *υποτασσεσθαι* cum DFGKL (K -*τασσεται*) al pler d e f g vg syr^{p} arm Dial^{867} Chr Thdrt al Amb Ambrst al. Praeterea A add *τοισ ανδρασιν*

35. *ει δε τι*: DEFG it vg Ambrst al *ει τι δε*, *si quid autem* | *μαθειν* cum $\aleph^{c}$DEFGKL al pler etc (et. Or$^{cat\,279}$) ... $\aleph^{*}A^{2}$ (* latet) 17. 23. 26. 31. 73. Nyss^{1,449} *μανθανειν* | *θελουσιν* et. Nyss etc, 37 al^{3} Or^{cat} Thdrt *εθελουσιν* ... A 73. Dam *θελωσιν* | *εστιν*: B Euthal^{cod} om | *γυναικι* (Gb') cum $\aleph^{*}$AB 17. 31. 73. 80. 137. al fere^{10} f vg cop basm arm aeth Or$^{cat\,279\,sem}$ Euthal^{cod} (*γυναικα*) Chr^{401} (sed fluct lectio) Dam Pel ... ς *γυναιξιν* cum $\aleph^{c}$DEFGKL al pler d e f$^{sup\,graecis}$ g syr^{utr} Or$^{cat\,sem}$ Chr^{edd} Thdrt al Ambrst al | *λαλειν* ante *εν εκκλ.* cum NAB 17. 37. 57. 73. 80. f vg cop basm aeth Or$^{cat\,279\,sem}$ et^{280} Dam Pel ... ς post *εν εκκλ.* cum DEFGKL al pler (sed al^{3} ante *γυναιξιν*) d e g syr^{utr} arm Or$^{cat\,279\,sem}$ Chr^{401} Euthal^{cod} Thdrt al Ambrst | *εκκλησια*: FG^{rL} al^{5} d e g syr^{p} Thdrt -*σιαισ*

36. *μονουσ κατηντησεν*: FG^{rg} g *κατηντ. μονουσ*. Similiter cop *κατ.* ante *εισ υμ. μον.* pon

37. *επιγινωσκετω* (DK *επιγινγ-*) et. Or$^{cat\,280}$ etc ... B Chr^{402} *γινωσκετω* (Chr add *ταυτα*) | *κυριου* cum NABDEFGKL al plu Chr^{402} Thdrt Dam.

ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται. 39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαις· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

Item A Or$^{cat\,227}$ et^{277} *θεου* (*dei* et. cop) ... ς (= Gb Sz) praem του cum minusc mu^{vid} Euthal^{cod} Thphyl | *εστιν* sine additam cum D*^{vgcl} G (et. E*, tam fideliter transcripsit) 14. (*εισιν* pro *εστ.*) d e g Or$^{cat\,277}$ (confirmat additis *ως ου παντος επιγινωσκοντος τα του θεου*, item^{220} *ωα ουν επιγινωσκωμεν τα του θεου*) et^{227} et$^{int\,2,73}$ et^{227} (utroq loco: *ει τις δοκει* usq *αγνοειται* affert) Hil^{26} Ambrst^{cod} :: quae lectio ut per se omnium maxime commendatur, ita accedente Origene ad gravissimos Graecos Latinos insigni auctoritate utitur ..... Lu *εστιν εντολη* cum א (* *εντ. εστ.*, ᶜ *εστ. εντ.*) AD 17. Aug$^{cp\,109}$ (2, 602) et Ioh^{98,2} (utroq loco accurate *domini est mandatum*), item cop aeth ... ς *εισιν εντολαι* (sed Gb^{o} *εντολαι*) cum D^{bet}c^{E**}KL al pler (37. 80. Euthal^{cod} *εντολ. εισιν*, 35. Chr *εισ. αι εντ.*) f vg syr^{utr} basm arm Chr^{402} (*εισ. αι εντ.*) Thdrt Dam al Ambrst^{cod}

38. *αγνοειται* cum א*A*^{vid}D*FG (FG *ηγνοειται*, DE^{r*} *αγνοειτε*) Or^{2,130} (pergit statim: *οικειον ο αμαρτωλος αγνοειται υπο του θεου;*) et$^{cat\,227}$ (editum est *αγνοειτω*, at pergitur *οὐ μόνον οὐκ εἴ τις ἀγνοεῖ τὰ τοῦ ἀποστόλου, οὕτως ἀγνοεῖται ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' εἴ τις ἀγνοεῖ λέγων· πνεύματι θείῳ λέγοι* [?] *ὅ τε μὴ πνεύματι θείῳ λέγει, ἀγνοεῖται ὑπὸ τοῦ θεοῦ*), item *ignoratur* d e, *ignorabitur* f g vg Or$^{int\,2,73}$ et^{dub} Amb$^{ps\,36;\,197}$ Ambrst al, *non cognoscetur* Hil^{26}, item basm (ut Engelbr in notis per *αγνοηθησεται* reddit, item cop per *αγνοειται*. Contra cop ap Wilk *sit ignorans*) ..... ς Ti *αγνοειτω* cum ℵcA^{2}BD^{bet}c^{EKKL} al omn^{vid} syr^{utr} (cop vide ante) arm aeth Or$^{cat\,227\,txt}$ (sed vide ante) et^{220} (sic verba Pauli afferuntur) Chr^{402} Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: dubium non est quin *αγνοειτω* pro faciliore lectione habendum sit

39. *αδελφ. μου* cum ℵAB*D^{bet}c 1. 23. 37. 43. 67** 71. 74. 115. 119. al^{20} syr^{utr} cop (aeth *fratres nostri*) Chr^{402} Thdrt Dam al ... Lu *αδ.* [*μου*], ς Ti om *μου* cum B^{2}D*^{E}FGKL al plu it vg basm arm Ambrst Pel al | vg om το ante *προφητ.* | 8 48. om το ante *λαλ.* | *μη κωλυετ.* hoc loco cum ℵABP 17. 37. 73. (cop basm *ne prohibete loqui in lingua.*) Euthal^{cod} Dam ... ς post *γλωσσαις* cum DEFGKL al pler it vg syr^{utr} arm aeth Chr^{402} Thdrt al Ambrst al | *γλωσσαις* sine *εν* cum ℵAD^{c}EKLP al omn vid f vg syr^{utr} arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al ... Lu prnem [*εν*], Ti *εν* cum BD*FG d e g cop basm (*εν γλωσσῃ*)

40. *δε* cum ℵABDEFGP al^{15} it vg syr^{sch} cop arm Chr^{402} Euthal^{cod} Cyr ador^{430} Thdrt Dam al Ambrst al ... ς (= Gb + Sz) om cum KL al plu (basm *fiant modo omnia decenter* etc; syrP *enim*); item, certe enim non adscribunt, Bas$^{reg\,209.\,453.\,496}$ et$^{bapt\,605}$ Or$^{int\,2,178}$ Amb$^{off\,1:\,50}$ al

XV.

1 *Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην* Ga 1, 11
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε,
τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπι-
στεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι 11, 23 1.c 24. 26 a
Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, Is 53, 5 aa Ps 15 (16), 10
4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς
γραφάς, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα 1.c 21, 34. 36

XV. 1. *ευηγγελισαμην*: DE *ευαγγελισαμ.* | *εστηκατε* et. Dial^{854} etc: D*F G *στηκετε.* Latt *statis*

2. *τινι λογω*: D* d add *και.* Cf et. Ambrst *quod et sermone annuntiavi vobis* | *ευηγγελ.*: Or$^{cat\ 283}$ *ευαγγελισαμην* (non laudat v. 1.) | *ει κατεχετε* et. syrp mg gr Or^{cat} Dial^{851} etc ... D*FGrG d e g luxov Ambrst *υφειλετε* (FGrG *υφιλεται*) *κατεχειν*

3. Afferunt versum Ir$^{int\ 209}$ Or^{1,434} Dial^{854} Eus$^{ps\ 546}$ et$^{eclog\ 226}$ Cyr$^{act\ 14}$ Tert$^{marc\ 2,5}$ Hil^{1078} Archel^{591} (Gall^{3}) etc | *ο και παρελαβον* et. Or^{1,434} Dial^{854} Eus$^{eclog\ 226}$ et$^{ps\ 546}$ Chr^{410} diserte al mu Aug$^{consens\ 2,70}$ et alib Pel al ... Ir$^{int\ 209}$ Tert$^{marc\ 2,5}$ Hil^{1078} Ambluc 24 : 1541 Ambrst al om

4. *τη ημερ. τη τριτ.* cum NABDE 17. 31. 37. d e cop syrP Cyr$^{hr\ 200}$ Euthal cod Cyr$^{ioh\ 1077}$ et (om *τη* sec) giaph^{125} Hil^{1078} ... ς *τη τριτ. ημερα* cum FGKLP al pler f g vg go syr^{sch} basm Mcion$^{epiph\ 221}$ et^{365} Dial^{854} Eus$^{mai\ 301}$ Cyr$^{hr\ 305}$ Chr^{412} Thdrt Dam al Ir$^{int\ 209}$ Tert$^{marc\ 2,5}$ Archel^{591} al

5. *επειτα* cum ℵA 17. 37. 46. 73. 109. 12^{lect} Eus$^{hist\ 1,12}$ et$^{mai\ 301}$ Cyr$^{hr\ 215}$ Chr^{412} Euthal^{cod} Hesychhier qu^{57} ... ς Ln Ti *ειτα* cum BD^{c}KLP al pler syrP mg graec sah (ap Engelbr) cop Or^{1,434} Eus$^{mai\ 287.\ 297}$ Cyr$^{act\ 14}$ Thdrt Dam al ... D*FG *και μετα ταυτα.* Similiter *et post haec* f am fu Ambrst (vg^{cle} *et post hoc*, demid *et post*), *et postea* d e, g *et postea t post haec.* Item go syr^{sch} arm; basm tantum *et* :: apparet studium variandi obtinuisse, item in eis quae sequuntur. E ex D*et^{c} haec monstra confecit: *μετα ταυειτα τοῖς δώενδεκα.* | *δωδεκα* cum NABDcK LP al fere omn syr^{sch} ctp txt sah cop basm arm^{zoh} aeth Or^{1,434} Eus$^{hist\ 1,12}$ et$^{mai\ 297.\ 301}$ Cyr$^{hr\ 215}$ Cyr$^{act\ 14}$ Hesychhier$^{quaest\ 57}$ (Cotoler^{3,18}: *καθὼς παῦλός φησιν ὅτι ὤφθη κηφᾷ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα, οὐ τὸν θωμᾶν συναριθμῶν, οὐ γὰρ παρῆν, ἀλλὰ ματθίαν καὶ ἰοῦστον* etc) etc. Uberrime de h. l. explicantem Aug vide post ... D*FG 122* it vg go syrP mg arm usc Eus$^{mai\ 287\ bis}$ Dam (add: *μετὰ γὰρ τὴν ἀνάληψιν ὁ ματθίας κατελέγη, οὐ μετὰ τὴν ἀνάστασιν εὐθέως*) Archel^{591} Ambrst Hier al mu *ενδεκα.* Ita Aug$^{cons\ 3,71}$: *Sic autem non apparet quibus duodecim, quemadmodum nec quibus quingentis. Fieri enim potest ut de turba discipulorum fuerint isti duodecim nescio qui. Nam illos quos*

ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
Act 9, 4 ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ
Eph 3, 8 ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστό-
Act 9 λων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-

---

apostolos nominavit, non iam duodecim sed undecim diceret, sicut nonnulli etiam codices habent; quod credo perturbatos homines emendasse, putantes de illis duodecim app. dictum, qui iam Iuda extincto undecim erant. Sed sive illi codices verius habeant qui undecim habent, sive alios quosdam duodecim discipulos Paulus velit intelligi, sive sacratum illum numerum etiam in undecim stare voluerit — nihil inde existit quod veritati vel istorum alicui veracissimo narratori repugnare videatur etc. Aliter idem Aug quaest gen̄es 1, 117 (3, 1, 406). Vult enim *per synecdochen dictum. Ubi enim pars maior est aut potior, solet eius nomine etiam illud comprehendi quod ad ipsum nomen non pertinet: sicut ad duodecim apostolos iam non pertinebat Iudas, qui etiam mortuus fuit cum dominus resurrexit a mortuis, et tamen ipsius duodenarii numeri nomen apostolus in epist. sua tenuit, ubi ait eum apparuisse illis duodecim: cum articulo enim hoc Graeci codices habent, ut non possint intelligi quicunque duodecim, sed illi in eo numero insignes.*

6. *πλειονες* (Gb″) cum ℵABDEFG al plus[10] Or[1, 434] Eus[ps 351] Euthal[cod] Cyr[act 14] ... ς *πλειους* cum KLP al pler Eus[hist 1, 12] Chr[413] Thdrt Dam al | *τινες δε* (ℵ add *εξ αυτων*) sine *και* cum ℵ*A*vid B[1]*EFG 67** 19[lect] it vg go sah cop basm syr[P] arm (syr[sch] *et quidam* pro *τινες δε*) Aug[cons 2, 70] Ambrst al ... ς Ti add *και* cum ℵ[c]A[2]D[c]KLP al pler aeth (*ac sunt qui et obdormiverunt*) Or[1, 434] Eus[ps 351] Archel[501] Chr Euthal cod Cyr[act 14] Thdrt Dam al

7. *επειτα ωφθη* cum ℵABFGKLP′ 17. 37. 47. al pler Or[1, 434] Eus[mal 207] (omisso *ωφθη*) Cyr[hr 216] Euthal[cod] etc ... DE cop Cyr[act 14] *ειτα* | *επειτα τοις* cum ℵ*AFGK 1. 17. 36. 43. 46. 48. 72. 73. 74. 93. 106. 109. 219** a[ser] al[3 ser] al aliq Or[1, 434] Eus[ps 351] et[mal 207] Euthal[cod] Cyr act 14 Dam ... ς Ln *ειτα τοις* cum ℵ[c]BDELP al plu Chr[414] Thdrt al

8. *ωσπερει* (KP 37. *ωσπερι*): D* Eus[ps 350] *ωσπερ* | *ὡσπερεὶ τῷ*: sic D[c]LP 37. etc. Editum etiam Ir[37] Or[1, 435] Eus[ps 350] etc ... Gb″ *ὡσπερεί τω*: sic minusc mu (5 ap Scri), nec aliter editum Epiph[161] Chr[415]. Item ita Or[cod basileens] | *τω* et. Ir Or Eus Epiph etc ... FG 19[lect] sah (non item cop) om | *καμοι*: FG *και εμοι*

10. *η εισ εμε*: D*FG om *η*. Item it vg pp[lat] *gratia eius in me* | *ου κενη εγενηθη* et. Or[cat eph 111] (sed [170] *ουκ εισ κενον εγενηθη*) etc, item *vacua non fuit* I vg Hieronym 2 (4, 2, 216) etalib Aug[utilit ieiun 6, 12] al, Or lat[4, 331] *inanis non fuit* ... D* *πτωχη ουκ εγενηθη*, FG[rg] *πτωχη ου γεγονεν*, item d e g Ambb[oned patri 12 (1, 530)] et[off 1, 44] Ambrst al *pauper*

των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί. 11 *εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.*

12 *Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, πῶς* 16
λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 *εἰ δὲ* 16
ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 *εἰ δὲ* 17
Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ

(d e *paupera*, Ambᵇˡᵃ *egena*) *non fuit*. Sic g: *pauper* ℣. *feminarum*. Item go agnoscere *πτωχη* docuere Loeb. et Gabel. | *αυτων* (ᵃˢᶜʳ post *παντ.* pon) et. Or$^{int\ 1,\ 467.\ 536.\ 550.\ 585.\ 631}$ etc ... DGr$^{\alpha}$L$^{\Delta}$ om | *παντων*: ℵ* 12^{lect} *απαντων* | *αλλα η* cum ℵABD$^{\alpha}$K 17. ... ς *αλλ η* cum D^{c}PG Κ^{all}LΡ al pler Basl$^{oh\ 1005}$ Chr^{416} Thdrt Dam al | *συν εμοι* absque *η* cum ℵ*BD$^{\alpha}$FG, item *gratia dei mecum* it vg Or$^{int\ 2,\ 101}$ et$^{4,\ 467.\ 536.\ 556.\ 585.\ 631}$ Ambrst al ... ς Ti *η συν εμοι* cum ℵ^{c}AD^{b}et^{c}KLP al omn^{vi} Bas$^{1,\ 102}$ et $^{2,\ 159}$ Ps-Ath$^{2,\ 328}$ Chr^{116} Euthal^{cod} Cyr$^{oh\ 1005}$ Thdrt ad h. l. et (*η εν εμοι*) $^{3,\ 304}$ Antioch$^{1099.\ 1166}$ Dam ad h. l. et $^{2,\ 196}$ al, item sah arm aeth Or$^{int\ 2,\ 127}$ (*quae in me est*) Hier$^{lovin\ 2}$ (*quae in me est*) et^{alib}

11. *ουν*: D$^{\alpha}$FG d e f g go Ir$^{int\ 200}$ *δε*, vg Tert$^{pudic\ 19}$ (*sed mare* $^{1,\ 2a}$) *Sive ego, inquit, sive illi* etc) *enim* ... basm om | *επιστευσατε* (ℵᶜ): ℵ* *πιστευσατε*

12. *οτι εγηγερτ. εκ νεκρ.* cum ℵABD^{b}KLP al omn^{vid} f vg (f ℣g *quod resurrexit a mortuis*, item al) etc Ir^{209} (gr ex Thdrt) Chr^{422} Euthal^{cod} Cyr act ^{14} Thdrt Dam al Tert$^{res\ carn\ 48}$ Ambrst al ... Ti *εκ νεκρ. οτι εγηγ.* cum D^{c}et^{c}EFG d e g Or$^{3,\ 811}$ et$^{cat\ 295}$ (:: quae lectio non nemini praeferenda videbitur) | *εν υμιν τινες* cum ℵABP 17. 74. 120. ᵃˢᶜʳ syr^{utr} Or$^{3,\ 811}$ et$^{cat\ 295}$ et$^{int\ 2,\ 302}$ Chr$^{422\ sem}$ Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 14}$ Dam ... ς *τιν. εν υμ.* cum DEFGKL al pler arm go Epiph^{506} Chr$^{422\ bis}$ Thdrt al Ambrst Promiss$^{3,\ 30,\ 181}$. Similiter it vg sah cop basm Tert$^{res\ carn\ 48}$ *quidam dicunt in vobis*.

13. *ει δε* usque *ουκ εστιν* et. ℵ^{a}ABDEFGKLP etc ... ℵ*E 17. 28. 43. 48* 74* ᵃˢᶜʳ ᵈˢᶜʳ e Cyr$^{act\ 14}$ om (transilientes ab *ουκ εστιν* ad *ουκ εστιν*). Cf huc Ir$^{int\ 200}$ *Si enim mortui non resurgunt neque Chr. resurrexit; si autem Chr. non resurrexit, inanis est praedicatio nostra, inanis est et fides vestra. Invenimur autem et falsi testes dei, quoniam testificamur quod suscitavit Christum, quem non suscitavit. Si enim mortui non resurgunt, neque Chr. resurrexit. Si autem Chr. non resurrexit, inanis est fides vestra, quoniam adhuc estis* etc. Similiter Ign$^{intpol\ 201}$ *ει οι νεκροι ουκ εγειρονται, ουδε χρ. εγηγερται· κενον αρα το κηρυγμα ημων, κενη δε και η πιστ. υμων* (al *ημων*)· *ετι εστε* etc. | *ει δε*: FG *εαν δε* ... d *nam si*, item (vide ante) Ir^{int} *si enim*

14. DGr$^{\alpha}$ om *εγηγερται·* ^{14} *ει δε χριστ.*, item ᵃˢᶜʳ d e Ign^{intpol} (vide ante) om *ει δε χρ. ουκ εγηγερτ.* | *αρα και* cum ℵ*^{a}DG^{r}KG^{r}P^{r}GKP al^{25} g go Dial^{854} Euthal^{cod} Oec (basm *et praedicatio nostra vana et vana fides nostra*) ... Lu *αρα* [*και*], ς (= Gb + Sz) om *και* cum ℵ^{c}BL al plu d e

καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ
13 θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
14 ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ
οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν,

---

f vg syr^{utr} sah cop arm aeth Ign$^{intpol\,261}$ Epiph^{508} Cyr$^{hr\,215}$ Chr^{424} Cyr$^{act\,14}$ Thdrt Dam Ir$^{lat\,309}$ Tert^{res} carn^{48} Ambrst Iac$^{nisib\,62}$ al (sed d e Ir^{lat} Tert etc nec *αρα* exprim) | *κεκη και* (Gb″) cum ℵABD*FGP 17. 23. 31. 37. 74. a^{ascr*} f g r vg^{clo} fu demid tol (al) syr^{sch} sah cop arm aeth go Dial^{854} Cyr$^{hr\,215}$ Euthal^{cod} Cyr$^{act\,14}$ et$^{cat\,290}$ Dam (item Epiph^{508} *ματαια και η πιστ. υμ.*) Ir$^{lat\,309}$ Tert^{res} carn^{48} Ambrst al ... ς Tl *κεν. δε και* cum D^{c}EKL al pler syrP (am *ergo est et*) Ign$^{intpol\,261}$ (vide ante) Chr^{424} Thdrt al | *ημων* (Ln *ὑμῶν*, [15] *εὑρισκόμ.*) cum ℵAB$^{bet c}$ΨGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} cop arm Ign^{intpol} exedd^{4} Chr^{424} Euthal^{cod} Cyr$^{act\,14}$ Thdrt al Ir^{lat} Tert^{res} carn Ambrst al ... BD^{*} 2. 17. 26. 34. 67** 73. 91. 106. l^{scr} sah basm go Ign^{intpol} exedd^{2} Dial^{854} Epiph^{508} Cyr^{hr} Oec Ruf^{exp} symb al *ημων* ... Archel^{903} om *κεν. και η πι. υμ.*

15. *ευρισκ. δε* (37. *αρα*, 73. *γαρ*) *και* et. f g r vg Ir$^{lat\,309}$ Or^{4,199} Cyr$^{hr\,215}$ Epiph^{114} etc ... D^{gr}E^{gr} arm go Tert^{res} carn^{48} om *και*, d e Chr$^{mosc\,1}$ Archel^{903} opn *δε* | *οτι* (Tert *qui*) *εμαρτυρ. κατ. τ. θεου*: Ir$^{lat\,309}$ (vide ante) om *κα. τ. θε.*, item Tert^{res} carn (exced franek) ... 48* basm (non item sah cop) Epiph^{114} Cyr$^{cat\,291}$ om. Cf Africa$^{rist\,\text{ld}}$ ap Routh^{2,230} *καταψευδομαρτυρουμεν του θεου*, item Epiph^{508} nil nisi *οτι εμαμεν* | *ηγειρεν*: vg^{cl}GKP *εγειγεν*, qua in scriptura *εγειρεν* videtur latere. | *τον χριστον* et. Ir$^{lat\,309}$ Afric (ubi ante) Or^{4,199} Eus$^{mai\,271}$ Cyr$^{hr\,215}$ Epiph^{508} Cyr$^{act\,14}$ Tert^{res} carn Archel^{903} etc ... ℵ* (non item^{c}) add *αυτου* | *ειπερ αρα νεκροι* (FG *οι νε.*) *ουκ εγειρονται* et. f g r vg^{clo} am fu demid tol harl** syrP cop arm Chr^{424} Cyr$^{loh\,1091}$ et$^{act\,14}$ et$^{cat\,291}$ Dam al Iac$^{nisib\,62}$ Pelag ... DE 43. d e harl* syr^{sch} sah basm go Thdrt Ir$^{lat\,309}$ (vide ante) Tert^{res} carn Archel^{903} Ambrst om. Cf et. Or^{4,199} ubi certe ultra *ηγειρεν* nil adscribitur. Item Epiph^{114} ubi pro *ον ουκ ηγειρεν* legitur *ειπερ ουκ ηγειρεν*, nil praeterea.

16. *ει γαρ νεκρ. ουκ εγειρονται*: P 123. r am fu om | P *ουδε ο χρι.*

17. *η πιστις υμων* (al^{3} vel^{4} *ημων*) sine additam cum ℵADcEFGKLP al omn^{vid} arm Chr^{424} Euthal^{cod} Cyr$^{loh\,1091}$ Thdrt Dam etc ... Ln add [*εστιν*] cum BD^{*}, item (sed it vg etc *vana est fides vestra*) d e f g r vg go syr^{sch} et^{p} c. ob. etc (et. Ir^{lat} Or$^{lat\,2,303}$ Tert^{res} carn) | *ετι* cum ℵ^{cB} DEFGKLP al pler g r syrP arm^{zoh} Archel^{903} Chr^{424} Thdrt etc ... 37. 43. *οτι*, Ir$^{lat\,309}$ (*quoniam adhuc*) Tert^{res} carn^{48} (*quia adhuc*) *οτι ετι*, d e *quid adhuc* (i. e. *τί ἔτι*) ... ℵ*A 31. syr^{sch} sah basm arm^{usc} aeth go Euthal^{cod} Dam praem *και*, cop add *etiam*, f vg Or$^{lat\,2,302}$ Ambrst al *adhuc enim*

18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπόλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπ- Col 1, 18
ἀρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, Ro 5, 12 as
καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλος,

18. F^{*} *απολοντο*

19. *εν χριστω* ante *ηλπι. εσμ.* cum ℵABD*EFG 17. 37. 39. 115. 119. 137. d e f g r vg go $Irint^{309}$ $Or^{2,802}$ (*μονον εν χρ. ηλπ. εσμ.*) $et^{cat\,297}$ Chron ^{440} $Euthal^{cod}$ Thphyl (*μον. ηλπ. εσμ.*) $Amb^{fid\,5,578}$ $et^{fid\ rosur\,2,1167}$ Ambrst al ... ς post *ηλπ. εσμεν* cum $D^{c}KLP$ al pler syr^{utr} sah cop basm arm acth (sed syr^{sch} sah cop basm arm *μονον* post *ζωη ταυτη* pon) $Or^{3,811}$ Chr^{425} Thdrt al (Dam post *ηλπ. εσμ. μον.* pon) | FG *ελεινοτεροι* | *παντων ανθρ. εσμεν* et. $Or^{3,811}$ $et^{2,802}$ $Chron^{440}$ etc; $Irint$ *omnibus summis hominibus* ... DE d e f r vg (non item g) go syr^{sch} arm Or^{cat} Amb^{bis} Ambrst al *εσμ. παντ. ανθρ.*

20. *νυνι δε* cum ℵABDEKLP al omn^{vl} $Or^{2,552}$ $et^{cat\,297}$ etc ... FG $Dial^{854}$ (*νυν δε χρ. κηρυσσεται εκ νεκρ.* etc) *νυν δε* ... d e *si autem* | *νεκρων* et. Or^{bis} $et^{3,538}$ etc ... FG praem *των*, item Dam^{com} το „*εκ των νεκρ.*" *προστιθεισ* | *τ. κεκοιμημενων* sine *εγε.* cum ℵABD*EFGP 6. 17. 67^{**} 71. 177. d e f g r vg sah cop basm arm acth $Irint^{309}$ $Or^{2,552}$ $et^{3,538}$ ($et^{cat\,297}$) $et^{int\,4,603}$ $Dial^{854}$ Chr^{426} $Euthal^{cod}$ al Hil^{1104} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *εγενετο* cum $D^{c}KL$ al pler syr^{utr} go $Or^{int\,3,835}$ Thdrt Dam al

21. *δι'* bis et. $Or^{3,100}$ $et^{cat\,297}$ $Dial^{854}$ $Eusdem^{462}$ $Didtrl^{350}$ $Ath^{45.\ 413}$ etc ... F *δια* bis, G *δια* pri loc | *Θανατος* cum ℵABD*K 17^{vl} 67^{**} $Or^{3,100}$ $Dial^{854}$ Ath^{45} $Euthal^{cod}$ $Cyr^{lul\,301}$ $Ps\text{-}Ath^{2,498}$ $Euther^{1135}$ Dam ... ς Ti o *θανατ.* cum $D^{b}et^{c}EFGLP$ al pler $Or^{cat\,297}$ $Eusdem^{462}$ $Didtrl^{350}$ Ath ^{413} $Ps\text{-}Ath^{2,499}$ (et^{510}) $Cyr^{br\,106}$ $Euther^{1137}$ et^{1165} Chr^{426} $Cyr^{lul\,301}$ Thdrt al (sed ex his Eus Cyr^{br} $Ps\text{-}Ath^{499}$ $Euther^{1137}$ Chr etiam postea *η αναστ.* tuentur)

22. A* *ζωοποιησονται*, sed ipse* (ut^{vid}) corr *-ηθησονται*

23. *δε* et. $Or^{3,174}$ $et^{4,199.\ 408}$ etc ... ℵ* (sed ipse* suppl) $Or^{3,100}$ om | *του χριστου*: ς atque item $ς^{e}$ 1624. 1633. 1641. (non amplius 1656. nec Mill Wtst Gb Sz) om *του* :: ex errore | *εν τη παρουσια αυτου*: et. $Or^{4,199.\ 408}$ $Hipp^{noet\,6}$ $Eus^{ps\,448}$ $Didtrl^{350}$ $Nyss^{1,846}$ etc, r $Augloh^{68}$ *in praesentia eius*, d e f am tol *in adventu eius* ... FG *οι εν τη παρ. αυτου ελπισαντες*, item g ϱt (*speranles*) $^{sup\ graec}$, item *qui in adventu* (–*tum* m^{39} etc) *eius crediderunt* m^{39} vg^{clem} *fu* domid $Orint^{2,455}$ $et^{2,835}$ Hil^{54} (sed ^{1066} tantum *qui in adventu eius*) Ambrst al

ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ
Ps 109 (110), 1 πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν
Mt 22, 44 pp Heb 10, 13 βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐ-
τοῦ. 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 27 πάντα γὰρ
Ps 8, 7 (6) Eph 1, 22 He 2, 8 ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέ-
τακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα·

---

24. *παραδιδοι* cum BFG; item *παραδιδω* ADEP 31. 67** 80. Hipp$^{noet\,6}$ Mcell$^{euseb\,52}$ et ^{182} Eus$^{ps\,446}$ Did$^{trl\,350}$ Epiph^{798} Bas$^{1,170.\ 177}$ (it^{acdl} utroq enim loc fluct lectio) Nyss^{1,346} et$^{mal\,4,7}$ Cyr$^{lul\,150}$ etc (Or^{4,408} *οτε παραδωσει*, et ^{4,315} *οταν παραδιδωσιν*), item sah cop basm ... ϛ *παραδω* cum KL al pler Or^{1,747} et^{4,88} Eus$^{ps\,443}$ Chr^{427} Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item *tradiderit* it vg pp^{lat} | *πατρι* ... FGr $\overline{\pi\nu\iota}$ (i. e. *πνευματι*) ex errore pro $\overline{\pi\rho\iota}$ (i. e. *πατρι*) | *πασαν* ante *εξουσιαν*: syrP c.* habet, Nyss^{1,346} Did$^{trl\,280}$ om | *δυναμιν*: 47. praem *πασαν*, item syr^{sch}

25. *αχρι* cum ℵ*AB*P 17. Euthal^{cod} Dam (cf et. Chr$^{cat\,301}$) ... ϛ Ln *αχρισ* cum ℵ^{cB}B^{2}DEFGKL al pler etc | *αχρ. ου* sine *αν* cum ℵ*ABD*FGP 17. 31. 71. 73. 80. 93. a^{scr**} sah cop basm Or$^{4,408.\ 409}$ Hipp$^{noet\,6}$ Eus$^{marc\,183}$ et$^{ps\,444}$ Epiph^{798} ac^{saep} Euthal^{cod} Dam ... ϛ (Gb^{ou}) add *αν* cum ℵ^{cD}b$^{et^c}$KL al pler Or^{2,686} (et$^{cat\,eph\,183}$ ex Or?) Mcell$^{eus\,59}$ Cyr hr^{240} (fluct lectio) et^{241} Caes^{81} Did$^{trl\,389}$ Marc$^{diad\,246}$ (Gall^{5}) Chr^{428} Thdrt al. Passim libore *εως αν*, ut Or^{4,17} Mcell$^{eus\,51}$ Nyss^{1,346}; Or ^{2,589} Ath^{1,708} *αχρισ αν*. | *εχθρους* (FG *εκθρ.*) sine *αυτου* cum BDbKK LP al pler d e vg (et. am fu demid tol) syrP arm basm Ir$^{int\,337}$ Or^{1,658} et^{2,600} et^{4,408} et$^{int\,1,60.\ 4,663}$ Hipp^{noet} Mcell$^{eus\,50}$ et Eus$^{marc\,181}$ sem et^{183} et$^{ps\,444}$ Nyss^{346} Ath^{1,708} Chr^{428} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l Dam al Hil$^{54.\ 590.\ 1096}$ Ambrst al ... Ln add *αυτου* cum AFG 10. 17. 31. 73. 93. 120. f g r harl* go syr^{sch} sah cop aeth Or^{2,589} et$^{4,17.\ 409}$ et$^{int\,2,436}$ ac^{saep} Mcell$^{eus\,51}$ et Eus$^{marc\,181}$ sem Caes^{81} Did$^{trl\,389}$ Marc^{diad} Epiph^{798} Cyr hr bis al Tert$^{marc\,5,9}$ et$^{prax\,4}$ Hil^{144} al | *τ. ποδ. αυτου*: FGr g om *αυτου*

26. *εσχατος* usq *υπο τ. ποδ. αυτου* (v. 27): transiliendo om ℵ* 17. 92. Euthal^{cod} | *εσχατ. εχθρ. κατ. ο θαν.* hoc loco cum ℵ^{cB}AB^{D}b$^{et^c}$FGKLP al omn^{vid} f g r vg etc ... ℵ^{aD}*E d e tol harl* go aeth Hil$^{55.\ 590.\ 1096}$ Ambrst al post *παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ.* pon

27. *οτι παντα* et. Or^{4,408} et$^{int\,3,835}$ Ath^{1,708} Epiph^{798} Cyr$^{hr\,140}$ Nyss^{1,346} Titmanich^{338} (Gall^{5}) etc f g r Aug$^{div\,quaest}$ ... Ln [*οτι*] *πα.*, om enim *οτι* B d e vg Hipp$^{noet\,6}$ Did$^{trl\,390}$ Chr^{428} [$^{int\,337}$ Hil$^{55.\ 590.\ 1096}$ Ambrst al. Praeterea ℵ Did^{trl} *τα παντα* pro *παντ.* | *υποτεταχται* sine additam et. d e r Ir^{int} Or Ath Did^{tol} Titmanich (Nyss *οτι πα. υπεταξεν*) al Hil$^{590.\ 1096}$ Aug al ... FG f g vg syr^{sch} sah cop basm arm Hipp noet^{6} Or$^{int\,3,835}$ Hil^{55} Ambrst al add *αυτω*, atque idem Cyr$^{hr\,140}$ Epiph ^{798} praem | *τα παντα* ad finem: F om *τα*

28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί

---

28. *οταν δε υπ. αυτω τα παντα* ct. $\aleph^{a}$ Irint 337 Or4,157 etint 3,635 etter Eus marc 183 Didtri 390 Ath 708 Bas 1,288 Nyss 1,846 al Tertprax 4 Hilcod (vide post) Ambrst al ... $\aleph^{c}$ 1. 37. al Hippnoet 6 Hil 55. 590 etalib aliqu (sed fluct lectio) om transiliendo | *υποταγη* (Nyss *υποταξη*) *αυτω*: $D^{gr}K^{gr}$ Irint Orint 1, 151 bis (non item 2, 650. 3, 835. 874) Eusmarc 183 *αυτω υποτ.* Item r *omnia ei subiecta fuerint*; Or4,157 *αυτω τα παντ. υποταγ.* | *τοτε και αυτος* cum $\aleph AD^{c}KL\Gamma$ al fere omn f r vgcle demid sah cop basm syrp arm aeth (go *tunc autem is ipse*) Ignintpol 258 Hippnoet 6 Eusmarc 183 Ath 708 etgall 5, 170 Bas 1,288 et 3, 97 Ps-Ath 39 et 485 Epiph 708 Cyrhr 240 Nyss 846 Caes 70 Marcdiad 247 Chr 428 Euthalcod Thdrt Dam al Tertprax Orint 1,151 et 2,650 et 3,835. 874 et 4,509 Hil 83. 783 Ambrst al (sed Hipp Mcell Nyss Caes sine *o υιος*) ..... $BD^{*}EFG^{vg}$ 17. 67** d e g am fu harl tol marian syrsch Irint 337 Or 2, 740 et 4, 157 Mcelleus 41. 42. 52. 118 (ubique omisso *o υιος*) Didtri 390 Hil 55. 590 etter Ps-Athlat 542 al om *και*, hinc Gb⁰ et Ln [*και*] | *ο υιος* et. Ignintpol excdd pl Irint Orbis etint 1,151 bis etalib quater Eusmarc Athbis Cyrhr Bas 1,288 et 3, 97 Didtri Epiph Marc diad Chr Ps-Ath 2, 39. 485 Euthalcod Thdrt Dam al Augdiv quaest (6,55 aci) Ambrst al ... Ignintpol excdd 8 Hippnoet 6 Mcelleus quater Caes 70 Nyss 846 Ps-Athlat 542 Tertprax 4 Hilsaepe al om | *ινα η ο θεος* (Irint 337 Orint 1,151 etc Tertprax Ambps 36 et 61 etc *ut sit deus*): D^{*} *ινα ο θε. η*, item d e *ut deus sit* | *τα παντ. εν πασ.* cum $BD^{c}EFGKL\Gamma$ al fere omn Ignintpol 258 Or4, 8. 41. 315 etprov (Notit 91) Mcelleus 118 Eusmarc 183. 186 Ath 708 Didtri 300 Nyss 846 Epiph 708 Titmanich 5, 338 Cyrhr 140 Marcdiad 247. 248 Chr 428 Thdrt Dam al ..... Ln om τα (Gb⁰) cum ABD^{*} 17. arm Hippnoet 6 Mcelleus 42 Eusmarc 187. 188 Euthalcod. Cf et. Or 1,152 *λεγομενου του θεου παντα γινεσθαι εν πασιν, ωσπερ ου δυναμεθα κακιαν καταλιπειν, ουτε θεος παντα γινεται εν πασιν* etc

29. *ποιησουσιν* (37. 47. al pauc *-σωσιν*): FG corrupte, ut toties alibi, *ποιουσειν* | Edd plu, ut ς Gb Sz, sic: *νεκρων, ει* | *νεκροι*: P οι *νεκρ.* | *υπερ αυτων* cum $\aleph AB^{*}EFGKP$ al[20] d e f g r vg go syrp sah cop basm arm (aethlibere) Or 3,812 Didi 864 (sed fluct lectio) Epiph 114 Euthalcod Isid 1,221 Dam Iacnisib 61 Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *υπ. των νεκρων* cum $D^{c}L$ al plu syrsch Ephr 371 Chr 440 Thdrt al. Praeterea cf ad h. l. Tertmarc 5, 10 *Igitur et pro mortuis tingui pro corporibus est tingui; mortuum enim corpus ostendimus. Quid facient qui pro corporib. baptizantur, si corpora non resurgunt?* Similiter Tertres carn 48 *si non quae baptizantur corpora resurgunt.* Eundem in modum Chr 10, 227 *βαπτιζομεθα γαρ φησιν υπερ των νεκρων, τουτεστι των σωματων των ημετερων* etc. Item 441 ad h. l. *τι και βαπτιζη υπερ των νεκρων; τουτεστι των σωματων* etc. Nec aliter Thdrt ad h. l. *ει δε νεκρων εστι το σωμα και ουκ ανισταται, τι δηποτε και βαπτιζεται;*

Ro 8, 36 καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω,
νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί
Es 22, 13 μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔ-
ριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρη-
στὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·
6, 5 ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.
35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο-

---

31. ὑμετέραν (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵBDEFGKLP al longe plu it vg syr^{utr} sah cop basm arm go Dial^{864} (sed fluct lectio) Chr^{443} (καυχησιν εντευθα την αυτων προκοπην λεγων) Thdrt^{3,1310} Dam al Amb$^{ps\,48,921}$ Aug$^{ep\,157,559}$ ac^{saep} Ambrst rell ... ς (non ς^{e} Gb Sz, sed Gb') ἡμετέραν cum A al perinu (3 ap Mtth, 3 ap Scri) aeth Or^{2,710} et$^{cat\,84.\,291}$ Thdrt ad h. l. (καυχησιν δε αυτου την πιστιν αυτου εκαλεσε), item, sed ἡμέραν scriptum est, Euthal^{cod} | ἀδελφοι cum ℵAHKP al^{15} r vg go syr^{utr} sah cop basm arm^{usc} aeth (sed syr^{utr} sah cop basm *fratres mei*, aeth *fr. nostri*) Dial Euthal^{cod} Aug^{saep} al ... ς om cum DEFGL al longe plu d e f g arm^{zoh} Or^{2,710} et$^{cat\,85.\,297}$ Chr^{443} Thdrt Dam al Ambrst | ἐν χρι. ιησ. των κυρ. ημ. cum ℵABD$_{c}$FGKLP al omn^{vid} f g r vg rell Or$^{cat\,85.\,297}$ etc ... D* d e Ambrst ἐν κυριω, E^{gr} ἐν χριστω (nimirum transcripsit χω̄ ℵ D^{c} pro κω̄ substitutum negligens ab ipso D^{c} addita), item aeth Or^{2,710} Chr^{443} ἐν χρι. ιησ.

32. FG ἐν ἐφεσσω, f *effesi*, g *in effeso t i* | του οφελ. (KP ωφελ.): D*FG Clem^{350} om το | L al pauc ἀποθνησκωμεν

33. χρηστα cum ℵABDEFGKLP al certe pler Clem$^{hom\,4,34}$ et$^{epit\,53}$ (ap Dress^{38} et^{156}) Eus$^{prae\,249}$ Ephr^{166} Ath^{602} Chr^{445} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,279}$ al ... ς (= Gb Sz) χρῆσθ', Ln χρήσθ' per ineram licentiam. In eundem modum ediderunt Clem^{350} Amphil^{6,191} (in iambis ad Seleuc). Nonnulli, ut 115., in mg habent μενανδρου γνωμαι vel simile quid, e$^{ser\,mg}$: λακωνικὴ παροιμία· μενάνδρου κωμωδιογρά-φου γνωμη.

34. ὑμιν: 46. 74. al mu (4 ap Scri) ὑμων | λαλω cum ℵBDEP al fere^{10} Dial^{864} Euthal^{cod}, item *loquor* d e r vg Ambrst cop syr^{P} go ... ς λεγω cum AFGKL al pler Chr^{445} Thdrt Dam, tem *dico* f g m^{30} floriac Or$^{int\,4,545}$ syr^{sch} basm arm aeth

35. αλλα cum HP Or^{1,500} (Euthal^{cod} αλλ αιρει) ... ς Ln αλλ cum ℵADEF GK^{sil}L al certe pler Dial^{864} Chr^{449} Thdrt Dam al

36. αφρων cum ℵABDEFGP al plus^{10} ... ς αφρον cum KL al pler Or^{1,500} Dial^{864} Epiph^{509} Chr$^{449.\,450}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al | ζωοποιειται cum ℵBDEFGKLP al pler Or$^{1,500.\,504}$ Dial^{864} Euthal^{cod} etc ... A 89. 108* Epiph^{509} Chr^{2,128} ex$^{edd\,aliq}$ (non item ad h. l. nec$^{7,835.\,11,548}$) Thdrt^{4,649} (non item^{415} nec ad h. l.) ζωογονειται. Nil probant Latini

θάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη

(nec Ir$^{int\,300}$ etc), per *vivificatur* enim etiam ζωογονεῖται redditur, cf Act 7, 19. Lc 17, 33. 1 Tim 6, 13. Ceterum ℵ post ζωοποιεῖται perrexerat *εις την*, errore vero statim intellecto punctis notavit. | *αποθανη* (L al pauc *-νει*): FG d e f g (non item r) vg Dial^{864} Ir$^{int\,300}$ Or$^{int\,1,34}$ (non item Or$^{1,500.\,504}$) Aug$^{ep\,193}$ Ambrst al mu (non item Tert res carn^{52}) praem *πρωτον*, atque idem DE^{r}KE^{r} add

37. *γενησομενον* (f r vg Tert$^{res\,carn\,52}$ Ambrst al *quod futurum est*) ... FG *γεννησομενον*, item *quod nasceture* d e g, *quod nascitur* m^{30}, *nasciturum* (sup graec | *σπειρεις* nec (ℵ^{a} Or^{1,500} Dial^{864} etc Tert$^{res\,carn}$ etc) ... ℵ* 238. om | ει: A η

38. *διδωσ. αυτω* cum ℵABP 17. 37. 39. 73. 80. al$^{3\,acr}$ al^{vid} f vg syr^{utr} (cop *dat corpus illi*) Or^{1,500} et$^{int\,1,31}$ Dial^{865} Epiph^{599} Euthal^{cod} Dam Tert$^{res\,carn\,52}$ al ... ς *αυτω διδωσ.* cum DEFGKL al pler d e g m^{30} r Or^{1,504} Chr^{452} Thdrt al Ambrst al | *ιδιον* cum ℵ*ABDEFGP 17. 31. 42. 67** 80. 238. arm Epiph^{599} Euthal^{cod} ... ς (Gb^{mg}) Ti praem *το* cum ℵ^{c}KL al pler Or^{1,500} Chr Thdrt Dam al

39. *η αυτη σαρξ*: FE^{r}G 93. g syr^{sch} Chr^{453} ex$^{mosc\,2}$ om *σαρξ* | *αλλα* (FG 73. al pauc *αλλ*): D^{gr} r aeth^{utr} Dial^{865} Chr^{453} Aug$^{ep\,205}$ et^{alib} al om | *αλλη μεν* sine *σαρξ* cum ℵABDEFGKLP al plus^{70} d e f g m^{30} r vg syr^{p} aeth^{utr} Chr Euthal^{cod} Thdrt al Aug$^{ep\,205}$ et^{alib} Ambrst al ... ς (= Gb Sx) add *σαρξ* cum minusc mu syr^{sch} cop arm Dial^{865} | *ανθρωπων*: D* d e m^{30} syr^{sch} Dial^{865} Tert$^{res\,carn\,52}$ Ambrst al *ανθρωπου* | *αλλη δε σαρξ κτηνων*: ℵ 37. 47. k^{acr} harl* om ... D*EFG 17. al^{5} d e f g m (non r) vg syr^{sch} Chr^{453} Tert Ambrst al om *σαρξ*. Item pro *κτηνων* D*E^{r}G^{gr} d e m^{30} syr^{sch} Tert Ambrst al *κτηνους* (*pecoris*). Dam h. l. *πτηνων*, tum *κτηνων*, denique *ιχθ.* | *αλλη δε* sec loco: D^{gr}* om *δε* | *σαρξ πτηνων* (D*FG al pauc *πετεινων*) cum ℵBDEFG 17. 47. 115. 119. al d e (g) am fu* demid tol harl** cop arm aeth Euthal^{cod} Thphyl Tert$^{res\,carn}$ Or$^{int\,1,101.\,2,422}$ Ambrst al (Dam *α. δε σα. πτην.*, *α. δε κτην.*, *α. δε ιχθ.*, Or$^{int\,2,422}$ *alia caro volucrum, alia pecorum, alia vero pisc.*) ... ς om *σαρξ* cum AKLP al pler m^{30} r vg^{cle} fu** harl* syr^{utr} Chr^{453} Thdrt al Aug$^{ep\,205}$ et^{alib} (sed non$^{adim\,6,124}$) al. Praeterea d e m^{30} r vg Ambrst om *δε* sec, item f g r am fu Ambrst om *δε* tert, ut praeteream reli qui hac in re variant. | *πτηνων* (D* *πετεινων*), tum *ιχθυ.* hoc ordine cum BADEP 17. al^{6} d e m^{30} r vg syr^{sch} cop arm aeth Or$^{int\,1,101}$ Chr Euthal^{cod} Thphyl Tert$^{res\,carn}$ Ambrst al (Or$^{int\,2,422}$ et Dam vide ante) ... ς *ιχθυ.*, tum *πτην.* (FG *πετειν.*, a^{acr} *πετεων.*) cum FGKL al pler f g syr^{p} Thdrt Oec. Sic igitur FG f g: *αλλη δε ιχθ. αλλη δε* (f g om) *σαρξ* (f om) *πετεινων* (F *-νον*). Dial^{865}: *αλλη δε σα. κτηνων, ετερα δε ιχθυ.* (omissis *α. δ. σα. πτην.*)

δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. 41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει. 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.
Gn 2, 7 45 οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς

---

40. *σωματα* sec et. Or[1,548. 584] et[int 1,101. 2,422] Dial[865] etc ... f[gr]vg k aeth om. Libere Tert[res carn 52] *et corpora terrena et caelestia* | *αλλα* cum ABD[2]KP ... ç *αλλ* cum ND[c]FGK[sil]L al certe pler Or Dial etc

41. *αλλη* prim: f[gr]vg add *δε* | *ηλιου, και αλλη* et. d[*] e demid tol Or [1,521. 584] et[2,415] et[int 4,605] Dion[alex] ap Rou[4,460] (Gall[3,488]) Meth[3,710] Dial[865] Eus[praep 325. 770] al mu Tert[res carn 52] al ... f[gr]vg 7[lect] g *ηλιου, αλλη δε* ... f m[29] r vg (et. am fu al) cop Or[int 2,422. 3,390. 4,481] Archel [68] Ambrst al *solis, alia* (om igitur copulam) | *σεληνης, και* et. d e f g m[29] r vg[cle] fu demid tol Or[ter] Dion Meth Eus[praep] al Tert[res carn] Ambrst Aug[ep 205] etc ... am harl cop arm Dial[865] Or[int 2,422 et 3,390. 402 et 4,11] Archel Tert[res carn 49] Aug[ioh 67] al om *και* | *αστερων*: K al pauc *αστερος* | *γαρ*: K om, item Or[int 2,422 et 4,481] (non item[alib ter])

44. *ει* ante *εστιν σωμα* cum NABCD[2]FG 6. 10? 17. 31. 39. 67[**] 73. 80. 93. d e f g vg cop arm aeth[utr] Dam Aug[ep 205] et[alib] Ambrst al ... ç om cum D[b]et[c]KKL al pler syr[sch] (*est enim*) et[p] Chr[454] Thdrt Phot[cat 324] Iac[nisib 51] al ... P 1. 2. 14. 46[*] 108. 132[*] 134. 137. 140[txt] 178. 219[*] k[ser] alvl m[29] Chr[mosc ambo] Euth[alcod] transiliunt a *πνευματικον* pri ad *πνευμα*τ. sec. Etiam G[*] et g[*] post prius iam *καθως* (pro *ουτως*, vide post) scripserant, sed deleta hac voce *ει εστιν* etc reposuerunt. | *εστιν και* cum NABCDEFG 6. 10? 17. 31. 39. 67[**] 73. 80. 93. it vg arm (cop *si quoddam corpus naturale, aut quoddam corpus etiam spirituale*. Nec satis liquet aeth.) Dam Aug[ep 205] et[alib] Ambrst al ... ç *και εστι* cum KL al pler syr[utr] Chr Thdrt Phot[cat] Iac[nisib] al. Praeterea ç add *σωμα* cum KL al pler syr[utr] aeth[utr] (cop vide ante) Chr Thdrt Phot[cat] Iac[nis] al: omisimus cum NABCDEFG 17. 67[**] 108[*] al? it vg arm Dam Aug[ep 205] et[alib] Ambrst al

45. *ουτως και* (Euth[alcod] om *και*), d e m[29] *sic etiam*, vg[cle] am al *sic et* ... f[gr]vg f g fu demid al[lachm] arm[usc] Aug[ep 205] et[alib] al (Ambrst praeterit *ουτ. κ. γεγρ.*) *καθως* (demid *sicut et*; item tol *sic enim*) | *ανθρωπος* cum NACDEFGLP al pler d e f g m vg syr[utr] cop arm aeth Dial[864] Chr[455] Euth[alcod] Thdrt Dam al Iac[nisib 51] Tert[mare 5,10 et res carn 53] (cf et. 51) Aug[aliquoties] Ambrst al ... BK 13. 39. 63. Irint[306] (Or[int 4,552] libere *proposuit apostolus ostendere quid humano generi intulerit primus Adam, qui factus est in animam vivam; quid etiam secundus Adam, qui*

ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 *ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.* 47 *ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ.* 48 *οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·* 49 *καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν*

---

est in spiritum vivificantem) Did$^{tri\ 181}$ Amblue ^{6,1268} (non item^{alib}) Aug $^{ep\ 205}$ semel om, hinc Ln [*ανθρωπος*] | *αδαμ* pri: 31. al^{4} om | *αδαμ* sec: Ir^{int} ex$^{edd\ aliq}$ om

46. *αλλ*: D* *αλλα*

47. *ο πρω. ανθρωπος* et. Thdot ap Clem^{972} (*ο πρωτος δ' ανθρωπ. εκ γης χοϊκος*) Or$^{2,559.\ 4,302}$ et$^{int\ saep}$ Dial^{864} al mu Tert$^{marc\ 5,10}$ al mu ... c* add *αδαμ* | *γης*: 37. *της γης* | *ο δευτ. ανθρ.* sine additam cum ℵ*BCD*KPG 17. 67** d e f g vg cop aeth arm^{mg} in$^{edd\ const}$ et^{amst} Or ^{4,302} Hipp$^{fragm\ 46}$ ap Lag^{128} (ex^{cod}; alibi, etiam ap Gall^{2,483}, editum est cum *ο κυριος*) Dial^{868} (vide post) Pet^{alex} ap Rou^{4,48} Ath$^{gall\ 5,167}$ Nyss ^{1,842} Naz ap Thdrt^{4,62} Ps-Ath^{10} Cyr$^{apolo\ 194}$ (omisso *ανθρωπ.*) Epiph^{830} (ex Photino; sed libere: *και ο δευτερ. απ ουρανου*) Or$^{int\ 2,84.\ 85}$ et^{2,951} (cf et. ^{4,546}) Tert$^{res\ carn\ 49}$ Cyp $^{180.\ 260.\ 289.\ 307}$ Hil ^{1046} Ambp^{s} ^{118,1168} Ambrst al mu ..... ς (Gb^{00}) add *ο κυριος* cum ℵ^{c}AD^{b}E$^{t c}$KLP al plr syr^{utr} arm go Or^{2,559} (Hipp$^{fragm\ 46}$ vide ante) Bas$^{spir\ 18\ p\ 40}$ Ps-Ath^{498} Chr^{459} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 994}$ et$^{elaph\ 11}$ Thdrt ad h. l. et^{4,1051} Dam al Tert$^{marc\ 5,10}$ (vide post) Maximin^{arian} ap Aug ^{5,662}. Habet autem sic Dial^{868}: *σκόπει δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἀσεβὲς τόλμημα, πῶς παρεχάραξαν τὴν γραφήν. τὴν γὰρ κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ χριστοῦ ἀνελεῖν βουλόμενοι ἐνήλλαξαν τὸ „ὁ δεύτερ. ἄνθρωπος", καὶ ἐποίησαν „κύριος".* Atque paullo ante legitur: *ὁ ἀπόστολος ἔφη „ὁ δεύτερ. ἐξ οὐρανοῦ", καθ' ἡμᾶς „κύριος".* Ac revera antea „Marcionita" locum sic affert: *ὁ δεύτερ. κύριος ἐξ οὐρανοῦ.* Tert vero$^{marc\ 5,10}$ impugnat istam lectionem Marcioniticam: *stultissimus haereticus – et in nomine hominis revincetur.* Primus, *inquit*, homo de humo terrenus, secundus dominus de caelo. *Quare secundus si non homo, quod et primus? Aut numquid et primus dominus, si et secundus?* | *εξ ουρανου*: FG f g vg aeth arm^{mg} in$^{edd\ amst}$ et^{const} Bas$^{spir\ 18\ p\ 40}$ Ps-Ath^{10} Or $^{int\ 2,84.\ 85}$ et^{2,951} (cf et. ^{4,546}) Ambp^{s} ^{118} Ambrst al (non item Tert Cyp Hil al) add *ο ουρανιος* (Ps-Ath *επουρ.*), *caelestis*

48. *τοιουτοι* (c add *ουτοι* ex incepta repetitione) *και* pri loc et. Or^{saep} et$^{int\ 2,85}$ Irgr et$^{int\ 39}$ Tert$^{res\ carn\ 49}$ et$^{marc\ 5,10}$ etc ... FG^{rc} g am* al^{lach} Ir$^{int\ 302}$ (sed fluct lectio) om *και* | *επουρανιοι*: D*FG *ουρανιοσ* | *επ-ουρανιοι*: D* *ουρανιοι*, FG *ουρανιοι* (sic)

49. *και* ab initio: Ψ f Aug$^{mor\ ecel\ 1,700}$ *αρα* (*igitur*), item a^{mg} *αρα* suprascripto *igitur* ... Or$^{int\ 2,85}$ Cyp $^{180.\ 260.\ 289.\ 307}$ om (pergentes ab eis quae praecedunt ad *καθως* etc), item incipientes a *καθως* (*sicut*) Ir $^{int\ 305}$ Tert^{marc} etc | *φορεσωμεν* cum ℵACDFGKLP al longe plu (9 ap Scri) it vg go cop (anceps syr^{utr}) Thdot$^{elem\ 902}$ (sed$^{ed\ migne}$ *-σομεν*) Or $^{1,591\ bis}$ ex$^{edd\ omn}$ (sed$^{edd\ vet}$ substitu^{ner} *-σομεν*) et ^{2,26} et$^{cat\ 52}$ et^{cat}

τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

6, 9 50 *Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο-*

---

luc 147 Caes 122 Machom 22 (Gall 7,88) Nyss 1,842 Chr 400 Epiph 514 Euthal cod Cyrlob 321 etiul 301 Pa-Ath 450 Max 1,449 Dam Irint 302. 305 Orint 2,95 et 3,951. 976 et 4,644 Tertres carn 49 etmare 5,10 (vide post) Cyp quater Hil 477 Ambinterp dav 4,8 : 670 etalib Ambrstixt etcom etc (Meth 729 *ινα καθως - φορεσωμεν*). Sic autem Chr 460: *τουτέστιν· ἄριστα πράξωμεν - φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρ., τὴν πολιτείαν τὴν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. εἰ δὲ περὶ φύσεως ἦν ὁ λόγος, οὐ παρακλήσεως ἐδεῖτο τὸ πρᾶγμα οὐδὲ συμβουλῆς· - διὸ καὶ συμβουλευτικῶς εἰσάγει τὸν λόγον, καὶ εἰκόνα καλεῖ, καὶ ταύτῃ πάλιν δηλῶν ὅτι περὶ πράξεως, οὐ περὶ φύσεως λέγει.* Item Tertmare 5,10: *Et ideo iam ad exhortationem spei caelestis*, sicut portavimus, *inquit*, imaginem terreni, portemus et imag. caelestis, *non ad substantiam ullam referens resurrectionis, sed ad praesentis temporis disciplinam.* Portemus *enim inquit, non* portabimus, *praeceptive, non promissive.* Etres carn 49: *Atque adeo ad disciplinam totum hoc dirigit, ut hic dicat portandam imaginem Christi* - Portemus *enim, praeceptivo modo dicens, huic tempori loquitur* ..... ς Ti *φορεσωμεν* cum ℵ 46. al vix mu arm aethutr (Or edd vat) Cyrglaph 11 etnest 71 etact 19 Thdrt (vide post) Thphyl et Oec. Sic igitur Thdrt: *τὸ γὰρ φορέσωμεν προρρητικῶς, οὐ παραινετικῶς εἴρηκεν.* Phot cat 327: *τὸ φορέσωμεν εἰ μὲν διὰ τοῦ ō βραχέος γραπτέον, προσαγόρευσίς ἐστιν ἐξ ἀκολουθείας ληφθεῖσα τοῦ μέλλοντος - πάντως φορέσωμεν - εἰ δὲ τὸ φορέσωμεν διὰ μακροῦ γραπτέον ἐστὶν τοῦ ῶ, παραίνεσίς ἐστιν καὶ συμβουλὴ ἐπ' ἀρετὴν καὶ ἤθους πολιτείαν* etc. Similiter et Thphyl et Oec. | *ἐπουρανιου*: ger *-νου*

50. *τουτο δε* cum ℵABCKLP *al* omn vid f vg rell Clem 550 Or 1,501. 2,535 Meth 791 al mu Hier lovin 1 : 4,2,120 Aug ep 205 : 2,771 etalib Ambrst al ... DKP ger G d e g Irint 305 Tertres carn 49 etmare 5,10 *τουτ. γαρ* | *κληρον. ου δυν.* et. Irint 302. 304. 308 item ger (ex Damparali) etint 308 (cf et. 303 gr et lat) Clem 495 Or 1,501 et 2,535. 843 etint 4,567 Meth 791 al mu Tertres carn 46. 49. 51 al mu ... vg 42. f g cop Mac 7,184 Chr 400 (et. mosc ambo) Irint 112 (*non apprehendunt*) et 304 (*non possident*) Orint 1,86. 101 Tertmare 5,10 *οι κληρονομησουσιν* (*non possidebunt; g non haereditabunt t possidebunt*) | *δυνανται* cum ℵBP 1. 14. 73. 119. 177. 1 loct k ser Or 1,591 add mg ante dolar (apparet inde *δυνανται* in mss inventum esse), item teste Wtst Cyract et Photep 165, item Oeced ... ς Lu Ti *δυνανται* cum ACDEFGKL al plervid Irger (ex Damparali) 308 Clem 495 Or 1,591 etalib Meth 791 etc | *κληρονομει* cum ℵABC 2 DcKLP al omn vid Clem 495. 550 Or 1,501 Meth 791 bis Titgall 5,348 Chr 461 al mu ... Lu *κληρονομησει* cum C*D*FG d e f g vg (sed am* *possidere*) syrutr cop Meth 308 libere (*λεγων· ου γαρ η φθορα κληρονομησει την αφθαρσιαν, ουδε ο θανατος την ζωην*) Euthal cod Orint 4,567 et 1,101 ... 21. Orint 1,26 Dial 842 Methepiph 537 Aug serm 362 : 5,1425 (non item alib) om plane

μεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα,

51. παντες (א ο\ι παντ.) pri sine μεν cum BC*D* 23* 219* d e arm aeth utr (nec syrsch μεν expri) Or[1,569] et (περι ης και ο παυλ. φησι· παντες κϑιμηϑ., ου πα. δε αλλ.) [2,552] et[int 4,692. 698] et ap Hier[1,799] cdd[gr] ap Hier[1,810] („commoneo hoc quod in Latt edd legitur: *omnes quidem resurgemus, non omnes autem immutabimur*, in Graecis voll non haberi, sed vel: *omnes dormiemus, sed non omnes immutabimur*, vel: *non omnes dormiemus, omnes autem immu.*" Alibi μεν particulam non satis adtendisse videtur. Similiter Aug, qui *quidem* modo et Graece et Latine legi testari videtur, modo nec Graece nec Latine.) Iac[uis 66] („et apostolus: *omnes*, inquit, *dormiemus, sed non*" etc; sed[52]: „*omnes quidem resurgemus, non omnes autem immu.*") ..... ς add μεν, Ln [μεν] cum KAC[2]D[c]EFGKLP al pler (k[ser] δε) f g vg cop syrP (go *enim*) Orthodqu[61] Dial[865] Ephr[2,129] Nyss[1,103] Caes[140] Euthal[cod] Chr[461] et[2,514. 9,721. 10,60] et 11,529 Cyrioh[645] et[ose 30] Thdrt Dam al Tert[res carn 42] Or[int 2,572] al mu | ου κοιμηθησομεθα παντ. δε αλλαγ. cum BD[b] vl et[c]EKLP al fere omn cdd[gr] ap Hier[1,799 sqq] et ap Acacium (vide post quae ex Hier adscripsimus) „nonnulli cdd" Didymi (apud eundem Hier) cdd[gr] nonnulli ap Pelag τινα αντιγρ. ap Maxim[2,529] syr[utr] cop aethPP go (etiam m[89] agnoscit: *Ecce dico vobis mysterium: omnes immutabimur in momento* etc) Orthodqu[109] (ου παντες, φησι, κοιμηθησομεθα) et[61] (το· παντες μεν ου κοιμηθησομεθα) et[86] (ως φησιν ο ϑειος αποστ.· παντες αλλαγησομεθα) Or[1,569] (ου πα. κοιμηθ. παντ. δε αλλ.) et[these 55] (*omnes non dormiemus* etc teste Hier „in 3. vol. εξηγητικων primae ad Thess") et (certe afferuntur παντ. δε αλλαγησ.) [int 1,101] Dial[865] (πα. μεν ου κοιμ. παντες δε - sic[cod vat], male[cod wtat . ου παντ. δε -) Ephr[2,129] Nyss[1,103] Tit ap Dam[763] (ap Gall[5,246]) Caes[140] Chr[461] et[quater utante] Euthal[cod] Cyr[ose 30] Thdrt ad h. l. et[2,519. 692] Andr[apoc 12,20] (ως φησιν ο αποστ. περι ετερων ου κοιμηθησομενων μεν, αλλαγησομενων δε, εν ατομω etc) Dam al (Tert[res carn 42] ita corrigendus vdtr, cf Sabatier ad h. l., sed ut ab omnibus editus est, contrariam lectionem confirmat). Item teste Hier (vide post) Thdor[heracl] et Djod[tars] et Apollinarius. Ita enim Hier in ep. 119. ad Minervium et Alexandrum (Vallars[1,799 sqq]): „Quaeritis quo sensu dictum sit et quomodo in 1. ad Cor. ep. Pauli apost. sit legendum: *Omnes quidem dormiemus, non autem omnes immutabimur*, an iuxta quaedam exemplaria: *Non omnes dormiemus, omnes autem immutabimur*: utrumque enim in Graecis codd. invenitur. Super quo Theodorus Heracleotes - in commentariolis apostoli sic loquutus est: *Omnes quidem non dormiemus, omnes autem immutabimur.* Enoch enim et Elias - de terrena conversatione ad caelestia regna translati sunt. Unde et sancti qui die consummationis atque iudicii in corporib. reperiendi sunt, cum aliis sanctis qui ex mortuis resurrecturi sunt, rapientur in nubibus - et non gustabunt mortem - Unde ait apostolus: *Omnes quidem non dormiemus, omnes autem immutabimur.*" „Apollinarius, licet aliis verbis, eadem quae Theodorus asserult" - „Didymus - in Origenis translens sententiam contraria via graditur. *Ecce mysterium vobis loquor:*

πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν

Omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur. Quod ita disseruit – – Scio quod in nonnullis codd. scriptum sit: *Non quidem omnes dormiemus, omnes autem immutabimur.* Sed considerandum an ei quod praemissum est: *omnes immutabimur*, possit convenire quod sequitur: *mortui resurgent incorrupti*" etc. „Acacius Caesarese – in 4. συμμίκτων ζητημάτων libro proponens sibi hanc eandem quaestionem latius disputavit et utrumque suscipiens – sic loquutus est. Dicamus primum de eo quod magis in plurimis codd. invenitur: – *omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur* – – Transeamus ad secundam lectionem, quae ita fertur in plerisque codd.: *Non quidem omnes dormiemus, omnes autem immutabimur* – Unde et Paulum volunt scribere in 1. ad Thess. epist.: *Nos qui vivimus* etc. Ex his dictis probare conantur apostolum Paulum et qui cum eo scribebant epistolam putasse se non esse morituros, sed reperiendos in die consummationis in corpore. Quod si verum est, erravit Paulus" – Hoc autem sciendum quod magis conveniat veritati ita legere: *Omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur.*" Etc. „Origenes in 3. vol. ἐξηγητικῶν post multa – haec intulit, de quibus nulli dubium est et Acacium pleraque delibasse. Quid est ergo quod scribunt Thessalonicensibus in verbo dei Paulus et Sylvanus et Timotheus: *Nos qui vivimus* – Nunc vero eodem sensu, quia et eodem spiritu, in 1. ad Cor. loquitur: *Omnes non dormiemus, omnes autem immutabimur, in momento*" etc. „Sunt qui hunc locum ita edisserant. Vivi appellantur qui numquam peccato mortui sunt – Quod autem dormitionem sequatur mors, et 1. ad Cor. ep. docere nos poterit, in qua ita scriptum est: *Nunc autem Chr. surrexit ex mortuis, primitiae* – Et post paululum: *Non omnes dormiemus, sed omnes immutabimur, in momento*" etc. „Haec celeri sermone dictavi, quid eruditi viri de utroque sentirent loco – Illud autem breviter in fine commoneo, hoc quod in Latinis codd. legitur: *Omnes quidem resurgemus, non omnes autem immutabimur*, in Graecis voll. non haberi, sed vel: *Omnes dormiemus, non autem omnes immutabimur*, vel: *Non omnes dormiemus, omnes autem immutabimur.*" Ceterum iller eam quam recepimus lectionem etiam in ep. ad Marcellamqu[3] et in Esai[cap 51] confirmat ..... In κοιμηθησωμεθα, ου παντ. δε αλλαγ. cum ℵ(A)C(et[a] et[**])FG 17. (sed F κοιμηθησωμεθα, atque FGG[r] 17. praem ου. A* vero κοιμηθ. οι παντες δε αλλ., ex οι postea ου corr est et ante κοιμ. notatum ου [ουν?], reliquis per incuriam intactis. Denique 17. αλλ ου παντ.) g arm aeth[ro] Or[2,552 bis] (est in selectis in psalmos eisque collectis ex catenis) et[int 2,572] Did ap Hier (vide supra) cdd[gr] ap Hier et teste Hier ap Acacium (vide ante) cdd ap Aug[ep 205] (tom[2,771 a] „*omnes quidem resurgemus*, vel sicut Graeci cdd habent: *Omnes quidem dormiemus.*" Similiter alibi, ut de agone Christiano[7], de octo quaest Dulcetiiqu[3]. De ipsis Latt cdd Aug[civ 20,20]: *omnes quidem resurgemus*, in aliis *omnes quidem dormiemus*) cdd ap Pelag Cyr[ioh 645] cdd ap Maxim[2,329] ..... D* d e f vg arm mg in edd[amst et[const] cdd[lat] ap Hier (vide supra) et ap Aug (vide ante) et ap Pelag aliosque lacu[is 52] (Tert[res carn] vide ante) Hil[91. 109.

τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 *δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.* 54 *ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ*

---

[15] al inu *αναστησομεθα* (*resurgemus*, sed am fu al *resurgimus*) ou *παντ. δε αλλαγ.*

52. *εν ρυπη* (17. *ερριπη*): C* praem *ως* | *ριπη* et. Or[1,589] et[2,627] Eusp[5,01] al plu ... D*EFG 67** Dial[865] ex[cod wolst] (non item[vat]) Nyss[2,853] cdd[gr] ap Hier[1,902] *ροπη*. Ita enim Nyss: *παῦλσ διδάσκει ὡσ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ τελεσθήσεται ἡ ἀνάστασισ. ῥοπὴ δὲ ὀφθαλμοῦ ἐπίμυσισ βλεφάρων ἐστί* etc. Item Hier: „*εν ρυπη* sive *εν ροπη οφθαλμου*, utrumque enim legitur et nostri interpretati sunt *in momento* et *in ictu* sive *in motu oculi*". Rursus ibidem ex Didymo: „quia in plerisque edd pro *ροπη*, i. e. *ictu* vel *motu*, *ριπη* legitur". Ex Latinis Tert[res carn 62] *in momentaneo motu oculi* (item[alibi]), Amb[hex 4,68] *in momento oculi*, g *in ictu* f *nutu oculi*, d e f m[30] vg Ambrst al *in ictu oculi* | *σαλπισει γαρ*: 17. add *φησιν* | *εγερθησονται* cum KNCKLM al plor (49. *εγειρονται*, d o fu al *resurgent*) Or[1,486. 589. 590] et[2,849] et[3,419] et[78] ap Gall[14] Dial[865] Chr[402] Cyrioh[645] Thdrt Cosm[261] al ... Ln *αναστησονται* cum ADKFGP 13. 19. Or[4,342] Chr[2,774] Dam Tiphyl[mg]

53. *το* pri: FG *o* | *τουτο* pri: P k[scr] *τουτον* | *τουτο* sec: FE[2]G g om | *αθανασιαν*: I Meth[791] (non item[779]) praem *την*. Item Meth[791] (non[779]) *την αφθαρσ.* Ceterum cf Corp. inscript. IV. p. 445. num. 9153. ubi est: *επεσκιασα* (sic) *το φθαρτον τουτο ενδυσασθαι αυθαρσιαν* (sic) *και το θνητον τουτο* - - (anni est p. Chr. 642.)

54. *οταν δε το* usq *ενδυσηται αθανασιαν*: FG f g om (ab *αθανασιαν* ad *αθανασιαν* transilientes) | *το φθαρτον τουτ. ενδ. αφθαρσ. και* cum $\aleph^{c}$ABC[2]DEKLP al pler d e syr[utr] Or[1,591] et ex Heracl[4,275] Chr Euthal cod Thdrt ad h. l. et[2,121] Cosm[282] Dam al Cyp[221] Hier[ezech 44] (3,1080) Aug[ps 64] (4,631) et[alib] al. Item transpositis membris A arm *οταν δε το θνητ. τουτο ενδυσ. την αθαν. και το φθαρτ. τουτ. ενδυσ. αφθαρσ.* (similiter transpon Ir[51] ad v. 53 respiciens) ... $\aleph^{*}$C*IM 64. 71. vg cop aeth[utr] go Mcion[epiph 321] et[264] (nec aliter ut[vid] Dial[866] *οταν δε καταποθη το θνητον υπο της αθανασιασ*) Ath[56] ex[edd 4] (non item[edd rell]) Irint[308] Hil[1102] Ambrst al om, hinc Gb[0] | *αφθαρσιαν*: 17. *την αφθ.* Cf et. Or[1,591] (vide post) | *και το θνητ. τουτο ενδυσ. αθανασ.*: praeterniserat D[graece] et[latine], sed ipse* supplevit. Cf et. Or[1,650] *λελεκται δε και· οταν το αφθαρτ. τουτο ενδ. αφθαρσιαν, τοτε γενησεται* etc, sed plenius locum exhibet[1,591]: *ιν' οτε το φθαρτ. ενδυσεται την αφθαρσιαν και το θνητον την αθανασιαν, τοτε γενησεται το* etc. Cf et[4,275] ex Heracl. | *αθανασιαν*: KAI 17. *την αθαν.* Vide et. ante Or[650], item ad v. 53. | *νικοσ* (it vg etc Irint Ambep[44] et[96] *in victoria*, Aug[ps 64] *in victoriam*, etc) ... BD*I (et. 37. v. 55) *νεικοσ*. Hinc Tert res carn 51 Cyp[221] Hil[1102] et[530. 141] Hier[one 12] *in contentione* (etiam -*nem*). Nec aliter infra Tert[res carn 47. 54] (sed[51] *potentia*) Cyp Hil: *Ubi est*

Es 25, 8 Hos 13, 14 γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θα-
Ro 5. 12 as νάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI.

Ro 15, 26 1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν

---

mors contentio tua? Aug modo *contentio* modo *victoria* habet. Sic vero Tert$^{mare\ 5,10}$: *Ubi est mors victoria* vel *contentio tua?*

55. *νικος* et *κεντρον* hoc ordine cum ℵ*BCIM 17. 71. vg cop arm^{zoh} aeth ro Or^{3,306} et$^{int\ 1,80.\ 81}$ Eus$^{dem\ 166}$ Ath^{57} Did^{399} Cyr$^{hr\ 214}$ Bas$^{celeuc\ orat\ 11}$ (p^{63}) Euthal^{cod} Dam (et. Dial$^{p\ 67}$ post *κατεποθ.* o *θαν. εια νικ.* pergit *που σου θαν. το νικος*, sed alterum membrum non add) Ir$^{int\ 222}$ Tert mare 5,10 Amb^{saepe} Ambrst al ..... ς Ti *κεντρον* et *νικος* cum ℵ^{c}A** (* om *που* usq *νικος*) DEFGKLP al pler d e f g syr^{utr} arm^{edd} aeth^{pp} go Or^{1,240} et$^{int\ 4,547}$ Eus$^{dem\ 470}$ Ath^{52} Epiph^{698} Chr^{462} bis Thdrt Euther serm 15 (ap Thdrt^{5,1165}) Tert$^{res\ carn\ 47.\ 51.\ 54}$ Cyp^{331} Hil^{1102} al :: LXX *δικη* et *κεντρον* | *θανατε* bis cum ℵ*BCDEFGI 39. 67** d e f g vg cop aeth^{ro} Eus$^{dem\ 166}$ et^{470} Ir$^{int\ 222.\ 306}$ Or$^{int\ 1,80.\ 81}$ et^{4,547} Tert$^{mare\ 5,10}$ et *res carn* 47. 51. 54 Hil^{1102} Amb^{saepe} Aug^{saep} al mu (Clem^{215} tantum affert *που σου θανατε το κεντρον*) ... ς altero loco et id quidem ante *το νικος* habet *αδη* (sed testium quos adscribimus multi ante *το κεντρον*) cum ℵ^{c}A**KLMP al pler (et. DE$^{r\ c}$ sic vdtr voluisse: delevit enim *θανατε*, licet non adscripserit *αδη*) syr^{utr} arm go aeth^{pp} Or^{1,240} et^{2,306} Ath^{52} Did^{399} Bas$^{bapt\ 687}$ Epiph^{698} Chr^{462} Euthal^{cod} Euther (ut ante) Thdrt al mu. Ex his *αδη* ante *το κεντρ.* habent ℵ al arm Or^{3,306} Did Bas^{bapt} Euthal^{cod} :: LXX *που η δικη σου θανατε*; *που το κεντρον σου αδη*; ad quae respiciens Cyr$^{esa\ 354}$ sic: *που η νικη* (sic) *σου θανατε*; *που το κεντρ. σου αδη*;

56. *η αμαρτια*: A praem *εστιν*, f vg add *est* (non item d e g), item syr^{sch} post *αμαρτ.* et post *νομ.*

57. *διδοντι* (et. syr$^{P\ mg}$): DK al fere^{30} (5 ap Scri) Ath^{746} ex$^{edd\ 3}$ Chr^{462} al *δοντι*. Etiam it vg *qui dedit* | *του κυρ. ημ. ιησ. χρι.*: M 18^{lect} *ιησ. χρι. τ. κυρ. ημ.*

58. *αμετακινητοι* (AR^{c}D*I *-κεινητοι*): A f vg syr^{sch} aeth Ambrst al praem *και* | *εργω*: P* 178. *οικω* | *του κυριου*: I 46. bm *του* | *ο κοπος υμ. ουκ εστιν*: FG^{2}G *ουκ εστ. ο κοπ. υμ.*

XVI. 1. *λογιας* et. NABCD etc ... I *λογειασ*. Infra tantum B (ipse*? an**?) *λογειαι*

σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. 3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, Act 19, 21. 20, 2 s
6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ 4, 19
κύριος ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· Act 19, 8
9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι 2 Co 2, 12
πολλοί.

---

2. σαββατου (Gb′) cum $\aleph^{a}$ABCDEFGIP 17. 109^{mg} Chr^{466}. Item *per unam sabbati* it vg syr^{utr} ... $\aleph^{a}$ 37. (teste Scri) *σαββατω* ... ς *σαββατων* cum $\aleph^{c}$KLM al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item cop arm go | *αν* cum NACDEFGKLP al omn^{vid} ... BIM *εαν* | *ευοδωται* cum $\aleph^{a}$BDEFGLP (*ευωδοται*) al longe pler (h^{secr} al^{5} *-δουται*) Chr^{466} Thdrt al ... $\aleph^{c}$ACI KM al^{8} fere Euthal^{cod} Dam *ευοδωθη* ($\aleph^{c}$ *-δοθη*). Atque etiam it vg *placuerit* | *γινωνται*: F^{a}LP 37. al^{5} *γινονται*

3. *παραγενωμαι*: LP al aliq *-νομαι* | *ουσ* (K *οσους*) *εαν* cum NACD^{c}EIKL MP al certe pler Or$^{cat\,340}$ Chr^{466} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln *ουσ αν* cum BD^{a}FG | *δι επιστολων*: ς (non item Gb Sz) cum antecedd coniung | D^{a} *πεμψω* | *ιερουσαλημ*: A *ιεροσολυμα*

4. *η αξιον* cum $\aleph^{a}$DEF^{gr}GKL al omn fere g syr^{p} arm (go) Chr^{466} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln *αξιον η* (A *γν*) cum $\aleph^{c}$ABCIMP 17. 37. 73. 74. a^{secr} d e f vg cop syr^{sch}

5. *μακεδ. γαρ*: F^{gr} 37. *μακ. δε*

6. *δε*: I *γαρ* | *τυχον*: P al^{5} *τυχων* | *παραμενω* (FG *παραπομεινω*): BM 67** *καταμενω* | *η* (F^{gr}G 2. g om) *και* (BM 3. 116. syr^{sch} Chrmosc^{2} om) *παραχειμ. ινα* (F^{gr}G d e g *ει μη*) ... D^{gr*} *ινα ει και παραχειμ.* | D^{a} *προπεμψητε* | *ου εαν* cum NABCD^{b}EIKLMP al omn^{vid} ... D^{a}FG *ου αν* | *πορευωμαι*: LM al^{5} *πορευομαι*, P al pauc *-σομαι*, al^{3} *-σωμαι*

7. *γαρ* pri: I *δε* | *ελπιζ. γαρ* cum NABCDEFGIMP al^{20} it vg go syr^{sch} cop Chr^{466} Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ελπ. δε* cum KL al plu syr^{p} aeth Thdrt al | *επιτρεψη* (Gb″) cum NABCIM al fere^{20} (et P Euthal^{cod} *-τρεψει*) Chr^{466} Thphyl$^{edd\,mosc}$. Item it vg *permiserit* ... ς *επιτρεπη* cum DEFGK al plu Thdrt Dam al; L al aliq *-τρεπει*

8. *επιμενω*, ut it vg etc *permanebo* ... B^{2}D^{cr} al mu *επιμενω*, go *maneo* | *εν εφεσω* (g *efesei i in epheseo*) ... VG *εν* (P om) *εφεσσω*

9. L *ανεωγε* | *ενεργης* (Hier$^{eph\,praef}$ *efficax*, Ambrst *operosum*) ... d e f g vg Or$^{int\,3,640}$ *evidens* (i. e. *εναργης*) | *και* (115. 119. d^{secr} etc add *οι*) *αντικ. πολλοι*: L om

Es 25, 8 Hos 13, 14 γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θα-
Ro 5. 12 as νάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμε-
τακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI.

Ro 15, 26 1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα τα-
ῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν

---

more contentio tua? Aug modo *contentio* modo *victoria* habet. Sic vero Tert$^{marc\ 5,10}$: *Ubi est mors victoria* vel *contentio tua?*

55. *νικος* et *κεντρον* hoc ordine cum ℵ*BCIM 17. 71. vg cop arm^{zoh} aeth ro Or^{5,306} et$^{int\ 1,80.\ 81}$ Eus$^{dem\ 166}$ Ath^{57} Did^{299} Cyr$^{hr\ 214}$ Bas$^{seleuc\ orat\ 11}$ (p^{63}) Euthal^{cod} Dam (et. Dial^{p67} post *κατεποθ.* o *θαν. εια νικ.* pergit *που σου θαν. το νικος*, sed alterum membrum non add) Ir$^{int\ 222}$ Tert marc 5,10 Amb^{saepe} Ambrst al ..... ς Ti *κεντρον* et *νικος* cum ℵ^{c}A** (* om *που* usq *νικος*) DEFGKLP al pler d e f g syr^{utr} arm^{edd} aeth^{PP} go Or^{1,240} et$^{int\ 4,547}$ Eus$^{dem\ 470}$ Ath^{52} Epiph^{696} Chr$^{462\ bis}$ Thdrt Euther serm 15 (ap Thdrt^{5,1165}) Tert$^{res\ carn\ 47.\ 51.\ 54}$ Cyp^{231} Hil^{1102} al :: LXX *δικη* et *κεντρον* | *θανατε* bis cum ℵ*BCDEFGI 39. 67** d e f g vg cop aeth^{ro} Eus$^{dem\ 166}$ et^{470} Ir$^{int\ 222.\ 308}$ Or$^{int\ 1,80.\ 81}$ et^{4,547} Tert$^{marc\ 5,10}$ et res carn 47. 51. 54 Hil^{1102} Amb^{saepe} Aug^{saep} al mu (Clem^{215} tantum affert *που σου θανατε το κεντρον*) ... ς altero loco et id quidem ante *το νικος* habet *αδη* (sed testium quos adscribimus multi ante *το κεντρον*) cum ℵ^{c}A**KLMP al pler (et. D$^{Er\ c}$ sic vdtr voluisse: delevit enim *θανατε*, licet non adscripserit *αδη*) syr^{utr} arm go aeth^{PP} Or^{1,240} et^{5,306} Ath^{52} Did^{299} Bas$^{bapt\ 637}$ Epiph^{696} Chr^{462} Euthal^{cod} Euther (ut ante) Thdrt al mu. Ex his *αδη* ante *το κεντρ.* habent ℵ al arm Or^{5,306} Did Bas^{bapt} Euthal^{cod} :: LXX *που η δικη σου θανατε*; *που το κεντρον σου αδη*; ad quae respiciens Cyr$^{esa\ 354}$ sic: *που η νικη* (sic) *σου θανατε*; *που το κεντρ. σου αδη*;

56. *η αμαρτια*: A praem *εστιν*, f vg add *est* (non item d e g), item syr^{sch} post *αμαρτ.* et post *νομ.*

57. *διδοντι* (et. syr$^{P\ mg}$): D^{E} al fere^{20} (5 ap Scri) Ath^{746} ex$^{edd\ 2}$ Chr^{462} al *δοντι*. Etiam it vg *qui dedit* | *του κυρ. ημ. ιησ. χρι.*: ℵ 18^{lect} *ιησ. χρι. τ. κυρ. ημ.*

58. *αμεταικινητοι* (AB*D*I *-κεινητοι*): A f vg syr^{sch} aeth Ambrst al praem *και* | *εργω*: P* 178. *οικω* | *του κυριου*: I 46. om *του* | *ο κοπος νμ. ουκ εστιν*: P$^{Er\ G}$ g *ουκ εστ. ο κοπ. νμ.*

XVI. 1. *λογιας* et. MABCD etc ... I *λογειας*. Infra tantum B (ipse*? an**?) *λογειαι*

σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. 3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ἦ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, Act 19, 21. 20, 2 a
6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ 4, 19
κύριος ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· Act 19, 8
9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι 2 Co 2, 12
πολλοί.

---

2. σαββατον (Gb') cum $\aleph^{a}$ABCDEFGIP 17. 109^{mg} Chr^{466}. Item *per unam sabbati* it vg syr^{utr} ... $\aleph^{*}$ 37. (teste Scri) σαββατω ... ς σαββατων cum $\aleph^{c}$KLM al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item cop arm go | αν cum $\aleph$ACDEFGKLP al omn^{vid} ... BIM εαν | ευοδωται cum $\aleph^{*}$BDEFGLP (ευωδωται) al longe pler (h^{scr} al^{5} -δουται) Chr^{466} Thdrt al ... $\aleph^{c}$ACI KM al^{8} fere Euthal^{cod} Dam ευοδωθη ($\aleph^{c}$ -δοθη). Atque etiam it vg *placuerit* | γινωνται: F*LP 37. al^{5} γινονται

3. παραγενωμαι: LP al aliq -νομαι | ουσ (K οσουσ) εαν cum $\aleph$ACD^{c}EIKL MP al certe pler Or$^{cat\,340}$ Chr^{466} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln ουσ αν cum BD*FG | δι επιστολων: ς (non item Gb Sz) cum anteceed coniung | D* πεμψω | ιερουσαλημ: A ιεροσολυμα

4. η αξιον cum $\aleph^{*}$DFE^{2}GKL al omn fere g syr^{p} arm (go) Chr^{466} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln αξιον η (A ην) cum $\aleph^{c}$ABCIMP 17. 37. 73. 74. a^{scr} d e f vg cop syr^{sch}

5. μακεδ. γαρ: FG^{2} 37. μακ. δε

6. δε: I γαρ | τυχον: P al^{5} τυχων | παραμενω (FG παραπομενω): BM 67** καταμενω | η (FG^{2}G 2. g om) και (BM 3. 116. syr^{sch} Chr$^{mosc\,2}$ om) παραχειμ. ινα (FG^{2}G d e g ει μη) ... DG^{2*} ινα ει και παραχειμ. | D* προπεμψητε | ου εαν cum $\aleph$ABCD^{b}EIKLMP al omn^{vid} ... D*FG ου αν | πορευωμαι: LM al^{5} πορευομαι, P al pauc -σομαι, al^{3} -σωμαι

7. γαρ pri: I δε | ελπιζ. γαρ cum $\aleph$ABCDEFGIMP al^{30} it vg go syr^{sch} cop Chr^{466} Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ελπ. δε cum KL al plu syr^{p} aeth Thdrt al | επιτρεψη (Gb'') cum $\aleph$ABCIM al fere^{20} (et P Euthal^{cod} -τρεψει) Chr^{466} Thphyl$^{edd\,mosc}$. Item it vg *permiserit* ... ς επιτρεπη cum DEFGK al plu Thdrt Dam al; L al aliq -τρεπει

8. επιμενω, ut it vg etc *permanebo* ... B^{2}D^{c}P al mu επιμενω, go *maneo* | εν εφεσω (g *efessi i in epheseo*) ... FG εν (F om) εφεσσω

9. L ανιογε | ενεργης (Hier^{eph} praef *efficax*, Ambrst *operosum*) ... d e f g vg Or$^{int\,3,340}$ *evidens* (i. e. εναργης) | και (115. 119. d^{scr} etc add οι) αντικ. πολλοι: L om

Act 4, 17 19, 22 10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς
1 Ti 4, 12 ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· 11 μή τις οὖν
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

Act 2, 5 19, 1 12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν
ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέ-
λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

1, 16 15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ,
No 16, 5 ὅτι ἔστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν

---

10. ℵ* D* τειμοθεος, F τημοθ. | αφοβως: P 47. 119. αφοβος | κυριου: 37. 115. praem του | καγω cum NACKLP al[12] Thdrt Dam ... ς και εγω cum DEFG al plu Or[cat 340 bis] Chr[474] (καθως κ. εγ.) ... BM 67** εγω

11. ουν: D*FGG d e g go arm om | εξουθενηση (17. -θενωση, 46. -δενωση): LP al[5] -νησει, 109. -δενωσει | D* προπεμψατε | δε: MP ουν ... ℵ* om | προς με cum NACD[c]EKLMP al omn[vid] Or[cat 340,23] Chr[474] Thdrt al ... Ln πρ. εμε cum BD*FG Or[cat 340,36] Dam | FG εχδεχομαι | μετα τ. αδελφων: B om

12. απολλω: ℵ* (suppl[a]) aeth om | πολλα (Or[cat 340] om) cum ℵcACD[c]K LMP al omn[vl] am harl** syr[utr] cop aeth arm Or[cat 340] Chr[474] Euthal cod Thdrt Dam etc ... ℵ*D*KFG d e f g vg[cle] fu demid tol harl* go Ambrst al praem δηλω υμιν οτε | θελημα: 47* add θεου, cop *domini* (item Chr[mosc 1] θεου ante ουκ ην θελ.), arm[edd] μου. Praeterea Lc brug: *Non addas nomini* voluntas *pronomen* eius. | ινα νυν ελθη: M ινα ελθηπροσ υμας

13. στηκετε εν τη (FG om) πιστει: cf Ign[intpol 255] στηκετε εν τ. πιστ. εδραιοι (ad εδραι. cf 1 Co 7, 37) | κραταιουσθε cum KBCFGKLP al pler d e g r (sed antea *et state in fide*, ut et. cop syr[sch] go) syr[P] go Chr[475] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst ... Ln praem [και] cum ADK 46. 109. f vg syr[sch] cop aeth Pelag al

15. δε cum ℵ[c]ABCD[b]et[c]KFGKLMP al pler it vg syr[utr] etc (cop ουν) ... ℵ* D[gr*] 71. go arm aeth[utr] om | στεφανα sine additam cum ℵ*A BC[2]KLMP al pler r go syr[sch] et[P txt] cop aeth Chr[475] al ... ℵ[c]DK al fere[10] d e am fu harl cop arm Thdrt Dam Ambrst add και φορτουνατου (31. 73. al fu etc φαυρτ-), item C*FG 74. a[scr] f g vg[cle] demid tol syr[P] c.* et mg gr add και φορτουνατον (74. a[scr] φουρτ.) και αχαϊκου. Lc[brug]: „*Patres non putarunt omittendum* et Achaici." | εστιν cum NABC[2]KLMP al pler r etc ... C*[vid]DFG (non vdtr accedere reil) d e f g vg arm εισιν. Cf et. Or[int 4,603] in comm ad Rom: „*sed et in alia epist. dicit de quibusdam*: quia sint primitiae Achaiae".

ἑαυτούς· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ
τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στε-
φανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα 2 Co 11, 9
οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ
ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται Act 18, 2
ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐ- Ro 16, 5
τῶν ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπά- Ro 16, 16 etc
σασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν 2 The 3, 17
Col 4, 18

16. ινα και: M om και | και κοπιωντι: 17. om ... FG f g add εν υμιν

17. φορτουνατου cum ℵABCDEFGL 17. 36. 37. 47. e^{ser} d e f g r vg (h. l. etiam fu) cop (legitur φορτουνατω etiam ap Clem$^{ro\ 1,59}$) ... ς φουρτουν. cum KMP al pler Euthal^{cod}. Nec aliter editum Chr Thdrt Dam al. | το υμετερον cum BCDEFGMP 17. 37. 80. (71. το ετερων) ... ς το υμων cum ℵAKL al pler (137. υμων το) Chr^{476} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | ουτοι cum ℵBCKLP al omn^{vid} Euthal^{cod} Thdrt Dam, item *illi* d e r (g *illi t ipsi*), similiter cop arm aeth go ... Gb** Ln Ti αυτοι cum ADEFGM f (g vide ante) vg syr^{utr} Chr^{476} Oec Ambrst al

18. ανεπαυσαν: 37. -σαντο | το εμον: D*FG 46. d e f g r vg go Ambrst al praem και | τους τοιουτους: P τοις τοιουτοις

19. A 34. om versum; item 37. 39. 74. 177. a^{ser} om ασπαζ. usque της ασιας | αι εκκλησιαι: OP al^{5} syr^{sch} ar^{e} Chr^{476} add πασαι. Contra Lc^{brug} „*Non adiicias adiectivum* omnes." | ασπαζεται cum ℵCDEKP 3. c^{ser} go Thdrt$^{cat\ 343}$ ... ς Ln ασπαζονται cum BFGLM al pler d e f g r vg rell Chr^{476} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc | πολλα: DE d e r post ακυλας, item M 17. 74. a^{ser} arm ante εν κυριω pon | ακυλας: P 17. ακυλα, ut Latini *Aquila* | πρισκα (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵBMP 17. r am demid harl cop arm go Pelag ... ς Ln$^{ed\ mai}$ πρισκιλλα cum ACDEFG KL al pler vg^{cle} fu tol syr^{utr} aeth Chr Euthal (πρισκιλα) Thdrt Dam :: Act 18, 2. 18. 26. πρισκιλλα nec fluctuat; contra Ro 16, 19 et 2 Tim 4, 19 | εκκλησια: D (sed D^{c} improbasse vdtr) EFG d e f g (non item r) vg^{cle} (et. demid tol, sed non am fu) go Pelag add παρ εσο (FG** ουσ) και ξενιζομαι. Cf Lc^{brug} „Apud quos et hospitor. *Neque hoc voluerunt patres e textu auferri.*"

20. ασπασασθε: 17. b^{ser} o^{ser} al pauc ασπαζεσθε | αδελφ. παντες et. f g r am fu demid (tol *fratres vos omnes*) Ambrst ... d e vg^{cle} harl *omnes fratr.*

22. ει τις: PΓG^{gr} 17. η τις | [θ]εον κυριον sine additam cum ℵ*ABC*M 17. 73. 74. r (cop ap Mill et Wtst) Chr$^{mosc\ 1}$ Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 40}$ ... KP al^{30} vg^{cle} demid (non am fu tol harl) syr^{sch} aeth^{utr} Chr^{477} Thdrt^{2,96} (non ad h. l.) Victorin$^{ari\ 2}$ Pel add ημων. Item ς (Gb^{00}) add ιησουν χριστον cum ℵC^{c}D^{2}DEFGKLP al plor d e f g vg (etiam am fu demid harl) syr^{utr} cop go Chr Thdrt^{5,96} Dam al Ambrst al (Victorin$^{ari\ 2}$

Ro 16, 24 *κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά.* 23 *ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.* 24 *ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.*

Christum Iesum). Item add tantum ιησουν tol arm Ign^{intpol} ^{sue} Eusps$^{\text{377}}$ Thdrt ad h. l. Tert$^{\text{pudic 14}}$ | *μαρὰν ἀθά*: sic D^{cL} n^{ser} al sat mu, item B^{a} *μαρᾶν ἀθᾶ* ... Ln Ti *μαραναθά*: sic M al plu^{vid} (6 ap Scri, 8 ap Mtth et 3 *μαρανααθᾶ*) ... Ξ *μαράναθα* ... FG^{os} *μαρανναθα*. Ex Latt *maranatha* d e f vg, r *marathana*; g *in adventu domini*. Addit in mg n^{ser}: *τη συρων φωνη μηνευει* (sic) o *κυριος ηλθεν*. In eundem modum explicat Chr$^{\text{477}}$: o *κυριος ημων ηλθε*, item Dam ad h. l. *οτι ο κυριος ηλθε*, 46^{mg} *εβραϊκη εστιν η λεξις· ο κυριος ημων ηκει*.

23. *του κυριου*: ALP al$^{\text{25}}$ r vg (et. fu demid etc, non am) syr^{sch} cop Chr$^{\text{478}}$ Euthal^{cod} Thphyl Ambrst al add *ημων* | *ιησου* cum ℵ^{a}B 2. 17. 30. 41. 47. 73. 122. n^{ser} f am tol go Thdrt ... ς Ln add *χριστου* cum ℵ^{c}ACDEFGKLMP al pler d e g r vg^{cle} fu demid harl cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Dam al Ambrst al

24. *μου*: A 73. om | *εν χριστ. ιησου*: haec om 37. Euthal^{cod}. Dedimus sine *αμην* cum BPM 17. f g r fu tol al^{lachm} Euthal^{cod} Ambrst ... ς (Gb^{oo}) add *αμην*, Ln add [*αμην*] cum ℵACDEKLP al pler d e vg^{cle} am demid al syr^{utr} cop arm aeth go Chr$^{\text{478}}$ ^{txt} Thdrt^{txt} Dam^{txt}. Item Ω^{gr} add *γενεθητω γενεθητω* (sic, bis *γενε-*).

Subscriptio: M nil subscriptum habet. ℵABC^{a} 17. al *προς κορινθιους α* ... FG *ετελεσθη προς κορινθιους α* (G *πρωτη*) *αρχεται προς κορινθιους β* (G *δευτερη* insuperque *β*), D *προς κορινθιους α* (D^{b} add *εγρα. απο φιλιππων μακεδονιας*) *επληρωθη αρχεται* (D^{b} *-ται*) *προς κορινθιους β*, Ξ *προς κορινθιους α' εγρα. απο φιλιππων επληρωθη αρχεται* (sic) *προς κορινθιους β'*. Similiter f *explicit ad cor. prior incip. ad corinthios secunda*, g *explicit ad corinthios prima incipit ad corinthios secunda*: d *ad corinthios I* (d^{corr} add *scribens a philippis*) *explicit incipit ad corinthios II* ... verbis *πρ. κορ. α* (L 115. al add *επιστολη*) KL al mu Euthal^{cod} addunt *εγραφη απο φιλιππων* (120. al add *της μακεδονιας*) *δια στεφανα και φορτουνατου* (K al Euthal^{cod} *φοιρτ.*) *και αχαϊκου* (106. 108. *κουαρτου*) *και τιμοθεου* (pro his nominibus 31. *υπο παυλου και σωσθενους*): item B$^{\text{2}}$P al aliq *εγραφη απο εφεσου* (116. al add *της ασιας* insuperque *δια στεφανα* etc ut ante). Etiam Euthal^{praef} agnoscit *απο εφεσου της ασιας*. Cf etiam syr^{sch}: *Finita est epist. ad Cor. I. quae scripta est Philippis Macedoniae et missa est per manus Timothei*: syr^{P} *Finita est epist. ad Cor. I. quae scripta est a Philippis per Stephanam et Fortunatum et Achaicum et Timotheum*: go *Ad Cor. I. explicit. Ad Cor. I. scripta est e Filippa, ut dixerunt quidam; verum potius videtur secundum ipsius apostoli indicium scripta esse ex Asia*: cop *Ad Corinthios scripta Ephesi per Stephanam et Achaicum*. Sic vero ς (= Gb 82): *πρὸς κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθίου*. Praeterea numerantur *στιχοι*: L 46. al plu *ωο'*, K al *ωθ'*, P *ωιβ'*. Item in paucioribus *κεφφ. θ'*, *αναγνωσεις ι'*, *μαρτυριαι ιζ'*. In vg^{edd} ut am fu numerantur capitula 72; in codice B a cap. *κβ'* ad *μβ'* pergitur.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β̄.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ* 1 Co 1, 1 etc
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 *χάρις ὑμῖν* 1 Co 1, 3 etc
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* Eph 1, 3
στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, 4 *ὁ* Ro 15, 5

---

* *προσ κορινθιουσ β̄* ut ℵAB(c^{vi})K (latet P) etc (37. al *δευτερα* pro *β̄*), 121. 123. al *προσ κορινθιουσ δευτερα επιστολη*, de DKrvg d f g vide ante ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ κορινθιουσ β΄*, 114. al *του αγιου παυλου επιστολη προσ κορινθιουσ δευτερα*, 120. *η προσ κορινθ. δευτερα επιστολη*, 122. *παυλου αποστολου επιστολη καθολικη προσ κορινθιουσ δευτερα*. Similiter al. M *η προσ κορινθιουσ β΄ επιστολη εκτεθεισα ωσ εν πιναξι* (at ipsa *εκθεσισ* non sequitur) ... ς^{c} *παυλου του αποστολου η προσ κορινθιουσ επιστολη δευτερα*, ς Gb Sz *η προσ* (ς add *τουσ*) *κορινθ. επιστολη* (ς om) *δευτερα* ... am *incipit epistula ad corinthios secunda*, fu *inc. ad eosdem II.*

1. 1. *χριστου ιησου* cum NBMP 17. mar et vg^{cdd} lachm syrP Euthal^{cod} Thdrt ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ADEGKL al pler d e g r vg (et. am fu demid hari tol) syr^{sch} cop arm aeth go Chr^{427} Dam al Ambrst ... F f om | *τη ουση* et *τοισ ουσιν*: haec reddit g *usitanti* et *usitantibus*. Ceterum cf Didm$^{al\ 118}$: *οὐκ ἀγνοητέον, ἔν τισιν ἀντιγράφοισ φέρεσθαι ὡσ ὑπὸ Παύλου καὶ Τιμοθέου μόνον κεχάραχται τὸ προκείμενον γράμμα.* Inde intellegitur legisse Didymum praeter *Timotheum* etiam *Silvani* nomen in titulo epistulae. Adnotat Maius ad hunc Didymi locum, pariter ac Didymum nomen Silvani etiam Basilium de spir. sanct. 25. legisse. At id ex verbis Basilii, quibus utraque ad Thess. epistula respici potest, vix effici licet.

2. m^{5}: „Item ad Cor. II. *Gratia vobis et misericordia et pax a deo patre nostro et domino nostro Iesu Christo.*" Sic nec it (d e f g r) nec vg.

3. *Εὐλογητοσ*: totum versum accurate affert Procop$^{esai\ 435}$. Respicit etiam m^{5} sic: *Benedictus deus domini nostri Iesu Christi pater gloriae;* nec aliter Tert$^{marc\ 5,11}$: *benedictus deus domini nostri Iesu Christi.* Eusp^{627} om *και πατηρ τ. κυρ. ημ. ιησ. χρι.*, 37. om *ευλογητοσ* usque *τ. κυρ. ημ. ιησ. χρι.* | *ο πατηρ*: FG om *ο* | *και θεοσ*: 37. *και πατηρ*

παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημά-

Col 1, 24

4. επι πασῃ τῃ: C al[15] Eusp[s 627] Chr[490] Procop[esa 535] Antioch[1074] εν πα. τη (τῃ om Chr[ter 489. 490] et Procop). Nec aliter vertunt d e f g r vg. | ημων: M om | εισ το: VG ινα το (it vg *ut possimus*) | ημασ: syr[sch] etP c. ob. Ambrst praem και | αυτοι et. Eusp[s] Chr Euthal[cod] Procop (sed pon ante παρακαλ.) Thdrt Antioch Dam etc ... D*EVG 14. d e f g (non item r) vg Amb[ps 118] al (non item Hier[esai 40] nec Ambrst) και αυτοι | υπο: F 23. 109. απο

5. τα παθηματα: et. Or[1,302] et[int 4,586] Eusp[s 627] Antioch[1074] etc (37. τα παθητα sic) ... DE[r]E[r] το παθημα | L transilit a περισσευει ad περισσευει | εισ ημασ (17. 114. υμ.): Eusp[s] εν ημιν, Antioch om | ουτωσ et. Or et[int] Eusp[s] Antioch etc ... D*EVG 17. 37. 80. d e g cop go add και, item sed omisso και sq f vg Dam | δια του χρι. cum NABCD KVGKM(P[vi] e spatio) al plus[50] Or al mu ... ς (= Gb Sz) om του cum minusc vix mu

6. ειτε δε: DE[r]* 32. ει δε, 115. ειτε και, 177. k[scr] ειτε ουν ... C al[15] ειτε | υπερ τησ υμων (L ημων) παρακλ. και σωτηριασ (42. aeth[utr] σωτη. και παρακλ.) cum NACDEFGKLMP etc ... B 17. 176. om και σωτηριασ, item 137. Euthal[cod] sed om etiam ειτε παρακαλουμ. υπ. τ. υμ. παρακλ. | ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλησ. sic eaque hoc loco cum NACMP 3[sil] 23. 31. 49. 51. 57. 67. 73. 80. (et 37. additis και σωτηριασ) r am fu (sed fu* add *et salute*) harl flor tol* syr[sch] cop aeth (et arm sed add haec fere: ἢ θαρροῦμεν ὑπὲρ τοῦ ὑμῶν θάρσους καὶ τῆς ὑμῶν σωτηρίας) Antioch[1074] Ambrst. Accedunt Ephr[527] et Hier[esa 40] qui extrema tantum sic afferunt: και η ελπ. ημων βεβ. υπερ υμων, ειδοτεσ οτι etc. Item vg[cle] demid, nisi quod ad verba *sive consolamur, pro vestra salute* porperam addunt *sive exhortamur, pro vestra exhortatione et salute* (i. e. eadem repetunt aliter versa et aucta). Ceterum facit nobiscum Gb ..... Sz Ln Ti post και σωτηριασ pergunt τησ ενεργουμενησ usque βεβαια υπερ υμων, ac tum demum addunt ειτε παρακαλουμεθα υπ. τησ υμ. παρακλησ. και σωτηριασ (repetunt igitur h. l. και σωτηριασ, sed Ln [και σωτηριασ]) cum BDEFGKL al[80] (sed 46. om κ. σωτη.) d e f g go syr[P] (sed κ. σωτη. c.* habet, insuperque c.* ex v. 10? per incuriam? infert: *in quem speravimus quod et adhuc eripiet*) Chr[497] Thdrt Dam al ..... ς (= Gb Sz) post και σωτηριασ pergit τησ ενεργουμενησ usque και ημεισ πασχομεν· tum ponit ειτε παρακαλουμεθα, υπερ τ. υμ. υπομο. και σωτηριασ. Denique και η ελπισ ημ. βε. υπ. υμων: quae quidem Erasmus inde ab ed. sua 2. de coniectura videtur dedisse, | εν υπομονη: 1. 108* al plus[10] add πολλη

τον οὖν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν,
7 εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς Phil 3, 10
παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως
ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύνα-
μιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πε-
ποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς

| των αυτων: al plus[10] των αυτου, κ om αυτων | ὦν: Dᴳʳ*ᵛFᴳʳG ωσ, g quas t sicut | ελπισ ημων: B al pauc ελπ. υμων. Item 37* aᶜᵉʳ al pauc υπερ ημων

7. ωσ cum ℵABCD*E*MP 17. 31. 73. Or[1,302] Ephr[2,175] (sed om οτι, ut et. kᶜᵉʳ) Dam ... FᴳʳGᴱʳ οι (corrige ει? sed vide post), d e syrᵉˢᶜʰ σι (contra f vg Ambrst al sicut), g r om ... ς ωσπερ cum DᵇᵉᵗᶜᵉE²KL al pler Chr[499] Thdrt al | εστε ante των παθημ. et. Or Ephr etc ... DEFG d e f g r vg go post τ. παθημ. pon | ουτωσ (et. f r vg): FᴳʳG d e g go syrᵉˢᶜʰ om | και τησ παρακλησεωσ: f vg *critis et consolationis*, d e Ambrst *et consolationum* (Ambrst -*nis*) *critis*. Contra r nil nisi *etiam consolationis*.

8. θελομεν (P θελωμεν atque postea αγνοειν): K 109. al pauc cop arm Orᶜᵃᵗ ᵉᵖʰ[158] Basᵉᵗʰ[222] Chr[7,378] et ad h. l. semel (et altero loc fluct lectio) Hierᵉᵖʰ[2]: 4,354 θελω | περι τησ cum NACDEFGP 17. 31. 37ᵐᵍ 39. 47. 73. 80. 118. bᵃᶜᵉʳ oᵒᶜᵉʳ Orᶜᵃᵗ eph Basᵉᵗʰ[222] Chr ad h. l. semel Enthalᶜᵒᵈ Thdrt Antioch[1068] ... ς Ti υπερ τησ cum BKLM al pler Chr ad h. l. sem et[2,354] Dam al. Latini *de tribulatione*. | τησ γενομενησ sine ημιν cum ℵ*ABCD*FGMP 8. 17. 35. 73. 93. 137. 211. 8ˡᵉᶜᵗ d e f g r vg arm Orᶜᵃᵗ eph Euthalᶜᵒᵈ Hierᵉᵖʰ[2] (Tertʳᵉˢ ᶜᵃʳⁿ[48] *de pressura nostra apud Asiam*) ... ς (sed Gb[00]) Ti add ημιν cum ℵᶜDᵇetᶜEKL al plor syrᵘᵗʳ cop aeth go Basᵉᵗʰ Chr[500 bis] Thdrt Antioch Dam al Ambrst (sed ex his 119. al? syrᵉˢᶜʰ cop Thphyl Ambrst om ημων) | υπερ δυναμιν ante εβαρηθημ. cum NABCMP 17. 37. 73. 80. 93. 137. r arm aeth Orᶜᵃᵗ eph (sed male κατα δυν.) Basᵉᵗʰ Euthalᶜᵒᵈ Hierᵉᵖʰ[2] ... ς Ti post εβαρηθ. cum DEFGKL al pler d e f g vg go syrᵘᵗʳ (cop *magis quam poteramus*) Chr[500] Thdrt Antioch Dam al Tert Ambrst al. Sed D*FG παρα δυναμιν. | εβαρηθημεν: oˢᶜᵉʳ al? Chr[7,378] Antioch Dam Thphyl εβαρυνθημεν | FG εξαπορεθημεν | και του ζην: Antioch[1068] pergit: αλλ ο παρακαλων τουσ ταπεινουσ παρεκαλεσεν ημασ ο θεοσ.

9. αλλα cum BDℵᵏˢⁱˡLP al pluᵛⁱᵈ (αλλ tantum duo ap Scri) Cyrᶠˡᵈ[62] Dam ... Ln αλλ cum NACFGM 17. 37. 47. aᶜᵉʳ al Orᶜᵃᵗ eph[158] Eusᴾˢ[175] Chr[501] Euthalᶜᵒᵈ Thdrt al | εσχηκαμεν: Dᴳʳ* om, Dᵇ ante του θανατου etᶜ post του θαν. suppl | αλλ επι: D* αλλα επι | επι τω θεω τω (sic et. c) εγειροντι (et. Clem[245] etc; 38. 93. 109. 119. al[10] Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Thphyl -ραντι) ... FG επι θεον τον εγιροντα

2 Ti 4, 18 νεκρούς, 10 ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται,
Ro 15, 30 εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ
ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 ἡ γὰρ καύχησις
ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἁγιό-

---

10. *ek τηλικουτου θανατου* et. Clem^{245} etc: d e (r) syr^{utr} go Or$^{cat\ eph\ 156bis}$ Chr^{502} Thdrt Or$^{int\ 2,246}$ Hier$^{eph\ 2}$ Ambrst *ex τηλικουτων θανατων*, item f vg *de tantis periculis*. Contra Chr l.c. *οὐκ εἶπεν· ἐκ τοσούτων κινδύνων*. In r est *qui de tantis*, sed reli perierunt. | *ερρυσατο* cum ℵAB^{c}CDEFGKLMP reli omn^{vid} Euthal^{cod} etc ... Ti *ερυσατο* cum B* (:: qua in re nec 2 Pe 2, 7 unum B* secuti sumus. Aliter 2 Tim 4, 17. 3, 11. Col 1, 13.) | *και ρυσεται* cum ℵBCP 17. 47. 73. 93. 211. g am marian tol cop arm (aeth^{ro} anceps) Euthal^{cod} Dam, item libere Ath^{445} *εκ παντων με ερρυσατο ο κυριος και ρυσεται, εισ ον ηλπικαμεν* omissis reli ... ς Ti *και ρυεται* cum D^{c}EFGKLM al pler f vg (et. fu al) go syrP Or$^{cat\ eph\ 156\ bis\ et\ int\ 2,446}$ Chr^{1,574} Thdrt Thphyl Oec Hier$^{eph\ 2}$ Ambrst ... AD^{e} d e demid syr^{sch} aethPP Chr^{502} plane om, hinc Ln [*και ρυσεται*] | *εισ ον* (37. add *και*) *ηλπικαμεν*, sic et. syrP ^{mg} ... 31. syrP ^{txt} arm Chr^{502} Thphyl *ηλπικ. δε* (*δη* 31. ap Wtst) ... haec una cum seqq 177. 178. 211. om | *οτι* ante *και* cum ℵACD^{b}et^{c}EKLP al pler d e f vg cop syrP etc ... F^{gr}G g post *και* ... BD^{gr}E^{gr}M om, hinc Ln [*οτι*] | *και* (arm om) *ετι* cum ℵABC^{sic}D*S^{t}E^{c}KLMP al pler f vg cop (agnoscit et. syr^{sch}) etc ... D^{b}F^{gr}G 3. 31. 45. 47. h^{scr} k^{ser} Chr$^{mosc\ 1}$ Ambrst Hier$^{eph\ 2}$ om *ετι* ... go aeth om utrumq | *ρυσεται*: Y^{gr}Ω^{gr} 91. go (vg^{cod} ap Wtst?) *ρυεται*

11. *υμων υπερ* (D*F *περι*) *ημων* (sic ipse ℵ* pro *υμ.* substituit) cum ℵℵ D^{b}et^{c}(et*)K(Γ)KLMP al pler d e g syr^{sch} arm aeth go Chr$^{502\ semel}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item *υπερ ημων* post *τη δεησει* posito c f vg cop (sed pro *υμων* expri *ημων*) Chr$^{502\ semel}$; item syrP sed *υπερ ημων* c.*, Sedul om *υπ. ημων*. Libere Ambrst: *accedente pro nobis etiam vestra oratione*. ... A 115. *ημων υπερ υμων*, G^{gr} 116. *υμων υπερ* (G *περι*) *υμων*, 93. 211. al pauc *ημων υπερ ημων* (quod et. cop vdtr vertisse) | *εκ πολλων προσωπων*: Y^{gr}Ω^{M} 67** Chr^{502} et^{502} et^{9,315} (non ^{11,498}) et^{12,994} *εν πολλω προσωπω*. Item g *in multa facie*, d e *in multifacie*. Contra fu** demid al *ex multarum personis facierum* (tol om *fac.*), vg^{cle} *ex multorum personis*, fu* *ex multorum faciae*, am *ex multarum facierum*. Pergitur vg^{cle} am fu demid etc *eius quae in nobis est donationis*. Ambrst vero: *ut quod multorum faciebus donum in nos collatum est*. A verbis *εκ πολλων* transilit P ad *ευχαριστηθη* (sic), omissis *προσωπων* usque *δια πολλων*. Ante *ευχαριστηθῇ* ς^{e} 1633. inepte infert *τὸ*. | *ευχαρ. υπερ ημων* cum ℵACD*GM 17. al sat mu d e f g vg (et. am fu etc) syr^{utr} cop arm go Chr^{502} et^{502} et^{9,315} et^{11,498} et ^{12,994} Euthal^{cod} Thdrt al Ambrst al ... Ti *ευχ. υπ. υμων* cum BD^{c}E (sic)F^{gr}KLΓ' al^{50} vg^{edd} (ap Ln ap Vallars alios) Chr^{10,457} Dam Phot (ap Oec) et Oec

τητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι 1 Co 2, 4 a
Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.
13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπι-
γινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, 14 καθὼς
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ
καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. 1 Co 1, 8

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς

---

12. *της συνειδ. ημων* (*ημων* rursus ipse ℵ* pro *υμων* substituit; etiam in B rescriptum est a B² nisi est ipse B*): Or¹,²⁸⁷ om *ημων* | *αγιοτητι* (MP *αγιω-*) cum ℵ*ABCKMP 17. 37. 67** 73. cop arm Clem⁶⁰⁷ Or¹,²⁸⁷ Euthal^cod Dam ad h. l. et^parall⁵⁶⁹ ... ς Ti *απλοτητι* cum ℵ^cDEFGL al pler d e f g vg go syr^utr Chr⁵¹⁴· ⁵¹⁵ Thdrt al Ambrst al ... 93. 211. *πραοτητι*, aeth *in misericordia*. De suo add syr^sch *et cum puritate*. | *και* (A add *εν*) *ειλικρινια* cum ℵCD*FGKP al mu^vi (3 ap Scri) ... ς Ln Ti κ. *-κρινεια* cum ABD^cELM al plu :: cf ad 1 Co 5, 8 | *του θεου* cum ℵABCDEM 17. 37. 47. 73. 115. a^ser Dam^bis (ut ante) ... ς om *του* cum FGKLP al pler Or¹,²⁸⁷ Thphyl Oec. Etiam in ℵ puncta a correctore addita erant sed rursus erasa sunt. ... syr^p txt (addit in mg) Chr^bis (ut ante) Thdrt Ambrst plane om | *ουκ εν*: BM 37. 73. 120. a^ser f vg syr^p Dam^parall⁵⁶⁹ (non ad h. l.) praem *και* | *σαρκικη*: FG *-κινη*

13. *αλλ η α* (it vg *quam quae*): BFG om *αλλ*, A 4. 17. 219* om *η*, AD* om *α*. Atque hinc Ln^ed min *ἀλλ' [ἢ] ἃ* et^ed mai *[ἀλλ'] ἢ ἃ* | *αναγινωσκετε*: DE *-σκητε* | *η και επιγινωσκετε*: B 31. 41. 109. 238. o^ser* Oec om ... FGK 114. d e f g vg syr^sch cop arm Ambrst al om *η* | *οτι εως* (Gb") cum ℵABCD*EFG 3. 17. 39. 73. 137. 178. d e f g vg syr^sch cop arm go Euthal^cod Dam Ambrst al ... ς Ti *οτι και εως* cum D^cKLMP al pler syr^p Chr⁵¹⁵ Thdrt Antioch¹¹¹⁹ al | Ln *επιγνώσεσθε*¹⁴ *καθὼς καὶ* etc

14. Gb Sz *ἀπὸ μέρους· ὅτι* | P *καυημα* | *καθαπερ* (FG *καθαπερι*) *και υμεις ημων*: K om | *του κυριου ημων* cum ℵBFGMP 3. 17. 23. 31. 37. 38. 39. 48. 57. 67. 72. 73. 80. f g vg cop syr^sch et^p c.* arm aeth Chr ⁵¹⁶ Euthal^cod Thdrt Antioch¹¹¹⁹ Dam Thphyl Ambrst al. Item Ln τ. κυρ. [*ημων*] ... ς Ti om *ημων* cum ACDEKL al longe plu d e go syr^p txt Oec | *ιησου*: (ℵ^c)D*EFGMP 2. 3. 31. 37. 38. 39. 46. 57. 61. 67. 72. 73. 80. 93. 109 211. b^ser o^ser d e f g vg go syr^sch et^p c.* cop arm aeth Chr Antioch Thphyl Ambrst al add *χριστου* (ℵ^c *χυ*, sed antequam lineolam adposuit rursus abstersit) ... non addidimus cum ℵ*A BCD^bet^cKL al longe plu syr^p txt arm^edd Euthal^cod Thdrt Dam Oec

15. *προτερον*: L al plus⁴⁰ Antioch¹¹¹⁹ Thphyl Oec *το προτερ.*, K *το δευτερον* ... ℵ* 121. om. Posuimus post *εβουλομ.* cum ℵ^aABCDEFGLMP al plus¹⁵ it vg syr^utr arm go Chr⁵¹⁷ Euthal^cod Dam Ambrst al ... ς ante *ινα δευτεραν* cum KL al plu cop Thdrt al | *προσ υμ. ελθειν* cum ℵABCMP al sat mu syr^p arm Chr Euthal^cod Dam ... Ti *ελθ. πρ. υμας* cum DEFGKL al plus²⁰ d e f g vg go syr^sch cop Chr^mosc¹ Thdrt (Antioch¹¹¹⁹ *ελθ. το προτ. πρ. υμ.*) Thphyl Ambrst al | *χαριν* cum ℵ*

1 Co 16, 5 ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, 16 καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλόμενος
Mt 5, 37 Ja 5, 12 μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βου-
1 Co 1, 9 λεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; 18 πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. 19 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ

ACDEFGK al pler it vg etc ... ℵ^{c}BLP 31. 71. 73. 80. 115. Thdrt ad h. l.^{292} et^{293} Antioch^{1110} *χαραν*. Cf Chr^{518}: *χαριν δε ενταυθα την χαραν λεγει*. | *σχητε* cum ℵBCP 31. Euthal^{cod} Thdrt^{292} et^{293} Antioch^{1110} Dam ... ς Ln Ti *εχητε* cum ADEFGKL al pler Chr$^{517.\ 518}$ al. Ceterum Antioch^{1110} post *σχητε* pergit: *πεποιθωσ επι παντασ υμασ, οτι η εμη χαρα παντων υμων εστιν* :: ex 2, 3.

16. *δι υμων*: Υ *δια υμ.* | *διελθειν* cum ℵ^{bc}DG^{c}KKL al longe plu f vg (hi^{2} *transire*) g (*proficiscerer* i *transirem*) syr^{sch} et^{p} txt Chr$^{517.\ 518}$ Euthal cod Thdrt Thphyl Ambrst al ... Gb' Ln *απελθειν* cum AD*FGP 80. cop arm Dam. Item syr$^{p\ mg}$ go *ire*, d e (g, vide ante) *proficisci*, quemadmodum 38. 44. 48. 72. 74. 115. al$^{3\ acr}$ Oec *ελθειν* | *υφ*: D*FG 4. 44. 47. 73. 91. 238. al pauc Chr$^{mosc\ 1}$ Thdrt^{cod} *αφ*, 17. *εφ* | D* *προπεμφθηναι*. Ceterum verba *και αφ υμων προπ. εισ τ. ιουδ.* G* g* per incuriam iam v. 15 post *προσ υμασ* addiderunt.

17. *ουν*: A *δε* (go *Hoc vero igitur cogitans*) | *βουλομενοσ* (Gb'') cum ℵAB CFGP al^{20} f vg cop Chr^{518} Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *βουλευομενοσ* cum DEK (L *βουλευσομενοσ*) al longe plu d e g syr^{utr} arm aeth^{utr} go Thdrt Ambrst (d e *cum cogitassem*, g Ambrst *cogitans*) | *τη*: FG Thdrt om | *βουλευομαι* pri: 37. *βουλομαι* | *ινα η*: G super lineam *ut sit* '/. *ητω* | *παρ εμοι*: P b^{acr} o^{acr} *π. εμου* | *ναι ναι* et *ου ου*: 67** vg (non item fu**) Pelag (non Ambrst) om alterum *ναι* et *ου* alterum

18. *πιστοσ δε*: Euthal^{cod} om *δε* | o *λογ. ημων*: in L *ημων* supra lineam litteris minusc suppletum est, sed ab ipso* ut vdtr | o *προσ*: D* om o | *ουκ εστιν* (Gb') cum ℵ*ABCD*FGP 17. 23. 57. 70. d e f g vg go cop arm Euthal^{cod} Thphyl^{mg} Ambrst al ... ς *ουκ εγενετο* cum ℵ^{c}D^{b}at^{c}K KL al pler (syr^{utr} *non fuit*) aeth Chr^{519} Thdrt Dam

19. o *του θε. γαρ* cum ℵABCP 17. 37. 67. 73. 80. (Euthal^{cod} o *του γαρ υιοσ* omisso *θεου*) ... ς o *γαρ του* (FG om) *θεου* cum DEFGKL al pler Chr^{520} Thdrt Dam | *χριστ. ιησουσ* cum ℵ*AC ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al fere omn (17. om *χρ.*) it vg rell ... Chr^{520} (et.$^{mosc\ 1}$) om | *δι ημων*: FG praem o, item d e g fu Ambrst: *qui in vobis est* (e om) *qui per nos praedicatus est*; contra vg f *qui* (f *om*) *in vobis per nos praedicatus est* | *σιλουανου* cum ℵABCKLP etc ... DEFG *σιλβανου*. Ex Latinis f g vg *silvanum*, d e *silbanum* | *εγενετο* (it vg *fuit*, item pro *γεγονεν*): C *εστι*

ταί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ 1 Co 1, 8
βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς Θεός, 22 ὁ
καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος 5, 5
ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-
χήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· 24 οὐχ ὅτι
κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς
ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς

---

20. *θεου*: A al plus[10] Mcion[epiph 366 bis] (non item[221]) Thdrt *του θε.* | *δια και δι αυτου* cum ℵABCFGO[vid]P 10. 17. 31. 37. 38. 80. 137. f g vg go syr[sch] cop arm Mcion[epiph 221 et 366] Euthal[cod] Dam (vide et. Thdrt comm) Fulg[trasim 2, 18] al (sed o demum incipit *αυτου το αμην*). Similiter D* d e Ambrst *και δι αυτου*. Cf et. Epiph[366] contra Mcionem disputans: *διὰ γὰρ τὸ ἐν αὐτῷ τὰς ἐπαγγελίας ὑποσχέσεις γίνεσθαι, διὰ τοῦτο φησί· καὶ δι' αὐτοῦ, τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ* ..... ς Ti *και εν αυτω* cum D[b]et[c]EKL al pler syrP Chr[520] Thdrt Tiphyl Oec. At sic Thdrt in comm: *οὐ δὴ χάριν καὶ δι' αὐτοῦ τὸν τῆς εὐχαριστίας αὐτῷ προσφέρομεν ὕμνον.* | *το αμην* (et. ℵ[c]): ℵ* om *το* | *δοξαν*: FG f[super graecia] g add *και τιμην* | *δι ημων* cum ℵABDEFGKP etc, d e Ambrst Sedul *ad gloriam per nos* ... CLO 1. 106. *ημων* (sine δι), item *ad gloriam nostram* f vg Fulg Pelag

21. *ημας συν υμιν* cum ℵADEFGKLOP al pler d e g m[5] vg syr[sch] cop arm aeth go etc ... c al[10] syrP *υμας συν ημιν*, B 115. *υμας συν υμιν*, al pauc f Ps-Iust[fid 5 codex] *ημας συν ημιν* | *και χρισας* (B*D[b]O *χρισ-*): DG[r*] o *και χρ.* (d e f g m[5] vg *et qui unxerit*) | *ημας* sec: B* *υμας*

22. o *και* (vg[cle] Ambrst al *qui et*) *σφρ.* cum ℵ[c]BC[c]DELO etc ... FG d e f g m[5] am fu demid tol Amb[ap ea 2 · 616] *και ο σφρ., et qui* etc ... ℵ*AC*KP 17. 30. 37. 74. 109. 116. al[3 ser] syr[sch vid] cop go Ps-Iust[fid 5] Didtri[180] Chr[521] Euthal[cod] Dam *και σφρ.* :: pro ΗΜΑϹΘϹΟΚΑΙ scriptum ΗΜΑϹΘϹΚΑΙ | *αραβωνα* cum BAFGL 37. 47. ... ς Ti *αρραβ-* cum BCDEKOP al pler. Praeterea FP *-βονα* :: cf ad 5, 5; item Eph 1, 14. | *ημων*: 17. 115. tol *υμων*

23. *ουκετι*: Ambrst Aug[ep 211 (2, 782)] *nondum veni Corinthum*, f vg Amb luc[10, 1425] *non veni ultra Corinthum* ... FG d e g syr[sch] (et[P txt] vide post) cop aeth go *οικ* (g *non veni Corinthum*, sed d e *non venio Corinthum*)

24. *υμων της πιστ.* cum ℵABCKLOP al pler ... DEFG 74. 120. A[ser] *της πιστ. υμων*, item it vg etc | *αλλα*: 73. Euthal[cod] Dam *αλλ οτι* | *χαρας*: 37. 71. 93. 211. arm *χαριτος*

II. 1. *δε* cum ℵACD[b]et[c]EFGKLOP al pler d e f g vg etc .. DG[r*] *τε*, item aeth[utr] (*et igitur*) ... B 17. 37. cop syrP *γαρ* | *το μη*: al[3 ser] (b* c o) *του μη* | *εν λυπη* post *παλιν* cum ℵABCDEFGKLOP al longe plu it vg

ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
Phil 2, 27 λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύ-
πην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι
ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ
συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
5 θῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους,
1 Co 5, 3 ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρί-

---

go syr^{utr} arm Chr^{531} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,530}$ al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) post *ελθειν* cum minusc vix mu, item omisso *παλιν* cop aeth post *ελθ. πρ. υμασ* | *πρ. υμασ ελθειν* cum ℵA BCKLOP al fere^{50} (omn^{18} ap Scri) syr^{p} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Ti *ελθ. πρ. υμασ* cum DEFG al^{10} fere it vg syr^{sch} arm go Chr^{531} Thphyl Ambl$^{uc\,10}$ Ambrst al. Item ς (= Gb Sz) interposito *εν λυπη*, i. e. *ελθ. εν λυπ. πρ. υμασ* cum minusc (aeth cop vide ante)

2. *και τισ* sine *εστιν* cum ℵ*ABC cop Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,806}$ Dam ad h. l. et$^{parall\,529}$ ... ς (Gb^{0}) add *εστιν* cum ℵ^{c}DEFGKLOP al omn^{vl} it vg rell Or$^{2,209.\ 311}$ et$^{int\,2,109.\ 604}$ Chr^{532} Thdrt al | P e *ευφρενον ει μη*. Sic.

3. *και* ab initio: 17. 137. syr^{p} c.* Euthal^{cod} add *γαρ* | *εγραψα* sine *υμιν* cum ℵ*ABC*OP 17. 137. am cop Euthal^{cod} Dam$^{parall\,529}$ Ambrst ... ς (Gb^{00}) add *υμιν* cum ℵ^{c}CDEFGKL al pler it vg (et. fu demid al, non am) syr^{utr} arm aeth go Chr^{532} Thdrt Dam ad h. l. al Pelag al | *τουτο αυτο* (*hoc ipsum*) cum ℵBDEFGKLP al omn^{vid} it vg go Thdrt Dam Ambrst al (sed DEFG it vg go aeth Pelag ante *εγραψα* pon) ... co Chr^{532} Euthal^{cod} Thphyl *αυτο τουτο* ... A cop arm Dam^{parall} om *αυτο* | *λυπην*: DEFG 10. 31. 38. 39. 48. 50. 72. 74. 120. a^{ser} it vg syr^{p} c.* Euthal^{cod} Pelag (non item Ambrst) add *επι λυπην* (10. 38. 39. 50. 120. *επ. λυπη*) :: ex Phil 2, 27 | *αφω* cum ℵ*ABOP al^{12} Chr^{532} Euthal^{cod} Thphyl ... ς *εχω* cum ℵ^{c}CDEFGKL al pler Thdrt Dam | *αφ ων*: FG *εφ ωι*. Ex Latt *a quibus* d e Ambrst, *de quibus* f g vg Pelag

4. *αλλα τ. αγαπ. ινα γνωτε*: FG 93. 211. l^{ser} *αλλ ινα γνωτ. την αγαπ.*, item 37. *αλλ ινα την αγαπ. γνωτ.* Item d e *sed ut caritatem sciatis*, g *sed ut sciatis caritatem*, f vg Ambrst *sed ut sciatis* (Ambrst *cognoscatis*) *quam caritatem* | *εισ*: FG *προσ*

5. *ουκ εμε*: D* *ουχ εμ.* | *αλλα* cum BABCLOP al plu (13 ap Scri) ... ς *αλλ* cum DEFGK^{vll} al sat mu | *ινα μη επιβαρω* (f vg *ut non onerem*, d e g *ut non gravarem*): FG *ι. μ. επιβαρων*

6. *η υπο* (o 119. 122. *απο*) *των πλειονων* (c *πλειονων*) et. Ba$^{eth\,415}$ Tert pud^{14} et^{18} etc: P^{gr}G g aeth^{ro} om

7. *μαλλον* cum KCKLOP al omn^{vid} f vg cop syr^{p} arm Chr^{535} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Tert$^{pud\,13}$ Ambrst al, item post *υμασ* DEFG 17. go

σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· 9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ

Act 16, 8 7, 5 ee

Thdrt 1,477. Accedunt Tertpud 13 (*uti e contrario magis vos donare et advocare*), f vg Ambrst al *ut e contrario* (*e contra* Ambrst) *magis donetis*, d e g *ut contrario* (g praem *e*) *vos magis donetis* ..... Lned min om cum AB syrsch Augep parmen 3 : 9,57

9. γαρ και εγραψα: 112. m78. 79 am go cop Chr587 semel Thdrt Ambrst Sedul om και ... FG 31. 8pe f g cop Chr587 bis Euthalcod Thdrt Pelag add υμιν (FG1 υμων) | γνω: 17. γνωτε | υμων: FgrG g παντων υμ. | ει cum ℵCDEFGKLOP etc (et. it vg) ... Lned min ℓ cum AB 17., 109. ωσ. Cf Tertpud 13 *uti cognoscam probationem vestram, quod in omnibus obauditis mihi.*

10. καγω cum ℵ*ABC3DEOP 17. 31. 37. 47. 73. 74. aacr Epiph497 Chr587 Euthalcod Dam ... ς και εγω cum ℵc2FGK311L al pler Thdrt al | εγω: A om | e (Dc2EP 31. 37. ω) κεχαρισμαι ει τι (aethPP *quod*) κεχαρισμαι cum ℵABCFGO (et Dc2KP 31. 37.) Euthalcod Dam (8pe Chr587 ει τι κεχ. e κεχ.), atque etiam d e f g (hi omnes et Ambrst al *quod donavi, si quid donavi; g quod et donavi si quid et donavi*, inepte και in καιχαρισμαι et με in κεχαρισμαι per *et* reddens). Cf et. Dgr* qui e sive ω om; item Tertpud 13 go *si quid donavi, donavi*, cop syrsch *quod donavi, donavi*, aethPP κεχαρισμαι ο κεχαρισμαι, item m79 *quod donavi*, sed omisso altero *donavi*, Epiph497 διο ει τι κεχαρισμαι, δι υμασ κεχαρισμ. ..... ς (= Gb Sz) εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι cum Db KL 17. al pler syrP Thdrt Thphyl Oec

11. πλεονεκτηθωμεν: d e f vg *circumveniamur;* m79 Ambrst al *possideamur*, g *possideamur t circumveniamur*

12. τρωαδα: LP τροαδα | εισ το ευαγγελιον (Augpraedest an. 10,817 *in Troadem in evangelium*): FG 8pe d e f g vg Dam Ambrst al *δια το ευαγγελιον, propter evangelium.* Cf Chr3,650 εισ το ευαγγ. τουτεστι δια το ευαγγελιον ... DgrEgr δια του ευαγγελιου | χριστου: 17. 23. θεου | και θυρασ μ. ανεωγμενησ (DKP ηνεωγμ.) ... FG και θυρα μοι ην ηνεωγμενη (g super ην habet *esset*). Cf it vg *cum venissem – et ostium mihi apertum esset* (g *esset apertum*)

13. τω μη cum ℵcABC*FGK al pler ... LP 37. 109. 122. al8 ser Euthalcod το μη ... ℵcC2 73. Thdrtcod του μη ... DE 17. 8pe εν τω μη | ευρειν: D* ευρισκειν | με: Gb Sz om per incuriam | αυτοις: K om. Ceterum ς versum 13. demum a verbis αλλα αποταξαμενοσ incipit, non item vg.

πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Col 2, 15 14 *Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; 17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ κατέναντι Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.*

---

14. DE *θριαμβευοντι* | *εν τω χριστω* et. Clem[206] Dial[869] Did[tri 415] Cyr[hr 217] Cyr[ador 208] etc ... 17. 37. 73. 80. vg arm Ambrst (*triumphat per nos in Chr. Iesu*) al *εν χριστω ιησου*

15. *τω θεω* et. Ir[int 200] Or[2,40. 4,267] et[int 2,198. 3,436] ac[saep] Eus[ona 492] etc (cf Chr[546] *καὶ οὐχ ἁπλῶς εἶπεν „εὐωδία", ἀλλὰ „τῷ Θεῷ".*) ... K Or 2,838 et[int 3,17] Dial[869] Phil[carp 725] Aug[aliq] (vide post) om. (Hoc non satis probant loci ubi non plene citatur, ut Or[int 2,20. 138. 164] Ath[553. 765], et alibi.) Saepius vero ab Or, ut[2,40. 4,267] et[int 3,12. 17. 41], verba *εν παντι τοπω* (ex v. 14) ad *ευωδ. εσμεν τω θεω* vel ad *Christi bonus odor sumus* adduntur. Nec aliter fit apud Hil[403] et plerumque (modo omisso modo praemisso *deo*) ap Aug (cf Sab).

16. *οσμη* bis: DEFEGΓ *οσμην* | *εκ* bis cum NABC 10. 17. 31. 37. 47. (pri tantum) 80. 137. cop aeth[utr] go (sec tantum) Clem[206] Or[4,267] Dial[869] Phil[carp 725] (Gall[9]) Euth[al cod] Cyr[ador 208] (pri tantum) Max[1,83] (pri loc *απο*) Dam Or[int 3,41. 43] Did[int 290] Hil[403] Epiph[caut 1,2] ... ς om cum DEFGKL al pler it vg arm Chr[546] et[2,211] et[10,578] Thdrt al Ir[int 206] Aug saep Ambrst al | *προσ ταυτα*: litterae *οσ ταυτα* in C rescriptae, antea paullo minus

17. *οι πολλοι* cum NABCK al plu d e f (*g ceteri i plurimi*) vg cop aeth (go *ut quidam*) Ir[gr] et[int 263] Did[mai 122] (vide post) Bas[eth 43a. 514] Euth[al cod] Dam Ambrst al ... Gb' *οι λοιποι* cum DEFGL al plus[35] g (vide ante) syr[utr] arm Chr[547] Thdrt al. Sic autem Did[mai 122]: *πολλοὺς δὲ λέγει τοὺς ἀπατῶντας διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὕτη ἡ φωνή, λέγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμώνυμος οὖσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γάρ ποτε ἀντὶ τοῦ τινές, ὡς ὅταν ὁ κύριος λέγῃ· πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸς ὀλίγους διαστελλομένων, ὡς ἐν τῷ· πολλοὶ μὲν κλητοί* etc. *δηλοῖ ἡ λέξις καὶ τοὺς πάντας, ὡς ἐν τῷ· ὥσπερ γὰρ διὰ τ. παρακ. τοῦ ἑνὸς ἁμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοί – δηλοῖ δὲ καὶ τοὺς χυδαίους, ὡς ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ· μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε* etc. | *καπηλεύοντες*: 4° *ταλαντεύοντα* | *αλλ* pri ut NACDEFGKL etc ... B *αλλα* | *ωσ εξ*: FG 46. d e f g vg[ms] go cop Ir[int 263] Ambrst rell om | *ει*[illegible] *ωσ* cum NACDEFGK 122. [illegible] al ... ς Ln Ti *-χρινειασ* cum BL [illegible] | *αλλ*

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὡς 5, 12
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ
ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο- 1 Co 9, 2
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγε-

---

sec: FG d e f g fu demid al syrP Irint^{253} Ambrst al (non item Hier bedib qu 11 : 4,1,^{183}) om | *κατεναντι* (Gb″) cum ℵ*ARCP 17. 37. 67. 93. 211. (37. utrumq coniung?) Didmai^{123} (ad^{3,1}) Chr$^{mosc\,1}$ Euthalcod ... ς Ti *κατεναντιον* cum ℵ^{c}(sic)DEFGKL al pler Bas^{3,52} Chr^{547} Thdrt Dam al | *θεου* sec cum ℵ*ARCD* al^{15} Bas Didmai Euthalcod ... ς (sed Gb^{o}) Ti praem *του* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EFGKLP al longe plu Chr Thdrt Dam al

III. 1. *συνιστανειν* cum ℵACD^{b}et^{c}EKLP al pler Chr^{553} Euthalcod Thdrt Dam ... FG Thdrt^{cod} *συνισταναι* ... Ln *συνισταν* cum ℵD* 17. 39. Eadem forma utuntur ad h. l. Didmai^{123} et$^{cat\,364}$, vide post. | *η μη* cum ℵBCDEFG 31. 37. 46. 67** 74. 80. 179. 8^{pe} a^{ser} f^{ser} al^{10} it vg (hi Latt *aut nisi*) go cop Euthalcod Thdrt Pelag al (sed Ambrst tantum *nisi* sine *aut*) ... ς (= Gb Sx) *ει μη* cum AKLP al plu arm Chr^{553} Dam | *χρηζομεν*: L al aliq -*ζωμεν*. Sic autem ad h. l. Didmai^{123} – *δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡς οὕτως ἔχομεν γνώμης· εἰ μὴ ἄρα οὕτως διάγετε ὡς δεῖσθαι συνιστάσης ἡμᾶς ἐπιστολῆς πρὸς ὑμᾶς. οὕτως δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶς ἐστίν, ὡς μήτε ὑμᾶς συνιστᾶν ἡμᾶς* (ed. *ὑμᾶς*) *ἄλλοις μηδὲ* (sic) *ἑτέρους ὑμῖν* etc. Item cat^{364} *Ἴσως ἐρεῖ τις, φησίν, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῖν ἑαυτοὺς συνιστᾶν καὶ παρατίθεσθαι. εἰ μὴ χρῄζομεν* (κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωθέ· *ἆρα μὴ χρῄζ.*;) *ἢ ἀφ' ὑμῶν πρὸς ἑτέρους ἢ ἀφ' ἑτέρων πρὸς ὑμᾶς συστατικῶν τοιτέστι παραθετικῶν ἐπιστολῶν;* | *ωσ τινεσ* cum ℵBCD^{c} EFGKLP al pler Chr^{553} Thdrt Dam ... Ln *ωσ* [*περ*] *τινεσ* cum AD* 37. 73. 93. | *συστατικων* ut ℵACKΨP etc ... DEFG *συνστατ-* | *η εξ*: 17. *η ωσ εξ* | *εξ υμων* sine additam cum ℵABC 17. 23** 67** 80. f (vide post) vg cop arm aeth Chr^{553} Euthalcod Thdrt Ambrst al ... ς (Gb^{o}) Ti add *συστατικων* (DEFG *συνστ-*, D* *-τικασ*) cum D*et^{c}EFGKLP al pler d e f^{sup} graecis g go syr^{utr} Thdrt^{cod} Dam al. Insuper FG f^{sup} graec g add *επιστολων*, item 23^{mg} syrP c. ob. add *προσ ετερουσ*. Cf huc Chr$^{com\,554}$: *καὶ αἰνιττόμενος τοὺς ψευδαποστόλους ἐπήγαγεν· ὡς τινες, πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, πρὸς ἄλλους.*

2. *εγγεγραμμ-* cum ℵAB(C^{vi})DFG 17. ... ς Ln *εγγεγρ-* cum KLP al pler | 17. al pauc *-μενοι* | *καρδιαισ ημων*: ℵ 4. 17. 219* al$^{3\,ser}$ demid aeth ro *καρδ. υμων* | *παντων*: P^{ET}G *του*

3. *εγγεγρ-* cum ℵABCD*FG (17?) ... ς Ln *εγγεγρα-* cum D^{c}LP al pler ... K al pauc *γεγραμμενη*, item (*πραγματικωσ γεγραμμενη πνευματι θεου, αλλ ου μελανι*) Didmai^{123}. Nec aliter utroq loco (*scripta*) f vg

πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Col 2, 15 14 *Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; 17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ κατέναντι Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.*

---

14. DE *θριαμβευοντι* | *εν τω χριστω* et. Clem^{206} Dial^{809} Did$^{tri\ 415}$ Cyr$^{hr\ 317}$ Cyr$^{ador\ 308}$ etc ... 17. 37. 73. 80. vg arm Ambrst (*triumphat per nos in Chr. Iesu*) al *εν χριστω ιησου*

15. *τω θεω* et. Ir$^{int\ 206}$ Or$^{2,40.\ 4,367}$ et$^{int\ 2,198.\ 3,476}$ ac^{saep} Eus$^{caa\ 492}$ etc (cf Chr^{646} *καὶ οὐχ ἁπλῶς εἶπεν „εὐωδία", ἀλλὰ „τῷ Θεῷ".*) ... κ Or ^{2,838} et$^{int\ 3,17}$ Dial^{809} Philcarp^{725} Aug^{aliq} (vide post) om. (Iloc non satis probant loci ubi non plene citatur, ut Or$^{int\ 2,20.\ 126.\ 164}$ Ath$^{553.\ 765}$, et alibi.) Saepius vero ab Or, ut $^{2,40.\ 4,367}$ et$^{int\ 2,12.\ 17.\ 41}$, verba *εν παντι τοπω* (ex v. 14) ad *ευωδ. εσμεν τω θεω* vel ad *Christi bonus odor sumus* adduntur. Nec aliter fit apud Hil^{402} et plerumque (modo omisso modo praemisso *deo*) ap Aug (cf Sab).

16. *οσμη* bis: DEFG^{KL} *οσμην* | *εκ* bis cum HABC 10. 17. 31. 37. 47. (pri tantum) 80. 137. cop aeth^{utr} go (sec tantum) Clem^{206} Or^{4,367} Dial^{809} Philcarp^{725} (Gall^{19}) Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 308}$ (pri tantum) Max^{1,83} (pri loc *απο*) Dam Or$^{int\ 2,41.\ 43}$ Did$^{int\ 290}$ Hil^{402} Epiph$^{haer\ 1,2}$ ... ς om cum DEFGKL al pler it vg arm Chr^{546} et^{2,211} et^{10,578} Thdrt al Ir$^{int\ 206}$ Aug ^{saep} Ambrst al | *προσ ταυτα*: litterae *οσ ταυτα* in C rescriptae, antea paullo minus

17. *οι πολλοι* cum HABCK al plu d e f (g *ceteri i plurimi*) vg cop aeth (go *ut quidam*) Ir^{gr} et$^{int\ 263}$ Did$^{mai\ 122}$ (vide post) Bas$^{eth\ 43.\ 514}$ Euthal ^{cod} Dam Ambrst al ... Gb' *οι λοιποι* cum DEFGL al plus^{25} g (vide ante) syr^{utr} arm Chr^{547} Thdrt al. Sic autem Did$^{mai\ 122}$: *πολλους δὲ λέγει τοὺς ἀπατῶντας διὰ τὸ ψυδαῖον· καὶ γὰρ αὕτη ἡ φωνή, λέγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμώνυμος οὖσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γάρ ποτε ἀντὶ τοῦ τινές, ὡς ὅταν ὁ κύριος λέγῃ· πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸς ὀλίγους διαστελλομένων, ὡς ἐν τῷ· πολλοὶ μὲν κλητοί* etc. *δηλοῖ ἡ λέξις καὶ τοὺς πάντας, ὡς ἐν τῷ· ὥσπερ γὰρ διὰ τ. παραπ. τοῦ ἑνὸς ἁμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοί – δηλοῖ δὲ καὶ τοὺς ψυδαίους, ὡς ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ· μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε* etc. | *καπηλευοντες*: 4° *ταλαντευοντες* | *αλλ* pri nt HACDEFGKL etc ... B *αλλα* | *ως* sec: FG 46. d e f g vg go cop Ir$^{int\ 263}$ Ambrst rell om | *ειλικρινιας* cum HACDEFGK 122. e^{ser} al ... ς Ln Ti *-κρινειας* cum BL al plu :: cf ad 1, 12 et 1 Co 5, 8 | *αλλ*

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὡς 5, 12
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ
ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο- 1 Co 9, 2
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγε-

---

sec: FG d e f g fu demid al syrP Irint 363 Ambrst al (non item Hier bedib qu 11 : 4,1,163) om | κατεναντι (Gb″) cum ℵ*ABCP 17. 37. 67. 93. 211. (37. utrumq coniung?) Didmai 123 (ad3,1) Chrmosc 1 Euthalcod ... ς Ti κατενωπιον cum ℵc(sic)DEFGKL al pler Bas3,52 Chr547 Thdrt Dam al | θεου sec cum ℵ*ABCD* al15 Bas Didmai Euthalcod ... ς (sed Gbo) Ti praem του cum ℵcDbetcEFGKLP al longe plu Chr Thdrt Dam al

III. 1. συνιστανειν cum ℵACDbetcEKLP al pler Chr553 Euthalcod Thdrt Dam ... FG Thdrtcod συνισταναι ... Ln συνισταν cum BD* 17. 39. Eadem forma utuntur ad h. l. Didmai 123 etcat 364, vide post. | η μη cum ℵBCDEFG 31. 37. 46. 67** 74. 80. 179. 8pc arcer fscr al10 it vg (hi Latt aut nisi(d) go cop Euthalcod Thdrt Pelag al (sed Ambrst tantum nisi(d) sine aut) ... ς (= Gb Sa) ει μη cum AKLP al plu arm Chr553 Dam | χρηζομεν: L al aliq -ζωμεν. Sic autem ad h. l. Didmai 123 – δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡς οὕτως ἔχομεν γνώμης· εἰ μὴ ἄρα οὕτως διάγετε ὡς δεῖσθαι συνιστάσης ἡμᾶς ἐπιστολῆς πρὸς ὑμᾶς. οὕτως δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶς ἐστίν, ὡς μήτε ὑμᾶς συνιστᾶν ἡμᾶς (ed. ὑμᾶς) ἄλλοις μηδὲ (sic) ἑτέρους ὑμῖν etc. Item cat364 Ἴσως ἐρεῖ τις, φησίν, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῖν ἑαυτοὺς συνιστᾶν καὶ παρατίθεσθαι. εἰ μὴ χρῄζομεν (κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι· ἆρα μὴ χρῄζ.;) ἢ ἀφ' ὑμῶν πρὸς ἑτέρους ἢ ἀφ' ἑτέρων πρὸς ὑμᾶς συστατικῶν τοιτέστι παραθετικῶν ἐπιστολῶν; | ως τινες cum ℵBCDc EFGKLP al pler Chr553 Thdrt Dam ... Ln ως [περ] τινες cum AD* 37. 73. 93. | συστατικων ut ℵACKB2P etc ... DEFG συνστατ- | η εξ: 17. η ως εξ | εξ υμων sine additam cum ℵARC 17. 23** 67** 80. f (vide post) vg cop arm aeth Chr553 Euthalcod Thdrt Ambrst al ... ς (Gbo) Ti add συστατικων (DEFG συνστ–, D* -τικας) cum D*etcEFGKLP al pler d e fsup graecis g go syrutr Thdrtcod Dam al. Insuper FG fsup graec g add επιστολων, item 23mg syrP c. ob. add προς ετερους. Cf huc Chrcom554: καὶ αἰνιττόμενος τοὺς ψευδαποστόλους ἐπήγαγεν· ὥσ τινες, πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, πρὸς ἄλλους.

2. εγγεγραμμ– cum ℵAB(Cvid)DFG 17. ... ς Ln εγγεγρ– cum KLP al pler | 17. al pauc -μμενοι | καρδιαις ημων: ℵ 4. 17. 219* al2 scr demid aeth ro καρδ. υμων | παντων: FEtcG g των

3. εγγεγρ– cum ℵARCD*FG (17?) ... ς Ln εγγεγρα– cum DcLP al pler ... K al pauc γεγραμμενη, item (πραγματικως γεγραμμενη πνευματι θεου, αλλ ου μελανι) Didmai 123. Nec aliter utroq loco (scripta) f vg

Ez 31, 18 γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν
λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοι-
ἀύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυ-
τῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
Ieb 8, 6 θήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-

---

Ambrst al. Praeterea B 67** 74. f vg praem και | αλλα πνευμ.: 37. Dial^{866} αλλ εν πν. | πλαξιν bis: DE πλανξιν | αλλ εν cum NABCDEFGK LP al pler Or^{2,843} etc ... ς^{e} (item Gb Sz, non ς) αλλα εν cum minusc | καρδιαις cum NABCDEGLP al^{26} syrP (*in tabulis carneis in cordibus*) Eus$^{martyr\ 18}$ ex$^{edd\ 5}$ (ap Heinich^{435}) Euthal^{cod}. Confirmant Did$^{mai\ 123}$: *οἱ γὰρ ἡλίθιοι τὰς ψυχὰς ὡσ πλάκισ λίθιναι δέχονται· ἐν μέλανοσ τοὺσ τύπουσ· οἱ δὲ εὐσεκτοι πρὸσ συγκατάθεσιν τῶν θείων ἐν καρδίαισ σαρκίναισ τοιστίστιν αἰσθητικαῖσ δέχονται γραφὴν τὴν ἐκ ζῶντοσ θεοῦ πνεύματοσ*, et Thdrt^{com}: *ἡ μὲν γὰρ [διαθήκη] πλαξὶν ἐνεκολάφθη λιθίναισ, ἡ δὲ ταῖσ λογικαῖσ ἐνεγράφη καρδίαισ* ..... ς Ti καρδιασ cum PK al plu it vg go (*cordibus*) syr^{sch} cop arm Ir$^{int\ 209}$ Or 2,843 $_{et^{int}\ 2,96.\ 302.\ 4,329.\ 556}$ (et. 469) Dial^{866} Eus^{mart} edd pler (*ἀλλ' ἐν πλαξὶν ὡσ ἀληθῶσ καρδίασ σαρκίναισ, ψυχῇ τε διαυγεῖ καὶ καθαρωτάτῳ διανοίασ ὄμματι καταγεγραμμ.*) Chr^{555} Macar^{2,40} Cyr$^{act\ 40}$ (*ἐν πλαξὶ καρδιασ σαρκινησ*) et$^{sa\ 504}$ Thdrt Dam Hil^{244} al

4. δε: 47. 80. om | εχομεν (46. εχωμεν): A εχω

5. αφ εαυτων ante ικανοι εσμ. cum NBC 73. 137. (37. post ικανοι) cop arm Bas$^{reg\ 486}$ Euthal^{cod} Antioch^{1102} ... Ln Ti post λογ. τι (P τι λο.) cum ADEFGP d e f g vg go (aeth) Ambrst al ... ς post ικα. εσμεν cum KL al pler syrP Did$^{tri\ 180}$ Chr^{555} Thdrt Dam ... 17. 139. syr^{sch} plane om | λογισασθαι cum NABKLP al pler Bas$^{reg\ 486}$ Did^{tri} Euthal^{cod} Antioch etc ... Ln λογιζεσθαι cum CDEFG al^{10} | τι: P Chr^{555} ante λογισασθ. ... B om | ωσ (C om) εξ εαυτων cum NACDEKLP al omn^{vid} Bas$^{reg\ 486}$ Did$^{tri\ 180}$ Chr^{555} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1102} Dam ... Ln Ti εξ αυτων cum RFG

6. ου γραμματος αλλα πνευμ. et. Or^{1,885} et^{2,729} et^{4,96} (ex Eus$^{hist\ 6,25}$) etc ... 17. ου γραμματι αλλα πνευματι. Item *non littera sed spiritu* d e f g vg etc | αποκτεννει cum NF(-ηννει)GKP 17. 37** 46. al$^{2\ acr}$ al mu ut vid Did$^{mai\ 123}$ Chr$^{mosc\ 2}$. Item ACDKL al plu ut^{vi} Euthal^{cod} αποκτενει (-κτένει hoc accentu D^{c}L al) ... ς αποκτεινει cum B al sat mu, nec aliter editum Or$^{1,685.\ 2,652}$ Bas$^{bapt\ 638}$ etc (sed passim^{edd} -εννει vel -ενει) ... Ln de coniectura ἀποκταίνει edidit.

7. θανατου: N^{A} ex θυ fecit | εν γραμμασιν cum NACD^{b}E^{te}KLP al omn vid d e f g (sed vide post) vg (sed f vg om εν) cop syrP go Or$^{1,70a.\ 4,44a}$ et$^{cat\ rom\ 24}$ (et^{2,498} διακονιασ τε θανατου της εντετυπ. γραμμασιν) et$^{int\ 2,172.\ 4,480.\ 519}$ Did$^{mai\ 123}$ et$^{tri\ 293}$ Epiph^{302} Macar^{7,217} Chr^{761} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... Ln εν γραμματι cum RD^{Ar}P^{Br}G

μασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι Ex 34, 29 ss
ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον
ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς
κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαι-
οσύνης δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τού-
τῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ κατ-
αργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,

. (g *litteris t littera*) syr^{sch} arm | *εντετυπωμενη*: FG τετυπωμενη | *λιθοις* cum ℵ*ABCD^{E}F*P^{E}GP 17. 67** 73. 80. g Or^{2,460} et^{4,448} et^{cat} rom^{26} Epiph^{698} Did^{bis} (ut ante) Euthal^{cod} Thdrt ... ς (Gb^{00}) praem *εν* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EKL al pler d e f vg arm Or^{1,709} et$^{int\ 2,172.\ 4,480}$ et^{519} Mac^{7,217} Chr Dam Aug$^{epi\ et\ litt}$ ($^{10,101\ ss}$) et$^{advers\ log\ 2}$ (^{5,598} h. l. *in litteris formata lapideis* etc, ad quod Aug: „hoc modo iste posuit verba apostolica") al (sed Ambrst al om *εν* ante *γραμμ.* ut vg) | *ατενισαι*: 7. 32. 49. 121. *ενατενισαι* | *μωυσεως* cum NBC(*Ρμουσ-*)GKL al plu (11 ap Scri) ... ς *μωσ-* cum ADE al sat mu. Minusc mu vero etiam (6 ap Scri) *-σεος.* | *δοξαν*: D* *-ξην*

8. *εσται*: 8^{pe} *εστιν*

9. *τη διακονια* cum NACD*FG 17. 31. 39. 73. 74. 80. a^{ascr} d e am fu** syr^{utr} aeth Or^{4,448} et$^{int\ 4,480}$ (*si enim in ministerio damnationis gloria est*, sed^{cod} *si enim ministerium - in gloria est*) Cyr$^{loh\ 102}$ Ambrst (*in administratione* etc) ... ς Ti *η διακονια* cum BD^{b}EKLP al pler f g vg^{cle} (etiam fu* demid al) cop go Macar^{7,217} Chr^{561} Thdrt Antioch^{1134} Dam Aug (ut ante) al ... 112. 8^{pe} Euthal^{cod} *διακονια* absq articulo | *δοξα* (Latt passim *in gloria*) ... D*EFG it vg etc (et. Or^{int}: vide ante, non item Or^{4,448}) add *εστιν* | *περισσευει*: DE 38. 72. 93. al$^{2\ ascr}$ d e g syr^{utr} Macar Or$^{int\ 4,480}$ Ambrst *περισσευσει* | *δοξη* (sed ℵ* *-ξα*) cum ℵ*ABC 17. 39. 67** 80. Cyr$^{loh\ 102}$ Euthal^{cod} ... ς Ti *εν δοξη* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler it vg arm (go *e gloria*, sed^{cod} *in gloria*) Or^{4,448} et$^{int\ 4,480}$ Macar (ut ante) Chr^{561} Thdrt Antioch^{1134} Dam Ambrst al

10. *ου δεδοξασται* cum NABCDEFGKLP al longe plu cop arm aeth go (Syrus anceps) Or^{3,468} et^{4,448} (et^{2,519} *επει μη δεδοξασται το δεδοξ. εν τουτω τω μερει*) et^{cat} rom^{26} Bas$^{bapt\ 698}$ et^{655} Mac^{7,217} Euthal^{cod} al mu Aug advers log^{2} (^{5,598}) al ... ς (= Gb Sa, sed Gb') *ουδε δεδοξ.* cum minusc Chr^{598} (sed non$^{mosc\ 2}$) Thdot$^{anc\ 464}$ ap Gall^{9} (*ουδε γαρ δεδοξ.*). Item f (*nam nec glorificatum est*) g (*etenim neque gl.*) vg (ut f) Or$^{int\ 4,480}$ (*neque enim glor. est*) Ambrst (*nec enim gloriosum factum est*), atque d e *nam ne glorif. est* | *εινεκεν* cum NABDEF**GP al mu Dam ... ς *ενεκεν* cum CP*KL al plu Or$^{2,422.\ 519.\ 4,448}$ Mac Bas^{bapt} Chr Euthal^{cod} Thdot^{anc} Thdrt

Ex 34, 33 13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ
καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ
τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς πα-
λαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταρ-
γεῖται· 15 ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς κά-
λυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 ἡνίκα δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ

---

13. ου: FG ουκ | μωυσης cum ℵBCP(*μουσ-)F^{a}GKL al plu ... ς μωσης cum ADEP al sat mu | FGL 73. al ετιθη | εαυτου cum ℵDEK al pler Chr^{564} Thdrt ... Ln Ti αυτου cum ABCP^{a}FGLP 17. 37. 47. 73. 74. 115. 119. a^{scr} al^{2} a^{scr} Chr^{mosc2} Euthal^{cod} Dam ... go om | εις (F^{a} om) το (D*FG om) τελος et. d e f^{sup} grace g Pelag^{com} Prim ... Δ f vg Ambrst εις το προσωπον (sed Ambrst in comm: *ideo ponebat velamen, quoniam splendorem vultus eius ferre non poterant, causa peccati; quo sublato potestas datur videndi gloriam dei usque ad finem eius*). Cf et. Archel^{566}: - *intendere in faciem Moysi propter gloriam vultus eius quae aboletur.*

14. αλλ ut ℵACDEFGKLP etc ... B αλλα | επωρωθη (et. syrP ^{mg} sr) ... K 49. 93. 114. 177. g^{scr} vl Thphyl -ρωθησαν | αχρι γαρ: 39. 41. 47. d e fu** tol Cyp^{277} (iungit αχρι etc cum praegressis) Ambrst al om γαρ | τησ σημ. ημερασ cum ℵABCDEFGP al^{12} Clem^{606} Euthal^{cod} Cyr glaph$^{297.\ 340}$ et$^{act\ 40}$, item it vg cop syrP arm go Or$^{int\ 2,420}$ Cyp^{277} Ambrst al. Et. v. 15. f vg Did$^{lat\ 281}$ Ambrst al add *dicm*, non item d e g Tert$^{marc\ 5,11}$ al. ... ς (= Gb + Sz) om ημερασ cum KL al pler syr sch aeth Did$^{trl\ 229}$ Bas^{3,44} Chr^{566} Thdrt Dam Archel^{566} (Tert$^{marc\ 5,11}$: „Do Israel enim dicit: *ad hodiernum usque velamen id ipsum in corde eorum*" a versu 15. pendet) | επι τη et. Clem Did Cyr^{ter} al mu ... DE FG Chr^{567} *ev τη*. Nec aliter it vg Cyp etc | ὅτι (quemadmodum it vg syr^{utr} cop etc *quoniam*, go *nam*) ... ς (et. Sz, sed = Gb) ὅ, τι

15. ηνικα αν (17. εαν) cum ℵABC 17. 31. Or$^{1,624.\ 686}$ Cyr^{ador6} Thdrt ap Niceph^{1,1650} ... ς Ti om αν cum DEFGKLP al pler Or$^{cat\ eph\ 130}$ libere Eus$^{esai\ 367}$ Cyr$^{hr\ 241}$ Caes^{82} Chr^{567} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 297.\ 340}$ et$^{act\ 40}$ Thdrt ad h. l. et $^{1,173.\ 292.\ 299}$ Dam | αναγινωσκηται cum ℵABCDKP al^{15} Or$^{1,624.\ 686}$ et$^{cat\ eph\ 130}$ Chr^{mosc1} Euthal^{cod} Cyr^{ador} Thdrt ad h. l. et ^{1,173} et^{299} atque etiam ap Niceph ... ς Ti αναγινωσκεται cum FGKL al longe plu Eus$^{esa\ 367}$ Cyr$^{hr\ 241}$ Caes^{82} Chr^{567} Cyr$^{glaph\ bis}$ et^{act} Thdrt ^{1,292} Dam | μωυσης cum ℵBCDEF(μουσ-)GK al plu Or^{bis} Eus Cyr^{hr} et alex Chr Dam ... ς μωσης cum ALP al sat mu Caes^{82} Thdrt | επι την: 37. εις την | κειται hoc loco pon et. Or^{bis} et$^{int\ 1,50.\ 2,42}$ Eus^{esa} Cyr^{hr} Caes Cyr^{saep} al mu Cyp^{277} etc ... D*et^{c}(non item^{b})EFG d e f g vg go cop aeth pon ante επι τ. καρδ. αυτ.

16. ηνικ. δε εαν cum ℵ*A 17. (Or^{1,686} ηνικ. γαρ εαν, item^{2,498} εαν γαρ. Alibi tantum εαν et^{2,459} ηνικα αν); C Mac^{7,217} Dam ηνικα δε ... ς Ln Ti ηνικ. δ' αν cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler (k^{scr} om αν) Chr^{567} Thdrt ad h. l. et^{1,173} ... Did^{299} Nyss^{1,652} Bas^{3,44} Thdrt^{1,442} οταν δε

πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. 18 ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς πρὸς

---

17. οὗ: FG που (:: cf ad Ro 4, 15. 5, 20) | κυριου: L το αγιον ... 33. 35. om; praeterit etiam Sedul (non item Or$^{int\ saep}$ Victorin$^{ari\ 3}$ Hil ^{805} Ambrst etc) | ελευθερια cum ℵABCD* 17. 67** r syr^{sch} cop Nyss 2,185 Euthal^{cod} ... ς (Gb$^{(0)}$) praem εκει cum ℵC^{b}D^{b}etc^{E}KFGKLP al pler d o f g m^{10} vg syrP arm aeth go Ath^{522} et$^{lat\ 780}$ Epiph^{902} Bas^{3,47} Chr^{560} Cyrglaph 297. 340 et$^{act\ 40}$ Dial$^{maced\ 475}$ Thdrt Dam al Or$^{int\ 1,50.\ 2,174.}$ ^{185} et^{alib} Novat^{3,311} Hil^{805} Ambrst al

18. κατοπτριζομενοι et. Or^{1,721} et^{saep} Did$^{tri\ 230}$ etc (17. -ζομεθα, item Or^{3,154} ubi reli non affert) ... FG αποπτριζομενοι, Mac^{7,217} ενοπτριζομεθα (sequitur μεταμορφουμενοι), item Or$^{int\ 2,326}$ *speculamur* et *transformati* | μεταμορφουμεθα: A 28. Or^{1,721} sed post κατοπτριζομενοι pergit και et (vide ante) $^{int\ 2,326}$ Eusp^{521} (non affert quae praecedunt) Mac (vide ante) -φουμενοι | καθαπερ et. Or^{ter} Did^{tri} etc ... B καθωσπερ. Cf huc et. Tert$^{marc\ 5,11}$ „Dicit ergo nos iam aperta facie" – „contemplantes Christum eadem imagine transfigurari a gloria" – „in gloriam" – „tanquam a domino, inquit, spirituum".

IV. 1. ταυτην: FG αυτην (sed f g *hanc*). Lc^{brug} vero: „*Verbum unum* ministrationem *non mutes in duo:* hanc ministrationem". (vg^{cle} om *hanc*) | ηλεηθημεν: F ελεηθημ. | εγκακουμεν cum ℵABD*FG 17. 37. 39. 46. 73. Euthal^{cod} (sed D*FG εγκα-, similiter 4, 16. solus D*. Longe aliter 18, 1. Ad D* accedit certe B* Gal 6, 9. 2 Thess 3, 13, item A^{n*} Eph 3, 13.) ... ς εκκακ. cum GD^{c}EKLP al pler Chr^{576} Thdrt Dam al :: sensu quidem has formas differre minime credo. Verterunt autem *non deficimus* (d e *defec-*) d e vg Tert$^{pudic\ 15}$ al, *non deficiamus* f g Ambrst al, *non infirmemur* r Aug^{epi} et litt; g *non flamus segnes;* syr^{sch} *non est nobis taedium*

2. αλλα cum ℵA^{vi}BCDE al permu^{vi} (9 ap Scri) Dam ... ς αλλ cum FGK^{all} LP al sat mu Chr^{576} Thdrt | κρυπτα et. Tert$^{pudic\ 15}$ Aug^{epi} et litt Ambrst etc ... K εργα | αληθειας: 37. καρδιας | συνιστανετες cum ℵCD*FG 17. 39. 93. Euthal^{cod} ... A^{vi}BP 47. 67** 80. συνιστανοντες ... ς συνιστωντες cum DcEKL al pler Chr^{bis} Thdrt al | ανθρωπων (c^{ecer} -που): K om

πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 *εἰ δὲ καὶ ἔστιν*
κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιόν ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κε-
καλυμμένον, 4 *ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ*
νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-
Col 1, 15 *γελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.* 5 *οὐ γὰρ*
ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δού-
Gn 1, 3 *λους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.* 6 *ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπών· ἐκ σκότους φῶς*

---

3. FG l^{ser} *απολυμμενοις*

4. *αιγασαι* cum ℵBFGKLP (*αυασαι*) al pler Or^{2,497} Archel^{2,609} cod ettob et ap Petr^{alcu} Chr^{579} Euthal^{cod} Cyr$^{act\,40}$ et$^{iul\,288}$ et$^{ioh\,1007}$ Thdrt (*αυγησαι*) Dam ... CDEH 73. Or^{4,448} Dial^{822} Eus$^{marc\,96}$ Epiph$^{680.\,688}$ Amphil^{487} (Gall^{6}) *καταυγασαι* ... A 10. 17. 23. 31. Archel^{609} ed et^{610} Eus$^{dem\,402}$ Cyr$^{hr\,105}$ et^{106} (respicit ad Archel) Cyr$^{esa\,552.\,660.\,697}$ et^{alib} al *διαυγασαι*. Scripsimus autem sine *αυτοις* cum ℵABCD*FGH 17. 23** 39. 73. d e f g r am fu demid harl tol Or^{4,448} Archel^{bis} Cyr^{hr} Epiph^{680} (et *εις τον φω.*^{688}) Euthal^{cod} Cyr$^{esa\,552.\,697}$ et$^{iul\,288}$ et$^{ioh\,1007}$ et$^{act\,40}$ Thdrt (Eus$^{marc\,96}$ et$^{dem\,402}$ add *εν ταις καρδιαις αυτων*) Irint^{366} Aug advers leg^{1} al ... ς (= Gb Sz) add *αυτοις* cum D^{b}Et^{c}EKLP al pler (A^{ser} *αυτοις*) m^{5} vg^{cle} syr^{utr} aeth go Or^{2,497} Dial^{822} (fluctuat lectio inter *αυτων* et *αυτοις*) Amphil^{487} Chr$^{579\,ter}$ Thdrt (Cyr$^{esa\,660}$ *εν αυτοις*) al. Ceterum Lc^{brug}: „*Non auferas pronomen illis*“. | *της δοξης*: ς^{e} 1624. 1633. *των δοξης* | *τ. χριστου*: C *τ. κυριου* ... Archel^{610} *τ. κυριου ημων ιησου χριστου* (ante^{609} nil add ad *του ευαγγελιου*. Or vero^{2,497} pro *τ. χρι. ος εστ.* etc habet *του θεου εν προσωπω χριστου*, ita ut cum v. 6 miscuerit. | *ος*: FG o | *τ. θεου*: ℵ^{c}LP 10. 23^{mg} 31. 37. 39. 47. 73. 74. 80. 106. 177. A^{ser} 8^{pe} al plus^{10} m^{5} (*invisibilis dei*) vg^{ms} (sed non am fu demid etc) syr^{P} arm go add (m^{5} praem) *του αορατου* :: cf Col 1, 15

5. *χριστον ιησουν κυριον* cum BHKL al fere omn syr^{sch} cop arm Mcion epiph^{221} (ex$^{cod\,ven}$) et^{366} Cyr$^{hr\,145}$ Chr^{580} Euthal^{cod} (*τον κυρ.*) Thdrt Dam Ambrst (*dominum nostrum*, ut et. syr^{sch} arm) ... Ln *ιησ. χριστ. κυρ.* cum ℵACDE d e f r am tol (vg^{cle} fu demid harl *domin. nostrum*) syr^{P} go (aeth *dom. nostr.*) Aug^{api} et litt al. Item FG^{vid} g Mcion$^{epiph\,221}$ petav *κυριον ιησ. χριστον* ... P 42. 238. d^{scr} *ιησ. χριστ.* omisso *κυριον*, Mcion$^{epiph\,366}$ petav *χρ. ιησ.* sine *κυρ.* | *δουλ. υμων*: ℵ 17. *δ. ημων* | *δια ιησουν* cum A*BDEFGHKLP al pler (al^{5} *δια χριστον*) syr^{utr} aeth go (item arm *propter Christum*) Cyr$^{hr\,145}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst ... ℵ*A**C 17. d e f g r vg (hi Latt omnes *per Iesum*) cop (add *Christum*) Mcion$^{epiph\,221}$ et^{366} (sed^{221} petav *δια τω χυ*) Aug^{api} et litt al *δια ιησου*. Item ℵ^{a} 5. *δια χριστου*.

6. *ο θεος*: B n^{ser} Mcion$^{epiph\,366}$ ex^{ven} (non item^{221} et^{367}) om o | *λαμψει* cum ℵ*ABD* 67** Clem^{89} (*εστιν η αληθεια η κεκραγυια· εκ σκοτους φως λαμψει*), item^{vi} syr^{utr} et (ex ingenio linguae) aeth^{utr} ... ς Ti *λαμψαι* cum ℵ^{c}CD^{c}EFGHKLP al fere omn d e f g r vg go arm Mcion epiph^{221} et$^{366.\,367}$ Or^{4,448} Dial^{822} Ps?-Ath$^{2,4\,bis}$ Mac^{7,217} (*το γαρ·*

λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.

7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν

ειπων εκ σκο. το φως λαμψαι) Chr$^{580.\ 581}$ Euthal^{cod} Cyr$^{quod\ unus\ 750}$ Thdrt Dam al Tert$^{marc\ 5,11}$ al | οσ (Mac^{217} o) etiam Or^{4,448} Dial^{868} etc am fu tol; 122. aeth^{ro} ωσ, arm οσ και, 67** οιτοσ, vg^{cle} Pelag *ipse* ... D*FG 86. d e f g r demid harl Chr$^{580.\ 581}$ Tert$^{marc\ 5,12}$ Aug$^{spi\ et\ litt}$ Ambrst al om | D* ελαμψεν | καρδ. ημων: c 8. 47. c^{ser} Dial^{868} Chr $^{580.\ 581}$ καρδι. υμων | της δοξης: 17. 67** 74. a^{ser} Tert^{marc} (non item res carn ^{44}) om | του θεου cum ℵABC^{2}D^{c}EHKLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm go Or$^{1,514.\ 622}$ et^{2,497} et^{4,448} Ath^{2,4} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb^{bis} (et$^{ps\ 43}$ *domini*) Ambrst ... Gb'' Ln αυτου cum C*D*FG 39. d e g r aeth^{utr} Dial^{868} Cyr$^{quod\ unus\ 750}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ et$^{res\ carn\ 44}$ al. Libere Mac^{217} του χριστου omissis εν προσω. χρι. | εν προ. χριστου cum AB 17. arm^{edd} Or^{1,622} (et^{2,497} ubi ex vv. 4 et 6 habet – αυγασαι αυτοισ τ. φωτ. του ευ. της δοξ. του θεου εν προ. του χῡ) Dial^{868} Ath ^{2,4} Chr$^{581\ bis}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ et$^{res\ carn\ 44}$ ... ς εν πρ. ιησου χριστου cum ℵCHKLP al pler tol syr^{utr} cop arm^{ed} go Or^{4,448} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... DEFG d e f g r vg Cyr$^{quod\ unus\ 750}$ Amb Aug (cf de his Sab) Ambrst εν πρ. χριστου ιησου

7. ὀ̃ς: ɑ suprascriptum habet: *sit* ·/. ητω

9. εγκαταλειπομενοι (εγκ- ut ℵABKLP etc; D* ενκ-, item FG. Praeterea B^{2}DE al pauc -λιπομενοι) et. Clem^{623} Eus$^{ps\ 308.}$ $^{399.\ 455}$ etc ... FG 73. 92. Eus$^{essai\ 456}$ Chr$^{582.\ 584}$ Maxim^{1,876} εγκαταλιμπανομενοι (sed FG εγκαταλιμπαννομενοι)

10. ιησου pri cum ℵABCKLP al omn^{vid} r vg syr^{utr} cop arm go Ir$^{int\ 309}$ Or^{1,721} et^{saep} et$^{int\ 2,951.\ 4,450.\ 643}$ Eus^{ps} ap Mai^{104} al mu Tert$^{marc\ 5,11}$ etc ... D*FG d e f g aeth^{utr} Or$^{int\ 4,370.\ 501}$ Tert$^{scorp\ 13}$ χριστου, item D^{b} Tert$^{res\ carn\ 44\ semel}$ χριστου ιησου, item m^{62} tol floriac Or$^{int\ 2,622}$ et$^{4,561.\ 562}$ Amb$^{ps\ 96}$ et^{alib} (sed non$^{ps\ 118}$) *Iesu Christi*. Praeterea ς (= Gb Sz) praem κυριου cum KL al pler (m *domini nostri*) floriac syr^{P} go Chr^{584} Thdrt Dam Ambrst: om cum ℵABCDEFGP 17. 18* 31. 71. 80. 139. 177. 178. d e f g r vg syr^{sch} cop arm aeth Ir$^{int\ 309}$ Or$^{1,721.\ 2,188.}$ ^{501} et$^{4,20.\ 26}$ et$^{int\ 2,622}$ et^{2,951} et^{4,450} ac^{saep} Eus^{ps} ap Mai^{104} (την ιησου νεκρωσιν) Nyss^{1,645} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 405}$ et^{407} Tert$^{res\ carn\ 44}$ et$^{scorp\ 13}$ al | εν τω σωματι pri sine ημων et. am* al^{lachm} syr^{P} Or^{2,188} (et^{501}) et $^{4,20.\ 26}$ (et$^{cat\ 65}$) Eus^{ps} ap Mai^{104} etc ... DEFG d e f g r vg^{cle} am^{mg} fu demid tol harl syr^{sch} cop arm (go transilit ad εν τ. σωμ. υμ. quod sequitur) Ir$^{int\ 309}$ Or$^{int\ 2,622}$ et$^{4,450\ ss}$ Tert$^{res\ carn\ 44}$ et$^{scorp\ 13}$ Ambrst al add ημων | του ιησου sec et. f r vg Or$^{int\ 4,450}$ etc; D*FG d e g Ir^{int} Or^{int}

ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
Phil 2, 27 λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύ-
πην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι
ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ
συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
5 θῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους,
1 Co 5, 3 sq ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρί-

---

go syr^{utr} arm Chr^{531} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,539}$ al Ambrst al ... ς (= Gb 8z) post *ελθειν* cum minusc vix mu, item omisso *παλιν* cop aeth post *ελθ. πρ. υμας* | *πρ. υμας ελθειν* cum ℵA BCKLOP al fere^{50} (omn^{18} ap Scri) syrP Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Ti *ελθ. πρ. υμας* cum DEFG al^{10} fere it vg syr^{sch} arm go Chr^{531} Thphyl Amb$^{luc\,10}$ Ambrst al. Item ς (= Gb 8z) interposito *εν λυπη*, i. e. *ελθ. εν λυπ. πρ. υμας* cum minusc (aeth cop vide ante)

2. *και τισ* sine *εστιν* cum ℵ*ABC cop Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,808}$ Dam ad h. l. et$^{parall\,539}$ ... ς (Gb^{0}) add *εστιν* cum ℵ^{c}DEFGKLOP al omn^{vl} it vg rell Or$^{2,269.\ 311}$ et$^{int\,2,109.\ 694}$ Chr^{532} Thdrt al | P o *ευφρεινον ει μη*. Sic.

3. *και* ab initio: 17. 137. syrP c.* Euthal^{cod} add *γαρ* | *εγραψα* sine *υμιν* cum ℵ*ABC°OP 17. 137. am cop Euthal^{cod} Dam$^{parall\,539}$ Ambrst ... ς (Gb^{oo}) add *υμιν* cum ℵ^{cc}C^{c}DEFGKL al pler it vg (et. fu demid al, non am) syr^{utr} arm aeth go Chr^{532} Thdrt Dam ad h. l. al Pelag al | *τουτο αυτο* (*hoc ipsum*) cum ℵBDEFGKLP al omn^{vid} it vg go Thdrt Dam Ambrst al (sed DEFG it vg go aeth Pelag ante *εγραψα* pon) ... co Chr^{532} Euthal^{cod} Thphyl *αυτο τουτο* ... A cop arm Dam^{parall} om *αυτο* | *λυπην*: DEFG 10. 31. 38. 39. 48. 50. 72. 74. 120. a^{ser} it vg syrP c.* Euthal^{cod} Pelag (non item Ambrst) add *επι λυπην* (10. 38. 39. 50. 120. *επ. λυπη*) :: ex Phil 2, 27 | *σχω* cum ℵ*ABOP al^{12} Chr^{532} Euthal^{cod} Thphyl ... ς *εχω* cum ℵ^{c}CDEFGKL al pler Thdrt Dam | *αφ ων*: FG *εφ ων*. Ex Latt *a quibus* d e Ambrst, *de quibus* f g vg Pelag

4. *αλλα τ. αγαπ. ινα γνωτε*: FG 93. 211. I^{ser} *αλλ ινα γνωτ. την αγαπ.*, item 37. *αλλ ινα την αγαπ. γνωτ.* Item d e *sed ut caritatem sciatis*, g *sed ut sciatis caritatem*, f vg Ambrst *sed ut sciatis* (Ambrst *cognoscatis*) *quam caritatem* | *εισ*: FG *προσ*

5. *ουκ εμε*: D* *ουχ εμ.* | *αλλα* cum ℵABCLOP al plu (13 ap Scri) ... ς *αλλ* cum DEFGK^{vid} al sat mu | *ινα μη επιβαρω* (f vg *ut non onerem*, d e g *ut non gravarem*): FG *ι. μ. επιβαρων*

6. *η υπο* (o 119. 122. *απο*) *των πλειονων* (c *πλειονων*) et. Bas$^{eth\,415}$ Tert *pud*^{14} et^{13} etc: FE^{rg} g aeth^{ro} om

7. *μαλλον* cum ℵCKLOP al omn^{vid} f vg cop syrP arm Chr^{535} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Tert$^{pud\,13}$ Ambrst al, item post *υμας* DEFG 17. go

σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. 8 *διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·* 9 *εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.* 10 *ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,* 11 *ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.*

12 *Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,* Act 16, 8
καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, 13 *οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ* 7, 5 ss

---

Thdrt 4,477. Accedunt Tertpud 13 (*uti e contrario magis vos donare et advocare*), f vg Ambrst al *ut e contrario* (*e contra* Ambrst) *magis donetis*, d e g *ut contrario* (g praem *e*) *vos magis donetis* ..... Lned min om cum AB syrsch Augep parmen 3 : 9,57

9. *γαρ και εγραψα*: 112. m78. 79 am go cop Chr587 semel Thdrt Ambrst Sedul om *και* ... FG 31. 8pe f g cop Chr587 bis Euthalcod Thdrt Pelag add *υμιν* (FG1 *υμων*) | *γνω*: 17. *γνωτε* | *υμων*: P87G g *παντων υμ.* | *εἰς* cum KCDEFGKLOP etc (et. it vg) ... Lned min ἧ cum AB 17., 109. *ωσ.* Cf Tertpud 13 *uti cognoscam probationem vestram, quod in omnibus obauditis mihi.*

10. *καγω* cum ℵ*ABC3DEOP 17. 31. 37. 47. 73. 74. asscr Epiph497 Chr587 Euthalcod Dam ... ς *και εγω* cum ℵc2C*FGK311L al pler Thdrt al | *εγω*: A om | o (DcEP 31. 37. ω) *κεχαρισμαι εἰ τι* (aethPP *quod*) *κεχαρισμαι* cum KABCFGO (et DcKP 31. 37.) Euthalcod Dam (8pe Chr587 *εἰ τι κεχ.* o *κεχ.*), atque etiam d e f g (hi omnes et Ambrst al *quod donavi, si quid donavi*; g *quod et donavi si quid et donavi*, inepte *και* in *καιχαρεισμαι* et *με* in *κεχαρισμαι* per *et* reddens). Cf et. DEr2 qui o sive ω om; item Tertpud 13 go *si quid donavi, donavi*, cop syrsch *quod donavi, donavi*, aethPP *κεχαρισμαι* o *κεχαρισμαι*, item m79 *quod donavi*, sed omisso altero *donavi*, Epiph497 *διο εἰ τι κεχαρισμαι, δι υμασ κεχαρισμ.* ..... ς (= Gb Sz) *εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι* cum DbKL 17. al pler syrp Thdrt Thphyl Oec

11. *πλεονεκτηθωμεν*: d e f vg *circumveniamur*; m79 Ambrst al *possideamur*, g *possideamur t circumveniamur*

12. *τρωαδα*: LP *τροαδα* | *εισ το ευαγγελιον* (Augpraedest ss. 10,817 *in Troadem in evangelium*): FG 8pe d e f g vg Dam Ambrst al *δια το ευαγγελιον, propter evangelium*. Cf Chr2,650 *εισ το ευαγγ. τουτεστι δια το ευαγγελιον* ... DErE2r *δια του ευαγγελιου* | *χριστου*: 17. 23. *θεου* | *και θυρασ μ. ανεωγμενησ* (DKP *ηνεωγμ.*) ... FG *και θυρα μοι ην ηνεωγμενη* (g super *ην* habet *esset*). Cf it vg *cum venissem – et ostium mihi apertum esset* (g *esset apertum*)

13. *τω μη* cum ℵcABC*FGK al pler ... LP 37. 109. 122. al3 scr Euthalcod *το μη* ... ℵ*C2 73. Thdrtcod *του μη* ... DK 17. 8pe *εν τω μη* | *ευρειν*: D* *ευρισκειν* | *με*: Gb Sz om per incuriam | *αυτοις*: K om. Ceterum ς versum 13. demum a verbis *αλλα αποταξαμενος* incipit, non item vg.

πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Col 2, 15 14 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; 17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

---

14. DE *θριανβευοντι* | *εν τω χριστω* et. Clem[206] Dial[869] Didtri[415] Cyrhr[317] Cyrador[308] etc ... 17. 37. 73. 80. vg arm Ambrst (*triumphat per nos in Chr. Iesu*) al *εν χριστω ιησου*

15. *τω θεω* et. Ir[int 200] Or[2,40. 4,267 et int 2,198. 2,436] ac[saep] Eus[caa 492] etc (cf Chr[546] *καὶ οὐχ ἁπλῶς εἶπεν „εὐωδία", ἀλλὰ „τῷ θεῷ".*) ... K Or 2,838 et[int 3,17] Dial[869] Philcarp[725] Aug[alliq] (vide post) om. (Hoc non satis probant loci ubi non plene citatur, ut Or[int 2,20. 138. 164] Ath[553. 765], et alibi.) Saepius vero ab Or, ut[2,40. 4,267 et int 2,12. 17. 41], verba *εν παντι τοπω* (ex v. 14) ad *ευωδ. εσμεν τω θεω* vel ad *Christi bonus odor sumus* adduntur. Nec aliter fit apud Hil[402] et plerumque (modo omisso modo praemisso *deo*) ap Aug (cf Sab).

16. *οσμη* bis: DE[r]EG[r] *οσμην* | *εκ* bis cum KABC 10. 17. 31. 37. 47. (pri tantum) 80. 137. cop aeth[utr] go (sec tantum) Clem[206] Or[4,267] Dial[869] Philcarp[725] (Gall[9]) Euthal[cod] Cyrador[308] (pri tantum) Max[1,83] (pri loc *απο*) Dam Or[int 2,41. 43] Did[int 200] Hil[402] Epiph[caut 1,2] ... ς om cum DEFGKL al pler it vg arm Chr[546] et[2,311] et[10,578] Thdrt al Ir[int 206] Aug saep Ambrst al | *προσ ταυτα*: litterae *οσ ταυτα* in o rescriptae, antea paullo minus

17. *οι πολλοι* cum KABCK al plu d e f (g *ceteri i plurimi*) vg cop aeth (go *ut quidam*) Ir[gr] et[int 263] Didmai[122] (vide post) Baseth[420. 514] Euthal cod Dam Ambrst al ... Gb' *οι λοιποι* cum DEFGL al plus[25] g (vide ante) syr[utr] arm Chr[547] Thdrt al. Sic autem Didmai[122]: *πολλοὺς δὲ λέγει τοὺς ἀπατῶντας διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὖτη ἡ φωνή, λέγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμώνυμος οὖσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γάρ ποτε ἀντὶ τοῦ τινές, ὡς ὅταν ὁ κύριος λέγῃ· πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸς ὀλίγους διαστελλομένων, ὡς ἐν τῷ· πολλοὶ μὲν κλητοί* etc. *δηλοῖ ἡ λέξις καὶ τοὺς πάντας, ὡς ἐν τῷ· ὥσπερ γὰρ διὰ τ. παραπ. τοῦ ἑνὸς ἁμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοί – δηλοῖ δὲ καὶ τοὺς χυδαίους, ὡς ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ· μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε* etc. | *καπηλευοντες*: 4[e] *ταλαντευοντες* | *αλλ* pri ut KACDEFGKL etc ... B *αλλα* | *ως* sec: FG 46. d e f g vg go cop Ir[int 263] Ambrst rell om | *ειλικρινιας* cum KACDEFGK 122. e[ser] al ... ς Ln Ti *-κρινειας* cum BL al plu :: cf ad 1, 12 et 1 Co 5, 8 | *αλλ*

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὡς 5, 12
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ
ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο- 1 Cor 9, 2
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγε-

---

sec: FG d e f g fu demid al syrP Irint^{253} Ambrst al (non item Hier hedib qu ^{11} : 4,1,^{183}) om | κατεναντι (Gb″) cum ℵ*ARCP 17. 37. 67. 93. 211. (37. utrumq coniung?) Did$^{mai\ 122}$ (ad^{3,1}) Chr$^{mosc\ 1}$ Euthal^{cod} ... ς Ti κατεναντιον cum ℵ^{c}(sic)DEFGKL al pler Bas^{3,62} Chr^{547} Thdrt Dam al | θεου sec cum ℵ*ARCD* al^{15} Bas Did^{mai} Euthal^{cod} ... ς (sed Gb^{o}) Ti praem του cum ℵ^{c}Db^{et}CEFGKLP al longe plu Chr Thdrt Dam al

III. 1. συνιστανειν cum ℵACD^{b}et^{c}EKLP al pler Chr^{553} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... FG Thdrt^{cod} συνισταναω ... Ln συνισταν cum BD* 17. 89. Eadem forma utuntur ad h. l. Did$^{mai\ 122}$ et$^{cat\ 264}$, vide post. | η μη cum ℵBCDEFG 31. 37. 46. 67** 74. 80. 179. 8^{po} a^{ser} f^{ser} al^{10} it vg (hi Latt aut nisi quid) go cop Euthal^{cod} Thdrt Pelag al (sed Ambrst tantum nisi quid sine aut) ... ς (= Gb 8z) ει μη cum AKLP al plu arm Chr^{553} Dam | χρηζομεν: L al aliq -ζωμεν. Sic autem ad h. l. Did$^{mai\ 122}$ – δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡς οὕτως ἔχομεν γνώμης· εἰ μὴ ἄρα οὕτως διάγετε ὡς δεῖσθαι συνιστάσης ἡμᾶς ἐπιστολῆς πρὸς ὑμᾶς. οὕτως δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶς ἐστίν, ὡς μήτε ὑμᾶς συνιστᾶν ἡμᾶς (ed. ὑμᾶς) ἄλλοις μηδὲ (sic) ἑτέρους ὑμῶν etc. Item cat^{264} Ἴσως ἐρεῖ τις, φησίν, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῶν ἑαυτοὺς συνιστᾶν καὶ παρατίθεσθαι. εἰ μὴ χρῄζομεν (κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι· ἆρα μὴ χρῄζ.;) ἢ ἀφ' ὑμῶν πρὸς ἑτέρους ἢ ἀφ' ἑτέρων πρὸς ὑμᾶς συστατικῶν τοιτέστι παραθετικῶν ἐπιστολῶν; | ως τινες cum ℵBCD^{c} EFGKLP al pler Chr^{553} Thdrt Dam ... Ln ως [περ] τινες cum AD* 37. 73. 93. | συστατικων ut ℵARCKDP etc ... DEFG συνστατ- | η εξ: 17. η ως εξ | εξ υμων sine additam cum ℵABC 17. 23** 67** 80. f (vide post) vg cop arm aeth Chr^{553} Euthal^{cod} Thdrt Ambrst al ... ς (Gb^{o}) Ti add συστατικων (DEFG συνστ–, D* -τικασ) cum D*et^{c}EFGKLP al pler d e fsup graecis g go syr^{utr} Thdrt^{cod} Dam al. Insuper FG fsup graec g add επιστολων, item 23^{mg} syrP c. ob. add προσ ετερουσ. Cf huc Chr$^{com\ 554}$: καὶ αἰνιττόμενος τοὺς ψευδαποστόλους ἐπήγαγεν· ὥσ τινες, πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, πρὸς ἄλλους.

2. εγγεγραμμ– cum ℵAB(C^{vi})DFG 17. ... ς Ln εγγεγρ– cum KLP al pler | 17. al pauc -μμενοι | καρδιαισ ημων: ℵ 4. 17. 219* al$^{3\ ser}$ demid aeth ro καρδ. υμων | παντων: FE^{rg} g του

3. εγγεγρ– cum ℵABCD*FG (17?) ... ς Ln εγγεγρα– cum D^{c}LP al pler ... K al pauc γεγραμμενη, item (πραγματικωσ γεγραμμενη πνευματι θεου, αλλ ου μελανι) Did$^{mai\ 123}$. Nec aliter utroq loco (scripta) f vg

Ez 11, 19 γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν
λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοι-
αύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυ-
τῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
Ieb 8, 6 θήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-

---

Ambrst al. Praeterea B 67** 74. f vg praem και | αλλα πνευμ.: 37. Dial^{866} αλλ εν πν. | πλαξιν bis: DE πλαξεσιν | αλλ εν cum ℵABCDEFGK LP al pler Or^{2,843} etc ... ς^{e} (item Gb Sz, non ς) αλλα εν cum minusc | καρδιαις cum ℵABCDEGLP al^{25} syrP (*in tabulis carneis in cordibus*) Eus$^{martyr\ 12}$ ex$^{edd\ 5}$ (ap Heinich^{485}) Euthal^{cod}. Confirmant Did$^{mai\ 122}$: οἱ γὰρ ἡλίθιοι τὰς ψυχὰς ὡσ πλάκεσι λίθιναι δέχονται ἐκ μέλανοσ τοὺσ τύπουσ· οἱ δὲ εὔτεκτοι πρὸσ συγκατάθεσιν τῶν θείων ἐν καρδίαισ σαρκίναισ τοιτέστιν αἰσθητικαῖσ δέχονται γραφὴν τὴν ἐκ ζῶντοσ θεοῦ πνεύματοσ, et Thdrt^{com}: ἡ μὲν γὰρ [διαθήκη] πλαξὶν ἐνεκολάφθη λιθίναισ, ἡ δὲ ταῖσ λογικαῖσ ἐνεγράφη καρδίαισ ..... ς Ti καρδιασ cum PK al plu it vg go (*cordium*) syr^{sch} cop arm Ir$^{int\ 209}$ Or 2, 843 $_{\text{pt}}$int$^{2,96.\ 202.\ 4,529.\ 556}$ (et.^{429}) Dial^{866} Eus^{mart} edd pler (ἀλλ' ἐν πλαξὶν ὡσ ἀληθῶσ καρδίαισ σαρκίναισ, ψυχῇ τε διαυγεῖ καὶ καθαρωτάτῳ διανοίασ ὄμματι καταγεγραμμ.) Chr^{555} Macar^{II,40} Cyr$^{act\ 40}$ (*ἐν πλαξὶ καρδιασ σαρκινησ*) et$^{ea\ 504}$ Thdrt Dam Hil^{344} al

4. δε: 47. 80. om | εχομεν (46. εχωμεν): A εχω

5. αφ εαυτων ante ικανοι εσμ. cum ℵBC 73. 137. (37. post ικανοι) cop arm Bas$^{regg\ 486}$ Euthal^{cod} Antioch^{1102} ... Ln Ti post λογι. τι (P τι λο.) cum ADEFGP d e f g vg go (aeth) Ambrst al ... ς post ικα. εσμεν cum KL al pler syrP Did$^{tri\ 120}$ Chr^{555} Thdrt Dam ... 17. 139. syr^{sch} plane om | λογισασθαι cum ℵABKLP al pler Bas^{regg} Did^{tri} Euthal^{cod} Antioch etc ... Ln λογιζεσθαι cum CDEFG al^{10} | τι: P Chr^{555} ante λογισασθ. ... B om | ωσ (C om) εξ εαυτων cum ℵACDEKLP al omn^{vid} Bas$^{regg\ 486}$ Did$^{tri\ 120}$ Chr^{555} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1102} Dam ... Ln Ti εξ αυτων cum BFG

6. ου γραμματος αλλα πνευμ. et. Or^{1,295} et^{2,739} et^{4,26} (ex Eus$^{hist\ 6,25}$) etc ... 17. ου γραμματι αλλα πνευματι. Item *non littera sed spiritu* d e f g vg etc | αποκτεινει cum NP(-γνει)ΘKP 17. 37** 46. al$^{8\ acr}$ al mu ut vid Did$^{mai\ 122}$ Chr$^{mosc\ 2}$. Item ACDKL al plu ut^{vi} Euthal^{cod} αποκτενει (-κτένει hoc accentu D^{c}L al) ... ς αποκτεινει cum B al sat mu, nec aliter editum Or$^{1,295.\ 2,672}$ Bas$^{bapt\ 630}$ etc (sed passim^{edd} -εννει vel -ενει) ... Ln de coniectura ἀποκταίνει edidit.

7. θανατου: K^{a} ex θυ fecit | εν γραμμασιν cum ℵACD^{b}a$^{t\ c}$EKLP al omn vid d e f g (sed vide post) vg (sed f vg om εν) cop syrP go Or$^{1,702.\ 4,446}$ et$^{cat\ rom\ 26}$ (et^{2,498} διακονιασ τε θανατου της εντετυπ. γραμμασιν) et$^{int\ 2,172.\ 4,660.\ 519}$ Did$^{mai\ 122}$ et$^{tri\ 292}$ Epiph^{302} Macar^{I,217} Chr^{561} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... Ln εν γραμματι cum BDF^{gr} P^{gr}G

μασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι Ex 34, 29 ss
ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον
ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς
κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαι-
οσύνης δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τού-
τῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ κατ-
αργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,

. (g *litteris t littera*) syr^{sch} arm | *ἐντετυπωμένη*: FG τετυπωμενη | *λιθοις* cum ℵ*ABCD$^{Er^2}$FG^{Er}GP 17. 67** 78. 80. g Or^{2,460} et^{4,448} et$^{cat\ rom\ 26}$ Epiph^{683} Did^{bis} (ut ante) Euthal^{cod} Thdrt ... ς (Gb^{00}) praem *ἐν* cum ℵ^{cD}b$^{et^c}$EKL al pler d e f vg arm Or^{1,709} et$^{int\ 2,172.\ 4,480}$ et^{519} Mac^{7,217} Chr Dam Aug$^{epl\ et\ litt}$ ($^{16,101\ ss}$) et$^{adv\ leg\ 2}$ (^{5,502} h. l. *in litteris formata lapideis* etc, ad quod Aug: „hoc modo iste posuit verba apostolica") al (sed Ambrst al om *ἐν* ante *γραμμ.* ut vg) | *ατενισαι*: 7. 32. 49. 121. *ενατενισαι* | *μωισεως* cum ℵBC(*Fμουσ-*)GKL al plu (11 ap Scri) ... ς *μωσ-* cum ADE al sat mu. Minusc mu vero etiam (6 ap Scri) *-σεως*. | *δοξαν*: D* *-ξην*

8. *εσται*: 8p^{c} *εστιν*

9. *τη διακονια* cum ℵACD*FG 17. 31. 39. 73. 74. 80. a^{ser} d e am fu** syr^{utr} aeth Or^{4,448} et$^{int\ 4,480}$ (*si enim in ministerio damnationis gloria est*, sed^{cod} *si enim ministerium - in gloria est*) Cyr$^{ioh\ 103}$ Ambrst (*in administratione* etc) ... ς Ti *η διακονια* cum BD^{b}EKLP al pler f g vg^{cle} (etiam fu* demid al) cop go Macar^{7,217} Chr^{561} Thdrt Antioch^{1134} Dam Aug (ut ante) al ... 112. 8p^{c} Euthal^{cod} *διακονια* absq articulo | *δοξα* (Latt passim *in gloria*) ... D*EFG it vg etc (et. Or^{int}: vide ante, non item Or^{4,448}) add *εστιν* | *περισσευει*: DR 38. 72. 93. al$^{2\ ser}$ d e g syr^{utr} Macar Or$^{int\ 4,480}$ Ambrst *περισσευσει* | *δοξη* (sed ℵ* *-ξα*) cum ℵ*ABC 17. 39. 67** 80. Cyr$^{ioh\ 103}$ Euthal^{cod} ... ς Ti *εν δοξη* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler it vg arm (go *e gloria*, sed^{cod} *in gloria*) Or^{4,448} et$^{int\ 4,480}$ Macar (ut ante) Chr^{561} Thdrt Antioch^{1134} Dam Ambrst al

10. *ου δεδοξασται* cum ℵABCDEFGKLP al longe plu cop arm aeth go (Syrus anceps) Or^{2,468} et^{4,448} (et^{2,819} *επει μη δεδοξασται το δεδοξ. εν τουτω τω μερει*) et$^{cat\ rom\ 26}$ Bas$^{bapt\ 688}$ et^{655} Mac^{7,217} Euthal^{cod} al mu Aug$^{advers\ leg\ 2}$ (^{5,502}) al ... ς (= Gb 8z, sed Gb') *ουδε δεδοξ.* cum minusc Chr^{568} (sed non$^{mosc\ 2}$) Thdot$^{ane\ 464}$ ap Gall^{9} (*ουδε γαρ δεδοξ.*). Item f (*nam nec glorificatum est*) g (*etenim neque gl.*) vg (ut f) Or$^{int\ 4,480}$ (*neque enim glor. est*) Ambrst (*nec enim gloriosum factum est*), atque d e *nam ne glorif. est* | *ειγεκεν* cum ℵABDEP**GP al mu Dam ... ς *ενεκεν* cum C^{p}KL al plu Or$^{2,422.\ 819.\ 4,448}$ Mac Bas^{bapt} Chr Euthal^{cod} Thdot anc Thdrt

Ex 34, 33 13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται· 15 ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 ἡνίκα δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ

13. ου: FG ουκ | μωυσης cum ℵBCP(*μουσ-)P^{2}GKL al plu ... ς μωσης cum ADEP al sat mu | FGL 73. al ετιθη | εαυτου cum ΝDEK al pler Chr^{564} Thdrt ... Ln Ti αυτου cum ABCP^{2}FGLP 17. 37. 47. 73. 74. 115. 119. a^{ser} al^{2} scr Chr$^{mosc\,2}$ Euthal^{cod} Dam ... go om | εις (P^{2} om) το (D^{*}FG om) τελος et. d e f^{sup} g^{raec} g Pelag^{com} Prim ... A f vg Ambrst εις το προσωπον (sed Ambrst in comm: *ideo ponebat velamen, quoniam splendorem vultus eius ferre non poterant, causa peccati; quo sublato potestas datur videndi gloriam dei usque ad finem eius*). Cf et. Archel^{568}: - *intendere in faciem Moysi propter gloriam vultus eius quae abolebatur.*

14. αλλ ut ΝACDEFGKLP etc ... B αλλα | επωρωθη (et. syrP ^{mg} sr) ... K 49. 93. 114. 177. $g^{ser\,c}$ vl Thphyl -ρωθησαν | αχρι γαρ: 39. 41. 47. d e fu^{**} tol Cyp^{277} (iungit αχρι etc cum praegressis) Ambrst al om γαρ | της σημ. ημιρας cum ΝABCDEFGP al^{15} Clem^{608} Euthal^{cod} Cyr glaph$^{297.\ 340}$ et$^{act\,40}$, item it vg cop syrP arm go Or$^{int\,2,\,620}$ Cyp^{277} Ambrst al. Et. v. 15. f vg Did$^{lat\,281}$ Ambrst al add *dicm*, non item d e g Tert$^{marc\,5,11}$ al. ... ς (= Gb + Sz) om ημιρας cum KL al pler syr sch aeth Did$^{tri\,239}$ Bas^{3,44} Chr^{566} Thdrt Dam Archel^{568} (Tert$^{marc\,5,11}$: „De Israel enim dicit: *ad hodiernum usque velamen id ipsum in corde eorum*" a versu 15. pendet) | επι τη et. Clem Did Cyr^{ter} al mu ... DE FG Chr^{567} εν τη. Nec aliter it vg Cyp etc | ὅτι (quemadmodum it vg syr^{mtr} cop etc *quoniam*, go *nam*) ... ς (et. Sz, sed = Gb) ὅ, τι

15. ηνικα αν (17. εαν) cum ΝABC 17. 31. Or$^{1,624.\ 626}$ Cyr$^{ador\,6}$ Thdrt ap Niceph^{1,1050} ... ς Ti om αν cum DEFGKLP al pler Or^{cat} eph ^{120}libere Eus$^{caes\,267}$ Cyr$^{hr\,241}$ Caes^{92} Chr^{567} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,297.\ 340}$ et$^{act\,40}$ Thdrt ad h. l. et $^{1,172.\ 292.\ 299}$ Dam | αναγινωσκηται cum ΝABCDKP al^{15} Or$^{1,624.\ 626}$ et^{cat} eph ^{120} Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} Cyr^{ador} Thdrt ad h. l. et ^{1,173} et^{299} atque etiam ap Niceph ... ς Ti αναγινωσκεται cum FGKL al longe plu Eus$^{caes\,267}$ Cyr$^{hr\,241}$ Caes^{92} Chr^{567} Cyr$^{glaph\,bis}$ et^{act} Thdrt ^{1,292} Dam | μωυσης cum ΝBCDEF(μουσ-)GK al plu Or^{bis} Eus Cyr^{hr} et alex Chr Dam ... ς μωσης cum ALP al sat mu Caes^{92} Thdrt | επι την: 37. εως την | κειται hoc loco pon et. Or^{bis} et$^{int\,1,\,50.\ 2,\,42}$ Eus^{caes} Cyr^{hr} Caes Cyr^{saep} al mu Cyp^{277} etc ... D^{*}et^{c}(non item^{b})EFG d e f g vg go cop aeth pon ante επι τ. καρδ. αυτ.

16. ηνικ. δε εαν cum $ℵ^{*}$A 17. (Or^{1,626} ηνικ. γαρ εαν, item^{3,498} εαν γαρ. Alibi tantum εαν et^{3,459} ηνικα αν); C Mac^{7,217} Dam ηνικα δε ... ς Ln Ti ηνικ. δ' αν cum $ℵ^{c}$BDEFGKLP al pler (k^{scr} om αν) Chr^{567} Thdrt ad h. l. et^{1,173} ... Did^{239} Nyss^{1,652} Bas^{3,44} Thdrt^{1,442} οταν δε

πρὸσ κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 *ὁ δὲ κύριοσ τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.* 18 *ἡμεῖσ δὲ πάντεσ ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξησ εἰσ δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.*

IV.

1 *Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν,* 2 *ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ αἰσχύνησ, μὴ περιπατοῦντεσ ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀληθείασ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ πρὸσ*

---

17. οὗ: FG *που* (:: cf ad Ro 4, 15. 5, 20) | *κυριου*: L *το αγιον* ... 33. 35. om; praeterit etiam Sedul (non item Or$^{int\ saep}$ Victorin$^{ari\ 3}$ Hil^{505} Ambrst etc) | *ελευθερια* cum ℵABCD* 17. 67** r syr^{sch} cop Nyss ^{2,195} Euthal^{cod} ... ς (Gb^{om}) praem *εκει* cum ℵ^{c}D^{b}Et^{c}KFGKLP al pler d o f g m^{10} vg syr^{P} arm aeth go Ath^{522} et$^{lat\ 780}$ Epiph^{902} Bas^{2,47} Chr^{560} Cyr$^{laph\ 297.\ 340}$ et$^{act\ 40}$ Dial$^{macod\ 475}$ Thdrt Dam al Or$^{int\ 1,50.\ 2,174.\ 185}$ et^{alib} Novat^{2,311} Hil^{505} Ambrst al

18. *κατοπτριζομενοι* et. Or^{1,721} et^{saep} Did$^{tri\ 230}$ etc (17. -*ζομεθα*, item Or^{2,154} ubi reli non affert) ... FG *αποπτριζομενοι*, Mac^{7,217} *ενοπτριζομεθα* (sequitur *μεταμορφουμενοι*), item Or$^{int\ 2,286}$ *speculamur* et *transformati* | *μεταμορφουμεθα*: A 23. Or^{1,721} sed post *κατοπτριζομενοι* pergit *και* et (vide ante) Or$^{int\ 2,286}$ Eus$^{ps\ 521}$ (non affert quae praecodunt) Mac (vide ante) -*φουμενοι* | *καθαπερ* et. Or^{ter} Did^{tri} etc ... B *καθωσπερ*. Cf huc et. Tert$^{marc\ 5,11}$ „Dicit ergo nos iam aperta facie" – „contemplantes Christum eadem imagine transfigurari a gloria" – „in gloriam" – „tanquam a domino, inquit, spiritum".

IV. 1. *ταυτην*: FG *αυτην* (sed *f g hanc*). Lc^{brug} vero: „*Verbum unum* ministrationem *non mutes in duo:* hanc ministrationem". (vg^{cle} om *hanc*) | *ηλεηθημεν*: Y *ελεηθημ.* | *εγκακουμεν* cum ℵABD*FG 17. 37. 39. 46. 73. Euthal^{cod} (sed D*FG *ενκα-*, similiter 4, 16. solus D*. Longe aliter 18, 1. Ad D* accedit certe n* Gal 6, 9. 2 Thess 3, 13, item An* Eph 3, 13.) ... ς *ενκακ.* cum GD^{c}EKLP al pler Chr^{576} Thdrt Dam al :: sensu quidem has formas differre minime credo. Verterunt autem *non deficimus* (d e *defec-*) d e vg Tert$^{pudic\ 15}$ al, *non deficiamus* f g Ambrst al, *non infirmemur* r Aug$^{spi\ et\ litt}$; g *non flamus segnes;* syr^{sch} *non est nobis taedium*

2. *αλλα* cum ℵA^{vi}BCDE al permu^{vi} (9 ap Scri) Dam ... ς *αλλ* cum FGK^{all} LP al sat mu Chr^{576} Thdrt | *κρυπτα* et. Tert$^{pudic\ 15}$ Aug$^{spi\ et\ litt}$ Ambrst etc ... K *εργα* | *αληθειασ*: 37. *καρδιασ* | *συνιστανετεσ* cum ℵCD*FG 17. 39. 93. Euthal^{cod} ... A^{vi}BP 47. 67** 80. *συνιστανοντεσ* ... ς *συνιστωντεσ* cum DcEKL al pler Chr^{bis} Thdrt al | *ανθρωπων* (c^{ser} *-που*): K om

πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν
κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κε-
καλυμμένον, 4 ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ
νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-
Col 1, 15 γελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. 5 οὐ γὰρ
ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δού-
Ga 1, 3 λους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπών· ἐκ σκότους φῶς

---

3. FG 1ser απολυμμενοις

4. αυγασαι cum KBFGKLP (αυασαι) al pler Or^{3,497} Archel^{3,609} cod ottob et ap Petr^{alcu} Chr^{879} Euthal^{cod} Cyr$^{\text{act}\,40}$ et$^{\text{iul}\,288}$ et$^{\text{ioh}\,1007}$ Thdrt (αυγησαι) Dam ... CDEH 73. Or^{4,448} Dial^{833} Eus$^{\text{marc}\,96}$ Epiph$^{930.\ 936}$ Amphil^{497} (Gall^{6}) καταυγασαι ... A 10. 17. 23. 31. Archel^{609} ed et^{616} Eus$^{\text{dem}\,402}$ Cyr$^{\text{hr}\,105}$ et^{106} (respicit ad Archel) Cyr$^{\text{esa}\,552.\ 930.\ 997}$ et alib al διαυγασαι. Scripsimus autem sine αυτοις cum NABCD^{c}FGH 17. 23** 39. 73. d e f g r am fu demid hari tol Or^{4,448} Archel^{bis} Cyr^{hr} Epiph ^{930} (et εις τον φω.^{936}) Euthal^{cod} Cyr$^{\text{esa}\,552.\ 997}$ et$^{\text{iul}\,288}$ et$^{\text{ioh}\,1007}$ et$^{\text{act}\,40}$ Thdrt (Eus$^{\text{marc}\,96}$ et$^{\text{dem}\,402}$ add εν ταις καρδιαις αυτων) Irint^{266} Aug advers leg^{1} al ... ς (= Gb Sz) add αυτοις cum D^{b}et^{c}KKLP al pler (a^{ser} αυτους) m^{5} vg^{cle} syr^{utr} aeth go Or^{3,497} Dial^{833} (fluctuat lectio inter αυτων et αυτοις) Amphil^{497} Chr$^{879\ \text{ter}}$ Thdrt (Cyr$^{\text{esa}\,930}$ εν αυτοις) al. Ceterum Lc^{brug}: „*Non auferas pronomen illis*". | της δοξης: ς^{e} 1624. 1633. των δοξης | τ. χριστου: C τ. κυριου ... Archel^{610} τ. κυριου ημων ιησου χριστου (ante^{609} nil add ad του ευαγγελιου. Or vero^{3,497} pro τ. χρ. ος εστ. etc habet του θεου εν προσωπω χριστου, ita ut cum v. 6 miscuerit. | ος: FG o | τ. θεου: N^{c}LP 10. 23^{mg} 31. 37. 39. 47. 72. 74. 80. 106. 177. a^{ser} 8P^{e} al plus^{10} m^{5} (*invisibilis dei*) vg^{ms} (sed non am fu demid etc) syrP arm go add (m^{5} praem) του αορατου :: cf Col 1, 15

5. χριστον ιησουν κυριον cum BHKL al fere omn syr^{sch} cop arm Mcion epiph^{221} (ex$^{\text{cod ven}}$) et^{266} Cyr$^{\text{hr}\,145}$ Chr$^{\text{360}}$ Euthal^{cod} (τον κυρ.) Thdrt Dam Ambrst (*dominum nostrum*, ut et. syr^{sch} arm) ... Ln ιησ. χριστ. κυρ. cum KACDE d e f r am tol (vg^{cle} fu demid hari *domin. nostrum*) syrP go (aeth *dom. nostr.*) Aug^{epi} et litt al. Item FG^{r}u g Mcion$^{\text{epiph}\,221}$ petav κυριον ιησ. χριστον ... P 42. 238. d^{ser} ιησ. χριστ. omisso κυριον, Mcion$^{\text{epiph}\,266}$ petav χρ. ιησ. sine κυρ. | δουλ. υμων: K 17. δ. ημων | δια ιησουν cum A*BDEFGHKLP al pler (al^{5} δια χριστον) syr^{utr} aeth go (item arm *propter Christum*) Cyr$^{\text{hr}\,145}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst ... K*A**C 17. d e f g r vg (hi Latt omnes *per Iesum*) cop (add *Christum*) Mcion$^{\text{epiph}\,221}$ et^{266} (sed^{221} petav δια $\overline{\text{ιυ}}$ $\overline{\text{χυ}}$) Aug^{epi} et litt al δια ιησου. Item K^{a} 5. δια χριστου.

6. ο θεος: B n^{ser} Mcion$^{\text{epiph}\,266}$ ex^{ven} (non item^{221} et^{267}) om ο | λαμψει cum K*ABD* 67** Clem^{ped} (εστιν η αληθεια η νεκραγωγια· εκ σκοτους φως λαμψει), item^{vi} syr^{utr} et (ex ingenio linguae) aeth^{utr} ... ς Ti λαμψαι cum K^{c}CD^{c}KFGHKLP al fere omn d e f g r vg go arm Mcion epiph^{221} et$^{266.\ 267}$ Or^{4,448} Dial^{266} Ps Ὑ-Ath$^{2,4\ \text{bis}}$ Mac^{7,217} (το γαρ·

λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.

7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν

ειπων εκ στο. το φως λαμψαι) Chr$^{580.\ 581}$ Euthal^{cod} Cyr$^{quod\ unus\ 759}$ Thdrt Dam al Tert$^{mare\ 5,11}$ al | οσ (Mac^{217} o) etiam Or^{4,448} Dial^{868} etc am fu tol; 122. aeth^{ro} ωσ, arm οσ και, 67** οιτοσ, vg^{cle} Pelag ipse ... D*FG 86. d e f g r demid harl Chr$^{580.\ 581}$ Tert$^{mare\ 5,12}$ Aug^{spi} et litt Ambrst al om | D* ελαμψεν | καρδι. ημων: c 3. 47. e^{ascr} Dial^{868} Chr $^{580.\ 581}$ καρδι. υμων | τησ δοξησ: 17. 67** 74. a^{ascr} Tertmare (non item res carn ^{44}) om | του Θεου cum ℵABC^{3}D^{c}EHKLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm go Or$^{1,574.\ 632}$ et^{3,497} et^{4,446} Ath^{2,4} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb^{bis} (et$^{ps\ 48}$ *domini*) Ambrst ... Gb'' Ln αυτου cum C*D*FG 39. d e g r aeth^{utr} Dial^{868} Cyr$^{quod\ unus\ 758}$ Tert$^{mare\ 5,11}$ et$^{res\ carn\ 44}$ al. Libere Mac^{217} του χριστου omissis εν προσω. χρι. | εν προ. χριστου cum AB 17. arm^{edd} Or^{1,632} (et^{3,497} ubi ex vv. 4 et 6 habet – αιγασαι αυτοισ τ. φωτ. του ευ. τησ δοξ. του Θεου εν προ. του $\overline{χυ}$) Dial^{868} Ath ^{2,4} Chr$^{581\ bis}$ Tert$^{mare\ 5,11}$ et$^{res\ carn\ 44}$ ... ς εν πρ. ιησου χριστου cum ℵCHKLP al pler tol syr^{utr} cop arm^{ed} go Or^{4,448} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... DEFG d e f g r vg Cyr$^{quod\ unus\ 759}$ Amb Aug (cf de his Sab) Ambrst εν πρ. χριστου ιησου

7. ᾖ: G suprascriptum habet: εἰτ '/. ητω

9. εγκαταλειπομενοι (εγκ- ut ℵABKLP etc; D* ενκ-, item FG. Praeterea B^{2}DE al pauc -λιπομενοι) et. Clem^{623} Eusp$^{308.\ 309.\ 455}$ etc ... FG 73. 92. Eus$^{gcsal\ 456}$ Chr$^{582.\ 584}$ Maxim^{1,878} εγκαταλιμπανομενοι (sed FG ενκαταλιμπαννομενοι)

10. ιησου pri cum ℵABCKLP al omn^{vid} r vg syr^{utr} cop arm go Ir$^{int\ 309}$ Or^{1,721} et^{saep} et$^{int\ 2,951.\ 4,459.\ 643}$ Eusp^{s} ap Mai^{104} al mu Tert$^{mare\ 5,11}$ etc ... D*FG d e f g aeth^{utr} Or$^{int\ 4,570.\ 581}$ Tert$^{scorp\ 13}$ χριστου, item D^{b} Tert$^{res\ carn\ 44\ semel}$ χριστου ιησου, item m^{42} tol floriac Or$^{int\ 2,682}$ et$^{4,561.\ 562}$ Amb$^{ps\ 36}$ et^{alib} (sed non$^{ps\ 118}$) *Iesu Christi*. Praeterea ς (= Gb Sz) praem κυριου cum KL al pler (m *domini nostri*) floriac syrP go Chr^{584} Thdrt Dam Ambrst: om cum ℵABCDEFGP 17. 18* 31. 71. 80. 189. 177. 178. d e f g r vg syr^{sch} cop arm aeth Ir$^{int\ 309}$ Or$^{1,721.\ 2,186.\ 581}$ et$^{4,30.\ 36}$ et$^{int\ 2,682}$ et^{3,951} et^{4,459} ac^{saep} Eusp^{s} ap Mai^{104} (την ιησου νεκρωσιν) Nyss^{1,645} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 406}$ et^{407} Tert$^{res\ carn\ 44}$ et$^{scorp\ 13}$ al | εν τω σωματι pri sine ημων et. am^{4} al^{lachm} syrP Or^{2,186} (et^{591}) et $^{4,30.\ 36}$ (et$^{cat\ 85}$) Eusp^{s} ap Mai ^{104} etc ... DEFG d e f g r vg^{cle} am^{mg} fu demid tol harl syr^{sch} cop arm (go transilit ad εν τ. σωμ. νμ. quod sequitur) Ir$^{int\ 309}$ Or$^{int\ 2,682}$ et$^{4,459\ ss}$ Tert$^{res\ carn\ 44}$ et$^{scorp\ 13}$ Ambrst al add ημων | του ιησου sec et. f r vg Or$^{int\ 4,459}$ etc: D*FG d e g Ir^{int} Or^{int}

τοῖς σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς
Ro 8, 36 θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς
Ps 115 (116), 10 πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς
1 Co 6, 14 πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον

2,633 et4,562. 643 Ambps 86 al (non Ambrst) ιησου (Dgr* praem του) χριστου, m42 *Christi Iesu* | εν τοισ σωμασιν ημων cum ℵ 39. r vg (tol *in cordib. nostr.*) (syrsch cop et h. l. et ante) Or4,80 et87 (και την ζωην του ω εξουσιν εν τοισ σωμ. αυτων φανερουμενην) ... ς Ln Ti εν τω σωματι ημων cum ABCDEFGKLP al pler d e f g syrp Chr564 Thdrt Dam al Irint 309 Orint 2,633 et4,459. 643 Tertmarc 5,11 (*in corp. nostro mortali* etc Tertres carn 44 potius a v. 11 pendent) Ambps 86 Ambrst al :: omnino vdtr accommodatum ad id quod praecessit modo | φανερωθη ad finem versus et. d e f g m42 r am fu demid tol etc Irint 309 Orint 4,459. 643 etc ... A vgcle cop Tertmarc 5,11 ante εν τ. σωμ. ημ. pon (Orint 4,562 *manifestetur in carne nostra mortali* omnino ex v. 11 est)

11. αει γαρ ημεισ (et. d e vg *semper enim nos*, Irint 309 *semper enim*, r *semper nos*): FG kser f g syrsch arc Tertres carn 44 (Ambrst) *ει γαρ ημεισ, si enim nos* (Ambrst *si ergo nos*) ... m42 floriacodd 10 et12 *sic enim nos* | αει: 67** punctis notat (?). Chr564: *Και γαρ ημεισ* etc | FG διδομεθα, sed f g *tradimur* | ινα και et. Irint ... c 3. Tertres carn om και | του ιησου cum ℵAB(Dc vide post)KLP al omnvid f m42 r vg reli Chr564 Euthalcod Thdrt Antioch1211 Dam Irint 309 Ambrst al ... c του χριστου, D*FG d e g ιησου χριστου (Dc dolet χυ, hinc habet tantum *in* absque του). Tertlibere *ut vita eius manifestetur* etc. Ceterum om versum aeth; 17. ab φανερωθη v. 10. ad φανερ. huius versus transiluit.

12. ωστε o sine μεν cum ℵABCDEFGP 17. 31. d e f g r vg cop arm Chr565 Euthalcod Thdrt Dam; sed ℵ* Dam om o, nisi quod ipse ℵ* supra lineam supplevit ... ς (= Gb Sz) add μεν cum KL al pler syrp c. ob. (go *nunc*) Ambrst Thphyl Oec

13. Mcionepiph 367 et221 delevit („ἐξέκοψε") κατα το γεγραμμ. επιστ. διο κ. ελαλησα. | διο και ελαλησα cum ℵFG g syrutr arm go (Euspraep 12, 1,4) Epiph367 Augep 187 (non item194) ... ς Ln Ti om και cum BCDEKLP al omnvid d e f r vg (item cop aeth, sed om etiam, pariter ac vgms ap Ln, ante λαλουμεν) Chr Thdrt Dam Ambrst al :: LXX om και, pariter ex edd atque ex ℵAB reli utvi omn; hinc et. Euspraep potius a scriptura Pauli quam a LXX pendere vdtr. Propterea vero και, quod ipsi ex ℵ etc recepimus, non intrusum sed ad normam Alexandrinae versionis expulsum credo.

14. τον κυριον cum ℵCDEFGKLP al pler d e f g tol go (sed om ιησουν) syrutr (sed syrsch etp c.* add ημων) cop aeth Chr565 (non item566) Euthalcod Thdrt Dam Ambrst ... Lned min om κυριον cum B 17. 71. 73. (17. 73. etiam τον om) r vg arm Chr566 (et. τον om) Tertres carn 44

Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 *τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.*

16 *Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.* 17 *τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν*

---

al | *συν ιησου* cum ℵ*BCDEFGP 6. 17. 31. 8p^e (e sil) d e f g r vg cop arm aeth Euthal^cod Tert^res carn 44 (*cum ipso*, repetens *nisi quia cum ipso, sicut ipsum sapit*) Ambde fid resur Ambrst (non item^ed rom) al ... ς *δια ιησου* cum ℵ^cD^cKL al pler syr^utr go Chr^585 Thdrt Dam al Ambrst ed rom | *εγειρει* (38. 46. 72. 74. 109. a^scr al^5 *εξεγερ.*) et. d e f g r vg Tert^res carn etc *suscitabit* (d e *-tavit* sed sequitur *et constituet*) ... D^gr* FG^gr *εγειρει*, item P *ἐγειρεῖ* (sic) | *παραστησει* (DE *-στηση*): 17. add *ημας*

15. *τα γαρ*: B* *ταρ*, sed iam B^2 correxit | *περισσευση*: P *-σευσει*, 43. 72* al^3 ^scr al pauc *-σευη*

16. *εγκακουμεν* cum ℵBD*(*ενκ-*)FG 17. 39. 109. 189* c^scr (Euthal^cod *εγκαλουμεν*) ... ς *εκκακουμεν* cum CD^cKKLP al pler Chr Thdrt Dam | *ἐξω*: D*et^nov 73. 137. *ἐξωθεν*. Item Bas^2,167 *ο εξωθεν ημων* et *ο εσωθεν*, sed^76 *οσον γαρ ο εξω ημων ανθρ. διαφθειρεται, τοσουτον ο εσω ανακαινουται*. Bis etiam^1,227 et^267 *ο εξω ημων* et *ο εσω*. Et Thdrt ad h. l. *ο εξωθεν ημων* et *ο εσωθεν ημων*, sed^5,16 *οσον ο εξω ανθρ. φθειρεται, τοσουτον ο εσωθεν ανακ.* (et. ap Cyr^6,211), et^5,1014 *μη τον εξω ανθρωπον, ον διαφθειρεσθαι εικεν ο παυλος, – ουχι δε τον εσω τον ανακαινουμενον*; Ceterum *αλλ ει* usq *ημων* rescripsit C^3, vdtr* *ημων* omisisse. | *διαφθειρεται*: KL 46* 47. al plus^10 *φθειρεται* | *ο εσω ημων* cum ℵBCD*FGP 37. 72. 137. al^10 Or^3,460 et^cat rom^83 Ath^963 Chr^586 Euthal^cod Dam (Bas et Thdrt vide ante), sed ex his 47. d^scr 137. al aliq Or^3,460 Ath Chr Euthal Dam al om *υμων*, nec addunt d e f r vg syr^sch cop go Tert^scorp 18 Or^int 2,106. 223. 252 ac^saep Lcif Ambrst al; contra addunt g syr^P aeth et (*ανθρωπος ημων*) arm ... ς Ti *ο εσωθεν* cum D^bet^cEKL al pler Nyss^549 ap Gall^6 (Bas et Thdrt vide ante)

17. *ελαφρον* et. Or^1,275. 309. 645 Bas^regg 373 Chr^586 Euthal^cod Cyr^osa 709 Thdrt al Tert^scorp 18 ... D*EFG 31. d e f g r vg go syr^sch arm Or^int 4,396 bis Aug^ps 93 et^alib Ambrst al praem *προσκαιρον και*. Cf Thdrt ad h. l. *και δια μεν του παραυτικα εδειξε το βραχυ τε και προσκαιρον.* | *της θλιψ. ημων* cum ℵ(C*?)DEFGKLP etc (et. Or^ter etc): BC^2(?) syr^sch Chr^586 om. (In C post *θλιψεως* incipit rasura, hinc non satis liquet utra manus C*? C^2? habuerit *ημων*, utra non habuerit. Cf commentarium editionis meae ad h. l. sed res dubia mansit.) | *καθ υπερβο. εισ υπερβολην* et. Or^1,309. 645 et^int 4,396 Bas^regg 373 (sic exedd^2) etc Tert^scorp 18 Aug^ps 93 etc. Vertunt d e *secundum excellentiam in sublimitate*, f g vg Ambrst al *supra modum in sublimitate* (f g *-tatem*), r Aug^ps 93 *inxta incredibilem modum et in incredibilem modum* (alibi Aug alterum tantum scribit, cf Sab), Tert^scorp *per supergressum insuper*

εἰσ ὑπερβολὴν αἰώνιον βάροσ δόξησ κατεργάζεται ἡμῖν, 18 *μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τ᾽ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.*

V.

1 *Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειοσ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνουσ καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον*
Ro 8, 23 *ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.* 2 *καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντεσ,* 3 *εἴγε καὶ ἐν-*

(et[odd al] *per supergressum in supergressum*, quod rectius vdtr) ..... ℵ* (suppl[a])C*K 38. 80. om *εισ υπερβο.*, nec exprim syrP cop arm aeth go

18. *σκοπουντων ημων* et. Or[1,209. 645. 678] et[int 1,82. 4,596] Eus[ps 643] etc ... D*FGG d e g *σκοπουντεσ.* Post *in nobis* d e pergunt *non respicientes*, g *non contemplantes.* | L praetermisit *αλλα τα μη βλεπ.* | *προσκαιρα* (sine additam Tert[ascorp 18]): FG f g r vg Or[int 1,82. 158] et[2,210] et[3,86. 209] et[4,426] Ambrst add *εστιν, sunt;* sed f vg Or[int] (ubique praeter[2,599]) Ambrst etiam post *αιωνια* addunt, d e tantum post *αιωνια*

V. 1. *οικοδομην* (sine *οτι* et. Clem[640] Eus[Praep 663] Macar[7,34] al mu Tert res carn 41 Or[int 1,82] al) ... DEFG d e f g m[108] (non item r) vg go Chr [506] sem (non item[502] et[506] sem) Cyp[180] Ambrst al praem *οτι* (priore *οτι* non deleto) | *αχειροποιητον*: FGG[T] praem *οτι* (contra f g pariter ac d e r vg *non manufactam*)

3. *ειγε* cum ℵCKLP al fere omn (52. *ει γαρ*) Clem[640] Didmal[129] Macar[25] (Gall[7]) Chr[504] et[2,511. 514] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1211] Dam al. Ex Latt d e f g m[108] vg Aug[ps 80] al *si tamen*, Tert[mare 5,12] et[res carn 41] Ambrst al *si quidem* ... Lm *ειπερ* cum BDEFG 17. 80. *τινεσ* ap Chr[504] et Chr[5,175] (vide post) Maxim[2,229] | *ενδυσαμενοι* cum ℵBCD[c]EKLP al omn[vl] f vg syr[utr] cop arm aeth[utr] go Clem[640] Didmal[129] *τινεσ* ap Chr (consentit ipse Chr[2,511. 514] de resurr. mortuorum) Macar[25] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1211] Andr[apoc 16,15] Dam Maxim[2,229] Iacnisib[52] Ambrst Aug[ps 80] et[alib] al. Chr enim sic refert[504]: *τινὲσ δὲ φασίν, ὃ καὶ μάλιστα ἐγκρινοῦσιν· εἰπερ καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. ἵνα γὰρ μὴ ἀπὸ τῆσ ἀναστάσεωσ πάντεσ θαρρῶσι, φησίν· εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, τουτέστιν ἀφθαρσίαν καὶ σῶμα ἄφθαρτον λαβόντεσ, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα δόξησ καὶ ἀσφαλείασ.* Quibuscum cf Chr[2,511]: *οὐκ εἶπεν ἁπλῶσ ἐνδύσασθαι ἀλλ᾽ ἐπενδύσασθαι, καὶ ἐπάγει· εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. καὶ δοκεῖ μὲν ἀσαφὲσ εἶναι τὸ εἰρημένον, γίνεται δὲ σαφέστερον διὰ τῶν ἑξῆσ ἐπαγομένων· καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ᾽ ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ᾽ ἐπενδύσασθαι – – ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐ τὴν σάρκα ἀποθέσθαι βουλόμεθα, φησίν, ἀλλὰ τὴν φθαρτήν· οὐ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὸν θάνατον.* Etc (confirmat[2,514. 5,175]). ..... Gb' T1 *ενδυσαμενοι* cum D*FG d e f[sup grace] g m[108] Chr[504] cdd ap Ambrst Tert[mare]

δυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 *καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ*
σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' 1 Cor 15, 53
ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 *ὁ δὲ* 1, 22
κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν

5,12 et^{rec} carn^{41} Paulin^{op} (ad Sever) al (d e m *spoliati*, f^{sup} g^{r} cdd ap Ambrst al *exspoliati*, Tert$^{\text{res carn}}$ *exuti* et^{mare} *despoliati*). Ita vero Chr ad h. l.: *εἴγε καὶ ἐκδυσάμενοι* (sic omnino restituendum pro *ενδ–*, quod et.$^{\text{cat 380}}$ praebet), *οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. τουτέστι, κἂν ἀποθώμεθα τὸ σῶμα, οὐ χωρὶς σώματος ἐκεῖ παρασησόμεθα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀφθάρτου γενομένου.* Item Tert^{mare} „*siquidem et despoliati non inveniemur nudi*, id est recipiemus quod despoliati sumus, id est corpus". Rursus$^{\text{res carn}}$ „– *superindui desiderantes, siquidem exuti non nudi inveniamur*, id est ante volumus superinduere virtutem caelestem aeternitatis quam carne exuamur: huius enim gratiae privilegium illos manet qui ab adventu domini deprehendentur in carne, et propter duritias temporum antichristi merebuntur compendio mortis per demutationem expunctae concurrere cum resurgentibus." Cf et. quae Ambrst ad „alii codices *exspoliati*" adnotat: „id est, si exeuntes de corpore Christum vestiti fuerimus, quia quicumque in Christo baptizantur Christum induunt." :: vix dubium est quin offenderint *ενδυσαμενοι* iidem *ου γυμνοι* inveniendi.. At pro ipsa verborum continuatione *ενδυσαμενοι* retinendum est; quam ad rem verbum adhiberi potest Tertulliani: *superindui enim nisi vestito iam convenire non poterit.* (FG confusis Λ et Λ *εκδυσαμενοι* praebent, ut v. 6. *επιλημουντεσ* et *απολημουμεν*.)

4. *σκηνει* sine *τουτω* cum BDGKLP al pler arm Or$^{2,179.\ 592}$ et$^{2,282.\ 600}$ (et.^{4,29}) Eusp^{s} $^{497.\ 521}$ Chr$^{1,511.\ 607}$ Thdrt ad h. l. Dam Oec. Cf et. Tert$^{\text{res carn}\ 42}$ *quia gravari nos ait, qui simus in tabernaculo, quod nolimus exui sed potius superindui, uti devoretur mortale a vita* ... Ln$^{\text{ed min}}$ add *τουτω* cum DEFG 31. 120. d^{ser} (177. *εν τουτω τω σκη.*) d e f g m^{39} vg^{cle} fu demid (rell) syr^{utr} cop aeth go Chr^{594} et$^{1,164.\ 5,267}$ Euthal^{cod} Thdrt$^{1,780\ \text{nota}}$ Thphyl Tert$^{\text{mare}\ 5,12}$ Or$^{\text{int}\ 2,203.\ 4,197}$ Ambrst al. Sed praem *τουτω* ante *τω σκη.* vg m^{39} (non item d e f g) Tert Ambrst Aug$^{\text{ps}\ 30}$ (non item Or^{int}) etc | *βαρουμενοι* et. Or^{quater} Eusp$^{\text{s bis}}$ Chr$^{1,511.\ 607}$ et^{5,267} etc (sed ad h. l. i. e.^{595} et^{alib} om) etc ... D*FG Or^{2,600} cod Thphyl *βαρυνομενοι* | *εφ ω* (P *εφ ο*): ς (non ς^{o} Gb Sx) *επειδη* cum 7* 20* 93. ac fortasse al pauc. Cf Oec: *ἐφ ᾧ ἀντὶ τοῦ ἐπειδή.* | *θελομεν*: L al pauc *θελωμεν* | *εκδυσασθαι*: 8. 115^{schol} 119. 121. 238. al^{3} ser Eusp$^{\text{s}\ 523}$ *ενδυσ.* | *αλλ* ut BCDEFGKLP al omn^{vid} Ir^{309} Or^{4,716} Eusp$^{\text{s}\ 523}$ et$^{\text{mcell}\ 185}$ etc ... ℵ *αλλα* | *θνητον* (f vg *quod mortale est*) et. Ir^{309} ex Dam Or^{1,591} Eusp^{s} et^{mare} etc Ir$^{\text{int}\ 279.\ 309}$ Tert$^{\text{res carn}\ 42}$ Hil^{171} al ... F^{g}G g m^{39} go cop Tert$^{\text{mare}\ 5,12}$ Ambrst al add *τουτο*

5. *κατεργασαμενοσ* (C *καταργ-*) et. Ir^{309} Or^{4,266} etc: DEFG *κατεργαζομενοσ*, item *qui autem efficit* d e f g m^{39} vg (sed fu = *effecit*) Ir$^{\text{int}\ 309}$ (– *perficit*) Ambrst (ut lr) | *θεοσ* (et. ℵ^{c} Ir$^{\text{gr}\ 309}$ etc): ℵ* Or^{4,266} *ο θεοσ* | *ο δουσ* cum ℵ*BCD*FGP 67** 73. 80. d e f g m^{39} vg syr^{sch} cop arm

Eph 1, 13 a ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 Θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες
ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 διὰ
Phl 1, 23 πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· 8 θαρροῦμεν δὲ καὶ
εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς
τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδη-
Ro 14, 10 μοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανε-
Eph 6, 8 ρωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται
Io 5, 29 ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε
φαῦλον.

---

aeth Or^{4,266} Ir$^{int\ 209}$ Aug$^{api\ et\ litt\ (10,102)}$ al ... ς Ti o και δουσ cum $\aleph^{c}$D^{b}et^{c}RKL al pler (a^{acr} διδουσ) syr^{P} go Ir$^{gr\ 209}$ Chr^{595} Thdrt al Ambrst ... 17. και δουσ, Euthal^{cod} Dam και διδουσ | ημιν: κ Chr^{596} om | αραβωνα cum NDR 37. 47. o^{acr} ... ς Ln Ti αρραβ. cum BCFGKL al pler (P non liquet)

6. ενδημουντεσ et. Or$^{1,731.\ 3,631.\ 4,266}$ etc ... D*FG επιδημουντ. | εκδημουμεν et. Or$^{ut\ ante}$ etc ... DEFG Chr$^{596\ semel}$ αποδημουμ. Sed FG επιλ- et απολ- ut ad v. 3. iam notatum est. | απο του: FG υπο τον | κυριου (et. f vg Tert$^{marc\ 5,12}$ et$^{res\ carn\ 43}$ Cyp^{109} al): D*FG^{2} d e g cop θεου

7. ου δια: FG f g vg praem και | δια ειδουσ: FG mirum in modum corrupte δει ιδειδουσ

8. θαρρουμεν δε και cum BCDR(FG)KLP al pler d e f vg etc (sed FG^{1} Ambrst θα. ουν και, G θα. ουν δε και, g audemus ergo t autem et, 3. 33. 67** 78. 8^{lect} 13^{lect} al$^{4\ ser}$ om δε) ... ℵ 80. Tert$^{res\ carn\ 43}$ θαρρουντεσ δε και (Tert *fidentes autem et bonum ducentes* [al *dic.*] *magis peregrinari* etc), 17. θαρρουντεσ ουν και, Or^{4,266} θαρρουντεσ | εκ (37. απο) του σωμ. (et. Clem^{640} Or$^{1,731.\ 4,266}$ etc, Tert *a corpore*) ... ℵ* 3. a$^{acr\ ec}$ om εκ | κυριον: D^{gr}* 17. am (et al^{lachm}) arm Clem Ambrst θεον

9. φιλοτιμουμεθα et. Clem^{640} etc ... 37. -μωμεθα | εισ. ενδημ. εισ. εκδημ. et. Or$^{int\ 4,602}$ Chr^{596} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 66}$ Thdrt Dam al Aug$^{ps\ 114}$ Hier$^{eph\ 2}$ Ambrst ... 3. 39. f g (non item FG)vg (non item d e) syr^{sch} ar^{e} Clem Tert$^{res\ carn\ 43}$ Or$^{int\ 4,602}$ Lcif^{193} (Gall^{6}) al εισ. ενδημ. εισ. ενδημ.

10. D*FG εμπροσθεν | τα (Clem^{639} om) δια (Antioch^{1055} om) τ. σωμ. προσ α: Ath^{77} προσ α δια τ. σωματοσ επρ., Caes^{141} Bas^{3,289} προσ α επραξ. δια του σωμ. ... D^{gr}*FG^{gr}G^{gr} α δια του σωματοσ, item f^{sup} graec *quae per corpus*. Cf et. Tert$^{marc\ 5,12}$ *ut recipiat unusquisque quae per corpus admisit*; item$^{res\ carn\ 43}$ *uti unusquisque reportet per corpus secundum quae gessit* ... L om τα δια τ. σωματ. Nec exprim Orsies^{41} (Gall^{5}) *ut unusquisque recipiat pro eo quod operatus est*; N^{acr} om προσ α επρα. | τα δια τ. σωμ. et. Clem^{639} Or$^{1,133.\ 254}$ et$^{3,549.\ 612.\ 685}$ et$^{cat\ 75.\ 106}$ et$^{int\ 4,602}$ Method$^{epiph\ 581}$ Eua$^{praep\ 580}$ et$^{ps\ 205.\ 202}$ Ath^{77} (vide ante) Cyr$^{hr\ 295}$ (περι παντων τ. δια του σωμ. πεπραγμενων) Bas^{1,295} et^{2,619} Ephr

11 *Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.* 12 *οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ* 1, 8
ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 *εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.* 14 *ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς,* 15 *κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι*

---

^{2,378} et^{2,123} Caes^{141} Chr^{596} Euthalcod Cyr$^{\text{ioh}\,83.\ 174}$ al mu Tert$^{\text{marc}\,5,12}$ et$^{\text{res carn}\,43}$ (vide ante) Aug$^{\text{ioh}\,22}$ (*unusquisqu. quae per corpus gessit*) et$^{\text{serm}\,102}$ (*secundum ea quae per* etc) et^{alib} Hier$^{\text{iovin}\,2}$ (*unusquisq. quae gessit per corpus*) al ..... d e f g vg go arm Or^{2,591} et^{3,208} Thdrt^{4,1016} (non item ad h. l. et$^{4,448.\ 653}$) Dam ad h. l. Or$^{\text{int}\,2,241}$ et^{3,260} Cyp$^{206.\ 220}$ Lcif$^{19.1}$ Ambrst Ambp$^{\text{s}\,1}$ al mu (Zeno vero ap Gall^{5,121} *corporis sui merita*) τα ιδια τ. σωμ., *propria corporis* | φαυλον (Gb″) cum ℵC 17. 23. 37. 39. d^{secr} (Or$^{1,133.\ 2.14}$ et$^{3,260.\ 649.\ 612.\ 625}$ et$^{\text{cat}\,78}$ Eus$^{\text{praep}\,590}$ et$^{\text{pa}\,206}$ Ephr^{2,378} Ath^{77} Bas^{3,619} Euthalcod Cyr$^{\text{ioh}\,83.\ 174}$ et$^{\text{esa}\,286}$ et$^{\text{zach}\,799}$ ac ναερ Dam$^{\text{parall}\,347}$ ..... ς Lm κακον cum BDEFGKLP al pler Clem^{539} Or^{2,591} et$^{\text{cat}\,106}$ Eus$^{\text{pa}\,203}$ Bas^{1,295} Chr^{596} Thdrt ad h. l. et^{naop} Antioch^{1055} (αγαθα et κακα) Dam ad h. l. :: cf ad Ro 9, 11.

11. *πειθομεν*: P 23. 46. 109. *πειθωμεν*. Cf Oec^{com} sub *ἄλλως*: *συμβουλῆσ καὶ παραινέσεωσ· διὸ καὶ διὰ μακροῦ τοῦ ω γραπτέον.* | *πεφανερωμεθα* (37. *φανερωμεθα*, item 37* *φανερωσθαι*): ℵ *φανερουμεθα*

12. *ου παλιν* (Gb″) cum ℵDCD*FG 10. 39. 67** 139. d e f g vg go syr^{utr} cop arm (aeth^{utr} *et non iterum*) Chr^{602} Euthalcod Thdrt Ambrst al ... ς Ti *ου γαρ παλ.* cum D^{c}EKL al pler Dam Thphyl Oec | *αλλα*: FG 73. 74. a^{acr} *αλλ* | *διδοντ. υμιν*: B* d e *διδ. ημιν* | *υπερ ημων* cum CDEF GG^{r}KLP al pler d e f vg syr^{utr} cop arm go Chr^{602} Euthalcod Thdrt Dam al Ambrst al ... ℵB 17. *υπερ υμων*. Item aeth *ut gloriemini vos quoque, ut sit vobis apud eos qui* etc. | *ινα εχητε*: ℵ om | *τουσ*: D* *αυτουσ* (it vg *ut habeatis ad eos qui* etc) | *και μη* cum ℵB 17. 31. 37. 71. 73. 80. 118^{mg} Euthalcod Thdrt ... ς Ti *και ου* cum CD^{c}EKLP al pler Chr Thdrt Dam al, item (sequente *εν*) D*FG κ. *ουκ* | *εν καρδια* cum ℵBD*FG 17. 37. 73. 121 (*και εν καρδ.* omisso *ουκ*?) Euthalcod, item it vg Ambrst etc ... ς Ti om *εν* c. CD^{c}EKLP al pler Chr Thdrt Dam al

13. *ειτε γαρ*: Antioch^{1238} add *και*

15. *κριναντασ τουτο*: 17. 73. *κρινοντασ τουτ.*, FG *κρινασντεσ τουτ.*, Did vero$^{\text{tri}\,67}$ *κρινασντοσ τοιτου*, pergens *και υπερ παντων απεθανεν ινα* etc (omissis mediis) | *οτι* sine *ει* cum ℵ*BC^{b}DEFGKLP al plus^{80} d e g syr^{utr} aeth^{utr} go Ath$^{44\text{edd}}$ Bas$^{\text{eth}\,254\text{edd}}$ (Garnier recepit *ει* ex$^{\text{ed}\,1}$) Thdrt Dam Praedestin^{398} ap Gall^{10} („dicens: *considerantes hoc, quod unus pro omnibus mortuus est.* Et adiecit: *Ergo omnes*" etc) Ambrst^{vid} (fluct lectio, sed pro distinctione verborum sacrorum *si* non legisse videtur) Aug$^{\text{alliq ntvl}}$ (rursus fluct lectio, cf Sab) ..... ς (sed Gb^{o})

ἑαυτοῖσ ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.
16 ὥστε ἡμεῖσ ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ
ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.
Ga 6, 15 *17 ὥστε εἴ τισ ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσισ· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν,*
Is 43, 18 sq *ἰδοὺ γέγονεν καινά. 18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλά-*
ξαντοσ ἡμᾶσ ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντοσ ἡμῖν τὴν διακονίαν

Tl add *εσ* cum ℵ$^{c c}$ A^{c} al sat mu f vg cop arm Did$^{mai\ 130}$ Bas$^{eth\ 473}$ et ex ed garn^{264} Athm^{88} atque hinc^{ed} bened Chr ad h. l. et$^{4,462.\ 9,626}$ Euthal cod Cyr$^{fid\ 67}$ Aug^{bis} (sed cf Sab) auct$^{vocat\ 2,16}$ | *απεθανεν* sec: FG 21. 38. 66* 72** 8^{pe} f g vg^{cle} demid (non item am fu harl tol) arm Cyp^{266} Ambrst al add *χριστοσ* (66* *ο χρσ.*), item a^{ser} ante *υπερ παντ.* | *υπ. αυτων*: 44. 47. 74. 115. a^{ser} al^{15} *υπ. παντων*

16. *ωστε*: 37. 47. al aliq arm^{edd} add *και* | *ει και* cum ℵ*BD* 17. 39. arm Or^{1,284} (*εἰπεῖν τό· εἰ καὶ χριστόν ποτε κα. σά. ἐγνώκ.* etc) et^{2,99} (*καὶ δύνηται λέγειν· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κα. σά. χν* etc) et^{505} (*ἐξ ἀληθείασ λέγειν· εἰ καὶ χν ποτε κα. σά. ἐγνώκαμεν* etc) Eus$^{dem\ 422}$ (*λέξων ἂν ὁμοίωσ τῷ παύλῳ· εἰ καὶ ἐγν. κα. σά. χν* etc) Nyss$^{euno\ 5,169}$ (*εσποντοσ του παυλου οτι ει και* etc) ... FG d e f g vg syr^{sch} Or$^{int\ 3,213}$ et^{alib} Did$^{lat\ 6,295}$ Aug$^{faust\ 11}$ et^{saep} Ambrst al mu *και ει*, *et si* (Or$^{int\ 3,35}$ *dicat quia et si* et^{2,64} *et dicent quia et si* et^{4,467} *iterum dicitur quia et si*, et^{4,213} *poterat dicere: Et si;* Did *ille qui dicit: Et si*) ... ς Tl *ει δε και* cum ℵ$^{c c}$(* latet)D^{b} et^{c}ELP al pler syr^{p} Chr$^{604\ bis}$ Euthal^{cod} Cyr$^{incarn\ 690}$ Thdrt ad h. l. et^{4,1272} Dam; item K 115. cop go Or$^{int\ 3,574}$ Cyr$^{fid\ 105}$ *ει δε*, Cyr$^{glaph\ 302}$ *ειγε και*, Or^{2,607} et^{3,228} Eus$^{ps\ 50}$ Nyss$^{gall\ 6,571}$ *ει γαρ και* | *εγνωκαμεν*: 17. Or^{2,226} *εγνωμεν* | *κατα σαρκ. χριστον* et. Or^{2,99} Eus$^{dem\ 422}$ et$^{ps\ 50}$ Nyss$^{euno\ 5,169}$ etc ... D^{E} d e cop aeth Or$^{2,607.\ 3,228}$ et$^{int\ 1,92.\ 2,79.\ 174}$ ac^{saep} Hier$^{ezech\ 42}$ et^{alib} (non item Aug$^{ioh\ 94}$ et^{96} Amb$^{ep\ 39}$ Ambrst etc) *χριστ. κα. σαρκ.* (cf et. supra Or^{bis} *χριστ. ποτε κα. σα.*) | *γινωσκομεν* (D* *γειγν-*): DEFG^{rg} d e g Hier$^{ezech\ 42}$ add *κατα σαρκα*

17. *γεγονεν* et. Clem^{539} Dial^{821} Method^{905} Ath^{715} et^{alib} Ephr^{2,248} etc ... FG *γεγοναν* | *καινα* cum ℵBCD*FG 67** d e f g am fu demid tol cop arm^{ed} ven aeth^{ro} (syr^{sch} *et omnia facta sunt nova a deo* etc, *τα παντα* altero omisso) Clem^{539} Ath$^{715\ cod}$ et$^{422\ cod}$ Cyr$^{ioh\ 125}$ (*τα αρχ. παρ. γεγονε δε καινα*) et$^{iul\ 246}$ Hil^{1062} Amb$^{ep\ 59}$ Aug$^{pecc\ merit\ 1}$ (10,25) Prom$^{iss\ 2,2}$ ..... ς Tl add *τα παντα* cum D^{b} et^{c}EKLP al pler syr^{p} go arm edd aeth^{pp} Ign$^{int\ pol\ 248}$ (ad Magn^{8}) Or^{2,228} (omisso *τα*) Const^{6,18,6} Did$^{tri\ 128}$ Chr$^{604\ sem}$ et^{605} et^{808} (*και γεγονε*) Dam Tert$^{mare\ 5,12}$. Item addunt *τα παντα* ante *καινα* 17. 46. 67** 72. al fere^{20} vg^{cle} Dial^{821} Method^{905} Ephr^{2,248} Ath^{176} et$^{422\ ed.\ 715\ ed}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 611}$ et glaph^{3} Procl$^{gall\ 9,661}$ Thdrt Or$^{int\ 3,65.\ 202.\ 246}$ Amb$^{ep\ 46}$ (*et omnia nova facta sunt*) Ambrst al

18. *εκ του θεου*: D*FG 119. om *του* | *δια χριστου* (Gb'') cum ℵBCD*FGP 3. 17. 31. 39. 57. 69. 73. (ut Chr) al pauc it vg syr^{utr} cop aeth^{utr}

τῆσ καταλλαγῆσ, 19 ὡσ ὅτι θεὸσ ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενοσ αὐτοῖσ τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενοσ ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆσ καταλλαγῆσ. 20 ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡσ τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντοσ δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖσ γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ. Eph 6, 20 1 Pe 2, 24 sq

VI.

1 Συνεργοῦντεσ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰσ κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶσ· — 2 λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά Es 49, 8

---

arm go Chr^{606} (του χρι.) Euthal^{cod} Hil^{978} Aug$^{pecc\ merit\ 1}$ Ambrst al ... ς δια ιησου χρι. cum D^{c}KKL al pler Thdrt Dam al

19. θεοσ et. Or$^{2,23.\ 614}$ et^{alib} Eus$^{praep\ 3}$ Didt$^{ri\ 3}$ Epiph^{666} etc: FGK 73. al$^{2\ ser}$ al pauc Chr$^{606\ sem}$ Thdrt e θεοσ | εαυτω: sic D^{gr*} ipse ex εν εαυτω. Similiter αυτοισ ex εαυτοισ. | λογιζομενοσ: FG αστιζομενοσ (:: confusis ΛΟΙ˙ et ΛϹΤ) | θεμενοσ: ς^{e} 1624. 1633. θημ- | εν ημιν: K al^{20} om εν | τον λογον: D*EFG f^{aug} graec g praem του (FG om) ευαγγελιου, item d e *adnuntiationem* (habent igitur *et posuit in nobis adnuntiationem verbum reconciliationis*)

20. υπερ χριστου ουν: D*FG d e g ον υπερ χριστου (post *reconciliationis* pergunt d e *pro quo christo legatione fungimur*, item g *quod pro christo legationem fungimur* | δεομεθα et. f vg Or$^{int\ 4,535.\ 636.\ 675}$ Angloh^{41} ac ^{saepe} Hier$^{tlt\ 2}$ ... D*FG d e g Chr$^{mosc\ 1}$ Hil^{1066} Ambrst δεομενοι | καταλλαγητε et. f vg Or$^{int\ ter}$ Hier$^{tlt\ 2}$ ... D*FG d e g syr$^{p\ mg}$ go Hil^{1066} Aug^{saepe} Ambrst καταλλαγηναι | τω θεω: FG om τω

21. τον sine γαρ cum ℵ*BCD*FG 17. 67** 71. 137. d e f g vg cop Or^{2,188} (ἀπὸ τοῦ· τὸν μὴ etc) et^{4,298} (καὶ τὸν παῦλον εἰρηκέναι οὕτωσ· τὸν μὴ etc) Eus$^{dem\ 198}$ (περὶ αὐτοῦ γράφων φησί· τὸν μὴ etc. Non item probat: ἐπεὶ τὸν μὴ etc ibidem^{304}) et$^{pa\ 80}$ (λέγοντοσ· τὸν μὴ etc) Ath^{891} (ὅμοιον τῷ· τὸν μὴ etc) Euthal^{cod} Did$^{lat\ 298}$ Hil^{1066} Ambrst al ... ς (Gb^{0}) add γαρ cum ℵ^{c}D^{c}KKLP al pler syr^{utr} arm aeth go Chr^{607} Euther ^{1128} (Thdrt$^{opp\ 5}$) Thdrt ad h. l. et^{alibi} (sed non^{1,734} τοῦ δὲ παύλου λέγοντοσ· τὸν μὴ etc) Dam | γενωμεθα c. ℵBCDE(FG ενωμεθα corrupte)KLP al plu (sed L al Euthal^{cod} γενομ-) Or^{4,298} Eus$^{dem\ 198}$ ex$^{cod\ paris}$ et^{467} et^{495} et$^{pa\ 80}$ Sev$^{niceph\ 1,1544}$ Chr^{608} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{saep} Dam al ... ς γινωμεθα cum minusc vix mu | δικαι. θεου et. Or Eus $^{dem\ ter}$ etc ... KP 8. 26. 93. 109. 113. 116. 219. d^{ser} al Eus^{pe} Sev niceph Chr Thdrt ad h. l. et$^{2,1305.\ 1306}$ θεου δικαι.

VI. 1. συνεργ. δε και et. am fu harl go cop Bas$^{eth\ 378.\ 495}$ al Aug$^{pecc\ merit\ 1}$ Ambrst ... 3. 17. 26. 37. 39. 48. 72. 89. 92. 108. 140. a^{ser} al^{10} fere vg^{cle} demid tol sah arm Thdrt Pelag om και | παρακαλουμεν et. f vg Bas$^{eth\ bis}$ Aug Ambrst Pelag ... D*K*FG d e g -καλουντεσ | υμασ

σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· — 3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες
4, 2 προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν
11, 23 sq ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, 6 ἐν ἁγνό-
Ro 12, 9 τητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς,
1 Co 15, 31 9 ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

---

cum ℵ^{a}BD^{c}EFGKLP al pler Bas^{eth} etc ... ℵ*C 4. 17. 89. aeth *ημας* ... D* om (d etc *ne - excipiatis*)

2. *λεγει γαρ· καιρω* cum ℵBCD^{b}et^{c}KLP al fere omn (sed 37. *διο λεγει· καιρω*) f vg syr^{utr} sah cop etc. Cf et. Eus$^{dem\ 496}$ *καθ ον – δικαιως αν ελεχθη· εν* (cod^{ox} om) *καιρω* etc ... D*FG d e g go Sedul *καιρω γαρ λεγει* | *σοι*: F *σου* | *ευπροσδεκτος* ... FG *δεκτος*

3. *μωμηθη* (D* *μωμωθη*): L *μομηθη* | *η διακονια* sine additam cum ℵB CKLP al pler cop vg^{edd} lachm Or^{1,302} Euthal^{cod} Antioch^{1173} Dam ... DEFG 66** 73. d^{scr} 8^{pe} (et ante et post) d e f g vg syr^{utr} sah go Chr^{618} Thdrt Antioch^{1168} al Aug$^{doctr\ 4}$ Ambrst al add (Antioch praem) *ημων* (item aeth *υμων*)

4. *συνισταντες* (Gb″) cum ℵ*CD*FG 17. Clem^{318} Cyr$^{fid\ 67}$ Euthal^{cod} ... BP 31. 73. Dam$^{parall\ 704}$ *συνιστανοντες*, idque Gb″ ... ς *συνιστωντες* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler (aliquot *-στοντες*) Chr^{614} Thdrt Antioch^{1168} Dam ad h. l. al. Libere Or^{1,302} *ινα μη μωμ. η διακ. αλλα εν παντι εαυτους συιστησασθε ως θεου διακονοι εν* etc | *διακονοι* (d e *sicut dei ministri*): D^{gr}* *διακονους*, item f g vg Aug$^{doctr\ 4}$ Ambrst al

5. *ακαταστασιαις*: F^{gr}G^{gr} inepte *καταστ.* | *εν αγρυπνιαις*: D$^{gr\ b}$ post *εν νηστειαις* poni voluit. Quam rem D$^{gr\ c}$ non adtendit.

7. *εν δυναμει θεου*: 47. *εν δυ. πνευματος θεου*

8. *δυσφημ. κ. ευφημ.*: 37. 73. 80. arm aeth *ευφημ. κ. δυσφημ.*

9. *και επιγινωσκομενοι* (DE *επιγιγνωσκ.*): f vg *et cogniti*, d e *et cognoscimus*, g Aug$^{doctr\ 4}$ *et cognoscimur*, Ambrst *et qui cognoscimur* | *αποθνησκοντες*: F^{gr}G^{gr} *αποθνησκομενοτεσνοι*, quod ex *-σκοντες* et *-σκομενοι* coaluisse videtur | *ιδου*: F^{gr}G^{gr} *ετει* | *παιδευομενοι* (f vg *castigati*, Aug$^{doctr\ 4}$ *coërciti*): D*FG d e g aeth Ambrst *πειραζομενοι*, *temptati*

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. 1 Co 4, 14

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς Eph 5, 8. 11 δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ 1 Co 10, 20

---

11. κορινθιοι: FGg^{r} 8p^{c} f vg cop Or$^{int\ 2,72}$ (non item Or^{2,825}) ω κορινθιοις (-θιοι), *o corinthii* | η καρδ. ημων cum CDEFGKLP etc ... ℵB η κα. υμων | πεπλατυνται (37* -τηται): 2. 4. 219* al$^{9\,ser}$ Cyr$^{niceph\ 1,267}$ -τυται

12. δε: c a^{ser} l^{ser} om | c σπλαγχοις, L σπλαχνοις (ut et. 7, 15 -αχνα)

13. αυτην: 8p^{c} τοιαυτην | πλατυνθητε κ. υμεις (it vg *dilatamini et vos*): FG πλαγυνθητε και υμας

14. μη et. vg Cyp^{223} Lcif^{217} al: FG d e f (*et nolite*) g (*et non t ne sitis*) syr^{sch} arm aeth Amb$^{pa\ 118}$ Ambrst και μη | μ. γιν. ετεροζυγουντες: d e f vg Lcif Amb Ambrst al *nolite iugum ducere*, Aug$^{ep\ 78}$ et ^{130} *ne sitis iugum ducentes*, g *et non t ne sitis subiugati t tes t esse*, Cyp^{223} Aug contr ep parm^{2} *nolite coniungi* | απιστοις: 8p^{c} ἄπιστοι ... FG μετα απιστων, item it vg Cyp Lcif Aug Amb Ambrst etc *cum infidelibus* | δικαιοσυνη και ανομια cum ℵBCKLP al fere omn Clem$^{529.\ 660}$ Or$^{1,229.\ 2,805.\ 3,196}$ Bas$^{bapt\ 660}$ etc ... FG δικαιοσυνης μετα ανομιας, 8p^{c} Or^{2,127} (sed συμφωνια pro μετοχη) Dam$^{parall\ 861}$ δικαιοσυνης και ανομιας ... D* δικαιοσυνης και αδικιας, D$^{c.e}$ Or^{prov} (Notitia^{95}) δικαιοσυνη και αδικια (Or^{prov} ap Mai^{24} προσ αδικιαν). Similiter d e f g vg Or $^{int\ 2,459}$ Lcif^{217} Aug$^{ep\ 78}$ et^{alib} Ambrst *quae participatio* (g add *t portio*) *iustitiae cum iniquitate*, Cyp^{223} *quae partic. iustit. et iniquitati*, Tert$^{pudic\ 15}$ *quae societas iustitiae et iniquitati* | η τις (Gb″) cum ℵBCDEFGLP 17. 31. 37. 39. 67** 73. 80. 113** 115. 8p^{c} d^{ser} (etiam η τις δε legitur) it vg syr^{sch} et$^{p\ mg}$ cop arm go Clem$^{529.\ 660}$ Or^{prov} (Notitia^{95}) et$^{int\ 2,459}$ Ephr^{267} (τισ γαρ συμφ. χρ. πρ. βελιαρ; η τισ κοιν. φωτι) Bas^{bapt} Euthal^{cod} Dam ad h. l. et$^{parall\ 861}$ Cyp Lcif Ambrst al ... Cyr$^{glaph\ 149}$ και τισ, Or^{2,126} τισ ... ς τισ δε cum K al pler syr$^{p\ txt}$ Chr^{627} Thdrt Cosm^{191} al Tert$^{pudic\ 15}$ | φωτι et. Clem$^{529.\ 660}$ Or^{2,126} et^{prov} (Notitia^{95}) Hipp^{83} (ap Lag) Bas$^{bapt\ 625.\ 660}$ etc Tert$^{pudic\ 15}$ et$^{spect\ 26}$ Cyp^{223} Ambrst al mu ... D* d e vg^{edd} lachm Lcif^{217} φωτοσ

15. συμφωνησισ (D* συνφω-): 17. συμφωνια, 37. προσφωνησισ | χριστου cum ℵBCP 13. 17. 8p^{c} d e f vg cop Clem^{529} (et$^{660\ cod}$?) Or$^{4,443.\ 453}$ Canon$^{apost\ 45}$ ex^{mss} Ephr^{267} Proc$^{esa\ 63}$ Dam ad h. l. Lcif^{217} Aug$^{ep\ 245}$ et^{alib} Ambrst al mu ... ς χριστω cum DEFGKL al pler g go syr^{utr} Ign$^{int\ pol\ 334}$ Orthod$^{qu\ 82}$ Clem^{660} Or^{1,229} (Canon^{apost} ap Mansi^{img}) Chr^{627} Nyss$^{eunom\ 1,12}$ Bas$^{bapt\ 660}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam$^{parall\ 861}$ Tert $^{pud\ 15}$ et$^{coro\ mil\ 10}$ Or$^{int\ 2,459}$ | βελιαρ (et. ς Gb Sz) cum ℵBCLP al plus^{50} fu harl* cop syr^{p} arm aeth Ign$^{int\ pol\ 334}$ Orthod$^{qu\ 82}$ Clem^{529} (et$^{660\ cod}$?) Or^{1,229} et $^{4,304.\ 443.\ 453}$ Canon$^{apost\ 45}$ (sed fluct lectio) Nyss$^{eunom\ 1,12}$

1 Co 3, 16 I. v 16, 11 a He 3, 10 ἀπίστου; 16 τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μου λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, Ez 20, 11 Zeph 3, 19 a λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς,

---

Ephr[267] Bas[bapt 660. 625] Chr[627] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et [4,288] Procop [esa 28] Dam etc ..... DE[rE]K 20. 21. 37. 45. 47. 89. 179. syr[p mg] g[r] (syr[sch] *satana*) Ign[int]pol ex[edd 2] Thdrt[4,481] *βελιαν*, item cddd[plurim] ap Hier[eph 4,27] („*licet plurimi pro* Belial *corrupte in apostolo* Belian *legant*“) *βελιαν*, go *bailiam*. Cf Tert[coro mil 10]: *quae communio Christo et Beliae*, et[habit mulieb] *quod est commercium* – ? *opinor*, *quod Christo et Beliae* ... [r]E[r]G[E]T *βελιαβ*, d e *beliab* ... ς[e] et (miro errore) Ln *βελιαλ* cum minusc pauc (sic certe vdtr, nisi ex vg fluxit) f g vg Or[int 2,459] Tert pudic [15] Lcif[217] al. Ediderunt et. Clem[630] Canon[apost 45] Tit[gall 5,34 r] (non item[lagard 99]). Praeterea K adscriptum habet: ὁ ἀποστάτης, τῇ ἰβγαίων φωνῇ. | *πιστευ* et. Cl[eun 539. 660] Bas[bapt 625. 660] al mu Or[int] Tert Lcif etc ... Ln[ed min] *πιστου* cum B 17. 8[pc] Ign[int]pol [234] Canon apost [45] (sed fluct lectio), item cop | 17. *μετα απιστων*

16. *συνκατα-* cum B*D*[F]GP ... ς Ln Ti *συγκατα-* cum ℵB[c]CD[c]EKL etc | *ναω*: 17. *ναου* | *ημεις* et *εσμεν* cum ℵ*BD*LP 6. 10. 17. 23. 31. 39. 67** 71. 80. 109. d e cop aeth Clem[644] Did[tri 62] et[228] Philo[carp 9,72 s] libero (*δια τον ειποντα· ενοικησω – και παλιν ο αποστολος· θεου οικος εσμεν ημεις*) Aug[ep 187] ... ς Ti *υμεις* et *εστε* cum ℵ[c](*εστε θεου*) CD[c]EFGK al pler f g vg syr[utr] arm go Ath[704] Chr[1,608] Euthal[cod] Thdrt Dam al Or[int 2,218] Tert[pud 15] Lcif[217] Ambrst al :: cf 1 Co 1, 16 | *ναος* cum ℵ[c]BCDEFGKL al fere omn it vg rell Ath[704] Did[tri 62. 228] al mu Or [int 2,218] Tert[pud] Lcif etc ... ℵ* 122. Clem[644] et[libere 624] *ναοι* | *καθως ειπεν* et. f vg syr[utr] cop arm Clem[644] Did[tri] Ath etc ... D*EF[c]G d e g go Tert[pud] Aug[cont ep parm 2] (non item[ep 187]) *λεγει γαρ*, Lcif[217] *scriptum est enim* | *ο θεος*: 137. *ο κυριος* ... syr[sch] Tert[pud] Aug[cont ep parm 2] om. Libere Clem[644] *ο προφητης* | *οτι*: 37. om | *εν αυτοις*: per incuriam ς[e] 1633. *και αυτοις* | *εμπεριπατησω* cum B*CD*FG ... ς Ln *εμπερι-* cum ℵB[2]D[c]EKLP etc | *αυτων* et. d e f vg Clem[644] Eus praep [170] et[mare 168] cod vene et[ps 254] Cyr[hr 121] Ath[704] Epiph[262] al mu Tert[pud 15] Lcif[217] Hil[228] etc ... F[r]G[r] g Or[2,190] et[4,233] Eus[mare ed] *αυτοις*. Item Chr[628] *εσονται μοι εις λαον και εγω εσομαι αυτοις εις θεον*. | *μου* cum ℵBCP 17. 37. arm Clem[644] Or[1,756] Eus[mare 168] et[ps 254] Dam ... ς Ti *μοι* cum DEFGKL al pler it vg rell Or[edd 2] et[4,233] et[int 2,150] Eus[praep 170 (4,21)] Ath[704] Cyr[hr 121] Epiph[262] (Chr vide ante) Euthal cod Thdrt al Tert Lcif etc

17. *εξελθατε* cum ℵBCFG 17. 47. 71. Euthal[cod] Dam ... ς *εξελθετε* cum DEKLP al pler. Etiam Clem[644] (sed[660] *εξερχεσθε*) Chr[628] Thdrt al | FG 37. al aliq *αφωρισθητε* | *λεγει κυριος* et. Clem[660] Lcif[217] etc ... K 4* Tert[pud 15] et[18] om (al aliq Chr Thphyl post *εισδεξ.* *υμας* pon)

18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ. Ier 31, 9 2 Sam 7, 14

(VII.) 1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. 4 πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ 2, 12

---

18. FG εισ πατεραν

VII. 1. καθαρισωμεν: P -σομεν | DEFG αγιοσυνην (P -σινην)

2. χωρησατε: 219. a^{scr*} 13^{lect} 8^{pe} συγχω- | ημασ: syr^{sch} add *fratres mei* | ουδενα εφθειρ. (43. διεφθ.): 46* 109. om

3. πρ. κατακρισ. ου cum HNGP 17^{vid} (e spatio) 73. Euthal^{cod} ... ς ου· πρ. κατακρ. cum DEFGKL al fere omn it vg rell Chr^{628} bis Thdrt Dam al Ambrst al | οτι (א* add εστε sed ipse* notavit) εν τ. κα. ημων (sic א^{c} ex υμων restituit) εστε: B om εστε | συνζην cum AB*CDEFG ... ς συζην cum B^{2}KLP al certe pler

4. προσ υμασ (sine additam et. f g Ambrst): D*E d e add εστιν, vg (et. am fu etc) praem *est*, item syr^{sch} (non itemP) | υπερπερισσευομαι: L 36. 45. 47. 115. 114. d^{scr} e^{scr} -ρίσσευμαι | τη χαρα: B praem εν | επι παση τη (FG om, D^{Gr*}K^{Gr*} add πολλη) θλιψει: d e *in multa tribulatione* | ημων: P^{Gr}K al^{8} ^{scr} υμων

5. ελθ. ημων: P^{Gr}K ελθ. υμων | εσχηκεν cum HCDKLP al fere omn Chr^{634} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{2,4} Dam ad h. l. et$^{parall\ 599}$ al ... Ln εσχεν cum BFGK 238. | εσχ. ante ανεσιν cum HBDE^{Gr}K^{Gr}KLP al fere omn cop aeth go Chr Euthal^{cod} Dam^{bis} al ... Ln post ανεσιν cum CFG 17. 73. d^{scr} it vg syr^{utr} arm Thdrt^{bis} Tert$^{res\ carn\ 40}$ Amb$^{abra\ 2,4}$ Ambrst al | θλιβομενοι (n^{b} etc, Tert$^{res\ carn}$ *compressi*, Amb^{abra} *afflictati*, Ambrst *afflicti*, f g vg *tribulationem passi*): D* θλιβομενοσ,'d e *tribulatio*

6. ο (c 4. om) θεοσ: cop Dam ad h. l. (non item$^{Parall\ 599}$) Ambrst post τ. ταπεινουσ pon ... 72. 74. 114. 8^{lect} a^{scr} Basᵉth^{225} Nyss$^{eunno\ 1,58}$ Chr^{635} Thdrt^{2,4} om | εν τη et. Nyss$^{eunom\ 1,58}$ Basᵉth etc ... c Chr^{635} Thphyl^{img} επι τη

μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι
2, 4 ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν,

---

7. ου μονον δε et. d e f vg syrP etc (Ambrst *et non solum*) ... syr^{G} g syr ^{sch} om δε | η παρεκληθη (87. -θην): D^{gr} ην (D^{b} et^{c} η) παρεκληθην (D^{c} -θη) | εφ: L εν | ημιν ($\aleph^{\text{c}}\text{D}^{\text{b}}$ et^{c}): $\aleph^{*}\text{D}^{*}$ 73. 113. υμιν | υπερ εμου: K om. | ωστε με (Thdrt Dam εμε) μαλλ. χαρηναι (it vg *ita ut magis gauderem*): DE Thdrt με (εμε) post μαλλον, item FG post μαλλ. χαρηναι ... K 31. 35. 37. 39. 109. 114. al pauc om με ... $\text{Chr}^{696\text{ ss}}$ praeterit ωστ. με μα. χαρ. ac pergit ωστε ει και

8. εν τη επιστολη: D^{*}K^{*}FG d e f g add μου, item syrP πρωτη | ει και sec: $\text{Ln}^{\text{ed min}}$ ει δε και cum B | μεταμελομαι: K -μελουμαι | μετεμελομην: K -μελουμην, 1. 14^{lect} εμετεμελουμην, 93. a^{ser} μεταμεμεληται | βλεπω γαρ cum $\aleph$CD^{b} et^{c}KFGKLP al omn^{vid} f g syr^{utr} cop arm go (aeth *ecce video*) Chr^{630} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... $\text{Ln}^{\text{ed mai}}$ βλε. [γαρ] $\text{et}^{\text{ed min}}$ om γαρ cum BD^{*} d e Ambrst (sed fluct lectio inter *video* et *videns*) ... vg *videns*, sed fu al^{lachm} add *enim* | η επιστολη: F om η | ελυπησεν υμας (et. Ambrst Aug^{civ} *del* $14,8$): FG f g vg υμ. ελυπ. Ceterum interpunximus: *οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω – ἐλύπ. ὑμᾶς,* [8] *νῦν χαίρω*, nec aliter Ln in utraque editione; contra ς et Gb *οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω – ἐλύπ. ὑμᾶς.* [9] *νῦν χαίρω*

9. νυν: D^{*} d e om (syr^{sch} *gaudium tamen conciliavit mihi*)

10. αμεταμελητον et. Clem^{624} $\text{Or}^{4,177}$ etc. Reddunt d e f g m^{31} vg Ambrst al *stabilem*, Aug^{civ} *del* $14,8$ $\text{et}^{\text{serm}\ 254,2}$ *impaenitendam* ... 41. Thphyl^{mg} αμετανοητον, $\text{Or}^{4,272}$ αμελητον $\text{et}^{2,211}$ αμεταβλητον | εργαζεται cum $\aleph^{*}$BCDEP 37. Ps-Just^{gen} et ser 18 Clem^{624} ($\text{Or}^{4,272}$ εργαζομενη, item ^{4,177}) Chr^{641} (et.$^{\text{mosc}\,2}$, sed fluct lectio) Euthal^{cod} Dam ... ς κατεργαζετ. cum $\aleph^{\text{c}}$FGKL al pler $\text{Or}^{2,211}$ $\text{Bas}^{\text{regg}\ 520}$ Thdrt Antioch^{1068} al | η δε του κοσμου - κατεργαζεται (κατεργ- h. l. non fluct): K 17. 31. al^{10} om, nec habet Chr^{641}

11. λυπηθηναι sine υμασ cum $\aleph^{*}$BCF^{gr}G 17. g $\text{Bas}^{\text{eth}\ 431}$ et^{416} $\text{et}^{\text{regg}\ 520}$ Euthal^{cod} Ambrst ... ς (sed Gb^{o}) Ti add υμασ cum $\aleph^{\text{c}}$DEKLP al pler d e vg (et f *quod secundum deum contristavi vos*) go arm aeth (libero syr^{utr} *quod - contristati fuistis*, cop *tristitia quam fecistis*) Clem^{624} $\text{Bas}^{\text{eth}\ 366}$ Chr^{641} Thdrt Dam al | κατηργασατο cum B^{*}D^{E} 37. $\text{k}^{\text{scr}^{*}}$

ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται

... ς Ln Ti κατειργασ. cum ℵB²CFGKLP al pler. Etiam Clem⁶²⁴ etc. | υμιν cum ℵ*BDKL al plu (pler ap Scri) d e go arm (cop Euthal^cod ημιν) Clem⁶²⁴ Bas^regg 416 Dam ... Ln praem εν cum ℵ^cCFGP al²⁵ fere f g vg syr^utr Bas^regg 396. 431. 520 (et⁴¹⁶ edd²) Chr Thdrt al Ambrst al | αλλα απολογ.: VG 37. αλλ απ. | αλλα αγανακτ. (ℵ* 17. ανακτησιν): VG αλλ αγ. | αλλα επιποθησιν (sic et. ℵ^c, ℵ* επιποθιαν): P^66G al²³ ^scr αλλ επ. | αλλα εκδικ. cum ℵBD*E(αλλ'α εκδ.)FGLP al permu (6 ap Scri) Clem⁶²⁴ Bas^regg 416. 431. 520 Thdrt ... ς αλλ εκδ. cum CD^cK^sil al plu Chr⁶⁴¹ Dam al | τω πραγματι cum ℵBCDE^r*VG 13. 17. 80. 213. f g vg go Clem⁶²⁴ Euthal^cod Dam^bis ad h. l. (sed priore loco το πραγμα) Pelag al ... ς (Gb^o) praem εν, item Ln [εν], cum D^bet^cEKLP al pler d o arm Bas^regg 431. 520 Chr⁶⁴¹ Thdrt al Ambrst

12. ουκ cum ℵCDE 17. Euthal^cod Dam ... ς Ln Ti ουχ cum BFGKLP al pler | ενεκεν ter cum ℵBCDFGK (L sec et tert) al¹² Chr⁶⁴¹ᵃ Euthal^cod Dam Thphyl ... ς ενεκεν ter cum E (sic) (L pri tantum loco) al plu Thdrt Oec | του αδικησαντος - του αδικηθεντος: DE^r*E^gr τ. αδικηθεντος - τ. αδικησαντος. Eundem ordinem d^** voluit, sed ex parte tantum mutavit antiquissimam scripturam (sic). Praeterea pro ουδε ενεκεν ℵ^cB 37. 73. αλλ ουδε ενεκ. | αλλ ενεκεν cum ℵCDEFGKLP al pler ... B al² ^scr αλλα εν. | υμων την υπ. ημων (et. ς Gb') c. BCD^bet^cEKLP al plus⁷⁰ d^** e syr^utr cop arm^zoh aeth Euthal^cod Dam ... ND E^r*F^gr υμων την υπ. υμων, G d* g ημων την υπ. ημων ... ς^e (item Gb Sa, non ς) ημων την υπ. υμων cum minusc vix mu f vg go arm^usc Chr⁶⁴³ (τοιντεστιν ινα ειδητε πωσ υμασ φιλω) Thdrt al Ambrst al | προσ υμασ (120. 213. c^scr ημασ): al aliq („barb 6"!) vg^cle am demid harl (non item fu tol et cdd^lachm) syr^sch arm (nec exprim aeth) Ambrst Pelag om

13. επι (4. 37. εν) δε τη (omisso δε post περισσοτερ.) cum ℵBCDEFGKLP 17. 93. (hi² επει δε) al¹⁶ it vg go syr^sch (εἰ -) syr^p txt (confirmat c.* alteram lectionem) (cop?) Chr^com 650 (λεγει παλιν αλλο - επι γαρ τη παρακλ. υμων περισσοτ. μαλλον εχαρημεν επι -) Dam (sed επειδη τη -) Thphyl Ambrst al ... ς om δε h. l. et pon post περισσοτερ. cum 37. al plu syr^p c.* aeth (Chr^txt refutatur commentario) Oec ... 32. 36. 39. 69. 71. e^scr arm Euthal^cod Thdrt plane om δε: quo quidem modo magis lectio ς quam nostra confirmatur | τη παρακλ. ημων cum ℵBCD EGP 3. 17. 23. 33. 115. 153. it vg go syr^sch et^p txt arm aeth Ambrst al ... ς τ. παρ. υμων cum P^46^r KL al pler cop syr^p c.* Chr⁶⁵⁰ Euthal^cod Thdrt Dam al | περισσοτερωσ: C^vid Thdrt -τερον | αναπεπαυται: 122. επαναπεπαυτ.

τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ
9, 2 ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ
ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια
ἐγενήθη. 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν
Eph 6, 5 ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ
τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-
μένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ
θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτω-
χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν·
3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,

---

14. *υπερ υμων κεκαυχημαι*: FGG g syr^{sch} cop Chr^{650} Thphyl *κεκαυχ. υπ. υμ.* | *αλλ*: c *αλλα* | *παντα* cum ℵBDEKLP al omn^{vi} d e f vg (g vide post) syr^{sch} arm aeth go Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al ... CFG^{ter}Q g sub *t* (*omnia t omnino*) cop syr^{p} *παντοτε*, item Chr^{650} (sed in com *παντα εφθεγξαμεν*) | *εν αληθ. ελαλησ. υμιν* cum ℵ^{a}(* om *υμ.*) BFGKL al omn^{vid} g syr^{utr} arm Chr^{650} Euthal^{cod} Thdrt Dam al (cop *sicut locuti sumus vobiscum semper in veritate*) ... GDEP d e f vg go Ambrst al *υμιν εν αληθ. ελαλ.* Libere aeth. | *η καυχ. ημων* cum ℵDK GKLP al pler (non liquet Q) d e f g vg go syr^{utr} arm Chr^{650} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... LN *η καυ. υμων* cum BY^{gr} C^{ser} Thphyl (cop interprete Wilk *gloriatio quam fecimus super vos ad Tit.*) | Non addidimus *η* post *η καυ. ημων* cum ℵ*B 115. 119* Euthal^{cod} ... ς Ti add cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam. Item it vg *gloriatio nostra quae ad Titum fuit* (*quae fuit ad Tit.*), nec aliter go syr^{utr} arm (cop vide ante) | *επι τιτου* (et. syr^{p} ^{mg} *coram Tito*): DEFGP 37. 71. 73. 80. Dam *προσ τιτον*, item *ad titum* it vg, nec aliter syr^{sch} et^{p} ^{txt} cop arm

15. L al *σπλαχνα* | *παντων* (et. ℵ^{c}): ℵ* om

16. *χαιρω* sine *ουν* cum ℵBCDEFGKLP al plus^{80} it vg cop syr^{sch} et^{p} ^{txt} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) add *ουν* cum 37. 73. 137. 8^{pe} al pauc^{vi} go arm syr^{p} ^{mg} (*nunc*) Chr^{651} (certe^{txt})

VIII. 1. *γνωριζομεν*: 47. 73. 80. 93. 122* al^{30} fere (48* add *μεν*) vg^{cdd} aliq (harl* *facio*, al^{lachm} *feci*) arm go Chr^{651} Euthal^{cod} Thdrt Or$^{int\,4,\,6\,7\,8}$ (*facio*) Sedul *γνωριζω*

2. *κατα βαθουσ* (et. Bas$^{eth\,268}$ etc): D* al^{6} Thdrt *κα. βαθοσ* | *το πλουτοσ* cum ℵ*BCP 17. 31. ... ς *τον πλουτον* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler Chr ^{652} Euthal^{cod} Thdrt Dam | *απλοτητοσ*: 37. *χρηστοτητοσ*

3. *παρα* cum ℵBCDEFG 17. 45. 46. Euthal^{cod} ... ς *υπερ* cum KLP al pler Chr^{652} Thdrt Dam | *αυθαιρετοι*: L (ex pronuntiatione) *αφθαιρ.*

4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν 9, 1
κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, 5 καὶ οὐ καθὼς ἠλ-
πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ Ro 15, 22 et
θελήματος θεοῦ, 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς
προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.
7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει 1 Co 1, 5
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς 1 Co 7, 6
ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·
9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι
δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ

---

4. *μετα πολλης*: C*vi add *της* | *εισ τους αγιους* sine additam cum ℵBC DEFGKLP al plu it vg syr^{utr} cop aeth Or$^{int\ 4,678}$ Chr^{654} Euthal^{cod} Thdrt Dam Aug$^{op\ mon}$ (^{6,487}) al ... ς (= Gb Sz) add *δεξασθαι ημασ* cum minusc mu (ut k^{scr} 132. 139. 140.) go (*precantes nos accipere gratiam suam* etc) Ambrst (*orantes suscipi in gratiam* etc), item arm *dare nobis*

5. *ηλπισαμεν* cum ℵCDEFGKLP (sed FG *ελπ-*) al fere omn syr$^{p\ mg\ gr}$ Chr ^{654} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Ln$^{ed\ min}$ *ηλπικαμεν* cum B 73. 80. | *αλλα* cum CD*E* 17. 219. ... ς Ln *αλλ* cum ℵBD^{c}E**FGLP al pler | *εδωκαν*: 73. *δεδωκαν* | *πρωτον*: 17. post *τω κυριω*

6. *εισ το*: 3. 35. 115. d^{scr} al pauc Chr^{655} Thphyl *ωστε* | *προενηρξατο*: Ln$^{ed\ min}$ *ενηρξατο* cum B (:: cf ad v. 10) ... 28. 47. *προηρξατο* | *επιτελεση*: L 122. al plus^{5} *-σει*

7. *περισσευετε*: GP Chr$^{montf\ 656}$ *-σευητε* | *πιστει*: ℵ *εν πιστ.* | *εξ υμων εν ημιν* cum ℵCDEFGKLP al longe plu (17. *εξ υμ. εισ ημασ*) it vg go syr^{p} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt al Aug$^{op\ mon}$ (^{6,487}) al, etiam Ambrst ed rom *quae ex vobis in nos est*, item^{edd} *quae ex vobis in nobis*, sed ed ven *quae ex nobis et vobis est* ... Ln *εξ ημων εν υμιν* cum B 30. 31. 37. 42. 73. 74. 80. 338. a^{scr} b^{scr} (rursus al *εξ υμ. εν υμ.*, ut et. ediderunt Dam) syr^{sch} arm (cop *εν υμιν εξ ημ.*) Or$^{int\ 4,676}$ (*nostra in vos*) | *περισσευητε*: D*E*FG *-σητε*

8. *δια της ετερων σπουδης*: et. f vg *per aliorum sollicitudinem* ... DE *δια την ετ. σπουδην*, item d e g vg^{edd} lachm Aug$^{op\ mon}$ Ambrst *propter aliorum sollicitudinem* (Aug *studium*) | *υμετερας* et. ς Wtst Gb Sz ... ς^{e} (1624. 1633. 1656. 1678.) *ημετερας* cum minusc aliq ut 14. 23. 32. 72. 115. 122. | *δοκιμαζων* et. d e f g vg ... DE^{r*}FG^{gr} Chr$^{mosc\ 1}$ *δοκιμαζω*

9. *ιησου χριστου*: Ln$^{ed\ min}$ om *χρι.* cum B ... Chr^{656} (et$_{mosc\ 2}$) om utrumque | *δι υμασ* cum ℵBDEFGLP al plu it vg syr^{utr} cop arm go Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 106}$ Thdrt ad h. l. al Amb$^{ps\ 36}$ et$^{luc\ 2}$ et *alibi* Ambrst al mu ... CK al plus^{20} arm^{edd} Or^{2,598} (*περι του σωτηρος· οσ επτωχευσεν δι ημασ πλουσιοσ ων ινα* etc) et$^{int\ 2,220}$ Eus$^{ps\ 109.\ 350.\ 364}$ et^{mai}

πλουτήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν θλῖψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, 15 καθὼς
Ex 16, 18 γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν.
1 Co 15, 57 etc 16 Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν

---

949 Chr^{650} Thdrt$^{1,865.\ 1286}$ et^{2,1305} Dam Aug$^{civ\ del\ 17,4}$ (non item$^{op\ mon}$) Paulin (in vita Ambros, non item$^{op\ 1}$) *δι ημας* | *υμεισ* (D* et^{c}[non^{b}]K FG it vg Ambrst al post *πτωχεια* pon) et *πλουτησητε* et. G (*-τισητε*) K al pler ex eis qui antea *δι ημας* Dam ... 19. 41. 55. 74. 93. a^{aer} b^{ser} (hic antea *δι υμας*) Or^{2,502} Eus^{quater} Chr Thdrt^{ter} Aug^{semel} Paulin ^{sem} *ημεισ* et *πλουτησωμεν* | *εκεινου* et. d e f g vg etc *illius* (sed Amb bis *illius* et^{bis} *eius*) ... DE^{r}EG^{r}FE^{r}GE^{r} Or^{2,502} Eus^{quater} *αυτου* | *πτωχεια*: CD*LP al *-χια*, item v. 2. D^{b}(non* nec^{c})FGP al

10. FG *συνφερει* | *οιτινες* (et. Or$^{int\ 4,278}$): FG f g syr^{sch} *οτι* | *ου μονον το ποιησαι αλλα και το θελειν*: syr^{sch} ar^{e} go$^{cod\ 1}$ *ου μο. το θελειν αλλ. κ. το ποιησαι* | *προενηρξασθε*: D*FG *ενηρξασθαι* :: cf ad v. 6. | *περυσι*: D^{b} 17. c^{aer} *περισυ*, D*FG *περσυ*

11. *του θελειν*: Chr^{650} (et.$_{mosc\ 2}$) *εκ του θελειν* ... D* *το θελειν*

12. *αν* cum ND*FGL 73. 80. 219. 238. f^{aer} Chr$^{mosc\ 1}$ Dam ... ς Lu Ti *εαν* cum BCD^{c}EKP al pler^{vi} Clem^{488} Chr^{650} Thdrt | *εχη* cum NBCDEKP etc ... L al mu Euthal^{cod} *εχει*. Dedimus autem sine *τισ* cum NBG*DE FGKP al^{10} it vg go syrP ^{txt} arm aeth Clem^{488} Chr^{650} Euthal^{cod} Thdrt Dam Cyp^{804} Ambrst al ... ς (Gb^{00}) add *τισ* cum C^{2}L al pler (73. 80. ante *εχη*) cop syrP c.* (syr^{sch} *prout est ei*, item postea) Chr^{650} | *ουκ εχει* (P *εχη*): DE^{r}EG^{r}FE^{r}G g add *τισ*

13. *υμιν* sine *δε* cum N*BC 17. 33. 35. 80. d e aeth^{utr} (cop syr^{sch} *et vobis*) Euthal^{cod} ... ς Ti add *δε* cum N^{c}DEFGKLP al pler f g vg go syrP arm Clem^{488} Chr^{650} Thdrt Dam Cyp^{804} Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al | FG *ισοτητοσ*, item v. sq *ισοτητα* | *νυν*: FE^{r}G** g** om

14. *το υμων*: K *το εμον*

15. FG *πολλυ* | *ὁ* sec: FG al fere^{15} (5 ap Scri) om ... 26* 38. 48. 72. al aliq bis *ὦ* pro *ὁ*, item tol *cui multum* et *cui modicum*

16. *διδοντι* cum N*BCKP al plu g (*danti*) Chr$^{edd\ 2}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Gb$''$ 8z *δοντι* cum N^{c}DEFGE^{r}L al^{25} Chr^{665}, item *qui dedit* d e f vg syr^{utr} arm. Praeterea c harl* cop add *ημιν*.

ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. 18 συνεπέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, 20 στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται 8 3
ἐν τῇ ἁδρύτητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· 21 προνοοῦμεν Ro 12. 17 Prov 3. 4
γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. 22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν

---

17. *σπουδαιοτερος*: 17. *-τερως*, 13^{lect} *-τερον* | *αυθαιρετος*: P 46. 109. *-ρετως*

18. D* *συνεπεψαμεν* | *μετ αυτου*: 31. 37. 80. *αυτω* | *τον αδελφ. μετ αυτου* cum ℵ*P c^{ascr} 8pc cop ... ς Ln Ti *μετ αυτ. τ. αδελφ.* (:: ut propter ea quae sequuntur transponendum esse videbatur) cum ℵ^{c}nc DEFGKL al pler it vg etc. Praeterea 10. 238. 8pc vg^{alx} fu syr^{sch} arm aeth Ambrst al add *ημων* | *ου ο*: P* om ο

19. *συνεκδη. ημων* (P^{gr} *νμ.*): D^{gr}Ψ^{gr} 8pc arm add *εγενετο*, item ad *ordinatus* add *est* vg^{cle} demid al (sed non am fu tol) Aug^{op} mon Ambrst al | *σὺν τῇ χαριτι* cum ℵDEP^{gr}GKL al plu d e g go syr^{utr} Clem^{ecl} (qui plura de ea re disputat) Thdrt Aug^{op} mon ... Ln Ti (Gb') *ἐν τῃ χα.* cum nc(om *τῃ*)P al plus^{15} f vg (sed vg^{cle} demid *in hanc gratiam*, nec aliter Ambrst) cop arm aeth Euthal^{cod} Dam Ambrst al | *νφ ημων*: c al^{2} ^{scr} *νφ νμων* | *την αυτου του* cum ND^{b}et^{c}EK al pler (item P 6. 48. 67** 74. a^{scr} *την αυτην του*, fu *ad eandem domini glor.*) syr^{utr} Chr Thdrt Dam ... Ln om *αυτου* (Gb^{0}) cum BCD*FGL 3. 23. 31. 39. 57. 71. 73. 80. 93. d^{scr} d e f g vg go cop arm aeth Euthal^{cod} Aug^{op} mon Ambrst al | *προθυμι. ημων* cum ℵBCDEGKL P al pler it vg rell Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *προθ. νμων* cum P^{gr} al pauc^{vid}. Praeterea D^{gr} *E add *τελουσιν*. In d legitur *ad domini gloriam et destinatam nostram voluit* (sic exeunte versu omissis litteris *atem*). Edidit Ln τ. *ἐκκλησιῶν* [19] (*οὐ μόνον* - - *καὶ προθ. ἡμῶν*),

20. *στελλομενοι*: FG *υποστελλ.*, 93. *συστελλ.* Latini omnes *devitantes hoc* | *ημας*: P^{gr}G^{gr} 28. 31. 37. 43. 61. 73. al^{4} ^{scr} *νμας* | *μωμησηται* et. Clem^{302} etc ... c^{2} (* latet) *μωμηται*

21. *προνοουμεν γαρ* (et. Gb' Sz) cum ℵBDEFGP 6. 11. 67** 80. 91. f^{scr} d e f g m^{28} vg syr^{sch} et (*curae fuit nobis enim*) P arm Chr^{606} Aug^{op} mon Ambrst al ... Gb Ti *προνοουμενοι γαρ* cum ο 17. 21. 26. 32. 37. 39. 47. 73. cop go Clem^{302} Chr$^{\text{mosc 1}}$ Euthal^{cod} Cyr$^{\text{ador 408}}$ (:: defendimus pluribus in ed. anni 1859) ... ς (= Gb Sz) *προνοουμενοι* cum KL al pler Thdrt Dam. Cf et. Polyc^{6} *προνοουντες αει του καλου ενωπιον θεου και ανθρωπων*. Libere aeth *et bonum cogitate coram domino* omissis reli | *ενωπιον* sec (ℵ^{c}): ℵ* om

ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. 23 *εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς*
7, 14 *ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.* 24 *τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν*
καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

8, 4 1 *Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν*
μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 *οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν*
9, 2 *ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ*
9, 15 *πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας.* 3 *ἔπεμψα*
δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ

---

22. *πεποιθησει* (B add *δε*) *πολλη*: ℵ^{c}FG 67** 69. g om *πολλη* ... Chr^{ms} (et.$^{\text{mosc 2}}$) verba *πεποιθ. πολλ. τη εισ υμ.* praeterit | *εισ*: K c^{ecr} *προσ*

23. *εισ υμασ συνεργοσ*: DE d e syr^{sch} cop go Ambrst *συνεργ. εισ υμ.* | *αδ. ημων*: ℵ^{c} *αδ. υμων* | *δοξα χρι.*: am fu demid hari Ambrst Pelag *gloriae Christi* | *χριστου*: Cyr^{gr} fu* aeth *κυριου*, tol *dei*

24. *υπερ υμων*: D^{gr}G 71. 73. 137. g *υπ. ημων* | *ενδειικνυμενοι* cum BD* ℵ*FG 17. d e g go ... ς *ενδειξασθε* cum KGD^{b}et^{c}E**KLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm aeth Chr$^{\text{670}}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al | *εισ προσωπον* cum KBCDEFGKLP al longe plu it vg syr^{utr} cop arm aeth go Chr Euthal^{cod} rell ... ς (= Gb 8z) praem *και* cum 132. 134. 137. al vix mu

IX. 1. *γαρ* (syr^{sch} Or$^{\text{int 4,678}}$ *de ministerio autem*, go *at de ministerio*): C 2. 41. 115. arm om | *μοι*: B *εμοι* | *το*: FG 109. Thdrt^{cod} Dam *του* ... C 17 (sed habet *προγραφειν*) 73. om

2. *καυχωμαι*: 73. *κεκαυχημαι* | *περυσι*: D^{b} 17. 73. 131^{lect} c^{ecr} *περισυ*, D*FG *περσυ* | *το* (et. Ln$^{\text{ed min}}$) cum KB 17. ... ς Ln$^{\text{ed mal}}$ Ti *ὁ* cum CDEFGKLP al fere omn Chr$^{\text{674}}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam | *υμων* cum KBCP 17. 39. 67** 74. a^{ecr} 8Pe (e sil) Euthal^{cod}, item (*vestra aemulatio*) f vg syr^{sch} cop arm Or$^{\text{int 4,678}}$ Ambrst al ... ς Ti *εξ υμων* cum DEFGKL al pler Chr Thdrt Dam, item *quae ex vobis est* (g om) *aemulatio* d e g fu et all^{lachm} go syr^{p} :: o *εξ υμων ζηλοσ* speciose dictum est, sed propterea non exemptum a suspicione alieni, modo ne de ineptis librariis cogites

3. *επεμψα* (et. d e f g vg Ambrst): D^{gr}K^{gr} demid all^{lachm} cop arm Aug op mon Pelag *επεμψαμεν* (D* *επενψ-*), item aeth *miserunt* | *το καυχ. ημων*: B* Dam *το κ. υμων* | *το υπερ υμων*: FG 45. g Chr$^{\text{674}}$ om. Cf d e f vg *ut ne* (d e *uti non*) *quod gloriamur* (d e *-mus*) *de vobis*, g *ut ne*

ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μήπως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς 11, 17
ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, μὴ ὡς πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, Ga 6, 7 co
καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. 7 ἕκαστος Prov 22,

exultatio nostra | ινα sec: 37. 71. 73. arm syrp c.* Thdrt praem αλλ | lp 114. 115. 116. al παρασκευασμενοι

4. μηπως: d* μη, nec magis exprim πως d e f g vg Augop mon Ambrst al | εαν (d* αν) ... bdEr b (non* nec^{c}) om, item syrsch | fg ευρωσιν | καταισχυνθωμεν: d*et^{b} (delevit enim demum^{c}) k*L d e syrsch praem και | λεγωμεν cum nBC^{2}Lp al omnvid f vg syrutr cop (aeth *dicant*) Chr^{675} Euthalcod Thdrt Dam ... c*DEFG d e g go Ambrst Augop mon λεγω. Praeterea k om ινα μη λεγ. υμ., 109. om ημεις ινα μη λεγωμ. | υμεις: B* Euthalcod ημεις | εν τ. υποστ. ταυτη sine additam cum k*nCD*FG 3. 17. 23* 57. 67** 69. 70. 71. 177. 179. it vg cop aeth Euthalcod Augop mon Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add της καυχησεως cum k^{c}nD^{c}EKLP al pler syrutr arm go Chr^{675} Thdrt Dam

5. προελθωσιν: Fgrgr 48. Thdrtcod προσελθ. | εις υμας cum nCKL al pler Euthalcod Thdrt Dam al (Chr et Thphyl^{ms} προπεμψω τους αδελφ. ινα προκαταρτ.) ... Ln προς υμ. cum BDEFG 37. 46. 93. | προεπηγγελμενην (Gb'') cum nBCDEFGP al^{10} arm Euthalcod Thphyl. Ex Latinis *repromissam* vg, f Ambrst *promissam*, d e g m^{24} *ante promissam*, Augop mon *iam pridem repromissam* ... ς προκατηγγελμ. cum K$_{1}$ al pler Thdrt Dam Oec. Libere 119. Chr^{675} και προκαρτ. ταυτην την ευλογιαν υμ. ετοιμ. ειναι ουτως ως etc | υμων: D* d e m^{24} vg Pelag om (non item f g Aug Ambrst) | ταυτην (f *promissam hanc benedictionem vestram paratam esse*, vg *promissam benedictionem hanc par. esse*, item m^{24}): Fgrg g arm om (119. Chr vide ante) | μη ως cum k*FG 52. d e f g m^{24} vg syrsch arc Chr^{675} (nontxt^{675}) Augop mon Ambrst ... ς Ln Ti και μη ως cum k^{c}BCDEFgrEgrKLP al pler syrp cop arm aeth go (Chrtxt) Euthalcod Thdrt Dam | ως πλεονεξ. cum nBCDEFGKLP al plu Chr Euthalcod Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) ωσπερ πλε. cum minusc utvi paucis

6. τουτο δε: 37. 74. αδελφοι ... asscr al pauc om; 14. f m^{24} vg (et. fu demid al, sed non am) cop Chr^{675} (τουτο δε λεγω. τουτεστιν οτι μετα τουτου παλιν φημι.) Ambrst al (non Augop mon) add λεγω. Ln edidit: τοῦτο δὲ (ὁ σπείρων – ἑ. εὐλογ. καὶ θερίσ.) | επ ευλογιαις pri et. Or^{4,255} etc (f vgcle am démid al *in benedictionibus*) ... d*FG *εν ευλογια*, item *in benedictione* d e g m^{24} fu allachm cop go Orint^{2,204} Aug op mon Ambrst al | επ ευλογιαισ sec et. Or^{4,255} etc ... d* εξ ευλογιας,

καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. 8 δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼς γέγραπται·
Ps 111 (112), 9 ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν
K. 55, 10 αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς

item *de* (fu al *ex*) *benedictione* d e fu allachm Orint^{2,304} Cyp^{304} Ambrst al, f vg^{cle} am demid al *de benedictionibus* ... F^{gr}G *επ ευλογια*, g Aug cop *in benedictione* | *και θερισει*: D^{gr}E* aeth om *και*

7. *προηρηται* cum ℵBCP 31. 67** 71. (F* *προειρεται*, F**G 17. *προειρηται*) Chr^{cod} ap Wtst, item *sicut* (*secundum quod*) *proposuit* d e n^{24} Cyp^{304} Aug^{op} mon, *prout destinavit* f vg, *secundum propositum* g fu Ambrst Sedul, *sicut propositum habet* Hier$^{gal\,4}$ ... ς Ti *προαιρειται* cum DEKL al pler Chr^{677} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1042} Dam ad h. l. et$^{parall\,475}$

8. *δυνατει* cum ℵBC^{2}D*FG ... ς Ti *δυνατος* cum C^{3}D^{b}E^{tc}EKLP al fere omn (sed 61. B^{scr} O^{scr} pergunt *δε εστιν*) Chr Thdrt Dam al (Euthal cod *δυνατα* ut^{vid}, utitur compendio). Ex Latinis d e f vg Aug^{op} mon Ambrst al *potens est*, g *potest* | *δε*: D^{gr}* 109. 178. 3P^{e} demid tol syr ^{sch} *γαρ* | *παντοτε*: F^{gr}G 7. g om | *αυταρκειαν* ut ℵBC etc ... DEFGLP al ut^{vi} mu *-αρκειαν* (D^{c}E *-τάρκειαν*)

9. *εις τ. αιωνα* (et. Clem^{488} etc): PGK 6. 39. 42. 238. f g vg^{cle} (et. harl tol, non am fu demid) aeth add *του αιωνος*

10. *σπερμα* cum ℵCD^{b}E^{tc}EKLP al fere omn Chr^{668} Cyr$^{glaph\,228}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Ln *σπορον* cum BD*FG 80. :: Mc 4, 26 et 27 *βαλη τον σπορον, και ο σπορος βλαστα* Lc 8, 5 et 11 *του σπειραι τον σπορον αυτου* et *ο σπορος εστιν* non fluctuant, nec magis quod subsequitur *πληθυνει τον σπορον υμων*. Propterea *σπερμα* h. l. non a lectione Esaiae *και ου μη αποστραφη εως αν μεθυση την γην και εκτεκη και εκβλαστηση και δω σπερμα τω σπειροντι και αρτον εις βρωσιν*, aliena manu derivatum puto. | *τω σπειροντι*: L 37. 47. *τ. σπειραντι* | *χορηγησει* et *πληθυνει* (C *-νη*) et *αυξησει* cum ℵ*BCD*P (*αυξησει* et. FG) al^{15} d e f g r vg cop arm aeth Cyr$^{glaph\,228}$ (et$^{esa\,66}$) Euthal^{cod} Cyp^{240} Aug^{op} mon Ambrst al ... ς (= Gb Ss, sed Gb') *χορηγησαι* et *πληθυναι* et *αυξησαι* cum ℵ^{c}D^{c}P^{gr}G^{gr}(sed vide de his ante)KL al longe plu go Chr Cyr$^{esa\,430}$ (*επευχεται λεγων*) Thdrt Dam al. Male h. l. ut toties alibi exscripsit E lectiones codicis D, ita ut daret *χορηγησει* et *αυξησει*, notato utroque loco ε, recte vero ex D^{c} *πληθυναι* sumpsit. | *γενηματα* cum ℵBCDEFGKLP al ut^{vi} plu (11 ap Scri, plus etiam ap Mtthaei) Euthal^{cod} Chr$^{mosc\,2}$, nec aliter Cyr$^{glaph\,228}$ et$^{esa\,66}$ (non item $^{esa\,430}$). Cf et. syrp mg gr *γεννημματα* ... ς (= Gb Ss) *γεννηματα* cum minusc vix mu, item ut editi sunt Chr Thdrt Dam al

11. *εν παντι*: F^{gr}G g Chr^{663} (et.$^{mosc\,2}$) Aug^{op} mon praem *ινα* sequente

πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ.
12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσ- Phl 2, 30
αναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλα καὶ περισσεύουσα
διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακο-
νίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας
εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπι-
ποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.
15 χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ. 8, 18

X.

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος Ro 12, 1
καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν
ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆ-
σαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομέ-

---

participio (*g locupletati*, Aug *ditati*). Sed f vg *ut in omnibus locupletati abundetis*, Cyp^{340} et^{304} Ambrst *ut in omnibus locupletemini*. | ητισ: D^{Gr*} 39. *εν τισ*, item *si quis* Ambrst^{cdd} aliq et$^{ed\ vet}$ | δι ημων: C^{2}P al^{10} g* syrP^{mg} Dam *δι υμων* | *τω θεω*: D* (non^{b} nec^{c}) om τω . . B *θεου*. Hinc Ln$^{ed\ min}$ om *τω*, et$^{ed\ mai}$ habet [τω] *θεω*

12. *λειτουργιας* et. NBDEFGLP etc ... C al pauc *-γειας*. Item (v. 11) B*L al *ευχαριστειαν* et (hoc versu) FGL al *ευχαριστειων*. | *τω θεω*: Ln$^{ed\ min}$ cum B 46. τ. *χριστω*. Libere f vg (non item Cyp Aug Ambrst) *in domino*. Caterum Ln$^{ed\ min}$ *θεῷ*. 12 (ὅτι ἡ – τ. χριστῷ),

13. *δια* ... Ln$^{ed\ min}$ praem *και* cum B | τ. *ομολογ. υμων*: 37. om *υμων* | *κοινωνιας*: 39. 43. l^{ser} *διακονιας* | *εισ αυτουσ*: P *εισ εαυτ.*

14. *δεησει*: 17. *δεησεισ*, item (sed differt$^{ed\ rom}$) Ambrst *orationes* | *υπερ υμων*: ℵ*(sed ipse* correxit)BE^{Gr} 2. 4. 115. al *υπ. ημων* | *υμασ*: ℵ^{c} Ambrst add *ιδειν*, *videre*, item 17. 66^{mg} praem *ιδειν*

15. *χαρισ* sine copula cum ℵ*BC*D*FG 17. 74. a^{ser} d e f g vg (contra r *gratia ergo*) go Aug$^{op\ mon}$ al (et. Ambrst^{ms}) ... ς (Gb^{oo}) add *δε* cum ℵ^{c}C^{2}D^{b}et^{c}EKLP al pler syr^{utr} cop arm (aeth libere vertit) Chr^{ass} Euthal^{cod} rell Ambrst^{edd} Sedul | D* *ανεγδιηγητω*

X. 1. *πραυτητοσ* cum ℵ*BFGP 17. 73. Euthal^{cod} ... ς *πραοτητοσ* cum ℵ^{c}CDEKL al pler Chr^{ass} Thdrt Dam al | *μεν*: K om | *εισ* (B *δι'*, 92. *προσ*) *υμασ*: P *εν υμιν*, item *confido in vobis* f g r vg, *audeo in vobis* d e

2. DE 47. *παρων* | *τη πεποιθησει*: C^{2} (A *δε το* usq *οπλα της* v. 4. omnia rescripta) cop add *ταυτη* | *τινασ*:-C^{2} om

νους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατιᾶς ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς

---

3. *περιπατουντες* (FG -ντας) et. Clem^{588} Or$^{int\ 2,79}$ et^{4,584} etc ... Or$^{1,622.\ 728}$ et$^{cat\ 65}$ Eus$^{ps\ 236.\ 240}$ *ζωντες*, Clem^{495} *οντες*. Cf et. Diogn^{5} *εν σαρκι τυγχανουσιν, αλλ ου κατα σαρκα ζωσιν.*

4. *στρατιας* cum ℵ(B?)CDEFGKLP al mu (et quidem D^{c}KLP 37. 47. e^{ascr} n^{ascr} *στρατιᾶς*) ... ς Ln *στρατειας* cum B (sed *ε* manu emendatrice inlatum videtur) al plu^{vid}, nec aliter in Clem Or etc edi consuevit :: tanta vero formae *-τιᾶς* auctoritas non deserenda, etsi alter locus, 1 Tim 3, 18, inter utramq formam magis fluctuat. Ceterum Ammonius notat: *στρατεία ἐκτεταμένως, τὸ πρᾶγμα· στρατιὰ συνεσταλμένως, τὸ τῶν στρατιωτῶν πλῆθος. ἐναλλάσσει δὲ πολλάκις ἐν τῇ χρήσει.* Quae quum probentur ab aliis, ab aliis reprobentur (cf. Steph. Thes. Gr. Linguae), antiquissimos codd. in numero haberi par erit. | τ. *στρατ. ημων*: L per incuriam h. l. add *ου καθαιρεσιν* | Ln edidit: *στρατευόμεθα*[4] (*τὰ γὰρ - ὀχυρωμάτων*),

5. *καθαιροντες* et. Clem$^{496.\ 588}$ Or$^{1,622.\ 2,214}$ et^{prov} (Notitia^{104}) et$^{cat\ 66}$ Bas$^{regg\ 454.\ 502.\ 508}$ Or$^{int\ 2,79.\ 267.\ 2,58}$ etc ... D$^{Gr^{c}}$ (ℵ utramq lectionem miscet) *καθαιροντων*. Cf et. Or^{2,647} – *των ετοιμως εχοντων εκδικειν πασαν παρακοην και καθαιροντων παν υψωμα επαιρομενον* etc (sed id non ad lectionem codicis D$^{Gr^{c}}$ pertinet) | *γνωσεως* et. Clem Or Meth^{2,787} Bas etc ... 17. *δοξης* | *και αιχμαλωτιζοντες* (D^{c} *εκμαλ-*, 39. 71. e^{ascr} al fere^{10} Dam *-τευοντες*): ℵ^{c}G d e g m^{95} om *και* | *εις* (go praem *και*) *την υπα. του* $\overline{χυ}$: D*EF^{Gr}G d e g m^{95} go add *αγοντες*

6. *εν ετοιμω* (73. *εν ετοιμως*): D* Or^{2,214} *ετοιμως* (ℵ rursus inepte miscuit lectiones codicis D) | *πληρωθη*: c 39. r Aug$^{ep\ 185}$ add *προτερον* | *υμων η υπακοη*: D*et^{c}(non item^{b})EF^{Gr}G d e g r Aug Ambrst *η υπακ. υμων* (D*F 114. d e g Ambrst^{codd} *ημων*), item cat^{415}

7. *βλεπετε;* ut et. ς (contra Ln Ti *βλεπετε.*). Sic praecepit etiam Thdrt ad h. l.: *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον.* Aliter Gennad in scholio codicis 20: *κατὰ ἐπιτιμητικὴν ὑπόκρισιν τοῦτο ἀναγνωστέον.* Similiter Chr^{606}: *ὃ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν· ἀπὸ τῶν φαινομένων δοκιμάζετε, ἀπὸ τῶν σαρκικῶν, ἀπὸ τῶν σωματικῶν.* Item cat^{415} *ἀπὸ τῶν φαινομένων κρίνετε*, item Thphyl Oec. Consentiunt Latini: *videte*, ut d e f g r vg etc. | *πεποιθεν*: B *δοκει πεποιθεναι* | *χριστου*: D*E*FG d e f g fu floriac al^{lachm} (non item r vg^{cle} am demid etc) Ambrst (sed non$^{ed\ rom}$) add *δουλος* | *παλιν*: P 14. d^{ascr} ante *λογιζ.* | *εφ* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum

Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. 8 *ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι* 12, 6 19, 10
καυχήσομαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκο-
δομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, 9 *ἵνα*
μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 *ὅτι αἱ*
ἐπιστολαὶ μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ
σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. 11 *τοῦτο λογιζέ-*
σθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες,

---

ℵBL 21., item *apud* (*aput* d r) *se* d e f r vg. g *intra se* ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti αφ cum CDEFGKP al pler Chr^{666} Euthal^{cod} Thdrt Dam | *και ημεις* sine additam cum ℵBCD*FGP al^{10} d e f g r vg go syr^{utr} ar^{e} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Ambrst al ... ς Ti add *χριστου* cum D^{c}EKL al pler cop (certe ita Wilkins) Dam Oec

8. *εαν τε* cum ℵCDEKLP al pler r (*sive enim*) f vg (hi^{s} et Ambrst al *nam et si*) syr^{P} aeth (go *at quidem si quid*) Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... Ln$^{ed\ mai}$ *εαν* [*τε*] et$^{ed\ min}$ om *τε* cum BFG 17. 31. 73. 80. 177. 178. d^{ser} arm Chr Thphyl, nec magis expri d e g tol Sedul (habent *si enim*) syr^{sch} cop | *περισσοτερον* (17. 39. al^{6} Chr^{666} *περισσον*) cum ℵ*BCD*K*FGP 39. 45. 120. c^{ser} d e f g r vg (de his vide ante) go cop syr$^{P\ txt}$ arm aeth Euthal^{cod} Ambrst etc (vide ante) ... ς Ti praem *και* cum ℵ^{c}DE^{c*}L al pler syr^{sch} et$^{P\ mg}$ Chr Thdrt (*και περισσ. τε καυχ. και περι τησ*) Dam | *τε* (37* arm om) ... F^{sr}G d e g r^{vl} Ambrst Vig^{varimad} ante *περισσ.* pon | *καυχησομαι* cum ℵLP 114. 122. al^{8} ser (et haud dubie al) Thphyl ... ς Ln Ti *καυχησωμαι* cum BCDE(FG −*σωμα*)K al pler^{vl} (17. −*σωμεθα*) Chr^{666} sq Euthal^{cod} Thdrt Dam | *εξουσιασ ημων* (aeth^{utr} *υμων*): c^{p} 115. 119. al pauc syr^{sch} ar^{e} cop Chr Thdrt Thphyl om *ημων* | *ο κυριοσ* (D*E*FG 8^{po} d e f g r Vig varim *ο θεοσ*) sine additam cum ℵ*BCD* 17. 66** d e am* fu** tol al lachm aeth Euthal^{cod} ... ς add *ημιν* cum D^{c}EFGKL al pler (74. d^{ser} *ημων*) demid go Thdrt Dam, item praem *ημιν* P 73. f vg^{cle} am** (r fu* *nobis dedit domin.*) arm syr^{P} Ambrst Vig^{varim}. Similiter vel praem vel add *μοι* syr^{sch} ar^{e} cop Chr^{666} Thphyl

9. *ινα*: 6. 10. 37. 38. 48. 67. 72. 73. 74. 80. 115. a^{ser} f^{ser} f vg Ambrst al add *δε* | *δοξω*: D*EF^{sr}G d e g Ambrst *δοξωμεν* | *ωσ αν*: D^{gr*} om | *εκφοβειν*: DE d e g (sub *aut*) *εκφοβοιντεσ, terrentes* (g *terrendo t tes*) ... P *εκφοβων*

10. *αι επιστολ. μεν* cum ℵ*B, item *quia epist. quidem* r Ambrst ... ς Ti *αι μεν επιστ.* cum ℵ^{c}DEFGKLP al omn^{vl} Meth$^{epiph\ 861}$ Chr^{607} Euthal cod Thdrt Dam, item *quoniam quidem epist.* d e f g vg | *φησιν* cum ND EFGKLP al omn^{vl} etc, item *inquid* d e, atque etiam cop aeth^{PP} ... Ln *φασιν* cum B, item *aiunt* r, *inquiunt* f g vg syr^{utr} go (arm *dicitis*) ... aeth^{ro} Method^{epiph} Ambrst om | *εξουθενημενοσ* cum NDEFGKLP etc (Dam *εξουθενουμενοσ*) ... Ln *εξουδενημενοσ* cum B

11. *οιοι εσμεν* (et. f g): F^{sr}G^{sr} *οιοι μεν*

τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν. 13 ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου,
Ro 12, 2 ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως

---

12. τολμωμεν: B τολμω | εγκρι- cum E*D* et συγκρι- cum B*D*FG ... ς Ln εγκρ- et συγκρι- cum ℵB²D²EK²ᵉˡLP etc | εγκριναι: FG 30. 80. nᵃᶜᵉʳ κριναι ... D*E add εαυτουσ, item (omisso εαυτουσ quod sequitur) Dᵇ; consentiunt autem d e *non enim audemus* (d *audimus*) *coniungere nos aut comparare quibusdam* etc. Praeterea Dᴳʳ* om τισιν | αλλα: D*L 17. 37. 73. 74. aᵃᶜᵉʳ Chr⁶⁰⁶ αλλ | εν εαυτοισ: F εν αυτοισ | εαυτουσ ante μετρουντες: ℵ* om (suppl^a) | εαυτουσ εαυτοισ: DEK 37. 73. 219. d e (hi² *comparantes nobis nosmetipsos*) Chr⁶⁰⁶ Thdrt εαυτοισ εαυτουσ | ου συνιασιν cum ℵᵃB 10. 17. 31. 37. Euthal^cod (συνίασιν) Thdrt; item ℵ* 93. ου συνισασιν ... ς Ti ου συνιοῦσιν cum DᵉᵖEKLP al pler (80. om ου) Chr Thdrt^cod Dam al | ου συν. ¹⁸ημεισ δε: haec conservavimus cum ℵ(et* etᵃ etc)BDᴳʳ ᶜEKLP al fere omn r syr^utr cop arm aeth go Chr Euthal^cod Thdrt Dam al Aug^civ dei 12,17 etps 24 et^faust 22, 47; item certe ημεισ δε (sine ου συν.) 74** vg Pelag ... Gb⁰⁰⁰ cum D* FG 109 (ᴳʳ et^lat) d e f g Ambrst auct^sing cleric 526 Sedul Vig^varlm 750

13. ημεισ δε: vide ante | ουκ cum ℵBD*FGKLP al²⁰ Chr⁶⁰⁶ Euthal^cod Thdrt Dam Thphyl ... ς ουχι cum Dᵉᵖ al longe plu Oec | εισ τα αμετρα: D*FG εισ το αμετρον. Item in *immensum* d e f g r vg. | καυχησομεθα (17. 47. 114. -χησωμεθα, 8ᵖᵉ -χωμεθα): FG f g auct^sing cler καυχωμενοι ... Gb⁰ cum Dᴳʳ* d e | ου εμιρισιν: M 49. 67** 74. aᵃᶜᵉʳ ου (sed M 67** οσου) εμετρησεν. Item *quam* (*qua*) *mensus est* d e f g vg auct^sing cler Vig^varlm; contra r Ambrst *quam partitus est* | ημιν: FᴳʳGL 46. 219* 13ˡᵉᶜᵗ g om | θεοσ: DE d e Epiph^anc 6 (sed non^ed dind) κυριοσ, item Vig^varlm *dominus Iesus* | εφικεσθαι: DE 109. Epiph^anc 8 Chr^mosc 1 αφικ.

14. ου γαρ ωσ μη cum ℵDEFGKLM al pler d e f g vg syr^utr cop Euthal cod Thdrt Dam Ambrst al ... P 4. Chr ου γαρ μη ωσ ... Ln ωσ γαρ μη cum B 114. 116. (postea Ln ὑπερεκτ. ἑαυτούς;) | εφικνουμενοι: Chr⁶⁰⁶ εφικομενοι ... K 2. 123** αφικνουμενοι, FG αφικομενοι | αχρι γαρ (et. ℵᵃ): ℵ* dᵉᶜʳ* om γαρ. Ceterum ediderunt Gb Sx (ἄχρι γὰρ καὶ – τοῦ χρ.) et Ln (ὡσ γὰρ καὶ – τοῦ χριστοῦ)

15. εν αλλοτριοισ: 89. 119. 178. Dam praem αλλ | κοποισ: P vitiose κονοισ, Thdrt^cod πονοισ ... 3. Dam τοποισ | ελπιδα δε et. Clem⁸²⁰ etc ... LM al¹⁵ fere om δε, item Cyr^hr 241 (sed om ουκ εισ τα usq κοποισ)

ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν,
16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίᾳ κα-
τόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ 1 Co 1, 31 Ier 9, 23
καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκι-
μος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

XI.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀν-
έχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς Eph 5, 26 a

| της πιστ. υμιων: B d^{acr} τ. πι. ημων | καυονα ημων: ℵ κα. υμων | περισσειαν ut ℵBD^{c}ELM etc ... D*FGKP -σσιαν

16. υπερεκεινα: n^{s} 109. 178. al (sed vix mu ut^{vid}) ὑπὲρ ἐκεῖνα, ut et. editum Cyr$^{hr\,241}$; 116. υπερκειμενα

17. καυχωμενος: L (qui talia saepe habet) 47* al -χομενος

18. συνιστανων (Gb'') cum ℵBD*KFGMP al^{18} Or^{1,297} Ephr^{278} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1197} Dam ad h. l. et ex$^{cod\ paris}$ bis^{parall} (vdtr^{566} et^{720}) ... ς συνιστων cum D^{c}KL al longe plu Dial^{828} Eusp$^{s\ 679}$ Macar$^{gall\ 7,172}$ Chr^{699} al | εστ. (FG add ο) δοκιμ. cum ℵ*BFGKLMP al omn^{vid} g Or^{1,297} Dial^{828} Ephr^{278} Euthal^{cod} etc (Eusp^{s} Macar Antioch om εστιν) ... ℵ* DE d e f r vg Dam$^{parall\ 566}$ (et^{paris}) et^{720} (non item^{paris}) δοκιμ. εστ. | αλλ cum ℵDEFGKLP al omn^{vl} Or Eus Ephr Euthal^{cod} al mu ... ς Ti αλλα cum B et (sed pro loci natura certo dici nequit) M^{vid}

XI. 1. οφελον cum ℵB(D* οφελον)M^{P} al plu Chr^{703} et^{2,603} Thdrt Dam Thphyl ... D^{c}EFGKL al^{25} Chr$^{mosc\ 1}$ Euthal^{cod} Oec ωφελον :: cf ad 1 Co 4, 8. Gal 5, 12 | ανειχεσθε (et. ς Gb Sz) cum ℵBDEFGLMP al plu Chr$^{cod\ paris}$ et$^{mosc\ 1}$ et^{2,603} Dam Oec ... K 37. 78. al^{10} fere Euthal^{cod} Chr$^{mosc\ 1}$ Thdrt ανειχεσθε ... ς^{e} ηνειχεσθε cum minusc vix mu Chr montf ad h. l. Thphyl | μου: FG d e f g r vg Lcif^{229} Ambrst al post αφροσυνης pon sive expri, vide post | μικρον τι (et. ς^{e}) cum ℵBDEM 17. 118. 121. 137. n^{acr} al vix mu f vg go syr^{P} Chr^{2,603} Thphyl ... ς Gb Sz om τι cum FGKLP al plus^{50} d e g r Chr ad h. l. et$^{2,347.\ 349}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec Lcif Ambrst | αφροσυνης cum ℵBDEP (vdtr et. M sed perlit) 17. 118. 121. 137. al vix mu, item ς^{e} της αφροσυνης cum FG al? Chr^{2,603} Thphyl, 49. αφροσυνην. Latinos vide post ... ς Gb Sz τη αφροσυνη cum KLP al plu (plerique qui τι om) Chr^{703} et $^{2,347.\ 349.\ 257}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec. Ex Latinis sic vero f vg *utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae;* d e *utinam portaretis pusillum insipientiam meam;* g *utinam pateremini paululum t pusillum imprudentiam meam;* r Lcif *utinam sustineretis modicum* (Lcif *pusillum*) *insipientiae meae*, Ambrst *utinam sustineretis pusillum imprudentiae meae.* Item go *utinam pateremini meae modicum aliquid insipientiae,* syr^{P} *utinam autem pateremini meam paulisper insipientiam,* syr^{sch} *uti-*

ωα 2, 4 ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι
δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς Χριστόν.
ωα 1, 6 ωα 4 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύ-

---

nam autem tolerantes fueritis me paullulum ut loquerer stulte, cop *utinam sustineretis me paulisper in insipientia mea*, arm – – *μικρον τι και της μου αφροσυνης* | *ανειχεσθε*: κ *ανασχεσθε* (nec correctum)

2. *θεου ζηλω*: 37. 48. 72. *ζηλ. θε.* | *τ. χριστω*: 37. *τ. θεω*, Or^{2,129} *τ. κυριω* (non item Or^{2,179} *κατα το· βουλομαι δε τους παντας υμας παρθενον αγνην παραστησαι τω χριστω*, cf et.^{2,129}. Accurate vero hunc locum reddit Or$^{int\ 2,159}$ *statui enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo*, item^{262} ac^{saepe})

3. *φοβ. δε*: L om *δε* | *μηπως* et. Clem^{544} Or$^{all\ 14,26}$ Eus$^{ps\ 309}$ Epiph$^{275.\ 666}$ etc ... FG a^{scr} Chr$^{705\ bis}$ (*διο φησι· μηποτε*, item *λεγων· μηποτε*. Sed paullo ante affert verba contexta cum *μηπως*) et^{10,622} (non item^{alib}) *μηποτε* ... D* Clem^{553} *μη*. Ex Latinis f g Hier$^{ezech\ 32}$ *ne forte*, contra d e r vg Lcif^{229} Ambrst Hier$^{iovin\ 2}$ al mu nil nisi *ne* | *ως*: excidit (post *μηπως*) in L | o *οφις*: 114. c^{secr} d^{secr} al Chr^{705} et^{10,615} et^{2,772} (non item^{alib}) Dam om o | *εξηπατ. εναν* cum ℵBFGMP 17. 37. 80. g cop aeth Clem$^{544.\ 547}$ Or$^{all\ 14,26}$ et$^{int\ 2,248.\ 2,334}$ Eus$^{ps\ 309}$ Epiph$^{275.\ 666}$ Euthal^{cod} Hier^{ezech} et^{iovin} Gaud$^{serm\ 9}$ (ℵ* *υμιν* pro *εναν* scripsit, sed ipse* suprascripsit *εναν*) ... ς *εναν εξηπατ.* cum DEKL al pler d e f r vg go syr^{p} arm Clem^{553} Chr^{705} et^{1,471} Thdrt al Or$^{int\ 4,481}$ Lcif^{230} Ambrst al mu | *εν τη* et. Clem^{544} Or$^{all\ 14}$ Epiph$^{275.\ 666}$ etc (d e *de astutia sua*, g *in astutia sua*, Or$^{int\ 2,264}$ *in nequitia sua*) ... DE$^{gr\ 2}$ om *εν*, nec exprim f r vg Or$^{int\ bis}$ Lcif Ambrst Augl$^{ioh\ 6,2}$ ac^{saep} al | *φθαρη* (KLP al *-ρει*) sine *ουτως* cum ℵBD*FGP 17. d e g r go cop arm Clem 544. 553 Eus$^{ps\ 309}$ (sed om et. *εν τη πανουργ. αυτ.*) Epiph^{275} Euthal^{cod} Lcif^{230} Gaud$^{serm\ 9}$ ... ς Ti praem *ουτω* (*ουτως*) cum D^{b}et^{c}EKLM al pler f vg syr^{utr} (aeth^{utr} praem *fortasse*) Or$^{all\ 14,26}$ et$^{int\ ter}$ Epiph^{666} Chr^{705} et^{1,471} Thdrt Dam Archel^{591} Augl$^{ioh\ 6,2}$ ac^{saep} Ambrst al mu | *απο της απλοτητος* sine additam cum ℵ^{c}D^{c}KLMP al pler f vg (vertunt ut et. Or^{int} *a simplicitate*) syr^{sch} et$^{p\ txt}$ Clem$^{544.\ 553}$ Or^{all} et$^{int\ 2,248}$ et (*a simplicitate fidei*) ^{4,481} Eus$^{ps\ 309}$ Chr^{705} et^{1,471} Euthal^{cod} Thdrt al Hier$^{ezech\ 32}$ et$^{iovin\ 2}$, item *a castitate* Lcif^{230} Ambrst al ... Ln add *και της αγνοτητος* cum ℵ*BFG^{c} 17. 74* a^{scr} g tol go aeth^{utr} syr^{p} c.* Archel^{591} Dam Augl$^{oh\ 6}$ et$^{faust\ 21}$ (his ll. et alibi *a simplicitate et castitate*, sed$^{ep\ 188}$ et$^{civ\ dei\ 14,7}$ et^{alib} tantum *a castitate*). Rursus D*E d e Epiph^{666} habent *απο της αγνοτητος και της απλοτητος*. Cf et. Epiph^{275} *απο της απλοτητ. και αγνειας χριστου και δικαιοσυνης.* | *εις χν* cum BFGM 80. 89* d^{scr} 8^{pe} (k^{scr} Eus$^{ps\ 309}$ *εν χω*) ... ς Ln Ti *εις τον χν* cum BDEKLP al pler Clem$^{544.\ 553}$ Or$^{all\ 14,26}$ Epiph^{666} Chr Euthal^{cod} Thdrt al ... r Lcif Ambrst Gaud$^{serm\ 9}$ al *in Christo Iesu*

4. *αλλον*: 17. *ετερον* | *ησουν*: FG 4* f g vg arm Ambrst al *χριστον* |

ξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον
ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· 5 λογίζομαι γὰρ
μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης 12, 11
τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶ-
σιν εἰς ὑμᾶς. 7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν δια-
κονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐ-
δενός· 9 τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλ- 12, 13
θόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα Act 18, 5

ελαβετε: FG εδεξασθε | ευαγγ. ετερον: FGrG g add λαμβανεται (g accepistis) | ανειχεσθε cum ND^{c}EGKLMP (F ενειχεσται) al plu Chr^{mosc1} nemel Euthal^{cod} Dam ... ς (= Gb Sz) ηνειχεσθε cum 47. al mu (2 ap Scri) Chr^{108} bis Thdrt al (certe ut editi sunt) ... Ln ανεχεσθε cum BD* 17. Cyr$^{fid\ 120}$. Item r *patimini*, contra d e f g vg Ambrst al *pateremini*.

5. γαρ cum NDEFGKLMP ete (arm εγω γαρ ουτως λογιζομαι) ... Ln δε c. B | υστερηκεναι: D*E d e r fu tol al^{lachm} add εν (fu al om) υμιν. Sic d e r tol: *existimo enim me nihil minus fecisse in vobis ab aliis app.* (tol *a magnis app.*, r *ab his qui valde sunt apostoli*). Contra f vg *exist. enim nihil me minus fecisse a* (am om) *magnis app.* (fu *vobis ab aliis app.*), g *exist. me enim in nullo inferiorem esse qui supra modum sunt apostolis*, Ambrst *exist. enim me in nullo inferiorem fuisse iis qui valde sunt apostoli.*

6. ει δε (syrP c.*) και et, r *si autem et*, fu al^{lachm} Ambrst *sed et si* ... D* om δε, item habent d e f g am demid tol *et si*, vg^{cle} Pelag syr^{sch} *nam et si*, go cop nil nisi *si* | ιδιωτης: D*E d e g demid al^{lachm} (Ambrst post τω λογω) add ειμι | φανερωσαντες cum N*BP^{vid}G 17. g (*manifestantes t -status sum*), item addito εαυτους M 108** 8P^{c} go (*manifestavi me*) arm; 67. φανερωσαι εαυτους ... ς φανερωθεντες c. NDEKLP al pler r (*manifestati facti*) vg^{cle} (*manifestati sumus*, et. tol harl) syr^{utr} cop Chr^{108} Euthal^{cod} Thdrt Dam Sedul (*manifesti sumus*) ... D*et^{b} d e f am fu demid flor Ambrst al φανερωθεισ (*manifestus* vel *manifestatus sum*) ... 1. 108. φανερωθεντι | εν παντι: f g r vg Ambrst Pelag *in omnibus* | εν πασιν: FG f g r vg Ambrst Pelag om, nec exprim syr sch | εν πασιν εισ υμασ: d e *in omnes vos*

7. ἢ (d e *an*, Aug$^{op\ mon}$ *numquid*): FG η μη, item f g r vg Ambrst Pelag *aut* (r *an*) *numquid* | εμαυτον cum NBKM al pler Or^{5,734} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... DEFGLP 53. 74. 93. h^{scr} εαυτον

8. ουδενος cum NBMP 17. 37. 80. 118** Euthal^{cod} Dam ... ς ουδενοσ cum DEFGKL al pler Chr^{710} Thdrt

9. εμαυτον υμιν cum N*BMP (B υμιν εμαυτον υμιν) 17. 37** 73. 93. d e f vg Euthal^{cod} (Aug$^{op\ mon}$ *me in vobis*; contra Ambrst^{libere} *sine onere vestro me ipsum*) ... ς Ti υμιν εμαυτον cum NcDFrEFrYFrGL (B

καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. 11 διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 ὃ

vide ante) al pler g go arm Thdrt Dam ... κ 37* 115. om υμιν. Lm edidit[9] (τὸ γὰρ ὑστέρημα - ἀπὸ Μακεδ.),

10. χριστου: DGr* om (sed ipse* suppleuse vdtr) | ου φραγησεται: ita et. ς[e] Gb Sz ... ς ου σφραγισεται de coniectura vel errore (tamen sic d[scr], 14. 74. 238. ου σφραγησετ.) | εισ εμε: FG 2. 120. 81[pe] εν εμοι ... Chr (et.mosc[2]) Thdrt om | κλιμασιν: LP[vi] 37. al aliq κλημ- | της αχαΐας: FG 14. om της

11. οτι: B om | ο θεοσ: D* Thdrt om ο

12. εκκοψω: 114. εγκοψω | L al pauc καυχωνται | καθ. και ημεισ: P[er] d[scr] καθ. κ. υμεισ

13. οι γαρ: P[er]GK[r] ου γαρ | ψευδαποστολοι (etiam g *pseudapostoli*) ... D*E ψευδοαποστολοι. Item *pseudoapostoli* d e f m[61] r vg, nec aliter Ambrst Hier[gal 1] al. Apud Tert[marc 5,12] variant edd (ed. Semi. *pseudapostolos*, non item[praescr 4]). | εισ αποστολουσ: FG om εισ (it vg *transfigurantes se in apostolos*; g sub *t transfigurati* etc)

14. ου θαυμα cum HBD*FGPR 17. 39. 67** 74. a[scr] Or[2,492] Euthal[cod] Dam[paris] ... ς ου θαυμαστον cum D[b]etcEKLM al pler Chr (*ουδεν* vel *ut*[mosc 2] *ουθεν θαυμ.*) Thdrt Dam ad h. l. | εισ αγγελον et. Clem[773] Or[1,746. 2,492] et[cat eph 215] Eus[pa 243] Cyr[hr 51. 78. 236] al mu Tert[marc 5,12] al mu ... D* d e m[61] Or[int 4,670] edd ante[declar] Lcif[230] Ambrst Promiss[5] *ως αγγελοσ*

15. ουν: D* d e m[61] go syr[sch] arm Lcif[230] om | οι διακονοι (120. αγγελοι) αυτου: K om διακ. | αυτου: K εαυτου | ως διακ. δικαι.: Dam[paris] εισ διακονουσ δικ. | εσται et. Clem[511] etc ... D* d e m[61] Lcif εστιν (item go *fit*), r non exprim

16. με pri: 37. om | μηγε: D* μη | καγω μικρον τι cum HIDEFGKLMPR al plu it vg syr[sch] arm aeth go (cop *ut gloriar etiam paulisper*) Euthal cod Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz) μικρον τι καγω cum minusc pauc vl (nullus ap Scri) syr[P] Oec | καυχησωμαι cum HBPGM al pler Chr[719] Thdrt Dam ... DEKLPR 73. d[scr*] al Euthal[cod] καυχησομαι

λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. 22 Ἑβραῖοί εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγώ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς

---

17. *ου κατα κυρ. λαλω* cum ℵBFGKPR al[12] f g syr[sch] arm aeth Bas[regg 4pm] Chr[719] Dam (Euthal[cod] *ου δια χν λαλω*, sed *δια χν* in rasura) Or[int 4,630] ... ς *ου λαλω κα. κυρ.* cum DELM al pler d e r vg go cop syr[P] Thdrt Tiphyl Oec Or[int 2,330] Aug[doctr 4] Ambrst al. Sed pro *κατα κυριον* 114. f r vg[cle] fu domid (non item am tol) Or[int bis] Ambrst Aug *κατα θεον, secundum deum*, 37. *κατα ανθρωπον*

18. *καυχωνται*: L al pauc *-χονται* | *κατα σαρκα* cum ℵ*D*FGR 17. 71. 73. 8[pc] Chr[720] Dam ... ς Ln Ti *κα. την σα.* cum ℵ[c]BD[c]EKLMP al pler Thdrt | *καυχησομαι*: 17. 37. g[scr*] *-σωμαι*

20. *ανεχεσθ. γαρ*: arm add (de suo) *εἴ τις ἐξαπατᾷ ὑμᾶς* | *εις προσωπον υμας* cum ℵBD*et[c]EFGP 17. 37. 73. o[scr] 8[pc] (e sil) d e f g r vg (sed am *in vos faciem* sic) syr[P] aeth Euthal[cod] Dam Or[int 2,378] Ambrst al ... ς *υμας εις προσωπ.* cum D[b]KLM al pler syr[sch] arm go Chr[721] Thdrt

21. *ημεις*: FG[r]G g post *ησθενη.* pon | *ησθενηκαμεν* cum ℵB 17 (teste Gb[ms]) 37. 73. 80. Euthal[cod] ... ς Ti *ησθενησαμεν* cum DEFGKLMP al pler Chr Thdrt Dam. Praeterea DE d e vg[cle] demid al[lachm] Ambrst (non item f g r am fu tol Aug[doctr 4]) add *εν τουτω τω μερει* | *δ'* et. f g r Aug: D* d e vg syr[utr] Ambrst om | *εν αφρο. λεγω*: FG[r]G g post *τολμω καγω* pon ... ℵ* om *λεγω* (suppl ℵ[a])

22. 23. *εισιν*; ... ς (non ς[e] Gb Sz) quater *εἰσιν*,

22. *ισραηλειται* (ut ubique edidimus) cum B*D*E*, item *-ληται* L et palimps[pe] ... ς Ln *ισραηλιται* cum ℵ(sed *ισδρα-*)B[2]D[c]E[2]FGKMP etc

23. *χριστου εισιν*: FG[r]G g *εισ. χρι.* | *λαλω* cum ℵBKLMP al pler syr[P] cop arm etc ... DEFG 1. e[scr] Did[tri 69] *λεγω*, item *dico* d e f g vg syr[sch] go | *ὑπὲρ ἐγώ*: ita cum D[c]M, separant etiam FP, L al[4 scr] *ὕπερ ἐγώ* ... G *υπερεγω*. Ln edidit *ὑπερεγώ*. | *εν πληγ. περισσ, εν φυλακ. υπερβαλλ.*, cum ℵ*FG[r]G g Or[1,257] Hil[420] (g *in plagis abundantius in carcerib. supra modum*; Hil *in pla. abund. in custodiis eminentius*). Confirmat et. Or[3 190] *τίς δύναται ἡμῶν τοῦτο εἰπεῖν· εν φυλακ. υπερβαλλ.*; Item P *εν φυλ. υπερβαλλ. εν πληγ. περισσ.* ... Ln *εν φυλακ. περισσ. εν πληγ. υπερβαλλ.* cum BD*et[c]E 17. d e f vg (hi omnes *in carceribus abund. in plag. supra mod.*) go aeth Or[4,463 not] ex Philoc (sed *περισσευοντως*)

Dt 25, 3 ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις
Act 16, 22 14, 19 27, 41 τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι-
θάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·
26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν,
2 Ti 3, 11 4, 7 ss κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύ-
νοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις,
27 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶς τῶν παρ-
ἐκτὸς ἡ ἐπίστασίς μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται,
12, 5 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
Ro 1, 25 9, 5 μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ

Aug$^{doctr\,4}$ Ambrst al ... ς Ti *εν πλην. υπερβαλλ. εν φυλ. περισσ.* cum $\aleph^{c}D^{b}$KLM al pler syr^{utr} cop arm Or^{2,218} Chr^{726} Thdrt Dam ... Clem ^{618} Euthal^{cod} *εν πλην. υπερβαλλ.* omissis *εν φυλ. περισσ.*, Tert$^{scorp\,18}$ *in carceribus plurimum* omisso altero membro | *πολλακις*: D^{Gr*} *πολλοις*

24. *τεσσερακοντ.* cum $\aleph^{*}$BDE ... ς *τεσσαρακ.* cum B^{c}KLP etc ... FG $\bar{\mu}$

25. *εραβδισθην* cum $\aleph$BDEFGKLP al permu (8 ap Scri, 5 ap Matth) Or^{1,} $^{257.\ 2,290}$ Eusp$^{s\,333}$ Euthal^{cod} al ... ς *ερραβδισθ.* cum M al plu Chr Thdrt Dam | P *εναυαγησα*, d^{acr} *εναβαγησα*

26. *πολλακις*: D* d e syr^{sch} *πολλαις*

27. *κοπω* (F *κονο*, ut v. 23. *κονοις*) cum $\aleph^{*}$BDEFG d e g go ... ς (Gb^{o}) praem *εν* cum $\aleph^{c}$KLMP al omn^{vl} f vg Or$^{2,230.\ 296}$ et$^{int\,2,103}$ Bas$^{reg\,282}$ Chr^{727} Euthal^{cod} Thdrt Dam Aug$^{doctr\,4}$ Ambrst al | *διψει*: B* al$^{12\,acr}$ Or^{2,296} *-ψη* | *πολλακις* bis: D* d e f vg syr^{sch} *πολλαις*

28. *επιστασις* cum $\aleph$BDEFG 17. 39. 67** 8^{lect} (et 17^{lect} *επιτασις*) k^{acr} 8^{pe} (e sil) Euthal^{cod} (item^{lib} Naz^{1,89} *επιστασια*) ... ς Ti *επισυστασις* cum KLMP al pler Chr^{727} Thdrt Dam. Explicat Chr^{727} *οἱ θόρυβοι, αἱ ταραχαί, αἱ πολιορκίαι τῶν δήμων καὶ τῶν πόλεων ἔφοδοι.* Ex Latinis d e *concursus in me*, Aug$^{doctr\,4}$ et$^{ps\,96}$ et$^{gal\,88}$ *incursus in me*, f g vg Ambrst al *instantia mea* :: cf ad Act 24, 12 | *μοι* cum $\aleph^{*}$BFG 17. Euthal^{cod}. Eandem lectionem videntur reddidisse d e Aug^{ter} *incursus in me*, item syr^{utr} *costus qui est super me quotidie* ... ς Ti *μου* cum $\aleph^{c}$DEKLMP al pler f g vg (de his vide ante) Chr^{727} Thdrt Dam | *η καθ ημεραν*: FG *η* (F* om) *καθημερινη*. Rursus FG om *η* quod sequitur ante *μεριμνα*

30. *μου*: B om

31. *ο θεος*: D*E d e add *του ισραηλ* | *του κυριου* sine additam cum $\aleph$B F^{Gr}GKL al^{25} g am al^{lachm} go syr^{P} Chr^{729} (et.$^{mosc\,2}$) Dam ... ς (Gb^{o}) add *ημων* cum DEMP al plu d e f vg (et. fu demid.al) syr^{sch} cop arm aeth Euthal^{cod} Thdrt Aug$^{doctr\,4}$ et^{alib} Ambrst al | *ιησου* sine additam cum $\aleph$BF^{Gr}G 17. 31. 37. 118. g am al^{lachm} go syr^{P} arm Chr (et.$^{mosc\,1}$)

ὧν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ Ga 1, 20
ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν Act 9, 25
πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ
τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII.

1 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτα- 11, 30
σίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ

... ς add χριστου cum DEKLMP al pler d e f vg (et. fu demid al) syr sch cop aeth Euthal^{cod} Thdrt Dam Aug Ambrst al | εισ τους αιωνασ: haec K suppl in mg

32. πολιν δαμασκηνων cum ℵBD*etcEFGP 17. 37. 74. a^{scr} Euthal^{cod}, item it vg arm ... ς Ti δαμασκ. πολιν cum D^{b}KLM al pler Chr^{739} Thdrt Dam | πιασαι με sine θελων cum BD* d e f vg syr^{sch} ar^{e} arm Procop esa 245 (φησι γουν ο παυλοσ· εν δαμασκω ο εθναρχησ αρετα του βασιλεωσ δαμασκηνων εφρουρει την πολιν πιασαι με) Ambrst al ... ς add θελων cum ℵD^{c}EKLMP al omn^{vid} go Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam; item praem θελων F^{gr}G g cop syr^{p} aeth

33. εν σαργανη (ℵ -νει) et. Or^{2,304} bis etc ... F^{gr}G^{gr} om. Explicat 112^{mg} εν σφυριδι. Similiter apud Zonaram εἶδος σπυρίδος dicitur.

XII. 1. καυχασθαι δει (et. Sz Ln, item Gb') cum BD^{c}EFGLP 17. 31. 37. 39. 108. 137. al plus^{20} d e f g vg go syr^{utr} ar^{e} Euthal^{cod} Ambrst al. Sed 39. 17^{lect} f vg Euthal^{cod} Ambrst al praem ει, item ℵ^{c} lectione primae manus καυχασθαι δε non mutata ... ς (= Sz, hunc et Gb' vide ante) Ti καυχασθαι δη cum KM al plu aeth^{utr} (δη per et ecce expresso) Ath$^{gall\,5,238}$ (ελεγεν· καυχασθαι δη ου συμφερει μοι, αλλα τα τησ ασθ. μου καυχησομαι) Chr$^{732\,ss}$ Thdrt Dam Oec. Item BD* 114. cop Thphyl καυχ. δε | ου συμφερον (P -ρει) μεν cum ℵBFGP 17. 67**, item (vide post) f (g) vg cop. Similiter D^{gr} syr^{sch} ar^{e} aeth go Euthal^{cod} ου συμφερει ... ς Ti ου συμφερει (DE συνφ-) μοι cum D^{c}E KL al pler d e (g *mihi quidem*) syr^{p} (sed add c. ob. *autem* post ου) Ath (ut ante) Chr Thdrt Dam Thphyl Oec Sedul (Ambrst vide post) | ελευσ. δε cum ℵBFGP 17. 73. 80. 118. 213. f g vg cop arm Euthal^{cod} Dam Ambrst al. Sed B 213. ελ. δε και ... ς Ti ελευσ. γαρ cum DEKL al pler syr^{utr} go (d e *ei* pro *enim*? pro *et*?) Chr Thdrt Thphyl Oec. Sic igitur totum locum reddiderunt interpretes: d e *Gloriari oportet, non expedit mihi, veniam ei ad*, g *Gloriari oportet, non expedit mihi quidem, veniam autem ad*, f vg Sedul *Si gloriari oportet, non expedit quidem* (Sedul *mihi*), *veniam autem ad*, Ambrst *Si gloriari oportet, sed non opus est mihi, veniam autem ad*; go *Gloriari oportet, sed non melius est, et enim venio ad*, syr^{sch} *Gloriari oportet, sed non expedit, venio enim ad*, syr^{p} *Gloriari oportet, non* (*autem* additur c. ob.) *expedit mihi, veniam enim ad*, cop *Gloriari autem non expedit quidem, veniam autem ad*,

ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε
11, 11 χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
9, 10 11, 50 λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. 6 ἐὰν γὰρ θελήσω

---

aeth *et ecce gloriari quidem non rectum est, veniamus quoque ad.* Ita Euthal^{cod} (corrupte): *εἰ καυχᾶσθαι δεῖ οὐ συμφέρει· ἐλεύσομ. δὲ εἰσ.* Ad commendandam autem lectionem Elzevirianam facit Chr^{732}: *τί τοῦτο; ὁ τοσαῦτα εἰπών, φησί· καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι, φησὶν ὡσ οὐδὲν εἰρηκώσ; οὐχ ὡσ οὐδὲν εἰρηκώσ, ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλει μεταβαίνειν εἰσ ἕτερον εἶδοσ καυχήσεωσ, ὃ μισθὸν μὲν οὐκ ἔχει τοσοῦτον λαμπρότερον δὲ δοκεῖ δεικνύναι τοῖσ πολλοῖσ, οὐ τοῖσ ἀκριβῶσ ἐξετάζουσι, φησί· καυχ. δὴ οὐ συμφ. μοι. τὰ γὰρ μεγάλα καυχήματα ταῦτα ἅπερ ἀπηριθμήσατο, τὰ τῶν πειρασμῶν. ἔχει δὲ καὶ ἕτερα λίγειν, τὰ τῶν ἀποκαλύψεων, τὰ τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων. καὶ τίνοσ ἕνεκεν φησίν· οὐ συμφ. μοι;* etc. Nec minus eandem lectionem testatur Thdrt: *ἐμοὶ μὲν οὐ λυσιτελῆσ ἡ τούτων διήγησισ, ὑμῖν δὲ σύμφοροσ· τῆσ ὑμετέρασ τοίνυν προμηθούμενοσ ὠφελείασ ἀναγκάζομαι λίγειν ἅπερ ἐμαυτῷ συμφέρειν οὐκ οἶομαι.* | *εισ*: VGP add *τασ* (sed PG τα habent) | *κυριου*: P^{87}G *χριστου*

2. *εν σωματι*: D*K* *εν τω σωμ.* | *του θεου* cum NDEFGKLM al fere omn Or^{1,364} Meth$^{epiph\,573}$ Ath$^{472.\ 675}$ al mu ... Ln om *του* cum B d^{ecr} (d^{ecr} om et. v. sq) | *εωσ*: PG add *του*

3. *ειτε εν σωματι*: 2. 17. 23. 28. 73. Chr^{732} Thdrt Thphyl add *ουκ οιδα* | *χωρισ* cum BD*K* Meth$^{epiph\,573}$ ... *ς εκτοσ* cum ND^{b}E^{tc}K**PGKLMP al omn^{vid} Chr^{732} Euthal^{cod} Thdrt Dam. Etiam it vg *extra corpus.* | *ουκ οιδα* cum NDEFGKLMP al omn^{vid} it vg rell Or$^{int\,4,694}$ Chr Euthal cod Thdrt Dam etc ... Ln om cum B Method$^{epiph\,573}$ | *ο θεοσ οιδεν*: Chr (et.$^{mosc\,2}$) om. Habet autem^{732} totum locum sic: *και οιδα οτι ηρπαγη εισ τον παραδεισον (εικε εν σωματι ουκ οιδα, ειτε εκτοσ του σωματοσ ουκ οιδα) και ηκουσεν αρρητα ρηματα, α ουκ εξον ανθρωπω λαλησαι.* | *εξον* (LP 17. *εξων*) *ανθρωπω* et. Naass$^{hipp\,112}$ Basilid$^{hipp\,241}$ Clem^{668} Or$^{1,196.\ 222.\ 668}$ ac^{saepe} Ath^{534} etc ... Or^{4,108} *εξον ανθρωπον.* Item L 47. b^{ecr} 14^{loct} *εξ. ανθρωπων.* Cf Naass^{112}: *ειπὼν ἡρπάσθαι ὑπὸ ἀγγέλου καὶ γεγονέναι ἕωσ δευτέρου καὶ τρίτου οὐρανοῦ εἰσ τὸν παράδεισον αὐτὸν καὶ ἑωρακέναι ἃ ἑώρακε καὶ ἀκηκοέναι ῥήματα ἄρρητα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν.* Item Basilid^{241}: *ἤκουσα ἄρρητ. ῥήμ., ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν.*

5. *υπερ* (Or^{4,166} *περι*) *του τοιουτου*: M om *του* | *υπερ δε* (et. Or^{4,166}): D* *περι δε* | *ταισ ασθενειαισ* (D* *τοισ ασθενημασιν*) *μου* cum ND^{c}EF GKLMP al pler f g vg go aeth^{utr} Ath$^{gall\,5,228}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb$^{luc\,4,1241}$ et$^{parad\,145}$ Ambrst al ... Ln om *μου* cum BD* 17. 67**

καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ. 7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ

109. d e syr^{utr} cop arm :: cf ad v. 9 ubi iidem fere testes in eadem re consentiunt

6. *γαρ*: r arm Chr^{2,129} et^{3,396} *γαρ και* ... κ go *δε*, Chr^{734} *δε και* | *καυχησασθαι*: FG *καυχασθαι* | 17. *μηπως εις εμε λογισ. τις* | *ακουει* sine τι cum ℵ*BD^{c}K**P^{gr}G 17. 37. 67** g am fu* demid tol harl** syr ^{sch} cop arm aeth Or$^{1,197.\ 4,181}$ et$^{int\ 2,262}$ Euthal^{cod} ... ς Ln add τι cum ℵ^{c}D*K*KLP al pler d e f vg^{cle} fu** harl* go syrP Chr^{735} et^{10,584} et alib Thdrt Dam Thphyl Oec Ambrst al :: id quod ex usu Graecorum ad ornandam orationem addi poterat, quemadmodum nec a patribus quos indicavimus abiectum est | Ln sic: *δ ασθενειαισ* ^{6} (*ἐὰν γὰρ θελήσω* – *ἐξ ἐμοῦ*) ^{7} *καὶ τῇ ὑπερβ.*

7. *ινα μη* cum DEKLP al fere omn d e f vg go syr^{utr} arm Ir$^{int\ 295}$ (*Et ut sublimitate revelationum non extollar*) Or$^{int\ 2,281}$ (*Et ex sublimitate revelationum ne extollar*) et^{3,962} (*Et ne magnitudo revelationum extollat me*) Ath$^{gall\ 5,238}$ Chr^{735} et^{3,396} Thdrt nd h. l. et^{2,77} Dam al Aug$^{ep\ ioh\ 6,6}$ et ^{alib} Ambrst al ... Ln praem *διο* cum ℵABFG 17. (item 67. *διο* pro *ινα*) g Euthal^{cod}. Cf et. aeth – *prout viderunt me yet prout audiverunt me, quoniam excelluit in hoc etiam revelatio. Veruntamen ut quidem ne efferrem me, datus est.* | *υπεραιρωμαι*: DKLP 37. al aliq -*ρομαι* | *εδοθη*: harl *datus est enim*, verbis *et ne magnitudo* cum v. 6 connexis | *σκολοψ* (et. syrP $^{mg\ gr}$): LP al *σκολωψ*, K al *σκωλοψ*, 37* d^{ecr} *σκωλοφ* | *σαρκι*: FG f g vg Or$^{int\ 2,281}$ Cyp^{223} Bas$^{lat\ 2,607}$ al (non item Ir$^{int\ 295}$ Ambrst al) add *μου* | *σατανα* cum ℵ*A*BD*FG 17* 67** cop (Or^{1,258} et^{5,200} sec *του σατανα*), item *Satanae* it vg Ir$^{int\ 295}$ Or$^{int\ 2,281}$ et ^{4,601} Tert$^{pudic\ 18}$ Cyp^{223} etc ... ς Ti *σαταν* cum ℵ^{c}A**D^{b}et^{c}EKLP al pler al fere omn syrP $^{gr\ mg}$ Or$^{2,200\ pri}$ Ath$^{gall\ 5,238}$ Mac$^{gall\ 7,20}$ et^{183} Chr^{735} et^{1,196} Euthal ^{cod} Thdrt Dam (et Dam^{paris}) al | *κολαφιζῃ*: 17. d^{ecr} 118. al -*φιζει* | *ινα μη υπεραιρωμαι* (P 37. al aliq Dam^{paris} -*ρομαι*) cum ℵ^{c}BKLP al fere omn syr^{utr} cop arm go Or^{1,258} (*δειται σκολοποσ του σατανα κολαφιζοντοσ αυτον, ινα μη υπεραιρηται*) et^{3,200} (*αυτου* – *εδωκεν αγγελον σαταν ινα αυτον κολαφισῃ, ινα μη υπεραιρηται. και περι τουτου τρισ τ. κυ. παρεκαλεσεν* etc) Mac^{20} (inde ab *εδοθη* affert) Bas$^{lat\ 2,607}$ Chr^{1,196} (ut Mac) Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et$^{2,77.\ 138}$ Dam al Tert $^{pud\ 13}$ (*datum sibi ait sudem angelum Satanae, a quo colaphisaretur ne se extolleret*) Cyp^{223} et^{306} (*Datus est mihi* etc) Hil^{223} (*Et propter eminentiam revelationum datus est mihi stimulus* etc) Ambrst (totum versum habet) etc ..... Gb^{o} Ln [*ινα μη υπεραιρ.*]. Omittunt enim ℵ*ADEFG 17. d e f g vg aeth^{utr} Ir$^{int\ 295}$ (*Et ut sublimitate revelationum* etc) Aug $^{ep\ ioh\ 6,6}$ et^{allibi} al, item Chr^{735} et$^{2,396.\ 691}$ et^{5,585} et^{10,519} (at idem habet ^{1,196}) :: istius versus scriptura perdifficilis. Deseruimus fere quos sequi solemus codices. At *διο* si a Paulo profectum esset, quis electurus fuisset? Verba vero *και τη υπερβ. τ. αποκ.* ipsum Paulum non

ὑπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

6 11 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγω γὰρ ὤφειλον
11, 5 ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-

---

cum eis quae praecedunt coniunxisse quum pro eo modo quo dicta sunt tum pro sententiarum continuatione certum videtur; nec aliter intellexerunt Ir Or Ath cum interpretibus praeter Aethiopem omnibus. Admisimus etiam repetita verba *ινα μη υπεραιρ.*, quae ut italae codices, quos vg secuta est, abiecerunt omnes, ita patrum Latinorum testes italae antiquissimi (praeter Ir^{int}) omnes agnoscunt. Vix dubium est quin offenderit eorumdem verborum repetitio.

8. *υπερ* ($Or^{2,200}$ *περι*) *τουτου* (Latini *propter quod* vel *propter hoc*): A Ir int^{226} (sed habet *Et super haec*) $Or^{2,200}$ (vide supra) Thdrt ad h. l. et ^{2,126} praem *και*, hinc Ln [*και*] | *τρις τον κυριον* (et. Ir^{int} $Or^{2,200}$ $et^{int\ 4,601}$ etc): D^{*} M d e cop aeth τ. *κυρ. τρ.*

9. *ειρηκεν*: FG Chr^{727} $et^{1,196}$ *ειπεν*. Cf et. $Or^{2,200}$ *απεκριναντο αυτω ο κυριος και ειπεν αυτω·* | *δυναμις* sine *μου* cum $\aleph^{*}A^{*}BD^{*}FG$ 67^{**} d e f g vg go arm aeth $Ir^{int\ 205}$ $Or^{int\ 2,291.\ 904}$ $et^{4,601}$ $Basl^{at\ 2,607}$ $Arche^{l\ 591}$ $Tert^{pud\ 18}$ Cyp^{283} Ambrst al permu (nil probat $Isid^{1,428}$ *ἡ θεια δυναμις ἐν ἀσθενειᾳ τελειουται* etc) ... ς (Gb^{0}) add *μου* cum $\aleph^{c}A^{2}D^{bet\ c}$KE LP al fere omn syr^{utr} cop $Or^{2,200}$ $et^{cat\ 178}$ $Ath^{gall\ 5,289}$ Chr^{727} $et^{1,196.\ 2,12.\ 10,519}$ $Euthal^{cod}$ Thdrt Pallad ^{289} Dam al | *τελειται* cum $\aleph^{*}$ABD*FG ... ς *τελειουται* cum $\aleph^{c}D^{c}$EKLP al omn^{vid} Or^{bis} (ut ante) Ath Chr (ut ante) $Euthal^{cod}$ etc | *ασθενειαισ μου* cum NADEFGKLP al pler it vg syr^{sch} sah aeth go $Or^{2,190.\ 292}$ al mu ... B 67^{**} 71. harl syr^{P} cop arm Ir^{226} gr et^{lat} (sed^{lat} fluct lectio) om *μου* | *επισκηνωση*: L 17. 47. 116. d^{scr} f^{scr} *-νωσει*

10. *ασθενειαισ* (et. d e f am fu demid harl tol $Tert^{scorp\ 18}$ etc): FG^{vg} g vg^{cle} $Or^{int\ 2,673}$ add *μου* | *εν αναγκαισ* (et. $\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ $Or^{2,218}$ *και αναγκαισ* ($\aleph^{*}$ *εν-* sed ipse* *α* super *ε* notavit) | *εν διωγμοισ*: A om | *και στενοχωριαισ* cum $\aleph^{*}$B $Or^{2,218}$, item 74. a^{scr} arm *και εν στεν.* ... ς Ln Ti *εν στεν.* cum $\aleph^{c}$DEFGKLP al pler it vg reli $Or^{2,804}$ $et^{int\ 2,673}$ Chr Euthal Thdrt Dam Tert al | *οταν*: FG *οτε* | *δυνατος ειμι* (d e f vg $Or^{int\ 2,196}$ et^{257} etc *potens sum*): FG *δυνατω*, g *potentior* ℓ *potens sum*

11. *γεγονα*: F *εγεγωνα*, G *εγεγονα* | *αφρων* cum NABDEFGK al plus^{15} it vg sah cop arm aeth $Or^{cat\ 75}$ $Euthal^{cod}$ $Amb^{fdd\ 4}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *καυχωμενος* (L al *-χομενος*) cum LP al plu syr^{utr} go Chr^{743} Thdrt Dam al | *υφ* (B*D^{Gr*} om) *υμων*: A *υφ ημ.* | *ουδεν* (c^{scr} *ουθεν*) *γαρ* et. $Eus^{ps\ 103}$ etc ... B *ουδ. γ. τι* ... FG^{vg} g *ου γαρ* | *υπερ-*

στύλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατ- 1 Co 9, 2
ειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυ-
νάμεσιν. 13 τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, 11, 8
εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδι- 11, 9
κίαν ταύτην. 14 ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 12, 1
καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς
τέκνοις. 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ
τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἧττον ἀγαπῶμαι;

λιαν: cf Ambrst „*quam illi valde apostoli. Valde*, hoc est nimis, sicut quibusdam videbatur."

12. τα μεν (18* 23. 39. 49. 74. 121. 123. a^{scr} c^{scr} *μεντοι*): 37. 71. 73. 80. 93. *αλλα τα*, 8^{pe} *αλλα τα μεν* ... FG *αλλ ε τα μεν*, g *sed t quidem* | κατηργασθη (D^{gr}E^{gr} *-σθην*) cum B*DKFG d^{scr} ... ς Ln *κατειργασθη* cum ℵAB^{3}KL al fere omn Chr^{744} Thdrt Dam al | *σημειοις τε* cum ℵ*B 17. 39. 73. 74. a^{scr} Euthal^{cod} Dam ... ℵ^{c} *τε σημειοις*, Y^{gr}G g syr^{sch} Chr^{744} *και σημειοις* ... Gb' Ln Ti *σημειοις* cum ℵ^{a}AD* 71. 80. 8^{pe} d e f am fu tol syr^{p} arm go Ambrst ... ς *εν σημειοις* cum D^{c}EK LP al pler vg^{cle} demid cop Thdrt al | 8^{pe} *και ποικιλαις δυναμεσι*

13. ησσωθητε cum ℵ*BD* 17 (*ισωθ.*) :: ex Herodoto affert Steph. Thes. *ἐσσοῦσθαι, ἐσσοῦνται, ἐσσωθέντες* (bis), *ἐσσωμένοι* ... ς Ti ηττηθητε cum ℵ^{c}AD^{b}E^{c}KLP al fere omn Chr^{745} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... FG *ελατωθηται* | υπερ: DE 8^{pe} *παρα*. Latini *minus habuistis quam ceterae* d e, – *prae ceteris* f g vg, – *caeteris* Ambrst | οτι: K 47. om | αυτος εγω: FG 37. d e f g vg (et. am fu demid etc, sed cod^{lachm} *ipse ego*) go εγω αυτος | αδικιαν: FG *αμαρτιαν*. Latini omnes *iniuriam*

14. τουτο cum ℵABFG al plus^{35} d e f g vg go syr^{utr} sah aeth Chr^{746} Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl Ambrst al. Item ante τριτον D^{gr}E^{gr} 93. cop arm Didym$^{1/46}$ ... ς (= Gb Sz) om cum KLP al plu Thdrt Oec | καταναρκησω sine υμων cum ℵAB 17. 67** 71. 73. 80. aeth Euthal^{cod} Dam ... ς (Gb^{o}) add υμων cum D^{b}E^{t}E^{c}KL al pler it vg (d e Ambrst *vos gravabo*, g *gravabo vos*, f vg *ero gravis vobis*) syr^{utr} sah cop arm go Chr^{746} Thdrt al, item D*FG add υμας | αλλα υμας cum ℵABDEFGLP 37. 47. 48. 74. 106. 109. 112. 238. al Euthal^{cod} Dam ... ς αλλ υμ. cum ℵ^{sil} al plu Chr Thdrt | αλλα οι cum ℵA 17. 73. ... ς Ln Ti αλλ οι cum BDEFGℵ^{sil}LP al pler Chr Euthal^{cod} etc

15. εγω δε ... 17. am Or$^{int\,2,302}$ (*libenter enim expend.*) εγ. γαρ | δαπανησω: D*E d e Ambrst add και εκδαπανησω (*impendam et superimpendam*) | ει sine και cum ℵ*ABFG 17. sah cop (go *tamen ut abundanter vos amans minus amer*; sah *si diligo vos multum, diligitis me*; cop *si diligo vos multum, diligent me etiam parum*) ... ς Ti ει και cum ℵ^{c}D^{b}E^{t}E EKLP al fere omn f vg (*licet*) syr^{utr} arm aeth Chr etc ... D* d e g Ambrst et ει et και om (d e *plus vos diligens minus diligor*, Ambrst *plurimum vos* etc ut d e, g *abundantius vos diligens minus diligor*) | αγαπω cum

16 Τοῦτο δέ, ἐγὼ σπ κατέβαιμσα ὑμᾶς· ἄλλας ὑπαίγων
αἰσχυνθῶ δὲ ὑμᾶς ἔλαχον. 17 μὴ τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸ
δι αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον κα
ἀπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μὴ ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;

19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι
ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆ
οἰκοδομῆν. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω
ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρις

ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· 21 μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, 12, 2
καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ- 12, 14
ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, Dt 19, 15
ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς

---

it vg sah cop syrP Chr Euthalcod Thdrt al Ambrst al | *ερειθειαι* (et. $\aleph^3$): $\aleph^*$P (*αιρειθ.*) al *ερειθιαι*, D* al *ηριθιαι* | *φυσιωσεισ* (d e vg *inflationes*, Ambrst *tumores*, $\aleph^*$D^{Gr*} *φυσιωσισ*) *ακαταστασιαι* (d e *dissensiones*, vg Ambrst *seditiones*, a^{ser} *-στασια*) ... FG Chr (et.mosc) nil nisi *φυσιωσεισ*, f g *seditiones*. Item Antioch^{1079}, sed add *και τα εξησ*.

21. *ελθοντοσ μου* cum $\aleph^*$ARFGP 39. 93. Euthalcod. Item *με* post *ταπειν*. (Gb +) cum eisdem et D*E 31. 37. 47. 57. d^{ser} al aliq ... ς *ελθοντα με* cum $\aleph^{c}$D^{c}KL al pler go Chr^{754} Thdrt ad h. l. et$^{2,40.\ 738}$ Dam, et om *με* post *ταπειν*. cum eisdem exceptis D*E al^{10} | *ταπεινωσει* cum BDEF GLP al plus^{12} Euthalcod Oec ... ς *ταπεινωση* cum $\aleph$AK al longe plu Chr Thdrt Dam | *ο θεοσ μου*: f vg Tert$^{pudic\ 15}$ Aug$^{ep\ 265}$ Ambrst al om *μου*, item syrP habet c.* | *προσ υμασ* (et. Thdrt ad h. l.): DE d e syr^{sch} cop Thdrt^{2,40} et^{738} ante *ταπειν*. ... Tert$^{pud\ 15}$ plane om | *και παρειμι*: D*E d e go Tert$^{pud\ 15}$ om *και*. Libere Eus$^{ps\ 286}$ *και μη μεταν. επι τη αμαρτια και ανομια και ασιβεια η επρ.* | Ln *ᾗ ἔπραξαν;*

XIII. 1. *τριτον* (et. Dial^{867} etc): $\aleph^{c}$A 17. 23. 31. 39. 71. a^{ser} al plus^{20} (nonnulli om *τουτο*) vg aeth^{utr} Dam Aug$^{cont\ parm\ 3}$ al praem *ιδου* | *ερχομαι*: A syr^{sch} ar^{e} *ετοιμωσ εχω ελθειν* | *επι* ($\aleph^{c}$): $\aleph^*$ 35. praem *ινα*, item g (*ut – stabit*) syr^{utr} arm | *μαρτυρων*: 17. 73. 74. a^{ser} arm Dial^{867} post *τριων* pon | *και τριων*: $\aleph$ 32. 46. f vg arm Dial^{867} *η τριων*. Libere ac vix ad h. l. respiciens Eus$^{dem\ 117}$ *επι στοματοσ δ ουν δυο και τριων μαρτυρων συνισταται παν ρημα*. Praeterea cf Mt 18, 16. 1 Tim 5, 19.

2. *προειρηκα*: D^{Gr*}E^{Gr} 4^{**} 61. 113^{mg} o^{ser} domid Ambrst Pelag add *γαρ* | *ωσ*: D* d e syrP arm om | *το δευτερον* (Ambrst *secundo adventu*): fu demid tol *bis*, am *vobis* ... vg^{cle} om | *νυν* sine *γραφω* cum $\aleph$ABD*FG 17. 23* 67** 80. (Sz ex errore addit 108. 109. 110. 111. 112.) d e f g vg aeth^{ro} Euthalcod (sed add *το τριτον*) Aug$^{cont\ ep\ parm\ 3}$ al ... ς (= Gb Sz) add *γραφω* cum D^{c}EKLP al pler syr^{utr} arm go Chr^{760} Thdrt Dam Ambrst al. Similiter cop aeth^{pp} add *dico*. Cf Chr^{com}: *ὃ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν· ἄπαξ εἶπον καὶ δεύτερον, ὅτε παρεγενόμην· λέγω καὶ νῦν διὰ γραμμάτων.* Rursus paullo post: *λέγω δὲ καὶ νῦν διὰ τῆσ ἐπιστολῆσ.*

16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;

19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρις, ζῆλος, θυμοί,

12, 18 Gal 5, 20 1 Co 3, 3 Ro 1, 29 etc

κ*A 17. b^{scr*} d^{scr} sah cop :: cohaeret cum hac lectione interrogationis signum post *αγαπωμαι*, cuius loco ς Gb Sz Ln Ti punctum habent ... ς Ln Ti *αγαπων* cum κ^{c}BDEFGKLP al pler it vg Chr^{747} Thdrt Dam. Praeterea cf syr^{sch} *etiamsi, quum abunde diligam vos, vos minus diligatis me:* syr^{p} *etiamsi abundantius diligam vos, minus diligar:* aeth *et si etiam valde amavi vos, me ipsum amavi.* | *ησσον* cum κ*ABD*P 17 (*ισον*). 73. ... ς Ti *ηττον* cum κ^{c}D^{c}EKL al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... FG *ελασσον*

16. *εστω δε*: Dam *εισ τουτο δε* | *εγω*: FG^{rg} g syr^{p} Thphyl add *δε* | *ου κατεβαρησα* cum ABD^{c}EKLP al pler Thdrt Dam; item D* *ουκ εβαρησα* ... KFG 20. 23* 37. 39. 47. 57. 73. a^{scr} Chr^{751} Euthal^{cod} *ου κατεναρκησα* | *υμασ*: KFG 23* al Chr Euthal^{cod} *υμων* | *αλλα* cum κABD*E*FG LP al Euthal^{cod} Dam ... ς *αλλ* cum D^{c}K^{sil} al pler^{vl} Chr (Thdrt plane om)

17. *απεσταλκα*: 37. 49. 73. 115. 119. Chr^{751} Thdrt *απεστειλα* ... DK *επεμψα* | *δι αυτου*: FG om, item f g vg (sed antea: *nunquid per aliquem eorum quos*)

18. *υμασ*: L al *ημασ* | *περιεπατησαμεν*: G* g* add (:: scriptore ad 13, 2 aberrante) *οτι εαν ελθω παλιν ου φεισομαι*

19. *παλαι* cum κ*ABFG^{gr} 17. 67** 8^{pe} (e sil) d e f vg (non harl*) Euthal cod Ambrst^{com} (*olim*, sed^{txt} *iterum*) Pelag ... ς *παλιν* cum κ^{c}DKKLP al pler g harl* go syr^{utr} cop arm (sah om, aeth *verumtamen*) Chr^{753} Thdrt Dam | ς *απολογουμεθα*; | *κατεναντι* (Gb'') cum KABFG al^{10} Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *κατενωπιον* cum DEKLP al pler Bas^{3,52} Thdrt Thphyl Oec | *θεου* cum κ*ABD*FGP 17. 37. 57. 115. Bas^{3,52} Euthal^{cod} ... ς Ti *του θεου* cum κ^{c}D^{b}E$^{et c}$EKL al pler Thdrt Dam al (Chr praeterit *κατεναντι* usque *λαλουμεν*) | Gb Sz *εν χριστῳ, λαλουμεν τάδε πάντα*, | *εν χριστω*: d e om (non item Ambrst, sed variant edd) | *αγαπητοι*: P 73. *αδελφοι*

20. *γαρ*: 31. 37. 73. 80. 118. syr^{p} ^{mg} arm *δε* | *ευρω*: 17. *ευρησω* | *καγω*: FG 115. 119. Chr^{753} *και εγω* | *ερισ* cum KA 17. 39. al plus^{25} (qui citantur, 6 ap Scri) syr^{sch} arm Chr Thphyl ... ς Ti *ερεισ* cum BDKFG KLP al plu it vg sah cop syr^{p} go Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1079} Dam Oec Ambrst al | *ζηλοσ* cum ABD*FG 17. 39. syr^{sch} (sed pergit etiam *θυμοσ*) arm go Antioch^{1079} Dam ... ς *ζηλοι* cum KD^{b}E$^{et c}$EKLP al pler

ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· 21 μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, 12, 2
καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ- 12, 14
ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, Dt 19, 15
ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς

---

it vg sah cop syrP Chr Euthal^{cod} Thdrt al Ambrst al | ἐριθειαι (et. $\aleph^3$): $\aleph^*$P (αιρειθ.) al ἐρειθιαι, D* al ἐριθιαι | φυσιωσεις (d e vg *inflationes*, Ambrst *tumores*, $\aleph^*$DG^{r*} φυσιωσις) ακαταστασιαι (d e *dissensiones*, vg Ambrst *seditiones*, a^{ser} -στασια) ... FG Chr (et.^{mosc}) nil nisi φυσιωσεις, f g *seditiones*. Item Antioch^{1079}, sed add και τα εξης.

21. ελθοντος μου cum $\aleph^*$ABFGP 39. 93. Euthal^{cod}. Item με post ταπειν. (Gb +) cum eisdem et D*E 31. 37. 47. 57. d^{ser} al aliq ... ς ελθοντα με cum $\aleph^c$D^{c}KL al pler go Chr^{754} Thdrt ad h. l. et$^{2,40.}$ ^{728} Dam, et om με post ταπειν. cum eisdem exceptis D*E al^{10} | ταπεινωσει cum BDKF GLP al plus^{12} Euthal^{cod} Oec ... ς ταπεινωση cum ℵAK al longe plu Chr Thdrt Dam | ο θεος μου: f vg Tert$^{pudic\ 15}$ Aug$^{ep\ 265}$ Ambrst al om μου, item syrP habet c.* | προσ υμασ (et. Thdrt ad h. l.): DE d e syr^{sch} cop Thdrt^{2,40} et^{728} ante ταπειν. ... Tert$^{pud\ 15}$ plane om | και πορνεια: D*E d e go Tert$^{pud\ 15}$ om και. Libere Eus$^{pa\ 286}$ και μη μεταν. επι τη αμαρτια και ανομια και ασεβεια η επρ. | Ln ᾗ ἔπραξαν;

XIII. 1. τριτον (et. Dial^{867} etc): ℵ^{c}A 17. 23. 31. 39. 71. a^{ser} al plus^{30} (nonnulli om τουτο) vg aeth^{utr} Dam Aug$^{cont\ parm\ 3}$ al praem ιδου | ερχομαι: A syr^{sch} ar^e ετοιμως εχω ελθειν | επι (ℵ^c): ℵ* 35. praem ira, item g (*ut – stabit*) syr^{utr} arm | μαρτυρων: 17. 73. 74. a^{ser} arm Dial^{867} post τριων pon | και τριων: ℵ 32. 46. f vg arm Dial^{867} η τριων. Libere ac vix ad h. l. respiciens Eus$^{dem\ 117}$ επι στοματος δ συν δυο και τριων μαρτυρων συνισταται παν ρημα. Praeterea cf Mt 18, 16. 1 Tim 5, 19.

2. προειρηκα: DG^{r*}KG^{r} 4** 61. 113^{mg} o^{ser} domid Ambrst Pelag add γαρ | ως: D* d e syrP arm om | το δευτερον (Ambrst *secundo adventu*): fu domid tol *bis*, am *vobis* ... vg^{cle} om | νυν sine γραφω cum ℵABD*FG 17. 23* 67** 80. (Sz ex errore addit 108. 109. 110. 111. 112.) d e f g vg aeth^{ro} Euthal^{cod} (sed add το τριτον) Aug$^{cont\ ep\ parm\ 3}$ al ... ς (= Gb Sz) add γραφω cum D^{c}KKLP al pler syr^{utr} arm go Chr^{760} Thdrt Dam Ambrst al. Similiter cop aeth^{PP} add *dico*. Cf Chr^{com}: ὃ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν· ἅπαξ εἶπον καὶ δεύτερον, ὅτε παρεγενόμην· λέγω καὶ νῦν διὰ γραμμάτων. Rursus paullo post: λέγω δὲ καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπιστολῆς.

λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 ἑαυ-

---

2. οτι: 37. om | εισ το: FG om, item arm

3. επει cum ℵABDEKLP al omn^{vid} Bas^{1,300} Chr^{761} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{5,932} et^{2,504} Dam, item *quia* (d e Aug *quia*, g *quia i quoniam*, Amb ps ^{118} *quoniam*) d e g syr^{utr} cop go Aug$^{cont\ ep\ parm\ 3}$ Amb$^{ps\ 118}$. Similiter FG^{rg} οτι ... f vg Or$^{int\ 4,544.\ 625}$ Augioh$^{59.\ 95}$ ac^{exsep} al *an* (etiam *numquid*, Ambrst *quomodo*, Amb$^{ps\ 36}$ *quid*). Item ει Or$^{3,237.\ 298}$ et$^{4,1068.\ 169}$ Melet$^{epiph\ 277}$ et Epiph^{392} Macc$^{all\ 7,213}$ Cyr$^{trin\ 571}$ Thdrt^{2,86}. Item ἤ Or^{4,277} et$^{gall\ 14,66}$ Dial^{854} Cyr$^{hr\ 145}$ Bas^{2,52} Thdrt$^{2,50.\ 5,1020}$ | εν εμοι λαλουντος: FG^{rg} g λαλ. εν εμ. | αλλα δυνατει (67** 123** d^{acr} -τει, 31. 122. g^{acr} δυνατοῖ) ... L αλλα αδυνατ., 121. al αλλ αδυν.

4. και γαρ pri loc sine additam cum ℵ*BD*FGKP 2. 17. 39. l$^{ser\ s}$ d e g cop aeth^{utr} Eus$^{dem\ 495}$ Euthal^{cod} Dam Thphyl Paulin$^{ep\ 24}$ al (cf Sabatier). Cf et. Eus$^{ps\ 136}$ τον καιρον του παθους εν ω κατα τ. αποστολον εσταυρωθη εξ ασθενειας, αλλα ζη εκ δυν. θεου. Item Bas^{1,550} επειδη γαρ εσταυρ. εξ ασθ., ζη δε εκ etc ..... ς Ti add ει cum ℵ^{c}A D^{b}et^{c}KL al pler f vg go syr^{utr} arm Chr^{763} Thdrt Oec. Item Or^{3,472} ει γαρ και. Similiter 31. 93. g^{acr} Dial^{857} ει γαρ ει και: quod confirmant Or^{3,226} (ει και απεθανεν εξ ασθ. αλλα etc) Hipp$^{fragm\ 28}$ (Lag^{134,20} φησι· ει και εσταυρωθη etc) Epiph^{248} (οτι ει και απεθανεν εξ ασθ. ζη δε etc). Item *nam etsi* f vg Or$^{int\ 4,633}$ (*quia etsi passus est ex* etc) et^{1,192} (*etiamsi* etc) et^{2,417} (*etsi*) Ps-Ath^{2,589} (*nam etsi*) Hil^{1077} al | εξ ασθενειασ: arm Ambrst al aliq *ex infirmitate nostra* :: quod ex interpretatione loci fluxit | εκ δυν. θεου ... 17. om θεου. Cf Hil^{96} *crucifixus ex infirmitate resurrexit ex virtute.* | και γαρ ημεισ (d e f vg *nam et nos*, g *etenim nos*) cum ℵABDELP al longe plu it vg syrP go (cf ed Gabel. et. Loeb., variant edd) Euthal^{cod} Thdrt Dam etc, item omisso γαρ FG^{gr} 112. syr^{sch} arm ... K και γαρ ει ημεισ, tol *nam etsi nos* ... ς^{e} (non ς Gb Sz) και γαρ και ημεισ cum minusc vix mu (cop *etenim nos etiam*) Chr^{765} (sed$^{mosc\ 1}$ και γαρ ημεισ ει) | εν αυτω cum BDEKLP al omn^{vid} d e vg syrP go Chr^{765} (*ἀλλὰ τί ἐστιν· ἐν αὐτῷ;* etc) Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... ℵAFG f g cop syr^{sch} ar^{e} συν αυτω | ζησομεν cum ℵABD* 17. 31. 39. 73. 74* 80. Dam, item -σωμεν FG Euthal^{cod} ... ς ζησομεθα cum D^{c}EKL al pler Chr^{765} (ibidem semel σωζομεθα) Thdrt al ... P om αλλα ζησ. συν αυτω | συν αυτω: D* 17. d e g (*in i cum ipso*) Chr$^{765\ bis}$ (sed fluct lectio) εν αυτω | εκ δυναμ. θεου: FG^{rg} g om; item K om θεου | εισ υμασ (f g *in vobis*, demid *in nobis*, g *in vosmet*) c. ℵAD*FGKLP al omn^{vid} (sed g^{acr} ante *ex δυν. θεου*) f g vg syr^{utr} cop aeth go Euthal^{cod} Thdrt Dam ... BD^{c}K floriac arm Chr$^{765\ bis}$ Sedul om, hinc Lm [εισ υμασ]. Praeterea D*K* *Εισ υμασ εαυτουσ πειρ.* coniung, item d e *In vobis ipsis temptate*, nec aliter g *in vosmet ipsos* intelligi voluit. Contra Ambrst vertit *erga vos*.

τοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 *ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.* 7 *εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.* 8 *οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.* 9 *χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.* 10 *διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.* 10. 8

---

5. *εαυτους δοκιμαζετε*: A om | *η* (P 114. o^{ser} *ει*) *ουκ* et. $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ om *η* | *χριστος ιησους* cum NAPGP 39. 8^{po} f g vg cop arm Clem^{263} Enthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum BDEKL al pler d e tol syr^{utr} go $Hier^{gr}$ ap Gall^{7,528} Thdrt al ... aeth Chr^{765} om *ιησους* | *εν υμιν* sine *εστιν* cum BD* 17. 116. aeth Clem Chr^{766} init (et^{765} bis) ... ς add *εστιν*, Ln [*εστιν*] cum NAD^{b}et^{c}EFGKLP al pler it vg go arm (cop *habitet in vobis*) Chr$^{765\,txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al (115. 119. Thphyl ante *εν υμ.*), item $Hier^{gr}$ ap Gall^{7,528} *οικει εν υμιν* | *ει μητε* (37. *μητι*): 38. 47. 48. 72. 80. d^{ser} 8^{po} syrP c.* add *αρα* ... syr^{sch} ar^{o} *ει δε μη*

6. *δε*: $F^{gr}G$ *γαρ*, g *autem* t *enim*, ς om | *γνωσεσθε*: 17. 23. 73. 8^{po} *επιγν.*

7. *ευχομεθα* (Gb″) cum NABD*FGP 17. 23. 31. 37. 57. 73. 80. 8^{po} it vg cop syrP arm aeth Euthal^{cod} Isid^{4,7} Dam Aug^{corr} et grat (^{10,750}) al ... ς *ευχομαι* cum D^{c}EKL al pler syr^{sch} go Chr^{767} Thdrt Ambrst Cassiod (Complexiones^{50}) | *μηδεν*: F* 37. 73. *μηθεν* | *ουχ ινα ημεις*: KL 3. 26. 46. 116. Chr^{767} Thdrt^{edd} *ινα μη*, item d e *ut non nos* | *ποιητε* cum ABDEFGP etc ... KL al Euthal^{cod} *ποιειτε* | *αλλ ινα*: $D^{*}E^{*}$ Chr^{mosee} *αλλα ινα*

8. *της* bis: FG om | *αλλα υπερ* cum $\aleph D^{*}\aleph^{*}FG$ ... ς Ln *αλλ υπερ* cum AB $D^{c}E^{**}KLP$ al omn^{vid} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam. Praeterea 1. 4* 17. 47. al om *αλλα υπ. τ. αληθ.*

9. *χαιρομεν*: DEP al pauc *-ρωμεν*, f am *gaudeamus* | *γαρ*: $D^{c}E^{**}K$ al^{10} arm om ... syr^{sch} go *δε* | *οταν*: FG *οτε* | *τουτο και* cum $\aleph^{*}$ABD*FGP 17. 39. 67** it vg cop arm $aeth^{utr}$ Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς (Gb°) post *τουτο* add *δε* cum $\aleph^{c}D^{c}$EKL al pler syr^{sch} Chr^{768} Thdrt al, item syrP go Chr$^{mosc\,1}$ *γαρ*, item 73. *δη*. Sed 46. 115. *δε* pro *και* habet. | *καταρτισιν*: LP 1. 23. 31. 39. 47. 72. 73. al^{10} Euthal^{cod} *-τησιν*

10. *ταυτα* (D^{b}et^{c}): D* *ταυτ* | *παρων μη*: DEFG 14. 47. 121. 123. o^{ser} *μη παρων* (37. *μη παρ. μη*), item (*ut non praesens*) it vg | *χρησωμαι* cum NABKL al pler etc ... DEFGP al^{5} *-σωμαι* | *ο κυρ.* ante *εδωκ. μοι* cum NABDEFGP 17. 37. 73. 74. $a^{ser\,**}$ it vg cop go Euthal^{cod} Dam

11 *Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,*
Ro 15, 33 *τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης*
Ro 16, 16 etc *ἔσται μεθ' ὑμῶν.* 12 *ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.*

13 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.*

Ambrst al ... ς Tl post εἰδωκ. (L al paue διεθωκ.) μοι cum KL al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{771} Thdrt al; item^{libere} Bas$^{regg\ 454}$ ἦν εἰδωκ. ὁ κυρ. εἰσ etc

11. λοιπον: D^{b} 4. 31. 43. 115. 119. f^{ecr} Chr^{773} Thphyl το (31. add δε) λοιπον ... P add οιν | χαιρετε: P -εσθε | καταρτιζεσθε: L syr^{sch} praem και | το αυτ. φρονειτε: A om | τησ αγαπ. κ. ειρην. cum NABKP al pler (in his fere^{10} κ. τησ ειρ.) f am demid tol syr^{utr} cop aeth^{PP} Chr^{773} Euthal^{cod} Dam^{paris} ... PS^{rG} 17. 73. g aeth^{ro} τησ ειρηνησ ... DEL 37. 49. 80. 115. 119. 123* 8^{pe} d e vg^{cle} fu (al) go arm Thdrt Thphyl Ambrst Pelag τησ ειρην. κ. τησ (80. al Thphyl om) αγαπ.

12. αγιω ante φιλημ. cum NBDKP al longe plu d e Thdrt Dam Oec. Item Ign$^{intpol\ 263}$ (ad Tars^{10}) et^{815} (ad Antioch^{12}) ασπασασθε αλληλ. εν αγιω φιληματι ... AFGL al plus^{15} f g vg Chr^{773} Euthal^{cod} Thphyl Ambrst al post φιλημ. (f^{ecr} εν φιλημ. αγαπησ)

13. του κυριου: 37. 41. al plus^{20} f m^{s} vg syr^{sch} cop arm aeth go Bas$^{1,204.}$ $^{217.\ 220}$ et^{2,49} Didtri$^{49.\ 56.\ 173.\ 174}$ et^{alib} Chr^{774} Thdrt (non Dam) Ambrst al add ημων | χριστου: B k$^{ecr\ 66}$ Cyr$^{trin\ 668}$ om | μετα πα. υμων (P Chr$^{mosc\ 1}$ om υμων) absque αμην cum N*ABVG(L?) 14. 17. 67** f g harl* (nec magis αμ. add m^{s}) arm^{usc} aeth^{ro} Chr$^{mosc\ 2}$ Euthal^{cod}, nec magis αμην add Const^{2,5,12} Bas^{1,204} et^{217} Cyr$^{trin\ 668}$ Amb$^{fid\ 4}$ et^{sacp} ... ς (= Gb Sz) add αμην cum N^{c}DEKP al pler d e vg go syr^{utr} cop arm^{sch} Chr^{774} Thdrt Dam Ambrst al

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν*

Subscriptio: ℵ*AB* 17. al *προσ κορινθιουσ β̄* ... DK *προσ κορινθ. β̄* (D^{b} add *ομοιωσ και ουτοσ*, quae D^{c} nec delet nec magis accentibus notat) *επληρωθη αρχεται προσ γαλατασ.* Item FG *τετελεσθη προσ κορινθιουσ β̄* (G om *β̄*) *αρχεται προσ γαλατασ.* Similiter d *ad corinthios II. explicit* (d^{corr} add *scribens a filipphis*) *incipit ad galatas*, f g am fu *expl. ad corinth.* (fu *corint.*) *II.* (g om) *inc.* (am add *epistula*) *ad galatas* ... R**P ad *πρ. κορ. β̄* add *εγραφη απο φιλιππων.* Similiter d^{ser} *τελοσ τησ προσ κορινθ. β̄ επιστολησ· εγραφη απο φιλιππων* ... KL al mu *προσ κορινθ. β̄* (L al *δευτερα*) *εγραφη απο φιλιππων* (K al add *τησ μακεδονιασ*, non item L al) *δια τιτου και λουκα* (44. 106. 108. 133. h^{ser} *δια τιτου, βαρναβα και λουκα*, 3. tantum *δια τιτου*). Item Euthal^{cod} *εγραφη απο φιλιππων τησ μακεδονιασ δια τιτου και λουκα προσ κορινθιουσ β̄ επιστολη* ... syr^{sch} cIP *finita est epistula ad Cor. secunda, quae scripta fuit Philippis Macedoniae* (syr^{sch} add *et missa fuit*) *per Titum* (syrP *per Titum et Lucam*): go *Ad Cor. secunda explicit. Ad Corinthios II. scriptum est e Filippa Macidoniae:* cop *Scripta Philippis Macedoniae, missa per Titum et Lucam* ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ κορινθ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων τῆσ μακεδονίασ διὰ τίτου καὶ λουκᾶ.* Praeterea numerantur *στιχοι*: *χιβ'* ℵ**, *φϟ'* KL al plu Euthal^{cod}, *φη'* P 106. 238., *φς'* 147. g^{ser} h^{ser}, *χ'* 93., *ψο'* 170. Passim notantur etiam cum Euthalio *αναγνωσεισ ϑ', κεφαλαια ι', μαρτυριαι ια'*. In B numeri a *μγ'* ad *νγ'* continuantur; am fu capp. 28 numerant.

* *προσ γαλατασ* cum KABK 3. 17. 37. 47. 80. 108. al mu cop go ... DK FG d e f g vg^{edd} vide ad finem epist sec ad Cor ... l^{ser} *επιστολη πρ. γαλ.*, 116. 121. *πρ. γαλ. επιστολη*, P 91. 114. k^{ser} al *παυλου επιστολη προσ γαλατασ*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη προσ γαλατασ.* Similiter alii ... Gb Sz *παυλου επιστολη προσ γαλατασ* (ut et. syr^{utr}), ς^{e} *παυλου του αποστ. η προσ γαλ. επιστολη*, ς *η προσ γαλατ. επιστολη παυλου.*

I. 1. *ανθρωπων*: Did$^{tri\,56}$ *ανθρωπου* | *ουδε δι*: FG *ουδ. δια* | *ανθρωπου* et. Ir$^{int\,200}$ Tert$^{marc\,5,1}$ et$^{prax\,28}$ Novatian$^{gall\,2,296}$ Victorin etc: 61. b^{ser*} c^{ser} o^{ser} Or^{4,198} Eus$^{mcell\,7}$ (sed non^{eod} ven) Chr$^{ter\,779.\,781.\,782}$ Cyr$^{incarn\,699}$ (non item$^{fid\,106}$) Thdrt^{2,122} (non item ad h. l.) *ανθρωπων*. Cf et. Eus$^{mai\,97}$ *ο μη παρα ανθρωπων η δι ανθρωπων αλλα δι αποκαλυψεωσ ιῡ χῡ παραλαβων και διδαχθεισ το ευαγγελιον* | *δια ιησου χριστου και* etc: Hier ad h. l. „Sciendum quoque in Marcionis apostolo non esse scriptum *et per deum patrem*, volentis exponere Christum non a deo patre sed per semetipsum suscitatum". Hinc legisse vdtr Mcion: *δια ιῡ χῡ του εγειρ. αυτον* (sive *εαυτον*) *εκ νεκρ.*

Act 10, 6 ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις
Ro 1, 7 etc τῆς Γαλατίας. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ-
2, 20 1 Ti 2, 14 τιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος
Ro 16, 27 etc πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέ-
σαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ

Cf ad h. v. etiam Ign$^{philad\ 1}$ *ὃν ἐπίσκοπον ἐγνων οὐκ ἀφ ἑαυτοῦ οὐδὲ δι ἀνθρώπων κεκτῆσθαι τὴν διακονίαν – οὐδὲ κατα κενοδοξίαν, ἀλλ ἐν ἀγαπῃ θεου πατρος και κυριου ιυ χυ* etc

2. *παντες*: hoc urgent Chr^{785} Thdrt (*ἐδειξεν ὡσ πολλουσ ἐχει του κηρυγματοσ συνεργουσ*) Eus$^{emes\ cat\ 3}$ (*τῷ πάντας παριστῶν ὡσ ἓν ἦν τὸ πλῆθοσ*) al Victorin (*ut oneraret Galatas et in errore gravi mutaret, comitemsit secum etiam omnes fratres*) Ambrst (*ut gravet factum illorum – multos secum accensos ad errorem illorum arguendum designat*) etc ... syrP habet c.* | *γαλατιασ* ut ℵBDEKLP etc ... FG 114. *-τειασ*

3. *ημων* posuimus post *κυριου* cum BDEFGKL 37. 47. al plu d e f g vg (et. am al) syr^{utr} arm go Thdrt al Victorin Hier Aug$^{pecc\ merit\ 1}$ Amb $^{fid\ 1}$ ... NAP 17. al fere^{20} fu demid (al) cop Chr$^{779\ txt}$ Euthal^{cod} Ambrst Amb$^{epir\ 3}$ al post *πατροσ* pon (:: ut fieri solet, cf Ro 1, 7. 1 Co 1, 3. 2 Co 1, 2. Eph 1, 2 etc) ... aeth utroq loc habet; neutro habent 4* 67** 72. 74. a^{ser} l^{ser} al^{10} Chr$^{785\ bis}$ Dam Aug ad h. l.

4. *εαυτον*: 17. *αυτον* | *περι* cum ℵ*ADEFGKLP al^{50} fere syrP Or^{1,238} Tiphyl Oec^{txt}. Latini *pro peccatis* ... ς (= Gb Sz) *υπερ* cum ℵ^{c}B 17. 67** al sat mu Ign$^{int\ pol\ 3\ 1}$ (ad Heron^{titul}) Did$^{tri\ 39\ 6}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec^{com} | *τ. αμαρτιων* (vitiose ap Or^{1,238} *αμαρτωλων*) *ημων*: FG^{r} *τ. α. υμων* | *εκ* et. Or$^{1,239.}$ ^{2,702} et$^{cat\ cor\ 315}$ et$^{cat\ eph\ 136}$ etc ... H 71. 8^{pc} Or$^{1,601.\ 674}$ *απο* | *του αιων. του ενεστωτ.* c. ℵ*AB 17. 39. syrP aeth^{utr} (cop *ex hoc saeculo malo praesente*) Or$^{1,239.\ 601}$ et^{2,702} et$^{hie\ in\ catt}$ Did$^{tri\ 39\ 6}$ Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *του ενεστ. αιων.* cum ℵ^{c}DEFG HKLP al pler it vg go Or^{1,674} Chr Thdrt al Victorin Ambrst al ... arm non expri *τ. ενεστωτ.* | *πονηρου*: 74. a^{ser*} praem *του* | *κατ. το* (ℵ^{c}; om ℵ*) *θελημα* et. Or^{1,239} etc: H *κατα θελησιν*

5. *ᾧ* (8^{pc} *οὗ*): H 8^{pc} add *εστιν*, item d e f g vg etc | *των αιωνων*: 76. 108. 109. d^{ser} Chr$^{789\ bis}$ om

6. *θαυμαζω* (FG *μαζω* omissis *θαυ* litteris) ... FG^{r}G g add *δε* | *ουτωσ* (H al permu *ουτω*): vertunt d e f vg Tert$^{praescr\ 27}$ Lcif^{243} Victorin al *sic tam*, g Tert$^{marc\ 5,2}$ al *tam*, Or$^{int\ 3,847}$ *sic* ... FG^{r}G^{r} 1. 3. 39. 115. 219* om | *υμασ* et. Or$^{int\ 3,847}$ Tert$^{marc\ 5,2}$ (et$^{praescr\ 27}$ sed fluct lectio inter *vos* et *suos*) Cyp$^{22.\ 107}$ Lcif^{243} etc ... H 3. 17. 39. 73. 76. syrP^{mg} *ημασ* | *χριστου* et. Eus$^{mcell\ 3}$ Bas$^{eth\ 263}$ Euthal^{cod} etc ... DE 39. d e syrP c.* *ιησου χριστου*, harl* Hier *Christi Iesu*, 7. 43. 52. Thdrt Or$^{int\ 3,847}$ *θεου* ... FG^{r*}G g Tert$^{marc\ 5,2}$ et$^{praescr\ 27}$ Cyp$^{22.\ 107}$ Lcif^{243} Victorin om, hinc Gb^{90}

ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες 7, 10
μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς
ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα
ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,
εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις
ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

---

7. και θελοντες et. Dial^{807} Eus$^{mcell\ 3}$ etc Cyp$^{22.\ 107}$ Lcif^{242} Victorin etc ... ℵ* om (suppl^{a}) | μεταστρεψαι: κ μετατρεψαι, Chr^{792} identidem ανατρεψαι ... Dial^{807} post μεταστρεψαι pergit εισ ετερον ευαγγ. του χυ
8. και εαν et. Eus$^{mcell\ 3}$ ex$^{cod\ ven}$ Ath^{167} Bas$^{eth\ 220.\ 264}$ et^{alib} Euthal^{cod} Chron^{682} etc ... B 115. Dial^{808} Eus$^{mcell\ 3}$ (edd ante Gaisf) et^{4} et^{6} Cyr hr^{78} Chr^{794} et^{2,286} Thdrt^{2,253} Dam$^{parall\ 696}$ Thphyl καν | ευαγγελισηται c. ℵA Dial^{808} (et^{807} -σεται) Eus$^{mcell\ 3}$ Ath^{167} Cyr$^{hr\ 78}$ Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 121}$ Procl^{696} Thdrt^{2,253} Dam^{1,229}, *evangelizaverit* it vg Tert$^{praescr\ 9}$ et$^{carn\ chri}$ 6. 24 et$^{marc\ 5,2}$ Or$^{int\ 2,64}$ Lcif^{242} al, *adnuntiaverit* Archel^{502} ... ς Ln Ti ευαγγελιζηται cum ΒDᴱʳᴳᴱʳᴳᴱʳᴳᴱʳᴴᴵᴸ al longe plu Eus$^{mcell\ 4}$ et^{7} Chr^{794} Bas$^{eth\ 220.\ 264}$ et^{alib} Thdrt ad h. l. Dam, item *adnuntiet* Cyp$^{22.\ 107}$ ... ΚΡ 47. 73. 109. al plus^{15} Thdrt^{cod} ad h. l. Oec ευαγγελιζεται | ευαγγελ. sine additam cum ℵ*ᴬᴳʳᴳ g Eus$^{mcell\ 7}$ Bas$^{eth\ 294}$ Cyr$^{fid\ 121}$ Dam Tert$^{praescr\ 6}$ et^{29} et$^{marc\ 5,2}$ Lcif^{242} Cyp$^{22.\ 107}$ Victorin al ... ς Ln Ti add υμιν cum ℵᶜᴬᴰᶜᴱᴷᴸᴾ al pler d e f vg syr^{utr} cop Dial^{808} Eus$^{mcell\ 4}$ Chr Thdrt al Tert$^{carn\ chri\ 6}$ Hier^{gal} al, item add υμασ Dᵃᵇᵉ Ath^{167} Cyr hr^{78} Chron^{682} Dam^{1,229}. Item praem υμιν BH Archel^{502}, item praem υμασ Dial^{807} Chr^{2,286} | ευηγγελισαμεθα: DEFGH 122. ευαγγελισ- | υμιν (ᴬᴳʳ ημιν): Dial^{808} Thdrt ad h. l. Tert$^{carn\ chri}$ om
9. προειρηκαμεν (Ln$^{ed\ min}$ post προειρ. non interpunxit) ... ℵ* 3. 33. 35. 67* 108* k^{scr} syr^{sch} cop$^{sa\ th}$ Chr^{795} cattxt^{17} προειρηκα | υμασ: al$^{3\ scr}$ al υμιν | ευαγγελιζεται: FG -λιζηται
10. πειθω (ᵛᵍᴳᴳ επιθω, 73. πεισω): d e f g vg *modo enim hominibus suadeo aut* (g vg^{cle} fu Victorin Hier^{gal} *an*) *deo* (g sub *aut* habet *homines* et *deum*); floriac *modo enim hominibus suadeo aut deo quaero placere;* Ambrst *modo enim hominibus satisfacio aut deo.* Victorin ad *modo enim hom. suadeo an deo* addit: „Graecus aliter habet, *modo enim ανθρωπουσ πειθω η τον θεον.* Hoc est non evangelizo homines neque quae hominum sunt, sed deum. Persuadere enim non homines volo, sed deum Christum.“ Ea vero quae sequuntur *η ζητω ανθρ. αρ.* explicat: „non enim ea ago quae pro hominum commoditate sint, ut hominibus placeam, sed ut placeam deo in eo quod obsequium praesto et mandata compleo“. | η ζητω: ᴾ *ει ζητω* | ει sine γαρ cum ℵABD*FG 17. 39. 67** 71. 80. 88ᵖᵉ it vg cop arm Bas$^{eth\ 308}$ Euthal^{cod} Cyr$^{loh\ 806.\ 808}$ et$^{ador\ 246}$ Dam ad h. l. et$^{parall\ 725}$ Tert$^{idol\ 14}$ (*Si hominibus inquit vellem placere*) Or$^{int\ 4,672}$ (qui dicit: *Si hominibus placere vellem* etc. Minus probat$^{653.\ 671}$) Cyp^{107} et^{saep} (*Si hominibus placere vellem*) Hil^{90} (*Ego si adhuc hominib. placerem* etc) Victorin Ambrst Hier^{gal} etc ...

11 *Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν*
ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 *οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ*
ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως
Act 8, 3 9, 21 *Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 13 *ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν*
τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 *καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ*
Act 22, 3 *ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς*
ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 *ὅτε δὲ εὐδόκησεν*
ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος
αὐτοῦ 16 *ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι*
αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,

---

ς (sed Gb^{00}) Ti add *γαρ* cum D^{b}et^{c}EKLP al pler syr^{utr} (aeth *at siquidem ergo*) Chr^{795} Thdrt Thphyl Oec | *ηρεσκον*: it vg Victorin Hil al *placerem*; sed Or^{int} Tert Cyp al *placere vellem*

11. *δε* cum ℵ*AD^{b}et^{c}E^{gr}KLP^{s} al pler syr^{utr} cop Or$^{int\ 4,600}$ Chr^{797} Euthal cod Cyrinearn^{699} et$^{theos\ 218}$ Thdrt Thphyl Oec Ambrst ... Gb' Ln *γαρ* cum ℵ^{a}BD*^{vid}FG 17. 213. d e f g vg Dam Victorin Hier^{gal} Aug^{gal} al ... arm aeth^{utr} om plane | *αδελφοι*: P 67** 115. 178. a^{ser} (sed rubro habet initio pericopae) om | A *ευηγγελισθεν*

12. *ουτε* ante *εδιδαχθ.* cum BD^{c}EKL al pler Oec (item Ambrst vdtr expressisse per *aut didici*, item Syrus per *etiam non did.*) ... Ln *ουδε* cum ℵAD*^{vid}FGP 31. 37. 39. 78. 80. al^{1} vel^{2} (cf Gb) cat$^{txt\ 19}$ cop Eus msc$^{ll\ 7}$ Chr^{797} Euthal^{cod} Cyrinearn^{699} Thdrt Dam ... 76. 115. Thphyl om *ουτ. εδιδαχθ.*, Cyr$^{ioh\ 347}$ habet *η εδιδ.* | *δ'* ... A a$^{scr\ **}$ *δια*

13. *εν τω*: P om *τω* | *εποροθουν* et. syrP mg gr ... FG *επολεμουν*. Ex Latinis it vg Victorin Ambrst etc *expugnabam*, Aug^{gal} *vastabam*.

14. *συνηλικιωτας*: A *συνιλικιωτας*, FG *συνελικιωτας*

15. *ευδοκησεν*: A Or^{4,462} nota Eus$^{ps\ 258}$ Ps-Ath$^{s.trin\ 455}$ (item Thdrt$^{opp\ 5,\ 1025}$) Chr^{796} (non$^{2,568.\ 7,720}$) Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 121}$ Thdrt ad h. l. et^{4,1203} (non item$^{2,255.\ 3,12.\ 4,285}$) Severian^{561} (Chr$^{opp\ 12}$) al *ηυδοκησεν* | *ο αφωρισας* non praemisso *ο θεος* cum BFG 20. f g vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ Eus ps^{258} Epiph^{893} Chr^{2,568} Thdrt^{2,255} et$^{4,285.\ 1263}$ Ir$^{int\ 312}$ („Paulus - ait: *Quando autem complacuit ei qui me segregavit*" etc) Victorin Faust ap Aug^{2,490} Ambrst Hier^{gal} Gaud$^{serm\ 4}$ al. Cf et. Or$^{4,462\ nota}$ *και το' ο αφορισας* etc (sed ibidem$^{462\ not}$ praecessit *ο θεος ο αφωρισας*), item ^{3,607} ..... ς (sed Gb^{00}) praem *ο θεος*, Ln [*ο θεος*] cum ℵADEKLP al fere omn d e cop syr^{p} c.* arm aeth Or$^{4,462\ not}$ et$^{int\ 468}$ Dial^{850} Eus msc$^{ll\ 7}$ Epiph^{2,78} Ps-Ath$^{s.trin\ 455}$ Chr^{796} et^{7,730} Cyr$^{fid\ 121}$ Euthal^{cod} Severian^{561} Thdrt ad h. l. et^{2,12} Dam Ir$^{int\ 307}$ Aug^{gal} al | *αφορισας*: B (et* et^{2})D^{c}E^{corr} 37. 47* 118. 122. n^{scr} al Or$^{4,462\ not}$ Dial^{850} al *αφωρισας*

16. *ευαγγελιζωμαι*: LP 114. 122. al^{3} a^{scr} al *-λιζομαι* ... D*E* *-λισωμαι* | *προσανεθεμην*: 26. 31. 55. Dam(txt) *προανεθ.* Ex Latt *adquievi* it

17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. 18 ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κη- Act 9, 26
φᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. 20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.

---

vg Aug Ambrst etc; Tertres carn^{50} – *statim non retulerit ad carnem et sang.* Cf Hier^{gal} *„continuo non acquievi carni et sanguini,* sive ut in Graeco melius habet, *non contuli cum carne et sanguine.* Similiter Sedul „– sive, non contuli, vel nihil ab apostolis didici, ut alii putant".

17. *ουδε ανηλθον* c. ℵAKLP al pler cop syr^{p} ^{txt} arm aeth Chr^{800} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 121}$ Thdrt Dam, item *neque veni* (ut etiam v. 18 vertitur; contra *απηλθ. abii*) it vg Victorin (in^{com} *Non,* inquit, *ivi ad app – sed abii in Arabiam*) Ambrst Aug Hier ... Ln *ουδε απηλθον* cum BDEFG 46. 74. a^{ser} 115. 116. al pauc syr^{sch} et$^{p\ mg}$ Bas$^{eth\ 293}$ Thphyl^{mg} et$^{mosc\ 3}$ :: ut *ανηλθον* ex v. 18. ita *απηλθον* ex ipso v. 17 adsumi poterat. At vdtr Paulus de consilio priore loco *ανηλθ.*, quod de proficiscentibus Hierosolyma dici solebat, altero *απηλθον* posuisse. Ceterum videndum est ne verbo *απηλθον* plus iusto inferatur. Inferendum autem nescio quid esset, si Paulus revera utroque loco scripsisset. | r$^{gr\ dsr}$ om male *προ* (f vg *antecessores,* d e *praecessores,* g *ad processores t ad antecessores*) | *αλλα* cum ℵABDEFGLP al plu (12 ap Scri) Bas$^{eth\ 293}$ Chr Thdrt Dam ... ς *αλλ* cum K^{sil} al mu^{vl}

18. *τρια ετη* cum ℵAP 17. 74. 122. a^{ser} b^{scr} o^{ser} al syr^{sch} cop Chr^{804} Euthal^{cod} Dam (Victorin: *Post tres,* inquit, *annos Hierosolymam veni*) .. ς Ln Ti *ετη τρια* cum BDEFGKL al longe plu (FG *ετη γ̄*) it vg syr^{p} Thdrt al Victorin (*Deinde post annos tres veni* etc) Aug^{gal} Ambrst al | *ανηλθον* (Latt^{pler} *veni,* Aug^{gal} Ambrst *adscendi*): 17. e$^{scr\ *}$ vid syr^{sch} cop *απηλθ.* (17. *παλιν απηλθ.*) | *κηφαν* cum ℵ*AB 17. 67** 71. syr^{sch} (ut solet) syr$^{p\ mg}$ cop aeth^{utr} ar^{e} ... ς (= Gb′ Sz) *πετρον* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler it vg arm syr$^{p\ txt}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Victorin rell | *επεμεινα*: P *υπεμεινα*

19. *ουκ* ut et. ℵA etc ... B* solus *ουχ* | *ειδον* cum ABD*et^{c}EFGK^{sil}L etc ... ℵD^{b}P *ιδον* (17. *ιδειν*) | *ουκ ειδ.* (*ιδ.*) et. Or^{3,668} Eus$^{hist\ 2,1,4}$ Epiph^{1039} etc (et. Aug Sedul *non vidi*) ... D*(non item$^{bet^{c}}$)FG *ειδον ουδενα* (E *ουκ ειδον ουδενα* notatis o et α in *ουδενα*. Exscripsit igitur et D* et D^{c}), item it vg Ambrst al *vidi neminem,* Victorin *neminem vidi.* Ceterum sic Victorin: „Magna doctrina etiam hoc adiunxit magnoque ingenio: primo quod ita dixit: *Apostolorum neminem alium vidi;* nam Iacobum apostolum Symmachiani faciunt quasi duodecimum, et hunc sequuntur qui ad dominum nostrum Ies. Christum adiungunt iudaismi observantiam" – „Ergo hic Paulus negavit Iacobum apostolum" – „Et causa quare Iacobum [i. e. *viderit*], adiecta est: *„fratrem domini"*, qui frater post habitus secundum carnem. Cum autem fratrem dixit, apostolum negavit."

Act 9, 30 15, 41 21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. 22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. 23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

Act 15, 2 11, 30 Phil 2, 16 1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς κενὸν τρέχω

---

21. ιδου: 47. 114. om | του θεου: P 17. syrp txt κυριου (nec aliter ut solet aeth) | κλιματα: FG** κλιμματα, ALP al^{8} scr etc κλημματα | και της κιλικ. (et. κ^{a}) ... 4* 109. d^{ser}* om ... κ* 17. 47. 120. om της

22. τω προσωπω: FG 8. 108* om τω | ταις εν: DG^{1}*EG^{1}* 108* 109. 219. 8P^{e} (d^{ser} της εκκλησιας τ. ιουδ. της εν) της εν, item g *ecclesiis iudeae quae est in* | της ιουδαιας ταις: arm *quae e circumcisione*

23. ημας: FG^{1} d^{ser} υμας | επορθει: FG επολεμει. Similiter ac v. 13. it vg Victorin Ambrst al *expugnabat*, Aug^{gal} *vastabat*

24. εδοξαζον ante εν εμοι cum ℵABCKLP al omn^{vid} syr^{utr} etc ... DEFG it vg go arm Victorin Aug^{saep} Ambrst al post εν εμοι

II. 1. δεκατεσσαρων et. Ir$^{lat\ 200}$ (*Deinde post XIV annos ascendi Hierosolymam cum Barnaba* etc) Tert$^{marc\ 5,3}$ (*Denique ad patrocinium Petri caeterorumque apostolorum ascendisse Hierosolymam post annos XIIII scribit, ut conferret cum illis* etc) Victorin („Semel enim ante, post triennium; nunc post annos quattuordecim iterum, inquit, ascendi.") etc. Cf huc Chron^{486}: Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων (Ἀσιατικοῦ καὶ Σιλάνου) ἀνῆλθεν πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα Παῦλος, ὅθεν γράφει Γαλάταις περὶ ταύτης τῆς ἀναβάσεως οὕτως· διὰ ιδ' ἐτῶν πάλιν ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα. – τῷ εἰπεῖν αὐτόν· διὰ ιδ' ἐτῶν, δοκεῖ μοι τοὺς χρόνους τῶν ἀποστόλων τοὺς ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως ἀριθμεῖν αὐτόν. ἀπὸ γὰρ τῆς ἀναλήψεως τοῦ κυρίου ἕως ταύτης τῆς ἀναβάσεως πληροῦνται τῶν ἀποστόλων ἔτη ιδ' μῆνες ι'. καὶ εἰ μὴ τοῦτο δῶμεν, εὑρεθήσεται ὁ χρόνος ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη καὶ ἀνέβλεψεν, ὡς περιέχουσιν αἱ Πράξεις, ἔτη ὀ'. Quibus verbis scriptorem minime testari codicem repertum esse in quo ιδ' esset pro ιδ', clarum est. Cf et. Chr^{a,437} *λεγει παλιν οτι μετα δεκατεσσαρα ετη ανεβην* etc. *νυνι δε οτε ταυτα παυλος εγραφεν, επτακαιδεκατον ετος ειχε το κηρυγμα.* | παλιν ανεβην (c Chron ανηλθον) ... DEFG^{1} d e g go aeth *ανεβ. παλιν* ... cop Ir$^{lat\ 200}$ Tert$^{marc\ 5,3}$ Chr^{804} (sed non tractat in com) om παλιν | συνπαραλαβ. cum ℵAB*CDEFGP 17. ... ς Ln συμπαραλ- cum B^{2}K^{vid}L al pler

2. ανεθεμην: FG *ανεβαλομην*

ἧ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι, 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· 5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν

3. *ουδε*: FG *ουτε* | *ο συν εμοι*: B om *ο* | D* *περιτηθηναι*'

4. *δε* (servat etiam Epiph[112] afferens vv. 3—5 *αλλ ουδε* usq *εἰξαμ. τῃ υποταγῃ*, item Bas[regg 449]): Thdrt ad h. l. *ὁ δὲ σύνδεσμος πρὸς τὴν τοῦ λόγου συνθήκην περιττός*. Item Hier ad h. l. „Sciendum vero quod *autem* coniunctio, quae in praesenti loco ponitur, *propter subintroductos autem fratres*, superflua sit, et si legatur non habeat quod ei respondeat illamque concludat" etc | *ινα*: FG[rg] g add *μη* | *καταδουλωσουσιν* (et. Sz) cum ℵAB*CDK 26. 39. ... P[46]FG 17. Euthal[cod] Dam *καταδουλωσωσιν* (Euthal[cod] *-σωσιν*) ... ς (= Sz) *καταδουλωσωνται* cum K[sil] al plu Bas[regg 449] Thdrt al; item L *-σονται*

5. *οις ουδε* cum ℵABCD[corr](vide post)EFGKLP al omn[vid] (in D manus recens extra lineam reposuit *οις ουδε*, ita tamen ut *ουδε* super rasuram scriberet. Corrigendam esse D* lectionem iam D[b] significat. Quid revera dederit D[b] aut[e] certo dici nequit. Cf ed. meam.) f g vg syr[utr] cop arm (aethliberrime, sed agnoscit *ουδε*) Mcion[tert] edd[gr] ap Hier et ap Ambrst „quidam" ap Victorin Bas[regg 449] Epiph[112] Chr[pecc] Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug ad h. l. et[ep 82] Amb[ep 37] Hier al. Cf et. Orcels 7,21 i. e. 1,709 *οὐδέποτε ἐν χώρᾳ ὑποτεταγμένοσ ἀνθρώποισ*, quae corrupta videntur ex *οὐδὲ πρὸσ ὥραν ὑποτεταγμένοσ ἀνθρώποισ* (vide ap Delarue), item Ign[int pol 256] (ept ars 2): *ἀλλ' ὑμεῖσ οὐδὲ πρὸσ ὥραν εἴξατε τῇ ὑποταγῇ αὐτῶν* ..... D* d e Ir[int 200] („et iterum sit: *Ad horam cessimus subiectioni*") Tert[marc 5,3] Victorin Ambrst Pelag[com] („reddit causas cur circumcidit Titum" - „ut scandalum imminens vitaretur". Item ad ipsa verba: „ut periculum vitaremus, et essent in nobis qui veritatem evangelii confirmarent.") „Latinus" ap Primas (additis Pelagii verbis) al om, hinc Gb[00]. Cf autem Tert[marc 5,3]: „Ergo *propter superinductitios*, inquit, *falsos fratres - nec ad horam cessimus subiectioni*. Intendamus enim et sensui ipsi et causae eius, et apparebit vitiatio scripturae. Cum praemittit *sed nec Titus qui mecum erat, cum esset Graecus, coactus est circumcidi*, dehinc subiungit *propter superinductitios falsos fratres*, et reliqua: contrarii utique facti incipit reddere rationem, ostendens propter quid fecerit, quod nec fecisset nec ostendisset, si illud propter quod fecit non accidisset. Denique dicas velim, si non subintroissent falsi illi fratres ad speculandam libertatem eorum, cessissent subiectioni? Non, opinor. Ergo cesserunt, quia fuerunt propter quos cederetur" - „Necessario igitur cessit ad tempus", etc. Item Victorin ad h. l.: „*Sed propter subinductos falsos fratres - ad horam cessimus subiectioni*. Quidam haec sic legunt: *nec ad horam cessimus subiectioni*, et est sensus integer cum superiori, ut neque Graecus Titus compulsus sit circumcidi, *nec tamen nos cessimus vel ad horam subiectioni*, id est ut in aliquibus cederemus. Quoniam tamen in plurimis codicibus et latinis

εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν

---

ot graecis istra sententia est: *ad horam cessimus subiectioni*, id est fecimus quae illis facienda videbantur, sed non ut semper sequeremur, multis modis probatur legendum ita esse, *ad horam cessimus subiectioni*. Primum, quia vere cessit; nam et Timotheum circumcidit propter Iudaeos, ut ait in actibus apostolorum; ergo mentiri non debuit apostolus. Deinde *nec ad horam* quis diceret, si negare opus fuerat omnino factum. Et certe si Petro restitit, quid est hic: *nec ad horam cessimus*? Item si supra dictum: neque Titus qui mecum erat Graecus compulsus est circumcidi, non ergo in omnibus nec semper aut multum. Postremo propter inductos fratres, qui erant miscentes iudaismum christianismo." Item cf Hier ad h. l. (Vallars$^{7,400\,a}$): „Si Titus cum esset ex gentibus, nullo potuit terrore compelli ut circumcideretur Hierosolymis - quomodo quidam putant legendum esse: *quibus ad horam cessimus subiectioni, ut veritas evangelii permaneat apud vos*, et intelligendum quod Titus ipse, qui compelli ante non potuit ad circumcisionem, rursum circumcisus sit atque subiectus? - Itaque aut iuxta Graecos codices est legendum: *Quibus neque ad horam cessimus subiectioni*, ut consequenter possit intelligi *ut veritas evangelii permaneat apud vos*. Aut si Latini exemplaris alicui fides placet, secundum superiorem sensum accipere debemus, ut *ad horam cessio* non circumcidendi Titi, sed eundi Hierosolymam fuerit." Item Ambrst ad h. l.: „Titum, quia Graecus erat sicut Galatae, negat circumcisum. Quo dicto hos arguit qui paterentur se circumcidi, cum essent Graeci. Sed ne forte opponeretur ei quia ipse circumciderat Timotheum, nunc causas exponit cur fecerit quod faciendum negabat, dicens: *Propter subintroductos autem fratres - ad horam cessimus subiectioni, ut veritas evang. apud vos permaneat.* Graeci e contra dicunt: *Nec ad horam cessimus*, et hoc aiunt convenire causae; quia qui fieri prohibebat, non oportebat, inquiunt, dicere se fecisse, ne probaret esse faciendum." – „*Ad horam cessimus subiectioni*, hoc est, ad horam nos subiecimus servituti, humiliantes nos legi, ut circumciso Timotheo cessaret dolus et scandalum Iudaeorum." Etc. Cf et. Sedul ad h. l. qui „male" „in Latinis codd." legi dicit: *Quibus ad horam cessimus*. Notat in eundem locum Luc^{brug}: „*Triplex vitium hic vitandum est, unum ne omittatur prima vox* quibus, *alterum ne omittatur subsequens negatio* neque, *quae a multis olim libris solebat omitti, tertium ne scribatur dativus pro ablativo* subiectione". Ceterum cum vg^{cle} *quibus neque* consentiunt am fu demid harl tol al; conservata igitur ipsius est Hieronymi scriptura; male vero Ss, postquam „vg^{ms}" *οἷσ* omisso retinere *οὐδὲ* retulit, addit: „Post Caroli M. tempora lectio recepta in codd. Latinis reperitur." | *διαμεινῃ* cum ℵBDEKLP al pler Bas^{regg} ^{449} Chr^{606} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... A(C?)FG 1. 46. 47. 109. al^{5} *διαμενῃ*

6. *δε*: 17. om | *ποτε* (ℵ^{c}): ℵ* *ποτ* | *ο θεοσ* cum ℵAP 17. 71. 73. 93. 115. 118. 219* 8pe Chr^{809} Euthal^{cod} Dam$^{parall\,568}$ ... ς Ln Ti om *ο* cum

μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, 9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

Ro 2, 11

Act 15, 12 a

Act 11, 29 a

BCDEFGKL al pler Euseᶜᶜˡ ¹⁸⁷ Thdrt Dam | προσωπον [o] θεος ανθρωπου hoc ordine cum ℵABCDᵇKLP al fere omn Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Dam. Similiter 37. 66. Euseᶜᶜˡ Chr⁸⁰⁹ προσω. ανθρ. θεος ... D*etᶜEFG d e g go Victorin Aug θεος ανθρωπου προσωπον. Item 46. f vg arm (cop) Ilier al θεος προσω. ανθρ. (cop *deus non accipit personam hominis*) | οι δοκουντες: syrˢᶜʰ arᵉ om ... FG f g Ambrst add τι ειναι, item vgᶜˡᵉ (et. fu demid al, sed non am nec Ilier) add *esse aliquid*, item d e *esse* (*quae videntur esse*; Victorin *qui aliquid existimantur esse*) | FG (vitiose ut toties) προσανθεντο

7. ιδοντες: cr 17. 37. 73. fˢᶜʳ nˢᶜʳ 8pe al pauc ειδοτες | πεπιστευμαι: FG πεπιστευται μοι: quemadmodum it vg *creditum est mihi* (*mihi est*) | καθως πετρος (F πετρο) της (F om) περιτομης: K om

8. ο γαρ ενεργησας usque της περιτομης (et. nˢ): ℵ*FG f g om | πετρω: L πετρον | ενηργησεν: D* ενεργησεν | και εμοι cum ℵBD*ᶜEKL al plu Chr⁸¹⁰ et⁹,⁸¹² Thphyl Oec ... Ln Ti καμοι cum ACD*FGP al fere¹⁵ Chr ³,⁴⁴⁰ et¹⁰,³⁰⁶ Euthalᶜᵒᵈ Dam catᵗˣᵗ

9. KP al aliq γνωντες | την χαριν: 76. syrP c.* Thdrt Thphyl Ambrst add του θεου, item Chr⁸¹¹ floriac add του κυριου | τ. δοθεισαν μοι: 47. kˢᶜʳ add εις τα εθνη | ιακωβος και κηφας cum ℵBCKLP al omnᵛⁱᵈ vg (et. demid harl tol al, item am omisso *et*; contra fu *Petr. et Iac. et Ioh.*, alˡᵃᶜʰᵐ *Petr. et Iac. et Cephas*) syrᵘᵗʳ cop arm aeth Or⁵,⁷⁶⁷ Athgall ⁵,²¹² Chr⁸¹¹ semel (etˢᵉᵐ κηφ. κ. ιακ.) Euthalᶜᵒᵈ Thdrt⁵,²⁹⁰. ⁵⁴³ Dam Pelag ... Gb′ πετρος και ιακωβος cum DEFG d e f g fu go Thdrt ¹,¹²¹⁶. ²,⁸⁷ et ³,¹⁵⁸. ⁸³¹ (Nyss¹,²⁹⁶ ου γαρ μονον πετρος και ιωαννης και ιακω. στυλοι της εκκλησ. εισιν) Or^int ²,¹⁶³ (omisso *et*) Tertmarc ⁴,³. ⁵,³ Ilier Ambrst al (Victorin *Petr. et Ioh. et Iac.*) ... A ιακωβος tantum omisso και κηφας | εμοι: FG μοι | ινα ημεις sine μεν cum ℵ*BFGHKLP al plu it vg go arm Or⁵,⁷²⁴ et ⁴,⁴²¹ etᶜᵃᵗ ᶜᵒʳ ⁵⁷ Chr⁸¹¹ ˢᵉᵐ et ⁸¹² et ⁹,³¹² et ⁵,²⁹⁸ Euthalᶜᵒᵈ al ... Gb Sz add μεν, Ln [μεν] cum ℵᵃACDE al plus⁸⁰ cop syrP Basᵇᵃᵖᵗ ⁶⁷³ Chr⁸¹¹ ˢᵉᵐ Thdrt⁵,⁸⁷ et ⁵,⁸³¹ (item ⁵,¹⁵⁸. ²⁹⁰. ⁵⁴³ ινα αυτοι μεν εις τ. περιτ., ημεις δε etc) Dam al

10. των πτωχων ινα cum ℵABCHKLP al omnᵛⁱ Or⁵,⁷²⁴ al mu ... DEFG ινα των πτωχ., item it vg etc | μνημονευωμεν: DEP dˢᶜʳᵉ Damparis -νευομεν

Act 15, 35 11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον
αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν
Act 11, 3 τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον,
ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς·
13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ
Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι
οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ
Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ

---

11. *κηφας* (Sz Gb′′) c. ℵABCHP 10. 17. 31. 46. 67** 80. 115. 137. vg (et. am al; fu* *Petrus Cephas*; fu^{vlct} demid al *Petrus*) syr^{sch} et syr$^{p\ mg}$ cop arm aeth Eus$^{hist\ 1,12,2}$ (ex Clem) Euthal^{cod} et^{elench} capp (ap Zacagn^{696}) Dam Ambrst Pelag ... ς (= Sz Gb′′) *πετρος* cum DEFGKL al pler fu^{vl} demid all^{achm} go syr^{p} txt Chr^{812} Thphyl Oec (Tert$^{praescr\ 23}$ *quod allegant Petrum a Paulo reprehensum*, et$^{marc\ 1,20}$ *et ipsum Petrum caeterosque, columnas apostolatus, a Paulo reprehensos*) Victorin al | PG *ανθιστην*

12. *προ του γαρ* (37. *γαρ του*) *ελθ. τινας*: d e *prius enim quam venisset quidam*, g** *priusquam enim veniret* (* *-rent*) *quidam* | *οτε δε ηλθον* cum ACD^{b}et^{c}EHKLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm go Chr^{812} Euthal cod Dam al Victorin Ambrst al ... Ln *οτε δε ηλθεν* cum ℵBD*PG 45. 73. d e g. Accedit Or^{1,326} *οτι πετρος ετι φοβουμενος τους ιουδαιους, παυσαμενος του μετα των εθνων συνεσθιειν, ελθοντος ιακωβου προς αυτον αφωριζεν εαυτον* etc | *αφωριζεν*: L d^{scr} h^{scr} *αφοριζ.* | *εαυτον*: 17. d^{scr} o^{scr*} *αυτον* | *τους εκ περιτομης*: PG add *οντας*. Latini *eos qui ex circumcisione erant*

13. *συνυπεκριθησαν*: d e g Victorin *consenserunt cum illo* (g *ei*), f vg Hier *simulationi eius consenserunt*, Ambrst *simulaverunt cum illo* | *και οι* et. d e g syr^{utr} arm aeth Victorin Ambrst Hier. Item Or^{1,327} *και το αυτο πεποιηκασιν αυτω και οι λοιποι ιουδαιοι και βαρναβας* ... B f vg cop go om *και* | *ιουδαιοι* (et. ℵ^{c}): ℵ* add *παντες* | P *ωστε και βαρναβα* (sic) *συναπαχθηναι* | *συναπηχθη*: ℵ^{c} inceperat *υ* super *ε* ... 76. *σινυπηχθη*, A^{scr} *συνυπαχθηναι* | *αυτων τη υποκρισει* cum ℵA BCKL al pler Chr (et.^{5,433}) Dam al ... DEFGHP 17. 37. 73. 76. 93. b^{scr} o^{scr} Euthal^{cod} *τη υποκρ. αυτων*, item Victorin Ambrst *consentiret simulationi eorum*, g *simul ductus sit ypocrisi ·/. simulatione eorum*; d e f vg Hier *duceretur ab his* (f vg Hier *ab eis*) *in illa simulatione* (f vg^{cle} demid tol *in illam simulationem*)

14. *ειδον* cum ℵBCD*et^{c}EHK^{sil} al pler ... AD^{b}FGLP 37. Did$^{trl\ 168}$ *ιδον* | *οτι ουκ*: D* o. *ουχ* | *ορθοποδουσιν* ut ABCDEFGP etc ... ℵHL etc *-δουσι* | *τω κηφα* (Gb′) cum ℵABC 10. 17. 67** 137. vg (et. am harl** all^{achm}, fu* *Petro Cephae*, fu^{vlc} demid tol harl* *Petro*) cop arm aeth ar^{c} (syr^{sch} ubique) Clem ap Eus$^{hist\ 1,12}$ (spectat enim etiam huc testimonium istud, vide post) Did$^{trl\ 168.\ 387}$ Euthal^{cod} Thdrt Dial^{trl} (ap Thdrt^{5,947}) Phil^{carp} (Gall^{5,729}) Pelag. Ceterum Eus$^{hist\ 1,12,2}$ testatur

οὐχ Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. 18 εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα

3, 11 Ro 3, 20

Ps 142 (143), 2

---

ex Clementis sententia *κηφᾶν ἕνα γεγονέναι τῶν ἑβδομήκοντα μαθητῶν, ὁμώνυμον πέτρῳ τυγχάνοντα τῷ ἀποστόλῳ* ..... ς (= Sz) *τῷ πέτρῳ* cum DEFGKLP al pler d e f g fu^{vlc} demid tol harl* syrP go Chr^{815} Dam Thphyl Oec Victorin Hier al | D*FG *ἐνπροσθεν* | *ὑπαρχων*: D* 3. 33. 35. 76. *ων* | *ουχ ιουδαϊκ.* cum ℵ*ACP 17. 37. Item ℵ^{c}B D* al pauc Chr^{3,433} Euthal^{cod} Dam *ουχι ιουδ.* ... ς *ουκ ιουδ.* cum D^{bc}ET^{c}EFGK^{all}L al pler Chr^{816} Thdrt al | *ζῃς* post *καὶ ο. ιουδ.* (et. Gb″) cum NARCPQP 17. 37. 73. 116. f g am fu demid tol arm Or^{4,412} Phil carp Euthal^{cod} Hier Aug al ... ς Ti ante *καὶ ο. ιουδ.* cum D^{gr}K^{gr}KL al pler vg^{clo} syr^{utr} go aeth (cop ante *ἐθνικως*) Chr^{816} et^{3,433} Thdrt Dam al ... d e Victorin Ambrst Sedul Agapet om *καὶ* (om et. 74. A^{acr}) *ο. ιουδαϊκ.* | *πως* cum NABCDEFGP 17. 37. 39. 57. 71. 73. 80. 116. 179. 8^{pe} d e f g vg syr^{sch} cop arm aeth go Or^{4,412} Phil$^{carp\,789}$ Euthal^{cod} Dam ad h. l. et^{1,317} Victorin etc ... ς (= Gb Sz) Ti *τι* cum KL al pler syrP Chr^{816} Thdrt ad h. l. et^{2,1047} Thphyl Oec | *ἀναγκαζεις*: LP al *-ζῃς*

15. *ημεις*: 73. 118. syrP add *δε*, item arm *γαρ*

16. ς Ln *ἁμαρτωλοι· 16 εἰδότες* etc | *δε* cum NBCD*ℵ*PGL al plus^{10} it vg go Cyr$^{fid\,22.\ 121.\ 125}$ Thdrt^{2,1047} Hier Aug Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om cum AD^{c}KP al pler syr^{utr} cop arm aeth Chr^{817} Dam al Victorin | *χριστου ιησου* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum AB 17. vg$^{edd\,ap\,Ln}$ Victorin Aug ad h. l. ... ς Ln$^{ed\,mai}$ *ιησου χριστου* cum NCDEFGKLP al fere omn it vg (et. am fu demid etc, sed vide ante) reli Chr Euthal^{cod} Cyr^{fid} Thdrt Dam al Hier Ambrst Aug$^{ep\,196}$ et^{alib} al | *εισ χριστον ιησουν*: ℵ 17. 74. A^{acr} syr^{utr} cop aeth Thdrt^{2,1047} Aug$^{ep\,196}$ et$^{gra\,et\,arbi}$ (I^{0,720}) al *εισ ιησ. χρ.* ... D^{acr} L^{acr} om *ιησουν* | *εκ πιστ. χριστου* cum NABCDKLP al fere omn it vg reli Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,121}$ etc ... syrP add *ιησου* c.*, item K 81^{oct} aeth Dam$^{parall\,633}$ add *ιησ.* ante *χρ.* ... P^{gr}G g Thdrt^{2,1047} Victorin Tich$^{reg\,3}$ (libere) nil nisi *εκ πιστεως* | *οτι* (Gb″) cum NABD*FG 17. 67** 177. 178. 179. 8^{pe} Euthal^{cod} Dam $^{parall\,633}$ ... ς Ti *διοτι* cum CD^{c}EKLP al pler Thdrt Dam ad h. l. al | *ἐξ ἐργ. νομου* ante *ου δικαιωθ.* cum NABCDEFGP 17. 37. 73. 116. 118. (A^{acr} *ουκ ἐξ ἐργ. νο. δικαι.*) 8^{pe} it vg syr^{utr} cop arm aeth Euthal^{cod} Thdrt^{2,1046} Dam ad h. l. et^{parall} Hier Ambrst al (item Victorin omisso *νομου*) ... ς (= Gb Sz) post *ου δικαι.* pon cum KL al pler go Thdrt ad h. l. Thphyl Oec

ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παριβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. 20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ
Eph 5, 2 ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

III.

1 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; 2 τοῦτο

---

18. *συνιστανω* cum ℵABCD*FGP 17. 31. 67** 71. 80. 118. 153. Euthal^{cod} Cyr$^{mss\ 86}$ ... ς (= Gb Sz) *συνιστημι* cum D^{c}EKL al pler Chr^{819} Thdrt Dam al

20. *συνεσταυρωμαι*: L *-ρομαι* | *χριστος*: FG 109. *ο χρ.* Cf et. Ign$^{intpol\ 346}$ (rom ^{3}): *χριστω συνεσταυρωμαι· ζω δε ουκετι εγω, επειδηπερ ζη εν εμοι ο χριστ.* | *εν πιστει* ζω et. Clem^{360} Dial^{864} etc ... A om ζω | *του υιου του θεου* cum ℵACD^{b}et^{c}EKLP al omn^{vid} f vg syr^{utr} cop arm aeth go Clem Dial Chr^{821} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 277.\ 403}$ et$^{ador\ 408}$ et$^{fid\ 68}$ Thdrt Dam al Aug Hier Ambrst al ... Ln *του θεου και χριστου* cum BD*FG d e g (Victorin *in fide vivo filii dei et Christi*; in explicatione *hoc est in fide vivere et dei et Christi*)

III. 1. *εβασκανεν*: 1. 2. 3. 4. 33. 35. 44. 74. 76. 106. 115. 219. a^{scr} al fere^{25} cat^{txt} et^{com} Cyr$^{glaph\ 120}$ Thdrt^{cod} ad h. l. et $^{1,656\ cdd\ 2}$ et ^{2,40} *εβασκηνε* (*-νεν*). Dedimus autem sine additam cum ℵABD*FG 17* 67** d e f g fu al^{lachm} syr^{sch} cop (et. sah teste Gb, unde?) arm^{sch} et$^{cdd\ ar^{e}}$ „exemplarib Adamantii" ap Ilier Caes^{97} Chr$^{822.\ 824}$ Euthal cod Cyr$^{glaph\ 120}$ Thdrt^{1,656} Tert$^{praescr\ 27}$ Victorin Aug Ambrst al. Praeterea cf Ilier ad h. l. „Legitur in quibusdam codicibus: *Quis vos fascinavit non credere veritati?* Sed hoc quia in exemplaribus Adamantii non habetur, omisimus"; item in 5, 7: „Id quod nunc Latinus posuit interpres *veritati non obedire*, et in Graeco scriptum est *τη αληθεια μη πειθεσθαι*, in superiori loco ita interpretatus est: *non credere veritati*. Quod quidem nos in vetustis codicibus non haberi, in suo loco annotavimus, licet et Graeca exemplaria hoc errore confusa sint." ..... ς (= Gb Sz) add *τη αληθεια μη πειθεσθαι* (:. cf 5, 7) cum CD^{c}EKLP al pler vg (et. am domid tol floriac al) go syr^{P} arm^{mss} aeth^{utr} Or$^{int\ 2,273}$ P$_{25}$-Ath^{201} (*μη πειθ. τη αληθ.*) Thdrt ad h. l. Dam al „quibusdam codicibus" ap Ilier (vide ante) Pelag al | *κατ*: D*E* *κατα* | *προεγραφη* (47. *εγραφη*) sine additam cum ℵABC 17* 23* 31. 38. 43. 52. 67** 72. 73. 93. f am fu** tol syr^{sch} cop sah (teste Gb) arm aeth (Eus^{lat} ap Gall^{4,680} *quia ante oculos eorum descriptus*

μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε Ro 10. 17
ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι
νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.
5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν,
ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευ- Ge 15, 6
σεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα Ro 4, 3
ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. 8 προϊδοῦσα δὲ ἡ Is 2, 23
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο
τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε Ge 12, 3
οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ Ac 3, 25
ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- De 27, 26

---

est Ies. Chr. crucifixus) Euthal^{cod} Cyr$^{esa\,737}$ etglaph^{429} Thdrt^{1,656} Archel^{602} Aug ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *εν υμιν* cum DEFGKLP al pler d e g vg^{cle} fu* demid harl go syr^{p} Ps-Ath^{391} (*προειγρ. εν υμιν, και τουτο εσταυρ.*) Chr Thdrt ad h. l. et^{2,40} Dam al Victorin Ambrst al (sed demid al Victorin Ambrst Pelag al *et in vobis crucifix.*)

2. *θελω μαθειν*: D*et^{c}KP^{gr}G d e g *μαθ. θελ.* | *το πνευμα*: F* om *το*

3. *εναρξαμενοι* usq *επιτελεισθε* (Clem -*λειτε*) et. Clem^{500} Or$^{int\,1,61}$ etc ... K om

4. *επαθετε*: 37. *επαθατε*

5. *υμιν* bis: 17. Dia^{tri} ap Thdrt^{5,988} bis *ημιν* (pri et. 114.) | *εξ εργων νομου*: A add (:: ex v. 2.) *το πνευμα ελαβετε*

6. *καθως*: FG f g vg (et. fu tol, non item am demid harl) arm^{edd} (non item$^{ed\,ven}$) Ambrst Pelag add *γεγραπται* | *αβρα. επιστευσεν*: FG f g fu al^{lachm} syr^{sch} arm Ambrst al *επιστ. αβρ.* | Versus 6. 7. 8. om („erasit de suo apostolo") Meion teste Hier, nec contra testantur Tert et Epiph.

7. *αρα*: P 73. *γαρ* | *οι εκ*: C*vid om *οι* | *υιοι εισιν* cum ℵ*B Chr^{927} Euthal^{cod} Thdrt Ir$^{int\,257}$ Victorin Amb$^{luc\,5,1330}$ ... ς Ti *εισιν υιοι* cum ℵ^{c}ACDEFGKP al pler (et L 106. 219. *εισ. οι υιοι*) it vg syr^{utr} cop Dam al Ir$^{int\,332}$ Tert^{monog} Cyp^{277} Ambrst al

8. *προϊδ. δε* (69. 80. om *δε*) et. Ir$^{int\,257.\,332}$ etc ... P Chr^{927} *πρ. γαρ.* Libere syr^{sch}: *nam praecognoscens deus quia ex fide iustificaret gentes* | *δικαιοι τα εθνη* et. Ir$^{int\,257.\,332}$ Cyp^{277} Victorin etc ... ℵ 37. 73. 80. Cyr glaph^{94} *τα εθν. δικαιοι* | *προευηγγελισατο*: D* 67** *προευηγγελισται.* Vertunt d e *pronuntiavit*, f vg Ir^{int} Cyp Ambrst etc *praenuntiavit*, g *prae t pronuntiavit*; Victorin *praedixit* | *ενευλογηθησονται* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDEKLP al plu Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,54}$ Thdrt Dam ... ς^{e} *ευλογηθησοντ.* cum FG al vix mu Chr^{927} Thphyl. Sed 76. 115. Chr Thphyl *εν σοι ευλογηθ.*, item arm ... d e om *εν σοι*

10. *οτι* cum ℵABCDEFGP 17. 73. 80. 118. 177. 178. d e f g syr^{utr} arm Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,94}$ Dam ... ς (= Gb Sz) om cum KL al pler vg Or^{4,760} not Thdrt al (libere Chr^{927} *επικαταρατος γαρ* omisso *γεγρ.*

Hab 2, 4 Ho 10, 38 Ro 1, 17 κατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·

Lv 18, 5 Ro 10, 5 12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλὰ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατος

4, 5 Dt 21, 23 πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ

γαρ) | D* ενμενει | πασιν (sine εν) cum ℵ*B 17. 31. 37. 67** 73. 116. 118. cat^{txt} Euth$^{al cod}$ Cyr$^{ador\,55}$ Dam ... ς Ln Ti *εν πασιν* cum ℵ^{c}AC DEFGKLP al pler (it vg *non permanet in, non permanserit in*) Or$^{4,(gr)ss}$ Chr^{828} Cyr$^{glaph\,94}$ Thdrt al (:: nec aliter LXX, unde etiam Eus$^{dem\,fc}$ ο μωσης επισκηπτει λεγων· επικαταρατος etc) | γεγραμμενοις: 109. 178. *προγεγραμμ.*, B *ενγεγραμμ.* (R^{3} *εγγεγρ.*), nec aliter affert (vide ante) Eus^{dem}

11. παρα τω θεω: D*FG 71. 80. 219* om τω ... Cyr^{glaph} *παρα θεου* | δηλον: D*K d e syr^{sch} ar^{e} add *γεγραπται γαρ* ... FG f g *γεγραπται γαρ* omisso *δηλον*

12. αλλα cum ℵD*K* ... ς Ln Ti *αλλ* cum ABCD^{c}K**PGKLP etc | ο ποιησ. αυτα sine additam cum ℵABCD*FGP 2. 17. 67** 80. 93. cat^{txt} it vg (et. am fu demid tol etc) syr^{sch} cop^{bo} arm^{pl} txt cop arm^{zoh} aeth Mcion$^{epiph\,219}$ et ^{250} Chr^{828} Cyr$^{glaph\,94}$ Dam Ambrst Aug Hier al ... ς (= Gb Sz) add *ανθρωπος* (:: ut LXX) cum D^{c}KKL al pler vg^{six} syr$^{P\,mg}$ Euth$^{al cod}$ Thdrt al | *εν αυτοις*: FG^{gr} g *εν αυτω*. Ceterum sic Mcion^{epiph} (utroq loco): *μαθετε οτι ο δικαιος εκ πιστ. ζησεται. οσοι γαρ υπο νομιον υπο κατραν εισιν· ο δε ποιησας αυτα ζησεται εν αυτοις.* Ac pergitur in *ελεγχω*^{250}: *το „μαθετε οτι ο δικ. –ζησεται“* etc

13. υπερ ημων: FG^{gr} *υπ. υμων* | οτι γεγραπται (Gb″) cum ABCD*K*FG 17. 39. it vg aeth Ir$^{int\,210}$ Eus$^{ps\,845}$ Euth$^{al cod}$ Dam Hil^{100} Aug Hier Ambrst al ... ς *γεγραπται γαρ* cum ℵD^{c}E**KLP al pler syr^{utr} cop arm Ir$^{210\,gr}$ (ex Thdrt) Did$^{tri\,125}$ Chr^{828} Cyr$^{fid\,99}$ Thdrt al. Praeterea cf huc Hier ad h. l. „Scire non possum quare apostolus in eo quod scriptum est: *Maledictus a deo omnis qui pendet in ligno*, vel subtraxerit aliquid vel addiderit. Si enim semel auctoritatem LXX interpretum sequebatur, debuit, sicut ab illis editum est, et *dei* nomen adiungere. Sin vero, ut Hebraeus ex Hebraeis, id quod in sua lingua legerat putabat esse verissimum, nec *omnis* nec *in ligno*, quae in Hebraeo non habentur, assumere. Ex quo mihi videtur, aut veteres Hebraeorum libros aliter habuisse quam nunc habent: aut apostolum, ut iam dixi, sensum scripturarum posuisse, non verba: aut, quod magis est aestimandum, post passionem Christi et in Hebraeis et in nostris codicibus ab aliquo *dei* nomen appositum, ut infamiam nobis inureret, qui in Christum maledictum a deo credimus.“

14. η ευλογια: FG om η | *εν χριστω ιησου* cum ACDEFGKLP al omn^{vid} it vg cop syr^{P} arm Did$^{tri\,125}$ Euth$^{al cod}$ Thdrt Dam etc (Chr^{880} om, item

Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. 19 τί οὖν ὁ νόμος;

Ro 3, 5 etc
8 Gn 12, 15 17, 8 22, 18 etc
Ex 12, 41
Ro 1, 14

---

cattxt, quod a Chr pendere videtur) ... NB syrsch aeth ἐν ιησου χριστ. | ἐπαγγελιαν (et. Aug Hier etc): D*FGG kscr d e g Ambrst Vigil varlm 747 εὐλογιαν. Cf et. Tertmarc 5,3 *accepimus igitur benedictionem spiritalem. Per fidem, inquit, ex qua scilicet vivet iustus.*

15. ἀδελφοι: A 73. 118. arm Dam post κατ. ανθρ. λεγω ... 39. aethutr om | κεκυρωμενην: C 17. Chr831 cod etsanvil mg προκεκυρ. (:: ex v. 17) | ἐπιδιατασσεται: D* ἐπιτασσεται

16. δε et. Euseclo 18 Cyrglaph 94 etc ... D*FG it vg Irint 382 („sic dicens: *Abraham dictae sunt promissiones et*" etc) Ambrst al mu om | ἐρρεθησαν (Gb") cum NAB*CD*FGP 17. 73. 106. 109. 114. 121. al plus 10 Euthalcod Cyrglaph 94. 95 Thdrt ad h. l. et 3,48. 1855 et 4,481. 1174 Dam ... ς ἐρρηθησαν cum ℵ2D1cKL al plu Chr831 Thdrt 4,1111. 1228. 1232 et 4,15 al ... 76. 115. Euseclo 18 Thphyl εἰοθησαν | ου λεγει: 17. ου λεγω | και (47. 213. arm om) τοις σπερμασιν et. Irint 382 Orint 2,77. 85. 97 et 4,629. 618 etc: D* d e cop aeth add σου | αλλ: B αλλα | εφ et. Euseclo 18 etc ... FG επι | σα et. Euseclo 18 etc, d e f vg Orint 2,77. 85. 97 Ambparad 162 (non itemluc 12,1435 etalib) Hier Primas al *qui* ... DEr*EGrFGr** Chr831 o, item *quod* Irint 382 Tertcarn chr 22 etmarc 5,4 Ambrst Augep 196 acaaep al ... Fgr*G g ou (g *quo*)

17. προκεκυρωμενην (d e f g vg etc *confirmatum*, pariter ac v. 15): Chron 94 προκεκηρυγμενην ... FG 52. 67** 115. al pauc Cyrglaph 94 κεκυρωμενην | υπο του (76. 80. 115. om) θεου sine additam cum NAB CP 17. 23* 67** 80. f vg cop aeth Euthalcod Cyrador 55 etglaph 94 Dam Hier Augdoctr 4 al ... ς (Gb^{om}) add εισ χριστον cum DEFGKL al pler d e g syrutr arm Chr831 Thdrt Chron 94 Thphyl al Ambrst (sed d e g syrutr Ambrst *in Christo*). Cf Primas qui in textu non habet, sed in explicatione scribit: *testamentum illud – quod Abrahae deus confirmavit in Christo.* | ετη post τετρακ. κ. τριακ. cum NABCDEFGP 17. 37. Aacr al 7 it vg syrutr cop Chr831 Euthalcod Cyrglaph 94 Dam Hier Ambrst al ... ς (= Gb Sa) ante τετρακ. (43. 49. 67. 69. 70. 76. 14lect Thphyl τριακοσ.) και τρι. cum KL al pler Cyrador 55 Thdrt Chron 94 al

18. ο θεοσ: F suppletum habet o supra lineam

Ro 5, 20 Ho 2, 2 Act 7, 53 τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. 21 ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ

1 Ti 2, 5

---

19. *παραβασεων* et. Clem^{421} Or^{4,380} not Eus^{mss} Cyr^{ador} ^{54} et^{glaph} ^{94} etc (et. Synod^{antio} ap Ron^{2,395}); f vg^{edd} ap Ln *propter transgressionem* (cf et. Luc^{brug} „*Non mutes plurale in singulare* transgressionem"). Similiter Aug ad h. l. et^{epist} ^{177} et^{alib} *transgressionis gratia*, item^{ep} ^{157} et^{3} ^{cont} ^{2} ep pelag *praevaricationis gratia* ... $\text{F}^{\text{gr}}\text{G}$ d e g (sub *aut*) m^{1} Ir^{int} $^{128.\ 218}$ Ambrst *πραξεων*, *factorum*. Sed ex his $\text{F}^{\text{g}}\text{G}$ g Ir^{int} Ambrst om *χαριν*, ita ut singula aliter distinguenda sint, quemadmodum Ir ^{int} ^{130} sic legitur: *Quid ergo lex factorum? Disposita per angelos in manu mediatoris posita est usquedum veniat* etc. Et idem^{218} habet: *Legem factorum positam donec veniret semen*. Item Ambrst: *Quid ergo lex factorum? Posita est donec veniret semen* etc. Praeterea cf Aug ad h. l. „*Quid ergo?* Hucusque enim interrogatio est; deinde infertur responsio: *Lex transgressionis gratia proposita est*" etc. Sed in Retractat^{1,24} sic: „Cum exponerem: *Quid ergo?* – ita distinguendum putavi ut interrogatio esset: *Quid ergo?* ac deinde – quod quidem non abhorret a vero; sed melior mihi videtur ista distinctio, ut interrogatio sit: *Quid ergo lex?* et inferatur responsio: *Transgressionis gratia proposita est.*" | *προσετεθη* (Gb′) cum $\aleph^{\text{ABD}}$ ^{b} et^{c} ^{EKL} (*-θην*) ^{P} al pler Syn^{antio} Euthal^{cod} Cyr^{ador} ^{54} et^{glaph} ^{94} Thdrt ad h. l. et ^{1,717} Dam Thphyl Oec. Item syr^{utr} *addita est*, Aug *proposita est* ... Gb Sz *στεθη* cum D^{*}FG 71. 80. 109. 177. 179. Clem^{421} Or^{4,380} not Eus^{mss} ^{2}, item *posita est* d e f g vg Ir^{int} ^{128} (et^{218} vide ante) Hier Ambrst al | *αχρισ*: nullus ut^{vid} *αχρι* | *ου* et. Or Syn^{antio} etc ... B 17. 71. Clem Eus^{mss} *αν* | *ᾧ*: L al^{20} (6 ap Scri) Cyr^{ador} et^{glaph} Thdrt ^{1,1218} Dam δ. Item^{vid} cop (*semen promissum es*) ... Chr^{421} ed ant^{e} ^{mont} *ωσ* | *διαταγεισ δι* (L n^{scr} *δι*, 114. k^{scr} om): Cyr^{ador} ^{54} *διαταγῆ* | *αγγελων* (et. c^{2}): C^{*} 3. 108* d^{scr} Thdrt^{2,848} ^{cod} (teste Wtst) *αγγελου* | *μεσιτου*: B^{*} D^{*} *μεσιστου*, item v. sq *μεσιστησ*

20. o *δε*: 17. o *γαρ* | *ουκ*: D^{*} *ουχ*

21. *του* (FG om) *θεου* c. $\aleph^{\text{ACDEFGKLP}}$ rell (31. *του* $\overline{\text{κυ}}$) f g vg syr^{utr} rell Chr^{838} Euthal^{cod} Cyr^{ador} ^{54} et^{glaph} ^{95} Thdrt Dam al Hier Aug ad h. l. et^{saep} Ambrst^{edd} ven et^{rom} ... B d e Victorin Ambrst ap Mill (alios) om, hinc Ln [*του θεου*] | *ζωοποιησαι* (et. c^{2}): C^{*} *ζωοποιειν* ... Cyr glaph ^{95} *ζωογονησαι* | *οντως* (d e f vg *vere*): $\text{F}^{\text{gr}}\text{G}$ *αληθια*, g *veritate* | *εκ νομου ην αν* cum $\aleph$ 3. 17. 57. 71. 80. 116. Item *εκ νομου ην* sine *αν* D^{*} 2. 4* 73. 93. 218. Dam ... Ln Ti *εκ νομου* (B Cyr^{ador} *εν νομω*) *αν ην* cum ABC Cyr^{ador} ^{54}. Item *εκ νομ. αν* sine *ην* 74. a^{scr} (Cyr^{glaph} ^{95} *εκ νο. αν η δικαι. ην*) ... ς *αν εκ νομ. ην* cum D^{b} et^{c} ^{EKLP} al pler Chr Thdrt al ... $\text{F}^{\text{gr}}\text{G}^{\text{gr}}$ nihil nisi *εκ νομου* (f g *ex lege esset*) | *η δικαιοσυνη*: P 108* om *η*

συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· 25 ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ

Ro 11, 32 — 1 Pe 1, 5 — Ro 6, 3 13, 14 — 1 Co 12, 13 Col 3, 11

---

22. τα (FGK Dam om) παντα (Dam απαντα): 115. Thphyl^{cod} τους παντας | υπο αμαρτιαν cum ℵBCD^{b}et^{c}EKLP al pler Chr^{838} Cyr$^{ador\,54}$ et$^{glaph\,95}$ Thdrt al ... Ln υφ αμαρτ. cum AD*FG 37. 73. 116. Euthal cod Dam | ιησου (17. om) χριστου: L εν χριστω ιησου ... aeth om

23. συνκ- cum ℵAB*D*FG ... ς Ln συγκ- cum B^{3}CD^{c}EK^{sil}LP al certe pler | -κλειομενοι (Gb′) cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. Clem^{116} Euthal^{cod} Cyr ador et$^{glaph\,95}$ et$^{fid\,68}$ Dam ... ς (= Sz) Ti -κεκλεισμενοι cum CD^{c}EKL al pler Clem^{421} Chr^{833} Thdrt al

24. A syr$^{p\,mg}$ παιδαγογος. Cf Amb$^{ep\,72}$ „paedagogus ergo, sicut etiam interpretatio Latina habet, doctor est pueri." | γεγονεν et. Clem^{116} Or$^{4,580\,not}$ Cyr$^{hr\,67}$ Cyr^{ador} et^{glaph} et^{fid} etc ... B Clem^{421} εγενετο | εις χριστον et. Clem$^{116.}$ ^{155} $^{421.}$ $^{447.}$ ^{476} Or$^{4,580\,not}$ et$^{int\,4,580}$ Cyr$^{hr\,67}$ Chr^{833} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,54}$ et$^{glaph\,95}$ et$^{fid\,68}$ Thdrt Dam Iliil^{235} Victorin (*in Christo*) etc ... D*K*FG 8loct d e f g fu al^{lachm} cop arm Ambrst add ιησουν (d e *in Christum Iesum*, f g vg^{edd} Ambrst *in Christo Iesu*)

26. υιοι: ℵ* υιοι οι, sed οι notatum ipsa prima ut^{vid} manu | δια της πιστεως εν χρι. ιησου (a^{ser} ιησου χριστου pro εν etc): P nihil nisi δια πιστεως, Cyr$^{glaph\,95}$ (non item$^{ador\,55}$) δια πιστ. της εν χω̄ ιῡ, Clem^{116} δια πιστεως θεου εν χριστω ιησου, sed praecedit παντες γαρ υιοι εστε (sine θεου)

28. ουδε bis: 33. Clem^{116} bis ουτε ... D$^{gr\,*}$ η sec loco | ουκ ενι αρσεν: FG$^{gr\,*}$ om ενι | αρσεν (et. Clem^{116}): ℵ αρρεν, item (ουκ αρρεν, ου θηλυ) Clem^{167} ... FG αρσησ | απαντες (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵAB^{2} ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti παντες cum B*CDEFGKLP al omn^{vl} Clem^{116} Or^{2,439} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | εις εστε εν χριστω ιησου (syr^{sch} *in Iesu Christo*) cum ℵ^{c}BCDEKLP al omn^{vid} syr^{p} Clem^{116} Ath^{709} Chr^{834} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. (addita explicatione τὸ εἷς ἀντὶ τοῦ ἓν σῶμα) Dam al ... FG 17. d e f g vg (sed fu* om unum) Or^{2,439} et$^{int\,2,77}$ Ath^{699} Basil$^{eth\,253}$ Dial trin ap Thdrt^{5,918} (ἀλλ οι παντες εν χω̄ εν εσμεν) Phil^{carp} ap Gall^{9,727} (οι γαρ πολλοι εν εσμεν εν χω̄) al aliq Iliil$^{425.\,952}$ Victorin Aug Ambrst al εν εστε εν χρι. ιη. ... ℵ*A εστε χριστου ιησου (omisso εις post υμεις), sed ℵ* εστε ἐν χῡ ἰῡ. Cf huc ex Naass ad 6, 15 notata.

Ro 9, 7 ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

1 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὤν, 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 οὕτως καὶ
Col 2, 20 ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δεδουλωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ
Eph 1, 10 Ro 1, 3 θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,

---

29. *υμεισ χυ* et. f vg Aug$^{ep\ 196}$ et^{alib} (a Victorino quid lectum sit non satis liquet) ... DEF*G *υμεισ εισ εστε εν χω ιυ*, item d e fu al Aug ad h. l. *vos unum estis in Christo Iesu* (Aug sic: „*Si autem*, ut hic subdistinguatur et subaudiatur, *vos unum estis in Christo Iesu*, ac deinde inferatur, *ergo Abrahae semen estis*) ... vEFG g Ambrst *υμεισ παντεσ εν εστε εν χω ιυ* | *αρα*: DEF*vEFGE^{r} add *ουν* | *σπερμα*: B *σπερματοσ*, item^{vl} cop ... 67** *σπερματα*, 68. *τεκνα* | *κατα* (ita cum NG*; ς Lu Ti *κατ* cum ABC etc) sine *και* cum NABCDE 17. 89** d e f vg cop arm aeth Thdor$^{mop\ 126}$ (ap Frl) Dam Victorin Ambrst Aug$^{ep\ 196}$ al ... ς (Gb^{00}) praem *και* cum vEFGKLP al pler g go syr^{utr} Chr^{324} Thdrt al

IV. 1. *λεγω δε*: vG *f g* add *αδελφοι* | *ων*: G* (post *-ντων*) vdtr omisisse; suppl C^{3}

2. *αλλα* cum NABC^{2}(* non liquet)DKP al plu Clem^{118} Euthal^{cod} ... vGL al sat mu (3 ap Scri) Or^{1,231} Chr Thdrt Dam *αλλ* | *αχρι*: L *αχρισ* | *τησ προθεσμιασ* et. Clem Or etc ... B add *τησ*

3. *ουτωσ και ημεισ* (vitiose P *υμεισ*) etc: Tert$^{marc\ 5,4}$ „*Adhuc*, inquit, *secundum hominem dico, dum essemus parvuli, sub elementis mundi eramus positi ad deserviendum eis.*“ Iam pergit Tert: „Atquin non est hoc humanitus dictum, non enim exemplum est sed veritas,“ etc | *ημεθα* cum ND*vG 17. 73. 118. (:: ita nemo antea) ... ς Lu Ti *ημεν* cum ABCD^{b}et^{c}EKLP al pler Clem Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam

4. *γενομενον* ante *εκ γυν.* et. Clem^{118} ed (Or^{4,251} *ο ελθοντοσ του πληρωματοσ του χρονου απεσταλμενοσ υπο του θεου γενεσθαι εκ γυναικοσ και γενεσθαι υπο τον νομον*) Method^{309} Eus$^{mcell\ 7.\ 161}$ Ath^{291} Cyr$^{hr\ 178}$ Chr^{235} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 253}$ et$^{fld\ 107}$ et$^{mcst\ 2,26}$ Thdrt^{1,261} et^{2,502} (addit *και ουκ ειπεν· απεστειλεν αυτον γενεσθαι εκ γυναικοσ, αλλα· γενομενον εκ γυν. απεστειλεν*) et$^{4,285.\ 1048}$ (et^{4,61} ex Basilio) Photamphiloch qu^{90} (ubi praecipit: *γενόμενον δεῖ λέγειν ἐκ γυναικός, ὥσπερ καὶ γενόμενον ὑπὸ νόμον, διὰ τοῦ ἑνὸς ἀμεταβόλου· πρῶτον μὲν ἐκ τῆς συνεχοῦς παρθένου τῶν νοημάτων τε καὶ ῥημάτων· δεύτερον δὲ ὅτι γεγέννηται μὲν ὁ χριστὸς ἐκ παρθένου, τῶν δύο γραφομένων κατὰ τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἀμεταβόλων, οὐ μὴν δὲ γεννᾶται· ἅπαξ γὰρ*

5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ Θεοῦ. 8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ

4, 5 Ro 8, 15 — 6 Ro 8, 15 — 7 Ro 8, 17

ἐκ παρθένου γεγέννηται etc) al mu, item *factum* d e f g vg (et. am harl* al) go syr^{utr} cop Ir$^{int\ 205}$ (exc dd plu, ante Mass ed *natum*) et$^{219.\ 318}$ Tert$^{carn\ chr\ 20}$ („Hoc quidem impressius, quod *factum* dicit quam *natum*" etc) Victorin etc ..... κ *γεννηθεντα*, 1. 72. 78. 80. al plus^{20} Clem$^{cod\ reg}$ Eus$^{mai\ 289}$ Thdrt ad h. l. et$^{1,8\ 10}$ et$^{4,684.\ 1288}$ Dam (etiam *γεννηθ. ὑπο νομ.*) edd ap Phot (vide ante) *γεννωμενον*, item *natum* m^{5} fu demid tol harl** al Cyp^{288} Ps-Ath (Vigil) $^{570.\ 572.\ 585}$ Leo$^{serm\ 24}$ (non item$^{serm\ 23}$) al

5. *ἐξαγορασῃ* (et. Clem^{128} Meth^{209} etc): FG Chr$^{835\ edd}$ Thdrt^{1,200} *ἐξαγορασηται*

6. *ὅτι δε*: 37. 47. 80. *ὁτι δε* | *υἱοι* et. vg^{cle} am al Or$^{int\ 4,461}$ Aug ad h. l. (sed paullo post add *dei*). Praeterea Luc^{brng}: „*non addas* Dei" ... D EFG d e f g m^{10} vg^{six} fu demid tol al go Tert$^{marc\ 5,4}$ („*ut certum esset nos filios dei esse, misit spiritum suum in corda nostra, clamantem*" etc) Hil^{303} Victorin Hier Ambrst al add *του Θεου*. Item Ps-Just$^{expos\ 8\ cod\ 1}$. | *ο θεος*: B om | *το πνευμα του υιου αυτου*: Tert^{marc} (vide ante) *spiritum suum* | *εις τ. καρδ. ημων* cum ℵABCD*FGP al^{15} d e f g m^{10} am fu florinc mar al arm Or$^{int\ 4,461}$ Ath$^{186.\ 502.\ 552}$ (et$^{522.\ 536}$ ex^{edd}) Bas$^{3,41.\ 48}$ Euthal^{cod} Cyr$^{nest\ 2,42}$ Ps-Ath$^{10.\ 184}$ al Tert$^{marc\ 5,4}$ Hil$^{359.\ 803}$ Hier Ambrst Ps-Ath$^{lat\ 534}$ al ..... ς (= Gb 8z, sed Gb') *εις τ. κ. ημων* cum D^{c}EKL al longe plu vg^{cle} demid tol al go syr^{utr} cop aeth Did$^{tri\ 118}$ Chr Cyr$^{fld\ 107}$ et$^{nest\ 70}$ Thdrt Dam Victorin Aug al | *κραζον*: P al pauc *κραζων* ... FG^{rg} g arm^{edd} *εν ω κραξομεν* (sed G** g arm^{edd} *κραζομεν*) :: ex Ro 8, 15

7. *εἶ*: d e f vg^{cle} (et. fu demid 109^{lat} al, non item am al) *est* ... FG^{rg} g om. Cf et. syr$^{p\ mg}$ *estis servi sed filii; si autem filii, et heredes.* | *αλλα* cum ℵABCD*FGP (et. L^{sil}) etc ... ς *αλλ* cum D^{c}EK^{sil} al plu | *δια Θεου* (*per deum*) cum ℵ*ABC* 17. f g vg cop Clem^{128} Bas^{3,8} (praem *ἡμεῖς δὲ δείκνυμεν ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς τὸ „δὲ οἱ"* τέτακται) Did$^{trin\ 413}$ et^{443} Cyr$^{ioh\ 48}$ Victorin Aug Ambst Amb$^{spir\ 2,662}$ Primas al. Item FG^{rg} *δια Θεον*. Item *Θεου* tautum arm aeth^{ro} ..... ς *Θεου δια χριστου* cum ℵ^{c}C^{3}DEKLP al pler d e go Did$^{tri\ 258}$ Chr^{835} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. (addit *συ δε και υιος και κληρονομος· ετυχες δε τουτων δια του χριστου, ου δια τ. νομου*) et^{1,635} Dam (sed *δια χριστον*). Item addito *ιησου* ante *χριστου* 39. d^{scr} k^{scr} al pauc syr^{utr} aeth^{pp} Thdrt^{4,1008} et$^{1,635\ cod}$ ... marian** Hier *per Christum*, 288. 19^{lect} *δια ιησου χριστου* ... 76. 115. Dial$^{maced\ 434}$ Thphyl *μεν* (115. Thphyl *κληρονομος μεν*) *Θεου*, *συγκληρονομος δε χριστου* :: ex Ro 8, 17

8. *ἐδουλευσατε* post *Θεον* cum ℵABCD^{b}et^{c}KLP al omn^{vid} syr^{utr} cop arm etc (et. Victorin^{sem} Hier Amb$^{fld\ 5}$) ... D*EFG d e f g m^{88} vg go Vic-

οὐσιν θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ
8 θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,
Col 2, 16 Ro 14, 5 οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε
καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως
εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν.
οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν
ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγε-

---

torin^{sem} Ambrst Aug al (non probat Ir$^{int\ 181}$ *dicens: Si enim his qui non erant dii servistis, nunc cognoscentes deum, imo* etc) post *θεοις* | *φυσει μη ουσιν* (Gb″) cum ℵABCD*etc^{c}EP 17. 47. 71. 73. 80. 118. 177. k^{scr} f vg go cop Bas$^{1,364.\ 267}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 204}$ et$^{thes\ 279}$ et$^{fid\ 69}$ Dam al Amb$^{incarn\ 722}$ (vide post) Hier Aug al ... ς *μη φυσει ουσι* cum D^{b}FG(FG *φυσειν*)KL al pler arm (syrP *qui non sunt natura*) Chr ^{836} Dial$^{trin\ 411}$ (in Ath^{opp}) Cyr$^{incarn\ 701}$ Thdrt al Mcion$^{tert\ 5,4}$ ... K d e m^{56} aeth Ir$^{int\ 181}$ Victorin Ambrst edd^{lat} ap Amb$^{incarn\ 722}$ (ipse Amb praefert *his qui natura non sunt dii*, addens: *ita enim et in Graecis edd. invenimus, quorum potior auctoritas est*) plane om *φυσει*

9. *νυν* cum ℵABCD^{c}EKLP al omn^{vid} Or^{4,285} Eus$^{eccl\ 80}$ Euthal^{cod} al mu ... D*FG *νυνι*, Cyr$^{incarn\ 701}$ *νυν* | *γνοντες*: K al pauc *γνωντες* | *θεον*: FG praem *τον* | *υπο*: P *απο* | *θεου*: K 46. 109. 178. Or^{4,285} Dial$^{trin\ 411}$ praem *του*. Cf huc Ign$^{int\ 242}$ (magnus 1) *δι ου εγνωτε θεον, μαλλον δε υπ αυτου εγνωσθητε.* | *επιστρεφετε*: D* 109. *επιστρεφεσθε* ... Y^{sr} G^{sr} *επιστρεφεται* | *δουλευσαι* cum ℵB ... ς Ln Ti *δουλευειν* cum ACD EFGKLP al omn^{vid} etc

10. *ημερας*: K add *γαρ* | *κ. καιρους κ. ενιαυτους* et, m^{56} f vg Or^{1,758} Tert marc^{5,4} Victorin Ambrst etc ... DEY^{sr}G d e g Aug *κ. ενιαυτ. κ. καιρους* ... P om *και καιρ.* | Ln$^{ed\ min}$ *κ. ενιαυτους*.

11. *υμας*: 2. 47. 73. 76. 115. Thphyl om, item vg^{sixt} Amb$^{ep\ 23}$ al pauc | FG *εκοπειακα* (sic)

13. *οιδατε δε* (syr^{sch} *γαρ*) ... D*Y^{sr}G 76. 80. d e g go Dam Victorin Aug ad h. l. et^{alib} Ambrst om *δε* | *δι'*: FG *δια* | *της σαρκος*: FG 74. a^{scr} om *της*

14. *τ. πειρασμ. υμων* cum ℵ*ABD*FG 17. 39. 67** d e f g vg cop Victorin Ambrst Aug Hier al, item addito *τον* c^{2} Or(vid)$^{cat\ eph\ 158}$ (*ἐμφαίνεται γὰρ διὰ τούτων ὅτι ἐν τῇ σαρκὶ παύλου πειρασμὸς ἐτίροις ἐγίνετο*) ... ς Ti *τ. πειρ. μου τον* cum D^{b}et^{c}EKLP al pler syrP Chr^{837} Cyr$^{thes\ 279}$ Thdrt Dam ... ℵ^{c}C*^{vid} 5. 10. 23. 31. 37. 44. 76. 80. 115. 123* syr^{sch} arm aeth go Bas$^{eth\ 307}$ Euthal^{cod} Thphyl tantummodo *τον*, quod Gb″ | *ουκ* (FG *ου*): ℵ* om (suppl^{a}) | *αλλα* cum BFG Cyr $^{thes\ 279}$ ... ς *αλλ* cum ℵACDEK^{all}LP al certo pler etc | *εξεπτυσατε*: c *εξεδεξ*. Ceterum sic ad *υμων* (pro *μου τον*) Lc^{brus}: *Non facile mutandum est pronomen* vestram *in* meam.

λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 *ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι.* 16 *ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν;* 17 *ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.* 18 *καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς.* 19 *τέκνα*

---

15. *που* cum ℵABCFGP 5. 6. 17. 31. 47. 67** 71. 73. f g vg syr^{sch} et^{p} mg cop arm aeth^{pp} Euthal^{cod} Dam Hier Pelag ... ς Ti τισ cum DEKL al pler d e go syr$^{p\ txt}$ aeth^{ro} Thdor^{mop} (ap Fri^{127}: τὸ οὖν „τίσ“ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ „ποῦ“) Severian$^{cat\ 66}$ (ἀντὶ τοῦ „οὐδείσ“) Chr Thdrt (τὸ „τίσ“ ἀντὶ τοῦ „ποῦ“ τεθεικεν) Thphyl Oec Victorin Aug ad h. l. et^{alib} Ambrst al | *ουν* sine additam cum ℵABCLP al plus^{15} syr^{utr} aeth^{utr} Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Dam Thphyl ... ς (= Gb^{00} Sz) add *ην* (FG *η*) cum DEKFG al longe plu d e g (*fuit i est*) go Chr Thdrt^{ed} Aug Ambrst; item *εστιν, est* 115. f vg cop arm Victorin Hier al | *υμιν*: F^{gr}G g om | *εδωκατε* sine *αν* cum ℵ*ABCD* 17. 47. Euthal^{cod} Dam. Similiter FG *και εδωκατε*. Cf d e f g vg *ernisseris et dedisseris* ... ς *αν εδωκατε* cum ℵcD^{c}KLP al pler Chr^{838} Thdrt al

16. *ωστε*: D*E*F^{gr}G d e g Cyp^{104} (non item Victorin Aug Hier Ambrst) add *εγω* | FG *εχθροσ* (F* *εκτρ-*) | *υμων* et. Clem^{147} Or^{2,220} etc (et. Victorin *inimicus vester*) ... d e f g vg Or^{2,554} Eus$^{ps\ 21}$ Cyp^{104} Aug Ambrst Hier *υμιν, vobis*. Cf et. Or^{2,226} *εχθροσ γεγονα υμιν αληθευων*.

17. *αλλα* cum ℵABD^{c}EFGK^{sil}LP etc ... GD* al mu (3 ap Seri) Chr^{838} Eus ps^{148} *αλλ* | *εκκλεισαι*: 44. cdd teste Erasm *εγκλεισαι*, item *includere* sive *concludere* syr^{sch} ar^{e} ... 52. 73. *εκλυσαι* | *εκκλ. υμασ* cum ℵABCD EFGKLP al pler it vg rell Eus^{ps} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Victorin al ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) *εκκλ. ημασ* cum minusc pauc, sed editum potius ut^{vid} de coniectura Bezae | *θελουσιν*: P *θελοντεσ* | *ζηλουτε*: 37. 118. 219** 1** *ζηλωτε*. Praeterea D*EFG d e f g Victorin Ambrst add *ζηλουτε δε τα κρειττω χαρισματα* (et Sedul: *charismata aemulamini*) :: ex 1 Co, 12, 31

18. *δε*: 17. *γαρ* ... D*FG h^{ser} d e g (f *quoque*) Victorin Ambrst (item Amb$^{ps\ 36}$ et^{vidui}, sed non interpell dav) om | *ζηλουσθαι* (ℵB 17. 23. 39. *-σθε*) cum ℵABC 17. 23. 39. 109., item *aemulamini* f vg Hier Ambrst, similiter Dam *καλωσ δε ζηλουσθε*: contra Amb interpell dav^{4} et$^{ps\ 36}$ et$^{de\ vidui}$ Aug$^{doctr\ 4}$ et ad h. l. *aemulari*, Euthal^{cod}, ut etiam cop syr^{p} arm aeth go ... ς Ti το *ζηλουσθαι* cum DEFGKLP al pler Chr^{839} Thdrt Dam^{paris} | *εν καλω παντοτε* ... F^{gr}G g *παντοτε εν τω αγαθω* | *και μη*: DEFG *και ου* | Ln *πρὸσ ὑμᾶσ*,

19. *τεκνα* cum ℵ*BD*FG Eus$^{ps\ 408}$ et$^{mcell\ 26}$, item *filii* d e g Tert$^{mare\ 5,8}$ Or$^{int\ 2,857.\ 861.\ 863}$ Victorin Hil^{456} ... ς Ti *τεκνια* cum ℵCAGD^{b}et^{c}EKLP al certe pler Clem^{856} Method^{909} Eus$^{esai\ 409}$ Bas^{1,151} et$^{eth\ 314}$ Chr^{839} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 168.\ 174}$ et$^{ador\ 260}$ et anthropomor ^{270} et^{alib} Thdrt^{quater} Dam al, item *filioli* f vg Or$^{int\ 2,77.\ 120}$ et^{ssep} Hil^{581} Hier Aug al :: *τεκνια* adamat Iohannes, nec id fluctuare solet, cf 13, 33. 1 Io 2, 1.

1 Co 4, 15 μου, οὕτω πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν
μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ
Ga 21, 2. 9 ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ
τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς
Ga 17, 16 Ro 9, 9 παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς
ἐπαγγελίας. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο
διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλίαν γεννῶσα, ἥτις
ἐστὶν Ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·

2, 28. 3, 18. 5, 21; Paulus vero τεκνα ponere solet, nuspiam – praeter h. l. – τεκνια. | μεχρις cum $\aleph^{*}$B 37. 116. Item huc respicit Method ^{719} μεχρι περ ο χριστ. εν ημιν μορφωθη γεννηθεις ... ς Ln Ti αχρις cum $\aleph^{c}$ACDEFGKLP al pler Clem^{656} Meth^{689} Eus$^{esa\ 409}$ al mu

21. οι υπο νομ. θελοντες ειν. et. Or$^{1,171.\ 2,799.}$ ^{4,580} not etint^{2,52} etc ... F^{a} Or$^{1,222.\ 537}$ etcat cor^{127} etrom^{12} Orint$^{2,78.\ 87}$ Hil^{246} οι τον νομον αναγινωσκοντες | ακουετε cum $\aleph$ABCP^{2}KLP al pler syr^{utr} aeth go Or$^{1,171.\ 222.\ 537}$ etcat cor etcat rom etint$^{2,78.\ 87.\ 3,52}$ Didcat act 15,21 Chr^{840} Euthal cod Cyrglaph^{75} et$^{zach\ 781}$ Thdrt al Hil^{246} (*legem legentes non audistis quod Abraham* etc) Aug ad h. l. et^{saep} Hier Amblue^{3,1224} (hi Latt *audistis*) ..... DEFG 10. 31. 80. d e f g vg sah (cop vero *cognoscitis*) arm Or^{2,799} Victorin Amb$^{abrah\ 4}$ Ambrst Aug^{bis} (vide ap Sab) αναγινωσκετε (*legistis*)

23. αλλ ut $\aleph$ACDEFGKLP al omn^{vi} Or$^{1,171.\ 537}$ et^{4,580} not etc ... B αλλα | ο μεν et. sah cop syr^{P} arm go Or$^{1,171.\ 537}$ et^{2,825} et^{4,580} not etint$^{2,78.\ 3,52}$ etc Victorin Amb$^{abra\ 4}$ et^{alib} Ambrst al ... B f vg Tert$^{mare\ 5,4}$ Hil^{246} Hier al om μεν, hinc Ln [μεν] | γεγεννηται et. Or$^{1,171.\ 537}$ et^{2,825} etc ... D^{gr*} 17. 37* 8pe syr^{P} mg gr Or^{4,580} γεγενηται (ut Sz edidit per incuriam.) | ελευθερας: $\aleph$ vitiose -ριας | δια της επαγγ. cum BDEFG KLP al pler Or$^{1,171.\ 537}$ et^{3,825} et^{4,580} Thdrt ad h. l. et^{1,299} al ... $\aleph$AC 17. 73. b^{ser*} o^{ser} Euthal^{cod} Cyrglaph^{75} et$^{zach\ 782}$ Dam δι επαγγελιας, 3. 35. Chr^{841} κατ επαγγελιαν

24. αυται γαρ (d e f vg *haec enim*) ... FG αυτα γαρ, g *haec t ea enim* | δυο cum $\aleph^{c}$ABCDEFGKLP al pler arm go Or$^{cat\ cor\ 127}$ Euthal^{cod} Thdrt al ... ς (= Gb Sz) αι δυο cum $\aleph^{*}$ al vix mu Or$^{1,171.\ 537}$ Chr^{841} Cyr glaph^{75} al | F^{gr}G^{gr} διαθηκη et ορον σινα et γεννωσα ($\aleph^{*}$ γενοσα), item I. al εστις | δουλιαν c. $\aleph$ADEFGLP al ... ς Ln Ti δουλει- c. BCK^{all} al plu

25. το γαρ (demid harl sah Ambrst δε, go om) sine additam (Gb') cum $\aleph$CFG 17 (sed 17* ut^{vi} το δε) f g vg sah arm^{usc} aeth^{utr} go Or$^{int\ 2,52}$ Epiph^{695} Cyrglaph^{75} et^{alib} Dam Victorin Ambrst (sed vide^{com}) Aug ep 196 et$^{civ\ dei\ 15,2}$ ac^{saep} al ..... ς Ti το γαρ αγαρ cum KLP 17** al pler d e syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm^{sch} Chr^{842} Cyr$^{zach\ 782}$ Thdrt ad h. l. et^{1,4} Thphyl Oec (et Ambrst^{com} „Causam Agar significare dicit Hierusalem terrenam, id est synagogam, quae in servitutem generat"). Item

συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. 26 ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ

Ha 12, 22 Ap 3, 12 Ps 84, 1 Is 54, 1 Ro 9, 7 a Gn 21, 10. 12

το δε αγαρ ABDE^{r}RE^{gr} 37. 73. 80. 40^{lect} cop syr^{p} ^{mg}. Sed d e (Ambrst^{com} ut^{vid}) om *σινα* | *ορος εστιν*: ℵ add *ον* | *συνστοιχ-* cum BDEFG ... ς Ln *συστοιχ-* cum ℵACKLP etc | *συνστοιχει δε* (28. 45. 47. 73. om *δε*): D*FG it vg go Or$^{int\,2,52}$ Victorin Ambrst al *η* (D* om) *συνστοιχουσα*, d e g *quae consonat huic* (ei g), f vg etc *qui coniunctus est ei*, Ambrst *qui coniungitur huic*, Or^{int} *qui confertur huic* | *δουλευει γαρ* cum ℵABC D*^{a}E^{gr}GP al mu d e g sah cop syr^{p} ^{txt} arm Cyr$^{glaph\,75}$ ... ς (= Gb Sz) *δουλ. δε* cum D^{c}EKL al longe plu syr^{p} ^{mg} go Chr^{842} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... f vg syr^{sch} aeth Or$^{int\,2,52}$ Hil^{168} Hier Aug$^{ep\,196}$ et$^{civ\,dei\,15,2}$ et^{alib} al *et servit*, Ambrst *serviens*

26. *ητις εστιν* et. Ir$^{int\,335}$ Or$^{1,188.\,537}$ et^{2,330} et^{alib} et$^{int\,2,156}$ Eus$^{mcell\,126}$ et$^{esai\,515}$ et$^{ps\,191.\,201.\,208}$ etc (cf et. Naass$^{hipp\,106}$ *επι την ανω ιερουσαλημ, ητις εστι μητηρ ζωντων*) ... ℵ* (sed suppl^{a}) Victorin om | *ημων* sine *παντ.* cum ℵ*BC*DEFG 5. 6. 17. 67** 177. 178. it vg syr^{sch} etp ^{mg} sah cop ar^{o} aeth go Or$^{2\,ac\,p}$ Eus^{persaep} Pamphil$^{pass\,45}$ Cyr^{842} Cyr$^{ioh\,540.}$ $^{zach\,782.\,796}$ et$^{glaph\,75}$ et$^{niceph\,1,1210}$ Marc$^{mon\,40}$ (Gall^{3}) Thdrt^{1,1217} (sed$^{cdd\,2}$ *παντ. ημ.*) Isid$^{niceph\,1,1409}$ Tert$^{marc\,5,4}$ Hil^{168} Ambrst Aug $^{ep\,196}$ et$^{doctr\,chr\,4}$ et^{alib} al ... ς (= Gb Sz) *παντων ημων*, Ln [*παντ.*] *ημ.* cum ℵ^{c}AC^{c}KLP al pler syr^{p} ^{txt} arm Ir$^{int\,335}$ Or$^{int\,2,156.\,2,52}$ Eus$^{caes\,264}$ et$^{mcell\,10}$ (*απαντων ημ.*, sed Gaisf om *απ.*) Cyr$^{hr\,226}$ Macar^{20} (Gall^{7}) Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{saep} Dam al Hier Aug$^{civ\,dei\,18}$ et^{alib}. Cf et. Polyc^{8} *εως την δοθεισαν υμιν πιστιν, ητις εστι μητηρ παντων ημων.*

27. *η ου τικτ.* et. Clem$^{ro\,2}$ ex Esaia Clem^{444} Or$^{2,788.\,3,178.\,4,299}$ etc ... DE FG *η μη τικτ.*

28. *υμεις* et *εστε* cum BD*FG 6. 17. 61. 67** (*υμεις* et. k^{acr} o^{acr}) d e g sah aethro Ir$^{int\,335}$ Or ap Hier$^{vallars\,7,474}$ („Or hunc locum edisserens ita apostoli posuit exemplum: *Vos autem fratres secundum Isaac promissionis filii estis*“) Victorin Ambrst Amb$^{abra\,1,4,26}$ et$^{spir\,2,146}$ Tichon reg^{3} ... ς *ημεις* et *εσμεν* (:: cf 4, 31) cum ℵACD^{c}EKLP al pler f vg syr^{utr} cop arm aeth^{PP} go Chr Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,75}$ Thdrt Dam al Hier Aug$^{ep\,196}$ al | *ισαακ* cum ℵ^{c}ARCFGKLP etc ... ℵ*DE d e *ισαακ* | *τεκνα*: 47. *σπερμα*

29. *αλλ* ... B *αλλα*

30. *παιδισκην*: A cop add *ταυτην* :: ut LXX | *ου γαρ μη*: FG 37. om *μη* (non testatur Clem^{847} *εἰ γὰρ οὐ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδ. μετὰ*

κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. 31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

V.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίας ἐνέχεσθε.

τ. υἱοῦ τῆς ἐλευθ., ἀλλὰ γ' οἱ etc) | κληρονομησει cum ℵBDEP 17. 80. 37. 47. 66. 76. 106. 109. 116. 122. al^{8} ser Euthal^{cod} Thphyl :: ita et. LXX^{ed} et A, sed cdd mu -σῃ ... ς Ti -μῃση cum ACFGKL al plu Chr Thdrt Dam | μετα του υιου (et. ℵ^{a}): ℵ* 47. om του υιου | της ελευθερας: D*E*FG d e g demid Victorin Hier ad h. l. (non item $^{esa\,54}$) Ambrst Augg^{est} pelag et$^{ioh\,11,12}$ (non item^{11,3} nec alibi) add μου ισαακ (d e *isac*) :: ex LXX. Ceterum Mcion, ut ex Tertulliani expositione$^{marc\,5,4}$ recte concluditur, vv. 27—30 omisisse censendus est.

31. διο cum ℵBD* 17. 67** 115. arm Tert$^{marc\,5,4}$ (*propter quod*). Item ἅτατε d e f g vg Ambrst Hier (ad h. l.) al, ergo Victorin; ἅτατε ἐστε go, nec aliter sah ... ς αρα cum D^{c}KL al pler syrP Bas$^{eth\,247}$ Chr ^{344} Thphyl Oec; FG Thdrt αρα οὐν ... E miscens D*et^{c} διὸραο ... ACP 23. 57. 73. cop Euthal^{cod} Cyrs$^{laph\,75}$ Marc$^{mon\,47}$ Dam Hier$^{esa\,54}$ Aug ad h. l. et^{alib} ημεις δε, syr^{sch} *nos igitur* ... 71. plane om, hinc Gb^{oo} | ἀδελφοι: 17. syr^{utr} add μου, cop *nostri* ... aeth Ambrst plane non expri | της ελευθερας: FG om της

V. 1. τη ελευθερια ... FG d e f g vg go Tert$^{marc\,5,4}$ Or$^{int\,2,78}$ et^{2,52} Victorin Hier ad h. l. et$^{esal\,54}$ Ambrst Aug$^{ep\,196}$ et$^{civ\,dei\,18,2}$ η ελευθερια, atque sic Gb″ (Aug ad h. l. praeterit verba *qua libertate Christus nos liberavit*). Similiter aeth *quia Christus nos liberavit*. Praeterea non addidimus h. l. ουν cum ℵABC*DEFGP 10. 17. 31. 37* 47. 67** 71. 73. 80. 137. 177. 178. 179. it vg go sah cop arm syrP Or$^{int\,2,78.\,5,52}$ Euthal cod Cyrs$^{laph\,75}$ Thdrt ad h. l. et^{2,1879} Dam^{2,160} (Tert$^{marc\,5,4}$) Victorin Hier Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) add ουν cum C^{c}KL al plu Marc$^{mon\,47}$ Dam ad h. l. Thphyl Oec ... cop Chr τη γαρ ελευθερια | ημας χριστος (χριστ. ημας): ς Ti praem ἧ cum D^{b}et^{c}E(sed D^{c}E ημας η χρ.)KL al longe plu Marc$^{mon\,47}$ Chr^{344} Cyrs$^{laph\,75}$ Thdrt^{bis} Thphyl Oec. Similiter (vide ante) FG it vg go etc ... omisimus (Gb^{oo}) cum ℵABCD^{b}P 2. 4. 17. 37* 46** 52. 73. 80. 118** sah cop arm Dam^{bis}. Libere syr^{sch} *state igitur in libertate illa qua Chr. nos liberavit*; syrP *in libertate qua Chr. redemit* (ln^{mg} *liberavit*) *nos state.* | ημας χριστος (Gb″) cum ℵ^{c}ABDEFGP 2. 17. 37. 43. 179. 14^{lect} g am fu tol go Cyrs$^{laph\,75}$ Dam^{2,160} (d e *qua libertate nostra Chr. liberavit*) ... ς χριστ. ημας cum ℵ^{c}CKL al pler f vg^{cl} demid al^{lachm} arm Chr (χρ. νμας) Thdrt Dam ad h. l. al Tert^{marc} Victorin Hier (sed$^{esa\,54}$ *donavit nos Christus*) Ambrst al | ηλευθερωσεν: C* 37. ελευθ. | στηκετε ουν (et. Gb″ Sz) cum ℵABCFGP 10. 17. 31. 52. 67** 71. 73. al? (sunt igitur minusc nonnulli qui ουν utroq loc om, atque sic Gb edidit) g f vg^{cod}

2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατ- Ia 2, 10
ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι 6, 15
ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. 1 Co 7, 19
7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθε- 5, 1

---

go cop (syr^{sch}) Bas$^{eth\,247}$ edd^{2} Cyrglaph^{75} Or$^{int\,2,120}$ Victorin Aug Ambrst ... ς (= Gb Sz) Ti om *ουν* cum DEKL 37. 47. 137. al sat mu d e vg syrP Bas$^{eth\,247}$ ed Chr Thdrt Dam etc | *ζυγω δουλ.* hoc ordine et. Bas^{eth} etc Or$^{int\,2,120}$ Victorin Hier Amb$^{ep\,77}$ ... DEFG^{vg} d e g go Aug Ambrst *δουλ. ζυγ.* | *δουλιασ* cum ℵAD*FGLP al ... ς Ln Ti *δουλειασ* cum BCDbet^{c}EK^{all} al plu :: cf ad 4, 24 | *ενεχεσθε* (et. D^{b}): D* et^{c} 21. 24. 37. 46. 109. al pauc Thdrt^{cod} Oec *ανεχεσθ.*

2. *Ιδε* ut D^{c}KL al mu ... ς *ιδέ* ... FG *εἰδε* | *παυλος* (et. ℵ^{a}): ℵ* om | *περιτεμνησθε* et. Or^{1,615} et$^{cat\,rom\,29}$ Epiph^{112} et^{113} etc: B ℵ^{ser}* *περιτεμησθε* | *ωφελησει*: L al pauc *-λησῃ*

3. *παλιν* et. Mcion ap Epiph^{219} et^{250} ... D*FG^{vg} 73. 74. 76. a^{ser} d e g go arm Chr^{245} Thphyl Victorin Aug Hier Ambrst om | *οτι* et. Quartodecimani ap Hipp^{275} etc (vide post) ... ℵ* om (suppl^{o}) | *ποιησαι* 61. 76. 80. 115. b^{scr} o^{scr} syr^{utr} arm Mcion$^{epiph\,219}$ et^{250} Chr^{245} Dam ^{1,317} (non item ad h. l.) al *πληρωσαι*. Sic autem Quartodecimani l. l.: *το ειρημενον υπο του αποστολου οτι διαμαρτυρομαι παντι περιτεμνομενω οτι οφειλετης εστι του παντα τον νομον ποιησαι.* Item Mcion^{epiph}: *μαρτυρομαι δε παλιν οτι ανθρωπος περιτεμνομενος* (sed^{219} *περιτετμημενος*) *οφειλετης εστιν ολον τον νομον πληρωσαι.*

4. *απο χριστου* (Gb″) cum ℵBCD*FGP 31. 76. Thphyl ... ς Ti *απ. του χρ.* cum ADcEKL al pler Chr^{246} Euthal^{cod} Cyrglaph^{291} Thdrt Dam. Affert haec Graece et. Hier. | *εξεπεσατε* et. Epiph^{113} Cyrglaph^{219} Euthal^{cod} ... D^{c}E 3. 37. 44. 48. 72. 74. a^{ser} al^{20} fere (pler ap Scrl) Chr Thdrt Dam al *εξεπεσετε*

5. *απεκδεχομεθα* et. Clem^{501} etc ... ℵ* *εκδεχ.* (*απεκδ.* ℵ^{c})

6. *εν γαρ*: G* (sed suppletur antequam Latina accesserunt) 38. 39. 116. om *γαρ* | *χριστω ιησου*: aeth^{utr} *ιυ χω* ... B Clem^{501} om *ιησου*. Cf et. Tert$^{marc\,5,4}$ „cur etiam praeputiationem negat quicquam valere in Christo, sicut et circumcisionem". | FG^{vg} g ab *ουτε* pri ad *ουτε* posterius transiliunt (F spatio vacuo relicto) | *δι*: FG *δια*

7. *ενεκοψεν* cum ℵABCDEFGKLP al longe plu arm Caes^{97} Chr^{247} Euthal cod Cyrthes^{360} al mu ... ς (= Gb Sz) *ανεκοψε* cum minusc vix mu (sed et. Thdrt^{ed}) | *αληθεια* sine articulo (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵ*AB ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *τη αληθεια* cum ℵcCDEFGKL al omn^{vid} Euthal^{cod} Thdrt Dam al (Chr om verba *αληθ. μη πειθεσθ.*) | *μη πειθεσθαι*: FG f g vg^{six} demid harl edd^{lat} ap Hier Lcif^{218} Victorin (non item Aug

σθαι; 8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 μικρὰ ζύμη
1 Co 5, 6
1, 7 ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι

Ambrst) add *μηδενι πειθεσθαι*, *nemini consenseritis* (harl *consentiatis*). Contra Hier^{7,687} „sequitur *Nemini consenseritis*. Sed quia nec in Graecis libris nec in his qui in apostolum commentati sunt hoc scriptum invenimus, praetereundum videtur." Cf et. Luc^{brug} „*Quod sequitur in quibusdam exemplaribus:* Nemini consenseritis, *omnium correctorum iudicio superfluit.*"

8. *ουκ εκ του* et. Or^{1,676} etc ... D* 14. 32. 49. d e (uterque: *suasio ex eo est qui vos vocat*) Or^{1,114} Leif^{218} (*suasio vestra ex deo est qui vocat vos*) Victorin (*suasio vestra ex deo est, qui nos vocavit*) cdd^{lat} ap Hier ad h. l. item ap Sedul ad h. l. (postquam dedit: *Persuasio vestra non ex eo est qui vos vocavit*, adnotat: „non ut male in Latinis codicibus legitur: *Persuasio vestra ex deo est*") om *ουκ*. Sic locus Origenis: *και η πεισμονη εκ του καλουντος και ουκ εξ ημων*. Sed ista immixta sunt loco epistulae ad Rom. 9, 18 ss. ita ut praecedant verba: *τω γαρ βουληματι αυτου τις ανεστηκε* et sequantur *μενουνγε ανθρωπε, συ τις ει ο ανταποκρινομενος* etc. Uberius autem Hier^{7,687} vallars: „In Latinis codicibus ita scriptum reperi: *Persuasio vestra ex deo est qui vocavit vos:* quod quidem puto *ex eo* fuisse et non intellectum paulatim ob similitudinem *ex deo* increbuisse, pro eo quod est *ex eo*. Sed nec sic potest stare sensus - Melius igitur et verius sic legitur: *Persuasio vestra non est ex eo* – Verum simpliciores quique putantes se deferre deo, ut persuasio quoque nostra in eius sit potestate, abstulerunt partem orationis *non*, et sensum contrarium apostolo reddidere." Ceterum etiam tol *ex deo* pro *ex eo* habet. Cf Luc^{brug}: „*Persuasio haec*" etc. „Non est omittendum pronomen *haec*, nec eius loco scribendum *vestra*."

9. *μικρα*: L add *γαρ*. Victorin: *Nescitis quia modicum ferm. universam massam corrumpit?* | *ζυμοι* et. Or^{2,209} (nisi spectat ad 1 Co 5, 6): Epiph$^{mare\ 219}$ et^{351} *αντι του „μικρα ζυμη ολον το φυραμα ζυμοι" εποιησε „δολοι"*. At *δολοι* pro *ζυμοι* praebent D* (K* confuse) d e f vg (g *corrumpit i fermentat*) go Const^{2,17,3} (*επει και ζυμη μικρα πληρωμα φυραματος δολοι* [Anast$^{quae\ 73}$ *ζυμοι* substituit]) Bas$^{regg\ 405}$ (sed$^{cdd\ 2}$ *ζυμοι*, item$^{regg\ 394}$ et^{2,527}. Tamen et.$^{regg\ 514}$ *ινα μη μικρα ζυμη ολον το φυραμα δολωση*) Leif^{218} Victorin (addit „omne fermentum corruptio est panis" etc) cdd ap Hier („male in nostris codd. habetur: *Modicum fermentum totam massam corrumpit*, et sensum potius interpres suum quam verba apostoli transtulit. Hac autem ipsa sententia Paulus et ad Corinthios utitur.") cdd ap Sedul („ut male in Latinis codicibus")

10. *εγω* cum ℵABCDEKL al pler etc: L^{n} add [*δε*] cum C^{3}ΨGP 73. 106. 108. 109** f g demid arm Chr^{10,409} Euthal^{cod} Dam; item cop add *γαρ* | *εν κυριω* (et. Chr^{648} *και ουχ απλως ειπε· πεποιθα εις υμας, αλλ· εν κυριω*. Paulo vero ante Chr^{ixt} *εν χριστω*. Item *εν κυριω* Chr $^{10,409.\ 12,121.\ 149}$) ... B Chr^{4,285} et^{9,803} et^{10,791} (atque etiam Chr^{nicepli}

οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. 11 *ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.* 12 *ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.*

13 *Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις.* 14 *ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν*

2,4[13]) om | *φρονησητε* (17. 114. *-σητε*, 73. *φρονειτε*): FG[mg] add *την* (debebat potius *ᾗ* scribi i. e. verti) *εχει η αληθια του χριστου*, f g[mg] *quam habet veritas christi* | *οστις εαν* (et. Ln[ed min]) cum HARP 17. 39. 73. 238. al[2 scr] Dam[parall gca] ... ς Ln[ed mai] *οστ. αν* cum ODEFGK[all]L al plu Dial[pro] Chr Euthal[cod] Thdrt al | *ᾖ*: 116. Euthal[cod] *ειη*

11. *εγω δε*: l. 74. 108* om *δε*, o[scr] om *εγ. δε* | *ετι* pri (c* *ειτι*): D*FG[r] al[7] d e g demid go arm Victorin Ambrst Hier om | *σταυρου* (28* *χυ*): AC 39. 49. 57. 114. cop aeth[utr] (et. Hier[com], non[txt]) add *του χριστου* | *ἄρα*: DE 37. *ἀρα* | *κατηργηται*: Hier ad h. l. „*evacuatum est*, sive ut in Graeco melius habet, *cessavit*"

12. *οφελον*: DEKL al mu *ωφελον* | *αποκοψονται*: DEFG al pauc *-ψωνται* | C *αναστατοντες*, ℵ* *αναστανουντες*

13. *υμεις γαρ*: FG[r]G[r] 80. syr[utr] Aug[lob 41,8] (non item ad h. l. nec alibi) Pacian[270] (Gall[7]) Chr[851] *υμ. δε* | *επ ελευθεριᾳ*: 17. *επ ελευθεριασ*, 46. 109. *επ ελευθεριαν* | *την ελευθεριαν*: 37. 71. 73. 116. syr[noh] etP c.* arm aeth add *υμων* | *τη σαρκι* et. Clem[529] Or[int 1,41] etc ... D* 17. d e f vg go Victorin Aug ad h. l. et[alib] Amb[ep 37] al (non item Hier Ambrst al) *τησ σαρκοσ*. Praeterea FG f g vg edd[int] ap Hier Ambrst Amb[ep 37] add *δωτε*, *detis*. Quam in rem Hier ad h. l. „subauditur *detis*: quod quia in Graeco non habetur, Latinus posuit interpres". Similiter Victorin add *abutamini* (sic: *tantum ne libertate in occasionem carnis abutamini*). Cf et. Clem[529] *κἂν ἐπ' ἐλευθερίᾳ κεκλῆσθαι λέγωσιν ἡμᾶς, μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰσ ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ παρίχωμεν.* | *δια τησ αγαπησ*: DEFG[r]G 31. d e g vg[cle] cop go Bas[reg 455] Victorin Ambrst Amb[ep 37] et[77] (non item Par[adis 176]) *τη αγαπη του πνευματοσ* (d e *per caritatem spiritu*)

14. *νομοσ*: KL 4. 13. 33. 35. 39* 72. 108. 113[mg] 117. 238. *λογοσ* | *εν ενι λογω* (et. syr[p mg]): Mcion[epiph 219] et[251] *υμιν* (sic: *ο γαρ πασ νομοσ υμιν πεπληρωται· αγαπησεισ τ. πλησ. σου ωσ σεαυτον.*), et Mcion[tert 5,4] *in vobis* (*Tota enim lex in vobis adimpleta est: Diliges proximum tuum tanquam te*) ... syr[p txt] *in paucis* ... D*EFG[r]G d e g go Victorin Ambrst praem *εν υμιν*: propter has lectiones variantes Gb[o] | *πεπληρωται* cum HARG 17. 21. 23. 37. 39. 71. 116. Mcion[epiph] et[tert] (vide ante) Euthal[cod] Dam[parall 858] (et. Dam[paris]) Aug ad h. l. (*impleta est*) ... ς *πληρουται* cum DEFGKLNP al pler Chr[852] Thdrt Dam ad h. l.; item *impletur* it vg arm Victorin Hier Ambrst Aug[trin 8] al. Libere Amb[77] *Et in hoc verbo omne mandatum instauratur, et in isto uno sermone impletur: Diliges* etc. | *εν τω* (et. Aug ad h. l. *in eo quod diliges*

Lv 19, 18 Mt 22, 39 Ro 13, 9 etc

τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ

Mc 8, 34 9, 11

ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστιν

---

etc, item$^{trin\,e}$ *in eo quod scriptum est: Diliges* etc; item^{grat} et lib arbi *in eo quod* etc) ... D*FG it vg (non item syr^{utr}) Mcion^{epiph} al^{tert} (vide ante) Victorin Hier Ambrst al om | αγαπησεις: F -σης | σεαυτον cum ℵABCDEKN** 17. al permu (6 ap Scri) Mcion$^{epiph\,319.\,351}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,333}$ ... ς (= Gb Sz) εαυτον cum FGLN*P al longe plu Chr Thphyl Oec :: cf ad Ro 13, 9

15. αλληλους: D*et^{c}EFG d e f g Cyp$^{12.\,204}$ Victorin Aug post δακν. κ. κατεσθ. pon | υπ cum ℵ*BD*FG 37. 47. 74. a^{scr} g^{scr} Bas$^{casal\,554}$ Chr^{act} Euthal^{cod} Dam$^{parall\,228}$ Thphyl ... ς Ti υπο cum ℵ^{c}ACD^{b}et^{c}KLNP al pler Or^{2,415} Bas$^{eth\,280}$ Thdrt Dam ad h. l. Oec | υπ αλληλων: D*et^{c}K vFG d e g cop Cyp^{18} et^{204} Hil^{356} et^{119} Victorin Aug (non Ambrst Hier) post αναλωθητε pon

16. ου μη τελεσητε et. Clem^{591} etc ... D^{c}K ου μη τελεσετε. Item *non perficietis* it vg Or$^{int\,1,41}$ Victorin Aug Hier etc

17. επιθυμει: L -μη | ταυτα γαρ cum ℵ*BD*EFG 17. it vg cop Cyp$^{200.\,223}$ Aug Hier al ... ς Ti ταυτ. δε cum ℵ^{c}ACD^{c}KLP al pler vg$^{edd\,lachm}$ (sed non am fu demid tol harl) syr^{p} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,200}$ ... go Clem^{591} ταυτα ουν, syr^{sch} arm aeth Or$^{int\,1,130}$ et ^{4,510} *et* - | αλληλοις ante αντικειτ. cum ABCDEFG al^{10} it vg go arm Euthal^{cod} Dam$^{parall\,228}$ (atque et.paris) Or$^{int\,1,130}$ et^{2,78} et^{4,570} Hier Aug Ambrst (Clem^{591} om αλληλοις) ... ς (= Gb Sz) αντικ. αλληλ. cum ℵKLP al pler syr^{utr} cop Chr^{353} Thdrt Dam ad h. l. | αντικεινται: L 46. 48. 71. 72. 76. 115. al plus^{10} Dam^{parall} (et.paris) Thphyl -κεινται | ἃ ... D^{gr*}FG^{gr} ὅ, item syr^{sch} go ... 31. οσα ... B* om | εαν cum ℵAB^{2} 39. 47. 74. a^{scr} Euthal^{cod} ... ς Ti αν cum B*(ινα μη αν sic) C^{2}DEFGK^{all}LP al pler Clem^{591} Chr Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,200}$ ... C* om ... Ln$^{ed\,min}$ εαν et$^{ed\,mai}$ [εαν] | ποιητε et. Clem etc ... L al pauc Euthal^{cod} ποιειτε

18. ουκ ... ℵ^{c}C al^{10} syr^{p} Did$^{lat\,214}$ Aug ad h. l. (*non adhuc*) add ετι

19. ατινα εστιν: ς (= Gb Sz) add μοιχεια (ℵ^{c}D* -χια) cum ℵ^{c}DEFGKLN al pler d e (f g) go syr^{p} arm Or^{2,632} Ir$^{int\,305}$ Cyp$^{200.\,223}$ Lcif^{163} Aug civ dei ^{14,2} [non item alibi] Ambrst cdd^{lat} ap Hier (sed FG f g Or Ir^{int} Cyp ^{bis} Lcif Aug^{civ} *μοιχειαι, adulteria*). Item 76. 115. Epiph^{2,362} *libero* Chr Thphyl post πορν. add ... om cum ℵ*ABCP 17. 47. 57. vg cop syr^{sch} ar^{e} aeth Clem^{591} Mcion$^{epiph\,319}$ et^{251} Ephr^{159} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,336}$ Dam$^{parall\,668}$ (et.paris) Tert$^{pud\,17}$ (*In primis possit fornicationem, immunditiam, lasciviam,*) Or$^{int\,1,146}$ et^{4,694} Hier ad h. l. (i. e.^{7,510} „in La-

πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρισ, ζῆλοσ, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεισ, 21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοισ, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼσ

Ro 1, 29 as
1 Co 6, 9 a
Col 3 5 as
Eph 5, 5

tinis cdd. adulterium quoque et impudicitia et homicidia in hoc catalogo vitiorum scripta referuntur; sed sciendum non plus quam quindecim carnis opera nominata.“) | πορνεια (ℵ^{c}D* -νια) ακαθαρσια ασελγεια (D*P -για): Fᵉʳᴳ g πορνειαι ακαθαρσειαι ασελγειαι (sed g *impudicitia*), item Or^{2,632} (omisso ακαθαρσ.) Cyp$^{200.\ 228}$, atque *fornicationes* et Ir^{int} Lcif, *impudicitiae* et. Or$^{int\ 1,146}$

20. εἰδωλολατρεια cum ℵABD^{c}EKLN*P etc ... CD*N** al plu (10 ap Scri) Mcion$^{epiph\ 319}$ -λατρια, Fᵉʳᴳᵉʳ Mcion$^{epiph\ 351}$ conc^{carth} ap Cyp^{331} -λατριαι, Or^{2,632} -λατρειαι, d *idololatrocinia* | φαρμακεια (ℵD*P al aliq -κια): FG 116. l^{secr} al Clem^{501} φαρμακειαι, d^{secr} al Dam^{paris} -κιαι. Item *veneficia* d e f g vg syrᵖ (non syr^{sch} cop go etc) Ir$^{int\ 305}$ Or$^{int\ 4,594.\ 1,146}$ Cyp$^{209.\ 223}$ Lcif^{183} etc | Fᴳ εχθραι ... syr^{sch} aeth εχθρα | ερισ cum ℵABD* al^{20} fere (6 ap Scri) syr^{sch} aeth ... ς ερεισ cum CD^{b}et^{c}EFGKLNP al plu it vg (habent *contentiones*) go syrᵖ cop arm Mcion$^{epiph\ 319.\ 351}$ Clem^{501} Ephr^{150} Chr^{856} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 686}$ (et.^{paris}) Ir$^{int\ 305}$ Or$^{int\ 1,146.\ 4,570}$ et^{694} Cyp Lcif Latt reli. Cf et. Iust$^{or\ ad\ gent\ 8}$ επιθυμιαν, δι ησ παν δεινον φυεται, εχθραι, ερεισ, ζηλοσ, εριθειαι, θυμοι, και τα ομοια τουτοισ :: cf huc inprimis 2 Co 12, 20 ubi pariter atque h. l. ερισ et ζηλοσ praeferenda duximus | ζηλοσ cum BDᴳʳ*EᴳʳFᴳʳGᴳʳ(hl^{2} ζηλουσ)P 17. (latet A) syr^{sch} aeth go Or$^{int\ 4,570}$ (*inimicitias certamina zelum furorem contentiones dissensiones haereses*) conc^{carth} ap Cyp^{331} (*inimicitiae certamina zelus ira divisiones haereses*) Dam^{parall} (cf et. Iustin l. l.) ... ς ζηλοι cum ℵCDbet^{c}KLN al pler d e f g vg syrᵖ cop arm Mcion^{epiph} Clem Ephr al mu Ir^{int} Or$^{int\ 1,146}$ et^{694} (*inimicitiae contentiones aemulationes irae rixae discordiae haereses*) Cyp Lcif Latt^{reli} | θυμοι: syr^{sch} conc^{carth} ap Cyp Or$^{int\ 4,570}$ (Ir^{int} fluct lectio) θυμοσ | ερεθειαι ut ℵB^{2}KLP (αιρεθειαι) etc (et. Euthal^{cod} Dam^{paris}) ... B*Fᴳ ερεθειαι, ACD*N 114. e^{secr} al aliq ερεθιαι (A αιρε-) ... 44. ερεθια, item syr^{sch} | αιρεσεισ: ℵ -σισ. Ceterum Hier in comm: „Septimum locum inter carnis opera *contentio* possidet“ – „Post contentionem octava succedit *aemulatio*, quae Graeco sermone ζηλοσ significantius et notius appellatur.“ Sed non satis accurate in ea expositione ipsius apostoli verbum repetisse videtur, ut statim post habet: „*Ira* deinde succedit“.

21. φθονοι sine φονοι cum ℵB 17. 33. 35. 57. 78. f* demid Mcion$^{epiph\ 351}$ (per errorem ut^{vid} altero loco i. e.^{319} φονοι pro φθονοι habetur) Clem^{501} Euthal^{cod} Chr^{1,456} Ir$^{int\ 305}$ Or$^{int\ 1,146}$ et$^{4,570.\ 694}$ Aug ad h. l. et$^{ep\ 29}$ et$^{ep\ 93}$ ac^{saep} Hier ad h. l. et$^{tit\ 3}$. Dicit ad h. l. singula percensens: „*Haereses* sequitur *invidia*, quam non putemus idem esse quod zelum.“ Nec magis φονοι numero „quindecim“ carnis operum (vide supra) continetur ..... ς add φονοι, Ln [φονοι] cum ACDEFGKLP al pler it vg (sed vide ante) cdd^{lat} ap Hier syr^{utr} cop arm aeth go Ephr^{150} Chr^{856} Thdrt ad h. l. et^{4,671} (sed eo loco om φθονοι) Dam

προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ
Eph 5, 9 κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη,
χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
23 πραΰτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος.
24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς πα-

(et. Dam^{paris}) Lcif^{183} Ambrst (Cyp^{209} *homicidia* post *veneficia* ponit) al | *κωμοι*: ℵ 37* *κωμαι* ... K om | *καθως* sine *και* cum ℵ*BFGK^{gr} f vg (et. am fu demid al) syr^{sch} aeth go Tert$^{pud\ 17}$ Cyp^{209} Lcif^{183} Aug$^{ep\ 29}$ ac^{saep} al ... ς Tl add *και*, Ln [*και*] cum ℵ^{c}ACDEKLP al omn^{vid} d e g tol (al^{iachm}) syr^{p} cop arm Mcion^{epiph} Clem^{501} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Ir$^{lat\ 305}$ Hier Ambrst | *προειπον* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ειπον* ... D*ℵ**FG *προειρηκα*

22. ℵ^{corr} eccles om *δε* | *αγαθωσυνη*: DEFGLP al aliq Dam ad h. l. et$^{parall\ 396}$ (et.^{paris}) *αγαθοσυνη*

23. *πραϋτης* cum ℵABC 17. 31. 47. 80. 118. Cyr$^{hr\ 823}$ Doroth^{450} (Gall^{13}: *τοις παρα τω αποστολω ηριθμημενοις καρποις του πνευματος, αγαπη, μακροθυμια, χαρα, ειρηνη, χρηστοτητι, αγαθωσυνη, πιστει, πραϋτητι και τη κατα παντων των παθων εγκρατεια*) ... ς *πραοτης* cum DEFGKLNP al pler Clem^{501} Or^{2,762} et$^{eat\ cor\ 48}$ Meth^{720} Bas$^{eth\ 220}$ Chr^{857} Euthal^{cod} Thdrt Dam (et.^{paris}) | *εγκρατεια* (DEFG *ενκρ-*, D*F *-τια*) sine additam cum ℵABCD^{c}KLP al omn^{vid} am fu harl syr^{utr} reli Clem^{501} Or^{2,762} et$^{eat\ cor\ 48}$ Meth^{720} Marc$^{mon\ 44}$ (Gall^{8}) Euthal^{cod} etc ... D*EFG d e f g vg^{cle} (et. demid tol) go Bas$^{eth\ 220}$ Palla[praef hist laus Ir$^{lat\ 305}$ Or$^{int\ 2,92}$ Cyp$^{209.\ 823}$ Ambrst al add *αγνεια* (*-νια*), item ℵ^{corr} 73. 118. *υπομονη*

24. *οι δε* etc ... Cyp^{175} et^{823} *qui enim*, nec aliter auct$^{dupl\ mart\ 506}$ | *χριστου ιησου* cum ℵ (sed* praem *κυριου* quod delet^{a} nisi est ipse*)ABC ℵ^{corr}P 17. 47* 80. sah cop (aeth^{utr} *Iesu Christi*) Bas$^{regg\ 558}$ cod (et cod alius *οι δε τω χω*) Doroth^{450} Procop$^{esa\ 706}$ Cyr$^{ioh\ 880.\ 1008}$ et$^{la,h\ 3}$ et^{saepe} (sed$^{ioh\ 1055v.\ ador\ 78}$ *οι δε του ιησου χριστ.*) Dam (item Dam^{paris} *τω χω*) Aug ad h. l. (*qui sunt in Christo Iesu*; alibi ut$^{ep\ 243}$ *qui autem Iesu Christi sunt*) ... ς om *ιησου* cum DEFGKL al pler d e f g vg go syr^{utr} arm Mcion$^{epiph\ 319.\ 352}$ Chr^{857} Euthal^{cod} Thdrt Ps-Ath^{523} al Or$^{int\ 2,448}$ et ap Hier ad h. l. Cyp^{175} Hier Ambrst al. Praeterea vg add *ertes*. Cf f *qui autem sunt christi*, g *qui autem christi sunt* */. participium* | *τ. σαρκα*: FG f g vg (sed om am*) go syr^{sch} cop (non item sah) arm aeth Or$^{int\ 2,448}$ Cyp^{175} Aug^{saepe} al add *αυτων*. Praeterea cf Hier ad h. versum: „Origenes hunc locum (*Qui autem* etc) superioribus nectens ita legit: *Adversus huiusmodi non est lex, qui Christi carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis*, ut non, sicut in Latino sonat, eos qui Christi sunt carnem suam dicat crucifixisse cum vitiis et concupiscentiis, sed Christi carnem ab his cum vitiis et concupiscentiis crucifixam. Et quaerit quomodo in his qui fructus spiritus habeant et adversum quos lex esse cessavit crucifixio carnis dominicae ponatur in laude, quum ad Hebraeos in vituperatione sit positum:

θήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI.

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. 2 ἀλλήλων

---

rursum crucifigentes in semetipsis filium dei et ostentui habentes. Pro *rursus crucifigentes* melius unum verbum compositum in Graeco est, *ανασταυροῦντες*, quod nos interpretari possumus *recrucifigentes*. Primum notandum quod aliud sit crucifigere, aliud recrucifigere. Deinde quia non id ipsum sit recrucifigere filium dei et crucifigere carnem Christi cum vitiis et concupiscentiis" – – „Ubi Latinus interpres *vitia* posuit, in Graeco *παθηματα*, id est *passiones* leguntur. Et quia passio potest et dolorem et ceteras necessitates significare corpusculi, caute apostolus intulit *desideria*, ut non naturam corporis videretur in spiritualibus viris negare sed vitia. Et hoc ita admonitum sit, si vulgatam editionem sequimur, legentes: *qui autem sunt Christi, carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis*, ut non carnem Christi sed suam eos crucifixisse dicamus."

25. *ει*: 37. add *δε* ... FG^{gr} om ineunte versu | *ζωμεν* (L add *εν*) *πνευματε* et. f am fu demid tol Clem$^{308.\ 583}$ Hier Ambrst etc ... DEFG^{gr}G d e g vg^{cle} aeth Or^{1,782} Aug ad h. l. *πνευμ. ζωμ.* | *και*: FG^{gr}G d e g (Ambrst, sed non$^{ed\ venet}$) om | *στοιχωμεν*: D^{gr} c^{2}EKL al^{15} *στοιχουμεν*

26. *γινωμεθα*: KL al pauc Clem^{308} ^{cod} *γινομεθα* ... G* 37. 47. 72. 73. 74. al plus^{20} Bas$^{regg\ 438\ cod}$ et$^{439\ cod}$ Chr^{857} *γενωμεθα* | *προκαλουμενοι* ... LP 8^{pc} al plus^{25} Euthal^{cod} Dam^{paris} *προσκαλ.* | *αλληλοισ φθ.* cum NACDEFG^{2}KL al longe plu Clem^{308} Euthal^{cod} Thdrt Dam (et.^{paris}) ... Ln *αλλήλουσ φθ.* cum BG*P al plus^{25} Clem^{241} Chr Thdrt^{cod} Oec.

VI. 1. *αδελφοι*: Dam$^{paris\ 406}$ ad ea trahit quae praecedunt, non item sub *σ* | *εαν και*: d e f g m^{78} vg Or$^{int\ 4,679}$ Hil^{538} Hier ad h. l. Aug ad h. l. Ambrst al *et si*, Or$^{int\ 3,381}$ *etiam si* ... K 4° 61. o^{ser} syr^{sch} arm go Dam^{paris} nil nisi *εαν*, item tantum *si* Or$^{int\ 3,897}$ Hier$^{ezech\ 16}$ et$^{gal\ 4}$ Aug$^{gen\ ad\ litt\ 6}$ et$^{contr\ mendac}$ al | *προλημφθη* cum NAB*DKFG ... Ϛ *προληφθη* cum D^{3}CLP al pler ... K *προκαταληφθη*, 73. 109. 114. 115. 121. d^{ser} *προσληφθη*, 39. *προβληθη* | *ανθρωποσ*: 5. 37. 73. 80. syr^{sch} et^{p} c. ob. sah (*in vobis*) Did$^{tri\ 67}$ et^{290} add *εξ* (37. om) *υμων* ... P 76. arm habent *τισ εξ υμων* | *καταρτιζετε*: 17. -ζεσθαι | *πραΰτητοσ* cum NBP 17. 80. ... Ϛ Ln *πραοτητοσ* cum ACDEFGKLN al pler Did$^{tri\ 67.\ 290}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam | *σκοπων*: FG^{gr}G d e g Cyp^{71} et^{306} add *εκαστοσ*. Item^{vid} Victorin (ipsa sacra verba non supersunt, sed in explicatione est: *hoc ita protulit ut consideret unus-*

Ro 15, 1 τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χρι-
στοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν.
1 Co 11, 28 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν
μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· 5 ἕκαστος γὰρ τὸ
ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν
Ja 1, 16 etc
2 Co 9, 6 πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ
ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν

---

quisque eorum ne et ipse templetur) | *σεαυτον*: Dam (sed nou^{paris}) *εαυτον* ... g *te t se ipsum*, d e *se ipsum*, Cyp om | *μη και συ* (D*E *αυτος*) *πειρασθης* ... Y^{gr}G d e g *μη και αυτος πειρασθη* | Ln *πραότητος. σκοπῶν - πειρασθῇς*, ^{2} *ἀλλήλων*

2. *βασταζετε* et. Clem^{308} H^{c} etc ... H* *βαστασετε*, P *βαστασατε* | *αναπληρωσετε* cum BFG 33. 35. d e f g m^{78} vg syr^{sch} cop aeth go Aster ap Phot$^{cod\,271}$ Procl^{622} (Gall^{p}) Marcmon^{380} (ap Front. Ducaeum Paris. 1624) Thdrt^{cod} Tert$^{marc\,5,4}$ Cyp$^{71.\,206}$ Victorin Hier Aug Ambrst Oros^{169} (Gall^{p}) etc. Quam lectionem confirmat et. Bas$^{reg\,475}$ *τί ἐστι τό· ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε; καὶ ποῖον νόμον ἀναπληρώσομεν τοῦτο ποιοῦντες*; ... ς Ti *αναπληρωσατε* cum NACD^{gr}E^{gr}KLNP al pler syr^{p} arm Clem^{308} Bas$^{eth\,264}$ Ephr^{226} Did$^{tri\,67}$ Ath^{2,2} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,338.\,615}$ (Dam^{paris} semel *αναπληρουτε*). Cf huc Chr^{859}: *οὐκ εἶπε πληρώσατε, ἀλλ' ἀναπληρώσατε, τουτέστι, κοινῇ πάντες πληρώσατε δι' ὧν ἀλλήλους φέρετε.* | *τον νομον*: YG om *τον* | τ. *χριστου*: 17. sah τ. *θεου*

3. *δοκει*: P *δοκη* | τι: B*(suppl demum ut^{vid} B^{2})N^{corr} 16. 32. 38. om | *φρεναπατ. εαυτον* cum NABC 17. 37. 47. 73. 116. 118. sah cop syr^{p} Chr^{859} Euthal^{cod} Dam$^{parall\,618}$ (pt.^{paris}) ... ς *εαυτ. φρεναπατ.* cum DEFGKLP al pler it vg go syr^{sch} arm Thdrt Dam ad h. l. al Victorin Hier etc. Praeterea de verbis *μηδὲν ὤν* Hier ad h. l. sic: „Dupliciter autem legi potest atque distingui, vel: *Si quis existimat esse se aliquid, cum sit nihil*, aut ita: *Si quis exist. se esse aliquid*, ut postea inferamus *cum sit nihil, se ipse seducit.* Et magis in Graeco quam in Latino resonat ista distantia. Prioris distinctionis hic sensus est: Qui se aliquid existimat esse et nihil est, ipse se decipit. Secundus sensus altior est et qui nobis magis placet: Si quis existimat se esse aliquid, in eo quod se putat esse aliquid, et non ex clementia in proximum sed ex suo opere et labore se iudicat, sua tantum virtute contentus, iste ex hac ipsa arrogantia nihil fit et ipse se decipit."

4. *εαυτου*: 17. 37. 108* a^{acer} d^{acer} *αυτου* | *εκαστος*: B sah om

5. *γαρ*: 1. 17. 61. b$^{acer\,*}$ vid o^{acer} *δε* | *βαστασει*: Dam^{paris} -*αζει*

6. *τον λογον*: K *τω λογω*, atque om *τω κατηχουντι*

7. *εαν* cum NACD^{c}EKLP al pler Or^{4,254} et$^{pa\,61}$ (Gall^{12}) Ephr^{34} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,347.\,503}$ al ... Ln *αν* cum BD*FG al pauc Dial^{824} Dam^{paris} Tiphyl | *σπειρῃ*: LP al aliq Dam^{paris} *σπειρει*

σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐνκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. 11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.

2 Thes 3, 13
2 Co 4, 16

(item Or^{3,332} *α σπειρει εκαστος, ταυτα και θερισει*) | *τουτο* et. Tert marc 5,4 Or^{int} 2,154 Ambrst Aug etc ... D^{Gr*}Y^{Gr}G^{Gr} *ταυτα*. Item *quae - hace* (d e *eadem*) d e f g (*quod i quae* etc) m^{75} vg Victorin Hier ad h. l. (sed$^{lovin\ 1}$ *quodcumque – hoc*) al

8. *εισ την σαρκα* et. Clem^{583} Or^{4,254} (cf et.^{1,328}) Ephr^{25} Cyr$^{ioh\ 296}$ Procop nicephl^{1,314} etc ... FG *τη σαρκι* ... d e f g m^{75} vg Or$^{int\ 2,76.\ 169.\ 472.\ 657}$ Victorin Aug etc *in carne*, Zeno^{182} (Gall^{5}) *secundum carnem* | *εαυτου* cum ℵABCD^{c}KLP al pler Clem^{583} Ephr^{25} Chr^{861} Euthal^{cod} Dam ad h. l. et$^{parall\ 508}$ ... D*FG 2. 76. 115. 319* a^{scr*} Thdrt Thphyl *αυτου* ... Or$^{4,254\ bis}$ et$^{int\ 2,76}$ rell Cyr$^{ioh\ 296}$ Procop^{nicephAug} vera relig (non item ad h. l.) Zeno (vide ante) Cassiod$^{complex\ 64}$ (libere affert verba) om | *εκ της σαρκος*: DEΨG^{Gr} d e g (non item f m^{75} vg Or^{int} Victorin Ambrst Aug al) cop aeth Chr^{861} Thdrt Zeno add *αυτου* | *εισ το πνευμα* (FG *-ματι*): D^{Gr*} *εκ του πνευματος* ... d e f g m^{75} vg Or$^{int\ 2,76.\ 169.\ 472.\ 657}$ Victorin etc *in spiritu*

9. *ενκακωμεν* (*ενκ-* ut ℵ*D*, ℵAB^{2} 17. 37. 39. 8P^{vid} *εγκ-*) cum ℵAB*D* al^{4}, item Chr^{gue} *μη εγκακειτε* ... ς *εκκακωμ.* cum GD^{c}KLP al pler Clem$^{306.\ 318}$ Chr Thdrt Dam; item FG *εκκακησωμεν* | *θερισομεν* cum ABDBK al plu Clem^{306} Chr^{861} Euthal^{cod} Thdrt Dam, item *metemus* it vg Tert marc 5,4 et$^{res\ carn\ 28}$ Cyp$^{215.\ 251}$ Victorin Hier Aug Ambrst etc ... ℵC Y^{Gr}G^{Gr}LP 17. 37. 47* 80. 114. 115. 116. al$^{3\ scr}$ al *θερισωμεν* | *μη εκλυομενοι*: d e Aug ad h. l. et$^{ep\ 265}$ et^{alib} Ambrst *infatigabiles*, f g m^{75} vg Victorin Hier al *non deficientes*

10. *αρα* etc: Ln$^{ed\ min}$ *ἀρα* (hoc accentu et. D^{c} 37.) - *πίστεως*; | *εχωμεν* c. ℵB* 17. 37. 114. al ... ς Ln Ti *εχομεν* c. AB^{3}CDEFGKLP al pler etc. Cf et. *habemus* it vg etc | *εργαζωμεθα* c. ℵB^{c}CDEFG al plu d e f g m^{75} vg etc Clem^{220} Chr Cyr$^{ioh\ 285.\ 464}$ Thdrt Dam Tert$^{marc\ 5,4}$ Cyp$^{245.\ 251}$ Victorin Ambrst al ... Ln$^{ed\ min}$ *εργαζομεθα* cum AB^{3}LP 31. 37. 39. 47. 72. al fere^{10} Euthal^{cod} ... K *εργασωμεθα*, 46. 73. al pauc Dam paris *εργασομεθα*

11. *πηλικοισ*: B* 17. *ηλικοισ*, d^{scr} *ποικιλοισ*. Reddunt d e f g vg Hilp$^{s\ 118}$ (353) Aug Hier Ambrst al *qualibus*, Victorin *quantis*. Cf Chr^{363} *ἐνταῦθα οὐδὲν ἄλλο αἰνίττεται, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ἅπασαν, ὃ πολλῆς γνησιότητος σημεῖον ἦν - τὸ δὲ „πηλίκοις" ἐμοὶ δοκεῖ οὐ τὸ μέγεθος ἀλλὰ τὴν ἀμορφίαν τῶν γραμμάτων ἐμφαίνων λέγειν, μονονουχὶ λέγων* (cat^{mss} add *ὁμοίως καὶ Εὐσέβιος*) *ὅτι οὕτε ἄριστα γράφειν εἰδὼς ὅμως ἠναγκάσθην δι' ἐμαυτοῦ γράψαι, ὥστε τῶν συκοφαντῶν ἐμφράξαι τὸ στόμα.* Eadem postquam attulit catena, pergit: *ἄλλος* (i. e. Thdor^{mop}) *δέ φησι, μέλλων καθάπτεσθαι τῶν*

12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκωνται. 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.

ἐναντίων, ἅγαν μείζοσιν ἐχρήσατο γράμμασιν, ἐμφαίνων ὅτι οὔτε αὐτὸς ἐρυθριᾷ οὔτε ἀρνεῖται τὰ λεγόμενα. Thdrt ad h. l. *πᾶσαν, ὡς ἔοικε, τήνδε τὴν ἐπιστολὴν αὐτὸς ἔγραψε, διδάσκων ὡς οὐχ ὑφορᾶται προσώπων ᾽ξίωμα προκειμένης τῆς ἀληθείας. τὸ δὲ „πηλίκοις γράμμασι“ τινὲς μὲν μεγάλοις, τινὲς δὲ φαύλοις ἠρμήνευσαν.* Sic vero Hier(7,550): „ne aliqua supposititae epistolae suspicio nasceretur, ab hoc loco usque ad finem manu sua ipse perscripsit, ostendens superiora ab alio exarata“ – „propter hoc igitur volens omnem occasionem falsis auferre doctoribus“ – „finem epistolae manus suae annotatione complevit dicens: Videte qualibus literis scripsi vobis: non quod grandes literae fuerint, hoc quippe in Graeco sonat *πηλικοις*, sed quod suae manus essent eis nota vestigia“. „In hoc loco vir apprime nostris temporibus eruditus, miror quomodo rem ridiculam locutus sit. Paulus, inquit, Hebraeus erat et Graecas literas nesciebat. Et quia necessitas expetebat ut manu sua epistolam subscriberet, contra consuetudinem curvos tramites literarum, vix magnis apicibus exprimebat, etiam in hoc suae ad Galatas indicia caritatis ostendens, quod propter illos id quoque quod non poterat facere conaretur. Grandibus ergo Paulus literis scripsit epistolam, quia sensus erat grandis in literis et spiritu dei vivi, non atramento nec calamo fuerat exaratus.“ | *υμιν γραμμ. εγραψα* (ot. 1111[953]) *vobis litteris scripsi*): DEFG d e g go Aug *γραμμ. υμιν εγρ.*, f vg Victorin Ambrst *litteris scripsi vobis*

12. *μη* ante *διωκονται* (*-κωνται*) cum ℵABCDEP 17. 37. 73. 118. 137[vl] (excidit numerus ap Reich) d e vg (f male om *non*) Victorin Aug. Latini enim sic: vg Victorin Aug Hier *tantum ut crucis* (Aug *in cruce*) *Christi persecutionem non patiantur*, nec aliter go; d e *tantum ut crux* (sic) *Christi non fugentur* ... ς *μη* post *ινα* cum FGKL al pler g (*tantum ut ne per crucem Chr. persecutionem patiantur*) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst (*tantum ne*) | *διωκονται* cum ACFGKLP 37. 47* 72. 74. a[scr] al plus[10] Euthal[cod] ... ς Ln *διωκωνται* cum ℵBDE al plu Chr Thdrt Dam :: cf ad Ioh 17, 3, ubi *ινα – γινωσκουσιν* simili auctoritate recipiendum iudicavimus | *του χριστου*: B 37. add *ιησου*. Libere aeth *domini nostri Iesu Christi*

13. *ουδε γαρ*: 43. 47. 76. 108* ℵ[scr*] sah *ου γαρ* | *περιτεμνομενοι* cum ℵACDEKP al sat mu Mcion[epiph319. 352] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam, item *qui circumciduntur* f vg syr[utr] sah arm ... Gb′ Ss Ln *περιτετμημενοι* cum B(FG)L al plus[50] (F *περιτετμημοι*, G *περιτεμνημενοι*), item *qui circumcisi sunt* d e g go cop aeth Victorin Aug Hier Ambrst :: certum tamen non est interpretes *qui circumcisi sunt* vertentes in exemplaribus suis *περιτετμημενοι* pro *περιτεμνομενοι* invenisse. | *θελουσιν*: AC 23. 114. *βουλονται* | *περιτεμνεσθαι*: B *-τεμεσθαι* |

14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

5 6 1 Co 7, 19 2 Co 5, 17 Phl 3, 16

ημετερα: 17. 106. 109. d^{scr} o^{scr} *ημετερα* | *καυχησωνται*: DRG*P 47*^{vi} 114. 116. al^{2} ^{scr} al *-σονται*

14. *καυχασθαι* cum ℵBCD^{c}EFGLP al fere omn Ign^{int} pol^{257} (ad Tars^{s}) Or^{1,428} et$^{3,190.\ 292.\ 544}$ et$^{4,304.\ 393}$ et$^{cat\ ro\ 23.\ cor\ 21}$ Eus$^{ps\ 92}$ Ath^{666} Cyr$^{hr\ 282}$ Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 69}$ ai mu ... AD*K 47*^{vi} *καυχησασθαι* | *εν τ. σταυ. του κυρ. ημ. ιησ. χριστου*: Ir$^{17\ gr}$ *εν τ. σταυ. του ιησου* (ed mass *του χριστου* ex cod^{reg}), item^{int} *in cruce Christi*, item Bas$^{ps\ 196}$ *εν τω σταυ. του χριστου* (non item$^{esa\ 570}$) | *κοσμος* ut et. Clem^{569} Orplus decies Bas$^{regg\ 494}$ Cyr$^{loh\ 482.\ 961.\ 1008}$ etc ... FG 219. Thphyl praem ὁ. Item, cuiusmodi hac in re probandi vim non habent, Clem^{484} (*ο κοσμος τουτω, φησιν, εσταυρωται και αυτος τω κοσμω*) Bas bapt$^{637.\ 657.\ 643.\ 652}$ (quater: *εγω τω κοσμω εσταυρωμαι και ο κοσμος εμοι*) | *κοσμω* cum ℵABC*D*FGP 17. Or^{3,248} et$^{4,197.\ 304}$ [Ps-]Ath^{2,83} ... ς (sed Gb^{00}) Ti praem *τω* cum C^{3}D^{c}EKL al pler arm Clem^{569} (cf et.^{484}) Or$^{1,428.\ 628\ ter}$ et$^{3,544.\ 600}$ et^{4,393} et$^{cat\ cor\ 21}$ Ath^{666} Bas$^{regg\ 494}$ (et^{bapt} quater) Epiph^{181} Cyr$^{loh\ 961.\ 1008}$ et$^{fid\ 69}$ al mu

15. *ουτε* (syr^{sch} sah^{gb} *ου*) *γαρ* (Gb″) cum ℵ 17. 47. syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah^{gb} arm^{ven} aeth^{ro} go Chr^{565} (item Syncell teste Gb, sed ignoro locum) Hier (ad h. l.) Aug (ad h. l.) ... ς Ln *εν γαρ χριστω ιησου ουτε* cum ℵACDEFGKLP al pler d e f g vg cop syr^{P} c.* sah^{woid} cop aeth^{PP} Euthal^{cod} Thdrt Dam Victorin Amb$^{ep\ 20}$ Ambrst :: quae lectio retinenda esset, nisi ex 5, 6 derivanda esset. | *εστιν* cum ℵ*ABCD*EFG 17. 28. 47. 67** 80. 178. d e g go syr^{sch} et$^{p\ mg}$ sah cop arm Euthal^{cod} (per errorem loci Origenis apud Wtst ad hanc lectionem adscripti sunt) Victorin Hier Aug Ambrst ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ισχυει* cum ℵ^{c}D^{c} KLP al pler f vg syr$^{P\ txt}$ Chr Thdrt Severian$^{cat\ 93}$ Dam al. Cf huc etiam et ad 3, 28. Naass^{99}: *ουκ εστιν ουτε θηλυ ουτε αρσεν, αλλα καινη κτισις, καινος ανθρωπος, ος εστιν αρσενοθηλυς.* Praeterea c^{scr} ad h. v. notat in mg: *μωυσεως αποκρυφοι.*

16. *στοιχησουσιν* cum ℵBC^{2}KLP al pler Chr Euthal^{cod} Cyr^{6,203} Thdrt Dam, item *secuti fuerint* f vg, Hil^{480} *obsecundabunt* ... Ti (Gb″) *στοιχουσιν* cum AC*DEFG^{r}G 4. 71. d e g arm aeth Cyr$^{6,203\ mg}$ Victorin Hier Aug Ambrst Ruf$^{gall\ 4,7}$ al (Victorin *et quicumque hanc regulam sectatur, pax super illos.* Sic certe Mai edidit; paullo vero post: „Hanc, inquit, regulam, hanc gloriam qui sectantur, pax super illos" etc.) | *και επι*: D^{gr}*E^{gr} 121. 238. aeth om *και* | *τ. θεου*: D*ℵ*FG^{r}G d *e κυριου*, g *dei i domini* ... tol Hil^{480} (sed habet^{581}) om

17. *του λοιπου*: D* 8pe *το λοιπον* ... Dial^{864} *των δ αλλων* (pergit *εκει κοπους μοι μηδεις παρεχεσθω*) | *κοπους μοι* (17. *μου*) *μηδεις παρ.*

Phil 25 etc

18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

(Aug *laborem nemo mihi praestet*) ... DE μηδ. μοι κοπ. παρ., Victorin *nemo mihi molestias praestet*, d e f vg Hier Ambrst *nemo mihi molestus sit* (g *mihi nemo mol. sit*). Sed notat Hier: „Melius ergo in Graeco legitur: *De cetero labores mihi nemo exhibeat.*“ | του ιησου (Gb″) cum A B^{c} 17. 109^{lat} f am fu demid mar tol Dial^{864} Euthal$^{sacagn\ 824}$ (cod^{1} του χυ) Epphan$^{cantic\ 1,16}$. Cf et. Petr$^{alex\ can\ 1}$ επειδη και στιγματα του ιησου ενδεικνυνται εν τοις σωμασιν αικων ... P 47. 73. 118. cop arm aeth^{utr} Ign$^{intpol\ 256}$ (παυλου γαρ – και τα στιγμ. του χυ εν τη σαρκι περιφεροντος) Thdot ap Clem^{970} (η ψυχη – τα στιγμ. του χυ περιφερει) Mcion$^{tert\ 5,4}$ Nyss$^{cant\ 12}$ (1,654) Euthal^{cod} του χριστου ... ς του κυριου ιησου cum C^{3}D^{c}EKL al pler vg^{cle} (sed harl tantum *domini*) syrP Thdrt Dam ... ℵD*F^{2}G 31. 111. d e ayr^{sch} go Chr^{865} Orint^{2,70} Victorin Aug Ambrst Epphan$^{cant\ 5,7}$ του κυριου (D^{gr*}F^{gr}G 31. 111. ayr^{sch} go Chr Victorin Epphan add ημων, Or^{int} mei, non item ℵ d e Aug Ambrst) ιησου χριστου | βασταζω: Nyss$^{cant\ 12}$ (1,654) περιφερω, item (vide ante) Ign^{inipol} Thdot^{clem}

18. του κυριου ημων cum ABCDEFGKL al pler it vg etc ... ℵP 37. 2^{lect} aeth om ημων :: similibus ll. aliis modo adest modo omittitur | χριστου: P 46. e^{scr} om | αμην: G g Victorin Ambrst om

Subscriptio: ℵAB*C 6. 17. 135. προς γαλατας. Item DE πρ. γαλ. επληρωθη αρχεται πρ. εφεσιους, d e *ad galatas explicit* (d^{corr} add *scribens a roma*) *incipit ad ephesios.* FG f g ετελεσθη (*explicit*) επιστολη προς γαλατας αρχεται προς εφεσιους. Similiter go *ad galatas explicit;* am fu al *explicit epistula ad galatas* ... B^{corr}KP 47. al προς γαλατας εγραφη (P -φει) απο ρωμης, item omisso πρ. γαλ. 37., L 48. τελος της προς γαλατας· εγραφη (48. add δε) απο ρωμης ... Euthal^{cod} εγραφη απο ρωμης υπο παυλου και των αδελφων προς γαλατας οι (pro η) επιστ αυτ (sic) ... ς (= Gb Sz) προς γαλατας εγραφη απο ρωμης (απο ρωμης confirmant etiam syr^{utr} cop Thdrt Euthal Hier; contra Thphyl Oec Claud^{antiss} απο εφεσου). Praeterea 113. add δια χειρος παυλου, cop^{cod} δια τιτου, arP^{pol} δια τιτου και λουκα, slav^{cod} δια τυχικου. Numerantur στιχοι σqγ′ (ita KL al mu), ℵ**P τιβ′, 80. h^{acr} τqβ′. Addunt pauci cum Euthal αναγνωσεις β′, κεφαλαια ιβ′, μαρτυριαι ια′ ... am fu al capitula 37 notant. B a capite νδ′ ad νη′ pergit, transit vero inde ad ep ad Hebraeos, cuius ad initium nota νθ′ (i. e. 59) invenitur. Rursus ab ep ad Hebr redit ad ep ad Eph, cuius prima nota ο′ (i. e. 70) est.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ* Col 1, 1 etc
τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

* *προσ εφεσιουσ* cum ℵABK 3. 17. 37. 47. 89. 108. 113. 123. al. Item DEFG d e f g *αρχεται προσ εφεσιουσ*, sed DEG d e g coniungunt cum subscriptione epistulae ad Galatas. Item am al *incipit epistula* (al om) *ad ephesios.* (fu *expl. epistula ad galatas inc. argumentum ad ephesios – expl. argumentum inc. brebis. – expl. brebis. inc. corpus epistulae feliciter:* quae ratio passim invenitur) ... al *προσ εφεσιουσ επιστολη* (ut 44. 116. k^{scr}), *επιστολη πρ. εφεσ.* (ut l^{scr}), *η πρ. εφεσ. επιστολη* (ut 120.) ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ εφεσιουσ*, r *παυλου επιστολη προσ εφεσιουσ.* Similiter alii ... f^{scr} *τοισ εφεσιοισ μυσταισ ταυτα διδασκαλοσ εσθλοσ* ... ς *προσ εφεσιουσ επιστ. παυλου*, ς^{e} *παυλου του αποστολου η προσ εφεσ. επιστολη*, Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. εφεσιουσ*

I. 1. *χριστου ιησου* cum BDEP 17. d e am (al^{lachm}) go cop syrP Or$^{cat\ 101}$ Dam Ambrst ... ς *ιησου χριστου* cum ℵAFGKL al fere omn f g vg (et. fu demid toi harl al) syr^{sch} arm aeth Chr^{11,3} Euthal^{cod} Cyr$^{loh\ 48}$ Thdrt al Victorin Hier | *τοισ αγιοισ*: ℵ^{c}AP 10. 80. am fu demid tol al (vg^{cle}) cop ar^{e} Hier add *πασιν* (vg^{cle} *omnibus sanctis*) | *τοισ* sec: D(non E) 46. om | [*εν εφεσω*]: haec non a Paulo profecta esse iudicamus, om enim ℵ*B* 67** Or$^{cat\ 102}$ edd^{vet} et pp^{vet} apud Bas$^{eunom\ 1,255}$ item^{vid} Mcion^{tert} et^{epiph}. Ita enim Or l. l. *ὡριγένης δέ φησιν· ἐπὶ μόνων ἐφεσίων εὑρομεν κείμενον τὸ „τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι“· καὶ ζητοῦμεν, εἰ μὴ παρέλκει προσκείμενον τὸ „τοῖς ἁγ. τοῖς οὖσι“, τί δύνασθαι σημαίνειν. ὅρα οὖν εἰ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ ἐξόδῳ ὄνομά φησιν ἑαυτοῦ ὁ χρηματίζων μωσεῖ τὸ ὤν, οὕτως οἱ μετέχοντες τοῦ ὄντος γίνονται ὄντες, καλούμενοι οἱονεὶ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰσ τὸ εἶναι· ἐξελέξατο γὰρ ὁ θεὸσ τὰ μὴ ὄντα, φησὶν ὁ αὐτὸσ παῦλοσ, ἵνα τα ὄντα καταργήσῃ* etc. A quibus verbis commentarii Origenis in hanc epistulam dudum deperditi vel maxime pendet Hier, quamvis non dicat, ad h. l. (Vall^{7,845}): *Quidam curiosius quam necesse est putant ex eo quod Moysi dictum sit:* Haec dices filiis Israel: Qui est misit me, *etiam eos qui Ephesi sunt sancti et fideles essentiae vocabulo nuncupatos, ut quomodo a sancto sancti, a iusto iusti, a sapiente sapientes, ita ab eo qui est hi qui sunt appellentur, et iuxta eundem apostolum elegisse deum ea quae non erant ut destrueret ea quae erant – – Alii vero simpliciter non ad eos qui sint, sed qui Ephesi sancti et fideles sint scriptum arbitrantur.* Patet ex his Hieronymum ne adsequutum quidem esse Origenis interpretatio-

Col 1, 2, etc 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2 Co 1, 3 3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, 4 καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ

---

nem inde fluxisse quod ille verba *εν εφεσω* plane non legisset. Tantopere igitur vulgaris lectio Hieronymi aetate iam invaluerat. Basilius vero[1,255] sic: *τοῖς ἐφεσίοις ἐπιστέλλων, ὡς γνησίως ἠνωμένοις τῷ ὄντι δι' ἐπιγνώσεως, ὄντας αὐτοὺς ἰδιαζόντως ὠιόμασεν, εἰπών· τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ· οὕτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασι καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντιγράφων εὑρήκαμεν.* Ceterum nescio an cum veterrima lectione illa cohaereat etiam additamentum spurium *πασιν*, de quo vide ante. Denique nec Mcion verba *εν εφεσω* legisse censendus est quoniam hanc epistulam *ad Laodicenos* inscripsit. Cf Tert[marc 5,17]: „Ecclesiae quidem veritate epistolam istam *ad Ephesios* habemus emissam, non *ad Laodicenos*, sed Marcion ei titulum aliquando interpolare gestiit, quasi et in isto diligentissimus explorator. Nihil autem de titulis interest" ac paucis verbis post inde affert locum Eph 1, 9 et 10. Item[marc 5,11]: „Praetereo hic et de alia epistola, quam nos *ad Ephesios* perscriptam habemus haeretici vero *ad Laodicenos*." (Hoc igitur loco non unum Marcionem eo titulo uti perhibet.) „Ait enim meminisse nationes, quod illo in tempore cum essent sine Christo, alieni ab Israele" etc (respicit ad Eph 2, 12). Similiter etiam Epiph[274] ex Marcionis *πρὸς λαοδικέας* epist citat Eph 4, 5 sq. Habet enim sic: *προσέθετο δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ ἀποστολικῷ καλουμένῳ καὶ τῆς καλουμένης πρὸς λαοδικέας· „εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, εἷς χριστός, εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. συναδόντως μὲν τῇ πρὸς ἐφεσίους, ὦ μαρκίων, καὶ ταύτας τὰς κατὰ σοῦ μαρτυρίας ἀπὸ τῆς λεγομένης πρὸς λαοδικέας συνήγαγεν* etc ..... ς Ln addunt *εν εφεσω* cum ℵ[c]AB[3]DEFGKLP al (praeter 67**) omn it vg (sed Victorin *sanctis qui sunt fidelibus Ephesi*) rell Chr Thdrt Dam etc | *και πιστοις*: 37. tol Victorin om *και*

2. *πατρ. ημων*: (2. 122. om *ημ.*) ... P *πα. υμων* ... Cyr[laph 210] praem *και*

3. *ο θεος και πατηρ* et. Orint[2,263. 3,978. 4,590] Eusps[22] Ath[430] Cyr[glaph 127] etc Hil[209] Hier Ambrst etc ... B Hil[186] om *και πατηρ*, Victorin[bis] (ad h. l.) Hil[220. 427] om *ο θεος και* | *του κυριου ημων* (et. ℵ[c]): ℵ* τ. κυρ. *και σωτηρος ημ.* | *ο ευλογ. ημας* ([c]er [d]er *υμας*) et. ℵ[a]: ℵ* om *ημας* | *εν* ante *χω*: ς (non ς[e] Gb Sz) om cum minusc pauc | *εν χριστω* et. Or[int 2,263. 4,590] Eusps[22. 338] Cyr[thes 178] etc ... D[b]et[c]EK 4** 46. 47. 76. 109. 115. syrP aeth[utr] Ath[430] (exc[cod 1]) Thphyl Victorin Sedul add *ιησου*

4. *εν αυτω* (d e f g vg Victorin etc *in ipso*. Cf et. Hil[143. 209. 240] et[alib] *in quo et elegit nos* etc): FG[r]G[gr] Didtr[341] Ath[add vet 430] *εαυτω* | *προ*:

καταβολῆσ κόσμου, εἶναι ἡμᾶσ ἁγίουσ καὶ ἀμώμουσ κατενώπιον Col 1, 22
αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 *προορίσασ ἡμᾶσ εἰσ υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ*
Χριστοῦ εἰσ αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ,
6 *εἰσ ἔπαινον δόξησ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, ἧσ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ ἐν*
τῷ ἠγαπημένῳ, 7 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματοσ* Col 1, 14

FG^{gr}G^{gr} *προσ* | *εν αγαπη*: ς (= Gb Sz) cum praecedentibus coniung, ut LP al ut^{vid} plu f vg (hi^{s} *in caritate qui praedestinavit*) go cop (certe ap Wilk). Ita et. Ambrst „hi sunt quos elegit ante mundum in Christo, ut sint incontaminati coram deo in caritate, hoc est, ut amor dei sanctam illis faciat conversationem. Nemo enim melius alicui obtemperat quam qui ex caritate obsequitur." ... cum seqq vero Or cat^{107} *εν αγαπη προορισασ ημασ εισ υιοθεσιαν δια ιυ χυ εισ αυτον. ἤτοι τὸ ἐν ἀγάπῃ τῷ προορίσασ συναπτέον· ἢ ἐξελέξατο ἡμᾶσ ἐν αὐτῷ ἐν ἀγάπῃ, πρὸ καταβολῆσ κόσμου προορίσασ ἡμᾶσ ἐν υἱοθεσίᾳ ιῦ χῦ εἰσ αὐτόν, ὥστε ἡμᾶσ εἶναι ἁγίουσ κ. ἀμώμ. κατενώπ. αὐτοῦ.* Atque^{113}: *ὅθεν καὶ πρότερον γέγραπται τὸ „εν αγαπη προορισασ ημ. εισ υιοθεσιαν", δεύτερον* etc. Item Chr^{5} (*ἐν ἀγάπῃ προορίσασ ἡμᾶσ· οὐ γὰρ ἀπὸ πόνων οὐδὲ κατορθωμάτων τοῦτο γίνεται, ἀλλ' ἀπὸ ἀγάπησ* etc) Thdrt. Atque eidem distinctioni favent d e g *in caritate praedestinans*, quemadmodum etiam Victorin Ambrst (sed is alteram sequitur coniunctionem, vide supra) Hier al exscribunt. Tractat autem rem etiam Hier: „Dupliciter legendum, ut caritas vel cum superioribus vel inferioribus copuletur. Cum superioribus ita: *ut essemus sancti et immaculati coram ipso in caritate*, et postea sequatur: *praedestinans nos in adoptionem filiorum per Ies. Chr. in ipso.* Cum inferioribus autem sic: *in caritate praedestinans nos*" etc. „Differentiam vero Graeci sermonis *προορισασ* et *ορισθεντοσ*" (respicit ad Rom 1, 4) „Latinus sermo non explicat" etc.

5. D*P al *προωρισασ* | *ιησου χριστου* et. Or$^{cat\ 107}$ bis Eusp^{256} Cyr$^{the s\ 173}$ etc Victorin Ambrst etc ... B Chr$^{mosc\ 1}$ *χριστου ιησου* ... Or^{1,205} et cat^{107} tertio loc Hil^{240} om *ιησου*

6. *δοξησ*: DE praem *τησ* | *ησ* (Gb') cum ℵ*ABP 6. 17. 23* 47. 57. 67** 69. 70. 73. 80. 118. 8^{pc} Or$^{cat\ 113}$ Chr^{7} (*ἧσ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ, φησίν. οὐκ εἶπεν· ἧσ ἐχαρίσατο, ἀλλ' ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ.* Ad haec emendandum videtur quod ^{6}exeunte et^{7} ineunte praecessit *κατα την ευδοκιαν - εν η εχαριτωσεν* etc.) Euthal^{cod} ... Thphyl ℔, quocum facit Ambrst: *qua gratificavit nos in dilecto filio suo.* Aliter cop: *qui dedit nobis gratiam* ... ς Ti *εν η* cum ℵ^{c}DE(F om *η*)GKL al pler d e f g vg go syr^{p} Bas$^{bapt\ 634}$ (Chr vide ante) Thdrt Dam Victorin Hier al | *ηγαπημενω* sine additam et. am* demid all^{achm} syr$^{p\ txt}$ (syr^{sch} cop add tantum *eius*) Hier Sedul. Praeterea vide infra ... D*E*FG 8^{pc} d e f g vg^{cle} (et. am** fu harl mar tol al) go syr^{p} c.* Dial^{857} edd^{lat} ap Hier Victorin Ambrst al add *υιω αυτου*, notatque Lc^{brug}: „*Non omittas* filio suo." Contra est Or$^{cat\ 113\ ter}$ et^{107}: *ὡριγένησ φησίν· ἠγαπημένοσ ἁπλῶσ λέγεται ὁ σωτήρ.* Item Hier ad h. l. (Vall^{7,553}): „Nec putandum, quod in Latinis codd. habetur, scriptum esse *in dilecto filio suo*, sed simpli-

αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χά-
ριτος αὐτοῦ, 8 *ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-*
Col 1, 2, 3 *νήσει* 9 *γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ*
Ga 4, 4 *τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ* 10 *εἰς οἰκονομίαν τοῦ*
Col 1, 16 Ep 3 *πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ*

---

citer *in dilecto*" - „Nunc vero in eo quod absolute locutus est dicens *in dilecto*, ita mihi intelligendum videtur ut subaudiatur *ab omnibus*."

7. *εχομεν* cum ℵ^{c}ABD^{b}et^{c}EFGKLP al omn^{vl} d e f g vg syr^{utr} arm go Ir int^{288} Or$^{cat\,112}$ Cyr$^{hr\,302}$ Bas$^{bapt\,634}$ Chr Euth$^{al\,cod}$ Cyr$^{glaph\,10}$ Thdrt Dam Victorin Hier Aug$^{praed\,55}$ Ambrst al ... ℵ*D^{gr*} cop (*accepimus*) aeth Ir$^{int\,310}$ (*habuimus*) *εσχομεν* (:: item Col 1, 14 B cop; aut utroque loco *εχομεν* aut *εσχομεν* Paulum scripsisse puto. Quod si recte habet, *εσχομεν* vix edi potest) | το (FG του) *πλουτος* cum ℵ*ABD*EP GP 31. 47. 59. 67** cat^{txt}; 17. το *πληθος* ... ς του *πλουτου* cum ℵ^{c} D^{c}KL al pler Or$^{cat\,112}$ Cyr$^{hr\,302}$ Bas^{bapt} Chr^{s} Euth$^{al\,cod}$ Cyr$^{glaph\,10}$ Thdrt Dam | *χαριτος*: A 109. cop Cyr$^{glaph\,10}$ *χρηστοτητος* :: cf Ro 2, 4

8. *ης επερισσ.* (d e f g vg Ambrst al *quae superabundavit*, contra Victorin Hier *qua abundavit*) *εις ημας* (et. Or^{cat}): P om | *φρονησει*: 17. *γνωσει*, 71. *συνεσει*. Praeterea cf Hier ad h. l. „Si ex parte cognoscit Paulus et ex parte prophetat et nunc videt per speculum in aenigmate, quomodo vel ipsi vel Ephesiis in omni sapientia atque prudentia dei mysterium revelatum est? Hac itaque necessitate compellimur mutare ordinem lectionis et facere: *secundum placitum voluntatis suae, in laudem - secundum divitias gratiae eius, qua abundavit in nobis in omni sapientia et prudentia*, ut quum hucusque distinxerimus, quo scilicet *omni sapientia et prudentia* ad superiora iungantur, deinceps inferamus: *notum faciens nobis mysterium voluntatis suae sec. placitum suum*. Potest autem et hac manente sententia, quod ex parte videant - nunc in omni sapientia et prud. dici revelatum eis esse mysterium. Non quo ipsi in omni - mysterium didicerint, sed deus in omni sap. sua atque prud. iuxta quod consequi poterant eis mysterium revelaverit." Ita igitur Hier, sed nihil non ex Or sumpsit, ut ex$^{cat\,112\,s}$ intellegitur.

9. *γνωρισας* et. Or$^{cat\,112}$ Hier etc ... FG 76. d e f g vg go Thphyl Hil^{22} Victorin Ambrst Aug$^{serm\,1}$ et$^{praed\,88}$ al *γνωρισαι* | το: D^{gr*} *τουτου*? *τουτο το*?, sed ipse* super litteris post το erasis *μυστηριον* (D^{c} *μυστη-*) rescripsit | *του θεληματος αυτου*: aberraverat scriptor codicis A ad eadem verba versus 11 et iam perrexerat *εις το ειναι ημ. εις επ. δοξ. αυτου*, errore vero intellecto his deletis suprascripsit *κατα τ. ευδ. αυτου* | *κατ. τ. ευδοκιαν* (K add *του θεληματος*) *αυτου*: syr^{sch} ar^{e} haec non expri (*ἣν* relato ad ea quae praecedunt) ... DEFG^{rg} d e g go cop Tert$^{marc\,5,17}$ Victorin Hil^{22} om *αυτου* | *εν αυτω*: P *εν εαυτω*

10. *εις οικονομιαν*: A *κατα την οικ.* | *εν τω χριστω* et. Ir$^{gr\,16}$ Or$^{cat\,114}$ Eus$^{mcell\,152}$ etc ... K 73. d^{acr} cat$^{txt\,114}$ (non^{111}) om τω ... 116. 143.

Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, 11 *ἐν*
ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα 1, 11
ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 *εἰς τὸ*
εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χρι-
στῷ· 13 *ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας,*
τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγί- 4, 30 2 Co 1, 22 etc
σθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 *ὅς ἐστιν ἀρρα-*

εν χω ιω | τα *ε. τοις* cum ℵ*ABDEFGKLP al[70] fere Eus[mcell] Chr[9] Euthal cod Cyr[glaph 10] Thdrt etc ... ς (= Gb Sz) τα τε ε. τοις* cum minusc ut[vl] paucis Epiph[666] Cyr[mich 435] | *επι τοις ουρ.* cum ℵ*BDEL al plus[40] go Eus[mcell] Thdrt ad h. l. Dam Oec Tert[monog 5] (*universa in Christo, quae sunt super caelos et super terras*) ... ς Ti *εν τοις ουρ.* cum ℵ[c]AFG KP al plu cop Epiph[366] et[2,66] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Thdrt[4,1278] Thphyl (etiam Or[cat 114] *της ονομασιας των εν ουρανοις και διοικησεως των επι γης παντων*) Ir[int 317] (*quae in caelis et quae super terram*) Victorin (ut Ir[lat]). Praeterea d e f g vg Tert[marc 5,17] Hier Ambrst al *in caelis* pariter atque *in terris* (-rra); nec magis accuratius distinxerunt syr[utr] aeth

11. *εκληρωθημεν* cum ℵBKLP al omn[vl] f vg (uterque et Or[int 2,450] Hier *sorte vocati sumus*, item d e g absque *sorte*) Eus[ps 256] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Thdrt Dam, nec aliter go syr[utr] (*electi sumus*, ad quod syrP c. ob. add *sorte*) cop arm, item *sortem consecuti sumus* Victorin Aug[praed 88], *sorte constituti sumus* Amb[exhort virg 287], *sortiti sumus* Ambrst ..... Gb′ Ln *εκληθημεν* cum ADEFG (F* *εκληθησαμεν*) d e g | D* 37. 71. 73. d[secr] *προωρισθεντες* | *κατα* (D*FG 38. add *την*) *πρόθεσιν* (Eus[ps] *προγνωσιν*) ... DEFG 10. 31. 46. 47. 59. 71. 78. 80. 8P[s] d e f g cop arm go Euthal[cod] Ambrst add *του* (80. om) *θεου* | *τα παντα*: D*FG 109. (d[secr] *παντας*) Thdrt[niceph 1,1357] om *τα* | *κατα τ. βου. του θελ. αυτου*: 37* om

12. *δοξης* cum ℵBDEFGKLP al plu (fere omn ap Scri et Mtth) Eus[ps 256] Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Dam Thphyl ... ς (Gb[00]) praem *της* cum A al vix mu (ut[vl]) Chr[12] Thdrt Oec | *αυτου* et. Or[int 2,450] Victorin Hier Ambrst ... D*FG[rg] d e g floriac Tert[marc 5,17] om ... syrP c.* add *et gratiae* | *τους προηλπ. εν τ. χω*: 115. om | *εν τω*: FG 1. 59. om *τω*

13. *υμεις* et. Ir[int 301] Or[cat 118] Euthal[cod] Cyr[fid 122] etc Tert[marc 5,17] etc ... ℵ[c]AKL al plus[25] Thphyl[mg] Oec *ημεις*, item[semel] Victorin | *της σωτηριας*: FG om *της* | *υμων*: K 74. 115. 122. al plus[5] cop *ημων* | *εν ω και*: DEFG[rg] d e g am go cop arm Didtr[60. 278] (non item[125. 150]) Ir[int 301] Tert[marc 5,17] Victorin al om *και*, item Ambrst om *εν ω και* | *εσφραγισθητε* (Didtr[60. 278] *-σθημεν*, non item[125. 150]) ... B *εσφραγισθη*

14. *ος* cum NDEK al longe plu (*spiritu promissionis sancto, quod est pignus* d e g) Didtr[125] Chr[12] (com) Thdrt Dam Phot ap Oec (*ὅσ ἐστι τὸ πνεῦμα, φησίν· ἐποιήσατο δὲ τὴν μετάληψιν τοῦ ἄρθρου* etc) Thphyl

βὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Col 1, 9 15 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ
1 Th 1, 2 Ro 1, 9 s παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν

Oec ... Ln ὅ cum ABFGLP (ω) al[15] (f vg Victorin Did[int 395] etc *qui est pignus*) Ath[705] (et[int 760] *qui est arrha*) Did[tri 60] Chr[11] (txt) Cyr[trin 675] (Cyr[act 66] et[fid 152] ὃ *τῶν ἁγίων* pro *τῷ ἁγίῳ* ὃ) | ἀρραβων ut NABDEK LP etc ... PG 37. 76. d[scr] Euthal[cod] *αραβων* | *της δοξης*: ℵ 17. 35. om *της* (35. om et. *της* pri) ... syrP add *και χαριτος*

15. *καγω*: syrP c. ob. add *μεν* | *εν τω* (PGP om) *κυριω ιησου* et. Cyr[ioh 888] Aug[ep 217] Hier Ambrst etc ... D*HPS[rg] d e g go syr[sch] aeth Victorin add *χριστω* (DS[r]*E $\overline{\chi\upsilon}$) ... Aug[praed 88] Leo[op] ad clerc[onst] *in Christo Iesu* | *και την αγαπην την* (D*PG om) *εις* cum ℵ[c]D(*[et]b[et]c)EP GKL al pler d e f g vg syr[utr] cop go Eph[2,283] (- *ην εχετε εις*) Chr[18] (in com[19] *παντα χοῦ συνάπτει καὶ συγκολλᾷ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην*) Thdrt Dam al Victorin[bis] Ambrst Aug[op 217] al. Item *και την εις παντ. τ. αγ. αγαπην* 37. 39. 73. 80. 116. 118. (n[scr]* *αγαπην* post *παντας*) cat[txt] aeth Euthal[cod] Cyr[ioh 888] ..... ℵ*ABP 17. Or[cat 129] Cyr[trin 608] Hier Aug[praed 88] *και* (omissis *την αγαπ.*) *την εις*. Cf Or[cat] *ὡριγένης φησί· δόξει σόλοικον εἶναι τὸ „ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας, εἰ μὴ ὡς ὑπερβατὸν αὐτὸ ἀποδῶμεν.“ διόπερ τὸ ἑξῆς τῆς συμφράσεως οὕτως ἴσχειν οἰόμεθα· διὰ τοῦτο κἀγω ἀκουσας την καθ' ὑμας πιστιν εν τω κυριω ιησου εν επιγνωσει αὐτου πεφωτισμενους τους οφθαλμους της καρδιας και την εις παντας τους αγιους, ου παυομαι ευχαριστων υπερ υμων μνειαν υμων ποιουμενος* etc. Item cf Hier ad h. l. (rursus maxime ab Or pendentem): „Licet verbi ad verbum expressa translatio possit apostolum diligenti excusare lectori, quod videatur omnis sententiae scatere contextus et soloecismus fieri, tamen et in Graeco vitium sonat. Unde et nos Graecis potius calumniatoribus respondentes conabimur ita iuxta sensum temperare ordinem lectionis ut dicamus: *Audiens fidem vestram in domino Iesu et in omnes sanctos eius*, vidensque differentiam fidei vestrae in dominum et in omnes sanctos eius, non cesso gratias agere et memoriam vestri facere in orationibus meis, ut domini nostri Iesu Christi deus, pater autem gloriae, det vobis spiritum sapientiae et revelationis. Quod autem sequitur: illuminatos oculos cordis vestri, ita per hyperbaton reddi potest: *Propterea et ego audiens fidem vestram in domino Iesu in agnitione eius, illuminatos oculos cordis vestri, et in omnes sanctos, non cesso gratiam agens pro vobis*“ etc :: dubium igitur non est quin lectio quae verba *την αγαπην* non habet alteri auctoritate testium praestet. Tamen videndum est ne testes illos sequentes non repetamus nisi antiquissimum vitium. Quod ut statuam, facit etiam geminus epistulae ad Colass. locus 1, 4.

16. *παυομαι*: DS[r]E[gr] Victorin *παυσομαι* | *μνειαν ποιουμενος* sine *υμων* cum NABD* 17. 35. 35. 37. 39. 73. 116 118. 219. d (male ed. Sab) go

προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, 1 Pe 1, 13 Col 1, 27
τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, 19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 20 ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν 2, 6

Euthalcod Cyrioh^{838} Hil^{1092} ... ς Ti post *μνειαν* add *υμων* cum DG^{r*} EKLP al pler e (certe teste Sab) f vg syr^{utr} cop arm Or$^{cat\ 129}$ Chr Thdrt Dam al Victorin Hier Ambrst; item FG^{r}G g post *ποιουμενος*

17. *δῳη* (Ln *δωῃ*) et. Or$^{cat\ 129.\ 161}$ etc ... B 63. Cyrthes^{275} *δω* | Ln *εν επιγνωσει αυτου* cum sqq coniung: vide supra Or et Hier

18. *της καρδιας* cum NABDEFGKLP al longe plu (omn ap Scri exc uno d) it vg syr^{utr} cop arm aeth go Or$^{cat\ 129.\ 161}$ Ath^{538} Eph^{2,538} Chr Euthalcod Cyrioh^{838} Dam al Victorin rell (cf et. Clem$^{rom\ 96}$ *ηνεωχθησαν ημων οι οφθαλμοι της καρδιας*) ... ς (= Gb Sz) τ. *διανοιας* cum minusc vix mu Cyr$^{hr\ 302}$ Thdrt Oec | *υμων*: B 17. arm Cyrioh^{838} om | *εις το ειδεναι υμας*: FG *ινα ειδατε*. Latini *ut sciatis* (d e add *vos*) | *τις* pri: FG^{r}G^{gr} 1 lect arm Or$^{cat\ 131.\ 161}$ (non^{129}) Eph^{2,338} Euthalcod *τι*. Similiter go *quid est spes* posteaque *quale divitiae* | *τις ο πλουτ.* sine *και* cum ℵ*ABD*FG 17. 59. d e f g am fu tol go Euthalcod Victorin ... ς Ti praem *και* cum ℵD^{c}EKLP al pler vg^{cle} (et. demid al) syr^{utr} cop arm aeth Or$^{cat\ 131.\ 161}$ Eph^{2,338} Chr Cyrioh^{838} Thdrt Dam al Hier Ambrst (fluctuat lectio) al | *της δοξης της κληρονομιας* et. Or^{cat} bis etc (Eph^{2,338} om *της κληρονο.*): ℵ *της κληρονο. τ. δοξ.*

19. *το υπερβαλλ. μεγεθος* (63. *το υπερμεγεθος*): FG^{r}G^{gr} om *υπερβαλλ.* | *εις ημας* et. Or^{cat} Ephr etc ... D*FG^{r}GP 17. 31. 37. 80. 116. d^{scr} al pauc d e g Victorin Ambrst *εις υμας*

20. *ενηργηκεν* cum AB Euthalcod Cyrioh^{838} Procop^{151} (esa 9,7) ... ς Ti *ενηργησεν* cum NDEFGKLP al omn^{vid} Or$^{cat\ 131}$ Eus$^{esa\ 391}$ Ephr^{2,338} Cyr$^{hr\ 220}$ Chr Cyr$^{apolog\ 6,174}$ et$^{fid\ 70}$ Thdrt Dam | *εν*: FG^{r}G^{gr} praetermittunt (post *-σεν*) | *νεκρων*: L al^{25} Eus$^{dem\ 224}$ praem *των* | *και καθισασ* cum NAB 10. 17. 23. 31. 47. 57. 59. 73. 80. 116. 213. cat^{txt} Eus$^{dem\ 224}$ et esa^{391} Cyr$^{hr\ 220}$ Euthalcod Cyrioh^{838} et$^{fid\ 220}$ Procop^{151} cat^{txt}, item *et constituens* f vg Victorin Amb$^{fid\ 5}$, item *et sedere eum faciens* Hier (cf et. Tert$^{marc\ 5,17}$) ... ς Ti *και εκαθισεν* cum DEFGKLP al pler Or$^{cat\ 129}$ Chr Thdrt Dam Thphyl Oec, item *et constituit* d e g go cop arm aeth Hil^{1100} Ambrst | *αυτον* sec cum NA 17. 23. 57. 80. cop syr^{utr} aeth Or$^{cat\ 129}$ Eus^{dem} et^{esa} Euthalcod Procop Victorin Hier Amb^{fid} al (cf et. Tert$^{marc\ 5,17}$ *ille inoperatus est in Christum valentiam suam, suscitando eum a mortuis et collocando eum ad dexteram suam et subiciendo omnia*) ... ς Ln Ti om cum BDEFGKLP al pler it vg arm Cyr$^{hr\ 220}$ Chr Cyrioh^{838} Thdrt Dam Hil^{1100} Ambrst :: *και καθισας*

Col 2, 10 καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 21 ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ
1 Co 15, 27 He 2, 8 Ps 8, 7 (6) καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας
Col 1, 18 αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, 23 ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

II.

Col 2, 13 1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρ-
Col 3, 7 τίαις ὑμῶν, 2 ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 ἐν

αὐτον propter duas caussas videtur offendisse: hunc enim verbi καθισαι in No To plus quadragies scripti usum non testatur nisi 1 Co 6, 4. τουτους καθιζετε, ad quod συνεκαθισεν accedit Eph 2, 6. Nec magis alibi dictum est deum collocasse Christum ad dexteram suam, sed Christum consedisse ad dexteram dei. Haec certe plus valent quam mutata constructio. | εν δεξια: A[2] εκ δεξιων | εν τοις επουρανιοις cum ℵADEFGKLP al pler Or[cat 133] Eus[esa 391] Euthal[cod] Chr Cyr[ioh 638] et[fid 70] Procop[151] al mu, item in caelestibus it vg Hil[156] Hier Amb[fid 5] Ambrst al ... Lu εν τ. ουρανοις cum B 71. 213. Hil[110u] Victorin

21. αρχης και εξουσιας et. Ir[int 266. 360] Or[cat 133] et[int 1,65. 4,610. 612] Eus dem[234] et[esa 391] Cyr[anthrop 391] etc (cf et. Basilid[hipp 220] ηλθε το ευαγγελιον εις τον κοσμον και διηλθε δια πασης αρχης και εξουσιας και κυριοτητος και παντος ονοματος ονομαζομενου) ... B εξουσιας και αρχης

23. το πληρωμα: 47. om, item Or[cat 133], sed paullo post ibidem exponit | τα παντα cum ℵABDEFGKLP al pler Or[cat] etc ... ς (= Gb Sz) om τα cum minusc vix mu

II. 1. υμας: 44. 45. 48. a[ser] d[ser] e[ser*] al ημας | αμαρτιαις: B επιθυμιαις | υμων cum ℵBDEFGP al[15] cat[ixi] d e f g m[67] vg syr[utr] cop aeth go (arm post παραπτ. pon) Or[cat 134 ss] (Origenis esse docet qui vertit Hier) Euthal[cod] Thdrt Lcif[218] Victorin al ... A εαυτων (ε ante αυ ab ipso* ut[vl] inserto) ... ς om cum KL al longe plu Chr[38 bis] Dam Thphyl Oec

2. ποτε: L om | του πνευματος: FG τουτου πνευμ., ut etiam f g. At nec aliter d e m[67] vg Or[int 1,106] Lcif[218] al (contra Victorin Hil[227] Hier al om), sed videtur huius potius ad aeris quam ad spiritus trahendum, quemadmodum Ambrst secundum principem potestatis aeris huius, spiritum qui, item Tert[marc 5,17] sec. principem potest. aeris huius (nisi quod

οἷσ καὶ ἡμεῖσ πάντεσ ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ τῆσ Col 3, 6
σαρκὸσ ἡμῶν, ποιοῦντεσ τὰ θελήματα τῆσ σαρκὸσ καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆσ ὡσ καὶ οἱ λοιποί· 4 ὁ δὲ θεὸσ
πλούσιοσ ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν
ἡμᾶσ, 5 καὶ ὄντασ ἡμᾶσ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν συνεζωο- Col 2, 13
ποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — 6 καὶ συνήγειρεν 1, 20

---

huius cdd plur om), *qui operatur.* | *του νυν ενεργουντοσ* etc: cf Ign
Intpol^{266} *καὶ ἐνήργει ἐν τοῖσ υἱοῖσ τῆσ ἀπειθ.*

3. *και* (cop om) *ημεισ*: A*D* κ, *υμεισ* ... FG^{rl}GL g om | *παντεσ* (73. ante *ημεισ* pon): 17. 68. 74. 115. a^{ser} syr^{sch} ar^{e} Tert$^{pudic\ 17}$ (non item marc^{5,17}) Aug$^{ps\ 136}$ (non item^{alibi}) Ambrst (non item Lcif Victorin Hier al) om ... Fortun ap Aug$^{disp\ 1}$ *et omnes* (i. e. *et nos et omnes*) | *ημεθα* cum NB 17. 73. Or$^{1,557.\ 3,160}$ et$^{4,340.\ 350}$ et$^{cat\ 127}$ ... ς Ln Ti *ημεν* cum ADEFGKLP al pler Clem^{23} Did^{manich} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 175}$ Thdrt Dam | *τεκνα φυσει* cum NBK al pler Or^{1,557} et^{3,160} et^{4,350} et int^{4,503} Chr$^{28.\ 80}$ Dam Tert$^{marc\ 5,17}$ ... Ln *φυσει τεκνα* cum ADEFGLP 3. 37. 80. 106. 108. 116. it (et. m^{87}) vg cop syr^{p} go (arm?) Or^{4,340} et cat^{127} Did$^{manich\ 210}$ (ap Gall^{6}) Euthal^{cod} Thdrt Tert$^{anim\ 16.\ 21}$ Lcif^{218} Victorin rell ... Cyr$^{ioh\ 175}$ *τεκν. οργησ φυσει*, 109. aeth (syr^{sch} reddit per *plane*) Clem^{23} (*οργησ τεκνα*) om *φυσει*

4. *εν ελεει* (N^{c}): ℵ* om *εν* | *αυτου* et. Clem^{23} Or$^{cat\ 125}$ et$^{int\ 4,641}$ Cyr$^{hr\ 302}$ (sed ante *αγαπην* pon) Victorin Hier Ambrst ... D*FG^{rl} 73. 118. d e g go Amb$^{ps\ 118}$ Aug$^{ioh\ 111}$ et^{saep} om. Praeterea Or^{cat} et cum eo Hier de coniunctione *δε* exposuerunt. Atque Hier quidem sic: „Coniunctionem vero caussalem in eo loco in quo ait: *Deus autem qui dives est in misericordia*, arbitramur aut ab indoctis scriptoribus additam et vitium inolevisse paulatim aut ab ipso Paulo, qui erat imperitus sermone et non scientia, superflue usurpatam". Quae ille quidem omnino ex Or sumpsit, cuius verba cat^{125} suppeditavit: *τὸν „δὲ" σύνδεσμον, τὸν ὅπου „ὁ δὲ θεὸσ πλούσιοσ ὢν ἐν ἐλέει", ἡγούμεθα ἤτοι παρεμβεβλῆσθαι μάτην ἐν τοῖσ ἀντιγράφοισ, ἢ ὡσ ὑπὸ ἰδιώτου τῷ λόγῳ παύλου μὴ τεθεωρῆσθαι παρέλκοντα.*

5. *ημασ*: P 73. 118. Cyr$^{hr\ 302}$ libore om | *τοισ* (B arm praem *εν*) *παραπτωμασιν*: FG^{rl}G g *τη αμαρτια* (*peccato*), D*E *ταισ αμαρτιαισ*, item *peccatis* d e f vg Hil^{403} Victorin Hier etc (solet enim *παραπτωμα* verti *delictum*, *αμαρτια peccatum*); Or$^{int\ 4,580}$ *delictis et peccatis nostris* (:: ex 2, 1); item Bas^{1,185} *ταισ αμαρτιαισ και τοισ παραπτωμασιν*. Etiam go potius *τ. αμαρτιαισ* expressit ... B add *και ταισ επιθυμιαισ* | *συνεζωοποιησεν*: P$^{super\ lineam}$ add *ημασ* (*et nos cum essemus mortui pecc. convivificavit nos Christo*), item d e vg Victorin etc *et cum essemus mortui peccatis, convivificavit nos* | *τω χριστω*: B 17. 73 118. vg^{cle} (non am fu demid al) tol (g *cum t in*) cop arm Chr^{30} Dam Victorin Amb$^{ps\ 118}$ Ambrst (non item Hil^{403} Hier al) praem *εν*, hinc Ln [*εν*] | *χαριτι*: D*EFG d e f g vg (et. fu demid al, sed non am al^{lachm}) Victorin Aug$^{ioh\ 111}$ et^{alib} Amb$^{ps\ 118}$ Ambrst al (non item Hier) praem *οὗ* (D*E *ου τη*), *cuius*

καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται· 10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ
Col 1, 10 ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγό-

---

6. εν χριστω ιησου (Or$^{1,750.\ 2,450}$ et$^{cat\ rom\ 35}$ et$^{int\ 2,215.\ 4,582.\ 583}$ Cyr$^{ioh\ 919}$ om ιησ., non item Eus$^{mcell\ 84}$ etc): FG^{rg} g Victorin Hil^{408} om (Aug modo habet modo om)

7. ινα ενδειξ. usq εν χριστω ιησου et. Ir$^{int\ 221}$ Or$^{1,250.\ 2,600}$ et$^{int\ 122}$ Eus$^{mcell\ 84}$ etc: ℵ* (transiliens ab εν χρ. ιησ. ad eadem verba) praetermisit; suppl ℵ^{a} | το υπερβαλλον πλουτος (Gb'') cum ℵ^{a}ABD*FG 17. 67** Or^{1,250} cdd (ed τ. υ. πληθος) Eus$^{mcell\ 84}$ Euthal^{cod} ... ς τον υπερβαλλοντα πλουτον cum D^{c}EKLP al pler Or^{2,600} Eus$^{mcell\ cod**}$ Chr Thdrt Dam | εν χρηστοτητι: DE ε. τη χρ. | εν χριστω (D $\overline{χυ}$) ιησου: D*ℵ*FG^{rg} d e g aeth^{ro} Victorin (non Hier Ambrst etc) om ιησου (syr sch aeth^{pp} ante χριστω pon)

8. τη γαρ χαρ. εστε σεσωσμενοι (P σεσωμενοι): D*ℵ* d e syr^{sch} ar^{s} aeth τ. γ. αυτου χαριτι σεσ. εσμεν (εσμεν et. tol cop, cf et. infra Petr^{alex}) | δια πιστεως (Gb') cum ℵBD*FGP 17. 67** 76. 80. Or$^{cat\ 141}$ (editor τη γαρ – πιστεως uncis inclusit) Chr^{31} Thphyl^{ixt} ... ς Ti δια της πιστ. cum D^{c}EKL al pler Bas$^{eth\ 275}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl^{com} Oec | εξ υμων: D*FG 46. 52. 73. 76. 80. 115. 120. d^{ecr} d e f g arm^{codd} Chr^{31} com Dam Thphyl^{com} Oec^{com} εξ ημων. Praeterea cf huc Polyc^{1} (Dress^{277}) ειδοτες οτι χαριτι εστε σεσωσμενοι, ουκ εξ εργων, αλλα θεληματι θεου δια ιησου χριστου. Item Petr^{alex} ap Gall^{4,108} οθεν και χαριτι εσμεν σεσωσμενοι, κατα το αποστολικον ρητον· και τουτο, φησιν, ουκ εξ υμων (ita Gall, ap Ron^{4,46} ημων), θεου το δωρον· ουκ εξ εργων, ινα μη τις καυχησηται.

9. ουκ εξ εργων: 37. και ουκ εργων | καυχησηται: FG -σεται

10. αυτου γαρ et. ℵ^{a} ... ℵ* θεου γαρ | ποιημα: 47. -ματα | εν χριστω ιησου (syr^{sch} aeth *Ies. Chr.*): tol al^{lachm} Tert$^{marc\ 5,17}$ Victorin om ιησου ... FG^{rg} d e g εν κυριω ιησου | επι: FG 37. 73. 74. 109. a^{scr} al s^{ser} al Thdrt Dam επ ... d e f g vg Hier al *in operibus bonis*, Victorin Ambrst *in opera bona*

11. διο μνημονευετε οτι ποτε υμεις τα εθνη εν σαρκι: Mcion$^{epiph\ 338}$ et^{271}, ut locus exscriptus est, μνημονευετε (sic$^{271\ bis}$, sed^{218} μνημονευοντες) υμεις ποτε τα εθνη. Similiter Dial^{867} φησιν· μνημονευοντες

Infra p. 676 verba catenae$^{oxon\ 158}$ sic emendanda sunt ut pro και το δυνατον scribatur κατα το δυν. item οφειλετε pro οφειλει δε.

μενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. 14 αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, 15 τὴν

Ro 2, 26

Ro 9, 4
Heb 11, 13

οτι ποτε υμεισ τα εθνη. Similiter pro διο μνημονευετε οτι FG δια τουτο μνημονευοντεσ (f *propter quod memores estote*, g *propterea t ideo recordamini t memo*') ... d e *memoriam habentes*. Cf etiam Victorin qui de v. 11 loquuturus sic incipit: „*Vos*, inquit, *qui aliquando eratis gentes in carne*" etc | ποτε υμεισ hoc ordine cum ℵ*ABD*etc^{E} 17. 37. 73. 115. 116. d e f vg Dial^{867} Did^{tri} Euthal^{cod} Cyr^{fid} ^{70} Hier Amb luc^{32} (1525) Fortun ap Aug$^{dlsp\ 1,26}$ al ... ς υμεισ ποτε cum ℵ^{c}D^{b}KLP al pler syr^{P} (syr^{sch} cop arm aeth go ποτε post υμ. τα εθνη) Mcion epiph (vide ante) Chr Thdrt Dam al Aug$^{gal\ 8}$ (967) al ... FG^{r}G υμεισ οι ποτε, item g *vos qui aliquando eratis gentes in carne, qui*; similiter Or$^{int\ 4,542}$ *vos qui aliquando gentes in carne dicebamini* | χειροποιητου: D*FG^{r}G$^{g r}$ –ποιητω (d e f g vg etc - *circumcisio in carne manu facta*)

12. τω καιρω εκεινω cum ℵABD*FG 17. d e f g tol al^{lachm} Mcion$^{epiph\ 312.\ 371}$ Or$^{int\ 4,542}$ Chr$^{87\ com}$ Cyr$^{fid\ 70}$ Victorin Hier Aug$^{gal\ 8}$ ... ς (Gb^{00}) praem εν cum D^{c}EKLP al fere omn vg cop go Or$^{cat\ 144}$ Dial^{867} Chr^{86} txt Euthal^{cod} Thdrt Dam al Tert$^{marc\ 5,17}$ Ambrst al | απηλλοτρ. της πολιτ. τ. ισρ. et. Mcion^{epiph} Or$^{cat\ 144.\ 151}$ Dial Tert^{marc} Victorin etc: arm om | πολιτειασ ut ℵADEFG(FG πολειτ-)K^{sil}L etc, item B e minima forma ab ipso B* vel B^{2} inserto ... B^{2}P al πολιτιασ | του ισραηλ: Or ^{1,747} του θεου, pergens και ξεν. των διαθ. αυτου | των διαθηκων της επαγγελιασ (Amb$^{luc\ 32,1525}$ *promissionis testamentorum*; Tert$^{marc\ 5,7}$ Aug$^{cont\ faust\ 12}$ Ambrst Gaud$^{serm\ 10}$ *testamentorum et promissionis*): 61. 67** 213. b^{scr} o^{scr} των επαγγελιων της διαθηκης ... FG d* e g Tert^{marc} Victorin Ambrst add αυτων, item f aeth Or$^{int\ 4,542}$ *eius*, item Or$^{4,193.\ 2,618}$ e$^{t\ int\ 2,153.\ 4,407.\ 635}$ του θεου (non item $^{3,142.\ 4,105}$ et $^{cat\ 151}$). Cf huc et. Dial$^{851\ 8}$ ουτωσ και υμεισ ποτε ητε, φησιν, εχθροι του θεου και ξενοι της επαγγελιασ των διαθηκων· νυν δε αντικατηλλαξεν εν τω σωματι της σαρκοσ αυτου. Aliter Dial^{867}. | αθεοι: FG $\overline{\text{αθυ}}$ i. e. αθεου | εν τω κοσμω: FG g Or$^{cat\ 141}$ add τουτω, item *in hoc mundo* d e f vg (sed non am tol) Or$^{int\ 2,153}$ et ^{4,542} Victorin Ambrst al

13. νυνι: 37. νυν | εν χριστω ιησου et. Mcion$^{epiph\ 312.\ 371}$ etc (syr^{sch} εν ᾧ χῷ, ut solet) ... L Ir$^{int\ 210}$ Tert$^{marc\ 5,17}$ Or$^{int\ 4,542}$ Victorin om ιησου ... aeth plane om | εγενηθ. εγγυσ cum ℵAB 17. 31. 37. 47. 73. f vg go Mcion^{epiph} Dial^{867} Eus$^{eclo\ 80}$ Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 209}$ et$^{fid\ 100}$ Ir$^{int\ 210.\ 310}$ Tert^{marc} Or^{int} Victorin Ambrst al ... ς Ti εγγυσ εγενηθ cum DEFGKLP al pler d e g vg^{edd} lachm syr^{utr} arm Chr^{86} Thdrt Dam al | του (B om) χριστου: Mcion^{epiph} αυτου, item *eius* Tert$^{marc\ 5,17}$

Col 2, 14 ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν
καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον
Col 1, 20. 22 ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ
σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ.
Is 57, 19 17 καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην
9, 12 Ro 5, 2 τοῖς ἐγγύς, 18 ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι
ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι
καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ,

---

15. ς (non Gb Sa) λύσασ·[15] τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ, etc, Ln λύσασ,[15] τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ, etc | FG εκθραν, item v. 16 | εν τη σαρκι αυτου: ita et. Tert[marc 5,17], additque: „sed Marcion abstulit σωα, ut inimicitiae daret carnem, quasi carnali vitio, non Christo aemulae." | καταργησασ (d e *destituens*, g *destruens*, f vg Ir[int 810] Victorin Ambrst rell *evacuans*): D[Gr*]E* καταρτισασ | κτιση: P 47. 116. 118. al[8 ecr] -σει | εν αυτω cum ℵ*ABVP 3. 14. 17. 31. 37. 47. 219. 238. Ath[414 cod] Procop[niceph 1,1626] et[1646] ... ς Ti εν εαυτω cum ℵ[c]DEGKL al pler syr[P] Eus[mai 237] Ath[414 ed] et[600] Epiph[888] Chr Euthal[cod] Cyr[thes 156. 162] Thdrt Dam. Item *in se ipso* d e Hier, *in semetipso* f g m[106] vg[cle] demid tol Or[int 4,535. 542] Victorin al, am fu al *in semet ipsum*, etc ... 59* cop Ath[526] Epiph[2,68] Thdrt[2,1051] (sed non ad h. l.) om | εισ ενα: P[Gr] ενα (sed ε puncto notatum) | καινον: K και μονον, P[Gr]G[Gr] κοινον

16. αποκαταλλαξη (FG -αζη): KLP al plus[10] -αξει | εν ενι σωματι τω θεω: Thdrt[2,1051] εν ενι πνευματι προσ τον θεον | εν αυτω: FG 115. *εν εαυτω*, item *in semetipsum* d e, *in semetipso* f g m[106] vg go arm edd lat ap Hier Victorin Amb[abra 2,6] Aug[cont faust 22] al; contra Tert[marc 5,17] *in eo* (quod respicit ad verba *in uno corpore*), Hier *in ea* (i. e. *cruce*). Cf Hier[7,561]: „*per crucem interficiens inimicitiam in ea*. Non ut in Latinis codicibus habetur, *in semetipso*, propter Graeci pronominis ambiguitatem. εν αυτω enim et *in semetipso* et *in ea*, id est cruce, intelligi potest, quia crux, id est σταυροσ, iuxta Graecos generis masculini est."

17. ειρηνην sec loco cum KABDEFGP 17. 71. 80. (D[Gr*] bis ειρηνη) d e f g vg go cop arm aeth[utr] Or[int 4,542] Eus[ps 827] Procop[esa 819] Cyp[296] Hil[176] Victorin Ambrst Hier al mu. Cf et. Naass[hipp 111] και ποιησον ειρηνην τοισ μακραν, τουτεστι τοισ υλικοισ και χοϊκοισ, και ειρηνην τοισ εγγυσ, τουτεστι τοισ πνευματικοισ etc ... ς om cum KL al pler syr[utr] Dial[869. 871] Const[2,54] Eus[ps 528] Chr[44] Euthal[cod] Thdrt Dam. Cf et. Tert[marc 5,17]: *Hoc itaque annuntiante pacem eis qui prope, et eis qui longe, accessum consecuti* etc.

18. εχομεν: ℵ[a] εσχομεν ... Or[cat 151] (post την προσαγωγην) εσχηκαμεν | οι αμφοτεροι: L 37. 62. 74. 76[vid] a[ecr] Chr[44] om οι

19. αρα ουν (d e f vg Victorin Hier Ambrst *ergo*, g *itaque*): FG om ουν, item Or[cat cor 64] | αλλα (ita ℵBE*; ACD*FG rell[4] Bas αλλ) εστε cum ℵA BCD*E*FG 17. 31. 71. 73. it vg go Bas[bapt 645] Hil[284] Victorin Amb[abra]

20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι. 4, 16 1 Co 3, 16 1 Pe 2, 5

III.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — 2 εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος 4, 1

2,9 etpss 36. 61. 118 Augps 81 etps 86 etPs 111 Ambrst ... ς αλλα sine εστε cum D^{c}E**KLP al pler (E igitur αλλα ex D^{c} transtulit addito εστε ex D* cum signis quibus deletur) syr^{utr} cop arm Or$^{cat\ 151}$ et$^{cat\ cor\ 64}$ Bas eth^{317} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Amb$^{Paenit\ 2,419}$ Hier | συνπολ- cum ℵAB*CDEFG ... ς Ln συμπολ- cum ℵ^{a}K^{all}LP al certo pler. Praeterea -λιται ℵD^{c}E**KLP etc; AB*D*E*FG Euthal^{cod} -λειται

20. και προφητων: 4* Meion^{tert} om. Scribit enim Tert$^{marc\ 5,17}$: „Abstulit haereticus *et prophetarum*, oblitus dominum posuisse in ecclesia sicut apostolos ita et prophetas" etc. | ακρογωνιαιου (L 37. al ακρογον-) et. Or$^{4,43.\ 142.\ 197}$ et$^{cat\ 151}$ et$^{cat\ cor\ 64}$ Eus$^{ps\ 69}$ et^{589} Bas$^{bapt\ 645}$ etc ... D*EFG Or^{1,757} Eus$^{hist\ 10,4,21}$ Chr$^{44\ txt}$ (sed non$^{45\ com}$) add λιθου (libere Clem^{787} ἀμέλει λίθος ἀκρογωνιαῖος εἴρηται, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη etc), item (*cum sit angularis lapis* d e g, *ipso summo angulari lapide* f vg g sub *aut*) it vg Or$^{int\ 2,419.\ 3,927}$ (Ir$^{int\ 201}$ Tert$^{marc\ 5,17}$) Victorin Hier Ambrst al | αυτου et. ℵ^{a} Or$^{1,757.\ 4,43}$ et cat^{151} et$^{cat\ cor\ 64}$ Eus^{ps} bis Bas^{bapt} etc ... ℵ* (pergit του χυ) cop Or $^{4,142.\ 197}$ Victorin om | χριστου ιησου cum ℵ^{a}AB 17. 39. 47. cat^{txt} f vg go cop arm Or$^{4,43.\ 142.\ 197}$ et$^{cat\ 151}$ et$^{int\ 2,419.\ 3,927}$ (sed Or$^{1,757.\ 4,43.\ 142}$ et$^{int\ bis}$ add του κυριου ημων) Bas$^{bapt\ 645}$ et$^{eth\ 317}$ (sed$^{cdd\ 2}$ ιυ χυ του κυρ. ημων) Thphyl Aug$^{ps\ 81}$ et$^{ps\ 111}$ et$^{ioh\ 20}$ et^{alib} Ambrst Hier ezech^{28} (*Christo Iesu domino nostro*) et ad h. l. al ... ς ιησου χριστου cum CDEFGKLP al pler d e g syr^{utr} Ps-Iust$^{expos\ 5}$ Or$^{cat\ cor\ 64}$ Eus^{ps} bis Chr^{45} Euthal^{cod} Thdrt al Victorin Hier$^{ezech\ 40}$ et$^{esai\ 50}$ ... ℵ* 37. aeth (Tert$^{marc\ 5,17}$) του (37. om) χριστου

21. πασα sine η cum ℵ*BDEFGKL al longe plu (omn ap Scrl) Ps-Iust expos 5 Clem^{787} Or$^{cat\ cor\ 64}$ Bas$^{eth\ 317}$ et$^{bapt\ 645}$ Chr^{45} Thdrt al ... ς (Gb^{00}) add η cum ℵ^{a}ACP al mu^{vl} arm Or$^{cat\ 151}$ Chr$^{44\ txt}$ Euthal^{cod} (Bas$^{eunom\ 276}$ η πασα) Thphyl

22. του θεου ... B τ. χριστου

III. 1. του χριστου cum ℵ*D*FG 61. o^{secr} 8pe d e g aeth^{utr} Victorin^{quater} ... ς Ln Ti του χριστ. ιησου cum ℵ^{a}ABD^{b}EKLP al pler f vg cop syr^{P} go Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 66}$ Thdrt Dam Hil^{181} Hier Ambrst al ... 47. cat ^{txt} Or$^{cat\ 158}$ χριστ. ιησ. (sine του), 115. 1^{lect} tol syr^{sch} arm Chr^{46} Cyr$^{nest\ 111}$ Thphyl Hier Amb$^{ep\ 81}$ ιησου χριστου, ο του κυριου ιησου

Gal 1, 12 1, 9 τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς
Col 4, 3 ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν

:: Philem 1 et 9 legitur *δεσμ. χριστου ιησου*, quod passim cum *ιησ. χριστ.* commutatur, nusquam vero cum *του χριστου*. Praeterea non invenitur quod huc comparari possit nisi Eph 4, 1. *ο δεσμ. εν κυριω.* | *των εθνων*: DE 10. add *πρεσβευω*, item d e *postulo*; item 71. 122. 219. add *κεκαυχημαι*. Illud *πρεσβευω* vdtr etiam agnoscere Ambrst com: – *nunc se legatione huius doni fungi dei provisione, Christo mittente, declarat*. Ceterum cf ad hos versus Or$^{cat\ 158}$: *ὡριγίνης δέ φησιν, ὡς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὸ δυνατὸν ζητήσαντες ἀποκαταστῆσαι αὐτὴν φαμέν, ὅτι οὐκ ἀνταποδίδωκε πρὸς τὸ „τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δέσμιος“, τὸ τί τούτου γὰρ χάριν πεποίηκα ἢ τί μοι γεγένηται, οὐ πάνυ τι παρίστησιν. εἰ μὴ ἄρα τοῦ μὲν ὡς πρὸς τὴν φράσιν ἀκολούθου ὡς ἰδιώτης τῷ λόγῳ ἀποπέπτωκε, τὸν δὲ ὀφειλόμενον νοῦν οὐκ εὐφραδῶς ἀποδίδωκεν, οὕτως λέξοντα ἄν· τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος δέσμ. χῦ ἰῦ καὶ δέσμ. ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν ἐγνώρισα τὸ μυστήριον ὑπὲρ τοῦ καὶ ὑμῖν μεταδοῦναι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς πρὸ τούτων δι' ὀλίγων ἔγραψα. ὀφείλει δὲ ἀκηκοέναι τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ὑπὲρ ὧν δέσμιος γέγονα ἰῦ χῦ. σολοικισμὸν δὲ νομίζω γεγονέναι ἐν τῷ τόπῳ. δίον γὰρ αὐτὸν εἰρηκέναι· τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ ἐγνώρισα τὸ μυστήριον. ὁ δέ φησι· τούτου χάρ. ἐγὼ παῦλος δέσμιος, κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον.* Quae quidem omnia, ut solet, tacita Origenis auctoritate, in commentarium suum transtulit Hier, apud quem of^{7,506} inde a verbis: *„Quantum ad consequentiam sermonis textumque eloquii pertinet, ad id quod praemisit:* Huius rei gratia ego Paulus vinctus Iesu Christi – *diligentissime perquirentes nihil quod ei reddiderit potuimus invenire.*

2. *την οικονομιαν*: L add *μου* | *του θεου*: D*etc EFG d e g go ante *της χαριτος* pon ... F *του χριστου*, A *αυτου*

3. *οτι κατα αποκαλυψιν*: FG f g go κα. αποκ. γαρ ... B d e Victorin (plane cum antegressis coniungit) Ambrst (non item) om *οτι*, hinc Ln [*οτι*] | *εγνωρισθη* cum NABCD*FGP 6. 10. 17. 23. 31. 67** 73. 80. 137. 177. 178. 8pe it vg syr^{utr} cop arm go Basilid$^{hipp\ 241}$ (*φησι· κατα απ. εγν. μοι το μυστ.*) Clem^{602} Or$^{cat\ 154}$ Chr^{46} Euth$^{al\ cod}$ Cyr$^{nest\ 111}$ et$^{fid\ 122}$ Thdrt al Victorin Hier Ambrst al. Cf et. Ir^{197} *το μυστηριον ο λεγει κατα αποκαλυψιν εγνωρισθαι αυτω ...* ς (= Gb Sz, sed Gb') *εγνωρισε* cum D^{c}EKL al pler aeth^{utr} Dam Thphyl Oec | F rursus *μυστηριον* et G *ολλιγω*

4. *τ. χριστου*: 17. *τ. θεου*

5. *ετεραις* cum NABCDEFGKLP al plus^{80} (omn ap Scri) it vg arm aeth go Clem$^{602.\ 608}$ Or$^{4,105.\ 257.\ 258}$ Cyr$^{hr\ 280}$ Chr^{47} Euth$^{al\ cod}$ Cyr$^{ioh\ 999}$ et$^{nest\ 111}$ Thdrt al Hil^{518} Victorin Hier Ambrst (et. Basilid$^{hipp\ 241}$ *το μυστη.*

ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, 6 *εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου,* 7 *οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.* 8 *ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη,* Col 1, 26 2, 2 Col 1, 25 1 Co 15, 9

ο ταις προτεραις γενεαις ουκ εγνωρισθη) ... ς (= Gb Sz) praem *εν* cum pauc ut^{vid} minusc cop syr^{utr} | *τοις αγιοις* ($Or^{4,105}$ $Thdrt^{eod}$ om) *αποστολοις* (n Ambrst om) *αυτου*: DEFG 115. 1^{lect} d e f g go Thphyl Hil^{518} Victorin τ. αγι. αυτ. αποστ. Praeterea Ln edidit: *τοῖς ἁγίοις*, | *ἐν* (FG Chr add *τῳ*) *πνεύματι*: DE 2. 4^{**} 19. 34. 38. 48. 55. 61. 72. 74. 91. $al^{4\,scr}$ (et g^{scr} ante *πνευμ.*) d e aeth add *αγιῳ*

6. *συγκληρονομα* cum NAB*DEFG Euthal^{cod} ... ς Ln *συγκλη-* cum $B^{2}G$ $K^{xii}LP$ al certe pler | *συνσωμα* cum NAB*DEFG 17. 47. ... ς Ln *συσσωμα* cum B^{2}OKLP al pler Euthal^{cod} | *συνμετοχ.* cum NAB*CD*FG n^{scr} ... ς Ln *συμμετ-* cum $B^{2}D^{c}$EKLP al pler | *επαγγελιας* sine *αυτου* cum NABCD*P 17. 47. 78. 106. d e am fu demid tol 109^{lat} syr^{sch} cop arm aeth $Or^{4,105\,bis}$ et^{259} Chr^{48} (in explicatione add *του θεου*) Euthal cod $Cyr^{loh\,999}$ $et^{nest\,111}$ Hier Pelag Sedul ... ς (Gb^{o}) add *αυτου* cum $D^{b}et^{c}$EFGKL al pler f g vg^{cle} $et^{cdd\,aliq}$ go syr^{P} Thdrt Dam al Victorin Hil^{518} Ambrst al | *εν χριστω ιησου* cum NABCP 17. 47. 78. $8pe$ f vg go cop syr^{P} (sed $\overline{\omega}$ c.*) arm aeth $Euthal^{cod}$ $Hier^{7,591\,bis}$ Ambrst Pelag al ... ς *εν τω χριστω* cum DEFGKL al pler d e g Chr^{68} Thdrt Dam al Victorin Hil^{518} $Hier^{7,598}$, item *εν χριστω* $Or^{4,105\,bis}$ et^{259} Cyr loh^{999} $et^{nest\,111}$ ... syr^{sch} *in eo*. Sic $Hier^{7,591}$: *Quod est autem hoc mysterium –? Utique illud quod sequitur*, esse gentes cohaeredes concorporales et comparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium –. *Scio appositionem coniunctionis eius per quam dicitur* cohaeredes et concorporales et comparticipes, *indecoram facere in Latino sermone sententiam. Sed quia ita habetur in Graeco, et singuli sermones syllabae apices puncta in divinis scripturis plena sunt sensibus, propterea magis volumus in compositione structuraque verborum quam intelligentia periclitari.*

7. *εγενηθην* cum NABD*FGP 17. 31. 47. 78. 80. cat^{txt} $Euthal^{cod}$ Oec^{com} (non^{txt}) ... ς *εγενομην* cum CD^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *της δοθεισης* ($Gb^{''}$) cum NABCD*FGP 10. 17. 23. 31. 39. 47. 57. 73. 80. 137. cat^{txt} d e f g vg cop^{vi} $Euthal^{cod}$ Victorin Hier Ambrst al ... ς Ti *την δοθεισαν* cum D^{c}EKL al pler go^{vi} Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

8. *ελαχιστοτερῳ* et. $Or^{1,426}$ $et^{3,609}$ $et^{cat\,cor\,84}$ $Dial^{870}$ $Didt^{ri\,197}$ etc ... FG 49. *ελαχιστῳ* | *παντων* sine *των* cum NABCDEFGKL al longe plu (omn ap Scri) Or^{bis} $et^{cat\,cor}$ Dial $Didt^{ri}$ $Euthal^{cod}$ al mu ... ς (= Gb Sz) add *των* cum P al mu go $Cyr^{fid\,128}$ Thdrt Thphyl | *αγιων* et. Or Dial $Didt^{ri}$ etc ... 4. Chr^{cod} (ap Gb) *ανθρωπων*, $Archel^{502}$ *apostolorum*, 46. *αγι. αποστολων* ... 72* om, item $Tert^{marc\,5,18}$: *Datam inquit sibi apostolus gratiam novissimo omnium illuminandi omnes: quae dispensatio*

Gal 1, 12 1, 9 τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς
Col 4, 3 ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν

:: Philem 1 et 9 legitur *δεσμ. χριστου ιησου*, quod passim cum *ιησ. χριστ.* commutatur, nusquam vero cum *του χριστου*. Praeterea non invenitur quod huc comparari possit nisi Eph 4, 1. o *δεσμ. εν κυριω.* | *των εθνων*: DE 10. add *πρεσβευω*, item d e *postulo*; item 71. 122. 219. add *κεκαυχημαι*. Illud *πρεσβευω* vdtr etiam agnoscere Ambrst com: – *nunc se legatione huius doni fungi dei provisione, Christo mittente, declarat.* Ceterum cf ad hos versus Or$^{cat\ 153}$: *ὡριγένης δέ φησιν, ὡς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὸ δυνατὸν ζητήσαντες ἀποκαταστῆσαι αὐτὴν φαμέν, ὅτι οὐκ ἀνταποδίδωκε πρὸς τὸ „τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δέσμιος“, τὸ τί τούτου γὰρ χάριν πεποίηκα ἢ τί μοι γεγένηται, οὐ πάνυ τι παρίστησιν. εἰ μὴ ἄρα τοῦ μὲν ὡς πρὸς τὴν φράσιν ἀκολούθου ὡς ἰδιώτης τῷ λόγῳ ἀποπέπτωκε, τὸν δὲ ὀφειλόμενον νοῦν οὐκ εὐφραδῶς ἀποδίδωκεν, οὕτως λέξοντα ἄν· τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος δέσμ. χῡ ἰῡ καὶ δέσμ. ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν ἐγνώρισα τὸ μυστήριον ὑπὲρ τοῦ καὶ ὑμῖν μεταδοῦναι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς πρὸ τούτων δὲ ὀλίγων ἔγραψα. ὀφείλει δὲ ἀκηκοέναι τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ὑπὲρ ὧν δέσμιος γέγονα ἰῡ χῡ. σολοικισμὸν δὲ νομίζω γεγονέναι ἐν τῷ τόπῳ. δίον γὰρ αὐτὸν εἰρηκέναι· τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ ἐγνώρισα τὸ μυστήριον. ὁ δέ φησι· τούτου χάρ. ἐγὼ παῦλος δέσμιος, κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον.* Quae quidem omnia, ut solet, tacita Origenis auctoritate, in commentarium suum transtulit Hier, apud quem cf^{7,666} inde a verbis: *„Quantum ad consequentiam sermonis textumque eloquii pertinet, ad id quod praemisit:* Huius rei gratia ego Paulus vinctus Iesu Christi – *diligentissime perquirentes nihil quod ei reddiderit potuimus invenire.*

2. *την οικονομιαν*: L add *μου* | *του θεου*: D^{e}et^{c}EFG d e g go ante *της χαριτος* pon ... P *του χριστου*, A *αυτου*

3. *οτι κατα αποκαλυψιν*: FG f g go *κα. αποκ. γαρ* ... B d e Victorin (plane cum antegressis coniungit) Ambrst (non item) om *οτι*, hinc Ln [*οτι*] | *εγνωρισθη* cum ℵABCD^{e}FGP 6. 10. 17. 23. 31. 67** 73. 80. 137. 177. 178. 8P^{e} it vg syr^{utr} cop arm go Basilid$^{hipp\ 241}$ (*φησι· κατα απ. εγγ. μοι το μυστ.*) Clem^{602} Or$^{cat\ 154}$ Chr^{46} Euthal^{cod} Cyr$^{most\ 111}$ et$^{fid\ 123}$ Thdrt al Victorin Hier Ambrst al. Cf et. Ir^{197} *το μυστηριον ο λεγει κατα αποκαλυψιν εγνωρισθαι αυτω ...* ς (= Gb 8z, sed Gb') *εγνωρισε* cum D^{c}EKL al pler aeth^{utr} Dam Thphyl Oec | F rursus *μυστηριον* et G *ολλιγω*

4. *τ. χριστου*: 17. *τ. θεου*

5. *ετεραις* cum ℵABCDEFGKLP al plus^{80} (omn ap Scrl) it vg arm aeth go Clem$^{602.\ 606}$ Or$^{4,105.\ 257.\ 258}$ Cyr$^{hr\ 280}$ Chr^{47} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 999}$ et$^{nest\ 111}$ Thdrt al Hil^{518} Victorin Hier Ambrst (et. Basilid$^{hipp\ 241}$ *το μυστη.*

ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, 6 *εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου,* 7 *οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.* 8 *ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη,* Col 1, 26 2, 2 Col 1, 25 1 Co 15, 9

ο ταις προτεραισ γενεαις ουκ εγνωρισθη) ... ς (= Gb Sz) praem *εν* cum pauc ut^{vid} minusc cop syr^{utr} | *τοις αγιοις* (Or^{4,105} Thdrt^{cod} om) *αποστολοις* (n Ambrst om) *αυτου*: DEFG 115. 1^{lect} d e f g go Thphyl Hil^{518} Victorin τ. *αγι. αυτ. αποστ.* Praeterea Ln edidit: *τοῖς ἁγίοις,* | *εν* (FG Chr add *τω*) *πνευματι*: DE 2. 4** 19. 34. 38. 48. 55. 61. 72. 74. 91. al$^{4\,scr}$ (et g^{scr} ante *πνευμ.*) d e aeth add *αγιω*

6. *συνκληρονομα* cum ℵAB*DEFG Euthal^{cod} ... ς Ln *συγκλη-* cum B^{2}Ω K^{all}LP al certe pler | *συνσωμα* cum ℵAB*DEFG 17. 47. ... ς Ln *συσσωμα* cum B^{2}CKLP al pler Euthal^{cod} | *συνμετοχ.* cum ℵAB*CD*FG n^{ser} ... ς Ln *συμμετ-* cum B^{2}D^{c}EKLP al pler | *επαγγελιασ* sine *αυτου* cum ℵABCD*P 17. 47. 73. 106. d e am fu demid tol 109^{lat} syr^{sch} cop arm aeth Or$^{4,105\,bis}$ et^{259} Chr^{48} (in explicatione add *του θεου*) Euthal cod Cyr$^{ioh\,999}$ et$^{nest\,111}$ Hier Pelag Sedul ... ς (Gb^{o}) add *αυτου* cum D^{b}et^{c}EFGKL al pler f g vg^{cle} et$^{edd\,aliq}$ go syrP Thdrt Dam al Victorin Hil^{518} Ambrst al | *εν χριστω ιησου* cum ℵABCP 17. 47. 73. 8P^{e} f vg go cop syrP (sed *ῡ* c.*) arm aeth Euthal^{cod} Hier$^{7,591\,bis}$ Ambrst Pelag al ... ς *εν τω χριστω* cum DEFGKL al pler d e g Chr^{48} Thdrt Dam al Victorin Hil^{518} Hier^{7,588}, item *εν χριστω* Or$^{4,105\,bis}$ et^{259} Cyr ioh^{999} et$^{nest\,111}$ ... syr^{sch} *in ea.* Sic Hier^{7,591}: *Quod est autem hoc mysterium –? Utique illud quod sequitur,* esse gentes cohaeredes concorporales et comparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium –. *Scio appositionem coniunctionis eius per quam dicitur* cohaeredes et concorporales et comparticipes, *indecoram facere in Latino sermone sententiam. Sed quia ita habetur in Graeco, et singuli sermones syllabae apices puncta in divinis scripturis plena sunt sensibus, propterea magis volumus in compositione structuraque verborum quam intelligentia peri-*
clitari.

7. *εγενηθην* cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. 73. 80. cat^{txt} Euthal^{cod} Oec^{com} (non^{txt}) ... ς *εγενομην* cum CD^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *της δοθεισης* (Gb″) cum ℵABCD*FGP 10. 17. 23. 31. 39. 47. 57. 73. 80. 137. cat^{txt} d e f g vg cop^{vi} Euthal^{cod} Victorin Hier Ambrst al ... ς Ti *την δοθεισαν* cum D^{c}EKL al pler go^{vi} Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

8. *ελαχιστοτερω* et. Or^{1,436} et^{3,609} et$^{cat\,cor\,84}$ Dial^{870} Did$^{tri\,197}$ etc ... FG 49. *ελαχιστω* | *παντων* sine *των* cum ℵABCDEFGKL al longe plu (omn ap Scri) Or^{bis} et$^{cat\,cor}$ Dial Did^{tri} Euthal^{cod} al mu ... ς (= Gb Sz) add *των* cum P al mu go Cyr$^{fid\,123}$ Thdrt Thphyl | *αγιων* et. Or Dial Did^{tri} etc ... 4. Chr^{cod} (ap Gb) *ανθρωπων*, Archel^{502} *apostolorum*, 46. *αγι. αποστολων* ... 72* om, item Tert$^{marc\,5,18}$: *Datam inquit sibi apostolus gratiam novissimo omnium illuminandi omnes: quae dispensatio*

Col 1, 27 τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χρι-
Col 1, 26 στοῦ, 9 καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο-
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπου-
1, 11 ρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, 11 κατὰ

sacramenti occulti ab aevis in deo qui omnia condidit. At haec vix satis probant hac in re. Pergit: *rapuit haereticus* in *praepositionem;* de eis quae praecedunt nihil adnotat ... Gl^{o} | *αυτη*: FG f g add *του θεου* | *τοις εθνεσιν* cum ℵABCP 33. 31. 61. o^{sec} cop aeth Euthal^{cod} ... ς Ti praem *εν* cum DEFGKL al pler it vg go syr^{utr} arm Dial^{670} Did$^{tri\ 197}$ Chr Cyr$^{fid\ 122}$ Thdrt Dam al Hil$^{54.\ 518}$ Victorin Hier Ambrst al | D* *ευηγγελισασθαι* | *το ανεξιχν.* (FG *ανεξιχν.*) *πλουτος* cum ℵ*ABCD*FG 17. 67** Euthal^{cod} (Dam *το* et *πλουτον*) ... ς *τον ανεξιχν. πλουτον* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler Dial^{670} Did$^{tri\ 197}$ Chr Cyr$^{fid\ 122}$ Thdrt al | *του χριστου*: 17. *αυτου*

9. *φωτισαι* (*illuminare* f g vg, *inluminare* d e am fu) sine additam cum ℵ*A 67** cod apud Bez Cyr$^{fid\ 122}$ (*sive*$^{act\ 61}$) Hil^{54} Aug$^{gen\ ad\ litt\ 5}$ Hier (fluctuat quidem lectio et Vall edidit *omnes*, sed etiam comm bis^{508} et^{594} omissionem confirmat) ... Ln add [*παντας*], ς Ti *παντας* cum ℵ^{c} BCDEFGKLP al pler it vg rell Dial^{670} Did$^{tri\ 197}$ Chr Euthal al Tert$^{marc\ 5,18}$ (vide ad v. 8) Victorin Ambrst al :: *φωτισαι* videbatur postulare accusativum. Quam auctoritatem secuti sumus, ea non minor est quam quae aliis locis verum restituisse videtur. | *η οικονομια* cum ℵABCDEFGKLP al pler it vg syr^{utr} cop arm aeth go Dial Did^{tri} al mu Tert^{marc} Hil Victorin rell ... ς (= Gb Sz) *η κοινωνια* cum 37^{mg} al pauc | *αιωνων*: FG f g syr^{p} add *και απο των γενεων* | *εν τω θεω* et. Tert$^{marc\ 5,18}$ Hil^{54} Victorin Hier Ambrst etc ... ℵ* (addidit c) Dial^{670} Meion^{tert} om *εν*. Quam in rem Tert$^{marc\ 5,18}$ (vide ante): *rapuit haereticus* in *praepositionem, et ita legi fecit:* occulti ab aevis deo qui omnia condidit. *Sed emicat falsum* etc :: confirmat igitur Meionis lectionem (ut etiam alibi) Dial | *τα παντα*: D*FG (Chr$^{cod\ semel}$) om *τα* | *κτισαντι* sine additam cum ℵABCD*FGP 17. 47. 48. 73. d e f g m^{60} vg syr^{sch} etp^{txt} cop arm aeth go Dial^{670} Did$^{tri\ 197}$ Bas^{3,9} (certe nihil addit) Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 125}$ Tert$^{marc\ 5,18}$ Hier Ambrst Aug$^{gen\ ad\ litt\ 5}$ al ... ς (= Gb Sz) add *δια ιησου χριστου* cum D^{c}EKL al pler syr^{p} c.* Chr^{53} (*και καλως εμνημονευσε κτισεως, εἰπών· δια τω χῳ*) Thdrt Dam Thphyl Oec (item^{vid} Victorin. Non affert ipsa verba, sed^{com} habet: *Ergo creator licet deus accipiatur, sed per Christum tamen creator deus. Creator enim non convenit deo, sed convenit Christo, et sic per Christum deo. Ille enim genuit Christum, Christus creavit omnia ipso deo operante et per se creante.*)

10. *νυν* et. Ath^{809} Did$^{tri\ 197}$ Chr Severian$^{cat\ 137}$ Thdrt Iobius ap Phot$^{cod\ 222}$ (Bekk^{184}) Dam al Hier ad h. l. et$^{lovin\ 2}$ ... FG d* f g vg syr^{sch} ar^{o} Or^{2,348} Tert$^{marc\ 5,10}$ Victorin Ambrst al om | *πολυποικιλος σοφια*: 37. *πολλη ποικιλοσοφια*

πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν, 12 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι-* 2, 18 Ro 5, 2
θήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 *Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν,*
ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 *τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου*
πρὸς τὸν πατέρα, 15 *ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ*

---

11. *εν τω χρι. ιησου* cum ℵ²ABC* 17. 37. 116. Euthalcod ... ς *εν χριστ. ιησ.* cum ℵ*et¢C³DEKLP al pler Ath⁶⁹⁹ Chr Thdrt Iob ap Photcod ²²³ Dam al ... 114. f Clem³⁰⁰ *εν χριστω*, syrsch *εν ιησου*, arm sic transp: *per dominum nostrum Iesum Christum* ... FᵍʳG g *εν* tantum

12. *την παρρησ.* (B* *παρησιαν*) *και προσαγωγ.* cum ℵ*AB 17. 80. Item ς Ti *την παρρ. κ. την προσα.* cum CDᵇKLP al pler Ath⁶⁹⁹ Chr Euthal cod Thdrt Dam al. Item f vg reli ... D*et¢E *τ. προσαγ. κ. τ. παρρ.*, FᵍʳG *τ. προσαγω. εισ την παρρ.* De d e etc vide post. | *εν πεποιθησει*: D* *εν τω ελευθερωθηναι*. Reddunt autem totum locum f vg Hier al *fiduciam et accessum in confidentia*, d e *fiduciam in confidentia et libertatem*, g *fiduciam in confidentia in confidentia* (sic, *in confid.* et pro *και* [*εισ?*] *τ. παρρησ.* et pro *εν τω ελευθερωθ.*), Victorin *libertatem et aditum in confidentia*, Ambrst *libertatem in confidentia*, Sedul *libertatem et accessum*

13. *εγκακειν* (ℵB² al *εγκ-*) cum ℵAB*et²D* 18. 17. 37. 39. 46** 47. (Euthal cod *εγκαλειν*) ... ς *εκκακειν* cum CDᶜEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam al | *δοξα υμων*: c 17. 31. 33. 37** 71. 72. 80. 116. fˢᵉʳ cop arm Euthalcod *δο. ημων*, harl *gloria mea* ... 47. 109. 178. om *ητ. εστ. δοξ. υμ.* Cf ad h. v. Hier⁷,⁵⁰⁶ s. Ibi de verbis *μη εγκακειν* haec scripsit: „Id quod nunc Latinus translator expressit, *ne deficiatis*, potest iuxta Graeci sermonis ambiguitatem et ita legi: *ne deficiam*, ut sit sensus – *ne deficiam in tribulationibus meis pro vobis*. Hoc est ergo quod apostolus rogat et a domino magnopere deprecatur, ne deficiat in pressuris suis" – „Potest autem secundum id quod Latinus expressit – *ne deficiatis* – illud exponi quod pro Ephesiis petat ne in pressuris apostoli lassescant atque deficiant, siquidem et ea quae sequuntur huic sensui magis congruunt" etc.

14. *τον πατερα* sine additam cum ℵ*ABCP 17. 67** demid cop aethutr arᵉ (Clemecl proph⁹⁶⁴ *εν δε ουρανοισ ο πατηρ, εξ ου πασα πατρια* etc) Or¹,²⁶⁷ etcat¹⁶¹ Cyrhr ¹¹², ¹¹⁵ Epiph⁸⁵⁰ Euthalcod Cyrioh ¹⁷³. ⁸²⁸ et fid⁷⁰ al Hierdis Vigtrin ¹², item *τον θεον και πατερα* Meth⁷¹⁹ Didtri ⁴⁹ et *τον θεον πατερα* tri ¹⁹³. Sic autem Hier⁷,⁵⁰⁰: „Porro quod sequitur *ad patrem ex quo omnis paternitas* etc, non ut in Latinis codicibus additum est, *ad patrem domini nostri Iesu Christi*, sed simpliciter *ad patrem* legendum, ut dei patris nomen non domino nostro Iesu Christo, sed omnibus creaturis rationabilibus coaptetur." (Tamen paullo ante ⁷,⁵⁰⁰ ipse exscripsit: *ad patrem domini nostri Iesu Christi*, si sana est lectio) ..... ς (Gb⁰⁰) add *του κυριου ημων ιησου χριστου* (:: cf 1, 3 etc) cum ℵᶜDEFGKL al pler it vg (exc demid) go syrutr arm Ps-Iust

γῆς ὀνομάζεται, 16 ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐ-
Col 1, 11 τοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω
ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν, 18 ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα
ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ
μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, 19 γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς

---

expos^{5} Or^{1,282} (τουτου δε ενεκεν, ει μαρτυρω, εβουλομην και τεκνα καταλιπειν μετα αγρων και οικιων, ινα παρα τω θεω και πατρι του κυριου ημ. ιησ. χρ., εξ ου πασα etc) et^{int} 2,120. 279. 462 et^{4,666} Ephr^{3,282} Bas$^{bapt\,644}$ Chr Thdrt Dam Phot^{manich} 3,16 al cdd^{lat} ap Hier Victorin Ambrst al. Cf et. Valent$^{thipp\,198}$ προσ τον θεον και πατερα και κυριον του κυριου ημων ω̄ χ̄ῡ etc.

15. εν ουρανοισ et. Naass$^{hipp\,97}$ (αφ ου πασα πατρια ονομαζομενη επι γησ και εν τοισ ουρανοισ) Ps-Iust$^{expos\,5}$ (Clem^{264} vide ante) Or$^{1,267.}$ ^{282} et^{cat} et$^{int\,2,120}$ Cyr$^{hr\,112.\,115}$ Epiph^{806} Cyr$^{fid\,70}$ al Victorin etc ... P 31. 46. 47. 73. 114. 115. 120. al^{3} ^{scr} 8^{pe} cat^{ixt} al syr^{sch} et$^{p\,mg}$ go Or^{1,267} ^{cod} et$^{int\,2,279.\,462}$ et^{4,666} Meth^{719} Epiph$^{850.\,856.\,940}$ Ephr^{3,282} Bas bapt^{644} Cyr$^{ioh\,172.\,886}$ Thdrt Phot$^{manich\,3,16}$ al εν ουρανω (Cyr^{ioh} εν τε ουρ.)

16. δω cum ℵABCPG 17. 37. 39. 116. Or$^{cat\,161}$ (sec loc) et^{162} Meth^{719} Ath $^{543\,edd}$ Ephr^{3,282} Cyr$^{hr\,266}$ Bas$^{bapt\,644}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,172}$ al ... ς Ti δωη cum DEKLP al pler Valent$^{thipp\,198}$ Ps-Iust$^{expos\,5}$ Or$^{cat\,161}$ (pri loc) Ath$^{543\,ed}$ Mac^{129} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,836}$ et$^{fid\,70}$ Thdrt Dam Thphyl Oec | το πλουτος cum ℵABCD*EFGP 67** 116. Ephr^{3,282} Ath edd aliq (17. το πληθος, ut supra) ... ς τον πλουτον cum D^{c}KL al pler | Ps-Iust$^{expos\,5}$ Meth^{719} Ath$^{543\,ed}$ Did$^{tri\,49}$ Bas$^{bapt\,644}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,172.\,886}$ et$^{fid\,70}$ al mu | δυναμει: FG^{rg} g praem εν ... Mac^{129} δυναμιν, d e fu al^{lachm} Ambrst *virtutem*, Aug$^{mor\,eccl}$ *fortitudinem* (sequitur *confortari* d e, f g vg Aug *corroborari*, Ambrst *confirmari*)

18. c k^{scr} ερριζωμενοι | εξισχυσητε: D*P ισχυσητε | βαθος και υψος cum ℵAKL al pler syrP (syr^{sch} libere: *altitudo et profunditas et longitudo et latitudo*) Or^{2,243} et$^{cat\,161.\,162}$ (sec loc) et$^{int\,2,108}$ Eus$^{mcell\,126}$ Ephr^{3,282} Ath^{696} Chr$^{55\,bis}$ Cyr$^{ioh\,836}$ Thdrt Dam Hier^{quinquies} ad h. l. ... Ln υψος κ. βαθος cum BCDEPG 17. 37. 57. 73. 116. it vg go cop arm aeth Or$^{cat\,162}$ (sec loc) et$^{int\,2,64}$ Ath^{49} Mac^{147} Victorin ad h. l. (alibi libere ut ptiam apud alios) Ambrst Hier$^{esa\,7}$ al. Praeterea cf huc Valent$^{thipp\,198}$ τουτου χαριν καμπτω τα γονατ. μου προσ τ. θεον και πατερα και κυριον του κυριου ημ. ιῡ χῡ, ινα δωη υμιν ο θεοσ κατοικησαι τον χ̄ν̄ εισ τον εσω ανθρωπον τουτεστι τον ψυχικον, ου τον σωματικον, ινα εξισχυσητε νοησαι τι το βαθος, οπερ εστιν ο πατηρ των ολων, και τι το πλατος, οπερ εστιν ο σταυροσ ο ορος του πληρωματος, η τι το μηκος, τουτεστι το πληρωμα των αιωνων.

19. τε et. Eus$^{mcell\,126}$ Ephr^{3,282} etc d e f g vg Victorin Ambrst Hier etc ... D$^{Gr^{*}}$F^{Gr}G^{Gr} om, nec exprim cop aeth et (ut passim fit) go | της

γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν Ro 16, 25 aa
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας
τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπα- 3, 1 Col 1, 10
τῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης Col 3, 12 aa
καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,

---

γνωσιωσ: A 74. 115. a^{ser} post αγαπην ... 71. tol om (Aug$^{ep\ 140}$ *scientiam caritatis*, sed$^{ep\ 187}$ et^{alib} *scientiae caritatem*) | πληρωθητε (Euthal^{cod} πληροφορηθητε) εισ παν: B 17. 78. 116. πληρωθη παν | τ. θεου: 17. εισ νμασ

20. υπερ παντα et. Victorin Hier ... DEFG d e f g vg Ambrst al om υπερ ... Thdrt ad h. l. (sed non^{4,1278}) om, posito ποιησαι post υπερεκπερ. | υπερεκπερισσου: syr^{sch} etP c. ob. Ambrst praem και ... P om | δυναμιν: 47. ενεργειαν (:: cf Col 1, 29) | εν ημιν: A 39. 68. εν υμιν

21. εν τη εκκλη. και εν χρι. ιησ. cum NABC 17. 78. 80. 218. vg cop Hier al. Eadem habent ς Ti omisso και cum D^{b}KLP al pler cat^{txt} syr^{utr} arm aeth go Chr^{56} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{txt} (in com vero: εν χω δε ιω την δοξαν την αληθη λεγει, και εν τη εκκλη. το ομοιωμα) Tbphyl Oec Vig$^{trl\ 12}$ ... D*FG d e f g Victorin Ambrst εν χριστω ιησου και τη (d e f g etc *et in*) εκκλησια. Eadem D^{c} agnoscit, sed pro και substituit (non addit) εν, ut iam D^{b} praeiverat ... 46. Oros$^{contr\ pelag\ 457}$ (*Ipsi gloria in Christo Iesu*) om εν τη εκκλη., hinc Gb^{c} | εισ πασασ τασ γενεασ του αιωνοσ των αιωνων: et. Ir$^{int\ 14}$ *in universas generationes saeculi saeculorum* (graece – του αιωνοσ των αιωνων), Hier *in omnibus generationibus saeculi saeculorum*, vg Victorin *et* (vg om) *in omnes generationes saeculi saeculorum* ... FG f tol (hl^{2} *in omnes generationes saeculorum*) om του αιωνοσ, hinc Gb^{o}. Similiter d e Ambrst auct$^{voc\ gent\ 1,24}$ *et* (auct$^{voc\ gent\ 1,24}$ om) *in omnia saecula saeculorum*, item g *in omnia saecula t generationes saeculorum* | αμην: 57. 67** om

IV. 1. Totum versum habet Ign$^{intpol\ 306}$ (ad Antioch^{1}) | εν κυριω: ℵ aeth εν χριστω | περιπατησαι: 17. περιπατησατε

2. πραϋτητοσ cum ℵBC 17. ... ς Ln πραοτητοσ cum ADEFGL^{Ob} al fere omn Chr^{60} Euthal^{cpd} Thdrt Dam al ... K υπακοησ | εν αγαπη: Ln cum seqq coniung, id quod confirmat Or$^{cat\ 165}$ (non item Chr^{81} Antioch^{1132}): ἐφεσίοις μὲν οἶν τοῖς ἤδη ἰσχνόσι τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος καὶ διομένοις τηρεῖν ταύτην λέγεται ἐν ἀγάπῃ σπουδάζοντες

3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
τῆς εἰρήνης. 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν
v Co 8, 6 12, 5 e 1 Ti 2, 5 μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· 5 εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα·
6 εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ
ἐν πᾶσιν. 7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον

τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος. Paullo post: *τηρεῖται δὲ ἡ ἑνότης τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης συνδεούσης τοῖς κατὰ τὸ πνεῦμα ἑνουμένους.*

3. *εἰρηνης*: ℵ 1. *αγαπης*, item in a^{ser} *αγαπης* ante *ειρηνης* rubro scriptum, sed erasum est. Cf et. quae ex Or^{cat} ad v. 2. dedimus.

4. *καθως και* et. fu tol cop syr^{p} arm Hil^{1061} Hier (hi^{2} *sicut et*) Victorin (*ut et*) etc ... B 19. 32. 39. 48. 55. 114. 218. 238. k^{ser} vg (et. 109^{lat}; non item fu tol) go syr^{sch} aeth Firmil ap Cyp^{150} Ambrst (*ita ut vocati estis*) om *και*. Cf et. ad h. v. Ign$^{intpol\,264}$ (ad Phil^{2}) *ἓν γάρ φησιν καὶ πνεῦμα, ἐπειδὴ ἐκλήθημεν ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ἡμῶν.* Ibidem paullo ante legitur: *εἷς γὰρ κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν*, quae cferenda sunt ad vv. 5 et 6. Item cf ad v. 4 sqq Ign$^{intpol\,324}$ (ad Eph^{6}) *καί ἐστε, ὡς παῦλος ὑμῖν ἔγραφεν, ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, διὰ τὸ καὶ ἐν μιᾷ ἐλπίδι κεκλῆσθαι τῆς πίστεως· ἐπείπερ καὶ εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν.* Cf et. $Or^{2,129}$ *εἷς θεὸς καὶ εἷς χριστὸς καὶ μία πίστις καὶ ἓν βάπτισμα*, et Cyp^{142} *unus deus et Christus unus, et una spes et fides una, et una ecclesia et baptisma unum nonnisi in una ecclesia constitutum.* Mcion$^{epiph\,319}$ versus 5. et 6. cum editis consentientes dat, sed^{374} post *εν βαπτισμα* add *εισ χριστος.*

6. *και πατηρ* et. Ign$^{intpol\,264}$ et^{324} Mcion$^{epiph\,319}$ $Or^{cat\,169}$ $Cyr^{fid\,107}$ etc $Ir^{int\,270}$ Firmil ap Cyp^{150} Victorin Hil^{967} Ambrst al ... 38. 47. 114. syr^{sch} ar^{e} $Eus^{mcell\,174}$ $Chr^{93\,txt}$ (non item$^{93\,com\,bis}$) $Ir^{int\,118.}$ ^{288} om *και* | *ο επι παντων* et. Ir^{int} Firmil ap Cypr etc: 2. 46. Ign$^{intpol\,264}$ (non item^{324}) $Cyr^{fid\,107}$ Hil$^{967.\,1061}$ om. Libere transp Dial^{869}: *φησι γαρ παυλος· εισ θεος πατηρ παντων και εν πασιν ημιν, πατηρ επι παντων θεος.* | *και δια παντων* et. $Ir^{int\,118}$ et^{315} ... $Ir^{int\,253}$ et^{270} om. Ceterum vertunt *ο επι παντ. και δια παντων* d e f vg $Ir^{int\,116}$ Firmil ap Cyp al *qui super omnes et per omnia*, $Ir^{int\,315}$ *qui super omnia et per omnia*, Victorin *qui super omnia et per omnes*, g m^{8} $Ambluc^{11}$ et^{20} Ambrst Hier $Aug^{ioh\,99}$ *qui super omnes et per omnes* | *και εν πασιν* et. $Mcion^{epiph\,319}$ et^{374} $Eus^{ps\,507}$ $et^{mcell\,174}$ $Mcell^{eus\,131}$ Ath^{541} etc $Ir^{int\,118.}$ $^{253.\,270.\,315}$ Firmil ap $Cypr^{150}$ Hil^{1061} etc ... B 32. Victorin om *και* | *πασιν* sine additam cum ℵ A B C O^{b} P 17. 31. 67** 71. 73. 80. 109. 177. cop $aeth^{utr}$ ar^{e} $Mcion^{epiph\,bis}$ Ign$^{intpol\,324}$ et^{264} $Or^{cat\,170}$ Eus^{ps} et^{mcell} $Mcell^{eus}$ Ath Euthal^{cod} $Cyr^{ioh\,1000}$ $et^{fid\,107}$ al Victorin$^{adv\,ari\,1,21}$ (Gall 2,159) Hier$^{7,609.\,610.\,611}$ $Ambluc^{11}$ et^{20} ... ς (= Gb 8z) add *υμιν* cum minusc pauc $Chr^{93\,com}$ (*ὁ ἐν πᾶσιν ὑμῖν τοιοῦτόν ἐστιν ὁ ἐν πᾶσιν οἰκῶν*, sed$^{93\,txt}$ om *υμιν*) Thdrt Thphyl Oec. Item Gb 8z add *ημιν* (tamen

τῆσ δωρεᾶσ τοῦ Χριστοῦ. 8 *διὸ λέγει· ἀναβὰσ εἰσ ὕψοσ ἠχμαλώ-* Ps 67 (68), 19
τευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ. 9 *τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰσ τὰ κατώτερα μέρη τῆσ γῆσ;*

Gb^{00}) cum DEFGKL al^{50} d e f g m^{5} vg syr^{utr} arm go Dial^{869} Dam Photmanich 3,16 al Iren^{int} 118. 253. 270. 315 Firmil ap Cyp^{150} Hil^{1062} Victorin ad h. l. Ambrst^{txt} st^{com} al

7. *ημων*: B 38. 109. k^{scr} Thdrt *υμων* | *εδοθη η χα.* cum ℵACD^{c}EKP^{corr} al pler Or$^{cat\ 170}$ Chr Thdrt al; item 10. 31. Cyr$^{fid\ 107}$ *η χαρισ αυτη* ... Ln om *η* (:: post *εδοθη*) cum BD*FGLO^{b}P* 1. 108* 40^{lect} k^{scr} arm Euthal^{cod} Dam | *κατα*: D^{gr} *και*

8. *ηχμαλωτευσεν* cum ℵBCDEFGKP al pler it vg rell Iust$^{dial\ 39.\ 87}$ Iren$^{int\ 145}$ Or^{2,753} et$^{cat\ 162}$ et$^{int\ 2,108.\ 342.\ 2,458}$ Euse$^{cl\ 102}$ Chr^{94} Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 59}$ Thdrt Dam al Tert$^{marc\ 5,8.\ 18}$ Lcif^{196} Victorin Hil^{120} al ... AL 2. 32. 43. 47. 52. 55. 63. 71. 114. 81^{lect} al$^{3\ scr}$ aeth^{utr} Thdrt^{cod} *ηχμαλωτευσασ* (nonnulli ex minusc *αιχμαλ.*). Sed ex his tantum aeth^{utr} etiam *εδωκασ* | *εδωκεν* absque *και* cum ℵ*AC^{2}D*FG 17. 108* 7^{lect} cat txt d e f g vg cop arm Iust$^{dial\ 39.\ 87}$ Iren$^{int\ 145}$ Or$^{int\ 3,458}$ Euse$^{clo\ 102}$ Tert$^{marc\ 5,8}$ Lcif^{196} Hil^{120} Hier Ambrst al mu ... ς Ti praem *και* (Gb^{00}) cum ℵ^{c}HC*et^{c}D^{c}KLP al pler syr^{utr} go aeth Or^{2,753} Chr Euthal^{cod} Cyr act^{59} Thdrt Dam Victorin | *τοισ ανθρωποισ* (Tert$^{marc\ 5,8}$ *filiis hominum* – „eleganter *filiis hominum* ait, non passim *hominibus*“) ... FG^{rg} g Or$^{int\ 3,458}$ Euse$^{cl\ 102}$ Hil^{120} Hier ad h. l. (non item^{alibi}) *εν ανθρωποισ* :: LXX totum locum sic habent: *αναβασ* (ℵ^{c}B** al plurim *ανεβησ*, ℵ* al pauc itala *ανεβη*, item Iust$^{dial\ 39.\ 87}$ *ανεβη*) *εισ υψ. ηχμαλωτευσασ* (ℵ* *-σεν*) *αιχμαλωσιαν, ελαβεσ δοματα εν ανθρωπω* (ℵ* al plurim *-ποισ*). Nihilominus non videbatur *και* ante *εδωκεν* retinendum. Quum enim facile illud quidem etiam invita editione Alexandrina aliena manu inferri poterat, tum minime probabile est *και* duce editione illa expulsum esse eis quae vel maxime differunt intactis relictis. A patribus quidem inter LXX et Pauli verba non satis distinctum esse planissimum fit ex Cyr$^{ador\ 410}$: *ψάλλει δέ που καὶ ὁ θεσπέσιοσ μελῳδὸσ ὅτι ἀναβὰσ εἰσ ὕψοσ ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκε δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ.* Alibi unde afferant verba in ambiguo est. Illud vero credi nequit, eundem afferendo *ἔδωκεν δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ* a Paulo et omittendo *και* a LXX pendere.

9. *κατεβη* sine additam cum ℵ*AC*DEFGO^{b} 17. 46. 67** 78. cat^{txt} d e g am* cop sah (huc enim respicit quod laudatur: *qui enim descendit in profunditates terrae*) aeth^{utr} Iren$^{int\ 250.\ 331}$ Thdot ap Clem^{969} Or$^{4,302.\ 304}$ et$^{cat\ 162}$ et$^{int\ 2,358}$ Euse$^{clo\ 101}$ Chr^{94} sec loc Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 59}$ Thdrt Oec^{txt} Tert$^{prax\ 20}$ Lcif^{196} Hil$^{120.\ 201.\ 1077}$ Victorin Aug$^{civ\ dei\ 17,4}$ Hier al ... ς (= Gb Sz) add *πρωτον* cum ℵ^{c}BC^{c}KLP al pler f vg go syr^{utr} arm Eus$^{dem\ 260}$ Thdrt Dam al Ambrst | *κατωτερα* et. Or^{4,302} Euse$^{cl\ 101}$ et$^{p\ 205}$ al Tert$^{prax\ 20}$ Lcif Hil Victorin etc ... Thdot ap Clem^{969} Or 4,304 et$^{cat\ 162}$ Eus$^{dem\ 260}$ Cyr$^{act\ 59}$ *κατωτατα* | *μερη* cum ℵABCD^{c}KLP al omn^{vid} f vg cop arm syr^{p} (et.^{mg} gr) Or^{4,302} Eus^{dem} ed et$^{eclo\ 101}$ Chr^{94} Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 59}$ Thdrt Dam al Aug$^{civ\ dei\ 17,4}$ et$^{trin\ 15}$ al ... Gb^{00}

10 ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν
1 Co 12, 28 οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν
ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ
ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων
εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,
13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως
καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέ-
τρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, 14 ἵνα μηκέτι ὦμεν
νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῇ διδα-
1, 22 σκαλίᾳ ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν με-
5, 23 Col 1, 18 θοδίαν τῆς πλάνης, 15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς

Ti om cum D*EFG^{vid} d e g go syr^{sch} ar^{e} aeth Iri$^{int\,250.\,331}$ Thdot ap Clem Or^{4,304} et^{cat} Eus$^{dem\,edd}$ et^{ps} Tert^{Prax} Hil Lcif Victorin al :: pro ratione testimoniorum statuendum est *μερη* abundare visum esse

10. *παντων* et. Or^{1,252} et^{2,755} et^{3,248} et^{4,305} Eus$^{eccl\,92.\,143}$ et$^{ps\,205.\,266}$ Did tri^{22} Ath^{707} Cyr$^{act\,59}$ etc ... P 113. a^{scr} Thdot ap Clem^{999} Eus$^{eccl\,101}$ om | *πληρωση*: L 116. *-σει.* Praeterea 47. add *εαυτω* (et^{corr} *εαυτου*)

11. *εδωκεν*: syrP c.* add *in ecclesia.* Similiter Clem^{924} *διεδωκε δε ο θεος τη εκκλησια τους μεν αποστολους* etc (non item^{624} *επει δε ο παντοκρατωρ θεος αυτος εδωκεν τους μεν αποστολους* etc), item Or^{4,5} *ο θεος εθετο εν τη εκκλησια αποστολους και προφητας* etc :: fluxit additamentum ex 1 Co 12, 28 | *τους δε ευαγγελιστας*: K praetermisit

12. *προς τον*: 1. 109. 114. 121. 178. om *τον* | *διακονιας*: D*FG praem *της*

13. *καταντησωμεν* et. Clem^{108} Or^{3,605} etc ... 44. 48. 72. 113. a^{scr} al plus^{20} Clem^{624} Chr^{96} *-σομεν* ... FG^{gr} *-σω* | *οι παντες* et. Clem^{108} Or^{3,445} etc (cf et. Hipp$^{antichr\,3\,extr}$ *– εως ενα τελειον κ. εποιφανιαν ανθρωπον οι παντες καταντησαι επιθυμουμεν*) ... D*FG 8^{pc} Clem^{624} Or^{3,605} om *οι* | *του υιου του θεου* et. Clem^{624} Or$^{cat\,171}$ Amb$^{ep\,75}$ Hier etc ... FG^{gr} g Clem^{108} Lcif^{196} om *του υιου* ... Victorin *Christi*

14. *νηπιοι* et. Clem^{116} Or^{1,500} et$^{cat\,171}$ Cyr$^{ioh\,999}$ al mu Lcif^{196} Victorin etc ... A *ηπιοι* (praecedente *-ν*) ... Or^{3,813} om | *κυβια* cum ℵB*D*FG O^{bp} Euthal^{cod} ... ς Ln Ti *κυβεια* cum AB^{a}CD^{c}EKL al pler | *πανουργια*: FG 39. 116. a^{scr} praem *τη* | *πρ. τ. μεθοδιαν* cum ℵ(A vide post) B*D*FGKL O^{bp} al plus^{10} Euthal^{cod} (editum est etiam Or^{1,500}) ... ς Ln *πρ. τ. μεθοδειαν* cum B^{c}CD^{c}K al longe pler Chr etc ... A cop *πρ. τας μεθοδιας*, 17. *πρ. την μεθοδον*, Or^{3,813} *εν τη μεθοδεια* ... d e g Or int^{3,921} Lcif^{196} Victorin Ambrst *ad remedium.* Contra f vg Hier al *ad circumventionem* | *της πλανης* (Or^{3,813} *του πλανους*): A add *του διαβολου* :: cf 6, 11

15. *αληθευοντες δε* et. Clem^{108} etc ... FG *αληθιαν δε ποιουντες*, item *veritatem autem facientes* d e f g vg Lcif^{196} Victorin Ambrst Hier ad h. l. (sed quaest^{10} alias *verit. aut. loquentes*) etc | *αυξησωμεν*: FG^{gr}

αὐτὸν τὰ πάντα, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός, 16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς Col 2, 19
ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰσ οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶσ περιπατεῖν καθὼσ καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸσ αὐτῶν, 18 ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντεσ, ἀπηλλοτριωμέ- Col 1, 21

---

115. -σομεν | οσ: DE 73. o | η κεφαλη: D*FG om η, item Clem[108] – αυξησ. εισ αυτον τα παντα· ταυτα λεγων εισ οικοδομην του σωματ. του χυ, οσ εστι κεφαλη και ανηρ etc | χριστοσ cum ℵ*ABC 17. 67** 73. Didtri 412 Bas[3/5] Cyr[ioh 999] Dam ... ς praem o cum ℵ[c]DEFGKLP al pler Chr Thdrt al

16. συνβιβαζ. cum ℵAB*CD*FG ... ς Ln συμβιβ- cum B[3]D[c]EKLP etc | κατ ενεργειαν (17. κατα την ενεργ.): FG d e f g arm[usc] Ir[int 270] Lcif [196] Victorin al (non item Amb Ambrst Hier al) om. Contra vide Amb[ep 76,1068] *ex quo totum corpus fidelium et sapientium, per harmoniam rationabilem verbi, hoc est enim συναρμολογουμενον, αρμονια του λογου δεδεμενον, id est harmonia verbi compaginatum et compactum atque connexum per omnem iuncturam ministrationis, in mensuram uniuscuiusque partis, augmentum corporis facit in aedificationem sui in caritate: ut adsurgat unum templum dei in omnibus – ut per harmoniam quandam virtutum ac ministeriorum corpus unum ex omnibus rationabilis naturae spiritibus adhaereat capiti suo Christo, ita aedificationis compage connexa ut ne tactu quidem iunctura singulorum adhaerentium discrepare videatur. Hoc est enim quod αφην dixit Graecus της χορηγιασ κατ ενεργειαν εν μετρω.* | εν μετρω: K 8. c[ecr] arm[usc] om | μερουσ cum ℵBDEFGKLO[b]P al pler d e f g syrP (et.[mg] graece) arm aeth go Bas[3/5] ex[odd] omn Euthal[cod] Thdrt Dam al Ir[int 270] Lcif [196] Victorin Ambrst al ... Gb' μελουσ cum AC 14. 66[mg] vg syr[sch] cop Bas[ed] Chr Cyr[ioh 999] Thphyl[mg] Hier al | του σωματοσ (112. 238. c[ecr] post ποιειται): K om | εισ οικοδομ. αυτου cum ND*FG 37. 106. 109. a[ecr] Cyr[zach 699] ... ς Ln Ti ε. οικ. εαυτου cum ABCD[c]EKLO[b]P al pler Chr[97] Euthal[cod] Cyr[ioh 999] Thdrt Dam al. Latini *in aedificationem sui.*

17. μαρτυρομαι: P -ρωμαι | εθνη cum ℵ*ABD*FGO[b] 10. 17. 47. 51. 67** d e f g m[94] vg sah cop aeth[utr] Clem[99] Euthal[cod] Dam[paris] Lcif [196] Victorin Hier Ambrst al ... ς (sed Gb[00]) Ti praem λοιπα cum ℵD[b] etc[EKLP] al pler syr[utr] go arm Ephr[1,92] Chr Thdrt (τα λοιπα εθνη τα μηδεπω πεπιστευκοτα λεγει) Dam ad h. l. al :: cf 1 The 4, 5

18. εσκοτωμενοι cum ℵAB 17. Ath[999] (:: eadem forma Clem[rom 36] ex A; plerumq cum altera permutata est, ut Apoc 9, 2. 16, 10; nec aliter in LXX, quemadmodum Ps 73, 20 pro εσκοτωμενοι pleriq εσκοτισμ. substituerunt) ... ς εσκοτισμενοι cum DEFGKLO[b]P al pler Clem[99] Ephr[1,92] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam[paris] al. Or[cat 178] utramque formam agnoscere videtur: ὅτε δὲ ἡ διάνοια – τότε ἐσκοτῶσθαι εὐλόγωσ ἂν λέγοιτο. οὔτ' οὖν ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸσ εἶναι δεῖ οὔτε ἐσκοτισμέ-

νοι τῆσ ζωῆσ τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖσ, διὰ τὴν πώρωσιν τῆσ καρδίασ αὐτῶν, 19 *οἵτινεσ ἀπηλγηκότεσ ἑαυτοὺσ παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰσ ἐργασίαν ἀκαθαρσίασ πάσησ ἐν πλεονεξίᾳ.* 20 *ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ ἐμάθετε τὸν Χριστόν,* 21 *εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώσ ἐστιν ἀλήθεια ἐν* Col 3, 9 *τῷ Ἰησοῦ,* 22 *ἀποθέσθαι ὑμᾶσ κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ τῆσ*

νοισ τῇ διανοίᾳ etc. Rursus[180] habet *ἐσκοτισμένοσ*. | *οττεσ*: ς cum seqq conig ... FG Thphyl om. Non exprimunt d e g Leif Victorin Ambrst Hier al; habent enim *obscurati intellectu* (Hier *mente*); item f vg m[94] etc *tenebris obscuratum* (m[94] *obcaecatum*) *habentes intellectum* | *αγνοιαν*: FG *αγνωσιαν* | *πωρωσιν*: P 17. *πορρωσιν*

19. *απηλγηκοτεσ* et. syrp mg gr Clem[69] Or[2,152] et[cat 175] et[ps] ap Gall[14,67] etc. Cf Hier ad h. l. „quod autem ait *qui desperantes semetipsos*, id est *απηλγηκοτεσ εαυτουσ*, multo aliud in Graeco significat quam in Latino: *desperantes* quippe *απηλπικοτεσ* nominantur, *απηλγηκοτεσ* autem hi sunt qui postquam peccaverint non dolent.“ „Exprimamus si possimus verbum de verbo et dicamus *απηλγηκοτεσ* indolentes sive indolorios.“ (At non mutavit editionem vulgatam.) Item *απηλγηκοτεσ* expresserunt syrp sah (*non dolentes*), cop *habentes dolores* ..... DE *απηλπικοτεσ*, FG *αφηλπικοτεσ*, item *desperantes* d e f g m[94] vg go syr[sch] (*hi qui abseciderunt spem suam*) arm aeth Victorin Ambrst al | *εισ εργασιαν ακαθαρσιασ πασησ*: A vitiose *ε[ισ ακα]θαρσιαν πασησ* | *πασησ* post *ακαθαρσ.* cum HABKLP al pler m[94] vg go sah cop Clem[69] (Or[cat 175] *εισ εργ. ακαθαρσ. απασησ μετα του πλεονεκτειν*) Chr Euthal[cod] Thdrt al (et. Dam[paris]) Hier Ambrst ... DEFG 37. 73. 116. 8P[e] d e f g syr[utr] arm Victorin ante *ακαθαρσ.* | *εν πλεονεξια* et. vg Hier ... DEFG 39. d e f g m[94] aeth Clem[69] Victorin Ambrst al *και πλεονεξιασ*

21. *αληθεια*: FG *η* al. Ceterum cf huc Hier[7,624]: „Quia videtur iuxta ordinem textumque sermonis scatere sententia, sic legendum est: *Vos autem non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis, et in illo docti estis deponere vos secundum - veterem hominem qui corrumpitur iuxta desideria erroris: sicut est veritas in Iesu*, ut sit sensus: Quomodo est veritas in Iesu, sic erit et in vobis qui didicistis Christum et audistis illum et docti estis deponere“ etc.

22. *αποθεσθαι υμασ*: hal aeth Victorin Pelag *deponite vos*, item Dam[paris] *αποθεσθε*. Cf et. Cyp[306]: „De hoc ipso ad Ephesios: *Exponite prioris conversationis veterem homin.* etc. Contra Lc[brug]: „Legendum est *deponere*, non *deponite*“. | *την προτερ. αναστροφην*: L om | *τασ επιθυμιασ* et. Clem[262. 524] Or[2,579. 763. 778. 787] et[cat 180] Cyp[306] Hil[1188] Aug[ps 25] et[saep] Hier Ambrst etc ... DE d e Terr[os carn 46] Leif[190] Victorin *την επιθυμιαν*

ἀπάτης, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν 24 καὶ
ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν Col 3, 10
δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ Zach 8, 16
τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ Ps 4, 5 (4)
ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 μηδὲ
δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον

---

23. ανανεουσθαι: D^b (non item^c) 10. 14. 17. 31. 33. 37. 43. 47. 73. 114. k^{scr} al d e f g m^{94} vg sah cop syr^{utr} $Clem^{262}$ (non item^{524}) Chr^{112} Cyp^{308} $Leif^{196}$ Hil^{1128} Victorin Ambrst Hier al ανανεουσθε | δε: $F^{gr}G$ g aeth om; hinc (ex errore de B) Ln [δε] | τω πνευματι: B praem εν, item sah cop. Nec aliter $Chr^{112\,com}$: εν τω πνευματι του νοος υμων, φησιν. Sed paullo post dicit τω πνευμ.

24. ενδυσασθαι: $\aleph B^* D^b e t^c$(certe^c non mutavit^b)K 4. 10. 14. 31. 37. 43. 47. k^{scr} etc (iidem fere qui ανανεουσθε, sed non 17. al; accedunt vero etiam alii) d e f g m^{94} vg syr^{utr} cop (sah *et induentes*) $Clem^{262.}$ ^{524} Eusmcell^{151} (και το· ενδυσασθε τον καινον ανθρωπ.) Chr Cyp Leif Hil Victorin Ambrst Hier al ενδυσασθε | εν δικαι. και οσιοτ. et. $Clem^{262.\ 371.\ 524}$ etc ... $\aleph^*$ (non item^c) εν οσιοτ. κ. δικαι. Similiter Ambrst *in veritate et iustitia.* | της (46. 109. 219. om) αληθειας et. Clem^{ter} $Tert^{res\ carn\ 45}$ (*in iustitia et religione veritatis*) Victorin Hier al ... $D^* F^{gr}G$ d e g m^{94} (non f vg) Cyp^{308} $Leif^{196}$ Hil^{1128} $Amb^{epir\ sa\ 2,046}$ (*in veritate et iustitia et sanctitate*) al και αληθεια, *et veritate.* Praeterea cf ad h. v. $Hier^{7,626}$: „Quod autem dicit: *qui secundum deum creatus est*, non id ipsum sonat in Latino sermone quod Graeco. *Creatio* quippe apud nos *generatio* vel *nativitas* dicitur; apud Graecos vero sub nomine *creationis* verbum *facturae* et *conditionis* accipitur. Et quod apud nos *conditio*, hoc apud Graecos *creatio* sonat."

25. λαλ. αληθειαν εκαστος et. $Ir^{int\ 282}$ $Clem^{308}$ (sed$^{odd\ 2}$ om εκαστ.) $Tert^{res\ carn\ 45}$ $Or^{int\ 1,\ 19}$ etc (videntur etiam Origenis esse quae cat^{102} sine nomine auctoris praebet: το δε· λαλειτε αληθ. εκαστ. etc, quam in rem cf Hier) ... $\aleph^*$ (non item^c) εκαστ. αληθ. | μετα του: $\aleph^*$ (non item^a) προσ τον | αλληλων: ς (non ς^c Gb Sz) αλληλοις sine teste ut^{vid}

26. οργιζεσθε: $F^{gr}G$ g m^{86} go $Tert^{res\ carn\ 45}$ Victorin^{bis} add δε | επι (*super iracundiam vestram* d e f m^{86} vg etc, g *super iracundia vestra*): D^{gr*} 3. εν | παροργισμω sine articulo cum $\aleph^* AB$ ... ς Ti praem τω cum $\aleph^c DEFGKLP$ al omn^{vid} $Clem^{308}$ $Dial^{918}$ Ath^{669} $Epiph^{507}$ Ps-$Ath^{323.\ 406.\ 629}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. $et^{parall\ 220.\ 951}$ al

27. μηδε (Gb″) cum $\aleph ABDEFGKLP$ al plu (9 ap Scri) $Clem^{308}$ etc ... ς μητε cum minusc Chr^{119} (non item^{118}) Thdrt ... 3. 114. Thphyl μη, item $Clem^{271}$ (sed non affert una quae praecedunt) $Or^{2,608}$ (και τω· μη δωτε etc). Cf et. m^{82} vg Cyp^{102} al (non item Hier; Ambrst fluct lectio) *nolite locum dare*

δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ
1, 13 πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυ-
Col 3, 8 τρώσεως. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ

---

28. ταις ιδιαις χερσιν το αγαθον cum ℵ*ADEFG 37. (47. omisso χερσιν) 57. 73. 116. 8ᵖᵉ d e f g vg (et. fu demid etc) go cop sah (το αγαθ. post ινα εχη posito) arm aeth syrˢᶜʰ et arᵉ (hiˢ ταις ιδ. χερσ. post κοπιατω pon) syrᵖ (το αγ. τ. ιδ. χ.) Basʳᵉᵍᵍ⁴⁶⁵ Euthalcod Antioch¹⁰⁰³ Damparall⁵⁶⁵ (et.paris) Hier Augˢᵉʳᵐ dom² etcontmendac al. Item ℵ al fere¹⁵ Thdrt το αγαθ. ταις ιδι. χερσ. (46. ταις χι. αυτου) ... ς Ti το αγαθ. ταις χερσιν cum L al plu Chr¹²¹ Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item ℵᶜB am Ambrst ταις χερσ. το αγαθον ... P 17. 67** m⁸² Clem ³⁰⁸ et⁸⁷¹ το αγαθον (omissis τ. ιδ. χε.), contra Tertʳᵉˢ carn⁴⁵ manibus (omisso το αγαθον). Cf et. Epiph⁸⁰ εργαζομενοι ταις ιδιαις χερσιν ινα δυνησθε και τοις μη εχουσι μεταδουναι :: videtur ιδιαις huic loco contra τον κλεπτοντα scripto parum aptum esse habitum. | ινα εχη (8ᵖᵉ σχη): ℵ* Clem⁸⁷¹ ινα εχητε (ℵᵃ −ται) ... LP 17. 114. 116. al ινα εχι. | μεταδιδοναι: D*FG Clem⁸⁷¹ (non item³⁰⁸) Damparis μεταδουναι (E μεταδοναι confusis lectionibus D*etᶜ)

29. αλλα cum BD* ... ς αλλ cum ℵADᶜEFGKˢᵘᵖLP etc | αγαθοσ: FG add εστιν, item f g demid tol alˡᵃᶜʰᵐ | της χρειας cum ℵABDᶜEᵃᵇᶜKLP al fere omn am fuᵛˡᵍᵗ tol demid syrᵐᵘᵍʳ sah cop arm (aeth, sed libere circumscribit) eddᵍʳ ap Hier Clem⁸⁷¹ Orᶜᵃᵗ¹⁸¹ Chr Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Dam al Hier. Et Hierᵀ,⁶³³ sic: „Pro eo autem quod nos posuimus *ad aedificationem opportunitatis*, hoc est quod dicitur Graece της χρειας, in Latinis codicibus propter euphoniam mutavit interpres et posuit *ad aedificationem fidei*". Contra Lᵉᵇʳᵘᵍ: „Non legas *opportunitatis* pro *fidei*". ..... Gb΄ της πιστεως cum D*ℵ*FG 46. d e f g vgᶜˡᵉ (et fu* *opportunitatis fidei*) go armᵐᵍ (in eddᵃᵐˢᵗ etconst) Nyss¹,⁴⁴⁹ (in Ecclesiasten⁷) Basʳᵉᵍᵍ ⁴²³. ⁴⁶⁵ etalib al Tertʳᵉˢ carn⁴⁵ Cyp⁵⁷ Victorin Ambrst al | δω: D*FG δοι, K μεταδιδω

30. λυπειτε: KL al¹⁰ Cyrʰʳ ²⁸² Basʳᵉᵍᵍ ⁴²³ (sedcdd² λυπητε) Thdrt λυπητε | το πνευμ. το αγι. et. Thdot ap Clem⁸⁷¹ Or(utᵛⁱ)ᶜᵃᵗ ¹⁸⁵ Ath³⁶³ etalib Cyrʰʳ Basʳᵉᵍᵍ etᵉᵗʰ ³⁸⁰ Cyrˢʲaph ¹²⁷ etc Tertʳᵉˢ carn ⁴⁵ (*spir. dei sanct.*) etᵐᵃʳᵗ ¹ (om *dei*) Cyp²⁵⁸. ³⁰⁶ Hil³⁰⁸ Victorin Ambrst al ... D* etᶜEFG d e g go το αγι. πνευ. | του θεου: 2. 49. aeth Ath⁵⁶³ (non⁶²³) Epiph³⁸⁰ et²,⁷³ Chr¹²³ Tertᵐᵃʳᵗ ¹ om

31. θυμος και οργη cum ℵABKLP al plr go etc Orᶜᵃᵗ ¹⁸⁷ Basᵉᵗʰ ²⁸⁸ Chr ¹²⁵ Euthalᶜᵒᵈ al mu Hier (*furor et ira*) ... DEFG 37. 46. 55. 73. 116. d e f g vg cop Clem³⁰⁸ Ps-Ath⁸²³ Cyp²⁵⁸. ³⁰⁶ Ambrst οργη και θυμος (*ira et indignatio*) ... Tertʳᵉˢ carn tantum *ira* habet, Victorin tantum *indignatio*. De differentia θυμου et οργης cf Orᶜᵃᵗ ¹⁸⁶: ὀργή ἐστιν ἐπιθυμία πονηρίας τοῦ δοκοῦντος οὐ προσηκόντως ἠδικηκέναι - θυ-

βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς Col 3, 12 a καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ Ga 2, 20 παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα- Col 3, 5. 15

μὸν δέ (φασιν) ὀργὴν ἐναρχομένην etc. | και κραιγη: L om (115. habet in mg) | και βλασφημια: 17. om | A ἀρθητων

32. δε cum NADᶜKKLᵛ al pler f vg sah cop syrᵖ (syrˢᶜʰ aethᵘᵗʳ et -) Chr Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Dam (et. Damᵖᵃʳⁱˢ) Thphyl Tertʳᵉˢ ᶜᵃʳⁿ⁴⁵ Victorin Ambrst Hier al ... D*FGᵍʳG 61ect 141ect semel d e g (go ambiguum) ουν ... Ln (sed errat de d) om cum B 32. 47. 69. 177. 141ect kˢᶜʳ arm Clem³⁰⁸ Orᶜᵃᵗ ¹⁸⁸ Damparall ³²⁹. ³⁵³ Oec | DEFG ευσπλανχνοι | ο θεοσ εν χριστω (sic Antioch¹¹²⁴; item Tertʳᵉˢ ᶜᵃʳⁿ⁴⁵ sicut et deus vobis donavit in Christo): 14. 48. 62. 72. 114. Antioch¹¹¹⁶ Damparall ³⁵⁵ Tertpudic² libere (donantes invicem sicut et Christus donavit nobis) ο χριστοσ, 11. 39. Thdrt Dam ad h. l. etᵖᵃʳᵃˡˡ ³⁵⁵ ο θεοσ tantum | υμιν cum NAFGP al plu d e f g vgᶜˡᵉ (et. fu² demid tol etc) go sah cop aeth Clem³⁰⁸ Orⁱⁿᵗ ⁴,⁶⁷¹ Chr ¹³³. ¹³⁸ Euthalᶜᵒᵈ Damᵖᵃʳⁱˢ bis al Tertʳᵉˢ ᶜᵃʳⁿ⁴⁵ Victorin Ambrst Hier al ... Gb' Ln ημιν cum BDᵉʳEᵍʳKL al plus³⁰ (10 ap Scri) am fu* syrᵘᵗʳ arm Orᶜᵃᵗ ¹⁸⁸ Chr ¹³⁹ Thdrt Dam parall ³²⁹. ³⁵³ (ad h. l. om) Thphyl

V. 2. υμασ cum N*ABP 32. 37. 71. 73. 116. 122* 238. 61ect* m¹⁶ sah aethᵘᵗʳ Clem³⁰⁸. ⁵²⁴ (Ath⁴⁴³ fluct lectio) Euthalᶜᵒᵈ Damᵖᵃʳⁱˢ bis Thphyl Victorin (Ambᶠⁱᵈ ¹ fluct lectio) ... ς Ln ημασ cum NᶜDEFGKL al pler d e f g vg syrᵘᵗʳ cop arm go Basʳᵉᵍᵍ ⁴⁷⁴. ⁵¹³ etᵇᵃᵖᵗ ⁶²⁶ Chr Thdrt Dam ad h. l. al Hier Ambrst al | υπερ ημων (DᵉʳEᵍʳ post προσφοραν pon) cum NADEFGKLP al pler d e f g vg syrᵘᵗʳ cop arm go Clem⁵²⁴ Or⁴,³⁰¹ (παρα τω παυλω λεγομενον· εαυτον παρεδωκεν υπερ ημων θυσιαν τω θεω) Basʳᵉᵍᵍ ⁴⁷⁴ etᵇᵃᵖᵗ ⁶²⁶ Chr Thdrt Dam ad h. l. Damᵖᵃʳⁱˢ sem (Thphyl om) Hier Ambrst al (Ambᶠⁱᵈ ¹ ut ante) ... Ti υπερ υμων cum B 37. 73. 116. m¹⁶ sah aethᵘᵗʳ Damᵖᵃʳⁱˢ sem Victorin | προσφοραν κ. θυσιαν: ℵ θυσ. κ. προσφ. (Or⁴,³⁰¹ om προσφ. και)

3. πορνεια ut BDᶜKᵃⁱˡL al pler ... NAD*FGP al -νια. Cf ad 1 Co 6, 13. | πασα post ακαθαρσια cum NABP 17. 31. 39. cop (sah post πορν.) Clem²²⁸ Or(vid)ᶜᵃᵗ ¹⁹¹ Euthalᶜᵒᵈ Tertpudic ¹⁷ ... ς ante ακαθ. cum DE FGKL al pler d e f g vg Clem⁵²⁴ Basᵉᵗʰ ²⁸⁸ Chr Thdrt ad h. l. Dam al

ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, 4 καὶ αἰσχρότης ἢ μωρο-
λογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία·
5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ
Ga 5, 21 1 Co 6, 9 e πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ
2 Th 2, 8 Col 2, 8 Re 1, 16 βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ. 6 μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς
λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς
1 Th 5, 5 ἀπειθείας. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε γάρ ποτε
σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, — 9 ὁ

Victorin Hier Ambrst ... 37. Bas$^{\text{cca 594}}$ Thdrt$^{4,470.\ 1034}$ om | pg^{r} g^{gr} *ονομαζεται*

4. *και αισχροτης* cum ℵBD^{c}KLP al pler syr^{p} cop arm (aeth^{utr} *αισχρ. δε και μω. και ευτρ.*) Clem$^{\text{534}}$ Bas$^{\text{eth 288}}$ Chr Thdrt Dam al Hier ... Gb″ Ln η *αισχρ.* cum AD$^{\text{*}}$G 23. 31. 39. it vg sah (go om) Euthal^{cod} Antioch^{1105} Ir$^{\text{int 288}}$ Victorin Ambrst al (syr^{sch} *μητε αισχ.*) (Clem$^{\text{198}}$ om copulam) | η *μωρολογ.* (Gb″) cum ℵ$^{\text{*}}$AD$^{\text{*}}$G^{gr}P 23. 31. 39. c^{scr} it vg sah syr^{p} arm go (syr^{sch} *μητε*) Bas$^{\text{eth 288}}$ Euthal^{cod} Antioch^{1105} Ir$^{\text{int 288}}$ Victorin Ambrst ... ς Ti *και μωρολογ.* cum ℵ^{a}BD^{c}KL al pler cop aeth utr Clem$^{\text{198. 534}}$ Chr Thdrt Dam al Hier | *α ουκ ανηκεν* (Gb′) cum ℵA BP (17. omisso α) 31. 67$^{\text{**}}$ 73. syr$^{\text{p mg gr}}$ arm Clem$^{\text{534}}$ Euthal^{cod} Antioch^{1105}, item *quae ad rem non pertinet* (*pertinent* g am Cyp$^{\text{217}}$ Ambrst Hier) d e f g vg Ir$^{\text{int 288}}$ Cyp$^{\text{217}}$ Victorin Ambrst Hier al ... ς Ti *τα ουκ ανηκοντα* cum DEFGKL al pler (Clem$^{\text{200}}$ *μηδε τα ευτραπελα μηδε τα μη ανηκοντα*) g sub *aut* (*t ad rem non pertinentia*) Bas$^{\text{eth 288}}$ Chr Thdrt Dam al

5. *ιστε* cum ℵABD$^{\text{*}}$FGP al$^{\text{20}}$ it vg go sah cop arm Clem$^{\text{270. 534}}$ Chr Euthal cod Cyr$^{\text{thes 391}}$ al Cyp$^{\text{74}}$ (*scitote intellegentes* ut it vg) Vig^{varim} ... ς (= Gb Ss) *ιστε* cum D^{c}EKL al plu Thdrt Dam Thphyl; item syr^{sch} (*hoc autem fueritis scientes*) et^{p}, item *scitote* aeth Victorin Amb$^{\text{fid 3}}$ Ambrst Hier al | *ο ἐστιν εἰδωλολατρης* (Gb′) cum ℵB 17. 67$^{\text{**}}$ Cyr thes$^{\text{391}}$ Hier (*aut avarus quod est idolis serviens*, ita^{bls}). Item *ο ἐστιν εἰδωλολατρια, quod est idolorum servitus* (Amb$^{\text{fid 3}}$ *idololatria* et^{ms} *-latra*) FG it vg go Cyp Victorin Ambrst al ... ς Ti *ος ἐστιν εἰδωλολατρης* cum ADEKLP al pler syr^{p} (syr^{sch} *aut cultor idolorum*, sed^{cod} *qui est* –, aeth *et qui* etc) cop arm Clem$^{\text{270}}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Cf Le brug: „*alterius versionis est ea lectio quae habet* qui est idolorum servus." | *εν τη βασιλεια*: pg^{r} g *εις την βασιλειαν* | τ. *χριστου κ. θεου*: pg^{r} g ar^{e} Ambrst Zeno^{2,6} τ. *θεου κ. χριστου* ... aeth^{utr} ar^{p} Thdrt^{3,315} (ad 1 Co 8, 6) *χριστου του θεου*, 14. om *και θεου*

6. *γαρ* et. Ir$^{\text{int 264}}$ Cyp$^{\text{54. 112. 202}}$ etc ... ℵ^{c} (non item^{a}) Tert$^{\text{pudi 17}}$ om. Libere Thaum$^{\text{canon 2}}$ (Gall$^{\text{2,468}}$) *πορνεια γαρ, φησι, και πλεονεξια, δι α ερχεται η οργη του θεου επι* etc

7. *συνμετοχοι* cum ℵAB$^{\text{*}}$D$^{\text{*}}$FG ... ς Ln *συμμετ-* cum B^{b}D^{c}EKL^{eli}LP al certe pler Euthal^{cod} etc

8. *νυν* et. Clem$^{\text{114}}$ Or$^{\text{4,78}}$ Thaum$^{\text{can 2}}$ etc ... FG *νυνει*

γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ Ga 5, 22
ἀληθείᾳ, — 10 δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, 11 καὶ Ro 12, 2
μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον
δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν
ἐστιν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φα- (Is 60, 1.
νεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 διὸ λέγει· ἔγειρε 26, 19)
ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ
Χριστός.

9. *φωτος* cum ℵABD*K*FGP 6. 10. 17. 47. 67** 179. 213. it vg go syr^{sch} cop arm aeth (Or)$^{cat\,194}$ (urget ipsum *φωτος*) Thaum$^{can\,2}$ (Gall^{2,403}) Euthal^{cod} Lcif^{218} Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb Sz) *πνευματος* cum D^{c}K**KL al pler syrP Chr Thdrt Dam al | *αγαθωσυνη* cum ℵABK^{vi} etc ... DEFGLP 37. al *αγαθοσυνη*

10. *τω κυριω* et. (Or)$^{cat\,193}$ Thaum$^{can\,2}$ Aug$^{adlm\,3,147}$ etc ... D*FG d e f g m^{63} vg Victorin Ambrst Hier al (Lcif^{218} om) *τ. θεω*

11. *συγκοινω-* cum ℵAB*D*FGL ... ς Ln *συγκοιν.* cum B^{c}D^{c}EK^{sil}P al certe pler etc ... 47. *κοινωνειτ.* | *ακαρποις* et. Or$^{cat\,193}$ (cf Hier) Thaum$^{can\,2}$ Bas$^{bapt\,668}$ etc: 61. 62. b^{secr} o^{secr} *ακαθαρτοις*, 30* n^{secr} *ατακτοις*. Praeterea cf ad totum h. l. Or (huius esse ex Hier clarum fit) $^{cat\,195}$ *ἐπεὶ δὲ ἀπῄρτηται τὰ τῆσ φράσεωσ, δοκεῖ μοι οὕτωσ ἂν ἀποκατασταθῆναι·* (Hier: *Quia vero in hoc loco contextus eloquii videtur esse turbatus et tota scatere sententia, sic ordini sermo reddendus est*) *μη οιν γινεσθε συμμετ. αυτων, δοκιμαζοντεσ τι εστ. ευαρ. τω κυριω. ει και ητε ποτε σκοτοσ, νυν δε φωσ οντεσ εν κυριω, ωσ τεκνα φωτοσ περιπατειτε, τουσ καρπουσ επιδεικνυμενοι του φωτοσ, εν παση αγαθο. και δικαι. και αληθεια, και μη συγκοινωνειτε τοισ εργ. τ. ακαρπ. του σκοτουσ.*

13. *φανεροῦται* et. Thaum$^{can\,2}$ etc ... AK**L 2. 37. 38. 73. c^{secr} al pauc *-ροῦνται* | *γαρ*: 109. Sedul Bed (uterq ad h. l.) *δε*, g *autem t enim*

14. Ad h. v. G^{img} notat: *in secreto enoch.* | *ἐγειρε* cum ℵABDEFGKLP al plu Mcion$^{epiph\,318}$ et^{372} Clem^{70} Or^{2,552} et$^{cat\,197\,ter}$ Ath^{472} cod Epiph^{306} Euthal^{cod} etc ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* cum minusc sat mu Naass$^{hipp\,104}$ Hipp$^{antichr\,65}$ Or$^{cat\,197\,sem}$ Ath^{472} ed Chr^{147} Thdrt | *επιφαυσει σοι ο χριστοσ* et. Mcion^{epiph} bis Naass$^{hipp\,104}$ Hipp$^{antichr\,65}$ Clem^{70} (addito *κυριοσ*) Or^{2,552} et^{227} et$^{cat\,197}$ et$^{int\,4,698}$ Ath^{472} Epiph^{306} Chr^{147} Euthal^{cod} „*ἵνα τῶν ἀντιγράφ.*“ apud Thdrt (probante Thdrto) Dam al (Archel^{308} „sicut et alt: *Et illuminabit Christus*“) Aug$^{ioh\,22}$ et^{22} (*illuminabit te Chr.*) Hier al ... D* nonnulli ap Chr^{147} (*οἱ μὲν „ἐπιφαύσει σοι,“ φασί, „τοῦ χριστοῦ“, οἱ δὲ „ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός·“ μᾶλλον δὲ τοῦτό ἐστι.*) nonnulli ap Hier (vide post) Thdrt (sed praefert alteram lectionem) d e Orint^{2,400} et^{2,72} Victorin Ambrst al *επιψαυσειν του χριστου, continges Christum.* Inprimis cf Hier^{7,647}: „Quaerat aliquis, quisnam sit iste qui dicat: *Surge qui dormis, et exsurge a mortuis;* aut cuius testimonio apostolus sit abusus. Et quidem qui

Col 4, 5 15 *Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί,* 16 *ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί*

simplici responsione contentus est, dicet in reconditis eum prophetia et his quae vocantur apocrypha haec lecta in medium protulisse, sicut in aliis quoque locis illum fecisse manifestum est: non quod apocrypha comprobaret, sed quod et Arati et Epimenidis et Menandri versibus sit abusus ad ea quae voluerat in tempore comprobanda." „Alius vero, quasi *προσωποποιΐαν* spiritus sancti apostolus figuraverit, ad exhortationem paenitentiae haec dicta memorabit. Ego certe secundum paupertatulam meam omnes editiones veterum scripturarum ipsaque Hebraeorum volumina diligenter eventilans nunquam hoc scriptum reperi. Nisi forte et hoc dicamus: quomodo olim prophetae in concione populi loquebantur: *Haec dicit dominus*, et: *Quoniam dominus locutus est*, ita et apostolum spiritu sancto plenum repente in verba quae in se Christus loquebatur erupisse atque dixisse: *Haec dicit dominus.*" „Scio me audisse quemdam de hoc loco in ecclesia disputantem, qui in theatrale miraculum nunquam ante visam formam populo exhibuit, ut placeret: Testimonium hoc, inquiens, ad Adam dicitur in loco calvariae sepultum, ubi crucifixus est dominus, qui calvariae idcirco appellatus est quod ibi antiqui hominis esset conditum caput. Illo ergo tempore, quo crucifixus dominus super eius pendebat sepulchrum, haec prophetia completa est dicens: *Surge Adam qui dormis, et exsurge a mortuis*, et non ut legimus *ἐπιφαυσει σοι χριστος*, id est *orietur tibi Christus*, sed *ἐπιψαυσει*, id est *continget te Christus*, quia videlicet tactu sanguinis ipsius et corporis dependentis vivificetur atque consurgat." „Unum quod scio loquor, cum loci istius interpretatione atque contextu sensus iste non convenit." Cf ad haec et. Or$^{cat\ 197}$ *ὁ μὲν οὖν τις φήσει ἔν τινι τῶν προφητῶν ἀνεγνωκότα ταῦτα τὸν ἀπόστολον ἀναγεγραφέναι· ἕτερος δὲ αὐτὸν τὸν ἀπόστολον προσωποποιεῖν τινὰ ἐκ τοῦ πνεύματος λεγόμενα εἰς προτροπὴν τὴν ἐπὶ μετάνοιαν* etc. Ibidem Severian: *δῆλον οὖν ὅτι ἐν ἑνὶ τούτων τῶν πνευματικῶν ψαλμῶν ἤτοι προσευχῶν ἔκειτο τοῦτο.* (Paullo ante, i. e.^{196}, in eis quae ad v. 14. adnotata sunt non pro singulari lectione - cum Treg ad h. l. - habendum est „*ἐπιψαυσει σοι ο χριστος*," sed *ἐπιψαυσει* per incuriam ibi editum est pro *ἐπιφαύσει*, ut recte Chr^{147} habet, unde hausit catena.) Adscriptum huic loco scholium praebet Dam^{paris} hunc in modum: *ταύτην περιηχεῖν τὴν φωνὴν τοῖς ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένοις τὴν τοῦ ἀρχαγγέλου σάλπιγγα παρειλήφαμεν.*

15. *ουν*: ℵ^{c}A vg cop (post *ακριβ.*) Pelag add *αδελφοι* | *ακριβως* (Latini *caute*) ante *πως* cum ℵ*B 17. 31. 73. 80. 118. cop Or$^{cat\ 195}$ (*ο δε βλεπων ακριβως πως περιπατησει παντως ιστι σοφος*) et^{196} (*επει πρόθεσίν τινες ἔχουσι χρηστοτέραν, οὐ σοφοὶ δὲ τυγχάνοντες, θέλουσι βλέπειν ἀκριβῶς πῶς περιπατοῦσι, προσέθηκε τό· μη ως ασοφοι αλλ ως σοφοι. σοφίας δὲ ἔργον τό βλέπειν ἀκριβῶς* -) Chr$^{153\ bis}$ (et semel *λεγων· βλεπετε πως περιπατειτε.* Paullo post vero est *βλεπετε πως*

εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ Col 3, 16
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν Col 3, 17
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί, 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκες τοῖς Col 3, 18 1 Pe 3, 1

ακριβ. περιπατ., nec aliter[11,208]) Dam[parall 656] ... d e aeth[utr] om plane ... ς Ln Ti post πασ pon cum ℵ[c]ADE[r]E[sr]FGKLP al pler f g vg syr[utr] arm (Chr[bis] vide ante) Thdrt Dam al Lcif[195] Victorin Ambrst Hier al

17. συνιετε cum ℵABP 17. 67** 73. 118. syr[sch] arm aeth Chr[cod] Euthal cod Antioch[1035] Dam[parall 563] (et[656] συνιετε) Hier ... ς Ti συνιεντες c. D[c]EKL al pler Ephr[2,77] et[156] Chr[153. 154] Thdrt Dam ad h. l. et[paris], item συνιοντες D*VG, intellegentes it vg go cop syrP Lcif[195] Victorin Ambrst al | το θελημα et. ℵ[c] ... ℵ* το φρονημα | τ. κυριου (B add ημων) et. Ephr[2,156] Euthal[cod] etc Lcif Victorin Ambrst etc ... A 14. 55. 66** 109. 115. 178. 8pe 8pe d e vg[cle] am* demid al[lachm] (non item am** fu tol harl) (syr[sch] anceps) Ephr[2,77] Dam[parall 656] (et[paris]) Thphyl Hier al τ. θεου

18. αλλα: 10. 37. 71. 116. 8p[e] arm add μαλλον | εν πνευματι: FG εν τω πνευμ.

19. εαυτοις (39. 47. αυτοις): L εαυτους | ψαλμοις cum ℵADE[r]E[sr]FGKL al pler f vg[cdd] lachm Eus[ps 609] Cyr[hr 280] Euthal[cod] Thdrt Dam Tert marc[5,18] ... BP 17. 67** 73. 116. 118. d e vg go Chr[155] Victorin Ambrst Ilier al praem εν, hinc Ln [εν] | πνευματικαις: B d e (Ambrst fluct lectio) om, hinc Ln [πνευμ.] ... A add εν χαριτι | και ψαλλοντες: 37. 61. 114. 116. al plus[5] go (item syr[sch]) om | τη καρδια cum ℵ*B Or[cat 201] (τουτο γαρ εστι το ψαλλειν και ᾀδειν τη καρδια τω κυριω) ... ς Ti εν τη καρδια cum KL al pler syrP txt arm aeth utr Chr[155 semel] Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl Oec ... Gb' Ln εν ταις καρδιαις cum ℵ[c]ADFGP 47. 8p[e] it vg go syr[sch] etP mg cop Bas regg[444] Chr[155 sem] Victorin Ambrst Hier al

20. υπερ παντων: FE[r]G g υπ. υμων, Thdrt[4,1278] υπ. παντ. υμων | 17. 73. 118. εν τω ονοματι | τ. κυρ. ημων: ℵ om ημ. | ιησου χριστου: B χρ. ιησ. | τω θεω κ. πατρι: D*EFE[r]G 37. 116. d e g go arm Victorin Vig varim τ. πατρ. κ. θεω

21. αλληλοις: L -λους | χριστου cum ℵABLP al fere[25] f vg syr[utr] cop arm aeth go Or(vid)[cat 201] et Or[int 3,61] Bas[regg 415] Chr Dam[com] Victorin Ambrst al ... DE 35. d e χριστου ιησου, FE[r]G g ιησου χριστου ... K κυριου ... ς (= Gb Sa) θεου cum minusc plu Clem[592] Euthal cod Thdrt Dam[txt]

1 Co 11, 3 ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. 24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ

Col 3, 19 1 Pe 3, 7

---

22. *τοις ιδι. ανδρασιν* sine additam cum B edd^{gr} ap Hier Clem^{592} (citat vv. 21—25). Sic autem Hier ad h. l. „Hoc quod in Latinis exemplaribus additum est: *subditae sint*, in Graecis codd. non habetur, siquidem ad superiora refertur et subauditur: *subiecti invicem in timore Christi*, ut απο κοινου resonet *subiectae, et mulieres viris suis sicut domino*. Sed hoc magis in Graeco intelligitur quam in Latino." ... ς (Gb^{00}) add *υποτασσεσθε* cum KL al plu syr^{utr} Chr al, item post *γυναικες* DEF^{gr}G d e g 19^{lect} ... Ln add *υποτασσεσθωσαν* cum ΝΑΡ al fere^{10} (et. cat^{txt}) f vg go cop arm aeth Clem^{308} (sed ibi tantum v. 22 affert) Bas$^{eth\ 309}$ (sed incipit locus a versu 22) Euthal^{cod} Thdrt Dam parall^{406} et Dam^{paris} Or$^{int\ 3,61}$ Victorin Ambrst al

23. *ανηρ* cum ΝABDEFGKLP al plu (9 ap Scri) Euthal^{cod} Dam ad h. l. et$^{parall\ 406}$ et^{paris} ... ς (= Gb 8z) praem o cum minusc mu Clem^{592} Chr^{168} Thdrt al | *εστιν* (112. al pauc Euthal^{cod} add *η*) *κεφαλη* (ante *της γυναικ.*): B 37. 73. 80. 115. 116. al pauc f vg (non d e g) Bas$^{eth\ 309}$ Tert$^{marc\ 5,18}$ Or$^{int\ 3,61}$ al *κεφ. εστ.* | 17. Chr^{165} om *κεφαλη* ante *της εκκλ.* | *αυτος* sine *και* cum ℵ*ABD*E*FG 72. 73. 112. 178. d e f g vg cop Clem^{592} Euthal^{cod} Or$^{int\ 3,61}$ Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb 8z) praem *και* cum ℵ^{c}D^{b}Et^{c}E**KLP al pler syr^{utr} arm aeth go Bas$^{eth\ 309}$ Chr$^{163.\ 165}$ Thdrt Dam (et.^{paris}) al. Item *αυτος* sine *εστι* cum ℵ*ABD*E*FG 17. d e f g vg aeth Clem^{592} Euthal^{cod} Or^{int} Victorin Ambrst al ... ς (Gb^{00}) add *εστι* cum ℵ^{c}D^{b}Et^{c}E**KLP al pler syr^{utr} cop arm go Bas$^{eth\ 309}$ Chr Thdrt Dam (et. Dam^{paris}) Hier | *σωτηρ* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler Chr^{165} Euthal^{cod} Thdrt Dam (et.^{paris}) al ... ℵ*A 3. 17. 57. 70. Clem Bas^{eth} (ita ex^{cdd} ed^{garm}) o *σωτ.*

24. *αλλα* cum BD* ... ς *αλλ* cum ΝADEFGKLP al omn^{vid} etc | *ως* cum ΝAD*FGP 17. 31. 47. 67** 73. 8^{pc} Clem^{592} Or$^{cat\ 205}$ sem Chr^{165} Euthal cod Dam$^{parall\ 406}$ (et.^{paris}) ... ς *ωσπερ* cum D^{c}EKL al pler Or$^{cat\ 205}$ sem Bas$^{eth\ 309}$ Thdrt Dam ad h. l. al ... B om | *χριστω* et. Or^{cat} et$^{int\ 3,61}$ Bas Chr^{bis} reli ... DG^{gr*} *κυριω* | *ανδρασιν* cum ΝBD*E*FG^{gr} 17. 67** d e g Or^{cat} Euthal^{cod} ... ς (Gb^{0}) praem *ιδιοις* cum AD^{c}E**KLP al pler f vg (hi et Latini reli *viris suis*) syr^{utr} cop arm aeth go Clem Or^{int} Bas^{eth} Chr Thdrt Dam Ambrst Hier al

25. *γυναικας* sine *εαυτων* cum ΝAB 17. 23. 49. 57. 70. cat^{txt} et^{com} (ex Chr^{165}) vg^{cdd} ap Ln Clem^{592} (ubi accurate exscribit vv. 21—25) Or ^{3,620} Bas^{1,68} Chr^{4,765} et ^{10,187} et^{3,256} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 128}$ Thdrt$^{2,122\ cod}$ ... ς (Gb^{0}) add *εαυτων* cum DEKL al pler (sed 37** *αυτων*) syr^{utr} Clem$^{308\ libere}$ (*τας εαυτων*) Chr$^{165\ bis}$ (sed ex eodem loco verba in catenam transierunt sine *εαυτων*) Thdrt ad h. l. et$^{2,122\ ed}$ Dam al;

καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. 28 οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ· 31 ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν

2 Co 11, 2 Col 1, 22

Gn 2, 24 Mt 19, 5 1 Co 6, 16

---

item P praem εαυτων. Item FG Thdrt^{4,1266} add υμων. Similiter habent uxores vestras it vg go cop arm aeth Or$^{int2,17.\ 61.\ 74}$ Victorin Ambrst Hier al.

27. παραστηση: P -στησει | αυτος cum ℵABD*FGLP 6. 10. 17. 23* 31. 47. 49. 57. 67** 73. 115. 118. 137. 178. 8^{pc} it vg go syrP arm (cop, sed non expri αυτος) Or$^{int2,253.\ 288}$ et^{2,61} Ephr^{2,334} Bas^{bapt621} Euthal cod Thdrt^{2,95} al Victorin Ambrst al ... ς (= Gb Sz) αυτην cum D^{c}EK al longe plu syr^{sch} Chr^{166} et^{2,256} Thdrt ad h. l. Dam al | εαυτω et. ℵ^{c} ... ℵ* αυτου | ρυτιδα: 19* 69. ρυπιδα | η τι et. ℵ^{a} ... ℵ* om

28. οφειλ. οι ανδρ. cum ℵKL al pler syr^{sch} Method^{epiph581} Chr^{166} et^{2,256} Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item B 17. syrP arm? οφ. και οι ανδρες ... Ln και οι ανδρ. οφειλ. cum ADEFGP 218. it vg cop go Clem^{605} Victorin Ambrst Hier al | εαυτων pri loc: L om | ως τα εαυτ. σωματα et. Clem^{593} ℵ^{c}: Clem^{305} ως τα ιδια σωμ., ℵ* ως τ. ε. τεκνα ... D*H* cop (om εαυτ.) Victorin ως το εαυτ. σωμα, item sed omisso ως d e (unde fit: *Sic et viri debent diligere uxores suas. Suum corpus diligit qui uxorem suam diligit et se ipsum diligit*), nec aliter Ambrst, nisi quod ultima verba εαυτον αγαπα (*et se ipsum diligit*) om | αγαπων: DE d e vg Victorin Ambrst Hier post τ. εαυτ. γυναικα (*uxorem suam*) pon. Praeterea Chr^{166} praeterit ο αγαπων usq αγαπα.

29. γαρ: 17. om | την εαυτου σαρκα et. ℵ^{c} Meth^{684} Or$^{int\ 4,691}$ Victorin (hi^{2} *suam carnem*, ut et. d e g) ... ℵ* την σαρκ. αυτου, item *carnem suam* f vg Tert^{marc5,18} Or^{int3,61} Ambrst Hier al | αλλα cum ABD^{c}ELP al mu (7 ap Scri) Dam ... ς αλλ cum HD*FGK^{cil} al plu Method^{684} Chr Thdrt al | εκτρεφει: 219** g^{scr} τρεφει | και θαλπει αυτην (et. vg Tert^{marc} Or$^{int\ bis}$ Ambrst Victorin al): DEFG d e f g go αυτην και θαλπει ... Meth^{684} om αυτην | καθως και: L om και | ο χριστ. cum ℵABD*FGP 17. al^{25} it vg syr^{utr} cop sah (ap Gb) arm aeth go Or$^{int\ bis}$ Method Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam^{parall641} al Tert^{marc} Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb Sz) ο κυριος cum D^{c}EKL al plu Dam ad h. l. Oec

30. τ. σωματος αυτου sine additam cum ℵ*AB 17. 67** cop aeth^{utr} Method^{684} (vv. 28—32 accurate affert) Euthal^{cod} (fortasse sic etiam Or^{int3,61}: postquam enim plene fere attulit 5, 21—30, ad extrema *quia membra sumus corporis eius*, adscribit *et reliqua*) ... ς (Gb^{0}) Ti add εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου (:: ut LXX) cum

πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 *τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν,*

$\aleph^{c}$DEFGLP (item K, sed *του σωματος* pro *των οστεων*) al fere omn it vg syr^{utr} arm^{ed} (sed^{edd} om *εκ της σαρκ. αυτου*) Ir^{294} ^{gr} (ex Dam parail) et^{lat} Chr Thdrt Dam al Victorin Ambrst Hier al. Atque Ir quidem sic: „*quoniam membra sumus corporis eius* (Ir^{gr} om), *de carne eius et de ossibus eius*, non de spirituali aliquo et invisibili homine dicens haec: *Spiritus enim neque ossa neque carnes habet*, sed de ea dispositione quae est secundum verum hominem, quae ex carnibus et nervis et ossibus consistit".

31. *τον πατερα* cum HAD^{c}EKLP al omn^{vid} Mcion$^{epiph\ 318}$ et^{372} Or^{1,541} et ^{2,625} et$^{cat\ 206}$ Meth^{634} Tit^{336} (Gall^{5}) Epiph^{706} (ex h. l.?) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln Ti *πατερα* tantum cum BD*FG | *πατερα* sine *αυτου* cum $\aleph^{*}$BD*FG 17. 67** 73. 115. cat^{txt} it vg syr^{P} arm Or^{1,541} et ^{2,625} et$^{cat\ 206}$ Euthal^{cod} Thdrt^{4,1266} Thphyl^{cod} Tert$^{marc\ 5,5}$ et^{5,18} Cyp^{63} Victorin Ambrst Hier (ex Or) etc ... ς add *αυτου* cum $\aleph^{c}$AD^{c}EKLP al pler syr^{sch} cop aeth Mcion$^{epiph\ 318}$ et^{372} Meth^{634} Tit^{336} Epiph^{706} (ex h. l.?) Chr Thdrt ad h. l. Dam al | *την μητερα* cum eisdem quibuscum *τον πατερα* ... Ln Ti om *την* cum BD*FG. Praeterea P 31. 47. 108* 219** vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{2,625} Epiph^{706} Thdrt^{bis} add *αυτου* | *προσκολληθησεται*: $\aleph^{c}$D^{c}VG Mcion$^{epiph\ bis}$ et Epiph^{706} *κολληθησεται* | *τη γυναικι* cum $\aleph^{*}$AD*FG 17. 37. 116. Mcion$^{epiph\ bis}$ Meth^{634} Epiph^{706} Euthal^{cod}. Item *adhaerebit uxori suae* it vg etc ... ς Ti *προσ την γυναικα* cum $\aleph^{c}$BD^{c}EKL(P omisso *προσ*) al pler Or^{1,541} et^{2,625} Chr Thdrt^{bis} Dam al :: etiam LXX inter utramq lectionem fluct. Quod addi solet h. l. pariter atque locis parallelis omnibus *αυτου*, a testibus plerisque confirmatum, omisimus cum $\aleph^{*}$ (add $\aleph^{c}$) et Mcion$^{epiph\ 318.\ 372}$ (quamvis ita potius Epiph quam Mcion, vide post). Sed Or^{cat} ex eoque Hier om plane *και προσκολλ. τη γυναικι* [*αυτου*], nec aliter cat^{txt}. Ita enim Or$^{cat\ 206}$: *παρατηρητέον, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις πεποιήκαμεν, ὅτι πολλάκις οὐκ αὐταῖς λέξεσιν ἐκτίθενται τὴν παλαιὰν γραφὴν οἱ τὴν καινὴν διαθήκην γράφοντες. καὶ περὶ μὲν τούτου, ἐν μὲν τῇ γενέσει οὕτω γέγραπται „ἕνεκεν τούτου" καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ἐνθάδε δὲ ἀντὶ τοῦ „ἕνεκεν τούτου" πεποίηκεν ὁ παῖλος „ἀντὶ τούτου"· παραλέλοιπέν τε τὸ μετὰ „τὸν πατέρα" εἰρημένον „αὐτοῦ", καὶ μετὰ τὸ „τὴν μητέρα" δεύτερον εἰρημένον „αὐτοῦ". ἀλλὰ καὶ τὸ „προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ".* Quae quidem Hier ad h. l. (Vall^{7,659}) sic ad comm suum adhibuit: „Quod frequenter adnotavimus, apostolos et evglistas non eisdem verbis usos esse Testamenti Veteris exemplis quibus in propriis voluminibus continentur, hoc et hic probamus, siquidem testimonium istud ita in Genesi scriptum est: *Propter hoc - in carne una*. Nunc autem apostolus pro eo quod ibi habetur *ενεκεν τουτου*, id est *propter hoc*, posuit *αντι τουτου*, quod Latine aliis verbis dici non potest; deinde pro *patre suo et matre sua* pronomina abstulit et *patrem* tantum posuit

ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 *πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.*

VI.

1 *Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο* Col 3, 20
γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 *τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις* Ex 20, 12

---

et *matrem*; et quod in medio dicitur: *et adhaerebit uxori suae*, hic penitus praetermisit, et tantum quod sequebatur hoc dictum superioribus copulavit et posuit *et erunt duo in carne una*. Hoc autem totum nunc idcirco observavimus, ut etiam in ceteris locis sicubi testimonia quasi de prophetis et de Veteri Test. ab apostolis usurpata sunt et in nostris codicibus non habentur, nequaquam statim ad apocryphorum ineptias et deliramenta curramus, sed sciamus scripta quidem ea esse in V. T., sed non ita ab app. edita et sensum magis usurpatum." Accedit autem ad Origenis in hac re auctoritatem Mcion^{tert} ^{epiph}. Apud Tertullianum enim verba Genesis in eundem prorsus modum exscribuntur, omissis *eum* et *suam* pariter ac verbis *et adhaerebit uxori suae*. Ad quem corrigendus videtur Epiphanii textus, quem vix integrum aut sanum habemus, cf^{373} *κἂν τε σὺ ᾧ μαρκίων παρακόψῃς τὸ γυναικί. ἀπὸ τοῦ γὰρ „ἔσονται εἰς σάρκα μίαν" δῆλη σου ἔσται ἡ πᾶσα ῥᾳδιουργία*. Ceterum memorabile est, eadem verba quae Or testatur h. l. ab apostolo esse omissa, invita codicum tantum non omnium auctoritate, Marci loco gemino 10, 17 revera omitti gravissimis cum testibus.

32. *και εισ την* cum ℵADEFGLP al pler it vg syr^{utr} rell Or^{1,541} et^{2,925} et int$^{2,305.\ 4,551}$ Meth^{634} Tit^{339} (Gall^{5}) Chr Euthal^{cod} Severian$^{cat\ 208}$ Thdrt Chron^{23} al mu Cyp^{63} Victorin Hil^{518} Ambrst Hier al (Latini vel *in Christum et in ecclesiam* vel ut f g vg *in Christo et in ecclesia*, d e *in Christo et in ecclesiam*) ... ℵK 4. 51. 72. 73. al^{10} Ir$^{40\ gr}$ et^{lat} Or$^{cat\ ioh\ corder\ 108}$ Epiph^{668} et^{1051} Tert$^{marc\ 5,18}$ om *εισ*, hinc Ln [*εισ*]

33. *εκαστοσ*: F^{gr}G^{gr} 13. 47. *εκαστον* ... D*E(non item d e)P 73. praem *ινα* | *ουτωσ αγαπατω* (P *αγαπα*) *ωσ εαυτον* ... DEFG it vg Dam $^{parall\ 406}$ *ωσ εαυτον αγαπατω* (sed D^{gr*} *αγαπα*, vg^{ms} ap Ln *dilegit*)

VI. 1. *εν κυριω* cum ℵAD^{b}E$^{et\ c}$KLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm seth Or$^{cat\ 208}$ (vide post) Bas$^{eth\ 311}$ Chr (^{122} *εν κυριω τουτεστι κατα κυριον*) Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 662}$ (et.^{paris}) al Ambrst Hier al. Atque sic Or: *ἀμφιβολόν ἐστι τὸ ῥητόν· ἤτοι γὰρ τοῖς ἐν κυρίῳ γονεῦσιν χρὴ ὑπακούειν τὰ τέκνα, ἢ ἐν κυρίῳ δεῖ ὑπακούειν τα τέκνα τοῖς γονεῦσιν* etc. Eadem transtulit Hier^{7,662} ..... Gb^{o} Ln om cum BD*FG d e f g Clem^{308} (certe non add *εν κυρ.*, pergit vero statim *οι πατερεσ, μη παροργ.*) Tert$^{marc\ 5,18}$ Cyp^{294}

2. *και τ. μητερα* sine additam ct. Or^{4,357} et$^{int\ 1,85.\ 2,231}$ etc ... F^{gr}G 37. 47. 115. 219. 238. al pauc g vg^{cle} (non item am fu demid harl* tol

ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ
Col 3, 21 μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ
τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.
Col 3, 22
2 Co 7, 15
Phil 2, 12 5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου
καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 μὴ
Col 3, 22 κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ

---

etc) syr^{sch} cop aeth Or$^{cat\,200}$ Thdrt Antioch^{1202} Cyp^{234} Pelag add *σου* | *ἐστιν* et. Or^{cat} *etiam bis* etc: B 46. om, nec exprim aeth | *ἐπαγγελία*: DEFG praem τῇ ... 2. 73. 115. Bas$^{eth\,211}$ Chr^{181} *com* (et. cat^{210}) Antioch^{1202} Thphyl *ἐπαγγελιασε* | *ητις εστιν* usque *επαγγ.*: Meion^{tert} ^{5,18} om („nam etsi Meion abstulit"). Comparat Or$^{cat\,200}$ accurate apostoli verba cum LXX: *τὸ δὲ ῥητὸν εἴληπται ἀπὸ τῆς ἐξόδου οὕτως ἔχον· τίμα τ. πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ Θε. σου δίδωσί σοι. καὶ ἐνθάδε δὲ ἐκτιθέμενος ὁ ἀπόστολος τὴν λέξιν παραλέλοιπεν τὰ μετὰ „τὴν μητέρα σου", καὶ πεποίηκεν ἀντὶ τοῦ „καὶ ἵνα μακροχρ. γένῃ" „καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος. παραλέλοιπέν τε μετὰ τὸ „ἐπὶ τῆς γῆς" τὸ „ἧς κύριος – σοι.* Iam pergit: *ἴστι δὲ ἡ ἐντολὴ πέμπτη τῆς δεκαλόγου· διὸ ζητητέον πῶς δεῖ ἐκλαβεῖν τὸ „ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη" – τινὲς μὲν οὖν οὕτως ἀνέγνωσαν· ἥτις ἐστ. ἐντ. πρώ. ἐν ἐπαγγελίᾳ, ὡς τῶν πρὸ αὐτῆς ἐντολῶν οὐ περιεχουσῶν ἐπαγγελίαν – ἐοίκασιν δὲ οὗτοι μὴ τετηρηκέναι ἐπαγγελίαν κειμένην καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἐντολῆς – ὁ μέντοιγε Θέλων ἐπιμένειν τῇ ἀποδόσει τοῦ „ἥτις ἐστὶν ἐντ. πρ. ἐν ἐπαγγ."* ἐρεῖ ὅτι *ἰδία μὲν ἐστι τῆς „τίμα τὸν πα. σου κ. τὴν μητ. σου" ἐντολῆς ἡ ἐπαγγελία – οὐκ ἰδία δὲ τῆς „οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα" ἡ „ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας"* etc. Eadem transtulit in comm. suum Hier^{7,663}.

3. *σοι*: FG^{gr} *σου*

4. *αλλα* cum ℵABD*E* ... ς *αλλ* cum D^{c}E**FGL al omn^{vid} Clem^{308} etc | *κυριου*: 17. *χριστου*

5. *τοισ κατ. σαρκ. κυριοισ* (:: ut Coi 3, 22, sed ibi et. lectio fluct) cum ℵABP 17. 31. 37. 39. 47. 57. 73. 115. 116. 120. Clem^{308} Bas$^{eth\,210}$ Chr^{180} *com* Euthal^{cod} Dam ad h. l. ot$^{parall\,447}$ (et.paris) Thphyl ... ς Ti *τοισ κυρ. κατα σαρκ.* cum DEFGKL al pler eat^{txt} Chr^{180} *bis* Thdrt Oec ... it (et. m^{80}) vg etc *dominis carnalibus* | *καρδιασ* sine articulo cum ℵ 3. 48. 67* 72. 114. 115. 122. a^{ser} al^{5} ^{ser} cat^{txt} et$^{com\,ter\,212}$ Or cat^{212} Bas$^{eth\,210}$ Chr^{180} *sem* Dam$^{parall\,447}$ (et.paris) Thphyl^{com} ... ς Ln Ti *της καρδιασ* cum ABDEFGKLP al longe plu Clem^{308} Chr^{180} *sem* Thdrt Dam ad h. l. | *χριστω* et. Clem Bas etc ... AL 17. 39. 47. cop (vg^{ms}? at non am fu demid tol harl nec edd^{lachm}) Chr^{180} (non item bis ^{180}) *κυριω*

6. *οφθαλμοδουλιαν* cum ℵDEFGLP 37. 120. 121. 122. al mu (5 ap Scri), etiam cat ... ς Ln Ti *-λειαν* cum ABK al plu. Cf ad Gal 4, 24. 5, 1 etc | *χριστου* cum ℵABD*FGP al plus^{10} Bas$^{eth\,210}$ Euthal^{cod} Antioch ^{1180} Dam$^{parall\,447}$ (et.paris) al ... ς (Gb^{00}) praem *του* cum D^{c}EKL al

ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7 μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 εἰδότες ὅτι ἕκαστος Col 3, 24 a
ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος
εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, Col 4, 1
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός
ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. Col 3, 25

---

plu Chr Thdrt Dam ad h. l. | *εκ ψυχης*: Ln coni cum seqq (non ita d; sed passim ita in cdd, ut [3 ecr])

7. *μετ'*: B Dam^{paris} *μετα* | *ως τω κυριω* cum ℵABD*FGP al plus^{80} d e f g m^{89} vg syr^{utr} rell Bas$^{eth\,310}$ Chr^{199} Euthal^{cod} Antioch^{1169} Dam$^{parall\,447}$ (et.^{paris}) al Ambrst Hier al (cf et. Const^{7,18} *υποταγητε τοις κυριοις υμων – ως τω κυριω και ουκ ανθρ.*) ... ς (= Gb 8s) om *ως* cum D^{c}EKL al plu cat^{txt} et^{com} Thdrt Dam ad h. l. al | *ανθρωποις*: B aeth Dam$^{parall\,447}$ (et.^{paris}) *ανθρωπω*

8. *ειδοτες*: DEF^{c} *ειδοντες* | *εκαστος* post *οτι* (Gb′) cum ABDEFGP al fere [20] d e f g m^{89} vg cop arm Petr$^{alex\,can\,6}$ (Gall^{4,95}) Bas$^{eth\,310}$ Euthal^{cod} Antioch^{1169} Dam$^{parall\,447}$ (et.^{paris}) Ambrst Hier al ... ς Ti ante *ποιηση* cum KL al longe plu syr^{sch} (aeth non exprim) Chr^{189} et^{191} (semel *εκαστ.*, semel *ανθρωπος*, semel *τις ανθρ.*) Thdrt (*εκαστ. ημων*) Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item ℵ*et^{c} syr^{p} post *ποιηση* | *εαν τι ποιηση* cum B d e (hi^{2} *si quod fecerit bonum*) Petr$^{alex\,can\,6}$ (ipso canone: *ακουοντες μαλιστα οτι εκαστος εαν τι ποιηση αγαθον, τουτο κομισεται* [Gall -σηται] *παρα κυρ. ειτε δουλ. ειτε ελευθ.* In eis quae subiunguntur semel est: *εκαστος γαρ, φησι, κατα τον μεγαν παυλον, ο εαν ποιηση αγαθον κομισεται* etc, ac semel: *και οτι εκαστος, κατα τ. μεγ. αποστολον, ο εαν ποιηση κομισεται* etc. Similiter et. L* 46. 62. 115. 179. 13^{lect} Thphyl *εαν τι* (62. 179. *τις*) *εκαστος ποιηση*. Item ℵ* (et 8^{pe}?) *ειδοτες οτι* (quod *ο τι* scribendum vdtr) *εαν ποιηση*, unde ℵ^{c} *ειδ. οτι ο εαν ποιησ.* fecit ... (Gb′) Ln *ο εαν* (*αν* DEFGP A^{ecr} al Gb′) *ποιηση* (P 116. *-σει*) cum ℵ^{c}(vide ante)ADEFGP 3. 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. al^{5} (ex minusc *εαν* 17. 37. 116. al) Petr ℵ^{sec} et$^{tert\,loc}$ (vide supra) Bas$^{eth\,310}$ Dam$^{parall\,447}$ (et.^{paris}), item *quodcumque* (Hier *quod*) *fecerit bonum* f g m^{89} vg arm Ambrst Hier al (cop *quod unusquisque qui fecit bonum*) ... ς Ti *ο εαν τι εκαστ. ποιηση* cum L** al plu (sed nonnulli *ο εαν τις εκαστος*) Chr$^{189\,sem}$ (vide supra) Thdrt Dam ad h. l. ... K *ο εκαστος ποιηση* (omisso *εαν τι*) ... cat$^{txt\,212}$ *ο αν τις εργασηται*, sed^{211} *ο εαν τι εκαστος ποιηση* | *κομισεται* cum ℵ*ABD*FGP (*-σηται*) Petr$^{can\,6}$ (ipso canone, vide supra) ... ς *κομισεται* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al omn^{vid} Petr^{sec} et$^{tert\,loc}$ Bas^{eth} Chr Euthal cod Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,447.\,503}$ (et.^{paris}) al | *κυριου* cum ℵABD EFGP al plus^{10} Petr$^{can\,6}$ Euthal^{cod} Dam$^{parall\,447.\,503}$ (et.^{paris}) ... ς (= Gb 8s) praem *του* cum KL al pler Bas^{eth} Chr Thdrt Dam ad h. l.

9. *και αυτων* (ℵ* *εαυτ.*) *και υμων* (Gb′) cum ℵ*ABDE^{c}F^{c}P 17. 31. 37. 38. 116. 8^{pe} cat^{txt} f vg go cop arm Clem^{308} Euthal^{cod} Dam^{paris} Hier al ... ℵ^{c}L 6. 23. 47. 67. 73. 115. 213. m^{89} syr^{p} Petr$^{can\,7}$ Bas$^{eth\,311\,ed\,paris}$

10 *Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.* 11 *ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου,* 12 *ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,*

Cyp^{325} Ambrst *και υμων και αυτων* ($\aleph^{c}$ *εαυτ.*) ... D$^{gr\ c}$EFG g *και αυτων υμων*, item ς *και υμων αυτων* cum K al plu d e (hi^{3} *et vestrum ipsorum*) syr^{sch} aeth Bas^{cod} garn (ex$^{cdd\ 3}$) Chr^{101} Thdrt Dam ad h. l. | o *κυριος*: 17. 74. 115. 238. a^{scr} b$^{scr\ ee}$ al Bas$^{eth\ 211}$ Dam^{paris} om e | *ουρανοις* et. Clem Petr Bas etc ... P *τοις ουρανοις* ... ℵ 31. 47. 73. Bas^{cod} Dam^{paris} *ουρανω* | *προσωπολημψια* cum ℵAB*D*FG ... ς *-λημψια* cum D^{c}EKLP al omn^{vid} | *παρ αυτω* et. Petr (ante *ουκ εστ.*) Bas etc ... 31. 37. al^{10} syr^{p} mg Cyp^{325} *εν αυτω* ... D*FG d e f g m^{80} fu domid Pelag Sedul *παρα* (FG add *τω*) *θεω* ... Clem plane non add

10. *του λοιπου* cum ℵ*AB 17. 73. 118. Euthal^{cod} Cyr^{ador} (nescio locum) Procop$^{nicoph\ 2,62}$ Dam ... ς Ti *το λοιπον* cum ℵ^{c}DEFGKLP al plur Chr Thdrt Thphyl Oec. Dedimus sine *αδελφοι μου* cum ℵ*HDK 17. d e m^{95} arm aeth^{utr} (Cyr^{ador}) Dam ad h. l. et$^{parall\ 610}$ Leif^{249} Hier ... ς (Gb^{o}) add *αδελφοι μου* cum ℵ^{c}KLP al plur syr^{utr} cop go Chr^{192} Thphyl al; item *αδελφοι* omisso *μου* cum (A post *ενδυναμ.* pon) FG 47. 71. 109. f g vg Euthal^{cod} Thdrt Ambrst al | *ενδυναμουσθε*: B 17. Or(vid)$^{cat\ 213}$ *δυναμουσθε* | ℵ* (non item^{c} nec ut vid a) 91. *εν τω κυριω*. Cf huc Hier^{7,660}: „Scio in Graeco pro *virtute fortitudinem* positam, id est *ισχυν*, quia *virtus* apud eos *αρετη* appellatur. Sed haec apud nos consuetudo est scripturarum, ut indifferenter *ισχυν* et *αρετην virtutem* nominent."

11. *ενδυσασθε*: FG add *υμας*, item *induite vos* f g m^{95} vg go Or$^{int\ 2,431.\ 471}$ al (Ambrst *induimini vos*) | *προς το*: DEFG Dam$^{parall\ 610}$ *εις το* | *υμας στηναι*: DE *στην. υμ.* | *στηναι* (et. Clem^{486} Or$^{cat\ cor\ 241}$): K *αντιστηναι*, item Or^{1,708} *μηδεν δε δυνασθαι προς τους ενδυσαμενους τ. πανοπλιαν του θεου και αναλαβοντας ισχυν προς το αντιστηναι προς τας μεθοδειας* etc | *μεθοδιας* cum ℵAB*D*FGKL 37. al mu Euthal^{cod} (passim et. editum ut Antioch^{1163} cat$^{nicoph\ 1,630}$) ... ς Ln *μεθοδειας* cum B^{2}D^{c}P al plu. Ceterum apud Latinos perquam varie vertitur: d *remedium*, Leif^{249} *remedia*, e f g m^{95} vg *insidias*, Tert$^{marc\ 5,18}$ *machinationes*, vg^{ms} ap Ln Hier *versutias*, Zeno^{2,42} *nequitias*. Liberrime Ambrst *πρ. τ. μεθ. τ. διαβολ.* vertit *adversus nationes*; in eis vero quae subiungit respondere vdtr *omnia machinamenta diaboli*.

12. *ημιν* cum ℵADC^{c}EKLP al plur vg cop syr^{p} arm Ign$^{int\ pol\ 238}$ (Eph^{13}) Clem$^{857.\ 702}$ Or$^{1,768.\ 2,810}$ et$^{2,819.\ 588}$ et$^{cat\ 216.\ 217}$ et$^{int\ 1,141.\ 2,86.\ 292}$ ac saep Eus$^{prae\ 550}$ et$^{mocell\ 135}$ et$^{ps\ 264}$ et$^{esa\ 486}$ et$^{mal\ 106}$ Meth^{787} Did$^{manich\ 213}$ (Gall^{6}) Ephr^{2,142} (*ημων*) Ath^{648} et^{871} Antioch^{1211} al mu Tertmarc 5,18 Cyp^{23} Amb^{saepe} (et$^{ps\ 36}$ habet *quia non est nobis pale* etc, additque „in Latt plerisque *colluctatio* reperitur, in Graecis omnibus *παλη* scribitur; *παλη* enim Graecorum, *lucta* est Latinorum": atque *lucta* ap ipsum Amb^{bis}, alibi *luctatio*, alibi *colluctatio*) al mu ... Gb' Ln

πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. 13 *διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.* 14 *στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,* 15 *καὶ ὑποδησάμενοι* 1 Thes 5, 8
τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, 16 *ἐν πά-*

υμιν cum ℵD*FG 52. 115. 120. 17loct a^{ser} c^{ser} d e f g m^{95} go syr^{sch} aeth Lcif[249. 250] Ambrst | *σαρκα*: 37. *-καν* | *προσ τασ αρχασ, προσ τασ εξουσιασ*: d e m^{95} Cyp^{93} Lcif[249. 250] Hil[331] *adversus* (*contra*) *potestates* (ita ut *πρ. τ. αρχασ* non expressum sit) ... $D^{gr}E^{gr}$ f (g) vg $Ambp^{s\,1}$ $et^{ps\,118}$ Ambrst al *πρ. τ. αρχ. και* (Or[1,257] $Eus^{ps\,264}$ add *τασ*) *εξουσιασ, advers. principes* (*principatus* Amb Ambrst) *et* (g om) *potestates* | *του σκοτουσ* sine *του αιωνοσ* cum ℵ*ABD*FG 17. 67** 80. d e f g m^{95} vg go cop syr^{sch} etp txt arm aeth Clem[558] et[712] Or[1,257. 257] et prov (Notit[220] Mai[53]) $et^{int\,1,141}$ ac^{saep} $Eus^{praep\,550}$ edd $et^{dem\,434}$ $et^{eclo\,105}$ $et^{ps\,99. 264. 346}$ $et^{esa\,488}$ $et^{mal\,106}$ Ath[648] (sed$^{cod\,1}$ add *τ. αιω.*) al mu (Ign$^{int pol\,332}$ et Antioch[1211] om et. *τουτου* quod sequitur) Tert$^{ieiun\,17}$ Cyp[93] Lcif^{bis} Ambrst al ..... ς (= Gb Sz) add *του αιωνοσ* cum ℵ^{ca} (non item^{cb})$D^{c}EKLP$ al pler syr^{p} c.* Or[1,768] ed delar (none dd ante^{delar}) Didmanich[313] (ap Gall[6]) Ath$^{cod\,1}$ Macar$^{hom\,21}$ (Gall[7,86]) Chr Euthal cod Thdrt al (Ephr[2,148] *του αιωνοσ τουτου* omisso *του σκοτουσ*)

13. *αναλαβετε*: D^{gr*} *αναβαλετε* | *κατεργασαμενοι* (corrupte Ᵽ et G): A *κατεργασμενοι*. Apud Latinos sic invenitur: *et* (e add *in*) *omnibus operis* d e, *et in omnibus perfecti* f g (sub *aut* habet *omnia* pro *in omnib.*) vg^{cle} fu demid tol Lcif[249] Ambrst, *et omnibus perfecti* am, *et omnibus perfectis* cod^{1} ap Ln, *et omnibus effectis* Victorin, *universa operati* Hier, *et cum omnia perfeceritis* Cyp[93]. Cum f g vg etc facit etiam m^{95}, sed post *et in omnibus perfecti* pergit *estote, praecincti* etc. Denique Lc^{brug}: „et in omnibus perfecti stare. *Non facile scribas sublata praepositione* in, *ablativos absolute positos:* omnibus perfectis, *ut nonnulli libri.*“

13. 14. *στηναι*. 14 *στητε ουν* et. Or$^{cat\,217}$ $Eus^{mal\,206}$ et (*λεγων· στητε ουν*) ps^{348} Dam$^{parall\,610}$ al Hier[7,676. 678] etc (et. Or$^{int\,2,143}$ et^{alib} *state ergo*) ... $D^{*}F^{gr}G$ d e Cyp[93] *στητε, stetis*, item g *stare* t *stetis*. Similiter Lcif[249] Victorin Ambrst *stare* omissis *στητε ουν*.

14. *περιζωσαμενοι*: $D^{*}FG$ $Naz^{niceph\,1,680}$ Chr[4,26] *περιεζωσμενοι* (errant circa D* Wetst et Treg; correxit^{c} *-ζωσαμενοι*, *ε* ante ζ per incuriam non deleto)

16. *εν πασιν* cum ℵBP 17. 26. 31. 34. 37. 80. 118. 213. 8^{pc} cat^{txt} d e f g m^{95} vg cop syr^{p} aeth $Meth^{epiph\,566}$ (contra Gall[3,787] ex Photio[234] *επι* hausit) Naz (ut ante) $Cyr^{hr\,73}$ Cyp[329] Lcif[249] Victorin al ... ς Ti *επι πασιν* cum ADEFGKL al pler syr^{sch} arm go Ephr[3,335] (Meth[787] vide ante) Chr[2,05] et[4,26] Euthal^{cod} $Cyr^{ador\,106}$ $et^{zach\,776}$ Thdrt Antioch

σιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα
1 Thes 5, 8 τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ τὴν περι-
κεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύμα-
τος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως
προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦν-
τες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
Col 4, 3 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός
Col 4, 4 μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ
οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με
λαλῆσαι.

[2811] Dam ad h. l. etparall[610] Or[int 2,477] Hier (hi[3] *super omnia*) Ambrst (*super his omnibus*) al | *θυρεον* ut ℵB etc ... ADEFGKLP al *-ραιον* | *δυνησεσθε*: D*FG *δυνασθαι*, item d e f g m[86] vg Victorin Ilier etc *in quo possitis* | *τα πεπυρωμενα* (Clem[90] *πεπυρακτωμενα*) cum ℵAD[c]EK LP al omn[vid] Clem[90] Or[2,126] et[4,406] et[alib] Dial[816] Meth[epiph][686] Ephr[3,235] Bas[1,264] Cyr[hr][78] Euthal[cod] Cyr[ador][108] et[asch][776] al mu ... Ln om *τα* cum BD*FG

17. *δεξασθε* (AD[c]EKLP 17. al plu *-σθαι*) ... D*F[g]G d e g m[86] Cyp[98] (sed[229] habet *assumere*) Leif[249] Victorin al om, hinc Gb[0]

18. *εις αυτο*: D*FG *εις αυτον*, g *in illum*, m[86] *in ipsum*, d e *in illo*, f vg *in ipso*. Scripsimus sine additam cum ℵABD*FG 17. 31. cat[txt] d e f g m vg syr[utr] cop aeth go Bas[eth][277] Chr[307] Euthal[cod] Dam[parall][465] atque et.par[is] Victorin (*in ipso*) Hier (*in ipso*) Ambrst (*in ipsum*) etc ... ς (Gb[02]) add τουτο cum D[c]EKLP al pler arm Ephr[3,235] et[244] Chr[306] Thdrt Antioch[1221] Dam ad h. l. | *αγρυπνουντες* (31. Euthal[cod] *επαγρυπν.*): DEFG d e f g go syr[sch] ar[e] Bas[eth][277] Victorin add *παντοτε* | *εν παση*: D* add *τη* | *προσκαρτερησει και*: D*F[g]G d e g Victorin om; item 112. om *και δεησει* | *περι*: D*K*FG 37. 47. 73. 80. syr[p txt] Thdrt *υπερ*. Latini *pro me* | *περι παντων των* (FG om) *αγιων*: Dam[parall] *περι τε αυτων των αγι.*

19. *μοι*: ℵ* d e f (non g) vg Victorin Ambrst Hier al pon post *δοθη* | *δοθη* cum ℵABDEFGKLP al longe plu etc ... ς (= Gb 8z) *δοθειη* cum minusc vix mu | *γνωρισαι*: 37. *λαλησαι* | *του ευαγγελιου* cum ℵADEK LP al omn[vid] d e f vg syr[utr] cop basm reli Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier Ambrst al ... BF[g]G g Victorin om, item Tert[marc][5,18] „*ob libertatem praedicationis constantiam manifestandi sacramenti in apertione oris*, quam ibi expostulare a deo mandabat“ etc. Atque hinc Ln [*του ευαγγ.*]

20. *υπερ*: P *περι* | *εν αυτω*: ℵ post *παρρησιασωμαι* pon ... B *αυτο* | *παρρησιασωμαι* (DE *παρησι-*, ut v. 19 P *παρησια*) ... PGP 47* 82. 114. 118. 122. al[8 scr] Euthal[cod] *παρρησιασομαι*

21 Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα Col 4, 7-8
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
ἐν κυρίῳ, 22 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν
ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

---

21. και υμεις ante ειδητε cum ℵADEFGP al^{10} d e f g vg^{cle} (et. am^{ee} fu demid etc; am^{a} *ut autem et sciatis vos*, Victorin *ut autem vos et sciatis*) go (*ut vos sciatis*) Euthal^{cod} Thdrt Pelag ... ς Ti post ειδητε cum B KL al pler (17. om και υμ.) syr^{utr} basm (cop *ut autem sciatis etiam*) arm aeth Chr Dam Hier Ambrst | ειδητε: ℵAD*FΓ^{2}GP al Dam ιδητε, item g *videatis t sciatis* | παντα: L ταυτα ... D*FΓ^{2}G d e g syr^{sch} ar^{e} Victorin om; Ambrst *plene* (*plene notum faciet vobis*) | γνωρισει υμιν cum ℵBDEFGP 17. 37. 116. 120. d e f (bi *notum faciet vobis*, f *nota* etc, g praetermisit γνωρισει) fu al^{lachm} (hi ut f; similiter am tol al Hier *nota vobis faciet*, Victorin *notum vobis faciet*) syr^{sch} cop basm (*exponet omnia vobis*) arm go Euthal^{cod} Ambrst (ut d). In ℵ vero sic: ante γνωρισει scriptum est υ, sed ab ipso^{a} statim notatum; ℵ^{c} vero ex eo fecit υμιν, tamen ipse rursus delevit (υμιν quod sequitur intactum mansit) ... ς Ti υμιν γνωρισει cum AKL al pler vg^{cle} (*vobis nota faciet*, et. demid) syr^{p} Chr Thdrt Dam al | διακονος et. ℵ^{a} ... ℵ^{2} om (115. om αδελφος)

22. D* επεψα, ut solet | παρακαλεση: F*LP al^{2ser} -λεσει . . 17. -λεσητε

23. αγαπη: A ελεος | πατρος: fu Ambrst add *nostro*. Cf Lebrun: „*Non addas pronomen* nostro". | ιησου χριστου: 37. 238. om χυ

24. αγαπωντων τον (G αγαπων τον): P om τον | ιησουν χριστον: 17. 238. basm om χριστ. | εν αφθαρσια sine αμην cum ℵ*ABFG 17. 73. f g am^{a} tol basm arm aeth^{ro} Euthal^{cod}. Nec magis add Or$^{cat^{224}}$ nec Chr$^{cat^{225}}$ nec Chr ad finem com ... ς (= Gb 8z) add αμην cum ℵ^{c}DE KLP al pler vg^{cle} am^{ee} fu demid al syr^{utr} cop go aeth^{PP} Chr^{212} Thdrt al Victorin Ambrst

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

1 Cor 1, 1 etc Act 16, 12 etc

1 *Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις*

Subscriptio: ℵAB 17. 135. al basm *προς εφεσιους ...* D *προς εφεσιου[σ* suppl**] pergens versu sequente *προς κολοσσαεις* (inveniuntur haec exeunte pagina, videnturque propter spatii penuriam omissa *επληρωθη* et *αρχεται*). E vero *προς εφεσιους επληρωθη· αρχεται προς κολοσσαεις,* FG *ετελεσθη επιστολη προς εφεσιους αρχεται προς φιλιππησιους* (P* -πεσ-). Similiter d *ad ephesios explicit* (** add *missa a roma per tyticum*) *incipit ad philippenses;* f g *expl. epistola ad ephesios incipit ad philippenses;* item am fu al *expl. ad ephesios incipit* (am al add *epistula*) *ad philippenses.* Cf et. go *ad ephesios explicit* (initium epistulae ad Philipp. periit) ... B**P *προς εφεσιους εγραφη απο ρωμης,* K 12. 37. 44. 47. 80. al plu *πρ. εφεσ. εγρ. απ. ρωμ. δια τυχικου,* L *εγραφη η επιστ. αυτη η προς εφεσιους απο ρωμης δια τυχικου ...* ς (= Gb Sz) *προς εφεσιους εγραφη απο ρωμης δια τυχικου.* Tuentur *απο ρωμης* B**KL al plu Euthal^{cod} d** syr^{utr} cop al (non item go aeth) Chr Thdrt Euthal al. Iidem praeter B** addunt *δια τυχικου.* Praeterea KLP al plu adnotant *στιχοι (στιχων) τιβ'* cum Euthalio; 7. *σπβ'.* Item Euthal numerat *αναγνωσεις β', κεφαλαια ι', μαρτυριαι ς'.* B a capitulo o' ad οε' pergit; am fu capp 31 habent.

* *προς φιλιππησιους* cum ℵABK 1. 3. 17. 37. (-ππισιους) 47. 113. 123. al mu cop, go *ad filippisios ...* DEFG *αρχεται προς φιλιππησιους* (DE -πηνσιους). Vide vg^{cdd} ad finem epistulae ad Eph ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προς φιλιππισιους,* P *του παναγιου παυλου επιστολη προς φιλιππισιους,* 115. 116. 121. al *πρ. φιλιππ. επιστολη,* 122. al *παυλου αποστολου πρ. φιλιππ. επιστολη καθολικη,* 120. al *η πρ. φιλιππ. επιστολη.* Similiter al ... ς *η προς τους φιλιππησιους επιστολη,* ς^{e} *παυλου του αποστολου η προς φιλιππησιους επιστολη,* Gb Sz *παυλου επιστολη προς φιλιππ.*

1. 1. *δουλοι*: 8P^{e} (nisi errat conlator, ut de E erravit) *δουλος,* item 34. transponens *και τιμοθ.* post $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ | *χριστου ιησου* cum ℵBDE 109. d e cop basm ... ς *ιησ. χριστ.* cum (latet A) FGKLP al pler f g vg syr^{utr} arm aeth Chr^{223} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst | 17. om *πασιν τ. αγι. εν χρι. ιησου.* Item 115. om *τοις ουσιν εν φιλιππ.* | *σὺν ἐπισκόποις* ... B^{2}D^{c}HK al mu Chr Euthal^{cod} Thphyl Cassiod$^{complex\ vi}$ (*salutat – coepiscopos*) *συνεπισκοποις.* Quam in rem cf Thdr^{mop} (cat^{223}): *προσεκτέον ὅτι τὸ „σὺν ἐπισκόποις“ λέγει, οὐχ ὥς τινες ἐνόμισαν ὥσπερ ἡμεῖς συμπρεσβυτέροις γράφειν εἰώθαμεν· οὐ γὰρ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον εἶπεν τὸ „σύν“, ἵνα ᾖ συνεπισκόποις ἡμῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ*

καὶ διακόνοις. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν Ro 1, 7 etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάν- Ro 1, 8
τοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν
ποιούμενος 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτης
ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος
ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ,
7 καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ
τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ
ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούς μου τῆς χά-
ριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ Ro 1, 9
πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσ-

„πᾶσιν τοῖς ἐν φιλίπ. ἁγίοις", σὺν τοῖς αὐτόθι ἐπισκόποις τε καὶ διακόνοις.

3. εὐχαριστω τω θε. (cat^{ixt} κυριω) μου cum ℵABD^{c}E**KL^{r} al omn^{vid} vg syr^{utr} cop basm rell ... D*E*FG d e f g Ambrst Cassiod (ut ante) εγω μεν ευχαριστω τω κυριω ημων | επι παση τη (DE om) μνεια ... G g επι (in) παση δεησι μου (sed δεη. μου punctis improbata) τη μνιαν (sic, g *memoria*), P επι παση τη μνιαν (sic)

4. παντοτε usq παντων υμων: K om | εν παση: ℵ* (non item^{c}) 31. 37. 80. c^{scr} add τη | την δεησιν: FG g praem και ... L 28. 31. 47. 67. 113. 115. 177. c^{scr} k^{scr} syr^{p} basm aeth Thphyl add μου

5. της πρωτης cum ℵABP 37. k^{scr} Euthal^{cod} ... ς Ti om της cum DE^{r}FG KL al pler Chr Thdrt Dam al | Ln$^{ed\ min}$ ad finem non interpg

6. αχρι cum ℵB a^{scr*} Euthal^{cod} (et A αχρι ης) ... ς Ti αχρις cum DE^{r} GKL^{r} al pler Chr Thdrt Dam al | χριστ. ιησου cum BDEL 1. 4. 72. 74. 91. 108* 113. 122. 219. 13^{1ecc} al^{4} ^{scr} al d e f vg (et. am* fu tol) Aug^{gr} et arbi Ambrst al ... ς ιησου χριστ. cum ℵAFGK^{r} al plu am** demid syr^{utr} cop basm arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt (Dam om ιησ.)

7. δικαιον εμοι: 37. 73. 116. εμ. δικ. | τουτο: L του | εν τη καρδια: K syr^{sch} cop basm aeth add μου | και εν τη απολ. cum ℵBD^{b}E^{t} G^{c}EK^{r}L^{r} al plu (12 i. e. omnes ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam, item d e f g vg ... ς (= Gb + Sz) om εν, Ln [εν], cum AD*FG al vix inu vg^{ms} lachm Thphyl | συνκοιν- cum ℵAB*DEFG Euthal^{cod} ... ς Ln συγκ- cum B^{c}K^{xii}L^{r} al certe pler | μου της χαριτος (Ambrst *quoniam omnes mihi participes gaudii estis*): DE^{r}FG d e f g vg της χαρ. μου, 39. 43. 52. k^{scr} l^{scr} al^{5} Euthal^{cod} Thphyl μοι της χαρ.

8. γαρ μου cum ℵABKL^{r} etc ... DE^{r}FG (et. ℵ$^{instaurator\ ut vid}$) 39. 80. 106. 215. 238. Chr Euthal^{cod} γαρ μοι, item *testis enim mihi* it vg etc. Dedimus autem sine εστιν cum ℵ*BP^{r}S^{r}G 17. 67** cat^{ixt} d e g syr^{sch} aeth utr Thdor^{mop} cat^{28} Chr$^{cod\ mosc}$ ... ς (Gb^{o}) add εστιν, Ln [εστιν] cum ℵ^{o}AD^{2}S^{r}E^{2}S^{r}KL^{r} al pler f vg syr^{p} cop basm Chr^{mont} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al | ο θεος: P^{2}S^{r}G g o κυριος | DEFG σπλαγχνοις

εὔχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν
Ho 3, 12 *ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,* 10 *εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ,* 11 *πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.*

12 *Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν,* 13 *ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν,* 14 *καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν.* 15 *τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν·* 16 *οἱ μὲν ἐξ*

| *χριστου ιησου* cum ℵABD*EGP 17. 37. 73. 116. 118. 145. 178. d e g am fu demid sah syrP arm Bas$^{eth\ 297}$ cdd^{2} Chr$^{cod\ mosc}$ Dam^{com} ... ς (= Gb Sz, sed Gb') $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. FKL al pler f vg^{cle} tol harl cop syr^{sch} Chr^{montf} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{txt} Ambrst al ... D^{c} basm aeth om *ιησου*

9. *ετι*: 37. om, nec exprim f vg cop sah basm al Ambrst al | P om *και μαλλον* | *περισσευη* cum ℵAK**L al pler Clem^{347} Bas$^{eth\ 297}$ Chr Thdrt Dam al, item K*P al pauci *περισσευει* et FG *περισσευοι* ... Ln Ti *περισσευση* cum ℵDE 37. k^{scr}, item Euthal^{cod} *περισσευσει*

10. *υμας* et. Clem^{347} etc ... ℵ* (non item^{c}) 37. om | *χριστου*: FG f g add *ιησου*

11. *καρπον δικ. τον* (B 116. 122. om) *δια* cum ℵABDEFGKL al plus^{25} it vg (sed vide post) sah basm aeth Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *καρπων δικ. των* cum P al plu fu^{vict} al^{lachm} syr^{utr} cop arm Bas^{eth} Chr Thphyl | *ιησου χριστου*: 37. am fu demid *χρι. ιησου* ... syrP praem c.* *fidem* | *θεου*: D^{Gr*} *χριστου*, harl* *eius*, FG^{Gr} g *μοι* ... 112. om

12. D* *γειγνωσκειν*, D^{c}E *γιγνωσκειν* (FG *Ειινωσκειν*) | *τα*: FG^{Gr} syrP^{mg} arm *το*

13. *εν* (ℵ* 80. add *τω*, non ℵ^{c}) *χριστω γενεσθαι* (ℵ* *γεγονεναι*, non item^{c} nec$^{vi\ a}$) cum ℵABKLP al omn^{vid} d e etc Clem^{572} al Ambrst ... D^{Gr}E^{Gr} FG f g vg arm Thphyl *γενεσθ. εν χριστω*, Chr$^{com\ 235}$ *γενεσθ. τους εν χρι.* ... a^{scr*} Euthal^{cod} Dam om *εν χρι.*

14. *μου*: D^{Gr*} *μοι* | L om *περισσοτερως* usque *τον χρι. κηρυσσουσιν* (v. 15) | *τον λογ. του θεου* cum ℵABD*E*P al plus^{25} d e f vg go syr^{sch} (*et*P *τ. θε.* c.*) sah cop basm arm aeth Clem^{572} Chr$^{II,462\ cod}$ et^{463} Euthal^{cod} Ambrst; sed ex his D*E* d e *του θεου* post *λαλειν* pon, 48. 72. f^{scr} ante *λογον* ... FG^{Gr} g *τον λογον κυριου* ... ς Ti nil nisi *τον λογον* cum D^{c}K**K al plu syrP^{txt} Chr^{235} et$^{1,705.\ 2,194.\ 617}$ et^{3,865} et^{II,462} montf Thdrt Dam al

15. *τινες μεν και*: ℵ^{c} 17. 34. syrP arm aeth om *και* | *κηρυσσουσιν* et. ℵ^{a} ... ℵ* *κηρυσσειν*

ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 *οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου.* 18 *τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι·* 19 *οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται*

16. 17. *οι μεν εξ αγαπης* usq *κειμαι,*[17] *οι δε εξ εριθειας* usq *τ. δεσμοις μου* cum ℵABD*EFGP 17. 23. 37. 44. 47. 73. 80. 137. 179. 219. k^{scr} d e f g vg go sah cop basm arm aeth (syr^{sch} sed om verba *οι μεν εξ αγαπης*) Bas$^{eth\,302}$ Euthal^{cod} Tert$^{marc\,5,20}$ (*alii per invidiam et contentionem, quidam vero et per sermonis existimationem, plerique ex dilectione, nonnulli ex aemulatione, iam aliqui et ex simulatione*) Victorin (omnino sic: *prima [I] causa est de malignitate, propter invidiam et contemptionem - postrema [IV] etiam est et ipsa de malo, ut quidam per contumaciam Christum pronunciant - At vero vel duplex causa de bono sic se habet, quod quidam [II] per bonam voluntatem Christum pronunciant, quidam [III] ex charitate - ad primam respondit haec quae secunda est - tertia autem quae de bonis causa est, contraria est illi quae postrema est de malis.*) Ambrst al ..... ς (= Gb Sz) *οι μεν εξ εριθειας* usq *δεσμοις μου,*[17] *οι δε εξ αγαπης* usq *κειμαι* cum D^{b}Et^{c}K (item L, sed una cum *περισσοτερως* usque *κηρυσσουσιν* [vide ante] om etiam *οι μεν εξ εριθειας* usq *δεσμοις μου*) al plu syrP Chr^{226} Thdrt Dam | *εριθειας* ut ℵAB^{3}KP al plu ... B* *ερειθιας*, DEFG 114. e^{scr} al *εριθιας*, ut et. editum Bas^{eth} | *τον χριστ.* cum ℵ*ADEKP al omn^{vi} Bas$^{eth\,302}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ℵ^{ca}(non item^{cb})EFG Chr^{cod} om *τον*, hinc Lu [τον] | FG^{rGgr} 37* b^{scr*} *καταγγελουσιν* | *εγειρειν* (Gb″) cum ℵAB D*FG 17. 31. 39. 73. (item D^{b}P Euthal^{cod} *επεγειρειν*) it vg sah cop basm arm aeth Antioch^{1116} Ambrst al ... ς *επιφερειν* cum D^{c}EKL al pler (syr^{utr} *ut addant*) Chr Thdrt Dam al (Thphyl^{mg} *προσφερ.*)

18. *πλην οτι* cum ℵAFGP 17. c^{scr} al plus^{10} cat^{txt} g sah basm (cop *οτι πλην*) Ath^{322} ex$^{codd\,4}$ Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,123}$ Thphyl^{mg}. Item B Ath$^{cod\,1}$ et^{edd} *οτι* ... ς Ti *πλην* cum DEKL al pler (d e f vg etc) syr^{utr} arm aeth go Chr Thdrt Dam ... d e f vg Victorin Aug$^{ioh\,11}$ et^{46} al *dum*, Ambrst *dum tamen*, Cyp^{123} *verum tamen*, g *dum omni modo quia* (*quid enim dum omni modo quia omni modo* sic) | *αληθεια*: D^{c}E 37. 80. 116. praem *εν*. In ℵ est *ειτεἐαληθεια*. | *καταγγελλεται* (G* *-γγειλεται*): cf huc Chr^{226}: *οὐκ εἶπε· καταγγελλέσθω, νομοθετῶν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ συμβαῖνον ἀπήγγειλε, δεύτερον δέ, εἰ καὶ νομοθετῶν ἦλγεν, οὐδὲ οὕτω τὰς αἱρέσεις εἰσῆγεν.* Item cat^{229}: *οὐκ εἶπε· καταγγελλέσθω, ὥσ τινες οἴονται, λίγοντες ὅτι τὰς αἱρέσεις εἰσάγει, ἀλλὰ καταγγέλλεται*, quibus adduntur verba Chrysostomi. Item Oec: *πολλοὶ τῶν αἱρετικῶν παρεποίησαν τὴν γραφὴν ὡς ἔχουσαν· χριστὸς καταγγελλέσθω.* Eus vero$^{const\,2,58}$: *μονονουχὶ τῷ φάντι παραπλησίως εἰπὼν ἂν καὶ αὐτός· εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ χριστὸς καταγγελλέσθω* | F *χαιρησομαι* | *εν τουτω*: LP *ἐν τοῦτο*

19. *γαρ* cum ℵADEFGKLP al pler d e f g m^{10} vg syr^{utr} cop arm etc .. B 37. 61. 116. o^{scr} sah *δε* ... basm aeth om | *μοι αποβησεται*: P

σεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, 20 *κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.* 21 *Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος.* 22 *εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω.* 23 *συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ*

αποβ. μοι | *ιησου χριστου* et. m[10] vg syr[utr] sah cop basm arm aeth Ath[523] al Ambrst al ... DEFG d e f g go Victorin *χριστου ιησου*

20. *αποκαραδοκιαν*: FG 18. 44. 123. h[ser] Ath[523] add[s] *καραδοκιαν* | *ουδενι*: FG f g add *υμων* | G[gr*] *εν παρρησ. παση* | Ln *χριστοῦ*[30] *κατὰ τ. ἀπ. κ. ἐλπ. μου, ὅτι*

21. *χριστος*: FG[gr] d e f vg go add *εστιν*. Confirmant autem lectionem *χριστος* etiam Clem[541] Or[int 2,401] Cyp[230. 347] Hil[314] Victorin Ambrst al mu ... Gb′ *χρηστον* c. arP („*quia bonum apud me ut vivam*"). Eiusdem lectionis testem addit „Gregordial bis (et[lat] et[gr])". Quod unde habeat nescio, vidi vero in ed. Par. 1705. ll. plur. ut dial[2,3. 3,17] et[gr] et[lat] confirmatum *χριστος*.

22. *ει δε* et. Or[int 2,121] ... DG[r*] 109. *ει τε* ... Ir[int 307] *si igitur*, Ambrst *si ergo*, Victorin *quodsi* | *εργου* et. Clem[541]: FG it vg reli Ir[int 307] Or[int 2,121] Victorin Ambrst al add *εστιν* | *και τι*: Clem[541] afferens vv. 20—24 *και* ante *τουτο* pon | *αιρησομαι*: B *-σωμαι*

23. *δε* cum ℵABDEFGKL P al longe plu (12 i. e. omn ap Scri) it vg (et. am fu omn[lachm], item harl sed pro seq *ex* habet *et*) go syrP aeth sah (basm cop arm om) Chr Euthal[cod] Dam al Or[int 1,105 et 4,597] Victorin Ambrst al; Clem[511] *τε* ... ς (= Gb Sz) *γαρ* cum minusc demid tol hal syr[sch] Or[int 2,121] Thdrt | *εισ το αναλυσαι* et. Clem ... DEFG *το αναλ.* (omisso *εισ*), ut Latini *concupiscentiam* (*desiderium*) *habens dissolvi*, item Antioch[1240] *αναλ.* (omisso *εισ το*). Libere Or[2,320] *εχει γαρ και ουτος επιθυμιαν του αναλυσαι κ. συν χρ. ειναι, πολλω μαλλ. κρεισσον* | *πολλω* et. Clem[511] Or[1,72. 2,320] et[int 2,121] et[alib] Bas[regg 287] etc ... D[c]F[2]G d e Victorin *ποσῳ*, g *quanto magis t multo magis* | *γαρ* cum ℵ[a]ABC 6. 10. 17. 31. 39. 47. 67[**] f[ser] 8pe cop Clem[541] Or[1,73] et int[2,121. 4,597] Euthal[cod] Ambrst Aug[doct chr 3], ubi ita disserit: „Incertum est utrum *ex duobus concupiscentiam habens*, an *compellor autem ex duobus*, ut illud adiungatur *concupiscentiam habens dissolvi et esse cum Christo*. Sed quoniam ita sequitur: *multo enim magis optimum*, apparet eum eius optimi dicere se habere concupiscentiam, ut cum ex duobus compellatur, alterius tamen habeat concupiscentiam, alterius necessitatem: concupiscentiam scilicet esse cum Christo, necessitatem manere in carne. Quae ambiguitas uno consequenti verbo diiudicatur, quod positum est *enim:* quam particulam qui abstulerunt interpretes, illa potius sententia ducti sunt, ut non solum

γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, 26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, 28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο

---

compelli ex duobus, sed etiam duorum habere concupiscentiam videretur." ..... ς (non item ς^{e} Gb Sz, sed Gb^{00} *γαρ*) om cum ℵ*DEFG KLP al longe plu f vg (item d e g, vide ante) go syr^{utr} basm arm aeth ($Or^{2,820}$ vide supra) Chr Thdrt Dam al (Bas$^{regg\ 357}$ probandi vim non habet) Victorin (*quanto* pro *multo*)

24. *επιμενειν* et. $Clem^{541}$ $Or^{1,73}$ $et^{2,820}$ $et^{4,19}$ etc (109. *συνεπιμενειν*) ... B $Or^{cat\ cor\ 146}$ $Petr^{alex\ can\ 10}$ $Chr^{com\ 254}$ $Euthal^{cod}$ $Cyr^{loh\ 262}$ al cat^{242} *επιμειναι* ($Euthal^{cod}$ *-μέναι*) | *τη σαρκι* cum NACP c^{ecr} k^{ecr} o^{ecr} 8pe al^{10} $Clem^{541}$ $Or^{1,73}$ $et^{2,820}$ $et^{4,19}$ $et^{cat\ cor}$ $Petr^{alex}$ $Chr^{com\ 254}$ Cyr^{loh} cat^{242} ... ς (sed Gb^{00}) Ti praem *εν* cum BDEFGKL al longe plu Thdrt Dam Thphyl Oec, item *permanere in carne* it vg etc | LP al *αναγκαιωτερον*

25. *παραμενω* (Gb″) cum NABCD*FG 17. 20. 31. 67^{**} 80. $8pe^{c}$ arm Euthal ^{cod} ... ς Ti *συμπαραμενω* cum D^{c}EKLP al pler $Chr^{dis\ erte}$ Thdrt Dam Thphyl Oec. Sic enim Chr^{254}: *εἰ γὰρ ἀναγκαῖον τοῦτό ἐστι, πάντως ἔτι* (edmontf ὅτι) *μενῶ, καὶ οὐχ ἁπλῶς μενῶ, ἀλλὰ μεθ' ὑμῶν· τοῦτο γάρ ἐστι τό· καὶ συμπαραμενῶ, τουτέστιν ὄψομαι ὑμᾶς.* Latini *permanebo omnibus vobis.* | *της πιστεως* et. $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ add *υμων*

26. *περισσευη*: P 122. *-σευει* ... DE 38. 74. 114. *περισσευση* | *εν χριστω ιησου*: FG f g post *εν εμοι* pon

27. *του ευαγγελιου*: G *τω ευαγγελιω*, P *το ευαγγελιο*. Respicit huc Polyc^{5} *οτι εαν πολιτευσωμεθα αξιως αυτου, και συμβασιλευσομεν αυτω.* | *του χριστου* et. $\aleph^{a}$ ... $\aleph^{*}$ arm^{cdd} om, D* om *του* | *ακουω* (*ειτε απων* om $\aleph^{*}$, $suppl^{a}$) cum $\aleph^{*}$BD*P 47. 57. al^{6} ... ς Ti *ακουσω* cum $\aleph^{a}$A CD^{c}EFGKL al pler Chr^{255} $Euthal^{cod}$ Thdrt Dam al. Latini (*audiam*) nil definiunt

28. *πτυρομενοι*: 17. *πτοουμενοι* | *εστιν αυτοις* cum NABCD*FG 17. 61. 177. 178. (*ητις αυτοις ενδ.* o^{ecr}) d e f g am fu tol go arm; item om *μεν* vg^{cle} demid (hi^{2} *illis est*) cop basm syr^{sch} (*indicium perditionis eorum* pro *ητις εστιν* etc) $Euthal^{cod}$ Ambrst Pelag. Accedunt ordini verborum *εστιν αυτοις*, sed addunt *μεν* D^{c}EP 47. al Chr^{256} Thphyl ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *αυτοις μεν εστιν* cum KL al plu syr^{P} Thdrt Dam | *υμων δε* cum NABC^{2}Γ 17. 31. 39. 47. d e (hi^{2} *quae est illis* -

ἀπὸ θεοῦ· 29 *ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,* 30 *τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.*

II.

1 *Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,* 2 *πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά-*

---

vestrae autem salutis) arm syrP et (pariter antea αυτων) sch Euthal cod Chr cod mosc Aug^{1} cont^{2} ep pel (ut d e); item Cyrfid^{123} *ημων δε ... ς υμιν δε* cum D^{c}EKL al pler f vg cop basm go aeth Chr ed Thdrt al Ambrst al; item C*D^{gr}*F^{gr}G 78. g Dam Victorin *ημιν δε* | Ln (*ἥτις* usque *ὑπ. αὐτοῦ πάσχειν*), 30 *τὸν αὐτὸν*

29. *υμιν* et. Clem^{604} Or^{4,349} et cat rom^{34} et int^{4,528} etc ... A 35. 71. *ημιν*. Cf et. Ps-Iust resp orthod^{96} *ἡμῖν, φησίν, ἐχαρίσθη οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν* etc. | το pri (1. 121. *τα*) et. Ps-Iust resp orthod Clem Or etc ... FG 8. 68** (sic) 73. 120. arm om. Cf it vg: *quia vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed ut* (g om) *etiam pro illo patiamini.*

30. *οιον*: D*vg d e f g Ambrst al (non item Tert$^{scorp\ 13}$: *eundem*, inquit, *agonem habentes, quem in me vidistis et nunc auditis*) add *και*, item C* post *εἰδετε* | *εἰδετε* (Gb″) cum ℵAB*CD*E* 17. al plu Chr Thdrt Dam ... ς (= Sz) *ἰδετε* cum B^{c}D^{c}E**FGKLP al certe perinu Clem^{604} Euthal cod Antioch^{1151} Thphyl Oec

II. 1. *ει τις ουν*: Euthal^{cod} *ει τι ουν* | *τι*: Gb″ *τισ* cum D*(et D^{nov})L 17. 46. 73. 137. al^{12}, item (sequente *παραμυθια*) Thdrt Thphyl | *τισ* ante *σπλαγχνα* cum ℵABCDEFGKLP al plus^{50} (8 ap Scri, reli^{5} *τι*) Chr mosc Euthal^{cod} Dam Oec ... 4. 18. 37. 46. 72. 74. al fere^{10} *τι*, 109. Thdrt^{cod} *τε* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *τινα* cum minusc vix mu, sed etiam ut editi sunt Clem^{604} Chr^{164} Thdrt Thphyl. Apud Latinos (d e f g m^{16} vg^{cle} demid Victorin Ambrst al) *si qua viscera*, sed am fu tol *si quid viscera*, cod^{lachm} *si quis viscera* :: soloecismum *ει τισ σπλαγχνα* tanta cum constantia servatum esse ab antiquis testibus, nec ab ipsis correctoribus, cuiusmodi ℵBCD experti sunt, mutatum, mirum est illud quidem ac probat ipsis Graecis auribus tolerabilem visum esse. Accedit quod in libros suos fideliter plures patres transtulisse videntur, quorum auctoritas minime eo frangitur quod apud alios ut Clem ad legem grammaticam correctum legitur *τινα*. Quae quum ita sint, ipsis nobis servandum erit *τισ*, nisi malumus grammatici quam editoris partes agere. | D*FG *σπλανχνα*

πην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, 3 *μηδὲν κατ' ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν,* 4 *μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες,* 1 Co 10, 24 *ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι.* 5 *τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν*

---

2. *συνψυχοι* cum AB*CD*FG ... ς Ln *συμψ-* cum ℵBCDCEKLP al certe pler | *το εν φρονουντ.* (d e g m16 Hil461 Ambrst *unum sentientes*, item Victorin „*eandem dilectionem exerceatis unanimes, unum sentientes, nihil per contentionem neque per inanem gloriam*“) c. ℵ*BDFGKLP al pler d e g syrutr arm aeth Clem904 Basregg477 etc ... ℵ*AC 17. 73. f vg go (cop?) Euthalcod *το αυτο φρον.* (*id ipsum sentientes*). Cf Chr263 ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, φησί, μᾶλλον δὲ ἵνα τὸ ἓν φρονῆτε. τοῦτο γὰρ προῶν ἐδήλωσεν εἰπών· τὸ ἓν φρονοῦντες, ὅ τοῦ „τὸ αὐτὸ“ μεῖζόν ἐστι.

3. *κατ ερι9.* cum ℵBCD*FGLP 17. etc ... ς Ti *κατα ερι9.* cum ADCEKsil al sat muvid (Ln errat de testib) | *ερι9ειαν* ut ℵABCDCELP etc ... D* al *ερι9ιαν*, B*FG *ερειθιαν* | *μηδε* cum ℵABC 17. 31. 37. 116. d e m16 vg cop arm aeth Euthalcod Victorin Augserm144 Ambrst al ... ς ἤ cum DGrEGrFGK1.P al pler f g syrutr go Baseth266. 281 Chr Thdrt Dam, item Hil461 *sive per* | *κατα* sec cum ℵ*ABC 17. 31. 37. 116. (49. *και κατα*, 7. 123. *η κατα*) d e m16 vg cop syrutr arm Euthalcod Victorin Hil461 Ambrst Augserm ... ς om cum ℵCDEFGKLP al pler f g go Bas eth Chr Thdrt Dam | *ηγουμενοι*: DGr*(etnov)K 46. 71. 80. 109. 219. Damparis *προηγουμ.* | *υπερεχοντας*: B praem *τους* ... DEFG *-χοντες*

4. *εαυτων*: C** (nisi potius ipsius* est) syrsch go Ephr391 Thphyl *εαυτου* | *εκαστοι* pri cum ABFG 17. 116. f g m61 (et16 ubi corrigendum *singuli* pro *singula*) vg (*non quae sua sunt singuli considerantes*) Bas regg380 sec loc Euthalcod Ambroffic 2,2 al ... ς *εκαστος* cum ℵCDEKLP al pler d e go syrutr Baseth281 etregg380 pri loc cod Ephr391 Chr Thdrt Dam ad h. l. etparis Hil462 Victorin Ambrst al (hi *unusquisque* vel *quisque* pro *singuli*) ... cop arm Basregg380 ed (pri loc) om | *σκοπουντες* cum ℵABCDEFGP al fere15 d e f g m vg go arm Baseth281 etregg380 bis Euthalcod Damparis al Hil462 Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *σκοπειτε* cum L al plu Chr Thdrt Dam ... ℵ 73. syrutr Ephr391 Thphyl Victorin *σκοπειτω* | *αλλα και* et. am fu Augserm144 Promiss2,1 go cop syrutr Bas eth280 etregg381 bis etc ... D*FGK 61. oscr d e f g m vgcle demid tol al lachm aeth Victorin Ambrst al om *και* | *τα*: DCEK al85 Oec *το* ... D* FG al mu (4 ap Scri) add *των* (Ephr391 Thphyl *του ετερου*) | *εκαστοι* sec cum ℵABCvidGrEGrP 17. 31. 47. 177. 178. cop Baseth281 etregg380 bis Euthalcod Cyrthes194. 371 (et. Cyract90 sed inepte *εκαστοι τουτο φρονεισθω*, etfid108 *εκαστος τουτο φρονεισθω*) Victorin Augserm144 ... ς *εκαστος* cum KL al pler d (e delet? certe sic vdtr ap Sab non recte testantem d omittere) go syrutr arm Chr Thdrt Dam ... FG f g m16 et61 vg aeth Ambrst al om, hinc Gb0. Praeterea ℵ*AC 17. al Cyr thes bis ad seqq trahunt (et. Cyrioh 119. 185 *τουτο φρονειτω εκαστος εν υμιν* etc), non item Baster nec (qui verbis *τουτο* etc non praeponunt *εκαστ.*) Or1,513 Eusmarc94 Ath350 Didtri363 Euthalcod Marcmon62. 73 (Gall8) al, nec magis Hil224 Victorin Ambrst al. Contra eam con-

Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 *ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ,* 7 *ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου*
Ro 2, 8 *λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος,* 8 *ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.* 9 *διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα,* 10 *ἵνα*
Ro 45, 23 Ro 14, 11 *ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων*

---

iunctionem est etiam eorum testium auctoritas qui *φρονεισθω* et qui *γαρ* praebent.

5. *τουτο* sine *γαρ* cum ℵ*ABC 17. 37. 73. k^{scr} cop arm aeth ar^{e} Euthal cod, nec magis add Or^{1,513} ac reli qui non una afferunt quae praecedunt (Did$^{tri\ 363}$ *τουτο δη λογιζεσθω* etc) ... ς (Gb^{00}) Ti add *γαρ* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g m^{5} go syrp (*et hoc* syr^{sch}) Chr Thdrt Dam al Hil^{324} Victorin ad h. l. et$^{cont\ ar\ 4,24}$ Ambrst al | *φρονειτε* (Gb') cum ℵ^{ac}B*DKPG 17. 67** d e f g m^{5} vg syr^{utr} Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 194.\ 271}$ et alibi (rursus alibi uti$^{oh\ 119.\ 185.\ 959}$ *φρονειτω εκαστος εν ημιν* vel *υμων*) Hil$^{324.\ 1362}$ Victorin Ambrst al; cf et. Marc$^{mon\ 73}$ (Gall^{9}) *φρονεισθε* (sed idem^{62} *φρονεισθω*). Pergunt autem d e syr^{sch} *quod et Christus Iesus* ... ς Ti *φρονεισθω* cum C^{3}KLP al pler cop arm go Or^{1,} ^{513} Eus$^{mcell\ 94}$ Ath^{350} Bas$^{regg\ 455}$ Chr$^{288.\ 289}$ Thdrt ad h. l. et$^{4,41.\ 1295}$ et^{alibi} (et. ap Gall^{9,407}) Thdot$^{anc\ 436.\ 457}$ (Gall^{9}) Dam al (Did^{tri} *λογιζεσθω*, vide ante) | *εν ημιν*: B aeth Or^{1,513} edd ante delar *εν ημιν*

6. D* *αρπαγμον* | *το ειναι* et. Or$^{1,513.\ 641}$ et^{2,661} et^{4,37} alibi Eus$^{hist\ 5,2,2.}$ ^{3,10,3} et$^{dem\ 258.\ 279}$ et$^{mcell\ 25.\ 29.\ 75}$ Bas$^{regg\ 239.\ 472}$ Ath^{350} Epiph^{614} al mu ... FG 109. Eus(mcell^{101} fluct lectio) et$^{ps\ 550}$ Did$^{tri\ 74.\ 363}$ (non item$^{62.\ 63}$) om *το*

7. *αλλα* cum NBFG al pauc ... ς *αλλ* cum ACDEK^{sil}LP al pler Sethiani hipp ^{218} Or^{1,513} alib Eus$^{hist\ 2,10,2}$ et alib Epiph^{614} Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 93}$ etc | Ln$^{ed\ min}$ *γενόμενος.* ℵ *καὶ* (item certe *γενόμενος, καὶ* ς Wtst etc). Versum 6 et 7 usq *λαβων* habent et. Sethiani$^{hipp\ 218.}$ | *ανθρωπων* et. Or$^{int\ 2,440.\ 628}$ Cyp^{290} Ambrst al^{gr} et^{lat} plu ... Or$^{1,513.\ 641}$ Cyp^{217} Hil$^{44.}$ ^{1058} *ανθρωπου* (Victorin et *hominis* et *hominum* habet)

8. *μεχρι* (et. Or^{1,513} et^{saep} Eus$^{dem\ 224.\ 495.\ 507}$ et^{saep} Cyr$^{ador\ 496}$ al plur): D*(et^{nov})FG *αχρι* | *σταυρου* et. Or$^{1,513.\ 641}$ et^{saep} Eus^{dem} et^{mcell} et^{ps} et^{eccle} Cyr^{ador} etc ... ℵ *του σταυρ.*

9. *το ονομα* cum NABC 17. Hipp (ap Lag^{127}) Dion^{alex} ad Paul$^{sam\ qu\ 7}$ Eus$^{dem\ 126}$ et$^{ecl\ 74.\ 224}$ Cyr$^{ioh\ 959}$ Procop$^{esa\ 445.\ 554.\ 721}$ ... ς Ti om *το* cum DEFGKLP al pler arm Thdot$^{elem\ 969}$ Or^{1,513} et^{2,549} et^{prov} (Notit^{128}, Mai^{46}) Eus$^{ps\ 69.\ 198.\ 400}$ Ath$^{348.\ 350.\ 740}$ Epiph^{761} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 287.\ 882}$ et$^{thes\ 127.\ 194}$ et$^{fid\ 108}$ Thdrt Procl^{652} (Gall^{9}) Dam al | *το υπερ παν*: FG^{gr} praem *εις*

10. *ιησου* (et. ℵ^{c}): ℵ* 47. 73. 114. 115. 118. al syrp c.* aeth Or^{2,496} (non item$^{1,786.\ 2,242.\ 244}$) Chr$^{287\ sem}$ (non^{261}) Cyr$^{ioh\ 959}$ Marc$^{mon\ 62}$ add *χριστου* | *ινα* et *καμψη* cum NABCDEFGKL al pler Ir^{48} (ex Epiph) Clem

καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· 13 θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε

Eph 6, 5

1 Pe 1, 9

---

417 et Thdotclem 969 Or2,549 et 4,144 etcat luc 86 Euspraep 74 Ath350 Euthal cod Chr281. 287 Cyrioh 959 etfid 108 Thdrt etc ... P al aliq (3 ap Scri) ινα - καμψει. Huc non valent tot patrum loci ubi verba apostoli mutata oratione afferuntur, ut Or1,268 καὶ ὁρῶντες ὅτι ἐν τῷ - κάμψει, Euspa 643 ὅτε πᾶν - κάμψει etc.

11. εξομολογησεται cum ACDEFGKLP al plus35 Or2,549 et4,141 etcat luc 86 Ath350 cdd 3 Chr282 Euthalcod (cursus ea tantum testimonia huc valent quae etiam ινα etc continent) ... ς Ln (errans circa D) εξομολογησηται cum ℵB al plu Ir48 Clem617 et Thdotclem 969 Euspraep 74 Ath350 ed Chr281 Cyrioh 959 etfid 108 Thdrt | οτι κυριος ιησους χριστος et. Clem 617 Or1,736. 2,549 et2,242. 4,144 etcat luc 86 etint2,261 Euseci 27. 74 etesa 149 Ath350 Cyrioh 959 etc Cyp290. 317 Ambrst al ... FGrG g m5 Orint 1,58 Eus pa 643 Didtri 363 Novat305 (Gall3) Hil177. 180. 224 acssep οτι κυρ. ιησους (omisso χρι.) ... K οτι χριστος κυριος, Thdotclem 969 libere οτι κυριος της δοξης ιησ. χριστ. σωτηρ, Victorin *quod Iesus Chri. dominus noster*

12. αγαπητοι: A lectionaria aliq demid αδελφοι | ως et. it vg (et. am fu demid etc) syrP: B 3. 17. 38. 48. 72. 178. hal harl** syrsch cop arm aeth Chr294cod Ambrst al om | εν τη παρουσια: ℵCFGrG d e g fu allachm om εν | νυν: DEFG d e f g vg arm Victorin Ambrst al post πολλ. μαλλον pon ... 4. 33. 115. Chrcom 294 Thphyl om | εν τη απουσια μου: FGrG g om (f sub ÷ habet)

13. θεος sine articulo cum ℵABCD*FGKP 17. al pauc Euslue (ap Mai162) Euthalcod Dam ... ς (Gb00) praem ο cum DbetcEL al pler Chr Thdrt al | ενεργων: 17. post εν υμιν pon ... A add δυναμεως | ευδοκιας: C aeth add αυτου

14. και διαλογισμων: K 48. 71. om

15. γενησθε cum ℵBCDcE**KLP al omnvl Chr Euthalcod Philcarp 784 (Gall9) Cyrthes 284 Thdrt Antioch1076 Dam al ... Ln ητε cum AD*E* FG it vg Cyp309 Orint2,228 Victorin Ambrst al | αμεμπτ. κ. ακερ.: 17. ακερ. κ. αμ. | αμωμα cum ℵABC 17. 23. Clem310 Victoringraece (- *non eritis maculati, inquit Latinus. Graecus tamen ita posuit: αμωμα τεκνα, id est filii sine vituperatione.*) Cyrthes 284 ... ς Ti αμωμητα cum DEFG KLP al pler Chr294 Philcarp Euthalcod Thdrt Dam al | μεσον (Gb") cum ℵABCD*FGP 17. 23. 31. 67** 73. Clem Euthalcod ... ς εν μεσω

ὡσ φωστῆρεσ ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆσ ἐπέχοντεσ, εἰσ καύχημα
Ga 2, 2 ἐμοὶ εἰσ ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰσ κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰσ κενὸν
2 Ti 4, 6 ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ
τῆσ πίστεωσ ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 τὸ δὲ
2, 1. 4, 4 αὐτὸ καὶ ὑμεῖσ χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέωσ πέμψαι ὑμῖν,
ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺσ τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
ψυχον, ὅστισ γνησίωσ τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντεσ γὰρ
τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 τὴν δὲ δοκιμὴν
1 Ti 1, 2 αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡσ πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰσ τὸ
εὐαγγέλιον. 23 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡσ ἂν ἀφίδω τὰ

---

cum D^{b}et^{e}EKL al pler Chr Phil^{carp} Thdrt Dam al | *εν κοσμω* et. Ir^{gr} ^{222} Clem etc Cyp^{12} Victorin Ambrst al ... FG *εν τω κοσμω τουτω*, g *in mundo hoc*, d e f m^{101} Or$^{int\,2,222}$ Chrom$^{matth\,239}$ (Gall^{8}) *in hoc mundo*

16. *επεχοντεσ* (א^{a}): א* *εχοντεσ* | *καυχημα*: DE *καυχησιν* | *ημεραν* et. f ... F^{gr} *ημερασ* | *ουδε*: B *ουδ*

17. *αλλα* cum A^{vi}BD*FG ... ς *αλλ* cum ℵCD$^{b?}$et^{e}EK^{sil}LP al certe pler Euthal^{cod} etc | *ει και*: FG *και ει*, f g vg etc *et si*. Sic vero d (nec aliter e): *Sct et liberi* (sic) *supra sacrificium et servitutem fidei vestrae gaudeo* | *συνχαιρω* cum א^{a}(om* *και συνχ.*)B*CD*FGP ... ς Ln *συγχ-* cum ABeDcEK^{sil}L al certe pler

18. *το δε αυτο* cum ℵBP 17. Chr$^{302\,sem}$ (Chr$^{302\,sem}$ Antioch^{1119} *το αυτο δε*) ... ς Ln Ti *το δ' αυτο* cum ACDEFGK^{sil}L al pler | *συνχαιρετε* cum B*CD*FGP ... ς Ln *συγχ-* cum ℵABeDcEKL al certe pler

19. *εν κυριω* cum ℵABD^{c}EKLP al pler f vg syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{Paris} Ambrst al; sed fu* al^{lachm} Victorin *in domino Iesu Christo* ... Ln *εν χριστω* cum CD*FG 38. 71. 74. d e g cop | *υμιν*: D* (E* sed corrupte) 8Pe *προσ υμασ*, item *ad vos* it vg | *ευψυχω*: A *εκψ*.

20. *περι*: L *υπερ* | *υμων*: D^{Gr*} *ημων*

21. *ου τα* sine *του* cum ℵABCDEFGKLP al plu (7 ap Scri) Clem^{604} etc ... ς (= Gb Sz) add *του* cum minusc mu Chr$^{302\,txt}$ (non$^{304\,com}$) Thdrt | *χριστου ιησου* (Gb′) cum BL al pler (omn ap Scri) fu demid al^{lachm} cop syrP aeth^{ro} Chr$^{302\,txt}$ Thdrt Thphyl ... Gb Sz Ln *ιησου χριστου* cum ℵACDEFGP 17. 39. 47. 115. 177. al aliq it vg^{cle} am tol hari syr sch arm Clem^{604} Chr$^{304\,com}$ Euthal^{cod} Dam Victorin Ambrst al ... K aethPP Cyp^{307} *χριστου* tantum

22. *εισ το ευαγγελιον* ... C *εν τοισ δεσμοισ του ευαγγελιου*

23. *πεμψαι* (D* ut solet *πεψαι*, etiam v. 25) .. K *εκπεμψαι* | *αφιδω* cum ℵAB*D*FG 17. Euthal^{cod} (*αφειδω*) ... ς *απιδω* cum B^{2}C(*απειδω*)

περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς· 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. 28 σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν

D^{c}EK^{sil}LP al pler Chr Thdrt Dam al | *εξαυτης*: d e *ex ipsa*, g *ex ipso* (legitur igitur *quae circa me sunt ex ipsa* vel *ipso*). Contra vg Victorin etc *spero me mittere mox*; eadem etiam f habet, sed postea *quae circa me sunt ex ipso*. Similiter et. syr^{p} vertit *ex ipsa*, additque c. ob. *hora*.

24. *οτι και αυτος*: ℵ^{a} add *εγω* | *ταχεως ελευσομαι* (FG g *ελευσ. ταχ.*, item *veniam ail vos cito* f vg cop) sine additam cum ℵ^{c}BDEFGKL al pler d e g syr^{p} arm aeth go Euthal^{cod} Thdrt Dam Victorin ... ℵ*ACP 23. 39. 49. 57. 70. 115. 120. 122. f vg cop syr^{sch} Chr^{305} Thphyl Ambrst al add *προς υμας*

25. *και συνεργον*: D* d e Victorin Ambrst Pacian$^{ep\,1}$ (Gall^{7,256}) om | *συνστρατ-* cum ACDEFG (et. ℵ ad Philem 2, item Euthal^{cod}) ... ς *συστρ-* cum ℵBKLP al certe pler

26. *παντας υμας* (B *υμ. πα.*) sine additam cum ℵ^{c}BFGKLP al plu f g vg go Chr^{305} Thdrt Victorin (*quia desiderans et concupiscens erat omnium vestrum*. Item subiungit *quia desiderat vos et concupiscit vos omnes*) Ambrst al ... ℵ*ACDE al^{35} fere d e syr^{utr} cop arm aeth Euthal^{cod} Dam Thphyl Cassiod$^{compl\,73}$ add *ιδειν*, hinc add Lu [*ιδειν*] | *οτι ησθενησεν*: D*E*FG it vg *αυτον ησθενηκεναι* (d e vg *illum infirmatum*, f *illum infirmari*, g *illum t eum infirmatum t infirmari*. Victorin *esse infirmum*, Ambrst *illum infirmatum fuisse*.) In c omnia inde ab *οτι ησθενησεν* usq o *θε. ηλεησ. αυτον* rescripta a C**, sed ipsa a C** reposita magnam partem latent.

27. *θανατω* cum ℵ*ACDEFGKL al pler etc ... ℵ^{c}BP 29. 31. 44. 73. 80. 115. l^{ser} Chr^{305} Euthal^{cod} *θανατον* | *αλλα* cum ℵADDE 17. al$^{8\,ser}$ al (Dam *αλλα θεος*) ... ς *αλλ* cum FGK^{sil}LP al pler^{vl} Chr etc | *ηλεησ.* (37. Phot *ελεη.*) *αυτον* cum ℵABC**DEFGP 17. 37. 57. 69. 73. 116. it vg syr^{utr} arm Euthal^{cod} Phot$^{manich\,2,3}$ (Wolf^{1,175}) Victorin Ambrst al ... ς *αυτ. ηλεησ.* cum KL al pler go Chr^{306} Thdrt Dam | *ουκ*: D* *ουχ* | *επι λυπην* cum ℵABCDEFGLP al plu (8 ap Scri) Chr^{odd} Euthal^{cod} Dam ... ς (= Gb Sz) *επι λυπη* al sat mu (3 ap Scri) Chr^{montf} Thdrt Phot^{manich} | *σχω*: D*EFG 1. 23. 44. 46. *εχω* (E *εχῶ*)

28. *σποιδαιοτερως* (P *-τερος*): D*FG *-τερον* | *ουν* (go *nunc*): FG^{r} 17.

χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολευσάμενος τῇ
1 Co 16, 17 ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

III.

2, 18 4, 4 1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς

---

g δε | επεμψα (D* επενψα) αυτον: 2. 17. syr^{sch} add προσ υμασ | χαρητε: P χαρειτε ... Y χαρηται

29. προσδεχεσθε: ℵ^{c}A 67** 73. 80. προσδεξασθε. Praeterea inepte, ut tol alia, FG προσ δε εχεσθαι, g *ad vero excipite*, f *excipite itaque* (sed super προσ δε etiam *at vero*) | ουν: 17. om

30. χριστου cum BFG 73. 80.; ς του χριστου cum DEKL al pler Chr^{307} txt (et^{306}com του θεου) Thdrt Dam. Item *Christi* d e f g vg go syr^{sch} Victorin Ambrst al ... KAP 17. 31. 47. (57. praem του) cop syrP arm aeth Euthal^{cod} κυριου ... Ti Gb′ om plane cum C :: pro χριστου facile substituebatur κυριου, quemadmodum 1 Co 15, 58. 16, 10 το εργον του κυριου legitur nec fluctuat. Facile vero etiam $\overline{\text{XY}}$ vel $\overline{\text{KY}}$ omittebatur, hinc non cautum videtur cum solo C το εργον sine additamento dare. | μεχρι: DEFG εως | παραβολευσαμενος cum ℵABDEFG 177. 178. 179. al^{vl}: quam scripturam confirmat, quod d e g praebent, *parabolatus de anima sua* ... ς (= Gb 82) Ti παραβουλευσαμενος cum CKLP al pler (et. cat^{366}) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Vertunt f vg aeth^{utr} *tradens animam suam*, Ambrst *in interitum tradens animam suam*, Victorin *exponens in incertum* etc, syr^{utr} *spernens*, cop *postponens*, go *oblivisceris*. Explicant Thdrt τοῦ κινδύνου καταφρονήσας, Chr^{308} αὐτὸς παρεβουλεύσατο καὶ ἐξέδωκεν ἑαυτόν, Thphyl παρεβουλεύσατο, τουτέστιν ἐπέρριψεν ἑαυτὸν τῷ θανάτῳ. Hesych exponit εἰς θάνατον ἑαυτὸν ἐκδούς. Cf et. Baa$^{reg\,422}$: πῶς ἂν τις προμηθείη καὶ πρὸς κινδύνους ὑπὲρ τῆς ἐντολῆς καὶ κυρίου παραβουλεύεσθαι (ita certe ed^{sarn}). Derivatum est haud dubie παραβολεύεσθαι a παράβολος („audax, confidens, temerarius periclitator"), de quo cf Steph. Thes. Fluctuat autem lectio etiam alibi inter παραβολευ. et παραβουλ., ut in fragmento Eusebii apud Dam$^{parall\,561}$, pluribus locis Chrysostomi ut^{11,564}, etiam apud Hesychium. Habet hoc Pauli loco utraque scriptura quo defendatur, sed potior auctoritas antiquissimorum codicum id quod recepimus commendat. | τη ψυχη: FG d e f g vg go syr^{sch} cop aeth Victorin Ambrst al add αυτου | αναπληρωση: B 86. 43. 44. 47. 109. 122. al fere^{10} (3 ap Scri) πληρωση ... ℵ 17. 114. 116. d^{acr} αναπληρωσει | προσ με cum ℵ^{c}ABCDEFGKLP al longe plu Chr^{308} mont^{f} Thdrt Dam ... ℵ* 31. 45. 47. 120. b^{acr} e^{acr} o^{acr} al Chr^{edd} mosc πρ. εμε

III. 1. τα αυτα cum ℵ^{c}ABCDEKL al omn^{vid} Chr Euthal^{cod} Procop$^{esa\,640}$

κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. 3 *ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες,* 4 *καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον,* 5 *περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους* Ro 11, 1
Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φα-

Thdrt Dam etc; item *eadem* it vg etc ... ℵ*FGP ταυτα (ταὐτὰ?), item *ista* cop | γραφ. ημιν: 47. 120. 179. 238. cop om ημιν | ασφαλεσ: A*vid 23. 31. 37. 73. 80. 109. 219* 238. al plus[20] Procop[esa 659] Dam praem το

3. *θεου* (Gb′) cum ℵ*ABCD[c]EFGKL al[70] cddᵍʳ ap Aug et ap Amb (vide post) g vg[cod] (ap Gb) cdd[lat] ap Aug cop syrP [mg] Eus[Ps 449] Ath[582] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[2,1047 cod] Dam al. Sic autem Aug[trin 1,13 (8,158)]: „*Nos enim sumus circumcisio, spiritui dei servientes*, quod est in Graeco λατρευοντεσ. Plures enim codices etiam Latini sic habent: *qui spiritui dei servimus*, Graeci autem omnes aut paene omnes. In nonnullis autem exemplaribus Latinis invenimus non *spiritui dei servimus*, sed *spiritu deo servimus*. Sed qui in hoc errant et auctoritati graviori cedere detrectant" etc. Item Aug[cont 2 epp pelag 3 (10,462)]: „- *qui spiritu deo servimus*, vel sicut nonnulli codd. habent: *qui spiritui deo* vel *spiritui dei servimus*". Item Aug[serm 169] „- *qui spiritui dei servimus*. Scio plerosque codices habere: *qui spiritu deo servimus*. Quantum autem inspicere potuimus, plures Graeci hoc habent: *qui spiritui dei servimus*". Rursus sic Amb[spir 2,6] „- *qui spiritui dei servimus* - Quod si quis de Latinorum codicum varietate contendit, quorum aliquos perfidi falsaverunt, Graecos inspiciat codices et advertat quia ibi scriptum est οι πνευματι θεου λατρευοντεσ, quod interpretatur Latinus: *qui spiritui dei servimus*". Cf etiam Sedul ad h. l. ..... ς (= Sz) *θεω* cum ℵ[c]D*P al mu d e f m[61] vg go syr[sch] et[P txt] arm aeth Chr[316. 317. 318] (οι πνευματι θεω λατρευοντεσ, τουτεστιν οι πνευματικωσ λατρευοντεσ) Thdrt[2,1047 ed] al Orint[2,68. 220] et[3,887] et[4,497. 499] Victorin Ambrst al | και ουκ εν σαρκι: DᵉʳᵍEᵍʳ και ου σαρκι

4. και εν σαρκι (Victorin *quamquam ego habeam etiam in carne fiduciam*, vg *quamquam ego habeam confidentiam et in carne*, demid *quamquam et ego hab. conf. in carne*, atque etiam vg[ms] ap Ln om *et* ante *in carne*. Cf Lc[brug] „*Non est transferenda coniunctio* et *ex fine in principium*".): D*ℵ*FG 4. 30. 73. 74. a[scr] ℵ[scr] o[scr] d e f g om και. In c post καιπερ εγω εχων πεποιθησιν rasura incipit, in qua c[2] reposuit τοιαυτην εχων εν κυριω. | ει τισ: FG f g fu Lcif[196] add δε | αλλοσ: FᵉʳᵍGᵍʳ 37. al pauc αλλωσ ... DEFG 73. 74. a[scr] it vg go syrP Victorin al ante δοκει pon ... 46. 109. syr[sch] ar[c] Bas[reg 349] Lcif Ambrst om

5. περιτομῇ: ς[e] 1624. 1633. ς al (non Wtst nec Gb Sz) περιτομή, ut et. Eus[Ps 2,9] et alibi ediderunt. Nec aliter cddᵖˡᵉʳ ap Scri. | βενιαμειν cum KABL 37* 47. go Euthal[cod]. Similiter FGKP al[2] scri cop βενιαμην ... ς βενιαμιν cum DE al pler | νομον: FG praem τον

Ga 1, 13 a ρισαῖος, 6 κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν

---

6. ζηλος cum ℵ*AED*FG ... ς ζηλον cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EKLP al omn^{vid} Bas^{eth} ^{265} Euthal^{cod} etc | την εκκλησιαν: D*FG om την ... FG 122. f g vg arm$^{edd\ mg}$ et$^{edd\ amst\ const}$ Aug$^{serm\ 169}$ Ambrst add θεου (122. του θεου)

7. ατινα cum ℵ*AG 17. d e g Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 53}$ (totum locum affert) et^{592} et$^{act\ 42}$ Lcif^{198} (affert vv. 4—11) Amb$^{pe\ 118}$ (1,1058 et^{hue} sed sine praegressis). Etiam Victorin^{vid} ... Ln praem [αλλα], ς Ti αλλα cum BD*, αλλ(ς) c. ℵ^{c}DcEF(αλλι τινα)KLP al pler Did$^{tri\ 2}$ Bas$^{eth\ 265}$ Chr Thdrt Dam. Item *sed* f vg go syr^{utr} cop arm Aug$^{serm\ 169}$ al. | ην μοι cum ℵADG^{r}EG^{r}FG^{r}GKLP al pler g go cop syr^{utr} Did$^{tri\ 2}$ Bas$^{eth\ 265}$ Chr Euthal cod Cyr$^{ador\ 53.\ 140.\ 562}$ al mu (et. Dam^{paris}) Victorin ... Ln μοι ην cum B 7. 55. 123. 238. al$^{3\ scr}$ d e f vg cat^{com} Thdrt$^{2,74.\ 2,307}$ et ad h. l. Lcif^{198} al | δια τον (k^{scr} al pauc Dam^{paris} om) χριστον: cat^{oxon} ad Mc 10, 24 δια των χρηστων. Cf supra ad 1, 21.

8. μενουνγε cum ℵAP 17. 37. k^{scr} o^{scr} al sat mu cop Did$^{tri\ 2}$ Bas$^{regg\ 349}$ cod Euthal^{cod} Thdrt^{2,74} Cyr$^{ador\ 53.\ 140.\ 562}$ et$^{fld\ 71}$ Dam^{paris} Thphyl ... Gb Sz Ln Ti μεν ουν cum BDEFGKL al^{50} Bas$^{eth\ 265}$ et$^{bapt\ 628.\ 648.\ 664}$ et$^{regg\ 349\ ed}$ Chr Thdrt^{2,307} et ad h. l. Dam ad h. l. Oec ... arm aeth non exprim | και ηγουμαι et. ℵ^{c} Did$^{tri\ 2}$ Bas$^{eth\ 265}$ et$^{regg\ 349}$ etc ... ℵ* 80. f vg^{cle} fu demid all^{achm} (non am tol) go cop aeth Cyr$^{ador\ 53}$ et fld^{71} Lcif^{198} al om και | χριστου ιησου: Ln praem του cum B Thdrt ... AKP al plus^{12} f vg go syr^{sch} aeth^{pp} Did$^{tri\ 2}$ Bas$^{eth\ 265}$ (non item regg^{349}) Chr^{525} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 141}$ etc ιησου χριστου | μου: AP 8^{pc} demid harl* syr^{p} arm aeth Did$^{tri\ 2}$ Bas$^{eth\ 265}$ et$^{regg\ 349}$ (non item$^{bapt\ 648.\ 664}$) Cyr$^{ador\ 53.\ 141.\ 562}$ al Lcif al ημων | ηγουμαι σκυβαλα sine ειναι cum ℵ*BD*FG 17. d e f g vg cop syr^{sch} arm aeth Serap$^{manich\ 61}$ (Gall^{5}) Dam^{paris} (Or^{1,287} et^{2,452} libere huc respicit sed hac in re non probat) Or$^{int\ 2,471}$ Lcif^{198} Victorin al ... ς (Gb^{0}) Ti add ειναι cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP al pler syr^{p} go Did$^{tri\ 2}$ Bas^{eth} et^{regg} et^{bapt} Chr^{525} Euthal cod Cyr$^{ador\ ter}$ al mu Aug$^{serm\ 169}$ et^{alib} :: ειναι post ζημιαν tantum non fluct

9. εμην: ℵ* (non^{c}) post δικαιοσυνην pon ... L 61. o^{scr} om | εκ (L 73. c^{scr} 115. Chr$^{525.\ 528}$ add του) νομου: 17. εν νομω | επι τη πιστει: D* E* εν πιστει, item it vg etc *in fide* ... syr^{sch} ar^{c} non exprim. Praeterea ista verba passim cum seqq coniunguntur, ut LP al permu syr^{p} Bas$^{eth\ 265}$ et$^{bapt\ 648.\ 664}$ Chr^{528} (επι τη πιστει, φησι, του γνωναι αυτον) etc, non item Lcif Victorin Ambrst al.

δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, Ga 6, 7
συνμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 εἴπως καταντήσω εἰς
τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ κατα-
λάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί,

---

10. αναστασεως et. $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ γνωσεως, 3. πιστεως | αυτου prim: $D\mathfrak{G}^{r*}$ om | κοινωνιαν cum $\aleph^{*}AB$ ... ς Ti την κοι. cum DEFGKLP al omn^{vid} $Bas^{2,150}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt etc | παθηματων cum $\aleph^{*}B$ ... ς Ln Ti των παθημ. cum $\aleph^{c}ADEFGKLP$ al omn^{vid} etc | συνμορφ- cum $\aleph(^{*}$ $etc^{o})$ D^{*} ... B^{*} συμορφ., ς Ln Ti συμμορφ- cum $AD^{corr}D^{c}EKLP$ etc ... FG συνφορτ- (vide post) | συνμορφιζομενος (Gb″) cum $\aleph^{*}ABD^{*}P$ 17. 67** 71. (113** συμμορφαζομ.) $Or^{1,438}$ codd $Bas^{2,150}$ Euthal^{cod} (item huc respicit Macar$^{hom\ 10}$ ap Gall^{7,88} – συμμορφιζομενη τω θανατω αυτου) ... ς συμμορφουμενος cum $\aleph^{c}D^{c}EKL$ al pler Or^{edd} $Bas^{apir\ sa\ 28}$ Chr Thdrt al ... FG συνφορτειζομενος, item *cooneratus* d e g go $Lcif^{196}$ (idem latere vdtr in scriptura codicis clarom ap $Irint^{309}$ *cuihonoratus:* cumhonoratus? Editum est *conformis*, sed codd al^{2} *cooperatus* et^{1} *commemoratus*), Victorin *particeps oneris* (pergens *mortis eius*)

11. την εκ νεκρ. (Gb′) cum $\aleph ABDEP$ 17. 31. 71. 73. 80. 137. 213. d e f g vg (Latini *quae est ex* [*a*] *mortuis*) go syr^{utr} $Bas^{apir\ sa\ 28}$ Chr Euthal cod Dam $Irint^{309}$ $Orint^{4,459}$ $Tert^{res\ carn\ 23}$ $Lcif^{196}$ etc. Praeterea $F\mathfrak{G}^{r}$ $G\mathfrak{G}^{r}$ των εκ νεκρ. ... ς (= Sz) των νεκρ. cum KL al pler (*g* sub *aut*) arm cop Thdrt Thphyl

12. ουχ: F ουκ | ελαβον et. Clem^{129} $Eus^{ps\ 103}$ al mu $Tert^{res\ carn\ 23}$ $Orint^{4,459.\ 675}$ Victorin Hil^{245} etc ... $D^{*}EFG$ d e f g $Irint^{226}$ Ambrst auct sing cleric add η ηδη δεδικαιωμαι (FG^{2} δικαιωμαι, G^{*} δικαιομαι. Sed in G g iam τετελειωμαι scriptum erat, quo signis improbato substitutum δικ.) ... go pro τετελειωμ. substituit δεδικ. | διωκ. δε ει sine και cum $\aleph^{*}D^{*}E^{*}FG$ 39. 112. d e f g $Macar^{142}$ (Gall^{7}) $Tert^{res\ carn\ 23}$ Or $int^{4,459}$ $Hil^{81.\ 239.\ 245}$ Victorin Ambrst al mu, nec magis και exprim syr^{sch} cop arm aeth go ... ς Ln Ti add και cum $\aleph^{c}ABD^{c}R^{**}KLP$ al pler syr^{P} Clem^{129} $Eus^{ps\ 103}$ $Marc^{mon\ 47}$ (Gall^{8}) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam | εφ ω και (και $\aleph^{a}$, $\aleph^{*}$ per incuriam ει) cum $\aleph ABD^{b}et^{c}E^{**}KLP$ al pler d e f vg syr^{P} Clem Chr $Macar^{142}$ Euthal^{cod} rell $Orint^{4,459}$ Hil Victorin Ambrst rell ... $D\mathfrak{G}^{r*}E\mathfrak{G}^{r}FG^{r}G$ 67** (nisi forte ad και post δε ει spectat) 74. g $Tert^{res\ carn}$ om και | κατελημφθην cum $\aleph AB^{*}D^{*}FG$ ... ς κατεληφθην (L al -λειφθ-) cum $B^{c}D^{c}EKLP$ etc | χριστου ιησου cum $\aleph AP$ 47. 73. 80. 109. 115. 120. 178. 238. c^{ascr} f^{ascr} al vg syr^{P} mg cop arm Chr^{880} Ambrst $Aug^{serm\ 169}$ al; item ς (= Gb Sz, sed Gb′) του χρ. ιησ. cum KL al plu Thdrt al ... 74. 112. a^{ascr} f syr^{sch} aethPP Euthal^{cod} Chr^{881} ιησου χριστου, 108. $syr^{P\ txt}$ του κυριου ιησου ... Gb Sz Ln Ti χριστου cum $BD^{*}E^{*}FG$ 17. 179. d e g go $aeth^{ro}$ Clem^{129} $Marc^{mon\ 47}$ Mac^{142} (Gall^{7}) $Orint^{4,459}$ $Tert^{res\ carn\ 23}$ Victorin Hil^{245} al; item $D^{c}E^{**}$ $Marc^{mon\ 26}$ Dam του χριστου

ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω
ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν
διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρο-
νεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰς ὃ ἐφθά-
Ga 6, 16 *σαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.*

---

13. *εγω*: Dᴳʳᶜ om | P *εμαυτω* | *ουπω* cum ʜADGʳᶜᵖP 17. 23* 31. 47. 73. 80. al fere[85] cop syrP c.* (* ad *πω* pertinet) aeth Clem[229] Basᵖˢ[372] et regg[457] Euthalᶜᵒᵈ Chr[834 sem] (etˢᵉᵐ *ουδεπω*) Thdrt Chron[441] Antioch[1108] Dam ad h. l. etᵖᵃʳᵃˡˡ[634] al Ambrst Hierᵖᵉˡᵃᵍ ¹ ... ς Ln Ti *ου* cum BDᶜEFGKL al plu d e f g vg go syrˢᶜʰ etP txt arm Chr[834 bis] al Tert res carn Orᶦⁿᵗ ⁴,⁴⁵⁰ Victorin Hierᵉˣ ᵉᶜʰ ⁴⁴ al | *κατειληφεναι*: FGʳᵍ *καταλη-*
ηφοτα (g *comprehendisse t comprehendentem*)

14. *τα μεν*: ʜ add *ουν* | *οπισω*: 28. 61. 115. alˢᵉᶜʳ Orˢ,⁶³⁶ (itemᵗ,²²⁹. ˢ,³⁰⁷) Ath[682. 796] Basˢ,¹²⁵ Antioch[1108] Damᵖᵃʳᵃˡˡ[634] *οπισθεν* | *τοις δε*: D*FG *εις δε τα*. Item Latini (et. Orᶦⁿᵗ ⁴,⁴⁵⁰) *ad ea* (f g vg Orᶦⁿᵗ etc) vel *in ea* (d e Hil[421] etc) | *επεκτεινομενος*: FG 52. *απεκτ.* | *κατα σκο-*
πον: 21. 31. 37. fˢᵉᶜʳ arm syrP ᵐᵍ *κατασκοπῶν*. Praeterea cf Tertʳᵉˢ carn[23] *secundum scopum persequor ad palmam incriminationis* (i. e. *ανεγκλησεως* ut vdtr pro *ανω κλησεως*) *per quam concurrerem*. | *εισ το* cum ʜAB 17. 73. 80. Clem Euthalᶜᵒᵈ Cyrˢᵃᵈᵒʳ[165] Chron[441] ... ς *επι το* cum DEFGKLP al plᵉʳ Basᵖˢ[121] Chr Thdrt Dam ad h. l. etᵖᵃʳᵃˡˡ[634] al (cf et. Petrᵃˡᵉˣ[108] can[11] *τους αγιους μαρτυρας σπευδοντας επι το βραβ. της ανω κλησ.*) | *του θεου*: vgᵍʳ 46. g Clem[129] (citat plene usque ad *εν χρι. ιησ.*) Novat[216] (libere „et ad brabium cursu vocationis in Christo tendentes impello") Victorin om | *εν χριστ. ιησου* et. f vg Orᶦⁿᵗ ⁴,⁴³⁹ Victorin al (Ambrst om ista) cop syrP arm go etc ... D*EFGʳᵍ d e g *εν κυριω ιησου χριστ.*, item *in Iesu Christo* syrˢᶜʰ aeth

15. *τελειοι*: vgᵍʳ g add *εν χριστω ιησου* | *φρονωμεν* cum ABDEFGKP al plᵉʳ etc Orᶦⁿᵗ ⁴,⁴³⁹. ⁶⁷⁵ Hil[1067] Victorin Ambrst etc ... ʀʟ 30. 39. 41. 55. 109. 122. nˢᵉᶜʳ edd ap Hierᶜᵒⁿᵗ ᵖᵉˡᵃᵍ ¹ Clem[129] *φρονουμεν*. Ita enim Hier l. l. „*Quotquot ergo perfecti, hoc sapimus*, sive *sapiamus*: diversa enim sunt exemplaria." (Idem vero paullo ante etᵉᵖ ad damas *sapiamus*.) Praeterea ʜ* (deletᶜ) praem *ουν* | *ο θεος*: D* om *ο*

16. *τω αυτω στοιχειν* sine additam cum ʜ*AB 17. 67** cop sah ap Gb aethʳᵒ Thdotᵃⁿᶜ[471] (Gallᵖ: *Verumtamen ad quod pervenimus, in eo et maneamus*, ut Combefis ex antiquo cod graeco dedit) Hil[1067] Augᵉᵖ[120] etᶦᵒʰ[45] etᵃˡˡᵇ (*verumtamen in quod pervenimus, in eo ambulemus*) Ferrand gall[11,361] al ... ς (= Gb) add *κανονι το αυτο φρονειν* cum ʜᶜKLP al plu syrᵘᵗʳ (syrˢᶜʰ *una semita procedamus et uno consensu*, syrP *eadem regula procedamus, idem sapiamus*) aethPP (ad *τω αυτω στοιχ.* add *in una concordia*) Chr Thdrt Dam al ... DEFG 23. 31. 37. 57. 73. 80. it vg go arm Euthalᶜᵒᵈ Victorin Ambrst *το αυτο φρονειν, τω αυτω* (DcK rellᵍ f vg go arm Euthalᶜᵒᵈ add *κανονι*) *στοιχειν* (FG *συνστοιχειν*)

17 *Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτως περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.* 18 *πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ,* 19 *ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες.* 20 *ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,* 21 *ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύνμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.*

IV.

1 *Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.*

---

17. *συνμιμηται* (ℵ*D*FG -μειμητ-) cum ℵℵ*D*FG ... ς Lu *συμμ-* cum AB^{3}D^{c}EKLP al omn^{vid} (k^{scr} *συμμι-*) | ουτω cum ℵABD*FG etc ... Ln Ti *ουτωσ* cum D^{c}EK^{sil}L^{sil}P etc

18. *ελεγον*: D^{gr}* *ελεγομεν* | *νυν* (87. *νυνι*) *δε και* et. Lcif^{196} Victorin Ambrst: D^{gr}*E* 55. om *και* | FG *εκθρουσ*, A *εχθρουσ*

20. *γαρ* et. cop syr^{p} txt Victorin etc: 80. d e f g m^{89} vg go syr^{sch} et^{p} mg arm aeth Ir$^{int\,308}$ Clem^{554} Or^{2,693} et (*και ημων δε*) ^{459} et$^{int\,2,58.}$ 191. 292 Eus^{theoph} ap Mai^{147} et$^{ps\,504}$ Ps-Ath$^{2,57.\,90}$ Chron^{441} Chr$^{844\,com}$ (non $^{841\,txt}$) Thdrt^{2,92} (non ad h. l.) al Cyp$^{235.\,308}$ Hil$^{402.\,545.\,1099}$ Ambrst al *δε*

21. *συνμορφον* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *συμμ-* cum ABD^{c}EKLP etc. Dedimus absque *εισ το* etc cum ℵABD*FG d e f g m^{89} vg go cop arm aeth^{utr} Ir$^{int\,308}$ Or$^{cat\,cor\,295}$ et$^{int\,1,87.\,4,595}$ Eus$^{mceli\,171.\,185}$ Ath^{918} et^{742} ex$^{cdd\,2}$ Euthal^{cod} Cyr$^{thes\,284}$ Antioch^{1247} Tert$^{marc\,5,20}$ Cyp$^{235.\,308}$ Hil$^{22.\,1102}$ Ambrst ... ς (= Gb Sz) praem *εισ το γενεσθαι αυτο* cum D^{b} et^{c}EKLP al omn^{vi} syr^{utr} Or$^{2,548.\,600}$ et$^{int\,4,566}$ Caes^{50} (om *αυτο*) Epiph ^{889} Chr$^{841.\,844}$ Chron^{441} Thdrt Dam al Victorin Aug$^{trin\,1}$ Hier$^{cont\,iovin\,1}$ al | *τω σωματι*: F^{gr}G^{gr} d e Ir$^{int\,308}$ ex$^{cdd\,2}$ *του σωματος*, item Cyr^{hr} ^{315} *ημασ - συμμορφουσ εποιησε του σωματοσ της δοξησ του χριστου* | *αυτω* cum ℵ*ABD*FGKP al^{20} Eus$^{mceli\,185}$ Epiph^{889} Euthal^{cod} Cyr$^{thes\,284}$ Chr^{841} ex^{cdd}, item *ει* d e g, *illi* Victorin ... ς *εαυτω* cum ℵ^{c}D^{c}EL al plu Chr$^{841.\,845}$ Thdrt Dam al, item *sibi* f vg Hil^{1102} Amb $^{fid\,5}$ al

IV. 1. *χαρα*: F^{gr}G^{gr} *χαρισ* | *στεφανοσ μου*: B* om *μου* (suppl demum B^{c}) | *ουτωσ* (sic ℵAD^{c}EFGLP al$^{7\,scr}$ etc; BD* etc *ουτω*): F^{gr}G *g και ουτωσ* | *αγαπητοι* sec: B 17. cop syr^{sch} add *μου*, item aeth *nostri* ... D* 108* d e go Victorin om

2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ. 3 ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

1 Thes 5, 16 4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. 6 μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. 7 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

2. *ευοδιαν* cum ℵABDEFGKL al plu (et. syrp mg graece) ... ς (non item $ς^{c}$ Gb Sz) *ευωδιαν* cum P 47. k^{ser} alaliq ut^{vi}. Cf et. Lebrun: „Evodiam rogo. *Non scribas* Euchodiam, *addito* chi." | *συντυχην*: hoc accentu D^{c} al plu^{vi}, non ut ς Ln *συντύχην* ... LP 17. 37. al *συντυχεῖν*

3. *ναι* cum ℵABDEFGKLP al pler (omn ap Scri, omn ap Matthaei excepto 115.) it vg (d e *ita*, g *utique*, f vg *etiam*) go syrp arm aeth (non exprim syr^{sch}: *Etiam abs te petens sum*, nec magis Or$^{int\ 4,461}$ *Rogo etiam te*) etc ... ς (= Gb Sz) *και* cum 115. al? Ambrst (*Et te rogo etiam*) | *συνζυγε* cum $ℵ^{c}AD^{*}FG$ ... ς *συζυγε* cum $ℵ^{*}BD^{c}EKLP$ al omn^{vid}. Posuimus autem post *γνησιε* cum ℵABDE(FG)P 17. 27. 45. 47. 73. 116. 120. c^{ser} o^{ser} d e f g vg go cop aeth (arm *γνησιε μου και συζυγε και σι*) Euthal^{eod} Isid^{4,112} al Or$^{int\ 4,461}$ Victorin Ambrst al ... ς ante *γνησιε* cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Dam al ... p^{erg} *εγνησιε γερμανε συνζυγαι*, g *carissime t notissime t proprium germane compar*, tol *charissime germane compar*. Praeterea Latini sic: *germane compar* f vg Or^{int} Ambrst al, *dilectissime coniux* d e, *germane uniiunge* Victorin^{bis}. Dicit autem Pelag ad h. l. *Germanus dictus est nomine, qui erat compar officii.* | *συνλαμβανου* cum $ℵ^{*}D^{*}FG$ 17. ... ς Ln *συλλαμβ-* cum ABD^{c}EKLP al pler | *μετα και* et. cop syr^{sch} Eus$^{hist\ 2,15}$ etc ... $D^{*}EFG$ 38. 49. 8^{lect} d e f g vg go syr^{p} arm aeth Victorin Ambrst al om *και*. Item Or^{4,153} *κλημης υπο παυλου μαρτυρουμενος λεγοντος· μετα κλημεντος και των λοιπων συνεργων μου, ων τα* etc | *και των λοιπ. συνεργ. μου* et. Or Eus^{hist} etc ... ℵ* (non item^{c}) *και των συνεργων μου και των λοιπων*

5. *πασιν*: A add *τοις*

6. *αλλ*: A^{*vi} *αλλα* („post *αλλ* unius litterae rasura") | *μετα* cum ADEFG KLP al omn^{vi} ... NB *μετ*

7. *του θεου* et. Or^{1,276} et$^{4,48.\ 258}$ et$^{int\ 2,267}$ et^{alib} Did$^{tri\ 404}$ Cyrioh^{840} etc Hil^{396} Victorin Ambrst al ... A syrp mg Cyrioh^{761} Procop$^{niceph\ 1,1145}$ Amb$^{fid\ 1}$ (non item$^{iacob\ 2,6,28}$) Pelag^{com} *τ. χριστου* | *νοηματα* et. Or^{4,} ^{258} et$^{cat\ eph\ 234}$ et$^{int\ 2,267}$ et$^{4,612.\ 661}$ Cyrioh^{840} etc Ambiacob^{2,6,28} Ambrst al ... p^{erg} d e g m^{85} tol go Victorin Chroma$^{matth\ 2,7}$ (Gall^{2,267}) Oros

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τισ ἀρετὴ καὶ εἴ τισ ἔπαινοσ, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ro 15, 33 etc

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλωσ ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷσ εἰμὶ αὐτάρκησ εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 1 Ti 1, 12
14 πλὴν καλῶσ ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντέσ μου τῇ θλίψει. 15 οἴ-

---

pelag Siric$^{ep\,5}$ σωματα. Cf Victorin: *ecce et hic significatio est de resurrectione - corpora, inquit, vestra in Iesu Christo: in ipsius enim maiestate et virtute corpora nostra sunt, quae cum eius adventu resurgent, revivescent, merita accipient* etc

8. οσα δικαι. οσα αγνα: 37. οσ. αγνα οσ. δικαι. | ει τισ αρετη: ℵ 17. d^{scr} η τισ αρ., item d^{scr} η τισ επ. | επαινοσ sine additam et. am* sang^{palimps} tol al Clem^{562} Victorin Aug$^{ep\,231}$ al. Cf et. Eus$^{mart\,pal\,12}$ και ει τισ αρετη και επαινοσ ... D*ℵ*FG d e f g vg^{cle} am** fu demid al Ps-Ath$^{lat\,646}$ Ambrst auct$^{sing\,cleric}$ add επιστημησ, *disciplinae*

9. ειδετε cum ℵABD*et^{c}ℵ etc ... D^{b}FGKLP al mu (4 ap Scri, 5 ap Mtth) Dam^{paris} ιδετε. Ediderunt etiam Clem^{562} Thdrt.

10. ανεθαλετε (syr^{p} mg gr ενθαλετε): D* εθαλατε (item ℵ εθαλετε: expalluit enim αν praepositum a D^{b}) ... P 1. 4. 48. d^{scr} al^{5} ανεθαλλετε, 46. ενεθαλετε | το: FG του

12. οιδα και pri loc cum ℵABDEFGKLP al longe plu (8 ap Scri, 10 ap Mtth) d e f g r vg go syr^{p} Clem^{608} Or$^{int\,4,559}$ al mu (et. Dam^{paris}) Amb$^{ps\,38}$ et$^{off\,2}$ Ambrst al (Victorin *et humiliari novi et abundare*) ... ς (= Gb Sz) οιδα δε cum 137. al vix mu (37. ap Wtst et Treg δε και); 14. al cop syr^{sch} arm aeth οιδα tantum | και ante περισσευειν: A om, nec expri syr^{sch}

13. ισχυω: FG ισχω | ενδυναμουντι (37. δυναμουντι) με sine additam cum ℵ*ABD* 17. d e f r vg cop arm aeth Clem^{608} Eus$^{ps\,150.\,285.\,295.\,364}$ et$^{esa\,577}$ Victorin Amb$^{hexa\,2}$ et$^{ps\,36}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add χριστω (FG $\overline{χυ}$ pro $\overline{χω}$) cum ℵ^{c}D^{c}E^{gr}F^{gr}GKLP al fere omn g Or$^{int\,1,141.\,2,287.\,461.\,472}$ (et Or^{1,205} ινα παντα ισχυσωμεν, ενδυναμουντοσ ημασ χριστου) Eus$^{ps\,38.\,60}$ Ath^{324} Cyr$^{hr\,317}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{luc\,8,24}$ (Mai ^{223}) Thdrt Dam ad h. l. et Dam^{paris} etc. Similiter addunt χριστω ιησου Or$^{4,39.\,210.\,357}$ Eus$^{ps\,505}$ (et. anonymus ap Amb^{2,5}), χριστω ιησου του κυριου ημων Or^{1,194}, ιησου χριστω Ps-Ath^{2,66}

14. εποιησατε: F^{gr}G^{gr} ποιησαται | συνκοι- cum AB*D*EFG ... ς Ln συγ-

δατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε
Act 17, 14 2 Co 11, 9 ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

καοι- cum ℵ^{B}D^{c}K^{all}L^{P} al certe pler | μου τη θλιψει cum ℵABKLP al omn^{vid} etc ... DEFG it vg etc τη θλι. μου

15. δε et. d e f g vg syr^{sch} cop go Victorin Ambrst al; r enim ... D^{Gr*} E^{Gr*} 37. 46. 72. 73. 115. 219* f^{ser} syr^{P} arm aeth^{utr} (sed aeth^{ro} om etiam και) Chr^{356} Thdrt om | L Euthal^{cod} φιλιππησιοι, item go | ουδεμια: D*E*F^{Gr}G d e g praem οτι (servato οτι quod praecedit) | λημψεως cum ℵAB*D*FG ... ς ληψ- cum B^{2}D^{c}EKLP al omn^{vi} | μονοι: A* arm om

16. εισ την χρειαν cum ℵBD^{b}(non attigit^{c})E**(extra lineam)FGKLP al pler d e f g vg etc (r Ambrst Aug$^{confess\ 13}$ usibus meis, g in necessitatem meam t usibus meis) ... AD*(E*) 39. 73. 80. 3P^{e} go arm aeth Ps-Ath^{2,332} Oec^{1xt} Victorin (ea quae mihi necessaria fuerant) om εισ | μοι et. d e f vg go syr^{P} aeth ... DELP al^{5} r g syr^{P} cop arm Procop$^{Niceph\ 2,324}$ Dam Thphyl Ambrst Aug^{confess} (Latinos vide ante) μου. Cf Chr^{300} ειπων· εισ τασ χρειασ. και ουκ ειπε τασ εμασ, αλλ' απλωσ etc. | D* επεψατε

17. δομα: L al pauc δωμα | αλλα cum ABP ... ς αλλ cum ℵDEFGKL al certe pler | λογον: FG 121. 238. praem τον

18. δε (Victorin enim): 17. syr^{sch} om | παρα (P παρ, ℵ^{A} απο) επ. et. Ir$^{int\ 251}$ Or$^{int\ 2,204}$ Cyp^{214} Victorin Ambrst al ... A om | τα: D^{Gr*}E^{Gr*} το | παρ υμων: D^{Gr*}E^{Gr*} add πενφθεν, item FG d e f g r syr^{sch} Ir$^{int\ 251}$ Cyp^{214} Victorin Ambrst al add πεμφθεντα (f r vg Victorin syr^{sch} quae ministis) | οσμην: 17. εισ οσμ., item Or$^{int\ 2,204}$ Ambrst in odorem

19. πληρωσει cum ℵABD^{c}E^{Gr}KLP al plu cop arm aeth Chr$^{361\ bis}$ Thdrt eod (Dam πληρωση) al ... Gb' πληρωσασ cum D*FG 17. 37. al^{25} d e f g r vg Chr^{362} (et.mosc^{2}) Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 375}$ Thdrt^{ed} Thphyl Victorin Ambrst al | πασαν χρειαν υμων: cf Chr^{362} πᾶσαν χρείαν ὑμῶν ἢ πᾶσαν χάριν ἢ πᾶσαν χαράν. ἀλλ ἂν μὲν ἢ „πᾶσαν χάριν", μὴ ταύτην μόνον φησὶ τὴν ἐπὶ γῆς ἐλεημοσύνην, ἀλλὰ πᾶν κατόρθωμα· ἂν δὲ „πᾶσαν χρείαν", ὅπερ οἶμαι καὶ μᾶλλον λέγεσθαι, τοῦτό ἐστιν ὃ δηλοῦν βούλεται ... d e f vg Victorin Ambrst al omne desiderium vestrum (Vict om vestr.), g omne t m desiderium t necessitatem vestr., contra r omnem indigentiam vestram | το (FG του) πλουτος (Gb') cum ℵ*ABD*FGP 17. 67** Euthal^{cod} ... ς τον πλουτον cum D^{b}E^{t}^{c}EKL al pler Chr Cyr$^{thes\ 375}$ etc | αυτου: D^{Gr*} υμων | εν δοξη (ℵ^{2}): ℵ* om εν

20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας. 1, 13

23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. Ga 6, 18

---

20. η δοξα (ℵc): ℵ* praem ω | των αιωνων: KL 47. 80. cattxt om

21. ασπασασθε: FG ασπασθαι

22. υμας: FGrG g om | FG μαλλιστα, dscr μαλλιστα | δε: L 17. 115. cattxt Chrmosc2 Thdrt Thphyl Ambrst om | εκ: B απο

23. του κυριου sine ημων cum ℵABFGrGKL al plu d e g am allachm syr p txt arm Euthalcod Dam al ... ς (Gb00) add ημων cum DGrEGrP kscr al vix mu f r vgcle fu demid tol al cop syrsch etP c.* aeth Chr Thdrt al Victorin Ambrst al | μετα του πνευματος (Gb'') cum ℵ*ABDEFGP 6 17. 31. 47. 67** 78. 80. 118. 120. 8pe d e f g r vg cop arm aeth Euthalcod Dam Victorin Ambrst al ... ς μετα παντων c. ℵcKL al pler syrutr Chr Thdrt Thphyl Oec | υμων sine αμην cum FG 47. f g sah (ap Gbms) Chrscr Euthalcod Victorin ... ς (Gb00) add αμην cum ℵAD EKLP al fere omn d e r vg cop syrutr arm aeth Thdrt Dam Ambrst al

Subscriptio: ℵAB 17. 185. προσ φιλιππησιουσ ... DE προσ φιλιππησιουσ (sed uterque 4, 15 φιλιππησιοι) επληρωθη αρχεται προσ θεσσαλονικεισ α. Item FG ετελεσθη προσ φιλιππησιουσ αρχεται προσ κολοσσαισ (i. e. -αεισ). Similiter r *explicit ad philipp incip ad tessalonicenses prologus*, d *ad philippenses explicit incipit* (d**ms add *missa a roma*) *ad tessalonicenses*, f g *explicit ad philipp. incipit ad colossenses* (f *colosenses*), am al *explicit epistula* (om sanpalimps al) *ad philipp. incipit epist.* (om sanpalimps al) *ad colosenses*, fu *expl. ad philippenses inc. arg. ad thessall.*, vgms lachm *expl. ad phil. scripta de urbe roma, habet versus* CCCLXXXVIIII ... L του αγιου αποστ. παυλου επιστολη προσ φιλιππισιουσ εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδιτου, 37. al εγραφη απο ρωμησ δια (δι) επαφροδιτου, K al προσ φιλιππησιουσ εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδιτου. Similiter alli (P non liquet) ... ς (= Gb Sz) προσ φιλιππησιουσ εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδιτου. Confirmant απο ρωμησ ℵcorrKL al plu vged syrutr cop Euthalcod Chr Thdrt Euthal; item δι επαφροδιτου KL al plu syrutr etc, cop arabslips δια τιμοθεου και επαφροδιτου. Cf et. Euthalcod εγραφη απο ρωμησ υπο παυλου και τιμοθεου δι επαφροδιτου προσ φιλιππισιουσ. Praeterea numerantur στιχοι ση' (ita KL al plu Euthal et Euthalcod), σ' (sic ℵcorr), σν' (sic 21. 184.), *versus* 889 (vgcod lachm, vide supra): item in paucis cum Euthal αναγνωσεισ β', κεφαλαια ζ'. Numerat am capp. 19, fu 17 (omissis numeris 18 et 19 ad vv. 21 et 22). In B ab ος' ad οθ' pergitur.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

Eph 1, 1 etc

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς* 2 *τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς*

Eph 1, 2 etc

ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.

---

* *προσ κολ-* cum ℵABK al mu. Formam *κολοσσαεισ* dedimus cum ℵB^{c}D EFGL al sat mu (17. *κολοσσαεισ*), item it vg, ut etiam ς^{e} Gb Sz; contra ς Ln Ti *κολασσαεισ* cum AB*K al plu (7 ap Scri, 6 ap Mtth) Euthal ^{cod} atque etiam syr$^{p\ mg}$ ^{sr}. Etiam ℵ bis in summa pagina *κολασσαεισ*, ibidem G (bis *κολοσσαεισ*, semel *κολοσσαισ*) semel *κολασσαεισ*, semel *κολαοσαεισ* habet. Vix dubium est quin *κολασσαεισ* scriptura in inscriptione, praesertim adsumptis testibus subscriptionis, auctoritatis plus altera habet. Aliter fit 1, 2 in ipsa epistula, ubi non sine arbitrio scriptura *κολοσσαισ* cum *κολασσαισ* permutatur. Illa vero si cum gravissimis testibus ℵBD etc retinetur, nec in titulo *κολασσαεισ* scriptura fluctuantibus testibus videtur praeferenda ... DEFG *αρχεται προσ κολοσσαεισ* (de epistula quae praecedit vide supra). De Latinis codicibus vide ad finem epistulae ad Philipp. ... L al *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ κολοσσαεισ*, P [*του αγι. αποστ.*] *παυλου επιστολη προσ κολασσαεισ*, k^{ser} l^{ser} al *επιστολη προσ κολασσαεισ*, 120. al *η προσ κολασσαεισ επιστολη*. Etc ... ς^{e} *παυλου του αποστ. η προσ κολοσσαεισ επιστολη*, ς *η προσ κολασσαεισ επιστ. παυλου*, Gb Sz *παυλου επιστ. προσ κολοσσαεισ*.

1. 1. *χριστου ιησου* cum ℵABFGLP 17. 8P^{c} d e f g am fu al^{lachm} cop syr^{p} Euthal^{cod} Synops^{99} (Ath$^{opp\ 2}$) Dam Ambrst Iiler Cassiod$^{complex\ 70}$ ... ς *ιησ. χρι.* cum D^{cr}E^{cr}K al pler vg^{cle} demid tol harl syr^{sch} arm aeth Chr Thdrt Hier$^{philem\ 7,748}$

2. *κολοσσαισ* (etiam ς^{e} Gb Sz) cum ℵ(A hiat)BDEFGL (sed D*E *εν κολοσσαεισ*) al sat mu^{vl} (8 ap Scri) d e f g vg arm Chr^{870} Thdrt^{cod} Thphyl. Item Clem^{592} *κἂν τῇ πρὸσ κολοσσαεῖσ* et^{771} *τοῖσ ἐξ ἑλλήνων ἐπιστρέφουσι κολοσσαεῦσι*, nec aliter$^{225.\ 662}$ ex edmigne. Eadem forma Herodot^{7,30} Xenoph$^{anab\ 1,2,6}$ Strab^{12} alii; in numis invenitur *κολοσηνων* et *κολοσσηνων*, cf Eckhel^{2,147} ... ς Gb″ Ln (ex errore) Ti (ex err) *κολασσαισ* cum KP 17. 37. al plus^{50} syr^{utr} (sed$^{p\ mg}$ ^{sr} *κολοσσαισ* corrupte) cop (*κολασια*) Or$^{1,171.\ 588}$ et^{4,174} Synops^{99} Chr^{cod} Thdrt (Euthal $^{sacagn\ 562}$ *πρ. κολασσαεισ*) Suid. Eadem forma Polyaen^{5,16} Herodot edd Xenoph^{edd} :: videtur *κολασσαι* scriptura sensim in usum abisse. At inde non sequitur iam Paulum ita scripsisse. | *αδελφοισ*: P ante *αγιοισ κ. πιστ.* pon, item syr^{sch} | *εν χριστω* cum ℵBD^{c}E**KLP al pler

3 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ* Phl 1, 3
Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 *ἀκούσαντες τὴν* Eph 1, 15 a
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας Phl 5
τοὺς ἁγίους 5 *διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρα-*
νοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου Eph 1, 13
2 Co 6, 7
6 *τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστίν,*
καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέ-
ρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 *καθὼς*

---

syrP arm aeth Chr Euthalcod Thdrt Dam ... Ln add *ιησου* cum AD* E*FG 17. 31. 73. d e f g vg cop (syrsch $\overline{\text{ιυ}}$ $\overline{\text{χυ}}$) Ambrst al | *πατρος ημων* sine additam cum BDEKL 17. 39. 46. 109. 115. 177. 178. 219. 238. dscr kscr cattxt al5 d e am fu harl marian sahgb syrsch etp txt aethro arbedw Orint4,467 Chr878 et10,774. Et Or quidem sic: „Ad Colossenses vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro* dicit, et non addit: *et domino nostro Iesu Christo*". Item Chr878 *ἀπὸ θεοῦ, φησί, πατρὸς ἡμῶν. καίτοι ἐν ταύτῃ τὸ τοῦ χριστοῦ οὐ τίθησιν ὄνομα,* et 10,774 *κἀκεῖνό ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι κολοσσαεῦσιν ἐπιστέλλων καὶ εἰπών· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, τὸν υἱὸν ἐσίγησεν καὶ οὐ προσέθηκεν ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς· καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ* ..... ς (= Gb Sz) add *και κυριου ιησου χριστου* cum NACFG al plu f g vgcle cop arm aethPP Thdrt Dam al Ambrst; item P tol *και ιησου χριστ. του κυρ. ημ.*, demid syrP c.* *et Christo Iesu domino nostro*

3. *ευχαριστουμεν* ... C2 armed *ευχαριστω* | *και πατρι* cum NAC2D2EKLP al omnvid (sed 114. *κ. τω πατρ.*) f vg arm Euthalcod Thdrt Dam Ambrst auctvocat gent1,23 ... Ln *τω πατρι* cum D*FG Chr878, et Ti *πατρι* cum BC*. Item *patri* d e g harl** syrutr cop aethutr ar° etlips etbedw Augunit eccl9,368 Cassiod | *ιησου χριστου*: B om *χριστ.* | *περι υμων* cum NACD2E**KLP al pler syrsch Chr Euthalcod Thdrt Dam ... Gb' Ln *υπερ υμ.* cum BD*E*FG 17. 37. 47. 73. 116. syrP Thphyl

4. *ακουσαντες*: 17. fscr *ακουοντες* | *την πιστ. υμων*: 31. 37. 39. 47. 73. 80. oscr al pauc add *την* | *εν χριστω* (et. κc): κ*A *εν κυριω* | *ην εχετε* cum NACD*E*FGP al plus15 d e f g vg cop syrP arlips arm Euthalcod Ambrst al ... ς *την* (:: ex Eph 1, 15) cum D2E**KL al plu syrsch Chr Thdrt Dam al ... B plane om

6. *εν παντι*: K om *εν* | *εστιν* cum NABCD*E*P 17. 31. 39. 43. 71. 80. 122. 177. 238. 3pe 8pe kscr sahgb cop arm aeth arlips etbedw Euthalcod Augep 198 et199 etunit eccl 45 (9,368) Sedul ... ς (Gb00) Ti præm *και* cum D2et2E**FGKL al pler d e f g vg syrutr Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *και αυξανομενον* cum NABCD*E*FGLP al plus30 d e f g vg sahgb cop syrutr arm ar° etlips aeth Chr878 et9,878 Euthalcod Thdrt Damcom Aug ter (ubi ante) Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om cum D2et2E**K al plu (Damtxt, quod nihil valet commentario contra testante) | *εν υμιν*: sic d, item D2et2 super rasuram; vdtr D2r* omisisse *εν* | FGrGgr om *ης*

7. *καθως* sine *και* cum NABCD*FGP 17. 23. d e f g vg go syrsch cop sahgb

4, 12 ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν
πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν
Eph 1, 15 a τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς
ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ
Eph 1, 8 αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν
1 Th 2, 12 Eph 4, 1 πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ
κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦν-
τες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, 11 ἐν πάσῃ δυνά-
μει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν
ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς 12 εὐχαριστοῦντες τῷ

---

aeth ar^{lips} et^{bedw} arm (?) Euthal^{cod} Ambrst al ... ς (= Gb^{00} Sz) add και cum D^{c}EKL al pler syr^{P} Chr Thdrt Dam | εμαθετε (FG μαθεται): א εμαθατε | απο: 17. 80. 120. Chr^{278} Thdrt παρα | υπερ υμων cum א^{c}CD^{b}et^{c}EKLP al pler d e f vg go syr^{utr} cop arm aeth ar^{lips} et^{bedw} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Sedul al (et. Ambrst^{txt} sed vide post) ... ς^{e} 1653. Gb'' Ln υπ. ημων cum א*ABD^{6r*}F^{6r}G 3. 13. 33. 43. 52. 80. 91. 109. a^{scr*} g Ambrst^{com} (*qui eis ministravit gratiam Christi vice apostoli*) | του χριστου: K 3. 108* om του ... f vg go *Christi Iesu*

9. και αιτουμενοι cum אACDEFGLP al pler it vg reli Clem^{662} Did$^{tri\ 168}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... BK 219* Ps-Ath$^{lat\ 642}$ Arnob$^{trin\ 233}$ (teste Sab) om | την επιγνωσιν et. D*et^{c} Clem^{662} etc ... D^{b} 37. 61. 80. o^{scr} cat^{txt} τη επιγνωσει. Cf Latini: *impleamini scientia* d e, *impl. agnitione* (sed am* *in agnitione*) f vg; sed g *impl. cognitionem*

10. περιπατησαι sine additam cum א*ABCD*FG 17. 23* 37. 39. 57. 116. 178. al aliq Clem^{662} Euthal^{cod}, item cop ... ς (= Gb Sz) Ti add υμας cum א^{c}D^{c}EKLP al pler Chr Thdrt Dam, item arm | αρεσκειαν cum אAC DEFGP al (D^{c} αρέσκειαν, G αρεσεῖαν) ... ς Ln Ti αρεσκειαν cum BL al pler^{vl} | του κυριου et. Clem^{662} Did$^{tri\ 168}$ (περιπατουντες αξιως του κυρ.): 47. f vg syr^{sch} ar^{c} Did$^{lat\ 267}$ Amb$^{apir\ 1,619}$ al τ. θεου (sed Ambrst *eo* pro *deo*) | τη επιγνωσει cum אABCD*E*FGP 17. 71. 73. al am tol arm Clem^{662} Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 286}$ Maxim$^{mystag\ 24}$; item εν τη επιγν. א^{c} 6. 10. 31. 47. Chr$^{282.\ 284}$, *in scientia* (g *agnitione*) it vg^{cle} (et. fu demid) ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ti εισ την επιγνωσιν cum D^{c}E*^{2}KL al pler Thdrt Dam Thphyl Oec

11. της δοξης: 17. τ. ισχυος | μετα χαρας: cum seqq coniunximus ut Chr^{282} Thphyl Oec, item syr^{sch}, item D d (in utroque μετα χαρ. ευχαρ. unum stichum efficiunt) etc ... ς ante ευχαριστ. interpungit. Cui distinctioni favere vdtr P m^{5} Or$^{ini\ 2,451}$ (,,invenio Paulum – ad Colossenses haec scribentem: *gratias agentes deo patri* etc) Ath^{175} Did$^{tri\ 98.\ 415}$ Bas$^{regg\ 471}$ Cyr$^{act\ 60}$ (qui omnes ab ευχαριστουντες incipiunt) | ευχαριστουντες: cop$^{sa\ mg}$ eccl 32. 39. al ευχαριστουμεν (c^{g} -μι quod -μεν legendum est) :: in usum lectionis ecclesiasticae ... B add αμα | τω

πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων
ἐν τῷ φωτί, 13 ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους
καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,
14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, Eph 1, 7
15 ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτί- 2 Co 4, 4
σεως, 16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ 1, 20 Eph 1, 10

πατρὶ c. ABC*DEP al sat mu d e am go syrp txt armzoh aeth Didtri 98.415 Basregg 471 Cyract 60 etnest 137 Euthalcod Damcom (πατερα ημων λεγει τον θεον) Augep 217 ... ℵ 37. f g m5 vgcle fu al syrsch cop armuse arbedw Orint 2,451 τω θεω πατρι, FG θεω τω πατρι ... c2 al80 demid harl* (syrp θεω και c.*) Ath175 Basheza 17 Didtri 347 Thdrt al Ambrst al τω θεω και πατρι | τω ικανωσαντι c. NACDᶜEKLP al pler vg cop syrutr Or int 2,451 Basrégg 471 ethex 17 Didtri 98. 415 Chr Cyrnest Euthalcod Thdrt Dam Augep 217 al ... D*FG 17. 80. d e f g m5 go arm aeth Didtri 347 Ambrst Vigvarim 736 τω καλεσαντι ... Ln τω καλεσαντι και ικανωσαντι cum B | ημας cum ℵB 4. 23. 80. 115. o^{scr} am tol syrp mg arm (?) aeth Didtri 415 Thphyl Ambrst ... ς Ln Ti ημας cum ACDEFGKLP al pler d e f g m5 vgcle fu demid syrsch etp txt cop Orint 2,451 Ath175 Didtri 98 et347 Basregg ethexa Cyract 60 etnest Chr Euthalcod Thdrt al Augep 217 al | εν τω φωτι: C* om εν

18. ερυσατο cum B*FGP Cyract 60 ... ς Ln ερρυσατο cum ℵABᶜCDEKL al certe pler etc | ημας: P 19. 23. 28. 31. 45. 55. c^{scr} am go υμας

14. εχομεν cum ℵCDEFGKLP (A latet) al omnvl d e f g m5 vg syrutr arm aeth Ath175 Didtri 347 Chr Euthalcod Cyrthes 386. 375. 381 etact 60 Thdrt Dam al Ambrst al ... Lned min εσχομεν cum B cop arlips etbedw (hi3 accepimus) | την απολυτρωσιν sine additam cum ℵABCDEFGKLP al longe plu (d e tantum remissionem peccatorum omisso verbo redemptionem) f g m5 am fu harl tol aliachm syrsch cop sahgb arlips etbedw aeth go Ath175 Didtri 98. 347. 415 Chr Euthalcod Cyrthes etact al Ambrst al ... ς (= Gb 8z) add (:: ex Eph 1, 7) δια του αιματος αυτου cum minusc sat mu vgcle demid syrp arm Thdrt Oec (non item Irint 398 Bas bapt 649 qui potius ad Eph 1, 7 respiciunt) | την αφεσιν: f vgclx syr sch Cyrthes 386 Ambrst al praem και ... D^{gr}* Cyrapol 197 om (d e om την απολυτρω.)

15. ος: FG^{gr}G^{gr} o

16. Hunc versum cum verbis quae praecedunt πρωτοτοκος πασης κτισεως om Mcion teste Tertmarc 5, 19: „Si non est Christus primogenitus conditionis, ut sermo creatoris, per quem omnia facta sunt et sine quo nihil factum est, si non in illo condita sunt universa in caelis et in terris, visibilia et invisibilia, sive throni sive dominationes sive principatus sive potestates, si non cuncta per illum et in illo sunt condita – haec enim Mcioni displicere oportebat –, non utique tam nude posuisset apostolus: *et ipse est ante omnes.*" | τα παντα: ℵ 73. 118. om τα | εν τοις ουρ. (Or2, 788 Eusdem 218 Cyract εν τω ουρανω) sine τα c. ℵ*BD*E*FGP 17. 37. Or2, 226. 766 788 Cyrthes 287. nest 137. act 60, item

ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητεσ
εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰσ αὐτὸν ἔκτισται,
17 καὶ αὐτόσ ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν,
Eph 1, 22 1 Co 15, 20 18 καὶ αὐτόσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ· ὅσ
ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκοσ ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸσ
2, 9 Eph 1, 10 2, 16 πρωτεύων, 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι
20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰσ αὐτόν, εἰρηνοποιήσασ διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆσ

---

omnia (*universa*) *in caelis et in terra* d e f g vg (am – *et in caelis et*) Tert$^{marc\ 5,19}$ (vide ante) Amb$^{luc\ 2}$ (1,1286) Hil$^{227.\ 976.\ 1264}$ Ambrst al ... ς Τι τα εν τ. ουρ. cum $\aleph^{c}$AD^{c}E$^{c^{2}}$KL al pler arm go Or^{5,727} Synantioch (Routh^{3,298}) Eus$^{dem\ 210.\ 218.\ 290}$ et$^{mcell\ 135.\ 174.\ 195}$ et^{alib} (et. Mcelleus^{43}) Cyr$^{hr\ 161}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item Or$^{int\ 1,98}$ (*sive quae in caelo sive quae in terra*) et$^{1,71.\ 191}$ (bis *quae in caelis sunt et quae in terra*) Victorin$^{ari\ 1}$ (Gall^{8,165}) al ; item c Mcell$^{eus\ 48}$ Ath^{175} al τα τε εν etc | και επι cum $\aleph^{c}$B Or$^{3,236.\ 766.\ 788}$ Cyr^{lhus} et^{nest} et$^{act\ 60}$, item d e f g vg Tert$^{marc\ 5,19}$ Hil^{ter} Amb^{luc} Ambrst al ... ς και τα επι et Ln και [τα] επι cum $\aleph^{c}$ACDEFGKLP al omn^{vl} etc. Libere totum locum affert Bas$^{bex\ 5}$: οτι εν αυτω εκτισθη τα παντα, ειτε ορατα ειτε αορατα, ειτε θρονοι ειτε κυριοτητεσ, ειτε αρχαι ειτε εξουσιαι, ειτε δυναμεισ, ειτε αγγελων στρατιαι ειτε αρχαγγελων επιστασιαι. Similiter Or$^{3,236.\ 766.\ 788}$ Eus$^{dem\ 190}$ et^{alib} al *ειτε ορατα ειτε αορατα*. | τα ορατ. κ. τα αορατα: 37. τα αορ. κ. τα ορατ. | δι αυτου κ. εισ αυτον: 37. εισ αυτ. κ. δι αυτ. | εκτισται (c εκτισαι): FG κεκτεισται | Ln *είτε ἐξουσίαι* (*τὰ πάντα – τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ*), *ὅσ ἐστιν*

17. τα παντα: DEFG 17^{a} arm om τα | εν αυτω: F^{gr}G$^{gr^{2}}$ om εν, item *et omnia illi constant* Or$^{int\ 1,89}$, *et omnia ipsi constant* Hil$^{227.\ 976.\ 977.\ 1084}$

18. η κεφαλη: 17. 47. arm om η. Cf Or^{1,662} επει χριστοσ κεφαλη εστι τησ εκκλησιασ. | οσ εστιν: F^{gr}G 37. ο εστιν, item g *qui i quod est* | αρχη: 17. 19. 24. 46. 55. 73. Chr^{896} Oec^{com} απαρχη ... B 47. 67^{**c} b^{scr} η αρχη | εκ των νεκρων et. $\aleph^{c}$ Or^{3,736} Mcelleus^{12} Ath^{422} etc, item *primogenitus ex mortuis* Ir$^{int\ 148}$ Or$^{int\ 4,667}$ Cyp^{235} Hil$^{41.\ 976}$ Ambrst al ... $\aleph^{c}$ Eus$^{mcell\ 55}$ (ex^{cod}) Ir$^{int\ 220}$ (*primogen. mortuorum*) om εκ

19. ευδοκησεν cum $\aleph$BCFGKL al plu Pera$^{thipp\ 124}$ Or^{4,12} Eus$^{dem\ 226}$ Epiph ^{226} Thdrt al ... ADEP al mu Monoimos$^{hipp\ 270}$ Eus$^{ps\ 354}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 109}$ et$^{apol\ 197}$ Dam *ηυδοκ.*

20. αποκαταλλαξαι: A -ξη | δι αυτου sec cum $\aleph$ACD^{b}et^{c}EKP al longe plu syr^{utr} cop arb^{edw} go Chr^{899} Thdrt Dam. Sic Chr: *ἵνα μὴ νομίσῃσ ἓν* (rectius ut^{vl} cat^{210} *πέντε*) *εἶναι μηδὲ τὸν σταυρὸν εἶναί τι καθ' ἑαυτό, λέγει· δι' ἑαυτοῦ.* Paullo ante est: *διὰ τοῦ αἵματοσ, φησί, τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ* etc). Cf et. Eus$^{ps\ 328}$ *γέγραπται δὲ σαφῶσ – καὶ· εἰρηνοποιήσασ δι' αὐτοῦ τὰ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ τὰ ἐπὶ* etc, idem^{luc} (ap Mai^{164}): *οἷον καὶ ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸσ εἰρηνοποιήσασ τὰ πάντα δι' ἑαυτοῦ τά τε ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐπὶ τ. γῆσ* ... Gb^{o} Ln(ed min

γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐραν|οῖς. 21 καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριω- Eph, 4, 18 2, 16
μένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ
δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ 5, 27 1, 4
θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους
κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ
ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ
ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ Eph 3, 7
ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

---

per errorem habuerat) om cum BD*FGL 10. 23* 31. 47. 57. 73. 80. *f* scr al pauc (et. cat^{txt}) it vg sah^{gb} arm aeth ar^{lips} Or^{4,446} (και το· ειρηνηποιησασ δια του αιματοσ του σταυρου αυτου, ειτε τα επι τησ γησ ειτε etc) et^{cat} eph^{150} et^{cat} luc^{86} et^{int} ^{2,166} („sicut et apostolus dicit quia *pacificavit per sanguinem crucis suae sive quae*“) $^{239.\ 2,243}$ (*pacem faciens per sanguinem crucis suae sive super terram sive in caelis*) Euthal^{cod} Cyr$^{apol\ 197}$ et$^{fid\ 109}$ Thphyl Ambrst al | επι τησ γησ: B om τησ. Cf et. Or^{2,160}: ειρηνοποιησασ δια του αιματ. αυτου τα εν ουρανοισ και τα επι γησ. | εν τοισ: L al^{25} Chr^{389} sem Thdrt Dam επι τοισ

21. FG εκθρουσ | τη διανοια: D*E*FG fu τησ διανοιασ (P τησ διανοια), praetereaque FG f g add υμων. Item d e m^{87} Hil^{240} *sensus eius*. Cf et. Ir$^{int\ 310}$ *inimici cogitationi* (edd^{vet} *-onis*) *eius*, Ambrst *inimic. consiliorum eius*; Tert$^{res\ carn\ 23}$ „docet apostolus Colossensibus scribens *mortuos fuisse nos aliquando, alienatos et inimicos sensu domini, cum in operibus pessimis agebamus*“, sed$^{marc\ 5,19}$ „ita et *nos quondam alienatos et inimicos sensu in malis operibus creatori redigit in gratiam*“ | νυνι: D* FG νυν | αποκατηλλαξεν (P al pauc απεκατ.) cum NACD^{c}EKLP al omn vi f vg syr^{utr} cop rell Chr Euthal^{cod} Cyr$^{nest\ 142}$ Thdrt Dam al (cf ante Tert^{marc}) ... Ln αποκατηλλαγητε cum B; 17. αποκατηλλακται ... D*FG^{rg} d e g m^{87} go Ir$^{int\ 310}$ Ambrst al αποκαταλλαγεντεσ

22. της σαρκοσ: Mcion om, teste Tert$^{marc\ 5,19}$: „Nam et supra *reconciliari nos* ait *in corpore eius per mortem:* utique in eo corpore in quo mori potuit per carnem“. | σαρκ. αυτου et. Ir$^{int\ 310}$ etc ... FG^{rg} g om αυτου | δια του θανατου sine additam cum BCDEFGKL al plu d e f g vg go syr$^{p\ txt}$ Chr$^{406\ bis}$ Cyr$^{nest\ 142}$ Thdrt Dam Tert^{marc} Ambrst al ... NAP al^{25} m^{87} cop syr^{sch} et^{p} c.* arm aeth ar^{bedw} Chr^{405} Euthal^{cod} Ir$^{int\ 310}$ add αυτου, hinc Ln [αυτου] | παραστησαι: d e g m^{87} *exhibete* (m *-bite*). Praecedit enim: *nunc autem reconciliati -*. Similiter Ambrst: *nunc autem reconciliatos - exhibere oportet* etc

23. και μη: 17. om και | ου ηκουσατε: K om | εν παση cum N*ABCD*FG 17. 37. 39. 80. o^{ecr} arm Chr^{405} ... ς (Gb^{00}) add τη cum N^{c}D^{c}EKLP al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam al | υπο τον ουρανον: FG 4* 74. a^{scr} υπ ουραν. | διακονοσ cum BCDEFGKL al fere omn it vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop arm Chr Thdrt Dam al Ambrst al ... N*P κηρυξ και αποστολοσ, A syr$^{p\ mg}$ κηρ. και αποστ. και διακονοσ, Euthal^{cod} διακονοσ και αποστολοσ, aeth κηρ. και διακ.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, 25 ἧς ἐγενόμην ἐγὼ
Eph 3, 2 3, 5. 9 διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, 27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος
Eph 1, 18 τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, 28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-

---

24. *νυν* et. Ambp^{118} (^{1076}) Anglolh^{108} (uterque: *Nunc gaudeo* etc) al: D* E*FG d e f g vg Ambrst al praem *σα* (praegresso *-ονσα*) | *παθημασιν* sine additam cum ℵ*ABCDEFGKLP al plu it vg syr^{sch} cop ar^{lips} (go *in quibus patior*) Thdrt Dam al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *μου* cum ℵ^{c} al mu syrP arm aeth Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,71}$ al | *υπερ υμων* (et. ℵ^{a}): ℵ*L 37* om *υπερ* | *ανταναπληρω*: FG 43. 46. 108* k^{scr} *αναπληρω*. Cf et. Or^{1,298} *τοις αναπληρουσι τα υστερηματα των παθηματων του χριστ.* | *εν τη*: FG om *τη* | *αυτου*: D^{Gr}* om | *ο εστιν* cum ℵABD^{b}et^{c}FG KLP etc ... CD*E* al^{10} Euthal^{cod} *σα εστ.* | *η εκκλησια*: D* 109. d^{scr} om *η*

25. *εγω*: ℵ*(non item^{c})AP 17. 31. 71. 120. 2P^{e} arm add *παυλος*

26. *νυν* cum ℵBCFGP 17. 37. 47. al^{10} Clem^{663} Did$^{tri\,340}$ ... ς Ti *νυνι* cum ADEKL al longe plu Eus$^{mcell\,99.\,101}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,71}$ Thdrt Dam | *νυν* (*νυνι*) *δε*: 23. 37. 47. 49. 80. k^{scr} al plus^{5} arm Clem^{663} Did$^{tri\,197}$ *ο νυν*, Euthal^{cod} *ο νυν δε* ... 37. Did^{tri} Hil^{518} *νυν* | *εφανερωθη*: D^{Gr} *φανερωθεν* (E corrupte *ἐφανερώθην*) mixtis D*et^{c}) | *αγιοις*: F^{Gr}G g *αποστολοις*

27. *τι το πλουτος* cum ABD^{b}et^{c}EKL (FG *το πλουτος* omisso *τι*, D^{Gr}* *τον πλουτον* omisso *τι*) al plus^{40} Clem^{663} Eus$^{mcell\,99.\,101}$ Tiphylcom Oec ... ς *τισ ο πλ.* cum ℵCP al sat mu Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,71}$ Thdrt Dam | *τουτου* et. ℵ^{c} Clem^{663} Eus^{mcell} bis ... D*FG d e f g Hil^{518} Ambrst *του θεου*, item arm Cyr$^{fid\,71}$ *αυτου* ... ℵ* Clem^{663} Chr^{412} (non^{414}) *του* | *οσ εστιν* cum ℵCDEKL al pler Eus$^{mcell\,99.\,101}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,71}$ Thdrt Dam ... Ln *ο εστιν* cum ABFGP 17. 47. 67**. Item *quod est* it vg etc

28. *και διδασκ. παντ. ανθρωπον*: L 47. 67** 73. 109. 8P^{e} f^{scr} al pauc Euthal^{cod} hal ar^{lips} om, item Clem^{663} *γραφει· νουθετουντεσ παντα ανθρωπον εν πασῃ* (male edider. *πᾶσι*) *σοφια, ινα* etc ... D*E*FG 17. 38. 39. 43. 49. 55. 72. f^{scr} d e f g aeth ar^{bedw} Clem^{235} Ambrst al om *παντ. ανθρωπ.* (syr^{sch} ar^{c} om *παντ. ανθρ.* prim loc) | *σοφια*: FG d e f g add *πνευματικῃ* | *παραστησωμεν*: P 37. *-σομεν* | *χριστω* cum ℵ*ABCD*FG^{r}G 17. al^{5} d e g ar^{lips} Clem$^{235.\,663}$ Euthal^{cod} Ambrst ... ς

στῷ· 29 εἰσ ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενοσ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ 1 Τι 4, 10
τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

II.

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶσ εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ 4, 13
τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντεσ
ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰσ πᾶν πλοῦτοσ τῆσ πληροφορίασ τῆσ συνέσεωσ, 1, 27
εἰσ ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάν-

---

(= Gb Sz) add ιησου cum ℵ^{cD}b$^{et^c}$EKLP al pler f vg go cop syr^{P} (et ^{sch} ar^{bedw} et^{e} praem) arm aeth Chr^{413} et$^{ter\,415}$ (sed ibidem^{semel} om) Thdrt Dam Pelag al

29. εισ o: FG εν o (sic), d e f g vg *in quo*

II. 1. γαρ: 4. 10. 37. 47. 80. 115. 116. syr^{sch} et^{p} mg Dam Sedul δε (aeth et –) ... arm om | υπερ cum ℵABCD^{b}P 17. 81. 71. 73. 114. 118. syr ^{sch} et^{p} Euthal^{cod} Cyr$^{thes\,287}$ ... ς Ti περι cum D*et^{c}EFGKL al pler Chr Thdrt Dam al | λαοδικια cum ℵAB*CD*FGKLP al mu (δ ap Scri) ... ς Ln Ti –κεια cum B^{b}D^{c}E al plu. Praeterea 10. 31. 73. 118. syr^{p} c.* add και των εν ιεραπολει | εορα- cum ℵ*et^{c}CD^{c}EP al aliq (δ ap Scri) ... ς Ln Ti εωρα- cum ABD*FGL (K?) al plu^{vl} | -φακαν cum ℵ* ABCD*P Euthal^{cod} Thdrt^{cod} ... ς -ρακασι cum ℵ^{c}D^{c}EKL al omn^{vl} Chr Thdrt Cyr$^{thes\,287}$ Dam | εν σαρκι (et. ℵ^{a}): ℵ* om

2. συμβιβ- cum ℵABD^{c}EKLP al omn^{vl} ... Ti συνβιβ- cum CD*. Item –βασθεντεσ cum ℵ*ABCD*E*P 6. 10. 17. 23. 27. 57. 67** 71. 116. 177. 178. 179. it vg (*ut consolentur corda ipsorum, instructi*) syr^{sch} et^{p} txt arm Clem^{668} Cyr$^{thes\,287}$ Hil^{1025} Ambrst (*cum fuerint instructi*) al ... ς (= Gb Sz) -βασθεντων cum ℵ^{c}D^{c}E**KL al pler syr^{P} mg ^{gr} Chr Euthal ^{cod} Thdrt Dam | και εισ: D* d e Hil Ambrst om και | παν πλουτοσ cum ℵ*B Clem^{668} ... AC 17. 67** Euthal^{cod} παν το πλουτοσ, Cyr$^{thes\,287}$ παν το πληθοσ ... ς παντα (D* add τον) πλουτον cum ℵ^{c}DEKLP al fere omn Chr Thdrt Dam al | του θεου χριστου cum B Hil^{1025} (*in agnitionem sacramenti dei Christi, in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconsi.* Quibus addit: *Deus Christus sacramentum est, et omnes sapientiae et scientiae in eo thesauri latent.*) ... D* d e Aug$^{trin\,18}$ Vig$^{varim\,751}$ τ. θεου ο εστιν χριστοσ, *quod est Christus.* Similiter aeth ^{utr} *domini, quod de Christo;* 17. arm^{zoh} Clem^{668} et^{694} του θεου του (Clem om) εν χριστω (arm add *Iesu*), Ambrst *dei in Christo.* Item ℵ* AC 4. h^{ser*} o^{ser} sah^{cb} ar^{lipp} του θε. πατροσ (AC 4. add του) χριστου, item am fu al *dei patris Christi Iesu* ... Cyr$^{thes\,287}$ τ. θε. και χριστου, ℵ^{c} syr^{P} txt του θε. και πατροσ του χριστου, 47. 78. syr^{sch} cop Chr^{416} τ. θε. πατροσ και του χριστου (cop add *Iesu*), vg^{cle} Pelag *dei patris et Christi Iesu,* demid *dei patris et domini nostri Christi Iesu,* tol *dei Christi Iesu patris et domini* ... ς (= Gb Sz) τ. θε. και πατροσ και

8 τες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο λέγω
1 Co 5, 3 ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ καὶ τῇ
σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων
ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.
6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ
περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ
βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν εὐχα-
4 ριστίᾳ. 8 βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλο-

---

του χριστου cum $D^{c}EKL$ al plu syrP c.* (και post πατρος habet*) Thdrt Dam al ... Gb Sz Ti του θεου sine additam cum D^{b}(inclusit o εστ. χ̄ῡ lunulis nec vero quicquam addidit)P 37. 67** 71. 80. 116. Similiter, sed non satis apparet, Euthal^{cod} του χριστου

5. σοφιας και sine της c. $\aleph^{*}BCD^{*}$ 17. 47. 71. 115. arm Clem^{604} Or^{3,447} sem ^{604} Eus$^{mscll\ 100.\ 178}$ Didtri$^{87.\ 278}$ Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 287}$ et$^{ligaph\ 1}$ Thphyl cod ... ς Ti add της c. $\aleph^{c}AD^{c}EKLP$ al pler Clem^{603} Or$^{3,174.\ 447}$ sem ^{766} Eus$^{mscll\ 66}$ Chr Cyr$^{lulian\ 280}$ Thdrt Dam

4. τουτο sine δε (et. Ln$^{ed\ min}$) cum $\aleph^{*}A^{*}vid$ Euthal^{cod} Ambrst Aug$^{ep\ 149}$ ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti add δε cum $\aleph^{c}A^{corr}CDEKLP$ al omn^{vl} it vg reli Clem $^{246\ bis}$ Chr Thdrt Dam al (8^{pe} γαρ, Lcif^{214} *hoc itaque dico*, Sedul *hoc ita dico*) | μηδεις cum $\aleph^{*}ABCDEP$ 17. 23. 37. 39. 57. 71. 80. 116. al pauc Clem^{246} sem Euthal^{cod} ... ς μη τις cum $\aleph^{c}KL$ al pler Clem^{246} sem Chr Thdrt Dam | υμασ: c ημασ | παραλογιζηται: $C^{c}P$ 17. -γισηται | πιθανολογια: $D^{b}RL$ 238. πειθανολ. Vertunt d e Ambrst *in subtilitate sermonis*, f vg Lcif^{214} Pelag *in sublimitate sermonum* (Lcif *verborum*), Aug$^{ep\ 149}$ *in verisimili sermone*, Tert$^{marc\ 5,19}$ *subtililoquentia*

5. αλλα: $D^{*}E^{*}$ add γε | και το στερεωμα etc: d e *ut in* (corrige *et id?*) *quod deest necessitatibus* (υστερηματ?) *fidei vestrae*. Similiter Aug$^{ep\ 149}$ et$^{Ioh\ 96}$ *et id quod deest fidei vestrae in Christo*, Ambrst *et supplens id quod deest utilitati fidei vestrae in Christum* (et. Facund$^{lib\ 12}$ ap Sirmond^{2,791} teste Sab *et id quod deest utilitatis fidei vestrae*)

6. τον χριστον ιησουν τον κυριον: Clem^{246} ιησουν χριστ. τον κυριον, Cyr act ^{48} τον ιησ. χρι. κυριον, vg (et. fu al) syr^{sch} *Ies. Chr. domin.*, D^{E} *τον κυριον ιησουν χριστ.* (d e corrupte *domini Iesu Christi*), item 17. omisso χριστ.

7. εν αυτω et. $\aleph^{c}$ Clem^{246} ... $\aleph^{*}$ om | τη πιστει (Gb') cum BD^{*} 17. 39. 47. 78. 115. k^{scr} d e f vg (et. am fu al) Euthal^{cod} Thphyl Archel^{502} Ambrst al ... ς εν τη πιστει cum $\aleph D^{c}EKLP$ al pler demid tol hal Chr Thdrt Dam; item AC 46. 67** 71. Cyr$^{fil\ 172}$ εν πιστει | καθως: $D^{*}E^{*}$ 45. 122. 219. d e f vg Ambrst al add και | εν ευχαριστια cum $\aleph^{*}AC$ 17. 23. 28. 37. 47. 57. 73. 116. al aliq am fu tol al^{liachm} cop aeth Euthal^{cod} Archel^{502} ... ς Ln Ti praem εν αυτη cum $BD^{c}EKL$ al pler syrP et(*in qua exuberetis in gratiarum actione*)^{sch} arm Chr^{421} Thdrt Dam (sed om^{txt} εν ευχαριστ.). Cf et. Ambrst *ambulantes in illa cum gratiarum actione*. Item $\aleph D^{*}$ 1. d e f vg (et. demid al) syrP ^{mg} ar^{lipe}

σοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 1, 19
10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρ- Eph 1 21
χῆς καὶ ἐξουσίας, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ Ro 6, 4
συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγεί- Eph 1, 19 e

---

Pelag praem *εν αυτω* ... P habet *εν αυτη* omissis *εν ευχαριστ.* Cf Luc brug: „*Quidam libri pro* in illo *masculino scribunt femininum* in ea: *sed nequaquam est omittendum* in illo, *quod multi faciunt.*"

8. *υμας εσται* cum BCKLP al omn^{vid} Clem$^{846\,sem}$ et^{771} Or^{1,217} Chr Thdrt Dam ... Ln *εσται υμας* cum NADE Clem$^{846\,sem}$ Euthal^{cod}

9. *σωματικως*: et. Perath$^{ipp\ 315}$ (*τὸ εἰρημένον· ἐν ᾧ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρ. τῆς θειότ. σωματικῶς* (cod *σωματι*) et^{124} *πᾶν τὸ πλήρ. εὐδόκησε κατοικῆσαι ἐν αὐτῷ σωματικῶς*) Monoimos$^{hipp\ 270}$ (*τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον ὅτι πᾶν τὸ πλήρ. ηὐδόκησε κατοικῆσαι ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου σωματικῶς*) I^{a}-Iust$^{expos\ 18}$ Thdot^{967} (*ἐν αὐτῷ γὰρ πᾶν τὸ πλήρ. ἦν σωματικῶς*) Or^{4,18} (om^{307}) et^{3,128} Epiph$^{412.\ 889}$ Nyss$^{all\ 6,541}$ Cyr glaph^{804} al mu Lcif^{214} Hil$^{778.\ 793.\ 1122}$ ac^{sacp} al mu ... Ir^{gr} et$^{int\ 16}$ ex Valentt (*και παλιν· εν αυτω κατοικει παν το πληρ. της θειοτητος*) Cyp^{247} Archel^{892} om

10 *καὶ ἐστὲ*: his accentibus DCL etc, non *καί ἐστε* | *ος εστιν* cum NACK LP al fere omn Cyr$^{hr\ 194}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item *qui est caput* e (vid, errat enim Sab de d) f g vg Hil^{778} Ambrst al ... Ln *ο εστιν* cum BDE^{gr}F^{gr}G^{gr} 47*, item *quod est caput* d Hil^{968} | *η κεφαλη*: D*FG om *η* | *αρχης* (ℵ *της αρχ.*) *και εξουσιας* (ℵ* *εκκλησιας*, non item^{c}): D^{gr*}E^{gr*} *εκκλησιας*

11. *εν ω και*: F^{gr}G g arm Chr^{cod} om *και* | *περιετμηθητε* (DE *-ετηθητε*): arm add *per fidem* | *απεκδυσει*: B* *απεγδυσει* | *τ. σωματος* sine additam cum ℵ*ABCD*E*FGP 17. 71. 73. 116. 118. 120. 178. f^{ecr} it vg cop ar^{lips} arm aeth^{ro} Clem^{581} Quaest$^{orthod\ 102}$ (*τ. σωμ. υμων* omisso etiam *της σαρκ.*) Bas$^{spir\ sa\ 29}$ I^{a}-Ath^{44} Euthal^{cod} Dam al Or$^{int\ 3,247.\ 4,674}$ Hil$^{778.\ 969}$ Ambrst al (Cyp^{278} *in exspoliatione carnis*) ... ς (= Gb Sz) add *των αμαρτιων* cum ℵ^{c}D^{b}Et^{c}E**KL al pler syr^{utr} (sed syr^{sch} *in exutione carnis peccatorum*) ar^{bedw} go aeth^{pp} Did$^{tri\ 145}$ (omisso *τ. σαρκ.*) Epiph (omisso *της σαρκ.*) ^{893} et^{2,72} Bas$^{eth\ 258}$ et$^{bapt\ 652}$ Chr Thdrt al cdd ap Aug$^{ep\ 149}$ (*corporis carnis* vel sicut aliqui habent *corporis peccatorum carnis*). Cf Lc^{brug}: „*Nec addas* peccatorum".

12. *βαπτισματι* c. ℵ*ACD^{c}EKLP al pler Bas$^{spir\ sa\ 29}$ et$^{eth\ 253}$ ĕt$^{bapt\ 653}$ Ps-Ath^{44} Chr^{4,467} (Euthal^{cod} *δια του βαπτισματος*) Thdrt Dam al. Item *baptismate* Tert$^{res\ carn\ 28}$ Hil$^{778.\ 969}$ ... ℵ^{c}BD*FG 47. 67** 71. Bas$^{bapt\ cod}$ Chr^{424} *βαπτισμω*. Item *baptismo* it vg Ambrst al ... Ps-Ath^{44} add *εις τον αδην* (affert et. quae subsequuntur: *εν ω και συνηγ.*) | *συνηγερθητε*:

Eph 2, 1. 5 *ραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·* 13 *καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα·*
Eph 2, 15 14 *ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·* 15 *ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.*

---

c Or$^{int\ 3,864.\ 947}$ *-γερθημεν* | *εκ νεκρων* cum NACKLP 3. 37. 47. 48. 57. 67** 72. 73. 80. al plus^{20} arm Bas$^{eth\ 258}$ Chr Euthal^{cod} Thphyl ... ς (= Gb Sz) Ln *εκ των νεκρ.* cum BDEFG 17. al plu Thdrt Dam al

13. *υμας*: 1. 33. 35. 114. b^{scr} al mu^{vi} *ημας*, item 1. al (sed pauciores vi) postea *ημων* | *τοις παραπτ.* cum א*BL 17. 23* 31. 37. 47. 73. 80. al fere^{20} go Bas$^{spir\ 88}$ Chr^{424} Euthal^{cod} Thdrt^{4,673} Tert$^{res\ carn\ 23}$ edd Amb$^{fid\ 3,499}$ ... ς (Gb^{0}) Ln Ti praem *εν* cum א^{a}ACDEFGKP al plu Thdrt ad h. l. Dam al it vg Hil$^{204.\ 990}$ Ambrst al | *τη ακροβυστ.* et. f vg Tert$^{res\ carn}$ Hil^{bis} Ambrst al ... D*E*F^{ers}G al pauc d e g praem *εν* | *συνεζωοποιησεν* (ς et ς^{e} 1624. *συνεζωπ.*) ... D*F^{ers}G g Tert$^{res\ carn}$ Hil$^{773.\ 990}$ sem (non item^{204}) Amb^{fid} al *εζωοποιησεν* (*vivificavit*) | *υμας* sec cum א*ACKL al^{50} fere tol syr^{utr} ar^{lipa} aeth Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Dam Oec, item *ημας* B 17. 37. al plus^{20} Amb^{fid} ... ς (= Gb + Sz) om cum א^{c}DEFGP al mu it vg cop arm go Chr Thdrt^{ed} Thphyl Tert res carn Hil Ambrst al | *συν αυτω*: 37. 47. 73. 80. 109. d^{scr} 8pe *εν αυτω* | *ημιν* cum א*ABCDEF^{ers}GK al longe plu (9 ap Scri) d e g go syr utr cop arm Chr^{424} Euthal^{cod} (*και ημιν*) Thdrt^{4,673} Thphyl (Tert$^{marc\ 5,19}$ Denique, si *nos deus cum Chr. vivificavit, donans delicta nobis*, non possumus etc) Hil$^{204.\ 773}$ Ambrst (sed fluct lectio) al ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) *υμιν* cum א^{c}LP al sat mu f vg aeth^{utr} Thdrt ad h. l. Dam Tert$^{res\ carn\ 23}$ Hil$^{990.\ 1067}$ al | *τα παραπτωματα*: D^{E} d e syr^{sch} cop arm add *ημων*, item aeth *υμων*

14. *καθ'*: D* *κατ* | *τοις δογμασιν* (17. praem *σιν*) ... Hipp^{dan} (Lag^{257,24}) *των αμαρτιων* (sic: *απαλειψας το καθ ημων χειρογρ. των αμαρτιων, ο ην υπεναντ. ημιν*) | *ημιν* et. א^{a} ... א* *ημων* ... P 31. 37* *υμιν* | *ηρκεν* et. Epiph^{888} Chr Euthal^{cod} Dam etc ... D*FG 48. 44. 72. 74. al mu (7 ap Scri) Or^{3,642} Thdrt Thphyl *ηρεν* ... P *ηρται* | *εκ του μεσου*: A om *του*

15. *απεκδυσαμενος* (ita et. Or$^{3,526.\ 561.\ 4,155}$ ac^{saep} et$^{int\ 3,413.\ 416}$ etc): F^{ers}G g go (*exuens se carne regna et potestates diffamavit* etc) Hil$^{773.\ 990}$ (et^{204} *spolians se carne et principatus et potestates ostentui fecit*; sed^{773} et^{990} *exutus carnem et potestates ostentui fecit*) Novat$^{gall\ 3,304}$ (de Christo refert: *exutus carnem potestates dehonestavit, palam triumphatis illis in semetipso*) Amb$^{luc\ 7,1281}$ Aug$^{ep\ 149}$ al add *την σαρκα*, item syr sch (*per exutionem corporis sui diffamavit* etc). Sed F^{ers}G g Hil^{bis} Novat (vide de his Latt ante) om *τας αρχ. και*. Cf et. Doce$^{hipp\ 267}$: *ψυχη εκεινη – απεκδυσαμενη το σωμα και προσηλωσασα προσ το*

16 *Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων,* 17 *ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων,* IIe 10, 1 8, 5
τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 *μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβα-*

ξυλον και θριαμβευσασα δι αυτου τας αρχας κ. τ. εξουσ. μη ενρεθη γυμνη. | *εδειγματισεν*: B praem *και* | D* *θριαμβευσασ* | *ἐν αὐτῷ* (Gb') ... ς *ἐν αὐτῷ*, quemadmodum G *ev εαυτω*. Apud Latinos: *in semetipso* d e f g vg Or$^{int\,2,239.\ 4,350.\ 519.\ 606}$ Hil$^{204.\ 778.\ 990}$ al mu, *in ipso* Ambrst. Contra Or^{1,271} et$^{2,178.\ 536.\ 544.\ 561}$ et$^{4,155.\ 356.\ 446}$ *εν τω* (^{4,356} om) ξυλω, item Or$^{int\,2,416}$ *in ligno crucis*, quo loco interpres de suo addidit: „licet in aliis exemplaribus habeatur *triumphans in semetipso*, sed apud Graecos habetur *in ligno*." In eundem sensum Epiph^{694} scripsit: *ἐν γὰρ τῷ σταυρῷ ἐθριάμβευσεν ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας.*

16. *μη ουν τις* (C τι): 37. *μη τις ουν* | *η εν ποσει* cum NACDEFGKLP al omn^{vl} d e (hi^{2} *vel*) f g m^{63} vg (hi^{4} *aut*) go syr^{P} arm aeth ar^{lips} Mcion epiph^{219} et^{373} Or^{1,171} et^{2,496} et$^{int\,2,217.\ 224}$ ac^{1} sae^{p} Eus$^{dem\ 193}$ et$^{pe\ 27}$ Chr Euth$^{al\,cod}$ al mu Amb$^{fid\ resurr\ 1168}$ Aug$^{ep\ 149}$ Ambrst al ... B syr^{sch} cop Or^{4,174} Tert$^{marc\ 5,19}$ al *και εν πο*. Sed syr^{sch} etiam *και νουμην. και σαββ.*, Tert^{marc} vero quater *et* pro *η*. | *νουμην-* cum NACDEKLP al pler Or^{1,171} et^{4,174} Eus$^{dem\ 193}$ et$^{pe\ 28}$ al mu, item d *numenia*, m^{62} *numiniis*, am *nominiae* ... Ln *νεομην-* cum BFG 121. 1^{ser} Mcion$^{epiph\ 219.\ 373}$ Damparall^{665}, item f g vg Tert^{marc} Ambrst al *neomeniae*. Item *νουμηνιασ* (*νεομ.*) cum NABCD^{b}E^{tc}GKLP etc ... D*F^{gr}G^{gr} *νουμηνια*, *νεομηνια*, item Mcion$^{epiph\ 373}$ (sed noned dind nec^{219}) Damparall^{665} *εν νεομηνια* | *η* (Mcion$^{epiph\ 219}$ *και*) *σαββατων* (et. D^{c}) ... F^{gr}G^{gr} 37. 116. Damparall *η σαββατω*, Mcion$^{epiph\ 373}$ (non$^{ed\ dind}$) *και σαββατω*, et Or$^{int\,2,217.\ 350.\ 4,665}$ *aut sabbato*. Item D$^{gr^{c}}$ *η σαββατου* (Treg D* *-τω*, D^{a} *-του*), Tert^{marc} *et sabbati*

17. *α εστιν* cum NACDEF^{a}KLP al omn^{vl} f vg Or^{1,171} et^{4,174} et$^{int\,2,224.\ 217.\ 359}$ et$^{sae\,p}$ Eus$^{dem\ 193}$ et$^{pe\ 28}$ Chr Euth$^{al\,cod}$ al mu Aug$^{faust\ 6}$ Ambrst al ... Ln *ο εστιν* cum BF^{gr}G d e g m^{63} go Mcion$^{epiph\ 219.\ 373}$ Aug$^{ep\ 149}$ et$^{ioh\ 28}$ et^{alib}. Cf et. Tert^{marc} *quae est umbra* etc | *του χριστου* cum N*ABCP 17. 37. al vix mu Euth$^{al\,cod}$ Oec ... Gb Sz Ln Ti om του cum NCDEFGKL al longe plu (12 ap Scri) Chr Thdrt Dam Thphyl | *το δε σωμ. τ. χρ.*: Chr^{428} *οὐ δέ· τὸ σῶμα χριστοῦ μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω, τουτέστιν ἐπηριαζέτω*. Eadem Thphyl. Confirmant autem coniunctionem hanc A (a *το δε* novum versum incipiens) B P (vdtr et. N) al; item aeth: *Et non sit qui contemnat vos propter corpus Christi* ... g *corpus autem Christi estis*

18. *καταβραβευετω* (FG *-βευτω*): d e g Lcif^{214} Aug$^{ep\ 149}$ al *convincat*, f vg m^{62} *seducat*, Ambrst *decipiat*. Hier vero^{1,274}: „*Nemo vos superet*, id est *Nemo adversum vos bravium accipiat*: hoc enim Graece dicitur *καταβραβευετω*." | *εν* et. N^{a} ... N* om | *θρησκια* (et. Ln$^{ed\ min}$) c. CDE FGP al ... ς Ti *-σκεια* c. NABK^{sil}L al pler. Cf ad v. 23. | *θελων*: 37. teste Treg *θαλλων* (sed ap Scri *θελλων*) | *αγγελων*: N* praem *μελλοντων* (no-

τεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ
Eph 4, 15 e οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ θεοῦ. 20 Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
Lv 8, 2 κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· 21 μὴ ἅψῃ μηδὲ
γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, 22 ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,

---

tavit $\aleph^a$) | α sine *μη* c. $\aleph^*$ABD* 17. 28. 67** (non 30. teste Scri) d e m^{62} cop ar^{llps} aeth Or^{1,582} (edd ante Delar. qui adnotat: at Gelenius legit *ἃ μὴ ἑώρ.* Nil de codd. dicit.) Tert$^{marc\ 5,19}$ („aliquos taxat qui ex visionibus angelicis dicebant cibis abstinendum") Or$^{int\ 2,62}$ (*in his quae videt*) Lcif^{214} (*qui videtur*) edd ap Hier^{1,674} „quidam codd" ap Aug$^{ep\ 149}$ Quaest^{2027} (*quae videt*) Ambrst (*ea quae videt* sic ed^{ven}; *in his quae non videt* ed^{rom}). Sic igitur Hier$^{vall\ 1,674}$ (ad Algas): *quae nec ipse vidit qui vos superare desiderat, sive videt* (*utrumque enim habetur in Graeco*) *praesertim quum tumens ambulet.* Item Aug l. l.: *Nemo vos convincat, volens in humilitate cordis et cultura angelorum* (*vel sicut vestri codices habent religionem angelorum, quae Graece θρησκεια dicitur*), *quae non vidit inculcans, vel sicut quidam codices habent, quae vidit inculcans* ..... ς (sed Gb^{00}) Ti add *μη* cum $\aleph^c$CD^{b}E^{tc}KLP al pler (item FG οικ) f g vg go syr^{utr} arm Or^{1,582} delar (sed vide ante) et$^{int\ 4,665}$ Chr (Euthal^{cod} *μὴ*, sed om ἃ) Thdrt Dam al Aug et Hier (de quibus vide ante) al | *εωρακεν* cum $\aleph$B*CDEP al mu^{vl} (3 ap Scri) ... ς Ln (nesciens B*) *εωρακεν* cum AB^{c}FGK^{all}L al longe plu.| *εμβα-* ut $\aleph$A BCD^{c}EKLP etc ... D*FG *ενβα-* (37. *ενμβατ-*). Ex Latinis reddunt d e f vg Lcif^{214} etc *ambulans*, g Ambrst Quaest *extollens se*, m^{62} *ambulans extollens se* (pergens *sine causa inflatus*), Aug *inculcans* | *φυσιουμενος*: D$^{Gr^c}$ *-νοι* | *αυτου* et. $\aleph^a$ ... $\aleph^*$ *αυτων*

19. *κεφαλην* sine additam et. Irint^{111} Or^{1,582} etc ... D*E* d e syr^p arm Novat^{319} add *χριστον*. Cf Ps-Ath^{11} *προσ κολοσσαεισ - ειρηται οτι ο κρατων την κεφαλην, τουτεστιν τον χριστον, εξ ου παν* etc | *συνβιβαζ-* cum B*CDEFG ... ς Ln *συμβιβ-* cum $\aleph$AD^{c}K^{all}LP al certe pler | *αυξει* et. $\aleph^a$ ... $\aleph^*$ 37. *αυξη*

20. *ει* sine copula cum $\aleph^a$ABCDEFGKLP al^{25} fere d e f g am fu tol al^{lachm} go cop arm aeth Chr$^{429\ sem}$ Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 139}$ Dam al Tert$^{res\ carn}$ ^{23} Cyp$^{308.\ 351}$ al ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum ($\aleph^*$ *ει αποθανετε* [sic] *ουν*) $\aleph^c$ al plu m^{62} vg^{cle} syr^p Or$^{int\ 4,665}$ Chr$^{429\ sem}$ Thdrt al Aug$^{ep\ 149}$ Ambrst al. Item demid add *autem*, syr^{sch} *enim* | *χριστω* cum $\aleph$ABCDE FGKLP al plu (12 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) praem *τω* cum minusc (1 ap Scri) | *τι*: D*E* *διατι*. Praeterea DG$^{1\ c}$ E*FG$^{2\ c}$ g arm add *παλιν* ... vg Aug$^{ep\ 149}$ Ambrst al *quid adhuc* | *εν κοσμω*: FG *εν τω κοσμω*, item d e m^{62} fu demid al Or$^{int\ 4,665}$ Ambrst al *in hoc mundo* (non item Tert$^{res\ carn\ 23}$ Cyp$^{308.\ 351}$ al)

21. *μηδε* bis et. Or^{1,582}: 38. 74. 109. 238. al aliq Or^{4,612} et$^{int\ 4,665.}$ $^{665.\ 666}$ Amb (vide post) | *μη* bis | *μη αψη μηδ. γευσῃ μηδ. θιγησ* (Or$^{int\ 4,665.\ 666}$ *ne* *gustaveris, ne attamineveris.*

κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; 23 ἅτινά Mt 15, 9
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

III.

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Tert^{marc} 5,19 *ne attigeris, ne gustaveris*, etc): m^{62} Novat^{319} *ne tetigeritis neque gustaveritis neque contrectaveritis*, Amb$^{1,267.\ 300}$ ac^{saepe} *ne tetigeritis ne attaminaveritis ne gustaveritis*, item al | κ om *μηδε γευση*

22. *εισ φθοραν τη αποχρησει*: d e Ambrst *in interitum* (Ambrst add *et corruptionem*) *per abusionem*, g *in corruptionem ipso usu t per abusionem*, f vg m^{62} *in interitu* (-*tum* m) *ipso usu*, Amb$^{1,267.\ 300}$ ac^{saepe} Hier^{algas} qu^{10} al *ad corruptelam ipso usu*

23. *εθελοθρησκια* c. ℵCD*P al mu^{vl} (3 ap Scri, 1 ap Mtth), item FG *θρησκια* ... A latet ... ς Ln Ti -*σκεια* c. BD^{c}EKL al plu^{vl}. Cf Act 26, 5. Reddunt d e *religione*, f vg Hil^{64} al *superstitione*, g Aug$^{ep\ 149}$ *observatione*, Amb^{1,267} *observatione religionis*, Ambrst *simulatione* (sed$^{ed\ rom}$ *observatione*) *religionis* | *ταπεινοφροσυνη* (Clem^{534} -*συνησ* omisso *και* quod sequitur): FG d e f g vg syr^{P} Hil^{64} add *του νοοσ* (*sensus*), item Ambrst *animi*, m^{62} go cop Aug$^{ep\ 149}$ *cordis* (add *cordis* et. Or$^{int\ 4,665}$ versu 18, non item hoc versu) | *και* ante *αφειδ.*: B m^{62} Or$^{int\ 4,665}$ Hil^{64} Ambrst Amb^{1,267} om, hinc Ln [*και*]. Reddunt autem *και αφειδ.* d e *et vexationem*, Ambrst *ad vexationem*, Or^{int} *per vexationem*, g *et abundantia*, f vg Hil^{64} Hier^{algas} qu^{10} *et* (Hil om) *ad non parcendum*, m^{62} *non parcendo* (ipse cod *purando*), Amb^{1,267} *non in indulgentia*, Aug$^{ep\ 149}$ „*et vexatione corporis* vel sicut alii interpretati sunt *ad non parcendum corpori*." Dedimus autem *αφειδια* cum ℵB*CDEFGL al longe plu Euthal^{cod} (A latet) ... Ln -*δεια* cum BC^{p} al mu^{vl} (3 ap Scri)

III. 1. *τω χριστω* et. ℵ^{a} Clem^{531} Or^{1,759} etc Tert$^{res\ carn\ 28}$ Cyp$^{2.\ 59}$ et^{3us} Ambrst al ... ℵ* *εν χρι.* | *ου*: FG *που* | *ο χριστοσ*: ℵ* *ο θεόσ*, sed ipse* statim correxisse vdtr | *εστιν* (37. 116. Damp^{aris} ante *ο χρι.* pon) et ℵ^{a} ... ℵ* 28. 120. om

2. *τα* pri: FG *ἁ*. Cf it vg *quae sursum sunt* (g om *sunt*) | *επι τησ γησ*: 2. 45. 47. 74. a^{acr} Or^{2,496} om *τησ*

3. *του χριστου*: DE om *του* | *του θεου* et. Clem^{531} Or^{2,818} et^{3,552} et$^{4,92.\ 360}$ Eusp$^{s\ 397}$ etc (iidem et. antea *τω χρι.*) ... KL al^{20} fere om *τω*

4. *φανερωθη*: FG^{rg} g add *και* | *υμων* (Gb'') cum ℵCD*FGP (latet A) 17. 47. 52. 73. 109. 116. k^{acr} cat^{txt} d e f g vg go arm aeth Eusp$^{s\ 397}$

τεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ
Eph 4, 15 e οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ θεοῦ. 20 Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
Lv 5, 2 κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· 21 μὴ ἅψῃ μηδὲ
γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, 22 ἃ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,

---

tavit ℵ^{a}) | α sine μη c. ℵ*ABD* 17. 28. 67** (non 30. teste Scri) d e m^{62} cop ar^{lips} aeth Or^{1,582} (edd ante Delar. qui adnotat: at Gelenius legit ἃ μὴ ἑώρ. Nil de codd. dicit.) Tert$^{marc\ 5,19}$ („aliquos taxat qui ex visionibus angelicis dicebant cibis abstinendum") Or$^{int\ 2,62}$ (*in his quae videt*) Lcif^{214} (*qui videtur*) edd ap Hier^{1,674} „quidam codd" ap Aug$^{ep\ 149}$ Quaest^{3007} (*quae videt*) Ambrst (*ea quae videt* sic ed^{ven}; *in his quae non videt* ed^{rom}). Sic igitur Hier$^{vall\ 1,674}$ (ad Algas): *quae nec ipse vidit qui vos superare desiderat, sive videt* (*utrumque enim habetur in Graeco*) *praesertim quum tumens ambulet.* Item Aug l. l.: *Nemo vos convinceat, volens in humilitate cordis et cultura angelorum* (*vel sicut vestri codices habent religionem angelorum, quae Graece θρησκεια dicitur*), *quae non vidit inculcans, vel sicut quidam codices habent, quae vidit inculcans* ..... ς (sed Gb^{00}) Ti add μη cum ℵ^{c}CD^{b}et^{c}KLP al pler (item FG οὐκ) f g vg go syr^{utr} arm Or^{1,583} delar (sed vide ante) et$^{int\ 4,665}$ Chr (Euthal^{cod} μὴ, sed om ἃ) Thdrt Dam al Aug et Hier (de quibus vide ante) al | εωρακεν cum ℵB*CDEP al mu^{vl} (3 ap Scri) ... ς Ln (nesciens B*) εωρακεν cum AB^{c}FGK^{sil}L al longe plu.| εμβα- ut ℵA ℵCD^{c}KLP etc ... D*FG ενβα- (37. ενμβατ-). Ex Latinis reddunt d e f vg Lcif^{214} etc *ambulans*, g Ambrst Quaest *extollens se*, m^{62} *ambulans extollens se* (pergens *sine causa inflatus*), Aug *inculcans* | φυσιουμενος: D^{gr*} -νοι | αυτου et. ℵ^{a} ... ℵ* αυτων

19. κεφαλην sine additam et. Ir$^{int\ 111}$ Or^{1,582} etc ... D*E* d e syrP arm Novat^{219} add χριστον. Cf Ps-Ath^{11} προσ κολοσσαεισ - ειρηται οτι ο κρατων την κεφαλην, τουτεστιν τον χριστον, εξ ου παν etc | συνβιβαζ- cum B*CDEFG ... ς Ln συμβιβ- cum ℵA^{c}K^{sil}LP al certe pler | αυξει et. ℵ^{a} ... ℵ* 37. αυξη

20. ει sine copula cum ℵ^{a}ABCDEFGKLP al^{25} fere d e f g am fu tol al^{lachm} go cop arm aeth Chr^{429} sem Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 189}$ Dam al Tert$^{res\ carn\ 23}$ Cyp$^{808.\ 861}$ al ... ς (= Gb Sz) add ουν cum (ℵ* ει αποθανετε [sic] ουν) ℵ^{c} al plu m^{62} vg^{cle} syrP Or$^{int\ 4,665}$ Chr^{429} sem Thdrt al Aug$^{ep\ 149}$ Ambrst al. Item demid add *autem*, syr^{ech} *enim* | χριστω cum ℵABCDE FGKLP al plu (12 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) praem τω cum minusc (1 ap Scri) | τι: D*E* διατι. Praeterea D^{gr*} E*FG^{gr} g arm add παλιν ... vg Aug$^{ep\ 149}$ Ambrst al *quid adhuc* | εν κοσμω: FG εν τω κοσμω, item d e m^{62} fu demid al Or$^{int\ 4,665}$ Ambrst al *in hoc mundo* (non item Tert$^{res\ carn\ 23}$ Cyp$^{808.\ 861}$ al)

21. μηδε bis et. Or^{1,496}: 38. 72. 73. 74. 109. 238. al aliq Or^{4,412} et$^{int\ 4,cum.\ 665.\ 666}$ Amb (vide post) Ambrst al μη bis | μη αψη μηδ. γευση μηδ. θιγης (Or$^{int\ 4,665.\ 666}$ *ne tetigeris, ne gustaveris, ne attaminaveris*, item

κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; 23 ἅτινά Mt 15, 9
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

III.

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Tert$^{marc\ 5,19}$ *ne attigeris, ne gustaveris*, etc): m^{62} Novat^{319} *ne tetigeritis neque gustaveritis neque contrectaveritis*, Amb$^{1,267.\ 300}$ ac^{saepe} *ne tetigeritis ne attaminaveritis ne gustaveritis*, item al | κ om *μηδε γευση*

22. *εισ φθοραν τη αποχρησει*: d e Ambrst *in interitum* (Ambrst add *et corruptionem*) *per abusionem*, g *in corruptionem ipso usu t per abusionem*, f vg m^{62} *in interitu* (*-tum* m) *ipso usu*, Amb$^{1,267.\ 300}$ ac^{saepe} Hier$^{algas\ qu\ 10}$ al *ad corruptelam ipso usu*

23. *εθελοθρησκια* c. ℵCD*P al mu^{vl} (3 ap Scri, 1 ap Mtth), item FG *θρησκια* ... A latet ... ς Ln Ti *-σκεια* c. BD^{c}EKL al plu^{vl}. Cf Act 26, 5. Reddunt d e *religione*, f vg Hil^{64} al *superstitione*, g Aug$^{ep\ 149}$ *observatione*, Amb^{1,267} *observatione religionis*, Ambrst *simulatione* (sed$^{ed\ rom}$ *observatione*) *religionis* | *ταπεινοφροσυνη* (Clem^{534} *-συνης* omisso *και* quod sequitur): FG d e f g vg syr^{p} Hil^{64} add *του νοος* (*sensus*), item Ambrst *animi*, m^{62} go cop Aug$^{ep\ 149}$ *cordis* (add *cordis* et. Or$^{int\ 4,665}$ versu 18, non item hoc versu) | *και* ante *αφειδ.*: B m^{62} Or$^{int\ 4,665}$ Hil ^{64} Ambrst Amb^{1,267} om, hinc Ln [*και*]. Reddunt autem *και αφειδ.* d e *et vexationem*, Ambrst *ad vexationem*, Or^{int} *per vexationem*, g *et abundantia*, f vg Hil^{64} Hier$^{algas\ qu\ 10}$ *et* (Hil om) *ad non parcendum*, m^{62} *non parcendo* (ipse cod *purando*), Amb^{1,267} *non in indulgentia*, Aug$^{ep\ 149}$ „*et vexatione corporis* vel sicut alii interpretati sunt *ad non parcendum corpori*." Dedimus autem *αφειδια* cum ℵB*CDEFGL al longe plu Euthal^{cod} (A latet) ... Ln *-δεια* cum BC^{p} al mu^{vl} (3 ap Scri)

III. 1. *τω χριστω* et. ℵ^{a} Clem^{531} Or^{1,758} etc Tert$^{res\ carn\ 28}$ Cyp$^{2.\ 59}$ et^{306} Ambrst al ... ℵ* *εν χρι.* | *ου*: FG *που* | *ο χριστος*: ℵ* *ο θεός*, sed ipse^{a} statim correxisse vdtr | *εστιν* (37. 116. Damp^{aris} ante *ο χρι.* pon) et ℵ^{a} ... ℵ* 28. 120. om

2. *τα* pri: FG *α*. Cf it vg *quae sursum sunt* (g om *sunt*) | *επι τησ γησ*: 2. 45. 47. 74. a^{scr} Or^{2,406} om *τησ*

3. *τω χριστω*: DE om *τω* | *τω θεω* et. Clem^{531} Or^{2,218} et^{2,582} et$^{4,92.\ 360}$ Eusp$^{s\ 287}$ etc (iidem et. antea *τω χρι.*) ... KL al^{20} fere om *τω*

4. *φανερωθη*: FG^{rg} g add *και* | *υμων* (Gb″) cum ℵCD*FGP (latet A) 17. 47. 52. 73. 109. 116. k^{scr} cat^{txt} d e f g vg go arm aeth Eusp$^{s\ 287}$

Eph 5, 5 5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκα-
Eph 5, 6 Ro 1, 18 Col 3, 5 θαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις ἐστὶν
Eph 2, 3 4, 31 εἰδωλολατρεία, 6 δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. 7 ἐν οἷς καὶ
ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις· 8 νυνὶ δὲ ἀπό-

---

Nyss^{1,600} (hom$^{cant\ 9}$) Did$^{lat\ 303}$ Chr^{430} Euthal^{cod} Cyr$^{lch\ 174.\ 215}$ Thdrt Dam al Cyp$^{260.\ 308}$ Hil^{1023} Ambrst al ... ς Ln Ti *ημων* cum BD^{b}et^{c}KL al pler syr^{utr} cop Or^{4,93} (et. *ημεις* et *φανερωθησομεθα*) $^{108.\ 260}$ et$^{int\ 1,191.\ 4,586}$ (Dial^{861}, sed etiam sic v. 3 et postea *ημεις* et *φανερωθησομεθα*) al Hil^{257} (item post ex edd^{antiq} *nos apparebimus*) Amb$^{bon\ mort\ 12}$ (sed etiam *nos apparebimus*) | *συν αυτω* et. Or$^{3,552.\ 668}$ et$^{4,93.\ 108}$ Eus$^{ps\ 367}$ etc: A 57. Nyss^{1,600} om

5. *τα μελη* sine *υμων* cum ℵ*BC* 17. 67** 71. Clem^{531} et$^{295\ cod}$ Or$^{1,340.\ 616.\ 731}$ et^{2,211} et^{3,236} et$^{int\ 4,566}$ Eus$^{ps\ 191}$ Euthal^{cod} Maxim$^{mystag\ 24}$ (vdtr et. Dam^{com}, sed$^{parall\ 645}$ atque etiam^{paris} habet *υμων*) auct$^{sing\ cleric}$ (fortasse et. Tert$^{pudic\ 17}$: „demonstrat et Colossensibus *quae membra mortificent super terram, fornicationem*" etc) ..... ς Ln Ti add *υμων* cum ℵ^{c}AC^{3}DEFGHKLP al pler it vg go cop arm aeth ar^{bedw} ar^{ltps} Clem^{295} ed Chr^{428} Thdrt Dam al Ir$^{int\ 307}$ Or$^{int\ 2,442.\ 683}$ et^{3,261} et$^{4,382.\ 570}$ Cyp^{70} Hil^{524} Ambrst al | *πορνειαν* cum BCD^{c}EK^{sil}L etc ... ℵAD*FGHP al *-νιαν*. Cf ad 1 Co 6, 13 et Prolegg | *ακαθαρσιαν*: D^{6r*} praem *και* | *παθος επιθυμ. κακην και την πλεονεξιαν* et. Ir$^{int\ 307}$ Amb$^{ps\ 118}$ Ambrst al Clem^{295} (minus accurate Clem^{531} Or^{1,616} nec huc in testimonium adhibendi sunt) etc. Libere et. Cyp^{74} *fornicationem immunditiam et concupiscentiam malam et cupiditatem quae sunt idolorum servitus*, Tert$^{pudic\ 17}$ *fornicationem immunditiam concupiscentiam malam et turpiloquium* ... F^{6rG} g *πλεονεξ. παθος επιθυμιαν* (omisso *κακην*). Pariter Hil^{524} om *κακην* (reliqua accurate habet: *fornicationem immunditiam libidinem concupiscentiam et avaritiam*) | *ειδωλολατρεια* ut ℵAB*D^{c}EKLP etc ... B^{c}CD*H al mu *ειδωλολατρια* (C *ιδω-*), FG *ιδωλατρια*

6. *δι α* cum ℵABC^{3}D^{b}et^{c}E**HKLP al omn^{vl} f vg go syr^{utr} arm Clem$^{295\ 531}$ etc Cyp^{74} etc ... C*D*E*F^{6rG} d e *δι ο*, item g *propter quod t quae* | *η οργη*: C*FG om *η*, hinc Ln [*η*] | *του θεου* sine additam cum B sah aeth^{rom} Clem$^{295\ codd}$ et^{531} Cyp^{74} (ep^{53} ap Balux, ep^{55} ap Gersd etc) Ambrst auct$^{sing\ cleric\ 527}$ (nullo modo huc trahi potest Ir$^{int\ 307}$ qui nec *δι α αρχ. η οργ. τ. θε.* affert); item exempl unde D exscriptus est (sunt enim verba *επι τ. υι. τ. απειθιας* eodem sticho quo quae praecedunt et Graece et Latine praeter morem et invito spatio apposita) ... ς add *επι τους υιους της απειθειας* (CDEFG *-θιας*, non item ℵA HKLP), item Ln [*επι τ. υι. τ. απ.*] cum ℵACD(vide ante)KFGHKLP al omn^{vl} d e f g vg syr^{utr} cop arm aeth^{PP} Clem^{295} ed Chr^{428} (*ουκ επιεν· εφ υμας, αλλ· επι τους υι. τ. απειθ.*) Euthal^{cod} Thdrt al Aug$^{contin\ 6,\ 516}$ al :: ex Eph 5, 6 ubi nemo om. Ceterum reddunt ista verba *super (in) filios incredulitatis* f vg, *super (in) filios diffidentiae* d e g fu, *in fil. infidelitatis* Aug

7. *ποτε*: P 28. om | *εν τουτοις* cum ℵABCD*HP (ℵ ex D*et^{c} formavit *εν τοιουτοις* deletis *το* litteris) 17. 26. 47. 71. 73. 81^{pc} Euthal^{cod} ... ς

θεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, 9 μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, 4, 22 ss
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ
10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν
κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, 11 ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ga 3, 28
Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος,
ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.
12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ-

εν αυτοις cum $D^cE^{**}FGKL$ al pler Chr Thdrt Dam al. Apud Latinos est *in illis*.

8. *και υμεις* et. $\aleph^a$ $Or^{1,557}$ (Clem^{581} *αποθεσθωσαν ουν και αυτοι*) ... $\aleph^*$ sah om | *τα παντα*: H 73. *παντα* (et 34. *απαντα*) ... FG f (g) *κατα παντα*, g *universum t secundum omnia*. Cf m^{87} *Nunc autem deponite vos omnem iram, indignationem* etc. | *εκ τ. στομ. υμων*: FG f g sah cop ar lip^s aeth go Ambrst $Vig^{varlm\ 729}$ add *μη εκπορευεσθω* (Ambrst Vig *Nunc autem deponite – blasphemiam; turpiloquium de* [Vig *ex*] *ore vestro non procedat*). Similiter sah; item cop, sed vdtr et. *βλασφημια* coniungere cum *μη εκπορ.*

9. *απεκδυσαμενοι*: P *αποδυσαμενοι* ... $Or^{1,755}$ *εκδυομενοι*, $et^{2,128}$ *εκδυσαμενοι* | *συν τ. πραξ.* (Clem^{581} *επιθυμιαις* omisso *αυτου*) *αυτου*: syrP add c.* *et concupiscentiis*

10. *ενδυσαμενοι* et. $\aleph^c$ Clem^{581} $Or^{2,128}$ $Eus^{mcell\ 25}$ etc ($Or^{1,755}$ *ενδυομενοι*) ... $\aleph^*$ *επενδυσαμενοι* | *του κτισαντ. αυτον*: FG praem *αυτου*. Cf d e f vg $Ir^{int\ 307}$ $Or^{int\ 4,476}$ Hil^{1111} Ambrst etc *eius qui creavit* (Ambrst *condidit*) *eum* (*illum* d e etc), item g *eius creantis t qui creavit illum t eum*

11. *ουκ ενι*: D^*E^*FG d e f g vg^{six} demid hal al (sed Luc^{brug}: *Non interiicias* masculus et faemina, *superfluit enim hoc loco*) $Amb^{fid\ 5,562}$ Hier $Iovin^1$ $Aug^{serm\ don\ 1}$ (post *ελλ. κ. ιουδ.*) al add *αρσεν και θηλυ* | *ελλ. κ. ιουδ.*: 17. arm *ιουδ. ουδε ελλ.*, item syr^{sch} *Iudaeus et Syrus* | *βαρβαρος σκυθης* (syr^{sch} *Graecus et barbarus*, aeth *agrestis et oppidanus*): D^*E^*FG al pauc d e f g vg go Amb Hier Ambrst al *βαρβ. και σκυθ.* Cf et. $Petr^{alex}$ ap $Gall^{4,96}$ *επει και παντα και εν πασιν εστιν ο χριστος, εν τε βαρβαροις και σκυθαις, δουλοις και ελευθεροις, σκυπιον οφειλουσιν* etc. Cf et. $Epiph^5$ et^{16} *φησι γαρ· εν χριστω ιησου ου βαρβαρος, ου σκυθης, ουχ ελλην, ουκ ιουδαιος* (sec loc add *αλλα καινη κτισις*). | *δουλος* sine *και* cum $\aleph BCD^cE^{**}KLP$ al pler sah syrP arm Clem^{581} Chr $Euthal^{cod}$ $Thdrt$ Dam ($et.^{paris}$) al ... Ln add *και* cum AD^*E^*FG 3. 46. 78. it vg syr^{sch} cop aeth go Amb Hier Ambrst al | *παντα* cum $\aleph^*AC$ 3. 7. 17. 80. 108* al pauc Clem^{581} Petr (vide ante) Ps-Ath^9 al ... ç Ln Ti *τα παντα* cum $\aleph^cBDEFGKLP$ (*τα παν*) (Chr et *τα παντ.* et *παντα*) Thdrt Dam al. Cf et. Ir^{16} (ex Epiph) *και αυτος εστι τα παντα.*

12. *ουν*: L ar^{lips} ar^{bedw} om | *ως*: D^*FG *ωσει*, g non exprim | *του θεου*

Eph 4, 2. 32 νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν, 13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, 14 ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ
Eph 4, 3 ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ
Phl 4, 7 βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες

---

cum ℵBCD^{c}EKLP al pler Clem^{568} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Gb^{o} Ln om του cum AD*FG c^{ecr} al^{vid} | και ηγαπημενοι et. Clem etc ... B 17. 17^{lect} sah om και (219. ante αγιοι pon) | D*FG σπλανχνα | οικτιρμου cum ℵABOD^{b}et^{c}EFGLP al longe plu (7 ap Scri) it vg (Latine *misericordias*) sah cop syr^{P} Clem^{568} Or$^{3,97.\ 722\ ed}$ Chr^{441} Euthal^{cod} Dam ad h. l. et^{paris} ... ς (= Gb Sz) οικτιρμων cum ℵ al sat mu Clem^{568} Or$^{3,722\ ed}$ et$^{cat\ matth\ 180}$ Thdrt Antioch^{1176} ... DG^{r*} syr^{sch} arm go και (go om) οικτιρμον | πραϋτητα cum ℵABCP 17. 80. Maxim$^{mystag\ 24}$ ed ... ς πραοτητ. cum DEFGKL al pler Clem$^{568.\ 593}$ Or^{3,722} Chr Euthal ed Thdrt Dam

18. και χαριζ.: 17. arm om και | εχῃ: FGLP 17. al plus^{10} Antioch^{1080} Dam^{paris} Thphyl εχει | μομφην (d e f g vg *querelam*): D* μεμψιν (ℵ ex confusione μεμφην), FG^{r}G^{r} οργην | ο χριστος cum ℵ^{a}(vid)et^{c}CD^{b}et^{c}EKLP al fere omn syr^{utr} sah cop aeth go arb^{edw} Clem^{568} Chr Euthal ed Thdrt Antioch^{1080} Dam al Ambrst Leo$^{serm\ 43}$ ... Ln ο κυριος cum ABD*F(om ο)G 213. d e f g m^{79} vg Aug$^{ioh\ 86}$ Pelag ... ℵ* ο θεος, item 17. arm Aug$^{ep\ 146}$ ο θεος εν χριστω | ημιν: (ℵ^{c})D^{2}G*KP 17. 46. 72. al^{10} Clem Thdrt Antioch^{1080} ημιν (P ημας). (ℵ^{c} correcturus erat ημιν, sed η rursus abstersit). Sed 17. k^{ecr*} Clem pergunt etiam οιτ. κ. ημεισ | υμεισ: D*E*FG^{r}G d e g m^{79} sah aeth go Ambrst add ποιειτε, item syr^{sch} ar^{llps} χαριζεσθε

14. ο εστιν (Gb″) cum ABCFGP 17. 187. Clem$^{568.\ 593}$ Chr^{10,475} (εν αγαπη γινεσθω, οπερ συνδεσμος εστι τελειοτητος) Antioch^{1080} Dam^{paris}. Item *quod est vinculum* it vg Ambrst al ... ℵ*D* Euthal^{cod} οσ εστ. (Gb″). Cf et. Latinos. ... ς ητις εστ. cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EKL al fere omn Chr^{443} Thdrt Dam ad h. l. al | τελειοτητος: D*G^{r}G d e g Ambrst ενοτητος

15. η ειρηνη: FG 14. 47* a^{ecr*} d^{ecr} om η | χριστου cum ℵ*ABC*D*FGP 10. 37. 47. 177. 178. 179. 8P^{e} d e f g m^{88} vg syr^{utr} sah cop arm aeth ar^{e} arb^{edw} Clem$^{568.\ 593}$ Euthal^{cod} Dam ad h. l. Aug$^{gal\ 54}$ Pelag ... ς (= Gb Sz) θεου cum ℵ^{c}D^{b}^{c}EKL 17. al pler go Chr Thdrt Dam^{paris} al Ambrst | εν ενι: B 67** sah om ενι | γινεσθε: D* γενεσθε

16. Ln γινεσθε^{16} (ὁ λόγος – πλουσίως) ἐν πάσῃ | τ. χριστου cum ℵ^{c}BC^{2} DEFGL al longe plu d e f g m^{88} vg go sah syr^{P} (syr^{sch} add post γινεσθε *Christo*, pergens *cuius sermo*) arm Chr$^{450\ ter}$ Euthal^{cod} Dam al Ambrst al ... AC* 17. al^{15} aeth ar^{llps} Thdrt Thphyl^{ms} τ. θεου ... ℵ*

ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες Eph 5, 19 a
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ 23
ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ
θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Eph 5, 22 1 Pe 3, 1
κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε Eph 5, 25 1 Pe 3, 7

---

cop Clem[191] τ. κυριου | σοφια: m[88] add *et omni intellectu spirituali*, item go *et prudentia spirituali* | εαυτους: 17. αυτους | ψαλμοις sine και cum ℵABC*D*FG 73. d e f g m[88] vg go syrP arbedw Chr[454] Ambrst ed rom al ... ς (= Gb[0] Sz) add και cum C[2]D[b]etc[E]KLP al pler demid allachm syr[sch] sah cop arm aeth Clem[194] Ephr[2,162] Chr[450. 452] Euthal cod Thdrt Antioch[1195] Dam Ambrst[ed ven] Pelag | υμνοις sine και cum ℵBC*D*FG 17. d e f g m am fu demid tol go syrP Chr[454] Ambrst ed rom ... ς (Gb[0]) add και cum AC[3]D[b]etc[E]KL al pler vg[cle] fu[vict] syr sch sah cop arm aeth arbedw Clem Ephr[2,162] Chr[450. 452] Euthalcod Thdrt Antioch[1195] Dam Ambrst[ed ven] al | εν τη χαρ. cum ℵ[c]BD*E*FG 67** Clem Chr[454 bis] Thdrt ... ς om τη cum ℵ*AC*(vide post)D[c]E**KL al fere omn arm Chr[451] ot[sem 454] Euthalcod Dam al. In C scriptum est εν χαρι, sed punctis superpositis et substratis deletum est, hinc c[corr] om εν χαρ., ut et 39. d[acer] Ephr[2,162] (74. a[acer] εν ευχαριστια) | εν ταις καρδιαις cum ℵABCD*FG al[10] d e f g m[88] vg go syr[utr] sah cop arm Chr Euthalcod Ambrst al ... ς (= Gb Sz) Ti εν τη καρδια cum D[c]EKL al pler aeth Clem Ephr[2,162] Thdrt Dam al :: cf huc Eph 5, 19 | τ. θεω cum ℵABC*D*FG 17. 47. 67** 73. 179. d e f g m[88] vg sah syr utr arm Clem[194] Chr[454 bis] Euthalcod Ambrst[ed rom] al ... ς (= Gb Sz) τ. κυριω cum C[2]D[c]EKL al pler demid go cop Ephr[2,162] Chr[250 txt] Thdrt Dam al Ambrst[ed ven] Pelag

17. και ab initio: D*FG 2. 74. d e f vg m[88] go Ambrst al om | αν cum ℵACDEK al longe plu Clem[194] Chr[452. 455] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1220] Dam ... Ln Ti εαν cum ℵFGL al fere[10] | ποιητε: K[2]L al pauc ποιειτε | κυριου (Gb[00]) ιησου cum BD[c]EK 17. 37. al longe plu f am tol go syrP arm Clem[194 ed] Chr[450] Euthalcod Thdrt Dam Ambrst. Item κυρ. ιησ. χριστου ℵ vg[cle] fu Clem[codd 2] Antioch[1220], item *domini nostri Ie. Chr.* demid syr[sch] sah cop aeth arbedw Amb[virgg col 8], item d e *domini Christi Iesu*. Practereaque ℵ[c] 73. 74. 114. 118. 120. a[acer] c[acer] al[10] fere praem του ante κυριου ... L nil nisi κυριου ... Ln ιησου χριστου omisso κυριου cum ACD[3]E[3]*FG[3]G g | πατρι sine και cum ℵABC 73. m[88] sah cop syr[sch] aeth[utr] go Amb[virgg col 3] al ... ς (Gb[0]) praem και cum DEFGKL al fere omn d e f g vg syrP arm Clem[194] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1220] Dam Ambrst al :: cf Eph 5, 30

18. αι γυναικες: FG arm om αι | ανδρασιν cum ℵABCD[c]E**K 17. al plus[25] m[80] vg Clem[593] Chr[451 bis] Euthalcod Ambrst ... ς (= Gb Sz) ιδιοις ανδρ. c. L al plu Thdrt Dam ... D*E*FG d e f g syr[sch] (et[P] υμων c.*) cop arm aeth go Thphyl Pelag ανδρ. υμων | εν κυριω: FG ε. τω κυ. ... syr[sch] *in Christo*

Eph 6, 1 πρὸς αὐτάς. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε
Eph 6, 5 Tit 2, 9 1 Pe 2, 13 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαις ὡς ἀν-
17 Eph 6, 7 θρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον. 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν-

---

19. οι: G ω, F o | γυναικας sine additam c. ℵ*ABC*DK**KL al omnvid harl** Clem[598] Chr[457 bis] Euthalcod Thdrt Dam al ... ℵc add εαυτων. Item Ln add υμων cum C2D*E*FG d e f g m[30] vg rell (sed syrP c. ob.) Orint 2,17 Ambrst al | πικραινεσθε: C2K 4** 46. 118. 219. al[5] παραπικραινισθε

20. εστιν post ευαρεστ. cum ℵABCDE 17. 37. 47. 71. 116. d e f vg (*placens est* d e, *placitum est* f vg; m[36] Ambrst *placet*) Cyrhr[119] ... ς Ti ante ευαρεστ. cum FGrGKL al pler g Chr Euthalcod Thdrt Dam ad h. l. et paris ... 46. 122* Clem[598] om | εν κυριω cum ℵABCDEFGKL al longe plu it vg go syrP arm (syrsch *in conspectu domini nostri*) Chrsem Thdrt Dam ad h. l. ... ς (= Gb Sz) τω κυριω cum minusc mu (m[36] Ambrst *placet deo*) cop aeth Clem Cyrhr[119] Chr[456 sem] Euthalcod Damparis. Cf Lucbrug „*Non est omittenda praepositio* in."

21. ερεθιζετε cum BDbetcE**K al longe plu syrsch etP ixt Clem[598] Chr[457. 456] Thdrted Dam al ... Gb' Sz Ln παροργιζετε cum ℵACD*E*FGKL 17. 31. 37. al plus[10] syrP mg Euthalcod Thdrtcod Thphyl :: ex Eph 6, 4

22. κατα παντα: 3. 47. 52. 57. 69. 73. 80. 115. dscr arm Damparis om | τοις κατ. σαρκ. κυριοις: FG τ. κυρ. κατ. σαρκα, it vg *dominis carnalibus* | μη εν: C* μη ως εν | εν οφθαλμοδουλιαις (-λιαις cum HO al[6 scr] et[2 matth] etc, KL al plu -λειαις: vide et. -λια et -λεια) cum ℵCKL al pler Clem[598] Chr[459 sem] Thdrt Oec, item syrP *non in oculo servitiorum* ... Gb' Sz Ln εν οφθαλμοδουλεια (-λεια ut AB; DEFG al -λια, FG οφθαλμονδου-) cum ABDEFG 31. 36. 47. 71. 73. 80. 121. Euthalcod Antioch[1097] Dam ad h. l. etparall[447] Thphyl, item Chr[457] et[459 sem] κατ οφθαλμοδουλειαν, item cop *non in oculorum servitio* :: cf Eph 6, 6. Latini *non ad oculum inservientes.* | 37. ανθρωποπαρεσκοι | αλλ ut ℵACDEFGKL al omnvl ... B αλλα | τον κυριον cum ℵ*ABCDE*FGr*Kr*FGL 17. 137. al[10] f g am fu harl syrmtr arm Clem Chr Euthalcod Dam al Ambrst al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') τ. θεον cum ℵcDcK**K al pler d e vgcle demid tol go cop Thdrt

23. ο εαν (et. Gb'' et Sz) cum ℵ*ABC 17. 71. al pauc it vg go cop arm Euthalcod Antioch[1097] Damparall[447] (et.paris) Thphylcod Ambrst al. Item D*FG ο αν ... ς και παν ο, τι εαν (Dc al αν) cum DbetcEKL al pler syrmtr (Chrtxt[457] παν ο τι αν sine και) Thdrt Dam ad h. l. ... 47. 67** 73. 115. Clem[598] και παν ο εαν | ποιητε: L al pauc Antioch Damparall ποιειτε | ως τω κυριω: A 61. 8pc Clem add δουλευοντες, item post ανθρωποις Antioch[1097] | και ουκ: B om και

θρώποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία. Eph 6, 9
(IV.) 1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα- Eph 6, 18
ριστίᾳ, 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ

---

24. *απολημψεσθε* (*-λημψ-* cum ℵABC*eibDbFG, D* *-ληψ-*; ς *-ληψ-* cum DcEKL etc) c. ℵ*BC*D*eibetcK al plu Clem^{568} etc ... ℵcACbKL al plus^{20} Chr Thdrt Dam$^{parall\ 447}$ (et.paris) al *λῆψεσθε* (ℵcAC^{2} *λημψ-*) | *κληρονομιας*: cb 23mg 31. 37. 47. 73. 80. 116. arm Euthal^{cod} Thdrt add *υμιων*, item Chr^{460} (non item^{457}) *ημων* | *τω κυρ. χρι.* sine *γαρ* cum ℵA BCD*K 17. 47. 71. vg cop (*servite domino Iesu Christo*) ar^{llps} Euthal cod Pelag ... ς (Gb^{00}) post *τω* add *γαρ* cum Dbetc KL al pler (37. 114. 121. al om *χριστ.*) syr^{utr} arm go Clem.^{568} Chr$^{457.\ 460}$ Thdrt Dam al ... coniungentes cum eis quae praecedunt FG d e f g Ambrst *του κυριου ημων ιησου* (d e Ambrst om *ημων ιησου*) *χριστου*, *ω δουλευετε*

25. *ο γαρ* (Gb″) cum ℵABCD*FG 17. 23. 31. 71. 73. it vg go cop ar^{llps} Clem^{568} Euthal^{cod} Ambrst al ... ς *ο δε* cum DcEKL al pler syr^{utr} Chr^{bis} Thdrt Dam al | *κομιειται* cum ℵ*ACD* 17. al pler Chr^{457} Euthal cod Dam ... Ln Ti *κομισεται* cum ℵcBDcEKL 3. 21. 33. 35. 37. 39. 46. 108* 109. 115. d^{scr} Clem Chr^{460} Thdrt Thphyl ... FGr^{gr} *κομιζεται* | *προσωποληψια* cum ℵABCD*FG ... ς *-ληψια* cum DcEKL al omn vid. Praeterea FG f g vg^{cle} fu demid tol harl (non item am) go arm Chr Ambrst al add *παρα τω θεω*, item cop *apud eum*

IV. 1. *οι*: FG *ω* | *παρεχεσθε* et. Or^{6,724} etc ... c 2..33. 46. 72. 74. 114. 238. al^{3} ser Clem.^{568} Dam^{paris} *παρεχετε* | *εν ουρανω* cum ℵ*ABC 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. vg go syr^{sch} Clem.^{568} Or^{3,724} Euthal^{cod} Dam parall^{434} (et.paris) ... ς *ουρανοις* cum ℵcDEFGKL al pler d e f g m^{69} fu* cop syrP arm Chr Thdrt Dam ad h. l. :: cf Eph 6, 9

2. *Τῃ*: FGr^{gr} *H* (omissa *T* initiali) | *προσκαρτερειτε*: 17. *-ρουντες*. Similiter Or$^{int\ 2,170}$ „ut dicit apostolus: *Orationi instantes et vigilantes in ea*“. | *εν αυτη* et. ℵa Clem.$^{309.\ 568}$ etc ... ℵ* om | *εν* (Clem^{568} *συν*, non item$^{3c.9}$) *ευχαριστια*: D*E* d e Cyp$^{14.\ 214.\ 229}$ (certe tribus his locis totum versum affert sine *εν ευχ.*) Ambrst om

3. *ανοιξη*: L al pauc *-ξει* | *του* (D*FG om) *λογου*: 66* Clem^{568} Thphyl om ... A add *εν παρρησια* | *του χριστου* et. Clem ... B*L 4. 41. 238. aeth Euthal^{cod} *τ. θεου* | *δι ο* cum ℵACDEKL al omn fere d e f vg go Clem Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 72}$ etc ... Ln *δι ον* cum BFGr^{gr} g, item 71. *δι ου*

καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν
Eph 5, 15 σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
Eph 4, 29 6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς
δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
Eph 6, 21 a 7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα
πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ
Phil 19 τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ
ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.
Act 27, 2 15, 37 10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ
Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, — ἐὰν ἔλθῃ
πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν, — 11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος,

---

4. *ινα*: D^{gr*} add *και*

5. *σοφια*: 37. praem *παση*

6. *υμων*: D^{gr*} *ημων* | *πως δει υμας*: 8. 108. d^{ecr} *υμας πως δει*

7. *τα* et. ℵ^{c} ... ℵ* syr^{sch} arm add *δε* | *κατ*: D* *καθ* | *και συνδουλος* et. ℵ^{c} ... ℵ* om

8. D* (ut solet) *επεψα* | *γνωτε* et *ημων* cum ℵ*(sed *υμων*, vide post)AB D*P^{gr}GP 10. 17. 33. 35. 37. 44. 47. 71. 111. 116. 137. d e g arm aeth utr Euthal^{cod} Thdrt (vdtr ita etiam in com legendum) Hier$^{eph\,3}$ (ℵ^{c} super *ν* in *υμων* notaverat *η*, sed rursus abstersit. Volebat igitur primum substituí *ημων*, quod *γνωτε* postulabat; mutata vero sententia pro *γνωτε* reposuit *γνω*, restituens una *υμων*) ... ς (= Gb' 8x) Ti *γνω* et *υμων* cum ℵ^{c}CD^{b}et^{c}EKL al pler f vg go syr^{utr} cop Chr Dam al (Dam *γνῷ τε* –) Hier^{philem} Ambrst al | *παρακαλεση*: LP al pauc *-λεσει* et D* *-λεσαι*

9. *τω πιστω και αγαπητω* cum ℵABCKLP al pler (sed 37. – *και τω αγαπ.*) syr^{utr} cop arm aeth Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... DEFG 55. 112. it vg go Chr^{ms} Hier^{philem} et$^{eph\,3}$ Ambrst al *τ. αγαπητ. και πιστ.* | *εξ υμων*: ℵ^{c} super *υ* notaturus erat *η*, sed rursus abstersit | *παντα*: D^{gr*} demid go Hier$^{eph\,3}$ Pelag praem *οι, qui*. Contra est Luc^{brug}: „Omnia quae hic aguntur. *Non praeponas his verbis* qui". | *γνωριουσιν* cum ℵ* ACD^{c}KL 17. al omn^{vi} Chr Thdrt^{bis} ad h. l. ... Lu *γνωρισουσιν* cum ℵ^{c}BD*(sed habet *-σωσιν*)FGP Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. semel cod et^{3,715} Dam ... 37. *γνωριζουσι* ... am Hier$^{eph\,3}$ Ambrst *nota faciet* | *τα ωδε*: FG d e f g vg Hier Ambrst al add *πραττομενα* (Lat *quae hic aguntur*)

10. *δεξασθε*: D^{gr*}P^{gr}G^{gr} al Thphyl Ambrst (*ut si venerit ad vos excipiatis illum*) syr^{sch} *δεξασθαι*. Quam in rem Thphyl notat: *δύνασαι δὲ στίξαι μὲν εἰς τὸ „ἐλάβετε ἐντολάς", εἶτα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἀναγνῶναι τὸ „ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, ὦ κολοσσαεῖς, δέξασθε αὐτὸν ἐντίμως".* Contra Dial^{gri} – *ἐντολάς, ἵνα* (sic) *ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς· δέξασθε οὖν αὐτόν.*

οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάζεται ὑμᾶς 1, 7 Phil 23
Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμε-
νος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληρο-
φορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ
ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν 2, 1
Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Phil 24
Δημᾶς. 15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν Ro 16, 5
καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλη-

---

11. ιησους: D* o $\overline{\text{ις}}$ | συνεργοι: D*E*FG arm (P it vg Dial^{acc}) add μου εισιν, item ante συνεργ. Dial add μου εισιν, P εισιν. Ex Latinis vero: *hi soli sunt adiutores mei* (am fu** om) *regni* (f vg *in regno*) *dei* d e f vg Ambrst al, item g *hi soli sunt cooperatores t adiutores mei sunt in regno t um dei*

12. ς ante δουλος non interpg | χριστου ιησου cum NABCL 17. 31. 37. 39. 71. 73. 115. 116. vg cop ar^{llps} Euthal^{cod} Aug^{corr} et gr^{10,71§} Pelag. Item P 73. 80. 8P^{e} arm ιησου χριστου ... ς χριστου tantum cum DEP GK al pler d e f g go syr^{utr} aeth ar^{bedw} Chr Thdrt Dam Ambrst | υπερ: D*FG περι | υπερ υμων: ℵ* υπ. ημων (sed iam ante ℵ^{c} corr. est) | σταθητε cum ℵ*B 23. 71. Euthal^{cod} ... ς Ln Ti στητε cum ℵ^{c}A CDEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam ... 43. 55. 91. 116. 122** 219. c ser g^{ser} l$^{\text{ser}**}$ Ambrst$^{\text{ed ven}}$ ητε | πεπληροφορημ. (Gb') cum NABCD* FG 10. 17. 31. 67** 71. 213. syr^{p} mg Euthal^{cod} ... ς πεπληρωμενοι cum D^{c}EKLP al pler syr^{sch} eth^{p} txt arm Chr Thdrt Dam | εν παντι: P om εν | του (P 47. k^{ser} om) θεου: D* l^{ser} d e τ. χριστου

13. πολιν πονον cum NABCP 80. Euthal^{cod}. Item D*FG πολιν κοπον. Item quod utrique respondet *multum laborem* it vg go cop arm ar^{llps} ... ς (= Gb Sz) ζηλον πολιν cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Dam, item D^{b}E^{t}C$_{\text{K}}$ 17. 23. 47. πολιν ζηλον. Item 10. 31. 71. 73. 137. πολιν πονον sive (ut 10. 31. 137.) ποθ. πολ., item 6. 67** πολιν αγωνα | λαοδικια cum NACD*FGP al pauc Euthal^{cod}* ... ς Ln Ti λαοδικεια cum BD^{c}EKL al plu Euthal^{cod}**

14. ο αγαπητος: 17. d^{ser} om

15. ασπασασθε: FG** ασπαζεται, G^{gr}* -ζεται | λαοδικια cum NACD*P GKP al ... ς Ln Ti λαοδικεια cum BD^{c}EL al plu Euthal^{cod} | νιμφαν sic et. D^{c}LP ... Ln νυμφαν, ut ℵ^{c} Euthal^{cod} | κατ οικον: G οικατοικον et P οι.κατοικον | αυτων cum NACP 5. 9. 17. 23. 34. 39. 47. 73. ar^{llps} Euthal^{cod} ... ς Ti αυτου cum DEFGKL al pler syr^{sch} eth^{p} mg cop go Chr Thdrt Dam al. Item Ln αυτης cum B 67** syr^{p} txt. Item it vg *eius*

16. η επιστολη (109. αποστολη): B om ... 3. 4. 35. 37. 73. 80. 108. 116. 120. vg^{cle} (non item am fu tol al, sed demid *haec epist.*) cop add

σία ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.

Phil 2 17 *καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.*

2 Tho 3, 17 18 *Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.*

αυτη, id quod Luc^{brug} confirmat: „*Non omittas pronomen* haec". | *εν τη*: FG *εν των* | *λαοδικεων*, ut BD^{c}EK etc ... ΝACD*FGLP al mu (8 ap Scri, 8 ap Mtth) Euthal^{cod} *-καιων* | *την εκ* (F^{Fr}G 49. g *εν*) *λαοδικ.*: f vg Ambrst al *eam quae Laodicensium est* (Ambrst *est* post *quae* pon), d e *eam qui* (e *quae?*) *laodiciam est*, g *eam quae in laodo t ae cia est* | *λαοδικιας* cum ΝAD*FGP al mu (C *-καιας*) ... ς Ln Ti *λαοδικειας* cum BD^{c}EKL al piu Euthal^{cod}. Ceterum formam *-δικια* confirmant etiam Latini, *laodiciae* (*laudiciae*) praebentes (contra go laudelkaia). | *ινα και*: F^{Fr}G g *και ινα* ... D* 1. 115. O^{ecr} d e Ambrst *ινα* ... f vg Pelag non exprim (ita enim habent: *facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur, et eam* (am *ea*) *quae Laodicensium est vos legatis*)

17. *αρχιππω*: 17. praem *τω* | *βλεπε*: F^{Fr}G^{Er} 17. *βλεπεται* (sic)

18. *η χαρις*: FG om *η* | *μ. υμων* sine *αμην* cum ℵ*ABCF^{Er}G 17. 67** g arm^{zoh} aeth^{ro} ar^{llps} Euthal^{cod} (additur *αμην* rubro in margine) Ambrst ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e f vg go syr^{utr} cop arm^{usc} et^{mss} Chr^{480} etc

Subscriptio: ℵ(A)B*C 17. 47. 135. 170. al *προς κολασσαεις* (*-λα-* etiam K al mu; *-λο-* B^{cor}DEFGLP al plu). Praeterea A add *απο ρωμη*, B^{c} *εγραφη απο ρωμης*. Item P *πρ. κολοσσαεισ εγραφη απο ρωμησ* ... DE *προς κολοσσαεισ επληρωθη αρχεται προς φιλιππησιους*, FG *ετελεσθη* (F *-στη*) *προς κολοσσαεισ αρχεται προς θεσσαλονικαιους προτη* (G *α πρωτη επιστολη*) ... K 12. 42. 109. 111. 113. 219. 238. al *πρ. κολ. εγραφη απο ρωμης δια τυχικου και ονησιμου*, L *του αγιου παυλου επιστολη πρ. κολοσσαεισ εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου και ονησιμου* ... 67. sic: *πρ. κολασσαεισ ἐγράφη ἀ. ῥώμης διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου· λέγει δὲ τὴν λαοδικείαν περὶ τῆς πρὸς τιμόθεον α' ἐπιστολῆς ὅτι ἀναγνωτε* (Mtthaei *ἀνέγνωται*) *ἐκεῖσε· εἰς λαοδίκειαν* (supra *-κείαν*) *γὰρ ἐγράφη ἡ πρ. τιμόθεον β'* (sic) *ἐπιστολή· ἔχει ἡ πρ. κολασσ. ἀναγνώσεισ* etc. Esse „*την εκ λαοδικ.*" epistulam 1. ad Tim. notavit Thphyl ad v. 16., ut etiam in scholiis est, cf ap Matthaeium pag^{113} ... d *ad colossenses explicit* (corr add *missa a roma*) *incipit ad philippenses*, f g *expl. ad colossenses* (f *colosenses*) *incipit ad thessalonicenses* (f *thesal.*), g insuper add *prima epistola*, am *expl. ad colosenses inc. ad thessalonicenses p̄*, fu al *expl. ad coloss. inc. ad laodicenses*, finitaque epistula illa apocrypha subscriptum est: *expl. ad laodicenses inc. ad timotheum I.* (Miro modo vg^{cod} marian epistulae ad Col. subscriptum habet: *explicit epist. ad laodicenses, habet versus* CCLVIII. Subsequitur vero ipsa epist. ista apocrypha, inscripta: *inc. epist. ad laodicenses.* Cuius in subscriptione est: *expl. ad laodicenses inc. ad Timotheum I.*) ... Euthal^{cod} *προς κολασσαεισ εγραφη*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Ā.

I.

1 *Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.* 2 Th 1, 2 Act 17, 1 2 Th 1, 2 et

---

απο ρωμης υπο παυλου και τιμοθεου δια τυχικου και ονησιμου ... ς (= Gb Sz) πρὸς κολοσσαεῖσ (κολοσσ- ς^{c}, ς κολασσ-) ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου cum KL al plu etc. Agnoscunt απο ρωμης et. A** neor syr^{utr} deor; contra cop *scripta Athenis*. Ad verba δια τυχικου και ονησιμου cop ar^{c} ar^{llps} add και μαρκου, 87. 116. al pauc habent δια τυχικ. και τιμοθεου και ονησιμου, syr tantum δια τυχικου. In multis στιχοι notantur: σή' (sic K^{vid}L al plu; al pauc σν', σνή', ar^{llps} 312), κ** στιχων τ', P στιχων σ̄. Praeterea in paucis cum Euthalio numerantur αναγν. β', κεφφ. ι' (ar^{llps} κεφφ. ς'). B a capite π' ad πε' pergit; am capp 29 numerat, fu al 31 (numeris 30 et 31, qui desunt in am, ad vv. 17 et 18 capitis 4. positis).

---

* NABK 17. al προσ θεσσαλονικεισ (B* -νει-) α', item go cop basm. Item al mu πρ. θεσσαλ. επιστ. πρωτη sive α', al et syr^{utr} επιστολη παυλ. sive παυλου επιστ. προσ θεσσαλ. πρωτη ... DE αρχεται προσ θεσσαλονικεισ α', P αρχεται προσ θεσσαλονικαιουσ προτη, G αρχ. προσ θεσσαλονικαιουσ α' πρωτη επιστολη ... L του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ θεσσαλονικεισ πρωτη, P παυλου επιστολη προσ θεσαλονικεισ α' ... ς^{c} Gb Sz παυλου (ς^{c} add του αποστολου) προσ (ς^{c} η πρυσ) θεσσαλ. επιστ. πρωτη, ς η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλ. πρωτη επιστολη.

I. 1. σιλουανοσ cum NABKLP al omn^{vi} Or^{3,615} Euthal^{cod} etc, item *silvanus* f g r vg ... DEP^{Er}G^{Er} σιλβανοσ, item d e *silbanus* | P θεσαλονικαιων (pro και male editum καυ) | πατρι: K syr^{p} praem και ... A 87. 116. 8^{pc} r vg^{six} basm aeth arm^{mg} Did$^{tri\,415}$ Ambrst Pelag add ημων | και κυριω: demid harl^{a} fuvict al^{lachm} syr^{sch} aeth add ημων ... A 17. κ. κυριου, ac pergunt, ut et. DG^{r} al, ιησου χριστου | ειρηνη sine additam cum BFG 47. 73. 115. cat^{txt} f g r vg (et. am harl demid) syr$^{sch\,etp\,txt}$ basm arm aeth^{rom} Or$^{int\,4,468}$ (vide post) Chr^{498} com Thphyl Ambrst al. Sic vero Or^{int} l. l. „Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra". Id quod confirmat et. Luc^{brug}: „*Non addas:* a deo patre nostro et domino Iesu Christo". ... ς (Gb^{c}) add απο θεου πατροσ ημων (DE 80. l^{ecr} Chr$^{498\,txt\,cod}$ Thdrt Dam

Col 1, 3 2 Th 1, 3 etc

2 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν*
ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 *ἀδιαλείπτως*
μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ
τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπρο-
2 Th 2, 13 *σθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,* 4 *εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι*
ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 *ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ*
1 Co 4, 20 *ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύ-*
ματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν
2 Th 3, 7 sq *ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς.* 6 *καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ*
κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύμα-

---

tol om, d e om *πατρ. ημ.*) *και κυριου* (tol cop aethPP add *ημων*) *ιησου χριστου*, item Ln [*απο – ιησ. χρ.*], cum ℵAC^{vi}DEKLP al pler d e fu tol cop syrP c.^{a} aethPP Chr^{492} txt Euthal^{cod} Thdrt Dam

2. *περι* (C *περι παρ.* nec correctum) *παντων* (K om) *υμων*: C r om *υμων* | *μνειαν* sine *υμων* cum ℵ*AB 17. 67** 122* am harl** all^{lachm} arm Euthal^{cod} ... ς add *υμων* cum ℵ^{c}CDEFGKLP al pler d e f g r vg^{cle} (et. fu demid tol; nec aliter syr^{utr} cop basm aeth) Chr Thdrt Dam al Ambrst al :: cf Eph 1, 16 | *ποιουμενοι*: C* 17. d^{ser} *ποιουμενος*, item d e *faciens* | *ημων*: A *υμων*

3. *αδιαλειπτως*: D* *αδιαλιμπτως* et D^{c} *-λειμπτως* (*μ* per incuriam intacto relicto) | *υμων του εργ. της πιστεως*: DEFG it vg syr^{utr} cop basm Ambrst al *του εργου* (FG *το εργον*) *τ. πιστ. υμων* | *του κοπου* (17. *τ. σκοπου*) et *της υπομονης*: D*FG *τον κοπον* et *την υπομονην*, item (post *operis fidei vestrae*) r *laborem* et *sustinentiam*, item (post *reminiscentes t rememorantes opus* etc) g *laborem* et *patientiam* | *της* (19. k^{ser} tol praem *και*) *ελπιδος*: A om, item Ambrst^{txt}, sed^{com} *ut dei nutu perficerent opus coeptum, promti in studio caritatis et patientiæ et spei* (edd *fidei*) *adventus domini* etc

4. *του θεου* cum ℵACKP al^{12} sah basm ... ς Ln Ti om *του* cum BDEFGL al pler Chr Euthal Thdrt Dam al

5 *ημων* cum ABDKFGKLP etc: C *του θεου*, ℵ *του θεου ημων* | *εισ υμασ* cum ℵBC*^{vi}KL al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam. Item P *εν υμιν* ... Gb' Ln *προσ υμασ* cum AC^{2}DEFG 28. 35. 73. 115. 118. Chr Thphyl ... 46. *εφ υμασ*. Ex Latinis r *in vos*, f vg Ambrst *ad vos*, d e Vigil^{varim} *apud vos*, g *ad t apud vos*. | *μονον*: DEK 92. 114. 120. al^{5ser} Euthal ^{cod} *μονω* | *και εν πνευματι*: 1. 2. 4. 17. 67** 72. 121. 122. al^{5ser} al pauc d e tol cop Thdrt^{cod} Dam om *εν* | *και πληροφορια* cum ℵB 17. 48. 219. r tol sah cop basm ... ς Ln Ti *κ. εν πληροφ.* cum ACDEFGK LP al pler d e f g vg Chr Euthal Thdrt Dam Ambrst | *εν υμιν* cum BDEFGKL al pler r d e f g vg rell Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al ... NACP 17. 31. 39. 49. 67** f^{ser} am om *εν* (:: post *-θημεν*). Commendat dativum 1 Thess 2, 10. At vix ad *υμιν* quadrat *δι υμασ*.

τοσ ἁγίου, 7 *ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ.* 8 *ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι·* 9 *αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπ-* Act 14, 15
αγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέ-ψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, 10 *καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.*

---

6. *και τ. κυριου*: r Ambrst *et ipsius domini* ... A *κ. τ. θεου*, 10. 39. *κ. τ. χριστου* | *χαρασ*: B add *και*

7. *τυπον* (Gb″) cum BD* 6. 17. 23. 46. 47. 67** 73. (et DcE 49. *τυποσ*) d e f r vg sah cop basm syrsch arc arm aeth Euthalcod Ambrst al ... ς *τυποις* cum NACPEFGKLP al pler g syrP Chr Thdrt Dam al | *και εν τη αχ.* cum NABCDEFGP al[20] d e f g vg Chr[497] Euthalcod Thdrt Ambrst al ... ς (= Sz, ex com) om *εν* cum KL al sat mu r sah cop basm Dam; item 1. 7. 37. 44. 47. 123. 238. al plus[15] (8 ap Scri) Chr[496] om *εν τη*

8. A 1. 4* om *αφ υμων γαρ* usque *αχαια*, transiliens ab *εν τη αχαΐα* (v. 7) ad *αχαΐα* hoc versu. | *γαρ* et. N[a] ... N* k[ecr] om | *τ. κυριου* et. N[c] d e f g r vg syrsch etP[txt] sah cop arm aeth etc ... N* 46. basm syrP[mg] *τ. θεου* | *και εν τη αχα.* cum NCDEFGKLP al plus[35] d e f g vg Euthalcod Cyrthes[286] Dam Ambrst ... ς (= Gb+Sz) Ti om *εν τη* cum B 17. 37. 47. al mu r sah cop basm Chr[500] Thdrt Thphyl | *αλλα* (sic N, ABCD*FGP etc *αλλ*) *εν* cum N(et*etc)ABCD*E*FGP 17. 37. 57. 72. 73. 116. d e f g r am fu demid tol allacbm sah cop basm syrutr arm (aeth *praeterea* pro *αλλα*) Euthalcod (Ambrst differunt edd) ... ς *αλλα και εν* cum DcE**KL al pler vgcle Chr Cyrthes[286] Thdrt Dam | *η πιστ. υμων*: DEr* 121. *η πιστ. ημων* | *εχειν ημασ* (E* ecscr basm *υμασ*) cum NABCDEFGP al plus[10] Euthalcod Thdrt ... ς *ημασ* (K al plus[5] Dam *υμασ*) *εχειν* cum KL al longe plu Chr Dam. Sic Latini: *ita ut non sit opus nobis*, f r vg *ita ut non sit nobis necesse*, g *ita ut non necesse habere nos t nobis*, Ambrst *ita ut non necesse habeamus nos* | *λαλειν*: C *παλιν*

9. *περι ημων*: B al[90] fere d e sah basm cop (male vertit Wilk.) Thdrt Dam Oec *περι υμων* | *απαγγελλουσιν*: DEFG al mu[vl] (4 ap Scri) *-ελουσιν* (DcE *-ἑλουσιν*, Ocscr *-ελοῦσιν*) ... r *adnuntiatis* | *εσχομεν* cum NABCDEFGKLP al longe plu (omn 13 ap Scri) d e f g r vg sah basm cop syrutr arm Chr Thdrt Thphyl[mg] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *εχομεν* cum minusc vix mu Euthalcod Cyrthes[286] (sed[trin 538] *εσχηκαμεν*) Dam al

10. *εκ των νεκρων* C. NBDEFGLP al plu (omn 13 ap Scri) Chr Euthalcod Thdrt Dam Thphyl ... ς (= Gb Sz) om *των* cum ACK al mu arm Eus

II.

1 *Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς,*
ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 *ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς*
Act 16, 19 ss *οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι*
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 *ἡ γὰρ παρά-*
κλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ,
4 *ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγ-*
Ga 1, 10 *γέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ θεῷ*
τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 *οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολα-*
Phil 1, 8 *κίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας,*
Jo 5, 41. 44 *θεὸς μάρτυς,* 6 *οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ'*
ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπό-
στολοι· 7 *ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς*

---

dem^{318} (κατα την λεγουσαν γραφην· ον ο πατηρ ηγειρεν εκ νεκρ.) Oec | εκ της cum ℵABP 17. 73. ... ς Ln Ti απο της cum CDEFGKL al pler Chr Thdrt Dam al. Item it vg *ab ira.*

II. 1. την προς υμας: FG om την. Cf et. it vg *introitum nostrum ad vos.*

2. αλλα sine και cum ℵABCDEFGKLP al plu (omn 13 ap Scri) f g vg sah cop basm syr^{utr} arm Chr Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 2nd}$ Thdrt etc ... ς (= Gb Sz) add και cum minusc mu d e | ℵ*FG επαρησιασαμεθα (FG -σεια-σαμεθα) | εν τω θεω: D* om τω

3. ουδε εν δολ. cum ℵABCD*FGP 17. 23. 39. 47. 57. 73. 8^{pc} cat^{txt} Euthal cod ... ς Ti ουτε cum D^{c}KKL al pler Chr^{bis} Thdrt (sed etiam ουτε εξ ακαθαρσ. habet) Dam al

4. δεδοκιμασμεθα: FG δεδοκιμασμενοι (sed f g *probati sumus*) | υπο: F απο | θεω cum ℵ*BCD*P 67** 114. 122. b^{ecr} Clem^{274} Bas$^{regg\ 417}$ et 514 Oec ... ς των θεω cum ℵ^{c}AD^{c}EFGKL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 511}$ (et paris)

5. κολακιας c. ℵACD*FGP al (2 ap Scri) Dam^{paris} ... ς Ln Ti -κειας c. ℵD^{c} KK^{sil}L al pler^{vi} | εν προφασει c. ℵ*ACDEFGKLP al pler Bas$^{regg\ 270}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 511}$ ... ℵ^{c}B 17. 39. 47. a^{ecr} Clem 319 codd Bas$^{eth\ 900.\ regg\ 515}$ Antioch$^{ive\ 97}$ Dam^{paris} om εν | θεος: FG ο θεος

6. αφ υμων: A απ ημων | απ αλλων c. ℵABCK^{sil} al sat mu Bas$^{bapt\ 417}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt ... Ti απο αλλ. cum DEFGLP al plu^{vi} (12 ap Scri) Dam ad h. l. et$^{parall\ 511}$ (et.paris) al. Praeterea C* ut^{vi} add τινων

7. αλλα εγεν. cum ℵB ... ς Ln Ti αλλ εγ. cum ACDEFGK^{sil}LP etc | ηπιοι cum ℵ^{c}AC^{b}D^{c}KKLP 17. cat^{txt} al longe plu syr^{utr} sah basm arm Clem^{819} Or^{3,734} et$^{cat\ cor\ 84}$ Bas$^{regg\ 270}$ et$^{eth\ 270}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. (sed$^{parall\ 511}$ et^{paris} om hanc vocem) Thphyl. Ita enim Chr^{505} exponit: τουτέστιν οὐδὲν φορτικὸν οὐδὲ ἐπαχθὲς οὐδὲ βάρυ οὐδὲ κόμπον ἔχον ἀπεδείξάμεθα. Similiter Oec. Item Thdrt: ἐδειξε

θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, 8 οὕτως ὑμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ, 1 Th 2, 8
ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ

διὰ τῆς εἰκόνος καὶ τὴν ἡπιότητα καὶ τὴν ηδεμοριαν. Thphyl vero: ἤπιοι, τουτέστιν πρᾷοι, ἀβαρεῖς. Addit vero etiam: ἢ καὶ νήπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, τοιτέστιν ἀκέραιοι, ἀφιλόδοξοι· τὸ γὰρ νήπιον οὐδὲν τοιοῦτον λογίζεται ..... Ln νηπιοι cum ℵ*BC*D*FG 5. 23. 26. 31* 37. 39** 74. 87. 109** 114. 115. 137. 219* a^{ser} d e f g vg (hi Latini *parvuli*, nec aliter Aug Hier Ambrst etc) cop aeth Clem^{109} edd^{2} (quam codicum lectionem confirmat contextus; pergit enim: ἤπιοσ οὖν ὁ νήπιοσ) Or^{3,662} et$^{int\,3,116.\ 878}$ Cyr$^{thes\ 280}$. Scribit autem Or^{3,662} in h. l. sic: καὶ παῦλοσ δὲ ὡσ ἐπιστάμενοσ τό· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, δυνάμενοσ ἐν βάρει εἶναι ὡσ χριστοῦ ἀπόστολοσ, ἐγένετο νήπιοσ καὶ παραπλήσιοσ τροφῷ θαλπούσῃ τὸ ἑαυτῆς παιδίον καὶ λαλούσῃ λόγουσ ὡσ παιδίον διὰ τὸ παιδίον. Lc^{brug} adnotat: „*Interpres vertit* parvuli, *quod alii* lenes." :: potior a testibus auctoritas sine dubio est lectioni νηπιοσ. At illa quidem parum convenit verbis quae sequuntur: ωσ εαν τροφοσ θαλπη etc, quamvis non offenderint Origenem. Accedit quod ΘΗΠΙΟΙ scriptura continua facile in ΘΗΠΙΕΝΝΗΠΙΟΙ depravari poterat. | ac 17. εμμεσω | ωσ εαν cum ℵ^{c}BCD*FGP al mu Or^{3,724} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 289}$ Dam parall^{511} ... ς αν cum ℵ*AD^{c}EK^{vid}L al longe plu Clem$^{109.\ 319}$ Or$^{3,600.\ 724}$ Eus$^{esa\ 575}$ Thdrt Dam^{paris} | θαλπη: KLP al pauc Dam^{paris} θαλπει

8. ομειρ. c. ℵABCDEFGKLP al^{45} Bas$^{regg\ 370}$ edd Euthal^{cod} Thphyl (ὁμειρόμενοι ὑμῶν, τουτέστι προσδεδεμένοι ὑμῖν καὶ ἐχόμενοι ὑμῶν, παρὰ τὸ ὁμοῦ καὶ τὸ εἴρω, τὸ συμπλέκω. τινὲσ δὲ ἱμειρόμενοι ἀνέγνωσαν, ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμοῦντεσ. οὐκ ἔστι δέ.) ... ς (= Gb Sz) ιμειρομενοι cum minusc sat mu Eus$^{esa\ 575}$ Bas$^{regg\ 371.\ 477.\ 478}$ et$^{bapt\ 673}$ Chr^{505} (exponit: τουτέστιν ἐπιθυμοῦντεσ· οὕτωσ ὑμῖν προσδεδέμεθα, φησίν, ὅτι etc) et^{10,625} Cyr$^{thes\ 280}$ Thdrt Dam. Vertunt Latini *desiderantes*. | ευδοκουμεν cum ℵACDEFGKLP etc . . B ηυδοκουμεν, 17. ευδοκησαμεν. Cf et. f vg *volebamus*, d e g Ilier$^{esai\ 50}$ Ambrst *cupimus*, Aug$^{op\ mon}$ *placet*. | ημιν: 3. 37. 57. 73. 74. a^{ser} g^{ser} al aliq arm ημων | εγενηθητε (Gb″) cum ℵABCDEFGLP al plus^{30} Bas$^{regg\ 478.}$ eth^{216} Euthal^{cod} ... ς (= Sz) γεγενησθε cum ℵ al plu Bas$^{eth\ 279}$ edd Chr^{500} Thdrt Dam al

9. μνημονευετε γαρ: 47. γινωσκετε | αδελφοι: P αγαπητοι | τον κοπον ημ. κ. τον μοχθον: H praem και ante τον κοπον ... P 29. 120. 219** al$^{3\ ser}$ al aliq των κοπων et των μοχθων | νυκτοσ sine copula c. ℵAB D*FGHP al^{20} d e f g m^{62} vg sah cop basm syr^{sch} et$^{p\ txt}$ aeth Bas$^{eth\ 280}$ Chr^{510} Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 280}$ Thphyl Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add γαρ cum D^{c}EKL al sat mu (2 tantum om apud Scrl) syr$^{p\ mg}$ arm Chr^{509} Thdrt Dam | FG (per incuriam) κηρυξαμεν | εισ υμασ et. ℵ^{a} ... ℵ* υμιν, c^{ser} υμασ

εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, 11 καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ
Col 1, 10 Eph 4, 1 παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

1, 2 13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ

---

10. *υμεις*: H 37. 116. demid add *γαρ* | *μαρτυρες*: D*K*FG add *εστε*, ut it vg etc | G *π.* Ⲱ *σ οσιως*, P *προσ* (cum puncto sub ρ) *αγιως* (sic)

11. *οιδατε ως*: FG *οιδ. πως*. Reddunt d e f g m vg *qualiter* (antea v. 10. iidem *quam sancte*). Libere Ambrst *sicut scitis, et quomodo*. | *εαυτου*: HP (et. Chr mosc semel) *αυτου* | *υμας*: ℵ om

12. *και μαρτυρ.*: AP 114. om; item sah basm om *και* | *μαρτυρομενοι* cum ℵBD^{b}et^{c}EHKL 17. al plus^{85} (10 ap Scri) Chr Dam Oec ... ς Ln *μαρτυρουμενοι* cum D*FG 37. al sat mu Euthal^{cod} Thdrt Thphyl | *περιπατειν* (Gb') cum ℵABD*FGP 17. 31. 37. 39. 71. 116. 137. 177. k^{ser} 40^{lect} al Euthal^{cod} ... ς *περιπατησαι* cum D^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *καλουντος* cum BDEFGHKLP al pler Chr$^{510.511}$ Euthal cod Dam al; item g *vocantis*, d e syr$^{P\ ms}$ *qui vocat* ... ℵA 23. 31. 39. 57. 71. 73. Chr^{509} Thdrt *καλεσαντος*, item *qui vocavit* f m^{ss} vg go syr^{utr} sah cop basm arm Ambrst :: cf Gal 1, 6 *του καλεσαντος υμας εν χαριτι* (et. 1, 15) et 5, 8 *εκ του καλουντος υμας* (et. Ro 9, 11) 2 The 2, 14. 2 Tim 1, 9. 1 Pe 1, 15. 2, 9. 5, 10. 2 Pe 1, 3. | *εαυτου* non fluctuat: in ed. mea cod. D *αυτου* ex errore prelli prodiit.

13. *και δια τουτο* cum ℵABP cop syrP Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Ambrst (*Ideoque et nos*) ... ς om *και* cum DEFGHKL al omn^{vl} it vg syr^{sch} sah basm arm aeth go Chr rell Aug$^{praed\ 55}$ al | D* *αδιαλειπτως* | *παραλαβοντες*: G g inter lineas add *a nobis* αφ *ημων*, quae quidem delendi notam acceperunt postquam animadversum est sequi *παρ υμων*, quibus superscribebatur *a nobis*. Valuit ad hanc confusionem quod vg statim post *cum accepissetis* habet *a nobis*. | *παρ ημων*: P 73. vg Ambrst Aug al post *παραλαβ.* pon | *εστιν αληθως* cum ADEFGHKLP al fere omn (120. *αληθες*) d e f g vg sah basm syr^{utr} Chr Euthal^{cod} rell Ambrst Aug al ... ℵ^{a}B 17. cop *αληθ. εστιν* ... ℵ* om *αληθως* | *θεου*: P *του θε.* | *εν υμιν*: ℵ *εν ημιν*

14. *τα αυτα* cum ℵBDEFGKLP al plu (omn 13 ap Scri) Or^{1,22} et^{2,464} Euthal^{cod} etc. Reddiderunt *eadem* it vg etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *ταὐτὰ* (hoc accentu) cum A al vix mu Dial^{857} (editum *ταῦτα*) | *και*

τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, 15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, 16 κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. 19 τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. Phil 4, 1 3, 13

υμεισ: Or[1,22] ante *τα αυτα* pon (non item[3,464]) ... D[Gr*] om | *υπο* pri ... D*FG Or[1,22] ed wetst *απο* | *συμφυ-* ut ℵABCKLP etc ... DEFG *συνφυ-* | *υπο* sec ... FG *απο*

15. *των και τ. κυρ. αποκτ. ιησουν*: b[ser] *των αποκτ. τον κυρ. ιησουν* ... 4. 177. 178. Or[1,22] (non item[3,464]) Chr[513] (non item[511 txt]) et[1,705] et[768] (libere et.[2,415]) al om *ιησουν*. Item Tert[marc 5,15] ut[vid], vide infra. | *προφητας* cum ℵABD*K*PGP 17. 67** 71. 80. 137. 177. 178. 179. it vg sah cop basm arm aeth Or[1,22. 3,464] et[int 2,848] Dia[857] Euthal[cod] Tert[marc 5,15] („imputando etiam domini necem, *qui et dominum interfecerunt*, dicendo, *et prophetas suos:* licet *suos* adiectio sit haereticiˮ) Ambrst ... ς (= Gb 8z) praem *ιδιους* cum D[bet]c[K**]KL al pler syr[utr] go Chr Thdrt Dam al Mcion[tert] (vide ante) | *ημασ*: ς (non item ς[e] Gb 8z) *υμασ* :: ex errore ut[vi] | FG (vitiose, ut tot alia) *εδιωξαντων* | *αρεσκοντων*: FG *αρεσαντων* (f vg Ambrst *et deo non placent*, g *et deo non placentibus;* contra d e harl* *et deo non placuerunt*) | *εναντιων*: D* 37* d[ser] *-τιον*

16. *ινα σωθωσιν* ... FG *ινα σωθησονται* | *τασ αμαρτιασ*: B om | *εφθασεν* cum ℵACD[b]et[c]EFGKLP al omn[vid] Or[2,541. 3,793] Eus[ps 127. 281. 435. 496. 443. 496] et[ecl 51] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln *εφθακεν* cum BD* | *επ αυτους*: B f vg Or[2,793] (non item[3,541]) ante *εισ τελοσ* pon | *η οργη* et. Or[bis] Eus[saepe] etc ... DEFG it vg go Ambrst al add *του θεου*

17. *απορφανισθεντεσ*: ς[e] 1624. (sed iam 1633. vitium corr. est) *αποφα-* | *εσπουδασαμεν*: FG *-δασμεν*

18. *διοτι* (Gb') cum ℵABD*FGP 17. 23. 37. 39. 67** 71. 73. 137. Euthal[cod] ... ς *διο* cum D[c]EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *ενεκοψεν*: FG 121. *ανεκοψ*.

19 *ελπισ*: 17. 72. 108* praem *η* | *στεφ. καυχησεωσ*: A *στεφ. αγαλλιασεωσ*, item Tert[res carn 24] *exultationis corona* | *η ουχι* et. ℵ[c] ... ℵ* om

III.

Act 17, 10 6, 1

1 *Διὸ μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι,* 2 *καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν* 3 *τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·* 4 *καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι*

η | *εμπροσθεν* (D*F *ενπρ-*): 17. praem *μαλλον* | *ιησου* cum ℵABDEKP al plus[80] d e am fu** all[achm] syr[utr] Thdrt Dam Oec (Ambrst fluct lectio) ... ς (Gb[00]) add *χριστου* cum FGL al plu vg[cle] fu* demid tol harl go sah cop basm arm aeth Chr Euth[al cod] Thphyl Tert[res carn]

20. *η χαρα* et. ℵ[c] ... ℵ* 109. om *η* (item edd Compl al)

III. 1. *διο*: B *διοτι* | *ηυδοκησαμεν* cum ℵBP cat[txt] Bas[eth 298] ... ς Ln Ti *ευδοκ.* cum DEFGKL al omn[vid] etc

2. D* *επεμψαμεν* | *και διακονον του θεου* (Gb′ Sz) cum ℵBP (in ℵ ed. 1865. male excidit *του*) 67** 71. 73. 137. vg (fu *ministr. domini*, harl* om *dei*) go cop basm (sah omisso *τ. θεου*) syr[P txt] arm aeth Bas[eth 298] Euth[al cod] Pelag ... Gb Ln Ti *κ. συνεργον τ. θεου* cum D* d e Ambrst. Similiter arm *και συνεργ. του ευαγγ. του θεου και πατρος* ... B nil nisi *και συνεργον* (Gb′) ... FG f g *διακονον και συνεργον του θεου* ... ς (= Gb Sz) *και διακον. τ. θεου και συνεργον ημων* cum D[c]E**KL al pler syr[sch] et[P] c.* (*κ. συνεργ. ημ.* habent*) Chr Thdrt ad h. l. et (addito *πιστον* ante *διακο.*) [2,3] Dam al | *παρακαλεσαι* sine additam cum ℵABD*FGP 17. 37* 47. 73. cat[txt] al[10] it vg go sah basm cop syr[P] arm Bas[eth 298] Chr[514] Euth[al cod] Thdrt[2,4] Dam (Ambrst *et deprecetur pro fide vestra*) .. ς (Gb[0]) add *υμας* cum DcKL al pler syr[sch] aeth Thdrt ad h. l. Thphyl Oec | *υπερ* (Gb″) cum ℵABD*E*FGKP 17. 31. 47. 73. 80. 137. cat[txt] syr[P] Bas[eth 298] Chr Euth[al cod] Thdrt[2,4] ... ς *περι* cum D[c]E**L al pler syr[sch] Thdrt ad h. l. Dam al

3. *το* cum ℵABDEKLP al plus[80] (10 ap Scri) Euth[al cod] Dam ... ς *τω* cum minusc mu Chr[515] Thdrt al; item 114. [iscr] *του* ... FG *ινα*. Cf Latinos *ut nemo moveatur* | *μηδενα σαινεσθαι*: d e f vg *ut nemo moveatur* (sed d e *mo* ante *mo* om), Ambrst *ne quis moveatur*, g *ut nemo moveatur i terreatur*. Nec aliter go sah cop syr[utr] (et[P] ipsum verbum *σαινεσθαι* in mg habet). Cf Severian[cat 353] *εθηκε λεξιν την μη δυναμενην ελεγκτικην ειναι της ενδοσεως, σαινεσθαι ειπων το μηδενα ξενιζεσθαι*. Cf et. Chr alios. Scribunt *μηδενασενεσθαι* A et D*[vl] (*σαι* enim D[c] super rasuram minutioribus formis reposuit), *μηδεν ασι ενεσθαι* ℵ, *μηδεν · ασιενεσθαι* P (habent autem FG saepe syllabas inepte diremtas). Edidit Ln *μηδεν ἀσαίνεσθαι*.

4. *προελεγομεν*: f vg *praedicebamus*, d e g *praedicavimus* ... D[gr*] *προσ-*

μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. 5 διὰ τοῦτο
κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως
ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.
6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελι- Act 18, 5. 21
σαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς
ὑμᾶς, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ
ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν
ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα
τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν

ελεγομεν, FGᵉʳ ελεγομεν | καθως και: FG d e f g syrˢᶜʰ cop om και | οιδατε: F ιδαται, cˢᵉᶜʳ ειδετε

5. Dᵃ επενψα | την πιστιν υμων cum ℵADEFGKL al pler etc ... B 37. 73. 116. την υμων πιστιν | υμας: K ημας | ημων: 3. 17. 80. kˢᵉᶜʳ cop basm υμων

6. ευαγγελισαμενου: Dᵃ -μενος | ημιν: A υμιν. Similes confusiones plures h. l. habentur. | την πιστιν: ℵ τ. υμων πιστ., item arm *fidem vestram* | εχετε μν. ημων: DEFG g μν. εχε. ημ., d e f vg Ambrst *memoriam nostri habetis*, ut 17. μν. ημ. εχ., Euthalᶜᵒᵈ ημων μν. εχ. | παντοτε: syrᵖ habet cᵃ, aeth om

7. παρεκληθημεν: A 3. 23. 57. παρακεκλημεθα | αδελφοι: 47. arm post εφ υμιν pon. Praeterea cf huc Augᵈᵒᶜᵗʳ ᶜʰʳˢ (³,⁴⁷): *Dubium est utrum o fratres an hos fratres. Neutrum autem horum est contra fidem; sed Graeca lingua hos casus pares non habet, et ideo illa inspecta renuntiatur vocativus* o fratres. *Quodsi voluisset interpres dicere:* Propterea consolationem habuimus fratres in vobis, *minus servitum esset verbis, sed minus de sententia dubitaretur. Aut certe si adderetur* nostri, *nemo fere ambigeret vocativum esse casum – sed iam hoc periculosius permittitur.* | περι (alᵃ ˢᶜʳ υπερ) υμων: Bᵃ (non itembᵉᵗᶜ) al pauc πε. ημων | επι παση (d e *super omnem necessitatem*, Ambrst *super omni necessitate*): FG 109. f g vg εν παση | αναγκ. κ. θλιψ. (Gb″ Sz) cum ℵABDE FG 17. 37. 47. 71. 116. 137. 8ᵖᵉ it vg go syrᵘᵗʳ arm coplagard (ap Wilk αγαπη pro αναγκη) Euthalᶜᵒᵈ Ambrst al ... ς (= Sz) θλιψ. κ. αναγκ. cum KL al pler Chr Thdrt Dam al | ημων: A al pauc cop arm edd υμων | δια της: A και δια της, Dᵉʳ και της omisso δια | υμων πιστεως (d e g am demid al Ambrst *vestram fidem*): A (f) vgᶜˡᵉ fu tol al πιστ. υμων (f *fid. nostram*). Praeterea syrᵖ ᵐᵍ add *et super dono spiritus Iesu Christi.*

8. οτι: 17. καθοτι | στηκετε cum ℵᶜABFGKL 37. 46. 74. 108ᵃ 109. 219ᵃ alᵃᵖ fere (9 ap Scri, 5 ap Mtth) Chrᶜᵒᵈ Euthalᶜᵒᵈ ... ς Ln (ex errore de B) στηκητε cum ℵ*DE al sat mu Chr Thdrt Dam al

9. τω θεω cum ℵᶜABDᶜEKL al omnᵛⁱᵈ d e f vg syrᵘᵗʳ cop arm Chr Euthal cod Thdrt Dam Ambrst al ... ℵ*Dᵉʳ*Fᵍʳ*G g τ. κυριω ... go *domino deo*

δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 *νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;*

11 *Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς·* 12 *ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,* 13 *εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἀμήν.*

IV.

1 *Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς*

| επι παση: 37. εν παση | η χαιρομεν: D^{Gr*} η εχαιρομ. | D* ενπροσθεν | του θεου et. $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ 46. τ. κυριου

10. ιδειν: 17. ειδεναι

11. ιησους (D^{Gr*} om) sine additam cum $\aleph$ABD^{b} 3. 17. 23. 57. 71. d e am demid harl^{s*} tol al^{lachm} aeth Amb$^{fid\ 2,427}$ auct$^{vocat\ 1,24}$ (sed am demid harl^{s} tol auct^{vocat} om ημων quod praecedit) ... ς (Gb^{0}) add χριστος cum D^{c}EFGKL al pler f (om ημων) g vg^{cle} fu (om ημ.) harl^{s} go syr^{utr} cop arm Ath^{444} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ps-Ath$^{lat\ 868}$ Ambrst al

12. ο κυριος: D*E*F^{Gr}G d e g add ιησους ... A 73. ο θεος ... am^{s} syr sch ar^{e} om, hinc Gb^{0} | τη αγαπη: FG της αγαπης. Ex Latinis *abundare faciat caritatem* (vg^{cle} add *vestram*. Et Le^{brug}: „*non omittas pronomen* vestram".) f g vg auct^{vocat}, - - *in caritate* d e Amb^{fid} Aug ep ^{43}, - - *caritate* demid Ambrst | καθαπερ: 109. καθωσπερ

13. στηριξαι: F^{Gr}G^{Gr} corrupte στηρειται | υμων τας καρδιας: DEFG τ. καρδ. υμ., item it vg | αμεμπτους: BL 47. Ps-Ath^{2,4} αμεμπτως | αγιωσυνη: B*DEFG αγιοσυνη ... A 23. 57. Euthal^{cod} δικαιοσυνη | D* ενπροσθ. | ιησου (37. om) sine additam cum $\aleph$ABDEK 37. al plus^{30} d e am al^{lachm} aeth^{ro} Euthal^{cod} Dam Amb$^{spir\ sa\ 2,088}$ ... ς (Gb^{00}) add χριστου cum FGL al plu f g vg^{cle} fu demid al go syr^{utr} cop arm aeth PP Ps-Ath^{2,4} Chr Thdrt al Tert$^{res\ carn\ 24}$ Ambrst al | αμην cum $\aleph^{*}$A D*E 37. 43. 49. 57. 67. d e vg cop arm^{usc} aeth Euthal^{cod}; Ln [αμην] ... ς Ti om cum $\aleph^{c}$BD^{c}FGKL al pler f g fu* al^{lachm} go syr^{utr} arm^{zoh} Chr Thdrt Dam Ambrst auct^{vocat}, item (sed non affert nisi verba *coram deo et patre nostro in adventu dom. nostri Ie. Chr. cum universis sanctis eius*) Tert$^{res\ carn\ 24}$ :: vdtr αμην hoc loco interiectum offendisse: quae sententia ipsa testium ratione commendatur. Quae enim auctoritas alibi in ipso fine epistulae αμην confirmat, ea h. l. contra est.

περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ 5, 18
ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, 4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Eph 2, 12
θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν

IV. 1. *λοιπον* cum ℵAB*DEFGKL 17. 37. al plus^{30} Chr^{cod} Euthal^{cod} Dam ... ς (= Gb Sa) praem *το* cum B^{3} al sat mu Chr Thdrt al | *ουν*: B* 17. 31. 35. 36. 37. 41. 46. 111. 115. 137. 177. d^{ser*} k^{ser} 8pe demid allachm syr^{sch} cop arm Chr Thphyl om | *κυριω ιησου*: ℵA praem *τω* | *ινα καθως* cum BD*E*FG 17. 37. 52. 73. 80. 116. 118. 137. 8pe it vg cop syr^{sch} arm (item go omisso *ινα* sq, quod reli interpretes retinent) Chr^{532} com Ambrst al ... ς om *ινα* cum ℵAD^{c}E**KL al pler syrP aeth Chr^{532} txt Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *το πως*: FG *οπως* | *θεω*: 37. 73. praem *τω* | *καθως κ. περιπατειτε* cum ℵABD*E*FG 17. 23. 37. 39. 46. 57. 71. 137. 8pe (80. post *θεω* pergit *ινα περισσητε και περισσ.*) d e f g am fu harl tol 109lat allachm (sed *ambulastis*, ut et. g sub *t*) go cop arm aeth (syrP *ut ambulantes abundetis magis*) Euthal^{cod} Ambrst. Item vg^{cle} Pelag *sic et ambuletis*, demid *sic et ambulatis*. Cf et. Luc^{brug}: „Sic et ambuletis. *Alii scribunt* sicut et ambulatis" ..... ς om cum D^{c}E**KL al pler syr^{sch} Chr Thdrt Dam Thphyl Oec | *περισσευητε*: B k^{ser} Euthal^{cod} *περισσευσητε*

2. *οιδατε γαρ* (17. *δε*): syrP c.* add *αδελφοι μου* | *εδωκαμεν* cum ABD^{c}KL 17. al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ℵ 37. 73. 80. 116. *δεδωκαμεν* ... D*FG *παρεδωκαμεν*, sed d e g *dedimus*, f *dederim* | *δια του κυριου* (37. 73. 116. *εν κυριω*): D*E*FG 45. 115. syr^{sch} cop aeth Chr$^{532\ 533}$ Thdrt^{cod} Ambrst add *ημων* | *ιησου* (17. om): FG 19. 27. 45. 74. 113. 115. 179. 238. a^{ser} f g syr^{utr} Chr Ambrst add *χριστου*

3. *θελημα* cum ℵBDEL al pler Chr. Euthal^{cod} Thdrt al ... AFGK 45. 80. 89. 120. 8pe c^{ser} Clem^{602} Or$^{cat\ eph\ 176}$ Antioch^{2057} Dam praem *το*, hinc Ln [το] | *του θεου*: D*FG 47. 115. 116. l^{ser} om *του* | *απο της*: ℵ^{c} 73. 115. (81.) syr^{sch} arm^{cod} ar^{e} Chr$^{532\ bis}$ Thdrt Thphyl *απο πασης* (31. add *της*), item P f *απο πασ. της*, *ab omni fornicatione*, item G g super *της* superscripta habent *πασ.* et *omni* | *πορνειας* ut ℵAB D^{c}K^{all}L etc ... D*FG *πορνιας*

4. *εκαστον* (AFG -*στος*): B^{e}D^{b}(non item^{c}) 73. Chr^{532} *ινα εκαστον*. Cf it vg *ut sciat unusquisque* | *κτασθαι*: DEFGFG d e g go syr^{sch} ante *το εαυτου σκευος* | *και τιμη* et. ℵ^{c} Clem Or^{cat} al mu Tert$^{marc\ 5,18}$ et pudic^{17} etc ... ℵ* d^{ser} *κ. εν τιμ.*

5. *εν παθει επιθυμιας*: FG g *ε. πα. και επιθυμιας* (g *in passione t libidine et desiderii*) | *τα εθνη*: k^{ser} *τα λοιπα εθν.* | *τον θεον*: K n^{ser} om *τον* ... d e Clem^{602} Tert$^{pudic\ 17\ cod}$ *τον κυριον*

6. *και πλεονεκτειν εν τ. πραγμ.* etc: cf huc Hier^{7,622} (ad Eph$^{4,17\ sqq}$): „Ubi nos habemus *et circumscribat in negotio fratrem suum*, in Graeco

ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 *οὐ γὰρ ἐκάλεσεν* I.c 10, 16 *ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ.* 8 *τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ διδόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.*

9 *Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ-*

---

legitur: *και πλεο. εν τ. πρ. τον αδ. αυτου.* *πλεονεξια* autem *avaritia* nuncupatur, quam nos possumus vim verbi transferentes sic in praesenti loco exprimere: *ut ne quis supergrediatur et avarus fraudet in negotio fratrem suum.* Quae enim consequentia est, vel in illo capitulo quod nunc ad exemplum vocavimus (i. e. 1 Thess 4, 3 sqq) vel in hoc quod principaliter ad Ephesios conamur exponere, inter impudicitiam et immunditiam, castitatem quoque et affectum coniugalem extraordinarie repente avaritiam nominari? Non vobis molestum sit si diu in obscurioribus immoremur: caussati enim in principio sumus inter omnes Pauli epp. hanc (i. e. ad Eph) vel maxime et verbis et sensibus involutam". | *ἐν τῷ*: arm exprimit *ἐν τω*. Latini (et it et vg cum patribus) nil nisi *in negotio* habent. | *κυριος* cum $\aleph^{*}$ABD*H 17. Or^{cat} eph 176 sem ... ς o *κυριος* cum $\aleph^{c}$D^{b}et^{c}EKL al pler Clem^{602} Or^{cat} eph 176 sem Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Similiter F^{gr}G 115. e^{ser} g Cyp^{326} *ο θεος* | *προειπαμεν* (Gb′) cum NBDEFGH al mu^{vl} (2 ap Scri) ... Gb Sz *προειπομεν* cum AKL al longe plu (11 ap Scri) Clem Or Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *διεμαρτυραμεθα* et. Clem Or etc ... D^{c}KK al^{20} fere *διεμαρτυρομεθα*

7. *ημας* et. Clem^{602} Or^{cat} eph 176 etc ... 17. 38. 39. 52. 72. 120. vg^{ms} lachm syr^{sch} cop ar^{c} *υμας* | *επι*: 37. *επ'* ... L* *εν*. Cf d e f g am fu *in immunditia* (vg^{cle} demid al in *immunditiam*) | *αλλα* cum BD^{c}E ... ς Ln *αλλ* cum $\aleph$AD*FGHL al omn^{vid} Clem Or Euthal^{cod} etc

8. *τον θεον* et. Clem^{602} Or^{cat} eph 176 etc: D*FG om *τον* | *τον και* cum $\aleph$D*FGKL al longe plu f g vg syrP arm Clem Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec Pelag Bed ... Ln om *και* cum ABD^{b}et^{c}E 7. 17. 52. 55 73. 115. 116. 121. 238. o^{ser} cat^{txt} d e go cop syr^{sch} aeth Or^{cat} Ath^{328} Did$^{tri\ 231}$ Chr Thdrt^{cod} Thphyl Ambrst al | *διδοντα* cum $\aleph^{*}$BD$_{2}$FG 7. 14. 19. 28. 45. 52. 55. Or^{cat} Ath Did (*διδουντα*) ... ς Ti *δοντα* cum $\aleph^{c}$A KL al pler Clem Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Latini omnes *qui dedit*. | *το πνευμ. αυτου* cum $\aleph$BD$_{2}$EFGHKL al omn^{vl} Clem Or etc ... Ln (ex errore de B) *αυτου το πν.* cum A Euthal^{cod} | *εις υμας* (Gb″) cum $\aleph$BDE^{gr}FGHKL al longe plu (12 ap Scri) d e g am fu tol harl** al^{lachm} go cop syr^{sch} et$^{p\ ms}$ arm Clem Or^{cat} Ath^{328} Chr^{cod} Euthal^{cod} Dam Oec ... ς *εισ ημας* cum A al mu f vg^{cle} demid harl* syrP^{txt} aeth Did$^{tri\ 231}$ Chr^{534} Thdrt Thphyl Amb$^{spir\ sa\ 3}$ Ambrst (certe sic^{ven})

9. *εχετε* cum $\aleph^{*}$AD^{c}EHKL al pler syr^{sch} cop aeth Or$^{cat\ rom\ 70}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Gb″ Ln *εχομεν* cum $\aleph^{c}$D*FG 6. 31. 47. 67** 87. 115. b^{ser} d e f g vg (et. fu demid etc) go syrP Chr Thphyl Hier$^{sal\ 1}$ Ambrst al ... B am hal harl** Pelag act$^{martyr\ agap\ 202}$ (ex Sab) *ειχομεν, ha-*

τοὶ γὰρ ὑμεῖσ θεοδίδακτοί ἐστε εἰσ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλουσ· 10 *καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰσ πάντασ τουσ ἀδελφουσ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον* 11 *καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖσ χερσὶν ὑμῶν, καθὼσ ὑμῖν παρηγγείλαμεν,* 12 *ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνωσ πρὸσ τουσ ἔξω καὶ μηδενὸσ χρείαν ἔχητε.*

13 *Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼσ καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντεσ ἐλπίδα.*

5. 1 Io 6, 45 — 2 The 3, 12 Eph 4, 28 — Col 4, 5 — Eph 2, 12

---

buimus ... arm non opus est | *γραφειν*: H 43. 67* 73. 80. c^{ecr} cat^{txt} cop *γραφεσθαι* (cat^{txt} *τον γρ.*) | *υμεισ*: 37. om | FG *θεου διδακτοι*

10. *γαρ*: F^{gr} a^{secr*} om | *εισ παντασ*: B praem *και* | *τ. αδελφουσ* (et. K^{c}): ℵ* add *υμων* | *εν ολη* sine *τουσ* cum ℵ*AD*FG Chr^{mosc}. Item it vg *in omnes fratres in universa Maced.*, Ambrst *in omn. fratr. per universam Macedoniam.* ... ς Ti praem *τουσ* cum ℵ^{c}HP^{b}et^{c}EHKL al omn^{vid} (sed 47. 73. Thdrt *και τουσ*) Chr^{540} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *αδελφουσ* ... A *αγαπητουσ*

11. FG Thdrt *πραττειν* | *ταισ χερσιν υμων* cum ℵ^{c}BD*E*FG 31. 46. 67** 71. 73. 115. 213. k^{secr} Bas$^{constitt\ 546}$ Chr Dam$^{parall\ 375}$ (et.paris) Thphyl; item *manibus vestris* it vg, nec quisquam interpretum aliter (nisi quod syr^{sch} *in operibus vestris*). Cf et. Tert$^{idol\ 5}$ *eundem praecepisse dicunt secundum suum exemplum, ut manibus unusquisque operetur ad victum* ... ς (= Gb^{00} Sz) add *ιδιαισ* ante *χερσιν* cum ℵ*AD^{c}E**KL al pler (37. om *υμων*) Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. Oec; item 28. *οικειαισ* :: cf Eph 4, 28. | *καθωσ*: L 17. 37. 47. 109. 116. gp syr^{p} add *και* | *υμιν παρηγγ.*: ℵ^{c}L 47. 115. f vg *παρηγγ. υμ.*

13. *Ου*: F *Μη* (quod non tam pro *Μη* quam inepte scriptum, ut tot alia in eodem codice) | *Θελομεν* cum ℵABDEFGKL al longe plu (12 apud Scri) d e f g m^{29} vg go aeth (arm ap Sz) Or^{1,437} Hipp^{chr} et anti^{66} (Lag^{35}) Cyr$^{hr\ 294}$ Chr$^{541\ sem}$ Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. et paris Thphyl Cyp$^{171.\ 235.\ 330}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *θελω* cum 47. al mu^{vid} syr^{utr} cop (arm?) Or$^{cat\ matth\ 70}$ Eus^{ps} ap Mai^{104} Bas$^{eth\ 366}$ Chr$^{541\ sem}$ et$^{1,934.\ 935.\ 12,66}$ ac^{saep} Thdrt^{4,1074} | *αδελφοι*: 122. ante *ινα* pon ... 31. 73. demid om, item Hipp l. l. | *κοιμωμενων* cum ℵAB 3. 11. 30. 33. 35. 36. 39. 41. 46. 67** 80. e^{ecr} h^{secr} Or^{1,437} (ante edebatur *κεκοιμ.*) Eus^{ps} ap Mai^{104} Chr^{12,66} exc$^{dd\ mosc\ 8}$ Euthal^{cod} Thdrt^{4,1074} Dam ad h. l. Cf et. it vg *dormientibus*, nec aliter syr^{utr} ... ς Ti *κεκοιμημενων* cum DEFG(hi^{2} *κεκοιμηνων*)KL al pler (17. *κοιμηθεντων*, 71. *κοιμηθεντων*) Or$^{cat\ matth\ 70}$ Hipp l. l. Cyr$^{hr\ 294}$ Bas$^{eth\ 366}$ Chr ad h. l. ac^{saep} Thdrt ad h. l. Dam$^{parall\ 347}$ et^{paris} | *λυπησθε* cum HBD^{c}EK al plu Or^{1,437} Hipp (ubi ante) Cyr$^{hr\ 294}$ Chr ad h. l. et^{saep} Thdrt Dam al ... Ti *λυπεισθε* cum AD*et^{b}FGL al mu Or$^{cat\ matth}$ Bas$^{eth\ 366}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 430}$ | *καθωσ*: ℵ^{c}D*FG 47. Or^{1,437} Hipp Bas$^{eth\ 366}$ *ωσ* | *οι μη*: F^{gr}G g om *οι* (g *habentes*, contra f etc *qui spem non habent*)

1 Co 6, 14 Ro 8, 11 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ
ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 τοῦτο
1 Co 15, 51 s 15, 23 γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπό-
μενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμη-
θέντας, 16 ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέ-
λου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ
ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ
περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς
ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσό-
μεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

V.

Mt 24, 4, 6 2 Pe 3, 10 1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν
ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα

---

14. πιστευομεν et. $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ επιστευομ. | και ο θεος et. it vg go syr^{sch} arm aeth $Or^{1,427}$ Hipp Bas^{eth} etc ... B syr^{P} ο θεος και | κοιμηθεντας ... FG κεκοιμημενους | αξει: 37. ἕξει

15. του κυριου sec et. $Or^{1,427.\ 590}$ $et^{4,342}$ $et^{int\,2,416.\ 2,672.\ 4,692}$ $Hipp^{lag\,25}$ $Bas^{bapt\,629}$ (εν τη παρουσια) $et^{eth\,286}$ al mu $Tert^{res\ carn\ 24.\ 41}$ etc ... B του ιησου, $Mcion^{tert\,5,15}$ Christi ... 4^{*} τ. θανατου | φθασωμεν et. Or ^{1,427} cod et^{590} $et^{4,342}$ Hipp $Eph^{2,198}$ $Bas^{eth\,287}$ etc ... K al pauc $Or^{1,427}$ ed $Bas^{bapt\,629}$ $Cyr^{4,765}$ φθασομεν

16. οι νεκροι (37* om): FG add οι. Cf et. it vg mortui qui in Christo sunt ... $Dial^{819}$ om εν χρ. | αναστησονται ... $Dial^{819}$ $Eus^{ps\,501}$ $Bas^{bapt\,630}$ (sed$^{cdd\,2}$ αναστ.) $Thdrt^{2,1201}$ $Chron^{441}$ εγερθησονται | πρωτον c. NABD^{c} KL al omn^{vl} $Or^{1,590.\ 4,342}$ Hipp Dial $Meth^{707}$ $Eph^{2,180.\ 198}$ $Bas^{bapt\,630}$ edd $Bas^{eth\,287}$ Chr^{554} $Euthal^{cod}$ $Cyr^{4,765}$ etc ... D^{*}FG $Dial^{819}$ $Eus^{mcell\,182}$ $et^{ps\,501}$ $Bas^{eth\,287}$ cod et^{bapt} ed Chr^{553} $Thdrt^{4,454}$ al πρωτοι. Item it vg $Or^{int\,2,416.\ 4,692}$ $Mcion^{tert\,5,15}$ Ambrst etc primi ... $Thdrt^{2,1201}$ αφθαρτοι

17. ημεις οι ζωντες: K 3. 14. 46. $\aleph^{scr}$ οι ζωντ. ημεις ... $Dial^{819}$ και ημεις omisso οι ζωντ. | οι περιλειπομενοι (B περιλειμενοι) et. $Or^{1,590.\ 4,342}$ Hipp $Dial^{819}$ $Eus^{mcell\,182}$ $et^{esa\,376}$ $Bas^{bapt\,630}$ etc Hil^{77} Ambrst etc ... FG^{rg} g m^{30} $Meth^{707}$ $Tert^{res\ carn\ 24}$ $Amb^{fid\ res\ 1146.\ 1150}$ om | L $Eph^{2,198}$ αρπαγησομεθα | απαντησιν et. Or^{bis} Hipp Dial Eus^{mcell} et^{esa} Bas bapt etc ... $D^{*}E^{*}$FG υπαντησιν, $Epiph^{601}$ συναντησιν | του κυριου et. Or^{bis} Hipp Dial Eus Bas^{bapt} $Cyr^{4,765}$ al mu $Tert^{res\ carn\ 41}$ cod et^{mais} $^{2,24.\ 5,25}$ Ambrst al. Item τω κυριω D^{b}; obviam domino am fu al ^{lachm} $Tert^{bis}$ (ut ante) Hil^{77} (fluct lectio) Ambrst al ... $D^{*}E^{*}$FG d e f g m^{30} vg^{cle} demid tol harl $Tert^{res\ carn}$ $Or^{int\,4,575}$ Hil^{77} (fluct lectio) al τω χριστω | παντοτε ... D^{*} d e παντες | συν et. $Or^{4,692}$ $et^{int\,2,405.\ 416}$ et ^{4,575} Hipp Eus^{mcell} et^{esa} $et^{ps\,501}$ etc ... B εν | L εσωμεθα

κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. 3 ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ· 5 πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ Eph 5, 8
ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· 6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς οἱ λοι-

---

V. 1. *και των καιρων*: 17. *η των καιρ.* | *ου χρ. εχετε* (Hier$^{qu\ 11}$ algas *non necesse habetis ut scribam vobis*, Amb$^{fid\ 8}$ *non habetis opus ut vobis scribamus*. Aug$^{ep\ 199}$ „*non opus habemus vobis scribere*, vel sicut alii codices habent, *non opus habetis vobis scribi*"): ℵ^{vg} G d e g Tert$^{res\ carn\ 24}$ Ambrst *ου χρια εστιν*, d e g Ambrst *non est necesse* (g *non necesse est*) *vobis scribere* (Ambrst *scribi*), Tert *non est necessitas scribendi vobis*. | *υμιν γραφεσθαι* (23. Antioch^{1198} *γραφειν*, item cf Latinos) ... H (H^{c} praem *του*, delet^{c}) 47. *γραφ. υμιν*, item syr^{utr} Tert$^{res\ carn}$ Hier$^{qu\ 11}$ algas

2. *ημερα* cum ℵBDEFGP 17. 67** ... ς praem *ἡ* cum AKL al pler Eus^{hue} ap Mai^{205} Bas$^{eth\ 247}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1198} Dam ad h. l. et^{paris} al

3. *οταν* sine copula cum ℵ*AFG 17. 44. 47. 179. d e f g go syr^{sch} arm aeth Ir$^{int\ 229}$ Tert$^{res\ carn\ 24}$ Cyp^{235} Or$^{int\ 2,275}$ Hier$^{matth\ 24}$ al ... ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum KLP al pler vg Euthal^{cod} Dam ad h. l. et$^{parall\ 247}$ (et.^{paris}) Ambrst al ... Ln add [*δε*] cum ℵ^{c}BDE S^{vg} cop syr^{p} Eus$^{mai\ 205}$ Chr Thdrt Antioch^{1198} | *λεγωσιν*: FG 17. *λεγουσιν* ... Eus$^{mai\ 205}$ Dam^{paris} *ειπωσιν* | *ειρηνη κ. ασφαλεια*: K 4. *ειρηνην κ. ασφαλειαν*, item praemisso *εχειν* Chr^{cod} | *αιφνιδιος* ut HBD^{c} etc ... AD*FG LP al *εφνιδιος* | *αιτοις*: B pon ante *ολεθρ.* | *επισταται* cum HBL 17. 37* Dam^{paris} (A latet) ... ς Ln Ti *εφισταται* cum DEKLP al pler Eus^{mai} Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1198} etc | *αιτοις επισταται*: ℵ^{vg}G^{ff} d e Hesych ap Aug$^{ep\ 199}$ *φανησεται, apparebit* | *η ωδιν* (HB* *ωδειν*, L *ωδην*) cum ℵA^{vid}BD^{c}K**KLP etc: FG *η ωδεινες*, D*E* *η ωδεινη εν* (an potius *ωδειν η εν*?), 37. *η ωδινη*, 115. *η ωδινα*. Vertunt d e g Hesych ap Aug$^{ep\ 199}$ *dolores*, f vg Hier^{matth} Ambrst al *dolor*. | *τη*: FG om | *εκφυγωσιν*: D*FG *εκφευξονται*

4. *η ημερα υμας* cum HBKLP al omn^{vid} (sed 1. 17. 122. e^{ger} om *η*) go Epiph^{767} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln *υμας η ημερα* cum ADEFG it vg Eus$^{mai\ 205}$ Ambrst al. Praeterea FG d e f g vg Ambrst al add *εισιωη* | *ως κλεπτης* cum HDEFGKLP al omn^{vid} it vg go syr^{utr} arm aeth Eus$^{mai\ 205}$ Chr Euthal Thdrt Dam Ambrst al ... Ln *ως κλεπτας* cum AB cop | FG *καταλαβοι*

5. *γαρ* cum HABDEFGLP al plus^{20} it vg (et. fu demid tol omn^{lachm}) go syr^{utr} cop arm Clem^{228} Eus$^{mai\ 205}$ Chr^{598} Euthal^{cod} Thdrt Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om cum K^{cil} al ut^{vid} plu am Dam | *ημερας* (d e fu al lachm *dei* pro *diei*): D^{gr} b^{gr}G 47. 116. g fu al^{lachm} syr^{utr} aeth Chr mosc^{1} add *και* | *εσμεν* et. am demid harl* tol al Clem^{228} Or^{2,205} et^{4,446} et$^{int\ 2,277}$ etc ... D*FG d e f g fu marian harl** al^{lachm} go syr^{sch} (non item^{p}) Ambrst *εστε*

ποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς
Eph 11. 1 7 δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς
ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου
2 Co 5, 15 etc ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ
παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ
ποιεῖτε.

1 Ti 5, 17 12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν
ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,
Mc 9, 50 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον

---

6. *καθευδωμεν* et. Clem$^{218.\ 628}$ etc, *dormiamus* d e f g m^{95} vg etc ... KLP al mu^{vl} (6 apud Matth) *καθευδομεν* | *ως* sine *και* cum ℵ*AB 17. 87. 137. b^{ser} f am all^{achm} go syr^{sch} cop aeth Clem^{bis} Antioch^{1193} ... ς Ti add *και* cum ℵ^{c}DEF^{gr}GKLP al pler d e g vg^{cle} fu demid al syr^{p} arm Bas$^{eth\ 347}$ Chr^{506} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Aug$^{trin\ 15}$ Ambrst al | *νηφωμεν*: F^{gr}P al *νηφομεν*. Item d e fu all^{achm} *sobrii sumus* (sed praecedit *vigilemus*)

7. *καθευδουσιν*: F^{gr}G^{gr} *καθευδοντες* (f g etc *qui enim dormiunt nocte dormiunt* | *μεθυσκομενοι* et. Clem^{628} ... B Clem^{218} *μεθυοντες*. Item postea Clem^{218} (non item^{628}) *μεθυσκονται* pro *μεθυουσιν*

8. *νηφωμεν*: F^{gr} 37* *νηφομεν*, item d e g fu all^{achm} *sobrii sumus* | *ενδυσαμενοι* et. Clem^{628} etc: K *ενδεδυμενοι* | *και αγαπης* et. ℵ^{c} ... ℵ* om

9. *ημας ο θεος* et. d e f g m^{95} vg go syr^{p} etc ... B 37. 116. *ο θεος ημας* | *αλλα* cum ℵBD^{c}K 17. ... ς Ln *αλλ* cum AD*FGLP al pler | *ιησου χριστου*: B aeth om *χρ*.

10. *περι* cum ℵ*B 17. ... ς Ln Ti *υπερ* cum ℵ^{c}ADEFGKLP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *γρηγορωμεν*: 4. 72. 113. al plus^{10} Chr^{568} Thphyl *γρηγορουμεν* | *καθευδωμεν*: KLP 4. 72. 113. al^{20} Chr Thphyl *καθευδομεν* | *ζησωμεν*: A al pauc *ζησομεν*, D*E 73. *ζωμεν*

12. *προϊσταμενους* cum BDEFGKLP al omn^{vid} Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1214} Dam ... ℵA *προϊστανομενους* :: quam formam solus ℵ praebet et. Ro 12, 8. 1 Tim 3, 4 (sed 3, 12 *προϊσταμενοι* confirmat) | *υμων*: 17. om | *νουθετουντας*: A *-ντες*

13. *και ηγεισθαι*: FG *ωστε ηγεισθαι* (quemadmodum d e f g vg *ut habeatis*) ... B al mu (6 ap Scri) *κ. ηγεισθε*, quod ipsum interpretes reddiderunt go (om *και*) cop syr^{p} aeth | *αυτους*: P *αυτων* | *υπερεκπερισσως* cum BD*FG ... ς *υπερεκπερισσου* cum ℵAD^{b}EKLP al omn^{vl} Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1214} Dam :: forma *υπερεκπερισσου* nec 3, 10 nec Eph 3, 20 fluctuat; *υπερεκπερισσως* hoc tantum loco legitur, nec fere alibi nisi Clem$^{rom\ 20}$ invenitur. Conferenda est similis

αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε, 17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε,

Ro 12, 17
1 Pe 3, 9
Phl 4, 4
4,

---

forma *εκπερισσως*, quam Mc 14, 31 ex ℵBCD al[3] recepimus, a plerisque cum *εκπερισσου* commutatam. | *ειρηνευετε*: FG *ειρηνευσατε* ... ℵ* (non item[c]) go aeth praem *και*. Similiter syr[sch] ante *διο τ. εργον*: *et propter opus eorum pacem habete cum eis*. | *εν αυτοις* (Gb'') cum ℵD* FGP al plus[30] (6 ap Scri) Chr Euthal[cod] Thdrt (Thphyl ad h. l. *γραφεται και εν αυτοις, τουτεστι τοις διδασκαλοις*), item *cum eis* f vg ... ς Ln Ti *εν εαυτοις* cum ABD[c]EKL al plu Clem[308] Dam, item *in ipsis* d e g, *inter vos* go cop Ambrst

14. *υμας*: D[gr]* om | *νουθετειτε* et. Clem[308] Or[1,181] etc: F[gr]G 115. *νουθετειν*, g *corripite t corripere* | *παραμυθεισθε* et. Clem Or etc ... D* *-θετε* et D[c] Bas[eth 290] *-θειτε*, FG[corr] *-θειται* (G* *-θεισται*), 115. o[scr**] *-θεισθαι*, g *consolamini t consolari* | *αντεχεσθε*: D[gr*]F[gr]G[gr] 115. d[scr] *-εσθαι* | *μακροθυμειτε*: 115. *-θυμειν* | 17. *απαντας*

15. *αποδοι* cum ℵ*D[b] vg[1]FG, D* *αποδοιη* ...' ς Ln Ti *αποδω* cum ℵ[c]ABD[c]Ψ KLP al omn[vl] Ephr[2,112] Bas[eth 290] Chr Euthal[cod] Antioch[1110] etc | *εις αλληλ.* (et. Gb'' Sz) cum ℵ*ADFPG 17. 28. 37. 39. 67** al[10] fere d e f g m[48] et[78] vg[cle] am demid al go cop syr[sch] arm aeth Pelag ... ς Ti *και εις αλλ.* cum ℵ[c]BKLP al longe plu fu tol al[lachm] syr[P] Ephr[2,112] Bas[eth 290] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1110] Dam Ambrst[ven]

16. *χαιρετε*: F[gr]G g go add *εν τω κυριω*

17. D* *αδιαλειπτως*

18. *τουτο γαρ* cum ℵABD[c]E**KLP etc ... Ln (errans de A) add *εστιν* cum D*E*FG d e m[25] (hi[3] *haec est enim*) f (om *enim*) g vg[cle] (*est enim*, et. tol al), item post *θελημα* add 73. 80., post *θεου* 37. am fu demid | *θεου* cum ℵ[c]BDEFGKLP al pler Bas[eth 291] etc ... ℵ*A 17[lect] 18[lect] *του θεου*, item Ath[457] *ως γραφει – το θελημα του θεου εν χρ. ιησ. εστιν* | *εν χρ. ιησου* (L 177. d[scr] om *ιησ.*): A post *εις υμας* pon

19. *ζβεννυτε* cum B*D*FG ... ς Ln (ignorans B*) *σβεν.* cum ℵABD[c]EKLP al omn[vl], nec aliter Clem[308] Bas[eth 291] etc

21. *παντα δε* cum ℵ[c]BDEFGKLP al[60] d e f g vg go syr[P] arm aeth Clem [308. 347] Bas[regg 454] et[eth 290] Chr[561] Dam Thphyl Pelag ... ς (= Gb Sz) om *δε* cum ℵ*A al mu[vl] cop syr[sch] Or[4,289] et[int 2,252] („et illud quod ait: *Omnia probate*" etc) Bas[regg 523] Chr[588] Euthal[cod] Thdrt Tert[praescr 4] („quia dixit alibi: *Omnia examinate, quod bonum est tenete*") Ambrst ven | *δοκιμαζετε* et. Clem[308. 347] Or[4,289] et[int 2,252] al Tert[praescr 4] etc ... K 43. 72. 74. 109. 219** 238. al plus[30] (a b c al[5] ap Scri) syr[txt]

τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.
Hc 13, 20 s 23 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸς
2 Th 3, 3 ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.
2 Th 3, 1 Ro 16, 16 etc 25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
Ro 16, 24 etc 28 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

(non item^{mg}) Bas$^{regg\,454}$ eth$^{ro\,291}$ Chr^{10,308} Cyr$^{ador\,508}$ *δοκιμαζοντες*, Dam$^{parall\,627}$ *δοκιμασαντες*. Cf et. Or$^{int\,2,171}$ „sed sicut apostolus dicit *omnia probantes, quod bonum est tenentes*" et^{159} „*probantes*, inquit, *omnia, quod bonum est obtinentes*" ... 20. 48. 110. 113. 123. al pauc syr^{sch} Clem$^{309.\,347}$ Oec add *και*

23. *αγιασαι* ... $^{Pc^{r}}$G^{gr} cop *αγιασει* | *τηρηθειη* (D^{gr} *-θειην*): $^{Pc^{r}}$ om spatio vacuo relicto, nec exprim g ... Bas$^{eth\,220}$ codd *ευρεθη* et *ευρεθειη*

24. *πιστος*: $^{Pc^{r}}$.o *πιστος* ... Bas$^{eth\,220}$ add *ο θεος* | *καλων*: 37* 116. *παρακαλων* | *υμας*: A *ημας* | *ποιησει* ($^{Pc^{r}}$ *-ησας*): 31. 38. 48. 72. 74. 218. a^{ser} add *την ελπιδα ημων* (74. a^{ser} al? *υμων*) *βεβαιαν*

25. *προσευχεσθε* sine additam cum $^{\aleph AD^{c}EFGKLP}$ al pler f g vg cop syr^{sch} aeth Thdrt Dam Ambrst al ... $^{BD^{*}}$ 4** 31. 37. 39. 73. 116. go syr^{P} arm Chr^{364} Euthal^{cod} add *και*, hinc Ln [*και*] | *περι*: FGP Dam *υπερ*

26. *εν φιλ. αγιω*: 47. 115. Chr^{365} *εν* (47. om) *αγι. φιλ.*

27. *ενορκιζω* cum $^{ABD^{*}\aleph^{*}}$ 17. 71. 80. 116. Euthal (in argumento apud Zacagn^{626} *ενορκιζων αυτους αναγνωναι* etc) Synops^{151} (eadem verba quae Euthal) Dam ... ς *ορκιζω* cum $^{\aleph D^{b}}$et^{c}E**FGKLP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt al : : *ενορκιζω* hoc tantum loco, *ορκιζω* Mc 5, 7. Act 19, 13. | *την επιστολην*: P om | *πασιν*: 17. go om | *αδελφοις* sine *αγιοις* cum $^{\aleph^{*}}$BDEFG 7. 27. 43. 70. 80. 238. d e f g aeth^{ro} Euthal$^{zacagn\,626}$ et Synops^{151} Ambrst Cassiod$^{complex\,77}$ (*coniurat quoque ut omnibus fratribus praesens eius relegatur epistula*) ... ς (Gb^{oo}) Ti praem *αγιοις* cum $^{\aleph_{c}AKLP}$ al pler vg go cop syr^{utr} arm aeth^{PP} Chr^{365} Euthal^{cod} Thdrt Dam; 115. Thphyl *αγιοις* omisso *αδελφ.* :: non legitur alibi *οι αγιοι αδελφοι*, propterea vero *αγιοι* si scripsisset Paulus deletum esse non credo.

28. *μεθ υμων* sine additam cum $^{BD^{*}FG}$ 17. 61. 67** o^{ser} d e f g am al lacham arm^{zoh} Ambrst ... ς (= Gb Ss) add *αμην* cum $^{\aleph AD^{b}}$et^{c}EKLP al pler vg^{cle} fu demid al go syr^{utr} cop arm^{usc} aeth Chr Euthal^{cod} reli

Subscriptio: $^{\aleph B^{*}}$ *προς θεσσαλονικεις* ($^{B^{*}}$ *-νικεις*) *α*, item 17. omisso *α* ... DE *πρ. θεσσ. α επληρωθη αρχεται πρ. θεσσ. β*, FG *ετελεσθη πρ.*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

I.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- 1 Th 1, 1 ete
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. 2 χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Θεσσαλονι. (F -νικαιων) $\bar{\alpha}$ *αρχεται πρ. Θεσσαλονι.* (F -νικαιων) $\bar{\beta}$ (F *δευτερη*). Similiter d *ad tessalonicens. I.* (d^{corr} add *scribens a ladicia*) *explicit incipit ad tessalonicens. II.*, g *explicit ad thessalonicenses I. incipit ad thessalonicenses II.*, f *Explicit ad thessalonicenses epa. p. ap. I. Incipit ad thessalonicenses secunda.* Item am fu *explicit ad thessalonicenses* $\bar{p}$ (fu *ad thessall. I.*) pergentes: am *incipit argumentum ad eosdem secundae*, fu *inc. ad eosdem II. argumentum* ... AB^{corr}K al mu *προσ θεσσ.* $\bar{\alpha}$ (K al *πρωτη*) *εγραφη απο αθηνων*, item L *του αγιου αποστ. παυλου προσ θεσσαλ. επιστολη* $\bar{\alpha}$ *εγραφη απο αθηνων.* Item cop *scripta Athenis et missa per Silvanum et Timotheum*, syr^{sch} *finita est epist. ad Thess. prima, quae scripta fuit Athenis et missa per Timotheum*, syrP *finita est epist. ad Thess. prima, quae scripta fuit a Laodicea.* Nil subscriptum habet go ... Euthal^{cod} *πρ. θεσσ.* $\bar{\alpha}$· *εγραφη απο κορινθου υπο παυλου και σιλουανου και τιμοθεου ...* ς (= Gb Sz) *προσ θεσσαλονικ. πρωτη εγραφη απο αθηνων.* Numerantur in KL al plu *στιχοι* (ρκγ' (157. ρϙ', 27. 49. 93. 219. σ', edd^{lat} *versus 213*; item in paucioribus (cum Euthalio) *αναγνωσ. α', κεφφ. ζ'.* Numerant am fu capp. 25. In codice B a cap. *πϛ'* ad cap. *πθ'* pergitur.

* ℵABK al mu *προσ θεσσαλονικεισ* (ℵ* -νεικεισ) $\bar{\beta}$, item (vide ante) praemisso *αρχεται* DEFG ... L *του αγιου αποστ. παυλου πρ. θεσσαλ. επιστολη* $\bar{\beta}$ ... al (ut 121. 123. h^{ser}) *πρ. θεσσ. δευτερα επιστολη* vel (ut 120. k^{ser}) *η προσ θεσσ.* $\bar{\beta}$ *επιστολη* vel (ut l^{ser}) *πρ. θεσσ. επιστολη* $\bar{\beta}$ vel (ut 122.) *παυλου αποστ. επιστ. καθολικη πρ. θεσσ.* $\bar{\beta}$ et aliter; f^{ser} *Ανδρασι θεσσαλιηισ ταδε δευτερα ουρανιοσ φωσ*, idem ad 1 Thess *Θετταλικοισ πολιταισ ταδε κηρυξ ουρανοφοιτησ ...* ς^{a} *παυλου του αποστολου η προσ θεσσαλ. επιστ. δευτερα*, ς *η προσ θεσσ. επιστ. δευτ.*, Gb Sz *παυλου πρ. θεσσ. επιστ. δευτ.*

I. 1. *σιλουανοσ*: vide ad 1 Thess 1, 1. ... DEFG^{gr} 67** d e *σιλβανοσ* | a^{ser} *και τιμοθ. κ. σιλου.* | *εν θεω* usque *ιησ. χριστω*: 17. om | *εν θεω*: ℵ^{a}(non^{a}) 4. 80. add *και* | *κυριω*: F^{gr}G g om | *ιησου χριστω*: DEFG^{gr} 55. d e g (Ambrst^{rom}? non item^{ven}) *χρι. ιησ.*

2. Versum totum om 177. Dam | *απο θεου πατρ. ημων* cum KAFGKL al pler f g vg go cop syr^{utr} arm aeth Or$^{int\,4,468}$ (vide post) Chr Euthal

2, 13 1 Th 1, 2 3 *Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, 4 ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, 5 ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε, 6 εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν 7 καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν* 1 Th 3, 13 etc *τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνά-*

---

eod Thdrt Ambrst al ... Ti om *ημων* (Gb^{0} Ln [ημ.]) cum BDKP 17. 49. 71. l^{scr} d e Thphyl Pelag :: additur *ημων* passim, sed Eph 6, 23. 2 Tim 1, 2. Tit 1, 4 non additur nec fere fluct lectio (fluctuat tamen 1 Tim 1, 2, quem locum vide). Inprimis vero cf Or$^{\text{int 4,467}}$ sq: „- Ad Colossenses vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro* dicit, et non addit: *a domino nostro Iesu Christo.* Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra. In secunda vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.* Ad Tim. prima et secunda: *Gratia misericordia et pax a deo patre et Christo Iesu domino nostro.* Ad Titum vero: *Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro.* Et quamvis curiosior videatur huiuscemodi observatio, tamen qui nihil otiosum credit esse in scripturis divinis, etiam horum differentias et diversitates non inanes putabit."

3. *παντων υμων*: 17. vg^{cle} am demid harl Aug^{gra} et lib arbi ^{10,788} (non item d e f g fu tol al Ambrst) om *παντων*, ℵ^{a}(non item^{c}) om *υμων*

4. *αυτους* (arm aeth non expri) ante *ημας* (P n^{scr} *υμ.*) cum KBP 17. 37. 73. 116. al^{a} (ap Gb) syr^{P} Euthal^{cod} ... ς Ln Ti post *ημας* cum ADB FGKL al pler d e f g vg Chr Thdrt Antioch^{1119} Dam Ambrst al | *ενκαυχ.* (P 17. Chr *εγκ-*) cum KABP 17. Chr$^{\text{mosc 1}}$ Euthal^{cod} ... ς *καυχασθαι* cum DE(FG *καυχησασθαι*)KL al pler Chr$^{\text{838}}$ Thdrt Antioch^{1120} Dam | *ταις θλιψεσιν*: D^{a}FG om | *αις*: ℵ *εν αις* | *ανεχεσθε*: B *ενεχ.*

5. *ενδειγμα*: 30. 43. n^{scr} Ephr^{3,416} *ενδειγματι*, 73. Thphyl *εισ ενδειγμα*, nec aliter f g vg Ambrst al *in exemplum* (contra d e *exemplum*) | *δικαιας κρισεως*: 18^{a} 49. 110. 111. 123$^{\text{a.b}}$ al^{a} 8^{cr} Ephr^{3,416} Antioch^{1119} *δικαιοκρισιας* (et 87. *δικαιοκρισεως*) | *εισ το* usq *βασ. του θεου*: 17. 21. 30. Ephr^{3,416} om | *υμας*: G^{gr} *ημας* | *υπερ ησ*: FG *περ* (sic) *ησ* | *και πασχετε*: F^{gr} 1. 61. 121. o^{scr} om *και*

6. *ειπερ*: F^{gr}G^{gr} *περ* (sic) | *θεω*: A 41. 73. (121. sed om *παρα*) Orthod qu ^{96} *τω θεω* ... Dia^{224} sem *παρα θεου* et^{sem} *παρα κυριου* | *τοις θλιβ. υμας*: FG *αυτοισ τοισ θλειβουσιν υμασ*, g *eis tribulantibus vos*, d e f vg *eis* (f am fu demid al *his*, vg^{cle} *iis*) *qui tribulant vos* (vg *vos trib.*)

7. *και υμιν*: d e *vobis autem* | *ημων* et. ℵ^{c} ℵ^{a} *υμων* | *του κυριου*: L 8. 35. 47. 52. 73. 122. al pauc demid go syr^{sch} cop aeth Ir$^{\text{int 265}}$ (non

μεωσ αὐτοῦ 8 ἐν πυρὶ φλογόσ, διδόντοσ ἐκδίκησιν τοῖσ μὴ εἰδόσιν Act 7, 30
θεὸν καὶ τοῖσ μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ, 9 οἵτινεσ δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ
κυρίου καὶ ἀπὸ τῆσ δόξησ τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδο-
ξασθῆναι ἐν τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖσ πι-
στεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶσ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ. 11 Εἰσ ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶσ

---

item^{278}) add ημων | ιησου: L 47. 73. 122. al pauc demid go syr^{sch} Ir int^{265} (non item^{278}) add χριστου | μετ: P 17. 37. Ephr^{3,416} μετα

8. εν: FG^{r}G d e g Ir$^{int\,265.\,278}$ Tert$^{marc\,5,16}$ praem και | εν πυρι φλογοσ cum ℵAKLP al omn fere d e syrP^{mg} Ephr^{3,416} Chr Euthal^{cod} Thdrt Cosm^{511} Dam Thphyl^{txt} et^{com} Ambrst (*in igne flammae*) ... Gb' Sz Ln εν φλογι πυροσ cum BD^{s}E^{s}FG^{r}G 47. 71. f g vg go cop syr^{sch} et^{p} txt arm aeth Macar^{1,24} (Thdrt^{com} φλογι γαρ πυροσ παραδιδονται) Thphyl mg Oec Ir$^{int\,265.\,278}$ Tert$^{marc\,5,16}$ (sed Mcion utramque vocem delevit, nam Tert sic: „sed *flammam* et *ignem* delendo haereticus exstinxit, ne scilicet nostratem deum faceret") :: substituendum videbatur εν φλογι πυροσ, ut etiam Hebraeus Exod 3, 2 habet. Eadem atque hoc loco lectionis fluctuatio est Act 7, 30, ubi nobis pro testium ratione εν φλογι πυροσ reponendum videbatur. Contra Apoc 1, 14. 2, 18. 19, 12. Heb 1, 7 φλοξ πυροσ non fluctuat. | διδοντοσ (f vg *in flamma ignis dantis vindictam*): D*G^{s}G διδουσ, item d e *et in ignem flammae dans vindictam*, g *et in flamma ignis dans t dare vindictam*; item *et in flamma ignis dare vindictam* Ir$^{int\,265}$ (sed^{278} *et in flamma ignis* sine vell, ita ut haec cum eis quae praecedunt coniungantur. Similiter Tert$^{marc\,5,16}$.) | θεον: ℵ^{c}LP al plus^{10} praem τον | υπακουουσιν: 47. υπακουσασιν | ιησου cum BD^{s}E^{s}G^{r}KLP 17. al^{20} cop syrP arm^{zoh} aeth Chr$^{mosc\,1}$ Thdrt Dam al ... ς (Gb^{00}) add χριστου, Ln [χρι.] cum AFG al plu d e f g vg go syr^{sch} arm^{usc} Ephraem^{3,416} Chr Euthal^{cod} Cosm^{511} Ir$^{int\,265}$ Ambrst al

9. ολεθρον cum BDEFGKLP al pler Chr^{604} Thdrt Cosm^{511} Dam etc (accurate reddit go) ... Ln ολεθριον cum A 17. 73. Ephr^{3,416} Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} Tert$^{marc\,5,16}$ (*quos ait poenam luituros exitialem aeternam*). Cf et. d e Ir$^{int\,265}$ *poenas dabunt* (Ir *pendent*) *interitus aeternas*, f am tol Ambrst *in interitum aeternas* (Ambrst *aeternum*), vg^{cle} demid *in interitu aeternas* | του κυριου: DEFG al^{10} arm Chr$^{604\,txt}$ Thphyl om του

10. θαυμασθηναι: D*E*FG ενθαυμασθηναι, 118. θαυμαστωθηναι | εν πασιν: Ir$^{int\,278}$ om (*et admirabilis fieri his qui credunt in eum*); item 37. Ir$^{int\,265}$ (sed non$^{codd\,2}$) om εν | πιστευσασιν cum ℵABDEFGKLP al longe plu (11 ap Scri) Ephr^{3,416} Chr Euthal^{cod} Thdrt (in comm est τοισ μη πιστ.) Cosm^{511} Dam al, item (*qui crediderunt*) d e f vg syrP arm Ir$^{int\,265}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) πιστευουσιν cum minuso vix mu, item *credentibus* g Ir$^{int\,278}$ | επιστευθη: 31. επιστωθη

ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, 12 *ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

II.

1 *Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,*
1 Th 5, 2 2 *εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς*
Eph 2, 6 *δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου.* 3 *μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία*

---

11. *περι* (FG *περ*): D$^{gr^c}$ praem *και* | *αξιωση*: P 116. *-σει* | *τ. κλησεως*: F^{gr}G syr^{sch} arm add *υμων*, et syrP *ημων*, item f vg Ambrst *vocatione sua*, g *vos. vestra* ℓ *sua* | *ημων*: D^{c}EKL 37. al plus^{10} *υμων* ... D* 80. d e am allachm syr^{utr} arm^{sch} aeth Vig^{varim} om | *πληρωση*: AKP al plus^{5} *-σει* | *ευδοκιαν*: 17. *επιθυμιαν* | DEFGLP 37. al Dam *αγαθοσυνης*

12. *του κυριου ημων*: am^{e} Vig^{varim} om *ημων* | *ιησου* pri cum NBDEKL al plu (9 ap Scri) d e go sah^{gb} cop aeth^{ro} Thdrt^{cod} Dam Oec ... ς (Gb^{oo}) add *χριστου*, Ln [*χρ.*] cum AFGP 17. al sat mu f g vg syr^{utr} arm aeth^{PP} Chr Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Ambrst al | *και υμεις* (A *ημεις*) *εν αυτ. κα. τ. χα. του* (K om) *θεου ημων* (tol om) *κ. κυρ.* (23. d e tol go cop syr^{sch} add *ημων*) *ιησ. χριστου*: FG f g om

II. 1. *του κυρ. ημων* et. Hipp^{chr} et antichr^{63} (ap Lag^{32}) Or^{1,665} et$^{int\ 1,5.\ 2,574}$ al Tert^{res} carn^{24} etc ... B syrP om *ημων* | *επισυναγωγης*: K *επι γης* | *επ αυτον*: K *εις αυτον*, Hipp l. l. *επ αυτης*

2. *εις*: K om | *νοος*: D(sed D^{c} non addidit accentum)E 43. d e f vg (sed non fu^{vict} allachm, nec magis g) syr^{sch} etP c.* aeth Ambrst al (sed non Aug$^{ep\ 199.\ civ\ dei\ 20,19}$ Tert^{res} carn^{24}) add *υμων* (sed f vg *a vestro sensu*) | *μηδε θρο.* cum NABD*FG 47. 73. Or^{1,665} Thdrt^{4,487} Dam^{paris} et$^{parall\ 247}$ ... ς *μητε* cum D^{c}EKLP al fere omn Hipp l. l. Chr Euthal^{cod} Thdrt et Dam ad h. l. ... 17. *μηποτε* | *θροεισθαι*: B 37. al^{2} ^{scr} Chr ^{607} Dam^{parall} etc *-σθε* | *μητε* ante *δια πνευμ.*: F Dam^{parall} *μηδε* | *μητε* ante *δια λογου*: D*F^{corr} *μηδε* | *μητε* ante *δι επιστ.*: F *μηδε* | *δι ημων*: F *παρ ημ.* | *η ημερα*: D* 1. om *η* | *του* (FGP 115. arm Dam $^{parall\ 247}$ atque et.^{paris} Thphyl om) *κυριου* cum NABD*E*FGLP 17. 31. 37. 47. 67** 71. 73. 80. al plus^{10} it vg syr^{utr} sah^{gb} cop arm aeth Or ^{1,665} et$^{int\ 1,6.\ 2,574}$ Hipp l. l. Epiph^{678} Chr Euthal^{cod} Thdrt al Tert^{res} carn^{24} Ambrst al (17. *τ. κυριου ιησου*) ... ς (= Gb Sz) *του χριστου* cum D^{c}E**K al longe plu go

3. *εξαπατησῃ*: P 47* 115. 116. Dam^{paris} *-τησει* | *η αποστασια*: 115.

πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς
ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγό- Dan 11, 36
μενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός. 5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι Act 17, 1
ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴ-
δατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ
μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως
ἐκ μέσου γένηται· 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Is 11, 4
κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ

---

om η | της ανομιας cum ℵB 3. 4** 6. 23. 31. 39. 57. 70. 71. 80. sah ^{gb} cop arm Or^{1,424} codd omn Cyr$^{hr\,238}$ Euthal^{cod} Dam$^{fid\,299}$ Ter$^{tres\,carn\,24}$ (*deliquentiae*) et$^{marc\,5,16}$ (*delicti*) Amb$^{ps\,118}$ et Ambrst^{rom} (uterq (*homo iniquitatis*). Cf et. Epiph^{673} ο υιοσ της ανομιας, ο ανθρ. της αδικιας ... ς Ln Ti τ. αμαρτιας cum ADEFGKLP al pler it vg (utraque *homo peccati*) syr^{utr} go aeth Or$^{1,666.}$ $^{3,315.\ 622.}$ ^{765} et$^{int\,3,656}$ Hipp l. l. Eus$^{ps\,566}$ et$^{mai\,315}$ Cyr^{hr} cod Chr Thdrt ad h. l. et$^{2,1197.\ 4,456}$ Dam ad h. l. et$^{parall\,347}$ al Ir$^{int\,262}$ Aug$^{civ\,dei\,20,19}$ al

4. και υπεραιρομ. (et. ℵ^{a} Or$^{1,424.\ 666}$ Eus$^{mai\,315}$ etc) ... ℵ* om ... FG Or $^{3,315.\ 485.\ 622.\ 765}$ et^{4,221} Hipp Procop$^{niceph\,2,212}$ (non item^{3,120}) κ. επαιρομενος | καθισαι (P al -θησαι) sine additam cum ℵABD*P 17. al^{10} d e f vg go (demum post *sedeat* hiat cod) sah^{gb} cop aeth^{utr} arm ar^{c} syr p txt Ir$^{int\,262}$ Or$^{1,424.\ 666.\ 669}$ et$^{int\,2,216.\ 3,656}$ Hipp Eus^{mai} Apollin apud Hier^{5,690} Cyr$^{hr\,238}$ et$^{ador\,309}$ Euthal^{cod} (Thdrt vide post) Dam$^{fid\,299}$ et $^{parall\,347}$ atque ct.paris al Ir$^{int\,262}$ Ter$^{tres\,carn\,24}$ et$^{mare\,5,16}$ Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) praem ωσ (FG* ινα) θεον cum D^{c}EFG^{r}GKL al pler K (g* *ut*, g** *quasi*) syr^{sch} et$^{P\ c.*}$ Chr^{607} (sed non^{mosc}) Cyr$^{glaph\,186}$ Thdrt ad h. l. et^{4,456} (sed^{2,1196} et^{1286} εισελθοντα pro ωσ θεον) al; item 3. 106. 108. 115. Thphyl post καθισαι addunt | αποδεικνυντα cum ℵBDEKLP al pler Or$^{1,666.\ 669}$ Hipp Eus^{mai} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,186}$ Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. et^{paris} et$^{fid\,299}$ al ... AFG 37. al^{10} Or^{1,424} Cyr^{hr} ^{238} et$^{ador\,309}$ Thdrt^{ter} (vide ante) Dam$^{parall\,347}$ αποδεικνυοντα (sed A -διγνυοντα, FG -δικνυοντα)

5. ετι (FG αυτι) ων: D*E* Ambrst ετι εμου οντος, Ambrst *quod me adhuc apud vos agente haec dicebam* (cdd^{aliq} *dicebantur*) *vobis*; d e vero *quod, cum essem apud vos, haec dicebantur vobis*

6. αυτου cum ℵ*AKP 17. 35. 37. 39. 52. 106. 108. 116. 120. 219* c^{ser} k^{ser} Or$^{1,424.\ 666}$ Cyr$^{hr\,238}$ Euthal^{cod} Dam^{paris} et$^{parall\,347}$ ... ς Ln Ti εαυτου cum ℵ^{c}BDEFGL al pler Hipp$^{l.\,l.}$ Chr^{612} Thdrt Dam ad h. l.

7. ℵ* post ηδη per incuriam repetiit γαρ quod ^{c} delevit | εως: FG add αν

8. ο κυριος ιησους (et. Gb + Sz) cum ℵAD*E*FGL**P 17. 31. 47. 71. 80. 99. 115. it vg sah^{gb} cop syr^{utr} arm aeth ar^{c} Ir$^{int\,262}$ see loc et^{323} Hipp l. l. Or^{4,221} et (ex edd ante Delar) ^{1,669} et$^{cat\,rom\,456}$ et$^{int\,3,656}$ Const^{7,33,1} Ath^{523} (vide post) Cyr$^{hr\,238}$ ex$^{edd\,2}$ Bas^{3,613} et^{1,423} Chr$^{612.\ 613}$ Euthal ^{cod} Cyr$^{zach\,769}$ Thdrt ad h. l. et$^{2,251.\ 1216.\ 1650}$ et^{4,459} al Ter$^{tres\,carn\,24}$

καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, 9 *οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις*

Hil^{539} Ambrst al hm (Hilarian$^{gall\,8,226}$ *domin. Christus;* Hier$^{5,660\,s}$ ex Hipp *adveniente autem Christo et iniquum spiritu oris sui interficiente* et ex Apollinar *sessurum in templo dei et interficiendum spiritu domini salvatoris*). Similiter Ir$^{lat\,163}$ pri loc *dominus Iesus Christus,* Ath^{533} cod basil Damparall^{347} atque^{paris} ο κυρ. ιησ. χριστ. (pergitur autem Ath cod basil ἀποκτενεῖ), atque adnotat ad locum Athanasii in cod. basil Doxapatres (*δοξαπατρὴς*) haec: *σημείωσαι ὅτι τὸ ῥητὸν οὐ κεῖται νῦν οὕτως ἐν τῷ ἀποστόλῳ, ἀλλ' ὁ κύριος ἀνελεῖ τῷ πν. τοῦ στόμ. αὐτοῦ. ἴσως δὲ ὑπό τινων τὸ ὡ χς ἐκβεβλῆσθαι οὐκ οἶδ' ὅ τι βουλομένων. τοῦ δ' οὕτως ἐξ ἀρχῆς παρὰ τοῦ ἀποστόλου γεγράφθαι σημεῖόν ἐστιν ἐναργὲς τά τε ἐνταῦθα παρὰ τοῦ ἁγίου τούτου πατρὸς εἰρημένα καὶ τὸ ὁμοίως προσενεγκεῖν τὸ ῥητὸν τοῦτο τόν τε θεῖον Χρυσόστομον ἐν τῇ πρ. θεσσ. ἐπιστ. καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον ἐν τῷ α' λόγῳ τῶν ἀσκητικῶν· ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίοις οὕτω κεῖται τὸ ῥητὸν ἐν τῷ ὕφει τῆς θείας γραφῆς.* Praeterea ex Wtst addimus haec: „In ora codicis 14. Iacobus Fabri notavit: Nicolaus Cusanus Cardinalis: Nestoriani novas biblias hic corruperunt delentes nomen *Iesus*, quod antiquae bibliae ante schisma scriptae habent, quas ex Constantinopoli transvexit" etc. ... ς ο κυριος omisso additamento cum BD^{c}E**KL* al pler Or^{1,668} delarue (^{1,424} habet *κυριος ο θεος*) Cyr hr toutiée Macar$^{gall\,7,91}$ Thdrt$^{2,1207.\ 1294}$ et^{4,1271} Dam ad h. l. Oec Vig varim^{746} (*quem interficiet dominus* etc) | *ανελει* (Gb') cum (א)AB(D*FG) P (17.) 28. 31. 47. 57. (67**) 71. 73. 80. 99. Or^{1,424} Hipp$^{pl.\ l.}$ Cyr$^{hr\ 228}$ toutt Bas^{1,423} edd ^{2} et^{2,613} Macar^{7,91} Ath^{533} (sic$^{ed\ bened\ ex\ edd\ 6}$; al *αποκτενει*) Euthal^{cod} Thdrt^{4,459} Dam$^{parall\ 347}$ et^{paris} al. Item א* Or$^{4,57.\ 231}$ et$^{cat\ rom\ 456}$ *αναλοι* :: id quod recipiendum esset nisi *καταργησει* sequeretur. Recte vero Or^{4,57} - *ἀναλοῖ αὐτὸ* - *καὶ καταργεῖ* - et^{231} *ὁ κύρ. γὰρ ἰησ. ἀναλοῖ* - *καὶ καταργεῖ* - *τὸν ἀντικείμενον λόγον* etc. Item D*FG 17. 67** *ανελοι,* sed d e f g vg *interficiet.* Hoc ipsum *interficiet*, quod cum it vg omnes Latini praebent, ut Ir$^{lat\ 163.\ 212}$ Or$^{int\ 3,250}$ Tert$^{res\ carn\ 34}$ Hil^{539} etc (vide supra Hipp et Apollinar apud Hier) non tam *αναλωσει* quam *ανελει* confirmat, quam lectionem ad reprobandam non satis est quod Esai. 11, 4 loco cetera satis dissimili eadem habetur: *ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ κρίσιν καὶ ἐλέγξει τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς καὶ πατάξει γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἐν πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβῆ* ..... ς Ti *αναλωσει* cum D^{c}EKL al pler Or^{1,668} (sic cod Reg et Huet ex eisque Delarue; contra Hoeschel et Spencer *ανελει*) Cyr^{hr} cod Bas^{1,423} ed Chr$^{619.\ 612}$ et^{5,196} (verbis aliatis Esai: *πατάξει τὴν γῆν* usq *ἀνελεῖ ἀσεβῆ* pergit: *τὰ αὐτὰ τῷ παύλῳ φθεγγόμενος λέγοντος· ὃν ὁ κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι τ. στόμ. αὐτοῦ* usq *παρου. αὐτοῦ.*) Thdrt ad h. l. et$^{2,1050.\ 1207.\ 1294}$ et^{4,1271} Dam ad h. l. Thphyl Oec. Etiam syr^{utr} lectioni *consumet* favet; cop *perdet*, aeth *eiciet.* | *στοματος*: F^{gr} Or^{4,231} edd *σωματος* | *τη επιφανεια* (A -νιω): D^{gr*} *facr* Cyr^{hr} ex edd alliq *την επιφανειαν*

καὶ τέρασιν ψεύδουσ 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίασ τοῖσ ἀπολλυ- 2 Co 2, 15 4, 3
μένοισ, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἐδέξαντο εἰσ τὸ σωθῆναι αὐτούσ. 11 καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ἐνέργειαν πλάνησ εἰσ τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺσ τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν ἅπαντεσ οἱ μὴ πιστεύσαντεσ τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντεσ τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖσ δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶσ ὁ θεὸσ ἀπ'

---

9. η παρουσια: F om η | και σημειοισ: 17. am Promiss$^{dim\ temp\ 6}$ Ruf symb ^{187} om και

10. αδικιασ cum ℵ*ABFG 17. 71. 78. 80. arm Or$^{1,424.\ 425.\ 668}$ et$^{2,151.\ 513.\ 766}$ et$^{cat\ eph\ 218}$ Cyr$^{hr\ 236}$ Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 347}$ et^{paris} ... ς (Gb^{0}) praem τησ cum ℵ^{c}DEKLP al pler Hipp$^{l.\ l.}$ Chr Thdrt ad h. l. et^{2,1207} Dam ad h. l. | τοισ απολλυμ. cum ℵ*ABD*FG 17. 71. it vg cop sah^{gb} syr^{sch} arm aeth^{utr} Or$^{1,425.\ 668}$ et$^{2,151.\ 513.\ 766}$ Cyr^{hr} Euthal^{cod} Dam parall et^{paris} Ir$^{int\ 313}$ Tert$^{res\ carn\ 24}$ al mu ... ς (= Gb^{0} Sz) praem εν cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler syr^{p} Or^{1,424} Hipp$^{l.\ l.}$ Chr Thdrt ad h. l. et^{2,1207} Dam ad h. l. | αληθειασ et. Or$^{1,425.\ 668}$ Hipp Bas$^{eth\ 245}$ etc Ir$^{int\ 313}$ et ^{266} Tert$^{marc\ 5,16}$ Cyp^{66} etc ... D*E* d e add χριστου, Ir$^{int\ 326}$ dei | εδεξαντο: FG εξεδεξ.

11. και δια τουτο et. Ir$^{int\ 266.\ 323.\ 326}$ Or$^{1,425.\ 668}$ Hipp$^{l.\ l.}$ Bas$^{eth\ 245}$ Cyr$^{hr\ 232}$ Cyp$^{66.\ 122}$ Ambrst etc. Cf et. Tert$^{marc\ 5,16}$ *Propterea quod dilectionem veritatis non susceperint, ut salvi essent. Et propter hoc erit eis instinctum fallaciae, ut iudicentur omnes qui* etc ... D* 67** cat^{txt} d e vg syr^{sch} cop Chr^{614} Pelag om και | πεμπει (Gb'') cum ℵ*ABD^{gr*} (πενπει) FG^{gr}G^{gr} 17. 67** cat^{txt} am fu al^{lachm} Or^{1,425} et (ex edd Hoesch et Spenc) ^{668} et^{4,89} Bas$^{eth\ 245}$ Cyr$^{hr\ 232}$ Dam$^{parall\ 347}$ et^{paris} Ir$^{int\ 266.\ 323.\ 326}$ (omnibus tribus ll. sic edd pler) Ambrst$^{ed\ rom}$ (non item^{ven}). Cf Cyr^{hr} l. l. τὸ δὲ πέμπει ἀντὶ τοῦ συγχωρεῖ γίνεσθαι. ... ς (= Sz) πεμψει cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler d e f g vg^{cle} demid tol al cop syr^{utr} arm aeth Or$^{1,668\ delar}$ et$^{int\ 2,668}$ Hipp Ephr^{2,191} Thdor$^{mop\ cat\ 291}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 270}$ et$^{ioh\ 262}$ al mu Ir^{int} (ter, ut cum exigua auctoritate editum est) Cyp^{bis} (ut ante) Ambrst^{ven} al | αυτουσ (it vg *ut credant mendacio*): FG 8. 33. 35. om

12. απαντεσ cum ℵAFG 12. 17. 31. Or$^{1,425.\ 668}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 262}$ Dam paris ... ς Ln παντεσ c. BDEKLP al pler Or^{4,89} Hipp Chr Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 347}$ al | πιστευσαντεσ et. Or^{ter} et^{int} Hipp Cyr^{hr} Ir^{int} ter etc ... K πιστευοντεσ | αλλα cum ℵB Or^{2,497} ... ς Ln Ti αλλ cum ADE FGK^{sil}LP al certe pler Or^{ter} al mu | τη αδικια cum ℵ*BD*FG 8. 17. 33. 37. 114. 115. 116. 120. al$^{3\ scr}$ it vg arm Or$^{2,497.\ 4,88}$ et$^{int\ 2,668}$ Hipp l. l. Cyr$^{hr\ 233}$ et$^{ioh\ 262}$ Thdrt$^{2,1206.\ 1648}$ Dam^{paris} et$^{parall\ 347}$ al Ir$^{int\ ter}$ Tert$^{marc\ 4,15}$ al (it vg etc *consenserunt iniquitati*) ... ς (Gb^{0}) Ti praem εν cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP al pler Or$^{1,425.\ 668}$ Chr Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. al Cyp$^{66.\ 192}$ (*sibi placent in*) Hier$^{esa\ 19}$ (*sibi complacuerint in*)

ἀρχῆσ εἰσ σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ καὶ πίστει ἀληθείασ,
14 εἰσ ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰσ περιποίησιν δόξησ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰσ παραδόσεισ ἃσ ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆσ ἡμῶν· 16 αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰησοῦσ Χριστὸσ καὶ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσασ ἡμᾶσ καὶ δοὺσ παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 παρακα-
1 Th 2, 12 λέσαι ὑμῶν τὰσ καρδίασ καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

---

18. *υπο*: F *απω* sic | *κυριου* cum BD^{b}et^{c}EFGKLP etc (sed FG *κυριω*)... ℵA 37. 39. *του κυριου* ... D* d e vg Vig$^{varim\ 737.\ 747}$ *θεου* | *ειλατο* (Gb″) cum ℵABDE(F^{gr} *ιδατο*)GLP 17. 23. 37. 47* 137. al vix inu Euthal^{cod} Thdrt^{cod}... ς *ειλετο* cum K al pler^{vid} Chr etc | *υμασ* (et. ℵ^{c}): ℵ*D* 39. 121. l^{scr} d e f am fu demid tol al arm *ημασ*. Contra disputat Lc brug: „*Non mutes pronomen secundae personae* vos *in primae* nos." | *απ αρχησ* cum ℵDEKL (A latet) al pler d e g syr^{sch} cop arm aeth Chr Thdrt Dam^{txt} al Ambrst Vig$^{varim\ 737.\ 747}$... Ln *απαρχην* cum BFG^{gr} P 17. 35. 39. 47. 71. 120. 137. f vg syrP Did$^{tri\ 122}$ Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 369}$ Dam^{com} (*ωσπερ απαρχην*) Amb$^{epi\ sa\ 3,670.\ 685}$ al | *πιστει*: 17 *πιστιωσ*

14. *εισ ο και* cum ℵFGP 23. 37. 47. 71. 73. 80. 116. f g vg syrP arm Euthal^{cod} ... ς Ln Ti om *και* cum ABDEKL al pler d e cop aeth Chr ^{615}Thdrt Dam al Ambrst | *υμασ* cum ℵD^{c}EF^{Gr}GKLP al pler g vg cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al. Cf et. Luc brug: *Quidam legunt* in quam, *quidam* ad quod; *sed male omnino illi qui scribunt pronomen primae personae* nos. ... Ln *ημασ* cum ABD* 19. 23. 48. l^{scr} d e f Vig$^{varim\ 737}$ | *ευαγγ. ημων* et. ℵ^{a} ... ℵ* *ευαγγ. υμων*, 17. om *ημων*

15. *παραδοσεισ*: D*E* 44. d e Ambrst al add *ημων*, item 17. aeth Siricius$^{ep\ 6}$ (sed$^{ep\ 5}$ *nostras*) *υμων* | *δι επιστ. ημων*: Bas$^{eth\ 216}$ *δι επ. ωσ δι ημων*

16. *ιησουσ χριστοσ* cum ℵDEFGKLP al fere omn it vg etc ... A 47. *ιησ. ο χριστ.* atque sic edidit Ln; B *χριστοσ ιησουσ* ... 45. plane om | *και ο θεοσ*: *και* in ℵ supra scriptum sed ipsa prima ut^{vid} manu ... BD*K 17. al? Chr$^{mosc\ 1}$ om *ο*, hinc Ln [*ο*] *θεοσ* | *ο πατηρ ημ.* cum ℵ*et (omisso *ο*)^{c}BDE^{r*}FG 17. 73. 238. f g vg^{cod} lachm syr^{sch} cop arm aeth ar^{e} Ambrst^{rom} Vigari et sab^{2} (non item^{varim}) ... ς Ti *και πατ. ημ.* cum AD^{c}EKLP al pler d e vg go syrP Chr Thdrt Dam al Amb$^{fid\ 2,\ 127}$ Ambrst^{ven} al | *ο αγαπ. ημασ*: ℵ* om, ℵ^{a} suppl | *αιωνιαν*: FG *αιωνιον*

17. *παρακαλεσαι*: FG* *παραλυση* (G^{corr} *παρακλεση*), DE^{r*} *παρακαλεισθαι* | *υμων τασ καρδ.*: BA f vg Ambrst al τ. *καρδ. υμων* | *στηριξαι* (FG -ξη) sine additam cum ℵABD*E*FGP al^{10} it vg go syr^{utr} arm Chr^{615} Euthal^{cod} al Ambrst al ... ς (= Gb^{00} Sz) add *υμασ* cum D^{c} K*^{c}KL al pler cop aeth Thdrt Dam al | *εργω κ. λογω* (Gb″) cum ℵAB

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. 3 πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

1 Th 5, 25 Col 4, 3

Ga 5, 10

DELP al plus[10] d e g vg go syrP aeth (cop *in omnibus et sermonib. omnib.*) Chr[616] Euthal[cod] Thdrt Ambrst al mu ... ς (= Sz) *λογ. κ. ἐργ.* cum FGK al pler f g syr[sch] arm Dam ... 17. tantum *ἐργω*, d[ser] tantum *λογω*

III. 1. *το λοιπ.* et. Bas[eth 277] ... FG om *το* | *ἀδελφοι* (Bas[eth 277] om): FG 120. al[2 ser] f g vg syr[utr] cop arm aeth Aug[ep 217] Ambrst al ante *προσευχεσθ.* pon; item DE 73. d e go post *περ. ημων* | *τ. κυριου* cum ℵABDEKL al pler etc (et. Bas[eth 277]) ... FG[rGP] 17. k[ser] g vg (sed non fu tol al[lachm]) Chr[mosc 1 bis] Maxim[taur hom 2] Pelag *τ. θεου* | *τρεχῃ*: L al pauc *-χει* | *δοξαζηται*: L al pauc *-ζεται* ... FG* *δοξασθηται*

2. *παντων*: FG d e f g vg Aug[ep 217] Ambrst al add *εστιν*. Alludit Hipp chri et antichri 1 *βλεπων τω πνευματι οτι ου παντων την η πιστις*.

3. *εστιν*: ℵ*(non item[c]) f vg (sed non fu* tol al[lachm]) auct[vocat 1,24] post *ο κυρ.* pon ... FG[rG] g fu* tol al[lachm] Ambrst om | *ο κυριος* cum ℵB D[c]EKLP al fere omn am demid go syr[utr] cop Chr[621] Euthal[cod] Cyrthes [289] Thdrt Dam al Hier[comt] pelag[2] ... Ln *ο θεος* cum AD*FG 71. d e f g vg[cle] fu tol al Ambrst al | *οσ*: A 37. 71. 116. syrP c.* arm auct vocat 1,24 add *και* | *στηριξει* cum ℵADEKLP al omn[vid] etc: B *στηριση* ... FG[rG] *τηρησει*

4. *παραγγελλομεν* (P *-λλωμεν*) sine additam cum ℵBD* 17. 67** d e vg (et. am fu etc, sed non demid) Chr[621 bis com] Ambrst Pelag al ... ς add *υμιν* cum AD[c]EFGKLP al fere omn f g demid go syr[utr] cop arm aeth Chr[621 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ποιειτε* cum ℵ*AD* d e ... ς Ln Ti praem *και* cum ℵ[c]BD[c]EKLP al omn[vid] f g vg etc. Praeterea BFG[rG] praem *και εποιησατε*. Sed *και ποιησετε* (D[gr*] *-σατε*, D[b] 17. c[ser] *-σητε*) a FG[rG] 14. 30. 34. 41* 71. al[2 ser] omittitur. | *ποιειτε κ. ποιησετε*: g *et fecistis et facietis*, cop *fecistis et facitis*. Sic autem ed. Ln: *παραγγ.* [*υμιν και εποιησατε και*] *ποιειτε και ποιησετε*

5. *κατευθυναι*: FG *-θυνη* | *υμων* (G[gr*] *ημ.*) *τ. καρδιας*: DE d e f vg *τ. καρδ. υμων* | *την υπομονην* cum ℵABDEFGKLP al longe plu (13 apud Seri) Chr Euthal[cod] etc .. ς (= Gb Sz) om *την* cum minusc pauc[vid]

Re 16, 17
1 Co 5, 11

6 *Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν*
Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως
περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ'
1 Th 1, 6 *ἡμῶν.* 7 *αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτα-*
κτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 *οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ'*
1 Th 2, 9 *ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπι-*
1 Co 9, 4
Phl 3, 17 *βαρῆσαί τινα ὑμῶν·* 9 *οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυ-*
τοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 *καὶ γὰρ ὅτε*
ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει
ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 *ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας*
ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους·

---

6. *παραγγελλομεν*: inepte ut tol alia F *παραισγελλ.*, G *παραιγγ.* | *του* (FG om) *κυρ. ημων* cum ℵADᶜKᵃᵛᵉFGKLP al omn f g m^{92} vg go syr^{utr} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. al Cyp^{303} Lcif^{214} Aug op mon Ambrst al ... Ti om *ημων*, Ln [*ημων*] cum BDᵃKᵃ d e Cyp^{99} Dam$^{parall\ 660}$ | *ατακτ. περιπατουντος* (et. d e g Or$^{int\ 2,447}$ Lcif^{214} Ambrst): DEᵍʳEᵍʳ f vg go Or$^{gall\ 14,6}$ Cyp$^{99.\ 303}$ *περιπ. ατακτ.* | *ην*: FG *η* | *παρελαβοσαν* (et. Gb) cum ℵᵃADᵃ (*ελαβοσαν*) 17. Bas^{417} cod et$^{rog\ 431}$ ex$^{edd\ 2}$ et$^{fide\ 229}$ cod et$^{bapt\ 666}$ cod et^{629} edd^{2}. Item Gb" Sz *παρελαβον* cum ℵᶜDᵇEtᶜEKLP al plu (omn ap Scri) Bas^{2,229} ed et^{417} ed et^{631} ed et^{666} ed Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. Thphyl. Nec aliter (*acceperunt*) d e f (g sub *aut*) m^{92} vg Cyp^{bis} Lcif Aug$^{op\ mon}$ al ... ς (= Gb Sz) *παρελαβε* cum minusc vix mu syr$^{sch\ utvid}$ Bas^{2,629} edd vet Oec ... Ln *παρελαβετε* cum BPEᵍʳG 43. 73. 80. g (*quam accepistis t acceperunt*) go syrP arm Or$^{gall\ 14,6}$ Bas^{2,417} edd^{2} Thdrt^{1,191} Ambrst auct$^{sing\ cleric\ 536}$ ... cop *quam tradidimus vobis*, aeth *quam ordinavimus illis* | *παρ ημων*: B *αφ ημ.*, Dam^{parall} *εξ ημ.*

7. *εν* (17. om) *υμιν* ... P *παρ υμ.*

8. *ουδε*: FG *ουτε* | *εφαγομεν* (Euthal^{cod} *-γαμεν*): 91. 109. 120. al plus ^{20} (5 ap Scri) Dam ad h. l. (non item$^{parall\ 660}$) Ambrst^{rom} (non^{ven}) *ελαβομεν* | *αλλ* ut ABDEFGKLP reli omn^{vl} ... ℵ *αλλα* | *νυκτος κ. ημερας* cum ℵBFG 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr^{622} mosc Euthal^{cod} Ps-Ath ^{329} Antioch^{1070} Dam$^{parall\ 660}$ ... ς Ti *νυκτα κ. ημεραν* cum ADEKLP al pler Chr^{622} Thdrt Dam ad h. l. al

10. *ημεν*: 17. post *πρ. υμας* pon | *τουτο* et. ℵᶜ ... ℵᵃom | *παρηγγελλομεν* (B a^{ser} *παρηγγελομ.*): P^{2ᵉ}(ᵃ *παρειγγ.*)G *παρηγγελλαμεν* ... DEᵍʳᵃ *παραγγελλομ.* | *ου θελει*: Dᵃ *μη θελ.* | L *θελη*

11. *περιπατ. εν υμιν ατακτως* cum ℵABPEᵍʳGKLP al pler g go syrP Chr^{622} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 660}$ Ambrst ... DE 37. 47. 73. d e f m^{92} cop arm aeth Dam$^{parall\ 660t}$ *εν υμ. περιπα. ατακτ.* (37. 47. 73. m^{92} Dam *ατ. περιπ.*); similiter vg Aug$^{op\ mon}$ *inter vos quosdam ambulantes* (Aug *-lare*) *inquietos*

12 τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες. Ga 6, 9
14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· 1 Co 5, 11

---

12. τοις δε etc ... D* τοινς δε τοιουτους | D παραγγελλομ. | εν κυριω ιησου χριστω (D^{gr*} $\overline{χν}$, P demid cop om) cum (Gb′) ℵ*ABD*E*(oblitus tamen est adscribere D^{c})FGP 17. 31. 71. 80. d e f g m^{62} vg go cop arm Euthal^{cod} Dam$^{parall\,607}$ Aug$^{op\,mon}$ Ambrst al ... ς δια του κυριου ημων ιησου χριστου cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler syr^{utr} aeth Chr Thdrt Dam ad h. l. | εσθιωσιν: 17. -ιουσιν

13. εγκακησητε (εγκ- ut ℵA al, Ti e. B*D* ενκ-, cf ad 2 Co 4, 1) e. ℵAB* 37. 39. 47., item D* ενκακειτε ... ς ικκακησητε (FG -σεται) cum D^{c}EFGK LP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt, item εκκακειτε Dam atque et.$^{paris\,bis}$ | καλοποιουντες: FG καλον ποιουντες, item 73. 113^{mg} 114. 121. 122** 219. h^{ser} Chr^{624} sem (et^{sem} καλοπ.) et$^{2,221.\ 7,454}$ et^{alib} το καλον ποιουντ. Ex Latinis d e f m^{62} vg *bene facientes*, sed g *bene* et um *facientes*.

14. τισ: K τι | ημων cum ℵADEFGKLP al pler it vg go syr^{utr} cop arm Bas$^{eth\,273}$ Chr^{624} (addit *οὐκ εἶπεν· ὁ παρακούων ἐμοῦ παρακούει, ἀλλ' ἠρέμα αἰνίττεται*) Euthal^{cod} Thdrt Dam Tert$^{pudic\,18}$ Aug$^{ps\,100}$ Ambrst al ... B 2. 23. 33. 37. 39. 43. 116. 137. b^{ser*} aeth Thphyl ὑμων. Atque adnotat Thphyl: τινὲς μὲν „τῷ λόγῳ ἡμῶν" ἀνέγνωσαν, διὰ τοῦ η. ὅθεν καὶ οὕτως ἐνόησαν· εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἐμοῦ τοῦ παύλου, τῷ διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης οἱονεὶ λαλοῦντι, τοῦτον σημειοῦσθε καὶ ἔχετε ὡς ἀφωρισμένον. ὁ δὲ μακάριος Ἰωάννης „ὑμῶν" ἀνέγνω, διὰ τοῦ υ, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν νοῆσαι ὅτι, εἴ τις ἀπειθεῖ ὑμῖν, λέγουσι πρὸς αὐτὸν ἃ διὰ τῆς ἐμῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐμάθετε. At de Chr quidem falli videtur Thphyl; nullo enim apud Chr loco non ημων invenitur, cf praeter comm ad h. l.^{2,221} et^{5,229} et^{6,227} et^{10,257} et ^{12,604}, nec quicquam in verbis Chrysostomi inest quod contra hanc lectionem testetur; ipsa vero ea quae ex comm adscripsimus supra quadrant ad ημων. | δια τησ επιστολησ: FG δι επιστ., m^{73} post τουτον pon (habet enim: *hunc per epistolam notate*). Notatur etiam o^{ser} δι. τ. επιστ. cum seqq coniungere. | τουτον: 47. τον τοιουτον | μη συναν. cum ℵA^{vi}D$^{b?}$ et^{c}E 17. d e (d e ut *non commisceamini*) go cop Chr^{624} (Tert$^{pudic\,13}$ *ne commisceamini*, sed ed^{semler} aliaeque *nec comm.*) ... ς (Gb^{00}) Ti praem και cum D^{gr*}FGKLP al fere omn f g m^{73} vg syr utr arm aeth Bas$^{eth\,273}$ Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1060} Dam al Tert$^{pudic\,13}$ (sed vide ante) Aug$^{ps\,100}$ Ambrst al | συναναμιγνυσθε (D* -μισγεσθαι, E -μισγεσθε): -σθε ut D^{b}et^{c}EKLP al pler (testantur in eundem sensum etiam omnes qui και μη praebent, i. e. D^{gr*}FG) f g m vg syr utr arm aeth Bas$^{eth\,273}$ reli quos ante adscripsimus. Ceterum parum valet hac in re quod ℵAB (item D^{gr*}F^{gr}G^{gr}) 17. -σθαι praebent, quum αι et ε innumeris locis in antiquissimis edd promiscue ponantur,

1 Th 5, 12 etc 15 καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.
16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δώῃ ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπαντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
Col 4, 18 17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ
Th 3, 28 etc ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

quemadmodum hoc ipso versu ND*FGP 17. Euthal^cod σημειουσθαι pro -σθε habent. Agnoscunt vero -σθαι etiam d e go cop (Tert^pudic si ne, non nec legendum est, quod satis dubium); mihi quidem videtur scripturae Pauli parum convenire τουτον σημειουσθε μη συναναμιγνυσθαι αυτω, multo certe magis τ. σημ.· μη συναναμιγνυσθε αυ. | ινα] εντραπη: Antioch^1089 ινα μη εντραπητε

15. και: D* d e Tert^pud 18 (non item Aug^ps100 et^alib Ambrst al) om | FG εκθρ.

16. ο κυριος: FGL 48. 115. 122** 219. al^3 ser f g vg^six demid o θεος | την ειρηνην: A 67** om την | τροπω cum NA**BD^cE^{gr}KLP al fere omn syr^utr cop Euthal^cod Thdrt Dam (arm *in omni re*, aeth *in omni quod feceritis*) ... Gb' Ln τοπω cum A*D*FG 17. 49. d e f g vg go Ambrst al; item Chr^225. 226, quem sic legisse, licet edd (omnes?) τροπω testari videantur, ex comm intellegitur. Habet enim sic: τί ἐστιν, „ἐν παντὶ τόπῳ"; πανταχόθεν βούλεται εἰρηνεύειν, ὥστε μηδαμόθεν ἔχειν φιλονεικίας ἀφορμήν. πανταχοῦ γὰρ εἰρήνη καλόν etc. Propterea que etiam Montf. τόπῳ edidit.

18. ημων: P^{gr}G g om; syr^sch om του κυρ. ημων | μετα παντων υμ. sine αμην cum N*B 17. 44. 67** 116. fu harl tol arm^zoh Ambrst (nec addit αμην Ath^476) ... ς (Gb^00) Ln add αμην cum N^cADEFGKLP al pler d e f g vg (et. am demid al) cop syr^utr arm^use aeth go Euthal^cod etc

Subscriptio: NB* 17. al προς θεσσαλονικεις (B* -νεικεις) β'.... DE προς θεσσ. β' επληρωθη, αρχεται προ. τιμοθεον α', FG ετελεσθη (F -σθαι) προς θεσσ. β, αρχεται πρ. τιμοθ. α'. Item d *ad tessalonicenses II.* (** add *scribens ab athenis*) *explicit incipit ad timotheum I.*, f g *expl. ad thessal. II. inc. ad timoth. I.* Item fu *expl. ad thessall. II. inc. ad colossenses argumentum*, am *explicit ad thessalonicenses sec.* posteaque sequitur *incipit epistula ad timotheum* ... AB**KP 37. 47. 113. 123. al προ. θεσσ. β' εγραφη απο αθηνων. Item L του αγιου αποστολου παυλου προς θεσσαλ. δευτερα· εγραφη απο αθηνων. Similiter al mu; Euthal^cod προς θεσσαλ. δευτεραισα (sic) επιστολης (adde τελος?)· εγραφη απο αθηνων υπο παυλου και σιλουανου και τιμοθεου ... ς πρὸς θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν: απο αθηνων agnoscunt etiam cop syrP Euthal Thdrt al; contra *e Laodicea Pisidiae* syr^sch et Ebedjesu, 6. 44. 71. 91. al^3 ser al Synops Oec απο ρωμης. Passim additur etiam δια τιτχικου (ut syr^sch), δια σιλουανου και τυχικου (ut cop), δια σιλουανου και τιμοθεου (ut 138.), *per Titum et Onesimum* (in prologo Latino). Praeterea numerantur στιχοι ρς' (KLP al plu Euthal; 93. ριϛ', cop τπε'), in N** ρπ'. Nonnulli addunt: αναγν. α', κεφ. ϛ'. In B a cap. $\bar{\text{ϙα}}$ ad $\bar{\text{ϛγ}}$ pergitur; am fu capitula IX habent.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

I.

1 *Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-*

---

* Hunc epistulae ad Hebraeos locum dedimus (consentiente Ln, non item ς Ti) secuti exemplum codicum ℵABCHP 17. 28. 47. 57. 71. 78. aliorum (etiam Euthal^{cod}). Nec aliter cop^{codd} (cf Zacagn praef. p. 74 sq). Eundem ordinem testantur etiam Athanasius (epist. fest. 39. anni 365. Consentit etiam Ps-Ath in Synopsi.) Epiphanius^{373} (quo loco exponit, epistula ad Philemonem quem locum apud Marcionem habuerit, quem in ipsa ecclesia. Postquam autem dixit: *ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοις τρισκαιδεκάτη πρὸ τῆς πρὸς Ἑβραίους τεσσαρεσκαιδεκάτης τέτακται*, addit: *ἄλλα δὲ ἀντίγραφα ἔχει τὴν πρὸς Ἑβραίους δεκάτην πρὸ τῶν δύο τῶν πρὸς τιμόθεον καὶ τίτον καὶ φιλήμονα.*) Cyrillus (vol. V, 2. de recta fide, ubi loci ex ep. ad Hebr petiti praecedunt epp. ad Tim. et Tit.) Euthalius (in prologo ad 14 epp. Pauli, cf Zacagn^{526}, ubi eis quae de ep. ad Hebr. dixit adiungit: *ἐν ταῦθα περικλείουσι τὴν κατὰ τὸν λαὸν ἰδιωτικὴν αἴξησιν αἱ ἐπιστολαί.* Pergit autem: *μετὰ ταύτας αἱ πρὸς τιμόθεον ἐτάχθησαν ἐπιστολαὶ δύο* etc.) Theodoretus (eundem ordinem in comm suo ad omnes epp Pauli sequitur) Ioh. Dam. (ut Thdrt). Idem ordo observatur in canone qui dicitur 60. concilii Laodiceni (a. 364), quem post demum actis eius concilii additum esse tantum non certum est. Apud Latinos inprimis Hieronymus eiusdem ordinis testis est, ut in ep. 2. ad Paulinum (Vall. IV, 574) singula sic ordinat: *evangg. quattuor: epp. Pauli ad septem ecclesias, octava enim ad Hebraeos a plerisque extra numerum ponitur, ad Timotheum, Titum, Philemonem: actus apostolorum: epp. septem Iacobi, Petri, Iohannis, Iudae: apocalypsis Iohannis.* (Ipse vero Hier. in cod. Am. Fuld. aliis hunc ordinem non sequitur.) Apud Cassiodorum institutt. cap. 14. *ad Hebraeos una* post ep. ad Col. et ante epp. ad Thess. legitur (in Complexionibus vero vulgatum ecclesiae Latinae ordinem sequitur). Iam supra pag. 662. ad finem epistulae ad Galatas mentio facta est eius ordinis, quem exemplar unde B codex exscriptus est sequutum esse docet capitulorum ratio. Excepit enim illo in exemplari epistula ad Hebr. epistulam ad Galatas, subsequente ad Eph. epistula. Similiter fit in antiquissimis versionis Sahidicae membranis Romanis, quas inter 2. Cor. et ad Gal. epistulam ad Hebr. collocatam habere auctor est Zoëga in catalogo codd. copt. mss. qui in Mus. Borg. Velitris asservantur pag. 186. Longe vero usitatissima in edd. Novi Test. ea est ratio, quam in antiquitate maxime apud Latinos invaluisse scimus.

λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, 3 ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρα-

---

Hunc ordinem primi ut videtur testantur canones conciliorum Hipponensis (a. 393) et Carthaginiensis (a. 397). Huius enim in statutis, quae quidem eadem quae iam quattuor annis ante Hippone placuerant repetisse dicuntur, hunc in modum scriptum est (cf apud Mansi III, 924.): *Pauli apostoli epistulae tredecim, eiusdem ad Hebraeos una* (inde fit apud Innocentium in celebri ad Exsuper. episc. tolosanum epistula: *Pauli apostoli epistulae quattuordecim*). Eundem epistularum tredecim numerum, ad Hebr. epistula nondum in canonem recepta, iam ex catalogo Caii Romani refert Eusebius hist. eccl. 6, 20. Sed nec Graecorum desunt testimonia quae Latinorum usum confirmant, nisi forte potius tantum aequalium Latinorum testantur consuetudinem. Quam in rem iam Epiphanii verba supra attulimus. Ad hunc accedunt, quos Amphilochius (non Gregorius) composuit iambi ad Seleucum, in quibus relatis epp. ad Rom., ad Cor. duabus, ad Gal., ad Eph., ad Phil., ad Coloss., ad Thess. duabus, scripsisse Paulus dicitur *δύο τιμοθέῳ· τίτῳ δὲ καὶ φιλήμονι μίαν ἑκατέρῳ· καὶ πρὸς ἑβραίους μίαν· τινὲς δέ φασι τὴν πρὸς ἑβραίους νόθον οὐκ εὖ λίγοντες· γνησία γὰρ ἡ χάρις.* Sequuntur eundem ordinem post epist. ad Philem. collocantes ad Hebr. epistulam codd. DEKL al permu. Praeterea accesserunt ad Latinorum usum etiam ecclesia Nisibensis (cf Iunil. de partib. legis div. lib. I. cap. 6.) et Aethiopum ecclesia.

Inscriptio: ℵABK 8. 17. 37. 47. 80. n^{ser} al sah cop *προς εβραιους* ... M (praemissis *εγραφη απο ιταλιας δια τιμοθεου*) *η προς εβρ. επιστ.* (cum additamento quod parum ipsi inscriptioni convenit: *εκτεθεισα ως εν πινακι*), P *παυλου επιστολη προς εβραιους*, L *του αγιου και πανευφημου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. εβραιους*, al mu *προς εβραι. επιστολη, η πρ. εβραι. επιστολη, πρ. εβραι. επιστ. παυλου, πρ. εβραι. παυλου επιστολη, προς εβραι. επιστ. του αγιου παυλου* etc ... f^{ser} *παυλος αποστολος εβραιοις ταδε συγγενεσσιν* ... D (et. d), quod satis memorabile est, in subscriptione epistulae ad Philemonem praeter morem constantem non habet *αρχεται πρ. εβρ.* vel simile, nec magis habet inscriptionem quam proprie dicis (quod enim edidimus, *προς εβραιους*, id non hausimus nisi ex marginibus superioribus, ubi titulus repeti solet) ... f praeposito „argumento in epistolam ad hebreos" *explicit argumentum incipit ipsa epistola ad hebreos*, am (in quo ipsis singulorum librorum verbis praeposita sunt „argumentum" itemque „breves" vel „capitula") *incipit epistula ad hebraeos*, fu *ad hebraeos;* syr *ep. ad Hebr.*, syr^{p} *ep. Pauli ad Hebr.*, ar^{petrop} *epist. Hebraeorum* ... ς *η πρ. εβρ. επιστ. παυλου*, item ς^{e} Gb Sz omisso *παυλου*.

I. 1. *επ εσχατου* cum ℵABDEKLMP 17. al longe plu (10 ap Scri) f vg (hi^{2} *novissime diebus istis*) cop arm Or^{4,60} Eus$^{mss\,ii\,95.\,105}$ Ath^{115} Did$^{tri\,33}$ et^{152} Chr$^{6.\,7.\,8}$ ex$^{odd\,aliq}$ Euth$^{al\,cod}$ Cyr$^{loh\,584}$ et$^{thes\,366}$ et$^{glaph\,107}$ et$^{fid\,110}$ Thdrt$^{2,184.\,4,286}$ Phot$^{manu\,3,10}$ Dam al ... ς (= Gb Sz) *επ εσχα-*

κτὴρ τῆσ ὑποστάσεωσ αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενοσ ἐκά- 2, 1 etc
θισεν ἐν δεξιᾷ τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν ὑψηλοῖσ, 4 τοσούτῳ κρείττων γενόμενοσ τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺσ κε-

---

των cum 47. 1ser al mu d e (hi[2] *in novissimis diebus his*) harl* (*novissimis diebus istis*) syr[utr] aeth Or[2,250] Mcell[eus 81. 92] Orthodqu[71] Cyr[hr 149] Titgall[5,220] Ps-Ath[16] Thdrt ad h. l. al

2. δι ου et. Or[ter] Bas[hex 87] etc ... 109. *dio* | κ. εποιησεν τ. αιωνασ (Gb″) cum(ℵABD*et[c]EM 17. 37. 53. d e f vg (hi[2] *fecit et saecula*) syr[sch] cop aeth Or[cat eph 196] Eus[mcell 92. 105] Ath[115] Titgall[5,220] Cyr[thes 366. 371] al Amb[fide 1,458] al mu ... ς κ. τουσ αιω. εποι. cum D[b]KLP al pler syr[P] arm Or[4,60] Did[tri 38. 113] Cyr[hr 161] Bas[hex 87] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 110] Thdrt ad h. l. et[4,400] Dam al

3. Cf huc insignem locum Clem[ro 36]: *ὅσ ὢν ἀπαύγασμα τῆσ μεγαλωσύνησ αὐτοῦ τοσούτῳ μείζων ἐστὶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον ὄνομα κεκληρονόμηκεν. γέγραπται γὰρ οὕτωσ· ὁ ποιῶν τουσ ἀγγ. αὐτ. πνεύματα καὶ τοὺσ λειτ. αὐ. πυρ. φλόγα. ἐπὶ δὲ τῷ υἱῷ αὐτοῦ οὕτωσ εἶπεν ὁ δεσπότησ· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγ. σε· αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆσ γῆσ. καὶ πάλιν λέγει πρὸσ αὐτόν· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τουσ ἐχθρ. σου ὑποπόδ. τ. ποδ. σου.* | *φερων*: B* *φανερων*, B[c] (*αν* eraso) *φέρων*, rursus (saeculo fere 13.) restituta est primae manus lectio addito accentu *φανερῶν* adpositaque nota: *ἀμαθέστατε καὶ κακέ, ἄφισ τὸ παλαιόν, μὴ μεταποίει* | *τησ δυναμ. αυτου*: M 67** om *αυτου* | *καθαρισμον* sine *δι εαυτου* (*αυτου*) cum ℵABD[b]P 17. 46* 47. 80. cat[txt 127] f vg arm Cyr[hr 220] Did[tri 76] Euthal[cod] Cyr[fid 110] Ps-Ath[287] Dam[com] (*το γαρ „καθαρισμον των αμαρτιων ποιησαμενοσ" τουτο δηλοι* etc) et[nestor 566] Sedul Cassiod[ps 2] ... ς Ti praem *δι εαυτου* cum D[c]EKLM al pler d e (hi[2] *per ipsum purificatione pecc. facta*) syr[utr] (etiam aeth agnoscit, item[vi] cop ubi est *per quem fecit sanctificationem pecc.*) Ath[262] Chr (commentatur etiam[26]) Thdrt Dam [txt] Aug[pecc mer 1] (*purgatione pecc. a se facta*). Item D* 137. *δι αυτου*, item Thdrt ad h. l. adnotans το „*δι αυτου*" *δασεωσ αναγινωσκειν προσηκει αντι του „δι εαυτου"*. | τ. *αμαρτιων* sine *ημων* cum ℵ*ABD* E*MP 67** cat[txt 127] d e f vg cop syr[sch] 'aeth Cyr[hr 220] Ath[262] ex[edd] et[edd] aliq Did[tri 76] Euthal[cod] Cyr[fid 110] Dam[nest 566] al Aug (ut ante) Sedul Cassiod[ps 2] ... ς (Gb[00]) add *ημων* cum (ℵ[c] *υμων*) D[c]E**KL tisch[8] al pler syr[P] arm ar[c] Ath[262] Chr Thdrt Ps-Ath[287] Dam ad h. l. | *ποιησαμενοσ* post *των αμαρτ.* [*ημ.*] cum ℵABDEMP 17. 37. 46. 47. 73. 116. 13[elect] cat[txt 127] d e f vg arm Did[tri 76] Cyr[hr 220] Ath[262] Euthal[cod] Cyr[fid 110] Ps-Ath[287] Dam[com] Aug al ... ς Ti ante τ. *αμ.* [*ημ.*] cum KL al pler syr[P] Chr Thdrt Dam[txt] et[nest] al | *μεγαλωσυνησ*: DELP tisch[8] al *μεγαλοσυν.*

4. *τοσουτω*: P *-των*, 73. 109. Ath[750 edd 2] *-τον*, 37* *-το* | *κρειττων*: D* o[ser] *κριττω*, D[c] 219* 238. c[ser] l[ser] cat[txt 122] *κρειττω*, LM k[ser] *κρειττον*

5, 5 Ps 2, 7 2 Sa 7, 14 κληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-
Ps 96 (97), 7 γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους
Ps 103 (104), 4 λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς
Ps 44 (45); 8 2 αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ
Ps 101 (102), 26–28 τοὺς μετόχους σου. 10 καί· σὺ κατ' ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ

| των αγγελων: B om των, item (vide ad v. 3) Clem^{rom} | οσων (tisch^{6} 45. 46. al Ath^{750} οσον): ℵ 219. k^{scr} 5lect Athcod add και

5. ποτε ante των αγγελ. cum ℵABD^{b}et^{c}E**KLMP al fere omn d e (hi *aliquando angelorum dixit*) f vg syrP Euseclo^{50} etc ... D^{gr*}E^{gr*} 2. o^{scr} syr^{sch} post τ. αγγελων ... Cyr^{ioh}^{506} om | εσομαι αυτω et. ℵ^{a} ... ℵ* om αυτω

7. προς μεν τ. αγγελους: D*E* 71. d e aeth Chr^{c6} bis (non item^{24} txt) add αυτου | πνευματα et. Clem^{ro} ^{96} Or^{4,430} et^{int} $^{2,262.}$ ^{269} Eus^{mcell} ^{178} etc: DE 1. 39. 67** 71. tisch$^{6.}$ d e aeth πνευμα

8. του αιωνος: B 17. om | και cum ℵABD*E*M 17. d e am tol al^{iachm} cop Cyr^{fid} ^{73}. Sic Ti: καί· ῥάβδος etc ... ς om cum D^{c}K**KLP al fere omn f vg (et. fu demid al) syr^{utr} aeth Chr Euthal^{cod} Cyr^{thes} $^{878.}$ ^{881} Thdrt Chron^{163} Dam al | η ραβδος cum ℵABM 17. Cyr^{fid} ^{73} (ita etiam Ln^{ed} ^{min}, mutavit^{ed} ^{mai} ex errore de B) ... ς (Ln^{ed} ^{mai} vide ante) Ti ραβδος cum DEKLP tisch$^{6.}$ al fere omn Chr Euthal^{cod} Cyr^{thes} $^{878.}$ ^{881} Thdrt Chron^{163} Cosm^{485} Dam al | της ευθυτητος cum ℵ^{a}ABM 17. (e spatio) Cyr^{fid} ^{73} ... ς Ti om της cum DEKLP tisch$^{6.}$ al fere omn Chr rell ut ante. ℵ* post η ραβδος praetermisit της ευθητ. ραβδος, quae ℵ^{a} suppl | ραβδος sec cum ℵABM 17. Cyr^{fid} ^{73} ... ς Ti η ραβδ. cum DEKLP tisch$^{6.}$ al fere omn Chr rell ut ante | βασιλ. σου cum AD EKLMP al omn d e f vg rell Chr Euthal^{cod} Cyr^{fid} etc ... ℵB βασιλ. αυτου :: quae hoc versu contra ς dedimus, eadem fere singula auctoritate fulta et diversa a LXX, sperni nequeunt nisi arbitrium testibus anteponas; hunc in modum aliena manu a verbis LXX discessum esse minime probabile est. αυτου extremo loco ceteris paullo minus valet.

9. αδικιαν cum ℵA 17. 23. 46. 57. 8Pe al^{3} ap Alt Chr^{96} ^{mosc} ^{3} Cyr^{fid} ^{73} Chron^{163} ... ς Ti ανομιαν (D* -μιασ) cum BDEKLMP tisch$^{6.}$ al pler Chr^{96} ^{montf} Cyr^{thes} ^{878} et^{cat} ^{132} Thdrt Dam al, item syrP et (*iniquitatem*) d e f vg :: LXX^{ed} ανομιαν, ut etiam ℵB etc; sed A al Eus^{dem} $^{179.}$ ^{266} Ath^{350} al | ελαιον: RL al ελεον, D^{gr*} ελεοσ

ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, 12 *καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.* 13 *πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;* 14 *οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;*

Ps 109 (110), 1 Mt 22, 44 etc

II.

1 *Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε παραρυῶμεν.* 2 *εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,* 3 *πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαν-*

Ga 3, 19 Act 7, 53

---

11. *διαμένεις*: hoc accentu L tisch^{6-} al ut^{vl} plu ... D^{c}EM al d e f vg *διαμενεῖς, permanebis*

12. *ὡσεὶ*: D*E* Dam *ὡς* | *ἀλλαξεις* cum ℵ*D*(et^{b} ut^{vl}) 43. d e f vg (et. am demid al; non item fu harl*), item ex ps it Ir$^{int\,230}$ Ter$^{thermog\,24}$ Or$^{int\,1,71.\,148}$ (non item Or^{1,548}) Bas^{1,159} etc ... ς Ln Ti *ἐλιξεις* cum ℵ^{c} (*ειλιξ.*)ABD^{c}KLMP al fere omn fu harl* syr^{utr} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Cyr$^{act\,15}$ Dam al :: ut LXX (cf et. Esa 34, 4), sed vide ante | *αυτους* sine additam cum D^{c}KLMP al omn f vg (et. am demid al) cop syr^{utr} Chr Euthal^{cod} Thdrt etc ... Ln add *ὡς ἱματιον* cum ℵABD* (sed *ὡς ειματ. αλλην.* omisso *και* unum stichum efficiunt) d e fu arm aeth (sed d e *mutabis illos et tamquam vestimentum mutabuntur*, item aeth; item E ex D*et^{c} conflavit *και ὡς ειματιον αλλαγ.*) | *συ δε*: ℵ* add *και* sed ipse (ut^{vl}) punctis notavit | *ο αυτος*: 17. *αυτος* | A* *ηγκλειψουσιν*

13. *εως αν* (et. D^{b}et^{c}E**): D*E* om *αν* | 37. om *σου* pri

14. *διακονιαν* et. Or$^{1,767.\,2,20.\,496.\,4,191.\,430}$ et$^{gall\,14,80}$ et$^{int\,2,451}$ ac^{saep} Eus$^{prae\,328}$ et$^{theoph\,148}$ Nyss^{1,658} Cyr$^{loh\,61}$ et$^{ulian\,122}$ etc ... B Or^{1,579} et^{4,490} *διακονιασ*

II. 1. *δει περισσοτερ.*: ℵ f vg *περ. δει*, 17. *περισσ.* post *προσ. ημ.* pon | *προσεχ. ημασ* cum ℵABDE 17. 93. cat$^{txt\,140}$ f vg (*oportet observare nos*) Ath^{365} Euthal^{cod} Aug$^{tri\,8}$ (*oportet adtendere nos*) ... ς *ημασ προσεχ.* cum KLP al pler Thdrt Dam al; item d e *oportet nos amplius intueri* | *παραρυωμεν* cum ℵAB*D*LP 17. 47. 115. 122. n^{ser} al syrp$^{mg\,gr}$ Euthal^{cod} ... ς *παραρρυωμεν* cum B^{2}D^{c}EK^{sil} al pler. Ceterum M om v. 1., Chr vero non habet nisi *δια χρη περισσοτ. ημ. προσεχειν τοις ακουσθ.*

2. *αγγελων*: L *αγγελου* | *ελαβεν ενδικον*: 17. 37. *ενδι. ελαβ.*

3. *εκφευξομεθα*: 31. 109. d^{ser} al^{10} fere *-ξωμεθα*

τεσ σωτηρίασ; ἥτισ ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰσ ἡμᾶσ ἐβεβαιώθη, 4 συνεπιμαρτυροῦντοσ τοῦ θεοῦ σημείοισ τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαισ δυνάμεσιν καὶ πνεύματοσ ἁγίου μερισμοῖσ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοισ ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν,
Ps 8, 5–7 περὶ ἧσ λαλοῦμεν. 6 διεμαρτύρατο δέ που τισ λέγων· τί ἐστιν ἄνθρωποσ ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸσ ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; 7 ἠλάττωσασ αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλουσ, δόξῃ καὶ τιμῇ
1 Co 15, 27 Eph 1, 22 ἐστεφάνωσασ αὐτόν, 8 πάντα ὑπέταξασ ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
9 τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλουσ ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπωσ
Ro 11, 36 χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται θανάτου. 10 ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ,

---

4. *συνεπιμαρτ.* et. Or$^{cat\ cor\ 12}$ etc ... B* *συνμαρτ.*, B^{c} *συμμαρτ.* | *τε*: MP 17. 41. 44. 106. 109. 114. al^{8} ser al fere^{10} arm Or$^{cat\ cor\ 12}$ Chr^{46} al om, nec exprim f vg (contra d e *signis quoque et*) | *αυτου*: DE^{T*}KE^{T*} *του θεου*

5. *υπεταξεν*: c f vg (et. am demid hal al; non item fu tol harl* al) Chron^{162} add *ο θεοσ*

6. *τι* cum ℵABC^{corr}D^{Sr}E^{Sr}KL al fere omn f vg syr^{utr} arm aeth Chr$^{34.\ 57}$ Chron^{162} Thdrt etc ... Ln$^{ed\ min}$ *τισ* cum C*P 2^{loci} d e tol cop Euthal ^{cod} Dam (:: item LXX ex A al mu) | *μιμνησκῃ*: 17. al mu (4 ap Scri, 3 ap Mtth) Euthal^{cod} *-σκει* (al pauc etiam *επισκεπτει*)

7. *ηλαττωσασ*: D* *ελαττ-* | *εστεφα. αυτον* sine additam cum BD^{c}E^{c}KL 3. 23. 33. 39. 43. 44. 47. 57. 73. 74. 108. 177. 179. 238. A^{scr} (al^{3} ap Scri) al plus^{60} syr^{edd} et$^{edd\ aliq}$ et syr$^{P\ txt}$ Chr Dam Thphyl Oec ... ς (= Gb 8s) add *και κατεστησασ αυτον επι τα εργα των χειρων σου*, item Ln [*και - σου*] cum ℵACD*E*MP 137. al sat mu d e f vg cop syr ^{sch} (ut iam^{widm}) et^{P} c.* arm aeth Euthal^{cod} Thdrt Sedul al (:: ut LXX)

8. *εν τω γαρ* cum ℵBDEM 23. ... ς *εν γαρ τω* cum ACKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt al | *αυτω* pri: B d e (*subiciendo autem omnia*) arm^{usc} om, syr^{P} habet c. ob., atque hinc Ln [*αυτω*] | *τα παντα*: DE syr^{utr} cop ante *υποταξαι* pon | *ορωμεν* etc ... d e *videmus omnia eius subiecta*

9. *βλεπομεν*: L *-πωμεν* | *χαριτι θεου* cum ℵABCDEKLP al (ex 67**) omn d e f vg cop (syr^{sch} vide post, item ar^{c}) syr^{P} arm aeth edd^{aliq} apud Or^{6,41} Eus$^{Ps\ 641}$ Ath^{44} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{nest\ 92.\ 128}$ et^{capp} Thdrt^{220} (et. ap Thdrt^{5,41} et^{67} in defensionibus Cyrilli) et$^{fest\ pasch\ 285}$ et$^{epp\ 24}$ et alibi Hiergalat^{2} Faustingall^{7,454} al (syr^{sch} sic: *ipse enim deus per gratiam suam pro omnibus gustavit mortem*; similiter ar^{c} *etiam gustavit*

δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τε-

---

mortem pro unoquoque per gratiam dei) ... M 67** syrcdd nestorianorum (his tribuunt etiam Thphyl et Oec) syrcod heidelberg arpetrop Or4,41. 292. 293. 450 etint4,518. 560 Thdormop Thdrt5,404 et ad h. l. (etiam apud Marium Mercat. ed. Gall8,699) Anastasabbas (saec. VIII. in libro contr. Iudaeos, quem Latine edidit Canis. Ant. Lectt. III.) cdd ap Hiersal 2 Ambfide2,488 et5,570 Fulgtrasim 20 Vigeutych 2 *χωρὶς θεοῦ*. Ita enim, ut quae testimonia attulimus accuratius proponamus, de Nestorianis Thphyl: *οἱ δὲ νεστοριανοὶ παραποιοῦντες τὴν γραφὴν φασὶ· χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται, ἵνα σιστήσωσιν ὅτι ἐσταυρωμένῳ τῷ χριστῷ οὐ συνῆν ἡ θεότης ἅτε μὴ καθ' ὑπόστασιν αὐτῷ ἡνωμένη ἀλλὰ κατὰ σχέσιν. πρὸς οἷς ὀρθοδόξως τις χλευάζων τὴν ἀνοησίαν αὐτῶν εἶπεν ὅτι ἐχέτω, ὥς φατε, ἡ γραφή, καὶ οὕτως οὖν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστὶ τὸ λεγόμενον· χωρὶς γὰρ θεοῦ ὑπὲρ παντὸς ἄλλου ἀπέθανεν ὁ κύριος καὶ ὑπὲρ τῶν ἀγγέλων* etc. Similiter Oec. Ex cod. heidelberg. Tremellius edidit (cf Schaaf ad h. l.) *ipse enim excepto deo per beneficentiam suam pro quovis homine gustavit mortem.* Nec aliter edparis min et edhutteri; item confirmat *χωρισ* (teste Treg) syrrich 7157 (Mus. Brit 12,157) ubi ad *χωρισ* c.* corrector recens adnotavit lectionem eam in codd. Nestorianis haberi. Accedit arpetrop: *quare χωρισ θεου, qui eam sibi fecerat templum, gustavit mortem pro omnibus hominibus.* Ex Graecis vero patribus sic Or4,41: *χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, ἢ ὅπερ ἔν τισι κεῖται τῆς πρὸς ἑβραίους ἀντιγράφοις „χάριτι θεοῦ“.* Item4,392 *ὁ δὲ βουλόμενος ἀληθεύειν καὶ ἐν τούτῳ τὸ ἐνεργοῦν τὸν καῖσαρα* (Io 11, 50) - *συγχρήσεται τῷ· ὅπως χάριτι ἢ χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου, καὶ ἐπιστήσει τῷ „ὑπὲρ παντὸς“ καὶ τῷ „χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντός.“* et392 *μόνου ἰησοῦ τὸ πάντων τῆς ἁμαρτίας φορτίον ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν ὅλων χωρὶς θεοῦ σταυρῷ ἀναλαβεῖν εἰς ἑαυτὸν καὶ βαστάσαι τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ἰσχύϊ δεδυνημένου.* Item respicit ad hunc locum4,450 *νῦν οὖν ὅτι ἡ οἰκονομία τοῦ ὑπὲρ πάντων πάθοντος τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου γίνεται οὐ χωρὶς θεοῦ.* Addeint4,518 „Nam cum superius dixisset quod pro omni genere humano redemptionem semetipsum dedisset, ut eos qui in peccatorum captivitate tenebantur redimeret, dum *sine deo pro omnibus mortem gustat*“, et560 „Et si quis illud aspiciat quod dicit apostolus – et illud *ut sine deo pro omnibus gustaret mortem*“, etc. Diserte tractat locum Thdormop cat 147: *γελοιότατον δή τι πάσχουσιν ἐνταῦθα τὸ „χωρὶς θεοῦ“ ἐναλλάττοντες καὶ ποιοῦντες „χάριτι θεοῦ“, οὐ προσέχοντες τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς γραφῆς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ μὴ συνιέναι ὅτι ποτὲ ἔφη τὸ „χωρὶς θεοῦ“ διαφόρως ἐξαλείφοντες μὲν ἐκεῖνο, τιθέντες δὲ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς εὔκολον εἶναι πρὸς κατανόησιν. τί γὰρ ἐνταῦθα προέκειτο τῷ παύλῳ ἵνα ἐπαγγείλῃ τὸ „χάριτι θεοῦ“; τίς δὲ αὐτὸν ἦγε πρὸς τοῦτο ἀκολουθία; - – εἰπὼν γὰρ ὅτι „χωρὶς θεοῦ ἐγεύσατο τοῦ θανάτου“, οὐδὲν πρὸς τοῦτο παραβλαβείσης τῆς θεότητος, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς οἰκείας φύσεως τὴν κατὰ βραχὺ τοῦτο ἐλάττωσιν ἐδέξατο* etc. Commentatur etiam Thdrt ad h. l.

Io 20, 17 Mt 28, 10 λειῶσαι. 11 ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· διʼ ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, 12 λέγων·
Ps 21 (22), 23 ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
2 Sa 22, 3 ὑμνήσω σε. 13 καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπʼ αὐτῷ. καὶ
Is 8, 17 s πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός. 14 ἐπεὶ οὖν
1 Co 15, 26 2 Ti 1, 10 τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ᾽ ἔστιν τὸν διάβολον, 15 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλίας. 16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 ὅθεν ὤφειλεν

(τοῦτο γὰρ εἶπεν· ὅπως χωρὶς Θεοῦ – θανάτου. μόνη, φησίν, ἡ θεία φύσις ἀνενδεής, τἆλλα δὲ πάντα τοῦ τῆς ἀνανθρωπήσεως ἰδεῖτο φαρμάκου) et^{5,404} (τοῦτο καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἑβραί. φησίν· ὅπως χωρὶς – θανάτου. μόνη δὲ ἡ θεία φύσις ἀνενδεής, πᾶσα δὲ ἡ κτίσις ἰδεῖτο τοῦ τῆς οἰκονομίας φαρμάκου. Hier autem$^{galat\ 2,\ 7,\ 343}$ habet: „Christus *gratia dei*, sive, ut in quibusdam exemplaribus legitur, *absque deo* pro omnibus mortuus est.“ His ex testimonlis certum hoc est, minime a Nestorianis lectionis *χωρις θεου* originem repetendam esse; iam enim Origenes in codd. suis invenit. Nec sine probabilitatis specie dicitur *χωρις θεου* ad verba versus 8. *ουδεν αφηκεν αυτω ανυποτακτ.* adnotatum esse conlato 1 Co 15, 27. Inde vero non per errorem ad v. 9. tractum crediderim, sed ansam cuipiam datam emendationi verborum *χαριτι θεου* dogmaticae. Quae quidem quibus non displiceret fuisse non mirum. | *γευσηται*: D* -σεται

11. *καλειν*: 17. *καλων* | *αδελφους αυτους*: M syr^{utr} *αυτ. αδελφ.* Cf huc Pist. Soph. ex cod$^{askew\ 214}$ ubi est: *δια τουτο ουν ου φειδομαι ουδε επαισχυνομαι καλων υμας αδελφους μου.*

12. *εν μεσω* ut ℵBCDEHK^{all}LM etc ... AP 47. *εμμεσω*

13. *επ αυτω* (d e *in illo*, f vg *in eum*): C*^{vl} 1. *εν αυτω* | *εγω ισ. πεποιθ επ αυτω*: syr$^{p\ mg}$ *ego ero illi in patrem et ille erit mihi in filium*

14. *αιματ. και σαρκ.* (Gb″) cum ℵBCDEMP 17. 37. 47. 137. cat^{txt} d e am fu allachm cop syr^{p} arm Or$^{int\ 3,\ 120}$ Eus$^{dem\ 450}$ et$^{pe\ 615}$ Ath$^{44.\ 378}$ Cyr hr^{45} Chr^{62} Cyr$^{ioh\ 353}$ et$^{nest\ 5.\ 47}$ et$^{fid\ 93}$ et^{alib} Thdrt$^{5,\ 1084}$ al ... ς *σαρκ. κ. αιματ.* cum KL al pler f vg^{cl} demid tol syr^{sch} aeth Or$^{int\ 3,\ 62.\ 901}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 320}$ Thdrt ad h. l. et$^{3,\ 228}$ et$^{4,\ 427.\ 1208}$ Dam al Amb$^{fid\ 3,\ 513}$ Aug$^{ps\ 118}$ Hier$^{esa\ 8}$ | *των αυτων* et. Or$^{int\ 3,\ 62.\ 120}$ Eus$^{dem\ 450}$ Thdrt ad h. l. et$^{4,\ 427}$ etc: D*E* (d e corrupte *eorundem passione*) Eus$^{ps\ 615}$ Thdrt$^{2,\ 229}$ Hier$^{esa\ 8}$ add *παθηματων* | *δια του θανατου* et. Or$^{3,\ 862.\ 863}$ Eus$^{dem\ 450}$ Ath$^{45.\ 876}$ etc: D*E* d e add *θανατον*

15. *απαλλαξη*: KLP al pauc *απαλλαξει* ... A *αποκαταλλαξη* | *δουλιας* cum ℵD*K*HP al (Gal 4, 24. 5, 1. accedit A) ... ς Ln Ti *δουλειας* cum ABCD^{b}E^{c}E**K^{all}LM al pler

κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

III.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. 4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός. 5 καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς

3, 5 Nm 12, 7

2 Nm 12, 7

---

17. A ωμοιωθηναι | τασ αμαρτιασ: A 17. Ath^{376} (ex$^{edd\ aliq}$) Chr$^{edd\ mosc}$ (sed et ipsi fluct) ταισ αμαρτιαισ (d e Amb$^{fid\ s}$ *ut expiaret peccata*, f vg *ut repropitiaret delicta*, Aug$^{pecc\ mer\ 1}$ *ad propitiandum pro delictis*, Vig$^{eutych\ 5}$ *ad deprecandum pro delictis*)

18. πεπονθεν: DE d e post αυτος pon | πειρασθεισ (vg^{cle} demid tol al, non item am fu al^{lachm} *in quo passus est ipse et tentatus*; d e – *ipse expertus passus est*): ℵ* om (suppl^{c})

III. 1. κατανοησατε (d e *intuimini*, f vg *considerate*) ... D^{gr*} κατανοησετε | ιησουν cum ℵABC*D*MP 17. 34. 47. 67** 73. cat^{txt} d e f vg sah cop aeth Ath$^{261.\ 370.\ 375}$ et gall$^{5,161.\ 167.\ 168}$ Cyr$^{epp\ 16}$ Euthal^{cod} Thdrt^{5,53} Dam$^{nest\ 569}$ Amb$^{fid\ 3,512}$ al ... ς (= Gb Sz) χριστον ιησουν cum minusc vix mu. Item c^{b}D^{c}EKL al longe plu (18 i. e. omn ap Scri) syr^{utr} arm Chr^{77} Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. al (Or^{4,431} *εχοντες ουν αρχιερ. μεγαν και αποστολον ιησ. χρ.*) Hil^{892} *ιησουν χριστον* ... Or$^{int\ 4,467}$ Cyr $^{12\ capp\ 125.\ 270}$ tantum χριστον, *Christum*

2. μωυσησ cum CKLP 17. al plu (12 ap Scri) d e f vg^{edd} (ut fu demid) sah cop Chr^{77} Euthal^{cod} Thdrt etc (vide etiam ad vv. 3. 5. 16. ubi accedunt NBDH etc) ... ς μωσησ cum ℵABDEM al sat mu am Dam | ολω cum ℵACDEKLMP al omn^{vid} d e f vg syr^{utr} arm aeth Chr Euthal cod Cyr$^{nest\ 63}$ Thdrt Dam al ... B sah cop (επι τον οικον) ar^{e} Cyr cat ^{166} Amb$^{fid\ 3,512}$ om

3. ουτοσ δοξησ cum ℵABCDRP 37. 43. 47. 116. d e Chr^{76} ... ς (= Gb Sz) δοξησ ουτοσ (L -τωσ) cum KLM al pler f vg Euthal^{cod} Thdrt Dam $^{nest\ 569}$ et ad h. l. al ... arm Bas$^{esa\ 41:8}$ om ουτοσ | μωυσην cum NBCD* (-σεωσ)et^{b}KLP al plu etc ... ς μωσην cum AD^{c}EM etc. Cf ad v. 2.

4. παντα cum ℵABC*D*E*KM 17. 67** Chr$^{mosc\ 1}$ ... ς (Gb^{0}) praem τα cum c^{b}D^{c}ELP al pler arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam (et $^{nest\ 569}$) | κατασκευασας: K σκευασασ

5. μωυσησ cum NCDEKLP etc ... ς μωσησ cum ABM etc. Cf ad vv. 2. 3.

θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς
υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν
14 καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
Ps 94 (95), 8–11 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς φω-
νῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν
Ex 17, 7 Nm 14, 22 a τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα
μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ
εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς

---

6. οὗ et. Did$^{tri\,289}$ Ath^{300} Hier$^{ep\ ad\ dam\ 3,517}$ etc ... Gb′ *os* cum D*M 6. 67** d e f vg Lcif^{6,215} Amb$^{ios\ 1,501}$ al (Latini hi *quae domus*, contra Hier *cuius domus*) | *εαν* cum ℵ*(ipse ex *καν* corr)BD*E*MP 17., item *si* d e f vg Amb^{fid} ... ς *εαντερ* cum ℵ^{c}ACD^{c}E**KL al fere omn Chr^{ms} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Lcif^{6,215} *si tamen* :: infra 3, 14 (et. it vg *si quidem, si tamen*) *εαντερ* non fluct, nec magis 6, 3 | *μεχρι τελους βεβαιαν* cum ℵACDEKLMP al omn^{vl} (4. *κατασχ. βεβαι.*) d e f vg syr^{utr} (syr^{sch} non exprim *βεβαιαν*) cop arm aeth^{PP} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al (Hier^{damas} *si tamen principium substantiae usque ad finem firmum teneamus*, vdtr falsus memoria ad v. 14 aberrasse). Etiam 10, 23 verbis *κατεχωμεν την ομολογιαν της ελπιδος* addidit apostolus *ακλινη* ... Ti om cum B aeth^{ro} Leif^{215} Amb^{ios} :: v. 14 verba ista non fluct

8. *εν τω παραπικρασμω*: ℵ *εν τω πικρασμω*

9. *ου*? D*K* *οπου* | *επειρασαν* sine additam cum ℵ*ABCD*K* 17. d e Leif ^{215} ... ς (Gb^{o}) add *με* cum ℵ^{c}D^{c}E**KLMP al fere omn f vg syr^{utr} arm (aeth add *eum*) cop (ap Wi et Lag; aliter Mill vult, quem sequitur Wtst) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb$^{epir\ sa\ 3,676}$ :: *με* etiam LXX ed ps 94., sed ℵ*AB^{mai} al pauc itala om, videturque ex Num 14, 22 inlatum. | *υμων*: A *ημων* | *εν δοκιμασια* (Gb′) cum ℵ*ABCD*EMP 17. 73. 137. d e (*in experimento*) cop Clem^{ro} (sed praecedit *λεγει γαρ που η γραφη*) Euthal^{cod} ... ς *εδοκιμασαν με* cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler f vg syr^{utr} arm aeth Chr$^{67.\ ss}$ Cyr$^{glaph\ 388}$ Thdrt Dam al Lcif^{215} (ita ap Gall et Sab testatur) Amb$^{epir\ sa\ 3}$; sed ex his om *με* f vg syr^{sch} Lcif Amb :: ita etiam LXX, sed ℵ*B al om *με* (Did$^{tri\,89}$ om *εδοκιμ.* et in ps et ad Hebr) | *ειδον*: ACP al Did^{89} *ιδον* | *τεσσερακοντα* cum HAB*C ... ς Lu *τεσσαρακ.* cum B^{c}KLMP al omn^{vl} ... DE $\bar{\mu}$.

10. *διο*: 43. 55. 115. 116. a$^{ser\,o}$ k$^{ser\,o}$ al^{15} om | *προσωχθισα*: LP 47. al mu (5 ap Scri) *-χθησα* | *ταυτη* (Gb″) cum HABD*M 6. 17. 23. 57. 67** (f vg *generationi huic*, d e *gens ista*) Clem^{ro} (sed *λεγει γαρ που η γραφη* praecedit) ... ς *εκεινη* cum CD^{c}EKLP al pler syr^{utr} cop arm aeth Eus $^{cat\ 194}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 388}$ Thdrt Dam al :: ut LXX, nec fluct lectio, nisi quod Did$^{tri\,89}$ ex ipso psalmo *ταυτη* dat | *ειπον* cum HAC D^{c}EKLMP al pler Clem Did (hi^{2} ut ante) Chr Thdrt etc ... Lu *ειπα* cum AD^{b} (* *ειπαν*) 4. 17. 32. 38. 49. 72. 73. 74. 112. 174. Chr$^{99\,mosc}$ Euthal ^{cod} Cyr^{glaph} :: ita LXX, sed pariter fluct lectio

μου, 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά- 4. 3
παυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρ-
δία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, 13 ἀλλὰ
παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον
καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας·
14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπο-
στάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι· 3 15
σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-
δίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνες γὰρ ἀκούσαντες
παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ
Μωϋσέως; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς Nm 14, 2! 29

---

12. *βλεπετε*: 114. add *δε*, d e aeth^{utr} *itaque* | *εν τινι*: c*vid om *εν* (aut *εν τινι υ* rescripta)

13. *αχρισ*: M *-ρι* | *καλειται*, ut d e *donec hodie vocatus*, Leif^{215} *donec hodie vocatur*, f vg *donec hodie cognominatur* (f *-minetur*) etc ... AC al *καλειτε* | *τισ εξ υμων* cum MACHMP 17. 37. 47. 73. al mu f vg cop syr sch arm Chr Euth$^{al cod}$ Cyr$^{glaph\ 393}$ Thphyl Leif^{215} al ... Gb Sz Ln Ti *εξ υμων τισ* cum BDEKL al plu (12 ap Scri) d e syr^{p} Thdrt Dam | *τησ αμαρτιασ* ... D^{Er*} *αμαρτιαισ*

14. *του χριστου γεγοναμεν* cum NABCDEHMP 17. 37. 73. 137. d e f vg Or^{1,22} et$^{cat\ eph\ 194}$ (omisso *του*) Eus$^{dem\ 189}$ et$^{ps\ 190}$ Euth$^{al cod}$ Cyr$^{glaph\ 393}$ Dam Leif^{215} al ... ς (= Gb Sz) *γεγοναμ. του* (L al pauc Eus^{dem} om) *χριστου* cum KL al pler arm Eus$^{dem\ 218}$ Chr Thdrt al | *υποστασεως* (67** *πιστεως*. Cf Chr^{91} *τί ἐστιν ἀρχὴ τῆς ὑποστάσεως; τὴν πίστιν λέγει.*): A 71. 219. f vg Hier$^{ep\ damas\ 3,517}$ (non item ep ad princip ^{2,688} nec Leif^{215}) add *αυτου*

15. Ln *κατάσχωμεν*, ^{16}*ἐν* et *παραπικρασμῷ*. ^{16} | *σκληρυνητε*: D* *-νετε* | *ως* (Chr^{91} *ωσπερ*): M 44. 74. 174. 219. a^{scr*} om

16. *τίνες* ut etiam syr^{sch} ar^{e}. Item Thdrt: *κατ' ἐρώτησιν τὸ πρῶτον* (i. e. *τινες* usque *παρεπικραναν*) *ἀναγνωστέον· τὸ δὲ δεύτερον* (i. e. *αλλ ου* usq *μωυσεως*) *μὴ ἀποφαντικῶς ἀλλὰ καθ' ὑπόκρισιν*. Consentit Chr: *τίνων μέμνηται, φησί, σκληρυνθέντων; τίνων δὲ ἀπειθησάντων;* Item (ex Chr) Dam: *εἰπὼν τὴν μαρτυρίαν καὶ ἐρώτησιν ἐπάγει, ὅπερ ποιεῖ τὸν λόγον σαφῆ.* ... ς (Gb Sz) *τινὲς*, ut LMP 37. al Euth$^{al cod}$. Nec aliter d e f vg cop syr^{p}. | *αλλ ου*: it vg *sed non*, item cop syr^{p} (sed cod ap White om *ου*); contra syr^{sch} *nonne* | *εξ αιγυπτου*: 17. *εκ γησ αιγ.* | *μωυσεως* cum NBCDEHKL 17. al plu (*μωυ-* 9 apud Scri) Chr Euth$^{al cod}$ Thdrt Dam ... ς *μωσεως* cum AMP al sat mu. Ceterum ς (non Gb Sz) *μωσέως*. ^{17}*τίσι δὲ*. Exponit autem de huius versus ratione etiam Thdor$^{mop\ cat\ 176}$, reprobans *τινὲς γὰρ* et *μωυσέως*. *τίσι* scribentes, sed verba admodum corrupta sunt.

17. *τισιν δε* sine additam cum NBCDEHKLP etc ... A d e (non f vg Leif ^{215}) add *και*, hinc Ln [*και*] | LP 47. al rursus *προσωχθησεν* | *τεσσε-*

ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συγκεκερασμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκού-

---

ρακοντ. cum ℵAB°C ... ς Ln (ignorans B*) τεσσαρακ. cum D°ΗΚLM al omn^{vid}, DE ut v. 9. | ἁμαρτησασιν: 4. 108. 109. 219* al pauc ἁμαρτανουσιν ... A 47. ἀπειθησασιν | ἔπεσεν cum ℵABCΗΚLMP al plu (Bas ^{2,e} τίνων ἔπεσε τα κωλα εν τη ερημω;) Macar^{1,178} Euthal^{cod} Dam ... Ln$^{sed\ min}$ (ex errore Wtstenii de C) ἔπεσαν cum DE Cyr$^{ador\ 227}$ et glaph^{386}; item 1. 4. 33. 43. 72. 73. 74. 115. 116. a^{scr} al plus^{10} Chr^{22} ἔπεσον

18. ὠμοσεν: M* al (ut 2 ap Scri) ὠμωσεν

19. ἠδυνηθησαν: Macar^{178} εἶσιν. | εισελθειν: vg^{six} fu demid harl* add *in requiem ipsius.* Quam in rem Luc^{brug}: „*redundat quod quidam libri subiiciunt* in requiem ipsius." Cf etiam Clem^{71} οὐ γὰρ εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν λέγονται διὰ τὴν ἀπιστίαν. | δι απιστ. cum ℵABD*MP 17. al sat mu ... Ti δια απ. cum CD°EL al mu (5 ap Scri). Item 4. 109. 115. 178. 219. Thphyl δια την (vide ante et. Clem^{71}). Praeterea 47. δι απειθειαν, Cyr$^{glaph\ 386}$ δια την απειθειαν.

IV. 1. καταλειπομενης ut ABCD°KLMP etc ... ℵD* 33. 114. al^{vi} Macar^{178} Thdrt καταλιπομενης. Praetereaque D*ℵ* add της | δοκῃ: LMP al mu (6 ap Scri, 6 ap Mtth) Macar Thphyl δοκει | ἐξ ὑμων: 5. 56. vg^{six} demid al Thdrt εξ ημων ... 21. Thphyl om

2. γαρ εσμεν: C* παρεσμ. | συνκ- ut ℵAB*OD* (item vdtr D° atque hinc etiam ℵ) ... ς Lu συγκ- ut B°D^{b}KLMP al certe pler | συνκεκερασμενος cum ℵ et (ut ς Gb Sx Tl) συγκεκραμενος (-μενος 114.) 31. 41. 114., item d e vg^{cle} demid harl (Gb non aliter testatur) hal syr^{sch} ar^{e} Cyr glaph^{386} (συγκεκραμενος εν πιστει τοις ακ.) Thdrt^{herveti} (sed cf comm) Lcif^{215}. Ita enim d e: *non fuit prode illis verbum auditus illos non temperatus fidem auditorum* (satis corrupte), vg *non profuit illis sermo auditus non admistus fidei ex iis* (demid etc *his*) *quae audierunt;* Lcif *non profuit illis verbum auditus non temperatus* (sic) *fidei auditorum;* syr^{sch} – *quia non temperabatur cum fide illis qui audiverunt ipsum* ... Gb' Ln συγκεκερασμενοις (συνκ- vide ante) cum ABCD*M 17^{vi} (dubium utrum -κεκερασ- an κεκρα-) 23. 37. 57. 71. 73. 116. 137. cat^{txt} Thdor^{mop} Euthal^{cod}. Item Gb' συγκεκραμενοις (48. 49. 106. 109. 120. 122. 139. 219. al$^{4\ scr\ 18\ lect}$ -μενους) cum D°EKLP al plus^{10} (qui a con-

σασιν. 3 *εἰσερχόμεθα γὰρ εἰσ τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντεσ,* *καθὼσ εἴρηκεν· ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰσ τὴν* *κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου γενη-* *θέντων.* 4 *εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆσ ἑβδόμησ οὕτωσ· καὶ κατέπαυ-*

3, 11 P[46] 94 (95), 11

---

latoribus citantur) Macar[178] Chr Cyr[nest 15] Thdrt Phot (apud Oec) Thphyl Oec. Accedunt alterutri harum lectionum am fu tol al (hi *non admixtis fidei ex his quae audierunt*) f (*non ammixtis fidei eorum ex his quae audierunt*) cop (*quia non confusi sunt in fide cum eis qui audiverunt*) syrP (*cum non admisti essent fidei qui audierant*) arm (*non conciliatos in obedientiam fidei*) aeth (*quoniam non fuerunt commixti cum fide ii qui audiverunt*). Cf etiam Ir[int 212] ubi huc respici videtur: *qui nude tantum hominem eum dicunt ex Ioseph generatum, perseverantes in servitute pristinae inobedientiae moriuntur, nondum commixti verbo* (sic Grab Mass Stier ex edd[2]; reli *commixtum verbum*) *dei patris, neque per filium percipientes libertatem.* Sic denique Thdor[mop cat 177]: *οὐ γὰρ ἦσαν κατὰ τὴν πίστιν τοῖσ ἐπαγγελθεῖσι συνημμένοι· ὅθεν οὕτωσ ἀναγνωστέον· μὴ συγκεκερασμένουσ τῇ πίστει τοῖσ ἀκουσθεῖσιν* :: dubitare nequeo quin lectio Sinaitica huius loci mentem scriptoris recte reddat atque omnium sit verissima. Quamvis enim multa ad commendandam *συγκεκερασμενουσ* lectionem proferri possint, auctoritate insigni fultam illam quidem, tamen pro apta ac sana haberi nequit nisi mutatur *τοισ ακουσασιν*, ut iam antiqui senserunt; Photii enim et Theophylacti eius vocis interpretatio probanda non est; *ακουσμασιν* autem quae vox nec apud LXX nec in N. T. legitur, pro *ακουσασιν* certe a nullo codice praebetur. Antiquissimum igitur in *συγκεκερασμενουσ* vitium latet, quod tantum non unus a se arcebat Sinaiticus codex, toties praeter ceteros excellens. | *τοισ ακουσασιν*: D* syrP[mg] *των ακουσαντων*, item d e Lcif[215] *auditorum*, Chr[mosc 1] *τουσ ακουσαντασ* ... 71. *τοισ ακουσθεισιν*, ut Thdor[mop] legi praecepit. Similiter Thdrt[com]: *τί γὰρ ὄνησεν ἡ τοῦ θεοῦ ἐπαγγελία τοὺσ ταύτην δεξαμένουσ, μὴ πιστῶσ δεξαμένουσ καὶ τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει τεθαρρηκότασ καὶ οἷον τοῖσ θεοῦ λόγοισ ἀνακραθέντασ;* Iam supra adscripsimus vg[cle] am fu demid f etc habere *ex his* (*iis* vg[cle]) *quae audierunt.*

3. *εισερχομεθα* ut NBDEKLMP al pler d e (*intramus*) etc ... AC 17. 37* *εισερχωμεθα*, Chr[mosc 1] *ελευσομεθα*. Item f vg Primas („*verba exhortationis subiungens*") *ingrediemur*, Lcif[215] *intrabimus*. Addi licet cop. | *γαρ* cum BDEKLP al pler d e f vg syrP aeth Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 394] Thdrt Dam al Lcif Primas ... NACM 31. 47. 73. 80. cop *ουν* ... syr[sch] ar[e] arm *autem* | *την* pri: BD* om | *καταπαυσιν* pri: Cyr[glaph] add *αυτου* | *οι πιστευσαντεσ* (3. 71. 108. *πιστευοντεσ*): P post *καθωσ ειρ.* pon | *ωσ ωμοσα*: A* vid om *ωσ* | *ει*: C* 17. *η* ... A oscr om | *καταπαυσιν μου*: C* om *μου* (suppl[b])

4. *γαρ*: 109[lat] om, lungens *καιτοι* sqq cum *ειρηκε που* etc | *εν* (17. 114. Chr[montf et mosce] om, item vg) *τη ημερ. τη εβδομη*: A om

Gn 2, 2 σεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
2, 10 εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει
3, 15 Ps 94 (95), 7 s ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς
προείρηται· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε
Ios 22, 4 τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν
περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββα-
τισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν
αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ
τῶν ἰδίων ὁ θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,
ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ(τις) ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12 ζῶν
γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μά-

---

5. *ει* (17. η): d e *εἰ*; D* 123. 8pe d^{ser} o^{ser} om

6. *ευαγγελισθεντες*: C*P o^{ser} *ενηγγελ.* | *δι απ.* cum ℵBDEP al pler^{vi} ... Ti *δια απ.* cum ACL 74. a^{ser} Euthal^{cod} | *απειθειαν* ut BCL etc ... ℵ^{c}D* *απιθιαν*, D^{b} *απειθιαν*, AP *απιθειαν* ... ℵ* Cyr$^{ioh\,425}$ *απιστιαν*, item f vg *incredulitatem* (contra d e Lcif^{215} *contumaciam*)

7. *τινα οριζει* (ℵ^{c}): ℵ* Cyr$^{ioh\,425}$ *οριζ. τιν.* Similiter f vg *iterum terminat diem quendam* | *δαυειδ* ut ℵBCD*K*; D^{c}E** al mu *δαιυδ*, ς *δαβιδ* cum minuse permu, ALP etc *δᾶδ*. Cf ad Mt 1, 1. | *λεγων*: 47. post *χρονον* pon | *προειρηται* (Gb″) cum ℵACD*K*P 17. 23. 31. 39. 47. 57. 137. cattxt d e f vg cop arm syrP (syr^{sch} *sicut supra scriptum est quod dixerit David*) Chr^{98} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,425}$ Thdrt Lcif^{215}. Similiter B 73. 80. 137. *προειρηκεν* ... ς *ειρηται* cum D^{c}E**KL al pler aeth (*dixit*) Dam Thphyl

8. *αυτους*: 49. 72. 109. 120. a^{ser} c^{ser} al plus^{10} *αυτος* vel *αυτος ο* | *ιησους*: o^{ser} 61. syr^{sch} et p mg add *ο του ναυη*, *filius Nun* | *ουκ αν*: ℵ *ουκ αρα*, d e Lcif^{215} *non*, f vg *nunquam* | *μετα ταυτα*: C *μετ αυτα*

9. *αρα* usque *του θεου* et. ℵ^{a}: ℵ* om | *απολειπεται* (d e Lcif *restat*, f vg Or^{int} *relinquitur*) et. Or^{2,125} et$^{int\,4,552}$ Eus$^{ps\,606}$ Lcif^{215} etc ... ℵ *απολειται*

10. *κατεπ. απο*: ℵ^{c} (certe additurus erat sed mutavit consilium) D$^{gr^{c}}$ E$^{gr^{c}}$ syrP Cyr$^{ioh\,425}$ et$^{amos\,315}$ add *παντων* (aeth *requievit ab omni*)

11. *σπουδασωμεν*: L *-σομεν* | *εισελθειν*: D*E* d e (non item Lcif^{215}) add *αδελφοι* | *καταπαυσιν*: syrP c.* add *οι πιστευσαντες* | *τις* (ℵ^{c}): ℵ* om | P f^{ser} *πεσει* | *απειθειασ* (AP *απιθειασ*, D^{c} *απειθιασ*): D* d e *αληθειασ* (d e *eodem exemplo cadat a veritate*)

12. *ζων*: C vitiose *ζω* | *ενεργης* (d e Lcif^{215} Ambinterp dav 2,4 ac^{saep} *validum*, f vg Hier$^{esa\,27}$ et$^{zach\,9}$ Primas al *efficax*) cum ℵACDEHKLP al omn^{vid} cop syr^{utr} rell Or$^{1,295.\ 2,315.\ 3,138}$ et^{alib} Eus$^{ps\,56.\ 189}$ et$^{eccl\,211}$

χαιρων διστομων καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· 13 *καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.*

14 *Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς,* 8. 1
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 *οὐ γὰρ* 2. 17 a 5. 2
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας.
16 *προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος,* 10. 22
ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

Cyrloh 145. 486 etcsa 522 etc ... B *εναργης*, Hiercsa 66 *evidens* | *διϊκνουμενος* (L *διηκνουμ.*): D^{gr*} *δεικνυμενος* | *αχρι*: DE *αχρισ*, O^{acr} Epiph^{815} *μεχρι* | *ψυχης* (in ℵ suppletum ipsa prim ut^{vl} manu) sine *τε* cum ℵAB CHLP 3. 17. 47. 67** 73. 80. 108. 137. 163. b^{scr} d^{scr*} k^{scr} Or$^{1,296.}$ 2,813. 4,87 et^{cat} eph 223 Eusoccio 187. 211 Ath^{268} et^{427} (et.cat 464) Epiph^{815} Caes$^{98.}$ 117 Chr Euthalcod Cyr^{ador} 561 etloh 145. 625. 871 et^{csa} 522 Thdrt Dam al; nec expri *τε* d e f vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{int} 2,70. 268 Lcif^{215} etc ... ς (Gb^{00}) add *τε* cum D^{gr}E^{gr}K al longe plu Oec. Contra *τε* quod sequitur etiam ab interpretibus Latinis (d e Lcif Amb *artuumque et medullarum*, f vg *compagum quoque et medullarum*) aliisque expressum est. | *ενθυμησεων*: C*D* *ενθυμησεωσ*, item d e Lcif^{215} Amb^{spir} san 2, 638 (*qui scrutator est animi et cogitationis*; contra fid 4, 584 *cogitationes cordis et secreta scrutatur animarum*) *animi* | *και εννοιων καρδιασ*: D^{gr*} *εννοιων τε καρδ.*, d e Lcif *et cogitationis cordis*

13. *κτισισ*: D^{gr*} *κρισισ* | *τετραχηλισμενα*: ALP al *τετραχιλ.*

14. *εχοντεσ*: C^{s}Π** praem *αδελφοι* (quod est initium lectionis ecclesiasticae, omisso *ουν*, quod et. 39. a^{scr} om)

15. *συνπαθησαι* cum ℵAB*CD*ℵ ... ς Ln *συμπα.* cum B^{c}D^{c}EKLP al certe pler | *ασθενειαισ* ut ABCK^{sil}L etc; NDEHP *ασθενιαισ* | *πεπειρασμενον* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABDE al ut^{vl} pauc Or$^{1,222.}$ 262 et^{2,609} Chr^{106} Dam Thphyl ... ς Gb″ Tl *πεπειραμενον* cum CKLP al pler (omnes ap Scri et ap Matth) Or$^{4,40.}$ 248 Syn^{antioch} (ap Routh^{2,298}) Epiph$^{750.}$ 1010. 1020 Nyss^{1,840} (*εκει μεν γαρ ο πεπειραμενος κατα* etc) et^{alib} Chr$^{mosc\ 3}$ Euthalcod Cyr$^{loh\ 949}$ et$^{apol\ 185.\ 231}$ Thdrt al

16. *προσερχωμεθα*: P al plus^{20} *-χομεθα* | *ουν*: 17. om | *τ. χαριτοσ*: syrP c.* arm Chr^{106} add *αυτου*. Contra Luc^{brug} „*non subiicias pronomen eius*“. | *ελεοσ* cum ℵABC*D*KP 17. 71. 219. Antioch^{1236} ... ς *ελεον* cum C^{b}D^{c}EL al pler Chr Thdrt Dam al | *ευρωμεν* (K al *-ρομεν*): B om | *εισ*: D*E* d e *om* (d e *ut inveniamus opportunum auxilium*)

V.

1 *Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀν-*
8, 3
9, 9 *θρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ*
4, 15 *θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,* 2 *μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν*
καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, 3 *καὶ δι'*
αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσ-
7, 27 *φέρειν περὶ ἁμαρτιῶν.* 4 *καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν,*
Ex 28, 1 *ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.* 5 *οὕτως*
καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ
Ps 2, 7 *λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·*

V. 1. *προσφερῃ*: LP al[2] scr Euthal[cod] *-φερει* | *δωρα τε* cum ℵACD[c](* *τε δωρα*)EKL[P] al omn[vl] syrP Epiph[760] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[5,51] (et ap Cyr[6,230]) et Cyr ap Thdrt[5,56] Antioch[1225] Dam al ... Ln om *τε* cum BD[b vl]; nec exprim d e f vg syr[sch] cop arm aeth

2. *επει και* ... D* *και γαρ*, d e *quoniam*

3. *δι αυτην* cum ℵABC*D*P 7. 17. 80. syr[sch] et[P txt] (d e *propter illam*, f vg cop *propterea*) Chr[mosc 2] Euthal[cod] Thdrt[5,51] (et. ap Cyr[6,230]) et Cyr ap Thdrt[5,56] ... ς *δια ταυτην* cum C[c]D[c]EKL al pler syr[P mg] Chr mont[f] Thdrt ad h. l. Antioch[1226] ... 73. *δια τουτο*, 10. *δια ταυτα* (vide f vg cop) | L *ωφειλει* | *περι εαυτου* cum ℵACD[c]EKL[P] al pler Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et Cyr ap Thdrt[5,56] Antioch[1226] Dam al ... Ln *π. αὐτου* cum BD* 219* 8[lect] 17[lect] Thdrt[5,51] (ut et. ap Cyr[6,230]) | *περι αμαρτιων* (Gb') cum ℵABC*D*P 17. 31. 47. 73. 118. 137. Chr[mosc 2] Euthal[cod] Thdrt[5,51] et Cyr ap Thdrt[5,56] ... ς *υπερ* cum C[c]D[c]EKL al pler Chr[mont[f]] Thdrt ad h. l. Antioch[1225] Dam al

4. *ουχ*: D* *ουκ* | *τισ*: DE 37. post *λαμβανει* ... in B supra lineam a B[b]etc suppletum | *λαμβανει*: Procop[esa 294] *αρπαζει* | *αλλα καλουμ.* cum ℵA BC*DEK al plu Chr[116] Procop[esa 294] Dam ... ς (= Gb Sz) *αλλ* (ς *αλλα* cum minusc mu Euthal[cod] Thphyl) o *καλ.* cum C[b]L[P] al sat mu Thdrt Cyr[ador 816] Phot[manich 2,12] Thphyl | *καθωσπερ* cum ℵ*AB(C*)D* 17. Cyr[apol 185] (orientales ap Cyr) Chron[165] Dam ... Ln *καθως* cum (C*) Chr Procop[esa 294] (C* *καθωσπερ ααρων* aut *καθως και ααρ.* habuit) ... ς *καθαπερ* cum ℵ[c]C[b]D[c]EKL[P] al pler Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[5,51] (et. ap Cyr[6,230]) Phot[manich 2,12] al | *και*: C*vid D* d e f vg syr[sch] Cyr apol[185] (ut ante) Chron om | *ααρων* cum ℵABCDEKL[P] al plu Chr Euthal[cod] Cyr[apol 185] (ut ante) Chron[165] Dam al ... ς (= Gb Sz) o *ααρ.* cum minusc mu Thdrt ad h. l. et[5,51] (non item ap Cyr[6,230]). Praeterea d e pro *καθωσπ. κ. ααρ.* habent *non quemadmodum Aaron*.

5. *ουτ. και ο χριστος*: K om | *γενηθηναι*: D[gr*] al mu (3 ap Scri, 4 ap Mtth) *γεννηθηναι* ... A 71. Cyr[hr 142] (sed cdd[alliq] *γενομενος*) Cyr[apol 185] (ut ante) Chron[165] Phot[manich 2,12] *γενεσθαι*. Cf Phrynich[eclog 106]

6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 7, 17 Ps 109 (110), 4

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα Ga 4, 3

γενηθῆναι παρὰ ἐπιχάρμῳ καὶ ἐστι δώριον· ἀλλ' ὁ ἀττικίζων γενέσθαι λεγέτω.

6. εν ετερω: D^{gr} K^{gr} add παλιν | συ: P 23. 47. 73. d e f vg syr^{p} cop basm arm Chron^{165} add ει | μελχισεδεκ (item d e cop -sedec) ... A Chr (ita ubique ut^{vl} edidit Montf.) μελχισεδιχ (item sic A 7, 1; non item alibi). Item f vg (etiam am fu demid etc) *Melchisedech*. Cf et. ad 6, 20. 7, 1 ss.

7. ος: D* add ων (d non exprim) | δεησ. τε (exprim et. syr^{p}) ... K o^{ser} 52. 115. 121. al pauc Did$^{tri\ 403}$ om τε (nec exprim d e f vg syr^{sch} cop basm arm aeth) | αυτον: 47. Did$^{tri\ 4}$ Thphyl ante σωζειν pon ... 115. 8^{lect} harl* om | εισακουσθεισ: D* ακουσθεισ, sed d *exauditus* | απο τησ ευλαβειασ: d e *a metu*, Ambr$^{ps\ 61}$ *ab illo metu*, Vig$^{varim\ 740}$ *propter timorem*, f vg *pro sua reverentia*

8. αφ cum NAB^{c}CD^{b}Et^{c}EKLP etc ... B*D* απ

9. πασιν ante τοισ υπακουουσιν (P υπακουσασιν) αυτω cum NABCDEP 17. 37. 47. 57. 73. 115. 116. d e f vg cop syr^{utr} arm aeth Chr^{118} Euthal^{cod} Thdrt^{1,688} et^{5,51} (item ap Cyr^{6,220} ad anath^{10}) Antioch^{1091} Dam$^{nestor\ 561}$ Thphyl ... ς Ti post τ. υπ. αυτ. cum KL al pler Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. Oec

10. υπο του θεου: 71. 74. 115. a^{ser} 8^{lect} Thphyl om του | αρχιερευσ: 37. 71. 73. 80. 116. cop arm syr^{p} c.* add εισ τον αιωνα

11. περι: D^{gr}* K^{gr}* praem και. Similiter syr^{sch} *De hoc ipso autem Melchisedec multus nobis sermo est* etc | ο λογοσ: D*P arm om ο

12. τινα (*quae sint elementa*): sic etiam d e f vg Or$^{int\ 2,261.\ 3,264}$ Augioh ^{96,4} Hier$^{gal\ 3}$ (*doceri vos* d e, *ut vos doceamini* f vg Or^{int} Hier) cop syr^{utr} aeth. Item Or^{3,761} πάλιν χρει. ἔχουσι διδάσκεσθαι τίνα (διδασκεσθαι et. 71. 116. syr$^{p\ mg}$, vide et. Latinos), item Cyr$^{esa\ 647}$ πάλιν ἰσχήκασι χρεί. τοῦ διδάσκοντος αὐτοὺσ τίνα et$^{ador\ 349}$ πάλιν χρεί. ἔχετε τοῦ διδάσκοντοσ ὑμᾶσ τίνα. CLP interpg ante τινα, D novum stichum incipit a τινα, quemadmodum etiam B^{c}D^{c}L et ut^{vl} certe pler τίνα (hoc accentu) praebent ... Ln τινά, quod praeivit Oec^{com}: πάλιν χρ. ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶσ τινά. τί δὲ διδάσκειν; τὰ στοιχεῖα,

1 Co 3, 1 τὰ στοιχεῖα τῆσ ἀρχῆσ τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντεσ γάλακτοσ, οὐ στερεᾶσ τροφῆσ. 13 πᾶσ γὰρ ὁ μετέχων γάλακτοσ ἄπειροσ λόγου δικαιοσύνησ, νήπιοσ γάρ ἐστιν· 14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸσ διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 Διὸ ἀφέντεσ τὸν τῆσ ἀρχῆσ τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίασ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεωσ ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆσ, ἐπιθέσεώσ τε χειρῶν, ἀναστάσεώσ τε νεκρῶν, καὶ κρίματοσ αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεόσ. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺσ ἅπαξ φωτισθέντασ γευσαμένουσ τε τῆσ δωρεᾶσ τῆσ

Isa 4, 16

φησί. Item Euthal^{cod} τινᾶ ... 67** om | των λογιων et. Clem$^{663.\ 771}$ Or^{3,781} et^{4,19} etc ... D* 8. 10. 11. 108. τ. λογων. Nec aliter vertunt d e (*verborum*) f vg Or$^{int\,2,261.\ 3,864}$ Aug Hier (*sermonum*), nec magis accuratius distinguunt syr^{utr} cop arm aeth | ου στερεασ cum ℵ*B^{3} (fortasse iam^{3})C 17. f vg cop Or$^{1,245.\ 402}$ et^{3,658} et$^{int\,2,261.\ 3,865}$ Chr$^{mosc\ 2}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 859}$ Aug$^{ioh\ 96,4}$ ... ς Ln και ου στ. cum ℵ^{c}AB*DEK LP al fere omn d e syr^{utr} arm aeth Clem$^{663.\ 771}$ Or$^{int\,2,486.\ 3,862}$ Chr^{124} Thdrt Antioch^{1164} Dam

13. δικαιοσυνησ et. Clem$^{847.\ 663}$ Or$^{1,245.\ 402}$ etc ... D*E* add εστιν (item d e f vg Or$^{int\,2,261.\ 486.\ 3,862}$ Aug$^{ioh\ 96,4}$ etc, sed varie ponitur) | νηπιοσ: 17. ηπιοσ | γαρ sine additam et. Clem^{663} Or$^{1,245.\ 402}$ et$^{int\,2,261.\ 486.\ 3,862}$ Aug$^{ioh\ 96,4}$ etc: D*E* d e add ακμην, *adhuc*

14. τελει. δε ut et. Clem Or et Or^{int} etc: 17. τελ. γαρ

VI. 1. λογον et. Clem^{663} etc: L add λοιπον | φερωμεθα et. d e f vg Clem Or$^{int\,2,422}$ Aug$^{ioh\ 96,5}$ etc ... D$^{Gr^{*}}$KP al aliq syr^{p} φερομεθα

2. βαπτισμων: D$^{Gr^{*}}$ 21. 31. 71. 80. d^{scr} harl* βαπτισμον. Praeterea 47. arm aeth add τε | διδαχησ cum ℵACDEKLP al pler (43. διαδοχησ) f vg (*baptismatum doctrinae*) etc ... Ln διδαχην cum B; item *baptismorum doctrinam* (e *doctrina*) d | αναστασεωσ τε cum ℵACD^{c}EKL al omn^{vi} d e f vg cop basm syr^{utr} arm aeth etc ... BD$^{Gr^{*}}$P om τε | νεκρων: D$^{Gr^{*}}$ χειρων

3. ποιησομεν cum ℵBKL 17. al plu d e f vg Chr^{121} Thdrt$^{txt\,577}$ (sed vide post) Thphyl Ambp$^{oenit\,2}$ ... Gb* ποιησωμεν cum ACDEP al plus^{35} arm Chr^{mosce} Euthal^{cod} Thdrt$^{com\,578\,bis}$ Dam. Illustrat Thdrt his: και τοῦτο ποιήσωμεν – τῷ ἄνω προσήρμοσε „διὸ ἀφέντεσ – φερώμεθα.“ καὶ τοῦτο ποιήσωμεν – ἀντὶ τοῦ „σπουδάσωμεν“, „ἐπιθυμήσωμεν“ etc | επιτρεπη: LP al$^{4\ scr}$ 114. Oec επιτρεπει

ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου 5 *καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,* 6 *καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.* 7 *γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ·* 8 *ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.*

9 *Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν.* 10 *οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς* 1 Thes 1, 3
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.

---

4. *γενηθεντας* (Or^{3,207} et^{4,368} sem, et.^{4,322}; item^{1,388} sem et^{378} *γενομενοις*): ℵ 37. al^{8} scr *γεννηθεντ.*

5. *θεου ρημα* et. Or^{3,207} et$^{4,312.\ 378.\ 388}$ etc ... r *ρημ. θεου*, item Tertpudi ^{20} *et verbum dei dulce gustaverunt* | *δυναμεις τε μελλοντος αιωνος* (d e *et virtutes futuri saeculi*, f vg *virtutesque saeculi venturi*) ... Tertpudi ^{20} *occidente iam aevo* (*δύναι ἔτι μέλλ. αἰῶνος*? *δυνα[μεις τε μελλο]ντος αιωνος*, ut exciderit versus in exemplari papyraceo?)

6. *παραπεσοντας*: DEr* *-ντος* | *παραδειγματιζοντας*: DE *-ζοντες* (d e *recrucientes in eis filium dei et populare* sic)

7. *επ αυτης* et. Or^{1,177} bis etc ... B^{3} 213. 219** *επ αυτην*, 1. 4. 18^{lect} *επ αυτη* | *ερχομενον* (Antioch^{1107} *επερχ.*) *πολλακις* cum ℵBDKP 37. 116. d e (*bibens venientem in se saepe imbrem*) (cop syr^{utr}) Chr^{145}, item Or$^{\text{int}\ 2,264}$ (*venientem saepius super se bibens imbrem*) ... ς *πολλακ. ερχομ.* cum ACKL al pler f vg (*saepe venientem super se bibens imbrem*) arm Epiph^{494} Chr^{146} Euthal^{cod} Cyr$^{\text{esa}\ 180}$ Thdrt Dam al Or$^{\text{int}\ 2,64}$ ... Or$^{1,117\ \text{sec}}$ *η πιουσα γη τον επ αυτης ερχομ. υετον πολλακις*, b^{scr} Antioch^{1107} *πολλ.* ante *τον επ αυτης*, item Tertpudic^{20} *qui bibit saepius devenientem in se humorem*, Or$^{1,117\ \text{pri loc}}$ *γη η πιουσα τον επ αυτ. ερχομ. υετ.* omisso *πολλ.* (sed Ruf^{interpr} *quae bibit frequenter super se ven. imbr.*) | *δι ους και* et. Or^{1,117} Cyr$^{\text{esa}\ 180}$ Tertpudi^{20} etc ... D* 120* c^{scr} d^{scr} d e f vg Or$^{\text{int}\ 2,64.\ 264}$ cop syr^{sch} (non itemP) arm aeth om *και* | *του θεου*: D*E* 46. 73. d^{scr} Dam Thphyl om *του*

9. *αγαπητοι* et. K^{c} ... K* 1. 73. syr^{utr} aeth *αδελφοι* | *κρεισσονα* cum KA BCD^{c}LP 3. 17. 72. al mu (4 ap Scri) Euthal^{cod} ... ς *κρειττονα* cum D*K 37. al plu. Cf ad 7, 7 et alibi.

10. *της αγαπης* cum ℵABCD*K*P 6. 17. 31. 37* 47. 67** 73. 137. 179. d e f vg basm syr^{utr} ar^{e} arm aeth Chr^{12,5} Euthal^{cod} Antioch^{1169} Thphyl Hier$^{\text{lovin}\ 2}$ ... ς (= Gb Sz) praem *του κοπου* cum D^{c}E**KL al pler cop Chr$^{140.\ 150}$ Thdrt Dam Oec :: cf 1 The 1, 3 | *ης*: B^{3} *ην* | *και διακοουντες* (f vg *et ministratis*) ... D* *διακονουντες*, item d e *et audimus* (praecedit *ministrando sanctis*)

11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονο-
μούντων τὰς ἐπαγγελίας. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ
Gn 22. 16. 17 θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυ-
τοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη-
θυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.
16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐ-
τοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 ἐν ᾧ περισσό-
τερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας

---

11. *ενδεικνυσθαι* (D* *ενδικν.*): A *ενδιγνισθαι*, C* *ενδειγν.* | *τ. πληροφοριαν*: 17. add *της πιστεως* | *αχρι* (73. 80. *μεχρι*) *τελους*: 31. 37. om

12. *νωθροι*: LP al *νοθρ.* Iidem sic iam 5, 11. | *γενησθε*: 17. *γενησεσθε* | *δια πιστεως*: D*K* 3. *δια της πιστ.* | *και μακροθυμιας* (d e *et patientiam*) et. D^{b}o^{t}e: D^{gr}* inepte *κ. μακροθυμουντας* | *κληρονομουντων*: 8. 106. 108. 120. *κληρονομησαντων* | *τας επαγγελιας*: K om *τας*

13. *ειχεν μειζονος*: 17. Did$^{tri\,75}$ *μειζ. ειχ.* | *ομοσαι*: LP 17. al *ωμοσαι*

14. *ει μην* cum NABD*KP 17. 23. 31. 47* 71. 137. Did$^{tri\,75}$ Dam. Item CD^{b}L^{corr} *ει μη*. Item d e f vg Amb$^{fid\,2}$ Primas *nisi* (addit Prim „nisi *in hoc loco affirmative ponitur pro* certe *sive pro* quia") ... ς ἢ *μὴν* (L* *ἡμῖν*, Euthal^{cod} *ἥμην*) cum K1* al pler Chr Euthal^{cod} Cyr$^{esa\,328}$ et glaph^{71} Thdrt Thphyl (ad h. l. *τὸ γὰρ ἢ μὴν ἀντὶ τοῦ ὄντως μὴν σημαίνει*) Oec (*ἢ μήν, τουτέστιν ὄντως μήν*); item syr^{P} *certe* (syr^{sch} cop aeth non expri) :: scripturam *ει μην* confirmat etiam Etymolog. M. p. 416. *ἢ μήν, ὄντως δή. τὸ ἢ σύνδεσμος βεβαιωτικός, τὸ μὴν σύνδεσμος παραπληρωματικός.* Paullo post: *ἢ ἐπίρρημα ὁρκικόν, ὅπερ καὶ διὰ διφθόγγου γράφεται· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, ὅντως καὶ ἀληθῶς.* Ceterum et. Gen 22, 17 A et edd unc pler (B hiat) *ει μην* praebent.

15. *ουτως*: K^{corr} Chrmos$^{e\,2}$ Cyrglaph^{71} *ουτος*

16. *ανθρωποι* sine *μεν* cum NABD*K*P 47. 52. Euthal^{cod} Cyrglaph^{71}; nec aliter d e f vg syr^{utr} arm basm ... ς (Gb^{0}) Ti add *μεν* cum CD^{c} K**KL al pler cop aeth Chr Thdrt Dam al | *και πασης αυτοις αντιλογιας* (D*e^{t}e syr^{utr} *αντιλογ. αυτ*) *περας εις βεβαι. ο ορκος* (f vg *et omnis controversiae eorum finis ad confirmationem est iuramentum*): d corrupte *et omnique controversiae eorum novissimum in observationem* (pro *obfirm-*?) *iurandum intervenit*

17. *εν ω*: D^{gr}* *εν τω* | *περισσοτερον* (d e *primum*, f vg *abundantius*): B *περισσοτερως* | *βουλομ. ο θεος* et. Eus$^{dem\,177.\,228}$ Cyrglaph^{71} Chron ^{440} etc ... DE 3. 4. cat$^{txt\,513}$ d e f (non item vg) *ο θεος βουλομ.* | *επιδειξαι* et. Eus$^{dem\,228}$ Cyrglaph Chron etc ... A 47. 115. Thphyl *επιδειξασθαι* | *κληρονομοις*: 37. praem *κλητοις* | *της επαγγελιας*: Eus$^{dem\,228}$ *της βασιλειας*, ibidem^{177} plane om

τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, 20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς Gn 14, 18 s

---

18. δια et. Eus$^{dem\ 177.\ 223}$ et$^{ps\ 555}$ et$^{mai\ 4,77}$ Did$^{tri\ 168}$ Cyr$^{hr\ 144}$ etc ... D^{Gr*} μετα | του θεου cum ℵ*ACP 17. 52. Eus$^{ps\ 555}$ et$^{mai\ 77}$ Did$^{tri\ 168}$ et^{403} Chr^{160} Cyr$^{glaph\ 71}$ Thdrt^{4,1243} Chron^{440} ... ς Ln Ti θεου cum BDEKL al pler Eus$^{dem\ 177.\ 223}$ Cyr$^{hr\ 144}$ Euth^{alcod} Thdrt ad h. l. et$^{4,84.\ 183}$ Photmani^{2,12} Dam Thphyl | εχωμεν: KLP 37. 114. 115. al$^{2\ scr}$ Eus$^{dem\ 177\ cod}$ Chr$^{mosc\ 8}$ εχομεν | καταφυγοντες et. Did Cyr^{glaph} Chron etc (Eus$^{dem\ 223}$ προκαταφ.) ... 39. 57. 78. 116. o^{scr} al plus^{5} Chr$^{mosc\ 108}$ Thdrt ad h. l. (non item alibi) καταφεύγοντες. Libere Cyr$^{hr\ 144}$ pro οι καταφ. κρατ. etc sic: οι χριστον ιησουν υιον θεου καταδεχομενοι.

19. εχομεν: DE al pauc εχωμεν | ασφαλη cum ℵBD^{b}et^{c}EKL al omn^{vid} Euth^{alcod} etc ... Ln Ti ασφαλην (Ln ἀσφαλῆν, Ti ἀσφαλῆν) cum AC D*P :: istiusmodi formae sunt αστεραν ℵ*C Mt 2, 10; χειραν L Mt 9, 18 et edd minusc Mt 12, 13 et Lc 6, 8; item A* al pauc Mc 1, 41; G^{mg} al pauc Mc 3, 1. et minusc aliq 3, 3; ℵ*AB al Io 20, 25; αντιοχεαν C Act 6, 5; διαν DEHLP** al Act 14, 12; ιηριαν L He 10, 21; νγιην L Io 7, 23; συγγενην AB*D* Ro 16, 11; μονογενην D* He 11, 17; δειχθενταν D He 8, 5. Quibus ex locis intellegitur, passim dubium non esse quin ex recentiore usu fluxerint, aliquoties vero posse antiquissimae scripturae reliquias videri. Quae cum ita sint, cautius visum est exemplis quae vidimus omnibus a recipiendis illis formis abstinere; nec magis hoc loco invitis quos sequi solemus ℵB recipere consentaneum est. | „καταπετασματος" non est in B, sed ex errore conlatoris Bentleiani fluxit.

20. ιησους et. f vg Or$^{int\ 3,90}$ Primas ... D*E* d e add χριστος | μελχισεδεκ (et. d -sedec, errat Sabatier): f vg (sed non am) Melchisedech (fu Melci-)

VII. 1. μελχισιδεκ (-sedec et. d): A -σιδεχ. Item f vg (et. fu demid al pler, sed non am) Melchisedech. | του υψιστου (et. ς Gb Sz) cum ℵAB CDEKLP al plu (omnib 12 ap Scri) Clem^{887} Eus$^{dem\ 177}$ ex$^{cod\ paris}$ (fluct igitur lectio) etc ... ς^{e} om του cum minusc vix mu | ο συναντησας ut C*LP al pler (nullus aliter ap Scri) Euth^{alcod} etc ... ℵADC^{2}D^{HK} 17.

4 τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης,
ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπά-
τωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος
ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ
διηνεκές.

2 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν
ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ
Num 18, 21 ss τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξελη-

---

οσ συναντ., atque sic edidit Ln | *βασιλεων*: 96. 109er add *οτι εδιωξεν τουσ αλλοφυλουσ και εξειλατο λωτ μετα πασησ αιχμαλωσιασ* | *κ. ευλογησ. αυτον*: D*E* 61. d e add *και αβρααμ* (61. om) *ευλογηθεισ υπ* (61. *απ*) *αυτου* omisso *αβρααμ* seq, cuius loco in D Wetstenio *αυτω* prima manu scriptum fuisse videbatur; tale quid adfuisse olim certe ex d verisimile fit, ubi est *cui et decimam omnium divisit eum*

2. ω: DE^{r*} o | *και*: am fu cop om | *απο παντων* (B *παντοσ*): ℵ 47. Chr ^{171} et ex^{mosec} etiam^{172} Thdrt^{4,87} (non ad h. l.) post *εμερισεν* pon; D* E* om *απο*, nec aliter d e f vg *cui et decimas* (d e *decimam*) *omnium divisit* | *αβρααμ*: D*E* d e om; sed vide ad v. 1. ... syrP c.* add *patriarcha* | *δε και*: K 109. 114. 178. c^{ser} d^{ser} tol allachm cop arm om *και*, Thdrt om *δε*, item 49. d e om *δε και*

3. *αφωμοιωμενοσ* cum KABK al pler Epiph^{711} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Ti *αφομοιωμ.* cum CDELP 1. 47. 109. 113. | *διηνεκεσ*: h. l. per mirum errorem ed. Compl add *εν ω οτι και του αβρααμ προετιμηθη*, quae ex notatione capitum Euthalii inrepserunt

4. *πηλικοσ* (et. D^{c}E): D* *ηλικοσ* | *ουτοσ*: DE^{r*}E^{r*} 67** om | *ω και* cum KACD^{c}E**KLP al omn^{vl} f vg (et. am fu** demid harl^{sil} allachm) syrP arm Chr^{174} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 63}$ Thdrt Dam al Augen ad litt ^{10} ... Lu om *και* cum BD*E* d e fu* tol allachm syr^{sch} (libere vertit ω *και* v. 2.) cop basm (basm hiat v. 2) Primas Quaest^{2977} | *αβρααμ* (c^{ser} om) *εδωκεν*: A 37. 73. 116. *εδωκ. αβρα.* Libere f vg *dedit de praecipuis Abraham* | *ακροθινιων* ut KB(sed* *ακροθινιτων*)DEK etc ... AC^{2} (* latet)LP al fere^{20} *ακροθηνιων*

5. *λευι* cum KB(*ι* instauravit et. B^{2})CD* 47., item basm (ut etiam v. 11 sah) ... ς Ln *λευι* cum AD^{b}et^{c}EKLP al pler cop Euthal^{cod} etc | *ιερατειαν* ut KBCKL al pler ... ADEP al aliq *ιερατιαν* | *αποδεκατουν* cum B(*ουν* instauravit etiam B^{2})D* ... ς Ln (ignorans D*) *αποδεκατουν* cum KACD^{b}et^{c}EKLP al omn^{vl} etc :: cf Mt 13, 32 ubi ex B*D *κατασκηνουν* recepimus. Ex inscriptione affert Krüger gramm. I. 1. § 32. *στεφανοῖν*, 1 Pe, 15 ℵ habet *φιμοιν*, *ζηλοῖν* cod. Vat. ad Ign^{cPP} apud Dress^{212}. |

λυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. 7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. 9 καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀα-

---

τουτ εστιν: B suppletum in margine habet, a B^3 demum ut^{vl} | οσφυος (d e *semine*, f vg *lumbis*): D^{Gr*} οσφρυος

6. αβρααμ cum ℵBCD*E* 17. 23. 57. 109. al^{sb} ... ς (Gb^{o}) Ti praem τον cum $AD^{b}et^{c}E^{**}KLP$ al pler Chr Thdrt Dam al | ευλογηκεν (D^{*} 109. ηυλ.) cum ℵBD*et^{c}EKL 17. al pler Thdrt Dam Thphyl; item Ln ηυλογηκ. cum D^{*} 109. ... ACP 19. 39. 47. 73. Chr^{178} $Euthal^{cod}$ ευλογησεν (A 39. ηυλογ.) | ο δε μη usq ευλογηκεν: aeth *quem sperare iussit*, ita ut ab οσφυος αβρααμ (v. 5.) ad δεδεκατ. αβρααμ transiluisse videatur

7. ελαττον: 17. ελασσον

9. και ως εποσ ειπειν ($O^{*}D^{Gr*}$ ειπεν): d e *et quemadmodum dicam*, f vg *et ut ita dictum sit*, Aug$^{gen\ ad\ litt\ 10}$ *et sicut oportet dicere* | δι αβρ. cum ℵBD*E* 37. 47. 73. e^{ser} ... ς Ti δια αβρ. cum ACD^{c}E**KLP al pler Chr Thdrt Dam al | λευεισ cum $N^{c}BC^{*}$ basm, item A $Euthal^{cod}$ λευισ ... ℵ*$C^{3}D^{*}$ 47. λευει. Item ς λευι cum D^{c}EKLP 17. al pler cop Chr Thdrt Dam al, nec aliter (*Levi*) d e f vg | ο δεκατας λαμβανων: 71. om

10. αυτω: P αυτον, basm *Abraham* | μελχισεδεκ (de *Melchisedech* h. l et infra vide ad 7, 1. 5, 6.) cum ℵBC*D* 47. 73. 118. 121. 219* 2^{lect} $Chr^{mosc\ 3}$ ... ς Ti ο μελχ. cum AC^{c}D^{c}EKLP al pler $Chr^{montf\ 176}$ $Euthal^{cod}$ Thdrt Dam al

11. ει μεν: CL*P η μεν | λευειτικης cum ℵBDE (basm του λευει) ... ς Ln λευιτικ. cum ACKLP al omn^{vl} etc | ιερωσυνης: DKLP al pauc ιερο- | ην: B om | επ αυτης (Gb') cum ℵABCD*E*LP 17. 31. 37. 46. 73. 118. $Cyr^{glaph\ 64}$ ... 39. 71. 114. 115. 116. k^{scr} o^{scr} al aliq $Euthal^{cod}$ Thphyl επ αυτην ... ς επ αιτη cum $D^{c}E^{**}K$ al longe plu Chr Thdrt Dam Oec | νενομοθετηται cum ℵABCD*P 17. 21. 31. 47. 73. 118. 121. al pauc $Euthal^{cod}$ Cyr^{glaph} ... ς νενομοθετητο cum D^{c}EKL al pler (39. 115. 219* k^{scr} al ενομοθ.) Chr Thdrt Dam al | τισ (D^{c} ησ?): $D^{Gr*}E^{Gr*}$ add γαρ | και ου (P μη) κατ. τ. ταξ. ααρ. λεγεσθαι: aeth om, sed eorum loco habet *quod sane dixerit*

ρων λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης
καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυ-
λῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστη-
ρίῳ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν,
εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ περισ-
6, 6 σότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ
ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης
Ps 109 (110), 4 γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται
γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐ-
τῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος,
ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.

---

12. ιερωσυνης: DELP al ιερο- | και νομου: B om

13. λεγεται (d e *in quo enim haec dicitur*, f vg *in quo enim haec dicuntur*): D^{gr*} λεγει | προσεσχηκεν cum ℵBDEKL al pler Chr^{185} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc (Thphyl οὐδεὶς προσέσχηκε τουτέστι προσέστη. Oec τὸ γὰρ προσέσχηκεν ἢ προσέστη νοήσεις ἢ προσέσχεν) ... Gb″ προσεσχεν cum AC 17. 19. 20. 80. Item P 71. k^{ser} μετεσχεν, a^{ser} o^{ser} μετεσχηκεν (-κε a^{ser}). Latini (d e f vg) *praesto fuit*.

14. ο κυρ. ημων: 17. 31. add ιησους | περι ιερεων ουδεν (Gb′) cum ℵ* (sed pon ουδεν post μωυσ., item 137.)et^{c}ABC*D*EP 17. d e (*de sacerdotibus nihil*) arm Euthal^{cod}. Item ουδεν περι ιερεων 47. f vg sah cop (hi^{2} *nihil dixit de sacerdote*) Chr^{182} codd Cyr$^{glaph\ 64}$ ... ς ουδεν περι ιερωσυνης (L al ιερο-) cum D^{c}KL al pler syr^{utr} aeth Chr^{182} mon^{tf} Thdrt Dam al. Item περι ιερ. ουδεν C^{c}D^{b} | μωυσης cum ℵBCKP al longe plu (omn 12 ap Serl) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz sed nulla caussa reddita) μωσης cum ADEL al mu

15. κατα την: B om την | ομοιοτητα (L ομοιωτητ.): P ομοιωσιν. Vertit Primas ad h. l. *ordinem*.

16. σαρκινης cum ℵABC*D*LP 17. 34. 41. 74. 80. 109. 137. 219* 238. a^{ser*} al plus^{10} (item H in titulo ubi est ὅτι παύσεται ἡ τοῦ ἀαρ. ἱερωσύνη ἡ ἐπὶ γῆς οὖσα· ἵσταται δὲ ἡ οὐράνιος ἡ $\overline{\text{χυ}}$ ἐξ ἑτέρου γένους, οἱ κατὰ σάρκα, οὐ διὰ νόμου σαρκίνου) Dion^{alex} ap Front Duc^{295} (est Paul samos quaest$^{?}$) Chr^{12,257} ex$^{mose\ 8}$ Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 64}$ Dam ... ς (= Gb) σαρκικης cum C^{corr}D^{o}EK al longe plu Chr^{185} (item post 257 mon^{tf}) Thdrt Thphyl Oec :: cf ad Ro 7, 14. 1 Co 3, 1.

17. μαρτυρειται (Gb″) cum ℵABD*E*P 17. 31. 67** 73. 80. 118. sah cop basm syr^{utr} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 64}$ Thphyl. Latinorum *contestatur* (d e f vg) videtur et ipsum passive accipiendum. ... ς μαρτυρει cum CD^{c}E**KL al pler arm aeth Thdrt Dam Oec | γαρ: 17. δε | συ: D^{c}E** KP al^{10} add ει, item d e f vg sah cop basm syr^{utr} aeth

18. προαγουσης: D^{gr*} προσαγουσης

19. επεισαγωγη: D^{gr*} επεισαγωγης | εγγιζομεν: A 31. -ζωμεν

20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. 7, 17 8, 6

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος

---

20. *οι μεν γαρ χωρ. ορκωμοσιας*: D*E* 2. 21. d e syrP om (transilientes ab *ορκωμοσιας* ad *ορκωμοσιας*), item aeth om *οι μεν* usq *ιερεις γεγονοτες*, totum versum sic reddens: *quoniam non fuit absque iuramento.* | *ορκωμοσιας*: LP al *ορκομ-* bis, iidem sic v. sq et v. 28.

21. *μετα* cum ℵ*DEKLP al pler (120. δι') Eusdem 177 Dam Thphyl Oec. Item ℵCB*C Euthalcod *μετ* ... Ln *μεθ* cum ABC 37. k^{scr} Cyrhr 144 Chr Thdrt | *μεταμεληθησεται*: inepte Mai de B, vide editionem meam | *συ*: DCE**KP 36. 39. 43. 118. al Eusdem 223 (non item 177) add *ει*, item it vg rell :: cf ad v. 17. | *εισ τον αιωνα* (haec ipsa ℵ* om, ℵC suppl) absque additam cum ℵ*BC 17. 80. f vg (et. am fu demid harl tol omn lachm, sed non hal al?) sah basm arm Euthalcod Ambfug saec 9 ... ς (Gb^{0}) Ln add *κατα την ταξιν μελχισεδεκ* cum ℵCADEKLP al pler d e hal cop syrutr aeth Eusdem 177. 223 Chr Thdrt Chron 98 Dam al Primas :: vdtr ex v. 17. fluxisse.

22. *τοσουτο* cum ℵ*ABCD*P (sed D*P *τοσουτω*) 17. 23. 39. 115. Ath 366 cod (teste Wtst; in ed. vero bened. non memoratur) ... ς *τοσουτον* cum ℵCDCEKL al pler Ath 366 Chr Euthalcod Thdrt Dam al | *και κρειττονος* cum ℵCBC* Dam (:: cf *και* 8, 6) ... ς Ln Ti om *και* cum ℵC1D EKLP al omnvi Ath 366 Chr Thdrt Thphyl | *ιησους*: LP 109. o *ιησ.*

23. *γεγονοτες* ante *ιερεις* cum KBLP (K om) al fere omn f vg basm cop (*facti sunt sacerdotes plures*) syrutr arm aeth Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... Ln post *ιερεις* cum ACDE 17. d e Chrmosc 1 Cyrador 422 et nest 74 | *δια το θαν.* et. Eusdem 224 et (fluct lectione) 177 Cyrbis etc ... P 114. Eusdem 177 cod *δια τω θαν.*

24. *ιερωσυνην* (LP al Eusdem 223 *ιερο-*): D* *ιερατιαν*

26. *και επρεπ.* cum ABDE syrutr arc Eusdem 224 ... ς (= Gb +; Sz per incuriam ex Gb in textum recepit) om *και* cum KCKLP al omnvid it vg cop arm aeth (basm h. l. mutilus, hinc non satis constat de lectione) Bas 1,181 Chr 190 Euthalcod Thdrt al | *ακακος*: A add *και* | LP *υψηλωτερος*

τῶν οὐρανῶν γενόμενος, 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας
5, 3 9, 7. 12 ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν προσενέγκας. 28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
5, 1 νοῖς, 2 τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. 3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν

---

27. οι αρχιερεισ: D^{gr} o αρχιερευσ, item Chr$^{mosc\,1}$ ωσπ. και ο αρχιερευσ | θυσιασ: DEP 47. 73. 178. 19^{lect} d e Chr$^{mosc\,1^{p}}$ Thdrt^{cod} Amb$^{fid\,2}$ Aug$^{pecc\,mer\,1}$ θυσιαν ... 4^{lect} f om (Bas^{1,181} προσφερ. θυσιασ, Chr$^{mosc\,1}$ αναφ. θυσιασ) | προσενεγκασ cum ℵA 17. 73. 80. Cyr$^{nect\,93}$ (Chr ap Wtst) ... ς Ln Ti ανενεγκασ cum BCDEKLP al pler Chr^{191} Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: vdtr ad θυσιασ αναφερειν accommodatum

28. ανθρω. καθιστ. αρχιερ. (basm cop καθιστ. ανθρω. αρχιε.) ... D καθιστ. ιερεισ (D^{c} αρχιερ.) ανθρω., item d e constituit sacerdotes homines | υιον: 47. ιησουν (quod scribi solet $\overline{\text{ιν}}$, quemadmodum nec raro υιον per $\overline{\text{υν}}$ exprimitur)

VIII. 1. επι τοισ (et. Eus$^{dem\,224}$) ... A εν τοισ | DE 37$^{vg\,vi}$ Eus$^{dem\,224}$ (exc codoxon) μεγαλοσυνησ | εν τοισ ουρανοισ (37. -νιοισ, 47. εισ τον ουρανον): et. Eus^{dem} ex$^{ed\,paris}$ et$^{ps\,175}$ ... 17. harl* (in excelsis) basm Eus$^{dem\,224}$ ex$^{ed\,gelasf}$ εν τοισ (Eus om) υψηλοισ

2. ουκ ανθρωπ. cum ℵBD*E* 17. d e Eus$^{dem\,224}$ (fluct lectio) et$^{ps\,175}$ Chr cat^{218} ... ς (Gb^{o}) praem και cum AD^{c}E**KLP al pler (et. cat^{txt} et$^{com\,214}$) f vg cop basm syr^{utr} arm aeth Eus^{dem} (vide ante) Chr^{199} (sed aliter cat^{213}) ^{200} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,111}$ Thdrt Chron^{448} Dam al

3. δωρα τε ut ℵABDEKLP etc ... d e f vg syr^{utr} cop basm etc non exprim τε (nec fere solent exprimere) | και τουτον: in ℵ και suppletum supra lineam ab ipso* vel^{a}, om etiam d e | προσενεγκῃ: KLP al mu -γκει (h^{ser} al^{2} -γκοι)

4. ουν cum ℵABD*P 17. 73. 80. 137. d e f vg cop Euthal^{cod} ... ς (= Gb' Sa) Ti γαρ cum D^{c}EKL al pler syr^{P} arm Chr Thdrt Dam al (syr *et si*, aeth^{utr} *sic si quidem*, sed *sic* cum aeth^{PP} ad ea quae praecedunt trahendum) | γης: 69. 177. c^{ser} 3p^{o} Thdrt praem της | ουδ': 17. ουκ |

ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 *οἵτινες* 10, 1
ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρη- Ex 25, 40 Act 7, 44
μάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ φησιν 7, 22
ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· 11
6 *νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός*
ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέ-
τηται. 7 *Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας*

ιερευσ: 31. 37. 116. *αρχιερευσ* | *των προσφεροντων* cum ℵABD*K*P 17. 67** 73. 137. d e f vg cop arm aeth^ro Euthal^cod ... ς (Gb^00) praem *των ιερεων* cum D^c K**KL al pler syr^utr aeth^PP Chr Thdrt Dam al (sed 116. Chr^mosc^2 Dam om *των*) | *νομον* cum ℵ*AD 17. 57. 80. al^2 Gb Thdrt ... ς *τον νομον* cum ℵ^cDEKLP al pler Chr Euthal^cod Dam al | *τα δωρα*: L post *των προσφεροντ.* pon, item syr^sch cop aeth

5. *υποδειγματι* et. Or^1,611. 2,563. 3,242 et^alib (43. Or^1,171 ed et^2,167 *υποδειγ-μασι*) Eus^dem 193 et^ps 176 etc ... K *δειγματι* | *μωυσης* cum KBKLP al plu (10 ap Scri, 1 *μωσ-*) ... ς (= Gb Sz ut 7, 14) *μωσης* cum AD^E al sat mu | *ὅρα γάρ φησιν* (sic et. Ln, nisi quod post *φησιν* distinxit) ... ς *ὅρα γάρ, φησί.* (Quam rationem confirmat Euthal^cod, in quo est *ὅρα γὰρ φησίν.*) Ceterum *γαρ* nec it vg (*Vide inquit*) nec interpretes alii (exc syrP) exprimunt. | *ποιησεισ* (Gb″) cum KABDEKLP al plu (11 i. e. omn ap Scri) Or^1,170 Eus^praep 502 et^ps 176 Euthal^cod etc ... ς (= Sz) *ποιησησ* cum minusc mu. Reddunt d e *facis*, f vg *facito*. Apud Or^int 2,927 est: *in quibus dixit deus ad eum: Facias omnia secundum formam eorum* etc. | *δειχθεντα*: DE *-νταν*. Praeterea d e f vg post *σοι* pon (*quod tibi ostensum est*). | Gb Sz (*οἵτινεσ - ὄρει*), item Ln (*Ὅρα - ὄρει*)

6. *νυνι* cum KAD^b et^c EKLP al omn^vi Chr Euthal^cod Thdrt Dam ad h. l. al ... Ln *νυν* cum BD* Ath^366 Antioch^1214 Dam^imagg 841 | LP *διαφορο-τερασ* | *τετυχεν* cum ℵ*AD*KL 80. 116. Ath^366 (sed^codd 3 *-χηκεν*) Euthal cod (sed scriptum est *ετυχεν*) Thphyl Oec ... ς *τετευχε* cum ℵ^cBD^cE al plu Dam ad h. l. ... P 17. 47. 73. 74. a^scr al^15 fere Ath^cdd Chr^302 Thdrt Antioch^1214 Dam^imagg 841 *τετευχηκεν* :: cf de his formis Phrynich 305: ubi est *τετυχηκεν* a grammaticis praeceptum esse, *τετευχε* inferioris Graecitatis dicentibus. Formae vero „grammaticis ignotae" *τετυχε* passim inventae ipse Lobeckius exempla addidit. | *και κρειττονοσ* cum KABD^b et^c LP al pler d e f vg (et. am fu etc) syr^utr cop Ath 366 Chr Euthal^cod Thdrt^cod Antioch^1214 Dam ad h. l. al ... D*K 37. 69. 72. 73. 80. al^5 vg^ms lachm arm Thdrt Dam^imagg 841 om *και*, hinc Gb^0 | ℵ^a suppl *διαθηκ. εστ. μεσειτησ* (sic et BD*) *ητισ επι κριττο*, quae ℵ* (ut etiam 17.) praetermiserat | *εστιν διαθηκησ*: ℵ^aKP al pauc *διαθη. εστ.*

7. *αμεμπτοσ*: ita etiam D^b et^c, item E^ms (in ipso textu praeteriit, scripturam quippe codicis D* non adsequutus. Scripserat autem D^gr* inepti quid, nec nisi per coniecturam Wtst *αναιτια* voluit; cf ed. meam. In d e f vg est *si illud prius culpa vacasset.*) | *δευτερασ*: D* *ετερασ*

Ier 31 (38) 31—34 ἐζητεῖτο τόπος. 8 μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος.
10, 16 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν
2 Co 6, 16 αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,

---

8. αιτους cum $\aleph^{*}$AD*KP 17. 39. 114. 137. Euthal^{cod} Thdrt, item Chr cat^{216} οὐκ εἶπε *μεμφόμενος δὲ αὐτήν, ἀλλὰ μεμφόμ. δὲ αὐτοὺς λέγει.* Cf et. d e f vg *vituperans eos.* ... ς Ti αυτοις cum $\aleph^{c}$BD^{c}EL al pler Dam ad h. l. et$^{imagg\ 241}$ al; item Chr^{306} ubi eadem verba quae ex cat hausimus habentur, nisi quod pro *αὐτὴν* et *αὐτοὺς* legitur *αὐτῇ* et *αὐτοῖς*. | και επι τον ... D* om επι. Habet d *disponam domum israhel et domu iuda* (d e bis *domum* teste Sab.)

9. την εποιησα: 47. 66^{mg} 73. syrP^{mg} Thdrt Dam$^{imagg\ 241}$ Thphyl (non item Phot$^{manich\ 3,12}$ i. e. apud Wolf^{56}) *την διαθεμην* :: ex LXX | εν ημερα: B 34. *εν ημεραις* | μου (et. ς et ς^{e} 1633 etc): ς^{e} 1624. (ut etiam 37*) om | εκ γης: D^{gr}E^{gr} 43. *εκ της* | την εποιησα et επιλαβομενου μου et. f vg *quod feci* et *qua adprehendi.* Contra d e *quale fecit* et *qua adprehendit.*

10. αυτη η διαθηκη sine μου cum $\aleph$BKLP al omn^{vl} d e f vg syr^{utr} cop basm rell Chr Euthal^{cod} etc ... Ln add μου c. AD^{gr}E^{gr} :: μου etiam in LXX editum ex B etc, sed $\aleph$A etc om | επι καρδιαν αυτ. c. $\aleph^{*}$K 70. 219* g^{acr} f vg (hi^{2} *in corde*) aeth Clem^{89} Chr$^{cat\ 300}$ et^{301} sem ... B επι καρδια εαυτων ($\aleph^{3}$ dedit ἑαυτων. Videtur καρδιαεαυτων confusis C et E litteris ex καρδιασαυτων ortum) ... ς Ln Ti επι καρδιας αυτ. c. $\aleph^{c}$ADEL al pler Chr^{305} Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item P 31. επι καρδιαις α. Item *in cordibus* d e Prim; agnoscuntque pluralem etiam syr ^{utr} cop arm :: LXX^{ed} ex AB ac pler επι [τας] καρδιας, pauci minusc επι [του] στηθους καρδιας αυτων. Unus $\aleph$ επι καρδιαν. | επιγραψω: B γραψω :: ut LXX^{ed} ex B aliis pler; $\aleph$A al επιγραψω | μοι in $\aleph$ ex μου factum, ipsa prima ut^{vl} manu

11. διδαξωσιν: D^{E} e^{acr}? Chr$^{mosc\ 2}$ Cyr$^{glaph\ 46}$ διδαξουσιν | τ. πολιτην (B* πολειτην) cum $\aleph$ABDEKL al longe plu (7 ap Scri) d e cop basm syr^{sch} etP^{txt} arm Chr^{edd} et$^{cat\ 590}$ Thdrt Dam (:: sic etiam LXX ex ed^{vat} et $\aleph$, sed A al permu pp mu hoc loco *αδελφον*, post vero *πλησιον*) ... ς (= Gb Sz) τ. *πλησιον* cum P al sat mu f vg syrP^{mg} aeth Chr$^{306\ montf}$ Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 46}$ Thphyl | αιτου pri: D* εαυτου |

λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐ- 10, 17
τῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ
λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ 8
γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

1 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον Ex 26 28 40, 3 22 etc
κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία

αυτου sec: D*E 46. d e om | *ειδησουσιν*: D* *ειδεσουσιν*, B* *ειδουσιν* (B³ *ειδησουσιν*), Clem⁸⁹ *εισονται* | *απο μικρου* sine *αυτων* cum ℵABD* KP 2. 17. 29. 31. 38. 52. 73. 80. l^scr o^scr d e f vg basm arm Clem⁸⁹ Chr²⁰⁰ et cat⁵⁹⁰ Euthal^cod Cyr^glaph ⁴⁶ ... ç (sed Gb⁰⁰) Ti add *αυτων* cum D^cL al pler syr^utr cop aeth Thdrt Dam Thphyl Oec :: LXX^ed habent *αιτων* ex ΚΠ etc, sed A al pp mu om | *αυτων* post *εως μεγαλου*: 73. syrP cop basm Clem⁸⁹ om

12. *ιλεως*: KLP al¹⁰ (2 ap Scri) *ιλεος* | *και των αμαρτι. αυτων* sine additam cum ℵ*B 17. 23. f vg cop basm syr^sch aeth ar^e Clem⁸⁹ (*και ιλεως, φησιν ο θεος, εσομαι αιτοις και των αμαρτ. αυτ. ου μνησθω*) Prim. Item sed *ανομιων* pro *αμαρτιων*. 109. Chr^cat⁵⁹⁰ Euthal^cod (ut cdd² etiam apud LXX). Similiter Cyr^glaph ⁴⁶ *ιλε. εσομ. ταις αμαρτιαις αυτ. και των ανομιων αιτ. ου μη μνησθ. ετι*) ... ç Ln Ti add *και των ανομιων αιτων* cum ℵ^cADEKLP al pler (47. *ανομιων* tum *αμαρτιων*, item Chr²⁰⁰ mont; 37. *κ. τ. ανομ. αιτου* omissis *οτι ιλεως* usq *αμαρτ. αυτ.*) d e syrP arm (Chr) Thdrt Dam al :: vdtr additam ex 10, 17 fluxisse ubi non fluet, nisi forte invitis testibus nostris statuendum est etiam apud LXX olim inventum esse additamentum | *μνησθω*: 17. *μνησθησομαι*

13. *εν τω*: L ap Treg om *τω* ! *το δε*: D6^r* *το τε*

IX. 1. *ειχε* ut KBL etc; Ln Ti *ειχεν* ut DEP etc (A hiat). Ceterum ΕΙΤΕ in ed. Rom. nuperrima vitium est, cf N. T. meum Vaticanum in append. p. XI sq. | *και* cum ℵADEKLP al pler d e f vg syrP arm (aeth *Atque primum testamentum* etc) Chr²¹² Euthal^cod etc ... B 3. 38. 52. 115. a^scr^e b^scr^e k^scr al (et. cat^txt²¹⁰) syr^sch cop basm Thphyl om (238. al pauc basm om etiam *ειν*) | *η* (D* om) *πρωτη* sine additam cum ℵABDEKLP al³⁵ f vg basm syr^utr arm Chr²¹² Cyr^ador²³⁸ Cosm^gall 11,463. 583 Phot ap Oec⁸⁷⁹ Dam al (d e mirum in modum corrupte: *prior eius iustitia constitutionis cultura sanctum* [e *secundum* teste Sab] *saecularem*. Contra f vg *prius iustificationes culturae et sanctum saeculare*. Vg^cod marian super *prius* notatum habet *testamentum vel tabernaculum*. Vix probat in hac re Or^int 2,102 *Tabernaculum enim factum est primum, in quo erat* etc.) ... ç (= Gb Sa) add *σκηνη* cum 47. 73. 74. 80. 137. 139. a^scr al plu (37. *η πρωτη εκεινη*, al pauc aeth *η πρω.*

καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. 3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, 4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαΘήκης, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. 6 Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν

Ex 25, 40

διαθηκη) cop Euthal^{cod} Thdrt | λατρειας: D^{Gr*} και λατριας | το τε: D^{Gr*} το δε (arm expri τοτε)

2. κατεσκευασθη: 17. κατεσκευασται | εν η η τε: D^{Gr*} om η alterum | αρτων: B basm aeth add και το χρυσουν θυμιατηριον (vide ad v. 4 eosdem testes) | αγια: B praem τα. Praeterea ς (sed non ς^{e} Gb Sz) ἁγία ut 37. cat^{ixt} ete; scripturam vero ἅγια, ut D^{e} 17. 47. al plu^{vid} (6 ap Scri), confirmat Thdrt ad h. l. προπαροξυτόνως ἀναγνωστέον, τὰ ἅγια· οὕτω γὰρ ἡμᾶς διδάσκει νοεῖν τὸ ἕτερον ὄνομα. Dedimus autem αγια sine additam cum ℵBD^{e}EL^{P} al omn^{vl} f vg syr^{utr} cop sah basm arm aeth Chr Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,838}$ Thdrt etc ... AD*E d e Or int^{2,108} (vide et. ad v. 3) add αγιων. Hinc Ln edidit ἅγια. ἁγίων. (hac interpunctione)

3. αγια αγιων cum ℵ*AD*E al pler (P 47. αγια των αγ., item cop basm) arm Chr Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,838}$ Thdrt Dam al ... ℵ^{c}BD^{c}KL 5. 11. 46. τα αγια των αγιων. Hoc loco Or$^{int\,2,108}$ tantummodo *sanctum*.

4. χρυσουν εχουσα θυμιατηριον και: B basm aeth nil nisi εχουσα (B* χουσα omisso ε), vide ad v. 2. | παντοθεν: 47. παντοχοθεν | η βλαστησασα: B 37. om η | πλακες (L -καις): K** πλακαι (ex πλακες correctum)

5. υπερανω δε αυτης: D*E* υπερ δε αυτην (-της E), d e *super eam*, f vg *superque eam* | χερουβειν cum BD^{c}E. Similiter AP 37. Chr$^{mosc\,2}$ χερουβειμ. Item ND* d (e?) am fu al^{lachm} sah basm Primas χερουβιν ... ς χερουβιμ cum KL al pler f vg^{cle} (et. demid al) cop Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | δοξης ut ℵABDEKLP etc ... Gb Sz per incuriam praem της. Addunt vero D* d e και. | κατασκιαζοντα: AP 17. 80. κατασκιαζον, et al^{2} -αζων | εστιν: ℵ* ενεστιν

6. κατεσκευασμενων: L*P 37. al aliq κατασκ.

7. ο αρχιερ.: in A additur ο articulus (ab ipso$^{*\,vid}$) supra lineam | υπερ εαυτου: L* 47. υπ. αυτου

ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, 9 *ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι* 5, 1
προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 *μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.*

11 *Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα-* 10, 1
θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 *οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος.* 13 *εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων*

---

8. *μηπω πεφανερωσθαι* (d e f vg *nondum propalatam* [d *-tum*] *esse sanctorum viam*): D* *μηπως πεφανερωσαι* | *ετι*: DGr* *επι*

9. *ητις* (Prim „*quae:* subaudi *res*") ... D*E d e add *πρωτη* (sed d e corrupte *qui priori parabula*) | *ενεστηκοτα*: 17. *αν-*, 73. 114. 179. *εστηκοτα* ... 23mg 31. 87. 46. 73. 80. 115. 116. al2 ser al pauc Chr mosc3 (non mon tf215. 216) add *καθεστηκεν* | *καθ' ην* (Gb' Sz) cum ℵAB D* 17. 23* 27. 67** 71. 73. 137. f vg. Agnoscunt etiam Chr (*τοιουτέστιν ὁ τύπος γέγονε καθ' ὃν δῶρά τε καὶ* etc) Dam (qui verba Chr1 repetit) Oec (*καθ' ἣν παραβολὴν καὶ καθ' ὃν τύπον* etc) Primas („subauditur *parabolam* sive *figuram*") ... ς (= Gb' Sz) *καθ ον* cum DcEKLP al pler d e (sed hi3 corrupte *in timore in quo* etc) Euthalcod Thdrt (non apte sic editum videtur in Chr et Dam) Thphyl | *θυσιαι*: DGr* *-σιαν*

10. *και πομασιν*: 47. om | *βαπτισμοις* sine *και* cum ℵ*AD*P 6. 17. 27. 31. 73. 80. 137. 178. d e sah cop syrsch arm aeth arc Euthalcod Cyr ador347 ... ς (= Gb00 Sz) add *και* cum ℵcBDcEKL al pler f vg (hi3 *et iustitiis carnis usque - inpositis*) basm syrP Chr Thdrt Dam al | *δικαιωματα* (et. Gb'' Sz) cum ℵABP 6. 17. 27. 31. 73. 80. 137. 178. cop syrsch arm arc Euthalcod Cyrador347; item *δικαιωμα* D* d e (hi *iustitia carnis usque - inposita*) sah ... ς (= Gb'' Sz) *δικαιωμασιν* cum DcE KL al pler f vg syrP Chr Thdrt Dam al | Dc *μεχρισ*

11. *παραγενομενος*: 37. *-γεναμενος* | *μελλοντων* cum ℵADcEKLP al omn vl f vg cop basm syrP mg arm aeth Euspe 50 et176 Cyrhr 144. 198 Euthal cod Cyrador347 Ps-Ath401 Thdrt Procl685 Dam al, item Chr217 (et mosc2 et1*; sedcat 223 *γενομενων* nec aliter Mutianus vertit) ... Ln *γενομενων* cum BD* d e syrsch etP txt arpetrop Chrmosc1** etint etcat | ALP 17. 37. 114. 115. al2 ser *τελειωτεραs*

12. *εισ τα αγια αιωναν* etc: d e *in sanctis aeternis*, item Dionalex contr paul samos 295 *εισ τὰ ἅγια καὶ αἰώνια* (pergens *λύτρωσιν εὑράμενος*). Praeterea ℵ* *εισ τα αγια* per incuriam et ante et post *εφαπαξ* habet, sed priore loco delevit*a*. | *εισ τα αγια*: P add *των αγιων* | *ευραμενος* (et. ς et ςc 1633. etc) cum ℵADKLP al pler (omnes 12 ap Scri) Dion alex l. l. Euspe 176 Chr217 Euthalcod Thdrt Dam ... D* 27. 44. 80. al fere10 Chrcat223 Thphyl Oec *ευρομενος*

καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους
ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ
αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων
1 Tim 1, 9 εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.
24 15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θα-
νάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ πα-
ραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κλη-
ρονομίας. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε
Ex 24, 8 sq ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵμα-

---

13. τραγων κ. ταυρων cum ℵABD^{c}K 80. 89. 47. n^{ser} d e f vg cop basm syr^{sch} ar^{e} Cyr$^{ador\,407}$ Thdrt Primas ... ς ταυρ. κ. τραγ. cum KLP al pler syr^{p} arm aeth Ath^{583} Did$^{tri\,395}$ Cyr$^{hr\,199}$ Chr^{218} Cyr$^{fid\,73}$ Euthal cod Dam al Amb$^{luc\,2,1410}$ et$^{spir\,sa\,1,18,621}$ | κεκοινωμενους et. D^{b}et^{c} ... D$^{Fr^{2}}$ κεκοιμημενους

14. ποσω: 14. 17. πολλω | του χριστου: Did$^{tri\,396}$ ιησου | αιωνιου cum ℵ*ABD^{c}EKL al longe plu syr^{utr} arm Ath^{583} Did$^{tri\,188}$ Chr$^{cat\,226}$ Thdrt ... ℵ^{c}D*P al^{20} fere d e f vg cop basm Did$^{tri\,396}$ Chr^{218} Euthal^{cod} Cyr fid^{73} Dam αγιου | καθαριει: 179. 238. a^{ser} Did$^{tri\,395}$ Ath^{628} καθαρισει | υμων cum ND^{c}EL al longe plu f am fu tol al^{lachm} basm syr^{p} arm aeth Ath^{583} edd^{2} Did$^{tri\,396}$ (τας καρδιας υμων απο συνειδησεως πονηρας) Chr et^{txt} et^{com} it^{mmosec} et^{cat} (sed Mutianus vertit *nostram*) Mac$^{all\,7,178}$ Dam ... Gb″ Ln ημων cum AD*KP 44. 47. 67. 72. 120. 139. 140. h^{ser} al pauc d e vg^{cle} demid al^{lachm} syr^{sch} cop ar^{e} Ath^{583} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,73}$ Thdrt al | απο: ℵ 238. add των | θεω (et. Clem ^{838}): D* τω θεω τω | ζωντι sine additam cum ND^{c}EKL al pler d e f vg syr^{utr} basm arm aeth Clem al mu ... Ln add και αληθινω cum AP 21* 31. 66^{ms} cop Chr$^{218\,bis\,com}$ (εις το λατρευειν θεω ζωντι, φησι, και αληθινω) Mac$^{all\,7,178}$ Thphyl :: ex 1 Thess 1, 9.

15. διαθηκης καινης: 17. 37. 116. Chr$^{225\,com}$ d e f vg καιν. διαθηκ. | μεσ. εστιν: 17. add ιησους

17. μηποτε cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP al omn^{vl} etc (d e *quoniam nondum valet dum vivit*, f vg *alioquin nondum valet dum vivit*) ... ℵ*D* μη τοτε, item Isid^{4,113} qui addit: τὸ μήποτε τότε ἐστί, μιᾶς κεφαλαίας ἐνὶ στοιχείῳ ὑπό τινων ἴσως ἀμαθῶς προστεθείσης· οὕτω γὰρ εὗρον καὶ ἐν παλαιοῖς ἀντιγράφοις. οὐ γὰρ ἂν θείῳ πνεύματι κοσμηθεὶς – εἰς τοὐναντίον περιτράπῃ· ἐπειδὴ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος, μετὰ θάνατον βεβαιοῦται. εἰ δὲ μή ποτε κἂν τοῦτο, εἰς τὸ μὴ τὸν τόνον ἀναπεμπτέον, ἀλλ' εἰς τὸ μήποτε, ἵνα μηδαμῶς. Cf et. Thphyl: ἐρωτηματικῶς τοῦτο καὶ ἀνάγνωθι καὶ νόησον. Item Oec: κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι. Atque sic, i. e. διαθέμενος; Ln et Tl, non item ς Gb Sz etc. | Cf ad hunc versum et sqq Epiph^{665} (haer. Manich.): φασί ησι·

τυσ ἐγκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν Nm 19, 6
τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε
τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων· τοῦτο τὸ Ex 24, 8 Mt 26, 28
αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. 21 καὶ τὴν
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως
ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν Lv 17, 11
νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. 23 ἀνάγκη οὖν
τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι,
αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας. 24 οὐ
γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀλη-

διαθήκη δὲ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία ἐστί, διὸ καὶ ἡ πρώτη ἄνευ αἵματος οὐκ ἐγένετο. λαβὲ γὰρ μωϋσῆς τὸ αἷμα τῶν τράγων καὶ ἐρράντισεν αὐτὸ τὸ βιβλίον καὶ τὸν λαόν. διὰ τοῦτο καὶ ἡ δευτέρα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ σωτῆρος ἐδόθη διαθήκη.

18. *οθεν* (D$^{bet c}$): D* *οδεν* | *ουδ* cum ℵP al sat mu^{vl} (differunt tantum 5 ap Scri, neglexit Mtthaei) Dam ... Ln Ti *ουδε* cum ACD^{b}E^{c}(Γ^{r*} *ουδεν*)ΨL b al plu Chr Thdrt | *η πρωτη*: D*ℵ* d e add *διαθηκη* | *εγκεκαι-* ut ℵADE ... ς Ln *εγκεκ-* ut CK^{sil}LP al certe pler

19. *πασης*: ℵ 46* om ... D* Chr$^{2/3T}$ *πασης της* | *νομον* cum ℵ*D^{c}EKP al longe plu Chr Dam al ... Ln praem *τον* cum ℵ^{c}ACD*L 17. 21. 47. 71. 73. 118. 115. 120. g^{ser} k^{ser} cat^{txt} Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} Thdrt Thphyl :: infra v. 22. non fluct; cf et. ad 8, 4. | *υπο*: DΓ^{r*} om | *μωυσεως* cum ℵCDEKL al plu (sed mu *-σεος*) ... ς (sed Gb Sz ψt 7, 14.) *μωσεως* cum AP al sat mu | *και των τραγων* cum ℵ*AC (DE d e *τ. τραγ. κ. τ. μοσχ.*) 80. Euthal^{cod} Thdrt^{cod}. Item ς omisso *των* cum P 17. 37. 47. al longe plu Thdrt^{ed} Dam al. Item (d e) f vg rell (praeter syrr) ... ℵ^{c}KL 46. 121. k^{ser} syr^{utr} Chr$^{2/3T}$ plane om | *μετα*: 37. *μεθ* | P *υσωπου*, item f am fu al *hysopo* (non item d e vg^{cle}) | *εραντισεν* cum ΨACDEKL 17. 47. d^{ser*} f^{ser} al aliq Euthal^{cod} ... ς *ερραντ.* cum P al plu

20. *λεγων*: P *-γον* | *ενετειλατο*: C 1^{lect} *διεθετο* (:: cf LXX Exod. 24, 8.)

21. *εραντισεν* cum ΨACD*KL 17. 47. f^{ser} o^{ser} al aliq ... ς *ερραντ.* cum D^{c}EP al plu (Euthal^{cod} *ερ* exeunte versu, *ραντ.* ineunte)

23. *καθαριζεσθαι*: DΓ^{r*} 67** cop (non item basm) *καθαριζεται* | *αυτα δε*: 17. *αυτα τε* | *παρα ταυτας* cum ΨACD^{b}E^{c}KLP al pler etc ... DΓ^{r*} *παρ. ταυτησ*, 8. 14. 109. 115. 1^{ser*} *παρ. ταυτα*, 73. 118. (et. ed. Compl.) *παρ. ταυταισ*

24. *αγια* post *εισηλθεν* (37. *προσηλθ.*) cum ΨAP 17. 37. 118. Euthal^{cod}. Ita et. Ln$^{ed\,min}$ ... ς Ln$^{ed\,mai}$ aute *εισηλθ.* cum CDEKL al pler d e Nyss$^{resurr\,2,840}$ Chr Thdrt Dam al. Libere vv pler, ut f vg *in manufactis sanctis* (ita am fu tol demid al; vg^{cle} *manufacta sancta*) *Iesus introiit*; Or$^{int\,2,236}$ *in sancta manufacta introivit Iesus* (sed^{2,50} *in manu-*

θεινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 *οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·* 26 *ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.* 27 *καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις,* 28 *οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.*

X.

Col 2, 17 9, 9 ss

1 *Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις*

---

facta sancta intravit Iesus). | *χριστος* sine articulo cum ℵAC*D* 17. 71. 118. arm Euthal^{cod} ... ς Ti *ο χρ.* cum C^{cD}D^{h}E^{tc}KLP al plor Ath^{251} Ps-Ath^{401} Nyss$^{l.}$ l. Chr Cyr^{glaph}^{226} Thdrt ad h. l. et^{1,163} et^{alib} Dam al | *εμφα-* ut ℵCD^{c}KLP etc ... AD* *ενφα-* | *υπερ ημων* (et. Or^{int}$^{2,126.}$ ^{248} Ath^{251} Nyss etc): C 17. *υπερ υμων*

25. *ουδ*: C 238. A^{scr} al *ουδε* ... P *ου γαρ* | *προσφερῃ*: LP al pauc *-ρει* | *εισ τα αγια*: ℵ^{c} 37. 71. 73. 116. 40^{lect} k^{scr} sah basm (non cop) arm aeth Chr$^{234.}$ ^{236} add *των αγιων*

26. *πολλακις* (d e *aliquotiens*, f vg *frequenter*): D^{gr}*E^{gr} (scripsit *πολλά* omissa *κισ* syllaba) *πολλα* | *παθειν*: 47. 120. sah basm aeth *αποθανειν* | *νυνι* cum ℵACP 37. 39. 47. 73. (L^{sil}) Or^{1,250} Chr^{234} Euthal^{cod} ... ς *νυν* cum DEK(L ?) al plor Chr^{227} Thdrt Dam al | *της αμαρτιας* cum ℵAP 17. 73. sah basm cop ... ς Ti *αμαρτιασ* cum CD^{c}EKL al plor Or^{2,699} Chr$^{234.}$ ^{237} Thdrt Dam al. Item d e f vg etc ... D^{gr}* Aug^{pecc} meretr^{1} *αμαρτιων*, Or^{1,250} *των αμαρτιων*

27. *τουτο*: 47. *ταυτα*

28. *ουτ. και* cum ℵACDEKLP al longe plu (omn 12 ap Scri) d e f vg syr utr sah basm cop arm aeth Chr^{227} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc vix mu | *εισ το* (17. om *το*): P *εισ των* | *αντιγκειν*: P *-εγκαι* | *οφθησεται*: 47. ante *χωρ. αμαρτ.* | *απεκδεχομενοισ*: C* *-μενοι*, D* *εκδεχομενοισ* | *εισ σωτηριαν* sine additam cum ℵCDEKL al plor d e f vg sah cop basm syr^{sch} aeth Chr Thdrt Dam^{txt} Aug^{pecc} mer^{1} ... Lned min add *δια πιστεωσ* cum AP 31. 47. 73. 40^{lect} floriac hal syr^{p} Euthal^{cod} (sed cruce rubra ante *δια πιστ.* adposita). Item 27. 37. 57. 61. 71* 80. 116. 118. al pauc arm praem eadem. Cf et. Dam ad h. l. *ἐν δὲ πρώτῃ, φησίν, ὥφθη εἰς τὸ ἆραι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ οὐκέτι οὕτω φανεῖται, ἀλλὰ σώσων τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύσαντας.*

αἷσ προσφέρουσιν εἰσ τὸ διηνεκὲσ οὐδέποτε δύναται τοὺσ προσερχομένουσ τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ

X. 1. ουκ αυτην: 47. ουκ αυτων | αινταισ: 37. αυτων ... 2. 30. 41. 43. 52. 74. 109. a^{scr*} al$^{4\,scr}$ al aeth Dam om | *θυσιαισ* sine additam cum ACDEHKL al omn^{vl} d e f vg syr^{utr} rell Or$^{int\,2,696}$ etc ... κρ add *αυτων* | *αισ* cum D*HL 73. 137. k^{scr} Chr$^{mosc\,1}$ et^{1,814} Euthal^{cod} ut^{vl} Thdrt, item (accuratissime enim reddunt *hostiis quibus offerent*) d e. Eandem lectionem confirmare videntur ii qui *αισ* post -*σιαισ* plane om A 2. 7* 17. 47., item syr^{utr} arm (syr^{sch} *In ipsa enim lege umbra erat - ; propter hoc quum in omni anno eadem sacrificia offerrentur, nunquam potuerunt* etc; syr^{p} *Quum umbram enim habeat lex –, quolibet anno eisdem victimis offerunt indesinenter, quae nunquam possunt* etc; item arm *αι ουδεποτε*). Edidit autem Ln$^{ed\,min}$ *θυσιαισ* sine *αισ* aut *αισ* ... ς Ln$^{ed\,mai}$ *αισ* cum NCDcEKP al pler Chr^{839} Dam al. Item *αισ* vel *αισ* f vg basm cop aeth | *ουδεποτε*: A** praem *αι*, quod ex syr^{p} arm iam adnotavimus. Dicitur vero etiam 31. (omisso *αισ*?) *αι* h. l. inserere. | *δυναται* cum D*et^{c}EHKL al sat mu d e f vg basm cop Chr ad h. l. Thdrt Oec (ὁ *νόμοσ τοῦτ' ἔστιν*) Or$^{int\,2,696}$ ... Gb^{1} Ln *δυνανται* cum NACD^{b}P 17. 37. 47. 67** 73. 80 109. 116. al^{30} fere (7 ap Scri) Chr$^{mosc\,3}$ et^{1,814} Euthal^{cod} Dam Thphyl. Ei lectioni favere videtur Thdrt^{com}: *πολλὰσ γάρ φησι θυσίασ καὶ τὰσ αὐτὰσ κατ' ἐνιαυτὸν προσφέροντεσ τελειῶσαι τοὺσ κατὰ νόμον πολιτευομένουσ οὐ δύνανται.* Inprimis vero huc facit Thphyl: *εἴπερ ἰσχὺν εἶχον αἱ νομικαὶ θυσίαι, οὐκ ἂν διηνεκῶσ προσεφέροντο· ἅπαξ γὰρ προσενιχθεῖσαι καὶ ὠφελήσασαι ἐπαύσαντο ἄν. νῦν δὲ – πρόδηλον ὅτι ἠσθένουν τελειῶσαι – – τὸ δὲ δύνανται εἰ καὶ τὰ ἀντίγραφα ἔχουσι μετὰ τοῦ ν, ἀλλ' ὅμωσ εὗρον παραγραφὴν* (notam in margine) *χωρὶσ τοῦ ν, τοῦτο γράφειν ἀξιοῦσαν. σκιὰν γὰρ ἔχων, φησίν, ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν οὐδέποτε δύναται τοὺσ προσερχομένουσ τελειῶσαι. καὶ ἀληθῶσ γε, ὅσον κατὰ τὸ τῆσ γραμματικῆσ ἀκριβείασ ἀκόλουθον, οὕτω δεῖ ἔχειν τὴν γραφήν, ἵνα μὴ σολοικισμόσ ἀνακύψῃ. ἐπειδὴ δὲ τῇ γραφῇ τεχνολογιῶν οὐδεὶσ λόγοσ, καὶ οὕτωσ αὐτὸ νοήσωμεν ὡσ τὰ ἀντίγραφα ἔχουσιν. οὐδέποτε γὰρ δύνανται, οἱ προσφέροντεσ δηλαδή, τελειῶσαι τοὺσ προσερχομένουσ.* Contra quam explicationem recte observatum est nusquam ab auctore huius epistulae sacerdotes dici non posse perficere hominem, sed lex atque sacrificia (cf infra v. 11.). Ceterum Ln hac interpunctione usus est (in utraque editione): *σκιὰν γὰρ ἔχων - τῶν πραγμάτων. κατ' ἐνιαυτὸν – θυσίαισ* (ed^{mai} add *ἅσ*) *προσφέρουσιν, εἰσ – τελειῶσαι· ἐπεὶ* etc. | *τελειωσαι* (D^{c} *τελειωσαι*) et. Or$^{int\,2,696}$ *facere perfectos* (ut f vg *perf. facere*): D*E* d e *καθαρισαι* (*emundare*)

2. ουκ (et. ς Gb Sz) cum NACDEH**KLP 17. al longe plu (11 ap Scri, 10 i. e. omn exc 13^{lect} ap Mtthaei; L *ουκ αν επαυ* in rasura habet) d e (hi^{2} *nam nec*) am fu harl* tol (*nonne*) all^{acchm} cop basm aeth (arm *ει μη*) Chr Euthal^{cod} Thdrt (non contra est comm: *διὰ τοῦτο τέλοσ ἐκεῖνα λαμβάνει ὡσ οὐ δυνάμενα συνείδησιν καθαρὰν ἀποφῆναι.*) Thphyl Oec ... ς^{e} om cum K* al non mu (ut 74. 137. a^{scr} 13^{lect}; al

τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρισμένους; 3 ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρ-
Ps 39 (40), 7—9 τίας. 5 διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ηὐδόκησας· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπταί περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεός τὸ θέλημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ηὐδόκησας,

---

pauc ut c^{ser} *επει και*) f vg^{cle} demid hal harl** syr^{sch} et (licet a syr ^{sch} differat) syrP (uterque quidem satis libere) ar^{e} Primas. Ceterum praecepit Thphyl: *κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι*, item Oec. Consentit tol (*nonne*). | *ετι*: D* cat^{txt} d e Chr^{339} om | *τους*: D^{gr*} add *δε* (d e *qui observantes semel purgati*, f vg *cultores semel mundati*) | *κεκαθαρισμενους* cum NDEHKP 17. 23** 37. 39. 68. 71. 113. 116. Euthal^{cod}, item (ut Ln edidit) AG *κεκαθειρισμ*. . . . ς Ti *κεκαθαρμενους* cum L al pler Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

3. *εν αυταις*: ℵ *εν αυτοις* | *κατ ενιαυτον*: D*K* 61. 8P^{e} o^{ser} d e f vg arm add *γινεται*

4. *ταυρων κ. τραγων* cum ACDEHKLP al fere omn d e f vg cop syr^{utr} arm^{edd} aeth Eusdem^{386} Chr^{339} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ℵ 37. basm arm^{zoh} *τραγ. κ. ταυρ.* :: cf 9, 13 | *αφαιρειν*: ℵ *αφιρειν* (item ℵ 109.), „sed ρ ex λ ipsa prima manu factum videtur"; L b 73. 106. 108. Chr mos^{e1} *αφελειν*

5. *σωμα*: syrP^{mg} *aures*, quae lectio est editionis Hebraicae a testibus nonnullis etiam ad Graeca translatae. Cf Thdor^{mop} eat^{328} (ap Frl^{368}): *ταῦτα μὲν εἴρηται τοῖς ἐν βαβυλῶνι πρὸς τὸν θεὸν βουλομένοις εἰπεῖν ὅτι θυσίας με οὐκ ἀπῄτησας, ἀλλὰ μόνον τὸ ὑπακούειν σου καὶ τὸ θέλημά σου ποιεῖν· καὶ εἰ εὐθυμοῖεν, τὰ τῆς ἐπανόδου λοιτὸν ἀναμφίβολα ἦν· μεταλλάξας οὖν αὐτὴν ὡς ἐκ προσώπου τοῦ χριστοῦ ταύτῃ φησίν, ἀντὶ τοῦ ὠτία, σῶμα εἰπὼν κατηρτίσω μοι.*

6. *ολοκαυτωματα*: DE^{gr} d *ολοκαυτωμα* | *ηυδοκησας* cum ACD*^{c}HP 37. 73. 120. Euthal^{cod} ... ς *ευδοκ.* cum ND^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al

7. *ιδου*: D* syr^{sch} add *εγω*, item d e ante *ecce* | *ηκω* et. ℵ^{a}: ℵ* om | *γεγραπται*: D^{gr*} add *γαρ* | o *θεος* (19. 46. 114. e^{ser} fu aeth Chr$^{mos e 2}$ add *μου*): ℵ 109. 179. 219* f^{ser} harl* om; al pauc (2^{ser}) aeth post *το θελ, σου* pon

8. *ανωτερον*: P 71. 115. 121. Chr^{339} (non^{247}) *ανωτερω* | *λεγων*: in A *ων* recentiore manu scriptum est | *θυσιας και προσφορας* (Gb') cum ℵ* ACD*P 17. 23. 57. d e f vg sah cop syr^{sch} ar^{e} arm Cyr$^{ador 343}$ (Or^{int} ^{1,643} „secundum quod et propheta dicit: *Hostias et oblationem noluisti nec placita sunt tibi*") ... ς *θυσιαν κ. προσφοραν* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler syrP aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *περι αμαρτιας*: DE d e harl* *πε. αμαρτιων* | *ουδε*: 73. a^{ser} Cyr^{ador} *ουτε* ... 17. *ουτε μην* | *ηυδο-*

αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ, 10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· 12 οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ

12, 2 etc
1, 13 etc

P. 109 (110), 1

κησας cum AD*P 37. 73. 109. 115. 120. Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,348}$ Thdrt ... ς ευδοκ. cum ℵCDᶜKL al pler Chr Dam al | νομον cum ℵAC 17. 37. 46. 47. 71. 73. 116. Chr Euthal^{cod} Cyr^{ador} Thdrt ... ς (Gb^{0}) praem τον cum DEKLP al pler Dam Thphyl Oec

9. του ποιησαι sine additam cum ℵ*ACDEKP 17. al^{10} d e harl* sah cop basm syrP ^{txt} aeth Chr^{249} Cyr$^{ador\,348}$ ... ς (= Gb Sz) add ο θεος cum ℵᶜL al pler f vg syr^{sch} etP c.* Chr^{247} Euthal^{cod} Thdrt Dam al; e^{scr} 134. 153. etc ο θεος μου. Alii aliq arm Dam post το θελ. σου pon (in his 38. 43. 72. al qui ο θεος μου habent)

10. εσμεν δια (et. ς^{0} Gb Sz Ln) cum ℵACD*E*P 17. 31. 47. 73. 80. 120. a^{scr*} k^{scr} al ut^{vl} pauc Chr$^{247.\,250}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,348}$ Thdrt, nec aliter d e f vg reli ... ς (non ς^{0} etc) Ti εσμεν οι δια cum Dᶜᵉ*KL al longe plu (12 ap Scri, omn exc 120. ap Mithaei) Dam Thphyl Oec. Et Thphyl quidem sic: ἐν ᾧ θελήματι, φησί, τοῦ πατρὸς ἡγιάσθημεν οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ τῆς ἁφάπαξ γενομένης ἁγιασθέντες· τοῦτο γὰρ ἔξωθεν προσυπακουστέον. | του σωματος: D*E* d e τ. αιματος | ιησ. χριστου cum ℵACDEKLP al longe plu (omn 18 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,348}$ Thdrt Dam Oec (Thphyl του χριστου, 115. του ιησου) ... ς (= Gb Sz) praem του cum minusc ut^{vl} pauc

11. ιερευς cum NDEKL 17. 47. al longe plu d e f vg (hi Latt *sacerdos*) cop syrP ^{txt} Chr$^{247.\,250}$ Euthal^{cod} Thdrt$^{com\,vl}$ (τασ γαρ αυτασ θυσιασ οι ιερεισ προσφερειν ενδελεχωσ εκελευσθησαν) Dam al ... Ln αρχιερευς cum AΨ 31. 37. 46. 73. 74. 80. 137. a^{scr} al^{15} syr^{sch} etP c.* basm arm aeth Cyr$^{ador\,348}$ Thdrt^{txt} (:: 8, 3. αρχιερευσ non fluctuat, nec magis uno 46. excepto 5, 1. Utroque tamen loco d e *sacerdos*, ut etiam 9, 11 et 25 et alibi, quibus locis Graeci αρχιερευσ consentientes praebent; contra 2, 17. 5, 5 et 10. 9, 7 et alibi *summus sacerdos*. Accuratius vero vg plerumque *pontifex* et *sacerdos* distinguit.) | καθ ημερ. λειτουργ. (et. ℵᶜ): ℵ* λειτ. καθ ημερ. | και post λειτουργων: D* d e om

12. ουτος (et. Gb'' Sz) cum ℵACD*EP 17. 47. 67** 80. 116. 137. 177. k scr cat^{txt} d e f vg (hi Latt *hic*) arm Chr$^{247.\,250}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,348}$ ... ς Ti αυτος cum Dᶜᵉ*KL al pler Cyr$^{hr\,220}$ Thdrt Dam Thphyl Oec | εν δεξια cum ℵ(ut^{0} restituit pro εκ δεξιων)CDEKLP al fere omn Or$^{4,\,219}$ Cyr$^{hr\,220}$ et$^{ador\,348}$ etc (d e f vg *in dextera*, harl *ad dextram*) ... Ln

λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς
τοὺς ἁγιαζομένους. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον·
Ier 31 (38), 33 μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς
αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος· διδοὺς νόμους μου
ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς,
Ier 31 (38), 34 17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη-
σθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ
ἁμαρτίας.

Eph 2, 12 19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων
ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ
ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσερχώμεθα
4, 16 μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς

---

ed min ex dextris cum A 31. Cf et. Ignintpol trall[9] (Dress[236]) ανελημφθη προς τον πατερα και εκαθισεν εκ δεξιων αυτου, περιμενων εως αν τεθωσιν etc

15. μετα γαρ: D[Gr*] μετ. δε | ειρηκεναι (et. Gb″) cum ℵACDEP 17. 31. 43. 47. 67[**] 137. c[ecr] al plus[10] it vg syr[utr] cop basm aeth Chr Euthal[cod] Thphyl ... ς Ti προειρηκεναι cum KL al pler arm Thdrt Dam Oec

16. αυτη: D[Gr*] f vg Amb[ps 118] add δε | επι καρδιας αυτ. (d e f vg etc in cordibus eorum) ... 31. 46* Euthal[cod] επ. καρδιαν αυ. | επι την διανοιαν cum ℵACD[Gr*]P 17. 31. 47. 71. 73. f am fu harl* tol aeth ... ς Ti επι των διανοιων cum D[b]et[c]EKL al pler d e vg[ele] domid syr[utr] cop basm arm Chr Thdrt Dam al (Euthal[cod] om και επ. τ. διαν. αυτ.) :: cf ad 8, 10. LXX εισ την διανοιαν (ℵ* καρδιαν) αυτ. και επι (A add τασ) καρδιασ αυτων (ℵ επι καρδιαν αυτ.) γραψω αυτουσ (ℵA επιγρα. αυτ. eaque ante επι pon) | επιγραψω (47. γραψω) αυτουσ: post haec 31. 37. 55. 67. 71. 73. 80. 116. al[30] syr[p mg] υστερον λεγει, item (tunc dixit sive dicit) syr[p txt] basm arm

17. αυτων pri: D* 7. 17. 28. 31. 73. d e f vg Amb[ps 118] om | αιτων sec: 37. om | μνησθησομαι (Gb′) cum ℵ*ACD* 17. Euthal[cod] ... ς μνησθω cum ℵ[c]D[c]KLP al pler (E inepte utrumque miscet) Chr Thdrt Dam al :: cf 8, 12.

18. τουτων (et. ℵ[c]): 38. 72. αυτων ... ℵ* arm om

19. εισοδον: K post των αγιων pon

20. και: D[Gr*]E[Gr*] om | της σαρκος: D[Gr*] praem δια

21. L ιερειαν μεγαν (quae lineola, qua μεγαν fit, secundis curis addita est)

22. προσερχωμεθ. cum KAC al plu d e f vg etc Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... D[Gr]E[Gr]KLP al plus[50] προσερχομεθα | μετα cum KADELP al pluvid Chr[257. 258] Euthal[cod] Thdrt Thphyl ... c etc (res satis neglecta est; K?) Dam μετ atque sic per errorem Gb Sz | ῥεραντισμενοι cum

καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς 23 καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα
ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πι-
στὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς
παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν
ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες,
καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 6, 4 ss
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλον- Dt 17, 6
τος τοὺς ὑπεναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμων Μωϋσέως χωρὶς
οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ δο-
κεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατα-

---

ℵ*ACD*P 31. 39. ... 17. 37. *ερραντισμενοι*, ς *ερραντισμ.* cum ℵcDcEKL al pler Chr Euthalcod rell

23. ς Gb Sz *πονηρᾶς*· 23*καὶ* et Lu *πονηρᾶς*, 18*καὶ* | *λελουσμενοι* cum ℵD*P 39. 46. 73. ... ς Lu Ti *λελουμενοι* cum ACDcEKL al pler (Clem 621 *λελουμενων*) Chr Euthalcod rell | *το σωμα*: P b 4. 21* 71. 109. 219. A^{ser*} O^{ser} al aliq Chrmosce Thdrtcod *τω σωματι* | *κατεχωμεν*: KP 31. 37. 39. 71. 109. al^{14} ser al plus^{15} *-χομεν* | *της ελπιδος*: ℵ* f vg syrsch arᵉ aeth add *ημων* ... DE d e f vg ante *την ομολογ.* pon, 47. post *ακλινη*

24. L *παροξισμον* | *και* sec: L habet tantum in mg

25. *εγκαταλειποντες* cum ADbELP al plu Chr^{366} Euthalcod Thdrt Dam Thphyl ... ℵ 47. 73. al^{3} ser al mu *εγκαταλιποντες* ... D* *καταλιποντ.* | *εαυτων* (et. ℵc): ℵ* 219* *αυτων* | *εθος*: D* Chrmosc^{1ee} add *εστιν*, item (d e *sicut et consuetudini quibusdam*, pro *est* posito *et*) f vg (f am fu demid al *sicut est consuetudinis quibusd.*, vgcle *sicut cons. est quib.*) etc | *τοσουτω*: K d^{ser} *τοσουτο*, Z^{ser} *τοσουτον* | *οσω* (et. ℵc): ℵ*K c^{ser} Z^{ser} al pauc *οσον* | *παρακαλουντες*: 17. 47. 115. Thphyl add *εαυτους*, item syrsch arᵉ

26. *τ. επιγνωσιν* et. ℵa ... ℵ* *της -σιαν* (sic) | *οικετι* etc: D* *ουκε. περιλειπεται θυσιαν περι αμαρτιας προσενενκιν*, d e *iam non restat peccatis hostia offerre*; Dc *ουκε. απολειπεται θυσια περι αμαρτιων* (E ex utroque mixtum habet textum). Ceterum totum versum exceptis *μετα το* usq *αληθειας*, etiam Pa habet.

27. *εσθιειν*: 37. 116. *κατεσθιειν*

28. *μωυσεως* cum KEL 17. 37. 47. al plu^{vl} (8 ap Scrl) Or^{2,261} Chr^{367} Euthalcod Thdrt Dam ... ς (Gb Sz ut 7, 14 ac post) *μωσ-* cum ADEP al sat mu^{vl} | *οικτιρμων* (ADE *-τειρ-*) et. Or^{2,261} et$^{int\ 2,248.\ 3,275}$ etc ... D*E d e syrP c.* add *και δακρυων*

29. *ποσω* et. Or$^{1,749.\ 2,206.\ 261}$ etc: K add *μαλλον*, item d e f vg (*quanto magis putatis deteriora* etc) Or$^{int\ 3,275.\ 298}$ (non item^{2,248} *quanto maiori-*

πατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ
Dt 32, 35 a Ro 12, 19 ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. 30 οἴδαμεν
Ps 134 (135), 14 γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν·
κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας
θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτι-
σθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν
ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
12, 3 οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. 34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συν-

---

bus suppliciis dignus putabitur) | *εν ω ηγιασθη* et. Or$^{1,749.\ 2,206}$ e$^{\text{tint}\ 2,248.\ 2,206.\ 261}$ Ath^{523} Chr^{2,216} al mu ... Ln$^{\text{ed min}}$ om cum A Chr^{366} (et.mosc^{2})

30. *ανταποδωσω* sine additam cum ℵ*D*P 17. 23* 67** d e f vg cop syr ^{sch} ar^{e} aeth^{ro} Ambr$^{\text{ps 38}}$ Prim ... ς (Gb^{uc}) Ln Ti add *λεγει κυριος* cum ℵ^{c}AD^{c}EKL al pler syrP arm aethPP Chr^{220} Thdrt Antioch^{1106} Dam ^{al} :: cf Ro 12, 19. ubi nemo om; sed ibi est (ut etiam h. l. Chr^{220}) *γεγραπται γαρ* pro *οιδ. γαρ τον ειπ.* | *και παλιν* sine *οτι* cum ℵAKLP al fere omn etc ... DE 31. 73. d e f vg arm aethPP (non^{ro}) Euthal^{cod} Thdrt^{4,1016} (sed fluct lect) Antioch^{1106} add *οτι* (:: item LXX) | *κρινει* (f vg *iudicabit*, d e *iudicat*) ante *κυριος* cum ℵ*ADEK 17. 31. 55. 71. 73. d e f vg syr^{utr} arm aeth^{utr} Euthal^{cod} Thdrt^{4,1016} Antioch^{1106} Prim (Dam om *κυριος*) :: sic et. LXX ... ς post *κυριος* cum ℵ^{c}LP al pler cop Chr Thdrt ad h. l. Thphyl

31. D* *εμπεσειν*

32. *δε* et. Clem^{608} Or^{1,308} etc (syr^{sch} arm *ergo*) ... L 46. 74. 108. 109. 114. 179. 238. a^{acr} cop aeth Chr$^{\text{mosc}2}$ om | *τας προτ. ημερας*: D* *ταις προτεραις ημεραις* | *ημερας* (et. ℵ^{a}): ℵ* *αμαρτιας*. Praeterea ℵ* (non item^{c}) 17. 37. 71. 73. 80. 116. 118. 219* 238. al pauc cop add *υμων*

33. *θεατριζομενοι*: D* *ονειδιζομενοι*, E *νιδιζομενοθεατριζομενοι* (:: nimirum D*** obelo transfixis o et ι in *ονιδιζ.* totam vocem delendam significavit in eiusque locum *θεατρ.* substituit. Iamvero E tam inepte.). Corrupte vero d e *spectaculo inproperantium et angustia subiecti* (contra f vg *et in altero quidem obprobriis et tribulationibus spectaculum facti*)

34. *τ. δεσμιοις* cum AD* 6. 8. 17. 37^{ms} 47. 67** 73. 120. 134^{txt} 6^{lect} h^{acr} f vg (*vinctis*) syr^{utr} cop arm Chr^{216} et^{278} (*και αυτους φερει εις μεσον τοις αποστολους. ου μονον, φησι, τοις αλειοις ουκ ηισχυνεσθε, αλλα και τοις αλλοις εκοινωνειτε τοις ταυτα παθουσι – ορᾳς οτι περι ἑαυτου φησι και των αλλων των δεδεμενων* etc) Euthal^{cod} Antioch^{1170} (vdtr et. Dam^{com} ubi magnam partem verba Chrysostomi repetuntur. De Thphyl et Oec vide post.) ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *τ. δεσμοις μου* cum ND^{c}EHKLP al pler d e (sed habent *vinculis eorum*) aeth Clem^{608} (exscribit vv. 32—39) Or^{1,308} (omisso *μου*) Euthal^{argum} (Zacagn^{670}; a verbis *τ. δεσμοις μου* sumitur argumentum Paulinae

επαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. 35 *μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν.* 36 *ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.* 37 *ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονίσει·* 38 *ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ*

Ex 26, 20
Hab 2, 3 s
Ro 1, 17 etc

---

originis epistulae) Thdrt^{txt} (in com est: *ποτὲ μὲν αὐτοὶ λοιδορούμενοι – ποτὲ δὲ τοῖς ταῦτα πάσχουσι κοινωνοῦντες καὶ παντοδαπὴν αὐτοῖς προσφέροντες θεραπείαν*) Dam^{txt} Thphyl^{txt} Oec^{txt} (Thphyl^{com} *οὐ μόνον ἐν τοῖς ὑμετέροις [παθήμασιν] οὐκ ἐδεήθητε παρακλήσεως, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐγένεσθε παράκλησις, καὶ μάρτυς ἐγώ.* Extrema probant lectionem τ. *δεσμοῖς μου.* Oec^{com} *οὐ μόνον, φησίν, ὑμεῖς οὐκ ἐδεήθητε παρακλήσεως, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις δεδεμένοις χεῖρας ὠρέγετε.* Haec propterea non satis sunt ad probandam *δεσμοῖς* lectionem, quoniam verba quae proxime praecedunt *κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων* simul respiciuntur.) | *ἑαυτοὺς* cum ℵAH 5. 6. 36. 67. 80. d e f vg (hi Latt *scientes s. cognoscentes vos habere*) cop Clem^{608} Euthal^{cod} (confirmat et. Or^{1,303} *γινωσκοντες οτι κρειττονα εχετε υπαρξιν*, item Chron^{440} *γινωσκοντες εχειν υμας κρειττ. υπαρξ. κ. μεν.*) ... ς (= Gb Sz) *ἐν ἑαυτοῖς* cum minusc ut^{vl} pauc (ut k^{scr}) Antioch^{1170} ... Gb Sz Ti *ἑαυτοῖς* cum DEKL al^{170} fere Chr^{279} Isid^{2,225} Thdrt Dam al ... P om plane | *κρεισσονα* cum ℵA 17. Chr^{279} etc ... ς Ti *κρειττονα* cum DEHKL al pler Clem Or Euthal^{cod} Isid Antioch^{1170} etc | *ὑπαρξιν* sine additam cum ℵ*AD*H* 17. d e f vg cop aeth^{ro} Clem^{608} Chrón^{440} Prim ... ς (Gb^{00}) add *ἐν οὐρανοῖς* cum ℵ^{c}D^{c}EH**KLP al fere omn syr^{utr} arm aeth^{PP} Or^{1,303} Chr Isid^{2,225} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1170} Dam al

35. *ἀποβάλητε* (et. D^{c}; D^{b} *-λετε* ut^{vl}): D^{gr*} *ἀπολυητε* | *μεγαλην* ante *μισθαποδοσιαν* cum ADEHP 17. 37. 73. 116. 137. Clem^{608} Or^{1,303} Eus$^{dem\ 276}$ Euthal^{cod} ... ς post *μισθαπ.* cum KL al pler Chr Thdrt Dam al

36. *ἐχετε χρειαν* (et. ℵ^{c} Clem^{608} Or^{1,303} Eus$^{dem\ 276}$ Ephr^{2,225} Cyrglaph^{pj} etc): ℵ* *χρ. ἐχετ.* | *κομισησθε* et. Clem Eus Ephr Cyrglaph etc (ℵ *κομισασθαι*): Antioch^{1149} *κομισητε*, Dam^{Paris} *κομισεσθε* | Ln τ. *ἐπαγγελίαν*, ^{37}*Ετι*

37. *οσον οσον*: 80. Eus$^{ps\ 180}$ Thdrt^{cod} Dam om alterum (libere Eus$^{dem\ 459}$ *επι μικρον και ο ερχομ.*) ... D^{gr*} *οθεν* pro *οσ. οσ.* ο | *χρονισει* cum ℵ*D* ... ς Ln Ti *χρονιει* cum ℵ^{c}AD^{c}EHKL al omn^{vid} Clem^{608} Eus ps^{180} et$^{dem\ 459}$ etc :: LXX^{ed} *ου μη χρονιση*, ut et. NA etc

38. *μου* post *δικαιος* cum ℵAH* f vg arm Clem^{608} Thdrt^{4,1208} Sedul Prim ... ς om cum DEH**KLP al omn^{vl} d e syr^{utr} cop aeth Eus$^{dem\ 277}$ Chr^{281} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. Dam al :: LXX similiter fluctuat lectio, A al mu Clem etc habent *δικαιος μου*, non item LXX^{ed} NB etc; sed

ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI.

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος
οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.
Gn 1, 3 3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ
Gn 4, 4 sq μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
Gn 5, 24 δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. 5 Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ

LXX ed ʜʙ etc μου post πιστεως add. Passim non patet unde verba afferantur, ut Or^{4,321}. | πιστεως sine μου et. Clem etc ... D* d e syr ntr Eus$^{dem\ 277}$ add μου (:: ut LXX, vide ante) | και εαν υποστειληται (f vg *quod si subtraxerit se*, d e *et si subtrahent se*): D^{Fr*} haec omiserat ab initio sed Ipse* supplevit. | η ψυχη μου et. Clem^{600} Eus$^{dem\ 277}$ etc ... D*et^{c}(non^{b})ʜ μου η ψυχη

39. ʜ* εισ απωλιασ, sed ʜ^{a} ε. απωλιαν

XI. 1. υποστασισ (D^{Fr*} -σιν) etc: f vg^{cle} demid al *sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium*; am fu al *sperandorum substantia, rerum argum. non apparentium*; d e *ispirantium substantia rerum, acusator non videntium* | βλεπομενων: A βουλομενων

2. εν ταυτη: 47. 115. εν αυτη

3. εισ το μη εκ φαινομενων et. Clem^{434} Ath$^{40.\ 176}$ Did$^{tri\ 285}$ etc: d e *ut ex non apparentibus*, f vg *ut ex invisibilibus*, item εκ μη syr^{utr} arm Ath^{176} edd vet et^{c}edd aliq Thphyl^{com} | το βλεπομενον (et. Gb') cum ʜAD*E* P 17. d e cop aeth Clem^{434} Ath^{176} Did$^{tri\ 285}$ Chr$^{mose\ 2\ semel}$ Euthal^{cod} al ... ς τα βλεπομενα cum D^{c}E**KL al pler f vg syr^{utr} arm Chr$^{287.\ 288}$ Thdrt Dam al

4. καϊν ... D* καειν | του θεου cum ʜ^{c}D^{c}EKLP al fere omn f vg (hi^{2} *testimonium perhibente* [f -*ti*] *muneribus eius deo*) syr^{utr} cop arm Clem^{434} (επι τοισ δωροισ αυτω) Chr Euthal^{cod**} (sed ipse* ex τω θεω fecit του θεου) Thdrt Dam al ... Ln τω θεω cum ʜ*AD* 17. Euthal^{cod*}. Corrupte d e: *per qua* [corrige *quam*] *testimonium consecutus est testificatur perhibentem* [*testificationem perhibente?*] *muneribus deo* | δι αυτησ (et. Clem): D* δια ταυτησ (d e f vg *per illam*) | λαλει cum ʜAP 17. 23. 31. 39. 47. 71. 73. 137. a^{scr**} al^{10} f vg syr^{utr} cop arm Clem^{434} Or^{2,614} Ath^{208} Epiph^{2,68} Chr^{291} ter Euthal^{cod} al mu Prim ... ς (= Gb Sz, sed Gb'') λαλειται cum DEKL al longe plu d e harl aeth Thdrt^{com} vid (παρα παντων ευφημειται των ευσεβων) Oec (αειμνηστοσ εστιν)

ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ· 6 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω Gn 6, 8 ss
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. 8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ Gn 12, 1 ss
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. 9 πίστει παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·

---

5. ηυρισκετο cum ℵADE 109. Epiph^{2,98} Euthal^{cod} ... ς ευρισκετο cum KLP al pler Chr Thdrt Dam al | ενοχ: D*K αινωχ | διοτι (et. ℵ^{a}): ℵ* οτι | μετεθηκεν cum ℵ^{c}(et iam^{a} vid)AD*KP al pler ... ℵ*D^{b}et^{c}L 69. 70. 72. 114. d^{ascr} Euthal^{cod} μετετεθηκεν | μεταθεσεως sine additam cum ℵ*AD*P 17. 47. 67** 80. d e f vg cop Euthal^{cod} ... ς (Gb') add αυτου cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler syr^{p} (et^{sch} *ante quam transferret eum*) arm Chr ^{ap2} Thdrt Dam al | ευηρεστηκεναι cum ℵDEP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec ... Ln Ti ευαρεστηκ. cum AKL 1. 17. 46. 47. 71. 78. 108. 109. o^{ascr} Thphyl

6. θεω cum ℵ*D^{b} 17. 115. k^{ascr} ... ς Ln Ti του θεου cum ℵ^{c}AD*et^{c}EKLP al pler Chr Thdrt Dam al | Cf ad h. v. et. Clem^{488} χωρις δε πιστεως αδυν. εστιν ευαρεστησαι τω θεω, item Ephr^{2,408} χωρις δε πιστεως αδυνατ. ευαρεστησαι θεω (sed^{2,108} om θεω) | εκζητουσιν: P ζητουσιν

7. μηδεπω (d e *non*, f vg *adhuc non*): 47. Chr^{mosce} (sed iidem et. μη et μηδεπω) μηπω, 1. μηδεποτε, 13^{lect} μη

8. καλουμενος cum ℵD^{c}EKLP al fere omn Chr^{300} Euthal^{cod} Dam al ... Ln praem o cum AD* 17. arm Thdrt. Item *qui vocatur* d e f vg. | εξελθειν: DE post τοπον pon, item *in locum exire* d e f vg | τοπον sine articulo cum ℵ*AD*P 17. Euthal^{cod} ... ς praem τον cum ℵ^{c}D^{c}EKL al fere omn Chr Thdrt Dam al | ημελλεν cum ℵAD^{c}ELP al plu Euthal^{cod} Thdrt Oec ... Ln Ti εμελλ. cum D*K al permu^{vid} (6 ap Scri, 3 apud Mtth) Chr (et.^{mosc3}) Dam Thphyl | λαμβα. εισ κληρο. (et. ℵ^{c}): ℵ κληρονομιαν (ℵ^{a} nisi est ipse* praeposuit εισ) λαμβα.

9. πιστει: D*E* d e praem και (d e *et demoratus* pro *et fide mor.*? Sed f vg *fide demor.*) | παρωκησεν: D^{c}P 31. 37. 38. 39. 48. 72. 74. 121. o^{ascr} al paue add αβρααμ | γην cum ℵAD^{b}KL al plu^{vid} (8 ap Scri) Euthal^{cod} Dam Oec ... ς (sed Gb^{oo}) praem την cum D*et^{c}E al sat mu^{vl} (3 ap Scri) Chr Thdrt Thphyl (de correctoribus codicis D in appendice non relatum est. D^{b} tribus lineolis transfixit την, contra D^{c} accentum dedit) | D* d εσακ (ut alibi) | συνκληρονομων cum ℵADE ... ς Ln συγκλ- cum KLP al certe pler | της επαγγ. της (ℵ* om) αυτης:

10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἣν τεχνίτης
Ge 17, 19 καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. 11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν,
Ge 15, 5 22, 17 καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει
καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
Ge 22, 4
Ps 38 (39), 13 13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς
ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

---

ita etiam $\aleph^{c}$; $\aleph^{a}$ vero τησ αυτησ επαγγελιασ ... D^{gr*} 38. τ. επαγγ. αυτου, aeth τ. επαγγ. αυτων, arm^{codoh} τ. επαγγ. sine τησ αυτ.

10. εξεδεχετο: P απεκδεχετο

11. σαρρα sine additam cum $\aleph AD^{c}EKL$ al pler Chr^{304} Thdrt Dam al ... D^{*} et b_{P} 4^{**} 6. 31. 37. 47. 49. 67. 71. 72. 73. 80. 118. 116. al^{2} scr al d e f vg syr^{utr} sah cop arm aeth Euthal^{cod} Thphyl add στειρα (D^{*}, *sterilis* d e f vg etc) sive η στειρα (D^{b} 37. 67. 116. Euthal^{cod}) sive στειρα ουσα (P 4^{**} 31. 47. 73. 80. al arm aeth Thphyl; et. post δυναμιν et post ελαβεν ponitur) | ελαβεν (it vg *accepit*): $D^{*}EP$ 37. 73. 80. 116. syr^{P} Euthal^{cod} add εισ το τεκνωσαι, item d e *filium* | και sec: D^{gr*} 116. sah om | παρ. καιρ. ηλικιασ sine additam cum $\aleph^{*}AD^{*}$ 17. d e f vg sah cop $aeth^{utr}$ $Chr^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} ... ς (= Gb Sz) add ετεκεν cum $\aleph^{c}D^{c}EKLP$ al fere omn syr^{utr} arm Chr^{304} Thdrt Dam al

12. εγεννηθησαν cum $\aleph D^{b}et^{c}EL$ al pler Chr Thdrt Dam al (Chr^{305} ου τουτο μονον ενταυθα λεγει ὅτι εγέννησεν, ἀλλ' ὅτι και τοσούτων εγένετο μήτηρ. Item Thphyl οὐ τοῦτο μόνον ἐποίησεν ἡ πίστις, τὸ γεννῆσαι, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτους etc) ... Ln εγεννηθησαν cum $AD^{*}KP$ 17. 109. 219* Euthal^{cod}. Latini (d e f vg) *orti sunt*. Quae permutatio in antiquiss. codd. frequens est: cf ad Mt 26, 24. Mc 14, 21. Ioh 1, 13. Act 2, 8. 7, 20. etc | και ωσ (D^{*} 21. 37. n^{scr} καθωσ) η cum $\aleph ADEKLP$ 17. 23. 31. 37. 46. 47. 67. 72. 73. 80. al longe plu (12 ap Scri) Chr $mosc_{3}$ (Dam ωσ αμμοσ) Thphyl ... ς (= Gb Sz) και ωσει cum minusc vix mu Chr^{305} Euthal^{cod} Thdrt | η παρα το χειλοσ (:: ut et. LXX): $D^{*}E$ d e $aeth^{utr}$ om

13. μη κομισαμενοι cum $\aleph^{*}P$ 17. 23* 39. 57. 71. 80. 115. cattxt et$^{com\,247}$ $Chr^{mosc\,3}$ Euthal^{cod} Dam$^{imagg\,257}$ Thphyl (:: similiter 10, 36. 11, 39.) ... ς Ti μη λαβοντεσ cum $\aleph^{c}DEKL$ al pler Chr^{313} Thdrt ad h. l. $et^{2,26}$ Dam ad h. l. et$^{parall\,271}$ (:: similiter 9, 15) ... Ln μη προσδεξαμενοι cum A. Apud Latinos (d e f vg) est: *non acceptis repromissionibus.* | ιδοντεσ (17. ειδοτεσ) sine additam cum $\aleph ADEKLP$ al pler (omn 12 ap Scrl) d e f vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al $Aug^{ps\,118}$ al ... ς (= Gb Sz) add και πεισθεντεσ cum minusc ut^{vi} pauc | ξενοι (et. $Or^{2,302}$ etc): $D^{gr*}E^{gr*}$ add και παροικοι. Item P παροικοι pro παρεπιδημοι habet, omissis insuper επι τησ γησ. Libere

14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.
15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνης μνημονεύουσιν ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν
καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν Ex 3, 6
ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς Θεὸς ἐπικαλεῖ-
σθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.
17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, Gn 22, 1 ss
καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
18 πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, Gn 21, 12 Ro 9, 7
19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δυνατὸς ὁ Θεός· ὅθεν
αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει περὶ μελλόντων εὐλό- Gn 27, 28

---

huc respicit Clem^{584}: *ἐπεὶ ὡς ξένοι καὶ παρεπιδημοῦντες πολιτεύε-σθαι ὀφείλομεν.*

14. *ἐμφανιζουσιν*: D* *ιεφαν-* | *οτι*: 37. 116. add *και* | *επιζητουσιν*: D* 14. 20. 109. 178. Chr$^{mosc\ 1}$ Procop$^{esa\ 663}$ *ζητουσιν*

15. *μνημονευουσιν* cum ℵ*D* (sed^{vl} *-ουσαν*) 47. 73. 80. Euthal^{cod} Thdrt ^{1,1217}... b 17. 31. Chron^{642} *εμνημονευσαν* ... ς Ln Ti *εμνημονευον* cum ℵ^{c}AD^{c}KLP al pler d e f vg etc Ps-Ath^{57} Chr Thdrt ad h. l. et^{2,26} Dam al (Procop$^{esa\ 663}$ *εκεινην εζητουν*) | *αφ ης*: 37. *εξ ης* | *εξεβησαν* (Gb') cum ℵ*AD*E*P 17. 73. 80. Ps-Ath^{57} (sed edd^{vet} *εξεβληθησαν*) Euthal^{cod} Chron^{642} Dam ad h l. et$^{parall\ 371}$ ... ς *εξηλθον* cum ℵ^{c}D^{c}E** KL al pler Chr^{212} Proc$^{esa\ 663}$ Thdrt al | *αν*: D* om | D* *ανακαμψαι*

16. *νυν* cum ℵADEKL^{sil}P al longe plu (10 ap Scrl) Ps-Ath^{57} Chr (et.$^{mosc\ 3}$) Euthal^{cod} Proc$^{esa\ 663}$ Chron^{642} Thdrt Dam al ... ς (= Gb Ss) *νυνι* cum minusc sat mu^{vid} | *θεος επικαλειασθ.* (ℵ Or^{4,70} *καλεισθ.*) *αυτων*: D*P 115. d e *επικαλ. αυτων θεος* (d e *vocari eorum deus*), Dam$^{parall\ 371}$ (et.^{paris}) *θε. αυτων επικαλ.*, item f vg *vocari deus eorum*. Pro *αυτων* L habet *αυτους*.

17. *αβρααμ*: D* d e post *πειραζ.* pon, 71. post *πιστει* ... syrP habet c.*, 8pe Chr$^{mosc\ 3}$ om | ℵD* d *ισαακ*, ut alibi passim | D* *μονογενην* | *αναδεξαμενος*: ℵ 80. 121. Chr^{semel} ex$^{mosc\ 1}$ Thphyl^{txt} (non^{ms}) *δεξαμενος*

18. *οτι*: D*P 238. a^{ver*} d e (non item f vg) Chr$^{213\ bis}$ (sed non^{236}) Cyr $^{glaph\ 87}$ om | ℵD* d *ισαακ* (ut et v. 17.)

19 *οτι και*: 109. d e sah om *και* | *εγειραι* cum AP 17. 71. Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 88}$ Chron^{102} | *δυνατος* cum ℵD*et^{c}EKL(P *δυν. εστιν*) al omn^{vl} f vg Or ^{2,87} Chr$^{222.\ 224.\ 226}$ Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 88}$ Thdrt Chron^{102} Dam, item *potens est* f vg Or$^{int\ 2,93}$ ... Ln *δυναται* cum AD^{b}, item *possit* d e | *εν παραβολη* (f vg *in parabola*) ... d e *in parabolam* ... Chr$^{mosc\ 3}$ semel *εν παραβολαις*, atque sic etiam$^{semel\ (227)}$ vertit Mutianus. Cf Thdor mop cat^{251} *το γουν εν παραβολη αντι του εν συμβολοις.*

20. *πιστει* sine additam cum ℵDEKLP al pler syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{236} Severian$^{cat\ 251}$ al ... Ln Ti add *και* cum AD* 17. 23. 37. 67*

Gn 48, 15 sq 47, 31 γησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. 21 πίστει Ἰακὼβ ἀπο-
θνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
Gn 50, 24 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ
τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων
αὐτοῦ ἐνετείλατο.

Ex 2, 2 23 Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ-
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ
διάταγμα τοῦ βασιλέως. 24 πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρ-
νήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, 25 μᾶλλον ἐλόμενος
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
ἀπόλαυσιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θη-
σαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθα-
Ex 12, 41 ποδοσίαν. 27 πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν

---

116. b^{ser} d e f vg Chr$^{335\,txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Prim al | *μελλον-
των*: L b praem *των* | *ευλογησεν* cum ℵDEKLP al pler Chr^{336} Severian
cat^{251} Dam al ... Ln *ηυλογ.* cum A 17. 37. 109. 114. Chr^{335} (et.^{mosc})
Euthal^{cod} Thdrt | *ισαακ* et. ℵ^{c} ... ℵ^{a}(° om)D° d *ισακ*

21. *ευλογησεν* cum ℵKLP al pler Chr^{336} Thdrt^{1,110} Dam al ... Ln *ηυλογ.*
cum ADE 17. Chr^{335} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et$^{nicephi\,1,500}$ | *επι το
ακρον της ραβδ. αυτου*: d e vg^{cle} (et. am fu demid tol etc) *fastigium
virgae eius*, harl^{a} *fastigium in cacumine virgae suae*, harl** *in fastigium
virgae eius*; f Sedul *super fastigium virgae eius*, luxov *fastigium cacu-
men virgae eius*

23. *μωυσης* cum ℵD°KLP al longe plu (13 i. e. omn ap Scri) Euthal^{cod}
etc ... ς (Gb Sz ut 7, 14 et post) *μωσης* cum AD^{c}E al mu | *διαταγμα*
cum ℵDEKLP al fere omn etc (it vg *edictum*) ... Ln *δογμα* cum A^{vi}
34., item 46^{ms} *προσταγμα* | *του βασιλεως*: D°(non item D^{c})E d e vg
codd^{8} ap Sab (i. e. cod Donatian|man recentior teste Erasm et^{2} apud
Zegerum) add *πιστι μεγας γενομενος μωυσης ανειλεν τον αιγυπτιον
κατατονον την ταπεινωσιν* (d e rell? *dolorem*) *των αδελφων αυτου*

24. *μωυσης* cum ℵKLP al longe plu (omn ap Scri) Euthal^{cod} etc ... ς
(Gb Sz ut ante) *μωσης* cum DE al mu (A non satis liquet)

25. *συνκακουχ.* cum ℵAD°P ... ς Ln *συγκακ.* cum D^{c}KL al certe pler

26. *πλουτον* (*divitias* f vg Amb$^{ps\,43}$ etc): d e Amb$^{parad\,8}$ *honestatem* |
των αιγυπτου cum ℵDEKLP b al longe plu Clem^{602} Or$^{cat\,rom\,69}$ Syn
antioch ap Rou^{8,299} Eus$^{mcell\,94}$ Chr$^{mosc\,8}$ Euthal^{cod} Thdrt Phot^{manich}
^{2,18} Thphyl, item syr^{utr} cop arm aeth. Item 28. f vg Or$^{int\,1,47}$ *των
αιγυπτιων* (*Aegyptiorum*); d e *thensauris aegyptum* ... Lu *των εν αιγυ-
πτου* cum A 8. 31. ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) τ. *εν αιγυπτω* cum mi-
nusc mu^{vi} Cyr$^{hr\,139}$ Chr$^{340.\,341}$ Dam Oec

27. *κατελιπεν* cum ℵDKL^{2}P al longe plu Clem^{600} Euthal^{cod} etc ... A

τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. 28 πίστει Ex 12, 11 ss
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλο-
θρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 πίστει διέβησαν τὴν ἐρυ- Ex 14, 22 ss
θρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύ-
πτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τείχη Ἰερειχὼ ἔπεσαν κυκλω- Ios 6, 20
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο Ios 2, 1
τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης. 6, 17
Ia 2, 25
32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος Iud 6, 4. 13
περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ 11 etc

---

Emurall$_L$* 17. 47* 109. 113. al^2 scr 8pe κατελειπεν | A ωαρατον | ορων: D^{Gr*} duas litteras addiderat, quae Wtstenio τα videbantur, non item mihi.

28. ολοθρευων cum ΝKLP al omn^{vid} Euthal^{cod} etc ... Ln Ti ολεθρευ. cum ADE Dam :: cf ad 1 Co 10, 10., ubi tantum D* ολεθρευτου contra ΝABC rell; sed Act 3, 23. εξολεθρευθησεται ex AB*CD recepimus contra ΝB^{2}EP. | θιγῃ: K* θιγει, c^{scr} θηγει

29. ξηρας γης cum ΝAD*E 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr Euthal^{cod} Thdrt cod; item (*per aridam terram*) d e f vg cop syr^{sch} (syrP deficit a v. 27) arm aeth ... ς om γης cum D^{c}KLP al pler Thdrt Dam al (:: deest etiam Exod 14, 29) | κατεποθησαν: 10. 31. 49. 71. 73 109. 213. k scr Chr^{349} savii et^{edd} et^{350} item Thdrt κατεποντισθησαν :: similiter fluct lectio Exod 15, 4

30. ιερειχω cum N (ut edidimus ubique : Mt 20, 29 ex BCLZ Mc 10, 46^a ex B^{2}CFL, ibidem^b ex NBCL Lc 10, 30 ex BLZ Lc 18, 35 ex BDPQ et 19, 1 ex NBDQA. Nusquam non igitur N) ... ς Ln Ti ιεριχω cum ADEKLP rell | επεσαν cum NAD*P 17. 23. 31. 71. 109. 113. 116. 137. Chr$^{mosc\,1}$ (et 37. Chr$^{mosc\,2}$ επεσον) ... ς επεσε (-σεν D^{c}EL Euthal^{cod}) cum D^{c}E KL al longe plu (4. 7. 19. 39. 43. 45. 49. 55. 110. 111. 128. κατεπεσε) Chr$^{349.\ 351}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al

31. πορνη: N* (non item^c) Ephr^{1,310} praem επιλεγομενη | δεξαμενη: 69. c^{scr} d^{scr} f^{scr} (al^{vl}) Chr^{351} mosc^2 (sed non^{349} nec^{339}) υποδεξαμενη

32. ετι: D^{Gr*} om | επιλειψει: 17. επιλειψη, D^{Gr*} επιληψε, ut d^{scr} al Dam paris επιληψει (k^{scr} -ληψη). Respicit huc Petr^{alex} ap Gall^{4,96} *εἰ μή, ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος, ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶς διηγουμένους ὁ χρόνος.* | με γαρ cum NAD* 17. ... ς γαρ με cum D^{c}EKLP al fere omn Clem^{435} Chr Euthal^{cod} Thdrt rell | περι: D^{Gr*} add δε | βαραακ sine additam c. NA 17. Clem^{435} Epiph^{701} Cyr$^{iul\ 189}$, item f vg cop arm ... ς Ti add τε c. D^{c}EKLP al fere omn Chr Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 371}$ al (addendus ut^{vl} Euthal^{cod} qui habet βαραχθαι). Item D* praem και, ut etiam d e syr^{sch} (d e *et de barac*) | σαμψων (D^{Gr*} σαμψω) c. NA 17. Clem Epiph ^{701} Cyr$^{iul\ 189}$, item d e f vg cop arm Amb$^{parad\ 152}$ al ... ς Ti praem και cum D^{Gr}E^{Gr}KLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item syr ^{sch} aeth | ιεφθαε cum NA 17. Clem Epiph^{701} Cyr$^{iul\ 189}$, item f vg cop arm (Amb$^{parad\ 152}$ om ιεφθ.) ... ς Ti praem και cum DEKLP al fere

καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασι-
Dan 6, 23 3, 27 λείας, ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στό-
ματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μα-
χαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
1 Rg 17, 17 πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· 35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ
2 Rg 4, 17 ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχω-
2 Macc 6, 18 sq 7, 7 σιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ
δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,

---

omn Chr Euthalcod Thdrt Dam al, item d e syrsch aeth Augiudic quaest 49 | *δαυιδ*: h. l. plene ND* ... ς *δαβιδ* c. minusc, DEg al permu *δαυιδ* ... AKLP al plu *δᾶδ*. Cf ad Mt 1, 1. | *τε*: exprim etiam d e (sed uterque male *qui* pro *que*) tol (*quoque*) Augiud c quaest 49 (*et David*), non item f vgcle am fu demid al | *προφητων*: 37. demid syrsch arm aeth Thdrt Damparali 371 exparis praem *αλλων*, item Ambparad 152 *et ceteris prophetis*. Add vero harl* *Ananias, Azarias, Misahel, Daniel, Helias, Helisaeus*, item Amb *Anania, Azaria, Misael et Daniel, Elia et Elisaeo*

33. *ηργασαντο* cum ℵ*D* 47* ... ς Ln Ti *ειργασ.* cum ℵcADcEKLP al fere omn etc | *δικαιοσυνην*: D *δικαιοσυνῆ*, videturque lineolam demum Db supplesse. | *στοματα*: DEgr* *στομα*

34. *μαχαιρης* cum ℵAD* ... ς *μαχαιρας* cum DcEKLP al omnvid (et. Euthalcod) etc | *εδυναμωθησαν* cum ℵ*AD* ... ς Ti *ενεδυναμωθ.* cum ℵcDbetcEKLP al omnvid Chr Euthalcod Cyriul 189 Thdrt Dam Phot2,18 al. Cf et. Latinos: d e Ambparad 152 *evaluerunt*, f vg *convaluerunt* | D* *παρενβολας*

35. *γυναικες* cum ℵcDbetcEKLP al omnvid (et. Euthalcod) ... Ln *γυναικας* cum ℵ*AD*. Cf et. f vg *acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos*; d e *acceperunt mulieres de resurrect. mortuorum suorum*; syrsch *et reddiderunt mulieribus filios suos ex resurrectione mortuorum*; cop (interprete Wilk.) *acceperunt mulieres mortuas ex resurrectione* | *ετυμπανισθησαν*: D* *απετυνπανισθησαν*

36. *εμπαιγμων* (ℵ *επ.*) et. Clem6,6 etc ... D* *επειγματων* | *ετι δε* et. Clem etc ... 37. 39. 49. om *δε*

37. *επειρασθ. επρισθησαν* hoc ordine cum ℵ(DEgr*)LP 17. Euthalcod (in DEgr* bis *επειρασθησαν* scriptum est omisso *επρισθησ.*) ... ς Ln Ti *επρισθ. επειρασθ.* cum ADcEK al pler d e f vg cop arm Or1,690. 2,218. 483 etint 2,648 Ephr2,156. 264 Chr Thdrt Dam al (item Or4,266 *λιθασθεντας, πρισθεντας, πειρασθεντας, εν φονω* etc) | *επειρασθησαν* (ND* *επιρ-*, DcELP etc *επειρ-*, in A litterae *επει* sive *επι* perierunt): d e *temptaverunt*, f vg cop arm Orint 2,648 *temptati sunt* ... 2. 43. 81ect 17ect, item vi 110. 111. (vix enim recte Sz bis *επρησθησαν* legi iudicavit pro *επειρασθ.* et *επρισθ.*) syrsch arm aethutr Or1,19 Eusp raep 582 Ephr1,28 Acacnicenh 1,774 Socr (vide post) Thphyl om (nec exponit Chr ad h. l., sed nec magis *επρισθησαν*). Coniecerunt *επιρασθησαν, επιρισθησαν,*

ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 *ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς.* 39 *καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,* 40 *τοῦ θεοῦ περὶ*

επιρωθησαν, επηρωθησαν, επρησθησαν (Gataker Miscell. 44. Colomes. Observ. 5) *επαρθησαν, επειραθησαν, εσπειρασθησαν, επρασθησαν* alia. Mihi quidem videtur *επειρασθησαν* aut perperam inlatum esse verbis sacris aut corruptum esse. Posterius si placet, *επρησθησαν* substitui potest aut *επεραθησαν*. | *επρισθησαν*: fu* aeth ro (aethPP ante *ελιθασθησ.* pon) Clem^{609} om. Contra cf Or^{2,105} *καὶ ἡσαΐας δὲ πεπρίσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἱστόρηται. εἰ δέ τις οὐ προσίεται τὴν ἱστορίαν διὰ τὸ ἐν τῷ ἀποκρύφῳ ἡσαΐᾳ αὐτὴν φέρεσθαι, πιστευσάτω τοῖς ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους οὕτω γεγραμμένοις· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν· τὸ γὰρ „ἐπρίσθησαν" ἐπὶ τὸν ἡσαΐαν ἀναφέρεται, ὥσπερ τὸ „ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον" ἐπὶ τὸν ζαχαρίαν φονευθέντα μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ὡς ὁ σωτὴρ ἐδίδαξε μαρτυρῶν, ὡς οἶμαι, γραφῇ μὴ φερομένῃ μὲν ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ διεδημευμένοις βιβλίοις, εἰκὸς δ' ὅτι ἐν ἀποκρύφοις φερομένῃ.* | *μαχαιρης* cum ND* ... ς *μαχαιρας* cum D^{c}EKLP al omn^{vid} Clem^{609} Or$^{1,19.\ 699}$ et^{alib} Eus$^{prae\ 583}$ Euth$^{al\ cod}$ rell | *αιγειοις*: NAD*LP al aliq *αιγιοις* | *κακουχουμενοι* et. Clem Or$^{1,707.\ 2,648}$ et$^{cat\ eph\ 103}$ et prov (Notit^{25}, Mai^{24}) Eus$^{praep\ 583}$ et$^{mcell\ 14}$ ex$^{cod\ ven}$ et$^{esa\ 487}$ et$^{ps\ 286.\ 405}$ etc ... D^{c}EKL 37. 46. 47. 71. al fere^{10} Eus^{mcell} ed *κακοχουμ.*, K *κακωχουμ.*, P *κακοχομ.*, Or^{2,218} delar (non item^{lommatzsch}) *κακουμενοι*. Praeterea 17. ante *θλιβ.* pon, item^{libere} (*οι περιελθοντες εν μηλωταισ, εν αιγ. δερμ., κακουχουμενοι, θλιβομενοι, υστερουμενοι*) Or^{prov}. Libere utitur hoc versu etiam Socr^{4,24}: *ἀνετιοῦντό τε καὶ ἐπ' αὐτῶν τὰ τοῦ ἀποστόλου λεγόμενα· ἐνεπαίζοντο γὰρ καὶ μαστίγων πεῖραν ἐλάμβανον, ἐγυμνοῦντο, ἐδεσμοῦντο, ἐλιθάζοντο, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθνησκον, ἄνδρες περιερχόμενοι κατὰ τὴν ἔρημον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπ' ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις* etc (non praeterisset, opinor, *επειράσθησαν* si legisset. Aliter de *επρισθησαν* statuendum)

38. *επι* cum NA 17. Or^{2,218} Ath^{261} (*επι ερ. πλαν. και εν σπηλ.* etc), item *επ* P 71. 73. 118. cat^{txt} Socr^{4,24} :: cf Mc 1, 45 ... ς *εν* cum DEKL al pler Clem^{609} Or$^{1,699.\ 707}$ et$^{cat\ eph\ 103}$ Eus$^{praep\ 583}$ et$^{ps\ 248.\ 405}$ Ephr$^{1,28.\ 2,186}$ Chr$^{261.\ 863}$ Euth$^{al\ cod}$ Thdrt Dam al

39. *και ουτοι παντες μαρτυρηθ.* (Cyr$^{ioh\ 900}$ *τελειωθεντ.*): D^{gr}E^{gr} *κ. παντ. μαρτυρ. ουτοι* (d e f vg *et hi omnes testimonio fidei probati*) ... Clem^{609} om *ουτοι* | *την επαγγελιαν* c. NDEKLP al pler d e f vg rell Clem Or$^{2,227.\ 3,704}$ et$^{cat\ cor\ 80}$ et$^{int\ 2,222}$ Chr Euth$^{al\ cod}$ Sever$^{cat\ luc\ 108}$ Cyr$^{glaph\ 204.\ ioh\ 900}$ etc ... Ln *τασ επαγγελιασ* cum A 80. Or$^{int\ 2,272.\ 427}$ Eus$^{eclog\ 80}$ Cyr$^{nicephi\ 1,1288}$ Aug$^{pecc\ mer\ 2}$ :: cf 11, 13. Praeterea Clem ad τ. *επαγ-*

ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

1 *Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν*
νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2 *ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν,*
ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης
καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.
3 *ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.*

γελ. trahit του θεου quod v. 40. sequitur, pergens περι ημων κρειττ. τι προειδομενου του θεου.

40. περι ημων κρειττ. τι et. Clem^{609} Or$^{2,287.}$ ^{3,704} et$^{cat\ cor\ 80}$ et$^{int\ 2,222.\ 372.}$ ^{427} Cyr$^{ioh\ 200}$ etc ... D$^{Gr^*}$ b cop Or$^{niceph\ 1,1635}$ Eus$^{eclo\ 49}$ Procop^{niceph} ^{2,8} κρειττ. τι περι ημ.

XII. 1. τοσουτον et. ℵ^{c} Clem^{609} etc ... ℵ* τηλικουτον | D* ογκον | τρεχωμεν et. Clem^{609} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 111}$ etc, d e f vg etc *curramus* ... KP 31. 39. 47. 116 al$^{4\ scr}$ al aliq Eph^{1,7} Ath^{268} Dam^{paris} τρεχομεν. Cf ad h. v. cat^{259} ἄλλοσ δέ φησιν· οὕτω δεῖ ἀναγινώσκειν· τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμ. ἡμῖν νέφος, μαρτύρων ὄγκον, τουτέστι τὸν τῶν τοσούτων μαρτυριῶν ὄγκον, ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερ. ἁμαρτίαν· δι' ὑπομονῆς, φησί, τρέχομεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα etc

2. σταυρον et. Or^{1,296} Eus$^{pe\ 701}$ etc ... D* Cyr$^{hr\ 220}$ praem τον | τε: L δε | του θεου: ℵ om | κεκαθικεν cum ℵADEKLP al pler (omn ap Scri) (sed KP al mu κεκαθηκ.) Cyr$^{hr\ 220}$ Chr^{867} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 111}$ al mu ... ς (= Gb Sz) εκαθισεν cum minusc (Or^{1,296} και ο ιησους δηποτε υπεμεινε σταυρον αισχυνης καταφρονησας, και δια τουτο εκαθισεν εν δεξια του θεου)

3. γαρ: 38. 48. 72. al pauc d e syr^{sch} ar^{c} ουν, arm *age* ... harl (al?) Haymo (non item Prim) om | των: D* 81ect om | τοιαυτην: 17. τοσαυτην ... 47. 81ect την τοιαυτ. | υπο: D* απο | εις εαυτον cum AP Dam^{paris}, item *adversum semetipsum* f vg^{cle} demid fu** allachm (cop *in contradictionem propriam*) ... ς Ti εισ αυτον cum DEG**KL al fere omn Chr Dam al ... ℵ*D*E* εισ εαυτουσ, ℵ^{c} 17. Euthal^{cod} Thdrt εισ αυτουσ, item *adversum semetipsos* am fu* harl tol syr^{sch} (*a peccatoribus his qui ipsi fuerunt adversarii animae eorum* i. e. sibi ipsis), item *in vobis* d e. Cf Thdrt: τὸ εἰσ αὐτοὺσ ἀντὶ τοῦ εἰσ ἑαυτούσ· λογίσασθε, φησί, παρ' ὑμῖν αὐτοῖσ πόσην παρὰ τῶν ἁμαρτ. ἀντιλογίαν

4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν
ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν Prov 3, 11 a
ὡς υἱοῖς διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενοσ· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριοσ παιδεύει,
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰσ παιδίαν ὑπομέ-
νετε, ὡσ υἱοῖσ ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεόσ. τίσ γὰρ υἱὸσ ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίσ ἐστε παιδίασ, ἧσ μέτοχοι γεγόνασιν

ὑπέμεινεν etc ... sah arm non exprim; aeth *colloquimini de eo inter vos* | υμων: 37. 116. a^{scr} Dam^{paris} om | εκλογενοι: D* *εκλελυμενοι*

4. ουπω sine γαρ et. d e f am fu tol (libere mutat verba harl) all^{achm} ... D^{gr*}L 61. 73. o^{scr} 8pe 19^{lect} vg^{cle} demid sah cop arm add γαρ | μεχρισ ut NAD^{c}EKLP etc ... D* *μεχρι* | αντικατεστητε cum NADEL^{*c}P al longe plu Chr^{385} Euthal^{cod} Antioch^{1151} etc ... L* 17. 37. 46. 72. al mu Chr$^{mosc\ 1\text{-}2}$ Thdrt Dam^{paris} Thphyl^{cod} *αντεκατεστητε* (:: ut *απεκατεστησε* Ducas^{29}, *απεκατεστησαν* Theophan^{274}, *απεκατεστη* Cinnam^{259} etc) ... K *αντεστητε*

5. *εκλελησθε*: K 106. 108. 114. 115. a^{scr*} Chr$^{com\ 386}$ (*τουτεστι παρηκατε τασ χειρασ, εξελυθητε*) Euthal^{cod} Thphyl^{cod} (sed^{com} *τοσουτον παρ-
ειθητε και εξελυθητε ωστε και των – λογων επελαθεσθε*) *εκλελυσθε* | D*παρα της παρακλησεωσ, sed d e *et obliti estis consolationem* | υιε μου et. Clem^{68} ... D* 37. 55. 78. 74. 91. al pauc d e Clem^{385} Or$^{int\ 2,666.\ 3,855}$ Antioch$^{1151.\ 1157}$ Dam^{paris} om μου (:: ita LXX^{ed} et. NAB etc paucis exceptis) | *παιδιασ* cum NAD*LP etc (nonnulli et. ap Scri h. v. et sqq) ... ς Ln Tl *παιδειασ* cum D^{c}EK^{all} al plur^{vid}. Item -ι- v. 7 cum NAD*LP, v. 8 cum NAD*, v. 11. cum ND*. Etiam sic Eph 6, 4 (ubi restituendum *παιδίᾳ*) NAD*, et 2 Tim 3, 16 NAD*FG. | *υπ αυτου ελεγ-
χομενοσ* (d e *cum ab eo argueris*, f vg *dum ab eo argueris*): D^{gr}E^{gr} *ελεγχομ. υπ αυτ.*, item Or$^{int\ 3,855}$ *correptus ab eo*

7. *εισ* (Gb') cum NADKLP al fere^{50} (sed plures^{vid}) Chr^{387} mosc 1 (atque sic et. in com corrigendum vdtr, nec aliter cat$^{com\ 261}$) Thdrt$^{com\ cod}$ (hinc pro *εἰ φέρετε* etc substituendum *φέρετε γενναίωσ τασ ἐπιφερο-
μένασ παιδείασ*) Procop$^{esa\ 248}$ (*διὸ καὶ παῦλοσ εἰσ παιδείαν ὑπομέ-
νειν παρακελεύεται*) Dam ad h. l. et$^{parall\ 673}$ (et.paris) Oec^{com}. Nec aliter e? f vg Or$^{int\ 3,353}$ *in disciplina* (fu *-plinam*) *perseverate*, harl *in doctrinam patientes estote*. Sed D d *εισ παιδ., in disciplinam*, cum *ὃν παραδεχεται, quem recipit*, coniungunt. Similiter etiam syr^{sch} (*sustinete igitur castigationem*) sah cop (*patienter ferte castigationem*) aeth (*castigationem vestram patienter ferte*) arm *εισ*, non *εἰ* agnoscunt ... ς *εἰ* cum minusc mu^{vid} Euthal^{cod} Thphyl | *υπομενετε*: D* *υπομεινατε* | υμιν: 17. d^{ser} *ημιν* | προσφερεται: Euthal^{cod} *προφερ.* | *τισ γαρ* sine additam cum K*AP f vg sah aeth Bas^{2,102} Or$^{int\ 3,355}$ ... ς add *εστιν* cum K^{c}DEKLP al omn^{vid} d e syr^{sch} cop arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1157} Dam ad h. l. et$^{parall\ 673}$ (et.paris) etc | *ου παιδευει*: P *ουκ επαιδευσιν*

πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς
ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλ-
λον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 οἱ
μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ
δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ.
11 πᾶσα μὲν παιδία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι
ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνα-
σμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.
Hs 35, 3 12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα
Prov 4, 26 ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν,
ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε
μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύ-
Dt 29, 18 ριον, 15 ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ
θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης

---

8. *παιδιας* ... ς Ln Ti *παιδειας*: vide ad v. 5. | *νοθοι*: A *νοθροι* | *και ουκ υι. εστε* hoc ordine cum ℵAD*etc 17. 37. 80. d f vg Chrmosc3 Euthalcod Orint2,488 ... ς Ti *εστε κ. ο. υι.* cum DbKLP al pler syrsch arm aeth Ephr1,527. 529 Macar218 ap Gall7 Chr286 Thdrt Antioch1157 Dam ad h. l. etparall678 al :: antea *χωρισ εστε παιδ.* non fluct apud Graecos

9. *ειτα*: syrsch arm *ει δε*, ut etiam eddsr aliq, ut Curcellaei. | ςe (non ς) *εντρεπομεθα* ex errore preli | *πολυ* cum ℵAD* 17. Euthalcod Damparis ... ς *πολλω* cum DcKL al pler Chr Thdrt Dam ad h. l. etparall678 al. Praeterea ℵcDsr* add *δε* (d *quanto magis*). | *ζησομεν*: K 37. 39. 113. 116. dscr al *ζησωμεν*

10. *οι μεν* (et. ℵc): ℵ* o *μεν* | *κατα το δοκουν αυτοισ* (L *αυτοισ*) *επαιδευον*: Dsr* *επαιδευιεν* (sic) *ημασ και τα δοκουντα αυτοισ*, d *erudiebant nos secundum voluntatem suam* | D* *συνφερον*, A *συμφερων* | *εισ* (47. *προσ*) *το* et. ℵc ... ℵ* om | L *αγιωτητοσ*

11. *πασα μεν* cum ℵ*P 17. 21. d Orint2,661 (*omnis quidem correptio ad praesens non videtur* etc) ... ς Ln Ti *πασα δε* cum ℵcADcKL al pler f vg syrsch cop Chr396. 397 Thdrt Dam al ... Dsr* 31. 109. 19lect sem arm aeth Chrsem exmosc3 nil nisi *πασα*. Cf et. Or2,566 *αλλα και πασα παιδεια προσ τον καιρον ου δοκει* etc | *παιδια* ... ς Ln Ti *παιδεια*: vide ad v. 5. | *δι αυτησ* (Dsr* *δι αυτοισ*): Ephr2,90 *δι αυτην* | L *γεγυμνασμενησ* | *δικαιοσυνησ*: 17. *-συνην*

13. *τροχιασ*: 37. 116. praem *τασ* | *ποιειτε* cum ℵ*P 17. ... ς Ln Ti *ποιησατε* cum ℵcADKL al fere omn Chr396. 398 Thdrt reli

14. *τ. κυριον* ... d vg (et. demid al omnlachm, sed non am fu) Epiph710 *τ. θεον* (Epiph *τον θεον ουδεισ οψετ.*)

15. *μη τισ*: D* praem *ινα* (d *providentes ne quid desit gratiae*) | *χαριτοσ*: K *δοξησ* | *ενοχλη*: Method778 *ενοχληση* ... KP *ενοχλει* :: cf LXX *μη τισ εστιν εν υμιν ριζα* (A *ριζ. πικριασ*) *ανω φυουσα εν χολη* (A *ενοχλη*)

μιανθῶσιν οἱ πολλοί, 16 μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς Gn 25, 31 s
ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γὰρ
ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· Gn 27, 30 ss
μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας
αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσελήλυθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ Dt 4, 11

και πικρια | δια ταυτης cum KDKL al pler Chr^{400} et^{406} Thdrt Dam al ... Ln δι αυτης cum AP 17. 47. 67** 80. 137. 238. Clem^{622} Chr^{407} Euthal^{cod} (:: δι αυτης v. 11 non fluct; cf et. 13, 2). Apud Latinos (d f vg) est *per illam*. | οι πολλοι cum KA 17. 47. Clem^{622} Euthal^{cod} Thdrt ... ς om οι cum DKLP al pler arm Chr$^{400.\ 406.\ 407}$ Dam al :: cf Mc 6, 2. 9, 26.

16. ος: D$^{gr^a}$ om | απεδοτο cum KDKLP 17. al omn^{vid} etc ... Ln Ti απεδετο cum AC :: ut διεδιδετο παρεδιδετο εξεδετο Act 4, 35. 1 Co 11, 23. Mt 21, 33. Mc 12, 1. Lc 20, 9; sed his ll. omnibus multo plus formis istis auctoritatis est quam h. l. | AK d^{ecr} πρωτοτοκεια | εαυτου cum N*ACD^{b}E^{1c} ... ς αυτου cum N^{c}D*KLP al omn^{vid} Chr^{407} Euthal^{cod} Cyr glaph^{99} Thdrt Dam al ... arm Clem^{622} om

17. θελων: D$^{gr^a}$ λεγων

18. ψηλαφωμενω.aine ορει cum KAC 17. 47. d (transp; *ad ardentem et tractabilem*) f am fu demid hari (*ad ardentem intrectabilem*, cf d) tol omn^{1}achm sah cop syr^{sch} ar^{e} aeth Or$^{int\ 2,291}$ (sed transp ut d) Chr^{418} com (vide post, item de Thphyl) Euthal^{cod} Primas al ... ς Ln add ορει cum D^{gr}KL al pler (sed 37. 116. ορει ante ψηλαφ. pon, ut etiam fit Chr$^{417.\ 418}$) vg^{cle} (invitis omnibus vg^{codd} nostris) arm Ath (ex epist festal 43. ap Cosm, cf Gall^{5,219}) Ps-Ath^{57} Thdrt (sed ex com nil discitur de lectione) Dam Oec. Cf et. Or$^{int\ 2,490}$ *Non enim accessistis ad sonum tubae et ad montem ardentem, sed accessistis ad montem Sion et civitatem dei* etc (videtur hic verbis *ad montem ardentem* potius explicari ψηλαφωμ. και κεκαυμ. πυρι quam lectio ψηλαφ. ορει confirmari). Chrysostomum quod attinet, pro teste lectionis ὄρει haberi non potest, quum ipse in com^{418} dicat τί τὸ ψηλαφώμενον πῦρ πρὸς τὸν ἀψηλάφητον θεόν. Certissimum vero in libris Chrysostomi saepissime verba sacra ab ipso adscripta manum alienam passa esse, ut luculenter codice sexti saeculi Guelferbytano homiliarum in Matthaeum docetur. Apud Theophylactum res ad liquidum perduci nequit; in com enim non habet quod ὄρει confirmet. Ceterum sunt qui ὄρει additamentum tam necessarium ducant ut si in scriptura ipsius auctoris defuisse statuendum sit, ex incuria id excidisse dicant. Dubium certe non est quin auctoritas a testibus, quos habet omissio vocis, editorem tantum non vetet eam addere (interpretes hac in re non ultimo loco ponendi sunt). Atque quaeritur an recte pro sensu loci et contextu postulent additamentum. Mihi quidem videtur ψηλαφωμενον και κεκαυμενον πυρ de ipso monte ardenti dici ac vero potuisse dici. Quod v. 22. subsequitur „σιὼν ὄρει", eo minus requirit ψηλα-

Mx 19, 16 καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ
φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι
Ex 19, 12 s αὐτοῖς λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον
Dt 9, 19 θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· 21 καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ
φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 ἀλλὰ
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἱερουσαλὴμ ἐπου-
ρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων 23 πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτο-

---

φωμ. ὄρει, postquam versus 20. de interdicta montis contrectatione interpositus est. | καὶ πεπαυμένῳ (vg$^{edd\ aliq}$ ut hal et^{lachm} *accessibili* vel *accessibil*. Contra disputat Le^{brug}.): D^{gr*} Ps-Ath^{57} πεπαλυμμένῳ. Praeterea D^{gr*} harl sah cop arm om καὶ | καὶ ζοφῳ (Gb^{w}) cum ℵ*ACD*P 17. 31. 39. 71. 73. 80. 137. Euthal^{cod} ... ς καὶ σκοτῳ cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}L al pler Chr Thdrt Dam al ... κ om; arm καὶ ζοφῳ καὶ σκοτῳ exprim

19. φῳ. ῥημ. ης οι ακουσαντες (sah *vocem verborum quam qui audiverant*): cop *vocem verborum quae non audiverunt* | μη (et. ℵ^{c}): ℵ*P 10. 73. Chr mosc^{2} sem et$^{mosc\ 1^{o}}$ sem om | προστεθηναι cum ℵCDKLP al omn (121. προτεθεινα) etc ... Ln$^{ed\ min}$ προσθεινα cum A

20. θιγη: κ θιγει | λιθοβοληθησεται sine additam cum ℵACDKLMP al longe plu (12 ap Scri) d f vg reli Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl Oec^{com} ... ς (= Gb Sz) add (:: ex LXX) η βολιδι κατατοξευθησεται cum minusc ut^{vid} paucis (o^{ecr} inepte addit post και ουτως v. 21.)

21. ουτω cum ℵ*A etc ... Ti ουτως cum ℵ^{c}CD^{b}et^{c}LMP etc (D^{gr*} ου omissa syllaba) | ἦν (ℵ^{c}): ℵ* 17. η | μωυσης cum ℵCKL al longe plu (13 i. e. omn ap Scri) etc ... ς (Gb Sz ut 7, 14.) μωσης cum ADMP al mu ... harl add enim | εκφοβος: M al^{10} Clem^{60} libere Chr$^{mosc\ 2}$ Thdrt Thphyl εμφοβος (M ενφ.) | εντρομος: ND* ενπρομ. (:: cuius formae exempla in Thes. Steph. non habentur) | Sic verba praebent Gb Sz Ln: ^{20}(ουκ ἐφερον γὰρ – ἔντρομος)· ^{22}ἀλλὰ προσεληλύθατε. Praeterea Ln v. 21. post καί ante οὕτω non interpg.

22 αλλα: A ου γαρ (:: cf v. 18.) | D* σειων | ορει: aeth non exprim | και ante πολει et. Or$^{1,183.\ 714.\ 747}$ et^{alib} et$^{lat\ 2,281.\ 292}$ et^{alib} Eus$^{dem\ 304}$ et$^{esa\ 442.\ 454.\ 545}$ et$^{blst\ martyr\ pal\ 11,9}$ et$^{ps\ 368}$ et^{alib} etc ... D* d aeth Hil^{58} (vide post) om και | harl om και πολει (*ad Sion montem dei vivi Hierusalem*) | ιερουσαλ. επουρανιω (A* -φανιων): D*et^{c} d επουρ. ιερουσ. Libere Hil^{58}: *Accedamus ad Sion montem, ad sanctam Hierusalem civitatem*, sed^{63} „Et rursum Paulus: *Vos accessistis ad Sion montem et ad civitatem dei viventis Hierusalem*“. | μυριασιν et. Or$^{1,183.\ 714}$ delar^{747} et^{8,736} et^{4,174} Eus$^{dem\ 304}$ et$^{ps\ 191.\ 201.\ 313}$ ac^{saep} etc, item D^{e} ... D* μυριων αγιων, D^{b} μυριασιν αγιων ... Or^{1,714} ex ed^{spencer} μυριαδων. Latinos etc vide post. | και μυριασιν αγγελων ^{23}πανηγυρει: f vg (praegressis *sed accessistis ad Sion montem – Hierusalem caelestem*, similiter d) *et multorum milium angelorum frequentiam* (sic f vg^{cle} demid tol, sed am fu *frequentiae*, al^{lachm} *frequentium*) d *et multitudinem angelorum frequentem* (pergens *et ecclesia*), harl *et multorum mi-*

τύκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἅβελ. 9, 15
25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον

---

lium angelorum nuntiorum frequentem (pergens *ecclesiam*), Amb$^{abel\,2,2}$ (praegressis *sed approquinquastis Sion monti* etc) *et decem milibus laetantium angelorum*, aeth *et myriades laetorum*. Similiter Or$^{int\,2,281}$ *et multitudinem angelorum collaudantium et ecclesiam primitivorum*, item ^{420} *et ecclesiam primitivorum adscriptam in caelis et multitudinem angelorum collaudantium deum*. Cf et. IIII^{404} *et haec Hierusalem est illa quidem ecclesia angelorum multitudinis frequentium.*

23. *ἀγγέλων πανηγύρει, καὶ*: hanc singulorum coniunctionem agnoscunt ACLMP 17. al plu (Scri adscribit 9, Latinos vide ante), item Or^{1,714} et^{5,720} (utroq loco nihil addit post *πανηγύρει*) Eus$^{dem\,304}$ et^{saep} (ut Or). Cf et. Bas^{1,285} *ιερου. εποιφανιω, εν η πανηγυρισ αγγελων και εκκλη. πρωτοτ.* etc. Nec aliter ediderunt ς Gb Sz ... ς^{e} *ἀγγέλων*, ^{23} *πανηγύρει καὶ ἐκκλ.*, Ln *μυριάσιν, ἀγγέλων* ^{23} *πανηγύρει καὶ ἐκκλ.* | *καὶ ἐκκλησια*: am all^{lachm} *et ecclesiarum*, item Amb$^{abel\,2,2}$ pergens *primitivarum*, sed$^{ep\,23}$ ut vg | *ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοις* cum NACDLMP 17. 37. 47. 71. 73. 116. 137. 177. 178. 179. d f vg syr^{sch} sah cop arm aeth Ign$^{intpol\,eph\,5}$ (*εκκλησ. πρωτοτ. απογεγρ. εν ουρανω*) Or$^{1,164.\ 747.\ 4,174}$ et$^{int\,2,281.\ 420}$ Eus$^{marc\,196.\ 168}$ et$^{ps\,191.\ 201}$ et^{alib} Euthal^{cod} Chron^{34} Cosm^{454} (*απογεγρ. εν ουραω*) al mu. Cf et. Clem^{69} *τα πρωτοτοκα τα εναπογεγραμμενα εν ουραοις*, Meth^{728} *και πρωτοι των πρωτοτοκων τεκνων απογεγραμμ. εν ουρ. ...* ς (= Gb Sz) *εν ουρ. απογεγραμμ.* cum K al longe plu Cosm^{474} Dam al | *πνευμασι* (*-ασι* ut NACLM etc; Ti ut DEP etc *-ασιν*): D* d demid Cosm^{454} *πνευματι* | *δικαιων τετελειωμενων* (f vg *iustorum perfectorum*): D* d *δικαι. τεθεμελιωμενων, iustorum funditorum*, Hil^{404} *spirituum in domino fundatorum* ... K* *τελιων δεδικαιωμενοις* (non item K^{c})

24. *μεσιτη*: D$^{Gr^{s}}$ 109. *μεσιτησ* | *κρειττον* (et. d f vg *melius*) cum NACDK LMP al longe plu (omn 13 ap Scri) etc ... ς (= Gb Sz) *κρειττονα* cum 17. (*-ττωνα*) 47. al vix mu Thdrt Cosm^{474} | *παρα τον* cum NACDKMP al longe plu (d f vg *melius loquentem quam Abel*) Chr^{419} (pergit quidem *το γαρ του αβελ ελαλησε*) Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,21}$ Thdrt (addit quidem *το μεν γαρ του αβελ αιμα ριδεται*) Chron^{34} Cosm^{474} Dam ... Gb′ *παρα το* cum L b 106. 108. al fere^{10} (3 ap Scri) Cyr$^{ador\,528}$ al, item Bas$^{esa\,299}$ Proc$^{esa\,22}$ *παρα το του*, sed Bas^{codd} etiam *παρα το* et *παρα τον*

25. *τ. λαλουντα*: D* d harl* sah aeth add *υμιν* (d *in vobis*) | *εξεφυγον* cum K*ACP 17. 57. 118. cat^{txt} Chr^{419} Cyr$^{fid\,74}$ Dam^{com}. Item *effugerunt* d f vg ... ς Ti *εφυγον* cum KCD^{c}(et* *εφυγαν*)KLM al pler Thdrt Dam ^{txt} al | *επι γησ* cum NACDKLMP al longe plu (omn 13 ap Scri) arm Chr^{419} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,74}$ sec loc Thdrt al ... ς (= Gb Sz) *επι τησ*

ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν
Nah 2, 6 ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ
μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ
τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ
σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχω-
μεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας
Dt 4, 24 καὶ δέους· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

γησ cum minusc vix mu Cyrfid74 pri loc Dam | τον ponimus ante χρηματιζοντα cum ℵ*ACDM 17. Euthalcod Cyrfid74 ... ς pon ante επι [τησ] γησ cum ℵcKLP al pler Chr Thdrt Dam al; 37. 68. 73. 80. 116. 137. παραιτησαμενοι τον επι γησ χρημ. | πολυ cum ℵACD* 17. ... ς πολλω cum DcKLMP al fere omn Chr Euthalcod Cyrfid74 Thdrt Dam al | ημεισ: C 43. 47. υμεισ | απ ουρανων cum ACDKLP al plu Euthalcod Cyrfid Thdrt Dam al ... ℵM b 67** 72. al fere25 (8 ap Scri) Chr419 απ ουρανου

26. ου η φωνη: M 46. 109. om η | τοτε: sic et. M (non ποτε) | επηγγελται: 17. επαγγελεται | ετι: 19. 47. 114. Cyrfid74 οτι ... M οτι ετι | απαξ εγω: D d εγω απαξ | σεισω (Gb'' Sz) cum ℵACM-6. 17. 47. 67** 71. 73. 80. f vg syrsch sah cop aeth Ath526 Cyrfid74 Andr et Areth apoc7,12 et16,18 (et. Cosm512 sed respicit et prophetae et Pauli locos) ... ς (= Gb'' Sz) σειω cum DKLP al pler d arm Quaestorthod93 Ath cdd2 Chr419 Euthalcod Thdrt Dam al (:: LXXed ℵAB σεισω, sed alii mu, ut etiam edcompl, σειω). Praeterea D* d add λεγει. | την γην: P (ipse*) suppl γην supra lineam

27. ετι: 47. om | την ante των σαλευομενων cum ℵ*AC 17. Cosm512 ... ς Ti post των σαλ. cum ℵcDcKLP al pler Ath526 Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... D*M arm om plane | μεταθεσιν: Cosm512 μετασταση | A om ινα μεινη τα μη σαλευομ.

28. εχωμεν cum ACDEFLM al plu demid syrsch cop arm Chr429 (in textu edd et edd variant, sed com429 τουτέστιν εὐχαριστῶμεν τῷ θεῷ, βέβαιοι μένωμεν) Euthalcod Dam al ... ℵKP 17. 31. 37. 73. al plus25 d f vgclo am fu harl tol aethutr Ath526 Cyrtrin610 Antioch1245 Cosm512 εχομεν | λατρευωμεν cum ACDL 17. al mu Chr429 Cyrtrin610 Thdrt Cosm512 Damcom (εὐχαρίστως φησὶ λατρεύωμεν), item serviamus d f vg ... Gb' λατρευομεν cum ℵKMP al60 (11 ap Scri) arm Ath526 Chr mosc3 Euthalcod (Damtxt) Thphyl Oec | ευαρεστως (d f vg placentes): DEFG 52. 56. fscr ευχαριστως | μετα: D Cosm512 μετ | ευλαβ. και δεους (Gb'') cum ℵ*ACD* 17. 71. 73. 80. 137. arm Chrmosc1 sem Euthalcod; item syrsch (cum verecundia et timore), itemvl sah cop ... ℵc(sed restituta prima scriptura)DbetcMP ευλαβ. και αιδους, quam scripturam etiam exprimere videntur d metu et verecundia, f vg metu et reverentia ... ς αιδους και ευλαβειας cum KL al pler Chr429 (τουτέστι μηδὲν ἰταμὸν φθεγγώμεθα, μηδὲν ἀναίσχυντον) Thdrt Cosm512 (add insuper και δεησεως) Dam al. Legitur etiam ευλαβ. και φοβου (120.) et δεους κ. ευλαβ. (115.)

XIII.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. 3 μιμνήσκεσθε Gn 18, 3
τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ 10, 34
ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, Ios 1, 5
ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ' Dt 31, 6
οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν· κύριος Ps 117(118), 6
ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστρο-

29. και γαρ et. Or^{2,572} etc ... D* d κυριοσ γαρ

XIII. 1. μενετω: vg^{cle} demid tol al^{lachm} syr^{sch} ar^{e} arm add *in vobis* (non item am fu harl al^{lachm})

2. της φιλοξενιας (ℵ^{c}): ℵ* την φιλοξενιαν | δια ταυτης (d f vg *per hanc*): K δε αυτης | ελαθον et. vg^{cle} am harl** al^{lachm} ... f fu demid harl* luxov tol *placuerunt*; d *didicerunt* (ειαθον?)

3. δεσμιων ... D* δεδεμενων | κακουχουμενων cum ℵAD* 17. al plu Chr Thdrt Dam al ... D^{c}KLMP 37. 71. al^{20} Euthal^{cod} Antioch^{1184} κακοχουμ., C κακωχουμ.

4. εν πασιν (46. om εν): 23* 71* 109. (etiam ap Gb arm^{ed}) Cyr$^{hr\,64}$ Did tri^{209} Epiph^{98} Caes$^{114.\ 313}$ Thdrt$^{nicephi\,1,105.8}$ et^{2,553} Thphil^{alex} ap Gall ^{7,923} om | γαρ (Gb') cum ℵAD*MP d vg cop Euthal^{cod} Prim al ... ς Ti δε cum CD^{c}KL al omn^{vl} f syr^{sch} aeth^{ro} arm Clem^{642} Eus$^{dem\,33}$ Did tri Ephr^{2,164} Caes$^{114.\ 313}$ Amphiloch^{479} Epiph^{98} Chr Thdrt ... 52. vg ^{cod} aeth^{PP} om

5. αρκουμενοι: M -μενος | ειρηκεν: C^{corr} (ut^{vl}) εφη | εγκαταλειπω (D* Dam^{paris} εγκατ-, non item ℵACD^{c}KLMP) cum ℵACD^{c}KLMP 17. al permu (6 ap Scri) Chr$^{mosc\,2}$ Euthal^{cod} Dam^{paris} Oec ... ς Ln εγκαταλιπω cum D* al plu Clem^{196} Chr^{431} Thdrt Dam ad h. l. Thphyl :: ita LXX ^{ed}, sed AB al εγκαταλειπω Deut 31, 6. item Gen 28, 15.

6. ημιασ λεγειν cum ℵACKLP etc ... D^{gr} λεγειν ημασ, M plane om ημασ. Ex Latinis f vg *ita ut confidenter dicamus*, d *ita audiente* (*audenter*? *audentes*?) *dicite* | ου φοβηθησομαι cum ℵ*C*P 17. 108* d f vg syr^{sch} cop aeth ... ς Ti praem και, Ln [και] cum ℵ^{c}AC^{b}DKLM al pler arm Chr^{431} Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: και ου etiam LXX^{ed} et AB^{Nc}; sed om και ℵ* al pauc Clem al | τι ποιησει: 47* τι ποιηση, similiter *quid faciat* (ut pendeat a praegressis) d f vg | ανθρωπος: ita etiam D (ο articulus perperam prelo exiit)

7. ηγουμενων (d f vg *praepositorum*): D* προηγουμενων | αναθεωρουντεσ: C -ρησαντεσ

φῆσ μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα
Lv 4, 12 Mt 27, 32 etc κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. 13 τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ
Ps 49 (50), 15 Hos 14, 3 τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυ-

---

8. *ἐχθες* cum ℵAC*D*M (sic) ... ς *χθες* cum C3DcKL al omnvid Or1,250 et 2,178 Ath315. 317 Cyrhr 171 Ephl1002 Euthalcod Cyrfid 74 al mu | *αιωνας* cum ℵACDcKLMP al omnvid f vg rell Orbis etc ... D* d add *αμην*

9. *παραφερεσθε* cum ℵACDMP b 17. 23. 31. 37 39. 46. 72. 73. 80. al plu (8 ap Scri) d f vg (*nolite abduci*, f *nol. obduci*, d *nol. adduci*) syr sch cop Bas3,468 Chr Euthalcod Thdrt Dam (et. Damparis) Oec (*τὸ δὲ παραφέρεσθαι ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν μαινομένων, τῶν τῇδε κἀκεῖσε παραφερομένων εἴρηται*) ... ς (= Gb Sz) *περιφερεσθ.* cum KL 47. oser al mu Thphyl (*ὅρα δὲ τὸ περιφέρεσθε, ὡσ ἐπί τινων κοίφων καὶ ἑταῦθα κἀκεῖ ῥᾳδίωσ περιαγομένων*) | *περιπατουντεσ* cum ℵ*AD* ... ς Ti *περιπατησαντεσ* cum ℵcDcKLMP al omnvl arm Chr Euthalcod Thdrt Dam al

10. *εχομεν*: L hscr *εχωμεν* | *εξουσιαν* cum ℵACDbetcKP al omnvl f vg cop aeth arm (syrsch *ex quo non est ius edendi*) Chr428 (*εξουσ. οικ εχ.*) Euthalcod Thdrt Dam al ... Ti om cum D*M d Dam

11. *ζωων*: Dgr* *ζωον* | *περι αμαρτιασ* cum ℵc3DKMP al omnvid (sed 14. 47. *περ. αμαρτιων*, 80. 116. transp) d f vg syrsch cop arm aethpp Chr 428 Euthalcod Thdrt al ... Lu post *αγια* pon cum c* 80. 116., item syrsch cop arm (aethro vide post) ... Ti om cum A aethro (sed add post *εξω τ. παρεμβ.*) | *κατακαιεται*: D* *κατανἀλισκονται* | D* *παρεμβολης*

12. *ιδιου* (3. 35. kscr *οικειου*): 17. om | *πυλης*: P (et alius apud Wtst? sed „58." per errorem notat) aeth *παρεμβολης* ... 80. syrsch Thdrt 4,804 (sed non ad h. l. nec1,164. 244) *πολεως* | *επαθεν*: ℵ* om, supple

13. *εξερχωμεθα* cum ℵACM al plu d f vg rell Chr Thdrt Dam al ... Dgr KP 47* al fere20 (1 ap Scri) Euthalcod Cyrniceph 1,976 *εξερχομεθα*

15. *δι αυτου*: K *δια τουτο* | *ουν* cum ℵcACDcM al omnvl f vg cop arm aeth Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... tol *ειδεν* ... ℵ*D*P syrsch om. Item d *ut per ipsum offeramus.* | *αναφερωμεν* (et. Ironfragm pfaff apud Stieren854): KP al fere25 (5 ap Scri) *αναφερομεν*

σίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 16 *τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.*

17 *Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.*

18 *Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.* 19 *περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.*

20 *Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι-* 1 Th 5, 23
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 *καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς* 2 Th 2, 17

16. *τησ δε*: D* *τησ δ* | *ευποιΐασ* ut ℵDKMP (*ευπυΐασ*) etc ... AC *ευποιιασ* | *και*: D (D*?) 73. add *τησ* | *ευαριστειται* (P *-στηται*): M *ευεργετειται*

17. *πειθεσθε*: Dampariss *υποτασσεσθε* | *υπεικετε*: ℵ^{c} add *αυτοισ*, item f vg rell (sed non Orsies^{43}), item Or^{int2,351} *eis in omnibus* | *ωσ λογ. αποδωσοντ.* post *υπ. τ. ψυ. υμ.* c. ℵCDKMP al omn^{vl} d syr^{sch} cop arm aeth Hipp$^{lag\,89}$ Ephr^{2,9o} Bas^{2,570} Chr^{463} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,193}$ Thdrt Antioch ^{1213} Dam ad h. l. et$^{parall\,356}$ al Orsies^{43} ... In ante *υπ. τ. ψυχ. υμ.* cum A f vg Or$^{int\,2,351}$ Prim (hi Latt omnes *quasi rationem pro animabus vestris reddituri*). Praeterea D^{gr*} *αποδωσονται*, et D* d cop arm Orsies^{43} add *περι υμων, pro vobis*

18. *περι ημων*: D* d Chr^{445} praem *και* | *πειθομεθα* cum (ℵ*)AC*D*MP 17. 67** 137. d (*suademus*). In ℵ* est *οτι καλην θα γαρ οτι καλην*, pro *πειθομε-* igitur *οτι καλην* scripsit ad versum sequentem aberrans ... *ς πεποιθαμεν* cum ℵ^{c}C^{c}D^{b}et^{c}K al pler arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item *confidimus* f vg | *εν πασι*: 17. *εν παντι*

19. *ταχιον* ut DMP al pler ... NACK al (ut d^{scr}) *ταχειον*. Similiter v. 23., sed ibi NDMP *ταχιον*, ACK d^{scr} *ταχειον* :: cf ad Ioh 13, 27. 20, 4.

20. *ιησουν* sine additam cum NACD^{c}KMP al longe plu am fu* al^{lachm} arm ^{xoh} Thdrt^{4,1274} et^{cod} ad h. l. Dam al ... D* b 17. 47. 72. 80. f^{scr} al plus^{10} d (sed d* *deum* pro *dominum*) f vg^{cle} fu** demid tol harl al lachm syr^{sch} cop arm^{edd} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. add *χριστον*

21. *υμασ*: D^{gr*} *ημασ* | *αγαθω* cum ND* d f vg (et. am fu demid harl tol omn^{lachm}; hinc vg lectio firmissima) cop Euthal^{cod} Primas al (ut Fulg$^{ad\,monim\,1,9}$). Videtur et. Nyss^{1,858} confirmare eandem lectionem; certe enim huc respicit his: *ὁ τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν δι' ἑαυτοῦ τελειῶν*

τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
Ro 16, 27 etc αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. 24 ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

καὶ ποιῶν ἑαυτῷ ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ... ς ἐργω αγαθω cum CD^{c}KMP al omn^{vl} syr^{sch} arm aeth Chr$^{447.\ 448}$ Thdrt ad h. l. et^{4,1274} Dam al ... A ἐργω και λογω αγαθω, atque sic Ln$^{ed\ min}$ :: cf 2 The 2, 17 | εις το ποιησαι (d *ut faciatis*): D^{gr*} add ημας | ποιων cum ℵ^{c}C^{c}DKMP al fere omn f vg syr^{sch} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{4,1274} Dam al. Ita vero d: *ipso faciente in vobis quod placeat coram se* ... ℵ*AC* praem αυτω, quod confirmare videtur Nyss^{1,863} scribens ποιων εαυτω (vide ante), atque hinc Ln$^{ed\ mai}$ τὸ θέλ. αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν. Antea $^{ed\ min}$ habuerat αυτος ποιων ex errore Wtstii de c; habet vero ita 71. Praeterea cf d. | εν ημιν cum ND^{gr}KM 17. 31. 46. 47. al plus^{20} (5 ap Scri) syr^{sch} arm Thdrt ad h. l. Oec^{txt} et^{com} ... ς Ln Ti εν υμιν cum ACP al plu d f vg cop aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt^{4,1274} Dam Thphyl | ω η δοξα usq αμην: 4* 43. om | των αιωνων cum ℵAC*KMP 17. al plu f vg syr^{sch} cop aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. Dam al ... Ti om cum C^{c}D^{gr} (d deficit) 31. 37. 73. 80. al fere^{20} arm Thdrt^{4,1274} (Clem, quem ex Millio etiam Wtst et Gb adscribunt, non recte laudari vdtr) :: haec auctoritas minime satis vdtr ad delendum των αιωνων. Quod additamentum passim contra potiorem auctoritatem omittitur, ut Ro 16, 27. Gal 1, 5. Phil 4, 20. 1 Pe 4, 11 et 5, 11. Alibi εις τους αιωνας sine additamento non fluctuat, ut Ro 1, 25. Ibidem 11, 36. non addunt των αιωνων nisi plures Latini ... Gb signum^{00} apposuit verbis των αιωνων αμην, sed om αμην soli fu al^{1}achm (contra am demid tol hari al^{1}achm etc)

22. δε: 37. 116. οιν ... cop aeth non exprim | ανεχεσθε ut NACD^{c}KMP al pler^{vl} am (*sufferatis*) cop aeth^{utr} Chr Euthal^{cod} Thdrt (ἀσμένως δέξασθε τὴν – παράκλησιν) Dam al ... Ln ανεχεσθαι cum p^{6} 17. 46. 74. al fere^{10} f vg (hi *ut sufferatis*) arm | και γαρ (ℵ^{c}) ℵ* om γαρ | επεστειλα: D^{gr} 44. 49. 67. 122** al$^{2\ acr}$ απεστειλα

23. τ. αδελφ. ημων cum ℵ*ACD*M 17. 31. 37. 39. 47. 66^{mg} 71. 73. 116. f vg syr^{sch} cop arm aeth Euthal$^{argum\ 671}$ zacagn Dial^{tri} ap Thdrt^{823} ... ς Ti om ημων cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}KP al pler Chr$^{447.\ 448}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: legitur τιμοθεος ο αδελφος (nec fluct lectio) Philem 1. Col 1, 1. 2 Co 1, 1. Ex 1 The 3, 2 fluxisse ημων non credo. | ταχιον: cf ad v. 19. | ερχηται (p^{6} al$^{2\ acr}$ -τε) ita et ℵ^{c} ... ℵ* ερχησθε ... 46. h^{acr*} c^{acr} ερχεται

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Eph 6. 21 etc

25. *παντων υμων*: D* *παντων των αγιων*. Scripsimus *παντ. υμων* sine additam cum ℵ* 17. fu arm^{zoh} ... ς (sed Gb^{0} cum solo 17.) Ln Ti add *αμην* cum ℵ^{cACDKMP} al pler f vg syr^{sch} cop arm^{usc} aeth Chr$^{4/5}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al

Subscriptio: ℵC 17. *πρ. εβραιουσ*, item A additis *εγραφη απο ρωμησ*, et P 47. additis *εγραφη απο ιταλιασ*, et K 109. 113. 114. al plu Euthal^{cod} additis *εγραφη απο* (109. al Euthal^{cod} add *τησ*) *ιταλιασ δια τιμοθεου* ... 70. 122. al *η προσ εβραιουσ επιστολη εγραφη απο ιταλιασ δια τιμοθεου*, 68. al *παυλου αποστολου επιστολη προσ εβραιουσ εγραφη απο ιταλ. δια τιμοθεου*, 66. pro *απο ιταλιασ* habet *ἀπὸ ἀθηνῶν· ἄλλοι δέ· ἀπ' ἰταλίας*, 238. *η πρ. εβραιουσ αυτη επιστολη εγραφη απο ιταλιασ δια τιμοθεου του αποστολου του και εισ αὐτουσ πεμφθεντοσ δια του μακαριου παυλου ιν' αὐτουσ διορθωσηται*, 31. ad *εγραφη* add *εβραϊστι* ... am *explicit epistula pauli apostoli ad hebraeos. deo gratias amen*, fu *expl. ad hebraeos feliciter: seq. epist. sancti iacobi*; aeth *Finita est epist. Hebraeorum*; cop *Scripta in Italia, missa per Timotheum*, syr^{sch} *Finita est ep. ad Hebr., quae scripta est ex Italia Romana et missa per Timotheum* ... nil subscriptum habent DM (cf inscriptionem) b 37. al ... ς (= Gb Sx) *πρὸσ ἑβραίουσ ἐγράφη ἀπὸ τῆσ ἰταλίασ διὰ τιμοθέου*. Praeterea numerantur in codd. plur versus (*στίχοι*): ψν' ℵ**P 106. 108. 110. al, ψγ' K al plu Euthal^{cod} et Euthal ap Zacagn^{696}; etiam ψς· ψη' ψι', ψνε', ωλ' (93.). Item praeeunte Euthalio passim notantur *αναγν. γ'*, *κεφφ. κβ'*, *μαρτυρ. λ'*; am fu al capp 39 habent ... Thdrt ad finem argumenti: *γέγραφε δὲ αὐτὴν τῇ ἑβραίων φωνῇ· ἑρμηνευθῆναι δὲ αὐτὴν φασιν ὑπὸ κλήμεντοσ*. Item Dam *τὴν πρὸσ ἑβραί. ἐπιστολὴν ἱστορεῖ κλήμησ, οὗ μέμνηται παῦλοσ, ὅσ καὶ ἐπίσκοποσ ῥωμαίων ἐγένετο, ὡσ παύλου αὐτὴν ἑβραίοισ τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ συντάξαντοσ· ἡρμηνεύθη, ὥσ τινεσ, ὑπὸ λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὡσ δὲ ἄλλοι, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ κλήμεντοσ*. Extrema iam apud Euthalium in argumento sic leguntur (Zacagn^{670}): *πρὸσ γὰρ ἑβραίουσ τῇ σφῶν διαλέκτῳ γραφεῖσα ὕστερον μεθερμηνευθῆναι λέγεται, ὡσ μέν τινεσ, ὑπὸ λουκᾶ, ὡσ δὲ οἱ πολλοί, ὑπὸ κλήμεντοσ*.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Ā.

I.

Tit 1, 1 etc 2, 3 1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν* 2 *Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*

---

* *προς τιμοθεον α'* cum ℵAK 17. 80. 113. 116. 121. al. Item DFG *αρχεται προς τιμοθεον* (D* *τειμ.*) *α'*, d f g *incipit ad timotheum I.* Similiter am *incipit epistula ad timotheum I.*, item fu (post epist. *ad laodicenses*) *inc. ad timotheum I.*, go *ad Thimotheum prior* (*prima*) *incipit* ... al plu *προς τιμοθεον πρωτη, πρ. τιμ. επιστ. πρωτη* (*πρω. επιστ.*), *επιστ. πρ. τιμ. πρωτη, η πρ. τιμ. α' επιστολη, παυλου αποστολου πρ. τιμ. επιστ. καθολικη πρωτη* (ut 122.), L *πρ. τιμοθ. πρωτης επιστολης παυλου* (sic), P 114. *παυλου επιστολη πρ. τιμ. α'*, syr^{utr} *ep. Pauli ad Tim. I.*, cop *ad Tim. I.* Etc ... ς^{e} *παυλου του αποστολου η προς τιμοθεον επιστολη πρωτη*, Gb Sz *παυλου πρ. τιμ. επ. πρωτη*, ς *η πρ. τιμ. επιστ. πρωτη.*

I. 1. *χριστ.* ῑ͞ῡ pri loc cum NDFGP 80. 116. d f g fu demid hal omn^{lachm} cop syr^{P} ar^{e} Dam Ambrst (Cyr$^{thes\ 294}$ om *χριστ.*, Prim om *ιησου*) ... ς *ιησ. χριστ.* cum AKL al pler vg^{cle} am tol syr^{sch} arm aeth Bas$^{eth\ 233}$ Chr^{635} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 78}$ Thdrt al | *επιταγην*: ℵ *επαγγελιαν* | *θεου*: 38. 48. 72. add *πατρος και*, aeth^{ro} add tantum *και* ... 37. 73. 80. 116. 213. 8^{pe} arm post *σωτηρ. ημ.* pon ... 43. 118. plane om | *σωτηρός ημων*: D* 37. 43. 73. 80. 116. 118. 213. 8^{pe} praem *του* ... P *πατρος ημων* | *και* (post *σωτ. ημ.*): 31. 38. 43. 48. 72. 118. aeth^{ro} om, item fu all^{lachm} | *χριστου ιησου* sec loc cum AD*FGP 17. 71. 72. 179. 8^{pe} n^{ecr} d f g vg^{cle} am fu demid tol harl go sah^{gb} syr^{utr} ar^{e} Chr com^{636} Cyr$^{thes\ 294}$ Ambrst Prim ... ς *ιησου χριστου* cum ℵ1,c KL al pler vg^{edd} aliq (ap Ln) cop arm aeth^{utr} Or^{3,720} Chr$^{635\ txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... al^{5} Thphyl tantum *ιησου*. Praeterea non praeposuimus *κυριου* cum AD*FGP 17. 31. 38. 43. 48. 71. 72. 179. 8^{pe} d f g vg go syr^{utr} sah^{gb} cop arm aeth^{utr} Or^{3,720} (*περὶ οὗ φησὶ παῦλος· καὶ Ἰησοῦ χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν*) Cyr$^{thes\ 294}$ Ambrst ... ς (= Gb Sz) praem *κυριου* cum ND^{c}KL al pler Chr$^{635.\ 636}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al

2. *πατρος* sine *ημων* cum ℵ*AD*FG 17. 23. 31. 73. 120. 213. d f g vg (et. am fu demid tol harl) go cop arm Or$^{int\ 4,468}$ Prim ... ς (Gb^{oo}) add *ημων* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler vg^{cdd} lachm syr^{utr} sah^{gb} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst | *χριστου ιησου τ. κυρ. ημων* et. Or $^{int\ 4,468}$ etc ... 21. 37. *κυριου ιησου χριστου του* (21. *και*) *σωτηρος*

3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν 4 μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, 6 ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, 7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. 8 οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, 9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ὁσίοις καὶ βεβήλοις, πατρο-

Act 20, 1 · Tit 1, 14 3, 9 · Ro 7, 12. 14

ημων ... 73. 109. 114. κυριου ιησου χριστου του κυριου ημων. Sic ... arm aeth τ. κυρ. ημ. χριστ. ιησ. (aeth ιησ. χρι.), Thdrt κυριου ιησου χριστου

3. καθως: syr^{sch} ar^{e} om | προσμειναι: D* περιμειναι | FG εφεσσω | πορευομενος: 1li1^{1069} cod colh *cum ires* (sed^{ed} *cum irem*) | παραγγειλης (LP -λεισ): F* b^{scr*} -γγελης (F* -λλης)

4. εκζητησεισ cum ℵA 17. 23. 93. 116. ... ς Ln Ti ζητησεισ cum DFGK LP al pler Ir^{gr1} (ex Epiph) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | παρεχουσ. μαλλον et. d f g vg etc ... 47. Ir^{gr} et^{int} μαλλ. παρεχ., item arm | οικονομιαν (et. ς Gb Sz) cum ℵAFGKLP al fere omn cop (ipsum οικονομιαν retinet) syr^{p} ^{txt} arm (aeth *legem*) Chr^{txt} et^{com} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{com} (οἰκονομίαν δὲ θεοῦ τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως λέγει μυστήριον) al ... ς^{e} οικοδομιαν cum D^{e} 192. (invito com et. Dam^{txt}). Item οικοδομην (Gb″) D* Ir^{gr1} ex Epiph, item *aedificationem* d f g m^{66} vg Ir ^{int1} Ambrst al go syr^{sch} et^{p} ^{mg} | την εν πιστει et. Ir^{gr1} ... FG om. Cf ad h. v. et. Ptol^{epist} ad flor ap Epiph^{223} καὶ τὸν νοῦν τῶν πειθομένων αὐτοῖς ἀνθρώπων εἰς μωρὰς ζητήσεις περιέβαλον καὶ γενεαλογίας ἀπεράντους.

5. Ln τὴν ἐν πίστει, ^{5}(τὸ δὲ τέλος usque τῶν αἰώνων, ἀμήν) ^{18}ταύτην τὴν παραγγ. Similiter Gb Sz τὴν ἐν πίστει· ^{5}(Τὸ δὲ τέλος – τῶν αἰώνων· ἀμήν·) Ταύτην τὴν παραγγ. | κ. συνειδησ. αγαθησ: F^{gr}G^{gr} om αγαθησ

7. μη νοουντεσ usq διαβεβ.: ita et. Epiph$^{296. 424. 485}$, sed^{419} ου γαρ α λεγουσιν οιδασιν ουδε περι τιν. διαβεβ. | περι τινων et. Clem^{424} Or^{4,294} Epiph^{quater} ... P syr^{sch} περι τινοσ

8. αυτω: P αυτον | χρηται cum NDFGKL al pler Ath^{606} Chr^{644} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln χρησηται cum AP 73. Clem^{424}

9. ανομοισ δε (17. τε): f vg Or$^{int4,527. 606}$ Ambret *sed iniustis*, d Lcif$^{187. 198}$ Aug^{gal49} (ad^{5,22}) al *iniustis autem*, g *sed iniustis autem* ... F^{gr}G^{gr} αλλ (G^{gr**} om) ανομοισ τε. Ad hanc rem non valet Eus^{mal4,242} δικαιω δε νομοσ ου κειται, αλλ ανομοισ και etc, nec magis Or^{2,478} χρῆσαι τῷ· δικαιῳ δε νομοσ ου κειται, αλλα αδικοισ και ανυποτ. | ασιβεσι

λῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις,
ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ
διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μα-
Phil 4, 13 καρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί
με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος
1 Co 15, 9 Ga 1, 13 etc εἰς διακονίαν, 13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ
ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 ὑπερ-
ἐπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης
4, 9 τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς
Mt 18, 11 ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς
σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν

(-βεσι ut ℵALP etc; Ti -βεσιν ut DFG etc) et. Eus^{mal} Bas$^{eth\,2nd}$ Or^{int} $^{2,200.\ 3,264.\ 4,527.\ 656}$ Aug$^{gal\,49}$ etc: D* 3. 47. cat^{txt} d go syr^{utr} Lcif^{bis} praem και | ανοσιοις et. f vg Or$^{int\,4,527}$ Lcif^{197} etc ... FG*G g go syr^{sch} Lcif^{198} Aug$^{gal\,49}$ praem και (item d, sed per errorem habet *est*) | πατρο- et μητρο- cum ℵADFGL 17. 37. 137. al plu Bas$^{eth\,2nd}$ Euthal^{cod} etc ... P πατρω- et μητρω-, K πατρα- et μητρο- ... Ϛ πατρα- et μητρα- c. minusc permu (a b c e ap Scri) Epiph^{699} et^{907} al. Item -λωαισ bis c. ℵAD* FGLP 17. al plu Bas$^{eth\,2nd}$ Euthal^{cod} etc ... D^{c} 37. 47* al -λοαισ, K 44. 47* 80. 137. al plus^{20} Epiph$^{699.\ 907}$ Bas^{cod} Chr Thdrt Dam -λοιαισ

10. FG ανδραποδιταισ | επιορκοισ: D*P εφιορκ. | αντικειται: A praetermisit

11. κατα το: D* d f g vg arm Bas$^{eth\,2nd}$ Lcif$^{197.\ 198}$ al τη κατ. το | εγω: 17. add παυλοσ

12. χαριν εχω cum ℵAFGP 17. 31. 67** 71. 73. 80. 93. 137. 238. 8P^{e} cat ^{txt} f g vg cop arm aeth^{utr} Chr$^{650.\ 651}$ Thdrt Thphyl Prim al ... Ϛ (Gb^{0}) Ti praem κρι cum DKL al longe plu d go syr^{utr} Euthal^{cod} Dam al Lcif^{198} Ambrst | ενδυναμωσαντι cum ℵ^{c}ADFGKLP etc ... ℵ* 2. 10. 17. 38. 72. Thphyl ενδυναμουντι | με et. ℵ^{c} ... ℵ* om | χριστω ιησου (paucissimi testes transp): D* 3. d g harl* demid (non f vg^{cle} am fu etc) arm aeth Thphyl (non item^{mg}) Lcif^{198} al praem εν

13. το προτερ. (Gb') cum ℵAD*FGP 17. 21. 47. 67** 71. 80. 93. Chr$^{mosc\,1}$ Cyr$^{thes\,293}$ ... Ϛ τον προτερ. cum DcKL al pler Dial^{821} (et$^{cod\ wetst\,62}$) Chr$^{650.\ 651}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al | οντα: Ln add με cum A 73. Dial ^{821}, item g *me primum consistentem* αλλα cum ℵADFGLP al plu (omn 13 ap Scri) Euthal^{cod} Dam ... Ϛ αλλ cum K^{sil} al mu^{vid} Chr Thdrt. Praeterea 49. 110. 123. al aliq Oec add και, item D$^{gr\,*}$ add δια τουτο | αγνοων: G αγνων, F αγνου | εν απιστ.: D$^{gr\,*}$ τη απιστ.

14. αγαπης της: 47. k^{acr} Chr$^{mosc\,1}$ om της (et. 17. teste Wtst)

15. χριστος ιησους: 115. e^{acr} k^{acr} al pauc syr^{sch} aeth Or^{1,278} Serap^{gall} ^{5,56} Bas^{2,606} ιης. χριστ. Praeterea Orhoesch et^{spenc} add ο θεος, sed nondelar ex cdd pl. | εισ τον κοσμον et. Or Bas etc ... ℵ om τον

16. ηλεηθην: FG ελαιηθην (F* -θεν) | πρωτω: L 31. 37. 39. 71. 93. A$^{acr\,*}$

ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. Ro 16, 27 Iud 25 etc

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν. 2 Ti 2, 17 1 Co 5, 5

---

^{cscr} ^{o}scr al fere^{10} fu allachm sah cop arm Thdrt ad h. l. *πρωτον* ... D* d aeth^{utr} Ambrst$^{ed\ rom}$ om (Aug modo habet modo non habet) | *ιησους χριστος* cum ℵKLP 37. al pler syr^{utr} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. Dam al ... Ln Ti *χριστ. ιησους* (:: ut sexies praecessit) cum AD 17. 47. 73. 80. 93. 118. 8^{pe} 13^{lect} 14^{lect} d f vg go sah Cyr$^{fid\ 124}$ Thdrt^{1,1325} Ambrst al ... FG^{r} l^{scr} g Serap$^{gall\ 5,56}$ *ιησους* tantum, cat^{txt} Cyr$^{thes\ 295}$ *χριστος* tantum | *απασαν* cum ℵAFG 17. 31. 37. 39. 73. 116. 118. d^{scr} Serap$^{gall\ 5,56}$ Chr^{653} (et.mosc^{2}) Cyr$^{thes\ 295}$ et$^{fid\ 124}$ ... ς *πασαν* cum DKLP al pler Chr$^{653\ a}$ et$^{653\ b}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *μακροθυμιαν*: D d sah cop syr^{sch} Thdrt^{1,1353} Aug$^{serm\ 176.\ 339}$ (non item$^{serm\ 278}$ et$^{ps\ 45}$ et$^{ps\ 70}$ et^{alib}) add *αυτου* (47. *αυτου μακροθυμ.*) | *μελλοντων*: ℵ* add *αγαθων*, sed deletum ipsa prima ut^{vi} manu

17. *αφθαρτω* et. Syn^{antioch} ap Rou^{2,297} Eus$^{marc\ 141}$ Cyr$^{thes\ 295}$ etc; item *incorruptibili* g Aug$^{ep\ 147}$ et^{148} ... D* *αθανατω*, item *immortali* d f vg go syr$^{p\ mg}$ aeth Tert$^{prax\ 15}$ Novatian$^{gall\ 3,289}$ al. Item FG^{r} g add *αθανατω* post *αορατω*. Similiter Aug$^{act\ felic\ 2,7}$ et^{alib} (cf Sab) *immortali invisibili incorruptibili* | *μονω* sine *σοφω* cum ℵ*AD*FG 17. 37. 179. d f g vg sah cop syr^{h} ar^{e} arm aeth Eus$^{mcell\ 141}$ Cyr$^{thes\ 295}$ Thdrt$^{4,18\ bis}$ et$^{4,378.\ 400}$ (et. Chr$^{653\ b}$ et^{654} in com ignorat *σοφω*) Tert$^{prax\ 15}$ Novat$^{gall\ 3,289}$ Ambrst Aug$^{act\ felic\ 2,7}$ al ... ς (= Gb Sz) add *σοφω* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}KLP al pler go syr^{p} Syn^{antioch} Naz^{1,549} (orat^{30}) Did$^{tri\ 370}$ et$^{140.\ 152}$ et^{alib} Dial^{trin} ap Ps-Ath$^{425.\ 433}$ Chr$^{txt\ 653\ b}$ et^{654} Euthal^{cod} Thdrt^{3,1311} et^{4,379} et ad h. l. Dam al :: cf Rom 16, 27 et Iud 25. | *και δοξα*: P 43. 72. 115. 238. al plus^{25} (8 ap Scri) om *και*

18. *παραγγελιαν* (d f g vg *praeceptum*, Tert$^{praescr\ 25}$ *denuntiationem*) et. Clem^{444} etc ... FG *απαγγελιαν* | *στρατευση* cum ℵ*D* Clem^{445} ... ς Ln Ti *στρατευη* cum ℵ^{c}AD^{c}FGKLP al omn^{vid} Chr Euthal^{cod} Thdrt al | *εν αυταις* (47. *αυτοις*): L post *τ. καλ. στρατ.* pon | *στρατειαν* cum ℵAD^{c}K^{sil}L etc ... D*FGP Euthal^{cod} *στρατιαν* (Euthal^{cod} *-τιᾶν*) :: cf ad 2 Co 10, 4.

19. *πιστιν* pri loc: P praem *την* | *εναναγησαν*: A *εναυγαγησαν*

20. *ὑμέναιος* (huno accentum confirmant D^{c}L): D* *ιμαιναιος*, AFGP al *ιμενεος*, k^{scr} *ιμαιναιος*. Ex Latt d vg *hymenaeus*, f g *hymeneus*, am

II.

1 *Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων,* 2 *ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.* 3 *τοῦτο*

---

hymenius, fu al^{lachm} *hymineus*, al^{lachm} *hymineus* et *hymyneus*. Ceterum cf Or^{2,257} *ὅπου μὲν λίγων περὶ φιγέλλου καὶ ἑρμογένους, οὗς παρέδωκα, φησί, τῷ σατανᾷ, ἵνα* etc, item^{2,117} *ἀλλὰ καὶ δημᾶς καὶ ἑρμογένης, οὓς παρέδωκε τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφ.* Quibus locis cum 1, 20 confudit II, 1, 15 et 4, 10.

II. 1. *παρακαλω* et. f vg go syr^{utr} cop arm aeth Or$^{1,220.\ 797}$ et^{2,636} etps ap Gall^{14,60} al Lcif^{234} Amb^{inst} virg^{251} et^{sacram} ^{6,334} Ambr^{sted} rom Aug ep^{149} ad^{paulin} et^{alib} al ... D* FG^{r}G d g sah Hil^{535} Ambr^{ven} *παρακαλει, obsecra* | *παντων* prl: FG f g Or^{1,797} (non item^{1,220} et^{2,636}) om. Praeterea cf ad h. l. Aug$^{\text{ep}\ 149}$ ad^{paulin}: *Obsecro itaque primum omnium fieri obsecrationes, orationes, interpellationes. Illa secundum Graecum eloquium discernenda sunt; nam nostri interpretes vix reperiuntur qui ea intelligenter et scienter transferre curaverint. Ecce enim sicut ea ipse posuisti:* obsecro fieri obsecrationes. *Non eodem verbo utrumque dixit apostolus, qui utique Graece illam scripsit epistulam; sed pro eo quod in Latino est* obsecro, *ille Graece dixit παρακαλω. Pro eo vero quod Latinus vester habet* obsecrationes, *ille posuit δεησεις. Proinde alii codices, in quibus et nostri sunt, non habent* obsecrationes, *sed* deprecationes. *Tria porro quae sequuntur,* orationes, interpellationes, gratiarum actiones, *plerique Latini codices sic habent* — Orationes *vero quas Graecus habet προσευχας, distinguere a* precibus *vel* precationibus *omnino difficile est. Quod vero quidam codices non habent* orationes *sed* adorationes, *quia non dictum est in Graeco ευχας sed προσευχας, non arbitror scienter interpretatum; προσευχας enim* orationes *dici a Graecis notissimum est.* — *Pro* interpellationibus *autem, quod nostri habent, secundum codices credo vestros* postulationes *posuisti. Haec interim duo, id est quod alii* postulationes, *alii* interpellationes *interpretati sunt, unum verbum transferre voluerunt, quod Graecus habet εντευξεις.* — *In Graeco quo verbo hic positae sunt* interpellationes, *quas ipse posuisti* postulationes, *ipsum et illic verbum est ubi scriptum est:* interpellat pro nobis — *Sed eligo in his verbis hoc intelligere, quod omnis vel paene omnis frequentat ecclesia, ut* precationes *accipiamus dictas, quas facimus in celebratione* sacramentorum — Interpellationes *autem, sive ut vestri codices habent* postulationes, *fiunt cum populus benedicitur.*

2. *εν υπεροχη*: FG^{r}G^{gr} k^{scr} om *εν* (g *sublimatis t qui in sublimitate sunt*) | *ηρεμον*: FG *ηρημιον* (G$^{*\text{vi}}$ *ηρεων*) | *διαγωμεν*: F*(*διαγομην*) LP al pauc *διαγομεν* | *πασῃ*: D* d Lcif^{234} om | *ευσεβεια* ... P *ευλαβεια*

καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. 5 εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, 7 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ· 9 ὡσαύ-

2 Pe 3, 9 2 Ti 2, 7 Ga 3, 20 Tit 2, 14 2 Ti 1, 11 Ro 9, 1 1 Pe 3, 3 aa

---

3. τουτο sine γαρ cum ℵ*A 17. 67** sah cop Cyr$^{the:290.\ 370}$ ... ς Ti add γαρ cum ℵ^{c}DFGKLP al pler d f g m^{96} vg go syr^{utr} arm aeth Chr^{657} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Lcif^{224} al

5. Ln ἀνθρώπων ἄνθρωπος, (igitur coniungit arcte) | χριστ. ιησους et. Hipp^{fragm} ap Fabric^{2,15} Or$^{int\ 4,514}$ Eus$^{mcell\ 28}$ Epiph$^{157.\ 467}$ al Tert carn chri^{15} Hil$^{830.\ 1198}$ Ambrst al ... ℵ 70. 72. 109. 115. b^{scr} f^{scr} al aliq syr^{sch} arm aeth Hipp^{fragm} ap Lag^{140} Mcelleus^{28} Eus$^{mcell\ 8.\ 128}$ Ath^{757} Epiph^{2,49} Chr Thdrt^{cod} al ιησ. χριστ.

6. υπερ παντων: L om υπερ | το μαρτυριον: A om, atque sic Ln$^{ed\ mai}$ ... ℵ* και (ℵ^{c} το substituit) μαρτυριον ... D*FG^{rg} 66** 80. 115. d g harl* (hal) Ambrst praem ου, cuius (hal cui) ... syr^{sch} *martyrium quod evenit* (cf εδοθη Latinorum) | ιδιοις: D*FG^{rg} d g harl* (hal) Ambrst add εδοθη, *datum est* (hal *confirmatum est*). Cf Le^{brug}: „*Testimonium temporibus suis.* His verbis nec praeponendum est *cuius*, nec postponendum *confirmatum est:* haec enim consulto a patribus omissa sunt."

7. εισ ο ετεθην: FG εν ω ετεθην, item d f g vg Ambrst al *in quo positus sum* ... A ο επιστευθην | και αποστολος: 108* om | λεγω sine additamento cum ℵ^{c}AD*FGP 31. 47. 67** 70. 73. 137. al plus^{20} d f g vg sah cop syr^{utr} aeth Ps-Ath^{62} Chr Dam al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add εν χριστω (:: cf Ro 9, 1) cum ℵ*D^{c}KL 17. 37. 192. al plu go arm Euthal^{cod} Thdrt | εν πιστει et. Eus$^{mai\ 4,97}$ etc Tert$^{pud\ 14}$ Ambrst al ... ℵ εν γνωσει, A εν πνευματι

8. προσευχ. τους ανδρ. cum ℵAKLP al pler syr^{utr} arm Or$^{1,196.\ 211.\ 266.\ 268}$ et^{2,155} Bas$^{eth\ 277}$ Marc$^{mon\ 8,52}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst ... DFG 115. (βουλ. ουν παντι τοπ. τους ανδρ. πρ.) d f g m^{96} vg go sah cop aeth Or^{3,311} Eus$^{ps\ 203.\ 455}$ et$^{mai\ 4,88}$ Hier$^{iovin\ 1}$ Ambr$^{ps\ 36}$ (*viros in omni loco orare*) al τους ανδρ. προσευχ. | οσιους et. Or^{1,266} et^{2,637} et$^{3,155.\ 311}$ et^{4,574} Eus$^{ps\ 203.\ 455}$ et$^{mai\ 4,88}$ etc ... 1. 17. 35. 115. 120. g^{scr**} k^{scr} Or$^{1,196.\ 211}$ Marc$^{mon\ 8,52}$ Chr$^{niceph\ 1,194}$ Dam$^{parall\ 465}$ οσιας | διαλογισμου cum ℵ*ADKLP al plu d f m$^{96.\ 80}$ vg go sah arm aeth Or$^{1,196.\ 266}$ et^{2,637} et^{4,574} cod et$^{int\ 2,257.\ 3,856.\ 4,571.\ 666}$ Chr$^{661.\ 662}$ Euthal^{cod} Thdrt^{txt} ad h. l. Dam$^{parall\ 465}$ et^{txt} ad h. l. al ... Gb' Ti διαλογισμων cum ℵ^{c}P^{gr}G 17. 47. 67** 73. 80. 8pe a^{scr} c^{scr} al plus^{15} g cop syr^{utr} Or^{1,211} et$^{3,155.\ 311}$ et$^{4,574\ ed}$ Eus$^{ps\ 203}$ (et$^{mai\ 4,88}$ διαγογγισμων) Bas$^{eth\ 277}$

τως καὶ γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 *Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω*
1 Co 11, 9 Gn 2, 7. 22 *ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ*
Gn 3, 6 *αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.* 13 *Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα.* 14 *καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξα-*

(Macar^{7,55} *διαλογισμων πονηρων*) Thdrt^{com} ad h. l. et^{2,1076} Dam^{com} ad h. l. Hier$^{lovin\,1}$

9. *ωσαυτως* sine *και* cum $\aleph^{*}$ AP 17. 71. (Clem^{247} et Or^{1,211} *γυναικ. ωσαυτ.*) Bas$^{eth\,309}$ ... ς Ti add *και* cum $\aleph^{c}$ DFGKL al longe plu d f g m^{80} vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,198} Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *γυναικας* sine articulo cum $\aleph$ AD*FGP 17. 67** 71. 73. 8^{pe} Clem^{247} Or$^{1,211.\ 198}$ Bas$^{eth\,309}$ Damparall^{465} ... ς praem *τας* cum D^{b}et^{c}KL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. | *κοσμιω* c. $\aleph^{*}$AD$^{b?}$et^{c}KLP al pler d (*in habitu ornatu* sic) f g m^{80} (*in hab. ordinato*) vg reli Clem^{293} (Or^{198} ed oxon) Bas$^{eth\,309}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al (et. *κοσμια* et *τιμια* legitur) ... $\aleph^{c}$D$\Sigma^{r^{*}}$FG 17. Or^{1,211} et^{198} delar *κοσμιως* ... K *κοσμιων* | *αιδοις κ. σωφροσυνης* et. Clem^{293} Or$^{1,198.\ 211}$ etc. Vertunt *pudore et sobrietate* d, item g *pudore t verecundia et sobr.*, *verecundia et sobrietate* f vg Amb$^{off\,1}$ al, m^{80} Hier$^{lovin\,1}$ *cum verecundia et castitate.* Adnotat ibidem: „Non enim, ut male habetur in Latinis codicibus, *sobrietas* est legenda sed *castitas*, id est *σωφροσυνη*, unde post pauca: *Si permanserint*, inquit, *filii in caritate et sanctificatione cum castitate* ... DΣ^{r} *σωφροσυν. και αιδους*, quemadmodum Cyp$^{175.\ 317}$ Ambrst *cum verecundia et pudicitia* verterunt. | *κοσμιων*: reddunt d f g m vg go (item al) Cyp Ambrst al *ornantes* (Cyp *componentes*) *se* | *πλεγμασιν* et. Clem^{247} Or $^{1,198.\ 211}$ etc ... A *καταπλεγμασιν* | *και χρυ.* cum $\aleph$ AD*PΣ^{r}G d (g *aut t et*) syr^{sch} cop Or^{1,211} ... ς *η χρυ.* cum D^{c}KL al pler f m^{80} vg go sah syrP Clem^{247} Or^{1,198} Bas$^{eth\,288.\ 309}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt al Cyp$^{175.\ 317}$ Ambrst al ... P 17. 73. 80. aeth nec *και* nec *η* habent | *χρυσω* cum $\aleph$D KL al pler Clem Or^{bis} Bas$^{eth\,bis}$ Chr$^{601.\ 601b}$ Euthal^{cod} Thdrt al ... Ln *χρυσιω* cum AFGP 17. 31. 47. 71. 72. 73. 80. 115. 8^{pe} al pauc Chr mosc 1

12. *διδασκειν δε γυναικι* (Gb″) cum $\aleph$ADFGP 17. 31. 37. 39. 71. 73. 80. 116. 120. 137. 8^{pe} d f g m^{80} vg go arm Or$^{cat\ cor\,219}$ Bas$^{eth\,309}$ Dam parall^{406} Cyp^{218} Ambrst al ... ς Ti *γυναικι δε διδασκ.* cum KL al longe plu syr^{utr} sah aeth (cop *non iubeo autem mulierem docere*) Thdor^{mop} in$^{cat\,20}$ Chr ad h. l. et^{6,593} et^{alib} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. Amb luc^{24,1540} (sed non$^{ep\,69}$) al. Cf et. Epiph^{419} *γυναικι ουκ επιτρεπω λαλειν ουτε αυθεντειν ανδρος.* | *ανδρος*: PΣ^{r}GΣ^{r} *ανδρας* | *αλλ* cum $\aleph$D FGK^{sil}LP al fere omn^{vid} Bas$^{eth\,309}$ etc ... Ln *αλλα* cum A 17.

13. *πρωτος επλασθη* et. Cyp^{218} ... PΣ^{r}G g *επλα. πρωτος*, item syr^{sch} cop

πατηθεῖσιν ἐν πιμπράσει γέγονεν, 15 *σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.*

III.

1 *Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.* 2 *δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,* 1, 15 Tit 1, 6 sq

14. *ἐξαπατηθεισα* (Gb″) cum ℵ*AD*FGP 17. 28. 32. 67* 71. 73. 80. 120. 137. c^{ser} 8pe Bas$^{eth\,309}$ (Chr$^{6,19\,\S\,46}$ ed savil ap Wtst = Chr$^{montf\,1,873}$) ... ς *απατηθεισα* cum ℵ^{c}D^{b} ?et^{c}KL al pler Chr ad h. l. et^{1,378} et$^{4,765.\,771.\,849}$ et^{5,51} et$^{6,585.\,593}$ et^{9,627} (nuspiam igitur aliter ap Montf.) Euthal cod Thdrt Dam al

15. *δε* (ℵ^{ser*} om) et. am fu demid harl tol: D^{gr*} vg$^{edd\,lachm}$ *γαρ* | *μεινωσιν*: Thdrt *μενωσιν* (non item D* ut per errorem notat Treg; in cod. est D* *μινωσιν*, D^{c} *μειρωσιν*)

III. 1. *πιστος*: *fidelis* et. f vg gueliſ^{palimps}; g *humanus* ℓ *fidelis* ... D* *ανθρωπινος*, item *humanus* d m^{59} g (vide ante) Ambrst Sedul. Similiter supra 1, 15 Aug$^{serm\,174}$ *Humanus sermo*, itempecc mer^{1} (contra ep^{178} *Fidelis sermo*), item Iulian^{pelag} apud Aug^{1} op imp ^{10,907}. Contra disputat Hier^{1,123} (ep^{24} ad Marcell) „Illis placeat *Humanus sermo et omni acceptione dignus;* nos cum Graecis, id est cum apostolo qui Graece locutus est, erremus: *Fidelis sermo et omni acceptione dignus.* Ceterum verba *πιστος ο λογος* Chr Dam Thphyl Oec ad ea trahunt quae praecedunt, non quae sequuntur. De quo sic Chr^{663b}: *πιστὸς ὁ λόγος. πρὸς τοῦτο εἴρηται, οὐ πρὸς τό· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται. ἐπειδὴ γὰρ τοῦτο ἀμφιβαλλόμενον ἦν, διὰ τοῦτο λέγει· πιστ. ὁ λόγος, ὅτι δυνήσονται πατέρες ἀπολαύειν τῆς τῶν παίδων ἀρετῆς, καὶ μητέρες ὅταν αὐτοὺς ἐκθρέψωσι καλῶς.* Sequitur Chrysostomum cat^{22}. Similiter Dam: *σώζονται γὰρ ὅτι ἀθλητὰς ἔθρεψαν τῷ θεῷ. καὶ ὅτι τοῦτο σώζει, ἐπήγαγε· πιστὸς ὁ λόγος, μονογυνὶ λέγων· μηδεὶς ἀπιστείτω, φησί, διὰ τῆς τεκνογονίας σώζονται* etc. | ο *λογος*: 17. add (:: ex 1, 15) *και πασης αποδοχης αξιος*

2. *ουν* et. d vg sah cop syrP Or^{3,645} etc, m^{59} Ambrst Sedul *enim* ... FG f g syr^{sch} *δε* ... arm aeth non expri | *ανεπιλημπτον* cum NADFG 37. ... ς *ανεπιλητον* cum KL (P -*λειπτον*) al longe pler | *νηφαλιον* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵ*AD* 17. 31. 37. (-*λειον*) 49. 72. 91. 93. 106. 115. 116. 137. 177. 178. 179. 219. c^{ser} k^{ser} al^{20} fere Or^{3,645} (item^{1,479} et ^{3,501} et Constit^{2,2,1}) Bas$^{eth\,292}$ Chr^{664a} Isid^{2,216} Thdrt ... ς (= ς^{e} Gb Sz) *νηφαλεον* cum D^{c}K 47. al sat mu (4 ap Scri) Antioch^{1220} Dam ... ℵ^{c}FGLP 71. 109. d^{ser} o^{ser} al plus^{5} Euthal^{cod} *νηφαλαιον*

3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,
4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ
5, 5 μετὰ πάσης σεμνότητος, — 5 εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι
οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα
μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυ-
2 Ti 2, 26 ρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ
καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλό-
γους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας
τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ
δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες.

3. *μη πληκτην* sine additam cum ℵADFGKLP 17. 23* 31. 46. 57. 67** 71. 73. 80. 109. 116. 137. 177. 178. 179. 219. n^{ser} al^{20} fere d f g m^{59} vg go sah cop syr^{sch} etP txt arm aeth Or$^{int\,3,672}$ Constit^{2,2,1} Bas$^{eth\,292}$ ex ms^{13} Chr^{664b} edd vet et^{com} Isid^{2,216} Euthal^{cod} Thdrt^{ed} al Tert$^{monog\,12}$ Ambrst aj ... ς (= Gb Sz) add *μη αισχροκερδη* cum 37. al permu (fere omn apud Scri) Chr^{montf} Thdrt^{cod} Antioch^{1226} Dam (sed fluct lectio ut et. in patrib aliis). Syr$^{P\,mg}$ potius pro *πληκτην* vdtr *πλεονεκτην* substituere, quam additamentum *μη αισχρον.* confirmare, ut certe White in notis probare studuit. | *αλλα* cum ℵAP 17. ... ς Ti *αλλ* cum DFGKL al pler | FG *επιεικην*

4. *προϊσταμενον* et. Clem^{561} Isid^{2,216}: FG *προσισταμενον* ... ℵ *προϊσταναμενον.* Cf ad 1 The 5, 12.

5. *επιμελησεται*: 17. d^{ser} *-ληται*

6. *εμπεση*, ut ℵAD^{c}KLP (*εμπεσει*, item o^{ser}) etc ... D*FG *ενπεση.* Cf et. ad v. 7 et ad 6, 9. | *εις κριμ. εμπεση*: L 49. 71. 93. 113. 115. 120. Constit^{2,2,1} (sed fluct lectio) Bas$^{eth\,292}$ ex$^{mss\,3}$ (sed^{edd} ante^{garner} om) Thdrt^{cod} ad h. l. (sed non$^{2,208.\,226}$ nec^{4,407}) Tiphyl^{mg} add *και παγιδα* (:: ex v. seq assumptum vdtr), item aeth *εις παγιδα* pro *εις κριμα.*

7. Praetermiserunt hunc versum propter *ομοιοτελευτον* G* g* (sed supplent in mg) 106. | *δει δε* sine *αυτον* cum ℵAF^{gr}GH 17. g ... ς (sed Gb^{00}) add *αυτον* cum DKLP al fere omn d f m^{59} vg (habent enim hi Latini *oportet autem illum et testimonium habere bonum*) Bas$^{eth\,292}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam (sed$^{parall\,511}$ post *εχειν* pon) Or$^{int\,2,216}$ Ambrst al | *καλην εχειν* cum ℵAUKLP al fere omn go etc Bas$^{eth\,292}$ Chr^{965a} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... DFG k^{ser} d f g m^{59} vg Or$^{int\,2,216}$ Ambrst al *εχειν καλην* | *εμπεση* ut ℵD^{c}HKLP (rursus *εμπεσει*) etc ... AD*FG *ενπεση* | *και παγιδα*, ut et. f am fu demid etc Ambrst al ... D* d g vg^{cle} ℵ. *εις πα.*

8. *σεμνους* et. ℵ^{c} ... ℵ* 46* 109. 219* om | *διλογους*: 37. 115. Thdrt^{cod} *διαλογους* | *προσεχοντας*: FG *-χοντες*

9. *εν καθαρα συνειδησει* et. ℵ^{c} Bas$^{eth\,292}$ etc ... ℵ* *και καθαρας συνειδησεως*

10. *ουτοι* ... H 73. *αυτοι* | *ειτα* (et. g *deinde*): D* d f m^{59} vg go Ambrst

11 γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς Tit 2, 3
ἐν πᾶσιν. 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων
καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς δια-
κονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρ-
ρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον· 15 ἐὰν
δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις
ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας.
16 καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς

---

al και ουτω | ανεγκλητοι (ut ℵACDHKLP etc, non ανεγκλ-) οντες: FG ανεγκλητοι ον εχοντες, cf d f g m vg *nullum crimen habentes*

11. σεμνας: A σεμνους | νηφαλιους (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵACD*H al plus^{30} (similiter ac v. 2.) etc ... ς (= ς^{e} etc) νηφαλεους cum D^{c}K 37. 47. al sat mu (5 ap Scri) Euthal^{cod} Dam ... FGLP al mu (2 ap Scri) νηφαλαιους

12. διακονοι (et. d m^{50} vg): FG f g add δε | καλως: D^{Er*}F^{Gr} καλων

13. εν πιστει τη: 46* om ... FG εν πι. την. Latina ambigua sunt: *multam fiduciam in fide quae est in Christo Iesu.*

14. ελπιζων: F^{Gr} ελπειζο, G ελπειζω, 37. h^{scr*} ελπιζω, g *spero* | προσ σε: f g post *cito* pon; 46. vg^{cle} ante ελθειν . . F^{Gr}G^{Gr} 6. 67** 137. arm om | ταχιον (FGK o^{scr} -χειον) cum ℵD^{c}FGKL al pler Chr (sed^{mosc2} ταχεως) Euthal^{cod} Thdrt Dam al (D^{c} ad ταχι oblitus est addere ον) ... Gb' Ln εν ταχει cum ACD*P 17. 71. 78.

15. εαν δε et. Or^{4,375} etc, item *si autem* f vg Or$^{int\,2,69}$ Ambrst al ... d g *quodsi*, F^{Gr}G om δε | βραδυνω: 17. βραδυνωσιν | ειδης: A^{vid}D^{Er*}F^{Gr} G^{Er} 37. 91. al Eus$^{ps\,316.\ 618}$ ειδῃς | δει sine additam et. Or^{4,375} Eus$^{ps\,316.\ 618}$ Epiph^{296} etc ... D* d f (non item g) vg arm Or^{2,576} et$^{int\,2,69}$ Hil^{165} Ambrst al add σε | εν οικω θεου et. Or$^{4,184.\ 375}$ et$^{int\,2,69}$ Eus$^{ps\,316.\ 618}$ etc ... P Or^{2,576} Epiph^{296} εν οι. κυριου. Ceterum cf ad h. l. Epiph^{296} (magna ut saepe libertate usus): ὡσ λέγει ὁ ἁγιώτ. παῦλοσ γράψων τῷ τιμοθέῳ διὰ τούτων τῶν λόγων· ὅπωσ γνωσκοισ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ κυρίου περιπατεῖν, ἥτισ ἐστὶν ἐκκλ. θεοῦ τοῦ ζῶντοσ, στῦ. κ. ἑδρ. τ. ἀληθείασ, ἣν οἱ πολλοὶ ἀφέντεσ εἰσ μύθουσ καὶ μωρολογίασ ἐξετράπησαν, μὴ νοοῦντεσ etc (extrema cf ad 1, 6 sq) | ητισ εστιν εκκλ. θεου ζωντοσ etc: sah post verba πωσ δει εν οικ. θε. ζωντοσ αναστρεφεσθαι pergit ητισ εστιν στυλοσ, omissis εκκλησ. θε. ζωντοσ, item και εδραιωμα της αληθει. | ητισ: CP ειτισ

16. D^{Er*} ομολογουμεν ωσ (haec enim sticho seiuncta sunt) | οσ (et. Gb, sed Gb' et ὅ et θεόσ) c. ℵ*(nec aliter ℵ^{c})A*C*F^{Gr}G^{Gr} 17. 73. 181. (de C* et A* cf excursum meum in Prol. codicis c p. 39 ss) codd Liberati (vide post) sah cop^{sa} eth^{pp} syr$^{p\ mg}$ (ut ex forma relativi ampliore probarunt iam Wtst Gb; White ad h. l. vult et οσ et ο significari) Or$^{int\,4,465}$ (legendum enim: „sicut apostolus dicit: *qui* [non *quia*] ma-

ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

---

nifestatus est in carne, iustificatus etc) Epiph[301] et[3,74] Thdor[mop] (apud Mansi 9, 221) Euther ap Thdrt[5,719] (cf et. ibidem[1127]) Cyr[fid6 bis] (nec aliter legendum[fid 194]) et[5,680] Cyr ap Oec ad h. l. et in scholiis codicum aliquot ut 16. 20. 22. 27. Quibus de testibus paullo accuratius videndum. Liberati enim archidiaconi Carthaginiensis (circa 554.) breviarium caussae Nestorianorum et Eutychianorum (quod ex Garnerio repetiit Gall[12,119 ss]) capite 19. quod inscribitur de Severo, Iuliano ac Macedonio, haec tradit: „Hoc tempore Macedonius Constantinop. episc. ab imperatore Anastasio dicitur expulsus tanquam evglia falsasset, et maxime illud apostoli dictum: *Qui apparuit in carne, iustificatus est spiritu.* Hunc enim immutasse, ubi habet ος, id est *qui*, monosyllabum Graecum, littera mutata Ο in Θ vertisse et fecisse ΘC, id est *deus*, ut esset: *Deus apparuit per carnem*". Quam relationem Liberati confirmavit Hincmarus, qui opp. II, 449. cap. 18. haec scripsit: „Quidam nimirum ipsas scripturas verbis inlicitis imposturaverunt, sicut Macedonius Const. episc., qui ab Anastasio imp. ideo a civitate expulsus legitur quoniam falsavit evglia, et illum apostoli locum ubi dicit: *Quod apparuit in carne, iustificatum est in spiritu*, per cognationem Graecarum litterarum Ο et Θ hoc modo mutando falsavit: ubi enim habuit *qui*, hoc est OC, monosyllabum Graecum, littera mutata Ο in Θ vertit et fecit ΘC id est ut esset: *Deus apparuit in carne.*" Epiph[304] *ἢ· ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι.* Quo loco ille de spiritu sancto. Tum demum pergit ad filium, dicens: *θεὸς δὲ ὁ υἱός*, quod probat Rom 9, 5. aliis. In ancorato[2,74] ap Dind deest ὅς ante *ἐφανερ.* Theodori[mopsv] verba afferuntur in actis concilii Constant. 2. collat. 4. in excerpto 54. ex Theodori libr. 13. de incarn. contr. Apollinar. „*Qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu.* Eutherii est epist. ad Ioh. archiepisc. Antioch. ubi est l. l. „discens a Paulo id quod est: *Qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu*". Denique Cyrilli loci multi sunt qui eum lectionis ος, non *θεος* testem probant. Huiusmodi sunt[fid6] *πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μήτε μὴν τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον, τουτέστι χριστός, ὃς ἐφανερώθη σαρκί, ἐδικαιώθη - ἐν δόξῃ.* Ibidem paullo post *εἰ γὰρ ἂν οὐχ ἕτερον οἶμαί τι τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον ἢ αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί·* et[124] substituendum pro *θεός* omnino est ὅς. Subsequitur enim *τίς ὁ ἐν σαρκὶ φανερωθείς; ἢ δῆλον ὅτι πάντη τε καὶ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος; οὕτω γὰρ ἔσται μέγα τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον.* Item cf[5,680] ubi eadem atque[fid6] leguntur. Legitur etiam ap Oec ad h. l. *ὁ ἐν ἁγίοις κύριλλος ἐν τῷ δωδεκάτῳ κεφαλαίῳ τῶν σχολίων φησίν· ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη* etc. Spectant ista sine dubio ad explanationem XII capitum, quorum in secundo[6,148] eadem verba leguntur, nisi quod pro ὅς, quod ipsum nonnulli cdd. praebent, substitutum est *θεός*. At quae subsequuntur satis probant ὅς, non *θεὸς*, ab ipso scriptum esse. Ibi est enim: *τί*

IV.

1 *Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ* 2 Ti 3, 1 ss

---

οὖν ἐστὶ τό· ἐφανερώθη ἐν σαρκί; τουτέστι, γέγονε σὰρξ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐ κατὰ μετάστασιν - ἰδίαν δὲ μᾶλλον ποιησάμενος σάρκα τὴν ἐκ τῆς παρθένου, εἷς καὶ ὁ αὐτὸς χρηματίζων υἱός. Ceterum eadem illa: *ὁ ἐν ἁγίοις κύριλλος* etc in scholi leguntur. Denique cf[Iul 10,827] ubi Iulianus sic: *οὕτω δέ ἐστε δυστυχεῖς ὥστε οὐδὲ τοῖς τῶν ἀποστόλων ὑμῖν παραδεδομένοις ἐμμεμενήκατε – τὸν γοῦν ἰησοῦν οὔτε παῦλος ἐτόλμησεν εἰπεῖν θεόν, οὔτε ματθαῖος οὔτε λουκᾶς οὔτε μάρκος, ἀλλ' ὁ χρηστὸς ἰωάννης.* Nec Cyr in eis quae Iuliano respondet loci huius meminit; quemadmodum nec Athanasius Basilius alii in litibus Arianis eo usi sunt, qui, si *θεὸς* continebat, luculentissimus testis deitatis Christi debuisset proferri ..... testimoniis contra *θεος* lectionem accedunt interpretes qui sive *ὅσ* sive *ὃ* habent, syr ^{sch} et syr$^{\text{p txt}}$ (syr$^{\text{p mg}}$ vide ante) ar^{e} arm aeth^{ro} (utitur relativo generis nota carente). Praebent vero ipsum *ὅ*, *quod* (id quod Latini ad *ὅσ* conformarunt propterea que *ὅσ* lectionem confirmant) D* d f g vg Hil^{1067} Aug$^{\text{ep 199}}$ Victorin$^{\text{Gall 8,161}}$ Ambrst al (excepto Hier quem *ὅσ* tueri iam notavimus). Affertur et. huius lectionis testis Gelas^{cyzicen} sive Mac^{hier} apud Gelas in actis concilii Nic. 2, 23: vide Harduin concil. I, 418 et Mansi II, 871. apud quos et Latine *quod* et Graece *ὅ* habetur. Praeterea *ὅσ* lectioni favent Barn[12] *ἴδε πάλιν 'Ιησοῦς οὐχ ὁ υἱὸς ἀνθρώπου ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τύπῳ καὶ ἐν σαρκὶ φανερωθείς*, Thdot$^{\text{clem 963}}$ *ὁ σωτὴρ ὤφθη κατιὼν τοῖς ἀγγέλοις*, Diogn[11] *οὐ χάριν ἀπέστειλε λόγον ἵνα κόσμῳ φανῇ, ὃς ὑπὸ λαοῦ ἀτιμασθείς, διὰ ἀποστόλων κηρυχθεὶς ὑπὸ ἐθνῶν ἐπιστεύθη*, Clem ap Oec ad *ὤφθη ἀγγέλοις· τὸ μυστήριον μεθ'* (male editum *ὃ μυστήριον. μεθ'*) *ἡμῶν εἶδον οἱ ἄγγελοι, τὸν Χριστόν, πρότερον οὐχ ὁρῶντες, οὐχ ὡς τοῖς ἀνθρώποις· οὕτως ὁ κλήμης ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν ὑποτυπώσεων*, Apollinar ap Nyss (Antirrh. cap. 7. ap Gall[6,522] *εἶτα ἐπάγει τοῖς εἰρημένοις ὅτι τὸ μυστήριον ἐν σαρκὶ ἐφανερώθη· καλῶς τοῦτο λέγων οὗτος ὁ ἡμέτερος λόγος.* Aliter ipse Nyss in eodem Antirrh. Vide post.) Bas$^{\text{ep 65}}$ *τοῦ μεγάλου μυστηρίου ὅτι ὁ κύριος ἐφανερώθη ἐν σαρκί*, Nestor ap Marium Mercatorem (p. 11. serm. 2.) *τὸ ἐν τῇ Μαρίᾳ γεννηθέν – ἐφανερώθη γάρ, φησίν, ἐν σαρκί. ἐδικαιώθη ἐν πν.* (Latine habetur apud Gall[6,645]), Did^{lat} ap Gall[6,201] „secundum quod dictum est: *Manifestatur in carne*" (sed vide infra) al ..... ς (= Gb, sed vide supra) *θεος* (i. e. ΘC pro OC) cum ^{ac}(qui corrector est saeculi 12.)C^{c}D^{c}K L P al pler (37. *ο θεος*) Did$^{\text{tri 68}}$ (utitur verbis Pauli ad asserendam filii divinitatem) Nyss$^{\text{cont eunom 10}}$ (II, 265. id ipsum agit ut demonstret Christum a Paulo deum nominatum) et^{antirrh} ap Gall[6,526. 518] (quo loco id ipsum urget *ὅτι ἀεὶ ἄτρεπτον ὂν τὸ θεῖον τῇ οὐσίᾳ καὶ ἀναλλοίωτον.*) et[1,668] (*οὗ καὶ σαρκωθέντος ἡ ἐμφαινομένη δόξα δηλοῖ ὅτι θεὸς ἐφανερ. ἐν σαρκί, θεὸς πάντως ὁ μονογενής* etc.)

Tit 1, 15 διδασκαλίαις δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι

Contra quos locos vix valet si quid alibi minus clarum habetur. Grave vero est quod in oratione quam de ipsa filii deitate habuit, opp. II, 896 sqq prorsus abstinuit hoc epistulae ad Tim. loco. Probat deum illum esse inde quod dicatur *θεοῦ δύναμις* et *θεοῦ σοφία* (pag 898) et similiter, nec vero luculento testimonio verborum *θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί* utitur. Ps-Ath[26] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[1,92. 4,18. 23] Dam[txt] (in com enim non attigit, potueritque id contra lectionis veritatem adhiberi, praesertim quum ad *ὤφθη ἀγγέλοις* nihil adnotet nisi verba Chrysostomi: *ὥστε καὶ ἄγγελοι μεθ' ἡμῶν εἶδον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, πρότερον οὐχ ὁρῶντες*) Thphyl Oec al. Dubium vero est an Chr[667a] verbis incorruptis ad nos venerit; certe enim cat[31] repetens Chrysostomi verba ipsam vocem *θεος* omittit. Confirmat tamen *θεὸς* lectionem homilia de S. Philogonio anno 386. habita I, 609. Videndum vero est ne locis incuriose indicatis fidamus nec testimoniis per se ambiguis, probeque notandum miram obtinuisse licentiam istum Pauli locum in patrum operibus describentium. Lectioni *θεὸς* favere putatur Ign[eph 19] *θεοῦ* (sed Syrus *του υιου*) *ἀνθρωπίνως φανερουμένου*. Sed ista, etiamsi *θεου* scripsit Ignatius, non ex 1 Tim 3, 16 derivanda, quemadmodum in eadem epistula habetur cap. 7. *ἐν σαρκὶ γενόμενος θεός*. Explicatius idem dixit Ign[magn 8] *εἷς θεός ἐστιν ὁ φανερώσας ἑαυτὸν διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ*. Nec magis lectionem *θεὸς* probat Ign[intpol] in eadem ad Eph epist[19] *θεοῦ ὡς ἀνθρώπου φαινομένου καὶ ἀνθρώπου ὡς θεοῦ ἐνεργοῦντος*, quo cum loco cf Ign[intpol] ad Smyrn[5] *μὴ ὁμολογῶν αὐτὸν σαρκοφόρον θεόν*. Item afferunt ad firmandam *θεὸς* lectionem Constit[7,26] *θεὸς κύριος ὁ ἐπιφανεὶς ἡμῖν ἐν σαρκί*, Hipp[noet 17] *οὗτος προελθὼν εἰς κόσμον θεὸς ἐν σώματι ἐφανερώθη* (ex eodem Hipp[ps 2] affert Thdrt [4,128] *οὗτος ὁ προελθὼν εἰς τὸν κόσμον θεὸς καὶ ἄνθρωπος ἐφανερώθη*) Thaum s. Apollinar ap Phot[278] cod[230] *καὶ ἔστι θεὸς ἀληθινὸς ὁ ἄσαρκος ἐν σαρκὶ φανερωθείς*. Quae quidem omnia veteres doctores quid de Christo deo senserint produnt, sed non de 1 Tim 3, 16. lectione testantur. Prolixe tractavit locum praeter alios Reiche in comm. critici tom. II. 367—389. | *επιστευθη*: FG *πιστευθη* | *ανελημφθη* cum ℵACD[c]FG ... ς *ανεληφθη* cum D[c]KLP al omn[vi]

IV. 1. *Το δε*: FG *O δε* (vdtr in exemplo unde FG excripti sunt littera initialis *T* excidisse, nisi inepte articulus accommodatus est ad genus Latini verbi *spiritus*.) | *εν υστεροις καιροις* et. Encrat[hipp 276] Ps-Iust qu[33] Clem[584. 550] Or[1,627] Ath[316] etc ... 17. Or[cat cor 94] Ath[220] Thdrt[4,460] *εν εσχατοις καιρ.* Ex Latinis reddunt *in novissimis temporibus* d f g vg Tertician[2] Novatgall[3,312] Lcif[253] Hil[1068] Aug[ep 55] Ambrst al; Novatgall[3,319] *in novissimis diebus* | *τησ πιστεως*: Or[2,620] (non item[1,627]) *τησ υγιους πιστ.*, Ath[220. 316. 325. 544] *τησ υγιαινουσησ πιστεως*. Similiter Encrat[hipp 276] Epiph[1024] et[1025] *τησ υγιαινουσησ* (Epiph[1055] *υγιους*) *διδασκαλιας* ... d *a veritate*. Epiph vero[1055] sic: *πληροῦται γὰρ καὶ*

βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 ὅτι πᾶν κτίσμα

ἐπὶ τούτοις τό· ἀποστήσονταί τινες τῆς ὑγιοῦς διδασκαλίας, προσέχοντες μύθοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων. ἔσονται γὰρ φησι νεκροῖς λατρεύοντες, ὡς καὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐσεβάσθησαν, καὶ ἡ τῶν ἁγίων κατὰ καιρὸν εἰς θεὸν δόξα ἄλλοις γέγονε τοῖς μὴ ὁρῶσι τὴν ἀλήθειαν εἰς πλάνην. | προσέχοντες: ℵ aeth praem κας | πλανοις cum NACDFGKL al plu d g (hi[3] *spiritibus seductoribus*) syr[utr] cop aeth Encrath[ipp 276] Ps-Iust[qu 22] Clem[550] (et[534] fluct lect) Or[1,627] delar Ath[216] et[544] cdd[2] et[230] cdd[4] et[225] cod[1] Bas[eth 288] ed comb et[cod] Chr[668b] bis Euthal[cod] Thdrt[4,236] al Tert[ieiun 2] Or[int 4,647. 670] Novat Hil Lcif (Ambrst-*spiritus fallaces*) ... P 31. 37. 73. 116. a[scr] c[scr] al plus[30] vg go arm Iust[dial 35] Clem[594] cdd[2] Or[1,627] hoesch et[2,620. 697] Ath[544] ed et[230] ed et[225] ed Bas[eth 288] ed ex[cdd 2] Cyr[ose 153] al Amb[fid 2] Aug[cp 55] al *πλανης* (*errοris, seductionis*) :: cf 1 Ioh 4, 6. | *και διδασκαλιαις* et. Encrath[ipp] Clem bis Or[ter] et[int bis] etc: D* d Novat Hil Lcif Ambrst om *και* ... ℵ*(non item[c])P 37* *κ. διδασκαλιασ*

2. *κεκαινοτηριασμ.* (et. Ln[ed min]) cum NAL 1. 37. 114. o[scr] al plus[5] Or [1,627] ex[ed hoesch] Cyr[ador 436] Thdrt[4,480 ed pri] ... ς Ln[ed mai] Ti *κεκαινοτηρ.* cum CDFGKP al pler Encrath[ipp 276] Clem[550] Or[1,627 delar] et[2,620. 697] Epiph[716] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[4,236] et[480 ed halens] al. Cf et. Ir[gr 65] *γυναῖκας αἵτινες κεκαινοτηριασμέναι τὴν συνειδησιν* etc. | *την ιδιαν συνειδ.* et. Encrath[ipp] Or[2,620. 697] (et[1,627] *οικειαν* pro *ιδιαν*) ... D *τ. συνειδ. εαυτων*, d am Novat[2,212] et[219] Lcif[252] Faust ap Aug[faust 30,1] *conscientiam suam* (contra f g vg[clem] fu demid al *suam conscientiam*) ... 41. 46* Clem[550] Epiph[26] et[716] Archel[202] Ambrst om *ιδιαν*

3. *απεχεσθαι* etc. Etiam d f g vg etc *prohibentium nubere, abstinere a cibis*, sed Faust ap Aug[2,445] (i. e.faust[30,1]) *prohibentes nubere, abstinentes a cibis* (in eundem modum vertit ar[c]). Similiter Or[int 4,647] *prohibentes nubere et abstinentes se a cibis*, item[670]. Eadem licentia utitur Epiph[410] de Cataphrygastis: *αἱ γὰρ πλείους τῶν αἱρέσεων τούτων τοῦ γαμεῖν κωλύουσιν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων παραγγέλλουσιν.* Sic vero Isid[4,112]: *ἴσθι ὅτι τινὲς μὲν - φασὶ μὴ κεκρατηκέναι τὸν ἀπόστολον τῆς φράσεως, ἀλλ' εἰς τοὐναντίον περιενεχθῆναι· τὸ γὰρ κωλυόντων γαμεῖν, κατακωλυθεὶς, τὸ ἀπέχεσθαι εἰς τὴν ἐναντίαν ἀφώρισε τάξιν. οὐ γὰρ ἐκώλυον ἀπέχεσθαι· ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν· κωλυόντων γαμεῖν καὶ κελευόντων ἀπέχεσθαι βρωμάτων - ὅρα δὲ μήποτε περὶ ἓν στοιχεῖον ἢ μίαν κεραίαν γένοντο τὸ σφάλμα· κωλυόντων γαμεῖν, ἀντέχεσθαι βρωμάτων.* Nec aliter atque Paulus, quamvis libere eius verbis utatur, Hipp[252] (de Mcione): *κωλύεις γαμεῖν, τεκνοῦν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ὧν* (contra [276] ἃ) *ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν τοῖς πιστοῖς* etc. Contra Oec ad h. l. *οὐκ ἔστι σφάλμα καλλιγραφικὸν τὸ ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ὡς ἐνίοις ἔδοξεν, ἀλλὰ καὶ ὀρθῶς εἰς τὴν ἀττίδα συνήθειαν διαπεφρασμένον· ὥσπερ τὸ - ἐκώλυσεν μὴ κλέπτειν, οὐχ ὅτι ἐπέτρεπε τὴν κλοπήν· καὶ ἐκώλυεν ἀπέχεσθαι ἀρρητοποιίας, ἀντὶ τοῦ ἀπῆγεν ἀπὸ τῆς τοιαύτης πράξεως. οὕτως καὶ ἐκώλυον ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἀντὶ*

θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·
5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος
2 Ti 2, 10 Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἣ παρηκολούθηκας· 7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια
2 Ti 1, 1 πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ
1, 15 τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.
Oec 1, 29 10 εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ

τοῦ ἐκόλυον ἀπὸ τῆς βρώσεως. Cf et. Thphyl: οὐκ ὀφείλει ἀπὸ κοινοῦ λαβεῖν τὸ κωλυόντων, ἀλλ' ἔξωθεν προσθεῖναι τὸ συμβουλευόντων ἀπέχεσθαι βρωμάτων. | α ο θεος: C^2 ων ο θε. Vide ante Hipp. | μεταλημψιν cum ℵAD*FG ... ς μεταλψιν cum CD^{c}KLP etc | ευχαριστιας cum ℵCD*et^{c}FGK etc ... AD^{b}LP al plus^{10} (3 ap Scri) -στειας. Item v. sq | επεγνωκοσι ut ℵCL etc ... Ln Ti -κοσιν cum ADFGP etc (FG επιγνωκο-) | αληθειαν: D* d add αυτου

4. θεου et. Encrat$^{hipp\ 276}$ Clem^{550} Or^{1,766} etc ... P om | μετα: FG 37. Clem$^{550\ ter}$ Or^{1,766} Chr^{669} (non^{669b}) μετ

5. εντευξεως: D^{Gr*} εντευξισιν

6. χριστου ιησου cum ℵACD*FGKLP al fere^{15} (ℵ του χρι. ιησ.) d f g vg cle (et. fu demid etc) go cop syrP arm Euthal^{cod} Thdrt ... ς ιησου χριστου cum D^c 17. 31. 47. al plu am syr^{sch} aeth Chr^{669a} Thdrt^{cod} Dam Aug$^{act\ felic\ 1}$ (^{5,476}) Ambrst | εντρεφομενος: D^{Gr*} εντρεπομενος | της καλης διδασκαλιας: 45. 69. 91. 213. d^{acr} al pauc syr^{sch} arm Sedul τη καλη διδασκαλια | ἣ cum ℵCDFGKLP etc ... A 80. 8P^o Euthal ^{cod} ης, atque sic Ln$^{ed\ min}$ | παρηκολουθηκας cum ℵADKLP al omn^{vl} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... CFG παρηκολουθησας

7. γραωδεις: G αιγραωδεις (praegresso και), D γραωδ. | μυθους: C θυμους | γυμναζε δε: D*P 116. am fu harl* tol all^{acham} aeth om δε (syr ^{sch} και γυμν., Ambrst *exercens*)

8. προς pri (et. ℵ^c): ℵ* om | ολιγον: FG f g add μεν | εστιν sec: P^{Gr}G^{Gr} om, item Clem^{71} θεοσέβεια δὲ πρ. πάντα ὠφέλιμος, κατὰ τὸν παῦλον, ἐπαγγελίαν ἔχουσα (non item Clem^{240}) | επαγγελιαν et. Clem$^{71.\ 240}$ Chron^{441} Dam^{paris} etc Or$^{int\ 2,447}$ (*pollicitationem*; d f g vg *promissionem*) ... ℵ 31. 37. 46. 238. al plus^{20} (8 ap Scri) go syrP ^{txt} (non item mg) arm Oec^{bis} επαγγελιασ, atque sic Gb'

9. πασης et. ℵ^c ... ℵ* syr^{sch} om

10. εισ τουτ. γαρ sine additam cum ℵACDP 17. 47. 67** 80. (3P^o 8P^o?) d f vg go cop syr^{utr} arm aeth Chr^{670a} Cyrthes^{297} Dam ad h. l. et Dam ^{paris} Ambrst al ... ς Ti add και cum P^{Gr}GKL al pler Chr^{669b} Euthal ^{cod} Thdrt Thphyl Oec | αγωνιζομεθα (et. Gb') cum ℵ*ACP^{Gr}G^{Gr}K 17. 31. 39. 47. 71. 73. 93. c^{acr} Cyrthes^{297} ... ς Ti ονειδιζομεθα cum ℵ^{c}D

θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 *Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.* 12 *μηδείς σου τῆς νεό-* Tit 2, 15. 7
τητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν
ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. 13 *ἕως ἔρχομαι πρόσ-* 4, 16
εχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 *μὴ ἀμέλει*
τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέ-
σεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 *ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις*
ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 *ἔπεχε σεαυτῷ καὶ*
τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώ- 4, 18
σεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V.

1 *Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεω-*
τέρους ὡς ἀδελφούς, 2 *πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς*
ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. 3 *Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας.* 4 *εἰ*

LP al pler (P al -ζωμ-) d f g vg go syr^{utr} cop arm aeth Chr^{669b} et ^{670a} et^{11,636} montf (non item apud Wtst) Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1108} Dam ad h. l. et^{paris} al Ambrst al | *ηλπικαμεν* (et. Clem^{71} *ηλπικαμεν γαρ επι θεω ζωντι, ος εστι* etc): D* 17. *ηλπισαμεν* | *επι θεω ζωντι*: D^{c} Euthal^{cod} *επ. θεον ζωντα* | *σωτηρ* et. Clem$^{71.\ 624}$ Or$^{1,\ 670.\ 821}$ et^{2,702} et$^{4,\ 155.\ 159.\ 192}$ etc Tert$^{pud\ 2}$ Ambrst etc ... 43. syr$^{p\ mg}$ Antioch^{1108} (pergit *παντων ημων*) *πατηρ* | *μαλιστα* (FG a$^{ser\ c}$ *μαλλιστα*): 74. 93. 120. a^{ser} c^{ser} al Clem^{624} (non item^{71}) Antioch^{1208} Dam^{paris} add *δε*

12. *γινου*: 47. 48. 72. d^{ser} f^{ser} 3p^{c} al *γενου* | *εν αγαπη* sine *εν πν.* cum ℵACDFG 17. 31. 47. 70. 71. 73. 93. 109. 178. d f g vg go cop syr^{utr} arm aeth ar^{c} Clem^{608} Chr$^{671b.\ 672}$ Euthal^{cod} Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) add *εν πνευματι* cum KLP al pler Thdrt Dam al

14. *χαρισματος*: P *χρισματος* | *μετα*: FG *μετ* | *πρεσβυτεριου* et. ℵ^{c} ... ℵ* 37. harl** marian go *πρεσβυτερου*, *presbyteri* (et Marianus suprascripsit *episcopi*), aeth *episcoporum*

15. *πασιν* cum ℵACD*FG 17. 31. d f g guelf^{palimps} vg go cop syr^{utr} arm ar^{c} Ambrst al ... ς (Gb^{00}) praem *εν* cum D^{c}KLP al pler (aeth *ubique*) Chr^{672a} (add^{com} *μη εν τω βιω μονον αλλα και εν τω λογω* etc) Euthal cod Thdrt Dam al

16. *επεχε*: 6. 17. 67** 74. 80. a^{ser} syr$^{p\ mg}$ *προσεχε*. Cf Chry$^{b\ 672}$ *ἔπεχε - τουτέστι πρόσεχε σεαυτῷ* etc | *αυτοις*: D* d f g guelf^{palimps} vg (exc tol) Ambrst al *εν αιτοις*, item go | *σου* et. ℵ^{c} ... ℵ* om

V. 1. *ως πατερα* et. ℵ^{c} ... ℵ* om

δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρώτον τὸν ἴδιον
2, 3 οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ
ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμο-
νωμένη ἤλπικεν ἐπὶ Θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς
προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνη-
κεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. 8 εἰ δέ τις
τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται
καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

Tit 1, 6 9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα,
ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρας δὲ
χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-

---

4. *εκγονα*: D* 31. 39. 44. 73. 109. *εγγονα* | *μανθανετωσαν*: D* *μαθε-τωσαν* ... 3. 35. *μανθανετω*, item *discat* d f vg (exc am* *discant*) Amb vidu 188 Ambrst al | *πρωτον*: 47. om | *τον ιδιον οικον*: Dgr* *των ιδιων οικων* | *αποδεκτον* cum ℵACDFGKLP al longe plu (9 ap Scri) d f g m vg syrutr aeth Chr Euthalcod Thdrt Dam al Ambvidu Ambrst al ... ς (= Gb Sz) praem *καλον και* cum 37. o^{ser} al mu^{vi} cop go arm :: ex 2, 3

5. *επι* sine *τον* cum ℵ*CFGP ... ς Ln Ti add *τον* cum ℵcADKL al certe pler etc | *Θεον* cum ℵcACKLP al omn^{vid} d e f m$^{36.\ 97}$ vg rell Chr Euthalcod Thdrt al Amb$^{vidu\ 188}$ Ambrst al ... ℵ*Dgr* Aug$^{ep\ 130}$ ter et$^{qu\ 43}$ indeut et^{bon} vidult ^{6,278} et$^{ps\ 121}$ Fulg$^{ep\ 2,12}$ *κυριον* | *ημερας*: A* *-ραις*

7. *και ταυτα*: ℵc syr^{sch} cop om *και* | *ανεπιλημπτοι* cum ℵACD*FG ... ς *ανεπιληπτοι* cum Dcℵ*LP al omn^{vid}

8. FG *μαλλιστα* | *οικειων* sine *των* cum ℵAD*FG 73. ... ς Ti praem *των* cum CDbetcℵLP al fere omn Chr Euthalcod Thdrt Dam al | *προνοειται* cum ℵ*D*FGK k^{ser} ... ς Ln Ti *προνοει* cum ℵcACDcLP al fere omn Chr Euthalcod Thdrt Dam al | *εστιν* ... K *εσται*

9. *ελαττον*: Pgrℵgr 113^{mg} 115. al *ελαττων* | *εξηκοντα*: ν ξ' | *γεγονυια*: P post *γυνη* pon, item coniung cum seqq ν (sticho enim ab antecedd separat) 80. 113. al d f g m^{114} vg (d f m vg *quae fuerit unius viri uxor*, g *quae fuerat* etc), item ut^{vid} go cop syr^{utr}, nec aliter Thdor mop cat^{89} Thdrt. Videtur et. Or^{3,645} *χήρα, φησίν, ἔστω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑν. ἀνδρ. γυν.* Contra Chr^{675} *οὐ γὰρ αὐτῆς ἐστὶ τὸ ἑξήκοντα γεγονέναι ἐτῶν.*

10. *καλοις*: P *αγαθοις* | *ετεκνοτροφησεν* (d f g vg *si filios educavit*, Amb vidui ^{189} – *educaverit*, m^{114} – *nutrivit*, Ambrst – *enutrivit*) ... Pgrℵgr *ετεκνοφορησεν* | *επηρκεσεν*: G 109. 118** *επηρκησεν*, P *επερκησεν*

11. *καταστρηνιασωσιν* cum ℵCDKL al fere omn Chr Euthalcod Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} al ... Ln$^{ed\ min}$ Ti *καταστρηνιασουσιν* cum AFGP 31. Chr$^{mosc\ 1}$. Apud Epiph^{511} est: *μετα γαρ το καταστρηνιασαι.*

μεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· 15 ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί· ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-

1 Th 5, 12 ss
1 Co 9, 9 Dt 25, 4
Lc 10, 7 Mt 10, 10

---

14. νεωτερας: D* 37. 73. 80 praem τας ... 39. 43. 67* 72. 73. 74. 108* 177. a^{scr} c^{scr} al fere^{20} Chr^{696} Thdrt Dam^{paris} Hier$^{lovin\,1}$ (Ambrst variant edd) add χηρας | KL al aliq λοιδωριας

15. τινες εξετραπ. cum ℵCDKLP al omn^{vl} d f vg cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} al ... Ti εξετρα. τινες cum AFG^{rg} g

16. ει τις: P ει δε | πιστη c. ℵACFGP 17. 47. 137. am harl* (hi^{3} *si qua fidelis*) cop arm Euthal^{cod*} (sed ipse* substituit alteram lectionem); item Ath^{374} εἴ τισ ἐστὶ πιστὴ χήρασ ἔχουσα, διὰ τὸ καλῶσ πιστεύειν πιστὴ καλεῖται. Similiter f vg Amb$^{luc\,18,1490}$ et$^{offic\,2,87}$ Augioh^{62,5} aeth^{PP} *si quis fidelis*. Item g demid *si quis fideles*, aeth^{ro} *si quis fidelem habet viduam* ... ς (sed Gb^{0} πιστοσ η) Ti πιστοσ η πιστη cum DKL al pler d fu tol harl** all^{acbm} Ambrst (hi Latini *si quis fidelis vel si qua fidelis*, tamen harl* *fidelis* prius om) syr^{utr} Chr Euthal^{cod**} Thdrt Dam al. Cf Chr^{662} καλῶσ προσίθηκεν· εἴ τισ πιστός· παρὰ γὰρ τῶν ἀπίστων οὐκ ἴδει τὰσ πιστὰσ τρέφεσθαι. | επαρκειεσθω cum ℵAFG 17. (FG επαρκεισθω) ... ς Ti επαρκειτω cum CDKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | επαρκεισω: FGP 41. 47* d^{scr} επαρκεσει (F* -κησει)

17. FG d^{scr} o^{scr} al^{vid} μαλλιστα | εν λογω: FG^{gr} syr^{P} om εν | και διδασκαλια: P διδασκαλιασ

18. βουν αλοωντα ante ου φιμ. (κημ.) cum ℵDFGKL al pler d g go syr^{P} Euthal^{cod} Dam Tert$^{marc\,4,24}$ („*Bovi*, inquit, *terenti os non colligabis*"). Item cf Clem^{478} ὁ δὲ αὐτὸσ νόμοσ διαγορεύει βοῦν ἀλοῶντα μὴ φιμοῦν· δεῖ γὰρ καὶ τὸν ἐργάτην τροφῆσ ἀξιοῦσθαι ... Ln post ου φιμ. pon cum ACP 17. 37. 57. 73. 80. 115. 116. 120. f vg cop syr^{sch} arm aeth Chr Thdrt al Ambrst al :: ut LXX | ου: 37. ου μη | φιμωσεισ: D κημωσεισ (D^{c} in mg adnotat φιμ., sed nullo modo attigit κημ. in ipso textu) | και· αξιοσ ... FG f g αξιοσ γαρ | του μισθου et. ℵ^{a} ... ℵ* τησ τροφησ, item^{vid} Clem^{478} (vide ante) :: cf Luc 10, 7.

19. κατα πρεσβιτερου: L κα. πρεσβυτερουσ

δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
2, 8 οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ
ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμο-
νωμένη ἤλπικεν ἐπὶ Θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς
προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνη-
κεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. 8 εἰ δέ τις
τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται
καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

5, 2
Tit 1, 6 9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονῖα,
ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρας δὲ
χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-

---

4. ἐκγονα: D* 31. 39. 44. 73. 109. ἐγγονα | μανθανετωσαν: D* μαθε-τωσαν ... 3. 35. μανθανετω, item *discat* d f vg (exc am* *discant*) Amb vidu 188 Ambrst al | πρωτον: 47. om | τον ιδιον οικον: Dgr* των ιδιων οικων | αποδεκτον cum ℵACDFGKLP al longe plu (9 ap Scri) d f g m vg syrutr aeth Chr Euthalcod Thdrt Dam al Ambvidu Ambrst al ... ς (= Gb Sz) praem καλον και cum 37. oser al muvi cop go arm :: ex 2, 3

5. επι sine τον cum ℵ*CFGP ... ς Ln Ti add τον cum ℵcADKL al certe pler etc | θεον cum ℵcACKLP al omnvid d e f m26. 97 vg reli Chr Euthalcod Thdrt al Ambvidu 188 Ambrst al ... ℵ*Dgr* Augep 130 ter etqu 43 indeut etbon vidult 6,378 etps 131 Fulgep 2,12 κυριον | ημερας: A* -ραις

7. και ταυτα: ℵc syrsch cop om και | ανεπιλημπτοι cum ℵACD*FG ... ς ανεπιληπτοι cum DcKLP al omnvid

8. FG μαλλειστα | οικειων sine των cum ℵAD*FG 73. ... ς Ti praem των cum CDbetcKLP al fere omn Chr Euthalcod Thdrt Dam al | προνοειται cum ℵ*D*FGK ksec ... ς Ln Ti προνοει cum ℵcACDcLP al fere omn Chr Euthalcod Thdrt Dam al | εστιν ... K εσται

9. ελαττον: Pgr Qgr 113mg 115. al ελαττων | εξηκοντα: ν ξ' | γεγονια: P post γυνη pon, item coniung cum seqq ν (stichο enim ab antecedd separat) 80. 113. al d f g m114 vg (d f m vg *quae fuerit unius viri uxor*, g *quae fuerat* etc), item utvid go cop syrutr, nec aliter Thdor mop cat 39 Thdrt. Videtur et. Or2,645 χήρα, φησίν, ἔστω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονῖα ἑν. ἀνδρ. γυν. Contra Chr676 οὐ γὰρ αὐτῆς ἐστὶ τὸ ἑξήκοντα γεγονέναι ἐτῶν.

10. καλοις: P αγαθοις | ετεκνοτροφησεν (d f g vg *si filios educavit*, Amb vidui 189 – *educaverit*, m114 – *nutrivit*, Ambrst – *enutrivit*) ... Pgr Qgr ετεκνοφορησεν | επηρκεσεν: G 109. 113ac1 επηρκησεν, P επερκησεν

11. καταστρηνιασωσιν cum ℵCDKL al fere omn Chr Euthalcod Thdrt Dam ad h. l. etparis al ... Lned min Ti καταστρηνιασουσιν cum AVGP 31. Chrmosc1. Apud Epiph511 est: μετα γαρ το καταστρηνιασαι.

μεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· 15 ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί· ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-

1 Th 5, 12 ss
1 Co 9, 9 Dt 25, 4
Lc 10, 7 Mt 10, 10

---

14. νεωτερας: D* 37. 73. 80 praem τας ... 39. 43. 67* 72. 73. 74. 108* 177. a^{scr} c^{scr} al fere^{20} Chr^{690} Thdrt Dam^{paris} Hier$^{lovin\,1}$ (Ambrst variant edd) add χηρας | KL al aliq λοιδωριας

15. τινες εξετραπ. cum NCDKLP al omn^{vl} d f vg cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} al ... Ti εξετρα. τινες cum AFG^{rg} g

16. ει τις: P ει δε | πιστη c. NACFGP 17. 47. 137. am harl* (hi^{2} *si qua fidelis*) cop arm Euthal^{cod}* (sed ipse* substituit alteram lectionem); item Ath^{274} εἴ τισ ἐστὶ πιστὴ χήρασ ἔχουσα, διὰ τὸ καλῶσ πιστεύειν πιστὴ καλεῖται. Similiter f vg Ambluc^{18,1490} et$^{offic\,2,67}$ Augioh^{64,5} aeth^{PP} *si quis fidelis*. Item g demid *si quis fideles*, aeth^{ro} *si quis fidelem habet viduam* ... ς (sed Gb^{0} πιστοσ η) Ti πιστοσ η πιστη cum DKL al pler d fu tol harl** all^{aehm} Ambrst (hi Latini *si quis fidelis vel si qua fidelis*, tamen harl* *fidelis* prius om) syr^{utr} Chr Euthal^{cod}* Thdrt Dam al. Cf Chr^{662} καλῶσ προσέθηκεν· εἴ τισ πιστός· παρὰ γὰρ τῶν ἀπίστων οὐκ ἤδει τὰσ πιστὰσ τρέφεσθαι. | επαρκειεσθω cum NAFG 17. (FG επαρκεισθω) ... ς Ti επαρκειτω cum CDKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | επαρκεση: FGP 41. 47* d^{scr} επαρκεσει (F* -κησει)

17. FG d^{scr} o^{scr} al^{vid} μαλλιστα | εν λογω: F^{rg}G^{gr} syrP om εν | και διδασκαλια: P διδασκαλιασ

18. βουν αλοωντα ante ου φιμ. (κημ.) cum NDFGKL al pler d g go syrP Euthal^{cod} Dam Tert$^{marc\,4,24}$ („*Bovi*, inquit, *terenti os non colligabis*"). Item cf Clem^{478} ὁ δὲ αὐτὸσ νόμοσ διαγορεύει βοῦν ἀλοῶντα μὴ φιμοῦν· δεῖ γὰρ καὶ τὸν ἐργάτην τροφῆσ ἀξιοῦσθαι ... Ln post ου φιμ. pon cum ACP 17. 37. 57. 73. 80. 115. 116. 120. f vg cop syr^{sch} arm aeth Chr Thdrt al Ambrst al :: ut LXX | ου: 37. ου μη | φιμωσεισ: D κημωσεισ (D^{c} in mg adnotat φιμ., sed nullo modo attigit κημ. in ipso textu) | και· αξιοσ ... FG f g αξιοσ γαρ | του μισθου et. N^{a} ... N* τησ τροφησ, item^{vid} Clem^{478} (vide ante) :: cf Luc 10, 7.

19. κατα πρεσβιτερου: L κα. πρεσβυτερουσ

Dt 19, 15 δέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 Τοὺς ἁμαρτά-
τοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.
2 Ti 4, 1 21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος,
μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτί-

---

19. εκτος ει μη επι (f vg *nisi sub duobus* etc; FG^{r}G om επι, nec exprim d g ℓ a) δυο η τρι. μαρτυρων ... cddlat aliq ap Hier$^{ep\,24}$ ad marcellam Cyp ^{225} (certe nihil add) Ambrst (non addiderim Cassiod dicentem *nec facile contra eos accusatoribus esse credendum*, nec Primas qui agnoscit verba ipso commentario: *iniustum est adv. quemvis absentem accusationem accipere*) om. Hier enim l. l. de codicum Latinorum vitiositate scribens, quam ipse ad Graecam originem voluisse se revocare profitetur, ad hunc locum respiciens monet: *Illi* (qui Latinis codicibus acquiescunt) *adversus presbyterum accusationem omnino non putent recipiendam; nos legamus*: „*Adversus presbyterum accusationem ne receperis nisi sub duobus aut tribus testibus*".

20. Τους sine copula cum ND^{c}KLP$_{r}$ al omn^{vl} vg cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Cyp^{225} Leif^{254} al. (Minime in hac re probat Hipp^{prov} ap Mai^{7,2,75} ὁ δὲ ἀπόστολος, τοὺς ἁμαρτάνοντας, φησίν, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, nec magis Or^{3,734} ἔστι δ' ὅτε χρὴ κατὰ τὴν ἀποστολικὴν φωνὴν τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἐλέγχειν) ... Ln add δε cum AD* d f g demid go Bas$^{eth\,292}$ Thphyl Hier$^{ep\,24}$ ad marcell Ambrst. Item FG post αμαρταν. | D* ελεγχε | εχωσιν: F εχουσιν

21. χριστου ιησου cum NAD*G 17. 31. 73. d f g vg sah cop Clem^{218} Ath ^{526} cdd^{2} Cyr$^{hr\,79}$ Bas$^{eth\,305}$ et$^{spir\,24}$ Thdrt Leif^{254} Hil^{228} Ambrst ... ς ιησου χριστου cum D^{c}FKLP al pler go syr^{utr} arm aeth Ath^{ed} Chr Euthal^{cod} Dam Hil^{246}. Praetereaque ς (Gb^{00}) praem κυριου cum DcK LP al pler (al pauc go Ath$^{cod\,1}$ κυρ. ημων) go syr^{utr} Chr Euthal^{cod} Dam, quod omisimus cum NAD*FG 17. 31. 73. d f g vg sah cop arm aeth Clem^{218} etc (et. Hil^{246}) | αγγελων: 17. cop syr^{sch} add αιτου (item 48. 80. 93. Bas$^{spir\,24}$ ante αγγ. add) | φυλαξῃς: F φυλαξεις ... 17. ante ταυτα pon | προσκλισιν cum NFGK 47** 67** al sat mu d f g vg Clem^{218} Bas$^{regg\,277}$ et^{alib} (sed fluct^{edd} et^{edd}) Chr^{680} (sed fluct lectio) Thdrt (fluct lect) Dam al ... Ln προσκλησιν cum ADLP 17. 23. 31. 37. 46. 47* 72. 80. 109. al plus^{50} (11 ap Scri) Ath^{527} („sic omn mss") Chr^{602} Euthal^{cod} etc. Latini (d f g vg Leif$^{254\,bis}$ al) vertunt *in aliam* (vg^{cle} demid *alteram*) *partem declinando*. Praeterea cf Bas regg^{277} πρόνοιαν ποιούμενοι πολλὴν τοῦ τε εὐσπλάγχνου καὶ μακροθύμου πρὸς πάντας καὶ τοῦ μήτε ὑποψίαν δοῦναί τινι προσπαθείας ἢ προσκλίσεως (rursus fluct lectio) πρός τινας etc, item$^{ep\,156}$ (alias ^{242}) i. e.^{2,246} οὕτως ὑμᾶς προσέχειν τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ προσήκει ὡς μηδὲν ἡμῶν δυναμένων κατὰ πρόσκλισιν (sic ex$^{edd\,2}$; lect fluct) μηδὲ προειλημμένων εἰς τὴν διά τινων διαβολήν. Item Thdrt μήτε τῶν ἐλέγχων προφαιῶς γενομένων ἀναβάλλεσθαι τὴν ψῆφον τῇ πρὸς τὸν κρινόμενον χάριτι τὸ δίκαιον διαφθείροντα. Item Chr^{680} τουτέστιν

θει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. 23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν· 25 ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης Tit 2, 9 etc τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδα- Tit 2, 5 σκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ κατα-

---

ἵνα κοινὸς ᾖς καὶ ἴσος τοῖς δικαζομένοις, τοῖς ἐπὶ σοῦ κρινομένοις, ἵνα σε μηδεὶς προκαταλάβῃ μηδὲ προοικειώσηται. Et Thphyl τουτέστι κατὰ προσπάθειαν προσκλινόμενος τῷ ἑνὶ μέρει. Cf et. Suidam: πρόσκλισις ἑτερομέρεια· „μὴ διαπράξασθαί τι κατ' ἔχθραν ἢ κατὰ πρόσκλισιν."

22. ἐπιτιθει: D^* ἐπιτιθου | αμαρτ. αλλοτριαις: P αλλοτρ. αμαρτ.

23. αλλα cum NAD*FGP 17. ... ς αλλ cum D^c K^{all} L al pler | οινω ολιγω: P οινω ολιγον | δια τον (A το) στομαχον sine σου cum NAD*P 17. d Gaud$^{praef\ ad\ benev}$ (etiam arm teste Gb om σου et h. l. et post) ... ς Ti add σου cum D^cFGKL al pler f g vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Clem^{177} (reliqua non add) $Eus^{praep\ 12,35}$ $Ath^{gall\ 5,280}$ (rell non add) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 264.\ 629.\ 699}$ Phot$^{manich\ 2,6}$ al Or $^{int\ 2,362}$ Ambrst al | και τασ: F^{ET}G g και δια τασ

24. ανθρωπων: 30. 37. n^{ecr} Dam^{paris} om | τισιν: 17. $Or^{int\ 2,362}$ $et^{4,479}$ Dam^{paris} τινων

25. ωσαυτως sine additam cum NDKLP al omn^{vi} d vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al ... Lu add δε cum AFG f g go $Or^{int\ 2,363}$ | τα εργα τα καλα cum NADFGP 17. 37. 116. (71. τα εργ. καλα) d f g vg (hi^4 *facta bona*) Thphyl Ambrst al ... ς τα καλα εργα cum KL al pler Chr^{602} Euthal^{cod} Thdrt Dam | προδηλα sine additam cum NA 67** ... ς add εστι cum KL al pler Chr^{602} Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item DFGP 17. 67* 93. 8^{pc} $al^{3\ ecr}$ add εισι. Item *manifesta sunt* Latini. | δυνανται cum ADP 17. 47. 67. 71. 73. 93. a^{ecr} c^{ecr} al plus^{30} Thdrt Oec ... ς δυνατα cum NFGKL al sat mu (sed 2 tantum apud Scri) Chr^{602} Euthal^{cod} al (Dam praetermisit και τα usq δυν.)

VI. 1. δουλοι: FG δουλου. Latini: *Quicumque sunt sub iugo servi* ... 73. b^{ecr*} k^{ecr} sah δουλειασ | του θεου: D^* 17. 8^{pc} d f m^{89} vg go Ambrst al τ. κυριου ... sah *nomen bonum* pro το ον. τ. θε. | βλασφημηται: KL 17. 47* 114. 115. a^{ecr} c^{ecr} Dam^{paris} -μειται, G -μεται

2. εχοντες ut ND^{c}KLP etc ... AD*FG 37. 47* k^{ecr} Dam^{paris} εχοντασ | κα-

φρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 διαπαρα-
2 Ti 3, 8 τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 ἔστιν δὲ

ταφρονειτωσαν: L O^{ser} al Dam^{paris} -νητωσαν | οτι αδελφοι εισιν et. $Clem^{249}$ $Bas^{eth\,210}$ ... $\aleph^{a}$ (non iteme) c^{ecr} om | οι (post αγαπητοι): Dam^{paris} και | ευεργεσιας: $P^{vg}G^{gr}$ 46. ευσεβιας (46. -εια σ), 45. εργασιας

3. προσεχεται cum $\aleph^{a}$ (atque sic olim R. Bentley coniecit). Latini omnes (d f g m^{62} vg $Cyp^{54.\,139}$ $Lcif^{216}$ Ambrst al) *acquiescit* (m *-escet*) ... ς Ln Ti προσερχεται cum $\aleph^{c}ADFGKLP$ al omn^{vl} (47. 73. 120. 122. n^{ser} -χηται) go syr^{utr} sah cop aeth $Bas^{regs\,522}$ Chr $Euthal^{cod}$ Cyr $nest^{4,108}$ Thdrt Dam al | FG υγιαινουσιν | τη κατ ευσεβειαν: D^{a} add ουση, quemadmodum d f m^{62} vg Cyp etc habent *ei quae secundum pietatem est doctrinae*

4. γινεται (f vg *oriuntur*, Ambrst *fiunt*) ... D^{a} d g m^{62} $Lcif^{216}$ γεννωνται, *nascuntur* | φθονος et. $Clem^{240}$ (sed post ερις pon) $Bas^{eth\,288}$ ... D^{a} 8^{pc} d f g m^{62} vg go sah cop Lcif Ambrst al φθονοι (go add φονοι) | ερις cum $\aleph AK^{sil}P$ 17. al $pler^{vl}$ syr^{sch} sah cop arm aeth $Clem^{240}$ $Bas^{eth\,288}$ Chr $Euthal^{cod}$ Thdrt $Dam^{parall\,571}$ (et.^{paris}) al ... Ti ερεισ cum D(nec D^{c} mutavit)FGL 47. 8^{pc} al d f g m^{62} vg go syr^{P} Dam ad h. l. $Lcif^{216}$ Ambrst al. Praeterea P syr^{sch} sah cop praem και | βλασφημιαι: 115. 116. syr^{sch} aeth Bas^{cod} et edd vet Dam^{parall} (et.^{paris}) βλασφημια. Praeterea sah cop praem και. | υπονοιαι πονηραι: syr^{sch} aeth υπονοια πονηρα. Rursus sah cop praem και.

5. διαπαρατριβ. cum $\aleph ADFGLP$ al longe plu (10 ap Scri) $Clem^{240}$ $Bas^{eth\,288}$ Chr $Euthal^{cod}$ Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} al (etiam $Antioch^{1248}$ διαπαρατριβαι inter carnalia vitia laudat) ... K 48. 115. d^{ecr} $|^{ecr}$ al pauc διατριβαι, al pauc παρατριβαι ... ς (= Gb Ss) παραδιατριβαι cum minusc vix mu (ut b^{ecr}). Apud Latinos d f m^{62} vg Ambrst al habent *conflictationes*; g *conflictiones*, $Lcif^{216}$ *conflictationes malae* | απεστερημενων της: D^{a} απεστραμμενων απο της. Cf d g m^{62} *destitutorum a veritate*, $Lcif^{216}$ *a ver. destitutorum*, $Ambp^{s\,118}$ *a ver. alienorum*. Contra vg *qui* (fu add *a*) *veritate privati sunt*, Ambrst *qui veritate caruerunt*. | την ευσεβειαν sine additam cum $\aleph AD^{a}PG$ 17. 67^{**} 93. d f g vg go sah cop $aeth^{ro}$ $Ambp^{s\,118}$ (certe nihil add) ... ς (Gb^{90}) add αφιστασο απο των τοιουτων cum D^{gr} ^{c}KLP al pler m^{62} tol^{**} syr utr arm $aeth^{PP}$ Chr $Euthal^{cod}$ Thdrt Dam al $Lcif^{216}$ Ambrst al. Item Cyp^{54} *discede ab huiusmodi* add v. 4. post *stupore elatus* (τετύφωται) et^{139} post *stupore elatus est, nihil sciens* (μηδὲν ἐπιστάμενος).

πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. 7 *οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·* 8 *ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.* 9 *οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.*

---

6. *η ευσεβεια*: F^{ergo} g add *θεου* (g *pietas dei*). Cf et. Ambrst v. 5. *existimantes quaestum esse pietatem et dei culturam: discede ab huiusmodi.* Versu vero 6. *Est autem quaestus magnus pietas cum sufficientia.* | *αυταρκειασ* ut $\aleph^{D^c}LP$ etc ... AD^*FG 37 (*ευτ–*) o^{ser} al^{vl} *αυταρκιασ*

7. *εισηνεγκαμεν*: P 106. 109. $al^{8\,ser}$ *εισενεγκ.* Sic et. editum $Bas^{2,167}$, ex incuria $ut^{vid.}$ | *οτι* (Gb′) cum $\aleph^*AFG$ 17. g vg^{edd} lachm sah, item (qui *και* pro *οτι* exprimunt) cop arm $aeth^{utr.}$ Cf et. $Polyc^4$ *εἰδότες οὖν ὅτι οὐδὲν εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ἀλλ' οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι ἔχομεν, ὁπλισώμεθα τοῖς ὅπλοις τῆς δικαιοσύνης.* Item $Ephr^{2,177}$ nec *ουδε* nec *οτι* habet. ... ς Τι *δηλον οτι* cum $\aleph^{c}D^{b}$ $et^{c}KLP$ al pler $Bas^{2,167}$ Mac^{228} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. $et^{parall\,216.\,264}$. Similiter *αληθεσ οτι* D^*, *verum quoniam* d, *verum quia* m^{92} Ambrst, *haud dubium quia* (vg^{cle} *quod*) f vg, *aut* (pro *haut*) *dubium*, *verum tamen* fu al^{lachm}, *verum* $Cyp^{210.\,240.\,223}$. Item go *in veritate quod*; syr utr *et notum est quod*

8. *διατροφασ* cum $\aleph AL$ al pler f vg (hi^2 *alimenta*) etc. Etiam $Bas^{2,167.\,267}$ $et^{2,101}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... $DFGKP$ 46. 109. $Or^{4,418}$ *διατροφην*. Item Ambrst *alimentum*, d g m^{92} $Novat^{219}$ $Hier^{lovin\,2}$ $et^{ad\,tit\,2,5}$ *victum* (g *vict. t alimentum*), $Cyp^{210.\,240.\,223}$ *exhibitionem*. Pergunt autem d m Novat $Hier^{lovin}$ *et vestitum* ($Hier^{tit}$ *et vestimentum*), Cyp *et tegumentum*. Contra g *et tegumenta*, f vg Ambrst *et quibus tegamur*. | *αρκεσθησομεθα* et. $Or^{4,418}$ $Ephr^{1,77}$ $Bas^{2,167}$ et^{267} ed $et^{2,101}$ etc ... $\aleph$ 30. 219. d^{ser} n^{ser} al^{vl} $Ephr^{2,85^b}$ $et^{1,248}$ $Bas^{2,267}$ cod^1 $Chr^{mosc\,1}$ Dam ad h. l. $et^{parall\,264}$ *αρκεσθησωμεθα*. Ex Latinis d f g vg Novat *contenti sumus*, m^{92} demid Cyp^{ter} Ambrst Hier *contenti simus*. Cf Le^{brug}: „Sumus *mutatur ab aliis in* simus."

9. *βουλομενοι*: Dam^{paris} *βουλευομενοι* | *παγιδα* (Cyp^{quater} al *muscipulam*): 17. $Ephr^{1,77}$ $Cyr^{mich\,424}$ (non $item^{sophon\,606}$) *παγιδασ*, auct sing cleric 522 *muscipulas*, Dam^{paris} *εισ παγιδα* (item *κ. εισ επιθ.*) ... D^*FG 37^{mg} (manu rec) 238. d f g m^{92} vg^{cle} fu demid tol harl al^{lachm} (non item am al^{lachm}) go Chr^{606} Thdrt Antioch^{1045} $Ambr^{ps\,118}$ al (sed non $Cyp^{185.\,210.\,240.\,223}$ Ambrst al) add *του διαβολου* :: ex 3, 7 | *ανοητουσ* et. $Bas^{eth\,268}$ ($ex^{edd\,2}$) $Eph^{1,77}$ Chr^{606} $et^{11,167.\,222}$ (sic certe ubique ed. Montf) Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. $et^{parall\,424}$ etc, item *desideria stulta* $Aug^{ep\,120}$ $et^{civ\,dei\,1,16}$ $et^{ps\,136}$ Promiss^{1,29} ... 2. 19. 55. $Bas^{eth\,288}$ edd prior $Chr^{edd\,prior}$ $Cyr^{sophon\,606}$ $et^{mich\,405.\,424}$ *ανονητουσ*, item *inutilia* d f g vg Cyp^{185} (sed $^{210.\,240.\,223}$ om) Ambrst al, m^{92} *quae nihil prosunt*

10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

2 Ti 3, 17 • 11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. 12 ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
Ro 4, 17 λῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου

---

10. *παντων των* et, Clem[101] Or[3,491] Ephr[1,77] etc ... D* 123. om *των* | *πολλαις* et. ℵ[c] ... ℵ* *ποικιλαις* (:: cf 2 Tim 3, 6 *επιθυμιαις ποικ.* Tit 3, 3 *ηδοναις ποικιλαις* Iac 1, 2 *πειρασμοις περιπ. ποικιλοις* 1 Pe 1, 6 *εν ποικιλοις πειρασμ.* Mt 4, 24 pp *ποικιλαις νοσοις*)

11. *θεου* cum ℵ*A 17. ... ς Ti *του θεου* cum ℵ[c]DFGKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ευσεβειαν* et. Petr[alex can 14] (Gall[4,105]) Ephr[1,248] etc ... ℵ* (non item[c]) 47. sah om. Cf et. Aug[serm 177] *Tu autem homo dei, haec fuge; sectare vero iustitiam, fidem, caritatem cum his qui invocant nomen domini de corde puro.* At haec libere, et paullo post ad *fidem* add *pietatem.* | *πραϋπαθιαν* cum ℵ*AFGP(sed non superest nisi ultima syllaba -αν), item -*θειαν* 71. 137. 8[pc] Petr[alex] ap Rou[4,46] (non item ap Gall) Ephr[1,248]. Videtur et. huc respexisse Ign trall[8] *την πραϋπαθειαν αναλαβοντες*, item Hesych qui *πραϋπαθειαν* explicat per *πραΰτητα* et *ησυχιαν* ... ς (= Gb'' *πραϋπ.* et Sz) *πραοτητα* cum DcKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item ℵ[c]D* 31. *πραΰτητα.*

12. *εις ην* sine *και* cum ℵADFGKLP al longe plu (7 ap Scri) d f g vg go sah cop syr[sch] et[P txt] arm aeth Petr[alex can 14] Ephr[1,248] Chr Euthal cod Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 37. al mu[vid] syr[P] c.* Thphyl Oec Ambrst | *και ωμολογησας*: LP al aliq (3 ap Scri) *και ομολογησας*, item Petr[alex] omisso *και* (sic ap Rou; apud Gall *ἐκλήθης, ὡμολόγησας*)

13. *παραγγελλω* (γεγεγ vitiose *-λλων*) sine *σοι* cum ℵ*vg 17., item g (sub *t*; habet enim *praecipio tibi t contestor*) Bas[2,564] Ambf[id 499. 500] (*praecipio* sine *tibi*) Aug[serm 177] (*testificor*) Thdrt[ep lat 4,1344] (ex Mansi, ut Aug) ... ς Ln Ti add *σοι* cum ℵ[c]ADKLP al fere omn d f (g vide ante) vg (hi Latt *praecipio tibi*) Bas[1,276] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Tert[praescr 25] Ambrst (uterque ut vg), item Did[tri 72] *προστασσω σοι* | *θεου* cum ℵ (:: cf ad v. 11) ... ς Ln Ti praem *του* cum ADFGKLP etc | *ζωογονουντος* (Gb') cum ADFGP 17. 19* 31. 71. 93. 137. Ath[529] Bas[2,564] Nyss[adv maced] ap Mai[4,28] Cyr[thes 297] Thdrt[4,1274] al ... ς *ζωοποιουντος* cum ℵKL al pler Cyr[hier 79] Bas[1,276] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam al | *χριστου ιησου* cum ADKLP 17. 31. 37. al pler d vg go syr[P] arm[codd] Cyr[hr 79] Chr[708 com] Euthal[cod] Cyr[thes 297] Thdrt ad h. l. et[4,1274] Dam al Ambrst al ... ℵFG al plus[5] (3 ap Scri) f g syr[sch]

Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 *τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν* ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον *μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν* Tit 2, 13
Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 *ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων,* 16 *ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος* 2 Ti 4, 18
αἰώνιον, ἀμήν.

17 *Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ τῷ*

---

sah cop arm^{ed} aeth Did$^{tri\ 78}$ Ath^{569} Chr$^{703\ txt}$ Thphyl Tert$^{praescr\ 35}$ Amb$^{fid\ 2,500}$ Thdrt$^{ep\ lat\ 4,1344}$ *ιησου χριστου* (sed Ath Chr *κυριου ιησου χρι.*, Thdrt^{lat} *domino nostro Ies. Christ.*) | *πειλατου* cum AD* :: cf ad Act 3, 13. 4, 27. 13, 28. In evangelliis vero eadem scriptura testatissima est; cf Lc 23, 6 etc ... ς Ln Ti *πιλατου* cum ND$_c$FGKLP etc

14. *τηρησαι σε*: D* 43. z^{acr} Did$^{tri\ 78}$ om *σε* | *ασπιλον*: D 115. syr^{sch} Chr^{703} com Thphyl add *και* | *ανεπιλημπτον* cum ND*FG ... ς *ανεπιλητον* cum D^{c}KLP etc | *ιησου χριστου*: ℵ *χρι. ιησ.* (Contrariam lectionem idem v. 18. praebebat.)

15. *δειξει*: DG^{r*} *δειξαι*, K c^{acr} k^{acr} *δειξη* | *και κυρ. των κυριευοντων*: 47. 219. om

16. *φως οικων απροσιτον* et. Or^{8,410} Eus$^{mcell\ 141}$ Did$^{tri\ 870}$ Cyr$^{thes\ 297}$ al permu Or$^{int\ 4,90}$ (*qui solus habet immortalitatem, lucem habitat inaccessib.*). Item accurate f am tol *lucem habitans inaccessib.* Nec vero recte in contrariam partem laudantur d e vg^{cle} demid al Tert$^{prax\ 15}$ Hil^{881} Ambrst al *qui solus habet immortalitatem et lucem* (*lumen* Ambrst) *habitat* (*inhab.*) *inaccess.* Nec aliter go cop syr^{sch} aeth ... D*K* fu (*qui solus habet immort. et lucem inhabitans*) harl* (ut fu sed *habitans*) Did tri 78 praem *και* | *ειδεν* ut NDEFGKL etc ... AP al pauc Did$^{tri\ 78}$ Dam paris *ιδειν* | *ουδεις ανθρωπων* et. Tert$^{prax\ 15.\ 16}$ etc: FG^{r}G g go Novat 210. 312 *ανθρ. ουδεις* . . vg^{cle} harl tol Did^{tri} post *ειδ.* (*ιδ.*) pon | *και* (ℵ add *το*) *κρατος*: FG^{r}GP 31. 72. 93. 116. n^{acr} z^{acr} al^{10} g om *και*

17. *εν τω νυν αιωνι* (ℵ* *καιρω*) cum ℵ^{c} (item ℵ*)FGKLP al omn^{vl} g syr^{p} Or^{1,709} Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1044} Dam ad h. l. et^{paris} al ... DE d e f m^{29} vg syr^{sch} sah cop Bas$^{eth\ 269}$ Or$^{int\ 2,154}$ Ambrst al mu *του νυν αιωνος* | *υψηλα φρονειν* (:: cf Ro 11, 20) cum ℵ Or^{1,709}. Apud Latinos d e f vg^{cle} fu demid harl tol Hier$^{gal\ 2}$ al (similiter syr^{utr}) *non sublime sapere*, addit autem Hier l. l. *pro eo quod est non superbire*; g m^{29} am Or$^{int\ 2,154}$ Ambrst *non superbe sapere*. Ceterum Ro 11, 20. Latini plerique *altum sapere* habent ... ς Ln Ti *υψηλοφρονειν* cum ADEFGKLP al omn^{vl} Bas$^{eth\ 269}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1044} Dam al | *ηλπικεναι* (L 17. 37. 73. al aliq Euthal^{cod} *ελπικ.*) ... FG Dam$^{parall\ 475}$ (et.paris) *ελπιζειν* | *πλουτου*: DG^{r*} 73. 109. 114. *πλουτω* | *αλλ επι* cum NAD*FGP 17. 19. 23. 47. 57. 67** 71. 73. 80. 115. 118. 120. 8^{pc} al Or$^{1,709\ edd}$ Bas$^{eth\ 269}$ Chr Antioch^{1044} Dam$^{parall\ 475}$ (et.

παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, 18 ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, 19 ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

2 Ti 1, 14 20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς 2, 16 βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως,

---

paris) Thphyl, item syr^{utr} ... ς Ti *αλλ εν* cum D^{c}KL al longe plu Or ed Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. Oec. Latini omnes *sed in deo* pariter atque ante *in incerto*. | *θεω* sine articulo cum ND*FG 71. 115. 8^{po} arm Or^{edd} Antioch Thphyl ... ς Ln Ti *τω θεω* cum AD^{e}EKLP al pler Or^{1,709}ed Bas$^{eth\,286}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{parall}. Praeterea non addidimus *τω ζωντι* cum HAFGP 17. 23. 47. 67** 73. 118. 120. al pauc f g am fu* demid harl tol al^{lachm} sah cop arm aeth Or edd Bas$^{eth\,289}$ Chr^{2,35} Antioch Dam^{parall} (et.paris) Oec Hier$^{gal\,3}$ al ... ς (sed Gb^{o}) add *τω* (D^{e}E* 57. 115. 8^{po} Dam ad h. l. om) *ζωντι* cum DEKL al pler d e m^{20} vg^{cle} fu^{vict} syr^{utr} Or^{ed} Chr^{705} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1044} Dam ad h. l. Thphyl Ambrst al | *ημιν*: 17. Or^{1,709} Hier$^{gal\,3}$ om | *παντα* et. Or Chr^{705} et^{2,35} semel Euthal^{cod} Antioch^{1044} al mu ... Ln *τα παντα* cum A 37. 116. al pauc Bas^{eth} Chr^{2,35} semel ... FG^{arg} g plane om. Posuimus autem ante *πλουσιως* cum HADEKLP al longe plu (omn 13 ap Scri) d e f m vg syr^{utr} sah cop arm Or Bas eth Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch Dam al Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) post *πλουσιως* pon cum minusc vix mu aeth (*ille dabit nobis in divitiis omne*)

18. *πλουτειν* et. Or^{1,709} etc ... FG *πλουτιζειν*

19. *αποθησαυριζοντας* (L *-ζοντες*) ... DE d e f m^{20} vg Ambrst reli *αποθησαυριζειν* | *εαυτοις*: P 111. o^{scr} *-τους* | *εις το μελλον*: FG *εις τον μελλοντα*. Latini *in futurum*. | L 17. al aliq (3 ap Scri) *επιλαβονται* | *οντως* c. HAD*E*FGH^{capp} 17. 23. 31. 57. 71. 116. 137. 176. 179. 8^{po} (et 37. *της αιωνιου οντως*) d e f g m^{20} vg syr^{utr} sah cop arm aeth ar^{o} Bas$^{eth\,287}$ Euthal^{capp} ap Zacagn^{690} Ambrst reli. Praeterea *η οντως ζωη* legitur etiam Constit^{5,6,1}, item ap Clem Or alios, sed non hunc ipsum illi locum afferunt ... ς (= Gb Sz) *αιωνιου* cum DE^{e**}K LP al plur marian Chr^{705} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1044} Dam Thphyl Oec

20. ω (et. syrP ^{mg} g^{r}): P om | *παραθηκην* cum HADEFGKLP al longe plu (7 ap Scri) sah cop (hi^{2} servant ipsum Graecum et add *quod concredidi tibi*) syrP ^{mg} g^{r} Clem^{457} Ign^{intpol} adheron^{7} (*φυλαξον μου την παραθηκην*) Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec ... ς (= Gb Sz, sed Gb*) *παρακαταθηκην* cum minusc mu (ut 137. 140. 4 ap Scri) Hipp$^{antichr\,1}$ (Lag^{1}) Chr^{705} Thphyl | *κενοφωνιας* cum HADEKLP al plur^{vi} syr^{utr} sah cop aeth Clem^{457} Hipp^{antichr} Or^{1,454} Didt^{ric} Chr^{705} Euthal^{cod} Thdrt Dam al (sed ex his omnibus nemo interpretationem addit; hinc scriptura tantum nitimur, quae apud eos pariter atque in edd Ni Ti fluctuare potest, licet id ab editoribus non adnotatum sit). Oec vero ad

21 ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. 2, 18
Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

h. l. sic: *κενοφωνίας δὲ τὰς ματαιολογίας. ἆρα οὖν ἐστὶ καὶ κενοφωνία οὐ βέβηλος. ὁ δὲ μακάριος ἰωάννης* (at ad hunc certe locum Chrysost. nihil eiusmodi habet) *τὰς νεωτέρας παραιτήσεις καινοφωνίας εἶπε, διὰ τῆς αι διφθόγγου τὸ κε γράφων, ὡς ἔοικε.* Cf ad 2 Tim 2, 16 quae ibi ex Chrys adscripsimus ... FG 73. 115** al vix mu (nullus ap Scrl) Epiph$^{\text{340}}$ (in epist Ancyrana) *καινοφωνιας.* Item *vocum novitates* d e f g m$^{\text{62}}$ vg Ir$^{\text{int 125}}$ Lcif$^{\text{217}}$ Hil$^{\text{1251}}$ Ps-Ath$^{\text{lat 563}}$ Ambrst rell, item arm. Ceterum nuspiam facile *κενος* legitur quin codd mu maximeque antiquissimi *καινος* praebeant.

21. *επαγγελλομενοι*: 17. *επαγγειλλαμενοι* | *μεθ υμων* cum KAP^{ε}ΓGP 17. g (*vobiscum t tecum*) cop ... ς Ti *μετα σου* cum DEKL al fere omn d e f (g sub *aut*) vg syr^{utr} arm aeth Thdrt Dam al ... sah Chr Euthal^{cod} om *η χα. μ. υμ.* Praeterea ς (= Gb Sx) add *αμην* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EK LP al fere omn e f vg syr^{utr} cop aeth Thdrt Dam al: omisimus cum ℵ*AD*FG 17. d g fu* arm, item (vide ante) sah Chr Euthal^{cod}.

Subscriptio: *προς τιμοθεον α̅* cum ℵ 17. al (109. al *πρωτη* pro α̅). Item DK *προς τιμοθεον α̅ επληρωθη· αρχεται προς τιμοθεον β̅*, item FG *επληρωθη επιστολη προς τιμοθ. α̅· αρχεται προς εαυτον* (G* *αυτον*) *β̅* (G add insuper II.) ... A 120. al *προς τιμοθ. α̅ εγραφη απο λαοδικειας*, P 114. *πρ. τιμοθ. α̅ εγραφη απο νικοπολεως* ... K al mu Euthal^{cod} *προς τιμοθ. α̅* (vel *πρωτη*) *εγραφη απο λαοδικειας, ητις εστι* (*εστιν*) *μητροπολις φρυγιας της καπατιανης* (47. al *πακατιανης*, al *παγκα-, παφακατ-, καπιανης*, Euthal^{cod} *πατακατιανης*), L *του αγιου αποστολου παυλου προς τιμοθ. επιστολη α̅ εγραφη απο λαοδικειας· ητις εστιν μητροπολης φρυγιας της καπατιανης.* Similiter al (o^{ser} *απ. λαδικιας*, a^{ser} 74. add ad finem: *ιδου δη και η εκ λαοδικειας* vel *-κιας*) ... d *ad timotheum I.* (** add *scribens a ladicia*) *explicit incipit ad timotheum II.*, f g am fu al *expl. epist.* (fu om) *ad timotheum I.* (ain p̄., al *prima*) *inc. ad eundem secunda* (f *II.*, fu *inc. arg. ad eiusdem II.*). Add ante *inc.* al^{lachm} *scripta de laudicia.* Confirmant additamentum *απο λαοδικειας* et. syr^{sch} aeth (in epistulae inscriptione) arP, item syrP cum *ητις εστιν* etc. Contra habent cop *απο αθηνων δια τιτου του μαθητου αυτου*, ar^{e} *scripsit eam Athenis misitque cum Tito*, ar^{petrop} *απο ρωμης δια τιτου*, 6. Synops Euthal edd aliq *απο μακεδονιας ... ς πρὸς τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις φρυγίας τῆς πακατιανῆς.* Praeterea numerantur *στιχοι σλ′* (KL al plu atque etiam Euthal; in P numerus evanuit; al *σλγ′, σλς′*, ℵ** 80. *σν′*, al *σε′*, 90. *σα′* [*σα′*?], vg lachm *versus COXXX.* Etiam *υ′* ex Copto et *τιε′* nescio unde retulerunt.) ... Additur et. passim cum Euthal *αναγν. α′* sive *μια, κεφφ. ιη′, μαρτ. β′* ... am fu capita 30 habent.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

I.

1 Ti 1, 1 a
2 Co 1, 1 etc

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ* 2 *Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*

Act 24, 14
Ro 1, 9

3 *Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας,* 4 *ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου*

---

* *προσ τιμοθεον β̄* cum ℵAK 17. 47. 113. 116. n^{ser} al, item 37. al *πρ. τιμ. δευτερα.* Item (vide ante) DEPG *αρχεται πρ. τιμ. β̄ ...* P 114. *παυλου επιστολη πρ. τιμοθ. β̄,* 121. 123. h^{ser} k^{ser} *πρ. τιμ. δευτερα επιστ.,* 120. *η πρ. τιμοθ. β επιστολη,* 122. *παυλου αποστολου προσ τιμ. επιστολη καθολικη,* L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη β̄ πρ. τιμοθ.* Similiter al ... ς *ἡ πρὸς τιμόθεον ἐπιστολὴ δευτέρα,* ς^{a} Gb Sx *παύλου τοῦ ἀποστόλου* (Gb Sx om *τ. ἀποστ.*) *ἡ πρὸς τιμόθ. ἐπιστ. δευτέρα.*

I. 1. *χριστου ιησου* cum NDEVGKP 17. 51. 46. 47. 71. 8P^{c} al fere^{15} (4 ap Scri) d e f g am (Treg am**) fu demid hal marian omn^{lachm} sah cop syrP Euthal^{cod} Dam Ambrst Prim Cassiod ... ς Ln *ιησου χριστου* c. AL 37. al longe plu vg^{cle} tol harl (am* ap Treg) go syrP arm aeth Chr ^{7os} Thdrt al | *επαγγελιαν*: ℵ *-λιασ,* item omisso *ζωησ* o^{ser} (i. e. 61.)

2. *αγαπητω τεκνω*: 17. *γνησιω τεκνω εν πιστει* | *και χριστου ιησ. του κυρ. ημων* cum ℵ^{c}ADEFGKL al pler d f g vg go sah cop syrP arm Or $^{int\ 4,468}$ („ad Tim. prim. et sec. *Gratia misericordia et pax a deo patre et Christo Iesu domino nostro*“) Chr^{7os} Euthal^{cod} Thdrt al ... ℵ* 17. 37. k^{ser} *και κυριου ιησου χριστου του κυριου ημων.* Item 43. 49. syr^{sch} aeth *και κυρ. ιησ. χρι.* | Ante *pax* vg^{cdd} aliq (ut fu** al^{lachm}) Or^{int} (vide ante) add *et.* Contra quam lectionem scribit Luc^{brug}: *Non est proponenda coniunctio* et *voci* pax. Sah habet *χαρισ σοι και πνευμα και ειρηνη.* | *πατροσ*: 39. 41. 49. syrP c.* add *ημων*

3. *τω θεω* sine additam cum ℵACD^{c}E**FGKL al fere omn vg (et. am omn lachm al) syr^{utr} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Prim ... D* ℵ* 17. 8P^{c} d e vg^{six} fu demid hal go sah Or^{1,624} et$^{int\ 1,65}$ Ambrst Vig$^{varimad\ 736}$ Sedul Pelag add *μου.* Contra Luc^{brug}: *Nec hic addenda sunt pronomina* meo *et* (i. e. ante progenitoribus) meis. | *λατρευω*: C* *-ευων* | D* *αδιαλειπτον*

4. *επιποθων*: FG^{rg} cop arm *επιποθω,* g *desidero t ans*

τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν
σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 Δι'
ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὃ 1 Ti 4, 14
ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ γὰρ ἔδωκεν Ro 8, 15
ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σω-
φρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν
μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ
κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει
ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν Tit 1, 2 a
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,
10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν

5. *ὑπομνησιν*: Euthal^{cod} (per incuriam) *υποκρισιν* | *λαβων* (Gb′) cum $\aleph^{a}$ACFG 17. 31. 73. 8^{pc} arm ... ς *λαμβανων* cum $\aleph^{c}$DKL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam. Apud Latinos est *recordationem* (d e *commemorationem*) *accipiens*. | *ενωκησεν*: D^{a} 17. *ενοικησεν* | *λωϊδι* cum ℵAC DE al pler (115. d^{scr} al *-ιδη*) etc (et. sah cop) ... FGKL 109. Euthal cod *λοΐδι* (FG *-ιδει*), 43. *λάΐδι* | *ευνικη* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵACDEFG KLP al plu ... ς (non ς^{e} etc) *ευνεικη* cum minusc mu (7 apud Scri), item go | *πεπεισμαι*: 17. *πεποιθα*

6. *αναμιμνησκω* cum ℵACFGKLP etc ... DE c^{scr} *υπομιμνησκω* | D *αναζωοπυρειν* (D^{c} *-ρειν*) | *χαρισμα* (et. ℵ^{c}): ℵ^{a} *θελημα* | *του θεου*: A *του χριστου*

7. *δειλιας* (*δειλ-* ut KL etc; ADEFGP al *διλ-*) ... 238. 8^{pc} d^{scr} Did^{262} et^{166} *δουλειας* (*-λιασ*), item aeth *subiectionis*. Cf et. Clem^{586} *δουλειασ παλιν εισ φοβον* (pergit usque *εμε τον δεσμιον αιτου*), item Chr^{12,65} *ου γαρ ελαβομεν, φησι, πνευμ. δειλιας* (sed ed$^{savil\ mg}$ *δουλειας*) *αλλα πνευμ. δυναμεως κ. αγαπ. κ. σωφρονισμ.*: miscuerunt igitur Clem et Chr hunc locum cum Ro 8, 15.

8. *επαισχυνθης*: L^{a} 47. 116. d^{scr} al *-σχινθεις* | *του κυριου ημων* (et. ℵ^{a}) ... ℵ^{a} om *ημων* ... 72. demid syrP c.^{a} add *ιησου χριστου* et go *Iesu*, item omisso *ημων* 31. 47. $\overline{\iota\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (certe sic testatur Wtst) | *συνκακοπαθησον* cum ℵADEFGL ... ς Ln *συγκακοπ.* cum CK^{all} al certe pler | *θεου*: D^{a} 17. 116. praem *του* (sed 116. etiam *κατ. την δυναμιν*)

9. *ημας*: 47. om, 178. k^{scr} post *καλεσαντ.* repetit | *κλησει*: vg^{cle} fu demid al^{lachm} syrP mg Ambrst al add *sua* | *αγια*: L *τη αγια* | *αλλα κατα* cum ℵACP 17. b^{scr} k^{scr} Cyr^{lapha}; item 73. Ath^{420} *αλλα κατα την* ... ς *αλλα κατ* cum DEK^{all}L al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item FG *αλλ. καθ* | *προ χρον. αιωνιων*: P pon ante *εν χρι. ιησ.* (ℵ^{scr} om *εν χρι. ιησ.*)

10. *φανερωθεισαν*: K *φανερωθεντοσ* | *επιφανειασ* ut ℵAD^{c}EK^{all}LP al pler ... CD^{a}FG al *επιφανιασ* | *σωτηροσ*: 23. 57. syrP mg Or^{1,488} Aug^{pecc}.

Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ
2 Ti 2, 7 ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ
κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· 12 δι' ἣν αἰτίαν καὶ
ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα,
καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς
ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν
1 Ti 6, 20 παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
Ro 8, 11 14 τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοι-
κοῦντος ἐν ἡμῖν.
4, 10. 16 15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
4, 19 ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. 16 δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ

---

mcr[1] κυριου | χριστου ιησου cum κ*AD*E* d e sah ... ς ιησου χριστ. cum κ[c]D[c]E[**]FGKLP al omn[vid] f g vg go cop syr[utr] arm aeth Or[1,422] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Thdrt Dam al Aug[doct chr 3 et contr 2. ep pelag 2 et alib] Ambrst al | καταργησαντος: DE praem του | ζωην: D* praem την, o[scr] (i. e. 61.) praem νυν

11. κηρυξ: arm διακονος | και διδασκαλος: 17. και διακονος ... cp 3. 21. 115. c[scr] d[scr] om και (:: cf 1 Tim 2, 7). Praeterea ς Ln[ed mai] Ti add εθνων cum κ[c]DEPGKLP al fere omn d e f g vg go syr[utr] sah cop arm aeth Chr[718] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al. Cf et. Or in[4,624] seq „Sed et alibi de semetipso dicit quia sit *praedicator et apostolus et magister gentium*", sed ista possunt etiam ex 1 Ti 2, 7 desumpta esse. Omisimus (et. Ln[ed min]) cum κ*A 17 :: pro hac auctoritate non retinendum videbatur additamentum, quod ex 1 Tim 2, 7 huc transferre, ubi primum epistulae Pauli coniunctim edebantur, tam proclive erat. Accedit quod pro continuatione sermonis additamento εθνων non pari modo ac loco gemino opus erat.

12. και ταυτα et. κ[c] ... κ* 73. om και | παραθηκην cum unc omnib al longe plu etc ... ς[e] 1633. (ut etiam ed[compl]) παρακαταθηκην cum 23. 72. 115. b[scr] g[scr] k[scr] al plus[15] Chr[718] Thphyl. Reddunt d e f g vg Ambrst al *depositum*, g sub *aut* add *depositionem*, Amb[tob 20] *commendatum*; versu vero 14. etiam Amb[ibidem] *depositum*, Ambrst *commendatum*. | μου: D[gr*]E[gr*] 45. 114. a[scr] k[scr] om

13. FG corruptissimae scripturae specimen h. l. praebent, habent enim: Ποτυπουσιν (G[mg] κατα ποτυπουσιν) εχαι υγεισ εμνον (super ε in utroque ω notatum) των | αγαπη τη: D* αγαπησ της. Corrupte d: *formam habens sanorum verborum quas a me audisti et fide et dilectionem in Cho Iesu.*

14. παραθηκην cum ℵACDEPGKLP al longe plu (9 ap Scri) Chr[716] Euthal cod Thdrt Dam al ... ς (= Gb 8s) παρακαταθηκην cum 47. 115. 137. b[scr] k[scr] al mu[vid] Thphyl | ενοικουντος: 17. δοθεντος. Item Amb luc 1,1270 *qui datus est nobis* (sed[tob 20,614] *qui habitat in nobis*)

15. φυγελος cum ℵCDEPGKLP 17. 23. 37. 39. 137. al fere[10] (3 ap Scri) d e f g am fu tol al[lachm] go sah syr[P mg gr] arm Bas[eth 265 edd vet] Chr

Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκισ με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενοσ ἐν Ῥώμῃ σπουδαίωσ ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν. 18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριοσ εὑρεῖν ἔλεοσ παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεισ.

II.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσασ παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖσ ἀνθρώποισ, οἵτινεσ ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρουσ

---

v.24 Procop$^{esa\,305}$ Dam Oec Tert$^{praescr\,3}$ Ambrst al ... ς *φυγελλοσ* cum A al plu vg^{cle} demid cop Epiph^{396} Bas$^{eth\,285}$ ex$^{edd\,2}$ Euthal^{cod} Thdrt Thphyl. Praeterea cf ad 1 Tim 1, 20 ex Or adscripta. Cf Luc^{brug}: „Ex quibus est Phigellus. *Alii scribunt unico* l, Phigelus: *sed male illi qui habent* Philetus, *quod nomen occurrit infra* 2, 17." *Philetus* est in vg^{sixt} ... 43. 73. l^{scr} al aliq *φρυγελλοσ* vel (ut 20. 74.) *φρυγελοσ* | *ἑρμογενησ*: *ἑρμ-* non *ἑρμ-* testatur antiquissimus accentuum testis D^{c}, item P o^{scr}. Quam scripturam confirmant d e vg$^{edd\,lachm}$ go ... ς L^{tn} *ἑρμογ-* ut f g vg^{cle} am fu demid al.

16. *ελεοσ ο κυριοσ* ... 1. 17. 47. 73. 108. syr^{utr} sah arm Or^{1,133} Eus eclog^{16} Bas$^{eth\,285}$ *ο κυρ.* (arm *θεοσ*) *ελεοσ* | *ονησιφορου*: A *ονισιφ.* | *ουκ επαισχυνθη* (Gb') cum ℵ^{c}ACD(* *επεσ-*, ^{c} *επαισ-*)L^{P} 1. 17. 31. 37. 46. 47. 71. 73. 109. 115. 116. al plus^{15} (5 ap Scri) Euthal^{cod} Thdrt cod; item FG *ου καταισχυνθη* ... ς *ουκ επησχυνθ.* cum ℵ*K al plu Or^{1,133} Bas$^{eth\,285}$ Chr etc

17. *σπουδαιωσ* cum ℵ^{c}D*FGP 17. 31. 67** d e f g vg (hi Latt *sollicite*) Or^{1,133} Bas$^{eth\,285}$ Ambrst al ... ς Ti *σπουδαιοτερον* cum D^{c}EKL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item A 73. 137. *σπουδαιοτερωσ.* | *εζητησεν* ... C *ανεζητησεν*, 31. 47. cat^{ixt} *επεζητ.*, l^{scr} *εξεζητ.*

18. *ελεοσ*: D^{c}K 109. 219. al$^{2\,scr}$ *ελεον*, K *ελαιον* ... P Thdrt^{4,1167} ante *ευρειν* pon | *παρα κυριου* (et. K**): D^{c} 47. Chr$^{mosc\,1}$ Thdrt ad h. l. (sed non^{cod} nec^{4,1167}) *παρ. κυριω* ... D*E* d e *πα. θεω*, *a deo* ... P 120. om, item Tert$^{resurr\,carn\,23}$ | *εν εκει. τη ημερα*: DE d e *εν τ. ημ. εκειν.* | FG (ut solent) *εν εφεσσω*, g *in ephesso t epessi* | *διηκονησεν* ... 31. 37. 46. 73. 109. 116. f g vg^{cle} demid tol al^{lachm} (non item am fu harl^{4} marian) go syr^{utr} cop arm aeth Thdrt Ambrst Pelag (non item Prim) add *μοι*. Cf Luc^{brug}: *Correctores e libris suis addiderunt pronomen* mihi.

II. 1. *ουν*: demid syr$^{p\,mg}$ *vero*

2. *α ηκουσασ* (et. f g): FG^{r}G^{gr} *ακουσασ* | *μαρτυρων* et. Clem^{317} Or^{4,359} et$^{int\,8,286}$ etc Tert$^{praesc\,25}$ etc ... Hipp$^{antichr\,1}$ (Lag^{1}) *παρακλησεων* | *ικανοι*: K *δυνατοι*

1, 8 4, 5 διδάξαι. 3 συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰη-
σοῦ. 4 οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγμα-
τίαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ
στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν
δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ
1 Co 15, 12 Ro 1, 3 etc σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγη-
γερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,
Act 28, 30 s 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ

---

3. *συνκακοπαθησον* (et. Gb''; sed *συνκ-* cum AC^{c}D^{c}K^{c}PGP; Gb'' Ln *συγκ-* cum ℵ al syr^{p} ^{mg} s^{r}) cum ℵAC*D*K*PGP 17. 31. 71. 80. syr^{p} ^{mg} s^{r} cop arm aeth, item *labora* d e f vg (g *collabora*) Ambrst al ... ς *συ ουν κακοπαθησον* cum C^{c}D^{c}KL al pler syr^{p} ^{txt} go (*tu igitur labora*) Chr$^{751.}$ ^{788} Euthalcod Thdrt Dam al | *στρατιωτης*: D*K* *συνστρατιω-
τησ*, sed d e *miles* | *χριστου ιησου* cum ℵACD*K*PGP 17. 37. 47. 87. 118. d e f g vg go cop syr^{p} (arm fluct lectio) Ambrst al ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c}K^{c*}KL al pler syr^{sch} aeth Chr Euthalcod Thdrt Dam al

4. *στρατευομενος* et. Or$^{cat\ cor\ 167}$ Eus^{luc} ap Mal^{4,170} Ephr$^{2,92.\ 166}$ etc ... PG f g vg Cyp$^{114.\ 266.\ 308}$ Or$^{int\ 2,168}$ Ambrst al add *τω θεω*, item go *domino* | *εμπλεκ-* ut ℵCD^{c}EFGKL etc ... AD*P *ενπλεκ-* | *πραγματειαις* cum ℵACD*PGLP al$^{2\ ser}$ etc ... ς Ln *πραγματειαισ* cum D^{c}EK^{vid} al pler vid etc | *αρεση*: 37* Or$^{cat\ cor\ 167}$ *αρεσκη* | PG f g post hunc versum aliquid spatii habent.

5. *εαν δε και*: d e g *Si autem et*, Cyp$^{266.\ 308}$ *Sed et si*; Ambrst^{ven} *Et si*; Ambrst^{rom} *Nam et si*, f vg *nam et*, pergentes *qui certat* ... A om *δε*, nec expri syr^{sch} | *αθλη*: P 116. C$^{2\ ser\ vi}$ *αθλει* | *αθληση*: P 116. 118. al$^{2\ ser}$ *αθλησει*

6. *πρωτον* (et. ℵ^{c}): ℵ* *πρωοτερον* (ω ipsa prima manu notato) | *των καρπων*: 23. 29. 37* 49. 61 (i. e. O^{ser}) 70. 114. 116. 122. k^{ser} al pauc *τον καρπον*

7 o *λεγω* cum ℵ*ACP$^{s^{r}}$GP 17. g go syr^{sch} aeth Chr$^{733\ com}$ ... ς *α λεγω* cum ℵ^{c}DKL al fere omn d e f vg cop syr^{p} arm Ephr$^{2,\ 165}$ Chr$^{751\ txt}$ Euthalcod Thdrt Dam al Hil^{1066} Ambrst al | *δωσει* cum ℵAC*DEFG 17. 67** d e f g vg (go *dat*) cop arm Dam Hil^{1066} Ambrst al ... ς (= Gb'' Sz) *δωη* (*δωει* C^{c} Euthalcod) cum O^{c}KLP al pler Ephr$^{2,\ 95}$ Chr Euthalcod Thdrt al | *ο κυριος*: 47. 109. om o

8. *μνημονευε* et. Or$^{int\ 2,\ 131.\ 402}$: D$^{s^{r}}$ 111. *μνημονευειν* | *ιησουν χριστον* et. f g am tol harl* Or$^{int\ 2,\ 131}$ Ambr$^{incarn\ 718}$ Fulg$^{ad\ ll,\ 223}$ Prim Facundg$^{ad\ ll,\ 723}$: D* 111. d e go arm^{ed} Ath^{743} (non item^{751}) Chr^{733} et^{720} Or$^{int\ 2,\ 402}$ Ambrst *χριστον ιησουν* ... vg^{cle} fu demid harl* al^{lachm} *dominum Ies. Christ.* Ortum autem est in D *μνημονευειν* ex -ΝΕΥΕΙΝ i. e. *-νευε ιησουν*, quamvis D* plene habeat *μνημονευειν χν̄ ιν̄* | *δαυειδ* ut hoc loco plene ℵCD*. Cf de hac forma et *δαυιδ* et *δαβιδ* ad Mt 1, 1.

9. *εν ω*: P$^{s^{r}}$G g add *και* | *αλλα* cum ℵACD^{c}K** (sic) 17. ... ς *αλλ* cum

θεοῦ οὐ δίδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

1 Ti 4, 9 Ro 6, 8 8, 17 Mt 10, 33

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόν-

---

DCE*FGK^{sil}LP al pler | *ου δεδεται* (d e *sermo dei non est alligatus*, f vg *verbum – alligatum*) ... FG *ουδε εται* (sic), g *non alligatur* | ου (post ΘΥ) in ℵ* excidit; suppl ℵ^{c}

10. *παντα*: 17. om | *σωτηριας τυχ. της εν* ... FG *σωτηριαν τυχ. τη εν* (sic) | *αιωνιου*: f vg syr^{p} mg arm aeth Ambrst Fulg$^{trasim\ 2,31}$ al ουρανιου

11. *πιστ. ο λογος*: 74. a^{scr} add (:: ex 1 Ti 4, 9) *και πασης αποδοχης αξιος* | *ει γαρ*: 37. 8^{loct} add *και* | *συνζη-* ut ℵACDEFGP ... ς *συζη-* ut K^{sil}L al certe pler. Item *-ζησομεν* cum ℵADEK al pler Or^{1,488} et$^{cat\ rom\ 35\ cor\ 12}$ Eus$^{mcell\ 24}$ et$^{ps\ 361}$ Bas$^{bapt\ 629.\ 640}$ etc Or$^{int\ 4,561.\ 565}$ Tert *scorp* 12 Cyp^{365} etc, item corrupte FG *ζωεομεν* ... CLP 37* 47* 109. 115. o^{scr} *-ζησωμεν*

12. *υπομενομεν*: P 109. c^{scr} o^{scr} *-νωμεν* ... f vg^{cle} fu tol al cop *sustinebimus* (contra am demid *sustinemus*) | F^{gr}G g om *και συνβασιλ.* usque *απιστουμεν* spatio vacuo relicto, item f om *ει αρνησ. κακειν. αρνησ. ημ.* | *συνβα-* cum ℵADEP Dam^{paris} ... ς Ln *συμβα-* cum CK^{sil}L al certe pler Euthal^{cod}. Item *-σιλευσομεν* cum ℵD^{b}(* *-λευομεν*)ΨK al pler Or$^{cat\ cor\ 12}$ Eus$^{mcell\ 24}$ et$^{ps\ 361}$ Bas$^{bapt\ 629}$ Chr$^{739.\ 740}$ Cyr$^{ador\ 408}$ Thdrt Dam al ... ACLP 109. Euthal^{cod} *-σωμεν* | *αρνησομεθα* cum ℵ*AC 17. 31. 73. 115. f vg (vg^{ed} fu al *negaverimus*, am tol al *negabimus*) cop Chr^{740} Dam$^{parall\ 705}$ (et.paris) Thphyl Tert$^{scorp\ 12}$ (*negaverimus*) Cyp^{365} (ut Tert) al ... ς *αρνουμεθα* cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. Ambrst | *κακεινος*: Cyp^{365} Aug$^{ps\ 34}$ *et ipse*. Similiter in ℵ ante *κακεινος* manus posterior adpinxit *και αυτος*. | *αρνησεται*: 17. *-σηται*

13. *απιστουμεν*: Ath^{377} *απιστησομεν*, d e vg^{ms} lachm *non credidimus* | *γαρ* cum ℵ*A^{vid}CDE*FGLP 1. 17. 31. 37. 67** 73. 80. 137. 153. al plus^{10} (3 ap Scri) f g syr^{sch} cop (aeth *et non potest* etc) Ath^{377} edd pri Chr$^{740.\ 741}$ Thdrt ad h. l. ... ς (= Gb + Sz) om cum ℵ^{c}K al plu d e vg go syr^{p} arm Ath^{377} ex$^{edd\ 4}$ Thdrt^{4,1248} Dam Tert$^{scorp\ 12}$ Ambrst al

14. *διαμαρτυρομενος* ... c 288. Thdrt *-ρουμενος* | *ενωπιον του*: D* 112. om *του* | *θεου* cum ℵCFG 37. 43. 67* 71. 80. 179. 238. al fere^{10} f g demid cop syr^{p} mg (arm ap Gb) Chr$^{741\ ter\ com}$ Thphyl$^{com\ 2}$ Amb$^{abrah\ 2,6.\ 826}$ Pelag ... ς Ln Ti *κυριου* cum ADEKLP al longe plu d e vg go syr^{sch} et$^{p\ txt}$ (arm ap Treg) Chr^{739} et$^{741\ sem}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl^{txt} Ambrst Prim al ... 74. a^{scr} *χριστου* | *λογομαχειν* cum ℵC^{o}

των. 15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.
Tit 2, 9 16 τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περίστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προ-
2, 18 κόψουσιν ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν
1 Ti 1, 20 ἕξει. ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός, 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν
6, 21 ἠστόχησαν, λέγοντες ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τήν τινων πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστη-

---

DEFGΣΨFΣΨGΣΨKLP al omn^{vl} syr^{utr} cop go Clem^{845} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl ... Ln *λογομαχειν* cum AC* d e f g vg aeth Or$^{int\,2,167}$ Amb$^{abra\,2,6.\,326}$ Ambrst Prim rell | *επ ουδεν* cum ℵ*ACP 17. Item FG 8p^{c} *επ ουδενι* (FG *-νει*) ... ς *εισ ουδεν* cum ℵ^{c}DEKL al pler Chr$^{739.\,741}$ Euthal^{cod} Thdrt al; Clem^{845} *δι ουδεν*, Dam *ωσ ουδεν*. Ex Latinis g *in nihilum t o*, f al^{lachm} *in nihilo*, d e fu tol Amb^{abr} *in nihil*, vg^{cle} am harl al Or^{int} Ambrst al *ad nihil*, auct$^{sing\,cler\,526}$ *nihil*. Caterum Cyr$^{esa\,426}$ sic: *λέγων μὴ λογομαχεῖν ἐπ' οὐδενὶ χρησίμῳ*. Similiter Clem^{845} (quem locum vide ad v. 16). Quem in modum et Ln coniungit singula scribens *μὴ λογομ. ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ κα. τ. ἀκ.* sine distinctione. Similiter cop: *non altercandi super aliqua re in qua non est lucrum, subvertendi audientes*. Libere go: *verbis contendere ad non quidquam protest nisi subversionem his audientibus*. Nobiscum vero distinguit Chr^{741}. Pergit enim post *εἰσ οὐδὲν χρήσιμον*: *οὐ τοῦτο μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ καταστρ. τ. ἀκου.* Neque aliter Latini interpretati sunt; pariter enim ac FG post *επ ουδενι* (*επ ουδεν, εισ ουδ.*) d e f g vg^{cle} demid tol harl (non item am fu al^{lachm}) Or$^{int\,2,167}$ Aug$^{creseon\,1}$ Ambrst Prim al (non item Amb^{abra}) add *γαρ, enim*.

15. *τω θεω* et. Clem^{818} .. AL Dam *τω χριστω*

16. *κενοφωνιασ* et. f vg Sedul *inaniloquia*, Prim *vaniloquia* ... FG al pauc *καινοφωνιασ*, item *novitates vocum* d e g (*novitatum voces t vocum novitates*. Ac super *βεβηλουσ* notat *stulta t prophanas t inaniloquia*), *vocum novitates* m^{62} Leif^{217} (ut d) Aug$^{loh\,97}$ et$^{serm\,299}$ et$^{faust\,4}$ et$^{donat\,8}$ (*verborum novitates, vocum novit.*) Ambrst (ut m). Item Chr^{742}, cuius verba ad 1 Tim 6, 20 adscripsimus, quem confer. | *περιστασο* (37. *περιστασο*, ut et. Dam): FG *περιιστασον*. Cf Clem^{845}: *παραινῶν ἡμῖν μὴ λογομαχεῖν τε δι' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ καταστρ. τῶν ἀκου., τὰσ δὲ βεβ. κενοφ. περιίστασθαι.* | *ασεβειασ*: d e (f) g m^{62} vg *multum* (g *plurimum t multum*) *enim proficient* (g vg^{cle} demid al *proficiunt*) *ad impietatem* (f male *pietatem*) ... D*K *ασεβεια*, D^{c} *ασεβεια*

17. *γαγγραινα* ut ℵACK^{all}LP etc ... DE *γαγγραινα*, F *γαγγρα ῖνα*, G *γαγγρα ἵνα* (et g vertit *sicut cancer ut serpat*) | AFG 71. al *υμενεοσ*, d f g am al *hymeneus*, fu al *hymineus*, D*P 1. al *υμαινεοσ* | *φιλητόσ*: hoc accentu D^{c}KLP etc, non ut ς Ln *φίλητοσ*.

18. *αναστασιν* cum ℵFG 17. ... ς Ln Ti praem *την* cum ACDEKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *ανατρεπ. την τινων πιστιν* cum ACKLP al pler Chr^{742} Euthal^{cod} Thdrt Dam al (*τήν τινων* ut etiam D^{c}; 113. Euthal^{cod} etc *τὴν τινῶν*), item *subvertunt* (f *subverte-*

κεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. Nm 16, 5. 26
20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, 1 Co 3, 12 Ro 9, 21
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν· 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος
εἰς τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγα-
θὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε 1 Ti 6, 11
δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων
τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύ- 1 Ti 1, 7
τους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσιν μάχας· 24 δοῦλον δὲ
κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν,
ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους,

---

runt) *quorundam fidem* f vg cop syr^{P} arm aeth ... ℵ* ανατρ. την πιστ. την τινων, ℵ^{c} B^{2} G 17. g ανατρ. την πιστιν τινων ... D^{K} d e go syr^{sch} Aug$^{ep\,55}$ Ambrst al την πιστιν την τινων ανατρεπ.

19. A* ο μεν τοις στερεοις | του θεου et. ℵ^{c} ... ℵ* του κυριου | τους οντας: ℵ* (non item^{c}) praem παντας | πας ο: 37. a^{scr} om ο | το ονομα κυριου cum ℵ A C D^{E} F G K L P al fere^{90} (11 ap Scri, al pauc του κυρ.) d e f g vg go syr^{utr} sah cop arm aeth Or$^{int\,2,73}$ Ps-Ath^{91} Chr Euthal cod Thdrt Antioch^{1177} Dam ad h. l. al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) τ. ονομ. χριστ. c. minusc vix mu ... Dam$^{parall\,484}$ (et.^{paris}) τ. ο. του θεου

20. δε: 1. 67** om | μονον: 37. 80. μονα | χρυσ. και αργυρα: 37. 116. αργ. κ. χρυ.

21. εκκαθαρη: A -θερη, P -θαρει ... 17. Thdrt^{2,107} post εαυτον pon | εσται σκευος: suppl ℵ^{a} quum ℵ* omisisset | ευχρηστον cum ℵ*A C^{b} D* E* F G^{2} G (F G 48. ευχριστ-) 17. 23. 80. 116. 128. f^{ser} d e g go cop syr^{sch} ar^{e} Ephr^{170} Chr$^{746.\ 748}$ Thdrt ad h. l. Oec Or$^{int\,1,100}$ et^{2,279} Aug$^{ps\,80}$ et$^{donat\,8}$ Ambrst ... ς (sed Gb^{00}) praem και cum ℵ^{c} C* D^{b} E^{b} K^{c} K** K L P al pler f vg sah syr^{P} arm aeth Or$^{1,134.\ 187.\ 556}$ et$^{int\,2,298}$ et^{4,616} Euthal cod Thdrt^{2,107} Dam Thphyl Prim | εισ ante παν εργον (Latini *ad*): D E F G 47. προσ

22. πιστιν ante αγαπην: F G^{2} G post αγαπην | των επικαλουμ. cum ℵ D E K L P al pler d e f vg go syr^{sch} cop arm Chr$^{748\,com}$ (τί ἐστι· μετὰ τῶν ἐπικ. etc) Euthal^{cod} Dam Thphyl Oec Ambrst al ... Ln praem παντων (:: ut 1 Co 1, 2) cum A C F G^{2} G 17. 23. 31. 39. 73. 80^{e} (sed F G 73. om των) g sah syr^{P} aeth Chr$^{748\,txt}$ Thdrt Isid^{4,220} | επικαλουμενων: A αγαπωντων | τον κυριον: cop arm *nomen domini*, sah *nomen domini Iesu* :: cf 1 Co 1, 2

23. ειδως: F G^{2} G^{2} ιδιως

24. αλλα cum ℵ A D^{E} F G 17. ... ς αλλ cum C K^{2} L P al pler | ηπιον et. Or$^{int\,3,878}$ Ephr^{1,812} et^{2,128} etc ... D G^{2*} E G^{2*} F G^{2} G^{2} aeth^{ro} νηπιον (aeth^{PP} νηπιον ηπιον)

25. εν: F G συν, item *cum* d (*cuminmodestia*) e f g vg Or$^{int\,9,168}$ (*cum man-*

μήποτε δῴη αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας,
1 Ti 3, 7 26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

1 Ti 4, 1 1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ
Ro 1, 29 ss χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνίσιοι, 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. 6 ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-

---

suetudine) et[2,678] (*cum modestia*) Amb[abra 2,6] Hier[gal 8] (*cum mansuetudine*) | *πραϊτητι* cum ℵACD*P 17. 31. 47. 67** 71. 115** 137. Ephr[306] et[2,122] Bas[eth 208] Chr[12,256] ... ς *πραοτητι* cum D[b]et[c]EKL al pler Bas[regg 206] Chr[749] et[1,272] Euthal[cod] Thdrt Isid[2,270] Dam al. Vitiose FG *πριχοτητι* | *αντιδιατιθεμενους*: C 116. *αντιδιαθεμενους* ... E[2ms]FG *αντικιμενους* (-κι- omnes tres) | *δωη* cum ℵ*ACD*FG 31. 120** Ephr[206] et[2,122] Chr[mosc 1] Isid[2,270] ... ς *δω* cum ℵ[c]D[c]EKLP 17. al pler Bas[eth 204] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *μετανοιαν*: suppl ℵ[c] ab* omissum | *εισ επιγν. αληθειασ*: A add *ελθειν* :: vide infra 3, 7.

26. *ανανηψωσιν* (A *-ανηψω-* in rasura habet, it vg *resipiscant*): C 17. 47* *ανανηψουσιν* ... D[Er*] *αναλημψωσιν* (non item[b] nec[c]) | *ἐζωγρημένοι*: P *ἐζωγρισμένοι* ... G rursus corrupte: *ἐξ ω* (g *a quo*) *γρημενοι* (g *capti i captivi tenentur*), F[Er] *ἐξωγψημ.*, posteaque pro *εισ το εκεινου* FG *εκ το εκειγου* (G* *-νον*)

III. 1. *γινωσκε* cum ℵCDEKLP al pler[1] d e f vg go cop syr[utr] arm aethPP Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln *γινωσκετε* (FG 17. 116. *-εται*) cum AY[Er]G 17. 116. 238. 8P[e] g (*scitote*) aeth[ro] Aug[ep 199] | *χαλεποι*: d e f g m[62] vg Lcif[253] Ambrst al *periculosa*, Cyp[300] *molesta*, Hier[sophon 2] *pessima* (sed[mich 7] *periculosa*); Aug vero[ep 199] „*saeva* vel sicut alii codices habent *periculosa*". (Aug[ep 199] *periculosa*, sed[p 102] *saeva*)

2 *οι ανθρωποι*: ℵ 72. 115. al aliq om *οι* | G[Er] *φιλαυγοι*, item FG *αλαζοντεσ* et 115. *αλαλαζοντεσ* | *αχαριστοι*: C* *αχριστοι*, K 37. *αχρηστοι*

3. *αστοργοι*: D[Er]E[Er] 37. 73. 116. 219. g arm Chr[755] Ambrst Optat[donat 7] (non item Cyp[300] Lcif[253] al) post *ασπονδοι* pon ... ℵ om, item 238. syr[sch] ar[e] una cum *ασπονδοι* | *αφιλαγαθοι*: A *φιλαγ.*

4. *φιλοθεοι*: FG *φιλοθυοι* (ut videatur esse, in F maxime, *φιλοθεου οι*)

5. *δε*: G[Er*] om

νοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, 7 *πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.* 8 *ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν.* 9 *ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.* 10 *Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,*

1 Ti 2, 4 — Ex 7, 11 — 1 Ti 6, 5 — 5, 24 — 1 Ti 4, 6 — Act 13, 50 14, 2, 19

---

6. *οι*: o^{secr} (i. e. 61.) om | *ενδυνοντες* (P h^{secr} *ενδυοντες*): 27. 43. 73. 238. Oec^{com} (non^{ixt}) *εισδυνοντ.* | *αιχμαλωτιζοντες* (D* *εκμ-*) cum ℵACD* E^{ms}FGP al fere^{90} Or^{1,648} ex^{edd} omnib Chr^{765} Thdrt ad h. l. et^{4,226} al ... ς (= Gb Sz) *αιχμαλωτευοντες* cum D^{c}EKL al plu Or^{ed} spenc Euthal^{cod} Dam | *γυναικαρια* sine articulo cum ℵACDEFGKLP al plu Or Chr Euthal Thdrt etc ... ς (= Gb Sz) praem *τα* cum minusc vix mu | *αμαρτιαισ*: A* *-τιασ*, sed ipse* vdtr correxisse | *επιθυμιαισ* (c *-ιασ*) et Or Chr ad h. l. et^{5,422} rell Cyp^{200} etc ... A syrP Thdrt ad h. l. (non item^{4,226}) add *και ηδοναισ*

8. *ιαννησ* et. d e f g vg^{cle} fu* harl tol go (*Iannis*) syrP mg gr Or$^{\text{int}\,3,648}$ Ambrst *iannes*, cop *ιανησ* ... m^{62} am demid fu^{corr} incert allachm Or int^{3,916} Cyp^{200} Lcif^{252} Archel^{600} *ianines* ... c* Euthal$^{\text{cod}*}$ *ιωαννησ* | *ιαμβρησ* et. cop syr^{utr} (et. syrP mg gr) Epiph^{679} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Phot$^{\text{manich}\,3,17}$ al Augadim^{25} (i. e.^{3,146}) ex^{mss}. Item syr^{sch} *Iambres* ... FG d e f g m^{62} vg go Hipp^{charism} cum eoque Const^{8,1} (uno tantum cod^{vind} *ιαμβρ.* praebente) Macar$^{\text{patient}\,3}$ ap Gall^{7,180} (*ὡσ οἱ περὶ Ἰαννῆ φημὶ καὶ μαμβρῆν*) Antioch^{1061} (*Ἰαννῆσ καὶ μαμβρὶσ*) Synops^{101} (ex Exodo) Or$^{\text{int}\,3,648}$ et^{916} Cyp^{200} Lcif^{252} Aug$^{\text{ep}\,55}$ et$^{\text{faust}\,12}$ Ambrst rell *μαμβρησ*. Quibus de nominibus conferri poterit Fabric. Cod. Pseudepigr. V. T. p. 813 ss, ubi etiam ex Hebraeorum et Arabum libris testimonia afferuntur. | *μωυ-* ut ℵCDEFGKLP al plu etc ... A 37. 67** 106. 116. al mu *μω-*. Item *-σει* cum ℵCDEFGLP 17. 47. al permu Phot$^{\text{manich}\,3,17}$ Thphyl ... K al plu Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al *-ση*. Praeterea FGP 73. 80. praem *τω* | *ουτοι*: P^{gr} *αυτοι* | *ανθιστανται*: D* *αντιστανται* ... 17. 238. *αντεστησαν*

9. *πλειον*: 38. 43. 45. 72. 211. 238. *πλειστον*. Item Cyp^{200} *sed non proficient plurimum*; contra d e f vg etc *sed ultra non proficient*, g *sed non prof. ultra* | *ανοια*: A *διανοια* | *εσται* et. Cyp^{200} Lcif^{252} Aug$^{\text{faust}\,12}$ et alibi Ambrst al ... D^{gr}P^{gr}G 3. *εστιν*, item g *est t erit*

10. *συ δε*: 37. add *τεκνον τιμοθεε* (initio novae lectionis) | *παρηκολουθησασ* (FG *ηκολουθησασ*) cum ℵACFG 17. ... ς Ti *παρηκολουθηκασ* cum DEKLP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: cf ad 1 Tim 4, 6 ubi CFG *-θησασ* | *μου*: D^{gr} *μοι* | *τη διδασκαλια*: FG om *τη* | *αγωγη*: D^{gr} *αγαπη* | *τη αγαπη*: A 115. 119. Thphyl om

11 τοῖς διωγμοῖς, τοῖα παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ κύριος. 12 καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.
Act 16, 1 14 σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἐμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν,

---

11. *εγενετο* cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln$^{ed\ min}$ *εγενοντο* cum A 38. 72. 109. 219. 8^{lect} 15^{lect} | *αντιοχεια* cum CD^{c}K^{all}LP etc, item FG *αντειοχεια* ... HAD*G^{mg} *αντιοχια* :: sed cf alibi. Praeterea 46. add *ἃ διὰ τὴν θέκλαν ἔπαθεν*, quemadmodum Dam^{com} *ἃ διὰ θέκλαν πέπονθε λέγει*. | *ερυσατο* cum AD* d^{ser} ... ς *ερρυσατο* cum ℵCD^{c}EFGKLP al pler etc | *κυριος*: DE^{r}E^{gr} *θεος*

12. *ζην ευσεβως* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum HAP 17. 37. 71. 8^{pe} cop syrP aeth Or^{3,133} et^{405} Eus$^{ps\ 18}$ Ath^{492} Chr$^{1,286.\ 913}$ et$^{3,240.\ 4,702}$ Dam$^{parall\ 420}$ (et. paris) ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *ευσεβ.* *ζην* cum ODEFGKL al pler d e f g vg go syr^{sch} arm Eus$^{ps\ 209}$ Ath$^{220.\ 262.\ 708}$ Bas$^{eth\ 282}$ Chr ad h. l. Euthal cod Thdrt al Or$^{int\ 2,145.\ 425}$ Hil^{207} rell; item Petr^{alex} huc respiciens ap Rou^{4,50} *ευσεβως θελοντων ζην*, et Antioch^{1118} *οι ευσεβ. θελοντες ζην* | *εν χρι. ιησου* et. Or^{3,133} et^{405} Eus$^{ps\ 18}$ Bas$^{eth\ 282}$ Chr ad h. l. et $^{1,236.\ 913}$ et^{4,702} al mu Ambrst al ... 39. 46. syrP Petr^{alex} Eus$^{ps\ 209}$ Ath^{220} Chr^{3,240} Antioch^{1118} al Or$^{int\ 2,145.\ 425}$ Hil^{207} al om *ιησου*

13. *γοητες* (D^{b}et^{c}FG *γοηταις*): D* *γοηται*

14. *τινων* cum HAC*P$^{E^{gr}}$GP 17. 71. d e g Ambrst ... ς *τινος* cum C^{c}DEKL al pler f vg go cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hil^{241} Aug$^{doctr\ chri\ 4}$ al

15. *ιερα γραμμ.* cum ℵC^{b}D*FG 17. arm Epiph^{262} (*και τιμοθεω γραφων ελεγεν οτι απο νεοτητος ιερα γραμματα εμαθες*) Dam^{com} (^{260}) ... ς Ti praem τα, Ln [τα] cum AC*D^{c}EKLP al fere omn Clem^{71} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam^{txt} al. Cf et. Hipp^{prov} ap Mai^{7,71} *σολομών*, *ἐκ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμμ. παιδευόμενος*. | DE *οιδεις* | *πιστεως*: 17. 37. praem *της*. Item 73. 118. Clem om *της* quod sequitur (47. om *της εν*) | *χριστω ιησου*: Clem om *ιησου*, 47. 8^{lect} syr^{sch} aeth ante *χριστω* pon

16. *πασα*: syr^{sch} add *enim*; item auct^{dupl} martyr ap Cyp^{594} | *θεοπνευστος και* etiam d e g am fu al^{lachm} go syrP arm aeth Or^{4,4} Did$^{tri\ 224}$ Chr$^{772.\ 778}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... f vg^{cle} demid harl tol al^{lachm} syr^{sch} cop Or$^{int\ 2,444.\ 466}$ Thdor^{mop} ap Facund^{3,6} (Gall^{11,397}) Hil^{1251} Ambrst Prim al om *και*. Cf et. Tert$^{cult\ femin\ 1,3}$ *legimus omnem scripturam aedificationi habilem divinitus inspirari*. Clem^{71} *ἐξ ὧν γραμμάτων καὶ συλλαβῶν τῶν ἱερῶν τὰς συγκειμένας γραφὰς – ὁ αὐτὸς ἀκολούθως ἀπόστολος θεοπνεύστους καλεῖ ὠφελίμους οὔσας πρὸς διδασκαλίαν*

πρὸς ἔλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ,
17 *ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν* 1 Ti 6, 11
ἐξηρτισμένος.

IV.

1 *Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ* 1 Ti 5, 21
μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ Tit 2, 13

---

etc. Or^{2,443} *ὅτι πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος οὖσα ὠφέλιμός ἐστι. τὸ γὰρ ἓν τῶν δύο δεῖ σε παραδέξασθαι ἐπὶ τούτων τῶν γραφῶν, ἢ ὅτι οὐκ εἰσὶ θεόπνευστοι, ἐπεὶ οὐκ εἰσὶν ὠφέλιμοι, ὡς ὑπολαμβάνοι ἄν ὁ ἄπιστος, ἢ ὡς πιστὸς παραδέξασθαι ὅτι ἐπεὶ εἰσὶν ὠφέλιμοι, θεόπνευστοί εἰσιν.* Cf et. Amb$^{\text{spi san}}$ ^{3} *Unde et in scriptura divina θεοπνευστος omnis ea hoc dicitur, quod deus inspiret quae locutus est spiritus.* | *ωφελιμος*: f^{ser} add *εστι*, item *est* vg^{cle} demid harl tol (non item am fu all^{achm}, nec magis d e g) syrP c.* aeth Or$^{\text{int 2,414. 468}}$ auct^{dupl} mart ap Cyp^{594} Hil Ambrst Thdor^{mop} ap Facund Prim (*est utilis*) al | *ελεγμον* cum NACFG 31. 71. 80. (et 137. *ελεγχον ελεγμον*) Dam$^{\text{parall 594}}$ (et.^{paris}) ... ς *ελεγχον* cum DEKLP al pler Clem^{71} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. | *προς επανορθωσιν*: F^{ser}G* g* om (G g add in mg); om et. Or$^{\text{int 2,468}}$ | *παιδιαν* cum NAD*FG al (ut d^{ser} o^{ser}) ... ς Ln Ti *παιδειαν* cum CD^{c}EKLP al pler Euthal^{cod}

17. *αρτιος* et. Clem^{71} ... D*E *τελιος*. Latini *perfectus* | *εξηρτισμενος* et. Clem^{71} ... FG al aliq *εξηρτιμενος*, K al mu (3 ap Scri) *εξηρτημενος*. Etiam *εξηρτυμενος* et *απηρτισμενος* legitur.

IV. 1. *διαμαρτυρομαι* sine additam cum NACD*EFGP 17. 23. 31. 39. 67** 71. 73. 80. 120** d e f g vg go cop syr^{sch} arm aeth ar^{e} Ath^{330} Did$^{\text{tri 95}}$ Cyr$^{\text{thes 281}}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *ουν εγω* cum D^{c}KL al pler (c^{ser} *γουν εγ.*) syrP (Bas$^{\text{eth 315}}$ om *ουν*) Chr Euthal^{cod} (Thdrt om *εγω*) Dam al | *του θεου και*: 17. om | *χριστου ιησου* cum NACD*FGP 47. 71. 73. 8^{pe} d e f g am fu demid tol omn^{lachm} 109^{lat} go cop Did$^{\text{tri 95}}$ Cyr$^{\text{thes 281}}$ ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c}EKL al pler vg^{cle} harl syr^{utr} arm aeth Ath^{330} Bas$^{\text{eth 315}}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *του κυριου* cum D^{c}EKL al pler (sed K? al fere^{10} om *του*. Rursus testes aliq add *ημων*) go syr^{sch} et P c.* ar^{e} Chr^{773} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... omisimus cum NACD*FGP 31. 47. 73. d e f g vg cop syrP ^{txt} arm aeth Ath^{330} Bas$^{\text{eth 315}}$ Did$^{\text{tri 95}}$ Cyr$^{\text{thes 281}}$ Ambrst al | *κρινειν*: FG 17. 67** 73. 109. 113. 114. 120. b^{scr} Thdrt Thphyl *κρινας* | *και την επιφανειαν* cum K*ACD*FG 17. 67** d e f g am fu harl tol omn^{lachm} cop Did$^{\text{tri 95}}$ Chr^{773} (vide post) Cyr$^{\text{thes 281}}$. Nec contra est *et per adventum* demid Prim, Aug$^{\text{crescon 1}}$ *et per manifestationem*. Qui vero ex Latinis reddiderunt *per adventum*, ut vg^{cle} Ambrst Pelag, videntur *κατα* reddidisse, quamvis possit et ipsum *per* de contestandi modo explicari. Sic autem Chr^{773}: *κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. κρίνειν, πότε; ἐν τῇ ἐπιφα-*

καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως
ἀκαίρως, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ
καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας
οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύ-
σουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπή-
2, 8 σονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐ-
Phl 2, 17 αγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη
σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. 7 τὸν

νείᾳ αὐτοῦ τῇ μετὰ δόξης, τῇ μετὰ βασιλείας. ἢ τοίνυν τοῦτο λέγει, ὅτι οὐχ οὕτως ἤξει ὡς νῦν· ἢ ὅτι διαμαρτύρομαί σοι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν. Quae secundo loco habet, testantur eam quam recepimus lectionem. Quae vero antecedunt, respondere videntur verbis κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν. Hinc utramque lectionem cognovisse Chrysostomus videtur ... ς (= Gb, sed Gb′) κατα την επιφανειαν cum $\aleph^{c}$ D^{c} EKLP al pler (vg^{cle} etc vide ante) go syr^{utr} arm aeth (*in adventu regni eius*) Euthal^{cod} Thdrt Dam al (Chry vide ante)

2. ευκαιρως ακαιρως: C ακαιρ. ευκαιρως ... 70. 115. om ακαιρως (sed 115. in scholio habet) | παρακαλεσον επιτιμησον: hoc ordine cum $\aleph^{*}$ FG 37. 116. d e f g vg go cop Or^{2,505} Aug$^{doctr\ chr\ l\ 4}$ et$^{donat\ 2}$ et^{alii} Ambr$^{ep\ 40}$ et$^{ps\ 37}$ et$^{luc\ 10}$ Ambrst al ... ς Ln Ti επιτιμ. παρακαλ. cum $\aleph^{c}$ ACD$^{\Gamma}$E$^{\Gamma}$KLP al pler syr^{P} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier$^{tit\ 2}$ ... syr^{sch} om παρακαλεσον

3. ανεξονται: C ενεξονται. | κατα τασ: DKP προσ τασ. Ex Latinis habent d e f vg Hil$^{1037.\ 1257}$ Lcif^{252} Ambrst al *ad sua desideria*; g fu Cyp^{234} Aug$^{ioh\ 97}$ *secundum* etc | τασ ιδιασ επιθυμιασ cum ΚΑCDEFGP al plus^{20} Ephr^{2,51} Thdrt Thphyl Oec, item (vide ante) it vg Cyp Hil Ambrst al ... ς (= Gb Sz) τασ επιθυμ. τασ ιδιασ cum KL al longe plu Chr Dam Aug$^{ioh\ 97}$ (*sec. desid. sua*) | εαυτοισ επισωρευσουσιν (P −σωσιν, 112. O^{scr} −ουσιν) cum ΚΑCDEKLP al pler d e syr^{P} Ambrst etc ... FG 37. 73. 80. 116. f g vg go syr^{sch} cop arm Cyp Hil^{bis} Lcif^{252} al επισωρ. εαυτ.

5. συ δε: 37. add τεκνον τιμοθεε :: cf ad 3, 10. | κακοπαθησον: P$^{\Gamma vid}$ και κοπαθεσον, G καικοπαθησον (g *et labora*) ... $\aleph^{*}$ (non item^{c}) om ... A add ωσ καλοσ στρατιωτησ χριστου ιησου :: cf 2, 3 | πληροφορησον (P vitiose πληποφο-): Ψ -ρεσον ... vg^{cle} fu demid harl al lachm (non am tol al) add *sobrius* (harl* *subditus*) *esto*

6. τησ αναλυσεωσ μου cum ΚΑCP$^{\Gamma}$GP 17. 31. 37. 47. 73. 80^{pe} arm Eus hist^{2,22,5} ex$^{edd\ 2}$ Ath^{262} Ephr^{289} Pallad$^{Gall\ 8,280}$ Euthal^{cod} Euthal^{prolog} ap Zacagn^{528} Dam^{2,196}. Item *resolutionis meae* g vg^{cle} tol al lachm Cyp^{17} (*assumptionis meae*) Ambrst (*solutionis meae*) al ... ς Ti τησ εμησ αναλυσεωσ cum DEKL al pler Eus$^{hist\ ex^{edd\ 6}}$ Marc^{mon} ap Gall^{2,24} Chr Euthal^{prolog} ex$^{edd\ 2}$ Thdrt Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item *meae so-*

καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. 9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. 10 Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλλίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· 11 Λουκᾶς

1 Ti 6, 12 · Ja 1, 12 · Col 4, 14 · Col 4, 14

---

lutionis (*resol.*) d e f am fu demid al Cyp^{310} (*meae assumpt.*) Ambp$^{a\ 47}$ al ... Tert$^{scorp\ 13}$ *et tempus deversionis instistit* (omisso *meae*)

7. *τον καλον αγωνα* cum ℵ^{ACFG} 17. 37. 116. Ephr^{2,165} Ps-Ath^{62} Chr^{775} semel et^{2,504} (Cyr$^{nest\ 3,124}$ *ινα τον καλον αγωνα αγωνισαμενος, τον δρομον τελεσαντες, την πιστιν* etc. Eus$^{esa\ 579}$ *τον καλον ηγωνισμ. αγωνα*). Item *bonum certamen* (*agonem* Cyp Aug^{ps}) f g vg Cyp$^{17.\ 310}$ Aug$^{ps\ 32}$ et$^{ioh\ 2,10}$ ... ς Ti *τον αγωνα τον καλον* cum DEKLP al pler Or$^{1,752.\ 2,730.\ 4,247}$ Eus$^{ps\ 23}$ Bas^{2,574} Chr$^{775\ nom}$ et$^{2,844.\ 481}$ et^{11,234} et$^{1,226.\ 562.\ 633}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item *certamen* (Tert *agonem*) *bonum* d e Tert$^{scorp\ 13}$ Ambhexa^{5} et$^{ps\ 36,17}$ et^{saep} Ambrst Archel^{592} al

8. *αποδωσει*: 106. *ανταποδ.* | *ο κυριος* cum ℵ^{ACDEFGKLP} al pler Eus$^{ps\ 32}$ al mu ... 17. 46. 115. 116. 219* 238. 8^{pe} d^{scr*} k^{scr} Ephr^{2,165} Chr ^{2,504} om articulum | *πασι* et *ηγαπηκοσι* cum ℵ*(sed om τ. ηγαπ.)^{CL} etc ... Ln Ti *πασιν* et *-κοσιν* ut ℵ$^{CAD^cEFGP}$ al | *πασι* cum ℵ$^{ACD^cE^{**}}$ FGKLP al fere omn g go cop syrP arm aeth Ephr^{2,165} Chr ad h. l. et ^{1,688} Euthal^{cod} Thdrt Dial$^{trin\ 3}$ (ap Thdrt^{5,1031}) Dam al Cyp$^{17.\ 310}$ Archel^{592} Aug$^{ps\ 32}$ et$^{ps\ 118}$ et$^{ep\ 199}$ Hier$^{pelag\ 1}$ et^{2} et^{alibi} al. Praeterea cf Chr^{716}: *εἰ πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον τιμοθέῳ. ἀλλ' οὐκ εἶπε „καὶ σοί", ἀλλὰ „πᾶσι", δηλῶν ὅτι εἰ πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον αὐτῷ* ... D*^{E*} 67** d e f vg syr^{sch} ar^{e} Ambp$^{s\ 118,12}$ et^{alibi} Aug$^{ep\ 199}$ Ambrst Prim al om, hinc Gb^{0} | *τοις ηγαπηκοσι*: excidit in ℵ*, suppl (sed *-κοσιν*) ℵ^{c}

9. *προς με*: DE *πρ. εμε* | *ταχεως*: 17. *ταχειον*, 73. 118. *εν ταχει*

10. *γαρ με*: D^{Gr*} *με γαρ* | *εγκατ-* ut ℵ$^{ACD^cEK^{sil}LP}$ etc ... FG *ενκατ-* ... D* *κατελ.* Item *-λιπεν* cum ℵ$^{D*K^{sil}}$ al pler (unus ap Scri *-λειπειν*) ... Ti *-λειπεν* cum ACD$^{bet^cEFGLP}$ 17. 47* 109. al Euthal^{cod} | ℵ *θεσσαλωνικην* | *κρησκης* et. syrP mg gr; go^{cod} *kreskus*, e (teste Wtst) f vg Ir$^{int\ 201}$ Ambrst al *Crescens*, d g *cresces* ... ℵ 31. 47** 67. 72. 219. 238. al plus^{30} (10 ap Scri) cop Eus$^{hist\ 3,4,8}$ Euthal^{cod} *κρισκης*, go (ex cod uno) syr^{sch} *crispus*, arP *prisous* | *γαλλιαν* cum ℵC 23. 31. 39. 73. 80. am* tol („codices Latini" teste Wtstenio) aeth^{ro} Eus$^{hist\ 3,4,8}$ Epiph ^{488}. Ita enim Eus: *τῶν δὲ λοιπῶν ἀκολούθων τοῦ παύλου κρίσκης μὲν ἐπὶ γαλλίας* (cod^{venet} *εἰς γαλλίαν*) *στειλάμενος ὑπ' αὐτοῦ μαρτυρεῖται.* Item Epiph: *ἀρχὴ δὲ ἐν τῇ γαλλίᾳ, ὡς καὶ περί τινων τῶν αὐτοῦ ἀκολούθων λέγει ἐν ταῖς αὐτοῦ ἐπιστολαῖς ὁ αὐτὸς παῦλος· κρήσκης, φησίν, ἐν τῇ γαλλίᾳ· οὐ γὰρ ἐν τῇ γαλατίᾳ, ὥς τινες πλανηθέντες νομίζουσιν, ἀλλὰ ἐν τῇ γαλλίᾳ.* Cf et. Thdrt: *εἰς γαλατίαν· τὰς γαλλίας οὕτως ἐκάλεσεν, οὕτω γὰρ ἐκαλοῦντο πάλαι· οὕτω δὲ καὶ νῦν*

Col 4, 10 ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
1 Ti 1, 20 Act 19, 33 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει

αὐτὰς ὀνομάζουσιν οἱ τῆς Ἕξω παιδείας μετειληχότες. Similiter Theodmop cat 79 τὰς νῦν καλουμένας γαλλίας· οὕτως γὰρ αὐτὰς πάντες ἐκάλουν οἱ παλαιοί ... ς Ln Ti γαλατιαν (k^{secr} Euthal^{eod} -τειαν) cum ADEFGKLP al pler d e f g vg^{cle} am** fu demid harl al lachm go cop syr^{utr} (contra arm γαλιλεαν, sed γαλατιαν edd^{amst} et const in mg) Chr^{779} Euthal^{eod} Thdrt Dam al Ir$^{\text{int}\,201}$ Ambrst Prim | δαλματιαν cum NDEFGKP al lounge plu it vg rel Epiph^{423} Chr Thdrt al Ir$^{\text{int}\,201}$ Ambrst al ... A δερματιαν, C 2. 7. 13. 14. 31. 26. 39. 41. 67** 118** 123. n^{secr} o^{secr} Dam Oec δελματιαν, atque sic Ln edidit.

11. μονος μετ εμου: D*E συν εμοι μονος. Item mecum solus d e f g vg go syr^{p} Ir$^{\text{int}\,201}$ Ambrst al | αγε cum NCDEFGKL al pler Chr al ... Ln ed min Ti αγαγε cum A 31. 38. 47. 71. 72. 238. al^{a} ^{secr} Euthal^{eod} Thdrt Dam

12. δε: 17. 115. 238. om | απεστειλα: syr^{txt} επεισ. | syr^{mg} εφισσον, g ephesum

13. φελονην ut NACDEFG al plu etc ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) φαιλονην cum L al mu (δ ap Scri et 1 φαιλωνην); K 37. al aliq φελωνην | απελιπον cum NDEK^{gl} al plu etc ... Ti απελειπον cum ACFGLP al mu (1 ap Scri) Euthal^{eod} | μαλιστα (ita et. f g): D*E* 37. 116. k^{secr} 40^{leet} d e vg Ambrst al add δε | μεμβρανας et. syr^{p} ^{mg} ^{gr}: 37. βεμβρανας. Cf de hac scriptura Steph. Thes.

14. μοι κακα: LP 37. 57. 91. 114. 115. κακα μοι, item f vg (non item d e g) Ambrst al | αποδωσει (et. Gb'' Sz) cum NACD*E*FG 6. 17. 31. 37. 67** 71. 73. 80. 106. 108. 109. 110. 116. 137. 8^{pe} f g vg^{cle} demid harl al^{lachm} (item Luc^{brug}: „*futurum indicativi* reddet *non vertas in praesens imperativi* reddat") go syr^{sch} cop arm aeth Chr$^{\text{780 com}}$ et^{781} (ὃ καὶ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά.) Eulog ap Photium^{eod} $^{\text{180}}$ pag 543 (vide post) Dam^{parall} (licet caput illud inscribatur: περὶ ἀρᾶς ὑπὸ κυρίου κ. προφητῶν καὶ ἀποστόλων ποτὲ γενομένης.) Oec Aug^{serm} in monte 1,^{72} et^{73} (priore loco: *Et apostolus non ait* „reddat" *sed* „reddet" - *quod verbum praenuntiantis est, non imprecantis.*) Hier$^{\text{pelag}\,3}$ Ambrst al. Sic autem Phot l. l. ἀποδώσει αὐτῷ κύριος - οἱ μὲν ἄλλοι τῶν πατέρων οὐκ ἀρὰν εἶναί φασι τὸν λόγον, ἀλλὰ μόνον ἀπόφασιν ὧν ἔμελλεν ἀλέξανδρος πείσεσθαι ὑπὸ κυρίου· οὗτος δὲ (Eulogius) ἀρὰν ἀντικρὺς εἶναί φησι etc. ... ς Ti αποδωη cum D*K**K(-δωει)L al longe plu d e am fu tol al Orthod$^{\text{qu}\,125}$ (vide post) Chr$^{\text{780 txt}}$ et^{1,270} et alib Euthal^{eod} Thdrt (addit: πρόρρησίς ἐστιν, οὐκ ἀρά) Dam ad h. l. Thphyl (addit: ἀντὶ τοῦ ἀποδώσει· μᾶλλον γὰρ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά) Hier^{ecclesiast} Prim. Ita Orthod$^{\text{qu}\,125}$: εἰ ἀποδιδόναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ - ὁ ἀπόστολος παῖλος ἀπηγόρευσε, πῶς αὐτὸς ὢν εἶπεν ἐν-

αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη· 17 ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. 18 ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. 3, 11

αντία ἔπραξε, ποτὲ μὲν τῷ ἀρχιερεῖ ποτὲ δὲ ἀλεξάνδρῳ τῷ χαλκεῖ ἀρασάμενος; εἰ μὲν ἀντέτυπτεν – ἦ ἀντεκάκωσε – ἐνῆν λέγειν ὅτι τὰ ἐναντία ὧν ἐδίδαξεν ἔπραττε. τὸ δὲ λέγειν τὰ ἑκάστῳ μέλλοντα συμβήσεσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ, τῷ μὲν ἀρχιερεῖ – τῷ δὲ ἀλεξάνδρῳ τὸ ἀποδῷη αὐτῷ – οὐκ ἔστιν οὔτε κατάρα οὔτε λοιδορία, ἀλλὰ προρρήσεισ πρέπουσαι ἀνδρὶ ἀποστόλῳ, μὴ ἐκδικοῦντι ἑαυτὸν ἀλλὰ διδόντι τόπον τῇ ὀργῇ. At in his potius ἀποδώσει quam ἀποδῷη ab auctore profectum videtur. | ο κυριος: κ b^{ser} k^{ser} alvid Eulog ap Phot (vide ante) om ο | τα εργα αυτου: 47. om τα, ℵ* (non item^{c}) om αυτου

15. αντεστη (FG ανθεστη) cum ℵ*ACD*FG 17. ... ς Ti ανθεστηκε cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler Chr ad h. l. et$^{1,270.}$ ^{2,585} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

16. παρεγενετο cum ℵ*ACFG 17. 39. 14^{lect*} k^{ser} Eus$^{hist\ 2,22,3}$ edd Chr^{22,3} edd Euthal^{prolog} ap Zacagn^{583} ex$^{edd\ 2}$ ... ς Ti συμπαρεγενετο (Ti συνπ– cum ℵ^{c}DK) cum ℵ^{c}DEKLP al pler Eus$^{hist\ ed}$ (ex edd) Chr ad h. l. et^{9,153} Euthal^{prolog} edd Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: altero loco ubi συνπαραγίνεσθαι legitur, Lc 23, 48 οι συνπαραγενομενοι, quattuor tantum minusculi differunt. | εγκατ– ut ACD^{b}et^{c}EKLP al pler ... ℵ(sed v. 10 εγκ–)D*FG εγκατ–. Item –λιπον cum ℵD*K^{gl} al pler ... Ti –λειπον cum ACD^{b}et^{c}EFGLP al (nullus ap Scri) Euthal^{cod}

17. μοι: o^{ser} (i. e. 61.) Euthal$^{prolog\ 583}$ (sed edd^{2} μοι) μου ... A om | παρεστη: 8^{pe} συμπαρεγενετο | πληροφορηθη et. Eus$^{hist\ 2,22}$ ... FG 19. 73. 116. 123** k^{ser} al pauc Euthal$^{prol\ cod\ 1}$ Oec^{com} πληρωθη. Cf Chr^{781} πληροφορηθη, τουτεστι πληρωθη. | ακουσωσιν (Gb') cum ℵACDEFGP 17. al fere^{10} Eus$^{hist\ 2,22,3}$ Euthal^{prolog} al ... ς ακουση cum KL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | ερυσθην cum DEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam al

18. ρυσεται sine copula cum ℵACD* 17. 31. 67** 71. 80. d e f vg (demid *liberavit autem*) cop arm Eus$^{hist\ 2,22,4}$ Chr$^{semel\ exmosc\ 1}$ Ambrst al ... ς praem και cum D^{c}EFG^{gr}GKLP al pler g syr^{utr} aeth Chr^{781} et^{782} Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Sed FG pro ρυσεται habent ερρυσατο, item d e f g vg^{cle} fu demid tol al Prim al *liberavit* (contra am Ambrst^{ven} recte *liberabit*) | ο κυριος: K om articulum | βασιλειαν αυτου: D^{b}(non* nec^{c})FG βασ. εαυτου | ᾧ: A k^{ser} αυτω | η δοξα: FG arm om η

1, 16 Act 18, 2 etc
Ro 16, 23 Act 21, 29

19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.
20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

Phil 25 Phil 4, 23

22 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

---

19. ασπασαι: 73. 238. 18^{lect} Euthal^{cod} ασπασασθε | πρισκαν et. d e f vg^{cle} am demid harl** tol al^{lachm} cop arm aeth ... 4** 28** 47. 48** 72. 74. 80. 113. 238. a^{acr} al plus^{tu} g fu harl* marian alius^{lachm} (*priscillum*) syr^{utr} Chr^{ms} Thphyl Oec Ambrst πρισκιλλαν (122. a^{acr} al -κιλαν), 91. κρισκαν και πρισκιλλαν | ακυλαν: 46. 109. add λεκτραν την γυναικα αυτου και σιμεαν (109. σημ-) και ζηνωνα τους υιους αυτου, item 109^{lat} *et lectram feminae* (sic) *eius et simean et sinona filii* (sic) *eius*.

20. εραστος: 37. add δε | τροφιμον (LP cop τροφημον, fu *Trophemum*, tol^{a} *Firmum*) δε: P 4. 45. 74. 238. a^{acr} o^{acr} (i. e. 61.) arm aeth om δε | απελιπον cum ND^{vg}GK^{sl} al pler^{vl} (nullus aliter ap Scri) ... CLP 17. 31. 39. 47* Euthal^{cod} απελειπον (A latet) | μιλητω (ar^{p} reddit *Melite*): C^{*vl} 17. μηλητω, P o^{acr} μηλιτω ... A μηλωτω. Pro *Mileti* edd lachm *Meleti* et *Militi*, harl *Milite* praebent. | ασθενουντα: DE d e vg (non f nec g) syr^{sch} Ambrst ante εν μιλητω pon

21. ασπαζεται etiam f am fu tol omn^{lachm} cop syr^{utr} ... r^{vg}G g vg^{cle} demid harl aeth ασπαζονται | ποῦδης: D^{gr} b (non item^{e}) 23. 46. 109. 13^{lect} l^{scr*} o^{scr} Oec σπουδ. | λινος et. syr^{p} ^{ms} g^{gr} (*λίνος* ut D^{cL} al mu; ς e. K al mu Euthal^{cod} λῖνος) ... P ληνος | παντες et. K^{c} ... K* 17. om

22. Ὁ κυριος usq πνευμ. σου: 57. 67** om | ο κυριος sine additam cum K*r^{vg}G 17. 8P^{c} g aeth^{utr} ... Ln add ιησους cum A 31. 114.; item ς add ιησους χριστος cum K^{c}DEKLP al pler d e f vg syr^{utr} cop arm Chr Eu^{s}hal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al | η χαρις μεθ υμων (ut e? f g vg^{cle} demid al^{lachm} cop syr^{p} aeth^{pp} arm ap Treg Euthal^{cod} Dam Ambrst^{rom} Prim; 47. 109^{gr} et^{lat} am fu hari tol al^{lachm} Chr^{ms} Thdrt Thphyl Oec μεθ ημων, syr^{sch} arm ap Gb μετα σου) cum KACD^{c}K^{c*}P GKLP etc ... D*et b* d ερρωσο (D* ερρωσ) εν ειρηνη, item e? ... 8P^{c} aeth^{ro} Ambrst^{ven} plane om, hinc Gb*. Praeterea ς (= Gb Sz) add αμην cum K^{c}DEKLP al pler d e vg syr^{utr} cop aeth^{pp} arm^{usc} Chr^{ms} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst^{rom} Prim ... omisimus cum K*ACFG 17. 67** 71. f g aeth^{ro} Ambrst^{ven}

Subscriptio: KC 17. nil nisi προς τιμοθεον, item aeth *viro Timotheo* ... 7. 14. aj προς τιμοθεον δευτερα, 115. τελος της πρ. τιμοθ. δευτερας επιστολης ... DE πρ. τιμοθ. β' επληρωθη, FG ετελεσθη (G ετελεσ) πρ. τιμοθ. β' (G insuper add *II.*) ... A προς τιμοθ. β' εγραφη απο λαοδικειας, vg^{cod} lachm *explicit ad timotheum II. scripta de laudicia*, quemadmodum aeth in epistulae inscriptione post *Timotheo* add *et scripta est dum erat Laodiceae* ... P πρ. τιμοθ. β' εγραφει απο ρωμης ... Euthal^{cod} 122. πρ. τ.μοθ. β' (122. η πρ. τιμ. β' επιστολη) εγραφη

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

1 *Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ* Ro 1, 1 etc
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν

απο ρωμης, οτε εκ δευτερου παριστη παυλος τω καισαρι ρωμης (122. *ρωμαιων*) *νερωνι* ... κ al plu *πρ. τιμοθ. δευτερα· της εφεσιων εκκλησιας επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη απο ρωμης οτε εκ δευτερου παριστη παυλος τω καισαρι ρωμης νερωνι,* L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη β' προς τιμοθ. της εφεσιων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη* etc ut κ. Similiter al ... d e *ad timotheum II.* (d** e add *scribens a roma*) *explicit incipit ad titum,* f g *expl. ad tim. II.* (g *secunda*) *inc. ad titum*; am *explicit ad timotheum secunda. Incipit argumentum ad titum Expl. argumentum. Incipiunt capitula. Expl. capp. Inc. epistulă ad titum,* fu *expl. ad timotheum II. Inc. ad titum argumentum. Expl. arg. inc. brebis. Expl. breb. inc. corpus epist.*; cop *scripta Romae, missa per Onesimum*; syr^{sch} *finita est epist. ad Tim. II. quae scripta est e Roma*; syr^{p} *finita est epist. II. ad Tim. qui erat episcopus primus ecclesiae Ephesi: quae scripta est a Roma, quum secundum stetit Paulus coram Nerone caesare Romano*; eadem cum syr^{p} habet ar^{p} ... ς (= Gb Sz) *πρὸς τιμόθεον δευτέρα, τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρίστη παῦλος τῷ καίσαρι νέρωνι.* Praeterea numerantur *στιχοι*: κ**ᵖ al *ρπ'*, κ al plu (etiam Euthal) *ροβ'*, L $\overline{ρο}$ *και δυο*, vg$^{cod\ lachm}$ *versus CLXXII*, 73. *ρο'*, 157. *ροη'*, al *ροθ'* et aliter. Passim et. cum Euthal notantur *αναγν. α', κεφ. θ', μαρτ. ρ. α'*. In am fu capitula 25 habentur.

---

* ℵAK 17. 37. 47. 116. 123. al *προσ τιτον*, DEFG *αρχεται προσ τιτον*, cop *ad Titum incipit* (Latinos vide ante) ... 44. 80. *προσ τιτον επιστολη*, 120. al *η προσ τιτον επιστολη* ... P *παυλου επιστολη προσ τιτον*, k^{ser} *προσ τιτον επιστολη παυλου*, H al *παυλου αποστολου επιστολη προσ τιτον*, L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ τιτον*. Similiter al ... ς *παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς τίτον ἐπιστολή*.

I. 1. *ιησου χριστου* cum ND^{c}EFGHIKLP al pler d e f g vg^{cle} am demid harl all^{lachm} go syr^{sch} arm aeth Chr$^{720.\ 790}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier^{tit} Ambrst^{ven} (differunt edd?) Prim al ... Ti *χριστου ιησου* cum A 106. 108. 113. fu tol all^{lachm} cop syr^{p} Cassiod ... D^{gr*} *χριστου* tantum | *κατ*: FG *κατα*

2 Ti 1, 9 a 2 ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ
χρόνων αἰωνίων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ
1 Ti 1, 11 ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
1 Ti 1, 2 θεοῦ, 4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εἰρήνη
2 Ti 1, 2 2 Io 3 etc ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-
Act 14, 23 διορθώσῃ καὶ καταστήσῃ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι

---

2. *επ* cum ʜADᵉ(et iamb²)ᴇIKLP etc ... Dᵉ *εφ* ... FGH *εν*, ut etiam g *in spe*, d e f vg *in spem* ... 17. 37 (* teste Treg) 108. cᵉˢᵉʳ om | *επηγγειλατο*: 47. *προεπηγγ.* | *αψευδης*: G *αψευστος*, F *αψευτος* | *αιωνιων*: FᵍʳGᵍʳ *αιωνων*

3. FG *φανερωσεν* | *εν κηρυγματι*: haec Sab., quem secuti sunt Gb Sz Ln, male testatus est delere d | *ὃ*: 23. 106. 108. cˢᵉʳ kˢᵉʳ alᵃ ω | *επιστευθην εγω*: 17. *εγω επιστ.*

4. *χαρις*: 17. add *υμιν* | *και ειρηνη* (Gb″) cum ʜCᵃDEFGIP 17. 73. 137. d e f g vg go syrˢᵉʰ cop arm aethʳᵒ (sed habet *ειρην. σοι και χαρις*) Orᴵⁿᵗ ⁴,⁴⁶⁸ (*ad Titum vero: Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro*) Chrᵀᵉˣᵗ ⁷⁸⁰ et ⁷⁹⁴ et ¹¹,⁶⁵⁷ (dicit in nulla alia Paulum epistula nisi 1 Tim 1, 2 *τον ιδιον* praemisisse: *διατί τῶν ἄλλων ἐπιστολῶν οὐδαμοῦ τὸν ἴδιον προέταξεν ἀλλ' ἐνταῦθα;*) Dam (ad 1 Tim 1, 2 *οὐδαμοῦ τὸν ἴδιον ἢ ἐνταῦθα ὠνόμασεν*) Hierᵗˣᵗ Augrom ¹²⁸ (i. e. ⁸,⁹,²⁶⁴² *ceteras omnes* – excepta ep. ad Hebr. – *talem continent salutationem, nisi quod ad Tim. in utraque interponit misericordiam* etc) Ambrst Cassiod al ... ς (= Sz) Ln *ιδιος ειρηνη* cum AcᵇKL al pler (115. *ιδι. και ειρ.*) syrP aethPP (*ειρηνη σοι και χαρις και ελεος*) Thdrt Damᵗˣᵗ Thphyl Oec | *πατρος* (vide ante et. Orᴵⁿᵗ): 17. aeth add *ημων* | *και* sine *κυριου* cum ʜACDᵉ*I 17. 73. 120. d e vg go cop arm (sed fluet lectio) Orᴵⁿᵗ ⁴,⁴⁶⁸ Thdrt Hierᵗˣᵗ al ... ς *και κυριου* cum Dᶜᵉ FGKLP al pler f g syrʳᵘᵗˣ aeth Chr Euthalᶜᵒᵈ Dam al | *χριστου ιησου* cum ʜACDᵉ*I 17. 73. d e vg go cop arm (ut ante) Orᴵⁿᵗ Thdrt Hierᵗˣᵗ al ... ς *ιησου χριστου* cum DᵉEFGKLP al pler (120. om *ιησου*) f g syrʳᵘᵗˣ aeth Chr Euthalᶜᵒᵈ Dam al

5. *απελ-* (Gb′) cum ʜᵃACDᵉIFG 17. 23. 31. 45. 57. 67ᵖᵃ 73. 113ᵖᵃ 137. al Or⁵,⁶⁴⁵ Basᵉᵗʰ ²⁹² excdd ³ ... ς *κατελ-* cum ʜᵉDᵉKLP al pler Basᶜᵉᵈ Chr Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Dam al. Item *-λιπον* cum ʜDEK 17. 31. 37. al pler, item Or Bas rell ... Ti *-λειπον* cum ACFGILP 47. 137. al (vix mu) | *τα λειποντα*: Thphyl *τα ελλειποντα* ... 17. oˢᵉʳ (i. e. G1.) *καταλειπ.* (omisso *τα*) | *επιδιορθωση* cum ʜCDᵇ²ᵉᵗᶜᵉᵃᵖᵖIKLP 17 (*-σει*) 37. 47. 73 (sed *διορθ.*) al longe plu Or⁵,⁶⁴⁵ Basᵉᵗʰ ²⁹² excdd ³ Chr Hierᵍʳ Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Dam al. Sic enim Hier ad h. l. „*omne quod corrigitur imperfectum est. Nam et in Graeco praepositionis adiectio, qua scribitur επιδιορθωση, non id ipsum sonat quod διορθωση, id est* corrigeres, *sed ut ita dicam* supercorrigeres.“ Tamen ubi affert ista Pauli verba, utᵖᵉˡᵃᵍ ¹ etᵃᵍᵍᵃᵉ ², cum vg *corrigas* posuit ... Sz Ln *επι-*

διεταξάμην, 6 εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. 7 δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, 1 Ti 3, 2 sqq
μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. 10 Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, 11 οὓς δεῖ ἐπιστομί-

---

διορθωσης cum AD*E*FG al vix mu (nullus ap Scri nec ap Mtthaei) Bas^{eth} ex$^{ed\ paris}$ (sed D* επανορθωσης, FG διεορθωσης) | καταστησης: FGL 115. a^{scr**} c^{scr} al -στησεισ

6. ανεγκλητος: F ανεκλητος (non item v. 7)

7. FG αυθαδην (sed uterque λυ- pro αυ-) et αισχροκερδην

8. φιλοξενον: 52. φιλοπτωχον | σωφρονα: cf Hier$^{lit\ 7,\ 705}$: „*Sit autem episcopus et* pudicus, *quem Graeci* σωφρονα *vocant, et Latinus interpres verbi ambiguitate deceptus pro* pudico prudentem *transtulit.*“ Habent vero d e f g vg Cyp^{119} Lcif^{191} al *sobrium*, m^{59} tantum *prudentem.* | οσιον: ℵ 114. om; am ante δικαιον pon. Rursus male Sab. de d, eiusque errorem repetierunt Gb Sa Ln; d enim minime om δικαιον οσιον. | εγκρατη ut ℵCKLP etc ... ADEFGI al ενκρατη :: cf ad 1 Co 7, 9. 9, 25. Act 24, 25. Gal 5, 23. 2 Pe 1, 6.

9. την διδαχην: 37. 74 238. al^{3} c^{scr} om την | ιτα: FG^{rg} 17. 73. g add και, sed 17. 73. l^{scr} al^{6} cop m^{59} f vg^{cle} (non item am fu* al^{lachm}) Lcif^{194} Hier^{lit} al om και seq | εν τη διδασκ. τη υγιαινουση (FG υγιεννουση): 3. 37. 47. 57. 73. 106. 108. 112. 116. al pauc Bas$^{eth\ 208}$ εν τη υγιαιν. διδασκ. ... I Lcif^{194} om τ. υγιαινουση ... A τουσ εν παση θλιψει :: cf 2 Co 1, 4 | ελεγχειν (41. διελεγχ.): 109^{gr} add μη χειροτονειν διγαμουσ μηδε διακονουσ αυτουσ ποιειν, μηδε γυναικας εχειν εκ διγαμιασ· μηδε προσερχεσθωσαν εν τω θυσιαστηριω λειτουργειν το θειον. τουσ αρχοντασ τουσ αδικοκριτας και αρπαγασ και ψευστας και ανελεημονας ελεγχε ως θεου διακονος.

10. πολλοι sine και cum ℵACIP 17. a^{scr} al^{20} am** demid go cop syr^{utr} arm aeth Clem^{340} Chr$^{mosc\ 1}$ Thdrt^{ed} Antioch^{1064} et^{1069} Thphyl Oec Ambrst^{ven} Hil^{936} ex^{ed} erasm Aug$^{rom\ 84}$ (l. e.^{2030}) ... ς (sed Gb^{0}) Ti add και cum DEFGKL al plu (d^{scr} και πολλοι και) d e f g vg Chr^{801} Euthal^{cod} Thdrt$^{cod\ 1}$ Dam Lcif^{194} Hil^{936} ed baned Hier^{lit} al | ματαιολογοι: FG^{rgp} 73. 74. 123. 238. a^{scr} c^{scr} al plus^{10} g syr^{sch} cop (sed om και seq) aeth Oec Hier$^{essai\ 27}$ (sed non ad h. l. nec$^{aggai\ 2}$) praem και, item 17. praem εργαται δολιοι | μαλιστα (FG μαλλ- ut alibi) cum NAFGIKLP al omn^{vi} d e f g vg reli etc ... Ln add [δε] cum CD^{gr} E^{gr} demid aeth Thphyl Hier$^{lit\ 706}$ (non item^{708} nec alibi) | εκ της περιτομ. c. NCD*I 17. 73. ... ς Ln Ti om της c. AD^{c}EFGKLP al pler etc

11. δει: 17. χρη

ζειν, αἴτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. 12 *εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.* 13 *ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει,* 14 *μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.*
Ro 14, 14. 20 15 *πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.* 16 *θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.*

---

11. *χαριν*: 1095r add *τὰ τέκνα οἱ τοὶς ἰδίους γονιῦς ὑβρίζοντις ἢ τύπτοντις ἐπιστόμιζε καὶ ἔλεγχε καὶ νουθέτει ὡς πατὴρ τέκνα* (plura vitia ut *οἰβρίζοντες, νουθέτη, γονῆσ* correximus)

12. *ειπεν* sine *δε* cum ℵcACDEIKLP al fere omn d e vg rell Clem^{250} etc ... ℵ*FG f g cop add *δε*, item 115. *γαρ* | *ιδιος αιτων προφ.* (cf et. Ir^{271} *Accusabit autem eos Homerus proprius ipsorum propheta*, quae ex huius loci imitatione videntur scripta): FGr^{gr} lect$^{120\text{-}0}$ Clem^{250} om *αυτων* | D* 73. *ψευσται* (uterque paullo ante *κρηται*)

13. *εστιν αληθης*: DE d e f vg cop Hier^{tit} al *αληθ. εστ.* | *υγιαινωσιν*: L 48. o^{scr} 13^{lect} *-νουσιν* | *εν τη πιστει* et. Ba^{s} Ma. Item d e f g vg Or$^{int\,4,581}$ Hier^{tit} Ambrst al ... ℵ* 47. 219. om *εν*

14. *εντολαισ*: FG Thdrt *ενταλμασιν* ... 47. *γενιαλογιαισ*, Leif^{262} *mendaciis*, sed subsequitur: *te increpemus atque obiurgemus - cur volueris dei mandatis derelictis hominum haerere blasphemiis atque mandatis.*

15. *παντα* sine *μεν* cum ℵ*ACD*ℵ*FGP 17. 46. 67** 109. d e f g vg arm aeth Or^{3,486} (*παντα γινεται καθαρα*) Dam$^{parall\,356}$ Tert$^{coron\,10}$ Cyp^{96} Novat^{316} Hier^{tit} al ... ς (Gb^{00}) add *μεν* cum ℵcDcK**KL al pler syrP Chr^{800} Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Addunt vero *γαρ* cop syr^{sch} (non Or); go habet *at omne*. Cf et. Clem^{262} *παντα ουν καθαρα τοισ καθαροισ λεγει, τοισ δε μεμιασμενοισ* etc | *μεμιαμμενοισ* (D* *μεμιανμι-*) cum ℵACD*L 17. 31. 47. al plus^{10} Chr Euthal^{cod}, item P 109. 118. d^{scr} f^{scr} (L?) *μεμιαμενοισ* et FG *μεμιαμενοισ* ... ς *μεμιασμενοισ* cum Db?etcK 37. al longe plu, item (ut certe editi sunt) Clem^{262} Or^{3,486} Ephr^{3,210} Thdrt Dam al | *και απιστοισ* (aethPP *τοισ απιστοισ* sine *και*): aeth^{ro} om. Male Gb Sz ad „aeth^{ro}" addunt etiam „Hier Ambrst"; 174. vero ap Sz om *και απιστ. ουδ. καθ. αλλα μεμιαντ.*

16. *ειδεναι*: 37. praem *μη* | *απειθεισ*: P *αυθαδεισ* | *και* ante *προσ παν* et. ℵc ... ℵ* cop om | *αγαθον* et. ℵa ... ℵ* om

II.

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, 4 ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, 5 σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν 7 περὶ πάντα,

1 Ti 2, 9 3, 11 — 5, 14 — 1 Pe 3, 1

II. 1. α *πρεπει*: 17. om | FG *υγιεννουσῃ*, item v. 2. *υγιεννοντας*

2. *πρεσβυτας*: 2. 44. o^{scr} 8p^{e} *πρεσβυτερους* | *νηφαλιους* (F -λιους) cum ℵACFH 17. al sat mu Bas^{eth}^{291} Chr^{838} Thdrt al ... D*GLP al^{15} Euthal^{cod} Oec *νηφαλιους*, D^{c}EK al^{26} Dam *νηφαλιους* | *σωφρονας*: vertunt h. l. (cf ad 1, 8) d e f g m^{80} vg *prudentes*, Hier^{tit} vero *pudicos*

3. *πρεσβυτιδας* et. Clem$^{\text{ed2}}$ Or$^{\text{cat cor}}$ ^{279} ... 44. *πρεσβυτερας* (17. *πρεσβυται*). Cf et. Or^{4,422} *ὅπου κελεύονται ἀνάλογον τοῖς πρεσβυτέροις πρεσβύτιδες* (cod^{1} -τεραι) *εἶναι καὶ καλῶν διδάσκαλοι* (cod^{1} *καὶ καλοδιδάσκαλοι*). | *καταστηματι* (d e f g vg *habitu*): F *κατασχηματι*, G *καταστηματι* sed in mg: „*σχημα* R *στημα*" | *ιεροπρεπεις* (R *ιερωπρ.*) cum ℵADEFGH*KLP al pler syr^{p} mg gr Or$^{\text{cat cor}}$ ^{279} Bas^{eth} ^{291} ex^{edd} vet Chr Euthal^{cod} Dam al ... CH** 17. 31. 37. 73. 116** 14$^{\text{lect}**}$ Clem$^{\text{ed2}}$ Bas^{291} ed bened ex^{edd} omn Thdrt *-πρεπεις*. Item *sancto* (Ambrst *in statu religione digno*) vel similiter (ut syr^{p} *decente sacerdotium*) d e f g m^{80} vg cop syr^{utr} arm (aeth libere) Hier^{tit} Ambrst al. Sed cf Hier ad h. l. „ut sint in habitu sancto, sive ut melius legitur in Graeco, *ἐν καταστ. ἱεροπρεπεῖς*, ut ipse quoque earum incessus et motus, vultus, sermo, silentium quamdam decoris sacri praeferant dignitatem." | *μηδὲ οινῳ* cum ℵ*AC 73. (syr^{sch} *μηδὲ διαβ. μηδὲ – καὶ καλ.*) ... ς Ln Ti *μη οινῳ* (:: cf 1 Tim 3, 8) cum ℵ^{c}DEFGHKLP al pler it vg rell Clem Bas Chr Euthal^{cod} etc

4. *σωφρονιζουσιν* cum ℵ*AFGHP 122. o^{scr} Euthal^{cod} ... ς *σωφρονιζωσι* cum ℵ^{c}CDEKL al pler Clem$^{\text{ed2}}$ Or$^{\text{cat cor}}$ ^{279} Bas^{eth} ^{291} Chr Thdrt Dam al | *φιλοτεκνους*: K om

5. *οικουργους* (Gb') cum ℵ*ACD*EFG 8p^{e} (cf Steph. Thes. sub *οἰκουρός, οἰκουργός, οἰκουργίω*. Cf et. Clem^{ro} ^{1} *τὰ κατὰ τὸν οἶκον σεμνῶς οἰκουργεῖν ἐδιδάσκετε*) ... ς *οικουρους* cum ℵ^{c}D^{c}HKLP al pler syr^{p} mg gr Clem$^{\text{ed2}}$ Bas^{eth} ^{291} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *υποτασσομενας*: in ℵ σ ultimum ex ι effictum. Vix ipsa prima manu. | *ο λογ. τ. θεου*: c 5. syr^{p} arm add *καὶ η διδασκαλια* (:: cf 1 Tim 6, 1) | *βλασφημηται*: P 37* 47* 116. 179. al$^{8\,\text{scr}}$ *-μειται*

6. *τους*: 67** 115. Thphyl om | *σωφρονειν*: ς Ln Ti post hanc vocem distinguunt, *περι παντα* cum seqq coniungentes, nec aliter D d syr

1 Ti 4, 12 σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθο-
1 Ti 6, 1 Eph 6, 5 1 Pe 2, 18 ρίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας
ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλους ἰδίοις
δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέ-

---

utr cop aeth Chrys Thdrt. Sed rectissime Hier ad h. l. alteram coniunctionem praecepisse puto. „*Et licet*", ait, „*quidam de Latinis*" (cdd^{2} om *de Latinis*) *ita existiment legendum:* Iuvenes similiter hortare ut pudici sint, *et postea inferant:* in omnibus te ipsum formam praebens bonorum operum, *tamen sciamus* „in omnibus" *ad superiora esse referendum, id est* „hortare ut pudici sint in omnibus". *Sciendum quoque est quod continentia non solum in carnis opere et animi concupiscentia, sed in omnibus rebus necessaria sit* etc. Cf et. Lcif^{195} „- *ut sobrii sint in omnibus. Per omnia te ipsum formam praebens bonor. operum*" etc

7. *περι παντα*: P *περι παντων* ... 1. 31. 34. 37* 73. n^{ser} Thdrt Dam *περι παντας* (item Aug$^{\text{exod quaest 119}}$ *circa omnes*), atque tum pro *σεαυτον* D* (d *in omnibus*) 1. 37* n^{ser} Chr^{816} Dam *εαυτον* praebent. In scriptura vero continua ΠΑΝΤΑCΕΑΥΤ- pari iure *παντα σεαυτ.* et *παντας εαυτ.* legi potest. | *παρεχομ. τυπον* cum ℵ^{c}ACDEF GKLP al fere omn d e f g vg Chr Euthal^{cod} Thdrt rell Ambrst al ... ℵ* 120. Lcif^{195} Hier ad h. l. *τυπ. παρεχ.* | *αφθοριαν* (Gb') cum ℵ*AC D*^{c}K*KLP 17. 23* 31. 47. al fere^{10} Dam Oec^{com}. Item FG^{rr}G^{gr} *αφθονιαν* (confusis litteris ρ et ν) ... ς *αδιαφθοριαν* cum ℵ^{c}D^{c}K^{c*}L al plu (18** 30. 106. al Thdrt^{cod} *αδιαφοριαν*) syrP mg g^{r} Chr Thdrt al. Praeterea c 73. 80. 8P^{e} (h$^{\text{ser}**}$ post *σεμνοτητ.*) arm Chrom$^{\text{matth 5,2}}$ (Gall$^{\text{e,249}}$) add *αγνειαν*, similiter syrP | *σεμνοτητα*: ς (non item ς^{e} Gb Sz) add *αφθαρσιαν* cum D^{c}K^{c*}KL 37. al plus^{20} syrP mg g^{r} arm Chr$^{\text{mosc 1}}$ Thdrt

8. *υγιη*: 1. 121. e^{ser} *υγιᾶ* ... G *υγιειην*, P *υγιεινη*. Cf ad 1, 9. 2, 1 et 2. | *μηδεν εχων*: Or^{prov} in Notit^{87} add *τι*, item Chr$^{\text{mosc 1}}$ | *λεγειν* (K inepte *σχειν*) hoc loco cum ℵACDEFGP 14. 17. 37. 47. 73. 91. d e (*nihil habens quod dicere de nobis malum* uterque) g (*nihil habens dicere de nobis turpe*) Ambrst (*nihil habens dicere de nobis dignum reprehensione*) syr^{utr} aeth Or^{prov} (ut ante) Ephr^{2,77} Thdrt, item *nihil habens malum dicere de nobis* f vg Lcif^{195} cop (sed *de vobis*) ... ς ante *φαυλον* pon cum KL al pler tol arm Chr Euthal^{cod} Dam Hier^{tit} Aug$^{\text{ps 81}}$. Libere Hil^{947} *nihil habens turpe aut malum de nobis dicere.* | *περι ημων* cum ℵACDEFGKLP al longe plu (12 i. e. omn ap Scri) it vg syr^{utr} arm aeth Or^{prov} Chr Euthal^{cod} Dam al Lcif^{195} Hil^{947} Aug^{ps} Hier^{tit} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *περι υμων* cum A al mu cop Ephr^{2,77} (post *φαυλον* add *πραγμα*) Thdrt

9. *δουλους* ... D* *δουλοι* (d e *servi*, et sequitur *subditi sint*), quam ad lectionem id quod sequitur *υποτασσεσθαι* in *-σεσθωσαν* mutatum est manu emendatrice quae praecessit D^{b} nostrum. (D^{b}et^{e} correxerunt *δουλους*.) Addit autem G* g *δε*. | *ιδιοις δεσποταις* cum ℵCF^{rr}G KL al pler g Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ti *δεσποτ. ιδιοις* cum

γοντας, 10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται Ga 1, 4 1 Ti 2, 6

ADEP 27. 57. 238. cum al[2] (ap Gb) d e f vg Hier[tit] Ambrst al. Praeterea cf Hier ad h. l. „Quidam hunc locum ita legunt: *Servi dominis suis subditi sint*, et postquam huc usque distinxerint, inferunt: *in omnibus placeant*, quum in Graeco alius sit ordo lectionis, id est, *servi dominis suis subditi sint in omnibus*, ut sequatur *εναρεστους ειναι*, quod nos, licet non plene, tamen ex parte aliqua interpretari possumus, *ut complaceant sibi*, ne videlicet super conditione sua videatur eis dei iniqua sententia." Nec aliter Ambrst: *subditos esse in omnibus, optimos, non responsatores, non fraudantes* etc. Eandem distinctionem confirmat m[89]: *subditi sint in omnibus, et placeant, non contradicentes.*

10. *μη νοσφιζ.* cum ℵAC[a]D[c]EKLP etc ... C[b]D[gr-a]P[gr]G[gr] 17. 12[lect] *μηδε νοσφ.* | *πασαν πιστιν* hoc ordine cum ℵ[c]ACDEP 31. 37. 73. 116. 120. d e syr[P] arm Hier[tit] Ambrst. Similiter P[gr]G g *πασαν ενδικν. πιστιν* ... ς Ti *πιστιν πασαν* c. KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... f vg m[89] Prim *in omnibus fidem bonam ostendentes* (Hier *ostend. bon.*), nec aliter (*sed ostendant veritatem suam in omni re*) syr[sch] ar[e] ... ℵ[c] 17. om *πιστιν*, sed 17. postea *αγαπην* pro *αγαθην*. Similiter Thphyl pro *πασαν* habet *πασιν*, sed in mg *πασαν*. | A *ενδικνυμενους* | *την διδασκ. την* cum ℵACDEFG 17. Chr[816] Thdrt ... ς (= Gb + 8s) om *την* sec cum KLP al pler Epiph[894] Euthal[cod] Dam al | *ημων*: ς (non ς[e] etc) *υμων* vitiose | *θεου*: Vig[varim 747] *Iesu Christi* ... P om | *εν* (19. 112. *επι*) *πασιν* (5. 6. add *ανθρωποις*): 47. om

11. *γαρ*: 2. 31. 37. 43. 44. 47. 52. 55. 109. 112. 114. 116. a[ser-s] o[ser] (i. e. 61.) om | *σωτηριος* sine articulo cum ℵ(sed[a] *σωτηρος*, [c] *σωτηριος*)AC[a]D[a] syr[utr] (ut[vid]), item, sed pro *σωτηριος* habent *του σωτηρος ημων* (am Cyr[hr] Hier om *ημων*), FG f g vg cop Epiph[894] (*η χαρις του κυριου και σωτηρος ημων χριστου* etc) et[2,67] (*η χα. του κυρ. ημ. και σωτηρος, διδασκουσα* etc) Cyr[hr 224 ed] Leif[195] Ambrst Hier[tit] ... ς Ti *η σωτηριος* cum C[c]D[b]et[c]EKLP al omn[vid] Clem[7] Cyr[hr] ex[edd 5] Nyss[2,506] Epiph[2,74] Ps-Ath[283] Cyr[thes 290] et[fid 75] Chr Euthal[cod] Procl gall[2,647] Thdrt Dam al ... aeth om plane

12. *τασ* et. Clem[7] ... D[a] om

13. *επιφανειαν* (DEFGP al pauc *-νιαν*): 17. praem *την* | *χριστου ιησου* cum ℵ[a]P[gr]G g cop ... ς Ln Ti *ιησ. χριστ.* cum ℵ[c]ACDEKLP al omn[vid]

ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

---

d e f vg syr^{utr} arm aeth Clem^{ins} Epiph^{286} et^{3,74} Cyr$^{hr\,224}$ Chr Euthal cod Thdrt al Lcif^{195} Hier^{tit} Ambrst al

14. *εαυτον* (et. $\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ 238. *αυτον* ... DE d e Lcif^{195} post *υπερ ημων* pon | *λυτρωσηται*: P -σεται | *καθαριση*: P -ρισει | *περιουσιον*: d e g Lcif^{195} Augpecc mere ^{1} Ambrst *abundantem*, f vg *acceptabilem*. Cf Hier ad h. l. „Saepe mecum considerans quid sibi vellet verbum *περιούσιον*, et a sapientibus saeculi huius interrogans si forte alicubi legissent, nunquam invenire potui qui mihi quid significaret exponeret. Quamobrem compulsus sum ad Vetus Instrumentum recurrere, unde arbitrabar et apostolum sumsisse quod dixerat. Hebraeus enim ex Hebraeis et secundum legem Pharisaeus utique id ponebat in epistola sua quod in Veteri Testamento legisse se noverat. In Deuteronomio itaque reperi: *Quoniam populus sanctus tu domino deo tuo, et in te complacuit dominus deo tuo, ut esses ei in populum περιούσιον ex omnibus populis qui sunt super faciem terrae.* Et in 134. psalmo, ubi nos habemus: *Psallite nomini eius, quoniam suave est, quoniam Iacob elegit sibi dominus Israel in possessione sibi:* pro eo quod est *in possessione*, in Graeco scriptum est *εἰσ περιουσιασμόν*, quod quidem Aquila et Quinta Editio *εἰσ περιούσιον* expresserunt, LXX vero et Theodotio *περιουσιασμὸν* transferentes, commutationem syllabae fecere, non sensus. Symmachus igitur pro eo quod est in Graeco *περιούσιον*, in Hebraeo s g o l l a, expressit *ἐξαίρετον*, id est *egregium* vel *praecipuum*: pro quo verbo in alio volumine Latino sermone utens *peculiarem* interpretatus est. Recte igitur Christus Iesus, magnus deus noster atque salvator, redemit nos sanguine suo, ut sibi Christianum populum peculiarem faceret, qui peculiaris tunc esse posset si bonorum operum aemulator existeret. Unde et illud quod in evangelio secundum Latinos interpretes scriptum est: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, melius in Graeco habetur *panem nostrum ἐπιούσιον*, id est *praecipuum*, *egregium*, *peculiarem*, eum videlicet qui de caelo descendens ait: *Ego sum panis qui de caelo descendi.* Absit quippe ut nos, qui in crastinum cogitare prohibemur, de pane isto qui post paululum concoquendus et abliciendus est in secessum, in prece dominica rogare iubeamur. Nec multum differt inter *ἐπιούσιον* et *περιούσιον*: praepositio enim tantummodo est mutata, non verbum. Quidam *ἐπιούσιον* existimant in oratione dominica panem dictum quod super omnes *οὐσίας* sit, hoc est super universas substantias. Quod si accipitur, non multum ab eo sensu differt quem exposuimus. Quicquid enim egregium est et praecipuum, extra omnia est et super omnia." Cf et. Victorin$^{arium\ 1,29}$ (ap Gall^{8,168}): „Sic rursus et Paulus in ep. ad Tit. *populum περιούσιον*, circa substantiam, hoc est circa vitam consistentem populum, sicuti et in oblatione dicitur: *Munda tibi populum circumvitalem aemulatorem bonorum operum circa tuam substantiam venientem*" – Ibidem^{ff} (Gall^{8,177}): Illuc sanctus apostolus ad Tit. epistola sic dixit Graece: *ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς* usq *καλῶν ἔργων.*

15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπι- 1 Ti 4, 11 a
ταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

III.

1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθ- Ro 13, 1 ca
ἀρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, 2 μηδένα βλασφη- 2 Ti 3, 17
2, 14 a

Latinus cum non intelligeret *περιούσιον ὄχλον*, *περιούσιον*, *τὸν περιόντα*, id est circa vitam quam Christus et habet et dat, posuit *populum abundantem*. Quid meriti est ut salvetur populus quo abundat? Hoc autem rursus magna caussa et veluti necessitas, quo *περιούσιος*.

15. *λαλει*: A *διδασκε* | *επιταγης*: 73. 118. *υποταγης* | *περιφρονειτω* (C *-νειτων*): 1. 43. 70. 106. 108. 121. 219** al[10] (5 ap Scri) *καταφρονειτω*. Cf Hier[tit]: „Existimet aliquis hoc ipsum nunc ad Titum scribi quod ad Timotheum dictum est: *Nemo adolescentiam tuam contemnat*. Nos vero iuxta Graeci sermonis differentiam aliud putamus significare *περιφρονείτω*, quod hic scribitur, et aliud *καταφρονείτω*, quod ad Tim. dictum est, et praepositiones *περὶ* vel *κατὰ* sensum facere diversum. Quod autem non fortuito et ut libet Paulus apostolus non solum nominibus et verbis, verum etiam praepositionibus diversis utatur pro varietate caussarum, perspicuum fieri poterit ex eo quod ait: *Mulier enim ex viro, vir vero per mulierem* – Existimamus itaque *καταφρόνησιν* ad contemtum proprie pertinere – *περιφρόνησις* autem illud sonat, sicut Stoici tamen asserunt qui distinguunt inter verba subtiliter, quum qui confidens sibi, se alio esse meliorem, despicit eum quem inferiorem putat, et super id est plus sapiens humilicrem existimat dignum esse contemtu."

III. 1. *υπομιμνησκε* (G *υπομειμνησ και*, g *admone et*): A arm add *δε*, syr[sch] praem *και* | *αρχαισ* sine *και* cum NACD$\mathfrak{E}^{r^a}$KΠ^{r}FG^{r}G 17. 31. 67. g („Dam" ap Wtst: vix recte) ... ς (Gb^{o}) add *και* cum D^{ca}E**KLP al pler d e f vg syr^{utr} cop arm aeth Bas$^{eth\,201.\,218}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{mag\,368}$ al Lcif^{243} Hier^{tit} Ambrst al | *πειθαρχειν*: F^{gr}G g syr^{sch} arm Bas$^{eth\,218}$ add *vet* praem *και*, item A arm add *και* | *αγαθον*: ita κ^{c} ex *αγαθους*, quod * dederat, restituit. Praeterea cf Hier ad h. l. „*ἀρχαὶ* quippe quae leguntur in Graeco magis *principatus* quam *principes* sonant, et ipsam significant potestatem, non eos qui in potestate sunt homines. Sed quia dixerat: Admone illos principatibus et potestatibus subditos esse, poterat his qui tormenta formidant occasio ad negandum dari, iuxta apostoli dictum se assererent principatibus et potestatibus esse subiectos et facere quod iuberent; propterea subiecit *obedire ad omne opus bonum* – Quod vero sequitur, *paratos esse*, dupliciter legendum, ut vel subaudiatur, ad omne opus bonum paratos esse, vel certe cum superioribus cópulato

μεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραΰτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους· 2, 11 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος 2 Ti 1, 9 ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιν-

---

hoc quod ait, *obedire ad omne opus bonum*, et hucusque finito, quasi aliud proprium et speciale praeceptum sit, *paratos esse.*"

2. *μηδενα*: FG^{r}G *μη*, g *non t nemimem*, ℵ *μηδεν* | *ενδεικνυμενους* (A *ενδειγνυμενους*) et. ℵ^{c}: ℵ* *ενδικνυσθαι* | *πραϋτητα* cum ACP 17. 31. 67** ... ς *πραοτητα* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler Bas$^{eth\,291}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... in ℵ scriptum est *σπουδην* exeunte versu et τα ineunte eo qui sequitur, unde probabile fit in exemplo ex quo ℵ descriptus est *σπουδην* super *πραϋτη-* scriptum fuisse.

3. *ποτε και ημεις* cum ℵACDEFG^{r}GKL al omn^{vl} d e g vg^{cle} harl Clem^{4} (*ἦμεν γάρ, ἦμέν ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι* etc) Or^{1,279} Bas$^{eth\,289}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Or$^{int\,2,426}$ Hier^{tit} Ambrst al ... F f am fu demid tol omn^{lachm} Or^{3,148} et$^{int\,2,208.\,411.\,3,221}$ Leif^{243} Amb$^{epir\,sa\,2}$ *και ημεις ποτε*. Atque sic Or^{3,148}: *ἦμεν γὰρ καὶ ἡμεῖς ἀπειθεῖς ἀνόητοι, πλανώμενοι - καίτοιγε κἀκεῖνο τὸ ἀποστολικὸν ἅπαξ μνησθεὶς σαφέστερον πειράσομαι παραστῆσαι. οὐ γὰρ εἴρηκεν· ἦμεν γάρ ποτε ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, ἀλλὰ παῦλος ὁ ἀπόστολος, ὁ ἀπὸ τοῦ Ισραήλ, ὁ κατὰ τὴν ἐν νόμῳ δικαιοσύνην γενόμενος ἄμεμπτος, λέγει· ἦμεν γὰρ καὶ ἡμεῖς ποτέ, εἰ ἀπὸ τοῦ Ισραήλ, ἀπειθεῖς, ἀνόητοι.* Qua in re non urget *καὶ ἡμεῖς* ante *ποτὲ* positum, sed ipsum *καὶ ἡμεῖς* dici ab apostolo. Anteponit vero hoc loco quoniam id ipsum est quod urget. | *ανοητοι* et. Clem^{4} Or^{1,279} et^{2,146} Bas$^{eth\,289}$ etc Or$^{int\,2,411.\,426.\,434}$ et^{2,221} Hier^{tit} Amb$^{epir\,sa\,2}$ et$^{pa\,40}$ Ambrst al ... D^{E} d e fu al^{lachm} (non item f g vg^{cle} am demid tol al) syr^{sch} Or^{2,202} (item huc respicit^{2,207} *ανοητοι οντες ποτε και απειθουντες πλανωμενοι* etc) Or$^{int\,2,203}$ Leif^{243} Aug rom^{1,2} (i. e.^{2,2,2554}) add *και* | *απειθ. πλανωμενοι* et. Clem Or et^{saepe} Or^{int} etc ... 17. om | *επιθυμιαις* et. ℵ^{c} Clem Or et^{saepe} etc ... ℵ* praem *εν* | *στυγητοι* (FG *στοιπητοι* corrupte pro *στοιγ-*): ℵ* (non item^{c}) *-τα και* ... D* *μισητοι* (it vg *odibiles*)

4. *η χρηστοτης*: FG om *η*

5. *των εν*: F^{gr} om *εν* | *δ* cum ℵAC*D*FG 17. 67. Clem^{5} Ath^{526} edd vet et edd aliq Dialmacedon ap Thdrt^{5,1046} (sed fluct lectio) Cyr$^{glaph\,165}$ et ador$^{231.\,405.\,585}$ et$^{esa\,242.\,576}$ et^{alib} ... ς Ti *ὧν* cum C^{b}D^{c}EKLP al pler Ath^{526} ex edd plu Cyr$^{hr\,302}$ Didtri^{62} et^{116} Dial$^{trin\,2,5}$ ap Thdrt^{5,997} Chr Euthal^{cod} Procop^{494} Thdrt Dam al | *το αυτου ελεος* cum ℵAP 17. 31. 47. 67** 73. 118. 137. Clem^{5} Ath^{526} Cyr$^{hr\,302}$ Didtri$^{62.\,116}$ Cyr$^{glaph\,165}$ et$^{ador\,231.\,405.\,585}$ et$^{esa\,242}$ Dial^{trin} ap Thdrt^{5,997} Dial^{maced} ap Thdrt^{5,1046} Dam (sed *εαυτου*) (nonnulli ex his *το πολυ αυτου ελεος* ut Did

γενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. 8 πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· 9 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περίστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ,

1 Ti 4. 9 2, 3

1, 4 etc

Dial^{trin}), item το ελεος αυτου D*EFG et το πολυ ελ. αυτου Thdrt$^{1,1226.}$ $^{1260.}$ ^{1420} et^{2,97} Procop$^{688.}$ ^{694}, sed d e f vg Leif^{243} Hier^{tit} Ambrst al *secundum suam misericordiam* (g om αυτου) ... ς τον αυτου ελεον cum D^{b}(et^{c} τον ελεον αυτου)KL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. al | λουτρου sine articulo cum ℵCDEFGKLP al omn^{vi} Or$^{1,279.}$ $^{2,148.}$ ^{698} Ath ^{536} Cyr^{hr} ^{302} etc ... Ln$^{ed\ min}$ praem του cum A | παλιγγενεσιας cum ℵACDEFG n^{scr} ... ς Ln πυλιγγ. cum ℵ^{sil}LP al pler | πνευματος et. Or ^{1,379} (του πνευμ.) et$^{2,665.}$ ^{693} et^{4,184} et$^{int\ ?,208}$ Cyr^{hr} ^{302} Ath^{536} Didtri ^{116} etc ... D*E*FG^{r}G d e g Leif^{243} Ambrst al (non item f vg Hier^{tit} al) praem δια, item syr^{P} c. ob. δια ante αναπας.

6. οὗ: D* 39. ὅ | σωτηρος: P 31. Cyr^{hr} ^{302} κυριου, 17^{lect} θεου

7. γενηθωμεν cum ℵ*ACD*FGP 17. 31. 137. Ath^{536} Chrys^{ms} ^{36} ... ς γενοιμεθα cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler Cyr^{hr} ^{302} Euthal^{cod} Thdrt$^{cod\ 1}$ (et^{ed} γενωμεθα) Dam al | κατ': D* κατα, FG καθ ... 47. 112. om κατ ελπιδα

8. και περι: 7. 47. om και | φροντιζωσιν: 17. φροντιζουσιν ... 37. 73. 116. 118. Thdrt (sed$^{cod\ 1}$ -ζωσι) φροντισωσι | προϊστασθαι: 17. επιστασθαι | θεω sine articulo cum ℵACDEFGKLP al plus^{20} Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl ... ς (Gb^{o}) praem τω cum minusc plu Chr^{831} Oec | καλα cum ℵACD*FG 37. 47. 52. 57. 73. 80. 116. 137. Chr^{831} Dam ... ς (Gb^{oo}) praem τα cum DcEKLP al pler Euthal^{cod} Thdrt al

9. γενεαλογιας: FG^{r}G g λογομαχιας | εριν (D*FG ερειν) cum ℵ*DE^{r}K^{r}FG^{r} G^{gr} aeth. Item Hier^{tit} ^{735} *de genealogiis et contentione et rixis quae ex lege veniunt* ... ς Ln Ti ερεισ cum ℵ^{c}ACKLP al pler (ℵ^{c} al mu ερισ, 116. εριδας) d e f g m^{62} vg cop syr^{utr} arm Chr^{831} Euthal^{cod} reli Leif^{218} Hier^{tit} $^{735.}$ ^{736} Ambrst al (Latinl omnes *contentiones*) ?: cf ad 1 Ti 6, 4. Gal 5, 20. 2 Co 12, 20. 1 Co 3, 3. quibus locis omnibus lectioni ερεισ a multis vel plurimis datae praeferenda altera ερισ videbatur. | μαχας: K add τας | D* περιστασο

10. και δευτεραν νουθεσιαν cum ℵACKLP al omn^{vi} f vg syr^{sch} cop ($\bar{\beta}$ pro δευτεραν) arm aeth I$^{83\ gr}$ et^{lat} et$^{177\ gr}$ (ex Eus^{4,14}) Or^{1,627} Dion^{alex} ap Gall ^{14,115} (ex comm^{ecclesiast}) Ath$^{?.\ 9.}$ ^{733} Euthal^{cod} Cyr^{essai} ^{496} al inu Hier^{tit} ^{735} et^{edd} Lat ap Hier^{737} („Legitur in Latt codd, quod verum papa quoque Athanasius approbabat, *post unam et alteram correptionem*, quod scilicet non sufficiat tantum semel eum corripi" etc) Prim

11 εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.

2 Ti 4, 9 12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

Act 18, 24 13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λίπῃ. 14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ro 16, 24 etc Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

al ... Ti *τουθεσιαν και δευτεραν* cum D^{c}, item FG^{r} g *τουθ. η δευτερα* (g *secundam*), item D*K d e *τουθ. και δυο* ... m^{62} Iren^{int} ^{177} (non item^{gr}) Ter$^{praescr.}$ ^{18} Cyp^{80} Pamphil^{lat} (ap Gall^{4,12}) Lcif^{218} Aug^{ep} ^{48} Amb^{abra} ^{1,6} et^{fid} ^{452} et^{saep} Ambrst al (vdtr et. Ilier^{727}, sed vide ante) om *και δευτεραν*. Praeterea sic ad h. l. Ilier^{tit}: „*correptionem* sive, ut in Graeco melius habetur *τουθεσίαν*, *devita: τουθεσία* autem commonitionem magis et doctrinam absque increpatione significat.“

11. *εξεστραπται* et. Ir^{3r} ^{177} (ex Eus^{hist} ^{4,16}) Or^{1,627} etc ... AFG *εξεστρεπται* | FG (ut plerumque) *αμαρτανει*

12. D* rursus *πεμψω* et (v. 13) *προπεμψον* | *προς σε*: 17. syr^{sch} arm ante *αρτεμαν* pon | *εις νικοπολιν* (f vg *Nicopolim*, d *Nicopoli*): FG om *εις* (ut Latini) | *εκει*: 112. *εκειθι*, P *και*

13. *απολλων* cum ND^{b}H* 26. Euthal^{cod} ... FG *απολλωνα*, g *apollo t apollonem* ... ς Ln Ti *απολλω* cum CD*E^{c}ΕΗ**KLP al pler, d e f vg *apollo* | *σπουδαιως*: FG *ταχαιως* | *λιπῃ* cum ND* 37. 48. 47* 70. 116. al^{10} fere (2 ap Scri, item o^{acer} *λοιπη*, f^{acer} *λειπη*) Thdrt^{cod} ... ς Ln Ti *λειπη* cum ACD^{c}EFGLP etc ... K al pauc *λειπει*

14. *ωσιν*: FG^{r}G^{r} post *ακαρποι*

15. *ασπασαι*: A *ασπασασθε* | *η χαρις μετα παντ. υμων*: aeth^{ro} (non item^{PP}) om | *η χαρις* sine additam: DE d e add *του κυριου* et Ilier ex edd lat *domini nostri*, item FG 30^{mg} f g vg (et. am fu tol etc excepto demid) Ambrst Prim al add *του θεου*. Sic vero Ilier ad h. l. „Sciendum quod in Graecis codicibus ita scriptum est: *Gratia cum omnibus vobis*, ut nec *domini* nec *nostri* in libris feratur authenticis.“ | *παντων υμων* (17. *του πνευματος σου* :: cf 2 Tim 4, 22): sine additam cum K*ACD* 17. d fu arm aeth^{ro} Ambrst Hier^{tit} Pelag ... ς (= Gb Sz) add *αμην*, Ln [*αμην*] cum K^{c}D^{b}et^{c}EFGHKLP al pler e f g vg (et. am demid tol etc excepto fu) syr^{utr} cop aeth^{PP} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al

Subscriptio: NC 17. aeth *προς τιτον*, DE *προς τιτον επληρωθη*, FG *ετελεσθη επιστολη προς τιτον* ... AP arm^{petrop} *πρ. τιτον εγραφη απο νικοπολεως* (in P *νικοπολ.* non satis legi potest) ... K 47. 113. 123. al *προς τιτον της κρητων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονη-*

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

1 *Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς* ο
Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 *καὶ Ἀπφίᾳ τῇ*

ὄντα εγραφη απο νικοπολεως της μακεδονιας, Item HL. 116. *παυλου αποστολου* (L *του αγιου αποστ. παυλου*) *επιστολη προς τιτον της κρητων* (L *κριτ-*) *εκκλησιας πρωτον επισκοπον* (116. *επισκ. πρωτ.*) *χειροτονηθεντα· εγραφη απο νικοπολεως της μακεδονιας.* Similiter alii, Euthal^{end} *προς τιτον εγραφη απο νικοπολεως της μακεδονιας.* ... d e *ad titum* (d** *scribens e nicopolim*, eadem e post *explicit*) *explicit incipit ad filemonem*, f g *explicit* (g add *t finit*) *epistola ad titum incipit ad philemonem*, am fu al *expl. ad titum* (al add *scripta*) posteaque *incipit ad philemonem* (accuratiora de fu vide ad finem 1 Tim). Cop *scripta est in Nicopoli et missa per Artemam discipulum eius*, syr^{sch} *finita est epist. ad Titum, quae scripta est e Nicopoli et missa est per Zinam et Apollo*, syr^{p} *finita est epist. ad Titum qui primus erat episcopus ecclesiae Cretensium, quae scripta est e Nicopoli Macedoniae*, Ebediesu adnotat *per Epaphroditum* ... ς (= Gb Sz) *πρὸς τίτον τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας.* Praeterea numerantur *στιχοι*: ϙζ in HKL al plu (et. Euthal), vg^{edd} *versus XCVII* vel (ap Ln) *CXVII.*, ϙ΄ in Euthal^{cod}, ϙς΄ in 18. al, ρζ΄ in 93. 174. 219. al. Item in paucis *αναγν. α΄, περρ. ς΄, μαρτυρ. α΄.* In am fu al recensentur capp. X.

---

* *προς φιλημονα* ut ʜA 17. 37. 47. 87. n^{ser} cop go. Item DKFG d e f g am fu al *αρχεται* (*incipit*) *προς φιλημονα* (Cassiod et vg^{edd} *Philimonem*). Cf et. Or^{3,763} *εν τη προς φιλημ. επιστολη* ... KLP 113. 116. 121. 123. al *παυλου* (L *του αγιου αποστολου παυλου*) *επιστολη προς φιλημονα* (P *φιλιμονα*), 44. h^{ser} *πρ. φιλημ. επιστολη*, k^{ser} l^{ser} *επιστ. πρ. φιλ.*, 120. *η πρ. φιλ. επιστολη*, 122. al *παυλου αποστολου επιστ. προς φιλημονα* ... 153. *παυλου αποστολου επιστ. προς φιλημ. και απφια* (-αν?) *δεσποτας ονησιμου και αρχιππον τον διακονον* ... syr^{sch} aeth^{Pp} *παυλου η πρ. φιλ. επιστολη*, iber *η του αγιου παυλ. αποστ. πρ. φιλη. επιστ.*, aeth^{ro} *πρ. φιλη. και εγραφη οτε ην εν τη πολει ρωμη*, arm^{cop} berol *η πρ. φιλη. επιστολη*, ar^{diez} *η του αγι. παυλου πρ. φιλη. τον μαθητην αυτου επιστολ.*, item ar^{Pc} sed add *και αυτη εν τω των επιστολων αριθμω η τρισκαιδεκατη*, ar^{e} *η τρισκαιδεκατη επιστολη η προς φιλημονα*, syr^{p} *η προς φιλη. και απφιαν και αρχιππον επιστολη*, arm^{ven} *προς φιλημ. και προς αρχιππον διακονον και προς απφιαν* ... ς *παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς φιλήμ. ἐπιστολή.*

1. *δεσμιος* et. Eus$^{ps\ 287}$ etc ... D*K* d e ar^{diez} *αποστολος*, 33. 35. 153. *δουλος*, Cassiod *apostolus vinctus* | *χριστου ιησου* cum ʜAD^{e}K**PGKP al longe plu f g vg^{cle} (et. harl**, sed* om *ιησου*) cop iber Hier^{philem}

Col 4, 17 Re 1, 7 etc ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Eph 1, 15 a etc 4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 6 ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώ-

---

(sed tantum^{txt}, non item^{com}) Ambrst Cassiod^{com} (sed non^{txt}) ... D* E*L al plus^{15} (5 ap Scri) cat^{txt} d e am fu demid tol omn^{lachm} syr^{mtr} arm aeth Chr^{842} (in com του χριστου) Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb ep 63,1045 et ep 67,1107 et alibi Prim al ιησου χριστου | 2 αδελφοσ: DEP om o | αγαπητω: Hier ad h. l. „Non habetur in Graeco ηγαπημενω, quod *dilectus* dicitur, sed αγαπητω, id est *diligibili*. Inter *dilectum* autem et *diligibilem* hoc interest, quod *dilectus* appellari potest et ille qui dilectionem non meretur, *diligibilis* vero is tantum qui merito diligitur." Addunt vero D*E d e Ambrst αδελφω.

2. απφια (d e *apphiae*): D* αφφια, FG^{rg} 47. 238. g αμφια, 3. αππια, item f vg *appiae* | αδελφη (Gb'') cum KAD*E*FGP 17. 31. 73. 113^{mg} d e f g am harl* tol cop arm ar^{e} ar^{cop} berol aeth^{PP} Hier. Item vg^{clo} fu demid harl** Ambrst Pelag *sorori carissimae*, item syr^{P} sed *sorori* cum obelo ... ç Ti αγαπητη cum D^{c}E**KL al pler syr^{sch} (syr^{P} vide ante) Thdor$^{mop\ cat\ 105}$ (ὥσπερ ἀγαπητὸν ἑκεῖνον ἐκάλεσεν, οὕτω καὶ ταύτην etc) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | τω ante συνστρατ.: F om | συνστρατιωτη cum KADKFG ... ç συστρατ. cum KLP al omn^{vid} | τη et εκκλησια: DE^{r*} την et εκκλησιαν | σου: 38. αυτου, Ambrst *eius*, cop *eorum* ... arm om

3. πατρος ημων (FG^{r} υμων) et. K^{c} ... K* om ημων

4. ευχαριστω: 47. ευχαριστωμεν | σου: C^{acr} om

5. την αγαπ. κ. τ. πιστιν cum KACFGKLP al pler f g vg (et. am fu** etc; allachm om κ. τ. πιστ.) cop syr^{P} Chr Euthal^{cod} reli Hier al . . DE 3. 33. 37. 43. 73. 106. 108. 116. d e fu* allachm syr^{sch} arm aeth Ambrst τ. πιστ. κ. τ. αγαπ. | προσ τον cum KD^{c}FGKLP al fere omn syr^{P} (accurate disting inter προσ et εισ) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item diversitatem praepositionum innuunt d e f vg Hier *in domino Iesu* (d e add *Christo*) *et in omnes sanctos*, g *ad dominum Iesum et in omnes sanctos* ... Ln εισ τον cum ACD* 17. 137, item Ambrst *in dominum Iesum et in omnes sanctos* | ιησουν: cop χριστον, 177. θεον (omisso κυριον), 115. om ... D*E 31. 73. d e iber arr aeth^{utr} add χριστον

6. οπως: F ινα πως, G ιναπως | η κοινωνια et. K^{c} ... K* η διακονια | της πιστεως: Ambrst^{txt} om, item (*ut operatio eius cum cognitione fiat bonitatis*) com | ενεργης: d e *manifesta*, f vg Pelag Prim *evidens*, quibus reddi potius videtur εναργης. Ambrst *accepta*. Sic autem Hier ad h. l. „Unde ait: *evidens fiat in agnitione omnis boni*, sive ut in Graeco melius habetur, *efficax*; ἐνεργὴς enim proprie transferri potest

σει πιεντὸσ ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰσ Χριστόν. 7 χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 διὰ τὴν ἀγά-

---

efficax sive *operatrix*." | αγαθου: FG^{rg} 48. 72. 91. 153. 219** al fere^{15} (G ap Scri) g vg^{cle} fu (non item am demid harl tol al^{lachm}) Pel Prim praem (sed k^{ser} add) *εργου*. Cf Le^{brug} „*correctores iudicarunt non esse omittendum* operis." | του εν cum NDEF^{gr}GKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt rell, item d e g Ambrst *quae in nobis* (g *vobis*) *est*, vg^{cle} *quod est in vobis*, fu Hier *quod in nobis* (*vobis*) *est*. Cf et. Le^{brug} „*nec hic omittendum censuerunt* quod est in vobis; *immo* quod est *neutrum praetulerunt* quae est *femininc*, *et secundam personam* in vobis *primae* in nobis" ... Ln om του cum AC 17., item (nec enim exprimunt) f harl tol al^{lachm} (et am demid harl* qui etiam *in vobis* om) | εν υμιν (ut et. ς et Gb′) cum NFGP al permu (et. 17. 31. 37. 47. 73. 80. 137. 178.) f g vg^{cle} marian al^{lachm} cop syr^{sch} et^{p} txt (arm?) Chr^{848} com (sed non explic) Thphyl (explicat per *εν σοι*) Oec^{com} (dicit enim του οντοσ και νυν εν υμιν) Hier (fluct lectio, sed agnoscit et. comm) Prim ... Gb Sz Ln Ti εν ημιν cum ACDEKL al fere^{50} (qui laudantur, 9 ap Scri) d e fu harl** tol hal marian** syr$^{p\ mg}$ arm^{zohr} (teste Peterm) iberic Chr$^{848\,txt}$ Euthal^{cod} Thdrt (sed non explic) Dam (ut Thdrt) Oec^{txt} Ambrst (sed non explicat) Pelag^{com} (om in textu, sed dicit in com: *omnes sanctos diligis, in tantum ut omnes boni nostrorum in Christo evidenter te fidelem esse cognoscant*. Eadem Prim sub *aliter*, sed scribit *ut omnes inter nos boni in Chro.*) | εισ χριστον sine additam cum ℵ*AC 4* 17. cop aeth^{ro} Hier Ambrst ... ς (sed Gb^{00}) Ti add ιησουν cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{p} arm (syr^{sch} aeth^{pp} praem) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al (Pelag et Prim *Christo Iesu* in textu, sed in com tantum *Christo*)

7. χαριν (et. ς^{c} Gb Sz) cum NACDEFG 17. 31. 47. 48. 72. 74. 178. 211. 137. a^{ser} ca^{1txt} d e f g vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,3,889}$ Chr^{849} Oec com Hier Ambrst al ... ς Gb″ Ti χαριν cum KLP al longe plu (11 ap Scri) Thdrt Dam Thphyl (*χάριν ἔχομεν τουτέστι χαρὰν ἔχομεν*) Oec txt | γαρ et. Or$^{int\,3,889}$ ... 4. 29. 37. 114. 115. d^{ser} l^{ser} al pauc arm aeth Thphyl om | πολλην εσχον cum NACFGP 17. 73. 74. 80. 137. a^{ser} (sed *εχω*) f g vg cop arm Thdrt Ambrst al; item D*E d e Or$^{int\,3,889}$ Hier *πολλην εσχομεν* ... ς Ti *εχομεν πολλην* cum D^{c}(sed *πολλ. εχομ.*) KL (sed *εχωμεν*) al pler (sed 37. 47. al *πολλ. εχ.*) syr^{utr} Chr Dam Thphyl Oec | και παρακλησιν et. Or$^{int\,3,889}$ Chr^{849} (*καὶ παράκλησιν· τουτέστιν οὐ μόνον ἠδήμεθα ἀλλὰ καὶ παραμυθούμεθα*) etc ... ℵ om | επι τη: D*L 145. *εν τη*, nec aliter (i. e. *in caritate*) vertunt d e f vg Or^{int} Hier Ambrst; g vero *de* | D*FG σπλαγχνα (F σπαγχν.)

8. εν χριστω παρρησ. εχων (a^{ser} εχ. παρρη.): L 47. l^{ser} παρρησ. εν χρι. εχων, d^{ser} εχων εν χρι. παρρησιαν ... D^{gr*} παρρ. εχω εν χρι. ιησου. item sed *habens* d e vg Hier, D$^{bet\,c}$E παρρη. εχων εν χρι. (E add ιησου)

πην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ
1 *δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ,* 10 *παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ*
1 Co 4 15 *τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον,* 11 *τόν ποτέ σοι*
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
12 *αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα.* 13 *ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην*
πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς
τοῦ εὐαγγελίου, 14 *χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα*

---

9. *αγαπην*: A *αναγκην* | *νυνι* cum ℵCDEFGKLP etc ... Lu$^{ed\ min}$ *νιν* cum A 67** 73. 115. Thphyl | *χριστου ιησου* cum ℵACP 17. 31. 37. 73. 116. cop ar^{cop} berol aeth^{ro} iber Ambp$^{\frac{2d}{118}}$ Ambrst (et Chr$^{\frac{2}{1,168}}$ *εν χριστω ιησου*) ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c}EFGKL al pler d e f g vg syr^{utr} arm aeth^{PP} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier al ... D^{Gr*} om utrumque. Edidit autem ς *παρακαλῶ· – καὶ δέσμιος ἰησοῦ χριστοῦ*., Gb Sz *παρακαλῶ· – καὶ δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ*·, Ln *παρακαλῶ. τοιοῦτος ὢν (ὡς παῦλος), πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμ. χριστοῦ ἰησοῦ*,

10. *παρακαλω*: 39. add *δε*, 47. add *ουν* | *παρακ. σε*: a^{ecr} *παρακ. δε* | *ον* cum ℵCDEFGKLP al fere omn d e f g vg syr^{sch} etc ... Lu add *εγω* cum A 37. 68. syrP Chr$^{mosc\ 2}$ ad h. l. et$^{1,\frac{96}{99}}$ | *δεσμοισ* sine *μου* cum ℵ*AD*FG 17. 23* 52. 116. d e f g vg Ambp$^{\frac{2d}{36,\frac{84}{104}}}$ Hier Ambrst al ... ς (Gb^{00}) add *μου* cum ℵ^{c}CD^{c}EKLP al pler syr^{utr} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al

11. *και σοι* cum ℵ*vg^{cl}G 17 (om *και εμοι*) 31. 47. 67* 115. 120. 211. b^{ecr} g am fu tol (item vg^{cle} demid al *et mihi et tibi*) syr^{sch} aeth Chr$^{1,\frac{96}{99}}$ Hier Prim (Chr$^{1,\frac{88}{}}$ ex$^{ed\ savil}$ *και εμοι και σοι*) ... ς Lu Ti om *και* cum (ℵ^{c} sed restitutum est) ACDEKLP al pler d e f syrP arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst | *ανεπεμψα*: D*E* 23. al^{6} d e g arm Chr$^{\frac{85}{51}}$ *επεμψα* (D* *-νψα* ut solet), idque Gb′ | *σοι* sec c. ℵACD*E 17. d e g vg^{cle} demid harl** cop syr^{sch} arm aeth Hier Ambrst Pelag Prim, item Chr$^{\frac{85}{51}}$ *προσ σε* (quemadmodum etiam demid Ambrst *ad te*) ... ς Ti om cum D^{c}E**FG^{Gr}KLP al fere omn f am fu harl* tol al lachm go syrP Euthal^{cod} Thdrt Dam al

12. *αυτον* cum ℵ*AC* 17. aeth ... ς Ti praem *συ δε* cum ℵ^{c}C^{2}DEFGKLP al fere omn it (g *tu autem t itaque illum*) vg go syr^{utr} cop arm Chr ad h. l. et$^{1,\frac{88}{}}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier Ambp$^{\frac{2d}{118,\frac{119}{169}}}$ Ambrst al | *σπλαγχνα* (DEFG *-νχνα*) sine additam cum ℵ*AFG^{Gr} 17. ... ς add *προσλαβου* cum ℵ^{c}CDEKLP al pler d e f vg go syr^{utr} Chr ad h. l. et $^{1,\frac{88}{}}$ Dam al Hier Ambp$^{\frac{2d}{118}}$ Ambrst al. Item 37. 73. 116. 238. cop aeth ante *αυτον* add, item g arm Thdrt post *αυτον* :: cf v. 17.

13. *εβουλομην*: ℵ *ηβουλ.* | *υπερ*: 73. *αντι* | *μοι διακονη* (P 47* *-νει*) cum ℵACDEFGP 17. 47. 177. 178. 179. d e f g vg go arm Thdrt Thphyl Ambp$^{\frac{2d}{118}}$ Hier Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *διακονη* (L al pauc *-νει*) *μοι* cum KL al pler cop syr^{sch} aeth Chr ad h. l. et$^{1,\frac{88}{}}$ Euthal^{cod} Dam Oec

ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡσ κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον· 15 *τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸσ ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃσ,* 16 *οὐκ ἔτι ὡσ δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ·* 17 *εἰ οὖν με ἔχεισ κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡσ ἐμέ.* 18 *εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα.* 19 *ἐγὼ Παῦλοσ ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεισ.* 20 *ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.*

21 *Πεποιθὼσ τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼσ ὅτι καὶ ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεισ.* 22 *ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.*

---

14. *σησ* (post *τησ*): FG^{gr} om | *ωσ*: Or^{2,263} om | *κατα αναγκην*: D*FG 37. 73. c^{acr} Or^{2,263} *κατ αναγκ.* | *κατα* (FG 116. *κατ*) *εκουσιον*: D* *εκουσιον*, item *voluntarium* d e f g vg Hier Amb$^{ps\ 118}$ Ambrst al (sed Aug gra et lib arb ^{10,730} *ex voluntate*)

15. *εχωρισθη*: P add *σου*. Item vg (non d e f g) Hier Prim al (non Amb bon mort ^{12,412} Ambrst) add *a te* post *discessit ad horam.* | *απεχησ*: L a^{acr*} *-χεισ*

16 *αλλα* cum ND*E* 17. 37. ... ς Ln Ti *αλλ* cum ACD^{c}K**KLP al pler etc ... 19. 91. d^{acr} o^{acr} add *ωσ* | *υπερ δουλον*: d e f vg^{cle} fu demid tol harl omn^{lachm} Ambrst al *pro servo*, sed am Hier *plus servo* | FG^{rg} g om *αλλα υπ. δουλ.* | *αδελφον* et. K^{c}: K* om | FG (ut plerumque) o^{acr} *μαλλιστα* | *ποσω* (1. 39. d^{acr} *ποσον*) *δε*: P d^{acr} o^{acr*} syr^{sch} om *δε*

17. *με* cum NACDEFGLP al fere^{25} (11 ap Scri) etc ... ς (= Gb Sz) *εμε* cum K al sat mu

18. *σε*: K 17. 80. 81. 153. n^{acr} syrP arm om (non item it vg go cop syr sch aeth) | *οφειλει* (L *ωφειλει*): FG^{gr} add *τει* | *εμοι*: FG *μοι* | *ελλογα* (D* *ενλ-*) cum K*ACD*FGP 17. 31. ... ς *ελλογει* cum K^{c}(sed restitutum *-γα*)D^{b}et^{c}EKL al pler (137. *ενλογει*) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item Hesych *ἐλλόγει· καταλόγισαι.*

19. *εγω*: 37. add *δε* | *αποτισω*: D* *αποδωσω*, quod et. in scholiis codicum^{aliq}, ut 19. 20., legitur. Latini *reddam* | *προσοφειλεισ* (L *προσωφ-*): D*K* d e add *εν κυριω*

20. *οναιμην*: 17. n^{acr} *ωναι-* | D*FG *σπλανχνα* (FG *σπανχν.*) | *χριστω* cum NACD*FGLP al fere^{15} d e f g vg^{six} fu al^{lachm} go syr^{utr} cop arm aeth^{utr} ar^{e} ar^{vat} ar^{cop} berol ar^{cop} hug iber Chr Thdrt^{cod} Thphyl Oec^{ccom} (*δια τον χριστον*) Amblue ^{7,1277} Hier Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *κυριω* cum D^{c}EK al longe plu vg^{cle} am demid tol ar^{pol} Thdrt^{ed} Dam Oec^{txt}. Ceterum desunt reliqua in FG^{rg} g.

21. *υπερ α* cum NACP 17. 31. 73. cop syrP ... ς Ti *υπ. ο* cum DEKL al pler d e f vg go syr^{sch} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier Ambrst al | *ποιησεισ*: L *-σησ*

Col 1, 7 Act 12, 12 27, 2 23 Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 24 Μᾶρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.

2 Ti 4, 10 a Col 4, 14 Phil 4, 23 etc 25 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

---

22. γαρ: 114. syrp δε | οτι: 52. 70. 178. d^{ser} n^{ser} o^{ser} 8pe add και | προσευχ. (c^{ser} d^{ser} l^{ser*} ευχων) υμων: L om υμ.

23. ασπαζεται cum NACD*EP al^{15} cat^{txt} d e vg go cop syr^{utr} arm aeth arr^{omn} Chr Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Hier Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ασπαζονται cum D^{b}et^{c}KL al longe plu f iber Dam Oec

25. του κυριου absque ημων cum NP 17. 31. 47. 116. syrp arm ... ς Ln Ti add ημων cum ACDEKL al pler d e f vg rell Chr Euthal^{cod} rell | πνευματ. υμων sine αμην cum AD* 17. d arm ar^{cop} hug Hier Ambrst ed (ap Sab) ... ς (= Gb Sz) add αμην cum NCD^{b}et^{c}KKLP al fere omn e f vg syr^{utr} cop aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst^{ven} Prim

Ceterum de hac epistula apud Marcionem Epiph^{378} et Tert^{marc5,21} parum consentientes existimarunt. Epiph enim sic: *ὅμως ἀπὸ ταύτης τῆς πρὸς φιλήμονα οὐδὲν παρεθέμεθα διὰ τὸ ὀλοσχερῶς αὐτὴν ἐνδιαστρόφως* (ita Dind pro *διαστρόφως*) *παρ' αὐτῷ κεῖσθαι.* Tert vero: *Soli huic epistolae brevitas sua profuit, ut falsarias manus Marcionis evaderet.*

Subscriptio: NC 17. aeth^{ro} *προσ φιλημονα* (in A periit), DK *προσ φιλημ. επληρωθη ...* P *προσ φιλημ. εγραφε απο ρωμης,* K 47. al (et. praeposito ἡ 120.) *προσ φιλημονα εγραφη απο ρωμης δια ονησιμου οικετου,* item 123. sed *δι' ὀνησ.* et omisso *οικετ.,* item 37. al sed *δι' ὀνησ.* et omissis *προσ φιλημ.,* L et (omissis *τ. αγ. απ. παυλ. επιστ.*) 113. *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ φιλημ. και απφιαν δεσποτας του ονησιμου και προσ αρχιππον τον διακονον της εν κολοσσαις* (113. *κολασσ.*) *εκκλησιας· εγραφη απο ρωμης δια ονησιμου οικετου,* item 116. *παυλου αποστ. επιστολη προσ φιλ. και απφ.* etc ut L, sed *κολασσαισ* et *δι' ὀνη. οικ.,* Euthal^{cod} *πρ. φιλημ. και απφ. δεσποτας ονισημον* (sic) *και προσ αρχιππον διακονον της εκκλ. εγραφη απο ρωμης δια ονησιμ. οικετου.* Similiter alii, sed etiam plura add 48. et 203. quorum ille post *απο ρωμης* sic pergit: *εκ προσωπου παυλου και τιμοθεου δια ονησιμου οικετου· αλλα δη και μαρτυς χριστου γεγενηται ο μακαριος ονησιμος εν τη ρωμαιων πολει επι τερτουλλου του ηγεμονευτα την επαρχικην* (sic haud dubie legendum, Sz *ἐπάρχην*) *εξουσιαν διεποντος τη των σκελων κλασει την ψηφον υπομεινας του μαρτυριου.* Eadem fere 203. ... G g, in quibus desiderantur vv. 21—25, adnotat: *προσ λαοδικησας αρχεται επιστολη, ad laudicenses incipit epistola* (et ante - propter ea quae desunt - et post hanc subscriptionem spatium vacuum). In f adnotatum: *usque huc scbas* (i. e. *scribas*) ... d e *ad filemonem explicit* (d** et e add *scribens a roma*): nullum *incipit* sequitur; am fu al *expl. ad philemonem* (al *philim.*; etiam add al^{lachm} *scripta de urbe roma*). Tum sequitur: *inc.*

epistula (al om) *ad hebraeos*, fu *inc. ad hebraeos capit.* ... syr^{sch} *ἐτελέσθη ἡ πρ. φιλ. ἐπιστ.*, *ἥτις ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης καὶ ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου*, item cop ar^{cop} bero| aethpp – *ἐγράφη ἐν ῥώμῃ καὶ* (cop om) *ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου*, ar^{c} – *ἣν ἔγραψεν ἀπὸ ῥώμ. καὶ ἀπέστειλε διὰ ὀνησίμου*, arp^{o} *ἐτελέσθη ἡ ἐπιστολή, καὶ χάρις τῷ Θεῷ, καὶ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου φιλήμονος.* Item syr^{p} *ἐτελέσθη ἡ ἐπιστ. πρ. φιλ. καὶ ἀπφίαν δεσπότας ὀνησιφόρου, καὶ πρὸς ἄρχιππον διάκονον τῆς ἐν κολασσαῖς ἐκκλησίας, ἥτις ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου*, arm *πρὸς φιλ. καὶ ἀπφίαν δεσπότας ὀνησίμου, καὶ πρὸς ἀρχίππαν διάκονον τῆς κολοσσέων ἐκκλησίας, ἐγράφη ἀπ. ῥώμ. διὰ ὀνησίμ. οἰκέτου*, iber *τέλος τῆς ἐπ. ἣν ἔγραψεν ἀπ. ῥώμ. πρ. φιλήμ. καὶ ἀπφίαν δεσπότας ὀνησίμου καὶ ἄρχιππον διάκονον τῆς ἐν κολασσαῖς ἐκκλ. διὰ ὀνησίμου οἰκέτου* ... ς (= Gb Sz) *πρὸς φιλήμ. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου.* Euthal[548] ap Zac. agnoscit *πρ. φιλ. κ. απφ. κ. αρχ. τον διακ. της εν κολασσ. εκκλ.* Praeterea numerantur *στιχχ. λζ'* (ita KL al pl, et. Euthal), Euthal^{cod} *λς'*, P *μη'*, al *μζ'*, *μβ'*, arm *λη'*, vg^{lachm} *versus XXXIII*, et aliter; item (nt Euthal) *αναγν. α'*, *κεφφ. β'* (iber *ἔχει δὲ ἓν κεφ.*) ... am fu capp 4 habent.

Insuper Euthal (ap Zacagn[541]) hos numeros habet: *ὁμοῦ τῶν δεκατεσσάρων ἐπιστολῶν ἀναγνώσεισ λα'* (31), *κεφάλαια ρμζ'* (147), *μαρτυρίαι ρκζ'* (127), *στίχοι ͵δπιλς'* (4936)

De testibus in quibus epistulam ad Philemonem excipit ad Hebraeos epistula, vide quae ad initium epistulae ad Hebr. a nobis adnotata sunt.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

1, 1 1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν

---

* ἀποκαλυψις ιωαννου (κ -ανου) cum κc (item A in subscriptione, perilt inscriptio) 2. Synops[158], 8. 82. 93. 95. ιωαννου αποκαλυψις, 50. αποκαλυψ. του αγιου ιωαννου. κ vero in paginarum titulis ubique i. e. ter αποκαλυψις ιωαννου, nec aliter subscriptio. Vide infra patrum locos ... 14. 17. 91. 97. αποκαλ. ιωαννου του θεολογου (item 16. additis ην εν πατμω τη νησω εθεασατο), 1. 25. 28. 31. 38. 51. 90. 94. αποκαλ. του αγιου ιωαννου του θεολογου (item 37. additis ην ειδεν εν πατμω), item praemisso ἡ 47., C. ιωαννου του θεολογου αποκαλυψις, Are ιωαννου του θεολ. και ηγαπημενου αποκαλυψις ... B 12. αποκαλ. ιωαννου του θεολογου και ευαγγελιστου, 42. αποκαλυψ. ιωαννου του αποστολου και ευαγγελιστου, P η αποκαλυψις του αποστολου ιωαννου και ευαγγελιστου, 96. αποκαλ. του αγιου ιωαννου του αποστολου και ευαγγελιστου θεολογου, And αποκαλ. του αγιου αποστ. και ευαγγελιστ. ιωαννου του θεολ., 29. αποκαλ. του αγιου αποστολ. ιωαννου και θεολογου και ευαγγελιστου, 7. αποκαλυψ. του αγιου και ενδοξου αποστολου και ευαγγελιστου ιωαννου του θεολογου· ην εν πατμω τη νησω εθεασατο, 30. αποκαλυψ. του αγιου ενδοξοτατου αποστολου και ευαγγελιστου παυθενου ηγαπημενου επιστηθιου ιωαννου θεολογου (sic singula) ... fu *inc. apocalypsis sancti iohannis amen*, am nil inscriptum habet (sed vide subscr.), al[lachm] *inc. apoc. iohannis apostoli*, lips[5*] *inc. apocalipsis sancti ioh. apost.*, lips[6*] demid *inc. liber apocalipsis* (demid *-lypsis*), al[lachm] *inc. apocalypsis*; cop αποκαλ. του αγιου ιωαννου, syr *apocalypsis quae facta est Iohanni evangelistae a deo in Patmo insula, in quam electus fuit a Nerone Caesare*, aeth *visio Iohannis, iohannis episcopi constantinopolis metropolis, quum oportuit eum in exilium mitti.* Ex patribus vero cf Iust[dial 81] παυ' ἡμιν ἀνήρ τις, ᾧ ὄνομα Ιωάννης, εἷς τῶν ἀποστόλων τοῦ χριστοῦ, ἐν ἀποκαλύψει γενομένῃ αὐτῷ χίλια ἔτη – προεφήτευσε Melit ap Eus[hist 4,26,2] τὰ περὶ τοῦ διαβόλου καὶ τῆς ἀποκαλύψεως Ιωάννου (haec cum aliis

ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, 2 ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. 3 μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες

Melitonis scriptis innotuisse sibi scribit Eus) Apollonius ap Eus^{hist} ^{5,18} *κέχρηται δὲ καὶ μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς Ἰωάννου ἀποκαλύψεως* (sic igitur Eus de Apollon testatur) Ir ap Eus^{hist} ^{5,8,5} (*ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ περὶ τῆς Ἰωάννου ἀποκαλύψεως*: his Eus ad librum Irenaei respicit) Clem^{793} *ὥς φησιν ἐν τῇ ἀποκαλύψει Ἰωάννης* Or^{2,720} *Ἰωάννης - ἐν τῇ ἀποκαλύψει* et^{2,525} *ἐν τῇ Ἰωάννου ἀποκαλύψει* et^{4,16} *φησὶν οὖν ἐν τῇ ἀποκαλύψει ὁ τοῦ ζεβεδαίου Ἰωάννης* Hipp^{antichr} ^{36} *οὗτος γὰρ ἐν πάτμῳ τῇ νήσῳ. ὧν ὁρᾷ ἀποκάλυψιν μυστηρίων φρικτῶν* etc et ex marmore innotuit titulus libri quem scripsit *ὑπὲρ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου καὶ ἀποκαλύψεως* Dion ap Eus^{hist} ^{7,25} (qui locus classicus est de apocalypsi) Method^{716} *τὴν ἀποκάλυψιν ὁ Ἰωάννης ἐξηγούμενος λέγει* et^{617} *ὁ χριστόληπτος ἡμῖν παρίστησεν ἐν βιβλίῳ τῆς ἀποκαλύψεως Ἰωάννης* Ephr^{2,194} *καθὼς καὶ Ἰωάν*ν. *ὁ Θεολόγος ἐκήρυξε λέγων· ἰδοὺ ἔρχεται* (affert Apoc 1, 7) Eus^{dem} ^{286} *κατὰ τὴν ἀποκάλυψιν Ἰωάννου* et^{hist} ^{3,39,1} *ἧς δὴ καὶ ἡ τοῦ Ἰωάννου ἀποκάλυψις μνημονεύει* Ath epist fest^{2,9} (in qua est canon Athanasii) *Ἰωάννου ἀποκάλυψις* et^{827} *ἐν τῇ ἀποκαλύψει τάδε λέγει* Epiph^{141} *ἐν τῇ τοῦ Ἰωάννου ἀποκαλύψει* et^{77} *ἐστίον ἐστὶν ἀπὸ τῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀποκαλύψεως* et Alogi ap Epiph^{454} *τί με, φασίν, ὠφελεῖ ἡ ἀποκάλυψις Ἰωάννου λέγουσά μοι περὶ ἑπτὰ ἀγγέλων καὶ ἑπτὰ σαλπίγγων* Cyp^{op} ^{62,12} *aquas namque populos significare in apocalypsi scriptura divina declarat dicens* (affert 17, 15) Hier^{7,541} (in ps. 149) *legimus in apocalypsi Iohannis* ..... ς *ἀποκάλυψις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου* (cuius rationis testes vide supra), Gb Sz nil nisi *αποκαλυψις* sine codice Graeco ut^{vid}

1. 1. *αποκαλ. ησ. χρι.* etc: Dion ap Eus^{7,25,9} *αποκαλυψις ησ. χρι. ην εδωκεν αυτω δειξαι τοις δουλ. αυτου εν ταχει* (sic nec fluct lectio), *και εσημανεν αποστειλας δια του αγγελου αυτου τω δουλω αυτου ιωαννη,* ^{2}*οσ - και την μαρτυρ. αυτου οσα ειδεν.* Item Victorin^{gall} ^{4,58} *Apocalypsis Ies. Chr. quam dedit illi deus, et ostendit servis suis quae oportet fieri cito. Et significavit: Beati qui legunt et qui audiunt sermones huius prophetiae et servant quae scripta sunt.* Item Vig^{varim} ^{751} (644) *Apocalypsis - servo suo Iohanni,* sed om α *δει γεν. εν ταχει.* Cf ante Dion. | *θεοσ*: lips^{4} ante *dedit illi* pon, Dion (vide ante) plane om | *αυτω*: π *αὐτὴ* | *δουλοισ* et. κ^{c} ... κ* *αγιοισ* | *δια του*: 28. 99. *δι'* | *αποστειλας*: Prim *nuncianda* (*et significavit nuncianda per* etc), Ps-Aug^{2107} *significans servo suo Ioh.* pro *και εσημ. αποστ. δια* etc | *τω δουλω*: Α (vitiose) *του δουλου* | *ιωαννη* cum κ^{c}ABP al omn^{vl} etc ... κ* *ιωανει*

2. *του θεου*: 28. 99. And^{a} om. Item Prim^{com} (sed semel add *dei*) „ac ne *verbum* tantum sentiendum quisquam putaret, nomen rursus *Iesu Christi* subiunxit." | *ιησου χριστου*: 12. *ιησου* tantum, Dion (vide ante) *αυτου* | *οσα* cum κΑΒCP al fere^{50} (omn ap Scri) vg cop syr arm aeth Dion^{eus} And^{a} p c Prim ... ς (= Gb Sz) add *τε* cum 1. al vix mu

22, 10 τὸν λόγον τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χρι-
Col 1, 18 στοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων

(nonnulli ex eis qui additamenta ad *οσα ειδεν* praebent) arm^{edd} Areth | *ειδεν* cum ℵAB 7. 98. ... ς Lu *ειδε* (*ειδεν*) cum CP al pler. Praeterea 1. 7. 12. 28. 37. 38. 46. 49. 50. 86. 88. 91.96. 99. al plus^{10} arm And^{a} et^{P} (non item^{c}) add *και ατινα εισι* (pauci *εστι*) *και ατινα* (vel α) *χρη γενεσθαι μετα ταυτα*. Item 13. tantum *και ατινα εισιν* add. Item Are ad *οσα τε ειδεν* adnotant: *ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ πρόσκειται καὶ ταῦτα· καὶ ὅσα ἤκουσε καὶ ἅτινα εἰσὶ καὶ ἅτινα δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.*

3. ο *αναγινωσκων* et οι *ακουοντες*: accurate reddunt *qui legit et qui audiunt* am fu demid tol harl omn^{lachm} Prim etc ... vg^{cle} *qui legit et* (lips$^{4.\ 5.\ 6.}$ add *qui*) *audit*, Victorin *qui legunt et qui audiunt* | *τον λογον* cum ℵB 100. aeth (et 36. *του λογου*) ... ς Ln Ti *τους λογους* cum ACP al pler vg cop syr Aud Are Victorin Prim :: cf 22, 7. 10. 18. Praeterea c add *τουτους* | *της προφητειας*: ℵC *-τιας* (item 11, 6; ℵ etiam 19, 10. 22, 7., sed non 22, 10. 18. 19.) ... ABP al pler *-τειας*. Sed cf etiam ad 11, 6 etc. Edidimus absque additam cum ℵABCP al pler fu tol al^{lachm} etc ... 7. 16. vg^{cle} am demid harl cop syr arm^{edd} Prim add *ταυτης*, *huius*, item aeth add *huius libri*; Victorin praem *huius*

4. *ιωαννης*: ℵ *ιωαννης* | *απο ο ων* cum ℵACP 1. 2. 5. 6. 7. 10. 11^{a} 12. 16. 17. 28. 34. 37. 38. 49. 51. 69. 79. 91. 96. 99. And^{a} et^{P}. Cf et. Ath^{327} *ἐν τῇ ἀποκαλύψει τάδε λέγει· ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος. τοῦ δὲ ὁ ὢν καὶ τοῦ ἦν τίς ἂν ἀφέλοιτο τὸν ἀτδιον*; ... ς (= Gb Sz) *απο του ο ων* invito suo codice edidit Erasm, sed ita certe 80. 92^{mg}, nec aliter Are editus est ... B 8. 9. 11^{ca} 13. 14. 17. 18. 19. 24. 25. 26. 27. 29. 32. 33. 35. 36. 40. 41. 42. 46. 47. 50. 55. 56. 82. 86. 87. 90. 92^{txt} 93. 94. 95. 97. 98. 100. arm^{edd} And^{bav} et^{c} Victorin Prim *απο θεου ο ων*, item 31. Cassiod *απο κυριου ο ων* (Cass enim: „Sed quis est iste *dominus*, *qui est*, *qui fuit et qui veniet*“ ?) | ἃ cum BC al plus^{40} (in his etiam 6. 14. 87. 93. 94. 95. 97. 98. 100.) And^{c} Are^{txt} ... ς (Gb^{00}) add *εστιν* cum P 1. 38. 49. al mu^{vl} And^{P} et^{bav} Are^{com}, item 36. *εισιν* ... ℵA 47. 79. 99. And^{a} *των*, atque sic Ln$^{ed\ min}$ ... 80. plane om | *αυτου*: 28. 79. 99. And^{a} Prim et Are^{com} (non cat$^{cod\ barocc}$) *του θεου*, aeth *domini Ies. Chr.* ... 35. om

5. ο *μαρτ. ο πιστος*: 35. 87. And^{c} *ος μαρτυς πιστος εστιν*. Cf et. Aretham ad verba ο *μαρτυς ο πιστος*: *δεῖ προσυπακούειν τό· ὅς ἐστιν, ἵν' ᾖ· καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν μάρτυς ὁ πιστός.* Item vg Victorin Prim *qui est testis fidelis* | *των νεκρων* cum ℵABCP al^{50} (etiam 93. 94. 95. 97. 98. 99. 100.) vg cop syr Lugdun^{ep} ap Eus$^{hist\ 5,2,3}$ Or$^{thod\ qu\ 85}$ Method^{779} et^{794} Epiph^{502} (tamen his locis potuerit etiam ad

τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 *καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς* 5, 10

Col 1, 18 respici, quem locum cf) And^{a} et^{c} Are^{txt} et^{com} Victorin Prim ... ς (= Gb Sz) praem *ex* cum 1. 91. 96. al arm^{cdd} And^{P} et^{bav} ::ex Col 1, 18 vdtr fluxisse | *βασιλεων*: ita ipse* ut^{vl} in ℵ ex *-λειων* restituit | *τω* (ℵ* om) *αγαπωντι* cum ℵABC al plus^{45} ... ς (= Gb Sz) *τω αγαπησαντι* cum P 1. 28. 36. 79. 91. 92^{mg} 96. 99. al And^{a} et^{P} et bav Are ... 35. 87. And^{c} *οσ ηγαπησεν*. Item vg (praetereunt Victorin Prim) *qui dilexit* | *και λυσαντι* cum ℵAC 1. 6. (7. vide post) 12* 28. 36. 38. 69. 79. 99. syr arm (*λύσαντι τοὺς δεσμοὺς τῶν ἁμαρτ.*) And$^{a\ txt}$ Prim (*suo nos sanguine solvit a peccato*) Cassiod (pergit post *et qui veniet* - cf ad v. 4 - sic: „evidenti relatione patefacit, protestans ipsum esse dominum Christum, qui nos redemit sanguine pretioso"). Item 7. *λυσαντι και των τησ αμαρτιασ κηλιδων* (cod *κιλ-*) *λουσαντι τη εκχυσει του ζωοποιου αιματοσ και υδατοσ και ποιησαντι ημασ βασιλειον ιερατευμα και λουσαντι* (iam sequuntur *ημασ απο των αμαρτ.* etc). Et 16. 45. 69. similiter? ... ς Ti *και λουσαντι* cum ^{B}P al longe plu vg cop aeth^{utr} And$^{P\ txt}$ et$^{bav\ txt}$ Are^{txt}; item (praecunte *οσ ηγαπησεν*) 35. 87. And^{c} *και ελουσεν*. Praeterea cf And $^{a\ c}$P *τούτῳ, φησίν, ἡ δόξα πρέπει τῷ δι' ἀγάπην τῶν δεσμῶν τοῦ θανάτου ἡμᾶς λύσαντι* (^{c} *λύσ. ἡμ.*) *καὶ* (P add *ἐκ*) *τῶν τῆς ἁμαρτίας κηλίδων λούσαντι τῇ ἐκχύσει τοῦ ζωοποιοῦ αἵματος αὐτοῦ* (^{c} *αὐτ. αἵμ.*) *καὶ ὕδατος καὶ ποιήσαντι βασίλειον ἱεράτευμα* etc. Item Are *διασσογραφεῖται τοῖτο πρὸς διάφορον διάνοιαν· λούεται μὲν γὰρ ὁ τὰς κηλίδας καὶ τοὺς σπίλους ἀποκαθαιρόμενος· λύεται δὲ ὁ τῶν ἐγκλημάτων ἑαυτοῦ ἀπαλλαττόμενος.* Tum sequitur *ἄλλως*, ubi bis *τῷ λούσαντι ἡμᾶς* legitur. | *ημασ* sec et. ^{ac} ... ℵ* om | *εκ των* cum ℵAC 1. 12. 28* 36. 38. 79. 92^{mg} 99. And^{a} et^{P} et^{bav} ... ς Ti *απο των* cum B^{P} al pler And^{c} Aretha. Item vg Prim *a peccatis* (Prim *-to*) | *ημων* cum ℵB^{c}P al pler vg rell (sed aeth^{utr} *υμων* ut antea bis *υμασ*) And$^{a\ b\ c}$ Aretha ... Ln$^{ed\ min}$ om cum A 1. 12. 16. And^{P}; nec exprim Prim

6. *και εποιησεν* cum ℵAC^{P} al pler And$^{a\ b}$P et (praegresso *και ελουσεν*) ^{c} Aretha ... B 7. 9. 13. 14. 16. 23. 29. 36. 45. 55. 92^{txt} *και ποιησαντι*. Cf Arethas: *προσυπακουστέον δὲ πρὸς τὸ „ἐποίησεν" τὸ „ὅσ" ἀναφορικὸν ἄρθρον, ἵν' ᾖ· ὅσ ἐποίησε. μὴ γὰρ οὕτωσ ἐξακουομένου διὰ τὸν σολοικισμὸν ἡ φράσισ ἀχρειωθήσεται. μὴ ἔστω οὖν πρὸσ τὴν προκειμένην δοτικὴν πτῶσιν ἐπιφερομένη ἔννοια, ἀλλ' ἐξ εὐθείασ ἐπαγομένη.* Item sub *ἄλλωσ* sic: *δυτικῆσ γὰρ πτώσεωσ προλειφθείσησ ἐν τῷ „λούσαντι ἡμᾶς" ἐπήγαγε τὸ „ἐποίησεν ἡμᾶς" ἐλλειπτικῶσ τοῦ ἄρθρου. ἦν γὰρ τὸ ἀνελλειπὲσ οὕτω· τῷ λούσαντι ἡμᾶς ἐν τ. αἵμ. αὐτοῦ καὶ ποιήσαντι ἡμᾶς. κἂν μὲν ἡ ἐπιφερομένη ἔννοια ὁμοιοπτώτωσ ἐπήνεκτο οὕτω προαγομένη, ᾧ καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς, οὐδὲν νῦν ἡμῖν περὶ τούτου προῦκειτο ζήτημα. ἐνέργειαν δὲ ὑποστήσαντοσ διὰ τοῦ „ἐποίησε" ῥήματοσ, ἀναγκαίωσ ἐπ' εὐθείαν πτῶσιν ἀποκλίνομεν, τὸν ἐνεργοῦντα ἐπιποθοῦντεσ μαθεῖν* etc. | *ημασ* cum ℵB^{P} al pler vg^{cle} demid lipss And^{omn} Aretha Victorin Prim,

Mx 19, 6 Re 61, 6 *βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.*

Zach 12, 10 ss Dan 7, 13 21, 6 etc Es 44, 6 7 *Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν.* 8 *ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.*

---

item cop (syr et *ημιασ* et *ημιν* exprimere potest), aeth *ημασ* ... Ln$^{ed\ min}$ *ημιν* cum A 13. 23. 27. 31. 38. 55. Cf etiam Arethas in com: *ἀλλὰ καὶ βασιλείαν ἡμῖν δωρησάμενος* ... Ln$^{ed\ mai}$ *ημων* cum C; similiter am fu harl tol omn^{lachm} *et fecit nostrum regnum*, perguntque am fu harl *sacerdotes*, tol al^{lachm} *et sacerdotes* | *βασιλειαν* (et. Gb Sz) cum $\aleph^{*}$AC al^{50} (et. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100.) And^{c} Are et^{txt} et^{com} (syr cop *fecit nos regnum sacerdotale*). Item *βασιλειαν και* $\aleph^{c}$ 9. (pergens *ιερατευμα*) 80. 99., item vg^{cle} demid lipss Victorin Prim *et fecit nos regnum et*, Tert$^{exhort\ cast}$ *regnum quoque nos et sacerdotes deo et patri suo fecit.* Praeterea vide ante am fu etc ... B *βασιλειον*, pergens *ιερεισ*. Item 13. 14. 23. 27. 55. 92^{txt} *βασιλειον*, pergentes *ιερατευμα*, quemadmodum And in com *καὶ ποιήσαντι ἡμᾶς βασίλειον ἱεράτευμα, ἀντὶ ἀλόγων θυσιῶν θυσίαν ζῶσαν καὶ λογικὴν λατρείαν προσφέροντας* ... ς (= Gb Sz) *βασιλεισ και* cum P 1. 28. 36. 79. al mu^{vl} (30* omisso *και*?) And^{a} p bav. Cf et. Tert$^{coron\ 15}$ *Nam et reges nos deo et patri suo fecit Christus Iesus*, ut$^{monogam\ 7}$ habet *Nos autem Iesus – sacerdotes deo patri suo fecit* et^{12} *quia sacerdotes nos deo et patri fecit* | *εισ τουσ αιωνασ* et. $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ *εισ τον αιωνα* | *των αιωνων* (et. Ln$^{ed\ mai}$) cum NBC al pler vg syr arm aeth And^{p} c bav Aretha ... Ln$^{ed\ min}$ Ti om cum AP 9. 28. 79. 97. 99. cop And^{a} :: legitur in apocalypsi *εισ τουσ αιωνασ των αιωνων* aliis locis duodecim; *των αιωνων* tantum non fluctuat | *αμην*: 33. tol om

7. *μετα*: c Ephr^{2,194} *επι*. Libere aeth^{utr} *in nubs* | *των νεφελων*: 35. And^{c} et^{bav} om *των* ... Ephr add *του ουρανου* | *οψεται* c. ANCP al pler And^{a} et^{c} Are. Nec aliter vg Or$^{lat\ 2,869}$ Victorin Prim ... $\aleph$ 1. 12. cop And^{bav} et^{p} *οψονται* | *αυτον*: 1. 46. 88. Ephr^{2,253} (non^{215} nec^{194}) om | *οφθαλμοσ* ... 87. Ephr^{2,194} et^{2,253} (sed non^{2,215}) o *οφθ.* | *αυτον* sec et. Ephr $^{2,194.\ 215.\ 253}$ $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ om | *εξεκεντησαν*: 1. al? And^{bav} *-τισαν* | *επ* (et. $\aleph^{c}$; $\aleph^{*}$ om) *αυτον*: Ephr^{2,194} *επ αυτω* ... 1. 47* om. Praeterea cf ad h. v. Prim^{com} *et videbit illum omnis terra* (sed paullo ante praecessit *et videbit eum omnis oculus*. Item *Idcirco adicit: et qui eum confixerunt*), tum: *et plangent se adveniente eo. Ita, Amen.*

8. *αλφα* cum $\aleph$ABCP al fere^{25} (et. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98.) lipss allachm cop And^{c} Aretha ... ς *A*, atque α (non *αλφα*) praebent 1. 29. 38. 47. 49. 90. 99. 100. al sat mu And^{a} p bav. Codd am fu demid Α et Ω Graecis litteris. | *και το ω* (et. $\aleph^{c}$): $\aleph^{*}$ praem *και εγω*, item Epiph^{519} *και εγω ειμι* (sed paullo ante absque his legitur) | ω: sic, absque signo, NAC 14. 31. 93. 94. al mu; B 82. 95. al vix mu

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ 22, 8
θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ 2 Tho 3, 8
καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν 2 etc
Ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα 4, 1 a
ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης· ὃ βλέπεις

ω̄, P 35. 79. 91. al ω̄ | και το ω absque additam cum $\aleph^{c}$ABCP al plus[45] (et. 91. 92^{ixt} 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100.) syr arm aeth Diadgall 5,243 Aretha (vide post) Ambfid 2,476 (idemabr 5,223 potius ad 21, 6 spectat) Prim. Quae apud Aretham leguntur: ἄλφα διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι, ὥτι καὶ τὸ ἄλφα ἀρχὴ τῶν ἐν γράμμασι στοιχείων· ω διὰ τὸ τέλος τῶν αὐτῶν. ἀρχὴν δὲ καὶ τέλος τίς οὐκ ἂν ἐννοήσοι τὸ πρῶτος σημαίνεσθαι καὶ τὸ ἔσχατος; explicare potius videntur αλφα et ω, quam additamentum testari ... ς (= Gb Sz) add αρχη και τελος cum $\aleph^{*}$ 1. 35. 87. 92^{ing} al mu^{vl} vg cop $Or^{int\ 3,909}$? Andc et^{bav}, item 28. 86. 49. 79. 80. 99. Anda η (99. om) αρχη και το τελος | λεγει: 99. om. Cf et. post Hipp. | κυριος ο θεος c. KABCP 1. al plus[50] Diadgall 5,243 Anda p c bav Arc Ambfid 2 Prim. Cf et. $Or^{int\ 1,58}$ „Iohannem in apocalypsi dicentem: *Haec dicit dominus deus, qui est et qui erat et qui venturus est, omnipotens*“. Item $Hipp^{noet\ 6}$ ($Lag^{48,3}$) ουτωσ γαρ και ιωαννησ ειπεν· ο ων και ο ην και ο ερχομενοσ, ο θεοσ ο παντοκρατωρ ... ς (= Gb Sz) ο κυριοσ cum 30.? | ο παντοκρατωρ: B 28. 79. Anda om o. Respicit huc et. $Epiph^{488}$ εν τη αποκαλυψει· ο ων απ αρχησ και ερχομενοσ παντοκρατωρ.

9. ιωαννησ: $\aleph$ ιωαννησ | ο αδελφ. cum KABCP 1. al plus[50] vg rell $Or^{3,720}$ Dion ap $Eus^{hist\ 7,25,11}$ And Are Prim Cassiod ... ς (= Gb Sz) ο και αδελφ. ex errore | συνκοι- ut HCP 79. etc, ς Ln συγκοι- ut AB al pler | συνκοιν. (συγκοιν.) cum KABCP al plu $Or^{3,720}$ $Dion^{eus\ 7,25,11}$ Anda p c bav ... 6. 7. 8. 11. 17. 29. 31. 41. 47. 82. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100. al fere[20] Arethas κοινωνοσ, idque Gb' | βασιλεια cum KABC al fere[50] vg cop Or $Dion^{eus}$ Andac Aretha Prim ... ς (= Gb Sz) εν τη βασιλ. cum P 1. 7. 49. al vix mu Andp et^{bav} ... syr aeth om και βασιλεια | εν ιησου (Gb'') cum $\aleph^{*}$CP 38. am fu demid tol $lips^{5.\ 6.}$ cop $Or^{3,720}$; item sine εν $Dion^{eus}$ et κυριου ιησου aeth ... B al^{50} vg^{cle} harl $lips^{4.}$ allachm arm Andc Arethas Prim Haym εν χριστω ιησου, $\aleph^{cc}$ syr εν ιησου χριστω ... A 25. εν χριστω, idque Gb'' ... ς ιησου χριστου cum 1. 28. 79. al vix mu Anda p bav | τη καλουμενη (40. λεγομενη): 1. om | δια pri: C vitiose και | και δια την cum HBP al longe plu syr arm Andp et^{bav} ... Ln Ti om δια cum AC 1. 4. 9. 28. 31. 34. 35. 37. 38. 48. 79. 87. vg cop $Dion^{eus}$ Anda et^{c} Aretha Prim | ιησου cum $\aleph^{*}$ACP 12. 28. 86. 79. vg (et. am fu al fere omn) $Dion^{eus}$ Anda et bav ... ς (Gb^{00}) add χριστου cum $\aleph^{cc}$B al pler $lips^{4.}$ cop syr arm aeth Andp et^{c} Are Prim Haym

10. εγενομην: A praem εγω | οπισω μου φωνην μεγαλην (et. $Ln^{ed\ mal}$) cum HCP al plu (28. οπ. μου φωνην σαλπιγγος μεγαλην) vg Anda Prim ... $Ln^{ed\ min}$ φων. μεγαλ. οπισθεν (38. οπισω) μου cum A 38. aeth, 16. Andp φωνης μεγαλης οπισω μου ... Ti φωνην οπισω μου μεγαλ.

2, 1. 8. 12 18 3, 1. 7 8, 14

γράψον εἰσ βιβλίον καὶ πέμψον ταῖσ ἑπτὰ ἐκκλησίαισ, εἰσ Ἔφεσον καὶ εἰσ Σμύρναν καὶ εἰσ Πέργαμον καὶ εἰσ Θυάτειρα καὶ εἰσ Σάρδεισ καὶ εἰσ Φιλαδελφίαν καὶ εἰσ Λαοδικίαν. 12 *καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτισ ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψασ*

---

cum B 2. 7. 8. 13. 14. 17. 29. 31. 82. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100. al fere^{50} Are, item And^{c} *φωνησ οπισω μου μεγαλησ*

11. *λεγουσησ* (38. *φωνουσησ*, 90. 95. *λαλουσησ*, 12. *ηχουσησ*): ℵ^{cc} *λεγουσαν* ... 7. om | o (34. 35. 38. 87. cop Prim α) *βλεπεισ* (haec ipsa supplet ℵ^{c}, omissa ab ℵ*) absque *εγω ειμι* etc cum ℵABC al fere^{50} vg cop syr arm aeth And^{a} et^{c} Aretha Prim Haym ... ς (= Gb Sx) praem *Εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτοσ και ο εσχατοσ, και* cum 1. 36. 38. 49. al (16. 69. 92^{txt} om *και* ultim) AndP, item P 7. *εγω αλφα και το ω· πρωτοσ και ο εσχατοσ· και* (7. om *και*) | *εισ βιβλιον*: ℵ *εισ το βιβλ.* | *και πεμψον* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *και* | *επτα* cum ℵABCP al plus^{50} vg cop syr arm aeth And$^{a\ c\ p\ bav}$ Aretha Prim Haym ... ς (= Gb Sx) om cum? Etiam 1. habet. | *εκκλησιαισ* sine additam cum ℵABCP al plus^{50} (et. 51., Sx errat) am fu demid harl lipss tol omn lachm syr aeth arm^{zoh} And$^{a\ c\ p\ bav}$ Are Prim Haym ... ς (= Gb Sx) add *ταισ εν ασια* cum? (et. 1. om) vg^{clo} cop arm^{usc} ar^{e} | *και* post *εφεσον*: 28. 94. 100. tol AndP om. Atque 100. AndP om et. post *ζωυραν, περγαμον, θυατειρ.* et (et. tol) *σαρδ.* | *ζωυραν* c. ℵ am fu (harl) omn lachm ... ς Ln Ti *σμυρναν* c. (A)BCP rell. Cf Steph. Thes. ubi ex Herodiano (Philet. p. 457. Piers.) affertur: *ζητεῖται πῶσ γραπτέον τὸ σμύρνα, ἐπειδὴ τινεσ μετὰ τοῦ ζ γράφουσιν αὐτό, ἕτεροι δὲ μετὰ τοῦ σ.* In numis modo σ modo ζ invenitur. Etiam inscriptiones passim ζ pro σ praebent ... A 1. 7* 32. 35. 50. 69. 82. 95. *εισ μυρναν* (7* 95* *μυραν*) ... harl *smirnam.* ℵ *κ. ε. ζμυ.* post *θυατ.* pon | *εισ θυατειρα* c. ℵ al pler (cop *θυατηρα*) And$^{a\ c}$ P Are. Item P 12. 36. 46. 88. *εν θυατειροισ* (:: cf 2, 18 et 24) ... Ln Ti *εισ θυατειραν* (B *-τηραν*, AC *-τιραν*) cum ABC 6. 8. 11. 14. 34. 35. 87. 91. Synops[153]. Item 1. 12. And^{bav} *εισ θυατειρασ.* Ex Latinis am demid harl lips$^{d.\ s.}$ all^{lachm} *thyatiram*, vg clo fu lips$^{c.}$ tol Prim *thyatirae.* Contra Livius[37,8] *circa Thyatira* et[37,21] *per Thyatira.* AethPP agnoscit *Θυάτειρα* (sed habet etiam *φιλαδέλφεια* et *λαοδίκεια*, postquam praecessit *Ἔφεσον* et *πέργαμον*), aeth^{ro} *θυάτειρον.* Apud Diog. Laert. Arcesil. 4, 30 est *τηλοῦ μὲν φρυγίη, τηλοῦ δ' ἱερὴ θυάτειρα.* Atque Steph. Byz. ex inepta etymologia concludit proprie dicendum esse *ἡ θυγάτειρα.* | ℵ* om ℵ. *εισ σαρδ.*, suppl^{c} post *λαοδικ.* | *φιλαδελφιαν* cum ℵABCP (*-φίαν* hoc acc.) 7. 28. 32. 90. 91. 93. 98. 100. al ... ς Ln Ti *φιλαδελφειαν* cum minusc longe plu And Are. Cf Moschop. *περὶ σχεδ.* 121. *φιλαδέλφεια πόλισ τὸ εἰ δίφθογγον, φιλαδελφία δὲ ἰῶτα.* Similiter anonym. in Boisson. anecdot. 4, 408. | *λαοδικίαν* (ut iam supra constanter in ep ad Eph edidimus) cum HAC 8* 28. 100. etc ... ς Ln Ti *-δικειαν* cum BP al longe plu And Are

12 *και* pri et. Ir$^{int\ 2/3}$ Cyp^{283} (testim 2,26) Victorin etc ... B al fere^{40} (et.

εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσᾶν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 καὶ

Dan 7, 13. 10, 5 — 2, 18 Dan 10, 6 Ez 1, 24 Ez 43, 2

91. 92. 93, 94. 95. 96. 97. 98.) add εχει (31. εχει pro και) | ελαλει (Gb″) cum κnc al fere[50] And[a c p bav] Aretha, item *loquebatur* vg Ir int Cyp Prim al ... a λαλει ... ς (= Sz) ελαλησε cum r 1. 7* al mu | ειδον cum κ*ar al pler And Aretha ... Ti ιδον cum κ[c]nc 7. 14. 92. al

13. εν μεσω c. bp al certe pler etc ... Ti εμμεσω c. ac ... א μεσον | των λυχνιων c. acr 1. 12. 28. 38. 45. 100. am* cop sah syr arm[gb] ar[e] aeth And[a p bav] Ir[int 256] Cyp[295] Matern[34] ap Gall[7] Prim al ... ς (Gb[00]) τ. επτα λυχν. cum κn al pler vg[cle] am[mg] fu demid harl lipss omn[iachm] arm[tro] And[c] Are Haym al. Praetereа post λυχνιων 34. 35. 49. 87. vg cle demid lipss al (sed non am fu tol al) And[c] add των χρυσων | ομοιον: a ομοιωμα, item harl *similitudinem* | ιον cum κn 1. 7. 8. 11. 14. 17. 28. 31. 35. 41. 82. 87. 92[ixt] 94. 100. al[20] fere And[c], item *similem filium* am[s] ... ς Ln υιω cum acr al plu And[a p bav] Aretha | ποδηρη cum κncr al fere omn etc ... Ln[ed min] Ti ποδηρην cum a 11. | προσ τοισ: 35. 38. 87. εν τοισ | μασθοισ cum א 7. 29. 46. 88. 97. 100. (quae forma passim invenitur.) Praebent etiam dfgr al Lc 23, 29.) ... ς Ti μαστοισ cum bcp al longe plu And[c] et[a mg] Ar[e]bis ... Ln μαζοισ cum a 10. 17. 28. 37. 49. 79. 80* 91. 96. And[a*] et[p] et bav :: cf et. ad Lc 23, 29. Explicat de variis his formis Steph. Thes. | χρυσαν cum א*ac ... ς χρυσην cum א[c]bp al omn[vid] And[omn] Are

14. λευκαι ωσ (et. Gb Sz Ln) cum nab al fere[55] And[c] Are, item Ir[int 256] *albi quemadmodum*, sed ex his b al[20] And[c] λευκαι και ωσ, 46. 48. λευκ. ωσπερ ... ς (= Gb Sz) Ti λευκ. ωσει cum cp 1. 28. 49. 79. 91. 96. 100. al And[a p bav] | λευκον ωσ (38. 100. ωσει) cf. Ir[int 256] (*quemadmodum lana alba quomodo nix*): 8. και ωσ, 36. vg arm aeth Victorin λευκ. και ωσ (36. ωσει) ... Cyp[295] et[178] (hab virgg [16]) Prim nil nisi *aut nix*. Cf et. Are[com] τοῦτο ὅ ἡ πολιὰ θρὶξ καὶ ὡσεὶ χιὼν ὑποσημαίνει. | ωσ ante φλοξ (7. φλογξ): 27. om

15. και et. Ir[int 256] etc ... 7. Prim om | χαλκολιβανω (r 7. 32. 100. χαλκωλιβ. sive χαλκω λιβ.): vg Cyp[295] Victorin al *aurichalco* (am *orichalc.*, fu *aericalco*, tol *aerichalc.*), item Prim *aurichalco Libani*, Ir[int 256] *chalcolibano*, syr aeth *aes Libani* | πεπυρωμενω cum א 16. 46. 69. 88. (al?) vg cop sah syr aeth Ir[int] Cyp Victorin Matern[prof relig] (Burs[35]) Prim Haym. Sic enim vg Haym: *similes aurichalco sicut in camino ardenti*; Ir[int] *similes chalcolibano quemadmodum in camino succensus est*; Cyp *similes aurichalco sicut de fornace ignis*, Victorin *similes aurichalco tanquam in fornace conflato* (in eom quidem est: *pedes apostolorum dicit qui per passionem conflati in universo orbe verbum eius praedicaverunt*),

ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ
ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 *καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν,*
2, 8 *ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν*
Ez 43, 12 *αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος*

Matern Prim *similes aurichalco sicut de fornace ignea.* Item syr *quod flammat sicut in fornace*, aeth *quod candefecerunt in igne*, cop *accensus in igne* :: pro tanta auctorjtate (ℵ Ir^{int} Cyp) omnino retinendum videbatur *πεπυρωμενω*, quod ipsum nescio an aptius sit quam *πεπυρωμενοι*, ut iam sensit Bengel in Gnom. Videtur ipsis eis commendari quae Dan 10, 2 leguntur ..... ς Ti *πεπυρωμενοι* cum BP al longe plu And^{a} c p bav Are. Sic And: *πόδες τοῦ χριστοῦ καὶ οἱ ἀπόστολοι τῇ καμίνῳ τῶν πειρασμῶν πυρωθέντες κατὰ τὴν τοῦ διδασκάλου μίμησιν.* Item Are: *πόδας δὲ τοῦ χριστοῦ καὶ θεμελίους τῆς ἐκκλησίας καὶ τοὺς θείους ἀποστόλους ἐκλεπτέον, καθαροὺς μὲν καὶ αὐτοὺς τῷ πυρὶ τῶν πειρασμῶν ἀναφανέντας* etc. Item cf anonym^{com} ap Aug^{2,2,3106} *similes aurichalco Libani, igniti velut in fornace ignis*, et^{3106} *similes aurichalco, tanquam in fornace conflati* ..... AC *πεπυρωμενης*, atque sic Ln edidit ... 97. om *ως εν κα. πεπυρ.* | *πολλων* (et. Ir$^{int\,244}$): Ir$^{int\,256}$ om

16. *και εχων* cum ℵ^{c}BCP al pler cop (sine *και*) And^{a} p bav Are ... ℵ* 34. 35. 36. 87. And^{c} *και ειχεν*, item vg arm Cyp^{295} Victorin Matern (ut v. 15) Prim Haym al *et habebat* (syr *et erat ei in manu eius*), Ir$^{int\,256}$ *et habet* ... Ln$^{ed\,min}$ om cum A 41. aeth^{utr} (vide post) | *δεξια χειρι αυτου* cum ℵACP 12. 14. 17. 31. 32. 35. 36. 37. 46. 48. 49. 79. 87. 88. 91. 92. 96. al pauc And^{a} c bav Are ... ς *δεξια αυτου χειρι* cum 1. 38. 100. al plu^{vl}, B *χειρι αυτου τη δεξια*, Ir$^{int\,256}$ *manu dextera sua* ... 10. 28. 95. vg arm And^{p} Cyp^{295} Matern Prim al om *χειρι* | *αστερας*: Ln ed min *αστερες* cum A 41. aeth^{utr} (vide ante) | *οξεια*: 46. 48. om | *ως ο ηλιος*: 37. 46. 47. 69. 88. 97. 100. om *ο* | *φαινει*: And^{p} *φαινων*, Ir$^{int\,256}$ *fulgens* ... ℵ ante *ως ο ηλιος* pon, item (*splendebat*) Cyp^{295} Matern Prim Cassiod

17. *ειδον* cum ℵAP al plor etc ... Ti *ιδων* cum BC 7. | *επεσα* cum ℵABCP etc ... 6. 13. 14. 25. 28. 29. 30. 32. 51. 79. 92. 93. 94. 95. 98. And^{a} Are *επεσον* | *προσ τους ποδας* cum ABCP al fere omn etc ... ℵ 13. *εισ τ. ποδας* :: cf ad Mt 18, 29 (ubi *εισ τ. ποδ. αυτου* aliena manus addidit) et ad Ioh 11, 32 (ubi *εισ* pro *προσ* alienae manus visum est). Plerumque *παρα* vel *προσ* dicitur, Act 10, 25 *επι.* | *ως νεκρος*: ℵ et* et^{c} *ωσει* (ℵ* *ωσ* scripserat) *νεκρ.* | *εθηκεν* (et. Gb Sz) cum ABCP al plus^{40} And^{c} Are, vg Prim etc *posuit* ... ς (= Gb Sz) *επεθηκε* cum ℵ 1. 28. 49. 79. 92^{mg} al vix mu And^{a} p bav, item Cyp^{295} Matern *imposuit* | *την δεξιαν αυτ.* sine additam cum ℵ*et^{c}ABCP al plus^{40} vg arm aeth And^{c} Are Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) add *χειρα* cum ℵ^{cc} 1. 28. 91. 92. 96. al vix mu syr And^{a} p bav | *λεγων* sine additam cum ℵABCP al fere^{50} vg cop syr arm aeth And^{a} c p bav Are Cyp^{295} Prim al ... ς

18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
τας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου.
19 γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ 11
ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς
δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες 16
ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ 12
ἐκκλησίαι εἰσίν.

(= Gb Sz) add μοι cum 1. al vix mu aeth | μη φοβου et. κ^{c} Cyp etc ... κ* om. Nec agnoscit, ut vdtr, Irint^{256}: *Iohanne vero non sustinente visionem – et vivificans eum verbum et admonens – dicebat: Ego sum primus et ego novissimus, et qui vivo et fui mortuus* etc | πρωτος et. Or^{4,28} etc: A πρωτοτοκος (male additur Are^{com}, ubi est: ἐγὼ γάρ εἰμι, φησίν, ὁ ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων ὑμῶν – καὶ πρωτότοκος πάσης κτίσεως.) | και ο εσχατος: Epiph^{519} και ο μετα ταυτα. Sed potest etiam ad locos geminos, ut 2, 8. 2, 13. spectare.

18. και ο ζων et. κ^{c} Or^{4,28} Irint^{256} Cyp^{295} etc ... κ* om και | και εγενομην: Prim *quia fui*, Cyp^{295} Matern (ut ante) al *qui fueram* | και ιδου et. Irint Cyp etc ... Or^{4,28} om και | αιωνας των αιωνων sine additam cum κ*ACP 36. 38. (om τ. αιωνων) vg cop arm (sed fluct lectio) aeth utr Or^{4,28} (et^{4,36}) AndP Irint^{256} Cyp^{295} Ath$^{1at\,560}$ Matern (ut ante) Prim al ... ς (= Gb Sz) add αμην cum κ^{c}B al pler syr arm^{edd} And$^{a\,c}$ bav Are | τας κλεις cum κACP al plu And$^{a\,c}$ bav et And^{com} Are^{com} ... B al plus^{30} (et. 92^{txt} 93. 94. 95. 97. 98. 100.) AndP Are^{txt} τας κλειδας | του θανατου και του αδου cum κABCP al plus^{50} vg rell And^{c} etP Are Irint^{256} Cyp^{295} Matern Prim Cassiod ... ς (= Gb Sz) του αδου και του θανατου cum 1. 28. 36. 79. al And^{a} et^{bav}

19. ουν cum κABCP al fere^{50} vg cop syr aeth And$^{a\,c\,p}$ bav Prim Haym al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. 97. al vix mu arm Are om | ειδες cum κCP al pler etc ... Ti ιδες cum AB 7. | μελλει et. κ^{c} ... κ* δει μελλειν, item c δει μελλει. Cf vg Prim al *quae oportet fieri.* | γενεσθαι cum κ*BCP 6. 11. 14. 28. 36. 49. 79. 91. 92. 96 100. And^{a} p bav ... ς Ln Ti γινεσθαι cum κ^{c}A 1. 7. 38. al longe plu And^{c} Are

20. αστερων ους cum κACP 1. 8. 12. 46. 80** 88. And$^{a\,**}$ et^{bav} ... ς Ti αστερ. ων cum B 6. 7. 14. 38. 91. al pler And$^{a\,*}$ c p Are | ειδες cum κACP al pler etc ... B 7. 36. ιδες | επι της δεξιας cum κBCP al omn^{vl} And$^{a\,c\,p}$ Are ... Ln εν τη δεξια cum A And^{bav}. Item vg Prim Haym al *in dextera.* | και τας (29. 30* 51. 55. 90. 93. 95. 98. 100. om) επτα λυχνιας: 97. και των επτα λυχνιων | τας χρυσας: 97. om ... 19. 25. 94. add ταυτα εισιν (94. εστιν) | των επτ. εκκλησ. εισιν: 97. εισι των επτ. εκκλ., item vg Prim al *sunt sept. ecclesiarum* ... κ* om εισιν (suppl κ^{c}) | και αι λυχνιαι αι (30. 33. 35. 36. om) επτα cum ABCP al^{30} vg Are ... ς (= Gb Sz) και αι (ita κ^{c}, sed κ* 1. 23. 92^{img} And^{bav} om) επτα λυχνιαι cum κ* et^{c} 38. 91. al plu And$^{a\,c\,p}$ bav ... Prim om αι επτα. Praeterea ς (= Gb Sz) add ασ ειδες cum P 1. 14^{img} 79. 91. 92^{img} 93. al mu^{vl} cop And$^{a\,p}$ bav ... omisimus cum κABC al^{40} (et. 87.

II.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ
1, 16. 18 κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· 2 οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν
κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς,
καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν,
καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας

---

94. 95. 97. 98. 100.) vg syr arm aeth And^{c} Are Prim al | ἑπτα ἐκκλ. εἰσιν: 34. 38. 47. 87. arm And^{c} praem αι ... 7. 97. om ἑπτα, ita ut habeant και αι λυχνιαι αι ἑπτα ἐκκλ. εισιν

II. 1. της cum ℵBP al om^{vid} (sed 36. τω της) arm And^{a} b p bav Are ... Gb* Ln τω cum AC :: cf etiam ad 2, 8 et 18; item 2, 12. 3, 1. 7. 14. | εν εφεσω cum ℵABCP al plus^{50} vg m^{105} (hi^{3} *Ephesi ecclesiae*, Prim *eccl. Ephesi*) And^{a} p c bav Are; item 16. εφεσου, 1. 38. arm Or$^{int\,3,261}$ εφεσιων ... ς (= Gb Sz) εφεσινης, sine teste ut^{vid}. Ortum enim videtur ex falsa lectione vocis εφεσιων, cuius ultima syllaba compendio utitur. | ο κρατων: 34. 35. 87. 90. 98. And^{c} praem κυριος | δεξια αυτου: ℵ^{a} (non item^{c}) arm δεξ. αυτ. χειρι, 35. 87. And^{c} δεξ. χειρι αυτ. | εν μεσω: Ti εμμεσω cum AC ... 1. επι (hinc Erasm finxit επι μεσω) | επτα: 100. ante χρυσων pon ... 38. 69. 97. arm om | χρυσων cum ℵBP al omn^{vid} etc ... Ln Ti χρυσεων cum AC

2. και τον κοπον sine σου cum ACP 10. 12. 17. 28. 36. 37. 46. 49. 79. 91. 96. 100. vg syr arm^{codb} And^{a} et^{bav} Hier$^{lov\,2}$ Aug$^{ep\,43}$ Prim al (item Victorin *laborem tuum et opera et patientiam tuam*) ... ς (Gb^{o}) add σου cum ℵB al plu lipsa cop (arm?) aeth And^{c} et^{P} Are ... 29. 30. 98. om και τ. κοπον | και οτι cum ℵBCP al omn^{vi} vg syr arm aeth pp And^{a} c p bav Are Victorin Aug$^{ep\,43}$ Prim al ... Ln$^{ed\,min}$ om και cum A cop aeth^{ro} | δυνη: 100. δυνησῃ | βαστασαι cum ℵABC etc ... P 1. 38. And^{bav} βασταξαι | επειρασας cum ℵABCP al plus^{50} And^{a} c p bav Are ... ς (= Gb Sz) επειρασω sine codice ut^{vi}. Verba enim και επειρασας τ. λεγοντ. εαυτ. αποστ. quum desint in codice 1., suppl Erasm (duce vg). | λεγοντας cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) φασκοντας rursus sine codice, vide ante | εαυτους (12. And^{P} om) αποστελους cum ℵACP 18. 25. 51. am arm And^{bav}. Item Gb Sz Ti sed addunt εινας (Gb^{00}) cum ℵ$^{c\,c}$B al fere^{50} vg And^{a} c p Are Victorin Aug$^{ep\,43}$ Prim al ... ς εινας αποστολους sine codice, vide ante | και ευρες αυτ. ψευδεις: arm *et Hebraeos, et mendacium dicunt*

3. υπομονην εχεις και εβαστασας cum ℵ^{c}ABC al^{40} vg cop syr arm aeth And^{c} Are Aug$^{ep\,43}$ (ut vg *patientiam habes et sustinuisti*) Prim (*habuisti patientiam et tolerasti*, etiam arm *habuisti*). Item ℵ^{a} sed post εχεις add και ὑλιψις πασας ... ς (= Gb Sz) εβαστασας και υπομ. εχεις cum 28. 38. 49. 79. 91. al And^{bav} et^{P}. Item P 7. 16. 45. 46. 88. εβα-

διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 14, 20
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέ-
πτωκες, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν
μὴ μετανοήσῃς. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νι- 15
κολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 11 etc
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου 22, 2
τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

στασ. με (similiter harl* arm eos) και υπομ. εχεισ ... 1. 92mg Andᵃ εβαπτισασ και υπομ. εχεισ ... 33. 34. 35. nil nisi εβαστασασ, 37. Victorin nil nisi υπομον. εχεισ | δια (6. 14? 31. om) το ονομ. μου cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) praem και sine teste utᵛˡ | και ου κεκοπιακεσ (51. -κασ) cum AC 51. ... Gb Sz και ουκ εκοπιασασ cum ℵ ΠΡ al fere⁵⁰ Andᵃ etᶜ Are. Item, quod utrique lectioni respondet, *et non defecisti* vg cop syr aeth Augᵉᵖ⁴³ Prim ... 16. 37. 38. 69. arm AndP και κεκοπιακασ, item 1. καικοπίακασ sic ... ς (= Gb Sz) κεκοπιακασ και ου κεκμηκασ: id quod finxisse ipse Erasm vdtr (una cum και ante δια το ονομ. μου). Adnotat vero eam lectionem etiam 92mg

4. αλλα cum ℵB 6. 7. 8. 14. 31. 35. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. Andᶜ Are ... ς Ln αλλ cum ACP 1. 28. 29. 38. 100. etc Andᵃ P bav | κατα σου: vgᵉᵈᵈ vet (utlugdun 1569) lips⁵· ⁶· add *pauca*. Sed recte iam Lᶜᵇʳᵘᵍ „*Non his addas* pauca". | οτι την αγαπην σου την πρωτην ... A οτι την πρωτην σου αγαπην | αφηκεσ cum ℵ*etᶜC ... ς Ln αφηκασ cum ℵᶜᶜABP al omnᵛⁱᵈ

5. μνημονευε: 38. μνημονευσον | ουν (80. Andᵃ γουν): Prim om, item Cypᵉᵖ ¹⁸ (lips ¹⁹) etᵉᵖ ²⁸ (lips ³⁴) etᵉᵖ ⁵² (lips ⁵⁵) etlaps ¹⁶ (edlips ¹⁴⁴), sed quum ter ibi sit *cum scriptum sit: Memento unde*, et semel *quia scriptum est: Memento unde*, nihil testimonii inde ad hanc rem sumi licet. Similiter apud alios fit. | πεπτωκεσ cum ℵ, item (ut Gb Sz Ln Ti) πεπτωκασ ABC al plus⁴⁰ Andᶜ Are, item *cecideris* Cypᵠᵘᵃᵗᵉʳ Prim al ... ς (= Gb Sz) εκπεπτωκασ cum P 1. 7. 28. 49. 79. 91. 96. al Andᵃ P bav, item *excideris* vg auctᵃᵈ novᵃᵗ ³⁷⁴ (Gall³) Victorin al | ερχομ. σοι (12. 96. arm aeth om σοι) sine additam cum ℵACP vg cop aethᵘᵗʳ auct ad novᵃᵗ ³⁷⁴ Augᵉᵖ ⁴³ Hierᶦᵒᵛ ² al ... ςᵉ (Gb⁰⁰) add ταχυ cum B al fere omn harl* syr arm Andᵃ ᶜ P bav Are Prim (:: ex 2, 16. 3, 11.). Item ς τάχει, quod iam Erasm ex cod 1., ubi est ταχεῖ, male ediderat. | μετανοησησ: 1. (-ησισ) 7. 97. -ησεισ (ut etiam Erasm edidit)

6. τουτο εχεισ: lips⁴· ⁵· ⁶· Prim *hoc habes bonum*. Cf et. Epiph⁷⁷ εχεισ δε τι καλον ... arm *hoc fac* | ἃ cum ℵBCP al omnᵛⁱᵈ vg rell Irˡⁿᵗ ¹⁰⁵ Epiph⁷⁷ etc. Item *sicut* aethᵘᵗʳ Prim ... A om

7. ουσ: demid lips⁴· harl* Prim *aures*; lips⁴· allachm cop (et postea) add *audiendi*. | ταισ εκκλησιαισ c. NBP al omnᵛⁱ vg rell Andᵃ ᶜ P bav Prim al ... A ταισ επτα εκκλ., atque sic Ln edidit; C ταισ εκκλ. ταισ επτα | νικωντι (B 7. 79. 82* -κοντι) cum ℵBCP al omnᵛⁱ etc ... Ln Ti νι-

8 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέ-*
1, 17 a etc *γει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν·* 9 *οἶδά*
2 etc *σου τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλα-*
σφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσὶν
ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 *μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν.*

κουντι cum A. Cf et. ad 2, 17 et 15, 2. | *δωσω αυτω*: ℵ 10. 17. 46. 49. 88. 91. 96. om *αυτω*. Item vg^{cle} lipss harl om *αυτω*, sed am fu demid tol al *Vincenti dabo ei*. | *εν τω παραδεισω* cum ℵ*$^{et c}$ABC al^{40} vg syr aeth Are Cyp^{210} Or$^{int\,2,169}$ Prim al ... ℵ^{cc}P *εν μεσω τω παραδεισω* ... ς (= Gb Sz) *εν μεσω του παραδεισου* cum 1. 28. 35. 36 49. 79. 91. 92^{mg} 96. al cop arm And$^{a\,c\,p\,bav}$ Ps-Ath$^{lat\,326}$ | *του θεου* sine additam cum ℵACP 1. 28. 36. 79. 92^{mg} al arm And$^{a\,p\,bav}$ ... Gb Sz Ti add *μου* cum B al plus^{45} vg cop syr aeth And^{c} Cyp Or^{int} Prim al

8. *τησ εν* (et. Gb Sz; ς *τησ*, vide post) cum ℵBCP etc ... Ln *τω εν* cum A (:: vide ad 2, 1.) | *εν ζμυρνη εκκλ.* cum ℵ am fu al^{lachm} (:: ut 1, 11) ... Gb Sz Ln$^{ed\,mai}$ Ti *εν σμυρνη εκκλ.* cum BCP al plus^{50} And$^{c\,p\,bav}$ Are, item A *εν σμυρνησ* ut Ln$^{ed\,min}$. Item *Smyrnae* (*Zmyrnae*) *ecclesiae* vg, *ecclesiae Smyrnae* Prim cop aeth; syr *eccles. quae in Smyrna* (95. *εκκλησιασ ο εν σμυρνη*) ... ς (= Gb Sz) *εκκλησιασ σμυρναιων* cum 1. (sed habet *μυρναιων*) arm. Item 28. 79. And^{a} *σμυρναιων εκκλ.* | *ταδε λεγει*: aeth add *spiritus sanctus* | *πρωτοσ*: A *πρωτοτοκοσ* (:: cf ad 1, 17) | *και ο* (51. 88. 96. om) *εσχατοσ*: 14. add *ο πρωτοσ των νεκρων* | *οσ*: 2. 9. 13. 23. 25. 26. 27. 29. 32. 42. 48. 50. 51. 82. 90. 93. 94. 95. 97. 98. om

9. *οιδα σου* sine *τα εργα και* cum ACP 19. 47. vg cop aeth^{utr} And$^{c\,com}$ (*οἶδά σου, φησίν, τὴν θλῖψ. καὶ τ. πτω. ἐν τοῖσ σαρκικοῖσ, ἤν* etc. Minus certa scriptura commentarii est in And^{a} etP, ubi eadem sic leguntur: *θλῖψιν δὲ καὶ πτωχ. ἐν τοῖσ σαρκικοῖσ φημί, ἤν* etc) Victorin Prim al ... ς (Gb^{cc}) add *τα εργα και* cum NB al pler syr arm And txt (ut est in$^{a\,c\,p\,bav}$) Are^{txt} et^{com} anonym$^{august\,312}$ | *πτωχειαν* ut ℵ BP al pler ... AC 1. 97. *-χιαν* | *αλλα πλουσιοσ* cum ℵABCP al plus^{50} And$^{a\,c\,p\,bav}$ (hi omnes^{txt}) Are, item *sed dives es* vg Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) *πλουσιοσ δε* cum 1. al? Fluxisse vdtr ex And^{com}, ubi post expositionem verborum *τὴν θλῖψιν καὶ τ. πτωχ.* pergitur in And^{c}: *πλούσιος δὲ εἶ ἐν τοῖσ πνευματικοῖσ*, in And^{a} etc *πλούσιοσ δ' ἐν τοῖσ πν. εἶ*. Libere arm *sed paupertas tua dives erit*. | *εκ* (35. 87. And^{c} *σου εκ*) *των λεγοντων* cum ABC al^{40} vg (*ab his*) cop syr Prim (ut vg) And^{c} (vide ante) Are. Item ℵ *την εκ των λεγ.* ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum P 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And$^{a\,p\,bav}$ | *ιουδαιουσ* (et. ℵ^{c}): ℵ*C *ιουδαιων* | *εαυτουσ* (28. 79. ante *ιουδ.*, 36. al ante *εινα*ι pon): 6. 34. 36. And^{bav} *αυτουσ* ... 16. 69. om | *σατανα*: ℵ^{cc} add *εισιν*

10. *μηδεν* cum ℵP al pler vg syr (aeth *ne timeas quidquam tu quod passurus es*) And$^{a\,c\,bav}$ Are Cyp^{207} Prim (vg *nihil horum timeas*, am Cyp Prim *nihil eorum timeas*) ... Gb" Ln *μη* cum ABC 8. 36. 49. And^{P},

ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, Ia 1, 12. 7 etc
καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 *ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω* 20, 6
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε* 1, 16
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 *οἶδα ποῦ κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντείπας*

---

item cop arm. Cf And^{c} com *μὴ φοβηθῇς, φησίν, τὴν ἐκ τῶν θεομάχων - θλίψιν.* Item And^{a} P *μὴ φοβεῖσθαι δέ φησι τὴν ἐκ τῶν* etc. | *πασχειν* cum NACP 1. 7. 28. 35. 36. 49. 51. 79. 87. 91. 95. 96. al vix mu And$^{a\,c}$ bav ... B 2. 6. 8. 13. 14. 29. 31. 38. 41. 47. 50. 82. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al fere^{15} AndP Are *παθειν* | *ιδου* sine additam cum NACP 1. 7. 14. 35. 36. 38. 51. 79. 92. al mu And$^{a\,c}$ bav; nec magis exprim *δη* vg Prim etc ... Ti add *δη* cum B 6. 8. 29. 31. 49. 91. 93. 94. 95. 96. 97. al^{20} AndP Are | *βαλλειν* (et. Sz) cum ℵ* et^{c}(vide post) ACP 12. 17. 18. 29. 30. 32. 34. 35. 36. 38. 46. 87. 88. 90. 92. 93. And^{c} (et^{bav} *βαλλεῖν*). In ℵ* est *βαλλειν βαλειν*, ℵ^{c} delevit *βαλειν*. Praeterea 38. post o *διαβ.* pon, item (95. *βαλειν*) cop syr arm aeth ... ς (= Sz) Ti *βαλειν* cum (ℵ* vide ante) B 1. 6. 7. 14. 49. 79. 91. 94. 95. 96. al plu And^{a} etP Are | o *διαβολ.* *εξ υμων* cum ABCP al^{45} vg And^{c} et^{bav} Are Prim al. Item (vide ante) cop syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) *εξ υμων* o *διαβολ.* cum ℵ 1. al mu^{vl} And^{a} etP | *πειρασθητε*: 1. *πειρασθητε* (unde per errorem in ed. prim. Erasm *παραθῆτε*) | *και εξετε* cum ℵB al pler (8. ℵ. *εξητε*) vg (*ut temtemini et habebitis*) arm And$^{a\,c}$ P Are anonym$^{august\,2112}$ Haym al ... Ln *και εχητε* cum AP 36. And^{bav} Prim (*habeatis*) ... C 1. 11. 12. *και εχετε* | *ημερων* cum NACP 1. 7. 28. 87. 91. al mu And$^{a\,c}$ P bav Prim (*dierum*) ... B 2. 6. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 41. 47. 82. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al fere^{30} Are *ημερασ*. Item *diebus* vg arm, *dies* anonym^{august} | *γινου*: praetermissum a ℵ* supplevit ℵ^{c} | *αχρι*: 38. *μεχρι*. Cf huc et. Tert$^{scorp\,12}$: „mandaverat etenim spiritus ad angelum ecclesiae Smyrnaeorum: *Ecce diabolus ex numero tuo coniicit* (*coniiciet*) *in carcerem, ut temtemini diebus decem. Esto fidelis*“ etc.

11. *ουσ*: demid lips$^{4.\,5.\,6.}$ harl** (2, 7. erat*) Prim *aures*, item lips$^{4.}$ cop add *audiendi* :: cf ad 2, 7.

12. *της εν περγαμω εκκλησιασ*: vg Ambr$^{ps\,118,1217}$ Quaest^{102,2050} anonym $^{august\,2112}$ al *Pergami ecclesiae*, Or$^{int\,3,961}$ Prim *ecclesiae Pergami*

13. *οιδα* sine *τα εργ. σου και* cum NACP 38. vg cop aeth^{utr} Hier$^{lovin\,2}$ Quaest^{102,2050} Prim al ... ς (Gb^{o}) add *τα εργα σου και* cum B al fere omnib arm syr And^{omn} (sed in com non attinguntur ista verba) Are | *το ονομα μου* et. ℵ^{cc} ... ℵ* *το ον. σου* | *εν ταισ ημεραισ* absque *και* cum NBP 1. 6. 7. 8. 12. 14. 17. 28. 29. 30. 31. 35. 36. 38. 41. 46. 49.

4, 20 ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σα-
Mm 26, 2 31, 16 τανᾶς κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦν-
τας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδα-

---

51. 79. 87. 92. 93. 94. 95. 96. 97. al plus[20] demid syr arm aeth[utr] And[a c p bav] Are Quaest[102,2950] Prim ... ς (Gb[oo]) Ln Ti praem και cum AC 91. al? vg cop Bed Haym | εν ταις ημεραις sine additam cum AC vg cop Prim Haym; sed vg[cle] lips[4. 6.] Prim (non item am fu harl tol lips[5.] omn[lachm] Haym) add *illis*. Similiter ℵ* qui add εν ταις. Cf Haym: „*cuius latinitatis sit haec locutio, non facile patet, nisi forte per subauditiones intelligatur. Si enim dixisset:* Non negasti fidem meam in diebus Antiphae testis mei, qui occisus est apud vos, *planus esset sensus et facile intelligeretur. At cum dicitur:* Non negasti fidem meam et in diebus Antiphas testis meus, *et cetera, obscura est sententia. Ideoque necessariae sunt subauditiones, ut ita hanc sententiam pronuntiemus:* Et tenes nomen meum, et non negasti fidem meam. Et in diebus illis, in quibus exstitit Antiphas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, non negasti fidem meam" ..... Gb" Ti add αις cum B 6. 14. 29. 31. 36. 38. 41. 47. 51. 82. 92[txt] 93. 94. 95. 97. al fere[20] demid syr aeth[utr] Quaest[102,2950]. Item ς add εν αις cum ℵ[c]P 1. 7. 35. 49. 79. 91. 96. al (arm *in die in quo*) And[a c p bav] Are ... ed. Erasm 1. εμαις, ut etiam 92[mg] | αντιπας cum ℵ[cc]A 2. 9. 13. 19. 23. 41. 42. 50** 97. Sic nomen istud scriptum fuisse, probabile fit etiam ex miro interpretum cop et syr errore; cop enim *et in diebus prodidisti testem fidelem*, syr *in dieb. illis quibus contendisti cum illo teste meo illo fideli meo* (alius vero codex: *quibus spectaculum factus est ille testis meus* etc) ... ς Ln Ti αντιπας cum ℵ*BCP al longe plu etc; vg[cle] am fu harl** al *Antipas*, sed omn[lachm] lips[5. 6.] Prim Haym *Antiphas*, lips[4.] *Anthiphas*; harl* *antiquis* (i. e. *et in diebus antiquis*); praeterilt nomen aeth (*in diebus quibus occiderunt apud vos iustum meum fidelem, ubi habitat satanas*) | ο μαρτ. μου: 12. 86. cop ar[e] om μου | ο πιστος μου cum AC 14. 92. syr ... ς om μου cum ℵBP al pler vg cop aeth And[omn] Are Prim al | ος απεκταν9η c. ℵABCP al pler vg cop syr arm And[a p bav] Are Prim al ... 6. 31. 87. demid aeth[utr] And[c] Quaest[102,2950] om ος | παρ υμιν: 95. παρ υμων | ο σατα. κατοικει (38. om οπου ο σα. κατ.) c. ℵABCP 1. al fere[50] vg cop arm And[a c p bav] Are Quaest[102] Prim al ... ς (= Gb 8z) κατοικ. ο σατ. cum? syr aeth. Totum versum sic Quaest[102, 2950]: *Et angelo Pergami ecclesiae scribe: Haec dicit - et non negasti fidem meam in diebus quibus Antipas testis meus fidelissimus occisus est apud vos, ubi satanas habitat.* Cf et. Tert[scorp 12]: *mandaverat etenim spiritus ad angelum eccl. Smyrnaeorum - item ad Pergamenorum de Antipa fidelissimo martyre, interfecto in habitatione satanae.*

14. αλλ cum ℵACP al sat mu And[a] ... Ti αλλα cum B 6. 8. 13. 14. 31. 36. 93. 94. 95. 97. al And[c] etP bav Are | κατα σου et. Orint[3,961] atque et. ℵ[c] ... ℵ* om | οτι εχεις (A εχει) cum ℵABP al omn[vid] vg[cle] demid lips[5. 6.] harl** And[a c p bav] Are Quaest[102,2950] Haym ... Ln Ti om οτι cum C am fu harl* tol lips[4.] al[lachm] cop syr Prim | βαλααμ:

λον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. 20
15 *οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν*
ὁμοίως. 16 *μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω* 8
μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 17 *ὁ ἔχων οὖς* 2, 8. 7 etc
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικοῦντι δώσω

13. 36. 38. praem *του* | *εδιδασκεν* cum ℵACP 1. 28. 79. al And^{a} P, item *docebat* vg (lips$^{6.}$ *docet*) Quaest Prim ... Gb' *εδιδαξε* cum B 6. 7. 14. 29. 31. 38. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. al plus^{30} cop arm And^{c} Are Or$^{int\ 2,347}$ (*docuit*) | *τω βα.* cum AC 7. 11. 95. Item ς (non ς^{c} etc) *εν τω βα.* cum 1. 18. ... ς^{c} (= Gb Sz, sed Gb') *τον βα.* cum ℵ^{c} al pler (And^{a} et^{c} et^{bav}, sed vide post) Are ... P And^{P} et And^{com} in^{a} et^{P} et^{c} *εν τω βαλααμ τον βαλ.* ... B nil nisi *βαλ.*, item ℵ* om *τω βαλ.*, qua in re scriptor a *βαλ-* (i. e. *βαλαακ*) ad *βαλ-* (i. e. *βαλειν*) transiluisse videtur. Dedimus vero *βαλαακ* cum ℵ^{c}AP al pler vg etc ... BC al pauc fu al^{1}ach^{m} *βαλαακ*, Or$^{int\ 2,347}$ Haym *Balach* | *βαλειν* ℵ^{c} *βαλλειν* ... A corrupte *βασιλει* | *φαγειν* cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49 79. 91. 98. al aliq (et 9. 13. 16. 23. 69. *του φαγειν*) vg cop arm syr And^{a} et^{bav} Or$^{int\ 2,347}$ Quaest Prim ... Ti *και φαγειν* cum B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 87. 93. 94. 95. al fere^{30} And^{c} et^{P} Are | *εἰδωλοθυτα* et. Or$^{int\ 2,347}$ Quaest Prim al ... vg Haym om. Cf et. Tert$^{praescr\ 33}$ „*Ioh. vero in apocalypsi* idolothyta edentes *et* stupra committentes *iubet castigare.*"

15. *των νικολαϊτ.* cum ℵP 1. 7. 28. 38. 91. al sat mu And$^{a\ c\ p\ bav}$ Are ... Sz (et Gb^{00}) Ln Ti om *των* cum ARC al^{30} arm | *ομοιως* cum ℵABC al^{50} vg cop syr And^{c} Are Quaest^{102} Prim. Sunt tamen ut 14. 92^{txt} vg^{cle} (item ut editi sunt Quaest Prim) qui *ομοιως* cum *μετανοησον* coniung ... ς (= Gb Sz) *ο μισω* cum 1. 92^{mg} al? arm; item And^{a} *ην μισω.* Item P 12. 13. 17. And^{P} et^{bav} *ομοιως ο* (And^{P} *ην*) *μισω.* Praeterea lips$^{4.}$ *que ego odi similiter* ... 38. (sed notatur foramen in codice) aeth plane om

16. *μετανοησον* sine *ουν* cum ℵP 1. 14. 28. 36. 49. 79. 91. 92. 96. al vg syr And^{a} et^{bav} Quaest^{102} Prim al ... Gb Sz Ln Ti add *ουν* cum ABC al fere^{45} cop arm aeth And^{c} et^{P} Are | *σοι* (ℵ* *συ*): 12. 14. 38. 92. arm om | *μετ αυτων*: Prim *tecum* (item Hier?). Contra dicit And in com: *ἐν τῇ ἀπειλῇ δὲ ἡ φιλανθρωπία· οὐ γὰρ μετὰ σοῦ φησίν, ἀλλὰ μετ' ἐκείνων πολεμήσω τῶν νοσούντων ἀνίατα.* Ceterum ex his commentarii Andreae verbis inrepserunt in textum quae 7. 16. 45. 69. post *στοματος μου* addunt: *και εν τη απειλη η φιλανθρωπια.*

17. *οἶσ*: demid lips$^{5.\ 6.}$ Amb$^{poenit\ 1,403}$ Prim *aures*, lips$^{5.}$ cop add *audiendi* | *νικουντι* cum AC ... ς *νικωντι* cum ℵBP al omn etc, sed 7. 8. 36. 79. And^{bav} *νικοντι* | *δωσω αυτω* (ℵ 92^{txt} vg^{cle} tol al^{1}ach^{m} om *αυτω*) sine *φαγ.* cum ℵABC 6. 8. 29. 31. 36. 38. 41. 47. 51. 82. 92^{txt} 93. 94. 95. 97. al plus^{15} vg cop aeth^{utr} Are Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) add *φαγειν* cum P 1. 7. 14. 28. 49. 79. 91. 92^{mg} 96. al arm syr And^{a} p bav Amb$^{poenit\ 1,403}$ Quaest^{102,2050}, item 13. 14. *του φαγειν*, item 35. 87.

αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν,
3, 12 19, 12 καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ
μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον·
19, 12 τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς
2 etc φλὸξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὁμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 οἶδά
σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ

And^{c} φαγειν post του μαννα | του μαννα cum AC 8. 29. 31. 35. 38. 51. 87. 92^{txt} 93. 94. 95. 97. al^{20} fere Are. Item B το μαννα, item 14. μαννα (* μανα), manna vg (tol edere manna) Victorin et (manducare manna) Amb$^{poen\ 1}$ Quaest^{102} ... ℵ 36. 91. εκ του μαννα, Prim de manna illo, item (εκ sive απο) cop arm syr ... ς απο του μαννα cum 1. 7. 28. 49. 79. 92^{mg} 96. al And^{a} P bav ... P απο του ξυλου. Cf et. huc Tert$^{scorp\ 12}$ *Exinde victori cuique promittit nunc arborem vitae et mortis veniam secundae, nunc latens manna cum calculo candido et nomine ignoto, nunc* etc. | δωσω αυτω sec loc: ℵ 38. om | ο ουδεις: ο ab ℵ* praetermissum suppl ℵ^{c} | οιδεν cum ℵABCP al plus^{50} (46. 88. ειδεν) And^{omn} Are. Latini *scit* (vg etc), *novit* (Prim) ... ς (= Gb Sz) εγω, quod Erasm sine teste Graeco dedisse videtur, 1. enim ο ουδεις usque λαμβανων om. | C hoc versu plura vitiose: κεκρυμενου, ψημον λευκην, κενον.

18. της cum ℵBP rell ... Ln τω cum A ... C om. Cf Epiph^{455} γραψον τω αγγελω της εκκλ. τω εν θυατειροις, item paullo post γραψ. τω αγγελω τω της εν θυατειροις εκκλησιας. | θυατειροις (-τιροις AC Epiph cod, -τηροις P 79. 93. 94.) cum ℵACP 1. al plu arm Epiph^{455} And^{a} c p Are; And^{bav} -τειραις, ut edidit Erasm ... B 7. 8. 14. 19. 41. 82. 97. al^{10} fere θυατειρη (B al -τηρη, 14. -τειρα), item *Thyatirae* vg cop aeth Quaest$^{102,296\frac{1}{2}}$ Prim (*angelo ecclesiae qui est Thyatirae*) al :: cf ad 1, 11 | εκκλησιας: A om | τ. οφθαλμ. αυτου cum ℵBCP al fere omn cop syr arm aeth Epiph^{hed} dind ex$^{cod\ ven}$ And^{a} etc et^{bav} Are ... Ln om αυτου cum A 36. 38. vg Epiph$^{455\ ed\ pet\ av}$ And^{P} Quaest^{102} Prim al | φλοξ cum ℵ fu omn^{lachm} ... ς Ln Ti φλογα cum ABCP etc | οι ποδες etc: And^{bav} τους ποδας αυτου ομοιους | χαλκολιβανω (P χαλκωλιβανω, 7. χαλκῶ λιβάνω): Latini ut 1, 15, sed Quaest^{102} *aeramento Tyrino*; syr *aeri Libanico*; aeth *fervor aeris Libani* (*et pedes eius sicut fervor aeris Libani*)

19. τα εργα και: Gb^{0} cum 12. (cop apud Wtst) Epiph$^{455\ pet\ av}$ (non item dind ex^{ven}) | και την αγαπην (Or^{int} *carit. tuam*) και την πιστιν και την διακονιαν (ℵ* om και τ. διακο., ℵ^{c} suppl και διακο., ℵ^{cc} κ. την διακ.) cum ℵ*et^{c}et^{cc}BP 6. 7. 8. 14. 28. 29. 31. 36. 38 (sed om την sec et tert) 49. 87. 91. 92. 93. 94. 96. 97. al fere^{20} am fu demid tol al cop syr arm aeth (sed cop aeth ter add σου) And$^{a\ c\ p\ bav}$ Are Or$^{int\ 3,75}$ Quaest$^{102,296\frac{1}{2}}$ Prim ... AC 48. 95. vg^{cle} Epiph^{455} και την (c om) πιστιν και την (Epiph om) αγαπην (vg^{cle} add σου) και την διακονιαν ... ς και την αγαπην και την διακονιαν και την πιστιν cum 1. | και

τὴν ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
20 *ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέ-* 1 Kg 16, 31
γουσα αὐτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους
πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 *καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα* 14

την (A 36. om, atque sic Ln) *υπομονην* sine *σου* cum ℵ 49. demid al lachm Or$^{int\ 2,75}$ Quaest^{102} Prim ... ς Ln Ti add *σου* cum ABCP al pler vg (et. am fu al) syr (etiam cop aeth, sed vide ante) And$^{a\ c}$ et (praemisso *και την υπακοην σου*) P Are Haym ... Epiph^{455} And^{bav} om | *τα εσχατα* cum ℵABCP al fere^{50} vg rell And^{omn} Are Or^{int} Quaest Prim ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. (posito post *εργα σου* puncto). Libere Epiph post *διακ.* pergit: *και οτι τα εσχατα σου πλ. τ. πρωτ.*

20. *αλλ εχω* cum ℵCP 6. 7. 14. 28. 29. 31. 38. 91. al mu And^{a} P bav Are ... Ti *αλλα εχ.* cum AB 8. 13. 30. 33. 34. 35. 36. 87. 93. 94. 95. 97. al And^{c} ... Epiph *εχω δε* | *κατα σου* sine additam cum ABCP al^{50} fere am fu demid tol harl lips$^{5.}$ all^{achm} cop syr aeth Epiph^{455} And^{c} Tert$^{pudic\ 19}$ Quaest$^{102,225\ 1}$ ... ℵ 12. 17^{c} 36. 43. And^{bav} add *πολυ*, 28. 79. And^{a} *πολλα*, item arm Cyp^{72} Prim *multa* ... ς (= Gb Sz) add *ολιγα* cum 1., item vg^{clo} lips$^{4.\ 6.}$ Haym *pauca* | *αφεις* cum ℵ*ABCP al fere^{45} Epiph^{455} And^{a} et^{bav} ... 34. 35. 47. 95. And^{c} Are *αφησ*, ℵ^{c} 26. 36. arm And^{P} *αφηκας*, 38. *ποθεισ* ... ς (= Gb Sz) *εασ* sine cod ut^{vi} (desunt enim in 1. *οτι αφεισ*) | *την γυναικα* sine *σου* cum ℵCP 1. 7. 36. 38. 95. al vg cop arm aeth Epiph^{455} And^{bav} Tert$^{pudic\ 19}$ Quaest^{102} Haym ... Gb Sz Ln Ti add *σου* cum AB al^{40} syr And$^{a\ c\ P}$ Are Cyp^{72} Prim. Praeterea A insuper add *την*, atque sic Ln | *ιεζαβελ* cum ℵ^{c}AB CP 1. al^{40} vel plurib (ℵ* *ιαζαβελ*) cop Epiph^{455} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *ιεζαβηλ* cum? | *η λεγουσα* cum ℵ*AC ... B al^{45} fere And $^{a\ c}$ P Are *η λεγει* ... ς *την λεγουσαν* cum ℵ^{cP} 1. 36. 38. al And^{bav}; item Epiph^{455} omisso *την*. Voluit Winerus scribi *ἡ λέγουσα*. | *αυτην* cum ℵB 7. 16. 40. 69. ... ς Ln Ti *εαυτην* cum ACP al pler etc | *προφητιν* cum ℵ (*-τιν* restituit ℵ^{c} ex *-τειαν*) AC al longe plu Epiph^{453} etc ... BP 7. 36. 87. 96^{c} And^{bav} *προφητην*. Praeterea ℵ add *ειναι*. | *και διδασκει και πλανα* (1. *πλανατα*ι) cum ℵABCP 1. al plus^{50} (92. *η διδ. κ. πλα.*) syr aeth (*et docet ut seducat*) And^{omn}, item cop (*dicenti quia ego propheta et doctor, et seducit*) et arm Tert$^{pudic\ 19}$ Quaest^{102} ... ς (= Gb Sz) *διδασκειν και πλανασθαι* cum?; sed Are *διδασκειν και πλαναν*. Cf etiam vg *quia permittis – docere et seducere*, Cyp^{72} *quod uxorem tuam – sinis docere et seducere*, Prim *quod sinis uxorem tuam – et sinis eam docere et seducere*. Sic Epiph^{455}: *οτι αφεισ την γυν. ιεζ. απαταν τους δουλ. μου, λεγουσαν εαυτην προφητιν, διδασκουσαν φαγειν ειδωλ. και πορν.* etc. Cf et. Tert$^{pudic\ 19}$ *ubi ad angelum Thyatirenorum spiritus mandat habere se adversus eum quod teneret mulierem Iezabel quae se propheten dicit et docet atque seducit servos meos ad* etc. | *τους* cum ℵABCP al certe pler etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. (in quo ipso *πλανᾶται* ex *πλανᾷ τους* ortum videtur) | *φαγειν ειδωλοθ.* cum ℵABCP al fere^{50} vg rell Epiph And^{omn} Are Tert^{pudic} Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) *ειδωλοθ. φαγ.* cum 1. 36. (et fortasse al pauc)

μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.
Ps 7, 10 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ-
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ
δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς
λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω

---

21. αὐτῆ: arm *αυτοισ* | *και ου θελει* (A Quaest^{102} Prim *ουκ ηθελησεν*) / *μετανοησαι εκ τησ πορν. αυτησ* (κ *ταυτησ*) cum κ^{c}(κ* om *κ. ου θε. μεταν.*)ABCP al plus^{50} vg cop syr aeth Epiph^{455} And^{omn} (sed^{bav} om hunc versum) Are Tert$^{pud\ 19}$ Cyp^{73} Quaest^{102} Prim al ... 38. *ει* (*και ει?*) *μεν θελει* etc ... ς (Gb Sz) *εκ τησ πορνειασ αυτησ, και ου μετενοησεν* cum 1., item arm *εκ τ. πορν. αυτων, και ου μετενοησαν* | *πορνειασ* ut BCP etc ... NA *-νιασ*

22. *ιδου* sine additam cum NABCP al plus^{50} vg cop And^{omn} Are Tert$^{pudic\ 19}$ Quaest^{102} Prim al ... ς (= Gb Sz) add *εγω* cum 1. (suppl ipse* supra lineam) arm | *βαλλω* cum AC 1. al pler And^{omn} Are, item *mitto* am fu demid|tol harl lipss omn^{lachm} Prim al (Haym *pono*) ... κ (* *καλω*, ^{c} *βαλω*)B(*βάλω*)P 38. al pauc *βαλω*, item *mittam* vg^{cle} Quaest^{102}, *dabo* Tert^{pudic} | *μοιχευοντασ*: 14. 92. *-σαντασ* | *κλινην*: A *φυλακην*, arm *καμινον*. Apud Prim est: *alia translatio* luctum *pro* lecto *posuit*. | *μετανοησουσιν* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum NA ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *μετανοησωσιν* cum BCP al omn^{vi} etc | *ἐργ. αυτησ* cum NBCP 6. 7. 14. 19. 29. 31. 35. 38. 49** 87. 91. 92^{txt} 93. 94. 95. 96. al plus^{30} am fu harl* tol lipse^{s} omn^{lachm} syr And^{c} Are Tert$^{pudic\ 19}$ Haym ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *ἐργ. αυτων* cum A 1. 12. 36. 49* 79. 92^{mg} al vg^{cle} demid harl** lipse^{t} et^{g} cop arm aeth And^{a} et^{P} et^{bav} Cyp^{73} Quaest^{102} Prim

23. *και τα τεκνα* cum NBCP etc ... Ln$^{ed\ min}$ om *και* cum A cop | *αυτησ* ... 46. 88. arm And^{bav} *αυτων* | *εν θανατω*: 36. *εν θυμω* | *εραυνων* cum AC ... ς *ερευνων* cum κ(sed ubique praeter h. locum *εραυ-*)BP al omn etc | *τα ἐργα*: C om *τα* | *υμων* cum κ^{c}(* om)ACP al pler am fu demid harl lipss^{s} al syr aeth And^{omn} Are Prim Haym ... B 38. vg^{cle} lipse$^{t.\ g.}$ tol al cop arm Cyp^{220} Quaest^{102} *αυτου* (*opera sua*)

24. *τοισ λοιποισ* cum NABCP 1. 6. al^{45} fere am fu demid lipss al cop syr aeth And^{omn} Prim. Sed κ* *τ. εν* (κ^{c} om) *λοι.* Item Gb' *λοιποισ* cum 2. 3. 17. 18. 96. al? ... ς (= Gb Sz) *και λοιποισ* cum 92^{mg} vg^{cle} harl tol Are Quaest^{102} Haym ... arm om | *θυατειροισ* (AC al *-τιροισ*, P al *-τηροισ*) cum κ*et^{cc}ACP etc ... B *θυατηραισ*, 14. 92. *-τειραισ* ... κ^{c} *θυατειρη*, item *Thyatirae* vg Quaest^{102} Prim al | *οιτινεσ* cum NABCP 1. al plus^{50} am fu demid tol harl lipss omn^{lachm} cop arm syr aeth And^{omn} Are Prim Haym ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum? vg^{cle}. Libere Quaest^{102} *qui hanc doctrinam non habetis et ignoratis altitudinem* etc | *βαθεα* cum ABC al^{20} fere And^{c} et^{P} Are (sed nec And^{com} nec

ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν 3, 11
ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω
αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ Ps 2, 8 s
σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα 12, 5
παρὰ τοῦ πατρός μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρω- 22, 16
ϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 7 etc

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· 1, 4. 16
οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 γίνου 2, 2 etc
γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὗ-

---

Are^{com}) ... ς (= Gb Sz) *βαθη* cum ℵP 1. 28. 36. 79. al And^{a} et^{bav}, item And^{com} Are^{com} | *βαλλω* (Gb″) cum ACP al plus^{40} syr And^{omn} Are, item *mitto* Victorin Quaest^{102} anonym$^{august\ 3114}$ ... ς (= Sz) *βαλω* (B 1. 82. *βάλω*) cum ℵB 1. 14. 49. 82. 91. 92. al vg cop Prim Haym

25. *αχρι* cum ℵC 14. 15. 82. ... ς *αχρις* cum BP al plu And^{omn} Are ... A 47. *εως* | *αν* (38. om) *ηξω* cum ℵACP etc ... B 2. 8. 13. 14. 29. 82. 93. 94. 95. 97. 98. al^{15} *avoiξω* ... aeth *usque dum miserear*

26. *και ο νικων*: 7. 16. 38. 69. 98. anonym$^{august\ 3114}$ om *και* | *εξουσιαν επι* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *επι*

27. *κεραμικα* ut ℵABCP etc ... 18. 29. 31. 46. 88. 91. 94. *κεραμεικα* | *συντριβεται* cum ℵAC 1. 7. 38. al vix mu And^{a} et^{bav} ... Gb′ *συντριβησεται* cum BP al^{50} fere vg cop syr aeth And^{c} et^{p} Are Prim anonym aug Haym. Cf Areth^{com} de *ὡς*, quod vult *αἰτιατικῶς* positum, *ἀντὶ τοῦ ἵνα. διὰ τοῦτο, φησί, ῥάβδος δίδοται σιδηρᾶ, ἵνα τὰ κεραμικὰ συντριβήσεται σκεύη.* Pergit: *εἰ δὲ καὶ ἀνελλήνιστος ἡ σύνταξις, οὐδέποτε γὰρ ὁριστικὸν ῥῆμα ὑποτακτικῇ λέξει συντέτακται, οὐδὲν μελήσει τοῖς διανοίᾳ μόνῃ, ἀλλ' οὐχὶ λέξεως ἀκριβείᾳ, τὴν σωτηρίαν πορίζουσιν.* Praeterea cf ad h. v. (et ps 2.) Naass$^{hipp\ 104}$ *περὶ τούτου γέγραπται· ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ.*

28. *πρωϊνον* cum ℵCP al certe pler etc ... Ti *προϊνον* cum AB And^{bav}

III. 1. *τησ εν σαρδ. εκκλησιασ* (c vitiose *-ιαις*): syr tantum *qui est Sardibus* | *τα επτα πνευματα* cum ℵABCP al fere omn vg reli etc ... ς (non ς^{a} Gb Sz) om *επτα* cum 12. 28. Fluxit igitur apud Erasm et ς ex errore. | *ονομα* cum ℵABCP 1. al plus^{40} (qui citantur) And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) praem *το* cum? | *οτι ζησ* cum ℵACP al plu And^{omn} (arm *viventis*) ... B 6. 8. 14. 29. 92^{txt} 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{15} Are *και ζησ*

2. *γρηγορων* cum ℵ^{c}ABCP al omn^{vid} etc ... ℵ* *εγρηγορων* (ε erasum – a ℵ^{c} – et iam antea notatum a ℵ^{a} vel ℵ^{c}) | *στηριξον* cum ACP al^{18} (in his

ρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνημόνευε οὖν πῶς εἰληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν
16, 15 μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν ὥραν ἥξω
1 Th 5, 2 Mt 24, 42 ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι

93* 95. 96** ... ς (= Gb Sz) στηριξον cum ℵB 1. al plu And^{a} c p bav Are ... 9. 13. 25. 28. 29. 30. 36. 40. 79. 94. 98. syr τηρησον | ἐμελλον cum ℵACP 12. 28. 34. 35. 36. 38. 79. 87. (item 1^{ms} 16. Are ἐμελλεν, 7. ημελλεν) vg (*quae moritura erant*) cop syr ar^{e} And^{a} c p bav Victorin Prim al ... Gb' ἐμελλες (sed B 19. 94. 97. ημελλ.) cum B 2. 6. 8. 14. 91. al plus^{20} ... ς (→ Gb Sz) μελλει cum? (1^{txt} om ἃ ἔμ. usque πεπληρωμ.); aeth *qui in eo sunt ut moriantur*; Vig$^{trin\ 3}$ *quae moritura sunt* | αποθανειν cum ℵACP 1^{ms} al mu vg cop syr arm aeth. Item 28. 36. 79. And^{a} Are αποθνησκειν ... Gb' αποβαλλειν cum B 2. 6. 8. 14. 91. al plus^{20} (sed 49. 91. al αποβαλειν) | ευρηκα: B ευρηκαν | τα ἐργα cum ℵBP al fere omn And^{omn} Are ... Ln Ti om τα cum AC 1^{ms} (sic etiam Erasm edidit ed 1. et sqq) | πεπληρωμενα (40. ante τα ἐργ. pon): 94. om | τ. θεου μου cum ℵABCP al^{50} vg cop syr aeth And^{a} et^{c} Are Prim al ... ς (— Gb Sz) om μου cum 1. al pauc^{vl} arm AndP et bav. Item Vig$^{trin\ 3}$ *coram domino*.

3. οὖν pri cum ABCP al fere omn vg cop syr arm And^{omn} (sed^{a} γουν) ... ℵ 14. aeth Are Prim om :: cf ad 2, 16. 2, 5. | και ηκουσας (cop *erraveris*) και τηρει cum ℵACP 1. 7. 38. 87. 91. 96. al vg cop syr And omn Prim al ... Gb^{o} cum B 2. 6. 14. 49. al plus^{20} (aeth^{utr} om και τηρει, arm om εἰληφας και) Are | εαν ουν (vg *si ergo*): Prim *si autem*, 36. εαν δε | γρηγορησῃς (7. -σεις) et. ℵ^{c} ... ℵ^{a} cop Prim μετανοησῃς (sed cop add *et non vigilaveris*) | ηξω ως κλεπτης: Prim *veniam et suscitabo adventum meum ad te, quasi fur veniam* | ηξω pri sine additam cum ACP 1. 12. 28. fu demid harl^{e} tol lips^{6c} omn^{lachm} cop arm aeth And^{a} p bav (Prim vide ante) ... ς (Gb^{o}) add επι σε cum ℵB al pler vg^{cle} am lips$^{4.6c}$ syr And^{c} Are Haym (sed om post alterum ηξω) al | γνωση (-σει 7. 45.) cum ℵB 2. 7. 8. 14. 29. 35. 38. al^{20} vg (*nescies*) (etiam cop aeth syr) And^{c} Prim al ... ς Ln Ti γνως cum ACP 1. al sat mu And^{a} p bav Are; item arm *et nemo scit adventum meum* | ποιαν: ℵ οιαν

4. αλλα cum ℵAC 14. 38., item Gb Sz αλλ cum BP al plus^{40} And^{a} c p Are, item *sed* vg cop syr aeth Or$^{int\ 2,94}$ Prim (*verum*) al ... ς (· Gb Sz) om cum 1. al^{vl} arm And^{bav} | εχεις ολιγα ονοματ. cum ℵACP 1. 28. 38. al sat mu vg cop arm syr aeth (reddit ονοματα per *homines*) And^{a} et^{bav} Or^{int} Prim ... Ti ολιγ. εχεις ονοματ. cum B al plus^{20} And^{c} p Are ... 6. 14. 31. 92. 98. ολιγ. ονομ. εχεις | εν σαρδεσιν cum ℵABCP al^{50} (omn ap Scri) vg cop syr arm aeth And^{omn} Are Prim al ... ς (· Gb Sz) praem και cum 1. | ἃ οὐκ cum ℵABCP al pler And^{c} ... Ti οι ουκ cum 1. 17. 28. 37. 38. 46. 79. 88. (98. αι) vg cop arm And^{a} p bav Are Tert$^{res\ carn\ 27}$ Prim (Latini *nomina - qui*) | αυτων: C εαυτων. Praeterea aeth add *cum mulieribus*. | μετ εμου: aeth *tecum* ... arm om

ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Mt 10, 32 Lc 12, 8 2, 7 etc

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· 8 οἶδά σου τὰ Es 22, 22 Iob 12, 14

---

5. οιτως cum ℵ*AC al[20] vg cop syr arm aeth Prim al ... ς Ti ουτος cum ℵ[c]BP al plu (53. ουτος ουτως) And[a c p bav] Are | περιβαλειται cum ℵABP etc ... c περιβαλλεται | εξαλειψω: 38. απαλειψ. Respicit huc Tert[scorp 12] *victori cuique promittit – nunc albam vestiri nec deleri de libro vitae.* | εκ της βιβλου usq το ονομα αυτου: 1. 28. om (propter ομοιοτελ.) | ομολογησω cum ℵABCP al certe pler And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) εξομολογησομαι cum? | ενωπ. του πατρ. μου: ℵ εμπροσθεν τ. πα. μου

7. Και τω: 38. Prim om και | εν φιλαδελφια cum ℵA(-φιασ)BCP al mu (6 ap Scri) ... ς εν φιλαδελφεια cum minusc longe plu ... Ln[ed min] εν φιλαδελφειασ c. A(-ιασ). Apud Latinos (vg Hil[5] Prim al) est *angelo Philadelphiae ecclesiae.* | ο αγιος ο αληθιν. cum BCP al fere omn vg cop syr arm aeth Or[2,525] (et apud Epiph[530]) And[a p bav] Are Hil[5] Prim al ... ℵA ο αληθιν. ο αγιος ... 35. 87. And[c] κυριος ο αγι. και αληθ. | την et. Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] ℵ[c] etc ... ℵ* om | κλειν cum ℵA BCP al plus[35] Or[4,97] et ap Epiph[530] And[c] ... ς (= Gb Sz) κλειδα cum 1. 14. 28. 36. 79. 87. al mu Or[2,525] And[a p bav] Are | του δαυ. cum ℵBP al fere omn Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] And[omn] Are ... Ln om του cum AC 38. (:: at solet ante δαυ. genitivum omitti του, ut Mt 12, 23. 20, 30. 21, 9. Lc 1, 27. 32. 69. Ioh 7, 42. Act 7, 45. 15, 16 etc) | δαυειδ (δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ, vide ad Mt 1, 1) et. Ir[int 258] etc (cop aeth *domus Davidis*): 7* 16. 33. 45. αδου, item cdd ap And: *ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ δαυὶδ ᾅδου γέγραπται*, et ap Are: *ἐπειδὴ δέ τινα τῶν ἀντιγράφων οὐ τὴν δαυὶδ* (barocc *τοῦ δαυ.*) *ἔχει κλεῖδα* (cod barocc *κλεῖν*), *ἀλλὰ τοῦ ᾅδου, οὐδὲν διάφορον* (barocc *διάφωνον*) *οὐδὲ ἐν τούτῳ· δείκνυται* (barocc *-νσι*) *γὰρ ἐκ τούτου ὡς ζωῆς καὶ θανάτου τὴν κυρείαν ἅτε θεὸς ὁ χριστὸς ἀναμφιβόλως ἔχει.* Positum igitur est ΛΔΟΥ pro ΔΔΔ. Refertur etiam a Gb „*abyssi* cop", quod unde habeat nescio, certe non est ex ed. Wilk. | ο ανοιγων et. Or[2,525] (et ap Epiph[530]) Hipp[daniel 20] (Lag[150]) Hil[5] Prim etc (Hipp *αὐτὸς γὰρ ἦν ἡ τελεία σφραγὶς καὶ κλεὶς ἡ ἐκκλησία, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει, ὡς ἰωάννης λέγει*) ... ℵ Or[4,97] και ανοιγων (ℵ ανιγ.) | κλειστει cum ℵABCP al[40] fere (sed 7. 29 al κλειση) Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] And[c] (Are vide post) Ir[int 258] (*habens clavem David; aperit et nemo claudet, claudet et nemo aperiet*) Hil[5] ... ς κλειει cum 1. 6. 31. 36. 49. 92[mg] al vg (cop) arm syr Hipp dan (Or[int 4,506] „qui solus ipse est *qui aperit et nemo claudit, claudit et*

2, 2 etc ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύ-
2, 13 ναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου
2, 9 τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συν-
ἀγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ
οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξουσιν καὶ
Is 45, 14 προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγά-
πησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε

---

nemo aperit“) And[a] p bav Prim anonym[aug2114] al ... 28. 79. *κλειων*. Praeterea B al[35] add *αυτην*: omisimus cum NACP al mu vg cop arm syr Ir[int] Or[bis] et Or[int] And[omn] Are Hil Prim al | *και* (A Hil om, atque sic Lu) *κλειων* c. NAP 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. al[vi] (sed 28. 79. *και ο κλει.*) Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] Hipp[1. l.] And[a] c p bav Prim (in ℵ *και κλειων* punctis notatur rursum rasis. Puto ℵ[c] et posuisse puncta et mutato consilio erasisse) ... ς Ti *και* (vg[cle] am demid al mu om, non item fu tol lips[4.] al[lachm] nec anonym[aug] Haym) *κλειει* cum C 31. 92[mg] al vg arm syr anonym[aug] Haym. Vide ante etiam Ir[int] Or[int] ... B al plus[80] (in his et. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98.) *ει μη ο ανοιγων*, item 5. 7. 13. 37. 45. *ει μη ο ανοιγων, και κλειων* ... libere Are pro *ο ανοιγων* etc *ουδεισ κλεισει ει μη ο ανοιγων, και ουδεισ ανοιξει ει μη ο κλειων*, item aeth *et nemo aperit et nemo claudit nisi ille* | *ανοιξει* (-ιξει ℵ, 7. 29. al -ξη) cum ℵB al[40] fere cop Ir[int] (vide ante) Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] And[c] Are (vide ante) Hil[5] ... ς Ln *ανοιγει* cum ACP 1 (*ανειγει*) 36. 92[mg] al vg arm syr Hipp[l. l.] And[a] p bav Or[int] (vide ante) Prim al

8. *σου τα ἐργα* et. Or[2,525] (et ap Epiph[530]): ℵ *τα ἐργα σου*, item vg etc | *ενωπ. σου θυραν*: 95. Or[2,525] (et ap Epiph) *θυρ. ενωπ. σου* | *ηνεωγμενην* cum NP 31. 35. 38. 87. ... ς Ln Ti *ανεωγμ.* cum ABC al pler etc (et. Or[2,525] And Are) | *ην ουδεισ* cum NABCP al[50] vg cop syr arm aeth Or[2,525] (et ap Epiph) And[c] et[bav] Are Prim ... ς (= Gb Sz) *και ουδεισ* cum 1. 92[mg] al pauc[vi] And[a] et[P] | *αυτην* et. Or etc ... ℵ 49. And[bav] om, nec magis exprim vg etc | *μικραν*: 38. 79. And[a] *ου μικρ.* | *εχεισ*: 1. 91. And[a] *εχει*

9. *διδω* cum AC ... ς *διδωμι* cum BP al omn[vi] And[omn] Are ... ℵ *δεδωκα* ... *dabo* vg cop aeth Prim Haym al | *ιδου ποιησω*: 1. 12. 49. And a p bav *και ποιησω* ... arm *ποιησω* | *ηξουσιν* (Gb″) cum NACP 2. 6. 14. 28. 31. 33. 35. 36. 79. 94. ... ς *ηξουσι* cum B al longe plu And[omn] Are, item 1. *ηξω* | *προσκυνησουσιν* (Gb′) cum NACP 1. 2. 13. 25. 31. 79. 94. ... ς *προσκυνησωσι* cum B al pler And[omn] Are | *γνωσιν* cum ABCP al pler And[omn] Are, item *scient* vg cop (*et scient omnes*) syr arm aeth Haym al. Item 15. 36. *γνωσονται*, 49. *γνωσωνται* ... ℵ 14. Prim *γνωση* (Prim[bis] *scies*, postea *et tu cognosces et ipsi qualem tibi dilectionem exhibeam*) | *εγω* cum NACP al sat mu vg (et. am fu al pler) cop syr arm aeth And[omn] Haym al ... Gb[00] cum B al[35] vg[cdd] lachm Are Prim

τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν 22, 7 2, 25
σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου,
καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Es 56, 5
θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἰερουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ 21, 2 2, 17 Ga 4, 26
τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 2, 7 etc

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε 19, 11
λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως Col 1, 15

---

10. οτι: A και, 38. και οτι (et. arm^{gb}) | τηρησω: ℵ om

11. ερχομαι absque ιδου cum ℵABCP 1. al^{50} fere am tol omn^{lachm} cop syr ar^{c} And^{omn} Are Prim Haym al ... ς (- Gb Sz) praem ιδου cum 28. 36. 79. al vg^{clo} fu demid harl lipss arm aeth Bed | ινα μηδεις λαβη: 7. 16. 45. ινα μη λαβη τις ταχυ

12. ποιησω αυτον et. ℵ^{c} ... ℵ* ποι. αυτω | εν (ℵ* om) τω ναω et. Or^{4,208} etc ... ς^{c} 1624. 1633. 1641. (item edd aliae nonnullae) ε. τ. λαω per errorem | τ. θε. μου: 11. 29. 36. om μου | ετι: ℵ om | επ αυτον: C 28. om ... 36. 79. 92^{txt} And^{a} επ αυτω | B ab ονομα pri ad sec transiliens om του θεου μου κ. το ονομα, item 1. 12. syr transiliendo a του θεου μου pri ad sec om και το ονομα τ. πολεως τ. θε. μου. Similiter al pauc. | το ονομα: 38. add μου και το ονομα | η καταβαινουσα (r -βιεννουσα) cum ℵ*ACP 1. 12. 15. 25. 28. 37. 40. 45. ... ς^{e} (non ς Gb Sz) η καταβαινει cum B al pler And^{omn} Are, item quae descendit vg etc ... ℵ^{c} τησ καταβαινουσησ | εκ cum ℵABCP 1. al sat mu And^{a} p bav, item de caelo a deo meo vg Prim al ... 2. 6. 7. 16. 29. 31. 35. 87. 93. 94. 95. 98. al^{15} And^{c} Are απο. Praeterea in ℵ ex o priore in ουρανου ℵ^{c} fecerat θεου (ΟΥ) sed ipse^{c} restituit ου antequam mutasset reliqua. | μου ultim cum ℵACP al sat mu vg^{clo} am (al pler) cop syr aeth And^{omn} Are Prim al ... B al^{20} fu arm (sed arm^{gb} eius) om

13. ους: fu demid lips$^{s.e.}$ al^{lachm} aures et cop add audiendi

14. τησ εν λαοδικια (-κια cum ℵAC 7. 94. etc; Gb Sz Ln Ti -κεια cum ℵP etc) εκκλησιασ cum ℵABCP al^{50} fere (sed 95. om εκκλησ.) And^{omn} Are, item Laodiciae ecclesiae vg m^{21} Haym, fu Prim ecclesiae Laodiciae (-ceae Prim), nec aliter cop arm syr aeth ... ς (= Gb Sz) τησ εκκλησιασ λαοδικειων cum 1. al? | ο αμην: vg amen, m^{21} ille amen, Prim qui est amen | ο μαρτυσ: ℵ* (non item^{c}) aeth praem και | και αληθινοσ cum ABP al pler vg m^{21} cop arm aeth And^{c} p bav Are Prim al. Item ℵC 2. και ο αληθινοσ ... 7. 14. 28. 45. 79. syr And^{a} ο αληθιν. | η αρχη (28. 79. And^{a} απαρχη): ℵ aeth praem και | κτισεωσ et. ℵ^{c} ... ℵ* εκκλησιασ, 94. arm^{pol} πιστεωσ

2, 2 etc τοῦ θεοῦ· 15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. 16 οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ He 12, 6 Prov 3, 12 κολλύριον ἔγχρισαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. 19 ἐγὼ ὅσους

---

15. *ουτε ψυχρος ει* (א* om) *ουτε ζεστος* (46. *ζεστ. ει ουτε ψυχρ.*) ... m^{23} syr om *ουτε ψυ. ει* (*ει* m^{23} post *calidus* pon) | *οφελον* (BP 98. *ωφελ.*) *ψυ. ης η ζεστος*: A 1. 47. om (a *ζεστος* ad *ζεστος* transilientes) | *ἦς* (B 16. 32. *εἶς*) cum אBCP al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *εισης* cum ?

16. *ουτως οτι* (vg Amb$^{ps\ 118}$ Prim al *sed quia*): א *οτι ουτως* ... arm om; 36. om *ουτως* | *χλιαρος* et. א^{c} ... א* *χλιερος* | *και* (cop om) *ουτε* cum אABCP etc ... 2. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 48. 49. 50. 87. al^{20} fere syr *συ* | *ζεστος ουτε ψυχρος* cum אBC 1. al^{40} fere cop syr arm And^{omn} Are Salvian$^{gall\ 10,31}$ ... ς (= Gb Sz) *ψυχρ. ουτε ζεστος* cum AP al vix mu vg ... 10. m^{23} harl* aeth^{utr} Amb$^{ps\ 118}$ Ambrst$^{rom\ 12,10}$ Salvian$^{gall\ 10,26}$ Prim Haym om *και ουτε ζε. ουτε ψυχρ.* Praeterea א* post *ψυχρ.* add *ει*, item א^{c} post *ζεστ.* | *μελλω σε εμεσαι* (א* *εμμεσαι*, א^{c} *εμιν*, 38. And^{c} add *και ελεγχω σε*) *εκ τ. στομ. μου* et. Victorin Amb^{ps} Ambrst Prim Salvian^{bis} ... א* *παυσε του στομ. σου*

17. *οτι πλουσ. ειμι* cum AC 1. 6. 28. 31. 35. 38. 48. 79. 87. 95. al mu^{vi} vg syr And^{a} et^{c} Are Haym al ... BP al^{35} fere m^{23} vg^{alx} arm aeth AndP et^{bav} Cyp^{241} Amb$^{ps\ 118,1199}$ om *οτι*, hinc Gb^{a} | *ουδεν* (Gb′) cum AC 12. et And^{bav} ... ς *ουδενος* cum BP al pler And$^{a\ P\ c}$ Are | *οτι συ ει ο ταλαιπ.* et. א^{c} ... א* *οτι ταλ. ει* | *ελεεινος* cum BP al pler And omn Are ... Ti *ελεινος* cum AC 7. (*ελεῖνος*) :: cf Steph. Thes., ubi praeter al affertur Eust. II. p. 1276, 63. *ὅτε δὲ τὸ ἐλεεινὸν καὶ ἐλεινὸν τρισυλλάβως ἐλέγετο, παραδεδώκασιν οἱ τεχνικοί.* Scripsimus autem sine articulo cum CP 1. 14. 28. 36 (om et. ante *ταλ.*) 47. 79. 90. 92. 95. al And^{a} et^{bav} (AndP om *και ελεειν.*) ... Gb Sz Ln Ti *ο ελε.* cum AB al^{20} fere And^{c} Are | *και γυμνος* h. l. et. Cyp^{241} Prim al ... 7. 8. 16. m^{23} arm aeth Amb$^{ps\ 118}$ Haym ante *και τυφλος* pon

18. *συμβουλευω* (28. *-σω*) *σοι*: 38. cop add *ουν*, item demid lips$^{5.}$ *igitur suadeo tibi* | *αγορασαι*: 38. *-φασον* | *παρ εμου χρυσιον* cum AC 1. 28. 36. 49. 79. al mu^{vi} vg m^{23} arm syr aeth And^{a} et^{P} Cyp^{241} Victorin al ... Ti *χρυσ. παρ εμ.* cum BP 6. 7. 8. 14. 29. 38. al^{20} fere cop Are ... 31. 34. 35. 87. 97. And^{c} et^{bav} om *παρ εμου* | *εκ πυρος* (B *πυρασ*): cf vg *aurum ignitum probatum*, Amb$^{ps\ 118}$ *aurum igne probatum* | *περιβαλη* (7. *-λει*): B 14. 28. 79* 80. 87. 92. And^{a} Are *περιβαλλη* | *φανερωθη*: 14. *φανη*. Praeterea Cyp^{241} Prim add *in te* | *ει-*

ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ
ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου Cant 5, 2
καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω
μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι Mt 19, 28
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ
τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω 2, 7 etc
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

IV.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, 1, 10

σχινη: P 7. 36. ασχημοσυνη | κολλυριον (B 38. κολι-) cum ℵBC 2. 6. 7. 8. 14. 31. 35. 38. 82. 87. 92^{txt} al^{20} fere And^{c} et^{p} Are. Item *collyrio* vg Cyp^{241} Prim Haym ... ς Ln *κολλουριον* cum AP 36. 49. 91. 92 ^{mg} 95. 98. al mu^{vl} And^{bav}, item m^{82} *collurio* ... 1. And^{a} *κουλλουριον*, 28. 29. 79. *κουλουριον*, cop *καλοουριον* | *εγχρισαι* (ℵ *ενχρ-*) cum ℵAC 7. 16. 18. 28. 36. 45. And^{a} (:: non pro inf. aor. 1. act. sed pro imp. aor. 1. med. habendum puto, quemadmodum Latini interpretes ut vg m *inunge* praebent, nec aliter rell), Ln Ti *ἐγχρῖσαι* (7. 28. *ἔγχρισαι*) ... B al plus^{25} And^{c} Are *ινα εγχριση* (B *-ισει*) ... ς |(= Gb Sz qui *ἐγχρίσαι* receperunt) *εγχρισον* cum P 1. 49. 79. 91. 92^{mg} 96. al And p et^{bav}. Praeterea 10. 37. 91. 96. add *επι* | *ινα βλεπησ* (7. *-πεισ*): 36. om

19. *εαν*: ℵ 36. *αν* | ζηλευε (Gb″) cum ABC al plus^{30} And^{c} Are ... ς ζηλωσον cum ℵP 1. al sat mu And^{a} p bav ... 6. 11. 31. ζηλου, 91. ζητησον, Prim *crede* | *ουν*: 7. 12. 16. 28. om

20. *ακουση τησ φων. μου και* cum ℵABCP al omn^{vl} vg rell Mac$^{gall\ 1,117}$ And omn Are Amb$^{ps\ 48,999}$ et^{118,1217} Prim al ... Or^{3,422} (*ἐάν τις ἀνοίγῃ μοι, ἐλεύσομαι* etc) et^{4,406} (*ἐάν τισ ἀνοίξῃ μοι τ. θύρ.*) et$^{int\ 3,110}$ (*si quis aperuerit mihi ostium*) et^{406} (*si quis mihi aperuerit*) Hil^{211} om. Similiter Or^{4,342} *διὰ τοῦτο ἑστηκέναι φησὶν ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούειν, ἵν' ἐάν τισ ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰσέλθῃ πρὸσ αὐτὸν* etc, et^{3,418} *ἕστηκε γὰρ ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούει, καὶ ἐάν τισ ἀνοίγῃ αὐτῷ, εἰσέρχεται* etc. Item Epiph^{788} *ἐγὼ κρούω, καὶ ἐάν τίσ μοι ἀνοίξῃ, ἐλευσόμεθα πρὸσ αὐτὸν ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ μου* etc. | *ανοιξη*: ℵ *ανοιξω* | *και ελευσομ.* cum ℵB al^{35} fere And^{c} ... ς (= Gb + Sz) Ln om *και* cum AP 1. 7. 28. 36. 38. 79. al vg m^{82} cop arm syr aeth Or^{3,425} et^{int} (vide ante) Macar$^{gall\ 7,117}$ And^{a} p bav Are Hil^{211} Prim al

22. *οὖσ*: fu demid lipss$^{4.5.6.}$ al^{lachm} Prim *aures*, lips $^{4.*}$ cop add *audiendi*

IV. 1. *ιδον* (*-ων* B) cum ℵAB 7. 14. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* cum P al pler And^{a} p c Are | *ηνεωγμενη* cum ℵAP 1. 31. al And^{p} et^{bav} ... Gb Sz et (falsus de A) Ln *ανεωγμενη* cum B al plus^{30} And^{a} et^{c} Are | *η*

1, 1. 22, 6 λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.
Ez 1, 26 ss 2 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐ-
21, 11 10, 1 ρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος
ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου
ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους

(38. 91. 97. om) φωνη: ℵ Prim praem ιδου | λαλουσης: 33. 40. 93. λεγουσης ... ℵ Prim λαλουσαν (*loquentem*), 98. -σα | λεγων cum ℵ*AB al plus[20] And[c] ... ς (= Gb Sz) λεγουσα cum ℵ[c]P 1. 38. 49. 79. 91. 92[ms] al And[a] p bav Are ... 7. 16. και λεγουσης, 36. και λεγουσα μοι ... 15. om, nec expri Prim | αναβα cum ℵBP al omn[vl] And[omn] Are ... Ln αναβηθι cum A | ἃ cum ℵBP al omn[vl] vg rell And[omn] Are Prim al ... Ln οσα cum A. Praeterea Ln interpg: δεῖ γενέσθαι. μετὰ ταῦτα εὐθέως ἤγεν. Quam distinctionem praecivit Hier[dan 7].

2 ευθεως cum ℵAB al[25] am fu harl tol (om et. ευθε.) lips[s. c.] omn[lachm] syr (Hier[dan 7] *Post haec statim fui in spiritu*) Prim al ... ς (Gb[00]) praem και cum P 1. 7. al sat mu vg[cle] demid cop (sed om ευθε.) arm aeth And[omn] Are ... ℵ[c] ευθε. δε | ante επι in ℵ erasum est o | επι τον θρονον (Gb'') cum ℵAB al plus[20] And[c] Are ... ς επι του θρονου cum P 1. 28. 36. 79. 91. 96. al And[a] p bav

3. και ο καθημενος cum ℵABP 7. 13. 19. 26. 36. 41. 42. 92. al vg syr Hier[dan 7] Prim anonym[aug 2115] al ... 1. 6. 8. 14. 31. 38. al plus[25] cop arm aeth[utr] And[omn] Are Victorin om, hinc Gb[00]. Praeterea ς (= Gb Sz) add ην cum? (vg *similis erat* etc) invitis ℵABP eisque omnibus qui citantur And[omn] Are | ιασπιδι: B 13. 26. 41. 42. 44. add σμαραγδω και | σαρδιω cum ℵAB al[45] fere (82. al σαρδιτω) And[a] c P Are ... ς (= Gb Sz) σαρδινω c. P 1. 36. al And[bav] | ιρις c. ℵ[c](ιρεις i. e. ιριτις raso ε)B(ἶρεις)P al fere omn vg (*iris*) cop syr Prim (*arcus*) And[omn] Are. Cf et. Tert[coron 15] *et alius iridis ambitu ornatur caelesti prato* ... ℵ*A 28. 79. arm aeth (*sacerdotes*) ιριτις, item postea 28. arm ομοιοι | κυκλοθεν: 7. 16. 32. 50. 51. 79. 90. 94* And[a] et[bav] κυκλωθεν, 36. 38. 47. κυκλω | ομοιος sec cum AP 1. 6. 7. 11. 12. 30. 36. 79. al[vl] And[a] et[bav]. Item *similis* vg cop syr Prim anonym[aug] al ... ℵ[c]B 2. 8. 9. 13. 14. 29. 38. 47* 48. 50. 51. 90. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[10] Are ομοιωσ, idque Gb' ... ς[e] (= ς Gb Sz, sed Gb') ομοια cum 31. 47** 49. 91. 96. al? And[a-e] et P ... ℵ* om ομοι. ορασ. σμαραγδ. [t] και κυκλ. τ. θρονου propter ὁμοιοτέλευτον | ορασει σμαραγδινω cum ℵ[c]AP al sat mu And[a] p c (sed σμαραγδω, ut et. 87.) et[bav] Are ... B al[25] fere ορασισ σμαραγδινων, 14. ορασεισ σμαραγδων, 38. 47. ωσ ορασισ σμαραγδου

4. και ab initio cum ℵ[c]AP 1. al sat mu vg cop arm aeth And[omn] Are Prim al ... B 2. 8. 9. 14. 29. 33. 36. 50. 51. 90. 92. 93. 94. 95. 97. syr om | κυκλοθεν: 7. 16. 32. 51. 90. al[vl] κυκλωθεν, 28. 36. 79. And[a] et[p] κυκλω | θρονουσ pri loc cum HA 34. 35. And[c]. Confirmat anonym[aug] *in circuitu throni vidi sedes viginti quatuor et supra sedes* etc; vg Prim h. l. θρονουσ vertunt *sedilia* ... ς Ti θρονοι cum BP al pler

εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα

11, 16 | 5, 4 | 8, 5 11, 19 | 5, 6 | 15, 2 Ex 1, 22 Mx 24, 10

And^{a} p bav Arc | εικοσι sine και cum ναρ al^{25} fere And^{a} otl^{p} Arc; item qui κδ' n 1. 93. 95. 98. al And^{c} et^{bav} cop ... ς (= Gb Sz) add και cum 7. al mu^{vi} arm syr | τεσσαρας: να τεσσαρες, item r al pler; de b al vide ante ... Lu$^{sed\ mai}$ τεσσερας sine teste h. l. | א om επι τους θρον. εικ. τεσσ. sed non simul και ante επι, item 32. omisso simul και | επι τ. θρονους sine additam cum abr al plus^{40} vg cop syr (item aeth) And^{omn} Arc Prim al ... ς (= Gb Sz) add ειδον cum 49. 91. 95. 96. al^{vi}. Praeterea ς (= Gb Sz) Ti add τους cum b 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 49. 91. 94. 95. al mu And^{c} Arc: omisimus cum ar 1. 38. al plus^{10} And^{a} p bav | εικοσι sine και, quod ς (Gb Sz) add: similiter atque ante. Pro τεσσαρας (ut r al pler etc) a τεσσερας, atque sic edd Ln Ti :: cf ad 7, 1 ubi semel τεσσαρας in omnib. testib. Posuimus autem εικ. τεσσ. hoc loco cum br al plor vg reli And omn Arc Prim ... Lu ante θρονους cum a 17. 18. 19. | περιβεβλ. εν cum κb al pler And^{c} p bav Arc ... Ln om εν cum ar 28. 70. And^{a} | ιματιοις: א om | επι τας sine εχοντ cum κabr al plus^{45} vg arm syr aeth (cop *et habentes coronas* etc) And^{omn} Arc Prim al ... ς (= Gb Sz) praem εχοντ cum? | χρυσους cum abr al omn^{vi} And^{omn} Arc ... א χρυσεους :: cf ad 2, 1.

5. εκπορευονται et. am fu lips$^{6.}$ harl omn^{lachm} Prim Haym ... 7. vgcle demid tol lips$^{4.\ 5.}$ anonym^{aug} εξεπορευοντο | φωναι και βρονται cum κabr al plus^{40} vg cop arm aeth (syr *vox tonitrum*) And^{omn} Arc Prim al ... ς (Gb Sz) βροντ. κ. φων. cum 1. 29. 38. 95. | ενωπιον τ. θρονου sine additam cum κar 1. 36. 38. al vix mu vg cop arm aeth And^{p} et^{bav} Prim al ... Gb + Sz add αυτου cum b al^{40} syr And^{a} et^{c} Arc (in b est ενωπιον ου αυτου, τ supra lineam et θρονου in mg supplet is) | α εισιν τα - ^{6}και ενωπ. τ. θρονου: א* om, transiliens a θρονου ad θρονου | α εισιν cum א^{c}r 1. 36. 94. And^{bav}; item a α εστιν (ita Ln edidit). Item vgcle harl al^{lachm} Prim *lampades* (Prim *phialae*) - *qui sunt* ... ς Ti αι εισι cum b al pler And^{a} p ^{c} Are, item *lampades* - *quae sunt* am fu demid tol lipsa Haym ... 14. 92^{txt} και (pro α εισι) | τα επτα cum א^{c}ar 1. 14. 28. 36. 38. 79. 91. 92. 92^{txt} et^{mg} al And^{a} p bav ... b al^{35} fere And^{c} Are om τα, hinc Gb^{c}

6. θρονου pri: 7. 40. 46. add αυτου, item cop *dei* | ως cum κabr al^{50} fere vg cop syr ar^{c} And^{c} et^{bav} Arc Hier$^{dan\ 7}$ Aug$^{civ\ dei\ 20,\ 16}$ Victorin Cassiod Haym ... ς (Gb Sz) om cum 1. 94. al arm aeth Prim anonym^{aug} | υαλινη: 9. 10. 35. 38. 43. 47. 49. 97. υελινη | εν μεσω ut κabr al omn^{vi} ... Ti εμμεσω cum a | και κυκλω (8. κυκλωθεν) τ.

Ez 1, 10 ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔνπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῶον
τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ
τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἓν καθ' ἓν
αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν
Ez 2, 2 ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες·

θρονου: 28. 29. 30. 98. harl* cop arm^{zoh} om | τεσσερα h. l. et v. 8. cum A et ΝΑ ... ς τεσσαρα cum ΝΒΡ etc et Bᴿ etc | οφθαλμων: 16. 28. 36. οφθαλμους | ενπροσθεν cum ΝΒΡ ... ς Ln Ti εμπροσθ. cum B al certe pler etc

7. εχων cum ΑΒ 7. 28. 36. ... ς Ln εχον cum ΝΡ al pler etc (et. Ir^{gr} ex Anast) ... cop *simile faciei filii hominis*, item arm^{zoh} aeth | το προσωπον cum ΝΑΡ 1. 28. 36. 38. 49. 79. 92^{txt} al sat mu And^{a} et^{bav} ... B al^{20} fere arm Ir^{gr} ^{190} (ex Anastquaest ^{144}) And^{c} et^{P} Are om το | ως ανθρωπου cum A 11. 13. 36. vg (*quasi hominis*) Ir^{int} ^{190} Prim (hi^{2} *quasi humanam*), item (atque ita Gb Sz) ανθρωπου sine ως B al^{20} fere (sunt iidem fere qui το om) arm Ir^{gr} ex Anast And^{c} et^{P} Are ... ℵ ως ομοιον ανθρωπου, item Victorin *faciem similem homini*, cop vide ante, 35. ομοιον ανθρωπου ... ς (= Gb Sz) ως ανθρωπος cum P 1. 7. 28. 38. 49. 79. 91. 92^{txt} 96. al? And^{a} et^{bav} | το τεταρτ. ζωον cum ΝΑΡ al sat mu vg cop syr And^{a} P bav Prim al ... B al^{25} fere And^{c} Are om ζωον. Item aeth om ζωον quater, item Ir^{lat} Victorin ter. | πετομενω cum ΝΑΒΡ al plus^{20} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) πετωμενω cum 1. 7. 28. 31. 36. 91. 95. al Ir ex Anast

8. τα τεσσ. cum ΝΑΡ al^{30} fere And^{c} ... ς (= Gb Sz) om τα cum B 1. 8. 32. 38. 47. 48. 50. 94. 97. 98. al And^{a} P bav Are | εν καθ εν αυτων cum ΑΡ 7. 12. 28. 30. 32. 35. 36. 37. 39. 49. 79. 87. 91. 96. al plus^{5} And^{c} P bav (And^{a} εν καθ αυτων) arm; item (Gb') omisso αυτων B al plus^{25} Are ... ℵ 38. εν εκαστον αυτων ... vg cop anonym^{aug} Haym *singula eorum* (Prim al om *eorum*), item syr *unumquodque ex illis* ... ς (= Gb Sz) εν καθ εαυτο cum 1. 92^{mg}. Praeterea 34. 35. And^{c} add εστως | εχων cum A 1. 2. 7. 13. 16. 30. 32. 36. 39. 87. 92^{txt} 93. 98. ... Gb Sz Ln εχον cum B al plus^{25} And^{omn} ... P 38. 50. cop εχοντα ... ς (= Gb Sz) ειχον cum ℵ 92^{mg} (ex ed. Erasm) al? (28. εχει, 9. εσχον) Are. Item *habebant* vg arm Prim al ... 31. 91. aeth om | ανα πτερυγας ... B αν. πτερυγων | κυκλοθεν (7. 28. 36. 79. And^{a*c} P bav -κλωθεν) και (14. 92^{txt} εξωθεν και, B al^{4} και εξωθεν και) εσωθεν (91. εξωθεν, 28. 38. 35. 38. 98. aeth om και εσωθεν): vg Haym *in circuitu et intus*, Victorin *et per circuitum et intus*, anonym^{aug} *in priora et retro*, Prim *ante se et retro*, „vel sicut alia translatio dicit *intus et foris*“ | γεμουσιν cum ΝΑΒΡ al^{50} (79. γεμ. οφθαλμους) vg (*plena sunt oculis*) And^{c} P bav Prim al ... ς (= Gb Sz) γεμοντα cum 1. 38. al? Are (And^{a} εχοντα οφθαλμους) | ουκ εχουσιν et. ℵ^{c} fu tol lips^{c}. harl allachm: ℵ* ουχ εξοσαν (sic), item vg^{cle} am demid lips$^{a. b}$. Victorin anonym^{aug} Prim *non habebant* | λεγοντες cum ΝΑΒΡ 1. al plus^{10} (Prim

ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες· 11 ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, 1, 8 21, 5 15, 7 5, 12 a 10, 6

quae non habebant – dicentes; contra vg Victorin al *dicentia*) And^{omn} Arc ... ς (= Gb Sz) *λεγοντα* c. 8. 29. 49** 93. 96. al? | *αγιος* ter cum $\aleph^{c}$AP 1. 7. 8. 14. 28. 29. 31. 92. 94. 95. al^{30} fere vg cop syr arm^{usc} aeth Ephr$^{3/6}$ (i. e. ^{2,194}) et^{2,252} And^{a} p bav Are Victorin Prim al; item Tert$^{orat\ 3}$ „cui illa angelorum circumstantia non cessat dicere: *Sanctus sanctus sanctus*“ ... $\aleph^{*}$ 29. octies; B al^{25} fere And^{c} novies (cf Dam^{1,496} de hymno Trisagio^{28} *ἐπειδὴ δὲ τὸν τρισάγιον ὕμνον ἐν ταῖς συνήθεσιν εὐχαῖς τρίτον φαμέν* etc); 38. 40. sexies, 12. 51. bis | *κυριος ο* ($\aleph^{*}$ om, suppl^{c}) *θεος*: 7. 17* 28. 36. 39. 79. Ephr$^{3/6}$ And^{a} *κυριος σαβαωθ* | *ο παντοκρατωρ*: $\aleph$ 36. Ephr$^{3,2/6}$ (non$^{3/6}$) om ο | *ο ην και ο ων*: 17. 31. 36. 38. 49** 94. lips^{4} cop Ephr$^{3/6}$ et^{2,252} And^{P} et^{c} Ansb *ο ων και ο ην* | *και ο ερχ.*: aeth om

9. *δωσουσιν* cum AP 1. 28. 36. 38. 79. al sat mu And^{a} et^{P} ... NB 7. 12. 14. 16. 32. 39. 92. And^{bav} *δωσωσιν* ... 2. 6. 9. 29. 31. 35. 49. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al^{15} And^{c} Are *δωσι*, 13. 27. 40. *δωσει* ... vg *cum darent*, postea *procidebant* (sed fu tol *procident*), Prim *cum dederant*, postea *cadebant* | *δοξαν* et. $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ om | *ευχαριστιαν* (28. 32. 95. al And^{bav} *-ιαν*): A *ευχαριστειασ* | *επι τω θρονω* cum NA ... ς Ti *επ. του θρονου* cum BP al omn^{vl} And^{omn} Are | *των αιωνων* sine additam cum ABP al pler vg cop syr aeth arm^{edd} And^{omn} Are Prim al ... $\aleph$ 32. 95* arm^{cdd} add *αμην*

10. *πεσουνται*: $\aleph$ praem *και* (:: ut 3, 20. *και ελευσομαι*) | *εικοσι* sine *και* cum NAP al plus^{30} etc ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 38. al vix mu ... B 1. 7. 28. 92. 95. 96. 98. al mu totum hunc numerum per *κδ'* reddunt, et h. l. et alibi. Cf ad 4, 4. | *ενωπ. του καθημ. επι τ. θρονου*: Prim *in conspectu throni* omissis *τ. καθημ. επι* | *προσκυνησουσιν* (et. ς^{c} Gb Sz) cum NABP 1. al fere omn And^{omn} Are ... ς (ex Erasmo, qui male legerat 1., nisi potius accommodavit ad *βαλλουσιν* quod ibi sequitur) *προσκυνοῦσι* cum 92^{mg}. Vg cop Prim al *adorabant*, vide ad v. 9; postea vg^{cle} demid lipss al^{lachm} cop arm *mittebant*, sed am fu tol harl* al *mittent*, Prim *mittentes* | *των αιωνων*: $\aleph$ 32. add *αμην* | *βαλουσιν* (et. ς^{c} Gb Sz) cum $\aleph^{c}$AP al plu (de vg etc vide ante) And^{P} et^{c} Are ... ς *βαλλουσι* cum $\aleph^{*}$B 1. 12. 28. 30. 32. 36. 49* 79. 87. 92^{mg} al And^{a} et^{bav}

11. *ο κυριος*: $\aleph$ praem *κυριε* | *ο κυριος και ο θεος ημων* cum NAB al^{40} fere am (*domine et de. nost.*) syr And^{c} et(omisso *και*)p Are. Item P 7.

ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

Κα 2, υ α 1 *Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά.* 2 *καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ;*

---

14. 16. 28. 36. 38. 39. 47. 79. And^{a} et^{bav} *κυριε ο θεος ημων*, item vg^{clo} fu demid tol omn^{lachm} al cop arm aeth Prim al *domine deus noster*. Sed ex his B al^{40} fere syr arm And^{c} et^{P} Are add *ο αγιος* (87. *ο ουρανιος*): non item ℵ^{AP} 7. al fere^{10} vg cop aeth And^{a} et^{bav} Prim al ... ς nil nisi *κυριε* cum 1. al? | *την τιμην*: ℵ And^{bav} om *την* | *την δυναμιν*: A om *την*, atque sic Ln edidit | *οτι*: 14. praem *και* | *τα παντα* cum ℵ^{AP} 1. 28. 36. 38. 49. 79. al mu cop arm And^{a} et^{bav} ... B al^{30} And^{c} et^{P} Are om *τα* | A *δια θεληματι σου* | *ησαν* cum ℵA al^{40} fere vg cop syr aeth Are Prim „sicut alia editione translatum invenimus" anonym^{aug} Haym ... B 14. 38. 51. *ουκ ησαν* ... ς (= Gb Sz) *εισι* cum P 1. 7. 35. 49. 79. 87. 91. al And$^{a\,c}$ bav (et And^{P} *εκτισθησαν και εισι*, arm *et stant firma*) ... 36. Vig^{dim} (ed. Col. Agr. 1618. *et propter voluntatem tuam facta sunt*) Prim (*et ex tua potestate haec sunt constituta*) om *ησαν και*. Similiter A om *και εκτισθησαν*.

V. 1. *ειδον* cum ℵ^{P} al pler etc ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. And^{bav}. Item v. seq. | *βιβλ. γεγραμμ.*: omissum ab ℵ* suppl ℵ^{c} | *εσωθεν* cum A^{BP} al omn^{vl} (vg Cyp^{289} Victorin anonym^{aug} Prim al *intus*, Hil^{5} *de intus*) Or^{2,525} (et ap Epiph^{530}) et$^{2,4\,c}$ Hipp$^{dan\,20}$ (Lag^{150}) etc ... ℵ Or^{4,97} *εμπροσθεν*. Cf et. Or^{4,98} *μιαν κεφαλιδα εν η γεγραπται τα εμπροσθεν και τα οπισθεν*. | *οπισθεν* cum ℵA 1. 14. al syr Or^{2,525} (et ap Epiph) et^{4,97} Cyp (*retro*) Cassiod (*retro*) ... Gb$^{\text{}}$ Sz *εξωθεν* cum B^{P} al^{40} cop arm aeth Or in Philocal^{3} Hipp$^{dan\,20}$ And^{omn} (sed And^{bav} *εσωθ. κ. εξωθεν· και οπισθεν*) Are Oec (i. e. „*ερμηνεια Οἰκουμενιου*" inserta And^{a} (vide ed^{110}), item *foris* (Hil *deforis*, fu *foras*) vg Hil^{5} Prim anonym^{aug} al | *κατεσφραγισμενον*: ℵ^{c} 13. 17. aeth Or^{4,97} *και κατεφρ.* ... 95. *κατεσφιγμενον*, Hipp$^{l.\,l.}$ *εσφραγισμενον*

2. *ειδον*: vide ad v. 1. | *ισχυρον* et. Or^{2,525} (et ap Epiph^{530}) Cyp^{289} Hil^{5} Prim al ... ℵ post *κηρυσσοντα* pon, Hipp$^{l.\,l.}$ om ... Or$^{philoc\,2}$ praem *αλλον*, item 35. 87. And^{c} add *αλλον* ante *αγγελ.* | *εν φωνη* cum ℵA^{B} al^{40} fere Or$^{philoc\,2}$ And^{c} et^{P} Are ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum P 1. 28. 36. 38. 49. 79. 87. 91. 96. al vg arm Or^{2,525} (et. ap Epiph) And^{a} et bav Cyp^{289} Hil^{5} Prim al | *τις αξιος* sine *εστιν* cum ℵA^{P} 38. al^{10} aeth Or^{2,525} (et. ap Epiph) et$^{philoc\,2}$ et$^{int\,3,405}$ Hipp$^{dan\,20}$ And^{bav} ... ς (sed Gb^{om}) add *εστιν* ante *αξιος* cum 1. al? vg (*quis est dignus*) arm syr Hil^{5} Prim al. Item B al^{30} cop And$^{a\,c\,P}$ Are Cyp^{289} add *εστιν* post *αξιος*.

3 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ὑπο- 13
κάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἔκλαιον
πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν
αὐτό. 5 καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνί- 4, 4
κησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ, ἀνοῖξαι τὸ Gn 49, 9 a
βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

---

3. *εδυνατο* cum ℵ 6. 8. 29. 30. 31. 32. 35. 48. 49* 50. 87. 90. 91. 93. 94. 96. 97. 98. al^{vl} Or ap Epiph$^{f.30}$ And^{a} c bav Are ... ς Ln Ti *ηδυνατο* cum ANP 1. 7. 14. 49** 79. 92. 95. al mu^{vl} Or$^{2,525.\ 3,408}$ et^{4,97} And^{P} | *εν τ. ουρανω* sine *ανω* cum NAP 1. 28. 36. 47. 49. 51. 87. 91. al mu vg cop arm aeth Or^{2,525} (et ap Epiph et in Philoc) et^{3,408} et$^{int\ 3,405}$ And^{a} p bav Are Cyp^{280} Hil^{5} et^{44} Victorin Prim al ... Gb + Sz add *ανω* cum B 7. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{20} syr And^{c} :: cf Exod 20, 4 etc | *ουτε επι τ. γ.* cum NB 4. 6. 8. 14. 18. 19. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{10} Or^{2,525} (et ap Epiph et in Philoc) et^{3,408} And^{c} et^{P} Are ... ς Ln Ti *ουδε επι τ. γ.* cum AP 1. 6. 7. 28. 49. 79. 91. al mu (in his et. 38.) And^{a} et^{bav} | *ουτε υποκ.* cum B 4. 8. 14. 18. 19. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{10} (in his et. 38.) Or$^{ut\ ante}$ And^{c} et^{P} Are ... ς Ln Ti *ουδε υποκατ.* cum AP 1. 6. 7. 28. 49. 79. 91. And^{a} et^{bav} ... ℵ 12. 49* 94. aeth om *ουτε υποκ. τ. γης.* Eadem 1. And^{a} post *ου. βλεπ. αυτο* pon | *ουτε βλεπ.* (sic et. Ln) cum NB eisdem (triginta) quos ad *ουτε επι* notavimus (item 38. et 16.) Or$^{ut\ ante}$ And^{c} et^{P} Areth. Accedit A, sed is totum versum 4. in eadem verba cum v. 3. exeuntem om ... ς Ti *ουδε βλεπ.* cum AP 1. 6. 7. 28. 49. 79. 91. And^{a} et^{bav} :: patet pro hac testium ratione aut ter *ουτε* aut *ουδε* ter edendum esse.

4. Versum hunc om A 98. | *και* sine *εγω* cum NP 1. 12. 28^{2} 36. cop syr arm aeth Or^{2,525} (et ap Epiph$^{f.30}$ et in Philoc^{2}) And^{bav} Hil^{5} ... ς Ln Ti *και εγω* cum B al pler vg And^{a} et^{c} Are (Or$^{int\ 3,405}$) Prim al, item And^{P} *καγω* | *εκλαιον* et. ℵ^{c} ... ℵ* *εκλαυν* sic | *πολυ* (Gb′) cum NB (*πολυν*)P al^{50} And^{omn} Are, item *multum* vg Cyp^{289} Prim al ... ς *πολλα* cum? ... 1. arm^{codd} aeth *πολλοι*, cop *omnes* ... Or^{2,525} (et ap Epiph et in Phil) et Or$^{int\ 2,405}$ Are Hil^{5} om | *ευρεθη* et. Or^{2,525} Cyp^{289} etc ... ℵ* *ευρεθησεται* (non item^{c}) | *ανοιξαι* sine additam cum NBP al^{40} vg cop syr arm^{usc} aeth Or And^{c} Are Cyp Hil^{5} et^{44} Prim' (*qui aperiret librum aut solveret signacula eius*) anonym^{aug} al ... ς (= Gb Sz) add *και αναγνωναι* cum 1. 36. 49. 91. al arm^{codd} aliq And^{a} p bav | *ουτε*: 28. Are *ουδε*. Libere Or^{int}: [4]*Sed ego flebam*, statim pergens [5]*et venit quidam ad me et dixit: Noli flere* etc.

5. *ο λεων ο* et. Or^{2,525} (et ap Epiph et in Philoc) et^{3,408} et^{4,97} Eus$^{dem\ 386}$ Epiph^{1044} etc ... ℵ 14. 28^{2} om *ο* sec. Praeterea ς (= Gb Sz) add *ων* cum 1. al? And^{P}: omisimus cum NABP al plus^{50} Or Eus Epiph And a c bav Are, item vg (*leo de tribu*) etc | *δαυειδ* (49. Or ap Epiph praem του): cf ad Mt 1, 1. | *ανοιξαι* cum NAP 1. 7. 28. 36. 38. 49. 51. 79.

6 *Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ*
7, 11 *ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέ-*
ρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
1, 4. 4, 5 Zach 4, 10 *θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.* 7 *καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν*
4, 8 *ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.* 8 *καὶ ὅτε ἔλαβεν*
τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι

---

91. al vg cop aeth Or^{2,525} (et ap Epiph et in Philoc) et$^{int\ 2,405}$ And a p bav Cyp^{289} Hil^{5} al ... Gb″ Ti ο *ανοιγων* cum B al^{40} fere (90. ο *ανοιξας*) And^{c} Are. Item syr ar^{c} *ille aperiet* (ut 13. *ανοιξει*), Eus^{dem} (libere) *και αυτος ηνοιξε* | *τας επτα σφρ.* cum ABP 1. al^{50} fere am fu tol harl omn^{lachm} cop arm^{edd} syr aeth Or^{2,525} (et ap Epiph et in Philoc) And$^{a\ c}$ bav Are Hil^{5} Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *λυσαι* c. א al? vg^{clu} demid lipss arm^{zoh} And^{p} Cyp^{289} Or^{int} Hier$^{dan\ 12}$ Haym

6. *και ειδον* (*ειδ-* ut AP etc, Ti *ιδ-* c. 36. 92. And^{bav}, B 7. *ιδων*) sine additam cum ABP 1. al^{45} lips$^{5.}$ cop syr arm aeth Hipp$^{dan\ 20}$ And^{omn} Are Ir$^{int\ 256}$ Cyp^{291} Prim Matern^{prof} relig^{40} (ed. Burs) ... A om ... ς (= Gb Sz) add *και ιδου* cum A (vide ante) 35. 87. al? vg (et. am fu etc) | *εν μεσω* bis cum ABP al omn^{vl} etc ... Ti *εμμεσω* bis cum A | *εστηκως* cum א 1. 7. 28. 32. 36. 87. ... ς Ln Ti *εστηκος* cum ABP al longe plu, item Or^{4,152} Hipp$^{dan\ 20}$ etc ... And^{bav} om | *ως* et. Ir$^{int\ 256}$ Or etc: 31. 50. 95. arm Hipp$^{dan\ 20}$ om | *εσφαγμενον*: 7. 31. 32. 38. And^{p} et bav^{s} *εσφραγισμενον* (And^{p} et. in com, sed non convenit contextui) | *εχων* cum אAB 7. 28. 30. 32. 36. ... ς Ln *εχον* cum P al longe plu etc | *οι εισιν* cum אA 1. 38. 51. 87. al And^{p} et^{bav}. (Nil de Latinis definiendum: *oculos septem qui sunt septem spiritus*) ... Gb′ *α εισι* cum B al^{45} fere (47. 97. *ατινα*) And^{a} et^{c} Are | *τα επτα* cum אB al pler vg^{clc} am** demid tol harl** all^{achm} lipss cop syr arm Hipp$^{dan\ 20}$ (om *τα*(And$^{a\ c\ p}$ Are Ir$^{int\ 256}$ Cyp^{291} Matern (ut ante) Prim Haym al ... Ln om *επτα* cum A 1. 12. And^{bav} am* fu harl* all^{achm} aeth anonym^{aug} | *πνευματα του θεου* hoc ordine cum אABP al plus^{40} vg rell Hipp$^{dan\ 20}$ And^{omn} Are Ir^{int} etc ... ς (= Gb Sz) *του θεου πνευματ.* cum 1. al? | *απ. εισ πασ. τ. γην* sine *τα* articulo cum אAB al^{40} fere And^{c} et^{p} Are ... ς praem *τα* cum 1. 7. 79. al Hipp$^{dan\ 20}$ And^{a} et^{bav} | *απεσταλμενα* cum א 38. 49. eisque sine articulo, item praemisso *τα* (atque sic ς) 1. 79. al? Hipp And^{a} et^{bav}. Similiter A *απεσταλμενοι*, ut Ln edidit ... Ti *αποστελλομενα* (sine articulo) cum B al plus^{25} And^{c} et^{p} Are, item Gb″ praemisso *τα* cum 7. 8. 9. 13. 16. Nil definiunt Latini: *spiritus dei missi* (Ir^{int} *dimissi*). P non liquet.

7. *ειληφεν* sine additam cum AP al^{40} (et B, sed add *την*) am* harl* lips 4. 5. arm aeth^{utr} And^{bav} et^{c*} ... ς (Gb^{00}) add *το βιβλιον* cum 1^{**mg} 7. 36. al? am** lips$^{6.}$ tol cop syr Hipp$^{dan\ 20}$ Cyp^{291} Prim Matern (ut ante) al; item sed post *επι του θρονου* pon 38. vg^{clc} fu demid all^{achm} And^{c**} et^{a} et^{p} Are | *του* (א* *τησ*) *καθημενου*: Cyp^{291} Prim praem *dei*

8. *τεσσερα* cum אA ... ς *τεσσαρα* cum BP al omn^{vl} etc | *εικοσι τεσσα-*

ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας 14, 2
χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων.
9 *καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον* 4, 11
καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ
θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ 1, 6
ἔθνους, 10 *καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ*
ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 11 *καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς*

ρεσ: B 1. 7. 8. 38. 92. 93. 95. 96. 97. 98. al *κδ'* | *επεσαν* c. NA 1. 7. 9. 26. 27. 42. 49. ... B al longe plu Hipp$^{dan\ 20}$ And^{omn} Are *επεσον* | *εχοντες εκαστος*: N *εκαστος εχοντες*: Hipp om *εκαστ.* | *κιθαραν* c. NABP al^{10} cop syr arm aeth^{utr} ar^{e} And^{a**} et^{c} Are Hilp$^{s\ 140}$ (ed$^{veron\ 892}$) ... ς *κιθαρας* cum 1. 7. 29. 36. 49. 51. 91. 96. al vg Hipp And^{a*} et^{P} et bav Are Cyp^{291} Prim Matern (ut ante) al | *χρυσας* cum ABP al tantum non omn Hipp$^{dan\ 20}$ And^{omn} Are ... N *χρυσεας* | α *εισιν* cum NB 36. al? ... ς Ln Ti α*ι εισιν* cum AP al pler And^{omn} Are | *αι προσευχαι* cum N^{c}ABP 1. 28. 36. 38. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al cop Hipp$^{dan\ 20}$ And^{a} p bav et^{c**} Are. Confirmat Or^{1,755} *τα δε θυμιάμ. εἰσιν αἱ πρ. τῶν ἁγί.* et^{3,310} *καθα γαρ λω. ἐν ἀποκαλύψει φησί, θυμιάματά εἰσιν αἱ πρ. τῶν ἁγίων* ... N* 6. 14. 26. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 40. 87. 90. 92. 94. 95. 97. 98. al mu And^{e*} om α*ι*. Confirmat Meth^{701} *καθὼσ καὶ Ἰωάννησ ἐμήνυσε, τὰ θυμιά. τὰ ἐν ταῖσ φιάλαισ τῶν εἰκ. τεσσ. πρεσβ. προσευχὰσ ἁγίων εἶναι φράσασ* ... 2. 7. 8. 19. 27. 29. 41. 42. 48. 50. 82. 93. *προσευχων*

9. *αδουσιν*: A *αδωσιν* | *τω θεω*: pon post *ημασ* (vide post) 16. 31. 34. 35. 39. 87. vg arm Hipp And^{bav} et^{c} Aug$^{pecc\ mer\ 1}$ Prim al; aeth post *εν τ. αιμ. σου* ... 1. harl* cop Cyp^{291} Fulg$^{verit\ praed\ 3,13}$ Haym om. Praeterea ς Ln$^{ed\ min}$ add *ημασ* c. NBP (1.) al longe plu (cop) And^{a} et^{P} Are (Cyp al), item qui testes ante *τω θεω* pon (vide ante) ... omisimus (et. Ln$^{ed\ mai}$ et Gb^{o}) cum A 44. (qui *τω θεω ημων* habet) aeth :: maiore auctoritate utitur si quis addit quam qui omittit; at assumpto versu eo qui sequitur non videtur ferri posse.

10. *αυτους* cum NAB 1. al^{50} fere am (et al ap Wtst, quod ex Laur. Valla vdtr hausisse) cop syr arm aeth^{utr} And^{omn} ... ς (= Gb Sz) *ημασ* cum? vg^{cle} fu demid tol harl lipsa omn^{lachm} Cyp^{291} Fulg (ut ante) Matern (ut ante) Prim al Are (ut certe editus est) | *τω θεω ημων* cum NBP al omn^{vl} vg reli (aeth^{utr} *fecisti ex eis in regnum dei sacerdotes et reges*) And^{omn} Are Cyp^{291} (*et fecisti nos regnum deo nostro sacerdotesque fecisti*) Matern (ubi ante) Fulg (ubi ante) Prim al ... Ti om cum A | *βασιλειαν* (Gb') cum NA vg cop Cyp (vide ante) Prim Fulg al ... ς *βασιλεισ* cum B al omn^{vl} arm syr aeth And^{omn} Are | *βασιλευσουσιν* (et. Gb Sz) cum NP 1. 2. 4. 5. 6. 8. 30. 31. 32. 36. 47. 49. 50. 79. 82. 87. 91. 96. 97. 98. al^{10} fere am fu harl tol lipsa. omn^{lachm} cop And p c bav Are^{com} Cyp^{291} Fulg (ubi ante) ... Gb' Ln Ti *βασιλευουσιν* cum AB 7. 14. 28. 29. 35. 38. al^{30} fere syr And^{a} ... ς (= Gb Sz) *βα-*

9, 16 Dan 7, 10 φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν
πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χι-
4, 11 λιάδες χιλιάδων, 12 λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιός ἐστιν τὸ ἀρ-
νίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν
καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα
5, 3 ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ
7, 10 τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα καὶ ἤκουσα λέγοντας· τῷ

σιλευσομεν cum? vg^{cle} demid lips$^{4.\ 6.}$ (arm *ut regnent*) Are (Prim *regnavimus*) Matern (ubi ante) Haym

11. *ειδον* cum NP al pler etc ... Ti *ιδον* c. AB (*ωων*) 7. 14. 92. And^{bav} | *ως φωνην* cum NB** 6. 7. 8. 29. 31. 35. 36. 38. 51. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al^{30} fere syr And$^{a\ c}$ P Are Fulg$^{fabian\ fragm\ 24}$ Cassiod ad h. l. (in ps 1. fluct lectio) ... ς Ln Ti om *ως* cum AB*P 1. 14. 49. 79. al vix mu vg cop arm aeth And^{bav} Prim al | *κυκλω* cum NABP al^{50} fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *κυκλοθεν* cum 1. al? | *και των πρεσβυτερων*: 1. om (Erasm de suo i. e. consulta vg ed *και πρεσβ.*) | *και ην ο αριθμ. αυτ. μυρ. μυριαδων* cum NABP etc ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) om per errorem praeeunte 1. (et Erasm); sed revera vg (et$^{cle\ et\ mss}$) om *μυριαδες μυριαδων και*, et 38. And^{bav} om *και χιλι. χιλιαδων*. Cf Prim *et erat numerus eorum millia millium utique innumerabilium*.

12. *λεγοντες*: 38. 95. 97. *λεγοντων*, item vg Prim al *dicentium* | *αξιος* cum A ... ς Ln *αξιον* cum NB al omn^{vl} etc (P latet) | *εσφαγμενον*: 38. *εσφραγισμενον* | *την* (36. om) *δυναμιν*: arm om (una cum *και* sq) | *πλουτον* cum NAP 1. al sat mu And^{a} et^{P} ... B 7. 8. 14. 29. 31. al^{30} And^{e} et^{bav} Are praem *τον*

13. *ο* (N *τα*) sine *εστιν* cum NAB 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 91. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al^{30} tol cop Are ... ς (Gb^{00}) add *εστιν* cum P 1. 28. 35. 36. 47. 49. 79. 87. 96. al mu^{vl} And^{omn}, item *quae in caelo est* vg, sed Prim *quae est in caelis* | *επι της* (16. 28. 79. om) *γης* cum NABP al plus^{25} vg cop syr And^{c} P bav Are ... ς (= Gb Sz) *εν τη γη* cum 1. al vix mu arm aeth And^{a} Prim (*in terra*; contra vg *super terram*) | *και υποκατω της γης* cum ABP al pler vg syr aeth And^{omn} Are Prim al ... N 12. 14. 33. 47. 95. fu cop arm om | *επι της θαλασσης* (38. *επι την θαλασσαν*, N vg cop syr Prim al *εν τη θαλασση*) sine additam cum N 28. 38. 47. 79. cop syr arm aeth And^{a} Prim Cassiod$^{ps\ 1}$ ... Gb** Ln add *εστιν* cum A 6. 7. 8. 14. 29. 31. 51. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{25} Are. Item ς Ti add *α* (34. 35. 87. And^{c} *οσα*) *εστιν* cum B 1. 30** 34. 35. 49. 87. 91. 96. al aliq (item 36. sed om *και τα* quae sequuntur) And^{c} P bav; item vg Fulg (ubi ante) Haym al *et quae sunt* (Fulg *est*) *in mari* (libere lips$^{4.\ 6.}$ *et mare*, pergentes *et quae in eo sunt*) | *παντα* (87. 98. *παντας*) *και* (B add *παντας*) *ηκουσα λεγοντας* (35. 87. And^{c} *λεγοντων*) cum NB 30. 34. 35. 36. 87. 98. And^{c}. Similiter 13. 14. 28. 47. 92. And^{a} *και παντας* (14. 92. *παντα*) *ηκουσα λεγοντας* (14. *λεγοντα*, item 92?) ... ς *παντα, ηκουσα λεγοντας* cum P 6. 32. 90. al vix mu. Item Ln *παντα ηκουσα λεγοντα* cum A 1. 12.

κεθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 14 *καὶ τὰ* 19, 4
τέσσερα ζῶα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI.

1 *Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνὴ*

---

al? And^{bav} (item omisso *ηκουσα* AndP) ... Gb″ Ti *παντας ηκουσα λεγοντας* cum 2. 7. 8. 16. 29. 37. 38. 48. 49. 50. 51. 79. 91. 93. 94. 96. 97. al^{20} fere (40. insuper *παντα* ante *τα εν* add) Are. Similiter vg anonym^{aug} Prim al *omnes audivi dicentes.* Nec magis *και* ante *ηκουσα* exprim cop arm (om *παντ.*) aeth. Syr vero *et audivi cum qui sedet super thronum dicentem* :: unde tot turbae? *και* ante *ηκουσα* parum aptum videbatur, hinc a testibus plurimis omissum. Praeteren alios offendit scriptura *παντα – λεγοντας.* Illinc vel *λεγοντα* scripserunt, vel *παντας*, vel (servato *και* sed transposito) *και παντας ηκ. λεγοντας* et *και παντα ηκ. λεγοντα*, vel (ut ℵ) *παντας* ante *ηκ. λεγοντας* addiderunt. | *επι τω θρονω* cum AR 2. 6. 7. 8. 14. 29. 30. 31 32. 35. 40 (omisso *τω*) 51. 87. 92. 93. 98. al^{15} fere And^{c} ... ς *επι του θρονου* cum ℵP 1. 28. 36. 38. 47. 49. 79. 91. al mu And^{a} p bav Thdor$^{stud\,5,74}$ Are | *και τω αρνιω*: cop om, ℵ^{c}A syr om *και* | *η ευλογια*: P om *η* | *και το κρατος* et. ℵ^{c} ... ℵ* *παντοκρατορος* | *των αιωνων* sine additam cum ℵAΓ 7. 35. 87. 94. al vix mu vg cop syr arm And^{c} Prim anonym^{aug} al ... B 1. al^{40} fere aeth^{utr} And^{a} p bav Thdor$^{stud\,5,94}$ Are add *αμην* (Tert$^{uxor\,1,1}$ *cui sit honor gloria claritas dignitas potestas nunc et in saecula saeculorum, amen*)

14. *τεσσερα* cum A ... ς *τεσσαρα* cum ℵBP etc. Cf ad v. 8. | *ελεγον* cum ℵAP 1. 7. 28. 35. 36. 38. 49** 79. al mu^{vl} And^{a} p bav, 87. And^{c} *ελεγεν*, item *dicebant* vg syr arm aeth Prim al ... Gb′ Ti *λεγοντα* cum B al^{25} fere cop Are | *αμην* cum AP 1. 6. 14. 28. 36. 38. 79. al And a p bav ... Ti praem *το* cum B al^{40} fere And^{c} Are | *και οι* sine additam cum ℵAP 1. al^{50} fere am fu tol all^{achm} And^{omn} Are Cassiod$^{ps\,1}$ (sed ad h. l. agnoscit: *respondebant: fiat; quibus concessum praebentes viginti quattuor seniores in facies cadentes adorabant*) ... ς (— Gb Sz) add *εικοσιτεσσαρες* cum? vg^{cle} demid harl lipsa all^{achm} arm^{zoh} Prim Haym | *επεσαν* cum ℵAP 1. 7. 8. 30. 35. 36. 49. 87. al And^{c} etP ... B al plus^{40} And^{a} et^{bav} Are *επεσον* | *προσεκυνησαν* sine additam cum ℵACP 1. al^{50} fere am fu demid harl* tol lipsa^{c} omn^{achm} cop syr arm^{zoh} aeth And^{omn} Are Cassiod$^{ps\,1}$ et ad h. l. ... ς (+ Gb Sz) add *ζωντι* (sic male vertit Erasm pro *τω ζωντι*.) *εις τους αιωνας των αιωνων* cum vg^{cle} lipsa^{d} (add insuper *amen*) et^{fu} Prim Haym

VI. 1. *ιδον* cum ℵAH 7. 14. 92. And^{bav*} ... ς Ln *ειδον* c. cP al pler And a c p Are | *οτε* cum ℵACP 1. 6. 7. 28. 38. 79. 91. al demid cop syr arm

Zach 6, 1 ff

βροντῆς· ἔρχου. 2 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 4 καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην

---

aeth And^{a} Victorin Prim (omisso *ιδον*) Haym ... B al fere^{40} vg^{cle} am fu tol harl omn^{lachm} And^{c} P Are *οτι* (And^{bav} om *οτε* aut *οτι*, atque pro *ιδον* correctum est *ιδου*) | *μιαν*: 1. om, hinc Erasm male *ἓν* edidit | *εκ των επτα* cum ℵABCP al^{40} fere vg syr aeth And^{a} c P Are Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) om *επτα* cum 1. 6. 28. 31. 79. al cop arm And^{bav} | *σφραγιδων*: ab ℵ* omissum supple | *και ηκουσα*: 7. 36. Prim (qui antea *et cum aperuisset* omisso *ιδον*) om *και* | *ενος εκ*: omissum *εκ* in ℵ suppl ipse*, item 91. om | *λεγοντος*: ℵ (item 14* ?, *ος* rescriptum) syr *λεγοντων*, A post *βροντης* transp | *φωνη* cum ABC al^{40} fere (7. 87. 98. al *φωνῇ*, ut etiam in Arethae editum et Valla praecepit) And^{a} et^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *φωνης* cum P 1. 6. 31. al? And^{P} et^{bav} ... ℵ 26. 91. *φωνην*, item vg et (omisso *ως*) arm | *βροντης*: A add *λεγοντος*, vide ante | *ερχου* sine additam (Gb′) cum ACP 1. 2. 10. 17. 18. 28. 36. 37. 38. 47. 49. 79 (qui *ως φωνη βροντ.* post *ερχου* pon) 91. 96. am arm ar^{c} And^{a} et^{bav} (atque sic et. com) Are ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum?, item Gb Sz *και ιδε* c. ℵB 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{30} And^{c} et^{P}, item *et vide* vg^{cle} fu rell (praeter am) cop (syr *et vide* omisso *ερχου*) aeth (omisso *και*) Victorin Prim al

2. *και ιδον* cum AC 7. 36. And^{bav}. Item ς Ln *και ειδον* cum ℵP 1. al sat mu And^{a} et^{P}. Item *et vidi* vg^{cle} am harl** lips$^{d.\ e.}$ a^{lliachm} cop arm aeth ... Gb^{00} cum B al^{20} fere fu demid harl* tol lips^{g}. And^{c} Are Victorin Prim Haym | *επ αυτον* cum ℵABCP al^{45} fere And^{a**} P c bav Are ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. 92^{all} al? And^{a*} | *νικων*: A arm o *νικων* | *και* (26. vg arm And^{bav} om) *ινα νικηση* (1. 28. 36. And^{bav} *νικησει*) et. Tert$^{coron\ 15}$ (*accipit et angelus victoriae coronam procedens in candido equo ut vinceret*): ℵ *και ενικησεν* ... 32. 36. add *και ενικησεν*. Sic Prim: *et exiit ut vinceret, et victor exiit.*

3. *την σφραγ. την δευτερ.* cum ℵACP 1. 6. 12. 34. 35. 49. 87. And^{c} et^{bav}, item *sigillum* (*signaculum*) *secundum* vg cop Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) *την δευτερ. σφραγ.* cum B al pler aeth^{utr} And^{a} et^{P} Are | *ερχου* sine additam cum ABCP 1. 2. 6. 7. 8. 14. 16. 28. 29. 31. 36. 38. 49. 51. 91. 92. 93 95. 96. 97. 98. al plus^{30} am fu omn^{lachm} syr arm zoh And^{a} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum? Are (ex ipso codice?), item ℵ 34. 35. 39. 40. 43. 87. 94. And^{c} et^{P} *και ιδε*, item *et vide* vg^{cle} demid tol harl lipsa cop arm^{usc} aeth (omisso *και*) Victorin Prim al

4. *και εξηλθεν*: ℵ 34. 35. And^{c} et^{P} *και ιδον* (sic ℵ; rell *ειδον*) *και ιδου εξηλθεν* | *πυρρος* cum ℵC 30. 47. 48. 49** 50. 91. 93. 94** 96. 97. 98. al mu^{vl} And^{a} et^{P} Arc. Item *rufus* vg arm syr aeth^{PP} (et^{ro} *rufus in*

ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 καὶ ἤκουσα Ez 5, 1
ὡσ φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

---

similitudine ignis) Victorin Prim al. Cf et. Tert$^{pud\ 20}$ „nam et apocalypsis *viridi* equo mortem, *russeo* autem praeliatorem imposuit" ... A BP 1. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 87. 92. 94* 95. al^{20} fere cop (aeth vide ante) And^{c} et^{bav} *πυρροσ* | *τω καθημενω*: A *εν τ. καθ.* | *επ αυτον* cum NAB CP al plus^{40} And^{a**} ^{c} bav Are ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. 29. 87. al And^{a*} etP (fluctuat lectio et. in com) | *εδοθη αυτω* et. N*BCP etc (vg *et qui sedebat super illum, datum est ei ut sumeret*; Prim vero et anonym^{aug} *et sedenti super eum datum est ut*): N^{c}A 31. om *αυτω*, hinc Ln [αυτω] | *εκ τησ γησ* cum N*BCP al fere^{40} And$^{a\ c}$ P Are, item *de* vg anonym^{aug} Prim ... ς (= Gb Sz) *απο τ. γ.* cum 1. 36. al aliq ... N^{c} om, item Gb^{00} Ln om *εκ* cum A 7. 16. 39. 46. And^{bav} | *και ινα* cum NACP 1. 35. 36. 38. 87. al vg syr And^{c} et^{bav} Prim al ... Gb^{00} *και* cum B al fere^{40} cop arm aeth And^{a} etP Are | *σφαξουσιν* cum AC 36. ... ς *σφαξωσι* cum NBP 1. al pler And^{omn} Are (sed 6. 28. 79. And^{a} *κατασφαξ.*) | *μαχαιρα μεγαλη*: A *μεγαλ. μαχαιρ.*, item cop aeth

5. *τ. σφραγ. την τριτην* cum NABCP al plus^{20} And^{c} P bav Are, item vg cop arm Prim al ... ς (= Gb Sz) *τ. τριτ. σφραγ.* cum 1. 36. 38. al aeth. Libere mutant 28. 79. 80. And^{a}: *και ηκουσα ανεωγμενησ τησ τριτησ σφραγιδοσ του τριτου ζωου.* | *ερχου* sine additam (Gb') cum ACP 1. 4. 7. 10. 16. 17. 28. 36. 37. 38. 39. 47. 49. 79. 80. 91. 96. am fu allachm arm^{zoh} aeth ar^{e} And^{a} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum?, item Gb Sz *και ιδε* cum NB 6. 8. 9. 12. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al mu And^{c} etP Are, item *et vide* vg^{cle} demid harl tol lipss al cop syr arm^{usc} Victorin Prim al | *και ιδον* cum NA 1. 7. 36. And^{bav}. Item ς Ln *και ειδον* cum CP 28. 47. 49. 79. 91. al mu AndP. Item *et vidi* am fu allachm syr arm Prim (sed om *και ιδου*) ... Gb^{00} cum B 6. 8. 9. 12. 14. 26. 27. 29. 31. 35. 38. 80. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al (sat multi igitur ex eis qui *και ιδε* tuentur iidem *και ιδον* omittunt) vg^{cle} demid harl tol lipss al cop aeth And^{a} et^{c} Are | *επ αυτον* cum NABCP al plus^{40} And^{c} et^{bav} Are ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. al vix mu And^{a} etP

6. *ωσ φωνην* cum NACP 6. 12. 17. And^{bav} vg Haym ... ς Ti om *ωσ* cum B al pler cop syr arm aeth And$^{a\ c}$ P Are Prim | *εν μεσω* cum NBP al omn^{vl} etc ... Ti *εμμεσω* cum AC | *λεγουσαν*: aeth praem *ωσ φωνην αετου* :: similiter 8, 13 | *σιτου*: in N puncta imposita sed rursus rasa | *κριθων* cum NACP 1. 12. 79. syr AndP et^{bav} ... ς *κριθησ* cum B al

7 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν*
τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 8 *καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος*
20, 14 *χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατος, καὶ*
Ez 14, 21 *ὁ ᾅδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ*
τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θα-
νάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

---

pler And^{a} et^{c} (et. com *τοὺς δὲ τρεῖς χολικασ τῆς κριθῆς* [praecessit *εἰκὸς ἀηλοῦν*] *τοὺς* etc) Are, item *hordeo* vg etc | *δηναριου* sec: A praem *του* ... 12. 14. om | *το ελαιον κ. τον οινον*: 36. vg Prim al *τ. οινον και τ. ελαιον.* Item And^{com} *τὸ μέντοι ἐντετάλθαι μὴ ἀδικεῖσθαι τὸν οἶνον κ. τὸ ἔλαιον* etc. | *αδικησησ*: P 7. 98. al *-κησεισ* (P *-σια*)

7. *την σφραγ. την τεταρτ.* cum NABCP etc ... 38. And^{bav} *την τεταρτ. σφραγ.* | *φωνην* cum NA 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al vg arm aeth And a et^{bav} (et P *φωνησ*) Haym ... Gb Ti om cum BCP al^{40} vg^{edd} aliq lachm cop syr And^{c} Are Prim :: ut vv. 1. 3. 5. lectione non fluctuante | *του τεταρτου ζωου*: C *το τεταρτον ζωον* | *λεγοντοσ* cum NABCP al pler vg arm And^{omn} Are (Prim *audivi quartum animal dicens*) ... ς (→ Gb Sz) *λεγουσαν* cum 1. | *ερχου* sine additam (Gb′) cum ACP 1. 7. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al am fu al^{lachm} arm ar^{e} And^{a} et^{bav} ... ς (→ Gb Sz) add *και βλεπε* cum ?, item Gb Sz *και ιδε* cum NB al^{25} fere And P etc Are, item *et* (aeth om) *vide* vg^{clc} demid tol al cop syr aeth Prim Haym

8. *και* (C om) *ιδον* cum NAC 7. 28. 36. 92. And^{bav}, item ς Ln *και ιδου* e. P 1. 49. 79. 91. 94. 96. al And^{a} et P. Nec aliter am fu al^{lachm} cop syr arm (et. Prim, sed om *και ιδου*) ... B C. 14. 38. al plus^{30} vg^{clc} demid tol al aeth (om etiam *και ιδου*) And^{c} Are om, hinc Gb^{vg} | *χλωρος*: Tertpud^{20} *viridi equo imposuit*, cf ad v. 4. | *ο καθημενοσ*: C om *ο* | *επανω αυτου* cum NAB al pler vg (et. am fu lips$^{4.}$ $^{6.}$ al) cop rell And omn Are Victorin Prim Haym ... Gb^{o} Ln$^{ed\ min}$ om *αυτου* cum CP 1. 12. demid harl lips$^{5.}$ tol al^{lachm} (*qui sedebat desuper*: sic hi Latini) And^{bav} Ansb al | *θανατοσ* sine articulo cum NC 16* 37. 49. 95. 96. (item 91. in conlatione Bentleiana, non ed. Verc) ... ς Ln Ti *ο θανατ.* (A *αθανατ.*) cum ABP al pler And^{omn} Are. Non satis hac in re probat Or^{3,555}: *ἐν δὲ τῇ ἀποκαλύψει ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἀκολουθεῖ τισίν*, paulloque post: *ἐκ τοῦ· ὁ θάνατ. καὶ ὁ ᾅδης ἀκολουθεῖ αὐτοῖσ.* | *ηκολουθει* cum NBCP al^{40} vg arm And^{c} et P Are Victorin Prim anonym^{aug} al (A latet) ... ς (→ Gb Sz) *ακολουθει* cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop And^{a} et^{bav} anonym^{aug} sec loc (ita et. Victorin ap Sab. laudatur, sed *sequebatur* est ap Gall). Cf et. Or^{3,555}. | *μετ αυτου* cum ACP 1. 7. 28. 49. 79. 91. 96. 97* al And^{a} et^{bav} ... Gb′ *αυτω* cum NB al fere^{40} And^{c} et P Are | *εδοθη αυτοισ* (Gb′) cum NACP 1. 28. 49. 79. al And^{a} P bav Are ... Gb Sz *εδ. αυτω* cum B al plus^{40} vg cop syr arm aeth And^{c} anonym^{aug} Prim al | *επι το τεταρτ.* (28. 36. 79. 80. And^{a} add *μερουσ*) *τ. γησ, αποκτειναι* hoc ordine cum NABCP al fere^{50} vg rell And^{omn} Are Prim al ... ς (→ Gb Sz) *αποκτειναι* ante *επι το* etc pon cum 1. | *και* (1. om) *υπο* (And^{bav} *απο*) *των*: A *και το τεταρτον των*

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; 11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα

20, 4 1, 9 etc

5, 7

---

9. *την πεμπτην* (ℵ^{c} 1. ε′) *σφραγιδα* cum ℵCANCP etc (*quintum sigillum* ct. Cyp^{251}) ... ℵ* *την σφραγιδαν την ε* (sed *ε* litteram excipit *ιδον*, unde fit *ειδον*, quum *ε* signo careat), 14. 92. *τ. σφρ. τ. πεμπτ.*, item vg^{cle} demid lips$^{fu.}$ $^{c.}$ tol al (non item am fu al) | *ιδον* cum ℵ*ABC 7. 14. (14. 92. *και ιδον*) 32. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* cum ℵ^{cp} al pler And^{a} c p Arc. Praeterea c add *και*. | *θυσιαστηριου* et. Clem^{235} ... Cyp$^{254.\ 310}$ anonym^{aug} Prim Cassiod (ad h. l.) Haym add *dei* | *των εσφαγμενων* (7. 16* 33. arm^{zoh} *εσφραγισμ.*, Clem *μεμαρτυρηκοτων*) cum ABC al longe plu vg syr aethPP Clem^{235} And^{a} et^{c} Are Victorin Prim anonym aug al ... ℵP 1. 10. 12. 17. 36. 37. 46. 49. 91. 96. cop arm aeth^{ro} AndP et^{bav} praem *των ανθρωπων* | *και δια την* cum ℵBCP al omn^{vi} vg (et. am fu demid lipss omn^{lachm}) And^{omn} Are Haym ... Ln om *δια* cum A tol cop Cyp^{254} et^{310} Prim | *μαρτυριαν* sine additam cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 47. 79. al vg cop And^{a} et^{bav} Haym ... B al^{40} syr AndP Are add *του αρνιου*, item 34. 35. 87. And^{c} *ιησου χριστου*, item arm aeth Cyp Prim (hi^{2} *martyrium suum* sine *την ειχον*) *αυτου* | *ειχον* et. ℵ^{c} ... ℵ* *εσχον*

10. *εκραξαν* cum ℵABC al^{40} fere And^{c} Are, item *clamaverunt* Cyp^{254} et^{310} Prim al ... ς (- Gb Sz) *εκραζον* cum P 1. 31. 36. 38. 79. (91. *εκραζαν*) al And^{a} p bav, item *clamabant* vg Haym | *φωνη μεγαλη* cum ℵACP 1. 7. 29. al mu And^{a} p bav Are ... B al^{30} And^{c} *φωνην μεγαλην* | *και αληθινος* (AC -*θεινος*) cum ℵABCP al^{35} And^{c} et^{bav} Are ... ς (- Gb Sz) *και ο αληθιν.* cum 1. 30** 87. al (35. omisso *και*) syr And^{a} etP | *κρινεις*: sunt etiam qui *κρινεῖς*, ut And^{a} et^{bav} | *εκδικεις* et. Cyp$^{254.\ 310}$ Hilp$^{s\ 110,634}$ Amb$^{ps\ 36,809}$ al mu ... ℵ *εκδικησεις* | *εκ των* (Gb″) cum ℵA BC al^{40} And^{c} Are, item vg Cyp etc *de* ... ς *απο των* cum P 1. 7. 28. 35. 49. al (38. *και των*) And^{a} p bav

11. *εδοθη* et *στολη λευκη* cum ℵABCP 1. al^{50} cop syr Clem^{235} And^{a} c p (et^{bav} sed om *στολη λευκη*) Are ... ς (- Gb Sz) *εδοθησαν* et *στολαι λευκαι* cum? vg arm aeth Cyp$^{254.\ 310}$ Prim al | *αυτοις εκαστω* (Gb″) cum ℵACP 7. 14. 16. 35. 36. 38. 49. 51. 79. 87. 91. 92. 96. al^{10} And^{c} etP, item *cis singulis* Cyp^{310} Prim; similiter *eis* (*illis*) *singulae* am demid al^{lachm} arm (ap Treg tantum *αυτοις*) Cyp^{254} Haym (fu al tantum *singulae*), *unicuique ex illis* (*eorum*) syr cop aeth. Item *αυτων εκαστω* (And^{a}) vel *εκαστω αυτων* (28.) 28. And^{a} ... ς (- Gb Sz) *εκαστοις* cum? (1. a verbis *και εδοθη αυτοις* pergit ad *ινα αναπαυσ.* omissis mediis) ... Gb Sz Ti *αυτοις* cum B al^{25} fere Are ... 2. 4. 11. 12. 19. Clem^{235} *εκαστω* | *ερρεθη* cum ABCP al plu And^{a} etP Are, ℵ 47. 98. *ειρεθη* ... 35. 48. 50. 87. 90. 91. al And^{c} *ερρηθη* ... 1.? (vide ante)

11, 7 12, 7 ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

14, 16 Ez 20, 7 e Ez 24, 6 Mi 24, 29 12 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ

And^{bav} *ιδοθη* | *αναπαυσωνται* c. ℵAC al longe plu (14^{66} *αναπαυσωνται*) And$^{a\ c}$ P Are ... Ti c. BP 1. 7. 8. 28. 36. 79. 98. al And^{bav} *αναπαυσονται* | *ετι* (sed ℵ 6. *επι*) ante *χρονον* cum (ℵ)ABCP al omn^{vi} (sed 38. *ετι τινα*) vg^{cle} demid harl cop syr aeth^{PP} (aeth^{ro} *ετι*, sed non expri *χρον. μικρ.*) And^{omn} Are ... Ln post *χρονον* pon cum A am fu tol omn^{lachm} Haym (Pulg^{rem} pecc^{5} *brevi adhuc tempore*) | *μικρον* cum ℵACP 1. 28. 38. 51. 79. al (36. 47. ante *χρον.* pon) vg cop syr arm aeth^{ro} And^{a} P bav Cyp Fulg (de his^{2} vide ante) ... Gb Sz Ti om cum B al^{45} fere And^{c} Are | *ἑως* sine additam cum ℵABCP al plus^{30} And^{c} Are ... ς (- Gb Sz) add *ου* cum 1. 28. 36. 49. 51. 79. 91. 96. al And a p bav | *πληρωσωσιν* cum ℵBP 1. al fere^{50} (28. 31. 36. 79. 95. *-σουσι*) And^{omn} ... Gb' Ln *πληρωθωσιν* cum AC 29., item *compleantur* (*imple.*) vg (lips$^{5.\ 6.}$ Cyp Fulg *donec impleatur* [*compl.*] *numerus conservorum* etc) ... ς (- Gb Sz) *πληρωσονται* cum? Are (ex ipso codice?) | *και οι συνδουλ. αυτων*: 36. 38. om ... B vg cop arm Cyp Fulg om *και* | *οι μελλοντες* cum ℵACP etc ... B al^{20} And^{a} Are Cyp^{210} (non item^{254}) praem *και* | *αποκτεννεσθαι* cum ℵAC 2. 17. 18. 19. 35. 47. 50. 51. 93. And^{c}. Item 4. 7. 8. 13. 26. 28. 29. 31. 32. 36. 48. 49. 50. 79. 87. 90. 91. 94. 95. 96. 98. *αποκτενεσθαι* ... ς (Gb Sz) *αποκτεννεσθαι* cum BP 1. 6. 14. 30. 38. 92. 97. al And^{a} P bav Are. Praeterea ℵ* (non item ℵ^{c}) add *υπο αυτων* | *ως και αυτοι*: 29. 38. tol cop arm aeth om *και*. Libere Cyp$^{254.\ 310}$ *exemplo ipsorum* (*illorum*).

12. *ιδον* cum ABC 7. 14. 32. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* c. BP 1. al pler And a p e Are ... 18. 29. 30. 40. 90. 93. 95. 98. aeth auct$^{novat\ 275}$ (Gal^{2}) anonym^{aug} om | *οτε ηνοιξεν* (ℵ* *ενυξεν*): 1. 12. 13. 14. 36. 37. 46. 49. 91. 92. 95. 96. am all^{lachm} Prim praem *και* | *σεισμος* sine *ιδου* cum ℵBCP 1. al^{50} fere (36. AndP om et. *και*) am fu demid tol (hi^{3} om etiam *και*) harl* omn^{lachm} cop syr arm aeth And$^{a\ c}$ bav Are Prim (poster. *et ecce sol*) anonym^{aug} Haym (hi^{3} om etiam *και*) ... ς (Gb Sz) praem *ιδου* cum A al? vg^{cle} harl** lipss (auct^{novat} *ecce* omisso *και*) | *μεγας εγενετο* cum ℵBCP al fere omn vg^{cle} harl (e silentio) And^{omn} Are Prim Cassiod ... Ln Ti *εγενετο μεγας* cum A 31. am fu demid lipss tol omn^{lachm} auct^{novat} Victorin anonym^{aug} Haym | *μελας εγενετο* cum ℵB 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 49. 51. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus^{10} cop arm And^{c} ... ς (- Gb Sz) Ln Ti *εγενετ. μελας* cum ACP 1. 28. 36. 38. 79. al vg syr And^{a} P bav Are anonym^{aug} Prim al (sed auct^{novat} Victorin *et factus est sol niger*) | *η σεληνη ολη* cum ℵA ℵC al^{40} vg cop syr arm aeth AndP Are auct^{novat} Victorin Prim anonym^{aug} al ... ς (- Gb Sz) om *ολη* cum P 1. 35. 49. 87. 91. 96. al And$^{a\ c}$ bav Promiss^{17} ap Prosp

ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ

Es 34, 21
2, 10

Hos 10, 8
Lc 23, 30

13. του ουρανου: *caeli* am demid tol lipss all^{lachm}; vgclo harl *de caelo* (Tert$^{thermog\ 34}$ *et stellae quidem de caelo ruent, sicut fici arbor cum validio commota vento acerba sua amittit*); sed fu all^{lachm} auct^{novat} Victorin anonym^{aug} Prim non exprim ... A *του θεου* | *επεσαν* cum ℵACP 1. 7. 28. 30. 51. al ... B al plus^{30} And^{omn} Are *επεσον* | *εις την*: ℵ 47. And^{bav} *επι την* | *βαλλουσα* cum ℵ 16. 30. 35. 39. 51. 87. 90. 97. And^{c}. Cf etiam And^{comm} *καὶ ἡ συκῆ εἰς παράδειγμα παραλαμβάνεται, ὡς τοὺς ἀτελεῖς καρποὺς – καταβάλλουσα.* ... Gb' Ti *βαλουσα* cum 2. 4. 6. 7. 8. 9. 11. 13. 18. 19. 26. 27. 29. 31. 32. 33. 34. 40. 41. 42. 46. 47. 48. 93. 94. 95. 98. al fere^{10}; 38. *αποβαλουσα* ... ς Ln *βαλλει* cum ABCP 1. (*βάλει*) 14. 36. 49. 92. al (28. 79. *αποβαλλει*) vg And^{a} p bav Arc auct^{novat} anonym^{aug} Prim al | *υπο* cum ABCP al pler etc ... ℵ 14. 31** *απο* | *ανεμου μεγαλου* cum ℵABC al^{30} vg And^{c} Are auct^{novat} Prim al ... ς (= Gb Sz) *μεγαλου ανεμου* cum P 1. 28. al mu And^{a} p bav (Tert^{thermog} vide ante) anonym^{aug} | *σειομενη* cum ℵB CP al fere omn And^{omn} Are ... Ln$^{ed\ min}$ *σαλευομενη* cum A 12.

14. *ο ουρανος* cum ℵABCP al^{40} fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om o cum 1. al? | *ελισσομ.* cum ℵABC 2. 4. 6. 7. 14. 19. 26. 29. 30. 32. 37. 38. 41. 42. 48. 49* 50. 90. 91. 92. 93. 96. 98. al And^{c} etP Are ... ς *ειλισσομ.* cum P 1. 36. 47. 49** 79. 95. al mu^{vl} And^{a} et^{bav}. Item *-σσομενον* cum ABCP 1. 7. 14. 35. 36. 49. 79. 87. al mu vg (*involutus*) And$^{a\ c}$ bav Victorin (*qui involvitur*; auct^{novat} *cum involv.*, Prim *cum evolv.*) ... ℵ 6. 8. 31. 38. 91. al plus^{20} AndP Are *-σσομενος* | *νησος* (BC *νησσος*) ... ℵ *βουνος* ... vg auct^{novat} Victorin Prim al *insulae* | *αυτων*: ℵ 26. 31. om | *εκινηθησαν* cum ℵCBCP 1. al pler ... ℵ* *εκινησαν*, A *απεκεινησαν* ... 95. *εσαλευθησαν*

15. *και* (A om) *οι χιλιαρχ. και οι πλουσιοι* cum ℵABCP al^{40} vg syr arm aeth (cop om *και οι χιλιαρχ.*) And$^{a\ c}$ p Are auct$^{novat\ 375}$ (Gall^{3}) Prim al ... ς (= Gb Sz) *και οι πλουσ. και οι χιλιαρχ.* cum 1. 36. 38. al And bav | *και οι* (ℵ 50. 95. om) *ισχυροι* cum ℵABCP al plus^{40} And$^{a\ c}$ p Are (*et fortes* vg etc) ... ς (= Gb Sz) *και οι δυνατοι* cum? ... 1. 12. 36. aeth And^{bav} om | *και ελευθεροι* sine *πασ* (Gb'') cum ABC al^{40} vg syr aeth And^{c} Are auct^{novat} Prim al ... ς *και πασ ελευθερ.* cum ℵCP 1. 28. 38. 49. 91. 96. al cop arm And^{a} p bav ... ℵ* om plane

16. *πεσετε* cum ℵBC 1. al pler And^{omn} Are ... Ln Ti *πεσατε* cum AP 7. 28. 79. | *κρυψατε*: ℵ 29* *κρυψεται* (29* *-τε*) | *επι τω θρονω* cum ℵB

θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν φωνῇ

Zach 6, 5

---

al plus[25] Andᶜ Are ... ς Lu *επι του ορους* cum ACP 1. 7. 14* 28. 36. 38. 47. 49. 79. 91. al mu Andª p bav | *απο* (Andᵇᵃᵛ om) *της* et. κᶜ: κ* *επι της*

17. *η ημερα*: 38. om *η* | *η μεγαλη*: 9. 14. 27. auctᵘᵒᵛᵃᵗ ᵃᵗᶜ om | *της οργης αυτων* cum κc 38. vg syr Promiss[17] Fulgᵉᵖ²,³ Haym al ... ς Lu Ti *τ. οργ. αυτου* cumᵛ ABP al fere omn cop arm aeth Andᵒᵐᵐ Are Prim ... auctᵘᵒᵛᵃᵗ *interitionis* | *σταθηναι*: 34. 35. 36. Andᶜ *στηναι* ... 40. 48. Are *σωθηναι*

VII. 1. *Και μετα* cum κBP al omnᵛⁱ syr arm aethᵘᵗʳ Andᵒᵐᵐ Are Haym ... Lu om *Και* cum AC vg (cop *Post hoc autem*) Prim :: ut 4, 1. 7, 9. nec ibi fluet lectio; aliter 18, 1. | *μετα τουτο* (Gb″) cum κAnc al[40] cop aeth Andᶜ Are ... ς (= Sz) *μετα ταυτα* cum P 1. 28. 36. 47. 79. 92. 95. al vg syr arm Andª p bav Prim al | *ειδον* cum κAnc 7. 14. 32. 92. Andᵇᵃᵛ ... ς Lu *ειδων* c. P al pler Andª c p Are | *τεσσαρας* pri ut κcP etc, κ *δ′*, A *τεσσαρεσ*, 7. *τεσσαρεισ* (ut 38. *τεσσαρισ* 4, 10). Item *τεσσαρασ* sec ut κAnc etc, P *τεσσαρεσ*. Item *τεσσαρασ* tert ut κBcP etc, A *τεσσαρεσ*: hinc forma *τεσσερασ* h. l. sine teste (Ti ter, sed invito commentario). Lmed min *τεσσαρεισ αγγελους, τεσσερασ γωνιας, τεσσαρεσ ανεμους*, sedᵒᵈ mai ter *τεσσερασ* | *ανεμ. της γης*: 38. vg cod ap Gb (at non am fu demid harl tol lipss nec eddlachm) cop arᵉ Andª om *της γης* | *πνεη* (36. *πνευσι*): κ 87. Andᶜ *πνευση* | *ανεμος*: c 14. 26. 92. 93. 95. 98. *ο ανεμ.* | *επι της γης* (*super terram* vg, sed Prim *in terris*): A om | *επι της θαλασσης*: A om *της* | *μητε* sec (i. e. post *θαλασσης*): c *μη* | *επι παν δενδρον* cum κP 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al Andª p bav ... Gb′ Lu Ti *επι τι δενδρον* cum AC al fere[40] (vg *in ullam arborem*, Prim *in ulla arbore*) Andᶜ Are ... A *επι δενδρων*, cop syr arm aeth *super arbores* :: *παν*, quod prorsus est ex usu apocalypsis (cf 9, 4. 21, 27), vario modo emendatum est

2. *ειδον* cum Anc 7. 14. 92. Andᵇᵃᵛ ... ς Lu *ειδων* c. κP al pler Andª c p Are | *αλλον αγγελον* et. Or⁴,¹ etc ... 13. 79. 91. Are *αγγ. αλλον* ... Prim om *αλλ.* | *αναβαινοντα* cum κAnCP al[45] fere (vg *ascendentem*) Or⁴,¹ Andᵒᵐᵐ Are ... ς (= Gb Sz) *αναβαντα* cum 1. arm | *ανατολης* cum κBcP al fere omn Or Andᵒᵐᵐ Are ... Lu *ανατολων* cum A 90. (:: cf 16, 12. 21, 13) | *εκραξεν* cum κAC al omnᵛⁱ Or (otcodd²

μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυ-

12, 16 Es 9, 4

14, 1

Gn 49, 8

ἐκεκραξεν) And^{a} c bav Are, item *clamavit* vg Prim al ... AP And^{p} ἐκραζεν | τοις τεσσαρσιν et. ℵ^{c} ... ℵ* τοις τεσσαρεσ | οις εδοθη αυτοις: 16. 17. 28. 49. 79. And^{a} om αυτοις

3. αδικησητε (7. αδικισειτε): ℵ αδικησεται | μητε την θαλασσ. cum BCP al fere omn Or^{4,1} et^{3} And$^{a\,c\,p}$ Are. Item ℵ And^{bav} μηδε τ. θαλ. Nec aliter fu demid tol harl* lips^{4} arm syr aeth Prim al ... Ln$^{ed\,min}$ και τ. θαλ. cum A 37. 38. 41. 42. vg^{cle} am harl** lips$^{5.\,6.}$ omn^{lachm} Haym (cop και pro μητε bis) | μητε τα δενδρα et. Or^{bis} ... ℵ μηδε τα δενδρα ... Prim *neque illam arborem* | αχρι cum ℵ(αχρισ)ACP 1. 12. Or^{bis} And^{bav} ... ς αχρισ ου cum B al pler And^{c} et^{p} Are. Item 18. 28. 79. And^{a} αχρισ αν. | σφραγισωμεν (31. 38. Are^{veron} -ισομεν) et. ς^{e} Gb Sz ... ς σφραγιζωμεν ex errore Erasmi (et. 1. -ισωμεν) | του θεου ημων et. Or^{bis} ... 28. 47. 90. 95. lips$^{6.}$ cop arm^{treg} (sed arm^{gb} τ. θε. μου) aeth om ημων

4. και ηκουσα (ℵ male -σαν) τον ἀριθμ. των εσφραγ. et. Or^{bis} etc ... A om | εκατον (C 2. 6. 7. 35. 38. 87. 91. 96. 97. And^{c} add και) τεσσερακ. (cum ℵC, ς τεσσαρακ. cum AP etc) τεσσαρες (A δ' supra lineam, 7. τεσσαρεισ, 14. 97. praem και) χιλιαδεσ ... ς ρμδ' χιλιαδεσ (1. And^{a} -αδασ) cum B 1. al sat mu ... 29. 30. 40. 90. 95. And^{p} om una cum εσφραγισμ. | εσφραγισμενοι cum ℵACP 1. al sat mu Or^{4,1} And^{a} bav Are ... B 2. 6. 7. 14. 31. 32. 35. 79. 94. 97. al fere^{10} Or^{4,2} ed huet And^{c} εσφραγισμενων (item And^{p} qui ab εσφραγισμενων transilit ad εσφραγ.)

5—8. δωδεκα ubique cum ℵAC 1. 6. 14. 38. 48. 51. 92. al mu And^{omn} Are ... ς ιβ' cum BP al permu Or^{4,1}. Alii variant, ut 91. post ιουδα habet δυοκαιδεκα, tum ιβ' post ιωσηφ, δωδεκα vero post reliqua nomina. Ubique *duodecim* am, ubique *XII.* fu. | εσφραγισμενοι bis tantummodo i. e. v. 5. post εκ φυλησ ιουδα δωδ. χιλ. et v. 8. exeunte (Gb'') cum ℵABCP 6. 14. 29. 35. 38. 49. 51. 87. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus^{25} fu cop And^{c}. Sunt vero etiam qui primo tantum loco adponunt, non item ultimo, ut 91. syr Prim ... ς ubique i. e. duodecies, post χιλιαδεσ add cum 31 (sic certe vdtr ap Scri) al pauc^{vi} vg (et. am demid lipss tol et – nisi quod v. 6. tertio loc omittere vdtr – al^{lachm}) arm Are. Alii ut 36. 79. And^{bav} et harl* bis adponunt v. 5. posteaque praeter ultimum locum (sed 36. etiam ultimo loco) omittunt. 1. 7. ter ponunt v. 5. omnibusque reliquis locis (etiam ultimo 7., sed 1. praeter ultimum) om. Aethiops semel tantum ponit i. e. exeunte v. 8. Praetereo rationes alias. Adnotat Erasmus: „Graecis *signati* non repetitur nisi in initio et fine. Nec additur ad singulas tribus,

λῆσ Γὰδ δώδεκα χιλιάδεσ, 6 ἐκ φυλῆσ Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδεσ, 7 ἐκ φυλῆσ Συμεὼν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Λευεὶ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ἰσσάχαρ δώδεκα χιλιάδεσ, 8 ἐκ φυλῆσ Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι.

s, 9 9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλοσ πολύσ, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ-

---

ut admonet Valla, quamquam in nostris exemplaribus addebatur." Non satis recte ille quidem. Vide supra de 1. Praeterea pro *εσφραγισμενοι* inde a v. 5. B al[25] fere (ut 2. 6. 9. 29. 31. 32. 51. 93. 94. 95. 97. al[10] fere) habent *εσφραγισμεναι*, alii ut 7. 14. 98. *εσφραγισμενων*.

5. *εκ φυλησ* ante *ρουβην*: 7. praem και ... 91. om *εκ φυ. ρουβ.* Similiter passim alii errarunt. | *ρουβην* cum ℵABCP etc ... 7. 14. 28. 92. 93. 94. 95. 97. *ρουβιν*, 1. (7?) 17. 19. 32. 36. 38. 51. 79. And[a] P [bav] *ρουβιμ* ... 4. 10. 29. 35. 49. 87. 96. Are *ρουβειμ*, 31. And[c] *ρουβειν* ... 6. 9. 26. 27. 50. Or[4,1] *ρουβημ* | *γαδ*: 9. 13. 16. *δαν* (et 1. *δᾶδ*), item cop *δαν* pro *μανασση* habet. At Or[4,1] testatur *και τασ λοιπασ φυλασ* nominari *παρὲξ τοῦ δάν*. Item And[com]: *ἐπισημαντέον δὲ τοῦτο, ὅτι ἡ φυλὴ τοῦ δάν, ὡσ ἐξ αὐτῆσ τικτομένου τοῦ ἀντιχρίστου, ταῖσ λοιπαῖσ οὐ συντέτακται, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆσ ἡ τοῦ λευί, ὡσ ἱερατικὴ πάλαι εἰσ ἀριθμὸν μὴ ἐρχομένη*. Ex Andrea hausit Arethas. Ceterum ℵ om *εκ φυλ. γαδ δωδ. χιλιαδεσ.*

6. *εκ φυ. ασηρ*: 7. praem και | *νεφθαλειμ* cum P 1. 7. 28. 29. 31. 32. 35. 36. 38. 47. 48. 49. 50. 51. 87. 90. 91. 92[*] 95. 96. 97. al [mu vl] And omn Are ... Ti *νεφθαλομ* cum AB 6. 9. 14[**] 30. 92[**] 93. al [vl]. Item C *νεφθαλιν* ... ℵ *νεφθαλι* ... 14[*] 27. 94. 98. *νεφθαλημ* | *μανασση* cum ℵ(C *μανασσην*)P 1. al plu And[c] et[P] Are, item *Manasse* vg etc ... A *μαννασση*, B And[a] et[bav] *μαναση*

7. *εκ φυλ. συμεων δωδ. χιλ.*: ℵ 87. om | *λευει* cum ℵ (ita etiam alibi ubique edidimus, cf Lc 3, 24. 3, 29. Heb 7, 5. Cf et. *λευεισ, λευειν* Mc 2, 14. Lc 5, 27 et 29. Hob 7, 9.) ... ς Ln Ti *λευῖ* cum AHCP rell | *ισσαχαρ* cum HAP 7. 29. 32. 92. 93. 98. al vg[cle] am demid al ... ς Gb Sa Ln Ti *ισαχαρ* cum BC 1. al pler fu al[lachm] ... ς[e] *ἰσασχὰρ* sine codice ut [vl]. Ceterum istud nomen *ἰσσάχαρ* et *ἰσάχαρ* in codd plerisque scribi solet (et. BP), non *-χάρ*.

8. *ιωσηφ* et *βενιαμ.*: ℵ 28. transpon | *βενιαμειν* cum AP And[bav] (32. 48. *βενιαμην*) ... ς *βενιαμιν* cum HBC al pler | *εσφραγισμενοι*: B al plus[25] *εσφραγισμεναι*, de qua lectione cf ad vv. 5—8. (*εσφραγισμενων* hoc loco legi non videtur. Aliter fit v. 5.)

9. *ιδον* c. HAB (*ιδων*) 7. 14. 92. ... ς Ln *ειδον* c. CP al pler And[omn] Are | *και ιδου* cum HBP al omn[vl] syr And[omn] Are ... A vg cop aeth Cyp [272. 310] Prim al om; item C om *ιδου* | *οχλοσ πολυσ* cum HBCP al omn[vl] syr And[omn] Are ... Ln *οχλον πολιν* cum A vg Cyp[bis] Prim al, item cop aeth. Similiter Method[378] *και ειδον απο πασησ γλωττησ και φυ-*

τὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· 10 *καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν* 12
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 *καὶ πάντες οἱ* 19, 1
ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ 11, 16
τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσ-

---

λησ και παντοσ εθνουσ πληθοσ πολυ, ο αριθμησαι αυτο ουδεισ ηδυνατο. | *ον* (et. ℵ^{c}, sed ℵ* per incuriam *οσ*): A *και* | *αυτον* cum ℵACP 1. 14. 36. 92. al vix mu (et. Meth *αυτο*, vide ante). Respicit et. Cyp ^{310} *quam dinumerare ex his nemo poterat* ... B 6. 7. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 38. 47. 48. 49. 50. 51. 87. 90. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al fere^{20} And^{omn} Are om, nec exprim vg Cyp^{272} Prim al, hinc Gb^{o} | *εδυνατο* cum ℵABC al plus^{20} Are ... ς *ηδυνατο* cum P 1. 14. 28. 47. 49** 51. 87. 92. 95. al mu Meth^{678} And^{a} p c (et^{bav} *δυναται*) | *εστωτεσ* cum ℵAP 1. 36. 49. 50. 91. al And^{a} p ^{bav} ... B al^{30} And^{c} Are *εστωτασ* ... C 38. *εστωτων*, 11. 19. 93. *εστωτα* | *ενωπιον τ. θρονου* et. Cyp$^{272.\ 310}$ etc ... A *επι του θρον.* | *περιβεβλημενουσ* cum ℵ*ABC al fere^{35} And^{c} Are (item Fulg$^{vorit\ praed\ 3,13}$ *vidi turbam magnam – stantes – amictos* –). Item 48. 95. –*μενασ* ... ς (= Gb Sz) *περιβεβλημενοι* cum ℵ^{c}P 1. 38. 36. 49. 91. al And^{a} p ^{bav}, item *amicti* vg Victorin, *et erant amicti* (Promiss$^{1.38}$ *et induti erant*) Cyp Prim Fulg$^{fabian\ fragm\ 34}$ al | *φοινικασ* (Gb′) cum ℵ*P 6. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 47. 48. 49. 50. 51. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al^{20} Are (cop *habentes palmas*) ... ς Lu Ti *φοινικεσ* cum ℵ^{c}ACP 1. 7. 35. 36. 38. 87. al And^{omn}, item *et palmae in manibus eorum* vg Haym, item et *palmae fuerunt* (*erant*) etc Cyp Fulg Prim Promiss al

10. *κραζουσιν* cum ℵABCP al^{50} And$^{a\ c}$ ^{bav}, item *clamabant* vg Haym, *dicebant* Cyp^{272} Prim ... ς (= Gb Sz) *κραζοντεσ* cum 1. al? AndP Are, item cop arm | *λεγοντεσ*: AndP *και λεγ.* | *τω θεω ημων*: A 38. *του θεου ημων*, item cop ... 1. And^{a} *θεω* (sine articulo) *ημων* eaque post *τω καθημ. επι τ. θρον.* pon, unde Erasmus finxit *τω καθ. επι τ. θρονου του θεου ημων*, quae inepta lectio transiit etiam in editionem ς (non item ς^{e} etc) | ℵ* (non item ℵ^{c}) om *τω καθημενω* | *επι τω θρονω* cum ℵ*ACP al plus^{30} And^{c} et^{P} Are ... ς *επι του θρονου* cum ℵ^{c}B 1. 7. 36. 79. al mu And^{a} et^{bav} | *τω αρνιω*: ℵ^{c} *του αρνιου*. Praeterea ℵ* (non item^{c}) add *εισ τουσ αιωνασ των αιωνων αμην.*

11. *παντεσ οι* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *οι* | *εστηκεισαν* (sed AP 36. *ιστ-* et ℵ *-κισαν*, B 7** 32. 35. 36. 79. al *-κησαν*, 1. And^{bav} *-κεσαν*) cum ℵABP al longe plu And^{omn} Are ... Ti *εστηκεισαν* (C *-κισαν*) c. C 51. al^{vl} (sed notatio critica praecunte Wtst hac de forma parum certa; 30. *ειεστηκεισαν*) ... ς *εστηκεσαν* cum? | *επεσαν* cum ℵACP 9. 12. 13. 27. al ... ς *επεσον* cum B al plcr And^{omn} Are | *ενωπ. του θρονου* sine additam cum ℵACP al sat mu vg cop And^{a} p ^{bav} Prim al ... B al plus^{25} syr

5, 12 ωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντες· ἀμήν, ἡ
εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,
9 ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι
οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν
Is 21, 15 ἦλθον; 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι·
οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν
τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν
αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ
Is 49, 10 τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. 16 οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψή-

---

aeth Andᶜ Are add αυτου | επι τα προσωπα cum ℵABCP al[50] fere vg syr arm Andᵃ etᶜ Are Prim al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') επι προσωπον cum 1. AndP etᵇᵃᵛ, item cop aeth Fulgᶠᵃᵇ fragm[34] | τω θεω: tol Fulgᶠᵃᵇ fr[34] om (at habent am fu demid harl lipss omnⁱᵃᶜʰᵐ Prim al)

12. αμην: vgᵐˢ (ap Gb) cop om | και η σοφια: 26. ante και η δοξα pon (AndP post και η τιμη κ. η ευχαριστ. pon, sic) ... A om | η ευχαριστια et. ℵᶜ ... ℵ* om η | αμην sec cum ℵABP al pler vg (et. am fu etc) cop rell Andᵃ ᶜ ᵇᵃᵛ Thdorˢᵗᵘᵈ ⁵·[94] Are Haym ... Ti om cum c 28. (? tacet Scrl) 36. AndP om, nec magis add Prim Fulgᶠᵃᵇ frᵉ Ansb

13. εις εκ: ℵ 91. om εκ | τας στολ. τας (C om) λευκας: 28. 79. τας λευκ. στολας | εισιν: 1. 12. Andᵇᵃᵛ om

14. ειρηκα cum ℵACP 1. 28. 36. 79. al vix mu Andᵃ p ᵇᵃᵛ ... B al[40] Andᶜ Are ειπον | κυριε μου cum ℵBCP al fere[40] vg (et. am fu demid lipss allᵃˡᵃᶜʰᵐ) cop syr Andᵒᵐⁿ Are Cyp[272. 310] Haym ... Ln κυρ. [μου], et ς (= Gb Sz) om μου cum A 1. al? vgᶜᵈᵈ aliq lachm aethᵘᵗʳ arm Prim | μοι: ℵ om | εκ της θλιψ. της μεγαλης cum ℵBP al omnᵛⁱ Andᵒᵐⁿ Are, item de tribulatione magna vg Haym, ex magna tribul. Cyp[272. 310] anonymᵃᵘᵍ (Prim ex trib. magn.), ex illa pressura magna Tertᵃˢᶜᵒʳᵖ ¹² ... Ln απο θλιψεως μεγαλης | επλυναν (vg laverunt) ... 1. 2. 9. 13* 29. 30. 41. 42. 50. 93. 94. 95. 97. 98. επλατυναν (1. -τειναν). Quam ad lectionem adnotat Erasm: „i. e. dilataverunt stolas suas. Interpres (i. e. vg) legisse videtur επλυναν". | ελευκ. αυτας cum ℵAP 1. 10. 12. 19. 37. 46. 49. 79. 91. 96. (28. και ελευκαναν τας στολ. αυτων και ελευκαναν αυτας sic) vg cop syr AndP etᵇᵃᵛ (etᵃ sed αυτους) Cyp[272. 310] Prim al (Tertᵃˢᶜᵒʳᵖ ¹² et laverunt vestim. sua et candidaverunt ipsum in etc) ... ς (= Gb Sz, sed Gb') ελευκ. στολας αυτων cum?, sed 2. ap Sz (et 28. vide ante) ελ. τας στολ. αυτων ... Ti ελευκαναν sine additam cum B al plus[80] aethᵘᵗʳ arm Andᶜ Are :: at vix credibile est additum esse aliena manu αυτας, quum res planissima esset

15. δια τουτο: ℵ* 28. 79. Andᵃ etP praem και | επι του θρονου cum ℵAP 1. 28. 29. 35. 36. 49ᵃᵛᵉ 87. 92. al mu Andᵒᵐⁿ ... Ti επι τω θρονω cum B al plus[80] Are | σκηνωσει επ αυτους: ℵ* γενωσκει αυτους, ℵᶜᶜ. σκη-

σουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα,
17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς καὶ
ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς Apc 21, 4 Es 25, 8
πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1 *Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ*

νωσει pro *γινωσκει*, sed iam^{c} *επ αυτους* pro *αυτους* (hinc^{c} non animadvertisse *γινωσκει* pro *σκηνωσει* putandus est)

16. *ετι* pri cum ADP al pler And^{omn} Are ... ℵ 36. vg cop syr arm aeth Cyp^{310} Fulg$^{trasim\,3,10}$ Prim al om. Item *ετι* sec cum ℵAB al pler vg syr aeth And^{p} Are Cyp Prim al ... P 1. 34. 35. 36. 38. 40. 87. cop arm And$^{a\,c\,bav}$ Fulg^{trasim} om :: cf Es 49, 10 ubi neutrum *ετι* | *ουδε διψ.* cum ℵ^{mar} al pler And^{omn} Arc ... Lu *ουδε μη διψ.* cum A 14. 92. | *διψησουσιν* cum A^{u} al pler And$^{a\,c\,p}$ Arc. Item ℵ 29. *διψασουσιν* ... P 14. And^{bav} *διψησωσιν* | *ουδε μη πεση* cum ℵAP 1. 14. 28. 36. 79. al (98. om *μη*) ... Ti *ουδ ου μη πε.* cum B al^{40} fere And^{omn} Are | *πεση*: 38. And^{a} *πεσειται* | o (38. And^{a} om) *ηλιος*: cop *umbra* ... ℵ* add *ετι*, sed ipse ℵ* punctis improbavit | *παν*: 6. 11. 31. arm *το*

17. *ποιμανει* cum ℵABP 1. 6. 7. 14. 28. 30. 36. 38. 49** 51. 79. 92. 96* al vg syr arm aeth And$^{a\,p\,bav}$ Arc Cyp^{310} (pro *teget* enim quod edi solet legendum *regit*, ut vg Vig^{varim} Prim al) Vig$^{varim\,782}$ (ed Col^{623}) Prim al ... Gb′ Ti *ποιμαινει* cum 2. 4. 13. 29. 31. 32. 33. 34. 35. 37. 40. 41. 47. 48. 49* 50. 87. 90. 91. 93. 94. 95. 96** 97. 98. al cop And^{c} | *οδηγησει* cum ℵABP 1. 14. 28. 36. 38. (*-γηση*) 51. 79. 92. al vg syr cop arm aeth And$^{a\,p\,bav}$ Arc Cyp Vig^{varim} Prim al ... Gb′ Ti *οδηγει* cum 2. 4. 6. 7 (*οδιγει*) 13. 29. 30. 31. 32. al plus^{20} (sunt igitur paullo plures qui *οδηγει* quam qui *ποιμαινει* tuentur) am* al^{lachm} And^{c} | *ζωης* cum ℵABP al plus^{40} vg arm aeth^{utr} And^{c} Arc Cyp^{310} Vig^{varim} anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) *ζωσας* cum 1. 38. 79. al cop (*super fontem aquae vivae*) syr (*ad fontes aquarum vivarum*) And$^{a\,p\,bav}$ | *παν δακρυον* (ℵ* *δρακυον*, cf et. ad 21, 4): 14. cop *παντα τα δακρυα* | *εκ των* cum ABCP al plus^{28} am fu demid tol omn^{lachm} (hi Latt *ex*) arm And^{c} et^{bav} Arc Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) *απο των* cum ℵ 7. 28. 47. 49. 50. 79. 92. al vg^{cle} lipss (hi *ab*) cop And^{a} et^{p}. Cf et. Tert$^{res\,carn\,58}$ „Proinde et Iohanni angelus: *Et delebit deus omnem lacrymam ab oculis eorum.*“ Quae non satis liquet utrum ab h. l. an ab 21, 4 pendeant, quo quidem loco et ipso *απο* et *εκ* leguntur. Apud Es 25, 8. est *αφειλε κυριος ο θεος παν δακρ. απο παντος προσωπου.*

VIII. 1. *οταν* cum AC :: supra, i. o. 6, 1. 3. 5. 7. 9. 12. *οτε ηνοιξεν* nusquam fluctuat ... ς *οτε* cum ℵP al omn^{vl} And^{omn} Arc | *εγενετο σιγη*

τοβ 12, 12 1,6 ἐν τῷ οὐρανῷ ὡσ ἡμίωριον. 2 καὶ εἶδον τοὺσ ἑπτὰ ἀγγέλουσ οἳ
1,4 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖσ ἑπτὰ σάλπιγγεσ.
3 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει
5, 8 ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸσ τῶν θυμια-
μάτων ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελοσ τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸσ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν γῆν· καὶ
4, 5 11, 19 ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμόσ.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντεσ τὰσ ἑπτὰ σάλπιγγασ ἡτοί-
Ex 9, 24 Le 23, 2 μασαν αὐτοὺσ ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτοσ ἐσάλπισεν· καὶ

---

ete: aeth *siluit omne quod in caelo et quod in terra* | *ημιωριον* cum AC 91. 97. ... ς *ημιωριον* cum NP al pler Andomm Are

2. *ειδον* c. NABC 7. 14. 92. Andbav ... ς Ln *ειδον* c. P 1. al pler Anda P c Are | *τουσ επτα*: 1. 26. om | *εστηκασιν*: 38. *εστηκεισαν*, 6. 9. 13. 27. *εστηκεισαν*? Cf ad 7, 11. | *εδοθησαν*: A 35. 87. 93. 95. 96. *εδοθη*

3 *ηλθε* (14. *εξηλθ.*): aeth add *ab oriente* | *επι του θυσιαστηριου* (Gb'') cum NBC (*του -ριον*) 6. 7. 14. 28. 29. 31. 35. 38. al20 Anda c P Are ... ς Ln *επι το θυσιαστηριον* cum AP 1. 36. 49. al mu | *λιβανωτον*: C *λιβανον το* | *ινα δωσει* cum NAC 1. 8. 28. 29. 87. 94. 95. al10 Anda etc* etbav ... ς *ινα δωση* cum NP al sat mu AndP etc** Are ... 6. 9. 14. 36. *ινα δω* | *το ενωπιον*: N om *το*

4. *ο καπνοσ*: N* (nonc) 26. om *ο* | *του αγγελου*: 38. 97. om *του* ... 14* *των αγγελων* | *των θυμιαματων ταισ προσευχαισ* (vg Ambl/saac5,209 *incensorum de orationibus*): Ambop 64,1050 Prim *thymiamatum* (Prim *supplicationum*, fortasse potius *suffitionum*) *orationum*

5. *τον λιβανωτον* et *αυτον* cum NABP etc ... ς (non ς* Gb Sz) *το λιβανωτον* et *αυτο* cum 7. 33. 34. (item, si recto viderunt, *το* et *αυτον* 36. 40. 50.) | *εκ του πυροσ του θυσιαστηριου*: Prim *de igne irae dei*, sed addit: „aliter *ex igne aras dei*" | *εβαλεν*: P *εβαλλεν* ... A *ελαβον* | *βρονται και φωναι και αστραπαι* cum NB 6. 8. 14. 29. 31. 35. 87. al20 vg arm Andc Prim al, item acthPP *et factum est tonitru et fulgur* (i. q. *φωναι*) *et fulmen* ... A 16. 38. cop syr *βροντ. κ. αστραπ. κ. φωναι*, similiter aethro (*et venit fulmen et factum est tonitru et fulgur*) ... ς *φωναι και βρονται και αστραπαι* cum P 1. al mu Anda etP anonym aug, item Are omissis *φωναι και*, 7. Andbav *φω. κ. αστρα. κ. βροντ.* | *και σεισμοσ* (46. *-σμοι*): vgclo demid lipss harl** arm add *magnus* ... 48. Are om

6. *οι* ante *εχοντεσ* cum ABP 1. (sed 1. om *οι* ante *επτα*) al pler Anda c P Are ... ς (= Gb Sz) om cum N 36. Andbav | *αυτουσ* cum N*A ... ς Ti *εαυτουσ* cum Nc2P al fere omn (14. *επ αυτουσ*) Andomm Are

7. *ο πρωτοσ* sine additam cum NABP al fere40 harl* tol syr Are ... ς

ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ Ier 51, 25
καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, 9 καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα- Is 14, 12
νοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον Dan 8, 10
τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-

---

(= Gb 8z) add *αγγελος* cum 1. 28. 36. 38. 79. 98. al vg (et. am fu lipss omn^{lachm} etc) cop arm aeth And^{a} c p bav Prim al | *μεμιγμενον* cum ℵ^{P} 12. 37. 38. 46. vg^{ms} (ap Gb) And^{P} et^{bav} anonym^{aug} Ansb ... 7. *μεμιγμενη* ... ς Lu Ti *μεμιγμενα* c. A^{B} al pler And^{a} et^{c} Are vg Prim al | *εν αιματι* cum ℵ^{ABP} al fere^{40} vg (*mixta in sanguinem* am al, vg^{cle} al *mixta in sanguine*) And^{a} c p Are Prim (*commixta in sanguinem*) al ... ς (= Gb 8z) om *εν* cum 1. al demid harl* And^{bav} anonym^{aug} | *εβληθη*: 34. 35. 87. And^{c} *-θησαν* | *και το τριτον της γης κατεκαη* cum ℵ^{ABP} al fere^{50} vg syr arm aeth And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb 8z) om cum 1. 35. cop | *και το τριτ. των δενδρων κατεκαη*: B* al alliq aeth om | *χορτος χλωρος*: 7. 94. *ο χορτ. ο χλωρ.*

8. *αγγελος*: ℵ om | *πυρι* cum ℵ^{AP} 1. al mu vg cop syr aeth And^{omn} Prim anonym^{aug} al ... Gb^{oo} cum B al^{35} arm Are | *εγενετο*: ℵ *εγενηθη*

9. *το τριτον* pri: ℵ 35. 36. 87. Ath^{406} And^{c} add *μερος* (35. 68. 87. And^{c} etiam v. 8. add). Similiter vg Prim etc ubique *tertia pars*. | *των ε. τ. θαλ.* cum ℵ^{AP} al sat mu Ath^{406} And^{a} et^{c} ... B al plus^{35} And^{P} et^{bav} Are om *των*, hinc Gb^{oo} ... 1. 12. am harl omn^{lachm} arm om *των εν τη θαλασση*. Vg^{cle} fu demid lipss tol *in mari* post *τα εχοντ. ψυχας* pon; Prim vero vertit *piscium*, omissis *τα εχοντ. ψυχας*, sed add: „Alia editio dicendo *habentium animas* ostendit ovidentor spirituali eos morte necatos." | *ψυχας* (13. 48. Are *τας ψυ.*) et. Ath^{406}: ℵ *ψυχην*, item cop aeth | *διεφθαρησαν* (Gb″) cum ℵ^{AP} 1. (*-ρισαν*) 10. 12. 13. 17. 28. 37. 49. 51. 70. 91. 96. And^{a**} ... ς *διεφθαρη* cum B al plu And^{c} p bav Are

10. *και επεσεν* sec loc: Prim non expri | *και επι των πηγων των υδατων*: A om | *των υδατων* cum ℵ^{BP} 1. al fere^{35} qui citantur ... ς (= Gb 8z) om *των* cum?

11. *λεγεται*: 7. *ελεγετο* | o ante *αψινθ.* cum A^{NP} al^{40} And^{c} Are ... ς (= Gb 8z) om cum ℵ*(sed vide post)et^{c} 1. 7. 14. 36. 38. al arm And a p bav | *αψινθος* cum ℵ^{cA}B^{P} al pler And^{a} c bav Are ... ℵ* *αψινθιον*,

των εἰσ ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

12 *Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον*
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,
Am 8, 9 *ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον*
14, 6 *αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.* 13 *καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ*
πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ
τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγ-
γος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

AndP αψινθιοσ. Item *absinthium* vgcle demid harl* (*absentium*) tol al lachm cop Prim (*absentium*) anonymaug Haym; item *absinthius* am, *absentius* fu. Ceterum ℵ* per incuriam post αψινθ. repetit και λεγεται, quae delevit ℵc. | εγενετο (Gb′) cum ℵABP al pler Andac P Are vg cop Prim al ... ς γινεται cum 1. 36. al Andbav | των υδατων: ς (non ςc etc) om ex errore Erasmi utvl | εισ αψινθον cum ABP al pler Andc P (etbav ωσ αψινθοσ) ... ℵ 7. 8. 16. 28. 49. 79. Anda Are εισ αψινθιον | των ανθρωπων cum ℵABP 1. al ferec10 Andomn Are ... ς (= Gb 8z) om των cum? | εκ των: A επι των

12. ινα σκοτισθη: 35. 87. arm aeth (vide post) Andc και εσκοτισθη | και η ημερα μη φανη (vide post) το τριτ. (A τεταρτον) αυτησ cum ℵAP al sat mu vg (*et diei non luceret pars tertia*) Anda P bav Are Haym (*ut non luceret diei pars tertia*) ... B al35 fere και το τριτον αυτησ (14. 28. 29. 30. 40. 50. 51. 93. 98. αυτων) μη φανη (al mu φανῇ, et. B interpg) η (B 98. om) ημερα .·. libere variant minusc alii. Item libere cop pro ινα σκοτ. etc *ut obscurarentur, ut non luceret tertia illarum pars in die et similiter etiam nocte*, aeth *percussus est sol, et obtenebrata est tertia pars eius, et tertia pars lunae, et tertia pars stellarum, et tertia pars diei et noctis.* Prim post *stellarum* pergit *ut minus lucerent, et dies eandem partem amitteret et nox similiter.* Syr pro ινα σκοτ. etc *ut obtenebraretur tertia pars earum, et obtenebrata est dies, ut non luceret tertia pars eius, et nox similiter.* Praeterea pro μη φανη: ς μη φαινη cum P (φενη) 28. 49. 79. al (36. al μη φαινει) Anda P bav Arc ... 35. 87. arm Andc ουκ εφαινεν

13. ιδον c. ABP 7. 14. 92. Andbav ... ς Ln ειδον c. ℵ al pler etc | ενοσ et. vg anonymaug Haym aeth exprim ... ℵ om, item cop arm | αετου cum ℵAB al35 fere vg cop syr aeth Andc Are (atque etiam Arecom) anonymaug Haym ... ς (= Gb 8z) αγγελου cum P 1. 7. 28. 36. 47. 79. al (13. αγγελου ωσ αετου) arm Anda P bav (atque etiam Andcom) Victorin | πετομενου cum ℵAP al plus30 Andomn Are ... ς (= Gb 8z) πετωμενου cum B 1. 6* 7* 32. al vix mu | μεσουρανηματι (7. 36. 97. -νηματι): 1. μεσουρανισματι ... syr *in medio caudae cui est sanguis.* Cf et. ad 14, 6. | φωνη μεγαλη: 7. 28. 37. 49. 79. 96. Anda add τρισ, item omisso μεγαλη 17. 36. | ουαι ter ... 1. Andbav syr aeth bis tantum | τουσ κατοικουντασ (Gb′) cum ℵB 6. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 48.

IX.

1 *Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ* 8, 10
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέ- 20, 1
ατος τῆς ἀβύσσου. 2 *καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη*
καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη Ioel 2, 10
ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. 3 *καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ*
ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν
ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. 4 *καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδική-* 7, 3 a
σουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ
μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ

---

51. 87. 92. al plus[20] And[c] ... ς Ln *τοις κατοικουσιν* cum AP 1. 7. al sat mu And[a] p bav Are. Ceterum Prim a v. 12. statim transit ad 9, 10. praetermissis mediis omnibus.

IX. 1. *ιδον* cum AB 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* c. NP al pler etc | *αστερα* et *πεπτωκοτα* ct. N[c] ... N* *αστεραν* et *πεπτωκοτας* | *εις την γην*: 38. 97. *επι τησ γησ*, 29. *προσ την γην*

2. *και ηνοιξεν το φρεαρ τησ αβυσσου* cum AP 1. 7. 28. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 96. al vix mu vg[cle] fu lipss demid tol[**] harl[**] omn[lachm] syr And[a c] P (in com: *φρεαρ δε τησ αβυσσου – τινεσ εφησαν – την γεενναν*. Praeterea nihil.) anonym[aug] (sed praem insuper *et accepit putei abyssi clavem*) ... NB al plus[30] am harl* tol* cop aeth[utr] arm And[bav] Are om (propter *ομοιοτελευτον* utvi), hinc Gb[0] | *εκ* (et. N[c]; N* *επι*) *του φρεατος ωσ* (And[c] *ωσπερ*, A om) *καπνοσ* (N* ipse restituit ex *καμινου*): 1. 35. 41. 87. om | *μεγαλησ* cum MAP 1. 28. 79. al mu vg cop arm aeth And[a] p bav anonym[aug] Haym ... Gb' *καιομενησ* cum B al plus[35] syr And[c] Are ... 36. 37. 38. 40. 41. 42. *μεγαλησ* (38. *μεγαλου*) *καιομενησ* (Birch codicibus 37. 40. 41. 42. ex errore *καιομ. μεγ.* tribuere vdtr, quod de 38. certum est) | *εσκοτωθη* cum A 12. 14. 92. And[bav] ... ς *εσκοτισθη* cum NBP al pler And[a c] P Are | *εκ του καπνου του φρεατοσ* και et. N[c] ... N* om (ab *εκ του καπνου* priore ad *εκ τ. καπνου* posterius transiliens)

3. *αυτοισ* cum NB 7. (:: vide ad vv. 4 et 5.) ... ς Ln Ti *αυταισ* cum AP al pler And[omn] Are

4. *ερρεθη* cum MAP al pler And[a] p bav Are ... B 35. 50. 87. And[c] *ερρηθη*, 28. *ερριθη* | *αυτοισ* cum NB 14. 87. 90. 92. ... ς Ln Ti *αυταισ* cum AP al pler And[omn] Are | *αδικησουσιν* cum A 36. ... ς *αδικησωσι* cum NBP al fere omn And[omn] Are :: cf v. 5. *βασανισθησονται* | *ουδε* (38. And[a] *μηδε*) *παν χλωρον*: cop post *ουδε παν δενδρ.* pon ... N harl* arm anonym[aug] Cassiod om | *ανθρωπουσ* sine additam cum MABP 1. 6. 7. 8. 14. al[40] cop syr arm (*hominem terrestrem*) aeth And[omn] Are anonym aug ... ς (= Gb Sz) add *μονουσ* cum 49. 91. 96: al[vi], item *tantum homines* vg Haym | *σφραγιδα*: N 2. *-ιδαν* | *του θεου* cum MABP al pler

ἐπὶ τῶν μετώπων. 5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς
Ioh 3, 21 αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. 6 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ
Ioel 2, 4 οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι
Ioel 1, 6 ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας

---

vg cop syr aeth Andᶜ etP Are Haym ... Gbᵒ cum 1. 12. 17. 28. 47. 79. harl⁴ arm Andᵃ etᵇᵃᵛ. Cf et. Cassiod *unde exeuntes locustae tamquam scorpiones neque fenum neque arborem laedebant, nisi eos tantum qui signum crucis in suis frontibus non habebant.* | μετωπων sine αυτων cum ΝΑΡ 1. 12. 28. 79. am harl⁴ tol allachim Andᵃ etᵇᵃᵛ (item com: οι μη σεσημειωμενοι τη θεια σφραγιδι τα μετωπα) ... ς (Gbᵒ) Ti add αυτων cum B al pler vgᶜˡᵉ fu demid lipss al syr arm aeth Andᶜ etP Are Cassiod Haym

5. αυτοις cum ΝΑ 1. 7. 12. ... ς Ti αυταις cum ΒΡ al pler Andᵒᵐⁿ Are | βασανισθησονται (edd Erasmi -σωνται) cum ΝΑΡ 1. 12. 36. 38. Andᵇᵃᵛ ... ς βασανισθωσι cum B al pler Andᵃ ᶜ ᵖ Are ... 7. βασανισωσιν (-νησωσιν), item *cruciarent* vgᶜˡᵉ lipsᵈᵉ (non Item am fu tol harl demid lipsᵇ· ᶜ· omnˡᵃᶜʰᵐ) arm aeth | παισῃ (7. 87. al mu Andᵇᵃᵛ πεσῃ): 10. 26. 37. 41. 42. 43. 49. 96ᵉᵛ πληξη

6. ζητησουσιν: 2. 8. 9. 10. 19. 27. 42. 50. 91 96. harl⁴ ζητουσιν | ου μη cum ΝΑΒΡ 1. al plusᵉᵒ Andᵒᵐⁿ Are ... ς (= Gb Sz) ουχ cum? | ευρησουσιν cum ΝΒ 6. 7. 8. 29. 30. 32. 36. 38. 47. 48. 50. 51. 91. 94. 95. 96. 97. 98. al mu Andᵖ Are; *invenient* vg Ambˡᵘᶜ³,¹⁴¹⁹ al. Item ευρησωσιν 1. 2. 9. 11. 14. 27. 92. 93. (-σασιν) ... Ln Ti ευρωσιν cum ΑΡ 12. 17. 28. 34. 35. 46. 49. 79. 87 Andᵃ etᶜ (etᵇᵃᵛ ευρουσιν); *inveniant* harl⁴ | αποθανειν: 7. τον θανατον, omisso ο θανατος | φευγει cum ΑΡ 1. 12. 17. 36. 38. Andᵖ. Item ℵ φυγη, harl⁴ *fugiat* ... ς φευξεται cum B al pler Andᵃ ᶜ ᵖ Are, Item *fugiet* vg | ο θανατ. απ αυτων cum ΝΑΡ 1. (28. omisso απ) 36. 38. 79. al muᵛⁱ vg (et. am demid tol harl lipss omnˡᵃᶜʰᵐ; fu *more fugiet ab eis*) sah (cop ut fu) syr Andᵃ etP ... Gb Sz απ αυτων ο θαν. cum B al plusᵃᵒ arm Andᶜ etᵇᵃᵛ Aretha

7. ομοιοι cum ℵ ... ς Ln Ti ομοια cum ΒΡ al ompᵛⁱ Andᵒᵐⁿ Are ... A ομοιωματα | ομοιοι χρυσω (Gb') cum ΝΑΡ 1. 28. 30ᵐˢ 35. 36. 79. 87. al vg syr arm aeth (cop *existentes coloris aurei*) Andᵒᵐⁿ ... Gb Sz χρυσοι cum B al foroᵗᵒ Are

8. ειχαν cum ΝΑ (non item v. sq) ... ς Ti ειχον cum ΒΡ al ompᵛⁱ And a ᶜ ᵖ (sedᵇᵃᵛ και ιχοντες) Are

σιδηροῦσ, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡσ φωνὴ ἁρμάτων Ioel 2, 5
ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰσ πόλεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰσ
ὁμοίασ σκορπίοισ καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ μῆνασ πέντε· 11 ἔχουσιν ἐπ'
αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆσ ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἑβρα- Iob 26, 22
ϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

---

10. *και εχουσιν*: 38. AndP κ. *ειχον*. Item *et habebant* vg etc | *ομοιασ* ut BP al fere omn Andomn Arc, item *similes scorpionum* vg etc (cop *sicut scorpionum*, aeth *sicut cauda scorpii* ... NA 14. *ομοιοισ* | *κεντρα, και εν* (et. Sz) cum NABP al plus35 cop syr arc Arc ... ς (= Sz) *κεντρα ην εν* cum ? vgcle fu demid harl** lipss allachm Haym ... Gb′ *κεντρα εν* cum 1. 7. 28. 34. 35. 36. 38. 40. 46. 47. 79. 87. 90. 92. al am tol harl* al lachm arm aeth anonymaug Andomn | *εν ταισ ουρ. αυτων* sine *και* (etiam Gb′ Sz) cum NABP 6. 7. 8. 14. 17. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 38. 48. 49. 50. 51. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al mu am fu demid tol lips6. omnlachm syr (cop *et est potestas earum in cauda sua laedendi*, aeth *et in cauda sua habebant aculos quibus icebant hominem*) Andc Arc Prim (*potestas in caudis earum erat laedendi*) ... ς add *και* cum 1. 36. 47. 79. al vgcle harl lips4. 5. Anda p bav | *η εξουσια αυτων* cum NAP 1. 17. 34. 35. 36. 46. 87. al vg cop arc Andp c bav Prim Haym ... B 6. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 38. 47. 48. 49. 50. 79. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al mu syr Anda Arc *εξουσιαν εχουσιν*, item 51. 90. 92. al *εξουσιαν εχουσαι* ... 7. om plane (item aeth, vide ante), ita ut habeat *κεντρα εν ταισ ουρ. αυτων του αδικησαι* etc | *αδικησαι* cum NAP 1. 6. 28. 32. 35. 36. 48. 51. 79. 87. al Andomn Arc ... Gb′ Sz *του αδικησαι* cum B al30 fere :: sunt igitur lectiones quae a nostra differunt inprimis hae: *και κεντρα ην εν ταισ ουρ. αυτων· και η εξουσια αυτων* [*του*] *αδικησαι* etc, et *και κεντρα· [και] εν ταισ ουρ. αυτων εξουσιαν εχουσιν* [*του*] *αδικ.* etc

11. *εχουσιν* idque sine *και* (et. Gb) cum NA 6. (teste Treg) al? (cop *fuit super eos rex*), item ς (= Gb Sz) *και εχουσιν* cum P 1. al sat mu vg (*et habebant*, sed fu *et habent*) syr arm aeth Anda c bav (etP *και ειχον*) Prim Haym (hi2 ut vg) ... Gb′ Sz Ti *εχουσαι* cum B al35 fere Arc anonymaug | *επ αυτων βασιλεα* (36. -*λεισ*) cum A (et N *εαυτων του βασιλ.*) P (supplet ipse* in mg, sed scribit *αιτον*) 1. 14. 28. 36. 79. 92. al vg cop (vide ante) Anda p bav anonymaug Prim al. Item ς *εφ αυτων βασιλεα* cum? ... Ti *βασιλεα επ* (16. al *υπ*) *αυτων* (42. 87. *αυτον*, 7. *αυτουσ*) cum B al plus30 syr arm Andc Arc ... aeth non expri *επ αυτων* | *τον αγγελον* cum NA(*αρχοντα τησ αβυσσου τον αγγελον, ονομα* etc)P 1. 7. 14. 28. 36. 79. al mu Anda p bav ... Ti om *τον* cum B al plus30 Andc Arc ... pro *regem angelum* habent am* harl* *regem angelorum* | *ω ονομα αυτω* cum N ... 18. *ω ονομα*, vg etc *cui nomen*, Andp *ονομα αυτου* ... ς Ln Ti *ονομ. αυτω* cum ABP al plor Anda c bav Arc | *αβαδδων* cum NAP 51. al vix mu vg anonymaug, item syr ... 2. 8. 13. 14? 19. 26. 38. 41. 42. 50. al *αβαδδων*, B 27. 30. 93.

11, 14 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώ-

---

al αββαδδων, 1. 4. 6. 10. 11. 12. 17. 28. 31. 49. 79. 94. al And[a] P bav Are αββαδων, 9. 36. 96. αββαδδων, 35. 87. 95. And[c] αββαδδωρ, 14 (ap Scri) 92. αβλαδδων ... Haym *labbadon*. „Quod in quibusdam edd. invenitur scriptum *abadon*, ubi scilicet primum est *a*, sed falso scriptum est et vitio scriptoris factum. Sed primum ibi ponendum *l*, et *labbadon* dicendum, sicut b. Hieronymus dicit in Hebraeis interpretationibus." Cf igitur Hier de nominib. Hebr., ubi interpretatur *solitarius eorum*. Similiter lips[6] *laabadon*. Prim vero *Armageddom* habet, cop *Magedon*, arm *Albagon*, aeth *Abdon*. | και εν τη cum ΝΑΡ 1. 6. 36. al pauc aeth ar[c] And[bav] ... Gb'' Ti *εν δε τη* cum B al[40] vg (fu om δε) syr And[a c] P Are Prim al. Libere cop *quod explicatur graece*. | ελληνικη (38. And[P] add ρησει): ℵ ελληνιδι. Libere arm *quod vocatur in armeniaca lingua*. | ονομα εχει (98. εχων): ℵ 36. εχει ονομα ... vg om (*graece autem Apoll.*) | απολλυων (49[e] 98. απολυων, And[bav c] απολλ.): am fu *apollion*, vg[cle] demid harl al mu *apollyon*, al[lachm] *apollon* ... vg Haym add *latine* (am fu lips tol omn[lachm] *et lat.*, Haym *lat. autem*) *habens* (am lips[5] tol harl al[lachm] Haym *habet*) *nomen* (fu om *hab. nom.*) *Exterminans*, item Prim *et latina lingua nomen habens Exterminans*, item anonym[aug] (post *cui nomen hebr. Abaddon, graece* απολλυων) add *latine Perdens*.

12. η ουαι η μια: ℵ* ουαι μια, ℵ[c] ουαι η μια | απηλθεν: 28. 79. 80. And[a] παρηλθεν | ερχεται (Gb') cum ℵ*A 7. 8. 14. 29. 30. 31. 49[s] al plus[20] ... ς ερχονται cum BP 1. 28. 32. 35. 36. 38. 79. 87. al sat mu And[omn] Are | ετι: 36. 37. And[a] et[bav] αι (47. ετι και αι) ... 1. 49. 97. And[P] om ... 7. cop δευτερα pro ετι δυο. Cf Hier[ezech 7] *Vae unum.abiit, et vae alterum veniet cito.* | μετα ταυτα. [13] Και cum AP 1. 28. 49. 87. al sat mu vg syr And[omn] Are anonym[aug] Haym (item Prim, sed om μετα ταυτ.) ... 8. 29. 31. 47. 48. 50. 90. al mu *μετα ταυτα και* coniungunt et ad sqq trahunt; item ℵ cop omisso και. Item B 14. και μετα ταυτα ... aeth om μετ. ταυτα

13. Και: ℵ etc om, vide ante | φωνην μιαν (14. μιαν φω.) ... ℵ[c] And[P] φωνης μιας ... 34. 35. 87. And[c] φωνην μεγαλην ... 38. om μιαν, nec exprim cop arm ... am fu omn[lachm] *vocem, unum*, item Cyp[222] Prim anonym[aug] *unum*, idque hoc modo: *et audivi unum ex quatuor cornibus* (Cyp *angulis*) etc ... ℵ* om μιαν εκ των τεσσα. κερατων, ut habeat φωνην του θυσιαστηριου (:: similiter ac 16, 7.), suppl ℵ[c] sed omisso τεσσαρ. Item 14. 92. om των τεσσαρων κερατων. | τεσσαρων (1. 92. al δ') cum BP al fere omn vg[cle] demid lips[4. 6.] (arm, vide post) And[omn] Are Cyp[222] Prim anonym[aug] (arm των τεσσαρων ζωων α ην ενωπιον του θυσιαστηριου) ... Ln om cum ℵ[c]A 28. 79. (hi[2] εκ των κερατ. κεκραγοτος του θυσιαστ.) am fu harl lips[5] tol omn[lachm] cop syr aeth Haym Bed. De ℵ* 14. 92. vide ante :: excidisse puto τεσσαρων, quod

πιον τοῦ θεοῦ, 14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· 7; 1 16, 12
λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ
τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ
ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα
ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν
στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν

---

per δ′ scriptum fuisse probabile est, in codice summae antiquitatis (primi saec.), unde eadem ratio ad alios et ipsos antiquissimos transiret. Aliena manu eum numerum additum esse haud credibile. Videbaturque eo magis tuendus quum Cypriani et, qui et ipse italae testis videtur, Primasii auctoritate utatur. | του χρυσου του (28. om): 14. arm om, item 92. servato του

14. λεγοντα (Gb′) cum ℵ*A ... Gb′ λεγοντος cum B al[30] fere Are, 40. λεγων ... ς λεγουσαν cum P 1. 7. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. al, item ℵ[c] AndP λεγουσης (vide ante). Latini i. e. vg Cyp Prim al *dicentem* | εκτω (et. Cyp etc): A And[bav] om | ο εχων cum ℵABP al fere[45] And[a] P bav ... 34. 35. 87. And[c] τω εχοντι ... ς (= Gb Sz) οσ ειχε cum? Are (ex codice?). Latinis quidem (vg Cyp al) est *qui habebat tubam*, Prim *qui tubam portabat* | τεσσαρας (1. 92. al δ′) cum ABP etc: ℵ 87. τεσσαρεσ, 7. τεσσαρεισ | επι: 7. 19. 37. εν (ut vg *in flumine*, sed Prim *super flumen*) | τω μεγαλω (et. Cyp Prim anonym[aug] Haym): P add (repetit) ποταμω ... arm[zoh] AndP (τω retinet) om, item Cassiod (libere *angeli qui erant in Eufrate fluvio quattuor alligati*. Similiter alii in comm.) | ευφρατη: B εφρατη. Ceterum cf huc Epiph[456] (ἄλογοι): λυσον τους τεσσαρας αγγελους τους επι του ευφρατου. και ηκουσα τον αριθμον του στρατου, μυριαι μυριαδεσ και χιλιαι χιλιαδεσ, και ησαν ενδεδυμενοι θωρακασ πυρινουσ και θειωδεισ και νακινθινουσ.

15. ελυθησαν: A ελυπηθησαν | αγγελοι οι ητοιμασμενοι (And[bav] ετοιμ., 28. 79. προητοιμ.): ℵ 41. 90. 98. om οι | και ημεραν cum AP al sat mu vg And[a] P bav Cyp[222] Prim anonym[aug] al ... B al plus[30] And[c] Are και εισ την ημε., item 28. 38. 49. 79. 91. 96. και την ημεραν ... ℵ 1. (et. ed. Compl) om | ινα: ℵ per incuriam add μη | το τριτον: 28. 37. 79. 80. And[a] add μεροσ (ut et. vg *tertiam partem*). Cf supra.

16. των στρατευματων cum ℵABP 1. al fere[45] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om των cum? arm | του ιππικου cum ℵABP 1. 7. 14. 28. 31. 36. 38. 49[mg] 79. 92. al And[a] P bav Are ... Gb′ του ιππου cum 2. 8. 9. 13. 16. 29. 35. 49[txt] 51. 91. al plus[30] (18. του ιππου αυτων, 3. των ιππων). Vg anonym[aug] *numerus equestris exercitus*, Prim *numerus militantium equitum illius* | δισμυριαδεσ cum AP 1* 31. 36. (et 11. 12. δυσμυρ. et 18. δισμυριων) And[bav], item *dismyriades* Cyp[222] et *bismyriad.* anonym[aug] (i. e. Tichonius) et Tichon ap Prim („Alia porro translatio quam Ticonius exposuit, habet: *Et numerus equestris exercitus bismyriadis myriadum*, ubi expositionem praeteriens hoc tantum adiecit: non dixit quot myriadum." (haec ipsa verba apud anonym aug leguntur). Ipse Prim habet *octoginta milia ... ς duo μυριαδ.* cum

ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτως ἴδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει
καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ
ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ
Ioel 2. 5 λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς
καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ
τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου
τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία
τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν·

א (sed μυριαδων μυριαδας) 1^{vid} (teste Treg) 28. 79. al^{vi} Are ... B al fere^{40} arm And^{a} ^{c} P μυριαδεσ. Vide ad v. 14. Epiph, qui ad μυριαι μυριαδεσ add (atque sic etiam arm) και χιλιαι χιλιαδεσ ... vg *vicies millies* (am fu etc *milies*) *dena millia* (am fu al *milia*) | ηκουσα cum אA BP 1. al plus^{40} am fu demid tol lips$^{s.}$ $^{c.}$ omn^{lachm} cop syr arm (aeth om ηκουσα τ. αρι. αυτων) And^{omn} Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) praem και cum? (11. ηκουσα δε) vg^{cle} lips$^{t.}$ harl Are

17. ουτωσ (et. Cyp^{222}): 38. arm Prim anonym^{aug} om | ιδον (ἴδων B) cum ABC 7. 14. 92. And^{bav} ... ς Ln ειδον c. NP al pler And^{a} ^{c} P Are | ιππουσ cum NAP etc ... B 14. ιππικουσ | επ αυτων: א επανω αυτ. | ὑακινθινους: Prim *spineas* (tractat etiam uberius in comm) | θειωδεισ: א^{a} θιωδεισ, א^{c} levi rasura restituit θειωδεισ | εκπορευεται: 38. AndP εξεπορευετο

18. απο cum אABCP al^{50} fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) υπο cum 1. al? | των τριων: C om των, א arm om τριων | πληγων cum אABCP al plus^{40} vg cop syr arm aeth And^{omn} Are Cyp^{222} reli ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. al? And^{bav} | απεκτανθησαν: 36. 38. 97. And^{a} απεκτανθη | εκ του πυροσ cum אACP 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. 91. al And^{a} et^{bav} (vg *de igne*) ... Gb' απο τ. πυρ. cum B 7. 14. al^{25} fere And^{c} etP Are | και του καπν. cum אAB 7. 8. 14. 29. 38. 79. al^{25} fere am fu demid lips$^{s.}$ $^{c.}$ harl* tol omn^{lachm} cop aeth And^{c} etP Are Cyp. Haym ... ς (= Gb Sz) και εκ του καπν. cum CP 1. 6. 31. al vg^{cle} lips^{t} harl** arm syr And^{a} et^{bav} | και του θειου cum אABC al^{40} fere vg cop aeth And^{c} etP Are Cyp Haym ... ς (= Gb Sz) και εκ τ. θει. cum P 1. 6. 31. 79. al syr arm And^{a} et^{bav} | του εκπορευομενου (7. om εκπ.) et. am fu tol harl* et** Cyp Prim ... 28. 36. 38. 79. vg^{cle} lipss al lachm cop And^{a} etP των εκπορευομενων | των στοματων: 91. 95. του στοματοσ. In א super των ante στοματων א^{c} notavit ου, sed rursus abstersit. Item *ore* vg Cyp Prim al, sed iidem sic etiam v. 17.

19. η γαρ εξουσ. των ιππων (A τοπων, arm om) et εστιν (38. ην, Prim *erat*) cum אABCP al fere^{45} vg cop syr arm aeth And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) αι γαρ εξουσιαι αυτων et εισιν cum 1. (sed εστιν) al? ... Cyp^{222} om ista, post *de ore eorum* (exeunte v. 18) pergens: *est et in caudis eorum; caudae enim.* (Ceterum totum locum 9, 13—21 cum aliis nonnullae edd. Cypriani non habent.) | και εν ταισ ουραισ αυτων (29. των ιππων) cum אABCP al plor vg cop syr arm And^{c} P Are Cyp

αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. 20 *καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν* 16, 11 *αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ* Ps 134 (135), 15 etc *χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν,* 21 *καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.*

Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36. And^{bav}, item aeth ... 38. And^{a} *εν ταις ουραις και*, eaque ante *εν τω στοματι αυτων* pon | *ομοιαι* (1. 49. *ομοιοι*): c* om | *οφεσιν* cum NACP 1. 14. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 92. 96. al And^{a} p bav (sed^{bav} in mg *ομοιαι των οφεων*) ... B al^{30} And^{c} Are *οφεων* | *εχουσαι*: N^{c}P 36. *εχουσαισ* (quod N^{c} ex *εχουσασ* N* restituit). Cf demid *similes serpentibus habentibus* (vg *habentes*) ... c* (sed correxit c^{b}) AndP et^{bav} *εχουσιν* | *κεφαλασ* (et. vg Cyp al): Prim add *draconum* | *αδικουσιν*: 38. *ηδικουσαν*

20. *ουδε* ante *μετενοησαν* (B *εμετανοησ.*) cum NB 14. 38. 92., item *neque* vg cop syr Cyp^{323} Prim al ... ς (= Gb Sz) Ln *ουτε* cum AP 1. 30** 36. al vix mu And^{a} et^{bav}, item *neque* vide ante ... Gb Sz Ti *ou* cum c 6. 7. 8. 28. 29. 30* 31. 32. 35. 47. 48. 49. 50. 51. 79. 87. 91. 93. al plus^{20} And^{c} etP Are. Cf et. And^{com} *ἐπήγαγε· καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι φειδοῦσ ἀξιωθέντεσ καὶ ταῦτα μὴ πεπονθότεσ ἀμεταvόητοι μεμενήκασι, μήτε τῇ εἰδωλολατρίᾳ μήτε τοῖσ φόνοισ καὶ τοῖσ πορνείαισ - ἀποταξάμενοι, τοῖσ αὐτοῖσ ὑποκείσονται.* | *εκ των εργων των χειρων αυτων* (vg *de operibus manuum suarum*): Prim *factorum suorum malorum* | *ινα μη*: 1* om *μη* | *προσκυνησουσιν* cum NAC 7* 36. 42. ... ς *προσκυνησωσι* cum BP al pler And^{omn} Are | *τα δαιμονια*: 38. *τω δαιμονι* | *και* (38. *η*) *τα ειδωλα* cum NABCP 1. al plus^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *τα* cum? arm | *και τα χαλκα* cum NABCP etc ... 2. 6. 7. 8. 9. 18. 16. 29. 30. 31. 33. 36. 47. 48. 50. 90. 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{10} aeth^{ro} Are om | *και τα ξυλινα* (et. Cyp^{323}): N ante *και τα λιθινα* pon | *δυνανται* cum NAB*(ita videtur)CP 7. 28. 35. 36. 38. 47. 49. 50. 79. And$^{a\,c}$ p ... ς *δυνανται* cum B** al pler And^{bav} Are. In B vdtr ipse* primam scripturam emendasse, in qua spatium quod inter α et τ est suadet ut ν scriptum fuisse statuamus. Quam rem in editione non satis explicui.

21. *εκ των φονων αυτων*: 38. *εκ τουτων ουτε εκ των φονων*, similiter 17* *εκ των εργων αυτων ουτε εκ τ. φον. αυτων.* Omittit etiam arm *αυτων* pri sec tert loc (teste Treg) | *φαρμακιων* cum ABP 7. al^{vl} And^{bav} (:: eandem formam infra 18, 23 *φαρμακια* ex NACP hausimus. Poterat etiam Gal 5, 20 ex ND*P recipi. Cf eiusdem formae exempla in Steph. Thes.) ... ς Ln *φαρμακειων* cum N 1. al sat mu And^{a} p et^{bav**} ... c al^{25} And^{c} Are *φαρμακων* | *πορνειασ* (N^{c}CP *-ριασ*) cum N^{c}BCP al omn^{vl} vg reli And^{omn} Are ... N*A *πονηριασ*

X.

3, 2 1 *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-*
4, 2 *νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,*
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι
πυρός, 2 *καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ*
ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώ-
νυμον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 *καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶ-*
ται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φω-
νάς. 4 *καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν, καὶ*

X. 1. *ειδον* cum ℵCP al pler And^{a} c p Arc (:: cf ad v. 5.) ... Τί *ιδον* cum AB 7. 14. 92. And^{bav} | *αλλον* c. ℵAC 35. 36. 38. 87. al non ita mu vg cop sah syr arm aeth And^{c} p bav Arc anonym^{aug} al; item post *αγγελον* 7. 16. Prim ... Gb^{o} cum B 1. al plus^{35} And^{a} | *η ιρις* (ℵ* *θριξ*) cum ℵ*et^{c}ABC al^{35} And^{c} Arc ... ς (= Gb Sz) *ιρις* omisso *η* cum P 1. 7. 32. 36. 38. 98. al arm And^{a*}etP ... 28. 79. 80. And^{a**}et^{b} *ιριν* (And^{b} *ιρην*, 28. *ιριν*) ... aeth^{ro} *και η ιρις.* Cf huc etiam Tert$^{coro\ 15}$ *et alius iridis ambitu ornatur caelesti prato.* | *επι την κεφαλην* cum AC 9. 12. ... ς *επι τησ κεφαλησ* cum ℵBP al pler And^{omn} Arc | *αυτου* pri (post *κεφα.*) cum ℵABCP 1. al^{45} vg cop syr arm aeth And^{omn} Arc Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum? | *ο ηλιοσ*: 38. om o | *στυλοι* et. vg^{clu} anonym^{aug} Victorin Prim Cassiod: 38. am fu tol demid lipss omn^{lachm} syr ar^{e} arm aeth (non item cop) *στυλοσ*

2. *και εχων* cum ℵABCP al plus^{80} (38. *κατειχων* omisso *και*) syr And^{c} ... ς (= Gb Sz) *και ειχεν* cum 1. 7. 28. 35. 36. 47. 49. 79. 91. 96. al vg cop arm And^{a} p bav Arc Victorin Prim al | *βιβλαριδιον* cum ℵ*AC**P 1. al AndP Arc ... ℵ^{c} vi(super *βλ* enim notavit *λι*, sed absersit antequam id quod volebat absolveret)c* 7. 10. 14. 17. 28. 36. 37. 38. 47. 49. 79. 91. 92. 96. And^{a} et^{bav} *βιβλιδαριον* ... Gb' *βιβλιον* cum B al^{35} And^{c} | *ηνεωγμενον* cum ℵCP 1 (*-μενων*) 7. 31. 33. 34. 35. 87. And c p bav ... ς *ανεωγμ.* cum B al plu And^{a} Arc ... A cop om | *τον δεξιον* (et. cop): C om | *επι τησ θαλασσησ* et *επι τησ γησ* cum ℵABCP al^{45} And^{c} etP Arc ... ς (= Gb Sz) *επι την θαλασσαν* et *επι την γην* cum 1. al pauc^{vi} (And^{a} et^{bav} *επι την θαλασσαν* et *επι τησ γησ*, 94. *επι τησ θαλασσησ* et *επι την γην*)

3. ℵ* post *εκραξεν* add *ωσ*, ℵ^{c} delevit | *αι επτα βρονται* (ℵ* per incuriam *φωναι*, ℵ^{c} reposuit *βροντ.*): ℵ*(non item^{c}) 1. 4. 7. 18. arm AndP om *αι* | *τασ εαυτων φωνασ* cum ABCP al pler vg cop (*vocem suam*) syr And^{omn} Arc Victorin al ... ℵ 7. *ταισ εαυτ. φωναισ*, item arm aeth

4. *και οτε*: ℵ 37. 79. And^{a} Prim *και οσα* (*et quae*) | *αι* (1. 98* om) *επτ. βρονται* sine additam cum ℵABCP 1. al^{45} am fu demid tol cop syr arm aeth And^{omn} Arc Prim (vide ante) ... ς (= Gb Sz) add *τασ φωνασ*

ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ Dan 8, 26
ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. 5 καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον
ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ Dan 12, 7
τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ 14, 7
τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι
χρόνος οὐκέτι ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβ-
δόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον Am 3, 7

ταυτων cum? vg^{clo} harl lipss omn^{lachm} Haym | ημελλον cum NP 1. 6. 7. 8. 28. 29. al longe plu And$^{a\,c}$ P Are :: ut 3, 2 NACP etc ... Ln Ti ημελλον cum ABC 2. 12. 14. 33. 38. 42. 50. 92. 94. 97. And^{bav} | λεγουσαν sine μοι cum NABCP 1. al plus^{40} am fu harl lipss tol omn^{lachm} syr arm aeth And^{omn} Are Prim al (And^{P} φωνης et λεγουσης) ... ς (= Gb Sz) add μοι cum? vg^{clo} demid cop | α ελαλησαν: א οσα | αι επτα βρονται sec loc: C om επτα | μη αυτα cum NABCP al^{25} vg (arm om αυτα) And^{c} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) μη ταυτα cum? ... 1. 10. 12. 17. 36(?) 37. 49. 79. 91. 96. And^{a} et^{P} (et com δια δε του σφραγισαι – και μετα ταυτα γραψαι) et^{bav} μετα ταυτα | γραψης: 7. 28. 98. γραψεις, And^{P} γραψον ... 1. 10. 12(?) 17. 36. 37. 49. 79. 91. 96. And^{a} et^{bav} γραφεις

5. ειδον cum NCP al pler And^{omn} Are ... Ti ιδον cum AB 7. 14. | εστωτα: 30. 31* 38. 97. 98. om | την δεξιαν cum NBCP al fere^{50} cop syr arm aeth And$^{a\,c}$ P Are Prim ... ς (= Gb Sz) om cum A 1. 36. al? vg And^{bav} | εως τον: 14. επι τον

6. ωμοσεν εν cum N^{c}ACP 1. 6. 7. 28. 31. 32. 36. 49. 79. 91. al And^{a} P bav Are (uterq et. in com), item *per viventem* vg Prim al ... N*B al^{25} cop And^{c} om εν, hinc Gb^{0} | των αιωνων: 1. 12. 47. arm And^{P} et^{bav} om ... 16. 36. add αμην | και την γην και τα εν αυτη: A 1. 12. om | και τα εν αυτη (post γης): 28. 79. 80. And^{a} omissis και τα εν αυτω habent h. l. και τα εν αυτοις. Item cop aeth om και τα εν αυτω et και τα εν αυτη posteaque habent και τα εν αυτοις παντα | και την θαλασσ. και τα εν αυτη cum N^{c}BCP al pler vg And^{omn} Are Haym al ... N*A 30. 31. 32. 38. 40. 49. 98. arm Prim om | ουκετι εσται cum N^{c}ABCP al^{45} syr arm And^{c} P bav Are, item *amplius non erit* am fu lipss demid tol omn^{lachm}, *iam non erit* anonym^{aug} Prim ... N* 40. ουκετι εστιν, cop *non est* ... ς (= Gb Sz) ουκ εσται ετι cum 1. 79. And^{a}, item vg clo *non erit amplius*

7. αλλ cum NABCP 1. al^{25} ac multo plurib And^{omn} Are ... ς αλλα cum 14. al | των (C om) εβδομ. αγγελου et. vg anonym^{aug} Prim *septimi angeli*: א του αγγελ. του εβδομ. | μελλη (et. l.): 7. 28. 30. 31. 35. 36. 51. 79. 87. 91. 98. μελλει | και cum NABCP 1. al pler am all^{lachm} syr edd ar^{c} aeth And^{a} c bav ... 10. 17* 37. 49. 91. 94. 96. vg^{clo} fu demid tol all^{lachm} cop arm syr^{polygl} And^{P} Are Prim Haym om | ετελεσθη cum NACP al fere^{40} cop syr^{edd} And^{c} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) τελεσθη

τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας.
8 καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ
καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
Ex 2, 8 aa 3, 1 aa 9 καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλα-
ρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου
τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ
ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον

(-σθει B 7.) cum B 1. 7. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al? And^{a} et^{P} ... vg syr^{pe}ol^{gl} ar^{e} aeth *consummabitur*, Prim (Cassiod) *finietur*, item (sed vix ex cod Gr) Are τελεσθησεται | ωσ: 10. 28. 37. 49. 79. 91. 96. And a p bav Are^{com} (non^{txt}) ὅ | ευηγγελισεν: 10. 12. 17. 19. 26. 28. 37. 49. 79. 91. 96. And^{a} (non^{P}) ευηγγελισατο | τουσ εαυτου (14. 36. αυτου, item sed post δουλ. B al^{25} And^{c}) δουλουσ (ℵ add και) τουσ προφητασ cum ℵABCP al plus^{40} And^{c} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) τοισ εαυτου (28. 79. αυτου, item sed post δουλ. 97. al? Are) δουλοισ τοισ προφηταισ cum 1. 28. 79. 97. al And^{a} et^{P} Are ... vg *evangelizavit per servos suos prophetas*, Prim *ev. per prophetas servos suos*

8. και η φωνη ην ηκουσα et. am fu demid tol lipss omn^{lachm} (sed lips$^{d. e.}$ all^{achm} *et vocem quam audivi*) ... 7. vg^{cle} Prim και ηκουσα φωνην | λαλουσαν et λεγουσαν cum ℵABCP 7. 14. 36 (addito μοι) 91. 92. And bav, item am fu demid lipss tol al *et vox* (lips$^{d. e.}$ al *vocem*) *quam audivi - loquentem mecum et* (am* om) *dicentem* (al^{lachm} *dixit mihi*, sed lips$^{h.}$ al *loquuta est mecum dicens*), Prim *et audivi vocem de caelo iterum loquentem mecum: Vade* etc ... ς λαλουσα et λεγουσα cum 1. al pler And^{a} ^{c} P Are | υπαγε: 4. 6. 11. 31. 32. 48. vg^{cle} lips$^{d. e.}$ demid Prim Haym add και | βιβλαριδιον cum ℵP 1. al vix mu And^{P} et^{bav} ... Ti βιβλιδαριον cum B al fere^{40} And^{a} et^{c} Are ... Gb' Ln βιβλιον cum AC 6. 14. | ηνεωγμενον cum ℵACP 1. 35. 36. 87. 92. al And^{c} p bav ... B al plus^{20} And^{a} Are ανεωγμενον | εν (6. 11. 31. om) τη χειρι ... 36. εκ χειροσ, *de manu* vg Prim al ... C om | του αγγελου cum ℵABCP 1. al^{25} fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om του cum 8 (certe non pro του afferunt Wtst Sz Scri) al?

9. απηλθα cum A 16. 27. 50. 97. ... ς απηλθον cum ℵBCP al pler And omn Are | δουναι μοι cum ℵABC al^{40} fere vg syr And^{c} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) δοσ μοι cum P 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. 91. 96. al? cop And^{a} p bav | βιβλαριδιον C. A**(*βιβλαριον)CP 1. al^{vi} And^{P} et^{bav} ... B al^{40} And^{a} et^{c} Are βιβλιδαριον ... ℵ 11. al^{vi} βιβλιον | λαβε και καταφ. αυτο et. am fu harl lips$^{d. e.}$ *accipe et devora illum* (*eum*), Prim *sume et comede eum*; sed vg^{cle} demid tol al *accipe librum et devora illum*; cop *sume eum tibi* ... ℵ^{c} λαβε αυτο και καταφ., item ℵ^{c} sed addit insuper αυτο | κοιλιαν: A καρδιαν. Cf And^{com} πικρανει δε σου ομως την κοιλιαν, δηλαδη την καρδιαν την των λογικων τροφων χωρητικην.

10. βιβλαριδιον cum ACP 1. al And^{P} et^{bav} ... ℵB al^{20} fere And^{c} Are βιβλιον ... 8. 10. 14. 17. 28. 32. 36. 37. 49. 79. 91. 96. And^{a} βιβλιδα-

αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡσ μελι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. 11 *καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖσ καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαισ καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖσ.*

XI.

1 *Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺσ προσ-* 21, 16 Ez 40, 3

ρίον | *κατεφαγον*: 36. *-φαγα*, item postea *εφαγα* | *ην*: 87. *εγενετο*, item cop | *ωσ μελι γλυκυ* (7. *γλυκαζων*) cum ℵCP al pler vg syr And omn Are ... AB 36. cop *γλυκυ ωσ μελι* ... arm om *γλυκυ*, aeth om *ωσ μελι*. Cf Prim *et cum accepissem libellum de manu angeli, et cum comedissem eum, statim repletus est venter meus.* | *οτε εφαγον αυτο*: 34. 35. And^{c} om | *επικρανθη*: ℵ *εγεμισθη*, item (vide ante) Prim *repletus est*; ℵ^{c} vero post *η κοιλ. μου* add *πικριασ*. Ceterum ad vv. 9 et 10. cf Or ^{3,408} (ex selectis in Ezech 2, 19 ubi est *και εν αυτη κεφαλισ βιβλιου*, adhibitis verbis ps. 38, 9 *εν κεφαλιδι βιβλιου γεγραπται περι εμου*): *καὶ ἄλλην δὲ κεφαλίδα βιβλίου γεγραμμένην εὑρήσεισ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τὸν ἰωάννην κατεσθίοντα· πλεῖον γὰρ κεφαλίδοσ οὐ χωρεῖ φαγεῖν ἡ ἀνθρώπεια φύσισ.* Quibuscum cohaerent quae^{4,98} habet: *ἀλλὰ καὶ ὁ ἐσθίων ἰωάννησ μίαν κεφαλίδα, ἐν ᾗ γέγραπται τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν* (cf supra 4, 6).

11. *λεγουσιν* cum ℵAB al^{30} am* harl And^{c} Are ... ς *λεγει* cum P 1. 7. 28. 31. 38. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al^{vi} vg^{cle} am** fu al plu (sed vg^{cle} demid lipss al^{lachm} *dixit*, am** fu al *dicit*) cop syr arm aeth And^{a} p bav Prim (*ait*) | *επι λαοισ* (87. *λαουσ*): 95. *επι λαουσ*, et cf postea Prim | *και εθνεσιν* cum ℵAP 1. 31. 36. 38. 47. al vg cop And^{a} p bav ... Ti ℵ. *επι εθν.* cum B al plus^{30} syr And^{c} Are Prim (*in populo et in nationes et linguas et reges multos*, sed paullo post in com *in populos, in nationes, in linguas et reges*)

XI. 1. *ομοιοσ ραβδω*: 38. *ωσ ραβδοσ* | *λεγων* (ℵ* *λεγει*) sine additam cum ℵ*etc^{AP} 1. al plus^{35} am fu harl tol lipss$^{5.}$ omn^{lachm} anonym^{aug} (hi Latt omnes *dicens*) cop (ut am etc) AndP (add *μοι*) et^{bav} Are (et. com: *πῶσ γὰρ ὁ κάλαμοσ ἄψυχοσ ὢν ἔλεγεν*), item Prim *dedit mihi – dicens*, aeth^{utr} *et dedit mihi - et dixit mihi*, vg^{cle} demid lipss$^{4.}$ *et dictum est mihi*, lipss$^{6.}$ *dicens, et dictum est mihi*. Similiter 28. 79. And^{a} *και φωνη λεγουσα* (Haym: „Postquam autem datus est ei calamus, divina vox dicit illi") ... ς^{a} (non ς Gb Sz) praem *και ο αγγελοσ εστηκει* cum 36. al? arm; item ℵ^{cc*}B 10. 14. 34. 35. 37. 49. 87. 91. 93. 96. syr And^{c} Victorin *και εστηκει* (ℵ *ιστηκει*, ℵ^{cc*} *εστηκει*) *ο αγγελοσ*. Praeterea 49^{ms}: *σημειωσαι ὅτι ἐν ἄλλῃ βίβλῳ οὕτω γράφεται· ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ, λέγουσα· ἔγειραι, καὶ τὰ ἑξῆσ.* | *εγειρε* cum ℵABP al^{25} And^{a*} ... ς *εγειραι* cum 1. al plus^{30} And^{c} etP Are ...

κυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε
ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν
11, 8 πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα δύο. 3 καὶ δώσω
τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακο-
Zach 4, 2 sq σίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι
καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. 5 καὶ
2 Kg 1, 10 εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος

---

10. 18. And^{bav} *εγειρον* | *μετρησον*: 7 (om *και* quod praecedit) 95. *μετρησαι*

2. *την αυλην την* et. ℵ^{c} ... ℵ* *της αυλης της* | *την εξωθεν* cum ABP al pler vg (sed vg^{six} *infra*) cop syr arm aeth AndP (et.^{com}) Are Tich l'rim al ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) *την* (ℵ* *της*) *εσωθεν* c. ℵ 1. 12. 35. 80. 87. And^{a} c bav, item *intrinsecus* Vict | *ναου* et. ℵ^{c} ... ℵ* *λαου* :: qui frequens error est (ita etiam v. 1. pro *ναον* 29. *λαον*) | *εκβαλε* (80. And^{a} *εκβαλλε*): ℵ* praem *και*, non item ℵ^{c} | *εκβ. εξωθεν* cum ℵ^{c}A(P *εσωθεν*) 1. 12. 14. 26. 28. 34. 35. 36. 37. 49. 79. 87. 91. 92. 96. And$^{a\ c}$ bav ... ς Tl *εκβ. εξω* c. B al plu (ℵ* *εσω*) AndP Are | *μετρησης*: 1. (*-σισ*) 7. 79. *μετρησεισ* | *τοισ εθνεσιν* et. ℵ^{c}: ℵ* praem *και* | *πατησουσιν*: A *μετρησουσιν* | *τεσσερακοντ.* cum NA ... ς *τεσσαρακοντ.* cum P al pler; B al *μ'* | *δυο* (sine *και*) cum NP 14. 35. 38. 49. al plu And$^{a\ c}$ Are, item 1. al mu qui *μβ'* praebent, item vg^{cle} am demid al pler Prim al ... Ln Tl *και δυο* cum AB (*μ' και β'*) 30. al AndP am

3. *εξηκοντα* et. Hipp^{quinquies} (Hipp$^{antichr\ 48}$ et^{47} et^{61} item$^{fin\ mund\ 21}$ et dan^{39}): ℵ^{cc*} et (om *διακοσιας*) 14. add *πεντε*, 29. om *χιλ. δια.* | *περιβεβλημενοι* c. ℵ^{c}C 1. al pler vg (am fu harl* omn^{lachm} *amicti saccos*, vg^{cle} demid tol harl** lips Haym *amicti saccis*) rell And^{omn} Are anonym aug et Prim (hi^{3} *saccis amicti*) Victorin (*amicti ciliciis*) ... ℵ*ABP 4. 7. 28. 48. 79. 96. *περιβεβλημενουσ*, id quod recepit Ln

4. *εισιν αι δυο* et. ℵ^{c} ... ℵ* *οι* pro *αι* | *ελαιαι* cum NP al omn^{vl} Hipp antichr^{47} And^{omn} Are etc ... vitiose A *αυλαιαι*, C *αλαιαι* | *και αι δυο* cum ℵ^{c}ANCP al^{35} Hipp And$^{a\ c}$ P Are (1* And^{bav} om *αι δυο ελαι και*) ... ς (= Gb Sz) om *αι* cum ℵ* al pauc^{vid} (non l. qui post *εισιν* pergit *αι δυο λυχνιαι*) | *αι ενωπιον* cum ABCP 1. al longe plu (94. *οι ενωπ.*) And$^{a\ c}$ P ... Gb^{0} *αι* cum ℵ C. 7. 14. 31. 32. 34. 35. 47. 48. 87. 92. 95. And^{bav} Are. Nec vg anonym^{aug} al exprim articulos istos: *hi sunt duae* (am *duo*) *olivae et duo candelabra in conspectu*, sed Prim *hi sunt duae olivae et duo candelabra consistentia sub conspectu*. | *του* (Ln om cum AB om) *κυριου* cum NANCP al plus^{40} vg cop syr (aeth non solet distinguere inter *κυρ.* et *θε.*) Hipp And^{c} etP Are Victorin anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) *τ. θεου* cum 1. 28. 36. 79. al^{vl} arm And^{a} et bav | *εστωτεσ* cum ℵ*ABC al^{30} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *εστωσαι* cum ℵ^{cc}P 1. 7. 28. 29. 36. 38. 47. 49. 79. 91. 95. al^{vl} Hipp And^{a} P bav

5. *θελει* pri cum NANCP 1. al plus^{30} And$^{a\ c}$ P Are. Sed ℵ 35. 87. vg^{cle} (lips$^{4.}$ *voluerit nocere eos*) And^{c} Victorin ante *αιτους* pon (lips$^{a.}$ *eos voluerit nocere*, lips$^{6.}$ *nocere eos voluerit*, Prim *eos vellet nocere*), 14. *θελ.*

αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νι-

1 Kg 17, 1 Ez 7, 10

13, 1 Dan 7, 7

ἀδικ. αυτους ... ς (= Gb Sz) *θελη* cum 7. al? And^{bav} ... Hipp$^{anticlir\ 47}$ *θελησει*, vg *voluerit*, anonym^{aug} *vult*, Prim *vellet* | *εκπορευεται*: 14. 92. *εκπορευσεται*, Hipp *εξελευσεται*, item vg anonym^{aug} Prim al *exiet* | *ει τις* sec loc: ℵ*(uon^{c})c 1. *η τις* ... 38. *οστις* | *θεληση* cum ℵA (et 38. Hipp *θελησει*), item *voluerit* (sed sic etiam pri loc) vg; contra Prim *vult* ... ς (= Gb Sz) *θελη* cum? ... Gb Sz Ln Ti *θελει* cum BCP al pler And^{omn} Are. Praeterea *θελησῃ* (*θελησει*, *θελει*) ante *αυτους* posuimus cum ℵ(*θελ. αδικ. αυτ.*)AΠCP al^{25} fere vg (Hipp *θελησ. εν τουτοις*) And^{a} et^{c} Are ... ς post *αυτους* pon cum 1. 36. 49. al mu And^{p} et^{bav} Prim | *αδικησαι* sec loc: 28. 36. 37. 43. 79. And^{a} et^{p} *αποκτειναι* (anonym^{aug} *Et si quis vult eos laedere vel occidere, ignis exiet ex ore eorum et devorabit inimicos eorum.*) | *ουτως*: A om

6. *εξουσιαν* pri sine articulo cum AB al omn^{vld} Hipp$^{anticlir\ 47}$ And^{omn} Are ... Ln *την εξουσιαν* cum ACP | *εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον* (14. 38. 97. *τον ουρ. κλεισ.*) cum ℵACP 1. 28. 36. 49. 79. al mu vg cop syr arm Hipp And^{a} p ^{bav} anonym^{aug} (- *clandere caelum nubibus ne* -) Prim al (cf. Haym add *nubibus*) ... Gb Sz Ti *τον ουρανον εξουσιαν κλεισαι* cum B al^{30} And^{c} Are | *υετος* (38. 97. *υετους*) *βρεχη* (Hipp *βρεξη*, 38. *βρεξει*, 28. 30. 32. 36. 41. 98. *βρεχει*) cum ℵABCP al^{40} fere syr arm Hipp And^{c} et^{bav} Are Prim Promiss^{13} (hi^{3} *ne imbrem pluat*) ... ς (= Gb Sz) *βρεχ. υετ.* cum 1. 7. al pauc cop And^{a} et^{p} ... vg^{k} anonym^{aug} al *pluat* | *τας ημερας* cum ℵABCP al plus^{40} arm Hipp And c p ^{bav} Are, item Promiss *per dies* ... ς (= Gb Sz) *εν ημεραις* cum 36^{vl} al?, 1. And^{a} *εν ταις ημεραις*, item *dicbus* vg, *in diebus* fu anonym^{aug} Prim | *της προφητειας* (ut NP al, ABC etc -*τιας*) *αυτων* cum ℵABCP al^{30} vg Hipp And^{c} p ^{bav} Are anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) *αυτων της προφητ.* cum 1. 95. al pauc^{vld} And^{a} ... syr^{codd} *in diebus illis* sine additam | *και παταξαι* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *και* | *αυτα*: 1. 91. And^{bav} om | *εν πασῃ πληγῃ* cum ℵACP 1. al^{40} fere Hipp And omn Are Prim, item cop syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) *πασῃ πληγ.* sine *εν* cum B al pauc^{vl} vg Haym ... 95. plane om. Posuimus autem ante *οσακις* etc cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. al vg cop syr arm aeth Hipp And^{a} p ^{bav} Prim al ... Gb Sz post *οσακ. εαν θελ.* pon cum B al^{30} fere And^{c} Are | *οσακ. εαν* cum ℵABP etc ... C 38. *οσακ. αν* | *θελησωσιν* cum ℵABP al pler And$^{a\ c}$ p Are ... C *θελησουσιν* ... 14. 36. 97. And^{bav} *θελωσιν*, 12. *θελουσιν*

7. *τελεσωσιν*: 1. And^{a} et^{p} *τελεσουσι* | *το θηριον*: A add *το τεταρτον* | *το* (et. ℵ^{c}; ℵ* *τοτε*) *αναβαινον*: A *το αναβαινων* | *μετ αυτων πολε-*

κήσει αὐτοὺσ καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούσ. 8 *καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆσ πλατείασ τῆσ πόλεωσ τῆσ μεγάλησ, ἥτισ καλεῖται πνευματικῶσ Σόδομα καὶ Αἴγυπτοσ, ὅπου καὶ ὁ κύριοσ αὐτῶν ἐσταυρώθη.* 9 *καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρασ τρεῖσ καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰσ μνῆμα.* 10 *καὶ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ*

μον cum ℵABCP al[35] vg syr arm Hipp[antichr 47] And[c] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *πολεμ. μετ αυτ.* cum 1. 36. al vix mu cop And[a] p bav | *νικησει:* C 7. *νικηση* (C *νεικ.*) | *και αποκτ. αυτουσ:* 1. 12. 36. 41. 87. 97. syr[edd] And[bav] (invito com) om

8. το *πτωμα* cum ABC al[35] cop arm aeth Are anonym[aug] et „alia translatio" apud Prim („duorum dixit corpus unum" quibus verbis apud Tichon respondent „duorum dicit unum corpus") ... ς (= Gb Sz) *τα πτωματα* cum ℵP 1. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. al vg syr And[omn] Victorin Prim al | *επι της:* ℵ[cc] praem *εσται,* item 28. 37. 43. 79. And[a] *εασει* (et 18. *ριψει* post *μεγαλησ*). Similiter ex Latt vg *iacebunt* vel post *corpora eorum* (vg[cle] demid lips[4. 6.] allachm Promiss) vel ante (lips[5.] allachm Victorin Haym) vel post *civita is magnae* (am[**] tol allachm) addit; item Prim post *corp. eorum* pergit *ponet in medio civit. magn.*; anonym[aug] et „alia translatio" ap Prim *proicietur*; contra am* fu nihil add. | *της πολεωσ* cum ℵABCP 1. al[35] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om *της* cum? | *της μεγαλησ:* 28. 79. And[a] add *αταφα* (ut And[com] *αταφα καταλειψει* et Are[com] *αταφα ριψει*) ... aeth add *cuius nomen Latinus* | *αιγυπτοσ:* 36. *γομορρα* | *οπου και:* ℵ[c] 1. 7. 12. 14. 34. 35. 36. 87. 92. lips[4.] cop And[c] p bav (sed And[com] *ἐν ᾗ καὶ ὁ κύριοσ πέπονθεν*) om *και* | *ο κυριοσ αυτων* cum ℵ[c]ABCP al plus[40] vg cop syr arm aeth Or[int 3,869] („secundum enim ipsum loh. locus *in quo dominus eorum crucifixus est vocatur spiritualiter Sodoma et Aegyptus*") And[omn] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *ο κυρ. ημων* cum 1. al? ... ℵ* nil nisi *ο κυριοσ*

9. *βλεπουσιν* cum ℵABCP 1. al plus[40] syr (*videntes*) And[omn] Are anonym aug ... ς (= Gb Sz) *βλεψουσιν* cum? vg cop arm aeth Prim al | *εκ των λαων και* (ℵ add *των*) *φυλων* cum ABCP etc ... ℵ *εκ των φυλων και λαων,* item *de tribubus et populis* vg[cle] (non item am fu demid tol lips omn[lachm,] nec anonym[aug] Prim Haym) | *και* ante *γλωσσων* in ℵ ipse[c] suppl | *και εθνων:* 1. om, sed post *τα πτωμ. αυτ.* add *και οι εκ των εθνων* | *το πτωμα αυτ.* cum ℵABC al plus[35] cop arm aeth And[c] Are anonym[aug] ... ς (= Gb Sz) *τα πτωματα αυτ.* cum P 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 95. 96. al vg syr And[a] p bav Prim al | *και ημισυ* cum ℵACP 28. 30* 37. 49. 51. 79. 95. al cop syr arm (item vg *per tres dies et dimidium*) ... Gb[o] Ti om *και* cum B al[35] And[omn] Are ... anonym[aug] Prim om *ημερασ τρεισ και ημισυ,* Cassiod habet tantum *triduo*; tol transilliens a *corpora eorum* ad *corpora eorum* praetermittit *ημερ. τρ. και ημισυ και τα πτωμ. αυτων* | *τα πτωματα:* And[a] *τα σωματα,* 14. *το σωμα* | *αφιουσιν* cum ℵACP 1. 12. 28. 36. 79. (6. *αφησουσι,* 95. *αφο-*

χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 *καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.* 12 *καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς· ἀνάβατε*

Eath 9, 22

Is 57, 5

ασι) And^{a} et^{bav}, item *sinunt* am fu harl tol lips$^{5\cdot}$ omn^{lachm} anonym aug. Ceterum accentum *ἀφίουσιν* (et. Ln) tuentur r 79. And^{bav} et *ἀφιοῦσι* And^{a}, commendat eundem forma *ἀφίομεν* Lc 11, 4; contra *ἀφιοῦσιν* (Ti) in 1. 36. invenitur, quod cum *συνιοῦσιν* (Mt 13, 13; Ln *ἰουσιν*, vide supra) conferri potest ..... ς *αφησουσι* cum n al pler cop syr (aeth) And^{c} et^{p} Are, item *sinent* vg^{cle} demid lips$^{4\cdot 6\cdot}$ Prim al | *μνημα* cum ℵ*^{ABP} 1. al^{40} cop syr And^{omn} Are anonym^{aug}. item c 36. *μνημειον* ... ς (= Gb Sz) *μνηματα* cum ℵ^{c} 98. al pauc^{vl} vg arm aeth Prim al

10. *επι της γης*: 6. 87. *επι την γην*, 28. 79. *την γην* | *χαιρουσιν* cum ℵ ARCP 1. al^{40} arm And^{a} c bav anonym^{aug} ... ς (= Gb Sz) *χαφουσιν* cum?, item 38. And^{p} Are *χαρησονται*, item *gaudebunt* vg cop aeth Prim al | *επ*: 28. 38. 79. *εν* | *ευφρανονται* (Gb′) cum ℵACP 1. 12. 28. 36. 79. 95. arm And^{a} et^{bav} anonym^{aug} ... ς *ευφρανθησονται* cum n 6. 7. 8. 14. al pler vg cop syr And^{c} et^{p} Are Prim al ... aeth om *και ευφραιν.* | *πεμπουσιν* cum ℵ*^{P} 28. 36. 79. 80* vg^{edd} ap Ln arm And a* et^{bav} anonym^{aug} ... ς Ln Ti *πεμψουσιν* cum ℵ^{cAC} 1. al mu^{vl} vg cle am fu al pler cop syr And^{a**} Prim al ... Gb″ *δωσουσιν* cum B al^{30} And^{c} et^{p} Are | *αλληλοις*: c 27. *αλληλους* | *οι δυο προφητ.* cum AB CP etc ... ℵ *οι προφ. οι δυο*

11. *μετα τρεις* sine articulo cum ℵP 1. 14. 28. 35. 36. 37. 38. 40. 49. 91. 96. arm And^{c} et^{bav}, nec exprim articulum vg anonym^{aug} (hi *post dies tres*) Prim (*post tres dies*), Vig$^{varim\ 644}$ (et$^{colon\ 837}$) *post tertium diem* ... ς Ln Ti *μετ. τασ τρεις* cum ABC al plu And^{a} et^{p} Are | *ημισυ*: ℵ* A *ημισου* (ita A** etiam antea v. 9., A* non *ημιου* sed *ημισυ*, ut puto) ... c *το ημισυ* ... transponitur sic: 14. 28. 38. 79. And^{a} et^{p} *τρεις και* (14. 38. om) *ημισυ ημερασ*, Promiss^{16} *post tres et dimidium diem* | *εν αυτοις* (et. Gb Sz) cum A 18. 28** 36. 79. 95. arm And^{a} Vig varim (*intravit in eis*) ... CP 1. 7. 12. 17. 38. And^{bav} *αυτοις* (omisso *εν* post *-λθεν*, sed c transp sic: *εισηλθ. εκ τ. θευ αυτοις*), atque sic Gb″ ... KB al^{30} And^{c} et^{p} Are *εισ αυτους*, vg Prim al *in illos* ... ς (= Gb Sz) *επ αυτους* cum 49. 91. 96. | *εστησαν*: 38. *στησονται* posteaque *επιπεσειται* | *επεπεσεν* (Gb″) cum ACP al^{15} And^{a} et^{bav} ... ς *επεσεν* cum KB al plu And^{c} et^{p} Are | *επι τους θεωρουντασ* cum ℵAB al fere omn And^{omn} Are ... CP 17* *επι των θεωρουντων*

12. *ηκουσαν* cum ℵ*ACP 30** al ut^{vl} pauc vg (et. am fu et omn) syr^{edd} arm (ita refert Bode de edd mai. et min.; non item^{soh}?) Haym al (sed Prim praeterit totum v. 12) ... 38. *ακουσονται*, aeth *venit vox* ... Gb″ Ti *ηκουσα* cum ℵ^{c}B al^{35} cop syr^{ed} polyg^{l} (cf Bode ad h. l.)

ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν
αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς
16. 18 μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν
τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-
βοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ
9, 12 ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
10, 7 15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ
12, 10 μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου
Dan 2, 44 τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς
4, 4 etc αἰῶνας τῶν αἰώνων. 16 καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ

---

ar^{c} And^{omn} Are anonym^{aug} :: quum per totum librum constanter vates dicat ηκουσα — capp 5 usque 10. tredecies, capp 10 usque 18. septies — multo probabilius est aliena manu ηκουσα pro ηκουσαν, quam ηκουσαν pro ηκουσα substitutum esse. | φωνης μεγαλης et λεγουσης cum ℵCP 1. 10. 12. 17. 28. 36. 37 (Bl praetermisit λεγουσης) 49. 79. 91. 95. 96. And^{a} P bav ... ς Ln Ti φωνην μεγαλην et λεγουσαν cum AB (sed^{a*} λεγουσα sic) al plu And^{c} Are | αυτοις cum ℵBCP al omn fere (31* αυτους) vg (et. am fu et omn) reil And^{omn} Are ... Ln om cum A 28. anonym^{aug} | αναβατε cum ℵACP 26. 36. 42. ... ς αναβητε cum B al pler And^{omn} Are | εθεωρησαν: 38. 97. εθεωρουν

13. και εν cum ℵACP 1. al sat mu vg cop syr arm aeth And^{omn} Prim al ... B al^{25} Are om και | ωρα cum ℵACP 1. 36. 95. al vix mu vg cop syr arm aeth And^{a} anonym^{aug} Prim al ... Gb^{rl} ημερα cum B al fere^{40} sah And^{c} P bav Are | και το: C ωστε το | δεκατον et. vg sah syr arm aeth And^{omn} Are anonym^{aug} Prim al ... B cop τριτον (uterque per γ' exprim), 32. δωδεκατον | εμφοβοι (C ενφοβοι): ℵ 14. εν φοβω | εγενοντο και: 28. 79. 80. And^{a} γινομενοι

14. η ουαι (et. ℵ*): ℵ^{c} 1. 87. om η | απηλθεν: ℵ 28. 79. And^{a} παρηλθεν | ιδου η ουαι η τριτ. (28. 79. And^{a} η τριτ. ουαι) ερχεται (ℵ 36. post ιδου pon) cum (ℵ)ACP 1. 28. 36. 79. al vix mu vg (et ecce vg^{cle} am al Prim al; sed fu tol lips$^{5.}$ al^{lachm} om et) cop syr And^{a} et^{bav} Prim al ... Ti η ουαι η τριτ. ιδου ερχετ. cum B al^{25} And^{c} etP Are ... 6. 7. 33. 35. 46. om ιδου, item fu

15. ο εβδομος: A om ο | εγενετο et. ℵ^{c} ... ℵ* εγενοντο | λεγοντες cum AB 2. 6. 8. 9. 14. 16. 19. 26. 27. 30. 37. 41. 42. 90. 92. 93. 98. ... ς (= Gb Sz) λεγουσαι cum ℵCP al plu And^{omn} Are | εγενετο η (And^{P} om) βασιλεια cum ℵABCP al plus^{40} vg cop syr arm aeth And^{a} ^{c} P Are Prim al ... ς (= Gb Sz) εγενοντο αι βασιλειαι cum 1. 7. al? And^{bav} (sed invito comm) | του κοσμου: 28. And^{a} Prim om | του κυριου ημων: 28. τ. θεου ημων, item Amb^{fld} resurr^{2,1162} Prim dei nostri | και του χριστ. αυτου ... 28. 79. tol And^{a} ιησου (28. του) χριστου, item Are post κοσμου pergit και του κυριου ημων ιησου χριστου | βασιλευσει ... 14. 16. 27. 28. 35. 79. 87. And^{a} βασιλευει | αιωνων: ℵ 12. 18.

ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἱ κάθηνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν
ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 17 λέγοντες· 4, n
εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν,
καὶ ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας,
18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς
τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,
τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας 19, 2

38. 40. vg^{cle} demid tol (non item am fu lips^{s} harl omn^{lachm}) arm^{usc} add *αμην*

16. *οι εικοσι* cum ℵBCP al omn^{vl} And^{omn} Are ... Ln om *οι* cum ℵ*A | *εικοσι τεσσαρ.* cum ℵACP al plus^{20} And^{omn} Are; B 1. 7. al plus^{10} cop *κδ'*, item *viginti quattuor* vg Cyp^{312} Prim al ... ς (= Gb Sz) *εικ. και τεσσ.* cum 30. al vix mu, item syr arm | *οι ενωπιον* cum ℵCP al longe plu And$^{a\,c}$ p Are (vg Prim al *qui in conspectu - sedent*; contra Cyp *in consp. d. sedentes*) ... Ln om *οι* cum AB 1. 7. 12. 14. 46. 92. 95. And^{bav} | *του θεου* cum ℵACP 1. 28. 49. 79. 91. 95. 96. al vg cop arm aeth And^{a} p bav Prim al ... B al plus^{35} syr And^{c} Are praem *του θρονου* ... Cyp plane om | *οι* (ℵ^{c}C 2. 95. om) *καθηνται* (Gb') cum ℵ*et^{c}B c al plus^{35} And^{c} Are; item *qui in consp. d. sedent* vg Prim al ... ς Ln Ti *καθημενοι* cum AP 1. 7. 14. 36. 38. 91. 92. al (sed 14. 92. praem *οι*) And^{a} p bav; item *sedentes* Cyp cop arm | *επεσαν* cum ℵACP 1. 7. 8. 30. 31. 49* al vix mu And^{p} ... B al^{25} fere And$^{a\,c}$ bav Are *επεσον*. Praeterea ℵ 95. al^{vl} praem *και*

17. *σοι* ... B *σε* | *κυριε*: ℵ And^{bav} *κυριος* | *ο θεος*: 28. 79. vg^{six} And^{a} add *ημων* | *ο παντοκρατωρ* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *ο* | *και ο ην* sine additam cum ℵABCP 1. al plus^{35} am fu harl demid tol lips$^{s.}$ lips^{6**} omn^{lachm} syr arm^{zoh} aeth And^{c} p bav Are Cyp^{312} Prim al ... ς (= Gb Sz) add *και ο ερχομενος* cum 28. 36. 49. 79. 91. 95. 96. al vg^{cle} lips$^{4.}$ lips^{6*} cop arm^{usc} And^{a} | *και οτι* cum ℵ*C fu :: ista lectio praesertim accedente fu non abicienda videbatur; ex minusculis non exscripta est, sed non mirum quod a plerisque testibus *και* eiusmodi abiectum ... ς Ln Ti om *και* cum ℵ^{cc}ABP al certe pler vg (exc fu) reli And^{omn} Are Cyp Prim al. Praeterea pro *quia* (οτι), ut vg^{cle} fu lips^{s} all^{lachm} harl (Cyp Prim *quod*), habent am demid tol al *qui*. | *ειληφας* cum ℵABP al omn^{vl} etc ... Ti *ειληφεσ* (:: cf ad 2, 3 et 4) cum C

18. *ωργισθησαν* (28. 32. 94. al^{vl} *οργισθ.*) cum ℵ^{c}ABCP etc ... ℵ* *ωργισθη* | *η οργη σου*: 38. add *επ αυτουσ* | *καιρος* (et. Cyp^{312} etc): C *κληρος* | *νεκρων*: 38. *εθνων*. Praeterea cf Prim: „*et tempus mortuorum*, vel sicut alia translatio habet *quo* (al. *quod*) *mortuis iudicetur*." | *και τοισ αγιοισ* (38. add *σου*) *και* (1. 28. 36. 79. al^{vl} arm And^{a} et^{bav} Cyp om) *τοισ* (ℵ om) *φοβουμενοισ* cum ℵACP etc ... A *και τουσ αγιουσ και τουσ φοβουμενουσ*, atque sic Ln$^{ed\,min}$ | *τοισ* (38. praem *και*) *μικροισ κ. τοισ μεγαλοισ* cum ℵ^{cc}BP al omn^{vl} vg reli And^{omn} Are Cyp

τὴν γῆν. 19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
8, 5 16, 18 16, 21 ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγέ-
νοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα
μεγάλη.

XII.

12, 1 1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς
Mich 4, 10 κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα,

---

Prim al ... ℵ*AC *τους μικρους κ. τους μεγαλους*, atque sic Lm (et ed min ^{et}ed mai) | *και* ante *διαφθειρας*: A om, atque sic Lm$^{ed\ min}$ | *τους διαφθειροντας* (et. Lm$^{ed\ min}$) cum ℵAB al longe plur And^{a} Arc, item *perdentes* cop ... P 1. AndP et^{bav} *τους φθειροντας* ... Lm$^{ed\ mai}$ *τους διαφθειραντας* cum C 7. 10. 35. 47. 48. 49. 87. 91. 96. And^{c}. Item *qui corruperunt* vg Cyp Prim al.

19. *ηνοιγη* c. ℵACP 1. 7. 14. 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 92. 95. al And^{omu} ... B al^{25} Arc *ηνοιχθη* | *ο εν τω* c. ACP 14. 35. 38. 87. 92. 95. arm And^{c}, item *quod est in caelo* Victorin ... ς om *ο* cum ℵB al pler And^{a} P bav Arc; nec exprim vg Prim al | *ουρανω*: ℵ* (non item^{c}) add *αγιω* | *ωφθη*: C *εδοθη* | *τ. διαθηκ. αυτου* c. ABP 1. 28. 35. 36. 79. 87. 95. al vg syr And$^{a\ c\ bav}$ anonym^{aug} ... Gb Sz *τ. θια. του* (B 7. 90. 91. om) *κυριου* c. B al^{40} fere AndP Arc Victorin, ℵ 94. *τ. θια. τ. θε.*, item alter-utrum arm aeth ... vg^{cod} (ap Gb) cop ar^{e} Prim Haym plane om *αυτ.*, hinc Gb^{0} :: *αυτου* reliquis auctoritate praestat; *τ. θεου* vero eiusmodi est unde facile reliquae manaverint | *εγενοντο* et. ℵ^{c} ... ℵ* *εγενετο* | *και φωναι και βρονται* (6. 31. anonym^{aug} om *κ. φων.*, vg om *κ. βροντ.*) et. Prim Haym ... 14. 28. 36. 38. 79. 87. 97. cop syr And^{a} et^{c} *και βροντ. κ. φων.* (sah *facta sunt tonitrua et voces et fulgura*) | *και σεισμος* cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49 (suppl ab ipso*) 79. 95. al (sed 11. om *και*, 12. add artic) vg syr arm aeth AndP Prim al (sed anonym^{aug} habet tantum *et facta sunt fulgura et tonitrua et terrae motus*) ... 34. 35. 87. And$^{a\ c\ bav}$ *κ. σεισμοι* ... B al plus^{20} Arc om plane, hinc Gb^{0}

XII. 1. *Και σημειον* etc: cf Hippantichr^{60} *και ιωαννης φησι· και ειδον σημειον μεγα και θαυμαστον, γυναικα περιβεβλημενην τον ηλιον, και η σεληνη υποκατω των ποδων αυτης, και επι της κεφαλης αυτης στεφανος αστερων δεκαδυο.* Item Method$^{7\ 16}$ *και ωφθη μεγα σημειον εν τ. ουραν.* usque finem v. 6. | *περιβεβλημενη*: A *περιβλεπομενη* | *η* (1. 97. om) *σεληνη* et. Hipp Meth ... ℵ* (non^{c}) *την σεληνην* ... 38. add *την* | *δωδεκα* (28. 32. al aliq *ιβ'*): 1. 12. Hipp And^{a} et^{p} *δεκαδυο*

2. post *εν* (B *εγ*) *γα.* *εχουσα* addidimus *και* (et. Lm$^{ed\ mai}$) c. HC 95. am fu demid lips$^{4.\ 6.}$ tol omn^{lachm} aeth Prim (*et erat praegnans - et clamabat*; demid tol al *et in utero habens et clamat*, fu lips$^{4.\ 6.}$ al *et in utero habens et clamabat*, am *et in utero habens et clamans*) ... ς Lm^{ma} Ti om c.

καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο 1
σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφα- Ps 89, 3
λὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ δια- 13, 1
δήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν
ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον
αὐτῆς καταφάγῃ. 5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν 2, 27 19, 15 Ps 2, 9
πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς
πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν

ANP al pler vg^{cle} lips^{s}. Haym (item Victorin *et in utero habens clamans*) Hipp Meth^{717} And^{omn} Are, item cop (*et gravida exclamans*) syr arm | κραζει cum NAP 1. 28. 36. 79. 95. al demid tol al^{lachm} Hipp Meth And^{a} et^{bav} (vide ante etiam am Victorin cop) ... Gb′ Ln εκραζεν cum C 1. 7. 8. 31. 38. 87. al plus^{30} vg^{cle} fu lips$^{t.}$ $^{c.}$ al And^{c} et^{P} Are Prim Haym. Item Gb′ εκραξεν cum B al^{12} vg^{cod} (ap Ln), item syr arm | ωδινουσα et. Hipp Meth etc ... Ln$^{ed\ min}$ praem και cum A

3. πυρρος cum NAP al mu Meth^{717} And^{a} ^{p} ^{bav} Are, item *rufus* vg Or^{int} ^{3,867} anonym^{aug} (*rubeus*) Prim al ... BC 1. al^{30} And^{c} πυρος, item (*coloris ignei, ignitus*) cop syr ar^{c} arm; addit etiam aethPP (aeth^{ro} tantum *rufus*) *in similitudinem ignis*. Atque πυρρ. (πυρ.) ante μεγας posuimus cum NBC al^{35} cop syr aeth ar^{c} Meth And^{c} et^{P} Are Prim ... ς post μεγας pon cum AP 1. 28. 36. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al vg And ^{a} et^{bav} Or^{int} anonym^{aug} Haym | κεφαλας αυτου: A 87. κεφ. αυτων | επτα διαδηματ. cum NABCP al plus^{25} am fu demid tol lipss omn^{lachm} Meth And^{a} ^{c} ^{p} Are Or^{int} (male habetur *cornua* pro *diadem.*, sed in eis quae paullo post sequuntur recte *diadem.*) Haym ... ς (= Gb Sz) διαδημ. επτα cum? vg^{cle} Prim ... 1. 12. And^{bav} (contra comm) om επτα

4. αυτου: 1. om | N* post αστερων (C αστρων) per incuriam repetit το τριτον, quod N^{c} delevit | του ουρανου et. Or^{int} Meth etc ... 1. And^{P} om. Libere ad h. l. respicit Ir$^{int\ 164}$: *praecursores vero sunt draconis eius, qui per huiusmodi phantasiam abscedere faciet in cauda tertiam partem stellarum et deiiciet eas in terram.* | εστηκεν: C εστηκει, 14. 92. εστη | τεκειν: 37. 49. 91. 96. Hipp τεκτειν, Meth εκτεκειν | τεκνον: 38. παιδιον

5. αρσεν cum AC (:: quae soloeca dictio non ineptior aliis in apoc. adhibitis). Item P 95. Meth And^{bav} αρσενα ... ς αρρενα (B αρενα) cum NB 1. al pler Hipp And^{a} ^{c} ^{P} Are. Reddit accurate vg anonym^{aug} Haym *filium masculum*, sed Prim tantum *masculum*, Victorin tantum *filium*. | εν ραβδω cum NABC al pler vg Meth And^{c} Are Prim al ... P 1. 12. 28. 95. 97. arm And^{a} ^{p} ^{bav} om εν | ηρπασθη cum ACP 1. 7. 14. al longe plu And^{omn} Arc ... N 10. 29. 31. 37. 47. 49. 91. 95. 96. Hipp antichr^{60} Meth^{717} ηρπαγη (:: quae forma usitatior est nec fluctuat 2 Co 12, 4), item B ηρπαχθη | τεκνον: 38. παιδιον | προς sec cum

Dan 12, 11 εἰσ τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ,
Dan 12, 1 ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρασ χιλίασ διακοσίασ ἑξήκοντα. 7 καὶ
ἐγένετο πόλεμοσ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντοσ. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ
ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσιν, οὐδὲ τόποσ εὑρέθη αὐτῶν ἔτι

— ... — - -

ℵABCP al[40] vg rell Meth (Hipp *εισ*, sed *προσ τ. θεον*) And[c] et[P] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36[vl] al And[a] et[bav]

6. *εχει*: 38. vg[cle] fu lips[6.] al (sed non am demid harl tol lips[4. 5.] al[lachm]) *εικε* | *εκει* pri cum ℵABP al[40] Hipp (47. Hipp post *τοπον* pon) Meth And[c] et[P] Are ... ς (= Gb Sz) om cum C 1. 14. 36. 38. al And[a] et[bav]; item vg rell Prim al | *απο* ante *τ. θεου* c. ℵACP 1. 49. 51. 91. 95. 96. al Hipp[antichr 60] And[a*] et[bav] ... B al plus[25] Meth And[a**] C P Are *υπο* | *τρεφουσιν* cum ℵC 36. And[bav] (et 30. 98. *εκτρεφουσιν*) ... ς Ln *τρεφωσιν* cum AP 1. al mu Hipp Meth And[a C P] ... Gb' Ti *εκτρεφωσιν* cum B al plus[25] Are | *αυτην*: ita ℵ[c] correxit pro *αυτον* ℵ* ... 14. om | *χιλιασ διακοσ. εξηκοντα*: B *χιλ. διακ. ξ'*, 28. al *ασξ'* ... ℵ[c*] add *πεντε* ... 14. *ασξ'* (i. e 1860), cop *mille et octingentos et nonaginta* :: cf ad 12, 6

7. ο *μιχαηλ* cum ℵBCP al omn[vl], nec aliter vg ... Ln ο *τε μιχαηλ* cum A, item syr | *πολεμησαι* cum ℵB 1. 6. 7. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. al[30] And[omn]. Item Gb Sz Ln Ti *τον πολεμησαι* cum ACP 36. 37. 49. 51. 91. 95. 96. al pauc. Cf et. Cass: *Et factum est bellum in caelo, Michael et angeli eius, ut pugnarent cum dracone*; item Prim: *Et accidit praelium in caelo, Michael et angelis eius, ut pugnarent cum draconc.* Item syr – *et Michael et collegium angelorum eius ad praeliandum cum dracone* ... ς (= Gb Sz) *επολεμησαν* cum? Are (quod vix e cod. Gr fluxit). Item vg anonym[aug] Victorin Hier[essa 27] *Mich. et angeli eius proeliabantur* (anonym Vict *pugnabant*, Hier *bellabant*) *cum dracone* :: ex qua lectione Latina non efficiendum est *επολεμησαν* illos in codd. suis reperisse. | *μετα* cum ℵABCP al[40] vg syr And[omn] Are anonym[aug] Prim al ... ς (= Gb Sz) *κατα* cum 1. 94. al[vl]. Item libere Ambrst ad 1 Co 15, 52: *Vidi Michael et angelos eius in caelo pugnantes adversus draconem et angelos eius, qui est diabolus et satanas.*

8. *ισχυσαν* cum ℵCP 1. 28. 36. 79. al mu vg (*non valuerunt*) syr arm And a P bav Are Hier[essa 27] (*non praevaluerunt*) anonym[aug] Victorin Prim al. Item B 14. *ισχυον* ... Gb Sz Ln[ed min] *ισχυσιν* cum A al plus[30] cop aeth And[c]. Praeterea ℵ add *προσ αυτον* | *ουδε* cum ℵABC al plus[30] And[c] et[P] Are ... ς (= Gb Sz) *ουτε* cum P 1. 36. al And[a] et[bav] | *τοποσ* (14. om) *ευρεθη αυτων* (28. 79. And[a] et[P] *αυτων ευρ.*) cum ABCP 1. al mu (et. 14.) vg syr arm And[a P bav] Are anonym[aug] Victorin Prim al ... ℵ[c c] 17. 36. Hier[essa 27] *τοπ. ευρ. αυτοισ*, *locus inventus est eis* ... Gb'' et (ex errore) Ln[ed min] *τοπ. ευρεθη αυτω* (29. *αυτω ευρ.*) cum 6. 7. 8. al plus[30] (sunt iidem fere qui *ισχυσιν* praebent) cop And[c], item (*nec invenit amplius locum in caelo*) aeth ... ℵ* *τοτε ευρεθη* | *ετι*: ℵ[c c] 7. 28. 79. arm Hier[essa] om

ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε,

20, 2 Gn 3, 1 11, 15 19, 1 18, 20

9. *ο δρακων* etc: anonym^{aug} Victorin *draco magnus, anguis antiquus*, Hier esa ^{27} *draco magnus, coluber antiquus*, vg Victorin Promiss^{a} Haym *draco ille magnus, serpens* (Promiss *ille serp.*) *antiq.*, Prim *ille draco, serpens magnus et antiq.* | *ο μεγας ο οφις*: And^{b} (bis omisso artic.) *μεγας οφις*, 95. *ο οφ. ο μεγας* ... א 1. And^{P} *ο μεγας οφις* (cf ante Prim, qui et ipse *μεγας* cum *οφις* coniung) | *διαβολος*: arm *βεελζεβουλ* | και (א om) *ο σατανας* cum ʜᴀᴄᴘ 1. 95. al vix mu And^{P} et^{bav}, id quod confirmat comm: *εἰ δὲ μετὰ τοῦ ἄρθρου κεῖται „ὁ σατανᾶς“, οὐχ ὡς ἄλλος ὢν παρὰ τὸν διάβολον· εἰ καὶ κεῖται καθ' ὑπέρβατον, οἷον ὁ διάβολος ὁ καὶ σατανᾶς, ἀλλ' ὡς τὰ δύο καλούμενος, τὸ μὲν* etc ... B al fere^{40} And^{a} et^{c} Are om *ο*, hinc Gb^{0} | *μετ αυτου εβληθησαν*: 26. 28. 79. And^{a} om, item 49. anonym^{aug} Hier^{esa} (non item Prim Promiss etc) om *εβληθησαν*, item 1. And^{bav} om *μετ αυτου*

10. *ηκουσα*: 95. And^{a} *ηκουσαν* | *εν τω ουρ.* (95. arm anonym^{aug} *εκ του ουρανου*) *λεγουσαν* cum ʜᴀʙᴄᴘ al^{25} vg cop syr arm aeth And$^{c\ bav}$ et^{P} (sed And^{P} *φωνης μεγαλης* et *λεγουσης*) Are anonym^{aug} Prim Fulg fid cath ^{538} al ... ς (= Gb Sx) *λεγουσ. εν τ. ουρ.* cum 1. al pauc^{vi} And^{a} ... 41. 42. tol om *εν τ. ουρ.* | *χριστου*: c *κυριου* | *εβληθη* (Gb″) cum ʜᴀɴᴄᴘ al^{40} And^{a} et^{c} Are .. ς *κατεβληθη* cum 1. 49. al pauc^{vi} And^{P} et^{bav}. Latinis est *proiectus est* (ut v. 9.) vg, *praecipitatus est* Prim (v. 9. *missus est*), *exclusus est* anonym^{aug} (ut v. 9.). | *κατηγωρ* cum A (:: quae vox Graecis ignota sed ab ipsis Rabbinis recepta est) ... ς (= Gb Sx) *κατηγορος* cum ʜᴀᴄᴘ al omn^{vi} Or$^{cat\ eph\ ^{218}}$ And^{omn} Are | *αιτους* (Gb′) cum ᴀᴘ 1. 28. 36. 79. And^{a} P ^{bav} ... ς *αυτων* cum ʜʙᴄ al pler And^{c} Are (:: ut solet construi *κατηγορειν*) | *ενωπ. τ. θεου ημων*: 1. 14. 28. 79. 90. 92. 98. cop arm aeth And^{a} et^{P} om *ημων* (14. om etiam post *αδελφων*)

11. *αυτοι*: א *ουτοι*, item cop | *το αιμα*: 14. 36. *του αιματος* ... 28. 79. And^{a} *το ονομα* | *τον λογον της μαρτυρ. αυτων*: c *την μαρτυριαν αυτων* ... cop *sanguinem testimonii ipsius* ... 43. 47. 87. arm *αυτου* pro *αυτων* | *ουκ* ut ʜᴀᴄᴘ etc ... A *ουχ*, atque sic Ln | *ουκ ηγαπησ. την ψυχην* (35. 87. And^{c} *τας ψυχας*) *αυτων* (א^{c} *εαυτων*): arm *non acquieverunt draconi*

οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

4 13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ
Ez 40, 31 Dan 7, 25 αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα

---

12. οιρανοι cum ℵBCP al plus[35] And[c] Are ... ς Ln Ti οι ουρα. cum A 1. 28. 30** 36. 47. 49. 79. 91. 95. al arm And[a] p bav | εν αυτοις σκηνουντες (C κατασκην.): ℵ 26. 29. 30. 31. 98. And[a] ε. αυτ. κατοικουντες (sed ℵ κατ. εν αυτ.). Item vg Prim al *qui habitatis in eis.* | την (ℵ εισ την) γην (A αγαπην) και την θαλασσαν cum ℵACP 28. 79. 95. And[bav] (:: cf 8, 13). Item Gb Sz Ln τη γη και τη θαλασση cum ℵ al[40] And[c] etP Are. Item *vae terrae et mari* (anonym[aug] *vae tibi terra et mare*, Prim *vae vobis terra et mare*) vg cop syr arm aeth anonym[aug] Prim Promiss[s] al ... ς (= Gb Sz) τοισ κατοικουσι την γην και την θαλασσαν (And[a] ut solet -ατταν) cum 1. al? And[a] (ut est etiam in comm) | εχων (1. And[a] ο εχ.) θυμον μεγαν (38. -γα, AndP μεγ. εχ. θυ.): ℵ om μεγαν

13. ειδεν cum ℵACP al pler And[a c] P Are ... B 7. 14. 92. And[bav] ιδεν ... Hipp[antichr 60] (postquam v. 7—12 praeteriit) και τοτε ιδων ο δρακων εδιωξε την etc pro και οτε ειδεν etc; sed postea[61] και ειδε, φησιν, ο δρακων και εδιωξε etc | ο δρακων οτι εβληθη et. ℵ* ... ℵ[c] οτι εβληθη ο δρακ. | εδιωξεν et. Hipp ... ℵ[c] εξεδιωξεν (ℵ* corrupte εδωκεν) | αρσενα cum ℵCP 14. 92. 95., item A αρσεναν, ut Ln Ti ... ς αρρενα (αρενα B 28.) cum B al pler Hipp And[omn] Are

14. εδοθησαν et. ℵ* ... ℵ[c] εδοθη | αι δυο cum ACP 7. 12. 27* 28. 36. 79. 95. Hipp[antichr 61] And[a] p bav. Confirmat And[com]: αι δυο διαθηκαι, δι' ὧν πάντωσ αἱ πτέρυγεσ τοῦ ἀετοῦ σημαίνονται ... ς om αι cum ℵB al pler Hipp[antichr 60] And[a] Are | του αετου: ℵ om του, item arm (98. αυτου pro αετου του). Apud Prim legitur *duae alae quasi aquilae magnae.* | πετηται: 1. 28. 38. 79. πεταται, item η in B super rasuram repositum | εισ την ερημον: 1. 12. And[a] (invito comm) om | οπου τρεφεται (sed 26. 27. 32. -φηται) cum ℵACP 1. C. 26. 27. 28. 32. 36. 79. 94. 95. al vg cop syr arm aeth Hipp[antichr 60] et[61] And[a] et[bav] anonym[aug] Prim al ... Gb' οπωσ τρεφηται (sed 14. τρεφεται, item η in B super rasuram) al[35] And[c] etP (cf com ὅπωσ ταύταισ - τρέφηται) Are | τρεφ. εκει καιρον: ℵ* om καιρον, ℵ[c] vero και καιρον supplevit | και ημισυ (ℵ* ημισου, ℵ[c] substituit ημισυ) καιρου: C om

15. εβαλεν: A* ελαβεν ... 7 υπερεβαλεν | εκ του στοματ. αυτου ante οπισω της γυναικ. cum ℵACP al[40] vg rell And[omn] Are anonym[aug] Prim al ... ς (= Gb Sz) post οπ. της γυναικ. pon cum 1. al? | ὑδωρ

αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, 17, 18
καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν
ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 17 καὶ ὠργίσθη ὁ δρά-
κων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοι- 14, 12
πῶν τῶν σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ 19, 10
καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

XIII.

XII. 18 *Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.* 1 καὶ

ως ποταμιον: arm om ως ποτ., 29. 30. 98. om υδωρ | αυτην cum ℵAB C (ποιησ. αυτ ποταμοφ.) al^{40} fere And^{a} etc Arc, item eam vg Prim al ... ς (= Gb Sz) ταυτην cum P 1. 7. al And^{p} et^{bav} | ινα αυτ. ποταμ. ποιηση (7. 36. And^{bav} -ησει): Prim *ut eam perderet* ... cop om

16. και εβοηθ. η γη τη γυναικι: cop rursus om | ηνοιξεν η γη: 34. 35. 36. 40. 41. 42. al^{vi} And^{c} anonym^{aug} om η γη | και κατεπιεν usq στοματος αυτου: syr om | τον ποταμον or: A arm o υδωρ o | εβαλεν: B ενεβαλεν, 14. 92. ανελαβεν (sed 14. post γυναικι v. 17. repetit και ηνοιξεν usque ανεβαλεν. Apud Scri et v. 17. et v. 16. habet ανελαβεν, apud Treg v. 16. εβαλεν et tantum v. 17. ανελαβεν) | εκ τ. στομ. αυτου: aeth add *et nescivit quod datae fuerint ei alae*

17. ωργισθη: P 7. 36. And^{bav} οργισθη | επι τη γυναικι cum ℵABP 1. al omn^{vi} Hipp$^{antichr\,60}$ And^{omn} Arc, item *in mulierem* vg anonym^{aug} al ... Ln om επι cum C; item *mulieri* Prim | ποιησαι πολεμον (et. vg Prim al) ... ℵ anonym^{aug} πολεμ. ποιησαι | λοιπων: ℵ επιλοιπων ... Hipp αγιων | ιησου cum ℵCAB*CP al plus^{10} am fu demid lips$^{5.\ 6.}$ omn Iachm cop syr arm (aeth *domini Iesu*) Hipp And^{omn} Arc Haym al. Item P^{46} 1. 7. 8. του ιησου ... ς (= Gb Sz) του ιησου Χριστου cum? vg^{cle} tol lips^{4} Prim ... ℵ* του θεου, 98. θεου

18. εσταθην cum HP al fere omn cop ar^{c} And^{omn} Arc. Agnoscitur etiam capitum Andreae ratione, quoniam inde a verbis *Και εσταθην* novum caput, i. e. cap. 36. incipit ... Gb' Ln εσταθη cum ℵAC 87. 92. vg syr arm aeth^{utr} anonym^{aug} Haym al (sed Prim hunc versum praeterit). Commentatur de eadem scriptura Haymo: *notandum autem quod idem draco non supra petram sed super arenam stetisse dicitur. Cunctis enim liquet quia serpens in petra vestigium habere non valet* etc : : dubium non est quin scriptura εσταθη, praesertim interpretum ratione habita, antiquissima auctoritate alteri praestet. Sed non minus mihi dubium videtur quin, quamvis Bentlejo aliisque gravibus patronis gaudeat, a vero abhorreat. εσταθην επι την αμμον τησ θαλασσησ arcte cum verbis και ειδον εκ τησ θαλασσησ αναβαινον cohaeret. (Conferre iuvat Dan. 10, 4. καὶ ἐγὼ ἤμην ἐχόμενα τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου, postquam praecessit 8, 2. καὶ ἤμην ἐν σούσοις - καὶ ἤμην

11, 7. 19, 8 Dan 7, 8 ss *εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ*
κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ
17, 3 *ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας.* 2 *καὶ τὸ θηρίον*
ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν
δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 *καὶ*
μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ

ἐπὶ τοῦ οὐβάλ.) *εσταθη* vero de dracone dictum et otiosum est et contra id quod modo praecessit *απηλθεν*. Frustra etiam est quod *εσταθη* rebus v. 2. narratis commendari volunt. Quomodo enim sibi respondent statio draconis super arenam maris et verba *και εδωκεν αυτω ο δρακων τον θρονον αυτου*?

XIII. 1 et 2. *ειδον* bis cum ℵP (C tantum v. 2) al pler Andomn Are ... Ti *ειδον* bis cum AB (C 7. tantum v. 1.) 14. 92. | *αναβαινον*: 7. 32. *αναβαινων* | *εχον*: 1. 7. 8. 30. 31. 32. 98. al *εχων* | *κερατα δεκα και κεφαλ. επτα* cum ℵABCP al[40] fere cop syr aeth Andomn Are Prim ... ς (= Gb Sz) *κεφαλ. επτ. και κερατ. δεκ.* cum? (1. *εχων κεφαλ. επτα* omissis reli) vg arm | *επι τ. κερατ. αυτου* et. ℵ[c] ... ℵ* 7. *αυτων* pro *αυτου* | *δεκα διαδηματα*: ℵ *διαδημ. δεκα* ... Prim om *δεκα* (et bis ad h. l. et post), cop *quattuor* substituit | *αυτου* post *κεφαλας*: P *αυτων* (sed *των* ineunte versu ipsa quidem prima manu praeter lineam adscriptum est. Versus qui praecedit exit *αυ*, ita ut inter scribendum altera syllaba omissa fuerit.) | *ονοματα* cum ℵAB al[40] vg[clc] am lips[a. c.] omn[lachm] syr Andc Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ονομα* cum CP 1. 28. 79. 95. al aliq fu demid lips[d.] tol cop (om *βλασφ.*) arm aeth Anda P bav Prim Haym

2. *ειδον* cum ℵCP etc ... Ti *ειδον* cum AB etc. Vide ad v. 1. | *ην ομοιον*: 28. 35. 87. *ομοι. ην*, item *similis erat* vg Ir[int 336] anonym[aug] Prim al ... 1. 12. 46. arm AndP com et[bav] om *ην*, hinc Gb[o] | *αρκου* c. ℵABCP 1. al[30] And[a*] c bav ... ς (= Gb Sz) *αρκτου* cum 29. 30** 47. 87* 90. 91. 92. 94** 95. 96. 98. al And[a**] et[P] Are | *στομα* sec et. Ir[int] ... 38. arm aeth om | *λεοντων* cum ℵ 14. 92. syr, item Victorin (ap Sab est *tanquam ora leonum*, ap (fall *tanquam leonem*, quod vitiosum vdtr) :: quae lectio ab aliena manu abhorret; nec mirum quod a plerisque in vulgarem mutata est ... ς Lu Ti *λεοντος* cum ABCP al pler vg cop aeth arm Andomn Are Ir[int 336] anonym[aug] Prim al | *ο δρακων*: ℵ om *ο* | *και* (7. Andbav om) *εξουσιαν μεγαλην*: 29. 30. 50. 93. 98. om (And[a] om *και τ. θρον. αυτου*) ... A** add (i. e. repetit) *εδωκεν αυτω*

3. *και μιαν* cum ℵABCP 1. al[40] am tol allachm cop syr arm aeth And[a] c bav Are Ir[int 336] Prim ... ς (= Gb Sz) *και ειδον μιαν* cum 95. al? vg clc fu demid lipsa allachm AndP anonym[aug] Haym | *εκ των* cum ℵAB** CP al[40] vg syr aeth Andc Are Ir[int] anonym[aug] Prim Haym ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum ℵ* 1. 36. al? And[a] P bav cop arm | *ως* cum ℵACP 1. 28. 29. 36. 38. 79. 95. al And[a] et[bav] etc com Are[com] (*τὸ ῥητὸν παριστᾷ, οὐκ ἐσφαγμένην ἀλλ' ὡς ἐσφαγμ φάσκων, καὶ τῷ „ὡσ" ὁμοιωματικῷ*

πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ 17, 8
ὀπίσω τοῦ θηρίου, 4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν
τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· τίς
ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; 5 καὶ 18, 18
ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη 11, 2
αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο. 6 καὶ ἤνοιξεν τὸ

μορίῳ χρησάμενον etc) ... B al plus[30] And[c] txt etP Are[txt] *ωσει* ... arm om | *εσφαγμενην*: passim, ut 91. AndP txt And[a bis], *εσφραγισμενην* scriptum est | *του θανατου αυτου*: ℵ* om *αυτου* | *εθαυμασεν* (ς[c]) c. ℵA[1] P al pler And[c] Are (in comm *ἀντὶ τοῦ· θάμβους ἐπλήσθη*), item *admiratio est* vg Ir[int] Haym (Prim ut[vid] *et admiratae sunt gentes inhabitantes terram*) ... A 1. 12. 28. 36. 79. And[a] etP *εθαυμασθη*, ac sic ς Ln. Item C *εθαυμαστωθη*. | *ολη η γη* cum ℵABCP al pler vg rell And[a c] Are Ir[int] rell ... ς (non item ς[c] Gb Sz) *εν ολη τη γη* cum 1. 12. 28. 36. 79. AndP (et[bav] sed omisso *εν*) :: *εθαυμασεν* et *εθαυμασθη* scriptura unciali facile confunduntur, *σεν* et *σθη* enim CEN et COH scribuntur. | *οπισω*: 38. *οπισθε* ... 14. 92. *επι*

4. *τω δρακοντι* cum ℵABCP al fere[45] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *τον δρακοντα* cum ? (1. transilit a *και προσεκυνησαν* pri ad alterum. Item 29. cop.) | *οτι εδωκεν* cum ℵACP 12. 34. 35. 36. 46. 79. 87. 95. am fu demid lips[5.] omn[lachm] syr ar[c] aeth And[omn] Ir[int 226] Prim (reddit *οτι* per *eo quod*) al. Item 28. *οτε εδωκεν* ... ς (= Gb Sz) *ος εδωκεν* cum? vg[cle] tol lips[4. 6.] arm. (Sed *qui dedit* respondet etiam lectioni *τω δεδωκοτι*.) ... B al plus[35] Are *τω δεδωκοτι* (Gb'), item 14. 92. *τω δοντι* | *την εξουσιαν* cum ℵABCP al plus[40] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om *την* sine cod ut[vi] (:: sunt enim ista ex interpretatione Erasmi, vide ante) | *τω θηριω* nec cum ℵBCP al plus[40] And[c] Are ... ς (= Gb Sz) *το θηριον* cum A 79. al pauc[vi] And[a] ... 12. AndP et[bav] om *και προσεκ. τω θηριω*, item arm et usque *τω θηριω* tert syr | *και τις* cum ℵA BCP 1. 10. 12. 14. 17. 28. 35. 36. 37. 38. 42* 47. 49. 79. 87. 91. 92. 95. 96. vg cop syr aeth And[omn] Ir[int] Prim al. Item *aut* arm[sb] anonym[aug] ... ς (= Gb + Sz) om *και* cum 6. 7. 8. 29. 31. al[30] fere Are (arm[treg]) | *δυναται* cum ℵACP 1. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 95. 97. al? vg (*poterit*) And[omn] Ir[int] anonym[aug] Prim (etiam hi[2] *poterit*, contra Ir[int] *potest*) al ... Gb'' *δυνατος* cum B al fere[40] Are

5. *και βλασφημιας* cum ℵC 38. 51. 94. 95. al[vi] vg[cle] demid tol lipsa (rell vide post) syr aeth (cop *magnas blasphemias*) Dion[euseb ex] interpretatione Rufini Haym (fu *et blasphemiae*, all[achm] *et blasphemia*, am *blasphemiae* sine *et*) ... Ln *και βλασφημα* cum A 12. 28. 34. 35. 47. 79. 87. Dion[eus 7,10. edd 2] And[a c p] ... Gb'' Ti *και βλασφημιαν* cum BP al[25] (cf supra fu etc) arm Dion[eus 7,10 ed] Ir[int 226] Are ... 1. 31. 32. And[bav] om *και εδοθη αυτω στομ. λαλ. μεγ. κ. βλασφημ.*, item praeterit Prim | *εξουσια* et. ℵ[c] Dion[eus] Ir[int] etc ... ℵ* om | *ποιησαι* (et. ς Gb Sz) cum ACP 1. 12. 18. 28. 36. 79. 95. vg (lips[4. ms] *operari* pro *facere*) syr And[a p bav] anonym[aug] Prim ad h. l. Item ℵ sed add *ο θε-*

στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ
11, 7 ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκη-
7, 9 νοῦντας. 7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ
14, 6 νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν
17, 8 καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. 8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ
κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ

λει, item aeth sed add *signa quae voluit* ... ς^{e} *πολεμον ποιησαι* cum B al pler And^{c} Are, item 14. 92. cop ar^{e} *πολεμησαι* ... arm Dion^{ms} (sed habet *εδοθη αυτω εξουσια και μηνες τεσσ. δυο*) Ir$^{int\ 886}$ Prim sec loco (ad v. 18.) om ipsum *ποιησαι*, hinc Gb^{90} | *τεσσερακοντ.* cum ΝΑC ... ς *τεσσαρακ.* cum P al pler And$^{a\ c}$ P Are, sed B 28. 36. 79. al And^{bav} *μβ'* | *δυο* cum ΝCP al pler (B etc vide ante) And$^{a\ c}$ P Are, item vg^{cle} et$^{edd\ pler}$ (am XLII) anonym^{aug} Prim al ... Ln *και δυο* cum A 16. 95. fu syr Ir^{int}

6. *εισ βλασφημιασ* cum ΝAC 1. 18. 34. 35. 36. 87. 95. vg^{cle} fu demid tol lipss omn^{lachm} And^{c} ... ς *εισ βλασφημιαν* cum BP al pler syr arm And^{a} p ^{bav} Are, item *in blasphemia* am Prim Promiss^{10}, *in blasphemiam* anonym^{aug}, item Ir^{int} *ad blasphemium*, sed$^{ed\ mass}$ *os suum blasphemum* ... libere *blasphemandi, ut blasphemaret* cop aeth | *το ονομα αυτου* et. Ν^{c} ... Ν* *αυτον* | *και την σκηνην αυτου*: C tol* om | *τουσ εν* (Gb″) cum Ν*AB**C al^{20} fere syr aeth And^{c} ... ς Ti *και τουσ εν* cum Ν^{c}B*P 1. al mu vg cop syr^{edd} arm And^{a} p ^{bav} Are Ir^{int} anonym^{aug} Prim al | *σκηνουντασ* (86. *οικουντασ*, 94. *κατοικουντασ*): Ν *-ντεσ*, nec correctum est

7. *και εδοθη αυτω* usque *και νικησαι αυτουσ* cum ΝB 1$^{**\ mg}$ al pler vg cop aeth (et syr post *και εθνοσ* pon) And^{a} et^{c} Are anonym^{aug} Prim Promiss^{10} al ... Ln om cum ACP 1* 12. 14. 92. arm^{zoh} And^{P} et^{bav} Ir int :: at exciderunt ista propter *ὁμοιοτέλευτον* | *ποιησαι πολεμον* cum NB al^{20} fere cop syr aeth And^{a} Are Prim Promiss^{10} ... ς *πολεμ. ποιησ.* cum 1$^{**\ mg}$ 35. 87. al vg And^{c} anonym^{aug} Haym al | *εξουσια*: in Ν sic^{c} pro *-σιαν* * restituit | *και λαον* (C *λαουσ*) cum NABCP al plus^{25} vg syr aeth And^{a} et^{c} Are Ir^{int} Prim ... ς (= Gb Sx) om cum 1. 36. 49. 91. al cop arm And^{P} et^{bav} Haym (anonym^{aug} *super omnem tribum et linguam* omissis et *και λαον* et *κ. εθνοσ*)

8. *αυτον* cum ABC al plus^{80} And^{a} et^{c} Are ... ς (= Gb Sx) *αυτω* cum NP 1. 7. 38. 49. 87. 91. 95. al^{vi} And^{P} et^{bav}. Ex Latinis vg^{cle} lips$^{d.\ e.}$ tol allachm Ir^{int} *eam*, am fu demid lips$^{a.}$ Ir^{int} odd^{3} Prim Haym *eum*. Pro *προσκυνησουσιν* (ut am fu demid lips$^{a.}$ tol al anonym^{aug} Haym) vg cle lips$^{d.\ e.}$ allachm Ir^{int} Prim *adoraverunt*. | *οὗ οὐ* cum C Ir^{int} (*cuius non est scriptum nomen*), item corrupte A *ουαι*. Rursus *το ονομ. αυτου* cum AC ... ς *ὧν οὐ* cum Ν(sed Ν* om *ου*, Ν^{c} suppl)P al plu vg cop syr arm aeth And^{omn} Are anonym^{aug} Prim al; similiter B 8. 29. al plus^{10} *ων* (8. *ω*) *ουτε*. Item pro *αυτου* habent Ν* 95. syr arm *αυτων*, NCBP al pler And^{omn} Are om, nec expri Latinorum quisquam | *το ονομα* cum ABC al^{40} cop syr And^{c} p ^{bav} Ir^{int} anonym^{aug} ... ς (= Gb Sx) *τα*

βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
9 εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. 10 εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμα- 2, 7 etc. Ier 15, 2
λωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ
ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων. 14, 12
11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέ-

ονοματα cum ΝΡ 1. 28. 79. 95. vg arm aeth And^{a} Are Prim Haym | ἐν (Β επι) τω (C om) βιβλιω cum ΑΒCΡ al^{30} And^{omn} Are; item ℵ^{c} ἐν τω, sed βιβλω (ℵ*) per incuriam immutatum reliquit ... ς (= Gb Sz) ἐν τη (ℵ* 36. om) βιβλω cum ℵ* 1. al vix mu And^{com} Are^{com} | του ante ἐσφαγμενου cum ΝΑΒCΡ 1. al plus^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om του sine cod? ... 1. 16. 38. 48. And^{a} τ. ἐσφραγισμενου

9. ει: C η, item bis v. sq. | ουσ: fu demid lips$^{d. s.}$ (etiam cop syr aeth et h. l. et supra capp 2 et 3, quod non adnotavimus singulis locis) Prim Haym (non item supra capp 2 et 3.) *aures*, item lips$^{d.}$ lips^{eee} cop add *audiendi*

10. ει τις εις αιχμαλωσιαν, εις αιχμαλ. υπαγει (et. Ln$^{ed\ mai}$) cum A am fu all^{achm} (am *qui in captivitatem, vadit in captivitatem*, fu all^{achm} *qui in captivitatem, in captivitatem vadit*). Item sed omisso altero εις αιχμαλωσιαν ΝΒCΡ 28. 38. 79. 95. And^{bav}, item 14. 32. 47. 92. ει τις αιχμαλωσιαν υπαγει, 1. And^{a} ει τις αιχμαλωσιαν συναγει ... 6. 8. 29. 31. 91. 93. 94. 96. 97. 98. al^{20} fere And^{P} ει τις εχει αιχμαλωσιαν υπαγει ... 7. 36. ει τις αιχμαλωτιζει (36. αιχμαλωτησει), υπαγει ... ς ει τις αιχμαλωσιαν συναγει, εις αιχμαλωσιαν υπαγει cum Are (ex cod?) ... Gb′ cum 33. 35. And^{c} ει τις εις (33. om) αιχμαλωσιαν απαγει (35. επαγει) εις αιχμαλωσιαν υπαγει. Similiter vg^{cle} demid lips$^{d. s. e.}$ tol all^{achm} Haym *Qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadet* (lips$^{s. e.}$ all^{achm} *vadit*, lips$^{d.}$ *vadat*), Ir^{int} *Si quis in captiv. duxerit, in captiv. ibit*, Prim *Qui captivum duxerit, et ipse capietur*. Item syr *si quis in captivitatem abducit, in captivitatem abit*; cop *ducens in captivitatem ingrediatur*. Libere aeth *et captus fuit mihi animus meus*; item arm *sunt enim quidam qui in captivitatem tradentur*, atque pergit: *et sunt quidam qui gladio morientur, et sunt quidam qui ipsi ipsos occident* ... Ln$^{ed\ min}$ ει τις εις αιχμαλωσιαν συναγει, εις αιχμαλωσιαν υπαγει ex errore et coniectura | μαχαιρη bis cum AC ... ς μαχαιρα cum ΝΒΡ al omn^{vl} And^{omn} Are | αποκτενει (Β 26. 87. -κτένει) cum BCP 1. 7. 26. 36. 38. 49. 87. 91. 96. al And^{a} et^{P} Are, item vg Ir^{int} Prim al *occiderit* ... 35. 95. And^{c} αποκτεννει, ℵ 28. 79. αποκτεινει. Similiter cop *occidens gladio occidetur gladio*, syr *si quis gladio occidit, oportet eum gladio occidi*. Item Ln ἀποκταινει de coniectura ... A αποκτανθηναι omisso δει (habet igitur ει τις εν μαχ. αποκτανθηναι αυτον εν μαχ. αποκτανθηναι) ... 2. 6. 8. 14. 29. 30. 31. 32. al plus^{10} om, item And^{bav} una cum δει αυτον | εν μαχαιρ. sec: 2. 6. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 38. 47. al plus^{10} om (sunt iidem fere qui antea αποκτενει om, sed 38. 47. non om) | πιστις: 38. 97. θλιψις | των αγιων: aeth add *et non admirandum satanae*

11. ειδον cum ΝCΡ al pler And^{omn} Are ... Ti ιδον cum ΑΒ 7. 14. 92. ...

ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺς κατοι-

---

aeth om (*Et deinde exiit alia bestia*) | αναβαινον: C -βαινον ... 7. -βαινων | δυο (12. δεκαδυο, 88. post ομοι. αρνιω pon): 2. 6. 8. 13. 29. 31. 32. al[15] fere Are om, item Hipp[anticlhr 49 sec loc] (τὸ δὲ εἰπεῖν· τὰ κέρατα ὅμοια ἀρνίῳ, sed paullo ante habet τὰ δὲ δύο κέρατα, atque[ibid 48] καὶ εἶχε κέρατα δύο etc) | ομοια: C per incuriam ονομα

12. του πρω. θηριου ... 14. του θηρ. του πρωτ. | ποιει ante ενωπιον αυτου cum ℵABCP al fere omn And[a] p bav Are ... 84. 35. 87. And[c] ποιησει ... 38. vg (*faciebat*) cop syr arm aeth Hipp[anticlhr 48] et[49] Ir[int 226] εποιει (item Prim, sed habet *faciebat in terra*, pergens: „*deo subiecit ut inhabitantes terram adorarent bestiam*" etc) | και ποιει ante την γην cum ℵACP 1. 28. 36. 79. al mu Hipp[49] And[a] et[bav], item *et facit* fu tol al[lachm] Ir[int] anonym[aug] ... 34. 35. 87. And[c] και ποιησει ... Ti και εποιει cum B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 49. al plus[20] Hipp[48] And[P] Are, item cop syr arm aeth, item *et fecit* vg[cle] am demid al[lachm] lipss | την γην και: P per incuriam (aberravit scriptor ab altero ποιει ad prius) ενωπιον | τους εν αυτη κατοικουντας cum ℵABP 1. al plus[20] Hipp[46] et[49] And[omn] Are (anonym[aug] *eos qui in ea sunt*) ... ς τους κατοικ. εν αυτη cum C 14. 92. al, item *habitantes in ea* (*in eam* am) vg, *qui habitant in ea* Ir[int] (Prim vide ante) | ινα προσκυνησουσιν cum AC 7. 14. 30[c] 36. 98. And[bav] ... ς ινα προσκυνησωσι cum BP al pler Hipp[bis] And[a c] p Are ... ℵ προσκυνιν | το θηριον το πρωτον: 6[a] 35. 41. 42. 87. 95. (hi[2] ap Scri ad του πρωτου θηριου notantur, per errorem ut[vid]) And[c] τω θηριω τω πρωτω | του θανατου αυτου (et. Ir[int] Hipp[bis] anonym[aug]): A om του θανατου ... P 14. 92. om αυτου, item vg Prim al

13. ποιει: 35. 87. cop And[c] Ir[int 226] anonym[aug] ποιησει ... 31. Hipp antichr[48] εποιει, item *fecit* vg (exc fu) aeth Prim Haym | σημεια μεγαλα: 35. 87. And[c] μεγ. σημ. | ινα και πυρ cum ℵACP 1. 35. 38. 87. al vg syr (cop sed om και) Hipp And[c] p bav Ir[int] Prim al (anonym aug *ita ut ignem*; 28. 79. And[a] ινα εν πλανη ποιη [28. ποιει] πυρ) ... Gb Sz και (14. 92. om) πυρ ινα cum B al[35] Are | ποιη (P 95. ποιει) καταβαινειν (Hipp καταβηναι) εκ του ουρανου cum HP 1. 95. al vix mu syr (aeth *ut descendere faceret ex caelo ignem*) Hipp And[bav] anonym[aug]. Item Ln Ti ποιη (35. And[c] ποιηση) εκ του ουραν. καταβαινειν (C καταβαιννιν, 35. And[c] καταβηναι) cum AC 28. 34. 35. 38. 79 vg And[a c] p Ir[int] Prim al ... Gb Sz εκ του ουρανου καταβαινη (B 6. 7. 30. 36. 50. 98. -βαινει) cum B al[35] fere cop Are ... 87. post ινα και πυρ pergit εκ του ουρ. καταβηναι εισ etc | εισ την γην cum ℵACP 1 al sat mu Hipp And[a c] bav, item *in terram* vg Ir[int] anonym[aug] al (Prim

κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας,

14. 9 Dan 3, 5 a

om, ut et. 95.) ... B 2. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 91. 92. al[20] fere AndP Are επι την γην (14. της γης)

14. τους κατοικουντας et. Hipp[antichr 48] Ir[int 326] etc ... 2. 6. 8. 29. 30. 31. 32. 49. al[20] fere Are praem τους εριους. Praeterea cf Prim „*et seduxit eos qui inhabitant terram*, vel sicut alia translatio habet, *terram et qui habitant in ea*". | δια τα σημεια usque κατοικ. επι της γης: B* syr om (transiliunt igitur ab επι της γης priore ad alterum) | ποιησαι et. Hipp: 38. ποιειν | λεγων: B ex emendatione 1. 14. 92. 94. 95. Hipp λεγον, B[mg] λεγοντος ... arm pro λεγων usque ποιησαι: *dicunt ei habitantes super terram: Fac* | ποιησαι sec: ℵ praem και | εικονα cum ℵBCP al omn[vl] etc: Ti εικοναν cum A And[bav] | ος cum AB CP 28. 38. 34. 35. 36. 79. 87. 92. And[c] et[bav] ... ς ὅ cum ℵ 1. al pler Hipp And[a] et[P] Are | εχει cum ℵACP 1. al mu vg Hipp And[c] et[bav] Prim al ... Gb′ ειχε cum B plus[35] syr And[a] et[P] Are | την πληγην cum ACP al plu Hipp And[omn] ... ℵ(πληγης)B 2. 6. 8. 18. 14. 26. 27. 29. 30. 41. 32. 40. 41. 42. 92. 93. 94. 97. 98. Are om την | της μαχ. και εζησεν cum ℵACP al sat mu (14. 92. praem απο) vg cop syr arm aeth (*quae vulnerata fuit per gladium et convaluit*) Hipp And[omn] Prim (*quae habet plagam factam de gladio et vixit*) al ... B al plus[35] Are και εζησεν απο (16. 39. add της πληγης) της μαχ. | μαχαιρης cum ℵAC ... ς μαχαιρας cum BP al omn[vl]

15. αυτω cum ℵBP[c*] al omn[vl] Hipp[antichr 48] And[omn] Are ... Ln αυτη cum ACP[c*vl] | δουναι πνευμ. cum ℵAP 1. al sat mu vg cop syr arm aeth And[a] p bav Prim al (Hipp[48] το ειρημενον υπο του προφητου οτι δωσει πνευμα τη εικονι και λαλησει η εικων του θηρ.) ... B al plus[35] Hipp[48] And[c] Are πνευμ. δουν. Cf et. Ir[int] „*Et imaginem*, ait, *iubebit fieri bestiae, et spiritum dabit imagini, uti et* etc ... C om δουναι | ινα και (7. 38. 95. And[a] om) λαληση (7. 95. 98. -σει) η εικ. του θηριου et. Ir[int] etc: C 14. 16. 28. 31. 79. cop syr (Hipp[48], sed agnoscit[49], vide ante) om | και ποιησ. οσοι usque τη εικο. του θηριου: C 28. om | ποιηση cum ABP 1. al plu Hipp And[a] P Are ... ℵ 14. 36. 79. 92. 95. 98. And[c] et[bav] ποιησει | οσοι εαν cum ABP al plus[20] Hipp And[c] et[P] Are ... ς οσοι αν c. ℵ 1. al mu And[a] et[bav] ... 31. 95. om αν | προσκυνησουσιν cum ℵ 7* 14. 31. 36. 42. And[bav] ... ς Ln Ti προσκυνησωσι cum ABP al pler Hipp And[a] c P Are | τη εικονι cum ℵBP al[40] fere Hipp And[c] et[bav] Are ... ς (= Gb Sz) Ln την εικονα cum A 1. al vix mu And[a] et[P] | αποκτανθωσιν (14. 92. αποκτανθηται) sine ινα, idque nec ante οσοι, cum ℵB 6. 14. 28. 29. 31. 35. 38. 51. 79. 87. 92. 93. 94. 97. 98. al[15] And[c] p bav. Quam lectionem confirmat Ir[int] *uti et*

19, 18. 20 14, 9 τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-
14, 11 15, 2 τῶν, 17 ἵνα μή τις δύηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων
17, 9 τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος

---

loquatur imago, et eos qui non adoraverint eam faciet occidi, item am *et faciat quicumque non adoraverit imaginem bestiae occidantur* ... ς add *ινα* ante *αποκτ.* cum 1. 49. 91. al Are; item Ln add ante *οσοι* cum AP 7. 11. 26. 36. 95. Hipp^{bis} And^{a}, item vg^{cle} et$^{tedd\,pler}$ Prim al. Sic enim Latini: *et faciat* (fu demid lips^{e} al^{lachm} *faciet*) *ut quicumq. non adoraverint* (fu demid tol lipse omn^{lachm} *adoraverit*) *imaginem bestiae occidantur* (fu rell *occidatur*), Prim *et faceret ut qui* (paullo ante *quicumque*) *non adorarent imag. best. occiderentur.*

16. *ποιει*: ℵ^{c} Hipp$^{antichr\,49}$ (sed^{48} *ποιει*) *ποιησει*, vg *faciet*, Prim *fecit* | *τους μικρους και τους μεγαλους*: ℵ om *τους* sec ... Prim sic transp: *magnos et pusillos* | *και τ. πλουσ. και τ. πτωχους*: ℵ 79. *κ. τ. πτωχους κ. τ. πλουσιους* ... Prim tantum *et divites*, pergens *et servos*, omissis rursus *και τους ελευθερ.* | *και τ. ελευθ. κ. τ. δουλους*: 36. 39. *κ. τ. δουλ. κ. τ. ελευθ.*, And^{bav} om *κ. τ. ελευθ.*, 95. om omnia | *δωσιν* cum ℵ*et(*δωσι*)ℵ^{c}ABCP 6. 10. 12. 13. 14. 17** 35. 36. 37. 38. 49. 51. 87. 91. 92. 96. al And$^{a\,c\,bav}$ ... 2. 7. 16. 28. 30. 32. 79. 93. 97. 98. al^{10} fere (Are^{morell}) *δωσωσιν*. Item 4. 18. 29. 31. 40. 46. 94. al And^{P} Are^{veron} *δωσουσιν* idque Gb′ ... ς (= Gb Sx) *δωση* cum (1. *δωσει*) Hipp^{bis} ... 26. 95. *λαβωσι το*, perguntque *χαραγμα αυτου* ... vg Prim al *habere* pro *ινα δωσιν αυτοις*. Libere etiam Ir^{int} *„Et characterem autem*, ait, *in fronte et in manu dextra faciet dari.* | *αυτοις* et. ℵ^{c} ... ℵ* *αυτω* | *χαραγμα* cum ℵAC^{P} 1. 28. 35. 36. 38. 47. 79. 87. 95. 97. 98. al vg syr arm Hipp^{bis} And^{oman} Ir$^{int\,336}$ Prim al ... Gb′ *χαραγματα* cum B al^{35} fere Are | *επι της χειρος*: 2. 6. 8. 13. 27$^{\beta}$ 28. 29. 30. 31. 32. 38. 51. 93. 94. 97. 98. al om *της* | *αυτων της δεξιας*: 38. 97. *της δεξ. αυτων* | *η επι*: 38. *και επ αυτο*, 12. And^{bav} Haym *και επι*, similiter (vide ante) Ir^{int} | *επι το μετωπον* cum ℵAP al plus^{30} cop arm aeth Hipp^{bis} And^{c} Are Ir^{int} (vide ante) anonym^{aug}. Item c Are^{com} *επι του μετωπου* ... ς (= Gb Sx) *επι των μετωπων* cum B 1. 28. (om *αυτων* sq) al mu vg And$^{a\,p\,bav}$ Prim Haym; item syr (sed etiam antea *super manus ipsorum dextras*)

17. *ινα μη* cum ℵ*C 6. 28. 32. 79. 96. tol cop syr Hipp$^{antichr\,48}$ et^{49} And^{a} Ir$^{int\,336}$ anonym^{aug} („sic ergo facient *ut nemo possit*" etc) Prim al ... ς (sed Gb^{00}) Ti praem *και* cum ℵ^{c}ABP al pler vg (exc tol) arm aeth And^{c} p bav Are (atque hic in comm *περιττὸσ ὁ σύνδεσμοσ ὁ καί*) Haym | *μη τισ*: 35. 37. And^{c} *μηδεισ* | *δυνηται* cum ℵAC 8. 29. 30. 35. 36. 37. 38. 40. 47. 49. 51. 87. 91. 93. 95. al mu Hipp^{bis} And^{c} Are ... Ti *δυναται* cum BP 1. 6. 7. 14. 28. 31. 32. 50. 79. 92. 94. al^{5} And$^{a\,p\,bav}$ | *αγορασαι η πωλησαι*: 35. 37. And^{c} *πωλ. η αγορ. ετι* | *ει μη ο εχων*: 1. *ει μη ᾗ εχων*, C *ει μητ εχων* | *το χαραγμα το ονομα του*

αὐτοῦ. 18 ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς'.

θηριου cum ABCP 1. 6. 7. 14. 28. 29. 31. 35. 49. 51. 79. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus[20] am (*nomine*) al[1achm] (*nomen*) cop arm aeth Hipp[bis] And[c] et[P]. Similiter sed του ονοματος C fu tol lips[5.] syr And[a] et[bav] Ir[int] (*characterem nominis bestiae*) Prim (*notam nominis bestiae*), atque sic Ln ... ς (= Gb Sz) το χαρ. η το ονομ. τ. θηρ. cum? Are (ex codice? In com habet: καὶ τί τὸ χάραγμα ἐπιφέρει, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου. διττὴ δὲ τούτου ἡ γνῶσις, ἢ διὰ προφορᾶς αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος ἢ διὰ ψήφου.) vg[cle] lips[4. 6.] anonym[aug] (*nisi qui habet nomen aut notam bestiae*) Haym (et demid *characterem bestiae aut nomen bestiae*). Similiter ℵ 36. 38. το χαρ. του θηριου η (36. και) το ονομ. αυτου | η τον αριθμ. του ονομ. αυτου: B his praem η τον αριθμον του θηριου

18. ωδε η σοφ. εστιν. ο εχων νοιν etc: sic et. Hipp[antichr 48], sed[50] habet λεγει γαρ ο προφητης και αποστολος· ωδε ο νους. ο εχων σοφιαν etc | νοιν sine artic cum ℵ[cc]ABCP al fere[40] arm Hipp[50] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) τον νουν cum 1. 87. al? ... ℵ* ουσ (39. νους et 14. ουν pro νουν) | τον αριθμον: 14. 36. 92. το ονομα | και ο αριθμ. αυτου: ℵ om (vide post de CP etc); 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 97. 98. al plus[15] And[c] anonym[aug] om και (hinc passim ista coniuncta sunt: αριθμ. γαρ ανθρωπ. εστιν ο αριθμ. αυτου) ... CP 1. 10. 18. 28. 37. 38. 49. 79. 91. 95. 96. am fu lipss omn[lachm] syr (arm add εστιν τουτο) Hipp[bis] And[a P] (om ὁ) et[bav] anonym[aug] add εστιν (idem in exemplo suo scriptor codicis ℵ invenisse putandus est propterea que transiliendo praeterisse και ο αριθμ. αυτ.): non addidimus cum AB al[85] fere vg[cle] demid tol cop aeth And[c] (sed vide ante) Are Victorin Prim Haym | χξς' ut B (perperam in ed. mea σ' pro ς'. Idem vitium in cod. 28.) 1. 6. 14. 28. 30. 32. 35. 36. 38. 49. 79. 91. 96. 97. al mu Hipp[bis] And[c] Are, item cop ... ℵ εξακοσιαι (-και ot. C) εξηκοντα εξ, A εξακοσιοι εξηκ. εξ, atque sic Ln, P 7. 16. 29. 95. And[P] et[bav] (item[a]) εξακοσια εξη. (And[a] add και) εξ. Confirmant Ir[int 326] („et esse numerum *sexcentos sexaginta sex*, quod est sexies centeni et deni sexies et singulares sex"), Victorin et Prim (vide infra). ... C 11. „quidam" ap Ir εξακοσιαι δεκα εξ, δ. χις', item anonym[aug] *sexcenti sexdecim*. Disserit autem Ir[326] in hanc rem sic: *His autem sic se habentibus et in omnibus antiquis et probatissimis et veteribus scripturis numero hoc posito et testimonium perhibentibus his qui facie ad faciem Iohannem viderunt, et ratione docente nos quoniam numerus nominis bestiae secundum Graecorum computationem per litteras quae in eo sunt, sexcentos habebit et sexaginta et sex, hoc est decadas aequales hecatontasin et hecatontadas aequales monasin* (ap Eus[hist 5,8] τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων καὶ ἐν πᾶσι τοῖς σπουδαίοις καὶ ἀρχαίοις ἀντιγράφοις τοῦ ἀριθμοῦ τούτου κειμένου, καὶ μαρτυρούντων αὐτῶν ἐκείνων τῶν κατ' ὄψιν τὸν Ἰωάννην ἑωρακότων, καὶ τοῦ λόγου διδάσκοντος ἡμᾶς ὅτι ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὀνό-

XIV.

z, e 1 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ
r, 4 μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ

ματος τοῦ θηρίου κατὰ τὴν τῶν ἑλλήνων ψῆφον διὰ τῶν ἐν αὐτῷ γραμμάτων ἐμφαίνεται) – *ignoro quomodo erraverint quidam sequentes idiotismum et medium frustrantes numerum nominis, quinquaginta numeros deducentes, pro sex decadis unam decadem volentes esse* (vide quae his respondent Graeca ap Stieren p. 798). *Hoc autem arbitror scriptorum peccatum fuisse, ut solet fieri, quoniam et per litteras numeri ponuntur, facile litteram Graecam quae sexaginta enuntiat numerum in iota Graecorum litteram expansam; post deinde quidam sine exquisitione* (*ἀνεξετάστως*) *hoc acceperunt, alii quidem simpliciter et idiotice usurpaverunt denarium numerum; quidam autem per ignorantiam ausi sunt et nomina exquirere habentia falsum erroris numerum* (*ἐτόλμησαν καὶ ὀνόματα ἀναζητεῖν ἔχον τὸν ἐσφαλμένον καὶ διημαρτημένον ἀριθμόν*). *Sed his quidem qui simpliciter et sine malitia hoc fecerunt arbitramur veniam dari a deo. Quotquot autem secundum inanem gloriam statuunt nomina continentia falsum numerum, et quod a se fuerit adinventum nomen definierunt esse illius qui venturus est, non sine damno tales exient, quippe qui et semetipsos et credentes sibi seduxerunt.* Eundem vero numerum χις' sequitur etiam Tichonius (idem qui anonym[aug]): *Sexcenti et sexdecim graecis litteris sic fiant χις'. Quae notae solutae numerus est; redactae autem in monogrammum et notam faciunt et numerum et nomen. Hoc signum Christi intelligitur et ipsius ostenditur similitudo, quam in veritate colit ecclesia.* In eum vero numerum quem et ipsi recepimus haec addit Ir[int 320]: *certius ergo et sine periculo est sustinere adimpletionem prophetiae quam suspicari et divinare nomina quaelibet, quando multa nomina inveniri possunt habentia praedictum numerum - εναρθας enim nomen habet numerum de quo quaeritur, sed nihil de eo affirmamus. Sed et λατεινος nomen habet sexcentorum sexaginta sex numerum, et valde verisimile est, quoniam novissimum regnum hoc habet vocabulum. Latini enim sunt qui nunc regnant, sed non in hoc nos gloriabimur. Sed et τειταν, prima syllaba per duas graecas vocales ε et ι scripta, omnium nominum quae apud nos inveniuntur magis fide dignum est.* Etc. Item haec scripsit Victorin: *Sicut ex litteris graecis computum habent, sic in compluribus τειταν inveniuntur. τειταν enim hunc numerum habet quem gentiles Solem Phoebumque appellant, computaturque graece sic: τ trecenti, ε quinque, ι decem, τ trecenti, α unum, ν quinquaginta, qui simul ducti fiunt sexcenti sexaginta sex. Quantum enim attinet ad litteras graecas, hunc numerum nomenque explent; quod nomen si velis in latinum convertere, intelligitur per antiphrasin* diclux, *quae litteras hoc modo computantur:* D *quippe quingenti figurat,* I *unum,* C *centum,* L *quinquaginta,* V *quinque,* X *decem, quod computatis litteris facit similiter sexcenti sexaginta sex, id est quod graece sonat τειταν, nempe id quod la-*

ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν 7, 8 etc.
μετώπων αὐτῶν. 2 *καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν* 1, 15 19, 6
ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἣν
ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν·

---

tine dicitur dielux, *quo nomine per antiphrasin expresso intelligimus Antichristum* –. *Item invenimus in quodam codice graeco* αντεμος, *quibus computatis litteris invenies numerum ut supra,* α *unum,* ν *quinquaginta,* τ *trecenti,* ε *quinque,* μ *quadraginta,* ο *septuaginta,* σ *ducenti, quae simul sexcenti sexaginta sex secundum Graecos faciunt. Item aliud eius nomen gothice quod per se liquebit, id est* γενσηρικος, *quod eodem modo graecis litteris computabis,* γ *tres,* ε *quinque,* ν *quinquaginta,* σ *ducenti,* η *octo,* ϱ *centum,* ι *decem,* κ *viginti,* ο *septuaginta,* σ *item ducenti: quae, ut supra dictum est, sexcenti sexaginta sex faciunt.* Similiter de αντεμος aliisque nominibus ad h. l. scribit Prim. Item And *ὡς ἐν γυμνασίοις τε λόγῳ πολλά ἐστιν εὑρεῖν, κατὰ τὸν μακάριον ἱππόλυτον καὶ ἑτέρους, ὀνόματα τὸν ἀριθμὸν τοῦτον περιέχοντα, προσηγορικά τε καὶ κύρια. κύρια μὲν οἷον λαμπέτις, τειτάν, ἐκ τοῦ τείνω καθ' ἱππόλυτον, λατεῖνος – βενέδικτος – προσηγορικὰ δὲ κακὸς ὑδηγός, παλαιβάσκανος, ἀληθὴς βλαβερός, ἀμνὸς ἄδικος* etc. Similiter Are. Cf etiam Or^{8,414} ubi ad Ezech. 4, 9 de senario numero scribitur *ἐπείπερ ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς οὗτος πάθους σύμβολον καὶ κακώσεως τοῦ σωτῆρος τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ πεπονθότος καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει ἰωάννου τοῦ ὀνόματος τοῦ θηρίου τὸν χξ'* (male deest ς') *ἔχοντος ἀριθμόν.* Quibus addit fluctuare numeros etiam in Ezechielis codicibus.

XIV. 1. *ιδον* cum ABC 7. 14. 86. 92. ... ς Ln *ειδον* cum NP al pler Or^{4,2} Meth^{677} rell | *το αρνιον* cum NABC al^{30} cop syr Or Meth Are ... ς (= Gb Sz) om *το* cum P 1. 28. 35. 36. 49. 91. 96. al arm And^{omn} | *εστως* cum NACP 79. Item B 1. al plus^{10} Or Meth And$^{a\ c}$ bav *εστωσ* ... ς *εστηκος* cum 6. 8. 14. 49. 91. 98. al mu^{vi} And^{P} Are. Item 7. 87. *εστηκως* | *επι το*: C om *το* | *σιων*: C om | *και μετ* (91. *μετα*) *αυτου* sine additam cum NACP al sat mu vg cop aeth Or Meth And^{a} P bav Cyp^{294} anonym^{aug} Prim al ... B al^{25} syr And^{c} Are add *αριθμος* | *εκατ. τεσσερακοντ. τεσσαρες* cum NAC ... ς *εκατ. τεσσαρακ. τεσσ.* cum P al plu And$^{a\ c}$ P ... B 1. al plu And^{bav} Are *ρμδ'* ... aeth add *infantes* | *εχουσαι*: 14. praem *αι* | *αυτου και το ονομα* cum NABC al pler (7. 16. 98. om *το ονομ.*) vg rell Or Meth And^{omn} Are Cyp^{294} anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum P 1. al? | *του πατρ. αυτου* (29. om *αυτ.*): aeth add *et sancti spiritus eius* | *γεγραμμενον* (29. *εγγεγρ.*): A praem *το* ... 1. *καιομενον* (cui lectioni And^{com} favere vdtr)

2. *ωσ φωνην υδ. πολλ. και*: cop om | *και ωσ φων. βροντ. μεγαλης* (ita et. N^{c}, N* om *μεγαλ.*): 28. 79. om | *και η φωνη ην ηκουσα* cum NABC al pler vg cop syr Or^{4,2} Meth^{677} And^{c} Are anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) *και φωνην ηκουσα* cum P 1. 28. 79. 91. al? And^{a} P bav. Libere aeth. Ceterum And^{P} ut solet *και ηκουσα φωνησ εκ του – φωνησ – φωνησ – και φωνησ ηκουσα* etc. | *ωσ κιθαρωδ.* cum NABCP al pler etc ...

Ps 32 (33), 3 3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν
τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν
1 τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγο-
ρασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύν-
θησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ
ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ
τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, 5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη
Zeph 3, 13 ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.

ς (= Gb Sz) om ωσ cum 1. 91. al? AndP et^{bav} | κ.θαριζοντ. εν τ. κ.θαρ. αυτων: cop om, item Prim om εν τ. κ.θαρ. αυτ., item C om αυτων

3. ωδην sine ωσ cum ℵBP al^{40} cop syr aeth arm Or^{4,2} Meth^{677} And^{c} et^{P} Are Prim ... ς (= Gb Sz) Ln praem ωσ cum AC 1. 28. 36. 79. 95. al vg And^{a} et^{bav} Haym | καινην: ℵ add και την (sed την demum supra lineam add ipse^{c}) | ενωπ. του θρονου και: 13. 38. 39. 97. om | και (ℵ arm add ενωπιον) των πρεσβυτ. et. Or Meth etc ... C om | ουδεις: B 8. 11. 29. 30. 31. 32. 93. 94. ουδε εισ | ἐδυνατο cum ℵAC al fere^{20} Or Are ... ς ηδυνατο cum BP al plu Meth And^{a} ^{c} P (And^{bav} ου δυνατα^{ι}) | ει μη αι et. vg *nisi illa* etc ... ℵ^{c} 7. 28. 32* 93. om αι | εκατ. τεσσ. τεσσαρεσ: B al mu ρμδ', 1. εκατον μδ' ... ℵ* μιαν pro τεσσαρεσ (correxit ℵ^{c}), C om τεσσαρεσ | τεσσερακοντ. cum ℵAC ... ς τεσσαρακ. cum P al pler etc | απο τ. γησ: aeth add *Aegypti*

4. ουτοι εισιν οι μετα etc et. Or^{4,2} Meth^{677} And^{omn} Are Tert^{res} carn^{27} Cyp$^{174.\ 316}$ etc: A vg^{cod} (ap Gb) aeth^{utr} om ουτοι εισιν | οικ εμολυνθησαν: Tert^{res} carn^{27} Hier^{cont} helvid *vestimenta sua non coinquinaverunt* | ουτοι sec sine εισιν cum ℵACP 1. 28. 38. am harl* al^{iachm} (item vg^{cle} demid tol lipsn *hi sequuntur*) cop (*illi ambulantes*) arm Or And^{a} et^{bav} (Ambrst^{2} cor^{11} Ps-Ath$^{lat\ 647}$ ut vg^{cle}) ... ς (Gb^{c}) add εισιν cum B al pler fu al^{iachm} syr Meth And^{c} et^{P} Are Cyp^{bis} Prim | οι ακολουθουντεσ (Meth -θησαντεσ): ℵ om οι. Similiter (vide ante) vg^{cle} demid tol etc cop | οπου αν cum ℵACP 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. 95. al mu^{vl} Lugdun^{epist} ap Eus$^{hist\ 5,1,10}$ Meth And^{omn} ... B 7. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 47. 48. 50. 92. 93. 94. al mu^{vl} Or Are οπου εαν | υπαγη cum ℵBP al pler Or Lugdun^{epist} Meth And^{a} ^{c} P Are (Lugdun^{ep} sic: ἦν γὰρ καὶ ἔστι γνήσιος χριστοῦ μαθητής, ἀκολουθῶν τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ). Item vg Cyp^{bis} al *quocumque ierit* (luxov harl* *abierit*); contra Ambrst Prim *quocumq. vadit* ... Ln Ti υπαγει cum AC 7. 16. 28. 36. 87. And^{bav} | ηγορασθησαν sine additam cum ℵACP 1. 28. 35. 36. 79. 87. 95. al vg cop arm aeth Or^{4,2} et^{4,2} Meth^{676} And^{omn} Ps-Ath$^{lat\ 647}$ ... B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. al plus^{20} syr ar^{c} Are praem υπο ιησου | απο των ανθρωπων et. Or^{bis} Meth And^{omn} Are (Prim praeterit ουτοι ηγορασθ. usq τω αρνιω et sqq) ... C om | απαρχη cum ABCP al pler vg cop syr Or^{bis} Meth And^{omn} Are ... ℵ 16. 39. απ αρχησ, item ut^{vl} aeth (arm *in conspectu*, pergens *dei et agni*) | τω αρνιω et. Or Meth etc ... ℵ*(non item^{c}) praem εν

6 *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι,* e, 18
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ 12, 7
τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,
7 *λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-*

---

5. *εν τω στομ. αυτ. ουχ ευρεθη* cum ℵACP 1. 28. 36. 49. 79. 91. 95. 96. al vg syr arm Or^{4,2} et^{4,3} Meth^{678} And^{a} p bav anonym^{aug} al ... B 2. 6. 7. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 35. 38. al^{20} cop aeth^{utr} (ex usu linguae) And^{c} Are Aug$^{pecc\ mer\ 2}$ *ουχ ευρ. εν τ. στο. αυτ.* | *ψευδος* cum ℵABCP al plus^{45} vg rell Or^{bis} Meth And^{c} p bav Are Aug$^{pecc\ mer\ 2}$ anonym^{aug} al ... ς (= Gb Sz) *δολος* c. 1. al pauc^{vid} And^{a} | *αμωμοι*: 7. *αμωμητοι* | *γαρ* cum ℵB al fere omn vg^{cle} am** demid harl* tol lips$^{6.}$ cop syr arm aeth Or^{bis} Meth And^{omn} Are Ps-Ath$^{lat\ 647}$ Haym ... Gb^{0} Ln om cum ACP 12. am* fu harl** luxov lips$^{4.\ 5.}$ omn^{lachm} And^{bav} (17. *οτι αμ. εισιν*, Aug$^{pecc\ mer}$ *quia irreprehensibiles sunt*) | *εισιν* sine additam cum ℵABCP 1. al^{50} fere am fu harl tol omn^{lachm} cop syr arm^{zoh} aeth Or^{bis} Meth And^{a} p bav Aug$^{pecc\ mer\ 2}$ Haym ... ς (= Gb Sz) add *ενωπιον του θρονου του θεου* cum? vg^{cle} demid lips^{s} arm^{usc}; item 33. 35. 48. And^{c} Are add *ουτοι εισιν οι ακολουθουντες τω αρνιω*

6. *ειδον* cum ℵCP al pler And$^{a\ c}$ p Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. And^{bav} | *αλλον* cum ℵ^{cc}ACP 49. 51. 79. 91. 95. al mu^{vl} vg cop syr arm aeth And^{a} Cyp^{264} et^{312} anonym^{aug} Vig$^{varim\ 736}$ (ed$^{colon\ 633}$) Matern^{44} (ed^{burs}) Haym; item 33. 35. And^{c} post *αγγελον* ... Gb^{00} cum ℵ*B al plus^{35} Or^{4,16} And^{p} et^{bav} Are Amb$^{interp\ Iob\ 9,687}$ | *πετομενον* cum AC 14. 29. 31. 35. 38. 79. 91. al^{20} Or And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενον* cum BP 1. al sat mu ... ℵ *πεταμενον* | *μεσουρανηματι* (ℵ* *μεσω ουρανηματι*): 1. *μεσουρανισματι* ... aeth *medio caeli et terrae*, syr *in caelo cum sanguine* (cf ad 8, 13) | *ευαγγελισαι* cum ABCP al pler And^{p} et^{bav} Are ... ℵ 10. 28. 33. 35. 36. 49. 51. 79. 96. Or And^{a} et^{c} *ευαγγελισασθαι* :: *ευαγγελιζειν* praeter hunc locum tantum Apoc 10, 7. (*ευηγγελισεν*) legitur; quinquagies vero *ευαγγελιζεσθαι*. Praeterea 28. 79. And^{a} praem *ερχομενον*. | *επι τους* cum ℵACP 33. 35. Or^{4,16} And^{c}. Libere Cyp^{264} *ut annuntiaret super terram et super omnes nationes* etc (et^{312} *evangelizare sedentibus super terram et in omnes* etc), item Matern^{44} *ut adnuntiaret super terram per omnes* etc ... ς om *επι* cum B al pler And^{a} p bav Are ... 38. 97. *τοις καθημενοις*. Similiter vg Cyp^{312} (vide ante) al *sedentibus*. | *καθημενους* cum ℵBCP al^{40} vg Or And^{c} et^{p} Are Cyp^{312} (vide ante) Haym ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ln$^{ed\ min}$ *κατοικουντας* cum A 14. 28. 79. 92. al And^{a} anonym^{aug} Vig^{varim}. Item 1. 36. And^{bav} *τους καθημενους τους* (36. *και*) *κατοικουντας*. | *και επι παν* cum ℵABCP al^{40} vg syr Or And^{c} et^{p} Cyp$^{264.\ 312}$ (Matern vide ante) Haym (praeterit Prim hunc quoque versum) ... ς (= Gb Sz) om *επι* cum 1. 28. 36. 79. al cop And^{a} et^{bav} Are

7. *λεγων* cum ABCP al fere^{45} (7. post *εν φω. μεγ.* pon) vg^{cle} fu demid harl tol lipss al cop arm And^{omn} Are anonym^{aug} Vig^{varim} (ubi ante) ... ς (= Gb Sz) *λεγοντα* cum 1. am all^{achm} Or^{4,16} Cyp^{312} Matern^{44}

ξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
16, 5 ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς
Ps. 21, 9
Dan 4, 27 ὑδάτων. 8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων·
ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 Καὶ ἄλλος ἄγγε-

... ℵ om | *εν φωνη* cum ℵBCP al omn^{vi} Or And^{omn} Are ... Ln om *εν* cum A, item vg Cyp reli (vg^{K} *magna voce*, sed Cyp Matern Vig^{varim} *voce magna*) | *φοβηθητε*: Cyp^{364} (non item^{312}) Prim Matern *metuite potius* (contra vg Cyp^{312} anonym^{aug} Vig^{varim} *timete* sine *potius*), additque Prim „*ut ostenderet illum temporis articulum - adiecit* potius." | *τον θεον* cum ℵACP 1. 28. 49. 79. 91. 95. 96. al am fu cop syr arm Or And^{omn} Cyp^{bis} Prim Vig^{varim} ... Gb" *τον κυριον* c. B al^{40} vg^{cle} demid harl tol lipsa all^{lachm} Are anonym^{aug} Matern Haym | *αυτω δοξαν*: 28. 38. *δοξ. αιτ.* | *κρισεως αυτου*: 1. 7. om *αυτου* | *τω ποιησαντι* cum ℵACP 1. 7. 16. 18. 35. 36. 38. 39. 49. 91. 95. 96. al (sed 7. 16. 18. 38. 39. praem *αυτω*) And^{c} P bav ... B al^{20} Or And^{a} Are *αυτον* (Or om) *τον* (ℵ* om) *ποιησαντα* | *και την θαλασσαν* cum AB al^{40} fere Or And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) Ln Ti om *την* cum ACP 1. (ℵ. *θαλασσας*) 6. 95. al? ... 36. vg^{cle} fu lipa$^{c.}$ harl (non item am demid tol lipa$^{e.}$ omn^{lachm}) Vig^{varim} Prim Matern Haym (non item Cyp^{364}) om *και* | *πηγας υδατων*: 14. 92. *τας πηγ. των υδ.*

8. *αλλος αγγ. δευτερος* (C *-ρον*) cum ℵ^{cc}CP 6. 7. 9. 10. 17. 18. 28. 37. 40. 46. 49. 79. 91. 96. al? cop syr arm And^{P} et (β') ^{bav}, item 36. omisso *αλλος* ... Ln Ti *αλλ. δευτερ. αγγελ.* cum AB 1. al fere^{30} And$^{a.}$ et^{c} Are Prim ... ℵ* 95. *αλλ. δευτερ.* (sine *αγγ.*) ... ς *αλλος αγγελ.* (sine *δευτ.*) cum 14. vg aeth anonym^{aug} | *ηκολ. λεγων*: ab his verbis ℵ^{c} transiluit ad *αυτοις λεγων* v. 9. Supplevit ℵ^{c}. | *επεσεν επεσεν* cum AP 1. 28. 36. 37. 47. 49. 79. 91. 95. al^{vi} vg m^{110} syr arm And^{a} et^{P} Are anonym^{aug} Prim al ... ℵ^{c}BC al plus^{20} cop aeth And^{c} et^{bav} om *επεσεν* alterum | *βαβυλων*: male ς^{e} 1624. *βαβουλων* | *η μεγαλη* cum ℵ^{c}ABCP al^{45} (1. *η μεγ. βαβ.*) vg m^{110} cop syr arm And^{omn} anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) *η πολις η μεγαλη* cum? aeth Are (ex codice?) | *η* (post *μεγαλη*) *εκ του* cum AC 26. 33. 34. 35. 38. 51. 90. 95. vg syr arm aeth^{utr} And^{c} anonym^{aug} Haym ... ς *οτι εκ του* cum 1. 36. al? And^{a} et^{P} Are ... Gb" *εκ του* cum ℵ^{c}B^{P} al plus^{20} m^{110} cop (arm^{Gb}) Prim. Sic enim m: *de vino fornicationis eius biberunt omnes gentes*; Prim vero *cecidit cecidit Babylon illa magna a vino irae fornicationis suae.* Nihil addit h. l., postea in com dicit: *A vino fornicationis suae ceciderunt universae gentes* (cf ad *ceciderunt* infra ℵ^{c}) | *οινου*: arm add *inebriante* | *του θυμου* (et. vg^{cle} am al pler anonym^{aug} Prim etc): 1. 96. And^{a} (invito com) fu all^{lachm} m^{110} Prim^{com} (affert ibi illa verba quae modo adscripsimus; antea vero, ubi ipsa apocalypsis verba dat, *irae* non om) Cassiod (libere; scribit enim *quae vino fornicationis impleta cum suis perditis erroris crapulam sustinebat*) om, hinc Gb^{c} | *πορνειας* ut ℵ^{c}AP etc ... BC al *πορνειας* | *αυτης* ... B 2. 7. 29. al^{15} *ταυτης* | *πεποτικεν* (*potavit* vg syr arm aeth anonym^{aug}; m^{110} *biberunt*):

λος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις προσ- Ier 51 (28), 7
κυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ
τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸς πίεται Ps 74 (75), 9
ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ
ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 καὶ ὁ καπνὸς Is 34, 10
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχου-
σιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος 13, 16
13, 17

κc 12. cop Primcom (vide ante) *πεπτωκαν* (12. -κεν) | *παντα τα* cum κcABCP 1. al80 (sed 28. 79. *ἧσ πεπότικε τὰ ἔθνη πάντα*. Illud *ἧσ* et. 47. al.) Andomn Are ... ς om *τα* cum?

9. *αλλοσ αγγελ. τριτοσ* cum ABCP (κc *αλλ. αγγ. ηκολουθ. τριτ.*) al40 am^{a} fu omnlachm tolvl cop syr arm Andomn ... ς (= Gb Sz) *τριτ. αγγελ.* cum? vgcle demid (et am^{aa} lips$^{4.\ 5.}$ *angel. tertius*) aeth Are Cyp^{222} Prim (Haym *et tertius secutus est*) ... Gb′ *αλλοσ αγγελ.* cum 1. 14. 92.; 12. nil nisi *αγγελ.* | *αυτοισ* et. Andomn Are Cyp ... A Prim *αυτω* | *ει*: C *η* | *προσκυνει* (38. *-νησει*) ante *το θηριον* (C 95. *τω θηριω*, A *το θυσιαστηριον*, 14. *το ποτηριον*) cum κABCP al fere40 m56 vg cop syr aeth arm Andomn Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *το θηριον προσκυν.* cum 1. al? | *την εικονα* (7. 39. 95. *τη εικονι*) *αυτου*: sic et. Cyp28. 111. 264. 222 ... C *τ. εικ. αυτων* | *και λαμβανει* et. Cyp ... C 14. om *και* | *χαραγμα*: 28. 35. 36. 37. 79. 95. Andc praem *το* | *επι του μετωπου*: κ *επι τω μετωπω* | *αυτου* post *χειρα*: 14. 92. om

10. *του θεου* et. Cyp28. 111. 264 Prim (nec aliter vg m56): 14. 38. 92. *αυτου* | *εν τω ποτηριω* cum κBCP al pler vg rell Andomn Are Cyp al ... Lned min *εκ του ποτηριου* cum A 7. 16. 39. | *τησ οργησ*: A *την οργην* | *βασανισθησεται* cum κBCP al pler vg syr arm aeth Andomn Are Cyp Prim al ... Lned min *βασανισθησονται* cum A 8. 14. 36. 92. | *αγγελων αγιων* cum κCP 38. 92. 95. (36. *αγιων αγγελ. αγιων*) vgcle am fu tol lipss al syr Cyp222; item Andbav vgaliq lachm *αγγ. και αγιων*, et 14. *αγιων αγγελων* ... ς *των αγιων αγγελ.* cum B al pler luxov And a c p Are Cyp28. 111. 264 Prim ... Gb′ Ti *των αγγελων* cum A 26. m56 vgms (ap Gb) cop, item addito *αυτου* aethutr ... arm *του θεου* | *αρνιου*: syr *θρονου*

11. *του βασανισμου*: arm om | *αυτων*: 7. 16. 39. 41. 42. 49. Are lips4. *αυτου* | *εισ αιωνασ* (κ add *των*) *αιωνων* cum κAB al pler vg rell Andc etbav Cyp Prim al ... CP 1. 7. 14. 28. 79. 92. Anda etP etcom Are *εισ αιωνα αιωνοσ* (sic C 28. 79., sed 1. 7. 14. 92. And Are *αιωνων*) | *αναβαινει* post *αιωνων* (*-νοσ*) cum κABCP 1. 6. 7. 8. 14. al30 am fu demid luxov lips5. (et6.) harl tol omnlachm m56 syr Andomn Are Cyp 111. 264. 222 ... ς (= Gb Sz) ante *εισ αιω.* pon cum? vg lips4. cop arm Cyp28 Prim Haym | 38. *ημερασ κ. νυκτοσ αναπαυσιν* | *το θηριον* etc:

αὐτοῦ. 12 ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς
ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 καὶ ἤκουσα φωνῆς
10, 6 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ
ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται
ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
1, 12
Dan 7, 13 14 Καὶ ἰδοὺ, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή-
μενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφα-

---

86. 95. *τω θηριω και τη εικονι αυτου* ... 7. nil nisi *τη εικονη* | *το χαραγμα*: 1. And^{a*} om *το*

12. *η υπομονη* cum ℵABCP 1. al^{20} (14. *η δε υπομ. των αγι. εστιν· ωδε*) And^{omn} ... ς om *η* cum? Are (ex codice?), item arm syr | *οι τηρουντες* (sed ℵ 86. 88. 95. *των τηρουντων*) sine *ωδε* cum ℵABCP al^{40} vg cop syr aeth And^{c} Are (id quod convenit And^{com} et Are^{com}) Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *ωδε* cum 1. 7. 49. 79. 91. al And^{a} P bav | *του θεου*: vg^{ms} ap Gb *eius* ... 1. AndP om | *ιησου*: 28. 79. And^{a} *ιησ. χριστου*, 87. 49. 91. 96. *του ιησου*

13. *εκ του ουρανου* ante *λεγουσης* cum ABCP al pler m^{80} vg reli And^{c} P bav Are Prim al ... ℵ 38. And^{a} post *λεγουσ.* (88. And^{a} *λεγ. μοι*) pon | *λεγουσης* sine *μοι* cum ℵABCP al^{35} am fu lips$^{5.\ 6.}$ omn^{lachm} cop syr aeth And^{c} Are Haym ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 96. m^{80} vg^{cle} demid tol arm And^{a} P bav Prim | *εν κυριω* cum ℵAB al omn^{vi} m^{80} vg etc ... CP *εν χριστω*, syr *in deo* | *αποθνησκοντες*: cop *resurgentes* | *απαρτι*: nec ante nec post interpgunt ℵAC etc; cum eis quae praecedunt coniung P 91. 96. 97. al sat mu; cum eis quae sequuntur B ai fere^{30}. Etiam vg^{edd} variant; ed^{cle} coniungit cum seqq., item ut^{vi} m^{80}, item lips$^{5.}$ *amodo enim iam dicit*. Etiam Prim eodem modo separat sententias. Contra Are: *ἡ σύνταξις οὕτως. τὸ πνεῦμα λέγει· γράψον ἀπάρτι.* | *ναι* (35. 36. 96. al *και*) *λεγει* cum ℵ^{c}ACP al sat mu m^{80} vg etc ... B 6. 7. 8. 14. 49. al^{20} *λεγει ναι* ... ℵ* om *ναι* | *αναπαησονται* cum ℵAC; item B 1. al plus^{10} And^{bav} (etiam Are) *αναπαυσονται* ... ς *αναπαυσωνται* cum P al plu And$^{a\ c}$ P | *εκ των κοπων*: 14. 92. *απο των εργων* | *τα γαρ* (et. Gb') cum ℵACP 16. 26. 38. 95. vg syr Aug$^{civ\ dei\ 20,9}$ Prim al ... ς Ti *τα δε* cum B al pler And^{oma} Are; libere arm aeth; cop om copulam

14. *και ιδου* cum ABC 7. 14. 92. And^{bav} (om *και* sq) ... ς *και ειδον* cum P al pler And$^{a\ c}$ P Are ... ℵ om | *καθημενον ομοιον* cum ℵABCP al^{40} vg cop And^{c} Are anonym^{aug} (*sedentem filium hominis*) Prim al ... ς (= Gb Sz) *καθημενος ομοιος* cum 1. 7. 49. 91. al And^{a} etP | *υιον* cum ℵAB 2. 8. 9. 11. 13. 14. 27. (28. *υιων*) 30. 31. 32. 33. 41. 42. 50. 79. 92. 94. 98. (:: cf 1, 13) ... ς *υιω* cum C 6. 7. 38. al sat mu Synops^{154} And^{omn} Are, item vg Prim (anonym^{aug} vide ante) ... P 26. *υιου*, 1. *υιος* | *εχων* cum AB 1. 6. al pler (96. *ο εχων*) And^{a} P bav Are, item ℵ^{c} *εχον* ... ℵ* 13. 26. 27. 28. 29. 42** 79. 95. *εχοντα* (38. *εχοντ*ι) | *επι της κεφαλης* cum ℵBCP al plus^{20} Synops^{154} And^{oma} Are ... Lu

νον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ· 18 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἥκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς.

Ioel 3, 13 (13)

Ti επι την κεφαλην cum A 8. 28. 29. 30. 38. 40. 51. 79. 93. 94. 98. | χρυσουν: 38. χρυσεον

15. αλλος αγγελος: 31. 38. αγγελ. αλλ. | εκ τ. ναου: A pon post κραζ. | ναου (א aeth add αυτου) ... 1. 7. 12. 16. 28. 38. 49. 79. al aliq arm And^{a} p bav (sed non attingit And^{com}) ουρανου | εν φων. μεγαλ. cum NABCP al plus^{40} vg syr arm And^{omn} Are ... Prim om ... ς (= Gb 8z) εν μεγ. φωνη cum?, sed 1. εν μεγ. τη φωνη, item cop | οτι ηλθεν sine σοι cum NABCP al plus^{35} vg rell And^{e} et^{P} Are Prim al ... ς (= Gb 8z) add σοι cum 7* al^{vi} ... 1. 12. 17. 36. And^{a} et^{bav} σου ... syr om πεμψον το δρεπ. σου usque ο καθ. επι την νεφελην v. sq | θερισαι (Gb″) cum ABCP al^{30} fere And^{omn} Are ... ς του θερισαι cum 29. 49. 91. 93. 96. al, item א 38. του θερισμου

16. arm^{zoh} om versum; 1. transilit ab επι priore ad alterum; syr om (ut iam notatum est) ο καθημ. επι τ. νεφελης | επι της νεφελης cum NA 16* 36. 38. 47. 97. And^{a} p bav ... ς Ti επι την νεφελην cum CP al plu And^{e} Are ... B 7. 8. 13. 14. 92. 93. 94. επι τη νεφελη

17. Om versum 14. 90. | εξηλθεν: B ηλθεν | του εν τω: 7. 40. om του | εν τω ουρανω: C om τω | δρεπανον: cop *gladium*, item bis v. sq.

18. εξηλθεν cum NBCP al omn^{vi} vg^{clo} demid lipss tol cop rell And^{a} c P Are Haym ... Ln om cum A And^{bav} am fu omn^{lachm} Ansb Rup. Item Prim qui habet: *item et alius angelus, habens potestatem* (omissis εκ τ. θυσιαστ.) | εχων sine articulo cum NBP al omn^{vi} And Are ... Ln Ti ο εχων cum AC. Etiam vg *qui habet*, item syr | εφωνησεν sine εν cum NABCP al sat mu And^{a} p bav ... 6. 7. 8. 14. 29. al^{30} And^{e} Are add εν | φωνη cum NAB 31. 38. 95. al? vg arm syr aeth^{utr} Haym ... ς Ti κραυγη cum C al pler cop And^{omn} Are | λεγων (א* om ν): 14. 92. om | arm^{zoh} om πεμψ. σου το δρεπ. το οξυ και | σου το δρεπανον: א το δρεπ. σου (29. σου το δρεπ. σου), item vg etc *falcem tuam* | βοτρυας: 28. 79. And^{bav} βοτρυσ ... 94. βοτανας | της αμπελου: ς (non item ς^{e} Gb 8z) om cum 1. | ηκμασαν (A ηχμ-) αι σταφυλαι cum NACP 1. 7. 28. 38. 49. 79. al sat mu vg syr aeth And^{a} p bav Haym (Prim praeterit nonnihil; item cop om οτι usq γης) ... Gb″ Ti ηκμασεν η στα-

19, 15 19 *καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύ-*
Es 63, 3 *γησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν.* 20 *καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ στα-δίων χιλίων ἑξακοσίων.*

XV.

15, 1 1 *Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν,*

φυλη cum B al[20] And[c] Are | αυτης cum ℵACP 1. 28. 38. 49. 79. al mu vg aeth[utr] And[a] et[bav] Hier[zach 5] Haym ... Gb' Ti τησ γησ cum B 7. al plus[30] syr And[c] Are

19. *εβαλεν* pri cum ℵABCP etc ... 2. 7. 8. 29. 87. al[20] And[c] Are *εξεβαλ.* | *εισ την γην* cum ABCP al fere omn And[omn] Are ... ℵ 38. 97. *επι τησ γησ* | *εισ την ληνον* (C *αλωνα*) et *τον μεγαν* cum ABCP 6. 8. 14. 29. 31. 32. 38. 40. 41. 42. 43. 48. 49* 50. 90. 92. 96. al Are. Confirmant eam lectionem anonym[aug] et Prim *misit in torculari* (anonym *torcular*) *irae dei magnum.* Addit anonym[aug]: „non in torcular magnum, sed ipsum misit in torcular, id est superbum quemque". Item Prim: „dicendo irae dei sententiam hic pro ira dei posuit, quam superbo dicit inflictam, quem etiam magnum vocat. Tu, inquit, humiliasti sicut vulneratum superbum; nam *torcular*, sicut Graeca exemplaria continent, feminini generis posuit, et *magnum* masculini". Agnoscit *torcular* etiam Victorin; item Haym qui habet: *in lacum* (sic vg), addens: „Quid per *lacum* sive, ut alia translatio habet, *torcular* intelligitur nisi" etc ... ς (= Gb Sz) *εισ την ληνον* et *την μεγαλην* cum ℵ 7. 28. 35. 79. 95. al And[a c p]. Item 1. 91. 94. 97. 98. al And[bav] *εισ τον ληνον* et *τον μεγαν* ... 12. 34. aeth Victorin om *τον μεγαν*

20. *ηπατηθη*: 1. *ετιθη* | *η ληνοσ*: 16. 36. 38. 91. 97. 98. *ο ληνοσ* | *εξωθεν* cum ABCP al[40] arm And[c] Are[txt] ... ς (= Gb Sz) *εξω* cum ℵ 1. 28. 38. 79. al And[a p] bav Are[com] | *εκ τησ*: 42. 98. *εκ του* | *χιλιων* (am[6] om) *εξακοσιων* (ℵ* 26. *διακοσιων*) cum ℵ[c]ACP etc. Item B C. 8. 14. 28. 38. 92. 97. al *αχ'* ... And[a] *χιλ. εξακ. εξ*, item 79. *αχς'*. Cf And[com]: *ἀπὸ χιλίων δὲ καὶ ἑξακοσίων σταδίων προϊοῦσα διὰ τὸ τῆς πονηρίας αὐτῶν τέλειον· ἢ χιλιὰς γὰρ ἀριθμῶν τελειότατος. ἑξακοσιοστῷ δὲ ἔτει τοῦ νῶε τὴν ἁμαρτίαν ὕδατι κατακλυσθεῖσαν ἔγνωμεν· ἓξ δὲ ὅτι τὴν ἐν ἑξαημέρῳ γεγεννημένην κτίσιν τοῖς πονηροῖς καθύβρισαν ἐπιτηδεύμασιν· ἐργασίας δὲ ὁ τῶν ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸς σύμβολον, ἐν αἷς ὁ κόσμος συνίστη.* Hinc igitur orta lectio 79. And[a]. Cf et. aeth *et fecit ad decem et sex stationes* (i. e. milliaria).

XV. 1. *ιδον* cum ℵABC 7. 14. 92. Item vv. 2 et 5. excepto ℵ, qui bis *ειδον* ... ς Ln *ειδον* cum P al pler And[omn] Are | *εν τω ουρανω*: arm soh om | *θαυμαστον*: 14. 92. *θαυμασιον*

ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς 17, 1
ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. 2 καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην 4, 6
μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκό- 12, 11
νος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ 5, 8
τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. 3 καὶ Ex 15, 1
ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν Ps 110(111), 2. 144 (145), 17
τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ
θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασι- 15, 7
λεὺς τῶν ἐθνῶν· 4 τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά Ier 10, 7

---

1. *πληγας επτα*: 28. 31. 38. 79. And^{a} et^{P} *επτ. πληγ.* ... 36. om *επτα* | *εν ταυταις*: 17. 28. 79. And^{a} et^{bav} *εν ταυταισ*

2. *ειδον* et ς Ln *ειδον*, vide ad v. 1. | *υαλινην* pri: 13. 31. 35. 38. 49. 91. 95. 96. 98. *υελινην*, 29. 97. *υελλινην*. Item sec loc 7. 13. 35. 38. 49. 91. 95. 96. 98., item 29. 97. ut ante | *νικωντασ* c. ℵABP al omn etc ... Ti *νικουντασ* cum C :: cf ad 2, 7 et 11. | *εκ του θηριου και εκ* (ℵ 7. 16. 38. 39. om, item Prim) *τησ εικονοσ αυτου και* cum ℵACP al sat mu vg cop syr aeth arm^{edd} (arm^{zoh} om *και εκ τησ εικ. αυτ.*) And^{omn} Are Prim Haym ... B 14. 92. al^{25} *εκ τησ εικονοσ και εκ* (98. om) *του θηριου αυτου και* | *εκ του αριθμου* cum ℵABCP al plus^{35} vg cop syr arm aeth Prim (*et superstantes vidi eos qui de bestia et imagine eius victoriam ferrent*, nil praeterea) Haym ... ς (= Gb Sz) praem *εκ του χαραγματοσ αυτου* cum 1. 35. 36. 79. al (sed 1. al And Are add *και* post *αυτου*) And$^{a\,c\,p}$ (sed And^{com} non tangit) Are (respicit etiam com) | *κιθαρασ* sine articulo cum ℵACP al plu And$^{a\,p\,bav}$ ... B 2. 7. 8. 29. 35. 38. 43. 87. 94. 97. al^{5} And^{c} Are praem *τασ* | *του θεου*: ℵ praem *κυριου*

3. *και αδουσιν* usq *δουλ. του θεου* (et. Cyp^{312}): C om propter *ὁμοιοτέλ.* | *αδουσιν*: ℵ AndP *αδοντασ* | *μωυσεωσ* (sed 29. 35. al And^{a} etc** *-σεοσ*) cum ℵAB 1. al^{30} fere And$^{a\,c\,p}$ ... ς (= Gb Sz) *μωσεωσ* cum P 28. al mu And^{bav} Are | *του δουλου* cum ℵAP 1. 28. 38. 91. 96. al^{10} And^{omn} ... ς Ti om *του* cum B al plu Are | *ο βασιλευσ* cum ℵ^{c}ABCP etc (ℵ^{c}? 30. om *ο*) ... ℵ* 18. 29. 47. 90. 98. *βασιλευ* | *των εθνων* cum ℵ^{c}ABP 1. 6. 7. 8. 14. al plus^{40} cop aeth arm And^{omn} Are Cyp^{312} Amb fid res 2,1170 Prim (*omnium gentium*) ... ς (= Gb Sz) *τ. αγιων* cum? Videtur compendiis *seculorum* et *sanctorum* confusis ortum esse ... ℵ* C 18. 95. vg^{cle} fu demid tol omn^{lachm} lipss syr ar^{e} arm$^{use\,mg}$ Haym al *τ. αιωνων*, idque Gb′ (:: ex 1 Tim 1, 17)

4. *τισ*: 36. *και τισ* | *ου μη*: ℵ 95. om *μη* | *φοβηθη* sine *σε* cum ABCP 1. 12. 14. 36. 43. 47. 79. 92. am fu demid tol omn^{lachm} cop aeth arm And$^{a\,p\,bav}$ Cyp^{312} Prim al ... ς (Gb^{00}) add *σε* cum 6. 7. 8. 29. 38. al plu vg^{cle} lipss syr And^{c} Are Haym. Item ℵ 95. *σε* ante *ου φοβ.* | *κυριε*: 14. 92. demid arm aeth^{utr} Cyp Amb$^{fid\,res\,2,1170}$ Prim om, hinc Gb^{c} ... cop ar^{e} *κυριον* (posteaquo ar^{e} *το ονομ. αυτου*) | *δοξασει* (Gb″) cum ABCP al plus^{15} Are ... ς *δοξαση* cum ℵ 1. 7 8. 29. 38. al plu And

σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν

19, 6 Ez 9, 2 1, 13

omn | οσιος cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 79. al vg (*pius*) And^{a} et^{bav} Are Cyp Prim al ... Gb″ *αγιος* cum B 6. 7. 8. al plus^{40} And^{c} et^{P}; demid *sanctus et pius es*, syr *sanctus es et iustus*, arm *sanctus et dignus adorari* ... cop om οτι μον. οσιος. Praeterea add *ει* 10. 36. 37. 49. 95. 96. And^{P}, praem *ει* 38. 47. Item vg^{cle} et$^{edd\ pler}$ Amb (non Cyp) Prim al | *παντα τα εθνη* cum ℵACP 1. al sat mu vg cop arm syr aeth (*quoniam tu - et super omnes gentes et prosternent se* etc) And^{a} ^{P} ^{bav} Cyp Amb Prim al (Are *παντως τα εθνη*, unde?) ... Gb″ *παντες* cum B 6. 7. 14. 29. 43. al^{30} And^{c} | *ενωπιον σου*: A 95. arm aeth^{utr} add *κυριε* :: vide ante | οτι *τα δικαιωμ. σου* etc: ℵ οτι *δικαιωμ. ενωπιον σου εφαν.*

5. *μετα ταυτα*: C *μετ αυτα* | *ειδον* cum ABC 7. 14. 92. ... Ç Ln *ειδον* cum ℵP 1. al pler And^{omn} Are | *και ηνοιγη* cum ℵABCP 1. al^{45} syr arm aeth And^{omn} Are ... Ç (= Gb Sz) *κ. ειδου ηνοιγ.* cum? vg cop (omisso *και*) anonym^{aug} Prim al

6. *εξηλθον* cum ℵA^{c*}(A* -*λθεν* ut^{vi})BP al omn^{vi} And^{omn} Are ... Ti *εξηλθαν* cum C | *οι εχοντες* cum AC al plus^{35} And^{a} et^{c} Are arm ... Ç (= Gb Sz) om *οι* (post -*λοι*) cum ℵBP 1. 48. 79. al And^{P} et^{bav}; nec expri vg etc (*habentes*) | *εκ του ναου* cum ℵACP 1. 7. 28. 29. 36. 43. 47. 79. 94. (pon ante *οι εχοντ.*) 95. al vg syr aeth (add *αυτου*) And^{a} ^{P} ^{bav} (convenienter comm) anonym^{aug} Prim al, item cop (*in templo* ante *οι εχοντ.*) arm (post *ενδεδυμ.*) ... 10. 49. 91. 96. *εκ του ουρανου* ... Gb^{os} Ti om cum B al^{30} And^{c} Are (invito comm) | *ενδεδυμενοι* cum ℵACP 1. al sat mu vg etc ... B al plus^{30} And^{c} Arc praem *οι ησαν* | *λινον* (B 14. 18. 92. 97. *λινουν*, 36. *ληνουν*, 7. *ληνον*) *καθαρον* cum (ℵ vide post) P al pler vg^{cle} (Lc^{brug} *legendum est* lino, *ex quo fiunt vestes lineae, non* lapido, *ex quo vestes fieri nequeunt*) syr arm And^{omn} Are anonym^{aug} (*induti lino mundo*), item ℵ *καθαρους λινους*, cop *circumamicti vestibus linteis splendidis*, item Prim (*vestiti lintea munda et candida. Mortificatio assolet in linteo figurari.*) et „alia translatio" ap Haym (vide post) ... Ln *λιθον καθαρον* cum AC 38^{ms} 48. 90. am fu demid tol lipas omn^{lachm} edd ap And (*λινον ἢ λιθον καθαρόν, καθά τινά τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι, διά τε τὴν τῆς φύσεως αὐτῶν καθαρότητα καὶ τὴν πρὸς τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον χριστὸν ἐγγύτητα*). Cf et Haym (ut etiam Bed et Ansb): „*vestiti lapide mundo et candido*" *i. e. ornati et amicti domino Iesu Christo, iuxta illud: Omnes qui baptizati estis Christum induistis. Qui bene lapis dicitur, quo electi circumdantur* etc. Vel si legamus: vestiti *lapidibus mundis, sicut in quibusdam edd. invenitur, per hos lapides designantur virtutes* etc. *Alia translatio habet: vestiti lino mundo, per quod puritas vitae*" etc. Conferunt ad *λιθον* lec-

λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. 7 καὶ Ez 28, 31
ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας 4, 9
χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Ps 6, 4
θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν Ex 40, 35
εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ Hx 7—10
ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τοὺς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ 15, 7
θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιά-

---

tionem Ez. 28, 13: παν (A παντα) λιθον χρηστον ενδιεδισαι, σαρδιον και τοπαζιον etc ... aeth^{utr} (*pura et lucida*) ar^{e} om | λαμπρον (ℵ λαμπρους) sine copula cum ℵABCP 1. al plus^{30} am fu demid lips^{6} tol omn^{lachm} cop syr And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) praem και cum 32** al? vg^{cle} lips$^{4.6}$ arm aeth Prim Hayin | και περιεζωσμ.: 1. (omisso και) περιζωσμενοι | περι (28. 79. επι): 1. 12. 31. And^{a} et^{P} (et. comm) om

7. και εν εκ (et. ℵ^{c}): ℵ* 1. 7. 12. 16. 79. 90. arm And^{a} p ^{bav} om εν | επτα φιαλας: ℵ fu om επτα | χρυσας: arm Prim om (in And^{com} fluctuat lectio) | των αιωνων: ℵ 12. 28. 46. cop add αμην

8. καπνου cum ℵACP 1. al sat mu vg And^{a} p ^{bav} Prim al ... Ti praem εκ του cum B al^{30} And^{c} Are | εδυνατο cum AC 2. 6. 7. 8. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 38. 48. 50. 51. 90. 93. 94. 97. 98. And^{bav} Are ... ς ηδυνατο cum ℵBP 1. al plu And$^{a\ c}$ P | εισ τον ναον: ℵ ante εισελθειν pon | αχρι: C αχρισ ου | τ. επτα αγγελων: P 1. 10. 12. 17. 18. 28. 38. 49. 79. 91. 96. And^{a} p ^{bav} om επτα

XVI. 1. μεγαλης φωνης (Gb″) cum ANC 8. 13. 14. 31. 43. 92. al plus^{10} Are ... ς φων. μεγαλ. cum ℵP 1. al plu vg And^{omn} Prim al :: φωνη μεγαλη huc usque tredecies legebatur ac tantum non fluct | εκ του ναου cum ℵACP 1. al sat mu vg arm And^{omn} (sed^{a} et^{bav} post λεγουσησ pon) Prim al ... 13. demid tol lips^{6} cop ar^{c} εκ του ουρανου (tol post λεγουσησ), aeth *e caelo e sanctuario eius* ... B al^{30} syr (sed non polyg^{gl}) Are om, hinc Gb^{00} et Ti om | υπαγετε και c. ℵABCP al longe plu vg (et. am fu demid al) syr aeth And^{c} et^{P} Are Prim al ... 1. 7. 12. 28. 36. 49. 79. al fere^{10} lips^{4} (tol om υπαγ. και) cop arm And^{a} om και, hinc Gb^{0} | εκχεετε c. ℵACP 1. 12. (14. εκκεχετε, 92. εξεχετε) ... ς Ti εκχεατε cum B al pler And^{omn} Are | επτα φιαλασ cum ℵABC al^{35} vg syr arm And^{c} et^{P} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om επτα cum P 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop (*phialas vestras*) aeth And^{a} et^{bav}

2. και απηλθεν usq εισ την γην et. ℵ^{c} ... ℵ* om (propter ομοιοτελ.) | ο πρωτοσ: 12. 28. 33. 35. 36. 79. 87. vg^{cod} (ap Gb) et^{sixt} cop arm

λην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ
18, 17 τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

3 Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς
11, 6 8, 10 καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος,

---

aeth And^{a} et^{c} add *αγγελος*. Cf Lc^{brug}: *Non addas* angelus, *sed subaudias*. | *εισ τ. γην* (Gb″) cum ℵ^{c}ABCP al^{35} vg arm And^{c} Are Prim al ... ς *επι την γην* cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop And^{a} et^{P} (And^{bav} *επι τησ γησ*) (Are^{com} et *εισ* et *επι*) | *ελκοσ κακον και πονηρον*: ℵ* *ελκοσ πονηρον και κακον*, ℵ^{c} post *ελ*, quo versus exit, addidit *κοσ κα*, quibus rursus extersis (quum *κακον* post *πονηρον και* animadvertisset) satis habuit *ελκοσ* pro *ελκον* reponere | *κακον*: A om; item cop arm aeth AndP et^{com} Are^{com} om *κακ. και* | *επι τουσ ανθρωπ.* (Gb′) cum ℵABCP al^{35} syr arm And^{c} Are Prim (*super omnes*) ... ς *εισ τ. ανθρ.* (vg *in hominos*) cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al vg cop (*in hominibus*) And^{a} P ^{bav} Haym | *τουσ*: 7. 28. 29. 39. 79. And^{a} om | *προσκυνουντασ* ante *τη εικ. αυτ.* cum ℵABCP al plus^{20} vg cop arm syr aeth And^{c} et^{bav} (AndP et 79. *πρ. την εικονα αυτ.*) Are Prim al ... ς (= Gb 8z) post *τη εικ. αυτ.* cum? (1. And^{a} *την εικονα προσκ. αυτου*)

3. *και ο δευτ. εξεχεεν*: ℵ* om, suppl^{c} | *δευτεροσ* sine additam cum ℵ^{c}A CP 18. 95. am fu demid tol lipss omn^{lachm} aeth anonym^{aug} Prim ... ς (Gb^{oo}) add *αγγελοσ* cum B al pler vg^{cle} cop syr arm And^{omn} Are Haym | *αιμα ωσ* (ℵ *ωσει*) *νεκρου*: 7. 12. 39. And^{bav} *ωσ αιμ. νεκρου* ... 1. 46. arm om *ωσ* | *ψυχη*: A *-χησ* | *ζωησ* (et. Gb) cum AC 95. syr aeth ... ς (= Gb 8z) *ζωσα* cum ℵBP 1. 7. 28. 38. 91. 96. al And^{a} P ^{bav} Are, item *vivens* vg cop arm ... Gb^{o} 8z om cum 6. 8. 14. al^{20} And^{c} Prim | *τα εν τη* cum AC And^{bav}; item 95. syr *των εν τη* ... ς om *τα* cum ℵBP al pler And$^{a\,c}$ P Are, item vg arm Prim al | *εν τη θαλασσῃ* (28. haec ante *απεθ.* pon): ℵ *επι τησ θαλασσησ*

4. *τριτοσ* sine additam cum ℵABCP al plus^{20} vg (exc lips$^{4.}$ et^{sixt}) aeth Are Prim ... ς (= Gb 8z) add *αγγελοσ* cum 1. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. 96. al lips$^{4.}$ vg^{sixt} cop syr arm And^{omn} | *εισ τ. ποταμ.*: ℵ 18. 31. *επι τ. πο.*, item *super* vg Prim | *και τασ πηγ.* cum ℵACP 10. 43. 49. 79. 91. 95. 96. cop And^{bav} Prim ... ς Ti *και εισ* (18. 31. vg *επι*) *τασ πηγ.* cum B 1. al plu vg syr arm aeth And$^{a\,c}$ P Are Haym (ut vg) | *εγενετο* cum ℵBCP 1. al pler vg And^{omn} Are ... Ln *εγενοντο* cum A 36. 95., item *et facta sunt sanguis* Prim Haym

5. *των υδατων* (95. praem his *του επι*): 1. arm om | *δικαιοσ* sine additam cum ℵABCP 1. al^{46} am fu demid tol lipss$^{6.}$ omn^{lachm} cop syr arm And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb 8z) add *κυριε* cum? vg^{cle} lips$^{4.\,6.}$

ὅτι ταῦτα ἔκρινας, 6 ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. 7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. 19, 2 15, 3

8 Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. 9 καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα 13, 6

---

aeth | εἶ: 7. om | ο ην: ℵ 2. 8. 14. 29. 30. 40. 41. 42. 43. 92 93. 98. al ος ην | ο οσιος cum ℵP 5. 6. 11. 12. 18. 27. 28. 31. 35. 49. 79. 91. 94. 96. al^{vl} AndP et^{bav} Are ... ϛ (= Gb Sz) και ο (retinent Gb Sz, sed Gb^{o}) οσιος cum 1. 34. 36. al? And^{a}; item και omisso ὁ 95. al^{vl} ... Ln Ti nil nisi οσιος (omissis και ο) cum ABC al^{25} fere And^{c} ... vg *qui es et qui eras sanctus*, Prim *qui es et qui fuisti*, postea *et qui es pius* ... cop aeth om ο οσιος

6. αιματα cum ℵ 36. 39. (:: et hoc loco et 18, 24. αιματα ex usu Hebraeorum edendum videbatur, utroque loco de „sanctis et prophetis" dictum. Non mirum quod utroq loco a plerisque αιμα substitutum est.) ... ϛ Ln Ti αιμα cum ABCP al fere omn And^{omn} Are | εδωκας cum ℵBP al omn^{vl} And^{omn} Are ... Ln Ti δεδωκας cum AC. Praeterea ℵ pon ante αυτοις, item 14. 92. εδωκας αυτοις αιμα. | πειν (C πιν, ut Ln edidit) cum AC ... ϛ πιειν cum ℵBP reli | αξιοι εισιν cum ABCP 1. al plus^{40} fu tol lips$^{4.}$ And^{omn} ... ℵ οπερ αξιοι εισιν, item am lips$^{5.\ 6.}$ omn^{lachm} *ut digni sunt*. Item ϛ (= Gb Sz) αξιοι γαρ εισι cum? Are (ex codice?), item *digni enim sunt* vg^{cle} Haym; cop aeth οτι (*quoniam*) *digni sunt*

7. του θυσιαστηριου cum ℵACP al plus^{40} fu (*altare dicens*) all^{achm} (*altarem dicentem*, item all^{achm} *ab altare dicente*) syr arm And^{c} et^{bav} (convenienter comm) Are^{com} (*εἰρῆσθαι δὲ θυσιαστήριον ἀπὸ τοῦ περιέχοντος τὸ περιεχόμενον συνεκδοχικῷ τῷ τρόπῳ*. Tum pergit *ἐκ τούτου τοίνυν τοῦ λογικοῦ καὶ λειτουργικοῦ θυσιαστηρ. τὴν φωνὴν φησιν ἐνιχθῆναι*) ... B 1. And^{a} etP *εκ του θυσιαστ.*, item 36. cop aethPP (libere mutat aeth^{ro}) *φωνην εκ τ. θυσ.* (pergitur *λεγουσαν*), Prim *aliam vocem dicentem* ... ϛ (= Gb Sz) αλλου εκ τ. θυσ. cum? vg^{cle} (*alterum ab altari dicentem*), item (unde?) Are. Praeterea cf am lips$^{5.}$ *alterum dicens*, lips$^{4.\ 6.}$ *alterum angelum dicentem*. Le^{brug}: *Non est omittendum* ab altari, *quod Romani patres restituerunt ex veteribus manuscriptis*.

8. τεταρτος sine additam cum ABCP al plus^{30} am fu tol lips$^{5.}$ omn^{lachm} syr aeth Are ... ϛ (= Gb Sz) add αγγελος cum ℵ 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al mu vg^{cle} lips$^{4.\ 6.}$ demid cop arm And^{omn} Prim Haym | τους ανθρωπ. εν (ℵ And^{bav} om) πυρι ... B al^{20} And^{c} Are εν πυρι τ. ανθρ.

9. καυμα μεγα: 18. 28. 79. And^{a} καυματι μεγαλω | εβλασφημησαν sine additam cum ℵACP 1. 36. 38. 79. 95. al vg cop arm aeth And^{a} p bav Tichon Prim al ... Gb + Ln Ti add οι ανθρωποι cum B al^{40} syr And^{c} Are | το ονομα (95. κατα του ονοματος, 28. εω το ονομα) ... A εκω-

τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

18, 8 10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

9, 14 Es 11, 15 s 12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. 13 καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-

---

πιον ... arm om | του θεου του rescripta in ℵ, antea inepti quid | την εξουσιαν cum ℵAP 10. 12. 36. 37. 49. 91. 96. AndP et^{bav} ... ς om την cum BC 1. al longe plu And^{a} et^{c} Are | ου ... C ουχι

10. πεμπτος sine additam cum ℵABCP al plus^{80} am fu demid tol lips$^{5.}$ omn^{lachm} syr aeth Tichon al ... ς (= Gb Sz) add αγγελος cum (1. ο αγγελος omisso πεμπτ.) 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg^{cle} lips$^{4.6.}$ cop arm And^{omn} Are Prim Haym | εσκοτωμενη cum ℵ*ACP al pler ... ℵ^{cc}B 28. 29. And^{a} et^{P} εσκοτισμενη (And^{com} fluct cdd) | εμασωντο cum ℵACP 1. 6. 7. 8. 9. 13. 14. 37. 50. 79. 92. 93. 94. 95. 96. 98. And bav ... ς εμασσωντο cum B al plu And$^{a\ c}$ P Are | εκ του ... ℵ απο του

11. τον θεον του ουρανου: 91. το ονομα του θεου | και εκ (38. AndP et bav om) των ελκων (38. ελκουσων) αυτων: ℵ om ... vg *et vulneribus suis*, cop *et per opera sua*, arm *et ex doloribus amaris* | εκ των εργων αυτων ... ℵ om. Praeterit totum versum Prim.

12. εκτος sine additam cum ℵABCP 1. al plus^{80} am fu tol lips$^{5.}$ omn^{lachm} sah syr aeth ... ς (= Gb Sz) add αγγελος cum 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg^{cle} lips$^{4.6.}$ demid cop arm And^{omn} Are Tichon Prim | την φιαλην αυτου ... 6. 7. 13. 14. 27. 32. 38. 42. 92. 94. 97. Arc αυτου τ. φιαλ. | ευφρατην (B εφρατην) sine articulo (et. Gb Sz) cum ℵBP 2. 6. 7. 13. 29. 30. 31. 32. 36. 37. 38. 43. 49. 91. 93. 94. 96. 97 98. al plus^{10} And^{bav} Are ... ς Ln Ti praem του cum AC 1. 14. 28. 35. 79. 87. 95. al And$^{a\ c}$ P | το υδωρ αυτου ... 1. 12. 36. And^{bav} om αυτου | ανατολης (Gb″) cum ℵBC al^{40} And^{c} P bav Are ... ς Ln Ti ανατολων cum A 1. 6. 28. 38. 49. 79. 91. 96. And^{a}. Libere Prim *ut praepararetur via venienti regi ab oriente sole*; item Tich *ut praeparetur via eorum qui sunt ab ortu solis.*

13. ειδον cum AB 7. 14. 36. 92. ... ς Ln ειδον cum C al pler ... ℵ ειδοθη | εκ τ. στομ. του δρακ. και: C 9. 27. 39. aeth om. Item ℵ* om eadem et sqq εκ τ. στομ. του θηρ. και. Igitur C transilit a στομ. pri ad sec,

θαρτα ὡσ βάτραχοι· 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα 1 Ks 22, 21
σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον τῆσ ἡμέρασ τῆσ μεγάλησ τοῦ θεοῦ
τοῦ παντοκράτοροσ. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡσ κλέπτησ· μακάριοσ ὁ 3, 3
γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸσ περιπατῇ Lc 12, 37
καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺσ
εἰσ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών. Zach 12, 11

ℵ* ad tertium, item 36. om *και εκ τ. στομ. του θηρ.* | *τρια ακαθαρτ.* cum ℵAC 1. 7. 28. 36. 38. 79. 91. 95. 96. al mu vg And^{a} p bav Prim al ... B al^{25} And^{c} Are *ακαθ. τρια* | *ωσ* (ℵ^{c} And^{P} *ωσει*) *βατραχοι* cum ℵ^{c}AB 2. 6. 7. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. al^{25} cop syr arm aeth And^{a} ^{c} p (sed^{a} add *εκπορευθεντα*, vide post), item *in modum ranarum* vg Tich, tol Prim *exeuntes in modum ranarum*, Promiss^{11} *exeuntes velut ranas*. Item ℵ* 18. 36. 38. 49** 97. Are *ωσ* (ℵ* *ωσει*) *βατραχουσ* (item Promiss^{11}, vide ante) ... ς (= Gb Sz) *ομοια βατραχοισ* cum 1** (* om plane), item cf vg. Ceterum exeunte versu addunt *εκπορευθεντα* et. 28. 47. 79. quemadmodum Are^{com} *προσυπακουστέον τὸ ἐξιόντα*. Similiter ante *spiritus tres* et. demid vg^{six} *exire*, lips^{4} Haym *exisse*.

14. *δαιμονιων* cum ℵAB al^{30} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *δαιμονων* cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. al And^{a} p bav | α (28. add *και*) *εκπορευεται* (et. ς^{e} Gb Sz Ln) cum A 6. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 38. 49. 90. 91. 92. al plu And^{c} Are. Item B 7. 16. 36. 39. α *εκπορευονται*, item *qui exeunt* Tich syr. Similiter *et procedunt* (Prim *exeunt*, fu lips^{6} al^{lachm} *procedent*) vg^{cle} fu demid lipss al^{lachm} Prim Haym. Sed ℵ^{c} *εκπορευονται* sine α, et am tol al^{lachm} arm *proceduni* (am *procedent*) omisso *et* aut *qui* ... ς (non ς^{e} etc) *εκπορευεσθαι* cum ℵ* 1* (1** α *εκπορευεσθαι*) 48. 79. 95. And^{a} et^{bav} ... cop aeth om plane | *επι*: ℵ 38. *εισ* | *τησ οικουμενησ ολησ* (vg Prim al *totius terrae*, Tich *tot. orbis*) cum ℵAB al fere omn vg cop syr arm aeth And^{c} p bav Are Tich Prim al ... ς *τησ γησ και τησ οικουμενησ ολ.* c. 1** (1* *τησ γησ οικουμ.*, item And^{a} *τησ γησ τησ οικουμ.*) | *εισ τον πολεμ.* cum AB al plus^{30} And^{a} et^{c} Are ...·ς (= Gb Sz) om *τον* cum 1. 36. 43. al arm And^{P} et^{bav} | *τησ ημερασ* sine *εκεινησ* cum ℵA 14. 38. 92. 95. vg cop arm aeth Tich Haym ... ς (Gb^{c}) Ti add *εκεινησ* cum B 1. al plor syr And^{omn} Are Promiss^{11} Prim (hi^{s} *diem illum magnum*). Praeterea, ut Ln edidit, A 95. *τησ μεγαλησ ημερασ*.

15. *ιδου*: arm praem *sic enim dixit dominus* | *ερχομαι* (ℵ* *ερχεται*, sed *ομ* super *ετ* ipsa prima ut^{vi} manu notatum): ℵ* (vide ante) 38. 47. *ερχεται*, item „alia editio" ap Bedam, et Prim (omisso *ιδου*) *qui venit*, pergens *subito sicut fur*. Etiam 36. post *κλεπτησ* add *ταχυ*. | ℵ* *ο τε γρηγορων* | *περιπατη* (7. 28. 98. *-τει*): 36. 38. *περιπατηση* (36. *-σει*) | *βλεπωσιν*: 1. 28. 36. 79. And^{bav} *-πουσι*

16. *συνηγαγεν*: ℵ *-γον*, item syr ... arm^{zoh} *συναξω* | *τον* ante *τοπον* (A *ποταμιον*) cum AB 1. al plor And^{omn} Are, item arm ... ℵ 14. 92. om, item syr; sed 14. 92. om *τον* etiam post *τοπον* | *ἁρμ-* hunc spi-

17 *Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα·*
21, 8 *καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα·*
γέγονεν. 18 *καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ*
4, 5 etc *σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο*

---

ritum confirmant 35. 37. 38. 39. 87. 95. And^{a} et^{bav} etc, item am (*hermagedon*) al^{lachm} (*hermagelon*) Tichon (ut am); contra *ἁρμ-* 1. 7. 49. And^{bav} etc, item vg^{cle} demid (hl^{s} et lips$^{a.}$ *armag-*) lipss (lips$^{d.\ e.}$ *ermag.*) Prim (ut vg^{cle}). Similiter cop *ερμακεδων*, syr aeth *armagedon* sive *-geddon*, arm^{zoh} *armachedon*. *αρμαγ-* cum ℵA 1. 7. 35. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 95. al mu And$^{a\ c}$ p^{bav} (Are *ερμαγ-*) etc. In ℵ *αρμαγεδων* super α alterum ℵ^{c} notaverat *ε*, sed rursus abstersit ... B al^{25} *μαγεδων* (sive ut B al? *-δδων*), 14. 92. *μακεδδων*, fu al^{lachm} Tich cod *magedon*. Edidimus vero *-γεδων* cum ℵA 1. al sat mu And^{omn} Are, item vg etc (vide ante) ... ς *-γεδδων* cum B al pauc, item Prim Haym

17. *και* ο *εβδομος*: ℵ^{a} *και οτε*, sed^{c} substituit *και ο ζ'*. Dedimus sine *αγγελος* c. (ℵ^{a})AB al plus^{30} am fu tol lips$^{a.}$ omn^{lachm} syr ... ς (= Gb Sz) add *αγγελος* cum ℵ^{c} 1. 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg^{cle} demid lips$^{d.\ e.}$ cop arm aeth And^{omn} Are Prim Haym | *επι τον* cum ℵAB al^{25} And^{c} Are .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *εισ τον* cum 1. 14. 28. 31. 49. 79. 91. 92. 96. al And^{a} p^{bav}; item vg *in aerem*, Prim *in aere* | *φων. μεγαλη* cum ℵB al pler vg cop syr arm aeth^{utr} And$^{a\ c}$ p Are Prim al ... Gb^{c} Ln om *μεγαλη* cum A 1. 12. 46. And^{bav} (cf et. Cassiod *et tantis necessitatibus terra percussa est ut vox exiret a domino* etc) | *εκ του* (et. Gb') cum ℵA 1. 12. 18. 36. 38. 46. 95. And^{a} p^{bav}, item *de* vg Prim al ... ς Ti *απο του* cum B al pler And^{c} Are | *ναου* (Gb'') cum ℵ (sed pergit *του θεου* pro *απο τ. θρονου*) A 10. 14. 92. 95. vg cop syr ar^{c} aeth^{utr} (sed add *eius*) Prim Haym ... ς *ναου του ουρανου* cum B al longe plu And^{c} et^{bav} Are ... 1. 12. 18. 28. 36. 47. 79. arm And^{a} et^{bav} *ουρανου* | *απο του θρονου* (aeth^{utr} rursus add *eius*, 94. add *του θεου*): ℵ om

18. *αστραπαι κ. φωναι κ. βρονται* cum (ℵ vide post) A 2. 18. 28. 36. 40. 79. 95. al vg arm And^{a} com Prim Haym, item omissis *και βροντ.* B, omissis *και φων.* 12. And^{p} et^{bav} Tich. In ℵ vero ante *αστραπαι* habetur *βρονται και*: per incuriam, quum postea sequatur *και βροντ.* Tamen et ipsa correctio (a ℵ^{cc} ut^{vl}) negligenter facta; punctis enim tantum *βρονται* post *φωναι και* positum improbatur ... 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 37. 38. 39. 40. 43. 49. 51. 87. 91. 92. 93. 94. al plus^{10} syr And^{c} Are *αστραπ. κ. βροντ. κ. φωναι* ... ς (= Gb Sz) *φων. κ. βροντ. κ. αστραπ.* cum 1. al vix mu And$^{a\ txt}$. Et aliter legitur. | *σεισμ. εγενετο μεγ.* cum ℵA 1. 14. 28. 36. 49. 51. 79. 91. 92. 95. 96. al mu vg (et. am demid lipss omn^{lachm} tol) cop syr aeth And^{a} et^{bav} Tich al ... B al fere^{25} fu arm And^{c} et^{p} Are Prim om *εγενετο*, hinc Gb^{c} | *οιος ουκ εγενετο* et. ℵ^{c} ... ℵ^{a} vitiose *οισ ουκ εγενοντο* | *ανθρωπος εγενετο* cum A 38. (*εγεν. ανθρ.*) cop arm aeth ... ς ω. *ανθρωποι* (26. *οιψαροι*) *εγενοντο* cum 1. 7. 8. al pler (item 91. omisso *εγενοντ.*) And$^{a\ c}$ p Are.

ἐπὶ τῆσ γῆσ, τηλικοῦτοσ σεισμὸσ οὕτω μέγασ. 19 καὶ ἐγένετο ἡ πόλισ ἡ μεγάλη εἰσ τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεισ τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ. 20 καὶ πᾶσα νῆσοσ ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡσ ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆσ πληγῆσ τῆσ χαλάζησ, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆσ σφόδρα.

14, 8 17, 5

14, 10 Is 51, 22

XVII.

1 Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ φιάλασ, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆσ πόρνησ τῆσ μεγάλησ τῆσ καθημένησ ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν, 2 μεθ' ἧσ ἐπόρευσαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντεσ τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆσ πορνείασ αὐτῆσ. 3 καὶ

15, 1 Ier 51, 13

Nah 3, 4

18, 9

Item omisso οι ℵB 12. 14. 17. 36. 79. 92. And^{bav}. Item *homines fuerunt* (Tich *facti sunt*) vg syr Tich | *επι τησ γησ*: 7. 14. Tich om | *ουτω* ut ℵAB etc ... 1. 28. 35. 95. 97. al And^{a} et^{bav} *ουτωσ*

19. *αι* (28. 79. And^{bav} om) *πολεισ* et. ℵ^{c} ... ℵ* syr *η πολισ* | *επεσαν* cum ℵ^{c}AB 7. 8. 28. 38. 42. 49. 96^{2s} 97. And^{bav} ... ς *επεσον* c. 1. 6. 14. al longe plu And^{a} c P Are ... ℵ* syr *επεσεν* | *δουναι*: ℵ 28. 79. And^{a} praem *του* | *το ποτηριον*: ℵ 95. om το | *του οινου*: ℵ om του | *τησ οργησ*: 14. 92. om | *αυτου* (36. *του θεου*): ℵ cop om

20. *και* pri: 1. om | *και ορη ουχ ευρεθησαν*: 28. 79. And^{a} ℵ. *ορη, και ουχ ευρ.*

21. *ωσ*: in ℵ ipse* supplevit; 43. aeth Prim om | *η πληγη αυτησ* (12. 29. αι-του, B arm om) ... 7. 14 28. 31. 38. al^{10} And^{a} et^{c} *η πληγ. αυτη* ... vg (*propter plagam grandinis, quoniam magna facta est vehementer*) om. Contra Prim *quoniam magna plaga a grandine facta est*; item Tich *quoniam magna est plaga eius nimis.*

XVII. 1. *ηλθεν* et. Hipp$^{antichr\,36}$ And^{omn} Are Cyp$^{177.\,217}$ etc ... A *εξηλθεν* | *εισ*: 7. *τισ* | *εκ των* ... ℵ 28. 95. om *εκ* | *λεγων* sine *μοι* cum ℵA BP al^{40} vg cop syr arm And^{c} Are Cyp Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum 1. 28. 79. al aeth And^{a} P bav. Cf et. Hipp *ελαλησε μοι λεγων.* Item Tich *et dixit mihi* pro *και ελαλ. μετ' εμ. λεγ.* | *επι υδατ. πολλων* (Gb′) cum ℵAP 1. 12. 28. 33. 35. 36. 79. 87. 95. arm Hipp And^{omn} ... ς Ti *επ. των υδατ. των πολλ.* cum B al longe plu Are

2. *επορευσαν* et. Hipp$^{antichr\,36}$ etc ... ℵ *εποιησαν πορνιαν* | *οι κατοικ. την γην* ante *εκ του οινου* (et. ℵ^{c}, ℵ* *οικου*) τ. *πο. αυτησ* cum ℵABP al

21, 20
Mc 21, 1
19, 1 ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην
ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας, ἔχοντα κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν
19, 16 καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί-
Ier 51, 7 ταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμων βδελυγμάτων
καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-

---

plus[80] vg syr arm Hipp And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) pon post της πορν. αυτης cum 1. al? cop aeth ... Cyp Tich om και εμεθυσθ. usq πορν. αυτης, item Prim om κ. εμεθυσθ. οι κατ. τ. γην

3. εν πνευματι cum ℵABP etc ... 2. 19. 26. 29. 30. 38. 40. 50* 51. 90* 93. 94. 97. 98. al om εν | ειδον cum ℵP al pler Hipp (ut ante) And[omn] Are ... B 7. (92?) ειδον ... A ιδα (ita Ti ed) | κοκκινον: B κογκινον, item v. sq | γεμοντα ονοματα cum ℵ*AP (P γέμοντα sic, non γέμον τά) 9? 18?. Eodem modo Ln, Ti vero γέμον τὰ ὀνόματα ... ℵ^cB 8. 14. 29. 38. 43. 47. 50. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al[10] γεμον ονοματα, item 7. 30. 32. γεμων ονοματα ... ς γεμον ονοματων cum 1. 6. 28. 31. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 92[mg] 96. al? Hipp And[omn] Are | εχοντα cum ℵP ... A 7. 30. 32. 94. εχων ... ς Ln Ti εχον cum B 1. al pler And[omn] Are | κεφαλ. επτα και: 1. om | κερατα δεκα: post haec verba P 38. add h. l. versum 18. (habent tamen etiam iusto loco) και η γυνη ην ειδες etc. Addit eundem etiam And, sed is ibi facit partem commentarii, ubi est: προκαθαιρεθήσεται ἡ κρατοῦσα σήμερον· φησὶ γὰρ ἡ ἀποκάλυψις· καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες etc, pergitque And: καὶ περὶ μὲν τούτου ἐν τοῖς καθεξῆς, ὡς ἂν χορηγήσῃ ὁ θεός, ἀκριβώσομεν. Ex quo Andreae loco ortus est error codicum P 38. et si qui alii sunt.

4. ην περιβεβλη. cum ℵABP al[20] vg syr (item[vl] arm aeth) Hipp[antichr 36] And[omn] Are Cyp[177. 217] Prim al ... ς (= Gb Sz) ἡ cum 1. al? | πορφυρουν κ. κοκκινον (P rursus κογκι-) cum ℵABP al[35] fere Hipp ... 1. 6. 12. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al aliq And[omn] Are πορφυραν και (91. om) κοκκινον (1. κοκινον) ... ς (= Gb Sz) πορφυρα κ. κοκκινω cum? | και κεχρυσωμ. cum ℵA 1. 7. 36. 38. 43. al vg cop syr arm (aeth[libere]) And[a] Cyp[bis] Tich Prim al ... Ti om και cum BP al plus[80] Hipp And[c] (περικεχρ., ut etiam 34. 35.) etP et[bav] Are. Cf huc et. Tert[cult fem 12]: *Sedet certe in purpura cum coccino et auro et lapide pretioso.* | χρυσω (Gb′) cum ℵP 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 95. 96. al Hipp And[a] et[bav] ... Gb Sz Ln Ti χρυσιω C. AB al[30] And[c] etP Are | εχουσα usque πορνειας της γης: P om | ποτηριον χρυσουν C. ℵAB al plus[80] vg cop syr arm aeth Hipp And[c] Are Cyp[bis] Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) χρυ. ποτ. cum 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al And[a] P bav | γεμων cum ℵ* 7. 14(?) 30. 32. 94. al[vl] ... ς Ln Ti γεμον cum ℵ^cAB al longe plu Hipp And[omn] Are | τα ακαθαρτα της cum ℵAB 1. al[45] (90. τ. ακαθαρματα τ.) Hipp And[omn] (et Are των ακαθαρτων της sine codice?) Tich (*immunditiarum*) ... ς (= Gb Sz) ακαθαρτητος cum? vg (*immunditia*, am** Cyp Prim *immunditiae*; Cyp pergit *et fornicationis*) | πορνειας μτ AB etc ... ℵ al πορνιας | αυτης cum (ℵ vide post) A 1. 7. 28. 31*

τῆς ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ 14, 8 etc
τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. 6 καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα
μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 Καὶ
εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· διατί ἐθαύμασας; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον
τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος
τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν 11
καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώ-
λειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν
οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς 13,

---

35. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al vg aeth And^{omn} Tich ... Gb$''$ Ti *της γης* cum B al^{30} cop Hipp Are, item *totius terrae* Cyp Prim Promiss^{7} ... ℵ syr^{cdd} aliq *αυτης και της γης* ... arm om

5. *πορνῶν* (ut B al plu): Gb$'$ *πόρνων* ut 2. 7. 12. 29. 49. 50. 93. 96. 98. al And^{bav} ... vg Tich Prim al *fornicationum*, hinc (ut^{vl}) Are^{txt} invito comm *πορνειων*

6. *εἰδα* cum ℵA (*ἰδα*, ut Ti) ... ς *ειδον* cum P al plcr Hipp$^{antichr\ 37}$ rell. Item B 7 (*ἰδων*) 14. 92. *ιδον*. | *μεθυ*. *εκ του αιματος* cum A 1. 7. 28. 30. 31. 32** 36. 47. 49. 79. 87. al mu vg cop Hipp And^{a} p bav Victorin Tich Prim (hi Latini et vg *de sanguine*) al ... ℵ^{c}BP 2. 6. 8. 9. 14. 29. al plus^{25} And^{c} Are *με. του αιματος* (sine *εκ*); item Tert^{scorp} (*ebria sanctorum cruore*) Promiss^{7} (*ebriam sanctor. sanguine*) ... ℵ* 38. *με. τω αιματι* (ad quod etiam Tert et Promiss pertinent) | *και* ante *εκ του* c. ℵAP al mu vg rell Hipp etc ... B 2. 8. 9. 29. al^{30} And^{c} Are (sed Morell et Cram de suo add) om *και* | *εκ* sec: 6. 11. 31. 96. al om | *μαρτυρων*: A *-ριων* | *ιησου*: 95. *του ιης.*, Prim *Iesu Christi*, Prom^{7} *Christi Iesu* ... 1. 36. And^{p} (arm?) om | *ιδων* (ℵ 7* *ειδων*) *αυτην* (14. 92. cop om) ante *θαυμα μεγα* cum ABP al fere omn vg etc ... ℵ 38. post *θαυμ. μεγ.* pon

7. *σοι ερω* cum ℵP 1. 14. 36. 43. 49. 79. 91. 92. 96. al am fu demid tol allachm (al om *σοι*) And^{a} p bav Prim Haym ... Gb$'$ Ln Ti *ερω σοι* cum AB al^{25} vg^{cle} cop syr arm aeth Hipp$^{antichr\ 37}$ And^{c} Are | *του εχοντος*: 1. 38. 79. And^{a} *και του* (38. om) *εχοντ.*

8. *το θηριον* cum ℵABP 1. al^{40} Hipp And^{omn} Are ... ς (— Gb Sz) om *το* cum? | *ειδες* cum ℵP al plcr ... Ti *ιδες* cum AB 7. | *ἦν*: A *η* | *υπαγειν* cum ℵBP al fere omn vg (*et ascensura est de abysso et in interitum ibit*) cop syr aeth Hipp$^{antichr\ 37}$ And$^{a\ c\ bav}$ Promiss^{8} (*ascensura – et itura*) ... Ln Ti *υπαγει* cum A 12. And^{a} Are Ir$^{int\ 330}$ (*et ascendet ab abysso et in perditionem vadit*) Prim (*ascensura est ex abysso et in perditionem vadit*) | *θαυμασονται* cum ℵB al omn^{vl} And^{omn} Are ... Hipp *θαυμασουσιν* ... Ln Ti *θαυμασθησονται* cum AP :: cf ad 13, 3. | *επι της γης* cum ℵAP 1. al sat mu cop syr arm And^{omn} Are ... Gb$'$ *την γην* cum B al fere^{30} Hipp; item *inhabitantes terram* vg Prim (praem *omnes*) | *ου γεγραπται* cum ℵBP al plcr Hipp And^{omn} Are ... A *ουκ εγεγρα-*

κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται.
13, 18 13, 1 9 ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν,
ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, 10 καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν·
17, 3 οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἐστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ
8 ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν,
καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν
ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτι-

---

πταὶ ... 8? (non testatur Scrl) 9. *ουκ εγεγραπτο*, atque sic edidit Ln | *το ονομα* (Gb′) cum AB 8. 14. 29. 38. al[35] cop syr Hipp ... ς *τα ονοματα* cum NP 1. al sat mu vg arm aeth And[omn] Are Prim al :: cf ad 13, 8. | *επι το βιβλιον* c. NAP 1. 6. 31. 36. 49. 91. al And[a c] bav (et[P] *επι τω βιβλιω*) Are ... B 2. 7. 14. 38. al[20] *επι του βιβλιου*, idque Gb′ ... 79. Hipp *εν βιβλω*, 95. *εν τω βιβλιω* | *βλεποντων* cum NABP al[40] And[c] P bav ... ς (= Gb Sz) *βλεποντες* cum 1. 36. 43. 49. 91. 96. al ut[vid] Hipp, item vg Prim al *videntes* | *το θηριον οτι ην* cum NAP 1. al sat mu vg cop syr arm aeth Hipp And[a] P bav Prim al ... B al[20] And[c] Are *οτι ην το θηριον*, idque Gb″ | *και* (א[c] add *παλιν*) *παρεσται* cum (א[c])ABP 6. 7. 14. al fere[40] Hipp And[c] etP Are Prim (*et venture est*). Similiter syr arm, nisi potius *και παρεστιν* confirmant, quod א[c] 1. 11. 12. 16. 36. 43 (?) 47. 79. And[a] et[bav] praebent ... cpp ar[e] *et cecidit* ... ς (= Gb Sz) *καιπερ εστιν* cum? ... vg non exprim (vide post) nec aeth

9. *ωδε*: B om, *και παρεσται* cum *ο νους* etc coniungens. Coniungunt *ωδε* cum *παρεσται* 14. 29. 93. 94. 97. 98., item haud dubie al; non item P 7. 8. 31. 87. 95. 96. etc. Vertit vg: *Et hic est sensus qui habet sapientiam*; nec aliter Prim al. | *αι* (95. *και*) *επτα κεφαλαι*: Hipp om *αι* | *επτα ορη εισιν* cum NABP al[20] vg syr arm Hipp And[omn] Are Prim Promiss[s] al ... ς (= Gb Sz) *ορη εισιν επτα* cum 1. al? (14. 92. om *επτα*) | *επ*: 14. 92. *επανω*

10. *βασιλεις επτα εισιν* cum AP 1. 36. 38. 47. 49. 79. 91. 95. 96. al mu vl vg syr Hipp[antichr 37] And[a] P bav Prom[s] Prim al ... א cop *επτα βασ. εισιν* ... B al[20] arm And[c] Are *βασ. εισ. επτα* | *επεσαν* cum NABP al plu Hipp[antichr 37] et[dan 4] And[a] et[bav] ... 2. 7. 13. 14. al[20] And[c] etP Are *επεσον* | *ο εις* cum NABP al plus[40] vg[clo] am fu demid tol omn lachm lips[5. c.] syr Hipp[dan] (sed om ὁ) And[omn] Are Promiss[s] ... ς (= Gb Sz) *και ο εις* cum 1. al[vl] lips[4.] cop (*et reliquus non est et alter* etc) arm. Item 96. aeth Hipp[antichr] Prim *ο δε εις* | *δει* post *αυτον* cum AP 1. 14. al sat mu Hipp And[a] P bav ... א post *μειναι* ... B al fere[20] And[c] Are ante *αυτον*, item vg Prim *oportet illum*

11. *και ουκ εστιν*: 95. Hipp[antichr 37] om *και* | *και αυτος*: א om *και*, item (*angelus ipse est ex septem*) cop | *αυτος* cum AP 1. al sat mu vg And omn Are Promiss Prim al ... KB al plus[25] *ουτος* | *ογδοος*: א 32. 41. 42. *ο ογδ.* | *υπαγει*: am fu lips[6] *vadet*, Prim *ibit*

12. *ειδες* cum NAP al plor ... B 7. *ιδες*

νεσ βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡσ βασιλεῖσ μίαν ὥραν Dan 7, 24
λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ 17
τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει σὺτούσ, ὅτι 19, 16 etc
κύριοσ κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺσ βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλη-
τοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδεσ, Isa 8, 7
οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ
τὰσ σάρκασ αὐτῆσ φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί· 18, 8

---

12. ουπω cum ℵ^{c}(* ουτω)BP 1. al fere omn vg (et. am demid tol omn lachm lipss) cop syr arm aeth Hipp And^{omn} Are Ir$^{int\ 323}$ Prim al ... Ln ουκ cum A fu | αλλα cum ℵA 14. 95. ... ς αλλ cum BP al pler Hipp And^{omn} Are

13. γνωμην εχουσιν cum ℵAP 1. al sat mu vg syr arm Hipp$^{antichr\ 87}$ And^{a} et$^{P\ semel\ et^{bav}}$ Ir$^{int\ 323}$ Tich Prim al ... Gb Sz Ti εχουσι γνωμην cum B al^{20} cop And$^{P\ semel\ et^{c}}$ Are | την δυναμιν: 14. 92. And^{bav} om την | την εξουσιαν cum ℵP 1. 29. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 94. 96. 97. al Hipp And$^{a\ p\ bav}$ ... Gb^{oo} Ln Ti om την cum AB al^{25} arm And^{c} Are | αυτων (Gb'') cum ℵABP al^{35} Hipp And^{omn} Are ... ς εαυτων cum 1. al pauc? ... arm^{zoh} om | διδοασιν cum ℵABP al certe pler (etiam 1^{vid}; 1* διασιν) And$^{c\ p\ bav}$ Are; item *dant* Ir$^{int\ 323}$; *tradunt* am al^{lachm} ... ς (= Gb Sz) διαδιδωσουσιν ex fictione Erasmi; sed δωσουσι 18. 79. And^{a}, διαδωσουσι 33. Hipp, *tradent* vg^{cle} fu demid tol lipss al^{lachm} Prim, *dabunt* Tich

14. και εκλεκτοι (haec om 8. 38.) και (And^{P} om) πιστοι: 35. 79. 87. κ. πιστ. κ. εκλεκτ. ... 1. οτι εκλ. κ. πιστ., And^{a} οτι πιστ. κ. εκλεκτ.

15. λεγει cum ℵBP 1. al omn^{vi} Hipp And^{omn} Are ... Ln ειπεν cum A, item *dixit* vg cop arm Tich Prim al ... aeth^{utr} om και λεγ. μοι | τα υδατα α: ℵ* ταυτα α, ℵ^{oo} ταυτα τα υδατα α | ειδεσ cum ℵAP etc ... B ιδεσ (7. οιδασ) | η πορνη: et. ℵ^{c}, ℵ* om η | λαοι: ℵ και λαοι

16. ειδεσ cum ℵAP etc ... B 7. 36. ιδεσ | και το θηριον cum ℵABP 1. al^{45} am fu demid tol lipss$^{s.}$ omn^{lachm} cop syr aeth (arm του θηριου) Hipp And^{omn} Prim al ... ς (= Gb Sz) επι το θηριον cum? vg^{cle} lips$^{t.\ s.}$ Are (unde hausit editor?) ... vg^{cod} ap Gb Tich Bed om | ηρημωμενην (14. 92. 95. ειρημ-) ... B 1. 49. 79. 97. And^{bav} ερημωμ. | ποιησουσιν αυτην: Hipp αυτ. ποιησ. ... 34. Prim post κ. γυμν. pon | και γυμνην sine additam cum ℵAP 1. 34 (vide ante) 38. 79. 95. al vg syr arm aeth Hipp And^{a} Prim (*et desertam et nudam facient illam*) ... B mg(**) al^{20} (cop *destruent illam, relinquent eam nudam*) And^{c} Are add ποιησουσιν αυτην ... B^{txt} 1. 2. 3. 31. 33. 36. 40. 43. 97. plane om | κατακαυσουσιν: 1. 12. 36. 38. καυσουσιν | πυρι cum ℵBP 35. 87. al^{vi}

17 ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
10, 7 αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν
16, 19 τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ
ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασι-
λέων τῆς γῆς.

XVIII.

10, 1 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης
αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βα-

And^{c} ... ς Ln Ti ἐν πυρι (:: 18, 8. ἐν πυρι κατακαυθησετ. non fluct) cum A al pler Hipp And^{a} P ^{bav} Are

17. θεος: 14. 92. κυριος | καρδιας αυτων: sic ℵ^{c} reposuit pro inepta scriptura ℵ* καρδ. αυτου | την γνωμ. αυτου: ℵ^{c} τ. γν. αυτων ... 18. 39. arm aeth praetereunt την γν. αυτ. και ποιησαι | και ποιησαι μιαν γνωμ. (vide post de γνωμ. μιαν etc) cum ℵ* (ℵ^{c} om και ποιησαι) BP al plor cop syr aeth (arm^{libere}) Hipp And^{c} P ^{bav} Are ... Ln om cum A 79. vg And^{a} Tichon (Prim^{libere} *deus enim in cordibus eorum iniecit ut perficiant quod illi placitum est et esse illos in consensu et metu, et tradere* etc). Praeterea μιαν γνωμην cum HP 1. 36. 48. (95. vide post) al And^{P} et^{bav} ... Gb Sz Ti γνωμ. μιαν cum B al plus^{25} And^{c} Are ... 35. 87. γνωμ. αυτων, 95. μιαν γνωμ. αυτων | αυτων post βασιλειαν: A αυτω, B 14. 92. αυτου ... 79. om | τελεσθησονται cum ℵ AP 1. 12. 37. 46. 49. 79. 91. 96. al^{5} Hipp And^{a} et^{bav} et^{P} ... B 7. 8. 14. 29. 31. 38. al^{20} And^{c} Are τελεσθωσιν idque Gb$''$ ... ς (= Gb Sz) τελεσθη cum? | οι λογοι cum HABP al fere^{45} Hipp And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) τα ρηματα cum?

18. ειδες cum HP al pler etc ... Ti ιδες cum AB 7. | η εχουσα: ℵ 90. 94. 95. om η (:: post -λη) | βασιλειαν: P semel (priore loco i. e. exeunte versu 8., ad quem vide) praem την | βασιλεων: ℵ βασιλεων | της γης cum HAP etc ... B (sed suppletur supra lineam) al fere^{30} praem επι, item 16. 39. των επι

XVIII. 1. Μετα ταυτα cum HABP al fere^{30} cop syr Hipp$^{antichr\ 40}$ And^{P} Are Tichon Cassiod ... ς praem και 1. 7. al sat mu vg arm aeth And $^{a\ c}$ bav Prim al | ειδον cum HAP al pler ... B 7 (ιδων) 14. 33. 36. 92. ιδον | αλλον αγγελ. cum HABP al plus^{30} vg cop syr arm aeth (*Et post hoc alius ang. descendit*) Hipp And^{omn} Are Tich Prim Cassiod al (sed 31. 32. 48. 49. lips$^{a.}$ And^{c} Are post αγγελ. pon, item 91. ετερον) ... ς (= Gb Sz) om αλλον cum 1. 14. 92. al?

2. εκραξεν: A εκεκραξεν | εν cum AP 9. 36. 37. 42. 49. 79. 91. 96. And ^{bav}, item *in forti voce* am fu demid lips$^{5.\ a.}$ (et$^{4.}$ *voce in forti*) omn lachm cop Haym. Etiam vg^{cls} Tichon *in fortitudine* ... NB al plu Hipp

βυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ

14, 8 Is 34, 11 sq 13, 21 s

14, 8 17, 2

Ier 51 (28), 7 Nah 3, 4

And^{a} c P Are om, item Prim *voce magna et forti* | εν (vide ante) ισχυρα φωνη cum (א)A(B)P al pler vg$^{cdd\ pler}$ cop syr arm aeth Hipp And^{omn} Are Tich Prim al, sed 1. 12. Hipp AndP et^{bav} add μεγαλη, 36. και μεγαλη ... 16. 29. 30. 39. 40. 47. 93. 98. ισχυραν φωνην ... ς (= Gb 8א) εν ισχυι φωνη μεγαλη cum? ... vg^{cle} tol Tich *in fortitudine*, hinc Gb' εν ισχυι | λεγων: P om | επεσεν επεσεν cum A 1. 7. 36. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al^{vi} vg syr arm^{usc} Hipp And^{a} etP Tichon Haym al ... P επεσεν επεσεν επεσεν ... אB al^{30} cop arm^{zoh} aeth^{utr} And^{c} et^{bav} Are Prim επεσεν :: cf ad 14, 8. | βαβυλων sine articulo cum אAP etc ... B 14. 92. AndP Are η βαβυλ. | δαιμονιων cum אAB 95. ... ς Ti δαιμονων cum P al pler Hipp And^{omn} Are | πνευμ. ακαθαρτου sine additam cum אBP al fere omn vg reli Hipp And^{omn} Are Prim al ... Ln add και μεμισημενου cum A 16. Habentur vero etiam in P 1. 12. 31. 36. 38. 48. 79. tol* Hipp And^{a} p bav Are (sed invitis Andreae et Arethae commentariis), qui quidem omittunt και φυλακη παντος ορνεου ακαθαρτου. Eadem om etiam 7. 14. 92. | ορνεου: A θηριου, arm *spiritus* | και μεμισημενου (Tich reddit *inquinatae*, ut 51. μεμιασμενου): 7. 14. 92. am fu al^{iachm} om ... 34. And^{c} praem και φυλακη παντος θηριου ακαθαρτου. Item syr post κ. μεμισημενου add *et custodia omnis animalis dentis immundi et exosi*.

3. εκ του οινου του θυμου cum אB al longe plu vg^{cle} demid lips^{d} syr Hipp$^{antichr\ 40}$ And^{c} Are Tich ... P 1. 35. 36. 37. 47. 49. 79. 87. 91. 96. cop arm aethPP And^{a} p bav εκ του θυμου του οινου ... Ln εκ του θυμου cum A am fu tol lips$^{b.\ e}$ omn^{iachm} aeth^{ro} Haym Ansb. Item sed του θυμου post της πορν. ponens C (igitur εκ της πορν. του θυμου) ... Prim *de vino fornicationis*, ut etiam And^{com} om του θυμου. Rursus 33. syr om της πορνειας. | πεπωκαν: πεπω- (P 1. 38 48. 49. 97. And^{bav} πεπο-) cum P 1. 8. 31. 32. 37. 38. 39. 47. 48. 49. 50. 90. 93. 97. 98. al plus^{10} Hipp And^{a} c p bav Are, item *biberunt* vg syr arm Tich Haym al ... אABC 7. 14. 92. al plus^{10} cop aeth πεπτω- (ut Ln ed min). Item -καν cum AC; אB al^{36} And^{c} etP Are -κασιν ... ς -κε cum P 1. 49. 96. al Hipp And^{a} et^{bav} (sed P 1. al -κεν) :: πεπτω- pro πεπω- non potest non pro antiquissimo vitio haberi ... 18. 36. 37. 79. πεποτικε. Praeterit Prim: *quod de vino fornicationis eius et reges terrae fornicati sunt.* | μετ αυτης επορνευσαν: haec verba א per incuriam post της γης alterum repetierat, sed ipse^{a} animadverso errore inclusit uncis | της γης alterum: 1. αυτης | στρηνους: C 47. 94. And^{a} etP στρηνου

4. αλλην φωνην (38. syr φων. αλλ.): C AndP αλλης φωνης, sed tantum

Isr 51 (28), 6, 9 οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ
λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ
Ps 136 (137), 8 καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ
ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα

AndP postea *λεγουσησ* ... cop arm non exprim *αλλην* | *εξελθατε* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵA 79. And^{bav}; item ς *εξελθετε* cum P 1. 32. 49. 91. 95. 96. al Hipp$^{antichr\ 40}$ And^{a} et^{P}. Item *exite* vg m^{110} cop arm syr Tich ... Gb′ Ln$^{ed\ mai}$ *εξελθε* cum BC al plus^{25} And^{c} Are. Item *exi* Cyp$^{164.\ 216}$ Promiss^{7} | *εξ* (AndP *απ*) *αυτησ* post *ο* (AndP et^{bav} om) *λαοσ μου* cum ℵCP 38. aeth AndP ... ς Ln Ti ante *ο λα. μου* pon cum AB al pler vg m^{110} cop syr arm Hipp And^{a} et^{c} Are Cyp Tich Prim al ... 1. 8. 12. And^{bav} om | *συγκοιν-* cum ℵAC ... ς Ln *συγκ-* cum ℵ^{2} al certe pler etc | *εκ των πληγων αυτησ* ante *ινα μη λαβ.* cum ℵABC 1. al plus^{25} vg m^{110} syr arm Hipp And$^{a\ c}$ P Are Tichon ... ς (= Gb Sz) post *ινα μη λαβ.* pon cum? cop aeth Cyp$^{164.\ 216}$ Prim Haym ... P And^{bav} om *και εκ των πλ. αυτ.* (apparet in P excidisse versum), item arm^{codd} | *ινα μη λαβητε:* 79. And^{a} *ινα μη βλαβῆτε*, item Tich *ne laedamini*, Cyp Prim *ne peritringarjs*

5. *εκολληθησαν* cum ℵABCP 1. al^{40} m^{110} vg (vide post) cop syr arm Hipp And^{omn} Are. Ita Latini: m^{110} *adpropinquaverunt*, vg Cyp Prim al *pervenerunt*, Tich *adscenderunt* ... ς (= Gb Sz) *ηκολουθησαν* cum? Si Altero fides est, invenitur in 33. 34. Videtur ita etiam vertisse aeth. | *αχρι*: And^{a} *μεχρι*, P Hipp *εωσ* | *εμνημονευσεν*: 2. 8. 29. 35. 43. 49. 87. 93. al plus^{10} add *αυτησ*, ac plerique pergunt *ὁ θεόσ* ita ut *τὰ ἀδικήμ. αὐτῆσ* cum seqq. coniungant.

6. *απεδωκεν* sine additam cum ℵABCP al^{40} m^{110} am fu demid tol allachm cop syr aeth Hipp$^{antichr\ 41}$ $_{t}$And^{c} ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum 1. 31. 91. 96. al vg^{cle} lipss all^{achm} And^{a} et^{bav} Are Tich Promiss^{7} Haym, item *ημιν* arm AndP. Absunt nonnulla in Cyp^{216} et Prim. Uterque enim: *ideo* (Prim *et ideo*) *reddidit ei dupla* (Prim *reddit ei duplicia*): *et in quo poculo miscuit, duplum remixtum est ei.* Item Promiss^{7} *reddite ei sicut et ipsa reddidit vobis: in poculo quo miscuit vobis miscete ei duplum.* | *και* ante *διπλωσατε*: ℵ om | *διπλωσατε* sine additam cum ℵA BC 2. 8. 9. 14. 19. 29. 43. 50. 90. 92. 95. al mu m^{110} vg Hipp Tich al ... ς add *αὐτῇ* cum P 1. 7. 31. (38. *αυτα*) 91. al mu cop syr aeth And^{omn} Are. Praeterea post [*τα*] *διπλα* B 2. 8. 9. 14. al plus^{30} (plerique minusculi qui *αὐτῇ* om hoc additamentum habent) add *ὡσ και αὐτὴ* (14. *αυτοι*) *και* (sed hoc *και* om 14. 92. al) | *τα διπλα* cum BC 8. 14. 29. 43. 92. al fere^{30} Hipp ... ς Ln om *τα* cum ABP 1. 7. 31. 38. al sat mu And^{omn} Are | *ποτηριω* sine *αυτησ* cum ℵACP 1. al mu vg m^{110} syr aeth Hipp And^{omn} Are Cyp Tich Prim (hi^{3} *in quo poculo miscuit*) etc ... B 7. 8. 14. 29. 38. al plus^{30} cop (qui pergit, ut et 38. 87., ωσ pro ω) add *αυτησ* | *αὐτῇ*: B *αυτην*

ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω, 8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν. Es 47, 7—9

9 Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Ez 26, 16 27, 30 16, 19

---

7. εδοξ. αυτην cum $\aleph^*$AB(ipse* supra lineam suppl)CP al plus^{15} ... ς εδ. εαυτην cum $\aleph^c$ 1. 8. 14. al plu Hipp$^{antichr\,41}$ And^{omn} Are | τοσουτον δοτε (P δωτε) ct. Tich Promiss^7 etc: Cyp^{316} *in tantum datus est*, Prim *in tantum datur* ... 1. κεφασατε | και πενθος: 1^* 10. 12. 37. 49. 91. 96. AndP om ... arm πενθος (omissis βασανισμ. και) | οτι pri: 79. And^a διοτι, 1. και ... And^{bav} om | οτι (35. 87. And^c add εγω) καθ. cum $\aleph$ABCP al fere^{40} And^a c bav Are, item (*quia regina sum*) Prim ... ς om οτι cum 1. al vix mu Hipp AndP, item m^{110} vg Cyp Tich al | καθημαι: B 14. 92. καθιω ... 2. 8. 29. 30. 43. 50. 90. 93. 98. al plus^5 καθωσ, 94. ειμι καθωσ | βασιλισσα: ο βασιλευουσα | ιδω: $\aleph$C ειδω

8. ημερα: 14. 92. m^{110} aeth Cyp^{316} Promiss^7 Prim ωρα | θανατος και: B 2. 6. 8. 9. 29. 30* 35. 38. 87. 93. 94. 97. 98. al^{15} And^c om και. Praeterea B habet *θανατου πενθος και λιμου.* | κυριος ο θεος cum $\aleph^c$HCP al pler (79. add insuper ο παντοκρατωρ) m^{110} cop syr arm Hipp And^c P bav (et^a κυρ. ο παντοκρατωρ) Cyp Tich ... $\aleph^*$ ο θεος ο κυριος ... A 95. vg aeth^{utr} om κυριος, atque sic Ln$^{od\,min}$ ... 6. 31. 38. 40. 48. 96. Are Promiss^7 Prim Haym om ο θεος | κρινας cum $\aleph^*$ANCP al fere^{35} Hipp AndP et^{bav}, item *iudicavit* am fu omn^{lachm} (vgcle demid lipss Cyp Tich Prim al *iudicabit*, sed id ex frequentissima litterarum v et b confusione explicandum vdtr), item cop syr arm ... ς (= Gb Sz) κρινων cum $\aleph^c$ 1. 6. 31. 79. al m^{110} (*iudicat*) And^a et^c Are

9. κλαυσονται cum $\aleph$A 1. 36. al vix mu Hipp$^{antichr\,41}$ AndP et^{bav} ... Gb" Sz Ln Ti κλαυσουσιν cum BCP al fere^{40} And^a et^c Are :: κλαυσετε nec Lc 6, 25 nec Ioh 16, 20 fluct; Apoc vero 18, 11 κλαυσουσι sine dubio aliena manu inlatum est: hinc etiam hoc loco magis κλαυσουσιν quam κλαυσονται alienam manum prodit. Praeterea ς (= Gb Sz) add αυτην cum P 1. 79. al pauc^{vl} aeth And^a etP (item 36. And^{bav} ταυτην) ... om cum $\aleph$ABC al plus^{30} vg cop syr arm Hipp And^c Are Cyp Tich Prim al | επ αυτην cum $\aleph$BCP al^{35} Hipp And^c Are ... ς Ln επ αυτη cum A 1. 36. 38. 79. 95. 97. al^{vl} And^a et^{bav} (AndP επ αυτης) ... 14. 92. Prim om | και στρηνιασαντες: $\aleph^*$ om, suppl $\aleph^c$, praetereaque $\aleph^{c\,c}$ add στεναξωσιν | βλεπωσιν: 32. 98. And^{bav} βλεπουσιν ... $\aleph$ ιδωσιν | πυρωσεως et. $\aleph^c$ ... $\aleph^*$ πτωσεως

10. εστηκοτες: 95. εστωτες, 79. And^a στηκοντες | ουαι bis et. Hipp Tich Prim al ... 36. 40. arm^{zoh} And^{bav} semel tantum, 35. 87. And^c

Ez 27, 36 Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. 11 καὶ
οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον
Ez 27, 5 ss αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, 12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ
λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ
17, 4 καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ
πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρ-
μάρου, 13 καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον

---

ter | *βαβυλων*: 35. 49. 87. And^{c} praem *η* | *ισχυρα*: 79. And^{a} *οχυρα* | *μια ωρα* cum ℵBCP al^{40} Hipp And^{c} et^{bav}, item vg Tich Prim ... ς (= Gb Sx) praem *εν* cum 1. 38. al arm And^{a} et^{P} Are ... A 95. *μιαν ωραν* | *ηλθεν*: A om

11. *της γης*: ℵ add *σου* | *κλαιουσιν κ. πενθουσιν* cum ℵACP 1. 49. 91. 95. al And^{a} (sed eraso *κλαυσουσι*) et^{P} et^{bav} ... Gb'' *κλαυσουσι και πενθησουσιν* cum B al^{35} vg (*flebunt et lugebunt*) Hipp And^{c} Are Prim (*flebunt plangentes eam*). Legitur etiam *κλαυσουσι και πενθουσιν* ut 6.; 38. *κλαυσουσιν επ αυτη και πενθουσιν*, 16. 39. *κλαυσουσιν* et 79. *κλαυσονται* (omissis *κ. πενθ.*, quae et. syr om) | *επ αυτην* cum ℵCP 10** 18. 32. 39. Hipp, item *super illam* vg ... ς Ln *επ αυτη* cum 6. 7. (38. vide ante) 43. 49. 91. al mu^{vl} And^{c} Are ... A *εν αυτη*, 35. 87. 92. *επ αυτης* ... B *επ αυτους*, 12. And^{bav} *εφ εαυτους*, 36. And^{a} et^{P} *εφ εαυτοις*, 1. 79. *εν εαυτοις* ... arm *επι σοι* | *αυτων*: 31. 38. 87. *αυτης* | *ουκετι*: cum antegressis P 49. 79. 91. And^{a} etc, item *nemo emet amplius* vg etc; cum seqq coniungunt ABC 1. 7. 29. 31. 35. 39. (*και ουκετι*) 40. 41. 43. 47. 48. 50. 87. 90. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al And^{c} P bav Are ... nec ante nec post distinguit ℵ

12. *γομον χρυσου* (18. 36. Hipp *-σιου*, 39. *-σουν*) *και αργιρού* (12. 18. 94. Hipp *-ριου*) *και λιθου τιμιου* cum ℵAB etc ... CP *γομ. χρυσουν κ. αργυρουν και λιθους τιμιους* | *και μαργαριτων* cum ℵ 35. 87. 95. Prim (*et margaritarum*, sed praecedit etiam *et lapidum pretiosorum*). Habent pluralem etiam cop et syr (sed uterq ut Prim) ... CP *κ. μαργαριτας*, ut Ln$^{ed\ mai}$; item A (vide etiam fu) *κ. μαργαριταις*, ut Ln$^{ed\ min}$ ... ς Ti *κ. μαργαριτου* cum B al pler vg (vide post) arm aeth Hipp And omn Are, item vgcle lipsHaym *margaritae*, am demid all^{achm} *margaritis*, fu all^{achm} *margaritis* | *βυσσινου* cum ABCP al^{35} And^{c} Are, item ℵ *βυσσινων* ... ς (= Gb Sx) *βυσσου* cum 1. 36. 49. 79. 91. 96. al Hipp And^{a} P bav | *και πορφυρας* cum NC 7. 35. 95. al Hipp And^{a**} et^{c} ... Gb' *και* (Gb^{o} ex errore) *πορφυρου* cum BP 1. 6. 8. 14. 29. al plus^{20} And^{a*} ^{c}P Are ... A om; Prim post *κ. σιρικου* pon | *σιρικου* cum ℵABCP 7. 32. al :: ut et *σιρικον* et *σηρικον* (rubri coloris pigmentum) promiscue dicitur (cf Steph. Thes.), quod eiusdem originis est, ita etiam pro *σηρικος* poterat *σιρικος* in usum vel potius abusum abire. (Propter eandem caussam etiam Ln$^{ed\ mai}$ vdtr recepisse.) ... ς Ln$^{ed\ min}$ Ti *σηρικου* cum minusc plu ut^{vl} ... 31. 35. 36. 94. al *συρικου* (1. om *και σιρ.*) | *ξυλον*: P *ξυλινον* ... A *σκευος* | *εκ*: C 18. om | *ξυλου* cum ℵBCP al omn^{vl} cop syr arm Hipp And^{omn} Are Prim ... Ln$^{ed\ min}$ *λι-*

καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. 14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. 15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλου- Ez 27, 30

σου cum A vg, item^{vl} aeth (*et omnem ornatum qui habet gemmam pretiosam*) | *χαλκου*: C* *καλκου* | *και μαρμαρου*: ℵ 1. om

13. *κιναμ-* cum ℵAB**CP 7. al fere^{15} And^{c} et^{bav}, item vg Prim (ap Sab) Haym *cinnamomum* ... ς *κιναμ-* cum B* 1. 6. 14. 38. 43. 49. 79. 87. al mu Hipp And^{a} et^{p} Are. Item *-μωμον* cum ACP 1. al mu vg And^{omn} Are al ... ℵB al^{25} Hipp *-μωμου*, item Prim (post *et marmore* pergit *et cinnamomi et incensum et unguentum*) | *και αμωμον* cum ℵ*ACP 6. 11. 12. 17. 19. 31. 33. 35. 36. 79. 87. am fu tol lipss omn^{lachm} syr aeth Hipp And^{c} Haym al ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ^{c}B 1. al plu vg^{clo} demid (et Le^{brug}: „*Non addas* et amomum") cop arm And^{a} p ^{bav} Are Prim (vg^{six} *amomum* pro *cinnam.*) | *θυμιαματα*: 1. 95. Hipp And^{a} et^{p} *θυμιαμα*, item *incensum* Prim ... B 14. 92. *θυμιαματος*, 94. vg Haym *θυμιαματων*, *odoramentorum*. P'gunt vero vg Haym *et unguenti* (lips 4. 6. *-torum*) *et thuris et vini et olei et similae et tritici et iumentorum et ovium* etc, non item Prim. | *και μυρον* (79. And^{a} *σμυρναν*): C om | *και οινον*: 6. 31. 32. 33. 48. And^{c} Are post *κ. ελαιον* pon ... B al fere^{2} om | *και κτηνη κ. προβατα* cum ℵACP al sat mu (13. 91. om *κ. προβ.*) vg cop syr arm aeth Hipp And^{a} p ^{bav} Prim al ... B al plus^{20} And^{c} Are *κ. προβατ. κ. κτηνη*. Praeterea Hipp add (:: de suo) *και τραγους* | *ιππων* (ι^{c} pro ω volebat o, sed rursus abstersit): 95. *ιππους* | *ρεδων* cum ℵACP 1. al mu And^{a} p ^{bav}, item *redarum* am omn^{lachm}, *rhedarum* vg^{clo} Prim. Vide post And^{com} ... 2. 6. 7. 31. 38. al^{25} And^{c} Are *ραιδων* (al *ῥαίδων*, al *ῥαιδῶν*) ... 14. 43. 92. *ῥεδίων*. Quam receptam lectionem confirmat And^{com}: *διὰ δὲ τοῦ ῥέδων τὰ ὀχήματα εἰκὸς σημαίνεσθαι· ῥεδιοῦμαι γὰρ ῥωμαϊστὶ τὸ ὄχημα λέγεται· ἡ δὲ τούτου γενικὴ τῶν πληθυντικῶν ῥεδιῶρουμ, ἥτις κατὰ συγκοπὴν ῥέδων γίγονε.* | *σωματων*: 14. 92. *ψυχων*. Ceterum vertunt arr *mulorum et camelorum*.

14. *η οπωρα*: C om *η* | *σου* ante *της επιθ.* cum ℵACP 35. 87. 95. (sed 35. 87. etiam post *ψυχης* addunt); item *et poma tua desiderii animae* am fu tol omn^{lachm}, Prim *pomorum quoque tuorum concupiscentia animae* ... ς post *ψυχης* pon cum B al pler vg^{clo} (*poma desiderii animae tuae*) demid lipss Hipp And^{omn} Are Haym | *τα λιπαρα* (ℵ* *ριπαρα*, 7. *λειπαρα*): 14. 92. om *τα* ... 95. add *σου* | *τα λαμπρα*: C 79. And^{p} om *τα* | *απωλοντο* cum ℵ 7. 8. 10. 11. 16. 35. 37. 39. 49. 87. 91. 96. Item Gb Sz Ln Ti *απωλετο* cum ABCP al^{30} Hipp And^{c} Are. Nec aliter (*perierunt*) vg Prim Haym, cop syr aeth ... And^{p} *απωχετο* ... ς (= Gb Sz) *απηλθεν* cum 1. 79. And^{a} | *αυτα* post *ου μη* cum ℵA 35. 38. 95. Hipp ... Ln Ti ante *ου μη* pon cum BCP al^{15}, item *et amplius illa iam non* vg (Prim vero *nec iam ea ultra*) ... ς post *ευρ.* cum 1. al plu And^{omn} Are | *ευρησουσιν* cum ℵACP 34. 35. 36. 87. 90. vg syr aeth^{utr} (cum

τίμιωντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ
10. 19 βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, 16 λέγοντες· οὐαὶ
17, 4 οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν
18 καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ-
Ez 27, 27 γαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. 17 καὶ πᾶς
κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν

οι εμποροι coniung, ut et. 87. al) And^{c} Haym ... Gb$''$ Ti ευρης (7. ευρεισ) cum B al plus^{30} Hipp And^{a} et^{P} Are ... ς ευρησησ cum?, sed 1. 37. 49. 91. 96. And^{bav} ευρησεισ, item Prim *invenies*. Praeterea 6. 11. 31. 47. add ουτε ψυχασ ανθρωπων του λοιπου εμπορευση.

15. κλαιοντεσ sine και cum ℵACP 1. al sat mu vg rell Hipp And^{omn} Are Prim al ... B al^{30} και κλ., item *et flebunt* syr

16. λεγοντεσ (B 26. λεγουσιν) cum ℵABC al^{30} cop (*flebunt et plangent dicentes*) syr (*et fleb. et plangent dicentes*) arm ... ς (Gb^{oo}) praem και cum P al plu vg aeth Hipp And$^{a\ c}$ P Are Prim al ... 1. 12. 16. 39. And^{bav} plane om | ουαι ουαι cum ℵACP al sat mu vg rell Hipp And^{omn} Are Prim al ... B al^{25} om alterum; 35. 87. ter ουαι | ℵ* (excidit versus) praetermisit η μεγαλη η περιβεβλη(μενη adest), suppl^{c} | η πολισ η μεγαλη: 38. η μεγ. πολ. | η ante περιβεβλ.: A om | βυσσινον cum ℵA CP (βυσι-) 1. (βυσσινον) al sat mu Hipp$^{anticlhr\ 21}$ And$^{a\ c}$ bav Are, item *byssino* am fu tol omn^{lachm} Tich Prim Haym ... B al^{25} And^{P} βυσσον, item vg^{cle} lipss *bysso* | βυσσ. κ. πορφυρ. κ. κοκκ. hoc ordine cum ℵB CP al omn^{vl} vg rell Hipp And^{omn} Are Prim al ... Ln κοκκιν. και πορφυρ. και βυσσιν. cum A ... Prim *purpura et byssino et coccino* | πορφυροιν cum ℵABC al plu Hipp And^{a} et^{bav} Are ... P 18. 35. 36. 40. 47. 87. 94. And^{c} et^{P} πορφυραν | και κοκκινον (1. κοκιν-): P 48. Are om και | και κεχρυσωμενη (ℵ -μενον, ς^{e} 1624. 1638. -μενοι per incuriam) cum ℵABCP etc ... 1. 79. And^{bav} om και | εν χρυσ. cum ℵC 1. 36. 49. 79. 91. al Hipp And^{a} P bav ... Gb^{oo} Ln om εν cum ABP al^{30} And^{c} Are, nec aliter vg Tich Prim | χρυσω cum ℵ 1. 14. 36. 49. 79. 91. 92. al And^{a} P bav ... Gb Sz Ln Ti χρυσιω cum ABCP al plus^{70} Hipp And^{c} Are :: adamant substituere χρυσιον pro χρυσοσ, cf ad 17, 4. 1 Tim 2, 9. Act 17, 29. | τιμιω: B (exunte versu) om | μαργαριτη cum ℵACP 95. cop aeth Prim ... ς Ti μαργαριταισ c. B al fere omn vg syr arm Hipp And^{omn} Are Tich Haym | ηρημωθη: 1. 79. And^{bav} ερημωθη | ο τοσουτοσ: P 95. om ο

17. ο επι (B add τον) τοπον πλεων cum ℵABC al^{30} am fu demid lips$^{4.}$ omn^{lachm} syr arm. Similiter Prim *omnis per mare navigans*; vg^{cle} tol lips$^{4.\ 5.}$ *in lacum* pro *in locum* praebent, Haym *in longum* ... P 6. 12. 36. 49. 79. al^{10} And^{c} P bav Are Tich o (6. 31. 32. 79. 91. al And^{bav} Are om) επι των πλοιων πλειων (31. ante επι τ. πλοι. pon). Similiter aeth *omnes artifices navium* ... ς (= Gb Sz) επι των πλοιων ο (And^{a} om) ομιλοσ cum 1. al? Hipp And^{a}. Libere cop *gubernatores omnes maris et omnes navigantes in mari stabunt a longe*

θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, 18 καὶ ἔκραζον Ez 34, 10
βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· τίς ὁμοία
τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, Ez 27, 30
καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις 10, 16
ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θα- 16
λάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. 20 εὐ- Ez 14, 23
φραίνου ἐπ' αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ
προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ Ier 51 (28), 63 a

---

18. και ab initio: AndP om; 38. Prim om και εκρα. | εκραζον cum NB 1. al pler (9. 13. 27. εκραυγαζον) Anda c p Are ... Ln εκραξαν (:: praecedit εστησαν) cum ACP 35. 87. 95. Hippantichr 41 Andbav; item clamaverunt vg Tich : : cf ad v. 19 | βλεποντες cum ℵ(ipse* ex λεγοντ.) AHCP al plus 40 Hipp Andomn Are ... (Gb Sz) ορωντες cum 1. al? | καπνον cum NBCP al fere omn cop reli Hipp Andomn Are Tich Prim ... Lned min τοπον cum A 10. vg Haym | τις: C praetermisit | τη πολει sine ταυτη cum NABP etc (et. Hipp) ... ς add ταυτη cum C vg Prim Haym

19. εβαλον cum NB al fere omn Hippantichr 41 Andomn Are, miserunt vg, mittentes Prim. Item Ln Ti εβαλαν cum C ... P 29. εβαλλον ... A επεβαλον, 95. επεβαλλον | επι τας κεφαλας: ℵ επι της κεφαλης | αυτων: C εαυτων | εκραζον cum NBP al pler Anda c p Are ... Ln εκραξαν cum AC 35. Hipp, item clamabunt vg ... Prim clamabunt | κλαιοντ. κ. πενθουντες: 27. post λεγοντ. pon.... A 1. om | λεγοντες sine και cum NAC 1. 35. 87. 95. al vgcle fu demid tol lips 4. cop Hipp Haym ... BP al 30 am lips 5. 6. omnlachm syr aeth Andc p bav (transilit Anda ab λεγοντες v. 18. ad λεγ. v. 19) Are Prim και λεγοντ. | ουαι ουαι cum AB CP al pler vg syr aeth arm Hipp Anda p bav Are Prim ... ℵ 26. 29. 36. 37. 40. 41. 42. 95. cop semel tantum ... 86. 87. Andc ter | τα πλοια cum NABCP al 30 Hipp Andc ... ς (= Gb + Sz) om τα cum 1. 35. 79. 87. al Anda p bav Are | C mirum in modum vitiose τιμιοτητος αυτης | ηρημωθη: 1. 79. Andbav ερημωθ.

20. επ αυτη cum NBC al plus 35 Hipp Andc Are ... ς (= Gb Sz) επ αυτην cum P 1. 35. 36. 79. al Anda p bav ... Lned min εν αυτη cum A 98. | και οι αποστολ. cum NABP al fere 40 am fu lips 5. cop syr aeth Hipp Anda c p Are Tich Prim ... ς (= Gb Sz) om και οι cum C 1. al pauc vl vgcle demid tol lips 4. 6. omnlachm arm Andbav Haym

21. ισχυρος λιθον cum ℵcc(sed vide post)BCP al fere omn vg cop arm aeth Hippantichr 42 Andomn Are Prim Haym ... ℵ* λιθον ισχυρον, item 40. ισχυρον λιθον. Ceterum ℵcc pro λιθον reponi voluit ισχυρος, rursus exstincto ισχυρος satis habuit ex ισχυρον effingere ισχυρος ... A syr Tich om ισχυρον. Libere cop et angelus fortis exclamavit clamorem et sustulit magnum lapidem molarem. | ως (79. Anda ωσει) μυλον μεγαν cum BP al fere omn Hipp Andomn (sed Andp μεγαν ως μυλ.)

ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ κιθα-
Ez 26, 13 Ier 25, 10 ρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶσ τεχνίτησ πάσησ τέχνησ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ
Ez 27, 8 Ier 16, 9 ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶσ λύχνου
οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφησ οὐ μὴ ἀκου-
σθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνεσ τῆσ γῆσ,
ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 καὶ
ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν
ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆσ γῆσ.

Are ... ac ωσ μυλινον (c μυλικον) μεγαν, atque sic Ln. Cf et. Latinos: *quasi molarem magnum*, Tich *ut molam magnam*, Prim *ad magnitudinem molae magnae* ... ℵ ωσ λιθον μεγαν, item sed omisso antea λιθον (teste Alter etiam ωσ deest) 36. ωσ λιθον μεγα | η μεγαλη πολισ: AndP η μεγαλοπολισ | ου μη ευρεθη ετι sine additam cum acp al pler vg rell Hipp Andomn Are Tich Prim al ... nb 14. 92. add εν αυτη (vide ℵ ad initium v. 22.)

22. και ab initio: ℵ 1. om | σαλπιστων: Hipp σαλπιγκτων ... ℵ 35. 87. σαλπιγγων | και πασ τεχνιτησ usq ευρεθη εν σοι ετι: 14. 92. fu arm Hipp om; 7. transfert ad finem versus. Libere mutat 39. και πασησ τεχνησ επινοια ου μη etc | πασησ τεχνησ cum bcp al omn vg syr aeth Andc p bav Are Prim al ... na cop om | και φωνη μυλου (c μυθου) ου μη ακουσθη (b ευρεθη, 4. 6. 31. Andc Are φανῃ) εν σοι ετι cum abcp al pler vg cop Andomn Are Prim al ... ℵ 29. 38. 40. 87. 93. 98. syr arm aeth Hipp om

23. και (b om) φωσ λυχνου ου μη φανη (ς φανῃ) εν σοι ετι: a 26. vgedd ap Ln Hipp om. Praeterea pro εν σοι c σοι, item am fu demid lipss allachm Prim *tibi*, hinc Ln om εν. | νυμφησ: c praem φωνη | οτι pri cum nabcp 1. al sat mu vg cop syr aeth Hipp Andomn Are Tich Prim al ... 2. 29. 30. 38. 93. 94. 97. 98. al plus10 om ... arm ουδε | οι εμποροι (b ενπ.) σου cum nbcp al pler vg rell Hipp Andomn Are Tich Prim al ... a 95. om οι, 36. 79. om σου | τησ γησ: arm add *qui oblectabantur in te* | φαρμακια cum nacp 7. 36. 87. AndP etbav ... ς Lu φαρμακεια cum b 1. al plu Hipp Anda (etP comm) Are

24. αιματα cum b 2. 6. 7. 8. 9. 14. 16. 29. 31. 35. 36. 47. 49. 87. 90. 91. 92. 93vi 94. 95. 96. 97. 98. al fere20 Andc p bav Are, item Andcom (arm παν το αιμα) ... ς (= Gb Sz) Ln αιμα cum nacp 1. 38. 79. al pauc Hipp Anda :: cf 16, 2. | ευρεθη: 7. 14. 39. (92?) ευρεθησαν | εσφαγμενων: 38. εσφαγισμενων ... arm γεγραμμενων, pergens εν τη γη ζωντοσ

XIX.

1 *Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡσ φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν* 12, 10 Ps 103 (104), 35
τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 *ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ* 16, 7
αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτισ ἔφθειρεν τὴν γῆν
ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆσ, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ Dt 32, 43
χειρὸσ αὐτῆσ. 3 *καὶ δεύτερον εἰρηκαν· ἀλληλούϊα, καὶ ὁ καπνὸσ* Es 34, 10
αὐτῆσ ἀναβαίνει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 4 *καὶ ἔπεσαν οἱ* Ps 106 (107), 48
πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, καὶ προσεκύ-

---

XIX. 1. *Μετα* cum ℵABCP al[35] vg cop syr And[c] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *Και μετα* cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And[a] p bav | *ωσ* cum ℵABCP al longe plu (36. post *μεγαλην* pon) vg cop And[a**] et[c] Are Haym ... ς (non ς[e] Gb Sz, sed Gb[o]) om cum 1. 7. 12. 16. 18. 38. 47. syr arm AndP et[bav] Tich Prim | *μεγαλην* ante *οχλ. πολλ.* cum ℵABCP al fere[30] am fu demid tol lipss omn[lachm] cop syr aeth arm And[c] Are Tich Haym ... ς (— Gb Sz) post *οχλ. πολλ.* cum 49. 91. 96. al ... 1. 40. 79. vg[cle] And[a] p bav om. Libere Prim *vocem turbarum ingentium clamantium voce magna.* | *οχλου πολλου*: vg *turbarum multarum* (et. fu al), sed am lipss omn[lachm] Haym *tubarum mu.* | *λεγοντων* cum ℵABCP 1. al fere[40] vg And[omn] Are Tich Prim al ... ς (— Gb Sz) *λεγοντοσ* cum? arm ... 8. *λεγουσαν.* Praeterea 1. And[a] add *το* | *η σωτηρια, salus* (fu tol al): am demid lipss all[achm] Haym *laus* | *και η δοξα* sine additam cum ℵ[c](* om)ACP 36. 38. 79. al vg arm And[a] et[bav] Tich Prim al; item B al[35] And[c] post *και η δυναμισ*, idque Gb" ... ς (= Gb Sz) *και η δοξα και η τιμη* cum 1. 36. al cop AndP; item Are *κ. η τιμη κ. η δυναμισ κ. η δοξα*, syr *κ. η δυναμ. κ. η δοξ. κ. η τιμ.* | *του θεου ημων* cum ℵABCP al fere[40] cop And[c] et[bav] ... 36. 47. vg cop syr arm aeth Are Tich Prim al *τω θεω ημων* ... ς (= Gb Sz) *κυριω τω θεω ημιων* cum 1. And[a] ... AndP plane om

2. *αι κρισεισ*: A om *αι* | *πορνην*: 14. 18. 46. 47. 49. (92?) *πολιν* | *εφθειρεν* cum ℵCP 1. 35. 36. 79. 87. 95. al And[a] ... A *εκρινεν* ... Gb" *διεφθειρε* cum B al plus[35] And[c] etP Are ... arm om *ητισ εφθειρ. την γην* | *πορνεια* ut BCP al pler ... ℵA al *πορνια* | *τ. δουλ. αυτου* et. ℵ[c] ... ℵ[*] *τ. δουλ. αυτησ* | *εκ χειροσ* cum ℵABCP al[30] And[c] Are, item And[com] in[a] ... ς (= Gb Sz) *εκ τησ χει.* cum 1. 35. 36. 79. al And a p bav, item[com] in[c] et[P]

3. *ειρηκαν* cum ℵAP 1. 35. 79. 87. al[vl] And[a] et[bav] ... 14. 92. 94. 95. al? AndP et[c] *ειρηκασι* ... C *ειπαν*, 38. *ειπον* ... B al plus[25] Are *ειρηκεν*, item cop *και δευτεροσ ειρηκεν* | *αυτησ*: 1. 47. aeth[utr] AndP om | *αναβαινει*: 35. 38. 87. *ανεβαινεν* ... 79. And[a] *ανεβη*

4. *επεσαν* cum ℵAB*CP 1. 49. 79. 96. 97. al[vl] And[bav] ... ς *επεσον* c. ℵ** al longe plu And[a] c p Are | *οι πρεσβυτεροι* ante *οι εικοσι τεσσ.* c. ℵCP

νησαν τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες· ἀμὴν ἀλλη-
Ps 103 (104), 1 λούϊα. 5 καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· αἰνεῖτε τῷ
Θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ
14 2 Ks 1, 24 μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ
ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν,
λεγόντων· ἀλληλούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριοσ ὁ Θεὸσ ἡμῶν ὁ παντο-
Ps 117 (118), 24 κράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν

---

1. al plus[30] vg[cle] am fu omn[lachm] syr And[c] et[bav] Are ... Ln *πρεσβυτεροι* post *οι εικ. τεσσ.* cum AB 14 (* om οι) 36. 79. 90. 91. 92. 94. demid tol lipss cop arm aeth And[a] et[P] Prim Haym | *εικοσι τεσσαρεσ* cum NABCP al pler vg And[omn] Are Prim al, sed B 1. al fere[15] And[bav] *κδ'*, fu al XXIIII. ... ς (= Gb Sz) *εικ. και τεσσ.* c. 30? al? syr | *τεσσερα* cum NAC ... ς *τεσσαρα* cum BP al pler. Passim per *δ'* scribitur. | ζωα (95. ζωΐα): א* om, suppl א[c] | *επι τω θρονω* (Gb') cum NABC al[25] And[c] Are ... P *επι των θρονων* ... ς *επι του θρονου* cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. 97. al And[a] (om του) P bav

5. *φωνη - εξηλθεν λεγουσα* et. א[c] ... א* *φωναι - εξηλθον λεγουσαι* | *εκ του* cum NP 1. 31. 32. 36. 47. 48. 49. 79. 91. 93. 96. al mu And[a] P bav, item *de* vg Prim al.... Gb'' Ln Ti *απο του* cum ABC al[25] And[c] Are. Cf et. And[com] *θρόνοσ δὲ τοῦ θεοῦ τὰ χερουβὶμ καὶ τὰ σεραφίμ, ἀφ' ὧν ὑμνεῖν αὐτὸν ἐγκελεύονται* etc, similiterque Are[com]. | *θρονου* ... B 14. 92. *ουρανου* | *τω θεω* (Gb'') cum NABCP al plus[10] ... ς *τον θεον* cum 1. 7. al plu And[omn] Are | *οι φοβουμ. αυτον* cum NCP ... ς Ln Ti praem *και* cum AB al omn[vl] vg rell And[omn] Are Prim al | *οι μικροι* cum NABCP al[35] vg cop syr arm aeth And[c] P bav Are Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. 49. al And[a]

6. *ωσ* pri: 1* 8. 12. 31. 35. 87. And[a] P bav Prim (vide post) om ; 36. post *φωνην* pon | *ωσ* sec cum NBP al pler vg rell And[omn] Are Tich Prim ... Ln om cum A 6. 12. 94. Libere Prim sic: *et audivi vocem tubarum magnarum* (in com: „in *tubis* illa praedicatio designatur quam Isaias dicit: *Clama*" etc) *et quasi vocem tonitruum fortium et quasi sonum aquarum multarum dicentium.* Contra Tich cum vg facit. | *λεγοντων* (et. ς[c]) cum AP 6. 35. 36. 38. 79. 87. 95. al And[a], item *dicentium* vg Prim ... א *λεγουσων*, And[P] *λεγουσησ* ... Gb Sz Ti *λεγοντεσ* cum B al plus[20] And[c], item *dicentes* Tich ... ς Gb' *λεγοντασ* cum 1. al[10] fere Are | *κυριοσ ο θεοσ* cum א[c]ABP etc ... 1. 8. 12. 36. arm[zoh] And[P] om *κυριοσ* ... א* *ο θεοσ ο κυριοσ*, And[bav] *ο θεοσ, ο θεοσ* | *ημων* c. NBP al[40] vg syr And[omn] Are Tich ... ς (= Gb Sz) Ln om cum A 1. 49. 95. al cop arm aeth. Etiam Cyp[393] alludens tantum *regnavit dominus deus omnipotens*; Prim nil nisi *dominus*

7. *αγαλλιωμεν* cum NAP 1. 12. 18. 35. 36. 79. 87. 95. And[a] P bav ... ς *αγαλλιωμεθα* cum B al longe plu And[c] Are | *δωμεν* cum א*B 1. 6. 7. 14. 35. 38. 47. 48. 49 50. 51. 90. 91. 92. al mu And[a] et[c] Are. Item *demus* vg Cyp[393] Prim ... Ln Ti *δωσομεν* cum א[c]A; P 11. 79. *δωσωμεν*

αὐτῇ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν 14
ἑαυτήν, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν 15, 6
καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν.
9 καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ 14, 13
ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ 21, 5
εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι 22, 6
αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν 12, 17

(36. *δοσωμεν*) ... And^{bav} *δοξασωμεν*. Similiter Tich *glorificemus*, pergens *nomen eius*. | *αυτω* et. ℵ^{c}(* *αυτων*): 1. 12. 32. And^{c} et^{bav} *αυτου* | *η γυνη* (ℵ^{cc} *νυμφη*, quod arm add) *αυτου*: 1. 7. 12. 16. 39. om *αυτου* (aeth^{utr} add post *αρνιου*) | *εαυτην*: And^{a} *αυτην*

8. *περιβαληται*: 8. 14. 49** 87. 98. And^{a} *-λληται* | *λαμπρον καθαρον* cum ℵAP 7. 91. 95. am fu demid luxov lips^{4-} al^{lachm} cop sah (aeth *purpuram lucis puram*) Tich Prim ; item Gb Sz *λαμπρ. και καθαρ.* cum B al^{30} vg^{cle} lips$^{5-6}$ tol al^{lachm} syr And^{c} Are ... ς *καθαρον και λαμπρ.* cum 1. 36. al arm (sed praem *λευκον*) And^{a} et^{P}, item omisso *και* 79. And^{bav} | *των αγιων εστ.* (Gb″) cum ℵABP al plus^{30} syr And^{c} p bav Are Tich Promiss^{s} Prim ... ς *εστι των αγιων* cum 1. al mu vg (al lachm om *εστι*) cop sah And^{a}

9. *και*: arm add *unus e presbyteris* | *γραψον*: 1. And^{a} et^{bav} om | *το δειπν.*: B 16. 38. 87. 97. 98. *του δειπν.* (:: cf et ad v. 17.) | *του γαμου* cum ℵ^{c}AB al pler vg rell And^{c} et^{P} Are Prim al ... ℵ*P 1. 16. 36. 39. 79. And^{a} et^{bav} om. Cf et. And^{com}: *δεῖπνον δὲ χριστοῦ ἡ τῶν σωζομένων ἑορτὴ* etc. | *και λεγει μοι* sec loc cum ℵ^{c}ABP al pler vg rell (sed sah om *μοι*, arm vide post) And^{omn} Are Prim al ... ℵ* 6. 11. 36. 38. 98. om (arm om *και λεγει μοι* usq *του θεου εισιν*). Miro errore post *κεκλημενοι* 6. 11. 31. pergunt *και δηγε και απιοντες* (11. *-οντων*) *ωσ δει*, quae quidem ex comm. Arethae fluxerunt ubi est: *καὶ δή γε καὶ μετὰ τὴν κλῆσιν ἀπιόντες ὡσ δεῖ.* | *οιτοι οι λογοι* et. ℵ^{c}: ℵ* add *μου* | *αληθινοι* cum ℵBP al pler And^{omn} Are ... Ln Ti praem *οι* cum A 4. 48. | *αληθιν. του θεου εισιν* cum ABP al plus^{25} am demid cop syr And^{c} Are (item fu al^{lachm} *haec verba verba dei sunt*; Prim *haec verba vera et iusta dei sunt.*) Libere aeth *quoniam hoc verbum veritatis domini est* ... ς *αληθιν. εισι του θεου* cum ℵ* 1. 38. 49. 79. 91. And^{a} p bav (sah *vera et dei*) ... ℵ^{c} 95. 98. vg^{cle} lipss tol al^{lachm} *του θεου αληθιν. εισιν*

10. *επεσα* cum ℵAP 1. 2. 7. 12. 16. 26. 27. 35. 36. 38. 39. 42. 49. 50. 79. 87. 94. 96* 97. And^{a} et^{bav} ... ς *επεσον* cum B 6. 14. 29. 31. 90. 91. 92. 95. al sat mu And^{c} et^{P} Are | *εμπροσθεν*: B *ενωπιον* | *ποδων αυτου*: 39. 95. *ποδ. του αγγελου* | *προσκυνησαι αυτω* (B *αυτον*): P 79. And^{a} et^{bav} *και προσεκυνησα αυτω* | *ορα μη*: 32. 95. add *ποιησησ*, item vg Cyp$^{2/5}$ Prim *feceris*. Item arm add *πεσησ εμπροσθεν μου· και γαρ εγω*, item aeth^{PP} *προσκυνησησ μοι*, pergens *οτι δουλοσ και*

σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

6, 2 11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ
12, 3 2, 17 ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 καὶ περιβεβλημένος

ιγω ωσ συ. | *αδελφ. σου* cum $\aleph^{c}$ABP al pler vg rell And^{omn} Are Cyp ^{255} Prim Cassiod$^{ps\,96}$ al ... $\aleph^{*}$ 6. om *σου* | *των εχοντων*: 1. 12. And^{a} praem *και* | *ιησου* pri cum ΚΑΒΡ 1. al plus^{30} And^{omn} Are ... ς (Gb^{c}) praem *του* cum 30** 47. al? ... arm Prim *ιησου χριστου*, aeth *domini Iesu* | *ιησου* sec (Gb') cum ΚΑΒΡ 1. 12. 14. 16. 36. 49. 79. 92. 95. And a p bav ... ς *του ιησου* cum 6. 35. al pler And^{c} ... 48. Are (et^{txt} et com) *του υιου*

11. *ειδον* cum ΚΡ al pler Hipp$^{noet\,15}$ Or^{4,55} And$^{a\,c}$ p Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 92? And^{bav} ... arm om (*Et posthoc apertum fuit caelum*) | *ηνεωγμενον* cum ΚΑΡ 42** Hipp^{noet} AndP ... ς *ανεωγμενον* cum ℵ (*ανεογμ-*) al pler Or^{4,55} And$^{a\,c}$ bav Are | *καλουμενος* cum $\aleph^{c}$(sed post *πιστος* pon)B al pler vg (et. am fu domid tol lipss al^{lachm}) cop sah syr aeth Ir$^{int\,256}$ Or^{4,55} (accuratissime 11—16 affert) et^{4,57} (*ουτος δε ο λογος του θεου ο πιστος καλουμενος και αληθινος καλειται*) et$^{int\,2,60}$ (11—14 affert) And^{c} Cyp^{255} Victorin Tich Hier$^{esai\,66}$ Prim al (libere Or^{4,55} *εν δε τη αποκαλυψει επι λευκου ιππου καθιζεσθαι λεγεται λογος πιστος και αληθινος*) ... Ln om cum AP 1. 4. 6. 12. 17* 31. 32. 48. 79. vg^{cod} ap Ln arm (sed^{ed} habet^{mss}) Hipp And^{a} p bav Are (com: *δν και πιστόν φησι και ἀληθινόν*) | *και αληθινος*: am fu tol al^{lachm} add *vocatur* (sic habent: *et qui sedebat super eum vocabatur fidelis et verax vocatur*.)

12. *οι δε οφθ.*: ℵ *οι δε* (punctis notatur rursus rasis. Debebant super *οι* sq poni.) *οι οφθ.* | *φλοξ* cum ΚΒΡ 1. al^{35} arm Hipp And^{a} p bav ... ς (Gb^{oo}) Ln praem *ωσ* cum A 35. 36. 37. 91 95. al vg syr aeth (cop *similes erant*) Ir^{int} Or^{4,55} et^{57} Or$^{int\,2,60}$ And^{c} Are Cyp^{257} Prim al | *επι την κεφαλην*: 14. 92. *εν τη κεφαλη*. Hipp post *πυρος* pergit *διαδημ. πολλα επι την κεφ. αυτου.* | *εχων ονομα γεγραμμενον ο ουδεις οιδεν* cum ($\aleph^{c}$, sed exciderunt verba *γεγραμμενον ο ουδεις*) AP 1. 7. 31. 36. 47. 48. 79. al vg cop sah arm Ir^{int} Hipp Or^{4,55} et^{58} et$^{int\,2,60}$ And^{a} et bav Are Cyp Prim (*nomen magnum*) al ... $\aleph^{c}$ 9. 13. 16. 27. 39. aeth *εχ. ονοματα γεγραμμενα α ουδ. οιδεν* ... Ti *εχ. ονοματα γεγραμμενα και* (94. add *εχων*) *ονομα γεγραμμενον ο ουδ. οιδ.* cum B al^{35} syr And ^{c} etP. In And^{com} est: *τὸ δὲ ἄγνωστον τοῦ ὀνόματος τὸ τῆς οὐσίας αὐτοῦ σημαίνει ἀκατάληπτον. ταῖς γὰρ οἰκονομίαις ὧν πολυώνυμος, ὡς ἀγαθός, ὡς ποιμήν, ὡς ἥλιος, ὡς φῶς, ὡς ζωή – καὶ ταῖς ἀποφάσεσιν ὁμοίως, ὡς ἄφθαρτος, ὡς ἀθάνατος – τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν ἀνώνυμος.*

ἱμάτιον περιῤῥεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ Ex 61, 1 sa
λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει
αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν.
15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν s

---

13. *περιῤῥεραμμενον* cum κ*; prope accedit Or4,56 *ἐῤῥαμενον*. Item Latini: vg Cyp297 Prim *vestem aspersam sanguine*, Hieresai66 *veste aspersa sanguine*, Irint *vestimentum aspersum sanguine*, Cyp285 *veste conspersa sanguine*, Orint *vestimento sanguine conperso*, Tich *veste sparsa sanguine* :: nimirum *aspersa, conspersa, sparsa* magis reddunt *περιῤῥαμμ., ῥεραντισμενον, ἐῤῥαμμενον*, quam *βεβαμμενον* ... κcc *περιῤῥεραντισμενον*, P 36. *ῥεραντισμενον*, 32. 35. 87. 95. Hipp Or4,55 Andc *ἐῤῥαντισμενον* ... ς Ln Ti *βεβαμμενον* cum AB 1. al pler Andap bav Are :: rara vox *περιῤῥαινεσθαι* (ut et. *ραινεσθαι*) ad mutandum incitasse videtur. Ceterum *βεβαμμενον* potius *intinctum* quam *aspersum* est. | *αιματι*: 6. 31. 32. 38. 48. Andc Are praem *εν* | *κεκληται* (Gb″) cum κcABP al30 Hipp, item *vocabatur* fu demid lips4. 6. allachm Orint3,60 Hieresai66. Item κ* *κεκλητο*, Or4,55 *εκεκλητο* ... ς *καλειται* cum 1. 31. 36. 48. 49. 79. 91. al Andomn Are, item *vocatur* vgcle am tol lips5. allachm Irint, *dicitur* Cyp285. 297 Novat286 (Gall3) Tich | το *ονομα* (et. κc): κ* om το (vide ante) ... 14. post *αυτου* pon (et. 92?)

14. *τα στρατευματα εν τω ουρ.* (et. ς, sed non ςe etc) cum κB 1. 6. 7. 11. 12. 16. 18. 27. 31. 35. 38. 79. 87. 97. Anda, item omisso et. *τα* ante *στρ.* 14. 92. Andbav, item 32. Or4,55 *τα στρ. αυτου εν τ. ουρ.* (et4,56 *τα εν τω ουρ. στρατευ.*), 8. 36. *τα στρα. των ουρανων* (36. *του ουρανου*) ... ςe Gb 8z Ln Ti *τα στρ. τα εν τω* (95. om) *ουρ.* cum AP 30. 32. 47. 48. 49. 50. 51. 91. 95. al Andc (etP *στρατ. αυτω ηκολ. τα εν* etc). Item vg etc *exercitus qui sunt in caelo*. Non exprim *εν τ. ουρ.* cop arm. | *ηκολουθει*: 1. 38. 90. (sed scribit *-θην*) Anda etbav *ηκολουθουν* | *εφ ιππ.* cum KAP 1. 7. 36. 38. 95 al sat mu Anda etP (item 12. 17* 79. Andbav, pergentes, ut et. 36., *πολλοι* pro *λευκ.*) ... Ti *επι ιππ.* cum B al plus20 Or4,55 Andc Are | *λευκοις*: armven om; vide ante 12. 17* 36. etc | *ενδεδυμενοι* et. κc ... κ* Or4,55 *ενδεδυμενοις*, id quod et. Or4,56 confirmat: *ἐπίσκιεψαι δὲ τοὺς λευκοὺς ἵππους τῶν ἀκολουθούντων τῷ λόγῳ, ἐνδεδυμένους βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρόν.* Non item Irint3,60. | *βυσσινον λευκον καθαρον* cum (A *λευκ. βυσσ. καθ.*) BP al35 (95. *λευκοβυσσινον καθαρ.*, 7. syr *βυσσ. καθ. λευκ.*) Andc etbav Are, item *vestiti* (Prim *induti*) *byssinum album mundum* am fu demid lips5. allachm Irint Cyp297 Prim, *vestiti byssino albo mundo* tol, *induti albo byssino mundo* Tich, *induti byssino albo puro* Orint; cop *byssinis splendentibus*; aeth *vestiti purpura lucis purae* ... ς (= Gb 8z) *βυσσ. λευκ. και καθαρ.* cum κ 1. al vix mu vgcle lips4. 6. sah Or4,56 (et4,55 nil nisi *βυσσινον καθαρον*) AndP (eta *βυσσ. λαμπρον και καθ.*) Hieresa66 (*bysso albo atque mundissimo*)

15. *οξεια* cum KAB 1. 36. 38. 79. al am fu demid omnlachm cop sah arm acthpp Irint256 Or4,55 Anda etbav Hieresa66 ... Gb + 8z *διστομος*

1, 16 2, 12 αὐτῇ πυτάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς πνεύσει αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σι-
12, 5 Ps 2, 9 δηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς
14, 19 Is 63, 3 τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ
τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύ-
17, 14 ριος κυρίων.

s 20, 17—20 17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν
φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρα-
νήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 ἵνα

οξεια cum B al plus[40] vg[cle] lipsa tol syr aeth[ro] And[c] etP Are Cyp[297] Tich Prim. Item Ter[tmarc 3,14] *Ioh. in apocalypsi ensem describit ex ore dei prodeuntem bis acutum, praeacutum, quem intelligi oportet sermonem divinum*, nisi his potius ad 1, 16 et 2, 12 respicitur, unde omnino διστομος huc inlatum est. | παταξη (א 7. 29. -ξει) cum NABP 1. al fere omn (9. 27. παραταξη) Or And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) πατασση cum? Apud Latinos vg Ir[int] Tich Haym *procedit - percutiat*; Cyp[297] Prim Hier[96] *exibat* (Hier *egrediebatur*) - *percuteret* | τα εθνη: 38. 97. sah praem παντα | του θυμου h. l. et. Ir[int] Tich etc: א sah Or[4,55] post της οργης pon, 95. ante του οινου | της οργης sine και cum א (sed vide ante)ABP al plus[36] vg cop arm aeth Or (vide ante) And[c] Are Ir Tich ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. 36. 79. al vix mu And[a] P bav ... syr Cyp[297] Prim de του θυμου της οργης alterutrum om; uterque enim *torcular vini irae dei*

16. επι το ιματιον αυτου και et. Ir[int 256] Or[4,55] Cyp[297] Aug[maximin 2,2] (tom[8,700]) Tich Prim ... A aeth[ro] (non itemPP) om. Libere Cassiod ad h. l. *habens etiam pro significatione carnali in femore suo scriptum: Rex* etc | א om επι ante τον μηρον | ονομα cum NABP al fere[40] And[c] P bav Are ... ς (= Gb) praem το cum 1. al pauc[vl] And[a]

17. ειδον c. NP al pler And[omn] Are ... Ti ιδον cum AB 7. 14. 36. 92. ... aeth[libere] om | ενα αγγ. c. AP 1. 7. 38. 47. 49. 87. 91. 95. 96. al mu vl vg aeth AndP et[bav] Are Prim al ... 35. 87. And[c] ενα αλλον αγγ., א 36. cop sah arm Haym αλλον αγγ. ... B al fere[20] syr And[a] Tich plane om ενα, hinc Gb[o] | εκραξεν c. NAP al pler And[omn] Are; item *clamavit* vg etc ... B 12. 95. tol εκραζεν | εν φωνη cum NB 2. 7. 14. 16. 92. al fere[10] ... ς Ln Ti om εν c. AP al plu vg (et Latt) And[omn] Are | πετομενοις cum NAB al[25] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) πετωμενοις cum P al mu | εν μεσουρανηματι (P μεσουρ.): Prim *caeli* reddit („*omnibus avibus caeli*") | συναχθητε cum NABP al[45] And[c] etP Are, item *congregamini* am fu demid lips[4. 5.] tol omn[lachm] cop sah syr ar[e] arm aeth Tich ... ς (= Gb Sz) και συναγεσθε cum?, item *et congregamini* vg[cle] lips[6]. Haym ... 1. And[a] et[bav] Prim Cassiod om | το δειπνον το μεγα του cum NABP al plus[35] And[c] etP Are (sed in his 6. 16. 31. 32. 35. 38. 39. 48. 51. 55. 87. 94. And[c] Are του δειπν. του μεγαν, item 4. 8. 29. 35. 41. 42. 95. 96. του δειπν. το μεγα), item vg cop sah syr ar[e] Tich Prim Haym ... ς (= Gb Sz) το (79. του) δειπν. του μεγαλου cum 1. 36. 49. 79. al? lips[4.] arm aeth And[a] et[bav]

φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.
19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρα- 17, 13
τεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη- 16, 14
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. 20 καὶ
ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας 16, 13 20, 10
τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ
χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ·
ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης
ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ Is. 30, 33

---

18. και σαρκας χιλιαρχων: 1. 49. arm om (arm^{zoh} om κ. σα. ισχυρ.) | επ αυτων cum NP al fere omn And^{omn} Are ... ℵ επ αυτοις .. A 14. 92. επ αυτους, atque sic Ln (:: 20, 4. εκαθισαν επ αυτους non fluct) | παντων (And^{a} ελευθ. παντ. τε): B* απαντων, Are add των ... 1. cop arm AndP om | ελευθ. τε cum NABP al^{25} cop And^{c} et^{bav} et(vide ante)^{a} Are ... ς (= Gb Sz) om τε cum 1. 6. al aliq AndP, nec expri vg syr arm aeth | και μικρων cum NAP al pler vg cop syr aeth And omn Are Tich Prim al ... B 9. 14. 30. 36. 38. 47. 92. 98. om και. Non addidimus autem τε post μικρων cum NAP 1. 35. 36. 48. 79. 87. 95. al mu And^{omn} Are, nec magis exprim vg reli ... Gb + Sz Ti add τε cum B al plus^{20} (in his et. 9. 14. 30. 38. 47. 92. 98.) | μεγαλων: ℵ 95. praem των

19. ειδον cum NAB 7. 36. 92. ... ς Ln ειδον cum P al pler And^{omn} Are | και τα στρατ. et. ℵ^{c} ... ℵ* κατα στρ. | αυτων cum NBP al pler vg reli And^{omn} Are Tich Prim ... Ln αυτου cum A 6. 11. 31. | τον πολεμον cum NAB al^{25} Are ... ς (= Gb + Sz) om τον cum P 1. 6. al sat mu And^{omn} Synops^{154}

20. και μετ αυτου o cum NP 14. 37. 38. 49^{vid} 79. 91. 96. vg AndP Synops Prim ... A 41. cop και οι μετ αυτου o (cop και o). Item 34. και οι μ. αυτου, pergens ψευδοπροφηται ... ς (= Gb Sz) και μετα τουτου o cum 1. 49* al^{vl} And^{a} et^{bav} ... Ti και ο μετ αυτου cum B al fere^{20} arm syr (*et ille propheta falsus qui cum eo*) And^{c} Are | τη εικονι cum ℵ^{c}AP al fere omn And^{omn} Are ... ℵ* 38. 39. την εικονα ... B το χαραγμα. Libere transpon Prim *qui fecerat signa sub oculis eius; quibus signis seducti erant adorare imaginem bestiae et qui acceperant caragma illius.* | εβληθησαν cum NABP etc ... 1. 36. 38. AndP et^{bav} βληθησονται | οι δυο: arm om. Libere aeth *et proiiciebant eos vivos.* | της καιομενης cum NAP And^{bav}, quam solocecam scripturam confirmant vg *in stagnum ignis ardentis sulphure*, Prim *in stagnum ignis ardentis igne et sulphure* (contra Promiss^{12} *in stagnum ardens igne*), item aeth ... ς Ti την καιομενην cum B al omn^{vl} And^{a} c P Are | θειω cum NABP al^{20} AndP Are ... ς (= Gb Sz) praem τω cum 1. 35. 36. 49. 79. 87. al And a c bav

καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

18, 1 9, 1 1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ
19, 9 Ke 21, 22 ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅ ἐστιν ὁ διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς
17, 10 τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

---

21. *εξελθουση* cum ℵABP 1. al plus[40] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *εκπορευομενη* cum? | *οφεως*: A* *θηρια*?

XX. 1. *ιδον* cum AB 7. 92. ... ς Ln *ειδον* cum ℵ al pler ... aeth rursus libere om | *αγγελον*: ℵ[c] 32. (16. 39. post *αγγ.*) arm aeth Tich Haym praem *αλλον* | *εκ του ουρανου* et. ℵ[c] ... ℵ* om | *κλειν* cum ℵAN al[88] And[c] et[bav] ... ς (= Gb Sz) *κλειδα* cum 1. 7. al And[a] et[P] Are | *επι την χειρα* cum AB al pler And[omn] Are ... ℵ 38. *εν τη χειρι*. Latini *in manu sua*.

2. *ο οφις ο αρχαιος* cum A ... ς *τον οφιν τον αρχαιον* cum ℵB al omn[vl] And[omn] Are (79. aeth[utr] om τ. *οφιν*) | *ο εστιν* cum ℵ. Cf et. Aug[civ] dei[20,7] et Victorin *qui cognominatus est*, Promiss[4] *qui vocatur* ... ς Ln Ti *ος εστιν* cum AB reli | *ο διαβολ.* cum ℵ 14. 38. 79. 97. Are ... ς Lu Ti om ο cum AB al pler And[omn]. Item *ο σατανας* cum ℵAB al[88] And[c] Are ... ς om ο cum 1. al sat mu And[a] P bav. Praeterea B al fere[35] syr And[c] et[P] Are add (:: ex 12, 9) *ο πλανων την οικουμενην ολην* (29. 92. om *ολην*): omisimus cum ℵA 1. 31. 79. 95. al vg cop arm aeth And[a] et[bav] (nec attingunt commentarii) Victorin Aug[civ] dei Tich Promiss[4] Prim al | ℵ ab *αυτον* post *εδησεν* transiluit ad *αυτον* post *εβαλεν*, nec omissa supplevit corrector

3. *εκλεισεν* (1. 3. 12. 79. And[a] et[bav] *εδησεν*) sine additam cum ℵAB al fere[40] vg syr arm And[omn] Are Victorin Aug etc ut v. 2 ... ς (= Gb Sz) add *αυτον* cum 1. al pauc[vl], item cop (*clausit os eius*) aeth | *επανω αυτου*: A *εμμενων αυτον* | *πλανηση* (-*σει* ℵ) cum ℵA 1. 79. 95. al And a et[bav] ... Gb Sz Ti *πλανα* cum B al fere[40] And[c] et[P] Are | *ετι* ante *τα εθνη* cum ℵAB al plus[25] vg syr And[c] et[P] Are Victorin Aug[civ] dei[20,7] Prim al .., ς (= Gb Sz) pon post *εθν.* cum? ... 1. 14. 40. cop aeth And[a] Tich Promiss[4] om | *τελεσθη*: 40. 47. And[P] *τελεσθωσι* | *τα χιλια*: 1. 12. 79. And[a] et[P] om *τα* | *μετα* sine copula cum ℵAB al fere[30] am fu tol lips[4. 5.] omn[lachm] Victorin Aug[civ] dei Tich Promiss[4] Prim ... ς (Gb[00]) praem *και* cum 1. al mu vg[cle] lips[4.] demid cop arm aeth And[omn] Are ... 29. 30. syr *μετα δε* | *αυτον λυθηναι* cum ℵ 1. 31. 38.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ κρίμα Dan 7, 9 12, 22
ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν
τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ 6, 9 etc
τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν
μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν Ez 37, 6
ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων
ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ

49. 79. 91. 96. al vg And^{omn} Victorin Aug$^{civ\ dei}$ Tich Promiss^{4} Prim ... Ln Ti *λυθην. αυτον* cum AB al^{20} Are

4. *ιδον* cum AB 7. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* cum ℵ 1. al pler And$^{a\ c}$ P Are | *πεπελεκισμενων* (94. *πεπελεκημενων*): A *πεπολεμημενων*. Ex Latinis vg *decollatorum*, Cyp Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al *occisorum* | *και οιτινες* (And^{a} *εισινες*) *ου*: ℵ *εισ τινες οιν ου* (*ου* ipsa prima manu supra lineam suppleto) ... Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim *et si qui non* | *το θηριον* c. NAB al fere^{20} Are ... ς (= Gb Sz) *τω θηριω* cum 1. 32. 49. 90. 91. 95. al And^{omn} | *ουδε* cum NAB 2. 7. 13. 14. 29. 38. 47. 48. 92. 95. al plus^{10} Are ... ς *ουτε* cum 1. al permu And^{omn} | *την εικονα* (et. ς Gb″) cum NAB 1. al^{25} And$^{a\ c}$ et^{bav} Are ... ς^{e} (etiam Gb Sz) *τη εικονι* cum 7. 49. 91. 95. al mu^{vi} And$^{a\ c}$ et P (et. Are^{com}) | *επι το μετωπον*: 7. 12. 16. 39. 79. 94. vg (non item Cyp^{213} Victorin Prim al) And^{a} et P *επι των μετωπων*. Dedimus autem sine *αυτων* cum NAB al fere^{20} vg (et. am fu demid lips$^{5.\ 6.}$ omn^{lachm}) syr And^{c} et P Arm Cyp^{213} Victorin Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al ... ς (- Gb Sz) add *αυτων* cum 1. 49. 79. 91. al tol lips$^{4.}$ cop arm aeth And^{a} et^{bav} | *του χριστου* (syr add *αυτων*) cum NAB al pler And^{a} et^{c} Are ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) om *του* cum 1. 32. al ? And P et^{bav} | *χιλια* sine articulo cum ℵA 1. 12. 32. 34. 49. 79. 91. 96. arm And^{omn} ... ς (Gb^{o}) praem *τα* cum B al longe plu Are

5 *οι λοιποι* usque *χιλια ετη* cum AB al sat mu vg cop arm aeth And^{omn} Arc Victorin Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al ... ℵ 7. 8. 14. 29. 92. al^{20} syr om (propter *ὁμοιοτέλευτον*) | *οι λοιποι* sine copula cum A vg^{cle} am fu tol lips$^{5.\ 6.}$ et^{10} omn^{lachm} Victorin Aug Prim Haym ... B 1. 12. 16. 31. 38. 49. al plus^{10} demid lips^{10*} cop And^{omn} Are *και οι* ... ς *οι δε* cum ? aeth | *νεκρων*: B 32. 34. And^{c} (invito comm) *ανθρωπων* ... Victorin Aug$^{civ\ dei}$ Prim *eorum* | *εζησαν* cum AB al fere^{20} vg (*vixerunt*) cop And^{c} P bav Are Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) *ανεζησαν* cum ? ... 1. And^{a} *ανεστησαν*. Item *revixerunt* Victorin, similiter arm (*et post haec ex mortuis nemo revixit*) aeth. | *αχρι* cum AB al fere^{20} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *εως* cum ? | *τελεσθη*: 79. And^{a} *τελεσθωσι* ... 38. *τελεσθηναι* | *αυτη*: 7. 16. 39. praem *οτι*

6. *και αγιος*: 14. 92. om, item Or$^{int\ 2,105}$ | *επι τουτων*: 14. *επι τουτω*, 29. 79. 92. cop Hipp$^{antichr\ 65}$ *επι τουτον*, item *in hoc* Or$^{int\ 2,105}$ | *ο*

θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ
Ez 38, 39 τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν
ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν
αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς
θαλάσσης. 9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύ-
21, 2 κλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημέ-
νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς·

δευτερ. θανατ. cum ℵAB al[36] vg Hipp And[c] et[p] Are Or[int 2,105] Victorin Aug[civ dei 20,7] Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) ο θανατ. ο δευτερ. cum 1. 49. 79. al[vi] cop And[a] et[bav] | αλλα cum ℵ ... ς Ln Ti αλλ cum AB reli omn ut[vi] | του θεου: ℵ praem και | του θεου κ. του χριστου: 38. τω θεω κ. τω χριστω | βασιλευσουσιν cum ℵB al omn[vi] vg cop syr arm aeth And[omn] Are Victorin Aug Tich Prim al ... A βασιλευσουσιν | μετ αυτου: 2. 8. 16. 39. 40. 48. 94. 97. μετα ταυτα | τα χιλ. ετη cum ℵB 14. 18. 38. 47. 92. syr ... ς Ln Ti om τα cum A al pler arm And[omn] Are

7. οταν τελεσθη cum ℵA al fere[20] vg cop sah syr aeth And[omn] Aug[civ dei 20,11] Hier[ezech 38] Tich Prim al ... 1. οτε ετελεσθησαν ... B 7. 14. 29. 92. al plus[20] arm Are μετα

8. τα εθνη: ℵ 79. praem παντα (arm τα εθν. παντα) | τα εν cum AB al pler vg (*gentes quae sunt*) And[omn] Are Aug[civ dei 20,11] Tich Prim ... ℵ 14 29. 35. 37. 92. sah om τα, item Hier[ezech 38] *gentes in quattuor angulis* | ταισ: 1. 14. 37. om | τεσσαρσιν: ℵ τετρασι. Pro τα εν ταισ etc sah *εκ των τεσσαρων γωνιων της γης* eaque post μαγωγ pon | της γης et. ℵ[c] ... ℵ[*] om | τον γωγ cum ℵ[c]AB al omn[vi] sah And[omn] (And[a] praem και, ut etiam 79. arm) Are ... ℵ[*] om τον | και μαγωγ cum ℵ[*]A 1. 79. And[a]. Cf et. Are[com] ὥσπερ πολεμάρχησ ὁ γὼγ καὶ μαγώγ. ... ς Ti κ. τον μαγωγ cum ℵ[c]B al pler And[c] et[p] (And[bav] om και μαγωγ) Are | συναγαγειν cum AB al pler cop syr And[c] et[p] Are Hier[ezech 38] (*ut congreget*) ... ℵ 11. 12 (sed sequitur συναγει) 17. 31. 32. 79. praem και, item vg aeth Aug[civ dei 20,8] Prim (vg *solvetur - et exibit et seducet - et congregabit*; Aug et Prim *solvetur - et exibit ad seducendas - et trahet*) | τον πολεμον cum ℵAB al[20] Are ... ς (= Gb + Sz) om τον cum 1. 38. 49. 79. al mu sah arm And[omn] | ων ο αρ. αυτων cum ℵAB al plus[25] ... ς (+ Gb Sz) om αυτων cum 1. 38. 48. 49. 79. al mu And omn Are | ωσ η: 2. 7. 13. 29. 39. 94. 97. Are ωσει

9. και ανεβησαν: 14. 92. om | εκυκλευσαν (Gb') cum AB 2. 8. 29. 49. al[20] ... ς εκυκλωσαν cum ℵ 1. 7. 31. 38. al sat mu And[omn] Are :: κυκλοω Lc 21, 20. Ioh 10, 24. Act 14, 20. Heb 11, 30. Altera forma hoc tantum loco. Similiter supra 3, 19 ζηλευε pro ζηλωσον. | την παρεμβ. τ. αγιων: B 97. add και την πολιν των αγιων | πυρ usque εισ την λιμνην suppl ℵ[c] ... ℵ[*] om | εκ του ουρανου sine additam (Gb') cum A 12. 18.

10 καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ 19, 20
πυρὸς καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης,
καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' Dan 7, 9 s
αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τό-
πος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. 12 καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους
καὶ τοὺς μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοί-

---

79. lips^{4} And^{a} Tich^{semel} (hom. 18. exeunte) Prim (quocum toties א* facit, qui h. l. silet) Rup ... Gb Sz add απο του θεου cum B al plu^{25} cop sah arm ar^{c} And^{c} et^{P} Are Victorin Aug$^{civ\ dei\ 20,8}$ Tich^{semel} (hom. 18. med.) ... ς praem απο του θεου cum א^{cP} 7. al mu vg (et. am fu tol omn^{1achm} lipss) syr Hier$^{ezech\ 38}$. Item 1. 17. 19. And^{bav} εκ του (om And^{bav}) θεου απο του ουρανου ... demid nil nisi *a deo* :: inlatum vdtr απο τ. θεου ex 21, 2 et 10.

10. και του θεου cum א 7. 13. 16. 18. 32. 33. 35. 39. 47. 49. 79. 87. 95. al^{vl} And$^{a\ c}$ P ... ς Ln Ti om του cum ABP 1. al sat mu Are (And^{bav} om και τ. θεο.) | οπου και cum ABP al^{25} vg^{cle} am lipss omn^{1achm} syr And^{a} et^{c} Are Victorin Aug$^{civ\ dei\ 20,8}$ Prim Haym ... ς (= Gb Sz) om και cum א 1. 91. al fu (*est* pro *et*) demid tol cop sah arm aeth And^{P} et^{bav} Hier$^{ezech\ 38}$ Cassiod$^{Ps\ 1}$ | και (7. om, א add οπου) ο ψευδοπροφητης: Tich Prim *et pseudoprophetae* (non item Victorin Aug Hier Cassiod) | εις τ. αιων. των αιωνων (16^{44} 47. And^{P} om αιωνων): 1. 12. arm And^{bav} om

11. ειδον cum ^{NP} al pler And$^{a\ c}$ P Are ... Ti ιδον cum AB 7. 92 And^{bav} | μεγαν λευκον cum ^{NABP} al^{25} vg cop syr aeth Are auct$^{novat\ 315}$ Aug$^{civ\ dei\ 20,14}$ Prim (sed hi^{3} Latt *magnum et candidum*) Haym ... ς (= Gb Sz) λευκον μεγαν c. 1. al mu arm Ir$^{int\ 336}$ Ephr^{360} et^{336} And^{omn} | επ αυτον cum BP al fere^{40} Ephr^{336} And^{a} et^{c} Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ln επ αυτου cum A 1. 95. ... 33. 35. Ephr^{360} And^{P} et^{bav} επ αυτω ... א 38. επανω αυτου ... vg auct^{novat} Aug Prim al *super eum*, Ir$^{int\ 336}$ *in eo* | απο του προσωπου cum ^{NAP} 38. 95. ... ς Ti om του cum B al pler Ephr$^{336.\ 360}$ And^{omn} Are. Praeterea 95. Ephr^{bis} add αυτου. | η γη και ο ουρα. cum ^{NABP} al pler vg cop syr Ir$^{int\ 336}$ And omn Are Haym ... 10. 37. 49. 91. 96. tol arm aeth Ephr^{bis} auct^{novat} Aug^{civ} dei Prim ο ουρα. και η γη

12. ειδον cum ^{NP} al pler ... Ti ιδον cum AB 7. 92. And^{bav} ... aeth^{libere} *et post hoc venerunt omnes mortui* etc | τους μεγαλ. και τους μικρ. cum א^{c} (et. א*, sed και pro τους pri)AP al fere^{20} (sed 7. ista pon ante τους νεκρ.) And^{a} P ^{bav}, item *magnos et pusillos* (Ir *minores*) vg sah syr aeth arm Ir$^{int\ 336}$ auct^{novat} Amb$^{fid\ res\ 2,116}$ Aug$^{civ\ dei\ 20,14}$ Tich Prim al ... B 4. 26. 31. 32. 48. And^{c} Are τους μικρους κ. τους μεγαλ. (sed 4. 26. 31. 32. 48. And^{c} Are haec post εστωτας pon). Item ς μικρους και μεγαλους sine cod Graeco ut^{vl}, sed *pusillos et magnos* et. m^{39} cop

Mal 3, 16 χθησιν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα
6, 2 αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ θάνατος
21, 8 καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος ὁ θάνατος
8, 5 etc ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. 15 καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη

... 1. 2. 8. 19. 27. 29. 30. 42. 50. 90. 94. 97. 98. plane om :: cf 11, 18. 18, 16. 19, 5 et 18. | ἑστωτας: al[5] (vide ante) And[c] Are post τους νεκρους pon ... 2. 14. 30. 92. om; item Aug[civ dei 20,14] Prim (non item auct[novat] Amb[fid res 2] Promiss[19] Tich al) om ἑστωτ. ενωπ. τ. θρον. | ενωπιον: ℵ* επι, ℵ[c] substituit ενωπιον sed oblitus est exstinguere επι | θρονου cum ℵABP al[40] vg m[39] cop sah syr aeth arm And[c] et[bav] Are Amb[fid res 2] Haym (auct[novat 375] *throni domini*, Promiss[19] *throni dei*) ... ς (= Gb Sz) θεου cum 1. al And[a] et[P] | ηνοιχθησαν cum ABP 1. 11. 14. 31. 32. 33. 35. 48. 79. 87. 92. And[c] Are; And[P] ηνοιγησαν ... ς (= Gb Sz) ηνεωχθησαν cum 7. al[vi] And[a] et[bav]; 37. 38. 49. 91. ανεωχθησαν ... 2. 8. 29. 30. 40. 41. 42. 50. 51. 94. 97. 98. ηνοιξαν, 9. 13. 16. 27. 39. ηνοιξε ... ℵ ηνεωχθη, sed ℵ* om και αλλο βιβλιον ηνοιχθη (ηνεωχθη). Transiluit igitur ℵ* ad ηνεωχθη post βιβλιον, tamen nec ℵ[c] mutavit ηνεωχθη post βιβλια quum supplebat verba omissa in hunc modum: και αλλο βιβλ. ηνεωχθη. Ceterum etiam 1. om και αλλο βιβλ. ηνοιχθη. | αλλο βιβλι. cum ℵ[c]ABP al plus[20] vg m[39] etc ... ς βιβλι. αλλο cum? | ηνοιχθη cum AP 3. 7. 11. 29. 35. 40. 79. 87. al? And[a] Are, item And[P] ηνοιγη ... ς ηνεωχθη cum ℵ(vide ante)B 7. 31. al sat mu And[c] et[bav] Are; item 37. 38. 49. 96. 97. ανεωχθη | εν τοις βιβλιοις: ℵ εν ταις βιβλοις ... arm om

13. τους νεκρ. τους εν αυτη cum ℵABP al[30] m[39] vg (*mortuos qui in eo erant*) cop sah syr aeth Method[792] And[c] Are Ir[int 338] (*mortuos quos in se habuit*) Or[int 1,24] (*mortuos quos habebat in se*) Amb[fid res 2] (*mortuos qui in ipso erant*) Aug[civ dei 20,14] Prim al ... ς (= Gb Sz) τους εν αυτη νεκρους cum 1. (sed habet εν αυτοις) 49. 96. al And[a] P bav (Promiss[19] *quos penes se habebat mortuos*) | και ο θανατ. και usque τα εργα αυτων: 40. 91. syr om. Similiter erravit 38. ab εν αυτη ad εν αυτοις transiliens. | εδωκαν cum ℵBP 1. al fere omn vg rell Meth[792] And[omn] Are Ir[int] rell ... Lm εδωκεν cum A 2. 48. | τους νεκρ. τους (B τοις) εν αυτοις cum ℵABP al[30] vg cop sah Meth[792] And[a] et[c] Are Or[int 1,24] (*mortuos suos qui erant in eis*) Ir[int] (*mortuos quos apud se habuerunt*) Aug[civ dei] et Prim (uterque *mort. quos in se habebant*) al ... ς (= Gb Sz) τους εν αυτοις νεκρ. cum 1. 49. al And[P] et[bav]; item aeth, qui insuper add *et tradidit terra quoque eos qui fuerunt in ea mortui* | εκριθησαν (vg Prim etc *iudicati sunt*): ℵ κατεκριθησαν | εργ. αυτων: B 7. 14. 92. al plus[10] And[c] et[P] εργ. αυτου

14. ουτος: ℵ praem και | ουτος ο θαν. ο (79. And[a] om) δευτερ. εστιν cum ABP 8. 14. 35. 87. 92. al plus[20] am fu omn[lachm] lip[as] tol syr

ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

XXI.

1 *Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος* E. 65, 17
οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 66, 22 2 Pe 3, 13
2 *καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν* 3, 12 IIe 12, 22

And^{c} (et^{a}) Arc. Item 9. 10. 37. 49. 91. 96. vg^{cle} demid lips$^{6.}$ *ουτ. εστιν ο θαν. ο δευτερος.* Item AndP *ουτ. ο θαν. εστ. ο δευτερ.*, item 7. omisso *εστ.* ... ℵ 38. *ουτ. ο δευτερ. θανατ. εστιν*, ς (= Gb Sz, sed Gb') *ουτ. εστ. ο δευτ. θανατ.* cum? lips$^{4.}$ sah ... agnoscit ista verba et. Ir$^{int\ 336}$ *missi sunt in stagnum ignis, secundam mortem.* Alludit huc et. Hipp$^{antichr\ 65}$ *ο γαρ δευτερ. θαν. εστιν η λιμνη του πυρος του καιομενου.* ... 1. 18. 31. 41. 42. 94. 97. cop arm^{zoh} And^{bav} Promiss^{19} Prim Haym ista verba plane om | *η λιμνη του πυρος* cum ℵABP 2. 7. 8. 14. 29. 38. 91. 92. al^{20} vg$^{edd\ pler}$ (fu lips$^{5.}$ tol *stagnum ignis*, am allachm *in stagnum ignis*, lips$^{4.}$ *stagn. et ignis*, allachm tantum *ignis*) sah syr (Hipp$^{antichr\ 65}$ vide ante) aeth (*et mors quidem secunda gehennae ignis illa*) And$^{a\ c}$ p Arc (Ir^{int} vide ante) ... ς (= Gb + Sz) om cum 1. 18. 31. 41. 42. 94. al vg^{cle} lips$^{6.}$ cop arm And^{bav} Promiss^{19} Prim Haym

15. *ευρεθη* et. Ir$^{int\ 336}$ Aug$^{civ\ dei\ 20,15}$ Tich Prim al ... ℵ* (non item^{c}) *ευρεθησεται* | *εν τη βιβλω* cum ℵAP 7. 38. 49. 79. al mu AndP et^{bav} (And^{a} *εισ την βιβλον*) ... B 1. al^{25} And^{c} Arc *εν τω βιβλιω*, idque Gb''

XXI. 1. *ειδον* cum ℵP al pler And$^{a\ c}$ p Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 92. Item Ir ex Anastasio, ut ex cod Coisl 120. exscripsi in Anecd. sacr. et prof. p. 120. | *η πρωτη γη* et. Ter$^{thermog\ 34}$ Tich al ... 13. 29. arm Ir$^{int\ 336}$ Aug$^{civ\ dei\ 20,16}$ Prim om *πρωτη* | *απηλθαν* cum ℵA. Item Gb Sz *απηλθον* cum B 8. 9. 13. 29. 30. 32. 38. 92. 94. 97. al fere^{15} And^{c} Are. Item *abierunt* (Ir Tert al) vel *recesserunt* (Aug Prim) Ir$^{int\ 336}$ Ter$^{thermog\ 34}$ Aug$^{civ\ dei\ 20,16}$ Tich Prim ... P 2. 4. 11. 31. 35. 47. 87. 98. *απηλθεν* ... ς (= Gb Sz) *παρηλθε* cum 1. 49. 79. al And^{a} p bav; item *abiit* vg | *και η θαλ. ουκ εστιν ετι: A και την θαλασσαν ουκ ιδον ετι*

2. *και* ab initio sine additam cum ℵABP 1. al plus^{40} am fu tol demid al lachm cop sah syr arm aeth Ir$^{int\ 336}$ (et^{gr} in Anecd^{120}) Aug$^{civ\ dei\ 20,16}$ Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) add *εγω ιωαννης* cum? vg^{cle} lipss al lachm (arm$^{usc\ mg}$) | *ειδον* et *ιδον* ut v. 1. Posuimus autem post *καινην* cum ℵABP al fere^{45} am fu demid tol al^{lachm} syr arm aeth Ir$^{int\ 336}$ et (in Anecdotis) ^{gr} And^{omn} Arc Aug Tich Prim Haym ... ς (= Gb Sz) pon ante *την πολιν* cum? vg^{cle} lipss all^{achm} (arm$^{usc\ mg}$), item (qui

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ
Ez 37, 27 θρόνου λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
2 Co 6, 16 καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς
ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, 4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν
7, 17
Is 25, 8 ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε

---

antea εγω ιωαννης non habent) cop sah | εκ του ουραν. απο του θεου cum ℵAB al plus[25] vg (et. am fu demid tol etc) cop sah syr aeth Ir[gr] ex Anast[anecdot] And[c] et[P] Are Aug[civ] dei Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) απο του θεου εκ τ. ουραν. cum P 1. 49. 79. 91. 96. al arm And[a] et[bav] ... 41. Ir[int 336] om απο τ. θεου

3. και ηκουσα φωνης μεγαλ. (arm[zoh] om) λεγουσης: ita et. ℵ[c] Ir[int 336] et[gr] ex Anast[anecdot] ... ℵ* και φωνη μεγαλη et λεγουσα | εκ του θρονου cum ℵA 18. vg arm[usc mg] Ir[int 336] Aug[civ] dei[9c,16] Amb[fid res 2,1166] Haym ... ς εκ του ουρανου cum BP al fere omn cop sah syr arm aeth And[omn] Are Tich Prim Cassiod ... Ir[gr] ex Anast[anecdot] om | σκηνωσει et. Ir[int 252. 336] et[gr] ex Anast[anecdot] etc ... ℵ* (non item[c]) εσκηνωσεν. (Scriptum etiam in am *habitavit*, non *habitabit*; item lips[e] *habitabat*, fu *habitat*.) | και αυτοι λα. αυτ. εσονται: Ir[gr] ex Anast[anecdot] om, non item Ir[int 336] | λαοι αυτου (Gb') cum ℵA 1. 79. 92. al And[a] et[bav] Ir[int 336] (ut edider. Voss Grab Mass Stieren) ... Gb Sz Ti λαος αυτου cum BP al[25] vg cop sah syr aeth arm And[c] et[P] Are Amb[fid res 2] Aug[civ] dei[20,16] Tich Prim. Ita etiam in Ir ediderat Feuard[1775. 1596]; at codicum ut vdtr fide post mutatum est :: λαοι multo minus quam λαος manum emendatricem prodit | και αυτος: ℵ om και, Ir[gr] ex Anast (non item Ir[int]) om αυτος | εσται μετ αυτων hoc ordine cum ℵP 1. 31. 32. 47. 49. 79. 91. 96. al mu cop aeth (*erit dominus c. illis*) And[omn] Aug[civ] dei[20,16] Prim ... Gb Sz Ln Ti μετ αυτ. εσται cum AB al plus[20] vg syr Are Ir[int 336] et[gr] ex Anast[anecdot] Amb[fid res 2] Tich Haym. Dedimus autem ista sine additam cum ℵB 1. 7. 8. 29. 38. 92. al[25] cop arm ar[c] Ir[gr] ex Anast[anecdot] And[c] et[P] Are Aug[civ] dei Prim Haym ... ς (sed Gb[00]) add θεος αυτων cum P 79. al (12. θε. ων αυτων) And[a] et[bav]; item Ln Ti add αυτων θεος cum A vg syr Ir[int 336] Amb[fid res 2] Tich

4. εξαλειψει sine additam cum ℵBP al[25] cop syr arm aeth Ir[int 336] et[gr] ex Anast[anecdot] And[a c bav] Are (εκλειψει pro εξαλ.) Amb[abra 2,5,222] et[fid res 2,1166] et[ps 36,797] etobit theodos[1206]. Addunt vero[c] B al[15] απ (98. εξ) αυτων, item[c] deletis postea εκ (απο) τ. οφθαλμ. αυτ. 40. 41. ... ς (= Gb Sz) Ln Ti add ο θεος cum A 1. al pauc[vl] vg And[P] Tert[res carn 58] Aug[civ] dei[20,16] Tich Prim | δακρυον et. ℵ[c] ... ℵ* δρακυ (:: ut iam 7, 17) | εκ των cum ℵA 32., item tol ex, Amb[abra] et[fid res] et[ps] de ... ς Ti απο των cum BP al fere omn Ir[gr] ex Anast[anecdot] And[omn] Are, item ab Ir[int] Amb[obi theod] Aug[civ] dei Prim al | θανατος sine articulo cum ℵ 38. 47. al? Ir[gr] ex Anast[anecd] ... ς Ln Ti ο θανατ. cum ABP al pler

κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. 5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 καὶ εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὰ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Es 43, 19 2 Co 5, 17 19, 9. 22, 16. 17 22, 13 al

---

Andomn Arc | ουτε (Irint non) πενθος ουτε (Irint non) κραυγη (א ουτ. κραυ. ουτ. πενθ.) ουτε πονος (haec א om): Irgr ex Anastaneed om; item una cum ουκ εστ. ετι om (:: transiliendo) 35. 87. 98. AndP | ετι sec: 1. om. In א ex ετι factum ors ipsa prima ut vdtr manu. Iam igitur deest ετι. | οτι cum א(vide ante)B al fere omn vgcle demid tol (hi Latt *quia prima*) cop syr arm aeth Irint 336 etgr ex Anastaneed And a c P Arc Augciv dei 16,7 Prim (hi2 *quia priora*) al ... 79. al? τα γαρ πρωτα ... AP Andbav om (atque sic Ln edidit); item am fu luxov lipss omnlachm Haym, qui omnes *quae prima* pro *quia pr.* Sed recte ut puto iam Lcbrug: „*Non est commutanda coniunctio* quia *cum relativo* quae." | απηλθαν cum A (:: v. 1. sic אA). Item ς απηλθον cum P 1. 7. al sat mu Anda p bav ... אB al fere20 Irgr ex Anastaneed Andc Arc απηλθεν

5. και ab initio: 2. 29. 41. 50. 90. 94. 97. om. Item Irint 336. | επι τω θρονω cum אABP al80 Andc otP Arc ... ς (= Gb Sz) επι του θρονου cum 1. 49. al Andbav ... 35. 79. 87. Anda εν τω θρονω | ιδου: 41. Arc ιδου ιδου ... A praem και | καινα ποιω παντα cum אAP 35. 37. 38. 49. 87. 91. 96. vg Irint 336 Augciv dei 20,16 Prim al. Similiter 79. Andbav καινοποιω παντα, cop ποιω καινα παντα ... B al plus20 syr Andc Arc παντα καινα ποιω ... ς καινα παντα ποιω cum 1. al Anda etP | και λεγει sine μοι cum AB al plus15 am tol demid omnlachm syr Irint (*Et dicit dominus: Omnia scribe, quoniam*) Tich ... ς (Gb00) add μοι cum אP 1. al plur vgcle fu lipss (sed hi Latt excepto lips5· *et dixit*) cop arm aeth Andomn Arc Prim (*Et dixit mihi*: *Haec verba*) Haym | πιστοι και αληθιν. cum אAB al25 vg cop syr aeth Irint Arc Tich Prim (vg et Prim *fidelissima sunt et vera*) Haym ... ς (= Gb Sz) αληθιν. και πιστ. cum P 1. al mu arm Andomn. Praeterea B al fere25 syr Arc add του θεου, item Andc post εισ.

6. ειπεν (cf. Irint *dixit*): א λεγει | γεγοναν (Gb″) cum אc(vide post)A et γεγονασιν 38. Item Irint *facta sunt* (reliqua non affert). Respondet vero etiam *fgetum est*, quod vg Prim Haym praebent. Ceterum in א ex γεγονα quum γεγοναν fecisset אc, accidit ut tota vox punctis improbaretur, ν quod supra lineam additum erat, absterso rursus ... ς γεγονε cum? 10? 17? 41? Videtur Erasm ad vg conformasse ... א*BP 1. al pler (conlati sunt fere35, Or4,23 (ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει λέγει· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος – καὶ πάλιν· γέγονα τὸ α καὶ τὸ ω, καὶ ὁ πρῶτ. καὶ ὁ ἔσχ., ἡ ἀρχὴ κ. τὸ τέλος) Andomn Arc γεγονα (post quam vocem P alvi punctum pon), idque Gb′, item syr arm ... אc0 (? an אc ex emendatione?) cop aeth luxov Tich plane om | εγω το (Gb″) cum א BP 1. 7. 11. 12. 13. 26. 31. 32. 33. 35. 47. 48. 79. 87. 91. syr arm Anda c bav Arc. Accedit Cyp227: „Item in apocalypsi: *Ego α et ω, initium et finis. Ego sitienti*11 etc. Item το (omisso εγω) 1. 2. 4. 5. 8.

ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς
3 etc δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς
22, 18 καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδε-
λυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλο-
20, 10 20, 14 λάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ
καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.
15, 1 17, 1 9 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ

---

9. 16. 18. 19. 27. 29. 30. 37. 40. 42. 49. 50. 51. 90. 92. 94. 96. 97. 98. Or^{c},^{93} AndP, idque Gb′ ... ς Ln Ti *εγω ειμι το* cum A 38. 39. vg Cyp $^{286.\ 287}$ (utroq loco est: „Item in apoc.: *Ego sum*" etc) Tich (omisso *γεγον.*) Prim al, item (omisso *γεγον.*) cop aeth | *το αλφα* cum ℵABP al fere^{15} cop And^{c} et^{bav} ... ς *τὸ Α* cum 1. 49. al mu And^{a} et^{P} Are, qui α praebent. Item Λ atque item ΩΩ in codd Latt, ut am fu, et patrib Latt scribi solet. | *η αρχη*: 8. 29. 32. 37. al fere^{10} And^{bav} Are om *η*. Sed 2. 7. 29. 31. 96. al plus^{5} praem *και* | *το τελος*: iidem om *το* qui antea *η* om | *τω διψωντι*: P om *τω* | *αυτω* cum B 2. 8. 29. 31. 35. 48. 87. 92. 94. 97. al^{15} aeth And^{c} Are ... ς (= Gb + Sz) Ln om cum ℵAP al sat mu And^{a} p bav, nec magis exprim vg cop syr arm Cyp rell :: quum etiam 2, 7. idem *αυτω* (post *τω νικωντι*) B ℵ al^{7} pleriaque Latinis ac reliquis interpretibus abiectum sit, item 2, 17 B ℵ aliis, 6, 4 B ℵ^{c}A, videtur hoc quoque loco ab ipso auctore positum, quamvis ℵAP etc contra stent. | *της πηγης*: A om | *δωρεαν* et. ℵ^{c}: ℵ* *δωριαν*

7. *κληρονομησει* cum ℵAP 1. 7 (*-μηση*) 9. 17. 37. 38. 47. 49. 79. 91. al vg cop syr arm aeth And^{a} p bav Tert$^{pudic\ 19}$ (*qui vicerint haereditate habebunt ista*) Cyp$^{287.\ 327}$ Tich Fulg$^{fid\ cath\ 528}$ Prim al ... B al^{20} And^{c} Are *δωσω αυτω*, idque Gb′ :: vdtr ad 3, 21 correctum | *ταυτα* cum ℵABP al fere^{40} vg rell (sed arm *ταυτα παντα*) And^{c} p bav Are Tert pudic Tich Fulg Prim al (Cyp$^{278.\ 327}$ *et ea et eorum haereditatem*) ... ς (= Gb Sz) *παντα* cum 1. al? And^{a} | *αυτω* (Cyp Tich *eius*): A 1. 79 arm And^{a} et^{bav} *αυτων*, Tert^{pudic} *illis*. Iidem vero pergunt *και αυτος εσονται μοι* (And^{bav} *μου*) *υιος*. | *αυτος*: A om | *υιος* cum ℵABP al fere^{30} (ex his 8. al aliq *μου* pro *μοι*) And^{omn} Are ... ς praem ὁ cum 91. (certe ita Romae editum) al?

8. *τοις δε* (P om) *δειλοις* cum ℵABP al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *δειλοις δε* cum 1. al? | *απιστοις* sine additam cum ℵAP 1. 49* 79. al pauc^{vi} m^{37} vg cop arm And^{a} et^{bav} Tert$^{pudic\ 19}$ Tich Prim al ... Gb + Sz add *και αμαρτωλοις* cum B al plus^{25} syr aeth And^{c} et^{P} Are | *και εβδελυγμενοις*: 1. 12. 49* 79. al And^{a} et^{bav} om *και* | *φαρμακοις* (7. 98. And^{c} et^{bav} *φαρμάκοις*) cum ℵABP 1. al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *φαρμακευσι* cum? | *ψευδεσιν*: A *ψευσταις* | *ο θανατ. ο δευτερ.* cum ℵAB al plus^{25} vg m^{37} syr arm And^{c}, item omisso *ο* priore al pauc Are ... ς (= Gb Sz) *ο δευτερος θανατος* cum 1. 49. al mu (sed 1. And^{a} om *ο*) And^{a} p bav ... P nil nisi *θανατος*

9. *ηλθεν* sine additam cum ℵABP 1. al fere^{40} vg cop syr aeth And^{omn}

φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα

19, 7
17, 3
Ez 40, 2
3
Ez 48, 31

Are Prim Haym ... ς (= Gb Sz) add *προσ με* cum? lips$^{4\cdot}$ arm | *εωσ* (35. 38. 87. *ο πρωτοσ*) *εκ* cum ℵABP al^{35} vg cop syr arm And^{c} Are Prim Haym ... ς (Gb + Sz) om *εκ* cum 1. 35. 38. 79. 87. And^{da} p bav | *των γεμοντων* cum ℵ*AP 12. 79. And^{bav} ... ℵ^{c} *των γεμουσων* ... ς *τασ γεμουσασ* cum 1. 7. al mu^{vl} And^{a}. Item Ti *γεμουσασ* cum ո 8. 29. 31. 38. 49. 91. 92. al^{15} (35. *εχουσασ*) And^{c} etP Are | *των επτα πλην.* cum ℵ*etcAP 1. 7. 35. 49. 87. al And^{a} etP ... Gb^{o} Ti om *των* cum B al^{20} And^{c} et^{bav} Are | *την νυμφ. την γυναικ. του αρνιου* cum ℵ AP 33. 35. 38. 87. vg cop syr aeth arm (post *νυμφην* add *και*) And^{c} Cyp Tich^{semel} (hom. 19.) Matern$^{burs\ 27}$ Prim Haym ... ς *την νυμφ. του αρνιου την γυναικ.* cum 1. 79. al And^{a} p bav lips$^{5\cdot}$ ... ո 7. 8. 29. 31. 49. al^{25} Are *την γυναικα* (13. 32. add *και*) *την νυμφ. του αρνιου*, idque Gb′ ... Gb″ *την γυναικ. του αρνιου* cum Tich^{semel} (hom. 15.), item demid *την νυμφην του αρν.*

10. *επι ορος* cum ℵA 35. 87. ... ς Ti *επ ορος* cum BP al pler | *την πολιν* sine *τ. μεγαλ.* cum ℵABP al plus^{25} vg cop syr aeth Are Cyp^{292} Amb virgin^{234} Tich Matern$^{burs\ 27}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) add *την μεγαλην* cum 1. 31. 49. 79. 91. 96. al And^{omn} | *την αγιαν*: 1. 31. 79. And$^{a\,c}$ bav *και αγιαν* | *εκ του ουρανου*: 11. 31. 32. 33. 35. 51. 90. And^{c} *απο τ. ουρ.* (iidem pleriq pergunt *εκ του θεου*) | *απο τ. θεου* cum ℵAP 1. 7. 38. 47. 49. 79. 91. al And^{a} p bav, item *a deo* vg Cyp Matern Prim al ... Gb′ Ti *εκ τ. θεου* cum B al^{25} And^{c} Are ... 92. 94. Amb$^{virgin\ 234}$ Cassiod om

11. *εχουσαν την δοξ.* (ℵ Ir$_{gr}$ ex Anast^{aneed} add *απο*) *του θεου* (cop om *τ. θεου*): A 98. om | *ο φωστηρ* sine copula cum ℵABP al plus^{30} am fu tol lips$^{5\cdot}$ omn^{lachm} syr And^{c} et^{bav} Tich al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. 7. al mu vg^{cle} demid lips$^{4\cdot\ 6\cdot}$ arm aeth (cop *ο φωστ. δε*) And^{a} etP Are Prim Haym. Praeterea ante *και ο φωστ.* And^{P}, ut certe edidit Sylburg, infert: *ἐν ᾗ ἡ γυνὴ τοῦ ἀρνίου ἡ ἁγία ἱερουσαλὴμ ὑπὸ θεοῦ κοσμηθήσεται καὶ δοξασθήσεται.* Quae ut apparet non ad verba sacra trahi debebant. | *ωσ* (arm om) *λιθω*: 1. 7. 12. 17* 18. 38. 47. And^{P} et^{bav} om | *κρυσταλλιζοντι*: BP 1. 8. 29. 35. 79. 87. 97. 98. al And^{a} et^{bav} *-αλιζοντι*

12. *εχουσα* pri cum ABP al plus^{25} And^{omn} (sed 1. al? And^{a} etP add *τε*) ... ς (= Gb Sz) *εχουσαν τε* cum 35. 87. al Are (sed 35. 87. om *τε*) ... ℵ *εχοντι*, nec correctum est. Libere vg Haym *et habebat*, Prim *et habet*; sed Tich *habentem* (*εχουσαν*). Libere aeth *Et magnus murus eius.* | *εχουσα* sec cum ℵ^{c}(sic; ℵ* *εχοντασ*)ABP al plus^{30} And^{c} et^{bav}

πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 13 ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. 14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ'

(item 79. And^{a} *και εχουσα*), item *habens* am fu lips$^{5.}$ omn^{1achm}; *qui habet* Prim ... ς (= Gb Sz) *εχουσαν* cum 7. 35. 87. al Are; item *habentem* vg^{cle} demid tol lips$^{4.\ 6.}$ ... And^{P} *και* | *πυλωνας*: 11. 31. And^{P} *πυλεωνας*, item postea 1. And^{P} et^{bav} *πυλεωσιν* | *δωδεκα*: B al ubique *ιβ'*, item א sec et tert loco. Passim vero etiam legitur *δεκαδυο*, ut sec loco habent 7. 8. 35. 49. 50. 87. 94. 97. 98. | *και επι τ. πυλ. αγγελ. δωδεκα* cum ΚΒΡ al omn^{vi} vg^{cle} am demid tol lipes al^{1achm} cop arm aeth Amb$^{virgin\ 234}$ Tich Prim al ... Ln om cum A fu al^{1achm} syr | *επι τοις πυλωσιν* cum ΒΡ al fere omn And^{omn} Are, item *in portis* vg Amb Prim al. Contra Tich *super portas* ... א 18. *επι τους πυλωνας*. Pro *αγγελους* (*angelos*) am Prim Haym, etiam Amb^{cdd} *angulos*. Quod per errorem scribi docet etiam Prim^{comm}; item ut puto Haym^{com}, etsi bis ibi *angulos* legitur. Recte iam Lebrus: *Cave pro* angelos, *quod significat caelestes nuncios, legas* angulos, *id est vocalem quintam* u *pro* e *secunda*. | *ονοματα* cum ΑΒΡ al omn vg etc: א add *αυτων*, item arm *singulorum* | *επιγεγραμμενα*: א *γεγραμμενα*, 18. *εγγεγραμμενα* | *α εστιν* sine additam cum ΚΡ 1. 37. 39. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al aeth^{utr} (ut Prim) arm (*quae scripta erant secundum duodecim* etc) And^{a} p bav et (omissis *α εστιν*) Prim ... Ln Ti add *τα* (Ti om) *ονοματα* cum ΑΒ al^{20} vg cop syr And^{c} Are Haym, ex quibus A al^{12} add *τα*, B al plus^{15} And^{c} Are om | *υιων* c. ΚΑΒΡ al^{25} And^{c} et^{bav} Are ... ς *των υιων* c. 1. 7. 49. 91. 96. al ... 32. 79. 94. And^{a} et^{P} *του* ... 12. 27. 47^{s} plane om

13. *απο ανατ.* cum ΚΑΒΡ al plus^{20} And$^{a\ c}$ P Are ... ς (= Gb Sz) *απ αν.* cum 1. al And^{bav} | *ανατολης* cum ΚΑΡ 1. 32. 38. 79. And^{a} p bav ... Gb Sz Ln Ti *ανατολων* cum B al fere^{25} And^{c} Are | *και απο* ter cum ΚΑΒΡ al fere^{25} vg^{cle} am lipa$^{5.\ 6.}$ al^{1achm} (item cop et aeth sed pri loc omittunt *και*, item syr sed om *και απο νοτου* usq ad finem versus) And^{c} Are (praeterea etiam primo loco habent And^{a} p bav, non item sec et tert) ... ς (= Gb + Sz) om *και* ter cum 1. al fu demid tol lipa$^{4.}$ (al^{1achm} om tantum prim loco) And^{a} p bav Tich Prim | *βορρα - νοτου* (sic א^{c} pro *βορρα* inepte repetito reposuit) - *δυσμων* (sic א^{c} pro *νοτου*) cum א$_{c}$(et א*)ΒΡ al fere omn vg (exc am) cop arm And^{omn} (add autem And^{a} et^{P} post *απ. δυσμ. πυλ. τρ.* etiam haec: *και απο μεσημβριας πυλ. τρεις*) Are Tich Prim ... A am *βορρα - δυσμων - νοτου*, 91. aeth *δυσμων - βορρα - νοτου*, 98. *νοτου - βορρα - δυσμ.*, 1. *βορα - δυσμων - μεσημβριας* | *τρεις*: א sec et tert loco *γ'*, item B al quater

14. *εχων* cum ΑΒΡ 1. 7. 32. 97. 98. And^{bav} ... ς Ln *εχον* cum א^{c} (א* om) al pler^{vi} And$^{a\ c}$ P Are ... 38. *ειχε* ... aeth om (*Duodecim fundamenta muri urbis, et scripta in eis* etc) | *δωδεκα*: א *ιβ'* pri et tertio loco, item

αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.
15 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα με- Ez 40, 3
τρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.
16 καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ Ez 41, 21
πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα
χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν.
17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων
πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδώμησις τοῦ Zach 2, 5

B al tor. Rursus in aliis paucis δεκαδυο invenitur. | επ αυτων cum ℵ ABP al plus[40] And[omn] Are; item *super ea* Tich Prim ... ς (= Gb Sz) *εν αυτοις* cum? Sed *in ipsis* vg ... 1. (sed in mg habet *και επ αυτων*) 7. om *και επ αυτ.* | *δωδεκα* (*ιβ'* vide ante, 18. 19. *δεκαδυο*) *ονοματα* cum ℵABP al fere[85] vg syr arm And[omn] Are Tich (sed vide post) Haym ... ς (= Gb Sz) om *δωδεκα* cum 7. al[vi] (in 1. in marg suppleta sunt *και επ αυτων ιβ'*) lips[6] cop aeth Prim (similiter Tich *duodecim nomina apostolorum*, omisso *δωδεκα* ante *αποστ.*)

15. *μετρον καλαμον* cum ℵ*ABP al[85] vg syr (aeth vide post) And[c] etP Are Tich Prim (vide post). Sic vg Tich: *mensuram harundineam auream*, Prim *harundinem auream ad mensuram* (pergens *ut metiretur*); aeth *harundinem auream magnitudinis baculi* ... ℵ[c] 11. 27. 31. *μετρον καλαμου* ... ς (= Gb Sz) om *μετρον* cum 1. 79. al[vi] cop arm And[a] et bav | *μετρησῃ*: B 7. And[bav] *μετρησει* | *και το τειχος αυτης* (vg om *αυτης*) cum ℵAP etc ... B al fere[50] Are om

16. *το μηκος αυτης*: *αυτης* male transfert ℵ ante *τετραγωνος* | *οσον* cum ℵABP al[40] syr arm aeth And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) praem *τοσουτον εστιν* cum? (in 1. desunt *και το μηκος αυτ. οσον το πλατ.*, hinc Erasm vertit vg). Sed *tanta est quanta* vg Prim al; similiter cop. Praeterea ς (Gb[00]) post *οσον* add *και* cum A al[vi] vg cop syr arm aeth Prim al; sed omisimus cum NBP al plus[85] And[a c] P Are | *το πλατος*: arm add *καὶ τὸ ὕψος ἴσον*, pergens: *καὶ ἦν τὸ μέτρον τοῦ μήκους αὐτῆς ιβ' χιλιάδ. σταδί. καὶ τὸ πλάτος αὐτῆς σύμμετρα κύβῳ.* | *τω καλαμω*: P 1. 11. 12. 31. 32. 79. And[c] P bav et[a-e] praem *εν* | *επι σταδιων* (et. ς sed non ς[c] Gb Sz) cum NP 1. 35. 79. al[vi] And[a] P bav .. ς[c] Gb Sz Ln Tl *επι σταδιους* cum AB al pler And[c] Are | *δωδεκα* cum ℵAP al sat mu And[a] etP Are ... 8. 29. 31. 38. 94. 97. 98. al fere[20] And[c] *δεκαδυο* ... B 1. 35. al And[bav] *ιβ'* | *χιλιαδων*: B praem *και*. Item B al plus[25] syr And[c] add *δωδεκα* (B al *ιβ'*) | *το μηκος*: 88 vg[cle] (non item am fu demid tol rell) syr aeth praem *και*

17. *εμετρησεν* cum ℵAP al sat mu vg rell And[a] P bav Are Prim al (vg *et mensus est murus eius*, Prim *murus autem dimensus est*) ... B al fere[30] And[c] om | *τειχος*: per incuriam ℵ *χιλος*, nec corr. est | *εκατ. τεσσερακ.* (*-σε-* cum A; ς *-σα-* cum P etc) *τεσσαρων*: ℵ *εκατον μδ'*, B 1. 7. al mu cop *ρμδ'* ... A *δ και εκατον τεσσερακοντ.* | *πηχων* cum ABP al omn[vid] etc ... ℵ *πηχεων*

τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ
Ez 81, 11 ss καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ
Ex 28, 17 ss τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, 20 ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος

---

18. *και η* omisso *ην* cum $\aleph^c$($\aleph^*$ *ην* omisso *η*)AP, item syr aeth, item Tich (*Et supellex muri et civitas aurum purum simile vitro mundo*, in quibus deest *ἴασπισ.*) ... ς Ti *και ην η* cum ($\aleph^*$ vide ante) B al certe pler And^{omn} Are, item vg (*Et erat*, ut etiam Prim al) | *ενδωμησισ* cum $\aleph^*$ (*ενδωμασι*) et^{c}A 38. 97. ... ς Ln Ti *ενδομησισ* cum BP al pler (certe ita videtur) And^{omn} Are :: cf Thesaur. Steph. sub *δομέω* et *δωμάω*. | *ομοιον* cum $\aleph$ABP al^{30} And^{omn} Are ... ς *ομοια* cum 1. al pauc^{vi} And bav (et 79. *χρυσιω καθαρω ομοια*). Cf et. Latinos: vg^{cle} lips$^{4.6.}$ *erat structura muri eius ex lapide iaspide, ipsa vero civitas aurum mundum simile vitro mundo*, item am fu tol lips$^{5.}$ omn^{lachm} sed *auro mundo simile*, item demid sed *ex auro mundo simili*. Prim *fuit aedificatio muri eius – ex auro mundo similis* etc. Tich vide ante. | *υαλω* cum $\aleph$ABP etc: 9. 10. 13. 17. 19. 26. 27. 30. 35. 38. 41. 42. 47. 49. 90. 91. 94. 96. 98. And^{a*} *υελω*, 29. 97. *υελλω* | *καθαρω*: P om

19. *οι θεμελιοι* sine *και* cum $\aleph^c$ABP al^{25} am fu demid lips$^{6.}$ omn^{lachm} And^{c} Are Tich Bed al ... ς (Gb^{0}) praem *και* cum $\aleph^c$ 1. 7. 35. 49. 79. al mu vg^{cle} tol lips$^{4.5.}$ cop syr arm aeth And^{a} p bav Haym; Prim *fundamenta autem*. Cf et. Ir^{gr} ex Anastan$^{ecdot\ 120}$ *καὶ ἴδον τὴν πόλιν ἱερουσαλὴμ ἔχουσαν τὴν δόξαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους αὐτῆς* etc | *κεκοσμημενοι*: 92. arm om; item Prim ex *omni lapide pretioso*. Cf et. Tich, ubi est *fundamenta muri civitatis omni lapide pretiosi*. | *ο πρωτος*: $\aleph$ *ο εισ* | *ο δευτερος*: ita etiam $\aleph$, sed iam pergit *ο γ'*, *ο δ'* usque *ο ιβ'*. | *σαπφειρος* et. $\aleph$A etc (32. *σαμπφειρος*) ... BP *σαπφιρος* | *χαλκηδων*: 35. *καρχηδων* (quemadmodum cop *χαρκητον*) ... B 1. 29. 98. And^{bav} *χαλκιδων* | *σμαραγδος*: am fu omn^{lachm} *zmaragdus* (*-actus*)

20. *σαρδονυξ* cum BP etc (50. *σαλδ.*): 29. 31. 48. 79. And^{a} et^{c} Are^{veron} *σαρδωνυξ* ... A *σαρδιονυξ*, ut edidit Ln | *σαρδιον* (Gb″) cum $\aleph$ABP al fere^{25} arm (cop *σαρδινον*) And^{c} Are ... ς *σαρδιος* cum 1. 7. 38. al sat mu And^{a} p bav, vg^{cle} demid lipss Tich Prim *sardius*, item *sardinus* am all^{lachm} tol, *sardonius* fu all^{achm} | *βηρυλλος* cum $\aleph$ 8. 30. 31. 32. 35. 38. 47. 48. 50. 90. 91. al mu^{vi} And^{c} et^{p} Are; item A 29 *βηριλλος*, 49. *βυριλλος*. Item vg^{cle} demid all^{achm} Prim *beryllus*, Tich *berillus*, fu *byrillus*, am *birillus* ... B *βιρυλλιος*, 7. 31. 79. 92. And^{a} et bav** (* *βιρυλιος*) *βηρυλλιος*, 1. *βηριλλιος*. Item P *βηρυλλιον* | *ενατος* cum AB 1. 7. 8. 35. 38. 50. 79. 91. 92. 94. 96. 97. al And^{c} ... ς *ενατος* cum P 29. 31. 47. 48. 49. 98. al mu And^{a} p bav Are ... $\aleph$ (vide ante) *δ'* | *τοπαζιον* cum $\aleph^c$AB etc, et. vg^{cle} demid fu** (ex *topagius*) al Tich *topazius*: P *τοπανζιον* ... $\aleph^*$ *τοπαδιον*, am all^{achm} *topadius* |

ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. 24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ

12

21, 5 Es 60, 19

Es 60, 3 ...

χρυσοπρασσος cum $\aleph^*$ nr al plur And^{omn} Are; item 7. *χρυσοπρασσησ*. Item vg$^{cl\,o}$ demid Tich *chrysoprasus*, am *chrysoprassus*, all^{lachm} *crissoprassus*, fu *chrysoliprassus* ... $\aleph^c$ *χρυσοπρασιοσ*, Prim *chrysoprasius* ... A *χρυσοπρασσοσ*, idque recepit Lu ... 2. 29. 30* 98. *χρυσοπασσοσ* et 97. *-πασσοσ* et 40. 50. 92. *-πασσοσ* ... 13. 27. 39. *χρυσοπρασινοσ* | *αμεθυστοσ* cum ABP 8. al mu And$^{bav^*}$, item vg cop syr aeth ... $\aleph^*$ *αμεθυστινοσ* ... $\aleph^c$ 1. 7. 29. 31. 38. al^{20} And$^{a\,c\,p\,bav^{**}}$ Are *αμεθυσσοσ*

21. *η και οι ιβ' πυλ.* ($\aleph^c$ add *ιβ'*) *μαργαριται*. Cf et. Prim: *Et duodecim portas, singulae ex singulis margaritis*, pergens *et plateas eius* etc. Tich: *Et duodecim maryaritae singillatim, et unaquaeque porta erat ex una maryarita.* Hier$^{esa\,66}$: *Et in duodecim portis erant duodecim margaritae.* | *ανα*: A 35. *ινα* (vitiose) | *ιυσ*: P add *και* | *πυλωνων*: 38. 97. *πυλων* | *εξ ενοσ*: B 79. 92. praem *ωσ* | *υαλοσ*: 7. 8. 13. 35. 39. 41. 49. 91. 94. 96. 98. al Ir^{gr} ex Anast^{anecdot} Are *υελοσ*, 29. 38. 97. *νελλοσ* | *διαυγησ* cum $\aleph$ABP 1. al plus^{40} Ir^{gr} ex Anastas^{anecd} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *διαφανησ* cum?

22. *ειδον* cum $\aleph$P 1. 7. al pler And^{omn} Are ... Ti *ιδον* cum AB 92. Item Ir^{gr} ex Anast^{anecdot} | *ο γαρ κυριοσ ο θεοσ*: $\aleph^*$ *οτι ο κυρ. ο θεοσ* ($\aleph^c$ *ο γαρ ο κυρ. θεοσ*, sed vdtr per incuriam *ο* ante *θεοσ* delevisse pro *ο* ante *κυρ.*) ... Ir^{gr} ex Anast^{anecd} *οτι κυριοσ*, item syr aeth *quia dominus*. Cf et. Vig$^{varim\,749}$ (ed$^{colon\,642}$): *Dominus autem et agnus templum eius est.* | *ναοσ αυτησ* cum $\aleph$BP 1. al omn^{vl} Ir^{gr} ex Anast^{anecd} And^{omn} Are ... Lu praem *ο* cum A | *εστιν*: 7* om

23. *και η πολισ* (et. Ir ex Anast): 38. 97. add *αυτη*, item syr | *φαινωσιν* absque *εν* cum $\aleph^*$ABP 1. 7. al^{30} And^{omn} Are, item *luceant ei* Prim syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *εν* cum $\aleph^c$ 49. 91. 96. al And^{a}, item *in ea* vg (sed am *luceant ea* omisso *in*) cop ... 35. 79. al And^{P} *αυτην* | *αὐτῇ· ἡ γὰρ* cum $\aleph^*$et^{c}AP al mu vg rell etc ... Ir^{gr} ex Anastas^{anecd} *αυτη οτι η* ... B al^{30} *αὐτὴ γὰρ ἡ*, idque Gb' | *και ο λυχν. αυτησ το*: 79. And^{a} *ο λυχν. αυτησ* (And^{a} *αυτου*) *και το*

24. *και περιπατ. τα εθνη δια τ. φωτ. αυτησ* cum $\aleph$ABP al plus^{40} vg cop (*in lumine eius gentes*) syr arm aeth And^{omn} Are Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) *και τα εθνη των σωζομενων εν* (1. om) *τω φωτι αυτησ περιπατησουσι* cum 1. (sed add *τα εθνη δια του φωτοσ αυτησ*): quae lectio confusis scholio et verbis sacris orta est. Cf And^{com}: *τὰ μὲν*

22, 5 βασιλεῖσ τῆσ γῆσ φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰσ αὐτήν, 25 καὶ οἱ
πυλῶνεσ αὐτῆσ οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρασ, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ,
26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰσ αὐτήν.
Ez 22, 1 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα
καὶ ψεῦδοσ, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀρνίου.

XXII.

Ez 47, 1 1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατοσ ζωῆσ λαμπρὸν ὡσ κρύ-
σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.

γὰρ σωζόμενα ἔθνη, καθὼσ εἴρηται, φησίν, ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆσ περι-
πατήσουσιν. | φερουσιν: B al fere[25] add αυτω (iidem fere om την, quod sequitur) | την (B al fere[25] om) δοξαν sine additam cum NAP 1. 10. 11. 17. 18. 38. 47. 79. aeth[utr] ar[o] And[a] p bav Amb[obit theod 1206] Tich (*et reges terrae afferent gloriam*, nil amplius) Prim ... ς (Gb[oo]) add και την (B 8. 13. 29. 30. 31. 32. 46. 48. 50. 90. 94. 97. 98. Are om) τιμην cum B al plus[30] vg (*gloriam suam et honorem*) cop syr And[c] Are (arm δοξαν εκ της τιμης αυτης) | αυτων cum NAP al mu vg (vide ante) aeth arm And[a] p bav Are Amb Prim ... B al[20] cop syr And[c] Haym των εθνων

25. ημερασ et. N[c] ... N* ημερα ... aeth arm add και νυκτοσ, atque arm porgit: αλλ ηνεωγμενοι εισιν αει· και νυξ ουκ εσται, αλλ η δοξα και η τιμη των εθνων.

26. εισ αυτην: B al[25] Are add ινα εισελθωσιν. Totum versum om 1.

27. εισελθη ot. Ir[gr] ex Anast[aneed 120] (And[a] εισελθοι) ... N εισελθωσιν | κοινον c. NABP al fere[40] Ir[gr] ex Anast And[omn] Are, item vg (*coinquinatum*) Amb[hexa 6,7, 120] (*commune*) Prim (*immundum*) ... ς (= Gb 8z) κοινουν cum? (1. κοινῶν) | ο ποιων cum N* (om exeunte versu syllabam ων) 2. 7. 8. 13. 16. 19. 27. 29. 30. 38. 39. 40. 47. 50. 51. 90. 94. 97. 98.; item omisso ο N[c]A 18. 41. 68. 92., atque sic Gb' Ln; item Ir [gr] ex Anast[aneed] πασ ποιων. Cf et. vg Amb[hexa] Tich Prim al *faciens*. Item cop *nemo impurus ingredietur illam et facientes abominationes*. Syr *et qui* (sive *quod*) *facit immunditiem*; ar[o] *nec is qui operatur impuritatem* ... ς ποιουν cum BP 1. al sat mu And[omn] Are ... arm om | βδελυγμα: N* (non item[c]) praem ωσει | γεγραμμενοι: 11. 31. εγγεγραμμ. | του αρνιου ... N τ. οιφανου ... Ir[gr] ex Anast[aneed] om

XXII. 1. ποταμον sine additam cum NABP al fere[30] vg cop syr aeth ar[o] Hil[22] Amb[spir sa 2,697] Tich Prim al ... ς (— Gb 8z) praem καθαρον cum 1. al?; item 7. 26. 31. 32. 33. 38. 46. 48. 49. 79. 91. 96. arm (vide post) And[omn] Are add καθαρον | λαμπρον: 38. 40. And[bav] om item arm (qui καθαρον expressit) | του θρονου: N om του ... 92. r. στοματοσ

2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ. 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι,

Ez 47, 7 · Zach 14, 1 · 7, 3 · 21, 23 · 25

2. *εν μεσω* cum NBP rell ... Ti *εμμεσω* cum A (:: cf ad 1, 13.) | *εντευθ. κ. εκειθεν* (Gb″) cum AB al[30] And[c] et Are, item cop syr arm. Et. P *εντευθεν*, sed sqq perierunt ... ς *εντευθ. κ. εντευθεν* cum 1. 35. 49. 79. 91. al And[a] p bav ... ℵ* *ενθεν και* (ℵ[c] add *ενθεν*). Libere vg Hil[22] Amb[spir 3,607] Tich Amb Cassiodp[s 1] al *et ex utraque parte fluminis* | *ξυλον ζωησ*: ℵ praetermisit (excidit versus quo scripta erant *ενθεν ξυλ. ζω.*) | *ποιων* cum A 18. ... ς Ln *ποιουν* cum NB al pler Andomn Are | *μηνα* cum NB al omn[vl] Andomn Are ... Ti *μηναν* cum A. Praeterea ς (- Gb Sz) add *ενα* cum 1. al pauc[vl] AndP et[bav] Are ... om cum NAB al[35] And[a] et[c]. Latini: *per menses singulos* (Amb Tich *sing. mens.*) *reddens* (Tich *et reddens*) *fructum suum* vg[cle] demid lipsa tol Amb[spir 3,607] Tich al; Hil[22] *singulis mensibus reddens fructum suum*, aim** Prim *per sing. mens.* (am *mens. sing.*) *reddentes fructum suum*, aim* fu omn[lachm] *per menses singula reddentia fructum suum.* | *εκαστον* cum NA al pler Andomn Are ... B 39. 40. *εκαστω*, idque Gb′; 2. 8. 16. 38. al[10] *εκαστοσ*, idque Gb″. Posuimus autem ante *αποδιδ.* cum NAP (ex spatio liquet) 1. al plur Andomn Are ... Gb″ Ti post *αποδιδ.* cum B al fere[15], item syr *in omni mense reddens unumquodque fructum suum* | *αποδιδουσ* (Gb″) cum NB al plus[25] Andbav Are ... ς Ln *αποδιδουν* cum A al mu And[a c p] ... 1. 29. *αποδιδοντα*. Legitur igitur *εκαστον αποδιδουσ, εκαστον αποδιδουν, αποδιδουσ εκαστον, αποδιδουσ εκαστοσ, αποδιδουν εκαστον, αποδιδοντα εκαστον*, et aliter. | *τον καρπον*: 1. 29. 30. 40. 92. om *τον* ... ℵ *τουσ καρπουσ* | *του ξυλου* cum ABP etc ... ℵ *των ξυλων* | *εισ θεραπειαν* (P -*πιαν*, non item NAB): 11. 31. 32. 33. And[c] praem *καταγγελλεται*, quod ex comm Andreae fluxit. Agnoscit etiam Are[com] (*πρὸς τούτοις καὶ τὰ φύλλα φησὶ τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν καταγγέλλεσθαι, οἱονεὶ φημίζεσθαι, τῶν ἐθνῶν*). | *των εθνων*: ℵ om *των*

3. *καταθεμα* cum ℵ[c](ℵ* *καταγμα*)ABP 1. al[40] (qui notantur) And[omn] Are ... ς (- Gb Sz) *καταναθεμα* cum ? | *ετι* cum ℵ[c]ABP al plu vg syr aeth Prim Fulg[fabian fragm 34] ... 1. 7. 38. al[15] Andomn Are *εκει* (arm *ετι εκει*, item Haym *non erit in ea amplius*) ... ℵ* cop om | *εσται* bis: 92. *εστιν* | *ο θρονοσ*: ℵ om *ο* | *οι δουλ. αυτου*: 7. 47. 92. *οι δ. του θεου* | *λατρευσουσιν*: 2. 8. 12. 38. 98. *λατρευουσιν*

4. *επι των*: ℵ praem *και*

5. *ουκ εστ. ετι* cum NAP 2. 19. 35. 68. vg syr Amb[ps 118,1122] Tich Prim Haym ... ς (- Gb Sz, sed Gb′) *ουκ εστ. εκει* cum 1. 7. al sat mu arm

Dan 7, 27 καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος
21, 23 ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. 6 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ
1, 1 ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν
8, 11 ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.
7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

Andomn Are ... Ir^{gr} ex Anast$^{anecd\ 121}$ *οὐκ ἐσται ἐκει ἐτι* ... Gb″ Ti *οὐκ ἐσται* tantum c. B al fere^{20} cop aeth | *οὐκ ἐχουσιν χρειαν* cum ℵ, item ς (= Gb Sz) *χρει. οὐκ ἐχ.* cum P 1. 31. 32. 35. 47. 48. 49. 79. 91. 96. al mu^{vl} Andomn Are; item *neque opus habent* cop ... L^{n} *οὐχ ἐξουσιν χρει.* cum A, item *non egebunt* vg Tich, *non indigebunt* Amb^{ps} ^{36,797} et$^{abra\ 2,9,344}$; item *neque opus erit* Prim (Promiss$^{glor\ 2,203}$ *nec lumen lucernae opus erit*), *non egebit* Haym; syr *non erit eis indigentia* ... Gb Sz Ti *ου χρεια* cum B 7. 8. 38. al^{20} arm; vide etiam Prim | *φωτος λυχνου* cum ℵA 18. 38 (*λυ. φω.*) 47. 79 (*φως λυ.*) vg (sed fu om *λυχν.*, item cop) syr aeth ar^{e} And^{a} Amh$^{abra\ 2,9,344}$ Tich Prim Haym (cf et. Promiss, vide ante) ... ς Ti *λυχνου* cum BP 1 (*λυχνον*) al pler Aud c P bav Are Amb$^{ps\ 36,797}$ et$^{ps\ 118,1122}$ | *φωτος* (AP 11. 12. 32. 48. 79. And bav *φως*) *ηλιου* cum ℵAP 1. 11. 12. 31. 32. 35 (om *φωτ. λυχν. και*) 38. 48. 49. 79. 91. 96. al mu vg (lips$^{5.}$ om *φωτος*) cop syr aeth And^{a} c P bav Are Amb^{ter} Tich Prim al ... Ti *φωτος* tantum cum B 2. 7. 8. 16. 30. 39. 51. 92. 94. 97. 98. al^{8} | *οτι κυριος ο θεος*: Ir^{gr} ex Anast^{anecd} *ο γαρ κυριος* | *φωτιει* cum ℵB 1. al^{20} Ir^{gr} ex Anast^{anecd} And^{a} P; L^{n} *φωτισει* cum AP 12. 42. And^{bav}; item *illuminabit* vg^{clo} demid lipa$^{4.}$ fu (*inluminavit*) allachm cop Amb$^{ps\ 36}$ et$^{ps\ 118}$ (et^{abra} *erit lux omnibus*) Tich Haym, *lucebit* Prim ... ς (= Gb Sz) *φωτιζει* cum 31. 32. 48. 79. al am tol lips$^{5.\ 6.}$ allachm syr And^{c} Are | *επ αυτοις* cum ℵA 35. Ir^{gr} ex Anast^{anecd}, item *super illos* Amb$^{ps\ 36}$, *super eos* Tich Prim ... ς (Gb + Sz) om *επ* cum BP al fere omn Andomn Are; item *illos* vg Haym, *eos* Amb$^{ps\ 118}$ | *βασιλευσουσιν*: Ir^{gr} ex Anast^{anecd} *βασιλευουσιν*, pergens (ut etiam 40.) *εις αιωνα* (40. add *του*) *αιωνος*

6. *ειπεν* cum ℵAP 1. al mu Andomn Are, item *dixit* vg Prim Haym ... (Ib″ *λεγει* cum B al fere^{20} arm | *ο κυριος* cum ℵA 35. 92. ... ς Ti om *ο* cum BP al pler Andomn Are | *των πνευματ. των* cum ℵABP al^{25} vg (exc am qui *omnipotens* habet) cop syr (aeth *deus noster*, *spiritus prophetarum*) Are Prim Haym (*deus spiritus prophetarum*). Similiter 35. And^{c} *των πνευματ. των αγιων*. Confirmat lectionem quam recepimus etiam Are^{com}: *τοῦτο γὰρ βούλεται παριστᾶν διὰ τοῦ· κύριος τῶν πνευμάτων, ὡσπερεὶ ἔλεγεν· κύριος τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος* ... ς (= Gb Sz) *των αγιων* cum 1. 79. al arm And^{a} P bav (etiam com: *ὁ γὰρ τῶν προφητῶν θεός*) | *απεστειλεν*: ℵ^{a} (non item^{c}) syr add *με*

7. *και ιδου* cum ℵAB al^{25} vg syr aeth And^{a} ... ς (= Gb + Sz) om *και* cum 1. 35. 38. 79. 91. al mu demid cop And^{c} P bav Are Prim Haym | *ερχομαι* cum ℵ^{a}AB etc ... ℵ^{c} *ερχονται*, 12. *ερχεται* | *ταχυ* (12. *εν τα-*

8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου 19, 10
τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον. 10 καὶ 19, 10
λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου Dan 12, 4
τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, 1, 3

χει): aeth^{rom} add *ex improviso sicut fur* | *του βιβλιου τουτου*: etiam Dionys ap Eus$^{hist\ 7,25,7}$ ... arm syrpol^{gl} (non ap Schaaf) *ταυτης*

8. *καγω* cum ℵAB al fere^{15} Dionys$^{eus\ 7,25}$ AndP ... ς *και εγω* c. 1. al pler And$^{a\ c\ bav}$ Are ... am fu lips$^{6.}$ cop nil nisi *εγω* (non item vg^{clc} demid rell Prim etc) | *ο βλεπων και ακουων ταυτα* cum ℵ 31. 32. 33. 48. 79. al? cop Dion$^{eus\ 7,25,11}$ And$^{a\ c\ bav}$ Are. Item ς (– Gb Sz) *ο βλεπ. ταυτα και ακουων* cum 1. al aeth ... Gb Sz Ln Ti *ο* (38. 50. om) *ακουων κ. βλεπ. ταυτ.* cum A^{vid} al fere^{20} vg syr arm Prim Haym AndP | *και οτε ηκουσα και εβλεψα*: aeth om | *και εβλεψα* cum ℵ 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. 96. al And^{omn} Are. Item vg Prim *postquam* (Prim *cum*) *audissem et vidissem* ... A *και εβλεπον*, 16. 35. 38. 94. 98. *και ειδον* ... Gb' Ti *και οτε ειδον* (ut 7. 92., B ἴδων, rell *ειδον*) cum B al plus^{20} | *επεσα* (ot. ς Gb') cum ℵA 1. 16. 30. 35. 38. 68. And^{bav} ... ς^{e} *επεσον* cum B al plur And$^{a\ c\ p}$ Are | *εμπροσθεν των*: A *προ* | *δεικνυντος* cum ℵ 2. 4. 7. 9. 10. 26. 27. 49. 50. 96. 97. al^{vi} Are ... ς Ln Ti *δεικνυοντος* cum (A *δεγνυοντ.*) B al plur And^{omn}

9. *ορα μη* (32. add *ποιησῃς*): vg Aug$^{ioh\ 18}$ Prim *vide ne feceris* (Aug add *hoc*) ... arm add *πισης εμπροσθεν μου και προσκυνησης· και γαρ εγω*, item aeth *προσκυνησης μοι* :: cf ad 19, 10. ubi iidem testes similiter. | *ειμι* cum ℵAB 1. al^{35} am fu demid tol lips$^{5.\ 6.}$ omn^{lachm} cop syr aeth Ath^{328} And^{omn} Are (sed And^{c} et Are add *εγω*) Haym ... ς (Gb Sz) praem *γαρ* cum? vg^{clc} lips$^{4.}$ Aug$^{ioh\ 18}$ (*nam ego conserv. tuus sum*) Prim (*quia conserv. tuus sum*), item arm | *και των τηρ.* cum ℵAB al plur vg rell (sed arm om *των προφητων και*) Ath^{328} And^{a} et^{c} Haym ... 1. 4. 10. 11. 12. 17. 31. 32* 37. 47. 48. 49. 91. 94. 96. And P et^{bav} Are Prim om *και* | *τουσ λογουσ*, ut etiam am fu lips$^{5.}$ demid tol omn^{lachm} syr aeth ... 38. vg^{clc} lips$^{4.\ 6.}$ cop arm Prim add *της προφητειας*

10. *τουσ λογουσ*: ℵ* add *τουτουσ* (sed punctis notatur ab ipso* fortasse) | *ο καιρ. γαρ* cum ℵAB al fere^{25} vg cop syr arm And^{c} Tich Haym (2. 18. 40. 79. And^{a} *ο γαρ καιρ.*) ... ς (– Gb Sz) *οτι ο καιρ.* cum 1. 49. 91. al aeth And^{bav}, item *quia iam tempus* (Prim *temp. iam*) Cyp$^{284.\ 314}$ Prim ... Gb Sz Ti *ο καιρος* (sine *γαρ* vel *οτι*) cum 4. 16. 27. 39. 48. 68. Are

11. *ετι* quater: arm non expri | *ο αδικων αδικησατω ετι*: vg *qui nocet nocet adhuc*; Tich$^{homil\ 7}$ *qui perseveraverit nocere noceat*; Prim *qui persecerant nocere noceant*. Sed Tich ad h. l. (homil. 19.) *qui iniustus*

Dan 12, 10 καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

Is 40, 10 12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦ-
21, 6 ναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω,
1, 14 ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 14 μακάριοι οἱ

---

est iniusta faciat adhuc (pergens: *et sordidus sordescat adhuc*). Ad quem Tichonii locum respiciens, ut vdtr, Prim: „nam et alia translatio: *qui iniustus est*, inquit, *iniusta faciat adhuc*". (Quae quidem ex ipso contextu apparet non ad ο ῥυπαρος etc, sed ad ο αδικων spectare.) Cf et. Viennens. et Lugdun. epist ap Eus$^{hist\,5,1,58}$ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ ἄνομος ἀνομησάτω ἔτι καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω ἔτι. | και ο ρυπ. ρυπ. ετι cum ℵB al pler vg rell Or^{4,419} et^{441} And^{a} p bav Are Cyp$^{254.\ 314}$ Aug$^{ps\ 7}$ et$^{ps\ 80}$ Tich Prim Fulg$^{remiss\ pecc\ 2,17}$ al ... A 1. 20. 21. 33. 35. 68. 97. And^{c} om | ο ρυπαρος cum ℵB al plus^{30} Or^{bis} (γαρ quod additur neutro loco ad verba sacra pertinet) And^{a} p bav Are ... ς (= Gb Sz) ο ρυπων cum? Latini *qui in sordibus est* | ρυπανθητω cum ℵ 18* 32. Or^{4,419} et^{441} ... Gb Sz Ln Ti ρυπαρευθητω cum ℵ al plus^{30} And^{a} p bav Are; 13. 92. ρυπαρωθητω ... ς (- Gb Sz) ρυπωσατω cum? Latini *sordescat* | δικαιοσυνην ποιησατω cum ℵAB al fere^{40} (7. δικ. ποιητω) am fu demid tol lips^{4*} omn^{lachm} (hi Latt omnes *iustitiam faciat*) cop syr And^{c} p bav Are Tich (ut am etc). Similiter Cyp$^{254.\ 314}$ Fulg$^{remiss\ pecc\ 2,17}$ Prim *adhuc* (Prim om) *iustiora faciat* ... ς (- Gb Sz) δικαιωθητω cum 38. 79.; item vg^{cle} lips$^{5.\ 6.}$ *iustificetur*; Aug$^{ps\ 7}$ et$^{ps\ 80}$ *iustior fiat*. Item arm et (*iustus sit*) aeth. Cf et. supra Vienn et Lugd^{epist}. | και ο αγιος αγιασθητω ετι (Cyp^{314} Prim *similiter et sanctus sanctiora*): 79. 92. And^{a} om. Apud Or^{4,419} legitur: και ως ο ιωαννης φησι· και ο καθαρος καθαρισθητω ετι και ο αγιος αγιασθητω. Similiter aeth post *et iustus iustus sit* pergit *et purus purus sit*, sed antea non expri και ο δικαιος δικ. ποι. ετι.

12. ιδου cum ℵAB al^{40} vg cop sah syr arm And^{a} et^{c} Are Cyp$^{254.\ 314}$ Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. aeth AndP et^{bav} | ταχυ: 7. repetit post hanc vocem ex versu 7. verba μακαριος ο τηρων etc. | αποδουναι et. ℵ^{c} ... ℵ* αποδοθηναι | ως τ. ε. εστιν αυτου cum ℵA 21. syr (*sicut est opus eius*); 38. And^{bav} αυτου εστιν ... B 13. 30. 35. 49. 91. 92. 94. 96. 97. 98. al plus^{10} ως τ. ε. εσται αυτου, item ς αυτου εσται cum 1. al mu And^{omn} Are ... 79. κατα τα εργα αυτου, item *secundum opera sua* vg cop Tich, *sec. facta sua* Cyp Prim, item *sec. opus eius* aeth

13. εγω sine ειμι cum ℵAB 1. al^{30} am fu^{3*} al^{lachm} Ath^{506} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) add ειμι cum? vg^{cle} demid fu^{3*} tol lips al^{lachm} cop arm aeth Cyp^{254} Tich Prim, item (hunc enim versum plene affert) Or^{4,6} et^{21} | το αλφα cum̄ . A al^{12} cop And^{c} Are Haym ... ς τὸ *A* cum B al plur, nec aliter legitur Or^{bis} Ath And^{a} p bav. Solet etiam in Latinis cdd, ut in am, legi A. Simliter Ω, cuius loco apud Are ω μέγα exhibetur. | ο πρωτος και ο εσχατ. cum ℵB al pler Or^{4,6} et^{21} Ath^{506} And^{omn} Are (Ath praem και) ... Ln Ti πρωτ. και εσχατ. (bis sine

πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. 15 ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. 16 ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ

21, 8 Phil 3, 2
5. 5 Ez 11, 1
2, 28
Ez 36, 1

---

articulo) cum A 3. 7. 8. 9. 21. 22. (96. om tantum ante *εσχ.*). De Epiph^{519} vide ad 1, 17. Posuimus autem ista ante *η αρχ. κ. το τελ.* (et. Gb Sz) cum ℵAB al plus^{20} vg syr aeth Or^{4,22} (vide post) Ath And^{c} Cyp^{294} Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) post *αρχη κ. τελος* (sed Or^{bis} *η αρχ. κ. το τελ.*) cum 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. al arm Or^{4,6} (sed^{4,21} *η αρχη κ. τ. τελ.* ante *το α και το ω* pon) And^{a} P bav Are. Cf et. Or ^{4,22} *γεγονα* (ex 21, 6) *το α και το ω, και ο πρωτ. κ. ο εσχατος, η αρχη και το τελος* ... cop om *ο πρωτ. κ. ο εσχατ.* | *η αρχη κ. το τελος* cum ℵAB al plu Or^{ter} Ath^{506} (praem *και*) And^{c} ... ς (= Gb Sz) om articulos cum 1. al mu^{vi} And^{a} P bav Are

14. *οι πλυνοντ.* (7. *πλυναντ.*) *τας στολας αυτων* (et. Gb″) cum ℵA 7. 38. vg arm$^{usc\ mg}$ aeth^{utr} Ath^{506} edd par et eol (edd rell et eddplur *πλατυνοντ.* pro *πλυ.*) Prim (ut apparet ex comm; ipsa verba praeterit) Fulg remiss pecc^{2,17} Haym. Praeterea vg^{cle} lips$^{4.\ 5.}$ (non item am fu demid tol lips$^{6.}$ omn^{lachm}) arm^{mg} add *in sanguine agni* ... ς *οι ποιουντες τας εντολας αυτου* (And P Are *εμου*) cum B al pler cop syr arm And omn Are Tert$^{pud\ 19}$ (*qui ex praeceptis agunt*) Cyp^{294} (*qui faciunt praecepta eius*) Tich (*qui servant mandata haec*). Cf etiam Cassiod: *beatos dicens qui conscientias suas bonis actibus mundaverunt.* | *η. εξουσια αυτων*: post haec verba ℵ^{c} pergit *ως δε η εξουσια*, quae ℵ^{c} delevit | *πυλωσιν*: 1. And P et^{bav} *πυλεωσιν*

15. *εξω* sine copula cum ℵAB 1. al fere^{40} vg m^{108} syr (Hippantichr^{65} *ωαννη. δε λεγει· εξω οι* etc) Ath^{506} And^{omn} Are Tich Haym ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum? lips$^{5.}$ cop (praem *et* arm aeth) Prim Fulg$^{remiss\ pecc}$ ^{2,17} | *πας* sine articulo cum ℵAB al^{25} Hippantichr^{65} Ath^{506} ... ς (Gb^{60}) add *ο* cum 1. 7. 30^{c} 31. 32. 38. 79. al mu And^{omn} Are | *ποιων και* (35. add *ο*) *φιλων* cum ℵ 11. 31. 32. 38. 35. 48. Hippantichr^{65} Ath^{506} And^{c} Are ... ς Ln Ti *φιλ. κ. ποι.* cum AB al plu vg syr And^{a} P bav Tich Prim Fulg$^{remiss\ pecc}$ al ... alterutrum omittentes cop *omnes facientes mendacium*, arm *amans mendacium*, aeth *amantes opus mendacii*

16. *επι ταις εκκλ.* cum ℵB al pler syr And^{c} ... Ln *εν ταις εκκλ.* cum A 18. 21. 38. 79. vg (*in ecclesiis*) Ath^{506} And^{a} et^{c} ... Gb′ Ti *ταις εκκλ.* cum 1. 4. 11. 12. 31. 47. 48. arm And P ℵ^{pt} bav Are | *δαυειδ* (*δαιιδ, δαβιδ*, vide ad Mt 1, 1.) sine *του* cum ℵAB^{c} al plus^{30} Ath And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum 1. 7. al. Ceterum post vocem *δαδ* hiat 1. usque ad finem libri. | *ο αστηρ*: 7. 35. 49. 79. And$^{a\ c}$ bav praem *και* | *ο πρωϊνος* cum ℵB al fere^{35} Ath And^{a} et P; item (ut Ti) A

ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω
15, 1 a ὕδωρ ζωῆς δωρεάν. 18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ'
αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
Dt 4, 2 19 καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας

---

91. And^{bav} ο προϊνος. Item sed ante ο λαμπρος (35. om) 4. 32. 33. 40. 48. And^{c} Are. Praemittit autem ex his και unus A ... ς (= Gb Sz) και ορθρινος cum? Praemittunt και etiam vg (*stella splendida et matutina*) Prim Haym (non item Tich Vig$^{varim\ 745}$ (ed$^{col\ 638}$)

17. το πνευμα και η νυμφη (et. Ath^{506}): ℵ om το et η | ερχου bis et ερχεσθω cum ΝΑΒ al fere^{40} Ath^{506} And^{omn} Are ... ς (– Gb Sz) ελθε bis et ελθετω cum? | και ο διψων: am all^{lachm} Tich om και | ο θελων cum ΝΑΒ al^{35} am tol lips$^{5.\ 6.}$ all^{lachm} cop aeth Ath And^{omn} Tich Haym ... ς (= Gb Sz) praem και cum 33. 46. vg^{cle} fu lips$^{4.}$ all^{lachm} syr arm Are Prim | λαβετω υδωρ cum ΝΑΒ al fere^{40} Ath And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) λαμβανετω το υδωρ cum? Coterum ad finem huius versus tol add *amen* omissis versibus 18—21. Item 12. om versus 18 et 19.

18. μαρτυρω cum ΝΑΒ al plus^{35} And^{a} p bav ... 11. 31. 34. 35. 48. And^{c} Are μαρτυρομαι ... ς (= Gb Sz) συμμαρτυρουμαι cum? Ex Latinis vg Haym *contestor*, m^{83} Tich Prim *testor*. Praeterea Are^{com}: μαρτύρομαι ἐγώ· ἀντὶ τοῦ διαμαρτύρομαι, οἱονεὶ διαβεβαιοῦμαι. | εγω cum ΝΑΒ al fere^{40} m^{83} am fu demid lips$^{5.}$ omn^{lachm} syr arm And^{omn} Are Prim (*ego Iohannes*) ... ς (= Gb Sz) γαρ cum? Sed vg^{cle} lips$^{4.}$ *enim*, lips$^{4.}$ *ego enim*, Tich Haym *ergo*, cop *autem*, aeth *et ego* | παντι τω cum ΝΑΒ al^{30} And^{a} et^{c} Are ... ς (= Gb Sz) om τω cum 8. 49. 79. 91. 96. al? And^{P} et^{bav} | επιθη (–θει 7.) cum ΑΒ al fere^{40} And^{c} p bav Are ... ℵ 79. And^{a} επιθησει (–ση 79.). Sed ℵ* om επ αυτα επιθησει, ita ut ab επιθη (επιθησει?) ad επιθησει transiluerit. ℵ^{c} quidem επιθησει non mutavit. ... ς (= Gb Sz) επιτιθη cum? Latinis est *apponerit* (vg Amb$^{paradis\ 171}$ Tich), *addiderit* (Prim), *adiecerit* (m^{83}). | επ αυτα cum ℵ^{c}ΑΒ al fere^{40} (98. And^{a} επ αυτω) ... ς (= Gb Sz) προσ ταυτα cum? Latinis (vg Prim al) est *ad haec*, m^{83} *supra haec*, Tich *ad ea*, Amb *ad hoc* | επιθησει cum ΝΑΒ al plu (35. 38. 91. επιθησεται) And a c bav Are, item vg (et. fu demid lips$^{5.\ 6.}$ omn^{lachm}) Haym *apponet*, m^{83} *inponet*, am *apponit*, Amb Prim *adiiciet* ... 8. 13. 16. 49. 51. 96. 97. 98. al plus^{10} επιθησαι, item *apponat* lips$^{4.}$ Tich | επ αυτον (17^{ecc} 79. 92. A^{recentiss} επ αυτω, And^{a} αυτω) ante ο θεος cum ℵ 32. 33. 37. 48. 49. 79. 91. 96. al^{vl} And^{omn} Are Amb Tich ... ς Ln Ti post ο θεος cum Β al plu (et. A^{recentiss}) vg Prim Haym ... A* om | τας πληγας cum ΝΑ al longe plu m^{83} vg cop syr aeth Amb Tich Prim al ... Β 31. 32. 33. 37. 48. 49. 91. 96. And^{omn} Are τας επτα πληγ. | εν τω cum ΝΑΒ al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om τω cum?

19. εαν cum ΑΒ etc ... ℵ αν | αφελη cum ΝΑ al fere^{40} And^{omn} Are. Item Β αιρελειται ... ς (= Gb Sz) αφαιρη cum? | λογων: ℵ add τουτων.

ταύτης, ἀφελεῖ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου κύριε Ἰησοῦ. 7, 17

21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων. He 13, 25 c

Similiter Ambparad 171 *de verbis his prophetiae huius* | του βιβλιου cum ℵAB al fere40 Andomn Are ... ς (= Gb Sz) βιβλου cum? Praeterea 79. 94. m83 lips4. Anda τησ προφητ. του βιβλ. τουτου, am vero et Amb (vide ante) *prophetiae huius* omisso του βιβλ. τουτ. | αφελει cum ℵAB al30 Anda c bav Are, item *auferet* vg m83, *demet* Tich, *adimet* Prim, Ambparad *delebit* ... 2. 8. 18. 35. 38. 47. 49. 91. 96. al10 Andp αφελοι (al pauc αφελη) ... ς (= Gb Sz) αφαιρησει cum? | απο του ξυλου cum ℵAB al10 m83 am demid lips6. allachm syr arm aeth Anda c bav Are Tich ... ς (= Gb Sz) απο βιβλου cum? Sed Andp απο του βιβλιου, item vgcle fu lips4. 5. allachm Amb Prim Haym | και (m83 om) εκ cum ℵB al fere omn vg m83 syr arm aeth Andomn Are Tich Prim al ... Ln om εκ cum A 10. 38. cop | των γεγραμμενων (35. εγγεγρ.) sine και cum ℵAB al fere40 cop syr arm aeth Andomn Are Tich Prim (Tich *a ligno vitae et ex civitate sancta, scripta in libro*; Prim *de libro vitae et de civ. sancta, scripta in libro hoc*) ... ς (= Gb Sz) praem και cum? Tamen sic vg Haym | εν τω βιβλ. τουτ. cum ℵAB al plus30 And omn Are ... ς (= Gb Sz) om τω cum? Praeterea ad hos duo versus cf Terthermog 22: *Scriptum esse docebat Hermogenis officina. Si non est scriptum, timeat vae illud adiicientibus aut detrahentibus destinatum.* Item cf Andcom et Arecom: *διαμαρτύρεται ἡμῖν τοῖς ἀκούουσι μήτε προσθεῖναί τι μήτ' ἀφελεῖν, ἀλλὰ τὰ γραφικὰ ἰδιώματα τῶν ἀττικῶν συντάξεων καὶ τῶν διαλεκτικῶν συλλογισμῶν ἠγεῖσθαι* (Are inepte *μὴ ἠγ.*) *ἀξιοπιστότερα καὶ σεμνότερα.*

20. ταυτα: ℵ* (non itemc) add *εισαι*. Similiter cop (non item sah) add *quia erunt*, sed etiam pro ναι ερχομαι ταχυ habet *et venient brevi*. Praeterea ναι istud (demid *Etiam*, *Amen*) praetereunt arm et Prim. | αμην: testes multi cum ερχομαι ταχυ coniungunt, ut etiam Anda c p, non item Prim qui subiungit „more cantici canticorum ecclesia devota respondit: *Etiam, veni domine Iesu Christe*" ... om vero αμην ℵ cop | ερχου sine ναι cum ℵAB al plus10 vg cop syr arm aeth Andc et bav Are, item Prim, qui per *etiam* omnino vdtr αμην reddidisse et verbis eis quae adscripsimus et paullo ante ubi ipsa verba contexta refert ... ς (= Gb Sz) praem ναι cum (7. και) 35. 38. 49. 79. 91. al plu Anda etp | κυριε ιησου sine additam cum ℵ*AB al longe plu vg syr aeth Andc (itembav incom) Primpri loco (ubi textum affert) Haym ... ℵc 4. 11. 13. 20. 31. 32. 38. 48. 55. 79. 94. cop arm arc Anda etP (etbav txt) Are Primsec loco (vide supra) add χριστε

21. Hunc versum Prim om. | κυριου sine ημων cum ℵAB al30 Anda c bav ... ς (= Gb Sz) add ημων cum 30. al paucvi vg cop syr arm Andp ... pro του κυρ. ιησου 12. 20. 31. 32. 49. Are nil nisi του χριστου, item aeth *Iesu Christi* | ιησου cum ℵA 26. ... ς ιησου χριστου cum B

al pler vg cop syr arm aeth And^{omn} ... vide ante qui tantum του χριστου pro τ. κυρ. ιησου | μετα παντων cum A am ... ℵ μετα των αγιων ... Gb Sz μετα παντων των αγιων cum B al plus^{pc} cop syr arm And^{oinn} Are ... ς μετα παντων υμων cum? vg^{cle} fu demid lipsa omn lachm aeth. Praeterea ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵB al fere omn^{vl} vg^{ww} (et. am etc) cop syr arm aeth And^{c} et^{P} Are ... omisimus cum A 79. fu al^{lachm} (ut^{vl}) And^{a} et^{bav} Are

Subscriptio: ℵ αποκαλυψεισ (ita etiam in paginarum titulis; aliter inscriptio) ιωαννου, A αποκαλυψισ ιωαννου, 2. 55. τελοσ της αποκαλυψεως του αγιου ιωαννου του ευαγγελιστου, 98. τελοσ της του αγιου ιωαννου του θεολογου θειας αποκαλυψεως ... B 7. 30. 32. 38. 47. 48. 49. 50. 90. 91. 94. 96. 97, al plu nihil subscriptum habent; multi alii ad finem libri hiant, ut P et (septem de tredecim codicibus quos contulit Scriv) 8. 14. 28. 29. 87. 93. 95. ... fu *expl. apocalypsis sancti iohannis feliciter*, am lips^{5} *explicit liber apocalypsis* (-*lipsis* lips^{5}) *sancti iohannis apostoli* (*et evangelistae. Deo gratias* add am), lips^{4} *explicit apocalypsis*, al^{lachm} *explicium apocalipsis. amen*, cod^{basiliens} *expl. liber apocalypsis.* (sequitur: *Incipit prologus septem epp. canonicarum*) ... syr *finita est apocalypsis Iohannis evangelistae, et totum Nov. Testamentum in linguam Syrorum translatum. Gloria deo*, aeth *hic finita est visio Iohannis Abucalamsis. Amen. Quod est dictum: Quam vidit in vita sua, visio: et scripta fuit a beato Iohanne evangelista dei eius*, ar^{P} *absoluta est opitulante domino nostro I. Chr. visio Iohannis apost. et evang. dilecti a domino. Amen, amen. Est autem apocalypsis, quam revelavit ei dominus ob inditas in illa hominibus utilitates. Ipsi gloria in saeculum saeculorum, amen.* ... Distincta est apocalypsis ab Andrea in λογουσ κδ' et κεφφ. οβ'. Utraque haec distinctio in And^{comm} testibus omnibus, item apud Aretham observatur. Etiam in P allisque codd. (non item in ℵABC) capita ista LXXXII. ipsi libro praeposita sunt. In Cassiodori Complexionibus in apocalypsin distinguuntur capp. 33. Primasius commentarium suum in quinque libros distribuit. Cod^{lat} Parisinus, qui Wetstenio est bibl. Reg. 3561., *versus* MDCCC numerat. (In Graecis vero codd. stichorum notatio non inventa videtur.)

LIPSIAE
IMPR. GIESECKE & DEVRIENT.

1503
3

- 1. X.
(1869-)

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM APPOSUIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF

EDITIO OCTAVA CRITICA MAIOR

VOLUMEN III

PROLEGOMENA

SCRIPSIT

CASPARUS RENATUS GREGORY

ADDITIS CURIS † EZRAE ABBOT

PARS ALTERA

LIPSIAE
J. C. HINRICHS
1890

18.85.
B.28.69
(3²)
HARVARD COLLEGE
APR 23 1890
LIBRARY.
Walter fund.
(III. 2.)

AD INTERIM.

Hic habes lector benevole partem prolegomenorum alteram in qua quae pauca de codicibus minusculis dicenda erant ut potui dixi. Inter hos fragmenta nonnulla tenuiora necnon codices iuniores ad tempus censeri invitus eo consilio passum sum ut facilius in praesens explorentur fidentius sine revocatione in posterum extrudantur.

Spero fore ut pars tertia quae et ultima erit hoc anno e prelo evadat.

Lipsiae, 19 Ianuarii 1890.

CASPAR RENÉ GREGORY.

PROLEGOMENA.

paginae

I. De Tischendorfio . . . . . 1—22
II. De apparatu critico . . . . . 23—44
III. De legibus in textu constituendo . . . . . 45—68
IV. De grammaticis . . . . . 69—128
V. De textus forma . . . . . 129—182
VI. De textus historia . . . . . 183—334
VII. De codicibus uncialibus . . . . . 335—440

VII. Supplementum codicum uncialium . . . 441—450
VIII. De codicibus minusculis et de lectionariis 451—800
Praemonenda . . . . . 453—456
1. Quattuor evangelia . . . . . 457—616
2. Actus et epistulae catholicae . . 617—652
3. Epistulae Paulinae . . . . . 653—675
4. Apocalypsis . . . . . 676—686

5. Lectionaria . . . . . 687—791
Praemonenda . . . . . 687—694
(1.) Evangelia . . . . . 695—777
(2.) Apostoli . . . . . 778—791

Tabula signorum mutatorum . . . 792—800

IX. De versionibus.
1. De orientalibus. 2. De occidentalibus.
X. De scriptoribus ecclesiasticis.
XI. Tabula testium summatim exhibitorum.
XII. Addenda et emendanda.
XIII. Indices.
1. Compendiorum. 2. Rerum. 3. Locorum SS. 4. Vocabulorum Graecorum. 5. Codicum Graecorum.

ADDENDA ET EMENDANDA.

P. 450, l. 6 retro lege Alteri; — p. 487: adde haec de codice 90: num. 168 (hodie in bibl. univ.) saec. XVI, 20.5×14.3, foll. 227 et 253, col. 1, ll. 17—30; (Phm Heb); — p. 525: cod 324, ante Apl 32 lege Evl 97; p. 542, l. 19 pro quam lege qua; — p. 557, dele cod 567, est Evl 251; — p. 564: cod 654 adde Facs apud Wattenbach. (cf Act 252), tab. 19; — p. 574: cod 729 ante Par. adde (Evl 61); — p. 575: cod 743 pro Ap 109 lege Ap **123**; — p. 588: cod 858 ante Romae adde (P 400); — p. 602. 603: codd 1046—1070 pro Coutloumousii lege Cutlumusii; — p. 603: cod 1073 pro in Iudam lege de Iuda; — p. 617: cod 9, l. 5 lege *e* Stephani amicis;

p. 616 ad fin adde:

(Ac 417) Londin. mus. Brit. Add. 11859. 11860.

1274. saec. XI, in fol, membr rescr, foll.?, coll. 2, ll.?; sect, can: fragm ex Evv. [Scr. 608.] Vidi 20 Iul 1883.

p. 652 ad fin adde.

(Evv 1274) Londin. mus. Brit. Add. 11860.

417. saec. XIII, in fol, membr rescr, foll. 2 (foll. 4 [3] et 8 [7]), coll. 2, ll. 23: *Iac* 4, 1—16 *Iud* 4—15. [Scr. 234.] Vidi 20 Iul 1883.

VII.

DE CODICIBUS UNCIALIBUS.

SUPPLEMENTUM.

Adde p. 439, l. 5.

O^h: Taurinensis Regius B. VII. 30.

saec. VIII vel IX, 14.5 cm × 10.1 cm, membr, foll. 303, col. 1 (8 cm × 5 cm), ll. 20, litterae maiores coloratae; atramentum fuscum; litterae supra lineas; litterae textus alt. 2 mm ad dextram inclinatae; litterae glossarum rectae; optime exaratus:

[Psalterium et Cantica cum glossis;] foll. 273r — 274v *Lc* 1,46—55; 68—79; 2,29—31. Exscripsi diebus 8 et 9 mensis Februarii anni 1886.

Adde p. 392, post T^f.

T^g: Parisiis musei Aegypt. in Lupara (Louvre) 7332.

saec. IV—VI?, membr, fragmenta duo parva: continent vocabula quattuor ex *1 Tim* 6,2 et viginti fere ex *1 Tim* 3,15.16; teste Zahnio habet *ω εφανερωθη* et *και ε[δικαιωθη]*. V. cl. Theodorus Zahn. detexit et, quae legit, typis exscripsit[1].

Adde p. 396, sub codice W^e.

W^e: Atheniensis bibliothecae Nationalis.

saec. IX, 33.3 cm × 23.5 cm mut, membr, foll. 2, col. 1, ll. 4 etc; litt 17.18.24 in lin, litt alt. 4 mm; atr fusc; spir et acc; litt unc *εθοσ* compressae; sunt eiusdem codicis atque folia illa decem iam descripta; sunt haec folia duo in tegumento codicis qui, saeculo XIV scriptus Zonarae continet *ερμηνειαν εισ τουσ ιερουσ κανονασ*; fuit olim codex 31 in bibliotheca monasterii *τῶν μεγάλων πυλῶν*.

continet *Ioh* 3,12.13.20.21.22 cum commentario ex Ammonio, Origene, Theodoro, Severo Antiocheno, Diodoro; Severi laudantur

[1] Zahn, T., *Forschungen u. s. w. III. Theil. Supplementum Clementinum*, Erlangae a. 1884, p. 277. 278.

verba *ἐκ τῆσ πρὸσ ἐμισηνοὺσ ε̄ ἐπιστολῆσ.* Detexi et exscripsi die 16 mensis Augusti anni 1886.

Emendatius lege p. 397 sub codice X.

X: Monacensis bibl. univ. MS. fol. 30 olim I. 26.

saec. X, 37.6 × 26.3, membr, foll. 160, coll. 2 (26.3 × 6.2; 2 coll. = 16.4), ll. 45, litt mai nig, membr crass, atr fuscorubrum, disp et lin usit, litt infra lin:

continet *Mt* 6,6(7—9)(10)11. 7,1 etc ut p. 397 *Mc* 6,47—16,20 (mut 14,13.14.25.26.27.61.62.63.64 15,32—16,8 mg abscisso) *Lc* ut p. 397 *Joh* 1,1—3,8 (4,6—5,42 chart m sec; olim sine dubio 3,8—7,1) 7,1 etc ut p. 397; ordo est Mt Joh Lc Mc, etsi bibliopegus Matthaeum duobus primis foliis exceptis post Mc posuit; Mt Joh Lc comm habent, Mc caret commentario quippe qui apud Mt et Lc iam satis illustratus sit; comm in Mt et Joh nomen Chrys prae se fert, in Lc Titi; comm magna ex parte e quaestionibus et responsis constat; f. 51v, a et 52r, a *ησυχίου πρεσβυτ ϊεροσολ*; f. 57v *πιλουσιωτου*; f. 92r, b *τοῦ πηλουσιώτου.*

V. cl. Iohannes Bruderus anno 1882 contulit. Vidi 23 Mart 1887 et 30 Aug 1888.

Adde X[b], cf infra, p. 449.

Adde p. 440, sub finem.

W[1]: Parisiensis.

saec. VII vel VIII, 17.3 cm mut × 21.8 cm mut, membr, folia duo (olim in fasciculo quartum et quintum), coll. 2, ll. 15 olim 24; membr non tenuis; litterae unciales magnae, ad dextram inclinatae; hic illic spiritus; accentus tantum non desunt (*ἦν* fol. 1v, b, l. 9); litterae *εϑοσ* compressae; litterae maiores atrae; lect man sec quae etiam sub init lectionis uniuscuiusqne Amm addidit; compendia usitata:

continet *Lc* 4,3—5.6—8.10—13.14—16.18.19.21.22.23—25.26—29. Olim Emanuelis Milleri, professoris illustris Parisiensis. Exscripsi Parisiis die 29 mensis Novembris anni 1884.

W[k]: Parisiensis.

saec. VIII vel IX, 21 cm mut × 18.5 cm, membr, foll. 2 (olim in fasciculo primum et octavum), coll. 2, ll. 25 olim 29; litterae maiores nigrae, maximae coloratae; litterae unciales haud ita magnae; spir et acc indiligenter appositi; capp, Amm (non Eus), lect:

continet *Lc* 20,19—23.36—43; 23,31—35.36—41.42—48.49—54. Lc 20,19 legit *ὄχλον* ut syr[p bars mg] et om *ταύτην*. Olim Emanuelis Milleri. Exscripsi die 29 mensis Novembris anni 1884.

W^{l}: Parisiensis bibliothecae Nationalis, Suppl. Gr. 726: folia 6. 7.

saec. VII, 21.7 cm mut × 16.7 cm, membr rescriptus, foll. 2 (olim in fasciculo quartum et quintum), coll. 2 (20.5 × 6; coll. 2=13.5), ll. 30; litterae maiores nigrae; litterae supra lineas; litt alt 3 mm; litterae unciales magnae rotundae quadratae; litterae 9 etc in lin; capp, titl, Amm, Eus, lect, mus rubr:

continet *Mc* 13,34—14,29; detexi et partim exscripsi mense Octobri anni 1885.

W^{m}: Parisiensis bibliothecae Nationalis, Suppl. Gr. 726: folia 1—5 et 8—10.

saec. VII vel VIII, 33.4 cm × 21.7 cm, membr rescriptus, foll. 4, coll. 2, ll. 26; litterae unciales magnae; litterae supra lineas; capp, titl, lect:

nondum accurate excussi; quae legi folia 9v. 2r et 9r. 2v continent *Mc* 1,27—41. Detexi mense Octobri anni 1885.

W^{n}: Vindobonensis Caesareus.

saec. VII, 32.5 cm × 24.5 cm, membr, fol. 4 (olim in fasciculo 3.4.5.6), coll. 2 (22.8 cm × 7.5 cm; coll. 2 = 17 cm), ll. 24, litterae maiores et maximae coloratae; membranae non tenues; atramentum fuscum; litterae supra lineas; litt alt. 5 mm; litterae textus, litterulis eis non exceptis quae lineas claudunt, rotundae et quadratae, nunquam compressae; qui vero nonnullas compressas habent lectionum tituli fortasse manus posterioris sunt; litterae maximae et ornamenta inusitatam speciem prae se ferunt; litterae rudes, sed currente calamo ductae, non cum labore pictae; adsunt spir et acc, sed non ubique; mus rubr ornantur solae lectiones ecclesiasticae; Amm, Eus, lect (manu posteriore?); errores nonnulli ex itacismo insunt;

continet *Io* 6,71 *εἷσ ὢν*—7,46 *ανθρωποσ* pr; Io 7,2 habet *εγγύσ*. Exscripsi die 21 mensis Martii anni 1887.

W^{o}: Mediolani Ambrosianus Q. 6. sup.

saec. IX, 14.3 × 12.5 (mut), membr rescr, foll. 16 (foll. 8 in codice: foll. 15.18.31.34.47.50.62.65) col. 1 (12.2 × 7.9), ll. 22.23.24, litterae maiores auratae in rubro; membranae tenues; litterae unciales parvae ad rectam inclinatae; spiritus et accentus; litterae supra lineam; litterae 23 in linea; litt alt. 2.5 mm; capp, titl, Amm (non Eus), lect:

continet *Mt* 25,35—26,2 27,3—17 *Mc* 1,12—24 2,26—3,10 *Lc* 1,24—37 1,68—2,(4?) 4,28—40 6,22—35 8,22—30 9,42—53 17,2—(14?) 18,7—(19?) 22,11—25 22,52—66 23,35—(49?) 24,32—46.

Folia haec rescripsit librarius codicis grammatici anno 1425 exarati bibliothecae a Johanne Baptista Porta Neapolitano dono dati. Similia sunt codicis W^b. Vidi 16 Febr 1886 sub auspiciis viri doctissimi Antonii Mariae Ceriani.

Adde p. 409, sub finem codicis Σ.

Φ: Beratinus ecclesiae sancti Georgii.

saec. VI, 31.4 × 26.8, membr purpur, foll. 190, coll. 2 (21 × 9; 2 coll. = 21.5), ll. 17, litt 8—12 in lin, litt alt. .007; membr med; scriptura argentea; litterae unciales magnae simplices rotundae et quadratae nec spiritibus neque accentibus ornatae continue scriptae sunt; apostrophus hic illic invenitur; punctum simplex aliquid elongatum vel punctum duplex adhibetur; ϊ et ϋ scribuntur; litterae maiores litterarum seriem excedentes indicant paragraphos; compendia usitata usurpantur; capp-tab, capp, titl, Amm, Eus:

continet *Mt* 6,3 *η αριστερα—μη ποι* 7,26 8,7 *θεραπευσω—αυτω* 18,24 19,3 *αυτον—θελου* 23,4 23,13 [Steph 14] *οτι καταισθιετε* [Steph 13 sequitur] — *αμην* 28,20 *Mc* 1,1 *Αρχη—εγω* 14,62; textus codicis est Syriacus (vide supra, p. 199—201), praebet tamen multa Prae-Syriaca, nunc Occidentalia, quod plerumque fit, nunc alia. Congruit saepe in lectionibus Prae-Syriacis cum codicibus N et Σ item cum 13.69.124.346. Habet codex additamentum illud codicis D Mt 20,28.

Anno iam 1356 fuit hic codex in monasterio Theologi in urbe Berat. Hodie est ecclesiae sancti Georgii in domo archiepiscopali repositus. Anno 1868 indicavit codicem archiepiscopus Anthymus D. Alexoudes[1], unde instructus v. cl. Iohannes Sakkelion, illo tempore Patmiensis hodie Atheniensis, notitiam anno 1875 cum v. cl. Ludovico Duchesne[2] professore Parisiensi communicavit. Hortante Duchesnio anno 1885 codicem examinavit v. cl. Petrus

[1] *Σύντομος ἱστορικὴ περιγραφὴ τῆσ ἱερᾶσ μητροπόλεωσ Βελεγράδων καὶ τῆσ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτῆσ δικαιδοσίαν ὑπαγομένησ χώρασ νῦν πρῶτον συνταχθεῖσα καὶ ἰδίοισ ἀναλώμασι τύποισ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Βελεγράδων Ἀνθίμου Δ. Ἀλεξούδη τοῦ ἐκ Μαδύτων τῆσ θρακικῆσ Χερσονήσου· ἐν Κερκύρᾳ. Τυπογραφεῖον ἡ Ἰονία ἀδελφῶν Καῶν·* 1868. Quae de codicibus Beratinis refert, p. 113—115, ea v. cl. Batiffol iterat in libro suo (ut infra, p. 445, adn. 2), p. 122. 123.

[2] Cf supra, p. 409, n. 2.

Batiffol, presbyter Parisiensis, et descriptionem edidit eodem anno[1], anno tandem 1886 textum edidit cum descriptione et facsimili[2]. De *Φ* littera, cf supra, p. 437.

Ψ: Athous Laurae.

saec. VIII vel IX, 21 cm × 15.3 cm, membr, foll. 261, col. 1 (15 cm × 8.7 cm), ll. 31; litterarum altitudo .0175; litterae maiores nigrae; atramentum suffuscum; litterae supra lineas; capp-tab; Amm (Mc 233 : 16,8), Eus, lect; mus in lect eccles., subscriptiones simplices; fasciculi $\overline{\alpha}$—$\overline{\eta}$ desunt; fasciculus $\overline{\kappa\varsigma}$ habet nonnisi septem folia, sed nihil textus deest; fasciculo ultimo $\overline{\mu\alpha}$ exciderunt folia primum et octavum:

continet *Mc* 9,5 *καὶ μωσῆ μίαν*—finem *Lc Io* | *Act* | *1.2 Pe Iac 1.2.3 Io Iud* | *Rom—Philem Hebr*—8,11 *καὶ οὐ μὴ* | folium excidit | *Hebr* 9,19 *ὑπὸ μωϋσεωσ*—subscr Hebr.

Mc 16,8 *ἐφοβοῦντο γάρ*: Ⲧ

Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖσ περὶ τὸν πέτρον συντόμωσ. ἐξήγγειλαν: Μετὰ Δὲ ταῦτα. καὶ αὐτὸσ ιω ἐφάνη ἀπὸ ἀνατολῆσ καὶ μέχρι δύσεωσ ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆσ αἰωνίου σωτηρίασ ἀμήν:

ἔστιν καὶ ταῦτα φερόμενα μετὰ τὸ ἐφοβοῦντο γάρ.

Ἀναστὰσ δὲ κ. τ. λ. usque ad versum 20 et sub finem *εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον.*

In codice nostro Marci evangelium eodem fere modo finitur qui e codice L notissimus est; id vero interest quod nihil adnotationis ante *πάντα δὲ* noster interponit, quod antiquiorem sibi vindicare fontem videretur, nisi fortasse vocabula *ἐφάνη, μέχρι, ἀμήν* seriorem textus conformationem testarentur. Vix est quod dicam Ⲧ (*τέλοσ*) post *ἐφοβοῦντο γάρ*: lectionis ecclesiasticae neque vero ipsius evangelii finem

[1] Batiffol, P., „Evangeliorum codex Graecus purpureus Beratinus Φ", *Mélanges d'archéologie et d'histoire, de l'école française de Rome, V^e année*, Paris. et Romae 1885, p. 358—376.

[2] Batiffol, P., „Les manuscrits grecs de Bérat d'Albanie et le codex purpureus Φ." *Archives des missions scientifiques et littéraires*, troisième série, tome treizième, Paris. 1887, p. 467—556; separatim impressus est liber, Paris. 1886, paginis 126.

indicare. Tituli pariter atque subscriptiones librorum prorsus simplices sunt; sub finem tamen evangelii Iohannis additur: *εὐαγγελιστῶν τεσσάρων θεῖοι λόγοι γραφέντες, ὧδε λῆξιν ἔσχον τῶν πόνων.* Lectorem non latebit Iacobum post epistulam Petri alteram stare, neque id casu, nam desinit Act liber fasc. *κζ*, fol. 8 recto, et 1 Petr incipit eodem folio verso. Ioh 7,53—8,11 deest. Act 20,28 legit codex *τοῦ κυρίου*. 1 Io 5,7.8 deest. 1 Tim 3,16 *θεὸς ἐφανερώθη*.

Perlustravi die 26 mensis Augusti anni 1886. Spero fore ut codicem accuratius excutere possim.

Ω: Athous Dionysii 10.

saec. VIII vel IX, 22.2 cm × 16 cm, membr, foll. 289, coll. 2 (15.3 cm × 3.5 cm; coll. 2 = 9.5 cm), ll. 22; litterae maiores sub initium paragraphorum rubrae; membrana crassa; disp et lin usit; atramentum fuscum; litterae supra lineas; mus ad lect; litterarum altitudo .0125, litt 13—15 in lin; capp-tab, capp, titl, Amm (Mc 234 : 16,9), Eus, lect, pict, syn, men, subscr (*ἐξεδόθη* et *στι(χ)*:

continet *Mt Mc Lc Io* sine lacuna; Mt 10,37 habet obeliscos in mg; Mt 16,2.3 *ὑποκριταὶ* et *οὐ συνίετε;* Lc 22,43.44 habet obeliscos in mg; Io 5,3.4 inest; Io 7,53—8,11 signis in mg damnatur.

Perlustravi die 28 mensis Augusti anni 1886 et iterum tractare velim.

ב: Athous Andreae *B'*.

saec. IX vel X, 20.4 cm × 15.8 cm, membr, foll. 152, col. 1 forma crucis (20.4 × $\frac{4.6}{9.8}$), ll. 37; membrana non tenuis; disp et lin usit; atramentum fuscum; litterae supra lineas; litterarum alt. .00176; prol, capp-tab, capp, titl, Amm (Mc 237 : 16,15), Eus, lect, versus; fasciculi $\bar{\alpha}$—$\bar{\varkappa}$ mut:

continet *Mt Mc Lc Io;* Mt 1,1—10 litteris evanidis; 1,10—12 mut. Desunt Mt 2,15 *τὸ ῥηθὲν*—3,11; Mc 5,41—6,18 *ἠρώθη;* 8,35 *τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν*—9,19 *ἄπιστος;* Io 18,34 *ἀφ' ἑαυτοῦ*—21,25. Mt 16,2.3 prorsus deest. Io 5,3.4 habet obeliscos in mg. 7,53—8,11 nullo signo notatur.

Perlustravi die 24 mensis Augusti anni 1886 et iterum tractare velim.

Emendatius lege p. 414, sub codice G^b.

G^b: Vaticanus Romanus Gr. 2302, olim Lat. 9671.

saec. IX, 23.6 cm (olim 27?) × 19.1 cm, membr, rescr, foll. 6,

coll. 1 (22 cm × 12.5 cm), ll. 21.22; litterae maiores paragraphis praescriptae; membrana crassa; atramentum fuscum; litterae supra lineas; litterae unciales ad dextram inclinatae; litterarum alt. .005:

Sextum quod nunc accedit folium detexi, et exscripsi die 20 mensis Aprilis anni 1886. Folium hodie in paginas 69—72 dividitur, quae hoc ordine legendae sunt 69—72.70—71. Continet *Act* 16,30 *δεῖ ποιεῖν*—40, ita ut proximo ante folium Cozzanum primum loco olim steterit.

Adde p. 417, sub finem codicis P.

S: Athous Laurae

saec. VIII vel IX, 28.1 cm × 21.7 cm, membr, foll. 120, col. 1 (19 cm × 12.5 cm), ll. 30; litterae maiores atrae, maximae coloratae fortasse manu secunda; membrana non tenuis, atramentum atrofuscum; disp usit; lin inusit; litterae supra lineas; spir et acc; litterae nunc rectae nunc ad dextram inclinatae; fasciculi $\overline{\alpha}$ et $\overline{\iota\varepsilon}$ desunt; desunt omnia post fasciculum $\iota\zeta'$ nisi folia quartum et quintum ex fasciculo ut videtur $\iota\vartheta'$; prol, capp-tab, capp, titl, lect, subscr, *στίχ*:

continet *Act Cath Ro 1Cor* 1,1—5,8 | fasciculus $\overline{\iota\varepsilon}$ deest | *1Cor* 13,8 *εἴτε δὲ προφ.*—16,24 *2Cor* 1,1—11,23 *θανάτοισ* | *Eph* 4,20—6,20.

Perlustravi 26 Aug a. 1886 et iterum tractare velim.

ב: Romae Vat. Gr. 2061, olim Basil. 100, antea Patiriensis 27.

saec. V, 30 cm circ × 27 cm circ, membr tenuiss rescript, foll. [codex habet 316] 21 (haec sunt folia 198.199.221.222.229. 230.293—303.305—308), coll. 3 (21.5 cm × 5.3 cm; coll. 3 = 19.5), ll. 40 vel 41, litt 12—15 in lin, litt alt. .0035, litterae unciales purae rotundae et quadratae carent ut videtur spiritibus et accentibus, neque habent *ι* et *υ* puncta; litterae sub initium paragraphorum non multo maiores (circ .0045) columnae limitem excedunt sed non toto corpore; compendia usitata occurrunt; non nisi punctum simplex ad summam litteram adhibetur; librorum tituli perbreves sunt, ut *προσ θεσσαλονικεισ α*, *ιωαννου β*; sub finem libri uniuscuiusque vacat quidquid spatii e columna superest ita ut cum libro novo incipiat columna nova; non vid Euth habere:

continet *Act* 26,4—27,10 (f. 221); 28,2—31 (f. 302); *Iac* 4,14—5,20 (f. 222); *2Pe* 2,[2?]—3,15 (f. 301); *1Ioh* 4,6—5,21 (f. 308); *2Ioh* 1—13 (f. 307 r); *3Ioh* 1—15 (f. 307 v); *Rom* 13,4—15,9 (f. 305); *1Cor* 4,[4?] —6,16 (f. 297); 12,23—14,21 (f. 306); 15,3—16,1 (f. 198); *2 Cor* 4,7—6,8 (f. 303); 7,15—10,6 (f. 199); *Eph* 5,[5?]—6,[22?] (f. 300); *Phil* 1,1—2,9 (f. 230); *Col* 1,20—4,6 (f. 229. 293); *1 Thess* 1,1—2 (f. 293 v); *1 Tim* 5,6—6,45 (f. 298); *2 Tim* 1,1—2,25 (f. 295); *Tit*

3,13—15 (f. 294v); *Philem* 1—25 (f. 294r et v); *Hebr* 11,32—13,4 (f. 299). De ordine Act Cath Paul nondum liquet; ordo usitatus perspicuus est Col 1 Thess et Tit Philem et 2 Ioh 3 Ioh, paene perspicuus Philem Hebr. De textu etiam nondum lecto non liquet.

Codex ille rescriptus usque ad finem saeculi XVII (1696—1699) fuit monasterii sanctae Mariae de Patirio, suburbii Rossanensis, in Calabria, et inde in bibliothecam monasterii s. Basilii de Urbe translatus est. Folia haec detexit Montefalconius[1] dum codices in monasterio Basiliano excutiebat; Vitalius vero, qui hos codices in usum Blanchini rescensuit[2], de codice 100 silet, etsi multus est in 97 et 101. Maius, cardinalis doctissimus, folia haec rescripta in tabellis suis notavit: Vatican. Lat. 9569, et fortasse notitiam publici iuris fecisset, si praefationem in editionem suam codicis Vat. 1209 (codicis B) ipse scripsisset. Vir clarissimus Petrus Batiffol, quem iam supra ad codicem Φ evangeliorum nominavi, folia casu perspexit mense Aprili anni 1887. „Casu" scripsi, melius scripsissem „cura" vel „ex proposito", nam presbyter ille in manibus habet historiam codicum[3] in bibliotheca Vaticana Patiriensium. Quoniam vero historia illa, cui etiam foliorum nostrorum editio subiungetur, vix ante annum peractum lucem videbit, ipse Batiffolius, qua est humanitate, schedas suas mihi commodavit ut foliorum et litterarum rationem accuratius intellegerem.

Adde p. 429, sub codice H.

Ex foliis novem Athois octo hodie possidet Laura Athoa, nonum bibliothecae Parisiensi Nationali dono dedit v. cl. Duchesnius; folium hoc continet Gal 4,30—5,5. Eadem bibliotheca anno 1888, legante Emanuele Millero, accepit folia alia novem huius codicis Par. nat. Suppl. Gr.

[1] Montfaucon, *Bibliotheca bibliothecarum MSS*, Paris. 1739 vol. 1, p. 195; *Diarium Italicum*, Paris. 1702, p. 214.

[2] Bianchini, *Evangeliarium quadruplex*, Romae, 1749, vol. 2, pars 1. p. dvi—dxxv.

[3] Batiffol, P., *Rossano et les librairies basiliennes de la Grande Grèce*, Paris. (anno 1890 Deo volente).

1074, quae haec praebent: *Col* 1,26 *ἀποκεκρυμμένον — τῆς φιλοσοφίας* 2,8 2,20 *εἰ ἀπεθάνετε — φανερωθήσεσθαι* 3,4 *Hebr* 12,10 *οἱ μὲν γὰρ προσ — πολλοί* 15 13,24 *καὶ πάντας — ἀμήν.* 25 | subscr | *στίχ ψγ′* | tabula capitum 1 Tim capp-tab 1—4 usque ad vocabulum *ἀταράχως* | *1 Tim* 1,7 *μὴ νοοῦντες — εἴτα εὖα* 2,13. Ordo codicis est Hebr Tim. In museo etiam Roumiantseff Moscuae exstat folium unum quod *Hebr* 1,3 *ῥήματα τῆς δυνάμεως*—1,8 *ὁ θ̄σ̄ εἰσ τὸν* continet. Unum ex foliis Petropolitanis exhibet ex adverso impressam imaginem folii deperditi quod *Col* 3,11 *καὶ ἰουδ — ἀλλήλων* 3,13 continebat. V. cl. Henricus Omont fragmenta codicis omnia edidit.[1]

Adde p. 435, sub finem codicis R.

S: Athous Laurae
saec. VIII vel IX: vide supra, p. 447: continet *Rom* *1 Cor* 1,1—5,8; 13,8—fin; *2 Cor* 1,1—11,23; *Eph* 4,20—6,20.

ב: Romae Vaticanus Gr. 2061.
saec. V; vide supra, p. 447: continet fragmenta epistularum Paulinarum, exceptis ut videtur Gal et 1 Thess.

Adde p. 442 (pro 398) sub finem X.

X^{b}: Monacensis bibliothecae regiae 208.
saec. IX vel X, 27.6×22.8 valde mut, membr, foll. 14 (foll in codice 235—248), coll. 3 (25×5.5; coll. 3 = 20.7), ll. 42; litterae maiores nigrae; membrana crassa; dispositio membranarum et lineatio usitatae; atramentum fuscum; litterae supra lineam; litterarum altitudo .002; litterae textus unciales iis quas habet X non prorsus dissimiles, litterae commentarii minusculae:
continet *Lc* 1,1—2,40; hic illic mutilus est; codex numeratus est Evv 429 inter codices minusculos (cf infra Evv 429), ibi vero delendus est.

In catalogo codicum minusculorum alios codices (e. g. Evv 309.994) numeravimus qui hoc modo textum uncialem commentarium vero minusculum exhibent. Nescio utrum hi

[1] Omont, *Notice sur un très ancien manuscrit grec en onciales des épîtres de saint Paul, conservé à la bibliothèque nationale.* Paris. a. 1889, p. 59 cum facsimilibus duobus. Libellus excerptus est ex libro: *Notices et extraits des mss*, vol. xxxiii, pars prior, p. 141 ss.

postea uncialibus adsociandi sint, an illi X et X^b minusculis. X^b vero lubens propterea hodie uncialibus adnumeravi quia columnae eius tres indolis antiquae speciem prae se ferunt.

Adde p. 441, post T^x.

T^k: Caïrae v. cl. A. Papadopuli Keramei.
saec. VI vel VII, 24 cm×21 cm, membr, foll. 3, coll. 2 (17×13.5), ll. 27; litterae Copticis similes; folia ϛζ′, ϛη′, ϛϑ′, ϱ′, ϱϑ′, ϱι′.
continet *Mt* 20,3—32 22,4—16. In monasterio Coptico sine dubio scriptus. Olim v. cl. Iconomopuli Cairensis. V. cl. Kerameus me de his foliis certiorem fecit, quae posthac publici iuris faciet.

Adde p. 366, l. 19.

V. cl. Iosephus Cozza-Luzi facsimile paginarum 1235—1518 sive foliorum N. T. antiquorum edidit: *N. T. e cod Vat 1209 nativi textus Graeci primo omnium phototypice repraesentatum* ... apud photographum Danesium, Romae 1889.[1] Cum codicem 30 Mart anni 1886 tractarem folio cuique verso inscriptos numeros unciales antiquos detexi qui manum orientalem nisi fallor prodebant. Excidisse ante codicis initium folia triginta unum docet numerus $\overline{\text{CΛZ}}$ paginae 452 inscriptus. E quibus foliis octo praefationem continuisse fasciculorum ratio suadet.

De fragmentis N. T. uncialibus quae inter reliquias papyraceas archiducis Raineri ex Aegypto Vindobonam delatas hucusque detecta sunt vix habeo quod dicam. Die 19 Mart 1887 v. cl. Car. Wessely. quinque frustula mihi ostendit; — *primum* saec. III, papyr, quod alii praeeunte v. cl. Gustavo Bickell evangelio cuidam canonicis antiquiori, alii commentationi cuidam patristicae tribuerunt; — *alterum* saec. IV vel V, membr, coll. 2 ad minimum, aliquid ex Mt 18 exhibet; — *tertium* saec. IV, membr, coll. 2 ad minimum: *Mc* 15,29—38; — *quartum* saec. VI, membr, coll. 2 Gr-Copt: *Mt* 15,(12)—(16); — quintum saec. VII, membr, coll. 2: *Ioh* 1,29. Quartum ex Evl esse verisimile est. Cf etiam infra, p. 734, Evl 348.349. Altero, tertio, quinto signa darem sub littera T si clarius haec fragmenta a frustulis ceteris distinguere possem.

[1] Venit libellis quas dicunt Italicis 200. „Si numerus subscriptorum, qui requirant eius codicis 1209 etiam Veteris Testamenti volumina [tria scilicet quae eodem pretio singula venirent], erit idoneus, et hoc opus ingens arripietur."

VIII.

DE CODICIBUS MINUSCULIS

ET

DE LECTIONARIIS.

		paginae
	Praemonenda	453—456
1.	Quattuor evangelia	457—616
2.	Actus et epistulae catholicae	617—652
3.	Epistulae Paulinae	653—675
4.	Apocalypsis	676—686
5.	Lectionaria	687—800
	Praemonenda	687—694
	(1.) Evangelia	695—777
	(2.) Apostoli	778—791
	Tabula signorum mutatorum	792—800

VIII.

DE CODICIBUS MINUSCULIS.

Codices minusculis sive cursivis litteris inde ab exeunte saeculo nono usque ad saeculum decimum septimum scripti uncialibus praesertim antiquioribus omni iure plerumque posthabendi sunt, nonnulli tamen maiorem sibi auctoritatem ideo vindicant quod textum scriptura multo antiquiorem testantur. Haud ita multi vero ad hunc diem accurate examinati sunt.

Henricus Stephanus, Waltonus, Millius huiusmodi codices contulerunt, et seriore tempore idem fecerunt vel saltem catalogos instruxerunt Moldenhauerus, Treschovius, Henslerus, Rinckius, Dermoutius, Reichius, Muraltus, Knittelius, Begtrupius, Pappelbaumius, Fleckius, Tregellesius, Burgonius, Martinus (cf infra, p. 459 cod. 4—41). Optime autem meriti sunt Wetstenius, Birchius, Alterus, Griesbachius, Matthaeius, Scholzius, Scrivenerus, in primis Matthaeius saeculi decimi octavi exeuntis et Scrivenerus hodie, de quorum omnium laboribus iam supra capite quinto dictum est. De codicum minusculorum gregibus, quippe quae singulae textum codicis uncialis antiqui interdum exhibeant, disseruit callide v. cl. T. K. Abbottus, professor Dublinensis, praeceptoris sui Guilelmi Hugonis Ferrari conlationes editurus, cf infra, Evv 13, p. 462.

Operarii quidem pauci sunt, messis autem multa. Scilicet in hoc catalogo sunt codicum duo milia octingenti. Exstant autem plus quam tria milia, ducentos enim alios ipse vidi.

Exarati sunt codices minusculi fere semper in membrana de qua iam dictum est supra, p. 340. Inde

tamen a saeculo ut videtur nono[1] adhibita est charta nunc membranae admixta nunc sola.[2] Codices chartacei sunt in primis saeculorum decimi tertii, quarti, quinti, saepissime vero folia inferioris aetatis chartacea in codicibus membranaceis veteribus iam mutilis factis suppleta sunt.

De compendiis quae ad apparatum codicum attinent, ut Carp, Eus-tab (vel Eus-t), capp-tab (vel capp-t), etc. vide supra, p. 342.343. Haec dehinc accedant:

Ac C P Ap: Act Cath Paul Apoc.

Apl: Apostolus, i. e. lectionarium quod lectiones ecclesiasticas ex Act Cath Paul praebet.

adult: locus de adultera Ioh 7,53—8,11.

arg: argumentum breve vel prologus brevis; doleo me primum non satis accurate inter *arg* et *prol* distinxisse.

atr { nig / fusc / suffusc }: atramentum nigrum, fuscum, suffuscum.

C: Cath = epistulae catholicae.

can: canones Eusebii supra *Eus* nominati; inde ab hoc loco pro *Amm* et *Eus* scribo *sect* et *can* ne fabula de Ammonio sectionum auctore perpetuetur.

color: colorata.

cont: contulit vel contulerunt.

Euth: Euthalii apparatus in Act Cath Paul; saepe tamen non nisi partem huius apparatus exhibent codices.

[1] Vide infra Evl 249. De charta vide sis dissertationes uberrimas, tam historica quam herbaria scientia refertas, virorum cll. Iosephi Karabacek et Iulii Wiesner, „Das arabische Papier. Eine historisch-antiquarische Untersuchung", et „Die Faijûmer und Uschmûneiner Papiere. Eine naturwissenschaftliche, mit Rücksicht auf die Erkennung alter und moderner Papiere und auf die Entwicklung der Papierbereitung durchgeführte Untersuchung", in actis *Mittheilungen aus der Sammlung der Papyrus Erzherzog Rainer*, vol, 2 et 3, Vindobonae a. 1887, p. 87—178 et 179—260.

[2] Codices in quibus charta cum membrana coniuncta est, sunt Evl 249 iam laudatus, Evv 69.206.233.

Evl: Evangelium, i. e. lectionarium quod lectiones ecclesiasticas ex evangeliis praebet.

disp / lin usit: significat membranae facies in fasciculis complicandis usitate dispositas esse, id est primam in quoque fasciculo paginam faciem quae dicitur ‚carneam' sive interiorem exhibere: lin usit: faciei quae dicitur ‚coriaceae' sive exteriori lineas eas impressas esse, quibus scribentis calamus dirigitur.[1]

litt { supra / infra / in } lin: significat litteras supra vel infra lineam vel in linea stare.

litt mai rubr: litterae maiores rubrae.

litt mai caerul: litterae maiores caeruleae.

litt max aur: litterae maximae auratae.

μαρτ-t: *μαρτυριῶν* tabulae.

μαρτ: *μαρτυριῶν* notatio in mg.

membr { ten / med / crass }: membrana tenuis vel media vel crassa.

orn: ornamenta. orn color: ornamenta colorata.

P: Paul = Pauli epistulae.

man Ioh Proch *vel* rad Ioh Proch: in tabula picta in evangelium Iohannis extenditur manus Dei vel radius de nube, Iohannes audit et dictat, Prochorus scribit.

sect: sectiones, cf supra *can.*

Textui adduntur nonnunquam commentarii vel catenae[2] patrum, quorum hi potissimum excerpti sunt: commentarii Chrysostomi Theophylacti Oecumenii, item Victoris Antiocheni in Marcum, Titi Bostrensis in Lucam, Ammonii et

[1] Vide etiam *Académie des inscriptions et belles lettres. Compte Rendu*, Parisiis a. 1885, Iul.—Sept., p. 261—268; *American journal of philology*, vol. 7, a. 1886, p. 27—32.

[2] Cf supra, p. 407, de codice Ξ.

Cyrilli Alexandrini in Iohannem, Andreae (et Arethae) in apocalypsim.

Interdum subiunguntur etiam tractatus breves nunc de ipsis libris nunc de apostolis, ut Cosmae Indicopleustae de evangeliis Evv 113.203.409.411.473.568.570.573, vel Pseudo-Dorothei de septuaginta discipulis et de duodecim apostolis Act 10.17.179.223, vel Euthalii de Pauli peregrinationibus; cf editiones Erasmi, Stephani 1550, Millii.

Graeca ex codicibus pleraque immutata damus, ut lectorum oculis errores usitati clarius obiciantur.

Quotiens codici annus quo exaratus sit inscribitur, per annos mundi numeratur; non nisi pauci iique inferioris temporis habent annum post Christum natum, ut codex Evv 522.

Westcotti Hortiique *N. T. vol. 2*, cf supra, p. 198, ita laudatur W H *Intr.* Scriveneri (Scr) libri, cf supra, p. 273, ita laudantur: anni 1853 *Coll.*, anni 1859 *Aug.*, *A plain introduction etc*, ed. 2, *Intr.*^{2}, ed. 3, *Intr.*^{3} Matthaeii (Matth) Novum Testamentum a. 1782—1788 laudans, passim pro titulo tomi posui *Mt*, *Mc*, *Ro*, etc. Griesbachii (Gb *vel* Grsb) *Symb. crit.* vol. 1 et 2, cf supra, p. 247, adn. 1, reddo: *S. c.* 1 et *S. c.* 2.; *Comm. crit.* 1 et 2: *C. c.*^{1} et *C. c.*^{2}; *Curae: Cur.* Mignii *Patrologia Graeca* ita laudatur; *MPG*.

Bibliothecae ita compendiis significantur:

Ath. nat.: Athenis nationalis
Berol. reg.: Berolini regia
Cant. univ.: Cantabrigiae universitatis
Flor. Laur.: Florentiae Laurentiana
Lips. univ: Lipsiae universitatis
Lond. Lamb.: Londinii Lambethana
Lond. mus. Br.: Londinii Musei Britannici
Med. Amb.: Mediolani Ambrosiana
Mon. reg.: Monachii regia
Mosc. syn.: Moscuae sanctae synodi
Mosc. typ.: Moscuae typographiae synodalis
Ox. Bodl.: Oxonii Bodleiana
Par. nat.: Parisiis nationalis
Petr. caes.: Petropoli caesarea
Rom. Vat.: Romae Vaticana
Ven. Marc.: Venetiis s. Marci
Vind. caes.: Vindobonae caesarea

1.

QUATTUOR EVANGELIA.

1. (Ac 1 P 1) Basil. bibl. univ. A. N. IV. 2, olim B. VI. 27. saec. X (Burgon. XII vel XIII), 18.7 × 11.6, membr, foll. 297 (non 306), col. 1 (13.6 × 6.8), ll. 38; litt mai aur; disp et lin usit; litt infra lin; ι adscriptum et ita τωι; prol, capp, titl, sect (Mt 352 28,1 Mc 236 16,12 Lc 340 24,36 Ioh 227 21,15), (non can), syn, (lect et ἀναγνώσεισ Mt 116 Mc 70 Lc 114 Ioh 67 m sec), pict (man Ioh Proch); Act Cath Paul habent apparatum Euthalii (init, ἀναγν m ser): *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); Act autem et Epp praemisit bibliopegus evangeliis; in evangeliis insignis est textus, qualem fere repraesentat Origenis in Mt commentarius; item cum codd. 118 (cf Griesbach. *Symb. crit.* 1, p. ccii—ccxxiii) 131 saepe consentit, saepius cum cod. 209 (cf WH *Intr.* § 211); adult sub finem Ioh.

Dominicanis Basileensibus ab ordinis generali Iohanne Ragusino legatus, mutuo acceptus a Reuchlino qui eum cum Oecolampadio et Gerbelio editionem primam Erasmi castigantibus communicavit, in bibliothecam universitatis cum ceteris Praedicatorum codicibus a. 1559 receptus, a Polano in Novi Testamenti versione Germanica, a. 1603 edita, adornanda adhibitus, ab Iselio aliis locis in Bengelii (Bas. γ.) usum excerptus, conlatus est a Wetstenio, nuper etiam in usum Tischendorfii a v. cl. C. L. Rothio, in evangeliis etiam a Tregellesio; Tregellesius conlationem Rothii Lipsiae cum sua contulit. Facsimile apud Scrivenerum, *Intr.*[3] tab. ix, num. 23. Plura dat Wetstenius. De codicibus Helvetiae cf librum v. cl. Omontii, *Catalogue des manuscrits grecs des bibliothèques de Suisse* (ex actis *Centralblatt für Bibliothekswesen*) Lipsiae, a. 1886. Vidi 9 Sept 1885.

2. Basileae bibl. univ. A. N. IV. 1, olim B. VI. 25. saec. XII (alii XV), 19.5 × 15.2, membr, foll. 248, col. 1 (13.6 × 9.9), ll. 20; litt mai rubr, orn color; disp et lin usit; fasciculis 31 (fol praefixum quod Mt capp-tab continet; fol 8 ex fasc 31 deest sed textus integer est); capp-tab (Mt 70 propter 41.42.43 numeris λβ′ λγ′ λδ′ repetita, et numerum μβ′ repetitum; Ioh caret capp-tab), capp, titl, sect (Mt 359 28,19 Mc 240 16,19 Lc 342 Io 231 21,17) (non can): *Evv*; textus inferioris indolis est, scatetque scribae mendis.

Ab Erasmo in manus typothetarum traditus ad editionem N. T. suam primam anni 1516 typis exprimendam (ipse additamenta sua manu in margine posuit; *μὴ προσποιούμενος* Ioh 8,6 delevit), a Martino Crusio Tubingae a. 1577 adhibitus, ab Iselio, ut cod. 1, in Bengelii (Bas. *β*.) usum excerptus, a Wetstenio examinatus est. Vidi 9 Sept 1885.

3. (Ac 3 P 3) Vind. caes. Suppl. Gr. 52 olim Koll. 5. saec. XII, 24.9 × 17.7, membr, foll. 451, col. 1 (16.3 × 10.2), ll. 24; litt mai aur, max color; membr tenuis et alba; disp usit; lin inusit; atr nig; litt infra lin; *ι* adscr; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,19), can, (subscr m post), pict (man Ioh Proch); Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); adult deest sine signo.

Rodulphus sive Rolandus de Rivo, natu Bredanus (cf Kollarii *Catalogum)*, codicem monasterio canonicorum regularium beatissimae virginis Mariae in vico Corsendonck prope Turnhout in Quempinia dono dedit. Fuit nescio quo tempore „fratris Martini Harney ord pred". Erasmus codicem adhibuit anno 1519 in editione N. T. secunda sua adornanda. Quae ipse Erasmus fol. 1 scripsit, repetit Kollarius. Posthac bibliothecae conventus Praedicatorum Bruxellensis fuit. Walkerus (cf supra, p. 229 et Wordsworthii verba *Old Latin biblical texts. No. I*, Oxoniae a. 1883, p. xxiii—xxvi et 55—67) contulit in usum Bentleii, cum editione Genevae anni 1620 communicavitque conlationem suam cum Wetstenio quae conlatio inedita exstat Cantabrigiae Coll. Trin. B. XVII. 34. Iterum contulit Alterus (cf supra, p. 255). Vide Treschovium, *Tentamen descriptionis codicum veterum aliquot Graecorum Novi Foederis manuscriptorum*, Havniae a. 1773, p. 85 sqq. Vidi 18 Mart 1887.

4—41. Codices Parisienses. In codices Novi Testamenti Graecos Parisienses perscrutandos conferendi sunt libri viri clarissimi Henrici Omontii (cui in bibliotheca nationali cura codicum Graecorum mandata est), *Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la bibliothèque nationale*, Paris. a. 1886—1888; *Inventaire sommaire des manuscrits du Supplément grec de la bibliothèque nationale*, Paris. a. 1883; *Inventaire sommaire des manuscrits grecs conservés dans les bibliothèques publiques de Paris autres que la bibliothèque nationale*, Paris. a. 1883; *Inventaire sommaire des manuscrits grecs des bibliothèques Mazarine, de l'Arsenal et de Sainte-Geneviève à Paris*, in libro *Mélanges Graux*, Paris. 1884, p. 305—320; — liber v. cl. Henrici Bordier, *Description des peintures et autres ornements contenus dans les*

manuscrits grecs de la bibliothèque nationale, Paris. a. 1883; — et in primis liber viri clarissimi I. P. P. Martini, *Description technique des manuscrits grecs relatifs au Nouveau Testament, conservés dans les bibliothèques de Paris*, Parisiis a. 1884, cum facsimilibus.

---

4. Par. nat. Gr. 84, olim 2867.

saec. XIII (Scholz. XII, Martin. XI), 18.5 × 14.3, membr, foll. 212, col. 1, ll. 26—28; litt mai rubr; capp-tab cum harmonia in columnas disposita, capp, titl, sect (post Mc sect 227 [sic: cf Martin. p. 19] propter codicis mutilationem nulla sectionum indicatio legitur), can, lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*, versus; habet puncta (,:) et (;) pro (:): *Evv*; desunt Mt (1,1—2,8 m sec) 2,9—20 (2,20—6,26 m sec) Mc 15,42—16,14 Ioh 1,1—13; 1,49—3,11. Adult signis damnatur. Sub initium habentur quaestiunculae de duplici Christi unctione | Greg Nyss *τίσ ὁ κατὰ λιπῶν τὴν σινδόνα καὶ γυμνὸσ φυγῶν* Mc 14,50.51 | Chrys *περὶ τῆσ ἀγχόνησ τοῦ Ἰούδα* | de feminis ad crucem Ioh 19,25 | *τοῦ πυλουσιώτου* (Isidor. ep. 34, lib. 1) de Mt 11,3 | de Ioh 2,4 *πῶσ νοητέον τί ἐμοὶ καὶ σὺ γύναι* | *διὰ τί ματθ. καὶ μάρκ. λέγουσιν ἐν τινι ὄρει μεταμορφωθῆναι τὸν κν̄, λοῦκᾶσ δὲ τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ* | Chrys *εἰσ τὴν ἀληψασαν τὸν κν̄ μύρω* | *πῶσ ἡ μαγδαλϊνη ἡ μαρία κατὰ ματθ. ἤψατο τῶν ποδῶν τοῦ σωτῆροσ* | *περὶ τῆσ τοῦ κῡ ἀνθρωπίνησ μορφῆσ.*

Hic codex frater videtur esse codicis Evv 273, uterque ab occidente oriundus. Olim Fonteblandensis fuit; Stephani est *γ'*. Scholzius contulit Mt et Io (cf Scholz. Proll. de hoc codice, lin. 3), fortasse codicem totum (cf ibidem, lin. 14.15) Martin. p. 18. 19. Vidi Aug 1883, 2 Iul 1885.

5. (Ac5 P5) Par. nat. Gr. 106, olim 2871.

saec. XIV (Evv ceteris libris paulo vetustiora) (Scholz. XII), 21 × 15.5, membr, foll. 348, col. 1, ll. 28; litt mai rubr et color; nomina propria ita ~ distincta; capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Eph Col Phil 1.2 Thess Hebr); libri compactor evangelia post ceteros libros posuit; quoad ordinem Col Phil cum codice D^{paul} consentit; Mt 16,11 legit *προσέχειν· προσέχετε δὲ·* Olim in Calabria fuit Romani *μοναχου καὶ ραχενδητού μονησ θεοτοκου τησ εποψησ κράτοσ βεβαληνου* (cf Evv 877) *καλαβρ... επαρ....* Olim Fonteblandensis. Stephani est *δ'*. Scholzius contulit. Martin. p. 19.20. Vidi 4 Sept 1884.

6. (Ac6 P6) Par. nat. Gr. 112, olim 3425.

saec. XIII (Scholz. XI), 14.2 × 10.5, membr, foll. 235, col. 1 9×7), ll. 30—47 litteris minimis exaratus; prol, capp-tab, capp, titl,

sect (Martinus negat; habet tamen Mt 356 Mc 234 16,9 Lc 342 Ioh 226 [ex errore puto]) (non can), (lect, subscr, *στίχ* man sec), syn, men, Euth, orn (vide Bordier. p. 223); *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); folium Tit 2,1—Phm 12 in alium locum transiit vel deest; sub finem stat Chrysostomi liturgia. Olim Fonteblandensis. Stephani fuit ε'. Scholzius contulit Mt Mc 1—4 Ioh 7 et 8. Martin. p. 20. Vidi 21 Aug 1885.

7. Par. nat. Gr. 71, olim 2866.

saec. XII (Scholz. XI), 20.2 × 16, membr, foll. 186, col. 1 (13.8 × 11.2), ll. 29; litt mai rubr, max color; disp et lin usit, litt infra lin; Carp, Eus-tab, prol, capp, titl cum paraphrasi metrica, sect (Mc 241), can, lect, init, syn (incipit ex professo a Matt sive Pentecoste), men, versus, pict (Ioh Proch): *Evv;* textus similis textus codicis 4. Olim Fonteblandensis. Stephani ς'. Scholzius contulit Mc 1—6 Ioh 3—8. Martin. p. 20. 21 et facsimilia, p. 22. 196. (198). 199. 200. Vidi 9 Jun 1885.

8. Par. nat. Gr. 49, olim 2242.

saec. XI, 28.7 × 21.8, membr, foll. „201" (re vera 199, omissis 124.125), coll. 2, ll. 22, litt mai et max rubr; folia male in ordinem redacta hoc ordine lege 5—12.3ᵛ.4.1.13—16.2.17—27.29.28.31.30. 32.33; Carp, Eus-tab, capp, titl, sect (Mc: 240:16,19), can, lect, init, syn, men, pict (cf Bordier. p. 132. 133): *Evv;* Io 5,3.4 et 7,53—8,11 signis in mg damnantur. Olim Antonellii Petruccii, Ferdinando I regi Neapolitano a secretis, postea Fonteblandensis, fuit Stephani ζ' (cf Scrivener. *Intr.*[3] p. 180, adn. 1). Scholzius contulit Ioh. Martin. p. 21.23. Vidi 5 Nov 1884.

9. Par. nat. Gr. 83, olim 2862.

a. 1167 (non 1168), 23.5 × 17, membr, foll. 298, col. 1 (16.4 × 11), ll. 20; disp usit, lin inusit; litt magnae atrae rubro variatae, rubrae fusco ut in monachorum Hibernorum codicibus; Carp, Eus-tab, capp, titl, sect (Mc 234: 16,8) (non can), subscr, *ῥήμ, στίχ,* versus, syn, men, pict (cf Bordier. p. 179. 180): *Evv;* Ioh 1,1—14 m sec; Mt *εὐαγγ.... πρῶτον,* Mc *εὐ.... B̃,* Lc *εὐ.... τρίτον;* subscriptio memorabilis cf Mtf. et Scholz. *Bib.-kr. Reise,* p. 4.

Manu Solomonis notarii, fortasse in Sicilia, exaratus, erat olim Petri Stellae, dein Tellerii (vide Evv 11), dein Boistallerii. Stephani fortasse *ιβ'*, Kusteri Paris. 3 (De Louvois cont). Scholz. cont Mt 1—8 Mc 1—4 Ioh 4—8. Cf Mtf. *Pal. Gr.* p. 61. 305—307; facs p. 308 III; in subscr a Mtf exscripta, p. 307, l. 5 non legendum est *νοταρίων;* est nisi fallor compendium pro civitate unde ortus est Solomon; l. 8 lege *χωρικίασ ἐμῆσ;* l. 17 lege *ὥρα* Γ̄. Martin. p. 23. Vidi 30 Iun 1885.

9a. Vir clarissimus Fredericus Madan, bibliothecae Bodleianae Oxonianae bibliothecarius tertius, habet exemplar evangelii Matthaei Graeco-Latinum quod bibliothecae dilectae daturus est:

saec. XV, 28.7 × 19.7, chart, foll. 129 (135), coll. 2 Gr-Lat (Latt constanter ad dextram), ll. 21, capp, titl (capp Latt 29), sect (non can), lect, subscr, *ῥήμ, στίχ*, scholia Latina, pict in mg multae: *Mt.* Bartholomaeus ὁ *μελζιοσ* scripsit in usum Seraphini Valerani canonici; Melzi genti Mediolanensi nomen erat. Olim erat codex ut videtur monasterii sancti Epiphanii sive canonicorum regularium ordinis sancti Augustini fortasse Papiae sive Ficini. Excutienda est inscriptio quae haec adumbrare videtur, ut et nomen domini Guilelmi „de domibus (?) mediolanensibus" (codicis donatoris?). Hic codex, quod ad Graeca attinet, ex codice 9 exscriptus est, unde fit ut numero sibi proprio non distinguatur. In historiam codicis 9 noscendam plurimum valet. Vidi 5 Mart 1883.

10. Par. nat. 91, olim 2865.

saec. XIII, 18.9 × 15, membr, foll. 275, col. 1 (13.5 × 9), ll. 24; litt mai et max rubr, pict; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl (etiam capp Latt m post), sect (Mc 237: 16,14), can, lect, init, syn, men; Latina saepe in mg, man post: *Evv.* Dorotheus archiep. Mitylenaeus cod a. 1439 bibliothecae canonicorum regularium Veronae dono dedit, teste Timotheo Veronensi in codice; posthac fuit Joh. Huralt. Boistallerii (ut Evv 9.263.301.306.314). Wetst. et quodammodo Grsb. (*S. c.* 1, p. cxli—cxliii) hunc cum Kusteri 1 (olim item Par. 2685) confuderunt; vide infra cod. 285. Scholz. cont Mc 1—4 Ioh 5—8. Martin. p. 23.24. Vidi 8 Iul 1885.

11. Par. nat. 121 et 122 olim 3424,3 et 4 duobus tomis.

saec. XII, 16.2 × 9.3, membr, foll. 230 et 274 = 504, col. 1 (11.1 × 4), ll. 16; litt mai aur, max color, pict; Eus-tab ante unumquodque evangelium, capp, titl, sect (Mc 233: 16,7), can: *Evv.* Olim Nicolai *τῆσ κόριᾶνησ*, tum *Ἰωαννικίου* qui haec fere fol. 274v scripsit: *παρέλαβα ἐγὼ τῶ ανήκητωσ ϊερῶμοναχωσ τὰ βηβλήα του πανμακαρωσ ἀνου νηκωλάου τησ κόριᾶνησ· ἐν πρώτησ β· εξαΰμερα· και ταϋθηκὰ* (= ethica) *του μεγάλου βασιλήου· καὶ τετραβάγγελων· καὶ ἐβαγγέληων καθημερινῶν· καὶ ἀπώστολωσ καθημερϊνῶσ· καὶ ὁ βήωσ του ἁγίου νηκωλάου· και πανηγιρικων· και τριῶδιν: καὶ παρακλητικῶν· στιχερ[αριν?] και στιχεράρην σαρακωστι . . . προφητήαν . και . . . μερινῶσ, σηναξά . . . .* Lectori non latebit Iohannicium lectionarium hoc rite evangelium appellasse, illud apostolum, et *καθημερινόσ* addidisse quia plerumque post Pentecosten non habent lectionaria nisi *σαββατοκυριακάσ*. Olim

erat cardinalis Caroli Mauritii Tellerii (*1641 [1642?]; a. 1671 archiep. Remensis facti; † a. 1710. Is bibliothecam, cuius catalogus *Bibliotheca Telleriana* iam a. 1693 Parisiis prodiit, legavit abbatiae s. Genovefae Parisiensi). Kusteri Paris. 4 (De Louvois cont). Scholzius contulit. Martin. p. 24. Vidi 29 Aug. 1885.

12. Par. nat. 230.

saec. XI, 26.4 × 20.5, membr, foll. 294, col. 1 (txt 16.8 × 11.6; comm 24 × 16.7); ll. txt 21, comm 57 etc; litt mai rubr; pict; membr med et ten; disp et lin usit; atr fusc; litt infra lin; Carp, Eus-t, prol, arg, capp-t (in unum ad init conlectae cf codd 19. 39. 135.142.165.196.305), capp, titl, sect, can, subscr, syn, men: *Evv* cum comm (in Mt Chrys; Mc Vict; Lc Tit Bost; Ioh Chrys); Mc 16,9—20 cum Victoris scholio; adult deest. In locum conlationis codicum 119.120 et alius ignoti, fortasse 17, quam Wetstenius lectionibus omnium confusis numero 12 signaverat, hunc codicem substituit Scholzius qui Mc Lc Ioh contulit. Vide Griesbachii, *Symb. crit.* 1, p. cxliv. Martin. p. 24. 25. Vidi 11 Nov 1885.

13. Par. nat. 50, olim 2244,2.

saec. XIII (Scholz. XII), 23.7 × 18.9, membr, foll. 170, coll. 2 (18.7 × 6.4), ll. 28—30, litt mai rubr et color; capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9) (non can), lect, syn, men, subscr, ῥήμ, στίχ; notabile est Mc Lc Ioh ab initio fasciculorum non ordiri, subscriptiones Mt ἑβραιστί, Mc ῥωμαιστί, Lc ἑλληνιστί scriptum praedicare, subscr in Mt et titulum capp-tab in Mc et Lc ἐκ τοῦ κατὰ . . . εὐαγγ. pro τοῦ κατὰ . . . εὐ. ponere: *Evv;* desunt Mt 1,1—2,20; 26,33—52; 27,26—28,9; Mc 1,20—45; Ioh 16,19—17,11; 21,2—fin. Textus insignis Mt 16,2.3 omisso; Lc 22,43.44 omisso (post Mt 26,39 posito?); Io 7,53—8,11 post Lc 21,38 posito. In Calabria vel Sicilia scriptus, fuit Telleriano-Remensis 56. De Louvois cont in usum Kusteri (Paris. 6) neglegenter, item Wetstenius, maiore diligentia Griesbachius et anno 1797 Gr. Begtrupius Danus (Begtrupii conlatio edita est apud Birchium, *Variae lectiones ad textum quatuor evangeliorum*, Hauniae a. 1801, p. xc—xciii), denique W. H. Ferrarus Dublinensis anno 1868, qui 13.69.124.346 archetypi unius apographa esse censuit. Haec Ferrari conlatio edita est a v. cl. T. K. Abbotto in libro: *A collation of four important manuscripts of the gospels*, Dublinii a. 1877 cum facs. Vide WH *Intr.* § 211. V. cl. Oscar de Gebhardt, *N. T. Gr.* Lipsiae a. 1881, p. 458, designavit archetypum codicum horum signo Φ. De aliis huius familiae codicibus vide codices 69.124.346.543.788.826; cf Martin. p. 25.26, et eiusdem *Introd. à la critique textuelle du Nouveau Testament, partie pratique,*

vol. 3 [Paris. sine anno [a. 1885]], p. 188—206, cum facsimilibus, p. 184.205.[509.510]. Vidi 22 Nov 1884.

14. Par. nat. 70, olim 3424.

saec. X (Burgon. XIII), 17.3 × 11.8, membr, foll. 392, col. 1, ll. 17; litt mai aur in rubr, max color; pict (Bordier. p. 106—108 cf ornamenta in codice υ^{evv}); praeclare exaratus (cf Evv 411); Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can: *Evv:* Mt 1,1—9 3,16—4,9 supplet manus saec. XIII vel XIV; lege folia hoc ordine 5—8. 1—4.9; folia 153—162 stant post f. 170. Inest canon paschalis anni 1162, manu altera, fol. 184r—186v. Fuit card. Mazarini. De Louvois cont in usum Kusteri (Paris. 7). Mtf. *Pal. Gr.* p. 280.281 et facsm. p. 282, num. v. Scholz. cont Mt 7—21 Mc 1—6 Lc 3.4.9.11 Ioh 3—9. Silvestr. praebet facs, *Palêographie universelle*, No. 78 vel 46, item Labartius, *Histoire des arts industriels*, Paris, vol. 2 [1864], tab. 84. Burgon. (Scr. *Intr.*[3] p. 40, adn. 1 et p. 181) cod s. XII vel XIII esse vult. Nullam sane auctoritatem habet subscriptio ista, fol. 392, quae annum 964 videtur spectare, manui enim seriori debetur: ipsa tamen codicis scriptura saeculi decimi manum prodit. Vidi 20 Aug 1883.

15. Par. nat. 64, olim 2868.

saec. XII (Scholz. X), 18.2 × 14.3, membr, foll. 225, col. 1 (12.9 × 9.3), ll. 23.24; litt mai aur, max color; pagg uniuscuiusque evangelii priores iterantur, primo loco litt aureis, deinde atramento; tabb mire pictae et evangeliis praemittuntur et medio in textu interponuntur, cf Bordier. p. 103—106, et Labartium (cf Evv 14) vol. 1, p. 67, vol. 3, p. 53 et tab. 83; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, init, syn, men; ι adscr: *Evv;* Mc 16,8 auro: ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων, ἕως ὧδε πληροῦται ὁ εὐαγγελιστής· ἐν πολλοῖσ δὲ, καὶ ταῦτα φέρεται. Adult deest; m post addit in mg. Olim Medicaeus id est ex codicibus a Catharina de Med. Parisios latis. De Louvois cont in usum Kusteri (Paris. 8). Cont Scholz. maximam partem Mt Mc Ioh. Martin. p. 26—28 cum facs finis Marci. Vidi 2 Iun 1885.

16. Par. nat. 54, olim 1881.

saec. XIV, 31.6 × 25.2, membr, coll. 2 Gr-Lat (Lat ad dextram), ll. 26; tabulae pictae cf Bordier. p. 227—231; hic codex memorabilis est propter quattuor textus colores, quos nemo quoad sciam, ne Borderius quidem, accurate descripsit: *cocco* ducta est narratio simplex: *minio* ducta sunt verba Iesu, genealogia Iesu, verba angeli Mt 1,20.21; *caeruleo* verba ex Veteri Testamento et verba discipulorum (quaedam ex errore coccinea detersit librarius ut

caerulea reponeret), Zachariae, Mariae, Elisabeth, Simeonis, Iohannis Baptistae; *atro* verba pharisaeorum, hominum ἐκ τοῦ ὄχλου, Iudae Ischariotis, centurionis, diaboli, pastorum, scribarum. Borderius latius de hoc codice disserit, haec attamen minus accurate dicta notabit lector: p. 227 non erat textus olim auro exaratus (f. 72r titl et ll. $2^1/_2$ Graece, f. 73v ll. 14 Christi verba auro ducta sunt; ita f. 76v); p. 231 de fol. 201r quem vult Borderius servum esse centurionis in urbe Kapharnaum, filius viduae est ex urbe Naïn. Tabulae nonnullae vel prorsus vel partim pigmento fraudantur, ex quibus praebet fol. 203v exemplum aptum ad methodum pictoris indagandam. Notandum est fasciculos Graece, postea Armeniace, numeratos ex decem foliis constare. Manus antiqua paginas etiam Latine numeravit; vide f. 108.109.110 = vetera 97.98.99. Latinis brevioribus subiunguntur signa varia ne laedat oculos vacuitas; vide foll. 16v, b; 20r, b; 13v, b. Librarius Latinus omisit (ex incuria?) multa, quae manus posterior addidit. (Eus-tab Latine), capp-tab in Ioh, capp, titl, sect (desunt sub finem Mc) (non can), lect, subscr in Lc: *Evv* Gr-Lat; deest Mc 16,14—20 — [Latina desunt Mc 9,18—fin (m post 9,18—11,13) Lc (m post 5,21—44?) Ioh (m post 1,1—12,17)] — Latina non ex Graecis fluxerunt. Mt 7,13 „lata via et spaciosa est illa quae", m nov corr; Mt 13,3 „Ecce qui exiit seminare semen suum, et dum seminat quaedam cecid.", m nov corr in mg „Exiit seminans seminis et dum seminat eum".

Olim Strozzii, deinde Medicaeus (cf cod 15). Wetstenius codicem anno 1715 contulit; Scholzius contulit Mc et locos selectos ex reliquis evangeliis. Facsm. apud Silvestrium (ut cod. 14), vol. 2, num. 91. Martin. p. 29. Vidi 21 Dec 1884.

17. Par. nat. 55, olim 2244.

saec. XV, 30.9 × 21, membr, foll. 353, coll. 2 Gr-Lat (19 × 5.5; 2 coll = 13), ll. 25, litt mai aur et color, max pict; tabulae optime pictae; uno loco Mt 2,19 sect; lect, (syn Latt): *Evv* Gr-Lat. Manu Georgi Hermonymi scriptus; Hermonymus natu Spartiates Parisios venit a. 1472, Guilelmi Budaei et Reuchlini praeceptor fuit, codices multos etiam Romae scripsit, e. g. Evv 30.30a.70. 287.288.880 Act 116.116a Apoc 41; vide librum v. cl. Henrici Omontii: *Georges Hermonyme de Sparte maître de grec à Paris et copiste de manuscrits* . . . Parisiis a. 1885, qui primum in actis *Mémoires* et *Bulletin de la société de l'histoire de Paris et de l'Ile-de-France*, vol. 12 et vol. 13 lucem vidit; addendi sunt catalogo codicum ab Hermonymo scriptorum codices Vat. Reg. Gr. 68 (= Apoc 41) et 76

(= Act 116a) et Athen. nat. —?—. Olim Caroli cardinalis de Bourbon (card. factus a. 1476, † a. 1488) archiepiscopi Lugdunensis; vide Leopoldum Delisle, *Le cabinet des manuscrits*, Parisiis a. 1868, vol. 1, p. 169.170. Olim Fonteblandensis. Wetstenius contulit. Vide Griesbach. *Symb. crit.* 1, p. clii. Scholzius contulit Mc et locos ex reliquis evangeliis selectos. Burgonius sine iure negat codicem ab Hermonymo scriptum esse. Vidi 18 Febr 1885.

18. (Ac 113 P 132 Ap 51) Par. nat. 47, olim 2241.

a. 1364, 28.9 × 21.3, membr, foll. 444, col. 1, ll. 23; litt mai et max rubr; arg, capp-tab, capp (non titl), (non sect can), lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στιχ*, vers, syn, men; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr sic: aliter Martin.) *Apoc*, *Psalmi cum odis*. Constantinopoli scriptus in monasterio *τῶν μαγκάνων*, a Nicephoro *τοῦ καννάβη* dono datus monasterio *τοῦ ζωοδότου χυ ἐν τῶ τοῦ μυζιθρᾶ τῆσ λακεδαίμονοσ κάστρω*. Emptus a. 1687. Scholzius contulit Evv Act, cetera perlustravit. Contulit Reichius Act exceptis (ut supra, p. 268, adn. 2), a. 1847, p. 21—25; iniuria cum Marshio putabat hunc esse Stephani ζ'. Martin. p. 30.31. Vidi a. 1884.

19. Par. nat. 189 olim 1880.

saec. XII, 32 × 23.6, membr, foll. 387, col. 1 (txt 12.9 × 10.5, comm 25.6 × 18), ll. txt 15 etc, comm 39 etc; litt mai rubr, pict (Borderius, p. 181.182), membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin, optime exaratus; capp-t omnes sub initium tomi (cf Evv 12), capp, titl (harmonia sive concordantiae titulorum summis in paginis), sect, can, subscr: *Io Mt Lc Mc* cum catena (Chrys in Io, Vict in Mc). Olim Medicaeus (cf cod. 15). Scholz. cont. Vidi 18 Oct 1885.

20. Par. nat. 188, olim 1883.

saec. XI, 33.6 × 23.3, membr, foll. 274, col. 1 (txt 14.5 × 7.5, comm 30.7 × 16.2); ll. txt 36 etc comm 51 etc; membr crass, disp et lin usit, atr fusc; litt interdum supra lin (man sec capp-tab cum harm, capp, titl, sect, can, lect, init, subscr, *στιχ*): *Evv* cum comm (Mt Chrys, Mc Vict [Cyr Al in primo loco tribuitur], Lc Tit, Io Chrys), additis dissertationibus Eusebii, Isidori, Hippolyti, Cosmae, Sophronii, Iohannis Mansuri (sc. Damasceni). Manus posterior supplevit nonnulla ut Mc 9,5.37. Volebat corrector aliquis, fortasse ipsa prima manus sui emendatrix, codicem ad textum qualem habent codices 215.300 conformare; vide Burgon. *The last twelve verses of ... Mark*, Oxon. 1871, p. 119.279.280, qui perspexit codices 20 et 300 in Marco paginas eadem non solum textus sed etiam commentarii syllaba constanter incipere, quamquam ante correctionem illam textu prorsus inter se discrepabant. Manus secunda addidit

sub finem Marci: *εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον, ἐγράφη καὶ ἀντεβλήθη· ὁμοίωσ ἐκ τῶν ἐσπουδασμένων· στίχοισ* 1590 *κεφαλαίοισ* 237, et similia sub finem Lc et Ioh. Vide sis codices Λ (supra, p. 339. 405.406) 117.157.164.215.262.300.376.428.565.566. Adult ad finem Ioh. Ex oriente perlatus a. 1669. Scholzius „longe maximam partem" contulit. Martin. p. 31—35 cum facsim: (p. 34, l. 15 lege *ἀπαραλείπτωσ* non-*πτὰ*). Vidi 8 Oct 1885.

21. Par. nat. 68, olim 2860.

saec. XII (Scholz. X, Martin. XIV), 22.9 × 18, membr, foll. 203, coll. 2 (16.3 × 4.6; coll. 2 = 11.4); litt mai nig vel rubr vel caer, max rubr et caerul; tabulae pictae occidentales; disp et lin usit, litt infra lin; capp, titl, sect (Mc 237: 16,15) (non can), (man saec. XV lect, init, *ἀναγν* [*ἀναγνώσματα* numerantur continuo, Mt 120, Mc fin 190 Lc fin 309, Ioh fin 379], syn, men): *Evv;* foll. 133—136 man saec. XV supplevit Lc 20,10—21,26 [deest 21,26—22,50] 22,51—23,27; Ioh 5,4 habet obelos in mg. Adult deest. Sub finem Lucae scripsit manus prima cryptographice *κύριε σώσον με, τὸν ἁμαρτωλὸν ὀνήσιμον*, unde videtur Onesimus librarius fuisse. In Calabria ut videtur exaratus, olim Fonteblandensis fuit. Scholzius contulit Mt 1—11 Marci et Ioh 4.5.7.8. Martin. p. 35.36 (errat de Lc mutilo, de can, de *ἀναγν*). Vidi 12 Iun 1885.

22. Par. nat. 72, olim Colbertinus 2467.

saec. XII (Scholz. XI), 26 × 19, foll. 232, col. 1 (17.2 × 12), ll. 22; *ι* adscr; capp-tab, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8): *Evv*, bonae notae; desunt Mt 1,1—2,2 4,19—5,25 (folia hoc ordine legenda sunt 7—10.1—6.11) Ioh 14,22—16,27. Lectiones variae in mg. Wetstenius et Scholzius contulerunt. Martin. p. 36.37 cum facsim. Vidi 12 Iun 1885.

23. Par. nat. 77, olim Colbert. 3947.

saec. XI vel XII, 23 × 18.4, membr, foll. 230, col. 1 (15.1 × 10.6), ll. 22, litt mai paragraphorum atr, capitum aur, max color; capp-tab, capp, titl, sect, (non can), lect: *Evv;* desunt Mt 1,1—5.7—16; Lc 24,46—fin; Ioh 1,1—2,20; 21,25. Post medium saec. XII et in Italia, teste viro cl. Omontio, addita est versio Latina Mt Mc Lc (1,1—4,18). Samuel Berger, Vulgatae versionis peritissimus, me certiorem amicissime fecit hanc versionem esse Vulgatam eamque bonae familiae. In Italia ut videtur exaratus. Scholzius contulit magnam partem. Martin. p. 37. Vidi 18 Iun 1885.

24. Par. nat. 178, olim Colbert. 4112.

saec. X (Scholz. Martin. Omont. XI), 25.9 × 18, membr, foll. 240, col. 1 (txt 15.2 × 7.7; comm 22.1 × 15); ll. txt 25

comm 58; litt mai rubr in nig; membr ten, atr fusc, disp et lin usit, litt supra lin; prol, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can, (syn man post): *Evv* cum comm (Mc Vict); desunt Mt 27,20—fin; Mc 1,1—4,21. Scholzius contulit codicem fere integrum. Cramerus codicem hic illic adhibuit in catena in evangelium Marci edenda, *Cat. Gr. patr. in N. T.* Oxonii a. 1844, vol. 1, ubi vide p. xxix. Martin. p. 37.38 cum facsim. Vidi 6 Oct 1885.

25. Par. nat. 191, olim Colbert. 2259.

saec. XI (Scholz. X), 30.2 × 23.2, membr, foll. 292, col. 1 (txt 15.3 × 10.2; comm 26.1 × 17.5); ll. txt 18, comm 42; litt mai rubr; membr crass et med; disp et lin usit, atr fusc; litt infra lin; ~ ante partem alteram vocabuli a linea rupti; ι adscr; prol, capp-tab, capp, titl (non sect, can), lect hic illic; folia ita legenda sunt 13.14.16.15.17—79.1—12.80—83.107.84—118: *Evv* cum comm (Mc Vict); desunt Mt 1,1—4,25 23,1—25,42 26,43—26,55 28,10—fin Mc 1,1—7,35 Lc 8,31—41 9,43—53 10,39—11,4 (chart man nov 10,39—42 11,27.28) Ioh 13,25—fin. Scholzius contulit totum. Martin. p. 38.39. Vidi 29 Oct 1885.

26. Par. nat. 78, olim Colbert. 4078.

saec. XI, 24.1 × 18.5, membr, foll. 179, col. 1 (16.7 × 11.4), ll. 27.28; litt mai nig, max rubr, orn color, nitide scriptus; disp usit, lin inusit; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 240: 16,19), (non can), lect, syn, men: *Evv*. Manu Pauli scriptus. Hic illic in mg stant vocabula Latina manu saec. XIV, teste Omontio, scripta. Contulerunt Wetstenius et Scholzius. Martin. p. 39. Vidi 23 Iun 1885.

27. Par. nat. 115, olim Colbert. 6043.

saec. X, 16 × 12.1, membr, foll. 460, col. 1 (11.3 × 5.9), ll. 19, litt mai aur in rubr, orn aur argent purp (pict, vide Borderium, p. 137); disp et lin usit, litt supra vel in lin; nitide exaratus; scriptura eadem quam Act 122 exhibet; scriptura tabularum uncialis scripturae tabularum codicis Par. nat. 923 similis est; ornamenta etiam sub init evangeliorum pariter atque ornamenta in mg similia ac in cod 923 sed meliore arte picta; capp-tab, capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), can (in eadem linea atque sect), (syn man post): *Evv;* lege folia hoc ordine 85.156.86 et postea 155.157. Deest Mt 25,30—39 nisi alio loco stet folium 124*. Ioh 18,3—21,25 in chart, man saec. XVI (Scholz. XIV). Codicum 27—33 lectiones, a Larroquio sane festinanter conlectas, communicavit Petrus Alixius cum Millio, quo teste emendator quidam textum huius

codicis 27 (Millio Colb. 1) in evangeliis tribus posterioribus misere violavit. Wetst. et Scholz. contulerunt. Martin. p. 40. Vidi 20 Aug 1885.

28. Par. nat. 379, olim Colbert. 4705.

saec. XI, 23.1 × 18.7, membr, foll. 292, col. 1, ll. 19, litt mai rubr, max color; indiligenter scriptus; capp-tab (in unaquaque capitum tabula errat librarius ex incuria de capp numero), capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can (m post lect, init), subscr, vers: *Evv*; desunt Mt 7,17—9,22 14,33—16,10 26,70—27,48 Lc 20,19—22,46 Ioh 12,40[44.46]—13,1 15,24—16,12 18,16—28 19,11—fin (m poster saec. XV supplet 19,11—20,20 21,5—18); textus multa cum D communia habet. Vir cl. Hort, *WH Intr.* p. 242, huius codicis lectiones fere singulares easque vetustissimas in prioribus evangelii Marci capitibus laudat. Millio Colb. 2 (vide cod. 27). Totum contulit Scholzius. Martin. p. 40.41. Vidi 14 Febr 1885.

29. Par. nat. 89, olim Colbert. 6066.

saec. X (Scholz. XII), 18.1 × 14.1, membr, foll. 169, col. 1 (14 × 8.5), ll. 30; litt mai nig, max color; ι adscr; Eus-tab, prol Cosmae, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can, subscr, vers, syn, men: *Evv* cum scholiis nonnullis et lectionibus variis; deesse Mt 1—15 male tradunt Mill. et Martin.; Mc 16,15 usque ad finem et Lc 4,28—5,7 folia tria deperdita supplevit manus saeculi XVI charta. Manus saec. XI addit f. 121 v—122 r catechismum de Iesu natalitiis. Scriptus ut videtur a viro Latino eoque monacho neophyto (f. 121 v). Millius (Colb. 3) textum cum textu codicis 71 convenire dicit. Scholzius contulit Mc 1—5 Ioh 5—8. Martin. p. 41. Vidi 7 Iul 1885.

30. Par. nat. 100, olim Colb. 4444.

saec. XV (Scholz. et Martin. XVI), 22.7 × 14.9, chart, foll. 313, col. 1, ll. 18; litt mai rubr; litt max habent spatium coloribus destinatum; ~ supra nomm propr; ut in Evv 288 incipit Lc fasc. κ′; capp (etiam capp Latt), titl, (non sect, can), errores m pr in margine correcti: *Evv* sine lacuna. Manu Georgii Hermonymi exaratus; cf supra, cod. 17. In libri sive foliorum fronte stat: Monseigneur Lecoq; olim etiam numeratus est „six vingt seize" (= 136). Millio Colb. 4 in Mt. Scholzius contulit locos selectos, textum a textu codicis 17 differre dixit. Martin. p. 41 (nota bene capita Latina passim codici inesse, non ut Martinus vult solum Ioh 8). Vidi 27 Nov 1884.

30a. Cant. univ. Kk. 5.35, olim 2077.

saec. XV, 23.5 × 15.5, chart, foll. 403, col. 1 (13.8 × 8), ll. 14, capp (et capp Latt), titl, subscr; litt mai rubr, max vacant coloribus non additis: *Evv*. Scriptus manu Georgii Hermonymi ex

codice 30 vel ex eodem codice cum codice 30. Praeterea videtur codex 30 ex codice 288 vel ex eius antigrapho fluxisse. Olim fuit codex I. B. Hantini viri Gallici numismatici, ex cuius bibliotheca Moorius episcopus hunc codicem accepit anno 1706. Marshius episcopus hunc codicem a codice 62 non distinxit (cf Scrivener. *Intr.*^{4}, sub cod. 62). Accurate inter se conferendi sunt hic codex et codices 30.70.287.288. Codex 70 habet aliquid commune cum codice 287 etiam cum codicibus 30 et 288. Vidi Cantabrigiae mense Ian 1883, Parisiis 22 Iul 1885.

31. Par. nat. 94, olim Colb. 6083.

saec. XIII (XII?), 18 × 14.1, membr, fol. 188, col. 1 (13.2 × 9.2), ll. 25; disp et lin usit, litt infra lin; litt mai aur, max color, orn, pict; capp-tab (Mc Lc Ioh m post), capp, titl; multa erasa et correcta: *Evv;* Lc 3,38—4,19 et 5,39—6,33 supplevit m sec charta adhibita; sub initio et sub finem folia duo inserta preces exhibent. Millio fuit Colb. 4 post Mt (cf cod. 30). Scholzius contulit locos selectos. Martin. p. 42. Vidi 20 Iul 1885.

32. Par. nat. 116, olim Colb. 6511.

saec. XII, 14.7 × 10.9, membr, foll. 244, col. 1 (10.5 × 7.5), ll. 21; disp et lin usit; litt mai rubr; prol (fallitur Martinus qui hunc prologum in evangelium Marci et hic et alibi passim mutilum esse sibi persuaserit), capp-tab, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), (non can), (lect, init, *ἀναγν* m sec): *Evv;* deest Mt 1,1—10,22; m sec supplet Mt 11,7—12,34 in chart: Mt 24,14—30 mut; desunt Lc 22,36—fin Ioh 1,1—4,20. Adult abest. Ioh 5,3.4 obelis damnatur. Millio Colb. 5. Scholzius contulit locos selectos. Martin. p. 42. Vidi 26 Aug 1885.

33. (Ac 13 P 17) Par. nat. 14, olim Colb. 2844.

saec. IX vel X (Scholz. Martin. XI), 37.8 × 24.8, membr, foll. 143, col. 1, ll. 48 (ita m pr in Evv) 52 et 51 (m post); litt mai nig (at m sec rubro duxit has litteras); errores ex itacismo, folia lacerata; capp, titl; Euth prol in Cath Paul una stant foll. 73—76: *Prophet Evv Act Cath Paul* (Hebr Tim); desunt Mc 9,31—11,11 13,11—14,59 (Lc 13,7—19,44) Lc 21,38—23,26. Manus prima exaravit vetus testamentum et evangelia, manus alia saeculi X Act Cath Paul; bibliopega librorum ordinem confudit; iam saeculo XIII vel XIV fuit liber nondum mutilus male in ordinem redactus. Textus plurima codicibus uncialibus optimis communia habet. Eichhornius appellat hunc codicem: „Die Königin unter den Cursiv geschrieben Handschriften", *Einl. in das N. T.* Lipsiae a. 1827, vol. 5, p. 217.

Contulerunt Larroquius, Griesbachius *(Symb. crit.* tom. 1), Begtrupius (ap. Birchium, *Varr. lect. ad Apoc.* p. 95 sqq.), Scholzius, accuratissime vero Tregellesius a. 1850, qui multa, ubi vel membrana vel atramentum deerat, per vestigia ex adverso adhaerentia legit; vide Tregellesium, *Printed text* (cf supra, p. 270), p. 161.162. Vide W H *Intr.* § 211. Facsimile apud Scrivener. *Intr.*[3] tab. XIII, no. 39; cf Mus. Brit. Add. 20,002, qui ll. 42 habet: *Catal. of anc. mss. in the Brit. Mus. part 1, Greek*, Lond. 1881, tab. 20. Martin. p. 42.43. Vidi 29 Aug 1884, 24 Ian 1885.

34—41 aeque ac H^{paul} cancellarii Seguierii olim fuerunt, qui pronepoti suo Henrico Carolo de Cambout de Coislino, duci et pari Franciae, episcopo Metensi, bibliothecam legavit; vide Montefalconium, *Bibl. Coislin.* Parisiis, a. 1715, fol. Wetstenius contulit codices hos qua potuit diligentia; Scholzius dicit Wetstenium eos „cursim" contulisse.

---

34. Par. nat. Coisl. 195, olim 306.

saec. X [Scholz. Martin. XI], 28.8 × 19,2, membr, foll. 469, col. 1 (16.4 × 7.5, commentarius 21.6 × 14.5), ll. 22 etc; orn colores inusitatos exhibent (Bordier. p. 123—125); atramenta varia; Carp, Eus-tab, prol (in comm), arg, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), (non can), subscr, *στίχ;* pict, vers: *Evv* cum catena catenae in codice 194 simili (Mc est Vict Ant sine scholio in 16,9—20; Lc est Tit Bostr) f. 1—3 man nova homil Pselli; foll. 163 r—169 v patristica Sev, Hesych, Eus, Isid Pel, Dion Al etc; neque evangelia neque patristica satis accurate excussi. Antea fuit monasterii S. Nicolai cognomento Stauronicetae in Monte Atho. Mtf. p. 247. Contulit Wetstenius, item cursim Scholzius. Martin. p. 43—45 (Martinus, p. 45, laudat ex Tischend. *N. T.* ed. VIII, vol. 1, p. 828 adnotationem de Ioh 7,53—8,11, additque: „mais c'est une erreur. Nous ayons vérifié le passage avec soin et cette note n'y existe nulle part." Tischendorfius vero erravit solum de loco adnotationis, nam stant re vera haec verba fol. 169 verso, ll. 6—8 inter patristica illa supra laudata). Vidi 30 Sept 1885.

35. (Ac 14 P 18 Ap 17) Par. nat. Coisl. 199, olim 44.

saec. XI vel XII, 18.6 × 13.9, membr, foll. 328, col. 1 (13.7 × 9.2), ll. 27; litt mai rubr; capp-tab, arg, capp, (titl unum vidi), (non sect, can), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, versus, subscr, *στίχ;* Act lect; Cath Paul Euth et lect; Apoc scholia: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* sub finem Paul stat Chrysostomi

homilia de dominica resurrectionis. Adult signis damnatur. Mtf. p. 250. Wetstenius contulit, item cursim Scholzius. Martin. p. 45.46. Vidi 1 Oct 1885.

36. Par. nat. Coisl. 20, olim 26.

saec. X (Scholz. Martin. XI), 29,3 × 21.3, membr, foll. 509, col. 1 (11.2 × 7.8, comm 22.6 × 15.5), ll. 19 (comm ll. 44 etc), litt max color; praeclare exaratus; Carp, Eus-tab, prol (prol in Mc non mutilus est, [fallitur Martinus]) capp-tab, capp, titl, sect, pict: *Evv* cum comm (in Mc est Vict Ant cum scholio in 16,9—20); foll. 1.2 litteris uncialibus saec. IX praebent fragmenta ex parallelis sacris (non ut Martinus vult ex lectionario) στοιχεία ΝΕΟ. Olim Laurae s. Athanasii in monte Atho. Mtf. p. 63—65, cum facsim. Contulit Wetstenius, item cursim Scholzius. Martin. p. 46.47. Vidi 31 Aug 1885.

37. Par. nat. Coisl. 21, olim 238.

saec. XI vel XII, 31 × 24, membr, foll. 357, col. 1 (14.3 × 9.7, comm 23.7 × 16.8), ll. 21 etc comm 43; disp et lin usit; litt infra lin; litt mai rubr; Eus-tab, prol (prol in Mc non est mutilus, [fallitur Martinus]), capp-tab, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can, pict: *Evv* cum comm (in Mc est Vict Ant); adult stat sub finem libri et habet προσποιούμενος sine μή. Mtf. p. 65.66. Wetstenius contulit, item cursim Scholzius. Martin. p. 47. Vidi 3 Sept 1885.

38. (Ac 19 P 23) Par. nat. Coisl. 200, olim 45.

saec. XIII, 17.5 × 13.6, membr, foll. 300, col. 1 (11.7 × 7.5), ll. 30; disp et lin usit, litt infra lin, atr nig, litt mai aur, max color, orn color; capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), (non can), pict (Bordier. p. 226.227); Cath et Paul habent Euth sed non capp et titl; permulta erasa sunt et iterum scripta; in mg adnotationes Latt et Graecae: *Evv Act Cath Paul* (Hebr Tim); desunt (ipse non excussi) Mt 14,15—15,30 20,14—21,27 Mc 12,3—13,4.

Scriptus iussu Michaelis Palaeologi imperatoris (a. 1260—1282), qui codicem anno 1269 vel 1270 dono Ludovico IX Galliarum regi (mortuus est a. 1270) misit. Roberti Stephani ϑ'. Fuit posthac Prez Savigni, et ex eius domo in bibliothecam patrum Cadomensium (Caen) societatis Jesu a. 1640 migravit. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 250. 251; p. 251, l. 6 post „salutem" adde „optatam"; Montefalconius (quem sequuntur Scholzius et non sine dubitatione Scrivenerus *Intr.*[3] p. 184 adn.) minus accurate dixit codicem Apoc non Paul continere. Wetstenius contulit codicem, item cursim Scholzius. Facsim. in libro Silvestri, *Paléographie universelle*, no. 84 ubi codex iniuria

"evangelistarium" appellatur. Cf. librum Bergeri de Xivrey, *Notice d'un ms grec du XIIIe siècle conservé à la bibliothèque impériale* etc Paris. a. 1863 (ex actis *Bibliothèque de l'école des chartes, XXIV année, tôme IV, cinquième série*, Paris. a. 1863, p. 97—118). Martin. p. 47.48; fallitur Martinus p. 48, de scriptura, quippe quae scripturae codicis 298 non similis sit. Vidi 3 Oct 1885.

39. Par. nat. Coisl. 23, olim 315.

saec. XI (Martinus X, sed postea lapsu quodam [vide infra] 1218), 33.5 × 26, membr, foll. 288, col. 1 (13.3 × 10.5 etc; comm 27.9 × 28.6), ll. 17 etc (comm 44 etc); disp usit, lin inusit; litt mai rubr; capp-tab (in unum ad initium conlectae cf codd. 12.19) Mc habet 52' quattuor inusitatis sub initium additis fortasse ex commentario, textus tamen margo recte ponit titulum *α' περὶ δαιμονιζομένου*, Ioh ex incuria habet 17 cum sint re vera in tabula duodeviginti; capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), subscr, *στίχ*: *Evv* cum comm (in Mc est Vict Ant); Mt et Mc diversis manibus eiusdem saeculi; inter Mt et Mc stant nonnulla ex Sev, Eus, Hes, et inter Mc et Lc ex Dion Alex pariter atque in codice 34; Mt 16,2.3 et Ioh 7,53—8,11 prorsus desunt:

Constantinopoli (*τὸ πατριαρχεῖον*) ut videtur scriptus saeculo decimo primo ineunte, patriarcha Sergio II (a. 999—1019), in monasterium S. Athanasii in monte Atho translatus est a. 1218 per monachum Macarium (cf supra, p. 430). Fortasse eiusdem archetypi apographus est atque codex 34. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 66—75. Adhibuit secundo loco Cramerus (vide ad cod. 24) vol. 1, p. xxviii, in Victoris commentario in Mc edendo. Contulit Wetstenius et cursim Scholzius. Martin. p. 48.49. Vidi 3 Sept 1885.

40. Par. nat. Coisl. 22, olim 375.

saec. XI vel XII, 29.9 × 21.5, membr, foll. 312, col. 1 (11.9 × 10.7; comm 24.6 × 17.4), ll. 18 etc (comm 48 etc); disp et lin usit; litt mai rubr; ι adscr; manus alia foll. 157r—164r deinde manus prima; Carp, Eus-tab, prol (Mci prologum mutilum esse alucinatur Martinus), capp-tab, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can: *Evv* cum comm (in Mc est Vict Ant); desunt Lc 21,21—23,32 et Ioh 20,25— 21,25 (ipse non excussi). Antea fuit monasterii sancti Nicolai cognomento Stauronicetae in monte Atho, pariter atque codex 34. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 66. Contulit Wetstenius, item cursim Scholzius. Martin. p. 49.50. Vidi 3 Sept 1885.

41. [Par nat. Coisl. 24, olim 241.

saec. XI, 30.8 × 24, membr, foll. 224, col. 1 (21.2 × 15.3), ll. 33.32, latt recte, lin non semper recte, litt infra lin, litt mai

rubr, capp-tab in Mc, capp, titl, hic illic lect, subscr, στίχ: catena in Mt Mc (Mc Vict Ant). In evangeliorum catalogo vix locum habet hic codex, nam textus non integer est; desunt praeterea folia circiter 30 et f. 136 quaerit Graeculus quidam: ὦ τι ἐποίησεν ὁ κόψασ τὸ φυλλον ὧδε· λίπει. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 75. Contulerunt Wetstenius et cursim Scholzius. Martin. p. 50. Vidi 17 Sept 1885.]

42. Medicaeus. Nunc latet. Lectiones eius a Petro Pithaeo margini editionis Stephanicae tertiae anni 1550 adscriptas, communicavit Eduardus Bernardus cum Millio qui eas edidit; vide Millii *N. T. Gr.* ed. Kuster. Amstelodami a. 1710, proll. paragr. 1462. Millius nomen Regii Medicaei codici a Pithaeo datum compendio Med notavit. E nomine videbatur codex Regius Parisiensis ex codicibus a Catharina de Medici Parisios perlatis esse. Dionysius Amelottius (a. 1606—1678) codice in Trecensi (Troyes) collegio usus est, Scholzius autem codicem frustra in bibliothecis Galliae publicis etiam in urbe Trecensi quaesivit. Millium non fugit lectiones lectionum codicis K similes esse.

43. (Ac54 P130) Parisiis bibliothecae armamentarii 8409 et 8410. olim Gr. 4.

saec. XII (vol. 1 fortasse XI), 20.8 × 16.3, membr, voll. 2, foll. 199 et 190, col. 1; vol. 1 ll. 23, vol. 2 ll. 25; vol. 1 litt mai aur, max color, vol. 2 litt mai ad init lect rubr, max rubr; Carp, Eus-tab, prol, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can, (lect, init, ἀναγν m sec), subscr (Iac et Paul στίχ, Paul hic illic etiam ἀναγν, κεφ, μαρτ): *Evv* (vol. 1) *Act Cath Paul* (Phm Hebr) (vol. 2). Ex vocabulo μητροπόλεωσ pro ἐκκλησίασ in 2 Tim subscriptione substituto concludit Scholzius codicem Ephesi scriptum esse. Codex fuit Patris de Berziau qui anno 1661 codicem seminario sive oratorio Sammagloriani (S. Magloire) dono dedit. Amelottius et Simonius inspexerunt; Scholzius contulit locos selectos. Martin. p. 50.51. Vidi 14 Aug 1884.

44. Lond. mus. Brit. Add. 4949.

saec. XII (Scholz. XI), 30.7 × 24.2, membr, foll. 259, col. 1, ll. 21.22; litt mai rubr; capp, titl (utraque adesse Scrivenerus negat) sect (Mc 234: 16,9), can, (lect man sec), syn, men, (subscr et στίχ in Ioh), pict: *Evv;* Mt 16,2.3 deest sed m sec addit in ima pagina; Ioh 5,3.4 signis damnatur; Ioh 7,8 erasit manus secunda duas paene lineas et rescripsit; adult deest. Caesar de Missy (a. 1703—1775), capellanus Gallicus regis Georgii III Angliae, codicem ex Atho monte in Angliam pertulit, a. 1746 Wetstenio monstravit, posthac conlationem codicis cum Wetstenio communicavit quam Wetstenius haud

emendate edidit; haec conlatio, olim teste Scrivenero, *Intr.*[3] p. 185, codici adsociata, anno 1883 evanuerat. Dignum sane codicem qui denuo conferatur quodammodo contulit Bloomfieldius (vide supra, p. 267, adn. 2) a. 1860. Vidi 27 Iul 1883.

45—58. De codicibus Oxoniensibus consulendi sunt libri Henrici Octavii Coxe, *Catalogi codicum MSS. bibliothecae Bodleianae, pars prima recensionem codicum Graecorum continens*, Oxonii a. 1853, et *Catalogus codicum MSS. qui in collegiis aulisque Oxoniensibus hodie adservantur*, I. II, Oxonii a. 1852.

---

45. Ox. Bodl. Baroccianus 31.

saec. XIV, 18.5 × 13.5, membr, foll. 398, col. 1, ll. 20; litt mai aur vel rubr; nitide scriptus; Eus-tab, capp-tab (Ioh 19 numero ε′ omisso), capp, sect (Mc 233 : 16,8), can, lect, subscr, στίχ, pict; imae paginae humiditate laesae: *Evv;* desunt Mt 2,5—15. Totum contulit Millius (Bodl. 1), locos selectos Griesbachius, *Symb. crit.* vol. 1, p. clxx. clxxi. Vidi 7 Febr 1883.

46. Ox. Bodl. Baroccianus 29.

saec. XII vel XIII (Scholz. XV et fortasse iure, nam ipse dubito an recte de saeculis anno 1883 ineunte iudicaverim), 18.5×12.5, membr, foll. 342, col. 1, ll. 18, litt mai aur; Carp, Eus-tab, prol in Ioh, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ, vers, pict; tabula paschalis: *Evv;* textus teste Griesbachio saepe cum codicibus 52 et 61 consentit. Fuit Michaelis Zoriani (*τοῦ ζωριάνου*) qui codicem ornandum curavit. Totum contulit Millius (Bodl. 2), locos selectos Griesbachius, *Symb. crit.* vol. 1, p. clxxi. Vidi 7 Febr 1883.

47. Ox. Bodl. Misc. 9, olim 1864.

saec. XV, 12 × 10 × 9!, membr, foll. 554, col. 1, ll. 17.14.18; disp non usit; prol, arg, capp-tab, capp (et. capp Latt), titl, subscr, vers, στίχ in Mc, non eleganter scriptus: *Evv;* Ioh 8,6 *καὶ προσ-ποιούμενος.* Hunc codicem pariter atque codices 56 et 58 scripsit Iohannes Serbopoulos vel Zerbopoulos (noli offendere in forma SEPBO = *στερβο* huic codici inscripta), Graecus saeculo decimo quinto exeunte Readingae in Anglia degens; Iohanni exemplar erat codex 54 (vide cod. 54) unde sequitur codicem 47 ut et 56 delendos esse si variationes textus ex Iohannis ingenio non ex aliis codicibus fluxerint. Waltonus (cf supra, p. 221) conlatione utitur ab Usserio facta, siglo Bodl. 1. Millio Bodl. 6. Vidi mense Mart 1883.

48. Ox. Bodl. Misc. 1, olim 2044.
saec. XII (Scholz. XIII), 28.9 × 22.5, membr, foll. 145, coll. 2, ll. 30; optime exaratus; ι adscr; Eus-tab, subscr, κεφ, ῥήμ, στίχ: *Evv* cum scholiis a prima manu. Millius contulit (Bodl. 7). Vidi 20 Febr 1883.

49. Ox. Bodl. Roe 1, olim 247.
saec. XI (XII?), 14.7 × 11, membr, foll. 223, col. 1, ll. 26; lin usit, litt mai rubr, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect, (hic illic can), lect, subscr et στίχ in Lc: *Evv;* insunt sub finem nonnulla ex Cassiodori historia tripartita charactere Longobardico scripta. Anno 1413 fuit Demetrii τοῦ στραβόποδος, qui eo tempore annos duodetriginta habens codicem ecclesiae cuidam dono dedit. In Angliam pertulit codicem Thomas Roe (vide supra, p. 356) et bibliothecae Bodleianae dono dedit anno 1628. Millius contulit (Roe 1). Vidi 28 Febr 1883.

50. Ox. Bodl. Laud. Gr. 33, olim D. 122.
saec. XI vel XII, 29.2 × 22, membr, foll. 241, col. 1, ll. 18—26, capp-tab, capp, titl, sect, can, subscr, στίχ, pict: *Evv* cum catena (in Mc est Vict Ant); desunt Mt 1,1—9,35 12,3—23 17,12—24 25,20—32 Ioh 5,28 (non 18)—fin; manus recentior supplevit Mc 14,40—fin; interdum praebet codex lectiones bonas. Laudii (vide supra, p. 412) factus est anno 1633 et ab eo universitati anno 1636 dono datus. Millius contulit (Laud. 1). Griesbachius contulit pauca. Ex hoc codice catenam in Mc primo loco edidit Cramerus (ut supra, ad cod. 24), vol. 1, p. xxviii. Vidi 19 Febr 1883.

51. (Ac 32 P 38) Ox. Bodl. Laud. 31, olim C. 63.
saec. XIII, 30.3 × 22.7, membr, foll. 325, coll. 2, ll. 28, prol, Euth in Act Paul Cath, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 240: 16,19), (non can), lect, syn, men, subscr: *Act Paul* (Phm Hebr) *Cath Evv* (hoc ordine exaratus est codex); desunt 2 Pe 3,2—17 Mt 18,12—35 Mc 2,8—3,4; textu simillimus est editioni Complutensi. Olim Laudii (vide cod. 50). Millius contulit (Laud. 2), Bentleius (γ′ in conlatione Bentleii Cantabrigiae colleg. Trin. B. XVII. 5; δ′ = 477, ε = 60, ϑ′ (?) = 113, κ′ = 54, ο′ = 440, τ′ = 489). Griesbachius, *Symb. crit.* vol. 1, p. clxxii—clxxx, cf vol. 2, p 154 sq. Dignus est qui iterum conferatur. Vidi 17 Febr 1883.

52. Ox. Bodl. Laud. 3, olim C. 28.
a. 1286, 16.8 × 13, membr, foll. 158, col. 1, ll. 27, litt mai rubr, proll, capp-tab, capp, titl, sect, can, lect, pict: *Evv;* textus non prorsus spernendus. Scriptus manu νϊκήτα τοῦ μαυρώνη

(qui etiam Evv 341 scripsit) *δι εξόδου και ἐνεργίασ, ἰω̄ά̄ννου τοῦ [πουλ]ουμϊστρϊνοῦ. και οἱ ἀναγνοσκοντεσ αὐτῷ εὐχέσθε ἡμῖν.* Olim Ioasaphi monachi. Laudii factus a. 1640. Millius contulit (Laud. 5), et Griesbachius, *Symb. crit.* vol. 1, p. clxxx. Vidi 16 Febr 1883.

53. Ox. Bodl. Selden. supra 28, olim 3416.

saec. XIV, 15,5 × 12, membr, foll. 140, col. 1, ll. 29.33; litt mai rubr; prol, capp-tab, capp, titl, subscr, nitide scriptus: *Evv;* teste Millio textus similis est textus codicis 4. Scriptus manu (Nicolai?) *ἀναγνώστου τοῦ καβαλλάρη.* Neophytus quidam sibi arrogat honorem sumptus impensi, videtur tamen inferioris aevi fuisse. Millius contulit (Selden. 1). Vidi 17 Febr 1883.

54. Ox. Bodl. Seld. supra 29, olim 3417.

a. 1338, 16.3 × 12.4, membr, foll. 228. col. 1, ll. 25.27; Eus-tab, prol, capp-tab, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, subscr, vers, verborum Hebraicorum interpretatio; quae Scrivenerus, *Intr.*[3] p. 186, adn. 1, post Burgonium contra Millium de paragraphis in hoc codice scribit, pravae Millii verborum interpretationi innituntur: *Evv;* frater vel sane germanus est codicis 109, frater est vel pater vel filius codicis 171, pater vel patruus codicum 47.56.58; Ioh 8,2 post *αὐτοὺσ* addit *ἐν τισιν ἀντιγράφοισ οὕτωσ·* pergitque *ἄγουσι* cf etiam Evv 780. Nitide tribus tantum digitis Theodosii cuiusdam ceteris forsan mutili anno 1338 scriptus. Iohannes Serbopoulos (cf supra, ad cod. 47) addidit ima pagina fol. 38v Mt 12,42, fol. 193 in mg Ioh 5,9 *και* pr—*περιπάτει* et 5,12, locos a Theodosio omissos. Millius contulit (Seld. 2); Bentleii erat *κ′* (cf supra, cod. 51). Vidi 2 Mart 1883.

55. Ox. Bodl. Seld. 6 (Coxe Seld. 5), olim 3394.

saec. XIII (Scholz. XV), 19.6 × 14.5, membr, foll. 349, col. 1, ll. 21, litt mai rubr; arg in Mt, capp-tab, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, pict, nitide exaratus: *Evv;* Ioh. Ern. Grabius, *Septuaginta interpretum tom. 1. . . . ex . . . cod. Alex.* Oxonii a. 1707, proll. cap. iii, sect. 6, laudat Iudic 6,1—24 in minoribus quibusdam foliis insertis scriptum, nihil tamen de his foliis in schedis meis habeo. Olim *γροιγορΐου ἱερομονάχου.* Millius contulit (Seld. 3). Vidi 28 Febr 1883.

56. Ox. collegii Lincolniensis *II.* 18.

saec. XV, 20.5 × 14.3, chart, foll. 232, col. 1, ll. 24; capp-tab, prol in Mt Lc, capp (et capp Latt), titl, *ἀναγν*, subscr, vers, interpr nomm Hebr: *Evv;* filius vel fratris filius codicis 54, affinis

codicibus 58 et 61; Ioh 8,6 addit *καὶ προσποιούμενοσ*. Iohannes Serbopoulos (cf supra, cod. 47) codicem in Anglia scripsit; utrum tribus digitis scripserit necne vix procul dubio est, attamen versus Theodosii illius in cod. 54 exscripsit suo nomine pro Theodosii nomine posito, unde factum est ut nonnulli versuum finem de Iohanne apostolo interpretaverint! Edmundus Audleius Sarum episcopus codicem collegio Lincolniensi dono dedit anno circiter 1502. Waltonus (cf supra, p. 221) exhibet lectiones varias nonnullas ab Usserio conlectas, iniuria vero codicem cum Act 33 coniungit. Millius cursim contulit (Lincoln. 1). V. cl. Orlando T. Dobbinus codicem adiit (cf infra, cod 61), Scrivenerus perlustravit; v. cl. R. C. Pascoe quattuor capitibus conlatis Millium triginta quattuor lectiones varias e sexaginta quinque in his capitibus omisisse, in una errasse repperit, cf Scriv. *Intr.*[3] p. 186. Vidi 27 Febr 1883.

57. (Ac 35 P 41) Ox. collegii beatae Mariae Magdalenae 9.

saec. XII, 23 × 19.5, membr, foll. 291, col. 1, ll. 25, litt mai aur sed rarae; omnia compendiis scripta; capp-tab, capp, titl, interdum lect; manus nova hic illic codicem foedavit, versuum numeris minus eleganter additis: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Psalmi cum odis;* deest Mc 1,1—11; alucinantur deesse Rom 1.2 Cor Scholzius et Scrivenerus. Inscriptio fol. 1 anno 1386 scripta ita se habet: *ἐσκωτώθην ὁ πανυψυλωτατοσ* (in schedis meis *-του*) *αὐθέντησ ἡμον Πάλσασ ἠπὸ τῶν ἀγαρηνῶν ἔθνων κ. τ. λ.* Hammondus bis contulit, cuius ut videtur schedas, fortasse cum Usserii schedis coniunctas, adhibuit Waltonus (cf supra, p. 221) cui fuit Magd. 1. Etiam Millius contulit codicem, Wetstenius vidit anno 1715, v. cl. Dobbinus (vide infra, cod. 61) nuper examinavit. Vidi 7 Apr 1883.

58. Ox. collegii Novi 68.

saec. XV, 19.8 × 14.5, membr, foll. 342, col. 1, ll. 20.21; prol, capp-tab, capp (etiam capp Latt) titl, hic illic sect et *ἀναγν*, syn, vers, interp nomm Hebr: *Evv* (non Act Cath Paul), affinis codicibus 47.54.56.61. Iohannes Serbopoulos scripsit codicem, fortasse e codice 54, et versus illos mutatos ut in codice 56 subiunxit. Hic codex fuit olim Iohannis Hopkinsoni Lincolniensis. Usserius contulit in usum Waltoni (cf supra, p. 221), item Millius (Nov. coll. 1). Wetstenius vidit anno 1715. Dobbinus contulit locos selectos (cf cod. 61). Vidi 23 Mart 1883.

59. Cant. Gonvillii et Caii collegii 403.

saec. XII, 20 × 14.5, membr, foll. 238, col. 1 (14.5 × 10), ll. 23, capp, titl (Ioh 17, omisso 18), sect (non can); atr nig; litt

mai pict; codex neglegenter scriptus octoginta una lacunis ex ὁμοιοτελεύτῳ laborat: *Evv.* Olim fortasse Roberti Grossteste episcopi Lincolniensis († anno 1253), erat hic codex fratrum minorum Oxoniensium qui eum Ricardo Bryncklеio eiusdem ordinis fratri Cantabrigiensi saeculo decimo sexto ineunte commodaverunt. Mox anno 1567 in bibliotheca Gonvillii et Caii sedem nactus est donante Thoma Hatcher. Waltonus (cf supra, p. 221) exhibet lectiones nonnullas (cf infra Evv 62); Millius contulit; Wetstenius vidit a. 1716. Scrivenerus contulit a. 1860. De historia codicis secutus sum virum clarissimum I. Rendel Harrisium, *The origin of the Leicester codex of the New Testament*, Londinii a. 1887, p. 18—23, ubi plura invenies de Bryncklеio et de Hatchero. Vidi 29 Ian 1883.

60. (Ap 10) Cant. univ. Dd. 9.69, item 556.

a. 1297, 20.5 × 14, membr, foll. 324, col. 1 (14.6 × 9.3), ll. 24; membr med et ten, disp et lin usit, atr nigrofusc; bene exaratus; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect, (non can) subscr, pict: *Evv;* eodem volumine continentur Apoc saec. XV scripta, et sub finem preces. Scripsit Michael ὁ μαντυλίδης anno 1297 in usum Georgii τοῦ μουγδουφῆσ. Codex fuit Iohannis Moore, episcopi Eliensis, quo mortuo anno 1714 pretio magno emptam Georgius I rex bibliothecam eius universitati Cantabrigiensi dono dedit. Millius contulit (Moori 1). Bentleii ε′ (cf supra, Evv 51). Cf librum viri cl. Franc. Delitzsch., *Stud. zur Entstehungsgesch. d. Polyglottenbibel d. Card. Ximenes*, Lipsiae a. 1871, p. 33.34. Vidi 18 Oct 1886.

61. (Ac 34 P 40 Ap 92) Dublini collegii Trinitatis A. 4.21, olim G. 97.

saec. XVI, 15.8 × 12, chart, foll. 455, col. 1, ll. 21, prol, capp-tab, capp (etiam capp Latt quae paragraphos definiunt), titl, sect, can, subscr, στίχ: *Evv Paul* (Phm Hebr) *Act Cath* (Iac Iud Pe Io) *Apoc* (Apoc pluribus manibus scripta est); e familia codicum Evv 54.56.58.47 est. Orlando T. Dobbinus, *The codex Montfortianus, a collation of this celebrated MS .... throughout the gospels and acts with the Greek text of Wetstein and with certain MSS* [Evv 56.58 Ac 33] *in the university of Oxford*, Londonii a. 1854, p. xx, 64, 196, et I. Rendel Harrisius, (cf supra, cod. 59) p. 46—53, sagaciter de codicis historia disseruerunt. Franciscus Froy, sive potius teste Harrisio Roy, e fratribus minoribus Oxoniae saeculo decimo quinto ineunte degentibus, primus quod sciamus hunc librum possedit qui fortasse ex ipsius manu fuerat. Videtur textus evangeliorum e codice Evv 56, actuum et epistularum e codice Act 33 fluxisse; Evv 56 anno circiter 1502, Act 33 anno iam 1483 in bibliothecam

collegii Lincolniensis Oxoniae recepti, ad manum erant librario Oxoniensi anno circiter 1520 scribenti. Posthac fuit codex Thomae sive ut vult Harrisius Iohannis Clementis (cf Harris, p. 53—56), deinde Willelmi Charki (cf Harris, p. 33—45) cui etiam codex Evv 69 inter libros suos praesto erat; hoc tempore anno circiter 1580 videtur Apoc codici 61 addita fuisse e codice 69 exscripta; Charkius lectiones multas in codicis margine inscripsit. Thomas Montfortius Cantabrigiensis codicem posthac possedit, unde nomen codicis „Montfortiani". Denique fuit Iacobi Usserii archiepiscopi Armachani (a. 1580—1656), qui codicem iam in usum Waltoni (cf supra, p. 221) conlatum collegio Trinitatis dono dedit. Contulerunt Millius, Iohannes Barrett (cf supra, p. 400), Dobbinus. Refert Scrivenerus, *Intr.*[3] p. 187, paginam in qua comma 1 Ioh 5,7.8 stat artificio quodam perpolitam esse; verum tamen omnibus codicis foliis id commune est, in hac vero unica pagina manibus contrectantium inquinata magis oculis obicitur. Vidi 25 Maii 1883.

62. Sedis incognitae. (capp, lect, men: Evv.)
Hic codex, ex Oriente advectus, olim fuit Henrici Googii (unde Goog.), collegii Trinitatis Cant. e sociis. Conlatio codicum D. 59.61. 62 manu scripta, in usum Waltoni (cf supra, p. 221) facta, collegio Emmanuel Cantabrigiae a. 1667 data, ibi exstat hodie. Temere Marshius episcopus hunc in codice Cant. univ. Kk. 5.35. (cf supra, cod. 30a) inveniebat, cum eundem esse cum Evv 30a censebat.

63. Dublini collegii Trinitatis A. 1 8, olim D. 20.
saec. X vel XI, 31.8 × 24, membr, foll. 237 [pagg. 474], col. 1, ll. txt 18—24 comm 48—52, litt mai rubr, prol usitat, capp-tab, capp, titl cum harmonia, sect (Mc 234 : 16,9), can, (lect, init man sec), paginae 363—420 alia manu, subscr, pict: *Evv* cum comm; deest Io 21,25 folio deficiente; adult abest. Fuit Usserii (cf Evv 61) signo Armachani 1 vel Usserii 1. Henricus Dodwell codicem in usum Fellii (cf supra, p. 222.223) contulit, Ricardus Bulkeley in usum Millii; v. cl. Dobbinus contulit Matt anno 1855, v. cl. Iohannes Twycrosse codicem integrum anno 1858.

Fol. 1 rescriptum est lectionarii fragmentum: saec. IX, 22 circ × 18, membr, unc, foll. 2 mut, coll. 2, ll. 22, litt unc rectae magnae spir et acc ornatae: nonnulla ex Mc Lc Ioh, lectiones in horas 3.6.9. V. cl. T. K. Abbottus disseruit de hoc fragmento in actis *Hermathena*, Dublini a. 1884, num. 10, p. 151—153 cum facsimili et lectionibus variis: Mc 15,35 om ἀκούσαντες, Lc 23,1 πρὸς τὸν πειλᾶτον cum L. Vidi 25 Maii 1883.

64. Marchionis de Bute.

saec. XII vel XIII, 11.8 × 8.7, membr, tomis duobus, foll. 441, col. 1, ll. 18, litt mai aur; ~ supra nomina propria; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can, lect, init, syn, (subscr et vers m nov): *Evv;* Ioh 8,8 add *ἑνὸσ ἑκάστου κ. τ. λ.* Codex fuit Thomae Goadii († a. 1638), deinde Usserii Armachani (cf Evv 61), qui eum sine dubio cum codicibus 61 et 63 collegio Trinitatis Dublini dono dedit. Waltono fuit Em, Millio Usser. 2. Dodwellius et Bulkleius contulerunt (cf cod 63). Inde ab anno 1702 (de anno v. cl. T. K. Abbottus Dublini me certiorem fecit) e bibliotheca collegii Trinitatis elapsus, fuit codex Iohannis Iones (25 Maii 1728?), Iohannis comitis de Moira († 1793), Iacobi Verschoyle episcopi de Killala (*1748, † 1834), comitum Huntingdonensium. Hodie in manus v. cl. marchionis de Bute venit. Vide sis quae Scrivenerus, *Intr.*[3] p. xv. 188.189, dictante per litteras Burgonio narravit. Vidi codicem apud virum clarissimum Burgonium 30 Oct 1883.

65. Lond. mus. Brit. Harleianus 5776.

saec. XI (Scholz. XIII), 22.8 × 17.8, membr, foll. 309, col. 1, ll. 22; litt mai rubr; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), subscr, *στίχ;* multa erasa sunt: *Evv;* finis versus Ioh 21,25 manu nova suppletus est folio ultimo amisso (cf cod. 63). Daniel archiepiscopus *τῆσ Προκονήσου* codicem die 11 mensis Augusti anno 1674 Iohanni Covell capellano Anglico Constantinopoli dono dedit. Covellius codicem in Angliam anno 1677 transtulit. Millius contulit (Cov. 1). Vidi 8 Maii 1883.

66. Cant. coll. Trinitatis O.8.3, olim Gal. 292.

saec. XII vel XIII, 21.8 × 15.5, chart, foll. 282, col. 1, ll. 21, Carp, (folia 5 vacant Eus-tab) capp-tab, capp, titl, sect, can, syn, men, pict, lect, *ἀναγν*: *Evv* (cum scholiis manu nova); manus alia pauca in textu correxit. Fuit Thomae Gale olim scholae Paulinae Londinensis magistri deinde decani Eboracensis (*1636, † 1702). Millius contulit, Scrivenerus etiam anno 1862. Vidi 30 Ian 1883.

67. Ox. Bodl. Misc. 76.

saec. XI, 23.7 × 17.8, membr, foll. 202, coll. 2, ll. 20; litt mai aur et color; Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 235 : 16,12), can, lect, subscr: *Evv;* deest Ioh 6,65—fin; fol. 3r confessio fidei et symbolum quod „Athanasii" dicitur. Robertus Huntington episcopus Rapotensis (Raphoe) († 1701) codicem ex oriente advexit; Millius contulit (Hunt. 2). Vidi 22 Febr 1883.

68. Ox. coll. Lincolniensis Gr. *II.*17.

saec. XII exeuntis, 21 × 14.5, membr, foll. 291, col. 1, ll. 23; litt mai aur; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, (syn, men, vers addidit Theodulus hieromonachus): *Evv.* Zacyntho in Angliam (vide Evv 95 et Evl 3) anno ut videtur 1676 advexit Georgius Wheeler insignis antiquitatum explorator. Millius contulit (Wheel. 1). Non inveni folia lectionarii quae stare inter Lc et Ioh Scrivenerus dicit: silet Millius quem edit testem. Vidi 27 Febr 1883.

69. (Ac31 P37 Ap14) Leicestrensis in aedibus novis concilii urbani in receptaculo 20.

saec. XV, 37.8 × 27, membr et chart, foll. 213, col. 1, ll. 38, litt mai sub init librorum rubrae; fasciculi plerique sunt quiniones foliis 1.5.6.10 membraneis cett chartaceis; prol in Hebr, capp-tab (*ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια* cf Evv 159.178.211. 357.443), capp Latt litteris Graecis notata in mg, subscr: *Paul Act Cath Apoc Evv* (hodie Evv Paul Act Cath Apoc); deest Mt 1,1—18,15; textus singularis indolis est praesertim in evangeliis (cf supra, Evv 13 ex quo tamen vix transcripta sunt); [nonnulla videntur ex lectionariis fluxisse ut tituli evangeliorum *ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον κ. τ. λ.*]; fol. 159v symboli expositio; fol. 160v vitae apostolorum; fol. 161r de 5 patriarchatibus. Codex fuit olim Ricardi Brynkeley Franciscani Oxoniensis saeculo decimo sexto ineunte, deinde Willelmi Chark (non Clark) Cantabrigiensis (cf Evv 61), denique Thomae Hayne, qui anno 1645 eum bibliothecae Leicestrensi dono dedit. Millius contulit (L.), item Ioh. Iackson et Guilelmus Tiffin quorum conlationes a Geeio margini Novi Testamenti Oxoniensis adscriptas Caesar de Missy sibi comparavit cumque Wetstenio anno 1748 communicavit. Conlatio fortasse alia Iacksonii exstat Cantabrigiae in collegio Iesu O. Θ. 1. Contulerunt codicem Tregellesius anno 1852, Scrivenerus anno 1855 (*Aug.* p. xl—xlvii), T. K. Abbottus (cf Evv 13). V. cl. I. Rendel Harrisius accurate de hoc codice disseruit in libro, *The origin of the Leicester codex of the New Testament*, Londinii, a. 1887, pagg. 66 cum facsimilibus. Scriveneri et Abbotti libris accedunt facsimilia. Vidi 21 Iun 1883.

70. Cant. univ. (sic) Ll. 2.13.

saec. XV, 28.5 × 17.7, membr, foll. 186, col. 1 (19.2 × 9.1), ll. 23; litt mai aur, max color; titl Graeci usitati in mg, capp Latt: *Evv;* cf Evv 30.30a.287.288: correcta sunt nonnulla in mg nunc manu Hermonymi nunc manu Budaei. Scriptus Parisiis inter annos ut videtur 1491—1494 in usum Guilelmi Budaei (cf Evv 30) manu Georgii Hermonymi, fuit Bunckleii Londinensis, deinde Moori

episcopi. Millius contulit (Bu.). Vidi Cantabrigiae anno 1883, Parisiis 22 Iul 1885.

71. Lond. Lambethanus 528.

saec. XII, 16.3 × 12.2, membr, foll. 265, col. 1, ll. 21—26; litt mai rubr; Carp, Eus-t, (capp-t m saec. XV), capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, (lect, init partim saec. XV): *Evv;* textus melioris notae est; Millius textum textus Evv 29 similem esse dicit, cf etiam Evv 529. Ipsum annum Christi 1160 (ᾳρξ) addit manus posterior fol. 263v, quo tamen anno sine dubio scripsisset librarius ϛχξη. Codicem, olim archiepiscopi Ephesini unde Ephesinum dictum, in Angliam transtulit Philippus Traheron (etiam Treherne) capellani Anglicani munere Smyrnae annis 1669—1674 functus (cf I. B. Pearsonium, *A biographical sketch of the chaplains to the Levant company 1611—1706*, Cantabrigiae a. 1883, p. 32.33), contulitque in usum Millii cum editione Fellii — conlatio exstat forma rudiori Lond. mus. Brit. Burney 24, forma nitidiori Lond. Lambeth. 528 b — et anno 1679 bibliothecae Lambethanae dono dedit. Wetstenius codicem et conlationem a. 1746 vidit. Scr. conlationem Traheronis ad codicem a. 1845 correctam (g) edidit, *Coll.* p. xxxvi—xxxviii. Vidi 26 Iul 1883.

72. Lond. mus. brit. Harleianus 5647.

saec. XI, 25.2 × 20, membr, foll. 268 (269), col. 1, ll. 22.24; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), can, subscr, στίχ, pict, vers: *Evv;* schol et lectt var in Mt, schol duo in Mc (16,19 et 20), lectt varr in Lc, lectt duae in Ioh. Olim monasterii Simeonis Thaumaturgi ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει tempore Petri abbatis. Fuit etiam presbyteri Davidis, filii Michaelis episcopi metropolitani Bosrae, qui librum ex libris patris eius accepit; haec fere indicant adnotationes Arabicae (Anglice versae) et Graecae in codice. Bibliopola T. Iohnson codicem nondum in Angliam delatum cum Wetstenio conferendi causa communicavit anno 1731. Grsb locos nonnullos cont, *S. c.* 1, p. clxxxi. Vidi 1 Maii 1883.

73. Ox. aedis Christi, Wakii 26, olim 4.

saec. XII, 25.1 × 20.7, membr, foll. 291, col. 1, ll. 21; (Carp exsciss), Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc deficit post ι′), can, lect, pict: *Evv;* add Ioh 8,8 ἐνὸσ ἑκάστου κ. τ. λ. Theophanes episcopus codicem monasterio Deiparae dono dedit. Codicem Maurocordatus princeps Hungaro-Walachiae anno 1724 archiepiscopo Cantuariensi Guilelmo Wakio dono dedit; Wakius (*1657 — † 1737) olim (collegii) Aedis Christi e canonicis legavit collegio codices centum octoginta tres (cf infra indicem codd Gr sub voce Oxon). Iohannes Walker Evv 73 et 74 in usum Wetstenii cum N. T. Gene-

vensis a. 1620 exemplari contulit quod exstat eadem bibliotheca Aedis Christi numero 35. De codd Aedis Christi cf v. cl. G. W. Kitchin. *Cat. codd. MSS. in bibl. aedis Christi*, Oxonii a. 1867, pagg. 82. Vidi 12 Mart 1883.

74. Ox. aedis Christi, Wakii 20.

saec. XIII, 20.1 × 14.8, membr, foll. 204, col. 1, ll. 26.27; Carp, Eus-t, prol usitat, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), can, lect, init, syn, men, subscr in Ioh: *Evv*; desunt Mt 1,1—14. 5,29—6,1. Codicem manu Theodori *χωρικοῦ γραφέως* pagi *Ἁγίου Πέτρου* in Arcadia saeculo decimo tertio exeunte scriptum dono dedit episcopus Apollonados monasterio Gregorii (*τῇ μονῇ . . . λεγομένῃ τῶν πασχάνων καὶ ἐν τῷ ὄρει τοῦ μεγάλου ἀγροῦ διακειμένῃ*). Fuit posthac monasterii *τοῦ παντοκράτορος* in monte Atho unde in Angliam delatus est anno 1727. Walkerus contulit (cf Evv 73). Vidi 3 Mart 1883.

De Theodoro Hagiopetrita vide viri clarissimi Francisci Delitzsch. dissertationes, *Handschriftliche Funde*, fasc. 2, Lipsiae a. 1862, p. 51—53, *Zeitschrift für die gesammte lutherische Theologie und Kirche*, Lipsiae a. 1863, p. 217—219. Scripsit Theodorus Evv 234 anno 1278, 856 anno 1280, 484 anno 1292, 483 anno 1295, 412 anno 1301, et anno 1295 synaxarion hodie bibliothecae typographei synodalis Moscuae num. 26 in fol.; Evv 90 codicis cuiusdam a Theodoro anno 1293 scripti recentius apographum est.

75. Genevae bibl. urbis Gr. 19.

saec. XI, 21.6 × 16, membr, foll. 492, col. 1, ll. 19; litt mai rubr, max aur et color; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236: 16,13), can, lect, init, pict (minus usitati generis; Christi nativitas ita depingitur qualiter apud Bordier. p. 134 F.° 4r° et p. 137 ll. 1—8 tabulae in Evv 269 et 270 descriptae sunt; rad Ioh Proch); sub fin foll. 2 chart saec. XVI tabb paschales Matthaei Blastaris adiciunt: *Evv*; textu similis est codici 6. Mt 16,11 *προσέχειν · προσέχετε δὲ* 16,20 om *Ἰησοῦς*. Wetst. vidit anno 1714. Scholz. cont locc sell, Cellerierus professor Genevensis Mt 1—18 Mc 1—5 in usum Scholzii. Cf Omont (ut Evv 1). Vidi 26 Sept 1883.

76. (Ac 43 P49) Vind. caes. Nessel. 300, olim Lambec. 28.

saec. XII vel XIII (Scholz. XI), 19.1 × 13.8, membr, foll. 358, col. 1 (13 × 8.5), ll. 27, litt mai rubr; membr med, disp et lin usit, atr nig, litt infra lin; prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), (non can), lect, init, syn, men, pict (rad Ioh Proch, non modo Proch sed etiam Ioh sedet): *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr);

sub fin Ioh, foll. 170—178 lectiones tres eccl. Saepissime dicitur hic codex in Lc 2,22 *αὐτῆσ* cum editione Complutensi solus praebere, re vera tamen legit *αὐτῶν*. Olim „Andreae Contrarii et amicorum" (vide Evv 255.368) Venetiis. Gerh. von Mastricht (cf supra, p. 229) cont a. 1690 in usum Millii, qui in append. „Viennensem" nuncupavit; ipse vero Gerhardus in editione sua anni 1711 „Caesareum". Ashius cont a. 1691. Wetst. cod ex ipsa conlatione Gerhardi secunda citat, libro impresso ut videtur diffisus. Alter. cont a. 1786. Vidi 17 Mart 1887.

77. Vind. caes. Nessel. 154 (non 114), Lambec. 29.

saec. XI, 23.8 × 18.5, membr, foll. 300, col. 1 (11.1 × 8.2; comm 16.8 × 13.2 etc), ll. 21 (comm 54 etc); litt mai aur, max color; membr ten et med, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin, praeclare exaratus; tabb multae pictae in mg pulcherrimae; Carp, Eus-t, prol usit (duo in Ioh), capp-t, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can, (lect, syn m post), sub fin Mc ll. $4^1/_2$ de transfiguratione, sub fin prol Lc interpr vocc Hebr in Lc; *Evv* cum comm (in Mc Vict Ant). Olim Budensis in bibliotheca Matthiae Corvini regis Hungariae (a. 1458 — 1490). Treschov. cont, item Alterus. Vidi 16 Mart 1887.

78. Pestini musei nationalis 2 quarto Gr.

saec. XII, 25 × 15, membr, foll. 293, col. 1, ll. 22, Eus-t, capp-t, capp, titl, lect, syn, pict: *Evv*. Olim, ut cod 77, Corvini, cuius bibliotheca Buda a Turcis a. 1527 expugnata dispersa est, saeculo decimo septimo Georgii *δεσμοφύλακοσ Ναυπλίου* fuit. A. circ. 1686 ut videtur factus est Sam. Bened. Carpzovii Dresdensis († 1707), deinde filii eius, Ioh. Aen. Carpzovii († a. 1767 Lubeci), deinde Ioh. Bened. Carpzovii IV prof. Helmstadiensis, († a. 1803). Nicolaus Iancović de Jeszenicze, comitatuum regis Hungariae assessor ex auctione librorum nepotis (?) Carpzovii Helmstadii in Hungariam retulit et a. 1836 museo nationali Pestinensi venum dedit. C. F. Boernerus cont in usum Kusteri (a quo Lipsiensis nuncupatur); item ad locc sell nescio quis in usum Scholzii.

79. Lugd. Bat. bibl. univ. 74.

saec. XV Gr (Lat nisi fallor vetustiora), 16.5 × 12, membr, foll. 208, coll. 2 Gr-Lat (Gr ad dextram), ll. 26—28; capp usque ad Mt *ξγ′*, (non titl), lect init *ἀναγν* usque ad Mt *ρζ′*: *Evv* Gr-Lat; deest Mt 1,1—14,13; post Ioh 1,40 habet Lat in textu glossam ex Mt 18,20 et Rom 6,3. Videtur esse codex, quem Franc. Gomarus, Brugensis, *Opp. theol.* Amstelod. a. 1644, p. 416 b laudat, quem Geo, Dousa a. 1597 Cnstpoli adtulit. V. cl. W. N. Du Rieu bibliothecarius Leidensis qua est humanitate Evv 79.122 Act 38 Paul 350 Evl 6 Lipsiam perlustrandos misit.

80. Parisiis viri clarissimi Lesoeuf.
saec. XII (non XI), 23.3 × 16.2, membr, foll. 309, col. 1 (14.7 × 9.4), ll. 23; litt mai rubr, max color, disp et lin usit, litt infra lin, prol et arg, capp-t, capp (etiam capp Latt saec. XV), titl; man rec addidit capp et versus hodiern et conlationem in mg; ˜ supra nomm propr; ˜ hic illic ante partem alteram vocabuli in duas lineas divulsi; rubricator multa correxit: *Evv;* locus Lc 3,23—38 ex codice qui hanc genealogiam per coll. 3, ll. 23 disponebat exscriptus inde ordine perverso exaratus est quia librarius ordinem columnarum cum linearum ordine commutavit: e. g. τοῦ ἰ͞ω͞ρ͞ά͞μ · τοῦ χαϊνάν · τοῦ ἰ͞ω͞σ͞ή · τοῦ ἐ͞σ͞ρ͞ώ͞μ · τοῦ ἐ͞ν͞ῶ͞σ; cf infra, cod 109. Olim e libris Ioh. Geo. Graevii, conlatus a Bynaeo a. 1691, deinde fuit Iohannis van der Hagen, qui codicem Wetstenio a. 1739 Ultrajecti monstravit; postea Heningae, cuius bibliotheca venum data (cf catal. Heningae a. 1841, p. 25) in bibliothecam Ambrosii Didot cessit, qua venum data factus est viri clarissimi Lesoeuf Parisiensis apud quem mensi Martio a. 1885 codicem vidi et conlationem marginalem exscripsi.

81. [Codices Graeci in correctorio bibliorum Latinorum saeculo VIII scripto laudati, inter quos Wetst. cod. 12 agnoscere voluit; de correctoriis vide infra IX. 2.(1). Vix est cur eiusmodi testibus reservetur hic numerus, quem W H *Intr.* ad Evv 565 transtulerunt.]

82. (Ac44 P51 Ap5).
[Codices ignoti quibus Laurentius Valla (cf infra, X, 2 sub nomine Valla) in adnotationibus suis usus est. Erant fortasse codices Graeci tres in Mt (Mc Lc), septem in Ioh, omnes ut videtur seriores. His quoque vix reservandus est numerus, quem W H *Intr* ad Evv 597 transtulerunt.]

83. Mon. reg. 518.
saec. XI, 21.4 × 16.5, membr, foll. 321, col. 1 (13.6 × 9.5), ll. 20, litt mai rubr; prol, capp-t, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* adult signis in mg damnatur. Olim erat Augustae Vindelicorum. Bengel. cont (August. 1), Scholz. locc sell. Burgon. perlustr. Vidi 24 Mart 1887.

84. Mon. reg. 568.
saec. XII, 17.3 × 13.2, membr, foll. 65, col. 1 (11 × 9.1), ll. 19; litt mai nig; membr crass, atr suffusc, disp et lin usit, litt infra lin; capp, titl, sect, (non can), lect, init: *Mt* 1,18—13,10 13,27—42 14,3—18,25 19,9—21,33 22,4—*Mc* 7,13; non tamen ipse excussi; f. 52v sub fin capp-tab Mc *εὐαγγέλιον* $\overline{B}$ *κατὰ μάρκον* et Mc incipit f. 53r sine titulo. Olim Augustae Vindelic., ut Evv

83, erat Bengelio August. 2. Scholz. cont locc sell. Burgon. perlustr. Vidi 24 Mart 1887.

85. Mon. reg. 569.

saec. XIII, 14 × 9.7, membr, foll. 30, col. 1 (10.1 × 6.2), ll. 25, litt mai rubr; membr crass, disp usit, lin inusit, atr suffusc, litt infra lin; capp, titl, sect, (non can), lect, init: *Mt* 8,15—9,17 16,12—17,20 24,26—45 26,25—54 *Mc* 6,13—9,45 *Lc* 3,12—6,44 *Ioh* 9,11—12,5 19,6—24 20,23—21,9. Olim., ut Evv 83. 84, Augustae Vindelic. unde Bengelio August. 3. Burgon. perlustr. Vidi 24 Mart 1887.

86. Posoniensis [Pressburg] lycaei Augustani.

saec. X, 24 × 18, membr, foll. 280, col. 1, ll. 22; prol, Eustab, pict, syn: *Evv.* Vendente sacerdote quodam *τοῦ Πεπαγωμένου* a. 1183 Michael quidam sacerdos Constantinopoli in usum imperatoris Alexii II Comneni emit. Fuerat bibliothecae Budensis. Anno 1699 Carolus Rayger, medicinae doctor, ab amico suo Maurocordato in Italia accepit. Deinde cum ceteris Gleichgrossii, pastoris Posoniensis, Raygeri soceri, libris emptus hic codex in Lycei bibliothecam anno 1722 concessit. Haec de Raygero ex catalogo, lingua ungarica, a. 1878.1879 a v. cl. Carolo Hamath edito amicissime in meum usum excerpsit v. cl. Stephanus Schnellerus, academiae theologicae Posoniensis rector. Sub nomine Byz[antini] cont Bengel.

87. Olim Trevirensis.

saec. XII, in fol, membr: *Ioh* cum catena. Olim, pariter atque Evv 178.774, *τῆσ μονῆσ τοῦ προδρόμου τῆσ κειμένησ ἔγγιστα τῆσ Ἀετίου ἀρχαίκὴ δὲ τῇ μονῇ κλῆσισ Πέτρα* Constantinopoli (cf Mtf. *Pal. Gr.* p. 110), fuit cardinalis Nicolai de Cusa (ad Mosellam prope Treviros: a. 1401—1464) Edidit Balthasar Corderius codicem integrum in libro, *Catena patrum Graecorum in s. Ioannem ex antiquissimo Graeco codice MS. nunc primum in luce edita*, Antwerpiae a. 1630. Treviris et Cusae diebus 2 et 3 Augusti anno 1883 frustra codicem quaesivi. Wetstenii 87 est Evv 250.

88. Olim Camerarii?

saec.? in 4, membr: *Evv.* Conlatus a Ioachimo Camerario (a. 1500.—1575.) cum editione Novi Testamenti Erasmiana, et in adnotationibus suis in N. T. 1552 (Cantabrigiae anno 1642. cum N. T. Bezae recusis) laudatus ut liber vetus diligenter exaratus.

89. Gottingensis universitatis cod. theol. 53.

a. 1006, in 4, foll. 172 (syn exscissum est), Carp, Eus-t, capp-t, sect, can, lect: *Evv*, cum lectt varr pauc; hic illic correctus. Anno 1006 scriptus, fuit Damiani Sinopei qui eum dono Aug.

Gabr. Gehlio Ienensi dedit; is cont, deinde conlationem edidit: *Cod.* IV. *evang. MS*, Francofurti et Lipsiae a. 1729, in 8; quo libro sub nomine Gehl[iani] usus est Bengelius. Matth. a. 1786.1787 cont, *Mc*, append. p. 272—318, cod. 20, cum facsimili.

90. (Ac 47 P 14) Amstelaedami bibliothecae ecclesiae Remonstranti-Reformatae 186.

saec. XVI, in 4, chart, duobus voluminibus, capp Latt, lect, syn: *Ioh Lc Mt Mc Paul Act Cath* (Iud bis stat); textu in Evv codici 74 similis. Descripsit Iacobus Faber Daventriensis (a. 1472—1515), Erasmi et Iacobi Fabri Stapulensis amicus, exemplari usus codice quem Theodorus Hagiopetrita (cf Evv 74) anno 1293 scripserat; addidit Faber in evangelia lectiones varias alterius codicis qui antea Wesselio magistro Groningensi († a. 1489) a papa Sexto IV (a. 1471—1484) dono datus, eo tempore fratrum Regularium in monte divae Agnetis apud Svollam e libris erat: item geminato textu epistulam Iudae edidit, altero ex codice „Guardiani [?]" Collitarum conventus de Zirchze exscripto. Serius Abrahami Hinckelmanni Hamburgensis factus (vide Hinckelmanni librorum catalogum, num. 168 *Bibliotheca manuscripta* etc, Hamburgi a. 1695, quo anno mortuus est); deinde anno 1715 Ioach. Morgenweckii Hamburgensis, († a. 1730); anno 1732 emptorem habuit cum ceteris eius libris Ioh. Christoph. Wolfium; anno denique 1734 comparavit sibi codicem Wetstenius, comparatumque contulit. Wetstenio fusius de suo codice disserente pauca haec excerpsi. Conferenda sunt quae scripsit v. cl. Franciscus Delitzschius, *Handschriftliche Funde*, Lipsiae a. 1862, fasc. 2, p. 54—57, et *Zeitschrift für die gesammte lutherische Theologie und Kirche*, Lipsiae a. 1864, p. 617—625, et *Studien* etc (vide Evv 60), p. 35.

91. Olim Perronianus.

saec. X (Mtf.), membr: *Evv.* Fuit monasterii S. Taurini Ebroicensis (Evreux), deinde nisi fallitur Millius cardinalis Perronii († a. 1618) Montefalconius lectiones codicis cum Millio (Per.) communicavit; vide Millii *N. T. Gr.* ed. Kuster. proll. sect. 1506. Fortasse, monente per litteras v. cl. F. I. A. Hortio, idem est ac codex Par. nat. Gr. 177, olim Ebroicensis, Scholzio et nobis Evv 299. Hunc „e bibliotheca V. C. Basilii Zanchii Bergomensis" nactus Perronius, episcopus Ebroicensis factus, Benedictinis Ebroicensibus dono dedit. Vide sis Omont. *MSS grecs des départements*, Paris. a. 1886, p. 29s.

92. (Ac 49) Basileae bibl. univ. O. II. 27.

saec. X, 26 × 20.3, membr, foll. 141, col. 1 (19.7 × 11.6), ll. 31.32; disp usit, lin non semper usit, una tantum linea ad

duas scripturae lineas ducta; litt infra lin, capp-tab, titl (capp Latt m nov summis paginis), pict: *Mc* cum comm Vict, et scholia in Cath (textus Cath non nisi carptim scribitur). Anno 1485 fuerat Ioh. Camerarii episcopi Wormatiensis; de quo cf *Allgemeine Deutsche Biographie*, vol. 4, Lipsiae a. 1876, p. 701 „Dalberg, Ioh."; porro in cod. Basil. bibl. univ. F. VI. 54. fol. 35v, exstat epistula Iohannis Reuchlin ad Iohannem Camerarium Dalburgium Wormat. episc. Andreae Faeschii Basileensis factus Wetstenio ad conferendum commodatus est. Burgon. perlustr. Item nomen Camerarii fol. Ar detexi 10 Sept 1885.

93. Olim Gravii: *Evv.* G. G. Vossius laudat in libro *De Iesu Christi genealogia.* Ita Wetstenius. Locum apud Vossium frustra quaesivi. Estne hic codex fortasse idem ac ille Graevii (1632—1703) qui Evv 80 numerum habet, in quo genealogia Lc 3, 23—38 mire turbatur?

94. [Basileae bibl. univ. O. II. 23.
saec. XV vel XVI, 21.8 × 14.2, chart, foll. 172, col. 1, ll. 22, litt mai rubr: comm Vict in Mc et Tit Bostr in Lc; insunt etiam Dion Alex ep ad Basilidem et nonnulla Eusebii. Olim Faeschii ut Evv 92. Wetstenius contulit. Vix hoc loco et numero dignus est codex patristicis potius adnumerandus minime enim integer evangeliorum textus est. Vidi 9 Sept 1885.]

95. Oxon. coll. Lincoln. Gr. *II.* 16.
saec. XII, 27.3 × 20.5, membr, foll. 110, col. 1, ll. 20; litt mai rubr; (sect m sec, non can) syn, men: *Lc* 11,2—24,53 *Ioh* 1,1—7,1 7,18—20,30 21,11—25 cum comm; adult additur alia manu in mg: *ταῦτα μετὰ καὶ τοῦ κεφαλαίου τῆσ μοιχαλίδοσ. ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων ὠβέλισται:* — *καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστοσ κ. τ. λ.*, vers. 8 additur *ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ.* Constantinopoli (?) anno 1676 a Georgio Wheeler (cf Evv 68 et Evl 3) in Angliam advectus. Millius contulit (Wheeleri 2), et Nicollius excussit Ioh 5—7 in usum Scholzii. Vidi 27 Febr 1883.

96. Oxon. Bodl. Misc. 8.
saec. XV, 13.6 × 9.7, chart, foll. 62 (66), col. 1, ll. 18; capp Latt: *Ioh* (sine comm: fallitur Scr. *Intr.*[3] p. 194); deest Ioh 18,18—34 folio exscisso; adult abest. Scriptus manu Iohannis Trithemii († a. 1516) abbatis Spanhemiensis monasterii, videtur codex fuisse Iani Cornarii († Ienae a. 1558) et filii eius Achatis Cornarii († Crucenaci a. 1573); Crucenaci sine dubio possedit a. 1573 Martinus Ruffinus et a. 1607 Heidelbergae dedit Abraham Scultetus Georgio Hackwello Anglo, ille vero universitati Oxoniensi dono dedit

dedit. Usserius in usum Waltonii (Trit) contulit; contulit Millius (Trit); item Ioh 3 et 4 Griesbachius. Vidi 21 Febr 1887.

97. Olim Hirsaugiensis, nunc latet.

a. 1500, in 12, membr, foll. 71: *Ioh.* Manu Nicolai (Basellii cognomine teste Bengelio) monachi Hirsaugiensis scriptus fortasse ex codice 96, „quocum", ait Bengelius, „singulariter convenit". Z. C. Uffenbachius codicem cum Ioh. Henr. Maio et cum Bengelio conferendi causa communicavit. I. D. Michaelis pariter ac v. cl. Scrivenerus erraverunt in eo quod Giessensem dixerint codicem et cum codice Uffenbachiano 3 (Evv 101) commutaverint. In Scriveneri, *Intr.*[3] p. 194, adnotatione omnia permiscentur: ut breviter dicam, 97 *non* fuit Uffenbachii; — Wetstenius, ipse numerorum auctor, numero 101 Uffenb. 3 designat; — ipse Bengelius dicit de Uff. 3 „vix unquam citavi"; — *θεὸν* sub finem Ioh 8,27 non est Uffenb. 3 mg sed Hirs. = 97 mg, cf Beng. *App. crit.* ed. 2, p. 255. Conlationem Maii a I. C. F. Schulzio professore Giessensi communicatam invenies apud I. D. Michaelem, *Orientalische und exegetische Bibliothek*, pars II (a. 1772), p. 243 seqq. Ceteri codices Hirsaugienses, iis exceptis qui post annum 1634 in arce Blumeneck custodiebantur, cum ipso monasterio anno 1692 combusti sunt; cf Christoph. Frider. Stälinum, *Zur Gesch. und Beschreibung alter und neuer Büchersamml. vom Königr. Württemberg*, Stuttg. et Tübingae a. 1838, p. 78—82. Ubi codex nunc sit nescio.

98. Oxon. Bodl. E. D. Clarke 5.

saec. XII, 21.5 × 15.8, membr, foll. 222, coll. 1, ll. 25; litt mai rubr; *ι* adscr; capp-tab, capp, titl, sect, (non can), lect, init, subscr, *στίχ*, pict: *Evv.* Ex Oriente ab Ed. Dan. Clarke advectus. Loci Mt 6.9.10 Mc 5.6 Lc 4.5.6 conlati sunt in usum Scholzii. Vidi 15 Febr 1883. Wetstenii 98 est Evl 294.

99. Lipsiae bibl. univ. 35.

saec. XV vel XVI, 20.8 × 18, membr, foll. 22, col. 1 (15.5 × 13.4), ll. 22.23; litt mai rubr; itacismis scatet; Carp, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init (syn saec. X): *Mt* 4,8—5,27 6,2—15,30 (fol. 22: saec. XVI, chart, *Lc* 1,1—13). Contulit Matthaeius (cui est 18) *Thess* p. 319. Vidi et facsimile feci. Wetst. 99 nobis 155 est.

100. Pestini bibliothecae universitatis V. Gr. 1, olim 8.

saec. X, 23.5 × 18, membr, foll. 374 (8 sub init et 8 sub finem chartacea sunt), col. 1 (17 × 14), ll. 39—45; cum comm in marg triplice, pict; Eus-t, capp-t, prol usit, capp, titl, sect, can, lect, init, (*ἀναγν*, syn, men m post), vers: *Evv* cum catena; deest Ioh 21,25. Videtur auctore Scholzio codex Pestinensis idem esse ac codex (100 Wetst.) Pauli Eubeswaldii baronis quo I. C. Wagenseilius (*Sota*, p. 33) in

Hungaria usus est, unico loco Ioh 8,6 allato. Fuit profecto Ioh. Pannonii saeculo decimo quinto Quinqueecclesiensis in Hungaria episcopi. V. cl. Sam. Márkfius, codicem edidit: *Cod. Gr. IV evang. e bibl. universitatis Pestin.* Pestini a. 1860, p. xvii, 439 in fol.; ipso tamen teste p. xiv.xv, haud satis accurate.

101. [Olim Uffenbachianus 3.
saec. XVI, in 12, chart: *Ioh.* Olim Uffenbachii (cf supra, p. 432 et Evv 97); Bengelius codicem ex editione aliqua priscarum Basileensium exscriptum esse putavit unde fit ut vix unquam citaverit. Delendus est numerus.]

102. [Hoc numero nonnisi codicis B Vaticani lectiones designantur inde a Mt 24 usque ad Mc 8,1 a Wetstenio e margine N. T. Plantiniani quod fuerat Iacobi le Long sub nomine lectionum codicis bibliothecae Mediceae transcriptae. Verum fontem indicavit v. cl. Westcottus in libro Smithii, *Dict. of the Bible*, sub voce *New Testament*, a. 1863, vol. 2, p. 516 b, ed. Americana, a. 1876, vol. 3, p. 2124 b, adn. b. WH *Intr.* App. p. 4, hoc numero Evv 489 designant.]

103. [Ita designavit Wetstenius lectiones paucas e codice „plus quam octingentorum annorum" cardinalis Mazarini olim Constantinopolitano ab Emerico Bigotio excerptas, quas Curcellaeus in N. T. Gr. anni 1658 edidit; temere Scholzius lectionum fontem dixit Par. nat. Gr. 196; fortasse in Evv 14 aut 278 quaerendus est.]

104. Olim Vignerii.
saec. X, membr: *Evv.* Fuit Hier. Vignerii presbyteri Oratorii († a. 1661). Bigotius excerpsit in usum Curcellaei. Schedas Bigotii, pariter atque omnes quas M. Falcarius Amstelaedamum ad D. Blondellum atque S. Curcellaeum miserat, Wetstenio Ioh. Dreibergius a. 1744 tradidit. Estne Evv 885?

105. (Ac 48 P 24) Ox. Bodl. Misc. 136, olim Ebnerianus.
saec. XII, 20.5×16, membr, foll. 426, col. 1, ll. 27; coopertorium recentius argenteum cum ornamentis eburneis; litt mai aur; fasciculi numerantur signis Georgiacis; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, (sub fin men manu Ioasaphi anno 1391 scr), subscr, στίχ: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); adult abest in loco additur tamen manu Ioasaphi sub finem Ioh; fol. 425 symb Nic-Cstpltnum. Erat Hier. Guil. Ebneri ab Eschenbach Norimbergensis; Conr. Schoenleben scripsit librum: *Notitia egregii cod. N. T. MS quem Noribergae servat v. cl. H. G. Ebner ab Eschenb.* Noribergae a. 1738, p. 44, tabulae 13; De Murr scripsit de codice anno 1788. Contulit (item Ac 221 P 276) H. O. Coxius; schedae eius ante annum 1845 cum R. I. F. Thoma († a. 1873) communicatae vel latent vel perierunt.

Facs. in libro Tregellesii: *Introd.* (vide supra, p. 270, adn. 1), p. 220. Vidi anno 1883.

106. Olim comitis de Winchelsea. Nunc latet.

saec. X, membr: *Evv.* Conlationem a I. Iacksonio a. 1748 factam communicavit Caesar de Missy cum Wetstenio quo teste plurima cum versione Syriaca Philoxeniana communia habet. Comes de Winchelsea et Nottingham litteris 15 Iunii a. 1883 datis me certiorem fecit codicem evangeliorum penes se non esse. Vir quoque nobilis Georgius Osborn nescire se testatur ubi codex sit. Praebet codex interpretationem Arabicam vocis *παρασκευή* Mt 27,62.

107. Ox. Bodl. E. D. Clarkii 6.

saec. XIII (Scholz. XIV et post), 21.7×16.7, membr, foll. 351, col. 1, ll. 22 vel 18, litt mai aur et caerul, capp-t, capp, titl, pict; haud una manu; prima Matthaei pagina auro scripta: *Evv.* Nescio quis (fortasse Nicoll.) locos selectos in usum Scholzii contulit. Vidi 15 Febr 1883. Wetstenii Griesbachiique 107 invenies infra sub numero 201.

108. Vind. caes. Suppl. Gr. 6, olim Koll. 4.

saec. XI, 31.8×23.7, membr, voll. 2, foll. 426, col. 1 (txt 12.7×10.2; comm 25×17), ll. txt 16 etc comm 46 etc, litt mai aur, max et orn color; membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin; Carp cum additamento, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), can, subscr, *στίχ*, pict (man Ioh Proch): *Evv* cum comm (Mc Vict, Lc Tit Bost); adult deest. Fuit Iani Parrhasii, deinde Antonii Seripandi, deinde coenobii S. Iohannis de Carbonaria Neapoli; cf Mtf. *Diarium Italicum*, Paris. a. 1702, p. 307.308, qui codicem 4 Nov a. 1698 inspexit. Cont Treschovius, Alterus, Birchius, Scholzius; cf Burgon. (ut supra, p. 144, adn. 2), p. 288. Vidi 18 Mart 1887.

109. Lond. mus. Br. Addit. 5117.

a. 1326, 19.2×14.6, membr, foll. 225, col. 1, ll. 24—31; litt mai rubr; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (non can), lect, init, syn, men; foll. 34—137 ceteris antiquiora (?): *Evv;* adult deerat, man ser erasit paginam (fol. 198r) et inserto folio locum addidit; genealogia Lc 3,23—38 ex codice in coll. 2, ll. 28 scripto exscripta, nominibus quae secundum columnas legenda erant secundum lineas transpositis confusionem incredibilem passa est, ita ut Deum Arami filium exhibeat, Pharem omnium progenitorem. Dignus est hic codex qui accurate excutiatur, nam parens est codicis 54, quem vide sis. Olim Ricardi Mead medici Londinensis doctrina celebris, qui a. 1746 Wetstenio exhibuit; postea Askewii. Vidi 6 Iul 1883.

110. [Ber. reg. Gr. fol. 1 et 2 (H.); Ravianus. Delendus.
saec. XVI, in fol, voll. 2, foll. 292 et 295: *N. T.* ex editione Complutensi exscriptum, lectt varr nonnullis ex Erasm et Steph additis. Olim Ioh. Ravii Upsaliensis. Cf Wetst. *N. T. Gr.* vol. 1, proll. p. 58.59; Griesb. *S. c.* 1, p. clxxxi—clxxxxii; Geo. Gottl. Pappelbaum. *Cod. MS N. T. Gr. Rav.* Ber. a. 1796. Vidi.]

111. Ox. Bodl. E. D. Clarkii 7.
saec. XII, 21 × 15.4, membr, foll. 181, col. 1, ll. 31; capp-tab, capp, titl, sect (non can), lect sub initium, subscr, versus iamb et heroici, στίχ: *Evv;* desunt Ioh 16,27—17,15; 20,25—21,25. Nescio quis (fortasse Nicoll.) locc sell in usum Scholzii cont. Numero 111 designabantur olim lectiones variae a Petro Fagiardo marchione Velesio ad mg exemplaris N. T. Gr. Steph. anni 1550 adscriptae, a Ioh. Mariana cum Ludovico ab Alcasar, qui comm. in Apoc Antverpiae a. 1614 edidit, postea cum Ludovico de la Cerda, communicatae. Hic edidit in libro: *Adversaria sacra,* Lugduni a. 1626, unde repetierunt Waltonus (cf supra, p. 221), Millius in appendice (cf supra, p. 225. 226). Wetst. *N. T. Gr.* vol. 1, proll. p. 59—61, has lectiones ex codd Latt haustas esse demonstravit. Vidi 111 14 Febr 1883.

112. Ox. Bodl. E. D. Clarkii 10.
saec. XI, 14.5 × 11.3, membr, foll. 167, col. 1, ll. 33; litt mai aur; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can (usque ad fol. 60 r can in eadem linea ac sect, cf codd 192.198.212.507), lect, init, syn, men, subscr, pict, verbb peregrinorum interpr; ι adscr: *Evv.* Nescio quis (fortasse Nicoll.) locc sell in usum Scholzii cont. Numero 112 olim designabantur lectt Caryophili (cf supra, p. 219) in codice hodie Barberino V. 1 olim 209 conlectae; teste catalogo Barberino cura Francisci Arcudii conlatio edita est: cf de his lectt Birchium, *Varr. lectt. . . . evang.* Hauniae a. 1801, p. xlii—lii. Vidi 112 14 Febr 1883.

113. Lond. mus. Brit. Harl. 1810.
saec. XI, 22.9 × 16.7, membr, foll. 270, col. 1, ll. 26; litt mai aur, max color; Carp, Eus-t, capp-t, prol Cosmae Ind, capp, titl, sect, can, lect, init, (syn m ser), tabulae pictae 24; pict ex fol. 205 invenies apud W. de Gray Birch. et Henr. Ienner. *Early drawings and illuminations,* Londini a. 1879, p. xiv.xv. tab. vi; subscr, vers: *Evv;* lectiones habet bonas; tractatus duo de evangeliorum discrepantia in historiis resurrectionis. Bentl. ϑ' (? cf supra, Evv 51). Grsb. cont locc sell, *S. c.* 1, p. clxxxxii s. Vidi 2 Maii 1883.

114. Lond. mus. Brit. Harl. 5540.
saec. XI (X?, Scholz. XIII), 13.5 × 10.5, membr, foll. 280, col. 1, ll. 20. litt mai atr (rubr m sec), max aur caer rubr; Carp,

capp-t, capp, titl, sect (non can); Ioh εὐ. ἐκ τοῦ κατὰ; errores ex itacismo: *Evv* cum comm manu ser; desunt Mt 17,4—18; 26,59—73; man rec suppl Mt 28,19—Mc 1,12: lectt bonas habet; sub fin exstat catechesis Chrys, *MPG Chrys*, vol. 8, coll. 721—724. A. 1617 erat Nicol. Fabri Dominicani. Grsb. cont *S. c.* 1, p. clxxxxiii s. Facs in *N. T. Gr.* Londin. Tayl. et Walt., a. 1837. Vidi 2 Maii 1883.

115. Lond. mus. Brit. Harl. 5559.

saec. X vel XI (Scholz. XII), 18.5 × 15, membr, foll. 271, col. 1, ll. 19; capp, titl, sect, passim can: *Evv;* textus Griesbachio teste multa habet haud vulgaris indolis; desunt Mt 1,1—8,9; Mc 5,23—36; Lc 1,78—2,9; 6,4—15; Ioh 10,3—16; 11,2—[20; 11,25—28; 11,31 mut]—21,25. Smyrnae a. 1724 fuit B. Mouldi. Grsb. cont *S. c.* 1, p. clxxxxv s. Vidi 2 Maii 1883.

116. Lond. mus. Brit. Harl. 5567.

saec. XII, 16.6 × 13.1, membr, foll. 300, col. 1, ll. 23; litt mai rubr, max color; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20) (non can), lect, init, ἀναγν, syn, men (vett et nova): *Evv.* A. 1649 fuit Athanasii monachi, a. 1724 Bernardi Mouldi tunc Smyrnae degentis. Grsb. cursim cont *S. c.* 1, p. clxxxxvii s., quo teste (cum ℵ* al² vv) om ἐπὶ τῇ Ioh 5,2. Vidi 3 Maii 1883.

117. (Apl 6) Lond. mus. Brit. Harl. 5731.

saec. XV, 20.5 × 14.8, chart, foll. 202 (ex 16 foliis fasciculi constant), Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20) (non can), lect, init, syn, men, subscr (Mc et Ioh ut cod *A*, cf supra, p. 339), στίχ, pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—18 et 15,18—39. Subiungitur foll. 183—202 men cum lectt ex Apostolo. Olim Ricardi Bentleii 148. A. 9. xxxvi. Grsb. cont *S. c.* 1, p. clxxxxix—ccii. Vidi 7 Maii 1883.

118. Ox. Bodl. Misc. 13.

saec. XIII, in 4, membr, foll. 256, (sect m ser Mc 234 : 16,9), lect, init, ἀναγν, (syn et men m post): *Evv;* man ser suppl (chart) Mt 1,1—6,2, (membr) Lc 13,35—14,20 et 18,8—19,9, (chart) Ioh 16,25—21,25. Olim Marshii (24) archiepisc. Armachani († 1713). Grsb. diligenter cont *S. c.* 1, p. ccii—ccxxiii. Textum plurima bonae notae cum 1.209.131 habere testantur WH *Intr.* § 211. Vidi 23 Febr 1883.

119. Par. nat. Gr. 85.

saec. XII vel XIII, 22.9 × 16, membr, foll. 237, col. 1 (15.5 × 10), ll. 23; litt mai rubr, max aur; prol (πρόγραμμα, προθεωρία), capp-t, capp, titl, sect (Mc 236 : 16,12) (non can), hic illic lect, subscr, στίχ, vers, pict: *Evv.* Olim Tellerii 57 (vide cod. 11). Abbas de Louvois cont in usum Kusteri (Paris. 5). Grsb. cont. *S. c.* 1, p. cxlviii s.: plurima cum 120 communia habere, et horum codicum

vel utrumque vel alterutrum Colinaeo in N. T. edendo (a. 1534) praesto fuisse idem testatur. Martin. p. 51. Vidi 2 Iul 1885.

120. (Evl 312) Par. nat. Suppl. gr. 185.
saec. XII (Scholz. XIII), 18.3 × 13.7, membr, foll. 177, col. 1 (12 × 8), ll. 30; litt mai aur; foll. 154—177 Evl saec. X, col. 1, ll. 24.27, litt mai rubr flav, tituli silaceo liti; capp, titl, sect (non can); memb med vel ten, disp usit, atr nig; ˜ supra nomm propr: *Mt Lc Ioh* (Mc = foll. 40—67 exscisso); Ioh 1,1—22 man nov; de textus cum Evv 119 affinitate cf 119. —— *Evl* mut continet lectiones inde a die quinto hebdomadis sacrae usque ad finem menologii. Olim Dav. Chambelli, postea monasterii s. Victoris Parisiensis. Videtur fuisse Stephani ιδ'. Griesb. cont, *S. c.* 1, p. cl—clii. Martin. p. 52 et 166. Vidi 28 Oct 1885.

121. Par. s. Genovefae A. o. 34, olim 4. A. 34.
a. 1284, 20 × 15, membr, foll. 241, col. 1, ll. 24; litt mai rubr, max color; ˜ supra nomm propr; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20) (non can), lect, init, syn, men, subscr: *Evv;* deest Mt 5,21—8,23; lectiones bonae non prorsus desunt. Manu Ioasaphi scriptus. Grsb. cont *S. c.* 1, p. ccxxiii s. Frustra quaesivit Scholz. Tischendorf. perlustravit. Martin. p. 52.53. Vidi 20 Aug 1884.

122. (Ac 177 P 219) Lugd. Bat. bibl. publ. Gr. cod. 74 A.
saec. XII, 18.1 × 14.1, membr, foll. 222, col. 1 (12.4 × 9), ll. 30.32; litt mai rubr, max virid in rubr; membr crass, atr fusc, disp et lin usit; compendia multa; Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,8), can, lect, versus heroici, στίχ, men: in Act Cath Paul habet Euth omissis multis: *Evv Act Cath Paul* (Hebr Tim); desunt Act 1,1—14; 21,15—22,28; 1 Ioh 4,20—Iud fin; Rom 1,1—7,13; 1 Cor 2,7—14,23. Sub finem evangeliorum ἑρμηνεία διαφόρων κεφαλαίων ἀπορουμένων quaestionibus et responsionibus 27. Manu Basilii monachi et diaconi scriptus vel saltem rubricatus. Olim Meermani 116; cum Meerm. 117 (Evv 562) et 118 (Ac 178 P 242 Ap 87) a. 1824 venditus. Iac. Dermoutius cont, *Collect. crit. in N. T.* pars 1, Lugd. Bat. a. 1825. Vidi Lipsiae 8 Dec 1888.

123. Vind. caes. Nesselii 240, olim Lambec. 30.
saec. XI (X?), 20.8 × 15.3, membr, foll. 328 (330), col. 1 (Mt fol. pr. col. 2), ll. 18; litt mai atr, max color; membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt in lin, optime exaratus; Carp, Eus-t, proll, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), (non can), pict, subscr: *Evv.* Augerus Gislenius Busbeqius (*1522, †1592: *A. G. Busbequii D. legationis Turcicae epistolae quatuor*, Hanoviae a. 1605, p. 295: litteris 16 Dec 1562 datis). Caroli V legatus ad Turcas codicem Constantinopoli

in Europam pertulit. Treschov. (cf Evv 3) p. 32—34 de codice disseruit. Alter. et Birch. cont. Vidi 17 Mart 1887.

124. Vind. caes. Nesselii 188, olim Lambec. 31.
saec. XII, 21.8×18, membr, foll. 180, coll. 2, ll. 25; litt mai rubr item caerul in atr, max rubr et caerul; membr crass, disp ut apud Latinos, lin inusit, atr fusc et fusconig, litt infra lin; Carp, Eus-t, item harmonia in ima pagina, capp-t, capp, titl, sect, can, syn, men: *Evv;* deest Lc 23,31—24,28; insunt emendationes a manu prima ut ad Mc 2,14 Lc 3,1. In Calabria exaratus, fuit Leonis cuiusdam. Iohannes Sambuci „Pannonii Caesaris cons. et historicus" Neapoli Vindobonam detulit (a. 1564?). Cont Treschov. Alter. Birch. denique Emm. Hoffmannus in usum T. K. Abbotti (vide Evv 13) apud quem facs invenitur. Affinis codicum 13.69.346. Vidi 15 Mart 1887.

125. Vind. caes. Suppl. Gr. 50*, olim Kollar. 6.
saec. X (XI?), 22.3×17.4, membr, foll. 306, col. 1, (14.1×9.2), ll. 23, litt mai aur, max et orn color; membr crass, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin; ˜ ante partem alteram vocabuli in duas lineas divulsi; (arg et prol Cosm m post), capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, (lect, init m post), pict, (subscr, στίχ, vers m post): *Evv;* manus post add etiam nonnulla de geneal Mariae et de resurr et multa inter lineas correxit. Cont Treschov. Alter. Birch. Vidi 19 Mart 1887.

126. Guelferbytanus 16. 6. Aug. Quarto.
saec. XI, 21×15.5, membr, foll. 219, col. 1, ll. 26, Eus-t, prol, capp-t, (lect, syn m post), pict; *Evv:* textu minus usitato. Cf I. F. Heusinger. *Progr. de IV evv. cod Graeco,* Guelferb. a. 1752, item Knittel., *Neue Krit. üb. 1 Joh. 5, 7,* Brunsv. a. 1785, p. 365 ss. Tischendorf. perlustr.

127—181 Romanos perl, nonnullos cont Birch. a. circ. 1782.

---

127. Rom. Vat. Gr. 349.
saec. XI, 32.4×25.8, membr, foll. 378, col. 1 (14.5×11), ll. 16, litt mai rubr; membr crass, disp usit, lin inusit, atr fusc, litt infra lin; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), (non can), lect: *Evv;* rarissime additur comm, cui tamen spatium lineaeque vacant. Birchius cont. Vidi 26 Mart 1886.

128. Rom. Vat. Gr. 356.
saec. XIII vel XIV (Birch. XI), 32.2×24.4, membr, foll. 370, col. 1 (17.8×12.8), ll. 18, litt mai rubr; membr alb, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin; scriptura similis codici Evv 80; arg, capp-t cum harm, capp, titl, subscr, στίχ, vers, tabularum pictarum spatium vacat. Birch. perlustr. Vidi 26 Mart 1886.

129. Rom. Vat. Gr. 358.
saec. XII, 28.7×22.6, membr, foll. 355, col. 1 (13.1×8.6), ll. txt 18 comm 44, litt mai rubr; membr ten et med, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin; Carp cum additamento, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, syn, men, pict, vers: *Evv* cum comm (in Mc Vict) ex Eus Isid Cyr etc; Ioh 8,3—11 additur sub finem, fol. 355, his praemissis: *τὸ περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ κεφάλαιον ἐν πολλοῖσ ἀντιγράφοισ κείμενον γεγράφαμεν.* Scriptus manu Eustathii *ἐν μικρῷ χρόνῳ.* Nicolaus de Cusa (vide Evv 87) emit Constantinopoli a. 1438. Birch. perl. Vidi 26 Mart 1886.

130. Rom. Vat. Gr. 359.
saec. XV vel XVI (Birch. XIII), 28.4×21.1, chart, foll. 229, coll. 2 (20.6×6.5; 2 coll = 14), ll. 26, litt mai rubr, max color; chart alb, atr nig; capp Latt: *Evv* Gr-Lat; Graeca ad dextram; Ioh. 19,12—fin deest; textus Gr ad textum Lat saepe conformatus. Scriba erat Latinus. Birch. cont. Vidi 26 Mart 1886.

131. (Ac 70 P 77) Rom. Vat. Gr. 360.
saec. XIV vel XV (Birch. XI), 23.5×17.5, membr, foll. 233, coll. 2 (15.4×4.8: 2 coll = 11), ll. 37, litt mai rubr; membr crass, disp usit sed foll. 10 in fascic; lin inusit, atr subnig; Carp, Eus-t, capp-t, sect (Mc 234:16,9), (non can), (lect, init m sec), syn, men, subscr, *στίχ*, vers; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Hebr Tim); m pr multa correxit; textus bonae notae, cf WH *Intr.* § 211. Aldus Manutius Pauli filius codicem bibliothecae Vat, Sixto V papa (a. 1585—1590), dono dedit. Concluditur ex consonantia textus cum editione *N. T. Gr.* Aldina anni 1518 hunc codicem in eam editionem edendam adhibitum esse. Birch. cont evangelia. Ex errore Scholz. quarto loco „Ap 66" designavit, deest vero Apoc. Vidi 26 Mart 1886.

132. Rom. Vat. Gr. 361.
saec. XII vel XIII (Birch. XI), 27×15.9, membr, foll. 289, col. 1 (12.9×9.8), ll. 20, litt mai rubr; membr med, disp et lin usit, atr fusconig, litt infra lin; ˜ ante partem alteram vocabuli in duas lineas divulsi; ˜ supra nomm propr; Eus-t, prol usit (in Ioh non usit), capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, (lect, init m sec), subscr, (syn, men m al), pict in aur: *Evv;* Ioh 8,8 add *ἐνὸσ ἑκ. αὐτ. τὰσ ἁμαρτ.* Birch. cont locc sell. Vidi 27 Mart 1886.

133. (Ac 71 P 78) Rom. Vat. Gr. 363.
saec. XI, 20.1×16.3, membr, foll. 332, col. 1 (15×10.3), ll. 29, litt mai aur; membr med, disp usit, lin vix usit, atr nig, litt infra lin; arg, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), (non can), lect, init; subscr, syn, men, pict, vers; Euth: *Evv Act*

Cath Paul (Phm Hebr); hic illic lectt varr in mg. Birch. cont locc sell. Vidi 27 Mart 1886.

134. Rom. Vat. Gr. 364.
saec. XII (Birch. XI), 21.5×15.9, membr, foll. 297, col. 1 (13.9×9.7), ll. 20, litt mai aur; nitide exaratus; membr nunc ten nunc crass, disp et lin usit, atr fusc, litt infra vel ex incuria in lin; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, syn, men, pict: *Evv;* adult deest. Birch. cont locc sell. Vidi 27 Mart 1886.

135. Rom. Vat. Gr. 365.
saec. X, 24.5×20.2, membr, foll. 174, col. 1 (16.5×11.3), ll. 25, litt mai nig; membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt supra lin; capp-t in unum sub fin conlectae (cf Evv 12) (tab in Ioh deest), capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), subscr, pict, vers: *Evv;* foll. 1—25 Mt 1,1—20,12 saec. XV, chart; adult sub fin (cf supra, vol 1, p. 328). Birch. cont locc sell. Vidi 27 Mart 1886.

136. Rom. Vat. Gr. 665.
saec. XIII, 24.7×17, chart, foll. 235, col. 1 (18.1×12.1), ll. 32: *Mt Mc* cum comm Euth Zig: deest Mc 15,1—fin. Birch. cont locc sell in Mt. Vidi 29 Mart 1886.

137. Rom. Vat. Gr. 756.
saec. XI vel XII, 28.6×21.5, membr, foll. 300, col. 1 (14.5 ×11.8), ll. 19; membr crass, atr fusconig; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8; in comm 234:16,9), (non can), syn, men, pict: *Evv* cum comm (Mc Vict). Olim *φραγκίσκου ἀκκίδου εὐγενοῦσ κολασσέωσ* qui Romam detulit a. 1583. Birch. cont. Vidi 29 Mart 1886.

138. Rom. Vat. Gr. 757.
saec. XII, 30.1×23.3, membr, foll. 380, col. 1, ll. 37: *Evv* cum comm (Mc Vict); Mt 1,1—4,11 et capp-t et vers m rec. Birch. et Scholz. cont locc sell. Burgon. perlustr. Vidi 29 Mart 1886.

139. Rom. Vat. Gr. 758.
saec. XII, 37.6×27.7, membr, foll. 233, col. 1, ll. var: *Lc Ioh* cum comm. Inscribitur annus 1173 m quidem ser, ut puto tamen post m pr repetitus. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 29 Mart 1886.

140. Rom. Vat. Gr. 1158.
saec. XII, 23.6×17, membr, foll. 408, coll. 2 (14.5×4.4; 2 coll = 9.8), ll. 22, membr med et crass, atr subnig, scriptura similis codici Evv 80; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, pict: *Evv.* Regina Cypri codicem Innocenti VII papae (a. 1404—1406) dono dedit. Birch. et Scholz. cont locc sell. Lc 1,64 habet *καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ διηρθρώθη* ut editio Complutensis. Vidi 29 Mart 1886.

141. (Ac 75 P 86 Ap 40) Rom. Vat. Gr. 1160.
saec. XIII vel XIV, 23.4×16.7, membr, voll. 2, foll. 400, col. 1 (14.7×8.4), ll. 26; – ante partem alteram vocabuli in duas lineas divulsi; scriptura scholae Ioasaphi; arg, capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc*. Birch. perl. Scholz. cont locc sell. Vidi 29 Mart 1886.

142. (Ac 76 P 87) Rom. Vat. Gr. 1210.
saec. XI (Birch. XII), 12×8.3, membr, foll. 324, col. 1 (8.9×5.5), ll. 30, litt mai aur, membr ten, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin, scriptura nitida minutissima; capp-t m sec in unum sub fin conlectae (vide Evv 12), capp, titl, (syn, men anni 1447), subscr, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); lect varr nonnullae in mg; Psalmi et cantica sub init foll. 1—72. Birch. et Scholz. cont. Vidi 30 Mart 1886.

143. Rom. Vat. Gr. 1229.
saec. XI, 32.1×24.6, membr, foll. 275, col. 1 (19×10.5), ll. 24, litt mai aur; membr crass, disp et lin usit, atr fusconig, litt infra lin; capp-t, capp, titl, sect passim, can passim, pict: *Evv* cum comm (Mc Vict). Paulo IV papae (a. 1555—1559) ut videtur dono datus. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 30 Mart 1886.

144. Rom. Vat. Gr. 1254.
saec. X vel XI, 15.5×11.8, membr, foll. 267, col. 1 (11.1×7.1), ll. 21, litt mai rubr in nig; membr ten, disp usit, lin inusit, atr suffusc, litt infra lin sed rectae optimae; Eus-t, capp-t litt uncc, capp, titl, sect (Mc 240:16,9), (non can), lect: *Evv*; (f. 1—35 Mt 1,1—11,11 et f. 241—268 Ioh 14,1—fin item quaedam Maximi et chron saec. XIV). Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 30 Mart 1886.

145. Rom. Vat. Gr. 1548.
saec. XI (Birch. XIII), 17.6×13, membr, foll. 161, col. 1 (11.4×7.6), ll. 17, litt mai rubr; membr crass, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin, scriptura singularis, paragraphi multi; prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect, can, lect: *Lc Ioh;* desunt Lc 4,15—5,36 Ioh 1,1—26; f. 64—75 Lc 17—21 multaeque emendationes manu Nicolai presbyteri *περρεττ. χώρασ βαδουλτ* (?) saec. XV vel XVI; Ioh 5,4 asteriscis notatur; adult habet schol: *τοῦτο τὸ κεφάλαιον ἐν πολλοῖσ ἀντιγράφοισ οὐκ ἔστι, ἀπὸ τό· ἄγουσι δὲ οἱ γραμμ., μέχρι τό· οὐκέτι ἁμαρ.* Blanch. cont locc sell et edidit facs *Ev. qdr.* 2,1, p. 505.493. Birch. et Scholz. inspex. Vidi 31 Mart 1886.

146—153 codd Palat.-Vat., olim electoris Palatini, dono dedit Maximilianus elector Bavariae Urbano VIII papae (a. 1623—1644).

Catalogum instruxit v. cl. Henricus Stevensonus, pater: *Codd. mss. Palatini Graeci*, Romae a. 1885.

---

146. Rom. Vat. Pal. Gr. 5.
saec. XII, 31.1×23.5, membr, foll. 265, col. 1 (txt 11.2×9.6; comm 21×18.2), ll. txt 13 comm 34; litt mai rubr; membr med, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin, capp-t in Mc, sect, can: *Mt Mc* cum comm. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 7 Apr 1886.

147. Rom. Vat. Pal. Gr. 89.
saec. XIV (Birch. XI), 16.6×13, membr, foll. 351, col. 1 (11.9×7.7), ll. 20, litt mai rubr; membr ten alb, disp et lin usit, atr suffusc vel subnig, litt infra lin; ~ ante part alt vocabuli in duas lineas divulsi; prol usit, capp-t, capp, titl, syn, men, subscr, στίχ: *Evv*. Birch. et Scholz. perlustr. Vidi 7 Apr 1886.

148. Rom. Vat. Pal. Gr. 136.
saec. XI (Birch. XIII), 19.1×10.5, membr, foll. 153, col. 1 (11.8×10.8), ll. 21, litt vix mai nig; membr ten et med, disp et lin usit, atr subnig, litt infra lin, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, syn: *Evv* cum schol nonnullis; textus haud malae notae. Birch. et Scholz. cont. Vidi 9 Apr 1886.

149. (Ac 77 P 88 Ap 25) Rom. Vat. Pal. Gr. 171.
saec. XV (Birch. XIV), 35.5×23.4, membr, foll. 179, col. 1 (22.6×13.9), ll. 34, litt mai rubr; membr ten alb, atr subnig; foll. 10 in fascic; lect; prol in Cath et Paul: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc*. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 7 Apr 1886.

150. Rom. Vat. Pal. Gr. 189.
saec. XI (Birch. XII), 11.6×8.7, membr, foll. 331, col. 1 (7.3×4.7), ll. 23, litt mai aur; Eus-t, prol, arg, capp-t, sect, can, lect, init, syn, men, subscr, στίχ, vers, pict (Mc βάπτισμα: ῑ̄σ̄ nudus): *Evv*. Birch. et Scholz. cont. Vidi 9 Apr 1886.

151. Rom. Vat. Pal. Gr. 220.
saec. X (Birch. XI), 24.5×17.5, membr, fol. 224, col. 1 (14.4×8.3), ll. 28; litt mai nig, max color aur; membr ten, disp et lin usit, atr fusconig, litt supra lin; litt ad dextr inclinatae et satis magnae; schol uncc; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), pict: *Evv* cum scholiis; textus haud malae notae; adult et Mt 16,2.3 desunt; f. 61r—96r inter Mt et Mc multi tractat de Christi familia etc ex Eus Afric et al; sub init m post interpr nomm Hebr. Olim *νικολάου γαϊτάνου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ*. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 9 Apr 1886.

152. Rom. Vat. Pal. Gr. 227.
saec. XIII, 21.7×16, membr, foll. 308, col. 1 (13.9×9.2), ll. 20, litt mai caerul; membr ten, atr fusconig, disp usit; (non prol), capp-t, capp, titl, pict: *Evv;* f. 308v Ioh 21,24 fin 25 m post in rasura. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 9 Apr 1886.

153. Rom. Vat. Pal. Gr. 229.
saec. XIV (Birch. XIII), 21×13.6, chart, foll. 266, col. 1 (14.6×8.9), ll. 25, litt mai rubr; chart fusc, atr fusc; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, init, syn, men, subscr plen, στίχ, vers: *Evv;* f. 1—19 minores al manu? Birch. inspexit. Scholz. cont maximam codicis partem. Vidi 9 Apr 1886.

154—156 codices Reginenses sive Alexandrinos quos card. Azzolino legaverat Christina Sueciae regina, Romae Alexandra cognominata, Alexander VII papa (a. 1689—1691) bibliothecae Vaticanae pretio comparavit.

---

154. Rom. Vat. Reg. Gr. 28.
saec. XIII (Birch. XV), 26.3×20.7, chart, foll. 355, col. 1 (23×15.6), ll. 40, litt mai rubr; chart fusc, atr nig: capp, sect, (non can), (lect, syn, men m ser): *Evv* cum comm Thphyl; manus a. 1442 folia nonnulla supplevit, e quibus ult Birchium de codicis aetate fefellit. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 3 Apr 1886.

155. Rom. Vat. Reg. Gr. 79.
saec. XIV (Birch. XI), 15.3×11.3, membr, foll. 306, col. 1 (10.4×6.9), ll. 20, litt mai rubr, membr med, atr suffusc; litt infra lin; capp, titl (sect [Mc 241:16,20] m ser?), syn, subscr, στίχ: *Evv;* f. 1—8 lect nonnullae ex Paul m post. Andreas Rivetus Lugdunensis (a. 1644?) codicem D. T. Rutgersio apud Ordines foederati Belgii legato Suecico dono dedit; cuius affinis Daniel Heinsius in libro, *Sacr. Ex. ad N. T.* Lugd. Bat. a. 1639 citavit; post quem possedit Nic. Heinsius. Wetstenio fuit 99. Birch. et Scholz. cont locc sell. V. cl. Oscar de Gebhardt inspexit a. 1882. Vidi 5 Apr 1886.

156. Rom. Vat. Reg. Gr. 189.
saec. XII, 12×10, membr, foll. 244, col. 1 (8.2×6.7), ll. 23, litt mai aur; membr ten, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can): *Evv.* "Ex bibliotheca Goldasti" legitur f. 1. Birch. et Scholz. cont locc sell. Gebhardt. inspexit a. 1882. Vidi 5 Apr 1886.

157. Rom. Vat. Urbinas Gr. 2.
saec. XII, 18.7×13.5, membr, foll. 325, col. 1 (14.1×9.4), ll. 22, litt mai aur; membr ten vel med, disp et lin usit, atr fusc,

litt infra lin, nitide scriptus; Carp cum additamento, prol multi, Eus-t, capp-t, capp, titl, lect, subscr ut A^{evv}, pict (man Ioh Proch), vers: *Evv;* textu crebris haud unius stirpis lectionibus antiquis praeclaro; vide W H *Intr.* § 211 fin; cf etiam v. cl. Theod. Zahn. *Gesch. d. N. T. Kanons*, vol. 1, p. 456, adn. 2, 457, adn. 1, cui videtur hic cod paucis Marcionis textus testibus plus semel accedere. Scriptus (a. 1128?) in usum Iohannis II Porphyrogeniti (a. 1118—1148). Olim Urbini repositum cum aliis libris Urbinatibus Clem. VII (a. 1523—1534) in biblioth. Vatic. transtulit. Blanchin. (cf Evv 145) cont locc sell, p. 505 et facs p. 493. Birch. *Varr. lect in evv.* a. 1801, p. xxxi—xxxvii item facs, item Scholz. cont. V. cl. W. H. Simcoxius cont Mart Apr 1886. Vidi 5 Apr 1886.

158. Rom. Vat. Reg. Pii II. Gr. 55.
saec. XI, 9×7.8, membr, foll. 235, col. 1 (5.8×4.2), ll. 20, litt mai aur; membr ten, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin, omnia abbreviata; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, hic illic lect: *Evv;* Ioh 21,11—fin m post saec. XIII vel XIV. Cum esset olim e libris Pii II (a. 1458—1464) iubente Clem. XI in biblioth. Vat. cum ceteris transiit. Birch. Scholz. Duchesnius perl; cf idem Duchesn. *De codd. MSS. Gr. Pii II. in biblioth. Alex.-Vat.* Paris. a. 1870, p. 1—3. 30. Vidi 5 Apr 1886.

159—168 in bibliotheca a Franc. II. card. Barberino in familiae suae palatio Romae saec. XVII Leone Allatio adiuvante condita servantur.

---

159. Rom. Barb. IV. 64, olim 8.
saec. XI, 26.3×20.6, membr, foll. 203, col. 2 (16.3×5.5; 2c = 12.5), ll. 25; litt mai rubr; membr crass, disp et lin usit, atr subnig, litt infra lin; (Carp, Eus-t, capp-t Mt saec XVI), capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), can, lect, subscr, (syn, men saec. XVI): *Evv;* habet titl εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ; f. 1—8. 185—203 chart saec. XVI. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 8 Apr 1886.

160. Rom. Barb. IV. 27, olim 9.
a. 1123, 22.6×18, membr, foll. 216, col. 1 (15.7×10.7), ll. 23, litt mai rubr; membr crass, disp usit, atr fusc, litt infra lin; ι adscr; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, subscr, vers in Lc: *Evv.* Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 8 Apr 1886.

161. Rom. Barb. III. 71, olim 10.
saec. X vel XI, 20.4×15.7, membr, foll. 203, coll. 2 (14×4.6; 2c = 10.2), ll. 24, litt mai rubr in aur; membr crass, disp usit, lin

inusit, atr fusconig; litt infra et in et supra lin; capp-t, capp, titl cum harm, sect, can, (lect m sec), vers: *Evv;* deest Ioh 16,4—21,25; propter lect Occid e. g. Ioh 3,6 7,29 Lc 24,25 dignus qui conferatur. Birch. perlustr. Vidi 1 Apr 1886.

162. Rom. Barb. IV. 31, olim 11.

a. 1153, 23.4×17, membr, foll. 248, col. 1 (17.1×11.3), ll. 23; litt mai aur, max color; membr ten et med, disp usit, atr nig; pagina prima cuiusque evangelii auro scripta; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), (non can), pict, subscr: *Evv.* Manu Manuelis presbyteri κονκελλάρου τοῦ ἁγίου στεφανίτου. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 8 Apr 1886.

163. Rom. Barb. V. 16, olim 12.

saec. XI, 28.4×20.2, membr, foll. 173, coll. 2 (20.6×6; 2c = 14), ll. 33, litt mai color singul ut apud Occid; membr crass, disp usit, atr nig; Eus-t, capp-t, capp, (non titl), sect (Mc 237:16,15), can, lect plen, init, syn, men, subscr, ῥήμ, στίχ, pict: *Evv.* Birch. inspexit. Perperam dixit Scholz. inesse „solummodo pericopas in ecclesia legi solitas". Vidi 8 Apr 1886.

164. Rom. Barb. III. 38, olim 13.

a. 1039 (sic), 17.4×13.7, membr, foll. 214, col. 1 (12.8×9.5), ll. 27, litt mai rubr; membr crass, atr nig et fusconig; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237:16,15), can, lect, (syn, men m sec), subscr ut *A*, στίχ, κεφ, pict: *Evv;* f. 15.16 Mt 7,12—8,4 m post. Manu Leonis presbyt. et calligraphi scriptus. Bartholomaeus quidam emit Hierosolymis a. 1168. Birch. et Scholz. cont. Vidi 1 Apr 1886.

165. Rom. Barb. V. 37, olim 14.

a. 1291 (sic), 30.4×20.4, membr, foll. 215, coll. 2 (22.1×6.3 Gr, 5 Lat; 2 coll = 12.5), ll.?; membr crass, disp usit, lin inusit, atr viridnig, litt infra lin et litt *Latt infra lin!*; Carp, Eus-t, capp-t in unum sub init conlectae (vide Evv 12), capp, titl (partim m ser), sect (Mc 236:16,12), can, syn, vers: *Evv* Gr-Lat, Latt ad dextram. Manu Romani hegumeni monasterii cuiusdam sancti Benedicti iussu Pauli archiepis. Rossanensis scriptus. Eugenia Iohannis Pontani (a. 1426—circ. 1503) filia codicem bibliothecae Barb. dono dedit. Birch. et Scholz. cont locc sell. V. cl. Victor Gardthausenius fusius de codice disseruit: *Sitzgsber. d. phil.-hist. Cl. d. sächs. Gesellsch. d. Wissensch.* vol. 32, Lipsiae 23 Apr. a. 1880, p. 73—78. Vidi 8 Apr 1886.

166. Rom. Barb. III. 131, olim 115.

saec. XIII, 21.3×16.5, membr, foll. 75, col. 1 (14.1×10.5), ll. 27, litt mai rubr; membr crass, disp usit, lin inusit, atr nig, litt infra lin; capp, titl, sect, can, lect: *Lc* 9,33—24,24 *Ioh* 1,23—fin;

Lc 22,43.44 et adult asteriscis notantur. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 1 Apr 1886.

167. Rom. Barb. III. 6, olim 208.

saec. XIII (Birch. XII, Scholz. XIV), 12.5×8.5, membr, foll. 264, col. 1 (9.9×5.2), ll. 25, litt mai aur; membr med, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin, ˜ ante partem alt vocabuli in duas lin divulsi; capp-t, capp, titl, subscr, (pict m post Ital?): *Evv;* adult signis damnatur. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 1 Apr 1886.

168. Rom. Barb. VI. 9, olim 211.

saec. XIII, 34×22, membr, foll. 217, coll. 2 (23.1×6.5; 2c = 14.8), ll.?; membr crass, disp usit, lin usit, atr fusconig; capp-t, capp; titl, sect, can; (Mc subscr, *ῥήμ, στίχ*): *Evv* cum comm Thphyl; sub init laesus madore; desunt Lc 24,13—53 Ioh 1,1—14. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 15 Apr 1886.

169. Rom. Vallicellianus B. 133.

saec. XI, 12×10, membr, foll. 249, col. 1 (8.4×6.2), ll. 19, litt mai aur; membr med, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin, nitide exaratus; prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8; m rec 241), can, subscr, syn, men, pict: *Evv;* adult deest. Ex libris Achillis Statii qui, bibliothecam s. Mariae in Vallicella sive patrum Oratorii s. Philippi Nerii fundavit; hodie possidet hanc bibl. Societas Romana. Vide Blanchin. *Ev. quadr.* pars 1, vol. 2, p. 530 s. et facs ante p. 527. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 25 Mart 1886.

170. Rom. Vallicell. C. 61.

saec. XIII vel XIV (item XV), 21.5×15.7, membr, foll. 277 (278. 279 vac), col. 1 (13.4×9.4), ll. 23, litt mai rubr; membr med et crass, disp et lin usit, atr subnig, litt infra lin (membr et atr ut Ioasaph, scriptura tamen rectior); (f. 142—fin man al disp et lin inusit; – ante partem alt vocabuli in duas lin divulsi; *ι* subscr); prol, arg, capp-t, capp, titl, sect, can (post f. 56 capp, titl, sect, can m ser), lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*, vers (syn, men, capp-t Mt sub fin m ser): *Evv*; Mt 1,1—Lc 16,7 m pr Lc 16,7—Ioh fin m saec XV. Blanch. (vide Evv 169), p. 533 s. et facs ante p. 527. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 25 Mart 1886.

171. Rom. Vallicell. C. 73 secundo.

saec. XIV (Mtf. XI), 14.4×10.9, membr, foll. 253 (f. 254 vac), col. 1 (8.5×6.5), ll. 20, litt mai rubr; membr crass, disp et lin usit, atr subnig, litt infra lin, *ι* post subscr sic *τω$_ι$*; prol (non usit), arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236:16,12), can, lect, subscr, vers: *Evv*. Vide Evv 54. Olim Statii ut Evv 169. Blanch. (vide Evv 169), p. 534 s. et facs ante p. 527. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 25 Mart 1886.

172. [Olim Rom. Vallicell. F. 90.
Blanch. (vide Evv 169), p. 529 s. et facs ex Ioh 1,1—4 ante p. 527, et Birch. (saec. XII, in 4, membr, foll. 217: *Evv.*) viderunt, hodie tamen (ita et iam a. 1818—1821, cf Scholz. *Bibl.-kr. Reise*, p. 114) nihil inest nisi Pentateuchus Hebr *typis* exscriptus. Fortasse alicubi in eadem bibliotheca latet.]

173. Rom. Vat. Gr. 1983, olim Basil. 22.
saec. XII vel XIII, 20×13.3, membr, foll. 155, coll. 2 (16.4×5.1; 2 c = 11), ll. 20, litt mai color in nig; color singul; membr crass, disp usit, atr subnig, litt infra lin, errores multi ex itacismo; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, (vix can), lect, men, subscr, ϱ῾ήμ, στίχ: *Evv;* deest Ioh 13,1—21,25. Scholz. opinatur codicem „ad usum ecclesiae cuiusdam Asiae minoris" scriptum esse. Mihi videtur occidentalis esse. Olim monachorum s. Basilii. Blanch. (vide Evv 169), p. 516 et facs. Birch. Scholz. cont locc sell. Vidi 2 Apr 1886.

174. Rom. Vat. Gr. 2002, olim Basil. 41.
a. 1052 (sic), 24.6×19, membr, foll. 132, coll. 2 (18.2×6.5; 2 c = 15), ll. 30, litt mai rubr; membr crass, disp usit, lin inusit, atr fuscorubr, litt infra lin; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, subscr, ϱ῾ήμ, στίχ: *Evv;* desunt Mt 1,1—21 Ioh 1,1—27 8,47—21,25. Scriptus manu Constantini πρωτοπαππᾶ (?) οἰκῶν ἐν πόλει ταβερνῶν· Georgila duce Calabro praefecturae praesidente. Blanch. (vide Evv 169), p. 517 et facs, Birch. Scholz. cont locc sell. Vidi 2 Apr 1886.

175. (Ac41 P194 Ap20) Rom. Vat. Gr. 2080, olim Bas. 119.
saec. X vel XI, 20.2×14.5, membr, foll. 247, col. 1 (16.9×10.5), ll. 35.37, omnia nig; membr med, disp usit, atr fusc; subscr; mut et permixt: *Evv Act* cum scholl uncc *Apoc Cath Paul* (Phm Hebr); deest Mt 1,1—4,17; de vero ordine librorum fidenter loqui nolo nam temporis angustiae ne eum accurate exquirerem prohibebant. Blanch. (ut Evv 169), p. 519a et facs, Birch. Scholz. cont locc sell. Vidi 2 Apr 1886.

176. Rom. Vat. Gr. 2113, olim Basil. 152.
saec. XIII (Birch. XII), 21.2×14.5, membr, foll. 77, coll. 2 (17.1×5; 2 c = 11.6), ll. 38, litt mai color; membr crass, disp et lin usit, atr subnig, vel fusconig, litt infra lin; capp, titl, sect, (non can), lect: *Evv;* desunt Mt 1,1—10,13 Ioh 2,1—fin; textus indolis singularis est. Blanch. (vide Evv 169), p. 518b et facs, Birch. et Scholz. perl. Vidi 3 Apr 1886.

177. Rom. Vat. Gr. (?), olim Basil. 163.
saec. XI, in 8, membr: *Evv;* deest Ioh 1,1—29. Blanchinus perlustravit, *Evangeliarium quadruplex*, Romae a. 1749, pars 1, vol.

2, p. 525. Birchius et Scholzius contulerunt locos selectos. Nescio an fortasse sit Vaticanus Gr. 2117 olim Basilianus 156; cf infra, Evv 870.

178. Rom. Angelicus A. 1. 3 (sic).
saec. XII, 37.9×29.7, membr, foll. 272, coll. 2 (26.5×8; 2c = 19.5), ll. 23, litt mai aur; membr crass, disp et lin usit, atr nigfusc, litt infra lin; Eus-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 234:16,9), (non can): *Evv;* deest Ioh 21,17—fin; titl evang ἐκ τοῦ κατὰ ut Evv 69. Olim ut Evv 87 monasterii Petrae vel Prodromi prope Cisternam Aetii Cstpoli; cf Geo. Codinum, *De antiquitatibus CP*, Bonnae 1843, p. 52, (et 82.91.111.126). Fuit cardin. Passionei. Hodie in bibliotheca Romana Eremitarum Augustinianorum Angelica dicta. Blanch. (vide Evv 169), p. 561 s. et facs p. 558, Birch. Scholz. cont locc sell. Vidi 30 Mart 1886.

179. Rom. Angelicus A. 4. 11.
saec. XII, 19.7×16.7, membr, foll. 248, col. 1 (13.1×11), ll. 22, litt mai rubr; membr med, atr fusconig, litt infra lin; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, et. harm in ima pagina, sect, init, (syn, men saec. XV vel XVI chart): *Evv;* f. 23.30 saec. XV chart; f. 214—218 saec. XV membr; Ioh 18,26—fin saec. XV vel XVI. Olim, ut 178, Passionei. Blanch. (vide Evv 169), p. 562, Birch. Scholz. perlustr. Vidi 30 Mart 1886.

180. (Ac 82 P 92 Ap 44) Rom. Propag. L. VI. 19, ol. 251.
saec. XIV et a. 1273, 18.7×13.5, membr, foll. ?, coll. 1 (13×9), ll. 22, litt mai rubr; membr ten et med, disp et lin usit, atr suffusc vel subnig, litt infra lin; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,19), can, lect plen; init, (syn, men saec. XV in chart): *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc* item itinerarium Pauli et tractatus de vita apostolorum et adsumptione Mariae; Apoc finit 22,20 ταῦτα: — ἀμήν. Ac C P Ap scripsit Iohannes ὁ θεοτοκίτης a. 1273. Olim (a Cypro delatus) Borg[3] (vide supra, T[e], p. 391). Zoega inspexit Evv in usum Birchii, cf Birch. *Var. lectt. ad Evv*, p. lvii., *ad Act*, p. xv, *ad Apoc*, p. xvi; in libris reliquis usus est Birch. Engelbrethi conlatione. Scholz. cont locc sell. Vidi 19 Apr 1886.

181. Olim Franc. Xav. cardinalis de Zelada.
saec. XI, in fol, membr, foll. 596: *Evv* cum schol. Birch. cont locc sell, *Var. lectt ad Evv*, p. lviii. Hodie latet.

182—198 sunt bibliothecae Laurentianae (s. Lorenzo) Florentiae, quam Cosmus de Medici († a. 1464) condidit, nepos Laurentius († 1494) amplificavit; cf A. M. Bandinium, *Cat. codd Gr biblioth. Mediceae Laurentianae*, Florent. a. 1764—1770, 3 tom in fol. Birch. Scholz. Burgon. (*Guardian*, 20 et 27 Aug. a. 1873) perlustraverunt.

182. Flor. Laur. VI. 11.
saec. XIV, (al. XII), 25.3×18, membr, foll. 226, col. 1 (16.5×10.3), ll. 24, litt mai et max et orn rubr; membr nunc ten nunc crass, disp et lin usit, atr nig et subnig, litt infra lin, scriptura similis Evv 80; capp-t, capp, titl, (subscr, vers in Lc): *Evv*. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 17 Mart 1886.

183. Flor. Laur. VI. 14.
saec. XII (al. XIV), 16.7×13.1, membr, foll. 349, col. 1 (9.2×6.8), ll. 19, litt mai aur; membr med, disp et lin usit sed foll. 10 in fasc, atr fusconig, litt infra lin; Eus-t, capp-t, capp (et. capp Latt m nov), titl, sect (Mc 234:16,9), can, (lect, ἀναγν continuo per Evv, syn, men a. 1418 ,αυιή·): *Evv*. Birch. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

184. Flor. Laur. VI. 15.
saec. XIII, 22.8×14.2, membr, foll. 72, coll. 2 (19.1×5; 2c = 10.8), ll. 49, litt mai rubr in nig; membr med, disp Lat, atr nig, lin in carnea; Carp, prol, capp-t, sect (Mc 236), can, lect: *Evv*. Birch. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

185. Flor. Laur. VI. 16.
saec. XIV (al. XII), 34.5×16.9, membr, foll. 341, col. 1 (14.8×8.5), ll. 21, litt mai rubr; membr ten et med, disp et lin usit, atr nig, litt infra lin; ~ interdum ante part alt saepe post part prior vocabuli in duas lineas divulsi; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20 sect in subscr 236), (non can), lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ (non syn): *Evv*. Birch. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

186. Flor. Laur. VI. 18.
saec. XI, 28.3×21.7, membr, foll. 266, col. 1 (11.6×8.5; comm 21.9×15.8), ll. 20 comm 48; litt mai rubr; membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233), can, syn, men, pict (in Mt: χυ de nube benedicit Mt): *Evv* cum comm (in Mc Vict). Manu Leontii calligraphi (eiusdem Evl 208?). Bandin. 1,130a—136a, edidit syn; facs tab. iii, 3.4, p. 164. Birch. et Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

187. Flor. Laur. VI. 23.
saec. XII, 20.1×16, membr, foll. 212, col. 1 (13.5×9.7), ll. 25; litt mai aur, max orn pict color; membr med, disp et lin usit, atr viridnig, litt infra lin; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237), (non can), subscr, pict (passim tabulae medio in textu intra exiguum trium linearum spatium optime pictae sunt): *Evv*. Band. 1,147s (pict p. 163, facs tab. iii, 9, p. 164), Birch. et Scholz. cont. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

188. Flor. Laur. VI. 25.
saec. XII, 15.2×11.6, membr, foll. 228, coll. 1 (10×7), ll. 26, litt mai rubr; membr crass, disp et lin usit, atr nig et fusc, litt infra lin; prol (Lc Ioh), capp-t (Ioh), capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, syn, men, subscr, στίχ: *Evv*. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

189. (Ac 141 P 239) Flor. Laur. VI. 27.
saec. XIV (Evv) et XII (Ac C P), 11.5×9.8, membr, foll. 452, col. 1 (6.6×4.9), ll. 24, litt mai rubr; membr ten, disp et lin usit, atr nig vel subnig, capp-t, capp, (non titl), lect, ἀναγν; Euth in Cath et P: *Evv Act Cath Paul;* Ac C P stant inter capp-t Lc et Lc! deest Ioh 19,38—fin. Band. 1,150b. edidit men. Birch. et Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

190. Flor. Laur. VI. 28.
saec. XIV (a. 1285 m rec in rasura), 14.3×11.3, membr, foll. 439, col. 1 (10.2×6.5), ll. 17; membr ten, disp et lin usit, atr subnig, litt infra lin; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, pict: *Evv*. Band. 1,156. Birch. et Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

191. Flor. Laur. VI. 29.
saec. XII, 13.2×9.5, membr, foll. 180, col. 1 (9.7×6.9), ll. 27; membr ten, disp usit (foll tamen 10 in fasciculo), lin vix usit, atr nig; prol, capp Latt, hic illic ἀναγν, subscr, στίχ: *Evv*. Band. 1,156a. Birch. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

192. Flor. Laur. VI. 30.
saec. XIII, 12×8.8, membr, foll. 200, col. 1 (8.8×5.1), ll. 28; litt mai rubr; membr crass, disp usit, lin inusit, atr subnig, litt infra, lin; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236), can plerumque in eadem linea, lect (sic), init, subscr: *Evv*. Birch. et Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

193. Flor. Laur. VI. 32.
saec. XII vel XIII (alii XI), 15.8×12.8, membr, foll. 165, col. 1 (11.5×6.6), ll. 27; litt mai aur; membr med, disp et lin usit, atr nig vel fusconig, litt infra lin; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (Mc 240 [sic]:16,19), (non can), (lect, ἀναγν m ser passim), pict (rad Ioh Proch): *Evv*. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

194. Flor. Laur. VI. 33.
saec. XI, 30.1×24.6, membr, foll. 263, col. 1 (12.2×10, comm 23.8×18), ll. 22 comm 50; membr crass, disp usit, atr fusc, litt sine lin (?), capp, sect (Mc 241:16,20), (non can), subscr, στίχ,

pict: *Evv* cum comm uberr (eodem atque Evv 34?); foll. 6 m nov supplet. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

195. Flor. Laur. VI. 34.

saec. XI, 27.8×22, membr, foll. 277, col. 1 (16.9×11, comm 25×17.5); ll. 25 comm 46; membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin; prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233), can, vers: *Evv* cum comm (Mc Vict abbreviat); foll priora Mt mut. Olim monasterii Cisterc. s. Salvatoris de Septimo. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

196. Flor. Laur. VIII. 12.

saec. XII, 24.6×18.4, membr, foll. 369 (numerata 15 Iun a. 1472), col. 1 (19.5×12.4), ll. 44; text et litt mai rubr, comm nig (ut Evv 254); membr crass, disp usit (saepe tamen foll. 6), lin inusit, atr nig; litt infra lin; prol, capp-t sub init in unum conlectae (vide Evv 12), capp, titl, pict (Lc habet discipulum; man Ioh Proch): *Evv* cum comm. Sub init foll. 4: saec. XIV, chart, col. 1, ll. 27: *Mt* 15,10—17,22. Olim Iohannis τοῦ χρυσάνθου. Laurentius de Medicis, cognomine Magnificus, conventui s. Marci de Florentia ord. Praedic. a. 1473 dono dedit. Blanch. *Ev. Quad.* pars 2, vol. 2, p. 584b. Birch. et Scholz. cont. Burgon. perl. Vidi 17 Mart 1886.

197. (Ac 90) Flor. Laur. VIII. 14.

saec. XI, 30.1×23.8, membr, foll. 154, col. 1 (20.2×13.7), ll. 23; (litt mai rubr m sec); membr med, disp et lin usit, atr fusc, litt nunc supra nunc in lin; prol, capp-t, capp, titl: foll. 26—154 *Mt* 24,3—*Mc* fin cum comm (Mt Chrys, Mc Vict). — Foll. 1—12: col. 1 (8.2×7.8), ll. 10 comm ll. 36: *Iac* 2,10—4,15 cum comm. Foll. 19—25: col. 1, ll. 34, Chrys quaest de Mt. Band. 1,354 s. et facs, tab. v, 1, p. 388. Birch. Scholz. Burgon. (?) perl. Vidi 17 Mart 1886.

198. Flor. Laur. Aedil. Flor. 221.

saec. XIII, 24×16.8, chart, foll. 171, col. 1 (17×10.2), ll. 29, litt mai rubr, chart fusc, atr fusc; Carp, Eus-t, capp-t, sect (Mc 241: 16,20), can (in eadem linea atque sect post Mc ιδ'), lect, init, (non ἀναγν), subscr: *Evv*; fol. 1 chart m ser. Olim bibliothecae Aedilium Florentinae ecclesiae. Cf. Bandin. *Biblioth. Leopoldin.*, vol. 1 (Flor. 1791), p. 534b. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

199—203 perlustravit Birch. Fuerant ante a. 1788, 199.200 in mon. s. Mariae ord. Bened., 201—203 in mon. s. Marci ord. Praedicat.

---

199. Flor. Laur. Conv. Sopp. 160, olim Badia 99 vel 67 A.C.

saec. XII, 14.2×11.9, membr, foll. 214, col. 1 (10×8), ll. 27, litt mai aur, membr med, disp et lin usit, atr fusconig, litt infra

lin; Eus-t, capp-t cum harm, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, harm in ima pagina, subscr, στίχ, vers, pict: *Evv* cum scholiis nonnullis; inest tractatus de concordia evangeliorum. Antonius Corbinellius († a. 1423) mon. s. Mariae dono dedit. Birch. et Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

200. Flor. Laur. Conv. Sopp. 159, olim Badia 69 vel 66 A.C. saec. XI (alii X), 22.4×17.5, membr, foll. 229, coll. 2 (15.1×4.7; 2 c = 11.1), ll. 25, litt mai aur, membr med, disp et lin usit, atr suffusc vel fusconig, litt infra lin; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, (syn, men saec. XIV): *Evv* cum scholl paucis in mg; insunt fragm. orat. Gregorii Nyss contr. Arianos, et ἑρμηνεία περὶ τῆσ γενεαλογίασ τοῦ χῡ. E libris monasterii s. Iustinae ord. Ben. Olim, ut Evv 199, Corbin. Birch. et Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

201. (Ac 91 P 104 Ap 94) Lond. mus. Br. Add. 11837. a. 1357, 34.7×27.1, foll. 493, coll. 2, ll. 22; arg, capp-t, capp, titl, (non sect, can), lect, init, ἀναγν, syn, subscr, στίχ, vers; Euth in Cath et Paul: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* insunt quaedam isagogica. Manu Methodii τοῦ θυτοραχενδύτου scriptus. Olim monasterii s. Marci fratr. Praedicat. Florent. Ioh. Bapt. Lamius partim cont (*de erudit. apost.* Flor. 1738) unde Wetst. lect nonnullas hausit. Birch. perl. Erat Sam. Butleri episc. Lichfeld. Grsb. ex errore bis numeravit 107 et 201. Bloomfield. perl. Scr. cont, *Coll.* p. xliv—xlvi signo m. Vidi 5 Maii 1883.

202. Lond. mus. Br. Add. 14774. saec. XII, 25.1×20.6, membr, foll. 278, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, init: *Evv;* ἐκ τοῦ κατὰ κ. τ. λ. (cf Evv 69); menda non desunt; conlatione dignus. Olim praed. s. Marci Florentiae num. 705. Birch. perl. Bloomfield. cont. Vidi 5 Iul 1883.

203. [Flor. bibl. nat. Convent. I. 10.7, olim praed. s. Marci. Flor. 707. saec. XVI, 22×14.7, chart, col. 1, ll. 26: *Evv Paul* (Phm Hebr) *Act Cath* lingua Graeca hodierna. Scholz. Birch. perl. Vidi 19 Mart 1886. Numero non dignus.]

204. (Ac 92 P 105) Bononiae bibl. universitatis 2775. saec. XIII (al XI), 19.7×13.7, membr, foll. 443, col. 1, ll. 25; prol, capp-t, capp, titl, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr). Olim monasterii s. Salvatoris Bonon. num. 640 (et 54). Birch. Scholz. cont locc sell. Burgon. (*Guardian* 1873, p. 143) et Gebhardt. perl. Vidi 12 Mart 1886.

205—215. 217 Venetos s. Marci perl. Birch. et Burgon.; cf. Anton. M. Zanettium, *Graeca d. Marci bibliotheca codicum MS per titulos*

digesta, (Venetiis) a. 1740. De Bessarionis codicibus a. 1468 bibl. Marc. datis cf Ioseph. Valentinellium, *Biblioth. MS. ad s. Mar. Ven. Codd. MSS. Latt.* vol. 1, Venetiis a. 1868, p. 10—55.

---

205. (Ac 93 P 106 Ap 88) Ven. Marc. 5.
saec. XV, 39.8×28, membr, voll. 2, foll. 441, col. 1, ll. 55.56; prol in Cath Paul, capp-t, capp, (et. capp Latt), titl, subscr: *V. T. Evv Act Cath Apoc Paul* (Phm Hebr): habet bonas lectiones. Scriptus ut videtur a Ioh. Rhosenio iussu Bessarionis card. († a. 1472) qui codices suos bibliothecae a. 1468 dono dedit. Perl Birch. Ex Evv 209 exscriptum esse quod ad Evv attinet hunc cod censet Rinck., ex unciali exemplari nunc deperdito utrumque codicem Burgonius (*Guardian*, 24 Sept a. 1873 et 1 Apr a. 1874, p. 384). Holmesii 68 in V. T. Vidi 5 Mart 1886.

205a. [(Ac 94 P 107 Ap 109) Ven. Marc. 6.
[206]. saec. XV, 38.3×27, membr (f. 1—190. 347—431; chart 191—346), foll. 431, col. 1: *V. T. Evv Act Cath Apoc Paul* (Phm Hebr). Olim Bessarionis „locus 1" ut Evv 205 „locus 41". Ex antecedente codice transcriptus est, ideoque nullum numerum sibi vindicat. Birch. et Burgon. perl. Holmesii 122 in V.T. Vidi 5 Mart 1886.]

207. Ven. Marc. 8.
saec. XI (al. X vel XII), 27.6×21.3, membr, foll. 267, coll. 2, ll. 22; Carp, (non Eus-t), prol in 4 Evv, arg, capp-t, capp, titl, sect, (Mc 241), (non can), syn, men, pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—13 Mc 1,1—11; adult sub fin Ioh. Olim Bessarionis. Birch. et Burgon. perl. Vidi 4 Mart 1886.

208. Ven. Marc. 9.
saec. XI (al. X vel XII), 17.9×14.4, membr, foll. 239, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can: *Evv.* Birch. et Burgon. perl. Vidi 24 Febr 1886.

209. (Ac 95 P 108 Ap 46) Ven. Marc. 10.
saec. XIV (al. XI vel XII) et XV, 19.5×12, membr, foll. 411, col. 1, ll. 27, prol, capp-t, capp (et capp Latt m nov), titl, sect (Mc 236), (non can), lect; Euth in Cath, Paul: *Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Evv Apoc* (Apoc est saec. XV, ll. 24, scriptura Evv 205 similis); plurima bonae notae in Evv habet cum Evv 1 communia, multa cum 118.131; codicis 205 fortasse parens. Olim Bessarionis qui in conc. Flor. a. 1439 secum habebat. Birch. Engelbreth. Fleck. Burgon. (*Guardian.* a. 1873, p. 1229) perl. Cf WH *Intr.* § 211. Vidi 24 Febr 1886.

210. Ven. Marc. 27.
saec. XI vel XII (Birch. X), 37.5×29.5, membr, foll. 372, col. 1, ll. var; capp, titl, pict: *Evv* cum comm (Mc Vict); deest Mt 1,1

—2,18 (m sec suppl Mt 1,1—3,6[sic]); *ἐκ τοῦ κατά* (cf Evv 69). Birch. et Burgon. perl. Vidi 1 Mart 1886.

211. Ven. Marc. 539.
saec. XII, 29.5×24, membr, foll. 280, coll. 2, Gr-Arab (Arab ad dextr), ll. 29. 26; capp-t in Lc, sect (Mc 236:16,12), can passim, syn, men, subscr, *ῥήμ, στίχ*: *Evv;* desunt Lc 1,1—2,32 Ioh 1,1—4,2; *ἐκ τοῦ κατά*; sub fin nonnulla habet de patriarchatibus etc, eadem ferè quae habet codex ut videtur affinis 346, cf Martin. *Quatre mss importants*, p. 54. Birch. cont locc sell. Burg. perl. Vidi 27 Febr 1886.

212. Ven. Marc. 540.
saec. XI (al. XII), 17.4×12.8, membr, foll. 273, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (Mc 241), (can m sec), lect, pict pulcherrimae (*βάπτισμα*: $\overline{\omega}$ nudus): *Evv;* f. 39—52. 190—201. 266—273 saec. XV. Birch. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 6 Mart 1886.

213. Ven. Marc. 542.
saec. XI, 20.8×16, membr, foll. 356, col. 1, ll. 18; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can (sect, can passim desunt), lect hic illic, (non *ἀναγν*), pict, vers: *Evv;* Ioh 19,6—21,25 saec. XIV vel XV. Birch. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 25 Febr 1886.

214. Ven. Marc. 543.
saec. XIV, 23.9×15.8, chart, foll. 227, col. 1, ll. 27; arg, capp-t cum harm, capp, (non titl, sect, can), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, vers: *Evv.* Birch. et Burgon. perl. Vidi 2 Mart 1886.

215. Ven. Marc. 544.
saec. X vel XI, 32.8×24.1, membr, foll. 271, col. 1, ll. 24 etc, litt supra lin; Carp, Eus-t, capp-t cum harm, capp, titl, sect (Mc 237:16,14), can, lect, init, syn, (pict m post): *Evv* cum comm (Mt Chrys, Mc Vict, Lc Tit, Ioh Chrys); similis Evv 20 et 300. Birch. et Burgon. perl. V. cl. Dan. Riccobonius cont in usum Burgonii. Vidi 1 Mart 1886.

216. [Olim Canonicii, qui e Corcyra in Italiam pertulit: *Evv* litt minutis. Munter. perl. Latet; cf tamen Evv 523.524.]

217. Ven. Marc. I. 3.
saec. XII (al. XIII), 20.6×15.7, membr, foll. 306, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236:16,12), (non can), vers: *Evv;* sub init quaedam tractatiunculae. Petrus de Montagnana a. 1478 Venetiis cod dono dedit congregationi canonicorum regular. Lateranen. s. Augustini „ita ut sit tamen ad usum doctorum canon. in monast. s. Ioh. in Viridario commorantium Paduae". Munter. perl in usum Birchii; item Burgon. Vidi 26 Febr 1886.

218. (Ac 65 P 57 Ap 33) Vind. caes. Ness. 23, olim 1.
saec. XIII, 31.9×22.4, membr, foll. 623, coll. 2, ll. 49.50; capp-t, capp, titl, sect, (non can), subscr; Euth: *V. T. Act Cath Paul* (Hebr Tim), *Apoc;* desunt Ap 13,5—14,8 15,7—17,2 18,10—19,15 20,7—22,21; lectt haud vulgares habet. In Italia puto scriptus. Busbeckius Constantinopoli Vindobonam pertulit. Treschov. inspexit. Alter. edidit (vide supra, p. 255 s). Birch. perl. Vidi 15 Mart 1887.

219. Vind. caes. Ness. 321, olim 32.
saec. XIII, 15.8×12, membr, foll. 232, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, subscr: *Evv.* Olim Ioh. Sambuci. Alter. cont. Vidi 17 Mart 1887.

220. Vind. caes. Ness. 337, olim 33.
saec. XIV, 9.7×6.8, membr, foll. 303, col. 1, ll. 22. litteris minutissimis; capp, titl, sect (Mc 234:16,10), lect, init, syn: *Evv.* Alter. cont. Vidi 18 Mart 1887.

221. [Vind. caes. Ness. 117, olim 38.
saec. X, 28×19.4, membr, foll. 251, col. 1, ll. 35. 41. 43: evangeliorum segmenta cum comm; vix biblicis adnumerandus textus haud integer. Busbeckius Cnstpoli pertulit. Vidi 16 Mart 1887.]

222. Vind. caes. Ness. 180, olim 39.
saec. XIV, 21.7×15.1, chart, foll. 346, col. 1, ll. 32: *Evv* cum comm; desunt Mt 1,1—6,19 Ioh 14,2—16,4 16,7 circ—fin. Busbeck. Cnstpoli pertulit. Vidi 17 Mart 1887.

223. [Vind. caes. Ness. 301, olim 40.
saec. X (al. XIV), 17.7×14.2, membr, foll. 115, col. 1, ll. 32: comm in Mt Lc Ioh sine textu non dignus numero. Vidi 17 Mart 1887.]

224. Vind. caes. Suppl. Gr. 97, olim Kollar. 8.
saec. XII, 14×11.8, membr, foll. 97, col. 1, ll. 19; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, subscr: *Mt.* In Calabria puto scriptus, Neapoli a. 1716 (fortasse ex archivio ss. Apostt.) erat Eusebii Caraccioli. Treschov. inspexit. Alter. cont. Vidi 19 Mart 1887.

225. Vind. caes. Suppl. Gr. 102, olim Kollar. 9.
a. 1192, 13.7×9.8, membr, foll. 171, col. 1, ll. 29; lect, init, *ἀναγν*, syn, men, pict rud: *Evv.* Manu Constantini *βισσχιανίτου* (?). Treschov. inspexit. Alter. cont. Vidi 19 Mart 1887.

226—233 Escurialenses Moldenhauerus in usum Birchii a. circ. 1783 tractavit. Locum habent in Em. Milleri libro: *Cat. des mss. grecs de la bibliothèque de l'Escurial*, Paris. a. 1848. V. cl. Ios. Ferd. Montanus codd quattuor bibliorum Graecorum, undeviginti Novi Testamenti

a. 1870 in usum v. cl. Guilelmi Kellii recensuit, qui catalogum cum Scrivenero communicavit. Cf Car. Graux. de codd Escurial.

---

226. (Ac 108 P 228) Escurial. χ. IV. 17.
saec. XI, in 8, membr, foll. ?; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, pict: *Evv Act Cath Paul* (?); praebet lectt bonae notae; m ser multa correxit; Moldenh. cont (Birch. Esc. 2).

227. Escurial. χ. III. 15.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 158; prol, capp-t, sect, pict: *Evv;* manus a. 1308 multa correxit; folia nonnulla transposuit bibliopegus. Olim Hurtadi de Mendoza. Moldenh. cont locc sell (Birch. Esc. 5).

228. (Ac 109 P 229) Escurial. χ. IV. 12.
saec. XIV, in 8, chart, foll. ?; Eus-t, syn: *Evv Act* [*Cath Paul* (Miller. Evv sola)]; adult deest. Olim Nicol. Nathanielis Cretensis, deinde Andreae Darmarii calligraphi Epidaurii. Moldenh. perl (Birch. Esc. 7).

229. Escurial. χ. IV. 21.
a. 1140, in 8, membr, foll. 296; (lect saec. XIV), pict: *Evv;* desunt Mc 16,16—20 Ioh 1,1—11; lectiones multas haud vulgares habet; manus saec. XIV multa correxit. Manu Basilii notarii Argyropoli. Moldenh. cont (Birch. Esc. 8).

230. Escurial. ψ. III. 5. (al. *Φ*, vel y).
a. 1013, in 4, membr, foll. 218, coll. 2; Carp, capp-t, syn, men, (syn, men dupl), subscr, *ῥήμ, στίχ*: *Evv.* Manu Lucae monachi et presbyteri. Moldenh. cont (Birch. Esc. 9).

231. Escurial. ψ. III. 6. (al. *Φ*, vel y).
saec. XII, in 4, membr, foll. 181; Eus-t, capp-t, lect, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv;* glossam Latinam interlinearem in Mt habet; adult signis damnat manus post quae hic illic schol addit. Moldenh. cont locc sell (Birch. Esc. 10).

232. Escurial. ψ. III. 7. (al. *Φ*, vel y).
a. 1302, in 4, membr, foll. 288, titl, syn, dupl: *Evv.* Moldenh. perl (Birch. Esc. 10).

233. Escurial. *Υ*. II. 8.
saec. XIII (al. XI), in 8, partim membr partim chart, foll. 279, coll. 2, propter scribendi compendia difficilis lectu; prol, Eus-t, capp-t, *ῥήμ, στίχ*: *Evv* cum comm teste Moldenh. inedito. Olim Matthaei Dandoli (num. 80) Veneti (Birch. Esc. 12).

234. (Ac 57 P 72) Havniensis reg. theol. 1322, olim 1.
a. 1278, 25.3×18.5, membr, foll. 315, coll. 2, ll. 35; Carp, Eus-t, capp-t, lect, syn, men; Euth: *Act Paul* (Phm Hebr) *Cath*

Evv; m ser multa correxit. Manu Theodori Hagiop. (vide Evv 74). Olim Fridr. Rostgaardi qui hunc cod et Evv 235 Venetiis a. 1699 emit. Christ. Gotth. Henslerus cont: *Codd. N. T. Graecorum qui Havniae in bibl. reg. adservantur notitia, adiecta lectionis varietate. Specimen primum*, Havniae a. 1784, p. xvi. 40; alias schedas Hensler. cum Birchio communicavit. Contuli locc sell mense Maio a. 1878. Vide Carolum Graux. *Notices sommaires des mss grecs de la grande bibl. roy. de Copenhague*, Paris. a. 1879.

235. Havniensis reg. theol. 1323, olim 2.
a. 1314, 21.8×15.4, chart, foll. 279, col. 1, ll. 23; capp-t, lect: *Evv*; textu haud vulgaris indolis. Manu Philothei ἱερομονάχου. Hensler. cont. Graux. inspexit. Vidi mense Maio a. 1878.

236. [Vacat hic numerus, cui quae olim adsignabantur lectiones ab Evv 440 profluxisse nunc certum est.]

237—259 codices, praeter 241. 252. 254. 258, Moscuenses sunt. Horum plerosque, Alexio Michaelis filio regnante (a. 1645—1676) consilio Niconis patriarchae ab Arsenio monacho ex monasteriis in monte Atho positis coemptos bibliotheca sanctae synodi Moscuae recepit. Omnes contulit Matthaeius (vide supra, p. 249 s).

---

237. Moscuae syn. 42.
saec. X, in fol, membr, foll. 288, pict: *Evv* cum scholiis (Mc Vict); adult sub fin Ioh addita hac nota: τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον ἐν τοῖσ ἀκριβεστέροισ τῶν ἀντιγράφων οὐχ εὕρηται. Olim Isaaci πρώτου ἱερομονάχου qui cod monasterio Philothei in monte Atho dono dedit. Matthaeius cont (d) *Thess.* p. 242.

238. Mosc. syn. 48.
saec. XI, in fol, membr, foll. 355; capp-t: *Mt* et *Mc* cum comm (Mc Vict). Ex hoc cod edidit Matthaei: *Vict. Ant. cat. in Mc.* Moscuae a. 1775. Matthaei. cont (e) *Thess.* p. 200.

239. Mosc. syn. 47.
saec. XI, in fol, membr, foll. 277; capp-t: *Mc* 16,2—8 *Lc* 1, 1—53 1,70—24,53 *Ioh* 1,1—16,23 cum comm. Olim ut vid monasterii Pantocratoris in monte Atho. Matthaei cont (g) *Thess.* p. 228.

240. Mosc. syn. 49.
saec. XII, in fol, membr, foll. 410, txt rubro comm atram; capp-t: *Evv* cum comm Euth Zig; desunt Mc 8,12—34 14,17—54 Lc 15,32—16,8. Olim monasterii Philothei in monte Atho, deinde Dionysii. Matthaei cont (i) *Thess.* p. 203.

241. (Ac 104 P 120 Ap 47) Dresdae reg. A. 172.
saec. XI, 22.6×17, membr, foll. 353, col. 1, ll. 31; prol, capp-t, capp, titl, syn, men: *Evv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath Apoc;* lectt habet bonae notae. Alexius quidam emit Cstpoli a. 1453. A. 1616 cum aliis libris 30 donavit Pachomius mon. monasterio Docheiarii. Fuit Matthaeii qui cont (k) *Thess.* p. 192. Emptus accessit biblioth. Dresd. cum cett Matthaeii codd a. 1788. Tregellesius perl. Vidi mense Ian 1880.

242. (Ac 105 P 121 Ap 48) Mosc. syn. 380.
saec. XII, in 8, membr, foll. 510; syn, men, vers, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc Psalmi* Matthaei. cont (l) *Thess.* p. 187.

243. Mosc. typographei synodalis 13.
saec. XIV vel XIII, in fol, chart, foll. 224: *Mt* et *Lc* cum comm Thphyl; sub finem fragm ex Greg Naz. Olim monasterii τῶν ἰβήρων in monte Atho. Matthaei. cont (m) *Thess.* p. 245; fragm Greg Naz edidit in *Lecct. Mosq.* Lipsiae a. 1779.

244. Mosc. typogr. synod. 1.
saec. XII, in fol, membr, foll. 274; pict: *Evv* cum comm Euth Zig. Matthaei. cont (n) *Thess.* p. 202.

245. Mosc. syn. 278, olim 265.
a. 1199, in 4, membr, foll. 246; Eus-t, capp-t, sect, lect, (syn, men m ser): *Evv;* inest fragm chronol Hipp. Manu Iohannis presbyteri. Olim monasterii Batopedii in monte Atho. Matthaei. cont (o) *Thess.* p. 199. Facs apud Sabas. *Spec. pal.* tab. $\overline{\alpha\iota}$.

246. Mosc. syn. 261.
saec. XIV, in 4, chart, foll. 189; capp-t, lect, (syn, men m ser): *Evv*; desunt Mt 12,41—13,55 Ioh 17,24—18,20; lectt bonas habet; m ser adscripsit ad marg lectt var. Matthaei. cont (p) *Thess.* p. 263.

247. Mosc. syn. 373.
saec. XII vel XI, in 8, membr, foll. 223; prol, capp-t, sect, can, lect: *Evv*; lectt bonas habet. Olim monasterii Philothei in monte Atho. Matthaei. cont (q) *Thess.* p. 255.

248. Mosc. syn. 277, olim 264.
a. 1275, in 4, membr, foll. 260 (250?); (syn m post): *Evv;* textu similis Evv 71. Manu Meletii monachi Beroea orti iubente Cyro Alypio monasterii s. Georgii τοῦ μανάρου oeconomo scriptus. Matthaei. cont (r) *Thess.* p. 197. Facs apud Sabas p. 13 (tab 12?)

249. Mosc. syn. 94.
saec. XI, in fol, membr, foll. 309: *Ioh* cum comm, qui saepe perperam textui admiscetur. Olim monasterii Pantocratoris in monte Atho. Matthaei. cont (s) *Thess.* p. 232.

250. Mosc. syn. sine numero, in cistella lignea repositus.
saec. XIII, in 8, membr, sect: *Ioh* 7,39—21,10; foll. 183—224 ex V^{evv} sunt (vide supra, p. 393.394). Wetst. et Griesb. numero 87 designant. Matthaei. cont (v) *Thess.* p. 265.

251. Mosc. tabularii caesarei.
saec. XI, in 4, membr, foll. 270; Carp, Eus-t, capp-t, sect, pict: *Evv;* cum codice 59 affinis esse videtur. Olim Auxentii cuiusdam. Theoleptus Zigoloras monasterio cuidam a. 1400 donavit. Matthaei. cont (x) *Thess.* p. 256; cf Franc. Delitzsch. (vide Evv 60), p. 37—39.

252. Dresdae reg. A. 145.
saec. XI, 22×17.5, membr, foll. 123, col. 1 (16.5×11.5), ll. 31; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, *ἀναγν*: *Evv*; m pr nonnulla correxit, lectt varr addidit. Olim Matthaeii qui cont (z) *Thess.* p. 198. Tregelles. perl. Vidi mense Ian 1880.

253. Olim Moscuensis Nicephori.
saec. XI vel X, in fol, membr, foll. 248; prol, capp-t, sect, can: *Evv* cum scholiis (Mc Vict); Mt 1,1—8 m ser; lectt singg praebet. Olim Nicephori Chersonis et Slabinii archiepiscopi qui Matthaeio commodavit. Matthaei. cont (10) *Thess.* p. 234, item schol in Mc cum catena a. 1775 (vide Evv 238) edita.

254. Dresdae reg. A. 100.
saec. XI vel X, 29.8×23.3, membr, foll. 227, col. 1, ll. 24, textus rubro; capp-t, sect, can, lect, pict: *Lc* et *Ioh* cum comm. Fuit a. 1482 Laurae in monte Atho. Possidebat ipse Matthaei. qui cont (11) *Thess.* p. 248. Tregelles. perl. Vidi mense Ian 1880.

255. [Mosc. syn. 139.
saec. XII vel XIII, in fol, membr, foll. 299 (1—8 et 299 chart): comm in Mt Ioh Mc Lc cum textus libere immutati fragmentis (Mt Ioh Chrys, Mc Vict, Lc Tit). Olim Dionysii *ἱερομονάχου τοῦ ῥήτορος καὶ τῶν φίλων* (vide Evv 76). Matthaei. cont (12) *Thess.* p. 222. Codicibus biblicis haud adnumerandus.]

256. [Mosc. syn. 138 et typographei synodalis 3.
saec. IX, in fol, membr, voll. 2, foll. 147, pict: comm in Mt Ioh Lc Mc cum textus fragmentis (Mc Vict). Matthaei. cont (13.14) *Thess.* p. 218.220.]

257. [Mosc. syn. 120 est. O^{evv}, vide supra, p. 384.]

258. Dresdae reg. A. 123.
saec. XIII, 21.2×16.5, membr, foll. 168, col. 1, ll. 27.28; lect, syn, pict: *Evv.* Dassdorf. cont in usum Matthaeii (17) *Thess.* p. 317. Tregelles. perl. Vidi mense Ian 1880.

259. Mosc. syn. 45.
saec. XI vel X, in fol, membr, foll. 263; Carp, Eus-t, prol, capp-t, sect, can, syn, men: *Evv* cum comm (Mc Vict); adult sub finem Ioh hac addita nota: *εὕρηται ἐν τισιν ἀντιγράφοισ καὶ τὸ τοιοῦτον κεφάλαιον προσκείμενον εἰσ τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον*; textus saepe cum Evv 250 consentit. Olim monasterii *τῶν ἰβήρων* in monte Atho. Matthaei. cont (a) *Thess.* p. 237, etiam comm in Mc edidit (ut Evv 238).

260—469 primus Scholzius adhibuit, integre conlatis quinque 262. 299.300.301.346, maxima ex parte undecim 260.270.271.277.284. 285.298.324.353.382.428.

260. Par. nat. Gr. 51.
saec. XIII (al. XII), 30.5×22.4, membr, foll. 241, col. 1, ll. 24; prol, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, pict (cf Bordier. p. 181): *Evv*; *ἐκ τοῦ κατά* (vide Evv 69). Olim, ut Evv 309, domini Trichet du Fresne. Scholz. cont max part. Martin. p. 53. Vidi 8 Nov 1884.

261. Par. nat. Gr. 52.
saec. XII (al. XIV), 28.1×22.7, membr, foll. 175; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), (non can), lect, (init m ser), *ἀναγν*, (subscr, *στίχ* m ser): *Evv*; pagg. 1—28 chart, saec. XV et XVI Mt 1,1—10,21 Ioh 21,19—25; desunt Mt 10,21—11,1 14,25—19,21 Lc 24,39—53 Ioh 20,15—21,19. Olim in monasterio Prodromi (ut Evv 87). Scholz. cont locc sell. Vidi 11 Nov 1884.

262. Par. nat. Gr. 53.
saec. X (al. XII), 32.9×25, membr, foll. 212, coll. 2, ll. 27, capp-t, capp, (hic illic titl), sect, can, harm in ima pagina (Lc Ioh sect m ser, can, harm desunt), subscr ut *A*: *Evv*; Lc *ἐκ τοῦ κατά*; textus multa bonae notae habet. In Italia puto scriptus, Constantinopoli a. circ. 1735 in Europam delatus. Scholz. totum cont, *Curae*, p. 42 s, *Reise*, p. 11—16. Martin. p. 54 s. Vidi 17 Nov 1884.

263. (Ac 117 P137) Par. nat. Gr. 61.*
saec. XIII vel XIV, 21.1×15.7, membr, foll. 294, col. 1, ll. 28.29; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, subscr, *στίχ*: *Evv Act Cath Paul* (Thess Hebr); textum habet conlatione dignum; non inest Apoc. Olim Boistallerii (cf Evv 10). Scholz. cont locc sell. Martin. p. 54. Vidi 28 Mai 1885.

264. Par. nat. Gr. 65.
saec. XII (al XIII), 20.5×14.2, membr, foll. 287 (foll bibliopegus transposuit), col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect (Mc 236 : 16,12), can, harm in ima pag, syn, subscr, *στίχ*: *Evv*; desunt Mt

1,1—7,14 14,31—15,24 15,37—16,24 17,8—18,7 Lc 18,17—30 Ioh 5,23—36 6,69—7,12 21,23—fin; non nisi m sec Mc 8,27—10,35 Lc 9,52—11,36. Paulus Lucas ex oriente Parisios a. 1718 adtulit. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 56. Vidi 9 Iun 1885.

265. Par. nat. Gr. 66.

saec. XII (al. X), 25.1×19, membr, foll. 372, col. 1, ll. 19; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), can: *Evv*; Mt 13,24—33 supplet m sec sub Mt fin (m pr hoc loco exemplaris nisi fallor folia duo pro uno evolvit). Olim Philiberti de la Mare 564. Scholz. cont Mt et locc sell in cett evv. Burgon. laudat textum. Martin. p. 66. Vidi 11 Iun 1885.

266. Par. nat. Gr. 67.

saec. XIII vel XIV (al. X), 24.2×16.6, membr, foll. 282, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, titl, sect (Mc 237 : 16,15), (non can), lect plen, syn, men, subscr, vers: *Evv*. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 57. Vidi 11 Iun 1885.

267. Par. nat. Gr. 69.

saec. XII vel XIII (al. X), 20.5×15.5, membr, foll. 396 (olim 418), col. 1, ll. 19; prol, capp-t, sect (Mc 241 : 16,19), can in eadem lin in Mt Mc, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*: *Evv*; desunt Mt 1,1—8 Mc 1,1—7 Lc 1,1—8 24,50—Ioh 1,12; sub fin lectt eccles paucae. Olim Arsenici hierom., deinde a. 1605 Nicod. papae et hierom. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 58 et facs. Vidi 12 Iun 1885.

268. Par. nat. Gr. 73.

saec. XII, 24.7×19.5, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 25; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, lect, (init m sec), syn, men, (pict): *Evv*. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 60. Vidi 13 Iun 1885.

269. Par. nat. Gr. 74.

saec. XII (al. XI), 23.8×19.8, membr, foll. 215, col. 1, ll. 28; (Eus-t m ser), prol in Ioh, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), vers, pict: *Evv*; Lc 24,50—53 m ser. Olim Henrici IV regis. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 16 Ian 1885.

270. Par. nat. Gr. 75.

saec. XII (al. XI), 18.3×13.3, membr, foll. 346, col. 1, ll. 19; capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, syn, men, pict: *Evv*; teste Burgonio textus insolitae indolis. Olim Romae in bibliotheca s. Silvestris de urbe. Scholz. cont max part. Bordier. p. 136. Martin. p. 61. Vidi 16 Iun 1885.

271. Par. nat. Suppl. Gr. 75.

saec. XI (al. XII), 19.2×13.2, membr, foll. 252, coll. 2, ll. 22; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, pict: *Evv*. Scholz. cont max part. Martin. p. 62. Vidi 22 Aug 1885.

272. Lond. mus. Br. Add. 15581.
saec. XI vel XII, 14,3×12,5, membr, foll. 218 (foll a bibliopego transposita), col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect, (non can): *Evv;* Mt 16,2.3 deest. Olim Melchis. Thevenoti († 1692); deinde Par. nat. Gr. 76; deinde Thom. Roddii bibliopolae quo vendente in museum Brit. devenit. Scholz. cont locc sell. Vidi 11 Iul 1883.

273. Par. nat. Gr. 79.
saec. XIII (al. XII), 22×16, membr, foll. 201, col. 1, ll. 29—31; Carp, Eus-t, capp-t cum harm, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, syn, men, (et. syn, men m ser), subscr, vers: *Evv; μετροφάνης* quidam saec. XV supplet Ioh 14,14—19,37; insunt fragmenta varia chronol et exeget. Frater videtur esse Evv 4. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 62. Vidi 23 Iun 1885.

274. Par. nat. Suppl. Gr. 79.
saec. X, 23.8×16.6, membr, foll. 232, col. 1, ll. 26, bene exaratus; capp, titl, sect (Mc 239 : 16,17), (non can), lect, init, mus rubr ad lectt, syn, men: *Evv;* Mt 16,2.3 deest; app. brevior Mci additur in mg, vide facs apud Martin; desunt Mc 1,1—16 6,21—54 Joh 1,1—20 3,18—4,1 7,23—42 9,10—27 18,12—29 ex quibus man nov nonnulla supplet. Olim Maximi Panagiotae protocanonarchae Callipoli. Scholz. et Burgon. perl. Martin. p. 63—65 et facs. Vidi 19 Iun 1885.

275. Par. nat. Gr. 80.
saec. XII (al. XI), 25.6×20.8, membr, foll. 230, col. 1, ll. 24; prol, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can: *Evv;* Olim Memmianus. Scholz. perl. Martin. p. 65. Vidi 23 Iun 1885.

276. Par. nat. Gr. 81.
a. 1092, 20.1×14.5, membr, foll. 307, col. 1, ll. 21; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, plen, init, pict, vers: *Evv;* insunt fragmenta varia de evangelistis, evangeliis, etc. Manu Nicephori monachi in monasterio Meletii. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 65. Vidi et annum detexi 21 Iun 1885.

277. Par. nat. Gr. 81. A.
saec. XI (al. XII vel XIII), 16.9×13, membr, foll. 261, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, (*ἀναγν* m sec continuo numeratae), (syn, men saec. XV), subscr, *στίχ*, (pict m sec): *Evv.* Scholz. cont max part. Martin. p. 66. Vidi 27 Iun 1885.

278. Par. nat. Gr. 82.
a. 1072 (al. XII), 20.2×15, membr, foll. 305, col. 1 (12.7×9.5), ll. 21; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, init, syn, men, vers, pict (man Ioh Proch): *Evv;* Mt 13,43—17,5 saec. X. Manu

Methodii monachi et presbyteri. Olim Mazarini. Scholz. cont locc sell. Vidi 30 Iun 1885.

279. Par. nat. Gr. 86.
saec. XII, 17.4×13.7, membr, foll. 250, col. 1, ll. 23—26; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect, syn: *Evv.* Ios Georgirenus, archiepisc. Sami cod ex Patmo Parisios pertulit et Ludovico Magno regi a. 1676 dono dedit. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 67. Vidi 3 Iul 1885.

280. Par. nat. Gr. 87.
saec. XII, 18.8×14.1, membr, foll. 177, col. 1, ll. 25.26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 237:16,19), can passim, syn, subscr, *στίχ* in Mt: *Evv;* nihil deest. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 68 fallitur de lacunis. Vidi 3 Iul 1885.

281. Par. nat. Gr. 88.
saec. XII, 21.3×15.6, membr, foll. 249, col. 1, ll. 22.23; Eus-t, capp, titl, sect in Mt Mc, (non can), (lect m ser, raro m pr), subscr in Ioh: *Evv.* Meletius eremita dono dedit monasterio *τῆσ ὑπεραγίασ θ̄κου τοῦ ἱέραξ.* Scholz. cont locc sell. Martin. p. 68. Vidi 4 Iul 1885.

282. Par. nat. Gr. 90.
a. 1176, 17.8×12.8, membr, foll. 150, coll. 2, ll. 33.34; arg, capp-t, capp, titl, (sect, [Mc 235:16,12] m sec), (non can), lect passim, subscr: *Evv;* in tegumento saec. XIV, 34.2×28, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 25: *Evl σαββ. δ' τ. νησ τ.* Scholz. cont locc sell. Martin. p. 68. Vidi 8 Iuli 1885.

283. Par. nat. Gr. 92.
saec. XIII (al. XIV), 19.1×12.7, membr, foll. 159, col. 1, ll. 31.33; capp, titl; *Evv;* m saec. XVI supplet Mt 8,2—13,10 19,7—21,2 23,16—24,33 Ioh 18,11—36 foliis chartaceis. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 69. Vidi 8 Iul 1885.

284. Par. nat. Gr. 93.
saec. XIII, 19.4×15, membr, foll. 254, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234;16,9), can, hic illic lect, (syn, men m ser), subscr, pict (nubes sine manu, Ioh Proch): *Evv;* adult deest nisi m ser. Olim Tellerii (vide Evv 11) num. 159 et Petri Stellae num. 176. Scholz. cont max part. Martin. p. 69. Vidi 8 Iul 1885.

285. Par. nat. Gr. 95.
saec. XV (al. XIV), 19.9×13.8, membr, foll. 246, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, subscr, pict: *Evv;* adult signis damnatur. F. Aug. Instinianus dono dedit Ioannae Mariae Cataneo. Tellerii 58. De Louvois cont in usum Kusteri (Paris. 1). Wetst. et Griesb. 10. Scholz. cont max part. Martin. p. 70. Vidi 20 Iul 1885.

286. Par. nat. Gr. 96.
a. 1432, 21.7×14, chart, foll. 264, col. 1, ll. 21; Carp, capp-t, capp, titl, sect (Mc 232:16,6), can: *Evv;* subiungitur canon paschalis 1432—1502. Manu(?) Callisti hieromonachi, canon (an ipse codex integer?) manu Davidis *τοῦ ῥαιδεστίνου* iussu Callisti exaratus. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 70. Vidi 23 Iuli 1885.

287. Par. nat. Gr. 98.
a. 1478, 23.9×14.1, chart, foll. 322, col. 1, ll. 18.19; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), pict: *Evv.* Georgius Hermon. (vide Evv 17.30a) scripsit in usum Dav. Chambellani. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 70. Vidi 26 Nov 1884.

288. Ox. Bodl. Canonici Gr. 33: **Matth.** [Scr. 487.]
Par. nat. Gr. 99: **Luc.**
Par. Instituti 3 in Quarto: **Ioh.** [Scr. 471.]
saec. XV, 24×15, chart, foll. 90 et 93 et 67, col. 1, ll. 18; capp (et. capp Latt), titl: *Mt Lc Ioh;* Mc sive faso *ιγ'—ιϑ'* deest. Georg. Herm. (vide Evv 17 et 30a) scripsit. Matt erat Antonii Dizomaei (cf infra Evv 522—525); Lc erat Germani Brixii, deinde Iac. Tusanni; Ioh erat C. Emmerei Sanguintiniani, deinde Henr. Iac. Nonpar. de Caumont, ducis de la Force († 1726), deinde Antonii Moriau, qui bibliothecae urbis Paris. concessit unde accepit bibliotheca Instituti. Scholz. cont locc sell in Mt. Martin. p. 70 de Lc. Vidi Oxoniae 7 Febr 1883, Paris. 21 et 25 Nov 1884.

289. Par. nat. Gr. 100 A.
a. 1625, 18×12.2, chart, foll. 336, col. 1, ll. 19; capp Latt: *Evv.* Lucas *ἀρχιϑύτης* scripsit. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 71. Vidi 23 Iul 1885.

290. Par. nat. Suppl. Gr. 108.
saec. XIII vel XIV, 21.9×14.5, chart, foll. 259, col. 1, ll. 22; arg, capp-t cum harm, capp, lect, init, *ἀναγν*, syn, subscr, *στίχ*, vers: *Evv.* Olim Sorbonnae. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 71. Vidi 25 Aug 1885.

291. Par. nat. Gr. 113.
saec. XIII (al. XII vel XIV), 18.5×13.2, membr, foll. 290, col. 1, ll. 20; prol, arg, capp-t, capp, titl, init, *ἀναγν*: *Evv;* scholia pauca insunt. Olim presbyteri Nicolai *μαυροματ.* Scholz. cont locc sell. Martin. p. 71. Vidi 22 Aug 1885.

292. Par. nat. Gr. 114.
saec. XIII (al. XI), 18.5×11.2, membr, foll. 290, col. 1, ll. 19.22; mann plur; capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect, (syn m

ser), pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—7,13 Ioh 19,5—fin. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 72. Vidi 22 Aug 1885.

293. Par. nat. Gr. 117.

a. 1262 (sic), 13.3×8.9, membr rescr, foll. 340, col. 1, ll. 20. 19.23; (videtur scriptura prior saec. IX vel X, unc, coll. 2: Evl esse); prol, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), syn, subscr, στίχ, pict: *Evv;* Mc 1,1—3,8 m ser. Manuel Irenaei filius scripsit iussu Blasii monachi. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 73. Vidi 26 Aug 1885.

294. Par. nat. Gr. 118.

a. 1291, 11.5×8.8, membr, foll. 238 (239), col. 1, ll. 19—24; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can (post fol. 120), lect, init, pict: *Evv;* deest Mt 1,18—11,14. Petrus monachus scripsit Hierosolymis ἐντὸσ τοῦ ἁγίου τάφου. Georgirenus (vide Evv 279) Patmi Paris. a. 1676 adlatum Ludovico XIV dono dedit. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 73. Vidi et annum detexi 28 Aug 1885.

295. Par. nat. Gr. 120.

saec. XIII, 11.5×7.1, membr, foll. 239, col. 1, ll. 24.25; capp-t, capp, titl: *Evv;* Mt 1,1—12 saec. XVI vel XVII. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 74. Vidi 28 Aug 1885.

296. (Ac 124 P 149 Ap 57) Par. nat. Gr. 123 et 124.

saec. XVI, 12.4×8,8, membr, foll. 257 et 303, col. 1, ll. 20; capp Latt: *Evv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath Apoc* (ex editis?). Angelus Vergecius scripsit, (et. P 151), ad cuius calami ductus ferunt typos officinae reg. Paris. quibus etiam R. Steph. usus est formatos esse; numerus 1428 quem Martin. sub fin legere sibi visus est ἀμήν Vergecii usitatum est. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 74. Vidi 29 Aug 1885.

297. Par. nat. Suppl. Gr. 140.

saec. XII, 13.7×9, membr, foll. 196, col. 1, ll. 28; capp-t, (non titl), sect hic illic, lect, init, syn, men: *Evv;* adult deerat, manus tamen serior folio exscisso folia duo suppl cum adult; f. 186 nonnulla Gerasimi de fide. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 74. Vidi 22 Oct 1885.

298. Par. nat. Suppl. Gr. 175.

saec. XII, 19×13.9, membr, foll. 222, col. 1, ll. 27.28; capp-t, capp, titl, sect (Mc 231:16,2), (non can), lect, init, ἀναγν, syn, men: *Evv.* Olim bibliothecae publicae Iesuitarum Lugduni erat. Scholz. cont max part. Martin. p. 75. Vidi 3 Oct 1885.

299. Par. nat. Gr. 177.

saec. X vel XI, 27.7×20.9, membr, foll. 328, col. 1, ll. 24; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,8^{b}), can, subscr,

pict: *Evv* cum comm (Mc Vict). insunt fragmenta nonnulla de locis quibusdam. Scholz. cont totum. Martin. p. 75. Vidi 6 Oct 1885.

300. Par. nat. Gr. 186.
saec. XI, 33.2×23.3, membr, foll. 209, col. 1, ll. 36; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237), can: *Mt Mc Lc* cum comm (vide Evv 20). Olim Fonte-Blandensis. Scholz. cont totum. Martin. p. 77.

301. Par. nat. Gr. 187.
saec. XI vel XII, 34.1×26.8, membr, foll. 221, col. 1, ll. 22 comm 48; capp-t, sect, (non can), subscr, στίχ: *Evv* cum comm (Mc Vict); adult sub fin Ioh. Olim Boistallerii (vide Evv 10). Scholz. cont totum. Martin. p. 78. Vidi 6 Oct 1885.

302. [Par. nat. Gr. 193.
saec. XVI, in fol, chart, foll. 172: schol in Mt et Lc. Non manu Hermonymi scriptus. Olim Mazarini. Numero non dignus. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 79. Vidi 28 Oct 1885.]

303. Par. nat. Gr. 194. A.
a. 1255, 29.2×23.3, chart, foll. 321, col. 1, ll. 33; (syn m ser), vers: *Evv* cum comm Thphyl manu Nicandri monachi; foll. 2—9 saec. XIV (al. XI), membr, coll. 2, ll. 20: *Ioh* 1,1—3,29 ex schola Ioasaphi quod ad scripturam attinet: foll. 320.321 saec. X, membr, coll. 2, ll. 32: ex Chrys hom in Mt 13 et 14 MPG 57, 215—217; fol. 1 fragm patrist saec. XII, coll. 2, ll. 35. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 79. Vidi 27 Aug 1885.

304. Par. nat. Gr. 194.
saec. XII (al. XIII), 27.6×21.7, membr, foll. 242, col. 1, ll. 31—33; *Mt Mc* cum comm; deest Mc 14,16—25; textus bonae notae. Olim Foucqueti, olim Caroli de Montchal archiepiscopi Tolosani, olim Tellerii. „Anonymus Tolosanus" apud Possinum, *Cat. Gr. patr. in Mc*, Romae a. 1673. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Martin. p. 79. Vidi 16 Feb 1885.

305. Par. nat. Gr. 195.
saec. XIII, 31.4×23, chart, foll. 261, col. 1. ll. 51.54; capp-t in unum sub init conlectae (vide Evv 12), capp, titl, (sect passim, lect, init m ser): *Evv* cum comm Euth Zig; Ioh 21,6—fin m ser; foll. 1.2. 260.261 saec. XI, membr, coll. 2, ll. 32 patristica. Olim Mazarini. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 80. Vidi 20 Oct 1885.

306. Par. nat. Gr. 197.
saec. XII, 28.2×20.5, membr, foll. 559, col. 1, ll. 25: *Mt Ioh* cum comm Thphyl; desunt Ioh 21,1—8.24.25. Olim Boistaller. (vide Evv 10). Martin. p. 81. Vidi 2 Nov 1885.

307. [Par. nat. Gr. 199.
saec. X vel XI, 29×22.4, membr, foll. 306, col. 1, ll. 30: comm in Mt et Ioh ex Chrys; textus vix integer; fortasse ex Evv 308 exscriptus. Scholz. cont. locc sell. Martin. p. 81. Vidi 2 Nov 1885.]

308. [Par. nat. Gr. 200.
saeç. X vel XI (al. XII), 28.1×22.7, membr, foll. 187, col. 1, ll. 27; comm in Mt et Ioh ex Chrys; txt in mg (!) vix integer et ut vid m post. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 81. Vidi 2 Nov 1885.]

309. Par. nat. Gr. 201.
saec. X vel XI (al. XII), 26×19.8, membr, foll. 303, col. 1, ll. 37; text unc: *Mt Ioh Lc Mc* cum comm (Mt et Ioh Chrys, Lc Tit, Mc Vict). Olim domini du Fresne. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl (ut supra, p. 153), p. 282—287. Martin. p. 81. Vidi 2 Nov 1885.

310. Par. nat. Gr. 202.
saec. XII (al. XI), 31×20.7, membr, foll. 378, col. 1, ll. 27; text rubr (vide Evv 196): *Mt* 1,7—12,37 16,4+ cum comm. Arsenius praepositus monasterio s. Sabae dono dedit. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 82. Vidi 2 Nov 1885.

311. Par. nat. Gr. 203.
saec. XII, 35.2×29.4, membr, foll. 357, col. 1, ll. 28: *Mt* cum comm Thphyl; „deest Mt 1,1—5,4" (non excussi). Olim Mazarini. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 83. Vidi 2 Nov 1885.

312. [Par. nat. Gr. 206.
a. 1307 [1308], 26×20.5, membr, foll. 87, col. 1, ll. 30 etc: comm Vict in Mc; textus non integer numero non dignus est. Scriptus iussu *τοῦ κυρίου γάλτρου τοῦ βεϱ* [*γτ*?] (Gardth. dicit „aus Bergamo)". Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Martin. p. 83. Vidi 3 Nov 1885.]

313. Par. nat. Gr. 208.
saec. XV (al. XIV), 30.2×21, chart, foll. 460, col. 1, ll. 32.28, text rubr: *Lc* 1,1—12,16 cum comm uberr. Olim Mazarini. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 83. Vidi 5 Nov 1885.

314. Par. nat. Gr. 209.
saec. X (al. XII), 28×20.3, membr, foll. 349, col. 1, ll. 32; titl; text unc: *Ioh* cum catena Cramerianae prorsus dissimili. Olim Boistallerii (vide Evv 10). Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Martin. p. 83. Vidi 14 Oct 1885.

315. Par. nat. Gr. 210.
saec. XIII? (al. XII. XIV. XV), 27.7×19.4, membr, foll. 156, col. 1, ll. 23—31; *Ioh* cum comm; desunt 1,1—21 14,25—15,16 21,33—fin. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 84. Vidi 5 Nov 1885.

316. Par. nat. Gr. 211.
saec. XIV (al. XII vel XIII), 34×22, chart, foll. 129, col. 1, ll. 33; capp, titl: *Ioh* 1,16—12,25 *Lc* 18,18—fin cum comm. Constantinopoli delatus. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 84. Vidi 5 Nov 1885.

317. Par. nat. Gr. 212.
saec. XII, 32.7×23.6, membr, foll. 352, col. 1, ll. 29: *Ioh* 10, 9—fin cum comm. Olim Medicaei (vide Evv 42). Scholz. cont locc sell. Martin. p. 84. Vidi 6 Nov 1885.

318. Par. nat. Gr. 213.
saec. XIV vel XV (al. XVI), 34×23.8, membr, foll. 16, coll. 2, ll. 58. 63; txt rubr: *Ioh* 7,9—12,8 cum comm; adult fol. 3 v, b, l. 8 inest. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 84. Vidi 6 Nov 1885.

319. [Par. nat. Gr. 231.
saec. XII, 21.1×16, membr, foll. 203, col. 1, ll. 33: comm in Mt et Ioh: txt vix integer numero non dignus est. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 84. Vidi 11 Nov 1885.]

320. Par. nat. Gr. 232.
saec. XII (al. XIII vel XIV), 22.9×17.3, membr, foll. 392, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl: *Lc* cum comm. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 85. Vidi 11 Nov 1885.

321. [Par. nat. 303: est Evl 101.]

322. [Par. nat. 315: est Evl 14.]

323. [Par. nat. Suppl. Gr. 118.
saec. XIV vel XV (al. XVI vel XVII), 21×14.3, chart, foll. 94 [pp. 188], col. 1, ll. 28: pp. 111—121 varia „ex Mt inde a 6,8 usque ad 24,44" (non excussi); numero non dignus; inest fabula de Calila et Dimna Graece versa. Martin. p. 85. Vidi 22 Oct 1885.]

324. (Apl 32) Par. nat. Gr. 376.
saec. XIV (al. XIII), 18.6×12.8, membr, foll. 315, col. 1, ll. 29: Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, (syn, men et catalogus imperatorum m ser): *Evv;* foll. 1—145 Apl non excussi; foll. 140—145 lectt pro *μεγ. ε'* et *παρασχ* non dignae sunt qui numerum Evl 97 retineant. Olim Mazarini. Scholz. cont max part. Martin. p. 85. Vidi 10 Nov 1885.

325. [Par. nat. Gr. 377: est Evl 98.]

326. [Par. nat. Gr. 378.
saec. XIV, 24.1×16.2, chart, foll. 255, col. 1, ll. 31 etc: homiliae in lectt dominicales, numero non dignae. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 86. Vidi 11 Nov 1885.]

327. [Par. nat. Gr. 380: est Evl 99.]

328. [Par. nat. Gr. 381: est Evl 100.]

329. Par. nat. Coisl. Gr. 19.
saec. XII (al. XI), 32.6×23.6, membr, foll. 321, col. 1, ll. 25 comm 50; capp-t in Ioh: subscr in Lc, *στίχ* Lc Ioh: *Evv* cum comm (Mc Vict); Mt 25,36—fin al man sine comm; Mt 14,11—20 caret comm; comm in Lc et Ioh uberr; „bonae notae". Mtf. *Bibl. Coisl.* p. 62 s. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 86. Vidi 29 Aug 1885.

330. 8pe. (Ac132P131) Petr. caes. Muralt. 101 (XI, 1.2.330).
saec. XII, 22.7×17.5, membr, foll. 289, col. 1, ll. 30; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, syn, men, pict 10: *Evv Act Cath Paul;* inest frag Evl. Olim Laurae in monte Atho. Erat Par. nat. Coisl. Gr. 196; Mtf. *Bibl. Coisl.* p. 249 s. Scholz. cont locc sell. Muralt. cont (8). Martin. p. 86. Scr. bis numerat 330 et 476.

331. Par. nat. Coisl. Gr. 197.
saec. X vel XI (Mtf. XII), 24×17.5, membr, foll. 275, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 235:16,12), can, lect, init: *Evv.* Olim Hectoris d'Ailli episcopi Tullensis qui a. 1530 codicem bibliothecae urbis Tulli dono dedit. Mtf. *Bibl. Coisl.* p. 250. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 87. Vidi 1 Oct 1885.

332—342 codd universitatis Taurinensis descripsit Iosephus Pasinus, *Codd. mss. bibl. reg. Taurin. Athenaei*, Taurini a. 1742, part. 2 (Pasini numeros uncis inclusos addo). Cf Scholz. *Bib.-krit. Reise*, p. 68. 69.

---

332. Taurini univ. Ç. II. 4, (20).
saec. XII (al. XI), 31.1×23.3, membr, foll. 304, col. 1, ll. 33; capp-t, capp, titl, pict (cf Pasin.): *Evv* cum comm (Mc Vict); fol. C v nominatur Gabriel episc. Philadelphiae. Inligatus a. 1258 (sic). Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 9 Feb 1886.

333. Taur. univ. B. I. 9, (4).
a. 1214, 34.6×26, chart, foll. 377, col. 1, ll. 45 etc; *Mt* et *Ioh* cum catena quae Nicetae *τοῦ σερρῶν* nomen prae se fert. Olim Arsenii archiep. Monembasiae deinde Gabrielis episc. Philadelphiae, quorum uterque teste Pasino sub fin saec. XVI in Italia degebat. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

334. Taur. univ. B. III. 8, (43).
saec. XII vel XIII (al. XIV), 28.6×21.6, membr, foll. 267, col. 1, ll. 30; prol, capp-t, capp, titl: *Mt Mc* cum comm. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

335. Taur. univ. B. III. 2, (44).
saec. XVI, 28.7×20.7, chart, foll. 110, col. 1, ll. 29; (prol, arg, *στίχ* in Mt): *Evv.* Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

336. [Taur. univ. B. II. 17, (101).
saec. XVI, 30.2×21.5, chart, foll. 191+, col. 1, manibus plur: λόγοι ex patribus in locos ut vid Lucae, numero non digni. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.]

337. [Taur. univ. B. III. 25, (52).
saec. XII, 28.5×22.6, membr, foll. 114, coll. 2, ll. 28: loci ex Mt cum cat, numero non digni. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.]

338. Taur. univ. B. VII. 33, (335).
saec. X (al. XIII), 14×10.7, membr, foll. 362, col. 1, ll. 18, exquisite exaratus; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can: *Evv;* Ioh 5,4 et adult signis damnantur. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 9 Febr 1886.

339. (Ac 135 P 170 Ap 83) Taur. univ. B. V. 8, (302).
saec. XIII, 21.6×15.7, membr, foll. 200, coll. 2, ll. 56. 58; manibus tribus exaratus; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237: 16,15), can, syn, men; Euth in Ac C P: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* item *Psalmi;* insunt epistula Pilati cum responso et Hipp de Mariae geneal; librorum ordo hodie inversus est. Scholz. F. I. A. Hort. (cf Scr. *Intr.*[3] p. 215, adn. 1), Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

340. Taur. univ. B. VII. 16 (sic), (344).
saec. XIV (al. XI), 14.8×10.6, membr, foll. 243, col. 1, ll. 21.22; capp-t, (capp, titl, sect, init m ser): *Evv*; m ser multa correxit. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 9 Feb 1886.

341. Taur. univ. B. VII. 14, (350).
a. 1296, 15.3×12.3, membr, foll. 268, col. 1, ll. 24; Carp, capp-t, lect: *Evv.* Manu Nicetae Mauroni lectoris. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

342. Taur. univ. B. V. 24, (149).
saec. XIII (al. XIV), 20.3×15.5, membr, foll. 300, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, pict: *Evv.* Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

343—353 Mediolan. Ambros. adiit Scholz. *Bib.-krit. Reise,* p. 70—73.

---

343. Mediolani Ambrosianus H. 13 sup.
saec. XI (al. XII), 17.3×12.1, membr, foll. 263, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 242:16,20), can, (lect m ser), pict: *Evv.* Manu Antonii mon. et presbyt. 1 Sept die dominica ἰνδικτος δὲ ἀνύουσα ἡ τρίτη scriptus. Scholz. cont Mt et Ioh. Burgon. perl. Vidi 17 Feb 1886.

344. Med. Amb. G. 16 sup.
saec. X (al. XII), 16.4×12.2, membr, foll. 327, col. 1, ll. 19; (Carp saec. XII), capp-t, capp, titl, sect (Mc 237:16,14), (non can), (lect, syn m ser), subscr: *Evv* valde mut; m sec multa corr et Lc 13,21—16,23 22,12—27 23,45—Ioh 21,12 foliis chartac supplevit; Mt 16,2.3 deest sine signo; m post erasit Mt 1,1—10 Mc 8,7—13 Lc 1,57—62 2,3—15 et iterum scripsit; Ioh 21,12—25 deest. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 17 Feb 1886.

345. Med. Amb. F. 17 sup.
saec. XI, 14.8×11.4, membr, foll. 375, coll. 2, ll. 15: capp, titl, sect (Mc 237:16,16), can, lect, (syn, men m rec), subscr, ῥήμ, στίχ, vers, pict Ioh: *Evv;* Mt 1,11 *ἰωσ. δὲ ἐγ. τὸν ἰωακείμ*; deest Mt 1,1—10. Scholz. cont locc sell. Vidi 19 Feb 1886.

346. Med. Amb. S. 23 sup.
saec. XII, 22.3×16.5, membr, foll. 168, col. 1, ll. 31.32; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, syn, men, subscr, ῥήμ, στίχ: *Evv;* deest Ioh 3,26—7,52; praebet lectt singulares, ut Mt 1,16 ubi solus inter codd Graecos lectionem versionum veterum Lat et Syr habet *ἰωσὴφ ᾧ̃ μνηστευθῆσα παρθένοσ μαριὰμ ἐγέννησεν ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν*; insunt varia tam historica quam exegetica. In Calabria ut vid exaratus „Callipoli in Salentinis" a. 1606 emptus est. Affinis est Evv 13. 69. 124 (cf Evv 13). Nescio qui in usum Ferrari contulerunt, v. cl. Cerianius locc sell cont. Burgon. et Rosius cont Lc 21,37—24,53. Facs apud Abbott. (ut Evv 13). Vidi 18 Feb 1886.

347. Med. Amb. R. 35 sup.
saec. XII, 23.1×16,5, membr, foll. 245, col. 1, ll. 25; Carp, capp-t cum versibus heroicis, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect: *Evv;* adult sub fin Ioh. Manu Constantini Chrysographi. Scholz. cont locc sell. Vidi 19 Feb 1886.

348. Med. Amb. B. 56 sup.
a. 1022, 19.6×14.9, membr, foll. 187, coll. 2, ll. 30. 31; Carp, Eus-t, prol, capp, titl, sect (Mc 236:16,11), can, lect, syn plen, m en: *Evv;* Mt 16,2.3 Ioh 5,4 adult signis damnantur. In Calabria exaratus. Scholz. cont locc sell. Martinus hunc codicem ex familia 13. 69. 124. 346 esse censet. Burgon. perl. Facs *Pal. soc.* 9,130. Vidi 12 Febr 1886.

349. Med. Amb. F. 61 sup.
a. 1322, 22.6×15, chart, foll. 399, col. 1, ll. 14—25; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), syn, men, subscr, (vers m ser): *Evv;* folia multa in Ioh transposita sunt. Emptus in Corcyra. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 17 Feb 1886.

350. Med. Amb. B. 62 sup.
saec. XI, 20×15.8, membr, foll. 305, col. 1. ll. 21; capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, init, (syn, men saec. XIV), pict: *Evv;* Mt 1,1—4,25 saec. XVI; deest Ioh 21,8—fin. Scholz. cont locc sell. Vidi 13 Feb 1886.

351. Med. Amb. B. 70 sup.
saec. XII (al. XI), 21.6×15.4, membr, foll. 268, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, capp-t, sect (Mc 233:16,8), can, subscr: *Evv*; hic illic Lat inter lin saec. XV addita. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 13 Feb 1886.

352. Med. Amb. B. 93 sup.
saec. XI (al. XII), 24.8×18.8, membr, foll. 219, col. 1, ll. 20; capp, titl, (sect m ser): *Evv;* desunt Mt1,1—17 Mc1,1—15 16,13—20 Lc1,1—7 24,43—53 Ioh1,1—9(sic) 21,3—fin. E Calabria advectus a. 1607. Evanida iterum atramento duxit m saec. XV. Scholz. cont locc sell. Vidi 13 Feb 1886.

353. Med. Amb. M. 93 sup.
saec. XII (al. XIII), 28.2×21.7, membr, foll. 194, col. 1, ll. 23 etc comm 59 etc; capp, titl, sect et can sub init (postea passim m ser): *Evv* cum cat uberr simili catenae in Evv 181; desunt (Mt 15, 30—16,23 ?) Ioh 21,24.25. Ex insula Barginensi. Scholz. cont max part. Vidi 18 Feb 1886.

---

354. Venetiis Marcianus 29.
saec. XI, 24.5×16, membr, foll. 442, col. 1, ll. 22: *Mt* 1,1—27,66 cum comm Thphyl. Theodorus Constantinus ord. praed. emit Cstpoli a. 1415. Olim Bessarionis τουσχλῶν (cf Evv 205). Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 5 Mart 1876.

355. Ven. Marc. 541.
saec. XII (al. XI), 16.6×12.6, membr, foll. 410, col. 1, ll. 18; Carp, Eus-t, capp-t, (capp, titl, sect, can, lect m ser?), (syn m rec): *Evv.* Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 6 Mart 1886.

356. [Ven. Marc. 545.
saec. XVI, 22.5×16, chart, foll. 176, col. 1, ll. 21; comm Titi Bostr in Lc sine textu, numero non dignus. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 3 Mart 1886.]

357. Ven. Marc. 28.
saec. XI, 32×21.5, membr, foll. 281, col. 1, ll. 35; (capp-t m ser), capp, titl, lect: *Lc* et *Ioh* cum cat; ἐκ τοῦ κατά (vide Evv 69). Olim Bessarionis; a. 1722 Hieron. Venerii. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 1 Mart 1886.

358. Mutinae bibl. Estensis II. A. 9.
saec. XIV, 15.3×12.5, membr, foll. ? , col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, (lect, init m post), subscr: *Evv.* Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 13 Mart 1886.

359. Mutinae bibl. Estensis. III. B. 16.
saec. XIII vel XIV, 18.3×13.5, chart, foll. ? , col. 1, ll. 19; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect, (can m ser), lect, init, syn, men: *Evv.* Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 13 Mart 1886.

360. Parmae reg. 2319.
saec. X vel XI, 19.4×15.6, membr, foll. ? , coll. 2, ll. 23; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, (lect, init m ser), (syn, men m rec), vers, pict: *Evv;* textu singularis indolis. Olim possidebat I. B. De Rossi (1) qui cont. Scholz. cont. Vidi 13 Mart 1886.

361. Parmae reg. 1821.
saec. XIII, 10.8×8, membr, col. 1, ll. 20; capp-t cum harm, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv;* Lc 8,14—11,20 deest. Olim possidebat De Rossi (2) qui cont. Scholz. cont. Vidi 13 Mart 1886.

362. Florentiae Laurentianus Conv. Soppr. 176.
saec. XIII, 33.7×23.6, membr, foll. 314, col. 1, ll. 32; txt rubro: *Lc* 6,29—12,10 cum cat Nicetae. Olim s. Mariae 74. Laudat Lamius (ut Evv 201). Philippus E. Pusey et Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

363. (Ac 144 P 180) Flor. Laur. VI. 13.
saec. XIV (al. XIII), 21×14.3, membr, foll. 306, col. 1, ll. 32; arg, capp-t cum harm, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*, vers; Euth in P et C: *Evv Act Paul* (Phm Hebr), *Cath*; adult signis damnatur. Bandin. 1,122—125. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

364. Flor. Laur. VI. 24.
saec. X (al. XIII), 13.7×10, membr, foll. 224, col. 1, ll. 20, scriptura Scholzio videbatur Slavonica esse; (capp, titl, sect, can, lect m post), (non *ἀναγν*), (syn, men saec. XV): *Evv;* Mt 1,1—13 saec. XV; Ioh 8,8 add *ἐνὸσ ἑκάστου κ. τ. λ.* Scholz. et Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

365. (Ac 145 P 181) Flor. Laur. VI. 36.
saec. XIII, 19.1×13.6, membr, foll. 358, col. 1, ll. 33; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), vers, pict optimae: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Psalmi cum odis.* Ex Graecia Florentiam advexit Iuvenal Goan ord. Minor. a. 1794. Codicis descriptionem manu Bandini scriptam inveni sub finem voluminis tertii catalogi *Biblioth. Leopold. Laurentiae,* (Flor. a. 1793), foll. 715a—717a, et numero audito ipsum statim in manus tradidit custos (corrigendus Burgon. ap. Scr. *Intr.*[3] p. 217). Scholz. cont locc sell. Vidi 17 Mart 1886.

366. Flor. Laur. Conv. Soppr. 171.
saec. XII, 29.5×22.7, membr, foll. 323, col. 1, ll. 31, text rubr; capp, titl cum harm: *Mt* cum cat plen; 1,1—2,16 deest; m ser schol in mg adscripsit. Olim s. Mariae. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 17 Mart 1886.

367. (Ac 146 P182 Ap 23) Flor. Laur. Conv. Soppr. 53.
a. 1331, 24.5×17.5, chart, foll. 349, col. 1, ll. 32; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, init, syn, men, subscr, vers, Lc στίχ: *Evv Act Paul Cath Apoc;* adult signis damnatur; insunt nonnulla liturgica. Manu Marci. Abbatia („Badia") de Florentia (s. Mariae ord. Bened.) emit a. 1482; erat congr. s. Iustinae. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

368. (Ac 150 Ap 84) Flor. Riccardi. 84.
saec. XV, 15.5×10.5, chart, foll. 124, col. 1, ll. 21: *Ioh Apoc 1. 2. 3 Ioh;* inest Platonis ep ad Dionys et dial 13 de legg. Olim Cosmae Oricellarii καὶ τῶν φίλων. Scholz. cont locc sell. Vidi 18 Mart 1886.

369. Flor. Riccardi. 90.
saec. XIV (al. XII), 13.8×10.7, membr, foll. 23+, col. 1, ll. 25; capp, titl, sect, can, lect, init: *Mc* 6,25—9,45 10,17—16,9; insunt grammatica et Avienus m saec. XV. Burgon. perl. Vidi 17 Mart 1886.

370. Flor. Riccardi. 5.
saec. XIV, 27.6×19.5, chart, foll. 424, col. 1, ll. 32; capp, titl, sect, (non can), lect: *Evv* cum comm Thphyl; desunt Mt 1,1—17 Ioh 16,29—fin. Lamius citat p. 232. Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

371. Romae Vaticanus Gr. 1159.
saec. X, 20.5×16.8, membr, foll. 315, col. 1, ll. 21; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, pict: *Evv.* Scholz. cont locc sell. Vidi 29 Mart 1886.

372. Rom. Vat. Gr. 1161.
saec. XVI (Scholz. XV), 24.2×16.7, membr, foll. 199, col. 1, ll. 30; speciem libri impressi habet; capp Latt: *Evv;* deest Ioh 3,1—21,25. In Italia (manu Honorii?) exaratus. Scholz. cont locc sell. Vidi 29 Mart 1886.

373. Rom. Vat. Gr. 1423.
saec. XV, 41.3×28, chart, foll. 221, col. 1, ll. comm 46; sect (Mc 241:16,20), (non can), subscr, στίχ, vix mut: *Evv* cum cat uberr. Olim card. Sirleti († 1585). Scholz. cont locc sell. Vidi 30 Mart 1886.

374. Rom. Vat. Gr. 1445.
saec. XII, 29.2×21.4, membr, foll. 173, col. 1, ll. 45; (capp-t, capp, titl m post), pict: *Evv* cum comm Petro Laod adscripto (Mc Vict).

Erat a. 1221 (exscripsi a. 1215 ex cod; an Iohannis sit nescio) Iohannis cuiusdam qui Theodosiopoli acceperat. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 30 Mart 1886.

375. Rom. Vat. Gr. 1533.
saec. XI vel XII, 17.1×14, membr, foll. 199, coll. 2, ll. 26; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, pict: *Evv*. Olim Ioh. Metelli. Scholz. cont locc sell. Vidi 31 Mart 1886.

376. Rom. Vat. Gr. 1539.
saec. XI, 10.9×7.8, membr, foll. 185, col. 1, ll. 28; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20; in subscr 241), subscr ut *A*, vers: *Evv;* Mt 16,2.3 deest; adult signis damnatur; Lc 1, 42—71 et folia duo in Mc suppl m ser. Franc. Accida filius Emanuelis chorepiscopi Rodii protonotarius et protopapas Messinae a. 1585 Sixto V vel bibl. Vat. dono dedit. Scholz. cont locc sell. Vidi 31 Mart 1886.

377. Rom. Vat. Gr. 1618.
saec. XV, 30.6×20.9, chart, foll. 339, col. 1, ll. 30; text rubr: *Mt* cum cat *Mc Lc Ioh* cum ἐρωταποχρ. Scholz. cont locc sell. Vidi 31 Mart 1886.

378. [Rom. Vat. Gr. 1658.
saec. XIV, 30.9×21.8, membr, coll. 2, ll. 59: Chrys hom in Mt; foll. A—D saec. IX, membr, litt unc, coll. 2, ll. 28: *Zach* 4,9 ss. Numero non dignus. Scholz. cont locc sell. Vidi 31 Mart 1886.]

379. Rom. Vat. Gr. 1769.
saec. XV, 29.7×20.2, chart, foll. 437, col. 1, ll. 27; capp-t, capp, titl: *Evv* cum comm. Scholz. cont locc sell. Vidi 31 Mart 1886.

380. Rom. Vat. Gr. 2139.
a. 1499, 23.2×15.3, membr, foll. 202, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t (et. capp Latt), sect, can, subscr: *Evv*. Demetrius Moschus Lacon. impensis Ioh. Franc. Pici Mirand. scripsit. Schols. cont locc sell. Vidi 3 Apr 1886.

381. Rom. Vat. Pal. 20.
saec. XIV, 31.4×25, chart, foll. 226, col. 1, ll. 33: *Lc* cum cat; deest Lc 1,1—15 (alia?). Scholz. cont locc sell. Vidi 7 Apr 1886.

382. Rom. Vat. Gr. 2070, olim Basil. 109.
saec. XIII, 21.7×18.2, membr, foll. 167, coll. 2, ll. 24, folia invertit bibliopegus; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, subscr, στίχ: *Evv*. In Calabria exaratus. Scholz. cont max part. Vidi 2 Apr 1886.

383.
384.
385. } Olim Rom. Collegii Romani quodque saec. XVI, in 4, chart: *Evv* cum comm. Scholz. cont locc sell. Latebant anno 1886.

386. (Ac 151 P 199 Ap 70) Rom. Vat. Ottob. 66.
saec. XIV (al. XV), 29.4×21.2, membr, foll. 393, col. 1, ll. 24; Eus-t, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*; Euth in C P: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* adult signis damnatur. Olim (ut Evv 388. 389. 390 P 202) ex codicibus Ioh. Angeli ducis ab Altaemps († 1627). Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

387. Rom. Vat. Ottob. 204.
saec. XII, 21.8×16.6, membr, foll. 298, col. 1, ll. 21; lect, init, subscr, *στίχ*: *Evv.* Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

388. Rom. Vat. Ottob. 212.
saec. XIII (al. XII), 21.3×15.7, membr, foll. 315, col. 1, ll. 21; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, pict: *Evv;* adult prorsus deest. Olim Alexii et Theodorae qui librum monasterio nescio cui dederunt; serius Ang. ducis de Altaemps fuit (cf Evv 386). Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

389. Rom. Vat. Ottob. 297.
saec. XI, 17.1×13.6, membr, foll. 192, col. 1, ll. 23; Eus-t, capp-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 240:16,9), can, subscr, *στίχ*: *Evv.* Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

390. (Ac 164 P 203) Rom. Vat. Ottob. 381.
a. 1282 (sic), 22×15.1, membr, foll. 336, col. 1, ll. 29; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect, init, syn, men, subscr, vers; Euth in Paul: *Evv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath* (non Apoc); Ex Evv tomus alter constat. Erat in insula Scio a. 1389. Olim Altaemps (ut Evv 386). Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

391. Rom. Vat, Ottob. 432.
saec. XI, 29.1×23.2, membr, foll. 232, col. 1, ll. 17 etc; Carp, prol usit, capp-t, capp, titl, sect, can: *Evv;* Ioh 7,53—8,11 saec. XV. Donavit Abachus Andrianus abbas in monte Atho Benedicto XIII (a. 1724—1730) qui bibl Vat inseruit. Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

392. Rom. Barber. V. 17, olim 225: foll. 7—391.
saec. XII, 28.8×20.4, membr, foll. 383, col. 1, ll. 36; capp, titl: *Mt Lc Mc Ioh* cum comm Thphyl; de foll. 1—6 vide supra Y^{evv}, p. 398. Scholz. cont locc sell. Vidi 8 Apr 1886.

393. (Ac 167 P 185) Rom. Vallicell. E. 22.
saec. XIV (al. XVI), 26.7×17.3, chart, foll. 222, col. 1, ll. 34; capp, titl, (lect m ser): *Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Evv*; item *Psalmi cum odis;* insunt theologica varia Georgii Pisid, Chrys, Greg Naz. Scholz. cont locc sell. Gebhardt. perl. a. 1882. Vidi 28 Mart 1886.

394. (Ac 170 P 186) Rom Vallicell. F. 17.
a. 1330, 23.6×16, membr, foll. 344(350), col. 1, ll. 29; arg, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men; Euth in Ac CP: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); foll. 163v—170 lectt *μεγ. ε′* etc. Michael presbyt. *ὁ καλόθετος* scripsit. Blanchin. *Ev. quad.* pars 1, vol. 2, p. 531s. Scholz. cont locc sell. Gebhardt. perl. a. 1882. Vidi 28 Mart 1886.

395. Rom. Casanatensis G. IV. 1.
saec. XII, 28×20.9, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 25; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can passim, pict: *Evv;* Ioh 21,19-25 saec. XVIII. Bibliothecae s. Mariae supra Minervam sive Casan. a. 1765 emptus accessit. Scholz. cont locc sell. Vidi 5 Apr 1886.

396. Rom. Chisianus R. IV. 6.
saec. XII (Gebh. XIII), 22.4×16.5, membr, foll. 115, col. 1, ll. 27; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), can: *Evv;* deest Mt 1,1—23,27. Scholz. cont locc sell. Gebhardt. perl. a. 1882. Vidi 15 Apr 1886.

397. Rom. Vallicell. E. 40 (sic).
saec. X vel XI (al. XV), 24.2×21, membr, foll. 295, col. 1, ll. 10 comm 36: *Ioh* cum cat uberr. Blanch. 1,2, p. 538 a cum facs. Scholz. cont locc sell. Bis inscius numerat duce Burgonio Scr. 397 et 617. Vidi 28 Mart 1886.

398. [Taurin. universitatis C. II. 5.
saec. XVI (al. XIII), 31.1×21.8, chart, foll. 310, coll. 2, ll. 30: locc sell evv cum cat numero non digni; insunt opuscc duo Amphil. Olim Gabr. Sev. metrop. Philadelph. Scholz. cursim cont. Vidi 9 Febr 1886.]

399. [Taurin. univers. C. II. 14.
saec. XVI (al. XV), 29.7×20.8, chart, foll. 404, col. 1, ll. 22 etc; prol, capp-t, vers: *Io Lc Mt* cum comm; textus tamen vix integer numero non dignus est. Scholz. cursim cont. Hort. perl. a. 1864. Vidi 9 Feb 1886.]

400. (Ac 181 P 220) Berol. reg. A. Duodec. 10. Diezii.
saec. XV, 12.7×9.6, membr, foll. 249, col. 1, ll. 14. 15. 16; Euth; madore valde laesus: *Mt* 12,29—13,2 *Act Cath Paul* (Phm Hebr); desunt Act 1,11—2,11 Rom 1,1—27 1 Cor 14,12—15,46 2 Cor 1,1—8 5,4—19 1 Tim 4,1—Heb 1,9. Olim Henr. Benzelii archiep. Upsalensis († 1758); deinde Laur. Benzelstiernae episc. Arosiensis; deinde H. F. de Diez. Cf Car. Aurivill. *Recensio codd MSS ab H. Benz. in oriente collectorum*, Upsal. 1802, p. 15, num. XII. Geo. Thph. Pappelbaum. cont: *Cod ms Gr* etc Berol. 1815. Vidi Mart 1887.

401. Neap. bibl. nat. II. Aa. 3.
saec. XII (al. XI), 20.6×15.5, membr, foll. 113, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, titl, sect passim, (non can), (vers m ser): *Ioh* 1,1—12,1

Mc 6,1—16,20 *Mt*(?) *Lc;* adult deest. Scholz. cont locc sell, *Bib.-kr. Reise*, p. 135. Vidi 24 Apr 1886.

402. Neap. bibl. nat. II. Aa. 5.
saec. XIV (al. XV), 15.9×11.4, membr, foll. 253, col. 1, ll. 24; capp-t, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*, pict: *Evv*. Scholz. cont locc sell. Vidi 24 Apr 1886.

403. Neap. bibl. nat. II. Aa. 4.
saec. XIII (al. XII), 17.2×12.3, chart, foll. 212, col. 1, ll. 22; arg, capp-t, sect (Mc 240:16,19), (non can), lect, init, men: *Mt* 12,22—19,12 19,18—28,20 *Mc Lc* 1,1—5,21 5,36—24,53 *Ioh* 1,1—18,36. Scholz. cont locc sell. Vidi 24 Apr 1886.

404. Olim Neap. abbatis Scotti.
saec. XI, in 8, membr; prol: *Evv;* Scholz. cont locc sell. Latet.

405—418 olim Naniani hodie s. Marci Venetiis. Cf Ioh. Aloys. Mingarellium, ut supra, p. 393, adn. 1. Ven. Wiedmann. et I. G. I. Braun. locc sell in usum Scholzii cont: in codd 405.406.408.409 Mt 6.24 Mc 4.5.10 Lc 4.5.9 Ioh 5.7.8; in codd 412.415.417 Mt 24 Mc 4 Lc 4 Ioh 5; in cod 407 Lc 5.9 Ioh 5.7.8; in cod 416 Mc 4 Lc 4 Ioh 5. *Burgon.* perl: *Guardian*, 19 Nov 1873, p. 1494 s, 7 Ian 1874, p. 19 s.

---

405. Ven. Marc. I. 10, olim Nan. 3.
saec. X (al. XI), 20.7×17.2, membr, foll. 228, col. 1, ll. 22, folia a bibliopego inversa; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, subscr: *Evv;* desunt Mt 1,1—17 Ioh 6,55—9,13 11,30—45 18,22—36. Olim monasterii ss. Cosmae et Damiani urbis Prusiensis. Cf 405—418. Vidi 26 Feb 1886.

406. Ven. Marc. I. 11, olim Nan. 4.
saec. XI, 16.4×13.9, membr, foll. 297, col. 1, ll. 18; capp-t, capp, titl, sect, (non can), (lect m ser): *Evv;* desunt Mc 4,41—5,14 *Lc* 3,16—4,4 Ioh 20,3—21,25. Cf 405—418. Vidi 3 Mart 1886.

407. Ven. Marc. I. 12, olim Nan. 5.
saec. XII vel XIII (al. XI), 15.2×13, membr, foll. 87, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect pauc (hic illic m ser), subscr, *στίχ*, vers, pict: *Lc* 5,30—*Ioh* 9,2; adult signis damnatur. Cf 405—418. Vidi 3 Mart 1886.

408. Ven. Marc. I. 14, olim Nan. 7.
saec. XII, 23.5×20.1, membr, foll. 261, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234), can, raro lect, subscr, *στίχ*, vers, (syn, men m ser chart): *Evv;* Mt 1,1—13 m ser. Olim monasterii Chrysostomi prope Iordanem. Cf 405—418. Vidi 3 Mart 1886.

409. Ven. Marc. I. 15, olim Nan. 8.
saec. XIV (al. XII), 21×14.6, membr, foll. 210, col. 1, ll. 28; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, init, syn, men, vers, subscr, στίχ: *Evv;* insunt varia de evv discrepantia et nonnulla Cosmae Ind; in men μεγ. ε′ et παρασχ. plene scribuntur. Cf 405—418. Vidi 26 Feb 1886.

410. Ven. Marc. I. 17, olim Nan. 10.
saec. XIII vel XIV, 23.7×17, chart, foll. 212, col. 1, ll. 32.25 etc; (Carp, prol in 4 evv, Eus-t, prol Mt saec. XIII membr), prol, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, vers, subscr, στίχ. Manu Ioasaphi monachi (non illius Ioasaphi Evv 480). Cf 405—418. Vidi 3 Mart 1886.

411. Ven. Marc. I. 18, olim Nan. 11.
saec. X (al. XI), 16.8×12.4, membr, foll. 375, col. 1, ll. 20; optime exaratus similis fortasse Evv 14; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, syn, men, vers, (pict exscis): *Evv.* Cf 405—418. Vidi 3 Mart 1886.

412. Ven. Marc. I. 19, olim Nan. 12.
a. 1301, 17.8×13.2, membr, foll. 327, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, sect (Mc 241:16,9), can, lect, init, syn, men, vers: *Evv;* Ioh 1,1—14 m ser; textu Evv 483.484 similis. Manu Theod. Hagiop. (cf Evv 74). Cf 405—418. Vidi 2 Mart 1886.

413. Ven. Marc. I. 20, olim Nan. 13.
a. 1302, 22.3×17, membr, foll. 270, col. 1, ll. 24; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect, init, subscr, στίχ, syn, men: *Evv;* Ioh 8,8 add ἐνὸσ ἑκ. αὐτ. τὰσ ἁμαρτ. Manu Theodosii τάχα καὶ ῥακενδύτου. Olim monasterii s. Catharinae in monte Sina. Cf 405—418. Vidi 2 Mart 1886.

414. Ven. Marc. I. 21, olim Nan. 14.
saec. XIV, 23.5×16.7, membr, foll. 225, col. 1, ll. 26; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, subscr, syn, men: *Evv.* Manu Philippi monachi. Cf 405—418. Vidi 5 Mart 1886.

415. Ven. Marc. I. 22, olim Nan. 15.
a. 1356, 18.3×13.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 27; capp-t, capp, titl, arg, lect, init, ἀναγν, subscr, syn, men, pict: *Evv.* Cf 405—418. Vidi 6 Mart 1886.

416. Ven. Marc. I. 24, olim Nan. 17.
saec. XIV, 19.5×15, membr, foll. 225, col. 1, ll. 22; capp-t, (capp, titl m ser), sect (Mc 234:16,9), can passim, (lect m ser), ἀναγν: *Evv;* desunt Mt 1,1—25,36 26,17—27,17 27,35—Mc 2,25 Ioh 18,8—21,25; adult deest. Cf 405—418. Vidi 27 Feb 1886.

417. Ven. Marc. I. 25, olim Nan. 18.
saec. XIV, 23.2×15, membr, foll. 112, col. 1, ll. 27.26; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can passim, (lect, init m ser), subscr (longiores m ser): „*Mt* 5,44—fin *Mc Lc* 1,1—6,9" (non excussi). Cf 405—418. Vidi 5 Mart 1886.

418. Ven. Marc. I. 28, olim Nan. 21.
saec. XV, 21.4×15.8, chart, foll. 110, coll. 2, ll. 17; capp-t cum harm, capp, titl, sect, lect, init; errores multi ex itacismo: *Mt Mc* 1,1—13,32; Mt 6,13 *καὶ ἡ δόξα τοῦ πρ̄ς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πν̄ς εἰσ τοὺσ αἰ.* Cf 405—418. Vidi 26 Feb. 1886.

419. Ven. Marc. I. 60.
saec. XII (al. XI), 19.4×15.4, membr, foll. 260, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect plene, init, mus rubr: *Evv;* Ioh 8,44—11,33 21,7—25 saec. XVI chart. Olim monasterii s. Michaelis de Muriano num. 241. Cf Ioh. Bened. Mitarellium, *Biblioth. codd mss monast. s. Mich.* Venetiis 1779. Burgon. perl. Vidi 26 Feb 1886.

420. Messanensis universitatis 18.
saec. X (al. XIV), 17.3×12.6, membr, foll. 127, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, *πρόγραμμα* in 4 evv, capp-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 241: 16,20), can, et. harm in ima pagina, subscr, *στίχ*, vers, pict: *Mt Mc;* lectt varr in mg. Olim patrum soc. Iesu. Münter. a. 1786 perl in usum Birchii. Schulzii 237. Vidi 3 Apr 1886.

421. (Ac 176 P 218) Olim Syracusanus.
saec. XII, membr; Eus-t, prol: *Evv Act Cath Paul?* Olim Landolini. Münter. Syracusae perl. Schulzii num. 238. Syracusae 30 Apr 1886 frustra quaesivi; non est in bibliotheca Seminarii, quae a. 1781 fundata, tempore Münteri nondum bene in ordinem redacta est; catalogus in medio saec. XIX scriptus de cod. silet.

422. Mon. reg. 210.
saec. XI, 23.8×16.8, membr, foll. 256, coll. 2, ll. 28; itacismis scatet; manibus ad minimum tribus; Carp, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), can usque ad Mt *ρκϑ'*, lect (lect, init m ser), syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv;* Ioh al man; librarius interdum glossas textui intrusit. Manu Iosephi monachi in Italia exaratus. Olim Iohannis Masebiari et Georgii. Cf Ignat. Hardt. *Cat. codd mss Gr bibl. reg. Bavaricae,* Monachii a. 1806—1812. Scholz. cont locc sell, item Burgon. *Guardian,* 10 Sept 1873, p. 1175. Vidi 24 Mart 1887.

423. Mon. reg. 36 et 37.
a. 1556, 33.9×23.7, chart, foll. 465 et 576, col. 1, ll. 30: *Mt* et *Ioh* cum cat Nicetae. Scripsit Emmanuel *μπαιβενὶσ ὁ ἐκ μονεμβασίασ,* ut etiam Evv (424) 425. (432). Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 24 Mart 1887.

424. [Mon. reg. 83.
saec. XVI, 34×22.3, chart, foll. 399, col. 1, ll. 30: foll. 1—44v comm Tit Bost in Lc numero non dignus. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 24 Mart 1887.]

425. [Mon. reg. 37: est Evv 423 vol. 2.]

426. Mon. reg. 473.
saec. XIV, 24.8×17, chart, foll. 208, col. 1, ll. 26, capp-t: *Lc* 6,17—11,28 cum comm Nicetae; est *δεύτερον τῶν τεσσάρων τεῦχος τῶν εἰσ τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον κατὰ συναγωγὴν ἐξηγήσεων.* Olim Augustanus 9. Vidi 24 Mart 1887.

427. Mon. reg. 465.
saec. XIII (al. XII), 25.8×20.7, membr, foll. 140, col. 1, ll. 34; sect (Mc 240:16,20), (non can), lect, (*ῥήμ* et *στίχ* in Lc): *Lc Mc* cum comm Thphyl. *Μαῦροσ* scripsit. Olim Augustanus 10. Scholz. cont locc sell. Vidi 24 Mart 1887.

428. Mon. reg. 381.
saec. XIII, 32.2×23.8, chart, foll. 335, col. 1, ll. 33; Mt habet subscr ut *A*, pict: *Evv* cum comm Thphyl; sub fin Mt nonnulla Hipp Eus Isid Hesych; fol antepenult deest. Olim Augustanus 11. Scholz. cont max part. Burgon. perl. Vidi 24 Mart 1886.

429. [Mon. reg. 208.
saec. XI (a. 978?), 27.7×23.3, membr, foll. 234, coll. 2, ll. 35; quaest et respons in Mt et Ioh sine textu; numero non dignus est; de Lc 1,1—2,40 cf supra X^b, p. 449. Manu Iohannis presbyt. et *ἐκδίκου* Magnae ecclesiae. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 24 Mart 1887.

430. Mon. reg. 437.
saec. XI, 29.6×22, membr, foll. 354, col. 1, ll. 24: *Ioh* 1,1—8,14 cum cat Nicetae. Vendidit a. 1590 Leontius monachus Cyprius Martino Crusio Tubingensi qui biblioth. Augustanae inseruit; inde Monachium translatus est. Vidi 24 Mart 1887.

431. (Ac 180 P 238) Olim Argentorati. Periit a. 1870.
saec. XII, in 12, membr; Eus-t, prol: *Evv Act Epp.* Olim collegii societatis Iesu Molsheimensis. Herm. Goldhagenius lectt nonnull ex hoc cod in *N. T. Gr.* Mogunt. 1753 edidit. Arendtius cont a. 1833.

432. [Mon. reg. 99.
saec. XVI, 34.4×22.8, chart, foll. 572, col. 1, ll. 30: foll. 217—277 comm Vict in Mc sine textu numero non dignus; cf Evv 423. Hoc cod usus est Peltanus in Vict Ant in Mc Ingolstadii a. 1580 edendo. Scholz. cont locc sell. Vidi 24 Mart 1887.]

433. Ber. reg. MS. quarto 12 (kn.)
saec. XI (al. XII), 20.4×14.8, membr, foll. 80, col. 1, ll. 24; litteris minutissimis nitidissimis; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, εὐαγγ. ἐκ τοῦ κατὰ Mt et Ioh: *Mt* 1,1—21 6,12—32 22,26—28,20 *Mc* 1,1—5,29 9,21—13,12 *Lc* 8,27—24,53 *Ioh* 1,1—9,21 20,15—21,25. Guil. Ern. de Knobelsdorf ex Oriente Berolinum pertulit. Geo. Theoph. Pappelbaum. cont *Codms Gr.* etc. Berol. 1824. Schulzio est 239. Vidi Mart 1887.

434. Vind. caes. Ness. 71, olim 42.
saec. XIV, 30×19.8, membr, foll. 424, col. 1, ll. 29: *Lc* 1,5—6,21 cum cat uberr. Busbeck. Cstpoli adtulit. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 15 Mart 1887.

435. Lugd.-Bat. bibl. univ. Gronovii 137 (sic).
saec. X, 22×15.5, membr, foll. 284, col. 1, ll. 24; pict; *Evv;* desunt Mt 1,20—2,13 22,4—9; m al vix ser suppl Ioh 10,14—21,25. Olim Gronovii. Iac. Dermout. cont (vide Evv 122).

436. Olim Meermani 117 (corio Russico inligatus).
saec. XI, in 4, membr, foll. 277: *Evv.* Olim 54 in biblioth. Iesuit. collegii Clarom.; deinde Meerm.; a. 1824 emit Paynius bibliop. Londin. Mtf. *Pal. Gr.* p. 295 refert inesse tabulam ubi carmen εὐαγγελιστῶν θεία πυκτὶσ τετράρων plus quam millies legitur. Latet.

437. Petr. caes.
saec. XI, membr; *Evv.* Manu Michaelis Cerularii patriarchae Cstpltani (a. 1043—1058). Olim Coislin., deinde Sangermanensis. Matthaeius, *N. T. Gr.* ed. 2, vol. 3, p. 99, vidit Petropoli, non tamen in Muralti catalogo locum habere videtur (cf Evv 330).

438. Lond. mus. Br. Add. 5111 et 5112.
ante a. 1189, 25.7×18, membr, voll. 2, foll. 211 et 241, col. 1, ll. 18; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, subscr, pict: *Evv;* deest Mt 1,6—15. Manu Gregorii monachi qui a. 1189 mortuus est. Olim Askewii 621. Bloomfield. cont. Vidi 28 Iul 1883.

439. Lond. mus. Br. Add. 5107.
a. 1159, 31.7×24.5, membr, foll. 219, coll. 2, ll. 23; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, subscr: *Evv.* Manu Nephonis monachi Athoi. Olim Askewii 622. Bloomfield. cont. Vidi 9 Maii 1883.

440. (Ac 111 P 221) Cant. univ. Mm. 6.9.
saec. XII, 19×13.9, membr, foll. 288(294), col. 1, ll. 28.30, fascc signis Armeniacis numerantur; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), (non can), lect, init, (syn, men m rec): *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); habet lectt singul. Olim Moorii episc. qui bibliothecae a. 1715 dono dedit. Bentleio fuit *o'*. Griesb. lectionibus ex hoc cod haustis numerum Evv 236

Paul 61 dedit, *S. c.* 1, 243—304. Scholz. cont locc sell. Scriv. cont, in Evv v^{scr} vel cant^{scr} Act et Paul o^{scr}, *Aug.* p. xxxv ss. Vidi 13 Dec 1883.

441. (Ac 110 P 222) Cant. univ. Nn. 5.27. } Libri impressi cum
442. (Ac 152 P 223) Cant. univ. Nn. 3.20.21. } adnott mss. Delendi.

443. Cant. univ. Nn. 2.36.

saec. XII, 28.1×21.3, membr, foll. 235, coll. 2, ll. 24; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect, can, syn, men, subscr: *Evv*; *εὐ. ἐκ τοῦ κατά* ut Evv 69; capp iterum divisa e. g. Mt *ιϑ'* habet particulas 13. Olim Antonii Askewii medici docti († 1774). In bibliothecam univ. a. 1785 emptus cessit.. Vidi 18 Oct 1886.

444. (Ac 153 P 240) Lond. mus. Br. Harl. 5796.

saec. XV, in fol, membr, foll. 324, col. 1, ll. 26—29; arg, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, vers: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb). Vir Graecus emit a. 1537 aspris 500. Bern. Mouldius emit Smyrnae a. 1722. Scholz. cont Mt 5. Vidi mense Maio 1883.

445. Lond. mus. Br. Harl. 5736.

a. 1506, 20.9×15, chart, foll. 194, col. 1, ll. 24; capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, init: *Evv*; Mt 16,2.3 et adult desunt. Manu Antonii *ἐπάρχου*. Olim collegii Iesuitarum Agennensis. Scholz. cont Mc 5. Vidi 8 Maii 1883.

446. Lond. mus. Br. Harl. 5777.

saec. XV, 22.9×15, membr, foll. 228 (231), col. 1, ll. 25; capp-t, capp, titl, sect (Mc 232:16,6), (non can), lect, init, syn, men, subscr: *Evv;* desunt Mt 1,1—17 26,47—27,40 Mc 1,1—9 Lc 1,1—18 Ioh. 1,1—21. Olim Covelli 5, qui eum ex Evv 65 exscriptum putavit. Scholz. cont Mc 5. Bloomfield. cont. Vidi 28 Apr 1883.

447. Lond. mus. Br. Harl. 5784.

saec. XV, 19.6×14.7, membr, foll. 329, col. 1, ll. 21.22; Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,9), can passim, lect, init, syn, men: *Evv*. Scholz. cont Mc 5. Vidi 1 Maii 1883.

448. Lond. mus. Br. Harl, 5790.

a. 1478,31.2×21.5, membr, foll. 299, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, subscr, pict pulcherrimae; dignus fortasse qui conferatur. Manu Iohannis *ῥώσου τοῦ κρητόσ*, iussu Franc. cardinalis s. Mariae Novae, Romae exaratus. Scholz. cont Mc 5. Vidi 24 Iul 1883.

449. Lond. mus. Br. Add. 4950 et 4951.

saec. XIII, 12.8×9.1, membr, voll. 2, foll. 146 et 171, col. 1, ll. 23.24; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, syn, men, subscr, vers, pict: *Evv*. Manu Gerasimi monachi. Olim Caesaris de Missy Berolinensis Londinii a. 1748. Scholz. cont Mc 5. Vidi 9 Maii 1883.

Hucusque pariter fere a nobis et a Scrivenero numeratur: ille vero deinceps numeris Scholzianis, quos ad ultimum 469 nos sequimur, codices quosdam Italicos a Burgonio inspectos supponit.

---

450. Hierosolymis monasterii s. sepulchri 1.
a. 1043, in 4, membr; Eus-t: *Mt Mc Lc* cum versione Arabica. Manu Euphemii clerici et anagnostae. Scholz. cont locc sell. Coxius perl: *Report to her majesty's government of the Greek MSS yet remaining in the libraries of the Levant*, a. 1858. [Scr. 450 = nobis 581.]

451. Hierosol. mon. s. sepulchri 2. [Scr. 451 = nob. 582.]
saec. XI, in 8, membr: *Evv.* Scholz. cont locc sell.

452. Hierosol. mon. s. sepulchri 3. [Scr. 452 = nob. 583.]
saec. XIV, in 8, membr: *Evv.* Scholz. cont locc sell.

453. Hierosol. mon. s. sepulchri 4. [Scr. 453 = nob. 584.]
saec. XIV, in 8, membr: *Evv.* Scholz. cont locc sell.

454. Hierosol. mon. s. sepulchri 5. [Scr. 454 = nob. 585.]
saec. XIV, in 8, membr: *Evv.* Scholz. cont locc sell.

455. Hierosol. mon. s. sepulchri 6. [Scr. 455 = nob. 586.]
saec. XIV, in 4, membr: *Evv* cum comm. Scholz. cont locc sell.

456. Hierosol. mon. s. sepulchri 7. [Scr. 456 = nob. 587.]
saec. XIII (Cox. XI), in 4, membr: *Evv;* comm in Mt. (Cox. 43. Matt litt unc aureis?). Scholz. cont locc sell. Cox. perl.

457. (Ac 186 P 234) S. Sabae 2. [Scr. 457 = nob. 588.]
saec. XIII, in 4, membr, syn, men: *Evv Act Epp.* Scholz. cont

458. S. Sabae 3. [Scr. 458 = nob. 589.] | locc sell.
a. 1272, in 16, membr: *Evv.* Scholz. cont locc sell.

459. S. Sabae 7. [Scr. 459 = nob. 590.]
saec. XII, in 8, membr: *Evv.* Scholz. cont locc sell.

460. S. Sabae 8. [Scr. 460 = nob. 591.]
saec. XII, in 8, membr: *Evv.* Scholz. cont locc sell.

461. Petropoli. [Scr. 461 = nob. 592.]
a. 835, 16.4×9.8, membr, foll. 344, col. 1, ll. 19; capp, titl, lect: *Evv;* insunt quaedam genealogica Max. Manu Nicolai monachi. Olim s. Sabae (9) ubi Scholz. locc sell cont; deinde Porfirii ep. Kiov.; nunc Petrop. Cf Gardthausen. *Beitr. z. gr. Pal.* [1877], tab. 2, cf p. 8 etc; facs apud Wattenb. et de Velsen, *Exem. codd Gr.* Heidelb. 1878, tab. 1; cf Amphiloch. ПАЛЕОГР. ОПИСАНІЕ, 1, Moscuae, 1879, p. 7.

462. (Ac 187 P 235 Ap 86) S. Sabae 10. [Scr. 462 = nob. 593.]
saec. XIV, in 4, membr: *NT.* Scholz cont. locc sell.

463. S. Sabae 11. [Scr. 463 = nob. 594.]
saec. XIV, in 4, chart: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

464. S. Sabae 12. [Scr. 464 = nob. 597.]
saec. XI, in 4, chart: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

465. S. Sabae 19. [Scr. 465 = nob. 596.]
saec. XIII, in 8, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

466. (Ac 189 P 237 Ap 89) S. Sabae 20. [Scr. 466 = nob. 598.]
saec. XIII, in 8, membr: *NT*. Scholz. cont locc sell.

467. Patmiensis. [Scr. 467 = nob. 599.]
saec. XI, in 4, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell. De codd 467—469 cf infra Evv 1160—1181.

468. Patmiensis. [Scr. 468 = nob. 595.]
saec. XII, in 8, membr: *Evv* cum comm. Scholz. cont locc sell.

469. Patmiensis. [Scr. 469 = nob. 597.]
saec. XIV, in 4, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

Hoc loco desinit Scholzii catalogus. Numerorum qui sequuntur plerisque codices adsignare et his numeris in citando designare iam annis 1880 et 1881 necesse habebam: unde fit ut, quod dolendum est, ea codicum dinumeratione quam v. cl. Scrivenerus iubente et praeeunte Burgonio (*Guardian*. 5 Iul 1882, p. 933; vide Scr. *Intr.*[3] p. 224) nunc in catalogo meo uti nequeam.

470—489 cont Scr. *Coll.* et (477 et 489) *Aug.* (vide supra, p. 273). Post numeros invenies signa a Tischendorfio in apparatu adhibita.

---

470. $a^{scr.}$ Lond. Lambethanus 1175.
saec. XI, 30.2×24.7, membr, foll. 215, coll. 2, ll. 23.24; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can passim, lect, subscr: *Evv;* deest Mt 1,1—13; adult sub fin evang m ser; Lc ἐκ τοῦ κατά; insunt liturgica nonnulla. I. D. Carlylius († 1804), prof. ling. Arab. Cantabr., Evv 470—475.488 ex Oriente in Angliam detulit. I. Farrer. cont a. 1804. Scr. cont *Coll.* [Scr. 509.] Vidi 25 Iul 1883.

471. $b^{scr.}$ Lond. Lambethanus 1176.
saec. XII, 19.4×14.6, membr, foll. 240, col. 1, ll. 23.24; (Carp, Eus-t m ser), capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), (non can), lect, syn, men, init, pict: *Evv;* eximiae notae; adult deest; insunt in foll. 1—7 chart nonnulla de geneal virginis et Christi, de fratribus Iesu, de concordia evv, de epiphaniis Iesu. Olim (cf Evv 470) Carlylii. Scr. cont *Coll.* [Scr. 510.] Vidi 25 Jul 1883.

472. $c^{scr.}$ Lond. Lambethanus 1177.
saec. XIII.XIV.XV (Scr. XII), 19.4×14.5, membr, foll. 210, col. 1, ll. 17—25 etc, manibus plur; capp-t, capp, titl, sect (Mc 235: 16,14), hic illic can, lect, init, syn, men, subscr, στίχ: *Evv;* desunt Mt 4,1—7,6 20,21—21,12 Lc 4,29—5,1 5,17—33 16,24—17,13 20,19—41 Ioh 6,51—8,2 12,20—40 14,27—15,13 17,6—18,2 18,37—19,14; optimae notae (Scr. „by far the most important at Lambeth"). Olim Carlylii. Scr. cont *Coll.* [Scr. 511.] Vidi 25 Iul 1883.

473. $d^{scr.}$ Lond. Lambethanus 1178.
saec. XIII vel XIV (Scr. XI), 28.7×23.5, membr, foll. 309, col. 1, ll. 22—24, optime exaratus; prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240: 16,19), can, lect, init, syn, men, subscr, vers: *Evv;* deest Mt 1,1—8. Olim Carlylii. Ioh. Forsterus cont Mt Mc 1—8 a. 1804. Scr. cont *Coll.* [Scr. 512.] Vidi 25 Iul 1883.

474. $e^{scr.}$ Lond. Lambethanus 1179.
saec. XI (Scr. X), 22.2×17.3, membr, foll. 351, col. 2, ll. 24, fascicc habent signa Armeniaca; capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), can, lect: *Evv;* desunt Mt 1,1—13,53 16,28—17,18 24,39—25,9 26,71—27,14 Mc 8,32—9,9 Ioh 11,8—30 13,8—21,25. Olim in mon. Trinitatis in insula Chalce. Olim Carlylii, Scr. cont *Coll.* [Scr. 513.] Vidi 26 Iul 1883.

475. $f^{scr.}$ Lond. Lambethanus 1192.
saec. XI (Scr. XIII), 20,4×15.5, membr, foll. 272, col. 1, ll. 21—24; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can, lect, vers; *Evv;* deest Ioh 16,8—22; m ser suppl Mc 3,6—21 Lc 12,48—13,2 Ioh 18,37—21,25; textu bonae notae praesertim Lc 19 et 20. Olim Carlylii. Scr. cont *Coll.* Bloomfield. perl. [Scr. 515.] Vidi 28 Iul 1883.

$g^{scr.}$: est Evv 71.

476. $h^{scr.}$ Lond. mus. Brit. Arundel. 524.
saec. XI, 17.5×13.5, membr, foll. 218, col. 1, ll. 27; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236: 16,15), can, lect, syn, men: *Evv;* deest Ioh 11,18—41. Hunc cum codd aliis Thom. marchio de Arundel († 1646) ex Oriente in Angliam detulit; Henr. Howardus ex eadem familia societati regiae dono dedit; recepit a. 1831 museum Brit. Scr. cont *Coll.* [Scr. 566.] Vidi a. 1883.

477. $i^{scr.}$ Cant. coll. Trin. B. 10.17.
saec. XIII, 21×15, membr, foll. 317, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, (syn m ser): *Evv.* Olim in monasterio Pantocratoris in monte Atho. Bentleius (cui erat δ') collegio Trin. legavit. Scr. cont *Aug.* [Scr. 508.] Vidi a. 1883.

$j^{scr.}$: est pars codicis N, cf supra, p. 383.

478. $k^{scr.}$ Lond. mus. Br. Add. 11300.
saec. X vel XI, 17.5×12, membr, foll. 268, col. 1, ll. 26, eleganter scriptus; Carp, Eus-t, capp-t, capp, sect, can, lect, init, subscr, στίχ; scholia sex in mg: *Evv;* adult signis damnatur. Fertur episcopi Caesareae Philippi fuisse; in museum a. 1838 cessit. Scr. cont *Coll.* Bloomfield. perl. Facs in *Cat. of anc. MSS in the Brit. Mus. Greek.* Londin. 1881, pars 1, p. 23, tab. 16. [Scr. 575.] Vidi 9 Nov 1883.

479. $l^{scr.}$ (Ac 193 P 249) Wordsworthii.
saec. XIII, 17.5×13, membr, foll. 231, col. 1, ll. 29; capp-t, capp, (non titl, sect, can), lect, init, ἀναγν, στίχ, subscr; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb); adult signis damnatur. Olim in monasterii τοῦ μετεώρου, et Gerasimi hieromon., postea in bibliotheca Suchtelen. Christoph. Wordsworthius (postea episc. Lincolniensis, † 1885) emit Londinii a. 1837; legavit filio Iohanni Wordsw. hodie episcopo Sarisburiensi. Scr. cont *Coll.* [Scr. 542.] Vidi 20 Jun 1883.

m^{scr}: est Evv 201.

480. $n^{scr.}$ (Ac 247 P 250) Lond. mus. Br. Burneii 18. Mettis bibl. publ. 4.
a. 1366, 32.8×23.1, membr, foll. 222 et 232, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, (non titl, sect, can), lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); in fasciculis Mettensibus m rec Heb 12,17—13,25 inseruit, qui locus evangeliis subnexus inter Londinenses exsulabat; consentit plerumque cum Evv 201.479.480. Manu Ioasaphi. Erat pariter ac Evv 481.482.484.485 Evl 184 Caroli Burneii. In Mus. Brit. a. 1818 emptus cessit. Scr. cont Evv et Hebr 12,17—13,25 *Coll.* Foll. 210—221 in mus. Brit. in ordinem redegi 26 Apr 1883; fascc κη′—νε′ scil. Act Cath Paul (Heb 12,17—fin except.) detexi Mettis (Metz) 4 Aug 1884. [Scr. 568.]

481. $o^{scr.}$ Lond. mus. Br. Burneii 19.
saec. X, 22.4×17.7, membr, foll. 218, col. 1, ll. 22; pict (man Ioh Proch): *Evv.* S. Laurentii Escurialensis a. 1809. Erat Burneii (cf Evv 480). Scr. cont *Coll.* [Scr. 569.] Vidi 24 Apr 1883.

482. $p^{scr.}$ Lond. mus. Br. Burneii 20.
a. 1285, 19×15.2, membr, foll. 317, col. 1, ll. 22.23; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, (syn, men m ser), pict: *Evv;* multa bonae notae habet; saepe cum Evv 489 consentit. Manu Theophili monachi. Scr. cont *Coll.* [Scr. 570.] Vidi 24 Apr 1883.

483. $q^{scr.}$ (Ac 194 P 251) Olim Pickeringii.
a. 1295, in 8, membr, foll. 360; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, lect, syn, men; Euth: *Evv Act Epp Apoc;* plerumque cum

Evv 484 consentit. Manu Theodori Hagiopetritae. Olim Caesaris de Missy, deinde ducis de Sussex, deinde bibliopolae Guil. Pickeringii, hodie latet. Scr. cont *Coll.* [Scr. 543.]

484. $r^{scr.}$ Lond. mus. Br. Burneii 21.
a. 1292, 34×25, chart, foll. 258, col. 1, ll. 24; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), lect, init, syn, men, subscr, στίχ, vers: *Evv;* exceptis locis 183 consentit cum Evv 483. Manu Theodori Hagiopetritae impensis σκευοφύλακος Gerasimi. Scr. cont *Coll.* Scr. *Intr.*[3] num. 571 et facs tab. vi, num. 15. Vidi 25 Apr 1883.

485. $s^{scr.}$ Lond. mus. Br. Burneii 23.
saec. XII, 19.5×15.3, membr, foll. 230, col. 1, ll. 23—25; Carp, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, subscr, στίχ, pict: *Evv*; desunt Lc5,22—9,32 11,31—13,25 17,25—18,3 Ioh8,14—21,25. Scr. cont. *Coll.* [Scr. 572.] Vidi 25 Apr 1883.

486. $t^{scr.}$ Lond. Lambethanus 1350.
saec. XV (al. XIV), 21.7×14.8, chart, foll. 51, col. 1, ll. 21; prol, capp: *Ioh* sub fin tomi qui Ioh Dam de fide orth. continet. Haud pauca bonae notae habet. Olim Barth. Cassani Graeci presb. qui a. 1732 T. Wagstaffio dono dedit. Scr. cont *Coll.* [Scr. 517.] Vidi 26 Iul 1883.

487. $u^{scr.}$ Constantinopoli patriarchae Hierosolymitani?
saec.?: *Evv.* Olim Carlylii, deinde Lambeth. C. 4; a. 1817 biblioth. patriarchae Hierosol. Constantinopolitanae restitutus. Conlationem Mt et Mc a Geo. Bennet. factam (Lond. Lambeth. 1255, num. 25,) Scr. *Coll.* edidit. [Scr. 516.]

488. $v^{scr.}$ Constantinopoli patriarchae Hierosolymitani?
saec. XIV, chart, pagg. 246; capp-t, titl, sect, can, lect: *Evv.* Constantinopoli in Angliam delatus et iterum restitutus (cf Evv 487). Erat Lambeth. 1224. Carol. Burneius cont Mc 1,1—4,16 et Ioh 7,53—8,11; hanc conlationem (Lambeth. 1223) edidit Scr. *Coll.* [Scr. 514.]

v^{scr}: est Evv 440 Ac 111 P 221.

489. $w^{scr.}$ (Ac 195 P 252) Cant. coll. Trin. B. 10.16.
a. 1316, 18.5×13, chart, foll. 363, col. 1, ll. 28. 29; prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, subscr, στίχ, vers; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb); pauca praesertim Act 7,48—60 suppl m ser. Manu Iacobi monachi in monte Sina exaratus. Olim monasterii Pantocratoris in monte Atho, deinde Bentleii (τ'). Scr. cont. *Aug.* p. xxxviii ss. WH numero 102 designant. [Scr. 507.] Vidi Ian 1883.

490. Lond. mus. Br. Add. 7141.
saec. XI (Scr. XIII), 25.3×19.7, membr, foll. 192, coll. 2, ll. 27; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, lect, init: *Evv*;

ἐκ τοῦ κατά. Olim Claudii Iac. Rich. consulis Bagdati. Museo a.1825 emptus accessit. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 574.] Vidi 14 Maii 1883.

491. (Ac 196 P 253) Lond. mus. Br. Add. 11836.
saec. XI, 18.8×13.5, membr, foll. 305, col. 1, ll. 34; (spatium in Eus-t), capp-t, capp, titl, sect (Mc 236 : 16,12), (non can): *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Psalmi cum odis*; desunt Mt1,1—28 Act1,1—28 7,8—39 Ps1—3. Olim ecclesiae s. Barnabae in urbe Bassa. Erat Butleri episc. Bloomfield. cont. Scr. perl. [Scr. 576.] Vidi 7 Iul 1883.

492. Lond. mus. Br. Add. 11838.
a.1326, 24×16.5, membr, foll.269, col.1, ll.24; capp-t, capp, titl, lect, *ἀναγν*, (syn, men m ser), pict: *Evv*. Manu Constantini monachi iussu Callinici archim. monast. s. Demetrii scriptus. Olim in monte Sina erat, serius Butleri ep. Bloomf. perl, item Scr. [Scr. 577.] Vidi 4 Iul 1883.

493. Lond. mus. Br. Add. 11839.
saec.XV, 27×20, chart, foll.157, col.1, ll.27; titl in Mc m ser, lect; *Evv*; m ser suppl Mt4,14—11,27 Mc1,1—6,2; m post add lectt varr. Olim Butleri ep. Bloomfield. perl, item Scr. [Scr. 578.] Vidi 5 Iul 1883.

494. Lond. mus. Br. Add. 32341.
saec. XIV, 20.3×15.2, membr, foll. 222, col. 1, ll. 23, itacismis scatet; prol, capp-t, capp, sect, can, lect, init, syn, subscr, vers: *Evv*; desunt Mc 6,56—7,17 10,8—25 Lc 8,37—51 11,17—32 20,28—21,2 24,26—53 Ioh 1,1—22. Vendidit I.G.Chesterus a. 1884. Vidi 20 Ian 1886.

495. Lond. mus. Br. Add. 16183.
saec. XII, 16.9×12.2, membr, foll. 181, col. 1, ll. 28.29; Carp, (spatium Eus-t destinatum), capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men: *Evv*; lectt singg habet; multa correcta; *ἐκ τοῦ κατά*. Manu —?— *τοῦ ζαγορενοῦ*. Vendidit a. 1846 C. K. Macdonaldius; quem montem Sina adiisse constat, unde vero codices 495 et 496 detulerit nescitur. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 581.] Vidi 13 Iul 1883.

496. (Ac 197 P 254) Lond. mus. Br. Add. 16184.
saec. XIII (al. XIV), 19.7×13.2, membr, foll.300, col.1, ll.33.34; Carp cum additamento, prol, capp-t, capp, titl, sect, can passim, lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); quaedam optimae notae habet, fortasse multa; adult deest. Vendidit Macdonaldius ut Evv 495. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 582.] Vidi 13 Iul 1883.

497. Lond. mus. Br. Add. 16943.
saec. XI, 15.7×12.3, membr, foll. 184, col. 1, ll. 22.23; Carp, Eus-t, prol in 4 evv, capp, (titl *α'*-*ε'* in Mt), sect, can, lect, pict (man Ioh Proch): *Evv*; insunt pauca Max Cosm al. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 583.] Vidi 28 Iul 1883.

498. (Ac 198 P 255 Ap 97) Lond. mus. Br. Add. 17469.
saec. XIV, 26.7×19, membr, foll. 186, col. 1, ll. 35; (prol m ser), capp-t, sect, can; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* desunt Mt 1,1—2,12 Mc 5,2—6,10 Act 1,1—5,2 Iac 1,1—5,4 Iud Rom 1,1—4,9 2 Thess 2,14—3,18 1 Tim 1,1—13 6,19—21 2 Tim 1,1—2,19; insunt multa historica et exegetica; fol. 1 v exhibet catalogum librorum V. T. et N. T. (Mt Lc Mc Ioh). Vendidit a. 1848 Thom. Roddius. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 584.] Vidi 5 Maii 1883.

499. Lond. mus. Br. Add. 17741.
saec. XII, 23.8×17.2, membr, foll. 216, col. 1, ll. 22; sect ad init lectionum eccl, (non can), lect, init: *Evv;* desunt Mt 1,1—12,21 Ioh 17,13—21,25; adult abest; habet lectt singg; *ἐκ τοῦ κατά.* Emptus a. 1849. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 586.] Vidi 14 Iul 1883.

500. Lond. mus. Br. Add. 17982.
saec. XIII, 20.6×14.8, membr, foll. 244, col. 1, ll. 23; Carp, (spatium Eus-t destinatum), capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, *ἀναγν,* (syn, men m ser chart), subscr, vers: *Evv;* deest Ioh 18,7—21 19,40—21,25. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 587.] Vidi 14 Iul 1883.

501. Lond. mus. Br. Add. 18211.
saec. XIII, 24.2×19.2, membr, foll. 157, col. 1, ll. 23; capp-t, sect (Mc 233:16,19), lect: *Evv;* desunt Lc 9,14—17,3 21,15—24,53 Ioh 1,1—18; m post suppl Mt 1,1—20 Mc 1,1—16 Lc 1,1—20 Ioh 1,38—4,5; adult aberat, m vet add in mg; aberat Ioh 7,8 *ἐγὼ οὔπω ... ἑορτὴν τ.* sed m vet add in mg. Olim Patmi erat. Borrellius amicus F. V. I. Arundellio, capellano Anglico Smyrnae a. 1834 dono dedit. Emptus in auctione a. 1850. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 588.] Vidi 14 Iul 1883.

502. Lond. mus. Br. Add. 19387.
saec. XII, 21.7×16.3, membr, foll. 235, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, subscr, vers: *Evv;* deest Mt 1,1—8,5. Manu Leonis cuiusdam. Olim in monasterio Maximi erat. Vendidit cum Evv 503 a. 1853 Const. iste Simonides. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 589.] Vidi 16 Iul 1883.

503. Lond. mus. Br. Add. 19389.
saec. XIII, 12.3×8.5, membr, foll. 60, col. 1, ll. 26; capp, titl, sect, (non can): *Ioh;* fascc. *α′—κζ′* cum ceteris evv desunt. Manu Cosmae monachi *τοῦ παναρέτου.* Emptus cum Evv 502. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 590.] Vidi 17 Iul 1883.

504. Lond. mus. Br. Add. 17470.
a. 1033, 20.5×16.5, membr, foll. 287, col. 1, ll. 20; capp-t cum harm, prol Cosm, arg, capp, titl cum harm, sect (Mc 240:16,19), can, lect

passim, vers: *Evv;* Mt *ἐκ τοῦ κατά*; bonae notae; insunt varia Max et chron et de cherubim. Manu Synesii presbyteri. Vendidit Thom. Roddius a. 1848. [Scr. 585.] Facs *Pal. soc.* 12,202. Vidi 14 Iul 1883.

505. Lond. mus. Br. Harl. 5538.
saec. XII (al. XIV), 12.5×9.2, membr, foll. 226, col. 1, ll. 23; lect: *Evv.* Scholzio Evl 149. Scr. perl. [Scr. 567.] Vidi 2 Maii 1883.

506—520 Constantinopoli in Angliam a. circiter 1731 delati, fuerunt pariter ac Evv 73.74 Guilel. Wakii archiep. Cantuar. († 1737), qui libros suos collegio aedis Christi Oxoniae dono dedit. A. 1732 Evv 73.74. 506.507.509 Evl 211.212 Act 191 in usum Bentleii cum N. T. ex officina Wetsteniana anni 1711 cont Ioh. Walkerus., conlatione margini Novi Test. Genevae a. 1620 editi adscripta; hoc exemplar in dicta biblioth. signatum Wakii 35 servatur. Thom. Mangeius, Philonis opp. editor, Evv 506.510.512.517 a. 1749.1750 cont. Gaisford. a. 1837 catalogum scripsit; cf Kitchin. *Cat. codd mss qui in bibl. Aedis Christi ap. Oxon. adservantur*, Oxon. a. 1867. Scr. a. 1861 perl.

---

506. (Ac 199 P 256 Ap 26) Ox. aedis Christi Wakii 12.
saec. XI vel XII, 31.3×23, membr, foll. 240, coll. 2, ll. 36; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, syn, men, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* desunt Lc 16,26—30 17,5—8 24,22—24 Ioh 1,1—7,39 8,31—9,11 10,10—11,54 12,36—13,27 Act 1,1—7,49 10,19—14,10 15,15—16,11 18,1—21,25 23,18—28,31 Iac 1,1—3,17 1Cor 12,11—15,12 16,13—15 2Cor 13,4.5 Gal [5,16—6,1] 6,1—18 2Tim 3,10.11 Tit 3,5—7; insunt nonnulla de synodis, de geneal Iosephi, Chrys *περὶ τῶν μυροφόρων*, de concordia evv quod ad Christi post resurrectionem epiphanias attinet, Basil epist ad Greg Nyss; notabile est nomen Euth ut episc *σουλκῆς* codici inesse (cf supra, p. 154, adn. 1 fin). Walker. et Mang. cont. Scholzio erat Evl 181 Apl 57. Scr. cont a. 1864. [Scr. 492.] Vidi 19 Febr 1883.

507. Ox. aedis Christi, Wakii 21.
saec. XI, 28.5×21, membr, foll. 221, coll. 2, ll. 26; (Carp m ser), Eus-t, (prol m ser) arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can in eadem linea, lect, init, syn, subscr (et. m ser), *ῥήμ, στίχ: Evv.* Inest nomen *Ἀβραμίου τοῦ Θεοφίλους ἐκ προσώπ. Τευδάτου πατρικίου* (cf Mtf. *Pal. Gr.* p. 46). Ex monasterio Pantocratoris in monte Atho a. 1727 in Angliam delatus. Walker. cont. [Scr. 493.] Vidi 7 Mart 1883.

508. Ox. aedis Christi, Wakii 22.
saec. XIII, 26.8×18.5, membr, foll. 168, col. 1, ll. 24.27; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,19b), (non can), lect, init, subscr, *στίχ*: *Evv*;

desunt Mt1,1—23 5,26—6,23 Lc24,9—28 Ioh3,14—4,1 15,9—16,6 19,31—21,25. Scr. perl. [Scr. 494.] Vidi 8 Mart 1883.

509. Ox. aedis Christi, Wakii 24.
saec.XII (al.XI), 30.2×22.2, membr, foll.229, col.1, ll.24; Eus-t, prol vel arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc241:16,20), can, pict: *Evv;* Ioh19,13—29 21,24.25 m pr repetiti sunt. Olim monasterii Pantocratoris in monte Atho, a. 1727 in Angliam delatus est. Walker. cont. Scr. perl. [Scr. 495.] Vidi 9 Mart 1883.

510. Ox. aedis Christi, Wakii 25.
saec. XII (al. X vel XI), 27.3×21.1, foll. 229, col. 1, ll. 22; arg, capp-t, capp, (non titl), (non sect, can), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, pict: *Evv*; adult signis damnatur. Mangeius cont. Scr. perl. [Scr. 496.] Vidi 9 Mart 1883.

511. Ox. aedis Christi, Wakii 27.
saec. XIII, 24×16.2, chart, foll. 337, col. 1, ll. 19—21; (prol in Lc m ser), capp-t, capp, titl, sect (Mc m ser 233:16,9), can passim, lect, subscr in Mt, pict: *Evv;* manus plur seriores suppl Mt1,1—18,9 24,22—44 Mc14,13—16,20 Lc1,1—7,5 Ioh15,15—25 21,13—25. [Scr. 497.] Vidi 12 Mart 1883.

512. Ox. aedis Christi, Wakii 28.
saec.XIV, 24.2×17.5, membr, foll.210, col.1, ll.24; capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, vers in Ioh, pict (Mt nativitas): *Evv.* Manu Gregorii. Olim erat monasterii magni Nicolai *τοῦ καλοχωρίου;* a. 1724 fuit presbyteri Nicolai *σταγγίλου*. Mangeius cont. Scr. perl. [Scr. 498.] Vidi 14 Mart 1883.

513. Ox. aedis Christi, Wakii 29.
a. 1130, 19.9×16.2, membr, foll. 162, col. 1, ll. 25; capp-t, capp, titl, sect (Mc 236 : 16,12), can, lect, subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* desunt Mt5,3—30 8,4—25 13,46—18,28 Lc1,44—75 4,42—5,36 8,10—28 11,13—33 14,11—31 Ioh20,12—21,1; m rec suppl Mt1,1—5,3. Manu Charitonis monachi. Scr. perl. [Scr. 499.] Vidi 15 Mart 1883.

514. Ox. aedis Christi, Wakii 30.
saec.XII, 18,5×14, membr, foll.226, col.1, ll.23; (Carp?), Eus-t, arg, capp-t in unum conlectae (et. ad evang quodque), capp, titl, sect, can, subscr, (syn?): *Evv;* deest Ioh 20,18—21,25. Scr. perl. [Scr. 500.] Vidi 20 Mart 1883.

515. Ox aedis Christi, Wakii 31.
saec. XI, 17.8×13, membr, foll. 127, col. 1, ll. 33—35; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, (init m ser), pict: *Evv;* Ioh 21,21—25 m ser. Scr. perl. [Scr. 501.] Vidi 21 Mart 1883.

516. Ox. aedis Christi, Wakii 32.
saec. XI, 18.6×14, membr, foll. 287, col. 1, ll. 23; Carp, (Eus-t exscissae), prol, arg, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, pict: *Evv;* deest Mc 16,2—17. Scr. perl. [Scr. 502.] Vidi Mart 1883.

517. (Ac 190 P 244 Apoc 27) Ox. aedis Christi, Wakii 34.
saec. XI vel XII, 25.7×19.5, membr, foll. 201, col. 1, ll. 31 et 29; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), (non can), lect, init; Euth: *Act Cath Apoc Paul* (Phm Heb) *Evv;* desunt Act 1,1—17,24 18,13—28,31 1Ioh 3,9—4,9 Heb 7,26—9,28 Lc 2,15—46 6,42—24,53 Ioh totus; insunt m ser pauca de patriarchatibus etc. Erat a. 1437 in diocesi metropolitae *ζυχχίας καὶ μαντράχου.* Mangeius cont. Scr. cont totum a. 1863. [Scr. 503.] Vidi 29 Mart 1883.

518. Ox. aedis Christi, Wakii 36.
saec. XII, 15.9×13, membr, foll. 249, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240: 16,19), (non can), lect, init, *ἀναγν,* syn, (men ex alio cod): *Evv;* Ioh *ἐκ τοῦ κατά.* [Scr. 504.] Vidi 10 Apr 1883.

519. Ox. aedis Christi, Wakii 39.
saec. XIII, 14.7×11.7, membr, foll. 308, col. 1, ll. 17—24, mann plur; prol, capp-t, capp, titl, subscr, *στίχ*: *Evv.* Scr. perl. [Scr. 505.] Vidi 9 Apr 1883.

520. Ox. aedis Christi, Wakii 40.
saec. XII, 11.8×8.5, membr, foll. 213, col. 1, ll. 22.23; capp-t, lect, init, *ἀναγν,* syn, men, subscr: *Evv.* Scr. perl. [Scr. 506.] Vidi 6 Apr 1883.

521. Ox. Bodl. MS. Gr. bibl. d. 1.
saec. XIV, 24.5×18.3, membr, foll. 271, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, lect, init, *ἀναγν,* syn, men, subscr, *στίχ,* vers: *Evv;* insunt etiam lectt paucae eccles. Olim Meermani (tom. 4) 76 (?). Bohnius bibliopola Londin. emit a. 1824, deinde Theod. Williamsius v. d. m. Hendonensis, deinde Thom. Thorpius bibliop. Lond., denique Ioseph. Mendhamus v. d. m. Clophillensis, cuius vidua bibliothecae Bodleianae dono dedit. Burgon. cont a. 1869. Cf Evv 436. [Scr. 562.] Vidi 3 Aug 1883.

522—525 olim abbatis M. Aloys. Canonicii emit Bandinelius Venetiis a. 1817 in usum bibl. Bodl. ubi nunc servantur. Fieri potest ut Evv 216 inter eos exstet.

---

522. (Ac 200 P 257 Ap 98) Ox. Bodl. Canon. Gr. 34.
a. 1515, 23×16.5, chart, foll. 319, col. 1, ll. 25; (capp Latt m ser); Euth: *Evv Paul* (Phm Heb) *Act Cath Apoc;* deest Apoc 2,11—23; insunt pauca ex Eus de Act, pauca de apostolis. Scriptus Mirandulae a. 1515.1516

iussu Ioh. Fr. Pici de Mirand. manu Mich. Damasceni Cretensis. Scr. cont Apoc (k^{scr}), *Aug.* p.lxxv. [Scr. 488.] Vidi 8 Feb 1883.

523. Ox. Bodl. Canon. Gr. 36.
saec. XI, 25.5×19, membr, foll. 270, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, pict: *Evv;* adult abest. Olim Georgii *τοῦ φλεβάρη*. Scr. perl. [Scr. 489.] Vidi 10 Feb 1883.

524. Ox. Bodl. Canon. Gr. 112.
saec. XII, 14.5×11.2, membr, foll. 186, col. 1, ll. 21—28; Carp, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men: *Evv;* m ser add notas de pascha a. 1497—1522. Scr. perl. [Scr. 490.] Vidi 10 Feb 1883.

525. Ox. Bodl. Canon. Gr. 122.
saec. XV, 31.3×22.2, membr, foll. 312, coll. 2 (vel col Slav et mg Gr), ll. 20; [prol, capp-t, capp, titl, lect, syn, men, subscr, *στίχ*, pict]: *Evv;* codici Slavonico a. 1429 scripto add m ser in mg textum Graecum capp Latt. Slavonica scripsit Gabriel monachus Georgii filius in monasterio Németzsk iussu Marinae coniugis Ioh. Alexandri „voyevod" Moldavo-Walachiae. Scr. perl. [Scr. 491.] Vidi 8 Feb 1883.

526. Ox. Bodl. Barocc. 59.*
saec. XI (al. XV), 21.5×14, membr, foll. 6, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect, harm in ima pagina, lect, init: *Lc* 23,38—50 24,46—53 *Ioh* 1,30—3,5. [Scr. 610.] Vidi 7 Feb 1883.

527. Ox. Bodl. Cromwell. 15.
saec. XI, 21.8×16.5, membr, foll. 216, col. 1, ll. 24; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), can, subscr: *Evv;* desunt Mc 16,17—20 Ioh 19,29—21,25; lectt varr passim in mg; insunt varia Chrys Bas Hipp Tit Thd Mops Cyr Al. Olim monast. Pantocratoris in monte Atho, in Angliam advectus a. 1727. [Scr. 482.] Vidi 20 Feb 1883.

528. Ox. Bodl. Cromwell. 16.
saec. XI, 20.8×15, membr, foll. 354, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, lect, init, syn, pict: *Evv.* Olim Pantocratoris ut Evv 527. Mangeius cont. [Scr. 483.] Vidi 21 Feb 1883.

529. Ox. Bodl. Misc. 17.
saec. XI, 14×10×7 !, membr, foll. 358, col. 1, ll. 20; prol, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, syn, men, subscr: *Evv*, fol. 1 Mt bis suppletum est m ser. Conant. bibliop. Lond. codicem ab Oxonia acceptum Samueli Smalbrokio canonico Lichfeldiensi a. 1776 vendidit, qui a. 1800 bibl. Bodleianae dono dedit. [Scr. 484.] Vidi 2 Mart 1883.

530. Ox. Bodl. Misc. 141.
saec. XI, 15.6×11.8, membr, foll. 303, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect (Mc 247 : 16,5), can, (lect m ser), subscr: *Evv;* desunt Mc 14,69—

15,10 Ioh 20,10—23 21,3—24; insunt scholia evanida; insunt pauca de humano Iesu adspectu, pauca Severiani. Burgon. perl. [Scr. 485.] Vidi 8 Mart 1883.

531. Londinii v. cl. I. Bevan Braithwaitii 1.
saec. XII, 20.3×15.9, membr, foll. 96, col. 1, ll. 21; sect, can, lect: *Mc Lc* 1,1—17,35. Emptus Athenis a. 1884 cum Evv 573. V. cl. Guilel. Car. Braithwaitius cont.

532—546, a. 1870—1872, Ianina in Epiro in Angliam advectos emit baronissa de Burdett-Coutts; codd I et II signati in bibliotheca scholae Rogeri Cholmeleii in vico Highgate dicto qui prope Londinium est repositi sunt, codd III signati apud ipsam baronissam servantur. Scr. et filius eius v. cl. F. G. Scrivenerus cont vel conferre in mente nuper habebant, *Intr.*[3] p. 235.

---

532. Lond. Highgate Burd.-Coutts. I. 3.
saec. XII, 18.5×14.2, membr, foll.?, col. 1; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, *ἀναγν*, (subscr, *στίχ* Lc), vers, pict: *Evv;* desunt Mt 13,37—44 22,31—23,4 Lc 8,3—16 Ioh 8,1—28 10,1—12,10 13,18—34 14,11—26 15,24—21,25; adult signis damnatur. [Scr. 545.] Vidi 18 Apr 1883.

533. Lond. Highgate Burd.-Coutts. I. 4.
saec. XII, 16.9×13.6, membr, foll.?, col. 1, ll. 20; arg, capp-t, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, init, vers: *Evv;* desunt Mt 1,1—9,13 Lc 1,1—15 Ioh 21,1—16. [Scr. 546.] Vidi 10 Iul 1883.

534. Lond. Highgate Burd.-Coutts. I. 7.
saec. XIII, 13.9×8.9, membr, foll.?, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, pict: *Evv;* desunt Lc 1,25—42 20,37—21,24. Manu Marci (?). [Scr. 547.] Vidi 10 Iul 1883.

535. Lond. Highgate Burd.-Coutts. I. 9.
saec. XI (Scr. XII), 17.6×13.6, membr, foll.?, col. 1, ll. 17.18; capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, syn, men: *Mt Mc;* desunt Mt 11,28—13,33 18,13—21,15 21,33—22,10 24,46—25,22 Mc (3,11—5,31?) 9,18—12,6 12,34—43 16,14—20. [Scr. 548.] Vidi 10 Iul 1883.

536. (Ac 201) Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 7.
saec. XII (Scr. XIII), 13.5×9.4, membr, foll.?, col. 1, ll. 26.30; prol in Act, capp-t cum harm, capp, titl, sect passim, (non can), (lect, *ἀναγν* m ser in Mt), subscr, *στίχ: Evv Act;* deest Act 26,24—28,31; foll. ult quinque al man vet; insunt versus heroici Greg Naz. [Scr. 549.] Vidi 10 Iul 1883.

537. Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 13.
saec. XIII (Scr. XII), 18.1×13.5, membr, foll.?, col.1, ll.29; sect (Mc237:16,14), (non can): *Evv;* adult abest; insunt pauca Chrys. [Scr. 550.] Vidi 10 Iul 1883.

538. Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 18.
saec. XIII, 15.4×11.3, membr, foll.?, col.1, ll. 21—27; capp-t, capp, titl, sect (Mc241:16,20), can, lect, men, subscr, vers, στίχ, pict: *Evv; ἐκ τοῦ κατά;* desunt Mt1,1—12,41 15,14—30 Mc14,9—20; invenies Ioh1,1—15 fol. 2. [Scr. 552.] Vidi 7 Aug 1883.

539. Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 23 (sic).
saec.XI (Scr.XIII), 17.3×12.5, membr, foll.?, col.1, ll.29; capp-t, capp, titl, sect (Mc234:16,9), can, lect: *Evv;* desunt Mt1,1—17 Mc1,1—14 3,22—4,10 Lc1,1—17 Ioh1,1—46; Mt16,2.3 prorsus abest; passim in mg interpr Latm vet. [Scr. *Intr.*[3] num.551 („II.16" [Scr.] Evl est: item „II.23" habet Scr. inter Evl sub num.244).] Vidi 1 Aug 1883.

540. Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 26.1.
saec. XIV (Scr. XIII), 18.5×13.7, membr, foll. 27, col.1, ll.19—21; capp, titl, sect, can: *Mc* 3,21—4,13 4,37—7,29 8,15—27 9,9—10,5 10,29—12,32. [Scr. 553.] Vidi 10 Iul 1883.

541. Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 26.2.
saec. XIV, 21.4×14.5, membr, foll.?, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, subscr, στίχ: *Mt*18,32—24,10 26,8—28,20 *Mc*1,16—13,9 14,9—26. [Scr. 554.] Vidi 10 Iul 1883.

542. Lond. Burdett-Coutts. III. 4.
saec.XIII, 17.7×13.6, membr, foll.?, col.1, ll.24; prol (et. Cosm), capp-t, capp, titl, sect (Mc232:16,6), can, lect, init, syn, men, subscr, vers, pict: *Evv;* deest Ioh19,25—21,1. [Scr. 555.] Vidi 12 Nov 1883.

543. Lond. Burdett-Coutts. III. 5.
saec. XII, 28.5×22.5, membr, foll.?, coll. 2, ll. 27—30; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, syn, men, subscr, ῥήμ, στίχ: *Evv;* Mt Mc *ἐκ τοῦ κατά;* desunt Mt12,11—13,10 Mc8,4—28 Lc15,20—16,9 Ioh2,22—4,6 4,52—5,43 11,21—47; insunt nonnulla de patriarchatibus etc; e familia Evv 13.69.124.346 esse videtur (cf Evv 13). [Scr. 556.] Vidi 10 Iul 1883.

544. Lond. Burdett-Coutts. III. 9.
saec. XIII, 13.2×9.4, membr, foll. ?, col. 1. ll. 22; capp, titl, sect (Mc235:16,12), (non can), pict; *Evv.* [Scr. 557.] Vidi 10 Iul 1883.

545. Lond. Burdett-Coutts. III. 10.
a. 1430, 19.9×14.5, chart, foll. ?, col. 1, ll. 16; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect, can, vers, pict: *Evv.* Manu Theodori *τοῦ*

κοτζᾶ ἐκ χώρας μεθώνης scriptus impensis Nicolai τοῦ λαρδέα. [Scr. 558.] Vidi 10 Iul 1883.

546. Lond. Burdett-Coutts. III. 41.
saec. XIV (Scr. XII vel XIII), 15.7×10.4, membr, foll. ?, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, versus, pict: *Evv;* desunt Ioh 18,30—21,25 et teste Scr alia circa Mt 12,16 (ipse non accurate excussi). [Scr. 559.] Vidi 10 Iul 1883.

547—554 Parhamenses in museo Britannico depositi a. 1883 iacebant fortasse hodie iacent cf *Catalogue of . . . books in the library of Robert Curzon* [postea creati Baronis de la Zouche] *at Parham*, a. 1849. Numerus prior est codicum omnium Parham. alter Graecorum tantum.

---

547. (Ac 202 P 258) Curzon. 71.6.
saec. XI, 23×16,5, membr, foll. 348, col. 1, ll. 31; arg, capp-t, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ, vers; Euth: *Evv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath;* adult signis damnatur; sub fin quaedam catechetica τί ἐστι χριστιανός; κ. τ. λ. Curzon. e monasterio Caracallae in monte Atho adtulit a. 1837. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 534.] Vidi 11 Maii 1883.

548. Curzon. 72.7.
saec. X (Scr. XI), 15.8×11.7, membr, foll. 167, col. 1, ll. 26; capp-t, capp, titl, sect, (non can), pict: *Evv;* folia nonnulla in Ioh bibliopegus invertit; sub fin capita 24 de virgine, de Iesu nativitate etc. E monasterio s. Sabae prope Hierosolyma a. 1834 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 535.] Vidi 12 Maii 1883.

549. Curzon. 73.8.
saec. XI, 28.9×23.7, membr, foll. 198, col. 1, ll. 12 etc comm 33 etc; prol, capp-t, capp, titl, lect, init, syn, men, subscr: *Evv* cum comm uberr (Mc Vict). E monasterio Ξενοφῶντος in monte Atho a. 1837 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 536.] Vidi 8 Maii 1883.

550. Curzon. 74.9.
saec. XII (Scr. XI), 25.3×19.1, membr, foll. 219 (?), col. 1, ll. 28. 38 etc; Carp, (prol m ser), capp-t, capp, titl, sect (240:16,9), (non can), lect, init, syn, men, subscr, στίχ: *Evv.* Anno 1609 erat Gerasimi ἀπὸ τορφάνη. E monasterio Caracallae in monte Atho a. 1837 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 537.] Vidi 10 Maii 1883.

551. Curzon. 75.10.
saec. XII, 21.8×15.4, membr, foll. 233, col. 1, ll. 22.23; capp-t, capp, titl, sect, can nonnisi sub init, lect, init, (syn, men m ser), subscr, vers, στίχ, pict: *Evv.* E monasterio Caracallae in monte Atho a. 1837 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 538.] Vidi 14 Maii 1883.

552. Curzon. 76.11.
saec. XII, 20.9×15.4, membr, foll. 252, col. 1, ll. 27; capp-t in Lc, capp, titl, sect passim, (non can): *Evv;* lectt haud vulg. habet. E monasterio s. Sabae a. 1834 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 539.] Vidi 14 Maii 1883.

553. Curzon. 77.12.
saec. XIII, 21.8×15.8, membr, foll. 304, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Evv;* adult signis damnatur. E monasterio s. Sabae a. 1834 translatus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 540.] Vidi 14 Maii 1883.

554. Curzon. 78.13.
a. 1272, 14.3×11, membr, foll. 230, col. 1, ll. 21; capp, titl, lect: *Evv;* m ser suppl Lc 1,34—56; adult abest. E monasterio s. Sabae a. 1834 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 541.] Vidi 12 Maii 1883.

555. Cant. univ. Hh. 6.12.
saec. XV vel XVI, 20.1×14.5, chart, foll. 182, col. 1, ll. 20—23; prol, capp-t, subscr: *Evv.* Scr. et Hort. perl. [Scr. 609.] Vidi 18 Oct 1886.

556. Cheltenham. in comitatu Glocestr. 13975.
saec. XII, 32.5×25, membr, foll. 197, col. 1, ll. 25 etc comm 61 etc; capp, titl, sect (Mc 239:16,20), can, syn, men, pict: *Evv* cum comm uberr (Mc Vict); ἐκ τοῦ κατὰ κ.τ.λ.; adult inest, caret vero comm. Olim comitis Strangfordii 464, deinde Thomae Phillippsii Mediomontani, nunc Ioh. E. A. Fenwickii (cf Evv 676). Burgon. perl. Hort. cont locc sell. [Scr. 526.] Vidi 30 Iun 1883.

557. Holkham. comitis de Leicester 3.
saec. XIII, 22×15.8, membr, foll. 183, col. 1, ll. 27; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 231:16,9), (non can), subscr, pict: *Evv.* Burgon. perl. [Scr. 524.] Vidi 23 Iun 1883.

558. Holkham. comitis de Leicester 4.
saec. XIII, 21.5×16.6, membr, foll. 352, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect ad init lectt (Mc 231:16,9), (non can), lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ, pict: *Evv.* Burgon. perl. [Scr. 525.] Vidi 23 Iun 1883.

559. Lond. collegii de Sion, Arc. 1. 3.
saec. XI, 27.6×20.9, membr, foll. 152, col. 1, ll. 24, madore laesus; capp, titl, (sect m ser [Mc 234:16,9]), lect, init: *Evv;* desunt Mt 1,1—10,17 18,19—19,3 27,26—49 (?) Mc 1,1—13 (?) Lc 1,1—14 4,20—39 Ioh 1,1—17 4,9—30 9,14—20,25; habet lectt haud vulg. Eduardus Payne collegio donavit. [Scr. 518.] Vidi 20 Iul 1883.

560. Glasguae musei Hunteriani V. 7. 2.
saec. XII vel XIII, 18×14, membr, foll. 367, col. 1, ll. 18—24, mann plur; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, syn, men,

pict (man Ioh Proch): *Evv;* Mt ἐκ τοῦ κατά. In Italia exaratus. Olim erat Caesaris de Missy Londinii a. 1748. [Scr. 520.] Vidi 26 Maii 1883.

561. Glasguae musei Hunteriani V. 7. 3.
saec. XIII, 19×13.5, membr, foll. 291, col. 1, ll. 21—25; prol, capp-t, capp, titl, sect, (non can), subscr: *Evv.* „Brianus Walton Marcii 21,1656, praetul. 20 s." Erat Caesaris de Missy a. 1748. [Scr. 521.] Vidi 26 Maii 1883.

562. Glasguae musei Hunteriani T. 8. 2.
saec, XVI. 14.2×10.5, chart, foll. 78, col. 1, ll. 20; capp Latt: *Ioh.* „Balthasar Hydoreus Arnemius sibi e suis comparavit." [Scr. 522.] Cf Evv 96.97.101. Vidi 26 Maii 1883.

563. Edenburgi universitatis A. C. c. 25.
saec. XI, 14.5×10.8, membr, foll. 198, col. 1, ll. 22—26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 239 : 16,16; loco 240 litt rubr : 16,19), can, lect, subscr, pict: *Evv;* deest Ioh 21,19—25; Mt 16,2.3 prorsus deest; Mc ἐκ τοῦ κατά. Ioh. Chiesleius ex Oriente a. 1650 advexit et universitati dono dedit. [Scr. 519.] Vidi 28 Maii 1883.

564. Lipsiae universitatis Tischend. IV.
saec. X, 17×13.3, membr, foll. 360, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, prol, capp, (non titl), sect (Mc 236 : 16,12), can, lect, init, syn, men, subscr, στίχ, vers: *Evv;* adult sub fin Ioh additis verbis in mg ἰδοὺ ὧδε; insunt nonnulla Hipp Max Epiph. Tischendorfius ex Oriente adtulit, lectt nonnullas et fragm Hipp et vers exhibuit *Anecd. sac. et prof.* a. 1855, p. 20—29. [Scr. 478.] Vidi 21 Iul 1884.

565—572.574.575 Petropolitanos descripsit v. cl. Eduardus de Muralt, *Cat. des mss grecs de la bibliothèque impér. publique*, Petropoli a. 1864, et *N. T. Gr.* Hamburgi a. 1848.

---

565. 2pe. Petr. caes. Muralti 53 (VI. 470).
saec. IX (X?), 20.7×13, membr purpur, foll. 405, ll. 18.19, scriptura aurea (litt β modo inusitato deorsum protenditur); Eus-t m ser, capp-t, capp, titl, sect, subscr ut *A*, pict: *Evv* cum lectt varr in scholl semiunc; m rec suppl Mt 20,18—26 21,45—22,9 Lc 10,36—11,2 18,25—37 20,24—36 Ioh 17,1—12; desunt Ioh 11,26—48 13,2—23; teste Hortio inter primos lectionum Occid fontes praesertim in Marco habendus. Olim monasterii s. Ioh. prope Houmish-Khan in Ponto, cuius archimandrita Sylvester imperatori Russiae a. 1829 dono dedit; ferebatur manu Theodorae imperatricis (saec. IX) scriptus esse. Muralt. cont, *N. T.* a. 1848; cf etiam *Bulletin scientifique publié par l'acad. de Saint-Petersbourg*, num. 77 (vol. 4, num. 5; 20 Apr 1838), coll. 72—80 et facs. V. cl. Ioh. Belsheim. edidit ex hoc codice, *Das Evan-*

gelium des Marcus („Christiania Videnskabs-Selskabs Forhandlinger" 1885, num. 9), Christianiae a. 1885, addita conlatione Mt Lc Ioh cum textu recepto. [Scr. 473.] WH *Intr.* § 211 numero 81 designant. Cf Evv 1143.

566. tisch ^{2} (?). Petr. caes. Muralti 54.
saec. IX vel X, 20×15, membr, foll. 121, coll. 2, ll. 23; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl: *Mt Mc;* scholl uncc in mg; est pars prior codicis Λ^{evv}, cf supra, p. 405 s; ad mg Mt τὸ Ἰουδαικὸν [? εὐαγγέλιον] ter citatur. Tischendorf. ex Oriente a. 1859 adtulit, *Notitia ed. cod. bibl. Sin.* a. 1860, p. 58.59.

567. Petr. caes. Muralti 56 (VII).
saec. IX vel X, 30×19.7, membr, foll. 251, coll. 2, ll. 26; syn, men: *Ioh* 7,38—21,14.

568. Petr. caes. Muralti 67.
saec. X vel XI, 21.7×16.6, membr, foll. 256; prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, pict: *Evv.* V. cl. Sandrinus consul in Syra bibliothecae dono dedit.

569. 7^{pe}. Petr. caes. Muralti 72 (IX. 3. 471).
a. 1062, 25×18, membr, foll. 357, col. 1, ll. 14 comm 51; Eus-t, capp-t, prol, lect, syn, men, vers, pict: *Evv* cum comm (Mc Vict); textus quaedam bonae notae habet; insunt fragmenta Epiph et Isid. Manu Nicolai monachi. Emit a. 1757 Eugenius hierodiaconus Bulgarius de Sophronio monacho in monasterio ut vdtr Pauli Thaumaturgi Σπυρίδωνος. Muralt. cont (7). [Scr. 475.]

8^{pe}: est Evv 330.

570. tisch ^{4} (?). Petr. caes. Muralti 97.
saec. XII, 20×15.5, membr, foll. 191 prol Cosm: *Evv;* desunt Mt 1,1—16,30 Ioh 16,20—21,25. Tisch. *Not.* p. 60. [Scr. 478.]

571. 4^{pe}. Petr. caes. Muralti 98.
saec. XII vel XIII, 22.5×15, membr, foll. 194, col. 1, ll. 23.24; Eus-t, capp-t, sect, can, lect, pict: *Evv;* deest Ioh 7,1—21,25. Olim Pogodini 100 (472). Muralt. cont (4). [Scr. 474.]

572. Petr. caes. Muralti 99.
saec. XII, 18.7×12.5, membr, foll. 19, col. 1, ll. 12; punctum stat post vocabulum unumquodque ut in F^{evv}: *Mc* 8,3—9,50. Tischendorf. (ut Evv 566), p. 64. [Scr. 480.]

573. Lond. v. cl. I. Bevan. Braithwaitii 2.
saec. XIII vel XIV, 11.5×7.6, membr, foll. 189, col. 1, ll. 29: *Evv.* Regnante Andronico Comneno (a. 1273—1332) exaratus. Emptus cum Evv 531.

574. Petr. caes. Muralti 105.
saec. XII vel XIII, 17.5×12.5 membr, foll. 225, col. 1, ll. 27; capp-t, pict: *Evv;* desunt Ioh 10,1—11,38 (?) 11,39—57 12,25—13,1 15,26—16,15. Olim Karahissarae. V. cl. Titoffius olim legatus Russicus apud Turcas bibliothecae dono dedit.

575. 11pe. Petr. caes. Muralti 118 (Q.V.1.15).
saec. XV, 17.5×14.2, membr, foll. 384; Eus-t, syn, men, pict mult: *Evv.* Scriptus iussu Demetr. Palaeol. Muralt. cont (11). [Scr. 477.]

576. Comitis de Herries.
saec. XIII, 21.8×15.5, membr, fol. 1, col. 1, ll. 26; capp, titl, sect, (non can), (lect, *ἀναγν*, m ser): *Mt* 22,4—19. Vidi 6 Dec 1883.

577. Montepessulanensis scholae medicinae H. 446.
a. 1346, 15.1×11.3, chart, foll. 259, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 232:16,6), can, lect, init, syn, men, subscr, *στιχ*: *Evv;* habet lectt singg. Manu Gregorii. Olim Buheri, cf Delislium, *Cab. des MSS*, Paris. vol. 2 (1874), p. 266—276. Vidi 5 Maii 1885.

578. Atrebatensis (Arras) 970.
a. 1361, 20.5×14, chart, foll. 241, col. 1, ll. 25.26; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, (init m ser), syn, men, vers: *Evv;* m saec. XVI fol quod adult carebat exscisso foll duo interposita pericopa illa supplevit. Manu Iohannis. Vidi 4 Nov 1884.

579. Par. nat. Gr. 97.
saec. XIII, 22×15.9, membr, foll. 152, col. 1, ll. 28—39; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,5), (non can): *Evv;* habet app Marci duplicem; deest Ioh 20,15—21,25. Martin. p. 91—94, num. 743. Vidi Oct 1884.

580. Par. nat. Gr. 119.
saec. XII vel XIII, 15.2×12.3, membr, foll. 385, col. 1, ll. 16; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, syn, men: *Evv.* Martin. p. 34 num. 744. Vidi 28 Aug 1885.

581—588.592—600 Italianos perl Burgon. *Guardian* 29 Ian. et 5 Feb 1873.

---

581. Ferrarae univ. 119. NA. 4.
saec. XIV, 17.2×12.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 23.26 etc; capp-t, (capp Latt m post), sect passim ad lectt, lect, init, syn (syn Lat m post), men: *Evv;* insunt liturg. Burgon. perl. [Scr. 450.] Vidi 11 Mart 1886.

582. (Ac 206 P 262 Ap 103) Ferrarae univ. 187.188. NA. 7.
a. 1334, 40.2×30, chart, foll. ?, col. 1, ll. 39; capp Latt litt Gr notata; *Evv Paul* (Phm Hebr) *Act Cath Apoc;* hic est vol. 4; voll. 1—3

continent V.T. Manu Nicodemi τοῦ ξένου. Burgon. perl. [Scr.451.] Vidi 11 Mart 1886.

583. Parmae reg. 5.
saec. XI (Burg. XII vel XIII) 30.4×24, membr, foll. 284, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can in eadem linea, lect, init, syn, men, pict mult (f. 12 r nativ, infra Constant et Helen): *Evv;* insunt foll. 1.2 et 284 theologica manu ser. Olim familiae Bonvisianae Lucensis. Burgon. perl. [Scr. 452.] Vidi 13 Mart 1886.

584. Parmae reg. 65 (sic).
saec. X vel XI, 18.7×13, membr, foll. 318, col. 1, ll. 20.18; capp-t, capp, titl, sect (Mc234:16,9), can in eadem lin, lect, init, subscr: *Evv;* Mt1,1—20 deest; adult deest; lectt varr in mg. Burgon. perl. [Scr. 453.] Vidi 13 Mart 1886.

585. Mutinae bibl. Estensis II.A.1.
saec. XI (Burg. XII), 18.4×11.7, membr, foll.?, col. 1; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, syn, men, pict: *Evv;* lectt varr in mg. Burgon. perl. [Scr. 454.] Vidi 13 Mart 1886.

586. Mutinae bibl. Estensis II.A.5.
saec. XIV, 16.8×12.5, membr, foll. 239, col. 1, ll. 20; arg, capp-t, capp, (non titl), lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr dupl, στίχ, vers: *Evv;* fol ex alio cod evv sub init. Burgon. perl. [Scr. 455.] Vidi 13 Mart 1886.

587. Mediolani Ambr. M. 48 sup.
saec. XII, 22.3×18.7, membr, foll. 183, col. 1, ll. 25.27; prol Cosm, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19 med), (non can), pict: *Evv;* Ioh 21,8—25 saec. XV. Burgon. perl. [Scr. 456.] Vidi 17 Feb 1886.

588. Med. Amb. E. 63 sup.
a. 1321, 21.6×14.9, membr, foll. 221, col. 1, ll. 22; Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can passim, lect, init, ἀναγν, subscr, pict: *Evv;* desunt Mt10,27—13,19 27,49—28,20 Lc24,5—53 Ioh1,1—18 4,51—7,3. Burgon. perl. [Scr. 457.] Vidi 16 Feb 1886.

589. Med. Amb. A. 178 sup.
saec. XIV, 32.4×22.2, membr et chart, foll. 120, coll. 2, ll. 38: *Lc*6,46—17,25 21,28—22,58 *Ioh*1,14—8,20 cum comm. Vidi 12 Feb 1886.

590. Parmae reg. 15.
saec. XIII, 24.5×18, membr, foll.?, col. 1, ll. 39.35 etc; rude exaratus, prol, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), subscr, στίχ: *Mt Mc* cum comm. Vidi 13 Mart 1886.

591. Rom. Corsin. 41. G. 16.
saec. XIII, 29.8×24, membr, foll. 226, col. 1, ll. 24 comm 42; capp-t, capp, titl cum harm, subscr: *Evv* cum comm. Olim monasterii

Ioh. Thersiti τοῦ στίλα. Illud mon. erat „caput monasterium ordinis Basiliani" „apud Stilum" situm „urbem Calabriae ulterioris in regno Neapolitano diocesis Squillacensis". Thersitem a. 1129 obiisse alii dicunt, alii 1066 vel 1059. Mennitius ord. Basil. praefectus generalis curavit codices, qui in monasteriis huius ordinis in Calabria supererant, Romam asportandos. Vidi 26 Mart 1886.

592. (Ac 207 P 263) Med. Amb. Z. 34 sup.
saec. XV (a. 1489?) (al. XIII vel XIV), 16.5×12, chart, foll. 295, col. 1, ll. 31 etc, mann plur; capp-t, capp, titl, sect (passim?), (non can), syn, men, subscr, ῥήμ, στίχ, vers, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb); bibliopegus Evv epistulis postposuit; insunt nonnulla de synodis. Burgon. perl. [Scr. 461.] Vidi 19 Feb 1886.

593. Ven. Marc. I. 58.
saec. XIII, 24.7×17.5, membr, foll. 153, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, sect (Mc 237: 16,15), (non can), lect, init: *Mc* 1,44—*Lc* 24,53 *Joh* 1,15—11,13 (non excussi). Burgon. perl. [Scr. 462.] Vidi 5 Mart 1886.

594. Ven. s. Lazari 1531.
saec. XIV (Burgon. XIII), 25.2×19.5, membr, foll. 234 (?), col. 1, ll. 17; capp-t, arg in Ioh, lect, init, (ἀναγν m ser), subscr, στίχ: *Mt* 1,21—*Lc* 23,15 23,33—48. Burgon. perl. [Scr. 470.] Vidi 8 Mart 1886.

595. Ven. Marc. I. 56.
saec. XVI, 29.1×20, chart, foll.?, col. 1, ll. 26; capp-t in Ioh, capp Latt, sect (Mc 239: 16,17), (non can), lect, init, syn: *Evv;* deest Mt 1,1—5,44; Mt 16,2.3 om οὐ ante συνίετε. In Occidente exaratus. Olim erat s. Michaelis in Muriano num. 49, cf Mitarellium, *Biblioth. mon. s. Mich.* Ven. 1779, p. 360 et 1099. Scholzio ex errore Evl 143. Burgon. perl. [Scr. 468.] Vidi 27 Feb 1886.

596. Ven. s. Marc. I. 57.
saec. XI, 29.6×21, membr, foll. 228, col. 1, ll. 29; capp-t, capp, titl: *Mt Mc* 1,1—12,17 cum comm Thphyl. Olim in „Archivio". Burgon. perl. [Scr. 465.] Vidi 5 Mart 1886.

597. Ven. Marc. I. 59.
saec. XIII, 16.7×12.5, membr, foll.?, coll. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, (lect, subscr, στίχ m rec): *Evv;* habet lectiones bonae notae. Burgon. et v. cl. Rosius cont capita sedecim conlationemque amicissime mecum communicaverunt. [Scr. 464; huc pertinet etiam Scr. 469, cui male intellectus num. XII (WH *Intr.* App. p. 4b) locum fecit.] Vidi 6 Mart 1886.

598. Ven. Marc. 494.
saec. XIII (Burgon. XV), 43×28.5, chart, foll. 320, coll. 2, ll. 50; omnia breviata: *Lc* cum comm. Burgon. perl. [Scr. 466.] Vidi 6 Mart 1886.

599. Ven. Marc. 495.
saec. XV, 40.9×29.3, chart, foll. 437, col. 1, ll. 42; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, vers: *Ioh Mt Mc Lc* cum comm (Mc Vict teste Burgonio textum inusitatum habet), cf Zanettium, p. 259. Burgon. perl. [Scr. 467.] Vidi 6 Mart 1886.

600. Ven. Marc. II. 7.
saec. XIV, 32.8×25, chart, foll. 430, col. 1, ll. 31; capp-t in Ioh, capp, titl: *Evv* cum comm Euth Zig. Vidi 6 Mart 1886.

601—644 (cf tamen 609) debemus libro Henrici Octavii Coxii (*1811, †1881) iam supra ad Evv 450 laudato.

---

601. Caïrae patriarchae Alex. 2.
s. XIII, in 4, membr: *Evv*.

602. Caïrae patr. Alex. 15.
s. XI, in 4, membr: *Evv* mut.

603. Caïrae patr. Alex. 16.
saec. XI, in 4, membr, syn, bene exaratus: *Evv*.

604. Caïrae patr. Alex. 17.
saec. XI, in 4, membr: *Evv*.

605. Caïrae patr. Alex. 68.
saec. X, in 4, membr: *Evv*.

606. Caïrae monasterii Sinaitici 100.
saec. XVI, in fol, chart: *Evv Psalmi*.

607. Hierosolymis monasterii s. sepulchri 2.
saec. X, in 4, membr, optime exaratus: *Evv*.

608. Hierosol. mon. s. sepulchri 5.
saec. X, in 4, membr, optime exaratus: *Evv*.

609. Par. nat. Suppl. Gr. 911.
a. 1043, 17.5×13.6, membr, foll. 315, coll. 2 Gr-Arab (Gr ad sinistram), ll. 18.17; sect: *Lc* Gr-Arab; desunt 1,22—25 (foll. 67—73 m rec) 24,8—33. Manu Euphemii clerici et lectoris scriptus. Olim Hierosol. mon. s. sepulchri 6, ubi Coxius perl. Martin. p. 88, num. 634. Vidi 14 Oct 1885.

610. Hierosol. mon. s. sepulchri 14.
saec. XII, in 4, membr: *Evv* cum schol.

611. Hierosol. mon. s. sepulchri 17.
saec. XI exeuntis, in 4, membr: *Evv* cum scholl paucis.

612. Hierosol. mon. s. sepulchri 31.
saec. XI, in 4, membr, optime exaratus: *Evv*.

613. Hierosol. mon. s. sepulchri 32.
saec. XI, in 4, membr: *Evv*.

614. Hierosol. mon. s. sepulchri 33.
saec. XII, in 4, membr: *Evv*.

615. (Ac 208 P 264) Hierosol. mon. s. sepulchri 40.
saec. XII, in 4, membr, optime exaratus: *Evv Act Epp*.

616. Hierosol. mon. s. sepulchri 41.
saec. XI ineuntis, in 4, membr, optime exaratus: *Evv.*

617. Hierosol. mon. s. sepulchri 43.
saec. XI, in 4, membr, optime exaratus: *Evv;* „Mt cum schol scriptum est litt uncialibus et deauratis". Estne Evv 456?

618. Hierosol. mon. s. sepulchri 44.
saec. XIV, in fol, membr: *Evv.*

619. (Ac 209 P 265) Hierosol. mon. s. sepulchri 45.
saec. XII, in 4, membr: *Evv Epp λέξεισ τῶν πράξεων.*

620. Hierosol. mon. s. sepulchri 46.
saec. XI, in 4, membr: *Evv.*

621. Hierosol. collegii s. crucis. 3.
saec. XI, in 4, membr; capp, syn: *Evv.*

622. S. Sabae 27.
saec. XII, in fol, membr: *Evv.*

623. (Ac 210 P 266) S. Sabae 52.
saec. XI, in 4, membr, syn: *Evv Epp.*

624. (Ac 211 P 267) S. Sabae 53.
saec. XI, in 4, membr: *Evv Epp.*

625. (Ac 212 P 268) S. Sabae 54.
saec. XII, in 4, membr: *Evv Epp.*

626. S. Sabae 56.
saec. X, in 4, membr: *Evv.*

627. 628. 629. 630. } S. Sabae { 57 58 59 60 } unumquodque saec. X exeuntis, in 4, membr: *Evv.*

631. 632. 633. 634. 635. } S. Sabae 61: unumquodque saec. XI, in 4, membr: *Evv.*

636. 637. 638. 639. 640. } S. Sabae 62: unumquodque saec. XII, in 4, membr: *Evv.*

641. S. Sabae in turri 45.
saec. XI, in 4, membr: *Evv.*

642. S. Sabae in turri 46.
saec. XI, in 4, membr: *Evv.*

643. S. Sabae in turri 47.
saec. XI, in 4, membr: *Evv.*

644. Larnakae in Cypro episcopi Citiensis.
saec. XII ineuntis, in 4, membr; syn: *Evv.*

645. Lond. mus. Br. Add. 22506.
a. 1305, 24.5×18.2, membr, foll. 279, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, (sect in Mt m rec), lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*, pict: *Evv;* adult signis damnatur. Manu neophyti Cyprii exaratus. Olim in monasterio Prevatiae (Prevoliae?) in insula Creta. Anno 1849 erat Michaelis *Συρμαλενίου* in insula Melo qui H. O. Coxio a. 1857 vendidit. [Scr. 591.] Facs *Pal. soc.* 12, 205. Vidi 23 Iul 1883.

646. Constantinopoli *ἁγίου τάφου* 436.
saec. XVI, 20×15, membr, foll.?, col. 1, ll. 22; mann plur; Eus-t, capp-t, sect, can: *Evv.* Vidi 6 Sept 1886.

647. Constantinopoli *ἁγίου τάφου* 520.
saec. XIII, 25.2×18.6, membr, foll.?, coll. 2, ll. 24; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, sect (Mc 240: 16,19), can, syn, men, subscr, vers, pict: *Evv;* Ioh 5,3.4 signis damnatur. Vidi 6 Sept 1886.

648. Constantinopoli *ἁγίου τάφου* 574.
saec. XIV, 24.6×17.5, membr, foll.?, col. 1, ll. 23; capp-t, lect, init, subscr: *Evv*; desunt fin Mc, init et fin Lc, multa in Ioh. Vidi 6 Sept 1886.

649. Constantinopoli *τοῦ ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου* 1.
a. 1303 (?), 29.5×22, chart, membr, foll. 294, coll. 2, ll. 44: *Evv* cum comm; m post multa suppl. Manu Georgii *καρϋκα τοῦ ἀργύρου* (?). Vidi 5 Sept 1886.

650. Constantinopoli *τοῦ ἑλλ. φιλ. συλλόγου* 5.
saec. XIII, 13.2×17.5, membr, foll.?, col. 1, ll. 24; capp-t, sect, (non can), lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* desunt Mt 1,1—10,1 Lc 23,39—56 Ioh 1,1—18. Vidi 5 Sept 1886.

651. Dessaviae ducalis.
saec. XI vel XII, 19×15, membr, foll. 190, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, titl, sect, (non can), lect, syn, men: *Evv.* V. cl. Gebhardt. Sept 1881 perl.

652. Mon. reg. 594.
saec. X vel XI, 22.4×16.7, membr, foll. 305, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can, (lect, init m post), syn, men, subscr, pict: *Evv;* m ser add Ioh 8,8 *ἑνὸς ἐκ. αὐ. τ. ἁμαρτ.*; insunt quaedam de resurr. Olim Othonis regis Graeciae, Monacum translatus a. 1879. Vidi 24 Mart 1887.

653. Berol. reg. Gr. octav. 3.
a. 1077, 13.8×10.6, membr, foll. 266, col. 1, ll. 16; capp-t, capp, titl, sect et can passim, lect, mus rubr ad lectt, subscr, *ἐξεδ, στιχ: Mt Ioh;* insunt etiam *ἐωθινὰ* et *διάφορα*. Manu Marci monachi. V.cl.Henr. Brugsch. ex monte Sina Berolinum adtulit. [Scr. 640.] Vidi 9 Mart 1887.

654. Berol. reg. Gr. octav. 4.
saec. XII, 12×9.4, membr, foll. 178, col. 1, ll. 25; capp, titl: *Evv;* desunt Mt 1,1—20 3,12—4,15 Mc 16,1—20 Ioh 19,3—21,25. Brugsch. cum Evv 653 Berol. adtulit. [Scr. 641.] Vidi 9 Mart 1887.

655. Berol. reg. Gr. quart. 39.
saec. XI, 24.7×19.3, membr, foll. 313, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, et. harm in ima pag, lect, subscr, *ἐξεδ, στιχ*, pict: *Evv;* Lc 22,43.44 Ioh 5,3.4 7,53—8,11 signis damnantur; insunt scholia Cyr Clem Al Chrys. [Scr. 635.] Vidi Mart 1887.

656. (Ac 213 P 269) Berol. reg. Gr. octav. 9.
saec. XIV, 13.5×10.2, membr, foll. 140, col. 1, ll. 32, litt minutiss; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, subscr, *ἐξεδ, στιχ: Lc* 24,51—53 *Ioh Act Cath Paul;* desunt 2 Thess Tim Tit Heb; Ioh m post; adult signis damnatur. [Scr. 642.] Vidi Mart 1887.

657. Berol. reg. Gr. octav. 12.
saec. XI, 11.9×9.5, membr, foll. 297, col. 1, ll. 21.22; Carp, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, syn, men, pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—9 Lc 1,1—10 Ioh 8,7—21. Vidi Mart 1887.

658. Berol. reg. Gr. quart. 47.
saec. XII, 21.2×14.9, membr, foll. 220, col. 1, ll. 19; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can in eadem linea, lect, syn, men: *Evv;* Ioh 8,8 add *ἑνὸς ἑκ. αὐ. τ. ἁμ.* Nicephorus presbyter a. 1291 monasterio Portae Sinai dono dedit. Brugsch. cum Evv 653 Berol. adtulit. [Scr. 636.] Vidi Mart 1887.

659. Berol. reg. Gr. quart. 55.
saec. XII, 21×15.5, membr, foll. 292, col. 1, ll. 20; prol et arg, capp-t, sect (Mc 241:16,20), can, lect, subscr, *ἐξεδ*, pict: *Evv.* Manu Hilarionis. [Scr. 637.] Vidi Mart 1887.

660. Berol. reg. Gr. quart. 66.
saec. XI, 22.5×16.5, membr, foll. 139, col. 1, ll. 21; Eus-t, capp-t in Mc, capp, titl, sect (Mc 237:16,15), can, lect passim, pict multae et eximiae (nub Ioh Proch; *βάπτισμα*, $\overline{\iota\sigma}$ nudus, genius fluvii dormit ad pedes $\overline{\iota\upsilon}$): *Evv;* m ser suppl Ioh 6,60—8,59. Olim in ecclesia *τῆσ θεοτόκου τῆσ κοιμήσεωσ*. Emptus Cnstpoli a. 1882. [Scr. 638.] Vidi Mart 1887.

661. Ber. reg. Gr. quart. 67.
saec. XI, 25×19.5, membr, foll. 234, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, pict (man Ioh): *Evv;* Mt 16,2.3 et adult signis damnantur; insunt canones paschales a. 1034—1037. [Scr. 639.] Vidi

662. Olim Hamilton. 244. Mart 1887.
saec. XII, 24.5×17.2, membr, foll.?, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl. sect (Mc 241:16,20), can in eadem linea, pict: *Evv;* deest Lc 24,48—53; adult signis damnatur. Olim Hamiltoni, deinde Chalcographei reg. Berol. Emit Butler. Londin. 1889. [Scr. 632.] Vidi 9 Mart 1887.

663. Argentorati (Strassburg) v. cl. Eduardi Reussii.
saec. XIII, 16×11, membr, foll. 277, col. 1, ll. 18; capp-t, capp, titl, can, lect: *Evv;* deest Mt 26,27—39; facit saepe cum editione Complutensi. V. cl. Nicephorus Glykas hodie in insula Imbro episcopus codicem v. cl. Reussio dono dedit. Cf Reuss. *Notitia codicis* etc Cantabr. [1889]; et *Theol. Litztg.* Lipsiae 1889, coll. 524.525 et coll. 577—579.

664. (Ac 243 P 303 Ap 106) Zittaviae bibl. urbis A. 1.
saec. XV, 31×20.2, chart, foll. 775, col. 1, ll. 30; prol usit, arg, capp-t. capp, titl, subscr, ἐξεδ, στιχ, vers (vide Act 253): *VT Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc.* Olim Davidis Fleischmanni († 1606), deinde Ioh. Fleischmanni qui a. 1620 bibliothecae urbis dono dedit. Matthaei. cont 1801—1802, sed periit ut vdtr conlatio. Vidi 1889.

665. Cheltenham. in comitatu Glocestr. 6899.
saec. XVI, in 4, chart, foll. 14—123; capp Latt, subscr, ἐξεδ, στιχ: *Mt* Gr-Lat cum comm Hier. (Ex editis?). Vidi 30 Iun 1883.

666. Cantabrig. in Massachusetts provincia, univ. Harvard.
saec. XII vel XIII, 21.7×15.2, membr, foll. 295, col. 1, ll. 23.24; capp-t, capp, titl, sect α′—κβ′ in Mt, (lect, subscr sub fin Ioh m ser), pict: *Evv;* m saec. XIV supplet Ioh 3,4—18 5,12—6,7 7,2—21,25. Olim in Albania. Vidi Apr 1889.

667. Madisonae in Nova Caesarea provincia, seminarii theol. Drew. MS. 3.
saec. XI vel XII, 10×9, membr, foll. 178, col. 1, ll. 25—27, litt minutiss; capp-t, capp, titl, vers: *Evv;* foll. 163 et 170 saec. XVI. V. cl. Albertus L. Longus qui a. 1888 Constantinopoli emptum in Americam misit tabulam photographicam et codicis descriptionem amicissime mihi commodavit.

668. Syracusae in Novo Eboraco provincia, universitatis.
saec. XII, 22×16.2, membr, foll. 201, col. 1, ll. 27.28; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, init, syn, men, pict: *Evv;* Mc

ἐκ τοῦ κάτα; lectt habet nonnullas bonas. V. cl. A. L. Longus codicem Constantinopoli in Americam pertulit. Vidi Parisiis 16 Iul 1885.

669. Sewanee in Tennessee prov. v. cl. A. A. Benton. 3.
saec. X, 19.6×16.6, membr, foll. 290, col. 1, ll. 17; (capp-t m ser), capp, titl, sect, can, (syn m ser), pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—27,58 Lc 1,1—2,16 Ioh 1,1—14; Lc 22,43.44 Ioh 5,3.4 signis damnantur. Olim Chaneae in Creta. V. cl. I. Rendel. Harrisius perl, *Sunday School Times*, Philadelphiae 4 Iun 1887, p. 355 a—c.

670. Sewanee in Tennessee Bentonii 2.
saec. XI vel XII, membr, fol. 1: *Lc* 8,3—24 9,13—34. V. cl. Harrisius perl.

671. Ashburnhamensis 204.
saec. XII vel XIII, 19.5×15.2, membr, foll. 104, col. 1, ll. 18—20, mann plur; capp-t, capp, titl, sect usque ad Lc λζ′, can foll. 3 Lc: *Mt* 25,19—21.24—28.32—35.40.41—55 27,8—28,20 *Mc* 1,4—5,1 5,15—6,28 7,12—27 8,4—11,13 (passim mut) 13,2—14,24 14,70—15,47 *Lc* 1,1—5,21 6,22—49 8,4—9,18 9,32—11,29 12,1—13,22 13,34—16,2 19,17—21,34 22,13—28 22,42—23,31 24,5—48 *Ioh* 1,1—2,5; nonullas lectiones Occidentales habet. Comes de Aberdeen ex Oriente adtulit. [Scr. 544.] Vidi 19 Dec 1883.

672. Cant. univ. Add. 720.
saec. XI, 14×10.7, membr, foll. 278, col. 1, ll. 19.20; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, pict: *Evv;* desunt Mt 28,1—20 Mc 15,29—16,20 Lc 1,1—3,23 (24,46—53 suppl m ser). Vendidit 9 Iun 1870 professor Valetta. Hort. perl. [Scr. 618.] Vidi Ian 1883.

673. Cant. univ. Add. 1837.
saec. XII vel XIII, 20.7×15.8, membr, foll. 164, col. 1, ll. 19, humiditate laesus; capp-t, capp, lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ: *Mt* 10,42—13,3 13,16—27,24 27,37—28,20 *Mc* 1,1—14,21 *Lc* 3,16—4,35 5,23—7,4 7,15—19,33. Emptus 3 Oct 1874. Hort. perl. [Scr. 619.] Vidi Ian 1883.

674. Cant. univ. Add. 1879. 11.
saec. XII, 22.5×17, membr, foll. 4, col. 1, ll. 26; capp, titl, sect, can, lect, (init, ἀναγν m ser): *Mt* 10,42—12,43. Olim Tischendorfii. Emptus a. 1876. Hort. perl. [Scr. 620.] Vidi Ian 1883.

675. Cant. univ. Add. 1879. 24.
saec. XIII vel XIV, 20.5×13.7, membr, foll. 2, col. 1, ll. 25; prol, capp, titl, lect, vers: *Mt* 26,20—39. Olim Tischendorfii. Emptus a. 1876. Hort. perl. [Scr. 621.] Vidi Ian 1883.

676. (Ac 254 P 304) Cheltenham. 1284.
saec. XII, 19.6×15, membr, foll. ?, col. 1, ll. 28, mann plur; capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr; Euth: *Evv Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* desunt Mt 9,36—10,22 Mc 1,21—2,1 Ioh 1,1—22. Erat a. 1422 in ecclesia s. Georgii *τοῦ ὄντως ἐν ἐλαφάνδω* (?). Anno 1752 emit Nicolaus Trimodis de *φραντζέλου* (?). Erat Lammensii Gandavensis, deinde Phillippsi, hodie Fenwickii, cui Phillippsii bibliotheca Mediomontana (Middlehill) testamento cessit. Burgon. perl. [Scr. 527.] Vidi 30 Iun 1883.

677. Cheltenham. 2387.
saec. XIII, 16×14, membr, foll. ?, col. 1, ll. 25; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), (non can), (syn, men m post), pict (man Ioh Proch): *Evv;* mut Mt 1,1.2.8—13; desunt Mc 1,1—19 Lc 1,1—18 Ioh 1,1—23. Thorpii bibliopolae, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. Burgon. perl. [Scr. 528.] Vidi 29 Iun 1883.

678. Cheltenham. 3886.
saec. XII (al. XI), 27×20.6, membr, foll. ?, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233), can, (lect, init, *ἀναγν* m ser), pict: *Evv.* Olim Guildfordii, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. Burgon. perl. [Scr. 529.] Vidi 30 Iun 1883.

679. Cheltenham. 3887.
saec. XIII, 20.8×15.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 25.26; Eus-t, capp-t, sect (Mc 234), (non can), pict multae, vers: *Evv.* Olim Guildfordii, ut Evv 678. Burgon. perl. [Scr. 530.] Vidi 30 Iun 1883.

680. (Ac 255 P 305 Ap 107) Cheltenham. 7682.
saec. XI, 17×13, membr, foll. 190, coll. 2, ll. 50.41.48.52, mann plur, litt minutiss; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp (et. capp Latt), titl, sect in Mt, can sub fin Mt, lect, subscr; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc;* habet lectt bonas; insunt nonnulla Doroth Epiph Damasc. Olim Fred. Northii, deinde Guildfordii, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. Burgon. perl. [Scr. 531.] Vidi 29 Iun 1883.

681. Cheltenham. 7712.
saec. XIII, 19.3×14.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 26; (Carp cum additamento, Eus-t, prol Cosm m ser), capp, titl, sect (Mc 234), (non can), (lect m ser), syn, men, subscr, *στίχ*, pict (rad Ioh Proch): *Evv.* Olim Northii, deinde Guildfordii, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. Burgon. perl. [Scr. 532.] Vidi 30 Iun 1883.

682. Cheltenham. 7757.
saec. XI, 15.4×12.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 18; Carp, Eus-t, proll mult in 4 Evv, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233), can, subscr,

vers mult: *Evv*. Olim Guildfordii, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. Burgon. perl. [Scr. 533.] Vidi 30 Iun 1883.

683. Holkham. in comitatu Norfolc. 5.
saec. XIII, 20×15, membr, foll. ?, col. 1, ll. 28; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, syn, men: *Evv*. Bibliotheca Holkhamensis comitis Leicestriae est. Vidi 23 Iun 1883.

684. Holkham. 104.
a. 1228, 29.1×21.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 42; capp-t, capp, titl, subscr, vers, στίχ: *Evv* cum comm Thphyl. Manu Gregorii monachi. Olim Iulii Iustiniani Veneti (cf Mtf. *Diar. Ital.* p. 433—437) cuius libri hodie Holkhamenses videntur fuisse. Vidi 25 Iun 1883.

685. Lond. Huthii 354.
saec. XIII, 24.5×16.5, membr, foll. 219; prol in 4 Evv, capp-t, capp, titl, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ in Ioh, vers: *Evv;* adult signis damnatur. Olim Libri librorum furis. Vidi 16 Maii 1883.

686. Lond. mus. Br. Add. 5468.
a. 1338, 22×15.8, membr, foll. 226, col. 1, ll. 29; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237 : 16,15), (non can), lect, init, syn, men, subscr ut *A: Evv*. Ioh. Iacksonio Conantius bibliopola Londin. a. 1777 vendidit. Burgon. perl. [Scr. 573.] Vidi 20 Iul 1883.

687. Lond. mus. Br. Add. 11868*.
saec. XI, 23.4×17.2, membr, foll. 7, coll. 2, ll. 29; capp, titl, sect, can, (lect m ser): *Mt* 10,33—11,12 13,44—14,6 15,14—18.20—23.26 —29.30—32 15,34—17,10 17,12—15.18—20.22—24 17,26—18,16; Scr. perl. [Scr. 579.] Vidi 20 Iul 1883.

688. Lond. mus. Br. Add. 22736.
a. 1179, 24.2×19.3, membr, foll. 226, coll. 2, ll. 24; capp-t, capp, titl, sect (Mc 242 : 16,20), (non can), pict: *Evv*. Manu Iohannis lectoris. Vendidit a. 1859 v. cl. Spyrid. Lambros Atheniensis. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 592.] Vidi 21 Iul 1883.

689. Lond. mus. Br. Add. 22737.
saec. XIII (al. XII), 21.1×15.7, membr, foll. 313, col. 1, ll. 20; arg, capp-t, capp, (non titl), lect, init, ἀναγν (?), syn, men, subscr, στίχ: *Evv*. Emptus cum Evv 688. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 593.] Vidi 21 Iul 1883.

690. Lond. mus. Br. Add. 22738.
saec. XIV (al. XIII), 17.1×11.8, membr, foll. 237, col. 1, ll. 23.24; Carp, Eus-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, syn, men, pict: *Evv;* habet lectt singg. Emptus cum Evv 688. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 594.] Vidi 23 Iul 1883.

691. Lond. mus. Br. Add. 22739.
saec. XIII vel XIV, 18.8×13.9, membr, foll. 275, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, arg, capp-t, capp, titl passim, sect (Mc 237:16,15), (non can), lect, init, *ἀναγν*, subscr, *ἐξεδ*, *στιχ*, pict (rad Ioh Proch): *Evv*. Emptus cum Evv 688. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 595.] Vidi 23 Iul 1883.

692. Lond. mus. Br. Add. 22740.
saec. XII vel XIII, 20.8×15.5, membr, foll. 237, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, pict: *Mt Mc Lc;* deest Lc 2,7—21; teste v. cl. Eduardo A. Guy consentit saepe cum Evv 71. Emptus cum Evv 688. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 596.] Vidi 28 Iul 1883.

693. Lond. mus. Br. Add. 22741.
saec. XIII vel XIV, 25.7×19.7, membr, foll. 208, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, prol, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236:16,12), (non can), subscr, *ἐξεδ*, vers: *Evv;* desunt Mc 2,2—17 Lc 1,27—44 Ioh 7,1—21,25. Emptus cum Evv 688. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 597.] Vidi 23 Iul 1883.

694. Lond. mus. Br. Add. 24112.
saec. XV, 29.6×21.3, chart, foll. 211, coll. 2 Gr-Lat, ll. 33.34; capp-t, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στιχ*: *Evv* Gr-Lat, Latt tamen desunt praeter init Mt Mc Ioh. In auctione a. 1861 emptus. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 598.] Vidi 23 Iul 1883.

695. Lond. mus. Br. Add. 24373.
saec. XIII, 24,1×19.3, membr, foll. 299, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241), can, lect, init, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, pict: *Evv;* deest Mt 1,11—15,18. Vendidit a. 1862 H. S. Freeman. quondam Ianinae consul. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 599.] Vidi 23 Iul 1883.

696. Lond. mus. Br. Add. 24376.
saec. XIII (al. XIV), 27.8×21.3, membr, foll. 350, coll. 2, ll. 19; capp-t, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στιχ*, pict (rad Ioh Proch): *Evv*. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 600.] Vidi 24 Iul 1883.

697. Lond. mus. Br. Add. 26103.
saec. XIII vel XIV, 20.3×15.3, membr, foll. 242, col. 1, ll. 25; capp, titl, sect, (non can), pict (rad Ioh Proch): *Evv*. Olim in pago prope Corinthum. Vendidit a. 1865 ex Athenis v. cl. C. L. Merlin. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 601.] Vidi 24 Iul 1883.

698. Lond. mus. Br. Add. 27861.
saec. XIV, 17.1×13, membr, foll.186, col. 1, ll. 19.20.25; capp-t, capp, titl, sect passim (Mc 237 : 16,14), (non can), lect, syn, men : *Mc Lc Ioh.* Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 602.] Vidi 24 Iul 1883.

699. (Ac 256 P 306 Ap 108) Lond. mus. Br. Add. 28815. Lond. Highgate, Burd.-Coutts. II. 4: **Eph-Apoc.**
saec. XI, 29.3×20.6, membr, foll. 369, col. 1, ll. 30; capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can, harm interdum in ima pagina, lect, pict: *Evv Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc;* m ser suppl Mt 28,19.20; desunt Rom 16,19—27 1Cor1,1—11 2Cor10,9—13,13 Gal 1,1—12; locus Mt16,2.3 abest; schol passim in mg. Vendidit a. 1871 v. cl. Ivor B. Guestius. Ad eundem codicem pertinere divulsos fasciculos primus vidit v. cl. Eduardus A. Guy, Americanus. Bloomfield. cont. Burgon. perl. Scr. cont B. C. II. 4 a. 1871. [Scr. 603.] Vidi 4 Aug 1883.

700. Lond. mus. Br. Egerton. 2610.
saec. XI, 14.8×11.7, membr, foll. 296, col. 1, ll. 19; Carp, Eus-t, capp-t, (capp et titl et sect et can sub init Mt Mc Lc), subscr: *Evv;* lectt habet eximiae notae. In auctione a. 1882 emptus. Burgon. perl. V. cl. W. H. Simcoxius, cont *American journal of philology*, V, 4 (1884), p. 454—465, item v. cl. H. C. Hoskierus. [Scr. 604.] Vidi 12 Nov 1883.

701. Lond. v. cl. Whitii.
saec. XIV, 19×16, membr, foll. 170, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men : *Evv.* Olim in ecclesia Heracleensis ad Propontidem. Thomas Paynius, quondam capellanus Cstplitanus, Carolo duci de Marlborough a. 1738 donavit unde erat Blenheim. 3. B. 14. Hodie est viri cl. Whitii. Burgon. perl. Vidi Nov 1883.

702. Lond. v. cl. Whitii.
saec. XII, 21.3×16.3, membr, foll.143, col.1, ll.30; capp-t, capp, sect in Mt Mc (Mc 233 : 16,9), can, lect, subscr, *ἐξεδ, ἀναγν: Evv;* desunt Mt 1,1—7,20 8,26—10,8 17,19—18,24 20,31—21,31 Mc 13,27 —14,11 16,18—20 Lc 2,16—3,8 17,13—18,1 22,8—32 24,22—53 Ioh 5,9—30 6,8—29 7,4—28 7,48—8,19 (11,12) 11,38—21,25. Vidi 22 Nov 1883.

703. Olim Lond. Quaritchii.
a. 1251, 21.6×17, membr, voll. 2, foll.? (vol. 1 foll. 198), col. 1, ll. 18; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9 vdtr), can, lect, init, syn, men, mus rubr ad lectt, pict, vers: *Evv;* adult deerat sed m ser ex fasc. $\overline{\mu\alpha}$ foll. 3 et 6 exscissit inseruitque foll. 3.6.7 Ioh 7,18—28 7,48—8,17 addita pericopa illa; Ioh 1,28 m pr *βηθαβαρᾶ* m ser *βηθανία* 8,2 *βαθέοσ ἦλθεν ὁ ϊω* 8,5 *νόμω ἡμῶν, μωϋσῆσ* 8,7

ἀναβλέψασ; insunt sub init quaedam chronologica (Hipp?) quibus addit librarius et annum mundi 6759 (sc. A. D. 1251) et ex falsa computatione annum Domini 1259. Vidi 31 Iul 1883. Ubi hodie sit, nescio.

704. Hodie Lond. Quaritchii catal. 94, num. 145.
saec. XIII, 11.2×8.2, in 16, membr, voll. 2, foll. 324, col. 1, ll. 18; *Evv;* foll. priora Mt habent in mg versionem Lat.

705. Hodie Lond. Quaritchii catal. 94, num. 146.
saec. XIII, 24×17.1, membr, foll. 253, col. 1, ll. 18; capp-t, pict: *Lc Ioh;* f. 148 r τέλος τῶν κατὰ λουκᾶν εὐαγγελίων; Lc 8,21 om αὐτόν. Anno 1521 erat Gortynae in Creta. Vidi 15 Dec 1883.

706. Ox. Bodl. Misc. Gr. 293.
saec. XIII, 19.2×13.7, membr, foll. 213, col. 1, ll. 27; (capp-t Lc m ser), sect (Mc fin nihil), (non can), lect, ἀναγν, subscr, ἐξεδ, στίχ: *Evv.* [Scr. 486.] Vidi Mart 1883.

707. Ox. Bodl. Misc. Gr. 305.
saec. XI, 25.4×19, membr, foll. 149, col. 1, ll. 27; capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, subscr, pict: *Evv;* Mt 16,2.3 Ioh 5,3.4 8,3—11 signis damnantur; lectt varr passim in mg. Constantinopoli delatus, a. 1882 emptus. [Scr. 606.] Vidi 3 Apr 1883.

708. Ox. Bodl. Misc. Gr. 306.
saec. XI, 19×15.3, membr, foll. 200, col. 1, ll. 32.30; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, pict (Mc habet aquilam, Ioh leonem): *Evv;* deest Mt 20,15—24,22. Olim Constantinopoli. Emptus a. 1882. [Scr. 607.] Vidi 2 Apr 1883.

709. Ox. Bodl. Misc. Gr. 314.
saec. XI, 19.6×15.8, membr, foll. 115, coll. 2, ll. 21; capp-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 237:16,15), can, et. harm in ima pagina, lect, init, subscr, ῥήμ, στίχ: *Evv;* desunt Mt 1,1—20,1 (m ser suppl Lc 3,25—4,11 6,25—42) Lc 15,5—24,53 Ioh 1,1—9,11 13,3—15,10 16,21—20,25; textus conlatione dignus; lectt varr in mg. Emptus Rhodi a. 1882. V. cl. E. B. Nicholsonius locc sell cont. [Scr. 737.] Vidi 27 Iun 1883.

710. Ox. Bodl. Misc. Gr. 323.
saec. XIII, 18.1×12.9, membr, foll. 183, col. 1, ll. 23.24; capp, titl, sect, (non can): *Mt* 19,15—21,19 21,31—41 22,7—28,20 *Mc* 1,9—3,18 3,35—15,15 15,32—16,14 *Lc* 1,8—2,19 3,17—4,(?)40 5,8—22,5 22,36—23,10 *Ioh* 8,4—21,18. Vendidit a. 1883 v. cl. Guil. Wardius qui Epheso detulerat. Vidi 12 Dec 1883.

711. Ox. Oriel. MS. 81.
saec. XI vel XII, 19.7×15.1, membr, foll. 236, col. 1, ll. 22.23; capp-t, sect (Mc 233:16,8), can: *Evv;* desunt Mt 1,1—14 (14—17 mut). 17—20 (20—24 mut) 1,24—2,2 28,15—20 Mc 1,(1—5 mut) 6.7

Lc 1,(1—5 mut) 6.7 8,25—37 24,30—53 Ioh 1,1—3 (3—9 mut).9—14 18,23—21,25; Mt 16,2.3 Ioh 5,4 signis damnantur. V. cl. Ioh. Hextus ex Corcyra a. 1878 detulit et hortante avunculo v. cl. Dan. Parsonsio bibliothecae dono dedit. Vidi 18 Maii 1883.

712. (Ac 257 P 307) Wisbechiae in comitatu Cantabrig. v. cl. Alex. Peckoveri 20.

saec. XI, 15.5×12.7, membr, foll. 240, col. 1, ll. 33; capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can, lect, init, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*, vers, pict (man Ioh Proch); Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Iud 12—25. Manu *Ἰωαννικίου* monachi. Vendidit Quaritchius a. 1876. [Scr. 560.] Vidi 22 Iun 1883.

713. (Apl 90) Wisbechiae d. cl. Algerinae Peckoveri.

saec. XII vel XIII, 19.4×15.7, membr, foll. 356, col. 1, ll. 16.17; Carp, (prol m ser), capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, subscr, (*ἐξεδ* m ser), pict: *Evv;* desunt Ioh 10,27—11,14 11,29—42; teste I. Rendel. Harrisio affinis 13 est (cf Evv 13), *Journal of the soc. of bibl. lit. and exeg.* Boston. Mass. (1887), p. 79—89. — Folia 17 rescr unc Apl. — Olim erat Athenis. Vendidit Quaritchius a. 1876. [Scr. 561.] Vidi 22 Iun 1883.

714. Worliae in comitatu Somerset. v. cl. Guil. Franc. Rosii.

saec. XIII vel XIV, 13.8×9.5, membr, foll. 338, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* deest Ioh 20,17—21,25; insunt chronologica Hipp. Olim Woodhousii (4) qui diu in Corcyra degebat († 1866), postea in auctione venum datus. Burgon. et Rosius cont. [Scr. 563.] Vidi 3 Aug 1883.

715. Worliae v. cl. Guil. Franc. Rosii.

saec. XIII, 27×20.9, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 29.28; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237: 16,15), (non can), (lect passim m rec), syn, men, subscr, *ῥήμ*, *στίχ: Evv;* insunt multa isagogica. Burgon. et Rosius cont (c). [Scr. 564.] Vidi 3 Aug 1883.

716. Worliae v. cl. G. F. Rosii.

saec. XIV (Burgon. XIII), 21.5×15, membr, foll. 213, col. 1, ll. 24. 26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 242), can, lect, init, *ἀναγν*, syn, subscr, *ῥήμ*, *στίχ: Evv;* textus est indolis singularis; Lc 5,26 habet *θάμβουσ* pro *φόβου;* post *δαιμόνια* Mc 3,22 habet glossam *ἤγουν φίλοσ δαιμονιῶν καὶ μάγοσ;* Ioh *ἐκ τοῦ κατά*. Olim ap. Quaritch. et ap. Sotheby venum datus. Emptus a. 1877. Burgon. et Rosius cont. [Scr. 565.] Vidi 3 Aug 1883.

717. Conistoniae in comitatu Lancastr. v. cl. Iohannis Ruskinii.

saec. XI, 16.4×12.5, membr, foll. 281, col. 1, ll. 21; Carp cum additamento, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240: 16,19), (non can),

lect passim, syn, men, subscr, *ἐξεθ*, pict (man Ioh): *Evv; ἐκ τοῦ κατά.* Erat Gerasimi monachi. Vidi 13 Iun 1883.

718. Ashdoniae in comitatu Essex. v. cl. H. B. Swetii.
saec. XIV (Burgon. XI vel XII), 16.3×12.6, membr, foll. 254, col. 1, ll. 24; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234), (can ad init Mt m ser), lect, init, syn, men, subscr ut *Λ, στίχ, κεφφ,* vers: *Evv;* m ser suppl Ioh 18,39—21,25; lectt varr multae in mg; Ioh 7,8 m pr *οὐκ* m ser *οὔπω;* Ioh 8,8 add *ἑνος ἑκ. αὐ. τ. ἀμ.* Vendidit Mullerus bibliopol. Londin. [Scr. 736.] Vidi 26 Oct 1883.

719. Vind. caes. Gr. theol. 19.
a. 1196, 25.4×21, chart, foll. 322, col. 1, ll. 40.34; txt rubr post f. 69 r: *Evv* cum comm Thphyl; adult deest; quaedam Photii sub fin. Manu Pauli monachi. Busbeck. Cnstpoli Vindob. detulit. Vidi 15 Mart 1887.

720. (Ac 258 P 308) Vind. caes. Gr. theol. 79 et 80.
a. 1138, 29.9×22, chart, voll. 2, foll. 296, col. 1, ll. 56: *Mc Ioh Mt Cath Lc Paul* (Gal . . . Phm Hebr Rom 1.2 Cor) cum comm Thphyl. Manu Leonis de Rhaul. Cod 80 erat Ioh. Sambuci. Vidi 15 Mart 1887.

721. Vind. caes. Gr. theol. 90.
saec. XII, 28.7×21.8, membr, foll. 502, col. 1, ll. 25; capp-t, capp, titl: *Mc Lc* cum comm Thphyl; *τῆσ βασιλίσσησ ἐννόημα μαρίασ: ὁ δὲ τρυγήσασ τοὺς μελιρύττουσ λόγουσ, ψυχῆσ ἀληθῶσ ἔργον εὐγενεστάτησ: θεοφύλακτοσ ποιμενάρχησ βουλγάρων.* Olim Bessarionis, deinde Sambuci. Vidi 16 Mart 1887.

722. Vind. caes. Gr. theol. 95.
saec. XV, 28.8×21, chart, foll. 135r—274, col. 1, ll. 31; capp, titl, lect, init: *Mt* 1,13—28,20 *Mc* 1,1—10,9 *Lc* 1,1—15,7 cum comm Thphyl; ex exemplari ut videtur iam mutilo exscriptus. Busbeck. Cnstpoli adtulit. Vidi 16 Mart 1887.

723. Vind. caes. Gr. theol. 122.
saec. XV, 26.8×18.8, chart, foll. 397, col. 1, ll. 38; prol, arg, capp-t cum harm, subscr, *ἐξεθ, στίχ,* vers in Lc: *Evv* cum comm Thphyl; adult deest. Olim Seb. Tenagelii bibl. caes. praefecti. Vidi 16 Mart 1887.

724. Vind. bibl. privatae caes. 7972.
saec. XV, 14.8×11, membr et chart, foll. 198, col. 1, ll. 22; capp-t in unum conlectae sub init, capp, et. capp Latt, (non titl), subscr: *Evv*; insunt Doroth vitae ev'tarum. Vidi 19 Mart 1887.

725. Bruxellis reg. 11358.
saec. XIII, 15.5×11.5, membr, foll. 210, col. ?, ll. ?; syn, pict: *Evv.* Ioh. Doverinus canonicus Leodiensis Iohanni Livineio canonico et cantori Antverpiensi dono dedit. Erat Iesuitarum Antverpiensium.

Vide H. Omontium, *Cat. des mss grecs de la bibl. roy. de Bruxelles* etc, Gandavi a. 1885, p. 10.

726. Bruxellis reg. 11375.
saec. XIII, 20.2×14.4, membr, foll. 244, col. ?, ll ?; pict: *Evv*. Olim Capucinorum s. Honorati Parisiensium.

727. Par. nat. Gr. 179.
saec. XIV [Martin. XVI], 34.4×25, membr, foll. 246, coll. 2, ll. 50; prol dupl, capp-t, capp, titl: *Evv* cum comm Thphyl; deest Mt 16,4—17,6. Martin. p. 94 num. 745. Vidi 6 Oct 1885.

728. Par. nat. Gr. 181.
saec. XIV (Martin. XIII), 30.3×21.7, membr, foll. 231, coll. 2, ll. 61.68 etc; prol, capp-t, capp, titl, sect passim, (non can), subscr, στίχ, pict: *Evv* cum comm Thphyl. Martin. p. 95 num. 746. Vidi 6 Oct 1885.

729. Par. nat. Gr. 182.
saec. XIII vel XIV (Martin. XII v. XIII), 29.6×21.5, membr, foll. 342, coll. 2, ll. 37.47 etc; prol, capp-t, capp, titl: *Evv* cum comm Thphyl. Foll. 2 sub fin Evl minusc (sic) non digna sunt quibus servetur numerus Evl 61. Martin. p. 95 num. 747. Vidi 6 Oct 1885.

730. Par. nat. Gr. 183.
saec. XIV, 25.1×16.6, chart, foll. 331, col. 1, ll. 32; prol, capp-t, capp, titl: *Evv* cum comm Thphyl; deest Ioh 21,3—25; adult abest. Martin. p. 96 num. 748. Vidi 6 Oct 1885.

731. Par. nat. Gr. 184.
saec. XIV et XV, 24×14.4×12.5 (14), chart, foll. 426, col. 1, ll. 37 etc; prol, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, ἀναγν, subscr Lc, pict rud, vers: *Evv* cum comm Thphyl; adult abest. Martin. p. 96 num. 749. Vidi 6 Oct 1885.

732. Par. nat. Gr. 185.
saec. XIII vel XIV, 31×20.8, chart, foll. 271, col. 1, ll. 49; prol dupl, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, vers: *Evv* cum comm Thphyl. Martin. p. 97 num. 750. Vidi 6 Oct 1885.

733. Par. nat. Gr. 190.
saec. XII, 29.7×22.3, membr, foll. 347, col. 1, ll. 40 etc; prol, capp-t, capp, titl: *Evv*. Martin. p. 97 num. 751. Vidi 10 Oct 1885.

734. Par. nat. Gr. 192.
saec. XIV (Martin. XV), 29.9×22, membr, foll. 297, col. 1, ll. 37: *Io Mt Lc* cum comm Thphyl. Martin. p. 98 num. 752. Vidi 29 Oct 1885.

735. Par. nat. Gr. 196.
saec. XV (Martin. XIII), 23.8×15.5, membr, foll. 164, col. 1, ll. 40; *Mt Lc* cum comm Thphyl; desunt Mt 1,1—12,33 et alia nisi fallor;

foll. 49—164 scriptura prior unc, coll. 2, Basilii hom. Martin. p. 98 num. 753. Vidi 30 Oct 1885.

736. Par. nat. Gr. 198.
saec. XII (Martin. XI), 27.5×19.9, membr, foll. 235, col. 1, ll. 35 etc; capp-t, capp, titl: *Mt Ioh* cum comm Thphyl; adult deest. Martin. p. 98 num. 754. Vidi 2 Nov 1885.

737. Par. nat. Gr. 204.
saec. XIII, 26.6×20.8, membr, foll. 176, col. 1, ll. 30.28; *Mt* cum comm Thphyl. Martin. p. 99 num. 755. Vidi 3 Nov 1885.

738. Par. nat. Gr. 205.
a. 1327, 29.3×20.9, chart, foll. 81, col. 1, ll. 34 etc: *Mt* cum comm Thphyl. Martin. p. 99 num. 756. Vidi 3 Nov 1885.

739. Par. nat. Gr. 207.
saec. XV, 34.2×22.7, membr, foll. 48, col. 1, ll. 34 etc: *Lc* cum comm Thphyl. Martin. p. 99 num. 757. Vidi 5 Nov 1885.

740. Par. nat. Gr. 234.
saec. XIV vel XV (Martin. XII v. XIII), 24.9×17.5 chart, foll. 444, col. 1, ll. 33 etc; capp, titl, lect: *Evv* cum comm (Ioh Chalcedonensis?). Martin. p. 100 num. 761. Vidi 11 Nov 1885.

741. Par. nat. Gr. 235.
saec. XIV (Martin. XIII—XVI), 24.5×16.6, chart, foll. 362, col. 1, ll. 42 etc, mann plur: *Evv* cum comm Thphyl; adult deest. Martin. p. 100 num. 762. Vidi 12 Nov 1885.

742. Par. nat. Gr. 1775.
saec. XV, 21.9×15, chart, foll. 160, col. 1, ll. 26.28, text rubr: *Ioh* cum comm Thphyl; deest Ioh 21,22—25; adult abest. Martin. p. 101 num. 764. Vidi 3 Nov 1885.

743. (Ac 259 Ap 109) Par. nat. Suppl. Gr. 159.
saec. XIV (Martin. XIII), 40.1×29.2, chart, foll. 406, col. 1, ll. 34; capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr *1.2.3 Ioh* sine comm *Ioh* cum comm Nicetae. Martin. p. 88 num. 738. Vidi 22 Oct 1885.

744. Par. nat. Suppl. Gr. 219.
saec. XIII (Mtf. et Omont. XII), 23.8×21, membr, foll. 367, col. 1, ll. 27; (capp-t in Mt m rec), pict: *Evv* cum comm Thphyl; Mt 1,1—3,6 m rec. Olim monasterii s. Iustinae Padovensis (cf Evv 367). Cf Mtf. *Diar. Ital.* p. 78. Martin. p. 99 num. 759. Vidi 21 Oct 1885.

745. Par. nat. Suppl. Gr. 227.
saec. XVI (Martin. XVII), 24.6×17.5, chart, foll. 212, col. 1, ll. 22; capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), (non can): *Evv*. Ex Evv 732 exscriptus? Martin. p. 87 num. 633. Vidi 28 Oct 1885.

746. Par. nat. Suppl. Gr. 611.
saec. XI (Martin. X), 27×20.5, membr, foll. 396, col. 1, ll. 27 etc comm 52 etc; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233), can, (*ἀναγν* m ser), subscr: *Evv*. Martin. p. 89 num. 740. Vidi 19 Oct 1885.

747. Par. nat. Suppl. Gr. 612.
saec. XII (a. 1164—1169?), 24.4×19.7, membr, foll. 377, col. 1, ll. 9—25 comm 47; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, (lect, init m rec): *Evv* cum comm; Ioh 6,19—21,25 caret comm. Martin. p. 90 num. 741. Vidi 20 Oct 1885.

748. Par. nat. Suppl. Gr. 903.
saec. XII, in 8, membr, foll. 278; capp-t, capp, titl, sect (Mc 237:16,15), (non can), lect, init plen, subscr: *Mt* 7,25—8,28 12,36—13,8 13,38—28,20 *Mc* 1,1—6,1 6,10—7,22 7,28—16,20 *Lc* 1,1—3,18 3,54—8,53 9,9—16,11 16,21—23,49 24,6—53 *Ioh* 1,1—15,6 16,19—18,18 18,38—19,29. Vidi 12 Oct 1885.

749. Par. nat. Suppl. Gr. 904.
saec. XIII, 33×24.1, membr, foll. 199, col. 1, ll. 41.42; prol, capp, titl: *Evv* cum comm Thphyl; desunt Mt 1,1—3,10 4,3—7,28 12,1—24,26 24,44—28,20 Mc 14,62—16,20 Lc 2,51—5,12 5,26—11,51 21,34—21,38 22,28—34 Ioh 1,15—5,45 19,35—20,1 21,19—25. Martin. p. 174 num. 773. Vidi 13 Oct 1885.

750. Par. nat. Suppl. Gr. 914.
saec. XII, 30.7×22, membr, foll. 319, col. 1, ll. 20; capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), subscr, pict: *Evv*. Martin. p. 91 num. 742.

751. Par. nat. Suppl. Gr. 919. Vidi 9 Oct 1885.
saec. XIII, 15(17)×12.4, membr, foll. 19, col. 1, ll. 47: Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect, can, syn et men singularis indolis: *Mt* 2,13—9,17. Martin. p. 89 num. 739. Vidi 9 Oct 1885.

752. Par. nat. Suppl. Gr. 927.
saec. XII vel XIII, 15.6×11,6, membr, foll. 199, col. 1, ll. 27; capp, titl, sect (Mc 234), (non can), (lect, syn men m rec), subscr, vers, pict: *Evv*. Martin. p. 175 num. 774. Vidi 10 Oct 1885.

753. Par. nat. Suppl. Gr. 1035.
frag. VIII, fol. 12: saec. XI vel XII, 20.3×15,1, membr, fol. 1, col. 1, ll. 22; (sect, lect, init m ser): *Mt* 23,11—21.

frag. XIII, fol. 28: saec. XII vel XIII, 15.5×11.6, membr, fol. 1, col. 1, ll. 19; lect, init: *Mt* 6,6—20. Vidi 5 Oct 1885.

754. Par. nat. Suppl. Gr. 1076.
saec. XI, in fol. parv, membr, foll. 465; Carp: *Evv* cum comm. Ianina perlatus.

755. Par. nat. Suppl. Gr. 1080.
saec. XVI, in 4, chart, foll. 332: *Evv.* Ianina delatus.

756. Par. nat. Suppl. Gr. 1083.
saec. XI, in 4, membr, foll. 179: *Evv;* mut sub fin. Manu Michaelis exaratus, erat Stephani monachi.

Inter codices Athenienses ii primum recensentur qui iam in catalogo v. cl. Cremi anni 1876 inveniuntur, deinde ii quibus v. cl. Sakkelion anno 1886 numeros adsignaverat, deinde ii qui numeros in alia quadam bibliotheca appositos prae se ferunt, ii denique qui prorsus numeris carent.

Codices multi Athenienses ex monasterio *τῶν μεγάλων πυλῶν* sive *δουσικοῦ* delati sunt, quod in Thessalia iuxta Epirum situm est.

---

757. (Ac 260 P 309 Ap 110) Athenis nat. theol. 12.
saec. XIII vel XIV, 28.7×20.6, chart, foll. 414, col. 1, ll. 24; capp-t cum harm, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, (syn, men saec. XVI), *ἐξεδ, στίχ*, vers, pict (man Ioh Proch); Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc* (cum schol); m saec. XVI suppl in charta Mt 1,1—2,11 (15,20—23,27 valde mut est) 27,60—28,14; deest Eph 4,28—6,24; adult signis damnatur. Olim in monasterio s. Nicolai *τοῦ ἐν ῥαλατ* (?). Ex monasterio s. Georgii *μαλεσσίνης* in Locride a. 1843 delatus. Vidi 8 Iun 1886.

758. Ath. nat. theol. 13.
saec. XIV vel XV, 14.1×10.7, membr, foll. 301, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *ἐξεδ, στίχ*, vers dupl, pict praeclarae (rad Ioh Proch): *Evv;* adult signis damnatur. Ex dono v. cl. Nicolai *Γ. Νικολέουσ* Atheniensi a. 1870. Vidi 9 Iun 1886.

759. Ath. nat. theol. 14.
saec. XIII vel XIV, 21.2×14.2, membr, foll. 295, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, titl passim, sect, can passim, lect, init, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, pict: *Evv;* habet quod rarissime accidit Ioh 7,53—8,2 omisso 8,3—11, ita ut post 8,2 locus *ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς κ. τ. λ.* continuo sequatur. Vidi 9 Iun 1886.

760. Ath. nat. theol. 15.
saec. XII, 21×15, membr, foll. 283, col. 1, ll. 23; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 232:16,8), (non can), subscr, pict: *Evv.* Vidi 9 Iun 1886.

761. Ath. nat. theol. 16.
saec. XIV, 20.3×14.1, membr, foll. 281, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, syn, men, subscr: *Evv.* Monasterium *ἁγίασ μάρτυροσ θείασ χυριακῆσ* dono dedit museo Aeginae. Vidi 11 Iun 1886.

762. Ath. nat. theol. 17.
saec. XIV, 21.2×15.2, membr, foll. 332, col. 1, ll. 21; capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, subscr Mc: *Evv. Πόνημα μάρκου ἱερομον. δι' ἐξωνήσεωσ ἰατροῦ γρηγορίου ἱερομον.* Ex monast. s. Georgii *μαλεσσίνησ* in Locride a. 1843 delatus. Vidi 11 Iun 1886.

763. Ath. nat. theol. 18.
saec. XIV, 21.6×15.3, membr, foll. 324, col. 1, ll. 21; capp-t cum harm, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, (syn, men saec. XV): *Evv;* m saec. XV suppl Mt 1,1—13,46; adult signis damnatur. Cum Evv 762 Athenas delatus. Vidi 11 Iun 1886.

764. Ath. nat. theol. 19.
saec. XIV, 28.2×19.3, membr, foll. 332, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, subscr: *Evv;* Mt 4,3—5,14 valde mut: desunt Mt 6,7—15 6,25—9,9 Ioh 21,3—25. Ban Gregorius Kritsioun a. 1598 dono dedit monasterio Batopedii in monte Atho. Vidi 11 Iun 1886.

765. Ath. nat. theol. 20.
saec. XII, 18.1×12.5, membr, foll. 229, col. 1, ll. 29.31; capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), (non can), lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv;* deest Ioh 19,5—21,25. Monasterium virginis *τοῦ Λεοντίου* dono dedit museo Aiginae. Vidi 12 Iun 1886.

766. Ath. nat. theol. 21.
saec. XIV, 19×12.5, membr, foll. 316, col. 1, ll. 20; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect: *Evv;* deest Mt 28,5—20 (5—9 saec. XV); Ioh 18,15—21,25 saec. XVI; Ioh 1,28 *βηθαγαβρᾳ*. Vidi 12 Iun 1886.

767. (Ac 261 P 310) Ath. nat. theol. 22.
saec. ?, 11×16, membr, foll. 327, col. 1, ll. 33; Eus-t, syn in Apl; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr). Vidi 12 Iun 1886.

768. Ath. nat. theol. 23.
saec. XII, 16.1×12.9, membr, foll. 221, col. 1, ll. 24; capp-t, capp, titl, (lect, init, *ἀναγν*, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ* m ser): *Evv;* deest Mt 1,1—3,6; m saec. XV suppl Mt 3,6—9,15; m saec. XIV suppl Mt 1,1—2,25; adult deerat, m saec. XV add. Vidi 12 Iun 1886.

769. Ath. nat. theol. 24.
saec. XIV, 21.8×14.6, chart, foll. 253, col. 1, ll. 24; arg, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, (syn, men saec. XV), subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*: *Evv;* Mt 1,1—15 saec. XV; adult signis damnatur. Anno 1834 *ἐκ τῶν κατὰ τὴν Μῆλον διαλυθέντων μονυδρίων* delatus. Vidi 12 Iun 1886.

770. Ath. nat. theol. 66.
saec. XII, 27.2×20.8, membr, foll. 270, col. 1, ll. 24—26; capp, titl: *Mt Ioh* cum comm; foll 1—18 vetustiora sunt; Mt 1,1—5,46 deest;

adult prorsus abest. Ex dono *Σταύρου Παρθενοπούλου ὑδραίου*. Vidi 28 Iun 1886.

771. Ath. nat. theol. 67.
saec. XII, 30.9×22.9, membr, foll. 153, col. 1, ll. 20; capp, titl, sect (Mc post 227 non adduntur), can, lect, bene exaratus: *Evv* cum comm; desunt Mt 1,1—18,9 18,15—19.23—26.33—35 19,7—9 20,3 15 Mc(1,1—16 m rec) 2,25—3,18 Lc(1,1—7 m rec) 1,8—27 8,47 —12,2 12,20—39 22,10—54 Ioh(1,1—15 m rec) 6,33—50 11,27 —44 13,36—14,30 18,22—19,16 19,33—21,13. Manu Neophyti monachi presbyteri catechetae. Olim in monasterio s. Lucae in Boeotia. Teste Cremo anno 1821 anno *ἐπαναστάσεως* combusserunt in illo monasterio libros multos manuscriptos non solum Turcae et Albanitae sed etiam monachi *ὡς ἄχρηστα*. Vidi 29 Iun 1886.

772. Ath. nat. theol. 216.
saec. XIV, 24.5×19.5, membr, foll. 387, col. 1, ll. 31; capp, titl, (lect m ser): *Evv* cum comm Thphyl; Mt 1,1—6,18 Ioh 21,24.25 saec. XVI; adult deest. Vidi 23 Iul 1886.

773. Ath. nat. Sakkel. 1.
saec. XI, 34×24.9, membr, foll. 285, col. 1, ll. 15 etc comm 57 etc; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 235:16,12), can, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*, pict: *Evv* cum comm; insunt multa isagogica Eus Isid Hesych Meth Hipp Cosm Sophr Ioh-Dam Cyr-Al; adult deest. Manu Iohannis monachi et syncelli *τοῦ γεγονότος πρωτοθρόνου καὶ πρωτονοταρίου τοῦ ὄρ. . .* (?) in monasterio virginis *τοῦ σκουτῷ* (?). Olim monasterii Salvatoris sive *δουσικοῦ*. Vidi 1 Apr 1886.

774. Ath. nat. Sakkel. 2.
saec. XII, 25.2×19.3, membr, foll. 368, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t dupl, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, syn, men, subscr, vers, pict: *Evv*. Olim *τῆς μονῆς τοῦ προδρόμου τῆς κειμένης ἐγγιστα τῆς ἀετίου · ἀρχαϊκὴ δὲ τῇ μονῇ κλῆσίς πέτρα* (cf Evv 87). Vendidit hieromonachus *κύρος ὁ ἀπὸ τῆς μονῆς τῶν νοσσίων*. Vidi 4 Iun 1886.

775. Ath. nat. Sakkel. 3.
saec. XIII, 12.3×10, membr, foll. 223, col. 1, ll. 24; prol usit, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,9), can passim, lect, init, syn, subscr, *ἐξεδ*: *Evv*. Vidi 4 Iun 1886.

776. Ath. nat. Sakkel. 5.
saec. XI, 21×16,5, membr, foll. 387, col. 2, ll. 19; Carp, prol dupl (Cosm et al longior), capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect, syn, men, vers, *στίχ*, *κεφ*, *τίτλ*, pict: *Evv;* Mt 16,2.3 deest, m ser

add in mg; Lc 22,43,44 signis damnatur; adult deest, m ser add in mg. Vidi 5 Iun 1886.

777. Ath. nat. Sakkel. 6.
saec. XII, 21.6×15.2, membr, foll. 185, col. 1, ll. 29; pict 24, etiam medio in textu (man Ioh Proch): *Evv; ἐκ τοῦ κατά*; Mt 16,2.3 et adult prorsus desunt (adult non in Lc). Vidi 5 Iun 1886.

778. Ath. nat. Sakkel. 7.
saec. XII, 23.7×17.6, membr, foll. 195, col. 1, ll. 25; Carp, Eus-t, (prol usit m ser); capp-t, capp, titl, sect (Mc 238:16,20), can, lect, init, subscr, *στίχ*, (vers m ser), (pict Mt ex alio cod): *Evv*. Vidi 7 Iun 1886.

779. Ath. nat. (1).
saec. XII, 18.5×14.4, membr, foll. 171, col. 1, ll. 27.28; sect ad init lectt eccles, (non can), lect, init, syn, men: *Evv*. Vidi 22 Iul 1886.

780. Ath. nat. (5).
saec. XI, 20.4×16, membr, foll. 241, col. 1, ll. 22; arg Mt, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 235:16,12), can, (lect, init m ser): *Evv;* schol passim m vet; Mt 16,2.3 prorsus deest; adult deerat, m saec. XIV vel XV exscissit folium et foliis duobus insutis adult infarsit; manus illa scripsit Ioh 7,45—8,23 21,3—25; praeterea exhibet ille interpolator Ioh 8,2 ut in codd Ioh. Serbopuli, cf Evv 54. Vidi 22 Iul 1886.

781. Ath. nat. (14).
saec. XIV, 22.6×15.7, chart, foll. ?, col. 1, ll. 24; capp-t, cum harm, arg, (capp m ser), (non titl), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*, vers: *Evv;* desunt nonnulla in Ioh; adult signis damnatur. Olim monasterii *μεγάλων πυλῶν* 14. Vidi 14 Aug 1886.

782. Ath. nat. (16).
saec. XII, 23.7×18.3, membr, foll. 290, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, (lect m ser), syn, men: *Evv;* Ioh 8,8 *ἑνὸς ἐκ. αὐ. τ. ἁμ. Μεγ. πυλῶν* 16. Vidi 14 Aug 1886.

783. Ath. nat. (17).
saec. XIV, 29.3×22, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, init, syn, men, vers, pict ex alio codice vetustiore (man Ioh Proch): *Evv. Μεγ. πυλῶν* 17. Vidi 14 Aug 1886.

784. Ath. nat. (20).
saec. XIV, 27×14.2, chart, foll. ?, col. 1, ll. 28.27; sect usque ad Mc *κγ'*, (non can), pict rud: *Evv;* desunt Mt 1,1—5,3 Mc 1,1—16 Lc 1,1—19; Ioh 8,6 *ἔγραψεν εἰσ τὴν γῆν· εἶτισ οὐχ'* (sic) *ἥμαρτεν βαλέτω λίθον ἐπ' αὐτήν· οἱ δὲ ἀκούσαντεσ. Μεγ. πυλῶν* 20. Vidi 13 Aug 1886.

785. Ath. nat. (21).
saec. XI, 19.7×15, membr, foll. 230, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, syn, men, subscr, *στίχ*, pict ex cod Gr-Lat: *Evv;* m ser suppl Lc 22,29—23,17 23,56—24,53 Ioh 7,12—8,2 9,19—21,55. In Calabria puto exaratus, manu Sergii monachi. Vidi 5 Iun 1886.

786. Ath. nat. (22).
saec. XIV, 18.2×12.4, membr, foll. ?, col. 1, ll. 21; prol, capp, titl, sect passim, can, lect, init, syn, men, subscr: *Evv. Μεγ. πυλῶν* 22. Vidi 14 Aug 1886.

787. Ath. nat. (23).
saec. XII. 18.5×13, membr, foll. ?, col. 1, ll. 24; capp-t, capp, titl, sect, (lect, init, *ἀναγν*, syn, men m ser), subscr, *ἐξεδ, στίχ*: *Evv. Μεγ. πυλῶν* 23. Vidi 14 Aug 1886.

788. Ath. nat. (26).
saec. XI, 22×17.5, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 26; Carp, Eus-t, prol in 4 Evv, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can (et. passim harm in ima pagina), lect passim, syn, men, subscr: *Evv;* Mt 16,2.3 deest; Lc 22,43.45 stat post Mt 26,39; Ioh 7,53—8,11 stat post Lc 21,38. est familiae Evv 13 (cf Evv 13). In Calabria exaratus iubente ut videtur Leone. *Μεγ. πυλῶν* 26. Vidi 14 Aug 1886.

789. Ath. nat. (27).
saec. XIV, 23.1×17.8, membr, foll. ?, col. 1, ll. 20; capp-t cum harm, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, (syn, men saec. XVI), subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* m saec. XVI suppl Mt 1,1—5,40 Ioh 19,12—21,25. *Μεγ. πυλῶν* 27. Vidi 12 Aug 1886.

790. Ath. nat. (39).
saec. XIV, 28.1×20, chart, foll. ?, col. 1, ll. 24; prol usit, arg, capp-t, capp, titl, sect, can sub init, lect, init, syn, men: *Evv;* desunt Mt 1,1—13 28,7—20 Mc 1,1—16 16,5—20 Lc 1,1—17 21,21—38. In Italia puto exaratus. *Μεγ. πυλῶν* 39. Vidi 13 Aug 1886.

791. Ath. nat. (60).
saec. XII, 21.6×15.5, membr, foll. 229, col. 1, ll. 24; Eus-t, capp, titl, sect (desunt sub fin Mc), (non can), lect passim, (syn, vers m ser), pict: *Evv;* Mt 1,11 *ἰωσ. δε ἐγ. τὸν ἰωακείμ.* Vidi 7 Iun 1886.

792. (Ap 111) Ath. nat. (67^{M}).
saec. XIII, 9.4×6.9, membr, foll. 145, col. 1, ll. 32; capp-t, capp, titl, subscr, *ἐξεδ, στίχ*: *Evv Apoc;* insunt quaedam ex V. T.; Mt 16,2.3 deest; Ioh *ἐκ τοῦ κατά*. In Calabria exaratus. Ex dono v. cl, Demetr. *Βερνάρδουσ*. Vidi 4 Iun 1886.

793. Ath. nat. (71).
saec. XII, 18.9×15.2, membr, foll. 255, col. 1, ll. 18; capp, titl: *Evv*. Vidi 7 Iun 1886.

794. (Ac 262 P 311) Ath. nat. (118).
saec. XIV, 21×15.1, chart, foll. 272 (?), col. 1, ll. 32; capp-t, capp, titl, sect (desunt post 67 in Mc), (non can), lect, (pict m ser [rad Ioh]): *Evv Act Cath Paul* (Hebr Tim); m ser suppl Mt 1,1—9,19 1 Tim 5,4—Phm; post Phm repetit man ser Hebr!; deest Iudvdtr (Rom 1,1—7.17—23 mut); Mt 16,2.3 addit m pr in mg; m rec addit Ioh 7,53—8,11 in mg. Manu Pauli exaratus (?). Vidi 7 Iun 1886.

795. Ath. nat. (150).
saec. XIV (?), 14.8×10.5, chart, foll. 2, col. 1, ll. 18; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, init, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*: *Evv*. *Μεγ. πυλῶν* 150. Vidi 13 Aug 1886.

796. (Ac 263 P 312) Ath. nat. (767).
saec. XI, 16×10.4, membr, foll. 325, col. 1, ll. 34; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,9), (non can), lect, init, (syn in Apl saec XV), pict Mt: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt 2 Pe 3,14—1 Ioh 2,6 Heb 13,1—25; m saec. XV suppl Heb 12,28—13,25; Act 20,28 legit *τοῦ χῦ θῦ*. Vidi 8 Iun 1886.

797. Ath. nat.
saec. XIV, 19×14.1, chart, foll. ?, col. 1, ll. 22; arg, capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, vers Mc; *Evv;* Ioh 21,25 m rec in folio novo; adult signis damnatur. Vidi 13 Aug 1886.

798. Ath. nat.
saec. ?, 17×12.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 20; capp, titl, sect, can: *Evv;* mut passim (desinit Mc 8,2?). Vidi 14 Aug 1886.

799. Ath. nat.
saec. XII, 18.6×13.8, membr, foll. 366, col. 1, ll. 18; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*: *Evv;* adult deest. V. cl. Greg. *Παπαδόπ.* emit *ἐκ Ἀργυροπόλει* a. 1878. Vidi 7 Iun 1886.

800. Ath. nat.
saec. XII, 27.3×19.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 21 etc comm 50 etc; prol Mc Ioh, capp-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 234:16,9), can, subscr, *ἐξεδ*: *Evv* cum comm; desunt Ioh 13,29—18,23 19,24—21,25; adult abest. Olim *μεγ. πυλῶν*. Vidi 14 Aug 1886.

801. (Ac 264 P 313) Ath. nat.
saec. XV, 21.3×14.4, chart, foll. 324, col. 1, ll. 27; prol usit, capp-t cum harm, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*; Euth: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Evv;* adult signis damnatur. Vidi 8 Iun 1886.

802. Ath. nat.
saec. XIV, 25.1×18.6, membr, foll. 24, col. 1, ll. ?; arg, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, vers: *Lc* 1,1—6,13(?). Erat *Ἀναγίου ἡγουμένου*. Vidi 8 Iun 1886.

803. Ath. nat.
saec. XVI, 21.9×15.6, chart, foll. 177, col. 1, ll. 20; (prol usit, capp-t Mc), capp, titl, sect, (non can), lect, init, *ἀναγν*, subscr, (*ἐξεδ*, *στιχ* Mt): *Mt Mc Lc*. Vidi 8 Iun 1886.

804. Athenis bibliothecae *τῆσ Βουλῆσ*.
saec. XII, 13.8×10, membr, foll. 261, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, (prol Cosm Mt Lc m ser), capp-t, capp, titl, sect, (Mc 235:16,10), can, lect, init, subscr, *ἐξεδ*, pict Ioh: *Evv;* deest Ioh 15,19—21,25. Vidi 10 Iun 1886.

805. Athenis bibl. *τῆσ Βουλῆσ*.
saec. XIII, 18.6×12.8, membr, foll. 244, col. 1, ll. 22; prol usit, capp-t, capp, titl, (lect, init m ser), subscr: *Mt Mc Lc*; desunt Mt 1,1—9 3,16—5,46 11,7—12,48 13,25—26,31 27,58—28,20 *ὑμῶν* Mc 7,21—30 Lc 1,1—9.47—79 7,31—8,16 8,29(—32 mut)—24,53. Vidi 10 Iun 1886.

806. Athenis bibl. *τῆσ Βουλῆσ*.
saec. XIV, 15×10.6, membr, foll. 368, col. 1, ll. 22; prol usit, capp-t, sect sub init lectt eccl (Mc 234:16,9), (non can), lect, init, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στιχ*: *Evv*. Vidi 11 Iun 1886.

807. Athenis bibl. *τῆσ Βουλῆσ*.
saec. XIV, 31.2×22.9, membr, foll. 88—371, col. 1, ll. 38.39; arg Lc, capp-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 240:16,19), can, lect: *Evv* cum cat; desunt Mt 1,1—15,29 Mc 1,1—14 Ioh 21,8—25; adult caret commentario. Vidi 17 Iun 1886.

808. (Ac265 P314 Ap112) Athenis dominae cl. Mamoukae.
saec. XII, 20×15, membr, foll. ?, col. 1, ll. 30; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241), can, lect plen, init, syn et men in Apl, subscr, *στιχ*, vers, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc*. Vidi Iul 1886.

809. Athenis dom. cl. Mamoukae.
saec. XI, 24.9×19.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 19; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (233:16,8), can: *Evv* cum schol. Vidi Iul 1886.

810. Athenis dom. cl. *Οἰκονόμου* 6.
saec XI, membr, foll. 104: *Evv*. (?).

811. Athenis societatis archaeologicae Christian.: *Evv*.

812. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XII, 20.2×15.5, membr, foll.?, col. 1, ll. 24; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (indiligenter adpositae), (non can), (lect, syn, men m ser), pict ex alio cod: *Evv*. Vidi 20 Maii 1886.

813. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XII, 16.7×12.3, membr, foll.?, col. 1, ll. 27; prol Cosm et al, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237 : 16,14), can, subscr: *Mt* 27,14—30 28,1 —18 *Mc* 7,31—16,20 *Lc* 1,1—12,6. Vidi 20 Maii 1886.

814. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XIII, 31,3×23, chart, foll.?, col. 1, ll. 43; capp, titl: *Evv* cum comm (Mc Vict, Lc Tit); deest Ioh 20,10 et fortasse al. Erat *θ'ύτου* Victoris. Vidi 20 Maii 1886.

815. Corcyrae comitis de Gonemi.
saec. XIV, 28.2×20.4, membr, fol. 1, col. 1, ll. 28; capp, titl, sect, (non can), lect, init: *Mt* 9,32—10,16. Vidi 19 Maii 1886.

816. Corcyrae.
saec. XII, 21.8×16, membr, foll. 259, col. 1, ll. 22; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), can, subscr, (*στίχ* m nov): *Evv*; m saec. XIV suppl Ioh 18,34—19,6 21,14—25. Olim *σπυριδωνος μουστοζύθη*. Vidi 18 Maii 1886.

817. Basileae A. N. III. 15.
saec. XV, 29.2×21.3, chart, foll. 255, col. 1, ll. 38—46 etc; prol, capp-t: *Evv* cum comm Thphyl; adult deest. Olim Praedicatorum Basiliens. Gr. 27; bibliotheca accepit a. 1559. Nomine „Vulgarius archiep." in tegumento codicis scripto ut videtur deceptus Erasmus de Vulgario patre quodam alucinatus est, quem in titulo editionis N. T. primae nominat (cf supra, p. 208). Vidi 11 Sept 1886.

818. Escurialensis Ψ. III. 13.
saec. XIV, in 4, chart, foll. 373: *Evv* cum comm Thphyl.

819. Escurialensis Ψ. III. 14.
saec. XIV, in 4, chart, foll. 361: *Evv* cum comm Thphyl. Olim erat Hurtadi de Mendoza.

820. Escurialensis Ω. I. 16.
saec. XIII, in fol, chart, subscr: *Evv* cum comm Thphyl.

821. Matriti reg. O. 10.
saec. XVI, in fol, chart, foll. 542: *Ioh*^{vdtr} cum cat; Gen cum cat praecedit.

822. Matriti reg. O. 62 (non etiam 63).
saec. XII, in fol, membr, foll. 281: *Mt*^{vdtr} cum cat.

823. (Ac 266 P 315) Berol. reg. octav. 13.
saec. XIII, 18.5×13.5, membr, foll. 251, col. 1, ll. 36.39.35, litteris minutissimis; spatium ad Eus-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), pict 16: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); item *Psalmi cum odis;* Mt 1,1—3,9 m ser. Smyrna Berolinum a. 1886 perlatus. Gebhardt. a. 1886 perl. Vidi 18 Mart 1889.

824—831 qui Cryptae Ferratae hodie servantur recensuit v. cl. Anton. Rocchius, *Codd Cryptenses* etc Tusculani a. 1882.

---

824. (Ac 267 P 316 Ap 113) Cryptae Ferratae *Α'*. *α'*. 1.
saec. XIV, 29×21, chart, foll. 386, col. 1, ll. 28; capp-t cum harm, sect et can raro, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στιχ*, vers, pict Mc; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* adult signis damnatur. [Scr. 622.] Vidi 18 Apr 1886.

825. Cryptae Ferratae *Α'*. *α'*. 2.
saec. XIII, 23×16, membr, foll. 337, col. 1, ll. 21; arg, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, pict: *Evv;* adult signis damnatur. Ioseph. Schirus hierom. et s. congr. de prop. fide vicarius apost. e Corcyra a. 1729 advexit et bibliothecae dono dedit. [Scr. 623.] Vidi 18 Apr 1886.

826. Cryptae Ferratae *Α'*. *α'*. 3.
saec. XII, 22×17, membr, foll. 234, coll. 2, ll. 26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, init, syn, men, subscr, *στιχ: Evv;* Mt 16,2.3 deest (m rec add in mg); Lc 22,43.44 deest; adult sequitur Lc 21,38; videtur esse familiae Evv 13 (cf Evv 13), et codici 69 simillimus. In Calabria exaratus. V. cl. Guil. Henr. Simcoxius me suadente maiorem Lucae partem Apr 1886 amicissime contulit et consanguinitatem cum illa familia detexit. [Scr. 624.] Vidi 18 Apr 1886.

827. Cryptae Ferratae *Α'*. *α'*. 4.
saec. XIII, 21×16, membr, foll. 225, col. 1, ll. 24; capp, titl, sect, (Mc 234:16,12), (non can), subscr, vers, spatium ad pict: *Evv*; m ser suppl Ioh 19,21—21,25; adult deest. [Scr. 625.] Vidi 18 Apr 1886.

828. Cryptae Ferratae *Α'*. *α'*. 5.
saec. XII, 27×20, membr, foll. 176, coll. 2, ll. 27; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, syn, men, subscr, *ῥήμ*, *στιχ*, pict: *Evv;* Mt 16,2.3 et adult prorsus desunt. [Scr. 626.] Vidi 18 Apr 1886.

829. Cryptae Ferratae *Α'*. *α'*. 6.
saec. XII, 22×17, membr, foll. 209, coll. 2, ll. 26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 236:16,12 sed subscr 237), can, lect, syn, men, subscr Mc ut *Α*, *στιχ*, *κεφφ: Evv;* deest Mt 1,1—13,28; consanguineus familiae 13?;

Mt 16,2.3 Ioh 5,4.5 adult signis damnantur et Lc 22,43.44 habet notam „Lc". [Scr. 627.] Vidi 18 Apr 1886.

830. Cryptae Ferratae Α'. α'. 8.
saec. XIII, 22×12, membr, foll. 118, col. 1, ll. 26; prol usit, capp-t, capp, titl, sect, can: *Evv;* m ser suppl Mt 4,3—5,5; desunt Mt 10,15—25,3 Mc 14,28—16,20 Ioh 18,39—21,25. Olim Simeonis hieromon. [Scr. 628.] Vidi 18 Apr 1885.

831. Cryptae Ferratae Α'. α'. 17.
saec. XI, 15×13, membr, foll. 69, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, (non titl), sect, (non can), lect, init, subscr: *Lc* 19,25—24,53 *Ioh;* adult sub fin Ioh et folium videtur deesse ubi 7,53—8,11 stare debet. [Scr. 629.] Vidi 18 Apr 1886.

832. (Ac 143) Flor. Laur. VI. 5.
saec. X, 33.7×25.2, membr, foll. 251, coll. 2, ll. 37: *Mt Ioh* [Lc] *Cath* cum comm; textus Lucae non integer est, saepe substituitur *προγράφη εἰσ τὸ κατὰ ματθ.;* deest Iud 3—25. Vidi 16 Mart 1886.

833. Flor. Laur. VI. 26.
saec. XIV, 25.3×17.1, chart, foll. 359, col. 1, ll. 41: *Evv* cum comm Thphyl. Vidi 16 Mart 1886.

834. Flor. Laur. XI. 6.
saec. XIV, 33.5×25.3, membr, foll. 287, coll. 2, ll. 43; prol, capp-t, capp, titl, subscr Mt, vers Lc: *Evv* cum comm Thphyl; fortasse ex Evv 835 exscriptus. Vidi 17 Mart 1886.

835. Flor. Laur. XI. 8.
a. 1284, 32.4×25.1, membr, foll. 207, coll. 2, ll. 51, capp-t, capp, titl, vers Lc: *Evv* cum comm Thphyl; pater fortasse codicis Evv 834. Vidi 17 Mart 1886.

836. Flor. Laur. XI. 18.
saec. XIV, 28×22.6, chart, foll. 277, col. 1, ll. 33; capp, titl: *MtMcIoh* c. comm Thphyl. Ol. s. Marci (ut Evv 196). Vidi 17 Mart 1886.

837. Mediol. Ambr. E. 8. IV. 14: foll. 38—66.
saec. XIV, 28.6×21.9, membr, foll. 29, coll. 2, ll. 27; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, subscr: *Mt* 1,17—5,30 17,24—24,29 27,60—28,20 Mc 1,1—32; *ἐκ τοῦ κατά.* Vidi 19 Feb 1886.

838. Olim Mediolani Hoeplii.
saec. X vel XI, 12×9, membr, foll. 299, col. 1, ll. 22; Carp, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9) can, syn, men, subscr, pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—9 26,72—27,10 Lc 1,1—10 2,20—35 22,67—23,11 Ioh 8,7—21 16,25—17,4; locus Ioh 5,3.4 deest sine signo. Trivulsi erat. Vidi 20 Feb 1886.

839. Messinae universitatis 88.
saec. XIV, 26×21.5, membr, foll. 260, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, syn, men, pict: *Evv*. Olim s. Salvatoris. [Scr. 630.] Vidi 3 Apr 1886.

840. Messinae universitatis 100.
saec. XIII, 26.7×20, chart, foll. 125, col. 1, ll. 24; titl: *Lc* 1,51—22,46 cum comm. [Scr. 631.] Vidi 3 Apr 1886.

841. Modenae III. F. 13.
saec. XV, 29.7×22.5, chart, foll. 244, col. 1, ll. 34 (et. coll. 2 ll. 36): *Mc Lc Ioh* cum comm Nicetae; omnia breviata; nescio an textus integer sit. Vidi 13 Mart 1886.

842. Modenae III. G. 9.
saec. XIV, 23.2×17.3, membr, foll. 206, col. 1, ll. 43: *Mt* 1,1—20,22 cum comm. Vidi 13 Mart 1886. Cod. III. G. 14 Mc cum comm Vict ex eadem bibliotheca non addo quia saec. XVIII ex codice nescio quo hodie hic vel alibi servato exscriptum esse verisimile est.

843. Neapoli bibliothecae nationalis II. AA. 37.
saec. XII, 16.3×12, membr, foll. 235, col. 1, ll. 24; Carp cum additamento, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can: *Evv*; foll. 38—41 saec. XIV; adult deest. Estne Evv 404? Vidi 4 Apr 1886.

844. Padovae universitatis 695.
saec. XV, in 8, membr, foll. 232; capp-t, sect, (non can), lect, syn, men, subscr, *ἐξεδ: Evv*; desunt Mt 1,1—10 Mc 1,1—10 15,4[14,60?]—16,20 Lc 1,1—12 Ioh 1,1—16; adult signis damnatur. V. cl. Gebhardt. perl 13 Maii 1882 et me amicissime de codice certiorem fecit.

845. Pistoiae bibliothecae Fabronianae 307.
a. 1330, in 4, membr, foll. 301 (?), capp, sect, (non can), lect, syn, men, subscr, *ἐξεδ, στίχ: Evv*; adult signis damnatur. V. cl. Gebhardt. perl 13 Maii 1882.

846. Romae Angelicae B. 1. 4.
saec. XIV, 32.7×23.5, membr, foll.?, col. 1, ll. 31: *Lc* 6,32—12,17 cum comm; cf Evv 853. Olim Passionei. Vidi 31 Mart 1886.

847. Romae Angelicae B. 1. 5.
saec. XII, 29.5×22.3, membr, foll.?, col. 1, ll. 33; capp-t, syn, subscr, *στίχ: Mt Mc* cum comm. Olim Passionei. [Scr. 723.] Vidi 1 Apr 1886.

848. Romae Angelicae D. 3. 8.
saec. XIV, 24.3×16.6, membr, foll. 442, col. 1, ll. 21; prol, capp-t: *Lc* cum comm Thphyl. Olim Passionei, cf Blanchin. *Ev. quad.* pars 1, vol. 2, p. 563, facs p. 560. Vidi 2 Apr 1886.

849. Romae Barberinae IV. 77.
saec. XVII, 27.5×20.5, chart, foll. 152, col. 1, ll. 21: *Ioh* 7,25—10,18 cum comm Cyr Al (=libb. 5 et 6); Ioh 7,32 *οἱ ἀρχ. καὶ οἱ φαρ.* bis. Ex Evv 850 exscriptus? [Scr. 730.] Vidi 8 Apr 1886.

850. Romae Barberinae IV. 86.
saec. XII, 28.3×20.8, membr, foll. 381, coll. 2, ll. 350: *Ioh* 1,1—10,17 cum comm Cyr Al (=libb. 1—6). Olim collegii Parisiensis soc. Iesu ex dono Octavii Bulgarini. [Scr. 729.] Vidi 8 Apr 1886.

851. Romae Propag. L. VI. 9.
saec. XIV, 27×20.7, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), (non can), lect, init, (syn, men saec. XVI), pict, vers in Ioh: *Evv*. Manu Basilii. Olim Borgianus. [Scr. 413 inter lectionaria.] Vidi 19 Apr 1886.

852. Romae Propag. L. VI. 10.
a. 1300 (sic), 23.4×16.5, membr, foll. 165, col. 1, ll. 27; capp, titl, sect (Mc 236 : 16,12), (non can), syn, men: *Evv*; desunt Mt 28,18—20 Mc 1,1—21 Lc 1,1—22 Ioh 1,1—27; locus Mt 16,2.3 deest. Manu Andreae impensis Iohannis cuiusdam. [Scr. 732.] Vidi 19 Apr 1886.

853. Romae Casanatensis G. II. 9.
saec. XV, 33.4×22.4, chart, foll. ?, col. 1, ll. 30: *Lc* 6,29—12,10 cum cat uberr; cf Evv 846. Vidi 6 Apr 1886.

854. Romae Vat. Gr. 641.
a. 1287, 25.4×16.8, chart, foll. 467, col. 1, ll. 28: *Evv* cum comm Thphyl. [Scr. 666.] Vidi 29 Mart 1886.

855. Romae Vat. Gr. 643.
saec. XII, 28.5×21, membr, foll. 584, col. 1, ll. 36; pict: *Evv* cum comm Thphyl. [Scr. 668.] Vidi 29 Mart 1886.

856. Romae Vat. Gr. 644.
a. 1280, 33.2×24.3, chart, foll. 349, coll. 2, ll. 44; sect, (non can): *Evv* cum comm Thphyl. Manu Theodori Hagiopetritae (cf Evv 74), iubente Cyrillo quodam, sub rege Mich. Palaeol., exaratus. [Scr. 669.] Vidi 29 Mart 1886.

857. Romae Vat. Gr. 645.
saec. XII, 29.4×21.2, membr, foll. 391, col. 1, ll. 28; prol, capp-t, capp, titl: *Lc Ioh* cum comm Thphyl. [Scr. 670.] Vidi 29 Mart 1886.

858. Romae Vat. Gr. 647.
saec. XIV, 34.2×24.5, chart, foll. 338, col. 1, ll. 48: *Paul* (Phm Hebr?) *Evv* cum comm Thphyl. [Scr. 671.] Vidi 29 Mart 1886.

859. Romae Vat. Gr. 759.
saec. XVI, 22×14.5, chart, foll. 261, col. 1: *Lc* 12,32—24,53 cum comm uberr. [Scr. 672.] Vidi 29 Mart 1886.

860. Romae Vat. Gr. 774.
saec. XII, 20×15, membr, foll. 160, col. 1, ll. 27; sect nonnunquam, (non can), lect, init: *Mt Mc Lc* 1,1—24,27. — Foll. 1—17 Apl *διάφορα*. — Vidi 29 Mart 1886.

861. Romae Vat. Gr. 1090.
saec. XVI, 27.3×21, chart, foll. 510, col. 1, ll. 40: *Evv* cum comm. [Scr. 674.] Vidi 29 Mart 1886.

862. Romae Vat. Gr. 1191.
saec. XII, 22.9×27, membr, foll. 402, col. 1: *Ioh* cum comm Thphyl. Manu Arsenii. [Scr. 675.] Vidi 29 Mart 1886.

863. Romae Vat. Gr. 1221.
saec. XIII, 38.5×27, membr, foll. 400, coll. 2, ll. 41: capp-t, capp, titl, lect, subscr: *Evv* cum comm Thphyl; Ioh 18,10—21,25 videtur deesse. [Scr. 676.] Vidi 30 Mart 1886.

864. Romae Vat. Gr. 1253.
saec. XIV, 16.6×11.1, chart, foll. 550, col. 1, ll. 14; capp-t, sect (Mc 235: 16,9), (non can), lect, init, (syn, men saec. XV), subscr, *στίχ*: *Evv*. Olim Ant. Car. Carafae. Vidi 30 Mart 1886.

865. Romae Vat. Gr. 1472.
saec. XV, 35.9×25.2, chart, foll. 123, col. 1, ll. 29: *Ioh* cum comm Chrys. Vidi 30 Mart 1886.

866. (Ap 114) Romae Vat. Gr. 1882: foll. 10—16.
saec. XIV, 22.6×15, membr, foll. 7, col. 1, ll. 26; capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*: *Mt* 7,24—10,40. — Foll. 93—96: saec. XIII, 26×16.8, membr, foll. 4, coll. 2, ll. 46: *Apoc* 6,17—13,2 Gr-Lat. Vidi 31 Mart 1886.

867. Romae Vat. Gr. 1895.
saec. XIV, 16×11, membr, foll. 223, col. 1, ll. 20; arg, capp-t cum harm, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*, vers: *Evv*; deest Mt 1,1—6,1; adult signis damnatur. [Scr. 680.] Vidi 31 Mart 1886.

868. Romae Vat. Gr. 1933.
saec. XVII, 39.9×26.3, chart, foll. 624, col. 1, ll. 26: *Lc* cum cat; deest 1,1—11. Ex Evv 381 excriptus? [Scr. 683.] Vidi 2 Apr 1886.

869. Romae Vat. Gr. 1996.
saec. XII, 27.8×22, membr, foll. 245, col. 1, ll. 25; capp, titl: *Ioh* c. cat; deest Ioh 1,1—6,19 11,57—21,25. [Scr. 684.] Vidi 2 Apr 1886.

870. Romae Vat. Gr. 2115: foll. 166—179.
saec. XI, 18.2×12.8, membr, foll. 14, col. 1, ll. 23.24; capp, (non titl), sect, (non can), lect: *Lc* 11,5—16,14. Vidi 7 Apr 1886.

871. Romae Vat. Gr. 2117.
saec. XI, 13.2×11.1, membr, foll. 164, col. 1, ll. 29; prol, capp-t, capp, titl, (subscr m ser): *Evv;* deest Ioh 1,1—36. Olim Basil. 156; estne fortasse Evv 177? [Scr. 687.] Vidi 3 Apr 1886.

872. Romae Vat. Gr. 2160.
saec. XII, 21×16, membr, foll. 180, coll. 2, ll. 26; Carp cum additamento, prol usit in Ioh, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, subscr, *στίχ*, vers in Ioh, pict: *Evv;* deest Mt 6,4—21 Ioh 13,16—21,25. Erat Aemilii H. F. Alterii Romani a. 1781. Gebhardt. a. 1882 perl. [Scr. 690.] Vidi 3 Apr 1886.

873. Romae Vat. Gr. 2165.
saec. XI, 33.9×24.9, membr, foll. 289, coll. 2, ll. 23; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, subscr, *ῥήμ*, *στίχ*: *Evv;* Mt 16,2.3 et adult signis damnantur; sub fin de 12 apostolis. In Calabria puto exaratus. Olim Column. 4. [Scr. inter lectionaria 391.] Vidi 3 Apr 1886.

874. Romae Vat. Gr. 2187.
saec. XIII, 28.5×19.7. membr, foll. 383, col. 1, ll. 27: *Ioh* cum comm Thphyl. Olim Columnensis 26. [Scr. 691.] Vidi 3 Apr 1886.

875. Romae Vat. Gr. 2247.
saec. ?, 20.1×14.9, membr, foll. 228, col. 1, ll. 23; Eus-t, prol in Ioh, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, pict: *Evv*. Bartholomaeus de Rimbertinis Florentinus emit a. 1437. Nicolaus de Cobicis (Cub?) monasterio Carthusiano Florentino a. 1480 testamento dedit. Erat Ioh. Car. de Salviatis. Column. 86. [Scr. 692.] Vidi 3 Apr 1886.

876. Romae Vat. Gr. 2275.
foll. 45.46: saec. XVI, 34.7×23.8, chart, foll. 2, col. 1, ll. 40: *Mt* 5,17—34 7,9—23; sine dubio Romae ex alio codice Romano exscriptus.
foll. 137—153: saec. XVI, 34.5×23.5, chart, foll. 17, col. 1, ll. 34: *Mt* cum schol; foll. 155—163 fragm Mt cum comm, fol. 183 fragm Mt(?) cum comm, fol. 184 fragm Ioh cum comm non excussi. Vix numero dignus. [Scr. 694.] Vidi 3 Apr 1886.

877. Romae Vat. Gr. 2290.
a. 1197, 26.6×21, membr, foll. 218, coll. 2, ll. 25; Carp, Eus-t, arg, capp-t, capp, titl, sect, can, vers: *Evv*. Exaratus manu Athanasii monachi iubente Iohannicio *τοῦ λογοθέτου* in monasterio s. Georgii *τῶν βεβαλίνων* (cf Evv 5). [Scr. 694.] Vidi 3 Apr 1886.

878. Romae Vat. Ottob. 37.
saec. XII, 34.3×21.8, membr, voll. 2, foll. 248, col. 1, ll. 46; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, vers: *Evv* cum comm Thphyl. Olim Altaemps. [Scr. 703.] Vidi 6 Apr 1886.

879. Romae Vat. Ottob. 100.
saec. XVI, chart, foll. 105: *Lc* 6,29—12,10 cum comm uberr. Ex Evv 853 exscriptus? [Scr. 704.] Vidi 6 Apr 1886.

880. Romae Vat. Ottob. 208.
saec. XV, 21.2×13.8, chart, foll. 355, col. 1, ll. 17; capp, titl, sect, (non can), pict: *Evv*. Manu Geo. Hermonymi. [Scr. 705.] Vidi 6 Apr 1886.

881. Romae Vat. Ottob. 453 et 454 et 455.
saec. XV, 34,8×24.2, chart, foll. 171 et 171 et 181, col. 1, ll. 31, mann duabus: *Evv* c. comm Thphyl. [Scr. 707.708.709.] Vidi 6 Apr 1886.

882. Romae Vat. Palat. 32.
saec. X, 36.5×26.7, membr, foll. 181, coll. 2, mann duabus: *Ioh*? (man altera homilias scripsit, altera λόγουσ quibus videtur inesse textus). [Scr. 713.] Vidi 7 Apr 1886.

883. Romae Vat. Palat. 208.
saec. XV, 20.7×14.3, chart, foll. 247, col. 1, ll. 24: *Ioh* cum comm Thphyl; deest 21,19—25. [Scr. 714.] Vidi 9 Apr 1886.

884. Romae Vat. Reg. Gr. 3.
saec. XI, 35.3×26.5, membr, foll. 256, col. 1, ll. 30: *Lc Ioh* cum comm Chrys; deest Lc 1,1—3,1. [Scr. 696.] Vidi 3 Apr 1886.

885. Romae Vat. Reg. Gr. 5.
saec. XV, 30.3×22.3, chart, foll. 439, col. 1, ll. 29: *Evv* cum comm; txt sub init Mt videtur integer esse, in Mc et Lc non est integer. Olim I. Vignerii I. C. (cf Evv 104). [Scr. 697.] Vidi 3 Apr 1886.

886. (Ac 268 P 317 Ap 115) Romae Vat. Reg. Gr. 6.
a. 1454, 34.6×24.5, chart, foll. 336, col. 1, ll. 59; capp-t: *Evv* cum comm Nicetae *Act Paul* (Phm Hebr) cum comm Thphyl *Apoc* cum comm (mut). Olim Ignatii metrop. συλληβρίασ, deinde (?) Demetrii Leontarii, deinde Christiani Ravii Berlinatis. [Scr. 698.] Vidi 3 Apr 1886.

887. Romae Vat. Reg. Gr. 9.
saec. XI, 30×25, membr, foll. 197, col. 1, ll. 38: *Ioh* cum comm. [Scr. 699.] Vidi 3 Apr 1886.

888. Ven. Marc. 26.
saec. XIV et XV, 37.5×26, chart, foll. 307, col. 1, ll. 46; prol, capp-t, capp, titl, lect, init, ἀναγν, subscr: *Mt Ioh Mc Lc* cum comm: foll. 1—63 Thphyl in prophetas; sub fin varia. Vidi 25 Feb 1886.

889. Ven. Marc. 30.
saec. XIV, 38.4×30, membr (multa rescr), foll. 228, col. 1, ll. 32; capp-t: *Evv* cum comm Thphyl. Vidi 2 Mart 1886.

890. Ven. Marc. 31.
saec. XIV, 42.3×30.5, chart, foll. 397, coll. 2, ll. 38; arg, capp-t, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv* cum comm Thphyl. Olim Bessarionis. Vidi 2 Mart 1886.

891. (P 318) Ven. Marc. 32.
saec. XIV, 34.4×24.5, chart, foll. 474, col. 1, ll. 42; capp, titl sub init: *Evv Paul* (usque ad Phm; Heb deest). Vidi 25 Feb 1886.

892. Lond. mus. Br. Add. 33277.
saec. IX vel X, 23.5×11.5, membr, foll. 353, col. 1 (10.2×6.4), ll. 20; capp, titl, sect, can, lect, (syn, men saec. XIII): *Evv;* Ioh 10,6—12,18 14,24—21,25 saec. XVI. V.cl.H.L. Dupuis vendidit 30 Iul 1887.

893. Ven. Marc. I. 61.
saec. XII, 25.4×19.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 21; capp-t: *Mt* 1,4—9,8 (1,1—4 madore laesus) cum cat uberr. Olim s. Michaelis in Muriano. Vidi 5 Mart 1886.

894. Ven. Marc. II. 144: foll. 1.2 et penult. ult.
saec. XI, 24.8×21, membr, foll. 4, col. 1, ll. 18; capp, titl, sect, can: *Mc* 14,62—15,46. Vidi 6 Mart 1886.

895. Olim Lond. Quaritchii.
saec. XI vel XII, 20.6×15.8, membr, foll. 239, col. 1, ll. 25.26; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237:16,15), can, lect, subscr, pict: *Evv;* Mc 1,16 *ἀμφιβάλλοντας τὰς ἀμφιβλ.*; Ioh 8,2 *ἐπὶ τ. ἱερ.* Vidi 31 Iul 1883. Ubi hodie sit, nescio.

896. Edenburgi v. cl. Makellari 311.
saec. XII, 22.5×17, membr, foll. 275, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), (non can), (lect, init, subscr, *στίχ* m ser): *Evv;* adult deest. Olim Nicolai *πρώτου ἱερέως*. Vidi 31 Maii 1883.

897. Edenburgi universitatis, David. Laing. 6.
saec. XIII, 23.9×17.2, membr, foll. 335 (?), col. 1, ll. 17; capp-t, capp, titl, (sect [Mc 239:16,20], [non can], lect, init m ser), subscr, *ἐξεδ*: *Evv;* desunt Mt 1,1—7,6 27,63—28,7 Lc 22,36—47 23,45—24,1 Ioh 8,33—10,24 (12,18—14,21 m ser); adult signis damnatur. Olim *τοῦ βλασκαρμενη*, deinde *τοῦ ἀληβει μερκορι καὶ κωνσταντίνου καὶ σταθη μερκουρυ*. Erat Woodhousii. Laing. emit 1869. Vidi 28 Maii 1883.

898. Edenburgi universitatis, Laing. 667.
saec. XIII, 19.4×14.3, membr, foll. 79, col. 1, ll. 28; sect (Mc 236:16,14), (non can), (lect, init m ser), syn, men, subscr: *Mt* 1,17

—2,9 3,2—4,2 5,15—31 6,2—19 7,23—8,12 17,9—26 24,37—28,20 *Mc* int *Lc* 1,1—48 5,13—30 7,45—8,14 10,1—20 13,30—19,10 19,30 —20,2 23,10—30 *Ioh* 1,42—2,10. Vidi 30 Maii 1883.

899. Upsalae universitatis 4, Sparvenfeldii 45.
saec. XI, 15×11.5, membr, foll. 208, col. 1, ll. 25; Eus-t, capp-t, pict: *Evv;* fol ult m ser. Ioh. Gabr. Sparvenfeldius († 1727 cf Belsheim. *Codex Aureus*, Christianiae a. 1878, p. xvii) Venetiis a. 1678 emit. V. cl. Ioh. Belsheim. et v. cl. C. Annerstedt. bibliothecarius amicissime me de codicibus Upsalensibus certiorem fecerunt. [Scr. 613.]

900. Upsalae universitatis 9, Sturtzenbecker.
saec. XIII, 24×18, membr, foll. 288, col. 1, ll. 22; pict: *Evv.* A. Fr. Sturtzenbeckerus ab antistite quodam Graeco a. 1784 accepit et testamento bibliothecae legavit. [Scr. 614.]

901. (Ac 269 P 319) Upsalae universitatis 12, Björnsthal. 2.
saec. XI, 17×12.5, membr, foll. 328, col. 1, ll. 31; syn, men; Euth: *Evv Act Cath Paul.* Olim I. Björnsthalii prof. Upsal. [Scr. 616.]

902. Upsalae universitatis 13, Björnstahl. 3.
saec. XII, 16×12, membr, foll. 230, col. 1, ll. 24; prol, capp-t: *Evv.* Olim Björnsthalii 3. [Scr. 615.]

903. Caïrae patriarchae Alexandrini 421.
a. 1382, chart: *Evv.* Manu Theoleipti Damiettae exaratus impensis Cyriaci lectoris *τοῦ Δομηνίκου.* V. cl. Gardthausen. perl, *Cat. codd Gr Sinait.* p. 258.

904. Caïrae patriarchae Alexandrini 952.
a. 1360, chart: *Evv.* Manu Thphylacti. Gdth. (ut Evv 903), p. 260.

905—1140 Athoi sunt. Hos omnes, iis exceptis qui in Laura et Batopedio et s. Andrea iacent, in censum retulit v. cl. Spyrid. P. Lambros Atheniensis qui schedas suas amicissime mecum a. 1886 communicavit; hodie publici iuris fiunt in libro: *Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ ἁγίου ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμος α', μέρος α'*, Athenis, a. 1888. Saepe nisi fallor inter Evv et Evl inter Act et Apl vix accurate distinguit Lambros. Ipse per septem dies dum in monte illo sacro cursabam libros paucos leviter perlustravi. De codicibus in monasterio Batopedio consului catalogum in Paris. nat. Suppl. Gr. 667. In monasterio Laura Evv et Evl 182, Act Epp Apl 50 vidi ex quibus tamen nonnisi paucos codices accuratius tractavi.

---

905. in Atho s. Andreae *A'*.
saec. XII, 28.2×19.4, membr, foll. 225, col. 1, ll. 28; prol Cosm, capp, titl, sect (Mc 234), can, lect, syn, men, subscr, pict: *Evv;* Mt 16,2.3

signis damnatur; foll. 2 sub init et 1 sub fin theologica quaedam praebent. Vidi 24 Aug 1886.

906. in Atho s. Andreae *E'*.
saec. XII, 18.3×14.2, membr, foll. 164, col. 1, ll. 29; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), (non can), lect, subscr, *ἐξεθ*, vers, pict: *Evv*. Olim patriarchae metrop. *κοσσινιτρ.*(?) Vidi 24 Aug 1886.

907. in Atho s. Andreae *H'*.
saec. XIV, 22×15.3, chart, foll. ?, col. 1, ll. 26; prol in 4 evv, capp-t, capp, titl, sect (Mc 239 : 16,20), (non can), lect, init, syn, pict: *Evv;* Ioh 8,6 habet *εὗρωσι* pro *ἔχωσι*. Vidi 24 Aug 1886.

908. in Atho s. Andreae *Θ'*.
saec. XIII, 21.2×14.3, membr, foll. 312 (?), col. 1, ll. 22; arg, capp-t, sect, (non can), lect, init, syn, men: *Evv*. Vidi 24 Aug 1886.

909.
910.
911.
912. in Atho Batopedii { 206, 207, 211, 212, 213, 214, 215 }: *Evv*.
913.
914.
915.

916.
917.
918. Atho Batopedii { 216, 217, 218, 219, 220, 414 }: *Evv*.
919.
920.
921.

Numeri 44.71.121.122.165.168.372 in Batopedio Theophylactum habent sine dubio nunc textui Evv nunc textui Paul subiunctum. Praeterea facile fieri potest ut nonnulli ex codicibus Batopedianis infra inter lectionaria laudatis Evv non Evl contineant.

922. (Ac 270 P 320 Ap 116) in Atho s. Gregorii 3.
a. 1116, 14.2×10.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 28; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), (non can), subscr ut *Λ, στίχ*, vers: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc*; adult signis damnatur. Manu Constantii (nomen est monasticum; Constantini nomen *κοσμικόν*). Vidi 29 Aug 1886.

923. in Atho *τοῦ ἡγουμένου* monasterii s. Gregorii.
saec. XII, 19.8×15.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 34; arg, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), (non can): *Evv*. Vidi 29 Aug 1886.

924. in Atho s. Dionysii 4.
saec. XII, 26×18.2, membr, foll. 356, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, capp-t, sect, can, subscr, pict (Ioh Proch): *Evv*. Vidi 28 Aug 1886.

925. in Atho s. Dionysii 5.
saec. XIV, in 8, membr, orn: *Evv*.

926. in Atho s. Dionysii 7.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv*. Manu Nicephori.

927. (Ac 271 P 321) in Atho s. Dionysii 8.
a. 1133, in 8, membr, foll. 280; Carp, Eus-t, syn, men, pict: *Evv Act Epp*. Manu Theoctisti.

928. in Atho s. Dionysii 9.
a. 1305, in 8, membr; syn, men: *Evv*.

929. in Atho s. Dionysii 12.
saec. XIII, in 8, membr; Eus-t, pict (non Ioh): *Evv*.

930. in Atho s. Dionysii 22.
saec. XII, in 8, membr; pict: *Evv;* mut sub fin.

931. (Evl 400) in Atho s. Dionysii 23.
saec. XIII, in 8, membr; Eus-t, pict: *Evv*. — Sub init et sub fin foll. 2, saec. VI (?), coll. 2: *Evl*.

932. in Atho s. Dionysii 24.
saec. XIII, in 8, membr; pict; litt mai color: *Evv*.

933. in Atho s. Dionysii 25.
saec. XII, in 8, membr; syn, men: *Evv*.

934. in Atho s. Dionysii 26.
saec. XII, in 8, membr: *Evv*.

935. (Ac 272 P 322) in Atho s. Dionysii 27.
saec. XIII, in 8, membr; syn et men in Evl et in Apl: *Evv Act Epp*.

936. in Atho s. Dionysii 28.
saec. XII, in 16, membr: *Mt*; mut sub init et sub fin.

937. in Atho s. Dionysii 29.
saec. XI, in 16, membr: *Evv;* mut sub fin.

938. in Atho s. Dionysii 30.
a. 1319, in 16, membr; syn, men: *Evv*.

939. in Atho s. Dionysii 31.
saec. XIII, in 16, membr; Carp, syn, men: *Evv*.

940. in Atho s. Dionysii 32.
saec. XIII, in 16, membr; syn, men, pict: *Evv;* mut sub fin Ioh.

941. (Ac 273 P 323) in Atho s. Dionysii 33.
saec. XIII, in 16, membr, litteris minutis; Carp, Eus-t, syn, men, pict: *Evv Act* (*Cath*) *Paul Psalmi*.

942. in Atho s. Dionysii 34.
saec. XIII, in 16, membr; Eus-t, pict: *Evv*.

943. in Atho s. Dionysii 35.
saec. XIII, in 16, membr; Carp, Eus-t, pict: *Evv*.

944. in Atho s. Dionysii 36.
saec. XIII, in 16, membr; Eus-t, pict: *Evv*.

945. (Ac 274 P 324) in Atho s. Dionysii 37.
saec. XIII, in 16, membr; Carp, Eus-t, syn, men: *Evv Act Epp*. Manu Thomae in monasterio τῆσ εὐεργέτιδοσ exaratus.

946. in Atho s. Dionysii 38.
saec. XIII, in 16, membr; Carp, Eus-t, pict: *Evv.*

947. in Atho s. Dionysii 39.
saec. XIII, in 16, membr: *Evv;* mut sub fin.

948. in Atho s. Dionysii 40.
saec. X, in 16, membr; pict: *Evv.*

949. in Atho s. Dionysii 64.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv* cum comm Thphyl; foll.3 ult laesa.

950. in Atho s. Dionysii 67.
saec. XII (?), in 8, membr: *Evv;* mut sub init et sub fin; incipit Mc 5.

951. in Atho s. Dionysii 80.
saec. XIV, in 4, membr; Carp, prol, capp-t, syn, men, vers, pict: *Evv* cum comm; insunt interpret vocabb Hebraic et quaedam de Virgine.

952. in Atho s. Dionysii 310.
saec. XIV, in 4, membr; syn, men: *Evv.*

953. in Atho s. Dionysii 311.
saec. XIV, in 4, membr; capp-t, syn, men: *Evv.* *Ἐγράφη δι' ἐξόδου καὶ κόπου κῦρ Σωφονίου ἀπὸ τὴν ἱερὸν καὶ ἁγίαν (μονὴν) τοῦ Κουτλουμουσίου.*

954. in Atho s. Dionysii 312.
saec. XIV, in 4, membr; capp-t, syn, men: *Evv;* sub fin lectt nonnullae ex Apl, *εὐχαί,* homil. Manu Longini.

955. in Atho s. Dionysii 313.
saec. XV, in 8, membr; capp-t, syn, men: *Evv.*

956. (Ac 275) in Atho s. Dionysii 314.
saec. XVII, in 8, membr; prol Chrys in 4 evv, Sophronii et Dorothei vitae apostolorum, prol Thphyl, capp-t: *Evv Act* (Act nonnisi foll. 5).

957. in Atho s. Dionysii 315.
saec. XVI, in 8, membr; capp-t, syn, men, pict: *Evv;* mut sub fin.

958. in Atho s. Dionysii 316.
saec. XV, in 8, membr; capp-t, syn, men: *Evv.*

959. (Ac 276 P 325) in Atho s. Dionysii 317.
a. 1331, in 8, membr; prol, capp-t, syn, men: *Evv Act Epp;* sub fin foll. 12 *τροπάρια.*

960. in Atho s. Dionysii 318.
saec. XIV, in 8, membr; capp-t, syn, men: *Evv.*

961. in Atho s. Dionysii 319.
saec. XV, in 8, membr; capp-t, syn, men: *Evv.*

962. in Atho s. Dionysii 320.
a. 1498, in 8, membr: *Evv.*

963. in Atho s. Dionysii 321.
a. 1636, in 8, membr; prol ut in Evv 956, capp-t: *Evv.* Manu Cyriaci.

964. in Atho Docheiarii 7.
saec. XIII, in fol, membr: *Evv* cum comm; mut sub fin.

965. in Atho Docheiarii 21.
saec. XII, in 4, membr, foll. 255; syn, men: *Evv*.

966. in Atho Docheiarii 22.
saec. XIV, in 4, membr; syn, men, pict: *Evv*.

967. in Atho Docheiarii 30.
saec. XIII, in 8, membr: *Lc* 6,7 — *Ioh;* mut sub fin.

968. in Atho Docheiarii 35.
saec. XIII, in 8, membr, coll. 2; syn, men: *Evv*.

969. in Atho Docheiarii 39.
saec. XIV, in 8, membr; litt max et orn color, pict: *Evv;* mut sub fin.

970. in Atho Docheiarii 42.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv* cum comm Thphyl; sub fin synodi, canones etc.

971. in Atho Docheiarii 46.
saec. XIII, in 8, membr; prol, syn, men: *Evv*.

972. in Atho Docheiarii 49.
saec. XIII, in 8, membr; Carp, pict rubr: *Evv*.

973. in Atho Docheiarii 51.
saec. XII, in 8, membr; syn, men: *Evv;* sub init quaedam ex Chrys.

974. in Atho Docheiarii 52.
saec. XII, in 8, membr; pict Mt Lc: *Evv*.

975. in Atho Docheiarii 55.
saec. XIII, in 8, membr; syn, men: *Evv;* sub fin lectt pauc ex Apl.

976. in Atho Docheiarii 56.
saec. XII, in 16, membr; pict: *Evv;* mut sub init.

977. in Atho Docheiarii 59.
saec. XIV, in 16, membr: *Lc Ioh*. Manu Georgii.

978. in Atho Docheiarii 76.
a. 1361, in fol, chart: *Evv* cum comm ut in Evv 964. Manu Gabrielis *ἀλίτρου καὶ τάχα ῥακενδύτου*.

979. in Atho Docheiarii 142.
saec. XVII, in 8, chart; syn, men: *Evv*.

980. in Atho Esphigmeni 25.
saec. XII, in 4, membr, foll. 273, coll. 2, litt mai rubr; Carp, Eus-t, syn, men: *Evv*.

981. in Atho Esphigmeni 26.
saec. XIV, in 4, membr: *Evv;* mut sub init et sub fin; init madore lacsum.

982. in Atho Esphigmeni 27.
a. 1311, in 4, membr rescr, foll. 175; Carp, syn, men, pict: *Evv.* Manu Theodori iussu Barnabae exaratus. Scriptura prior saec. VI (?): *Evl.*

983. in Atho Esphigmeni 29.
saec. XIII, in 8, membr, coll. 2: *Evv.*

984. in Atho Esphigmeni 30.
saec. XIV, in 8, membr: *Evv.*

985. in Atho Esphigmeni 31.
saec. XII, in 16, membr: *Evv;* mut sub init et sub fin.

986. (Ac 277 P 326 Ap 117) in Atho Esphigmeni 186.
saec. XIV, in 8, chart; syn, men: *EvvActEppApoc;* fol. 1 Mt deest.

987. in Atho Zographi 4.
saec. XII, in 8, membr, foll. 176 (476?): *Evv.*

988. in Atho Zographi 14.
a. 1674, in 8, chart: *Evv.* Manu Theocliti monachi.

989. in Atho Iberorum 2.
saec. XII, 34.6×26.6, membr, foll. 265, col. 1, ll. 18 comm 47; Eus-t dupl, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, pict: *Evv;* adult deerat m rec add in mg. Vidi 25 Aug 1886.

990. in Atho Iberorum 5.
saec. XIV, 23.3×18, membr, foll. 460, col. 1, ll. 18; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), (non can), pict 36 (ιϖ nudus): *Evv.* — Insunt foll. 2 *Apl* saec. XV. Vidi 25 Aug 1886.

991. in Atho Iberorum 7.
saec. XI, 26.2×20.5, membr, foll. 214, col. 1, ll. 24; Carp, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, syn, men, subscr, ἐξεδ, mut et folia transposita: *Evv;* Lc 22,43.44 deest. Vidi 25 Aug 1886.

992. in Atho Iberorum 9.
saec. XIII, 20.2×14.2, membr, foll. 232; Carp, Eus-t, capp-t, sect, (non can), lect, pict: *Evv;* Ioh 8,8 add ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰϲ ἁμαρτίαϲ (9) οἱ δὲ ἀναγινώϲκοντεϲ καί. Vidi 25 Aug 1886.

993. in Atho Iberorum 18.
saec. XII, 26×19.5, membr, foll. 98, coll. 2, ll. 38; *Ioh* cum comm Thphyl; desunt 1,1—3,13 21,24.25. Vidi 25 Aug 1886.

994. in Atho Iberorum 19.
saec. X, 28.4×21.8, membr, foll. 246, col. 1, ll. 36; capp-t, (sect, can m ser), mut et folia transposita; propter textum litteris semiuncialibus exaratum ut X^{evv} inter codices unciales stare posset: *Mt Ioh* cum comm; Mt 1,1—2,19 Ioh 21,23—25 fortasse alia desunt; Mt 16,2.3 deerat m ser add in mg. Vidi 25 Aug 1886.

995. in Atho Iberorum 21.
saec. XIV, 27.1×19.7, membr, foll. 291 (?), col. 1, ll. 20, pag pr evang uniuscuiusque rubr; Carp, Eus-t, capp-t, sect (Mc 234:16,9), can, lect, init, syn, men: *Evv*. Vidi 25 Aug 1886.

996. (Ac 278 P 327) in Atho Iberorum 28.
saec. XIV, 20.6×15.4, membr, foll. 268, col. 1, ll. 30; Carp, Eus-t, prol, capp-t, lect, syn: *Act Paul* (Phm Hebr) *Cath Evv*. Vidi 25 Aug 1886.

997. (Ac 279 P 328) in Atho Iberorum 29.
saec. XIII, 20.2×14, membr, foll. 354, col. 1, ll. 26: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr). Vidi 25 Aug 1886.

998. in Atho Iberorum 30.
saec. XII, 20×14.4, membr, foll. 215, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men: *Evv;* mut fin Mt, init Mc, fin Lc, init Ioh. Vidi 25 Aug 1886.

999. (Ac 280 P 329) in Atho Iberorum 31.
saec. XIV, 23.5×16.6, membr, foll. 260, col. 1, ll. 29; prol, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, syn, men: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr). Vidi 25 Aug 1886.

1000. in Atho Iberorum 32.
saec. XIII, 22×17.2, membr, foll. 280, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), syn, men: *Evv;* m ser suppl multa. Vidi 25 Aug 1886.

1001. in Atho Iberorum 33.
saec. XIII, 23.4×17.7, membr, foll. 273, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, pict, vers: *Evv;* Ioh 8,8 add *ἐνὸς ἐκ. αὐ. τ. ἁμ.* Manu Hyacinthi *χωρικογράφου*. Vidi 25 Aug 1886.

1002. in Atho Iberorum 51.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 219; syn, men: *Evv*. Monasterium accepit a. 1631.

1003. (Ac 281 P 330) in Atho Iberorum 52.
saec. XII, in 8, membr, foll. 305; syn, men: *Evv Act Epp*.

1004. in Atho Iberorum 53.
a. 1291, in 8, membr rescr, foll. 191: *Evv*. Manu Theophylacti monachi.

1005. in Atho Iberorum 55.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 227; pict: *Evv*.

1006. in Atho Iberorum 56.
saec. XI, in 8, membr, foll. 221; Carp, Eus-t, prol Cosm, pict: *Evv*.

1007. in Atho Iberorum 59.
saec. XII, in 8, membr, foll. 294; prol Cosmae: *Evv*.

1008. in Atho Iberorum 61.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 144, coll. 2; Eus-t, pict: *Evv.*

1009. in Atho Iberorum 63.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 230; syn, men: *Evv.*

1010. in Atho Iberorum 66.
saec. XII, in 8, membr, foll. 187; syn, men: *Evv.*

1011. in Atho Iberorum 67.
a. 1263, in 8, membr, foll. 150: *Evv;* m ser multa foll chartac supplet.

1012. in Atho Iberorum 68.
saec. XI, in 8, membr, foll. 237: *Evv.*

1013. in Atho Iberorum 69.
saec. XII, in 8, membr, foll. 295: *Evv;* mut init fin.

1014. in Atho Iberorum 72.
saec. XI, in 8, membr: *Evv.* In compagine fol eccles.

1015. in Atho Iberorum 75.
saec. XIII, in 16, membr, pict: *Evv.* Foll sub init et sub fin ex libris ecclesiasticis saec. IV (?).

1016. in Atho Iberorum 371.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 627; capp-t, capp: *Lc* cum comm Nicetae; foll. 410—627 chartacea suppleta sunt a. 1576 manu Parthenii τοῦ καὶ Phthiotae.

1017. in Atho Iberorum 548.
saec. XV, in 8, chart; syn, men, pict: *Evv.*

1018. in Atho Iberorum 549.
saec. XV, in 8, chart: *Evv.*

1019. in Atho Iberorum 550.
saec. XIV, in 8, chart: *Evv;* mut init fin.

1020. in Atho Iberorum 562.
saec. XIV, in 4, chart; syn, men: *Evv.*

1021. in Atho Iberorum 599.
saec. XIII, in 4, membr: *Evv* cum comm Thphyl.

1022. in Atho Iberorum 607.
a. 1263, in 16, chart: *Evv* cum comm Thphyl.

1023. in Atho Iberorum 608.
a. 1336, in 16, chart; syn, men: *Evv.* Manu Nicolai.

1024. in Atho Iberorum 610.
saec. XVII, in 16, chart; syn, men: *Evv.*

1025. in Atho Iberorum 636.
saec. XIII, in 4, membr; syn, men: *Evv.*

1026. in Atho Iberorum 641.
saec. XIV, in 8, membr; pict Mc Ioh: *Evv.*

1027. in Atho Iberorum 647.
a. 1492, in 8, chart, foll. 449: *Evv* cum comm Thphyl.

1028. in Atho Iberorum 665.
saec. XI, in 4, membr; prol, capp-t: *Evv* cum comm; deest Mt 1,1—4,24; mut fin.

1029. in Atho Iberorum 671.
saec. XIV, in 8, chart; prol, capp-t, vers, (syn, men?): *Evv* cum comm Thphyl.

1030. in Atho Iberorum 809.
a. 1518, in 8, chart: *Evv Psalmi;* insunt multa liturgica.

1031. in Atho Iberorum 871.
saec. XIII, in 8, membr; syn, men: *Lc Ioh;* mut init fin.

1032. in Atho Caracallae 19.
saec. XIV, in 4, membr: *Evv.*

1033. in Atho Caracallae 20.
saec. XIV, in 8, membr; Carp, Eus-t, prol Cosm, syn, men: *Evv.*

1034. in Atho Caracallae 31.
saec. XIII, in 8, membr; capp-t, orn, pict, pag pr evang uniuscuiusque aur: *Evv.*

1035. in Atho Caracallae 34.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv.* Foll. 4 sub init et sub fin liturgica.

1036. in Atho Caracallae 35.
saec. XIV, in 16, membr; syn, men: *Evv.*

1037. in Atho Caracallae 36.
saec. XIV, in 16, membr; syn, men, pict: *Evv.*

1038. in Atho Caracallae 37.
saec. XIV, in 16, membr; pict: *Evv.*

1039. in Atho Caracallae 111.
saec. XIV, in 4, chart, coll. 2; syn, men: *Evv.*

1040. (Ac 282 P 331) in Atho Caracallae 121.
saec. XIV, in 4, chart; Eus-t, prol, syn, men: *Evv Act Paul (Cath?).*

1041. in Atho Caracallae 128.
a. 1293, in 4, chart; Eus-t: *Evv.* Manu Cyrilli hieromonachi.

1042. in Atho Caracallae 198.
saec. XIV, in 16, chart: *Evv.* Manu Sophronii hieromonachi.

1043. in Atho Constamoniti 1.
saec. XIV, in fol, chart: *Mt Ioh* cum comm Thphyl (text int?).

1044. in Atho Constamoniti 61.
saec. XVI, in 8, chart: *Evv;* mut.

1045. in Atho Constamoniti 106.
saec. XIII, in 16, membr: *Lc Ioh;* mut.

1046. in Atho Coutloumousii 67.
saec. XII, in 8, membr, foll. 141; syn, men: *Evv.*

1047. in Atho Coutloumousii 68.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 185, coll. 2: *Evv;* m ser suppl folia chartacea 2—34.155—183.

1048. in Atho Coutloumousii 69.
saec. XII, in 8, membr, foll. 267; pict rud: *Evv.* Alexius ὁ *Χρυσόπουλος ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν* monasterio dono dedit.

1049. in Atho Coutloumousii 70.
saec. XII, in 8, membr, foll. 203; Carp, Eus-t, pict: *Evv.*

1050. in Atho Coutloumousii 71.
a. 1268, in 8, membr, foll. 232: *Evv.* Manu Iosephi monachi *χωρικογράφου* iubente Ignatio monacho exaratus.

1051. in Atho Coutloumousii 72.
saec. XI, in 8, membr, foll. 295: *Evv.*

1052. in Atho Coutloumousii 73.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 267: *Evv;* m ser suppl folia chartacea 1—12.247—267.

1053. in Atho Coutloumousii 74.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 218; Eus-t, orn rud: *Evv;* m ser suppl folia chartacea 157—180.208.209.

1054. in Atho Coutloumousii 75.
saec. XII, in 16, membr, foll. 351: *Evv.* Sophronius monachus a. 1622 supplevit folia chartacea 1—61.250—351.

1055. in Atho Coutloumousii 76.
saec. XI, in 16, membr, foll. 190: *Evv;* mut init fin.

1056. in Atho Coutloumousii 77.
saec. XI, in 16, membr, foll. 353, pict: *Evv.* Germanus papa tulit *ἀπὸ τὴν Ἡράκλειαν.*

1057. in Atho Coutloumousii 78.
saec. XIII, in 16, membr, foll. 201, litt minutissimis: *Evv.*

1058. (Ac 283 P 332) in Atho Coutloumousii 90a.
saec. XI, in 8, membr, foll. 294, pict evanidae, orn passim exscissa: *Evv Act Epp.*

1059. in Atho Coutloumousii 278.
saec. XIV, in 8, chart; syn, men: *Evv.*

1060. in Atho Coutloumousii 281.
saec. XV, in 8, chart; capp-t: *Evv* (?).

1061. in Atho Coutloumousii 283.
a. 1362, in 8, chart; capp-t, syn, men, pict: *Evv* (?).

1062. in Atho Coutloumousii 284.
saec. XIV, in 8, chart: *Evv.*

1063. in Atho Coutloumousii 285.
a. 1674, in 4, chart, coll. 2: *Evv.*

1064. in Atho Coutloumousii 286.
saec. XVIII, in 4, chart, pict: *Evv.*

1065. in Atho Coutloumousii 287.
saec. XVI, in 4, chart, coll. 2; syn, men: *Evv.*

1066. in Atho Coutloumousii 288.
a. 1583, in 4, chart, coll. 2: *Evv.*

1067. in Atho Coutloumousii 289.
a. 1562, in 4, chart: *Evv.*

1068. in Atho Coutloumousii 290.
a. 1562, in 4, chart, coll. 2; pict: *Evv.*

1069. in Atho Coutloumousii 291.
a. 1576, in 4 (?), chart, coll. 2; pict: *Evv.*

1070. in Atho Coutloumousii 293.
a. 1597, in fol, chart (?); pict: *Evv.* Manu Matthaei monachi ex *Πωγωνιανῆσ τῆσ Ἠπείρου* Moscuae exaratus (cf Evv 1115).

1071. in Atho Laurae.
saec. XII, 28.3×19.5, membr, coll. 2, ll. 26.27; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, syn, men, subscr ut *Δ, στίχ: Evv;* Lc 22,43.44 deerat, m ser add in mg; Ioh 8,6 *κάτω κεκυφὼσ τῷ δακτύλω κατέγραφεν;* 8,9 *ἕκαστοσ δὲ τῶν Ἰουδαίων ἐξήρχετο ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων· ὥστε πάντασ ἐξελθεῖν* et multa alia. In Calabria nisi fallor exaratus, manibus duabus, partim litteris Neritinis. Vidi 27 Aug 1886.

1072. (Ac 284 P 333 Ap 118) in Atho Laurae.
saec. XIV, 29.3×22.3, membr, coll. 2, ll. 29; arg, capp-t cum harm, capp, (non titl), lect, init, *ἀνάγν*, syn, men, subscr, *ἐξεδ, στίχ: Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* adult signis damnatur. Vidi 27 Aug 1886.

1073. (Ac 285) in Atho Laurae.
saec. X, 22×17, membr, col. 1, ll. 23: *Evv Act;* Mt 16,2.3 deerat, m ser add in mg; adult deest; sub fin Chrys in Iudam et Greg in *πάσχα*. Vidi 27 Aug 1886.

1074. in Atho Laurae.
saec. XI, 12.3×11.2, membr, foll. 200, col. 1, ll. 26; sect, harm in ima pagina: *Evv;* Mt 16,2.3 deest. Vidi 27 Aug 1886.

1075. (Ac 286 P 334 Ap 119) in Atho Laurae.
saec. XIV, 29.1×21.6, chart, col. 1, ll. 28: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc.* Vidi 27 Aug 1886.

1076. in Atho Laurae.
saec. X, 16.2×12.4, membr, col. 1, ll. 22; *Evv;* Mt16,2.3 deest; adult additur sub fin Ioh: *εὕρηται καὶ ἕτερα ἐν ἀρχαίοισ ἀντιγράφοισ· ἅπερ συνείδομεν γράψαι πρὸσ τὸ τέλει τοῦ αὐτοῦ εὐαγγελίου ἅ ἐστιν τάδε,* cf Evv1078. Vidi 27 Aug 1886.

1077. in Atho Laurae.
saec. X, 17.5×12.3, membr, col. 1: *Evv;* Lc 22,43.44 signis damnatur; adult deest. Vidi 27 Aug 1886.

1078. in Atho Laurae.
saec. X, 19.1×14, membr, col. 1, ll. 23; commentarius abscissus est: *Evv;* Mt16,2.3 deest; adult sub fin eadem adnotatione atque Evv1076 sed *τῶ* pro *τὸ* et *εὐαγγελιστοῦ* pro *-λίου*. Vidi 27 Aug 1886.

1079. in Atho Laurae.
saec. X, 20×14, membr, col. 1, ll. 24: *Evv;* Lc 22,43.44 et Ioh 5,3.4 signis damnantur. Vidi 27 Aug 1886.

1080. in Atho Laurae.
saec. IX vel X, 19.5×13.5, membr, col. 1, ll. 16; capp, titl, sect, can in eadem linea, pict: *Evv;* Mt16,2.3 deerat, m ser add in ima pagina; adult deest. Vidi 27 Aug 1886.

1081. in Atho Xeropotami 103.
saec. XII, in 8, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1082. in Atho Xeropotami 105.
saec. XIV, in 8, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1083. in Atho Xeropotami 107.
saec. XII, in 16, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1084. in Atho Xeropotami 108.
saec. XIV, in 8, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1085. in Atho Xeropotami 115.
saec. XII, in 4, membr, litt mai aur; scriptura magna, pict: *Evv.* Callinicus monachus a. 1557 de Turcis emit et monasterio dono dedit. Vidi 29 Aug 1886.

1086. in Atho Xeropotami 123.
a. 1648, in 4, chart: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1087. in Atho Xeropotami 200.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1088. in Atho Xeropotami 205.
saec. XVI, in 16, chart: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1089. in Atho Xeropotami 221.
saec. XIV, in 8, chart; pict Lc: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1090. in Atho Xeropotami in ecclesia.
saec. XII (?), in 8, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1091. in Atho Panteleemonis XXV.
saec. XIII, 23.8×18.3, membr, foll. 189, coll. 2, ll. 30; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237:16,14), can, lect, init, syn, men, pict (man Ioh Proch): *Evv.* Vidi 23 Aug 1886.

1092. in Atho Panteleemonis XXVI.
saec. XIV, 26.6×18.2, membr, foll. 250, col. 1, ll. 25; capp-t cum harm, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*, vers: *Evv;* insunt *διάφορα* ex Apl; adult damnatur signis m ser. Vidi 23 Aug 1886.

1093. in Atho Panteelemonis XXVIII.
a. 1302, 24.3×17.3, membr, foll. 190, col. 1, ll. 24; capp, titl, (sect m ser), subscr, pict: *Evv;* Mt 16,3 om *ὑποκριταὶ* et legit *οὐ διακρίνετε*. Michael *μορραίτης* scripsit. Vidi 23 Aug 1886.

1094. (Ac 287 P 335 Ap 120) in Atho Panteleemonis XXIX.
saec. XIV, 22×16.3, membr, foll. 272, col. 1, ll. 30; prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 232:16,6), can, lect, men Apl, subscr, *στίχ*: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* foll. 118—126 prol in Ac C P; Mt 1,1—9,34 deest. Vidi 23 Aug 1886.

1095. in Atho Pauli 4.
saec. XIV, 20×14.6, membr, col. 1, ll. 22; arg, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr: *Evv.* Vidi 28 Aug 1886.

1096. in Atho Pauli 5.
saec. XIII, 18.3×13, membr, col. 1, ll. 34; capp, titl, sect (Mc 233:16,7 fin), (non can): *Evv.* Sub fin fol. 1 ex Evl coll. 2, ll. 25: Mt *σαββ. ιγ'—ιδ'*. Vidi 28 Aug 1886.

1097. in Atho Protati 41.
saec. X, in 8, membr, col. 1; pict rud: *Evv.* Sub fin fol. 1, saec. X: theologica.

1098. in Atho Simopetrae 25.
saec. XII, in 4, membr: *Ioh* cum comm; deest Ioh 1,1.2. Vidi 29 Aug 1886.

1099. in Atho Simopetrae 26.
saec. XII, in 4, membr; Carp, Eus-t, syn, men: *Evv;* adult signis damnatur. Vidi 28 Aug 1886.

1100. in Atho Simopetrae 29.
saec. X, in 8, membr; Carp, Eus-t: *Evv;* Mt 16,3 om *ὑποκριταί;* adult deest. Vidi 28 Aug 1886.

1101. in Atho Simopetrae (34?).
a. 1276, in 8, membr, coll. 2, pict: *Evv.* Iubente Callisto monacho manu Simeonis presbyteri et *πρωτεκδίκου τῆσ ἁγιοτάτησ μητροπόλεωσ Ῥόδου Καλιανδρ.* exaratus.

1102. in Atho Simopetrae 38.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv.* Manu *Νίκονοσ* monachi. Vidi

1103. in Atho Simopetrae 39. |28 Aug 1886.
saec. XI in 8, membr: *Evv;* mut sub init. Vidi 28 Aug 1886.

1104. in Atho Simopetrae 40.
saec. XIV, in 16, membr; syn, men: *Evv.* Vidi 28 Aug 1886.

1105. in Atho Simopetrae 41.
saec. XIII, in 16, membr; (syn men saec. XV), pict Mt Mc: *Evv.* Vidi 28 Aug 1886.

1106. in Atho Simopetrae 63.
a. 1321, in 4, chart; syn, men: *Evv.* Vidi 28 Aug 1886.

1107. in Atho Simopetrae 145.
a. 1571, in 8, chart; syn, men: *Evv.* Vidi 28 Aug 1886.

1108. in Atho Simopetrae 146.
saec. XIV, in 8, chart: *Evv;* mut init fin. Vidi 28 Aug 1886.

1109. in Atho Simopetrae 147.
saec. XIV, in 8, chart: *Evv.* Vidi 28 Aug 1886.

1110. in Atho Stauroniketae 43.
saec. XI, in 4, membr, foll. 298, coll. 2 (13×4.5); Eus-t, pict: *Evv.*

1111. in Atho Stauroniketae 53.
saec. XIV, in 4, membr, foll. 308; pict: *Evv.*

1112. in Atho Stauroniketae 54.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 31: *Lc* cum comm; mut init fin.

1113. in Atho Stauroniketae 56.
saec. XIII, in 8, membr; Carp, Eus-t, (syn m ser), pict: *Evv.*

1114. in Atho Stauroniketae 70.
saec. XIV, in 4, chart; Eus-t, prol Thphyl: *Evv.*

1115. in Atho Stauroniketae 97.
a. 1596, in 4, chart, coll. 2: *Evv.* Exaratus Moscuae manu Matthaei hieromonachi et *πρωτοσυγγέλου τῆσ μεγ. ἐκκλησίασ τοῦ ἐκ πωγωνιανῆσ* (cf Evv 1070).

1116. in Atho Stauroniketae 127.
saec. XV, in 8, chart: *Evv;* mut init fin.

1117. in Atho Philothei 5.
saec. XIV, in 4, membr; syn, men, pict: *Evv.*

1118. in Atho Philothei 21.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2; Eus-t, syn, men: *Evv.*

1119. in Atho Philothei 22.
saec. XIV, in 4, membr: *Evv;* mut init fin.

1120. in Atho Philothei 33.
saec. X, in 4, membr; pict Mc: *Evv;* mut sub fin.

1121. in Atho Philothei 39.
a. 1304, in 8, membr; Carp, Eus-t: *Evv.*

1122. in Atho Philothei 41.
saec. XIII, in 8, membr; syn, men: *Evv;* inest computatio paschalis. Manu Iohannis lectoris.

1123. in Atho Philothei 44.
saec. XI, in 8, membr, prol Cosm, (men m ser): *Evv;* insunt chronologica Hipp.

1124. in Atho Philothei 45.
saec. XII, in 8, membr: *Evv;* mut passim.

1125. in Atho Philothei 46.
saec. XII, in 8, membr: *Evv;* sub finem theologica quaedam.

1126. in Atho Philothei 47.
saec. XIII, in 8, membr: syn, men: *Evv.*

1127. in Atho Philothei 48.
saec. XII, in 8, membr; syn, men: *Evv.*

1128. in Atho Philothei 51.
saec. XII, in 16, membr: *Evv;* mut init fin.

1129. in Atho Philothei 53.
saec. XIII, in 16, membr: *Evv*; mut init fin.

1130. in Atho Philothei 68.
saec. XV, in 4, chart, coll. 2, pars prior: *Evv* cum comm; deest Mt 1,1—5,10; pars altera est Greg theol.

1131. in Atho Philothei 71.
saec. XV, in 8, chart: *Evv;* foll pauca supplevit man s. XVII.

1132. in Atho Philothei 72.
saec. XV, in 8, chart: *Evv.*

1133. in Atho Philothei 74.
saec. XIV, in 8, chart: *Evv;* mut sub fin.

1134. in Atho Philothei 77.
a. 1671, in 8, chart: *Evv.*

1135. in Atho Philothei 78.
saec. XV, in 8, chart: *Evv;* m ser suppl initium; mut sub finem.

1136. in Atho Philothei 80.
a. 1337, in 8, chart; syn, men: *Evv.*

1137. in Atho Philothei 86.
saec. XIII, in 4, chart, txt rubr comm atramen: *Evv* cum comm Thphyl; mut sub init. Iohannes Armenius emit a. 1554.

1138. in Atho Chiliantarii 5.
saec. XII, in 8, membr: *Evv.* Manu Theodosii monachi.

1139. in Atho Chiliantarii 19.
saec. XVIII, in 8, chart: *Evv.* Olim Melchisedek Letenaki.

1140. in Atho Chiliantarii 105 in thesauro in ecclesia.
saec. XIV, in 4, membr, coll. 2, ll. 11: *Evv.*

1141. Berat apud archiepiscopum.
saec. XI, 21×16, membr, foll. 255, col. 1, ll. 25; Eus-t, capp, sect, can, pict: *Evv.* V. cl. Batiffol. perl (ut supra, p. 445, adn. 2), p. 12, num. xi.

1142. Berat in ecclesia Mangalemina.
saec. XII, in 4, membr, foll. 260; Eus-t, capp, sect, can, (syn m ser), pict: *Evv.* Iohannes (ut monachus Callinicus) avunculus Theodori Lascaris monasterio τῇ ἐλεούσῃ dono dedit. Hodie in ecclesia Mangalemina suburbana τῆσ κοιμήσεωσ τῆσ παναγίασ. Batiffol. perl (ut Evv 1141), p. 12. 13 num. xii, et p. 36.

1143. Berat in ecclesia τοῦ εὐαγγελισμοῦ.
saec. X, 24×19, membr purpur, foll. 413, col. 1, ll. 17, scriptura aurea; capp-t, capp, sect, can, pict: *Evv.* Batiffol. perl (ut Evv 1141), p. 15. 16 cum facs. Cf Evv 565.

1144. } Chalcis monasterii Trinitatis 11 et 12: uterque *Evv.*
1145. }

1146. Chalcis scholae 8: *Evv.*

1147. Chalcis scholae 27.
a. 1370, in fol, membr, col. 1; capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men: *Evv.* Manu Ioasaphi. Vidi 3 Sept 1886.

1148. Chalcis scholae 95.
saec. XIII, in 4, membr, col. 1, pict: *Evv.* Vidi 3 Sept 1886.

1149. (Ac 288 P 336) Chalcis scholae 133.
saec. XIII, in 4, membr, col. 1: *Psalmi Evv Act Cath Paul* (PhmHebr). Vidi 3 Sept 1886.

1150. Constantinopoli s. Sepulchri 227: membr: *Evv* cum comm.

1151. Constantinopoli s. Sepulchri 417: chart, pict: *Evv.*

1152. Constantinopoli s. Sepulchri 419.
a. 1133, membr, pict: *Evv.* Manu Nicolai.

1153. Constantinopoli s. Sepulchri 435.
saec. XIII, membr: *Evv* cum comm Thphyl.

1154. Constantinopoli s. Sepulchri 439.
saec. XII, membr; Eus-t, capp-t, pict: *Evv;* fol prior Mt et fol ult Ioh desunt.

1155. Constantinopoli s. Sepulchri 441.
saec. XII, membr; Carp, capp-t: *Evv;* init Mt deest.

1156. in Lesbo monasterii *τοῦ λείμωνος* 35: foll. 121—156.
a. 1322, 32.5×26, membr, foll. 36, col. 1: *Mt* cum comm Thphyl. Perl v. cl. A. Papadopulos Kerameus, *Μαυροχορδατείου βιβλιοθήκη*, Cnstpoli a. 1885, p. 50, facs tab. 2, num. 1.

1157. in Lesbo monasterii *τοῦ λείμωνος* 67.
saec. XI, 23.5×18, membr, foll. 395; capp, subscr, *ἐξεδ: Evv;* deest Mc 1,1—3,5; Latina inter lineas Ioh 1,1—12. Papadopulos perl (ut Evv 1156), p. 67.

1158. in Lesbo monasterii *τοῦ λειμωνος* 97.
saec. XV, 20×14.8, chart: *Evv.* In compagine foll. 2, saec. XI homil. Papadopulos perl (ut Evv 1156), p. 82.

1159. in Lesbo monasterii *τοῦ λείμωνος* 99.
saec. XIV, 24×16, chart, pict: *Mt Mc Lc;* Lc mut. Papadopulos perl (ut Evv 1156), p. 83.

1160—1178.1180.1181 Patmienses hausi ex catalogo manu scripto v. cl. Iohannis Sakkelionis olim in Patmo hodie in bibliotheca nationali Athenis bibliothecarii. Sine dubio repeto inter hos Evv 467—469.

1160. in Patmo 58.
saec. XII, in 4, membr, foll. 525, Mt Ioh txt rubr: *Evv* cum comm (Mc Vict Lc Tit Ioh Thphyl.)

1161. in Patmo 59.
saec. IX vel X, in 4, membr, foll. 235: *Mt Ioh Lc* cum comm. Coxius perl.

1162. in Patmo 60.
saec. XI, in 4, membr, foll. 380: *Mt Ioh Mc Lc;* insunt quaedam Eus Isid Tim-Anagn de Christo in sepulchro.

1163. in Patmo 76.
a. 1038, (Gardthausen. 1039 neglecto mense, sc. Octobre), in 4, membr, foll. 244: *Evv.* Gardthausen. perl (ut Evv 1185—1244), p. 263.

1164. in Patmo 80.
saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 253, mann duabus; prol, capp-t, lect, pict: *Evv* cum schol.

1165. in Patmo 81.
a. 1335, in 8, membr, foll. 294; prol, capp-t, syn, men, vers, pict (man Ioh Proch): *Evv.* Gardth. perl (ut Evv 1163).

1166. in Patmo 82.
saec. X, in 8, membr, foll. 309, errores multi insunt; Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, pict: *Evv.*

1167. in Patmo 83.
saec. XI, in 8, membr, foll. 280; Carp, prol, capp-t, pict: *Evv.*

1168. in Patmo 84.
saec. XI, in 4, membr, foll. 267; pict: *Evv;* schol pauca in Mt.

1169. in Patmo 90.
saec. XII, in 4, membr; prol: *Evv;* deest Ioh 7,23—21,25.

1170. in Patmo 92.
saec. XII, in 4, membr, foll. 236, mann duabus; prol, capp, vers, pict: *Evv.*

1171. in Patmo 94.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 213; prol, capp-t, vers: *Evv.*

1172. in Patmo 95.
saec. X, in 8, membr, foll. 344; Carp, prol, capp-t, mus rubr in lectt eccles: *Evv.* Videtur olim fuisse archiepiscopi Coi Serapheim.

1173. in Patmo 96.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 253, Carp, prol, capp-t: *Evv.*

1174. in Patmo 97.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 159, errores multi insunt; prol, capp-t, syn, men: *Evv;* deest Ioh 17,1—21,25.

1175. in Patmo 98.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 271; pict: *Evv.*

1176. in Patmo 100.
saec. XII, in 8, membr, foll. 219: *Mc Lc Ioh;* desunt Mc 1,1—5,(?) Ioh 9,(?)—21,25.

1177. in Patmo 117.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 115: *Lc* 11,14—24,53 cum comm Thphyl.

1178. in Patmo 203.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 458, txt rubr in Mt Ioh: *Evv* cum comm Nicetae.

1179. in Patmo 275.
a. 1082, in 4, membr: *Evv.* Manu Theoduli τοῦ *Καταλέκτι ἐκ θέματος Ῥακλόβου, ἀπὸ κόμης λεγομένης τὸ Στροβίζη.* Gardthausen perl (ut Evv 1185—1244), p. 262.

1180. in Patmo 333.
saec. XV, chart: *Evv.*

1181. in Patmo 334.
a. 1368, chart; vers, pict: *Evv.*

1182. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου* 6.
saec. XIV, 35×25, chart, coll. 2, ll. 39; capp-t, vers: *Evv* cum comm Thphyl; deest Ioh 12,34—21,25. Vidi 21 Aug 1886.

1183. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου* 11.
saec. XIV, 30.8×22.4, chart, col. 1, ll. 29; capp-t: *Mc* 4,13—16,20 *Ioh* (post 16,11 valde mut) cum comm Thphyl. Vidi 21 Aug 1886.

1184. Thessalonicae v. cl. *Σπυρίου.*
saec. XIII, 21.8×15.2, membr, col. 1, ll. 33: *Ioh* cum comm. Vidi 22 Aug 1886.

1185—1244 in Sina monte in bibliotheca monasterii s. Catherinae recensuit v. cl. Victor Gardthausen. *Cat. codd Gr Sinaiticorum*, Oxon. 1886.

1185. in Sina 148: *Evv.*

1186. in Sina 149.
saec. XII, 17.5×13, membr, foll. circ. 360; pict: *Evv.*

1187. in Sina 150.
saec. X vel XI, 23×18, membr, coll. 2: *Evv;* adult signis damnatur et habet schol quale est in *A;* insunt quaedam Epiph et Chrys.

1188. in Sina 151.
saec. XI, 19.5×15, membr; syn, men: *Evv.* Manu Georgii.

1189. in Sina 152.
a. 1346, 25×19.5, membr; capp-t, syn, men: *Evv.* Manu Georgii *τοῦ Γαλησιώτου* iubente Isaaco Palaeologo exaratus. Facs ap. Kondakov. *Putešestvie na Sinaj*, Odessae a. 1882, 93,1; 94,1.

1190. in Sina 153.
saec. XI vel XII, 21.5×16, membr, foll. circ. 390; Carp, Eus-t, prol, capp-t, syn, men: *Evv.*

1191. in Sina 154.
saec. X vel XI, 21×17, membr; Eus-t, capp-t, *στίχ*, pict: *Evv.*

1192. in Sina 155.
saec. XI, 21.5×17, membr, foll. circ. 230; Carp, Eus-t, syn, men, vers: *Evv.*

1193. in Sina 156.
saec. XIV (?), 21.5×17, membr; prol, capp-t, syn, pict: *Evv.*

1194. in Sina 157.
saec. X vel XI, 22×16, membr, foll. circ. 270; syn, men, pict: *Evv.* *Ἐγράφη . . . ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἔνθα εἶδεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ θεολόγος τὴν ἀποκάλυψιν, διὰ χειρὸς Ἰωάννου μοναχοῦ πρὸς τὸν καθηγούμενον μοναχὸν κύρον Θεόκτιστον.*

1195. in Sina 158: *Evv.*

1196. in Sina 159.
saec. XIV, 20×14, membr et chart promiscue; pict: *Evv.*

1197. in Sina 160.
saec. ?, 13×7, membr; capp-t, pict: *Evv.*

1198. in Sina 161.
saec. XII vel XIII, 14×9, membr, capp-t, syn, men: *Evv.*

1199. in Sina 162.
saec. XI vel XII, 19×13, membr; syn, men: *Evv.* Manu Macarii monachi et hierodiaconi.

1200. in Sina 163.
saec. XII, 19×13, membr: *Evv*; foll pauc chart suppl m rec.

1201. in Sina 164: *Evv.*

1202. in Sina 165.
saec. XV, 17×13, membr; prol, pict, syn, men: *Evv.* Manu Ioh. Rhosi exaratus, fortasse, id quod conicit Gardthausen, paulo ante a. 1450, in usum monasterii Sinaitarum Cretensis.

1203. in Sina 166.
saec. X, 19.5×15, membr, foll. circ. 200; capp-t, sect, pict: *Evv;* deest Ioh 21,9—25.

1204. in Sina 167.
saec. XII, 18×13, membr; capp-t, syn, men: *Evv.*

1205. in Sina 168.
saec. XIII, 12.5×9.5, membr, foll. circ. 260; syn, men, pict: *Evv.*

1206. in Sina 169.
saec. XIV, 22×16, membr (?): *Evv;* deest Ioh 11,47—21,25.

1207. in Sina 170.
saec. X vel XI, 19×14, membr, litteris minutis; syn, men, pict: *Evv.*

1208. in Sina 171.
saec. XIII vel XIV, 20×14, membr; syn, men: *Evv.*

1209. in Sina 172: *Evv.*

1210. in Sina 173.
saec. XI vel XII, 19×14, membr: *Evv.*

1211. in Sina 174.
saec. X vel XI, 11.5×10, membr, foll. circ. 300: *Evv;* deest Ioh 21,19—25.

1212. in Sina 175.
saec. XI, 25×18, membr, prol, capp-t, syn, men: *Evv.* Manu Arsenii monachi.

1213. in Sina 176.
a. 1286, 17×10.3, membr, foll. circ. 300; prol, syn, men: *Evv.* Manu Georgii *τοῦ Τλιπαθῆ.*

1214. in Sina 177.
saec. XI, 17×11, membr; capp-t, syn, men: *Evv.*

1215. in Sina 178.
saec. XIII, 18×12, membr: Carp, Eus-t, syn, men, pict: *Evv.*

1216. in Sina 179.
saec. X, 18.5×14, membr; Carp, capp-t, syn, men, pict: *Evv.* Folium ultimum habet quaedam Latina ex a. 1377.

1217. in Sina 180.
a. 1186, 22×15, membr, coll. 2; syn, men: *Evv.*

1218. in Sina 181.
saec. XII vel XIII, 26×17, membr, fasciculi Arabice numerantur: *Evv.*

1219. in Sina 182.
saec. XI, 19.5×17, membr; capp-t, syn, men: *Evv;* insunt nonnulla Arab et Syr mann serioribus.

1220. in Sina 183.
saec. X, 25×19, membr; capp, titl: *Evv;* deesse videtur Mt1,1—14,1; insunt Arabica quaedam.

1221. in Sina 184.
saec. XI, 21×16, membr; Carp, capp-t: *Evv;* deest Ioh 4,37—21,25.

1222. in Sina 185.
saec. X vel XI, 27×22, membr, foll. circ. 170, coll. 2: *Evv.*

1223. in Sina 186.
saec. X vel XI, 19×16, membr, indiligenter exaratus, capp-t: *Evv.*

1224. in Sina 187.
saec. XI, 18×14, membr, foll. circ. 430; syn, pict: *Evv.*

1225. in Sina 188.
saec. X, 22×17, membr; Carp, Eus-t, capp-t, syn, men: *Evv.* Folio ultimo inscribitur homil Theod. episc. *Τριμηθούντων* et vita Chrys.

1226. in Sina 189.
saec. XIII, 15.5×12, membr, foll. circ. 200: *Evv;* videtur m ser nonnulla chartis supplevisse.

1227. in Sina 190.
saec. XIV, 17×12, membr, mann plur; syn, men: *Evv.*

1228. in Sina 191.
saec. XII, 26×21, membr, foll. circ. 200; sect: *Evv;* deest Ioh 20,11—21,25.

1229. in Sina 192.
saec. XIII, 14×11.5, membr; (syn, men m ser): *Evv;* deest Mt1,1—11; man s. XVI suppl folia 40.

1230. in Sina 193.
a. 1124, 26×19, membr, coll. 2; Carp, Eus-t, *στίχ: Evv* cum schol. Manu *Καλοῦ* presbyteri iubente Cosma monacho exaratus. Facs Kondakov. (ut Evv 1189), 91, 4.

1231. in Sina 194: *Evv.*

1232. in Sina 195.
saec. XV (?), 21×14, chart; syn, men: *Evv;* m ser suppl folia priora. Monachus Ioachim monasterio Sinaitarum dono dedit.

1233. in Sina 196.
saec. XV, 20×15, chart; capp-t, pict: *Evv.*

1234. in Sina 197.
saec. XIV, 19×12.5, chart: *Evv;* m ser suppl fol ult Ioh.

1235. in Sina 198: saec. XIV, 17×13, chart; pict: *Evv.*

1236. in Sina 199.
saec. XIV, 21×14, chart: *Evv.* Erat papae Georgii a. 1548.

1237. in Sina 200: saec. XV vel XVI, 19×14, chart: *Evv.*

1238. in Sina 201.
a. 1244, 25.5×16.5, chart, foll. circ. 160: *Evv.* Manu Iacobi monachi iubente (?) Nilo monacho exaratus.

1239. in Sina 203: saec. XVI, 15.5×10, membr: *Evv.*

1240. (Ac 289 P 337) in Sina 259: *Evv Act Epp.*

1241. (Ac 290 P 338) in Sina 260: *Evv Act Epp.*

1242. (Ac 291 P 339) in Sina 261.
saec. XIV, 20.5×16, membr; syn, men: *Evv Act Epp.*

1243. (Ac 292 P 340)
1244. (Ac 293 P 341)
1245. (Ac 294 P 342)
1246. (Ac 295 P 343)
} in Sina { 262 / 263 / 264 / 265 } : *Evv Act Epp.*

1247. (Ac 296 P 344) in Sina 266.
saec. XV, 27.5×18; syn, men, pict: *Evv Act Epp;* insunt quaedam de 12 apostolis et preces pro Symeone monacho Moschopulo.

1248. (Ac 297 P 345) in Sina 267: *Evv Act Epp.*

1249. (Ac 298 P 346) in Sina 268.
saec. XV et a. 1572, 21×15, chart, mann duabus: *Act Evv Epp.*

1250. (Ac 299 P 347) in Sina 269.
saec. XV, 21×15, chart: *Act Epp Evv.* Manu Acacii.

1251. (Ac 300 P 348) in Sina 270.
saec. ?, 29×16, chart; syn, men: *Evv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath;* Iac videtur deesse.

1252. in Sina 302.
a. 1306, 29×23, membr, coll. 2; prol, capp-t: *Evv* cum comm Thphyl. Impensis Lucae metropolitae *Μυρέων.* Facs Kondakov. (ut Evv 1189), 92,7.

1253. Sinaiticus 303.
saec. XVI?, 30 × 23, chart, foll. 203, coll. 2; pict: *Evv* cum comm Thphyl; desunt Mt 1,1—2,1 Ioh 9,3—21,25.

1254. **1255.** **1256.** Sinaiticus 304 305 306: *Evv* cum comm Thphyl (?). Inspiciendi sunt. Omitto 307 anno 1804 exscriptum.

1257. Smyrnae scholae evangelicae *Γ'*. 1.
saec. XI, in 8, membr, foll. 251; arg, pict: *Evv*. Perl v. cl. Papadopulos Kerameus, *Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Σμύρνῃ βιβλιοθήκης τῆς εὐαγγελικῆς σχολῆς*, Smyrnae a. 1877, p. 50 b.

1258. Smyrnae scholae evangelicae *Γ'*. 2.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 209; prol, arg, capp-t, subscr, *ἑξεδ, στίχ*, vers: *Evv*. Perl Papadopulos (ut Evv 1257), p. 50 b—54 a.

1259. Smyrnae scholae evangelicae *Γ'*. 5.
saec. XV, in 8, membr, foll. 290; Carp, Eus-t, prol, capp-t, syn, men: *Evv*. Perl Papadopulos (ut Evv 1257), p. 54 a.

1260. Cortonae bibl. communalis 201.
a. 1460, 21.5 × 14.7, chart, foll. 58, col. ?, ll. : *Mt*; sub finem stant Ioh cap. 1, Magnificat, Benedictus, Nunc dimittis. Frater Bonaventura de Balneo-Regio scripsit in usum „fratris Iohannis Baptistae de Rhodo prope Candie". Cf Mancini. G., *I manoscritti della libreria del comune e dell' accademia Etrusca di Cortona*, Cortonae 1884, p. 59. Notitiam codicis debeo v. cl. Gebhardtio.

1261. Paris. nat. Coislin. Gr. 128.
saec. XIII, 32.3 × 24.7, membr, foll. 345, col. 1, ll. 39.40; prol, capp-t, interpr vocc Hebr, vers: *Evv* cum comm Thphyl. Olim Laurae in monte Atho. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 200.201. Martin. p. 102: num. 765. Vidi 30 Sept 1885.

1262. Paris. nat. Coislin. Gr. 129.
saec. XIV, 33 × 24, membr, foll. 317, coll. 2, ll. 38 etc, text rubr comm nigr: *Evv* cum comm Thphyl. Montf. p. 201. Martin. p. 102: num. 766. Vidi 30 Sept 1885.

1263. Paris. nat. Coislin. Gr. 198.
saec. XIV, 24.7 × 16.7, chart, foll. 435, col. 1, ll. 26. 33; Eus-t, prol, capp-t, sect, (non can): *Evv* cum comm Thphyl. Montf. p. 250. Martin. p. 102: num. 767. Vidi 1 Oct 1885.

1264. Paris. nat. Coislin. Gr. 201.
saec. XV, 28.6 × 21.5, chart, foll. 605, col. 1, ll. 35; capp-t: *Lc* cum comm Nicetae. Manu Iohannis Chrysocephali Holoboli. Olim monasterii Nicolai *τοῦ σταυρωνικήτα*. Montf. p. 251. Vidi 2 Oct 1885.

1265. Paris. nat. Coislin. Gr. 203.
saec. XIII, 26.4 × 19.5, membr, voll. 2, foll. 436, col. 1, ll. 33. 35; capp-t, (*ἀναγν* m ser): *Evv;* mut init. Montf. p. 264. Martin. p. 103: num. 768. Vidi 2 Oct 1885.

1266. Paris. nat. Coislin. Gr. 206.
saec. X vel XI, 27.9×21.8, membr, voll. 2, foll. (voll. 1, foll. 215) col. 1, ll. 26; capp-t, capp, titl, lect: *Mt Ioh Mc Lc* cum comm. Martin. p. 103: num. 769. Vidi 3 Oct 1885.

1267. (P 428) Paris. nat. Coislin. Gr. 207.
saec. XIV, 27.6 × 20, chart, foll. 295, col. 1, ll. 35. 36: *Ioh Rom 1.2 Cor Gal* 1,1—2,15 cum comm Thphyl. Martin. p. 104: num. 770. Vidi 3 Oct 1885.

1268. Londin. mus. Brit. Addit. 19386.
saec. XIII vel XIV, 28.3 × 20.7, foll. 267, col. 1 (et coll. 2), ll. 27. 30 etc; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 239: 16,19 med vel 20), (non can), lect, init: *Evv* cum comm Thphyl. Vidi 18 Iul 1883.

1269. Romae Vat. Urb. 4.
saec. XIV, 27.9 × 20.7, chart, foll. 126, coll. 2, ll. 32; capp, (non titl), lect, init in txt (ita ut primo intuitu videatur Evl esse), syn, men, subscr: *Evv* cum versione Latina interlineari. Librarius Latinus versionem evangelii secundum Marcum die 22 Febr a. 1392 finivit. [Scr. 402 inter Evl.] Vidi 5 Apr 1886.

1270. Cahirae patriarchae Alexandrini 82.
saec. XIV, in fol, chart: *Evv* cum comm Thphyl. Coxius perl.

1271. Cahirae patriarchae Alexandrini 87.
saec. XI, in fol, membr: *Evv* cum comm Thphyl. Coxius perl.

1272. Athenis nat. (111).
saec. XV, 13.5 × 9.3, membr, foll. 299, col. 1, ll. 20; sect (Mc 233: 16,8), (non can), lect, syn, men: *Evv;* foll. 9—16 saec. XVI, chart, Mt 4,25—7,24. Consentit cum Evv 651. 992 in lectione dramaticae indolis quoad sciam prius non notata: Ioh 8,8.9 *ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ οἴδε ἀναγινώσκοντεσ καὶ ὑπὸ τῆσ συνειδ.* Vidi 8 Iun 1886.

1273. Aucklandiae in insula Nova Zealandia, bibl. urbis.
saec.?, 16.5×14, membr(?), foll.?, col.?, ll.?; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, *στίχ: Evv;* Mt 6,13 om doxologiam. Olim in monte Atho, deinde v. cl. Georgii Grey. V. cl. Aldis in usum I. Rendel. Harrisii perlustravit, cf *The Sunday School Times,* Philadelphiae, a. 1887, 23 Apr, p. 260 a—c.

2.

ACTUS ET EPISTULAE CATHOLICAE.

1. (Evv 1 P 1): Basil. univ. A. N. IV. 2: *Act Cath.*

2. (P 2) Basil. univ. A. N. IV. 4.
saec. XII (al. XIII vel XIV), 15 × 10, membr, foll. 216, col. 1, ll. 27; prol, capp passim evanida, item lect, syn, men: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Olim Ioh. Amerbachii typographi Basil. saec. XV et XVI. Hunc librum textu nonnullis locis mutato officinae typographicae commisit Erasmus ut adhiberetur in Act Cath Paul anno 1516 excudendis; cf Evv 2. Ioh. Batterius cont ut videtur in usum Millii (B. 2). Millii errores de codice correxit Wtst. Multi perl. Vidi 10 Sept 1885.

3. (Evv 3 P 3): Vindob. Suppl. Gr. 52: *Act Cath.*

4. (P 4) Basil. univ. A. N. IV. 5.
saec. XV vel XVI, 15.4 × 11, membr, foll. 287, col. 1, ll. 17—19; mann plur: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* lectt varr in mg. Olim fratrum Praedicatorum Basil. Erasmus usus est ut Act 8,37 (lect ex mg) 15,34 24,6—8. Batterius cont epp Iohannis in usum Millii (B. 3). Wtst. cont. Vidi 11 Sept 1885.

5. (Evv 5 P 5): Paris. nat. Gr. 106: *Act Cath.*

6. (Evv 6 P 6): Paris. nat. Gr. 112: *Act Cath.*

7. (P 9) Paris. nat. Gr. 102.
saec. XI (al. X, Omont. XII), 18.1 × 15, membr, foll. 390, col. 1, ll. 20; prol (non Act), capp-t, capp, titl, *μαρτ*, pict: *Act Cath Paul* (Heb Tim). Videtur Stephani *ι′* esse, ex errore (?) Lc 5,19 Ioh 2,17 laudatus. Martin. p. 105. Vidi 30 Iul 1885.

8. (P 10) Latet. Stephani est *ια′*. Millio teste ex lectt circiter 400 consentiunt 276 cum vg. Steph. laudat ex errore (?) Mt 10,8.10 12,32 Ioh 2,17 Apoc 13,4.

9. (P 11) Cantabr. univ. Kk. 6.4.
saec. XI vel XII, 17.7 × 12.2, membr, foll. 247, col. 1, ll. 22: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 3,6—17 1 Tim 4,12—2 Tim 4,3 Heb 7,20—11,10 11,23—13,25. Olim Vatabli prof. ling. Hebraicae Paris. Stephani amici, unde Steph. *ιγ′* (ex errore Mt 27,64 Ioh 2,17 laudatus), deinde I. B. Altini (Hautin.), deinde episc. Moori (cf Evv 60). Bis ex errore Scholz. numeravit, 9 et 112 (P 225). In Cath multa eximiae notae habet. Perl et Cath contulit Hort. Vidi 18 Oct 1886.

(P 12 Ap 2) Paris. nat. Gr. 237.

10. saec. X, 20.8×16.2, membr, foll. 246, col. 1, ll. 28; prol, capp-t, μαρτ-t, capp, titl, μαρτ, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* inest Pseudo-Doroth de 12 app et 72 discip, cf Act 17.89.179. Wtst. et Scholz. cont. Martin. p. 105. Vidi 12 Nov 1885.

(P 140) Paris. nat. Gr. 103.

11. saec. XI (al. X), 21.4×17, membr, foll. 333, col. 1, ll. 18; prol: *Act Cath Paul* (Heb Tim) cum schol; desunt Act 2,20—31 1Cor 12,17—13,2 Heb 11,35—13,25 (m rec suppl Heb 11,35—12,1); de scholiis indolis inusitatae cf Reich. (ut supra, p. 278), p. 30—35. Cursim cont Wtst. Act Cath, Reichius et Scholz. Paul. Martin. p. 106. Vidi 4 Aug 1885.

(P 16 Ap 4) Paris. nat. Gr. 219.

12. saec. XI, 32.4×23.7, membr, foll. 313, col. 1, ll. 40; prol, capp-t, capp, titl, syn, men: comm in Act Cath Paul (Heb Tim) Apoc; txt non integer. Olim Mediceorum. Ioh. Lascaris a. 1518 Petro Merieli dono dedit. Adhibuisse Donatus Veronensis in Oecumenii editione principe a. 1532 instruenda male creditur. Wtst. a. 1715, Grsb. Scholz. A. W. Grafton (locc sell in usum Alfordii) cont. Martin. p. 107. Bordier. p. 138. Vidi 7 Nov 1889.

13. (Evv 33 P 17): Paris. nat. Gr. 14: *Act Cath*; de Act cf WH *Intr.* § 212.

14. (Evv 35 P 18 Ap 17): Paris. Coisl. Gr. 199: *Act Cath.*

Paris. nat. Coisl. Gr. 25.

15. saec. X vel XI, 32.5×23.4, membr, foll. 254, col. 1, ll. comm 35 etc; prol, ἀποδημία παύλου, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Act Cath* cum commentariis ab Andrea presbytero digestis. Cf Mtf. *Bibl. Coisl.* p. 75—82. Wtst. cont, item Cramer. *Catenae*, Oxon. vol. 3 (a. 1838), p. iv—xi. 425—451, vol. 8 (a. 1840), p. 583—596. Martin. p. 108. Vidi 17 Sept 1885.

(P 19) Paris. nat. Coisl. Gr. 26.

16. saec. X, 29.6×23, membr, foll. 381, col. 1, ll. 40; prol: *Act Cath Paul* cum comm (Oec similis); propter txt litt uncc exaratum poterat codd uncc adnumerari. — Foll. 380.381, saec. X: vita Longini. Olim Laurae in monte Atho. Mtf. p. 82. Wtst. cont. Martin. p. 109. Vidi 17 Sept 1885.

(P 21 Ap 19) Paris. nat. Coisl. Gr. 205.

17. saec. X, 22.8×17.7, membr, foll. 270, col. 1, ll. 27; prol et capp-t, et μαρτ-t in unum conlect sub init, capp, titl, lect, init, μαρτ, subscr, στίχ, mus rubr: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* m saec. XIV suppl Rom 16,17—27 1Cor 1,1—7 Heb 13,15—25 Apoc 1,1—5; insunt vitae prophetarum, Pseudo-Doroth de 12 et 70, ὅροι πίστεως ὀρθοδοξίας. Antonius monachus a. 1079 emit. Olim CPoli, deinde Seguierii. Mtf. p. 264—266. Wtst. cont. Martin. p. 109. Vidi 17 Iun 1885.

18. (P 22 Ap 18) Paris. nat. Coisl. Gr. 202.(2), foll. 27—328. saec. XIII, 24.4×18, chart, foll. 302, col. 1, ll. 22 etc comm 38 etc: *Act Cath Paul* (Heb Tim) cum comm. De Apoc cf infra p. 677, Apoc 18. V. cl. Omont. iudicat scripturam Melchiticae similem esse. Mtf. p. 263. Wtst. cont. Martin. p. 110. Vidi 2 Oct 1885.

19. (Evv 38 P 377): Paris. Coisl. Gr. 200: *Act Cath.*

20. (P 25) Londin. mus. Br. bibl. regiae I. B. I. saec. XIV, 21×18, chart, foll. 145, col. 1; ll. 22.23, valde mut; prol in Cath, subscr: *Act Cath Paul* (Phm Heb); ordinem invertit bibliopegus; folium in Hebr transpositum vel amissum. Vidi 5 Maii 1883.

21. (P 26) Cantabr. univ. Dd. 11.90. saec. XIII, 16.4×13.4, membr, foll. 159, col. 1, ll. 22—25; prol, lect, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm [Heb]); desunt Act 1,1—12,2 14,22—15,10 Rom 11,22—33(?) 15,14—16.24—26 16,4—20 1 Cor 1,15—3,12 2 Tim 1,1—2,4(?) Tit 1,9—2,15 Phm 3—25 Heb. Erat saec. XIV hieromonachi Cosmae (eiusdem qui Evl 8 scripsit?). Teste Wetst. Ioh. Lucas ling. Arab. prof. Cantabr. (cuius nomen libro inscriptum est) ex Oriente in Angliam detulit unde Millii „Lu" (e. g. Act 20,23.26.28) etsi ex incuria Mill. in prolegg suis de codice tacet. Wetst. cont. Vidi 18 Oct 1886.

22. (P 75) Londin. mus. Br. Add. 5115 et 5116. saec. XI vel XII, 19.3×14.7, membr, voll. 2, foll. 298, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, lect, syn, subscr: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 1,1—11 3,16—4,2 Heb 6,7—7,1. Non eadem manu qua Evv 109 exaratus quocum adsociatur. Erat in monasterio τοῦ Κωνσταάντοσ. Olim Ricardi Meadii apud quem Wtst. Londinii a. 1746 perl, deinde Askewii († 1774). Paulus Act cap. 20 in usum Griesbachii cont. Bloomfield. locc sell cont. Vidi 10 Mai 1883.

23. (P 28 Ap 6) Oxon. Bodl. Barocc. 3. saec. XI, 13.3×10, membr, foll. 297, col. 1, ll. 21 comm 57—66; prol, capp-t: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc* cum comm; m saec. XIV suppl Act 1,1—3,10; desunt Act 3,10—11,13 14,9—26 17,6—19 20,28—24,12 1 Pe 2,2—16 3,7—21 2 Cor 9,14—11,9 Gal 1,1—18 Eph 6,1—19 Phil 4,7—23 Apoc 1,10—17 9,11—17 17,10—18,8 20,1—22,21. Bentleii χ' (cf Evv 51). Mill. cont (Baroc.), item Grsb. 1 Cor 15, *S. c.* 2, 148. Vidi 6 Jan 1883.

24. (P 29) Cantabr. coll. Christi F. 1. 13. saec. XII, 22.5×15, membr, foll. 303, col. 1, ll. 22, passim mut: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 1,1—11 18,20—20,14 Iac 5,14—1 Pe 1,4; m rec multa mutavit. Thom. Galius in usum Fellii cont. Millio erat Cant. 2. Bentleius cont (cf Evv 51), item Ioh. Wigleius in usum Iacksonii (Cant. coll. Iesu O. Θ'. 1), item Scr. a. 1855 (1), *Aug.* p. lxiv. Vidi Ian 1883.

25. (P 31 Ap 7) Londin. mus. Br. Harl. 5537.
a. 1087, 11.7×9.4, membr, foll. 286, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* deest 1 Ioh 5,14—2 Ioh 5; foll. 287—292 m ser lexicon. Manu Iohannis *τοῦ τζουτζούνα* (cf Ac 89) mon. et presb. *ἐν τῷ ἁρταχίῳ κατοικήσαντος τοῦ καὶ γαμβροῦ τοῦ κυρίου μανουὴλ τῆς μαρουδίας.* Mill. cont (Cov. 2), item Grsb. Act 14—18 Rom 1—4, *S. c.* 2, 148—151. 184, item Bloomfield., item Vansittart. 1. 2 Thess, item Scr. Apoc (1), *Aug.* p. lxxvi. Vidi 30 Apr 1883.

26. (P 32) Londin. mus. Br. Harl. 5557.
saec. XII, 18×15, membr, foll. 293, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, lect, (syn m rec), subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 1,1—11 Heb 11,34—12,6 (13,20—25 mut). Covellius (cf Evv 65) CPoli a. 1675 possidebat. Mill. cont (Cov. 3), item Paulus Act 1—3, item Bloomfield. Vidi 3 Maii 1883.

27. (P 33) Londin. mus. Br. Harl. 5620.
saec. XV, 21.1×15, chart, foll. 134, col. 1, ll. 22: *Act Cath Paul* (Phm Heb); iudicibus Millio et Grsb. ex Act 29 exscriptus, *S. c.* 2, 151—153. 184. Ioh. *Δράχωσ* habuit a. 1654. Erat a. 1663 Perae. Covellius Adrianopoli ante a. 1675 possidebat. Mill. § 1487 (Cov. 4), Grsb. Bloomfield. cont. Vidi 1 Mar 1883.

28. (P 34 Ap 8) Londin. mus. Br. Harl. 5778.
saec. XII, 22.3×16.5, membr, foll. 156, col. 1, ll. 30, folia passim mut; (prol Paul), capp, titl, lect, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* desunt Act 1,1—20 5,40—7,34 Apoc 6,14—8,1 22,19—fin. Olim in monte Sinai erat, unde Covellius in Angliam detulit (cf Evv 65). Mill. § 1488 (Sin.) cont, item Bloomfield. Act Paul. Vidi 28 Apr 1883.

29. (P 35) Genevae bibl. urbis 20.
saec. XI (Omont. XII), 13.7×10.3, membr, foll. 269, col. 1, ll. 18; lect passim m ser: *Act Cath Paul* (Phm Heb); m ser suppl Act 1,1—8 2,36—45; in Act Cath multa bonae notae habet. Nescio quis in usum Millii cont § 1500 (Genev.). Grsb. *S. c.* 2, 152. Scholz. cursim cont. Vidi 26 Sept 1883.

30. (P 36 Ap 9) Oxon. Bodl. Misc. 74.
saec. XI, 28.3×18.7, membr, foll. 233, col. 1, ll. 24; prol, capp-t, subscr, *στίχ: 3 Ioh Apoc Paul* (Phm Heb) cum scholl multis; m saec. XIII praemisit Act 15,19—2 Ioh. Huntington. (cf Evv 67) ex Oriente in Angliam detulit. Millio erat Hunt. 1. Vidi 21 Feb 1883.

31. (Evv 69 P 37 Ap 14) Leicestr. urbis 20: *Act Cath;* desunt Act 10,45—14,17 Iud 7—25. Cf WH *Intr.* § 212.

32. (Evv 51 P 38) Oxon. Bodl. Laud. 31: *Act Cath;* deest 2 Pe 3,2—18. Grsb. cont Act 1—10.17.

(P 39) Oxon. coll. Lincoln. ω. 25.

33. saec. XII, 19.7×15.5, membr, foll. 206, coll. 2, ll. 27; prol, *ἀποδημία πάυλου*, lect, syn, men, subscr, *στίχ*, pict: *Act Cath* (Iac Iud 1.2 Pe 1.2.3 Ioh) *Paul* (Phm Heb); desunt 1 Pe 1,1—16 Ro 1,1—19. Robert. Flemmyng. decanus Lincolniensis a. 1483 dono dedit. Nescio quis in usum Waltonii cont. Mill. cont (Lin. 2), item Dobbin. Act (censet Dobbin. Ac 34 P 40 ex hoc codice exscr esse). Vidi 7 Mart 1883.

34. (Evv 61 P 40 Ap 92) Dublin. coll. Trin. A. 4.21: *Act Cath;* famosi nominis propter locum 1 Ioh 5,7.8, quem Erasmus ne fidem frangeret editioni N. T. tertiae praeeunte codice inseruit.

35. (Evv 57 P 41) Oxon. coll. Magdalenae 9: *Act Cath.*

Oxon. coll. Novi 58.

36. saec. XII (al. XIII), 26 × 20.5, membr, foll. 245, col. 1, ll. comm. 39; mart Pauli, capp, titl: *Act Cath* cum catena; textus bonae notae. Conlatus in usum Waltonii. Mill. cont (N. 1). Cramer. catenam cum textu edidit, *Cat. Gr. patr.* Oxon. vol. 3 (1838) et vol. 8 (1840). Tischendorfius lectiones huius codicis varias bis laudat, „cat" vel „cat^{ox}" et 36. Vidi 21 Mart 1883.

(P 43) Oxon. coll. Novi 59.

37. saec. XIII, 24×17.5, membr, foll. 298, col. 1, ll. 20, nitide exaratus; prol, capp-t: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum scholl in mg; m ser suppl He 13,21—25. Hunc codicem partem codicis Evv 58 esse ex errore credebat Walton., quem primo secutus Wetst. serius errorem correxit *N. T. Gr.* vol. 2, p. 453, num. 36. Mill. cont (N. 2), item Dobbin. Vidi 22 Mart 1883.

(P 44) Lugduno-Batav. bibl. acad., Voss. Gr. Q. 77.

38. saec. XIII, 18.3×13.4, membr, foll. 215, col. 1, ll. 22; prol, lect, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb). Olim Pauli Petavii (1) Parisiensis; Claud. Sarravius cont (a. 1647). Christina Sueciae regina codicem de haeredibus Petavii a. 1650 emptum Isaaco Voss. († 1688) dono dedit. Ioh. Gachon. conlationem Sarravii in usum Fellii exscripsit. Eadem conlatio postea Cotterii medici erat qui eam cum Allixio a. 1680 communicavit, Allixius cum Wetstenio. Vossius codicem in Angliam Paulo Colomesio deinde Millio (Pet. 1) utendum permisit. Wetst. Lugduni a. 1717 perl, a. 1731 cont. Item Dermout. (cf Evv 122). Per humanitatem bibliothecarii Lugdunensis codicem Lipsiae 12 Dec 1888 tractare mihi licuit.

(P 45 Ap 11) Olim Petavii 2; hodie latet.

39. saec. ?, chart: *Act Cath Paul;* desunt Act 1,1—18,22 Iac 1,1—5,17 3 Ioh 9—Iud 25 1 Cor 3,16—10,13. Sarravius cont (cf Act 38). Millio erat Pet. 2.

40. (P46 Ap12) Romae Vat. Reg. Gr. 179.
saec. XI, 25×19.1, membr, foll. 169, col. 1, ll. 27; prol, capp-t, capp, titl, *μαρτ*, lect, men, subscr, *στίχ*, *στίχων* notatio in mg: *Act* cum scholl brevv *Cath Paul* (Hebr Tim) [*Apoc*]; desunt Tit 3,3—Phm; additur Apoc (capp, titl) saec. XV foll. 155—169. Textus bonae notae est. Olim Petavii (3). Sarravius cont. Erat Christinae reginae (cf Evv 154—156). Zacagnius prologos Euthalii ex hoc codice edidit et conlationem codicis editioni inseruit (cf supra, p. 154). Millio est Pet. 3. Birch. cursim examinavit et in Apoc capp. 1.2 cont, cf Birch. *Act*, p. xiii, *Apoc*, p. xx sqq. Ioh. Gagnaeus laudavit sub nomine „Dionysiani" (cf Wtst.). Fol. 3: *ἀθανασίου* (sic) *ἐπ. ἐούλκησ* (sic), *ἔκθεσισ κεφαλαίων τῶν πράξεων σταλήσα πρὸσ ἀθανάσιον ἐπ. ἀλεξανδρ.*; fol. 52 v *ἐκθαλίου* (sic) *ἐπ. σούλκησ ἐκθ. κεφ. τῶν καθ.* (cf supra, p. 154 adn. 1, sub fin, et Evv 506). Vidi 5 Apr 1886.

41. (Evv 175 P 194 Ap 20) Romae Vat. Gr. 2080: *Act Cath.*

42. (P 48 Ap 13 Evl 923 Apl 56) Francofurti ad Viadrum, lycei.
saec. XI, 20.5×15, membr, foll. 302, col. 1, ll. 23.22; capp-t, capp (non in Ap), lect: *Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc*; desunt Act 2,3—34 (27,19—34 m rec) 2 Pe 1,2 1 Ioh 5,11—21 Apoc 18,3—13 (sub fin onomasticon Novi Testamenti Dorotheo martyri adscriptum; inest fol. 1 ex Evl); praebet lectt haud vulgares; convenit saepe cum (Evv 51) Ac 32 P 38 et cum editione Complutensi. Olim Seidelii. Kusterus conlationem a Nic. Westermanno factam editioni N. T. Millianae a. 1710 inseruit. P. D. Burkius ap. Bengel. *App. crit.* ed. 2, a. 1763 lectt multas addidit ex nova conlatione a Westermanno et I. C. Schmidlino facta. Henricus Middeldorpf. accuratius descripsit et conlationem edidit in *Biblisch-exeget. Repert.* (ab E. F. K. et G. H. Rosenmüllero editum), vol. 2 (Lipsiae 1824), p. 87—118, et apud E. F. K. Rosenmüller. *Commentatt. theol.* vol. 2, pars 2 (Lips. 1832), p. 167—206. Cf Franc. Delitzsch. *Studien zur Entstehung der Polygl. Bibel des Card. Ximenes*, Lipsiae 1871, p. 36.37.

43. (Evv 76 P 49) Vindob. caes. Gr. theol. 300: *Act Cath.*

44. (Evv 82 P 51 Ap 5) vacat; cf Evv 82. WH numerum ad Act 224 transtulerunt.

45. (P 52 Ap 16) Hamburgi bibl. urbis, cod. Gr. 1252.
saec. XV, 20×15, chart, foll. 268, col. 1, ll. 22; prol: *Cath Apoc Paul* (Phm Hebr) *Act* hoc ordine; inde ab Eph 3,7 al manu. Olim Iohannis Ciampini Romae. Erat Zachariae Conradi ab Uffenbach Francofurti ad Moen. consulis, qui codicis usum a. 1717 Wetstenio concessit (Uffenb. 1), item Bengelio (Uffenb. 2). Vidi 17 Mai 1878.

46. (P 55) Monac. reg. 375.
saec. X (al. XI), 32.1×24.5, membr, foll. 381, col. 1, ll. 40; textus litt semiunce exaratus interdum vero minusce immixtis; *στίχ* signis

veteribus e. g. 1 Cor *I*ΨΗΗΗΗΓΙΔΔ (edidit v. cl. I. Rendel. Harris. apud I. H. Thayer., *Notes on Scrivener's Plain introd.* Boston. 1885, p. 31): *Act Cath Paul* (Phm Hebr) cum comm Oecumenii; habet lectiones nonnullas bonas. Olim cont Bengel. (Aug 6.); item Matthaei. Anno 1806 Monacum translatus. De codicibus Augustanis cf Matthaeius, „Kurze Nachricht von den XIII Handschriften des Griechischen Neuen Testaments in Augsburg, von welchen der verstorb. Abt Ioh. Alb. Bengel nur VII verglichen hat", *Allgemeiner Litterarischer Anzeiger*, Lipsiae 1800 (vol. 5), coll. 1593—1599. 1713—1717. 1769—1771. 1793—1797. 1849—1854. 1897—1901. 1947—1952. Scholz. cont Act 3—20 1 Cor 1—3. Vidi 24 Mart 1887.

47. (Evv 90 P 14) Amstelaed. eccl. Remonstr.-Reform. 186: *Act Cath.*

48. (Evv 105 P 24) Oxoniae Bodl. Misc. 136: *Act Cath.*

49. [(Evv 92) Basil. bibl. univ. O. II. 27: comm in Cath numero non dignus.]

50. (P 8) Latet.
Steph. ζ′, quem Stephanus ad Act semel (17,5), ad Cath septies, ad Paul vicies septies laudat, cf Scr. *Intr.*[3] p. 180, adn. 1 et p. 250. Millio videbatur codicis textus "fere universus" in Stephani editione "absorptus esse".

51. (P 133 Ap 52) Paris. nat. Gr. 56.
saec. XII, 25.3 × 16.3, foll. 375, col. 1, ll. 23; prol in CP, capp, lect, subscr in P: *Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* desunt Act 5,5—26 (folia hoc ordine legenda 20.13.25.15.24.14.26.19) 7,56—8,8 9,37—10,4 Apoc 10,4—11,1 22,17—21. Olim Mazarini. Scholz. cursim cont. Martin. p. 111. Vidi 15 Ian 1885.

52. (P 50) Latet.
„Rhodiensem" laudavit Stunica (cf supra, p. 206) cum Compluti adversus Erasmum disputaret. Hodie saltem Compluti codex non est. Cf Delitzsch. (vide Act 42), p. 30—33.

53. (P 30) Cantabrig. coll. Emanuel. I. 4. 35.
saec. XII, 9.3 × 7.5, membr, foll. 145, col. 1, ll. 24; litteris minutissimis eleganter exaratus; prol, capp-t, capp, titl: *2 Pe* 2,4—3,18 *1 Ioh* 1,1—3,20 *Paul* (Phm Heb); desunt 1 Cor 11,7—15,56 Heb 11,27—13,25; inde a 1 Tim 6,5 manu alia scriptus; habet multa scribendi compendia; m pr add scholl nonnulla in mg. Collegio a. 1598 Samuel Wrightius dedit. Walton. varr lectt exhibet. Perl Millius (Cant. 3.) et Hort. Scrivenerus cont (n), facs. *Intr.*[3] tab. xii, num. 33. Vidi Ian 1883.

54. (Evv 43 P 130) Paris. bibl. armament. 8410: *Act Cath.*

55. Textus secundus epistolae Iud in Act 47, in quo bis scripta est.

(P 227) Oxoniae Bodl. Clarkii 4.

56. saec. XII, 23×14.5, membr, foll. 220, col. 1, ll. 27.28; prol, capp-t, μαρτ-t, capp, lect, syn, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Act 10,15—36; insunt orationes, item nomina apostolorum et diaconorum, item miracula quae apostoli fecerunt. Fasciculi more inusitato signantur. Gaisford. locc sell cont, item nescio quis in usum Scholzii. Vidi 12 Feb 1883. Olim significabat numerus 56 lectiones, quas Wetst. in mg N. T. Raphelengiani a. 1591 manu adscriptas repperit iudice Scholzio ex Act 84.87.88.89 haustas; cf Evv 102 P 59 Ap 23.

57. (Evv 234 P 72) Havniae reg. theol. 1322: *Act Cath.*

(P 224 Evl 922) Oxoniae Bodl. Clarkii 9.

58. saec. XIII, 18.4×12.8, membr, foll. 181, col. 1, ll. 24—28; lect: *Act Cath Paul* (Phm Heb); Heb 13,7—25 evanidus. In tegumento foll duo ex Evl. Gaisford. cont. Wetst. 58 est Act 22. Vidi 15 Feb 1883.

(P 62) Londin. mus. Brit. Harleian. 5588.

59. saec. XIII, 25.4×17, chart, foll. 132, col. 1, ll. 36; prol, ἀποδημία et mart Pauli, capp, sectiones 168 in Act, lect plen, init, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Olim Cusae in hospitali, cf Evv 87. Grsb. *S. c.* 2,160—162.186 Act 11.12.13 1Pe Rom Eph 1 Cor 1—7 cont. Vidi 3 Maii 1883.

(P 63 Ap 29) Londin. mus. Brit. Harleian. 5613.

60. a. 1407, 21.8×14.5, chart, foll. 267, col. 1, ll. 26; prol, subscr, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath Apoc;* Apoc man al; desunt Iac 1,1—11 Apoc 22,2—18.20.21; insunt varia Chrys de coena Domini, de Iuda traditore etc foll. 225 r—237 v. Grsb. Act 1—8 1 Pe 1 Ioh 5 Ro 1 Co 2 Co 3 Eph Apoc cont, *S. c.* 2,162—164.191—225. Vidi 9 Nov 1883.

Londin. mus. Brit. Addit. 20003.

61. a. 1044, 18×12.6, membr, foll. 57, col. 1, ll. 23; capp-t in Iac, (lect m ser): *Act* 1,1—48 7,17—17,28 23,9—28,31; textu ceteros Act codices minusce antecellit. Manu Iohannis monachi iubente Iacobo monacho exaratus. Tischendorf. a. 1853 ex Aegypto in Europam pertulit, a. 1854 vendidit. Tischend. cont (lo^{u}), *Anecdota*, 1855, p. 7.8.130—146, item Tregelles., item Scr (p^{scr}), *Aug.* p. lxviii—lxx. Facs Act 13,18—20 apud Smith. *Dictionary of the Bible*, vol. 3, sub voce *New Test.* Cf WH *Intr.* §§ 211.212. Vidi 9 Nov 1883. De numero 61 apud Grsb. et Scholz. cf supra Evv 440.

(P 65) Paris. nat. Gr. 60.

62. saec. XIV, 34.3×23.3, chart, foll. 135, col. 1, ll. 35; prol, capp-t, capp, titl, lect, syn, subscr, στίχ, στίχοι in mg numerantur; in Paul folia multa bibliopegus invertit: *Act Cath Paul* (Heb Tim) cum scholl brevv in mg; desunt Act 1,1—7,34 13,21—25,8. Grsb. locc sell cont, *S. c.* 2,166.188. Scholz. perl. Vidi 26 Maii 1885.

63. (P 68) Vindob. caes. Gr. theol. 313.
saec. XIV, 17.1×12.3, membr, foll. 157, col. 1, ll. 26; prol, capp-t, lect, syn, subscr, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath* cum scholl paucis. Olim Ioh. Sambuci (cf Evv 124) donante Mediolani Octavio Ferrario a. 1562. Cf Treschov. (ut Ev v 3), p. 79 sq. Alter. cont, *N. T.* 2, 741—788; item Birch. *Var. lectt. ad Act* etc p. xxii. Vidi 18 Mart 1887.

64. (P 69) Vindob. caes. Gr. theol. 303.
saec. XII (Kollar. XIV), 18.8×14.5, membr, foll. 279, col. 1, ll. 22, diligenter exaratus; prol, capp-t, lect, init, syn, men, subscr: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Manu Ioh. Tarchaniotae scriptus. Busbecq. (cf Evv 123) CPoli Vindobonam pertulit. Cf Treschov. p. 76 sq. Alter. cont, *N. T.* 2, 789—853, item Birch. Vidi 17 Mart 1887.

65. (Evv 218 P 57 Ap 33) Vindob. caes. Gr. theol. 23: *Act Cath.*

66. (P 67 Ap 34) Vindob. caes. Gr. theol. 302.
saec. XI (1064—1068), 18.2×14, membr, foll. 368, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, lect (non Cath), syn, men, subscr, στίχ in CP, pict, vers, interpr nomm Hebr, nomina prophetarum, Ps-Dorothei lib de 12 et de 70 app, de ἀναστάσεως nomine, colorum nomina et λίθοι apud Ezech et in Exod, menses Rom Gr Hebr Aegypt Cappad Athen Laced Bithyn Cypr Maced, item Gr seriores inde a Sept, litterae Hebr cum signific, nomina angelorum et archang, episcopi CPtani Rom Alex Antioch Hier, chronograph. „Adam usque ad Christum", reges Assyr Aegypt Rom CPtani: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc* cum scholl in mg; nihil deest de Apoc; bis correctus est textus, m ser (67**) lectiones e codice eximio et in Paul codicibus BM affini hausisse videtur, cf WH *Intr.* § 212. Ioh. VIII inter patriarch, Constantinus inter reges ultimum locum habet uterque sine regni annis, unde concludo librum inter annos 1064 et 1068 exaratum esse. Olim Arsenii archiep. Monembasiae (olim Epidauri Limerae hodie Malvasiae). Sambucus (cf Evv 124) emit „in aedibus Mataloniis" in Italia a. 1564. Cf Treschov. p. 134, et Andr. Christian. Hwiid. *Libellus criticus* etc Hauniae a. 1785. Alter. cont, *N. T.* 2, 415—558, item Birch. (ut Act 63), p. xxi. Grsb. ex errore huic codici lacunam in Apoc eam tribuit, qua re vera codex Apoc 33 (Evv 218) laborat. Vidi 17 Mart 1887.

67. (P 70) Vindob. caes. Gr. theol. 221.
a. 1330, 22.4×17.5, membr, foll. 174, col. 1, ll. 31; prol, capp-t, lect, init, syn, men, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Manu Leonis cuiusdam. Busbecq. CPoli Vindobonam pertulit. Cf Treschov. p. 76 sq. Alter. cont, *N. T.* 2, 689—740, item Birch. Vidi 17 Mart 1887.

68. (P 73) Upsalae univ. MS. Gr. 1.
Codex e duobus mutilis compactus, 23×17, membr, foll. 220, col. 1, ll. 38.

(a.) saec. XII: *Act* 8,14—*1Cor* 15,38.

(b.) saec. XI: *1Cor* 13,6—*Phm* (Heb Tim) *Cath* cum catena; bis igitur adest 1Cor 13,6—15,38 non eodem textu. Sparwenfeld (42) emit Venetiis a. 1678. Cf Petr. Fabian. Aurivill. *Cod ms Gr Novi Foed.* Upsalae 1786 cum facs duobus Act 10,34—36 1 Tim 3,16; cf Michaelis, *Neue orient. und exeg. Bibliothek*, pars 5, Göttingae 1788, p. 148—163.

69. (P 74 Ap 30) Guelferbytanus 16. 7. Aug. quarto. saec. XIII et XIV, 22.7×15.5, chart, foll. 204, col. 1, ll. 29; prol. — (a.) saec. XIII: *Act Cath Paul* cum lectt varr in mg; textus est bonae notae. Georgius monachus scripsit. — (b.) saec. XIV: *Apoc.* Cf Knittel. *Beyträge zur Kritik über Johannes Offenbarung*, Brunsvigae et Hildesheimiae a. 1773, item Matthaei. (X) *Apoc*, p. 221—228, item Franc. Delitzsch. (cf Act 42), p. 34.

70—96 cursim cont. Birch. *Varr. lectt ad Ac C P*, Hauniae a. 1798.

---

70. (Evv 131 P 77) Romae Vat. Gr. 360: *Act Cath.* Birch. Rom 1 Cor 1—4 cont, reliqua perl.

71. (Evv 133 P 78) Romae Vat. Gr. 363: *Act Cath.*

72. (P 79 Ap 37) Romae Vat. Gr. 366. saec. XV (Birch. XIII), 19.5×13.5, chart, foll. 218, col. 1, ll. 24; prol: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc.* Birch. locc sell cont, item Scholz. Vidi 27 Mart 1886.

73. (P 80) Romae Vat. Gr. 367. saec. XI, 20.8×16.3, membr, foll. 165, col. 1, ll. 30; prol etc plen, capp-t, μαρτ-t, lect, init, ἀναγν, syn, men, στίχ: *Act Cath Paul* (Heb Tim); Philem mut; textus bonae notae. Caryophilus usus est (cf supra, p. 219). Birch. „per omnia" cont, item Scholz. locc sell. Vidi 27 Mart 1886.

74. Romae Vat. Gr. 760. saec. XI (Birch. XII), 25.8×21, membr, foll. 257, col. 1, ll. 24: *Act* cum comm. Birch. et Scholz. locc sell cont. Vidi 29 Mart 1886.

75. (Evv 141 P 86 Ap 40) Romae Vat. Gr. 1160: *Act Cath.*

76. (Evv 142 P 87) Romae Vat. Gr. 1210: *Act Cath.* Birch. Act Iac 1.2 Pe 1 Ioh „exacte cont".

77. (Evv 149 P 88 Ap 25) Romae Vat. Palat. Gr. 171: *Act Cath.*

78. (P 89) Romae Vat. Reg. 29. saec. X (al. XII), 25.5×18, membr, foll. 177, col. 1, ll. 21, litt supra lin; prol etc, subscr, στίχ: *Act Cath Paul;* desunt 2 Cor 11,15—12,1 Eph 1,10—Heb 13,25; textus bonae notae; insunt scholl saec. XI. Samuel Gerlachius pastor Thermiferinus (filius [?] Stephani Gerlach. qui codicem „a Graecis" in Europam pertulit; cf Gerlach. *Tagebuch einer Mission nach Constantinopel*, Francofurti 1674) a. 1626 Matthiae

Berneckero (et. Berneggero) prof. Argentoratensi dono dedit, item vidua Berneggeri a. 1640 Ioh. Henr. Boeclero prof. Argentorat. Blanchin. perl, *Ev. quadr.* 2, 2, p. 591 et facs 1, 2, p. 532, tab. 3. Birch. per omnia accurate examinavit. Scholz. locc sell cont. In Tischendorf. *N. T.* ed. 7 crit. mai. ex errore est Paul 248. V. cl. Gebhardt. a. 1882 perl, cf *Theologische Literaturzeitung*, Lipsiae a. 1889, coll. 569—571. Scr. ex errore bis numerat, 78 et 201. Vidi 3 Apr 1886.

79. (P 90) Romae Vat. Urbin. 3.
saec. XI, 19.2×13.9, membr, foll. 161, col. 1, ll. 30; prol in unum conlecti sub init tomi, lect, syn, men: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Birch. et Scholz. perl. Vidi 5 Apr 1886.

80. (P 91 Ap 42) Romae Vat. Pii II 50.
saec. XII, 16.8×13, membr, foll. 327, col. 1, ll. 21.22; prol, capp-t, capp, titl, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* plurimae correctiones et additamenta m ser; fol. 7 in catalogo librorum erasit m rec Heb ante 1 Tim; sub init saec. XI nonnulla de apostolis. Erat e Pii II (Aeneae Silvii a. 1458—1464) codicibus Graecis, quos in bibliotheca s. Silvestri de Urbe diu servatos Clemens XI in bibliothecam Vat. transtulit. Birch. „per omnia diligenter bis" cont; item Scholz. locc sell. Duchesnius (cf Evv 158) perl. Vidi 5 Apr 1886.

81. Romae Barberin. VI. 21.
saec. XIV (al. XI), 35×27.3, membr, foll. 295, coll. 2, ll. 32; prol et capp-t in Act, hic illic capp et titl: *Act Cath* cum comm. Birch. cursim inspexit. Ex incuria Scr. non nisi caput unum Act inesse dicit. Vidi 15 Apr 1886.

82. (Evv 180 P 92 Ap 44) Romae Propag. L. VI. 19: *Act Cath.*

83. (P 93 Ap 99) Neapoli bibl. nationalis II. Aa. 7.
saec. XII (al. X vel XI), 26.5× 18.6, membr, foll. 123, coll. 2, ll. 37, *στίχων* numeri in mg notantur; prol, capp-t, tabulae multae: *Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc* (mut post Apoc 3?); 1 Ioh 5,7 in mg habet. Textum olim cum codice Pamphili Caesareae conlatum esse profitetur. Evagrius scripsit. Birch. et Scholz. *Bib.-kr. Reise*, p. 136 seq. locc sell cont. Nescio quis in usum Burgonii cont. Vidi 24 Apr 1886.

84. (P 94) Florent. Laurent. IV. 1.
saec. X, 32.6×25.6, membr, foll. 244, col. 1, ll. 21 etc comm 51; prol, capp-t, capp, titl, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) cum comm uberr Oec; deest Heb 13,21—25. Birch. et Scholz. locc sell cont. Facs ap. Biscionium, *Bibliothecae Mediceo-Laurentianae catalogus*, Florentiae a. 1752, vol. 2, 2. Vidi 16 Mart 1886.

85. (P 95) Florent. Laurent. IV. 5.
saec. XIII vel XIV, 31.1×25.2, chart, foll. 285, col. 1, ll. 31; prol, syn: *Act Paul* (Rom Heb Col 1.2 Th Tit 1.2 Cor 1.2 Tim Eph

Phm Gal Phil) cum comm Thphyl. Birch. et Scholz. locc sell cont. Vidi 15 Mart 1886.

86. (P 96 Ap 75) Florent. Laurent. IV. 30.
saec. X (al. XI), 19×14.1, membr, foll. 377, col. 1, ll. 18, optime exaratus; prol, capp-t, capp, lect, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* fol. ult Apoc saec. XVI. Birch. et Scholz. locc sell cont; Propter Birchii errorem (IV, 20 pro 30) Scholz. hunc codicem iterum num. 147 designavit. Facs ap. Biscion. 2,70. Vidi 15 Mart 1886.

87. (P 97) Florent. Laurent. IV. 29.
saec. X, 26×19.5, membr, foll. 294, col. 1, ll. 19; optime exaratus; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum scholl brevv; epp habent interpr Lat inter lin saec. XII. Birch. et Scholz. locc sell cont. Facs ap. Biscion. 2,66. Vidi 15 Mart 1886.

88. (P 98) Florent. Laurent. IV. 31.
saec. XI, 17.5×14.1, membr, foll. 276, col. 1, ll. 24; prol, capp-t, capp, lect, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); fin Tit deest. Birch. et Scholz. locc sell cont. Facs ap. Biscion. 2,72. Vidi 15 Mart 1886.

89. (P 99 Ap 45) Florent. Laurent. IV. 32.
a. 1092, 12.6×8.8, membr, foll. 276, col. 1, ll. 27; prol, capp-t, capp, titl, lect, init, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* inest Ps-Doroth de 12 et 70. Concursu et sumptibus Iohannis Tzutzunae mon. et presb. (cf Ac 25) et Cales monachae matris eius exaratus. Birch. et Scholz. locc sell cont. Facs ap. Biscion. 2,73. Gardthausen. ex incuria etiam a. 992 adscripsit, *Gr. Pal.* p. 345, cf p. 347.

90. (Evv 197) Florent. Laurent. VIII. 14: *Iac* 2,10—4,15 cum comm.

91. (Evv 201 P 104 Ap 94) Londin. mus. Brit. Add. 11837: *Act Cath.*

92. (Evv 204 P 105) Bonon. bibl. univ. 2775: *Act Cath.*

93. (Evv 205 P 106 Ap 88) Venet. Marc. 5: *Act Cath.* Rinck. cont.

94. [(Evv 206 P 107 Ap 109): Venet. Marc. 6: *Act Cath.*] Rinck. cont.

95. (Evv 209 P 108 Ap 46): Venet. Marc. 10: *Act Cath.* Rinck. cont.

96. (P 109) Venet. Marc. 11.
saec. XIII vel XIV (al. XI), 28.7×24, membr, foll. 302, coll. 3 Gr Lat Arab: *Act Cath Paul* (Heb Tim) cum versione duplici Lat et Arab; desunt Act 1,1—12 25,21—26,18 Phm; textus haud malae notae et iudice Scholzio qualis in Act 142. Olim monasterii s. Michaelis de Troyna in Sicilia. Birch. et Rinck. cont. Vidi 6 Mart 1886.

97. (P 241) Guelferbytanus 104.2. Gud.
saec. XII, 18.5×13.7, membr, foll. 226, col. 1, ll. 27: *Act Cath Paul* cum schol in mg; deest Act 16,39—17,18; insunt preces et dialogi. Theodoretus quidam, in catechumenorum in monasterio Laurae in Atho monte bibliotheca deposuit. Olim Langeri bibliothecae Guelf. praefecti, qui conlationem cum Grsb. communicavit (Grsb. est 98).

98. (P 113 Apl 82) Dresd. reg. A. 104.
saec. XI, 30×22, membr, foll. 186, coll. 2, ll. 40; prol et capp-t in C et P: *Apl Cath Paul Apl;* codici biblico quem Matthaeius *a* designat, foll. 37—121 Cath Paul cum lectt varr et scholiis, praemittuntur (a^1 Matthaeii) foll. 1—37 lectiones ex Act (errat Matthaeius ubi asseverat nullum deesse versum) cum lectt varr et scholiis et subiunguntur (a^2 Matthaeii) foll. 121—186 menologium ex Apl sine scholiis; etsi lectiones illae ex actibus Apl potius quam Act sunt, nihilominus hodie numerum in Act non respuo. Olim Ieremiae patriarchae in monasterio Stauronicetae in monte Atho. Erat Matthaeii, qui a. 1788 cum Apoc 90 vendidit. Textus huius codicis in primis usus est Matthaeius in Act et Epp, cf eius *Act*, p. xii.xiii.xvii, *Rom*, p. xv.xvi.264.265, *Cath*, p. xxviii —xxx cum facs. Scholz. bis numeravit, 98 ut Moscuensem, 107 (P 237) ut Dresdensem. Tregelles Dresdae perl. Vidi a. 1880 et posthac percepi Matthaeii esse codicem, id quod bibliothecarius ex actis emptionis a. 1788 confirmavit.

99. (P 114) Moscuae Synodi 5; foll. 1—111.
a. 1345 (1445?), in fol, chart, foll. 111 (464), col. 1, indiligenter scriptus; prol, arg, capp-t, syn, men: *Act Cath Paul* (Phm Heb); textu haud vulgaris indolis; insunt peregrinationes et martyrium Pauli; foll. 112—407 patristica; foll. 408—464 paterici pars (cf Leon. Allatius, *De libris ecclesiasticis Graecorum*, Paris. 1644, p. 53, Hamburgi 1712, p. 39). Scriptus manu *μετροπολίτου πέργης καὶ ἀτταλείας θεογνώστου, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου τῆς κενῆς δευτέρας παμφυλίας. ἐν ἀττάλου τῆ μητροπόλει ἀμβλυωπῶν.* Anno 1547 dono dedit *ἀρχιερεὺς νεῖλος* monasterio Iberorum in monte Atho. Matthaei. cont (c), *Thess*, p. 183, *Cath*, p. xxvi, *Act*, p. xi, facss *Cor* et *Heb*. Facs habet Sabas, p. 18.

100. (P 115) Moscuae Synodi 334.
saec. XI, in 4, membr, foll. 386, col. 1; prol, capp-t, (syn m rec): *Act Cath Paul* (Rom Hebr Col 1.2 Thess Phil 1.2 Tim Tit Phm Eph Gal 1.2 Cor); textu haud vulgaris indolis; m ree *ἀναγν'* continuo numeravit ita ut ultima in 2 Cor 365ta sit. Matthaei. cont (d) *Rom*, p. 270—273, *Cath*, p. xxv seq, facs *Act*.

101. (Paul 116) Moscuae Synodi 333.
saec. XIII, in 4, chart, foll. 240, col. 1, mann duabus; prol, mart Pauli, capp-t, syn: *Act* cum scholiis nonnullis *Cath Paul* (Phm Hebr). Matthaei. cont (f), *Thess*, p. 185.186, *Cath*, p. xxv, facs *Act*.

102. (P 117) hodie K$^{\text{cath paul}}$, cf supra, p. 415 seq. Hunc numerum WH *Intr. App.* p. 4, codici Evv 489 Ac 195 P 252 adsignaverunt.

103. [P 118] Moscuae Synodi 193.
saec. XII, in fol, membr, foll. 236; prol, mart et itin Pauli, capp-t: scholia in A C P cum fragmentis textus, quae in Act pessime interpolata

sunt ex lectionariis; numero ad Paul non dignus, numero ad Act inde minus indignus quia m rec Act1,1—9,12 in mg scripsit. Olim monasterii Iberorum in monte Atho. Matthaei. cont (h), *Rom*, p. 269 seq, *Act*, p. xvi, *Cath*, p. xxvii.

104. (Evv 241 P 120 Ap 47) Dresdae reg. A. 172: *Act Cath.*

105. (Evv 242 P 121 Ap 48) Moscuae Synodi 380: *Act Cath.* Multa bonae notae habet.

106. (P 122) Moscuae Synodi 328. saec. XI, in 4, membr, foll. 228, col. 1; prol, capp-t, lect, syn, men: *Act Cath Paul* (Phm Heb), item Psalmi cum odis; insunt liturgica nonnulla. Olim Batopedii in monte Atho. Matthaei. cont (m), *Thess*, p. 181 seq, *Act*, p. xii, *Cath*, p. xxiv, facs *Rom.*

107. Vacat. Cf Act 98.

108. (Evv 226 P 228) Escurial. X. IV. 17: *Act Cath.*

109. (Evv 228 P 229) Escurial. X. IV. 12: *Act Cath* (?).

110—192 inseruit Scholz.; 115.133.160 totos cont, max. ex parte 120—123.126.127.131.137.161—163.174, ad locc sell nonnullos alios.

110. Vacat. Scholzio fuit Evv 441 P 122 liber impressus. WH *Intr.* numerum 110 codici nostro 214 adsignaverunt.

111. (Evv 440 P 221) Cantabrig. univ. Mm. 6.9: *Act Cath.*

112. h. (P 179) Mutinae Estensis II. G. 3. saec. IX vel X, 33.3 × 22.8, membr, foll. ?, col. 1, ll. 30; prol, Euthalii apparatus plenus: *Cath Paul* (Phm Heb). Est pars codicis H^{act} minusculis litteris scripta, cf supra, p. 415. Scholz. cont. Tisch. laudat signo h. Vidi 13 Mart 1886. Scholzii 112 est Act 9. WH *Intr. App.* p. 4, num. 112 codici nostro 216 adsignaverunt.

113. (Evv 18 P 132 Ap 51) Paris. nat. Gr. 47: *Act Cath.* Scholz. Act integre cont, reliqua cursim. Reichius Act 113.114.117.127 Paul 139. 140.153 cont (cf supra, p. 268).

114. (P 134) Paris. nat. Gr. 57. saec. XI (al. XIII), 29.7 × 22.3, membr, foll. 231, coll. 2, ll. 24; capp, titl, lect, syn, men, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum lectt varr et scholiis; insunt etiam Eccl Sap-Sol Cant Prov 1,1—28,8; habet lectt haud vulgares. Scholz. cursim cont, item Reichius. Martin. p. 112. Vidi 28 Feb 1885.

115. (P 135) Paris. nat. Gr. 58. saec. XI (al. XIII), 25.6 × 19.8, membr, foll. 174, col. 1, ll. 28.27; prol, capp-t, subscr, στίχ in Paul: *Act Cath Paul* [Phm Heb]; desunt Act 1,1—14,26 1 Thess 5,17—28 2 Thess 1,12—3,4 1 Tim 1,1—24 2,15 —3,3 2 Tim 2,21—4,22 Tit 2,15—3,15 Phm Heb; hic illic scholia brevv in mg. Scholz. totum cont. Martin. p. 113. Vidi 30 Maii 1885.

116. (P 136 Ap 53) Paris. nat. Gr. 59.
saec. XV, 28×18.2, chart, foll. 331, col. 1, ll. 21; prol, capp-t, capp Latt, lect, subscr ad Paul, *ἀναγν κεφ μαρτ* ad Rom — Col: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum lectt varr in mg. Geo. Hermonymus scripsit. Olim Claromontanus (?). Erat Tellerii 1. Scholz. perl. Martin. p. 113. Vidi 20 Mart 1885.

117. (Evv 263 P 137) Paris. nat. Gr. 61: *Act Cath.* Reichius cont.

118. (P 138 Ap 55) Paris. nat. Gr. 101.
saec. XIII, 22.7×15.8, chart, foll. 200, col. 1, ll. 28; prol, itin Paul, capp-t, capp, (non titl), lect, *ἀναγν* continuo numerata A C P, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Act 19,18—22,17; scholia pauca in Act, multa in Paul, pauca in Apoc; inest encomium Pauli e Chrysostomi scriptis a Theodoro Magistro consarcinatum. Scholz. locc sell cont. Martin. p. 114. Vidi 28 Iul 1885.

119. (P 139 Ap 56) Paris. nat. Gr. 102 A.
saec. XIII vel XIV (al. X), 23.5×17, membr, foll. 229, col. 1, ll. 26.25; prol, lect, init, *ἀναγν*, men, subscr, *στίχ: Act Paul* (Phm Heb) *Cath Apoc;* deest 2 Cor 1,8—2,4. Scholz. locc sell cont, item Reichius Paul. Martin. p. 114. Vidi 4 Aug 1885.

120. (P 141) Paris. nat. Gr. 103 A.
saec. XIII (Omont. XII, al. XI), 24.5×16.8, membr, foll. 243, col. 1, ll. 22; prol (Euth et Theodoreti), capp-t, lect, *ἀναγν* continuo A C P numeratae, subscr, *στίχ* passim: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* lectt habet haud vulgares; desunt Act 1,1—21,20 (m ser suppl Act 5,38—6,7 7,6—16 7,32—10,25) 28,23—31 Rom 1,1—2,25 10,17—14,22 1 Cor 6,19—7,12 8,8—9,19 Eph 4,14—25 Phil 1,6—4,23 Col 1 Thess 1,1—4,1 5,26—28 2 Thess 1,1—10 2 Tim 2,5—19 Tit 3,2—15 Phm Iac 2,23—3,8 4,2—14 5,20 fin 1 Ioh 2,11—3,3 3,24—5,14 2 Ioh 3 Ioh 11—15 Iud. Scholz. max part cont. Martin. p. 115. Vidi 7 Aug 1885.

121. (P 142) Paris. nat. Gr. 104.
saec. XIII, 18.5×12.9, chart, foll. 257, col. 1, ll. 24.23; prol, capp-t, titl, lect, (*ἀναγν*?), syn, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); m ser suppl Act 1,1—5,20 10,23—35 13,4—16 Heb 8,13—10,7; desunt Tit Phm Heb 1,1—5,2. Olim Thuani erat (Iac. Aug. Thuanus †1617, filius Franc. Aug. Th. †1642) deinde Colbert. Scholz. max part cont. Martin. p. 115. Vidi 8 Aug 1885.

122. (P 143) Paris. nat. Gr. 105.
saec. X (al. XI), 20.8×16, membr, foll. 248, col. 1, ll. 17; prol, mart Pauli, capp, titl, *μαρτ*, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* nonnisi fragmenta haec: Act 13,48—15,22 15,29—16,36 17,4—18,26 20,16—28,17 1 Pet 2,20—3,2 3,17—1 Ioh 3,5 3,21—5,9 2 Ioh 8—3 Ioh 10 Iud 7—Rom 4,16 4,24—7,9 7,18—1 Cor 1,28 2,13—8,1 9,6—14,2

14,10—Gal 1,10 2,4—Eph 1,18 1 Tim 1,14—5,5. Scholz. max part cont. Martin. p. 116. Vidi 18 Aug 1885.

123. (P 144) Paris. nat. Gr. 106 A.
saec. XIV (Omont. XIII), 22.1×15.8, chart, foll. 276, col. 1, ll. 29.30; prol, itin Pauli, capp-t, *μαρτ-t*, capp, titl, *μαρτ*, lect, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); deest 1 Pe 1,9—2,7; insunt scholia et hymni. Scholz. max part cont. Martin. p. 117. Vidi 20 Aug 1885.

124. (Evv 296 P 149 Ap 57) Paris. nat. Gr. 123.124: *Act Cath.*

125. (P 150) Paris. nat. Gr. 125.
saec. XIV, 16.8×12.4, membr, foll. 394, col. 1, ll. 16; prol, lect, *ἀναγν*, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb). CPoli Parisios translatus. Scholz. cursim cont. Martin. p. 117. Vidi 29 Aug 1885.

126. (P 153) Paris. nat. Gr. 216.
saec. X, 33.4×24, membr, foll. 333, coll. 2, ll. 21; prol, capp-t, capp, titl, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) cum catena. Olim Mediceus. Scholz. max part cont. Cramer. catena in 2 Cor usus est, vol. 5 (a. 1841), p. iv. Cf Reichius, p. 37—40. Martin. p. 118—121 cum facs. Vidi 7 Nov 1885.

127. (P 154) Paris. nat. Gr. 217.
saec. XI, 33.2×25.6, membr, foll. 373, col. 1, ll. 28.33; prol, capp-t, subscr, *στίχ: Act Cath* cum scholiis in mg *Paul* (Eph Heb Phil) cum comm Theodoreti; deest Phm 7—25. Scholz. max part cont. Reichius cont, p. 40 seq. Martin. p. 121. Vidi 7 Nov 1885.

128. (P 155) Paris. nat. Gr. 218.
saec. XI, 32×24.8, membr, foll. 317, col. 1, ll. 37; *Act Paul* (Phm Heb) *Cath* cum cat. Martin. p. 122. Vidi 7 Nov 1885.

129. (P 156) Paris. nat. Gr. 220.
saec. XIV (al. XIII), 29.4×20.7, membr, foll. 388, coll. 2, ll. 41 etc: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath* cum cat. Scholz. cursim cont. Martin. p. 122. Vidi 7 Nov 1885.

130. Paris. nat. Gr. 221.
saec. XII, 28.4×21.9, membr, foll. 177, col. 1, ll. 14 etc comm 41 etc: *Act Cath* cum comm; desunt Act 20,38—22,3 2 Pe 1,14—3,18 1 Ioh 4,11—Iud 8. Ex Oriente Parisios perlatus. Scholz. locc sell cont. Martin. p. 122. Vidi 7 Nov 1885.

131. [(P 158) Paris. nat. Gr. 223: numero in Act non dignus; cf P 158.]

132. (Evv 330 P 131) Petrop. caes. Muralt. 101: *Act Cath.*

133. (P 166) Taurin. universitatis C. VI. 19.
saec. XII (al. XIII), 20.4×14.6, membr, foll. 295, col. 1, ll. 24; prol, pict: *Act Cath Paul* (Heb Tim); m ser suppl Act 1,1—8 Rom 1,1—11. Scholz. cont. Hort. perl et Cath bonae notae esse observavit. Vidi 9 Feb 1886.

134. (P 167) Taurin. univ. B. V. 19.
saec. XII vel XIII, 21.1×15, membr, foll. 370, col. 1, ll. 19: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* deest Act 1,1—2,47. Scholz. locc sell cont. Vidi 8 Feb 1886.

135. (Evv 339 P 170 Ap 83) Taurin. univ. B. V. 8: *Act Cath.* Hort. Cath perl.

136. (P 169) Taurin. univ. C. V. 1.
saec. XII vel XIII, 23.7×17.3, membr, foll. 174, col. 1, ll. 27; prol, capp-t, lect, init, syn: *Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Heb 13,(24)25; inest Ps-Doroth de 12 et 70. Vidi 9 Feb 1886.

137. (P 176) Mediolani Ambros. E. 97 sup.
saec. XIII (XI?), 25.6×18.8, membr, foll. 276, col. 1, ll. 23; prol, (m ser itin et mart Paul), lect, init, ἀναγν, (m ser syn, men, liturgica), subscr, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* deest Iud 3—25; plurima bonae notae praesertim (Act) e textu occidentali habet, cf WH *Intr.* § 212. Corcyrae emptus. Scholz. plurima cont. Vidi 16 Feb 1886.

138. (P 173) Mediolani Ambros. E. 102 sup.
saec. XV (al. XIV), 24.8×17.1, chart, foll. 202, col. 1, ll. 19: *Paul* (Phm Heb) *Cath* [non Act]. Olim I. V. Pinelli. Scholz. cursim cont. Vidi 16 Feb 1886.

139. (P 174 Ap 156) Mediolani Ambros. H. 104 sup.
a. 1434, 29.3×22, chart, foll. 164, coll. 2, ll. 31; prol, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc.* Manu Athanasii τοῦ ἐξεδαχτίλου iubente Iohanne exaratus. Emptus Patavii a. 1603. Vidi 17 Feb 1886.

140. (P 215 Ap 74) Venet. Marc. 546.
saec. XI, 30.5×24.5, membr, foll. 268, col. 1, ll. 21; prol, itin et mart Pauli, στίχ; Euth (non omnia): *Act Paul* (Phm Heb) *Cath Apoc;* Ac habet scholia nonnulla, P C uberrima, Ap comm Andr; manus duae seriores suppl Act 1,8—19,12 Gal 2,21—1Tim 4,10. Erat a. 1481 Neophyti metropolitae Ephesi. Emptus „Gallicio" a. 1624 teste bibliothecario. Vidi 25 Feb 1886.

141. (Evv 189 P 239) Florent. Laurent. VI. 27: *Act Cath.*

142. (P 178) Mutinae bibl. Estensis III. B. 17.
saec. XII, 18×13.8, membr, foll. ?, col. 1, ll. 22; prol, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); vide ad Act 96. Scholz. locc sell cont. Vidi 13 Mart 1886.

143. (Evv 832) Florent. Laurent. VI. 5: *Cath;* deest Iud 4—25.

144. (Evv 363 P 180) Florent. Laurent. VI. 13: *Act Cath.*

145. (Evv 365 P 181) Florent. Laurent. VI. 36: *Act Cath.*

146. (Evv 367 P 182 Ap 23) Florent. Laurent. Convent. Soppr. 53: *Act Cath.*

147. Vacat; cf Act 86.

148. (P 184) Florent. Laurent. Convent. Soppr. 191. a. 984, 33.9×24, membr, foll. 342, col. 1, ll. 15 etc comm 46; prol, capp, titl: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum comm. Manu Theophylacti presbyteri *καὶ νομικοῦ δι(δασκάλου?)*. Olim „Badia" 2574. Facs Mtf. *Pal. Gr.* p. 282, num. 6. Vidi 17 Mart 1886.

149. (P 349 Ap 180) Florent. Laurent. Conv. Soppr. 150. saec. XII (al. XIII), 18.6×13.3, membr, foll. 144, coll. 2, ll. 32, omnia compendiis scripta; subscr, *στίχ: Cath Apoc Paul* (Phm Hebr) Gr-Lat; Graece abest 1Ioh 5,7.8, Latine 7 post 8 ponitur. Olim s. Marci de Florent. ord. Praed. (Camaldoli 176). Vidi 18 Mart 1886.

150. (Evv 368 P 230 Ap 84) Florent. Riccardi. 84: *1.2.3 Ioh.*

151. (Evv 386 P 199 Ap 70) Romae Vat. Ottob. 66: *Act Cath.*

152. (Evv 442 P 223): delendus.

153. (Evv 444 P 240) Londin. mus. Brit. Harl. 5796: *Act Cath.*

154. (P 187) Romae Vat. Gr. 1270. saec. XIV (al. XV), 22.2×16.5, membr, foll. 164, col. 1, ll. 36; prol, capp-t, lect: *Act Cath Rom 1Cor* 1,1—15,45 cum comm; in catalogo epistularum ante Paul invenitur ordo Heb Tim. Scholz. locc sell cont. Vidi 30 Mart 1886.

155. (P 188) Romae Vat. Gr. 1430. saec. XII, 35.9×28.5, membr, foll. 270, col. 1, ll. 20; prol: *Paul* (Phm Heb) *Cath* cum comm al manu; foll. 1. 231 (alia?) saec. XIV. Scholz. locc sell cont. Vidi 30 Mart 1886.

156. (P 190) Romae Vat. Gr. 1650. a. 1037 (sic), 34.6×27.2, membr, foll. 187, coll. 2, ll. 43; prol, capp-t, *μαρτ*-t, capp, titl, *μαρτ*, lect, subscr, *στίχ* (etiam in mg), vers, (Euth uberr): *Act Cath Paul* (Heb Tim); deest Act 1,1—5,4. Manu Theodori clerici Siceliotis iubente Nicolao archiep. Calabriae in urbe Rhegii scriptus. Olim in monasterio Cryptoferratense. Cf Scholz. *Bibl. Reise*, p. 99 sq. Zacagnius Euth cont, *Collect.* p. 402. Wtst. Grsb. Scholz. ex errore huic codici num. Paul 58 adsignaverunt, ut Vat. 165. Gebhardt. mense Maio 1882 perl. Vidi 31 Mart 1886.

157. (P 191) Romae Vat. Gr. 1714. saec. XI vel XII, 21.8×17.2, membr, foll. 46, col. 1, ll. 25; prol, capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ: „Act* 18,14—19,9 24,11—26,23 *Iac* 3,1—5,20 *3Ioh Rom* 6,22—8,32 11,31—15,23 *1Cor* 1,1—3,12"; non excussi. Scholz. locc sell cont. Vidi 31 Mart 1886.

158. (P 192) Romae Vat. Gr. 1761. saec. XI, 24×18, membr, foll. 481, col. 1, ll. 21; prol dupl, capp-t, capp, titl, (lect, init m ser): *Act Cath Paul* (Phm Heb); f. 481 fin Heb saec. XVI. Scholz. locc sell cont. Ex hoc codice Maius codicis B lacunas in editione sua supplevit, cf supra, p. 364. Vidi 31 Mart 1886.

Romae Vat. Gr. 1968.

159. saec. X (al. XI), 15.9×10.6, membr, foll. 84, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, capp, titl, lect, (liturg m ser), subscr: *Act Iac 1Pe;* desunt Act 1,1—5,29 6,14—7,11. Olim Basilian. 7. Scholz. cursim cont. Vidi 2 Apr 1886.

(P 193 Ap 24) Romae Vat. Gr. 2062.

160. saec. X (al. XI), 27.2×20.4, membr, foll. 187 N. T. (item circ. foll. 100 rei theologicae), col. 1, ll. 26; capp, titl, subscr, *στίχ: Act Apoc Cath Paul* (Phm Heb) cum scholiis; desunt Act 1,1—28,19 Heb 3,12—13,25. Cf Blanchin. *Ev. quadr.* 1,2, p. 522 sq et facs. Olim Basilian. 101. Scholz. totum cont. Vidi 2 Apr 1886.

(P 198 Ap 69) Romae Vat. Ottob. 258.

161. saec. XIV (al. XIII), 24.7×18.7, chart, foll. 216, coll. 2, ll. 32; prol, subscr: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc* Gr-Lat (Lat columnam exteriorem habet); desunt Act 1,1—2,27 Apoc 18,22—22,21. Scholz. max part cont. Vidi 6 Apr 1886.

(P 200) Romae Vat. Ottob. 298.

162. saec. XIV (al. XV), 17.1×12.1, membr, foll. 265, coll. 2, ll. 27; *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum versione Vulgata ad quam textus Graecus passim accommodatus est; saepissime transposita sunt vocabula; quod ad versus et syllabarum divisionem attinet Graeca textum Latinum sequuntur. Codex famam quandam inde lucratus est quod (fol. 105 v) notissimam istam interpolationem in locum 1 Ioh 5,7.8 habet nisi fallor iam ipso in codice scribendo ex Latinis versam. Scholz. max part cont. Burgessio episc. curante a. 1829 facs loci illius in usum cardinalis Wisemanni confectum apud Hornium exstat, *Introduction to the holy scriptures*, Lond. ed. 11 (a. 1863), vol. 4, p. 217. Vidi 6 Apr 1886.

(P 201) Romae Vat. Ottob. 325.

163. saec. XIV, 19.3×12.6, chart, foll. 215, col. 1, ll. 26; prol, capp-t: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Scholz. max part cont. Vidi 6 Apr 1886.

164. (Evv 390 P 203 Ap 71) Romae Vat. Ottob. 381: *Act Cath.*

Romae Vat. Ottob. 417.

165. saec. XVI (al. XIV), 21.4×14.7, chart, foll. 339, col. 1, ll. 21; foll. 49—72 *Cath;* ordo est Iac 1.2 Pet 1 Ioh Iud 2.3 Ioh; foll. 17—48 videntur esse lectiones ex Paul; insunt varia s. Ephraemi et aliorum patrum. Scholz. locc sell cont. Vidi 7 Apr 1886.

(P 204 Ap 22) Romae Vallicellian. B. 86.

166. saec. XII et XIII et XIV, 17.6×12.4, membr, foll. 258, col. 1, ll. 26.25; prol, capp, titl, *μαρτ*, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc;* — sive ut accuratius loquar: fol. praef saec. XVI Act 1,1—13; foll. 1—103: saec. XII: Act—Iud 24; foll. 104—191 saec. XIII: Iud 24—Col; foll. 192—228 saec. XII: 1 Thess—Phm; foll. 229—254 saec. XIV:

Apoc cum scholiis. Quae saec. XII sunt, scripsit Georgius Eliae filius; quae saec. XIII, Ioachim hieromonachus. Olim congregationis oratorii de urbe ex libris Achillis Statii qui bibliothecam Vallicellianam fundavit. Cf Blanchin. (ut Act 160) p. 535—538, et facs p. 527. Scholz. locc sell cont. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 25 Mart 1886.

167. (Evv 393 P 185) Romae Vallicellian. E. 22: *Act Cath.*

168. (P 205) Romae Vallicellian. F. 13.
saec. XIV, 23.7×16.3, chart, foll. 204, col. 1, ll. 40; prol, *μαρτ*, *ἀναγν*, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) et prol in Apoc; deest Act 1,1—7,23. Scholz. locc sell cont. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 28 Mart 1886.

169. (P 206) Romae Chisianus R. V. 29.
a. 1394, 29.3×21.9, membr, foll. 248, col. 1, ll. 21; prol, capp, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb). Manu Ioasaphi *ἀπὸ τῆσ ἁγίασ μονῆσ τῶν ὁδηγῶν* CPoli; syn et men scripsit Iohannes eodem scripturae genere usus. Scholz. locc sell cont. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 15 Apr 1886.

170. (Evv 394 P 186) Romae Vallicellian. F. 17: *Act Cath.*

171. (P 209) }
172. (P 210) } Olim Romae collegii Romani, uterque saec. XVI, in fol, chart: *Act Cath Paul.* Scholz. locc sell cont. Latebant anno 1886.

173. (P 211) Neapoli nation. II. Aa. 8.
saec. XI, 22.3×17.2, membr, foll. 245, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, capp, titl, lect, *ἀναγν*, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); mut; fin Heb saec. XVI. Scholz. locc sell cont. Tregelles. hoc numero lectt quasdam marginales ex Act 83 haustas significari putabat. Vidi 24 Apr 1886.

174. (P 212) Neapoli nation. II. Aa. 9.
saec. XV vel XVI, 21.8×14.2, chart, foll. 208, col. 1, ll. 27; prol, capp-t, lect, init, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb). Manu Nicolai presbyteri. Scholz. max part cont. Vidi 24 Apr 1886.

175. (P 216) Messinae universitatis 104.
saec. XII, 29.5×22.8, membr, foll. 241, coll. 2, ll. 25, *στίχ* in mg numer; prol, capp-t, *μαρτ*-t, *μαρτ*, lect, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb). In Calabria exaratus. Münter. perl, cf Birch. *Varr lectt... Evv*, Hauniae 1801, p. xciv sq. Vidi 3 Apr 1886.

176. (Evv 421 P 218) Olim Syracusanus: *Act Cath.* Latet.

177. (Evv 122 P 219) Lugdun. Batav. bibl. publ. Gr. 74 A: *Act Cath.*

178. (P 242 Ap 87) Cheltenhamensis 1461.
saec. XIV et XV (al. XI vel XII), 24.5×16.8, membr, foll. circ. 227, col. 1, ll. 24—30, manibus tribus exaratus; prol, capp-t in Paul, capp, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* desunt Act 1,1—4,24 5,2—16 6,2—7,2 7,16—8,10 8,38—9,13

9,26—39 10,9—22 10,43—13,1 23,32—24,24 28,23—Iac1,5 3,6—4,16 2 Pet3,10—1 Ioh1,1 3,13—4,2 Iud16—25 Rom14,23 (ubi 16,25 additur)—15,14 1Cor3,15—15,23 2Cor10,14—11,19 13,5—13 Eph1,1—2,14 5,29—6,24 Col1,24—26 2,4—7 2Thess1,1—3,5 Heb9,3—10,29 Apoc14,4—14 21,12—22,21. Anno1693 erat in domo professa Parisiensi Societatis Iesu ex dono R. P. De la Chaire; cf infra p.736, Evl366. Fuit Claromontanus, deinde Meermani 118, deinde Phillipsii, hodie Fenwickii. Scrivener. a. 1856 Apoc (m) cont, item ceteros libros cursim, *Aug.* p. lxxvi sq. Vidi 2 Nov 1883.

179. (P128 Ap82) Monaci reg. Gr. 211.
saec. XI (Delitzsch. XIII), 27×21.2, membr, foll. 227, col. 1, ll. 25; Eus-t, prol, capp, titl, lect, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); schol in Paul m ser; inest Ps-Doroth de 12 et 70. Olim Zomozerabi Bohemi. V. cl. Franciscus Delitzsch. Apoc cont, *Handschriftliche Funde* 2 (Lipsiae a. 1862), p. 45—48 cum facs. Vidi 24 Mart 1887.

180. (Evv431 P238) Olim Argentorati: *Act Cath;* bonae notae, cf WH *Intr.* § 212. Arendt. lectt varr in Act Cath Paul cum Scholzio communicavit. Periit a. 1870.

181. (Evv400 P220) Berol. reg. A. duodec. 10: *Act Cath.*

182. (P243) Patmius [Scr. 182=nobis 214].
saec. XII, in 8, membr: *Act Cath Paul.*

183—189. Bibliothecae monasteriorum Hierosolymitani sancti Sepulchri et sanctae Sabae et sanctae Crucis hodie in unum conlectae sunt in monasterio sancti Sepulchri. V. cl. Papadopulus Kerameus catalogum iam scripsit, mox spero sub auspiciis Patriarchae Nicodemi publici iuris faciet. Cf v. cl. I. Rendel. Harris. „The Library of the convent of the Holy Sepulchre at Jerusalem", *Haverford College Studies*, Haverfordiae in provincia Pennsylvania, 1889, num. 1, p. 1—17.

---

183. (P231) Hierosolymis s. Sepulchri 8. [Scr. 183=nobis 215.]
saec. XIV, in 8, membr: *Act Cath Paul.* Scholz. locc sell cont.

184. (P232 Ap85) Hierosolymis s. Sepulchri 9. [Scr. 184=nob. 216.]
saec. XIII, in 4, membr: *Act Cath Paul* cum comm, *Apoc* sine comm. Scholz. locc sell cont.

185. (P233) s. Sabae 1. [Scr. 185=nobis 217.]
saec. XI, in 12, membr: *Act Cath Paul.* Scholz. locc sell cont. Cf Scr. *Int.*[3] p. 552, adn. 1.

186. (Evv457 P234) s. Sabae 2: *Act Cath.* [Scr. 186=nobis 218.]

187. (Evv462 P235 Ap86) s. Sabae 10: *Act Cath.* [Scr. 187=nob. 194.]

188. (P236) s. Sabae 15. [Scr. 188=nobis 193.]
saec. XII, in 4, membr: *Act Cath Paul.* Scholz. locc sell cont.

189. (Evv 466 P 237 Ap 89) s. Sabae 20: *Act Cath.* [Scr. 189 = Act 91 ex incuria bis numeratus.]

190. (Evv 517 P 244 Ap 27) Oxonii aedis Christi, Wakii 34: *Act Cath.*

191. (P 245) Oxonii aedis Christi, Wakii 38.
saec. XI vel XII, 17.7 × 14, membr, foll. 306, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, capp, titl, syn, men, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum scholiis. Olim s. Sabae. CPoli in Angliam a. 1731 delatus. Walkerus a. 1732 cont. Vidi 10 Apr 1886.

192. (P 246) Oxonii aedis Christi, Wakii 37.
saec. XI, 20.7 × 15.3, membr, foll. 237, col. 1, ll. 22—24; prol et capp-t in Cath, capp, lect, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 21,6—23,31 1 Pet 5,10—14; saec. XIII vel XIV supplevit Michael quidam chartis Act 1,1—3,20 7,27—10,26 10,38—11,19 12,2—15,25; m al saec. XIII suppl Iac 1,1—16 membr; m al saec. XIII suppl Iud 18—25 Heb 13,20—25; cf supra, p. 397: $W^{f\ evv}$. Mangeius a. 1749 cont. Vidi Apr 1883.

Explicit Scholzii catalogus.

193. g^{scr}. (Evv 479 P 249) Wordsworthii: *Act Cath.* [Scr. 188.]

194. f^{scr}. (Evv 483 P 251) olim Pickeringii: *Act Cath.* [Scr. 187.]

195. k^{scr}. (Evv 489 P 252) Cantabr. coll. Trinitatis B. 10. 16: *Act Cath;* m ser suppl Act 7,48—60. [Scr. 224.]

196. (Evv 491 P 253) Londin. mus. Brit. Add. 11836: *Act Cath.* [Scr. 226.]

197. (Evv 496 P 254) Londin. mus. Brit. Add. 16184: *Act Cath.* [Scr. 227.]

198. (Evv 498 P 255 Ap 97) Londin. mus. Brit. Add. 17469: *Act Cath;* desunt Act 1,1—5,2 Iac 1,1—5,4 Iud. [Scr. 228.]

199. (Evv 506 P 256 Ap 26) Oxonii aedis Christi, Wakii 12: *Act Cath;* desunt Act 1,1—7,49 10,19—14,10 15,15—16,11 18,1—21,25 23,18—28,31 Iac 1,1—3,17. [Scr. 193.]

200. (Evv 522 P 257 Ap 98) Oxonii Bodl. Canon. Gr. 34: *Act Cath.* [Scr. 211.]

201. (Evv 536) Londin. Highgate Burd.-Coutts. II. 7: *Act;* deest Act 26,24—28,31. [Scr. 219.]

202. (Evv 547 P 258) Curzon. 71.6: *Act Cath.* [Scr. 215.]

203. Londin. mus. Brit. Add. 19392 a.
saec. XI, 24.5 × 19.6, membr, foll. 2, col. 1, ll. 17 comm 37—45: *Iac* 1,1—23. [Scr. 230.] Vidi 19 Iul 1883.

204. (P 260) Londin. mus. Brit. Add. 22734.
saec. XI, 29.8 × 23.4, membr, foll. 248, col. 1, ll. 20 etc comm 56 etc; prol, capp-t, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum comm Oec; desunt Act 4,15—32 (alia?) Eph 6,21—24 Heb 13,24.25. Olim

Ioh. Car. de Salviatis († 1553), deinde papae Pii VI. Vendidit v. cl. Lambros 26 Mart 1859. Vidi 21 Iul 1883.

205. (P 477 Ap 181) Londin. mus. Brit. Add. 28816. a. 1111, 29.8×21.2, membr, foll. 149, col. 1, ll. 32.33; prol, itin et mart Pauli, capp-t, capp, titl, *μαρτ*, lect, init, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* desunt Rom 16,3—6 1 Cor 16,15—24; m ser suppl Eph 5,3—6,17; insunt nonnulla de synodis, nonnulla isagogica; notabile est huic codici etiam inesse nomen Euthalii ut *ἐπισκόπου σουλκῆσ* f. 1 r et f. 54 v (cf supra, p. 154 adn. fin, item Evv 506). Manu Andreae monachi exaratus *εἰσ τὸ ὄροσ τοῦ πατρὸσ κυρίου μοναχοῦ* [corrige apud Scr.] *μελετίου τῆσ μυοπόλεωσ ἐν τῇ μονῇ τοῦ σωτῆροσ.* Vendidit Ivor B. Guest. 11 Nov 1871. Facs *Pal. soc.* pars 1—8, tab. 84. [Scr. 232.] Vidi 4 Aug 1883. [Scr. 194.]

206. (Evv 582 P 262 Ap 103) Ferrarae univ. 187.188 NA. 7: *Act Cath.*

207. (Evv 592 P 263) Mediolan. Ambr. Z. 34 sup: *Act Cath.* [Scr. 197.]

208. (Evv 615 P 264) Hierosol. s. Sepulchri 40: *Act Cath.*

209. (Evv 619 P 265) Hierosol. s. Sepulchri 45: *Act* (*λέξεισ*?) *Cath.*

210. (Evv 623 P 266) s. Sabae 52: *Cath.*

211. (Evv 624 P 267) s. Sabae 53: *Cath.*

212. (Evv 625 P 268) s. Sabae 54: *Cath.*

213. (Evv 656 P 269) Berol. reg. Gr. octav. 9: *Act Cath.* [Scr. 252.]

214. $a^{scr.}$ (P 270) Londin. Lambeth. 1182. saec. XIII (Scr. XII), 26.3×17.5, chart, foll. 397, col. 1, ll. 20; prol, itin Pauli, capp-t, capp, lect, syn, men, liturgica, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* Act 1,1—12,3 13,5—15 (?) 2 Ioh—Iud saec. XIV; bonae notae Act 5.13.(27).69 similis. Ex insula quadam Graeca a Carlylio in Angliam delatus (cf Evv 470). Scr. cont(a), *Aug.* p. lv. WH num. 110 huic codici adsignaverunt. [Scr. 182.] Vidi 26 Iul 1883.

215. $b^{scr.}$ (P 271) Londin. Lambeth. 1183. a. 1358, 25.5×17.5, chart, foll. 236, col. 1, ll. 27, folia pauca bibliopegus invertit; prol, itin Pauli, capp-t, capp, titl, lect, init, syn, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* desunt 1 Cor 11,7—27 1 Tim 4,1—5,8; m ser multa correxit. Manu Theophanis (corrige apud Scr. *θ̄σ̄ ἅγιοσ*). Scr. cont (b), *Aug.* p. lvii. [Scr. 183.] Vidi 26 Iul 1883.

216. $c^{scr.}$ (P 272) Constantinop. patriar. Hierosol. saec. XV, in 4, chart: *Act Cath Paul;* deest Act 7,52—8,25; bonae notae codex Act 214 affinis. Postquam Carlylius in Angliam secum detulerat factus Lambethanus 1184 (cf Evv 470) denique a. 1817 CPolin restitutus rediit (cf Evv 487). Scr. edidit conlationem a W. Sandersonio a. 1804 in usum Carlylii factam (Lambeth. 1255, 10—14), *Aug.* p. lviii. WH num. 112 huic codici adsignaverunt. [Scr. 184.] Vidi Lambeth. 1255 26 Iul 1883.

217. $d^{scr.}$ (P 273) Londin. Lambeth. 1185.
saec. XV (Scr. „XIV?"), 21.1×14.8, chart, foll. 209, col. 1, ll. 26.22.24etc, manibus pluribus; prol, capp-t, capp, lect, init, men, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 2,36—3,8 7,3—59 12,7—25 14,8—27 18,20—19,12 22,7—23,11 1Cor 8,12—9,18 2Cor 1,1—10 Eph 3,2—Phil 1,24 2Tim 4,12—Tit 1,6 Heb 7,19—9,12; man al iteravit 1Cor 5,11.12 2Cor 10,8—15. Carlylius in Angliam detulit. Scr. cont (d), *Aug.* p. lix. [Scr. 185.] Vidi 26 Iul 1883.

218. $e^{scr.}$ (P 274) Constantinop. patriarch. Hieros.
saec. XIV, in 4, chart: *Act Cath Paul.* Videtur fuisse Lambeth. 1181 (Scr. ipse incertus esse videtur quo ex codice e^{scr} fluxerit). In Angliam adlatus et iterum CPolin missus (cf Evv 487). Scr. edidit conlationem ad Act 1,1—27,12 a Ioh. Fentonio in usum Carlylii factam (Lambeth. 1255, 27—33). [Scr. 186.] Vidi Lambeth. 1255 26 Iul 1883.
f^{scr}: est Evv 483 Ac 194 P 251. g^{scr}: est Evv 479 Ac 193 P 249.
h^{scr}: est Evv 201 Ac 91 Ap 94.

219. $j^{scr.}$ Londin. mus. Brit. Burneii 48: vol. 2, foll. 230 r—244 v.
saec. XIV, 37.7×26.5, chart, foll. 15, col. 1, ll. 27 etc relicto spatio cui inscriberetur commentarius; prol, capp-t, capp, titl, lect, subscr, στίχ: *Cath* (inter quas Iud etiam: corrigendus Scr.); codex habet homil Chrys in Gal-Heb al manu. Scr. cont (j), *Aug.* p. lxiii. [Scr. 225.] Vidi 27 Apr 1883.
k^{scr}: est Evv 489 Ac 195 P 252. l^{scr}: est Ac 24 P 29.
m^{scr}: est Act 178 P 242 Ap 87. n^{scr}: est Ac 53 P 30.
o^{scr}: est Evv 440 Ac 211 P 221. p^{scr}: est Ac 61.

220. (P 275) Londin. mus. Brit. Add. 19388.
saec. XIV, 18.4×14.9, membr, foll. 94, col. 1, ll. 21; prol dupl, capp, titl, lect, subscr, vers, στίχ: *Paul* (Phm Heb) *Cath;* desunt Rom 1Cor 2Cor 1,1—11,25 Iac 4,4—5,4 1Pet 3,15—Iud. Simonides iste vendidit a. 1853. Bloomfield. cont. [Eadem manu ac Evv 502 scriptus? Ita fieret saec. XII.] Vidi 17 Iul 1883.

221. (P 276) Oxonii Bodl. Canon. Gr. 110.
saec. X, 19×13.5, membr, foll. 379, col. 1, ll. 18; prol, capp-t, capp, titl, pict, subscr et στίχ in Paul: *Act Cath Paul* (Phm Heb); foll. 378.379 homil Cyr. Coxius cont (cf Evv 105). [Scr. 212.] Vidi Feb 1883.

222. (P 277) Oxonii Bodl. Misc. 118.
saec. XIII, 23.2×17, membr, foll. 149, col. 1, ll. 29.30; prol, itin et mart Paul, capp, titl, lect, syn, men, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt 2Pet 2,15—3,18 3Ioh; m ser suppl Rom 16,17—1Cor 1,1—7. [Scr. 213.] Vidi 23 Feb 1883.

223. (P 278) Londin. Highgate Burdett.-Coutts. III. 1.
saec. XI vel XII, 28.7×21.8, membr, foll.359, col.1, ll.22; prol dupl, itin et mart Pauli, capp-t in Act, capp, titl, lect, syn, men, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* desunt 2Cor 1,1—3 Eph1,1—4 Heb1,1—6. Manu Antonii monachi τοῦ μαλεύχησ(?). [Scr. 220.] Vidi 18 Apr 1883.

224. (P 279) Londin. Burdett.-Coutts. III. 37.
saec. XIII (Scr. XII), 15.8×11.5, membr, foll.?, col. 1, ll. 20; lect, subscr, στίχ in Heb: *Act Cath Paul* (Phm Heb); Heb 10,15—11,7 suppl m rec chartis; textu haud vulgari. [Scr. 221.] Vidi 10 Iul 1883.

225. (P 280) Cheltenhamensis 7681.
a.1108 [sic], 31.2×22.8, membr, foll. 268, coll. 2, ll. 24; prol, itin et mart Pauli, ὑπόμνημα de Petro et Paulo, capp-t, (lect, init m ser), subscr, στίχ, pict: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Manu Callistri monachi. Anno 1554 erat Demetrii τοῦ ῥαδουκλάβου ἐκ τὰ βρανιανά. Olim Northii, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. [Scr.198.] Vidi 2 Nov 1883.

226. (P 281) Curzon. 79.14.
a. 1009, 26.2×20.5, membr, foll.?, col.1, ll.18—21; Ps-Doroth de 70 et 12; de patriarchatibus; subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Act 20,20—35. Ad fin: saec. XI, 25.5×18.9, membr, foll. 2, col. 1, ll.26: ex vita s. Sabae per Cyrillum Scythopolitanum, cf Ioh. Bapt. Cotelerius, *Eccl. Gr. mon.* vol.3 (Paris. 1686), p.278—286. Curzon. in monasterio s. Sabae a. 1834 emit. [Scr. 216.] Vidi Iul 1883.

227. (P 282) Curzon. 80.15.
saec.XII, 27×21.8, membr, foll.?, col.1, ll.12—30 comm 39—45; prol, subscr, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath* cum comm; m saec. XV suppl Act 14,2—17,22 2 Cor 5,13—6,6 8,22—9,6 Col1,1—9. Olim in monasterio Caracallae in monte Atho. [Scr. 217.] Vidi 21 Iul 1883.

228. (P 283) Curzon. 81.16.
saec. XIII, 33.9×22, membr, foll.?, coll. 2, ll. 31; prol, praed et mart Pauli, capp, titl, syn, men, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath.* Curzon. de monasterio Simopetrae a. 1837 in Angliam detulit. [Scr. 218.] Vidi 21 Iul 1883.

229. (P 248) Worliae in comitatu Somerset, Rosii.
saec. XIV, 19.6×14.3, membr, foll. 244, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, lect, syn, men, subscr, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath.* Olim Woodhousii 13. [Scr. 223.] Vidi 3 Aug 1883.

230. Escurial. *P* [Miller. R]. III. 4.
saec. XIII, in 4, membr: *Act Cath;* mut sub fin; igne laesus. [Scr. 202.]

231. Escurial. *T.* III. 12.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 237; men: *Act Cath.* [Scr. 203.]

232. Escurial. *X.* III. 3.
saec. XII, in fol, membr; men: *Act* cum scholiis in mg. [Scr. 204.]

233. (P 473) Escurial. X. III. 10.
saec. XII, in fol, membr, foll. 137: *Act Paul.* [Scr. 205.]

234. Escurial. Σ [Miller. S]. I. 5.
saec. XVI, in fol, chart: *Cath* cum comm.?

235. (Ap 125) Escurial. Ψ. III. 6.
saec. XI, in 4, membr, foll. 265: *Act Cath Apoc.* [Scr. 207.]

236. (Ap 126) Escurial. Ψ. III. 18.
saec. X, in 4, membr, foll. 239: *Act Cath Apoc* cum scholiis in mg. [Scr. 208.]

237. (P 475) Escurial. Ω. IV. 22: foll. 1—64.
saec. XV, in 4, chart, foll. 64: *Act Paul.* Foll. 65—145 pleraque theologica praebent. [Scr. 209.]

238. (P 479) Mutinae bibl. Estensis II. A. 13.
saec. XV, 10.3×8.2, membr, foll.?, col. 1, ll. 20. 21; lect, init, syn, men: *Act Cath Rom* 1,1—5 [numero sub Paul indignus]. [Scr. 195.] Vidi 13 Mart 1886.

239. (P 476) Mutinae bibl. Estensis II. C. 4.
saec. XI vel XII, 24.5×18.2, membr, foll.?, coll. 2, ll. 26; prol, itin et mart Pauli, capp, titl, syn, subscr, στίχ, vers: *Act Cath Paul* (Phm Heb); insunt chronologica Hipp, et sub fin multa theologica. [Scr. 196.] Vidi 13 Mart 1886.

240—244. Nisi fallor sequitur Coxius librorum (Act Paul Cath) ordinem sibi usitatum.

---

240. (P 284) Cahirae patriarchae Alexandrini 8.
saec. XIV, in 4, chart: *Paul Cath.* Coxius perl (cf Evv 601).

241. (P 285) Cahirae patriarchae Alexandrini 59.
saec. XI, in 4, membr: *Act Paul Cath.* Coxius perl. Codicem 54 eiusdem bibliothecae sine numero seposui donec exploraverint alii utrum recte inter codices biblici textus censeretur.

242. (P 286) Cahirae patriarchae Alexandrini 88.
saec. XI, in fol, membr: *Act Paul Cath;* praefixi sunt Psalmi. Coxius perl.

243. (P 287 Ap 102) s. Sabae 20.
saec. XI ineuntis, in 4 minori, membr: *Act Paul Cath Apoc.* Coxius perl. Fieri potest ut hic codex s. Sabae 20 nec non codex 35 iam inter Act 185—189 locum habuerint, descriptiones vero Coxii tantum a Scholzianis discrepant ut locum proprium ad interim saltem sibi vindicent.

244. (P 288) s. Sabae 35.
saec. XI, in 4, membr: *Act Paul Cath.* Coxius perl.

245. (P 289) Vindob. caes. Gr. theol. 141.
saec. XII, 25.8×17.2, chart, foll. 153, col. 1, ll. 39, txt rubr, omnia compendiis scripta; prol, capp-t: *1.2.3 Ioh Iud Rom 1.2 Cor Gal* cum comm; m rec suppl nonnulla. Olim Ioh. Sambuci. Vidi 16 Mart 1887.

246. (P 297) Vindob. caes. Gr. theol. 150.
saec. XIV, 25.8×17.3, chart, foll. 331, col. 1, ll. 48; prol, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl. Ioh. Sambucus Patavii emit. Vidi 16 Mart 1887.

247. (Evv 480 P 250) Mettis bibl. publ. 4: *Act Cath.*

248. (P 298) Berolini reg. MS. Gr. quart. 57.
saec. XIII, 22×15, chart, foll. ?, col. 1, ll. 24; prol, capp-t: *Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Heb 7,9—13,25. Vidi a. 1882.1887.

249. Paris. nat. Suppl. Gr. 906.
saec. XII, 20.8×14.5, membr, foll. 48, col. 1, ll. 20 mut: *Act Iac.* Vidi 13 Oct 1885.

250. (P 299 Ap 121) Paris. nat. Coislin. 224.
saec. XI, 25.4×20.2, membr, foll. 378, col. 1, ll. 20 etc comm 45 etc; Euthalii apparatus: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc.* Cf Mtf. *Bib. Coisl.* p. 274—279. Martin. p. 126: num. 264. Vidi 5 Oct 1885.

251. (P 301 Ap 122) Athenis nat. theol. 217.
saec. XIV, 25.7×17, chart, foll. 453, col. 1, ll. 42; prol, capp-t, capp, mart: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl *Apoc* cum comm Andr [Areth]. Vidi 23 Iul 1886.

252. (P 302) Berolin. reg. MS. Gr. quart. 40.
saec. XI, 27.3×22, membr, foll. 222, coll. 2, ll. 26; prol, capp-t, lect, subscr, στίχ: *Act Paul* (Heb Tim) *Cath.* Facs apud Wattenbach. *Schriftt. z. Gesch. der gr. Schr.* Berol. 1876, tab. 13. Vidi Mart 1887.

253. (Evv 664 P 303 Ap 106) Zittaviae bibl. urbis A. 1.

254. (Evv 676 P 304) Cheltenham. 1284: *Act Cath.*

255. (Evv 680 P 305 Ap 107) Cheltenham. 7682: *Act Cath.*

256. (Evv 699 P 306 Ap 108) Londin. mus. Brit. Add. 28815: *Act Cath.*

257. (Evv 712 P 307) Wisbechiae Peckoveri 20: *Act Cath;* deest Iud 12—25.

258. (Evv 720 P 308) Vindob. caes. Gr. theol. 79.80: *Cath.*

259. (Evv 743 Ap 109) Paris. nat. Suppl. Gr. 159: *1.2.3 Ioh.*

260. (Evv 757 P 309 Ap 110) Athenis nat. theol. 12: *Act Cath.*

261. (Evv 767 P 310) Athenis nat. theol. 22: *Act Cath.*

262. (Evv 794 P 311) Athenis nat. (118): *Act Cath.*

263. (Evv 796 P 312) Athenis nat. (767): *Act Cath;* deest 2 Pet 3,14 —1 Ioh 2,6.

264. (Evv 801 P 313) Athenis nat.: *Act Cath.*

265. (Evv 808 P 314 Ap 112) Athenis Mamoukae: *Act Cath.*

266. (Evv 823 P 315) Berolin. reg. Gr. octav. 13: *Act Cath.*
267. (Evv 824 P 316 Ap 113) Cryptoferratae Α'. α'. 1: *Act Cath.*
268. (Evv 886 P 317 Ap 115) Romae Vat. Reg. Gr. 6: *Act.*
269. (Evv 901 P 319) Upsalae univ. 12: *Act Cath.*
270. (Evv 922 P 320 Ap 116) Athous s. Gregorii 3: *Act Cath.*
271. (Evv 927 P 321) Athous s. Dionysii 8: *Act Cath.*
272. (Evv 935 P 322) Athous s. Dionysii 27: *Act Cath.*
273. (Evv 941 P 323) Athous s. Dionysii 33: *Act* (*Cath*?).
274. (Evv 945 P 324) Athous s. Dionysii 37: *Act Cath.*
275. (Evv 956) Athous s. Dionysii 314: *Act* (nonnisi foll. 5).
276. (Evv 959 P 325) Athous s. Dionysii 317: *Act Cath.*
277. (Evv 986 P 326 Ap 117) Athous Esphigmeni 186: *Act Cath.*
278. (Evv 996 P 327) Athous Iberorum 28: *Act Cath.*
279. (Evv 997 P 328) Athous Iberorum 29: *Act Cath.*
280. (Evv 999 P 329) Athous Iberorum 31: *Act Cath.*
281. (Evv 1003 P 330) Athous Iberorum 52: *Act Cath.*
282. (Evv 1040 P 331) Athous Caracallae 121: *Act* (*Cath*?)
283. (Evv 1058 P 332) Athous Cutlumusii 90a: *Act Cath.*
284. (Evv 1072 P 333 Ap 118) Athous Laurae: *Act Cath.*
285. (Evv 1073) Athous Laurae: *Act.*
286. (Evv 1075 P 334 Ap 119) Athous Laurae: *Act Cath.*
287. (Evv 1094 P 335 Ap 120) Athous Panteleemonis XXIX: *Act Cath.*
288. (Evv 1149 P 336) Chalcide scholae 133: *Act Cath.*
289. (Evv 1240 P 337) Sinaiticus 259: *Act Cath.*
290. (Evv 1241 P 338) Sinaiticus 260: *Act Cath.*
291. (Evv 1242 P 339) Sinaiticus 261: *Act Cath.*
292. (Evv 1243 P 340) Sinaiticus 262: *Act Cath.*
293. (Evv 1244 P 341) Sinaiticus 263: *Act Cath.*
294. (Evv 1245 P 342) Sinaiticus 264: *Act Cath.*
295. (Evv 1246 P 343) Sinaiticus 265: *Act Cath.*
296. (Evv 1247 P 344) Sinaiticus 266: *Act Cath.*
297. (Evv 1248 P 345) Sinaiticus 267: *Act Cath.*
298. (Evv 1249 P 346) Sinaiticus 268: *Act Cath.*
299. (Evv 1250 P 347) Sinaiticus 269: *Act Cath.*
300. (Evv 1251 P 348) Sinaiticus 270: *Act Cath.*
301. (P 259 Ap 102) Paris. nat. Armen. 9.

saec. XI, 28.9 × 22.7, membr, foll. 323, coll. 2 (3 cum mg Ital), ll. 36; prol, itin Pauli, capp-t, lect, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc;* deest Apoc 19,16—22,21. Nerses episcopus Tarsensis (a. 1153—1198) videtur versionem Armeniacam addidisse; manus recens versionem Italicam addidit in Cath Paul Apoc. Martin. p. 123: num. 240. Vidi 3 Sept 1885.

302. (P 260) Berol. reg. Gr. quart. 43.
saec. XIV, 24.3 × 17.5, membr, foll. 116, col. 1, ll. 39, optime exaratus; prol, capp, titl, lect, syn, men, subscr, στίχ. περ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); praemittuntur Psalmi. Manu Iosephi. V. cl. Brugsch. Cahira Berolinum detulit. Facs Wattenb. (cf Ac 252) tab. 18. Vidi Mart 1887.

303. (P 261) Berol. reg. (Hamilton. 244 [625]).
a. 1090 (?), 15 × 11, membr, foll. 330, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, (capp, titl, lect?), syn, men, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Tit Heb Phm); insunt nonnulla de pascha et nonnulla Maximi. Olim Lilii Bartholomei Tybernii (?). [Scr. 248.] Vidi Mart 1887.

304. (P 292) Athenis nat. theol. 70.
saec. XI vel XII, 16.1 × 12.2, membr, foll. 321, col. 1, ll. 19; prol, capp-t, capp, titl, lect, (init, syn, men scripsit Polycarpus hieromonachus saec. XV vel XVI), subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum schol in mg; pagg. 1—16 prorsus mutilae; deest Iud 17—25. Manu Cosmae βασιληκοῦ κληρικοῦ κουβουκλισίου καὶ ψάλτου τῆσ μεγάλησ ἐκκλησίασ (de titulo κουβουκλείσιοσ cf Du Cange, *Gloss. Graec.* et *Concil. Nicaen.* II. act. 1). Ex dono Nicolai G. Νικοκλέουσ a. 1870. Vidi 1 Iul 1886.

305. (P 295) Athenis nat. theol. 71.
saec. XV, 18.2 × 12.4, membr, foll. 273, col. 1, ll. 21; prol dupl (Euth et Theod), itin et praedic et mart Pauli, capp-t, capp, titl, μαρτ, lect, init, ἀναγν (continuo), syn, men, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* Rom 16,25—27 post 14,23; lectiones videtur habere haud vulgares. Olim τοῦ ῥουσάνου. Vidi 2 Iul 1886.

306. (P 296) Athenis nat. theol. 72.
a. 1364, 21.5 × 13.7, chart, foll. 250, col. 1, ll. 23, prol (et Theod), itin et mart Pauli, capp-t, lect, init, (syn, men m ser), men mut, subscr, μαρτ, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* mut hic illic esse videtur. Scriptus manu Constantini τοῦ ἀλεξοπούλου iussu ῥετιοντίνου πατρικίου τῆ κλήσει ἄζυγοσ τὲ καὶ ἱερομονάχου τοῦ βαρλαάμ. De novo religatus manu Nicolai υἱοῦ παπὰ μϊχαὴλ τοῦ ἁγϊομνήτη a. 1464. Vidi 2 Iul 1886.

307. (P 469 Ap 105) Athenis nat. (43).
saec. XII, 23.9 × 21.7, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 22; prol, capp-t, (capp, titl in Apoc), μαρτ, lect, στίχ (Apoc $\overline{\alpha\upsilon}$): *Act Cath Paul* (Phm Heb) Apoc; m rec suppl Apoc 21,27—22,21; insunt nonnulla de scripturis et epitome fidei. Olim *Μεγ. πυλῶν.* Vidi 13 Aug 1886.

308. (P 420) Athenis nat. (45).
a. 1295, 24 × 16.2, chart, foll. ?, col. 1, ll. 29; prol, capp, titl, lect, init, ἀναγν, syn, (syn et liturg m al), subscr: *Act Paul* (Heb Tim) *Cath;* m ser suppl Act 1,16—7,2 1 Cor 14,26—2 Cor 10,11. Olim *Μεγ. πυλῶν.* Vidi 17 Aug 1886.

309. (P 300 Ap 124) Athenis nat. (64).
saec. XII, 22.8 × ?, membr, foll. 327, col. 1, ll. 22; prol (Euthalii apparatus uberr), capp-t, μαρτ-t, capp, titl, lect (mus rubr in lectt), init, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc;* deest Apoc 18,22—22,21; f. 134 r *πίναξ* habet ordinem Paul Cath Apoc. Olim *Μεγ. πυλῶν.* Vidi 13 Aug 1886.

310. Athenis nat. (66).
saec. XI, 24.6 × 17.6, membr, foll. 294 (Act Cath foll. 1—87), col. 1, ll. 25, prol, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ: Act Cath* cum scholiis in mg; m ser suppl Act 1,1—5,23; deest Act 8,14—33; foll. 87— fin Chrys hom in Act. Vidi 8 Iun 1886.

311. (P 419) Athenis nat. (221).
saec. XV, 14.8 × 11.2, membr, foll.?, col. 1, ll. 30; prol, mart Pauli, capp-t, capp, titl, lect, syn, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) cum scholiis paucis; inest Ps-Doroth de 12; 1 Ioh 5,7 ad vocabulum *τρεῖσ* habet in mg schol *τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτὸσ ἑαυτοῦ.* Vidi 29 Iul 1886.

312. (P 421) Athenis nat.
saec. XIV, 24.5 × 15.7, chart, foll. 356, col. 1, ll. 21; prol, lect, init, *ἀναγν*, (syn, men saec. XVI): *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* m saec. XVI suppl Act 1,1—8,33 10,28—11,20 13,22—43 1 Cor 6,3—13,11 Iud 21 —25. Vidi 8 Iun 1886.

313. (P 422) Athenis nat.
saec. XIV, 29.5 × 21.3, membr, foll. 220, coll. 2, ll. 25, lect, init, subscr, *στίχ: Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* deest Act 1,1—7,35. Vidi 23 Iul 1886.

314. Zacynthi in insula.
a. 1580: *Act.* Est numerus *ι* in libro Nicolai *Κατράμη*, archiepiscopi Zacynthi, *Φιλολογικὰ ἀνάλεκτα*, p. 160. Hac occasione moneatur lector de alio codice *Act*, num. *κδ'* in eodem libro, p. 167, quem „veterem" praedicat Catrames.

315. (P 474) Petrop. caes. Porfirianus.
a. 1301, Euth plen: *Act Paul.* Est scriptura recentior in codice P^{act}, cf supra, p. 417.

316. Matriti reg. O. 78.
saec. XI, in 4, membr, foll. 62: Thphyl in Act Cath. Nescio an textus integer sit, plerumque vero datur textus integer in codicibus cum Thphyl comm.

317. (P 423) Cryptae Ferratae *Α. β'.* 1.
saec. X, 23 × 18, membr, foll. 139, coll. 2, ll. 25; Euthalii apparatus uberr, prol, capp-t, capp, titl, lect plen in txt, subscr, *στίχ* (*στίχ* hic illic in mg): *1.2.3 Ioh Iud Paul* (Heb Tim); desunt 2 Tim 4,8—Phm.

Prologo in Paul nomen *εὐθαλίου ἐπισκόπου σοῦλκησ* inest cf supra, p. 154 adn et Evv 506 et Act 205. [Scr. 243.] Vidi 18 Apr 1886.

318. (P 424) Cryptoferratae *Α'. β'.* 3.
saec. XI vel XII, 26×17, membr, foll. 172, coll. 2, ll. 29; prol, itin Pauli, lect, init, syn, men, subscr, *στίχ: Act Cath* (Iac Iud 1.2 Pe 1.2.3 Ioh) *Paul* (Phm Heb). [Scr. 244.] Vidi 18 Apr 1886.

319. (P 425) Cryptoferratae *Α'. β'.* 6.
saec. XI, 23×17, membr, foll. 193, col. 1, ll. 26; prol in Paul; lect in txt, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Heb Tim); deest Tit 1,2—Phm. Cryptoferratae scriptus. [Scr. 245.] Vidi 18 Apr 1886.

320. (P 426) Messinae univ. 40.
saec. XIII, 34×26, chart, foll. 224, col. 1, ll. 28; prol: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 1,1—8,2 Heb 8,2—13,25; Cath et Paul comm habent. [Scr. 241.] Vidi 3 Maii 1886.

321. (P 427) Romae Casanatensis G. II. 6.
saec. XV vel XVI, 33×23.2, chart, foll. ?, col. 1, ll. 30, textus rubr; prol in Paul, subscr, vers, *στίχ: Cath Paul* (Heb Tim) cum cat; (deestne Iac 1,1—18?). [Scr. 261.] Vidi 5 Apr 1886.

322. Athous Iberorum 639.
saec. XV, in 8, chart, mut fin: *Evl Act.* Cf Evl 684.

323. (P 429 Ap 127) Lesbi monasterii *τοῦ Λείμωνοσ* 55.
saec. IX vel X, in 4, membr, foll. 204; prol, subscr, *στίχ: Act Paul* (Phm Heb) *Cath Apoc;* foll. 1—24 suppl m saec. XVI. *Ἀρσαβήρ* mus rubr in Act addidit. V. cl. Papadopulus Kerameus perl, *Μαυρογορδατεῖοσ βιβλιοθήκη;* CPoli 1885, p. 62.

324. Hierosolymis s. Crucis 1. | monachi. Coxius perl.
saec. X exeunt, in 4, membr: *Act Cath* cum cat. Manu Cosmae

325. Romae Vatic. Gr. 652.
saec. XIV, 28.2×19, chart, foll. 105, col. 1; lect: *Act Cath* cum comm Thphyl. Burgon. perl. [Scr. 239.] Vidi 29 Mart 1886.

326. (P 430) Romae Vatic. Gr. 1208.
saec. XII, 28.1×19.9, membr, foll. 395, col. 1, ll. 19, scriptura aurea; capp-t, capp, titl, pict: *Act Cath Paul* (Heb Tim). Fertur fuisse Carlottae reginae Hieros. Cypr. Armen. quae Romae a. 1487 mortua est. Facs *Pal. soc.* 9,131. [Scr. 246.] Vidi 30 Mart 1886.

327. Romae Vatic. Gr. 1227: foll. 256—305.
saec. XV, 32.1×22, chart, foll. 50, col. 1, ll. 28: *1.2.3 Ioh Iud* cum comm Thphyl. Vidi 30 Mart 1886.

328. (P 431) Romae Vatic. Gr. 1971.
saec. X, 17.2×13.3, membr, foll. 247, coll. 2, ll. 31; Euth plen, prol, capp-t, *μαρτ*-t, lect, *ἀναγν*, men, subscr plen, *στίχ: Act Cath Paul* (Heb Tim) cum scholl paucis. [Scr. Paul 319.] Vidi 2 Apr 1886.

329. (P 432) Romae Vatic. Gr. 2099.
saec. XI (al X), 18.4×15.2, membr, foll. 125, col. 1, ll. 21; Euth prol, capp, titl, lect, subscr: *Paul* (?) *Cath*. In Occidente scriptus. [Scr. 256.] Vidi 2 Apr 1886.

330. (P 433) Romae Vatic. Palat. 38.
saec. XI vel XII, 22.2×15.5, membr, foll. 351, col. 1, ll. 24; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Hebr). Berriman. perl. [Scr. 247.] Vidi 7 Apr 1886.

331. (P 145) Romae Vatic. Reg. Gr. 76: **Iac 1.2 Pet.**
Paris. nat. Gr. 109.110.108.111: **Paul.**
saec. XV, 17.7×12.1, membr, foll. 308, col. 1, ll. 14; prol, itin Paul, capp-t, capp, (non titl): *Iac 1Pet 2Pet* 1,1—3,16 *Paul* (Phm Heb); desunt Gal Eph; 2 Cor 13,1—13 m ser a. 1511. Manu Georgii Hermonymi. Conferendus est Act 116 qui eodem antitypo usus esse videtur. Quaerendi sunt fasciculi ϛ'—ϑ' (2 Pet—Iud 25) et κζ'—λα' 2 Cor 13,1—Eph 6,24) ex hoc codice. Videtur praeterea Paul 350 ex eodem fonte fluxisse. Par. 109.110.111 olim Paul 146.147.148 numerabantur. Parisiensia cursim cont Scholz. Gebhardt. Vat. Reg. 76 anno 1882 perl. Vidi 5 Apr 1886 et Apr 1885.

332. (P 434 Ap 128) Venet. s. Marc. II. 114.
a. 1069, 30.6×24.3, membr, foll. 286, coll. 2, ll. 22.23; prol, itin et mart Pauli, capp, titl, lect, init, ἀναγν, (syn, men saec. XIV) subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc*. Manu Sabae monachi. Vidi 4 Mart 1886.

333. (P 435) Edinburgi v. cl. Makellari.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 147, col. 1, (14×9), ll. ?: *Act Cath Paul* (Phm Heb). V. cl. W. M. Lindsay. inspexit et amicissime me de codice certiorem fecit.

334. (P 436) Lincopiensis [Linköping] dioeceseos biblioth., Benzel. 35.
saec. X, in 4, membr, foll. 244, col. ?, ll. ?; lect: *Act Cath Paul* (Heb Tim); deest 2 Thess 3,7—Hebr 1,5. Olim Erici Benzelii archiep. Upsal. († 1743).

335. (P 437 Ap 129) Upsalae univ. Gr. 11.
saec. XI, 16.5×12, membr, foll. 182, col. 1, ll. 31—35; prol, capp-t: *Act Cath Paul Apoc;* desunt Act 1,1—9,33. Ex testamento professoris I. Bjornsthalii (Björnsthôl). [Scr. 236.]

336. 337. 338. 339. Athous Batopedii { 41 201 203 210 }: *Act.*

340. 341. 342. 343. Athous Batopedii { 259 328 380 419 }: *Act.*

De codicibus Athois cf supra, p. 593.594: Evv 905—1140. Non dubito quin nonnulli horum etiam Paul et Apoc contineant.

344. (P 438) Athous Dionysii 68.
saec. XIII, in 8, membr; syn, men: *Act Epp.*

345. Athous Dionysii 75.
a. 1376; in fol, membr; lect, (syn, men saec. XVII): *Act.* *Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ ἰωάσαφ πόνοσ;* de librario Ioasapho cf supra, p. 544: Evv 480; p. 636: Ac 169: p. 651 sub Ac 385.

346. (P 439) Athous Dionysii 382.
a. 1660, in fol, chart; prol: *Act Epp;* ad fin *λόγοι* Greg Thess a. 1665. Manu *Γαλακτίωνοσ.*

347. (P 440) Athous Docheiarii 38.
saec. XIV, in 8, membr; syn, men: *Act Epp.*

348. (P 441) Athous Docheiarii 48.
saec. XIV, in 8, membr; prol, capp-t: *Act Epp.*

349. (P 442) Athous Docheiarii 136.
a. 1702, in 4, chart: *Act Epp.* Manu Theocleti.

350. (P 443) Athous Docheiarii 139.
saec. XV, in 8, chart; syn, men: *Act Epp.*

351. (P 444) Athous Docheiarii 147.
saec. XIV, in 8, chart, mut sub fin; syn, men: *Act Epp.*

352. (P 445) Athous Esphigmeni 63.
saec. XIII, in 8, membr: *Act Epp* cum comm in mg.

353. (P 446) Athous Esphigmeni 64.
saec. XIII, in 8, membr; pict: *Act Epp.*

354. (P 447) Athous Esphigmeni 65.
saec. XIV, in 8, membr: *Act Epp.*

355. (P 48) Athous Esphigmeni 66.
saec. XII, in 8, membr: *Act Epp.*

356. (P 449) Athous Esphigmeni 67.
saec. XIII, in 16, membr; syn, men: *Act Epp.*

357. (P 450) Athous Esphigmeni 68.
saec. XII, in 16, membr: *Act Epp.*

358. (P 451) Athous Iberorum 24.
saec. XIV, in 4, membr, foll. 361; pict 20: *Act Epp.*

359. (P 452 Ap 130) Athous Iberorum 25.
saec. XI, in 4, membr, foll. 319: *Act Epp Apoc.*

360. (P 453) Athous Iberorum 37.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 209; syn men: *Act Epp.*

361. (P 454) Athous Iberorum 57.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 181: *Act Epp.*

362. (P 455 Ap 131) Athous Iberorum 60.
saec. XIII, in 8, membr: *Act Epp.* Ad finem saec. XIV, chart; prol: *Apoc.*

Athous Iberorum 642.

363. saec. XV, in 8, chart: *Act. Κανὼν πανηγυρικὸς τοῦ μανουὴλ σαβίου τοῦ χάνδακος πρωτοψάλτου.* De codice Iberorum 639 quaerendum an habeat Act.

Athous Iberorum 643.

364. a. 1520, in 8, chart; prol, syn, men: *Act.*

Athous Iberorum 648.

365. saec. XIV, in 4, chart, mut sub init: *Act Cath* cum comm; desunt ut videtur Iac et 1 Pe.

(P 456) Athous Constamoniti 108.

366. saec. XIII, in 16, membr: *Cath Paul.*

Athous Cutlumusii 16.

367. saec. XII, in 4, membr, foll. 145 (in codice 299), col. 1: *Act Cath* cum comm Theodoreti (?).

(P 457) Athous Cutlumusii 57.

368. saec. XIV, in 16, membr, foll. 55, mut init et fin; prol: *Epp.*

(P 458) Athous Cutlumusii 80.

369. a. 1262, in 8, membr, foll. 179; mut sub init: *Act Epp.* Manu Iohannicii.

(P 459) Athous Cutlumusii 81.

370. saec. XIII, in 8, membr, foll. 228: *Act Epp.*

(P 460) Athous Cutlumusii 82.

371. saec. XIV, in 8, membr, foll. 145: *Act Epp;* epp habent scholl. Manu Nicolai *τοῦ γαλησιώτου.* Foll. 1—8 saec. XV, chart: *βιβλίον ἀρσενίου δομεστικοῦ.* Ad fin foll. 2: saec. XII, membr: Genesis.

(P 461) Athous Cutlumusii 83.

372. saec. XIII, in 8, membr, foll. 329: *Act Epp.*

(P 462) Athous Cutlumusii 275.

373. saec. XVI, in 4, chart, coll. 2, mut sub init: *Act Epp.*

(P 463 Ap 132) Athous Pauli 2.

374. saec. IX, 21.5 × 18.9, membr, col. 1, ll. 21 comm 48; capp, titl: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc* cum scholl; desunt nonnulla m pr e. g. Act 1,1—6,5 10,46—12,14 (?)—13,11 Rom 8,11—20. Manu Mariae Armeniae reginae? Ad init vita And Caes. Vidi 28 Aug 1886.

(P 464) Athous Protati 32.

375. saec. XIV, in 4, membr; prol, praedic et mart Pauli, capp-t, syn, men: *Act Epp.*

(P 465) Athous Simopetrae 42.

376. saec. XIII, in 16, membr; mut init fin: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Vidi 29 Aug 1886.

(P 466) Athous Stauronicetae 52.

377. saec. XIII, in 4, membr: *Act Epp.*

(P 467) Athous Philothei 38.

378. saec. XIII, in 8, membr, syn, men: *Act Epp*. De codice Philothei 6 quaerendum an habeat Act.

(P 468) Athous Philothei 76.

379. a. 1577, in 8, chart: *Act Epp*. Manibus Maximi et Gabrielis in monasterio Philothei scriptus.

Beratinus archiepiscopi.

380. a. 1158, 22×16, membr, foll. 98, col. 1, ll. 17: *Act* cum scholl. Batiffolius perl, cf supra, p. 444.445.

(P 352) Cahirae patriarchae Alexandrini 942.

381. saec. XI, membr, coll. 2, mut init: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Gardthausen. perl.

(P 353) Chalcide in monasterio Trinitatis 16.

382. saec. ?: *Act Cath Paul* (Heb Tim).

(P 354) Chalcide scholae 9.

383. saec. ?: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath*.

(P 355 Ap 133) Chalcide scholae 26.

384. saec. X, 31.3×23, membr, col. 1, ll. 26; prol, capp-t: *Act Cath Apoc Paul* (Phm Heb) cum scholl uncc. Vidi 3 Sept 1886.

(P 356) Chalcide scholae 33.

385. saec. XI vel XII, membr, col. 1: *Act Cath Paul* (Phm Heb); cum scholl; Act valde mut; inest prol in Apoc. Vidi 3 Sept 1886.

Quid codici 34 insit, nescio; scriptus est a. 1371 manu Ioasaphi.

(P 357 Ap 134) Chalcide scholae 96.

386. saec. XII, membr, col. 1: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc*. Vidi 3 Sept 1886.

(P 358) Patmius monasterii s. Iohannis 14.

387. a. 1215, in 4, membr, foll. 251; prol, itin et mart Pauli, chronol Hipp: *Act Cath Paul*.

(P 359) Patmius monasterii s. Iohannis 15.

388. saec. XI, in fol, membr, foll. 357; prol, μαρτ-t, capp-t, capp, μαρτ, vers: *Act Cath Paul* cum scholl.

(P 360) Patmius monasterii s. Iohannis 16.

389. saec. X, in fol, membr, foll. 197; prol, μαρτ-t, capp, lect, μαρτ, στίχ: *Act Cath Paul* cum comm; desunt foll. 2 ex Act.

(P 361) Patmius monasterii s. Iohannis 263: foll. 1—119.

390. saec. X, in 8, membr, foll. 119 (276 in cod): *Act Cath 2Cor Eph Phil Col 1.2Thess 1.2Tim Tit* cum comm; propter textum litt uncc ut vdtr exaratum codicibus uncialibus adsociassem nisi prius perlustrare voluissem. Foll. 120—276 theologica et philosophica.

(P 362) Thessalonicae gymnasii Graeci 12.

391. saec. XII, 24.6×17.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 23; prol, capp-t,

lect, syn, men: *Act Cath Paul* (Heb Tim); scholl pauca; fol. 1 Act est saec. XVII. Vidi 21 Aug 1886.

392. (P 363) Thessalonicae gymnasii Graeci 15.
saec. XIV, 17.7×13.4, membr, foll.?, col. 1, ll. 22; prol, capp, titl, lect, syn, men, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath.* Vidi 21 Aug 1886.

393. (P 364) Thessalonicae gymnasii Graeci 16.
saec. XI, 21.8×15.8, membr, foll.?, coll. 2, ll. 31; prol, mart Pauli, capp-t, μαρτ-t, subscr Euseb Pamphili, στίχ, στίχ in mg: *Act Cath Paul* (Heb Tim); deest Tit 1,3—fin (et Phm?). Habet Euthalium ἐπισχ. σουλχησ (cf Act 317). In Calabria scriptus, deinde in Bulgaria servabatur, ubi Bulgarus multa erasit. Vidi 21 Aug 1886.

394. (P 365) Sinaiticus 274.
saec. X, 23.5×17, membr, foll.?, col.?, ll.?; prol, catal libb habet Hebr Tim, capp-t, (syn, men m ser): *Act Cath Paul* (Phm Heb vid).

395. (P 366) Sinaiticus 275.
saec. XI, 21×16, membr; pict: *Act Cath Paul* (Phm Heb).

396. Sinaiticus 276: *Act.* 397. Sinaiticus 277: *Act.*

398. Sinaiticus 278: *Act.*

399. (P 367 Ap 135) Sinaiticus 279.
saec. XV, chart; prol: *Act* cum scholl *Epp Apoc* 1,1—13,8.

400. (P 368) Sinaiticus 280.
saec. XIV (?), 18.5×11, chart, foll. circ. 312; prol: *Act Cath Paul* (Heb Tim vid).

401. Sinaiticus 281: *Act* (?). 402. Sinaiticus 282: *Act* (?).

403. (P 369) Sinaiticus 283.
saec. X, 17×12, membr; prol, capp-t, pict: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desuntne Phil—2 Thess?

404. Sinaiticus 284: *Act.* 405. Sinaiticus 285: *Act.*

406. 407. 408. 409. Sinaiticus {287, 288, 289, 290}: *Act* (?).

410. 411. 412. Sinaiticus {291, 292, 293}: *Act* (?).

413. (P 370) Sinaiticus 300.
saec. XVI, 18×13, chart, foll. circ. 128: *1.2 Pet 1.2.3 Ioh Paul* (Heb Tim?)

414. Sinaiticus 301: *Act* (?).

415. (P 247) Paris. s. Genovefae A. o. 35.
saec. XV (al XIV), 17.7×12, membr, foll. 132, col. 1, ll. 24: *Paul* (Phm Heb) *Cath.* [Scr. 210]. Vidi 20 Aug 1884.

416. Venetiis s. Marci II. 61: foll. 200—296.
saec. XVI, 19.9×14.4, chart, foll. 97 (302), col. 1, ll. 19: *Act.* Vidi 6 Mart 1886.

3.

EPISTULAE PAULINAE.

1. (Evv 1 Ac 1) Basil. univ. A.N.IV.2: (Phm Heb).

2. (Ac 2) Basil. univ. A.N.IV.4: (Phm Heb).

3. (Evv 3 Ac 3) Vindob. caes. Suppl. Gr. 52: (Phm Heb).

4. (Ac 4) Basil. univ. A.N.IV.5: (Phm Heb).

5. (Evv 5 Ac 5) Paris. nat. Gr. 106: (Eph Col Phil 1.2 Thess Heb). V. cl. Hort., *Journal of philology*, Cantabr. 1871, vol. 3, p. 70, adn. 2, codicem hunc codicibus minusce Paul melioribus adnumerat. VanSittart. Heb cont (exstant Cantabrigiae in quattuor ex Paulinis quae dicuntur epistulis conlationes quas confecit v. ill. Aug. Art. VanSittart. olim Cantabrigiensis).

6. (Evv 6 Ac 6): Paris. nat. 112: (Phm Heb). VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb cont.

7. Basil. univ. A.N.III.11.
saec. XI, 29×21.3, membr, foll. 387, col. 1, ll. m pr 28—32, manus aliae 42—51, manibus quattuor exaratus — (A) saec. XI, foll. 1—228, — (B) saec. XI, foll. 236—291. 311—387, — (C) saec. XI, foll. 229—236, — (D) saec. XIII, foll. 292—310; prol, itin et mart Pauli, capp-t, subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) cum comm; (A) Rom 1.2 Cor, (B) Gal 3,14—Col 4,13 1 Tim 1,1—Heb 12,18, (C) Gal 1,1—3,14, (D) Col 4,14—capp-t 1 Tim. Olim Dominicanorum Basiliensium. Polanus usus est (?). Erasmus in Paul edendo ut videtur adhibuit. Multi perl. Vidi 8 Sept 1885.

8. (Ac 50) latet.

9. (Ac 7) Paris. nat. Gr. 102: (Heb Tim). VanSittart. 1.2 Thess. Heb cont.

10. (Ac 8) latet.

11. (Ac 9) Cantabr. univ. Kk. 6.4: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

12. (Ac 10 Ap 2) Paris. nat. Gr. 237: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont.

13. Lectt varr a Iac. Fabro Stapulensi in comm suo ad Paul, Paris. a. 1512, laudatae.

14. (Evv 90 Ac 47) Amstelaedami eccl. Remonstr.-Reform. 186.

15. Olim Amandi apud Lovanienses. Erasmus teste Zegero in defensione contra Gerontodidascalum Rom 1,32 hinc citavit. Erat fortasse collegii canonicorum Corsendoncensium. Vix est cur numerus retineatur.

16. [(Ac 12 Ap 4) Paris. nat. 219: (Heb Tim). VanSittart. 1.2 Thess cont. Textus haud continuus indignus numero esse videtur.]

17. (Evv 33 Ac 13) Paris. nat. Gr. 14: (Heb Tim). VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb cont. Grsb. Tregelles. WH *Intr.* § 212 textu praeclarum praedicant.

18. (Evv 35 Ac 14 Ap 17) Paris. nat. Coisl. Gr. 199: (Phm Heb).

19. (Ac 16) Paris. nat. Coisl. Gr. 26: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

20. Paris. nat. Coisl. Gr. 27.
saec. X, 35.4×26.7, membr, foll. 252, col. 1, ll. 39 etc; prol, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm; deest Rom 1,1—6,13. Olim Laurae in monte Atho. Wetst. cont; item 1.2Thess Heb VanSittart. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 82. Martin. p. 128. Vidi 17 Sept 1885.

21. (Ac 17 Ap 19) Paris. nat. Coisl. Gr. 205: (Phm Heb).

22. (Ac 18 Ap 18) Paris. nat. Coisl. Gr. 202.(2): (Heb Tim).

23. Paris. nat. Coisl. Gr. 28.
a. 1056, 37.9×26.7, membr, foll. 272, col. 1, ll. 47 etc; prol Euth et Theod, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Olim Laurae in monte Atho. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 82. Martin. p. 128. Vidi 17 Dec 1885.

24. (Evv 105 Ac 48) Oxon. Bodl. Misc. 136: (Phm Heb).

25. (Ac 20) Londin. mus. Br. bibl. regiae I. B. I: (Phm Heb).

26. (Ac 21) Cantabr. univ. Dd. 11. 90.
Oxon. coll. Magdal. Gr. 7.

27. Cantabr. univ. Ff. I. 30.
saec. XI, 30×21.5, membr, foll. Oxon. 170 (Rom 1.2 Cor), Cantabr. 169, col. 1, ll. txt 2—21 comm 48; prol, itin et mart Pauli, capp-t, capp, lect, subscr, στίχ: *Paul* cum comm Oec; m ser suppl Gal 1,1—8 Eph 1,1—13 Phil 1,4—2,10 2Thess 3,16—18. Cantabr. cont Wetst. anno 1716. Oxon. contulit nescio quis in usum Waltonii, item Millius. Vir ill. Henr. Bradshaw. codices Cantabr. et Oxon. ex uno divulsos esse vidit. VanSittart. 1.2Thess cont. Pars Oxoniensis numero 42 designabatur. Cf praeterea Act 42 et 54a. WH numerum 27 codici Paul 252 tribuunt. Vidi Cant Ian 1883 et 18 Oct 1886, Oxon 6 Apr 1883.

28. (Ac 23 Ap 6) Oxon. Bodl. Barocc. 3: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont.

29. (Ac 24) Cantabr. coll. Christi F. 1. 13: (Phm Heb).

30. (Ac 53) Cantabr. coll. Emanuel. I. 4. 35: (Phm Heb).

31. (Ac 25 Ap 7) Londin. mus. Brit. Harl. 5537: (Phm Heb). Van Sittart. Heb 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess cont.

32. (Ac 26) Londin. mus. Brit. Harl. 5557: (Phm Heb). VanSittart. Heb cont.

33. (Ac 27) Londin. mus. Brit. Harl. 5620: (Phm Heb).

34. (Ac 28 Ap 8) Londin. mus. Brit. Harl. 5778: (Phm Heb). Van Sittart. Heb cont.

35. (Ac 29) Genevae bibl. urbis 20: (Phm Heb).

36. (Ac 30 Ap 9) Oxon. Bodl. Misc. 74: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont.

37. (Evv 69 Ac 31 Ap 14) Leicestrensis 20: (Phm Heb). VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 cont. In his quoque capitibus textus optimae notae.

38. (Evv 51 Ac 32) Oxon. Bodl. Laud. 31: (Phm Heb).

39. (Ac 33) Oxon. coll. Lincoln. ω. 25: (Phm Heb.) VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb cont.

40. (Evv 61 Ac 34 Ap 92) Dublin. coll. Trinitatis A. 4.21: (Phm Heb).

41. (Evv 57 Ac 35) Oxon. coll. Magdalenae 9: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

42. Vacat. Hoc signo olim notata est pars prior codicis 27.

43. (Ac 37) Oxon. coll. Novi 59: (Phm Heb).

44. (Ac 38) Lugduno-Batav. univ. Voss. Gr. Q. 77: (Phm Heb).

45. (Ac 39 Ap 11) latet.

46. (Ac 40 Ap 12) Romae Vatic. Reg. Gr. 179: (Heb Tim).

47. Oxon. Bodl. Roe. 16.
saec. XI, 29×21.5, membr, foll. 255, coll. 1, ll. 12—19 etc; prol, subscr, στίχ: *Paul* (Heb Tim) cum comm et lectt varr; bonae notae. Olim ecclesiae s. Trinitatis (sine dubio in monasterio s. Trin.) in insula Chalcide; in Angliam pertulit T. Roe. (cf supra, Evv 49) a. circ. 1628. Millius cont (Roe. 2), item Tregelles, item VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb. Cramer. adhibuit, *Cat. Gr. patr.* Oxon. vol. 5 (1841), p. iv. 477—479, vol. 6 (1842), p. 410—418. Vidi 28 Feb 1883.

48. (Ac 42 Ap 13 Evl 923 Apl 56) Francofurti ad Viadrum, lycei.

49. (Evv 76 Ac 43) Vind. caes. Gr. theol. 300: (Phm Heb).

50. (Ac 52) latet.

51. [Olim Evv 82 Ac 44 Ap 5; hodie vacat.]

52. (Ac 45 Ap 16) Hamburgi urbis. Gr. 1252: (Phm Heb).

53. Vacat. Ita olim numerata sunt M^{paul} foll Hamb.: cf supra, p. 432.

54. Monaci reg. Gr. 412.
saec. XII vel XIII, 30.2×21.4, membr, foll. 358, col. 1, ll. 24: *Rom* 7,7—16,24 cum catena. Olim Augustanus. Bengel. cont (August. 5). Cramer. edidit, *Cat. Gr. patr.* Oxon. vol. 4 (1844), p. iv, 163—529.

54a. Monaci reg. Gr. 110.
saec. XVI vel XVII, 33.6×21.5, chart, foll. 112, col. 1, ll. 27: *Rom* 7,7—9,21. E Paul 54 exscriptus numero proprio non dignus. Vidi 24 Mart 1887. Olim collegii soc. Iesu Monacensis. Olim numero Paul 127 signatus.

55. (Ac 46) Monaci reg. 375: (Phm Heb).

56. Vacat. [Ita numeratur codex Tigurinus (bibl. urbis C. 163) a. 1517 manu Huldrici Zwinglii ex editione Erasmiana anni 1516 exscriptus. Vidi 5 Sept 1885.]

57. (Evv 218 Ac 65 Ap 33) Vindob. caes. Gr. theol. 23: (Heb Tim).

58. Vacat. [Ita ex errore numeratus est Ac 156 P 190).

59. Paris. nat. Coisl. Gr. 204.
saec. X vel XI, 28×22.8, membr, foll. 312, coll. 2, ll. 32: *Gal—Phm Hebr* cum comm. E tribus tomis tertius est; quaerenda sunt tomi 1 et 2. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 264. Cramer. edidit, *Cat. Gr. patr.* Oxon. voll. vi (1842). vii (1843). Videtur apud Martin. deesse. Vidi 2 Oct 1885. — Apud Wetstenium et Griesbachium numerus 59 lectiones codd Medicaeorum duorum varias ad Eph et Phil eiusdem generis atque Evv 102 Ac 56 Ap 23 designabat.

60. [Codices in correctorio Bibliorum Latinorum laudati; cf infra, IX. 2. (1). b.]

61. Vacat. [Ita olim numeratus P 221.]

62. (Ac 59) Londin. mus. Brit. Harl. 5588: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

63. (Ac 60 Ap 29) Londin. mus. Brit. Harl. 5613: (Phm Heb).

64. Vacat. [Ita olim numerabantur M^{paul} folia Londin.; cf Act 60 et supra, p. 433.]

65. (Ac 62) Paris. nat. Gr. 60: (Heb Tim).

66. Londin. mus. Brit. Harl. 5552.
saec. XVI, 16.2×10.6, membr, foll. 233, col. 1, ll. 18: *Paul* cum scholl paucis et lectt varr *Cath.* Codex numero non dignus est quippe qui editionis Erasmianae primae apographum videatur esse: sub hoc numero lectiones marginales in Paul olim citabantur. Cf Grsb. *S. c.* 2, 166—180. Vidi 2 Maii 1883.

67. (Ac 66 Ap 34) Vindob. caes. Gr. theol. 302: (Phm Heb). Cf WH *Intr.* § 212, qui 67** praeclarae indolis et M^{paul} affinem esse dicunt.

68. (Ac 63) Vindob. caes. Gr. theol. 313: (Phm Heb).

69. (Ac 64) Vindob. caes. Gr. theol. 303: (Phm Heb).

70. (Ac 67) Vindob. caes. Gr. theol. 221: (Phm Heb).

71. Vindob. caes. Suppl. Gr. 61.
saec. X vel XI, 24.1×17, membr, foll. 170, coll. 2, ll. 29; prol, capp-t, capp, titl, lect, *μαρτ*, subscr, *ἀναγν*, *κεφ*, *μαρτ*, *στίχ*: *Paul* (Heb Tim); non habet comm; desunt Rom 1,1—4.(5—8).(16).(23).(28) 2,3—3,8 Tit Phm; ad fin stant catecheses Cyr-Hier. In Calabria nisi fallor scriptus. Birch. eadem manu atque Evv 124 scriptum esse putavit. „Ex archivio sanct. apostolorum Neapolis", testatur in codice Eustachius

Caracciolus. Alter. cont, *N. T.* 2,854—920, item Birch. *Varr. lectt. Act Cath Paul*, 1798, p. xxi. Vidi 19 Mart 1887.

72. (Evv 234 Ac 57) Havniae reg. theol. 1322: (Phm Heb).

73. (Ac 68) Upsalae univ. Gr. 1: (Heb Tim).

74. (Ac 69 Ap 30) Guelferbyti duc. 16.7. Aug. 4to.: (Phm Heb).

75. (Ac 22) Londin. mus. Brit. Addit. 5116: (Phm Heb). Paulus varr lectt ex 1 Tim cum Griesbachio communicavit.

76. Lipsiae univ. Gr. 361: foll. 1—85.
saec. XIII, 32.6 × 23.8, membr rescr, foll. 85 (327), col. 1, ll. 30—40; prol, capp: *Rom* 1,1—25 1,30—16,23 (fin ep) *1 Cor* 1,1—5,3 *Gal Eph* 1,1—2,19 cum comm Thphyl; insunt praeterea fragm cat in Ioh | fragm Exod | Lev | Num | frag Deut | hist Byzant inde a Leone Armenio usque ad mortem Basil. Maced | Cleomed theoria cyclica | Ps-Aristot de Zenone de Xenoph de Gorgia | de mundo | de virtute | physicae auscultationis libri primi fragm et lib. sec | 3 Esrae 1,29—3,6 4,60—5,72 Tob 4,9—7,16. Scriptura prior saec. IX uncialis theologica habet. Matthaei. cont (s), *Thess.* p. 305—315.

77. (Evv 131 Ac 70) Romae Vatic. Gr. 360: (Heb Tim).

78. (Evv 133 Ac 71) Romae Vatic. Gr. 363: (Phm Heb).

79. (Ac 72 Ap 37) Romae Vatic. Gr. 366: (Phm Heb).

80. (Ac 73) Romae Vatic. Gr. 367: (Heb Tim).

81. Romae Vatic. Gr. 761.
saec. XII, 35 × 25.4, membr, foll. 266, col. 1; Euth appar, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) [Heb non deest] cum comm Oec. Birch. et Scholz. cont. Vidi 29 Mart 1886.

82. Romae Vatic. Gr. 762.
saec. XII, 31 × 23, membr, foll. 411, col. 1; txt litt semiunce inter comm interspersus: *Rom 1.3 Cor* cum comm. Birch. et Scholz. perl. Vidi 29 Mart 1886.

83. Romae Vatic. Gr. 765.
saec. XI, 36.1 × 29.6. membr, foll. 177, col. 1; Euth appar: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Birch. et Scholz. perl. Vidi 29 Mart 1886.

84. Romae Vatic. Gr. 766.
saec. XII, 37.7 × 29, membr, foll. 249, col. 1; prol, capp, titl: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Birch. et Scholz. perl. Vidi 29 Mart 1886.

85. (Ap 39) Romae Vatic. Gr. 1136.
saec. XIV (al XIII), 25.4 × 17.1, membr, foll. 60, coll. 2, ll. 46: *Apoc Paul*; desunt Apoc 1,1—3,17 6,18—13,11 1 Tim 6,5—Heb 13,25. Lat additur sub init ad sinistram; habet lectt haud vulgares. Birch. Apoc cont. Scholz. perl. Vidi 29 Mart 1886.

86. (Evv 141 Ac 75 Ap 40) Romae Vatic. Gr. 1160: (Phm Heb).

87. (Evv 142 Ac 76) Romae Vatic. Gr. 1210: (Phm Heb).

88. (Evv 149 Ac 77 Ap 25) Romae Vatic. Palat. Gr. 171: (Phm Heb).

89. (Ac 78) Romae Vatic. Reg. Gr. 29: desinit Eph 1,10.

90. (Ac 79) Romae Vatic. Urbin. 3: (Phm Heb).

91. (Ac 80 Ap 42) Romae Vatic. Pius II 50 (Phm Heb; in catalogo librorum sub init Heb Tim).

92. (Evv 180 Ac 82 Ap 44) Romae Propag. L. VI. 19: (Phm Heb).

93. (Ac 83) Neapoli nat. II. Aa. 7: (Heb Tim).

94. (Ac 84) Florent. Laurent. IV. 1: (Phm Heb).

95. (Ac 85) Florent. Laurent. IV. 5: *Paul* (Rom Heb Col 1.2 Thess Tit 1.2Cor 1.2Tim Eph Phm Gal Phil) cum comm Thphyl.

96. (Ac 86 Ap 75) Florent. Laurent. IV. 30: (Phm Heb).

97. (Ac 87) Florent. Laurent. IV. 29: (Phm Heb).

98. (Ac 88) Florent. Laurent. IV, 31: (Phm Heb).

99. (Ac 89) Florent. Laurent. IV. 32: (Phm Heb).

100. Florent. Laurent. X. 4.
saec. XI vel XII, 32×24, membr, foll. 426, col. 1, ll. 28: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Olim s. Salvatoris de Septimo Cisterciencium Florentiae. Birch. et Scholz. cursim cont. Vidi 17 Mart 1886.

101. Florent. Laurent. X. 6.
saec. X, 34.4×26, membr, foll. 285, col. 1, ll. varr; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Birch. et Scholz. cursim cont. Vidi 17 Mart 1886.

102. Florent. Laurent. X. 7.
saec. XI, 33.3×24.5, membr, foll. 270, col. 1, ll. varr; prol, capp, titl, syn, men, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum cat. Birch. et Scholz. cursim cont. Vidi 17 Mart 1887.

103. Florent. Laurent. X. 19.
saec. XIII, 24.6×18.7, membr, foll. 260, coll. 1, ll. varr; prol, capp-t, capp, titl, lect, syn, men, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum cat. Birch. et Scholz. cursim cont. Vidi 17 Mart 1886.

104. (Evv 201 Ac 91 Ap 94) Lond. mus. Brit. Add. 11837: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

105. (Evv 204 Ac 92) Bononiae univ. 2775: (Phm Heb).

106. (Evv 205 Ac 93 Ap 88) Venet. Marc. 5: (Phm Heb). Rinck. cont.

107. [Evv 206 Ac 94 Ap 109) Venet. Marc. 6: (Phm Heb). Rinck. cont.]

108. (Evv 209 Ac 95 Ap 46) Venet. Marc. 10: (Phm Heb). Rinck. cont.

109. (Ac 96) Venet. Marc. 11: (Heb Tim). Rinck. cont. Haud malae notae.

110. Venet. Marc. 33.
saec. XI, 40×33, membr, foll. 369, col. 1, ll. varr; prol Euth et Theod: *Paul* (Phm Heb) cum cat. Olim Bessarionis. Rinck. cont. Vidi 2 Mart 1886.

111. Venet. Marc. 34.
saec. XI vel XII, 33.6×26.5, membr, foll. 332, col. 1, ll. varr; prol, itin Pauli, capp-t, capp, titl, vers: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Olim Bessarionis. Rinck. cont. Vidi 25 Feb 1886.

112. Venet. Marc 35.
saec. XI, 37.1×30, membr, foll. 159, col. 1, ll. 40; (lect m ser): *Paul* (Phm Heb) cum comm; desunt Rom 1 Cor 2 Cor 1,1—20 1 Thess 4,13—2 Thess 2,14 Heb 10,25—13,25. Olim Bessarionis. Rinck. cont. Vidi 26 Feb 1886.

113. (Ac 98 Apl 77) Dresdae reg. A. 104: (Phm Heb).

114. (Ac 99) Moscuae Synodi 5: (Phm Heb).

115. (Ac 100) Moscuae Synodi 334: *Paul* (Rom Heb Col 1.2 Thess Phil 1.2 Tim Tit Phm Eph Gal 1.2 Cor) cum comm Thphyl.

116. (Ac 101) Moscuae Synodi 333: (Phm Heb). Haud malae notae.

117. (Ac 102) est K$^{act\ paul}$, cf supra, p. 431.

118. (Ac 103) Moscuae Synodi 193: (Phm Heb).

119. Moscuae Synodi 292.
saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 462: *1.2 Cor* cum comm Thphyl. Olim monasterii Pantocratoris in monte Atho. Matthaei. cont (i), *Rom*, p. 274 et facs *Cor*.

120. (Evv 241 Ac 104 Ap 47) Dresdae reg. A. 172: (Phm Heb).

121. (Evv 242 Ac 105 Ap 48) Moscuae Synodi 380: (Phm Heb).

122. (Ac 106) Moscuae Synodi 328: (Phm Heb).

123. Moscuae Synodi 99.
saec. X vel XI, in fol, membr, foll. 241; prol Euth et Theod, capp-t: *Paul* (Phm Heb) cum scholl uberr. Ad init stat martyrium Onesiphori et Porphyrii. Olim Laurae in monte Atho. Matthaei. cont (n), *Rom*, p. 267 seq et facs.

124. Moscuae Synodi 350.
saec. XIV, in 8, chart, foll. 117—157(460): *Rom* 1,1—14,1 cum comm Thphyl. Insunt alia theologica et ascetica. Olim monasterii Batopedii in monte Atho. Matthaei. cont (q), *Rom*, p. 257—262 et facs.

125—246 catalogo inseruit Scholzius, qui 177.178.179 totos, 157 max ex part, ceteros aut cursim aut non cont.

---

125. Monaci reg. Gr. 504.
a. 1387, 22×14, chart, foll. 381, col. 1, ll. 33, txt minio scriptus; prol: *Paul* (Rom 1.2 Cor Gal Col Phil Eph 1.2 Thess 1.2 Tim Tit Heb) cum comm Thphyl; Phm videtur deesse. Nicetas *ριμικήριοσ τοῦ σκευοφύλακοσ σύμηθεν ὁ δομεστικόσ* emit de Michaele *μπελιστρῆσ τοῦ κυπρίου ταῦ ἐπονομαζομένου καπετάνου*. Vidi 24 Mart 1887.

125a. Monaci reg. Gr. 455.

[126.] a. 1389(?), 26.6×20.9, chart, foll. 439, col. 1, ll. 32; prol: *Paul* cum comm Thphyl. E Paul 125 vel ex eodem exemplari atque Paul 125 exscriptus, numero novo non dignus. Vidi 24 Mart 1887.

127. Vacat. [Ita olim numeratus est Paul 54a.]

128. (Ac 179 Ap 82) Monaci reg. Gr. 211: (Phm Heb).

129. Monaci reg. Gr. 35.
saec. XVI, 34.6×21.4, chart, foll. 488, col. 1, ll. 30: *Paul* (Rom 1.2 Cor Heb Gal Eph Col Phil 1.2Thess 1.2Tim Tit Phm) cum comm Thphyl. Vidi 24 Mart 1887.

130. (Evv 43 Ac 54) Paris. armamentarii (8409 et) 8410: (Phm Heb).

131. (Evv 330 Ac 132) Petrop. caes. Muralt. 101.

132. (Evv 18 Ac 113 Ap 51) Paris. nat. Gr. 47: (Phm Heb.)

133. (Ac 51 Ap 52) Paris. nat. Gr. 56: (Phm Heb).

134. (Ac 114) Paris. nat. Gr. 57: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont.

135. (Ac 115) Paris. nat. Gr. 58: [Phm Heb etsi utraque deest].

136. (Ac 116 Ap 53) Paris. nat. Gr. 59: (Phm Heb).

137. (Evv 263 Ac 117) Paris. nat. Gr. 61*: (Heb Tim). VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb cont.

138. (Ac 118 Ap 55) Paris. nat. Gr. 101: (Phm Heb). Bonae notae.

139. (Ac 119 Ap 56) Paris. nat. Gr. 102A: (Phm Heb). Reichius cont, item 1.2 Thess VanSittart.

140. (Ac 11) Paris. nat. Gr. 103: (HebTim). Reichius cont, item 1.2 Thess VanSittart. Haud malae notae.

141. (Ac 120) Paris. nat. Gr. 103A: (Phm Heb).

142. (Ac 121) Paris. nat. Gr. 104: (Phm Heb).

143. (Ac 122) Paris. nat. Gr. 105: (in fragmentis ordo epistularum non elucet).

144. (Ac 123) Paris. nat. Gr. 106A: (Phm Heb).

145. (Ac 331) Paris. nat. Gr. 109.110.108.111: (Phm Heb).

146. 147. 148. [Ita olim numerabantur Par. nat. Gr. 109.110.111 hodie Paul 145].

149. (Evv 296 Ac 124 Ap 57) Paris. nat. Gr. (123).124: (Phm Heb).

150. (Ac 125) Paris. nat. Gr. 125: (Phm Heb).

151. Paris. nat. Gr. 126.
saec. XVI, 11.3×7.5, membr, foll. 168, col. 1, ll. 18; subscr: *Paul* (Phm Heb). Manu Ang. Vergecii (cf Evv 296). Scholz. cursim cont. Martin. p. 130. Vidi 29 Aug 1885.

152. [Paris. nat. Suppl. Gr. 136. Delendus. Continet theologica varia, non vero Heb Apoc. Scholz. „locc sell cont". Vidi 22 Oct 1885.]

153. (Ac126) Paris. nat. Gr. 216: (Phm Heb). Reichius cont, item 1.2Thess VanSittart.

154. (Ac 127). Paris. nat. Gr. 217: (Eph Heb Phil). VanSittart. 1.2 Thess cont, cf *Journal of Philology*, Cantabr. vol.2 (1869), p.35 seqq.

155. (Ac128) Paris. nat.Gr.218: (Phm Heb). VanSittart.1.2Thess cont.

156. (Ac129) Paris. nat. Gr. 220: (Phm Heb).

157. Paris. nat. Gr. 222.
saec. XI, 31.2×25.9, membr, foll. 227, col.1, ll.14 etc comm 41 etc; prol: *Paul* (Phm Heb) cum comm; desunt Rom 1,1—11.21—29 3,26—4,8. 9,11—22 1Cor 15,22—43 Col 1,1—16. CPoli in bibliothecam Colbertinam a. 1676 translatus. Martin. p. 130. VanSittart. 1.2 Thess cont. Vidi 7 Nov 1885.

158. [Ac131] Paris. nat. Gr. 223.
a. 1045, 28.9×21.5, membr, foll.273, col.1, ll.(ff.1—201) 23 etc comm 55 etc (ff. 202—273) 40; pict: *Paul* (Phm Heb) cum comm; ff. 202—273 saec. XII, comm in Act Cath textu non integro. Olim Boistallerii. Cf Reichius, p.42 sq., Scholz. *Reise*, p.41. Scholz. max part cont. Cramer. scholl in 2Cor adhibuit, *Cat. Gr. patr.* vol.5, p.iv. Facs apud Mtf. *Pal. Gr.* p. 293, num. 2. Martin. p.130. VanSittart. 1.2Thess cont. Vidi 9 Nov 1885.

159. (Ap 64) Paris. nat. Gr. 224.
saec. XI, 30×22.3, membr, foll.274, col.1, ll.21 etc comm 51 etc; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ, pict: *Paul* (Phm Heb) *Apoc* cum comm. Scholz. locc sell cont, item 1.2Thess VanSittart. Martin. p.131. Vidi 10 Nov 1885.

160. Paris. nat. Gr. 225.
saec.XVI, 30.2×20.2, chart, foll.401, col.1, ll.29: *Rom—2Thess* cum commThphyl. Scholz. cursim cont. Martin. p.132. Vidi 10Nov 1885.

161. Paris. nat. Gr. 226.
saec. XVI, 31.2×21.5, chart, foll. 96, col.1, ll.32 etc; *Rom* 1,1—6,11 cum comm. In Occidente scriptus. Scholz. cursim cont. Martin. p.132. Vidi 10 Nov 1885.

162. Paris. nat. Gr. 227.
saec.XVI, 34.5×23, chart, foll.213, col.1, ll.31: *1Cor* cum catena, quae sola quod sciamus Origenis in 1Cor comm servavit. „Ex bibliotheca I. Iacobi Mentelii viri patricii Castrotheodoricensis (Chateau-Thierry)", qui Paris. a. 1671 mortuus est. Scholz. cursim cont. Cramer. edidit, *Cat. Gr. patr.* vol.5 (1844), p.iii.1—344. Martin. p.132. Vidi 18Apr 1885.

163. Paris. nat. Gr. 238.
saec. XIII, 19.6×13.2, membr, foll.391, col.1, ll.23.22: *Heb* 1,1—8,11 cum comm. Olim Adrianopoli. Scholz. cursim cont. Cramer. edidit, *Cat. Gr. patr.* vol. 7, p. iii.279—598. Martin. p. 132. Vidi 12 Nov 1885.

164. Paris. nat. Gr. 849.
saec. XVI, 32.9×22.6, chart, foll. 261, col. 1, ll. 30; prol, subscr: *Paul* (Heb Tim) cum comm Thphyl. Olim Medicaeus. Martin. p. 133. Vidi 29 Oct 1885.

165. Taurini universitatis C. VI. 29.
saec. XVI vel XVII, 20.6×14.3, chart, foll. 71, col. 1, ll. 17.18: *1.2 Thess 1.2 Tim Tit Phm Heb*. Scholz. locc sell cont. Vix numero dignus. Vidi 9 Feb 1886.

166. (Ac 133) Taurini univ. C. VI. 19: (Heb Tim).

167. (Evv 339 Ac 135) Taurini univ. B. V. 8: (Phm Heb).

168. [Taurini univ. C. V. 10.
saec. X, 22×16.2, membr, foll. 239, col. 1, ll. 29; prol, capp-t, στίχ: comm in Paul (Phm Heb) cum textus segmentis. Indignus numero. Vidi 9 Feb 1886.]

169. (Ac 136) Taurini univ. C. V. 1: (Phm Heb).

170. (Evv 339 Ac 135) Taurin. univ. B. V. 8: (Phm Heb).

171. Mediolani Ambros. B. 6 inf.
saec. XIII, 33.5×26, membr, foll. 241 (ff. 1—44 saec. XVI chart), col. 1, ll. 16 comm 34; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm Chrys; Rom 1,1—2 Cor 5,19 est saec. XVI (deest Rom 1,3—10,9); Rom 16,25—27 post 14,23 locum habet; deest Heb 4,7—13,25. Scholz. locc sell cont. Vidi 12 Feb 1886.

172. Mediolani Ambros. A. 51 sup.
saec. XII, 20.8×16.7, membr, foll. 175, col. 1, ll. 30—39; lect, subscr: *Paul* (Heb Tim) cum comm brev ex Chrys; desunt Rom 1,1—4,4 1 Tim 3,3—Phm. Rhegii in Calabria a. 1606 emptus. Scholz. perl. Vidi 11 Feb 1886.

173. (Ac 138) Mediolani Ambros. E. 102 sup: (Phm Heb).

174. (Ac 139 Ap 156) Mediolani Ambros. H. 104 sup: (Phm Heb).

175. Mediolani Ambros. F. 125 sup.
saec. XIV vel XV, 30.9×18.3, chart, foll. 341, col. 1, ll. 30: *Paul* (Phm Heb) cum comm; passim mut; incipit Rom 2,14, desinit Heb 11,10. E Thessalia advectus. Scholz. locc sell cont. Vidi 17 Feb 1886.

176. (Ac 137) Mediolani Ambros. E. 97 sup: (Phm Heb).

177. Mutinae bibl. Estensis II. A. 14.
saec. XV, in 16, membr: *Paul*. Scholz. totum cont. Diu deest de bibliotheca.

178. (Ac 142) Mediolani Ambros. III. B. 17: (Phm Heb).

179. (Ac 112) Mutinae Estensis II. G. 3: (Phm Heb). Est pars minuscula codicis H^{act}, cf supra, p. 415.

180. (Evv 363 Ac 144) Florent. Laurent. VI. 13: (Phm Heb).

181. (Evv 365 Act 145) Flor. Laur. VI. 36: (Phm Hebr).

182. (Evv 367 Ac 146 Ap 23): Florent. Laurent. Conv. Soppr. 53.

183. Vacat. (Ac 147 Ap 76) Olim ita ex errore signatus est Ac86 P96.

184. (Ac 148) Florent. Laurent. Conv. Soppr. 191: (Phm Heb).

185. (Evv 393 Ac 167) Romae Vallicell. E. 22: (Phm Heb).

186. (Evv 394 Ac 170) Romae Vallicell. F. 17: (Phm Heb).

187. (Ac 154) Romae Vatic. Gr. 1270: (Heb deest; catalogus sub init habet Heb Tim).

188. (Ac 155) Romae Vatic. Gr. 1430: (Phm Heb).

189. Romae Vatic. Gr. 1649.
saec. XIII, 32.9×25.3, membr, foll. 137, coll. 2, ll. 48; prol: *Paul* (Heb Tim) cum comm Theod. Scholz. cursim cont. Vidi 31 Mart 1886.

190. (Ac 156) Romae Vatic. Gr. 1650: (Heb Tim).

191. (Ac 157) Romae Vatic. Gr. 1714: (fragmenta).

192. (Ac 158) Romae Vatic. Gr. 1761: (Phm Heb).

193. (Ac 160 Ap 24) Romae Vatic. Gr. 2062: (Phm Heb).

194. (Evv 175 Ac 41 Ap 20) Romae Vatic. Gr. 2080: (Phm Heb).

195. Romae Vatic. Ottob. 31.
saec. XI (al. X), 38.4×26.2, membr, foll. 181, col. 1, ll. 20 etc comm 49 etc: *Paul* (Phm Heb) cum comm; Rom—1 Cor 14,17 desunt. Vidi 6 Apr 1886.

196. Romae Vatic. Ottob. 61.
saec. XV, 24.8×17, chart, foll. 198, col. 1, ll. 48: *Paul* (Heb Tim) cum comm; desunt Rom 1,1—16,5; m ser add Phm 20—25. Scholz. perl. Vidi 6 Apr 1886.

197. (Ap 78) Romae Vatic. Ottob. 176.
saec. XV, 23.5×16.6, chart, foll. 187, col. 1, ll. 26: *Paul* (Phm Heb) *Apoc.* Olim Georgii Sauromani. Scholz. perl. Vidi 6 Apr 1886.

198. (Ac 161 Ap 69) Romae Vatic. Ottob. 258: (Phm Heb).

199. (Evv 386 Ac 151 Ap 70) Romae Vatic. Ottob. 66: (Phm Heb).

200. (Ac 162) Romae Vatic. Ottob. 298: (Phm Heb).

201. (Ac 163) Romae Vatic. Ottob. 325: (Phm Heb).

202. Romae Vatic. Ottob. 356.
saec. XV, 24×16.8, chart, foll. 144, col. 1, ll. 22: *Rom* 1,1—9,1 cum cat. Olim Augusti ducis ab Altaemps. Scholz. perl. Vidi 6 Apr 1886.

203. (Evv 390 Ac 164 Ap 71) Romae Vatic. Ottob. 381: (Phm Heb).

204. (Ac 166 Ap 22) Romae Vallicell. B. 86: (Heb Tim).

205. (Ac 168) Romae Vallicell. F. 13: (Phm Heb).

206. (Ac 169) Romae Chisianus R. V. 29: (Phm Heb).

207. Romae Chisianus R. V. 32.
a. 1394, 25.3×16.3, chart, foll. 279, col. 1, ll. 42: *Paul* (Phm Heb) cum comm; deest Heb 10,33(?)—13,25; folia nonnulla suppl manus aliae seriores. Scholz. cursim cont. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 15 Apr 1886.

208. Romae Chisianus R. VIII. 55.
saec. XI, 37.8×27, membr, foll. 168(158?), col. 1, ll. comm 50 etc; prol, capp-t, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm Theod. Paulus Magoula a. 1487 emit. Scholz. cursim cont. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 15 Apr 1886.

209. (Ac 171)
210. (Ac 172) } Olim Romae collegii Romani. Latent.

211. (Ac 173) Neapoli nat. II. Aa. 8: (Phm Heb).

212. (Ac 174) Neapoli nat. II. Aa. 9: (Phm Heb).

213. Romae Barberin. IV. 85.
a. 1330(?), 27.9×20.6, membr, foll. 267, col. 1, ll. 17 comm 52; prol, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm in mg. Propter lectionem variam Col 2,2 τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ τοῦ χριστοῦ putatur ex codicibus Barb. sub Evv 112 laudatis fuisse. Scr. ex errore bis numerat 213 et 296. Vidi 8 Apr 1886.

214. Vindob. caes. theol. Gr. 166: foll. 1—70.
saec. XIV, 23.7×16, chart, foll. 70 (145), col. 1, ll. 30: *Rom* 1 *Cor* 1,1—12 cum comm (txt int?). Ad fin nonnulla de bissextili, Anast Sin ὁδηγόσ, et Ioh patr. Hieros. disputatio de azymis. Olim Busbequii. Scholz. cursim cont. Vidi 16 Mart 1887.

215. (Ac 140 Ap 74) Venet. Marc. 546: (Phm Heb).

216. (Ac 175) Messinae univ. 104.

217. Panormi I. E. 11.
saec. X (al. XII), 22×17.1, membr, foll. 61, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, subscr, στίχ: *2 Cor* 4,18—*Phil* 4,23 *1 Thess* 2,6—*2 Tim* 1,8 *2 Tim* 2,14—*Heb* 6,6. Münter. locc sell (cum edit. Griesb. anni 1774) 11 Nov 1785 cont, cf Birch. *Varr. lectt . . . IV Evv*, p. xcvi. Vidi 27 Apr 1886.

218. (Evv 421 Ac 176) Olim Syracusae. Latet.

219. (Evv 122 Ac 177) Lugduni Batav. bibl. publ. Gr. 74A: (Heb Tim).

220. (Evv 400 Ac 181) Berol. reg. A. duodec. 10: (Phm Heb).

221. (Evv 440 Ac 111) Cantabr. univ. Mm. 6. 9: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont.

222. [Evv 441 Ac 110] Delendus.

223. [Evv 442 Ac 152] Delendus.

224. (Ac 58) Oxon. Bodl. Clarkii 9: (Phm Heb).

225. [Ac 112 Scholzii] Vacat. Est Ac 9 P 11.

226. Delendus. Est P 27.

227. (Ac 56) Oxon. Bodl. Clarkii 4: (Phm Heb). VanSittart. Heb cont.

228. (Evv 226 Ac 108) Escurial. X. IV. 17.

229. (Evv 228 Ac 109) Escurial. X. IV. 12.

230. Vacat. Evv 368 qui Paul 230 designatur Paul non continet.

231. (Ac 183) Hierosolymis s. Sepulchri 8. [Scr. 231 = nobis 305.]

232. (Ac 184 Ap 85) Hierosol. s. Sepulchri 9. [Scr. 232=nob. 472.]
233. (Ac 185) s. Sabae 1. [Scr. 233=nob. 258.]
234. (Evv 457 Ac 186) s. Sabae 2. [Scr. 234=nob. 281.]
235. (Evv 462 Ac 187 Ap 86) s. Sabae 10. [Scr. 235=nob. 282.]
236. (Ac 188) s. Sabae 15. [Scr. 236=nob. 283.]
237. (Evv 466 Ac 189 Ap 89) s. Sabae 20. [Scr. 237=nob. 113.]
238. (Evv 431 Ac 180) Olim Argentorati. Incendio periit.
239. (Evv 189 Ac 141) Florent. Laurent. VI. 27.
240. (Evv 444 Ac 153) Londin. mus. Brit. Harl. 5796: (Phm Heb).
241. (Ac 97) Guelferbyti duc. Gud. Gr. 104.2.
242. (Ac 178 Ap 87) Cheltenhamensis 1461: (Phm Heb).
243. (Ac 182) Patmius. [Scr. 243=nob. 303.]
244. (Evv 517 Ac 190 Ap 27) Oxon. aedis Christi, Wakii 34: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.
245. (Ac 191) Oxon. aedis Christi, Wakii 38: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.
246. (Ac 192) Oxon. aedis Christi. Wakii 37: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

Explicit Scholzii catalogus.

247. (Ac 415) Paris. s. Genovefae A. o. 35: (Phm Heb). [Scr. 247.]
248. (Ac 229) Worliae, Rosii: (Phm Heb). [Scr. 262.]
249. $g^{ecr.}$ (Evv 479 Ac 193) Wordsworthii: (Phm Heb). [Scr. 258.]
250. (Evv 480 Ac 247): { Lond. mus. Brit. Burneii 18. / Mettis bibl. publ. 4. } : (Phm Heb). [Scr. 259.]
251. (Evv 483 Ac 194) Olim Pickeringii. Latet. [Scr. 257.]
252. (Evv 489 Ac 195) Cantabr. coll. Trin. B. 10.16: (Phm Heb). [Scr. 260.]
253. (Evv 491 Ac 196) Londin. mus. Brit. Add. 11836: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont; teste VanSittarto similis est codici Paul 221. [Scr. 268].
254. (Evv 496 Ac 197) Londin. mus. Brit. Add. 16184: (Phm Heb). [Scr. 279.]
255. (Evv 498 Ac 198 Ap 97) Londin. mus. Brit. Add. 17469: (Phm Heb). [Scr. 269.]
256. (Evv 506 Ac 199) Oxon. aedis Christi, Wakii 12: (Phm Heb). [Scr. 277.]
257. (Evv 522 Ac 200 Ap 98) Oxon. Bodl. Canon. Gr. 34: (Phm Heb). [Scr. 249.]
258. (Evv 547 Ac 202) Curzon. 71.6: (Phm Heb). [Scr. 233.]
259. (Ac 301 Ap 102) Paris. nat. Armen. 9: (Heb Tim). [Scr. 282.]
260. (Ac 302) Berol. reg. Gr. quart. 43: (Phm Heb). [Scr. 300.]

261. (Ac 303) Berol. reg. (Hamilton. 244 [625]): (Tit Heb Phm). [Scr. 298.]

262. (Evv 582 Ac 206 Ap 103) Ferrarae univ. 187.188. NA. 7: (Phm Heb). [Scr. 222.] [Scr. 223.]

263. (Evv 592 Ac 207) Mediolani Ambros. Z. 34 sup: (Phm Heb).

264. (Evv 615 Ac 208) Hierosol. s. Sepulchri 40.

265. (Evv 619 Ac 209) Hierosol. s. Sepulchri 45.

266. (Evv 623 Ac 210) s. Sabae 52.

267. (Evv 624 Ac 211) s. Sabae 53.

268. (Evv 625 Ac 212) s. Sabae 54.

269. (Evv 656 Ac 213) Berol. reg. Gr. octav. 9: (Heb deest). [Scr. 302.]

270. (Ac 214) Londin. Lambeth. 1182: (Phm Heb). [Scr. 252.]

271. (Ac 215) Londin. Lambeth. 1183: (Phm Heb). [Scr. 253.]

272. $c^{scr.}$ (Ac 216) Constantinop. patriarchae Hieros. [Scr. 254.]

273. $d^{scr.}$ (Ac 217) Londin. Lambeth. 1185: (Phm Heb). [Scr. 255.]

274. $e^{scr.}$ (Ac 218) Constantinop. patriarchae Hieros.

275. (Ac 220) Londin. mus. Brit. Add. 19388: (Phm Heb). [Scr. 270.]

276. (Ac 221) Oxon. Bodl. Canon. Gr. 110: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont. [Scr. 250.]

277. (Ac 222) Oxon. Bodl. Misc. 118: (Phm Heb). [Scr. 251.]

278. (Ac 223) Londin. Highgate, Burdett.-Coutts. III. 1: (Phm Heb). [Scr. 264.]

279. (Ac 224) Londin. Burdett.-Coutts. III. 37: (Phm Heb). [Scr. 265.]

280. (Ac 225) Cheltenhamensis 7681: (Phm Heb). [Scr. 280.]

281. (Ac 226) Curzon. 79.14: (Phm Heb). [Scr. 234.]

282. (Ac 227) Curzon. 80.15: (Phm Heb). [Scr. 235.]

283. (Ac 228) Curzon. 81.16: (Phm Heb). [Scr. 236.]

284. (Ac 240) Cahirae patriarchae Alexandr. 8.

285. (Ac 241) Cahirae patriarchae Alexandr. 59.

286. (Ac 242) Cahirae patriarchae Alexandr. 88.

287. (Ac 243 Ap 104) s. Sabae 20.

288. (Ac 244) s. Sabae 35.

289. (Ac 245) Vindob. caes. Gr. theol. 141: (Heb deest).

290. $e^{scr.}$ (Ap 93) Londin. Lambeth. 1186.
saec. XI, 20.4×15.4, membr, foll. 144, col. 1, ll. 23; prol, capp, titl, lect, *μαρτ*, subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) *Apoc;* desunt Rom 1,1—16,15 1Cor 4,19—6,1 10,1—21 Heb 3,14—9,19 Apoc 14,16—15,7 19,4—22,21. Scr. cont, *Aug.* p. lxii. Todd. in catalogo bibliothecae, Londin. 1812, facs edidit. [Scr. 256.] Vidi 26 Iul 1883.

291. Londin. mus. Brit. Add. 7142.
saec. XIII, 31×23, membr, foll. 198, col. 1, ll. 20—25; prol, capp-t, capp, titl, (lect m ser), subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) cum scholl

ex Chrys; desunt 2 Cor 1,9—19 11,3—13,7 Gal 1,1—21 Col 3,24—4,18 1 Tim 1,8—3,13. Scr. perl. VanSittart. 1.2 Thess cont. [Scr. 267.] Vidi 11 Mai 1883.

292. (Ac 304) Athenis nat. theol. 70: (Phm Heb).

293. (Ap 91) Romae Vatic. Gr. 1209: pars recentior, foll. 1519—1536. saec. XV, 27 × 27, membr, foll. ?: *Heb* 9,14—13,25 *Apoc.* Miconis conlationem edidit Ford. (cf supra, p. 361, adn. 5). Textum exhibet editio Romana anni 1868 (cf supra, p. 365.366). [Scr. 263.] Vidi 30 Mart 1886.

294. Florent. Riccardi. 85. saec. XV, 16.9 × 11.5, chart, foll. 153(163), col. 1, ll. 19: *Paul* (Phm Heb). Olim Marsili Ficini Florentini († 1499). Erat Manfredi Macigni (?) 310. Burgon. perl. [Scr. 226.] Vidi 18 Mart 1886.

295. (Ac 305) Athenis nat. theol. 71: (Phm Heb).

296. (Ac 306) Athenis nat. theol. 72: (Phm Heb). Cf Paul 213.

297. (Ac 246) Vindob. caes. Gr. theol. 150: (Phm Heb).

298. (Ac 248) Berol. reg. Gr. quart. 57: (Phm Heb).

299. (Ac 250 Ap 121) Paris. nat. Coislin. 224: (Phm Heb).

300. (Ac 309 Ap 124) Athenis nat. (64): (Heb Tim).

301. (Ac 251 Ap 122) Athenis nat. theol. 217: (Phm Heb).

302. (Ac 252) Berol. reg. quart. 40: (Heb Tim).

303. (Evv 664 Ac 253 Ap 106) Zittaviae urbis A. 1: (Phm Heb).

304. (Evv 676 Ac 254) Cheltenham. 1284: (Phm Heb).

305. (Evv 680 Ac 255 Ap 107) Cheltenham. 7682: (Heb Tim).

306. (Evv 699 Ac 256 Ap 108) { Londin. mus. Brit. Add. 28815. / Londin. Highgate, Burdett.-Coutts II. 4. }: (Heb. Tim).

307. (Evv 712 Ac 257) Wisbechiae Peckoveri 20: (Phm Heb).

308. (Evv 720 Ac 258) Vindob. caes. Gr. theol. 79 et 80: (Gal Phm Heb Rom 1.2 Cor) cum comm Thphyl.

309. (Evv 757 Ac 260 Ap 110) Athenis nat. theol. 12: (Phm Heb).

310. (Evv 767 Ac 261) Athenis nat. theol. 22: (Phm Heb).

311. (Evv 794 Ac 262) Athenis nat. (118): (Heb Tim).

312. (Evv 796 Ac 263) Athenis nat. (767): (Phm Heb).

313. (Evv 801 Ac 264) Athenis nat.: (Phm Heb).

314. (Evv 808 Ac 265 Ap 112) Athenis Mamoukae: (Phm Heb).

315. (Evv 823 Ac 266) Berol. reg. octav. 13: (Phm Heb).

316. (Evv 824 Ac 267 Ap 113) Cryptoferratae *Α'.α'.* 1: (Phm Heb).

317. (Evv 886 Ac 268 Ap 115) Romae Vatic. Reg. Gr. 6: (Phm Heb).

318. (Evv 891). Venet. Marc. 32: (Phm [Heb]).

319. (Evv 901 Ac 269). Upsalae univ. 312.

320. (Evv 922 Ac 270 Ap 116) Athous s. Gregorii 3: (Phm Heb).

321. (Evv 927 Ac 271) Athous s. Dionysii 8.

322. (Evv 935 Ac 272) Athous s. Dionysii 27.
323. (Evv 941 Ac 273) Athous s. Dionysii 33.
324. (Evv 945 Ac 274) Athous s. Dionysii 37.
325. (Evv 959 Ac 276) Athous s. Dionysii 317.
326. (Evv 986 Ac 277 Ap 117) Athous Esphigmeni 186.
327. (Evv 996 Ac 278) Athous Iberorum 28: (Phm Heb).
328. (Evv 997 Ac 279) Athous Iberorum 29: (Phm Heb).
329. (Evv 999 Ac 280) Athous Iberorum 31: (Phm Heb).
330. (Evv 1003 Ac 281) Athous Iberorum 52.
331. (Evv 1040 Ac 282) Athous Caracallae 121.
332. (Evv 1058 Ac 283) Athous Cutlumusii 90a.
333. (Evv 1072 Ac 284 Ap 118) Athous Laurae: (Phm Heb).
334. (Evv 1075 Ac 286 Ap 119) Athous Laurae: (Phm Heb).
335. (Evv 1094 Ac 287 Ap 120) Athous s. Panteleemonis XXIX: (Phm Heb).
336. (Evv 1149 Ac 288) Chalcide scholae 133: (Phm Heb).
337. (Evv 1240 Ac 289) Sinaiticus 259.
338. (Evv 1241 Ac 290) Sinaiticus 260.
339. (Evv 1242 Ac 291) Sinaiticus 261.
340. (Evv 1243 Ac 292) Sinaiticus 262.
341. (Evv 1244 Ac 293) Sinaiticus 263.
342. (Evv 1245 Ac 294) Sinaiticus 264.
343. (Evv 1246 Ac 295) Sinaiticus 265.
344. (Evv 1247 Ac 296) Sinaiticus 266.
345. (Evv 1248 Ac 297) Sinaiticus 267.
346. (Evv 1249 Ac 298) Sinaiticus 268.
347. (Evv 1250 Ac 299) Sinaiticus 269.
348. (Evv 1251 Ac 300) Sinaiticus 270: (Phm Heb).
349. (Ac 149 Ap 180) Flor. Laur. Conv. Soppr. 150: (Phm Heb).
350. Lugduni Batav. univ. 66.
saec. XV, 19×13, chart, foll. 157, col. 1, ll. 18; prol, capp-t, μαρτ-t Rom-Gal, capp Latt litteris Graecis dinumerata, subscr, ἀναγν et κεφ et μαρτ Rom-Col, στίχ Col: *Paul* (Phm Heb). Scriptura similis scripturae Dizomaei? Ex eodem fonte atque Paul 136. Humanitate bibliothecarii Lugdunensis Lipsiae 23 Ian 1889 tractare potui.
351. (Ac 307 Ap 105) Athenis nat. (43): (Phm Heb).
352. (Ac 381) Cahirae patriarchae Alex. 942: (Phm Heb).
353. (Ac 382) Chalcide mon. Trinitatis 16: (Heb Tim).
354. (Ac 383) Chalcide scholae 9.
355. (Ac 384) Chalcide scholae 26: (Phm Heb).
356. (Ac 385) Chalcide scholae 33: (Phm Heb).
357. (Ac 386) Chalcide scholae 96: (Phm Heb).

358. (Ac 387) Patmius mon. s. Iohannis 14.

359. (Ac 388) Patmius mon. s. Iohannis 15.

360. (Ac 389) Patmius mon. s. Iohannis 16.

361. (Ac 390) Patmius mon. s. Iohannis 263.

362. (Ac 391) Thessalonicae gymnasii Graeci 12: (Heb Tim).

363. (Ac 392) Thessalonicae gymnasii Graeci 15: (Phm Heb).

364. (Ac 393) Thessalonicae gymnasii Graeci 16: (Heb Tim).

365. (Ac 394) Sinaiticus 274: (Phm Heb vid).

366. (Ac 395) Sinaiticus 275: (Phm Heb).

367. (Ac 399 Ap 135) Sinaiticus 279.

368. (Ac 400) Sinaiticus 280: (Heb Tim vid).

369. (Ac 403) Sinaiticus 283: (Phm Heb).

370. (Ac 413) Sinaiticus 300: (Heb Tim ?). MS 1.

371. Madisonae in Novae Caesareae provincia, seminarii theol. Drew. a. 1366 et 1369, 28.4×20, membr, foll. 103, col. 1, ll. 23; prol, lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ: *Paul* (PhmHeb); desunt Rom 1,1—16,18 1Cor 10,24—11,27 1Cor 15,22—40 Phm Heb 1,1—7,2. Manu Ioasaphi (cf Evv 480 et Ac 345). V.cl. Albert. L. Long. CPoli emit et in Americam a. 1885 transtulit, cf *The Independent*, Novi Eboraci, 28 Ian 1886, p. 99b—100a. Vidi Parisiis 16 Iul 1885.

372. Londin. mus. Brit. Arundel. 534. saec. XIV, 27.5×17.6, chart, foll. 418, col. 1, ll. 31.33; prol; *Paul* cum comm Thphyl (Rom Heb Col 1.2Thess Tit 1.2Cor 1.2Tim Eph Phm Gal Phil); fol. 1 Rom 1,1 init deest. Vidi 19 Iul 1883.

373. Vindob. caes. Gr. theol. 157. a. 1088, 24.5×20.2, membr, foll. 227, col. 1, ll. 30; prol, capp, titl, lect, subscr, στίχ: *Paul* (Heb Tim) cum comm; desunt Rom 1,1—6 Tit 1,11—Phm 25 (et fortasse alia). In Italia scriptus. Vidi 16 Mart 1887.

374. Vesontii bibl. urbis 200. saec. XV exeuntis, 34.8×24.1, chart, foll. 262, col. 1, ll. 30; prol, subscr: *Paul* (Heb Tim) cum comm Theodoreti; videtur textus integer esse. Olim Ioh. Bapt. Boisot. Vesontini prioris de Grandecourt et de La Loye (?). Vidi 19 Maii 1885.

375. Paris. nat. Gr. 224 A. saec. XV, 29.2×21.4, chart, foll. 262, col. 1, ll. 23: *Rom Heb 1 Cor* 1,1—23 cum comm; deest Rom 1,1—11. Vidi 8 Oct 1885.

376. a. Paris. nat. Suppl. Gr. 1001: foll. 3—12: saec. XIV, 29×21.8, chart, foll. 10, col. 1, ll. 30.31: *Rom* 16,2—3 *2Tim* 2,19—4,22 *Col* 1,1—4 *Heb* 1,12. Vidi 10 Oct 1885.

b. ibid. Suppl. Gr. 1035: fragm. xiii: fol. 17: saec. XIV, 27×24.8, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 25; prol Euth et Theod: *2Tim* 4,16—[20]—22. Vidi 5 Oct 1885.

c. Escurial. Ψ'. II. 20: fol. 92: fragm *1 Cor* (?).

d. Romae Vatic. Ottob. 74: saec. XV, 32.8×23, chart, foll. 267—280, col. 1, ll. 29: *Rom* 1,1—2,26 cum comm Theodoreti. Olim Altaempsii 74. [Scr. 326.] Vidi 6 Apr 1886.

e. Romae Vatic. Palat. Gr. 423: foll. 7.8: saec. XII, 30×24.1, membr, foll. 2, col. 1, ll. 15 comm 45; prol, capp, titl, subscr, στίχ: *Col* 4,10—*1 Thess* 1,4 cum comm. Contuli; nihil notabile inveni. [Scr. 330.] Vidi 9 Apr 1886.

377. (Evv 38 Ac 19) Paris. nat. Coisl. Gr. 200: (Heb Tim). VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb cont.

378. Paris. nat. Coisl. Gr. 29.
saec. XIII, 29.6×25.2, membr, foll. 357, col. 1, ll. 30, scriptura compendiis plena: *Paul* cum comm Chrys; textus videtur integer esse. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 83. Vidi 18 Sept 1885.

379. Paris. nat. Coisl. Gr. 30.
saec. XII, 30×22.8, membr, foll. 177, col. 1, ll. 15 etc. comm 50 etc; prol Euth et Theod, itin Pauli, capp-t, capp, titl, lect passim, subscr, στίχ, pict: *Paul* (Phm Heb) cum comm; m saec. XV suppl Rom 4,19—5,10 11,25—15,29 1 Cor 15,20—2 Cor 1,23 1 Thess 4,4—1 Tim 6,15. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 83.84. Vidi 18 Sept 1885.

380. Paris. nat. Coisl. Gr. 95.
saec. XI, 35.4×26.7, membr, foll. 349, col. 1, ll. 28; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm Oec. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 150. Martin. p. 134: num. 339. Vidi 30 Sept 1885.

381. Paris. nat. Coisl. Gr. 217.
saec. XIII, 27.8×20.7, membr, foll. 227, col. 1, ll. 17 etc comm 48 etc; prol Euth et Theod, capp-t, capp, titl, subscr, vers, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 273. Martin. p. 134: num. 340. Vidi 3 Oct 1885.

382. Athenis nat. (69).
saec. X, 26.7×19.2, membr, foll. 377, col. 1, ll. 31, textu litteris uncialibus exarato inter codd uncc enumerari poterat: *Paul* (Phm Heb) cum comm brevi Theodoreti; desunt Rom 1 Cor 1,1—15,28 Heb 11,38—13,25 et fortasse alia; foll. 61—65.366—369 suppl m ser. Ad init Kedreni synopsis (cf MPG 121, p. 373), saec. XIV init mut. Olim monasterii *Μεγάλων πυλῶν*. Vidi 13 Aug 1886.

383. Athenis nat. (100).
saec. XIII, 30.1×21.5, chart, foll. ?, col. 1, ll. 40: *Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl. Sub fin man rec nonnulla Sergii diaconi. Vidi 13 Aug 1886.

384. Escurial. X. IV. 15.
saec. XII, in 8, membr: *Paul*. Miller. *Catal.* num. 408.

385. Bononiae univ. 2378.
saec. XIV, 27.6×22.4, membr, foll. 19 (27), col. 1, ll. 33; prol, capp-t, subscr: *Eph Phil Col 1Thess.* Ad fin foll. 8 chart Bas et al theol. Olim s. Salvatoris 600. Vidi 12 Mart 1886.

386. Florent. Laurent. VI. 8.
saec. XIII, 28.2×20, chart, foll. 143 (ex 311), col. 1, ll. 33; subscr, στίχ: *Phil* 1,3—*Phm Hebr* cum comm. Vidi 16 Mart 1886.

387. Florent. Laurent. X. 9.
saec. XIV, 22.8×17.4, chart, foll. 602, col. 1, ll. 25; subscr: *Paul* cum comm Thphyl (Rom Heb 1.2 Cor); m saec. XV suppl foll. 1—92 (Rom) 600—602. Vidi 17 Mart 1886.

388. Florent. Laurent. XI. 7.
saec. XV, 23.8×16.5, chart, foll. 529, col. 1, ll. 28: *Paul* cum comm Thphyl (Rom 1.2 Cor Heb Gal Eph Col Phil 1.2 Th 1.2 Tim Tit Phm). Olim Athanasii sacerdotis. Erat Nicolai de Nicholis, deinde conventus s. Marci de Florentia ord. frat. praed. Vidi 17 Mart 1886.

389. Florent. Laurent. Conv. Soppr. 21.
saec. XVI, 20.8×14.2, chart, foll. 136, col. 1, ll. 25: *Rom* cum comm Thphyl. Vidi 17 Mart 1886.

390. Mediolani Ambros. A. 62 inf.
saec. XI, 32.6×24.6, membr, foll. 316, col. 1, ll. 32; prol, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb [?]) cum comm; deest Heb 11,19—13,25; foll. 1—64 epitome comm in Mt Ioh Lc Act. „Ex suburbio Corcyret." Vidi

391. Mediolani Ambros. C. [E?]. 295. | 11 Feb 1886.
saec. XI, 35.7×27.5, membr, foll. 190, col. 1, ll. 16 etc comm 38 etc; prol, itin et mart Pauli; capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum cat; desunt Tit 3,2—Heb 1,14. [Scr. 289.] Vidi 13 Feb 1886.

392. Mediolani Ambros. D. 541 inf.
saec. XI, 38.5×31.3, membr, foll. 323, col. 1, ll. 8 etc comm 43 etc; prol, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm; desunt Rom 1,1—5,18 Heb 10,25—13,25 et alia; nonnulla suppl m ser. Ex Thessalia. Vidi 15 Feb 1886.

393. Mediolani Ambros. E. 2 inf.
saec. XIII, 33.7×26.2, chart, foll. 268, col. 1, ll. 32: *Heb* cum comm Nicetae; cf Paul 163. Foll. 1.2.267.268: saec. XII, 32.4×25.2, membr, foll. 4, coll. 2, ll. 21: lectt V. T. Vidi 12 Feb 1886.

393a. ex codice 393 exscriptus: Mediol. Ambros. A. 241 inf: saec. XVI, 33×22.4, chart, foll. 104, col. 1, ll. 19—21: *Heb* 1,1—8 cum comm Nicetae. [Scr. 287.] Vidi 12 Feb 1886.

394. Neapoli nat. II. B. 23.
saec. XIV, 34×23, chart, foll. 435, col. 1, ll. 30, mut: *Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl. Olim Fulvii Orsini. Vidi 24 Apr 1886.

395. Neapoli nat. II. B. 24: foll. 354—925.
saec. XV vel XVI, 31×21, chart, foll. 572, col. 1, ll. 29: *Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl. Vidi 24 Apr 1886.

396. Romae Barberin. VI. 13.
saec. XII, 34.6×26.7, membr, foll. 189, col. 1, ll. 18 etc comm 38 etc; subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm; desunt Rom 1,1—25 Heb 8,5—13 et 11,17 (foliis transpositis?). [Scr. 297.] Vidi 15 Apr 1886.

397. Romae Casanatensis G. V. 7.
saec. XIV, 24.7×16.7, chart, foll. 515 ex 550 (?), col. 1, ll. 28: *Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl; m ser suppl foll. 1—33. Manu Methodii monachi? Olim Iesuitarum domus professae Romae. Vidi 5 Apr 1886.

398. Romae Vatic. Gr. 549.
saec. XII, 20.9×20.8, membr, foll. 380, col. 1, ll. 29; *Rom* 4,9—*Eph* 6,9 cum comm Thphyl. [Scr. 305.] Vidi 29 Mart 1886.

Vat. Gr. 550, quem in censum recipit Burgon. apud Scr. *Int.*[3] p. xxiv, nonnisi Chrys homilias in Rom habet; de Vat. Gr. 551 et 552 incertus sum, an textus integer sit.

399. Romae Vatic. Gr. 646.
saec. XIII, 27.4×17.5, chart, foll. 204, col. 1, ll. 31: *Paul* cum comm Euth Zig. Vidi 29 Mart 1886.

400. (Evv 858) Romae Vatic. Gr. 647.
saec. XIV, 30.1×21.5, chart, foll. 250, col. 1, ll. 24: *Paul* cum comm Thphyl. Vidi 29 Mart 1886.

401. Romae Vatic. Gr. 648.
a. 1232, manu Simeonis sive Sabae Hierosolymis scriptus. De hoc codice schedae meae imperfectae sunt; foll. 338, chart. (?) [Scr. 312.]

402. Romae Vatic. Gr. 692.
saec. XI, 35.5×25.5, membr, foll. 93, coll. 2: *1.2 Cor Gal Eph* cum cat. Vidi 29 Mart 1886.

403. Romae Vatic. Gr. 1222.
saec. XVI, 30.5×20.5, chart, foll. 437, col. 1, ll. 28; prol, capp-t, subscr, στίχ: *Rom Heb 1.2 Cor 1.2 Tim Eph* cum comm Thphyl. Olim Ant. Car. Carafae. Vidi 30 Mart 1886.

404. Romae Vatic. Gr. 2180.
saec. XV, 29.5×21, chart, foll. 294, col. 1, ll. 36; capp-t sub init in unum conlectae, syn, men: *Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl; deest Heb 13,22—25. Olim Columnensis 10. [Scr. 323.] Vidi 3 Apr 1886.

405. Romae Vatic. Ottob. 17.
saec. XV, 33.3×23, chart, foll. 294, col. 1, ll. 29; subscr: *Paul* (Heb Tim) cum comm. Manu Gregorii. Vidi 6 Apr 1886.

406. Romae Vatic. Palat. Gr. 10.
saec. X, 33.5×24.2, membr, foll. 268, col. 1, ll. varr comm 42; prol, itin et mart Pauli, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm; deest Heb 13,10—17. In Calabria exaratus. [Scr. 327.] Vidi 7 Apr 1886.

407. Romae Vatic. Palat. Gr. 204.
saec. X, 33.7×24.5, membr, foll. 181, col. 1, ll. 15 comm 55: *Paul* (Phm Heb) cum comm. [Scr. 328.] Vidi 7 Apr 1886.

408. Venetiis Marci 36.
saec. XIV, 31.5×25.5, membr, fol. 196, coll. 2, ll. 38: *Paul* (Heb Tim) cum comm Theodoreti. Vidi 24 Feb 1886.

409. Athous Cutlumusii 90 b.
saec. XII, in 4, membr, foll. 82: *Paul* mut init et fin.

410. Athous Cutlumusii 129.
saec. XIV, in 4, chart, foll. 360: *Paul* cum comm Thphyl.

411. Constantinopoli s. Sepulchri 2
412. „ „ „ 3 } : *Paul* cum comm (?).

413. Patmius s. Iohannis 61.
saec. X, in 4, membr, foll. 150: *Paul* cum comm.

414. Patmius s. Iohannis 62.
saec. XII, in fol, membr, foll. 192: *Rom—Heb 1Tim* cum comm.

415. Patmius s. Iohannis 63.
saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 227: *Rom 1.2Cor* cum comm ut in Act 388 P 359. Sub fin ἐρωταποκρίσεις τῶν δύο μεγάλων ἀρχιερέων ἤγουν Bas et Greg.

416. Patmius s. Iohannis 116.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 208: *1 Cor—Thess Tim Tit* mut init et fin.

417. s. Sabae in turri 41.
saec. XIV, in fol, chart: *Paul* cum comm Thphyl. Coxius perl.

418. Groningae univ. A. C. 1.
saec. XV, 15×10.5, membr, foll. 189, col. 1, ll. 20: *Paul* (Phm Heb); desunt Rom 16,20—1Cor 1,6 2Cor 13,5—Gal 1,1 2Tim 4,10—Tit 1,5 Hebr 13,18—25; Rom 16,8—20 est in folio 189. V. cl. bibliothecarius I. W. G. van Haarst. 29Nov1889 me de codice certiorem fecit. cf Franc. Delitzsch. *Polygl.* p. 29 adn.

419. (Ac 311) Athenis nat. (221): (Phm Heb).

420. (Ac 308) Athenis nat. (419); (Heb Tim).

421. (Ac 312) Athenis nat.: (Phm Heb).

422. (Ac 313) Athenis nat.: (Phm Heb).

423. (Ac 317) Cryptoferratae A'. β'. 1: (Heb Tim). [Scr. 291.]

424. (Ac 318) Cryptoferratae A'. β'. 3: (Phm Heb). [Scr. 292.]

425. (Ac 319) Cryptoferratae A'. β'. 6: (Heb Tim). [Scr. 293.]

426. (Ac 320) Messinae univ. 40: (Phm Heb). [Scr. 283.]
427. (Ac 321) Romae Casanatensis G. II. 6: (Heb Tim). [Scr. 336.]
428. (Evv 1267) Paris. nat. Coisl. Gr. 207.
429. (Ac 323 Ap 127) Lesbi *τοῦ λείμωνος* 55: (Phm Heb).
430. (Ac 326) Romae Vatic. Gr. 1208: (Heb Tim). [Scr. 294.]
431. (Ac 328) Romae Vatic. Gr. 1971: (Heb Tim). [Scr. 319.]
432. (Ac 329) Romae Vatic. Gr. 2099. [Scr. 322.]
433. (Ac 330) Romae Vatic. Palat. 38: (Phm Heb). [Scr. 295.]
434. (Ac 332 Ap 128) Venet. Marc. II. 114: (Phm Heb).
435. (Ac 333) Edenburgi Makellari: (Phm Heb).
436. (Ac 334 Ap 129) Lincopiensis, Benzel. 35: (Heb Tim). [Scr. 272.]
437. (Ac 335) Upsalae univ. Gr. 11. [Scr. 273.]
438. (Ac 344) Athous Dionysii 68.
439. (Ac 346) Athous Dionysii 382.
440. (Ac 347) Athous Docheiarii 38.
441. (Ac 348) Athous Docheiarii 48.
442. (Ac 349) Athous Docheiarii 136.
443. (Ac 350) Athous Docheiarii 139.
444. (Ac 351) Athous Docheiarii 147.
445. (Ac 352) Athous Esphigmeni 63.
446. (Ac 353) Athous Esphigmeni 64.
447. (Ac 354) Athous Esphigmeni 65.
448. (Ac 355) Athous Esphigmeni 66.
449. (Ac 356) Athous Esphigmeni 67.
450. (Ac 357) Athous Esphigmeni 68.
451. (Ac 358) Athous Iberorum 24.
452. (Ac 359 Ap 130) Athous Iberorum 25.
453. (Ac 360) Athous Iberorum 37.
454. (Ac 361) Athous Iberorum 57.
455. (Ac 362 Ap 131) Athous Iberorum 60.
456. (Ac 366) Athous Constamoniti 108.
457. (Ac 368) Athous Cutlumusii 57.
458. (Ac 369) Athous Cutlumusii 80.
459. (Ac 370) Athous Cutlumusii 81.
460. (Ac 371) Athous Cutlumusii 82.
461. (Ac 372) Athous Cutlumusii 83.
462. (Ac 373) Athous Cutlumusii 275.
463. (Ac 374 Ap 132) Athous s. Pauli 2: (Phm Heb).
464. (Ac 375) Athous Protati 32.
465. (Ac 376) Athous Simopetrae 42.
466. (Ac 377) Athous Stauronicetae 52.
467. (Ac 378) Athous Philothei 38.

468. (Ac 379) Athous Philothei 76.

469. (Ac 307 Ap 105) Athenis nat. (43): (Phm Heb).

470. (Ap 142) Escurial. T. III. 17.
saec. XII, in 4, membr, foll. 189 (202): prol, mart Pauli, μαρτ-t: *Paul.* De Apoc vide Apoc 142. Insunt litterae Dion Areop duae et alia pauca.

471. Athenis nat. (259): pagg. 1—5. 399—402.
saec. XV vel XVI, 21.9×15.2, membr, foll. 4, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *2Cor* 4,14—7,8. 12,2—fin. Foll. 5—398: saec. XVI vel XVII, chart: theologica. Vidi 22 Iul 1886.

472. Escurial Ψ. III. 2.
saec. XIV, in fol, chart: *Paul.*

473. (Ac 233) Escurial. X. III. 10.

474. (Ac 315) Petrop. caes. Porfir.

475. (Ac 237) Escurial. Ω. IV. 22.

476. (Ac 239) Mutinae Estensis II. C. 4.

477. (Ac 205 Ap 181) Londinii mus. Brit. Add. 28816: (Phm Heb).

478. Mediolani Ambros. N. 272 sup.
saec. XVI, 24.5×15.7, chart, foll. A etc et 1—9, col. 1, ll. 30 etc: fragm ex Paul cum comm. [Scr. 225 et 303.] Vidi 18 Febr 1886.

479. (Ac 238) Mutinae Estensis II. A. 13: *Rom* 1,1—5.

480. Romae Vatic. Reg. Gr. 4.
saec. X, 33×26.3, membr, foll. 256, coll. 2, ll. 28: *Rom* cum comm Chrys. [Scr. 324.] Vidi 3 Apr 1886.

4.

APOCALYPSIS.

Mayhingae bibl. Oettingen-Wallerstein.

1. saec. XII, 22.5×15, membr, foll. 90 (foll. 65—90 chart), col. 1, ll. 30—32: *Apoc* cum comm Andr; deest 22,16—21. Olim Basileensis, deinde Reuchlini. Erasmus de Reuchlino mutuum sumpsit et antigrapho tantum in Apoc anno 1516 edenda usus est. Frobenius typographus Basileensis codicem retinuit et anno tandem 1553 nescio cuidam dono dedit. In bibliotheca familiae Oettingensis latuit usque ad annum 1861, quo anno v. cl. Franciscus Delitzsch. Mayhingae repperit, *Handschriftliche Funde*, Lipsiae fasc. 1, a. 1861, fasc. 2, a. 1862 cum facsimili; fasc. 2 exhibet conlationem a Tregellesio factam; cf supra, p. 209.210. Bonae notae, cf WH *Intr.* § 346, p. 263.

2. (Ac 10 P 12) Paris. nat. Gr. 237. Stephani ιε'.

3. Latet. Stephani ις' in Apoc 77ies laudatus. „Regius" non erat. Lectt varr Lc 22,30.67 2Cor 12,11 1Tim 3,3 quas editio Milliana (*N. T.* proll. § 1176) hinc citavit ex errore typographorum fluxisse videntur.

4. (Ac 12 P 16) Paris. nat. Gr. 219. Cum comm Arethae.

5. Vacat. Varr lectt a Valla allegatae. Cf Evv 82.

6. (Ac 23 P 28) Oxon. Bodl. Barocc. 3. Cum comm. Caspar. Wetstenius cappellanus Friderici filii regis Anglici 6.26.27.28 in usum consanguinei eius I. I. Wetst. cursim cont. Cramer. (cf Act 15) edidit comm in Apoc, vol. 8, p. 171—436.

7. (Ac 25 P 31) Londin. mus. Brit. Harl. 5537. Scr. cont (l), *Aug.* p. lxxvi. Bonae notae.

8. (Ac 28 P 34) Londin. mus. Brit. Harl. 5778. Scr. cont (d), *Aug.* p. lxxi seq.

9. (Ac 30 P 36) Oxon. Bodl. Misc. 74.

10. (Evv 60) Cant. univ. Dd. 9.69: saec. XV, col. 1, ll. 27.28: *Apoc* cum scholiis nonnullis. In Occidente scriptus. A. W. Grafton. in usum Alfordii (*N. T.* ed. 2.) partim cont. Vidi 18 Oct 1886.

11. (Ac 39 P 45) Latet, quod dolendum est, nam cum paucissimis Irenaei lectioni in 13,18 suffragatur, et ceteroqui bonae notae est.

12. (Ac 40 P 46) Romae Vat. Reg. Gr. 179: foll. 155—169, saec. XV; capp, titl: *Apoc.* Birch. capp 1.2 cont, *Apoc*, p. xx sqq. Haud malae notae. Vidi 5 Apr 1886.

13. (Ac 42 P 48 Evl 923 Apl 56) Francofurti ad Viadrum, lycei.

14. (Evv 69 Ac 31 P 37) Leicestrensis. Scr. cont (f), *Aug.* p. xl. Cf. Scr. *Intr.*[3] p. 274, adn. Haud malae notae.

15. (E[evv]) Basileensis univ. A. N. III. 12: *Apoc* 3,3—4,8; cf supra, p. 372.373,

16. (Ac 45 P 52) Hamburgi urbis Gr. 1252. Textu similis Apoc 7.

17. (Evv 35 Ac 14 P 18) Paris. nat. Coisl. Gr. 199. Grafton. (cf Apoc 10) locos 364 cont.

18. (Ac 18 P 22) Paris. nat. Coisl. Gr. 202. (2): foll. 1—26. saec. XII, 24.4×17.5, membr, foll. 26, col. 1, ll. 27 etc comm 60 etc, sunt fascc. *ιγ'—ιε'* ex alio codice: *Apoc* cum comm *ἀνδρέου πρωτοθρόνου*. Grafton. (cf Apoc 10) locos 283 cont. Vidi 2 Oct 1885.

19. (Ac 17 P 21) Paris. nat. Coisl. Gr. 205. Grafton. (cf Apoc 10) locos 220 cont.

20. (Evv 175 Ac 41 P 194) Romae Vatic. Gr. 2080. Blanchinus Apoc 22,20.21 transcripsit.

21. Romae Vallicell. D. 20. saec. XV, 32.2×21.7, chart, foll. 93, col. 1, ll. 28; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr.

Wetstenio 21 et 22 erant codices duo nescio qui Gallici a Bentleio in specimine suo (cf supra, p. 234 seqq.) laudati. Scholz. Vallicell. substituit, retinuit vero in apparatu lectiones Wetst.-Bentleianas (cf Kelly. *Revelation*, p. xi adn. a Scr laudatus).

22. (Ac 166 P 204) Romae Vallicell. B. 86: foll. 229—254: *Apoc* cum scholiis. Scholz. lectt Wetst.-Bentl. retinuit, cf Apoc 21. Vidi 25 Mart 1886.

23. (Evv 367 Ac 146 P 182) Florent. Laurent. Conv. Soppr. 53. Hunc pro Evv 38 (Scholzio Apoc 23) substitui qui Apoc non continet.

De Wetstenii 23 cf Evv 102. Scholz. quanquam alium codicem numero supposuit, tamen lectt varr Wetstenii retinuit.

24. (Ac 160 P 193) Romae Vatic. Gr. 2062.

25. (Evv 149 Ac 77 P 88). Romae Vatic. Palat. Gr. 171. Birch. capp. 1.2.3,1—9 cont.

26. (Evv 506 Ac 199 P 256) Oxon. aedis Christi, Wakii 12. Cf Ap 6.

27. (Evv 517 Ac 190 P 244) Oxon. aedis Christi, Wakii 34. Cf Ap 6.

28. Oxon. Bodl. Barocc. 48: foll. 51v—74v. saec. XV, 20.5×14.5, chart, foll. 24, col. 1, ll. 22; capp, titl: *Apoc;* deest 17,5—22,21; bonae notae. Bentleii *x'* (Cant. coll. Trin. B. xvii. 5, cf supra, Evv 51). Caspar. Wetst. cursim cont (cf Apoc 6), item Scr. (n), *Aug.* p. lxxvii seq. Delitzschio (cf Apoc 1), 2, p. 36, adn. et p. 43, videntur Apoc 28 et 79a ex Apoc 79 exscripti esse.

29. (Ac 60 P 63) Londin. mus. Brit. Harl. 5613. Scr. cont (e), *Aug.* p. lxxi.

30. (Ac69 P74) Guelferbytanus 16.7. Aug. quarto: saec. XIV, bonae notae, cf Act 69.

31. Londin. mus. Brit. Harl. 5678: foll. 221v—244. saec. XV, 28.8×21.6, chart, foll. 24, col. 1, ll. 23; prol: *Apoc.* Praemittuntur quaedam Dionysii Areopagitae. Olim ut Evv 445 Hagenoae collegii societatis Iesu. Paulus capp. 1—8 in usum Griesbachii cont, item Scr. (c), *Aug.* p. lxx.

32. Dresdae reg. A. 124. saec. XV, 19.5×12, membr, foll. 16, col. 1, ll. 30—40: *Apoc.* Ad finem Theodori *τοῦ προδρόμου λόγοσ διὰ στίχων εἰσ τὸν βίον καὶ εἰσ τὴν ἁγιότητα.* Olim Loescheri, deinde Bruhlii 638. Dassdorf. cont, item Matthaeius (t), *Apoc.* p. 339. Scr. ex errore bis numerat, 32 et 111. Vidi plus semel.

33. (Evv 218 Ac 65 P 57) Vind. caes. Gr. theol. 23. Desunt Apoc 13,5—14,8 15,7—17,2 18,10—19,15 20,7—22,21.

34. (Ac 66 P 67) Vind. caes. Gr. theol. 302.

35. Vindob. caes. Gr. theol. 307: foll. 142r—173v. saec. XIV, 18×14.2, membr, foll. 32, col. 1, ll. 20 etc comm 35etc; *στίχ* 314: *Apoc* cum comm Andr. Foll. 1—141 Euthymii epistola de haeresibus etc. Busbeq. CPoli Vindobonam detulit (cf supra, Evv 123, p. 494). Alter. cont, *N. T.* 2, p. 921—940, item Franc. Delitzsch. (cf Apoc 1), 2, p. 40—42, qui vel hunc ex Apoc 121 exscriptum esse vel ex eodem exemplari utrumque putat. Scr. teste Apoc 87 similis est textu. Vidi 18 Mart 1887.

36. Vindob. caes. Suppl. Gr. 93. saec. XIII (al. XIV), 16.1×11, membr, foll. 56, col. 1, ll. 36; prol, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr; deest 19,21—22,21; bonae notae. In Italia scriptus. Olim „archivii ss. apostolorum de urbe Neapolis". „Datus est pro bibliotheca sac. caes. maiestatis sic illa mandante anno 1716". Alter. cont, *N. T.* 2, p. 941—967. Vidi 18 Mart 1887.

37. (Ac 72 P 79) Rom. Vat. Gr. 366. Birch. cont. Textu similis Apoc 28.

38. Romae Vatic. Gr. 579: foll. 22—46. saec. XV (al XIII), 21.3×13.2, chart, foll. 24 (371), col. 1, ll. 30; capp-t, capp: *Apoc* cum lectt varr m pr. Textu bonae notae. Insunt alia multa. Birch. cont, *Apoc.* p. ix—xii. Scholz. et Tregelles. perl. B. H. Alford. in usum Tregellesii cont (cf supra, p. 391). Vidi 27 Mart 1886.

39. (P 85) Romae Vatic. Gr. 1136 a. Desunt 1,1—3,17 6,18—13,11.

40. (Evv 141 Ac 75 P 86) Romae Vatic. Gr. 1160.

41. Romae Vatic. Reg. Gr. 68. saec. XV (al. XIV), 23.1×15.3, chart, foll. 70, col. 1, ll. 14; prol Oec et Areth ex And, capp-t: *Apoc* sine comm. Manu Georgii Hermonymi (cf supra, p. 464, Evv 17). Birch. et Scholz. cont.

42. (Ac 80 P 91) Romae Vat. Pii II Gr. 50.

43. Romae Barberin. IV. 56: foll. 224—229 v, a. saec. XIV, 24.9×17.8, membr, foll. 5 (233), coll. 2, ll. 58: *Apoc* 14,17—18,20 cum comm. Insunt quaedam ex Athan et catena in Octateuchum. Birch. et Scholz. cont. Vidi 8 Apr 1886.

44. (Evv 180 Ac 82 P 92) Romae Propag. L. VI. 19.

45. (Ac 89 P 99) Florent. Laurent. IV. 32. Birch. capp. 1—3 cont.

46. (Evv 209 Ac 95 P 108) Venet. Marc. 10: *Apoc* saec. XV, col. 1, ll. 24.

47. (Evv 241 Ac 104 P 120) Dresdae reg. A. 172.

48. (Evv 242 Ac 105 P 121) Moscuae Synodi 380.

49. Moscuae Synodi 67: foll. 306—364. saec. XV, in fol, chart, foll. 58 (365), col. 1. ll.?; prol, capp: *Apoc* cum comm Andr. Textus bonae notae. Foll. 1—305: orationes 16 Greg Naz cum comm Nicetae (A in editione Greg Naz Matthaeiana). Olim Laurae in monte Atho. Matthaei. cont (o), *Cor*, p. 276 seq. et facs.

50. Moscuae Synodi 206: foll. 53—88. saec. XV, in fol, chart, foll. 35, col. 1, ll.?: *Apoc*. Insunt vitae sanctorum. Olim monasterii Iberorum in monte Atho. Matthaei. cont. (p), *Thess*, 186 seq et facs.

51—88 catalogo inseruit Scholz. qui 51 totum, 68.69.82 fere totos, ceteros vel cursim vel omnino non contulit.

---

51. (Evv 18 Ac 113 P 132) Paris. nat. Gr. 47.

52. (Ac 51 P 133) Paris. nat. Gr. 56.

53. (Ac 116 P 136) Paris. nat. Gr. 59.

54. Vacat. Olim ex errore ita dinumeratus est Evv 263.

55. (Ac 118 P 138) Paris. nat. Gr. 101.

56. (Ac 119 P 139) Paris. nat. Gr. 102 A.

57. (Evv 296 Ac 124 P 149) Paris. nat. Gr. 123.124.

58. Paris. nat. Gr. 19: foll. 91—126. saec. XV vel XVI, 20×14.5, chart, foll. 36, col. 1, ll. 22; capp Latt in mg: *Apoc*. Inest Hiob et Iustini cohortatio ad Graecos. Scholz. cursim cont. Contuli 1,1—11,13 anno 1884.

59. Paris. nat. Suppl. Gr. 99. saec. XV vel XVI, 20.7×14.2, chart, foll. 83, col. 1, ll. 24—29; prol, capp: *Apoc* cum comm Andr. Scholz. cursim cont. Olim Aegidii de Noailles. Vidi 22 Aug 1885.

60. (P 152) Delendus.

61. Paris. nat. Gr. 491: foll. 281—293. saec. XIII vel XIV, 24.2×15.7, chart, foll. 13: *Apoc* 1,1—22,8 cum scholl paucis. Insunt varia Bas Theodoreti Max. Scholz. cursim cont. Martin. p. 135. Vidi 3 Nov 1885.

62. Paris. nat. Gr. 239.
a. 1422, 21.5×14.3, chart, foll. 119, col. 1, ll. 26.27: *Apoc* cum comm And. Manu Michaelis Calophrenae (?). Scholz. cursim cont. Martin. p. 136. Vidi 12 Nov 1885. De Paris. nat. Gr. 240 olim hic posito cf Apoc 139.

63. Paris. nat. Gr. 241.
saec. XVI, 20.5×15, chart, foll. 294: *Apoc* cum comm Andr. Manu Andreae Darmarii. Olim Thuanus, deinde Colbertinus 4032. Martin. p. 136. Vidi 12 Nov 1885.

64. (P 159) Paris. nat. Gr. 224.

65. Moscuae univ. 25: foll. 203—209.
saec. XII, in 4, membr, foll. 7, ll. ?: *Apoc* 16,20—22,21. Foll. 1—202: saec. IX vel X: quaedam ex Bas Greg-Nyss Petr-Alex. Olim Coislin. 229. Scholz. cursim cont, item Matthaei, *N. T. Gr.* ed. 3, vol. 3, append. p. 98—102. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 292.

66. Vacat. Scholz. ex errore ita Evv 131 designavit.

67. Romae Vatic. Gr. 1743.
a. 1301, 22.5×16.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 29; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Scholz. cursim cont, nullo tamen loco citat. Vidi 31 Mart 1886.

68. Romae Vatic. Gr. 1904: vol. 2, foll. 264—282.
saec. XI vel XII, 28.7×20.5, membr, foll. 19, col. 1, ll. varr, comm 37: *Apoc* 1,11—2,20 3,16—6,9 7,17—9,5 21,18—22,21 cum comm Areth. Scholz. non nisi 7,17—8,12 20,1[—21.18?]—22,21 vidit et „integre fere" cont. W. H. Simcox. a. 1886 omnia contulit et textum Apoc 35 (et 87) similem esse invenit. Vidi 31 Mart 1886.

69. (Ac 116 P 198) Romae Vatic. Ottob. 258.

70. (Evv 386 Ac 151 P 199) Romae Vatic. Ottob. 66.

71. Vacat. Ita olim ex errore Evv 390 designatus.

72. Romae Chisianus R. IV. 8.
saec. XVI, 20.5×13.4, chart foll. ?, col, 1, ll. 17: *Apoc* cum comm Andr. Olim monasterii τοῦ σωτῆρος χῦ τοῦ ἀρχαδοῦ. Scholz. cursim cont, item W. H. Simcox. 1,1—3,17 et locc sell. Mors Simcoxii praematura eo magis nobis lugenda est, quod Apocalypsis codices hoc consilio pro viribus conferebat, ut eorum familias definire posset. Vidi 15 Apr 1886.

73. Romae Corsinianus 41. E. 37.
saec. XV (al. XVI), 19.2×12.5, chart, foll. 97, col. 1, ll. 30; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. In Italia scriptus. Olim bibliothecae s. Silvestri de urbe. W. H. Simcox. Apr 1886 cont et Apoc 28.79.99 adsociari iubebat. Vidi 26 Mart 1886.

74. (Ac 140 P 215) Venet. Marc. 546: *Apoc* cum comm Andr.

75. (Ac 86 P 96) Florent. Laurent. IV. 30.

76. Vacat. Idem est atque Apoc 75.

77. Florent. Laurent. VII. 9.
saec. XVI (al. XV), 21.4×14, chart, foll. 363, col. 1, ll. 25, text rubr: *Apoc* cum comm. Scholz. cursim cont. Vidi 17 Mart 1886.

78. (P 197) Romae Vatic. Ottob. Gr. 176.

79. Romae Vatic. Gr. 656.
saec. XIV (al. XIII), 17×11.7, chart, foll. 207, col. 1, ll. 17: *Apoc* cum comm Andr. Textus bonae notae. Viri cll. Fessler. et Brunn. in usum Delitzschii (cf Apoc 28 et 79 a) cont. Vidi 29 Mart 1886.

79 a. Monaci reg. Gr. 248.
saec. XVI, 23.3×16, chart, foll. 84, col. 1, ll. 28; prol, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Ex 79 ut videtur iubente card. Guil. Sirleto († 1585), exscriptus, qui bibliothecae Bavaricae inter annos 1540—1547 dedit, cf Franc. Delitzsch. *Handschr. Funde*, 2, p. 35—37. Theod. Peltano in Andr. edendo Ingolstadii a. 1547 erat „cod. ducalis alter", adhibuisse autem Sylburgium in Graeca editione [Haidelberg. a. 1596] Scholzio ne credas. Matthaei. cont, item Delitzsch. bis. Vidi 24 Mart 1887.

80. Monaci reg. Gr. 544.
saec. XIV, 20.3×14.8, chart, foll. 169, col. 1, ll. 20; prol, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Olim Caesaris Manuelis Palaeologi († 1424). Erat Augustanus 7. Adhibuerunt Peltanus et Sylburg. Dav. Hoeschel. cont, item Bengel. (Aug. 7 vel Andr. 1). Matthaei. perlustravit, *Allgem. Litter. Anzeiger*, a. 1800, num. 180. Scholz. locc sell cont. Delitzsch. (cf 79 a), 2, p. 31—34. Vidi 24 Mart 1887.

81. Monaci reg. Gr. 23: fol. 333—415.
saec. XVI, 35.7×23.8, chart, foll. 83 (415), col. 1, ll. 30; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Insunt multa Greg Nyss. Peltano (cf Apoc 79 a) fuit „ducalis primus". Hoeschel. in usum Sylburgi cont, item Delitzsch. (cf 79 a), 2, p. 38. 39. Vidi 24 Mart 1887.

82. (Ac 179 P 128) Monaci reg. Gr. 211. Cf de Apoc Delitzsch. (cf 79 a), 2, p. 45—48; cum B^{apoc} facit.

83. (Evv 339 Ac 135 P 170) Taurin. univ. B. V. 8. V. cl. Hort. qui a. 1864 capp quinque cont, B^{apoc} affinem esse putavit.

84. (Evv 368 Ac 150) Florent. Riccardi. 84.

85. (Ac 184 P 232) Hierosol. s. Sepulchri 9. [Scr. 85 = nobis 142.]

86. (Evv 462 Ac 187 P 235) s. Sabae 10. Scholz. ter laudat Apoc 1, 2. 4. [Scr. 86 = nobis 23.] **86^{a}.** Scholzii Apoc 89 est.

87. (Ac 178 P 242) Cheltenhamensis 1461. Scr. cont (m), *Aug.* p. lxxvi.

88. (Evv 205 Ac 93 P 106) Venet. Marc. 5.

Explicit Scholzii catalogus.

89. (Evv 466 Ac 189 P 267) s. Sabae 20. Scholzio 86[2]. [Scr. 89 = nobis 108.]

90. Dresdae reg. A. 95.
saec. XII (Grsb. X, Scholz. XV), 31.1×23, membr, foll. 16, coll. 2, ll. 30: *Apoc*. Olim monasterii Iberorum in monte Atho. Matthaeii fuit, qui a. 1788 vendidit. Matthaei. cont (r), *Rom*. p. 278 et facs. Scholzio fuit 50[2]. Tregelles. perl. Vidi Ian 1880.

91. (P 293) Romae Vat. Gr. 1209: pars recentior. Textus bonae notae.

92. (Evv 61 Ac 84 P 40) Dublin. coll. Trin. A. 4.21: Apoc saec. XVI exeunte ex Apoc 14 ut videtur exscripta.

93. (P 290) Londin. Lambeth. 1186. Deest Apoc 14,16—15,7 19,4—22,21. Scr. cont (a).

94. (Evv 201 Ac 91 P 104) Londin. mus. Brit. Add. 11837. Scr. cont(b).

95. Curzon. 82.17.
saec. XI vel XII, 26×19.7, membr, foll. 16, col. 1, ll. 13 etc comm 49: *Apoc* cum comm brev. Eximiae notae. Olim monasterii Caracallae in monte Atho. Curzon. a. 1837 in Angliam tulit. Scr. a. 1855 cont (g), *Aug*. p. lxxii. Vidi 3 Maii 1883.

96. Curzon. 93.2.
saec. XIV, 27.6×19.2, chart, foll. 22, col. 1, ll. 28: *Apoc* cum scholl brevv. Olim monasterii Caracallae in monte Atho. Curzon. a. 1837 in Angliam tulit. Scr. a. 1855 cont (h), *Aug*. p. lxxiii. Vidi 4 Maii 1883.

97. (Evv 498 Ac 198 P 255) Londin. mus. Brit. Add. 17469. Scr. cont(j).

98. (Evv 522 Ac 200 P 257) Oxon. Bodl. Canon. Gr. 34. Scr. cont (k), *Aug*. p. lxxv. Textu similis est Apoc 30.

99. (Ac 83 P 93) Neapoli nat. II. Aa. 7. (Nisi fallor.)

100. Neapoli nat. II. Aa. 10. (Nisi fallor.)
saec. XIV vel XV, 26×18.7, membr, foll. ?, col. 1, ll. 27: *Apoc* cum comm Andr.

101. Petropoli Muralt. 129.
saec. XV, in 4, chart, foll. 25, col. 1, ll. 35; prol: *Apoc* cum comm Andr abbrev. Cf Tischendorf. *Notitia*, a. 1860, p. 60. Muralt. *Catal*. p. 73 lectt pauce edidit.

102. (Ac 301 P 259) Paris. nat. Armen. 9. [Scr. 109.]

103. (Evv 582 Ac 206 P 262) Ferrarae univ. 187. 188. NA. 7. [Scr. 102.]

104. (Ac 243 P 287) s. Sabae 20.

105. (Ac 307 P 469) Athenis nat. (43).

106. (Evv 664 Ac 253 P 303) Zittaviae urbis A. 1.

107. (Evv 680 Ac 255 P 305) Cheltenham. 7682. [Scr. 104.]

108. (Evv 699 Ac 256 P 306) Londin. Highgate, Burd.-Coutts. II. 4. [Scr. 89.]

109. (Evv 206 Ac 94 P 107) Venet. Marc. 6.

110. (Evv 757 Ac 260 P 309) Athenis. nat. theol. 12.
111. (Evv 792) Athenis nat. (67[M]).
112. (Evv 808 Ac 265 P 314) Athenis Mamoukae.
113. (Evv 824 Ac 267 P 316) Cryptoferratae *Α'. α'.* 1. [Scr. 110.]
114. (Evv 866) Romae Vatic. Gr. 1882: foll. 93—96. [Scr. 115.]
115. (Evv 886 Ac 268 P 317) Romae Vatic. Reg. Gr. 6.
116. (Evv 922 Ac 270 P 320) Athous s. Gregorii 3.
117. (Evv 986 Ac 277 P 326) Athous Esphigmeni 186.
118. (Evv 1072 Ac 284 P 333) Athous Laurae.
119. (Evv 1075 Ac 286 P 334) Athous Laurae.
120. (Evv 1094 Ac 287 P 335) Athous Panteleemonis XXIX.
121. (Ac 250 P 299) Paris. nat. Coisl. 224. Delitzsch. (cf Apoc 1), 2,
122. (Ac 251 P 301) Athenis nat. 217. | p. 40 seq.
123. (Evv 743 Ac 259) Paris. nat. Suppl. Gr. 159.
124. (Ac 309 P 300) Athenis nat. (64).
125. (Ac 235) Escurial. Ψ. III. 6.
126. (Ac 236) Escurial. Ψ. III. 18.
127. (Ac 323 P 429) Lesbi *τοῦ Λειμωνος* 55.
128. (Ac 332 P 434) Venet. Marc. II. 114.
129. (Ac 334 P 436) Lincopiensis, Benzel. 35.
130. (Ac 359 P 452) Athous Iberorum 25.
131. (Ac 362 P 455) Athous Iberorum 60.
132. (Ac 374 P 463) Athous s. Pauli 2.
133. (Ac 384 P 355) Chalcide scholae 26.
134. (Ac 386 P 357) Chalcide scholae 96.
135. (Ac 399 P 367) Sinaiticus 279.

136. Vindob. caes. Gr. theol. 69.
a. 1507, 29.9×20.8, chart, foll. 120, col. 1, ll. 27; capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Venetiis manu Andreae Darmari Epidaurotae scriptus. Fortasse Apoc 59 affinis? Vidi 15 Mart 1887.

137. Vindob. caes. Gr. theol. 163.
saec. XV, 21.2×16.4, chart, foll. 83, col. 1, ll. 30: *Apoc* cum comm Andr (sub nomine Methodii monachi). In Italia scriptus. Olim Ioh. Sambuci. Vidi 16 Mart 1887.

138. Vindob. caes. Gr. theol. 220.
saec. XV, 20.7×15, chart, foll. 151, col. 1, ll. 20; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr (non Orig). Vidi 17 Mart 1887.

139. Paris. nat. Gr. 240.
a. 1543, 22.5×15.4, chart, pagg. 322, col. 1, ll. 21: *Apoc* cum comm Andr. Manu Christophori Aueri ortu Germani Romae scriptus. Olim sub Apoc 62 commemoratus. Unde exscriptus sit quaerendus. Vidi 12 Nov 1885.

140. Paris. nat. Coisl. Gr. 256: foll. 207 v—228 r.
saec. XI vel XII (Mtf. X vel XI), 25.6×19.7, membr, foll. 22 (229), col. 1, ll. 29: *Apoc;* m ser 1,1—19 suppl. Insunt Antiochi monachi pandectae, item fol. 205 haereticorum nomina a Simoniacis usque ad Messalianos, item fabula de mediatore. Vidi 5 Oct 1885.

141. Athenis bibl. τῆσ βουλῆσ.
saec. XVI, 21.2×15.3, chart, foll. (Apoc 23), col. 1, ll. 24: *Apoc.* Insunt vitae sanctorum, acta Thomae, alia theologica. Vidi 21 Iun 1886.

142. (Paul 479) Escurial. *T.* III. 17: foll. 158—189.
saec. X, in 4, membr, foll. 32 (202): *Apoc* cum comm.

143. Escurial. X. III. 6: foll. 235—240.
a. 1107, in fol, membr, foll 6 (292): *Apoc.* Insunt varia theologica. Manu Leontii monachi in monasterio s. Philippi τοῦ μελιτηνοῦ scriptus.

144. Matriti O. 19: num. 7.
saec. XVI, in fol, (chart?), foll. 885, manibus plurr: *Apoc* cum comm Andr (?).

145. Florent. Laurent. VII. 29: foll. 193—224.
saec. XVI, 21.2×14.2, chart, foll. 32 (224), col. 1, ll. 25; prol, capp, titl: *Apoc* 1,1—7,5 cum comm Andr. Inest Geo. Pachymerae paraphrasis in Dion Areop. Vidi 17 Mart 1886.

146. Messinae univ. 99.
saec. XIII, 27×21.2, membr, foll. 138, coll. 2, ll. 24: *Apoc* cum comm (Oec txt integro?) [Scr. 113]. Vidi 3 Apr 1886.

147. Mutinae Estensis III. E. 1.
saec. XV vel XVI, 30.5×20.8, chart, foll.?, col. 1, ll. 26; capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Sub init quaedam Anast Sin. Vidi 13 Mart 1886.

148. Mutinae Estensis III. F. 12.
saec. XV, 30.3×20.8, chart, foll.?, col. 1, ll. 32; capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Sub init Dion Areop et alia. Vidi 13 Mart 1886.

149. Romae Angelicae A. 4. 1.
saec. XIV vel XV, 21.5×14, chart, foll. 86 (240+), col. 1, ll. 29; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. [Scr. 120.] Vidi 31 Mart 1886.

150. Romae Angelicae B. 5.15: medio in codice.
saec. XV, 20.8×14.7, chart, foll.?, col. 1, ll. 20: *Apoc.* Insunt liturgica multa. [Scr. 121.] Vidi 2 Apr 1886.

151. Romae Chisianus R. V. 33: foll. 44 v—71 v.
saec. XIV, 25.4×18.4, chart, foll. 28 (347), col. 1, ll. 32: *Apoc* cum comm Andr et Oec. Insunt varia theologica manibus variis scripta. Gebhardt. a. 1882 perl. W. H. Simcox. a. 1886 init cont; saepe cum Apoc 68 consentit, saepe cum Apoc 8. 14. 31, quibus passim Apoc 6. 29. 92. 94 (100) accedunt. [Scr. 122.] Vidi 18 Apr 1886.

152. Romae Vatic. Gr. 370: foll. 149—251.
saec. XI, 29.5×22.8, membr, foll. 251, col. 1, ll. 27; prol, capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Insunt opera Dionysii Areopagitae. W. H. Simcox. (cf supra, p. 680, Ap 72) a. 1886 cont; Apoc 1 et 12 affinis est. Vidi 27 Mart 1886.

153. Romae Vatic. Gr. 542: foll. 265—369.
a. 1331, 28×21, membr, foll. 105 (369), col. 1, ll. 29: *Apoc* cum comm Andr. Insunt homiliae Chrys in Ioh. Vidi 29 Mart 1886.

154. Romae Vatic. Gr. 1190: vol. 1, foll. 174r—184v.
saec. XV vel XVI, 30.2×20.8, chart, foll. 11 (1387 in 3 voll.): *Apoc*. W.H.Simcox. a. 1884 1,1—4,6 cont; videtur textu Apoc 151 similis esse. Vidi 29 Mart 1886.

155. Romae Vatic. Gr. 1426: foll. 131—159.
saec. XIII, 34.4×23.5, chart, foll. 29 (665), col. 1, ll. 46: *Apoc* cum comm (Oec txt integro?) Vidi 30 Mart 1886.

156. (Ac 139 P 174) Mediolani Ambros. H. 104 sup.

157. Romae Vatic. Gr. 1976.
saec. XVI, 21.2×14.3, chart, foll. 114, col. 1, ll. 20; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Olim Neophyti monachi *ῥοδίνου τοῦ κυπρίου*. [Scr. 116.] Vidi 2 Apr 1886.

158. (Evl 561) Romae Vatic. Gr. 2129: pagg. 17—158.
saec. XVI, 29.5×21.2, chart, foll. 71 (351), coll. 2, ll. 30; capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Foll. 1—5 lectiones ex evv nonnullas habent. [Scr. Evl 389.] Vidi 2 Apr 1886.

159. Romae Vatic. Ottob. Gr. 154.
saec. XV, 14.3×10.6, chart, foll. 144, col. 1, ll. 20: *Apoc* cum comm. Vidi 6 Apr 1886.

160. Romae Vatic. Ottob. Gr. 283.
a. 1574, 21.4×14.8, chart, foll. 123, col. 1, ll. 22; capp: *Apoc* cum comm Andr. *Εἰσχίον* manu Iohannis *εὐριπιώτου ἐπικεκλημένου* scriptus. Olim Altaemps. [Scr. 118.] Vidi 6 Apr 1886.

161. Romae Vatic. Palat. Gr. 346.
saec. XV, 36.7×25.3, chart, foll. 86, col. 1, ll. 30; prol, capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. [Scr. 119.] Vidi 9 Apr 1886.

162. Venet. Marc. I. 40.
saec. XVI, 27×14.9, chart, foll. 150, col. 1, ll. 20: *Apoc* cum comm Andr. Vidi 27 Feb 1886.

163. Venet. Marc. II. 54: foll. 1—30.
saec. XV vel XVI, 36×24.7, chart, foll. 30 (237), col. 1, ll. 41; prol, capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Insunt alia theologica. Anno 1532 monasterio Virginis dictae *ἀγκάραθο* dono datus. Vidi 4 Mart 1886.

164. Athous s. Annae 11.
saec. XV, in fol, chart, foll. ?, coll. 2, ll. ?: *Apoc.* Insunt nonnulla Isaaci Syri, *κανὼν τοῦ ἁγίου γεωργίου*, Cantica cum comm Pselli.

165. Athous Batopedii 90.
166. Athous Batopedii 90 bis. } Uterque *Apoc.*

167. (Evl 642 Apl 170) Athous s. Dionysii 163.
a. 1622, in 8, chart: *Apoc* cum comm Andr. Insunt lectt ex

168. Athous Docheiarii 81. | Apl-Evl paucae. Manu Ieremiae.
a. 1798, in 4, chart; capp-t: *Apoc* cum comm. Manu Theodoreti.

169. Athous Iberorum 34.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 157: *Apoc* cum comm Andr. Insunt

170. Athous Iberorum 379. | alia theologica.
saec. X, in 8, membr: *Apoc* cum comm Andr.

171. Athous Iberorum 546.
saec. XIV, in 8, chart: *Apoc* cum comm Andr (videtur mut esse).

172. Athous Iberorum 594.
saec. XVII, in 4, chart, coll. 2: *Apoc.* Insunt alia.

173. Athous Iberorum 605.
a. 1601, in 8, chart: *Apoc* cum comm Maximi *τοῦ πελοποννησίου*.

174. Athous Iberorum 644. | Manu Callinici *ἐν Ἁγίᾳ* exaratus.
a. 1685, in 8, chart: *Apoc* cum comm Andr.

175. Athous Iberorum 661.
a. 1562. in 8, chart: *Apoc* cum comm Andr.

176. Athous Constamoniti 29.
saec. XVI, in 8, chart: *Apoc.*

177. Athous Constamoniti 107.
saec. XIII, in 16, membr: *Apoc* (?).

178. (Apl 161) Patmius monasterii s. Iohannis 12.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 278: *Apoc.* Inest etiam Apl.

179. Patmius monasterii s. Iohannis 64.
saec. XII, in 8, membr, foll. 145; capp: *Apoc.*

180. (Ac 149 P. 349) Florent. Laurent. Conv. Soppr. 150.

181. (Ac 205 P 477) Londinii mus. Brit. Add. 28816.

182. Dresdis reg. 187: pagg. 342—381.
saec. XVI, 20.3×15.3, membr, foll. 21, col. 1, ll. 26: *Apoc* cum comm Andr. Olim comitis Gotter., deinde C. St. Iordani, deinde Val. Ern. Loescheri, denique I. Fr. Gühling. V. cl. Schnorr. de Carolsfeld, bibliothecarius humanissime 24 Dec 1889 me de codice certiorem fecit.

183. (Apl 163) Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου* 10: foll. 4 ad fin.
saec. X, 29.7×22, membr, foll. 4, coll. 2, ll. 27 textus litt unec scriptus; *λόγοι*, capp, titl: *Apoc* 7,16—8,12 cum comm Andr. Vidi 21 Aug 1886.

5.

LECTIONARIA[1].

Catalogum codicum Graecorum qui textum librorum Novi Testamenti continuum tradiderunt iam absolvi. Pergendum est ad codices qui *lectiones* (*ἀναγνώσεις*, *ἀναγνώσματα*) sive *segmenta* (*περικοπάς*, *τμήματα*) textus Novi Testamenti in ritibus ecclesiasticis coram populo legenda exhibeant. A *paraschis* et *haphtharis* Veteris Testamenti quae in Iudaeorum synagogis legebantur exordio ut videtur sumpto lectiones ex evangeliis et mox aliis Novi Testamenti libris in Christianorum secundi saltem saeculi coetibus recitabantur. Primo in lectionibus definiendis licentia quaedam dabatur, deinde ordinationes anno ecclesiastico accommodatae alia in alia regione in perpetuum statuebantur; de quibus tamen quod ad ecclesias Graecas una excepta attinet haud multa hucusque explorata habemus. Ordinatio ea quam vergente ad finem saeculo quarto Antiochiae[2] observatam esse liquet in Constantinopoli recepta ecclesiis deinceps omnibus quotquot orthodoxiae, ut aiunt, Constantinopolitanae adhaerebant tanquam lex facta est; quas autem mutationes postea ad hunc diem subierit nondum investigatum est. Quibus porro modis ordinatio lectionum Constantinopolitana primo memoriae traderetur incertum est. In serioribus saeculis ut de lectionum tabulis sileamus,

[1] Cf supra, p. 161—163; — F. H. Rheinwald, *Kirchliche Archäologie*, Berolini 1830, p. 273—278; — Reuss. *Gesch. der heil. Schr. N. T.* ed. 5. Brunsvigae a. 1874, 2, p. 114, § 384; — Scrivener. in libro *Smith and Cheetham's Dictionary of Christian antiquities*, Londinii a. 1880, vol. 2, p. 953b—967a, item in *Intr.*[3] suo, p. 78—86. 279. 280; — Guil. Eduard. Scudamore in libro *Smith and Cheetham's Dict.* vol. 1, p. 740b—745a.

[2] Cf supra p. 162, adn. 2.

nunc continui librorum Novi Testamenti textus margini lectionis cuiusquam initium et finis[1] appingebantur, nunc excerptae ipsae lectiones eo ordine scribebantur quo in ecclesia legendae erant, libros autem eos qui hunc scribendi ordinem sequuntur *lectionaria* nuncupamus.[2] Neque vero in lectionariis proprie dictis tantum lectiones huiusmodi inveniuntur sed etiam in aliis libris Graecorum ecclesiasticis; quapropter rectius de lectionibus quam de lectionariis hoc loco sermo fieret. Tanta autem est huius rei amplitudo ut non tam particulam Partis VIII quam partem libelli nostri integram sibi vindicet; quam equidem lubens ei concessissem nisi longius a prolegomenorum in editionem Tischendorfianam proposito exspatiari nollem.

Libros Graecorum ecclesiasticos non sine magno labore esse tractandos percepit ipse Allatius[3] qui solus de his libris fusius disseruit. Nihilominus praeter lectionaria proprie dicta, de quibus statim nobis dicendum erit, vix necesse est plus quam sex libros hoc loco commemorare: *μηναῖον*, *μηνολόγιον*, *τριῴδιον*, *τυπικόν*, *εὐχολόγιον*, *ἀνθολόγιον*. His omnibus libris inserebantur nunc *ἑωθινά*, nunc lectiones in *ἀκολουθίας*, nunc lectiones in unam hebdomadam (*εὐαγγέλια τῆσ ἑβδομάδος*, *τῇ*

[1] Cf supra, p. 163.

[2] Huius loci non sunt lectiones eae in ecclesiis recitatae quae aliunde quam ex libris biblicis sumebantur e. g. ex *Κλίμακοσ* Iohannis Scholastici, ex *Λαυσιακῷ* sive Palladii historia Lausiaca de vitis patrum.

[3] Dissertatio Allatii prima, qua divinorum officiorum potiores et usitatiores libri percensentur, titulum habet „De libris ecclesiasticis Graecorum", altera titulum habet „In libros ecclesiasticos Graecorum Triodium, Pentecostarium, Paracleticum examen". Has duas iam Parisiis a. 1644 editas, de novo recudendas curavit Ioh. Alb. Fabricius, Hamburgi a. 1712 (*Biblioth. Gr.* lib. 5). Pauca nêque haec semper accurata addidit Guil. Cave, *Scriptorum eccl. historia literaria*, Basileae a. 1741, sub finem (p. 20—41): „Dissertatio secunda de libris et officiis Graecorum".

Utinam Eustathius, archiepiscopus Corcyrensis, vel Iacobus archimandrita ille Hagioritanus in monasterio s. Dionysii, de libris his disserere vellet!

β' τῶν ἀσωμάτων, τῇ γ' τοῦ προδρόμου, τῇ δ' τῆσ θεοτόκου, τῇ ε' τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τῇ παρασκευῇ σταυρωσίμῃ) nunc lectiones ex Apl et ex Evl in unamquamque diem. Accuratius ageremus, si quodque librorum ecclesiasticorum genus (menaea menologia etc.) catalogum sibi proprium sortiretur, hodie vero antecessores inviti sequimur, qui nonnullos horum librorum inter lectionaria proprie dicta loco et numero ornarunt. De lectionariis iisque Novi Testamenti nunc dicendum est.

Quo tempore primum instituta sint talia lectionaria nescitur. Lectionariorumr Gaecorum saeculi septimi fragmenta habemus, nisi de scripturae aetate fallor; immo nihil obstat quin talia iam diu exstiterint.

Ii libri qui lectiones ex evangeliis continent multo crebrius fortasse multo prius descripti sunt quam ii qui lectiones ex actibus et epistulis continent, qua de re notabile est *περικοπάσ* in evangeliis longius quam in actibus et epistulis in textu continuo inter se disiungi. Haec lectionaria evangeliorum nomen habent *εὐαγγέλιον*, Evangelium. Scriptores haud paucos occidentales nomine „evangeliarium" vel etiam „evangelistarium" usos esse, minime nescio nam ipse alterum supra adhibui. Re tamen accuratius indagata inveni nomen codicis qui quattuor evangelia textu continuo scripta habet *τετραευαγγέλιον* esse, nomen lectionarii *εὐαγγέλιον*.[1] Vocabulo *εὐαγγελιστάριον* tabula dierum et lectionum designatur talis qualis hodie in lectionariis Graecis ad lectionariorum finem typis exprimitur.[2] Caveat vero lector ne nomina haec in biblio-

[1] Idem multis abhinc annis docebat, ut nunc compertum habeo vir rei liturgicae peritissimus Henricus Bradshaw. Cf praeterea Scudamorius (vide supra, p. 687, adn. 1) p. 742b.

In codicibus invenimus exempli gratia Evl 181 anno 980 scriptum subscriptionem habere: *ἐγράφη τὸ τίμιον καὶ ἅγιον εὐαγγέλιον*, nomen iteravit a. 1049 libri compactor; — Evl 330 anni 1185: *εὐαγγελιστῶν τὴν θεόπνευστον βίβλον ἤγουν τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον.*

[2] Matthaeius, *Vetustum ecclesiae Graecae CPtanae, ut videtur, evangeliarium bibliothecae serenissimi ducis Saxo-Gothani*, Lipsiae, 1791, Millium vocabulum „evangelistarium" finxisse censet oblitus

thecarum catalogis et in virorum doctorum operibus recte libris adsignari temere credat; *τετραευαγγέλιον* saepe ex errore enim „evangelistarium“,[1] „evangeliarium“, „evangelium“, nuncupatur, *εὐαγγέλιον* saepe *τετραευαγγέλιον*,[2] evangeliarium, evangelistarium. Nomen etiam *ἐκλογάδιον* (nunc *ἐκλογάδιον* nunc *ἐκλογάδιν* in nominativo scribitur) *τοῦ εὐαγγελίου* saepe occurrit. Eodem modo lectionaria quae lectiones ex Act Cath Paul continent diversis eiusdem materiae nominibus Apostoli, sive Praxapostoli nuncupantur, nos quod brevius est, quod in ecclesia usitatius est, praetulimus. Qui vero mos diu invaluit his nomen „lectionarii“ *κατ' ἐξοχήν* reservare nulla auctoritate nititur, et confusioni magis quam usui inservit.

Incipit „Evangelium“ pariter atque „Apostolus“ *τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα* Ioh 1,1, inde a quo die septem hebdomades evangelio secundum Iohannem et pari serie libro Actuum consecrantur, evangelio secundum Matthaeum sedecim hebdomades inde a Pentecoste, evangelio secundum Lucam hebdomades inde a „novo anno“ (Sept *α'*) usque ad Ieiunium, evangelio secundum Marcum Ieiunii tempus (nonnisi *σαββατοκυριακαί*), dum in Apostolo Mt Lc Mc consociantur Paul Cath. Lectiones sibi peculiares habet *ἡ ἁγία καὶ μεγάλη ἑβδομάς* inde a Dominica Palmarum usque ad Sabbatum Magnum.

Lectiones *τῇ πρώτῃ καὶ τελευταίᾳ τῆς ἑβδομάδος, κατὰ σάββατον καὶ κυριακήν, κατὰ σάββατον καὶ κατὰ μίαν σαββάτων*, sabbato et die dominica uniuscuiusque hebdomadis recitatae libro Evangelii fundamento sunt. Hae nominantur *σαββατοκυριακαί* (sc. *ἀναγνώσεις*). His adsociantur fere semper lectiones diurnae (*καθημεριναί*) per hebdomades Iohanneas (*τῇ*

Montefalconium, *Pal. Gr.* p. 68.88.89, a. 1708 vocabulo similiter usum esse, necnon iam anno 1675 Fellium, Millii fautorem, *N. T. Gr.* praef. [p. 3]. Cf Fr. Schweizer. apud Herzog, *Real-Encyklopädie*, ed. 2, Lips. 1879, vol. 4, p. 422.

[1] Cf *Hermathena*, X, Dublinii a. 1884, p. 146 seqq.

[2] Cf Mucciolius (vide infra, p. 711, Evl 144), p. 98.

β' τῆσ α' ἑβδομάδοσ, τῇ γ' κ. τ. λ.)[1], nonnunquam per hebdomades Matthaeanas et Lucanas; in Matthaeanis inde ab hebdomade fere *ιβ'*, in Lucanis inde ab hebdomade fere *ιγ'* habent feria secunda usque ad sextam lectiones ex Marci evangelio. Ieiunium non ex Novo Testamento sed ex Vetere lectiones diurnas habet quas nunquam in „Evangelii" libro scriptas repperi.

Quae *εἰσ τὰσ παννυχίδασ* legenda sunt saepe Dominicae *τῆσ τυροφάγου* postponuntur, interdum Sabbato Magno postponuntur vel ad codicis finem stant. Evangelia *τῶν παθῶν* et *ὡρῶν* Parasceves Magnae plerumque suo in loco, nonnunquam tamen ad codicis finem scribuntur. Evangelia *ἑωθινά* nonnunquam post Sabbatum Magnum, saepius vero ad codicis finem conlocantur.

Hactenus de lectionibus dierum qui vel dominici sunt vel a dominicis pendent, ideoque cum paschatis migratione per annos mutantur. Pars autem „Evangelii" et „Apostoli" altera, quae Menologium nuncupatur lectiones dierum eorum festorum exhibet, qui pari iure in quemvis hebdomadae locum incidere possunt, ideoque immobiles (*ἀκίνητοι*) sunt. Menologium vero cum per menses (*μῆνασ*) dividatur a primo mensis Septembris die incipit et die mensis Augusti ultimo desinit.

Qui lectionum ordinem curiosius indagare voluerit, ei adeundi erunt catalogi lectionum (*συναξάρια* et *μηνολόγια*) qui multis evangeliorum et epistularum codicibus insunt et non semel publici iuris facti sunt (cf supra, p. 163, adn. 1). Si per spatii angustiis licuisset melius hoc fere modo quodque „Evangelium" in catalogo describeretur (linea ita ducta | divisionem indicat): Ioh *πάσχα—πεντηκοστή* (in codicibus *N'*) (*ἑβδ*) | Mt *κυρ. α'—κυρ. ιζ'* (*σαβ. κυρ.*) | Lc *κυρ. α'—τυροφ.* (*σαβ. κυρ.*) | *παιν.* | Mc *νηστ. σαβ. κυρ. α'—ε'* | *σαβ. λαζ. κυρ. βαΐων* | *μεγ. ἑβδ. β'—ε'* | *παθῶν* | *ὡρῶν* | *μεγ. παρασκ. λειτ.—μεγ. σαβ.* || *μηνολ.*—Aug. *λα'* | *διάφ.* | *ἑωθ*; — sive fusius:

[1] Prima Iohannis hebdomas etiam *ἡ διακαινήσιμοσ* nuncupatur unde etiam *τῇ β' τῆσ διακαινησίμου κ. τ. λ.* scribitur.

Ioh πάσχα—πεντηκοστή (*N'*) sc. usque ad Pentecosten, *ἑβδ* (sc. evangelia in unumquemque hebdomadis diem).

Mt κυρ. α'—κυρ. ιζ' (sc. usque ad dominicam decimam septimam; interdum finitur *σαβ.* vel *κυρ. ις'*) *σαβ. κυρ.* (sc. non nisi lectiones *σαββατοκυριακαί*; si plenae hebdomades codici insunt, *ἑβδ* ut ad Iohannem).

Lc κυρ. α'—τυροφ. (sc. usque ad *κυριακὴ τῆς τυροφάγου*; *ἡ τυρόφαγος* nonnunquam *ἡ τυρινη*, *ἡ τυροαπόθεσις*, *ἡ ἀποτύρωσις* nuncupatur) *σαβ. κυρ.* (vel *ἑβδ.*).

παν. (sc. *εὐαγγέλια εἰς τὰς παννυχίδας* vel *εὐαγγέλια τῆς α' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν*, vel *εὐαγγέλια τοῦ λυχνικοῦ*).

Mc *νηστ.* (sc. *εὐαγγέλια τῶν νηστειῶν*, nonnisi *σαββατοκυριακά*).

σαβ. λαζ. κυρ. βαΐων (sc. *σάββατον τοῦ λαζάρου* et *κυριακὴ τῶν βαΐων*). *μεγ. ἑβδ. β'—ε'* (sc. *εὐαγγέλια τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης ἑβδομάδος;—μεγ. β'—μεγ. ε'*).

παθῶν (sc. *εὐαγγέλια ιβ' τῶν παθῶν*; codices nonnulli scribunt *εὐαγγέλια τοῦ πάθους* quemadmodum Latini dicunt).

ὡρῶν (*εὐαγγέλια τῶν ὡρῶν—α' γ' ς' θ'*).

παρασκ. λειτ. (sc. *τῆς μεγάλης παρασκευῆς*; re vera hodie in ecclesia Graeca *λειτουργία* in Parasceve Magna prorsus omittitur, in antiquioribus vero lectionariis invenitur saepius *εἰς τὴν λειτουργίαν*, nonnunquam ut hodie scribitur *εἰς τὸ ἑσπερινόν* sive *εἰς τὴν ἑσπέραν* sive *εἰς τὸ λυχνικόν*) *—σαβ.* (sc. usque ad *τὸ μέγα σάββατον*, quem sequitur dies resurrectionis, huius partis lectionarii ultimum diem).

μηνολ. (sc. *μηνολόγιον* inde a Sept *α'* die Simeonis Stylitae et initio novi anni). Locus Ioh 8,3—11 nunc in memoriam Theodorae Sept *ια'* (vel *ιη'*), Euphemiae Sept *ις'*, Pelagiae Oct *η'*, Barbarae Dec *δ'*, Eudociae Mart *α'*, Mariae Aegyptiae Apr *α'* scribitur.

διάφ. (sc. *εὐαγγέλια εἰς διαφόρας μνημάς*, e. g. *εἰς ἐγκαίνια ναοῦ*, *εἰς σχῆμα μοναχοῦ*, *εἰς ἀσθενοῦντας*). Ioh 8,3—11 saepe *εἰς ἐξομολογουμένους ἄνδρας καὶ γυναῖκας* sive *ἐπὶ ἐξομολογουμένων* sive *εἰς μετανοοῦντας καὶ γυναικῶν* scribitur.

ἑωθ. (sc. *εὐαγγέλια ια' ἑωθινὰ ἀναστάσιμα*).

Quae hic de Evangelio, de duabus eius partibus et de divisionibus minoribus dixi, normam exhibent quam sequuntur plerique Evangelii codices. Pauci lectionibus ex Evv lectiones ex Act et Epp addunt nomenque prae se ferunt Apostoloevangelii (*ἀποστολοευαγγέλιον, ἀποστολοευάγγελον, ἀποστολοεβάγγελον*), cf Evl 60. 104. 133. 241. 250^{vid}. 421. Pauci libri non nisi lectiones selectas habent, cf Evl 1. 6. 30. 117. 131. 132. 142. 204. 206. 300. Singularis indolis sunt Evl 10. 305. 398 quae *σαββατοκυριακῶν* carent, Evl 438 quod etiam in Ioh nonnisi *σαβ. κυρ.* habet, Evl. 114. 306. 836 quae *κυριακάσ* solas praebent.

Saepe ante initium lectionum notantur sectiones Eusebianae ita ut locus in codice apud textum continuum facilius inveniri possit. Codices nonnulli *προκείμενα* et *στίχουσ* liturgicos lectioni unicuique praemittunt.

Lectionaria antiquiora litteris uncialibus exarata sunt, quorum tamen multa plurimis codicibus scriptura miniscula exaratis iuniora sunt. Scilicet in libris ecclesiarum usui destinatis scriptura uncialis usque ad saeculum undecimum vigebat.

Apostolus multo rarius quam Evangelium exscriptus est, rarissime antiquitatis laudem sibi vindicat, rarissime litteris uncialibus ornatur cf Apl 1. 19. 70. 71. 80.

Non est quod dicam lectionariorum testimonium in re critica ideo caute adhibendum esse quia initio lectionum fere semper, fine autem et medio nonnunquam vocabula vel addita vel omissa vel mutata sint, ut de quo ageretur facilius audientibus liqueret.

Lectionaria fortasse iam medio saeculo decimo sexto typis exscripta eaque ex codicibus non ex editionibus Complutensibus vel Basileensibus hausta diu lectiones nobis in Occidente minus usitatas exhibebant.[1]

[1] Hi tituli addantur: *ΘΕΪΟΝ ΚΑΙ ΙΕΡΟΝ* | *ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ* | *Τὸ πάλαι μὲν, παρ' Ἐμμανουήλου τοῦ* | *γλυζουνίου, τυπωθὲν. νῦν δὲ παρὰ* | *Ἰωάννου πέτρου τοῦ πινέλλου, τῆσ* (sic) | *ἰσοῖσ τύποισ*

μετατυ-|πωθὲν. | Καὶ παρὰ Θεοφυλάκτου ἱερομονάχου τοῦ|Τζανφουρνάρου ἐπιμελῶς διορθωθέν. | CON PRIVILEGIO. |Ἔτει ἀπὸ τῆς ἐν σάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν| Ἰησοῦ Χριστοῦ. ᾳχμέ.[1645] 30cm×20.2cm, pagg. σκζ'(3) (txt24cm×7cm: coll. 2=15.4); deinde sequuntur folia 14 sine numeris hoc titulo; ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΑ-|PION ΠΕΡΙΕΧΟΝ|Τὴν τῶν εὐαγγελιστῶν διαδοχὴν πόθεν|ἄρχονται καὶ ποὺ καταλή-|γουσιν:-|Ἔτι δὲ κανόνια λέ. ἐν οἷς εὑρίσκεται ἀείποτε τὸ|εὐαγγέλιον τῶν κυριακῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ,|ὁμοίως καὶ τὸ ἑωθινὸν καὶ ποῖος ἦχος ψάλλε-|ται ἐν ἑκάστῃ κυριακῇ. καὶ ἕτερα ἀναγ-|καῖα, περὶ τοῦ εὑρεῖν τὴν ἡμέραν τοῦ|ἁγίου πάσχα, καὶ πασχάλιον διη-|νεκὲς· Συντεθὲν παρ' Ἐμ-|μανουήλου τοῦ Γλυ-|ζωνίου. | CON PRIVILEGIO. |ΕΝΕΤΗΣΙΝ. Παρὰ Ἰωάν Πέτρῳ τῷ Πινέλλῳ. ᾳχμέ.

Praefatio Antonii Pinelli (nomen excidit vel extrusum est ex hac editione) in libro priore ad Gabrielem metropolitam Philadelphiae anno 1614 ἐν ταῖς κλειναῖς Βενετίαις data est; Evangelistario vero praefatus est Theophanes Ξενάκιος ὁ Κύπριος, ad omnes orthodoxos Graecos, anno 1614 Ἐνετήσι.

Θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον ἐξ ἀρίστων ἐκδόσεων τῆς Νέας Διαθήκης ἀκριβῶς διορθωθὲν μετὰ προσθήκης τῶν τῆς παλαιᾶς μαρτυρίων καὶ νεωτέρας εἰς τὰ κανόνια τῶν εὐαγγελίων τυπικῆς ὑποσημείωσεως τοῦ ἀοιδίμου ἐν ἱερομονάχοις Βαρθολομαίου τοῦ Κουτλουμουσιάνου. Ἐνετήσιν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ τυπογραφείου τοῦ ἁγίου Γεωργίου 1851. 37.8 cm×27 cm, pagg. 240, coll. 2; — deinde Βιβλίον ἤτοι εὐαγγελιστάριον κ. τ. λ. pagg. 49.

Ἀπόστολος ἤτοι πράξεις καὶ ἐπιστολαὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων Καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐπ' Ἐκκλησίας ἀναγινωσκόμεναι, Ἐξ ἀρίστων ἐκδόσεων τῆς Νέας Διαθήκης ἐπιμελῶς διωρθωθεῖσι μετὰ προσθήκης διαφόρων Ἀποστόλων καὶ Ἀντιφώνων, ἀπὸ τὰς προλαβούσας ἐκδόσεις ἐλλειπόντων. Νῦν δὲ ἀκριβέστατα διορθωθεῖσι ὑπὸ Πολυχρονίου Φιλιππίδου. ἔκδοσις δευτέρα. Ἐν Βενετίᾳ Ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Τυπογραφίας τοῦ Φοίνικος 1844. 24.8 cm × 17.5 cm, pagg. 376, col. 1 (19.5×11.2). Item: Ἀπόστολος... ἀπὸ τῶν προλαβούσων ἐκδόσεων ἐλλειπόντων ἀδείᾳ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Βενετίας. Ἔκδοσις νέα. Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ ἐκδότῃ N. Μιχαλοπουλῳ 1885. 23.8 cm×26.2 cm, pagg. 320, col. 1 (18.6×11.2).

(1.) EVANGELIA.

1. Paris. nat. Gr. 278.
saec. X? (Omont. XIV), 30.3×24, membr, UNC, foll. 265, coll. 2, ll. 10, litt. 7—9 in lin, spir et acc m pr, mus m ser: nonnisi lectiones ex evangeliis selectae inde a *πάσχα* usque ad *διάφορα*. Scriptura indolis singularis est. Montf. *Pal. Gr.* p. 228—230 cum facs. Wetst. cursim cont, item Scholz. Martin. p. 137. 138. Bordier. p. 94. 95. Vidi 24 Sept. 1885.

2. Paris. nat. Gr. 280.
saec. X, 28.6×21.8, membr, UNC, foll. 257, coll. 2, ll. 18, mus, passim mut (cf fol chart in cod): *Evl.* Wetst. et Scholz. cursim cont. Martin. p. 138. Vidi 12 Nov 1885.

3. Oxon. coll. Lincoln. *Π.* 15.
saec. XI, 29×22.5, membr, UNC, foll. 281, coll. 2, ll. 19, mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ*, Mt Lc *σαβ. κυρ.*); men plen. Olim Alexandri *τοῦ ἐν κορίνθῳ* cui pater Georgius mater Helena coniux *Διατρίσ.* Mill. cont (Wheel 3, cf supra, p. 481, Evv 68). Vidi 24 Feb 1883.

4. Cantabr. univ. Dd. 8. 49.
saec. XI, 27.9×22.3, membr, foll. 199, coll. 2, ll. 24. 25, mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ*, Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Maria Aegypt sic *τῇσ ὁσίασ μαρίασ τῆσ αἰγυπτ. τὸ αὐλετ* (=*αὐλητρίδιον*) *καὶ εἰσ ἁγ. πελαγίαν καὶ εἰσ λοιπὰσ τὰσ ἀπὸ πορνῶν* Ioh 8,1—12 (non 3—12). Olim Moori (cf Evv 60). Mill. cont (M. 2 in appendice editionis suae). Hort. perl. Vidi 18 Oct 1886.

5. Oxon. Bodl. Barocc. 202.
saec. X, 31×23, membr, UNC, foll. 150, coll. 2, ll. 19; litt. 7—12 in lin; mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); desinit *μεγ. γ' πρωΐ.* Mill. cont (Bodl. 3), item Wetst. Erat Bentleii *α'* (cf Evv 51). Vidi 7 Feb 1883.

6. (Apl 1) Lugduno-Batav. univ. Scaligeri 243.
saec. XI (?), 19.2×13.3, chart, UNC, foll. 278 (pagg. 556), coll. 2 Gr Arab, ll. 18; lectiones inde a dominica Palmarum usque ad sabbatum post resurrectionem domini; hora unaquaeque passionis habet quattuor lectiones; dies resurrectionis habet octo *εὐαγγέλια ἀναστάσιμα*, deinde lectt tres ex Apl unam ex Evl; dies unaquaeque hebdomadis post resurr habet lect ex Evl, deinde lectt tres ex Apl, unam ex Evl. Wetst. a. 1731 cont, item Dermout. *Collectanea crit. in N. T. pars prior*, Lugduni-Bat. a. 1825. Per humanitatem bibliothecarii Lugdunensis codicem Lipsiae anno 1889 tractare mihi licuit.

Paris. nat. Gr. 301.

7. a. 1204, 30.9×23.2, membr, foll. 316, coll. 2, ll. 23 etc, mus: *Evl;* Ioh Mt Lc *ἑβδ—τυρορ* | *παιν* | *νησ* | *μεγ. β′—ε′* | *παθ* | *ὡρ* —*σαβ* || menol Sept *α′*—Aug *λα′* | *ἑωθινά*. Manu Georgii Rhodii presbyteri. Cf Montf. *Pal. Gr.* p. 63 et 319. Wetst. et Scholz. cont. Martin. p. 138. Vidi 14 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 312.

8. saec. XIV, 34.2×28, membr, foll. 309, col. 2, ll. 29.28; sine mus; habet *ι* subscr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Manu Cosmae monachi. Wetst. et Scholz. cursim cont. Martin. p. 139. Vidi 16 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 307.

9. saec. XIII, 30×23.8, membr, foll. 260, coll. 2, ll. 24; mus: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Wetst. et Scholz. cursim cont. Martin. p. 140. Vidi 16 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 287.

10. saec. XIII, 32.2×24.5, membr, foll. 142, coll. 2, ll. 23: *Evl;* propterea singularis quia Mt Lc (Ioh deest) non nisi lectiones inde a feria secunda usque ad sextam (*παρασκ.*), sine *σαββάτων—κυριακῶν*, ergo sine *νηστειῶν* continet; id est quae evangelio quod ad Mt et Lc attinet sabbato-dominicali desunt, in evangelio autem hebdomadali locum habent, hic seorsim scriptae sunt. Wetst. et Scholz. cursim cont. Martin. p. 140. Vidi 13 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 309.

11. saec. XIII, 30.1×23, membr, foll. 142, coll. 2; mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Wetst. et Scholz. cursim cont. Martin. p. 140. Vidi 16 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 310.

12. saec. XIII, 30.5×23, membr, foll. 366, coll. 2, ll. 24; mus: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Wetst. et Scholz. cursim cont. Vidi 16 Nov 1885.

Paris. nat. Coislin. Gr. 31.

13. saec. XI, 37.1×26, membr, UNC, foll. 283, coll. 2, ll. 18, litt 11 —14 in lin; mus aur, pict: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ.κυρ.*); titulo *ἐκλογάδιν σὺν θεῷ ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ κυριακῶν καὶ ἑορτῶν*; foll. 1—4 hom Andr Cret; foll. 6r—7r,b *πάσχα* litt aur, deinde *β′* et *γ′* litt rubr, deinde *δ′* ll. 5 aur cett atramento; titulus *εὐαγγέλιον α′ τοῦ πάθους* normam Latinam „passionis", ut dicitur, sequi videtur, namque plurali numero *τῶν παθῶν* in harum lectionum titulis dicitur. Olim Laurae in monte Atho. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 84. Scholz. cont. Martin. p. 141. Vidi 29 Sept 1885. De codice Wetstenii 13 quem cont et saepe laudat, e. g. Lc capp. 18.19 Ioh cap. 19, non constat. Ex errore sine dubio de numero eundem esse ait atque Regius 1982 olim Colb. 1241 qui nullo modo biblicus est.

14. Paris. nat. Gr. 315.
saec. XVI (al. XV), 27.2×19.1, chart, foll. 348, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Wetst. et Scholz. cursim cont. Ex errore inter Evv numero 322 censebatur. Martin. p. 142. Vidi 16 Nov 1885.

15. Paris. nat. Gr. 302.
saec. XIII, 25.6×19.1, membr, foll. 310, coll. 2, ll. 22.23: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Scholz. cursim cont. Martin. p. 142. Vidi 14 Nov 1885.

16. Paris. nat. Gr. 297.
saec. XII, 27×21.6, membr, foll. 199, coll. 2, ll. 18—20: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Wetst. et Scholz. cont. Martin. p. 142. Vidi 14 Nov 1885.

17. Paris. nat. Gr. 279.
saec. IX (al. XII), 26×18.6, membr, UNC, foll. 192, coll. 2, ll. 28, litt 8—12 in lin: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); bonae notae. Scholz. cursim cont. Martin. p. 143. Vidi 16 Oct 1884.

18. Oxon. Bodl. Laud. Gr. 32.
saec. XII vel XIII (al. XI), 30.5×25, membr, foll. 272, coll. 2, ll. 21—24: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); passim mut. Mill. (Bodl. 4) et Grsb. cont. Vidi 16 Feb 1883.

19. Oxon. Bodl. Misc. 10.
saec. XIII, 31.4×22.5, membr, foll. 322 (pp. 643), coll. 2, ll. 24, mus, fascc. *α′-γ′* et *ς′* m rec: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Heneagius Finchius, comes de Winchelsea, Caroli II Angliae regis ad Turcos legatus extraordinarius, a Parthenio patriarcha Constantinopolitano a. 1661 accepit. Cont Mill. (Bodl. 5), qui Evl 7 et hoc et Evl 18 similia esse putabat. Grsb. cont, *S. c.* 2, 3—13. Fortasse idem Evl est quod olim ex errore signo Evv 106 designabatur (cf supra, p. 491, Evv 106). Vidi 20 Febr 1883.

20. Oxon. Bodl. Laud. 34.
a. 1047, 30× ?, membr, foll. 177, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Manu Onesimi. Laud. a. 1633 accepit. Mill. cont. (Laud. 4), item cursim Grsb. Vidi 20 Feb 1883.

21. Oxon. Bodl. arch. Selden. B. 56.
saec. XII vel XIV, 24.2×19.5, membr, foll. 59, coll. 2, ll. 28, prorsus mut: *Evl* (Mt Lc *σαβ. κυρ.*); non nisi fragmenta inde a *σαβ. δ′* Mt usque ad *μεγ. παρασκ.*; folia hoc ordine legenda 1—3. 15. 4—11. 16. Mill. cont (Seld. 4), item cursim Grsb. Vidi 12 Mart 1883.

22. Oxon. Bodl. arch. Selden. B. 54: foll. 155—217.
saec. XIV, 26.7×21.2, membr, foll. 63, coll. 2, ll. 23—27: fascc. *ιδ′—κα′* ex *Evl*; non nisi fragmentum inde a *μεγ. γ′ πρωΐ* usque ad Ian *ε′*. Praemittuntur homiliae Greg Naz saec. XI. Mill. cont (Seld. 5), item cursim Grsb. Vidi 28 Feb 1883.

23. Olim R. Meadii apud quem Wetst. vidit, deinde Askewii, deinde equitis D'Eon (cf Evl 184) qui in Galliam misit. Hodie latet. UNC.

Monaci reg. Gr. 383.

24. saec. X, 31.8×24.2, membr, UNC, foll. 265, coll. 2, ll. 21: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); folia hoc ordine legenda 2. 1. 3. 6. 5. 4. Bengel. perl (August. 4), item Matthaei. et Scholz. Vidi a. 1880 et 24 Mart 1887.

Londin. mus. Brit. Harl. 5650.

25. saec. XIII (al. XII), 24.2×15.9, membr, foll. 267, coll. 1, ll. 21—23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Foll. 113—120 ἑωθινά saec. XI, 22.8×15.9, col. 1, ll. 24.25; haec signata sunt 25^{b}. Rescripta sunt foll. 45—100.102.107 (prius minusc); foll. 103—106, in 8, (prius unc); foll. 101.108.165—167 in fol, (prius unc). Teste manu seriori (?) Nicephorus lector et πρωτοψάλτης iubente Nicolao presbytero τοῦ σκινοπλόκου codicem scripsit. Grsb. et Bloomf. cursim cont. Vidi 5 Maii 1883.

(Apl 28) Oxon. Bodl. arch. Seld. supra 2.

26. saec. XIII, 21.3×15, membr, foll. 180 quorum multa rescribenda suppeditavit haud unicus tantum codex. (cf supra p. 440, $W^{h\ ovv}$), col. 1, ll. 20—28: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); multa desunt; nonnulla supplevit m rec. E rescriptis multa nunc fere evanida Evl UNC praebet, coll. 2, ll. 28, e. g. fol. 2v κυρ. γ′ Ioh. Fol. 180 Act 27,4—28 ex Apl. Olim ut videtur ...stotelis, lectoris ecclesiae metrop. Philadelphiae. Grsb. cursim cont, *S. c.* 2,18—23. Vidi 15 Mart 1883.

Oxon. Bodl. arch. Selden. supra 3.

27. saec. XIV, 25.2×18, membr, foll. 150, coll. 2, ll. 21; fragmenta ex Evl (Mt Lc σαβ. κυρ.) inde a κ῰ρ. ε′ Mt usque ad Ian α′. Pagg. 77—84 rescr. Pagg. 97—158 saec. IX, UNC rescr, coll. 2, ll. 23: ex Evl. Mangeius (cf Evv 506—520) Iul a. 1749 cont, schedae vero eius latent; item cursim Grsb. *S. c.* 2,23—26. Vidi 3 Mart 1883.

Oxon. Bodl. Misc. 11.

28. saec. XIII, 25.7×19.5, membr, foll. 198[202], coll. 2, ll. 20—23; mus, manibus ad minimum duabus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); mut sub fin. Mangeius cont (cf Evl 27), item cursim Grsb. Vidi 22 Feb 1883.

Oxon. Bodl. Misc. 12.

29. saec. XII vel XIII, 26×21, foll. 156, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); desinit Feb κ′. Grsb. cursim cont. In ordinem redegi 26 Feb 1883.

(Apl 265) Oxon. Bodl. Cromwell. 11.

30. a. 1225, 21.7×16, membr, foll. 209 (pagg. 415), col. 1, ll. 15—24: post liturgias Chrysostomi Basilii Praesanctificatorum subiunguntur lectiones ex Evl et Apl in dies magnos festales (Dec κδ′ κ. τ. λ., σαβ. et κυρ. τοῦ ἀποκρέω, κυρ. ε′ τῶν νηστειῶν (νϊστιῶν), σαβ. Lazari, κυρ. τῶν βαΐων, εὐ. ιβ′ τῶν παθῶν, ἑωθινά, N̄. Manu Michaelis χωρικοῦ καλλιγράφου. Mangeius cont (cf Evl 27), item Grsb. cursim. Vidi 19 Feb 1883.

31. Olim Norimbergensis.
saec.XII, in4, membr, foll.281, col.?, ll.?: *Evl.* I.C.Doederlein. cont, *Literar. Museum*, vol.1 (Altdorf. 1778), p.475—519. Teste I. D. Michaele codicum DL 1.69 similis est. C. G. de Murr. perl, *Beschreibung der vornehmsten Merkwürdigkeiten der Reichstadt Nürnberg*, (Norimb.?), p.75 cum facs, et *Memorabilia bibliothecarum publicarum Norimbergensium et universitatis Altdorfinae*, pars 1, Norimb.1786, p.34—45, et facs tab.1, num.1. Norimbergae frustra quaesivi.

32. Gothae ducalis MS. 78.
saec.XI, 34.5×25, membr, foll.273, coll.2, ll.20, mus rubr, pict m ser: (Ioh *ἐβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,3—11. Matthaei. cont, *Vetustum ... evangeliarium* etc., Lipsiae 1791, in 8, pp.96. Vidi 26 Sept 1889.

33. Olim Romae card. Alex. Albani.
saec.XI (?Scholz.IX), in 4, membr, UNC: *Evl.* Steph. Ant. Morcellius menologium et lectt varr ex hoc codice edidit *Μηνολόγιον τῶν εὐαγγελίων ἑορτασιτικόν sive Kalendarium ecclesiae Constantinopolitanae* etc. *Accedunt quattuor evangeliorum lectiones in codice variantes*, in fol, vol.1, pp.326, vol.2, pp.311, Romae a.1788. Michaelis exhibet lectt ex Morcellii editione haustas, *Neue orient. u. exeget. Bibliothek*, vol.8 (1791), p.243—254.

34. Monaci reg. Gr. 329.
saec.IX (al.X), 28×20.4, membr, UNC, voll.3, foll.430, coll.2, ll.18: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἐβδ*); desunt init et fin; incipit vol.3, fol.118, *σαβ. α΄* Ioh et desinit vol.3, fol.117 Dec *δ΄*. Olim Radziviliorum virorum in Polonia nobilium. Erat Mannheimensis. Frid. Theod. Rinck. lectt edidit apud Eichhorn. *Allg. Biblioth. der bibl. Lit.* vol.3 (1790), p.646—664. Hardt. *Catal.* vol.3, p.314 seq. Scholz. locc sell cont. Facs ap. Silvestr. *Pal. univ.* vol.2, num.68. Vidi 24 Mart 1887.

35. Romae Vatic. Gr. 351.
saec.X, 33.8×25, membr, UNC, foll.151, col.1, ll.11: nonnisi lectt selectae in dies festos *πάσχα, ἀναλ, N̄, μεταμορφ. κ. τ. λ.—μεγ. ε΄*. Blanchinus, *Evang. quadr.* pars 1, vol.2, p.504, facs p.492, tab. v. Birch. perl (cf Evl 36). Vidi 26 Mart 1886.

36. Romae Vatic. Gr. 1067.
saec.VIII vel IX (al.XI), 34×25.2, membr, UNC, foll.268, coll.2, ll.21, litt 13 in lin: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἐβδ*). Blanchinus (cf Evl 35), p.503, facs p.492, tab.iii. Birch. totum cont et textum magnopere commendat, *Varr. lectt ... IV Evv*, p.xiii seq. Vidi 29 Mart 1886.

37. (Apl 7) Romae coll. Propag. Borgian. L. VI. 6.
saec.XII, 27.4×21.9, membr, foll.160, coll.2. ll.24: *Evl* (Ioh *ἐβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); m saec.XV, foll.1—15, *ἑωθινά* et *πάσχα—ε΄*

τῆσ β′ Ioh suppl; Pelagia Ioh 8,3—11. Olim in monasterio χαραχάλου in monte Atho. Birch. cont (cf Evl 36), p. lviii et *Act*, p. xiv. Scr. ex incuria bis numerat 37 et 412. Vidi 19 Apr 1886.

38. Vacat; est Evl 117. WH hoc numero Evl 183 designant.

39. Vacat; est Evl 118. WH hoc numero Evl 184 designant.

40. Escurialensis I.
saec. X, in 4, membr, UNC, mus: *Evl.* Maria Hungariae regina codicem ab Iohanne Diassorino pessima fraude tanquam χτῆμα s. Chrysostomi commendatum Philippo II. dono dedit. Moldenhauer. in usum Birchii cont.

41. Escurialensis X. III. 12.
saec. X vel XI, in 4, membr, foll. 204, UNC, mus: *Evl.* Olim Hurtadi de Mendoza. Moldenhauer. in usum Birchii cursim cont.

42. Escurialensis X. III. 13.
saec. X vel XI, in 4, membr, UNC, fol. 227, manibus duabus, mut: *Evl.* Olim Hurtadi de Mendoza. Moldenhauer. locc sell cont. Montanus ex errore quattuor evangelia inesse dixit. V. cl. Guilelmus Regel. Petropolitanus amicissime mense Maio 1887 in meum usum inspexit.

43. Escurialensis X. III. 16.
saec. XI vel XII (Miller. XIII), in 4, membr, coll. 2: *Evl.* Moldenhauer. perl.

44. (Apl 8) Havniae reg. 1324.
saec. XII (? al. XV), 26.6×19.1, membr, foll. 195, ff. 1—80. 124—195, coll. 2, ll. 24—26 sed ff. 81—123, col. 1, ll. 30—32, manibus duabus, mut: *Evl.* Frid. Rostgaard. Romae a. 1699 emit. C. G. Hensler. cont; cf Birch. *Varr. lectt.* 1798, p. xxiv, et *Varr. lectt. . . IV Evv*, 1801, p. cvi. Vidi mense Maio a. 1878. Vide Car. Graux. (cf Evv 284), p. 32.

45. Vindob. caes. Gr. iurid. 5.
saec. X, 29.8×20.1, membr, UNC, foll. 6, coll. 2, ll. 21, mus: fragmenta *Evl* ex παθῶν et ὡρῶν. Insunt nomocanon Photii et canones apostolorum. Busbecq. CPoli Vindobonam detulit. Alter. cont. *N. T.* 2,1002—1007. Vidi 18 Mart 1887.

46. Vindob. caes. Suppl. Gr. 12.
saec. IX vel X, 16.5×14.1, membr purpur, UNC, foll. 182, col. 1, ll. 9, scriptura aurea, litt. 7—11 in lin, litt alt. . 007.5: nonnisi lectiones 19 selectae πάσχα, ε′ μετὰ τὸ πάσχα, ἀντίπασχα, ἀνάληψις, $\overline{N}$, μεταμόρφωσις, γένεσις τῆσ θεοτόκου, εἰσ τὴν ὕψωσιν, παραμονὴ τ. $\overline{χυ}$ γενν., $\overline{χυ}$ γενν., εἰσ τὴν περιτομήν (καὶ εἰσ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου βασιλείου), τῶν φωτῶν, εἰσ τὴν ὑπαπάντην, κυριακὴ τῆσ ἀποκρέω, ε′ τῆσ τυροφάγου, τῷ εὐαγγελισμῷ, τῶν βαΐων, μεγ. ε′, τῷ ἁγίῳ σαββάτῳ, τῶν ἐγκαινίων καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, εἰσ ἐπινίκια, εἰσ ἀσθενοῦντα, εἰσ μετάνοιαν. Olim s. Iohannis de Carbonaria Neapoli;

monachi inter annos 1714—1733 imperatori Carolo sexto, eo tempore regi Neapolitano, dono dederunt. Vide Treschov. (cf Evv 3), p. 91—107. Alter. cont. *N. T.* 2, 1069—1078. Facs apud Silvestr. *Pal. univ.* vol. 2, num. 69, et apud I. O. Westwood. *Pal. sacr. pict.* tab. iv. Scr. cum codice Latino *i* confudit, cf I. H. Thayer. *Notes on Scrivener's Plain introd.* Boston. 1885, p. 38. Vidi 19 Mart 1887.

47. Moscuae s. Synodi 42, olim 43.
saec. X (Matthaei. „ante saec. VIII"), in fol, membr, UNC, foll. 246, coll. 2, mus; erroribus ex itacismo scatet: *Evl.* Matthaei. cont (b), *Thess.* p. 252 et facs. Facs apud Sabas. *Spec. pal.* tab. ii.

48. Moscuae s. Synodi 43, olim 44.
a. 1055, in fol, membr, foll. 250, coll. 2, mus: *Evl.* Manu Petri monachi et presbyteri. Olim in monasterio Iberorum in monte Atho. Matthaei. cont (c), *Thess.* p. 250 et facs. Facs apud Sabas. *Spec. pal.* tab. x.

49. Moscuae typographei synodalis 11.
saec. X et XI, in fol, membr, foll. 437, coll. 2, pict: *Evl;* foll. 2—286, saec. X, foll. 287—437 inde a *σαβ. α' τῶν νηστειῶν κ. τ. λ.* paullo recentiora. Nicephorus metropolita Cretensis et antistes Lacedaemoniae a. 1312 codicem monasterio Deiparae *τοῦ βροντοχίου* dono dedit. Matthaei. cont (f), *Thess.* p. 251.

50. Moscuae typographei synodalis 226, olim 12.
saec. XIV (? Matthaeius „eorum omnium qui adhuc in Europa innotuerunt" vetustissimum praedicavit), in fol, membr, UNC, foll. 231, coll. 2, mus, mut sub init, foll. 1—16 tranposuit bibliopegus. Matthaei. cont (h), *Thess.* p. 253 et facs. Facs apud Sabas. *Spec. pal.* tab. iii.

51. Moscuae typographei synodalis 9.
saec. XIV, in 4, chart, foll. 42: fragm *Evl.* Matthaei. cont (t), *Thess.*

52. (Apl 16) Moscuae s. Synodi 266. | p. 255 et facs.
saec. XIV, in 4, membr (sed *Cath.* p. xxvi chart), foll. 229: euchologium cum lectiones ex Vet. pariter atque *ἀποστολοευαγγέλια* ex Novo Test. Matthaei. cont (ξ), *Thess.* p. 196, *Cath.* p. xxvi.

53. (Apl 17) Moscuae s. Synodi 267.
saec. XV, in 4, chart, foll. 333: euchologium cum lectionibus ex Novo Test. Olim monasterii *τοῦ σιμένου* in monte Atho. Matthaei. cont (χ), *Thess.* p. 196, *Cath.* p. xxvi.

54. (Apl 18) Moscuae s. Synodi 268.
a. 1470, in 4, chart, foll. 344: euchologium cum lectionibus ex Novo Test. Manu Dometii hieromonachi. Olim Batopedii in monte Atho. Matthaei. cont (ψ), *Thess.* p. 196, *Cath.* p. xxvi.

55. (Apl 19) Moscuae typographei synodalis 47.
a. 1602, in 4, chart, foll. 586: euchologium cum lectionibus ex Vet et 107 ex Novo Test. Venetiis exaratus. Matthaei. cont (ω), *Act,* p. xiv—xvi.

(Apl 20) Moscuae typographei synodalis 9 formae minimae.

56. saec. XV vel XVI, in 16, chart, foll. 429: homiliae patrum; foll. 15—18. 409. 410 lectiones sex ex Novo Test habent. Matthaei. cont (16), *Thess.* p. 316.

Dresdae reg. A. 151.

57. saec. XV, 21.5×15.7, chart, foll. 408, coll. 1, ll. 20: euchologium cum lectionibus ex Novo Test. Anno 1515 Naupliae, 1545 Venetiis. Erat Loescheri, deinde comitis de Brühl. Matthaei. cont (19), *Ioh*, p. 378—390. Vidi a. 1880.

58—181 catalogo addidit Scholzius, qui 60 totum, 81. 86 magna ex parte, ceteros aut cursim aut prorsus non contulit.

Paris. nat. Suppl. Gr. 50.

58. saec. XVII (Scholz. XV), 28×21, chart, foll. 49, col. 1, ll. 11: lectiones quinque ex Mt et Lc. Insunt pauca de infirmis unguendis. Scholz. cursim cont. Scr. ex errore bis numerat 58 et 365, Martin. (p. 164) 365 omisso 58. Vidi 27 Dec 1884.

59. Vacat. Hoc numero, cui subiacebat Evv 299, WH Evl 185 designant.

(Apl 12) Paris. nat. Gr. 375.

60. a. 1021, 23.5×17, membr, foll. 195, col. 1, ll. 28 etc: *Apl-Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Eliae monachi et presbyteri in castro Coloniae in Gallia scriptus. Fuit monasterii s. Dionysii, deinde Thuanus, deinde Colbertinus. Cf Montf. *Pal. Gr.* p. 292 et facs; alphabetum Runicum etiam exhibet. Scholz. totum cont, *Bibl.-krit. Reise*, p. 26—31. Martin. p. 144. Vidi 9 Nov 1885.

(Evv 729) Paris. nat. Gr. 182.

61. Lectt duae Mt 26,67—72 Ioh 19,10—20.

62. Vacat. Est Evv 303.

Paris. nat. Gr. 277.

63. saec. IX, 28.6×20.9, membr, UNC, foll. 158, coll. 2, ll. 22, mut et a bibliopego perturbatum: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); modo Latino scribitur εὐαγγέλια εἰσ τὸ πάθοσ τοῦ κυρίου (cf Evl 13). Martin. p. 47. Vidi 12 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 281.

64. saec. IX, 27.8×20.2, membr, UNC, foll. 210, coll. 2, ll. 22, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). CPoli delatus. Scholz. permultas pericopas cont. Martin. p. 147. Vidi 12 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 282.

65. saec. IX, 30×23.7, membr rescr, UNC, foll. 213, coll. 2, ll. 20: *Evl.* Scriptura recentior est liber quidam liturgicus saec. XIII. Scholz. permultas pericopas cont. Martin. p. 148. Vidi 12 Nov 1885.

66. Paris. nat. Gr. 283.
saec. IX, 28.6×21.1, membr rescr, UNC, foll. 275, coll. 2, ll. 19: *Evl.* Scriptura recentior est liber quidam liturgicus. Scholz. permultas pericopas cont. Martin. p. 148. Vidi 12 Nov 1885.

67. Paris. nat. Gr. 284.
saec. XII (al. XI), 29.4×22.8, membr, UNC (?), foll. 270, coll. 2, ll. 18, pict, mus: fragmenta ex *Evl*; Pelagia Ioh 8,3—11. Martin. p. 149. Vidi 12 Nov 1885.

68. Paris. nat. Gr. 285.
saec. XII (al. XI), 32.5×24.5, membr, foll. 357, coll 2, ll. 23, mut et perturbatum: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); m rec nonnulla suppl. Scholz. cursim cont. Martin. p. 149. Vidi 13 Nov 1885.

69. Paris. nat. Gr. 286.
saec. XII (al. XI), 30.7×23.3, membr, foll. 257, coll. 2, ll. 25: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Theodora et Pelagia Ioh 8,3—11; pauca desunt, pauca suppl m rec. In usum CPtanum scriptus, lectiones a patriarcha legendas nota propria designat. Scholz. cursim cont. Martin. p. 150. Vidi 13 Nov 1886.

70. Paris. nat. Gr. 288.
saec. XII (al. XI), 34.4×26.9, membr, foll. 313, coll. 2, ll. 25.26: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Theodora et Pelagia Ioh 8,3—11; folia nonnulla ad init et ad fin suppl m rec. Ex Oriente a. 1669 translatus. Scholz. cursim cont. Martin. p. 150. Vidi 13 Nov 1885.

71. Paris. nat. Gr. 289.
a. 1066, 31.7×22.8, membr, foll. 159, coll. 2, ll. 25.27: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia et Maria Aegyptiae Ioh 8,3—11. Manu Iohannis presbyteri in usum Georgii monachi scriptus. Scholz. locc sell cont. Martin. p. 151. Vidi 13 Nov 1885.

72. Paris. nat. Gr. 290.
saec. XIII, 25×19.3, membr, foll. 190, coll. 2, ll. 20—29: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.).

72a. eodem tomo foll. 1—3: saec. IX, 25×18.3, membr, UNC, foll. 3, coll. 2, ll. 19, mus; *Evl* (Ioh 5,1—11 6,61—69 7,1—15). Martin. p. 151. Vidi 13 Nov 1885.

73. Paris. nat. Gr. 291.
saec. XII, 27.3×21.2, membr, foll. 34 (et folia alia multa mutila), coll. 2, ll. 25, mus: fragmentum ex *Evl* (νηστειῶν et μεγ. ἑβδ.). Scholz. cursim cont. Martin. p. 152. Vidi 13 Nov 1885.

74. Paris. nat. Gr. 292.
saec. XII, 24.6×20.3, membr, foll. 274, coll. 2, ll. 18; *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim Mazarini. Scholz. cursim cont. Martin. p. 152. Vidi 13 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 293.

75. saec. XII, 28×22.7, membr, foll. 250, coll. 2. ll. 29: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ [?]). Pelagia Ioh 8,3—11. Ex Oriente Parisios translatus. Scholz. cursim cont. Martin. p. 152. Vidi 13 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 295.

76. saec. XII, 33×23.1, membr, foll. 182, coll. 2, ll. 27—29, mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); menol desinit Ian λα'. Scholz. cursim cont. Martin. p. 153. Vidi 14 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 296.

77. saec. XII, 27.9 × 21.8, membr, foll. 258, coll. 2, ll. 20: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). CPoli Parisios advectus. Scholz. cont. Martin. p. 153. Vidi 14 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 298.

78. saec. XII, 25.5×19.1, membr, foll. 95, coll. 2, ll. 28, mus: *Evl*; nonnisi fragmenta; folia pauca supplevit man saec. XIV; Pelagia Ioh 8, 3—11. Scholz. cursim cont. Martin. p. 154. Vidi 14 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 299.

79. saec. XIV (al. XII vel XIII), 32.1×25, membr, foll. 120, coll. 2, ll. 26, non habet mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ): desunt lectiones tres sub initio et desinit με γ. β'; propterea omnino singularis quia in evangelio diei N̄, εἰσ τὴν λειτουργίαν, inter Ioh 7,52 et 8,12, versus 7,53—8,11 inveniuntur. Scholz. cursim cont. Martin. p. 154. Vidi 14 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 300.

80. saec. XII, 26.8×21, membr, foll. 128, coll. 2, ll. 21.24; litterae maximae coloribus et ornamentis inusitatis decorantur; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Scholz. cursim cont. Martin. p. 155. Vidi 14 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 305.

81. saec. XIV, 29.6×23.8, membr, foll. 197, coll. 2, ll. 22, mut; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11; m rec nonnulla suppl. Scholz. magn part cont. Martin. p. 155. Vidi 16 Nov 1885.

(Apl 31) Paris. nat. Gr. 276.

82. saec. XIV, 24.9×16.7, chart, foll. 150, col. 1, ll. 27, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Scholz. cursim cont. Martin. p. 155. Vidi 12 Nov 1885.

(Apl 21) Paris. nat. Gr. 294.

83. saec. XII, 28×21.8, membr, foll. 245, coll. 2, ll. 26; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia et Maria Aegypt. Ioh 8,3—11; ἑωθινὰ inter Ioh et Mt stant. Scholz. cursim cont. Martin. p. 156. Vidi 13 Nov 1885.

(Apl 9) Paris, nat. Suppl. Gr. 32.

84. saec. XIII, 32.3×22, membr, foll. 212, coll. 2, ll. 66: est menaeum Sept [5]—Feb 15, quod hic illic lectt ex V. T. et N. T. continet. Scholz. cursim. cont. Martin. p. 156. Vidi 27 Oct 1885.

85. (Apl 10) Paris. nat. Suppl. Gr. 33.
saec. XII vel XIII, 29.8×22.8, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 48. 55 etc: est menaeum 7 Sept—27 Ian, mut et perturbatum. Scholz. cursim cont. Martin. p. 157. Vidi 27 Oct 1885.

86. Paris. nat. Gr. 311.
a. 1336, 34.2×25.6, membr, foll. 382, coll. 2, ll. 20; scriptura qualis erat Ioasaphi Constantinopolitani: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Ioh 8,3—11 (signis damnatus) *ἐπὶ ἐξομολογουμένων*. Ignatius monachus ecclesiae monasterii *τῶν ὁδηγῶν* sive s. Deiparae Constantinopoli dono dedit. Fuit Boistallerii. Montf. *Pal. Gr.* p. 326, et facs p. 324 iii. Scholz. magn part cont, *Bibl.-krit. Reise*, p. 7. Martin. p. 157. Vidi 16 Nov 1885.

87. Paris. nat. Gr. 313.
saec. XIV (al. XIII), 25.2×19.5, membr, foll. 121, coll. 2, ll. 27 etc; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); *παθ.* ita *εὐ. τῆσ ἀγρυπνίασ τ. ἁγ. π.* Scholz. cursim cont. Martin. p. 158. Vidi 16 Nov 1885.

88. Paris. nat. Gr. 314.
saec. XIV, 32.6×18, membr, foll. 190, coll. 2, ll. 22—26: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); foll. 156. 157 chart inserta ne propter lectiones in festum Iacobi Adelphothei monasterii patroni Oct *κβ′*, ad *σαβ. ζ′* Lc revolvendum esset. Foll. 179. 180 W$^{a\ ovv}$, cf supra, p. 394. Martin. p. 158.

89. Paris. nat. Gr. 316. | Vidi 18 Aug 1883.
saec. XIV, 25.8×17, chart, foll. 208, col. 1, ll. 25 mut; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia et Maria Aeg. Ioh 8, 3—11. Scholz. cursim cont. Martin. p. 159. Vidi 16 Nov 1885.

90. Paris. nat. Gr. 317.
a. 1533, 29.6×20.1, chart, foll. 223, coll. 2, ll. 25, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Euphemia, Pelagia, Mar. Aeg. Ioh 8, 3—11. Manu Stephani lectoris. Montf. *Pal. Gr.* p. 88. Scholz. cursim cont. Martin. p. 159. Vidi 16 Nov 1885.

91. Paris. nat. Gr. 318.
saec. XIV (al. XI vel XIII), 26.6×19.7, membr, foll. 322, coll. 2, ll. 23 etc; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Leontius monachus in insula Cypro a. 1553 verba pauca addidit, cf Montf. *Pal. Gr.* p. 89. Scholz. cursim cont. Martin. p. 160. Vidi 16 Nov 1885.

92. (Apl 35) Paris. nat. Gr. 324.
saec. XIV, 22×14.7, chart, foll. 212, col. 1, ll. 21: liturgiae (Bas Chrys Praesanct); foll. 123—187 insunt lectt nonnullae *ἑωθ*, *διάφ*, menol. Scholz. cursim cont. Martin. p. 160. Vidi 11 Nov 1885.

93. (Apl 36) Paris. nat. Gr. 326.
saec. XVI (al. XIV), 20.8×13.6, chart, foll. 144, col. 1, ll. 25 etc: liturgiae (Chrys Bas); insunt lectt ex N. T. Scholz. cursim cont. Martin. p. 161. Vidi 11 Nov 1885.

(Apl 29) Paris. nat. Gr. 330.

94. saec. XII (al. XIII), 17.9×13.8, membr, foll. 176, col. 1, ll. 17 etc: liturgiae; insunt lectt ex N. T. Scholz. locc sell cont. Martin. p. 161. Vidi 11 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 374.

95. saec. XIV (Omont. XI), 23.4×17.5, membr, foll. 114, coll. 2, ll. 31.33: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); *non* videtur mutilus esse nec praeter fol. 2 (quod post fol. 8 stare debet) inversa sunt folia. CPoli Parisios delatus. Scholz. locc sell cont. Martin. p. 161. Vidi 9 Nov 1885.

(Apl 262) Paris. nat. Suppl. Gr. 115.

96. saec. XVI (al XII), 21.8×14.5, chart, foll. 171, col. 1, ll. 25: liturgica; insunt εὐαγγ. ἑωθινὰ et menol brev ex Apl. Scholz. cursim cont. Martin. p. 161. Vidi 27 Oct 1885.

97. (Evv 324 Apl 32) Paris. nat. Gr. 376.

Paris. nat. Gr. 377.

98. saec. XV (al. XIII), 22.9×17.3, membr rescr et partim bis rescr, (Gr et Lat), foll. 196, col. 1, ll. 21.22: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 104 seqq saec. XVI; Pelagia Ioh 8,3—11. In Occidente scriptus. Olim Mazarini. Scholz. cursim cont et ex errore etiam Evv 325 designavit. Martin. p. 162. Vidi 10 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 380.

99. saec. XVI (al. XV), 21×15, chart, foll. 243, col. 1, ll. 22: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Scholz. cursim cont, et ex errore etiam Evv 327 designavit. Martin. p. 162. Vidi 5 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 381.

100. a. 1550, 21×15, chart, foll. 306, col. 1, ll. 20: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11) textu indolis minus usitatae. Manu Michaelis Maurici. Scholz. cursim cont, et ex errore Evv 328 designavit. Martin. p. 162. Vidi 5 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 303.

101. saec. XIV (al. XIII), 27.8×19.8, membr, foll. 279, coll. 2, ll. 25, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. Scholz. ex errore etiam Evv 321 designavit. Martin. p. 163. Vidi 14 Nov 1885.

Mediol. Ambros. S. 62 sup.

102. a. 1370, 27.9×21.9, chart, foll. 120, col. 1, ll. 35; comm in εὐαγγέλια κυριακῶν. (Item foll. A. 1. 119. 120: saec. XIII, 26.8×18.2, membr, foll. 4, col. 1, ll. 24: ex Evl.) Manu Stephani presbyteri et protopapae. Emptus Tarenti a. 1606. Scholz. locc sell cont, *Bibl.-krit. Reise*, p. 72. Burgon. perl. Vidi 18 Feb 1886.

Mediol. Ambros. D. 67 sup.

103. saec. XIII, 29.7×20.3, membr, foll. 138, coll. 2, ll. 31. 32; pict permultae (baptisma: ιω̄ nudus): *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). In

Occidente scriptus etsi v. cl. Ceriani adnotationem de emptione „Corneliani (cf Apl 46) in Salentinis a. 1606" invenire non potuit. Scholz. locc sell cont. Vidi 13 Feb 1886.

104. (Apl 47) Mediol. Ambros. D. 72 sup.
saec. XII vel XIII, 29.2×22.3, membr, foll. 128, coll. 2, ll. 23: *Apl-Evl* inde a *παρασχ. τ. ϛ'νδτr* Mt usque ad *κυρ. ι'* Lc; uniuscuiusque diei apostolus evangelio praecedit, cf Evl 60. Librarius nisi fallor Evl ex alio libro, ex alio Apl exscripsit. E Calabria a. 1607 Mediolanum delatus. Scholz. locc sell cont. Vidi 15 Feb 1885.

105. Mediol. Ambros. M. 81 sup.
saec. XIII, 25.4×18, membr, foll. 157, coll. 2, ll. 20, rudi scriptura exaratus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); foll. 1—19 saec. XVI; desinit *κυρ. πρὸ τῶν φωτων.* Olim Andreae presbyteri. Erat in Corcyra. Scholz. locc sell cont. Vidi 18 Feb 1886.

106. Mediol. Ambros. C. 91 sup.
saec. XIII, 30.2×23.6, membr, foll. 355, coll. 2, ll. 20, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); folia pauca saec. XVI. In usum CPtanum accommodatum. Corcyrae emptus. Scholz. locc sell cont. Vidi 13 Feb 1886.

107. Venetiis s. Marci 548.
saec. XII (al. XI), 30.9×23.2, membr, foll. 265, coll. 2, ll. 20, pict (man Ioh Proch): *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); folia nonnulla ita addidit man saec. XVI ut *ὥρας* in *μεγ. ἑβδ.* starent; Pelagia Ioh 8, 3—11. Burgon. perl. Vidi 25 Febr 1886.

108. Venetiis s. Marci 549.
saec. XI vel XII, 31.7×24, membr, foll. 292, coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut sub fin: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Burgon. perl. Vidi 1 Mart 1886.

109. Venetiis s. Marci 550.
saec. XIV (Scholz. XI), 28.4×20.5, membr, foll. 206, coll. 2, ll. 28, pict (man Ioh Proch): *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Burgon. perl. Vidi 4 Mart 1886.

110. Venetiis s. Marci 551.
saec. XIII (Scholz. XI), 35×26, membr, foll. 278, coll. 2, ll. 22, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); man saec. XVI nonnulla sub fin suppl. Burgon. perl. Vidi 26 Feb 1886.

111. Mutinae Estensis II. C. 6.
saec. X, 24.7×15.9, membr, UNC, foll. ? , col. 1, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Scholz. locc sell cont. Burgon. perl. Vidi 3 Mart 1886.

112. (Apl 4) Florent. Laurent. „Conventi Soppresi" 24. Cf infra, p. 778. Scholz. ex errore etiam Apl 48 designavit.

113. Florent. Laurent. VI. 2.
saec. XIII, 37×29.8, membr, foll. 341, coll. 2, ll. 19: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); foll. 213—341 inde a *γ' τ. ιζ'* Lc supplevit saec. XIV nisi

potius XV Georgius ὁ *μακρόσ*; sub init versus Arsenii archiep. Monembasiae ad papam Clem. VII (1523—1534) scripti. Scholz. perl. Vidi 16 Mart 1886.

114. Florent. Laurent. VI. 7.
saec. XIV (al. XII), 34×26.2, membr, foll. 180, coll. 2, ll. 18: Ioh Mt Lc plerumque non nisi *κυριακαί*; hic illic vero alii dies ut *ἑβδ α′* Ioh, *β′ τ. Ν′*, nulla tamen *σάββατα*; deinde *νηστειῶν—βαίων | μεγ. ε′ | σβ. ἑσπ.* | menol paucorum dierum. Vidi 16 Mart 1886.

115. Florent. Laurent. VI. 21.
saec. X, 24.1×19.6, membr, UNC, foll. 261, coll. 2, ll. 20, litt 10—15 in lin, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Manu Demetrii presbyteri. Facs apud Bandin. 1, tab. iii, num. 8. Scholz. cursim cont. Vidi 16 Mart 1886.

116. Florent. Laurent. VI. 31.
saec. X, 30.5×22.8, membr, UNC, foll. 226, coll. 2, ll. 20, litt 12—15 in lin, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Facs apud Bandin. 1, tab. iii, num. 6. et Silvestr. *Pal. univ.* 2, num. 73.

117. Florent. Laurent. Medic. Palat. 244.
saec. XII, 33.6×27.5, membr, foll. 119, coll. 2, ll. 10, scriptura aurea, pict: lectiones fere viginti duae selectae ex Ioh et menol; foll. 3 ad fin liturgica cum lectt ex N. T. Michael Collurenites CPoli Trapezunta misit. Codex CPolim a. 1330 reductus est. Olim ducis Etruriae. Angelus Bandinius de Evl 117 et 118 (cf Evv 118) disseruit, *Illustrazione di due evangeliari greci del seculo XI*, Venetiis a. 1787. Birch. perl et Evl 38 numeravit. Scholz. cursim cont. Facs apud Silvestr. *Pal. univ.* 2, num. 80. Vidi 18 Mart 1886.

118. Florent. Laurent. Medic. Palat. 243.
saec. XIV (al. XI), 38.3×28.5, membr, foll. 368, coll. 2, ll. 20: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); adult *ἐπὶ γυναικῶν ὁμολογουμένων*. Olim s. Silvestri CPoli (Romae?). Florentiam a. 1454 delatus. Cf Ang. Bandin. (cf Evl 117), *Bibliotheca Leopold.-Laurent.* vol. 3, Florent. 1793, p. 487—504. Scholz. locc sell cont. Vidi 18 Mart 1886.

119. Romae Vatic. Gr. 1155.
saec. XIII, 35×27, membr, foll. 268, coll. 2, ll. 25, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Scholz. locc sell cont. Vidi 29 Mart 1886.

120. Romae Vatic. Gr. 1156.
saec. XII vel XIII, 35.7×27.3, membr, foll. 344, coll. 2, ll. 20, mus rubr, tabulae optime pictae permultae: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Scholz. locc sell cont. Vidi 29 Mart 1886.

121. Romae Vatic. Gr. 1157.
saec. XI (al. XIII), 36.7×25.5, membr, foll. 419, col. 1, ll. 22: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); m ser nonnulla suppl. Scholz. locc sell cont. Vidi 29 Mart 1886.

122. Romae Vatic. Gr. 1068.
a. 1175; 26.7×19.3, membr, foll. 194, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Manu Germani monachi iubente Theodoreto monacho scriptus. Scholz. locc sell cont. Vidi 29 Mart 1889.

123. Romae Vatic. Gr. 1522.
saec. X, 28.4×22.4, membr, UNC, foll. 197, coll. 2, ll. 11, vers, pict: nonnisi lectiones selectae inde a *παάσχα* usque ad menol. Cf Evl 1; de codicum horum duorum saeculo nihil certe definire possum; fieri potest ut recte Omont. saec. XIV tribuat. Blanchin. *Ev. quadr.* pars 1, vol. 2, p. 504, et facs p. 492, tab. 4. Scholz. locc sell cont. Vidi 31 Mart 1886.

124. Romae Vatic. Gr. 1988.
saec. XII (al. XI vel XIII), 19.9×14.7, membr, foll. 162, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *δ' τ. διακ.* et desinit nisi fallor *εὐ. τ. παθῶν.* Phil. Vitali. apud Blanchinum, (cf Evl 123), p. 518 et facs p. 505, tab. 3. Scholz. locc sell cont. Vidi 2 Apr 1887.

125. Romae Vatic. Gr. 2017.
saec. XI vel XII, 22.1×16.7, membr, foll. 123, coll. 2, ll. 23, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,3—11. Blanchin. (cf Evl 123), p. 518 et facs p. 505, tab. 3. Vidi 2 Apr 1886.

126. Romae Vatic. Gr. 2041.
saec. XII, 31×22.8, membr, foll. 337, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8,3—11; foll. 249 v—254 v (inter *μεγ. παρασκ.* et *σαβ.*) *κατήχησις τῆς μεγάλης παρασκευῆς.* Librarius anonymus impensis Georgii protospatharii *τοῦ μωρογεωργίου* scripsit; de protospathario cf Codinus Curopalates, *De officialibus* etc, ed. Bekker. Bonnae a. 1839, p. 251. Blanchin. (cf Evl 123), p. 517a et facs 505, tab. 3. Scholz. locc sell cont et de librario Spathia Morogeorgii filio fabulatus est, *Bibl.-krit. Reise*, p. 102 seq, ubi pro *απο σπαδια* lege *απρωτοσπαθαρίου*. Vidi 2 Apr 1886.

127. Romae Vatic. Gr. 2063.
saec. IX, 27×18.2, membr, UNC, foll. 178, coll. 2, ll. 20, litt 9—13 in lin, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); foll. 111a—115a Sept *α'—ιζ'* saec. XIV. Montf. *Pal. Gr.* p. 233 et facs p. 234, i. Blanchin. (cf Evl 123), p. 503. 524 et facs p. 492, tab. 4. Vidi 2 Apr 1886.

128. Romae Vatic. Gr. 2133.
saec. XIV, 29.5×22.7, membr, foll. 393, col. 1, ll. 13: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Olim Cryptoferratensis. Scholz. locc sell cont. Vidi 3 Apr 1886.

129. Romae Vatic. Regin. Gr. 12.
saec. XII (al. XIII), 26.1×21.9, membr, foll. 339, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); foll. 220—290 *πανν.—μεγ. σαβ.* et 299—388 Dec *ε'*—fin *ἑωθ* chart saec. XV. Scholz. locc sell cont. Vidi 3 Apr 1886.

130. Romae Vatic. Ottob. 2: voll. 2.
saec. IX, 33.7×24.3, membr, UNC, foll. 348, coll. 2, ll. 20, litt 9—13 in lin, (pict in chart m ser): *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11). Anno 1583 erat Francisci Accidae Messinensis. Scholz. locc sell cont. Vidi 5 Apr 1886.

131. Romae Vatic. Ottob. 175.
saec. XIV, 24.2×18, membr, foll. 70, col. 1, ll. 12, mus rubr, non mutilus: lectiones selectae πάσχα | Maii ια′ | Iun ε′ | Sept α′. κε′ | μεγ. ε′. παρασκ—f. 45 v; foll. 45 v—46 v nova; foll. 47—70 r κατήχησισ τῆσ μεγάλησ παρασκευῆσ (cf Evl 126). Scholz. locc sell cont. Vidi 6 Apr 1886.

132. Romae Vatic. Ottob. 326.
saec. XIV (al. XV), 16.3×13.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 13, scriptura argentea: lectiones selectae εὐαγγέλια . . . τῶν ιβ′ ἑορτῶν (εὐαγγελισμὸν—ὕψωσιν). Franciscus Accidas Messinensis a. 1583 emit, emptumque cardinali Sirleto dono dedit. Scholz. locc sell cont. Vidi 6 Apr 1886.

133. (Apl 39) Romae Vatic. Ottob. 416.
saec. XIV, 21.5×13.4, chart, foll. 296, foll. 1—5 col. 1, foll. 6 seqq coll. 2, ll. 29: *Apl-Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); liturgica adduntur ante lectt singg; μεγ. β′—ε′ habent ὄρθρ et ὥραι γ′ ϛ′ θ′ in unoquoque die. Vidi 7 Apr 1886.

134. Romae Barberin. VI. 4.
saec. XIII, 33.7×28.5, membr, foll. 343, coll. 2, ll. 21: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11; foll. 1—9. 271—274 chart, saec. XVI. Scholz. locc sell cont. Vidi 15 Apr 1886.

135 barb^{ev}. Romae Barberin. IV. 54: (scriptura antiquior).
saec. VIII, 25.1×17.6, membr rescr, UNC, foll. 165, coll. 2, ll. 23: fragmenta ex *Evl*. Scholz. perl, *Bibl.-krit. Reise*, p. 108. Tischendorf. edidit Mt 24,34—37. 42—44 25,14—16 Ioh 19,11. 13—20. 25, *Mon. sac.* vol. 1 (1855), p. vi. xxxix. 207—210 et facs tab. 3, num. 6. Simcoxius a. 1886 cont. Vidi 8 Apr 1886.

136. Romae Barberin. IV. 54: (scriptura recentior).
saec. XII, 25.1×17.6, membr, foll. 165, col. 1, ll. 23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); mut ad init et desinit Ian α′. Vidi 8 Apr 1886.

137. Romae Vallicell. D. 63.
saec. XI vel XII, 23.7×18.4, membr, foll. 105, coll. 2, ll. 20, scriptus litteris Neritinis: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); omnia bibliopegus perturbavit. Olim Neriti in Salentinis, cf Ant. Palatius, *De situ Iapygis*, p. 131. Erat Petri Polidori qui bibliothecae dono dedit. Scholz. locc sell cont. Vidi 28 Mart 1886.

138. Neapoli II. A. a. 6.
saec. XV vel XVI, 26.8×20.7, chart, foll. 255, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); μεγ. β′—ε′ ad codicis finem iterantur.

Christophorus Palaeologus a. 1584 ecclesiae Petri et Pauli Neapolitanae dono dedit. Vidi 24 Apr 1886.

Venetiis s. Marci 12.

139. saec. X, 32×24, membr, UNC, foll. 219, coll. 2, ll. 17, mut et a bibliopego perturbatus (fol. 83 est libri finis, fol. 218 initium): *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); m saec. XIV margines lectionibus aliis implevit; Oct η′ τῆσ ἁγ. πελαγίασ τ. πόρνησ = Sept ιϛ′ sed m ser fol. 219 chart Pelagiae nomine Ioh 8,3—11 add. Olim card. Bessarionis. Facs apud Silvestr. *Pal. univ.* vol. 2, num. 72. Vidi 24 Feb 1886.

Venetiis s. Marci 626.

140. saec. XIII, in 4, chart: *Evl.* Nescimus quem codicem Scholzius hoc numero indicare voluerit. Fortasse Evl 270?

Venetiis s. Marci I. 9.

141. saec. XI, 30.1×24.7, membr, foll. 268, coll. 2, ll. 15; *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim in monasterio s. Catharinae Sinaitarum quod est in insula Zacyntho, cf Mingarellius, *Gr. codd. mss. apud Nanios*, Bononiae a. 1784, p. 2. Vidi 5 Mart 1886.

Venetiis s. Marci I. 23.

142. saec. XIV vel XV, 16.7×12.2, membr, foll. 45, col. 1, ll. 15: lectt selectae Dominicarum et festorum magnorum; ex bibliopegi incuria folio antepenultimo incipit. Mingarell. (cf Evl 141), p. 12. Vidi 5 Mart 1886.

143. Vacat. Hoc numero designabatur Evv 595.

Olim Caesenae Malatestianus 27.4 (hodie Romae?).

144. saec. XII, in fol, membr, UNC, mus rubr: nonnisi lectiones selectae ex evangeliis. Cf Ioseph. Maria Mucciolus, *Catal. codd. mss. Malatestianae Caesenatis bibliothecae fratrum minorum conventualium*, tom. 1, Caesenae a. 1780, p. 170—200.

Olim Caesenae Malatestianus 29.2 (hodie Romae?).

145. saec. XII, in fol, membr: *Evl.* Cf Evl 144.

Cantabrig. univ. Dd. 8.23.

146. saec. XII (al. XI), 39.8×30.1, membr, foll. 212, coll. 2, ll. 29, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11; in Sept α′ adnotationes patriarchales adduntur, unde apparet in usum CPtanum scriptum esse codicem. Hort. perl. Vidi 18 Oct 1886.

147. } Codices his numeris adsignati, Lond. mus. Brit. Harl. 2970.
148. } 2994. Latine scripti sunt. Subest nescio quis error.

149. Vacat. Hoc numero designabatur Evv 505.

Londin. mus. Brit. Harl. 5598.

150. a. 995, 35.2×26.7, membr, UNC, foll. 374, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Manu Constantini presbyteri. Covellius a. 1677 CPoli in Angliam detulit, Millio monstravit (*N. T.* § 1426) Harleio ut videtur vendidit. Bloomfield. cont, item Scr. (H) *Aug.* p. xlvii—l.

Facs apud Woidium (cf supra, p. 357), p. xv, Spohnium (cf ibid), Hornium, *Introduct.* etc ed. 10, Londini a. 1856, p. 224, Porterum, *Principles of textual criticism*, Belfastiae a. 1848, *Pal. soc.* num. 26.27, *Smith's Dict. of the bible*, sub voce „New Testament". Vidi 27 Apr 1883.

151. Londin. mus. Brit. Harl. 5785.
saec. XII, 31.9×23.8, membr, foll. 359, coll. 2, ll. 18, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). In usum CPtanum scriptus. Bloomfield. perl, item Scr. Vidi 23 Iul 1883.

152. Londin. mus. Brit. Harl. 5787.
saec. IX vel X, 31.5×23, membr, UNC, foll. 224, col. 2, ll. 24. 25, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). „Prusensis" (Brusa in Anatolia, in Bithynia?) nescio quo iure dictus; cf *Catal. of anc. MSS in the Brit. Mus.* a. 1881, p. 23, facs tab. 17. Vidi 28 Iul 1883.

153. Idem est qui Evv 436; an tamen potius Evl sit quaerendum.

154. Monaci reg. Gr. 326.
saec. XIII, 31.8×25, membr, foll. 49, coll. 2, ll. 21, passim mut et a bibliopego perturbata folia: fragmentum ex *Evl* σάβ. ά τ. νησστ — menol fin Dec. Olim Mannheimensis. Vidi 24 Mart 1887.

155. Vindob. caes. Gr. theol. 209.
saec. X, 21.7×16.6, membr rescr, UNC, foll. fere 135 (ex 143; ff. 128—135 minusc), col. 1, ll. 27, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ. vdtr). Scriptura recentior saec. XIV, comm in Mt 1,8—25,46. Scholz. bis numeravit 155 et 180. Scholz. et St. Fr. Lad. Endlicher. lectiones nonnullas excerpserunt, cf Scholz. *N. T.* vol. 2, p. liv—lxiii. Vidi 17 Mart 1887.

156. Romae Vallicell. D. 4.1.
saec. XI, in fol, membr, foll. 380, coll. 2, ll. ? pict (man Ioh Proch): *Evl.* Cf Blanchinus, *Evang. quadr.* pars 1, vol. 2, p. 527—529 et facs p. 526. Hodie latet.

157. Oxon. Bodl. Clarkii 8.
a. 1253, 20.7×17, coll. 2, ll. 23, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit σάβ. γ΄ Ioh. Manu Demetrii lectoris τοῦ βριζωπούλου. Vidi et annum librariique nomen detexi 13 Feb 1883.

158. Hierosol. s. Sepulchri 10.
saec. XIV, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 158 = nobis 261.]

159. Monasterii virginum τῆσ μεγάλησ παναγίασ a s. Melana erecti.
saec. XIII, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 159 = nobis 262.]

160. s. Sabae 4.
saec. XIV, in 8, membr: *Evl* (? et Apl ?). Manu Antonii in monasterio s. Sabae exaratus. [Scr. 160 = nobis 281.]

161. s. Sabae 5.
saec. XV, in 8, chart: *Evl* (?). [Scr. 161 = nobis 282.]

162. s. Sabae 6.
saec. XV, in 16, chart: *Evl.* [Scr. 162 = nobis 283.]

163. s. Sabae 13.
saec. XIII, in 4, chart: *Evl.* [Scr. 163 = nobis 284.]

164. s. Sabae 14.
saec. XIV, in 4, membr: *Evl.* [Scr. 164 = nobis 285.]

165. s. Sabae 17.
saec. XV, in 4, chart: *Evl.* [Scr. 165 = nobis 286.]

166. s. Sabae 21.
saec. XIII, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 166 = nobis 287.]

167. s. Sabae 22.
saec. XIV, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 167 = nobis 288.]

168. s. Sabae 23.
saec. XIII, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 168 = nobis 289.]

169. s. Sabae 24.
saec. XIII, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 169 = nobis 290.]

170. s. Sabae 25.
saec. XIII, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 170 = nobis 264.]

171. (Apl 52) s. Sabae sine numero.
a. 1059, in 8, membr: *Evl* (? „lectt ex V. T. et N. T." menaeum?). In monasterio s. Deiparae a Sergio monacho monasterii [Laurae] in Olympo Bithyniae siti scriptus; cf Scholz. *Bibl.-krit. Reise*, p. 146.

172. Patmius s. Iohannis. [Scr. 171 = nobis 265.]
saec. IV (IX?), in fol, membr, UNC: *Evl.* [Scr. 172 = nobis 266.]

173. Patmius s. Iohannis.
saec. IX, in 4, membr, UNC: *Evl.* [Scr. 173 = nobis 267.]

174. Patmius s. Iohannis.
saec. X, in 4, membr, UNC: *Evl.* [Scr. 174 = nobis 268.]

175. Patmius s. Iohannis.
saec. X, in 4, membr, UNC: *Evl.* [Scr. 175 = nobis 213.]

176. Patmius s. Iohannis.
saec. XII, in 4, membr: *Evl.* [Scr. 176 = nobis 270.]

177. Patmius s. Iohannis.
saec. XIII, in 4, membr: *Evl.* [Scr. 177 = nobis 271.]

178. Patmius s. Iohannis.
saec. XIV, in 4, membr: *Evl.* [Scr. 178 = nobis 272.]

179. (Apl 55) Treveris in thesauro cathedralis 143. F: foll. 1—8.
saec. X vel XI, 25.8×19.7, membr, UNC, foll. 8 [138], coll. 2, ll. 25, mus rubr: foll. 1—8 habent lectt paucas ex evangeliis, alia lectt ex V. T. Vidi 2 Aug 1884.

180. Andoverae in provincia Massachusetts, seminarii theologici MS. 1.
saec. XIV, 20.3×15, membr, foll. 202, col. 1, ll. 24: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. (1—8) sub init et pagg. 317—356 chart; folia

membr pleraque rescr super minusc liturgica. M. Schauffler. CPoli in Americam detulit. Vidi 4 Ian 1886. Scholz. hoc numero etiam Evl 155 designavit.

181. pa^{scr}. Curzon. 83. 18.
a. 980, 31.3×22, membr, foll. 222, coll. 2, ll. 22; *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Manu Nicolai (?) sub Stephano episcopo Ciscissae scriptus. Anno 1049 sub Niceta episc. Ciscissae curavit Michael notarius et lector codicem religandum. Erat monasterii Caracallae in monte Atho unde Curzon. a. 1837 detulit. Scr. cont (P), *Aug.* p. l—lii (p. l „caetera vix legibilia" sunt: *συγκέλλου τοῦ πρωτοθρόνου*), et facs *Intr.*[3] tab. iii, num. 36, item *Pal. soc.* 10,154. [Scr. 234.] Vidi 3 Maii 1883. Hoc numero Scholzius ex errore Evv 506 designavit.

182. Curzon. 1.1.
saec. IX, 26.5×19.3, membr, foll. 3, coll. 2, ll. 19: *Mt* 1,1—22 7,7.8 *Mc* 9,41 11,22—26 *Lc* 11,1—4 ex Evl. Olim monasterii Docheiarii in monte Atho. Scr. cont (P^2), *Aug.* p. lii; minime Evl 183 similis est. [Scr. 233.] Vidi 4 Maii 1883.

183. x^{scr}. Londin. mus. Brit. Arundel. 547.
saec. X (al. IX), 29.4×23.2, membr, UNC, foll. 329, coll. 2, ll. 22, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); sub fin folia UNC ex alio codice *ε′* et *παρασχ. τ. δ′ ἑβδ.* Ioh. Textus haud malae notae. Henr. Howard. Norfolciensis societati regiae Londin. dono dedit (cf Evv 476). Bentleius cont (cf Evv 51), Cant. coll. Trin. B. xvii. 8. Scr. cont (x), *Coll.* p. lix seqq et facs *Intr.*[3] tab. vi, num. 16. WH numero Evl 38 designant. *Catal. of anc. MSS. in the Brit. Mus.* a. 1881, p. 23. Facs Westwood. *Pal. sac.* tab. 3, num. 4, et *Catal. of Burney MSS*, tab. 1. [Scr. 257.] Vidi 24 Apr 1883.

184. y^{scr}. Londin. mus. Brit. Burneii 22.
a. 1319, 30×22.5, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 27.28: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); textus bonae notae. Olim equitis Deonis (d'Eon). Scr. cont (y), *Coll.* p. lxi seqq, et facs *Intr.*[3] tab. xiii, num. 37; item facs apud Westcott. *Smith's Dict. of the bible*, sub voce „New Testament". WH huic codici numerum 39 dederunt. [Scr. 259.] Vidi 25 Apr 1883.

185. z^{scr}. (Apl 59) Cantabr. coll. Christ. 13. 4. 6.
saec. XI, 30×22.5, membr, foll. 218, coll. 2, ll. 28—32, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); *μεγ. ἑβδ.* habet etiam lectiones 4 ex prophetis et 4 ex epistulis; Pelagia Ioh 8,3—11. Textus haud malae notae. Athanasius *ὁ τάγρι* a. 1261 emit. Franciscus Taylerus, collegii alumnus, in Aede Christi apud Cantuarienses concionator, a. 1654 bibliothecae dono dedit. Scr. cont (z), *Aug.* p. lii seqq cum facs. WH huic codici numerum 59 dant. [Scr. 222.] Vidi Ian 1883.

186. Cantabr. coll. Trin. O. IV. 22.
saec. XII, 31.5×22.5, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 20, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim Galii (cf Evv 66). Scr. cont. [Scr. 221.] Vidi Ian 1883.

187. Londin. mus. Brit. Arundel. 536.
saec. XIII, 23.7×15.2, membr, foll. 217, coll. 1, ll. 24—27, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); εὐ. τοῦ πάθου[σ] ut apud Latinos. Ad init folia 3 chartacea lectiones ex epistulis m rec habent. Henr. Howard. Norfolc. societati regiae Londin. dono dedit (cf Evv 476). Bloomfield. cont. [Scr. 256.] Vidi 19 Apr 1883.

188. Londin. mus. Brit. Add. 5153.
a. 1033, 27×19.4, membr, voll. 2, foll. 141 et 133; coll. 2, ll. 20, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 1—5 chart m rec πάσχα—σάβ. τ. διακ. Manu Arionis monachi. Erat Askew 621. Museo a. 1786 emptus cessit. Bloomfield. cont. [Scr. 260.] Vidi 14 Maii 1883.

189. (Apl 175) Londin. mus. Brit. Add. 11840.
saec. XII, 28.2×22, membr, foll. 236, coll. 2, ll. 22, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); εὐ. τοῦ πάθουσ ut apud Latinos; habet in ὥρασ lectiones ex prophetis et ex epistulis; foll. 1—8 saec. XIV Apl inde a πάσχα usque ad παρασκ. τ. β′ ἑβδ. Foll. 235.236 catechismus inest. Bloomfield. cont. [Scr. 261.] Vidi 3 Iul 1883.

190. Londin. mus. Brit. Add. 17370.
saec. XI vel XII, 31.8×23.6, fol. 1, coll. 2, ll. 16, litt minusc magnae 6—10 in lin: σάβ. τ. τυρομφ. [mut] et κυριακή [mut]. Ex dono v. cl. Harrisii olim Alexandrini a. 1848. Bloomfield. cont. [Scr. 262.] Vidi 19 Iul 1883.

190 a. Londin. mus. Brit. Add. 19392 b.
saec. XIII, 26.7×20.1, membr, foll. 2, coll. 1, ll. 21: γ′ τ. διακ. et δ′ τ. διακ. Bloomfield. cont. [Scr. 262.] Vidi 19 Iul 1883.

191. Londin. mus. Brit. Add. 18212.
saec. XII, 27.5×21.5, membr, foll. 297, coll. 2, ll. 25, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); folia hoc ordine legenda 3—26.83—90.27—82.91. Foll. 2 saec. XI Sophonia 2,11—Haggai 1,5. Olim Arundelii (cf Evv 476). Sothebeius vendidit a. 1850. Bloomfield. cont. [Scr. 263.] Vidi 16 Iul 1883.

192. Londin. mus. Brit. Add. 19460.
saec. XIII, 24×18.2, membr, foll. 104, coll. 2, ll. 30—33, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.), incipit σάβ. δ′ Ioh, desinit post Nov ιβ′. Boonius a. 1853 vendidit. Bloomfield. cont. [Scr. 264.] Vidi 17 Iul 1882.

193. Londin. mus. Brit. Add. 19993.
a. 1335, 25.2×17.5, chart, foll. 281, col. 1, ll. 23.24: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Impensis papae Georgii in monasterio Georgii τοῦ

βαϑῦ (? καϑῦ) scriptus. V. cl. G. Alefson. a. 1851 in insula Cypro emit. Boonii a. 1854 vendiderunt. Bloomfield. cont. Facs *Pal. soc.* 12,206. Vidi 18 Iul 1883.

194. Oxon. Bodl. Canonici Gr. 85.
saec. IX, 32.7×24.7, membr, UNC, foll. 259, coll. 2, ll. 18, passim valde mut: *Evl* (Ioh ἐβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). [Scr. 202.] Vidi 8 Feb 1883.

195. Oxon. Bodl. Canonici Gr. 92.
saec. X, 41×30.5, membr, UNC, foll. 483, coll. 2, ll. 14, mus rubr: *Evl* (Ioh ἐβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). [Scr. 203.] Vidi 8 Feb 1883.

196. Oxon. Bodl. Canonici Gr. 119.
saec. XV, 29.2×18, chart, foll. 155, col. 1, ll. 26: *Evl* (Ioh Mt Lc ἐβδ?); omnia perturbata. Nicolaus presbyter a. 1626 nomen suum fol. 1 inscripsit. [Scr. 204.] Vidi 7 Feb 1883.

197. Oxon. Bodl. Canonici Gr. 126.
saec. XV, 21.5×15.5, chart, foll. 8, col. 1, ll. 20: lectiones 3 ex evangeliis, 2 ex epistulis. [Scr. 205.] Vidi 8 Febr 1883.

198. Oxon. Bodl. Clarkii 45.
saec. XII, 29.5×23.5, membr, foll. 276, coll. 2, ll. 24, mus rubr, humiditate laesus, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἐβδ). [Scr. 206.] In ordinem redegi a. 1883.

199. Oxon. Bodl. Clarkii 46.
saec. XIII, 28×23, membr, foll. 252, coll. 2, ll. 21—24, mus rubr, passim mut et perturbatus: *Evl* (Ioh ἐβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). [Scr. 207.] Vidi 13 Febr 1883.

200. Oxon. Bodl. Clarkii. 47.
saec. XII, 27×21.2, membr, foll. 292, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἐβδ). [Scr. 208.] Vidi 12 Feb 1883.

201. Oxon. Bodl. Clarkii 48.
saec. XIII, 26.7×19.7, membr, foll. 187, coll. 2, ll. 27. 28, mut, itacismis scatet: *Evl* (Ioh ἐβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); desinit menol in Maio. [Scr. 209.] Vidi 12 Feb 1883.

202. Oxon. Bodl. Cromwell. 27.
saec. XII (al. XI), 27.5×22.7, membr, foll. 315, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἐβδ). Olim Antonii monachi et πρωτοσυγκέλλου. Ex monte Atho a. 1727 advectus. Mangeius cont. [Scr. 210.] Vidi 17 Feb 1883.

203. Oxon. Bodl. Misc. 119.
saec. XIII, 28.3×20.5, membr, foll. 300, col. 1, ll. 21—24: *Evl* (Ioh Mt Lc ἐβδ). Folium 299 fuerat in alio codice anno 1067, tempore Constantini τοῦ δουκᾶ scripto ultimum. In tegumento: saec. IX vel X, 27.2×20, membr, UNC rescr, fol. 1, coll. 2, ll. 29, litt 11—12 in lin, mus rubr: *Rom* 14,2—4 (κυρ. τ. τυροφάγου) *Heb* 1,1—11 (σάβ. α′ τ.

νηστειῶν); hoc folium exscripsi; legit Heb 1,3 ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλοσύνης. [Scr. 211.] Vidi 21 Feb 1883.

204. Oxon. Bodl. Misc. 140.
saec. XI, 23.5×17.6, membr, foll. 205, col. 1, ll. 10, mus rubr: lectiones selectae ἑωθ | πανν | βαΐων | μεγ. ἑβδ. | menol novem solis diebus | 4 διάφορα. Sine dubio similia inde a πάσχα usque ad κυρ. τ. τυροφάγου olim codex alter habebat. [Scr. 212.] Vidi 21 Feb 1883.

205. Oxon. Bodl. Barocc. 197.
saec. X, 30×18.5, foll. 5, coll. 2, ll. 20, litt 6—12 in lin, mus rubr, partim rescr: fragmentum ex Evl μεγ. ἑβδ. [Scr. 201.] Vidi 9 Feb 1885.

206. Oxon. Aedis Christi, Wakii 13.
saec. XI, 30.8×23, membr, foll. 255, coll. 2, ll. 14, litt minusc permagnae 7 fere in lin, mus rubr: pars evangelii modo inusitato ita redacta ut Ioh ἑβδ | menol Feb β′—Iun ϛ′ | νηστ—μεγ. σάβ. | παθῶν | ὡρῶν | ἑωθινά contineat. In uno vel altero post hunc tomo Mt et Lc et menol Iun ζ′—Ian λα′ ut videtur continebantur. Manus saec. XIV vel XV ἑωθ. θ′—ια′ suppl.

206a. Foll. i—iv huic tomo praemissa: saec. IX, 28.3×20.5, membr, UNC, foll. 4, coll. 2, ll. 21, litt magnae retro inclinatae 8—10 in lin: σάβ. τ. ἀποκρέω—κυρ. τ. τυροφάγου. [Scr. 213.] Vidi 1 Mart 1883.

207. Oxon. Aedis Christi, Wakii 14.
saec. XII, 29.3×22.5, membr, foll. 246, col. 2, ll. 19—21, mus rubr, pict, manibus pluribus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); modo inusitato post μεγ. ε′ sequuntur menol, διάφ, ἑωθινά, et ad finem subiunguntur non solum εἰ. τ. παθῶν et ὡρῶν sed etiam μεγ. παρασκ. et σάβ.; m rec pauca ad fin suppl. Foll. 1 et 146: 26.3×20, lectiones ex V. T. habent. [Scr. 214.] Vidi 2 Mart 1883.

208. Oxon. Aedis Christi, Wakii 15.
a. 1068, 25×19.5, membr, foll. 217, coll. 2, ll. ?, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Leontius monachus scripsit. Inligatus et depictus est (ἀνεκαινίσθη ἡ δέλτος αὕτη καὶ ἐκοσμήθη) cura et impensis Michaelis et Basilii τῶν πρεσβυτέρων καὶ αὐταδέλφων ἐν τῇ λαύρα τοῦ ἐξηκονταγένους. Foll. 2 in tegumento (olim foll. 4, hodie mut) pauca ex libro psalmorum habent. [Scr. 215.] Vidi 1 Mart 1883.

209. Oxon. Aedis Christi, Wakii 16.
saec. XII (al. XIII), 24.3×19.5, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 21. 22, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit ε′ τ. γ′ Ioh, desinit Iun η′. [Scr. 216.] Vidi 2 Mart 1883.

210. Oxon. Aedis Christi, Wakii 17.
saec. XII vel XIII, 24.2×18.6, membr, foll. 227, coll. 2, ll. 21, mus rubr, pict, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ); manus saec. XV nonnulla foliis chartaceis suppl. [Scr. 217.] Vidi 2 Mart 1883.

211. Oxon. Aedis Christi, Wakii 18.
saec. XII vel XIII, 31.2×20.5, membr rescr, foll. 209, coll. 2, ll. 28—30, pict (cf f. 70 v pict Lc cum Act 33 f. 1 v.): *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8,3—11. Walkeri E, cf supra, p. 229, adn. 2. Fol. 1 de Vari cum sex sociis martyrio. [Scr. 218.] Vidi 3 Mart 1883.

212. Oxon. Aedis Christi, Wakii 19.
saec. XI, 28.4×21.7, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 20, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ*, Mt Lc *σαβ. κυρ.*). In usum CPtanum scriptus. Walkeri H, cf supra, p. 229, adn. 2. [Scr. 219.] Vidi 3 Mart 1883.

213. Oxon. Aedis Christi, Wakii 23.
saec. XIII (al. XI), 30.5×24, membr, foll. 256, coll. 2, ll. 25, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). In usum CPtanum scriptus. [Scr. 220.] Vidi 8 Mart 1883.

214. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. I. 2.
saec. XII vel XIII, 26×20.9, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 23, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); *εὐ. τοῦ πάθους* ut apud Latinos; adult *εἰσ ἐξομολογουμένουσ*. Folia rescripta (Scr. *Intr.*[3]) non vidi. [Scr. 239.] Vidi 1 Aug 1883.

215. (Apl 176) Londin. Highgate Burdett.-Coutts. I. 8.
saec. XIII, 24.7×18.7, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 26.27: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Ioh 1,18 *ὁ μονογενῆσ* sine *υἱόσ*. Folia pauca rescripta sub fin: saec. X, UNC, coll. 2, ll. 32; quae legi ex Hiob et ex 1 Pe sunt. [Scr. 240.] Vidi 1 Aug 1883.

216. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. I. 10.
saec. XII, in 12: liturgica. [Scr. 251.] Vidi 1 Aug 1883.

217. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. I. 23.
saec. XIII. 23.8×19, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,3—11; desinit Aug ϛ′. [Scr. 241.] Vidi 1 Aug 1883.

218. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. I. 23.2 (apud Scr. I. 24.)
saec. XIV, 32×25.7×11, chart, foll. ?, coll. 2, ll. 18, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). In usum CPtanum scriptus. [Scr. 242.] Vidi 1 Aug 1883.

219. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. II. 5.
saec. XII, 28×21.3, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 22, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); foll pauca ad fin man ser. Religavit (*ἐσταχώθη*) Neophytus presbyter. [Scr. 243.] Vidi 1 Aug 1883.

220. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. II. 16 [sic].
saec. XIV, 21.3×16.4, membr rescr, foll. ?, coll. 1, ll. 21, mut medio et fin: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Scriptura antiquior: saec. X, coll. 1, ll. 21: *Evl.* [Scr. 244.] Cf supra, p. 553, Evv 539. Vidi 10 Iul 1883.

221. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. II. 30.
saec. XIII, 29×19.2, chart, foll.?, coll. 2, ll. 28: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); adult [εἰσ ἐξομολογουμένουσ]. [Scr. 245.] Vidi 1 Aug 1883.

222. Londin. Burdett.-Coutts. III. 21.
saec. XIII, in fol, membr, pict, mut: *Evl.* [Scr. 246.] Haec ex Scr *Intr.*[3] Anno 1883 reperiri non potuerunt Burdett.-Coutts. III. 21 et III. 42, quos solos inter codices eo tempore in Britannia Magna notos non vidi.

223. Londini Burdett.-Coutts. III. 29.
saec. XIV, 21×15.5, chart, foll.?, col. 1, ll. 21: lectiones ex Novo Testamento paucae inter liturgica. [Scr. 252.] Vidi 10 Iul 1883.

224. Londini Burdett.-Coutts. III. 34.
saec. XIV (Scr. XIII), 26.5×19.6, foll.?, col. 1, ll. 21—23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Romani presbyteri. [Scr. 247.] Vidi 7 Aug 1883.

225. Londini Burdett.-Coutts. III. 43.
a. 1437, 28.9×21.3, chart, foll. 206, col. 1. ll. 17: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Illo anno possidebat fortasse scribendum curaverat Georgius presbyter ὁ κοτύλησ. [Scr. 248.] Vidi 7 Aug 1883.

226. Londini Burdett.-Coutts. III. 46.
saec. XIV, 22.6×18.3, membr, foll. 220, col. 1, ll.?: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); incipit παρασκ. τ. γ′ Ioh; passim mut; menologio foll multa exciderunt. Fascc λ′—λβ′ rescr, coll. 2, minusc: lectiones ex V. T. [Scr. 249.] Vidi 10 Iul 1883.

227. Londini Burdett.-Coutts. III. 52.
saec. XIV (Scr. XIII), 23.8×19.3, membr, foll.?, col. 1, ll. 25. 26; prorsus mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit σαβ. ϛ′ [ζ′] Ioh; Lc tantum non periit; desinit Mart ιϛ′. [Scr. 250.] Vidi 10 Iul 1883.

228. (Apl 263) Londini Burdett.-Coutts. III. 53.
saec. XV, 21.5×14.6, chart, foll. 226, col. 1, ll. 26, mut: liturgica cum lectionibus paucis ex V.T. et N.T. [Scr. 253[2].] Vidi 10 Iul 1883.

229. Londini Lambethanus 1187.
saec. XIII, 26×19.4, membr, foll. 177, coll. 2, ll. 26, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11. Pag. 289 Chrys λόγοσ εἰσ τ. ἁγ. ἡμέραν τοῦ πάσχα. Bloomfield. perl. [Scr. 223.] Vidi 27 Iul 1883.

230. Londini Lambethanus 1188.
saec. XIII, 28.7×22.6, membr, foll. 318, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Manu Theodori calligraphi. Ultimo folio verso Athanasiam abbatissam (?) a. 1292 mortuam esse inscriptum est. Bloomfield. perl. [Scr. 224.] Vidi 27 Iul 1883.

231. Londini Lambethanus. 1189.
saec. XIII, 22.3×18.2, membr, foll. 151, col. 2, ll. 27, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Iohannes Aloura (? Aleuxa) a. 1618 monasterio

s. Georgii τοῦ ζοπαιοφόρου in memoriam parentum dono dedit. Bloomfield. perl. [Scr. 225.] Vidi 26 Iul 1883.

232. Londini Lambethanus 1193.
saec. XII (al. IX vel XIII), 23.5×17.1, membr, foll. 153, coll. 2, ll. 26, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); man saec. XIV foll. 1—14 et alia suppl. Bloomfield. perl. [Scr. 226.] Vidi 30 Iul 1883.

233. Curzon. 84.19.
saec. XI, 37.5×29.2, membr, foll. 188, col. 1, ll. 25, paginae uniuscuiusque scriptura in figuram crucis conformata est (cf supra, p. 446, ⲝ^νν): pars prior *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ) — κυρ. τ. τυροφάγου | παννυχ. Fertur manibus Alexii et Emanuelis Comneni esse. Olim in monasterio Pantocratoris in monte Atho erat, deinde Xenophontis, unde Curzon. a. 1837 in Angliam tulit. [Scr. 235.] Vidi 22 Maii 1883.

234. Londini collegii de Sion, Arc. 1.1.
saec. XIII (Scr. XII), 26.5×21.1, membr, foll. 246, coll. 2, ll. 19. 20, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); m ser nonnulla suppl; lege 37.53.38 — 43.52.44 et 201.218.202 et 243.245.246.193.244. Folia 241.242, quibus m ser Aug ϑ′—κϑ′ suppl, rescripta sunt; scriptura prior uncialis saeculi fortasse VI vel VII lectiones ex Vet Testam α′, β′, γ′ εἰσ τὴν παραμονὴν τῶν βαΐων, habet; quae legi sunt ex Sophon 3,[14] 15—19 Zach 9,9—10[15]; ante Sophon stabat sine dubio Gen 49,1—2.8—12. Olim Eduardi Paynii num. 1 (cf Evv 559). [Scr. 227.] Vidi 17 Iul 1883.

235. Londini collegii de Sion, Arc 1.2.
saec. XIII vel XIV, 26.2×19.4, membr, foll. 142, coll. 2, ll. 24, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit γ′ τῆσ β′ Ioh m ser nonnulla suppl; lege 32.39.40.33. Olim Eduardi Paynii num. 3. [Scr. 228.] Vidi 17 Iul 1883.

236. Londini collegii de Sion, Arc. 1.4.
saec. XIII (Scr. XIV), 25.2×20.4, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 19, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); desinit Iul κ′. Olim ecclesiae s. Marci. [Scr. 229.] Vidi 20 Iul 1883.

237. Ashburnhamensis 205.
saec. XII, 26.3×19.6, membr, foll. 142, coll. 2, ll. 18—21, mus nig et rubr, manibus pluribus, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); desinit Dec κε′. Folia 128—136 ex alio codice Feb β′—διάφορα. Folia 137.139 al man Dec κε′—Ian ε′. Fol. 140 lectt ex V. T. Fol. 141 chart lect ex evangeliis. [Scr. 237 et 238.]

237a. Ashburnhamensis 208: fasc. β′, foll. 6.7.
saec. IX, 27.2×21.6, membr rescr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 17.18: σαβ. τ. δ′ Ioh 8,31—42 et κυρ. ε′ Ioh 4,5—13. Exscripsi 19.20 Dec 1883. Scriptura recentior (menaeum) propterea notitiam meretur, quia tomum

alium eiusdem menaei manu Ignatii metropolitani Selymbriensis scripti iam supra, p. 440, sub $W^{s\,evv}$ laudavi. Hic tomus continet menses Nov et Dec. Dolendum est haec rescripta non ex illo codice W^{s} esse.

238. Conistoniae v. cl. Iohannis Ruskini.
saec. XI vel XII, 31.7×26, membr, foll. 144, coll. 2, ll. 21, mus rubr: fragmentum *Evl* inde a *γ' τῆσ ς'* Lc (*ἑβδ*) usque ad *μεγ. παρασχ*; passim mut; m ser nonnulla suppl; hoc ordine legenda foll. 73—114. 72. 115—144. 1—71; itacismi insunt; plus semel cum codicibus melioribus consentit. Quaritch. vendidit. Vidi 14 Iun 1883.

239. Glasguae musei Hunteriani V. 5.10.
a. 1259, 26.6×20, membr, foll. 112, coll. 2, ll. 27—33: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); multa inter folia 64 et 65 desunt. Olim Caesaris de Missy Berolinensis, Londinii a. 1748. [Scr. 230.] Vidi 26 Maii 1883.

240. Glasguae musei Hunteriani V. 3.3.
saec. XII vel XIII, 26×21, membr, foll. 251, coll. 2, ll. 22—25: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Nicetas quidam ecclesiae s. Georgii dono dedit. Erat monasterii Prodromi. De Missy a. 1747 possidebat (cf Evl 239). [Scr. 231.] Vidi 26 Maii 1883.

241. (Apl 44) Glasguae musei Hunteriani V. 4.3.
a. 1199, 27.3×21, membr, foll. 176, coll. 2, ll. 26: *Apl Evl* (Mt Lc *ἑβδ*) inde a *β' τῆσ Ν'* usque ad *κυρ. τῆσ τυροφάγου*. Nisi fallor ex duobus libris altero Apl altero Evl exscriptus. Scriptus impensis hieromonachi Gregorii *καθηγουμένου* monasterii s. Michaelis, vel monasterii *τοῦ κωφοῦ*. De Missy (cf Evl 239) a. 1748 possidebat. [Scr. 232.] Vidi 26 Maii 1883.

242. Moscuae Synodi 313, olim 300: foll. 238.239.
saec. VIII vel IX, in 4, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 28: fragmentum Evl. Matthaei. *Notitia* a. 1805, p. 194. Facs apud Sabam, *Spec. pal.* p. 6.7. tab. iv, *κυρ. ιδ'* Mt 23,12 22,2—8 habet.

243. Petropoli caesar. Muralti 21 (in codice 69).
saec. VII vel VIII, in fol, membr, UNC, foll. 14, coll. 2, ll. 18, tabulae pictae (15): folia ut videtur ex Evl propter tabulas pictas excissa; hodie teste Muralto in Evl 252.

244. Petropoli caesar. Muralti 35.
saec. IX vel X, in fol, membr, UNC, fol. dimid, coll. 2, ll. 5: Lc 1, 24—27 Mt 20,10—29 ex Evl. Tischendorf. ex Oriente detulit, cf *Anecdota*, p. 12, num. 5.

245a. Petropoli caesar. Muralti 36.
saec. X vel XI, in 4, membr, UNC, fol. 1, coll. 2, ll. 20: Ioh 12, 47 seqq Lc 24,36 seqq ex Evl. Tischendorf. ex Oriente detulit, cf *Anecdota*, p. 12, num. 7.

245 b. Petropoli caesar. Muralti 37: fol. 2. 3.
saec. IX, in 8, membr rescr, UNC, foll. 2(3): Ioh ex Evl (?). Fol. 1 est ex Psalmis.

246. 1^{pe}. Petropoli caesar. Muralti 39 (IV. 13).
saec. IX, in fol, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 21: Lc 9, 33—36 Mt 17,1—9 Mc 6,14—18 Mt 8,11—13. [Scr. 194.]

247. Petropoli caesar. Muralti 40. (IV).
saec. IX, in fol, membr, fol. dimid, coll. 2, ll. 11: Mt 8,10—13. Cf fin Evl 246.

248 a et b. Petropoli caesar. Muralti 43.
saec. IX vel X, in fol, membr, UNC, foll. 7(?), coll. 2, ll. 22: ex lectionariis (Evl) duobus.

249. petrop^{ev}. (Apl 178) Petropoli caesar. Muralti 44.
saec. IX, in 4 min, membr, UNC, foll. 69: fragmenta ex Evl et Apl ut videtur; insunt lectiones 10 ex Mt, 2 ex Mc, 2 ex Lc, 3 ex Ioh. Tischendorf. a. 1859 ex Oriente detulit, cf *Notitia*, p. 54. [Scr. 191.]

250. (Apl 179) Petropoli caesar. Muralti 55.
saec. IX vel X (ita Muralt.; an potius XI?), in fol, membr, foll. 198, coll. 3 (veri simile 2), ll. 28: *Apl-Evl*. Anno 1859 ut videtur dono dedit princeps Lobanoff. Rostoffskius legatus Russicus apud Portam Sublimem.

251. 3^{pe}. Petropoli caesar. Muralti 56 (VII, 179).
saec. X, in fol, membr, foll. 251, coll. 2, ll. 26, mut ad init: *Evl*. Ex errore de Muralti verbis hunc codicem supra Evv 567 numeravi. Muralt. cont (3). [Scr. 195.]

252. Petropoli caesar. Muralti 69.
saec. X vel XI, in 4, membr, foll. 49, coll. 2, ll. 24, passim mut: *Evl*. Anno 1858 donavit metropolitanus Trapezuntinus.

253. 6^{pe}. Petropoli caesar. Muralti 71 [X, 180].
a. 1020, in 4, membr, foll. 170, coll. 2, ll. 20: *Evl*. Salerni scriptus. Muralt. cont (6). [Scr. 196.]

254. Petropoli caesar. Muralti 80.
saec. XI, in 4, membr, fol. 1, col. 1, ll. 14, mus rubr: fragmentum ex Evl Mt 24,34—25,13. Olim in monte Atho.

255. Petropoli caesar. Muralti 84.
saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 41, coll. 2 (Gr-Arab?), ll. 25: incipit Lc 7,2 desinit Ioh 11,13 ex Evl Graeco-Arabico.

256. petrop$^{ev.2}$. (Apl 180) Petropoli caesar. Muralti 90.
saec. XII, in 8, membr, foll. 93, col. 1 (?), ll. 21: fragmentum *Apl*, nescio quot additas habeat lectiones ex evangeliis. Tischendorf. ex Oriente detulit, *Notitia*, p. 63, num. 11. [Scr. 192.]

257. Petropoli caesar. Muralti 37a.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 3, col. 1 (?), ll. 12: Ioh 5,24—30 Lc 10,16—19 ex Evl.

258. 9^pe. Petropoli caesar. Muralti 111 (XI, 3,181[101?]).
saec. XIII, in 4, membr, foll. 3, coll. 2, ll. 20: fragm ex Evl Mt 28,12—18, Lc 4,16—22 Ioh 10,9—14 19,6.9—11. 14—20, 25—28. 30—35. Muralt. cont (9). [Scr. 197.]

259. Petropoli caesar. Muralti 112.
saec. XIII, in 16, membr, rescr, foll. 15, col. 1 (?), ll. 11: fragmenta ex „Evl". Tischendorf. ex Oriente detulit, *Anecdota*, p. 11, 4.5.6.

260. 10^pe. Panticapaeense Palaeologi.
saec. ? : *Evl.* Conlatio Odessa ad Muraltum missa est, cf Muralt. *N. T.* p. lvi. lvii. [Scr. 198.]

261. Paris. nat. Suppl. Gr. 27.
saec. XII, 33.1×27.5, membr, foll. 207, coll. 2, ll. 24, mus rubr, pict (man Ioh Proch; praeterea litterae magnae callide ita pictae sunt ut textum illustrent): *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Desalleurs. legatus a. 1753 regi dono dedit. Martin. p. 163, num. 364. [Scr. 158.] Vidi 11 Sept 1884.

262. Paris. nat. Suppl. Gr. 242.
saec. XVII (Scr. XV), 41.7×27.4, chart, foll. 265, coll. 2, ll. 27, pict (Bordier. p. 293—296): *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Facs apud Silvestrum, vol. 2, num. 15. Martin. p. 166, num. 420. [Scr. 159.] Vidi 20 Oct 1885.

263. Vesontii [Besançon] bibl. urbis 44.
saec. XIII, 29.7×19.5, membr, foll. 210, coll. 2, ll. 22, mus rubr, passim mut, m ser fasce litteris Armeniis numeravit: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); fol. 148 exscissum et suppletum ad eum finem nisi fallor ut lectionem in memoriam Gregorii Armeni insereretur. [Scr. 193.] Vidi 1 Maii 1885.

264. Venet. s. Marci I. 4.
a. 1381 vel 1391, 21.5×15, chart, foll. 209, col. 1, ll. 22, rude scriptus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Iohannis presbyteri. Operae pretium est subscriptionem hoc loco edere: *εἰ καὶ ασφαλματα· εὕρηται ἐν τῃ βίβλω ταύτην, τοῦ ἁγίου καὶ πανσέπτοσ εὐαγγελίου εὐχεστὲ δηὰ τὸν κ̄ν̄· καὶ μὴ καράσθε ὥτϊ ουδὴσ δίναται, γραφῆ ἄνευ βορβώρου καὶ σσωλειικεισμου, ὥτϊ καὶ ὁ γράφων παραγράφει· εγράφῆ δὲ τὸ παρὸν καὶ ἅγιον εὐὰγγελιῶν· διαχιροσ ἰωάννου ἱερέωσ; ἐνμηνῃ ϊκαἰμβρίω εισ την: ϊά: ἐπὶ ἔτουσ ϛωϡ΄.* Si volebat Iohannes ϛωζ΄ scribere, esset annus 6890 = 1381, si vero ϛϡ΄, esset 6900 = 1391, qui annus quodammodo magis placet. „Gallicio 1624". [Scr. 170.] Vidi 3 Mart 1886.

265. Venet. s. Marci I. 45.
saec. X, 34.2×26.5, membr, UNC, foll. 78, coll. 2, ll. 20, ornamenta multa exscissa: fragmentum ex Evl *παθῶν ε΄*—Maii *κε΄*. Nescio

quis (v. cl. Veludo?) sub initium nomina Theodori τοῦ γραπτοῦ Oct ια′ et abbatis Iohannicii Nov δ′ e saeculo nono utriusque citat ut codicem saeculi decimi esse demonstret. Olim Nanianus 164. [Scr. 171.] Vidi 27 Feb 1886.

266. Venet. s. Marci I. 46.
saec. XII(?), 26×20.3, membr, foll. 50, coll. 2, ll. 22, mus rubr, mut init fin: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *ε′ τ. ε′* Ioh, desinit *κυρ. ι′* Lc. Olim Nanianus 165. [Scr. 172.] Vidi 5 Mart 1886.

267. Venet. s. Marci I. 47.
a. 1046, 33.6×26.4, membr, foll. 350, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); in usum CPtanum scriptus; Pelagia Ioh 8,3—11. Codex pulcherrimus. Ad finem haec: *μηνὶ μαΐῳ ἰνδ. ιδ′ ἔτους ͵ϛφνδ′. προσηνέχθη παρὰ βασιλείου μοναχοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου [τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς κοιμήσεως τῆς θεοτόκου εἰς τὴν αὐτὴν* (haec non legi; ex Scr.[3] p. 290, adn. 1 hausi)] *μονὴν βιβλία τέσσαρα· τὸ αὐτὸ εὐαγγέλιον, ἀπόστολος, προφητεία, καὶ ἀναγνωστικὸν, ὁ βίος τοῦ ἁγίου· καὶ ἐστύχηται δίδωσθαι ὑπὲρ τῆς αὐτῆς προσενέξαιωσ ἑνὶ ἑκάστω χρόνω ἀπὸ τοῦ δοχείου τῆς αὐτῆς μονῆς ὑπὲρ μνήμησ αὐτοῦ νόμισμα ἓν ἥμισι· μέχρι[σ ὅ]του τὰ τῶν χριστιανῶν συνίστανται· πεφυλάττεται δὲ καὶ ἡ ἁγία μονὴ αὕτη· ἐν γάρ τῷ τυπικῷ τῆσ μονῆσ περί τε τοῦ κατίδουσ των αὐτῆσ βιβλίων, καὶ περὶ τῆσ διανομῆσ τοῦ ἑνὸσ ἡμίσου νομίσματοσ σαφέστερον διερμηνεύει.* Olim Nanianus 166, cf Mingarellius, p. 366—376. [Scr. 173.] Vidi 26 Feb 1886.

268. Venet. s. Marci I. 48.
saec. XII, 26.4×20.9, membr, foll. 281, coll. 2, ll. 20, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); *ὧραι α′ γ′ ϛ′* lectiones ex V. T. et ex epistulis habent; ad fin *N′* addit m ser nonnulla de Iosepho Mariae coniuge apocrypha. Olim Nanianus 169. [Scr. 174.] Vidi 4 Mart 1886.

269. ven[ev]. Venet. s. Marci I. 49: foll. 251*—254.
saec. VII vel VIII, 23.7×18.4, membr, UNC, foll. $3^1/_8$, coll. 2, ll. 21: fragmentum ex Evl (Mt 8,32—9,1.9—13 Ioh 2,15—22 3,22—26 6,16—26). Tischendorf. edidit, *Mon. sacr. ined.* vol. 1, p. 199. Olim Nanianus 171. [Scr. 175.] Vidi 3 Mart 1886.

270. Venet. s. Marci I. 50.
saec. XIV vel XV, 29.1×20, chart, foll. 403, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἑβδ* [Mt Lc *σαβ. κυρ* ?]); adult *ἐπὶ ἐξομολογουμένων... καὶ γυναικῶν.* Olim Nanianus 184. [Scr. 176.] Vidi 5 Mart 1886.

271. Venet. s. Marci I. 51.
saec. XVII, 17.9×13.8, chart, foll. 11, col. 1, ll. 23.24: fragmentum Evl; *πάσχα—N′* nonnisi *κυριακαί*; desinit *κυρ. δ′* Mt in folio recto. Olim Nanianus 222. [Scr. 177.] Vidi 26 Feb 1886.

272. Venet. s. Marci I. 52.
saec. XVI, 26×18.9, chart, foll. 276, col. 1, ll. 26, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); adult *ἐπὶ ἐξομολογουμένων*. Erat papae Zancarol. Corcyrae. Olim Nanianus 223. [Scr. 178.] Vidi 5 Mart 1886.

273. Venet. s. Marci II. 17: foll. 5—13.
saec. XIII, 24.1×18, membr, foll. 9, coll. 2, ll. 22, mus rubr: fragmenta ex Evl (*σαβ. κυρ.* ex Mt); lege 9.12.8.7.13.10.11.6.5. Olim Nanianus 38. Vidi 27 Feb 1886.

274. Venet. s. Marci II. 143.
a. 1580, 21.3×16, chart, foll. 504, col. 1, ll. 20: *Apl-Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); adult *ἐπὶ ὁμολογουμ. γυναικῶν*. Manu Emmanuelis Casimatii. Olim Nanianus 202. Vidi 6 Mart 1886.

275. Venetiis s. Marci I. 53.
saec. XII (Burgon. XIII), 30×22, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 23, humiditate corruptus: *Evl*. Olim in thesauro ecclesiae s. Marci. Burgon. perl. [Scr. 181.] Vidi 6 Mart 1886.

276. Venet. s. Marci I. 54.
saec. XIII (Burgon. XII), 27.7×21.3, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 24, madore paene deperditus: *Evl* (Mt Lc *ἑβδ* vdtr). A. 1722 Hieronymi Veneris. Olim in thesauro ecclesiae s. Marci. [Scr. 182.] Vidi 27 Feb 1886.

277. Venet. s. Marci I. 55.
a. 1439, 33.1×25.8, chart, foll. ?, coll. 2, ll. 19, mut et corruptus: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Manu Sophronii Ferrarae scriptus (id quod cum anno Burgonio debeo; ipse neutrum notaveram). [Scr. 183.] Vidi 6 Mart 1886.

278. Venet. s. Georgii Graecorum *B′*.
saec. XIII vel XIV, 29.4×21.6, membr, foll. 223, coll. 2, ll. 21: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Burgon. perl. [Scr. 186.] Vidi 8 Mart 1886.

279. Venet. s. Georgii Graecorum *Δ′*.
saec. XII (Burgon. XIV), 31.4×26, membr, foll. 413 (481?), coll. 2, ll. 21, optime exaratus: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); in usum CPtanae ecclesiae et patriarchae scriptus; Pelagia Ioh 8,3—11. Ad finem exstat nomen Antonii *τοῦ μαλάκη*. Burgon. perl. [Scr. 184.] Vidi 7 Mart 1886.

280. Venet. s. Georgii Graecorum *Γ′*.
saec. XIV, 24.3×18.3, membr, foll. 240, coll. 2, ll. 28: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); in usum CPtanum scriptus; Pelagia Ioh 8,3—11. Fol. 240 v: *ἐπληρώθη τὸ παρὸν ἅγιον εὐαγγέλιον παρ' ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦσ ἱερέωσ καὶ πρωτεκδίκου τῆσ ἁγίασ μητροπόλεωσ λακεδαμονίασ νικολάου τοῦ μαλωτροῦ καὶ οἱ μέλλοντεσ ἀναπτύσσειν αὐτὸ ἱερεῖσ, εὔχεσθε κἀμοῦ τοῦ τάλανοσ ἐν ταῖσ ἱεραῖσ ὑμῶν τελεταῖσ ἵνα ὁ κύριοσ καὶ ὑμᾶσ συνχωρήσῃ τῶν ἐμπταισμάτων ἐν τῇ φρικτῇ αὐτοῦ τῆσ ἀνταποδώσεωσ ἡμέρα*. Deinde m ser: *ὀφείλει πᾶσ ὁ τὸ ἅγιον*

εὐαγγέλιον τοῦτο ἀναγινώσκων εὔχεσθαι καὶ μνημονεύειν ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς νικολάου τοῦ εὐσταθίου ὃς ἀγόρασας αὐτό δέδωκεν ἐμοὶ τῷ πνευματικῷ ἡσαΐα ἵνα μνημονεύω αὐτοῦ ἕως ἐν τοῖς ζῶσι διατελῶ μετα δὲ τὴν ἐνθένδέν μου ἀπαλλαγήν, ἀφήσω εἰσ μοναστηριον ὃ ἂν βουλευθῶ: ἔλαβον δὲ ἔτει ἀπὸ χριστοῦ, ,αυξβ' ἰνδ. ια'. Burgon. perl. [Scr. 185.] Vidi 8 Mart 1886.

281. Bononiae univ. 3638.
saec. XIV, 29,1×24.5, membr, foll. 233, coll. 2, ll. 27.28: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); adult επὶ ἐξομολογουμένων. Olim Anthimi τοῦ ὀυγγροβλαχίασ. [Scr. 160.] Vidi 12 Mart 1886.

282. Parmae reg. 14.
saec. XIV, 29.1×24.5, membr, foll.?, coll. 2, ll. 25, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); mut κυρ. ις' Mt—σαβ. β' Lc; Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 161.] Vidi 13 Mart 1886.

283. Sienae univ. X. IV. 1.
saec. XI vel XII, 36.8×30.4, membr, foll. 313, coll. 2, ll. 23, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Lc 22, 23. 24 in lectione τοῦ νιπτῆροσ signis damnatur. Fol. 288 narrat codicem CPoli Venetias perlatum, a Petro (di Giunta Torregiani da Signa) Florentino emptum, anno deinde 1359 a fratre Andrea di Grazia, curatore hospitalis Scalae Sienae, in usum hospitalis emptum, denique a. 1785 bibliothecae universitatis cessisse. [Scr. 162.] Vidi 20 Mart 1886.

284. Mediolani Ambros. Q. 79 sup: fol. 1.
saec. X, 25.5×21, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 21: fragm μεγ. ε' ex Evl (Mt 26,17—20 Ioh 13,3—12). [Scr. 163.] Vidi 17 Feb 1886.

285. Mediolani Ambros. E. S. V. 14.
a. fol. 1—37: saec. XII, 26.9×21.9, membr, foll. 37, coll. 2, ll. 22: fragm Evl (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.).

b. fol. 67: saec. XIV, 28.7×22, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 32: fragm Evl (παθῶν η'—ιβ'). Olim habuerunt partes huius codicis numeros duos E. S. V. 13 et 14. De foll. 38—66 cf supra, p. 586, Evv 837. [Scr. 164.165.] Vidi 19 Feb 1886.

286. Mediolani Ambros. E. 101 sup.
saec. IX, 25.5×17.2, membr rescr, UNC: lectiones ex Evl; non excussi; v. cl. Cerianius nonnulla ex Lc capp. 9.10.11 legit. Scriptura recentior a. 1150 Theod Stud et Anast Sin quaedam habet. Vidi 16 Feb 1886.

287. (Apl181) Mediolani Ambros. D. 108 sup.
saec. XIII, 29×21.6, membr, foll. 204, coll. 2, ll. 29: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Maria Aegypt Ioh 8,3—11. „Marthani in Salentinis emtus". Foll. 1.2.204: saec. XIII, 28.5×20.6, membr, foll. 3, coll. 2, ll. 23: fragm Apl ex actuum hebdomadibus 5 et 6. [Scr. 166.] Vidi 15 Feb 1886.

288. Mediolani Ambros. A. 150 sup.
saec. XIII, 30.4×24, membr, foll. 124, coll. 2, ll. 24 etc, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 1—9. 104—123 chart, saec. XVI. [Scr. 167.] Vidi 12 Feb 1886.

289. Mediolani Ambros. C. 160 inf.
saec. XIV, 32.6×25.5, membr, foll. 156, coll. 2, ll. 27. 28, mut: *Evl* (Mt Lc ἑβδ); Ioh deest, item magna menologii pars. [Scr. 168.] Vidi 13 Feb 1886.

290. (Apl 182) Mediolani Ambros. P. 274 sup.
saec. XIV vel XV, 26.3×18.2, chart, foll. 198, col. 1, ll. 23, mut et perturbatus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 190—193 lectt ex epistulis in quamlibet hebdomadem. Praeceptor musicae Carrerius Corcyrensis a. 1856 vendidit. [Scr. 169.] Vidi 18 Feb 1886.

291. Florent. Laurent. s. Marci 706.
saec. XI vel XII, 23.7×20, membr, foll. 181, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). De hereditate Nicolai de Nicolis. [Scr. 187.] Vidi 18 Mart 1886.

292. carp^{ev}. Carpentoracti bibl. urbis 11.
saec. X, 35.8×27, membr, UNC, foll. 277, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt ἑβδ usque ad κυρ. θ′ deinde σαβ. κυρ., Lc ἑβδ); lectiones a vulgatis passim discedunt. Anno 1091 Epiphanius magister Paschales monasterio Deiparae τῆσ ἀλύπου (non ἄμπου), τῆσ οὕτω ἐπονομαζομένησ, τοῦ γερίου, dono dedit. Serius Theophanes monachus filius τοῦ ξηροῦ ecclesiae Deiparae τῆσ ἀμαργετίνοσ dono dedit. Insunt lamentationes de morbis pestiferis quibus insula Cyprus laboravit, fol. 150r: a. 1438, fol. 146v: a. 1575. Erat in Cypro ad minimum usque ad a. 1605, cf fol. 57r. Tischendorf. a. 1843 perl, *Anecdota*. p. 151seqq; ex incuria adult abesse credebat (cf fol. 274r, a). [Scr. 189.] Vidi mense Nov 1884.

293. tisch^{ev}. Lipsiae univ. Tischendorf. V.
saec. VIII vel IX, 27.5×21.5, membr rescr, UNC, foll. 89, coll. 2, ll. 20, mus rubr (sic): *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Scriptura recentior Psalt habet. Tischendorf. ex Oriente detulit, *Anecdota*, p. 29—34. [Scr. 190.] Vidi 22 Iul 1884.

294. tubing^{ev}. Tubingae univ. 2.
saec. XI, in membr, fol. 1: fragm ex Evl (Ioh 1, 38—50). Griesbachio et Scholzio erat R^{evv}, cf supra, p. 388.

295. bandur^{ev}. Olim Montefalconii.
saec. X, in fol, membr, fol. 1 (vel dimid?), coll. 2, ll. 18: fragment ex Evl (Lc 18, 11—14). Anselmus Bandurius Montefalconio dono dedit, cf *Pal. Gr.* p. 233—235 cum facs. Wetstenio, Grsbachio, Scholzio erat O^{evv}, cf supra, p. 384.

296. Cantabrigiae in prov. Massachusetts, universit. Harvard. Dr. 69. saec. IX vel X, 31×22, membr, UNC, foll. 6, coll. 2, ll. 19: fragmentum ex Evl (Mt 4,25—5,13.36—45 Ioh 14,27—15,3 16,18—33 17,1—13.18). Eduardus Everett. a. 1819 in Graecia emit, *Memoirs of the American Academy of Arts and Sciences*, Bostoniae, series 1, vol. 4, p. 409—415. V. cl. Eduardus A. Guy. cont (1^b). Vidi 28 Oct 1878.

297. Cantabrigiae in Massachusetts, univ. Harv. (?). saec. XII, in 4, membr, foll. 230, coll. ?, ll?: *Evl.* E. A. Guy. cont (2^b). Vidi 28 Oct 1878.

298. Cantabrigiae in Massachusetts, univ. Harvard. A. R. G. 1.3. saec. XIII, 31.5×24.5, membr, foll. 202, coll. 2, ll. 25.26: *Evl.* Foll. 11 membr rescr et 1 chart add m ser. Guy. cont (3^b). Lc 7,6 cum ℵ* B omittit *πρὸσ αὐτόν*. Vidi 28 Aug 1878.

299. Lond. soc. biblicae Brit. et Exter. (24). saec. XIII, 28.7×18.2, membr rescr, foll. 176, col. 1, ll. 33—36, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Scriptura vetustior est Ξ^{evv}, cf supra, p. 406. [Scr. 200.] Vidi 16 Iul 1883.

300. Sinaiticus 204 in thesauro scevophylacis. saec. X vel XI, 28×21.5, membr, UNC, foll. circ. 200, coll. 2, ll. 16, scriptura aurea, litteris magnis, pict: videtur lectiones selectas 70 inde a *πάσχα* usque ad *ἑωθινὰ* habere. Burgon. a. 1862 perl. Fertur manu Theodosii scriptus esse.

301. Madisonae in Nova Caesarea provincia, semin. theol. Drew. MS. 2. saec. XII, 32×22, membr, foll. 334, coll. 2, ll. 19, mus rubr, mut: *Evl.* V. cl. Albertus L. Long. a. 1888 CPoli in Americam misit et amicissime facsimile photographicum cum codicis descriptione mihi dedit.

302a. Sewickley, in provincia Pennsylvania, v. cl. R. A. Bentonii. saec. XII vel XIII, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, ll. ?: fragmentum ex Evl.

302b. Eiusdem. saec. XII, (in 4), membr, foll. ?, coll. 2, ll. ?: fragmentum ex Evl.

302c. Sewanee, in provincia Tennessee, v. cl. A. A. Bentonii. saec. XV, 30.6×21.7, chart, foll. ?: fragmentum ex Evl (menol). Haec tria fragm olim Chaneae in insula Creta erant. V. cl. Harris. perl (cf supra, p. 566, Evv 669).

303. Princetoniae in provincia Nova Caesarea, seminarii theologici. saec. XII vel XIII, 31.6×27, membr, foll. 339, col. 2, ll. 22.23: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). In usum CPtanum scriptus. (Inest fol. 1* ex alio codice vetustiore quem Iohannes *πρόεδρου* cum novem aliis libris *βίουσ ἅθλουσ τε μαρτύρων καὶ ὁσίων* ecclesiae vel monasterio nescio cui dono dedit.) Saeculo fortasse decimo quarto Abul Fath presbyter, presbyteri Abul Badr filius, ecclesiae Mar Saba in Alexandrina dioecesi

dono dedit, quod testatur in codice Gregorius patriarcha. Deinde in monasterio Iberorum in monte Atho erat unde a. 1857 v. cl. Sebastianoff Parisios tulit, ubi Firminus Didot. emit. Denique a. 1885 in Americam cessit. Cf *The Independent*, Novi Eboraci, 1888, 18 Oct., p. 1343 ab, 1889, 24 Ian., p. 111 ab. Vidi Parisiis a 1885.

304. Woolvici (?), v. cl. Ch. C. G. Batii.
saec. XIV vel XV, 24.5×16.9, chart, foll. 219, col. 1, ll. 24—28, sine mus (sed cf post f. 37 signa pauca), mut locis 26 et init et fin: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). In usum CPtanum scriptus. Olim ecclesiae ut videtur Prodromi, deinde Deiparae. Repertus a. 1876 in ruinis monasterii in monte Torrodos in insula Cypro. Emit v. cl. A. E. Batius a. 1878 in vico Kikos (?) prope illum montem. Burgon.perl. Vidi apud Burgonium 30 Oct 1883.

305. Cantabr. univ. Add. 679. 2.
saec. XII, 25.5×20.8, col. 1, ll. 18, mut: modo inusitato non habet nisi lectiones feriae secundae usque ad sextam, omissis σαββατοκυριακῶν (cf Evl 10); ex errore duobus locis scripsit librarius σαββατοκυριακάσ. Socius est Apl 77. F. S. Ellis. a. 1870 vendidit. Hort. perl. [Scr. 291.] Vidi Ian 1883.

306. (Apl 183) Cantabr. univ. Add. 1836.
saec. XIII, 16.5×13.5, membr, foll. 136 (olim 186), col. 1, ll. 16—18, mut et madore male affectus: fragmentum Evl κυρ. β′ Mt — menol; m ser nonnulla suppl; propterea minus vulgaris, quia nonnisi κυριακάσ habet (cf Evl 114); hebdomades duae seriores vero habent σάββ; ad fin ἀκολουθία εἰσ ὁσίουσ lectiones duas ex epistulis cum lectt ex evv habet. Quaritch. a. 1874 vendidit. Hort. perl. [Scr. 292.] Vidi Ian 1883.

307. Cantabr. univ. Add. 1839.
saec. XII vel XIII, 25.7×19.3, membr, foll. 104 (olim 192), col. 2, ll. 16—18; fragmentum ex Evl (Lc σαβ. κυρ.) κυρ. ϛ′ Lc — Dec κϛ′. Quaritch. a. 1876 vendidit. Hort. perl. [Scr. 293.] Vidi Ian 1883.

308. Cantabr. univ. Add. 1840.
saec. XI vel XII, 29×21, membr, foll. 112, coll. 2, ll. 30—33, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ sed inde a κυρ. ια′ Lc nonnisi σαβ. κυρ.). Quaritch. a. 1876 vendidit. Hort. perl. [Scr. 294.] Vidi Ian 1883.

309. Cantabr. univ. Add. 1879. 2.
saec. X, 27.5×20, foll. 8, coll. 2, ll. 22, mus: fragmentum Evl (Lc σαβ. κυρ.) Lc κυρ. ζ′—κυρ. ιζ′. Tischendorfii fuerat, cuius filius a. 1876 vendidit. Hort. perl. [Scr. 295.] Vidi Ian 1883.

310. Cantabr. univ. Add. 1879. 12.
saec. XI vel XII, 24×15.5, membr, foll. 4, coll. 2, ll. 25, mus: fragmentum ex Evl, σάβ. τ. λαζάρου, κυρ. τ. βαΐων, μεγ. β′. Olim Tischendorfii (cf Evl 309). Hort. perl. [Scr. 296.] Vidi Ian 1883.

Cantabr. univ. Add. 1879. 13.

311. saec. XII, lat. 21.5, membr, frustula foliorum 4, coll. 2 Gr-Arab (Arab ad dextram): fragm ex Evl (Lc σαβ. κυρ.), Lc κυρ. ε′ et ϛ′. Olim Tischendorfii (cf Evl 309). Hort. perl. [Scr. 297.] Vidi Ian 1883.

Sinaiticus.

312. saec. IX, in fol, membr, foll. 2, coll.?, ll.?, mut: fragm ex Evl, Mt 20,8—15 Lc 1,14—20. Tischendorf. 1844 vidit et, quae legit, edidit in annalibus Vindobonensibus, *Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst*, vol. 114, p. 53 sqq. Olim $\mathcal{A}^{\text{evv}}$ designatus (cf supra, p. 406).

Londini, Highgate, Burdett.-Coutts. [II. 5].

313. saec. XIV, 35.2×28.4, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 21, sine mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); passim mut et desinit με γ. ε′. Vidi 12 Nov 1883.

Londini, Highgate, Burdett.-Coutts. II. 14.

314. saec. XII, 33×26, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 21: fragm ex Evl σβ′. β′ νησ τ—κυρ. δ′ κυρ. ε′—σβ. λαζάρου. Vidi 1 Aug 1883.

(Apl 184) Londini, Burdett.-Coutts. III. 42.

315. saec. XIV, in?, membr, foll.?, col.?, ll.?: liturgica quibus insunt lectiones 15 ex Novo Testamento, 3 ex Iesaia. [Scr. 253]. Cf Evl 246.

Londini mus. Brit. Add. 14637.

316. saec. VII, 25.4×17.9, membr Syriace rescr, UNC, foll. 23, coll. 2, ll. 31: fragmenta ex Evl (Ioh Mt Lc σαβ. κυρ.) σάβ. ζ′ Ioh—σάβ. τ. $\overline{N}$ κυρ. γ′ Mt—σάβ. η′ σάβ. ϑ′ Mt—fin Mt σάβ. α′ Lc—κυρ. ϛ′ κυρ. η′ —κυρ. ια′. Folia hoc ordine legenda: 12.1.11.3.9.13.8.2.10.4.16.6.14. 15.7.17.5.18.19.20.21.22.23. Scriptura recentior saec. X vel XI, excerpta patristica Syriaca habet. Vidi 27 Nov 1883.

Londini mus. Brit. Add. 14638.

317. saec. IX (Wright. VIII), 16.7×11.8, membr Syriace resc, UNC, foll. 18 (ex 26 quae codex habet), coll. 1, ll. 20: fragm ex Evl (Ioh [Mt] Lc σαβ. κυρ.) (f. 14) σάβ. β′ et (f. 15) γ′ Ioh (f. 18) κυρ. ϛ′ | (f. 11) κυρ. δ′—σβ. ε′ Lc (f. 3) σβ. ϛ′—κυρ. ϛ′ (f. 12) σβ. ζ′ (f. 2) κυρ. ζ′ | (f. 5.17.16) Lc 4,40.41 (?) — με γ. σάβ.—ἑωϑ. α′ | (f. 8) Dec κϛ′—κυρ. μ. τ. $\overline{χυ}$ γεννν. (f. 1) Ian α′—(f. 13) παραμονὴ τ. ϑεοφ. (f. 7) ϛ′—ζ′ (f. 4) Mart κε′ (f. 9) Iun κδ′ (f. 6) κδ′—κϑ′ (f. 10) Aug ϛ′—ιε′. Vidi 28 Nov 1883.

Londini mus. Brit. Add. 19737.

318. saec. XII vel XIII, 33.1×25.8, membr, foll. 279, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt ἑβδ Lc ἑβδ usque ad κυρ. ια′ deinde σαβ. κυρ.); passim mut et desinit Iun κδ′. Mt 16,3 legit τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν τούτων πῶς οὐ δύνασϑε; Sotheby. a. 1854 vendidit. [Scr. 565.] Vidi 20 Iul 1883.

Londini mus. Brit. Add. 21260.

319. saec. XII vel XIII, 31.3×25.8, membr, foll. 360, col. 2, ll. 20, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Boonii a. 1856 vendiderunt. [Scr. 267.] Vidi 23 Iul 1883.

320. Londini mus. Brit. Add. 21261.
saec. XIV (al. XIII), 21.7×14.6, membr, foll. 196, col. 1, ll. 19.20, non habet mus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit δ' τ. ϛ' Ioh, desinit Iun. H. Stevens. a. 1856 vendidit. [Scr. 268.] Vidi 25 Iul 1883.

321. Londini mus. Brit. Add. 22735.
saec. XII vel XIII, 31.1×24.1, membr, foll. 304, coll. 2, ll. 23.24, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); adult εἰσ ἐξομολογουμένουσ. Foll. 298—304 saec. XI, in fol, membr, foll. 7, coll. 2, ll. 26: Greg Naz Theophania *Opp.* Paris. 1778, tom. 1, p. 669 E, et oratio in laudem Basilii Magni, p. 770. V. cl. Spyr. Lambros Atheniensis a. 1859 vendidit. [Scr. 269.] Vidi 25 Iul 1883.

322. Londini mus. Brit. Add. 22742.
saec. XI (al. XIII), 29.1×22, membr, foll. 79, coll. 2, ll. 24, mus rubr, mut: fragmentum ex Evl (Ioh Mt ἑβδ), desinit κυρ. ιζ' Mt. [Scr. 270.] Vidi 20 Iul 1883.

323. Londini mus. Brit. Add. 22743.
saec. XIII (al. XII), 36.9×25, membr, foll. 213, coll. 2, ll. 18: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Fol. 213 Chrys hom 45 in Gen, *Opp.* ed. Mtf. alt. Paris. a. 1837, tom. 4, p. 536. [Scr. 271.] Vidi 25 Iul 1883.

324. (Apl 258) Londini mus. Brit. Add. 22744.
saec. XIII, 28.4×21.7, membr, foll. 189, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); incipit σαβ. γ' Ioh, passim mut; horae μεγ. παρ. lectiones ex prophetis et epistulis habent. V. cl. Lambros Atheniensis a. 1859 vendidit. [Scr. 272.] Vidi 20 Iul 1883.

325. Londini mus. Brit. Add. 24374.
saec. XIII, 29.5×23.1, membr, foll. 90, coll. 2, ll. 18, mus rubr: fragm ex Evl (Lc σαβ. κυρ.); Lc [σαβ. κυρ. α'] [κυρ. δ'] κυρ. ιϛ'—μεγ. παρασκ. et foll. 4 ex menol. Fol. 1: saec. XIV, 28.5×21.7, coll. 2, ll. 21: σαβ. κυρ. α' Mt. V. cl. H. Stanh. Freeman. a. 1862 vendidit. [Scr. 273.]

326. Londini mus. Brit. Add. 24377. | Vidi 24 Iul 1883.
saec. XIII, 30.3×22, membr, foll. 182, coll. 2, ll. 21.22, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ [Mt] Lc σαβ. κυρ.); m ser nonnulla suppl; m al fin scripsit; fol. 180 rescr. Manu Michaelis monachi; finem addidit Iosephus (?). Freeman. a. 1862 vendidit. [Scr. 274.]

327. Londini mus. Brit. Add. 24379. | Vidi 24 Iul 1883.
saec. XIV, 36.9×27.8, membr, foll. 178, coll. 2, ll. 26—30, passim mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); desinit Ian α'. In usum CPtanum scriptus. V. cl. H. S. Freeman. a. 1862 vendidit. [Scr. 276.] Vidi 24 Iul 1883.

328. Londini mus. Brit. Add. 24380.
saec. XIV, 28.4×22.2, membr, foll. 126, coll. 2, ll. 21.27, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). V. cl. H. S. Freeman. a. 1862 vendidit. [Scr. 277.] Vidi 24 Iul 1883.

ibidem, Add. 25881.

328a. saec. XIV, 27.7×20.8, foll. 2, coll. 2, ll. 24: fragm ex Evl (*κυρ. τ. Ν̄—δ′ τ. α′* Mt). Vidi 24 Iul 1883.

Londini mus. Brit. Add. 27860.

329. saec. XI vel XII, 20.4×15, membr, foll. 115, coll. 2, ll. 28, non habet mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *δ′ τ. διακ.* et hiat *δ′ τ. ϛ′* Ioh—*κυρ. ιε′* Mt; in Ioh summis in paginis numerantur dies inde a *πάσχα* e. g. *δ′ τ. ϛ′* est *ἡμέρα λϑ′*. Textus nisi fallor minus vulgaris. Manu Nicetae monachi. Erat F. Gagii. Boonii a. 1860 vendiderunt. [Scr. 278.] Vidi 24 Iul 1883.

Londini mus. Brit. Add. 28817.

330. a. 1185, 28×22.3, membr, foll. 306, coll. 2, ll. 21, non habet mus, passim mut [desunt foll. 40]: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Manu Cosmae monachi impensis Basilii *τοῦ παπλησνοῦ* in domo ut vdtr Theodori *τοῦ καραβδ.* et coniugis eius *ζωῆσ.* V. cl. Ivor. B. Guest. a. 1871 vendidit. Gebhardt. a. 1881 perl. [Scr. 279.] Vidi 29 Oct 1883.

Londini mus. Brit. Add. 28818.

331. a. 1272, 24.3×18.5, membr, foll. 118, coll. 2, ll. 25—29, mut, non habet mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *παρασκ. τ. ζ′* Ioh. Manu presbyteri *τοῦ μεταξάρη*. V. cl. Ivor. B. Guest. a. 1871 vendidit. Gebhardt. a. 1881 perl. Facs *Pal. soc.* 12,204. Vidi 29 Oct 1883.

Londini mus. Brit. Add. 29713.

332. saec. XIV, 33.2×25, membr, foll. 295, coll. 2, ll. 25, pict, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); foll. 247v—251v m al nonnulla scripsit. Erat ecclesiae vel monasterii metropolis Xanthi *τοῦ προδρόμου*. In museo Brit. iam anno 1874. Vidi 16 Nov 1883.

Londini mus. Brit. Add. 31208.

333. saec. XIII, 33.1×25, membr, foll. 272, coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Insunt adnotationes Armeniacae. CPoli delatus. Burgonius a. 1880 vendidit. V. cl. W. F. Rosius cont et Evl 184 similem esse cognovit. [Scr. 281.] Vidi 29 Oct 1883.

Londini mus. Brit. Add. 31919.

334. saec. XI, 32.8×25.8, membr rescr, foll. 75 vel pauciora, coll. 2, ll. ?: fragm ex Evl (Mt *ἑβδ*). De codice cf supra, p. 439.440, W$^{s\,evv}$. E foliis 75 litt minusc olim scriptis quot ex Evl provenerint nescio. Vv. cll. Abbot. et Mahaffeius nonnulla *β′ τ. δ′* Mt legerunt. [Scr. 282.] Vidi 7 Nov 1883.

Londini mus. Brit. Add. 31920.

335. saec. XI, 23.7×19.3, membr, foll. 226, coll. 2, ll. 21, non habet mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Olim Blenheim. [Scr. 283.] Vidi

Londini mus. Brit. Add. 31921. | 31 Oct 1883.

336. saec. XIV (al. XI vel XII), 26×20.5, membr, foll. 178, coll. 2, ll. 24, mus rubr, passim mut: *Evl* (Mt Lc *ἑβδ*); m ser nonnulla suppl;

incipit κυρ. α′ Mt, desinit Sep ιγ′. Olim Blenheim. [Scr. 284.] Vidi 31 Oct 1883.

337. Londini mus. Brit. Add. 31949.
saec. XII vel XIII, 29×22, membr, foll.103, coll.2, ll.27, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ.κυρ.). V. cl. H. C. Clements. a.1882 dono dedit. [Scr. 285.] Vidi 31 Oct 1883.

338. Londini mus. Brit. Burnei. 408.
saec. X, 20.1×15.5, membr, rescr, UNC, foll. fortasse 157 ex 163 quae habet tomus, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl; quae legi e menol erant; nisi fallor haud una manu, ita ut ex codicum plurium foliis hic tomus confectus sit; folia ultima scripturam antiquiorem minusc habent. Scriptura recentior est Chrys in Mt. Vidi 18 Iul 1883.

339. Londini mus. Brit. Egerton. 2163.
saec. XIII vel XIV, 28.2×20.9, membr, foll. 207, coll. 2, ll. 25. 26, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); pro τυροφάγου habet τυροαπόθεσιν; pro βαΐων habet βαϊόφορον; Sept α′ non συμεὼν τοῦ στυλίτου habet sed συμ. τοῦ ἐν μάνδρα (vgl. Ioseph. *Antiq. Iud.* lib. 10, cap. 9, par. 5); habet tamen mentionem χαλκοπρατείων ut codices in usum CPtanum scripti. Sotheby. a. 1872 vendidit. Vidi 16 Nov 1883.

340. (Apl 186) Londini mus. Brit. Harl. 5561.
saec. XIII vel XIV, 18.7×14.3, membr, foll. 43—188 (ex 276), coll. 1, ll. 26. 27: lectiones ex N. T. habet quae in libris liturgicis interdum insunt; fol. 43r ἀκολουθία ἀποστόλων καὶ εὐαγγελίων τῆσ ἑβδομάδοσ ὅλησ | fol. 53v Sept α′—fol. 81r Aug κϑ′ | fol. 81r κυρ. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου | νηστ | μεγ. ἑβδ | f. 116v παϑῶν | fol. 129v μεγ. παρασκ.—σάβ. | fol. 135v πάσχα—fol. 188 κυρ. λγ′. [Scr. 258.] Vidi 18 Iul 1883.

341. Oxon. Bodl. Misc. 307.
saec. XI vel XII, 24.5×12.9, membr, foll. 355, coll. 2, ll. 22, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Theodora monacha κατὰ κόσμον παλαιολόγη ἡ γουδ[ρινα?] ecclesiae vel monasterio dono dedit ψυχικῆσ ἕνεκα σωτηρίασ τοῦ μακαρίτου μοι αὐϑέντου μου τοῦ ἀνδρόσ μου, κυροῦ νικολάου, τοῦ γουδ... ἐκείνου· ὀφελεῖ οὖν, ὁ κατὰ καιρὸν εὑρισκόμενοσ ἱερεύσ. ἐκτελεῖν τὸ ἐκείνου ἐκφώνημα μνημόσυνον, ἀπαρετίτωσ, ἐν τε ταῖσ ϑείαισ ἀγιστείαις, καὶ ἐν πάσαισ ταῖσ ἱεραῖσ τελεταῖσ. Anno 1882 emptus. [Scr. 288.] Vidi 5 Apr 1883.

342. Oxon. Bodl. Misc. 308.
saec. XII vel XIII, 29.6×23.8, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ.κυρ.). Anno 1882 emptus. [Scr. 289.] Vidi 4 Apr 1883.

343. Oxon. coll. Keblii.
saec. XIII, 24.8×16.8, membr, foll. 151. coll. 2, ll. 25. 26, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ.κυρ.); incipit β′ τ. ε′ Ioh, desinit Maii κα′;

habet *εὐ. τοῦ πάθους* ut apud Latinos. V. cl. Grev. I. Chester. a. 1882 dono dedit. [Scr. 298.] Vidi 14 Feb 1883.

344. Curzon. 85.20.
saec. XII, 34.1×25, membr, foll.?, coll.2, ll.22, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); m ser fascc tres priores suppl; *μεγ. β′—ε′* etiam horas *α′γ′ς′θ′* habent. Curzon. in monasterio s. Sabae a. 1834 emit. [Scr. 236.] Vidi 5 Iul 1883.

345. Wisbechiae, v. cl. Peckoveri 70.
saec. XIII, 21×14.6, membr, foll.157, col.1, ll.22.24, manibus duabus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); f.78—157 m al. Vidi 22 Iun 1883.

346. Worliae in comitatu Somerset, v. cl. Guil. F. Rosii.
saec. XIV, in 4, membr, foll. 156, col. 1, ll. 20—27: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *ε′ τ. ε′* Ioh, desinit Ian?; Pelagia Ioh 8, 3—11. Olim Woodhousii 28, deinde 1869—1876 Braggii; a. 1876 emit Burgonius, cuius sororis filius v. cl. Rosius est. [Scr. 255.] Vidi 3 Aug 1883.

347. Vindob. caes. Gr. theol. 160: foll. 1—4 et foll. 6 sub fin.
saec. XIII, 23.4×17, membr, foll. 10, col. 1, ll. 21: fragm ex Evl *β′—σάβ. τ. διακ.*; e decem foliis sunt 6 rescripta, scriptura vero vetustior non est Novi Testamenti. Folia 5—213 (?) patristica Basil Greg Nyss continent. Olim Sebast. Tengnagelii. Vidi 17 Mart 1887.

348. Vindob. archiducis Raineri.
saec. VI, 24.5×11.5, papyr, minusc, fragmentum, mutilum, col. 1, ll. 22.20: *Lc* 7,(36)—(44) 10,(38)—(42). Textus bonae notae est. Ex Fayyûm Vindobonam a v. cl. Theodoro Graf. delatus. V. cl. Carolus Wessely. edidit *Wiener Studien*, vol. 4, Vindob. 1882, p. 198—215.

349. Vindob. archiducis Raineri.
saec. VI, in fol, membr, fragm folii, coll. 2 Gr-Memph, col. lat. 5.5, litt supra lin, litt alt. 005 ex Evl (?) Gr-Copt. Mt 15, (12)—(16). Cf supra, p. 450, sub numero quattuor. Vidi 19 Mart 1887.

350. Montepessulani scholae medicinae H. 405.
saec. XV, 20.5×14.5, chart, foll. 2—44 (ex 154), col. 1, ll. 20: *εὐ. τῶν παθῶν—σάβ.* Foll. 44—154 orationes, apocrypha, profana, Neograeca habet; finem scripsit Phanuel de la Bro *ἐκ τῆσ ῥοδῶν καβάλλαρεισ.* Fol. 34 r m rec orationem dominicam ita scripsit: *πατέρι μό υστυράνησ· αγυάστη. το όνά· μα σό· ελθέτο· υ βασυ λυσο· εγένηθη τό το· θέλυμα σο οσ νορανο· κε επῦ τήσ· γυησ· τον αρτονημό το· νεπυο· σύ δο συ μὺ συμέ· ροκέ άφέ· συύτα: οφύμα τά υμό καὶ* [nota, non plena scriptura] *μῦ υσυνέκεισ ὺμασ άπο τό· πόνη· ῥο·* — Vidi 5 Maii 1885.

351. Olim Henrici Bordier. cf supra, p. 458, Evv 4—41.
saec. XII, 35×27.2×11.5, membr, foll. 313, coll. 2, ll. 24, mus rubr, pict (cf Bordier. p. 305—307): *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); in usum

CPtanum scriptus; m ser fascc Hebraice numeravit. Foll. 2 et 1: saec. X, 34.3×26, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 33: Chrys (*MPG*) vol. 1, col. 991.992.994.995. Foll. 307.308: saec. XI, 34.7×24.8, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 31: hagiographica (Euthymii?). Fol. 309: saec. XIV, 34.5×23.5, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 33: homilia de apostolis (?). Athenis Parisios delatus. Erat Henrici Bordier., viri clarissimi codicum amantissimi, qui 2 Sept 1888 mortuus est. Vidi 28 Iun 1885.

352—360 fragmenta quae illustris ille Emanuel Millerus Parisiensis ex Atho Parisios detulit non sine fructu contuli.

352. Paris. olim Eman. Milleri 4.
saec. VIII vel IX, 32.5×23, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 21: fragm ex Evl *παρασκ.* et *σαβ. τ. διακ.* et *παρασκ.* et *σαβ. τ. β' ἑβδ.* Ioh 2,18—22 3,22—29 5,46—62 6,14—22. Vidi 1 Feb 1885.

353. Paris. olim Eman. Milleri 5.
saec. IX, 31.4×21.3, membr, UNC, foll. 4, coll. 2, ll. 23, mus rubr: fragm ex Evl, *παθῶν α' β' δ'*, Ioh 16,24—17,4 18,2—26.30—40. Vidi 1 Feb 1885.

354. Paris. olim Eman. Milleri 6.
saec. VII vel VIII, 29×19.8, membr, UNC, foll. 4, coll. 2, ll. 23: fragm ex Evl (Mt *ἑβδ*) *δ' τ. θ'—γ' τ. ι'* Mt, Mt 20,7—28 21,12—14. 17—20 15,32—39 14,22—34 21,18—27. Vidi 1 Feb 1885.

355. Paris. olim Eman. Milleri 7.
saec. VII, 26.2×19.5, membr, UNC, fol. 1, coll. 2, ll. 23: fragm ex Evl *κυρ. ι'* (?) et *σαβ. ιβ'* Lc 13,17—29. Vidi 1 Feb 1885.

356. Paris. olim Eman. Milleri 8.
saec. X, 22.4×20.2, membr, UNC, fol. 2 mut, coll. 2, ll. 20, mus nig deinde rubro superducta: fragm ex Evl, Sept *κθ'* (?) *λ'* Oct *α' β' γ' ιβ' ιγ'* (?). Fortasse Evv 13.69.124.346 affinis. Vidi 12 Feb 1885.

357. Paris. olim Eman. Milleri 9.
saec. X, 30×23.7, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 21, mus rubr: fragm ex Evl (menol locupletiss) Ian *ια'—κ'* Mart *ιβ'—λα'*. Vidi 14 Feb 1885.

358. Paris. olim Eman. Milleri 10.
saec. X, 28.4×21.1, membr, UNC, foll. 6, coll. 2, ll. 21: fragm ex Evl (Mt Lc *ἑβδ* sed Lc *σαβ. κυρ.* post *κυρ. ια'*); *σαβ. τ. γ'* Mt—*δ' τ. δ' παρασκ. τ. ια'* Lc—*σαβ. κυρ. ιγ'—κυρ. ιθ'*. Vidi 14 Feb 1885.

359. Paris. olim Eman. Milleri 11.
saec. X, 24×17.9, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 19, mus rubr: fragm ex Evl, *σαβ. α' τ. νηστ.—σαβ. β' κυρ. δ' σαβ. ε'*. Vidi 14 Feb 1885.

360. Paris. olim Eman. Milleri 12.
saec. VIII, 30.2×21, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 23, mus rubr m ser, Evl 354 similis: fragm ex Evl, Aug *ς'* et *διάφορα*. Vidi 14 Feb 1885.

Paris. nat. Gr. 256.

361. saec. XII, 31.8×25.5, membr, foll. 236, coll. 2, ll. 24, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); *με γ. β′—ε′* horas habent; Theodora (Sept *ια′*) Ioh 8,3—11; desinit Feb *ε′*. Martin. p. 168: num. 426. Vidi 6 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 928.

362. saec. IX, 29.2×21.7, membr rescr, UNC, foll. 227 ex 240 (pagg. 479), coll. 2, ll. 23: fragm ex Evl. Superscriptum est menaeum; pagg. 1—4. 49—70 chart, saec. XVI. Cum menaeis Ignatii Selymbr. Evl 334. 237a conferre velim. Martin. p. 169: num. 427. Vidi 3 Nov 1885.

Paris. nat. Gr. 975. B.

363. saec. X, 32×24, membr rescr, UNC, foll. 55 (hodie foll. 1—114 [formae minoris] in hoc codice exceptis foliis 33. 34. 39. 40), coll. 2, ll. 22, mus rubr: fragm ex Evl praesertim ex Lc—menol. Foll. 33 et 40: saec. IX, membr rescr, coll. 2, ll. 39 ex Chrys de Lazaro, *MPG*, vol. 62, p. 775. 776 (non 48,779 vel 50,641). Foll. 39 et 34: saec. IX, 32×24, coll. 2, ll. 39: de Zosima, *Acta sanctorum*, *Aprilis* (die 2), Antverpiae a. 1675, p. 82, col. 1, A—83 col. 1, B. Superscripta sunt patristica. Vidi 10 Feb 1885.

Paris. nat. Gr. Suppl. Gr. 24.

364. saec. XII, 33.2×24.7, membr, foll. 339, coll. 2, ll. 22. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); habet *εὐ. εἰσ τὸ πάθοσ* ut apud Latinos; foll. 163—199 al man vix seriori. In usum CPtanum scriptus. Martin. p. 165: num. 416. Vidi 26 Oct 1885.

Paris. nat. Suppl. Gr. 29.

365. saec. XII, 24.9×19.3, membr, foll. 198, coll. 2, ll. 20, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); foll. 1. 2. 7. 148. 195—198 chart, saec. XVI. Martin. p. 165: num. 417. Vidi 27 Oct 1885.

Paris. nat. Suppl. Gr. 74.

366. saec. XII, 19.5×13.7, membr, foll. 72, foll. 1—48, coll. 2, ll. 16. 17 habent, foll. 49—72 col. 1, ll. 16, mus rubr vel aur, manibus duabus vel tribus: fragm ex Evl, incipit *κυρ. ε′ νηστ.*, desinit Dec *κε′*; textus nisi fallor non prorsus vulgaris. Olim Petri Daniel Huetii episcopi Abrincensis, qui domo professae Iesuitarum Parisiensi a. 1692 dedit, cf catal. domus professae, p. 9—18 (ad fin *Catal. mss codd. coll. Claromont.* [F. Clement. et L. G. O. Fendrix de Brequigny scripserunt] Paris. 1764), ubi num. 13 habet. Martin. p. 164: num. 366. Vidi 23 Oct 1885.

Paris. nat. Suppl. Gr. 567.

367. saec. XIV (Omont. XV, Martin. XVI), 33.1×25.2, membr, UNC, foll. 173, coll. 2, ll. 14: lectiones *σαββατοκυριακαί* et festorum quorundam. De saeculo vix fidenter affirmaverim fortasse enim spirant ornamenta artem ea seriorem quam scriptura prae se ferre videtur. Foll.

341.342: saec. IX vel X, 32.8×29, membr, UNC, coll. 2, ll. 19: Lc 1, 57—68 ex Evl. Martin. p. 164: num. 367. Vidi 25 Sep 1885.

368. Paris. nat. Suppl. Gr. 686: foll. 34.36.
saec. IX, 30×22.9, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 21: Feb γ′ et κδ′—Mart ϑ′ ex Evl. Martin. p. 167: num. 421. Vidi 19 Oct 1885.

369. Paris. nat. Suppl. Gr. 758.
saec. XII, 28×22, membr, foll. 111, coll. 2, ll. 28: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit παρασκ. τ. ϛ′ Ioh. Martin. p. 167: num. 423. Vidi 16 Oct 1883.

370. (Apl 187) Paris. nat. Suppl. Gr. 805: foll. 1—7.
saec. IX, 28.4×20.6, membr rescr, UNC, foll. 7, coll. 2, ll. 19, mus rubr: fragm ex Evl. Superscripta sunt officium Graecum et lectiones ex V. T. Fol. 303: saec. XIV, in 4, chart, col. 1: fragm ex Apl, menol Aug ιβ′—κδ′. Vidi 16 Oct 1885.

371. Paris. nat. Suppl. Gr. 834.
saec. XIII, 32.2×23, membr, foll. 90 mut, coll. 2, ll. 26.27, mus rubr: fragm ex Evl. Martin. p. 168: num. 424. Vidi 12 Oct 1885.

372. Paris. nat. Suppl. Gr. 905.
a. 1055(?), 30.3×24.7, membr, foll. 255, coll. 2, ll. 20, pict ex alio cod: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. [1—3]4.5 m rec. Martin. p. 168: num. 425. Vidi 13 Oct 1885.

373. Paris. nat. Suppl. Gr. 1081.
saec. X vel XI, in fol parv, membr, UNC, foll. 253: *Evl.* Ex Ianina delatus. Huius codicis pariter ac sequentis notitiam v. cl. Henrici Omontii amicitiae et litteris debeo.

374. Paris. nat. Suppl. Gr. 1096.
a. 1070, in fol parv, membr, foll. 329, pict: *Evl.* Cf Evl 373.

375. Berol. reg. Gr. fol. 51.
saec. XII, 32.2×24, membr, foll. 214, coll. 2, ll. 25.27, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); διάφορα post μεγ. σαβ. quod minus saepe accidit; foll. 214—236 saec. XVI sed pleraque vacc; (menol deest?). [Scr. 370,] Vidi Mart 1887.

376. Berol. reg. Gr. fol. 52.
saec. XII, 29.6×22.9, membr, foll.?, coll. 2, ll. 27, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 371.] Vidi Mart 1887.

377. Berol. reg. Gr. fol. 53.
saec. XI, 30×22.5, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); in usum CPtanum scriptus. [Scr. 373.]

378. Berol. reg. Gr. quart. 44. | Vidi Mart 1887.
saec. XII, 27.5×20.4, membr, foll. 46, coll. 2, ll.?, mus rubr: fragm ex Evl, πάσχα—N̄. Wattenbach. *Schrifttafeln* etc, Berol. 1876, tab. 14. [Scr. 373.] Vidi Mart 1887.

379. Berol. reg. Gr. quart. 61.
saec. XII vel XIII, 29.4×21.6, membr, foll.?, coll.2, ll.21, mus rubr: fragm ex Evl (Ioh deest, Mt Lc *σαβ. κυρ.*). [Scr. 374.] Vidi Mart 1887.

380. Berol. reg. Gr. quart. 64.
saec. XII vel XIII, 26.6×20.7, membr, foll.?, coll. 2, ll.23—30, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). [Scr. 375.] Vidi Mart 1887.

381. Olim Hamiltonii 245.
saec. XII, 33×24.2, membr, foll. 378, coll. 2, ll. 21, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8,3—11; in usum CPtanum scriptus. Codicem hunc praeclarum Chalcographei regii Berolinensis curatores a. 1882 emerunt, Londinii mense Maio a. 1889 vendiderunt; Ellisius emit. [Scr. 368.] Vidi 9 Mart 1887.

382. Olim Hamiltonii 246.
saec. XIII, 33.8×25.5, membr, foll?, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Foll. 1.2.3.50: saec. X, 31.2×21.2, membr, foll. 4: fragm Eus-tab ex Evv. Chalcographei regii Berolinensis curatores a. 1882 emerunt.

383. (Apl 259) Athenis nat. theol. 25. | Vidi 10 Mart 1887.
saec. XII, 33.7×25, membr, foll. 327 (pagg. 654), coll. 2, ll.19, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); desinit m pr Maii *ια'*; fin et hic illic nonnulla alia suppl haud una manu; hora *θ'* habet etiam lectt ex Ier et Heb, Maii *κα'* ex Act; *διάφ.* ante menol. Olim *τῆσ μονῆσ τοῦ φιλοσόφου τῆσ ἐν τῇ ἐπαρχία λακεδαιμονίασ πλησίον τῆσ χώρασ δημητζάνησ.* Vidi 12 Iun 1886.

384. Athenis nat. theol. 26.
saec. XII, 32.9×24.7, membr, foll. 291, coll. 2, ll. 23, mus rubr, *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); habet *εὐ. τοῦ πάθουσ* postea vero *τῶν παθῶν*; in usum CPtanum scriptus. Vidi 15 Iun 1886.

385. Athenis nat. theol. 27.
saec. XII, 30.8×23.7, membr, foll. 162 (pagg. 324), coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Olim *κτῆμα τοῦ πρώην αὐτοτελοῦσ μονυδρίου τῶν ἁγίων πάντων τοῦ ἐν τῷ δήμῳ Φελλόησ τῆσ ἐπαρχίασ Καλαβρύτων.* Vidi 15 Iun 1886.

386. Athenis nat. theol. 28.
saec. XII, 32.2×22.4, membr, foll. 286, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); mut sub init; Theodora Ioh 8,3—11. Vidi 15 Iun 1886.

387. Athenis nat. theol. 29.
saec. XI, 31×22.2, membr, foll. 243, coll. 2, ll. 26, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); adult *εἰσ ἐξομολογουμένουσ ἄνδρασ καί γυναίκασ.* Olim monasterii *τῆσ παναχράντου ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρῳ.* Vidi 15 Iun 1886.

388. Athenis nat. theol. 30.
a. 1527, 31.7×21.3, chart, foll. 217, col. 1, ll. 20, non habet mus, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Scriptus manu vel impensis

Iohannis τοῦ μανη[τρίου], qui ecclesiae Salvatoris τοῦ ἐπονομαζομένου τοῦ λαμπήρϊ dono dedit. Anno 1640 Marinus ζαχαράτοσ εἰσ τοὺσ ἁγ. ἀναργήρουσ εἰσ τὸ κάστρη obtulit. Vidi 15 Iun 1886.

389. Athenis nat. theol. 31.
saec. XI vel XII, 31.2×23.2, membr, foll. 212, coll. 2, ll. 18.22, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); m saec. XIV, foll. 2 membr suppl, saec. XVII foll. 4 chart; ἀναγνώσεισ numerantur. Vidi 15 Iun 1886.

390. Athenis nat. theol. 32.
saec. X vel XI, 30.7×23.2, membr, foll. 144 (pagg. 288), coll. 2, ll. 23, mus rubr, passim graviter mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Theodora Sept ιη′ Ioh 8,3—11. Vidi 16 Iun 1886.

391. Athenis nat. theol. 33.
saec. XVI, 30.4×19.8, membr, foll. 355 (pagg. 710), coll. 2, ll. 23, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Anno 1843 acceptus ἐκ τῆσ ἐν Λοκρίδι διατηρουμένησ μονῆσ τοῦ ἁγίου Γεωργίου Μαλεσσίνησ. Vidi 16 Iun 1886.

392. Athenis nat. theol. 34.
saec. XII, 30.1×23.9, membr, foll. 212, coll. 2, ll. 19, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit δ′ τ. ε′ Ioh, desinit Feb β′; m saec. XVII nonnulla suppl. Vidi 16 Iun 1886.

393. Athenis nat. theol. 35.
saec. XII, 29.4×22.7, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 21, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ); in usum CPtanum scriptus. Vidi 15 Iun 1886.

394. Athenis nat. theol. 36.
saec. XII, 29.8×23.4, membr, foll. 305 (pagg. 610), coll. 2, ll. 23, mus rubr, pulcherrime scriptus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 7.8 saec. XIV. Vidi 16 Iun 1886.

395. Athenis nat. theol. 37.
saec. XIV, 29.7×21.9, membr, foll. 171 (pagg. 342), coll. 2, ll. 23—26, mut, pessime scriptus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); m pr desinit Mart κε′; man saec. XVII nonnulla suppl. Olim monasterii s. Nicolai. Vidi 16 Iun 1886.

396. Athenis nat. theol. 38.
a. 1328, 29.4×21, chart, foll. 222, coll. 2, ll. 30, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); man saec. XVII nonnulla suppl (foll. 1—27?); in usum CPtanum scriptus; Pelagia habet Ioh 8,3—11. Manu Hilarionis Beroeae scriptus, his de occasione additis: ἐπειδὴ κατὰ συγχώρησιν θεοῦ κατέλαβε τὸ ἄνομον γένοσ τῶν μουσουλμάνων καὶ ἐξορίσθημεν ἀπὸ τὸ ἅγιον ὄροσ τοῦ ἄθωνοσ διὰ τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, μετὰ πολλὰ κατηντήσαμεν καὶ εἰσ βέροιαν· εἰσ τὴν μονὴν τῆσ ὑπεραγίου

θεομήτοροσ τῆσ ἐπικεκλημένησ ὑπαπαντῆσ· ἐπειδὴ οὐχ εὗρον τὸ τιχὸν εὐαγγέλιον εἰσ τήν μονὴν· ἐγράφη παρ' ἐμοῦ τοῦ χωρικογράφου διὰ τὸ μὴ εὑρεθῆναι τεχνίτησ: καὶ οἱ ἀναγινώσκοντεσ εἰ· εὑρήσατε σφάλμα· συγχωρήσατε καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ διὰ τὸν κύριον ἱλαρίωνοσ ἱερομονάχου. ἐγράφει δὲ ἐν ἔτει ,ϛωλϛ' ἰνδ. ι'. Teste v. cl. Sakkelione, cui haec verba monstravi, nihil de hac montis Athonis expugnatione aliunde memoriae traditum est. Vidi 17 Iun 1886.

Athenis nat. theol. 39.

397. saec.?, 30×23, membr, foll. 108 (pagg. 216), col. 1, ll. 20, mut: fragm ex Evl, (Ioh deest, Mt Lc *ἑβδ*), incipit *β' τ. ι'* Mt. Haec ex catalogi Kremi. Anno 1876 invenire non potui.

Athenis nat. theol. 40.

398a. saec. XIV, 27.7×19.9, membr rescr, foll. 79, coll. 2, ll. 30.32, non habet mus: fragm ex Evl (Mt Lc *ἑβδ*) quod, pari modo atque Evl 10 et 305, ex codice hebdomadali lectiones quodammodo supplet, quae in codice sabbato-dominicali deficiebant; fol. 1 incipit *τὰ λειπόμενα εὐαγγέλια τῶν ἑβδομάδων*, sed *σαββατοκυριακαὶ* non nisi brevissime verbis *ζήτει κ. τ. λ.* indicantur, et *νηστ.* omnino absunt; menol non mutilum desinit Aug *ζ'*; Pelagia Ioh 8,3—11. Ad fin legitur: *ὁ εὐλαβέστατοσ ἱερεὺσ καὶ κληρικὸσ τῆσ ἁγίασ εἰρήνησ τῶν γαλάτων ἰωσὴφ ὁ ἀγαπητόσ.*

398b. Scriptura antiquior eiusdem codicis: saec. X, 27.7×19.9, membr, foll. 79, coll. 2, ll. 21, mus rubr: fragm ex Evl (Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Vidi 17 Ian 1886.

Athenis nat. theol. 41.

399a. saec. XIII, 27.5×22.8, membr, foll. 53 (1—6.132—178), coll. 2, ll. 23, mus rubr: fragm ex Evl, praesertim ex menol; Pelagia Ioh 8,3—11 (sub titulo *ἐκ τοῦ κατὰ λουκάν*). Vidi 18 Iun 1886.

Folia 7—131 in eodem tomo.

399b. saec. XIV, 28.7×22, chart, foll. 125, coll. 2, ll. 29: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Barbara habet lectionem ex Mc sub titulo Mt. Vidi 18 Iun 1886.

400. (Evv 931) Athous s. Dionysii 23: saec. VI (?): foll. 2.

Athenis nat. theol. 42.

401. a. 1048, 27.5×22.1, membr, foll. 275, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); adult *εἰσ ἐξομολογουμένουσ*. Impensis Leontii cuiusdam scriptus. Olim in monasterii Deiparae Leontii dictae in insula Aegina. Vidi 18 Iun 1886.

Athenis nat. theol. 43.

402. a. 1089, 25×19.5, membr, foll. 204 (pagg. 408), col. 1, ll. 30, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8, 3—11; pag. 393 quaedam de evv *ἑωθ* legendis; in usum CPtanum scriptus. Manu

Andreae notarii et calligraphi (*καὶ εἴ τι ἐγίνετο ἄχρι ψιλοῦ σφάλματος· διὰ τὸν ϗν συγχωρήσατε μοι*) impensis Theophylacti monachi et presbyteri *τοῦ νηκληῶτου* [sic] *τῆσ μονῆσ τοῦ ἁγίου νικολάου τῆσ βάλτασ* scriptus. Vidi 19 Iun 1886.

403. Athenis nat. theol. 44.
saec. XIV, 25.2×17.4, membr, foll. 257 (pagg.514), col.1, ll.20; non habet mus, passim mut et perturbatus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Receptus a.1834. Vidi 19 Iun 1886.

404. Athenis nat. theol. 45.
saec. XII, 27.8×22.3, membr, foll.155 (pagg.312), coll.2, ll.23, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh deest, Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *σάβ. β΄* Mt; Pelagia habet lectiones duas, secundo loco Ioh 8,1—11 (non 3—11). Vidi 19 Iun 1886.

405. Athenis nat. theol. 46.
a.1274, 25.7×21.3, membr, foll.151 (pagg.302), coll.2, ll.28 etc, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Theodora (Sept *ια΄*) Ioh8,3—11. In usum CPtanum scriptus. Olim musei in insula Aegina. Vidi 19 Iun 1886.

406. Athenis nat. theol. 47.
saec. XIV, 28.8×21, chart, foll. 242 (pag. 484), coll. 2, ll. 20, non habet mus, mut et perturbatus: *Evl* (Ioh deest, Mt Lc *ἑβδ*). Vidi 21 Iun 1886.

407. Athenis nat. theol. 48.
saec. XIII, 28.6×21.9, membr, foll. 260 (pagg. 520), coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Eudocia Ioh 8,1—11 (non 3—11); nonnulla suppl m saec. XVI. Vidi 21 Iun 1886.

408. Athenis nat. theol. 49.
saec. XII, 28.2×22.3, membr, foll. 167 (pagg. 334), coll.2, ll.27, mus rubr, humiditate laesus: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Vidi 1 Apr 1886.

409. Athenis nat. theol. 50.
saec. XI, 27.4×19.5, membr, foll. 270 (pagg. 540), coll.2, ll.22, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11); *τοῦ πάθουσ* (cf Evl 13). Manu Georgii cuiusdam. Anno 1843 ex monasterio Georgii Maless. (cf Evl 391) acceptus. Vidi 22 Iun 1886.

410. Athenis nat. theol. 51.
saec. XIII, 19.9×14.3, membr, foll.302 (pagg.604), col.1, ll.20, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Olim in museo in insula Aegina. Vidi 22 Iun 1886.

411. Athenis nat. theol. 52.
saec. XII, 26.3×20.2, membr, foll. 156 (pagg. 312), col.1, ll. 29, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); adult *ἐπὶ ἐξομολογουμένων*. Pagg. 3.4: saec. XIII, Chrys in Ioh, *MPG*, vol. 59, col. 479, l. 28—480, l. 4. Vidi 1 Apr 1886.

412. Athenis nat. theol. 53.
saec. XII, 25.2×20.8, membr, foll. 250, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); in usum CPtanum scriptus. Olim monasterii vel ecclesiae *τοῦ σωτῆροσ*. Vidi 22 Iun 1886.

413. Athenis nat. theol. 54.
saec. XIV, 29.9×22.5, membr, foll. 158 (pagg. 316), coll. 2, ll. 25, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); desinit in *μεγ. ἑβδ*. V. cl. *Α. Σακκελάριοσ, ὁ καθηγητὴσ τοῦ β′ γυμνασίου Ἀθηνῶν* a. 1871 dono dedit. Vidi 23 Iun 1886.

414. Athenis nat. theol. 55.
saec. XIV, 16.6×13.2, membr rescr, foll. 240, col. 1, ll. 18: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Foliis multis prius minusc saec. X philosophica (?) inscripta erant, paucis prius unc non theologica. Anno 1868 e dono *Κυρίλλου Ἀθανασιάδου ἐξάρχου τοῦ ἁγίου τάφου* receptus. Gardthausen. perl. Vidi 23 Iun 1886.

415. Athenis nat. theol. 56.
saec. XIV, 22.7×17.5, membr, foll. 215 (pagg. 430), coll. 2, ll. 20, passim mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); man saec. XV multa suppl; *εὐ. τοῦ πάθουσ* (cf Evl 13). Pagg. 427. 428 rescr: saec. X, 21.9 × 16, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 28: fragm ex Evl. Vidi 23 Iun 1886.

416. Athenis nat. theol. 57.
saec. XV, 28.9×19.6, chart, foll. 396 (pagg. 792), col. 1, ll. 20, pict (man Ioh Proch): *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Sub init: 16 Febr a. 1437 Martyrius metropolitanus *ναυπάκτου ἐκοιμήθη;* 16 Sept 1457 *ἐχειροτονήθη* Theodosius metrop. *ναυπ.* Olim *ἀνήκε εἰσ τὸ ἐν Ἀκαρνανίᾳ διαλυθὲν μονήδριον τοῦ Μερταρίου*. Anno 1848 receptus. Vidi 25 Iun 1886.

417. Athenis nat. theol. 58.
a. 1534, 27.6×21, chart, foll. 396 (pagg. 792), col. 1, ll. 16: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,3—11. Manu Iohannis presbyteri *τοῦ κατὰ κόσμον εὐλογημένου, καὶ οἰκονόμου ἄρτησ*. Librum ornandum curavit Parthenius hieromonachus manu *σύμου χρυσοχόου ἐκ πόλεωσ ἄρτησ*. Olim *μονηδρίου τοῦ Μερταρίου;* cf Evl 416. Vidi 25 Iun 1886.

418. Athenis nat. theol. 59.
saec. XV, 25×19.6, chart, foll. 206 (pagg. 412), coll. 2, ll. 21 etc: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Olim in monasterio Georgii Maless., cf Evl 391. Vidi 25 Iun 1886.

419. Athenis nat. theol. 60.
saec. XVI, 19.5×14.3, chart, foll. 341 (pagg. 682), col. 1, ll. 17: (*Evl* *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); in usum CPtanum scriptus. Olim in museo in insula Aegina. Vidi 25 Iun 1886.

Athenis nat. theol. 61.

420. saec. XV vel XVI, 21.5×15.3, chart, foll. 342 (pagg. 684), col. 1, ll. 17: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Olim in monasterio Georgii Maless., cf Evl 391. Vidi 25 Iun 1886.

(Apl 188) Athenis nat. theol. 62.

421. saec. XII, 23.5×17.3, membr, foll. 292 (pagg. 584), col. 1, ll. 22. 23, mus rubr, mut: *Apl-Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); *προκείμενον* et *στίχους* in lectt habet; *εὐ. τοῦ πάθους* (cf Evl 13); adult inter *διάφορα*. Olim *τῆσ μονῆσ τῆσ ἐν Σαλαμίνι*. Vidi 26 Iun 1886.

(Apl 189) Athenis nat. theol. 63.

422. saec. XIV, 27×20.8, chart, foll. 342, col. 1, ll. 28. 30, non habet mus, mut: *Apl-Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*): Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 26 Iun 1886.

(Apl 190) Athenis nat. theol. 64.

423. a. 1732, 20.1×14.2, chart, foll. 32, col. 1, ll. 18. 19: non habet mus: nonnisi lectt paucae ex Apl-Evl e menol et *διαφόρων*. Manu Nicephori hieromonachi *στάμενα καὶ συγχωρεῖτε μου καί ἐμένα. διὰ τῶν ἁμέτρων μου σφαλμάτων*. Vidi 26 Iun 1886.

Athenis nat. theol 65: fragmenta ex Evl.

424. **a.** pagg. 1—4: saec. XII, 37.3×28, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *ε′* et *παρασκ. τ. ϑ′*, et *γ′—παρασκ. τ. ι′* Mt.

b. pagg. 5—8: saec. XIII, 30.3×21.4, membr, foll. 2, col. 1, ll. 22: *κυρ. β′—σάβ. δ′ τ. νηστ.*

c. pagg. 9—52 (lege 46. 51. 52. 47): saec. XIII, 28.3×22.9, membr, foll. 22, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *σάβ. γ′* Lc—*μεγ. β′*.

d. pagg. 53—134: saec. XIII, 27.2×19.9, membr, foll. 42, col. 1, ll. 25, mus rubr: fragm ex Evl (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*), *κυρ. ζ′* Ioh—*παθῶν*. Vidi 28 Iun 1886.

Athenis nat. Sakkelionis 4.

425. saec. X, 31.3×23.3, membr, UNC, foll. 272, coll. 2, ll. 20, mus rubr, errores multi ex itacismo, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Anno 1548 dono dedit Georgius *ὁ φερ*[*μικοσ*?] monasterio *τῶν μεγάλων πυλῶν*. Vidi 31 Maii 1886.

(Apl 191) Athenis nat. (3).

426. saec. XII, 16.1×13.2, membr, foll. 49 (pagg. 194—392), col. 1, ll. 21: menol Sept *α′*—Iun *κϑ′* ex Apl-Evl; pagg. 371—386 m ser *ἑωϑ. α′—η′*. Pagg. 9—193: euchologium. Vidi 22 Iul 1886.

(Apl 192) Athenis nat. (5).

427. saec. XIII, 21×13, membr, foll. 350 (?), col. 1, ll. 32 pict: *Apl-Evl* (*ἑβδ* passim), (Ioh deest?). Vidi 16 Aug 1886.

Athenis nat. (10).

428. saec. XII, 30.2×25.2, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 20, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Olim *μεγ. πυλῶν* 10. Vidi 16 Aug 1886.

Athenis nat. (12).

429. saec. XII, 29×23.5, membr, foll. 197, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); man saec. XVI Ian *α′—διάφ* suppl; Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11). Vidi 30 Iul 1886.

Athenis nat. (13).

430. saec. XII, 32.4×22.8, membr, foll.?, coll. 2, ll. 30, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 16 Aug 1886.

Athenis nat. (13).

431. saec. XV vel XVI, 28.4×20.9, chart, foll.?, coll. 2, ll. 28: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8,3—11. Manu Nicolai presbyteri *καὶ μεγάλου σακελαρίου τῆσ πηγαδιωτήσησ καὶ κτήτοροσ.* Olim *μεγ. πυλῶν.* Vidi 14 Aug 1886.

Athenis nat. (15).

432. saec. XII, 30.6×24.8, membr, foll.?, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); in usum CPtanum scriptus. Olim *μεγ. πυλῶν.* Vidi 13 Aug 1886.

Athenis nat. (17).

433. saec. XII, 23.7×18.4, membr, foll. 139, coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); adult *εἰσ ἐξομολογουμένουσ.* Vidi 27 Iul 1886.

Athenis nat. (18).

434. saec. XII, 28.5×23.3, membr, foll.?, coll. 2, ll. 24, pict, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Ad finem nonnulla de re cryptographica. Olim *μεγ. πυλῶν.* Vidi 14 Aug 1886.

Athenis nat. (19).

435. saec. XIV, 21.7×18, membr, foll. 191, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,2—11, dicitur vero *ἐκ τοῦ κατὰ λουκάν.* Vidi 7 Iun 1886.

Athenis nat. (19).

436. a. 1545, 31.9×21.7, chart, foll. 251, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); man al *β′—ε′ τ. δ′* Ioh suppl; Maria Aegypt. Ioh 8,2—11. Scriptus impensis metropolitani *νέων πατρῶν ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου κυροῦ γρηγορίου, ἐκ τῆσ ἐπαρχίασ ζητουνίου ἕλκοντοσ τὴν γεννετὴν σειράν.* Olim *μεγ. πυλῶν.* Vidi 16 Aug 1886.

Athenis nat. (24).

437. saec. XII, 27.9×23, membr, foll.?, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Olim *μεγ. πυλῶν.* Vidi 14 Aug 1886.

Athenis nat. (25).

438. saec. XIII, 19.2×14.2, membr, foll.?, col. 1, ll. 25.26: *Evl* (Ioh Mt Lc *σαβ. κυρ.* more inusitato, rarius enim accidit ut Ioh lectiones hebdomadales desint); inest praeterea *δ′ τῆσ μέσησ N′*; in *μεγ′. ἑβδ.* nonnisi *δ′ ε′ σάβ.* Olim *μεγ. πυλῶν.* Vidi 13 Aug 1886.

439. (Apl 193) Athenis nat. (66).
saec. XIV, 20×16.5, membr, foll.?, col.1, ll.28; non habet mus: lectiones multae Apl-Evl inde a fol. circ. 49 usque ad finem. Praecedit euchologium. Olim *μεγ. πυλῶν*. Vidi 16 Aug 1886.

440. (Apl 194) Athenis nat. (112).
a.1504, 21.2×13, chart, foll.?, col.1, ll.24, non habet mus: *Apl-Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); *εὐ. τοῦ πάθους* (cf Evl 13). Olim *μεγ. πυλῶν*. Manu Euthymii hieromonachi. Vidi 16 Aug 1886.

441. Athenis nat.
saec. XI, 29.2×22.7, membr, foll.200(?), coll. 2, ll.25, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Manu Nicephori monachi. Fortasse in Calabria scriptus. Vidi 2 Aug 1886.

442. Athenis nat.
saec. XII, 29.6×23, membr, foll. ?, coll.2, ll.20, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11); post *τυροφ.* statim sequuntur *εὐ. τ. παθῶν;* de *κυρ. ιζ΄* Mt legimus: *κυρ. δὲ εἰσ τὴν ιζ΄ λέγεισ οἷον ἂν θέλεισ.* Vidi 13 Aug 1886.

443. (Apl195) Athenis nat. 86.
saec. XIII, 29.3×22, membr, foll.252, coll.2, ll.65: menaeum Sept—Febr est quod vero lectiones multas ex *Apl-Evl* et ex V. T. continet, unde etsi cum dubitatione huic catalogo inserui. Olim in monasterio *τῆσ παναχράντου ἐν Ἀνδρῳ* (cf supra, p.738, Evl 387) unde ex dono monasterii bibliothecae nationali cessit. Vidi 30 Iul 1886.

444a. Athenis nat.
saec. X, 26.5×20.3, membr rescr, UNC, foll.?, coll.2, ll.23(?), mus rubr: fragm ex Evl. Scriptura recentior saec. XIV, 20.3×13.2, foll.?, col.1, ll.25: liturgica. Vidi 14 Aug 1886.

444b. Athenis nat.
saec. XIV, 28×24.5, membr, fol.1, coll.2, ll.21, mus rubr: fragm ex Evl, Lc 1,18—25.57—62. Vidi 30 Iul 1886.

445. Athenis nat.
saec. XIV, 28×21.8, chart, foll.?, col.1, ll.29, non habet mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11); *εὐ. τοῦ πάθους* (cf Evl 13). Vidi 14 Aug 1886.

446. (Apl196) Athenis nat.
saec. XII vel XIII, 20.5×14.8, membr, foll.?, col.1, ll.21: *ἀκολουθία* lectiones multas ex Apl-Evl habet. Praecedunt liturgica. Vidi 14 Aug 1886.

447. Athenis nat.
saec. XI vel XII, 27.6×20.6, membr, foll.?, coll.2, ll.31.37, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); propterea singularis quia librarius post finem *N*, id est post Ioh 8,12, adult addidit. *Ὁ οἰκονόμοσ Βησσαρίων*

anno 1875 codicem dedit *δωρεὰν εἰσ τὸν πρωτοσύγγελον κύριον Ζαχαρίαν ἵνα τὸ προφέρει εἰσ τὴν ἐθνικὴν βιβλιοθήκην*. Vidi 30 Iul 1886.

448. Athenis nat.
saec. XIII, 26.1×20.2, membr, foll. 174 (pagg. 348), coll. 2, ll. 19, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); man ser nonnulla suppl. Olim Callipoli. Vidi 2 Aug 1886.

449. Athenis nat.
saec. XII, 30.1×22.7, membr, foll. 340(?), coll. 2, ll. 18, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); in usum CPtanum scriptus. Vidi 2 Aug 1886.

450. Athenis *τῆσ βουλῆσ*.
saec. XII, 35.4×28.9, membr, foll. 478, coll. 2, ll. 14, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). E monasterio Eliae prophetae dono acceptus. Vidi 9 Iun 1886.

451. Athenis v. cl. Athanasii Bournias.
a. 1052, 30.7×23.2, membr, foll.?, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); m rec nonnulla suppl. Clemens monachus monasterio Deiparae *τοῦ σπηλαίου* dono dedit. Vidi 19 Iun 1886.

452a. Athenis v. cl. Bournias.
saec. X, 27×23, membr, UNC, fol. 1, coll. 2, ll. 18: fragm ex Evl, Lc 2,9—20. Vidi 19 Iun 1886.

452b. Athenis v. cl. Bournias.
saec. XII, 30.7×24.2, membr, foll. 30(?), coll. 2, ll.?: fragm ex Evl (Mt Lc *ἑβδ*). Vidi 19 Iun 1886.

453. Athenis v. cl. Varouccas.
saec. XI, 22.4×17.8, membr, foll.?, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). In Calabria nisi fallor scriptus. Vidi 18 Aug 1886.

454. Dublin. coll. Trin. A. 1.8: fol. 1.
saec. IX vel X, 22×18.5, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl, ex *ὡρῶν γ' ϛ' ϑ'*. V. cl. T. K. Abbott. de fragmento disseruit, facs et conlatione additis, *Hermathena*, Dublinii a. 1884, X, p. 151—153: Mk 15,34 *λιμα* 35 om *ἀκούσαντεσ* Lc 23,1 *προσ* (pro *ἐπὶ*) 40 *εσμεν* (pro *εἰ*). Codex est Evv 63, cf supra, p. 479. Vidi 25 Maii 1883.

455. Toleti magni conventus canonicorum, armar. 31, num. 31.
saec. X, 24×19.5, membr, foll. 173, coll. 2, ll. 21—23, mut: *Evl*: incipit *κυρ. ε'* Ioh, desinit Iun; m ser, fortasse Christiani cuiusdam Mozarabici passim in margine Arabica scripsit, quibus ut videtur dies facilius distinguerentur. Nihil indicat codicem olim cardinalis Ximenis fuisse. V. cl. Samuel Berger., Parisiensis, in meum usum mensi Septembri a. 1887 perlustravit et clarissima eius coniux facsimile duxit.

456. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XIII vel XIV, 29.6×23.8, membr, foll.?, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); *εὐ. τοῦ πάθουσ* (cf Evl 13). In Italia nisi fallor scriptus. Vidi 20 Maii 1886.

457. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XIV, 11.4×15.4, chart, foll.?, col. 1, ll. 25, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); tituli lectionum e minus usitatis sunt. Vidi 20 Maii 1886.

458. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XV, 21.2×13.7, chart, foll.?, col. 1, ll. 23, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); incipit γ′ τ. α′ Ioh, desinit Aug ϛ′; Pelagia habet Ioh 8,3—11; in usum CPtanum scriptus. Vidi 20 Maii 1886.

459. Corcyrae v. cl. Eleutherii Iohannis filii.
saec. XII, 27.9×23.1, membr, foll.?, coll. 2, ll. 18, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 7,53—8,11 (non 8,3—11). Vidi 18 Maii 1886.

460. Corcyrae v. cl. Eleutherii Iohannis filii.
saec. XII, 29.9×21.5, membr, foll. 299, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Vidi 18 Maii 1886.

461. Corcyrae v. cl. Eleutherii Iohannis filii.
a. 1413, 28.5×20.3, chart, foll.?, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Manu Georgii τοῦ σιδεροκαστρίτου impensis Nicephori τοῦ λούβρου καὶ κεφαλῆσ πόλεωσ Βελλαγράδων scriptus. Inest catalogus librorum 28 in ecclesia (monasterio) s. Mariae. Vidi 18 Maii 1886.

462. Corcyrae v. cl. Aristidis S. Varouccas.
saec. XVII vel XVIII, 19.6×13.9, chart, foll.?, col. 1, ll. 25, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Maria Aegypt. Ioh 8,3—11. Vidi 18 Maii 1886.

463. Cryptoferratae Α. α′. 7.
saec. XII, 25×20, membr, foll. 45, coll. 2, ll. 25, mus nig: fragm ex Evl (Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit σβ. η′ Mt, desinit πασ. ε′; εν. τοῦ πάσουσ (cf Evl 13). Anno 1322 fuit Petri presbyteri. Fol. 61 v: eclipsis lunae die Veneris 18 Mart a. 1345. [Scr. 313.] Vidi 18 Apr 1886.

464. Cryptoferratae Α′. α′. 9.
saec. XII, 34×25, membr, foll. 292, coll. 2, ll. 25, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); desinit Ian η′; Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 314.] Vidi 18 Apr 1886.

465. Cryptoferratae Α′. α′. 10.
saec. XI, 33×26, membr, foll. 246, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11. Foll. 138—187 insunt liturgica (Chrys, Bas, Greg, Praesanctif) a. 1475 manu Iohannis Ῥωσσου τοῦ κρητὸσ scripta. Olim cardinalis Iuliani „della Rovere". Iohannes Sanctus de Bechalva ecclesiae s. Mariae Cryptoferr. dono dedit. [Scr. 315.] Vidi 18 Apr 1886.

466. Cryptoferratae Α′. α′. 11.
saec. XIV vel XV, 15.8×12.5, membr rescr, foll. 181, col. 1, ll. 14, non habet mus: fragm ex Evl (Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit κυρ. α′ Mt

desinit ἑωϑ. γ′ (post μεγ. σάβ.: εὐ. τοῦ πάϑους, cf Evl 13). Scriptura antiquior saec. X, 16×13, membr, foll.?, col. 1, ll. 23; capp, titl, sect, (non can), lect, init: *Evv* (vidi nonnulla ex Lc et ex Ioh); his fragmentis rescriptis numerum non dedi, quippe quae vix operae pretium sit perscrutari. [Scr. 416.] Vidi 18 Apr 1886.

467. Cryptoferratae *A′*. α′. 12.
saec. X vel XI (Rocchi. XIV), 16.5×12.3, membr, foll. 97, col. 1, ll. 22, non habet mus, mut et perturbatus: fragm ex Evl (Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit in Mt, desinit Dec. [Scr. 417.] Vidi 18 Apr 1886.

468. Cryptoferratae *A′*. α′. 13.
saec. XIV vel XV, 16.2×12.5, membr (partim rescr), foll. 62, col. 1, ll. 18: fragm ex Evl, ex ἑωϑ et menol; desinit vdtr Mart η′. [Scr. 318.] Vidi 18 Apr 1886.

469. Cryptoferratae *A′*. α′. 14.
saec. XII, 24×17, membr, foll. 73, coll. 2, ll. 23, non habet mus, mut init et fin: *Evl*, incipit κυρ. ι′ Lc, desinit Sept ε′. In occidente scriptus. [Scr. 319.] Vidi 18 Apr 1886.

470. Cryptoferratae *A′*. α′. 15.
saec. XI vel XII, 18×15, membr, foll. 69, col. 1, ll. 23, mut et madore maculatus: *Evl*, incipit σάβ. τοῦ λαζάρου; adult εἰσ ἐξομολογουμένουσ. In Occidente e codice ad usum CPtanum accommodato exscriptus. Rocchius Evl 33 similem esse vult. [Scr. 320.] Vidi

471. Cryptoferratae *A′*. α′. 16. | 18 Apr 1886.
saec. XI, 20×15, membr, foll. 55, coll. 2, ll. 26, mut: fragm ex Evl, pauca ex Ioh deinde ὥρα γ′—διάφ. In Italia scriptus. [Scr. 321.]

472. Cryptoferratae *A′*. δ′. 11. | Vidi 18 Apr 1886.
a. fragm. 2: saec. XI, 24.8×19.7, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl, σάβ. τοῦ λαζάρου—μεγ. β′.
b. fragm. 4: saec. XII, 15.8×11.7, membr, foll. 2, coll. 1, ll. 23: fragm ex Evl, menol Mart (η′?) ϑ′.
c. fragm. 6: saec. XIII, 22×17, membr. foll. 4, coll. 2, ll. 22, mus rubr: fragm ex Evl, ex σαβ. κυρ. Mt. [Scr. 330.] Vidi 18 Apr 1886.

473. (Apl 197) Cryptoferratae *A′*. δ′. 2.
saec. X, 15×11, membr, foll. 155: lectiones ex V. T. quibus adsociantur paucae ex N. T. [Scr. 323.]

474. Aucklandiae in insula Nova Zealandia, bibl. urbis.
saec.?: *Evl.* Olim in monte Atho, deinde v. cl. Georgii Grey. Cf v. cl. I. Rendel. Harris. (vide Evv 1273).

475. (Apl 198) Cryptoferratae *A′*. δ′. 4.
saec. XIII, 25×18, membr rescr, foll. 257: lectiones ex V. T. quibus adsociantur nonnullae ex N. T. Apocalypsi non excepta. Manu Iohannis Rossanensis hieromonachi Cryptoferratae. [Scr. 325.]

476. (Apl 199) Londini Burdett.-Coutts. III. 44.
saec. XV (Scr. XIV), in 8, chart, foll. 339, col. 1, ll. 27, mann duabus: typicum quod duas lectiones ex evangeliis (Mt 11,27—30 Mc 8,34—9,1) decem ex epistulis continet, item 11 ex V.T. et 6 ex libris apocryphis. [Scr. 290.]

477. (Apl 62) Londini Lambeth. 1194.
saec. XI, 19×14.2, membr, foll. 109, col. 1, ll. 17: lectiones ex Apl et Evl in dies selectos. Bloomfield. perl. Vidi 30 Iul 1883.

478. (Apl 102) Cryptoferratae Α'. β'. 2: foll. 159—213.
saec. XI, 15×10, membr, foll. 55 (ex 256): lectiones ex N.T.

479. (Apl 147) Athous Simopetrae 148.
saec. XVII, in 8, chart: liturgica quibus insunt lectiones ex N.T.

480. Cryptoferratae Α'. δ'. 16. |Vidi 29 Aug 1886.
saec. X, 24×18, membr rescr, foll. 214 (ex 234), coll. 2, ll. 25: fragm ex Evl (? Evv). [Scr. 331.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi.

481. Cryptoferratae Α'. δ'. 17.
saec. X, 20×15, membr rescr, UNC parv, foll. 25, col. 1, ll. 27: fragm ex Evl (? Evv). [Scr. 332.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi.

482. Cryptoferratae Α'. δ'. 19.
saec. X, 19×13, membr rescr, UNC, foll. 39, coll. 2, ll. 24: fragm ex Evl. [Scr. 333.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi.

483. Cryptoferratae Α'. δ'. 20 (vel Α'. δ'. 6, fragm. 3).
saec. X vel XI, 23×17, membr rescr, foll. 21, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl. [Scr. 334.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi.

484. Cryptoferratae Α'. δ'. 21.
saec. X, 33.4×23.1, membr rescr, foll. 97, col. 1, ll. 31 etc: fragm ex Evl (?). [Scr. 335.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi.

485. Cryptoferratae Α'. δ'. 22.
saec. X vel XI, 17×14, membr rescr, foll. 118, coll. 2, ll. 33 (?): fragm ex Evl (?). [Scr. 336.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi; vix litteras ipsas percipere potui.

486. Cryptoferratae Α'. δ'. 24.

a. fragm. 1 (etiam Ζ'. α'. 2 numeratum): saec. XIII, 24.7×17.2, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 28: fragm ex Evl κυρ. β' et σαβ. γ' Lc.

b. fragm. 2 (etiam Β'. α'. 23. fragm. 1): saec. VIII vel IX, 20×13, membr rescr, UNC, foll. 2. coll. 2, ll. 27: fragm ex Evl, Iun κγ'. κδ' (Evv?).

c. fragm. 4 (etiam Ζ'. α'. 24, olim Ζ'. β'. 1) est R^{paul}, cf supra, p. 435.

d. (Apl 200)
fragm. 9 (etiam Γ'. β'. 3): saec. XI, 18.6×13.9, membr rescr, foll. ?, coll. 2, ll. 21: fragm ex Evl. Scriptura recentior saec. XIV, foll. 201, col. 1, ll. 19: euchologium; foll. 40—73 insunt lectiones ex epistulis et evangeliis eucharisticae. [Scr. 340.] Vidi 18 Apr 1886.

487. Cryptoferratae Γ'. α'. 18.
saec. XVII, 26×20, chart, foll.170: diaconicum, foll.120—135 *εὐ. ἑωθινά.* [Scr. 338.]

488. (Apl 201) Cryptoferratae Γ'. β'. 2.
saec. XI, 17×13, membr, foll.151: euchologium, foll.141—145.147 lectt ex evv et epp eucharisticae. [Scr. 339.] Vidi 18 Apr 1886.

489. (Apl 202) Cryptoferratae Γ'. β'. 6.
saec. XIII vel XIV, 18×12, membr, foll.101, col.1, ll.21: euchologium, foll.89—98.100—101 v lectiones paucae ex N. T. [Scr. 341.] Vidi 18 Apr 1886.

490. Cryptoferratae Γ'. β'. 7.
saec. IX vel X, 17×14, membr, foll.173, col.1, ll.17: euchologium, fol. 168 m ser lect ex evv in *μεγ. ἑβδ*; fol. 173 *κυρ. ζ'*. [Scr. 342.] Vidi 18 Apr 1886.

491. Cryptoferratae Γ'. β'. 8.
saec. XIII, membr, foll.8 rescr: fragm ex Evl. Haec folia prope finem codicis locum habent. Codex est: saec. XII. 23×15, membr, foll.145: liturgiae Chrys Bas Praesanct. [Scr. 343.]

492. (Apl 203) Cryptoferratae Γ'. β'. 9.
saec. XVI, 11×8, membr. foll.95; euchologium, foll.36v—38 epp et evl in liturgia defunctorum. [Scr. 344.]

493. Cryptoferratae Γ'. β'. 11.
saec. XII, 14×12, membr, foll.20: euchologium, foll.17—20 lectiones tres ex evv. [Scr. 345.]

494. (Apl 204) Cryptoferratae Γ'. β'. 12.
saec. XIV, 15×12, membr, foll.98: euchologium, foll.84 lectiones complures ex epp et evv eucharisticae. [Scr. 346.]

495. (Apl 205) Cryptoferratae Γ'. β'. 13.
saec. XIII, 23×16, membr, foll.188, col.1, ll.18: euchologium, foll. 59—136 lectiones 26 ex epp et evv eucharisticae. Manu Iohannis Rossanensis. [Scr. 347.] Vidi 18 Apr 1886.

496. Cryptoferratae Γ'. β'. 14.
saec. XIII, 19×14, membr, foll. 54, col. 1, ll. 23: euchologium, fol. 38 inest teste Rocchio Ioh 8,(3—11) *εἰσ ἐξομολ.* An aliae lectiones insint nescio. [Scr. 348.] Vidi 18 Apr 1886.

497. (Apl 206) Cryptoferratae Γ'. β'. 15.
saec. XI—XIII, 18×13, membr, foll. 41, col. 1, ll. 22: euchologium, fol. 36 lectio ex evv, fol. 39 v ex epp. [Scr. 349.] Vidi 18 Apr 1886.

498. (Apl 207) Cryptoferratae Γ'. β'. 17.
a. 1565, 21×15, chart, foll. 269, col. 1, ll. 21: liturgica, foll. 26—110 epp et evv propria in quibusdam liturgiis; fol. 121—124 videtur inesse synax ad Apl-Evl. [Scr. 350.] Vidi 18 Apr 1886.

Par. nat. Suppl. Gr. 687: foll. 11 et 15.

499. saec. XIII, 34.3×25.7, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 20: γ'—ε τ. διακ. ex Evl. Martin. p. 167: num. 422. Vidi 19 Oct 1885.

(Apl 208) Cryptoferratae Γ'. β'. 19.

500. saec. XVI, 29×21, chart, foll. 145, col. 1, ll. 28: foll. 16—131 *Apl-Evl* teste Rocchio. [Scr. 352.] Vidi non vero excussi 18 Apr 1886.

(Apl 209) Cryptoferratae Γ'. β'. 23.

501. a. 1641, 32×22, membr, foll. 75, coll. 1: euchologium, foll. 1—9.15—21.72 v lectiones ex evv et epp. Manu Basilii Falascae hegumeni monasterii Cryptoferratensis. [Scr. 353.] Vidi 18 Apr 1886.

(Apl 210) Cryptoferratae Γ'. β'. 24.

502. saec. XVI exeuntis, 32×23, chart, foll. 302, col. 1, ll. 28: *Apl-Evl* in σαβ. κυρ. foll. 1—114 r, deinde liturgica. [Scr. 354.] Vidi

Cryptoferratae Γ'. β'. 35. | 18 Apr 1886.

503. saec. XIII, 18×15, membr, foll. 83, col. 1, ll. 21: liturgica, quibus insunt lectiones paucae ex evv. [Scr. 355.] Vidi 18 Apr 1886.

(Apl 211) Cryptoferratae Γ'. β'. 38.

504. saec. XVII, 30×22, chart, foll. 91 (praecedunt foll. 35 typis impressa): foll. 33—86 *Apl-Evl* inter liturgica, teste Rocchio. [Scr. 356.] Vidi 18 Apr 1886.

(Apl 212) Cryptoferratae Γ'. β'. 42.

505. saec. XVI, 26×19, chart, foll. 344: *Apl-Evl* inde a πάσχα usque ad μεγ. σαβ. inter liturgica. [Scr. 357.]

(Apl 213) Cryptoferratae Δ'. β'. 22.

506. saec. XVIII, 40×27, chart, foll. 77, col. 1. ll. 27; paramonarium, fol. 1—45 insunt lectiones ex prophetis, epistulis, evangeliis. [Scr. 358.]

Cryptoferratae Δ'. γ'. 7. | Vidi 18 Apr 1886.

507. saec. XIV, 11×8, membr, foll. 115, col. 1, ll. 19: anastasimum, insunt εὐ. ἑωθινά. [Scr. 359.] Vidi 18 Apr 1886.

Cryptoferratae Δ'. γ'. 26.

508. saec. XVIII, 41×27, chart, foll. 103, col. 1, ll. 19: anastasimum, insunt ἑωθινά. [Scr. 360.] Vidi 18 Apr 1886.

Cryptoferratae Δ'. δ'. 6: fragm. 3.

509. saec. VIII et X vel XI, membr rescr, foll. ? (foll. 2 bis rescr unde saec. VIII): fragm ex evangeliis. De fragm. 4, cf supra, Evl 483. [Scr. 361.]

Florent. Laurent. Gaddianus 124.

510. saec. XII, 23.7×18.7, membr, foll. 131, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit β' τ. μέσης N', desinit Dec κϑ'. Bandini. *Biblioth. Leopold.* vol. 2, col. 137. Vidi 18 Mart 1886.

Florent. Riccardi. 69: foll. 111.

511. saec. IX, 22.3×14.8, membr rescr, UNC, foll. 1, coll. 2, ll. 24: fragm ex Evl (Ioh); non excussi; lectio altera incipit Ioh 6,5. Scriptura

recentior est saec. XIV, 22.4×16.5, foll. 114, col. 1: Lycophronis Cassandra cum comm Tzetzae. Vidi 18 Mart 1886.

Messinae univ. 58.

512. saec. XV vel XVI, 28.4×20.8, chart, foll. 236, col. 1, ll. 17: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); foll. 43—96.185 m al. Olim monasterii s. Salvatoris Messinae. [Scr. 306.] Vidi 3 Maii 1886.

Messinae univ. 65.

513. saec. XII, 35×26.8, membr, foll. 318, coll. 2, ll. 25, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8, 2—11. In Italia scriptus. Olim s. Salvatoris. [Scr. 300.] Vidi 3 Maii 1886.

Messinae univ. 66.

514. saec. IX, 35.5×24.5, membr, UNC, foll. 256, coll. 2, ll. 28, mus rubr, habet sect in mg quod rarissime fit (cf Evl 574): *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); *εὐ. τοῦ πάθους* (cf Evl 13); Ioh 8, 2—11 *εἰσ ἐξομολογουμένουσ*. In Italia scriptus. [Scr. 301.] Vidi 3 Maii 1886.

Messinae univ. 73.

515. saec. XII, 33×25, membr, foll. 223, coll. 2, ll. 28, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); e codice in usum CPtanum accommodato exscriptus; Pelagia Ioh 8, 2—11. Manu Nili monachi in monasterio s. Salvatoris Messinae scriptus. Fol. 26v terrae motus 26 Sept a. 1173. [Scr. 305.]

Messinae univ. 75. | Vidi 3 Maii 1886.

516. saec. XIII, 31.3×24.3, membr, foll. 136, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *γ τ. ε'* Ioh, desinit Mart *κε'*. Olim s. Salvatoris. [Scr. 302.] Vidi 3 Maii 1886.

Messinae univ. 94.

517. saec. XII, 26.5×19.8, membr, foll. 184, coll. 2, ll. 21, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *παρασκ. τ. ε'* Ioh, desinit Sept *κδ'*. Olim s. Salvatoris. [Scr. 307.] Vidi 3 Maii 1886.

Messinae univ. 95.

518. saec. XIII, 28.6×20.7, membr, foll. 186, coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); *εὐ. τ. πάθους* (cf Evl 13). In Italia scriptus. Olim s. Salvatoris. [Scr. 311.] Vidi 3 Maii 1886.

Messinae univ. 96.

519. saec. XII, 26.5×20, membr, foll. 298, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Olim s. Salvatoris. [Scr. 303.] Vidi 3 Maii 1886.

Messinae univ. 98.

520. a. 1148, 27×21.5, membr, foll. 283, coll. 2, ll. 24, litteris Neritinis scriptus: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8, 2—11. Foll. 277—281 Hipp de antichr. In Italia scriptus. Olim s. Salvatoris. [Scr. 304.]

Messinae univ. 111. | Vidi 3 Maii 1886.

521. saec. XII, 24×18.5, membr rescr, foll. 119, coll. 2, ll. 23, non habet mus, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *κυρ. δ'* Ioh, desinit

παϑ. ε′. Scriptura antiquior: saec. V vel VI: e Basilii operibus videtur esse. Fol ad fin fragm ex Galeno habet. In Italia scriptus litteris Neritinis. Olim s. Salvatoris. [Scr. 308.] Vidi 3 Maii 1886.

522. Messinae univ. 112.
saec. XII, 24×18.7, membr, foll. 146, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit κυρ. ε′ Ioh, desinit Mart ϑ′. In Italia scriptus. Olim s. Salvatoris. [Scr. 309.] Vidi 3 Maii 1886.

523. (Apl 214) Messinae univ. 150.
saec. XII vel XIII, 16.4×13.5, membr, foll. 60, col. 1, ll. 22: fragm ex *Apl-Evl*, omnia perturbata. In Italia scriptus. [Scr. 312?.]

524. Messinae univ. 170. | Vidi 3 Maii 1886.
saec. XII, 22×16, membr, foll. 187, coll. 2, ll. 20: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); desinit Dec κ′. In Italia scriptus. Olim s. Salvatoris. [Scr. 310.] Vidi 3 Maii 1886.

525. Messinae univ. 175.
saec. VIII vel IX, 27.6×19.9, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 17: fragm ex Evl, ex παϑῶν ζ′—ι′. Vidi 3 Maii 1886.

526. Pistoiae Fabronianus.
saec. X, membr, foll. 12, coll. 2: fragm ex Evl. V. cl. Gebhardt. 13 Maii 1882 perl.

527. Romae Angelicus D. 2. 27.

a. foll. 4. 5. 6.: saec. X, 21.4×15.5, membr, UNC, foll. 3, coll. 2, ll. 36: fragm ex Evl, ex σαβ. κυρ. Mt Lc.

b. fol. 7: saec. X, lat. 22.1, membr, UNC, foll. $^1/_2$, coll. 2, ll. (9): fragm ex Evl.

c. fol. 8: fol mut ex Evl, ex menol. Vidi 2 Apr 1886.

528. (Apl 215) Romae Barberin. III. 22.
saec. XV, chart, foll. 254: liturgica quae lectiones ex epistulis et evangeliis continent; ἑωϑινά. [Scr. 409.] Vidi 1 Apr 1886.

529. (Apl 216) Romae Barberin. III. 129.
saec. XIV, membr, foll. 188: liturgica, foll. 184—188 lectiones ex epp et evv. [Scr. 410.] Vidi 1 Apr 1886.

530. (Apl 217) Romae Barberin. IV. 1.
saec. XV vel XVI, chart, foll. 386: liturgica, lectiones ex N. T., non vero accurate excussi. [Scr. 408.] Vidi 1 Apr 1886.

531. Romae Barberin. IV. 13.
saec. XI vel XII, membr, foll. 145: liturgica, lectiones paucae ex evv, ἑωϑινά ad fin. [Scr. 406.] Vidi 1 Apr 1886.

532. (Apl 218) Romae Barberin. IV. 25.
saec. XI vel XII, membr, 22.8×14.4: liturgica, foll. 139—155 lectiones ex epp et evv in dies festos nonnullos, ἑωϑινά. [Scr. 407.] Vidi 1 Apr 1886.

533. (Apl 219) Romae Barberin. IV. 28.
saec. XII, 22.3×17.9, membr, foll. 206, coll. 2, ll. 23; lectiones ex V.T., foll. 6v. 7v. 50v—53 lectiones ex epp (Ioh et Pet), fol. 204 lectiones ex evv σαβ. κυρ. α′—γ′ (? νηστ.) In Italia scriptus. Vidi 8 Apr 1886.

534. Romae Barberin. IV. 30.
saec. XII, 22.9×17.8, membr, foll. 223, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11. In Italia scriptus. [Scr. 404.] Vidi 8 Apr 1886.

535. Romae Barberin. IV. 43.
saec. XIII vel XIV, 24.1×18.5, membr, foll. 221, coll. 2, ll. 23, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11.

536. Romae Barberin. IV. 53. [Scr. 403.] Vidi 8 Apr 1886.
saec. XI vel XII, 24.6×18.9, membr, foll. 161, coll. 2, ll. 22, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); fol. primum nunc ultimum est; Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 405.] Vidi 8 Apr 1886.

537. Romae Barberin. VI. 18.
saec. XII, 31.7×26.3, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 22, mut et perturbatus: *Evl* (Mt Lc ἑβδ), Ioh paene deest. Olim Caroli Strozzae Thomae filii, num. 5. [Scr. 411.] Vidi 15 Apr 1886.

538. Romae Chisianus R. VII. 52.
saec. X vel XI, 29.9×23.9, membr, UNC, foll. 227, coll. 2, ll. 12, mus rubr: fragm ex Evl, παννη. | νηστ. | μεγ. ἑβδ. | παθῶν. Leodegarius archidiaconus CPtanus ecclesiae s. Francisci de Colle Paradisi (in conventu videtur) donavit. Inde Chisianus factus est. [Scr. 414.] Vidi 15 Apr 1886.

539. Romae Vaticanus Gr. 350.
saec. XI, 33×28.7, membr, foll. 314, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). in usum CPtanum scriptus. Anno 1106 (ita ad finem m ser) dono datus. [Scr. Evv 643.] Vidi 26 Mart 1886.

540. Romae Vaticanus Gr. 352.
saec. XIII vel XIV, 32.1×23.9, membr, foll. 244, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). [Scr. 376.] Vidi 26 Mart 1886.

541. Romae Vaticanus Gr. 353.
saec. IX vel X, 29.8×20.8, membr, UNC, foll. 237, coll. 2, ll. 20, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit κυρ. γ′ Ioh; f. 37 v m ser Slavonica. [Scr. 377.] Vidi 26 Mart 1886.

542. Romae Vaticanus Gr. 355.
saec. IX vel X, 33.2×25.8, membr, UNC, foll. 315, coll. 2, ll. 19: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). [Scr. 378.] Vidi 26 Mart 1886.

543. Romae Vaticanus Gr. 357.
saec. IX vel X, 39.5×32.5, membr, UNC, foll. 322, coll. 2, ll. 15, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); εὐ. εἰσ τὸ πάθοσ (cf Evl 13). [Scr. 379.] Vidi 26 Mart 1886.

544. Romae Vaticanus Gr. 362.
saec. XI, 19.5×15, membr, foll. 200, col. 1, ll. 23, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.).

545. Romae Vaticanus Gr. 540: foll. 1.2.195.196.
saec. X, in fol, membr, foll. 4, coll. 2, ll. 20, mus rubr: fragm ex Evl praefixum Chrys in Ioh hom να′—πη′. Vidi 29 Mart 1886.

546. Romae Vaticanus Gr. 781.
saec. X vel XI, 25×19, membr, foll. 152, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim Blasii praepositi Cryptoferratae. [Scr. 382.]

547. Romae Vaticanus Gr. 1217. | Vidi 29 Mart 1886.
saec. XIII vel XIV, 22.2×16.4, membr, foll. 151, coll. 2, ll. 30: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 1–16 chart, saec. XVI. Vidi 30 Mart 1886.

548. (Apl 220) Romae Vaticanus Gr. 1228: foll. 16—39.
saec. XIV, 23×15.2, chart, foll. 34, col. 1, ll. 19: lectiones ex epp et evv in hebdomadam unam (cf supra, p. 688.689). Olim Ant. Car. Carafae. Vidi 30 Mart 1886.

549. Romae Vaticanus Gr. 1534. B.
saec. XIII vel XIV, 33.8×26.5, membr, foll. 223, coll. 2, ll. 25; non habet mus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); in usum CPtanum scriptus. [Scr. 383.] Vidi 31 Mart 1886.

550. Romae Vaticanus Gr. 1601.
saec. XII, 23.9×18.2, membr, foll. 192, coll, 2, ll. 22: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 384.] Vidi 31 Mart 1886.

551. Romae Vaticanus Gr. 1625.
saec. XIII, 35.3×27.4, membr, foll. 361, coll. 2, ll. 21, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); in usum CPtanum scriptus; Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. Evv 678.] Vidi 13 Mart 1886.

552. Romae Vaticanus Gr. 1813: foll. 1—13.
saec. XIV, 18×13.4, membr, foll. 13 (266), col. 1, ll. 19: εὐ. ἑωθινά; foll. 14—fin liturgica. [Scr. 385.] Vidi 31 Mart 1886.

553. Romae Vaticanus Gr. 1886.
saec. XIII vel XIV, 25.5×19.5, membr, foll. 110, coll. 2, ll. 29: fragm ex *Evl* (Ioh deest^{vdtr} Mt Lc ἑβδ); deesse menol videtur. [Scr. 386.] Vidi 31 Mart 1886.

554. (Apl 221) Romae Vaticanus Gr. 1973; foll. 24v—57r.
saec. XIV, 16.9×12.4, membr (minusc rescr), foll. 34 (79) col. 1, ll. 18: lectiones ex epp et evv in dies plures festos. Vidi 7 Apr 1886.

555. (Apl 222) Romae Vaticanus Gr. 1978: foll. 49—75.
saec. XV, 19.7×12.8, chart, foll. 27 (115), col. 1, ll. 21: lectiones ex epp et evv in totam hebdomadam cf supra, p. 688.689 et διάφορα. Manu Iohannis presbyteri ῥώσου χρητὸς τῶ γένη· διὰ παρακλήσεως τινὸς, δημητρίου, σέρβου. Vidi 7 Apr 1886.

556. (Apl 223) Romae Vaticanus Gr. 2012.
saec. XV, membr, foll. 211: liturgica, insunt lectiones nonnullae ex V. T. et N. T. [Scr. 387.] Vidi 2 Apr 1886.

557. (Apl 224) Romae Vaticanus Gr. 2051: foll. 84—121.
saec. XV, 27.1×19.8, chart, foll. 38(128), col. 1, ll. 28: lectiones ex epp et evv in dies festos. Foll. 1—83 liturgiae Chrys, Bas, Germani. Vidi 7 Apr 1886.

558. (Apl 225) Romae Vaticanus Gr. 2052.
a. 1561, 35×24, chart, foll. 207, coll. 2, ll. 28: foll. 50—205 insunt lectiones ex epp et evv in multos dies. Foll. 1—5 liturgiae Chrys Bas Praesanct. Manu Stephani *Φραντζέ* presbyteri. Vidi 7 Apr 1886.

559. Romae Vaticanus Gr. 2061.
a. saec. VIII, 28.5×22, membr rescr, UNC, foll. 7 (164. 169. 174. 175. 209. 214. 227). coll. 2, ll. 21: fragm ex Evl.
b. saec. VII vel VIII, membr rescr, UNC, foll. 39(254—292), col. 1, ll. 14: fragm ex Evl. Hunc codicem perl Montf. et Maius, eruit tandem v. cl. Petrus Batiffolius, cf supra, p. 447. 448, Δ^{evv}: et cf *The Independent*, Novi Eboraci 25 Sept 1887, p. 1067^{cd}. 1068^{a}.

560. Romae Vaticanus Gr. 2100.
saec. XIV, 17.7×13.5, membr, (minus rescr), foll. 79, col. 1, ll. 19: *κυρ. δ΄* Lc—*κυρ. ἀποκρέω* cum comm (fortasse homil Xiphilini; exstantne homiliae aliae tam vetustae in *κυριακάς*?). [Scr. 388.] Vidi 3 Apr 1886.

561. Romae Vaticanus Gr. 2129: foll. 1—5.
saec. XVI, chart, foll. 5: lectiones ex evv nonnullae. Cf Apoc 158. [Scr. 389.] Vidi 2 Apr 1886.

562. Romae Vaticanus Gr. 2138.
a. 991, 25.9×18.5, membr, foll. 91, coll. 2, ll. 29: fragm ex Evl, incipit *σάβ. τοῦ ἀποκρέω*. Manu Cyriaci monachi et presbyteri *ἐν ἄστει καπούησ* scriptus. Olim Cryptoferratae A. 15. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 3 Apr 1886.

563. Romae Vaticanus Gr. 2144.
saec. VIII vel IX, 21×14.3, membr, UNC, foll. 193, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). CPoli delatus. [Scr. 390.] Vidi 3 Apr 1886.

564. Romae Vaticanus Gr. 2167.
saec. XIII vel XIV, 31.5×23, membr, foll. 361, coll. 2, ll. 21, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Olim Columnensis 6. Vidi 3 Apr 1886.

565. Romae Vaticanus Gr. 2251.
saec. VIII (?), 21×14, membr, UNC (quid hic a. 1886 scribere voluerim dubito), foll. 4 ad init et ad fin, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl, *κυρ. ϛ΄—ζ΄* Mt Greg Naz praepositum et postpositum. [Scr. 393.] Vidi 3 Apr 1886.

566. Romae Vatic. Ottob. Gr. 444: foll. A. B.
saec. IX, 25.2×18.7, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl, *σαβ.* et *κυρ. ις′* Mt. Codex continet *λόγους* (Chrys?). [Scr. 396.] Vidi 6 Apr 1886.

567. Romae Vatic. Palat. Gr. 1: fol. A.
saec. IX vel X, 26×19.3, membr, UNC, foll. 2 (= fol. 1 in libro), coll. 2, ll. 23: fragm ex Evl, *δ′* et *ε′ τ. δ′* et *κυρ. δ′* Ioh. [Scr. 397.] Vidi 7 Apr 1886.

568. Romae Vatic. Palat. Gr. 221.
saec. XV, 24.5×10.5, chart, foll. 397, col. 1, ll. 32: *κυρ. τ. χῡ γενν. κυρ. ια′* Lc cum homil Xiphilini. [Scr. 398.] Vidi 9 Apr 1886.

569. Romae Vatic. Palat. Gr. 239.
saec. XVI, 22.1×14.7, chart, foll. 192, col. 1, ll. 23: homiliae in *κυριακάς* nonnullas (Xiphilini? hoc saeculo nisi fallor scripsit episcopus Thessalonicensis de *κυριακῶν*). [Scr. 399.] Vidi 9 Apr 1886.

570. Romae Vatic. Pii II Gr. 33.
saec. X vel XI, 21.2×15.4, membr, foll. 158, coll. 2, ll. 26: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *δ′ τ. διακ.*; Pelagia Ioh 8,3—11. In Italia litteris Neritinis scriptus. Blanchin. *Evang. quadr.* pars 1, vol. 2, p. 504, facs p. 492, tab. vi. [Scr. et 188 et 401.] Vidi 5 Apr 1886.

571. Romae Vatic. Reginae Gr. 44.
saec. XVII, 20.9×15, chart, foll. 356, col. 1, ll. 20: homil in lectiones ex evv. [Scr. 391.] Vidi 5 Apr 1886.

572. (Apl 226) Romae Vatic. Reginae Gr. 49.
saec. XIV, 20.8×14.3, chart, foll. 337, col. 1, ll. 27: foll. 52—63r *ἑωθινά* et lectiones ex epp et evv in totam hebdomadem. Foll. 330v a. 1474 scripsit Anastasius monachus hierodiaconus *ἀπὸ τόπου πελοποντίσου*. Vidi 5 Apr 1886.

573. (Apl 227) Romae Vatic. Reginae 59.
saec. XII, 28×19.5, membr, foll. 137, col. 1, ll. 47: menaei speciem habet, insunt vero lectiones multae ex V. T. et ex N. T. Anno 1647 possidebat „Alexander Pauli filius Petavius senator Parisiensis". [Scr. 395.] Vidi 5 Apr 1886.

574. Syracusae seminarii 3.
a. 1125, 26.6×20, membr, foll. 255, coll. 2, ll. 25, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); sect saepe in mg (cf supra, p. 752, Evl 514); ad finem catalogus thron patriarch et synod. Manu Georgii monachi. [Scr. 362.] Vidi 30 Apr 1886.

575. (Apl 228) Syracusae seminarii 4.
saec. XV vel XVI, 21.3×14, chart, foll. 219, col. 1, ll. 18, mut et perturbatus: fragm ex Apl-Evl; ex *παθῶν* et menol. Ex dono equitis Marii Landolinae. [Scr. Apl 113.] Vidi 30 Apr 1886.

576. Venet. s. Lazari 1631.
saec. XII, 26.9×21.6, membr, foll. 200 (?), coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἐβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Ad fin foll. 2 dimidiata ex alio Evl. Olim in ecclesia quae sepulchrum Michaelis Doukae continebat. Vidi 8 Mart 1886.

577. Athous s. Dionysii 378.
saec. XVII vel XVIII, in 16, chart: *ἑωθινά*; eodem modo praebent lectiones paucas s. Dionysii 437.440.446.468.469.488.515.532.540.543 quibus hodie numeros adsignare nolo.

578. Edinburgae univ. Laing. 9.
saec. XI vel XII, 29×22.5, foll. 260 (264), coll. 2, ll. 25, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἐβδ*); in usum CPtanum scriptus. Olim Woodhousii 38. Vidi 29 Maii 1883.

579. Athous s. Andreae *Γ'*.
saec. XIII vel XIV, 25.3×19.3, membr, foll. 231, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh *ἐβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*; sed post *μεγ. σαβ.* stant Mt Lc *ἐβδ*); Pelagia Ioh 8,3—11. Manu Nicetae *τοῦ ῥαγκούσῃ*. Vidi 24 Aug 1886.

580. Athous s. Andreae *Δ'*.
saec. IX vel X, 18.4×15.4, membr, foll. 103, coll. 2, ll. 24, mut: fragm ex Evl (Mt Lc *σαβ. κυρ.*), incipit *κυρ. ια'* Mt desinit Feb *θ'*. Vidi 24 Aug 1886.

581. Athous s. Andreae *ϛ'*.
saec. XVI, 31×21.1, chart, foll. ?, col. 1, ll. 25: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἐβδ*). Vidi 24 Aug 1886.

582. Athous s. Andreae *Ζ'*.
saec. XIV, 24×18, membr, foll. 125, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἐβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *δ' τ. ε'* Ioh desinit nisi fallor *μεγ. σαβ.* Vidi 24 Aug 1886.

583.	Athous Batopedii	48	: *Evl.*	598.	Athous Batopedii	221	: *Evl.*
584.		192		599.		223	
585.		193		600.		224	
586.		194		601.		(225)	
587.		195		602.		(226)	
588.		196		603.		(227)	
589.		197		604.		228	
590.		198		605.		229	
591.		200		606.		230	
592.		202		607.		231	
593.	De codd Batopedii cf supra p. 593: 905—1140.	204		608.		232	
594.		205		609.		233	
595.		208		610.		234	
596.		209		611.		235	
597.		220		612.		236	

613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. Athous Batopedii 237 238 239 240 241 242 243 : *Evl.*

620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. Athous Batopedii 253 254 255 256 257 271 291 : *Evl.*

627. Athous s. Dionysii 1.
saec. VIII vel IX, 26.7×19.1, membr, UNC, foll. 237, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ). Vidi 28 August 1886.

628. Athous s. Dionysii 2.
saec. XII, in 4, membr, foll. 220, pict: *Evl.*

629. Athous s. Dionysii 3.
saec. XII, in 4, membr, foll. ?, coll. 2, mut init fin: *Evl.*

630. Athous s. Dionysii 6.
saec. XIII, in 8, membr, foll. ?, coll. 2, mut fin: *Evl.*

631. Athous s. Dionysii 11.
saec. XIII, in 8, membr, foll. ?, coll. 2, mut init fin: *Evl.*

632. Athous s. Dionysii 13.
saec. XIII, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, pict: *Evl.*

633. Athous s. Dionysii 14.
saec. XI, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, mus rubr: *Evl;* foll. 1—50 chart, saec. XVII.

634. Athous s. Dionysii 15.
saec. XII, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

635. Athous s. Dionysii 16.
saec. XII, in fol, membr, foll. 323, coll. 2, mut init: *Evl.* Fol. 323 Turcica.

636. Athous s. Dionysii 17.
saec. XII, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

637. Athous s. Dionysii 18.
saec. X, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.*

638. Athous s. Dionysii 19.
saec. XI, in fol, membr, foll, ?, mus rubr: *Evl.*

639. Athous s. Dionysii 20.
saec. XII, in fol, membr, foll. 299, coll. 2, mus rubr, pict: *Evl.*

640. Athous s. Dionysii 21.
saec. IX, 27×21, membr, UNC, foll. 258, coll. 2, ll. 19: *Evl.* Vidi 28 Aug 1886.

641. Athous s. Dionysii 85.
saec. XII, in 8, membr: fragm ex Evl (non vidi nisi menol). Olim Michaelis episcopi Antiochiae. Vidi 28 Aug 1886.

642. (Ap 167 Apl 170) Athous s. Dionysii 163: lectiones nonnullae ex epp et evv.

643. Athous s. Dionysii 302.
a. 1655, in fol, chart, coll. 2: *Evl.* Manu Ioasaphi.

644. Athous s. Dionysii 303.
a. 1559, in fol, chart, coll. 2: *Evl.* Manu Neophyti monachi.

645. Athous s. Dionysii 304.
saec. XVII, in fol, chart, coll. 2: *Evl.*

646. Athous s. Dionysii 305.
saec. XVII, in 4, chart, coll. 2: *Evl.* Manu Nili.

647. Athous s. Dionysii 306.
saec. XVII, in 4, chart, coll. 2: *Evl.*

648. Athous s. Dionysii 307.
saec. XVII, in 4, chart, coll. 2: *Evl,*

649. Athous s. Dionysii 308.
saec. XV, in 4, chart, coll. 2: *Evl;* folia nonnulla manus saec. XVII supplevit.

650. Athous s. Dionysii 309.
a. 1395, in 4, chart, coll. 2, pict: *Evl.*

651. Athous Docheiarii 1.
saec. XII, in fol, membr, coll. 2: *Evl.*

652. Athous Docheiarii 10.
a. 1247, in fol, membr, coll. 2: *Evl.*

653. Athous Docheiarii 13.
a. 1276, in fol, membr, coll. 2: *Evl.* Ad init et ad fin folia saec. IX (?), UNC: *Evl.*

654. Athous Docheiarii 14.
saec. XII, in fol, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.*

655. Athous Docheiarii 15.
saec. XIV, in fol, membr, coll. 2: *Evl.*

656. Athous Docheiarii 19.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.*

657. Athous Docheiarii 23.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

658. Athous Docheiarii 24.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

659. Athous Docheiarii 36.
saec. XI, in 8, membr, mus rubr, mut fin: *Evl.*

660. Athous Docheiarii 58.
saec? XIV, in 16, membr, mut init fin: *Evl.*

661. Athous Docheiarii 137.
saec. XV, in 4, chart, mut fin: *Evl.*

662. Athous Esphigmeni 19.
saec. XI, in fol, membr, foll. 205, coll. 2, mus rubr, pict (man[?] Ioh Proch): *Evl.*

663. Athous Esphigmeni 20.
saec. XI, in fol, membr, foll. 296, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

664. Athous Esphigmeni 21.
saec. XII, in 4, membr, foll. 242, coll. 2, mus rubr: *Evl* (?).

665. Athous Esphigmeni 22.
saec. XII, in 4, membr, foll. 220, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

666. Athous Esphigmeni 23.
saec. XI, in 4, membr, foll. 230, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

667. Athous Esphigmeni 24.
saec. XII, in 4, membr, foll. 193, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

668. Athous Esphigmeni 27.
saec. IX vel X (?), membr rescr, coll. 2: *Evl.*

669. Athous Esphigmeni 28.
saec. XIV, in 8, membr, mut med: *Evl.*

670. Athous Esphigmeni 35.
saec. XIV, in 8, membr, coll. 2, mut fin, multa suppl chart saec. XVI: *Evl.* Esphigmeni 34, et 38 lectiones paucas ex N. T. continent.

671. Athous Esphigmeni 60.
saec. XIII, in 8, membr, passim mut et perturbatus: *Evl.*

672. Athous Iberorum 1.
saec. IX vel X, 40×27, membr, UNC, foll. 312, coll. 2, ll. 19, pict (*βάπτισμα*: $\overline{\iota\sigma}$ nudus), mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Vidi 25 Aug 1886.

673. Athous Iberorum 3.
saec. XII vel XIII, 32×24.6, membr, foll. 298, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); mut init fin. Vidi 25 Aug 1886.

674. Athous Iberorum 4.
saec. XIV, 28.4×22.3, membr, foll. 205, coll. 2, ll. 20: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Vidi 25 Aug 1886.

675. Athous Iberorum 6.
saec. XII, 24×18, membr, foll. 269, coll. 2, ll. 10, mus rubr, pict (man [?] Ioh Proch): nonnisi paucae lectiones in dies festos maiores. Liber *ὡσ κόσμημα* scriptus. Vidi 25 Aug 1886.

676. Athous Iberorum 20.
saec. XIII, 27.7×20.6, membr, foll. 164, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *β' τ. δ'* Ioh. Vidi 25 Aug 1886.

677. Athous Iberorum 23.
a. 1205, 26×10, membr, foll. 186, coll. 2, ll. 24: *Evl.* Manu Constantini lectoris. Vidi 25 Aug 1886.

Athous Iberorum 35.

678. saec. XIV, 22.9×18.7, membr, foll. 145, coll. 2, ll. 25: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). In Italia nisi fallor scriptus. Vidi 25 Aug 1886.

Athous Iberorum 36.

679. a. 1301, 22.1×18.7, membr, foll. 209, coll. 2, ll. 25: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Nicolai lectoris impensis Michaelis presbyteri scriptus. Vidi 25 Aug 1886.

(Apl 229) Athous Iberorum 39.

680. saec. XIII, in 8, membr, foll. 262: *Apl-Evl.*

Athous Iberorum 635.

681. saec. XIV, in 8, chart, mut init fin: *Evl.*

Athous Iberorum 637.

682. saec. XIV, in 4, membr, mut fin: *Evl.*

Athous Iberorum 638.

683. saec. XV, in 8, chart: *Evl.*

(Ac 322) Athous Iberorum 639.

684. saec. XV, in 8, chart, mut fin: *Evl* (Evv?) *Act.*

Athous Iberorum 640.

685. saec. XIV, in 8, chart, mut fin: *Evl.*

(Apl 230) Athous Iberorum 825.

686. saec. XV, in 8, chart: *Apl-Evl.*

Iberorum 826 (a. 1642) lectiones paucas ex epp et evv, 880 ex evv continet.

(Apl 231) Athous Iberorum 884.

687. saec. XV, in 8, chart, mut init fin: *Apl-Evl.*

Athous Caracallae 3.

688. saec. XIV, in fol, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.* Folia priora m rec.

Athous Caracallae 11.

689. saec. IX (?), in 4, membr, UNC, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

Athous Caracallae 15.

690. saec. XIII, in 4, membr, mut fin: *Evl.*

Athous Caracallae 16.

691. saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, passim mut: *Evl.*

Athous Caracallae 17.

692. a. 1232, in 4, membr, coll. 2, mut: *Evl.*

(Apl 232) Athous Constamoniti 6.

693. a. 1560, in 4, chart: *Apl-Evl.* Manu Danielis ῥαχενδύτου.

Athous Constamoniti 98.

694. saec. XIV, in fol, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

Athous Constamoniti 99.

695. saec. XIV, in fol, membr rescr: *Evl.* Scriptura vetustior saec. XII: theologica Latina.

696. Athous Cutlumusii 60.
(a. 1169), in 4, membr, foll. 256, coll. 2, pict: *Evl.* Anno 1169 compactus impensis Gerasimi monachi in monasterio Theodori τοῦ Κλησουριώτου manu Lucae tabularii (?) et clerici.

697. Athous Cutlumusii 61.
saec. XII, in 4, membr, foll. 278, coll. 2, pict: *Evl.*

698. Athous Cutlumusii 62.
saec. XII, in 4, membr, foll. 288, coll. 2, pict (man [?] Ioh Proch): *Evl.*

699. Athous Cutlumusii 63.
saec. XII, in 4, membr, foll. 337, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

700. Athous Cutlumusii 64.
saec. XI, in 4, membr, foll. 238, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

701. Athous Cutlumusii 65.
saec. XI, in 8, membr, foll. 306, mus rubr: *Evl.* Folia duo ultima: saec. XI, membr, coll. 2, mut: *Evl.*

702. Athous Cutlumusii 66.
saec. XI, in 4, membr, foll. 165, coll. 2, mus rubr, mut: *Evl.*

703. Athous Cutlumusii 86.
saec. IX (Lambros VI vel VII)?, membr rescr, UNC, folia 2—10. 15. 17. 29. 30. 35—38. 178. 193. 195. 197. 200. 205—208 et alia multa, coll. 2: *Evl* (? Evv).

704. Athous Cutlumusii 90.
saec. X (?), in 4, membr, UNC, foll. 492, coll. 2, ll. 19: *Evl.*

705. Athous Cutlumusii 279.
saec. XIV, in 8, chart: *Evl* (? Evv).

706. Athous Cutlumusii 280.
saec. XVI, in 4, chart, coll. 2, mut init fin: *Evl* (? Evv).

707. (Apl 233) Athous Cutlumusii 282.
saec. XVI, in 8, chart: *Apl-Evl* in κυριακὰς et παθῶν.

708. Athous Cutlumusii 292.
saec. XVI, in 8, chart, pict: *Evl.*

709. (Apl 234) Athous Cutlumusii 356.
saec. XVII, in 8, chart: *Apl-Evl.*

710. Athous Xenophontis 1.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2: *Evl.*

711. Athous Xenophontis 58.
saec. XVI, in 8, chart: *Evl.*

712. (Apl 235) Athous Xenophontis 59.
saec. XVI, in 8, chart: ἑωθινὰ et lectiones ex epp et evv in unam hebdomadem.

713a. Athous Xenophontis 68.
saec. XVIII, in 8, chart: ἑωθινά.

713 b. Athous Gregorii 71.
saec. XVII, in 16, chart: *ἑωθινά*.

714. Athous Xeropotami 110.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

715. Athous Xeropotami 112.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

716. Athous Xeropotami 118.
saec. XIII vel XIV, in 4, chart, foll. 60: fragm ex Evl. Vidi 29 Aug 1886.

717. Athous Xeropotami 122.
a. 1560, in fol, chart: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

718. Athous Xeropotami 125.
a. 1654, in 4, chart, pict: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

719. Athous Xeropotami 126.
a. 1586, in 4, chart, coll. 2: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

720. Athous Xeropotami 234.
saec. IX, in 4, membr, UNC, foll. 2 ad init, mus rubr: fragm ex Evl (Ioh) *κυρ. α′—β′ τ. γ′*. Codex est: a. 1587, in 4, chart: synaxarium Mart—Aug. Vidi 29 Aug 1886.

721. (Apl 236) Athous Xeropotami 247.
saec. XVII, in 4, chart: psalterium quod sequuntur *ἑωθινὰ* et Apl. Vidi 29 Aug 1886.

722. Athous Panteleemonis L.
saec. X, 33.1×25, membr, UNC, foll.?, coll. 2, ll. 23: *Evl.* Foll. 1.2 ex al cod. Foll. 3—22 ex codd pluribus. Vidi 23 Aug 1886.

723. Athous Panteleemonis IV. 6.4.
saec. XIV, 29.9×23.5, membr, foll. 171, coll. 2, ll. 21: fragm ex *Evl* (Lc *σαβ. κυρ.*), incipit *σβ. η′* Lc, desinit Mart *ϛ′*. Vidi 23 Aug 1886.

724. Athous Panteleemonis IX. 5.3.
saec. XI, 33.2×25, membr, foll. 249, coll. 2, ll. 21: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); hic illic lectiones ex V. T. in horis et menol; foll nonnulla chart saec. XVI suppl; Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 23 Aug 1886.

725. Athous Panteleemonis XXVII. 6.2.
saec. XII vel XIII, 30.3×22.3, membr, foll. 256, coll. 2, ll. 16, pict: lectiones *σαββατοκυριακαὶ* et in dies magnos festos. Vidi 23 Aug 1886.

726. Athous Panteleemonis XXVII. 6.3.
saec. XI, 30.9×24.5, membr, foll. 296, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Vidi 23 Aug 1886.

727. Athous Panteleemonis XXVIII. 1.1.
saec. XIII vel XIV, 25×18, membr, foll. 236, coll. 2, ll. 19, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ*). Vidi 23 Aug 1886.

728. Athous s. Pauli 1.
saec. XIII, 26.3×19.5, membr, foll. 50, col. 1, ll. 28, non habet mus: fragm ex Evl, ex Ioh (ἐβδ et menol Dec κ′—Aug λα′ et ἑωθ). Vidi 28 Aug 1886.

729. Athous Protati 11.
saec. XII, in fol, membr, coll. 2, mus rubr, pict: *Evl.*

730. Athous Protati 14.
saec. IX? (Lambros VII), in fol, membr, foll. 3, coll. 2, mus rubr: fragm ex Evl (Ioh).

731. Athous Protati 15.
saec. XI, in fol, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

732. Athous Protati 44.
saec. XIV, in fol, chart, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

733. Athous Protati 56.
saec. IX (? Lambros VII), membr, foll. 10, coll. 2: fragm ex Evl, ad init et fin, παρακλητικῷ praepositum et postpositum.

734. Athous Simopetrae 17.
saec. XIV (? a. 1188), in 4, membr, coll. 2, mut init: *Evl.* Manu Constantini. Vidi 29 Aug 1886.

735. Athous Simopetrae 19.
saec. XII (Lambros XIV), in 4, membr, coll. 2, mus rubr, pict, mut init fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

736. Athous Simopetrae 20.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut fin: *Evl.* Foll. 2 ult saec. XVI. Vidi 29 Aug 1886.

737. Athous Simopetrae 21.
saec. XII (Lambros X), in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

738. Athous Simopetrae 24.
saec. XI (Lambros X), in 4, membr, coll. 2, mut fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

739. Athous Simopetrae 27.
saec. XIII, in 8, membr, coll. 2, mut fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

740. Athous Simopetrae 28.
saec. XIV, in 8, membr, coll. 2: *Evl.* In Italia puto scriptus. Vidi 29 Aug 1886.

741. (Apl 237) Athous Simopetrae 30.
saec. XIII vel XIV, in 8, membr, coll. 2, mus rubr, mut fin: *Evl.* Ad init fol. 1, ad fin foll. 2 ex Apl, mus rubr. Vidi 29 Aug 1886.

742. Athous Simopetrae 33.
saec. XII (Lambros XIII), in 8, membr, coll. 2: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

743. (Apl 238) Athous Simopetrae 70.
saec. XIV et XVII, in 8, chart: *Apl-Evl.* Ad finem liturgica. Vidi 29 Aug 1886.

744. Athous Stauronicetae 1.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2: *Evl.*

745. Athous Stauronicetae 27.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2: *Evl.*

746. Athous Stauronicetae 42.
saec. XIV, in 4, membr, coll. 2: *Evl.*

747. Athous Stauronicetae 102.
a. 1319, in 4, chart, coll. 2: *Evl.* Manu Theodori hieromonachi iubente Michaele presbytero τοῦ Ῥόδω ἀμπέλη.

748. Athous Philothei 1.
saec. XII, in fol, membr: *Evl.*

749. Athous Philothei 2.
saec. VIII (?), in 4, membr, foll. 36, coll. 2, mut fin: *Evl.* Incipit σβ. τ. γ′ Ioh.

750. Athous Philothei 3.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, mut init: *Evl.*

751. (Apl 239) Athous Philothei 6.
saec. XI, in 4, membr, coll. 2: *Apl Act* (?) *Evl Gen Prophetae Prov* (?).

752. Athous Philothei 18.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.* Finis suppl chart saec. XVI.

753. Athous Philothei 25.
saec. XIV, in 4, membr, mut fin: *Apl-Evl τῶν κυριακῶν.* Menol chart, saec. XIV.

754. Athous Philothei 61.
a. 1583, in 4, chart, pict: *Evl.* Manu Gabrielis τάχα καὶ ἱερομονάχου τῆς ἐκκαλίου πόλεως.

755. (Apl 240) Athous Philothei 213.
saec. XVI, in 16, chart: lectiones ex epp et evv.

756. Athous Chiliantarii 6.
saec. XIII, in 8, membr: *Evl.*

757. (Apl 241) Athous Chiliantarii 15.
saec. XV, in 8, chart: lectiones ex epp et evv in unam hebdomadem.

758. Beratinus in ecclesia.
saec. XI vel XII, 35×26.5, membr, foll. 310, coll. 2: *Evl.*

759. (Apl 242) Cahirae patriarchae Alexandrini, Coxii 18.
saec. XV, in 4, chart: lectiones ex V.T. et N.T. Coxius perl.

760. Cahirae patr. Alex. 927.
saec. XIV vel XV: *Evl.* V. cl. Gardthausen. perl.

761. Cahirae patr. Alex. 929.
a. 1338: *Evl.* Manu Beniamini τάχα ἱερομονάχου. Gardthausen. perl.

762. Cahirae patr. Alex. 943.
saec. XIII, Graeco-Arab: *Evl.* Gardthausen. perl.

763. Cahirae patr. Alex. 944.
saec. XII: *Evl.* Gardthausen. perl.

764. Cahirae patr. Alex. 945.
saec. XI—XII: *Evl.* Gardthausen. perl.

765. Cahirae patr. Alex. 946.
saec. XII: *Evl.* Gardthausen. perl.

766. Cahirae patr. Alex. 948.
saec. XI: *Evl.* Gardthausen. perl.

767. Cahirae patr. Alex. 950.
saec. XII: *Evl.* Gardthausen. perl.

768. Cahirae patr. Alex. 951.
saec. XI: *Evl.* Gardthausen. perl.

769. Cahirae patr. Alex. 953.
saec. XI vel XII: *Evl.* Gardthausen. perl.

770.
771.
772.
773.
774.
775.
776.
777.
778.
779. } Chalcide monasterii Trinitatis { 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 } : *Evl.*

780.
781.
782.
783.
784.
785.
786. } Chalcide scholae { 1 2 3 4 5 6 7 } : *Evl.*

787. Chalcide scholae 12.
saec. XII, in fol, coll. 2: *Evl.* Vidi 3 Sept 1886.

788. Chalcide scholae 74 (75?).
saec. XIV, in 4, membr, coll. 2: *Evl.* Vidi 3 Sept 1886.

789. Chalcide scholae 84.
a. 1338, in 4, chart, col. 1: *Evl.* Vidi 3 Sept 1886.

790. Constantinopoli in ecclesia s. Georgii.
saec. XIII, 36.8×28.3, membr, foll. 336, coll. 2, ll. 20, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Theopempti. Vidi 6 Sept 1886.

791. Constantinopoli in ecclesia s. Georgii.
saec. XIII vel XIV, 33.5×25.4, membr, foll. 424, coll. 2, ll. 28: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. Olim Ferrarae. Postea ecclesiae s. Sophiae CPoli a. 1438 dono datus. Vidi 6 Sept 1886.

792. CPoli *ἁγίου τάφου.*
saec. XIII vel XIV, 38.2×29, membr, foll.?, col. 1 (crucis forma), ll. 25, mus rubr, mut init: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Vidi 6 Sept 1886.

793. CPoli *ἁγίου τάφου.*
saec. XII, 29.8×22.5, membr, foll.?, coll. 2, ll. 21, mut init: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*), desinit Iul *ιξ'*. Vidi 6 Sept 1886.

794. CPoli *ἁγίου τάφου* 426.
saec. XII vel XIII, 28.9×22.2, membr, foll.?, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 6 Sept 1886.

795. CPoli *ἁγίου τάφου* 432.
saec. XIII vel XIV, 26.3×20.3, membr, foll.?, coll. 2, ll.?, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 6 Sept 1886.

796. CPoli *τοῦ ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου* 48.
saec. XV, 20.7×15.2, chart, foll. 249, col. 1, ll. 20: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*), incipit *σβ. δ'* Ioh. Olim v. cl. *Παπ. Κεραμέως.*

797. (Apl 243) Hierosolymis collegii s. Crucis 6. | Vidi 5 Sept 1886.
saec. XI, in fol, membr, mus rubr: lectiones in *κυριακὰς* ex V.T. et N.T. Coxius perl. Cf supra, p. 637, Ac 183—189.

798. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνος* 1.
saec. X, 30×24, membr, foll. 79, coll. 2, ll. 20, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *κυρ. ε'* Ioh, desinit Feb *ζ'*. Krameus (cf Evv 1156), p. 17, cum facs, tab. *A'*, num. 1.

799. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνος* 37.
saec. X vel XI, 30×23.5, membr, foll. 288, coll. 2, mus rubr: *Evl.* Krameus (cf Evv 1156), p. 51.

800. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνος* 38.
saec. XI, 30×24, membr, foll. 208, coll. 2, mus rubr: *Evl.* Ad finem *σημείωμα περιέχον τὸ σχῆμα καὶ τὰσ ὀνομασίασ τῶν ἐν τῷ τεύχει εὑρισκομένων μουσικῶν σημείων.* Krameus (cf Evv 1156), p. 51, cum facs scripturae *τοῦ σημειώματοσ*, tab. *B'*, num. 2.

801. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνος* 40.
saec. XIV, 31×21, chart: *Evl.* Krameus (cf Evv 1156), p. 51.

802. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνος* 41.
saec. XII vel XIII, 32×23, chart, foll. 221, coll. 2: *Evl.* Krameus (cf Evv 1156), p. 51.

803. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνος* 66.
saec. XII vel XIII, 24.5×17, membr, foll. 428, mus rubr: *Evl.* Novo tegumento compactus a. 1558. Krameus (cf Evv 1156), p. 67.

804. in insula Milone.
saec. XII, in fol, membr: fragm ex Evl. Coxius perl.

805. Patmius 68.
saec. IX, in fol, membr, foll. 289, mus rubr: *Evl.*

806. Patmius 69.
saec. IX, in 4, membr, foll. 205, mut: *Evl.*

807. Patmius 70.
saec. IX, in 4, membr, foll. 295, mus rubr: *Evl.*

808. Patmius 71.
saec. IX, in 4, membr, foll. 185, erroribus scatet: *Evl.*

809. Patmius 72.
saec. XII, in 4, membr, foll. 318, mus rubr, pict, Eus-tab: *Evl.*

810. Patmius 73.
saec. XII, in fol, membr, foll. 330, mus rubr: *Evl.*

811. Patmius 74.
saec. XII, in fol, membr, foll. 345, mus rubr, pict: *Evl.*

812. Patmius 75.
saec. XII, in fol, membr, foll. 293, pict: *Evl.* Arabica hic illic in margine.

813. Patmius 77.
a. 1069, in fol, membr, foll. 331, mus rubr: *Evl.*

814. Patmius 78.
saec. XII, in 4, membr, foll. 183, erroribus scatet, mut sub fin: *Evl.*

815. Patmius 79.
saec. XI, in fol, membr, foll. 315, mus rubr, pict: *Evl.*

816. Patmius 85.
saec. XI, in 4, membr, foll. 210, mus rubr: *Evl,* desinit Feb.

817. Patmius 86.
saec. XI, in 4, membr, foll. 175, mus rubr: *Evl.*

818. Patmius 87.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 271, pict, erroribus scatet: *Evl.*

819. Patmius 88.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 312: *Evl.*

820. Patmius 89.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 151: *Evl.*

821. Patmius 91.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 209, passim mut: *Evl.*

822. Patmius 93.
a. 1205, in 4, membr, foll. 259, mus rubr, erroribus scatet: *Evl.*

823. Patmius 99.
saec. XI, in 4, membr, foll. 195, mus rubr, erroribus scatet: *Evl.*

824. Patmius 101.
saec. XIV, in 4, membr, foll. 123, passim mut: *Evl.*

825. Patmius 330.
a. 1427, chart: *Evl.* Manu *Ἱερανθυγόρου.*

826. Patmius 331.
saec. XV, chart: *Evl.*

827. Patmius 332.
a. 1444, chart: *Evl.*

828. s. Sabae, Coxii 40.
saec. XII, in fol, membr: *Evl* Gr.-Arab.

Duodecim lectionaria Evll Scholz. (cf supra, p. 712, Evl 160—171) in monasterio s. Sabae enumeravit, Coxius vero decem tantum (17. 23. 24. 25. 26. 40. 44. 55, in turri 12. 16); Coxii igitur 40 et in turri 16 hoc loco posui, quippe quae inter Scholziana agnoscere non potuerim.

829. (Apl 244) s. Sabae in turri, Coxii 16.
saec. XII, in 4, membr: lectiones ex V. T. et N. T.

830. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου Α'*.
saec. IX vel X, 29.7×19.9, membr, UNC, foll.?, coll. 2, ll. 28, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ.κυρ.*), incipit *γ' τ. ε'* Ioh, desinit ad init *παθῶν*. Vidi 21 Aug 1886.

831. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου Β'*.
saec. XIV, 24.7×16.8, chart, foll.?, col. 1, ll. 27, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); menol deest. Vidi 21 Aug 1886.

832. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου Γ'*.
saec. XV vel XVI, 29.3×21.7, chart, foll.?, coll. 2, ll. 24, non habet mus, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*), incipit *β' τ. ϛ'* Ioh, desinit Iun *κδ'*. Vidi 21 Aug 1886.

833. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου Δ'*.
saec. XIV vel XV, 30.9×25, membr, foll.?, coll. 2, ll. 26: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); incipit *β' τ. β'* Ioh; Pelagia Ioh 8, 3—11. Vidi 21 Aug 1886.

834. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου Ε'*.
saec. XII vel XIII, 28.1×21.5, membr, foll.?, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ.κυρ.*); foll. 1—7 chart, saec. XVII. Vidi 21 Aug 1886.

835. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου Ζ'*.
a. 1072, 27.5×20.6, membr, foll.?, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Evl*; *εὐ. τοῦ πάθους* (cf Evl 13). *Ὑπὲρ μνήμης καὶ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ· νικολάου μονάχου καὶ καθ' ἡγουμένου μονῆσ... τοῦ πόθω κτησαμένου τὴν ἁγίαν δέλτον ταύτην· ἐγράφη δὲ διά λουκᾶ μονάχου ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀσώτου· οἱ ἀναγινώσκοντεσ τὴν ἁγίαν δέλτον ταύτην· πρεσβυτεροπαπαδοδιάκονοι· εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ διὰ τὸν κύριον· εἰ καὶ ὡσ ἄνθρωποσ ἔσφαλα· σύνγνωτέ μοι διὰ τὸν θεόν : ἀμήν : ἐτελειώθη δὲ ἐν ἔτη ,ϛφπ' ἰνδ. δεκάτησ ἐπὶ τῇ ἀφαιρέσει· τῶν ἐσθητῶν ὀφθαλμῶν ῥωμανοῦ βασιλέωσ τοῦ διογένουσ· καὶ τῇ ἐπελεύσει τῶν ἀθέων τουρκῶν. ἀμήν. λουκᾶσ μόναχοσ.* Vidi 21 Aug 1886.

836. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου Θ'*.
(a. 1340? saec. XVI?), 29.2×21.8, chart, foll.?, col. 1, ll. 14: *Evl* (Ioh Mt Lc *κυρ.* sine *σαβ.*). Vidi 21 Aug 1886.

(Apl 245) Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου ΙΔ'*.

837. saec. XV vel XVI, 21.8×14.3, chart, foll.?, col. 1, ll. 25, mut: lectiones ex epp et evv et V. T. Tempus mihi deerat ad excutiendum. Vidi 21 Aug 1886.

Thessalonicae v. cl. *Σπυρίου*.

838. a. 1186, 33.3×24.8, membr, foll.?, coll. 2, ll. 28, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἐβϑ*); *εὐ. τοῦ πάϑους* (cf Evl 13); adult *εἰσ ἐξομολογουμένουσ*. Scriptus manu Theodori *ἀναγνώστου καλλιγράφου τοῦ καλοπούλου, διὰ εὐχῶν τοῦ ὁσίου πατρὸσ ἱλαρίωνοσ τῆσ μονῆσ τῆσ ϑεοτόκου . . . ἐπον. μασεσύνη ἐξόδου τοῦ κυρίου γερασίμου*, qui monasterio donavit. Vidi 22 Aug 1886.

839.
840.
841.
842.
843. } Sinaiticus { 205 / 206 / 207 / 208 / 209 }: *Evl.*

Sinaiticus 210.

844. saec. X (?), 35×21, membr, UNC, foll. circ. 200.

Sinaiticus 211.

845. saec. IX, 27×17×9.5, membr, UNC: *Evl.* Fasciculi Arabice numerantur. Cf Kondakovius, *Putešestvie na Sinaj v 1881 godu*, Odessae a. 1882, p. 104, facs 89,1.

846. Sinaiticus 212: *Evl.*

Sinaiticus 213.

847. a. 967, 21×15×8, membr, UNC, foll. circ. 330, coll. 2: *Evl.* Manu Eustathii presbyteri. Kondakov. (cf Evl 845), p. 104, facs 79—83; 89,8.

Sinaiticus 214.

848. saec. XI, 28×21×6, membr, UNC, coll. 2: *Evl.*

Sinaiticus 215.

849. saec. X exeunte, 27×19.5×3, membr, UNC, coll. 2: fragm ex Evl, incipit *σβ. τ. νηστ.*

Sinaiticus 216.

850. saec. XII, 30×21×6, membr, coll. 2, pict: *Evl.* Fasciculi litteris Arabicis signati sunt. Kondakov. (cf Evl 845), p. 104.

Sinaiticus 217.

851. saec. XI, 31×24×8, membr, mus rubr: *Evl.* Ad finem Georgica quaedam.

Sinaiticus 218.

852. saec. XI, 29×22×9, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.* Kondakov. (cf Evl 845), p. 104.

Sinaiticus 219.

853. saec. XI, 30×22.5×8, membr, foll. 2, mus rubr: *Evl.*

Sinaiticus 220.

854. a. 1167, 30×21×10, membr, coll. 2, rubr: *Evl.* Manu Basilii νοταρίου τοῦ σκηνούρι (cf Evl 866), Bethlehemi in monasterio τῶν ἁγίων κελλίων scriptus. Kondakov. (cf Evl 845), p. 104, facs 92,1.

Sinaiticus 221.

855. saec. XII, 31×24×9, membr, coll. 2, mus rubr, Carp, Eus-tab: *Evl.*

Sinaiticus 222.

856. saec. XI, 29×22×10, membr, foll. circ. 424, coll. 2, mus rubr: *Evl.* In fine „indices et cantica in diem natalem Deiparae".

Sinaiticus 223.

857. a. 1039, 29×22×5, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.* Ad finem „capita quaedam" ex Mt. Manu Nicephori presbyteri.

Sinaiticus 224.

858. saec. XI, 27.5×21×6.5, membr, coll. 2, mus rubr, mut fin: *Evl.*

Sinaiticus 225.

859. saec. XI vel XII, 28.5×21×4.5, membr, coll. 2: *Evl.* Manu στρατηγοῦ. Kondakov. (cf Evl 845), p. 105, „litteras Bulgaricis simillimas esse contendit".

Sinaiticus 226.

860. saec. XII, 30×23×8, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl*; folia nonnulla chart in fine.

Sinaiticus 227.

861. saec. XI, 30×23×7, membr, coll. 2: *Evl.* Kondakov. (cf Evl 845), p. 105.

Sinaiticus 228.

862. saec. XV, 31.5×25×6, membr, coll. 2: *Evl.* Kondakov. (cf Evl 845), p. 105.

Sinaiticus 229.

863. saec. XI, 26×20, membr, foll. circ. 325, mus rubr: *Evl.* In fine nomina mensium Gr-Arab.

Sinaiticus 230.

864. saec. XI, 25×20.5×6.5, membr, coll. 2: *Evl.* Fasce Georgiace numerati.

Sinaiticus 231.

865. a. 1033, 26×21, membr, foll. circ. 160: *Evl.* Fasce passim Georgiace numerati.

Sinaiticus 232.

866. a. 1174, 26×19, membr, foll. circ. 152: *Evl.* Manu Basilii notarii τοῦ σκηνούρι (cf Evl 854).

Sinaiticus 233.

867. saec. XII, 30×21×7, membr, coll. 2, mus rubr, pict (Lc Mariam cum Iesu infante depingit): *Evl.* Tituli Arabici passim additi sunt.

868. Sinaiticus 234.
a. 1119, 24.5×20×4, membr: *Evl.* Manu Leontii. Ultima pagina scripturam Latinam evanidam habet. Kondakov. (cf Evl 845), p. 106, facs 92,5.

869. Sinaiticus 235.
saec. XI vel XII, 27.5×20×6, membr, coll. 2: *Evl.* Fasce partim Arabice numerati.

870. Sinaiticus 236.
saec. XI, 25×20×6, membr, coll. 2, mut init, mus rubr: *Evl.* Ad finem quaedam Arabica.

871. Sinaiticus 237.
saec. XI, 25.5×16.5, membr, foll. circ. 208: *Evl*; menol deest.

872. Sinaiticus 238.
saec. XI, 31.5×20.5×6, membr, coll. 2, mut fin: *Evl.* Kondakov. (cf Evl 845), p. 106.

873. Sinaiticus 239.
a. 1373, 32×23.5, membr, foll. circ. 368, coll. 2: *Evl.* Manu Ioasaphi (cf supra, p. 544, Evv 480 et p. 649, Ac 345). Kondakov. (cf Evl 845), p. 106, facs 93,3.

874. Sinaiticus 240.
saec. XV vel XVI, 20.5×13×6, membr, foll. circ. 360: *Evl.* Ad finem ἀκολουθίαι.

875. Sinaiticus 241.
saec. XI, 24×18×7, membr, coll. 2, mut: *Evl*, incipit παρασκ. τ. ϛ΄ Ioh.

876. Sinaiticus 242.
saec. XI vel XII, 26.5×19.5×5, membr, mut init fin; fragm ex Evl, incipit μεγ. σαβ.; fascc. 2 in medio libro chart suppl.

877. Sinaiticus 243.
saec. XI, 24×19×2.5, membr, foll. 104+, coll. 2, mut init fin: *Evl*, incipit σαβ. ιδ΄ Mt.

878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. Sinaiticus 244 245 246 247 248 249 250: *Evl.*

885. Sinaiticus 251.
saec. XIV, 31×20, chart, foll. circ. 232: *Evl.*

886. Sinaiticus 252.
saec. XVI, 31.5×21, chart, foll. circ. 416: *Evl.*

887. Sinaiticus 253.
saec. XIV, 26×16, chart, foll. circ. 304: *Evl.*

888. Sinaiticus 254.
saec. XIV, 27×21×7, chart: *Evl.*

889. Sinaiticus 255.
saec. XIII vel XIV, 15×9.5×7, chart, mus rubr, manibus duabus, perturbatus ut vid: *Evl.* Duabus manibus scriptus quarum altera Ioannicii monachi erat.

890. Sinaiticus 256.
a. 1420, 20×14, chart, foll. circ. 272: *Evl.* Manu Stamatii presbyteri *τάχα δὲ καὶ πρωτοπαπᾶ.*

891. Sinaiticus 257.
saec. XIV (?), 17×11, membr, foll. 190: *Evl*, incipit *ε΄ τ. γ΄* Ioh.

892. Sinaiticus 258.
saec. XV, 19×14×6, chart, male conservatus: fragm ex Evl.

893. (Apl 246) Sinaiticus 271.
saec. XV vel XVI, 15×11×7, chart: lectiones ex evv et act (?epp?).

894. (Apl 260) Sinaiticus 272.
saec. XV (?), 22×14, chart, mut init fin: lectiones ex evv et act (?epp).

895. (Apl 261) Sinaiticus 273: lect ex epp et evv.

Procul dubio plurimis e libris angustiori sensu liturgicis apud Gardthausenium, *Cat. codd. Gr. Sinaiticorum*, Oxoniae a. 1886, insunt lectiones ex evangeliis pariter atque ex actibus et epistulis. Enumerantur menaea 550—640, anthologia, *ἑορτολόγια, ἀκολουθίαι* 641—732, triodia et pentecostaria 733—775, *παρακλητικαί, τροπολόγια, ὀκτωήχοι, μακαριστάρια, ἐξαποστειλάρια, ἀναποδισματάριον* 776—838, *θεοτοκάρια* 839—862, horologia, menologia, *κονδακάρια, εἱρμολόγια* 863—955, euchologia 956—1011, liturgiae proprie dictae 1040—1093, *τυπικὰ* 1094—1110, *κυριακοδρόμια* sive homiliae in *κυριακάς* (Philothei, Theophanis, Maximi, Gerasimi) 1111—1174.1177. Cum vix operae pretium esset haec nondum explorata catalogo addere, non nisi paucis numerum hodie adsignavi.

---

896. Sinaiticus 550.
saec. XIII, 35.5×25×10, membr (?), coll. 2; lectiones ex evv, item psalmi et hymni.

897. Sinaiticus 659.
saec. XV, 21.5×15.5×6, chart: lectiones ex evv et multa patristica, liturgica, hagiologica.

898. Sinaiticus 720.
saec. XVII, 20.5×5×1, chart: lectiones ex evv in *ἀκολουθίαις.*

899. Sinaiticus 738.
saec. XIV, 16.5×11, membr, foll. circ. 344: lectiones ex (epp et?) evv in triodio.

900. (Apl 247) Sinaiticus 748.
saec. XV vel XVI, 21×14.5×3.5, chart, mut init fin: lectiones ex V. T. et N. T. in triodio.

901. Sinaiticus 754.
a. 1177, 25×19, fascc. α′—ιβ′ membr, ιγ′—μα′ chart: lectiones ex (epp et?) evv in triodio. Manu Simeonis scriptus.

902. Sinaiticus 756.
a. 1205, 28×21, membr, coll. 2: lectiones ex (epp et?) evv in triodio. Manu Michaelis Hierosolymitani, qui ἐκ γένους συροπώλων erat. Kondakov. (cf Evl 845), p. 115, facs 92,4.

903. Sinaiticus 775.
saec. XIII, 26.5×19, membr, foll. circ. 208: lectiones ex (epp et?) evv in pentecostario.

904. Sinaiticus 796.
saec. XIII, 21.5×15, membr, foll. circ. 192, mut init: lectiones ex (epp et?) evv in paracletica.

905. Sinaiticus 797.
saec. XV, 17×11×8, membr: lectiones ex (epp et?) evv in paracletica.

906. Sinaiticus 800.
saec. XIV vel XV, 26×18×6, chart: lectiones ex (epp et?) evv in paracletica.

907. Sinaiticus 929.
saec. IX vel X, 15×9.5, membr rescr, foll. 165: fragmenta ex Evl. Scriptura recentior εἱρμολόγιον a. 1350 (?) scriptum est.

908. (Apl 248) Sinaiticus 943.
a. 1697, 20×15×4, chart: lectiones ex V. T. et N. T. in ὡρολογίῳ τοῦ θηκαρᾶ.

909. Sinaiticus 957.
saec. X, 12×9×3, membr: lectiones ex (epp et?) evv in euchologio.

910. Sinaiticus 960.
saec. XIII vel XIV, 16×14.5×6, membr rescr: lectiones ex (epp et?) evv in euchologio.

911. (Apl 249) Sinaiticus 961.
saec. XIII, 16×12×3, membr, foll. circ. 104: lectiones ex epp (et evv?) in euchologio.

912. Sinaiticus 962.
saec. XI vel XII, 14×11×7.5, membr: lectiones ex (epp et?) evv in euchologio.

913. Sinaiticus 965.
saec. XIV, 16×12×2, membr: lectiones ex (epp et?) evv in euchologio.

914. Sinaiticus 968.
a. 1426, 21×13×7, membr: lectiones ex (epp et?) evv in euchologio. Manu Bartholomaei Rhosi scriptus. Kondakov. (cf Evl 845), p. 115, et facs 90,4.

915. (Apl 250) Sinaiticus 972.
saec. XV, 22×13×9.5, chart, foll. circ. 440; lectiones ex N. T.

916. (Apl 251) Sinaiticus 973. | in euchologio.
a. 1153, 17×13×6, chart: lectiones ex epp et evv in euchologio. Manu Auxentii presbyteri.

917. (Apl 252) Sinaiticus 977.
saec. XV, 21.5×15, chart, foll. 496: lectiones ex N. T.

918. Sinaiticus 981.
saec. XIV et XVI, 15×10×6.5, chart: lectiones ex (epp et?) evv in euchologio.

919. Sinaiticus 982.
saec. XIV, 24×15×6, chart: lectiones ex (epp et?) evv in euchologio.

920. Sinaiticus 986.
saec. XV, 20.5×14, chart, foll. circ. 112: lectiones ex N. T. in

921. Sinaiticus 1042. | euchologio.
saec. XIV, 23.5×16×3, chart: lectiones ex N. T. in liturgiis.

922. (Ac 58 P 224) Oxon. Bodl. Clarkii 9.

923. (Ac 42 P 48 Ap 13 Apl 56) Francofurti ad Viadrum, lycei.

924. (Apl 253) Romae Vatic. Reg. 54.
saec. XIII, 32.5×24, membr, foll. 166, coll. 2, ll. 60: menaeum; foll. 78—90 v Apl-Evl. Vidi 5 Apr 1886.

925. Venet. s. Marci II. 188.
saec. XVII, 22.3×15.2, chart, foll.?, col. 1, ll. 29: lectiones nonnullae Gr-Lat (Graecae litteris Latinis). Olim Ambrosii Racoli ordinis praedicatorum filii conventus ss. Martini et Rosae. Olim Gesuati 165. Vidi 6 Mart 1886.

926. Londini mus. Brit. Add. 10068.
Haec catena in Ps continet folia nonnulla rescripta quae non excussi; teste catalogo manu scripto scriptura vetustior Evl saec. XII, coll. 2 habet; tot vero evangelia huius saeculi non rescripta praesto sunt ut vix operae pretium esse videatur oculos super his foliis fatigare.

927. (Apl 185) Londini mus. Brit. Add. 24378.
saec. XIV, 34×23.5, membr, foll. 270, coll. 2, ll. 46.56 etc: menaeum Sept—Feb; insunt lectt ex evv et epp. Freeman. vendidit. [Scr. 275.] Vidi 7 Nov 1883.

928. Paris. nat. Suppl. Gr. 179.180: fol. 79.
saec. XIII, 23.5×15.7, chart, fol. 1, col. 1, ll. 27: *Ioh* 5,24—30(45). Foll. 1—70 sunt codd duo theologici. Martin. p. 166: num. 418. Vidi 21 Oct 1885.

929. (Apl 254) Novi Eboraci seminarii theologici Unionis (?).
saec. XIII, in 4, membr, foll. 30(?), col. 1, ll.?: fragm ex menaeo; insunt lectt ex N. T. V. cl. Hardinus ex Oriente adtulit. Vidi Lipsiae a. 1889.

930. Londin. mus. Brit. Add. 19459.
saec. XIII, 29.1×22.5, membr, foll. 230, coll. 2, ll. 28.24, passim mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); pauca suppl m rec. Vidi 20 Iul 1883.

931. (Apl 126) Venet. s. Marci II. 130.
saec. XV vel XVI, 20.5×15, chart, foll. 75, col. 1, ll. 18: *Apl-Evl τῶν κυριακῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ*. Vidi 6 Mart 1886.

932. Londin. Highgate, Burdett.-Coutts. I. 1.
saec. XIII, 9.3×7.4, membr, foll.?, col. 1, ll. 24—28: Psalmi; foll. 2 ultima hymnos Virginis et Zachariae habent. [Scr. Evv 612.] Vidi 1 Aug 1883. Non est quod dicam, me multos Psalmorum codices perlustravisse, quibus *ᾠδαὶ* insunt. Nescio cur in catalogo starent.

933. Romae Vallicellian. C. 7.
(a. 1292), 32.3×23.4, membr, foll. 142, col. 1, ll. 32: *κυριακαὶ* cum comm Thphyl. [Scr. Evv 733.] Vidi 25 Mart 1886.

934. $5^{pe.}$ Petrop. caes. Muralti 64 (IX. 1).
a. 994, in 4, membr, foll. 222, col. 1, ll. txt 17 comm 48: Psalmi et cantica inter quae Lc 1,46—55.68—79 2,29—32. Olim Coislin. 188.

935. (Apl 256) Paris. nat. Gr. 13.
saec. XII vel XIII (al. XI), 40×30, membr, foll. 478, coll. 2, ll. 68.71: *Psalmi ᾠδαί*: *Apl-Evl* in menaeo et triodio. Martin. p. 164: num. 415. Vidi 7 Ian 1885.

936. (Apl 257) Paris. nat. Gr. 263.
saec. XIII, 38.5×28.7, membr, foll. 200, coll. 2, ll. 62: triodion, pentecostarium, octoechus, horologium cum lectionibus ex N. T. Martin. p. 170: num. 428. Vidi 6 Nov 1885.

(2.) APOSTOLI.

1. (Evl 6) Lugduno-Batav. univ. Scaligeri 243.

2. Londin. mus. Brit. Cotton. Vespas. B. XVIII. saec. XI, 28.1×21.5, membr, foll. 230, coll. 2, ll. 16, mus rubr, mut: *Apl* (ἑβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.) Folia Armenice numerantur. Casleius bibliothecarius a. 1735 cont conlationemque cum T. Nieuwenhuis, prof. in seminario Mennonitarum Amstelaedami communicavit, Nieuwenhuis ut vid cum Wetst. Scr. perl. Vidi 2 Maii 1883.

3. Hoc numero designavit Scholzius lectiones varias in 1 Pet et 1 Ioh, quas Ioh. Batteleius ex lectionario in aula Trinitatis Cantabrigiae servato contulit et cum Millio communicavit (Trin), cf Mill. *N. T.* ℣ 1470; codex hodie latet; cf Apl 24. Wetstenio (cf Wetst. *N. T.* vol. 2, p. 15) et Griesbachio, in Paul, Apostolus 3 fuerat Evl 19 quod Millius ad Heb 10,22.23 tantum laudavisse videtur.

4. (Evl 112) Florent. Laurent. „Conventi Soppresi" 24. saec. XI, 18.6×13.8, membr, foll. 145, col. 1, ll. 22, mut: *Apl* cum lectionibus nonnullis ex evv (cf fol. 95 r); incipit σαβ. β' ἀπὸ τὸ πάσχα. Olim „Badia" 2742. Scholz. ex errore bis (ter?) numeravit, 4 et 48 (et 43?). Vidi 18 Mart 1886. Grsb., in Paul, Apostolus 4 est Apl 6.

5. Gottingae univ. MS. theol. 54. saec. XV, 27.5×20, membr, foll. 56, col. 2, ll. 27—30, mut: *Apl.* Olim monasterii Constamoniti in Atho monte, num. 19. Anno 1748 erat Caesaris de Missy, Berolinensis, Londinii degentis. Matthaeius cont (V), *Thess.* p. 281—305 et facs. Griesbachio, in Paul, Apostolus 5 erat Apl 265.

6. (Evv 117) Londin. mus. Brit. Harl. 5731. Hic Griesbachio in Paul Apl 4; et Grsb., in Paul, Apl 6 nobis Apl 5 est.

7. (Evl 37) Romae coll. Propag. Borgian. L. VI. 6. Grsb., in Paul, Apl 7 nobis Apl 8 est.

8. (Evl 44) Hauniae reg. 1324.

9. (Evl 84) Paris. nat. Suppl. Gr. 32.

10. (Evl 85) Paris. nat. Suppl. Gr. 33.

11. Paris. nat. Suppl. Gr. 104. saec. XIII (Omont. XII), 24.8×18.9, membr, foll. 139, coll. 2, ll. 24: *Apl* (ἑβδ usque ad παρασκ. μετὰ τ. *N'*, deinde σαβ. κυρ.). Martin. p. 170. Vidi 24 Aug 1885.

12. (Evl 60) Paris. nat. Gr. 375.

13. Moscuae Synodi 4.
saec. IX vel X, in fol, membr, (non unc [sic]), foll. 313, col. 2: *Apl.* De novo religatus manu Ioachimi hieromonachi a. 1525. Olim in monasterio Iberorum in monte Atho. Matthaeius cont (b), *Rom*, p. 277, et facss duo *Act.*

14. Moscuae Synodi 291.
saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 277^{vid}: *Apl.* Olim in monasterio Esphigmeni in monte Atho. Matthaei. cont (e), *Rom*, p. 277.

15. Moscuae typographei synodalis 31.
a. 1116, in fol, membr, foll. 200: lectiones ex V. T. quibus in fine nonnulla ex epistola Iohannis adiecta sunt. Olim in nosocomio Laurae in monte Atho. Matthaei. cont (tz), *Thess*, p. 195 et facs.

16. (Evl 52) Moscuae Synodi 266.

17. (Evl 53) Moscuae Synodi 267.

18. (Evl 54) Moscuae Synodi 268.

19. (Evl 55) Moscuae typographei synodalis 47.

20. (Evl 56) Moscuae typographei synodalis 9.

21. (Evl 83) Paris. nat. Gr. 294.

22. Paris. nat. Gr. 304.
saec. XIV, 34.7×27.3, membr, foll. 302 (pagg. 604), coll. 2, ll. 22: *Apl.* Martin. p. 171. Vidi 14 Nov 1885.

23. Paris. nat. Gr. 306.
saec. XII, 33.2×25.7, membr, foll. 187 (pagg. 374), coll. 2, ll. 28: *Apl.* Martin. p. 171. Vidi 16 Nov 1885.

24. Paris. nat. Gr. 308.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 201: lectiones ex V. T., quibus foll. 165r,b—166v,a lectiones tres ex 1 Ioh, foll. 189v—191v manu rec lectiones tres ex 1 Pet adiectae sunt. V. cl. Hort. an hic Apl 3 sit quaerit. Vidi 16 Nov 1885.

25. Paris. nat. Gr. 319.
saec. XII (al. XI), 31.5×21.5, membr, foll. 274, col. 1, ll. 21—23: *Apl.* Impensis Iohannis Amati manu Theophylacti monachi scriptus. Martin. p. 172. Vidi 16 Nov 1885.

26. Paris. nat. Gr. 320.
saec. XII, 23.2×19.5, membr, foll. 208, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Apl* (ἐβδ). Martin. p. 172. Vidi 11 Nov 1885.

27. Paris. nat. Gr. 321.
saec. XIV, 29.1×20.3, membr, foll. 237, col. 1, ll. 23: *Apl;* folia 1—4 et 5—28 ex alio codice vel folia reiecta; fol. 28 incipit recte πάσχα; fol. deest inter fol. 155 et 156. Scriptura qualis fere Ioasaphi (cf Evv 480). Martin. p. 172. Vidi 11 Nov 1885.

28. (Evl 26) Oxon. Bodl. arch. Seld. supra 2.

29. (Evl 94) Paris. nat. Gr. 330.

30. Paris. nat. Gr. 373.
saec. XIV, 21.3×16.7, membr, foll. 118 (pagg. 236), col. 1, ll. 21. 22: *Apl* (*ἑβδ* usque ad *Ν'*, deinde *σαβ. κυρ.*)

31. (Evl 82) Paris. nat. Gr. 276.

32. (Evv 324 Evl 97) Paris. nat. Gr. 376.

33. Paris. nat. Gr. 382.
saec. X, 24.2×18.1, membr, foll. 271, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Apl* (*ἑβδ*); foll. 1—10 (*πάσχα—δ' τ. β'*) chart, saec. XVI. Martin. p. 173. Vidi 5 Nov 1885.

34. Paris. nat. Gr. 383.
saec. XVI, 21.4×13.5, chart, foll. 206, col. 1, ll. 30. 32: *Apl* (*ἑβδ*). Martin. p. 174. Vidi 5 Nov 1885.

35. (Evl 92) Paris. nat. Gr. 324.

36. (Evl 93) Paris. nat. Gr. 326.

37. Vacat. Nescio cur in Evv 368 exstare Apl scripserit in catalogo Scholzius, qui in libro *Bibl.-kr. Reise*, p. 82. 83 de Apl tacet.

38. Romae Vatic. Gr. 1528.
saec. XV, 20.9×15.3, chart, foll. 235, col. 1, ll. 26: *Apl* (*ἑβδ*). Manu Macarii monachi Eucholii dicti. Franc. Accidas filius chorepiscopi Rhodii protonotarius et protopapa Messinae hunc librum ex Oriente pertulit et Sixto V anno 1585 dono dedit. Vidi 31 Mart 1886.

39. (Evl 133) Romae Vatic. Ottob. Gr. 416.

40. Romae Barberin. 18.
saec. X, membr rescr: „lect. Ap. et Ep." (Cf Scholz.) Scriptura recentior (40 b): (saec. XIV) lectiones ex V. T. habet cui paucae ex Cath adiectae sunt. Estne fortasse Barber. III. 65?.

41. Romae Barberin.? [„sine numero" Scholz. et in catalogo].
saec. XI, in 4, desunt foll. 1—114: *Apl.* Confer. Scholz. *Bibl.-kr. Reise*, p. 107, l. ult.

42. Romae Vallicellian. C. 46: foll. 227—241.
saec. XVI, 21.5×16, chart, foll. 115, col. 1, ll. 24, itacismis scatet: *Apl.* Vidi 25 Mart 1886.

43. Vacat? Olim Apl 4 etiam huic numero adsignatus?

44. (Evl 241) Glasguae musei Hunteriani V. 4. 3.

45. Glasguae musei Hunteriani V. 3. 4.
saec. XII, 28×20, membr, foll. 239, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Apl.* Scriptus iubente Luca *τοῦ ἐν ἀντιοχείᾳ.* Anno 1747 erat Caesaris de Missy (cf Evl 5). Vidi 26 Maii 1883.

46. Mediol. Ambros. C. 63 sup.
saec. XIV, 23.6×16.1, membr, foll. 153, col. 1, ll. 27. 28, mut: *Apl*; desinit Iul. „Corneliani in Iapygia emptus 1606". Vidi 13 Feb 1886.

47. (Evl 104) Mediol. Ambros. D. 72 sup.

48. (Evl 112) Vacat. Scholz. Apl 4 tertio ita numeravit.

49. s. Sabae 16.
saec. XIV, in 4, chart; *Apl.* Scholz. perl. [Scr. 49=nobis 120.]

50. s. Sabae 18.
saec. XV, in 8, membr: *Apl.* Scholz. perl. [Scr. 50=nobis 89.]

51. s. Sabae 26.
saec. XIV, in fol, membr: *Apl.* Scholz. perl. [Scr. 51=nobis 86.]

52. (Evl 171) s. Sabae. [Scr. 52=nobis 65.]

53. (Evl 160) s. Sabae 4. [Scr. 53=nobis 59.]

54. s. Sabae.
saec. XV, in 8, membr: *Apl.* Scholz. perl. [Scr. 54=nobis 73.]

55. (Evl 179) Treveris in cathedrali. Insuntne lectiones ex epp?

56. (Ac42 P48 Ap13 Evl 923) Francofurti ad Viadrum lycei. Inestne lectio ex Apl?

57. Vacat. Ita olim ex errore Evv 506 numeratus est a Scholzio.

58. Oxon. aedis Christi, Wakii 33.
a. 1172 (?), 28.7×21.2, membr, foll. 265, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Apl* (*ἐβδ*). Manu Niconis hieromonachi in monasterio s. Nicolai *τοῦ σπηλαιώτου* scriptus. Vidi 28 Mart 1883.

Explicit Scholzii catalogus.

59. (Evl 185) Cantabr. coll. Christi 13.4.6. [Scr. 53.]

60. Londinii Lambeth. 1190.
saec. XI (Scr. XIII), 25.7×18.5, membr, foll. 259, coll. 2, ll. 25, mut: *Apl* (*ἐβδ*). Bloomfield. perl. [Scr. 57.] Vidi 26 Iul 1883.

61. Londinii Lambeth. 1191.
saec. XIII vel XIV, 20.2×17.1, foll. 153 (79+fragmenta), col. 1, ll. 19, mut: *Apl* (*ἐβδ* usque ad *N'*, deinde *σαβ. κυρ.*); incipit *κυρ. γ'* Ioh. Bloomfield. perl. [Scr. 59.] Vidi 26 Iul 1883.

62. (Evl 477) Londinii Lambeth. 1194. [Scr. 60.]

63. Londinii Lambeth. 1195.
saec. XV (Scr. XIII), 26.3×18.3, chart, foll. 125, col. 1, ll. 17: *Apl* (*σαβ. κυρ.*). Bloomfield. perl. [Scr. 61.] Vidi 30 Iul 1883.

64. Londinii Lambeth. 1196.
saec. XII (Scr. XIII), 27.3×21.1, foll. 219, coll. 2, ll. 23: *Apl* (*ἐβδ* usque ad *N'*, deinde *σαβ. κυρ.*). Bloomfield. perl. [Scr. 62.] Vidi 30 Iul 1883.

65. Londinii mus. Brit. Add. 32051.
saec. XIII, 28×20.5, membr, foll. 192, coll. 2, ll. 29, mus rubr, mut: *Apl* (*ἐβδ* usque ad *N'*, deinde *σαβ. κυρ.*) Olim ecclesiae archiepiscopalis Heracleae in ora Propontidis. Thomas Paynius, a. 1738 capellanus

Anglicus CPolitanus, in Angliam pertulit et Carolo duci de Marlborough (unde Blenheim 3. c. 12) dono dedit. Videtur esse Bentleii Q; cf Ellis. *Bentleii crit. sacr.* p. xxx, et Berriman. *Critical dissertation on 1 Tim. iii. 16*, p. 105. [Scr. 52 et 70 et 81.] Vidi 28 Apr 1883.

66. (Evl 216) Londinii Highgate, Burdett.-Coutts. I. 10. [Scr. 64.]

67. (Evl 223) Londinii Burdett.-Coutts. III. 29. [Scr. 66.]

68. Londinii Burdett.-Coutts. III. 24.
saec. XIV (Scr. XII vel XIII), 27×20.6, membr, foll. 160, coll. 2, ll. 28—29, mus rubr, mut: *Apl* (*ἐβδ*); incipit *β′ τ. γ′*. [Scr. 65.] Vidi 10 Iul 1883.

69. (Evl 249) Petrop. caes. Muralt. 44.

70a. Petrop. caes. Muralt. 38.
saec. IX, in 8, membr bis rescr, fol. 1, coll. 2: fragm ex Apl; Tischendorf. legit Rom 13,11 et 2 Cor 11,21—23 in ultima folii columna, cf *N. T.* ed. VII, proll. p. ccxxvi.

70b. Petrop. caes. Muralt. 49.
saec. IX, in 8, fragmenta quattuor ex Act 2,22.26.27.28; an ex Apl sint nescio. Vix vero operae pretium est haec vocabulorum frustula

71. Petrop. caes. Muralt. 40a. | numerare.
saec. XI, in 8, membr bis rescr, fol. 1, ll. 27: fragm ex Apl? (Act 13,6—20?).

72. Petrop. caes. Muralt. 45a.
saec. XIII, in 16, membr, foll. 11: fragmenta ex Apll duobus? Tischendorf. *Anecdota*, p. 11, num. xiii. 4 et 5.

73. 3pe. Petrop. caes. Muralt. 57 (VIII. 80).
saec. IX vel X, in 4, membr, foll. 356, coll. 2, ll. 18: *Apl.* Socius est Evl 251. [Scr. 54.]

74. Petrop. caes. Muralt. 110.
saec. XIII, in 8, membr rescr, foll. 1, ll. 10: fragm ex Apl? Scriptura prior Arabica est. Tischendorf. *Anecdota*, p. 11, num. xiii. 3.

75. Cantabrigiae in prov. Massachusetts, univ. Harvard. A. R. g. 3. 10.
saec. XII, 21×14.5, membr, foll. 281 (p. 562), coll. 2, ll. 23: *Apl.* Eduardus Everett. a. 1819 CPoli in Americam pertulit. V. cl. E. A. Guy. cont (2 h). [Scr. 74.] Vidi 28 Oct 1878.

76. Novi Eboraci, biblioth. Astori, sine numero.
saec. XIII (?), 24×17, chart, foll. 223, coll. 2, ll. 25: *Apl.* Olim Meermani, deinde I. Williamsii, deinde ducis de Sussex. V. cl. S. M. Iackson. humanissime me de hoc codice certiorem fecit.

77. Cantabrigiae univ. 679.1.
saec. XII vel XIII, 25.5×20.8, membr, foll. 96, col. 1, ll. 18: *Apl* (*ἐβδ*). Fasc primus al man. Desinit *παραασχ. τ. λγ′*. Socius est Evl 305. F. S. Ellis. 10 Feb 1870 vendidit. Hort. perl. [Scr. 79.] Vidi Ian 1883.

78. (Evl 476) Londinii Burdett.-Coutts. III. 44.

79. Londinii mus. Brit. Add. 11841.
saec. XI (al. XII vel XIII), 19.8×14.5, membr, foll. 86, coll. 2, ll. 22.23, mut: lectiones ex V. T. quibus foll. 52 v—54 r, ad Sept 23 *παραμονὴν τῆσ μνήμησ τοῦ ἁγ. ἰωάννου τοῦ θεολόγου*, tres ex 1 Ioh (3,21—4,6 4,9—16 4,20—5,5), foll. 78 r—v, b et 74 r et v (foliis perturbatis), ad Iun 28 *τῶν ἁγίων ἀποστ. πέτρου καὶ παύλου*, tres ex 1 Pet (1,3—8 1,13—19 2,11—24) adsociantur. [Scr. 75.] Vidi 5 Iul 1883.

80. tisch$^{c.\,r.}$ Lipsiae univ. Tisch. VI. f.
saec. IX vel X, 24.7×17.7, membr, UNC, foll. 1, coll. 2, ll. 24: fragm ex Apl, Hebr 1,3—12 [et 11,24] *σαβ.* et *κυρ. ἀ τῶν νηστ.* Tischendorf. ex Oriente Lipsiam pertulit et Hebr 1,3—12 edidit, *Anecdota*, p. 37.38 et facs tab. II, num. VI. F. [Scr. 71.] Vidi 22 Iul 1884.

81. Londinii mus. Brit. Add. 29714.
a. 1306, 28.3×22, membr, foll. 178, coll. 1, ll. 28.29, passim mut: *Apl.* Manu Ignatii. Nicolas Parassoh. 27 Iun 1874 vendidit. [Scr. 69.] Vidi 28 Apr 1883.

82. (Ac 98 P 113) Dresdae reg. A. 104.

83. Oxoniae Bodl. Misc. 319.
saec. XIII, 28.8×21.3, membr, foll. 14, coll. 2, ll. 22, mus rubr: lectiones paucae ex Apl f. 1 r 2 Tim 3,[2]—9 | f. 1 v *ἀναγνώσματα τοῦ ϑωδεκαημέρου* (inde a Iesu natalitiis usque ad Epiphaniam); *ἀνάγνωσμα α′* Rom 5,18—21; — *β′* Rom 8,3—9; — *γ′* Rom 9,29—33: — *δ′* 2 Cor 5,15—21; — *ε′* Gal 3,28—4,5; — *ϛ′* Col 1,18—22; — *ζ′* Phil 3,3—9; — *η′* Rom 8,8—14. Sequuntur fol. 5 r, a—14 v *προκείμενα καὶ ἀλληλουάρια κ. τ. λ. τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.* Manu lectoris Simeonis *τοῦ ἁγιοσιμωνίτου.* [Scr. 76.] Vidi 12 Dec 1883.

84. Oxoniae Bodl. arch. Seld. supra 9: foll. 122—128.
saec. IX, 29×22.5, membr, UNC rescr ex codicibus pluribus veteribus; foll. $3^1/_2$, coll. 2, ll.?: lectiones ex V.T. et ex 1 Pet et 1 Ioh(?). Scriptura recentior saec. XV orationes Procli habet. Scriptura antiquior nonnullis locis (e. g. f. 45 r) saec. XI et XII, V. T. praebet. Cf Holmes. *Praefatio ad Pentateuchum*, num. 132. Vidi 12 Dec 1883.

85. Vindob. caes. Gr. theol. 308.
saec. XI, 18.2×14, membr, foll. 87, col. 1, ll. 22: *Apl* (*ἐβδ* usque ad *Ν′*, deinde *σαβ. κυρ.*), incipit *β′ τ. ϛ′*. Insunt praescriptiones multae liturgicae. In Italia nisi fallor scriptura Neritinae simili scriptus. Erat Tengnagelii. Vidi 18 Mart 1887.

86. Vesontii (Besançon) bibl. urbis 41.
saec. XII, 22.6×16.9, membr, foll. 141, coll. 2, ll. 20.22: *Apl* (*ἐβδ* usque ad *Ν′*, deinde *σαβ. κυρ.*); *ἀντιφωναὶ* et *ἤχοι* dantur. Manus recentior hic illic Arabica addidit. Vidi 29 Maii 1885.

87a. Paris. nat. Gr. 922: fol. A.
saec. XIV, 28.7×19.9, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 19: fragm ex Apl, Rom 11,16—26, praefixus codici saec. XII, membr, foll. 265, coll. 2,

87b. Paris. nat. Suppl. Gr. 804: foll. 88 et 89. | ll. 24: parallela.
saec. XV, 26×19, chart, foll. 2, coll. 1: fragm ex Apl, *β′—ε′ τ. γ′*, Act 6,14—7,60 8,5—29. Vidi 20 Maii 1885.

88. Paris. nat. Suppl. Gr. 800.
saec. XIV, 21.9×14.5, chart, foll. 115, col. 1, ll. 22.23, mut: *Apl.* Martin. p. 174, num. 130. Vidi 14 Oct 1885.

89. Mutinae bibl. Estensis II. D. 3.
saec. XV, 29.1×20, chart, foll.?, coll. 2, ll. 27: *Apl.* [Scr. 50.] Vidi 13 Mart 1886.

90. (Evv 713) Wisbechiae d. cl. Algerinae Peckoveri: foll. 17, UNC rescr.
Scriptura recentior Evv 713 habet.

91. Athenis nat. 68.
saec. XII vel XIII, 27×21.7, membr, foll. 218, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Apl* (*ἑβδ*). Vidi 1 Iul 1886.

92. Athenis nat. 69.
a. 1485, 22.2×14.7, chart, foll. 347, col. 1, ll. 20, non habet mus: *Apl* (*ἑβδ*). Vidi 1 Iul 1886.

93. Athenis nat. (35).
saec. XV vel XVI, 28.2×20.4, chart, foll, ?, col. 1, ll. 26: *Apl* (*ἑβδ*) et Psalmi cum odis. Rom 9,5 om *ἐπὶ πάντων θϛ̄*. Olim monasterii *μεγάλων πυλῶν*. Vidi 13 Aug 1886.

94. Athenis nat. (63).
saec. XI vel XII, 25×17.3, membr, foll.?, col. 1, ll. 28, passim mut: *Apl* (*ἑβδ*); incipit *β′τ. γ′*, desinit Aug *κε′*. *Μεγ. πυλῶν*. Vidi 17 Aug 1886.

95. Athenis nat. (65).
saec. XI, 23.7×19.2, membr, foll.?, coll. 2, ll. 21, mus rubr, passim mut: *Apl* (*ἑβδ*); desinit Iul *ια′*. *Μεγ. πυλῶν*. Vidi 16 Aug 1886.

96. Athenis nat. (95).
a. 1576, 20.8×15.5, chart, foll.?, col. 1, ll. 25, non habet mus, mut: *Apl* (*ἑβδ*); incipit *β′τ. γ′*. Manu Meletii monachi, nisi fallor. *Μεγ. πυλῶν*. Vidi 16 Aug 1886.

97. Athenis nat.
saec. XII vel XIII, 12.5×9, membr, foll. 4 (ad init et ad fin codicis), col. 1, ll. 25.26: fragm ex Apl, praemissa et postposita codici saec. XIV, 19.1×12.5, membr, foll.?, col. 1, ll. 19: *κλίμαξ* nisi fallor. Vidi 14 Aug 1886.

98. Athenis nat.
saec. XV vel XVI, 22×15.4, chart, foll.?, col. 1, ll. 23: *Apl* (*ἑβδ*). Vidi 14 Aug 1886.

99. Athenis nat.
saec. XV vel XVI, 20.6×15.4, chart, foll. 190, col. 1, ll. 17: *Apl* (ἐβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.). Simeon, episcopus τοῦ τρεβαινοῦ, Georgio filio τοῦ μάνου τοῦ κυριάκη dono dedit. Vidi 8 Iun 1886.

100. Escurial. X. IV. 9.
saec. XIV, in 8, chart, foll. 331: fragm ex *Apl* ut videtur.

101. Escurial. Ψ'. III. 9.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 136: *Apl* (fortasse non nisi lectiones selectae?).

102. (Evl 478) Cryptoferratae *A'*. β'. 2.

103. Cryptoferratae *A'*. β'. 4.
saec. X vel XI, 15×12, membr, foll. 139, col. 1, ll. 19, mut: *Apl* (ἐβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.); incipit παρασκ. τ. β'. In Calabria nisi fallor ex codice CPtano scriptus. Olim Petri Buseli Romani. [Scr. 83.] Vidi 18 Apr 1886.

104. Cryptoferratae *A'*. β'. 5.
saec. XI, 19×16, membr, foll. 245, coll. 2, ll. 20, mus rubr: *Apl* (ἐβδ). In Calabria ex codice CPtano scriptus. [Scr. 84.] Vidi 18 Apr 1886.

105. Cryptoferratae *A'*. β'. 7.
saec. XI, 15×12, membr, foll. 64, coll. 1, ll. 27, mut: *Apl* (ἐβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.); incipit γ' τ. ϛ'. In Calabria scriptus. [Scr. 85.] Vidi 18 Apr 1886.

106. Cryptoferratae *A'*. β'. 8.
saec. XIV (? Rocchi. XII vel XIII), 16×12, membr, foll. 27, col. 1, ll. 16. 17, indiligenter scriptus, itacismis scatet, madore male affectus, mut: *Apl* (ἐβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.); incipit ε' τ. γ', desinit Dec ιζ'. Manu Arsenii. Olim ecclesiae s. Angeli de Davar (Depar?). [Scr. 86.] Vidi 18 Apr 1886.

107. Cryptoferratae *A'*. β'. 9.
saec. XII, 15×11, membr, foll. 104, col. 1, ll. 22: *Apl* (ἐβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.); desinit Nov θ'. [Scr. 87.] Vidi 17 Apr 1886.

108. Cryptoferratae *A'*. β'. 10.
saec. XIII, 16×13, membr, foll. 16, col. 1, ll. 22, mut: fragmenta duo ex Apl (?). [Scr. 88.] Vidi 17 Apr 1886.

109. Cryptoferratae *A'*. β'. 11.
saec. XI, 29×22, membr, foll. 191, coll. 2, ll. 25, mus rubr, passim mut: *Apl* (ἐβδ); incipit ε' τ. ε', desinit Iun ιβ'. In folio palimpsesto ad fin aliquid ex Ioh subter scriptum vidi, in opere autem ut videtur theologico. De novo religavit frater Petrus Yaconissa. [Scr. 89.] Vidi 17 Apr 1886.

110. Cryptoferratae *A'*. δ' 24: num. 3 (etiam *Γ'*. β'. 21).
saec. X vel XI, 20×15, membr rescr, foll. 4, coll. 2, ll. 27: *Apl* nisi fallor. Vidi 18 Apr 1886.

Florent. Laurent. s. Marci 704.

111. saec. XII, 28×21.5, membr, foll. 217, col. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Apl*; foll. 1—12 liturgica; foll. 211—216 chart saec. XV. Nicolaus de Nicolis s. Marco de Florentia ord. praed. legavit. Vidi 18 Mart 1886.

Mediolani Ambros. C. 16 inf.

112. saec. XIII, 23.1×18.2, membr, foll. 29, coll. 2, ll. 34: foll. 23 v, b—24 v, b 1 Pet 1,3—9 13—19 2,11—24; adsunt praeterea lectiones ex V. T. Ex Calabria a. 1607 advectus. Vidi 13 Febr 1886.

Messinae univ. 93.

113. saec. XII vel XIII, 25×19.7, membr, foll. 331, coll. 2, ll. 22, *Apl* (ἐβδ). In Calabria scriptus. Vidi 3 Maii 1886.

Romae Barberin. IV. 11.

114. a. 1556, 22.5×16, chart, foll. 158, col. 1, ll. 19, mut: *Apl* (ἐβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.) [Scr. 125.] Vidi 1 Apr 1886.

Romae Barberin. IV. 60.

115. saec. XII, 25.1×19.5, membr, foll. 322, col. 1, ll. 22, mus rubr: *Apl* (ἐβδ); foll. 1—21 saec. XVII, chart, πάσχα—ε' τ. μεσο *N'*. [Scr. 126.]

Romae Barberin. IV. 84. | Vidi 8 Apr 1886.

116. saec. XII, 28×19.5, membr, foll. 189, coll. 2, ll. 24, mut: *Apl* (ἐβδ); foll. 1—28 δ' τ. γ'—*N'* saec. XIV. [Scr. 127.] Vidi 8 Apr 1886.

Sinaiticus 295.

117. saec. XV, 27.5×19.5×5, chart: *Apl.* Manu μωυσέως. Anno 1538 dono datus.

Romae Vatic. Gr. 368.

118. saec. XIII vel XIV, 25.5×19.6, membr, foll. 136, coll. 2, ll. 26: *Apl* (ἐβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.); ad fin lectiones in usum patriarchae et lectiones ex V. T. in dies festos primi ordinis. [Scr. 116.]

Romae Vatic. Gr. 369. | Vidi 27 Mart 1886.

119. saec. XIV, 28.4×20.7, chart, foll. 226, coll. 2, ll. 24: *Apl* (ἐβδ). [Scr. Ac 253 P 304.] Vidi 27 Mart 1886.

Romae Vatic. Gr. 2068.

120. saec. XII, 24.8×18.9, membr, foll. 232, coll. 2, ll. 24 pict, mut: *Apl* (ἐβδ), desinit Iul ις'. Olim Basilianus 107. Blanchin. *Ev. quadr.* pars 1, vol. 2, p. 523, facs p. 505, tab. 4. [Scr. 43 et 115.]

Romae Vatic. Gr. 2116.

121. saec. XIII, 19.1×13.5, membr, foll. 111, col. 1, ll. 21, mut: *Apl* (ἐβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.); incipit κυρ. ζ', desinit Feb. [Scr. 119.] Vidi 3 Apr 1886.

Romae Vatic. Palat. Gr. 241.

122. saec. XV, 22×18.7, chart, foll. 149, col. 1, ll. 21: *Apl* (ἐβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.). Manu Iohannis τοῦ συφοπούλου 18 Maii, die Martis, τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἰνδ. ζ'. [Scr. 123.] Vidi 9 Apr 1886.

123. Romae Vatic. Regin. Gr. 11.
saec. XII, 28.1×20.1, membr, foll. 168, col. 1, ll. 24, mut: *Apl* (ἑβδ), desinit β′ τ. λε′. [Scr. 120.] Vidi 3 Apr 1886.

124. Venet. s. Marci II. 115.
saec. XI vel XII, 32.2×23.5, membr, foll. 277 (ex 354), coll. 2, ll. 21.23, mus rubr: *Apl* (ἑβδ); praecedunt theologica in foliis chart. Olim Nanianus 170, cf Mingarelli. p. 379—381. Vidi 6 Mart 1886.

125. Venet. s. Marci II. 128.
saec. XIV, 21.2×15.2, chart, foll. 361, col. 1, ll. 19, mut: *Apl* (ἑβδ). Vidi 5 Mart 1886.

126. (Evl 931) Venet. s. Marci II. 130.

127. Athous s. Dionysii 386.
a. 1542, in 8, chart: *Apl.* Praecedunt μακαρισμοὶ τῶν ὀκτὼ ἤχων. Manu Dosithei monachi.

128. Athous s. Dionysii 387.
saec. XVII, in 8, chart, mut init fin: *Apl.*

129. Athous s. Dionysii 392.
saec. XVI, in 8, chart, mut init fin: *Apl.*

130. Athous Docheiarii 17.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Apl.*

131. Athous Docheiarii 20.
saec. XIV, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Apl.*

132. Athous Docheiarii 27.
saec. XIII, in 4, membr, mut init fin: *Apl.*

133. Athous Docheiarii 141.
saec. XVII, in 8, chart, mut fin: *Apl.*

134. Athous Docheiarii 146.
a. 1524, in 8, chart: *Apl.* Manu Demetrii τάχα καὶ πρωτοχαντωνάρχου Ζιχνῶν.

135. Athous Iberorum 831.
saec. XV, in 8, chart, mut init: *Apl.*

136. Athous Caracallae 10.
saec. XI, in 4, membr, mus rubr, mut init fin: *Apl*; incipit παρασκ. τ. ζ′.

137. Athous Caracallae 156.
saec. XV, in 8, chart: *Apl.*

138. Athous Constamoniti 21.
saec. XVII, in 8, chart: *Apl.*

139. Athous Constamoniti 22.
saec. XIV, in 8, chart: *Apl.*

140. Athous Constamoniti 23.
saec. XV, in 8, chart: *Apl.*

141. Athous Cutlumusii 277.
saec. XVI, in 4, chart: *Apl.*

142. Athous Cutlumusii 354.
saec. XV, in 8, chart, foll. 153: *Apl.* Praecedunt foll. 2 ex *πατερικοῦ*.

143. Athous Cutlumusii 355.
saec. XVII, in 8, chart, foll. 140, mut init: *Apl.*

144. Athous Protati 54.
saec. XIV, in fol, chart, coll. 2: *Apl.*

145. Athous Simopetrae 6.
a. 1305, in fol, membr, coll. 2: *Apl.* Vidi 29 Aug 1886.

146. Athous Simopetrae 10.
saec. XII (Lambros XIV), in fol, membr, coll. 2, passim mut: *Apl.* Vidi 29 Aug 1886.

147. (Evl 479) Athous Simopetrae 148.

148. Athous Simopetrae 149.
saec. XVII, in 8, chart, mut init fin: *Apl.* Vidi 29 Aug 1886.

149. Athous Simopetrae 150.
saec. XVI, in 8, chart, mut init fin: *Apl.* Vidi 29 Aug 1886.

150. Athous Simopetrae 151.
saec. XVI, in 8, chart, mut init fin: *Apl.* Vidi 29 Aug 1886.

151. Athous Stauronicetae 129.
a. 1554, in 8, chart: *Apl.*

152. Athous Philothei 17.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr: *Apl.*

153. Beratinus penes archiepiscopum.
saec. XIII, in 4, membr: *Apl.* Batiffol. perl (cf supra, p. 445, adn. 2), p. 11, num. 6.

154. 155. 156. Chalcide in monasterio s. Trinitatis { 13 / 14 / 15 }: *Apl.*

157. Chalcide scholae 59.
saec. XIII vel XIV, in fol, membr, coll. 2: *Apl.* Vidi 3 Sept 1886.

158. Chalcide scholae 74.
saec. XII vel XIII, in 4, membr, coll. 2: *Apl.* Vidi 3 Sept 1886.

159. Chalcide scholae 88.
a. 1564, in 4, chart, col. 1: *Apl.* Vidi 3 Sept 1886.

160. Patmius monasterii s. Iohannis 11.
saec. XI, in 4, membr, foll. 298, mus rubr: *Apl.*

161. (Apoc 178) Patmius monasterii s. Iohannis 12.

162. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου* 8.
saec. XVI, 29.2×21.5, chart, foll.?, col. 1, ll. 26, mut init: *Apl* (*ἐβδ*). Vidi 21 Aug 1886.

163. (Ap 184) Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου 10.
saec. XI, 29.8×22.8, membr, foll.?, coll. 2, ll. 27, mus rubr: *Apl* (ἑβδ). Vidi 21 Aug 1886.

164. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου 13.
a. 1474, 26.8×20, chart, foll.?, col. 1, ll. 23: *Apl* (ἑβδ). Vidi 21 Aug 1886.

165. Sinaiticus 296.
a. 1454, 21×14, chart: *Apl.* Manu Manuelis presbyteri Trapezuntini.

166. Sinaiticus 297.
a. 1510, 20.5×12.5×5, chart: *Apl.*

167. Sinaiticus 298.
a. 1551, 20.5×14.5×3, chart: *Apl.*

168. Sinaiticus 299.
saec. XVI, 21×13.5×3, chart: *Apl* (? Act et Apl?).

169. Cryptoferratae Γ'. β'. 18.
saec. XIV, 12×13, chart, foll. 54: liturgica, fol. 41 lectio ex epp. [Scr. 105.] Vidi 18 Apr 1886.

170. (Ap 167 Evl 642) Athous s. Dionysii 163.

171. Cryptoferratae Α'. δ'. 5.
a. 1072, 24×16, membr, foll. 162: lectiones ex V. T. Fol. 162 rescr lect ex Paul, item manu recentiore. [Scr. Evl 326.]

172. Cryptoferratae Α'. δ'. 6.
saec. XIII, 28×20, membr, foll. 37: lectiones ex V. T. additis circiter tribus ex epistulis lectionibus. [Scr. Evl 327 Apl 93.]

173. Cryptoferratae Α'. δ'. 9.
saec. XII, 22×18, membr, foll. 117, coll. 2: lectiones νηστ. ex V. T. quibus ad horas et vesperas in feriis ultimis μεγ. ἑβδ. lectiones quaedam ex Paul adduntur. [Scr. Evl 328 Apl 94.]

174. Sinaiticus 294.
saec. XIV, 26×18, chart, foll. circ. 256, mut init: *Apl.*

175. (Evl 189) Londin. mus. Brit. Add. 11840.

176. (Evl 215) Londin. Highgate, Burdett.-Coutts. I. 8.

177. (Evl 241) Glasguae musei Hunteriani V. 4. 3.

178. (Evl 249) Petrop. caes. Muralti 44.

179. (Evl 250) Petrop. caes. Muralti 55.

180. (Evl 256) Petrop. caes. Muralti 90.

181. (Evl 287) Mediolani Ambros. D. 108 sup.

182. (Evl 290) Mediolani Ambros. D. 274 sup.

183. (Evl 306) Cantabr. univ. Add. 1836.

184. (Evl 315) Londin. Burdett.-Coutts. III. 42.

185. (Evl 927) Londin. mus. Brit. Add. 24378.

186. (Evl 346) Londin. mus. Brit. Harl. 5561.
187. (Evl 370) Paris. nat. Suppl. Gr. 805.
188. (Evl 421) Athenis nat. theol. 62.
189. (Evl 422) Athenis nat. theol. 63.
190. (Evl 423) Athenis nat. theol. 64.
191. (Evl 426) Athenis nat. (3).
192. (Evl 427) Athenis nat. (5).
193. (Evl 439) Athenis nat. (66).
194. (Evl 440) Athenis nat. (112).
195. (Evl 443) Athenis nat. 86.
196. (Evl 446) Athenis nat.
197. (Evl 473) Cryptoferratae Δ'. δ'. 2.
198. (Evl 475) Cryptoferratae Δ'. δ'. 4.
199. (Evl 476) Londin. Burdett.-Coutts. III. 44.
200. (Evl 486. d) Cryptoferratae Δ'. δ'. 24. (9).
201. (Evl 488) Cryptoferratae Γ'. β'. 2.
202. (Evl 489) Cryptoferratae Γ'. β'. 6.
203. (Evl 492) Cryptoferratae Γ'. β'. 9.
204. (Evl 494) Cryptoferratae Γ'. β'. 12.
205. (Evl 495) Cryptoferratae Γ'. β'. 13.
206. (Evl 497) Cryptoferratae Γ'. β'. 15.
207. (Evl 498) Cryptoferratae Γ'. β'. 17.
208. (Evl 500) Cryptoferratae Γ'. β'. 19.
209. (Evl 501) Cryptoferratae Γ'. β'. 23.
210. (Evl 502) Cryptoferratae Γ'. β'. 24.
211. (Evl 504) Cryptoferratae Γ'. β'. 38.
212. (Evl 505) Cryptoferratae Γ'. β'. 42.
213. (Evl 506) Cryptoferratae Δ'. β'. 22.
214. (Evl 523) Messinae univ. 170.
215. (Evl 528) Romae Barberin. III. 22.
216. (Evl 529) Romae Barberin. III. 129.
217. (Evl 530) Romae Barberin. IV. 1.
218. (Evl 532) Romae Barberin. IV. 25.
219. (Evl 533) Romae Barberin. IV. 28.
220. (Evl 548) Romae Vatic. Gr. 1228.
221. (Evl 554) Romae Vatic. Gr. 1973.
222. (Evl 555) Romae Vatic. Gr. 1978.
223. (Evl 556) Romae Vatic. Gr. 2012.
224. (Evl 557) Romae Vatic. Gr. 2051.
225. (Evl 558) Romae Vatic. Gr. 2052.
226. (Evl 572) Romae Vatic. Reginae Gr. 49.
227. (Evl 573) Romae Vatic. Reginae Gr. 59.

228. (Evl 575) Syracusae seminarii 4.
229. (Evl 680) Athous Iberorum 39.
230. (Evl 686) Athous Iberorum 825.
231. (Evl 687) Athous Iberorum 884.
232. (Evl 693) Athous Constamoniti 6.
233. (Evl 707) Athous Cutlumusii 282.
234. (Evl 709) Athous Cutlumusii 356.
235. (Evl 712) Athous Xenophontis 59.
236. (Evl 721) Athous Xeropotami 247.
237. (Evl 741) Athous Simopetrae 30.
238. (Evl 743) Athous Simopetrae 70.
239. (Evl 751) Athous Philothei 6.
240. (Evl 755) Athous Philothei 213.
241. (Evl 757) Athous Chiliantarii 15.
242. (Evl 759) Cahirae patriarchae Alexandrini, Coxii 18.
243. (Evl 797) Hierosol. s. Crucis 6.
244. (Evl 829) s. Sabae in turri, Coxii 16.
245. (Evl 837) Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου ΙΑ'*.
246. (Evl 893) Sinaiticus 271.
247. (Evl 900) Sinaiticus 748.
248. (Evl 908) Sinaiticus 943.
249. (Evl 911) Sinaiticus 961.
250. (Evl 915) Sinaiticus 972.
251. (Evl 916) Sinaiticus 973.
252. (Evl 917) Sinaiticus 974.
253. (Evl 924) Romae Vatic. Reginae 54.
254. (Evl 929) Novi Eboraci seminarii Unionis.
255. Romae Vatic. Reginae Gr. 70.
a. 1544, 20×13.5, membr, foll. 18, col. 1: lectiones quinque [Scr. 122.] Vidi 5 Apr 1886.
256. (Evl 935) Paris. nat. Gr. 13.
257. (Evl 936) Paris. nat. Gr. 263.
258. (Evl 324) Londin. mus. Brit. Add. 22744.
259. (Evl 383) Athenis nat. theol. 25.
260. (Evl 894) Sinaiticus 272.
261. (Evl 895) Sinaiticus 273.
262. (Evl 96) Paris. nat. Suppl. Gr. 115.
263. (Evl 228) Londin. Burdett.-Coutts. III. 53.
264. (Evv 860) Romae Vat. Gr. 774.
265. (Evl 30) Oxon. Bodl. Cromwell. 11.

TABULA SIGNORUM MUTATORUM

QUATTUOR EVANGELIA

γ' : Steph : 4
γ' : Bentl : 51
δ' : Steph : 5
δ' : Bentl : 477
ε' : Steph : 6
ε' : Bentl : 60
ς' : Steph : 7
ζ' : „ : 8
ϑ' : „ : 38
ϑ' : Bentl : 113 (?)
ιβ' : Steph : 9 (?)
ιϑ' : „ : 120 (?)
κ' : Bentl : 54
ο' : „ : 440
τ' : „ : 489

a : Matth : 259
a : Scr : 470
Aug 1 : Beng : 83
„ 2 : „ : 84
„ 3 : „ : 85
b : Scr : 471
B : Fell : codd 12 Bdl
B : Walker : 507
Bas β' : Beng : 2
„ γ' : .. : 1
Bodl 1 : Walton : 47
Bodl 1 : Mill : 45
Bodl 2 : Walton : 96
Bodl 2 : Mill : 46
Bodl 6 : Mill : 47
Bodl 7 : Mill : 48
Bu : Mill : 70
Byz : Bengel : 86
c : Scr : 472
C : Walker : 73
Cam : Beng : 88
Colb 1 : Mill : 27
„ 2 : „ : 28
„ 3 : „ : 29
„ 4 : „ : 30 / 31
„ 5 : „ : 32
„ 8 : „ : 33
„ 9 : „ : 27
„ 10 : „ : 28
„ 11 : „ : 27
Cov 1 : „ : 65
d : Matth : 237
d : Scr : 473
D : Walker : 509
e : Matth : 238
e : Scr : 474
Em : Walton / Mill : 64
Eph : Mill : 71
f : Scr : 475
g : Fell : Goodii
g : Matth : 239
g : Scr : 71
G : Fell : 59
Gal : Mill : 66
Gehl : Bengelii : 89
Go : Mill : 62
Gon : Walton / Mill : 59
Goog : Walton : 62
h : Scr : 476
Hirs : Beng : 97
Hunt 2 : Mill : 67
i : Matth : 240
i : Scr : 477
k : Matth : 241
k : Scr : 478
l : Matth : 242
l : Scr : 479
L : Fell : 56
L : Mill : 69
L : Scr : 61
L : Abbott : 69
Laud 1 : Mill : 50
„ 2 : „ : 51
Laud 5 : Mill : 52
Lin : Walton / Mill : 56
Lincoln 1 : Mill : 56
Lips : Mill : 78
m : Fell : 61
m : Matth : 243
m : Scr : 201
M : Fell : 57
M 1 : Mill : 60
M : Abbott : 346
Magd 1 : Walt / Mill : 57
Med : Mill : 42
Mont : Walton / Mill : 61
Moori 1 : Mill : 60
n : Matth : 244
n : Scr : 480
N : Fell / N 1 : Mill / Nov 1 : Fell / Nov coll 1 : Mill : 58
o : Matth : 245
o : Scr : 481
p : Matth : 246
p : Scr : 482
P : Abbott : 13
Paris 1 : Mill-Kust : 285
„ 3: „ : 9
„ 4: „ : 11
„ 5: „ : 119
„ 6: „ : 13

Paris7 : Mill-Kust : 14
„ 8 : „ : 15
Par 10 : Beng : ex Sim
Per : Mill : 91
q : Walker : 506
q : Matth : 247
q : Scr : 483
r : Matth : 248
r : Scr : 484
Roe 1 : Mill : 49
s : Matth : 249
s : Scr : 485
Seld 1 : Mill : 53

Seld 2 : Mill : 64
„ 3 : „ : 55
t : Scr : 486
tisch 2 : Tisch : 566
tisch 4? : Tisch : 570
Tr : Fell
Trit : Walton } : 96
„ : Mill
u : Scr : 487
U : Fell : 63.64
Uff 3 : Beng : 101
Usser 1 : Mill : 63
„ 2 : „ : 64

v : Matth : 250
v : Scr : 440
v : Scr : 488
(cf supra, p. 275, l. 15 retro)
V : Abbott : 124
Vien : Mill : 76
w : Scr : 489
Wheel 1 : Mill : 68
„ 2 : „ : 95
Wo 1 : Beng } e Wolf
„ 2 : „ }
x : Matth : 251
z : Matth : 252

1 : Walker : 74
2 : Muralt } : 565
2^pe : Tisch }
4 : Muralt } : 571
4^pe : Tisch }
7 : Muralt } : 569
7^pe : Tisch }
8 : Muralt } : 330
8^pe : Tisch }
10 : Matth : 253
10 : { Wetst / Griesb } : 285
11 : Matth : 254

11 : Muralt } : 575
11^pe : Tisch }
12 : Wetst : cf Evv 12
12 : Matth : 255
13 : } Matth : 256
14 : }
17 : Matth : 258
18 : „ : 99
20 : „ : 89
81 : { Westcott-Hort } : 565
82 : { Westcott-Hort } : 597

87 : { Wetst / Griesb } : 250
98 : Wetst : Evl 294
99 : Wetst : 155
102 : { Westcott-Hort } : 489
107 : { Wetst / Griesb } : 201
111 : Wetst : lectt Velesii
112 : Wetst : lectt Cryph
236 : { Griesb / Scholz } : 440
257 : Scholz : O^evv

450 Scr : 581	466 Scr : 598	481 Scr : 461	497 Scr : 511
451 „ : 582	467 „ : 599	482 „ : 527	498 „ : 512
452 „ : 583	468 „ : 595	483 „ : 528	499 „ : 513
453 „ : 584	469 „ : 597	484 „ : 529	500 „ : 514
454 „ : 585	470 „ : 594	485 „ : 530	501 „ : 515
455 „ : 586	471 „ : 288	486 „ : 706	502 „ : 516
456 „ : 587	472 „ : Steph 1550	487 „ : 288	503 „ : 517
457 „ : 588		488 „ : 522	504 „ : 518
458 „ : 589	473 „ : 565	489 „ : 523	505 „ : 519
459 „ : 590	474 „ : 576	490 „ : 524	506 „ : 520
460 „ : 591	475 „ : 569	491 „ : 525	507 „ : 489
461 „ : 592	476 „ : 330	492 „ : 506	508 „ : 477
462 „ : 593	477 „ : 575	493 „ : 507	509 „ : 470
463 „ : 594	478 „ : 564	494 „ : 508	510 „ : 471
464 „ : 597	479 „ : 570	495 „ : 509	511 „ : 472
465 „ : 596	480 „ : 572	496 „ : 510	512 „ : 473

513 Scr : 474
514 „ : 488
515 „ : 475
516 „ : 487
517 „ : 486
518 „ : 559
519 „ : 563
520 „ : 560
521 „ : 561
522 „ : 562
523 „ : 701
524 „ : 557
525 „ : 558
526 „ : 556
527 „ : 676
528 „ : 677
529 „ : 678
530 „ : 679
531 „ : 680
532 „ : 681
533 „ : 682
534 „ : 547
535 „ : 548
536 „ : 549
537 „ : 550
538 „ : 551
539 „ : 552
540 „ : 553
541 „ : 554
542 „ : 479
543 „ : 483
544 „ : 671
545 „ : 532
546 „ : 533
547 „ : 534
548 „ : 535
549 „ : 536
550 „ : 537
551 „ : 539
552 „ : 538
553 „ : 540
554 „ : 541
555 „ : 542
556 Scr : 543
557 „ : 544
558 „ : 545
559 „ : 546
560 „ : 712
561 „ : 713
562 „ : 521
563 „ : 714
564 „ : 715
565 „ : 716
566 „ : 476
567 „ : 505
568 „ : 480
569 „ : 481
570 „ : 482
571 „ : 484
572 „ : 485
573 „ : 686
574 „ : 490
575 „ : 478
576 „ : 491
577 „ : 492
578 „ : 493
579 „ : 687
580 „ : 272
581 „ : 495
582 „ : 496
583 „ : 497
584 „ : 498
585 „ : 504
586 „ : 499
587 „ : 500
588 „ : 501
589 „ : 502
590 „ : 503
591 „ : 645
592 „ : 688
593 „ : 689
594 „ : 690
595 „ : 691
596 „ : 692
597 „ : 693
598 „ : 694
599 Scr : 695
600 „ : 696
601 „ : 697
602 „ : 698
603 „ : 699
604 „ : 700
605 „ : 664
606 „ : 707
607 „ : 708
608 „ : 1274
609 „ : 555
610 „ : 526
611 „ : 848
612 „ : Evl 932
613 „ : 899
614 „ : 900
615 „ : 902
616 „ : 901
617 „ : 397
618 „ : 672
619 „ : 673
620 „ : 674
621 „ : 675
622 „ : 824
623 „ : 825
624 „ : 826
625 „ : 827
626 „ : 828
627 „ : 829
628 „ : 830
629 „ : 831
630 „ : 839
631 „ : 840
632 „ : 662
633 „ : 745
634 „ : 609
635 „ : 655
636 „ : 658
637 „ : 659
638 „ : 660
639 „ : 661
640 „ : 653
641 „ : 654
642 Scr : 656
643 „ : Evl 539
644 „ : comm
645 „ : Chrys
646 „ : Chrys
647 „ : Chrys
648 „ : Chrys
649 „ : Chrys
650 „ : Chrys
651 „ : Chrys
652 „ : Chrys
653 „ : Chrys
654 „ : Chrys
655 „ : Chrys
656 „ : Chrys
657 „ : Chrys
658 „ : Chrys
659 „ : { Chrys / Evl 545
660 „ : { Chrys / Ap 153
661 „ : Chrys
662 „ : Chrys
663 „ : Chrys
664 „ : Chrys
665 „ : comm
666 „ : 854
667 „ : comm
668 „ : 855
669 „ : 856
670 „ : 857
671 „ : 858
672 „ : 859
673 „ : Evl 122
674 „ : 861
675 „ : 862
676 „ : 863
677 „ : catech
678 „ : Evl 551
679 „ : comm
680 „ : 867
681 „ : comm
682 „ : comm

683 Scr : 868
684 „ : 869
685 „ : Chrys
686 „ : patrist
687 „ : 871
688 „ : Chrys
689 „ : Evl 562
690 „ : 872
691 „ : 874
692 „ : 875
693 „ : 876
694 „ : 877
695 „ : Chrys
696 „ : 884
697 „ : 885
698 „ : 886
699 „ : 887
700 „ : Chrys
701 „ : „
702 „ : „
703 „ : 878
704 „ : 879
705 „ : 880
706 „ : Chrys
707 Scr : } 881
708 „ : }
709 „ : }
710 „ : 146
711 „ : Chrys
712 „ : Chrys
713 „ : 882
714 „ : 883
715 „ : Chrys
716 „ : comm
717 „ : Chrys
718 „ : Chrys
719 „ : Chrys
720 „ : Chrys
721 „ : Chrys
722 „ : Chrys
723 „ : 847
724 „ : Chrys
725 „ : Chrys
726 „ : 848
727 „ : Greg Naz
728 „ : Orig
729 „ : 850
730 „ : 849
731 Scr : Chrys
732 „ : 852
733 „ : Evl ?
734 „ : (Chrys ?)
735 „ : Chrys
736 „ : 718
737 „ : 709
738 Martin : 743
739 „ : 751
740 „ : 746
741 „ : 747
742 „ : 750
743 „ : 579
744 „ : 580
745 „ : 727
746 „ : 728
747 „ : 729
748 „ : 730
749 „ : 731
750 „ : 732
751 „ : 733
752 „ : 734
753 „ : 735
754 „ : 736
755 Martin : 737
756 „ : 738
757 „ : 739
758 „ : hom
759 „ : 744
760 „ : comm
761 „ : 740
762 „ : 741
763 „ : comm
764 „ : 742
765 „ : 1261
766 „ : 1262
767 „ : 1263
768 „ : 1265
769 „ : 1266
770 „ : 1267
771 „ : comm
772 „ : „
773 „ : 748
774 „ : 752
775 „ : collatio
776 „ : collatio

ACTUS ET EPISTULAE CATHOLICAE.

ζ′ : Steph : 50
ι′ : „ : 7
ια′ : Steph : 8
ιγ′ : „ : 9
ιε′ : Steph : 10

a : Matth : 98
a : Scr : 214
Aug 6 : Beng : 46
b : Scr : 215
B 2 : Mill : 2
„ 3 : „ : 4
Baroc : „ : 23
c : Matth : 99
c : Scr : 216
Cant 2 : Mill : 24
„ 3 : „ : 53
Colb 6 : „ : 13
Cov 2 : „ : 25
„ 3 : „ : 26
„ 4 : „ : 27
Cov 5 : Mill : 28
d : Matth : 100
d : Scr : 217
Dionys : Beng : 40 (?)
e : Scr : 218
E : Fell } : 53
Em : Walt }
f : Matth : 101
f : Scr : 194
g : Scr : 193
Genev : Mill : 29
h : Matth : 103
h : Scr : 91
h : Tisch : 112
Hunt : Mill : 30
j : Scr : 219
k : Matth : 104
k : Scr : 195
l : Matth : 105
l : Scr : 24
L : Fell : 33
L : „ : 37
Laud 2 : Mill : 32
Lin : Walton } : 33
Lin 2 : Mill }
lo^{u} : Tisch : 61
Lu : Mill : 21
m : Matth : 106
m : Scr : 91
Magd 1 : Mill : 35

n : Scr : 53
N : Fell : 38
N 1 : Mill : 36
N 2 : „ } : 37
Nov 2 : Walton
o : Scr : 111
p : Scr : 61

P : Fell } : 38
Pet 1 : Mill
P : Fell } : 39
Pet 2 : Mill
P : Fell } : 40
Pet 3 : Mill
Seidel : Mill : 42

Sin : Mill : 28
Uff 1 : Wetst } : 45
Uff } : Beng
Uff 2
Vien : Mill : 43
W : Walker : 191
x : Matth : 69

44 : { Westcott-Hort } : 224
56 : Wetst : Rapheleng
56 : Grsb : Rapheleng
58 : { Wetst Griesb } : 22

102 : { Westcott-Hort } : 195
110 : { Westcott-Hort } : 214
112 : { Westcott-Hort } : 216

61 : { Griesb Scholz } : 111
97 : Griesb : P 71
98 : Griesb : 97
112 : Scholz : 9
147 : Scholz : 86

182 Scr : 214
183 „ : 215
184 „ : 216
185 „ : 217
186 „ : 218
187 „ : 194
188 „ : 193
189 „ : 91
193 „ : 199
194 „ : 206
195 „ : 238
196 „ : 239
197 „ : 207
198 „ : 225
199 „ : 255
200 „ : 254
201 „ : 78
202 „ : 230
203 „ : 231
204 „ : 232
205 „ : 233

206 Scr : 234
207 „ : 235
208 „ : 236
209 „ : 237
210 „ : 415
211 „ : 200
212 „ : 221
213 „ : 222
214 „ : 132
215 „ : 202
216 „ : 226
217 „ : 227
218 „ : 228
219 „ : 201
220 „ : 223
221 „ : 224
222 „ : 257
223 „ : 229
224 „ : 195
225 „ : 219
226 „ : 196

227 Scr : 197
228 „ : 198
229 „ : 220
230 „ : 203
231 „ : 256
232 „ : 205
233 „ : 253
234 „ : 417
235 „ : Steph 1550
236 „ : 335
237 „ : 269
238 „ : 334
239 „ : 325
240 „ : 301
241 „ : 320
242 „ : 267
243 „ : 317
244 „ : 318
245 „ : 319
246 „ : 326

247 Scr : 330
248 „ : 303
249 „ : 252
250 „ : 302
251 „ : 248
252 „ : 213
253 „ : Apl 119
254 „ : 324
255 „ : Chrys
256 „ : 329
257 „ : Chrys
258 „ : „
259 „ : isagog
260 „ : comm
261 „ : 321
262 Martin 259
263 „ 249
264 „ 250

EPISTULAE PAULINAE.

a : Matth : 113
a : Scr : 270
Aug : Beng : 55
Aug 5 : „ : 54
b : Scr : 271
B 2 : Mill : 2
B 3 : „ : 4
Baroc : Mill : 28

c : Matth : 114
c : Scr : 272
Cant 2 : Mill } : 29
„ 3 : „
Colb 7 : „ : 33
Cov 2 : „ : 31
„ 3 : „ : 32
„ 4 : „ : 33

Cov 5 : Mill : 34
d : Matth : 115
d : Scr : 273
e : Scr : 290
E : Fell } : 30
Em : Walton
f : Matth : 118
f : Scr : 251

g : Scr : 249
h : Matth : 118
h : Scr : 104
Hunt 1 : Mill : 36
i : Matth : 119
j : Scr : 250
k : Matth : 120
k : Scr : 252
l : Matth : 121
l : Scr : 29
L : Fell : 39
Laud 2 : Mill : 38

Lin : {Fell / Mill} : 39
Lu : Mill : 26
m : Matth : 122
m : Scr : 37
Magd 1 : Mill : 41
Magd 2 : {Walt / Mill} : 42
n : Matth : 123
n : Scr : 30
o : Scr : 221
Pet 1 : Mill : 44
q : Matth : 124

Roe 2 : Mill : 47
s : Matth : 76
Seidel : Mill : 40
Sin : Mill : 34
Uff / Uff 2 : Beng : 52
Vien : Mill : 49
W : Walker : 245
x : Matth : 74

27 : {Westcott-Hort} : 252
113 : Rinck : 408

225 Scr : 478	266 Scr : 306	293 Scr : 425	320 Scr : Chrys
231 „ : 305	267 „ : 291	294 „ : 430	321 „ : Chrys
232 „ : 472	268 „ : 253	295 „ : 433	322 „ : 432
233 „ : 258	269 „ : 255	296 „ : 213	323 „ : 404
234 „ : 281	270 „ : 275	297 „ : 396	324 „ : 480
235 „ : 282	271 „ : 306	298 „ : 261	325 „ : 317
236 „ : 283	272 „ : 436	299 „ : 302	326 „ : 376 d
237 „ : 349	273 „ : 437	300 „ : 260	327 „ : 406
243 „ : 303	274 „ : 319	301 „ : 298	328 „ : 407
248 „ : 89	275 „ : Chrys	302 „ : 269	329 „ : Chrys
249 „ : 257	276 „ : Steph 1550	303 „ : 478	330 „ : 376 e
250 „ : 276		304 „ : Apl 119	331 „ : Chrys
251 „ : 277	277 „ : 256	305 „ : 398	332 „ : Chrys
252 „ : 270	278 „ : 307	306 „ : cf sub 398	333 „ : Chrys
253 „ : 271	279 „ : 254	307 „ :	334 „ : Chrys
254 „ : 272	281 „ : 304	308 „ :	335 „ : theol
255 „ : 273	282 „ : 259	309 „ : Chrys	336 „ : 427
256 „ : 274	283 „ : 426	310 „ : 399	337 „ : lexic
257 „ : 251	284 „ : Act 238	311 „ : 400	338 „ : impr?
258 „ : 249	285 „ : 476	312 „ : 401	338 Martin : 376
259 „ : 250	286 „ : 393	313 „ : Act	339 „ : 380
260 „ : 252	287 „ : 393a	314 „ : 402	340 „ : 381
261 „ : 131	288 „ : 392	315 „ : 403	341 „ : ?
262 „ : 248	289 „ : 391	316 „ : Chrys	342 „ : 22
263 „ : 293	290 „ : 316	317 „ : Chrys	343 „ : comm
264 „ : 278	291 „ : 423	318 „ : Chrys	
265 „ : 279	292 „ : 424	319 „ : 431	

APOCALYPSIS.

ϛ' : Steph : 3

a : Matth : 82
a : Scr : 93

Andr 1 / Aug 7 : Beng : 80

b : Scr : 94
Baroc : Mill : 6
c : Scr : 31
Cov 2 : Mill : 7
„ 5 : „ : 8
d : Scr : 8
e : „ : 29
f : „ : 14
g : „ : 95
h : „ : 96
Hunt 1 : Mill : 9
j : Scr : 97
k : Matth : 47
k : Scr : 98
l : Matth : 48
l : Scr : 7
m : Scr : 87
M : Mill : 10
n : Scr : 28
o : Matth : 49
p : „ : 50
P : Fell : 11, 12
q : Walker : 26
r : Matth : 90
Seidel : Mill : 13
Sin : „ : 8
t : Matth : 32
Uff, Uff 2 : Beng : 16
x : Matth : 30

50^2 : Scholz : 90
85 : Scr : 142
86 : „ : 23
86^2 : Scholz : 89
101 : Scr : 109
102 : Scr : 103
103 : „ : Steph 1550
104 : „ : 107
105 : „ : Evv 394?
107 : „ : 181
108 : „ : 129
109 : „ : 102
110 : „ : 113
111 : „ : 32
112 : „ : 182
113 : „ : 146
114 : „ : 153
115 : „ : 114
116 : „ : 157
117 : „ : 115
118 : „ : 160
119 : „ : 161
120 : „ : 149
121 : „ : 150
122 : „ : 151

LECTIONARIA: (1.) EVANGELIA.

ξ' : Matth : 52
χ' : „ : 53
ψ' : „ : 54
ω' : „ : 55

Aug 4 : Beng : 24
B : Matth : 47
bandur^{ev} : Tisch : 295
barb^{ev} : Tisch : 135
Bodl 3 : Mill : 5
„ 4 : „ : 18
„ 5 : „ : 19
c : Matth : 48
carp^{ev} : Tisch : 292
E : Walker : 211
f : Matth : 49
H : Walker : 212
H : Matth : 50
H : Scr : 150
Laud 4 : Mill : 20
M 2 : Mill : 4
O : Wetst, Griesb, Scholz : 295
P : Scr : 181
P^2 : „ : 182
petrop^{ev} : Tisch : 249
petrop$^{ev.2}$: Tisch : 256
R : Griesb, Scholz : 294
Seidel : Mill : 297
Seld 2 : „ : 26
„ 3 : „ : 27
„ 4 : „ : 21
„ 5 : „ : 22
t : Matth : 51
tisch^{ev} : Tisch : 293
tubing^{ev} : Tisch : 294
ven^{ev} : Tisch : 269
Wheel 3 : Mill : 3
x : Scr : 183
y : „ : 184
z : „ : 185

---

1 : Muralt, 1^{pe} : Tisch : 246
3 : Muralt, 3^{pe} : Tisch : 251
5 : Muralt, 5^{pe} : Tisch : 934
6 : Muralt, 6^{pe} : Tisch : 253
9 : Muralt, 9^{pe} : Tisch : 258
10 : Muralt, 10^{pe} : Tisch : 260
16 : Matth : 56
19 : Matth : 57
38 : Weste-Hort : 183
39 : „ : 184
59 : „ : 185

158 : Scr : 261
159 : „ : 262
160 : „ : 281
161 : „ : 282
162 : „ : 283
163 : „ : 284
164 : „ : 285a
165 : „ : 285b
166 : „ : 287
167 : „ : 288
168 : „ : 289
169 : „ : 290
170 : „ : 264
171 : „ : 265
172 : „ : 266
173 : „ : 267
174 : „ : 268
175 : „ : 269
176 : „ : 270
177 : „ : 271
178 : „ : 272
180 : „ : 155
181 : „ : 275
182 : „ : 276
183 : „ : 277
184 : „ : 279
185 : „ : 280
186 : „ : 278
187 : „ : 291
188 : „ : 578
189 : „ : 292
190 : „ : 293
191 : „ : 249
192 : „ : 256
193 : „ : 263
194 : „ : 246
195 : „ : 251
196 : „ : 253
197 : „ : 258
198 : „ : 260
199 : „ : cf Evv 68
200 : „ : 299
201 : „ : 205
202 : „ : 194
203 : „ : 195
204 : „ : 196
205 : „ : 197
206 : „ : 198

207 : Scr : 199
208 : „ : 200
209 : „ : 201
210 : „ : 202
211 : „ : 203
212 : „ : 204
213 : „ : 206
214 : „ : 207
215 : „ : 208
216 : „ : 209
217 : „ : 210
218 : „ : 211
219 : „ : 212
220 : „ : 213
221 : „ : 186
222 : „ : 185
223 : „ : 229
224 : „ : 230
225 : „ : 231
226 : „ : 232
227 : „ : 234
228 : „ : 235
229 : „ : 236
230 : „ : 239
231 : „ : 240
232 : „ : 241
233 : „ : 182
234 : „ : 181
235 : „ : 233
236 : „ : 344
238 : „ : 237a
239 : „ : 214
240 : „ : 215
241 : „ : 217
242 : „ : 218
243 : „ : 219
244 : „ : 220
245 : „ : 221
246 : „ : 222
247 : „ : 224
248 : „ : 225
249 : „ : 226
250 : „ : 227
251 : „ : 216
252 : „ : 223
253 : „ : 315
253[2] : „ : 228
254 : „ : 238

255 : Scr : 346
256 : „ : 187
257 : „ : 183
258 : „ : 340
259 : „ : 184
260 : „ : 188
261 : „ : 189
262 : „ : 190
263 : „ : 191
264 : „ : 192
265 : „ : 318
266 : „ : 193
267 : „ : 319
268 : „ : 320
269 : „ : 321
270 : „ : 322
271 : „ : 323
272 : „ : 324
273 : „ : 325
274 : „ : 326
275 : „ : 927
276 : „ : 327
277 : „ : 328
278 : „ : 329
279 : „ : 330
280 : „ : 331
281 : „ : 333
282 : „ : 334
283 : „ : 335
284 : „ : 336
285 : „ : 337
286 : „ : 300
287 : „ : 923
288 : „ : 341
289 : „ : 342
290 : „ : 476
291 : „ : 305
292 : „ : 306
293 : „ : 307
294 : „ : 308
295 : „ : 309
296 : „ : 310
297 : „ : 311
298 : „ : 343
299 : „ : T[r]
300 : „ : 513
301 : „ : 514
302 : „ : 516

303 : Scr : 519
304 : „ : 520
305 : „ : 515
306 : „ : 512
307 : „ : 517
308 : „ : 521
309 : „ : 522
310 : „ : 524
311 : „ : 518
312 : „ : 523 ?
313 : „ : 463
314 : „ : 464
315 : „ : 465
316 : „ : 466
317 : „ : 467
318 : „ : 468
319 : „ : 469
320 : „ : 470
321 : „ : 471
322 : „ : 478
323 : „ : 473
324 : „ : V.T.
325 : „ : 475
326 : „ : Apl 171
327 : „ : „ 172
328 : „ : „ 173
329 : „ : V. T.
330 : „ : 472
331 : „ : 480
332 : „ : 481
333 : „ : 482
334 : „ : 483
335 : „ : 484
336 : „ : 485
337 : „ : 486
338 : „ : 487
339 : „ : 488
340 : „ : 486d
341 : „ : 489
342 : „ : 490
343 : „ : 491
344 : „ : 492
345 : „ : 493
346 : „ : 494
347 : „ : 495
348 : „ : 496
349 : „ : 497
350 : „ : 498

351 : Scr : Apl 17. 372 : Scr : 377 391 : Scr : 873 410 : Scr : 529
352 : „ : 500 373 : „ : 378 392 : „ : 564 411 : „ : 537
353 : „ : 501 374 : „ : 379 393 : „ : 565 412 : „ : 37
354 : „ : 502 375 : „ : 380 394 : „ : 571 413 : „ : 85
355 : „ : 503 376 : „ : 540 395 : „ : 573 414 : „ : 538
356 : „ : 504 377 : „ : 541 396 : „ : 566 415 : Martin : 935
357 : „ : 505 378 : „ : 542 397 : „ : 567 416 : „ : 364
358 : „ : 506 379 : „ : 543 398 : „ : 568 417 : „ : 365
359 : „ : 508 380 : „ : 544 399 : „ : 569 418 : „ : 928
360 : „ : 509 381 : „ : 860 400 : „ : Apl 122 419 : „ : 312
361 : „ : Evv 839 382 : „ : 546 401 : „ : 188 420 : „ : 262
362 : „ : 574 383 : „ : 549 402 : „ : 1269 421 : „ : 368
363 : „ : 477 384 : „ : 550 403 : „ : 535 422 : „ : 499
364 : „ : 158 385 : „ : 552 404 : „ : 534 423 : „ : 369
365 : „ : 58 386 : „ : 553 405 : „ : 536 424 : „ : 371
368 : „ : 381 387 : „ : 556 406 : „ : 531 425 : „ : 372
369 : „ : 382 388 : „ : 560 407 : „ : 532 426 : „ : 361
370 : „ : 375 389 : „ : 561 408 : „ : 530 427 : „ : 362
371 : „ : 376 390 : „ : 563 409 : „ : 528 428 : „ : 936

(2.) APOSTOLI.

ξ′ : Matth : 16 Bodl 5 : Mill : 3 3 : {Wetst et Grsb in Paul} : Evl 19 (?)
χ′ : „ : 17 e : Matth : 14
ψ′ : „ : 18 Seidel : Mill : 56
ω′ : „ : 19 Trin : Mill : 3 3 : Muralt : 73
tz : Matth : 15 4 : Griesb in Paul : 6
a² : Scr : 87 cf Ac 214 v : „ : 5 5 : Grsb in Paul : 84
b : Matth : 13 z : Scr : 59 6 : Grsb in Paul : 5

7 : Grsb in Paul : 8 71 : Scr : 80 91 : Scr : 197 111 : Scr : 213
16 : Matth : 20 72 : „ : 70 92 : „ : 198 112 : „ : 214
49 : Scr : 120 73 : „ : 180 93 : „ : 172 113 : „ : 228
50 : „ : 89 74 : „ : 84 94 : „ : 173 114 : „ : Evv 155
51 : „ : 86 74 [bis] : Scr : 75 95 : „ : Evl 483 115 : „ : 120
52 : „ : 65 75 : Scr : 79 96 : „ : 200 116 : „ : 118
54 : „ : 73 76 : „ : 83 97 : „ : 201 117 : „ : 264
57 : „ : 60 77 : „ : 82 98 : „ : 200 118 : „ : 223
59 : „ : 61 79 : „ : 77 99 : „ : 202 119 : „ : 121
60 : „ : 62 80 : „ : 183 100 : „ : 203 120 : „ : 123
61 : „ : 63 81 : „ : 65 101 : „ : 204 121 : „ : 227
62 : „ : 64 82 : „ : 113 102 : „ : 205 122 : „ : 255
63 : „ : Ac 315 83 : „ : 103 103 : „ : 206 123 : „ : 122
64 : „ : 66 84 : „ : 104 104 : „ : 207 124 : „ : 216
65 : „ : 68 85 : „ : 105 105 : „ : 169 125 : „ : 114
66 : „ : 67 86 : „ : 106 106 : „ : 208 126 : „ : 115
67 : „ : 184 87 : „ : 107 107 : „ : 209 127 : „ : 116
68 : „ : 263 88 : „ : 108 108 : „ : 210 128 : Martin : 256
69 : „ : 81 89 : „ : 109 109 : „ : 211 129 : „ : 262
70 : „ : 65 90 : „ : 102 110 : „ : 212 130 : „ : 88

Bible. N.T. Greek. 1877.

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE.

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

DELECTUQUE CRITICO AC PROLEGOMENIS INSTRUXIT

CONSTANTINUS DE TISCHENDORF.

EDITIO CRITICA MINOR EX VIII. MAIORE DESUMPTA.

LIPSIAE
J. C. HINRICHS BIBLIOPOLA.
MDCCCLXXVII.

THEOLOGICAL LIBRARY
CAMBRIDGE, MASS.
501
1877
Bible N.T. Gk
H78,572
May 11, 1951

NOTANTUR INTERIM

QUAE AD SIGNA APPARATUS CRITICI INTELLEGENDA IN PRIMIS NECESSARIA VIDENTUR.

I. Codices unciales ad evangelia adhibiti sunt quinquaginta tres:

ℵ cod. Sinait. Petrop. saec. IV med.
A cod. Alex. Lond. saec. V.
B cod. Vatic. Rom. saec. IV.
C cod. Ephraemi rescr. Par. V.
D cod. Bezae Cantabr. VI.
E cod. Basil. VIII.
F cod. Boreeli Rheno-Traject. IX.
F^a margo Octateuchi Coisl. VII.
G cod. Seidelii Lond. IX—X.
H cod. Seidelii Hamb. IX—X.
I cod. rescr. Petrop. V et VI.
I^b (antea N^b) rescr. Lond. V.
K cod. Cyprius par. IX.
L cod. Par. VIII.
M cod. des Camps Par. IX.
N cod. purp. Lond. (foll. 4) Vind. (2) Vat. (6) (Patm. 33) VI.
O cod. Mosc. IX.
O^a cod. Guelferb. IX.
O^b cod. Bodl. IX.
O^c cod. Veron. VI.
O^d cod. Turic. VII.
O^e cod. Sangall. IX.
O^f cod. Noroff. Mosc. IX.
P cod. rescr. Guelferb. VI.
Q cod. rescr. Guelferb. V.
R cod. rescr. Nitr. Lond. VI.
S cod. Vat. Rom. a. 949.
T^a cod. Borg. Rom. V.
T^b cod. Petrop. VI.
T^c cod. Porfir. Petrop. VI.
T^d cod. Borg. Rom. VII.
U cod. Nan. Venet. IX—X.
V cod. Mosc. IX.
W^a cod. Par. VIII.
W^b cod. rescr. Neap. VIII.
W^c cod. Sangall. IX.
W^d cod. Cantabr. IX.
X cod. Landish. Monac. IX—X.
Y cod. barb. Rom. VIII.
Z cod. rescr. Dubl. VI.
Γ cod. Oxon. et Petrop. IX. a. 844 (?).
Δ cod. Sangall. IX.
$Θ^a$ cod. Tisch. Lips. VII.
$Θ^b$ cod. Petrop. VI—VII.
$Θ^c$ cod. Petrop. VI.
$Θ^d$ cod. Petrop. VIII.
$Θ^e$ cod. Porfir. Petr. VI.
$Θ^f$ cod. Porfir. Petr. VI.
$Θ^g$ cod. Porfir. Petr. VI.
$Θ^h$ cod. Porfir. Petr. IX—X.
Λ cod. Oxon. IX.
Ξ cod. Zacyn. rescr. Lond. VIII.
Π cod. Petrop. IX.

Evangeliaria et. unc. litt. scripta.

barb Barberin. rescr. VIII.
carp Carpentor IX.
crypt Cryptoferr. rescr. IX.
ven Venet. rescr. VIII.

II. Item ad actus apostolorum duodecim:

ℵ A B C D vide ad. evv.
E cod. Laud. Oxon. VI.
F^a vide ad evv.
G cod. Petrop. VII.
H cod. Mutin. IX.
I cod. rescr. Petrop. vide ad. evv. V et VII.

3- Wisdom

L cod. Angel. Rom. IX.
P cod. rescr. Porfir. IX.

III. Item ad epistulas catholicas septem:

ℵ A B C vide ad evv.
K cod. Mosc. IX.
L cod. Angel. Rom. IX.
P cod. rescr. Porfir. IX.

IV. Item ad epistulas Paulinas viginti:

ℵ A B C vide ad evv.
D cod. Clarom. Par. VI.
E cod. Sangerm. Petrop. IX.
F cod. Aug. Cantabr. IX.
F^{a} vide ad evv.
G cod. Boern. Dresd. IX.
H cod. Coisl. Par. (foll. 12) Ath. (9) Petrop. (5) Mosc. (2) Taur. (2) Porfir. (1) VI.
I cod. rescr. Petrop. VI.
K cod. Mosc. IX.
L cod. Angel. Rom. IX.
M cod. Hamb. et Lond. IX.
N cod. Petrop. IX.
O cod. Petrop. VI.
O^{b} cod. Mosc. VI.
P cod. rescr. Porfir. IX.
Q cod. papyraceus Porfir. V.
R cod. Cryptoferraten. VII—VIII.

V. Item ad apocalypsim quinque.

ℵ A vide ad evv.
B cod. Vat. 2066. VIII.
C vide ad evv.
P cod. rescr. Porfir. IX.

ITALAE (saec. II.) CODD.

Italae codices ad evangelia adhibiti sunt viginti:

a Vercell. IV. b Veron V. c Colb. Par. XI. d Cantabr. VI. e Palat. Vind. V. f Brix. VI. ff^{1} Corb. Petrop. VIII. ff^{2} Corb. Par. VI—VII. g^{1} Sangerm. VIII. g^{2} Sangerm. X. h Clarom. Vat. V. i Vind. VI. k Bobb. Taur. V. l Rehdig. Vratisl. VII. m cod. Speculi Rom. VIII. n Sangall. V. o Sangall. VII. p Sangall. VIII. q Monac. VI. s Ambros. VI.

Item ad actus app. quattuor:

d Cantabr. VI. e Laud. VI. m cod. Speculi Rom. VIII. s rescr. Bobb. Vindob. V.

Item ad epp. cath. tres:

ff Corb. Petrop. VIII. m vide ante. r^{e} cod. Frising. Monac. VI. s vide ante.

Item ad epp. Pauli septem:

d Clarom. Par. VI. e Sangerm. Petrop. IX. f cod. Aug. Cantabr. IX. g Boern. Dresd. IX. gue Guelferb. IV. m vide ante. r cod. Frising. Monac. VI et VII.

VULG. (saec. IV.) CODD.

(SAEC. VI. VII. VIII.)

am VI. bodl demid em erl for VI. fos fu VI. gat harl ing mm mt pe prag VI. reg san VI. taur tol

Item al^{lachm} et omn^{lachm} (alius vel alii^{1}: omnes^{1}) codices a Lachmanno adhibiti. In apocalypsi tres eodd Lipsienses: lips$^{4.5.6}$. Aliquoties etiam ratio habita est codicis hal Halensis, flor Floriacensis, lux Luxoviensis, mar Marianae Scoti cod. Vindob., san Sangallensis epp. Paul.

flor gue lux mar mich: sunt lectionaria Latina.

VERSIONES RELIQUAE:

aeth: aethiopica saec. IV. (?) ex edd. Rom. et polygl. et P. Platt.
arm: armenica saec. V.
arr: arabicae
basm: basmurica saec. III—IV.
cop: memphitica saec. II—III.
fr: francica saec. IX (e Lat.)
go: gothica saec. IV.
pers^{p}: persic. e polygl. (e Syr.)
pers^{whe}: persic. Wheloci
sah: sahidica saec. III.
sax: anglosaxonica saec. VIII—IX (ex vulg. Lat.)
sl: slavonica saec. IX.
syr^{cu}: syriaca Curetoni saec. II e cod. Nitr. saec. V.
syr^{hr}: syr. hierosolymitana saec. V (?) e cod. Vat. a. 1030.
syr^{p}: syriaca posterior (a. 508 et 616) ex ed. Whit.
syr^{sch}: syriaca ex ed. Schaafii saec. II—IV (?).

PATRUM nomina pleraque per se clara erunt.
Chr^{sue}: Chrys. e cod. Guelf. s. VI.
Dam$^{par\ cod.}$: Joh. Damasceni parallela sacra ex cod. Rupefuc. saeculi fere 8.
Eus^{mar296}: Eus. quaest. ad Marinum apud Mai. Nov. PP. Biblioth. vol. IV.
Marc^{epiph}: ap. Epiphan.
Marc^{tert}: Marcion ap. Tertull.
Naas^{109}: Naasseni in Philosoph. Hippol. ed. princ. Item alia similia.

---

al: alii
aliq: aliquot vel aliquoties
c: cum sive auctoritate. Ita Gb^{oo} c. A. i. e. Griesb. omitti vult auctoritate cod. A.
cat: catena
et. (cum puncto): etiam
evgg vel evgll: evangeliaria
mg: margo
min: minusculi
mu: multi
pauciss: paucissimi
pler: plerique
pm: permulti
rell: reliqui
unc: unciales
y^{scr} etc sunt codd. a F. H. Scrivener conlati.
2^{pe} etc sunt codd. Petropolitani ab Ed. de Muralt conlati.
49^{evv} etc: evgliar. nr. 49 etc.

Gb: Griesb. ed. (Evv. 1827) Gb^{o} et Gb^{oo} significant omissionem Griesbachio minus probabilem et valde probabilem visam. Item Gb′ et Gb″ lectionem a Griesbachio commendatam et valde commendatam; Gb + aliquid a Griesbachio cum maxima dubitatione in textum receptum. Schu: Dav. Schulz. in ed. Griesb. 1827. Gb et Sz consentiunt cum ς, si non nominantur. ς (= Gb Sz) i. e. ς exceptis Gb Sz.
Ln: Lachmanni ed. mai. 1842. 1850. Ln cum Tischendorfio consentit si non nominatur.
ς: ed. Elzev. 1624. unaque ed. Rob. Steph. 1550. Quae ubi differunt, ς est Rob, Steph., ς^{e} Elz.
Sz: Scholzii ed. 1830. 1836.
Ti: ed. Tisch. anni 1859.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1 [1-3] *Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ* Lc 3, 23—38
Ἀβραάμ. 2 *Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν* 2—6 1 Chr 2, 1—15
τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτοῦ, 3 *Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς* 3—6 Ru 4, 18 ss
Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀράμ, 4 *Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέ-* Gn 38, 16 ss
νησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 *Σαλ-* Ios 2, 1
μὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ru 4, 13
Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 *Ἰεσσαὶ δὲ* 2 Sa 12, 24
ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολο-

---

* κα. *μαθθ.* c. ℵB (*-θθ-*etiam D sah). Eandem formam simplicissimam atque antiquissimam confirmant cdd[it] et [vg] nonnulli. Etiam D (ut ℵB) ubique in summa pagina nil nisi *κατα μαθθαιον* habet, item a b e q al for al syr[cu] ... Gb Sz Ln Tī *ευαγγελιον κα. ματθαιον* (Ln Tī *μαθθ.*) cum cEKMSUVΓΔ al pl; item cdd[it] et [vg] pl cop syr[edd] ... ς το *κατα ματθ. αγιον* (ς[e] om) *ευαγγ.* c. minusc pl

1. *δαυειδ* ubique: ita ubi plene scriptum habent ℵABCDHLTT[d]Δ0[b]X sah, D[epp]E[act] ... Gb Sz *δαυιδ*, ut passim plene scribunt B[3]EMVΓΔF[epp] G[epp] alii unc et min ... codd unc omn plerumque *δᾶδ*, ita semper FK NPQRUZΠ, P[act] epp ap, item al et min pl ... ς (Gb″) *δαβιδ* cum min pm

4. *αμιναδ-* bis cum ℵcEKLMSUVΠ etc: Ti *αμειναδ-* cum BΔ sah. Item *-δαβ* c. ℵ (pri tantum loc) BcEKLMSUVΔΠ al plu ... ℵ (sec tantum loc) Γ al mu *-δαμ*

5. *βοεσ* cum ℵB k sah cop ... Ln *βοοσ* c. C 33. ... ς Ti *βοοζ* c. EKLMSU VΔΓΠ al pler it[pler] vg etc | *ιωβηδ* cum ℵBC*Δ al[6] (33. *-βηλ*) sah cop aeth arm[mscho] ... ς *ωβηδ* c. C[3]EKLMSUVΓΠ etc

6. *δαν. δε* c. ℵBΓ al[3] g[1*] (om *δε*) g[2*] k for sah cop syr[cu] et [sch] arm pers[p] Aug Op ... ς add o *βασιλευσ* c. cEKLMSUVΔΠ al pler it[5] vg al | *σολο-*

7–12 1 Cor 9, 10 ss

μῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, 8 Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰωσείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικε-

Bar 2, 2

σίας Βαβυλῶνος. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ, 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, 14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, 15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν, Ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. 17 [2.10] Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. [3.5] μνηστευθεί-

---

μωνα cum BCEKLMSUVΓΠ etc, ℵ* 1. *σαλομων*, ℵb *σαλωμωνα* (et. v. 7 *σαλωμων*) ... ς Ln *-μωντα* cum Δ al

7 sq *ασαφ* cum ℵBCDlucae 1. 209. c g$^{i.2.}$ k q sah cop syrP mg arm aeth perasP ... ς Ti *ασα* c. EKLMSUVΓΔΠ al pler itmu vg syrcu et utr etc

8 sq *οζειαν· οζειας* (ℵ *-ιασ*) c. ℵ*B*D^{luc}Δ sah ... ς *οζιαν· οζιας* c. ℵbBsCEK LMSUVΓΠ etc

9 sq *εζεκιαν· εζεκιας* c. ℵBCEKLMSUVΓΔΠ etc ... D^{luc} *εζεκεια*

10. *αμως* bis cum ℵBCD^{luc}MΓΔΠ* al mu itpl sah cop arm ... ς *αμων* cum EKLMSUVΠ^{2} al pl a f vg syr^{omn} al

10 sq *ιωσειαν· ιωσειας* cum ℵBD^{luc}Δ sah ... ς *-σιαν* (ita et. ℵb) *-σιας* c. CEKLMSUVΓΠ etc

11. *τον ιεχονιαν* c. ℵBCEKLSVΓΔΠ al pl it vg sah cop syrcu syrsch etc ... MU al plus^{30} syrhr syrP c.* *τον ιωακειμ· ιωακειμ δε εγεννησε τον ιεχονιαν.* Eadem confirmat Irint 2, 21, 9

15. *ματθαν* cum B*D^{luc} ... ς *ματθαν* cum ℵCEKLMPSUVΓΔΠ etc

18. *ω χυ* cum ℵCEKLMPSUVΓΔΠ al fere omn sah cop syrutr arm aeth Or 2, 965 Eusdem 320 etc; B Orint 2, 965 *χυ ω* ... Ti Gb' *χυ* cum (D periit

σε τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. 19 [4.10] *Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν.* 20 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου.* 21 *τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.* 22 *τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·* 23 *ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον μεθ᾽ ἡμῶν ὁ θεός.* 24 *ἐγερθεὶς δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·* 25 *καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.*

Lc 2, 21

Es 7, 14

Lc 2, 7 et 21

II.

1 *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγέ-*

---

sed videtur quia d) 71. it vg sax fr syr^{cu} pers^{w} Ir$^{int\ bis}$ al | *γενεσις* (Θb) cum ℵBCPSZa al syr^{p} Eus^{dem} al ... ς (Gb′) *γεννησις* cum EKLMU VΓΠ al pler syr etc | *μνηστευθ.* cum ℵBC*z 1. 209* it vg sah cop syr ^{omn} arm al Ir^{int} ... ς Ti add *γαρ* cum C^{3}EKLMPSUVΓΔΠ al pler d Eus ^{dem} Bas^{2,597} al

19. *δειγματ.* (Gb′) cum ℵ^{a}vel^{b}BZ 1. Eus$^{steph\ 221}$ ... ς *παραδειγματ.* c. ℵ*etc^{c}EKLMPSUVΓΔΠ al fere omn it^{pl} vg (*traducere*) Eus^{dem} al

20. *μαριαμ* cum ℵCDEKMPSUVΣΓΔΠ etc ... BL 1. Eus^{es} sah cop *μαριαν*

22. *υπο* cum ℵBCDΣa 1. 33. 127*... ς (Gb^{0}) add *του* cum EKLMSUVΓΠ al pler Eus^{dem} al

23. ο *θεος*: Ln om ὁ cum B ex error$^{}$birch

24. *εγερθ.* cum ℵBC*z 1. 209. ... ς Ti *διεγερθ.* cum C^{3}DEKLMSUVΓΔΠ etc (it vg *exsurgens*) | *ιωσηφ* c. ℵKΣΓΔΠ al pm ... ς Ln Ti ο *ιωσ.* c. BCDE LMSUV al pl

25. *υιον* c. ℵBZ 1. 33. a^{vid} b c g^{1}· k sah cop syr^{cu} Amb^{bis} al ... ς *τον υιον αυτης* (D^{2}L d q om) *τον πρωτοτοκον* (g^{2}· *unigenitum*) cum CDEKL MSUVΓΔΠ al pler f ff^{1}· g^{2}· q syr^{utr} arm aeth al :: ex Lc 2, 7. ubi nemo lectionem mutavit

νοντο εἰς Ἰεροσόλυμα 2 λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς
(Nm 24, 17) τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ
ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης
ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἰεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν
πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ'
Mi 5, 1 Io 7, 42 αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 5 [5-7] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθ-
λεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 καὶ
σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν
Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν
μου τὸν Ἰσραήλ. 7 [6-10] τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους
ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ
πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκρι-
βῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως
ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν
αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ
τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντες εἰς
τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ
πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς
(Is 60, 6) αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.
12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην,
δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται

II, 1. ιεροσολυμα cum ℵBC^{2}DMSΣΓ etc ... C*EKLUVΔΠ etc ιερουσαλημ
2. ειδομεν cum ℵ^{b}BDLUΓΔ al pl ... ℵ*etCEKMVΣΠ al mu ιδομ.
3. ο βα. ηρω. cum ℵBDΣ al^{4} b c k cop Eus$^{dem\ 362}$ ... ς ηρω. ο βα. cum CEKLMSUVΓΔΠ al pler it^{mu} vg sah al mu
5. ειπαν cum ℵB ... ς Ln ειπον cum CDEKLMSUVΣΓΔΠ etc
8. εξετ. ακριβ. (Gb′) cum ℵBC*D al^{5} it vg sah cop al ... ς ακρ. εξετ. c. C^{2}EKLMSUVΓΔΠ al pler Or$^{3,\ 661.\ 788}$
9. ειδον c. ℵ^{b}BDELMUΓΠ^{2} al pl ... ℵ*CKVΔΠ* al mu ιδον | εσταθη (Gb′) cum ℵBCD al^{3} Or$^{3,\ 661}$ Eus$^{dem\ 418}$ ... ς εστη cum EKLMSUVΓΔΠ etc
11. ειδον cum ℵ^{b}BDLMUΓΔΠ^{2} al pl, item ℵ*CEKVΠ* al mu ιδον, it^{4} syr^{cu} et^{utr} sah cop etc ... ς (= Gb Sz) ευρον cum minusc permu it^{4} vg
13. φαινεται cum ℵCDEKLMSUVΓΔΠ etc ... Ln εφανη cum B it vg Ir^{int} | κατ οναρ h. l. ℵDELMSUVΓΔ al pler it vg etc ... Ln ante φαιν. ⟨εφανη⟩ pon c. BCKΠ al^{10}

κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 *ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον,* 15 *καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.*

16 *Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων.* 17 *τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος·* 18 *φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.* Ho 11. 1 Ier 38. 31

19 *Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ* 20 *λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.* 21 *ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ.* 22 *ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρῴδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας.* (Ex 4, 19)

---

15. *υπο κυρ.* (Gb′) c. ℵBCDZΓΑΠ al ... ς *υπ. του κυρ.* c. EKLMSUV al pler

17. *δια* (Gb′) cum ℵBCDZ al^{10} fere it vg etc, sed D al^{2} praem *υπο* (al add *του*) *κυριου* ... ς *υπο* cum EKLMSUVΓΑΠ(Π* add *του*) al pler syr p mg gr

18. *κλαυθμος* (Gb″) cum ℵBZ 1. 22. it vg sah cop syr^{sch} syr^{hr} al Iust^{tr} ^{77} ... ς *θρηνος και κλαυθμ.* c. CDEKLMSUVΓΑΠ al pler syr^{cu} et P arm | *ηθελεν* cum ℵBCEKLMSUVΓΑΠ al fere omn etc ... Ln *ηθελησεν* cum DE al pauc

19. *κατ οναρ* post *φαιν.* cum ℵBDZ al^{10} fere a c g^{1} k q vg sah al ... ς ante *φαιν.* cum CEKLMSUVΓΑΠ al pler syr P

21. *εισηλθ.* c. ℵBC cop ... ς Ti *ηλθεν* c. DEKLMSUVΓΑΠ al omn^{vid} it vg etc

22. *της* (Gb′) cum ℵB al^{25} fere arm Eus^{dem365} ... ς Ti praem *επι* c. CD EKLMSUVΓΑΠ al pl :: *βασ. επι* in LXX frequentissimum | *του πα. αυ. ηρωδ.* cum ℵBC* ... ς Ti *ηρ. τ. πα. αυ.* cum C^{3}DEKLMSUVΓΑΠ etc

δρυν κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11 [11.1] ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. 12 [12.5] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 [13.10] Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 [14.1] βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, ἐρ-

Mc 1, 9–11
Lc 3, 21a

Ir$^{214\,gr}$ et lat^{al} ... ς ηδ. δε και cum ΕΚΛSUVΓΠ al pler syrP :: cf Lc 3, 9

11. υμασ βαπτ. cum ℵ(ℵ^{b} Or$^{4,121-123}$ εν νδ. βα.) B 1. 33. 209. ff^{1} g^{2} m am for Iust$^{tr\,49}$ Clem$^{ecl\,925}$ (υμ. νδ. βα.) Or^{bis} etc ... ς βα. υμ. cum CD^{suppl}ΕΚLMSUVΓΔΠ al pler itP^{l} (et. d) vg^{ed} sah cop etc :: cf Lc et Mc

12. τ. σιτ. αυτου cum ΝBCD^{suppl}ΚMSVΓΔ al pl e d f m vg sah cop al Hil ... ELU al plus^{20} it^{5} harl* syr^{cu} et^{utr} arm al Iust^{tr} al Ir$^{int\,273}$ al om αυτου (Gb^{o}) | αποθηκην cum ΝCD^{suppl}ΚMSVΓΔ al pl a c d f q vg sah cop al Iust^{tr} etc ... Lu add αυτου cum BELU al^{20} it^{4} harl* syr^{cu} et^{utr} arm al Cyr Amb al

14. ο δε cum ℵ*B sah Eus$^{ps\,409}$ ... ς Ti add ιωαννησ cum ℵ^{b}CD^{suppl}ΕΚLMPS UVΓΔ etc

15. πρ. αυτ. cum ΝCD^{suppl}ΕΚLMPSUVΓΔ etc ... Ln αυτω c. B al^{6} itP^{ler} vg cop Eus^{ps}

16. βαπτ. δε c. ΝBC* al^{4} ff^{1} l vg sah cop syr^{sch} Op ... ς Ti και βαπτ. c. C^{3}D^{supp}ΕΚLMPSUVΓ al pler itP^{l} (et. d) syr^{cu} et P al Hipp$^{theoph\,5}$ etc | ευθ. ανεβ. c. ΝBD^{supp} al^{4} itP^{l} vg sah cop syr^{cu} et^{sch} aeth Hipp^{theoph} al ... ς ανεβ. ευθ. cum CΕΚLMPSUVΓΔ al pler d h m syrP arm | ανεωχθ. (B Hipp^{theoph} ηνεωχθ.: ita Ln) c. ℵ*B tol sah syr^{cu} Ir$^{int\,184}$ edd Hil^{bis} Vig ... ς Ti add αυτω, Ln [αυ.] c. ℵ^{b}CD^{suppl}ΕΚLMPSUVΓΔ etc | ειδεν cum ΝBEMU^{2} al pl ... CD^{suppl}ΚLFVΔ al mu ειδεν | πνευμ. (et. cop) θεου c. NB ... ς Ln Ti το πν. του θε. cum CD^{suppl}ΕΚLMSUVΓΔ etc | ερχομ. cum ℵ*B a b c g^{2} h am tol harl* cop Hil ... ς Ti και ερχ. c. ℵ^{c}CDΕΚLMPSUVΓΔ al omn^{vid} f ff^{1} m vg etc

Ps 2, 7 Es 42, 1 17, 5 χόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα.

IV.

1–11 Lc 4, 1–13 Mc 1, 12 e

1 15.2 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 12 16.5 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτας, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ Deu 8, 3 λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν Ps 91, 11 κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν

---

17. ηυδοκησα cum ℵ*etᶜCLP al pm ... ς Ln Ti ευδ. cum ℵᵇBDEKMSUVΓΔ al pl. Ev. Ebion. teste Epiph sic: κ. φωνὴ ἐγέν. ἐκ τοῦ οὐρ. λέγουσα· σύ μου εἶ ὁ υἱὸς ὁ ἀγαπ., ἐν σοὶ ηὐδ. καὶ πάλιν· ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. καὶ εὐθὺς περιέλαμψε τὸν τόπον φῶς μέγα. ὃν (δ?) ἰδών, φησίν, ὁ Ἰω. λέγει αὐτῷ· σὺ τίς εἶ κύριε; καὶ πάλιν φωνὴ ἐξ οὐρ. πρὸς αὐτόν· οὗτός ἐστ. ὁ υἱ. μου ὁ ἀγ., ἐφ' ὃν ηὐδ. καὶ τότε, φησίν, ὁ Ἰω. προσπεσὼν αὐτῷ ἔλεγε· δέομαί σου κύριε, σύ με βάπτισον. ὁ δὲ ἐκώλυεν αὐτῷ λέγων· ἄφες, ὅτι οὕτως ἐστὶ πρέπον πληρωθῆναι πάντα. Similiter Iust$^{tr\ 103}$ et ^{38}

IV, 1. ο ὡς cum ℵCDEKLMPSVΓ etc ... Ti ὡς cum BUΔ

2. τεσσεραχ. bis cum ℵB*CLPΔ ... ς Ln τεσσαραχ. c. B**EKMSUVΓ, item D sec loco, priore μ̄ | κ. τεσσ. νυκτ. cum ℵD (it vg cop al τεσσ. ημ. κ. τεσσ. νυκτ.) ... ς Ln Ti κ. νυ. τε. cum BCEKLMPSUVΓΔ etc

3. προσ. ο πει. ειπ. αυτω c. ℵB al^{10} fere ff^{1} k l vg cop syr^{sch} arm aeth Chr^{mos} ... ς προσ. αυτω ο πει. ειπ. cum CEKLMPSUVΓΔ al pler f g^{1} sah syr^{p} al ... D al a b c g^{2} h syr^{cu} προσ. (D it^{aliq} προσηλθεν) αυτω ο πει. (D it^{aliq} add και) ειπ. αυτω (Ln)

4. ο (Gbᵗ) cum ℵBCDELPUVΣΔ al^{20} fere ... ς om cum KMSΓ al longe pl | επι c. ℵEKLMPSUΓΔ al pler ... Gb″ Ln Ti εν c. CD al^{6}; it vg utroq loc in

5. εστησεν (Gb′) c. ℵBCDΣ al pauc sah ... ς Ti ιστησιν c. EKLMPSUVΓΔ al pler

6. λεγει c. ℵ*etᶜBCDEKLSUVΓΔ etc ... Ln ειπεν c. ℵᵇZ 157. al it^{pl} vg

σὰ σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 13 καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· 15 γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Deu 6, 16

Deu 6, 13

12 s. Mc 1, 14 a Lc 4, 14 a

Es 9, 1 a

9, 2

---

7. παλιν c. sqq conjg CDKLMUΣ etc; c. antecdd ℵ^{c}E 33. al it^{mu}

9. ειπεν c. ℵBCDΣ al^{8} it vg ... ς Ti *λεγει* c. EKLMPSUVΓΔ etc | *ταυ. σοι πα.* c. ℵBC*Σ al^{4} l am for Or^{ter} Chr^{mo4} ... ς Ln *ταυ. πα. σοι* c. C^{2}DE KLMPSUVΓΔ al pler νν^{pler}

10. *υπαγε* cum ℵBC*KPSVΔ 1. al pl f k vg (harl**) fr sah cop syr^{sch} et p Or^{3,540} Ign^{p} philipp ^{12} Pet^{ralex} (ap. Rou. 4, 24) al Ir$^{int\,319}$ Tert Hier^{mt} ... Gb (sed Gb^{0}) Sz Ti add *οπισω μου*, Ln [*ο. μ.*] c. C^{2}DELMUΓΔ al^{150} fere it^{pler} harl* syr^{cu} et (vel cum* vel sine*) syrP arm aeth Iust$^{tr\,103}$ Ath$^{215\text{-}425\text{-}658}$ al :: e 16, 23

12. *ακ. δε* e. ℵBC*DΣ al k am for cop aeth Or^{ter} Eus^{hi} et^{dem} Aug ... ς Ln add (Gb^{00}) *ο ιησους* c. C**EKLMPSUVΓΔ al pler it^{pler} etc

13. *ναζαρα* c. ℵ^{b}B*Σ 33. k Or$^{4,\,179}$; CΡΔ *-ραθ* (Ln) ... ς *-ρετ* c. B^{2}LSΓ al pl Or$^{4,\,170}$ ... Ti *-ρεθ* c. ℵ*DEKMUV al pm it^{pler} vg cop Or^{ter} Eus^{dem} | *καφαρναουμ* (Gb″) c. ℵBDΣ 33. it vg sax fr cop Or Epiph Nonn. Accedunt passim CIXΓΤ^{b}ΔX ... ς *καπερναουμ* c. CEKLMPSUVΓΔ al^{omn} fere etc

15. D*L it^{pler} (non k al) am for (non fuld al) *γαλιλαιασ*

16. *σκοτει* c. ℵ*CEKLMPSUVΓΔ etc ... Ln Ti *σκοτια* c. ℵ^{b}BD Or$^{1,\,686}$ | *φως* h. l. ℵBC al^{5} it^{pler} am for Or$^{4,\,91}$ Eus$^{dem\,483}$ Chr^{mo5} Cyr$^{es\,149}$ ... ς ante *μεγα* c. DEKLMPSUVΓΔ al pler k vg etc | *ειδεν* c. ℵ^{b}BEMUΔ al pl: ℵ*CKLFV al mu *ιδεν*

18–22 Mc 1, 16–20 Lc 5, 1–11 Io 1, 35–43

18 *Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.* 19 [21. 2] *καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.* 20 *οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.* 21 [22. 6] *Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.* 22 *οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.*

Mc 1, 39 Lc 4, 44

23 [23. 1] *Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ*

Mc 1, 28

θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 *καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.* 25 *καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ*

Mc 3, 7 sq Lc 6, 17

ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

---

18. *περιπ.* c. ℵBCEKLMPSUVΓΔΠ etc ... D itpler Eusdem *παραγων* (*cum transiret*) :: cf Mc | *δε* (Gb Sz) sine additam c. ℵBCDKMPSUVΓΠ etc ... ς add o *ιησους* c. EA al pm a c h m vged arm | *ειδ.* c. ℵBDEMUΓΔ Π^2 al pl ... CKLPVΠ* al *ιδεν* | *αλεεις* c. ℵ*B*C ... ς Ln Ti *αλιεις* c. ℵb B^3DEKLMSUVΓΔΠ etc. Item v. 19.

19. *αυτοις*: C^2 itmu syr^{cu} et^{sch} aeth Cyr^{es140} add o *ιησους*, Ln [o *ιη.*]

21. *ειδεν* c. BDEMUΓΔ[2] al pl: ℵCKLVΠ* al *ιδεν*

23. *εν* (Ln om ex errore de B) *ολη* (ℵ*om) *τ. γαλ.* c. ℵ*BC 157. cop syr^{cu} et^{utr} aeth ... ς Ti *ολην την γαλιλαιαν* c. ℵbDEKMSUVΓΔΠ al omn^{fere} it vg Eusdem al | *περιηγ.* et *γαλιλ.* absque *ο ιησ.* c. B 157. 20ev k syr^{cu}... ℵC*D al[10] fere it^{pler} vg etc post *περιηγ.* add (Ln), ς post *γαλ.* c. C^3EKMSUVΓΔΠ al pler

24. *απηλθεν*: ℵC al mu cop syr^{p} mg al $Or^{2,788}$ *εξηλθεν* | *και δαιμ.* c. $\aleph C^2$ DEKSUVΠ al pler it vg syr^{cu} et^{utr} al; item omisso *και* BC* 13. 235. cop Eusdem (Ln Ti) ... MA al[10] om

V.

1 [24. 10] Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 [25. 5] καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· 3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 [26. 10] μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5 [27. 5] μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6 [28. 5] μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. 7 [29. 10] μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 11 [30. 5] μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. 13 [31. 2] Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 [32. 2] Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ

Lc 6, 17 — 3–6 Lc 6, 20 sq

V, 1. *προσηλθαν* cum ℵ*B* ... ς Ln -*λθον* c. ℵ^{b}B^{2}CDEKMSUVΓΔΠ etc | *αυτω* (et. Or^{ter} Eus$^{dem\,442}$): B Or$^{2,\,496}$ om (Ln)

4. 5. *μα. οι πραεις* etc ante *μα. οι πενθ.* c. D 33. a c ff$^{1.}$ g$^{1.\,2.}$ h k l vg fr syr^{cu} Clem$^{570\,2}$ Or$^{2,\,740}$ Amm et Eus^{can} (videtur ita, sed ipsi numeri qui huc pertinent in cddd^{gr} pler mutati inveniuntur) Nyss$^{1,\,778}$ Bas$^{1,\,141\,vid}$ etc ... ς *μακ. οι πενθ.* (ℵ^{b} add *νυν*) etc ante *μα. ο πρα.* c. ℵBCEKMSUVΓΔΠ al^{omn} fere b f syr^{sch} et P cop arm aeth Chr^{mt} Tert patient11 (sic) Op

9. *οτι* c. ℵCD 18. 124. it^{g} vg syr^{sch} ... ς (Gb^{0}) Ti add *αυτοι*, Ln [*αυ.*] c. BEKMSUVΓΔΠ al pler f k am gat syr^{cu} et P cop al Or$^{int4,\,664}$

11. *πονηρον* c. ℵBD it^{10} vg cop syr^{hr} aeth Cyr$^{4,\,696}$ Lcif Hil al ... ς Ti add (q Op praem) *ρημα* c. CEKMSUVΓΔΠ al omn^{vid} q syr^{uir} al Or$^{2,\,272}$ Const$^{2,\,8,\,1\cdot\,5,\,2,\,2\cdot}$ Op | *καθ' υμων*: Ti ante *παν* c. D h k m flor syr^{cu} et uir (exc P cod) Const$^{2,\,8,\,1\cdot}$ Tert Lcif | *ψευδομ.* c. ℵBCEKMSUVΓΔΠ al omn^{vid} it$^{5\cdot}$ vg syr^{cu} et uir cop arm aeth Const^{bis} etc ... Gb^{0} Ti om c. D it^{6} flor Or$^{2,\,272}$ Lcif Hil^{ter} al

13. *βληθεν εξω κατ.* cum ℵBC 1. 33. syr^{p} cod Or$^{1,\,794}$ ... Ti *βληθηναι εξ. και κατ.* cum DEKMSUVΓΔΠ al pler (it vg etc)

κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 17 [38.10] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 [34.5] ἀμὴν γὰρ
Lc 16, 17 λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 [35.10] ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
Ex 20, 13 21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν

---

20. *ιμ. η δικ.* (Gb′) cum ℵBEKLMVΓΔΠ al plus[50] Iust[tr105] Clem[625] Const Bas[2,630. 658. 664] al ... ς Lu *η δικ. υμ.* c. SU al pl Clem[526] Or al

21. *ερρεθη* c. ΝLMSUΔΠ al pl ... Lu Ti *ερρηθη* c. EDEK (*ερρεθη*) VΓ al mu

22. *τω αδ. αυτ.* c. ΝBA[2] 48. 198. vg (exc mm) sax fr aeth arP Or[1, 112. 181] Bas[bapt2, 5] Ps-Ath (ep. 2. ad Castor.) Iust[ap1, 16] Ptol[flor33, 6] schol[21. 227.] al cddd[r] ap Aug[retract19] edd ap Hier (*pelag in plerisq cdd antiquis* sine causa *additum non est*; item [mt]) Tert[vid (orat[10] et apol[45])] ... ς add *εικη* c. DEKLMSUVΓΔ[*]Π al pler it syr[cu et utr et hr] cop arm go al Ps-Iust[zen11, 9] Eus[dem444] Cyr Chrhom[16] item hom[17] al mu Ir[int242. 247] (contra esse videtur quod[272]fin habet: *pro eo quod est:* Non occides, *neque irasci quidem praecepit*) al mu | *ρακα* c. ℵ*D a b c (*raschab*) d (*racha*) f* ff[1.] h q al am fu al Tert Cyp al ... ς Lu Ti *ρακα* c. ℵ[b]BE unc reli min certe pler (al *ρακκα*) f** k vg[ed] etc

22. *κακε* c. NBLSΓ al sat mu Or[1, 198] Chr[mosc] Quaest[antioch234] ... Ti *κακει* c. DEKMUVΔΠ al plus[50] Const[2, 53] Cyr[hr] Chr[montf]

τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 [26.5] ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 [27.10] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρέθη δέ· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι

25 s Lc 12, 58 s

Ex 20, 14

18, 9 Mc 9, 47

18, 8 Mc 9, 43

Deu 24, 1 Mt 19, 9 Mc 10, 11 s Lc 16, 18

25. *μετ αυτ.* h. l. (Gb′) c. ℵBDL al[16] a b c g[1·] h q syr[cu] et[sch] cop arm aeth Amb al ... ς post *οδω* c. EKMSUVΓΔΠ al pler f ff[1·] g[2·] k vg syr[p] sah go Carpoc[epiph27,5] Clem[605] Chr[mt] al | *ο κριτης* c. ℵB al[4] k arm aeth Carpoc[epiph] (item ap Ir[int 1, 25, 4]) Chr[hom15] et[20] Hil Arn ... ς Ti add *σε παραδω* (D* *-δωσει*, item antea) c. DEKLMSUVΓΔΠ al pler it pler vg syr[cu] et[utr] cop sah go Hier :: cf Lc

27. *ερρεθη* c. ℵB*KLMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. B[2]DEVΓΠ* al mu | *ερρ.* (Gb Sz) c. ℵBDEKSUVΓΠ al plus[100] a b f k m go syr[sch] cop arm aeth Or[4, 330] Cyr al ... ς add *τοις αρχαιοις* c. LMΔ al certe pm it[5] vg syr[cu] syrP c.* Eus[dem ter et ps] Chr Ir[int 242]

28. *επιθυμησαι* c. ℵ* 236. Clem[554] Or[4, 330· 1, 112· 1, 476] Quaest[antioch 238] Chr[hom254· 255] Isid[4, 122] Tert[ter vel plus] ... Gb″ Sz Ln Ti add *αυτην* c. BDEKLSUVΓΔΠ al pl Thphil Or[4, 336] Eus[dem 126] al; item ς *αυτης* c. ℵ[b] M al certe pm Just[ap 1, 15] Athen[leg 23] Or[2, 416]; item it vg etc | *αυτου*: B *εαυτου* (Ln)

30. D om versum | *ε. γ. απελθη* (D it[pl] vg Lcif *α. ε. γ.*) c. ℵB (item D, propterea enim om versum) al[5] it[pler] vg syr[cu] cop aeth (Or[4, 330 libere]) Lcif al ... ς *βληθη* (L *-θησει*) *ε.* (L al add *την*) *γ.* cum EGKLMSUVΓΔ (sed *δ εατ*)Π al pler f go syr[utr] arm Chr

31. *ερρεθη* c. ℵB*LMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. B[2]DEGKVΓΠ* al mu | *δε* c. ℵ[b]BDEGLMSUVΓΔ al pler it vg etc ... ℵ[a]KΠ al plus[24] syr[cu] et[sch] arr om | *οσ* c. ℵBDL al[16] it vg Chr (et.[mo6]) ... ς (Gb[0]) praem *οτι* c. EGK MSUVΔΠ etc

πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ
αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.
Lev 19, 12 Deu 23, 21 33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐκ ἐπιορκήσεις,
ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ·
35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς
Ἰεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ
κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ
Iac 5, 12 μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν
Ex 21, 24 τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. 38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν
Lc 6, 29 ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ
ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· [38.5] ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν
σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι
κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
41 [39. 10] καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.

---

32. *πασ ο απολ.* c. ℵBKLMΔΠ al plus[50] c f ff[1] g[2] l m vg go syr[sch] et P arm aeth cdd ap Aug[conjug adult] ... ς Ti *οσ αν απολυση* (Or -σει) c. DE GSUV al pl a b g[1] h k cdd ap Aug syr[cu] cop Or[3,647] :: poterat haec lectio ex 31 et 19, 9 oriri, illa ex Lc | *μοιχευθηναι* c. ΝBD al[6] Thphil [2,13] Or[4,647-648] Chr[txt] et com (et.mo[6]) al ... ς Ti *μοιχασθαι* c. EKLMS UVΔΠ al pler (Bas[3,297 allud]) :: Thom[619] *μοιχᾶται ὁ ἀνήρ, μοιχεύεται δὲ ἡ γυνή*. At non est quod talem distinctionem potius evglstam quam scriptores codicum putemus neglexisse, quibus *μοιχασθαι*, quod haud dubie eodem sensu usurpabatur, accommodatius ad *μοιχαται* (et h. l. et 19, 9) ponendum videri poterat | *οσ εαν απολ. γαμηση*: B al[16] o *απ. γαμησασ*

33. *ερρεθη* c. ℵB*LSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. B[2]DEKMVΠ* al mu

36. *μι. τριχα* (ℵ*EL al -χαν) *λευ. ποι. η* (L om) *μελ.* c. NBL al it[10] vg cop aeth arm Cyp[308] Aug[semel] al ... ς *μι. τρι. λευ. η μελ. ποι.* c. EKMSUV ΔΠ al pler syr[P] go ... D l. k Clem[262] Cyp[178] Aug[semel] *ποιησ.* (D* *ποιειν*) *τρ. μι.* (l. *μ. τ.*, Clem om *μι.*) *λευ. η μελ.*

37. *εστω*: B 245. Eus[dem23] *εσται*

38. *ερρεθη* c. ℵB*E*LMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. B[2]DE[2]KVΠ* al mu

39. *ραπιζει* c. ℵB 33. al[2] ... ς Ti *-σει* c. DEGKLMSUVΔΠ al omn fere Eus dem Chr | *εισ* c. ℵ*B 435. al[15] fere Dial Eus[dem cod] Bas[1,419] Chr (et. mo[6]) ... ς Ti *επι* c. ℵCDEGKLMSUVΔΠ al pler Eus[dem ed] Bas[bapt637] | *σιαγονα* c. ℵ 1. 33. 127. 157. 435. al plus[50] a f h em Dial Bas[1,419] Bas[bapt637] Chr Dam Or[int2,166] ... Ln *σιαγ. σου* c. BD (it[mu] vg) Eus dem, ς Ti *σου σιαγ.* c. EGKLMSUVΔΠ al pl c g[1] k go al

42 τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. 43 [40.5] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 [41.5] ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

Lc 6, 30 · Lev 19, 18 · Lc 6, 27 a · Lc 6, 28 aa

---

42. δοσ' c. ℵBD 13. 124. Clem^{536} … ς διδου c. EGKLMSUVΔΠ etc :: cf Lc | δανισασθ. c. ℵB*DΔ etc (Lc 6, 34 -σ- et. ΑLPΣ) … ς Ln Ti δανεισ. c. B^{3}EGKMUΠ etc; L δανησ.

43. ερρεθη c. ℵB*LSUΔΠ^{2} al pl … Ln Ti ερρηθη c. B^{2}DEGKMVΠ* al mu

44. τ. εχθρ. υμων c. ℵB al^{7} it^{7} vg sax fr cop syr^{cu} Thphil$^{2, 14}$ Or$^{4, 224\text{-}329\text{-}351}$, item$^{1, 768\text{-}4, 358}$ Dial^{20} Eus^{ps589} Ir^{int210} Cyp^{ter} al … (Gb^{00}) add ευλογειτε τους καταρωμενους υμασ c. DEKLMSUΔΠ al pler c f h go syr^{sch} et P arm aeth Athen^{lega11} Clem^{605} Eus$^{prae\ 13, 7}$ Const$^{1, 2}$ Chr :: cf Lc | και προσευ. c. ℵB al^{9} k cop syr^{cu} Thphil Athen Clem^{605} Or (ut ante) Dial Eus^{prae} Ir^{int210} Cyp^{ter} al … ς (Gb^{00}) praem καλωσ ποιειτε τουσ μισουντασ (c. min; Gb Sz τοισ μισουσιν c. unc omn) υμασ c. DEKLMSUΔΠ al pler it^{pler} vg go syr^{utr} arm aeth Const$^{1, 2}$ Chr Aug al :: cf Lc | διωκοντ. c. ℵB al^{5} k m em syr^{cu} cop aeth Athen Dial Or$^{4, 224\text{-}329\text{-}351}$ Ir^{int210} Cyp^{ter} al … ς (Gb^{0}) praem επηρεαζοντων υμασ (D 157. Eus om) και c. DEKLMSUΔΠ al pler a b c f h go syr ^{utr} arm Eus^{prae} et ^{os} Const Chr

46. το αυτο c. ℵBEKLMSUΔΠ al pler go syr^{utr} arm etc (1. etc τουτο) .. Ln Ti ουτωσ c. DZ al^{5} h k syr^{cu} cop aeth Cyp Lcif

47. αδελφ. c. ℵBDZ al mu it^{pler} (k om versum) vg fr sax syr^{cu} et ^{sch} cop aeth arr perss Cyp al … Gb φιλουσ c. EKLMSUΔΠ al plus^{150} f h syrP arm go Bas$^{3, 468}$ Lcif al | εθνικοι (Gb) c. ℵBDZ al^{20} it^{pler} vg syr ^{cu} et P et^{hr} cop aeth al Bas Cyp Lcif al … ς (Gb′) τελωναι c. EKLMS UΔΠ al pl h k syr^{sch} syrP cod go | το αυτο (Gb′) c. ℵBDMUZ al plus^{20} syr^{sch} go arm aeth al; item *hoc* it^{pler} vg, *haec* g^{1} … ς ουτω (-ωσ) c. EKLSΔΠ al pl h cop syr^{cu} et P

48. ωσ c. ℵBP^{a}LZ 1. 13. 33. 124. al Clem^{bis} Or^{bis} Eus$^{dem\ 104}$ Ath$^{1, 450\text{-}716}$ al … ς Ti ωσπερ c. DEKMSUΔΠ al pler | ο ουρανιος (Gb″) c. ℵBD^{b}E P^{a}LUZ al^{20} fere it^{5} vg syrP arm aeth al Clem$^{861 allud}$ Or$^{1, 532\text{-}9, 26}$ Ath^{bis}

VI.

1 [42.10] *Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς· 2 ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπως ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ᾖ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλεί-*

Bas[1, 238· 334] Chr Cyp al ... ς ο εν τοις (D* om) ουρανοις c. D*E[2]KMSΔΠ al pl b c d g[1·] h k syr[cu] et[sch] al Clem[792]allud Lcif

VI, 1. δε c. ΝLZ al[15] g[1·] cop syr[utr] aeth pers[p] Op ... ς Ln om c. BDEK MSUΔΠ al pl it[pler] vg go syr[cu] al Chr Hil al | δικαιοσυνην (Gb) c. ℵ* et[b] BD 1. 209. al it[pler] vg Or[int4, 512] etc ... ς ελεημοσυνην c. EKLMSU ΣΔΠ al pler f k syr[P] (et.[mg] g[r]) go arm al Chr | ουρανοις c. ℵ*D 1. 33. Chr ... ς Ln Ti praem τοις c. ℵ[c]BEKLMSUΔΠ al pler

4. η σου ελε. (D ε. σ., item it vg) η (Δ om η post -νη) c. ℵ*DΔ 33. ... ς Ln Ti η σου η ελε. c. ℵ[b]BEKLMSUΔΠ etc | αποδωσει cum ℵBKLUΣ al plus[40] it[pler] vg cop syr[cu] arm aeth al Or[4, 256] Const[3, 14 Hb] Chr Cyp Aug al ... ς (Gb[0]) Ti praem αυτος c. DEMSX[vid]ΔΠ al pl h q syr[sch] et P. Item v. 6. al pauc h; v. 18 al pauc syr[sch] | σοι c. ℵBDΣ al[9] cdd[gr] ap Aug ff[1·] k vg fr sax cop syr[cu] Cyp Aug Hier Chrom al ... ς (Gb[00]) add εν τω φανερω c. EKLMSUX[vid]ΔΠ al pler it[7] syr[sch] et P go arm aeth al Const Chr Op al

5. προσευχησθε o. εσεσθ. (ℵ* -χησθε omissis ουκ εσ., ℵ[a] -χη o. εσεσθ., ℵ[c] -χησθε o. εσεσθ.) c. ℵ*et[c]BZ 1. 22. 118. it[pler] vg go sah cop syr[P mg] aeth arm[cdd] Or[1, 227] Chr Aug al ... ς προσευχη o. εση c. DEKLMSUX vid Δ (non δ) Π al pler q syr[cu] et[sch] et P txt al | ως c. ℵBDΣ 33. ... ς Ti ωσπερ c. EKLMSUΔΠ al fere omn Or Chr | οπως c. ℵBDKLΣΠ* al[40] fere Or[1, 227· 228] Chr ... ς (Gb[00]) add αν c. EMSUΔΠ** al pl | απεχ. c. ℵB DΣ al[15] it (exc f) vg arm aeth Or[1, 238] Bas[2, 556· 665] Chr Aug al ... ς (Gb[00]) praem οτι c. EKLMSUΔΠ al pler f Or[1, 227] Bas[2, 239]

6. ταμειον (ℵD -μιον) c. ℵBDEL al ... ς Ln Ti ταμιειον c. KMUXΣΔΠ al

ως τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 [42.5] Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 14 [44.6] Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώ-

9 ss Lc 11, 2–4

16, 35 Mc 11, 26

pl | τω sec: D al[4] om (it vg al non exprim), hinc Gb[0] | σοι c. ℵBDZ al[5] ff[1·] g[2·] k vg sax fr sah cop syr[cu] et hr* Or[1, 288·] 2, 423 Eus[ps 287·] 681 Hil Amb al ... ς (Gb[00]) add *εν τω φανερω* c. EKLMSUXΔΠ al pler it[7] syr[sch] et P go arm aeth

7. *βατταλογησ.* c. ℵB (D[d] *βλατταλ.*, D* *βλαττολ.*) ... ς Ln Ti *βαττολογ.* c. KLMUZΔΠ al pler

10. *ελθατω* c. NDE[2]GΔ ... ς Ln *ελθετω* c. BE*KLMSUZΔΠ al omn[vid] | *επι γησ* c. ℵBZΔ 1. 22. 406. Clem[568libere] Or[1, 240ter 241· 242] ... ς ε. *τησ γ.* c. DEGKLMSUΔΠ al pler Or[1, 296] Const[2, 18· 7, 24] Eus[luc 201]

12. *αφηκ.* c. ℵ*BZ 1. 124[mg] harl* for fu syrP Or[1, 227· 252] Nyss[orat 5] Bas[2, 606] ... DELΔΠ** al *αφιομεν* ... ς *αφιεμεν* c. ℵ[c]GKMSUΠ* al pler it vg (et. am) syr[cu] et [sch] go arm aeth Or[1, 255] Const[bis] Chr Cyp al :: cf Lc

13. *πονηρου* (Gb Sz) c. ℵBDZ al[5] (al mu verba *οτι σου* etc in mg tantum vel rubro scripta habent) schollis cdd multorum a b c ff[1·] g[2·] l vg (ita am fu for tol emm gat mm etc; vg[ed] add *amen*, item sax) sax fr cop arr[edd] et cdd pers[w] Or[1, 227] (et. 271sq) Nyss[1, 761] Caes[3, 116] et [1, 29] Cyr[hr 28, 231] Max[1, 363] Cyp (add *amen*) Tert (orat.[3]) rell omn (exc Op)... ς add *οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εισ τους αιωνασ. αμην* c. EGKLMSUVΔΠ al pler f g[1·] (om *amen*) q syr[utr] et cu (om *κ. η δυν.*) et [hr] aeth arm go sl (habent similia tantum k sah) Const [2, 18] Chr al Op

15. *ανθρωποισ* c. ND 1. 118. 209. al a c ff[1·] g[1·] h k l vg sax fr syr[sch] arP Aug al ... ς (Gb[00]) Ln add *τα παραπτωματα αυτων* c. BEGKLM SUVΔΠ al pler it[2] sah cop syr[cu] et P go al Op

ματα ὑμῶν. 16 [48.10] *Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.* 17 *σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,* 18 *ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.* 19 *Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου*
20 a Lc 12, 33 a *κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν·* 20 [46.5] *θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν.* 21 *ὅπου γάρ ἐστιν*
22 a Lc 11, 34—36 *ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου.* 22 [47.5] *Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν ἡ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται·* 23 *ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ*
Lc 16, 13 *ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον.* 24 [48.5] *Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε*
25—33 Lc 12, 22—31 *θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.* 25 [49.5] *Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ*

---

16. *ωσ* c. ℵBDA al[4] ... ς Ti *ωσπερ* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler | Ln *εαυτων* c. B al pauc | *απεχ.* c. ℵBD al[10] a b f h k m q arm aeth Aug al ... ς praem *οτι* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler c ff[1.] g[1.2.] vg

18. Ln *νηστ. τοισ ανθρ.* c. B k | *κρυφαιω* bis (Gb′) c. ℵBD 1. 22. ... ς *κρυπτω* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler | *σοι* (Gb Sz) c. ℵBDGKLMSUVΓΠ al plus[150] f ff[1.] l m q vg syr[cu] et[utr] et[hr] cop go etc ... ς add *εν τω φανερω* c. EΔ al certe pm it[6] aeth arm[codd] aliq

21. *σου* bis (Gb′) c. ℵB 1. 28. sah cop syr[P mg cd] aeth it (exc f) vg sax fr Bas[2, 350-54] Mac al ... ς *υμων* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler syr[cu]et utr go al | *εσται και*: Ln om *και* cum B

22. *ο οφθ.* c. ℵEGKLMSUVΓΔΠ al omn[vid] f am fu for al sah cop syr[cu] et[utr] go arm Clem[394] Eus[ps][34] al ... Ln add *σου* c. B it[pler] vg[ed] aeth Or[int9, 109, 164] Hil al | *εαν* c. ℵ al[6] a ff[1.] q vg syr[cu] Hil Amb ... ς Ln Ti add *ουν* c. BEGKLMSUVΓΔΠ al pler f g[1.] h k (b *enim*) syr[utr] Chr Aug | *ᾖ* h. l. c. ℵB b[scr] f ff[1.] am fu for al ... ς Ln Ti post *απλους* c. EGKLM SUVΓΔΠ al pler it[pl] (vg[ed] ante *απλ.*) Chr Aug al

24. *μαμωνα* (Gb Sz) c. unc omn et min pler a b k am fu cop arm ... ς *μαμμωνα* c. min pauc it[6] vg sah go

ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς

10, 31

---

25. φαγητε c. ℵ 1. 4. 22. cdd quos sequitur Hier a b ff^{1} k l vg sax fr syr^{cu} aeth pers^{w} ar^{r} Clem^{579} (sed non accurate inter Mt et Lc distinxit) Ath^{1,389} (accurate affert 25—30) Bas$^{2,\ 81\cdot 388}$ (utroq loc υμων bis, sed^{2,388} add και τ. πι.) Chr^{ter} al Hil al ... ς (Gb^{00}) Ti add και τι πιητε c. EGKLMSUVΓΔΛΠ al pler syr^{utr} go al; item Ln η (sah om) τι πιητε c. B al^{10} „cdd nonnull" ap Hier c f g^{1} h m q gat lux (sah) cop arm (Or$^{1,\ 711}$liberrime) Mcmon Max$^{1,\ 369}$ :: cf v. 31

15. αὐξανουσιν o. κοπιωσιν (B 33. -ιουσιν) o. νηθουσιν c. ℵB al^{5} Ath^{1,} ^{389} Chr^{com} ... ς αυξανει o. κοπια o. νηθει c. EGKLMSUVΓΔΛΠ al pler Bas$^{2,\ 389}$

32. ἐπιζητουσιν c. ℵB al^{6} Max$^{1,\ 359}$ ... ς -ζητει c. EGKLMSUVΔΠ al pler Chr

33. τ. βασιλ. (B δικαιοσυνην: ita Ln) sine additamento c. ℵB g^{1} k m ^{88} Eus$^{pr\ 12,\ 16}$ Ps-Ath$^{2,\ 378}$ ... ς Ti add του θεου c. EGKLMSUVΔΠ al pler itpler vg syr^{cu} et^{utr} al Clem^{993lib} Mcmon Chr al Cyp al; et. των ουρανων et αυτου legitur | κ. τ. δικαι. (B βασιλειαν: ita Ln) αυτου: 118. 245. Inst$^{ap\ 1,\ 15}$ Clem$^{943\cdot 992}$ Chr$^{txt\ et\ com}$ om. Huc cf Or$^{1,\ 197}$ item$^{1,\ 219\cdot 2,\ 260\cdot 3,\ 763}$ et alibi αἰτεῖτε τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ προστεθήσεται ὑμῖν· καὶ αἰτεῖτε τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια προστεθήσεται. Cf et. Clem$^{416\ et\ 579}$

34. f° 1624 μεριμνησετε ex errore

τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

VII.

1a Lc 6, 37a

1 [50.2] *Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.* 2 *ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν*

3–5 Lc 6, 41 s

3 [51.5] *τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;* 4 *ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ.* 5 *ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.* 6 [52.10] *Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν*

7–11 Lc 11, 9–13

τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 [53.5] *Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.* 8 *πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.* 9 *ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;* 10 *ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει,*

---

34. εαυτης (Gb″) c. ΝBGLSV (B*L αυτης)' al plus[80], item it vg ... ς τα εαυτης c. EKMUΠ al pl, Δ τα περι αυτης

VII. 2. μετρηθησεται (Gb Sz) c. ΝBEGKLMSUVXΔΠ al pl a b k am fu for tol cop syr[cu] et utr al Clem[rom13] Or[3, 239] al mu ... ς αντιμετρηθ. c. min it[pl] vg[ed]

4. εκ c. ΝB al[12] (it vg *de*) ... ς Ti απο c. EGKLMSUVXΔΠ etc

5. εκ τ. ο. σ. την δοκ. c. ΝBC ... ς την δοκ. εκ τ. ο. σ. c. EGKLMSUVXΔΠ al omn[vid] it vg Chr :: cf Lc

6. καταπατησουσιν c. BCLX 33. (et. ρηξουσ.) s[scr] ... -σωσιν c. NEGKMSUVΔΠ al pler

8. ανοιγησεται c. NCEGKLMSUVXΔΠ etc[c]: Ln ανοιγεται c. B cop syr[cu] et utr

9. η (U om) τισ (Ln ἤ τισ) εστιν c. ΝB[2]CEGKMSUVXΔΠ al longe pl it[7] vg Cyp Aug al ... B*L b c h emm syr[cu] et utr sah cop al om εστιν (Gb[0] Ln) | ον c. ℵ*BC al pauc a b c g[1] h mm Aug[bis] sah cop arm (et.vid syr[cu]et utr aeth)... ς Ti ον (M al ος) εαν (K*LΔ αν) c. ℵ[b]EGKLMSUVXΔΠ al pler it[5] vg Cyp Aug[semel] | αιτησει c. NBCLΔ al[10] ... ς αιτηση c. EGKMSUVXΠ al pler

10. η και (sah non expri) c. NBC 1. 33. 435. al arm sah; item KMSΠ al plus[80] η και εαν (Ti); it vg cop syr[cu] *aut si* ... ς και εαν (L αν) c. EG

μ ὁμῶν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 [54-5] πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. 13 [55-5] εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. 15 [56-10] Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἅρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. [57-5] μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 [58-5] οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς

Lc 6, 31

Lc 13, 24

16–21 Lc 6, 43–46

12, 33

LUVXA al pl syr^{utr} aeth | αιτησει c. ℵBCLA 33. … ς αιτηση c. EGKMS UVXΠ al pler

12. ουτ c. ℵ^{b}BCEGKMSUVXΔΠ etc: ℵ*L al plus^{5} syr^{sch} arm arP om | εαν c. AC al Chr … ς Ln Ti αν c. BEGKLMSUVXΔΠ al pler

13. εισελθατε c. ℵBCLA al^{6} … ς -θετε c. EGKMSUVXΠ al pler | οτι: 118* a b h l q arm^{zoh} Cyp Lcif al τι (118* και τι), *quam* | η πυλη c. ℵ^{b}BCG KLMSUVXΔΠ rell omn^{vid} it^{5} vg go syr^{cu} et^{utr} sah cop arm aeth Chr Or int^{3}, ^{853} al … Ln om cum ℵ* a b c h k m for Naass^{116} Clem^{664} et ^{578} Or^{1,} ^{228} et ^{2,} ^{800} et ^{3,} ^{270} Eus$^{ps 266}$ Or$^{int 2,}$ ^{387} Cyp Lcif al

14. οτι (Gb') c. ℵ*B*X (*ὅτι*) 1** al haud dubie mu m vg$^{edd\ ap\ Gb}$ sah^{mtlin} cop arm^{Scdd} Naass^{116} Or^{3,} ^{527} … Gb Sz Ln τι c. ℵ^{b} vid, et^{c} B^{2}EGKLMSUV ΔΠ al plus^{150} it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} go arm^{zoh} aeth Ephr al Cyp al. Legitur et. και. Ceterum B add δε, item sah^{woid} | η πυλη (et. it^{7} syr^{cu} et ^{utr} sah cop arm aeth go Or^{3,} ^{527} etc): 113. 182* p^{scr} a h k m Naass ^{116} Clem ^{664} Clem $^{hom\ 18,\ 7}$ Or^{1,} ^{642} et ^{2,} ^{718} et ^{3,} $^{144\cdot 290}$ et alib Eus $^{ps\ 14\cdot 378}$ Eus$^{ecl\ 105}$ Ps-Ath^{2,} ^{493} Cyp al om; hinc etiam Ln [η πυ.]

15. προσεχ. absque δε c. ℵB al^{15} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} sah arm aeth Iust $^{tr\ 35}$ Ath^{1,} ^{215} Chr Ps-Ath$^{lat\ 2,}$ ^{609} Lcif Hil al … ς Ti add δε c. EGKLM SUVXΔΠ al pler f cop syrP go

16. σταφυλας (et. Schu probat) c. ℵB (C* σταφυληνας) al^{9} it vg syr^{cu} et ^{utr} go Bas^{1,} $^{479\cdot 113}$ Chr … ς Ti σταφυλην c. C^{3}EGKLMSUVXΔΠ al pler arm aeth :: cf Lc

18. ενεγκειν pr c. ℵ*vid B Dial^{40} (ενεγκειν) et^{41} (προσενεγκ.) Or (cum He-

3, 10 καλοὺς ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτε-
ται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι-
γνώσεσθε αὐτούς. 21 [59.2] Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύ-
σεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
22 a Lc 13, 25–27 πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 22 [60.5] πολλοί ἐροῦσίν μοι ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ
τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις
πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε
ἔγνων ὑμᾶς, ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
24–27 Lc 6, 47 ss 24 [61.5] Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ
αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ
τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ
ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶς ὁ
ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθή-
σεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
ἄμμον. 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν

---

racl)[4, 221], item *ενεγκειν* sec c. ℵ Dial[40] (*ενεγκαι*) et[41] (*προσενεγκαι*) Or 3, 267 ... ς Ln Ti bis *ποιειν* c. (ℵ*corr priore tantum loco; B sec tantum loco) CEGKLMSUVXΣΔΠ etc

19. *παν* c. ΝBC*EGKMSUVXΔΠ etc ... C**LZ al plus[30] b c g[1c] h syr[cu] sah add *ουν*, Ln [*ουν*]

20. *απο* c. ΝBLXΣΔΠ unc[7] etc (*a* f): Ln *εκ* c. c et (*ex*) it[pler] vg Lcif (*de* k Hil)

21. *τοισ* c. ΝBC(*et[2])Z 1. 33. al pauc Inst[ap1, 16] Naass[112] Cyr[4, 146. 678] ... ς Ti om c. EGKLMSUVXΔΠ al pler Or[2, 557] Cyr[4, 807] Bas[2, 229] Chr

22. *επροφητ.* c. NB*CLZ al[5] ... *προεφ.* c. B[2]EGKMSUVXΔΠ al pler

24. *τουτουσ*: B* al[4] a g[1c] k m go syr[hr] Cyp al om, Ln [*τουτ.*] | *ομοιωθησετ.* (et. Schu prob) c. NBZ al[12] edd ap Euthy a b c ff[1c] g[1c] l vg sah arm aeth syr[P mg] Or[1, 112] Bas[1, 486] Cyr[es559. 77] Chr Amb al ... ς Ti *ομοιωσω αυτον* c. CEGKLMSUVXΔΠ al pler f h k m q syr[cu] et[sch] et p txt cop go Cyp Lcif Hil al | *αυτ. τ. οικ.* c. NBCZ 1. 33. Or[1, 307. 3, 536] ... ς *τ. οικ. αυτ.* c. EGKLMSUVXΔΠ al pler Bas al

25. *ηλθον* c. NCLXΔΠ etc: B *ηλθαν* | *προσεπεσαν* (Ln *-πεσαν* de conjectura) cum NBCEXΣΔ al mu syr[P mg sr] Cyr[es177] Chr Dam ... ς *-σον* c. KLMSUVΠ al pler

26. *αυτ. τ. οικ.* c. NBZ 1. ... ς *τ. οικ. αυτ.* c. CLXΓΔΠ etc Or[1, 112] Bas al

27. *ηλθον* c. BCLXΓΔΠ etc: ℵ *ηλθαν*

οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

28 [62.2] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, Mc 1, 22 Lc 4, 32
ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

VIII.

1–4
1 [63.2] Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ Mc 1, 40–44 Lc 5, 12–14
ὄχλοι πολλοί. 2 καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ
λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 3 καὶ ἐκτείνας
τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως
ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ Lev 14, 2
εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ
δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5–13
5 [64.3] Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν Lc 7, 1–10

---

28. ετελεσεν (et Schu prob) c. ℵBCZ^{vid}Γ al^{18} Or^{3,635} Chr ... ς συνετελεσεν c. ΕΚΛΜSUVΧΑΠ al pler

29. αυτων c. ℵBC^{2}ΚΑΠ^{1}Et^{2} al^{10} fere f sah cop syr^{hr} arm^{codd} aeth Eus^{dem} ^{444} Aug; item αυτων και οι φαρισαιοι (Ln) c^{2} 33. al pane a c ff^{1} g$^{1.2}$ h l q (k) vg syr^{cu} et^{utr} al Eus^{dem} ^{27} (c^{1} nil add nisi και οι φαρισ.) ... ς om e. ΕΛΜSUVΧΓΠ^{2} al pler go :: cf Mc 1, 22 Lc 5, 30

VIII. 1. καταβαντι δε αυτω (ν^{a}Δ om αυ.) c. ℵ*ΕΚΛΜSUVΧΓΑΠ etc ... ℵ^{b}BC al^{30} fere καταβαντος (1. al καταβαινοντ.) δε αυτου, Z και καταβαντος αυτου (Ln). Item a b c (f) g^{1} q Hil *et descendente eo*

2. προσελθων (Gb′) c. ΝΒΕΜΑ al^{35} sah go syr^{P} arm aeth Cyr^{act46} (Chr) Dam ... ς ελθων c. CΚLSUVΧΓΠ al longe pl; item *veniens* it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} cop al (Did^{tri} ^{101})

3. ηψατ. αυτ. c. ℵBC*ZVid al^{10} fere ff^{1} k am sah cop aeth go ... ς (Gb^{a}) add ο ις cum C^{2}ΕΚΛΜSUVΧΓΑΠ al pler b h q (et it^{5} vg syr^{cu} et^{sch} praem) syr^{P} arm Hil | εκαθερισθη c. Β*ΚΛΙΧΠ* al ... ς Ln εκαθαρισθ. c. ℵB^{2}CΚΜSUVΓΑΠ^{2} al pler

4. αλλα (et. ς^{a} Gb Sz) ... ς αλλ c. LMUΓ al permu | προσενεγκον c. BC ... ς -γκε c. ΝΕΚΛΜSUVΓΑΠ etc | μωυσης c. ℵBC^{2}ΚΕΠ etc ... ς μωσης e. C*ΕLMUVΧΓΑ etc

5. εισελθοντος δε αυτου c. ΝΒCΕ al^{10} (Or^{4,171}). Item it^{pler} vg etc *cum autem (post haec autem cum) introisset* ... Gb Sz Ti εισελθοντι δε (VX al om) αυτω c. ΧΓΑΠ unc^{7} al plus^{109} Chr ... ς εισελθοντι δε τω ιω c. C^{3}L al pm | καφαρναουμ c. ΝΒ etc (cf ad 4, 13) ... ς καπερναουμ c.

αὐτῷ ἑκατοντάρχης παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς
μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. 7 λέ-
γει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκατο-
ντάρχης ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην
εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. 9 καὶ
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-
τας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου,
καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 ἀκού-
σας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν
11 ss Lc 13, 28 s λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 11 [65.5] λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλι-
θήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελεύσονται εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
13 [66.5] καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡς ἐπίστευ-
σας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

CEKLMSUVXΓΔΠ etc | εκατονταρχης c. ℵ* al ... ς Ln Ti -αρχοσ c. ℵᵇ unc rell min pler (cf ad vv. 8 et 13, item ad 27, 54)

7. λεγει c. B 47ᵉᵛ b h k q am fu syrᶜᵘ etˢᶜʰ sah arm ... ς και λεγει c. ℵCLXΓΔΠ uncᵉ etc | αυτω c. ℵB k cop ... ς add ο ις c. c et rell qui και λεγ.

8. αποκρ. δε c. ℵ*B 33. sah ... ς Ti και αποκρ. c. ℵᵇC et rell qui modo και λεγ. | εκατονταρχης c. ℵ* al ... ς Ln Ti-ρχοσ. Cf ad v. 5 | λογω c. ℵBCLXΔΠ uncᵀ al pler Or^{4,278} al mu, item *dic verbo* itᵖˡᵉʳ vg sah cop syrᶜᵘ etᵘᵗʳ go al ... ς (= Gb Sz) λογον c. Γ al pm gᵍ¹· ffᵢ¹· aeth Bas^{3,127} ed

9. υπο εξουσιαν c. CEKLMSUVXΓΔΠ al pler f ffᵢ¹· am fu for syrˢᶜʰ etᵖ arm aeth go (Valentt ap Ir^{84}) Chr^{bis} ... ℵB al^{4} itᵖˡᵉʳ vgᵍᵈ Chr^{semel} Hil al add τασσομενοσ (Ln) :: ut Lc

10. ακολουθουσιν: Ln add αυτω c. c al^{6} Chr, item it vg (exc gat) syr cuˢ etᵘᵗʳ sah cop aeth | ουδε usq ευρον (GV al ηυρ.) c. ℵCEGKLMSUVX ΓΔΠ al pler itᵖˡ vg syrˢᶜʰ etᵖ ᵗˣᵗ arm al (Or^{4,314} ex Lc?) Chr Dam^{3}, ^{596} ... Ln παρ ουδενι τοσ. πιστ. εν τω ισρ. ευρ. c. B al^{12} (item^{3} omissis εν τ. ισρ.) a k q gat sah cop syrᶜᵘ etᵖ ᵐˢ aeth Aug al

12. εξελευσονται c. ℵ* itᵖˡᵉʳ syrᶜᵘ etˢᶜʰ Heracl ap Or^{4,276} Irᵢⁿᵗ Cyp^{semel} Aug^{saepe} al ... ς Ln Ti εκβληθησονται c. ℵᵃBC unc rell et min omn f ffᵢ¹· gᵍ²· vg sah cop go al Cyp^{semel} Chr

13. εκατονταρχη c. ℵ*BCEGKLMSVXΓΠ al plus^{100} ... ς (= Gb Sz) -ρχω c. ℵᵇUΔ al certe pm | ωσ c. ℵB al pauc a b gᵍ¹·²· h k q syrᶜᵘ etˢᶜʰ sah cop

14 67.2 *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν* 14—17 Mc 1, 29—34 Lc 4, 38—41
πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 *καὶ ἥψατο τῆς*
χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ δι-
ἀκόνει αὐτῷ. 16 *ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζο-*
μένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, 17 *ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ* Esr 53, 4
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλα-
βεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 *Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν* Lc 8, 22
ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 68.5 *καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς* Mc 4, 35 19—22 Lc 9, 57—60
εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 *καὶ*
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 21 *ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν* [c] *εἶπεν αὐτῷ· κύριε,*
ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 *ὁ*
δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
ἑαυτῶν νεκρούς.

23 69.2 *Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ* 23—27 Mc 4, 35—41 Lc 8, 22—25
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 *καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θα-*
λάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ

Chr[semel] Ir[int] ... ς Ti και ωσ c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al longe pler c f ff[1] vg syr[p] arm go aeth Or[bis] Bas[3, 127] Chr[semel] | ο παυσ c. ℵB al[4] it vg cop syr[hr] Bas[3, 127] ... ς Ti add αυτου c. CEGKLXΓΔΠ unc[7] al pler syr[cu et utr] sah go arm aeth Chr | εν τη ωρ. εκ. c. ℵBEGKLMSUVXΓΠ al pler f ff[1] k vg syr[cu et utr] cop go arm aeth ... Ln απο τησ ωρασ εκεινησ c. CΔ al[5] it[8] sah Bas[3, 127] al

15. αυτω (Gb[1]) c. ℵ*BCEFGKM[2]SUVXΓΠ al[150] k q syr[cod et p] go arm al Or[4, 278] al ... ς αυτοισ c. ℵ[b]M*LΔ al mu it[pler] vg syr[cu et sch] cop aeth

18. πολλ. οχλ. (108. it[7] vg οχλ. πο.) c. ℵ[c]CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler it[pler] vg etc ... ℵ* cop οχλουσ, B οχλον (Ln)

21. μαθητων cum ℵB al[10] it[5] sah ... ς add αυτου c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler ff[1] g[1] k m vg cop syr[cu et utr] go al

22. ο δε c. ℵ 33. b c k (nil nisi *dicit illi*) q ... ς Ln Ti add ιησουσ cum BCEGKLMSUVXΓΔΠ etc | λεγει c. ℵBC 1. 33. al k (item *ait* a b c ff[1] q vg) ... ς ειπεν c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler g[1] m

23. το πλοιον c. ℵ*et[c]EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr ... ℵ[b]BC al mu (Or[4, 179] libere) om το (Ln) :: ut Lc

ἐκάθευδεν. 25 καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε σῶσον, ἀπολλύμεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

28–34 Mc 5, 1–17 Lc 8, 26–37

28 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. 29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε.

---

25. *προσελθοντες* cum ℵB 33vid sah cop a c ff¹· k l am fu for harl emm sax Hier al ... Gb Sz Ti add *οι μαθηται* et Ln [*οι μαθ.*] c. C³EFKLM SUVΓΔΠ al plus¹⁰⁰ h arm pers^{p} Eus^{ps619}; item ϛ addito *αυτου* c. C* vid^{x} 1. al mu it^{8} vg^{ed} syr^{sch} et P go aeth | *σωσον* c. NBC al⁴ ... ϛ add *ημας* e. EKLMSUVΓΔΠ al pler it vg etc Eus^{ps619} Chr

27. *και* pr c. NBEKLMSUVΧΔΠ al pler d f k am for go syrP arm al ... Ln om c. c al pauc it⁷ vg sah cop syr^{s9h} aeth | *αυτω υπακ.* c. NB 1. 33. Eus^{dem446} Chr ... ϛ Ti *υπακ. αυτ.* c. CEKLMSUVΧΔΠ al pler it vg etc

28. *ελθοντος αυτου* c. N^{b}BC al¹⁰ (it vg fere ut 8, 1; sed nec v. 23 aliter); N* *ελθοντων αυτων* ... ϛ Ti *ελθοντι αυτω* cum EKLMSUVΧΔΠ al pler | *γαδαρηνων* (Gb′ Sz) cum (N* *γαζαρηνων*) BC*MΔ (*γαραδηνων*) al¹⁵ fere syr^{sch} et P txt persa Epiph$^{(650}$ haer. 66, 38) cat^{ox} (*των εν γαδαρωσ*) „*ολιγα*" ap Or^{4,140}. Ceterum Or inter singg evglistas non distinxit. Cf et.^{4,172,179} ... Gb″ Ln *γερασηνων* c. (cdd ap Or) it (et. d et d) vg sah syrP mg (sed etiam *Gergusenorum* et *γεργεσιων* habet) Hil al ... ϛ *γεργεσηνων* c. NC^{2}EKLSUVΧΠ al pler cop go arm aeth. Ita Or, ut ex^{4,140} apparet, in evgliis legi voluit, sed invitis ut videtur suis cdd.

29. *υιε* c. NBC* L al plus²⁰ ff¹· k l m am for tol harl* cop Or^{503} Eus^{dem} ^{163,272} item^{es401} item^{ps189,345} Cyp Victorin ... ϛ (= Gb) praem ιυ c. C^{2}EKMSUVΧΔΠ al pler it⁷ d vg sah syr^{utr} go arm aeth Eus^{dem} ^{433,434} Chr :: cf Mc et Lc

31. *αποστειλ. ημ.* (Gb) c. NB 1. al¹³ a b c d ff¹· g¹· k l vg sah cop syrP mg cod arr aeth Cyr^{act47} ... ϛ (Gb′ prob Schu) *επιτρεψον ημιν απελθειν* c. CEKL MSUVΧΔΠ al pler (f h *iube nos ire*) q (*permitte nos ire*) syr^{utr} go arm :: cf Lc

32. *αυτοις*: c it⁴ syr^{sch} add o ις, Ln [*ο ις*] | *απηλθον* c. NCEKLMSUVΧΔΠ

οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. 33 *οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.* 34 *καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.*

IX.

1 τὸ. 1 *Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.* 2 *καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι.* 3 *καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ.* 4 *καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἵνατί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;* 5 *τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν·*

1–8 Mc 2, 3–12 Lc 5, 18–26

---

etc ... Ln Ti -*θαν* c. B | *εις τους χοιρ.* c. ℵBC* al[9] it[pler] (et. d) vg sah cop syr[sch] aeth al ... ς Ti (Schu prob) *ε. την αγελην των χοιρων* (ll. pp. non praecessit *ε. τ. αγελ. τ. χοι.*) c. C[3]EKLMSUVXΔΠ al pler f h syr[P] go arm | *πασα* (C* post *αγ.*) *η αγελη* c. ℵBC*MΔ al[10] it (et. d) vg sah syr[mtr] arm go aeth al ... ς (=Gb) Ti add *των χοιρων* c. C[3]EK LSUVXΠ al pler cop Chr

34. *ιπαντησιν* c. ℵB 1. 33. ... ς Ti *συναντησιν* c. CEKLMSUVXΔΠ al pler Cyr[ea 705] | *του ιυ* c. ℵC 33. y[scr] Cyr[ea 105] ... ς Ln Ti *τω ιυ* c. B unc rell min pler | *οπως*: B *ινα* (Ln)

IX. 1. *πλοιον* (Gb′) c. ℵBC[3]LV[mg]Sx al[25] sah go Or[4, 179] ... ς Ti *το πλ.* c. C*EFKMSUVΔΠ al pl cop Chr

2. *προσεφερον* cum ℵBEFKLMSUVXΔΠ al omn[vid] it vg etc ... Ln *προσφερουσιν* c. C | *αφιωντ.* c. ℵB Or[4, 451], D *αφιοντ.*, item *remittuntur* d f ff[2] k vg syr[mtr] go aeth Ir[int 213] ... ς Ti *αφεωντ.* c. CEFKLMSUVXΔΠ al omn vid it[e] Or[2, 126] Eus[ecl 229] | *σου αι αμαρτ.* (Gb′) c. ℵBCΔ* al[15] Or[2, 126] item addito *σου* M al[10] ... ς *σοι αι αμαρτιαι σου* cum EFKLSUVXΠ al pler it[pler] (et. d) vg etc (D[gr]Δ[2] etc omisso *σου*)

3. *ειπον* c. ℵCDEFKLMSUVXΔΠ etc ... Ln Ti *ειπαν* c. B

4. *ιδων* c. ℵCDE*FKLSUVXΔΠ[3] al pl it vg cop al ... BME[2]Π[1] al plus[50] fu sah syr[mtr] go arm al *ειδως* (Gb′ Ln) | *ινατι* (prob Schu) c. ℵBCD 1. 22. 33. 209. al it vg al ... ς Ti add *υμεις* c. EFKLMSUVXΔΠ al pler go syr[P] arm

ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; 6 *ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.* 7 *καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.* 8 *ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.*

9–13 Mc 2, 14–17 Lc 5, 27–32

9 [71.2] *Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ.* 10 [72.2] *καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.* 11 *καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;* 12 [73.2] *ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κα-*

---

5. *αφιεντ.* cum ℵ^{c}B (et *αφιοντ.* ℵ*D) d f ff$^{1\cdot}$ k q vg syr^{utr} go aeth ... ς Ti *αφεωντ.* c. CE unc rell min omn^{vid} a b c g$^{1\cdot}$ h | *σου αι αμαρτ.* c. ℵBC DEFKLMVX al^{100} (*peccata tua* k) ... ς (= Gb Sz; sed prob Schu) *σοι αι αμαρτ.* c. SUAII al mu b d for go; item addito *σου* al^{10} it^{pl} vg al pl | *εγειρε* (Gb″ Sz) c. ℵBCDEFKLMSVXII etc ... ς *εγειραι* c. U al pl

6. *εγερθεισ* c. ℵCEFKLMSUVXAII al omn^{vid} q (*surgens tolle*) go arm ... B b c f ff$^{1\cdot}$ l vg sah cop syr^{utr} *εγειρε* (Ln :: ut Mc), item addito *και* D it^{5} aeth Hil

8. *εφοβηθ.* (Gb″) *και* c. NBD al^{5} it vg sah cop syr^{sch} aeth al ... ς *εθαυμασαν και* c. CEFKLMSUVΓAII al pler syr^{P} arm

9. *ο ις εκειθ.* c. ℵ^{c}BCEFKLMSUVXΓAII al omn^{fere} syr^{utr} sah go arm aeth; item D 124. cop it vg Eus$^{dem\,120}$ et theoph^{138} *εκειθ. ο ις* ... ℵ*L om *εκειθ.* | *μαθθ.* c. NB*D sah go ... ς *ματθ.* c. B^{2}C unc rell et min cop etc | *ηκολουθει* cum ND al^{8} ... ς Ln Ti *-θησεν* c. BC unc rell al pler it vg

10. *ιδου* c. ND a b c f ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ vg sah cop aeth Hier ... ς Ln Ti *και ιδ.* c. BC unc rell al omn^{vid} h k q go arm syr^{P} Eus^{dem}

11. *ελεγον* cum NBCL al^{5} Cyr$^{es\,105}$, item *dicebant* it^{pler} vg syr^{sch} ... ς Ti *ειπον* c. DEKMSUVΓAII al pler, d k syr^{P} *dixerunt*

12. *ο δε* c. NBD (sic) 248. sah aeth ... ς Ti *ο δε ις* c. CE unc rell et min omn fere it (sed non d) vg cop syr^{utr} go al | *ειπεν* c. ℵBC*D^{vid}X it^{6} vg sah aeth Hier ... ς (Gb^{0}) add *αυτοισ* c. C^{3}EKLMSUVAII al omn^{vid} a f h q cop syr^{utr} arm go | *αλλ* c. ℵCD unc rell etc ... Ln Ti *αλλα* c. B (Eus$^{dem\,163\cdot168}$)

κῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

14–17 Mc 2, 18–22 Lc 5, 33–38

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18–26 Mc 5, 22–43 Lc 8, 41–56

18 [74.2] Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ ἰδοὺ

---

13. ἐλεος (Gb′) c. ℵBC*D al[3] ... ς ελεον cum C[3]EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler Clem[360-947] Bas[2, 272] | αλλα c. ℵBCDELMUXΓΔΠ etc ... ς Ln αλλ c. GKV etc | αμαρτωλουσ c. ℵBDV*Γ*Δ al[20] a b f ff[1·] h k l q vg syr[utr] perss arm go aeth al Bas[2, 272] Hier[mt] Aug[consens2, 61 dis] ... ς (= Gb) add εισ μετανοιαν c. CEGKLMSUV[mg]ΘΧΓ[mg]ΘΠ al pler c g[1·2·] sah cop syr[P mg] Chr diserte Bas[2, 280]

14. νηστευομ. c. ℵ*B al[3] ... ς Ti add πολλα c. ℵ[c]CDEGKLMSUVXΓΔΠ al pler it vg sah cop syr[utr] etc; item ℵ[b]vel[2] πυκνα (:: ut Lc)

17. απολλυντ. c. ℵB al[15] f vg sah cop syr[utr] go (item D k Arη) ... ς Ti απολουνται c. CEFGKLMSUVXΓΔΔΠ al pler it[Pler] arm aeth | αλλ. βαλλ. (D k βαλλ. δε) οι. νε. εισ ασκ. καιν. (Δ al ντευσ) c. BDEFGKLMUVXΓΔΠ al pler k q syr[utr] go ... ℵC al[2] it[Pler] vg αλλ (ita ℵ, C αλλα) οιν. νε. εισ ασκ. βαλλ. καιν. (it[Pler] vg καιν. βαλλ., ℵ καιν. βλητεον): Ln c. c | αμφοτεροι c. unc omn al plus[150] ... ς (= Gb Sa) -τερα c. min

18. εισελθων (Gb′) cum ℵ[c]CDEHMX al plus[30] Bas[2, 296] Chr, item εἰσ ἐλθὼν (ut Gb Sa) KSVΔΠ al[40] fere, similiter vv aliq ... ℵ[b]B εισ προσελθων (Ln), item a b c ff[1·] vg ... C[3]GLU al mu τισ προσελθων (similiter al) ... ς ελθων c. min, ℵ* al (sah) προσελθων | λεγων c. ND al mu it[Pl] sm fu for sah cop syr[sch] arm aeth etc et addito κυριε M al[4] f ff[1·] h vg[ed Hil] ... ς Ln Ti add οτι c. BCEFGKLSUXΓΔΠ al pler q go syr[P]

19. ηκολουθει c. NCD 33. al pauc it[Pler] vg ... ς Ti ηκολουθησεν (EM etc -σαν) c. BFGKLSUXΓΔΠ al pler f k sah cop al Bas[2, 296] Chr

γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 21 ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 ὁ δὲ στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν· 24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ
Lc 7, 17 κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 [75.10] Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναί, κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ
9, 33–34 12, 22 ss Lc 11, 14 s ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον

---

22. ο δε c. ℵ*D a b e k q ... ς Ln Ti add ω̄ c. ℵᵇBC unc rell et min f ff¹· g¹· h vg etc | στραφεισ c. ℵBD al¹² ... ς επιστραφεισ c. CEFGKLMSUΓΔΠ al pler :: ut Mc | θυγατερ c. ℵBCEFKMSUΓΔΠ al omnᵛⁱᵈ (item Or bis) ... Ti θυγατηρ c. DGL

23. ελεγεν (Gb′) c. ℵBD al⁶ Chr, *dicebat* itᵖˡ vg etc; itᵈ *dixit* ... ς λεγει αυτοισ c. CEFGKLMSUΓΔΠ al pler etc

27. αυτω c. ℵCEFGKLMSUΓΔΠ al pler ... Ln om c. BD al² Chrᵐᵒᶜ | υιοσ (Gb′) c. BGUΠ al³⁰ fere Ps-Ath³, ³¹⁵ Dam ... ς υιε c. ℵC³DEFKLMSΓ al permu Chr

28. προσηλθον c. ℵCD unc rell etc ... Ln Ti –θων c. B | δυναμ. (ℵ*ᵉᵗᵇ add υμιν, ᵃ etᵉ om) τουτ. ποιησ. (itᶠ vg arm add *vobis*) c. ℵC³DEFGKL MSUΓΔΠ al omnᵛⁱᵈ itᵖˡᵉʳ am fu for etc ... B q vgᵉᵈ τουτ. δυν. ποιησ. (Ln)

30. ανεωχθ. c. ℵC³EFGKLMSUΓΔΠ al omn fere ... Ln Ti ηνεωχθ. c. BD 33., Cᵃ ηνοιχθ. | ενεβριμηθη c. ℵB* 1. 22. 118. ... ς ενεβριμησατο (L ενβρ.) c. B³CDEFKLMSUΓΔΠ al pler

32. ανθρωπ. c. CDEFGKLMSUΓΔΠ al pler it vg go syrᵖ arm al ... Ln om c. ℵB al⁴ sah cop syrˢᶜʰ aeth :: cf 12, 22

καὶ δαιμονιζόμενον. 33 *καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.* 34 *οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.*

35 [76.2] *Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.* 36 [77.6] *ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.* 37 [78.5] *τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·* 38 *δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.*

Mc 6, 6

Mc 6, 34
1 Pe 2, 25
Nm 27, 17

Lc 10, 2

X.

1 [79.2] *Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.*

Mc 3, 14a et 6, 7
Lc 9, 4

2 [80.2] *Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,* 3 *Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης,*

2—4
Mc 3, 16—19
Lc 6, 14—16
Act 1, 13

---

33. *λεγοντες* c. ℵBCD unc rell (exc v) et |min plus[180] it[pler] vg etc ... ς (= Gb Sz) add *οτι* c. v al mu a arm

35. *μαλακιαν* enim ℵ[b]B C*DΔ al[50] it[pler] vg sah cop syr[utr] go aeth al Chr ... ς (= Gb Sz) add *εν τω λαω* c. ℵ*C[c]EFGKLMUXΓΠ al pl c g[1] tol gat arm (:: cf 4, 23)

36. *εσκυλμ.* (Gb Sz) c. ℵBCDEFGKMSUXΓΔΘ al[150] fere, item *vexati* it vg etc (sed d *fatigati*), Bas[2, 299] Chr al ... ς *εκλελυμενοι* c. L al certe mu | *ερημενοι* c. ℵBCD[2]L (*ερημενοι*) 126. y[scr] ... D* *ρεριμμενοι* (Ln); ς *ερριμμενοι* c. EFGKSUXΓΔ al pler

X. 2. *και* ante *ιακ.* c. ℵ*B d syr[sch] et p mg ... ς Ti om c. ℵ[c]DE[2]FGKLMS UVXΓΔΘ al omn[vid] it vg etc

3. *ματθ.* c. ℵBD ... ς *ματτθ.* c. EFGKLMSUVXΓΔΘ etc | *και* (122. om) *λεββ.* (Gb) c. D 122; edd ap Aug[consens 2, 70] Hesych (in lexico *ἰάκ. ἀλφαίου ὁ καὶ θαδδ. καὶ λευὶ παρὰ τῷ μάρκῳ, παρὰ δὲ τῷ ματθ. λεβαῖος, παρὰ δὲ λουκ. ἰούδας ἰακώβου*) Or[int 4, 460] diserte. Huc etiam trahendum videtur Or contr. Cels. 1, 62 ... ℵB 17. 124. sah cop c ff[1]

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἁλφαίου καὶ Λεββαῖος, 4 Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

5 [81.10] Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν
15, 24 Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρό-
7–8 βατα τὰ ἀπολωλότα οἶκου Ἰσραήλ. 7 [82.2] πορευόμενοι δὲ κηρύσ-
Lc 9, 2 Mc 10, 9 10, 8 σετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκ-
9–15 Mc 6, 8–11 Lc 10, 4–12 Mt 9, 3 as βάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. 9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 11 [83.2] εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. 12 [84.5] εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστρα-

---

g[2]· l vg sax fr *και θαδδαιος* (Ln) :: ut Mc … ς κ. *λεββαιος* ο επεκληθεις *θαδδαιος* c. c[2]EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler syr[utr] arm aeth

4. *καναναιος* (Gb′) c. BCDL al[15] it (et. δ) vg cop (D it[4] vg Or[int] *χαν.*) … ς *κανανιτης* c. ΝEFGKMSUVXΓΔΠ al pler sah syrP al Chr[T] | ο ante *ισκ.* (et. ς[e] Gb Sz) c. ℵ*BDKMSΔΠ al pl Chr … ς om c. ℵBCEFGLUVXΓ al plus[40] :: ut Mc et Lc | *ισκαριωτης* c. ℵBEFGKLMSUVXΓΔΠ etc, item D f k l am fu for syr[sch] arm *σκαριωτης* … c *ισκαριωθ* (Ln), item it[pl] *scarioth* vel *carioth*

5. *σαμαριτων* cum ℵCD[a]GLΠ* al (ℵ *σαμαρηται, σαμαριτις, σαμαρια* constanter) … ς Ln Ti *σαμαρειτων* cum BEKMUXΓΔΠ[2] (FSV e sil) al pler … D* (it vg) *σαμαριτανων*

8. *νεκρ. εγειρετε* (D *-ρατε*) h. l. (et. Gb) c. ℵ*et[c]BC*D al[15] a b c ff[1·] g[1·2·] h k l q vg sax fr cop aeth pers[whe] arr Cyr[semel] Chr[bis] Hil; item ς ante *δαιμ. εκβ.* c. min syr[sch]; item post *δαιμ. εκβ.* PΔ al pauc syrP Chr[bis] … Sz Ti om c. ℵ[b](vel[a])C[2]EFGKLMSUVXΓΠ al plus[150] f sah arm syr[codd] et ed princ pers[P] aeth[codd][2] Eus[dem[138] Bas[2,278] Chr

10. *ραβδον* c. ℵBD 1. 33. 118. al b c f ff[1·] g[1·] h l q δ vg sah syr[sch] syr p cdd arm aeth Eus[luc[169]] et ps[346] Chr Hil … Gb″ Sz Ti *ραβδους* cum CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al[150] etc | *αυτου* cum ℵBCL al[6] h sah cop Thph Ir[int 237] cdd … ς (Gb[o]) add *εστιν* cum EFGKMPSUVXΓΔΠ al pler arm; item post *γαρ* D al[5], similiter it[pler] vg

13. *ελθατω* c. ℵCL 13. 33. 346. al … ς Ln *ελθετω* c. BEFGKMPUXΓΔΠ etc (SV etc *εισελθετω*, D *εσται*)

ήτω. 14 [65.2] καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 11, 24
ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 16 [66.5] Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα Lc 10, 3
ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. 17 [67.1] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παρα- 17—22
δώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Mc 13, 9—13 Lc 21, 12—17
19 [68.2] ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· 20 οὐ Lc 12, 11 s
γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων 24, 9. 13
διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
23 [69.10] ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ

---

14. ων c. ʀBDKL al mu ... ς Ti εαν c. CEF unc rell min pl | εξω c. ʀBD al[23] it vg cop aeth (item L etc εκ) ... ς Ti om c. CEF unc rell min pler arm | εκ c. ʀC al[10] it vg arm syrP ... ς Ti om c. BD unc rell min pler

15. γομορρων c. ʀBEFGKSUVXΓΔΠ al pl a b c f g[1·] q vg Bas[2, 262] Chr[codd] ... Gb' Ti γομορρας c. CDLMP al plus[80] ff[1·] h k Chr[montf et mo6]

19. παραδωσιν c. ʀBE* al[8] item d f g[1·] k Cyp[assepe al] ... DGLX al[40] (it[6] vg *tradent*) παραδωσουσιν (Gb') ... ς Ti παραδιδωσιν c. CK[2]FKMSUV ΓΔΠ al pl | δοθησεται – – ωρα (c* cop syr[hr] ημερα) τ. λαλησητε (-σητε c. ʀBCEFGVXΓΠ[2·3] al pm, ς Ln Ti -σετε c. KMSUΠ* al pl): DL al plus[10] k floriac harl[1*] arm Or[1, 295] (sed habet[int2, 562]) al Cyp[semel] (sed [ter] habet) Op om; hinc Gb[0] et Ln [δοθ. -λαλ.]

23. φευγ. εισ τ. ετεραν c. ʀB al[2] Or[2, 473· 4, 396·] (item [2, 709 edd]) Petr Ath[1, 91 et 269] Cyr[glaph 1 12]; item ς Ti φ. ε. τ. αλλην cum CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Clem[297] etc, item alterutrum it[4] vg cop syr[utr] go aeth ... DL al[8] it[7] gat mm arm Or[1, 260-295] φευγ. εισ τ. ετεραν (DL 247. αλλην)· καν (D εαν δε) εν τη ετερα (D εν τη αλλη, L al[9] Or[1, 296] εκ ταυτησ: ita Gb) διωκωσιν (D -κουσιν, L 247. εκδιωξουσιν) υμασ (Or[1, 260] παλιν omisso υμασ) φευγετε εισ την αλλην: ita Gb, Ln φ. ε. τ. ετ. [καν – – αλλην] | γαρ: DM al[15] it[pler] vg cop arm aeth al om (Gb[0]) | του ωρ. c. ʀCLX

Lc 6, 40 Io 13, 16 Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 [90.3] Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. [91.10] εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. 6 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· [92.1] οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 [93.5] ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. 29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ 6, 29 τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν

ΓΔΠ unc[8] etc: Ln om του c. BD | εως c. ℵBX al ... ς Ln Ti add αν c. CD unc rell min pler Or[1, 226] Chr; item ℵ[c] al add ου

25. τον οικοδ. et τους οικ. cum ℵB[2]CD unc rell min omn[vid] ... Ln τω οικοδεσποτη et τοις οικιακοις c. B* | βεελζεβουλ: ℵB βεελζεβουλ | επεκαλεσαν c. ℵ[c]BCEFGKMSVXΓΔΠ etc, item επεκαλεσαντο ℵ* al[2] απεκαλεσαν U al[40] ... ς (= Gb Sz) εκαλεσαν c. 1. al ut[vid] mu; L εκαλεσαντω, D καλουσιν | οικιακ. c. ℵBEFGKLVXΓΔΠ al pl ... Gb″ οικιακ. c. CDMU al pl

28. μη φοβεισθε c. ℵBCEFGLMUVXΓΔΠ al plus[100] Eus[pr13, 10] Bas[2, 284. 296] Cyr[apol346] al, item K al mu -βησθε ... ς (= Gb Sz) φοβηθητε c. DS al sat mu[vid] (Clem[hom17, 5] Or[1, 296] etc) :: cf Lc | αποκτεννοντων cum ℵCDUΓΔ[2] 1. al plus[80], item Gb Sz αποκτενοντων cum EF[w]GKLMSVXΠ* al plus[100] ... ς (Schu prob) αποκτεινοντ. c. B al pm | φοβεισθε c. ℵBC al ... ς Ln Ti φοβηθητε c. D unc rell min pler Or al :: in Lc φοβηθητε quater nec fluctuat | δυναμ. και (et. Iust[ap1, 19] Clem[hom] Thdot 972 Or[ter] etc): it[7] (non f ff[1] k vg) cop syr[utr] arm aeth Or[1, 296] Or[int 3, 676] Tert[semel] al om και, hinc Ln [και] | ℵ[c]EF[w]GKMSUVΓΔ al plus[50] την ψυ. κ. το σωμ.

29. επι την γην (X etc της γης): Or[aliq] etc εις την παγιδα ... L Or[2, 723] Novatian Op om, hinc Gb[90]

31. φοβεισθε (Gb′) c. ℵBDL al[8] Or[1, 296] Cyr[ador204] ... ς φοβηθητε c. CE GKMSUVXΓΔΠ al pler Bas[2, 284] Chr

ἀπῆ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· 33 [94.2] ὅστις
δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ
αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 34 [95.5] Μὴ 34–36
νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν Lc 12, 51–53
εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ Mich 7, 6
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμ-
φην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου
οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 [96.5] Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ Lc 14, 26 s
οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ
ἔστιν μου ἄξιος, 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ Lc 17, 33
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 [97.3] ὁ εὑρὼν τὴν 38 s
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ Lc 10, 16
ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 40 [98.1] Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, Io 13, 20
καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 [99.10] ὁ δεχό-
μενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται,
καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψε-
ται. 42 [100.8] καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον Mc 9, 41
ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ
τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 [101.10] *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς*
δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσ-
σειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 [102.5] Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα 2–6
Lc 7, 18–23

---

32. εν ουρανν. c. ℵDEFGLMSUXΓΔΠ al pler Clem Or$^{1,280\cdot296\cdot299}$ Chr ... Ln ε. τοις ουρ. c. BCKV al^{8} Or^{3,719} Cyr^{4,965}

33. δ' αν c. ℵDEFGKMSUVXΓΔΠ etc ... BL 300. δε (Ln), item c δ' | καγω αντ. c. ℵBDΔ al plus^{15} Or^{1,298} et^{3,543} Cyr^{4,965} Chr al, item it vg arm go ... ς Ti αυτον καγω c. CEFGKLMSUVXΓΠ al pler Or^{1,296}, item syr pr aeth | εν ουρ. c. ℵCDEGKLMSUΓΔΠ al pler Or$^{1,296\cdot297}$ Chr ... BVX al pauc Or^{1,298} Cyr ε. τοις ουρ. (Ln)

36. οικιακοι c. ℵB*CDEFGKLMSVXΔΠ etc: B^{2}UΓ al plus^{40} οικειακοι (Gb″)

41. λημψεται bis c. ℵBCDLZΔ Chr^{sue} ... ς λημψ. c. XΓΠ unc^{8} al omn

42. εαν c. ℵCEFGKLMPSUVZΓΔΠ al pler ... BD 33. αν (Ln)

τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ· σὺ
Deu 8, 15 εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
Es 35, 5 s 61, 1 20, 13 s εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ
βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ
καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτω-
χοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ
7–11 Lc 7, 24–28 ἐν ἐμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς
ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλ-
λαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; ἄνθρωπον
ἰδεῖν ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς
οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ
λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 [103.2] οὗτός ἐστιν περὶ οὗ

XI, 2. *δια* (Gb′ prob Schu) cum ℵBC*DPZΔ 33. 124. q (item it^{e}) syr^{cu} et utr arm go Dial^{87} ... ς *duo* c. C^{3}EFGKLMSUVXΓΠ al pler ff$^{1.}$ g$^{1.}$ vg cop aeth syrP^{mg} Or$^{3, 469}$ Chr al :: e Lc

4. *ιωαννη*: DΔ *–νηει*

5. *και χωλ.* c. ℵBCEFGKLMPSUVXΓΔΠ etc ... ZΔ 28. it^{e} vg cop arm aeth Or$^{2, 586.\ 4, 110}$ Chr^{gue} om *και*, Ln [*και*] | *και κωφοι*: it^{5} vg cop aeth Or$^{4, 110}$ om *και*, Ln [*και*] | *και νεκρ.* c. ℵBDLPZΔ 1. 13. al it^{e} for syr^{cu} et utr arm go Chr Bas^{sel} ... ς om *και* cum CEFGKMSUVX al pler cop it^{5} vg Or$^{2, 586}$ lib, Ln [*και*] | *και πτωχοι*: c f ff$^{1.}$ (non it^{f}) vg (sed non for) item Or$^{4, 110}$ om *και*, Ln [*και*]

6. *οσ εαν* cum ℵCLPXΣΓΔΠ unc^{6} etc ... Ln *οσ αν* c. BD al^{2}

7. *εξηλθατε* c. ℵBCDGLPZ al^{7} Chr^{gue} ... ς *εξηλθετε* c. XΓΠ unc^{6} al pler, ΓΔ *εξεληλυθατε*

8. *εξηλθατε* c. ℵBCDLPZΔ al^{9} Chr^{gue} ... ς *εξηλθετε* c. XΓΠ unc^{7} al pler, Γ *εξεληλυθατε* | *ανθρωπ. ιδειν* c. ℵ ... ς Ln Ti *ιδειν*; *ανθρωπ.* c. BC D rell test omn^{vid} | *εν* (D* it vg om) *μαλακ.* c. ℵBDZ 47^{ev} it^{7} vg (exc gat) ... ς add *ιματιοισ*, Ln [*ιμ.*] c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler syr^{cu} et utr cop arm aeth go :: ita Lc | *βασιλεων* c. ℵBCDLMPUΣΓΔΠ^{2} al pl ...EFGKSVXΠ* al fere^{90} *βασιλειῶν* vel (ita Gb′,Sz) *-λείων* :: cf Lc. Praeterea ς Ln Ti add *εισιν* c. ℵ^{c}CD unc rell etc ... om c. ℵ*B

9. *εξηλθατε* c. ℵBCDLPZΔ al^{7} Chr^{gue} ... ς *εξηλθετε* c. XΓΠ unc^{7} al pler, Γ *εξεληλυθατε* | *προφ. ιδ.* c. ℵ*BZ Or$^{3, 472}$ (quamvis Mt et Lc miscere videatur) Chr^{comm} cat^{ox367} (est cat^{marc}, sed „ex Mt" ista verba afferuntur) (f k cop coniung *videre prophetam*) ... ς (Ln) *ιδειν*; *προφητην*, quem ordinem tuentur ℵ^{c}CDEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn^{vid} Or$^{4, 117}$ Chr txt :: ita et. Lc

10. *ουτοσ* c. ℵBDZ b g$^{1.}$ k syr^{cu} aeth Or$^{4, 110}$ Amb Op Quaest ... ς add *γαρ*, Ln [*γ.*] c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ etc :: cf 3, 3 ubi *γαρ* non fluctuat |

γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου Mal 3, 1 Mc 1, 2
σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 [104-5] ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων
αὐτοῦ ἐστίν. 12 [105-5] ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ 12—18 Lc 16, 16
ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν
αὐτήν. 13 [106-10] πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάν-
νου ἐπροφήτευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλείας Mal 3, 23
ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 16 [107-5] Τίνι δὲ 14—19 Lc 7, 31—35
ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν
ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις 17 λέγουσιν· ηὐλήσαμεν
ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλ-
θεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον Lc 10, 20

εγω: ℵ c ff¹· g² cop Chr Amb om, Ln [*εγ.*] | *οσ κατασκ.* c. ℵBCDLXΓ ΔΠ unc⁸ al omn it⁵ vg syr^cu et^sch syrP mg cod etc ... Ti *και κατασκ.* c. P a b e k cop syrP Chr

11. *αυτ. εστ.* c. ℵBDLXΣΓΔΠ unc⁸ etc ... Ti *εστ. αυτ.* c. c it^pler vg

13. *επροφητ.* c. ℵB*CDΣ al³, Δ *προφητευσαν* ... ς *προεφητ.* cum B³LXΓΠ unc⁸ al pler

14. *ηλειασ* c. B*D (alibi et. ℵ) ... ς Ln Ti –*λιασ* c. ℵB²C unc rell et min

15. *ωτα* c. BD 32. k ... ς (Ln) add *ακουειν* c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ etc :: sine *ακ.* semper Mt (13, 9 et 43 et. ℵ); in Mc et Lc *ακ.* nusquam fluctuat

16. *παιδιοισ* c. unc omn al plus¹⁵⁰ ... ς (= Gb Sz) *παιδαριοισ* cum min pauc | *καθημ.* ante *εν* (Gb′) c. ℵBCDLMΣΔ al²⁰ it vg al pl Chr ... ς post *αγορ.* c. EFGKSUVXΓΠ al pler :: cf Lc | *εν ταισ αγοραισ* cum ℵBΣ 124. 157. cop syrP ... ς Ti *εν αγοραισ* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pl ... D *εν τη αγορα*, Ln (ex errore) Gb′ *εν αγορα* c. al pl, item *in foro* it vg etc :: cf Lc | *α* (Chr *και*) *προσφωνουντα* et *λεγουσιν* (Gb′) c. ℵBDΣ al¹⁰ ff¹· g²· l vg cop syrP mg Chr^com gue; c *α προσφωνουσιν* et *και λεγ.* ... ς *και προσφωνουσι* et *και λεγ.* c. EFGKLMSUVXΔ etc, item b c f h :: cf Lc | *τοισ ετεροισ* (Gb′) c. BCDEFKLMXΣΓΔΠ* al plus⁵⁰, item *αλλήλοισ* Chr^com gue, *invicem* vel similiter it⁵ cop, *aliis* d g²· k go, *ad alterutrum* f; absque *αυτων* (Gb⁰) cum ℵBDΣ 1. al it vg cop go ... ς (Ln) *τοισ εταιροισ* c. GSUVΠ² al pl syr^cu et utr arm aeth ff¹· l vg, addunque *αυτων* c. ιnc iisdem et CEFKLMXΓΔΠ* al pl syr^omn arm aeth

17. *λεγουσιν* ... ς *και λεγουσιν*: vide ad v. 16. | *εθρηνησαμεν* (prob Schu) c. ℵBDΣ al⁸ it⁷ vg cop go al Clem¹⁰⁵ Aug ... ς add *υμιν* c. CEF GKLMSUVXΓΔΠ al pler a b h q syr^omn arm aeth :: ita Lc

ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.

20 [108.5] Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο
21—23 Lc 10, 13—15 αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ, [109.10] ὅτι εἰ
10, 15 Lc 10, 12 ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. 24 πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

---

19. *ἐργων* c. ℵB* 124. codd ap Hier (in h. l.) cop syr^{sch} et P cop arm^{edd} aeth pers^{P} pers^{cod} (scholl: *διο και εδικ. η σοφ. απο τ. τεκν. αυτης ητοι επι τοις εργοις* etc; aliud: *δικαιουνται δε και απο εργων σοφια κατα σοφιαν επιτελουμενη η απο λογων*) ... ς Ln Ti *τεκνων* c. B^{2}CDE FGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pler} vg syr^{cu} et P mg arm^{ed} go al Chr *Hil*

21. *χοραζειν* c. ℵBCEFGKMVΔΠ (r *-ζην*) etc; item ς Ln *χοραζιν* c. U al pl ... SX etc *χωραζειν* vel *-ζιν*, D *χοραζαΐν*, similiter Latt | *βηθσαϊδαν*: *-δαν* c. ℵ*BEFGKMSUXΓΔΠ etc ... Gb″ Ln *-δα* c. ℵ$^{corr(c\ ut\ vid)}$ CDLV al^{20} (vv pler vel omn) Or^{2,119} al | *σποδω*: ℵCU al Or^{2,119} et^{int1,87} al add *καθημενοι*, Δ etc *-μεναι*

23. *καφαρναουμ* (Gb″) cum ℵBD 33. it (d *caparnaum*) vg SAX fr cop go Ir^{int278} etc ... ς *καπερναουμ* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc. Cf ad 4, 13. | *μη* (D*L *η*, praecedit *-ουμ*) et *υψωθησῃ* (L *-σει*) cum ℵBCDL al^{2} it^{6} (item g^{1}· sed *quae* i. e. *ἡ* pro *μη*, item k *ne quomodo in caelum elata es usq. ad inferos descendas*) vg syr^{cu} cop arm aeth pers^{wh} Ir^{int278} Hier (ad h. l. ex edd suis) ... ς *ἡ* et *υψωθεισα* c. KMXΔΠ* al pl go Caes^{3,19} Chr^{gue}, item Gb′ Ti *ἤ* et *υψωθης* c. EFGSUVΓΠ^{2} al plus^{50} Chr, item (*quae – exaltata es*) f g^{1}· h q cod ap Hier syr^{utr} pers^{P} et cod (ap Whel.) | *ουρανου* c. ℵBDSΔ al Caes Chr^{gue} ... ς *του ουρ.* c. C EFGKLMUVXΓΠ al pler | *καταβιβασθησῃ* cum ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} syr^{cu} et^{utr} cop arm al ... Ln Ti *καταβηση* c. BD Caes, item (*descendes*) it vg Ir^{int} aeth, item (*vadis*) go (:: in Lc BD syr^{cu} aeth *καταβηση*) | *εγενηθησ.* c. ℵBCD 1. 157. al ... ς *εγενοντο* c. EFGKLMS UVXΓΔΠ al pler Chr | *γεν. εν σοι*: B *εν σοι γεν.* (Ln) | *εμειναν* c. ℵBC 1. 33. al ... ς Ti *εμειναν* cum DEFGKSUVΓΠ al pler; LXΔ etc *εμειναν*, M al *εμενον*

25 [110.5] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· 26 ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 27 [111.3] Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, [112.8] καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 [112.10] Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

25–27 Lc 10, 21 s

XII.

1 [114.2] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ

1–8 Mc 2, 23–28 Lc 6, 1–5

Deu 23, 25 Ex 20, 10

2–4 1 Sam 21, 6

---

25. ἐκρυψας c. ℵBD 12. Clem$^{hom\,8,\,6}$ (et $^{18,\,15}$ et ^{16}) ... ς απεκρυψ. c. CEF GKLMSUVΓΔΠ al pler Ir^{93} Or$^{8,\,757}$ Eus$^{ps\,89}$ (sed possunt hi tres etiam a Lc pendere) al :: cf Lc ubi non variat

26. ευδοκ. εγεν. c. ℵB 1. 33. k (*placitum factum est*) cop, item (ut ante) Marcos ap Ir ... ς Ti εγεν. ευδοκ. c. CDEFGKLMSUVΓΔΠ al pler (Or$^{8,\,137}$ ut ante) Chr etc

27. ω εαν c. ℵBCEFGKLMSUVΓΔΠ al omn fere Clem^{806} ... D al Clem^{hom} Marcos ap Ir Iust^{tr} et ^{ap} Clem^{saep} Or^{saep} al ω (Clem^{hom} Iust Ir$^{int\,122}$ et ^{125} οσ') αν, ita Ln

29. πραυς c. ℵBC^{a}D Clem^{93} Or$^{8,\,199.\,724}$ Ath$^{1,\,451}$ cdd Bas$^{1,\,145}$ Cyres^{199} ... ς πραος c. C^{a}EFG unc rell al omn Or^{saep} Eus$^{ps\,saep}$ etc

XII, 1. σαββασιν c. ℵCDLΓΔΠ unc^{7} rell omn ... Ln σαββατοις c. B

2. ειπαν c. ℵBC 33. ... ς ειπεν c. DEGKLMSUVΔΠ al pler

3. δαυειδ, ς δαβιδ, Gb Sz δαυιδ: cf ad 1, 1. | επεινασεν c. ℵBCDEFGKMSUVΓΔΠ etc ... ς (= Gb Sz) add αυτος c. L al mu it^{pler} arm syr$^{p\,mg}$ Chr

Ex 29, 32 τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν
οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; 5 [115.10] οὐκ
Nm 28, 9 a ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ
σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ
6, 13 Hos 6, 6 ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ
οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. 8 κύριος γάρ ἐστιν
9–14 Mc 3, 1–6 Lc 6, 6–11 τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
9 [116.2] Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
λέγοντες· εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν
Lc 14, 5 αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει
πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον,
οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος
προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. 13 τότε λέγει
τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατε-
στάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. 14 [117.4] ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμ-
βούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

---

4. *εφαγον* (praegresso *εισηλθεν*) c. ℵB o^{scr} (:: nil simile ll. pp.) ... ς Ti *εφαγεν* c. CD unc et min rell it vg rell Eus^{ps} Chr | *ὃ* c. BD 13. 124. b k q harl*... ς *ουσ* c. ℵCEGKMSUΓΔΠ al pler it^{pl} vg etc

6. *μειζον* (Gb' Sz) cum ℵBDEGKMSUVΓΠ al plus^{100} ff^{1}· q cop Chr Cyr^{act47} Ir^{int}, (C^{a} *μειζοων* o eraso) ... ς *-ζων* c. (C vide ante) LΔ al pl it^{pler} (et. d) vg etc

7. *ελεος* c. ℵBCD al^{8} Or^{2,563} ... ς *ελεον* c. LΓΔΠ unc^{7} al pler Or^{2,269} Chr

8. *εστιν* c. ℵBC(et*et^{3})DEGKLMSUVΓΔΠ etc ... ς (= Gb Sz) *εστι και* cum min f vg syr^{p}

10. *ανθρ. χειρ.* c. ℵBC k l vg (sed non gat mm) cop syr^{cu} aeth ... ς *ανθρ. ην την χειρ.* c. GKSVXΓΠ al pl b c g^{2}·; item DLMΔ etc *ανθρ. ην εκει την χειρ.*, similiter EU etc | *θεραπευσαι* c. ℵDL al pauc ... ς Ln Ti *-πευειν* c. BCEGKM unc rell min pler

11. *τισ εσται* c. ℵBC^{2}EGKMSUVΓΔΠ al pl c g^{2}· vg syr^{p}, item D al plus^{20} etc *τισ εστιν* ... Ti *τισ* c. C*LX 61. 124. ff^{2}· cop Vict^{odd3} (ed Mosq); similiter it^{4} | *εγειρει*: CDL (G *εγειρεῖ*) 124. k syr^{cu} et utr *εγειρει*: ita Ln

12. *σαββασιν*: Ln *σαββατοισ* cum B

13. *σου τ. χειρ.* c. ℵ*et^{cb}BL 1. 33. 124. 157. 346. al ... ς *τ. χ. σου* cum ℵ^{ca}CDEGKMSUVXΓΔΠ al pler Chr | *απεκατεσταθη* (Gb') c. ℵBC^{3}EFGLM SVXΓΔ al^{50}, UΠ *απεκατεστη* ... ς *αποκατεσταθη* c. DK al pm

14. *εξελθ. δε* (D it^{pler} al *και εξ.*) usq *κατ αυτου* (Gb' prob Schu) c. ℵB

15 [118.10] Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 18–21 Is 42, 1–4

22 [118.5] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 [120.7] καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυείδ; 24 [121.2] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 [122.2] εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· 22 ss Lc 11, 14–23 24 ss Mt 3, 22–30 Mt 9, 34

CD al[7] it vg cop syr[cu] et[sch] pers[p] aeth Eus[dem452]; item L al arm Chr οἱ δὲ φαρ. ἐξελθ. σ. ε. κ. αυτου ... ς οι δε φαρ. συμβ. ελ. κατ αυτου ἐξελθ. c. EGKMSUVXΓΠ al pler syr[P]

15. πολλοι c. ΝΒ a b c ff[1] g[1] k vg aeth Eus[ecl201] ... ς Ti οχλοι πο. c. CDEGKLMSUVΓΔΠ al pler it[s] cop al Or[3, 480] Eus[dem452], X al πο. οχλ.

17. ινα c. ΝBCD 1. 33. Or[4, 25] Eus[dem et ecl] ... ς οπως c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pl Chr

18. ον c. ℵ*B 115. 244. (ff[1] *quem suscepit*) Eus[ecl201] et marc[97cod] ... ς Ti εως ον cum ℵ[bc2]EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Eus[dem452semel] et marc ed Chr ... C*[vid]D 1. 33. Eus[dem452semel] εν ω, item *in quo bene placuit anima mea* vel similiter it[pler] vg Ir[int] Hil | ηυδοκ. c. ℵ(*et[b] etc)CD al Eus marc[97] ... ς Ln Ti ευδοκ. c. B unc rell min pler Eus[dem et ecl] Chr

21. τω ονομ. c. NBCEFGKLMSUVXΓΔΠ al plus[100] Chr al ... ς (= Gb Sz) εν τω ον. c. D al mu it vg arm Eus[dem97] (ex Esa.) Ir[int189] al

22. προσηνεχθη α. δαιμονιζομενος τυ. κ. κω. c. NCDEGKLMSUVXΓΔΠ etc ... B syr[cu] et utr cop aeth προσηνεγκαν α. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον (Ln) | τον κωφον c. NBD ff[1] k g[1] cop syr[cu] aeth ... ς τ. τυφλον και κωφ. c. CEGKMSUVΓΠ al pler arm syr[P] cod bodl al; item LXΔ etc τ. κωφ. και τυφλον ... it[pl] vg sax fr om plane | λαλειν c. ℵ*BD al plus[10] it vg cop arm ... ς και λαλ. cum ℵ[c]CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler syr[P] al

23. δε c. NBD k cop syr[cu] ... ς add ο ις c. CEGKLMSUVXΓΔΘΠ etc

πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 *καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;* 27 *καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν.* 28 *εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.* 29 *ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ;* 30 *ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.* 31 [123.2] *Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις,*
Lc 12, 10 *ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται.* 32 *καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ*
33–35 Mc 7, 15–18 Lc 6, 43–45 *οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.* 33 [124.10] *Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.* 34 *γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος*

---

27. *κριτ. εσοντ. υμ.* c. ℵBD al a b f ff$^{1.2}$ g^{1} h k l q am for Cyr^{act}, item al^{2} it^{2} vg^{ed} et^{mss} mu *κρ. υμ. εσ.* ... ς *υμ. εσ. κρ.* cum CEGKMSUVXΓΔΠ etc; L etc *υμ. κρ. εσ.*

28. *εν πν. θε. εγω* c. NBCDEGKLSUVXΓΔΠ etc ... ς *εγω* (M etc om) *ε. πν. θε.* c. min f m vg syr^{cu} al Chr^{gue}

29. *αρπασαι* c. BC*X 1. al^{3} (Valentt ex Thdot ap Clem^{961}) ... *διαρπασαι* c. ℵC**DEGKLMSUVΓΔΠ al pler Eus^{ps} mai^{105} Chr :: cf Mc | *διαρπαση* c. ℵDGKSΠ* al plus^{80} Chr^{gue}; item ς *-σει* c. BCELMUVXΓΠ^{2} al pl; D al pauc *-σαι* ... Ln Ti *αρπασει* c. 1. al pauc (ex errore)

31. *ουκ αφεθησ.* c. ℵB al^{10} g^{2} k vg cop arm aeth al Ath^{1,561} Cyr^{hr17,1} Bas^{2,261cod} Hil al ... al^{10} etc add *αυτοις*, item ς (Gb^{0}) Ti *τοις ανθρωποις* c. CDEGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{4} syr^{utr} etc

32. *οσ εαν* (Gb″) c. ℵBCEFGKLMSUVXΓΔΠ etc ... ς *οσ αν* c. D al mu et | *ουκ* (ℵ* *ου μη*) *αφεθ.* c. ℵ*et^{b}et^{c}CDEGKLMSUVXΓΔΠ etc ... Ln *ου μη αφεθη* c. B | *τουτ. τ. αιων.* c. ℵBCD al mu Or^{4,388}; item KXΔΠ al 0r bis etc *τω αιω. τουτω* ... EFGLMSUVΓ al plu Bas^{2,261} Epiph^{51,35} al nu *τω νυν αιωνι* (Sz Gb′)

τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 [125.5] ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 [126.10] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 [127.5] Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 [128.5] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 43 [129.5] Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων

38—42 Lc 11, 16 29—32

43—45 Lc 11, 24—26

---

35. αγαθ. θησαυρου c. ℵBCDEFGKMSUVXΓΔΠ al plus[130] it (exc f* ff²·) vg (exc gat mm) sax fr cop syr[sch] et Ð pers Or[2,665] Did[128] etc ... ς (= Gb Sz) add της καρδιας cum L al mu f* ff² gat mm syr[cu] arm aeth (sed L 1. etc τ. κα. αυτου) Clem[244] Or[2,641] al | τα αγαθ. c. ΠCLUΔ al pm Or[2,665] Chr ... Gb' Sz Ln Ti om τα c. BDEGKMSVXΓΠ al plus[70] Dial[128] etc | πονηρα: LUΔ al perm Chr τα πον.

36. ὃ cum ℵBD (item *quod* it [exc h *quodcunque*] vg) ... ς ο εαν c. CEGK MSUVXΓΔΠ etc, L al Or[2,626] ο αν | λαλησουσιν c. ℵBC, D λαλουσιν ... ς (Ln) λαλησωσιν c. EGKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] Or (Latt *locuti fuerint*)

38. αυτω c. ℵBCDLM al[10] it[pler] vg cop syr[omn] arm aeth al Chr ... ς om c. EGKSUVXΓΔΠ etc | τ. γραμμ. κ. φαρ. (K etc τ. φαρ. κ. γρ.) c. ℵCDE GLMSUVXΓΔΠ al pler it vg etc: Ln om και φαρ. c. B al[2] Chr[com] om και φαρ.

41. νινευιται c. ℵBCD (* -ευιτ-) LΔ ... ς Ln νινευιται c. EGKMSUVΓΠ etc

42. σολομωνος bis (Gb Sz) cum ℵB (C sec loc) DEGKLMSUVXΓΠ etc ... ς -μωντος c. (C pr loco) Δ al Or[2,545] et alibi

ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46–50 Mc 3, 31–35 Lc 8, 19–21

46 130.2 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. [47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.] 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

---

44. *εισ τ. ο. μ. επιστρ.* (z etc *υποστρ.*) c. ℵBDZ 33. aeth ... ς *επιστρ. εισ τ. ο. μ.* c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al omn fere it vg syr^{omn} arm Or^{int2,} ^{257} :: cf Lc | *ελθον* (ℵ* om) c. ℵ^{a}BCEKLMSUVΔΠ etc ... Ti *ελθων* c. DF GXΓ al plus^{25} Chr^{gue} | *και σεσαρωμ.* c. ℵC*Zvid al plus^{10} a c (ff^{1}·) h q syr^{cu} et ^{utr} Chr ... Ln [*καί*], ς Ti om *και* c. BC^{2}DEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler b f g^{1}· k cop arm aeth

46. *ετι αυτ. λαλουντ.* c. ℵB 33. al^{4} c f vg cop, similiter it^{6} ... ς Ti *ετι δε αυτ. λαλ.* c. CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler q syr^{p} aeth; item DLZ etc *λαλουντος δε αυτου* | *η μητηρ* (al^{4} it^{6} vg cop Or^{2,} ^{480} add *αυτου*) ℵ. *οι αδελφ. αυτου*: ℵ^{b}(non ℵ* nec c)z al^{3} it^{pm} Or om *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | *ζητουντ. αυτ. λαλ.* (*αυ. λα.* c. ℵ^{a}BCZ unc rell etc: DL etc *λα. αυ.*): ℵ* om

47. *ειπ. δε τισ αυτω* (ℵ^{a} *τισ των μαθητων αυτου*) – *εξω* (1. om; D al a post *εστηκ.*) *εστηκασιν* (D* *-κεισαν*) *ζητ. σοι λαλ.* (D etc *λαλ. σοι*, al^{5} a Or^{int3,} ^{635} *σε ιδειν*, ℵ^{a} 1 vg cop nil nisi *σε*: ita Gb′) c. ℵ^{a}CDEFG KMSUVXΣΔΠ al pler it^{pl} vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{int3,} ^{635} ... ℵ*BLΓ al^{4} ff^{1}· k syr^{cu} om

48. *τ. λεγοντι αυτ.* c. ℵBDΣΠ*vid al ... ς Ti *τ. ειποντι αυτ.* c. CEFGKLMSU VΓΔΠ^{corr} al pler

49. *χειρα* (ℵ* *-ραν*) c. ℵ*D al^{10} a b ff^{1}· g^{1}· k q vg Or^{2,} ^{480} Aug ... ς Ln Ti add *αυτου* c. BCZΓΠ unc rell et min pler c f h ete

50. *ποιηση* (*-σει* KLΣΓ al) c. NBEFGMSUVXΠ al pler, item KLΣΓ al (*fecerit* it vg) ... Ti *ποιη* c. CΔ 251; item D *ποιει* (*facit*)

XIII.

1 131.2 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 1—9 Mc 4, 1—9 Lc 8, 4—8

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παρα- 10—17 Mc 4, 10—12 Lc 8, 9a

---

XIII, 1. *εν* c. ℵBZ al[3] a b c e ff[1. 2.] g[1.] k vg arm aeth Or[6, 2] et[3] ... ς Ti add *δε* cum CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler f h q syr[utr] cop | *εκ* c. ΝΕ 33. (item *de domo* c f h q vg Or[int]) Or[2, 2] Chr ... ς Ti *απο* c. CEFGKLMSU VXΓΔΠ al pler ... B etc Or[2, 2] om, D it[7] om *εκ της οικιας*

2. *πλοιον* c. ΝBCLZ al[15] ... ς Ti *το πλοι.* c. DXΓΔΠ unc[8] al pler cop arm

3. *σπειρειν* cum BCEFGKUVZΓΔΠ al pl Or[1, 308] et[507. 8, 760] ... NDLMSX al plus[66] Or[2, 3] *σπειραι* (Gb′) :: ut Mc et Lc

4. *ηλθεν* (DLZ al *-θον*, servato *-γεν* sq: ita Ln) et *και κατεφαγεν* c. NC EFGKMSUVXΓΔΠ al pler Or[2, 760] Chr, item DLZ al ... Ti *ελθοντα* et *κατεφαγεν* c. B al

5. *εξανετειλεν* c. NCDEFGKLMSUVXΕΓΔΠ etc: B *-λαν* | *γης* c. iisdem (sed z hiat) ... B *της γης* (Ln)

7. *επνιξαν* c. ND al[3] ... ς Ln Ti *απεπνιξαν* (:: ut Lc) c. BCΖ unc et min rell

8. *επεσεν*: C 33. 243. *επεσαν* (33. et. v. 7.), 247. *-σον* | D *εδιδουν* | *εκατον* etc: DX etc ρ′ ξ′ λ′ (λ′ et. ℵ). Item v. 34

9. *ωτα* c. NBL a (e spatio) e ff[1.] k (Tert[marc4, 19] „*illa quoque pronuntiatio eius* [Esaiae] *ad populum:* Aure audietis et non audietis, *dedit Christo frequenter inculcare:* Qui habet aures audiat.“ Haec pari iure ad 11, 15. 13, 9 et 43 adhibentur.) ... ς (Ln) add *ακουειν* c. CDEFGKMSUVXΓΔΠ etc :: ef ad 11, 15

10. *οι μαθητ.* c. NBDEFGKLMSUVΣΓΔΠ al pler e ff[1.] g[2.] k vg arm Or[3, 480]

βολαῖσ λαλεῖσ αὐτοῖσ; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται
25—29 Lc 8, 18 γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοισ δὲ οὐ δέδοται. 12 [132.5] ὅστισ γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστισ δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
12 s Es 9, 6 s Io 12, 40 Act 28, 26 s 13 [133.1] διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖσ αὐτοῖσ λαλῶ, ὅτι βλέποντεσ οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντεσ οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖσ ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντεσ βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖσ ὠσὶν βαρέωσ ἤκουσαν, καὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν
19 s Lc 10, 23 s καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούσ. 16 [134.5] ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν.
17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ

Or^{int3,835} ... CX al plus^{10} it^{pl} syr^{cu} et^{sch} syrP c.* cop aeth Eus^{dem} *os μα. αυτου* (Ln) | *ειπαν* c. NBL 33. ... ς Ln *ειπον* c. CDEFGKMSUV XΣΓΔ etc

11. *ειπεν* c. NCZ ff$^{1.}$ k cop aeth Eus$^{dem\ 454}$ Chr^{mo4} ... ς Ln Ti add *αυτοισ* c. BDEFGKLMSUVXΓΔΠ etc

14. *αυτοισ* c. NBC unc rell (exc DM*) al plus^{130} q am for harl* arm syrP Bas^{2,279} Chr ... ς (= Gb Sz) *επ αυτοισ* c. DM* al mu k (*super eos*) cop syr^{sch} aeth Eus^{dem} Ir^{int} (*erga eos*); item *in eis* (*illis*) it^{7} vg ... a c g$^{2.}$ syr^{cu} plane om

15. τ. *ωσιν* c. BD unc rell (exc NC) al omn^{vid} it^{e} vg syrP ... NC it^{5} cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth Ir^{int} add *αυτων*, hinc Ln [*αυτ.*] | *συνωσιν* (ita et. ς 1550, item ς^{e} 1624. 1688) ... C al *συνιωσι* (C *-ιωσιν*): ita Gb′ Sz | *επιστρεψωσιν* c. NBCDLMUXΓΔ al longe pl ... EFGHSVΠ al pm *-ψουσιν* | *ιασομαι* (Gb′) cum NBCDE*et^{2}FGLMSVΓΔ**Π al plus^{50} ... ς *-σωμαι* c. E**KUXΔ* al pl^{vid}

16. *υμων* sec c. NCD unc rell (exc B) min pler it^{5} vg syr^{cu} et utr al Heges ap Phot^{bibl282} Or al Ir^{int206} ... Ln om c. B al pauc it^{6} | *ακουουσιν* c. NBCDMX al^{35} fere Or Eus$^{ps\ 366}$ Chr^{mo4} Cyr^{ter} al ... ς *ακουει* c. EFGKLSUVΓΔΠ al pl Chr^{ed}

17. *αμην* c. NX al^{10} fere a b c f ff$^{1.\ 2.}$ g$^{1.\ 2.}$ h arm aeth Hil al ... ς Ln Ti add *γαρ* (:: cf Lc) c. BCD unc rell et min pler k (q *autem*) syr^{omn} cop al | *ιδαν* (N 33. *ιδ.*, B *ειδ.*: ita Ln Ti) c. NB 33. ... ς *ειδον* c. CEF GLMSUΓΔ al pl; KXVII al mu *ιδον* ... D *ηδυνηθησαν ειδειν*

ἠκουσεν. 18 [135-2] ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. 19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

24 [135-10] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; 18—23 Mc 4, 13—20 Lc 8, 11—15

18. σπειραντος c. ℵ*BX al[2] syrP ... ς Ti σπειροντος c. ℵ[c]CDEFGKLMSU VΓΔΠ al pler

22. τ. αιωνος c. ℵ*BD al[2] a ff[2·] g[1·] h k arm ... ς τ. αι. τουτου c. ℵ[b]CEF GKLMSUVXΓΔΠ al pler it[5] cop syr[omn] al | συνπνιγει c. ℵBCDLXΔ ... ς Ln συμπν. c. EFGKMSUVΓΠ al certe pler

23. την καλ. γην c. ℵBCLΔ al[9] Or[1, 308] ... ς την γην την καλ. c. DEFGKM SUVXΓΠ al pler :: cf v. 8. | συνιεις c. ℵBD 238. Or[1, 308] ... ς συνιων c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler (:: Rom 3, 11 nemo lectionem συνιων mutavit)

24. σπειραντι c. ℵBMSXΔΠ al[25] fere item *qui*[1] *seminavit* itpl vg cop syr[omn] al Amb ... ς Ti σπειροντι c. CDEFGKLUVΓ al pler syrP mg cod Eus[es 423. 556] Chr (et.g[ue]), item *seminanti* d h k δ Aug

25. επεσπειρεν cum ℵ[b] (et* επεσπαρκεν) B al[6] Antitact (ap Clem[526] et ap Thdrt[1, 16]) (Ir[287]allud Clem[774] Or[3, 134]) item *superseminavit* itpler (et. d δ) vg Ir[int287] (sed g[r] ex catenis εσπειρε) Amb al ... ς εσπειρε c. CDG[r] EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler e q (Ir[gr] vide ante) Chr (et. g[ue]; sed non comm)

27. εσπειρας c. ℵBEKLSUΓΔΠ al pl Chr (et. g[ue]); M -ραμεν ... Ti εσπειρες

πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε
21 a Mc 4, 21 a Lc 18, 19 εἰς τὴν ἀποθήκην μου. 31 [137.2] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
Lc 18, 21 33 [138.5] Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

---

c. CDEFGVX al[13] | ζιζαν. c. ℵ[b]BCDEFGKMSUVΓΔΠ al plus[60] syrP armˢᵒʰ syrP txt Chr (et.ᵍᵘᵉ) ... ς τα ζιζ. c. ℵ*LX al muᵛⁱᵈ cop syrP mg armᶜᵒᵈᵈ

22. οι δε δουλοι c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn fere it[8] vg etc; D it[7] syr sch οι δουλ. post λεγ. αυτ. ... B 157. cop om δουλοι (Ti), item g[2*] h | λεγουσιν αιτω (BC αυτ. λεγ.: ita Ln Ti) c. ℵBCD 157. zˢᶜʳ it[7] syrᶜᵘ et sch ... ς ειπον αυτω c. EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff[1*] q vg cop syrP arm aeth Chr (et.ᵍᵘᵉ) | συλλεξωμεν: FKLMSΠ al[50] –ξομεν

29. ο δε φησιν c. ℵBC q (*at ille ait*) syrP mg cod, item *et ait* it[5] vg; D b f ο δε λεγει αυτοισ ... ς ο δε εφη c. EFGKLMSUVXΓΔΠ etc

30. μεχρι c. ℵ[b]CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Chrᵍᵘᵉ, item ℵ*etᶜL Chr (et.ᵐᵒˢ) αχρι ... Ln εωσ (:: quod saepe pro μεχρι substitutum) c. BD Chrᵐᵒⁱ Eulog | εν καιρω c. ℵ[b]BDFGKMSUVXΓΔΠ al[100] Chrᵍᵘᵉ ... ς (= Gb Sz) ε. τω καιρ. c. ℵ*etᶜCEL al certe pm syrᶜᵘ cop | αυτα εισ (Gb[00]) δεσμασ c. ℵBCEFGKMSUVΓΠ al pler ff[1·] vgᵉᵈ cop armᶜᵒᵈᵈ syrP aeth Chr gue ... Ti αυτα δεσμασ c. LXΔ al[6] Chr (et.ᵐᵒˢ), item *adligate ea fasciculos* it[7] am for al syrᶜᵘ et sch armˢᵒʰ; item δεσμασ omisso αυτα D e f h k (Or[8, 135] Ir[int325]) | συναγαγετ. c. ℵCEFGKLMSUVXΔΠ al omnfere Chr (et.ᵍᵘᵉ) ... Ln συναγετε c. BΓ 1. ... D συνλεγεται. Cf huc Manich ap Epiph[66, 65] (ex ev. Hebr?)

32. κατασκηνουν c. B*D ... ς -νουν c. ℵB[2]CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc

33. ενεκρυψ. c. ℵBCD unc[11] et min certe pm (Valentt ap Ir[36]) Clem[694] Chrᵍᵘᵉ ... GL al plus[110] Cyr[4, 365] Chrᵐᵒⁿᵗᶠ al εκρυψεν (Gb′) :: cf Lc

34 [139-6] *Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς,* 35 *ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου λέγοντος· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.* 34 s Mc 4, 33 s Ps 78, 2

36 [140. 10] *Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.* 37 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου,* 38 *ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,* 39 *ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν.* 40 *ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶ-*

---

34. *οὐδεν* c. ℵ*BCMA al[15] fere f syrP arm Clem[808] Or[2, 3] Chr[bis] (et.gue) ... ς *ουκ* c. ℵ[c]DEFGKLSUVXΓΠ al pler itp[ler] vg syr[cu] et [sch] al Or[2, 446] Eus[Pe 462sq] al :: ut Mc

35. *ησαΐου* c. ℵ* 1. 13. 33. 124. 253. aeth[cod m] cdd ap Eus[Ps 462] (et. cat P[e]) item cdd Porphyrii et cdd nonnull ap Hier (ad h. l.: *Legi in nonnullis cdd.* – per Isaiam prophetam dicentem. *Quod quia minime invenietbatur in Isaia, arbitror postea a prudentibus viris esse sublatum* etc. Cf et. Hier in breviar. in ps 77). Ceterum et. Clem[hom 18, 15] veterrimam scripturam *ησαΐου* confirmat ... ς Ln Ti om c. ℵ[b]BCD unc[13] et min pler it vg syr[cp] et [utr] cop arm rell Eus[Ps 462sq] (vide ante) Chr Hier (vide ante) | *καταβολης* c. ℵ[b]B 1. 22. e k syr[cu] Or[2, 695] (Clem[604] Eus[Ps]) ... ς add *κοσμου* c. ℵ*et[c]CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler it[pler] vg syr[utr] cop al Clem[hom] Chr (:: LXX *απ αρχης*. Sed *απ. καταβ. κοσμ.* legitur Mt 25, 34 Lc 11, 50 Io 17, 24 etc nec fluctuare solet)

36. *φρασον* (Gb″) c. ΝBD it[pler] vg syr[cu] cop aeth arr, item addito *αυτου* al[6] Or[2, 3. 4. 442. 481] Chr ... ς add ο ις c. CEFGKLMSUVXΔΠ al pler f h q syr[utr] al (r arm post *ηλθ.*) | *προσηλθον* c. ℵCDEFGKLMSUVXΓΔΠ etc ... Ln Ti *-λθαν* c. B 33. | *φρασον* c. ℵ[c]CD unc rell et min omn[vid] Or quater etc ... ℵ*B Or[4, 254] (it[r] *enarra, narra*, sed it[4] vg *edisseres* vel *dissere*) *διασαφησον* (Ln)

37. *ειπεν* c. ΝBD a b ff[1. 2] g[1] k l am fu for em cop aeth Or[2, 443] ... ς add *αυτοις* c. CLXΓΔΠ unc[6] al omn[vid] it[4] vg[ed] syr[cu et utr] arm

39. *εστιν* (ita et. it[pl] vg): B post *εχθρος* (ita Ln); it[4] post *διαβ.* | *αιωνος* c. ΝBD 13. 33. 124. 346. Or[4, 254] ... ς *του αιωνος* c. ℵ[c]CEFGKLMS UVXΓΔΠ etc

40. *κατακαιεται* (D *-ονται*) c. ΝBD 1. al certe pm Cyr[inl 229] (it vg *com-*

νος. 41 *ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,* 42 *καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.*
Dan 12, 3 43 *τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.* 44 *Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.* 45 *Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·* 46 *εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.* 47 *Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·* 48 *ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς*

---

buruntur, exuruntur) ... Gb Sz Ti καιεται c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al^{30} | του αιωνος (Gb′) c. ΝBDΓ al^{10} it^{pler} vg syr^{cu} arm aeth Cyr^{iul389} Ir^{int} 287 Or^{int3,870} Hil al ... ς add τουτου c. CP unc^{12} et min pler f h q cop syr^{utr} Chr

43. εκλαμψουσιν c. ΝBCP unc^{12} min pler: D 124. 238. (Iust^{ap1,16}) Or^{5,} ^{444ter} Cyr^{iul389} λαμψουσιν | ωτα c. ℵ*B a b e k am for san Hil^{edd} ... ς add ακουειν, Ln [ακ.] c. ℵ^{c}CDEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn^{vid} it^{pl} vg^{ed} syr^{cu}et^{utr} cop al Or^{2,444}

44. ομοια cum ℵ*(ℵ^{b} ομοι. δε)BD a c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ k l vg syr^{cu} cop aeth (Chr) ... ς praem παλιν, Ln [πα.] c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn^{vid} it^{3} syr^{utr} arm Or^{2,446} Hil | πωλ. παντ. (B al^{6} arm^{edd} Or^{2,446} om) οσα εχ. c. ℵ(B)D al^{5} it^{pler} vg syr^{cu} et sch cop (Or^{2,446}) Chr Or^{int2,89} ... ς παντ. οσ. εχ. πωλ. c. CEFGKLMP unc^{7} min pler f q syr^{p} arm aeth Or^{1,186}

45. ανθρωπω: ℵ*(add^{b})B al^{2} Ath^{2,326} Cyr^{ador102} Chr Amb om

46. ευρων δε (Gb, item Sz confusis lectionibus) c. ΝBDL 1. 33. al it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} arm aeth Cyr^{nest32} et^{ador102} ... ς οσ ευρων c. CEFGK MPSUVXΓΔΠ al pler f q cop syr^{p} Cyr^{glaph117} Chr

48. ην οτε: D it^{pler} οτε δε | αναβιβασαντες (D it^{pler} ανεβιβασαν) sine αυτην c. NBCEFGKLMUVXΓΠ al pler c ff^{1} q vg arm aeth Cyr^{4,326} et es^{341} ... Ln Ti add αυτην c. PSΔ al^{8}, item D it^{pler} | επι τ. αιγ. και c. ℵ*et^{c}BDP unc^{12} min pler it^{8} syr^{cu} et^{utr} cop arm aeth; item Ln και επ. τ. αιγ. c. ℵ^{bc} 1. it^{3} vg Cyr^{4,326} et es^{341} Or^{int3,259} ... Gb′ Ti επ. τ.

ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 [141.1] καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. [142.1] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ

54–58 Mc 6, 1–6

Lc 4, 24 Io 4, 44

αυγ. (omisso και) c. L al^{3} a | αγγη c. ℵBCM** al^{3} Or$^{3,454\cdot 456sq}$ Cyrbis Isid^{1,205} ... ς (Ln) αγγεια c. DLPXΓΔΠ unc^{6} etc

51. συνηκατε (Gb″) cum ℵBD b c e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ k l vg cop aeth Or^{3,457} ... ς praem λεγει αυτοισ ο ις c. CEFGKLMSUVXΓΔ al omn^{vid} it^{3} (item a g$^{2\cdot}$ syr^{cu} libere) syr^{omn} arm Chr^{vid} | ναι (Gb′) c. ℵBD al^{3} ff$^{1\cdot 2\cdot}$ k vg syr^{cu} syr^{hr} aethPP Or^{3,457} Ath^{1,260} Hil ... ς add κυριε c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pl it^{pl} syr^{utr} cop arm Chr Or^{int4,554}

52. ειπεν c. ℵB*CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc: Ln λεγει c. B^{mg}D (item it vg *ait*) | τη βασιλειαι (Gb) c. ℵBCKΠ al^{11} e k cop arm aeth Or^{3,459} Ath^{2,24} Cyr$^{4,316\cdot 750\cdot 260}$ al ... DM etc εν τη βασ. (Gb′ Ln) ... ς εισ την βασιλειαν c. EFGLSUVXΓΘΠ^{mg} etc

54. εκπλησσεσθ. c. ℵBCDEFGLUVXΔΠ etc ... ς εκπληττ. c. KMSΓ etc

55. ουχ η c. ℵBCMΔ al pauc Or^{1ter} Eus^{ps373} Bas^{2,261} Cyr^{4,223} ... ς Ti ουχι η c. DEFGKLSUVXΓΠ al pler Eus^{steph223} Chr | ιωσηφ c. ℵ^{a}BC al^{3} syr^{cu} cop arm syrP^{mg} it^{pler} vg Or$^{3,462\cdot 4,115}$ Eus^{steph223} Hier ... ς ιωσησ c. KLΔΠ al plu k q** arm^{zoh} aeth syr^{sch} et P Bas^{2,261} ... ℵ*DEFGMSUVXΓ al mu Or^{4,262} μαννησ

56. ταυτ. παντ. c. ℵBCMSUΓΠ al pl Eus^{ps373} ... Ti παντ. ταυτ. c. DEFGKLVXΔ al pl it vg Or^{4,269} Bas^{2,261}

57. ιδια πατρ. cum ℵZ al^{3} (ff$^{1\cdot}$) Or^{3,133}, item c ιδι. πατρ. αυτου ... Ti πατρ. αυτου c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pl} vg etc ... BD 33. 346. a k πατριδι (Ln)

πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

1–2 Mc 6, 14 ss Lc 9, 7 ss

1 [143.2] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 [144.2] ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννης αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 [145.6] γενεσίοις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρῳδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους

3–5 Mc 6, 17 ss Lc 3, 19 s

21, 26

6–12 Mc 6, 21–29

XIV, 1. τετρααρχης c. ℵCZA cop (ita ℵ ubique: Lc 3, 19. 9, 7. Act 13, 1, item Lc 3, 1 ter, accedente [exc Act] C ubique) ... ς Ln Ti τετραρχ. c. BD rell testibus

3. εδησεν c. ℵ*B ff1· h Or3, 470 ... ς Ln Ti add αυτον c. ℵBetcCD unc rell etc Or3, 469 | και εν (B** al add τη) φυλ. απεθετ. c. ℵ*B*et** al2 ff1· h; item Or3, 471 και απεθ. εν τη φυλ., ℵc 33. Or3, 470 εν (ℵc add τη) φυλ. και απεθετο ... ς Ti και εθετο εν (Ti τη) φυλ. c. CEGKLMSUVX ΓΔΠ al pler item itpl vg syromn cop arm ... D etc nil nisi εν τη φυλ. :: cf Mc | φιλιππου c. ABCEGKLMSUVXΣΓΔΠ etc ... Ti om c. D a c e ff1· g1· k vg Augcons2, 92

4. ιωαννη. c. ℵ*etCD al5 ... ς Ln Ti ο ιω. c. BCE unc12 min pler Or3, 470 | αυτω (ℵ* al2 om) h. l. c. ℵcBZ 251. ... ς Ti post γαρ c. CD unc12 min pler it vg al Or Chr

6. γενεσιοις δ. γενομενοις (al3 αγομενοις) c. NBDLΣ (al3), item -ων δ. -μενων CK al3 Chr; item VV pl ... ς γενεσιων δ. αγομενων c. EGMSUV ΧΓΔΠ al pler syrP mg

7. ο εαν c. ACEGKLMSUVXΣΓΔΠ al pler ... Ln ο αν c. BD al pauc

9. λυπηθεισ (ita ex itcdd tantum a, b al5 ελυπηθη sine δε ut L*) et δια τουσ c. BD (L* ελυπηθη et δια τουσ) 1. 13. 124. 346. a (b ff1· 2· g1· h q**) ... ς ελυπηθη et δια δε τουσ c. CEFGKL3MSUVXΓΔΠ(Σ) al pler c f k q* cop syromn arm

καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 [146. 2] ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν πόλεων. Mc 6, 32 s Lc 9, 10 s

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 [147. 1] ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς. 19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς 14–21 Mc 6, 34–44 Lc 9, 12–17 Io 6, 1–13

---

10. ιωαν. c. ℵ*BZΘ 1. … ς τον ιω. c. ℵᶜCDLXΓΔΠ unc⁸ al pler

12. πτωμα (Gb′) c. ℵBCDL al¹⁵ k cop syr^cu et^sch … ς Ti σωμα c. EFGK MSUVXΓΔΘ al pler syrP (it^pler vg *corpus*) | αυτον c. ℵ*Bϑ a ff¹· … ς Ln αυτϑ c. ℵᵇCDLXΓΔΘ unc⁸ etc

13. ακουσας δε c. ℵBDLZ al¹⁵ f k Or^{3, 473} … ς Ti και ακουσας c. CEFGK MSUVXΓΔΘ al pler syrP arm | πεζοι c. ℵILZ al⁴ it^pler vg syrP ^mg … ς Ln πεζη c. BCDEFGKMSUVXΓΔΘΠ al pler a ff¹· Or^{3, 474}

14. εξελθων (Gb″) c. ℵBD al⁷ it⁶ vg syr^cu cop arm aeth … ς add ο ις c. CIXΓΔΘ unc⁸ etc | επ αυτοις cum ℵBCXΓΔΘΠ unc⁸ (L εν αυτοις) al plus¹⁰⁰ Or^{3, 481} … ς (= Gb Sz) επ αυτουσ c. min; D περι αυτων

15. προσηλθον cum ℵCD unc¹³ min omn^vid … Ln Ti -θαν cum B 33. | οι μαθηται c. ℵBΣ al² b k arm Or^{3, 481· 509} … ς add αυτου c. CDLXΓΔ ΘΠ unc⁸ al pler it^pler vg etc | παρηλθ. ηδη c. ℵΣ 1. Or^{3, 475} et^{509} … ς Ln Ti ηδη παρ. c. BCDI unc¹³ etc | ουν c. ℵCΣ 1. 238. cop syrP ^mg Or^{3, 475} et^{476} … ς Ln om c. BDILXΔΘΠ unc⁸ al pler it vg al mu Or^{3, 481}

16. ο δε c. ℵ*D 61. k syr^cu et^sch perspP cop arm aeth … ς Ln Ti add ις c. ℵᶜBCEFGIKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler etc

18. ωδε αυτους cum ℵBΣ 33. … ς Ti αυτ. ωδε c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler f ff¹· vg … D etc om ωδε

19. επι του χορτου c. ℵBC*I (L επι του χορτους) al¹⁰ Or^{3, 479} et^{ter}, D al¹² επ. τον χορτον, item *super faenum* it vg etc … ς Ti επι τους χορτους c. C³EFGKMPSUVXΓΔΘΠ al pler syrP ^{txt} Chr | λαβων c. BC³EFGKLMPSUVΓΔ

πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 *καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις.* 21 *οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.*

22–33 Mc 6, 45–52 Io 6, 15–21

22 [148.6] *Καὶ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.* 23 [149.2] *καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι.* [150.4] *ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ.* 24 *τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.* 25 *τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.* 26 *ἰδόντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.*

Π al[130] itp[ler] vg al Or[3, 479] ... ς (= Gb Sz) *και λαβων* c. ℵC*I(X?) al mu[vid] ff[1·] h cop arm ... D *ελαβεν* | *ευλογ.* c. ℵBLXΓΔΘΠ unc[8] al pler Or[3, 481] ... Ln Ti *ηυλογ.* c. CDΠΓ[c] al Or[3, 479] et[510] Chr

21. *γυν. κ. παιδ.* c. ℵBCEFGIKLMPΣ[c]UVXΓΔΘΠ rell fere omn etc ... D 1. it[pler] cop Or[3, 478] et[479] Amb *παιδ. κ. γυν.* (Ln)

22. *και* pr c. ℵ*C* ff[1·] syr[cu] Chr[edd] ... ς Ln Ti add *ευθεως* (:: ut Mc ubi nemo om) c. ℵ[b]BC[3] unc rell min omn[vid] it[pler] vg al pler Or[3, 480·482] | *ηναγκ.* c. ℵBC*DΓΔΘ al[25] e f ff[1·] am fu for san tol em syr[cu] et[sch] syr p syr[hr] cop arm aeth al Or[3, 480·482] Chr ... ς (= Gb Sz) add *ο ις* c. C[3] LXΓΠ unc[8] etc | *τ. μαθητ.* c. ℵCDGILMSUVΓΔΘ al[70] e f l vg arm Or[3, 480] et[482] (et. diserte) Chr ... ς (= Gb Sz) Ln add *αυτου* c. BEFKPXΠ al pl it[pler] syr[omn] cop aeth

25. *ηλθεν* (Gb″) cum ℵBC[2]T[c] al[10] it vg syr[cu] et[sch] et p[mg] cop arm aeth Or[3, 483] Eus[dem92] et p[s568] Chr ... ς Ti *απηλθ.* c. C*[vid]DLPXΓΔΘΠ unc[8] al pler syr P[txt] | *περ. αυτ.* (Gb Sz) c. ℵBC*(D)FSΓ[c]VΓΔΘ al[30] ff[1·] g[1·] l q vg cop syr P syr H aeth Or[3, 483] Chr al ... ς add *ο ις* c. C[3]KPGKLMUXΠ al pl it[pl] syr[cu] et[sch] arm al Eus[dem92] et p[s568] | *επι την θαλ.* c. ℵBPT[c]Δ[e] al[5] Or[3, 483] ... ς *ε. της θαλασσης* c. CDLXΓΠ unc[8] al pler Eus[bis]

26. *ιδοντ. δε αυτ.* c. ℵ* it[8] Eus[dem446]; item *και ιδ. αυτ.* 1. c g[2·] vg Eus dem[92] Aug[cons 2, 99] ... Ln *οι δε μαθηται ιδοντ. αυτ.* c. ℵ[a]BD al[4] (f), item ς Ti *και ιδοντ. αυτ. οι μαθηται* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler syr[omn] cop aeth (arm) | *επι της θαλασσης* c. ℵBCDT[c] al[20] Eus[dem92] et[446] Chr ... ς Ti *επι την θαλ.* c. LPXΓΔΘΠ unc[8] al pler

27 εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φο-
βεῖσθε. 28 [151.10] ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ
σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν·
ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ
τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον
ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε,
σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπε-
λάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;
32 [152.6] καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνε-
μος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς
θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 [152.8] Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ. 34—36 Mc 6, 53—56
35 καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν
εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

---

27. *εὐθυς* c. ℵBDT^{c} … ς Ti *εὐθεως* c. CLPXΓΔΘΠ unc^{8} etc | *ελαλ. αυ-τοις* c. ℵ*DT^{c} 231. ff$^{1.}$ syr^{cu} cop arr Eus^{dem448} … ς Ti add *ο ις* c. CE FGKLMPSUVXΓΔΘΠ etc; ℵ^{a}B 131. *ο ις αυτ.* (Ln); it^{pler} vg syr^{sch} *Iesus locutus est eis*

28. *αυτω* (A etc om) *ο* (D om) *πε. ειπ.* c. ℵCDEFGKLMPSUVXΓΘΠ al pler it^{pl} syr^{p} arm Eus^{dem93} … B al^{5} g$^{1.}$ cop syr^{sch} *ο πε. ειπ. αυτ.* (Ln) | *ελθ. πρ. σε* c. ℵBCDAΘ al^{15} it am san syr^{omn} cop arm aeth Eus^{dem} cat ox … ς *πρ. σε ελθ.* c. EFGKLMPSUVXΓΠ etc

29. *πετρ.* c. ℵBD Eus^{dem93} … ς Ti *ο πετρ.* cum CEFGKLMPSUVXΓΔΠ rell omn^{vid} | *και ηλθεν* c. BC^{*vid} syr^{cu} arm Chr … ς (Ln) *ελθειν* c. ℵ^{c}C^{2}D EFGKLMPSUVXΓΔΠ etc … ℵ* *ελθειν ηλθεν ουν*

30. *ανεμον* c. ℵB* 33. cop … ς Ln Ti add *ισχυρον* c. B^{2}et^{3}CD unc^{14} al pler etc

32. *αναβαντ.* c. ℵBDT^{c} al^{3} Or^{3,483} Cyr^{hr} … ς Ti *εμβαντων* c. CEFGKLMP SUVXΓΔΘ al pler

33. *οι δε* c. ℵBC^{2}T^{c} al^{10} ff$^{1.}$ cop aeth Did^{101} … ς Ln Ti add *ελθοντες* c. DEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler it (exc ff$^{1.}$) vg syr^{cu}et^{mtr} arm

34. *επι* c. ℵBCDT^{c}Δ al^{6} … ς Ln Ti *εις* c. EFGKLMPSUVXΓΠ al pler cop arm Or^{3,483sq} 487. 502 | *εις γεννη.* c. ℵBDT^{c}Δ 33. syr^{cu} et P item^{mg} g^{r} arm … ς Ln Ti om *εις* c. CLPXΓΠ unc^{8} etc | *γεννησαρετ* c. ℵBCT^{c}Γ al pm *f* (*genesaret*) syr^{p} et^{mg} g^{r} arm, item Or^{3,487} et^{502} … Ln Ti *γεννησα-ρεθ* c. EFGKLMPUVXΔΠ al pl g$^{2.}$ q cop etc … D* it^{pl} vg syr^{cu}et^{sch} *γεν-νησαρ* (*genesar*)

XV.

1–9 Mc 7, 1–13

1 154.6 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν

Ex 20, 12 21, 17

XV, 1. τω ϖ c. ℵBCEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al omn fere f q syr^{cu} et^{utr} cop al: D it^{pler} vg aeth Hil Aug^{cons2,102} προσ αυτον, 1. Or^{3,487} αυτω :: cf Mc | απο c. ℵBD 1. 124* al^{7} Or$^{3,487\ bis}$ ... ς Ti οι απο c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler | φαρ. κ. γραμμ. c. ℵBD 1. 13. 33. 124. 346. e cop arm syr^{sch} Or$^{3,487\ bis}$ ... ς Ln Ti γραμμ. κ. φαρισ. c. iisdem qui οι απο, item it^{pler} vg syr^{cu} et P aeth (sed ponunt ante απο 1. it^{pl} [non e ff^{1} g^{2} q vg] syr^{omn} Hil)

2. τ. χειρ. c. ℵBT^{c}A 1. al f g^{1} arm Or^{3,487} et^{4,418} Cyr$^{glaph\,218}$ ... ς Ln Ti add αυτων c. CDLXΓΠ unc^{6} al pler it^{pler} vg al mu

4. ενετελ. λεγ. c. ℵ*et^{cb}LXΓΔΘΠ unc^{6} rell pler f syr^{p} ... ℵ^{ca}BDT^{c} 1. 124. it (exc f) vg syr^{cu} et^{sch} syr$^{P\ mg}$ cop arm aeth al Ptol^{33,4} Cyr$^{glaph\,212}$ et$^{es\,26}$ Ir$^{int\,338}$ Hier ειπεν (Gb′, improb Schu, Ln) :: cf Mc | πατερα c. ℵBC*DEFGST^{c}VXΓΔΘ al^{100} e ff^{1} g$^{1.\ 2}$ vg^{ed} aeth Or^{3,490} Cyr$^{es\,25}$ Ir^{int} al ... ς (= Gb Sz) add σου c. C**KLMUΠ al pm it^{pl} am etc

5. ου μη c. ℵBCDT^{c} al^{5} it^{pl} syr^{cu} cop aeth (Or^{2,491}) Cyr$^{glaph\,218}$ et$^{es\,26}$ Or$^{int\,2,541}$ ... ς (Gb^{00}) Ti praem και c. EFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler c f q vg syr^{sch} syr^{P} arm Hier Quaest | τιμησει (Gb′) c. ℵBCDE^{2}T^{c}ΔΘΠ^{2} al^{15} Or^{3,491} (omisso μη) Cyr$^{glaph\,218}$ et$^{es\,26}$, item it vg etc ... ς τιμηση c. E*FGKLMSUVXΓΠ^{1} etc | η τ. μη. αυτ. (T^{c} etc om αυτου) c. CLXΓΔΘΠ unc^{6} al omn^{vid} it vg syr^{utr} cop arm aeth Or Cyr al ... ℵCD syr^{cu} om (Ln)

6. τον νομ. c. ℵ*et^{cb}CT^{c} al^{3} Ptol ... ς την (Δ om) εντολην c. EFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler c f g$^{1.}$ q vg etc ... ℵ^{ca}BD a b ff$^{1.\ 2.}$ e syr^{cu} et^{sch} syr$^{P\ mg}$ cop arm aeth al Or^{3,490} Eus$^{es\,442}$ Ir^{int} Aug τον λογον (Ln)

7. επροφητ. c. ℵB*CDLT^{c} al^{3} Or^{4,121} ... ς προεφητ. c. B^{2}XΓΘΠ unc^{6} etc

Ησαΐας λέγων· 8 *ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία* Isa 29, 13
αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 *μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες*
διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 *Καὶ προσκαλεσάμενος* 10—11
τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 *οὐ τὸ εἰσερχόμενον* Mc 7, 14 a
εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον
ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 [155.10] *τότε προσ-*
ελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκού-
σαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν·*
πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζω- 23, 16. 24
θήσεται. 14 [156.5] *ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν·* Lc 6, 39
τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.
15 [157.6] *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν* 15—20
παραβολήν. 16 *ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;* 17 *οὐ* Mc 7, 17—23
νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν
χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 *τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ*
τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον. 19 *ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί,*
φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
20 *ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν*
φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

---

8. *ο λα. ουτ.* etc (Gb) c. ℵBDLT^{c} al^{2} it (exc *f*) vg syr^{cu} et^{sch} cop pers arm aeth Ptol Clem^{461} Or^{2,498} item^{2,733} et^{4,121} Eus$^{ps\,473}$ et$^{mai\,75}$ etc ... ς *εγγιζει μοι ο λα. ουτ.* (A om) *τω στοματι αυτων, και τοισ χειλ.* c. CEFGKMSUVXΓΔΘΠ al pler *f* syr^{P}

12. *οι μαθ.* c. ℵBD al^{5} e Chr ... ς add *αυτου* c. CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler it^{pler} vg al omn$^{vid.}$ Cf ad 8, 21 | *λεγουσιν* c. BD (d *dicunt*) al^{6} syr^{cu} et^{sch} arm ... ℵ *ειπαν*, ς c. CLXΓΔΘΠ unc^{8} al pler it vg al Chr *ειπον*

14. *οδηγ. εισ. τυφλοι* c. ℵ*et^{cb}CEFGMSUVXΓΔΘΠ al pler q syr^{cu} Chr^{semel} ... ℵ^{ca}BDLΞ al^{10} it^{pler} vg syr^{utr} al Or^{3,497} etc *τυφλοι εισιν οδηγοι* (Ln) | *τυφλων* c. ℵ^{ca}CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ etc ... ℵ*et^{cb}BD 209. syr^{cu} cop^{edd2} om

15. *την παραβ.* c. ΔBΞ 1. cop Or^{3,498} ... ς Ti add *ταυτην* c. CDLXΓΘΠ unc^{8} al pler it vg syr^{omn} arm aeth Chr

16. *ο δε* (Gb') c. ΔBDΞ 33. it^{pler} vg etc ... ς add *ιη* c. CLXΓΔΠ unc^{6} al pler *f* q syr^{P}

17. *ου* c. BDΞ 33. 238. it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} aeth arm al ... ς *ουπω* c. ℵC EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler q cop syr^{P}

21–28 Mc 7, 24–30

21 *Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.* 22 *καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραζεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυείδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.* 23 *ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέ-*
10, 6 *γοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.* 24 [150.5] *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.* 25 [150.6] *ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι.* 26 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.* 27 *ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.* 28 *τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς*
29–31 Mc 7, 31–37 *ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.*

29 [150.6] *Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ.* 30 *καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς,* 31 *ὥστε*

---

22. *ἐκραξεν* c. ℵ*B 13. 124. Or^{2,508}; *clamavit* it^{5} vg syrP Aug$^{cons\,2,103}$ Hil; item (Ln) ℵ^{c}BD al *ἐκραζεν*, c ff$^{1\cdot}$ q *clamabat*, k *exclamabat*, syr^{cu} cop arm … ς Ti *ἐκραυγασεν* c. CEGHLSUVXΓΔΠ al pler Bas^{2,293} Chr mont^{f}, item M 299. *-γαζεν* | *λεγουσα* c. ΝBCE al^{5} a e g$^{2\cdot}$ q am fu syr^{cu} et^{sch} cop arm aeth Or^{2,508} … ς Ti praem *αυτω* c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Bas (item it^{5} vg^{ed} syrP, item D *οπισω αυτου*) | *υιος* c. BD al^{2} Bas^{2,293} … ς *υιε* c. ΝCEGKLMSUVXΓΔΠ al pler Or^{2,508}

23. *ηρωτουν* c. ΝBCDX … ς *-των* c. E**GKLSUVΓΔΠ al omn^{vid}

25. *προσεκυνει* c. ℵ*BDM (*-νη*) al^{15} Or^{2,505}, item *adorabat* b c ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ k arm … ℵ^{c}CEFGKLSUVΔ al plus^{100} Chr (item *adoravit* a f l q vg cop al) *προσεκυνησεν* (Gb″)

26. *εξεστιν* c. D a b c ff$^{1\cdot2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l pers^{P} et^{cod} (Clem$^{hom\,2,19}$) Or^{2,505bis} Bas^{sel} (ad h. l.) Hil Amb Ambrst Hier, item *εστι* Eus$^{ps\,88}$ Tert^{marc} ^{4,7} … ς *εστι καλον* c. NBCEGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} (mu *καλ. εστ.*) it^{5} vg cop syr^{omn} al· Or^{2,622} Chr :: ut Mc nec fluct

30. *ερριψαν* c. NDL … ς Ln Ti *ερριψ.* c. BCEGKMPSUVXΓΔΠ etc | *αυτου* (Gb″) c. NBDL al^{6} it^{pler} vg syr^{cu} cop arm arr Chr Aug … ς *του ιυ* c. CEGKMPSUVXΓΔΠ al pler f q syr^{sch} syrP aeth pers^{P}

τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, 36 ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρί-

32–39 Mc 8, 1–10

31. των οχλον (sequente βλεποντας) c. ℵCDUΔ al[15] (in his 33. 237. sequente βλεποντα, item d) Or[3,508] ... ς (Lm) τους οχλους c. BEFGKLMPS VΓΠ al longe pl Chr | και χω. c. ℵBCDMPΔ al[5] f k for syr[cu] et utr cop aeth ... ς om και c. EFGHKLSUVXΓΠ al pler it[pler] vg arm al | εδοξαζον c. ℵL al[46] it vg syr[cu] arm Or[3,508] Chr ... ς Lu Ti -ξασαν cum BCD unc rell et min pl syr[utr] al

32. ημεραι τρ. c. BCDEFGHKLMPSUVXΓΔ al plus[100] Bas[3,289] (D add εισιν και, it similiter) ... ς (= Gb Sz) ημερας τρ. c. ℵ al mu Or[3,509. 519] Chr[txt] et com

33. οι μαθ. c. ℵB al[4] it[pler] vg cop arm al ... ς add αυτου c. CDEFGHKL MPSUVXΓΔΠ al pler c f q syr[omn] aeth

35 sq παραγγειλας et ελαβεν c. ℵBD al[5] Or[3,510] ... ς Ti εκελευσε et και λαβων c. CLPXΓΔΠ unc[9] al pler; item it vg

35. τω οχλω cum ℵBDE[gr] al[10] it[7] vg syr[p] arm aeth Or[3,510] ... ς Ti τοις οχλοις (CU[*] etc τους οχλους) c. LPXΓΔΠ unc[9] (CU[*] etc) al pler a d e f k q syr[cu] et[sch] cop al Hil

36. και ευχαριστησας c. ℵBD al[5] (it[pl] vg) syr[cu] et[sch] ... ς Ti ευχαριστησας c LPXΓΔΠ unc[9] al pler e (** vel*) f ff[1.2] arm syr[p] aeth Chr ... c[vid] a ευχαριστησεν omisso εκλασεν | εδιδου c. ℵBD al[6] Chr Thdor mop schol ... ς Ln Ti εδωκεν cum CEF unc[12] al pler it vg cop syr[omn] arm | τοις μαθ. c. ℵBD al[10] e ff[1] g[2] emm cop arm Chr ... ς add αυτου, Ln [αυτ.] c. CLPXΓΔΠ unc[9] al pler a b e f ff[2] g[1] vg syr[omn] | τοις οχλ. (prob Schu) c. ℵBKLMΠ al[20] e f ff[1] cop syr[cu] et[sch] al ... ς (Ln) τω οχλω c. CDEFGHPSUXΓΔ al pler it[pl] vg syr[p] arm Chr

37. το περισσ. των κλ. ηραν c. BD 1. 33. it[8] vg aeth ... ς ηραν το πε. τ. κλ. c. ℵCLPXΓΔΠ unc[9] al pler it[4] etc :: ut Mc et Mt 14, 20

δασ πλήρεισ. 38 *οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρεσ χωρὶσ παιδίων καὶ γυναικῶν.* 39 *καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἐνέβη εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια Μαγαδάν.*

XVI.

1–4 Mc 8, 11–13 Lc 12, 54–56

1 [161.4] *Καὶ προσελθόντεσ οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντεσ ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖσ.* 2 [162.5] *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ·* [*ὀψίασ γενομένησ λέγετε· εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανόσ·* 3 *καὶ πρωΐ· σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανόσ. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;*]

12, 39 4 [165.6] *γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ ἀπῆλθεν.*

5–12 Mc 8, 14–21 Lc 12, 1

5 *Καὶ ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἰσ τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτουσ λαβεῖν.* 6 [164.2] *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὁράτε καὶ προσέχετε*

---

38. *παιδ. κ. γυναικ.* c. ℵD 1. 124. it^{pler} vg syr^{cu} cop aeth ... ς Ln Ti *γυν. κ. παιδ.* c. BC unc rell min f pler syr^{utr} arm Chr

39. *ενεβη* c. ℵBS al mu (D *ενβαινει*) ... Gb Ti *ανεβη* (improb Schu) c. CLΧΓΑΠ unc^{6} al^{100} | *μαγαδαν* c. ℵBD syr^{cu} (*-don*) syr^{hr} perss, ℵ^{c} *μαγεδαν*, item *magedan* vel similiter it^{pler} vg Aug (*Dalmanutha non dixit Mt sed Magedan*) ... CM etc *μαγδαλαν* ... ς *μαγδολα* c. LΧΓΔ^{ET}Π unc^{8} al pler arm syr^{p} aeth Chr

XVI, 1. *επηρωτων* c. ℵ*et^{cb} al^{5} cop Or^{3,511} (Chr *ηρωτων*) ... ς Ln Ti *επηρωτησαν* c. (ℵ^{ca} *ηρωτ.*) BCD unc rell et min pler vv pl

2. *οψιασ* usque *ου δυνασθε* (v. 3) c. CD(F)GHKLMSUΔΠ al pler (et E cum*) it vg syr^{sch} syr^{p} cop aeth al Eus^{canon} Chr cat^{ox} x^{com} ... ΝΒV Ξ Γ al^{14} cdd^{pler} ap Hier syr^{cu} arm (sed^{usc} ex Latino) Or^{3,514} om

3. *και πρωι* usq *ουρ.*: F al pauc syr^{p} cod bars om | *το* (c** 33. praem *και*: ita Ln) *μεν* c. C*(et**)DLΔ al^{11} a c g^{2} ff^{2} l q vg syr^{p} aeth Aug ... ς (Gb^{00}) praem *υποκριται* c. EFGHMSUΠ al pler it^{5} syr^{sch} cop al :: e Lc | *δυνασθε* c. CDEFHKΔΠ etc: GMU etc *δυν. δοκιμαζειν*, L *δοκιμαζετε*, et aliter

4. *ιωνα* cum ΝBDL 262. ff^{1} g^{1} l am fu for san harl em tol Hil^{lib} ... ς (Gb^{0}) add *του προφητου* c. CΧΓΑΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg^{ed} etc Or :: cf 12, 39

5. *οι μαθ.* c. ℵBCD al^{3} (Δ om) e arm Hil$^{\text{689}}$ ... ς add *αυτου* c. LΧΓΠ unc^{9} etc

ἐπὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 [165.6] οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; 9 οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; 11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 12 τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 [166.1] Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 13–20 Mc 8, 27–30 Lc 9, 18–21

8. ειπεν c. ℵBDKLMSXΔΠ al[30] itp[ler] vg syrp arm aeth Or[2, 520] Lcif ... ς (= Gb Sz) add αυτοισ c. CEFGHUVΓ al pl a ff[1.] syr[cu] et[sch] cop al | ελαβετε c. CLXΓΔΠ unc[9] al pler f syr[cu] et[sch] syrp Or[2, 519] Eus[dem 92] Chr ... ℵBD al[2] itp[ler] vg etc εχετε (Ln) :: e Mc

10. σπυριδασ c. MCLXΓΔΠ unc[9] etc: Ln σφυριδ. c. BD p[scr] (item D 15, 37)

11. αρτων (Gb″) c. ℵBCKLMSΠ al[50] d e f cop syrp [cd] Chr ... ς αρτου c. D[cr]EFGHUVXΓΔ al pl itp[l] vg al mu Or[2, 518] Lcif Amb | προσεχετε δε (Gb″) c. ℵBC*L al[4] cop al Or, item absque δε D* al[2] itp[ler] (et. d) vg Lcif ... C[**] al permu q προσεχειν; προσεχετε δε (q om δε) ... ς προσεχειν c. XΓΔΠ unc[9] al pler syr[cu] et P arm (ℵ** etc add αλλα)

12. της ζυμ. των φαρ. και σαδδ. pr cum ℵ* 33. (sed om κ. σαδδ.) ff[1.] syr[cu] ... ℵ[c]BL al[3] it[g] vg cop aeth syrp [cod] της ζυ. των αρτων (Ln), item ς τ. ζυ. του αρτου c. CXΓΔΠ unc[9] al pler c f q syr[sch] et P ... Ti c. D 124* a b ff[2.] arm Lcif της ζυμης, item l. e Or[2, 519] των αρτων | αλλα c. ℵBCDGHKLMSUXΔΠ etc ... ς Ln αλλ c. EFΓ etc

13. τινα c. ℵBT[d] c vg cop syr[hr] aeth arr pers[w] sax fr Ir[int cod] Or[int 2, 521] Amb[sem] ... ς add με, Ln [με] c. DLXΓΔΠ unc[9] (item C) al omn[vid] it[pl] for harl* syr[cu] et[uir] al Hil al :: cf Mc et Lc, uterque τινα με absque τ. υς. τ. ανθρ.

14. ειπαν c. BT[d]ℵ*.33. ... ℵ unc rell et min pler ειπον | αλλοι δε (et. Or[4, 115]): Ln οι δε c. B Eus[steph 223] Chr | ηλειαν c. BD ... ς ηλιαν c. ℵC unc rell et min

15. αυτοισ: C al it[r] vg (at non am al) arm[zoh] fr add ο ις, Ln [ο ις]

Io 6, 69 16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 [167.10] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυ-
ψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 κἀγὼ δέ σοι
λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
16, 18 τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. 19 δώσω
σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ
τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς
γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 [168.2] τότε διεστείλατο τοῖς
μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.
21–23 Mc 8, 31–33 Lc 9, 22 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκταν θῆναι
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 [169.6] καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ
Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται
σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου,
σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ
τῶν ἀνθρώπων.

---

17. *αποκρ. δε* c. ℵBDT^{d} al^{5} it^{6} vg cop Eus^{dem121} … *ς και αποκρ.* c. CLXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{3} syr^{p} | *ε. τοισ ουρ.* c. ℵCDLXΓΔΠ unc^{9} al pler Clem^{807} Or^{2,496} et^{3,684} etc … Ln om *τοισ* c. B y^{scr} Or^{3,525}

19. *δωσω σοι* (DL etc *σοι δωσ.*) sine *και* c. ℵB*C^{2}D 1. 33. ff^{1} syr^{cu} et sch … *ς* Ln Ti praem *και* c. B^{2}C^{1}et^{3}E unc rell et min pler it^{pler} vg cop syr^{p} al Eus^{dem} Phot Cyp al | *τ. κλειδασ* c. ℵ*B*LT^{d} Or$^{3,525.}$ $^{529.}$ ^{530} (item^{3,614}) … *ς* Ti *τ. κλεισ* cum ℵCB^{2}CD unc rell min omn^{vid} Or^{3,613} Eus^{dem} al | *ο εαν* pr c. ℵCLT^{d}XΓΔΠ unc^{9} etc, *ο εαν* sec c. iisdem et B … BD pr loco *ο αν* (Ln); item D sec loco *ο αν*

20. *διεστειλατο* c. ℵB^{3}et^{mg}CLXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} cop syr^{sch} et p aeth Or$^{3,532.}$ $^{537.}$ $^{566.}$ ^{710} Chr … B*D cdd^{aliq} ap Or^{3,532} syr^{cu} e arm^{vid} *επετιμησεν* (Ln) :: e Mc et Lc | *τ. μαθητ.* c. ℵBCD arm Or^{3,532} et ^{566} Hil … *ς* add *αυτου* c. LXΓΔΠ unc^{9} etc (et. Or^{3,532a} et$^{537.}$ ^{710}) | *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ c. ℵ*BLXΓΔΠ al^{70} it^{5} syr^{cu} et^{sch} etc … *ς* $\overline{\iota\varsigma}$ *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ c. ℵ^{c}C unc^{9} (D^{gr} *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\omega}$) etc d f g$^{2.}$ l vg etc

21. *ο* (Ln om c. B^{3}D) $\overline{\iota\varsigma}$ c. ℵ^{cb}CLXΓΔΠ unc^{9} etc, B^{3}D: ℵ*B* cop $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\varsigma}$, ℵ^{ca} Or ^{4,300} Chr Ir^{int2}^{10} plane om | *εισ ιερ. απ.* c. ℵBD^{gr} al^{7} e Or^{saep} cat^{ox} Ir^{int} Hil … *ς απ. εισ ιερ.* c. CLXΓΔΠ unc^{9} etc

22. *ηρξ. επιτ.* (D^{gr} Or^{3,710} al^{4} post *αυτω* pon: ita Ln) *αυτω λεγων* (D etc *και λεγειν*) c. NC(D)LXΓΔΠ unc^{8} etc: B 346. *λεγει αυτω επιτιμων*

24 [170.2] *Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.* 25 *ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.* 26 *τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;* 27 [171.10] *μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ.* 28 [172.2] *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.*

Mc 8, 34 – 9, 1 Lc 9, 23–27 (24–28)

Lc 17, 33 Io 12, 25 (10, 39)

Ro 2, 6

XVII.

1 *Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.* 2 *καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.* 3 *καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἠλείας συνλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ.* 4 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν*

Mc 9, 2–10 Lc 9, 28–36 (1–9)

---

23. *εἰ εμου* c. ℵ*B 13. 124; item ℵcC *εἰ μου*, D Marcelleus[10] itpler vg *εἰ εμοι* ... ς Ti *μου εἰ* c. LXΓΔΠ unc[8] al pler Or[saep]

25. *εαν* c. ℵBC al mu[vid] ... ς *αν* c. DLXΓΔΠ unc[9] al pler

26. *ωφεληθησεται* c. ℵBL al[9] e f q gat sah cop syr[utr] Or[1, 281] et[3, 545] et[4, 295] etc ... ς *ωφελειται* c. CDXΓΔΠ unc[9] al pler it[pl] vg arm

27. *τ. πραξιν* c. ℵcBCD unc[12] etc ... ℵ*F al[25] itpler d vg etc *τα εργα*

28. *οτι* c. ℵBL al[5] it[7] etc ... ς Ti om cum CD unc[12] al pler a q vg etc | *των ωδ. εστωτων* (Gb) c. ℵBCDLSU al[50] Or[3, 550] et[4, 366] etc; item ς *των ωδ. εστηκοτων* c. KMΠ etc; item alterutrum it vg etc ... Sz Ti *ωδε εστωτες* c. EFGHVΓΔ al plus[50]

XVII, 3. *ωφθη* c. NBD al[5] it[8] am etc ... ς *ωφθησαν* c. CEFGHKLMSUVΓΔΠ al pler f ff[1. 2] q vg (et. for) | *μωυσης* c. ℵBDKLSU etc (vide ad 8, 4) ... ς *μωσης* c. CEFGHMSUVΓΔ etc | *ηλειασ* c. ℵB*D ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum rell | *συνλαλ.* (c. ℵBDΔ, ς Ln Ti *συλλαλ.* c. C unc rell etc) *με. αυτ.* c. ℵB 1. ff[1. 2] q syr[cu] et[sch] sah cop aeth Cyr[es]133 Or[int2, 173] et[3, 363] ... ς Ti *με. αυτ. συλλαλ.* c. CDLΓΔΠ unc[9] etc (et. Or[3, 559])

τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ
3, 17 2 Pe 1, 17 ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ
10–13 Mc 9, 11–13 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. 10 [17B.6] Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἠλείας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλείας

---

4. ποιησω c. ℵBC* b ff¹· … ς -σωμεν cum C³DLΓΔΠ unc⁹ etc :: ut Mc et Lc | μεν- c. ℵBDKLSII al … ς μω- c. ΓΠΔ unc⁶ etc; item -σει cum ℵB DKΔΠ* etc … ς -σῃ c. CLΓΠ² unc⁶ etc | ηλ. (-λεια c. ℵB*D : ς Ln Ti -λια cum rell) μιαν c. ℵCDKLΔΠ al²⁵ itᵖˡᵉʳ vg etc … ς μι. ηλ. cum Bᵀ unc⁸ etc

5. φωτεινη et. Or³,⁵⁶⁴: Gb (improb Schu) φωτος c. 13. 124. 209. al pauc Ephr | ευδοκησα c. ΚBLΓΔΠ unc⁶ etc … Ln ηυδοκησα cum CDG al¹⁰ | ακουε. αυτ. cum ℵBD 1. 33. ff¹· Or³,⁵⁶⁵ etc … ς ακ. ακουε. c. C unc¹³ rell pler itᵖˡᵉʳ vg etc

6. επεσαν c. ℵBCD 33. 124. … ς -σον c. LΓΔΠ unc⁹ al pler

7. και προσηλθεν ο ις και c. ℵBD itᵖˡᵉʳ vg syrᶜᵘ et sch … ς Ti και προσελθων ο ις c. C unc¹³ al pler q syrP arm Chr. Item αψαμενος αυτων c. ℵB (al κ. προσελθ. ο ις και αψαμ.) … ς Ti ηψατο αυτ. και cum CD unc¹³ al pler

9. εκ (Gb Sz) c. ℵBCD unc¹³ etc … ς απο c. ℵ*ᵛᵈᵗʳ al mu Or³,⁵⁶³ :: cf Mc et Lc | εγερθη cum BD … ς αναστη c. ℵC unc¹³ al omnᵛᵈᵗʳ Or¹,³⁶⁵ et³,⁵⁶⁶ :: at ita Mc, ut solet; nusquam Mt

10. οι μαθητ. c. ℵLΣ al³ itᵖˡᵉʳ vg sah cop arm Or³,⁵⁶⁷ … ς add αυτου c. BCD unc¹³ al pler f q syrᵒᵐⁿ aeth Chr | ηλειαν c. ℵB*DΔ … ς Ln Ti ηλιαν c. B²C unc rell etc

11. ο δε (Gb″) cum ℵBDLΣ al⁶ itᵖˡᵉʳ vg etc … ς add ις c. C unc¹³ al pler f q aeth | ειπεν c. BD 33. 124. a b c e ff²· am sah cop … ς add αυτοις c. ℵCΣ unc¹³ al pler it⁵ syrᵒᵐⁿ arm aeth :: ut Mc | ηλειασ c. ℵBD … ς Ln Ti ηλιασ | ερχεται (Gb′) c. ℵBD al⁵ itᵖˡᵉʳ vg sah cop syrᶜᵘ etc … ς add πρωτον c. CΣΓΔΠ unc⁹ (L) al pler f q syrᵘᵗʳ :: e Mc

ἵνα ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. 13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14–21 Mc 9, 14–29 Lc 9, 37–42

14 [174.2] Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν 15 καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. 16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 19 [175.5] Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

---

12. *εν αυτω* c. BCLEH unc[7] etc: NDFU al[24] it[pler] Iust[tr] *αυτω* :: ut Mc

14. *ελθοντων* cum NBZ al[8] sah ... ς Ti *ελθοντ. αυτων* cum c unc[14] al pler cop syr[sch] et P arm aeth Or[3, 573] ... D it (exc q) vg etc *ελθων* (*cum venisset*) | *αυτον* c. NBCLXZΓΔΠ unc[9] etc ... ς (= Gb Sz) *αυτω* cum E[c]?M[c]? al mu ... D etc *ενπροσθεν αυτου*

15. *κακ. πασχει* cum CDXΓΔΠ unc[9] al omn it vg etc ... Ln *κακ. εχει* cum NBLZ[vid]

17. *με. υμ. εσομ.* (ff[2]· Eus *ειμι*) cum NBCDZ al[5] ff[1]· Or Eus[ps] ... ς *εσομ. με. υμ.* cum LX unc[12] al pler it[pler] vg etc

20. *ο δε* c. NBD al[4] a ff[1·2·] g[1·2·] n am for tol sax syr[cu] sah cop arm aeth ... ς add *ις* c. C unc[14] al pler it[5] vg syr[sch] et P | *λεγει* cum NBD al[5] it[7] am fu for al ... ς *ειπεν* c. C unc[14] al pler it[4] vg[ed] arm | *ολιγοπιστιαν* c. NB 1. 13. 22. 33. 124. 346. syr[cu] sah cop arm aeth Or[3, 466] Dam[par485cod] Hil ... ς Ti *απιστιαν* c. CD unc[14] al pler it vg syr[sch] et P arm[cod1] :: proclive est dicere substituto *ολιγ.* pro *απ.* mitigatam esse vituperationem. At talem mitigationem potius a posterioribus exspectares testibus, qui magno consensu *απ.* exhibent. Poterat *απ.* substitui propter sequentia, quibus omnis *πιστις* excludi videbatur: quam mutationem suadebat etiam 13, 58. | *μεταβα* c. NB al[4] Or[3, 202] et[579] Cyrhr[77] ... ς *μεταβηθι* cum CD unc[14] al pler Or[3, 319] et[466] Eus

Mc 9, 30—32 Lc 9, 43—45 22 176.2 *Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.*

Mc 9, 33 24 177.10 *Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχμα; 25 λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ; Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 εἰπόντος δέ· ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε*

---

ps^{194} | *ενθεν* cum ℵBD 1. 435. Or$^{2, 202}$ et ^{466} et ^{579} ... ς *εντευθεν* cum C unc^{14} al pler Eus^{ps} Cyr^{hr}

21. ς Ln Ti *τουτο δὲ τὸ γένος* (aethPP^{l} *et talis*) *οὐκ ἐκπορεύεται* (ℵ^{b} *ἐκβαλλετ.*) *εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ* (aethPP^{l} *νη. κ. πρ.*) c. ℵ^{b}CDL ΧΓΑΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{sch} et P cop^{wl} et^{schw} arm al Or$^{3, 579}$ Chr Hil Amb Aug ... om cum ℵ*B 33. e ff$^{1\cdot}$ syr^{cu} syr^{hr} sah cop^{cd} aeth rom et cdd Eus^{canon} (Mc 9, 28 sq i. e. sect. 92. in canone 10. posuit ubi recensentur singulis propria; Mt vero 17, 19—21 canone 5. cum solo Lc 17, 5 sq composuit)

22. *συστρεφομ. δε αυ.* c. ℵB 1., item it^{a} vg Hil ... ς Ti *αναστρ. δε αυτ.* (D *αυτ. δ. ανα.*) cum CD unc^{14} al pler, item ff$^{1\cdot}$ syr^{sch} et P arm (c sah cop syr^{cu})

23. *εγερθησ.* c. ℵCDI unc^{14} al longe pl Or$^{4, 201}$ ... Ln *αναστησετ.* cum B al^{20} fere Or$^{3, 588}$ Chr

24. *καφαρν.* c. ℵBD 33. Praeterea cf ad 4, 13. ... ς *καπερναουμ* c. CI unc^{14} etc | *εἰπαν* c. ℵ^{c}BD ... ς *εἰπον* cum ℵ*CI unc rell etc | *διδρ.* sec absq *τα* c. ℵ*D ... ς Ln Ti *τα* (pri loc nemo om) *διδρ.* c. ℵ^{c}BCI unc rell etc

25. *εισελθοντα* (ita ℵ* et^{cb}, D *-ντι*, ℵ^{ca}B 1. aeth *ελθ.*) cum ℵ(*et^{cb}, item ca)BD 1. b n aeth Cyr$^{act\,48}$ et$^{loh\,189}$, item Dam^{par} cod ... ς Ti *οτε εισηλθεν* c. ILXΓΑΠ unc^{9} al pler item it^{7} vg etc ... var testes alii

26. *εἰποντος δε* (c Cyr add *αυτου*) cum ℵBCL 1. sah cop arm aeth^{rom} Or$^{8, 585}$ Chr Cyr$^{loh\,189}$ Dam^{par} cod, sed NCL aeth^{rom} praem *λεγει αυτω ο πετρος* (ℵ *ο δε εφη*) *απο των αλλοτριων* ... ς Ti *λεγει αυτω ο πετρος* (syr^{cu} et P *Simon*, D aeth^{pl} syr^{hr} pers^{w} om: Gb^{oo}) c. DΧΓΑΠ unc^{9} al pler f q syr^{cu} et P et^{br} al Bas$^{eth\,260}$; similiter Latt

27. *σκανδαλιζωμεν* c. ℵLZ ... ς Ln Ti *-σωμεν* c. BDI unc^{13} al omn^{vid} Or

ἄπιστον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

1 [178.2] *Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ* 1—5 Mc 9, 33—37 Lc 9, 46—48
λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 *καὶ*
προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 *καὶ*
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παι-
δία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 *ὅστις οὖν*
ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 *καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοι-*
οῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 [179.2] *ὃς δ' ἂν σκανδα-* Mc 9, 42 Lc 17, 2
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει
αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. 7 *Οὐαὶ τῷ κόσμῳ* Lc 17, 1
ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν
οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 [180.6] *εἰ δὲ ἡ*

2, 385 Cyr$^{\text{loh}189}$ | *εις* cum ʀBIKLMUVΣΓΔΠ al permu ... ς add *την* cum DEFGHSX al pl Cyr$^{\text{loh}189}$ et $^{\text{os}662}$ Chr | *αναβαντα* c. ʀBDE*ʜKLMUVΠ etc: E^{2}FGISXΣ^{vid}ΓΛ etc *αναβαινοντα*

XVIII, 1. *εν εκειν η*: BM sah^{cod} cop add *δε* | *ωρα* c. ʀBDIZ unc^{14} al pler f q vg sah cop syr^{utr} al cdd ap Or ... Gb″ Ln *ημερα* cum 1. al^{13} it pler syr^{cu} arm Or^{3,588}sq Hil

2. *προσκαλεσαμενος* c. ʀBFLV* etc ... ς Ln Ti add *ο ις* c. DIXΓΔΠ unc^{8} etc

4. *ταπεινωσει* (Gb″ Sz) cum ʀBDZ unc^{14} al pl etc ... ς *-σῃ* c. minusc

5. *εαν* cum ʀB unc^{13} al pler Or^{3,597} et^{596} Chr ... Ln *αν* cum DLZ y^{scr} Or^{3,598} | *εν παιδ. τοι.* c. BDLZ al^{4} it^{pler} vg aeth Or^{3,593} et^{596}sq Lcif ... ς *παιδ. τοι. εν* c. EFHKMUVΓΠ al pl q ...ʀG syr^{p} arm *παιδ. εν τοι.*, ΣΧΔ etc om *εν* | *τοιουτο* c. ʀBKLMSVΣΔΠ etc ... ς Ln Ti *τοιουτον* c. DX unc^{6} al plu

6. *περι* c. ʀBLZ etc ... ς *επι* c. DU al ... Gb″ Ti *εις* c. ΧΓΔΠ unc^{8} etc

7. *εστιν* cum ʀD unc^{13} al pler (item it vg etc) Or^{3,600}sq Chr ... Gb^{0} Ln om cum BL al^{15} syr^{sch} sah aeth etc | *ανθρωπω* cum ʀDFL al^{6} g^{1}· am for san syr^{cu} et ^{utr} cop (Or^{3,602}) cat^{ox} ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *εκεινω* c. BEGH unc^{9} al pler it^{pler} vg etc

Mc 9, 43. 45 χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν,
5. 29 ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώ-
Mc 9, 47 νιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελ-
θεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
10 [181.10] Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων·
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπου-
18—14
Lc 15, 4—7 σιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 [182.5] Τί
ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ
ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς
ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς
μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων.
15 [183.5] Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν

---

8. αυτον.(Gb'') c. ℵBDL al[7] it vg sah syr[cu] et[sch] etc ... ς αυτα c. ΧΓΑΠ unc[6] al pler cop syr[P] | κυλλ. ἢ χωλ. c. ℵB al[8] it[pler] vg ... ς Ti χω. ἢ κυ. c. DE unc[18] al pler e q sah cop etc

10. εν ουρ. c. ℵDLVΧΓΑΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc, item B εν τω ουρανω (ita Ln) ... P al[9] e ff[1.] sah etc om; hinc Ln [εν ουρανω]

11. ς ἦλθε γάρ (varie differunt a b n syr[cu]) ὁ (A om) υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι (L[2mg] ζητησε σωσε, G etc ζητησαι και σωσαι) τὸ ἀπολωλός c. DIXΓΑΠ unc[9] al pler it[pl] vg syr[cu] et[utr] arm aeth al Chr cat[ox] ... om (Gb[00]) c. ℵBL[x] al[3] e ff[1.] sah cop syr[hr] aeth[cod] Or[3, 610] Eus (in canone) Hil Hier Iuv :: frustra negant hunc versum e Lc 19, 20 huc illatum esse

12. αφεις et πορευθεις c. ℵEFGHIKMSUVΧΓΑΠ al pler q syr[omn] ... Ln αφησει (D etc αφησιν) et και πορευθεις (D πορευομενος) cum BL(D) al[13] it[pler] am arm aeth | ενενηκοντ. cum unc omnib etc ... ς εννενηκ. cum minusc mu. Item V. sq

14. υμων c. ℵDLXΑΠ unc[7] al plu it vg etc ... Ln μου c. BFHΠ' al[25] sah cop syr[cod] syr[P txt] arm aeth al Or[3, 609sq] et[612] :: v. 10 μου non fluct | εν (Gb') cum ℵBDLM[mg] al[7] e* harl* ... ς εις c. I unc[18] al pler it[pler] vg Or[3, 609 sqq]

15. αμαρτ. sine εις σε c. ℵB al[3] sah Or[3, 610] et int[2, 194] Cyr[ador] etc ... ς Ti add εις σε c. DI unc[14] al pler it vg cop syr[cu] et[utr] al etc | υπαγε c. ℵBD al[35] ff[1. 2.] sah syr[utr] arm al Or[3, 610] et int[2, 194] etc ... ς (= Gb) add και c. I unc[14] it[pler] vg cop aeth

μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. 16 [184.10] ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 [185.7] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 [186.10] Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Deu 19, 15 2 Cor 13, 1

16, 19

21 [187.5] Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. 23 [188.10] διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη

21 s Lc 17, 3 s

---

16. σεαυτου c. ℵBLM al[20] Or[3,611] Bas[epp] et mona Chr ... ς Ln Ti σου c. BDI unc[11] al pler Cyr[ador]

17. ειπον c. ℵL Or[3,611] ... ς Ln Ti ειπε c. BDI unc rell etc

18. οσα εαν pri c. ℵΙΧΑ unc[8] al pler Or[3,612sq]; item sec c. ℵ[b]et[c]BΧΑΠ unc[9] al pler ... BDKLΓΠ al mu οσα αν pri loc (Ln); item ℵ*D[suppl] L etc sec loc | εν ουρανω pri c. B 124. Or, sec c. ℵB 124. Or ... ς Ti bis εν τω ουρανω c. ΧΓΑΠ unc[8] (M pri loc) al pler Bas[eth234] ... ℵD[suppl] etc pri loc εν τοισ ουρανοισ, item sec loc DLM etc

19. παλιν c. ℵDLMΓΔ etc ... Ti παλ. αμην c. BΙΧΠ unc[8] al[100] it[8] etc ... Ln (ex errore) αμην cum minusc pauc ff[1.] Cyp | συμφωνησουσιν c. ℵBDEHILVΔ 33. al mu ... ς -σωσιν c. ΧΓΠ unc[6] al pl Or[3,614]et[617] | εξ υμων (al it[pl] vg syrr ante συμφ.) c. ℵBDL al[5] it[pl] vg (syr[omn]) Or[1,793] etc ... ς Ti υμων ante συμφ. c. ΙΧΓΑΠ unc[9] al pler q arm Or[3,614] Bas eth ... 33. a ff[1.] n vg[cdd] om εξ υμ.

21. προσελθ. ο (D om) πε. ειπ. αυτω (ℵ* om) c. ℵ*BD al[2] Or[3,619] ... ς Ti αυτω ο πε. ειπ. c. ℵ[c]EFGHKL unc[8] al pler syr[p] arm Chr

22. αλλ c. ℵ unc[14] al omn[vid] ... Ln Ti αλλα c. BD

24. προσηνεχθη cum ℵLΧΓΑΠ unc[9] etc it vg Or[3,627c] et[639bis] ... Ln Ti προσηχθη c. BD Or[3,621] et[627b]

εἶσ αὐτῷ ὀφειλέτησ μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν οὖν ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδοσ εἴ τι ὀφείλεισ. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ φυλακὴν ἕωσ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντεσ οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντεσ διεσάφησαν

---

24. *εισ αυτω* c. ℵ*B ... ς Ln Ti *αυτω εισ* c. ℵcD unc14 (it vg *ei unus*) Or3, 627 Chr

25. *ο κυριοσ* c. ℵBDL etc ... ς Ln add *αυτου* c. E unc12 al pler it6 vg al mu ... 1. g1· syrcu Chr om | *γυναικα* c. ℵB 1. al h ... ς Ln Ti add *αυτου* c. D unc14 etc | *ειχεν* c. ℵDLΓΔΠ unc9 al pler it vg etc Or3, 633 Dampar ... Ln Ti *ἐχει* c. B al4 Or3, 628

26. *εκεινοσ* c. ℵcDLΔ al8 itpler vg syrcu et utr cop aeth Lcif ... ς Ln om c. ℵ*B unc11 al pler q sah arm Dampar226 | *λεγων* absque *κυριε* c. BD al3 it6 vg syrcu Or3, 628 Chr Lcif ... ς add *κυριε* c. ℵ unc12 al pler it3 (al transp) sah cop syrutr arm aeth Dampar | *αποδωσ. σοι* c. ℵBL al5 it5 vg sah cop syromu arm aeth Or3, 628 Lcif ... ς *σοι αποδ.* cum E unc11 al pler f q ... Ti om *σοι* c. D it4

27. *εκεινου* c. ℵD unc12 al pler it vg etc ... Ln om c. B al2

28. *εκεινοσ*: Ln om c. B armzoh | *αποδοσ* c. ℵBDLΠ* al4 itpler vg etc ... ς (Gb00) add *μοι* c. ΓΠ3 unc10 al pler e f syromu arm Chr | *ει τι* c. ℵBCD unc12 al150 q Or3, 622 et 629 Chr Dampar238 ... ς (= Gb Sz) *ο,τι* cum minusc mu (itpler vg *quod*, d *quae*) arm aeth

29. *πεσ. ουν ο συ. αυτ.* c. ℵBC*DGL al9 itpler vg syrcu sah aeth Or3, 633 Lcif ... ς Ti add *εισ τουσ ποδασ αυτου* c. C2ΓΔΠ unc8 al pler f q syrsch et P arm Dampar | *επ εμοι* c. ℵB unc11 al omnvid ... Ln *επ εμε* c. CDL | *και* (D *καγω*) sine *παντα* (Gb'' Sz) cum ℵ*BC*DΔ unc8 al100 it6 syrcu syrcod et p txt arm Dampar Lcif ... ς add *παντα* c. ℵcC2LΓΠ (K) al mu it6 vg syrsch et p mg sah cop aeth Chr; item Ln [*πα.*]

30. *αλλα* c. ℵc(ℵ* *και*)BCDEGHKLMSUΓΠ al pl ... ςe (= Gb Sz) *αλλ* c. FΔ al pm | *εωσ* c. ℵBCL arm ... ς Ti *εωσ ου* c. D unc12 etc

31. *ουν* c. ℵ*etcbBD 33. e ... ς Ti *δε* c. ℵca,c unc12 al pler itpler vg etc | *οι συνδ. αυτου* c. ℵCD unc rell etc: Ln *αυτου οι συνδ.* c. B | *τ. γινο-*

τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX.

1 [159.6] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Mc 10, 1

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; 5 καὶ εἶπεν· ἕνεκα τού- 3–9 Mc 10, 2–12 Gen 1, 27 Gen 2, 24

μενα c. ℵ[ca]DL al[15] it[pler] vg ... ς Ln τ. γενομ. c. ℵ*et[cb]BC unc[12] e Dam[par] | ἑαυτων c. ΗΒC unc[11] al[50] ... ς αὐτων c. DHL al pl

33. καγω c. ΗΒDL al Or[1,254] ... ς και εγω c. C unc[12] al pler

34. ωσ ου: Ln om ου c. B arm | αυτω c. ℵ*et[cb]C unc[12] al pler sah cop syr[sch] et P aeth Dam[par 223] ... Ln om c. ℵ[ca]BD 124* al[15] fere (Or[1,254])

35. ουρανιος c. ΗΒC[2]DKLΠ al[30] Or[1,254] et [3,634] Dam[par] ... ς Ti επουρανιος c. C*EFGHMSUVΓΔ al longe pl | καρδ. υμων c. ΗΒDL al[5] it[pler] vg syr[cu] sah cop aeth arr Or[1,254] ... ς (= Gb) add τα παραπτωματα αυτων c. C unc[12] al pler f h syr[sch] et P sah[mdint] arm Chr Dam[par]

XIX, 1. της pr: ς[e] male om

3. οι φαρ. c. ΗDΓ unc[6] al pler sah Or [3,636] Naz[or 37,5] ... Ln om οι c. BC LMΔΠ al[15] cop | λεγοντεσ (Gb″) c. ΗΒCKLMΓΠ al[30] it[pler] vg syr[cu] et[sch] sah cop arm aeth Or[3,636] Naz[or 37,5] Hil ... ς λεγοντ. (D* d λεγουσιν) αυτω c. DM[mg] unc[6] c h q syr[P] Dam[par] Op | εξεστιν c. ΗBLΓ al Aug .. ς Ti add ανθρωπω cum ℵ[ac]CD unc[11] al pler it vg syr[omn] sah cop al Or[3,636] et[637]

4. ειπεν c. ΗBDL al pauc it[6] sah cop aeth Or[3,637] ... ς add αυτοισ c. C unc[12] al pler it[5] vg syr[omn] al Dam[par] Op | ποιησασ c. ΗCDZ unc[12] al pler it vg etc ... B al[4] arm Or[3,637bis] Meth[resurr 772] al κτισασ

5. ενεκα c. ΗBLΞ ... ς Ti ενεκεν c. CD unc[12] al certe pler

του καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολλη-
θήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν.
6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸσ συνέζευξεν,
5, 31 Deu 24, 1 *ἄνθρωποσ μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆσ ἐνετεί-*
λατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖσ·
ὅτι Μωϋσῆσ πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
λῦσαι τὰσ γυναῖκασ ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆσ δὲ οὐ γέγονεν οὕτωσ. 9 [190.2]
5, 32 Lc 16, 18 *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορ-*
νείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 [191.10] *λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα-*
θηταί· εἰ οὕτωσ ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆσ γυναικόσ,
οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ πάντεσ χωροῦσιν*
τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷσ δέδοται. 12 *εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινεσ*
ἐκ κοιλίασ μητρὸσ ἐγεννήθησαν οὕτωσ, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ
εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ
εὐνούχισαν ἑαυτοὺσ διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενοσ
χωρεῖν χωρείτω.
13—15 Mc 10, 13—16 Lc 18, 15—17 13 [192.2] *Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰσ χεῖρασ*
ἐπιθῇ αὐτοῖσ καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖσ.

---

5. *πατερα* c. ℵBDZ unc[11] al pl it vg al Or[3, 638] etc ... CEIA al plus[50] sah cop syr[omn] etc add *αυτου* | *κολληθησ.* (Gb″) c. BDEFGHISUV al[50] ... ς *προσκολληθ.* (:: ut LXX) cum ℵCKLMZΓΔΠ al pl Ath[1, 39] al
6. *σαρξ μια* c. BCILZΓΔΠ unc[9] etc: ℵD it (exc m q) vg *μι. σαρξ*
7. *μωυσησ ... ς μωυσησ.* Item v. sq: cf Proll | *απολυσαι* c. ℵDLZ al[2] it[7] vg etc ... ς add *αυτην* c. BCINΓΔΠ unc[9] al pler it[2] syr[utr] etc
9. *οτι* c. ℵCILNΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it[5] vg etc ... Ln Ti om c. BDZ it[7] | *μη επι πορνεια* c. ℵCINZ unc[18] al[150] g[2] vg syr[utr] etc; item ς (= Gb Sz) praemisso *ει* cum minusc pauc ... Ln *παρεκτοσ λογου πορνειασ* (:: ex 5, 32) c. BD al[6] it[pler] syr[cu] etc | *και γαμηση αλλην:* BN al[2] ff[1] cop Or[3, 647sq] om | *μοιχαται* c. ℵC[3]DIZ unc[18] al pler it[pler] vg etc ... BC*ℵ al[2] it[2] cop *ποιει αυτην μοιχευθηναι* | *μοιχαται* sine additamento c. ℵC[3]DLS al[16] it[9] gat mm syr[cu] sah etc ... ς Ln Ti add *και ο απολελυμενην γαμησασ* (C*IΝΔΠ etc *γαμων*) *μοιχαται* c. BC[1]INZ unc[11] al pler it[5] vg etc :: ex ll. pp.
10. *οι μαθητ.* c. ℵB al[2] it[3] sah[cod] Dam[par cod] ... ς add *αυτου* c. CDINZ unc[18] al pler it[pl] vg al mu
11. *τουτον* c. ℵCDINZ unc[18] etc: B al[2] e aeth Or[3, 649sq] Cyp[bis] om; hinc Ln [τουτ.]
13. *προσηνεχθησαν* c. ℵBCDL al[15] ... ς *-χθη* c. I[vid]ΓΔΠ unc[9] al pler

14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 [193.2] Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. 18 ποίας; φησίν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 [194.2] ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ

16–22 Mc 10, 17–22 Lc 18, 18–23

---

14. αυτοις c. ℵCDLM al it[4] vg cop syr[cu] et[sch] syrP c.* etc ... ς Ln Ti om c. B[I] unc[10] al pler it[pl] sah arm | πρ. εμε c. ℵLΔ ... ς Ln Ti πρ. με c. BCD unc[10] etc

15. τ. χειρ. αυτοις (ℵ επ αυτοις) c. (ℵ)BDLΔ* al[10] syr[cu] et[sch] sah cop aeth Or[2, 658] et[663] ... ς αυτοις τ. χειρ. c. CΔ[corr] unc[9] al pler it vg etc

16. προσ. αυτω επ. c. ℵB al[3] f e (item it[9] cop add αυτω) sah etc ... ς προσ. επ. (D λεγει, vg αἰε) αυτω c. CDLΓΔ unc[9] al pler vg syr[omn] Or [2, 664] | διδασκ. c. ℵBDL al[4] it[3] aeth Or[2, 664bis] ... ς (Gb[00]) add αγαθε c. ΓΔ unc[9] al pler it[8] vg syr[omn] sah cop | σχω c. B(C*?) Or[2, 664txt] ... ς εχω c. C(C[2]?)EFGHKMSUVΓΔ etc ... ℵL etc κληρονομησω, idque ℵL etc post ζω. αιω. pon

17. τι με ερωτας περι του (D Or[2, 664] om) αγαθ. cum ℵBDL 1. 22. it[9] vg syr[cu] et P[mg] et[hr] cop arm aeth Or[2, 664sqq] Eus[praep 11, 21] Dionys[areo 1, 315] Antioch[hom1] etc ... ς (= Gb, sed rursus Gb') τι με λεγεις (Δ om) αγαθον c. CΔ unc[9] al pler f q syr[sch] et P txt sah etc | εισ εστ. ο (D 1. om) αγαθος c. ℵBDL 1. 22. a syr[hr] arm Or[2, 664] et[665]; item addito ο θεος it[5] vg etc ... ς (= Gb) ουδεις αγαθος ει μη εισ ο θεος c. ΓΔ unc[9] al pler it[5] syr[sch] et P sah aeth Eus[prae] Chr al | εισ τ. ζω. εισελθ. (D it[7] ελθειν) c. ℵBCDKL al[3] it (exc q) vg aeth Or[2, 667sq] Ir[int 241] ... ς εισελθ. ε. τ. ζω. c. ΓΔ unc[9] al pler q syr[omn] sah cop al Chr | τηρησον c. ℵCL unc[11] al omn[vid] Or[2, 667sq] ter Chr ... Ln Ti τηρει c. BD

18. ποιας φησιν c. ℵL ... Ln εφη αυτω ποιας c. B 13. c fu ... ς Ti λεγει αυτω ποι. c. CD unc[11] al omn fere it[pl] vg al mu | ειπεν (H etc add αυτω) c. ℵCD unc[12] etc ... Ln εφη c. B al[2]

19. πατερα c. ℵBC*D unc[12] al[60] it[5] am arm Or[2, 668sq] Ir[int 241] al ... ς (= Gb Sz) add σου c. C[2] al pl it[6] vg etc

20. παντ. ταυτ. c. ℵCLΓΔ unc[6] al pl it vg etc ... Ln ταυτ. παντ. c. BDH ℵM al[20] etc | εφυλαξα (Gb') c. ℵBDL 1. 22. Ath[cod] ... ς -ξαμην c. C

θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 [195.2] ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23—26 Mc 10, 23—27 Lc 18, 24—27

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα.

---

unc[11] al pler Or[3, 669] Ath Chr. Item absque additam c. ℵBL 1. 22. ff[1·] g[1·2·] l am for fu al Ir[int 241] Cyp al ... ς (Gb[0]) add *εκ νεοτητος μου* (D om *μ.*) c. ℵ[cb]CD unc[11] al pler it[8] vg[ed] syr[omn] al Or[3, 670]

21. *εφη* c. ℵCD unc rell al fere omn ... Ln *λεγει* cum B al[3] (*ait*, *dicit* it vg) | *πτωχοισ* c. ℵCΖ unc[12] al omn[vid] Clem[537] Or[3, 670sqq] et[674] et[683] etc ... Ln Ti *τοισ πτωχ.* c. BD sah cop | *εν ουρανω* c. ℵLΖΔ unc[9] al pler it[pler] vg cop arm Or[3, 670] et[683] etc ... Ln Ti *εν ουρανοισ* c. BCDΓ al[20] e g[1·] sah Cyr[hr] Cyr[ador 463]

22. *ο νεαν.* sine additam c. ℵLΖ Chr item e f h item aeth ... ς add *τον λογον* c. CD unc[12] al pler it[4] vg cop syrP arm Or[3, 673]; item Ln *τ. λογ. τουτον* c. B 51[ev] it[5] al

23. *πλουσ. δυσκολ.* c. ℵBCDLΣ al[7] it[7] vg aeth ... ς *δυσκ. πλουσ.* c. ΧΓΔ unc[9] al pler it[5] syr[omn] arm

24. *οτι* c. ℵCLMΣ al sah cop syr[cu]et[utr] aeth ... ς Ln Ti om c. BDX unc[9] al pler it vg arm | *καμηλον* c. ℵBCDXΣ et unc[omn] al pler ... al[10] al pler *καμιλον*, item syrP (exc[cod barsa]). Scholion: *κάμηλον δὲ ὡδὲ οὐ τὸ ζῶον λέγει, ἀλλὰ τὸ παχὺ σχοινίον, ᾧ δεσμοῦσι τὰσ ἀγκύρασ οἱ ναῦται.* | *τρυπηματος* c. ℵ[c]DLXΣΓΔ unc[8] al pler Clem[936] Or et Cels ap Or[1, 641] et[642] al ... ℵ*B *τρηματος*, CKMU al[20] *τρυμαλιασ* | *εισελθειν* c. ℵCLΖΔ unc[9] al[100] etc ... ς Ln *διελθειν* c. BDGSVXΓ al sat mu it vg etc | *των ουρανων* c. Σ 1. 33. 124. 157. 48[ev] it vg syr[cu] al Clem[936] Or[3, 680] Eus[es575] etc ... ς *του θεου* c. ℵBCD unc[13] al pler sah cop syr sch et P arm Or[1, 641sq] et[681] etc. Idque sine additam c. ΝΣ 1. 33. al ff[1·] syr[cu] Or[1, 641sq] et[3, 681] Eus[es] etc ... ς add *εισελθειν* c. CX unc[11] al pler syrP, item Ln ante *εισ* c. BD it (exc ff[1·]) vg etc

25. *οι μαθητ.* c. ℵBC*DKLΔ al[15] it (exc ff[1·]) vg etc ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* c. C[3]XΓ unc[8] al pler etc

26. *δυνατ. παντ.* c. ℵLΣ, item Gb Sz Ln Ti *παντ. δυνατ.* c. BC*ℵHKSUV*

27 *Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;* 28 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,* 197.5 *καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.* 29 *καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.* 30 *πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.*

27–30 Mc 10, 28–31 Lc 18, 28–30 Lc 22, 30

198.10 199.2

XX.

1 *Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.* 2 *συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.* 3 *καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς,* 4 *καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα,*

200.10

ΧΓΔ al^{80} Or etc ... ς *παντα δυνατα εστι* cum C^3DEFGMV^2 al mu it vg

28. *παλιγγενεσια* c. ℵB*CDELΔ al ... ς Ln Ti *παλιγγε.* c. B^2ΧΓ unc^3 etc | *και αυτοι* c. ΝDLΣ 1. 124. Or$^{1,\ 283}$ et $^{3,\ 668}$ Ambbis (*et ipsi*) ... ς Ln Ti *και υμεισ* c. BOX unc^{11} al pler it vg etc

29. *οστισ* (et. Gb prob Schu) c. ℵBCDE*KLΔ al^{30} Or$^{1,\ 283}$ et $^{3,\ 665.\ 668}$ etc ... ς *οσ* c. E^2X unc^3 al pl it$^{ff^1}$ | *μητερα* absque *η γυναι.* c. BD 1. it^7 syr^{hr} Or$^{1,\ 283sq}$ Ir^{int} ... ς add *η γυναικα* c. ℵCKX unc^{11} al pler it^7 syr^{cu} et ^{utr} sah cop arm etc | *η οικιασ* idque h. l. cum ℵ^a(ℵ* om)C*L 1. (for) syr^{hr} cop aeth^{rom} Or$^{1,\ 283}$ et $^{3,\ 669}$ Cyr^{ador} (Ir^{int}) ... ς Ln *οικιασ η* post *αφηκ.* c. BC^{3}DX unc^{11} al pler it^{pler} vg syr^{cu} et ^{utr} sah arm etc (sed ℵ al pl it^{11} vg *οικιαν η*) | *ενεκα* c. ND Cyr^{ador} ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum BC unc rell al omn^{vid} Or al | *του εμου ονομ.* c. ℵB 124. ... ς Ln Ti *του ονομ. μου* c. CD unc rell al pler Or$^{1,\ 283sq}$ al | *πολλαπλασ.* c. BL sah syr^{hr} Or$^{1,\ 283bis}$ et ^{284} et ^{alib} al ... ς *εκατονταπλασιονα* c. ℵC DX unc^{11} al omn^{vid} it vg etc | *λημψεται* c. ℵBCDL ... ς *ληψετ.* c. rell

XX, 2. *συμφω. δε* c. ℵBCDLS(Δ) al permu it vg etc ... Gb′ *και συμφ.* c. ΧΓΔ* unc^8 al^{120} e syr^{cu} al Chr

3. *περι* c. ℵBCDΠ unc^{11} etc ... ς (= Gb Sz) add *την* c. VΔ al mu

4. *και εκεινοισ* (Gb″) c. ℵBΧΓΔ unc^8 al pl ... ς Ln Ti *κακεινοισ* c. CDKLΠ al mu | *αμπελωνα* c. BD unc^{13} etc ... ΝCΠ al^{20} etc add *μου*

καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα.

---

5. *παλιν δε* c. ℵCDL al it^{4} vg etc ... ς Ln *παλιν* c. BX unc^{12} al pler it^{8} mm cop | *ενατην* (Gb″) c. ℵBCΠ unc^{11} al pm ... ς *εννατ.* c. DGΓ al pl

6. *ενδεκατην* c. ℵBDL 11. it^{9} vg sah^{münt} aeth Or^{3,699} et^{700} Cyr^{ador83} ... ς (Gb^{00}) add *ωραν* c. C unc^{13} al pler it^{4} etc | *εστωτας* c. ℵBC^{2}DL 33. it^{10} vg syr^{cu} sah cop aeth Or^{3,699} et^{700} ... ς (= Gb) add *αργους* c. C* unc^{12} al pler f h m q syr^{utr} arm

7. *αμπελωνα* c. ℵBC*NΓ unc^{12} al pler it^{4} am for syr^{cu} et^{utr} etc ... C^{3}D ΣΠ al^{20} it^{pl} vg sah etc add *μου*, hinc Ln [*μ.*]. Item sine additam c. ℵBDLZ 1. it^{11} vg sah cop^{dz} perss Or^{3,695} ... (Gb^{00}) add *και ο εαν η δικαιον ληψεσθε* (CNX *λημψ.*, tol syr^{cu} etc *δωσω υμιν*) c. CNΧΓΔΠ unc^{9} al pler it^{8} tol syr^{cu} et^{hr} et^{utr} al

8. *αποδος* c. ℵCLZ Or$^{3,696\ bis}$ et^{774} ... ς Ln add *αυτοις* c. BDN unc^{13} al omn^{vid} it vg etc

9. *και ελθ.* c. ℵCLNΧΣΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr} cop aeth ... Ln *ελθ. δε* c. B syr^{cu} sah ... D etc *ελθ. ουν*

10. *ελθ. δε* c. ℵLΧΣΓΔΠ unc^{9} al pler q cop syr^{P} et addito *και* N etc ... Ti *και ελθ.* c. BCD al^{5} e syr^{cu} et^{sch} aeth | *πλειονα* c. ℵC^{2}vel^{3}ΧΓΔΠ unc^{9} al pler Chr, item D *πλειω* ... Ln Ti *πλειον* c. BC*ℵΣ al^{8} | *λημψ.* c. ℵB*CDLNΧΣ ... ς *ληψ.* c. rell | *το ανα* c. ℵCLNZ 33. ... ς Ln om *το* c. BD unc^{13} al pler Chr | *και αυτοι* post *δηναρ.* c. ℵBLZ 33. syr^{sch} arm aeth ... ς Ln Ti post *ελαβον* c. CDN unc^{13} it (d om) vg syr^{cu} et p sah cop

12. *λεγοντ.* c. ℵBC^{2}D 1. it (exc q) vg syr^{omn} aeth Or^{3,694} Chr ... ς add *οτι* c. C^{*vid}ℵΣ unc^{14} al pler q arm Or^{3,696} | *αυτους ημιν* c. ℵDLZ a|^{6} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth ... ς Ti *ημιν αυτους* c. BCN unc^{13} al pler c arm Or^{3,696} Chr

13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; 16 οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17 [20:17-19] Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἰεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· 18 ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἰεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν εἰς θάνατον. 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Mc 10, 32-34 Lc 18, 31-33

20 [20:20-21] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν Mc 10, 35-45

---

13. *ενι αυτων* (B *αυτ. ενι*) *ειπ.* c. ℵ(B)D 124. it^{pler} vg arm Or^{3,705} Chr ... ς Ln Ti *ειπ. ενι αυτ.* c. CKΣ unc^{13} al pler e q etc | *συνεφωνησας μοι* c. ΝBCDN unc^{13} etc ... LZ 33. sah cop etc *συνεφωνησα σοι*

15. *η ουκ* c. ΝCNXΓΠ unc^{10} al omn^{vid} it vg etc ... Ln *ουκ* c. BDLZ syr^{cu} arm | *ο θελ. ποιησ.* c. ΝBDLZ al^{6} it^{7} vg syr^{sch} aeth Chr ... ς *ποι. ο θελ.* c. CNX unc^{12} al pler it^{5} syr^{cu} et P sah cop arm | *ἢ* sec (et. ς^{e} Gb Sz) c. ΝB*CDNXΣΠ unc^{9} etc ... ς Gb″ Ti *ει* c. B^{3}HSΓ al pl Did^{trin1,18} Chr (it^{pler} vg *an*)

16. *εσχατοι* sine additam c. NBLZ 36. sah cop aeth^{cod} ... ς Ln Ti add *πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι* c. CDN unc^{13} al fere omn it vg syr^{omn} arm aeth Or^{3,694} (in textu) et^{707} :: cf 22, 14

17. *δωδεκα* c. NDLZ etc ... ς (Gb^{0}) Ln add *μαθητας* c. BCNXΠ unc^{10} al pler it^{pl} vg etc, item addito *αυτου* Γ al^{10} it^{5} syr^{sch} | *και εν τη οδω* c. NBLZ al^{7} sah cop arm pers^{p} Or^{4,300} et^{3,709} ... ς *εν τ. οδ. και* c. CD NXΓΠ unc^{10} al pler syr^{omn} aeth it^{4} (et^{3}) etc (it^{6} vg etc om *εν τ. οδ.*)

18. *ιδου θανατον* c. ℵ ... B aeth om ... ς Ln Ti *θανατω* (:: ut Mc, nec fiuet) c. CDNZ unc rell etc

19. *εγερθησ.* c. ℵC*LNZ 50. ... ς Ln *αναστησεται* c. BC^{2}DXΓΔΠ unc^{6} etc

20. *παρ* c. NCNXZ unc^{12} al omn^{vid} etc ... Ln Ti *απ* c. BD

21. *ουτοι* c. NBDN unc^{13} etc ... c al^{2} it^{3} sah cop Bas^{se131} et^{138bis} Isid^{1,137} om; hinc Ln [*ουτ.*] | *δεξιων* c. NB Dam^{par378cod} ... ς Ti add *σου*

τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 [203.2]
24 as Lc 22, 25–27 ἀκούσαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν
23, 11 Mc 9, 35 ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 27 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος· 28 [204.4] ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

---

c. CDN unc[13] (z hiat) al omn[vid] it vg etc | *ευω. σου* c. ΚBCNZ unc[14] al pler it[6] etc ... ς (= Gb Sz) om *σου* c. D al it[6] vg arm

22. *πιειν* (BG etc *πιειν*) absque additam c. ΚBDLZ 1. 22. it[pler] vg syr[cu] sah cop al Or[3, 717] Epiph[761] et[742] etc ... ς (= Gb) add *και* (Sz *η* cum unc[omn] exc s al[100] it[3] syr[utr] arm) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι* c. CXΓΑΠ unc[9] al pler it[5] syr[utr] etc :: ex Mc

23. *λεγει* c. ΚBDZ[vid] al[5] it[pler] vg syr[cu] et[sch] sah arm ... ς *και λεγει* c. CX unc[13] al pler h q cop syr[P] aeth (DA etc post *αυτοις* add *ο ις*) | *πιεσθε* c. ΚBDLZ al it (exc[3]) vg syr[cu] sah cop etc ... ς (= Gb) *και* (Sz inepte *η*) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε* c. CX unc[13] al pler f h q syr[utr] arm Chr Bas[se 134] al Op | *και εξ* c. ΚBDZ unc[13] etc ... BL etc *η εξ* :: cf Mc | *ευωνυμων* (Gb″) c. ΚBCDKLMΣΠ* al permu it[9] vg Or[3, 717] et[int 884] al ... ς add *μου* c. EGHUVXΓΑΠ[2] al pler it[4] syr[omn] sah cop al | *τουτο* c. CDAΠ[1] (post *δουν.*) al[16] q sah cop syr[P] etc ... ς Ln om (:: ut Mc) c. ΚBZΠ[2] unc[10] al pler it[pler] vg etc

24. *ακουσ. δε* c. ℵ[c]LZ al[3] for sah cop syr[sch] Or[3, 713] ... ς Ln *και ακουσ.* (:: ut Mc) c. ℵ*BCD unc[12] al pler it vg syr[cu] et P arm aeth

26. *ουτως* c. ΚBDΣΠ unc[9] al pl it[pler] vg etc ... ς (= Gb Sz) add *δε* (:: ut Mc) c. CMXΓ al sat mu ff[2] syr[omn] cop aeth Or[int3, 878] | *εσται* c. ℵ CLXΓΑΠ unc[8] etc ... Ln *εστιν* (:: e Mc) c. BDZ m sah | *εαν* c. ℵC unc[13] al omn[vid] ... Ln *αν* c. BD | *εν υμιν* sec loc (B etc post *μεγας*, C etc post *γενεσθ.*) c. ΚBCD unc[12] etc (:: sane cum Mc): LZ *υμων* | *εσται* sec (Gb″) c. ΚBCDXΓΑΠ unc[5] al[90] it[9] sah cop ... ς Ti *εστω* c. ℵ[c]HLMS al pl it[5] arm aeth

27. *αν* c. ΚBDZ ... ς Ti *εαν* c. CΠ[2] unc[12] etc | *εσται* (Gb″) c. ΚCDKLMUΣ ΔΠ* al[70] it vg Or[int3, 878] ... ς Ti *εστω* c. BEGHSVXΓΠ[2] al pl

28. *αντι πολλων*: D add *υμεις δε ζητειτε εκ μικρου αυξησαι και εκ μει-*

29 [205.2] *Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰερειχὼ ἠκολούθησεν* 29—34 Mc 10, 46—52 Lc 18, 35—43
αὐτῷ ὄχλος πολύς. 30 *καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν*
ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· ἐλέησον
ἡμᾶς, υἱὲ Δαυείδ. 31 *ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ*
Δαυείδ. 32 *καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί*
θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 *λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ*
ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. 34 *σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν*
ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI.

1 [206.2] *Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἰεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθ-* 1—9 Mc 11, 1—10 Lc 19, 29—38 Io 12, 12—15

ζονσα ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και παρακληθεντες δειπνησαι, μη ανακλινεσθαι εισ τουσ εξεχοντασ τοπουσ, μηποτε ενδοξοτεροσ σου επελθη, και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι· ετι κατω χωρει, και καταισχυνθηση. εαν δε αναπεσης εισ τον ηττονα τοπον και επελθη σου ηττων, ερει σοι ο δειπνοκλητωρ· συναγε ετι ανω, και εσται σοι τουτο χρησιμον. Item syr^{cu} it^{pl}

29. *ιερειχω* c. BCLZ, item alibi (cf Lc) DFQΔ (Mc et. F) ... ς Ln *ιεριχω* c. ΝΞΧΓΠ(DΔ) unc^{7} etc

30. *ελεησ. ημ.* absque *κυριε* c. ND al^{5} it^{6} syr^{cu} arm ... Ln Ti praem *κυριε* c. BLΞ 124. it^{2} vg sah cop syr^{hr} aeth; item ς add *κυριε* c. CΝΞΓΔΠ unc^{6} al pler it^{2} etc | *υιε* c. ΝCDEFLΝΠ* al^{20} Or^{3,728} Eus^{ecl230} al ... ς Ti *υιοσ* c. ΒΧΖΓΔΠ^{2} al pl Or^{3,727} et^{729} | *δαυειδ*: cf ad v. 1, 1. Item v. sq.

31. *σιωπησωσιν* c. ΝBCDΙΧΖΓΠ unc^{8} al omn^{vid} ... Ti *-σουσιν* c. LNΔ | *εκραξαν* c. ΝBDLΞΝ^{1} al sah cop syr^{cu} et^{sch} ... ς Ti *-ζον* c. CΝΠ^{2} unc^{11} al pler it vg syr^{p} | *κυριε* h.l. c. NBDLZ al^{3} it^{6} vg sah cop syr^{sch} arm aeth ... ς post *ημασ* c. CN unc^{12} al pler f ff^{2} q syr^{cu} et^{p} | *υιε* c. NC DLΝ al mu ... ς Ti *υιοσ* c. BZ unc^{12} al pler

32. *ποιησω* c. א*BCDN unc^{12} al pler etc ... LZ al^{2} (it^{pl} vg *vultis ut faciam*) Or^{3,727} et^{730} praem *ινα*, hinc Ln [*ινα*]

33. *ανοιγωσιν* c. NBDLZ al^{7} Or^{bis} Chr ... ς Ti *ανοιχθωσιν* c. CN unc^{12} al pler Bas^{ac188} | *οι οφθ. ημων* c. NBDLZ 33. (it vg) Or^{3,731} ... ς Ti *ημων οι οφθ.* c. CN unc^{12} etc

34. *ομματων* c. BDLZ al^{4} Or^{3,736} ... ς Ti *οφθαλμων* c. NCN unc^{12} al pler Bas^{ac188} Dam^{par553} | *ανεβλεψ.* c. NBDLZ al^{10} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} syr^{p} mg et^{hr} arm aeth Bas^{ac} Dam^{par553cod} ... ς Ti add *αυτων οι οφθαλμοι* c. CN unc^{12} al pler q syr^{sch} syr^{p} txt

XXI, 1. *βηθφαγη* c. NB*C^{2}DEGHM*N^{2}SVΔ al pl it vg etc ... ς Ti *βηθ-*

φαγὴ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦσ ἀπέστειλεν δύο μαθητάσ 2 λέγων αὐτοῖσ· πορεύεσθε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺσ εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆσ· λύσαντεσ ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριοσ αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺσ δὲ ἀποστελεῖ αὐτούσ. 4 [207.7] τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ·
Zach 9, 9 Is 62, 11 5 εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεταί σοι πραὺσ καὶ ἐπιβεβηκὼσ ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 [208.2] πορευθέντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντεσ καθὼσ προσέταξεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖ-

---

σφαγ. c. B^{3}FKM^{2}N*UXΓΠ al^{100} | εισ (c^{2} και εισ) το c. BC^{2} al^{2} et (*in montem*) it^{6} Or^{3,729} (:: ita nemo in Mc, U tantum in Lc) ... ς προσ το (:: ut Mc et Lc) c. NDLNXΓΔΠ unc^{6} al pler (*ad montem*) f g$^{1.2.}$ vg Or^{3,736} et^{4,181} Chr$^{\frac{1}{2}}$ | ω̄ c. BDEHV al mu Or^{4,181} ... ς Ln o ω̄ c. KC^{2}LN XΓΔΠ unc^{5} Or^{3,736}

2. πορευεσθε (Gb') c. NBDLZ al^{7} Or^{4,181} al ... ς Ti πορευθητε c. CNXΓΔΠ unc^{6} al pler | κατεναντι (Gb') c. NBCDLZ al^{7} etc ... ς Ti απεναντι c. NXΓΔΠ unc^{6} etc | ευθυσ c. KLZ ... ς Ln Ti ευθεωσ c. BCDN unc^{12} etc ... al^{3} it^{6} cop etc om | αγαγετε c. KCLNZ unc^{13} etc ... Ln αγετε c. BD al^{2}
3. ευθυσ c. NBL Or^{4,181}et^{188} ... ς Ln Ti ευθεωσ c. CDN unc^{12} etc | αποστελει c. NBDE^{T}HM al it^{pler} vg sah cop etc ... Gb Sz αποστελλει c. C LNXZΓΔΠ unc^{6} al^{150} d h syr^{omn} ar
4. τουτο δε c. KC*DLZ it^{pler} am fu al syr^{cu} cop al Or^{4,181} al ... ς(Gb^{oo}) Ti add ολον c. BC^{3}N unc^{12} al omn^{vld} g$^{2.}$ q vg^{ed} syr^{sch} et p sah al
5. και επιβεβ. c. NBCNZ unc^{14} al pler it^{5} am for em Or^{4,181} et$^{187\text{aq}}$ Chr ... Ti om και c. D 61. it^{6} vg^{ed} fu san gat aeth Cyp al | και επι πωλ. c. NBLN 1. 124. syr^{cu} et^{sch} syr^{p} c.* sah aeth . . ς om επι c. CDXΓΔΠ unc^{9} al pler it vg etc :: ut LXX | υιον υποζυγιου c. N*et^{c}BCD^{a}N unc^{13} al omn^{vld} f q vg syr^{omn} (et. p mg graec) sah Or^{4,187} et^{188} Chr (D* υιον υποζυγιον) ... N^{a} vel^{b} LZ e am* υποζυγιου absque υιον
6. προσεταξ. c. NLNXZΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{ter} Eus^{bis} ... Ln Ti συνεταξ. c. BCD al^{2}
7. επ c. NBDLZ 33. 69. Or^{4,181} et^{187} ... ς Ti επανω c. CN unc^{13} al pler | αυτων: D it^{8} αυτον | τ. ιματια c. N*BD b e ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ gat arm ... ς Ti add αυτων, Ln [αυτ.] c. N^{a}CNZ unc^{14} al omn^{vid} it^{5} syr^{cu} et^{utr} et^{hr} sah cop etc :: ut Mc (et Lc) | επεκαθισεν (et. ς Gb Sz) c. BCFMSUVXΓΔ (item H) al pl etc, item KNΠ al εκαθισεν, D εκαθητο, *sedebat, sedit* it^{pl} ... ς^{e} επεκαθισαν c. K^{c}L al, N* εκαθισαν, item g$^{1.2.}$ vg cop *sedere fecerunt*

ποι ὄχλοι ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. 9 [208.1] οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 [210.10] Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἰερουσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας. Ps 118, 26

12 [211.1] Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν. 14 [212.10] Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 [213.5] ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, ἠγανάκτησαν, 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στό- 12—13 Mc 11, 15—17 Lc 19, 45 a Io 2, 13—17 Ps 68, 7 Ier 7, 11 Ps 8, 3

---

8. *εστρωσαν* (*straverunt*) sec c. κ*D(a) c e ff2. q cop Or4, 187 ... ς Ln Ti *εστεφανουν* (*sternebant*) e. κcBCNΣ unc13 al omnvid it6 vg sah syrr

9. *αυτον* c. ΚBCDL al15 ff1. sah cop syrr seth Or4, 181 Eusdem459 ... ς om c. ΚΧΓΑΠ unc9 al pler itpler vg arm :: ut Mc

11. *ο προφητ. ις* e. ΚBD 157. sah cop arm Or4, 187 Eusdem459 ... ς Ti *ις* a (A om) *προφη.* c. CLΝΧΓΑΠ unc9 al pler it vg syrr seth Or2, 747 et4, 180 Chr | *ναζαρεθ* (et. ς6) c. ΚBCDEΗΚUVΧΠ al pl itpler vg sah cop, item A *-ραθ* ... ς Gb Sz *ναζαρετ* c. ΓGLΜΝSΓ al certe mu d e

12. *ις* c. κ*(et*ob)BCEΗΜΝVΧΑ al15 Or2, 750 et 4, 180. 187 ... ς o *ις* c. DΓGΚLΝS UΓΠ al pl Or2, 749 | *του θεου* c. CDΝΧΓΑΠ unc9 al pler itpler vg syrcu etutr etc ... Ln om c. ΚBL al3 b sah cop arm seth etc

13. *ποιειτε* c. ΚBL 124. cop seth Or4, 180 et 187 Eusdem491 ... ς *εποιησατε* c. CDΝΚΓΑΠ unc9 al pler Baseth256 (:: ut Lc)

14. *τυφλ. κ. χωλ.* cum ΚBDL al6 it vg cop arm seth syrsch Or2, 755bis ... Gb'' *χωλ. κ. τυφλ.* c. CΝΓΑΠ unc9 al100 sah syrp Methe224 Chr

15. *τους προαγ.* c. ΚBDLΝ ... ς om *τους* c. C unc16 al omnvid Or2, 583

16. *ειπαν* c. ΚBDL ... ς *ειπον* c. CΜ unc13 al omnvid | *ουκ* c. ΒCΝ unc13 al pler it5 vg syrcomm cop arm Clem 105 Or 2, 583 et 3, 756bis Eusdem 37 ... ΚD al6 it5 seth Methe225 Chr Iriat340 om

ματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 [216.6] *καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.*

19—22
Mc 11, 12—14
19—24 ▲

18 *Πρωὶ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν.* 19 *καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.* 20 *καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;* 21 [216.6] *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται·* 22 [216.4] *καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.*

23—27
Mc 11, 27—33
Lc 20, 1—8

23 [217.2] *Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην;* 24 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·* 25 *τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες·* 26 *ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην.* 27 *καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ*

---

18. *πρωι* c. ℵ*BD $\aleph^{scr}$ ... ς Ln Ti *πρωιας* c. CK unc[12] al pler | *επαναγαγων* c. ℵ*B*L ... ς Ln *επαναγων* c. ℵ^{c}B^{3}CMΓΔΠ unc[9] al omn[vid]; item D *παραγων* et it[pl] syr[cu] Hil *transiens*

19. *ου μηκ.* c. BL ... ς om *ου* c. ℵCD unc[12] al omn[vid] Or[3, 757] et [760] sq al

22. *αν* c. ℵBEUΘ[c] al mu Or[3, 757] ... Ti *εαν* c. CLAΠ unc[7] al pl ... D om | *λημψ.* c. ℵB*DLΘ[c] ... ς *ληψ.* c. B[2]C unc[11] rell

23. *ελθοντος αυτου* c. ℵBCDL al[5] Or[3, 764] et[810] ... ς Ti *ελθοντι αυτω* c. AΠΘ[c] unc[9] al pler | *διδασκοντι* (et. Or[bis]) : 44[cv] it[8] (non item it[4] vg) syr[cu] om

24. *δε* c. ℵBCDΘ[c] unc[11] rell it[8] syr[p] Op ... Ti Ln om c. LΣ it[pl] vg sop

25. *το* sec c. ℵBCΣ al[2] Or[4, 120] ... ς om c. D unc[12] al pler | *παρ* c. ℵCDV AΠ unc[9] al pler ... Ln *εν* c. BLM[mg]Σ al[6] Cyrs[laph][252]

26. *ως προφητ.* h. l. c. ℵBCLΣ al[8] syr[cu]et[sch] Cyrs[laph] ... ς post *τ. ιωαννν.* c. DAΠ unc[9] al pler it vg syr[p] arm

εἶπεν· οὐκ οἶδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 [216. 10] *Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι.* 29 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω, ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν.* 30 *προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν.* 31 *τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν· ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι*

---

27. *εἰπαν* c. ℵD ... ς Ln Ti *εἰπον* c. BCΣ unc[12] al omn[vid]

28. *ανθρωπ.* c. ℵBDLΞΠ unc[6] al pl g[2] am for harl[2] gat aeth Or[2, 770] et [774] Chr ... Ln add *τισ* c. CEMUΔ al plus[70] it[pler] vg syrr arm Or[2, 786] etc | *τεκν.* *δυο* c. ℵCDLXΞΠ unc[10] al pler Or[2, 770] et [774] et [786] Eus[luc] Cyr glaph ... Ln *δυο* *τεκν.* c. B al[2] (item it vg Hil) | *προσελθων* absq *και* c. ℵ*LΣ e ff[1] cop Or[2, 770] Ps-Ath[dispu] ... ς Ln praem *και* c. ℵ[c]BCDXΠ unc[10] al omn[vid] it[pler] vg etc | *αμπελ.* sine *μου* c. ℵ[c]*DKLMΔΠ* al[30] it[g] syr[cu] et [utr] et [hr] arm aeth Or[2, 770a] Chr Dam[2, 809] ... ς (Gb[00]) Ln add *μου* c. BC[3]ΧΣΠ[2] unc[7] al pl it[4] vg cop Or[2, 770c] al

29. *ου θελω, υστερ.* (ita c. ℵ*H b e g[2] h, item B v. 30; a ff[1] *et postea*; nec Or[2, 770] agnoscit *δε*: ς Ti add *δε* c. ℵ[c]CDLXΣ unc[11] al omn[vid] it[mu] vg etc) cum ℵCDLXΣ unc[11] al pler it vg syr[cu] et [utr] al Or[2, 770] Eus[luc] Cyr[glaph] Chr Ir[int280] Hil ... B al[7] tol[2] cop syr[hr] arm aeth[codd2] arp ar[c] Ps-Ath[disp] *εγω* (al[3] tol[2] arm *υπαγω*) *κυριε, και ουκ απηλθεν.* Hunc ordinem confirmant Isid[4, 85] et Dam (hom. in ficum[808])

30. *προσελθ.* *δε* c. ℵBDLΣ al[4] it[pler] vg cop syr[hr] arm Cyr[glaph 108] ... ς *και προσελθ.* c. CKΔΠ unc[9] al pler h q syr[cu] Eus[luc166] Chr | *ετερω* c. ℵ[c]C[2]DKΔΠ unc[6] al[100] (item *ad alterum* it vg, item syrr arm aeth) Or[2, 770] Eus[luc] Cyr[glaph] Ps-Ath[dispu] ... ς (=Gb 8s, sed Gb') Ln *δευτερω* c. ℵ[c]BC[2]LMSVΣ al mu Chr | *εγω* (it vg *eo*) *κυριε* (D add *υπαγω*), *και ουκ απηλθεν* c. iisdem qui v. 29 *ου θελω, υστερον* etc ... B al[7] tol[2] cop syr[hr] arm aeth[codd2] arr Ps-Ath[dispu] *ου θελω, υστερον μεταμεληθεις απηλθεν*.

31. *λεγουσιν* c. ℵBDL [al[4] g[1] l am for emm san tol fr sax cop arm aeth Chr ... ς add *αυτω* c. CKΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg syrr Eus[luc] | *ο πρωτος* c. ℵCLXΔΠ unc[9] al pler c f g[2] q vg (et. emm gat mm al) fr syr[cu] et [utr] aeth ar[c] Hipp([128] e catena Nicephori in pentat. etc) Eus[luc166] (et *rursus*[167]) Chr Hier (in h. l. *Quod dicitur*: Quis ex duobus fecit voluntatem patris, *et illi dicunt* Novissimus: *sciendum est in veris exemplarib. non haberi* Novissimum *sed* Primum – *Si autem* Novissimum *voluerimus legere, manifesta est interpretatio* etc) ... Ln *ο υστερος* c. B; 4. *ο δευτερος*, D al[6] Hipp([126] e codice Mus. Brit. burn. 34. *-εἰπεν· ο εσχατος*. Vide supra) Ps-Ath[dispu] e *εσχατος*. Item *no-*

καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

Mc 12, 1–12 Lc 20, 9–19 Es 5, 1

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν

---

vissimus (quod multo rectius ad o *εσχατ.* quam ad o *υστερος* trahi in promptu est; probat etiam d) it^{s} am fu (al mu), item exprimunt *ultimum* cop syr^{hr} arm aeth^{odd} ar^{P}. Cf praeterea Hil in h. l. Or vero$^{s, 770}$ verba *λεγουσιν* usque *λεγει αυτοις* o $\overline{\omega}$ plane praeterit, ita ut in suo codice non invenisse credi possit (id quod credidit ac probavit Ln in praef. ed. mai. tom. 3. pag. V.). Confirmat autem codicem qui videtur Origenis Cyr$^{glaph\,103}$

32. *ιωαννν.* (B *ιωαννης*) *πρ. υμ.* c. ℵBCL al^{4} c aeth Or$^{s, 771}$ Chr ... ς *πρ. υμ. ιωαννν.* c. DKΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syrr cop ⌈ *ου* c. ℵCLKΔΠ unc^{9} al pler Or$^{s, 770}$ et^{771} Chr ... Ln *ουδε* c. B al^{10} it^{pler} vg syrr cop aeth Hil Op ... D c e om

33. *ανθρωπος* c. ℵBC^{a}DKLSVΔΠ al^{40} it^{pl} vg cop etc ... ς (= Gb 8s) add *τις* c. C^{3}YΨ^{mg} unc^{6} al pl e f h m syr^{cu} et^{seh} arm Eus$^{theoph\,122}$ al ⌈ *εξεδετο* c. ℵ^{a}B^{a}CL ... ς Ln *εξεδοτο* c. ℵ^{c}B^{2}DKΔΠ unc^{9} al omn^{vid}

38. *σχωμεν* (Gb′) c. ℵBDLΞ al^{3} arm Or$^{s, 770}$ al, item *habebimus, habeamus* it^{pler} vg Ir^{int} Lcif ... ς *κατασχωμεν* c. CΣΔΠ unc^{9} al pler (ff$^{1.}$ m *possideamus*, Op *obtinebimus*) Eus^{theo} Chr

41. *εκδωσεται* (et. Gb 8s) cum ℵBDLΣΔΠ unc^{rell} al plu; item c al pauc

αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 *λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;* Ps 118, 22 s
43 *διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.* 45 [290.1]
ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 *καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.*

XXII.

1 [291.5] *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, λέγων·* 2 *ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ* 2—14 Lc 14, 16—24
βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 *καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.* 4 *πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς*

Cyr^{os} *ἐκδώσει* ... ς (ita et ς et ς^{e} 1624. al) *ἐκδόσεται* (Gb″) c. minusc vix mu

44. ς (Gb^{o}) et Ln [] *καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν* c. ℵBCXΣΔΠ unc^{10} al omn^{vid} it^{e} vg syr^{omn} cop arm aeth Chr Op Aug$^{consens\ 2,\ 188}$ ... om (prob Schu) c. D 33. a b e ff$^{1.\ 2.}$ Or$^{3,\ 766}$ (i. e. comm ad h. l.) Eus$^{theo\ 122}$ Ir$^{int\ 277}$. Praeterit et. Lcif. Cf et. Cyr$^{os\ 660}$ (contra est$^{luc\ 401}$) (:: omnino ex Lc assumpta videntur, apud quem istis oratio concluditur ut versu 43. apud Mt)

45. *ἀκουσ. δὲ* c. ΚLΖ 33. syr^{cu} cop ... ς Ln Ti *καὶ ἀκουσ.* c. BCDXΔΠ unc^{9} al pler it vg syr$^{sch\ et\ p}$ aeth Or$^{3,\ 766}$

46. *ἐπεὶ* c. ℵBDL al^{8} Or$^{3,\ 766}$ et ^{766sq} ... ς Ln Ti *ἐπειδὴ* c. ΣΧΔΠ unc^{9} al pler | *εἰσ* (Gb′) c. ℵBL al^{2} Or$^{3,\ 766}$ et ^{766sq} ... ς *ωσ* c. CDXΔΠ unc^{9} al pler

XVII, 1. *εν* (א* om; ^{a} suppl) *παραβολ. αυτοισ* c. ℵBDL al^{5} g^{2} vg Or$^{3,\ 791}$ ... ς *αυτοισ εν παραβολ.* c. ΣΧΔΠ unc^{6} al pler ff^{2} q (et it^{pler}) syr^{cu} et p arm

4. *ητοιμακα* (Gb′) c. ℵBC*DL al^{3} ... ς *ητοιμασα* c. C^{3}ΧΔΠ unc^{9} al pler Or$^{3,\ 800}$ Cyr$^{glaph\ 100}$ al

γάμους. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. 11 [222.10] εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
20, 16 ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15–22 Mc 12, 13–17 Lc 20, 20–26

15 [222.2] Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον

---

5. οσ (ΝC o, 33. hiat) μεν et οσ δε c. ΝBC^{c}L al^{9} Or$^{2, 792}$ et^{794} ... ς ο μεν et ο δε c. C^{2}ΚΑΠU(?) unc^{6} al pler Chr Dam^{par} ... D b c ff$^{2\cdot}$ h (non item it^{5} vg) Ir$^{int 279}$ Lcif οι μεν et οι δε | επι την (Gb′) c. ΝBCD al^{6} Or$^{2, 792}$ et^{794} Chr ... ς εισ την c. LΚΑΠ unc^{9} al pler Dam^{par}

7. ο δε βασιλ. (Gb″) cum ΝBL al^{4} l sah cop^{dz} Cyr^{zach797}; item addito ακουσασ al^{4} it^{4} vg etc, atque ita Ln ... Gb′ Ss Ti και ακουσ. ο βασ. εκεινοσ cum CΚΑΠ unc^{9} al^{130} f q syr^{p} Dam^{par822}; item ς ακουσασ δε ο βασιλ. (Gb huic lectioni add + εκεινοσ c. 33.) c. minusc ut vdtr pauc syr^{sch}; item D it^{5} Lcif εκεινοσ (it^{4} *ille autem*) ο βασιλ. ακουσ.

9. εαν c. ΝBCΧΑ unc^{6} al^{50} Or$^{2, 802}$ ... ς αν c. DGΚLΠΘ al mu Or$^{2, 792}$ al

10. νυμφων c. ΝB^{txt}L ... ς Ln Ti γαμοσ c. BM^{sg}CDΧΑΠ unc^{9} rell Or$^{2, 794}$ et^{802}

13. ο βασιλ. (ff$^{1\cdot}$ om) ειπ. c. ΚBL al^{5} (item ff$^{2\cdot}$) ... ς Ti ειπ. ο βασ. c. CDΧΑΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg al Ir$^{int 279}$ Lcif | δησαντ. αυτου ποδ. κ. χειρ. (et. it^{4} am al arm Or$^{4, 279}$ etc): M al^{60} etc δησ. αυ. χειρ. κ. ποδασ ... D it^{7} syr^{eu} etc αρατε αυτον ποδων και χειρων και | εκβαλετε αυτον c. ΚBL al^{6} g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg sah cop syr^{sch} arm aeth Or$^{4, 279}$ et$^{int 1, 87}$ Eus$^{pa 260}$ Chr Aug al; adde eos qui antea αρατε αυτον etc ... ς Ti αρατε αυτον και εκβαλ. (FX al εκβαλλετε, Δ εκβαλατε, DH etc βαλετε) c. CΧΑΠ unc^{9} al pler f ff$^{1\cdot}$ syr^{p}

εἶπεν αὐτὸν παιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντας· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων· 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν· Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

22–28
Mc 12, 18–22
Lc 20, 27–30

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν· ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ

Deu 25, 5

---

16. λεγοντας cum ℵBL 27. (itemvid syrcu etpal,sch aeth; it vg al utrique lectioni respondent) … ς Ti λεγοντες c. CDΧΔΠ unc9 al pler

17. ειπον c. LΞ 33.: ς Ln ειπε c. ℵBC unc12 al pler; D it5 om s. o. η.

20. και λεγει c. ℵBLΧΔΠ unc9 al pler it4 vg copp syrr al … C o δε λεγει … Ti λεγει c. D it6 sah | ο ις c. DLΞ al5 itpler vg syrcu etsch cop al mu … ς om cum ℵB(C)ΧΔΠ unc9 al pler f sah syrp armed :: ut Mc | αυτη post εικων c. ℵBCDΧΔΠ unc9 reli omn fere it vg (*imago haec*, exc ff1. *haec imago*) etc … Ti post επιγραφη c. LΞ 157. (L η εικωνα και) … 253. Valentt ap Clem978 Or2,807 Amb Promiss om

21. λεγουσιν c. ℵB g2. syrsch arm Promiss … ς Ln Ti add αυτω c. DLΞ ΣΔΠ unc9 al omnvid itpler vg syrcu etP sah cop | καισαρι c. ℵBLΞΣ unc9 al pler Clem808 al … DΚΔΠ etc τω καισαρι

22. απηλθαν c. BD al4 … ς -λθον c. ΚLΞΣΔΠ unc9 al pler

23 λεγοντες c. ℵBDMΣΩΠ* al50 aeth (confirmant eandem scripturam syrcu etsch) Or2, 809 et811 Meth778 Epiph857 … ς Ln οι λεγοντες c. ℵcEFG ΗΚLUVΓΔ al pl sah cop syrP arm; item *qui dicunt* it (ff1. *negantes*; d *dicentes*) vg

24. μωυσης c. BDKLMΣΠ etc … ς μωσης c. ΗEFGHSUVΛ etc | επιγαμβρευσει c. ℵBLΔΠ unc9 al pler Or2, 812 Chr, item syrr sah arm aeth … Ln praem ινα c. DEvid, item cop it vg (*ut ducat*, d *ut habat*)

πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν
Ex 3, 6 οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος· 32 ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34–40 Mc 12, 28–31 Lc 10, 25–27 34 [221.6] Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν· 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ με-
Deu 6, 5 γάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ

---

25. γημας c. ℵBL al^{12} Or^{3,821} ... ς γαμησας c. DΓΑΘ^{b}Π unc^{9} al pler
27. η γυνη c. ℵBLUAΠ* al^{6} e syr^{cu} aeth ... ς Ln Ti και η γυνη c. DΓΠ^{2} unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} sah cop al Chr
28. αναστ. ουν c. ℵBDL al^{8} ... ς ουν αναστ. c. ΓΑΠ unc^{9} al pler
30. γαμιζονται. (Gb′) c. ℵBDL al^{8} Or^{3,823} et^{824} Ath^{1,425} Isid^{4,146} ... ς Ti εκγαμιζ. c. ΓΑΠ unc^{9} al pler Or^{1,522} | θεου c. ℵL al^{20}, ς Ti του θεου c. ΓΑΘ^{b}Π unc^{9} al pler, item dei it^{4} vg syr^{sch} et P cop aeth Or$^{int\,4,\,493}$ et^{637} ... Gb^{0} Ln om c. BD al^{2} it^{5} syr^{cu} sah arm Or$^{1,\,294}$ et^{alib} :: ut Mt | τω ουρ. c. ℵBL al^{10} sah cop Or$^{3,\,823sq}$ et^{827} ... ς om τω c. DΓΑΘ^{b} vid Π unc^{9} al pler Meth al
32. εστιν θεος (cum ℵD etc, Ln o θε. cum BLA etc) νεκρ. c. ℵBDLA al^{10} it vg sah cop syr^{cu} et^{sch} Or$^{1,\,745}$ et$^{3,\,290}$ Eus$^{ps\,235}$ etc ... ς εστιν ο θεος θεος νεκρ. c. ΓΘ^{b} vid Π unc^{9} al pler syrP arm Or$^{4,\,341}$ et alib al | θεος c. ℵD al^{3*} Eus$^{ps\,235}$ al, item Or$^{3,\,290}$ ... Ln o θεος c. BLA al^{6} sah cop (Or$^{1,\,745}$)
35. πειραζ. αυτον c. ℵBL 33. it^{6} vg sah cop syr^{sch} aeth Or^{int} ... ς Ti add και λεγων c. DΓΑΘ^{b}Π unc^{9} al pler it^{5} fu syr^{cu} al
37. ο δε εφη αυτω c. ℵBL 33. sah cop Or$^{int\,3,\,830}$ ... D etc εφη αυτω ις ... Gb 8s ο δε ις εφη αυτω c. ΓΑΘ^{b}Π unc^{9} al^{150}; ς ο δε ις ειπεν αυτω c. min vix mu q | τη prim c. K^{c}DKLMSΣΠ al pm ... Gb^{00} c. ℵ*BΓΑΘ^{b} unc^{9} al^{60} Clem^{304}. Item τη sec c. NDKLMSΣΠ al pl Clem ... Gb^{0} c. BΓΑΘ^{b} unc^{9} al^{30}

διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. 39 δευτέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται. Lev 19, 18

41 [225.6] Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυείδ. 43 λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· 44 εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; 46 [226.2] καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. Mc 12, 35–37 Lc 20, 41–44 Ps 110, 1

XXIII.

1 [227.10] Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 λέγων· ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν Mc 12, 38 Lc 20, 45

---

38. η (D om) μεγαλ. και (L add η) πρωτ. (Gb′) c. ℵBDEᶜLΣ al[9] itᵖˡᵉʳ vg etc ... ς πρωτ. (Aθᵇ η πρ.) και μεγ. c. ΓΔθᵇΠ uncˢ al pler d f q etc

39. δευτερα sine δε c. ℵB ... ς Ln Ti δευτ. δε c. DLΓΔθᵇΠ uncˢ al omn vid it vg etc | αὐτῇ: D etc ταυτη ... Gb′ αὕτη ut ΓΠ uncˢ etc | σεαυτον c. ℵBDH²LΓΔΠ uncˀ etc ... Gb′ εαυτον c. H*Vθᵇ al plus[50]

40. κρεμαται κ. οι προφ. (Gb′) c. ℵBDLΣ 33. it vg syrᶜᵘ etc ... ς και οι προφ. κρεμανται c. ΓΔθᵇΠ uncˢ al pler etc

43. καλει κυρ. αυτ. c. ℵLΣ; item Ln καλ. αυτ. κυρ. c. BD etc ... ς Ti κυρ. αυτ. καλ. c. ΓΔΠ uncˢ al pler e q arm etc

44. κυριος c. ℵBDΣ ... ς Ti ο κυρ. c. LΓΔθᵇΠ uncˢ al omnᵛⁱᵈ etc | υποκατω (Gb′) c. ℵBDGLUΣΓ al[25] itᵈ syrᶜᵘ etc ... ς υποποδιον c. Aθᵇ Π uncˀ etc

45. καλει c. ℵBLΓθᵇ uncˀ al pl etc ... DKMΔΠ al[50] itᵉ etc praem εν πνευματι

46. αποκριθ. αυτω c. ℵBDKLΣΔΠ etc ... ς αυτ. αποκρ. c. Γθᵇ uncᵉ etc

XXIII, 1. ο ις c. ℵDLΣΓΔθᵇΠ uncᵉ al pler ... Ti om ὁ c. BV al pauc

2. μωυσεως c. ℵBDKLΣΠ etc ... ς μωσεως c. ΓΔθᵇ uncᵉ al pl

3. εαν (Gb′) c. ℵLΣΔθᵇΠ uncᵉ al[60] ... ς Ln αν c. BDFKΣΓ al pm | ειπωσιν υμιν (DΣᶜ om) sine τηρειν (Gb′) c. ℵBDLΣ al[3] itᵖˡᵉʳ vg syrᶜᵘ etc ... ς add τηρειν c. Aθᵇ Π uncᵉ al pler etc | ποιησατε (D al ποιειτε)

Lc 11, 46 γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 [228. 5] δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 [229. 2] πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ
6 a Mc 12, 38 a Lc 11, 43 20, 46 τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. 8 [230. 10] ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί,
20, 26 ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ Χριστός. 11 [231. 5] ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. 12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

και τηρειτε (ℵ* om κ. τη.) c. ℵBDLΣ al[3] fu for sah cop syr[hr] etc ... ς τηρειτε και ποιειτε c. AΘ[b]Π unc[9] al pler it vg syr[cu] etc

4. δε (Gb′) c. ℵBLMΔΠ al[25] it[9] am etc ... ς γαρ c. D* unc[8] al pl e f h vg etc ... D**Γ etc om | βαρεα c. KL al[2] it[5] syr[cu] etc ... ςLn Ti add και δυσβαστακτα c. BDΓAΘ[b]Π unc[9] al pler etc | αυτοι δε τω c. ℵBDL al[2] syr[cu] etc ... ς Ti τω δε c. ΓAΘ[b]Π unc[9] al pler it vg etc

5. πλατ. γαρ (Gb′) c. ℵBDL al[20] it vg etc ... ς Ti πλατ. δε c. ΓAΘ[b]Π unc[9] al pl | κρασπεδα c. ℵBD al[2] it[6] vg, item addito αυτων b c san sah al ... ς (Gb[0]) add των ιματιων αυτων c. ΓΘ[b]Π unc[9] al pler it[4] cop etc, item omisso αυτων LΣ

6. φιλ. δε c. ℵBDKLM[2]ΔΠ* al[20] it[pler] vg sah cop syr[P] ... ς φιλ. τε c. Θ[b]Π[2] unc[8] etc ... Γ arm Cyp om copulam

7. ῥαββ. semel, non bis, (Gb′) c. ℵBLAΘ[b2] al[16] it vg sah cop etc ... ς Ti ῥαββ. ῥαββ. c. DΓΘ[b]*Π unc[9] al pler syr[cu] et P arm | ῥαββει c. ℵBDEFK ΓΔΘ[b] (alibi et. ACMPXΔ) ... ςLn ῥαββι c. GHLMUSΠ etc. Similiter v. sq

8. ο διδασκαλ. (Gb′) c. ℵ[ca]BU al[68] Clem[108] Or[3, 182] Eus[ps] mai[98] ... ς ο καθηγητης c. ℵ*etc[b]DLΓAΘ[b]Π unc[8] al pl Nyss[euno 10] al. Praeterea ς (= Gb) add ο (HU om) χς c. ΓΔ unc[9] etc ... om c. ℵBDE[2]LΘ[b] vid[Π] al plus[15] it vg etc

9. υμων ο πατ. c. ℵBU al[7] Nyss[euno 10] (om ὁ) ... ς Ti ο πατ. υμ. c. DLΓ AΘ[b]Π unc[9] etc | ο ουρανιος c. ℵBL al[4] arm aeth Bas[euno 259] Cyrluc[262] ... ς ο εν τοις (DΔ etc om) ουρανοις c. DΓAΘ[b]Π unc[9] al pler it vg etc

10. οτι καθηγ. υμ. εστιν (b om; D it[7] vg post εισ) εισ (Gb′) c. BDGL etc ... ς εισ γαρ υμων (ℵΘ[b]Δ etc post εστ., KΠ* al[10] qm) εστιν ο (U al om) καθηγητ. c. ΜΓAΘ[b]Π unc[8] al pler it[2] cop etc

13 [232.5] *Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,* Lc 11, 52
ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·
ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.
15 [233.10] *οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι*
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον,
καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.
16 *οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,*
οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 17 *μωροὶ καὶ τυφλοί,*
τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας
τὸν χρυσόν; 18 *καί· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν·*
ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 *τυφλοί,*
τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
20 *ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν*
τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 *καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ*
καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 *καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ*
ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
23 [234.5] *οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀπο-* Lc 11, 42
δεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε
τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν·
ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 [235.10] *ὁδηγοὶ τυφλοί,*

13. δε (prim post υψωθησεται): om κ*(suppl a)ν etc
14. ς^e *Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα*: haec post *εισελθειν* min vix mu it[i] syr[cu] etc, eadem ς Gb Sz ante v. 13. (14.) pon, adsumpto δε ex hoc, indeque v. 13. constituunt, c. rae[b]n unc[9] etc ... plane om (Gb[oo]) c. κBDLZ al[6] it[5] am cop[ds] al Or[4, 352] et[int2, 339] Eus[canon Druthm (:: ex Mc 12, 40 et Lc 20, 47)
17. τις γαρ μειζων c. κBDLΓΔΠ unc[9] etc ... Ln τι γαρ μειζον c. z (it vg) | αγιασας c. κBDZ ... ς αγιαζων c. CLΓΔΠ unc[9] etc
18. ος αν c. κBCDFKLΠ al mu ... ς Ti ος εαν c. rA unc[7] al pl
19. τυφλοι c. κDLZ 1. 209. it[8] vg syr[cu] al ... ς praem μωροι και et Ln [μω. κ.] c. BCΓΔΠ unc[9] al pler etc
21. κατοικουντι c. κBHS al mu ... Gb Sz Ti κατοικησαντι c. CDLΣΓΔΠ unc[7] al[280]
23. το ελεος c. κBDL etc ... ς τον ελεον c. CΓΔΠ unc[9] al pler | ταυτα absque δε c. κDΓ unc[7] al pl it[7] vg etc ... Gb (sed Gb[o]) Ln Ti add δε c. BCKLMΔΠ al[30] a d h syr[cu] et[utr] cop etc | αφειναι c. κBL al[2] ... ς αφιεναι c. CDΓΔΠ unc[9] etc

Lc 11, 39 οἱ δὲ ἐλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 [236.5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν.
(Lc 11, 44) 27 [237.5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι,
29 sc Lc 11, 47 e ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. 29 [238.5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. 32 [239.10] καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;
34–36 Lc 11, 49–51 34 [240.5] διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε,

---

24. οι c. ℵ(*etc)CD²ΓΔΠ unc⁹ etc ... Ln om c. ℵ*vel ca BD*L

25. εξ c. ΝΒLΓΔΠ unc⁹ al pler ... Ln om c. CD al¹⁶ | ακρασιας (Gb′) c. ℵ BDLΔΠ etc, item al pauc it⁴ vg al ακαθαρσιας ... Gb Sz αδικιας c. CΓ unc⁶ al¹⁵⁰ etc

26. ποτηριου (Gb″) cum D al³ a e Clem²⁸² Chr sem Ir int³⁵⁰ ... ς Ln add και της παροψιδος c. ΝΒCLΓΔΠ unc⁹ al pler it pler vg etc | αυτου (Gb″) c. B*DE* al³⁵ a e etc ... ς αυτων c. ΝΒ³CE²LΓΔΠ unc⁶ al pl syr utr cop etc ... al³ it⁶ vg Clem²⁸² etc om

27. παρομοιαζ. c. ΝCDLΓΔΠ unc⁹ al pler Eusp a 734 etc ... Ln ομοιαζετε c. B 1.

28. εστε μεστ. c. ΝBCDL al⁷ ... ς μεστ. εστ. c. ΧΓΔΠ unc⁹ etc

30. ημεθα bis c. ΝBCDLM sΧΓΑ unc⁵ etc ... ς (= Gb Sz) ημεν c. ΧΜSUΠ al pl | κοινω. αυτων c. ΝCLXΓΔΠ unc⁹ etc ... Ln Ti αυτ. κοινω. c. BD al¹⁶

32. πληρωσατε c. ΝB²CLXΓΔΠ unc⁶ al pler it¹⁰ vg etc ... B* etc πληρωσετε, DH etc επληρωσατε

34. εξ pri c. ΝΒΜΔΠ al¹³ e q am al Or¹,²⁰ ... ς praem και c. CDLXΓ unc⁶ it pler vg cop etc

καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 [241.5] Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

23, 37 - 39 Lc 13, 34 a

21, 9 Ps 118, 26

XXIV.

1 [242.2] Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα;

1 - 9 Mc 13, 1 - 9 Lc 21, 5 - 12

35. ἐκχυννομένον c. ℵBCDΘUΔΠ etc ... ς ἐκχυνομένον c. LΓ unc^{6} etc | υἱοῦ βαραχίου: et. Or^{1,20} et^{21} Ir^{int210} etc ... ℵ*(suppl^{eb}) al^{2} om, item Eus^{theoph182} et^{dem385} et^{445}

36. ἥξει c. ℵBDL al it^{pler} vg etc ... Gb (sed Gb^{0}) 8s ὅτι ἥξει c. CKΓΔΠ unc^{6} al^{180} f syr^{utr} | ταυτ. παντ. c. ℵCD$\mathfrak{S}^{c}$LM al pm it^{pler} vg cop . . Ln Ti παντ. ταυτ. c. BKΓΔΠ unc^{6} al^{60}

37. ἀποκτείνουσα c. BDLKΓΠ unc^{6} etc ... ℵ*et^{c}Δ etc ἀποκτείνουσα (Gb″), item CGK etc ἀποκτεινουσα | ὄρνις ἐπισυναγει c. ℵBDKL al^{7} it vg cop ... ς Ti ἐπισυν. ὀρν. c. CKΓΔΠ unc^{6} al pler syr^{utr} | τα νοσσια αυτης c. ℵ*B^{2}et^{2}DMΔ al Clem^{142} etc, item ς τα νο. εαυτης c. ℵ^{c}GLKΓΠ unc^{6} al pl Or^{1,21} et^{2,22} etc ... B* etc om αυτης, ita Ln | πτερυγας c. ℵBCDLΓΨ unc^{6} al pler etc ... Ti add αυτης, Ln [αυτ.] c. Δ^{a} al it pler fu etc

38. ερημος c. ℵCDKΓΔΠ unc^{6} al omn^{vid} it^{pler} vg etc ... Ln om (:: ut Lc) c. BL ff^{2} cop^{ds} Or^{2,167} cod semel

XXIV, 1. απο (B 4. εκ, ita Ln) τ. ιερ. εποῤ. c. ℵBDLΔ al^{20} it vg cop syr utr et^{hr} etc ... ς Ti επ. α. τ. ιερ. c. CKΓΠ unc^{6} al pler

2. ὁ δε αποκριθ. c. ℵBDL al^{10} it^{pler} vg cop etc ... ς ο δε ις c. CKΓΔΠ unc^{6} al pler f syr^{P} | ου c. ℵBCΓΔΠ unc^{6} al pl q etc ... DLX al^{20} it (exc q) vg etc om (Gb^{00}) | ταυτα παντα c. ℵBCHLMUVXΓΠ al^{50} it^{pler} vg etc ... ς

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 3 [248.2] καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος. 7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 [244.1] τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 [246.6] καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 [247.6] Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσιν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 [248.2] ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ

10, 22 Mc 13, 13 Lc 21, 17

10, 22 Mc 13, 13 (Lc 21, 19)

15–28 Mc 13, 14–23 Lc 21, 20 ss Dan 9, 27

Ti παντ. ταυτ. c. DEFGHKSΔ al pl e syrP | ος ου c. ℵBCDLΞΓΔ unc^{6} al^{110} ... ϛ (= Gb Sz) add μη c. GKUΠ al mu

3. οι μαθητ. c. ℵBDL unc^{6} etc ... CUΓΔΠ al^{30} c h cop al add αυτου, hinc Ln [αυτ.] | και συντελ. c. ℵBCL al^{4} ... ϛ και της συντ. c. DΓΔΠ unc^{9} al pler

6. γενεσθ. sine παντα vel τουτ. c. ℵBDL al^{3} etc ... ϛ (Gb^{0}) Ti praem παντα c. ΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr} Chr ... var al

7. επ c. ℵCKLΠ al^{6} ... ϛ Ln Ti επι c. BDΓΔ unc^{6} al pler | λιμοι c. ℵBDE* al^{3} it^{4} etc ... ϛ Ti λιμ. και λοιμοι c. CE^{3}ΓΔΠ unc^{6} al pler h cop syr^{utr} (et.P mg graece) arm aeth etc; item L al^{3} it^{7} vg λοιμ. κ. λιμ.

9. θλιψιν: L al^{16} d e f etc θλιψεις (Gb') | των (ita et. Gb Sz; ϛ^{e} om c. D* al pauc) εθνων: C al^{30} etc om

15. εστος (et. ϛ Gb') c. ℵB*D^{2}FGHLVΠ al pm ... ϛ^{e} Gb Sz εστως c. B^{2}D* ΞΕΜΘΥΓ al pl

καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 [249.2] οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 20 [250.6] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ. 21 [251.2] ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐκ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 [252.6] καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. 23 [253.2] τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 [254.6] ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. 26 [255.5] ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 [256.5] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 [257.5] ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 [258.2] Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἐκ

26 a Lc 17, 23 a

Lc 17, 37

29—35 Mc 13, 24—31 Lc 21, 25—33

16. επι c. ΝLΣΓΠ unc[9] etc ... Ln εισ c. BDA al[24] etc

17. καταβατω c. ΝBDLΣ al[20] Or[2, 255] al ... ς Ti καταβαινετω c. ΓΑΠ unc[9] al pler | τα c. Ν[c] (* το) BE[2]LΣΓΑΠ unc[6] etc ... ς (= Gb 8z) τι c. D al it vg etc

18. το ιματιον (Gb″) c. ΝBDKLΣΠ al[40] it[pler] vg[ms] etc ... ς Ti τα ιματια c. ΓΑ unc[6] al pl f etc

20. σαββατω c. ΝBKSUVΓΑΠ etc ... (= Gb 8z) εν σαββατω c. EFGH al mu etc ... DLM etc σαββατου

21. συν εγενετο c. ΝD Eus[hist 2, 7] Chr cat[oxon] (et. X[comm]) ... ς Ln Ti ου γεγονεν c. BLΣ unc rell al omn[vid] etc :: ut Mc

23. πιστευσητε c. ΝDLΣ unc rell etc ... Ln πιστευετε c. B* (B[2] –ητε) 262. :: e Mc

24. πλανηθηναι c. ΝD, item it[c] Or[int 2, 264] al; item LΣ etc πλανασθαι ... ς Ln Ti πλανησαι c. BΧΓΑΠ unc[6] al pler it[5] etc

27. εσται sine και cum ΝBDΧΓΠ unc pler al[70] it[4] harl etc ... ς (= 8z; Gb[60]) add και c. MA al mu it[pl] vg etc

28. οπου sine γαρ (Gb′) c. ΝBDL al[6] it[pl] vg etc ... ς Ti add γαρ c. ΧΓ ΑΠ unc[9] al pler it[3] syr[P] arm etc

29. εκ c. ΝD al[3] Eus[ecl 403] et ps[ecl 40] Bas[2, 97] etc ... ς Ln Ti απο c. BLΣΓΑΠ unc rell al pler

Apoc 1, 7 τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, 250.2 καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφυῇ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. Mc 13, 32 260.6 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. 37 261.5

30. ἐν ουρανω c. NBL ... ς Ti ἐν τω ουρ. c. ΧΓΔΠ unc^{9} etc ... D του ἐν ουρανοις | κοψονται c. ℵ* al^{6} e Cyp ... ς Ln Ti praem τοτε D etc

31. μεγαλης c. ΝΔΔ al^{8} e cop syr^{sch} arm Eus^{ps501} etc ... ς Ln Ti praem φωνης c. ΒΧΓΠ unc^{9} al pler sah^{mūnt}; D etc variant | εως c. ΝDLΧΓΔΠ unc rell al pler etc ... Ln add των c. B al^{3}

32. ἐκφύῃ: hoc accentu B^{2}UX etc, item ff^{1} *procreaverit*, Or$^{int\,3,\,672}$ *produxit* et$^{2,\,22}$ *miserit* ... Gb″ Ln ἐκφυῇ: hoc acc. ΕΓGΗΚΜVΓΠ al pl; item it^{pler} vg *nascuntur* et similiter

33. ταυτ. παντ. (Gb′) c. NDHKUV* al^{70} it^{pler} vg etc ... ς Ln Ti πα. ταυ. c. BLV^{2}ΧΓΔΠ unc^{5} al pl e q syr^{p}

34. ου μη c. ΝΧΓΔΠ unc^{6} al pler cop arm etc ... Ln οτι ου μη c. BDFL al^{3} it vg etc

35. Totum versum om ℵ*: quod quum nequeat per *ομοιοτελευτον* factum esse, utroque vero loco parallelo eadem prorsus verba scripta sint, dubium videtur an ipse Mt dederit. | παρελευσεται c. BDL al^{30} e (*transiet*) etc ... ς (= Gb) παρελευσονται c. ℵ^{c}ΧΓΔΠ unc^{9} al pl etc

36. και ωρας cum unc omnib al^{125} Cyr$^{sach\,880}$ ... ς (= Gb Sz) και της ωρας c. minusc syr^{p} ^{mg} s^{r} Chr al ... L al^{3} om | ουδε ο υιος c. ℵ(*et cb)BD al^{4} it^{10} for (al^{mu}) syr^{hr} aeth arm Ir$^{int\,158}$ Or$^{int\,3,\,672}$ diserte syr^{hr} aeth arm Hil Amb Op ..... ς Ti om c. ℵ^{ca}LΓΔΠ unc^{9} al pler g$^{1.2.}$ vg sah^{mūnt} cop syr^{utr} al edd ap Hier (in h. l.) Bas$^{ep\,236}$ Did$^{tri\,195}$ Dam pas^{666} al | πατηρ sine μου c. NBDLΔΠ* al^{35} it (exc f) vg etc ... ς (= Gb) Ti add μου c. Γπ^{2} unc^{9} al plu f

ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται· 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; 46 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος

Lc 17, 26 a

Lc 17, 35 a

Mc 13, 33. 35

Lc 12, 39 a

Lc 12, 43—46

---

37. δε c. ℵLΓΔΠ unc^{9} al omn fere it^{pler} vg al Clem^{538} Or^{3,568} ... Ln γαρ c. BDI e m cop syr$^{\text{P mg}}$ Did^{tri} ^{195} etc | εσται c. ℵBLΠΓ etc ... ς add και c. DE^{T}ΓΔΠ unc^{9} al pler it^{9} vg etc

38. ωσ c. ℵBL al^{2} Or^{3,569}... ς ωσπερ c. DΓΔΠ unc^{9} al pler Did^{tri} ^{195} | ταισ προ του c. ℵΓΔΠ unc^{9} al pler Did^{tri} ... B e^{ser} εκειναισ ταισ πρ. τ. (ita Ln), D al^{2} εκειναισ προ του, L etc nil nisi του (ita Ti) | γαμιζοντ. c. ℵD 33. ... ς Ti εκγαμιζοντ. c. ΙLΓΔΠ unc^{9} al pler, Ln γαμισκοντ. c. B

39. εσται και c. ℵΙLΓΔΠ unc^{9} al pler it^{6} vg etc ... Ln Ti om και c. BD 102. it^{6} cop al

40. εσοντ. δυο c. ℵ*B al^{2} h fu for ... ς Ti δυ. εσοντ. c. DILΓΔΠ unc^{9} etc | εισ bis c. ℵBDIL al^{20} ... ς ο εισ c. ΓΠ unc^{9} al pler

41. μυλω (Gb′) c. ℵBILΓΔΠ unc^{7} al^{20} Or^{3,594} ... ς μυλωνι c. DHM al pl etc

42. ημερα c. ℵBDIA al^{7} it^{2} syr^{P} et^{hr} Cyr^{hr} ^{236} Irint^{378} etc ... ς ωρα c. LΓΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg cop syr^{sch} etc

43. διορυχθην. c. ℵDIL al^{5} ... ς Ln Ti διορυγηναι c. BΓΔΠ unc^{9} al pler Chr

44. η ου δοκ. ωρα c. ℵBDI 102. vg cop Ath^{1,471} et^{475} ... ς η ωρα (L add η) ου δοκειτε c. LΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} etc; it^{pl} etc *nescitis qua hora*

45. ο κυριοσ sine αυτου c. ℵBDIL al^{6} it^{5} for Bas^{eth} ^{301} Irint^{363} etc ... ς (Gb^{9}) Ti add αυτου c. ΓΔΠ unc^{9} al pler it^{8} vg cop etc | οικετειασ c. BILΔ^{c} al^{5} ... ℵ etc οικιασ ... ς θεραπειασ c. DΓΠ^{2} unc^{9} al pler | δουναι c. ℵBCDILUA etc ... (= Gb, sed rursus Gb′) διδοναι c. ΓΠ unc^{9} al pl

αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. 47 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.* 48 [267.5] *ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριος,* 49 *καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων·* 50 *ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει,* 51 *καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.*

XXV.

1 [268.10] *Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου.* 2 *πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι.* 3 *αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·* 4 *αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν*

---

46. ουτ. *ποιουντ.* c. ℵBCDIL al[15] it[pler] vg etc ... ς *ποι. ουτ.* c. ΓΑΠ unc[9] al pler f q syr[utr] arm etc

48. *ο κ. δουλ.* absq *εκ.* c. ℵ*Γal[5] Ir[int262] etc ... ς Ln Ti add *εκεινος* (:: ut Lc) c. ℵ[c]BCDILΑΠ unc[9] al pler it[9] vg etc | *μου ο κυρ.* c. ℵBCDIL al[6] etc ... ς *ο κυρ. μου* c. ΓΑΠ unc[9] al pler Bas[eth] etc. Praeterea absq *ελθειν* c. ℵB 6. 33. sah[mūnt] cop etc ... ς Ti add *ελθειν* c. CDILΓΑΠ unc[9] al pler it vg etc (al[3] etc *ερχεσθ.*)

49. *αυτου* (ℵ *εαυτ.*) c. ℵBCDIL al[60] it vg etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) Ti om c. ΓΑΠ unc[9] al pl | *εσθιη δε* (c etc τε) *κ. πινη* c. ℵBCDEIL SUΥΑΠ[2] al[70] etc (item unc[5] etc *εσθιει* et′ *πινει*) ... ς (= Gb Sz) *εσθιειν δ. κ. πινειν* c. GH[1] al mu a Ephr Dam[par517]

XXV, 1. *αυτων* (ς *αὐτ.*) c. ℵCIKΓΑΠ unc[9] al pler Or[3, 824] Meth[virg 705] al ... Ln Ti *εαυτων* c. BDL 124. | *υπαντησιν* c. ℵBC 1. ... ς Ti *απαντ.* c. DLXΓΑΠ unc[9] al pler | *του νυμφιου*: DX* al[8] it vg etc add *και της νυμφης*

2. *εξ αυτ. ησ.* c. ℵBCDLZΔ* al[5] it[pler] vg arm ... ς Ti *ησ. εξ αυτ.* c. ΧΓΔ[2] Π unc[6] al pler q | *μωραι – φρονιμοι* c. ℵBCDLΣ al[6] it[pler] vg etc ... ς Ti *φρον. – μωρ.* c. ΧΓΑΠ unc[6] al pler f syr[utr] | *και πεντε* (et. ς[e] Gb′) c. ℵBCDKLΣΠ al[15] ... ς Gb Sz Ti *και αι πεντ.* c. ΧΓΔ unc[6] al pler

3. *αι γαρ* c. ℵBCL 33. cop; item Ln *αι δε* cum Σ 157. it[9] vg; D ff[2]. *αι ουν* ... ς Ti *αιτινες* c. ΧΓΑΠ unc[6] al pler | *λαμπαδας* c. ℵL 44. it[5] vg arm ... Gb Sz Ln Ti add *αυτων* c. BCDΧΓΑΠ unc[6] al pler, ς *εαυτων* c. z[vid] al, item it[5] al

τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 [269.2] Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 [270.5] καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως 16 πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ

Le 13, 27 24, 42 14—30 Le 19, 11—27

4. *αγγειοις* c. ℵBDEΓΔΣ al[3] b q for syr[sch] arm ... ς Ti add *αυτων* c. CXΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc | *εαυτων* c. ℵB, ς Ti *αυτων* c. DE[2]LXΓΔΠ unc[8] al pler, item it[4] etc ... CZ al it[5] vg om

6. *ο νυμφ.* (Gb′) c. ℵBC*DLΣ 102. sah[mlnt] cop etc ... ς add *ερχεται* c. C[3]XΓΔΠ unc[9] al pler it vg etc | *απαντησιν* sine additam c. ℵB 102. Meth[phot 310] Cyr[4,293] ... ς Ln Ti add *αυτου* c. ADLXΓΔΠ unc[9] al pler etc

7. *εαυτων* c. ℵABLΣ al[2] ... ς *αυτων* c. CDXΓΔΠ unc[9] al pler

8. *εισπαν* c. BCL 33. ... ς Ln *ειπον* c. ℵADΣ unc rell al pler

9. *ουκ* c. ℵALΣ al pl ... Gb″ Sz Ln Ti *ου μη* c. BCDKΔΘΠ unc[9] (Γ om) al[50] | *πορευεσθε* c. ℵABDEGHSVΓΔ al[30] it[pler] vg etc ... ς (= Gb Sz) Ti add *δε* c. CFKLMUXZΘ[b]Π al pl ff[2*] etc

11. *και αι* c. ℵABCLXΓΔΘ[b]Π unc[8] etc: Ln om *και* c. DHΣ it[5] for tol

13. *ωραν* c. ℵABC*DLXΘ[b]Π al[25] it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται* c. C[3]ΓΠ[3] unc[9] al plu

15. 16. *ευθεως πορευθεις* c. ℵ*B b g[1·], item *ευ. δε πο.* 1. al[4] it[5] syr[hr] Op, similiter ff[2·] arm aeth ... ς Ln Ti *ευθεως. πορευθ. δε*, Ln *ε. π.* [*δε*] c. ℵ[c]ACDLXΓΔΘ[b]Π unc rell al pler g[2·] vg etc

16. *ηργασατο* c. ℵ*B*DL 69. ... ς Ln *εἰργασατο* c. ℵ[c]AB[2]CXΓΔΘ[b]Π unc[9] al pler | *και εποιησ.* c. ℵ*A*XΓΔΘ[b]Π unc[9] al plu etc ... Gb′ Ln ℵ.

ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 *ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο.* 18 *ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.* 19 *μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν.* 20 *καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα.* 21 *ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.* 22 *προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα.* 23 *ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.* 24 *προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·* 25 *καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.* 26 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ*

εκερδησεν c. ℵᶜA³BCDL al³⁰ etc | *ταλαντα* sec c. ℵACDXΓΔΠ unc⁹ al pler f q syrP etc ... Gb⁰ Ln om c. BL al⁵ itpler vg etc

17. *ωσαυτως* (D *ομοιως*) c. ℵᶜ*L 33. it² am al $O_{r^{int3,ess}}$ ... ς Ti add *και*, Ln [*και*] c. ℵᶜBC³DXΓΔΠ unc⁹ al pler it⁶ vg^{ed} fu* etc, A add *δε και* | *εκερδησεν* c. ℵBC*L al³ itpler vg etc... ς (Gb⁰) TI add (D praem) *και αυτος* c. AC³(D)XΓΔΠ unc⁹ al pler h syrP

18. *το εν* c. ℵBCDL unc rell etc ... Ln add *ταλαντον* c. A al^{1scr} itpler | *γην* (c* *την γ.*) c. ℵB(c*)L 33. ff¹· arm aeth ... ς Ln Ti *εν τη γη* c. AC²DXΓΔΠ unc⁹ al pler etc | *εκρυψεν* (Gb′) c. ℵABCDL al⁹ ... ς *απεκρυψ.* c. XΓΔΠ unc⁶ al pler

19. *πολ. χρον.* c. ℵBCDGL al mu it vg etc ... ς *χρον. πολ.* c. AXΓΔΠ unc⁸ al pler etc | *λογ. με. αυτων* c. ℵBCDL al²⁵ itpler vg al ... ς *με. αυτ. λογ.* c. AXΓΔΠ unc⁹ al pl it² syrutr $O_{r^{s, esibis}}$

20. *εκερδησα* (D itpler vg arm *επεκερδησα*) (Gb′) c. ℵB(D)L al⁶ it vg cop etc ... ς Ti add *επ αυτοισ* c. ACXΓΔΠ unc⁷ al pler syrutr, item EΘ etc add *εν αυτοισ*

21. *εφη* c. ℵBCDEKLMUΓ al⁵⁰ itpler vg etc ... ς add *δε* c. AXΔΠ unc⁵ etc

22. *προσελθ. και* c. ℵ*B 102. (ff²· gat syrᵉᶜʰ) ... ς Ln Ti *πρ. δε και* (U etc om *και*) c. ℵᶜACDLXΓΔΠ unc⁹ al pler itpl vg etc| *δυο ταλαντ.* c. ABC ΔΠ al¹⁸ syrutr ... ς (Gb⁰) add *λαβων* c. ℵDXΓ unc⁹ al pler it vg al | *εκερδησα* (D f *επεκερδ.*) c. ℵBDL al⁶ it vg etc ... ς (Gb⁰) Ti add *επ* (al pauc *εν*) *αυτοισ* c. ACXΓΔΠ unc⁹ al pler syrutr

εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζείταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 [271.2] τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 [272.5] καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 13, 12

31 [272.10] Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρός με. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περι-

---

27. *σε ουν* c. ℵBCL al[3] syrP ... ς Ln *ουν σε* c. ADXΓΔΠ unc[9] al pler it vg cop Or[int2, 885] | *τα αργυρια* c. ℵ*B syrP ... ς Ln Ti *το αργυριον* (:: ut Lc) c. ℵ[c]ACD unc rell al omn[vid] it vg etc | *τραπεζειταισ* c. ΑΒ*D ... Ln Ti *-ζιταισ* c. AB[2]C et rell

29. *του δε μη* (Gb″) c. ℵBDL al[4] it[pler] vg etc ... ς *απο δε του μη* c. AC XΓΔΠ unc[9] al pler q etc

30. *εκβαλετε* c. unc pler etc ... ς (= Gb Sz) *εκβαλλετε* c. FG[2](* om v.)H al mu

31. *αγγελοι* c. ℵBDLΠ* al[16] it[pler] vg cop etc ... ς (= Gb) praem *αγιοι* c. ΑΓΔΠ[2] unc[9] al pler f syr[utr]

32. *συναχθησονται* c. ℵBDGKLUΠ al[80] ... ς *-σεται* c. AEFHMSVΓΔ al pl | *αφορισει* c. ℵ*LΔ al[3] ... ς Ln Ti *αφοριει* c. ℵ[c]ABDΓΠ unc[9] al pler

36. *ηλθατε* c. ℵABDEFGLΔ al[10] ... ς *ηλθετε* c. KMSUVΓΠ al pler

37. *ειδομεν*: Ti *ειδαμεν* (I *sd.*) c. B*I

ἐράλωμεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. 42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, 43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

Mc 14, 1 Lc 22, 1

1 274.1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 2 οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 ss Mc 14, 1 s Lc 22, 2 Io 11, 47

3 275.6 Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 καὶ

---

39. ασθενουντα c. ND al^{3} Clem^{952} ... ς ασθενη c. ΝΑΙLΓΑΠ unc^{8} al pler

40. των αδελφ. μου c. ΝΑΒ^{2}DILΓΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg (sah) cop syr^{utr} al Clem^{952}accurate Or$^{int3, 889}$ sq etc ... B* ff$^{1.2}$ Clem^{libere271}et^{467} Amb^{saep} al mu om, hinc Ln [τ. αδ. μ.]

41. κατηραμενοι c. NBL 33. 102. Cyr^{ioh814} ... ς Ln Ti οι κατηρ. c. ADΓ ΛΠ unc^{8} al pler Or$^{1, 113}$ et$^{4, 463}$ al | το ητοιμασμ. c. ΝΑΒΙLΓΑΘ^{hl}Π unc^{8} al pler it^{4} vg al mu Or$^{4, 463}$ et$^{int3, 1}$ et^{113} Eus^{es457} et alib al mu ... D al^{2} it^{7} Ir^{int221} et alib Or$^{int3, 885}$ et alib al ο ητοιμασεν ο πατηρ μου (Gb′)

44. αποκριθησονται. c. unc omnib al^{150} it^{pl} etc ... ς (= Gb Sz) add αυτω c. minusc etc

XXVI, 3. οι αρχιερ. (Gb′) c. ΝΑΒDLΘ^{e} al^{15} it^{6} vg etc ... ς add και οι (8A om) γραμματεις c. ΓΑΠ unc^{8} al pler it^{4} gat syr^{utr} arm

συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. 5 ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6–13 Mc 11, 3–9 Jo 12, 1–8 (Lc 7, 36 sa)

6 [278.1] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πολυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; 9 ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. 10 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ. 11 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 [277.4] βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. 13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14–16 Mc 14, 10 a Lc 22, 3–6 (Zach 11, 12)

14 [278.2] Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 15 εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. 16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17–19 Mc 14, 12–16 Lc 22, 7–13

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ

---

4. δολω κρατησ. c. ℵABDLΓΔΠ unc[9] al pl it vg etc ... ς (= Gb Sz) κρατ. δολ. cum minuse sah cop

7. εχου. αλαβ. μυρ. c. ℵBDLΘ[e] al[6] it vg sah cop syr[utr] arm aeth ... ς Ti αλαβαστρ. μυρ. εχ. c. ΑΓΔΠ unc[9] al pler | πολιτιμου c. ℵADLΜΠ al[30] syr[sch] et p mg ... ς Ti βαριτιμου c. ΒΓΔΘ[e] unc[6] al longe pl | επι τησ κεφαλησ c. ℵBDMΘ[e] al[20] ... ς Ti επ. την κεφαλην c. ALΓΔΠ unc[5] al pler

8. οι μαθητ. c. ℵBDLΘ[e] al[15] itpler vg sah cop arm ... ς (Gb[00]) add αυτου c. ΑΓΔΠ unc[9] al pler c f q syr[utr] aeth

9. εδυνατο c. ℵB*KLΔΘ[e]Π al mu ... ς Ln ηδυνατο c. AB[3]DΓ unc[6] al pler | τουτο c. ℵABDE*LΔΘ[e]Π al[20] itpler vg sah cop syr[utr] arm aeth ... ς (= Gb Sz) add το μυρον c. ℵ[c.corr]Γ unc[8] al longe pl c q | πτωχοισ c. ℵBF GLMUΘ[e] al sat mu ... Gb+Sz Ln Ti praem τοισ c. ADEHKSVΓΔΠ al[70]

10. ηργασατο c. ℵ*D x[ser] ... ς Ln Ti ειργασ. c. ℵ[c]ABL unc[12] etc

11. παντοτ. etc: EFHMΓ al[65] cop aeth τουσ πτωχ. γαρ παντοτ.

14. ισκαριωτησ: D etc σκαριωτησ, Latt pler scariothi (-thа)

15. και εγω (Gb') c. ℵDE[2]ΓΔ unc[7] etc ... ς Ln Ti καγω c. ABE*KLΠ etc

Ἰησοῦ λέγοντες· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; 18 ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20–29 Mc 14, 17–25 Lc 22, 14–23

20 Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. 21 [279.4] καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 [280.1] καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 [281.3] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει. 24 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. [282.6] οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 25 [283.10] ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας.

26 ss 1 Co 11, 23–26

26 [284.1] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 [285.2] καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· 28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφε-

---

17. *λεγοντες* c. ℵBDKLΔΠ al[20] itpler vg etc ... ς (Gb[00]) Ti add *αυτω* c. ΑΓ unc[8] al plu f q syr[sch] aeth

20. *μαθητων* c. ℵALMΔΠ al mu it vg al pler ... ς om c. BDΓ unc[8] al pler sah

22. *εισ εκαστ.* (Gb') c. ℵBCLZ 33. 102. sah aeth (it vg *singuli*), addito *αυτων* DM etc ... ς *εκαστ. αυτων* c. ΑΓΔΠ unc[8] al pler arm syr[P txt]

23. *μετ εμ. τ. χειρ. εν τω τρυβλ.* c. ℵABLZ al[5] it vg etc, item D sah cop *τ. χει. με. εμ. εισ το τρυβλ.* (D *τρυβαλιον*) ... ς Ti *μετ εμ. εν τ. τρυβλ. τ. χειρ.* c. CΓΔΠ unc[8] al pler

25. *ραββει* c. ℵABDEFKΔ etc ... ς Ln *ραββι* c. CGHLMU al pler

26. *αρτον* c. ℵBCDGLZ al[20] ... ς Ti *τον αρτ.* c. ΑΓΔΠ unc[8] al pler | *ευλογησας* c. ℵBCDGLZ al it vg sah cop syr[sch] etp [ms] arm aeth ... Gb" Sz *ευχαριστησας* c. ΑΓΔΠ unc[8] al[120] syr[P txt] | *δους τοισ μα. ειπεν* c. ℵBDLZ al[6] cop ... ς Ti *εδωδου τ. μ. και ειπ.* c. ACΓΔΠ unc[9] al pler

27. *ποτηριον* c. ℵBEFGLΔ al[15] ... ς Ln *το ποτη.* c. ACDHKMSUVΓΠ al pler | *και ευχαρ.* c. ℵABDΓΠ unc[9] al pler ... Ln om *και* c. CLΔ al[4] q arm etc

28. *μου τησ* c. ℵBDLZ 33. cop syr[sch] Cyr[4, 360] ... ς *μου το τησ* c. ACΓΔΠ unc[9] al pler etc | *τησ διαθηκ.* c. ℵBLZ 33. 102. Cyr[4, 360] ... ς Ln *τ.*

αν ἁμαρτιῶν. 29 *λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.* 30 ss Mc 14, 26–31 Lc 22, 39

30 288. 6 *Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.* Lc 22, 39 Zach 13, 7
31 287. 4 *τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ.* 288. 5 *γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.* 32 *μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.* 33 288. 1 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.* 34 *ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρνήσῃ με.* 35 290. 6 *λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.* Jo 13, 36 Lc 22, 34

36 291. 1 *Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανεί,* 292. 6 *καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι.* 37 *καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.* 38 293. 4 *τότε λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως* 36–41 Mc 14, 32–38 Lc 22, 40–46 Jo 18, 1

καινης διαθ. c. ACDΓΔΠ unc[9] al pler it vg etc | εκχυννομενον c. ΝΑΒ* CDLΣΔΠ* etc ... ς εκχυνομ. c. B[2]ΤΠ[2] unc[9] etc

29. ου μη c. ΝDΣ al[8] it[7] vg arm aeth Or[2, 194] Cyr[4, 466] etc ... ς οτι ου μη c. ABCLΓΔΠ unc[9] al pler it[8] gat mm cop syr[utr] | γενηματος c. unc pler ... ς γεννημ. c. GK al sat mu

31. διασκορπισθησονται c. ΝABCGH*ILM ... ς -σεται c. DH[2]ΤΔΠ unc[6] etc

33. ει (in ν* excidit) c. ABCDILΓΔ unc[7] al[100] it[5] etc ... ς (= Gb Sz) ει και c. ℵ[c]FΚΠ al sat mu[vid] it[5] vg etc | εγω c. ΝABC*DILSVΔΠ al pl it[pler] vg syr[utr] etc ... Gb + add δε c. C[2]Γ unc[7] al[70] h sah cop arm aeth

35. απαρνησομαι c. ΚBCDFHILMSΓΔ etc ... Gb' -σωμαι c. AEGKUVΠ al[70] | ομοιως και c. ΝBCDI[vid]LS al mu[vid] it (exc q) vg syr[utr] arm ... Gb (sed + δε) Sz ομ. δε και c. ΑΓΔΠ unc[6] al[120] sah cop aeth

36. γεθσημανει (ΒGHVΔ etc γεσση) (Gb'' Sz) c. ABCDEFG[2]ΚSVΔ etc, ΝLUΓΠ etc -μανι ... ς -μανη c. ℵ*ΗΜ al sat mu | τ. μαθητ. c. BI[vid]LΓΔΠ unc[9] al longe pl sah Chr ... Ln τ. μαθ. αυτου (:: ut Mc) c. ΚACD al[40] it vg etc | εως ου c. BIΓ unc[7] etc, Δ εως ου αν (ita Ln) ... DKLM[2]ΓΔ etc εως αν, ΚCM* etc εως (:: ut Mc) | εκει προσευξ. c. ΚBDL al[4] it[7] etc ... ς Ti πρ. εκει c. ACIΓΔΠ unc[9] al pler syr[P] al[20]

38. αυτοις c. ΚABC*DIL al mu it[5] vg etc ... Gb + Sz Ti add ο ις c. C[2]Γ ΔΠ unc[9] al[126] it[3] syr[P]

θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 [284.1] καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· [295.1] πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ. 40 [296.2] καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. [297.4] τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

43–46 Mc 14, 39–43 42 [298.6] πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. 45 [299.4] τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

---

39. *προσελθ.* (Gb′ Sz) c. ℵACDILΓΔΠ[2] unc[6] al[100] syrP (d *accedens*) ... ς Ln Ti *προελθ.* c. BMΠ* al sat mu (*progressus* it vg) | *πατερ* c. LΔ al[12] a am lust[tr 99] Valentt ap Ir[38] Or[1, 221] et[292] et[alib] Eus[dem] et[es] et[ps] al permu Cyp[bis] al ... ς Ln add *μου* c. ℵABCDIFΠ unc[9] al pler it[pler] vg (exc am) sah cop syr[utr] arm aeth | *παρελθατω* c. ℵACDEFGLΔ al[4] ... ς *-θετω* c. BIFΠ unc[6] al pler

42. *τουτο* c. ℵABCILΔΠ* al[12] b ff[2, 1] q sah syrP aeth Or[1, 409] et[410] et[int3, 904] Eus[p550] et[552] ... ς (Gb[00]) add *το ποτηριον* c. ΓΠ[2] unc[6] al pler it[pl] vg cop syr[sch] arm, item D etc ante *τουτο* | *παρελθειν* cum ℵBDL al[6] it[pler] vg etc ... ς (Gb[00]) et Ln [ ] add *απ εμου* c. ACIΓΔΠ unc[9] al pler it[3] syrP arm

43. *παλιν* h. l. (Gb″) c. ℵBCDILΓ al[8] it[pler] vg etc ... ς ante *καθευδ.* c. ΔΔΠ unc[9] al pler a q syrP[txt] | *ευρεν* (Gb″) c. ℵABCDIKLΠ al[60] ... ς *ευρισκει* c. Γ unc[6] al pl

44. *παλιν* h. l. c. ℵBODIL etc ... ΑΚΔΠ etc post *προσηυξ.*, item ς post *απελθ.* c. EFGHMSU[mg]ΣV etc | *εκ τριτ.* c. ℵBCILFΔ unc[6] al pler it[pler] vg etc ... ADKΠ etc om, hinc Gb[0] et Ln [ ] | *ειπ. παλιν* c. ℵBL al[3] a cop ... ς Ln Ti om *παλ.* c. ACDI[vid] unc rell al pler it[pler] vg sah syr[utr] al

45. *μαθητας* c. ℵABCKLMΔΠ al[30] q sah syrP arm ... ς add *αυτου* c. DΓ unc[7] al pler it[pler] vg etc | *το λοιπον* c. ℵADΓΔΠ unc[9] etc: BOL al[6] om *το* | Schu *αναπαυεσθε*; interpungi vult et in Mt et Mc

47 [300.1] Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 [301.2] ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 [302.1] καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52 [303.10] τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; 55 [304.1] ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατή-

47–56 Mc 14, 43–50 Lc 22, 47–53 Io 18, 2

51 a Io 18, 10 a

---

48. ον εαν c. ΚΑΓΑΠ unc^{2} al^{45} ... ς Lu ον αν c. BCDLU etc

49. ραββει c. ΚΑΒΒΕΡΗΚΜΑ etc ... Ln ραββι c. CGLUΓΠ al pler

50. εφ ο (et. Gb 8z) c. ΚΑΒCDLΑΠ unc^{8} al^{60} ... ς (Gb^{1}) εφ ω c. UΓ al pl

52. τ. μαχ. σου c. ΚΒDL al^{5} etc (et. Or^{1,395}) ... ς Ti σου τ. μαχαιρ. c. ΑCΓΔ unc^{7} al pler .... ΚUΠ etc om σου | μαχαιρῃ c. ΚΑΒ^{2}CL 33. 124. ... ς -ρα c. Β^{2}DΓΑΠ unc^{9} al pler | απολουνται c. ΚΑΒCDΕGLΠ etc: Gb$^{''}$ αποθανουνται c. ΓΔ unc^{7} al^{130} syr^{utr} aeth etc

53. αρτι post παραστ. μοι c. א*etc^{BL} 33. ff^{1} g^{1} vg sah cop syr^{sch} arm ... ς Ln Ti ante παρακαλεσαι c. ΑCDΓΑΠ unc^{9} al pler it^{6} syr^{p} etc | πλειω c. א*Β^{2}D ... ς πλειους c. א^{c}ΑCLΓΑΠ unc^{9} al omn^{vid} | δωδεκα c. ΚΒDL ... ς η δωδ. ς. ΑCΓΑΠ unc^{9} al omn^{vid}, Ln [η] δωδ. | λεγιωνων (-ι- c. א* Β^{2}DL; ς Ln Ti -ε- c. א^{c}ΑΒ^{2}C rell unc etc) c. א^{c}ΑCΚΛΑΠ* al^{5} ... ς Ln Ti -νασ c. א^{c}ΒDΓΠ^{2} unc^{8} etc | αγγελων c. א*etc$^{ΒDΚΓΑΠ^{2}}$ unc^{8} etc: א^{a}ACL א* al^{4} αγγελους

55. εξηλθατε c. ΚΑΒCΕFGLΔ al mu, D ηλθατε ... ς εξηλθετε c. ΓΠ unc^{6} al pler | καθ ημεραν c. ΚΒL 33. 102. sah cop etc ... ς (Gb^{0}) Ln add προσ υμασ c. CDΓΑΠ unc^{9} al pler it vg etc, Δ aeth post εκαθεζ. | εν τ. ιε. εκαθ. διδασκ. c. ΚΒL al^{4} syr^{sch} arm, item omisso διδασκ. (Gb^{0}) 1. 209. ... Ln εκαθ. εν τ. ιε. διδ. c. CDΚΠ al^{15} it^{7} arm^{cdd} ... ς εκαθ. διδασκ. εν τω ιερω c. ΑΓΔ unc^{8} al pl it^{2} vg syr^{p}

σατέ με. 56 [305.6] τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 a Mc 14, 53a Lc 22, 54a

57 [306.1] Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊ-
ἄφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συν-
ήχθησαν. 58 [307.4] ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως
τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν
ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

59–66 Mc 14, 55–64 Lc 22, 66–71

59 [308.2] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδο-
μαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, 60 καὶ
οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. [309.6] ὕστερον δὲ
27. 40 Io 2, 19 προσελθόντες δύο 61 εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν
ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. 62 καὶ
ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗτοί σου
καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος,

---

56. οι μαθ.: Ln add [αυτου] c. B al[10] it[3] gat mm sah aeth Chr

58. μακροθ. c. ℵCFLΔΠ* al[30]... ς Ln Ti praem απο c. ABDNn[2] unc[6] al pl

59. αρχιερ. c. ℵBDL al[3] it[pler] vg sah cop etc ... ς (Gb[00]) Ti add και οι πρεσβυτεροι c. ACNΓΔΘ[cf]Π al pler f q syr[utr] aeth | αυτ. θανατ. c. ℵB CDΕ[r]LN Θ[cf] al mu it (non d) vg ... Gb[''] Sz θανατ. αυτ. c. ΑΓΔΠ unc[9] al[65] d arm | θανατωσουσιν c. ACDEFGHLNΔΘ[cf]Π* al[13] ... ς -σωσι c. ℵB KMSUVΓn[2] al pler

60. και ουχ ευρον πολλ. προσε. ψευδομ. (Gb πο. ψευ. προσε.) c. (et. Gb) ℵBC*LN* al[7] it[6] vg etc, item και ante πολλων addito syr[sch] et hr ... ℵ[2] al[4] e και πολλ. ψευδ. προσε. ουκ(-χ) ηυρον(ευρ.) ... ς και ουχ ευρον· και (a om) πολλ. ψευ. προσε. (Και ελθ.) ουχ ευρον c. AC[2]ΓΔΘ[cf]Π unc[9] al pler a f q syrP aeth Or[int2, 909] ... D (ff[2]· h) και ουκ ευρον το εξησ· και πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρες και ουχ ευρον το εξησ ... Ln (e coniectura; tamen ita fere a) και ουχ ευρ. πολλ. προσε. ψευδ. [ουχ ευρ.]. Praeterea πολλ. πρ. ψευδ. c. ℵABLΘ[cf] al[4] Or[1, 315 et 4, 386] Cyr[4, 855]; item D; 1. etc προσε. πο. ψευδ.) ... ς πο. ψευδ. προσε. c. CKΓΔΠ unc[9] al pler it vg syrP arm ... eadem verba plane om 180. al[7] (Gb[0] prob Schu) | δυο c. ℵBL al[5] sah cop al Or[1, 315] ... ς Ln add ψευδομαρτυρες c. A[2]CDΓΔΘ[cf]Π unc[9] al pler it vg etc, item N al τινες ψευδομαρτ., A*[vid] μαρτυρες

61. αυτ. οικοδομ. c. ℵCLΘ[cf] 33. b h q Or[4, 200 et int 2, 909] ... ς Ln οικοδ. αυτον c. ADNΓΔΠ unc[9] al pler it[6] vg syr[utr] Or[int3, 921] ... Gb[0] Ti om αυτον c. B al[4] arm aeth Or[1, 315 et 4, 386]

62. ς αποκρινη; τι

ἐν ἡμῖν εἶπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 64 [310. 1] λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχό-
μενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 [311. 6] τότε ὁ ἀρχιερεὺς
διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν· [312. 2] τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 66 τί ὑμῖν
φαίνεται; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστίν. 67 [312. 1] 67 s Mc 14, 65 Lc 22, 63 ss
τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν,
οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν
ὁ παίσας σε;

69 [314. 1] Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσ- 69—75 Mc 14, 66—72 Lc 22, 55—60 Io 18, 16 ss
ῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα
τί λέγεις. 71 [315. 1] ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν
ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.
73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ·
ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.
74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄν-
θρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 [316. 2] καὶ ἐμνήσθη ὁ

---

65. λεγων (א* etc και λεγει ιδε) sine οτι c. א^c BC^2DLZΘ^f 33. 102. it vg etc ... ς (Gb^0) add οτι c. AC^*ΓΔΠ unc^9 al pler | την βλασφημιαν sine αυτ. c. ΝBDLΣ 102. it^6vg etc ... ς add αυτου, Ln [α.] c. ACΓΔΘ^fΠ unc^9 al pler it^5 gat mm em go etc

67. ερραπισαν c. ΝABCDLΣΓΔΘ^f al mu ... ς ερραπ. c. Π unc^9 al pl

69. εκαθ. εξω c. ΝBDLΣΘ^f al^5 it vg etc ... ς Ti εξω εκαθ. c. ACΧΓΔ^corrΠ unc rell etc

70. παντων c. ΝBC^2DEGLΣΘ^f al it vg etc ... Gb Sz Ti αυτων παντων c. AC^*FHMSUVΧΓΔ al^140 go ... ΚΠ al mu αυτων

71. εξελθοντα δε αυτον c. ACΧΓΔΠ unc^9 al pler etc ... ΝBLΣ al^7 om αυτον, hinc Ln [αυτ.] | τοις εκει c. ΝBDE^2GΚSΠ^* etc ... Sz Gb' Ti αυτοις (Sz Gb' αυτοις·) εκει c. ACE^*FHLMUVΧΓΔΠ^2 al^150 q | ουτος c. ΝBD sah ... ς Ln Ti και ουτος (:: cf Lc 22, 59) c. ACLΓΔΠ unc^9 al omn^vid it vg etc

72. μετα c. ΝABCKLΔΠ^* al pauc ... ς μεθ c. DΧΓΠ^2 unc^8 al pler

74. καταθεματ. c. ΝABCDLΧΓΔΠ unc^9 al^170 ... ς (= Gb Sz) καταναθεματ. c. min | ευθεως c. ΝACDΧΓΔΠ unc^9 etc: BL ευθυς

Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσε
τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

XXVII.

Mc 15, 1 1 [317.2] *Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ*
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θα-
Lc 23, 1 Io 18, 28 *νατῶσαι αὐτόν.* 2 [318.1] *καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρ-*
έδωκαν Πειλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 [319.10] *Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη,*
μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν
καὶ πρεσβυτέροις 4 *λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ*
εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. 5 *καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν*
Act 1, 18 *ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.* 6 *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λα-*
Deu 23, 19 *βόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορ-*
βανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. 7 *συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγό-*
ρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.
Act 1, 19 8 *διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον.*

---

75. $\overline{\omega}$ (Gb″) c. ℵABC*DEFGHXΓΔΠ² al^{60} ... ς *του* $\overline{\omega}$ c. C^{2}KLMSUVΠ* al pl | *ειρηκοτος* (Gb′) c. ℵBDL al^{4} it^{7} vg sah arm Chr ... ς add *αυτω*, Ln [α.] c. ΑCΧΓΔΠ unc^{9} al pler b f q cop syr^{utr} aeth^{t} etc

XXVII, 2. *παρεδωκαν* sine *αυτον* c. ℵBC*K^{c}L al^{5} it (et. d) vg etc ... ς Ti add *αυτον* c. AC^{3}XΓΔΠ unc^{6} al pler sah cop syr^{sch} go | *πειλατω* (–ει– vide Proll) absq *ποντ.* c. ℵCL 33. 102. sah cop syr^{sch} Or$^{4,\,435}$ Petr$^{4,\,33}$ ... ς Ln Ti *ποντιω πιλατω* c. ΑCΧΓΔΠ unc^{9} al pler it (et. d) vg syr^{p} arm aeth go al Or$^{int\,3,\,914}$

3. *ο παραδιδουσ* c. ΑCΧΓΔΠ unc^{9} al pler etc ... Ln *ο παραδουσ* c. BL al^{2} | *εστρεψ.* c. ℵBL al Or$^{1,\,396}$ et$^{4,\,435}$ ... ς Ln *απεστρεψ.* c. ΑCΧΓΔΠ unc^{9} al pler Eus^{dem} | *και πρεσβ.* c. ℵBCL etc ... ς Ti *κ. τουσ πρ.* c. ΑΧΓΔΠ unc^{9} al pler

4. *αθωον* c. ΑΔB$^{1\,\text{txt}}$CXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} syr^{utr} (et.^{p} mg gr) go Or$^{1,\,396\,cod}$ et$^{4,\,435}$ Eus$^{dem\,480}$ al ... Gb″ *δικαιον* c. B^{ms}L sah cop syr^{hr} arm Or$^{1,\,396\,ed}$ et$^{4,\,436}$ et^{445}, item *iustum* it (et. d) vg | *ειπον*: Ti *ειπαν* c. L 33. Eus^{dem} Chr^{gue} | *οψη* (Gb″ Sz) c. ℵABCLXΔΠ unc^{8} al^{30} etc ... ς *οψει* c. UΓ al longe pl

5. *εισ τον ναον* c. ℵBL al^{3} Or$^{1,\,396}$ Eus$^{dem\,480}$ et^{481} ... ς Ln Ti *εν τω ναω* c. ΑCΧΓΔΠ unc^{9} al pler it vg etc

6. *ειπαν* c. BL 33. Eus$^{dem\,480}$ ... ς *–ον* c. ℵAC unc^{13} al pler | *κορβαναν* c. ℵAB^{2}CLΓΔΠ unc^{6} etc ... EKM etc *κορβονα* ... B* it$^{mu\,d}$ *κορβαν*

τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος. Zach 11, 12 (Ier 18, 1)

11 [220.1] Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη· σὺ λέγεις. 12 [221.4] καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 [222.5] Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. 16 [223.4] εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 ἤδει γὰρ ὅτι διὰ

11–14 Mc 15, 2–5 Lc 23, 3 Io 18, 33

15–26 Mc 15, 6–15 Lc 23, 17–25 Io 18, 39 s

---

9. ιερεμιου c. ℵABCLXΓΔΠ unc[2] al pler itp[ler] (et. d) vg sah cop syrp txt ethier arm aeth go Eus[dem481] Chr Or[int2,914] etc ... 33. 157. a b cdd ap Aug cod ap Luc[brug] syr[sch] pers[p] om; item 22. syrp mg ar[cod] ζαχαριου, 1 *esaiam*. Tractat locum diserte Or[int2,916], item Eus[dem481] Aug cons[3,29] Hier ad h. l. Cf et. Cyr[hr188] et Epiph[282]

10. εδωκαν: ℵ al[4] syr[utr] et [hr] Eus[dem bis ex] cdd εδωκα

11. εσταθη c. ℵBCL 1. 33. Or[1,315 cod] ... ς Ti εστη c. AXΓΔΠ unc[9] al pler Or[ed] | εφη c. ℵL al[4] a d (D periit) sah cop syr[hr] arm Chr ... ς Ln Ti add αυτω c. ABXΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc

12. πρεσβ. c. ℵB*LXΓ al[25] Or[1,315] et[4,336] ... ς Ln Ti των πρ. c. AB[3](et iam[3]?)ΔΠ unc[9] al pler

16. βαραββαν c. ℵABDLΓΔΠ unc[9] al longe pler it vg sah cop syr[utr] aeth go Or[int2,918] (exscribit vv. 16. 17. 18) ... 1* 118. 209* 241** 299** syr[hr] arm praem ιησουν. Cf ad v. sq

17. απολ. υμιν: A al[5] a syr[hr] etc praem των δυο vel απο των δυο, 1. 118. 209* add των δυο | βαραββαν (B Or[1,316] τον βαραββ., sed absque ιησουν): 1* 118. 209* 241** 299** syr[hr] (et. Salomo Bassorensis saec. 13 testatur, vide Adler p. 173) arm Or[int2,918] („in multis exx non continetur quod Barabbas etiam Iesus dicebatur, et forsitan recte“) schol codicis s aliorumque ιησουν τον βαρ. Cf Hier ad h. l. „iste in evglio quod scribitur iuxta Hebraeos *filius magistri eorum* interpretatur.“ (Hinc praecessisse vdtr nomen Iesu.) Facit autem ad reiiciendum alterum nomen quod vv. 20 et 26 nude scriptum est τον βαραββαν, τον δε ιν

φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 [324.10] καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 [325.1] οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν. 22 [326.1] λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. 24 [327.10] ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 [328.1] τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27–31 Mc 15, 16–20 Io 19, 2 ss

27 [329.4] Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες

---

21. εἰπαν c. DL 33. ... ς Ln εἰπον c. ΝΑΒΓΑΠ unc[9] etc | τον c. ΝΒΕ al[13] ... ς Ln Ti om c. ΑΔΓΑΠ unc[9] al pler

22. λεγουσιν c. ΝΑΒDΚΑΠ* al[12] it[pler] vg etc... ς (Gb[00]) add αυτω c. LΓΠ[2] unc[8] al pler f aeth

23. ο δε εφη c. ΝΒ al[3] sah syr[hr] arm Chr ... ς ο δε ηγεμων εφη c. ΑΓΑΠ unc[9] al pler syrP ... DL al it vg cop aeth λεγει αυτοις ο ηγεμων

24. απεναντι c. ΝΑLΓΑΠ unc[9] etc ... Ln κατεναντι c. BD | τουτου c. BD 102. a b mm Or[int 2, 917] et[919] et[2, 945] etc ... ς του δικαιου τουτου c. ΝLΓΠ unc[9] al pler it[3] vg syrP etc; AA it[2] sah cop syr[sch]eth[hr] al τουτου του δικαιου, hinc Ln τουτ. [του δικ.]

28. εκδυσαντες c. ℵ*etc[b]ALΝΓΑΠ unc[9] al pler it[6] sah cop syr[utrethr] arm Eus[dem 504] Chr[txt ed et comm Or[int 3, 919] comm Aug[cons] ... ℵ[ca]BD 157. it[5] Or[int txt] ενδυσαντ. (ita Ln, sed ipse improbat). Praeteres D 157. it[6] gat mm (similiter q Or[int]) post αυτον add ειματιον (μ.) πορφυρουν και | χλαμυδα κοκκ. περιεθ. αυτ. c. ΝBDL al[4] it vg etc ... ς περιεθ. αυτ. χλα. κοκκ. c. ΑΝΓΑΠ unc[9] al pler syr[utr] arm

29. ε. τησ κεφ. c. ΝBL al[3] Eus[dem]... ς Ln ε. την κεφαλην c. ΑDΝΓΑΠ unc[8]

προσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, 30 [330.6] καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντες αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

Mc 15, 21–26 Lc 23, 26 ss Io 19, 17 ss

32 [331.1] Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 [332.1] καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόπος λεγόμενος, 34 [333.4] ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. 35 [334.1] σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντες κλῆρον, 36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 [335.1] καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

(Ps 68, 22)

38–44 Mc 15, 27–32 Lc 23, 33 ss Io 19, 18 ss

38 [336.1] Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν

---

al pler | εν τη δεξια (Gb′) c. ℵABD(L)N al[7] it[6] vg etc ... ς επι την δεξιαν c. ΓΔΠ unc[9] al pler it[5] for syrP txt | ενεπαιξαν c. ℵBDLΓ al[4] ... ς Ln Ti ενεπαιζον c. ΑΝΔΠ unc[9] al pler it vg etc | ο βασιλευς c. ℵALΝΓ unc[8] al pler Eus[dem] Chr ... Ln βασιλευ c. BDΔΠ al plus[10]

31. εκδυσαντες α. τ. χλ. (L add και) ενεδυσ. c. ΝL 33. ... ς Ln Ti εξεδυσαν et και ενεδυσ. (:: ut Mc) c. BDNΓΔΠ unc[9] al pler Eus[dem]

33. ὅ c. ℵBDE*FGHKLMNUΓ etc ... ς (= Gb Sz) οσ c. AE[2]SVΔΠ al sat mu | κραν. τοπ. λεγομενος c. ℵ*etc[b]BL etc, item ς λεγομενος (M al μεθερμηνευομενος, ℵ[2] ερμ.) κραν. τοπ. c. EFGHKUΓ et ASVΔΠ al pl syrP, ℵ* al plu λεγομενον vel μεθερμηνευομενον κρ. τοπος ... ℵ[ca]D al[8] it[pler] vg sah cop arm al om λεγομ.

34. πειν bis (ℵ πιν) c. ℵ*D ... ς Ln Ti πιειν c. ℵ[c]ABN unc rell al omn vid ... L cop arm[cdd] om pri | οινον (Gb′) c. ℵBDKLΠ* al[13] it[7] vg sah cop syrP mg syr[hr] bis arm aeth ... ς Ti οξος c. ΑΝΓΔΠ[2] unc[8] al pler c f h q syr[sch] et p txt et[hr**sem] Chr Or[int2, 919] | ηθελησεν c. ℵ*etc[b]BDR[2] L al[5] etc ... ς ηθελε c. ℵ[ca]AE*ΓΔΠ unc[8] al pler

35. βαλοντες c. ΝADΠ* al[30] Eus[dem505] ... ς Ti βαλλοντες c. BLΓΔΠ[2] unc[9] al longe pl | κληρον sine additam c. ℵABDLΓΠ unc[9] al[200] f ff[1. 2.] g[1.] l fu for emm iac ing san tol* sixt sah cop syr[sch] et[P mg] aeth pers[P] Chr al Or[int] Hil Aug[cons] ... ς (= Gb Sz) add ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ (A etc διᾳ) τοῦ προφήτου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς (A αυτοις), καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον c. A 1. al vix mu it[6] vg[edd] am lux frsax syr[edd] aliq s[y]rP txt arm Eus[dem 505] Ps-Ath pass[61]et[67] :: cf Ioh 19, 24

Ps 22, 7 *καὶ εἶσ ἐξ εὐωνύμων.* 39 [337.3] *οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν*
αὐτόν, κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν 40 *καὶ λέγοντεσ· ὁ κατα-*
λύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν,
εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 [338.2]
ὁμοίωσ οἱ ἀρχιερεῖσ ἐμπαίζοντεσ μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρε-
σβυτέρων ἔλεγον· 42 *ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι·*
βασιλεὺσ Ἰσραὴλ ἐστίν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πι-
Ps 22, 8 *στεύσομεν ἐπ' αὐτόν·* 43 *πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν*
εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱόσ. 44 [339.2] *τὸ δ' αὐτὸ*
καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντεσ σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

45—49 Mc 15, 33—36 Lc 23, 44 45 [340.2] *Ἀπὸ δὲ ἕκτησ ὥρασ σκότοσ ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν*
γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ. 46 [341.6] *περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν*
(Ps 22, 2) *ὁ Ἰησοῦσ φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλεὶ ἠλεὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τοῦτ'*

---

40. *ει του θεου* c. ΝADLΓΔΠ unc[9] etc: Ln *θεου ει* c. Β (it[pler] vg) | *και καταβ.* c. ΝAD al[5] a b c h syr[sch] et[hr] Chr[gue] Cyr[nest 119] ... ς Ti om *και* c. ΒLΓΔΠ unc[9] al pler it[7] vg sah cop syr[P] Eus[demetps]

41. *ομοιωσ* c. ΝΑLΠ* 71. 114. b for cop[wi] et[dz] ... ΒΚ etc add *και*, item ς add *δε και*, Ln [*δ. κ.*] c. D[Gr]Γ[an][2] unc[8] al pler ff[1.] syr[P] aeth Eus[dem 498]

42. *βασιλευσ* c. ΝΒDL 33. 102. sah ... ς (= Gb) Ln praem *ει* c. ΑΓΔΠ unc[9] al pler it vg etc | *πιστευσομεν* c. ΝΕΡΗLΜΓΔ al[35] ... ς Ti *πιστευσομεν* c. BDGKSUVΠ al pl cop syr[P] arm aeth etc ... Ln *πιστευσομεν* c. Δ al[3] it[pler] vg | *επ αυτον* c. ΝBL al[6] ... ς (= Gb Sz) Ln *αυτω* c. AD al vix mu (it vg arm go Orint) Eus[dem et ps] ... Gb (sed + *επ*) Sz *επ αυτω* c. ΓΔΠ unc[9] al[150]

43. *επι τον θεον*: Ln *επι τω θεω* c. Β (it[pl] vg *in deo* vel *domino*) Eus ps[82] | *ρυσ. νυν* sine *αυτον* c. ΝBL 33. vg[ed] (it[3] am etc om *αυτον* post *θελ.*) ... ς Ln Ti add *αυτον* c. ΑDΔΠ unc[9] al pler it[pl] vg[edd pl] syr[utr] sah cop arm Eus[dem et ps]

44. *συνσταυρωθ.* cum ΝABEGΔΘ[f] al; ς *συνσταυρ.* c. ΓΠ unc[7] etc ... DL *σταυρωθ.* | *σιν αυτω* c. ΝBDL, item Θ[f] *μετ αυτου* ... ς Ti *αυτω* c. ΑΓ ΔΠ unc[9] al omn[vid] | *αυτον* c. unc omnib etc ... ς (= Gb Sz) *αυτω* c. min vix mu

45. *ενατησ* (et. D) et v. sq *ενατην* c. ΝABLΓΔΘ[f]Π unc[7] al pl)... ς *εννε.* c. (D)G etc

46. *ηλει ηλει* (*ἠ-* EFMΓ, *heli* it[7] am etc; *ἠ-* ut ς KUΠ, *eli* it[4] vg[ed]) c. DEA Θ[f] 1. al Eus[es 544], item ς Ln Ti *ηλι* c. ΑΓΠ unc[7] al pler, L *αηλι αηλι* ... Β *ελωει ελωει*, Ν 33. etc *ελωι* :: ut Mc | *λεμα* c. ΝBL 33. al pauc it[aliq] am etc ... Ln *λημα* (c. Β ex errore) ... Ti *λιμα* c. AKUΓΔΘ[f]Π etc, EFGHMSV etc *λειμα* ... ς *λαμα* c. D 1. al it[aliq] etc (et. Orint[8, 924]) | *σαβαχθανει* (Β *σαβακτανει*) c. ΝA(B)Δ etc, LΓΘ[f]Π unc[9] etc *σαβαχθανι* (ita ς Ti), item it[pl] vg *sabacthani*, hinc Ln *σαβαχθανι* ... D ζα-

μου· θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλείαν φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας σώσων αὐτόν.

Lc 23, 36 Io 19, 29 (Ps. 68, 22)

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. 51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 54 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν

50—54 Lc 15, 37—39 Mc 23, 45—47

φθανεν (d h al *xapthani*) | *εγκατελιπες* c. ℵBDLΞΥΓΠ[2] etc ... ΑΔΘ[f]Π* unc[6] al mu *–λειπες*

47. *εστηκοτων* c. ℵBCL 33. ... ς Ln Ti *εστωτων* c. ADΓΔΘ[f]Π unc[9] al pler | *οτι*: ℵDL al pauc it[pler] vg syr[sch] arm aeth om | *ηλειαν* c. ABDLΔ ... ς Ln Ti *ηλιαν* c. ℵCΓΘ[f]Π unc[9] al omn[vid]

49. *ελεγον* c. ℵACLΓΔΘ[f]Π unc[9] al pler it[4] vg etc ... Ln *ειπαν* c. B 124. et (*ειπον*) D 69., item it[6] | *ηλειασ* c. BD ... ς Ln Ti *ηλιασ* c. ℵACL Θ[f] unc rell etc | *αυτον* sine additam c. ADEFGHKMSVΔΠ al pler it vg syr[utr] (et[hr semel]) cop arm go Or[int 3, 926] (ubi nihil de additamento commemorat; sed etiam Or[1, 416] affirmat Iesu iam mortuo militem lancea latus pupugisse) Eus[can] Hil al ... ℵBCLΩΓ al[5] gat mm syr[hr sem] aeth add *αλλοσ δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και* (Ω add *ευθεωσ*) *εξηλθεν υδωρ και αιμα* (Ω *αιμ. κ. υδ.*) :: cf Ioh 19, 34. Eadem vero etiam testantur Chr Cyr ap Sev[antio] (vide post) schol[12] nonnulli ap Severum[antio] (cf Asseman. bibl. orient. II, 81)

51. *εισ δυο* (D add *μερη*) post *κατω* c. BC*L 33. 102. cop aeth ... ς Ln post *εσχισθη* (:: ut Mc) c. ℵAC[3]DΓΔΘ[f]Π unc[9] al pler it vg etc | *ανωθεν* c. ℵL Or[4, 298] Cyr[act 48] ... ς Ln Ti praem *απο* (:: ut Mc) c. ADΓΔΠ unc[9] al pler etc, BCΘ[f] al *απ*

52. *ηγερθησαν* c. ℵBDGL al[15] ... ς *ηγερθη* c. ACΓΔΘ[f]Π unc[8] al pler

54. *εκατονταρχης* c. ℵD Or[1, 416] ... ς Ln Ti *–ρχοσ* c. ABCLΘ[f] unc rell al omn[vid] | *γινομενα* c. BD al[4] Or[1, 416], item *quae fiebant* it vg ... ς *γενομενα* c. ℵACLΓΔΘ[f]Π unc[9] al pler | *θεου υιοσ* c. ℵ[c]ACLΓΔΘ[f]Π unc[9] al pler d it[8] am al go Or[1, 416 et 4, 298] ... Ln *υι. θε.* (:: ut Mc) c. BDΘ[r] 102. b h l vg[ed] Or[int 2, 928], ℵ* *υιοσ ην του θε.* (:: cf ad Mc)

55 a Mc 15, 40 a Lc 23, 49 Io 19, 25

οὖτος. 55 [347.6] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57–61 Mc 15, 42–47 Lc 23, 50–55 Io 19, 38–42

57 [348.1] Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ· 58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πειλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 [349.1] καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 [350.6] ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 [351.10] Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πειλᾶτον 63 λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ 28, 13 τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν

---

55. *εκει* (ℵ κακει) c. (ℵ)ABCΓΔΘ[f] unc[7] al pler it vg etc ... D etc *και*, FKL Π etc *εκει και*

56. *ιωσηφ* c. ℵ*etc[c]D*L 157. al[3] it vg cop aeth syr[p mg] Eus[marin] Or[int3, 929 int[xt] et[com]] ... ς Ln Ti *ιωση* (D[c] *-σητος*) c. ABCΓΔΠ unc[9] al pler syr[sch et p txt] arm go Eus[cs] Chr

57. *εμαθητευθη* c. ΝCD al[3] ... ς Ti *εμαθητευσεν* c. ABLΓΔΠ unc[9] al pler

58. *πειλατω* et *πειλατος* c. ABD, sec et. Δ ... ς Ln Ti *πιλατω* et *πιλατος* c. ΝCL unc rell al omn[vid] | *αποδοθηναι* c. ΝBL al[15] syr[hr] ... ς Ln Ti add *το σωμα* c. ACΓΔΠ unc[9] al pler it vg syr[utr] arm aeth go Or[int]; cop *αυτο*

59. *σινδονι* c. ΝACLΓΔΠ unc[9] al pler g[1] Hil[bis] (in h. l.) ... Ti *εν σινδ.* c. BD al[5], item *involvit in* it[pler] vg cop Or[int]

60. *τη θυρα* c. ΝBCDL unc[12] al pler ... Ln *επι τ. θ.* c. Δ al[2] (it vg)

61. *μαριαμ* c. ΝBCLΔ 1. ... ς Ln Ti *μαρια* c. ADΓΠ unc[9] al pler

62. *πειλατον* c. ABD ... ς Ln Ti *πιλ.* c. ΝCL unc rell al omn[vid]

64. *οι μαθηται* c. ΝB ... ς Ln Ti add *αυτου* c. ACDL unc rell al omn[vid] it vg etc | *κλεψ. αυτον* sine *νυκτ.* c. ΝABC*DEHKΜΔΠ al[50] it vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *νυκτος* c. C[3]FGLMUΓ al pl arm (postpon s etc)

αὐτὸν καὶ εἶπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔστιαι ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. 65 *ἔφη αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.* 66 *οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.*

XXVIII.

1 [352.1] *Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων,* 1–10 Mc 16, 1–8 Lc 24, 1–9 *ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον.* 2 *καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.* 3 *ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών.* 4 *ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί.* 5 [352.2] *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.* 6 *οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο.* 7 *καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψε-*

---

65. *εφη* c. BLM^{2}Γ unc^{5} al^{70} it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *δε* c. ℵACDM*S UVΔΠ al mu syrP c.* Or^{int2,931}

XXVIII, 1. *μαριαμ* c. ℵCLΔ ... ς Ln Ti *μαρια* c. ABD unc rell al omn vid | *μαρια*: LΔ *-αμ*

3. *και πρ.* c. ℵBCL al^{8} Or^{1,440} ... ς Ln Ti om *και* c. ADΓΠ unc^{9} al pler arm syrP Eus^{dem} | *λιθον* absque additam c. ℵBD al^{2} it^{g} vg aeth Or^{1,440} Dion (Gall^{2,502}) ... ς add *απο της θυρας* c. ACE*GHKM*SVΠ al pl f h syr^{sch} arm, item E^{2}FLM^{2}UΓ al^{50} cop syrP etc *απο τ. θυρ. του μνημειου* :: cf Mc

3. *ειδεα* c. M^{a}ABCDEHM al mu (ℵ* om *την δε η ειδ. α.*) ... ς Ln *ιδεα* c. LΓ ΔΠ unc^{6} al pler | *ως* c. ℵ*BDKΠ* al^{10} ... ς Ti *ωσει* c. ℵ^{c}ACLΓΔΠ^{2} unc^{3} al pler

4. *εγενηθησαν* c. ℵBC*DL 33. ... ς *εγενοντο* c. AC^{2}ΓΔΠ unc^{9} al pler | *ως νεκρ.* c. ℵABDLΔ al ... ς *ωσει νεκρ.* c. ΣΓΠ unc^{9} al pler

6. *ειπεν* absque additam c. ℵB 33. 102. e cop arm aeth arP Or^{int2,155} Cyr^{es280} cat^{ox} ... ς Ti add *ο κυριος* c. ACDLΓΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{sch} etP

7. *ιδου ειπον* (ℵ* *ειπα*) *υμιν*: 126. c^{ecr} f *καθως ειπεν υμιν*, *sicut dixit vobis*

σθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 [354.2] *καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.* 9 [355.10] *καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.* 10 *τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.*

11 *Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.* 12 *καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,* 13 *λέγοντες· εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων.* 14 *καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.* 15 *οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.*

27, 64

16 *Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,* 17 *καὶ ἰδόντες αὐτὸν*

---

8. *απελθουσαι* c. ℵBCL al[3] e ... ς Ln *εξελθ.* c. ADΓΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg
9. *και ιδου* (Gb″) c. ℵBD al[25] it[11] vg cop syr[sch] et[hr] arm perss arP, item Or[1,440] Eus[dem508] Cyrh[210] Cyr[es380] ... ς *ωσ δε εποριευοντο απαγγειλαι τοισ μαθηταισ αυτου και ιδου* c. ACLΓΛΠ unc[9] al longe pl f q syrP aeth | *ις* (Gb′) c. ℵABCΔΠ unc[9] al[65] Chr[gue] Cyr[es] ... ς Ln o *ις* c. DLΓ al sat mu Or[1,440] Eus[dem] al | *υπηντησεν* c. ℵBCΠ al[17] Or Cyr[es] Chr[gue] ... ς Ln Ti *απηντησ.* c. ℵ[c]ADLΓΛ unc[9] al pler Eus[dem] al
10. *και εκει* (Gb″) c. ℵAC[*2]ΓΔΠ unc[6] al[50] ... ς Ln Ti *κακει* c. BC[2?]DGLMS al pm Eus[dem] al
11. *απηγγειλ.* c. ℵD Or[4,386] Chr[ed] et[gue] ... ς Ln Ti *απηγγ.* c. ABCLΓΔΠ unc rell etc
14. *επι* c. ℵACLΓΔΠ unc[9] al pler syr[utr] al Or[1,367] et[4,386] etc ... Ln *υπο* c. BD 59. item it[pler] vg | *πεισομεν* (E[*]GHUΓ al mu *-σωμεν*) absq *αυτον* c. ℵB 33. 102. e Or[1,367] et[4,386cod] ... ς Ln Ti add *αυτον* c. ACDLΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc Or[4,386ed] al | *ποιησομεν* c. ABCDE[3]KLSUVΓΛ Π etc: ℵE[2]FGHM al pm *-σωμεν*
15. *εφημισθη* c. ℵA 33. 60. Or[1,249] et[4,455] ... ς Ln Ti *διεφημ.* c. ABCDL unc[12] al pler Chr | *μεχρι* c. ℵ[c]ABCL unc[12] al omn[vid] Or[1,249]: ℵ[*]D Or[4,455] *εως* | *σημερον* sine additam c. ΝΑΓΔΠ unc[9] al pler e Or[1,249] et[4,455] ... Ln add *ημερασ* c. BDL 7[ev] it[pler] vg (sed ita Latt etiam ubi nemo Graecorum)

προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. 19 πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες [Mc 16, 15]
αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

---

17. προσεκυνησαν c. ℵBD 33. 102. it^{pler} etc ... ς Ti add αυτω c. AΔΠ unc^{9} al pler (r al mu αυτον) q syr^{utr} cop al

18. επι γησ c. ΚΑΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{bis} al mu ... Ln επι τησ γησ c. BD 90^{vid} Eus$^{\text{ps}328}$ et^{616} al

19. πορευθεντες c. ΚΑΓ unc^{9} al^{150} syr^{cod} al Or^{1,412} Hipp$^{\text{noet}58}$ Eus$^{\text{dem}6}$ et^{9} et^{saep} al plu ... ς (= Gb Sz) add ουν, Ln [ουν] c. BΔΠ al vix mu it^{7} vg syr^{utr} al, item D it^{4} add νυν | βαπτιζοντες c. ΚΑΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Hipp$^{\text{noet}58}$ Const^{2,26}et^{7,22} Eus$^{\text{marc}3}$ al plu ... BD βαπτισαντες (d *baptizantes*)

20. μεθ υμ. ειμι c. ABΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg Or^{occties} al plu ... ℵD Or ^{3,177}et^{302} ειμ. με. υμ. | αιωνοσ sine additam c. ℵA*BD 1. 22. 33. 102. al it^{8} vg cop arm fr Chr^{ed}et^{gue} ... ς (= Gb) add αμην c. A^{2}ΓΔΠ unc^{9} al pler a b c f am for emm gat san sax syr^{utr} cop^{ds} aeth

Subscriptiones: ℵFM al a am nil subscriptum habent (CL etc hiant) ... B κατα μαθθαιον (et. e om *evangelium*) ... AEHKUVΩΠ al pl ευαγγελιον κατα ματθαιον ... D (Latt^{pler}) ευαγγελιον κατα μαθθαιον ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα ιωαννην. Praeterea G^{suppl}HKS al pl add versuum (στιχων) numerum: HK al mu βψ', G^{suppl}S 126. al pl βχ' etc, pauciores etiam ρηματα, κεφαλαια (τξ'), τιτλους (ξη'). Sensim vero variis additamentis subscriptiones auctae sunt. Ita K habet: το κα. ματθ. ευαγγ. εξεδοθη υπ αυτου εν ιεροσολυμοις μετα χρονους η' τησ του χυ αναληψεως. Alibi additur et. τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ et alia.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

Mal 3, 1 Mt 11, 10 Lc 7, 27

1 [1.2] Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν

---

* κατ. μαρκ. c. ℵBF ... Gb Sz Ln Ti ευαγγελιον κατα μαρκ. c. ADEHKL MUΓΔΠ al pl ... ς το κατα μαρκ. (ς add αγιον c. min mu, sed ς^{e} om cum min pm) ευαγγελιον c. min sat mu

1. ω χυ sine additam c. ℵ* 28. 255. Ir^{191} (Ir^{int} om ipsum ω χυ, similiter Epiph 427) $Or^{1,389}$ et 4, 15 bis et 4, 125 item $Or^{int\,4,464}$ Bas euno 250 Tit manich 2 (ap Gall 229) Serap manich 25 Cyr hr 42 Victorin apoc (ap Gall 55) Hier bis (in Malach 3, 1 et de opt. gen. interpr. ad Pammach. ep. 101) :: pro tam luculento patrum testimonio – Or quinquies – dubitari nequit quin codicis ℵ scriptura summae antiquitatis textum referat, etsi iam Irenaei aetate nobili additamento auctum legerint. Ineptum certe totique textus sacri historiae repugnans foret, tale quid potius modica fide sublatum quam pietate male sedula inlatum dicere ..... Ln Ti add υιου θεου c. $ℵ^{a}$BDL 102. cat ox cat poss; item ς υιου του θεου c. ΑΓΔΠ unc^{9} al pler $Cyr^{iulian\,330}$. Item *filii dei* it vg cop syr^{utr} arm aeth $Ir^{int\,187}$ et 205 Amb Aug cons 39 al | ς Wtst Matthaeius Ti θεου. [2] ωσ [καθωσ] – αυτου. [4] εγενετο, item Gb sed – αυτου· [4] εγενετο, Sz θεου· – αυτου· [4] εγενετο, Ln θεου ([2] ωσ – αυτου) [4] εγενετο

2. καθωσ c. ℵBKLΔΠ* al mu $Or^{4,15}$ et 125 et 126 etc . . ς Ln ωσ c. ADPΓ $Π^{2}$ unc^{8} al pler $Ir^{gr\,191}$ $Or^{1,389}$ etc | εν τω (τω c. ℵBLA etc; D etc om: ita Gb Sz) ησα. τ. προφ. c. ℵBDLA 33. al 25 it vg cop syr^{sch} et hr et p mg arm edd go al Ir^{191} et ^{gr} et ^{int} Or quater Porphyr (ap Hier ad Mt 3, 3: *nos autem nomen Isaiae putamus additum scriptorum vitio, quod et in aliis locis probare possumus, aut certe de diversis testimoniis scripturarum unum corpus effectum.* Cf et. in Malach 3, 1) al permu Victorin apoc 55 etc ..... ς (Gb′) εν τοισ προφηταισ c. ΑΓΠ unc^{9} al pler syr p txt arm ^{zoh} aeth al Phot manich 4, 9 Thphyl (ad h. l.) $Ir^{int\,187}$ et 205

Es 40, 3 Mt 3, 3 Lc 3, 4 Io 1, 23

μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· 3 [2.1] φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 [3.6] ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 [4.1] καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς

4—8 Mt 3, 1 ss Lc 3, 2 ss Io 1, 6 ss

(Pessime Sz: „cum scriptoribus ecclesiasticis plurimis"; quod statim addit: „v. g. Chrys." id ipsum error est) ... cod^{barb} ap Caryoph *εν τω προφητη*, tol* plane om | *εγω* c. ℵALPΓΔΠ unc^{9} al pler omn vg^{ed} syrP arm aeth go Or^{1,} [289] et$^{4,\ 15.\ 125.\ 126}$ Eus$^{dem\,430}$ al ... Ln Ti om c. BD 28. it am (al mu) Severian$^{sig\,566}$ Ir$^{int\,187}$ | *τ. οδον σου* sine additam c. ℵBDKLPΠ* al^{3} it^{5} am (al pm) cop$^{sch\,wr}$ syr^{sch} et^{hr} aeth pers^{p} Or$^{4,\ 15}$ et^{126} al Ir$^{int\,187}$ al ... ς (= Gb Sz) add *εμπροσθεν σου* c. AΓ Δ^{2} unc^{6} al pler it^{5} vg^{ed} cop^{wi} syrP arm go Severian$^{sig\,566}$ al

3. *εν τη ερημω· ετοιμασατε* etc: hunc in modum (agnoscit Or$^{4,\ 126}$ al) ipsos LXX distingui voluisse cum iisque evglstas, dudum observatum est. Aliter fid apud prophetam, apud quem *εν τη ερημω* et *εν αβατω* ante *ευθειασ ποιειτε* sibi invicem respondent. | *αυτου* c. ℵABLPΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} vg etc ... D 34^{mg} *του θεου υμων*, item *dei nostri* it^{6} mt go etc

4. *ο βαπτιζων* c. ℵBIT^{d}Δ al^{2} cop ... ς Ln Ti om *ὁ* c. ADPΓΠ unc^{9} al pler (it vg *baptizans*), sed D 28. it^{pler} vg etc post *ε. τ. ερημ.* pon | *και κηρυσσων*: B al^{3} om *και*

5. *εξεπορευετο* c. ℵABDPT^{d}ΔΠ unc^{4} it^{4} vg al Or$^{4,\ 129}$ Eus$^{dem\,431}$ ... Gb" *-ρευοντο* c. EFHLSVΓ al plus^{50} it^{4} har^{l*} taur go cop^{wi} et^{dz} | *ιεροσολυμειται* c. ℵAB*DΔ al, Γ al *-μῆται* ... ς Ln Ti *-μεται* c. B^{3}LPΠ unc^{9} al pler | *παντες* h. l. c. ℵBDLT^{d}Δ al^{3} it^{4} vg cop arm al Or$^{4,\ 130}$ Eus$^{dem\,431}$ ... ς post *εβαπτιζ.* c. APΓΠ unc^{9} al pler syrP go ... 69. al^{4} f sl$^{edd\,2}$ om | *υπ αυτου* ante *εν τω ιορδ. ποτ.* c. ℵBLT^{d} al^{2} it^{pler} vg arm Or$^{4,\ 130}$ Eus^{dem} ... ς Ln post *ιορδ. ποτ.* (:: ut Mt) c. ADPΓΔΠ unc^{9} al pler a syrP go | *ποταμω*: D it^{4} mt Eus^{dem} om

6. *και ην* c. ℵBLT^{d} 33. d it^{4} vg cop^{wi} et^{cod} ... ς *ην δε* c. ADPΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} mt cop^{sch} et^{dz} syr^{utr} arm aeth go | *ο ιω.* c. ℵBLPΓ unc^{7} al^{65} ... ς Ln om *ὁ* c. ADHSΔΠ al sat mu | *εσθων* c. ℵBL*Δ 33. ... ς Ln *εσθιων* c. ADL^{2}PΓΠ unc^{9} al pler

Act 13, 25 κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα
9–11 ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 [5.1] Καὶ
Mt 3, 13–17 Lc 3, 21 s Jo 1, 29 ss ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς
Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάνου. 10 καὶ
εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς
καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ
2 Pe 1, 17 ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12 s Mt 4, 1 ss Lc 4, 1 ss 12 [6.2] Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ
τοῦ σατανᾶ, [7.8] καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.
14 s Mt 4, 12, 17 Lc 4, 14 s 14 [8.4] Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς

---

8. *εγω* sine *μεν* c. ℵBLT[d] al[4] it[5] vg cop etc (et. Or[4, 132]) ... ς add *μεν*, Ln [*μ.*] c. ADΡΓΔΠ unc[9] al pler a f ff[2·] mt syrP aeth go :: ut Mc et Lc | *υδατι* c. ℵBHΔ·al[8] vg Or[4, 132] Aug[cons] ... ς Ln *εν υδατι* c. ADLΡ T[d]ΓΠ unc[8] al pler it vg[cdd] cop | *εν πνευμ.* c. ℵADHΡΤ[d]ΓΔΠ unc[8] al pler it[Pler] gat mm mt cop Or[4, 132] ... Ln [*εν*] *πν.*, Ti om *εν* c. BL b vg
9. *και εγεν.*: B om *και*, hinc Ln [*και*], a om *κ. εγεν.* | *ως* c. ℵABLΡΠ unc[7] etc: DΜΓΔ al[40] *ο ως* | *ναζαρετ* (ita etiam ς Gb Sz) c. ℵBLΓΔ al pl a b d f, AΡ *-ραϑ* ... ς[e] Ti *ναζαρεϑ* c. DΕ[r]ΕΓΗΚΜΥΥΠ al pl c vg cop go | *εισ τον ιορδ. υπ. ιω.* c. ℵBDL al[15] it[6] am (al) cop syr[sch] Or[4, 150] ... ς *υπο ιω. εισ τ. ιορδ.* c. ΑΡΓΔΠ unc[8] al pler c f vg[ed] syrP arm aeth go
10. *ευθυς* c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln *ευθεως* c. ΑΡΓΠ unc[8] al pler ... D a b om | *εκ* (Gb″) c. ℵBDL al[15] go arm (item it vg *de aqua*) ... ς *απο* c. ΑΡΓΔΠ unc[8] al pler | *ωσ* c. ℵABDLΓΔΠ unc[7] al pl ... ς (= Gb Sz) *ωσει* c. ΜΡ al mu[vid] (:: cf ll. pp.) | *καταβαινον*: ℵ (Δ spatium habet) 33. 262. al[10] it[6] vg al add *και μενον* | *εισ αυτον* c. BD al[5] a, item g[1·] ... ς *επ αυτον* (:: ut Mt Lc Io) c. ℵALΡΓΔΠ unc[8] al pler; f ff[2·] ... it[3] vg *et manentem in ipso* (*eo*)
11. *φωνη* c. ℵ*D ff[2·] mt ... ς Ln Ti add *εγενετο* c. ℵ[c]ABLΡ unc[11] al fere omn it[pl] vg cop syr[utr] al; item a *venit* (a f *venit*, al[2] g[1·] *ηκουσϑη*) | *εν σοι* (Gb′) c. ℵBD[E]ΓLΡΔ al[30] it[5] vg cop[schw] syr[sch] et P txt arm[zoh] aeth go ... ς *εν ω* c. ΑΓΠ unc[8] al pl b d g[1·] | D[2]ΕΓΗΥΓΔ al pm *ηυδοκησα*
12. *ευθυς* c. ℵBE[2]LΓΔΠ[2] unc[6] al pl ... Ln *ευθεως* c. ADE*ΚΜ[mg]Π[2] al[50]
13. *εν τ. ερ.* sine *εκει* c. ℵABDL al[5] it vg cop aeth go Or[4, 161] Eus[dem 423] ... ς (= Gb) *εκει εν τ. ερημ.* c. ΓΔΠ[2] unc[7] al pler syr[utr] arm ... ΚΠ* etc *εκει* omissis *εν τ. ερ.* | *τεσσερακ.* (*-ε-* c. AB*LΔΠ[2]; ς Ln *-α-* c. B[2] ΓΠ* unc[6] etc, ΝD $\bar{\mu}$) *ημερ.* c. ℵBL al[2] it[3] vg cop aeth Or[4, 161] Eus[dem 423] ... ς Ln *ημερ. τεσσ.* (:: ut Mt et Lc) c. ADΓΔΠ unc[8] al pler. Praeterea LM etc add *και τεσσ. νυκτασ* (*νυκτ. τεσσ.*)

εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [9.6] κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 17 [10.2] καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 [11.6] καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

16–20 Mt 4, 18–22

21 [12.8] Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς

21 s Lc 4, 31 s Mt 7, 28 s

14. μετα δε c. ΝΑLΓΔΠ unc[9] al omn[vid] d it[5] vg syr[utr] etc ... Ln Ti και μετα c. ΒD[Gr] a (c) | του c. ΝΒDG[2]ΚLΜΔΠ al pl Or[4, 161] ... ΑG[2]Γ unc[6] al[50] om | ο ιης c. ΝΒDGLΔ al sat mu Or[4, 161] ... Ti ις c. ΑV[2]ΓΠ unc[6] al[40] Eus[hist] ... v[s] al pauc om | του θεου (Gb″) c. ΝΒL al[10] it[8] mt cop al Or[4,161] et [170] ... ς praem τησ βασιλειασ, Ln [τ. βα.] c. ADΓΔΠ unc[9] al pler it[5] vg go al

15. οτι c. ℵ* c mt Or[4, 161] ... Gb″ Ti praem λεγων c. ℵ[a]ADΓ unc[7] al[30] it[8] go, item ς Ln και λεγων c. ΒKLΜΔΠ al pl it[4] vg al

16. και παραγων (Gb″) c. ΝΒDL al[8] it vg etc ... ς περιπατων δε (:: ut Mt) c. ΑΓΔΠ unc[9] al pler syr[sch] et p txt | σιμωνοσ c. ΝΒLM 102. al a cop arm; item ΑΕ[2]Δ etc του σιμωνοσ (ita Gb″ Ln); item Π unc[7] al[125] etc αυτου του σιμωνοσ (ita Sz) ... ς αυτου c. DGΓ al vix mu it[pler] vg syr[sch] aeth | αμφιβαλλοντασ c. ΝΑΒDLΔΠ* unc[6] al[40] ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) βαλλοντασ c. Ε[2]ΜΓΠ[2] al pl arm | εν τη θαλ. c. ΝΒL 33. aeth vid ... ς Ln praem αμφιβληστρον c. ΑΓΔΠ unc[9] etc, al[10] -στρα, D etc τα δικτυα | αλιεισ c. ΑΒ*LCORR Δ, item v. 17. c. ΝΑΒ*CLΔ (in Lc Ν*ΑC LQ; in Mt Ν*Β*C) ... Ln Ti αλιεισ c. ΝΒ[2]DΓΠ unc[9] al omn[vid], item v. 17. c. Β[2]DΓΠ unc[9] al omn[vid]

18. ευθυσ c. ΝL 33. ... ς Ln Ti ευθεωσ c. ΑBCD unc[12] al pler | τα δικτ. (Gb″) c. ΝBCL al[10] it[2] vg cop arm ... ς Ti τ. δι. αυτων c. ΑΓΔΠ unc[9] al pler it[2] al ... D it[4] παντα

19. προβασ sine εκειθ. (Gb″) c. BDL al[7] it[4] cop syr[sch] arr pers[p] ... ς add εκειθεν, Ln [εκ.] c. Ν*(sed om ολιγον)ΑCΓΔΠ unc[9] al pler it[4] vg etc, item Ν[c] 33. post ολιγ. | τα δικτυα: C[2]ΚΜΓΠ* al[30] syr[sch] et p c.* al add αυτων

20. ευθυσ c. ΝBL al[4] ... ς Ln ευθεωσ c. ACDΓΔΠ unc[9] al pler

21. καφαρν. c. ΝBDΔ 33. 69. it vg cop go Or[4, 160] et [170] ... ς καπερν. c.

σάββασιν ἐδίδασκεν εἰσ τὴν συναγωγήν. 22 [13.2] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ.

23–26 Lc 4, 32–37

23 [14.3] Καὶ εὐθὺσ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ· οἶδαμέν σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντεσ, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺσ λέγοντασ· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖσ πνεύμασι τοῖσ ἀκα-

---

ACLΓΠ unc[9] al pler syrr al | *ευθυσ* c. ℵL 1. 28. 33. 131. ... ς Ln Ti *ευθεωσ* c. ABCDΓΔΠ unc[9] al pler | *εδιδασκεν* post *σαββ.* c. ℵL al[8] Or[4, 161] et[170]; post *ευθ.* c etc ... ς Ln post *συναγωγ.* c. ABDΓΔΠ unc[9] al pler it vg rell pler | *εισ την* (ς[6] om c. min pauc) *συναγωγ.* sine *εισελθων* c. ℵCLA al[10] cop[wi] et d[z] syr[sch] Orbis ... ς (Gb[00]) Ln praem *εισελθων* c. ABDΓΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc

22. *οι γραμμ.* c. ℵABDLΓΠ unc[8] etc: Ln add [*αυτων*] c. CMA al[15] it[3] syr[utr] aeth

23. *ευθυσ* c. ℵBL al[4] cop Or[4, 170] ... ς Ln om c. ACDΓΔΠ unc[9] al pler it vg etc

24. *λεγων* sine *εα* c. ℵ*BD al[3] it vg cop syr[sch] al ... ς (Gb[0]) Ti add *εα* (:: ut Lc) c. ℵ[c]ACLΓΔΠ unc[9] al pler syr[P] arm go Or[4, 170] | ς ς[6] Ln *ημασ*; | *οιδαμεν* c. ℵLA cop arm aeth Or[4, 170, 389] et[int 2, 138] Cyr[ador 185] al Ir[int 234] al ... ς Ln *οιδα* (:: ut Lc) c. ABCDΓΠ unc[9] al omn[vid] it vg syr[utr] al

25. *ο ις* (D etc om) absque *λεγων* c. ℵ*A* Dam[par 554 ed] ... ς Ln Ti add *λεγων* (:: ut Lc nec fluct) c. ℵ[a]A[2]BCDL unc rell al omn[vid] it vg syr[utr] cop al Or[4, 170] Dam[cod]

26. *φωνησαν* c. ℵBL 33. Or[4, 170] Dam[par 554 cod] ... ς Ln *κραξαν* (:: ut 9, 26) c. AC(D)ΓΔΠ unc[9] al pler | *εξ* c. ℵABLΓΠ unc[8] al pler arm go Or ... Gb'' Ln *απ* c. C(D)MA al[10] Dam[par]

27. *απαντεσ* c. ℵBL(U?) 157. 433. al Or ... ς Ln *παντεσ* c. ACDΓΔΠ unc[9] al pler | *συνζητ.* c. ℵABCDGLΔ ... ς *συζητ.* c. ΓΠ unc[8] etc | *αυτουσ* c. ℵB b e ff[2] q ... Ln Ti *προσ εαυτουσ* c. ACDΓΔΠ unc[7] al[90], ς *πρ. αὐτουσ* c. GLΞ al mu[vid], item it[5] vg cop syr[utr] al | *λεγοντασ* c. ℵBDL etc: ACE*MΔ[2] al[20] *λεγοντεσ* | *διδαχη καινη* (b c e ff[2] om) *κατ εξουσιαν* (*κατ εξουσ.* ita coniunxi c. L al, item b c e ff[2] q; Ln *καινη· κ. εξουσιαν*) *και* c. ℵBL 33. 102., item addito *αυτη* post *καινη* 1. al[6] ... ς *τισ η διδαχη η καινη αυτη* (Δ *τισ η καινη αυτη διδ.*); *οτι κατ εξουσιαν και* c. (A)CΓΔΠ unc[9] al pler it[4] vg al (D etc variant) ... Gb'

θάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 *καὶ ἐξῆλθεν ἡ*
ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
29 [15.2] *Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς* 29–34 Lc 4, 38–41 Mc 8, 14–16
τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.
30 *ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέ-*
γουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 *καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρα-*
τήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει
αὐτοῖς. 32 Ὀψίας δὲ *γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς*
αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·
33 *καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν.* 34 *καὶ*
ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαι-
μόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, [16.9] *καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι*
ᾔδεισαν αὐτόν.
35 [17.8] *Καὶ πρωὶ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν* 35–39 Lc 4, 42–44

„fortasse" *τισ η διδ. η καινη ; κατ εξουσιαν και* | Ln *και υπακουουσιν αυτω;*

28. *και* εξηλθ. c. ℵBCDLMΔ etc ... ς *εξηλθ. δε* c. ΑΓΠ unc[s] al pler f syrP arm go | *πανταχου* (ℵ[c]L -χη) c. ℵ[c]BCL 124. b e q cop ... Ln om c. ℵ*ADΓΠ unc[9] al pler it[6] vg syr[utr] arm go

29. *ευθυσ* cum ℵBLΔ al[8] ... ς *ευθεωσ* c. ΑCΓΠ unc[9] al pler ... D it[4] syr[seh] aeth om | *εξελθοντεσ ηλθον* (L *ηλθαν*, FA etc *εισηλθον*) c. ℵACLΓΔΠ unc[9] al pler vg cop syr[sch] et[P txt] go ... B al[18] f g[1] gat mm syrP cod mg arm aeth *εξελθων ηλθεν*: ita Gb′ Ln; item D it[4] (al similiter) *εξελθων δε* (b q add *ευθ.*) *εκ τησ συναγωγησ ηλθεν*

30. *ευθυσ* c. ℵBDL al[5] ... ς *ευθεωσ* c. ΑCΓΠ unc[9] al pler ... it[5] al om

31. τ. *χειροσ* absque *αυτησ* c. ℵBL item D b q ... ς τ. χ. *αυτησ* c. ΑCΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg cop syr[utr] al | *ο πυρετοσ* c. ℵBCL al[7] e cop arm ... ς Ln Ti add *ευθεωσ* (:: videbatur aptissimum) c. ΑΓΔΠ unc[9] al pler syrP aeth go, item b q praem; item D etc ante *αφηκεν* add

32. *εδυ* c. ℵACLΓΔΠ unc[8] al fere omn ... Ln *εδυσεν* c. BD 28.

33. *και ην – επισυνηγμ.* c. ℵBCDL al[8] b e l q vg cop[schw] Aug ... ς *και – επισυνηγμ. ην* (al[5] *ην συνηγμενη*) c. ΑΔΠ unc[7] al pler it[5] cop[wl] syr[utr] arm aeth go ... UT om *ην* | *ολη η πολ.* c. ℵBCDL al[5] it vg ... ς *η πολ. ολη* c. ΑΓΔΠ unc[8] al pler cop syr[utr] go al

34. *ηδεισαν αυτον* c. ΝΑ(D)ΕΓΚSUVΓΔΘ[f]Π al pl it[8] vg syr[sch] go ... ℵ[c]BC GLM al[75] it[2] mt SAX cop aeth arm syrP c.* *ηδεισ. αυτον* (c it[3] post $\overline{\chi\nu}$ pon) $\overline{\chi\nu}$ (ℵ[c]CGM etc *τον* $\overline{\chi\nu}$) *ειναι* :: e Lc

35. *εννυχα* (Gb′) c. ℵBCDLΘ[f] al[20] ... ς -*χον* c. ΑΓΔΠ unc[8] al pler Or[1,216] | *και απηλθεν* c. ℵACDLΓΔΘ[f]Π unc[8] etc ... B al[5] it[2] cop[wl] et[dz] om

εἰσ ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰσ τὰσ ἐχομένασ κωμοπόλεισ, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰσ τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰσ τὰσ συναγωγὰσ αὐτῶν εἰσ ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40–45 Lc 5, 12–16 Mt 8, 1–4

40 [18.2] Καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτὸν λεπρόσ, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃσ δύνασαί με καθαρίσαι. 41 καὶ σπλαγχνισθεὶσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει· θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺσ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ

---

35. κακει c. ℵBCLΓΔΘ^{f}Π unc^{8} etc ... Ln και εκει c. AD al pauc

36. κατεδιωξεν c. ℵBMU al^{12} it^{2} vg cop ... ς Ln Ti κατεδιωξαν c. ACDL ΓΔΘ^{f}Π unc^{6} al pler it^{8} syr^{utr} al | σιμων c. ℵBL al^{6} ... ς Ln Ti ο σιμ. c. ΑCΓΔΘ^{f}unc^{2} al pler ... ΚΠ al^{20} ο τε σιμ.

37. και ευρον (*invenerunt*) αυτ. και λεγουσ. (*dicunt*) c. ℵBL e cop^{cod} aeth ... ς Ln και ευροντεσ αυτον λεγ. c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler (D και οτε ευρον αυτ. λεγ., similiter it^{pler} al) ... b c nil nisi *dicentes* | ζητουσ. σε c. ℵBCDLΔ 1. 33. al it^{8} vg arm ... Gb″ Ln σε ζητ. c. ΑΓΘ^{f}Π unc^{8} al pler a f go

38. αλλαχου c. ℵBC*L 33. cop arm aeth arr ... ς Ln om c. AC^{3}ΔΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler it vg syr^{utr} go | κακει c. ℵDLΘ^{f} al mu^{vid} ... Gb Sz και εκει c. ABCΓΔΠ unc^{7} al^{100} | εξηλθον (Gb′ Schu „recte apud Mc") c. ℵBCL 33. ... ς Ln εξεληλυθα c. ADΓΠ unc^{8} al pl ... ΑΘ^{f} al^{30} εληλυθα (Gb′), item *veni* it vg al mu

39. ηλθεν c. ℵBL cop aeth ... ς Ln Ti ην (:: ut Lc) c. ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al omn^{vid} it vg rell | εισ τασ συναγωγασ c. ℵABCDKLΔΘ^{f}Π al^{25} ... ς εν ταισ συναγωγαισ c. Γ unc^{7} al plu

40. και γονυπετ. c. ℵL al^{12} arm (item e f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q vg) ... ς Ti κ. γον. αυτον (al^{10} αυτω) c. ACΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler cop al ... Ln om plane c. BDGΓ al^{8} it^{5} | λεγων c. ℵ*B 69* e cop^{wi} et^{dz} ... ς Ln Ti και λεγ. c. ℵ^{c}AC DLΓΔΘ^{f}Π unc^{8} etc | οτι c. ℵΔΓΔΘ^{f}Π unc^{8} etc; B κυριε οτι ... CL etc κυριε pro οτι, D etc plane om | δυνασαι c. ℵACDLΓΔΠ unc^{8} etc: B δυνη

41. και c. ℵBD 102. a b e ff$^{2.}$ cop^{wi} et^{dz} ... ς Ti ο δε ις c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler it^{8} vg etc, item L q aeth σπλ. δε ο ις | αυτου ηψατο c. ℵBL al, item αυτου ηψατ. αυτου D 7^{pe}, item it^{pler} vg ... ς ηψατο αυτου (:: ut Mc et Lc lectione non fluctuante) c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler | και λεγει sine αυτω cum ℵ 1. 209. c ff$^{2.}$ (b) syr^{sch} ... ς Ln Ti add αυτω c. ABCDLΓΔΘ^{f}Π unc rell al pler it^{pl} vg syr^{p} cop al

42. και c. ℵBDL al^{4} it^{6} cop syr^{sch} ... ς (Gb^{0}) add ειποντοσ αυτου c. AC ΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler it^{4} vg syr^{p} arm aeth go | ευθυσ (b c om) c. ℵBL

μησις, καὶ ἐκαθερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέ-
βαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ
ὑπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ Lev 14, 2
σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 [19.10] ὁ δὲ
ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε
μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι εἰς πόλιν φανερῶς εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ'
ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

II.

1–12
Mt 9, 1–8
Lc 5, 17–26

1 [20.1] Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκού-
σθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι
χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
3 καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ

---

33. 164. ... ς Ln *ευθεως* c. ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} etc | *εκαθερισθη* c. AB*C GLΔΘ^{f}Π* 1. al ... ς Ln *εκαθαρισθη* c. ℵB^{2}DΓΠ^{2} unc^{6} al pler

43. *ευθυς* c. ℵBDL al^{2} ... ς *ευθεως* c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler

44. *μηδεν* c. BCΓΘ^{f}Π unc^{7} al pler syrP arm go ... Ln om c. ℵADLΔ al^{20} it vg etc | *αλλα* c. unc pler etc ... ς *αλλ* c. MΓ 1. etc | *μωυσης* c. ℵB DKBVΔΘ^{f}Π etc ... ς *μωσης* c. ACLΓ unc^{4} etc

45. *εισ πο. φανερ. εισελθ.* c. ℵCL al^{8} cop ... ς Ln Ti *φαν. εισ πο. εισελθ.* c. ABΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler it am fu etc; D etc *φα. εισελθ. ε. πο.* | *αλλ* c. ℵBLΓΘ^{f}Π unc^{6} etc ... Ln Ti *αλλα* c. ACDMΔ al mu | *επ* c. ℵBLΔ al pauc ... ς Ln *εν* c. ACDΓΘ^{f}Π unc^{7} al pler | B 102. om *ην*, b e om *ην και*, hinc Ln [*ην*] | *παντοθεν* (et. Gb″ Sz) c. ℵABCDKLMΣΔΘ^{f}Π al^{20} ... ς *πανταχοθεν* (Schu: „nusquam in N. T.“) c. EGUVΓ al pl

II, 1. *εισελθων παλιν* c. ℵBDΘ^{r}L al^{6} a (c) cop arm aeth ... Gb″ Sz Ln *εισηλθεν παλιν* c. ACEKMUVΔΘ^{f}Π al^{100} e syrP go, item FGΓ al^{15} syr^{sch} *εισηλθ.* o $\overline{\text{ις}}$ *παλιν* ... ς *παλ. εισηλθ●*c. minusc aliq d it^{7} vg *καφαρναουμ* c. ℵBDΔ al itpler vg go ... ς *καπερναουμ* c. ACLΓΘ^{f}Π unc^{7} al pler q syr^{utr} al | *ηκουσθη* c. ℵBL al^{4} a c cop arm aeth ... ς *και ηκουσθη*, Ln [*και*] *ηκ.* c. ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler it^{pl} vg syr^{utr} go | *εν οικω* c. ℵ BDL al^{2} cop, item it^{pler} vg ... ς Ti *εισ οικον* c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler g^{1}

2. *και* pr c. ℵBL 33. 102. b g^{2} l vg cop syr^{sch} arm aeth ... ς Ti add *ευθεως*, Ln [*ευθ.*] c. ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler it^{7} syrP go

3. *φεροντ. πρ. αυτ. παραλυτ.* c. ℵBL 33. 346. g^{1} l am fu ing mt tol (cop) ... Ln *πρ. αυτ. φεροντες παραλυτ.* c. C*DG al^{15} it^{6} vged syr^{utr} arm ... ς *πρ. αυτ. παραλ. φεροντ.* c. AC^{2}ΓΔΘ^{f}Π unc^{6} al pler aeth go

τεσσάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν

---

4. *προσενεγκαι* (33. -γκειν) c. ℵBL 33. al[4] f l vg (et. *δ*) cop syrP aeth etc ... ς Ln Ti *προσεγγισαι* c. ACDΓΔΘ[ef]Π unc[7] al pler itpl syr[sch] arm go | *κραβαττον* c. AB*CDΓΔΘ[ef]Π unc[5] (FV certe vv. 9. 11. 12.) al pm, K al mu *κραβατον*, a e am ing al *grabattum*, itmu vg *grabatum*, ℵ *κραββατον* ... ς *κραββατον* c. B[2]V (hoc certe versu) al pl b q (hoc versu, non item infra) | *οπου* (Gb′) c. ℵBDL a g[1·] ... ς Ti *εφ ω* c. ACΔΘ[ef]Π unc[8] al pler, item itpl vg etc, item Γ al *εφ ο, εφ ου, εφ οι*

5. *και ιδων* c. ℵBCL al[7] e cop aeth ... ς Ln Ti *ιδ. δε* c. ADΓΔΘ[ef]Π unc[8] al pler itpler vg syr[utr] arm go | *αφιενται* c. B 28. 33. (item ℵ v. 9), Δ *αφιονται*, item *remittuntur* vel *dimittuntur* it[e] vg syr[utr] go ... ς Ti *αφεωνται* c. ℵACDLΓΘ[ef]Π unc[8] al pler, item *remissa* vel *dim. sunt* b f q | *σου αι αμαρτ.* c. ℵBD[ε]ΓGLΔ al[15]; item C*e[f] etc *σοι αι αμαρτιαι* ... ς *σοι αι αμ. σου*, Ln *σοι αι αμ.* [*σου*] c. AC[3]EHKM[2]SUVΓΠ al pler a c d f q vg[ed], item M* al[12] *σου αι αμαρτ. σου*

7. *ουτωσ* c. ℵBDEGHLMUΓΔΠ[2] al sat mu ... ς *ουτω* c. ACKΠ* al pl | *λαλει βλασφημει* c. ℵBDL it[e] vg cop[cod] ... ς *λαλει βλασφημιασ*; c. ACΓΔΠ unc[8] al omn[vid] e cop[edd] syr arm aeth go

8. *ευθυσ* c. ℵBL 33. ..., ς *ευθεωσ* c. ACΓΔΘ[ef]Π unc[8] al pler ... D etc om | *οτι ουτωσ* c. ℵACDLΓΔΘ[ef]Π unc[9] al pler etc ... Ln om *ουτωσ* c. B 102., item a g[1·] | *διαλογιζ.* c. ℵBDGL al it vg etc ... Gb Sz Ti praem *αυτοι* c. ACΓΔΘ[ef]Π unc[8] al[180] syrP go sl | *λεγει* c. ℵBL 33. e f g[2·] vg ... ς Ln *ειπεν* c. ACDΓΔΘ[ef]Π unc[9] etc

9. *αφιενται* c. ℵB 28. 2pe item it[9] vg syr[utr] go ... ς Ti *αφεωνται* c. ACD LΓΔΘ[ef]Π unc[9] al pler b | *σου αι αμαρτ.* c. ℵBLΠ unc[8] al[130] ... ς Ln *σοι αι αμαρτ.* c. ACDGΓΔΘ[ef] al vix mu | *εγειρε* c. ℵACDΓΠ unc[8] al[55] ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. UW[c]ΔΘ[ef] al pl ... BL 28. *εγειρου* | *και αρον* c. ℵABW[c]ΓΔΘ[ef]Π unc[9] al pler a d g[1·] am mt emm cop[cod] syrP aeth go ... Gb Sz Ti om *και* c. CDGΓL al[15] f l vg syr[sch] cop[edd] arm ... al[2] b c e om *και αρ. τ. κρ. σου* | *κραβαττον* c. AB*CDF[2]LW[c]ΓΔΠ unc[8] etc, ℵ

σον καὶ ὕπαγε; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ· 11 σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδαμεν.

13 [21.2] Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 καὶ παράγων εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἁλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 [22.2] καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ

13–17 Mt 9, 9–13 Lc 5, 27–32

κραβακτον, P* al mu κραβατον ... ς κραβαττον c. B[3] etc | τον κρ. σου c. ℵABCDKLMN* etc ... ς Ti σου τ. κρα. c. W[c]ΓΔΠ[2] unc[7] etc | υπαγε c. KLW[c] Δ go[vid], item D 33. it[2] arm υπαγε εισ τον οικον σου ... ς Ln Ti περιπατει c. ABCΓΠ unc[9] al pler it[6] vg etc :: ut Mt et Lc

10. επι τ. γ. αφιεν. αμαρτ. c. ℵCDHLMW[c]Λθ[f] al[60] it[pler] vg cop syr[sch] arm go ... ς (= Gb Sz) Ti αφιεν. επι τ. γ. αμαρτ. c. ΑΓΠ unc[7] al pm syr[P] ... B al[2] αφιεν. αμαρτ. επι τ. γ.

11. εγειρε c. ℵABCDΓθ[f]Π unc[7] al[40] ... ς (= Gb Sz) εγειραι c. LUW[c] Δ etc, K εγειρον | αρον c. ℵBCDΘ[r]LΓ al[12] it[9] cop syr[sch] arm ... ς (= Gb Sz) και αρον, Ln [κ.] αρ. c. AW[c]Λθ[f]Π unc[9] al pler d etc | κραβαττ. c. (ℵ -κτον) AB*CDLW[c]Γθ[f]Π unc[8] etc, al mu κραβατον ... ς κραββατον c. B[3] al pl

12. ηγερθη και ευθυσ (C -εωσ) c. ℵBC*L 33. cop[cod] arm ... ς Ln ηγερθη ευθεωσ και c. AC[3]W[c]ΓΔθ[f]Π unc[9] al pler syr[utr] aeth go, item (ευθ. ηγ. και) D al[2] it[4] vg cop[edd] (it[5] om ευθ.) | κραβαττον: ut v. 11 | εμπροσθ. c. ℵBL 187[mg] ... ς Ln Ti εναντιον c. ACDW[c]ΓΔΠ unc[9] al pler, Θ[f] etc ενωπιον | λεγοντασ c. ℵACLW[c]ΓΔθ[f]Π unc[9] etc, D και λεγειν ... B b om, hinc Ln [λεγοντ.] | ουτωσ ουδεποτ. c. ℵBDL 244. arm ... ς Ln ουδεπ. οιτ. c. ACW[c]ΓΔθ[f]Π unc[9] al pler etc | ειδαμεν c. CD ... ς ειδομεν c. ℵ[c]BLW[c]Γ unc[6] al pl, AKMVΠ al mu ιδομεν ... ℵ* εφανη εν τω ισραηλ

13. εισ c. ℵ*... ς Ln Ti παρα c. ℵ[c]ABCDLΓΔΠ unc[9] etc (:: cf ad 7, 31. 8, 7)

14. ιδεν c. ℵBDEFGHSU al pl ... ACKLMVW[c]ΓΔΠ al mu ειδεν | λευειν c. ℵ[c]BE*LM al, item ς Ln λευιν c. CE[2]FGHSUV etc ... ℵ* λευει, AKΓΔΠ etc λευι ... D al Or[vid(1,376)] it[6] ιακωβον

15. γινεται c. ℵBL al[3] ... ς Ln εγενετο (:: ut Mt) c. ACDΓΔ unc[9] etc | κατακεισθαι αυτον c. ℵBL al[6] cop[wl et dz] ... ς Ln Ti εν τω κατακ. αυτ. c. ACW[c]ΓΠ unc[9] al pler, item it[5] vg etc, D etc κατακειμενον αυτων | ηκολουθουν c. ℵBLW[c]Δ it[3] vg ... ς Ln Ti -θησαν c. ACDΓΠ unc[9] al pler it[6] al

πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ 16 *καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;* 17 [23.2] *καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.*

18–22 Mt 9, 14–17 Lc 5, 33–39

18 *Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν;* 19 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν.*

---

16. *και* (c. NL 33. b, BD cop om) *γραμματ. των φαρισ.* (ita cop^{cod}; cop edd *οι γραμμ. κ. οι φαρ.*) *και ιδοντες* c. NBLΔ 33. b cop^{cod}, item^{vid} WΘ ... ς Ln Ti *και οι γραμματεις και οι φαρισαιοι ιδοντες* (Ln [*και*] *ιδοντ.*) e. ACΓΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg syr^{utr} arm go | *οτι ησθιεν* c. NDL it^{2} vg cop^{cod} syr^{P} aeth, item (ita Ln) B al^{2} *οτι εσθιει*, item b d ff^{2}· syr^{sch} cop^{edd} et ^{dz} ... ς Ti *αυτον εσθιοντα* c. (Δ)CWΘΓΔΠ unc^{9} al pler a f q go | *τελω. και αμαρτ.* c. NACL$^{corr^{a}}$WΘΓΔΠ unc^{9} al pler it^{2} vg syr^{utr} cop^{edd} arm go ... Ln Ti *αμαρτ. και* (B^{2}D 33. add *των*) *τελωνων* c. BDL al^{2} it^{6} am cop^{cod} aeth | *οτι* c. BL al^{4} ... ς Ln *τι οτι* c. ACΓΔΠ unc^{9} al pler ... ND *διατι* | *τελω. κ.* (B add *των*) *αμαρτ.* c. NABCLΓΔΠ unc^{8} etc ... Ln Ti *αμαρτ. κ. των* (Ti om) *τελω.* cum D a aeth | *εσθιει και πινει* c. ACLΓΔΠ(G) unc^{8} etc ... NBD al^{3} it^{4} om *και πινει*, hinc Ln [*κ. πι.*]. Praeterea NCLΔ etc add *ο διδασκαλος υμων*

17. *αλλα* (K al *αλλ*) *αμαρτ.* c. NABDKLΔΠ al^{40} it^{8} vg etc al pler ... ς (= Gb Sz) add *εισ μετανοιαν* c. CΓ unc^{8} al pl it^{4}

18. *οι φαρισαιοι* c. NABCDKMΠ al^{25} it^{8} vg cop etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *οι των φαρισαιων* c. LΓΔ unc^{7} al pł it^{6} al | *και οι μαθηται των φαρ.* c. NBC*L al^{2} e syr^{P} ^{mg} aeth ... ς Ln *κ. οι* (Δ al om) *των φαρ.* c. C^{2}DΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} vg al ... al pauc it^{4} etc *και οι φαρισαιοι* ... Δ plane om | *οι δε σοι μαθ.* c. ACDE^{2}LΓΠ unc^{8} al pler, NE*Δ al c *οι δε μαθ. σου* (Δ *σου μαθ.*), item it vg cop syr^{utr} etc ... B al^{3} om *μαθηται*

19. *οσον χρονον – νηστευειν*: DU al^{7} it^{6} (syr^{sch}) al om, hinc Gb^{0}. | *εχουσ. τ. νυμφ. μ. αυτ.* (*μετ αυτ.* c. NBC 124., L al *μεθ εαυτ.* ita Ln) c. NBCL al^{3} c ... ς *μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ.* c. ΔΓΔΠ unc^{8} al pler it^{3} (vg) syr^{P} arm go

20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί. 23–28 Lc 6, 1–5 Mt 12, 1–8

23 [24.2] Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί Ex 20, 10.

---

20. *εν εκεινη τη ημερα* c. ℵABCDKLΔΠ* al[50] it[4] syr[utr] etc ... ς (= Gb Sz) *εν εκειναις ταις ημεραις* c. Γπ[2] unc[8] al pl it[8] vg cop

21. *ουδεις* c. ℵABCKLΔ al[50] it[5] vg etc; DGM etc add *δε* vel *γαρ* ... ς (= Gb Sz) *και ουδεις* c. EFHUVΓΠ al pl aeth | *ρακους* c. ℵBCEKLUVΛ al pl ... Ln *ρακκους* c. ADFGHMΓΠ al mu | *επιραπτει* c. ℵAB*CEFGH LVΠ etc ... ς Ln *επιρραπτ.* c. B[3]KMUΓ al longe pl; D *επισυνραπτει* | *επι ιματιον παλαιον* c. ℵBCDL 33. ... ς *επι ιματιω παλαιω* c. AΓΔΠ unc[9] al pler | *το* (ℵ om) *πληρωμ. απ αυτου* (B *αφ εαυτ.*) c. ℵBL al[10] go, item AKΔΠ* al[20] l *απ αυ. το πλη.* ... D al[4] it[3] vg nil nisi *το πληρωμα* sed pergunt *το καινον απο του παλαιου* ... ς *το πληρωμα αυτου* (Gb[00] *αυτου* ex D etc facta coniectura) c. CΓΠ[2] unc[8] al pl aeth

22. *ρηξει* c. ℵBCDL 33. it[mu] vg ... ς Ti *ρησσει* c. AΓΔΠ unc[9] al pler it[4] fu (al) cop al | *ο οινος* (Gb'') c. ℵBC*DL al[7] it[8] vg cop al ... ς add *ο νεος* c. AC[2]ΓΔΠ unc[9] al pler e f gat syr[p] aeth go :: e Lc | *απολλυται* (L 102. *εκχειται*) *και οι ασκοι* c. BL 102. cop; similiter D it[5] *και οι ασκ. απολουνται* ... ς Ln *εκχειται και οι ασκοι απολουνται* c. ΚΑCΓ ΔΠ unc[9] al pler it[6] vg go etc | *και οι ασκοι* (vide ante) sine additam c. D a b ff[2]· i ... ℵ*B 102. nil add nisi *αλλα οινον νεον εισ ασκους καινους*, item ς Ln *αλλα* (H[2]MΔ etc *αλλ*) *οινον νεον εισ ασκους καινους βλητεον* (e f cop aeth go *mittunt*) c. ℵ[c] ACLΓΔΠ unc[9] al pler it[7] vg etc

23. *αυτον* h. l. c. ℵBDUΔ 69. a ff[2]· mt (it[pler] vg *cum sabbatis ambularet*) ... ς Ti post *παραπορ.* (c *διαπορ.*) ACLΓΠ unc[7] al pler | *παραπορευεσθ.* c. ΚALΓΔΠ unc[9] al pler ... Ln *διαπορευεσθ.* (:: ut Lc) c. BCD | *εν* (CLΔ etc om, hinc Gb[00]) *σαββατ.* h. l. c. ℵBCDLΔ a ff[2]· mt ... ς Ti post *παραπορ. αυτον* (*α. π.*) c. AEGHMSUVΓ etc; KΠ 265. post *δια τ. σπορ.* | *και οι μαθ. αυτ.* (D[gr] etc om) *ηρξαντ.* c. ℵBCDL al[7] it vg cop arm aeth ... ς Ti *και ηρξ. οι μαθ. αυτ.* c. AΓΔΠ unc[8] al pler syr[p] go | *οδον ποιειν* c. ΚACLΓΔΠ unc[8] al omn[vid] ... Ln *οδοποιειν* c. BGH

1 Sam 21, 6 ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; 25 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
Lev 24, 9 αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 [25.2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

1—6
Mt 12, 9—14 1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος
Lc 6, 6—11 ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. 4 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ

---

24. τοις σαββ. c. ℵABCDKMΔΠ al[30] it vg ... ς (Gb[00]) praem εν c. LΓ unc[6] al pl

25. και pr sine additam c. ℵBCL al[7] it[7] vg cop ... ς add αυτος, Ln [αυτ.] c. ΑΓΔΠ unc[8] al c e syrP; D a add αποκριθεις | λεγει c. ℵCL al[5], item d it[5] vg cop[sa,bo] ... ς Ti ελεγεν c. ΑΒΓΔΠ unc[8] al pler, DEF ειπεν, item it[4] cop[wi] et dz syr[utr] go

26. πως c. ℵACLΓΔΠ unc[8] etc ... BD 102. om | επι αβιαθ. c. ℵBLΓ unc[8] etc ... ς Gb[0] add του c. ACΔΠ al mu | τους (L τοις) ιερεις c. ℵBL ... Ln Ti τοις ιερευσιν c. ACDΓΔΠ unc[6] al omn[vid]

27. και ουχ c. ℵBC*LΔ 33. it[4] vg etc ... ς Ln Ti om και c. AC[3]ΓΠ unc[8] al pler it[2] etc (D it[5] λεγω δε υμειν· κυριος etc)

III, 1. εις c. ℵB 102.... ς LnTi εις την (:: ut ll. pp.) c. ACDL unc[11] rell

2. παρετηρουν c. ℵBC[3]LΓΠ unc[6] al pler ... Ln παρετηρουντο c. AC*DΔ al[6] | εν τοις σαββ. c. ℵCDΘΜ y[scr] cop ... ς Ln Ti om εν c. ΑΒLΓΔΠ unc[8] al pler go (it vg) | θεραπευει (:: ex usu Marci) c. ℵΔ 271. ... ς Ln Ti -πευσει c. ABCDL unc rell al pler | κατηγορησωσιν c. ℵABL ΓΔΠ unc[8] al pler ... Ln Ti κατηγορησουσιν c. CD al[1scr]

3. τω την ξηραν (BL al[2] a cop al post εχοντι: ita Ln) χειρα εχοντι c. ℵBC*LΔ al[3] a cop aeth syrP ... ς Ti τω εξηραμμενην (D post τ. χειρα) εχοντι την χειρα c. (C[3?])(D)ΓΠ unc[8] al pler go | εγειρε c. ℵABCDLΔΠ unc[6] al pm ... ς (= Gb Sz) εγειραι c. UΓ al pl

4. τοις σαββ. c. ℵBCLΓΔΠ etc: ADE al[10] cop go εν τ. σαββ. | αγαθον (D τι αγαθ.) ποιησαι c. ND e (*bonum aliquid facere*) item b d g[1] ali-

κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 [26.4] καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν [7 as] Mt 12, 15 Lc 12, 17–19
θάλασσαν, [27.1] καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ Ἰεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, Mt 12, 15
ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας.

---

quid bene facere ... ς Ln Ti αγαθοποιησαι c. ABCLΓΔΠ unc rell al omn^{vid}, item *benefacere* it^{pl} vg

5. *συνλυπουμ.* c. ℵB*CDA etc (L *συλυπουμ.*) ... ς Ln *συλλυπουμ.* c. AB^{3} ΓΠ unc^{5} etc | *πωρωσει*: 17. 20. *πηρωσει*, item *caecitatem* (*-te*) it^{7} vg arm aeth; it^{3} *νεκρωσει* | *τ. χειρα* c. BEMSUVΓ al^{25} ... ς Ln add *σου* (:: ut ll. pp.) c. ℵACDGHKLPΔΠ al pl it vg rell | *απεκατεσταθη* (Gb″ Sz) c. ℵABLPΓΔΠ^{2} unc^{9} etc ... ς *αποκατεσταθη* c. DΠ* al mu | *η χειρ αυτου* sine additam c. ℵABC*DKPΔΠ al^{20} it^{6} vg al pler ... ς (= Gb Sz) add *υγιης ως η αλλη* c. C^{3}LΓ unc^{8} al pler (it^{4} syr^{hr})

6. *ευθυς* c. ℵBCΔ 33. et ς Ln *ευθεως* c. APΓΠ unc^{9} etc ... DL al^{5} it^{7} al om | *εποιησαν* c. ℵCD al^{6} etc; ς Ln Ti *εποιουν* c. APΓΠ unc^{9} etc ... BL al^{5} cop$^{sch w}$ *εδιδουν*

7. *μετα τ. μαθ. αυτ. ανεχωρ.* c. ℵBCDLΔ al^{10} it^{6} vg etc ... ς (= Gb) *ανεχωρ. μετ. τ. μαθ. αυτ.* c. APΓΠ unc^{9} al pler it^{5} al | *εισ* c. DHP al^{25} ... ς (= Gb) *προσ* c. ℵABCLΓΔΠ unc^{8} al plur, al^{4} *παρα* | *ηκολουθησαν* c. ℵCEFGHK*UVΔ al pl ff$^{1.}$ cop$^{sch w}$ go ... Gb″ Ln *-θησεν* c. A BGK^{2}LMPSΓΠ al^{40} etc ... D al^{2} it^{7} cop^{eod} om. Praeterea ς (Gb^{00}) add *αυτω*, Ln [*α.*] c. APΓΠ unc^{9} (Δ) al pler it^{4} vg etc: at non add c. ℵBCL al^{6} cop (item D etc) | *ηκολουθ.* post *ιουδ.* c. ℵCΔ 238. it^{5} vg ... ς Ln Ti post *γαλιλαιασ* c. ABLPΓΠ unc^{9} al pler cop etc

8. *και* (ℵ* om, ^{c} suppl) *περι* c. ℵ*etcBCLΔ it^{pl} syr^{sch} al ... ς Ti *και οι περι*, Ln *και [οι] περι* c. ADEGΓPΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pauc} vg al | *ακουοντεσ* c. ℵBΔ al^{8} d it^{11} vg cop aeth go ... ς *ακουσαντεσ* c. ACDEGLPΓΠ unc^{9} al pler (Δ) etc | *εποιει* c. ℵACDPΓΔΠ unc^{9} etc: BL *ποιει*

Lc 4, 41 11 *καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ* [28.2] *καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς*
Mt 12, 16 *τοῦ θεοῦ.* 12 *καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν.*

13–19 Lc 6, 12–16 Mc 10, 1–4 13 [29.2] *Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.* 14 *καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὦσιν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν* 15 *καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.* 16 [30.2] *καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον·* 17 *καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς·* 18 *καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἁλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον* 19 *καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.*

---

11. *εθεωροιν* c. ℵBCDGLΔ al[15] ... ς *εθεωρει* c. ΑΓΠ unc[8] al pler | *προσεπιπτον* (B -πταν) c. ℵA(B)CDFGKLMPΓΔΠ etc (Gb″) ... ς *προσεπιπτεν* c. ℵHSUV al pl | *εκραζον* (Gb″) c. ℵABCDFGKLPΓΔΠ etc ... ς *εκραζε* c. EHMSUV al pl | *λεγοντες* c. ℵDK al[5] ... ς Ln Ti *λεγοντα* c. ABCLPΓΔΠ unc[8] al pler

12. *αυτον φανερον* c. ℵBCD[gr]Δ al mu ... Gb 8ε *φανερ. αυτον* (:: ut Mt) c. ALPΓΠ unc[9] al pl | *ποιωσιν* c. B[2]DKLΠ* al[6] ... ς Ln *ποιησωσι* (:: ut Mt) c. ℵAB*CΓΔΠ[2] unc[3] al pler; praeterea c al[2] a add *οτι ηδεισαν τον χν αυτον* (vel *αιτ. χν*) *ειναι*, item it[aliq] *quoniam sciebant eum*, hinc Ln add [*οτι ηδ. τ. χν αυτ. ειν.*]

14. *δωδεκα* c. AC[2]DLPΓΠ unc[9] al pler it vg etc: ℵBC*vid[1]Δ al[6] cop syrp mg al[2] add *ους και αποστολους ωνομασεν* (:: e Lc 6, 31)

15. *εξουσιαν* c. ℵBC*LΔ 102. cop ... ς Ln add *θεραπευειν τας νοσους και* c. AC[2]DPΓΠ unc[9] al pler it vg syr[utr] al

16. *και εποιησ. τους δωδ.* c. ℵBC*A aeth[cod m] ... ς Ln Ti om c. AC[2]DLPΓΠ unc[9] al pler it vg etc | *ονομα τω σιμωνι* c. ℵBCLΔ al[7] c e cop arm ... ς Ln *τω* (D om) *σιμωνι ονομα* c. A(D)PΓΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] go

17. *του ιακ.* c. ℵBDLPΓΠ unc[5] etc ... Gb[0] *του* c. CKSΔ al[20] ... G etc *αυτου*, AP al *αυτου ιακωβου* | *ονοματα* c. ΜΑCLΓΔΠ unc rell al pler it vg etc ... BD[gr] etc *ονομα* | *βοανηργες* c. ℵABCKLMA[2]Π* etc, D al *βοανεργης* ... ς *βοανεργες* c. ΓΠ[2] unc[7] al pler

18. *μαθθαιον* c. B*D (et alibi plerumque ℵ) ... ς *ματθ.* c. ℵAB[2]CLΓΔΠ unc[9] al omn[vid] | *θαδδαιον*: D a b ff[2]. i q *λεββαιον* (cdd[aliq] ap Or[1],

3[1.10] *Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον·* 20 *καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος,* *ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.* 21 *καὶ ἀκούσαντες* *οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.* 22 [22-2] *καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον* Mc 12, 24 - 32 Lc 11, 15 ss *ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει* *τὰ δαιμόνια.* 23 [23-2] *καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς* *ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν;* 24 *καὶ* *ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασι-* *λεία ἐκείνη.* 25 *καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ* *οἰκία ἐκείνη σταθῆναι.* 26 *καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν,* *ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει.* 27 *ἀλλ' οὐ* *δύναταί οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη* *αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν* *οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.* 28 [34-2] *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφε-* *θήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασ-*

[21b]) | *κανανιτην* c. ℵBCDLΔ 33. 2pe it vg cop al ... ς *κανανιτην* c. ΑΓΠ unc[9] al syrP arm go

19. *ισκαριωθ* c. ℵBCLΔ al[3], D etc *σκαριωθ* :.. ς *ισκαριωτην* c. ΑΓΠ unc[9] al pler vg[ed] cop syrP go | *ερχεται* c. ℵ*B[Γ] al it[4] cop[wl] et[dz] ... ς Ln Ti *ερχονται* c. ℵ[c]CLΔΠ unc[9] (D) etc

20. *οχλος* c. ℵ*CL*[Γ]Π unc[9] al pler ... Ln Ti *ο οχλ.* c. ℵ[c]ABDL[corr]Δ al[10] | *μητε* c. ℵCDEFGHMSVΓΠ[2] etc ... Ln Ti *μηδε* c. ABKLUΔΠ* al[20]

25. *δυνησεται* c. ℵBCLΔ it[3] vg[cdd7] ... ς Ln *δυναται* c. ADΓΠ unc[9] al omn[vid] it[6] vg (et. am) syr[utr] go al | *η οικ. εκ. σταθηναι* (sed BL al[5] *στηναι*: sic Ti, D *εσταναι*) c. ℵCΔ it[6] vg syr[sch] item BDL al[5] ... ς *σταθηναι* (KΠ etc *στηναι*) *η οικ. εκειν* c. Γ(KΠ) unc[8] etc

26. *εμερισθη και ου* c. ℵ*C[vid]Δ f g[2]· vg item ff[2]· g[1]· Similiter D *μεμε-* *ρισται εφ εαυτον· ου*, item it[mu] ... ς Ln Ti *και μεμερισται, ου* c. AC[2]ΓΠ unc[9] al omn[vid] syr[utr] cop go al, item ℵ[c]BL *και εμερισθη* (sed ℵ[c] retinet h. l. *και*), *ου* | *στηναι* c. ℵBCL ... ς Ln *σταθηναι* c. ADΓΔΠ unc[9] al omn[vid]

27. *αλλ* c. ℵBC*[vid]LΔ al[9] cop arm syrP[mg] item a d ff[2]· ... ς Ln om c. ADΓΠ unc[8] al pler it[pl] vg syr[sch] et P txt go | *ου δυνατ. ουδεισ* c. ℵBC* et[ms]Δ etc ... Gb Sz Ln *ουδεισ δυναται* c. ADLΓΠ unc[9] etc | *εισ τ. οικ. του ισχυρ. εισελθων* (ℵ *εισελθ.* ante *εισ*) *τα σκευ. αυτου διαρπ.* c. ℵBCLΔ 33. 102. cop syr[sch] aeth ... ς Ln Ti *τα σκ. του ισχ. εισελθων εισ τ. οικ. αυτου* c. ΑΓΠ unc[8] (item DG) al pler it vg al | *διαρπασει* c. ℵBCHLMSΔ al sat mu, DE[gr]-*παζει* ... Gb' *διαρπαση* c. ΑΓΠ unc[6] al plu

28. *τοισ υι. των ανθρ. τα αμαρτ.* (Gb'') c. ℵABCDLM[corr](Δ) al[15] it[6] vg

φημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

Mt 12, 46–50 Lc 8, 19–21

31–35 31 35.2 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. 32 καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; 34 καὶ περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει·

---

al ... ς τα αμαρτ. τοισ υι. των ανθρ. c. M*ΓΠ unc^{7} etc | και αι c. NABCEFGHLΔ al^{25} cop ... ς (= Gb Sz) om αι c. DKMSUVΓΠ etc | οσα c. NBDE*GHΔΠ* al^{10} ... ς οσασ c. ACKcorrYKLMSUVΓΠ^{2} al pler | αν c. NADΓΠ unc^{8} al pler ... Ti εαν c. BCFLΔ al

29. εισ τ. αιωνα c. NABCLΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} vg etc: D al^{5} it^{6} Ath^{1,566} Cyp^{bis} om, hinc Gb^{0} | αλλα c. NADLΔ ... ς αλλ c. BCΓΠ unc^{9} etc | εσται c. NDLΔ al^{5} it^{9} vg etc ... ς Ln Ti εστιν c. ABCΓΠ unc^{9} al pler b cop syr^{utr} go | αμαρτηματοσ (Gb″) c. NBLΔ al^{3} et αμαρτιασ c*vidD etc, item it^{pler} vg etc ... ς κρισεωσ c. AC^{2}ΓΠ unc^{9} al pler f tol syr^{utr}

31. και ερχ. c. NBCDGLΔ al^{6} it vg cop al ... ς Ti ερχ. ουν c. AΓΠ unc^{8} al pler syrP | ερχεται c. NDG al^{6} it^{6} ... Ln Ti ερχονται c. ABCLΓΔΠ unc^{8} al pler c f vg cop etc | η μητ. αυτου και οι αδ. αυτου c. NBCDGLΔ al^{19} it vg etc ... ς (= Gb Sz) Ti οι αδελφ. (Ti add αυτου c. AKMΠ al^{20}) και η μητ. αυτου c. AΓΠ unc^{8} al pler syrP | στηκοντεσ c. BC*Δ 28. ... N σταντεσ, C^{2}vel^{3}GL al^{4} εστηκοτεσ ... ς Ln εστωτεσ c. ADΓΠ unc^{8} al pler | καλουντ. αυτ. NBCL al^{10} ... ς φωνουντ. αυτ. c. DΓΠ unc^{9} al pler, A ζητουντεσ αυτον ... A (relicto spatio) a om, hinc Gb^{0}

32. περι αυτον οχλοσ (Gb′) c. NcABCKLMΔΠ al^{50} d it^{pl} vg al ... N* προσ αυτον οχλοσ, DEr προσ τον οχλον ... ς οχλ. περι αυτ. c. Γ unc^{7} etc | κ. λεγ. c. NBCDLΔ al^{4} it^{pler} vg etc ... ς ειπον δε c. AΓΠ unc^{9} etc | και αι αδελφαι σου (et. Gb+ Sz) c. ADEFHMSUVΓ al^{100} it^{7} syrP mg go sl ... ς om c. NBCGKLΔΠ al mu it^{4} vg cop syr^{sch} aeth arm :: desunt in Mt et Lc, nec v. 31 nec 34 habentur

33. και αποκριθεισ αυτοισ λεγει (C λεγ. αυτ.) c. NBCLΔ vg cop syrP ... ς Ln και απεκριθη αυτοισ λεγων c. ADΓΠ unc^{9} al pler f. Differunt al | και οι (et. Gb′) c. NBCGLUVΔ al^{50} it^{4} cop syr^{sch} ... ς Ti η οι (D om οι) c. A(D)EFHKMSΓΠ al pl it^{4} arm go al | αδελφ. μου c. NACLΓΔΠ unc^{9} al pler it (et. d) vg cop syr^{utr} go ... Ti om μου c. BDEr 102. arm

34. κυκλω h. l. c. NBCLΔ cop, item Gb″ post τουσ c. D (sed om περι αυτον) al^{8}, similiter it vg ... ς Ti post περιβλεψαμενοσ c. AΓΠ unc^{9} al

ἀδελφοί μου καὶ οἱ ἀδελφαί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

1 [26.2] Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 καὶ

1–9 Mt 13, 1–9 Lc 8, 4–8

---

pler go arm syrP | *ιδε* c. ℵBCL unc[6] etc ... Gb′ Ln *ιδου* (:: ut Mt) c. ADGKMΔΠ al[40]

35. *ος αν* c. B b e cop, item a c Aug *et quicumque* (c *qui*) ... ς *ος γαρ αν* c. ℵACDLΔΠ unc[9] al omn[vid] itpl vg go syr[utr] al | *αδελφη* c. ℵABDLΔ al[25] itpl go arm ... ς (sed Gb[00]) Ti add *μου* c. CΠ unc[9] al pl it[s] vg ep syr[utr] aeth

IV, 1. *συναγεται* c. ℵBCLΔ al[4] ... ς *συνηχθη* c. DΠ unc[9] al pler, item *congregata est* it vg etc | *πλειστος* c. ℵBCLΔ ... ς Ln *πολυς* c. ADΠ unc[9] al omn[vid] | *πλοιον* c. ℵB[a]CKLMΠ al[20] go ... ς Ln Ti *το πλοι.* c. AB[2] DΔ unc[7] al pl cop | *εμβαντα* h.l. c. ℵBCDLUΔ al[3] it vg arm ... ς Ti post *ωστ. αυτον* c. AΠ unc[6] al pler go syrP aeth | *ησαν* c. ℵBCLΔ 33. al[7] d (*turba - erant*) ... ς Ln *ην* c. ADG[1]Π unc[9] al pler

3. *σπειραι* c. ℵ[a]*b* 102. (item *seminare* d it[6] Or[int3, 835]) ... ς Ti *του σπειρ.* c. ℵ[c]ACLΔΠ unc rell al pler (item *ad seminandum* it[s] vg) ... Dᵍʳ cop pstr om

4. *τ. πετεινα* c. ℵABCLΔΠ unc[7] al[150] it[7] am (al mu) cop syr[utr] arm aeth go ... ς (= Gb Sz) add *του ουρανου* c. DGM al it[5] vg[ed] gat

5. *και αλλο* (-*λλα* Dᵍʳ al) c. ℵBC(D)LM[2]Δ al[10] a d cop aeth ... ς *αλλο δε* c. AΠ unc[6] al pler it[s] vg syr[utr] arm go ... ℳ[a] 2p[e] b *αλλο* | *επι το πετρωδες* c. ℵ[c]ABCL:Π unc[9] al pler etc: ND al[8] it[pler] *επι τα πετρωδη* | *οπου* c. ℵACLΔΠ unc[9] al omn[vid] it[4] vg etc ... B a[vid] *και οπου*, hinc Ln [*και*] *οπου*, item D (it[mu]) *και οτι* | *ευθυς* c. ℵBCDLΔ ... ς *ευθεως* c. AΠ unc[9] al omn[vid] | *βαθος γης* c. ℵACLΔΠ unc[9] al omn[vid] cop go ... Ln *βαθ. της γης* c. B; Dᵍʳ *βαθος την γην*

6. *και οτε ανετειλ.* ο *ηλι.* c. ℵBCDLΔ it[4] vg cop ... ς *ηλιου δε ανατειλαντος* c. AΠ unc[9] al omn[vid] it mu go etc

ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν
ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ
ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλα
ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ
αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα καὶ εἰς
10–20 Mc 13. 10–23 Lc 8, 9–15 ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν· ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 10 Καὶ ὅτε
ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα
τὰς παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται
37.1 τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς
Es 6, 9 s πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ
ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ
ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν
ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 14 38.2 ὁ
σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν

---

8. αλλα c. ℵ*etcbBCL al[3] e (e et. vv. 5 et 7) cop ... ς Ln Ti αλλο c. ℵca ADΔΠ unc[9] al pler itpler vg etc | ανξανομενον (Gb′) c. ACDLΔ 238, item ΝΒ -νομενα ... ς αυξανοντα c. Π unc[9] al pler | φερεν: ℵC εφερον (e hiat) | εισ ter (Β εισ et bis εν, item L εἰσ et bis ἐν) c. ℵC*A(BL) al pauc (item cop syrP aeth go) ... Π unc[8] al[100] (item vide ante „εισ vel εν") ἐν (Gb′), item spiritibus et accentibus vacui AC[2] εν ... ς Ln ἓν c. D (ipse D εν, sed d ter unum) al sat mu[vid] it vg syr[sch vid]

9. ελεγεν c. ΝABCDLΔΠ unc[9] al pler it vg etc ... ς (= Gb Sz) add αυτοισ c. M[2mg] al vix mu | οσ εχει c. ΝBC*DΔ ... ς ο εχων c. AC[2]LΠ unc[9] al omn[vid]

10. και οτε c. ΝBCDLΔ al it vg cop go ... ς οτε δε c. ΑΠ unc[6] al pler syr[utr] arm aeth | ηρωτουν c. ℵC, item -των (ut Ln Ti) ABLΔ al et D al[2] επηρωτων, item *interrogabant* a b q Or[int3, 335] ... ς ηρωτησαν c. Π unc[9] al pler it[6] vg syr[utr] | τασ παραβολασ c. ΝBCLΔ g[2] am (al) cop[wi] et[schw] ... D etc τισ η παραβολη αυτη ... ς Ln την παραβολην c. ΑΠ unc[9] al pler vg[ed fu] etc

11. το μυστηρ. (cop τα μυστ.) δεδοτ. c. ΝBC*[vid]L 102. cop[edd], item Ln δεδοτ. το μυστηρ. c. ΑΚΠ al plus[10] ff[1·] ... ς δεδοτ. γνωναι (Gb[00]) το μυστ. (G etc τα μυστηρια) cum C[2]DΔ unc[8] al pler it[pler] vg al mu | παντα c. ΝDΚΠ al[25] ... ς Ln Ti τα παντα c. ABCLΔ unc[8] al pl

12. συνιωσιν: D*L al[5] συνωσιν | αφεθη c. ΝBCDLΔ unc[8] al pler Or[1, 125] ... Gb′ αφεθησεται c. ΑΚΠ al[15] Or[1, 114], D[b] αφησω | αυτοισ c. ΝBCL al[6] b cop arm Or[bis] ... ς add τα αμαρτηματα (al[10] παραπτωμ., Δ etc add αυτων) c. ADΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg cop syr[utr] al; Ln [τα αμαρτημ.]

ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. 16 *καὶ οὗτοί ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν,* 17 *καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται.* 18 *καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες,* 19 *καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.* 20 *καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.* Lc 8, 16 11, 33 Mt 5, 15

21 [20.2] *Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ*

---

15. *ευθυς* c. ABCLΔ al^{5} ... ς Ln Ti *ευθεως* c. ADΠ unc^{9} al pler | *αιρει*: D *αφερει*, ℵCΔ *αρπαζει* (:: ut Mt) | *εν αυτοις* (Gb′) c. ℵCLΔ c cop^{edd} syr$^{P\ mg}$ arm, item Ti *εις αυτους* c. Β al^{6} ... ς Ln *εν ταις καρδιαις αυτων* c. DΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg go al mu; Α l aeth *απο της καρδιας αυτων*

16. *ομοιως εισιν* c. ℵCLΔ al^{4} cop^{vid} aeth ... ς Ln Ti *εισιν ομοιως* c. ABΠ unc^{9} al pler it^{3} vg go syr^{P} ... D al^{10} it^{7} al om *ομοιως* | *ευθυς* c. ℵBC LΔ al^{6} ... ς c. AΠ unc^{9} al pler Or ... D etc om

17. *ευθυς* c. ℵBCLΔ al^{10} ... ς Ln *ευθεως* c. ADΠ unc^{9} al pler

18. *αλλοι εισιν* c. ℵBC*DLΔ it^{5} vg cop ... ς (= Gb) *ουτοι εισιν* c. AC^{2}Π unc^{9} al pler f q syr^{utr} aeth go | *επι* c. ℵCΔ cop . . ς Ln Ti *εισ* c. AB DLΠ unc^{9} al omn^{vid} etc | *ουτοι εισιν* c. ℵBC*DLΔ al pm it^{pler} vg cop al ... AC^{2}Π unc^{9} al pler f q go aeth om (om et. ς^{e} 1633) | *ακουσαντες* (Gb′) c. ℵ(sed ante *τ. λογ.* pon, item cop)BCDLΔ al^{2} cop syr ^{sch} ... ς Ln *ακουοντες* c. AΠ unc^{9} al pler it vg go al

19. *αιωνος* (D^{gr} *βιου*) c. ℵBCDLΔ al^{8} it^{9} vg arm ... ς (= Gb) add *τουτου* c. AΠ unc^{9} al pler f cop syr^{utr} aeth go | *συνπν.* |c. ℵAB*CDELΔ ... ς Ln *συμπν.* c. B^{2}FGHKMSUVΠ etc

20. *εκεινοι* c. ℵBCLΔ syr^{sch} ... ς Ln *ουτοι* c. ADΠ unc^{9} al omn^{vid} | *εν* ter (Gb′): ita EFGHKMUVΠ (L *ἐν*, tum bis *ἐν* sed non *ἓν*) al pl, item syr^{utr} ... ς Ln *ἓν*: ita nullus edd uncialium accentibus auctorum, sed it vg cop arm go. Ceterum B al om *εν* sec et tert

21. *οτι* c. BL ... 13. 28. 69. al^{2} *ιδετε* ... ς Ln om c. ℵACDΔΠ unc^{9} al pler | *ερχεται* (D *απτεται*, *accenditur* it^{5} al) *ο λυχν.* c. ℵBCDLΔ al^{10} it vg etc ... ς *ο λυχν. ερχεται* c. AΠ unc^{9} al pler arm go

τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ;
Lc 8, 17 12, 2 Mt 10, 26 22 [40.2] οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Lc 8, 18 6, 38 Mt 7, 2 Lc 8, 18 19, 26 Mt 13, 12 25, 29 24 [41.2] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 [42.2] ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 [42.10] Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

---

21. *τεθῃ* sec (Gb′) c. ℵBCDLΔ al[60] … ς *επιτεθη* c. ΑΠ unc[9] al pl

22. *τι* c. ℵACLΔΠ[2] unc[5] al pm it[k] vg al … BDHKMUΠ* al[80] it[e] aeth om; hinc Gb[0] Ln [*τι*] | *εαν* (1. al[5] *ει*) *μη ινα* c. ℵBΔ (1. al[5]) item omisso *ινα* (ut Gb′ Ti) ACKLΠ al[20], item D etc *αλλ ινα*,… ς *ο εαν μη* c. EFGHM SUV al pler; it[5] vg go *quod non* | *ελθη εισ φανερον* c. ℵCDLΔ al[5] cop … ς Ln *εισ φανερ. ελθη* c. ΑΠ unc[9] al pler it vg al, B syr[sch] aeth *φανερωθη*

24. *και προστεθησεται υμιν* c. ℵABCLΔΠ unc[8] al pler it[e] vg cop syr[utr] aeth go … Gb om c. DG al[2] (sed G al retinent *τοισ ακουουσιν*) b e g[1·] gat | *υμιν* c. ℵBCDLΔ al it (exc[2]) vg cop arm aeth … ς (= Gb) add *τοισ ακουουσιν* c. AΘ[b]Π unc[9] al pler q (f go *credentibus*) syr[utr]

25. *εχει* pr c. ℵBCLΔ al[2] (it vg), item *αν εχει* c. DE*FHKΘ[b] al … ς *αν* (M etc *εαν*) *εχη* c. AE[2]GMSUVΠ al pler

26. *ωσ* (al[5] *ωσπερ*) c. ℵBDE[2]LΔ al[12] tol cop etc … ς Ln Ti *ωσ εαν* (C etc *αν, οταν*) c. ACΘ[b]Π unc[9] al pler it[pler] vg al

27. *καθευδη* c. ℵABCDGKLMSVΘ[b]Π al pl … EFHU al mu *καθευδει* | *εγειρηται* c. ABCKSUVΘ[b]Π al pl … ℵEFGHLM al pm *εγειρεται* … D *εγερθη* | *βλαστα* c. BC*DLΔ al … ς *βλαστανη* c. ℵAC[2]GKMSUVΘ[b]Π etc, EFH etc *-στανει* | *μηκυνηται* c. ℵACLΔΠ unc[8] al pl … al[20] *-νεται*

28. *αυτοματη* c. ℵABCL al[5] cop[wi] et[schw] syr[P] aeth … ς (Gb[0]) add *γαρ* c. ΑΠ unc[9] al pler it vg al, D etc *οτι αυτομ.* | *ειτεν* bis c. ℵ(sed om *σταχ. ειτ.*)B*L(pri loc *ειτε*)Δ … ς Ln Ti *ειτα* bis c. (ℵ[c] *ειτα σταχ. ειτεν*) AB[2]CDΠ unc rell etc | *πληρησ* (D add *ο*) *σιτοσ* c. BD cop[wi] … ς *πληρη σιτον* c. ℵAC[2]LΔΠ unc[9] al pler

29. *παραδοι* c. ℵ*BDΔ … ς *παραδω* c. ℵ[c]ACLΘ[b]Π unc[9] rell | *ευθυσ* c. ℵB CL … ς Ln *ευθεωσ* c. ADΔΘ[b]Π unc[9] rell

30 [44.2] *Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,* Lc 20—22
ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 *ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν* Mt 13, 31—32
σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν
ἐπὶ τῆς γῆς, 32 *καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον*
πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι
ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 [45.6] *Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν* Mt 13, 34
λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 *χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλά-*
λει αὐτοῖς, [46.10] *κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.*

35 [47.2] *Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης·* 35—41
διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 *καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβά-* Lc 8, 22—25
νουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' Mt 8, 23—27
αὐτοῦ. 37 *καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπ-*

---

30. *πως* (Gb') c. ℵBCLΔ al[15] b e syrP mg ... ς Ln *τινι* c. ADΠ unc[9] al pler itpl vg cop go etc | *ομοιωσωμεν*: c al[40] Or[cod] *ομοιωσωμεν* | *τινι* c. ℵBC*LΔ al[20] (it vg al) Or[3,446] ... ς *ποια* c. AC[2]DΘ[b]Π unc[9] al pler go arm | *αυτην παραβ. θωμεν* c. ℵBC*LΔ al b e cop syrP mg Or[5,446] ... ς *παραβολη παραβαλωμεν αιτην* c. AC[2]DΘ[b]Π unc[9] al pler itpler vg al

31. *κοκκω* c. ℵBDΔΠ* al ... Gb Sz Ln Ti *κοκκον* c. ACLΘ[b]Π[2] unc[9] al[100] | *μικροτερον* c. ℵ(et* et c)BD*LMΠ al[10] ... ς Ti *μικροτερος* c. ACD[2]Θ[b]Π unc[8] al pler | *ον* c. ℵBLΔ e b ... ς Ti *εστιν* post *πα. τ. σπερματ.* c. CM*Θ[b]Π unc[8] al pler go, item varie transponentes ADM[2] etc | *των* (D *α εισιν*) *επι τ. γης*: c 271. b e om, hinc Ln [*τ. ε. τ. γ.*]

32. *μειζ. παντ. τ. λαχ.* c. ℵBCDLM[2]Δ al[15] it vg al mu ... ς Ti *παντ. τ. λαχαν. μειζ.* c. AM*Π unc[8] al pler go | *μειζον* c. ℵABCELV al[10] ... ς Ln Ti *μειζων* c. DaΠ unc[7] al pl | *κατασκηνουν* c. ℵAB[3]CDLΘ[b]Π unc[9] al omn[vid] ... Ti *κατασκηνουν* c. B* (cf ad Mt)

33. *πολλαισ* c. ℵABC[2]Θ[b]Π unc[9] al pler syrP arm; ante *παραβ.* D it[6] vg go cop[schw] ... c*[vid]LΔal[35] it[3] cop[wl] syr[sch] aeth om, hinc Gb[0] | *ηδυναντο* c. ℵBCFUΔ al mu ... Gb'' Ln Ti *εδυναντο* c. ADLΘ[b]Π unc[7] al[60]

34. *τ. ιδιοις μαθ.* c. ℵBCLΔ ... ς Ln *τ. μαθ. αυτου* (al it[3] om *αυτ.*) c. ADΘ[b]Π unc[9] al omn[vid]

36. *και αλλα δε* c. AC[2]DΠ unc[9] al pler syrP ... Ln om *δε* c. ℵBC*LΔ al[6] (it vg etc) | *πλοια* c. ℵABCDKMΔΠ al[35] ... ς (= Gb) Ti *πλοιαρια* c. L unc[7] al pl | *ησαν* c. ℵDΔ, L om ... ς Ln Ti *ην* c. ABCΠ unc reli al pler

37. *μεγαλη* (ita ℵ[a]; ℵ* 157. *μεγασ*) *ανεμου* c. (ℵ* et)ℵ[c]BDLΔ al[10] it[5] vg al ... ς *ανεμου μεγαλη* c. AΠ unc[9] al pler f syrP go; C al[6] e *ανεμου μεγαλου* | *και τα κυματ.* c. ℵBCDLΔ al[6] it vg al ... ς *τα δε κυματ.* c.

ἐβαλλεν εἰσ τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 *καὶ ἦν αὐτὸσ ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;* 39 *καὶ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.* 40 *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε οὕτωσ; πῶσ οὐκ ἔχετε πίστιν;* 41 *καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμοσ καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;*

V.

Mt 8, 28–34 Lc 8, 26–39

1–20 1 *Καὶ ἦλθον εἰσ τὸ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἰσ τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν.* 2 *καὶ ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺσ ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,*

ΑΠ unc^{9} al pler syrP arm | *επεβαλλεν*: ΝΕFLΜΠ* al^{50} *επεβαλεν*, D *εβαλεν* | *ωστε ηδη* (ita a, sed it^{rell} vg aeth om) *γεμιζ. το πλοιον* (Gb″) c. ℵ^{a}BCDLΔ 2pe it^{pler} vg cop syrP ^{mg} aeth ... ς *ωστε αυτο ηδη γεμιζ.* (G etc *βυθιζεσθ.*) c. ΑΠ unc^{9} al pler go al ... ℵ* e om

38. *και ηλθον αυτοσ* c. ADΠ unc^{9*}al omn fere it^{pl} vg syrP go ... ΝBCLΔ *και αυτ. ηλθ.* (a *ipse autem erat*) | *εν τη* c. ΝABCDLΔ al^{15} ... ς (= Gb sed rursus Gb′) *επι τη* c. Π unc^{9} al pler | *εγειρουσιν* c. ΝB*C*ΔΠ al ... ς Ln Ti *διεγειρουσιν* c. AB^{2}C^{2}L^{n2} unc^{9} al pler (D etc. *διεγειραντεσ* omisso *και* sq)

40. *ουτωσ* c. ΑCΠ unc^{9} al omn fere syr^{utr} (arm) go ... Ln om c. ΝBDLΔ 2pe it vg al | *πωσ ουκ* c. ΑCΠ unc^{9} al pler syr^{utr} f go ... Gb″ Ln *ουπω* c. ΝBDLΔ al^{10} it^{pler} vg cop al

41. *αυτω υπακουει* c. ℵ*CΔ al^{10}, ℵ^{c}BL *υπακουει αυτω* ... ς Ln *υπακουουσιν αυτω* c. ΑΠ unc^{9} al pler d it^{6} vg al (D^{gr} nil nisi *υπακουουσιν*)

V, 1. *ηλθον* c. ΝABDΠ unc^{7} al pl it^{pler} vg go al ... Gb′ *ηλθεν* c. CGLΜΔ al^{30} cop^{edd} arm al (G etc add *ο ις*) | *γερασηνων* (Gb′) c. ℵ*BD it vg ... ς *γαδαρηνων* c. ΑCΠ unc^{9} al pl syr^{sch} et$^{p\ txt}$ go ... LUΔ al^{25} cop syrP ^{mg} arm aeth *γεργεσηνων*, item Epiph^{650} et Thphyl ad h. l. Cf Or^{4,140} ad Mt 8, 28.

2. *εξελθοντοσ αυτου* c. ΝBCLΔ al^{20} b f ... ς Ti *εξελθοντι αυτω* c. ΑΠ unc^{9} al pler g^{1} q am etc ... D c e ff^{2} *εξελθοντων αυτων* | *ευθυσ* c. ΝCLΔ ... ς *ευθεωσ* c. ADΠ unc^{9} etc ... Ln om c. B it^{5} syr^{sch} arm | *υπηντησεν* c. ΝBCDGLΔ al^{25} ... ς Ti *απηντησεν* c. ΑΠ unc^{9} al pler

3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοί-

---

3. *μνημασιν* c. ℵABCLΔΠ unc^{8} al pl ... ς (= Gb Sz) *μνημειοις* c. DH al mu | *ουδε* c. ℵBCDLΔ al^{13} ... ς *ουτε* c. ΑΠ unc^{9} etc | *αλυσει* c. BC*L al^{13} it^{2} ... ς *αλυσεσιν* c. ℵAC^{2}DΔΠ unc^{9} al pler it^{3} vg etc | *ουκετι ουδεις* c. ℵBC* DLΔ al^{5} itpler vg ... ς om *ουκετι* c. AC^{2}Π unc^{9} al pler i q | *εδυνατο* c. ℵAB*C*DLΔΠ unc^{7} etc ... ς *ηδυνατ.* c. B^{2}C^{2}F al mu

4. *ισχ. αυτον* c. ℵABCKLMUΔΠ al^{20} itpl vg al ... ς *αυτ. ισχ.* c. EFGHSV al plu

5. *εν τ. μνημασιν και εν τ. ορεσιν* c. ℵABCKLMUΔΠ al^{60}it^{3} vg cop go etc ... ς (= Gb Sz) *εν τ. ορεσι και εν τ. μνημασιν* (D *μνημειοις*) c. D unc^{6} al mu it^{4}

6. *και ιδων* c. ℵBCLΔ al^{5} cop ... ς Ln *ιδων δε* c. ΑDΠ unc^{9} al pler itpler vg al mu | *απο μακρ.* c. ℵBCDΔ unc^{7} al longe pl ... Gb′ *μακρ.* sine *απο* c. AKLMΠ al^{30} | *προσεκυν. αυτω* c. ΜDΠ unc^{9} al pl ... Ti *πρ. αυτον* c. ABCLΔ al^{15}

7. *λεγει* (Gb″) c. ℵABCKLMΔ (Π *λεγον*) al^{30} etc ... ς *ειπε* c. D unc^{7} al pl it^{6} vg al

9. *ονομα σοι* c. ℵABCKLMΔΠ^{txt} al^{25} syrP arm ... ς *σοι ονομα* DΠ^{mg} unc^{7} al pl it vg Or^{int2,214} | *λεγει αυτω* c. ℵABCKLMΔΠ^{txt} al^{25} it^{2} vg cop al ... ς (= Gb Sz) *απεκριθη λεγων* c. EFGHSUVΠ^{mg} al pl; *απεκριθη* sine *λεγων* D etc | *λεγιων* c. ℵ*B*CDLΔ it vg syr^{utr} cop ... ς *λεγεων* c. (ℵC *λεγαιων*) AB^{2}Π unc^{9} etc | *λεγ. ονομα μοι* c. ℵACLΔΠ unc^{9} etc ... Ln add *εστιν* c. B al^{4} itpler vg; D q *εστιν μοι ονομα λεγ.*

10. *παρεκαλει* c. ℵBCDLΠ unc^{9} etc: AΔ al^{12}it^{4} etc *παρεκαλουν* | *αυτα αποστ.* c. BCΔ ... ς Ln Ti *αυτους αποστ.* c. DEFGHSUV al pl, AM etc *αποστ. αυτους* ... ʟ 258. b e *αυτον αποστ.*, KΠ etc *αποστ. αυτον*

11. *προς τοι ορει* c. unc omn al^{150} it vg etc (AKUΠ^{txt} etc post *βοσκομ.*,

ρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. 13 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. 14 καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός. 15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

μ etc post *μεγαλη* pon) ... ς (= Gb Sz) *προσ τα ορη* c. minusc pauc^{vid} ... 1. om, hinc Gb^{0} | *μεγαλη* c. ℵABCΔΠ unc^{8} al pler it^{6} vg etc ... DLU al it^{4} go om, hinc Gb^{00}

12. *παρεκαλεσαν* c. ℵBCLΔΠ^{mg} unc^{7} al pler c go etc: ADKMΠ^{txt} al^{15} it^{9} vg etc *παρεκαλουν* | *λεγοντες* (D 2p^{e} *ειποντα*) absq additam (Gb″) c. ℵBCLΔ al^{11} cop aeth ... ς Ti praem *παντες οι δαιμονες*, Ln [*παντ.*] *οι δαιμ.* c. ΑΠ^{mg} unc^{7} al pl a go syrP arm; item Gb Sz *οι δαιμονες* omisso *παντες* c. KMΠ^{txt} al^{15} it^{8} vg syr^{sch}, D 2p^{e} τα (2p^{e} *παντα τα*) *δαιμονια*

13. *και επετρεψ. αυτοισ* sine additam c. ℵBCLΔ al^{8} b e cop syr^{sch} arm ... ς (Ln) *και επετρεψ. αυτοισ ευθεωσ* (c. ΑΠ unc^{9} al pler f g^{2*} vg syrP, D it^{5} post *και*, var al: Gb^{0} et Ln [*ευθ.*]) ο $\overline{ις}$ (c. ΑΠ unc^{8} al pler f g^{1*} vg syrP aeth, var D etc: Gb^{0} et Ln [ο $\overline{ις}$]) | *ωσ δισχιλ.* c. ℵBC* DLΔ al^{2} it^{6} vg etc ... ς praem *ησαν δε*, Ln [*ησ. δε*] c. AC^{2}Π unc^{9} al pler it^{5} go

14. *και οι βοσκοντ.* (Gb″) c. ℵABCDLMΔ al^{25} a e go cop syr^{utr} aeth ... ς *οι δε βοσκ.* c. Π unc^{8} al plu it^{10} vg arm | *αυτουσ* c. ℵBCDLΔ al^{5} it vg cop syr^{sch} ath ... ς (= Gb Sz) *τουσ χοιρουσ* c. ΑΠ unc^{9} al pler syrP arm go | *απηγγειλ.* c. ℵABCDKLMΠ al^{25} ... ς (= Gb Sz) *ανηγγειλ.* c. Δ unc^{7} al pl | *ηλθον* (Gb″) c. ℵ^{c} ABKLMΩΠ* 33. al^{30} cop syrP go ... ς *εξηλθον* c. ℵ*CDEFGHSVΔΠ^{2} al plu it^{pl} vg al

15. *ιματισμενον* c. ℵBDLΔ al^{18} it^{pler} vg cop arm ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem *και* c ACΠ unc^{9} al pler q syrP go | *τον εσχηκ. τ. λεγιωνα* (-*ωνα* c. ℵ*BLΔ etc; ς -*εωνα* c. ℵ^{c} ACΠ unc^{9} al pler): D 17* 27. it vg (exc mt) om, hinc Gb^{00}

16. *και διηγησ.* c. ℵABCGKLMΔΠ^{txt} al pm it^{4} vg cop etc ... Gb″ *διηγησ. δε* c. DΠ^{mg} unc^{6} al^{100} it^{4}

18 [48.6] *καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ.* 19 *καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε.* 20 *καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.*

Mt 9, 1 Lc 8, 40

21 [48.2] *Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ πέραν πάλιν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.* 22 *καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,* 23 *καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ.* 24 *καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.* 25 *καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη,* 26 *καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ'*

22–43 Lc 8, 41–56 Mt 9, 18–26

---

18. *εμβαινοντος* (Gb″) c. ℵABCDKLMΔΠ al[25] … ς *εμβαντος* c. EFGHSUV al pl | *ινα μετ αυτ. η* c. ℵABCKLMUΠ[txt] al[30] e go etc … ς *ινα η μετ αυτ.* c. Dᴨ[mg] unc[6] al pl it[pl] vg cop aeth

19. *και ουκ* c. ℵABCKLMΔΠ al[30] f l vg cop syr[utr] go, item al[5] gat *και σ ις ουκ*, Ln *και [ο ις] ουκ* ex errore de c … ς (= Gb Sz) *ο δε ις ουκ* c. D unc[7] al pl it[8] etc | *απαγγειλον* c. ℵBCA al … D al[7] *διαγγειλον* … ς *αναγγειλ.* c. ΑΔΠ unc[9] al pler | *ο κυρ σοι* c.BCA ff[2] (*σοι* post *πεποιηκ.* ℵ cop syrP) … ς Ln *σοι ο κυρ.* (D *ο θεος*) c. ADLΠ unc[9] al pler it[pl] vg al | *πεποιηκ.* c. ℵABCLΠ unc[8] al[100] … ς (= Gb Sz) *εποιησε* c. DK al

21. *παλιν* post *εισ το περαν* c. ℵD 2pe it[7] syr[utr] … ς Ln Ti ante *εισ το περ.* c. ABCL unc rell al pler l vg (c ante *Iesus*)

22. *και ερχεται* (Gb′) c. ℵBDLA 102. it[8] vg cop al … ς *και ιδου ερχ.*, Ln *και [ιδου] ερχ.* c. ACΠ unc[9] al pler it[8] syrP arm go

23. *και παρακαλει* (Gb′) c. ℵACL al[10] … ς Ln *και παρεκαλει* c. BDΔΠ unc[9] al pler it[4] vg al … D it[6] *παρακαλων* | *τασ χειρασ* (al[5] it[4] etc *την χειρα*, A etc add *σου*) *αυτη* c. ℵBCLA al[10] a syr[sch] cop aeth … ς *αυτη* (AK al[6] *αυτω*) *τασ χειρασ* c. AΠ unc[9] al pler syrP arm go | *ινα* (Gb′) *σωθη και ζηση* c. ℵBCDLA al[4]; item *ut salva sit et vivat* it[8] vg cop go … ς *οπωσ σωθη και ζησεται* c. AA unc[9] al pler arm syrP

25. *γυνη* c. ℵABCLA al[5] it[pl] vg cop syrP aeth … ς (Gb[00]) Ti add *τισ* c. Dᴨ unc[9] al pler a f syr[sch] arm go | *δωδεκ. ετη* c. ℵBCLA al[7] cop … ς Ln Ti *ετ. δωδ.* c. ADΠ unc[9] al pler it vg al

26. *τα παρ* (D etc om) *εαυτης* c. ℵCDKΔΠ al mu … Gb Sz Ln Ti *τα παρ αυτης* c. ABL unc[8] al [100]

ἑαυτῆσ πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰσ τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ εὐθὺσ ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆσ μάστιγοσ. 30 καὶ εὐθὺσ ὁ Ἰησοῦσ ἐπιγνοὺσ ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶσ ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίσ μου ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεισ τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεισ· τίσ μου ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰσ εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴσ ἀπὸ τῆσ μάστιγόσ σου. 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντεσ ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεισ τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦσ παρακούσασ τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέ-

---

27. τα περι c. ℵ*BC*A 33^{ev} ... ς Ln Ti om τα c. ℵ^{c}AC^{2}DLΠ unc^{9} al pler

28. εαν αψωμαι καν (B supra lineam add) των ιματ. (ND etc του ιματιου) αυτ. c. NBCLΔ 49^{ev} ... ς Ln καν των ιματιων (D etc του ιματιου) αυτου (D εαυτου) αψωμαι c. A(D)Π unc^{9} al pler

29. ευθυσ c. NBCLΔ 33. 49^{ev} ... ς ευθεωσ c. ADΠ unc^{9} al pler

30. ευθυσ c. NBCLΔ al^{3} ... ς Ln ευθεωσ c. ADΠ unc^{9} al pler

33. αυτη c. NBCDL al^{4} it^{4} ... ς Ti επ αυτη (al αυτην) c. AΠ unc^{9} al pler it^{8} vg go aeth

34. ο δε c. ℵABLM*ΔΠ unc^{8} al pler e vg go cop al ... Ln add ις c. CDM^{mg} al^{20} it^{7} etc | θυγατερ c. ℵAC^{2}(*latet)LΔΠ unc^{9} al pler ... Ln Ti θυγατηρ c. BD al^{1}

36. ο δε ις absq ευθεωσ c. NBDLΔ al^{8} it^{10} vg cop syr^{sch} al mu (:: eorum qui παρακουσασ nemo confirmat ευθ., quod toties Meo inlatum) ... ς (sed Gb^{0}) Ti add ευθεωσ, Ln [ευθ.] c. ACΠ unc^{9} al pler a go syr^{p} | παρακουσ. c. ℵ*et^{cb}BLΔ e (*neglexit*) ... ς Ln ακουσασ (:: ut Lc) c. ℵ^{ca}ACDΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg etc

37. μετ αυτου συνακολουθ. c. NBCLΔ ... ς αυτω συνακολουθησαι c. Π^{2} unc^{6} al pler; Ln αυτω ακολουθησαι c. AKΠ* al^{8}; D^{5r} etc παρακολουθ. αυτω | τον πετρ. c. NBCΔ ... ς Ln om τον (:: ut Lc) c. ADLΠ unc^{9} al

τρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. 41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

1 [50.1] Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκού- Mt 13, 53–58

omn^{vid} | ιακωβου (FH etc praem του): DGΔ al^{8} a syrP (sed add ιακ. c.*) αυτου (Gb′)

38. ερχονται (Gb″) c. ℵABCDFΔ al^{8} it^{7} vg cop syr^{sch} ... ς ερχεται c. LΠ unc^{8} al pler it^{4} go al | και post θορυβον c. ℵABCLMUΔΠ al^{40} it^{3} vg go al ... ς (= Gb Sz) om c. D unc^{7} al pl itpl cop

40. αυτος δε (Gb′) c. ℵBCDLΔ al^{2} itpler vg cop ... ς Ti ο δε c. ΑΠ unc^{8} al pler e syrP txt arm, item M etc addito ως | παντας c. ℵABCLΔΠ unc rell etc ... ς (= Gb Sz) απαντας c. minusc ... D etc τους οχλους | το παιδιον c. ℵBDLΔ 102. it^{5} cop aeth ... ς (= Gb) add ανακειμενον c. ΑCΠ unc^{9} al pler (var al) it^{5} vg al

41. ταλιθα (B -ειθα) c. unc pler etc (et. it^{aliq} vg) ... D (it^{plu}) ταβιτα | κουμ c. ℵBCLM al^{25} etc ... ς Ln κουμι c. ADΔΠ unc^{8} al pler it^{pl} vg syr^{sch} syrP et^{mg} gr cop arm aeth

41. εγειρε c. unc pler al pl ... ς (=Gb Sz) εγειραι c. U al permu

42. ευθυς c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln ευθεως c. ACDΠ unc^{9} al pler | ετων c. ABDLΠ unc^{9} al pler it vg etc: ℵCΔ etc add ωσει vel ως | εξεστ. ευθυς c. ℵBCLΔ 33. cop aeth ... ς Ln om ευθ. c. ADΠ unc^{9} al pler it vg al mu

43. γνοι c. ABDL ... ς γνω c. ℵCΔΠ unc^{9} al omn^{vid}

VI. 1. ερχεται c. ℵBCLΔ syrP ^{mg} ... ς Ln ηλθεν c. ΑΠ unc^{9} al pler go al Or^{3,461} (D καπηλθεν)

2. διδασκ. εν τ. συναγ. c. ℵBCLΔ al^{2} f ff^{2} cop syr^{utr} arm ... ς Ln Ti εν τ. συ. διδασκ. c. ΑΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg go | οι πολλοι c. BL 13. 28.

οντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ
σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν
αὐτοῦ γίνονται; 3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας
καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ
Lc 4, 24 Io 4, 44 *οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο*
ἐν αὐτῷ. 4 51.1 *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης*
ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν
δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν.
6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

---

69. 346. ... ς Ln om *οι* c. ℵACDAΠ unc^{9} al pler | *ακουοντες* c. ℵABC unc^{2} al pl (d it^{6} vg *audientes*) ... D^{gr}FHLAΠ al^{25} a *ακουσαντες* ... b c e om | *δοθ. τουτω* c. ℵBCLA cop ... ς Ln Ti *δοθ. αυτω* c. ADΠ unc^{9} a$_{l}$ pler etc | *και δυναμ. τοιαυτ. δια τ. χειρ. αυτ. γινονται* c. AC^{2} unc$_{8}$ al^{20} a e ... ς (= Gb 8z) eadem praemisso *οτι* c. (U omisso *και*?) mi_musc vix mu f go, item c* al^{20} praemisso *ινα* sed non mutato *γινονται* item DKΠ etc *ινα* sed sequente *γινωνται* ... ℵ*etCBLA al^{3} it^{2} vg cop *και αι* (L om) *δυναμ.* (ℵ^{c} add *αι*) *τοιαυται* (ℵ^{c}LA add *αι*, item c l vg) *δια τ. χειρ. αυτου γινομεναι*

3. *ο τεκτων* (syr^{hr} om) *ο υιος* c. ℵABCDLAΠ unc^{9} al pler it^{8} vg cop go syr^{utr} al. Cf huc Iust$^{tr\,88}$ Cels ap Or$^{1,\,657}$ ... 33. 69. 2pe al^{6} it^{7} vg^{edd} arm al *ο του τεκτονος υιος.* Cf Or$^{1,\,659}$ contra Cels *ουδαμου των εν ταις εκκλησιαις φερομενων ευαγγελιων τεκτων αυτος ο ὡς αναγεγραπται* | *της μαριας* c. ℵBCLA al^{8} ... ς Ln om *της* c. ADH unc^{9} al pler | *και* (ℵDL add *ο*, non BCA) *αδελφ.* c. ℵBCDLA al^{2} e cop syr ... it^{7} vg al *frater* ... ς *αδελφ. δε* AΠ unc^{9} al pler q go syr^{p} | *και ιωσητος* c. BDLA al^{7} a cop ... ℵ 121. it^{7} vg aeth *και ιωσηφ* ... ς *και ιωση* c. ACH unc^{9} al pler syr^{utr} go arm

4. *και ελεγεν* c. ℵBCDLA al^{2} it^{7} vg cop syr^{sch} ... ς *ελεγε δε* c. AΠ unc^{9} al pler c go syr^{p} arm aeth | *πατριδι εαυτου* c. ℵ*L al^{3} ... ς Ln Ti *πα. αυτου* c. ℵ^{c}ABCDH unc^{9} al pler ... ℵ^{c}AL praem *ιδια* | *συγγενευσιν* c. B*D^{2}LA unc^{6} al permu ... ς Ln *συγγενεσιν* c. ℵ^{a}AB^{2}CD*K^{2}MSΠ al pl (ℵ* it^{2} om *κ. ε. τ. συγγ. α.*) | *συγγ. αυτου* (A *εαυτου*) c. BC*KLM^{2}(A) al^{6} d it^{7} vg cop syr^{utr} aeth ... ς om *αυτου* (et Ln [*αυτου*]) c. ℵ^{a}AC^{2}D g^{1}M*Π unc^{7} al pler a ff^{2} go arm

5. *εδυνατο* c. AB*CKLMSΠ al mu ... ς Ln *ηδυνατο* c. ℵB^{3}DEFGHVA etc | *ποι. ουδεμ. δυν.* c. ℵBCLA al cop ... D etc *ουδεμ. ποι. δυναμιν* ... ς *ουδ. δυν. ποι.* c. AΠ unc^{9} al pler f vg

6. *και εθαυμασεν* c. ℵBE*Vid al ... ς Ln Ti *κ. εθαυμαζεν* c. ACDLH unc^{9} al pler it^{7} vg

[58.2] *Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.* 7 [58.2] *καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων,* 8 *καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν,* 9 *ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας.* 10 [54.2] *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.* 11 [55.2] *καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.* 12 [56.2] *καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν,* 13 *καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.*

7–13 Lc 9, 1–6 Mc 10, 1–15

14 [57.2] *Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.* 15 *ἄλλοι δὲ*

Lc 9, 7–9 Mt 14, 1–2

---

8. αἴρωσιν c. ABDΠ unc[9] al pler: ℵCLA al ἀρωσιν | μη αρτ. μη πηραν c. ℵBCLA 33. (cop) aeth ... ς Ln μη (D etc μητε) πηρ. μη (D etc μητε) αρτ. c. ADΠ unc[9] al pler it vg al

9. αλλα c. ℵABCDLSU ... ς αλλ c. AΠ unc[6] et | ενδυσησθε (et. ς Gb Sz) c. ℵACDAΠ[2] unc[8] al pl a cop arm go, item B* al ενδυσασθε ... ς[e] ενδυσασθαι c. B[2]SΠ* al, L al[10] ενδεδυσθαι. Item e *neque vestiri*, itpl *et ne induerentur*

11. ος αν τοπος μη δεξ. c. ℵBLA[ΣΥ] 13. 28. 69. 124. 346. cop syrP mg aeth, C*vid al[2] ος αν μη δεξ. ... ς Ln οσοι αν (αν c. EFGMUV al mu, Ln εαν c. AC[2]DHKΠ al pl) μη δεξωνται (HKΠ etc δεξονται.) c. AC[2]DΠ unc[8] al pler it vg go al | εισ μαρτ. αυτοισ sine additam (et Gb) c. ℵBCDLA al[2] it[6] vg al ... ς (= Gb) add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοισ η γομορροισ εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη, item Ln [αμην – – εκεινη] c. AΠ unc[9] al pler it[4] cop[edd] syr[utr] aeth go

12. εκηρυξαν c. ℵBCDLA syr[sch] et p mg go ... ς Ln εκηρυσσον c. AΠ unc[9] al omn[vid], item it[pler] vg syrP txt | μετανοωσιν c. BDL cop ... ς μετανοησωσι c. ℵACAΠ unc[6] etc

13. εξεβαλλον c. ℵABL unc[6] al pler it vg ... CDMA al[15] εξεβαλον

14. ο βασ. ηρωδ. c. ℵABC*LAΠ unc[6] etc: C[3]DF etc ηρωδ. ο βασ. | ελεγεν c. ℵACLAΠ unc[9] al pler it[5] vg al pler ... Ln ελεγον (D –γοσαν) c. BD al[2] it[3] mf Aug[cons2,91] | εγηγερται εκ νεκρ. c. ℵBDLA 33. it vg etc ... C ηγερθη εκ νεκρων, ς εκ νεκρ. ηγερθη c. Π[mg] unc[6] al pler; item go syrP; Ti εκ νεκρ. ανεστη c. AKΠ[txt] al mu

15. δε pri (et. Gb + Sz) c. ℵABCDLAΠ etc ... ς om c. FMUV al mu syrP arm

ἔλεγον ὅτι Ἠλείας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. 16 [58.2] *ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη.*

17–29 Mt 14, 3–12 Lc 3, 19 s

17 [59.2] *Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν·* 18 *ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.* 19 *ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο·* 20 *ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν.* 21 [60.6] *καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας,* 22 *καὶ εἰσελθούσης τῆς*

---

15. *ηλειας* c. B* (:: at alibi et. ℵADLΔ) ... ς Ln Ti *ηλιας* c. ℵAB^{3}CDLΠ unc rell etc | *ελεγον* sec: ℵ al^{4} it^{i} syr^{sch} arm om | *προφητης* c. NBC* LΔ al^{5} Or^{3,469} (sed var cdd) ... ς add *εστιν*, Ln [*εστ.*] c. Δ^{c2}Π unc^{9} al pler it^{q} vg go al mu ... D it^{d} om *προφητ. ως* | *ως* c. ℵABCLΠ unc^{9} al^{150} it^{i} vg etc ... ς *η ως* c. Δ al pauc syrP arm

16. *ο* ante *ηρωδ.*: CDK*UV al^{45} cop om | *ελεγεν* c. NBCLΔ 33. f ... ς Ln *ειπεν* c. ADΠ unc^{9} al pler it^{g} (it^{i} vg *ait*) | *ον* NBDL al^{7} it vg syr^{utr} arm aeth ... ς (sed Gb^{0}) praem *οτι* cum ACΔΠ unc^{9} al pler cop go | *ιωαννην* h. l. c. ℵ^{c}ABCLΔΠ unc rell al pler it^{b} vg go Or^{4,115} (ℵ* *ουτος ιωαννης ηγερθη*, ℵ^{a} *ουτος ιωαννης, αυτος ηγ.*); var test al ... D om: hinc Gb^{00} | *ουτος* c. ℵ*et^{c}BDLΔ al^{3} it^{i} vg (cop); similiter 33. etc *αυτος* (*ipse*) ... ς *ουτος εστιν· αυτος*, Ln *ουτ.* [*εστιν· αυτος*] c. ACΠ unc^{9} al pler it^{q} go syrP arm | *ηγερθη* c. NBLΔ 33. 102. cop syr^{hr} ... ς Ln *ηγερθ. εκ νεκρων* c. AΠ unc^{9} al pl mu, D^{gr} al^{6} it^{i} vg *εκ νεκρ. ηγερθη*, C etc *ηγερθ. απο των νεκρ.*

17. *αυτος γαρ*: ℵ^{c2}L cop go *ο γαρ* | *και εδησεν αυτον εν* (ς = Gb Sz add *τη* cum min) *φυλακη* (Δ *εν φυλ. κ. εδησ. αυτ.*): D al^{5} it^{5} al *κ. εδησ. αυτ. και εβαλεν εισ φυλακην*

19. *ηθελεν* c. ℵABC^{2}DLΔΠ unc^{9} etc|... Ln *εζητει* c. C* d it^{6} | *ηδυνατο*: ΔΚΠ al^{5} *εδυνατ.*

20. *ηπορει* c. NBL cop ... ς Ln Ti *εποιει* c. ACDΔΠ unc rell al omn^{vid} it vg rell

21. *οτε*: Ln *ὅ τε* | *εποιησεν* c. NBCDLΔ al^{4} it vg ... ς *εποιει* c. AΠ unc^{9} al pler

θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρῳδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. 24 καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

---

22. *αυτης της*: ℵBDLΔ 2pe *αυτου* | *ηρεσεν* c. ℵBC*L(Δ) 33. e ff2. cop arm ... ς *και αρεσασης* c. AC2DΓΠ unc9 al pler it6 vg go | *ο δε βασ. ειπεν* c. ℵBC*LΔ 33. (g2. q vg); Ln *ειπεν δε ο βασ.* c. A cop (c) ... ς *ειπεν ο βασ.* c. C2DΓΠ unc9 al pler it4 go syrp arm

23. *οτι ο εαν*: Ba al5 *ο τι αν*, Dgr *ει τι αν*

24. *και εξελθουσα* c. ℵBL(Δ) 33. cop aeth (d it6 vg) ... ς Ln *η δε εξελθ.* c. ACDgrΓΠ unc9 al pler a (b f) go syrmtr | *αιτησωμαι* (Gb′) c. ℵABCD GLΔ al9 ... ς *αιτησομαι* c. ΓΠ unc8 al pl | *του βαπτιζοντος* c. ℵBLΔ 28. syrp ... ς Ln *του βαπτιστου* c. ACDΓΠ unc9 al pler

25. *ευθυς* c. ℵBCΔ al2, ς *ευθεως* c. AΓΠ unc9 al pler etc ... DL etc om | *εξαυτης δως μοι* c. ℵBC*LΔ 2pe it4 vg etc ... ς *μοι δως εξαυτης* c. A C2ΓΠ unc9 al pler arm ... D *δος μοι* omisso (item al2 it2 go) *εξαυτης* | *βαπτιστου*: L *βαπτιζοντος*

26. *ανακειμενους* c. BC*vidLΔ 42. syrsch ... ς Ln *συνανακειμ.* c. ℵAC2D ΓΠ unc9 etc | *αθετ. αυτην* c. ℵBCLΔ ... ς *αυτ. αθετ.* c. ADΓΠ unc9 al pler itpler vg

27. *ευθυς* c. ℵBCLΔ ... ς Ln *ευθεως* c. ADΓΠ unc9 al omnvid | *σπεκουλατορα* c. ℵABLΠ unc9 al25 ... ς *σπεκουλατωρα* c. Γ al mu | *ενεγκαι* c. ℵBCΔ ... ς Ln Ti *ενεχθηναι* c. ADLΓΠ unc9 al omnvid it vg etc | *την κεφ. αυτου* ... Ln add [*επι πινακι*] c. CΔ al it2 vg

28. *και απελθ.* c. BCLΔ al4 it7 (vg) etc ... ς *ο δε απελθ.* c. ADΓΠ unc9 al pler go syrp arm | *αυτην* pr: LΔ al2 b c q syrsch arm om, hinc Gb0

29. *ηλθαν* c. BL 33. ... ς Ln *ηλθον* c. ℵACDΓΔΠ unc9 al pler | *αυτον* c.

30–33 Lc 9, 10 a Mt 14, 13 Io 6, 1 a

● 30 61. 8 *Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν.* 31 62. 10 *καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον.* ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 63. 6 *καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.* 33 *καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺς πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς.*

34–44 Mt 14, 14–21 Lc 9, 11–17 Io 6, 5–13 Mt 9, 36 6, 1 ss

34 *Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.* 35 64. 1 *καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ*

ℵ 346. … ς Ln Ti αυτο c. ABCLΓΔΠ etc | *εν μνημ.* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ΝΔ BCLΓΔΠ unc^{9} al pl … ς (et. Wtst al) *εν τω μνημ.* c. D al vix mu

30. *παντα οσα* c. ΝBCDELVΔ al^{25} it vg etc … ς *παντ. και οσα* c. ΑΓΠ unc^{7} al pl go syrP | *και* c. ℵ*C* al^{5} it^{pler} vg al … ς Ln Ti *και οσα* c. ℵ^{c}A BC^{3}DLΔΓΠ unc^{9} al pler cop syr^{utr} al

31. *λεγει* c. ΝBCLΔ 33. (*ait* d it^{pler} vg) … ς Ln *ειπεν* c. ADΓΠ unc^{9} al pler a | *αναπαυσασθε* (Gb') c. ABCMΔ al^{20} … ς Ln *αναπαυεσθε* c. ΝDLΓΠ unc^{6} al pl | *ευκαιρουν* (Gb') c. ΝABEFGHLVΓΔ al pl … ς *ηυκαιρουν* c. CKMSUΠ etc … D *ευκαιρως ειχον*

32. *εισ ερημ. τοπ. τω πλοι.* c. ΑΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} aeth … ς Ln *εν τω* (ℵ om) *πλοιω εισ ερ. τοπ.* c. (ℵ)BLΔ al^{5} cop arm

33. *αυτους υπαγοντας* sine additam c. ΝABDLΓΔΠ unc^{9} etc … ς (= Gb Sz) add *οι οχλοι* c. 13. 69. al vix mu | *επεγνωσαν* c. ΝAB^{2}LΓΔΠ unc^{9} al pler … Ln *εγνωσαν* c. B*D al^{5} | *αυτους* c. ΝAKLMUΔΠ al^{10} f q cop syr^{utr} aeth … ς (= Gb) *αυτον* c. EFGHSVΓ al mu … Gb Ln Ti om c. BD al^{10} it^{5} vg | *και προηλθον* (LΔ *προσηλθ.*) *αυτους* c. ΝBLΔ al^{8} vg; D etc *και συνηλθον αυτου*, 1. *και ηλθον εκει* atque sic Gb, a *et venerunt* … ς (= Gb) Ti *και προηλθ. αυτους και συνηλθον* (Δ *συνεδραμον*) *προσ αυτον* c. A(ΓΠ) unc^{9} al pl f q syrP aeth

34. *ειδεν* (KLMVΓΔΠ etc *ιδεν*): sine additam c. ΝBL al^{8} g^{1}· cop arm … ς add *ο ις* c. Δ unc^{6} etc; item praem *ο ις* ΑUΠ al^{20} it^{aliq} syr^{sch} aeth, hinc Ln [*ο ις*] *ειδεν*, item add *ο ις* post *οχλον* D etc | *επ αυτους* c. ΝBDF etc … ς *επ αυτοις* c. ALΓΔΠ unc^{6} al pler

35. *γινομενης* c. ND (it vg) … ς Ln Ti *γενομενης* c. ABLΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} | *προσελθοντ.* c. ℵ* al^{5} it^{3} vg arm aeth, item Δ et DKΠ al^{12} b g^{2}· … ς Ln Ti add *αυτω* c. ℵ^{c}BΓΔ unc^{6} al pler c q etc | *οι μαθ. αυτου*: Δ al^{3} c arm om *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | *ελεγον* c. ΝBLΔ 33. cop

τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

... ς Ln Tj λεγουσιν c. ADΓΠ unc rell al pler q. Praeterea DKΠ al[12] it[2] add αυτω, A praem

36. τι (κ βρωματα τι, cf it) φαγωσιν (Gb″) c. ΝBLA (D[gr] τι φαγειν) d lt vg etc ... ς Ti αρτους· τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν, Ln [αρτους·] τι [γαρ] φαγωσιν [ουκ εχ.] c. AΓΠ unc[9] al pler b f syr[utr] aeth arm

37. δηναρ. διακοσ. c. ΝABLΔΠ unc[8] al[75] it[6] etc ... ς διακ. δηναρ. c. DMΓ etc | δωσωμεν c. ΝBD al[6], Ln Ti δωσομεν c. ALA al; *dabimus* it vg ... ς δωμεν c. ΓΠ unc[9] al pler | Ln αρτους; κ. δωσ. αυτ. φαγειν. et Ti αρτους, κ. δωσ. αυτ. φαγειν.

38. αρτους εχετε c. ΝADΓΠ unc[9] al omn it vg etc ... Ti εχετ. αρτ. c. BLA aeth | ιδετε (Gb″) c. ΝBDL al[6] it[2] cop etc ... ς και ιδετ., Ln [κ.] ιδ. c. AΓΔΠ unc[9] al pler it[5] vg syrP | λεγουσιν: ADM[mg] al[10] it[7] al add αυτω, hinc Ln [αυτ.]

39. ανακλιναι c. AB[2]DLΓΔΠ unc[8] al pler Or[3,510] (f vg) ... Ln ανακλιθηναι c. NB*G al[15] Or[3,479]

40. ανεπεσαν c. NBEFGHMVΔ etc ... ς Ln ανεπεσον c. ADKLSUΓΠ al pl | κατα bis c. NBD 2P[c] cop ... ς ανα c. ALΓΔΠ unc[9] al pler Or[3,479]

41. τοις μαθ. c. NBLA al[7] d etc ... ς Ln add αυτου c. AD[gr]ΓΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc | παρατιθωσιν c. ℵ*BLM*ΔΠ* al[6] ... ς Ln παραθωσιν c. ℵ[c]ADM[2]ΓΠ[2] unc[6] al pler

43. κλασματων (BLA -ματα) δωδ. κοφινων (LA -νους) πληρωματα c. NBL Δ al[6] ... ς Ln κλασματων δωδ. κοφινους πληρεις c. ADΓΠ unc rell al pler (it vg)

44. πεντακισχ. c. ABDLΓΔΠ unc[9] al[150] etc ... ς (= Gb Sz) praem ωσει cum min vix mu (κ ως)

45–52 Mt 14, 22–33 Jo 6, 15–21

45 [65. 6] *Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον.* 46 [66. 2] *καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.* 47 [67. 4] *καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.* 48 *καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς·* 49 *οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν·* 50 *πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.* 51 [68. 6] *καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο.* 52 *οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.*

53–56 Mt 14, 34–36

53 [69. 2] *Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν.* 54 *καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου*

---

45. *εὐθυσ* c. ℵBLΔ 28. ... ς Ln *εὐθεωσ* c. ADΓΠ unc^{9} al pler | *απολυει* c. ℵBL(DΔ) 1. ... ℵ*ΚΓ al^{26} *απολυσει* ... ς *απολυση*'c. ΑΠ unc^{9} al pl

48. *ιδων* c. ℵBDLΔ al it^{5} vg cop ... ς *ειδεν* c. ΓΠ^{2} unc^{6} etc, ΑΧΠ* unc^{2} *ιδεν*, etc | *περι* c. ℵBLΔ al^{5} (a) ... ς *και περι* c. ADΧΓΠ unc^{9} al pler it^{2} vg etc

49. *επι τ. θαλ. περιπ.* c. ℵBLΔ al^{2} ... ς Ln Ti *περιπ. επι τ. θαλ.* c. AD ΧΓΠ unc^{9} al pler it vg etc | *οτι φαντ. εστ.* c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln Ti *φαντασμα ειναι* c. ADΧΓΠ unc^{9} al pler it vg

50. *ειδαν* c. ℵB ... ς Ln *ειδον* c. ΑΓΑΠ^{2} unc^{5} etc; ΚLMΧΥΠ* al *ιδον* | *ο δε* c. ℵBLΔ 33. c cop ... ς Ln Ti *και* c. ADΧΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc | *ευθυς* c. ℵBLΔ ... ς Ln *ευθεως* c. ΑΧΓΠ unc^{9} al pler ... D etc om

51. *λιαν*: D^{gr} al^{3} b om, hinc Gb^{0} | *εκ περισσου* c. Α(D)ΧΓΠ unc^{9} al pler etc ... ℵBLΔ 102. syr^{sch} aeth om, hinc Gb^{0} | *εξισαντο* c. ℵBLΔ al^{5} it^{6} vg cop ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *και εθαυμαζον*, Ln [*κ. εθαυμ.*] c. ADΧΓΠ unc^{9} al pler (a) b f q syr^{sch} syrP arm aeth

52. *αλλ ην* c. ℵBLM^{2}SΔ al^{15} cop syrP^{mg} ... ς Ln Ti *ην γαρ* c. ADM*ΧΓΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg etc | *αυτων η καρδ.* (Gb' 8s) c. ΚΑΒΧΓΠ unc^{9} al plu ... ς *η καρδ. αυτ.* c. DLΔ al mu

53. *επι την γην ηλθον εισ γε.* c. ℵBL(Δ) al^{3} ... ς Ln Ti *ηλθον επι την γην γε.* c. ADΝΧΓΠ unc^{9} al pler it vg etc | *γεννη-* c. ΚΑΒDLΧΓΔΠ unc^{7} al pl etc ... ς *γενη-* c. ΝΓΠ al vix mu etc | *-σαρετ* c. ΚΑΒ^{2}LMΓΔ al pm a ... B*ΝΧΠ unc^{8} al pl etc *-ρεθ* ... D etc *-σαρ*

εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII.

1 [70.10] Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους, — 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν

Mt 1–16 15, 1–11

---

54. *ευθυς* c. ℵBLA al[4] ... ς Ln *ευθεως* c. ADNXΓΠ unc[9] al pler | *αυτον*: AGA al[25] it[2] etc add *οι ανδρες του τοπου εκεινου*, hinc Ln [*οι α. τ. το. εκ.*]

55. *περιεδραμον* (et *και ηρξαντο*) c. ℵBLA al mu (cop aeth syr[sch]) ... ς Ln Ti *περιδραμοντες* (et *ηρξαντο*) c. ANXΓΠ unc[9] al pler go; item D a *περιδραμοντες δε* (it[pler] vg) | *χωραν* c. ℵBLA 33. cop etc ... ς Ln *περιχωρον* c. ADNXΓΠ unc[9] al pler etc | *κραβαττοις* c. AB*DF[2]GKMNU VΓΠ al pl b am ing, ℵ *κραβακτοις*, F*XA etc *κραβατοις* ... ς *κραββατοις* c. B[2]EH al mu a | *οτι εστιν* c. ℵBLA etc ... ς Ti *οτι εκει εστιν* c. ANXΓΠ unc[9] etc

56. *εαν* c. ℵXΓA al mu ... ς Ln *αν* c. ABDLNΠ unc[9] al pl | *εις* sec c. ℵB (D)FLA al[30] it[pl] vg syrP arm ... ς Ln Ti om c. ANXΓΠ unc[8] al pler b q cop go; *εις* tert c. ℵBDL[2]Δ al[6] it[5] etc ... ς Ln Ti om c. ANXΓΠ unc[9] al pler it[2] etc | *ετιθεσαν* c. ℵBLA al[3] ... ς Ln Ti *ετιθουν* c. ADNXΓΠ unc[9] al pler | *ηψαντο* c. ℵBDE[r]LA al[8] a ff[2] ... ς Ti *ηπτοντο* c. ANXΓΠ unc[9] al pler d it[5] vg

VII. 2. *οτι κοιναις - εσθιουσιν* c. ℵBL(A) 33. (cop syr[sch]) ... ς Ln Ti *κοιναις - εσθιοντας* c. ADNXΓΠ unc[9] al pler a go | *τους* (c. ℵBDLNA etc, ς om c. AXΓΠ unc[9] al pler) *αρτους* sine additam c. ℵABEGHLVXΓ Δ al[25] b cop aeth go ... ς (= Gb Sz) add *εμεμψαντο* c. MΠ unc[5] al pl (D *κατεγνωσαν*) it[pler] vg syr[utr] arm

3. *πυκνα* c. ℵ it[4] vg go cop (syr[utr] *sedulo*, aeth *intense*) ... ς Ln Ti *πυγμη* c. ABLNXΓΠ (D *πυκμη*, d *primo*) unc[9] etc Or[3,494], *pugillo* it[4], a *momento*, b *subinde* ... Δ om

παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — 5 [71. 6] καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ

6 s Ex 29, 13

Ex 20. 12 21, 16

---

4. απο c. ℵBΝΙΓ unc[9] etc ... Ln Ti απ c. ABDLΔΠ al mu Or[3,494] | βαπτισωνται c. ΑΔΓΠ unc[7] etc Or[3,494] (ℵΝΧ -σονται, E[2]FA -ζωνται, L -ζονται) ... ℵB etc ραντισωνται | χαλκιων (c. ℵBDΧΓΔΠ unc[9]; AL -κειων) sine additam c. ℵBLΔ al[3] cop ... ς Ln Ti add και κλινων c. ADΧΓΠ unc[9] al pler it vg syr[ntr] go arm Or

5. και επερωτ. (Gb′) c. ℵBDL al[4] it (exc f) vg etc ... ς επειτα επερωτ. c. ΑΧΓΠ unc[9] etc | ου περιπατ. οι μαθ. σου c. ℵBLΔ al[5] cop aeth ... ς Ln οι μαθ. σου ου περιπατ. c. ADΧΓΠ unc[9] al pler it vg etc | αλλα κοιναις c. ℵ*BD al[6] it[5] vg etc ... ς (= Gb) αλλα ανιπτοις c. ℵ[c]ALΧΓΔΠ unc[9] al pler it[4] etc

6. ο δε c. ℵBLΔ al[2] cop syr[sch] aeth ... ς Ln add αποκριθεις c. ADΧΓΠ unc[9] al pler it vg etc | καλως c. ℵBLΔ al[2] it[6] vg syr[sch] aeth ... ς Ln οτι καλως c. ADΧΓΠ unc[9] al pler b q syrP arm go | επροφητευσεν c. ℵB*DLΔ al[6] ... ς προεφητ. c. AB[3]ΧΓΠ unc[9] al pler | οτι c. ℵBL syr[sch] ... ς Ln Ti om c. ADΧΓΔΠ unc[9] etc | ουτ. ο λαος c. ℵALΧΓΔΠ unc[9] etc ... Ln ο λα. ουτ. c. BD it[7] vg syr[sch]

8. αφεντες c. ℵBLΔ* al[2] cop etc (D al[3] it[6]).... ς Ti add γαρ c. ΑΧΓΠ unc[9] al[2] vg al | ανθρωπων sine additam c. ℵBLΔ al[4] cop arm[codd omn] ... ς Ln Ti add βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα (Δ om) παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε c. ΑΧΓΠ unc[9] al pler it[2] vg etc (D etc variant)

9. τηρησητε (B τηρητε): DG[T] (d *tradatis*) al[3] it[7] syr[sch] al Cyp στησητε (Gb″)

10. μωυσης c. ℵBDKMΔΠ etc ... ς μωσης c. ALΧΓ unc[7] al pl

μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, 12 οὐκέτι
ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, 13 ἀκυροῦντες
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρ-
όμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν
ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. 15 οὐδέν
ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται
κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ
κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. 17 [18. 6] Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 17–23 Mt 15, 12–20
ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβο-
λήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ
νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ
δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν
καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται,
καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀν-
θρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 ἔσωθεν
γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπο-
ρεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονη-

---

12. ουκετι c. ℵB(D)Δ al[8] it[6] cop aeth ... ς Ti praem και c. AΧΓΠ unc[9] al pler it[2] vg etc, L οτι | πατρι c. ℵBDLΓ al[7] it[5] etc ... ς Ti add αυτου c. AΧΠ unc[9] al pler it[4] vg etc | μητρι c. ℵBDL al[b] it vg etc ... ς Ti add αυτου c. AΧΓΠ unc[9] al pler syr[utr] aeth go

14. παλιν (Gb′) c. ℵBDLΔ it[2] vg etc ... ς παντα c. AΧΓΠ unc[9] al pler f go etc | ακουσατε c. BDHL al ... ς ακουετε c. ℵAΧΓΔΠ unc[8] al pler | συνετε c. BHLΔ 238. (D συνιετε) ... ς συνιετε c. ℵAΧΓΠ unc[8] al pler

15. κοιν. αυτ. c. ℵLΔ(B) ... ς Ln Ti αυτ. κοι. c. ADXΓΠ unc[9] al pler it vg | τα εκ του ανθρ. εκπορευ. c. ℵBDLΔ al[2] it vg etc ... ς τα εκπορ. απ αυτου c. AΧΓΠ unc[9] al pler syr[utr] arm | εστιν τα c. ℵBLΔ etc ... ς Ln Ti praem εκεινα c. ADXΓΠ unc[9] al pler it vg etc

16. ς Ln Ti εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω c. ADXΓΔ[corr²]Π unc[9] al pler it vg etc ... om c. ℵBLΔ* al[2] cop

17. τον οικον c. ℵA al[5] (D etc την οικιαν) ... ς Ln Ti om τον c. ABLXΓΠ unc[9] al pler | την παραβολην (Gb′) c. ℵBDLΔ al it vg ... ς περι της παραβολης c. AΧΓΠ unc[9] al pler go

18. ου νοειτε c. ABDXΓΠ unc[8] etc ... ς ℵLUΔ etc ουπω νο.

19. καθαριζων c. ℵABEFGHLSXΔ al[20] Or[8,494] ... ς καθαριζον c. KMUVΓΠ al pl

21. πορνειαι κλοπ. φονοι[22] μοιχ. c. ℵBLΔ cop aeth (D it[6]) ... ς Ln μοιχειαι πορν. φον. κλοπ. c. ANXΓΠ unc[9] al pler it[2] vg syr[p]

ρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24–30 Mt 15, 21–28

24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν· 25 ἀλλὰ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει· [73.6] καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον

---

24. ἐκειθεν (33. cop κακ.) δε αναστ. c. ΝΒΔΑ syrP mg ... ς Ln Ti και ἐκειθεν αναστ. c. Α(D)ΝΧΓΠ unc⁹ al pler vg go al | ορια c. ΝΒΔΔ al¹⁸ Or³,⁵⁰² bis ... ς Ti μεθορια c. ΑΝΧΓΠ unc⁹ al pler | τυρου (Gb′) c. DL Δ al² it⁵ Or³,⁵⁰² bis ... ς Ln add και σιδωνος c. ΝΑΒΝΧΓΠ unc⁹ al pler it⁶ vg al mu | εισ οικιαν (Gb″ Sz) c. ΝΑΒLΝΧΓΔΠ unc⁹ al pl etc ... ς εισ την οικ. c. D al mu Or³,⁵⁰² | ηθελησεν c. ΝΔ al¹⁰ (d it⁹ vg) Or³,⁵⁰² ... ς Ln Ti ηθελεν c. ΑΒDLΝΧΓΠ unc⁹ al pler (c q) | ηδυνασθη c. ΝΒ ... ς Ln Ti ηδυνηθη c. ADLΝΧΓ unc⁸ al pler, ΚΑΠ al εδυνηθη

25. αλλα (ΒLΑ αλλ) ευθ. ακουσ. γυν. c. ΝΒLΔ 33. f etc (D) ... ς Ln ακουσασα γαρ γυνη c. ΑΝΧΓΠ unc⁹ al pler it² etc | αυτησ c. ΑΒLΝΧΓΠ etc : ΝDΔ al¹⁵ om | εισελθουσα c. ΝLΔ itpler d vg cop ... ς Ln Ti ελθουσα c. ΑΒDGrΝΧΓΠ unc⁹ al pler a q syrutr al

26. η δε γυν. ην c. ΝΒDLΔ al¹² a cop syrsch ... ς ην δε η γυν. c. ΑΝΧΓΠ unc⁹ al pl itpl vg etc | συροφοινικισσα c. ΝΑΚLsmgvmgΔΠ etc; ς (=Gb; Sz?) συροφοινισσα c. min panc d it⁷ vg; DGr i φοινισσα ... Gb Ti συραφοινικισσα c. ΒΝΧΓ unc⁷ al¹⁰⁰; U etc συραφοινισσα | εκβαλῃ c. ΝΑΒDE GK²LΝSUVΧΓΔΠ al¹⁰⁰ ... ς (= Gb Sz) Ti εκβαλλῃ (M al –αλλει) c. FH K*M al pm | εκ (DGr 115. c ff²· απο): L al¹⁰ q om (Gb⁰⁰)

27. και ελεγ. (D it² λεγει, d dixit) c. ΝΒDLΔ etc ... ς ο δε ις ειπεν c. ΑΝΧΓΠ unc⁹ al pler syrP arm go | εστ. καλ. c. ΝΒDLΔ al¹² it vg syrutr ... ς καλ. εστ. c. ΑΝΧΓΠ unc⁹ etc | τ. κυν. βαλ. c. ΝΒ al⁵ q ... ς Ln βαλ. τ. κυν. c. ADLΝΧΓΔΠ unc⁹ etc

28. και c. ΝΒΗΔ al¹⁰ cop syrsch arm aeth ... ς Ln Ti και γαρ c. ALΝΧΓΠ unc⁸ al pler it⁷ vg etc | εσθιουσιν c. ΝΒDLΔ al¹² ... ς εσθιει c. ΑΝΧΓΠ unc⁹ al pler

ὑπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. 30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

31 [74.10] Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν διανοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺς ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· [75.8] ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· [76.6] καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

Mt 15, 29

Mt 15, 30 a

---

29. εκ της θυγ. σου το δαιμ. c. ℵBLΔ cop^{wi} ... ς Ln το δαιμ. εκ (Γ etc απο) της θυγ. σου c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler it vg cop^{sch} w go etc

30. το παιδ. (D etc την θυγατερα et -μενην) βεβλ. επι τ. κλ. και το (Δ om) δαιμ. εξελ. c. ℵB(D)LΔ al^{15} it^{pler} vg cop etc ... ς το δαιμο. εξεληλ. και την θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης c. ANXΓΠ unc^{9} al pler a n syr^{p} arm go

31. ηλθ. δια σιδωνος (Gb′) c. ℵBDLΔ al^{3} it^{pler} vg cop syr^{hr} aeth ... ς και σιδωνος ηλθ. c. ANXΓΠ unc^{9} al pler q syr^{utr} go arm | εις c. ℵBDLΔ al^{11} ... ς (= Gb) προς c. ANXΓΠ unc^{9} al pler

32. κωφ. και μο. c. ℵBDΔ 2P^{c} it vg etc ... ς Ti om και c. ALNXΓΠ unc^{9} al pler cop syr^{utr} go | μογιλαλ. c. ℵAB*DGKMSUVΠ etc ... Gb′ μογγιλ. c. B^{3}EFHLNXΓΔ al plu | την χειρα: ℵ*NΔ etc τας χειρας

33. τ. δακτυλ. c. ℵL c i ... ς Ln,Ti add αυτου c. ABDNXΓΔΠ unc rell etc

35. και pri c. ℵBDLΔ al^{2} it^{5} cop ... ς Ti add ευθεως, Ln [ευθεως] c. ANXΓΠ unc^{9} al pler it^{8} vg etc | ηνοιγησαν c. ℵBDΔ]. (L ηνοιχθησαν) ... ς διηνοιχθησαν c. ANXΓΠ unc^{9} al pler | ευθυς (L ευθεως) c. ℵLΔ (aeth) ... ς Ln Ti om c. ABDNXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg etc

36. λεγωσιν c. ℵBLΔ al^{3} ... ς ειπωσιν c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler | αυτοις c. ℵABLXΔ al^{11} it^{5} vg cop ... ς Ti praem αυτος c. ΝΓΠ unc^{9} al pler itm^{a} syr^{utr} etc | αυτοι c. ℵB(D)LNΔ al^{3} f (it^{7}) cop go syr^{sch} arm ... ς om c. AXΓΠ unc^{9} al pler a g vg al

37. αλαλους c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln Ti τους αλ. c. ADNXΓΠ unc^{9} rell

VIII.

Mt 15, 32–39 Mc 8, 34–44

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πόλλου ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ ἔφαγον καὶ

VIII. 1. *παλιν πολλου* (Gb′) c. ΝΒDGLMNΔ al[15] it[pler] vg cop go arm aeth ... ς Ti *παμπολλου* c. ΑΧΓΠ unc[7] al pler q syr[utr] | *προσκαλεσαμενος* c. ΝΑΒDKLMNΔΠ al[25] it[pler] vg etc ... ς (= Gb Sz) add *ο ω* c. ΧΓ unc[7] al plu f | *τους μαθητας* c. ΝDLN al[10] it[pler] vg go cop syr[p] ... ς Ln add *αυτου* c. ΑΒΧΓΠ unc[9] al pler g[2] syr[sch] arm aeth

2. *ημεραι τρεις* c. ΝΑLΝΧΓΠ unc[9] al pler ... Β *ημεραισ τρισι*, ς (= Gb Sz) *ημερασ τρεισ* c. Α etc ... D (it[mu]) *ημεραι τρισ εισιν απο ποτε ωδε εισιν* | *προσμεν. μοι*: Ln om *μοι* c. Β cop[cdd a]

3. *νηστισ* c. ΝΑ al plus[25] ... ς Ln Ti *νηστεισ* c. ΑΒDLΝΧΓΠ unc[9] al pl | *και τινεσ* c. ΝΒLΔ al[15] q cop, D (it[mu]) *οτι και τινεσ ... ς τινεσ γαρ* c. ΑΝΧΓΠ unc[9] al pler f l vg etc | *απο* c. ΝΒDLΔ al[10] ... ς Ln om c. ΑΝΧΓΠ unc[9] al pler | *ηκασιν* (et. ς) c. ΝΑDΝ al[25], ς[e] *ηκουσων* c. ΧΓΠ unc[9] etc, *venerunt* it vg etc ... Ti *εισιν* c. ΒLΑ cop

4. *οτι ποθεν* c. ΒLΑ ... Ν *και ειπαν ποθεν* ... ς Ln *ποθεν* c. ΑDΝΧΓΠ unc[9] al pler

5. *ηρωτα* c. ΝΒLΔ ... ς Ln *επηρωτα* c. ΑDΝΓΠ unc[8] al pler (ΜΧ) | *ειπαν* c. ΝΒΝΔ ... ς Ln *ειπον* c. ΑCDLΧΓΠ unc[9] etc

6. *παραγγελλει* c. ΝΒDL(Α) l (cf Or[3,510]) ... ς *παρηγγειλε* c. ΑCΝΧΓΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg etc | *ευχαριστ.* c. ΝΑΒLΝΧΓΠ unc[7] al pl it[5] vg cop al ... Ln [*και*] *ευχ.* c. CDSV al[40] a d f go syr[sch] aeth | *παρατιθωσιν* c. ΝΒCLΜΔ al[10] ... ς Ln *παραθωσι* c. ΑDΝΧΓΠ unc[8] al pler

7. *ειχαν* c. ΝΒDΑ ... ς *ειχον* c. ΑLΝΧΓΠ unc[9] etc | *αυτα* post *ευλογ.* c. ΝΒCLΔ al[4] cop aeth; ΜΝ etc ante *ευλογ.* ... Ln Ti *ταυτα* ante *ευλογ.* c. ΑFΚΠ al[20] ... ς om c. ΕGΗSUVΧΓ al pl (D q) | *παρεθηκεν* c. Ν* ... ς Ln Ti *ειπεν* (DΕ[r] it vg *εκελευσεν*) *παραθεινναι* (ita ς c. GΜΝUVΧΠ etc,

χορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας. 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 *Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ* Mt 15, 39 11—12 Mt 16, 1—4
ἦλθεν *εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.* 11 [77.4] *καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.* 12 [78.6] *καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.* 13 *καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.*

14 *Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ* 14—21 Mt 16, 5—12 Lc 12, 1
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 [79.2] *καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου.* 16 [80.6] *καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν.* 17 *καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι*

EFHKSΓ etc *παραθηναι*, Ti *παρατιθεναι* c. $\aleph^a$BDLM^{mg}Δ al, Ln *παρατεθηναι* c. A al, C 33. *παραθετε*) *και αυτα* (κ. αυτ. c. AXΓΠ unc^8 etc, V etc *αυτα*, $\aleph^a$BCLΔ etc *και ταυτα* ante *παρα.*, D *και αυτους* ante *εκελευσεν*, M^{mg}ΘN etc om, hinc Gb^0)

8. *και εφαγ.* c. ℵBCDLΔ al^{16} it vg etc ... ς Ti *εφαγ. δε* c. ANXΓΠ unc^9 al pler go syrP | *σπυριδας* c. A^{2}BCLNXΓΔΠ unc^9 etc ... Ln *σφυρ.* c. ℵA* D (:: ita 8, 20 et Mt 15, 37 solus D, Mt 16, 10 BD, Act 9, 25 ℵC)

9. *ησαν δε* (Gb') c. ℵBLΔ al^5 cop ... ς Ln add *οι φαγοντες* c. ACDNXΓΠ unc^9 al pler it vg etc

10. *ευθυς* c. ℵBCLΔ al^6 ... ς *ευθεως* c. ANXΓΠ unc^9 al pler. Ponitur h. l. c. ℵBCEFGHLSVXΓΔ etc: AKMNUΠ al^{15} post *εμβ.*, D it^4 om | *εμβασ*: B add (D it^2 praem) *αυτοσ*, hinc Ln [*αυτ.*] | *δαλμανουθα* (B *-νουνθα*): D* *μελεγαδα*, D^2 *μαγαδα*, al^2 *μαγεδα*, a ff^2· (item al) *magedan*

11. *συνζητ.* c. ℵABCDE*GLNΓΔ al ... ς *συζητ.* c. E^{2}XΠ unc^7 etc

12. *ζητει σημ.* c. ℵBCDLΔ al^6 it^5 am (al) etc ... ς *σημ. επιζητει* c. ANXΓΠ unc^9 al pler it^4 vg^{ed} al Or^{3,429}

13. *παλιν εμβασ* c. ℵBCDLΔ al^6 it^3 aeth ... ς *εμβ. παλ.* c. ANXΓΠ unc^9 etc. Sine additam c. ℵBCLΔ ff^2· g^1· am tol ... ς (Gb^{00}) add *εισ το πλοιον* c. HKNUΓΠ al mu, Ln *εισ πλοιον* c. AX unc^6 etc

15. *ορατε*: D al^5 it^5 etc om ... Ln add [*και*] c. C al^8 it^4 vg^{ed} cop^{schw}

16. *πρ. αλληλ.* c. ℵBD al^4 it^6 ... ς add *λεγοντεσ* c. ACLNXΓΔΠ unc^9 al pler it^4 vg rell | *εχομεν* c. ℵACLNXΓΔΠ unc^9 al pler it^3 vg etc ... Ln Ti *εχουσιν* c. B al^4 it^2; D it^4 *ειχαν*

17. *κ. γνουσ* c. ℵ^{c}BA* i cop ... ς Ln add o (Δ^2 om) *ις* c. ℵ*ACD(L)NXΓΔ^2 unc^9 etc | *διαλογιζεσθε* c. ℵABCLNXΓΔΠ unc^7 etc: DU etc add *εν ταισ*

ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, καὶ πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. 20 ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὔπω συνίετε;

22 [81.10] Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. 25 εἶτα πάλιν

καρδιαισ υμων, M etc εν αυτοισ | πεπωρωμενην c. NBCDEᵍᵗLNΔ al⁸ a cop arm aeth ... ς Ti ετι πεπωρωμ. c. AΧΓΠ unc⁹ al pler it⁴ vg syrᵘᵗʳ etc

18. ς Gb Sz Ti βλεπετε; (Ti -τε,) -ακουετε, (Wtst -ετε;) και - μνημονευετε; οτε .. Ln βλεπετε, -ακουετε; -μνημονευετε, οτε

19. και ποσουσ c. NCDMΔ al¹² it⁴ am fu etc ... ς Ln Ti ποσουσ c. ABLN ΧΓΠ unc⁸ etc | κοφ. κλασμ. πληρεισ c. NBCLΔ(Dᵍᵗ) al¹⁰ it⁴ vg etc ... ς κοφ. πλ. κλασμ. c. ΑΝΧΓΠ unc⁹ al pler syrP go ... al⁵ d it⁶ om πληρ.

20. οτε και c. MΔ it³ vg (cop και); CN f οτε δε και, c syrˢᶜʰ και οτε ... ς Ln Ti οτε δε c. ADXΓΠ unc⁹ etc ... BL οτε | τουσ επτα c. ABDLM*NX ΓΠ unc⁸ etc ... Ln add [αρτουσ] c. NCM² al¹⁵ it⁵ vg al | και (a etc om) λεγουσιν c. NBCLΔ 115. it⁴ vg etc ... ς Ln οι δε ειπον c. ADNXΓΠ unc⁹ al pler it⁶ syrP go arm. Add Ti αυτω c. BCLΔ 115. it³ vg cop aeth: omisi c. N k syrˢᶜʰ et c. omnib qui οι δε ειπον

21. και ελεγεν: DFKΠ al⁴⁵ it⁸ (syrˢᶜʰ) και λεγει | ουπω c. NCKLΔΠ al¹⁵ k ... Ln πωσ ουπω c. ADᵍᵗMNUX al³⁰ it⁷ syrᵘᵗʳ go; ς πωσ ου c. BEFG HSVΓ al pl b d q cop aeth

22. ερχονται (Gb″) c. NᶜBCDLΔ al⁸; veniunt vel venerunt it vg cop arm go aeth ... ς ερχεται c. N*ΑΝΧΓΠ unc⁹ al pler syrᵘᵗʳ | βηθσαιδαν c. NABLXΓΠ unc⁹ etc, βηθσαιδα CNA etc ... D 262* it⁶ go βηθανιαν

23. εξηνεγκεν c. NBCL 33. ... ς Ln εξηγαγεν c. ADNXΓΠ unc⁹ al pler | βλεπει c. NAD²LNXΓΠ unc⁹ al pler itᵒᵐⁿ (et. d) vg syrᵘᵗʳ go arm ... Ti βλεπεισ c. BCD*Gᵍᵗ2Pᵉ cop aeth

24. ελεγεν: N*C al it³ ειπεν, DN etc λεγει | οτι ωσ δενδρ. ορω περιπατ. (et. ς et ςᵉ 1624; Gb′) c. NABC*LM[ixi]NXΓΠ unc⁸ al pl go ... ςᵉ 1633. Gb Sz ωσ δενδρ. περιπατ. (om οτι et ορω) c. C²DMᵐᵍ etc

τέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν
ὁ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶς ἅπαντα. 26 καὶ ἀπ-
στειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.

27 [82.1] Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς Mt 16, 13–20 Lc 9, 18–21
ώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς
αθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
ναι; 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,
καὶ ἄλλοι Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς
πηρώτα αὐτούς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ
Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. 30 [83.2] καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς
να μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς Mt 16, 21–23 Lc 9, 22
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆ-

---

25. *και διεβλεψεν* (C^2 *ενεβλ.*) c. NBC*LA al^4 etc; D it^6 vg *και ηρξατο αναβλεψαι ... ς* Ln *και εποιησεν αυτον αναβλεψαι* c. ANXΓΠ unc^9 al pler a f q go syr^p ... syr^{sch} om plane, hinc Gb^0 | *απεκατεστη* (B *αποκ.*) c. NBCLA al ... Ln *απεκατεσταθη* c. ANXΓΠ^2 unc^6 al pl, ς *αποκατεσταθη* c. DUΠ* al pm | *και ενεβλεπεν* (Δ *ανεβλ.*) c. NCBLA al syr^{sch} ... ς κ. *ενεβλεψεν* (FM* etc *ανεβλ.*) c. ACNXΓΠ unc^9 etc, ℵ* κ. *εβλεψεν* ... D it vg *ωστε αναβλεψαι* | *δηλαυγως* c. ℵ*CLA ... ς* Ln Ti *τηλαυγως* c. NCABDNXΓΠ unc^9 etc | *απαντα* (Gb^{vid}) c. NBC*(D)LM(?)Δ al^8 it^7 vg etc ... ς Ti *απαντας* c. AC^{2}NXΓΠ unc^6 al pler go

26. *οικον* c. ℵ*ABCDLNΓΠ unc^6 etc ... ς (= Gb Sz) *τον οικ.* c. NCGMUXΔ etc | *μη* (ita ℵ*, NCBL etc *μηδε*) *εισ τ. κωμ. εισελθησ* c. ℵ* et NCBL 1* 209. cop. Similiter c k ... ς Ln Ti *μηδε εισ την κωμην εισελθησ υηδε ειπησ τινι εν τη κωμη* c. ACNXΓΔΠ unc^9 al pler syr^{sch} etp^{txt} go etc ... D *υπαγε εισ τον οικον σου και μηδενι ειπησ εισ την κωμην.* Similiter al^6 itp^{ler} vg.

28. *ειπαν* c. NBC*et^{2}LA k cop syr^{sch} aeth ... ς Ln *απεκριθησαν* c. ADNXΓΠ unc^9 al omn itp^{ler} vg etc | *αιτω λεγοντεσ* c. NBC*DLA al^7 itp^l vg etc; αιτω tantum c^2 al^5, *λεγοντεσ* tantum f q arm ... ς om c. ANXΓΠ unc^9 al pler syr^{utr} go | *οτι* pr c. ℵ*B syr^{sch} ... C*et**Δ al^3 *οι μεν* ... ς Ln om c. NCAC^{3}DLNXΓΠ unc^9 al pler go syr^p (it vg) | *ηλειαν* c. NAB* ... ς Ln Ti *ηλιαν* c. B^{3}CDLNXΓΠ unc^9 etc | *οτι εισ* c. NBC*L cop ... ς *ενα* c. AC^{3}NXΓΔΠ unc^9 al pler; D etc *ωσ ενα*

29. *επηρωτα αυτουσ* (Gb^{vid}) c. NBC*DLA etc ... ς *λεγει αυτοισ* c. AC^{3}NXΓΠ unc rell etc | *αποκριθεισ* c. BL al l vg cop syr^{utr} $Eus^{dem\ 121}$ ... ς *αποκριθ. δε* c. NCDXΓΔΠ unc^9 al pler f $ff^{2\cdot}$ go arm, item Ln *και αποκριθ.* c. AN al^6 it^5 aeth

30. *λεγωσιν* c. ℵABLNXΓΔΠ unc^8 etc ... Ln *ειπωσιν* c. CDG

ναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. 32 *καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει.* [31.6] *καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.* 33 *ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.*

34–38 Mt 16, 24–27 Lc 9, 23–26

34 [31.8] *Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.* Mt 10, 39 Lc 17, 33 35 *ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·* 10, 29 *ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν.* 36 *τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;* 37 *τί γὰρ δοῖ ἄν-*

---

31. *υπο* (Gb') c. ℵBCDGKLΠ al[10] ... ς *απο* c. AXΓΔ unc[7] al pler | *και* (D etc add *απο*) *των αρχιερ.* c. ℵBCDEHMSUVX al plu go ... ς (= Gb Sz) om *των* c. AFGKLNΓΔΠ al sat mu. Item *των γραμματεων* c. ℵBCDEFH LMSUVΓ al plu ... ς (= Gb Sz) om *των* c. AGKNXΔΠ al sat mu go

32. *αυτον* h. l. c. BL a ... ς ante *ο πετρος* c. ℵACXΓΔΠ unc[9] etc ... Dgr om

33. *ο δε*: AKΠ etc add $\overline{\text{ις}}$ | *πετρω* c. ℵBDL ... ς praem *τω* c. ACXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] | *και λεγει* (Δ k add *αυτω*) c. ℵBCLΔ (ff[2]·) k cop syr[sch] aeth ... ς Ln *λεγων* c. ADXΓΠ unc[9] al omn[vid] itpler vg etc

34. *οστις* c. AC[2]XΓΠ unc[9] al pler cop syr[utr] etc ... Gb' Ln *ει τις* c. ℵB C*DLΔ al[15] it vg etc | *ακολουθειν* c. C*DX (Δ vide post) unc[8] al[100] it[8] vg go aeth ... ς (= Gb Sz) Ln *ελθειν* c. ℵABC[2]KLΓΠ (Δ *ελθ. και ακολ.*) al mu it[4] etc

35. *γαρ εαν* c. ℵBCKMΔΠ al[5] ... ς Ln *γαρ αν* c. ADEFGHLSUXΓ al pler Or[1,282] | *απολεσει* c. ℵBCD[3]ΓΔ al[20] ... ς Ln *απολεση* c. ALXΠ unc[9] al pl Or[1,282] | *τ. ψυχ. αυτου* c. ℵABC*LΔ al pm ... Gb Sz Ti *τ. εαυτου ψυχ.* c. C[3]XΠ unc[9] al[60] ... D[2]Γ i* *αυτην*, q Or[1,282] om, hinc Gb[0] | *σωσει* c. ℵABC*DKLM*XΔΠ al[15] it vg rell Or[1,282] ... ς (= Gb Sz) praem *ουτος* c. C[2]Γ unc[8] al pler

36. *ωφελει* c. ℵBL a n q syr[sch] arm ... ς Ln *ωφελησει* c. ACDXΓΔΠ unc[9] al pler it[7] vg syrP Or[1,282] | *ανθρωπον* c. ℵ[c]BKSUV etc; Ln Ti *τον ανθρ.* cum AC*DΠ al[12] Or[1,282] ... Gb' *ανθρωπος* c. ℵ*C[3]EFGHLMXΓΔ al[35] | *κερδησαι* et *ζημιωθηναι* cum ℵB(L) ... ς Ln *εαν κερδηση* et *ζημιωθη* c. ACDXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] Or

37. *τι γαρ* c. ℵBLΔ al[2] q cop arm Or[1,282], Dgr* *η τι γαρ* ... ς Ln *η τι* c. ACD[3]XΓΠ unc[9] al pler itpler vg etc | *δοι* c. ℵ*B, ℵ[c]L *δω* ... ς Ln *δωσει*

ὡπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 [86.2] ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαι- Mt 10, 33 Lc 12, 9
σχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι
καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν,
ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων
τῶν ἁγίων. IX. 1 [87.2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι Mt 16, 28 Lc 9, 27
εἰσίν τινες ὧδε τῶν ἑστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου
ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

2–8
2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον Mt 17, 1–8 Lc 9, 28–36
καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐ-
τῶν, 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα
γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. 4 καὶ ὤφθη
αὐτοῖς Ἠλείας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.
5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν
ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ

---

c. ACDXΓΠ unc[9] al omn[vid] Or[1,282], *dabit* it vg | *ανθρωποσ*: A om una cum *δοι*, hinc Ti *τι γαρ ανταλλαγμα* (om. *δοι ανθρ.*) c. Δ

38. *εαν* c. ℵBCEFLMVXΓΔ al pl ... ς *αν* c. GHKSUΠ(D) etc

IX. 1. *ωδε των εστ.* c. BD* c d ff[2] k* (a q) ... ς Ln *των ωδε εστ.* c. ℵA CD[2]LNXΓΔΠ unc[9] al pler it[2] vg etc

2. *μετα* c. ℵBCDLΔ ... ς *μεθ* c. ANXΓΠ unc[9] al pler | *τον ιακω.*: XΓΔ al mu om *τον* | *τον ιωα.* c. ℵCDKLUXΠ al mu ... Gb Sz Ln Ti om *τον* c. AB XΓΔ unc[7] al pl

3. *εγενετο* c. ℵBCEFHMSUΔ al pl ... Ln Ti *εγενοντο* c. ADGKLNVXΓΠ al[30] | *λιαν* (Gb'') c. ℵBCLΔ 1. d k sah cop[cod] arm aeth ... ς Ln add *ωσ* (ℵ Π etc *ωσει*) *χιων* c. AD[ET]NXΓΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc | *ουτωσ* c. ℵB CLΔ al[15] ff[2] k sah cop arm aeth Or ... ς Ln om cum ADXΓΠ unc[9] al pler it[6] vg go

4. *ηλειασ* c. B*DH (cf ad 8, 28) ... ς Ln Ti *ηλιασ* c. ℵALNXΓΔΠ unc[8] al omn[vid] | *μωϋ-* c. ℵBDKNSΔΠ etc, v. 5 et. M ... ς *μω-* c. ACEFGHLMUXΓ etc. Porro *-σει* c. AB[2]DLNXΔΠ unc[6] etc, v. 5 c. ℵABCDLNXΔΠ unc[6] etc ... ς Ti *-ση* c. ℵB*CHKUΓ etc, v. 5 c. HUVΓ etc | *συνλα.* c. B*CHLΔ etc ... ς Ln *συλλα.* c. AB[2]NXΓΠ unc[8] etc (ℵ etc *λαλουντεσ*, D[ET] etc *συνελαλουν*)

5. *ραββει* c. ℵABCDEHNX, sah ... ς Ln *ραββι* c. FGKLMSUΓΔΠ etc | *τρεισ σκην.* c. ℵBCLΔ al[16] it[10] vg etc ... ς Ti *σκην. τρ.* c. ADNXΓΠ unc[9] etc | *μωυσει*: ς Ln *μωσει*, Ti *μωυση*, cf ad v. 4.

μίαν καὶ Ἡλεία μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ
ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο
2 Pe 1, 7 φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε
–13 αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν
Mt 17, 9—12 Lc 9, 36 s Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ
ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ
ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 [88.10] καὶ τὸν
λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν
Mal, 4, 4 (3, 22) ἀναστῆναι. 11 [89.6] καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέγουσιν
οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἡλείας ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα.
καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ
καὶ ἐξουθενωθῇ. 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλείας ἐλήλυθεν,
καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14–29 Mt 17, 14—21 Lc 9, 37—42 14 [90.10] Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν

---

6. αποκριθη (ℵ Orbis απεκριθη) c. (Gb″) ℵBC*LΔ al⁴ k cop Or³,⁵⁶⁰ et⁵⁶² … ς Ln λαλησῃ c. c³U* al; Gb″ Ti λαλησει c. ADNU²ΧΓΠ unc⁸ al¹²⁰ etc | εκφο. γ. εγεν. (Gb′) c. ℵBCDLΔ al⁸ itpler etc … ς ησαν γαρ εκφοβοι (ΚU εμφ.) c. ANΧΓΠ unc⁹ etc

7. εγενετο φω. (Gb′) c. ℵBCLΔ cop syrsch al … ς Ln Ti ηλθεν φω. c. AD NΧΓΠ unc⁹ etc | νεφελησ c. ℵBCNΧΓΠ unc⁹ al¹⁰⁰ k cop etc … ς Ln add λεγουσα c. ADL (Δ λεγων) al mu it¹⁰ vg etc | ακου. αυτου c. ℵBCDL al⁵ it⁸ vg etc … ς αυτ. ακ. c. ANΧΓΠ unc⁹ etc

9. και καταβ. c. ℵBCDLNΔ itpler vg etc … ς Ti καταβ. δε c. AΧΓΠ unc⁹ al pler f etc | απο c. ℵACLNΧΓΔΠ unc⁹ etc … Ln εκ c. BD al³ | α ειδ. διηγ. c. ℵBCDLΔ al⁴ it⁹ vg … ς διηγ. α ειδ. c. ANΧΓΠ unc⁹ etc

10. το εκ νε. αναστηναι: Gb′ οταν εκ νε. αναστη c. D al⁷ itpl vg etc

11. οτι pr: Ln Ὅ τι | οι φαρ. και c. ℵL it⁴ vg; Ln [οι φα. κ.] … ς Ti om c. ABCDNΧΓΔΠ unc⁹ etc | ηλειαν, ς Ln ηλιαν: cf ad v. 4

12. εφη (Gb′) c. ℵBCLΔ cop syrsch … ς Ln αποκριθεισ ειπεν c. ADNΧΓΠ unc⁹ etc | ηλειασ (ς Ln Ti ηλιασ) sine μεν c. DL al⁴ it vg al mu … ς Ln add μεν c. ℵABCNΧΓΔΠ unc⁹ etc | αποκαθιστανει (ℵ*D αποκαταστανει, B* αποκατιστ.) c. ℵᶜ(et*)AB³(et*)(D)LΔ al⁶ … ς αποκαθιστα c. NΧΓΠ unc⁹ etc … C it vg etc αποκαταστησει | εξουθενωθη: –νωθη c. ℵACΧΓΔΠ unc⁹ etc, εξουθε- c. ℵ 69. et (–νηθη) LN; ς εξουδε- c. ABCDX unc¹² al pler … Ln c. BD 2ᵖᵉ εξουδενηθη (ς ανθρωπου, ινα)

13. ηθελον c. ℵBC*DL … ς Ln ηθελησαν c. AC²ΓΔΠ unc⁹ etc

14. ελθοντεσ et ειδον (B* ειδαν, Δ ιδ.) c. ℵBLΔ k arm … ς Ln Ti ελθων

περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας πρὸς αὐτούς. 15 καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; 17 [91.2] καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, 18 καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν· 22 καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-

---

et ειδεν c. ACDINΧΓΠ unc^{9} etc | πρ. αυτους (ℵ*G εαυτ.) c. ℵ*etcBCGIL Δ etc ... ς Ln Ti αυτοις c. ADNΧΓΠ unc^{9} al pler

15. ευθυς c. ℵBCLΔ al^{6} ... ς Ln ευθεως c. ADINΧΓΠ rell | ιδοντες et εξεθαμβηθησαν c. (Gb″) ℵBC(D)ILΔ al^{12} it^{5} cop^{schw} go etc ... ς ιδων et εξεθαμβηθη c. ANΧΓΠ unc^{9} al pler it^{6} vg

16. αυτους c. ℵBDLΔ al^{4} it^{10} vg etc ... ς (= Gb sed Gb″) τους γραμματεις c. ACNΧΓΠ rell

17. απεκρ. αυτω c. ℵBDLΔ al^{2} it^{6} cop ... ς αποκριθεις et ειπεν post οχλου c. Δ(C)(I)ℵΧΓΠ unc^{9} etc

18. εαν c. ℵ^{c}ABKΔΠ al mu ... ς αν c. CDILNΧΓ rell ... ℵ* al om | ρησσει absque αυτ. c. ℵD k ... ς Ln Ti add αυτον c. ABCILN(Δ) etc | τους οδοντ. (Gb″) c. ℵBC*DLΔ al^{8} it^{8} vg ... ς add αυτου, Ln [αυτ.] c. AC^{3}I ℵΧΓΠ rell | ειπα c. ℵBFL al^{5} ... ς Ln ειπον c. ACDNΧΓΔ rell

19. αυτοις c. ℵABDLΔΠ* etc ... ς (= Gb Sz) αυτω c. C^{3}ℵΧΓΠ^{2} unc^{9} etc ... Gb^{0} c. C* al^{10} k

20. ευθυς c. ℵBCLΔ al^{2}; ς ευθεως c. AINΧΓΠ rell ... D it^{5} om | ευθ. post πνευμ. c. ℵBCLΔ al^{2} it^{4} etc ... ς Ti ante το πνευμ. c. AINΧΓΠ unc^{9} etc | συνεσπαρ. c. ℵBCLΔ 33. ... ς Ti εσπαρ. c. AINΧΓΠ rell

21. εκ παιδιοθεν (-δοθεν) c. ℵBCGLΔ (IN ε. παιδοθ.) al^{10} ... ς om εκ c. AΓΠ unc^{6} al pler

22. πυρ c. ℵBCDHILNSUXΔΠ* etc ... Gb + Sz το πυρ c. AΓΠ^{2} unc^{6} al^{60} | αυτον h. l. c. ℵBC*LΔ (a) ... ς Ln post πολλ. c. AC^{3}DNΧΓΠ unc^{8} etc | αλλα c. ℵD ... ς Ln Ti αλλ c. ABC etc | δυνη c. ℵBDILΔ al^{4} ... ς δυνασαι c. ACNΧΓΠ unc^{9} etc

χνισθεὶσ ἐφ᾽ ἡμᾶσ. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺσ κράξασ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλοσ, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃσ εἰσ αὐτόν. 26 καὶ κράξασ καὶ πολλὰ σπαράξασ ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρόσ, ὥστε τοὺσ πολλοὺσ λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦσ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 [9.10] καὶ εἰσελθόντοσ αὐτοῦ εἰσ οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ᾽ ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο τὸ γένοσ ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

30–32 Mt 17, 22 s Lc 9, 43–45

30 [9.2] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντεσ παρεπορεύοντο διὰ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τισ γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺσ μα-

---

23. *δυνη* c. ℵ*BDΝΔ al[4] (ς *δυνασαι* c. ΝCΑCLΧΓΠ rell); sine *πιστ.* (Gb″) c. ΝBC*LΔ k* cop arm aeth ... ς Ln add *πιστευσαι* c. AC[3]DΝΧΓΠ rell

24. *ευθυσ* c. ΝCBLΔ c cop ... ℵ*C* etc *και* ... ς *και ευθεωσ*, Ln [*και*] *ευθε.* c. AC[3]DΝΧΓΠ etc | *ελεγεν* (D etc *λεγει*) c. ΝΑ*BC*LΔ 28. k cop arm aeth ... ς praem *μετα δακρυων* c. A[2]C[3]DΝΧΓΠ unc[9] etc | *πιστευω* c. ΝΑBC*DL etc ... ς (= Gb Sz) add *κυριε* c. C[2]ΝΧΓΑΠ rell

25. *ο οχλ.* c. ΝΑLMSΧΔΠ al[50] ... ς Ln Ti *οχλοσ* c. BCDΝΓ unc[v] al pl | *το αλ. κ. κωφ. πν.* c. ΝBC*DLΔ etc ... ς *το πν. το αλ. κ. κωφ.* c. AC[3]ΝΧΓΠ unc[9] etc | *επιτ. σοι* c. ΝBCLΔ etc ... ς Ln *σοι επιτ.* c. ADΝΧΓΠ unc[9] etc | εξ: Ln *απ* c. C*Δ al[6] it vg

26. *κραξασ* et *σπαραξασ* c. ΝBC*DL(Δ) ... ς (= Gb) *κραξαν* et *σπαραξαν* c. AC[3]ΝΧΓΠ rell | *σπαρ.* sine *αυτον* c. ℵ[ca]BC*DLΔ it[3] ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτ.*] c. ℵ*etc[b]AC[3]ΝΧΓΠ unc[9] etc | *τουσ πολλ.* c. ΝΑBLΔ 33. ... ς om *τουσ* c. CDΝΧΓΠ rell

27. *τησ χει. αυτου* c. ΝBDLΔ etc ... ς Ti *αυτον τησ χει.* c. Δ(C*)C[2]ΝΧΓΠ unc[9] etc

28. *εισελθοντοσ αυτου* c. ΝBCDLΔ al[3] ... ς Ti *εισελθοντα αυτον* c. ΑΝΧ ΓΠ rell | *κατ ιδι.* h. l. c. ΝBC*DLΔ etc ... ς post *επηρ. αυτ.* c. AC[3]ΝΧΓΠ unc[9] etc | *οτι*: Ln *Ὁ τι*

29. *εν προσ.* c. ℵ*(etc[a])B k ... ς Ln add *και νηστεια* c. ℵ[cb]ACDLΝΧΓ(Δ) Π etc

30. *κακειθ.* c. ΝBDLΔ ... ς *και εκειθ.* c. ΑCΝΧΓΠ rell | *γνοι* c. ΝBCDL ... ς *γνω* c. ΑΝΧΓΑΠ rell

31. *μετ. τρ. ημ.* (Gb″) c. ΝBC*DLΔ etc ... ς *τη τριτη ημ.* c. AC[3]ΝΧΓΠ unc[9] etc

ψηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 [94.10] Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 [95.1] οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 37 ὃς ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· [96.1] καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 [97.6] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. 41 [98.6] ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί

33–37 Mt 18, 1–5 Lc 9, 46–48

10, 43

Mt 10, 40 Jo 13, 20

38–40 Lc 9, 49 s

Mt 10, 42

33. ηλθον c. ʀʙ(D) al[12] it[e] vg al ... ς ηλθεν c. ACLNXΓΔΠ rell | καφαρν. c. ʀʙDΔ etc ... ς καπερν. c. ACLNXΓΠ rell | διελογιζ. c. ʀBCDL itp[ler] vg cop ... ς (Gb[00]) Ti praem προσ εαυτουσ c. ANXΓΔΠ etc

34. εν τ. οδω: ADΔ it[5] go om, hinc Ln [ε. τ. ο.]

37. αν pr c. ʀABCDLΔ al[5] ... ς Ti εαν c. NXΓΠ rell | τ. παιδ. τουτων c. ʀCΔ al[5] ... ς Ln Ti τ. τοιουτων παιδ. c. ABDLNXΓΠ[e]rell | αν sec c. BDL Δ al ... ς Ti εαν c. ACNXΓΠ etc ... ʀ etc om | δεχηται (ʀ -εται) c. ʀBL etc ... ς δεξηται c. ACDNXΓΔΠ rell

38. εφη c. ʀBΔ (C praem αποκριθεισ δε) cop syr[sch] ... ς απεκριθη δε c. ANXΓΠ ʀBDΔ etc; D etc om δε, hinc Ln απεκρ. [δε] | ο (c. ʀBCLMXΔ etc, Gb Sz Ln om c. ADNΓΠ unc[8] al[50]) ιωα. c. ʀBΔ (C) k cop syr[sch] ... ς Ln Ti add λεγων c. ALNXΓΠ unc[9] etc (D etc var) | εν τω (et. ς[e]) c. ʀB CDLNΔ etc ... ς Gb Sz τω c. AXΓΠ unc[8] al plu | οσ ουκ ακολουθει ημιν c. Δ(D)NXΓΠ unc[9] etc ... ʀBCLΔ al[4] f cop al om | εκωλυομεν c. ʀB DE[rL]Δ al[2] ... ς Ln εκωλυσαμεν c. ACNXΓΠ rell | οτι ουκ ηκολουθει (ηκ. c. ʀBΔ; ς Ln ακ. c. rell) ημιν c. ʀBCLΔ etc (hi om οσ ουκ etc) item AN ΓΠ unc[9] al pl go syrP c.* ... Ti om (Gb[00]) c. DX al[9] itp[ler] vg arm

40. ημ. υπ. ημ. (et. ς[e]) c. ʀBCD al[10] k cop al ... ς Gb Sz Ln υμ. υπ. υμ. c. ADNΓΠ rell itp[ler] vg etc

41. εν c. ʀABCLNXΓΠ etc ... ς (= Gb Sz) εν τω c. DHMΔ al mu | μου c.

μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
42–47 Mt 18, 6–9 Lc 17, 2 μισθὸν αὐτοῦ. 42 [99.2] Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τούτων τῶν πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται
μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θά-
Mt 5, 30 λασσαν. 43 [100.6] καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον
αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο
χεῖρὰς ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον.
45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν
ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα
Mt 5, 29 βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδα-
λίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς
Es 66, 24 τὴν γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ

κ*C³DΧΓΔΠ² unc⁸ al pler it vg etc ... ς Gb Sz Ln Ti om c. κᶜABC*KLN Π* al⁹ syrˢᶜʰ al | *οτι* sec c. NBC*DLΔ etc, Ln [*οτι*] ... ς om c. AC³NΧΓΠ unc⁹ etc | *απολεση*: Ln Ti *-σει* c. DE al²⁰

42. *αν* c. NBDLNV al mu ... Ti *εαν* c. ACΧΓΔΠ unc⁸ etc | *τουτων* c. NABC* et²DLM²NΔ etc ... ς Ti om c. ΧΓΠ unc⁹ al pl f arm | *πιστευοντων* c. κ Δ it⁴ copᵈᶻ; Ti *πιστιν εχοντων* c. C*D a ... ς Ln *πιστευοντ. εισ εμε* c. ABC²LNΧΓΠ rell | *μυλ. ονικ.* (Gb′) c. NBCDLΔ al¹⁰ ... ς Ti *λιθοσ μυλικοσ* c. ANΧΓΠ unc⁹ al pler q syrP

43. *σκανδαλιση* c. NBLΔ al⁸ it⁷ vg ... ς Ln *-λιζῃ* c. ACDN unc¹⁰ rell it⁴ | *εστ. σε* c. NBCLΔ etc, D etc *εστ. σοι ... ς σοι εστι* c. ANΧΓΠ unc⁹ al pler go | *εισελθ. ε. τ. ζω.* c. NABCDLΔ etc ... ς Ti *ε. τ. ζω. εισελθ.* c. NΧΓΠ unc⁹ etc | *εισ το πυρ το ασβ.* c. κ*etᶜᵇABCNΧΓΠ unc⁸ etc (D it⁵), F *του πυροσ* ... Gb⁰ c. κᶜᵃLΔ al³ syrˢᶜʰ

44. ς (Gb⁰) Ln *ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται* c. ADNΧΓΠ unc⁹ al pler itᵖˡᵉʳ vg etc ... om c. NBCLΔ al⁶ k cop armᶻᵒʰ

45. *καλον*: Ln add [*γαρ*] c. AΚΠ al¹⁰ c | *εστ. σε* c. NABCLΧΔΠ unc⁶ etc ... ς (= Sz) *εστι σοι* c. NM*UΓ etc, DM²S etc *σοι εστ.* | *εισ την* (M*NX etc om) *γεενναν* c. NBCLΔ al⁹ b k cop syrˢᶜʰ armᶻᵒʰ ... ς (Gb⁰⁰) add *εισ το πυρ το ασβεστον*, Ln [*εισ τ. π. τ. ασβ.*] c. ADNΧΓΠ unc⁸ al pler f go al, item F etc *του πυροσ του ασβεστου* (F om *τ. α.*)

46. ς (Gb⁰) Ln *ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται* ut v. 44 ... om ut v. 44 (v. 48 nemo om)

47. *σε εστ.* c. NB (*ε. σε* LΔ) ... ς Ln *σοι εστ.* c. ACDΕᶜᵍM²NΧΓΠ unc⁸ etc (M* etc *ε. σοι*) | *εισ την* (Ti om c. BL 28.) *γεενν.* c. NBDLΔ al⁷ it⁵ cop arm ... ς (Gb⁰) add *του πυροσ* c. ACNΧΓΠ unc⁸ etc

σκέννυται. 49 πᾶσ γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται. 50 [102.2] καλὸν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖσ ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοισ. [Lv 2, 13] Mt 5, 13 Lc 14, 34

X.

1 [103.6] Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰσ ἔρχεται εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰουδαίασ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸσ αὐτόν, καὶ ὡσ εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούσ. 2 καὶ προσελθόντεσ οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντεσ αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆσ; 4 οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆσ βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆσ κτίσεωσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούσ· 7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι 1—2 Mt 19, 1—9 Deu 24, 1 Mt 5, 31 6 as Gen 1, 27 2, 24

---

49. *πασ γαρ πυρι αλισθησ.* (var pauc): D al^2 it^5 tol om | *αλισθ.* sine additam c. ℵBLΔ al^{15} k cop^{edd} arm^{zoh} … ς (Schu *glossa*) Ln Ti add *και πασα* (D it^4 tol *πασα γαρ*) *θυσια αλι* (al^{10} etc om) *αλισθησεται* c. ACDNXΓΠ unc^6 al pler it^{pler} vg etc (:: ex Lev 2, 13?)

50. *το αλα* bis c. ℵ* (pri loc -λασ) LΔ … ς Ln Ti *το αλασ* c. ℵ^c (pri loc ℵ) ABCDNXΓΠ rell | *αλα* c. ℵ*A*BDLΔ al^5 … ς *αλασ* c. ℵ^{c}A^{2}CNXΓΠ rell

X. 1. *και εκειθ.* c. ℵBCDEΔ al^{15} … ς Ti *κακειθ.* c. ALNXΓΠ rell | *και περαν* c. ℵBC*L cop … C^{2}DGΔ etc *περαν* … ς *δια του περαν* c. ANXΓΠ unc^6 al pl syrP | *συνπορ.* c. ℵABCΔ … ς Ln *συμπορ.* c. LNXΓΠ rell

2. *οι φαρ.* cum ℵCNVX etc: Gb Sz Ln Ti *φαρι.* c. ABLΓΔΠ unc^6 al pl … D it^3 om | *επηρωτων* c. ℵBCDLMΔ etc … ς *επηρωτησαν* c. ANXΓΠ unc^6 al pl q

3. 4. *μωυσησ* c. ℵBDKMNSΔΠ etc … ς *μωσησ* c. ACLXΓ unc^6 etc

4. *ειπαν* c. ℵBCD … ς *ειπον* c. ALNXΓΔΠ rell | *επετρ. μω.* c. ℵBCDLΔ … ς *μω. επετρ.* c. ANXΓΠ rell

5. *ο δε ω̄σ* c. ℵBCLΔ cop … ς Ln Ti *και αποκριθεισ ο ω̄σ* c. ADNXΓΠ unc^6 etc

6. *επoι. αυτουσ* c. ℵBCLΔ c ff^2· cop … ς add ο *θεοσ*, Ln [ο *θε.*] c. ADNXΓΠ rell

7. *αυτου* pri: DM*N om | *αυτ.* (D *εαυτ.*) sec c. ℵDM al^5 it^5 cop syr^{sch} go aeth … ς Ln Ti om c. ABCLNXΓΔΠ unc^6 etc. Nil add c. ℵB 48^{ev} go (k) … ς Ln Ti add *και προσκολληθησεται προσ την γυναικα* (Ln *τη γυναικι* c. ACLNΔ etc) *αυτου* c. ACDLNXΓΔΠ rell

εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωποσ
μὴ χωριζέτω. 10 [104.10] καὶ εἰσ τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ
Mt 5, 32 Lc 16, 18 τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. 11 [105.2] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὃσ ἂν ἀπο-
λύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν·
12 καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆσ γαμήσῃ ἄλλον, μοι-
χᾶται.

13–16 Mt 19, 13–15 Lc 18, 15–17 13 [106.2] *Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν·*
οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖσ προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ
ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρόσ
με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ ὡσ παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισά-
μενοσ αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐπ' αὐτά.

17–27 Mt 19, 16–26 Lc 18, 18–27 17 [107.1] *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰσ ὁδόν, προσδραμὼν εἷσ*
καὶ γονυπετήσασ αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί
ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτῷ· τί με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ.
Ex 20, 12–16 19 τὰσ ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ μοιχεύσῃσ, μὴ φονεύσῃσ, μὴ κλέψῃσ, μὴ

---

10. *εισ την οικιαν* (Gb″) c. ℵBDLΔ al[10] b ... ς *εν τη οικια* c. ACNXΓΠ rell | *οι μαθητ.* c. ℵBCLΔ al[15] it[8] cop arm ... ς add *αυτου*, Ln [*αυτ.*] c. ADN ΧΓΠ rell | *περι τουτου* c. (ℵ)ABCLMNXΓΔ al[80] it[4] etc ... ς *περι του αυτου* c. DEFGHSUVΠ etc | *επηρωτων* c. ℵBCLΔ al mu ... ς Ln *επηρωτησαν* c. ADNXΓΠ unc[9] etc

11. *αν* c. ℵBCDLΔ al[12] ... ς Ti *εαν* c. ANXΓΠ unc[9] al pler

12. *κ. εαν αυ. απ. τ. ανδρ. αυτησ* (c *αυτου*, Gb[0]) c. (Gb′) ℵBCLΔ cop aeth ... ς Ln Ti *κ. εαν γυνη απολυση τ. α. αυτησ και* c. ANXΓΠ unc[9] al pler it[8] vg al etc ... D *κ. ε. γυνη εξελθη απο του ανδροσ και* | *γαμηση αλλον* c. ℵBC*(D)LΔ al[9], item it vg etc ... ς Ti *γαμηθη αλλω* c. AC[2]NXΓΠ unc[9] al pler arm

14. *μη* c. BM*NXΓΔΠ unc[8] al[80] cop ... ς Ln *και μη* c. ℵACDLM[2] al mu it vg etc

15. *οσ αν* c. ℵBCDLΔ al ... ς Ti *οσ εαν* c. ANXΓΠ unc[9] al pler

16. *κατευλογει* (L *κατηυλ.*) *τιθεισ τασ χει. επ αυτα* c. ℵBCLΔ al[12] etc ... ς Ln Ti *τιθεισ τασ χειρ. επ αυτα ηυλογει* (c. Γ al, N *κατηυλ.*, Gb′ Sz Ln *εὐλόγει* c. ADXΠ unc[7] etc, Ti *κατευλόγει*) *αυτα* c. ANXΓΠ unc[9] etc (D etc *ετιθει τ. χ. ε. αυτ. και ευλ.*)

19. *μη φονευσησ*: DS[gr]Γ al[4] it[2] om, Gb[0]; post *μ. μοιχ.* (ℵ* om) posuimus c ANXΠ unc[9] it[pler] vg etc; Ln ante *μ. μοιχ.* c. ℵ[a]BCΔ etc | *μ. απο-*

ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα σου. 20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλα-
ξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 [108.2] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ
ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἓν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις
πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 [109.2] ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ
ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περι-
βλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως
οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται.
24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς
πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ
τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες
πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.

στερησης: B*KΛΠ etc om | σου sec c. N*CFN al[12] it[4] etc ... ς Ti om c. N[c]ABDXΓΔΠ unc[8] etc

20. εφη c. ΝΒ(C)Δ cop ... ς Ln Ti αποκριθεισ ειπεν c. ADNXΓ unc[9] etc | Ln παντ. ταυτ. c. D it[8] fu ing Clem[928] Or[3,670] | Ln εφυλαξα c. AD Clem Or

21. σε c. NBCMΔΠ* al[13] ... ς Ln σοι c. ADNXΓΠ[2] unc[8] rell | τοισ πτωχ. c. NCD al mu ... Gb'' Ln Ti πτωχ. c. ABNXΓΔ unc[8] etc | δευρ. ακ. μοι c. NBCDΔ al it[8] vg etc ... ς (Gb[00]) Ti add αρασ τον σταυρον, Ln [α. τ. σταυρ.] c. ANXΓΠ unc[8] etc

24. τεκνα c. NBCDXΓΔ unc[6] etc ... Ln τεκνια c. AN al[8] (it[pler] vg *filioli*) ... E GKΠ etc om | δυσκ. εστ. c. NBΔ k cop[cod] ... ς Ln Ti add τουσ πεποιθοτασ επι (ς add τοισ c. D, Gb[00] Ln Ti om c. ACN unc[12] etc) χρημασιν c. ACDN unc[12] etc (aliquot var)

25. τησ pr et sec c. BX unc[5(6)] al plu Clem ... Gb[0] Ln om utrumq c. NΔ CDNΔΠ etc | διελθ. (et. ς[e] etc) c. BCKΠ etc (D) ... ς Gb'' c. NΔNXΓΔ unc[8] etc

26. πρ. εαυτουσ: NBCΔ etc πρ. αυτον

27. εμβλ. c. NBC*Δ etc ... ς Ln add δε c. AC[2]DN unc[12] etc | αδυνατον: C[3]DN etc praem τουτο, Ln [τουτ.] | θεω pr c. NBCN unc[11] etc: ς Gb[0] Ln praem τω c. ADKΠ al mu | δυνατα c. NBC al[10] ... ς Ln Ti add εστιν c. AN unc[12] etc ... Δ al[12] l arm[zoh] om πα. γαρ δυ. πα. τ. θε. (D etc var), hinc Gb[0]

28–31 Mt 19, 27–30 Lc 18, 28–30

28 Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 [110.2] ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. 31 [111.2] πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32–34 Mt 20, 17–19 Lc 18, 31–33

32 [112.2] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

---

28. ηρξατ. c. ΝABC unc[11] etc ... ς (= Gb Sz) και ηρξ. c. D etc (ΚΝΠ etc ηρξ. δε, et aliter) | λεγειν ο πε. αυτω c. ΝBCΔ etc ... ς Ln ο πε. λεγ. αυτ. c. A(D)Ν unc[12] etc | ηκολουθηκαμεν cum BCD ... ς -θησαμεν c. ΝΑΝ unc[13] etc

29. εφη (ℵ add αυτω) ο ις̄ c. ΝΒΔ cop ... Gb Ln αποκριθεις ο ις̄ ειπεν c. AMSUVXΠ[2] etc, Sz και αποκριθεισ ο ις̄ ειπεν c. CEFGHN etc, ς αποκριθεισ ο ις̄ ειπεν c. (D)Κ(Γ)Π* etc | η μητε. η πατε. c. BCΔ etc ... ς η πατ. η μητ. c. ΝΑΝ unc[12] etc (D etc om η πατ.) | η τεκν. η αγρ. sine η γυν. c. ΝΒDΔ al[4] it[7] vg al Clem Or[1,284] diserte ... ς (Gb[0]) praem η γυναικα c. ΑCΝ unc[12] etc | ενεκεν sec c. ΝΒ[2·3]C(D)Ν unc[13] etc ... ς (= Gb Sz) om c. ΑΒ*S* etc

30. ℵ. μητερασ c. ΒΝΔ unc[7] (Ν praem ℵ. πατερασ) etc ... ς Ln ℵ. μητερα c. Ν[a]ACD etc (ΝCΚΜΧΠ etc praem ℵ. πατερα) ... ℵ* it[2] om οικ. usq διωγμ.

31. οι c. BCΝΧΓ unc[6] etc ... Gb Ln om c. ΝADL unc[5] etc

32. οι δε ακολ. εφοβ. c. ΝΒC*LΔ etc (C[2] και οι ακ. εφ.) ... ς Ln Ti και ακολ. εφοβ. c. ΑΝ unc[11] etc ... DK etc om

33. ℵ. τοισ (Gb[00] Ln om c. CDΝ unc[11] etc) γρ. c. Ν[c]ABHLΔ etc ... ℵ* om

34. ℵ. εμπτ. αυτ. h. l. c. ΝBCLΔ al[4] it[7] vg etc ... ς Ti post ℵ. μαστ. αυτ. c. ΑΝ unc[12] etc | ℵ. αποκτ. sine αυτ. c. ΝBLΔ etc ... ς add αυτον, Ln [αυτ.] c. A*CΝ unc[12] etc ... A*D etc om | μετ. τρ. ημερ. (Gb'') c. ΝBCD LΔ etc ... ς τη τριτη ημερα c. ΑΝ unc[12] etc

35 [113.6] *Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης* Mt 20, 20–23
οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν
αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. 36 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με*
ποιήσω ὑμῖν; 37 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν*
καὶ εἷς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 *ὁ δὲ*
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ
ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆ-
ναι; 39 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·*
τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζο-
μαι βαπτισθήσεσθε· 40 *τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐω-*
νύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.

41 [114.2] *Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ* Mt 20, 24–28
Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 42 *καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς* Lc 22, 25–27
λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατα-
κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
43 *οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι*

---

35 οι c. ℵDL unc[9] etc (BC οι δυο) ... Ti om c. AN unc[5] etc | αυτω c. ℵBC DLΔ etc ... Ln [αυτ.], ς om c. AN unc[12] etc | σε c. ℵABCLΔ etc (et DKN Π etc ante αιτ.) ... ς om c. XΓ unc[3] etc

36. με ποιησω c. ℵ[c]B arm, Gb″ Ln omisso με CD al[10] (it vg etc) ... ς ποιησαι με c. AN unc[12] etc (Ti c. ℵ[c]b[vid]L με ποι.) (ℵ* om ινα ο εαν usq δοσ ημιν)

37. ειπαν c. BC*DLΔ ... ς ειπον c. ℵ[c]AC[3]N unc[12] etc | σου εκ δεξ. c. ℵBC* LΔ ... ς Ln εκ δεξ. σου c. AC[3]DN unc[12] etc | σου sec c. ℵL, item post αριστ. (ευων.) add ACN unc[12] etc, ita ς et [σου] Ln ... Ti om c. BDΔ etc | αριστ. c. BLΔ ... ς Ln ευωνυμων c. ℵACDN unc[12] etc

38. D πειν | η το (Gb″) c. ℵBC*DLNΔ al[8] it vg etc ... ς και το c. AC[3] unc[12] etc

39. ειπαν c. ℵBDLΔ ... ς ειπον c. ACN unc[12] etc | το ποτ. c. ℵBC*LΔ etc ... ς Ln το μεν πο. c. AC[3]DN unc[12] etc

40. η εξ c. ℵBDLΔ etc ... ς και εξ c. ACN unc[12] etc | ευωνυμ. c. unc omnib etc ... ς (= Gb Sz) add μου c. minusc etc

42. κ. προσκ. αυτ. ο (ℵ* om) ις̄ c. ℵ*et[c]BCDLΔ etc ... ς ο δε ις̄ προσκ. αυτ. c. AN unc[11] etc

43. εστιν c. ℵBC*DLΔ it[9] vg ... ς εσται c. AC[3]N unc[12] etc | ος αν c. ℵBDL Δ etc ... ς Ti ος εαν c. AC unc[12] etc | μεγ. γεν. εν υμ. c. ℵBC*LΔ etc ... ς Ln Ti γεν. μεγ. εν υμ. c. AC[3] unc[12] etc | εσται c. ABDL unc[11] etc ... ℵCXΔ al[10] εστω (:: at cf v. 44)

ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 [115.4] καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46—52 Mt 20, 29—34 Lc 18, 35—43

46 [116.2] Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος,τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. 47 καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. 52 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

---

43. *υμων διακο.* c. unc omnib etc ... ς (= Gb Sz) *διακ. υμ.* c. minusc

44. *οσ αν* c. ℵBDΔ al mu ... Gb Ti *οσ εαν* c. ACL unc^{12} etc | *υμ. γεν. πρωτ.* c. AC^{3}(D) unc^{12} etc ... Lu *εν υμιν ειναι πρωτ.* c. ℵBC*LΔ etc

46. *ερχονται* c. ℵABCL unc^{12} etc ... Ln *ερχεται* c. D al^{2} it^{5} Or^{bis} | *ε. ιερειχω* c.B^{2}CFL (B* om *κ. ε. ε. ιερ.*) ... ς Ln *ε. ιεριχω* c. ℵAD unc^{12} etc | *απ. ιερ.* (-*ει-* c. ℵBCL; ς Ln *-ι-* c. A unc^{13} etc) c. ℵABCL unc^{13} etc ... Gb *εκειθεν* c. D 2^{pe} it^{6} go Or^{bis} | *ο* (Gb +) *υιοσ* c. ℵBCDLΘΔ etc ... ς *υιοσ* c: A unc^{11} etc | *τυφλ.* c. ℵBDLΔ etc ... ς *ο τυφλ.* c. AC unc^{12} etc | *προσαιτησ* c. (ℵ)BLΔ etc ... ς Ln *προσαιτων* post *οδον* c. AC^{2} unc^{12} etc (D *επαιτ.*) | *ναζαρηνοσ* c. BLΔ etc ... ς *ναζωραιοσ* c. ℵAC unc^{12} etc | *υιε* c. ℵBCLM^{2}Δ etc ... ς Ti *ο* (DK etc om) *υιοσ* c. A(D) unc^{11} etc | *δαυειδ* (item v. sq): ς *δαβιδ*, Gb Sz *δαυιδ*, cf ad Mt 1, 1.

49. *ειπεν· φωνησ. αυτ.* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln *ειπεν αυτον φωνηθηναι* c. AD unc^{12} etc | *εγειρε* (Gb″) c. ℵABCDL unc^{11} etc ... ς *-ραι* c. U etc

50. *αναπηδησασ* c. ℵBDLM^{2}Δ etc ... ς *αναστασ* c. AC unc^{11} etc

51. *αυτω ο ις ειπεν* c. ℵBCDLΔ ... ς Ln *λεγει αυτω ο ις* c. AX unc^{10} etc (K Π* etc *ο ις λεγ. αυ.*) | *σοι θελ. ποιησ.* c. ℵBCKLΔΠ* etc ... ς Ln Ti *θελ. ποι. σοι* c. AD unc^{11} etc | *ραββουνι* c. ℵABCL unc^{10} etc ... ς (= Gb Sz) *ραββονι* c. minusc etc

52. *ευθυσ* c. ℵBLΔ ... ς Ln *ευθεωσ* c. ACD unc^{12} etc | *αυτω* c. ℵABCDL M^{mg}*Δ etc ... ς (= Gb) Ti *τω ιω* c. ΧΓΠ unc^{9} etc

XI.

1–10 Mt 21, 1–11 Lc 19, 29–38 Io 12, 12–15

1 117.2 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰσ Ἱεροσόλυμα καὶ εἰσ Βηθανίαν πρὸσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺσ εἰσπορευόμενοι εἰσ αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ κύριοσ αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺσ αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. 4 118.2 καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸσ τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινεσ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖσ· τί ποιεῖτε λύοντεσ τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖσ καθὼσ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· καὶ ἀφῆκαν αὐτούσ. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰσ τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδασ, κόψαντεσ ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 118.1

XI. 1. *ιεροσολυμα* c. NBCDLΔ etc ... ς *ιερουσαλημ* c. A unc[12] etc | *κ. εισ βηθαναιαν* (Gb') c. D it[7] vg Or[3,737· 743 dis] ... ς *εισ βηθφαγη και* (NC etc add *εισ*) *βηθαναιαν* c. NABCL unc[13] etc (singg var)

2. *ευθυσ* c. NBLΔ Or ... ς Ln *-θεωσ* c. ACD unc[12] etc | *ουδεισ ανθρ. ουπω* c. NC etc et (*ουδ. ουπ. α.*) (Δ)BLΔ etc et (*ουπ. ουδ. α.*) KΠ etc ... ς Ti *ουδεισ ανθρ.* c. DXΓ unc[8] etc | *λυσατε α. κ. φερ.* (Gb'') c. NBC(L)Δ it vg etc ... ς *λυσαντεσ α. αγαγετε* c. ADGΓ unc[12] etc

3. *ειπατε* sine *οτι* c. BA al[3] it[6] aeth ... ς add *οτι* c. NACDL unc[12] etc | *ευθυσ* c. NBCDLΔ ... ς *ευθεωσ* c. A unc[12] etc | *αποστελλει* c. NABCDGΓ L unc[10] etc ... ς (= Gb Sz) *αποστελει* c. GUΠ etc | *παλιν* c. NBC*DLΔ etc ... ς Ln Ti om c. AC[2] unc[12] etc

4. *τον* c. NCΔ etc ... Gb Sz Ln Ti om c. ABDL unc[12] etc | *την* c. NACD unc[12] etc ... Ti om c. BLΔ etc

6. *ειπαν* c. ΑΛΔΠ[*] al ... ς Ln *ειπον* c. NBCD rell | *ειπεν* (Gb'') c. NBCLΔ etc ... ς *ενετειλατο* c. AX unc[10] etc (DM etc add *αυτοισ*)

7. *φερουσιν* c. N[c]BLΔ etc (N*c etc *αγουσιν*: Gb') ... ς Ln *ηγαγον* c. AD unc[11] etc | *επιβαλλουσιν* c. NBCDLΔ etc ... ς *επεβαλον* c. A unc[11] etc | *επ αυτον* c. NBCDLΔ etc ... ς *επ αυτω* c. AN unc[11] etc

8. *και πολλ.* c. NBCLΔ etc ... ς Ln *πο. δε* c. ADN unc[11] etc | *στιβαδ.* c. NBDLΔΠ unc[6] etc ... ς *στοιβ.* c. ACSVXΓ etc | *κοψαντ. εκ τ. αγρ.* c. NB (c)LΔ etc ... ς Ln *εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εισ την οδον* c. ADN unc[11] etc

καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· 10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

(Mt 21, 17) 11 [120.6] Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12–14 Mt 21, 18 ss 12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπείνασεν. 13 καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15–18 Mt 21, 12–16 Lc 19, 45–48 Io 2, 14–17 15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερουσόλυμα. [121.1] καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. [122.1]

Es 56, 7 Ier 7, 11

---

9. *εκραζ.* (Gb′) c. NBCLA etc ... ς add *λεγοντες*, Ln [*λεγ.*] c. ADN unc[11] etc
10. *ad**KMΠ etc *και ευλογ.* | *βασιλεια* c. NBCDLUA etc ... ς (= Gb Sz) add *εν ονοματι κυριου* c. AN unc[10] etc
11. *εισ ιεροσολ.* (Gb″) c. NBCDLA al[5] it[7] vg etc ... ς add ο $\overline{ις}$ c. ANXΠ unc[8] etc | *εισ το* c. NBCLMΔ etc ... ς *και εισ το* cum ADNXΓΠ unc[7] etc | *οψε* c. NCLA Or[4,182] ... ς Ln Ti *οψιασ* c. ABDNXΓΠ unc[8] etc
13. *απο* (Gb + Sz) c. NABCDLMNΔ etc ... ς (= Gb Sz) om c. M[mg]XΓΠ unc[7] etc | *τι ευρ.* c. NABCKLNUΔΠ* etc ... ς *ευρ. τι* c. X unc[8] etc | ο *γαρ καιρ. ουκ ην συκ.* c. NBC*LA etc ... ς Ln *ου γαρ ην καιρ.* (Ln ο *καιρ.* c. D Or) *συκ.* c. AC[2]DN unc[11] etc
14. *αποκριθεισ* c. NABCDKLMNΔΠ* etc ... ς (= Gb Sz) add ο $\overline{ις}$ c. X unc[8] etc | *εισ τ. αι. εκ σου* c. NBCDLA etc ... ς *εκ σου εισ τ. αι.* c. ANX unc[10] etc | *μηδεισ* (et. ς Gb Sz) c. unc omnib etc ... ς[e] *ουδεισ* c. min vix mu
15. *κ. εισελθ.* c. NBCDLA etc ... ς (= Gb) add ο $\overline{ις}$ c. ANX unc[10] etc | *τουσ αγοραζ.* c. NABCLN unc[4] etc ... ς om *τουσ* c. DX unc[7] etc
17. *και ελεγεν* c. NBCLA etc ... ς Ln *λεγων* c. ADNX unc[10] etc | *αυτοισ* c. NCLA etc et omnib testib qui *λεγων* ... Ln [*αυτ.*] Ti om c. B 28. it[2] arm | *οτι* c. NABLNXΓΔΠ unc[8] etc ... Ln om c. CD al[16] it[6] al | *πεποιηκατε* c. BLA Or ... ς Ln *εποιησατε* c. NACD unc[13] etc

καὶ ἦκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 [123.10] Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. (Mt 21, 17)

20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωὶ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. 22 [124.6] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. 24 [125.4] διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 [126.6] καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 20–24 Mt 21, 20–22 (Lc 17, 6) Mt 6, 14

27 [127.2] Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἰεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 27–33 Mc 21, 23–27 Lc 20, 1–8

---

18. οι αρχι. κ. οι γρα. (Gb′) c. ℵABCDKLΔΠ al mu it vg etc … ς οι γρα. κ. οι αρχι. c. X unc[8] etc | απολεσωσιν (Gb′) c. ℵABCDLN unc[9] etc … ς απολεσουσιν c. KM*Δ etc | αυτον: AKΠ al mu it[2] om, Ln [αυτ.] | πας γαρ c. ℵBCΔ etc … ς Ln οτι πασ c. ADLNX unc[10] etc | εξεπλησσοντο c. ℵMΔ etc … ς Ln Ti -σσετο c. ABC unc rell etc

19. οταν c. ℵBCKLΔΠ* al[15] … ς Ln οτε c. ADNX unc[9] etc | εξεπορευετο c. ℵCDE[1]NX unc[8] etc … Ln -ευοντο c. ABKM*ΔΠ etc

20. παραπ. πρω. c. ℵBCDLΔ etc … ς πρ. παραπ. c. ANX unc[10] etc

21. ραββει c. ℵBCDEHX … ς Ln ραββι c. ALN unc[9] rell

22. ο ις c. unc omnib … ς (= Gb Sz) om ὁ c. min pauc

23. αμην c. ℵBDN etc … ς add γαρ c. ACLX unc[11] etc | πιστευη c. ℵBLΔ al[4] … ς Ln πιστευση c. ACDN unc[9] etc (χr al -σει) | ὅ c. ℵBLNΔ etc … ς Ln ἃ c. ACX unc[10] etc | λαλει c. ℵBLNΔ etc … ς λεγει c. ACX unc[10] etc | εσται αυτω (Gb′) c. ℵBCDLΔ etc … ς Ln add ο εαν ειπη c. ANX unc[10] etc

24. οσα (Gb″) c. ℵBCDLΔ al[5] … ς add αν c. AX unc[8] etc (et KNΠ al εαν) | προσευχεσθ. και (Gb′) c. ℵBCDLΔ etc … ς προσευχομενοι c. ANX unc[10] etc | ελαβετε (Gb′) c. ℵBCLΔ cop … ς λαμβανετε c. ANX unc[10] etc

25. στηκετε c. ACDH(L)M[2]VX al[21] … ς στηκητε c. BΔ unc[8] etc … N στητε

26. ς Ln εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς (CDKMΠ* etc om) οὐρανοῖς ἀφήσει (D etc add υμιν) τὰ παραπτώματα ὑμῶν c. ACDNX unc[10] al pler it[8] vg etc … om c. ℵBLΔ al mu it[3] etc

γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 *καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποιᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; ἢ τίσ σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇσ;* 29 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐπερωτήσω ὑμᾶσ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποιᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.* 30 *τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.* 31 *καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;* 32 *ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντεσ γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντωσ ὅτι προφήτησ ἦν.* 33 *καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποιᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.*

XII.

1–12
Mt 21, 33–46
Lc 20, 9–19

1 [138.2] *Καὶ ἤρξατο αὐτοῖσ ἐν παραβολαῖσ λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρωποσ ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ ἀπεδήμησεν.* 2 *καὶ ἀπέστειλεν πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπε-*

---

28. *ελεγον* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln *λεγουσιν* c. ADNX unc[11] etc | *η τισ* c. ℵB LΔ etc ... ς Ln *και τισ* c. ANX unc[11] etc | *τ. εξ. ταυτ. εδ.* c. ANX unc[11] etc ... Ln *εδ. τ. εξ. ταυτ.* c. ℵBCLM[2]Δ etc (:: cf Mt)

29. *ο δε ις* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln add *αποκριθεισ* c. ADNX unc[11] etc | *υμασ* c. BCLΔ al[2] k* cop ... ς *υμ. καγω* c. ΝDGMΝΓ etc, Ln *καγω υμ.* c. ΑΚΠ etc

30. *το ιωα.* c. ℵABCDLΔ 33. ... ς om *το* c. NX unc[11] etc

31. *διελογίζοντ.* (Gb′) c. ℵ[ca]BCDGKLMΔΠ al[50] ... ς *ελογιζ.* c. ANX unc[7] etc, ℵ*et[cb] *προσελ.* | *ουν* c. ℵBC[2]DΓN unc[9] etc ... Ln Ti om c. AC*LMSXΔ etc

32. *αλλα* c. ℵABCLΔ al ... ς *αλλ* c. X unc[11] etc. Sine additam c. ℵABC unc[15] etc (D *εαν* pro *αλλ.*) ... ς post *αλλ* add (Gb[ου]) *εαν* c. min etc | *απαντεσ* c. ℵ[c]ABLXΔ unc[11] al pler ... Ln *παντ.* c. ℵ*CDN al | *οντ. οτι προφ. ην* c. ℵ[c]BCL(Δ) etc ... ς Ln *οτι οντ. προφ. ην* c. A(D)X unc[11] etc; ℵ*N etc om *οντ.*

33. *τω ιω λεγ.* c. ℵBCLNΔ etc ... ς Ln *λεγ. τω ιω* c. ADX unc[11] etc | *ο ις* c. ℵBCLNΓΔ etc ... ς *ο ις αποκριθεισ* c. X unc[7] etc; ADKMΠ etc *αποκρ. ο ις*, hinc Ln [*απο.*] *ο ις*

XII. 1. *λαλειν* c. ℵBGLΔ etc ... ς *λεγειν* c. ACDNX unc[9] etc | *αμπ. ανθρ. εφυ.* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln Ti *αμπ. εφυ. ανθρ.* c. ADX unc[11] etc | *εξεδετο* c. ℵAB*CKL ... ς Ln *εξεδοτο* c. B[3]DNX etc

2. *των καρπων* c. ℵBCLNΔ etc ... ς Ln *του καρπου* c. ADΓX unc[9] etc

λῶνος· 3 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτίμασαν. 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες. 6 ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 12 [129.1] καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

10 νε' Ps 118, 22 as

13 [129.2] Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινὰς τῶν Φαρι- 13–17 Mt 22, 16–22 Lc 20, 20–26

3. και λαβ. c. ℵBDLΔ etc ... ς Ln οι δε λαβ. c. ACNX unc^{11} etc
4. επεφαλιωσαν c. ℵBL ... ς Ln Ti εκεφαλαιωσαν c. ACDN etc. Sine λιθοβο. c. ℵBDLΔ etc ... ς (Gb^{00}) Ti praem λιθοβολησαντες c. ACNX unc^{11} etc | ητιμασαν c. ℵBL(DΔ) etc ... ς Ti απεστειλαν ητιμωμενον c. ACNX unc^{11} etc
5. και αλλον c. ℵBCDLΔ etc ... ς (= Gb) και παλιν αλλον c. ANX unc^{11} etc | ουσ μεν c. ℵBDLΔ al^{35} ... ς τουσ μεν c. ACNX unc^{11} etc | ουσ δε c. ℵBLΔ al^{35} (D αλλουσ) ... ς τουσ δε c. ACNX unc^{12} etc | αποκτεννοντεσ c. ℵ*ACDEUVΓ etc (NX unc^{5} al mu -ν-) ... ς αποκτεινοντεσ c. min ... B αποκτεννυντ., ℵ^{c} αποκτιννυντ.
6. ετι c. ℵBLΔ etc ... ς ετι ουν, Ln ετι [ουν] c. ACDNX unc^{11} etc | ειχ. υι. c. ℵBC^{2}LΔ etc ... ς υι. εχων c. NX unc^{11} etc; Ln εχων υι. c. AC*D it^{2} vg | αγαπητ. (Gb') c. ℵBCDLΔ it^{2} vg etc ... ς add αυτου c. ANX unc^{11} etc | απεστ. αυτ. c. ℵBLX^{2}Δ etc ... ς απ. και αυ., Ln απ. [κ.] αυ. c. A CNX^{2} unc^{11} etc | εσχ. πρ. αυ. c. ℵBCLΔ etc ... ς πρ. αυ. εσχ. c. ANX unc^{11} etc
7. πρ. εαυ. ειπ. c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln ειπ. πρ. εαυ. c. ADNX unc^{11} etc | ειπαν c. ℵBCDLΔ ... ς ειπον c. ANX unc^{11} etc
8. απε. αυτ. c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln αυτ. απε. c. ADNX unc^{11} etc | εξεβαλον (Ti -λαν c. B) αυτ. c. ℵABCDN unc^{2} etc ... ς om αυτ. c. LXΔ unc^{8} etc
9. τι c. BL g^{2} cop ... ς Ln τι ουν c. ℵACD unc^{14} etc

σαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 *καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν;* 15 *ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.* 16 *οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος.* 17 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.*

18–27 Mt 22, 23–33 Lc 20, 27–38 Deut 25, 5

18 *Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες·* 19 *διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.* 20 *ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα.* 21 *καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως·* 22 *καὶ οἱ*

---

14. *και* pr c. ℵBCDLΔ etc ... ς Ti *οι δε* c. ANX unc[11] etc | Ti *αλλα* c. DL Δ al | *εξεστ.* c. ℵABLX unc[10] etc ... Ln praem *ειπε ουν ημιν* c. (C*)C[2] (D)(M)N etc | *κη. καισ. δου.* c. ANX unc[11] etc ... Ln *δου. κη. και.* c. ℵ BCLΔ etc

15. *ιδων* (Gb′) c. ℵ*D al[5] it[5] go ... ς Ln Ti *ειδως* c. ℵ[c]ABC unc[15] etc

16. *οι δε* sec loc: AD it[5] vg om, hinc Ln [*ο. δ.*] | *ειπαν* c. ℵBCDLΔ al ... ς *ειπον* c. NX unc[11] etc

17. *ο δε ις* c. ℵBCLΔ etc ... ς *και αποκριθεις ο ις* c. A(D)NXΓΠ unc[9] etc | *αυτοις*: Ti om c. BD | *τα και. αποδ. και.* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln *αποδ. τα και. και.* c. A(DM)NX unc[10] etc | *εξεθαυμαζ.* c. ℵB(D[2]LΔ *εθαυμαζ.*) etc ... ς *εθαυμασαν* c. ACNX unc[11] etc

18. *επηρωτων* c. ℵB(C)DLΔ etc ... ς *-τησαν* c. ANX unc[11] etc

19. *μωυσης* c. ℵBDNΔ unc[4] etc ... ς *μωσης* c. AC unc[9] etc | *μη αφη* ante *τεκν.* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln post c. AD unc[12] etc | *τεκνον* c. ℵ[c2]BLΔ etc ... ς Ln *τεκνα* c. ℵ*etc[b]ACD unc[12] etc | *την γυν.* (Gb′) c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln add *αυτου* c. AD unc[12] etc

20. *επτ. αδ. ησ.* (ς Gb Sz) c. ℵABC* unc[13] etc ... ς[c] *επτ. ουν αδ. ησ.* c. C[2]M etc

21. *μη καταλ. σπ.* c. ℵBCL etc ... ς Ln Ti *και ουδε αυτος αφηκεν σπ.* c. AD(X)Δ unc[11] etc

τὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ
τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ
τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωυσέως Ex 3, 6
ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ
καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νε-
κρῶν ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.

28 [131.6] Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν 28—34
συζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐ- Mt 22, 35—40
τόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς 29 s
ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς Deut 6, 4 s

---

22. κ. οι ἑπτ. ουκ αφ. σπε. c. ℵBCLA* (M* al) etc ... ς και ελαβον αυτην οι ἑπτ. και (A^2 om) ουκ αφ. σπ. c. (A)$M^2$$X^2$ unc^{10} etc: Ln κ. [ελαβ. αυτ.] οι ε. και etc | εσχατον (Gb″) c. ℵBCGHKLΔΠ etc ... ς Ti εσχατη c. A unc^{8} etc | κ. η γυ. απ. (Gb′) c. ℵBCDLΔ etc ... ς απ. κ. η γυ. c. AX unc^{11} etc

23. εν τη αναστ. (Gb″) c. ℵBC*LXΔ unc^{7} etc ... ς Ln ε. τ. ουν αν. c. AC^{2}K MΠ etc | οτ. αναστωσιν c. AX unc^{11} al pler it^{g} vg etc ... ℵBCDLΔ etc om: Gb^{00} Ln [οτ. αν.]

24. εφ. αυτ. ο ις c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln και αποκριθεισ ο ις ειπεν αυτ. c. A(D)X unc^{11} etc

25. γαμιζοντ. cum ℵBC(D)GLUΔ al^{20} ... ς γαμισκοντ. c. X unc^{7} al pl Or, A etc εκγαμισκ. | εν c. ℵCDLΔ unc^{5} etc ... ς (= Gb Sz) Ti οι εν c. AB unc^{7} etc

26. μωυσ. c. ℵBD unc^{4} etc ... ς μωσ. c. AC unc^{10} etc | του βατ. c. ℵABC unc^{13} etc ... ς (= Gb Sz) τησ βατ. c. DM etc | πωσ c. ℵBCLUΔ al^{20} ... ς Ln ωσ c. AD unc^{11} etc | ο θε. ante ισα. et ante ιακ. c. ℵACL unc^{13} etc ... Ln Ti om ὁ c. BD etc

27. ο θε. c. ℵAC unc^{9} etc ... Ln Ti om ὁ c. BD unc^{6} etc | αλλα ζω. c. ℵAB CD unc^{7} etc ... ς (= Gb Sz) α. θεοσ ζω. c. Γ unc^{6} etc | πολ. πλα. c. ℵBCLΔ k cop ... ς Ln υμεισ ουν πο. πλα. c. AD unc^{12} etc

28. συνζ. c ℵABCDGLΔ etc ... ς συζ. c. X unc^{10} etc | ιδων c. ℵ*CDL etc ... ς Ti ειδωσ c. ℵ^{c}AB unc^{12} etc | απε. αυτ. c. ℵBCLUΔ etc ... ς Ln αυτ. απε. c. AD unc^{11} etc | εντ. πρ. παντ. c. ℵBCLUΔ etc ... Gb Sz Ln πρ. πα. εντ. c. AX unc^{10} etc ... ς πρ. πασων εντολη c. M* al mu

29. απε. ο ις c. ℵBLΔ 33. cop ... ς Ln ο δε ις απε. c. AC unc^{12} etc | πρω. εστ. c. ℵBLΔ (c) cop ... Gb πρω. παντων εντολη c. AC unc^{4} etc (c etc

Lc 10, 27 ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ
Lev 19, 18 ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 [188.10]
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας
εἶπες ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ
ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περι-
σσότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.
Mt 22, 46 Lc 20, 40 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ·
οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. [188.2] καὶ οὐδεὶς οὐκέτι
ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35—37 Mt 22, 41—45 Lc 20, 41—44 35 [194.2] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ
ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυείδ ἐστιν;
Ps 110, 1 Act 2, 34 36 αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριος
τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν

---

add ἐστιν αιτη, εστι); Ln πρω. παντ. [εντολη εστ.] ... ς (Gb′) πρω. πασων (Sz παντων c. Γ unc[6] al[60]) των εντολων c. Γ unc[6] etc

30. ισχυος σου c. ℵBLΔ sah cop ... ς Ln add αὕτη πρωτη (ΚΥΠ etc add παντων) εντολη c. AD unc[11] etc

31. δειτερα c. ℵBLΔ etc ... ς και δευ., Ln [κ.] δευ. c. AX unc[10] etc (D etc δευ. δε, και δευ. δε) | αυτη c. (ℵ)BLΔ etc ... ς Ln ομοια αυτη (Ln αὐτῇ, D ταυτη) c. A(D)X unc[11] etc

32. ειπες c. ℵ*DLΔ unc[6] etc ... ς Ln Ti ειπας c. ℵ[c]AB unc[7] etc | εισ εστ. c. ΝABL unc[9] etc ... ς (=GbSz) add θεος (DG o θε.) c. D unc[6] etc

33. συνεσεως c. ℵBLΔ etc ... ς Ti add και εξ ολης της ψυχης, Ln [κ. ε. ολ. τ. ψυ.] c. AD unc[12] etc | εαυτον c. ΒΧΔ*Η unc[6] etc ... ΝADL unc[3] etc σεαυτ. | περισσοτ. c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln Ti πλειον c. AD unc[12] etc | κ. των θυσι. c. ΝLΜΔ etc ... Gb Sz Ln Ti om των c. ABD unc[11] etc

35. δαυ. εστ. c. ℵBDLT[d] unc[3] etc ... ς Ln Ti εστι δαυ. c. AX unc[9] etc

36. αιτος c. ℵBLT[d]Δ etc ... ς add γαρ, Ln [γ.] c. AX unc[11] etc | τω πν. τω αγ. c. ℵBDLUΔ (T[d]) ... Gb Sz πνευματι αγιω c. AX unc[10] etc | ειπ. sec c. ℵBLT[d] unc[6] etc ... Gb Sz Ti λεγει c. AD^{gr} unc[6] etc | ο κυρ. c. ΝΑLT[d] unc[12] etc ... Ln om ὁ c. BD | καθου: Ti καθισον c. B | υποποδ. c. ΝAL unc[18] etc ... Ti υποκατω c. BD^{gr}T[d] etc

37. αιτος c. ℵBDLT[d]Δ etc ... ς add οὖν, Ln [ο.] c. A unc[11] etc | αυτ. εστ. υι. c. BLT[d] etc ... ς Ln υι. αυτ. εστ. c. ΝΑ unc[12] etc

πμον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν
ι τοῦ ἡδέως.

38 [185.2] Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν 38–40 Lc 20, 46 a Mc 12, 6 a Lc 11, 43
γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς
ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· 40 [185.3] οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰ- Mt 23, 14
κίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμ-
ψονται περισσότερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς 41–44 Lc 21, 1–4
ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ
δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. 43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·
44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ
τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον
αὐτῆς.

XIII.

1 [187.2] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς 1–9 Mt 24, 1–8 Lc 21, 5–11
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς με-
γάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ κατα-

38. και εν τ. διδ. αυτ. ελεγ. c. ΝΒLΔ etc ... ς Ln και ελεγ. αυτοις εν τ. διδ. αυτου c. A unc[12] etc
40. Ti οι κατεσθοντες c. B | λημψ. ΝΔBDLΧΔ ... ς ληψ. c. rell
41. καθισασ c. ΝΒLΔ etc ... ς add ο ις, Ln [ο ις] c. A unc[12] etc
42. πτωχη: D 2[pe] it[7] arm om, hinc Gb[0]
43. ειπεν c. ΝΑBDL unc[4] etc ... ς (= Gb) Ti λεγει c. X unc[8] etc | βεβληκ. c. X unc[11] al pler ... Ln εβαλεν (:: ut Lc) c. Ν[c](*-λλεν)ΑBDLΔ etc | βαλλοντ. c. ΝΑBD unc[12] etc ... ς βαλοντ. c. ΕΗ etc

XIII. 1. εις των c. ΝBL unc[10] etc ... Ti εισ εκ των c. ΑDΨΧΔ etc
2. και ο ις ειπ. αυτ. c. ΝBL etc ... ς κ. ο ις αποκριθεισ ει. αυ. c. X unc[9] etc, Ln κ. αποκριθ. ο ις ει. αυ. c. ΑΚΔΠ etc | αφεθη c. ΑΧ unc[9] etc ... Ln add ωδε (:: ex Mt) c. ΝBD unc[5] etc | ε. λιθον c. ΝBL unc[7] etc ... ς Ln Ti ε. λιθω c. AD unc[6] etc

λυθῇ. 3 [138.2] καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· 4 εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται
9—13 Lc 21, 12-19 Mt 10, 17-22 σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί. 9 ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. [139.1] Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ
Mt 24, 9 εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 10 [140.6] καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 [141.2] καὶ ὅταν
Lc 12, 11 ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελ-

3. επηρωτα c. NBL etc ... ς Ln επηρωτων c. ADX unc[12] etc | ο πετρ. c. ND etc ... ς Ln Ti om ὁ c. ABL unc[13] etc
4. ειπον c. NBDL al[6] ... ς ειπε c. AX unc[12] etc | μελλη c. NABL unc[8] al pl ... Ti μελλει c. D unc[5] al[25] | μελλ. ταυ. συντ. πα. c. NBL ... ς μελλ. πα. ταυ. συντ. c. D unc[6] etc; Ln μελλ. ταυ. πα. συντ. c. A unc[6] etc
5. ο δε ις c. NBL etc ... ς Ln add αποκριθεις c. AX unc[11] etc (DG etc) | ηρξ. λεγ. αυτ. c. NBLU etc ... ς αυτ. ηρξ. λεγ. c. AX unc[9] etc
6. πολλοι c. NBL etc ... ς Ln add γαρ c. AD unc[13] etc
7. ακουσητε c. NADL unc[13] etc (Ti ακουετε, at B ακουητε) | δει c. N*B sah cop ... ς Ln add γαρ c. NcADL unc[13] etc
8. επ c. NBL unc[9] etc ... ς Ln Ti επι c. AD unc[11] etc | εσοντ. σεισμ. c. NBDL etc ... ς Ln και εσ. σει. c. AX unc[12] etc | εσοντ. λιμ. c. NcBL etc (N* om κα. το. εσ. λι.) ... ς Ln και εσ. λι. c. AX unc[12] etc (D etc και λιμ.) | λιμοι c. NBDL etc ... ς (Gb[0]) add και ταραχαι c. AX unc[11] etc
9. αρχη (Gb' Sz) c. NBDL unc[5] etc ... ς Ti αρχαι c. AX unc[9] etc | παραδ. υμ. c. BL etc ... ς Ln παρ. γαρ υμ. c. NA unc[13] etc
10. πρω. δει c. NBD etc ... ς Ti δει πρω. c. AL unc[13] etc
11. και οταν c. NBDL etc ... ς οτ. δε c. AX unc[12] etc | αγωσιν c. NABDL unc[7] etc ... ς (= Gb Sz) αγαγωσιν c. E unc[5] etc | τι λαλησ. c. NBDL etc ... ς (Gb[00]) Ti add μηδε μελετατε, Ln [μ. μελ.] c. AX unc[12] etc | ο εαν c. NBL unc[13] etc ... Ln ο αν c. AD al
12. κ. παραδ. c. NBDL it[4] etc ... ς παρ. δε c. AX unc[12] etc

ὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται
νικα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 13 καὶ ἔσεσθε μισού- Mt 24. 9. 13
μενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
σωθήσεται. 14 [142.6] Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως Mt 24, 15–25
ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, [143.2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου- Lc 21, 20–24
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ κατα- Lc 17, 31
βάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰς Lc 17, 31
τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 [144.2] οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 18 [145.6] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται
χειμῶνος. 19 [146.2] ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ
γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ θεός, ἕως τοῦ
νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. 20 [147.6] καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς
ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς
ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. 21 [148.2] καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν Lc 17, 23
εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 [149.6] ἐγερθή-
σονται δὲ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα
καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς.

---

14. το βδε. τησ ερ. c. ℵBDL it[7] vg etc ... ς (= Gb) add το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου, Ln [το ρη. υπ. δα. τ. πρ.] c. AX unc[12] etc | εστηκοτα c. ℵBL, Ln -κοσ c. D 28. ... ς εστοσ c. A unc[8] etc, ς[e] Gb Sz εστωσ c. X unc[5] etc
15. ο δε c. ℵALX unc[10] etc ... D etc και ο ... Ln ὁ c. EFH c sah cop | καταβατ. c. ℵBL etc ... ς Ln add εισ την οικιαν, Ln [ε. τ. οι.] c. ADX unc[12] etc | εισελθατω c. ℵADLΔ al ... ς -ετω c. B unc[12] etc | αρ. τι c. ℵAD unc[12] etc ... Ti τι αρ. c. B unc[3] al[12]
16. ο εισ τ. αγρ. c. ℵBDLΔ etc ... ς Ti add ων c. AX unc[11] etc
18. ινα μη γενητ. χειμ. c. ℵ*et[ca]B arm (D ι. μ. χει. γενωντ.) etc: absq η φυ. υμ. (Gb[00]) c. ℵ* et[ca]BDL etc ... ς ιν. μη γε. η φυγη υμων χει. c. ℵ[cb]AX unc[12] etc
19. ην c. ℵBC*L 28. ... ς Ti ησ c. AC[2]X unc[12] etc
20. εκολ. κυρ. c. ℵBL it[8] vg aeth ... ς Ln κυρ. εκ. c. ACD unc[13] etc
21. ιδε pr c. ℵBL ... ς Ln ιδου c. ACD unc[13] etc; ιδε sec c. ℵBDL al[2] ... ς ιδου c. A unc[14] etc | ο χς (Gb') c. ℵLU al[50] etc ... ς Ln add ἢ c. AD unc[12] etc (B etc add και) | πιστευετε c. ℵABCD unc[6] etc ... ς (= Gb Sz) -σητε c. X unc[8] etc
22. εγερθ. δε c. ℵC ... ς Ln Ti εγ. γαρ (ut Mt) c. ABDL etc | ψευδοχρ. και: Ti om c. D 124. it[2] | ποιησουσιν c. D al[6] a ... ς Ln δωσουσι (ut

24–27
Mt 24, 29–31
Lc 21, 25–28

23 ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. 24 [150.2] Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. 26 [151.2] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

28–31
Mt 24, 32–35
Lc 21, 29–33

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. 29 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. 31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρ-
Mt 24, 36 ελεύσονται. 32 [152.6] Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.

Mt) c. ℵABC etc | τουσ εκλ. c. ℵBD^{gr} ... ς Ln και τ. εκλ. (ut Mt) c. AC unc^{15} etc

23. προειρ. c. BL etc ... ς praem ιδου, Ln [ιδ.] c. ℵACD unc^{14} etc

24. αλλα c. ℵBCDA al ... ς αλλ c. A unc^{14} etc

25. εσοντ. εκ τ. ουρ. c. ℵABCUΠ* etc ... ς του ουρ. εσοντ. c. L unc^{14} etc | πιπτοντ. c. ℵBCDLΠ* etc ... ς εκπιπτ. c. A unc^{14} etc

26. δυ. πο. κ. δοξ. c. ℵBCD etc ... Ln δυ. κ. δοξ. πο. c. A unc^{3} etc

27. τουσ αγγ. (Gb′) c. BDL it^{6} al ... ς add αυτου, Ln [αυ.] c. ℵAC unc^{14} etc | τουσ εκλ. c. DL al^{5} it^{5} Or^{int} ... ς Ln add αυτου (ex Mt) c. ℵA BC etc

28. αυτησ ηδ. ο κλα. c. w^{b}XA unc^{7} etc ... Ln ηδ. ο κλ. αυτ. c. ℵABCDLΠ etc (ut Mt) | εκφύη (et. ς^{e} Gb Sz): ς Ln εκφυῇ | γινωσκετε cum ℵB*C unc^{13} etc ... Ti -εται c. AB^{3}D^{gr}LΔ etc

29. ουτωσ: ς ουτω c. MS etc | ιδ. ταυ. γιν. c. ℵABC(D) unc^{3} etc ... ς Ti ταυ. ιδ. γιν. c. X unc^{12} etc

30. ταυ. πα. c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln πα. ταυ. c. AD^{gr} unc^{13} etc

31. παρελευσονται pr c. ℵBD unc^{4} etc ... Gb Sz -σεται c. AC^{vid}L unc^{10} etc | BD* om μη | παρελευσοντ. sec c. ℵBL al^{7} ... ς Ln παρελθωσιν c. ACD unc^{14} etc

32. εκειν. η c. ABCL unc^{13} etc ... ς (= Gb Sz) εκ. και c. ℵDFS* etc | τησ ωρασ c. ℵBCDL unc^{5} etc: Gb^{00} τησ c. A unc^{5} al^{80} | οι αγγ. c. ℵDL unc^{3} etc ... ς Ln οι αγγ. οι c. AC unc^{13} etc ... Ti αγγελοσ c. B

33 [153.6] *βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν.* Mt 25. 13
34 [154.2] *ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς* (Mt 25, 14 ss Lc 19, 12 ss)
τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ
θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 [155.2] *γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε* Mt 24, 42 (Lc 21, 34 ss)
γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλε-
κτοροφωνίας ἢ πρωΐ· 36 *μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύ-*
δοντας. 37 *ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.*

XIV.

1 [156.1] *Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας,* [157.6] 1–2 Mt 26, 2–5 Io 11, 47 ss
καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ
κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· 2 *ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε*
ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

3 [158.1] *Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ* 3–9 Mt 26, 6–13 Io 12, 1–8 Lc 7, 36 ss
λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου
νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν
αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 *ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς·*
εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 *ἠδύνατο γὰρ τοῦτο*
τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς
πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ. 6 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε*

---

33. *αγρυπν.* c. BD 122. it[3] tol[vt] ... ς add *και προσευχεσθε* c. ℵAC unc[15] etc | *εκαστω* c. ℵBC*DL etc ... ς *και εκαστ.* c. AC[2] unc[14] etc
35. *η οψε* c. ℵBCLA etc ... ς Ln om *η* c. AD unc[18] etc | *μεσονυκτιον* c. ℵB CLA ... ς Ln *-κτιου* c. AD unc[18] etc
37. ὃ (Gb″) c. ℵBCKLXΔΠ* etc ... ς Ti ἃ c. A unc[11] etc
XIV. 2. *γαρ* c. ℵBC*DL etc ... ς *δε* c. AC[2] unc[14] etc | *εστ. θορυβ.* c. ℵBC D[ET]L etc ... ς Ln *θορ. εστ.* c. A unc[12] etc
3. *συντριψ.* c. ℵBL cop ... ς Ln *και συντρ.* c. ACD unc[14] etc | *τον αλαβ.* c. ℵ*AD unc[11] etc ... Ti *την αλ.* c. ℵ[c]BCLA ... ς *το αλ.* c. GM al | *της κεφ.* c. ℵBCLA etc ... ς *κατα τ. κεφ.* c. A unc[13] etc
4. *πρ. εαυτ.* c. ℵBC*L etc ... ς Ln add *και λεγοντες* c. AC[2] unc[14] etc | *τουτ.* (ℵ om) *το μυρ.* c. (ℵ)ABCL unc[4] etc ... ς (= Gb Sz) *τουτο* c. X unc[8] etc
5. *τουτο το μυρον* c. ABCKLUΔΠ etc, D etc *το μυρον τουτο* ... ς (= Gb Sz) *τουτο* sine *το μυρον* (:: ut Mt) c. EFGHMSVXΓ etc ... ℵ *το μυρ.* tantum | *δηναρι. τριακο.* cum ℵCDL etc ... ς *τριακ. δηναρ.* (:: ut Ioh) cum AB XΓΔΠ unc[9] etc | *ενεβριμουντο* cum ℵC* c[scr] (:: cf Ioh 11, 38) ... ς Ln Ti *ενεβριμωντο* cum ABC[2]DL etc

αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί. 7 *πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.* 8 [159.4] *ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.* 9 *ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.*

10 a
Mt 26 14–16
Lc 22, 3–6

10 [160.2] *Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς.* 11 *οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.*

12–16
Lc 22, 7–13
Mt 26, 17–19

12 *Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;* 13 *καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,*

---

6. *ηργασατο* c. ℵ*B*D al[2] ... ς Ln *ειργ.* cum ℵcAB[3]CLW[b]ΓΔΠ unc[9] etc | *εν εμοι* c. ℵABCDL unc[14] etc ... ς (= Gb Sz) *εισ εμε* cum minusc

7. *δυνασθε* c. ℵ* ... ℵcBL etc add *αυτοισ παντοτε*, item Ln add *αυτοισ* c. CDUΓΔ etc; item ς add *αυτουσ* c. ΑΧΠ unc[7] etc

8. *εσχεν* cum ℵABCDLWbΓΔΠ unc[9] al[120] ... ς (= Gb Sz) *ειχεν* cum minusc non ita mu | *εποιησεν* cum ℵBL al[7] it[2] cop syrP ... ς praem *αὕτη*, Ln [*αὕτη*] c. ACDWbΧΓΠ unc[9] al pler it[6] vg etc | *μου το σωμα* c. AC unc[13] etc ... Ln *το σωμα μου* cum ℵBDLM[2] al[10] (it[pler] vg)

9. *αμην δε* cum ℵBD[gr]ΕGΗKLSVWbΓΔΠ al[40] a ... Ln [*δε*], ς om *δε* c. ACFΠ MUX al pl it[9] vg sah cop syrP al | *εαν* (Gb″) cum ℵABCLWbΓΔΠ unc[9] etc ... ς Ln (ex errore) *αν* cum D al ut[vid] pauc | *το ευαγγελιον* cum ℵBDL etc ... ς add *τουτο*, Ln [*τουτο*] c. ACWbX unc[12] etc

10. *ιουδας* (Gb″) cum ℵABCDELMΓΔΠ al[40] Or[4,387] Eus[dem 468] ... ς ο *ιουδ.* cum FGHKSUVX al pl | *ισκαρ.* sine *ὁ* cum ℵ*BC*D al[5] Or ... ς Ti o *ισκαρ.* cum ℵcAC[2]LWbΧΓΔΠ unc[9] al pler cop Eus[dem] | *ισκαριωθ* cum ℵBC*[vi]L (a ff[2]. i *scarioth*) ... ς Ln Ti *ισκαριωτης* c. AC[2]WbΓΔΠ unc[9] al omn[vid] Or Eus; item D *σκαριωτης*, etc | *ο εισ* cum ℵBC*[vi]LM cop ... ς Ln *εισ* cum C[2]WbΧΓΔΠ unc[8] etc (D) | *αυτον παραδ.* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln *παραδ. αυτον* c. ΑΧΓΠ unc[9] (D *προδοι αυτ.*) etc | *-δοι* cum B (*παραδοι*) D (*προδοι*) ... ς *-δω* cum ℵAL unc rell al omn[vid]

11. *αργυριον* c. ℵBCDLΧΔΠ[2] unc[7] etc ... AKUΓΠ* al[60] etc *αργυρια* | *αυτον ευκαιρως* c. ℵABCLMΔ etc ... ς *ευκαιρ. αυτ.* c. DΧΓΠ unc[9] etc | *παραδοι* cum ND (cf ad v. 10) ... ς *παραδω* cum ℵALΧΓΔΠ unc[9] al omn[vi]

14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17—21 Mt 26, 20—25 Lc 22, 14. 21—23

17 [161.4] Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 [162.1] ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· μήτι ἐγώ; 20 [163.2] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· [164.6] καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 22 [165.1] Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον

23—25 Mt 26, 26—29 Lc 22, 18—20 1 Co 11, 23 ss

14. εαν cum ℵCLPXΓ unc[9] al pler ... Ln αν cum ABDΔΠ al pauc αν | μου pri cum ℵBCDLΔ etc ... Ln [μου]. ς om c. APX unc[12] etc

15. αναγαιον cum ℵAB*CDEFGHKLPVΠ etc ... ς (= Gb Sz) ανωγεον c. r 1. al | ετοιμον cum ℵBCDLM[2]PW[b]XΓΠ unc[8] etc ... AM*Δ al[20] a l vg arm om, hinc Gb[0] Ln [ετοιμ.] :: ut Lc | κακει cum ℵD 2[pe] et (και εκει) BCL etc ... ς Ln εκει (:: ut Lc) cum APW[b]XΓΔΠ unc[9]

16. οι μαθηται c. ℵBLΔ etc ... ς Ln Ti οι μαθ. αυτου c. ACDPX unc[9] etc

18. ο ιω̄ ειπεν cum ℵBCL ... ς Ln Ti ειπεν ο ιω̄ cum APW[b]XΓΔΠ unc[9] etc | ο εσθιων cum ℵACDLP etc: B των εσθιοντων

19. ηρξαντο cum ℵBL etc ... c 238. etc και ηρξαντο ... ς Ln οι δε ηρξαντ. cum ADPW[b]XΓΔΠ unc[8] (deficit σ) al pler it vg al | εισ κατα εισ cum ℵBLΔ ... ς Ln εισ καθ εισ cum ADPW[b]XΓΠ unc[8] etc | μητι εγω: Δ add ειμι ραββει. Praeterea post εγω ς Ln Ti pergunt και αλλοσ μητι εγω cum ADW[b]XΓΠ unc[8] al pler it[5] syr[P] mg arm Or[4,486]: omisimus (Gb[0]) cum ℵBCLPΔ al[20] it[2] vg sah cop al

20. ο δε (Gb′ prob Schu) cum ℵBCDL it[7] vg sah cop syr[sch] ... ς add αποχριθεισ cum APW[b]XΓΔΠ unc[8] al omn[vl] k syr[P] arm aeth | εισ των cum ℵBCL al[6] sah cop ... ς Ln Ti εισ εκ των cum ADPW[b]XΓΔΠ unc[8] etc | μετ εμου: Ln add την χειρα cum Δ it[5] vg[ed]

21. οτι cum ℵBL sah cop ... ς Ln om cum ACDPW[b]XΓΔΠ unc[8] al omn[vid] a arm | καλον absque ην cum BL c ff[2]· i l q prag sah ... ς add ην, Ln [ην] c. ℵACDPW[b]XΓΔΠ unc[8] al omn[vid] it[4] vg etc

22. λαβων sine ο ιω̄ cum ℵ*BD 2[pe] a ff[2]· i k sah ... ς add ο ιω̄, Ln [ο ιω̄] cum ℵ*[c]ACLP unc[15] etc | λαβετε c. ℵABCDKLM*PΠ etc ... ς (= Gb Sz) add φαγετε cum EFHM[2]SVW[b]XΓ al pl ff[2]· (*et edite*)

εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 23 [166.2] καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

26–31 Mt 26, 30–35 Lc 22, 39 Io 16, 22

26 [167.6] Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 27 [168.4] καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. 28 [169.6] ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 [170.1] ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 [171.6] ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· ἐάν

Zach 13, 7

29 ss Luc 22, 33 s Io 13, 36 ss

14, 72

---

23. ποτ. (Gb′) cum ℵBCDLWbΧΔ al[30] arm ... ς το πο. c. ΑΡΓΠ unc[8] al pl

24. το αιμα μου non sequente το (Gb′) cum ℵBCD[2]ELVWbX al[10] etc ... ς add το, Ln [το] cum AD*P unc[9] d i | της διαθηκης (Gb″) cum ℵBCDL 2pe k sah[ming] cop ... ς Ln της καινης διαθηκ. cum APWbΧΓΔΠ unc[8] etc | εκχυνο- (ς εκχυνο- contra ℵABCDLP etc): ς Ln post πολλ. c. ADP unc[13] etc | υπερ cum ℵBCDLΔ al[6] ... ς περι cum APWbΧΓΠ unc[8] al pler

25. ουκετι: ℵCDL al[1] it[4] etc om | ου μη πιω: D 2pe a f ου μη προσθω πειν (2pe πιειν), Gb′ | γενηματος (Gb″) c. ℵABCLWbX unc[9] etc ... ς Ln γεννηματος c. DKNΓ etc

26. σκανδαλισθησεσθε (Gb″) cum ℵBC*DHLSVWbΧΓΔΠ[2] al[40] ff[2] q cop ex cdd[2] ... ς add εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη, Ln εν εμοι [εν τη νυκτι ταυτη] c. AC[2]EFKMNUΠ*et[2] al pl it[2] vg[ed] tol sah al; variant singg | τα προβατα ante διασκορπ. cum ℵBCDL al[6] i k q sah arm ... ς Ln post διασκορπ. cum ANWbΧΓΔΠ unc[9] etc | διασκορπισθησονται c. ℵABCDF GKLNΔ al mu ... ς διασκορπισθησεται c. WbX unc[8] etc

29. ει και cum ℵBCGL al[5] arm ... ς Ln Ti και ει (D και εαν) c. A(D)EFH KMNSUVWbΧΓΔΠ etc; it[pler] vg ει σι

30. συ cum ABLNWbX unc[11] al plu it[2] vg etc ... ς (= Gb Sz) om (:: ut Mt) c. ΝCDΔ al mu it[6] | ταυτη τη νυκτι c. ℵBCDL a f ff[2] i k q ... ς εν τη νυκτι ταυτη cum ANWbΧΓΔΠ unc[8] etc | δισ c. ABC[2]LNWbΧΓΔΠ unc[9] etc ... ΝC*D al[2] a c ff[2] i k prag tol* arm aeth om με απαρνηση (ℵ al -σει) c. ℵBCDΔ al it[10] vg ... ς απαρν. με (:: ut Mt) cum ANWbΧΓΠ unc[9] al pler ... L 69* k* om με

31. εκπερισσως (Gb′) c. ℵBCD al[3], item L al[5] περισσως ... ς εκ περισσου cum AWbΧΓΠ unc[9] etc | ελαλει cum ℵBDL it[7] vg ... ς ελεγε cum ACN

με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32–42 Mt 26, 36–46 Lc 22, 40–46 Io 18, 1

32 [172.1] *Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί,* [173.6] *καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.* 33 *καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,* 34 [174.4] *καὶ λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.* 35 [175.1] *καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα,* 36 *καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ·* [176.1] *ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ.* 37 [177.2] *καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;* 38 *γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν.* [178.4] *τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.* 39 [179.6] *καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.* 40 *καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ἤδει-*

---

wbxrᵋn unc⁹ al omn etc. Praeterea ς Ti add *μαλλον* cum ANWbXΓΔΠ unc⁹ etc ... omisimus (Gb⁰) c. NBCDL etc | *με δεῃ* c. N*CEFGHKMSUV XΓΔΠ al pler .. Ln *δεῃ με* c. NᶜABD²LNWᵇ al[12] | *απαρνησωμαι* c. NEF GKMSUVXΓΠ² etc ... ς Ln Ti *-σομαι* cum ABCDHLNWᵇΔΠ* etc

32. *ου το* cum NABD etc: c 282. ω, item itᵖˡᵉʳ, hinc Ln ω *ονομα* | *γεθση-* c. NAB²CLN unc⁸ etc (B* *γετση-*) ... D *γησα-* (d *gesa-*), EFGHX al mu *γεσση-* | *-μανει* c. NABCDLN unc⁷ etc, X *-μανεισ*, KUΓΔΠ etc *-μανι* ... ς *-μανη* c. minusc non ita mu syrᵖ | DHXΓ al plus⁶⁰ *προσευξομαι*

33. *ιακωβον* c. NCDNWbX unc[11] etc ... ς (= Gb Sz) *τον ιακ.* c. ABKLΠ* al mu | ABKΠ* al mu *τον ιω.* | *μετ αυτου* c. NBCD al[4] ... ς *μεθ εαυτου* c. ALNWbXΓᵋΠ unc⁹ al pler

35. *προελθων* cum NBEFKMNΠ*et⁸ etc ... ACDEᵍᵣLWbX unc⁹ al plu *προσελθων* (Gb′), item fl²· (*accedens*) syrⁿᵗʳ | *επιπτεν* c. NBL etc ... ς Ln *επεσεν* (:: ut Mt) cum ACDNWbXΓΔΠ unc⁹ etc

36. *παρενεγκε*: NACKWbΠ* al mu *-γκαι* | *το ποτη. τουτ. απ εμου* c. NABC GLUXΔ etc ... DN etc *τουτ. το ποτη. απ εμου*, KMΠ etc *απ εμου το ποτη. τουτο* ... ς Ti *το ποτη. απ εμου τουτο* cum EFHSVWbΓ al pl

38. *ελθητε* cum N*B 346. q ... ς Ln *εισελθητε* NᶜACDLN unc[14] etc

40. *υποστρεψ. ευρ. αυτ. παλιν* (Gb⁰⁰ *παλιν*, om 90. 6ᵉᵛ sah; NX etc transpon) cum ACNWbXΓΔΠ unc⁹ etc ... Ln *παλιν ελθων ευρεν αυτους* (:: of Mt) cum NBL | *αυτων οι οφθαλμ.* cum NBCLΔ al[5] ... ς Ln Ti *οι*

σαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 [180].4 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγισεν.

48—50
Mt 26, 47—56
Lc 22, 47—53
Io 18, 1—12

43 [181].1 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων. 44 [182].2 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 [183].1 εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων

οφθ. αυτων cum ADNWbΧΓΠ unc[9] al pler | *καταβαρυνομενοι* cum ℵ[c]A BKLNUΔΠ* al[60] ... ς (= Gb) *βεβαρημενοι* (:: e Mt) cum (ℵ* *καταβερ.*) CEFGHSVWbΧΓΠ[mg] al pl | *αποκριθ. αυτω* c. ΝΑΒCDLU[2] etc ... ς *αυτω αποκριθ.* cum ΝW[b]Χ unc[12] al pler it[2]

41. *το λοιπον* c. ΝΒGHKMNUV*ΓΔΠ al permu ... Gb'' Ln Ti *λοιπον* c. AC DEFLSV[2]X al[60]

42. *ο παραδιδ. με ηγγισεν* (*-σεν* cum ΝC; ς Ln Ti *-κεν* cum ABDLN unc rell etc): D al[2] *ηγγικ. ο παραδιδων* (ita D, rell[2] *-διδουσ*) *με*

43. *ευθυς* c. ΝBCLΔ ... ς *ευθεως* c. ANWbΧΓΠ unc[9] al pler ... D al[5] it[6] vg al om | *ιουδας* c. ΝCDLN unc[14] etc ... Ln *ο ιωυδας* c. AB | *ο* (D al[10] fere Or om) *ισκαρι.* (D *σκαριωτησ*) c. ADKMUW˙Π al plus[40] it vg syr[utr] arm aeth Or ... ς om (:: ut Mt et Lc) cum ΝBCEGHLNSVXΓΔ etc | *εισ* sine *ων* c. ΝABCDKLNSUWbΠ al[50] Or ... ς (sed Gb[00]) Ti add *ων* c. EFGH MVXΓ al plu syr[P] | *οχλοσ* c. ΝBL al[3] it[8] al mu ... ς add *πολυσ*, Ln [*πολυσ*] cum ACDNWbΧΓΔΠ unc[9] etc | *πρεσβ.* c. ℵ*AU al[10] ... ς Ln Ti *των πρ.* c. ℵ[a]BCDLNW[b]ΧΓΠ unc[8] al pler

44. *συνσημον* c. ΝΔ ... ς Ln Ti *συσσημον* cum ABCNW[b]ΧΓΠ unc[8] al pler (FL al *συσημον*) ... D al[6] *σημειον* | *απαγετε* c. ΝBDL al[5] ... ς *απαγαγετε* c. ACEGHKMNSUVW[b]ΧΓΔΠ al pler, F al[15] *αγαγετε*

45. *ευθυς* c. ΝBCLΔ ... ς *ευθεως* c. ANWbΧLΠ unc[9] al pler ... D etc om | *ραββ.* semel (Gb') c. ΝBC*DLMΔ al it[7] am fu al mu etc ... ς *ραββι.* bis c. AEFGHKNSUVW[b]ΧΓΠ etc ... c[2] al[15] a c vg[ed] sah syr[P mg] *χαιρε ραββ.* | *-ββει* c. ΝABC[2](*latet)DEΠX ... ς Ln *-ββι* c. FGKLMNSUWbΓΔ

46. *επεβαλαν* c. ΝB ... ς Ln *-λον* c. ACDLN unc rell etc | *τασ χειρασ αυτω* c. ΝCBDL al[7] a k q ... ℵ*CΔ *τασ χειρ. αυτων* et (om *αυτ.*) d ff[2]. ... ς *επ* (Sz male *επι*) *αυτον* (Gb[0] *επ αυ.*) *τασ χειρ. αυτων* c. EF[2]GH M[2]UVWbΧΓ al pl. Variant al ... Ln cum go *τασ χειρ. επ αυτον*

47. *εισ δε τισ* cum BCNX unc[11] etc ... Ln *εισ δε* cum ΝALM al[10] it[5] al, D

σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 [184.1] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· 49 καθ' ἡμέραν ἦμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 [185.6] καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.

51 [186.10] Καὶ εἷς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

53 [187.1] Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 [188.4] καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. 53 s Mt 26, 57 s Lc 22, 54 s Jo 18, 13 ss

55 [189.2] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 [190.6] καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες 58 ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ 55–64 Mt 26, 59–66 Jo 2, 19

και τισ | ωταριον cum NBD 1. syrP mg ... ς ωτιον cum ACLNW^{b}XΓΔΠ unc^{e} rell

48 εξηλθατε c. NABCD unc^{7} etc ... ς εξηλθετε c. W^{b} unc^{8} al pler | Ln με;

49. B ουκ εκρατει, nec correctum, hinc Ti ουκ εκρατειτε

50. εφυγ. παντεσ c. NBCLA al^{3} cop go ... ς Ln παντ. εφυγ. c. ADPW^{b}XΓΠ unc^{9} etc (N al^{12} om παντ.)

51. και εισ τισ νεαν. c. ANPW^{b}X unc^{12} etc ... Ln και νεαν. τισ c. NBCL a cop syr^{sch} arm aeth, item D etc νεαν. δε τισ | συνηκολουθει c. NBCL; ς ηκολουθει c. D al mu, *sequebatur* it vg al ... Gb″ Sz ηκολουθησιν c ANPXΓΠ (A συνηκ.) unc^{9} al^{125} etc | και κρατ. αυτον c. NBC*DLA it^{5} vg al ... ς (sed Gb^{90}) add οι νεανισκοι c. AC^{2}NPW^{b}XΓΠ unc^{9} etc

52 γυμνοσ εφυγεν (LA etc εφ. γυ.) c. NBCL c k sah cop syr^{sch} aeth ... ς (sed Gb^{0}) Ti add απ αυτων, Ln [απ αυτων] c. ADNPXΓΔΠ unc^{9} etc

53. συνερχονται c. NDLA al^{6} it vg aeth Or^{4,387} ... ς Ln Ti add αυτω c. ABMPXΓΠ (C προσ αυτον) unc^{9} etc | και οι πρεσβυτ. και οι γραμματ. c. NBCLNP unc^{12} etc ... Ln κ. οι γρ. κ. οι πρ. c. A(D)KΠ etc

54. συνκαθημ. c. NAB^{2}CNPΔ al, item ς Ln Ti συγκαθ. c. B^{3}LX unc^{11} etc ... D καθημενοσ (d it^{pler} vg) | προσ το (ς^{e} om) φωσ: 1. al om

55. ευρισκον c. NACNW^{b}XΓΠ unc^{8} al pler ... Ln Ti ηυρ. c. BDFW^{1}LP etc

καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 *καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.* 60 *καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου κατα-*
61 a.b
l.c 22, 67 aa *μαρτυροῦσιν;* 61 *ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;* 62 [191.1] *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.* 63 [192.6] *ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει·* [193.2] *τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;* 64 *ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.*

Mt 26, 67 a
l.c 22, 63 a 65 [194.1] *Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.*

66–72
Mt 26,69–75
Lc 22, 54–62
Io 18, 15–18
et 25–27 66 [195.1] *Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως,* 67 *καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ.* 68 *ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε*

---

60. *εισ μεσον* c. ℵABCILNP unc^{pler} etc ... ς (= Gb Sz) *εισ το μεσον* cum DM al mu cop | *ουδεν τι*: absque interpunctione et. Ln et h. l. et Mt 26, 62; ς Wtst etc *ουδεν*; *τι* et Gb Sz *ουδεν, τι*

61. *ουκ απεκριν. ουδεν* c. ℵBCL Or^{4,200} etc ... ς Ln *ουδεν απεκρινατο* (D *απεκριθη*) c. ADINPW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{4,887} etc

62. *εκ δεξ. καθημ.* c. ℵBCDLNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} etc ... ς (= Gb Sz) *καθημ. εκ δεξ.* cum AI al mu it^{4} etc

63. *διαρρηξασ* c. ℵACDILW^{b} unc^{rell} ... B*ℵ *διαρηξασ*

64. *τησ βλασφημιασ* c. ℵBCILN unc^{11} etc ... Ln *την βασφημιαν* c. ADG al^{9} | *ενοχον ειναι* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln *ειναι ενοχον* c. ANW^{b}X unc^{10} etc

65. *αυτου το πρ.* c. ℵBCLUΔ al^{8} ... ς Ln *το προσωπ. αυτου* c. AINW^{b}XΓΠ unc^{7} etc | *ελαβον* c. ℵABCIKLNSVΓΔΠ al^{10}, DG etc *ελαμβανον* ... ς *εβαλλον* c. H al permu, EMUW^{b}X al^{30} *εβαλον*

66. *κατω* ante *εν τ. αυλ.* c. ℵBCLU^{2}X al^{10} syr^{sch} arm aeth ... ς Ln post *εν τ. αυλ.* c. ANW^{b}ΓΔΠ unc^{6} etc ... DI etc om

67. *μετ. του ναζ. ησθ. του ω̄* c. BCL; ℵ syr^{sch} *μετ. του ω̄ ησθ. του ναζ.* (DA etc *τ. να. ησθ.*) ... ς *μετ. του ναζ. ω̄ ησθα* cum ANXΓΠ unc^{6} al pler

68. *ουτε οιδα ουτε επισταμ.* c. ℵBDL etc ... Ti *ουκ οιδα ουτε επισταμ.* c. CEGHSVΔ al^{35}, item ς *ουκ οιδα ουδε επιστ.* c. AKMNUXΓΠ etc | *συ*

ἐπίστιμαι σὺ τί λέγεις. [196.1] *καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.* 69 *καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν.* 70 *ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός εἶ.* 71 *ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.* 72 *καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.* [197.2] *καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς τρὶς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.*

XV.

1 [196.2] *Καὶ εὐθὺς πρωῒ συμβούλιον ἑτοιμάσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον,* [199.1] *δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ.* 2 [200.1] *καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βα-*

1–5 Mt 27, 1 a 11–14 Lc 23, 1 aa Io 18, 28 aa

τι c. ΝΒCLΝUΔ al[5] ... ς τι συ c. ΑΙΧΓΠ unc[8] etc | και αλεκτ. εφω. c. ACDINX unc[11] etc ... ΝΒL e cop om, hinc Ln [κ. αλ. εφ.]

69. παλιν post ηρξατο c. ΝCLΔ al[2] ... ς Ln post ιδουσα αυτον c. ΑΙΝΧΓΠ unc[7] al pl syr[p] ... ΒΜ etc om | παριστωσιν c. ΝΒCΙΚLΔΠ* al[12] Eus[dem] ... ς Ln παριστηκοσιν c. ΑDΝΧΓΠ[2] unc[7] al pler

70. και γαρ γαλ. ει (haec om minusc[8] a go, hinc Gb[0]) c. ΝΒCDL al[4] it[mu] sah cop etc ... ς (sed Gb[00]) add και η λαλια σου ομοιαζει c. ΑΝΧ unc[11] al pler q go syr[utr] etc

71. και ομνυναι c. ΒΕΗLSUVΧΓ al[80] ... ς (= Gb, sed rursus Gb') και ομνυειν c. ΜΑCGΚΜΝΔΠ etc | τουτ. ον λεγετε: κ om, k om ον λεγετε

72. και ευθυς (-θεως DG etc, ita Gb+Sz) c. ΝΒL 2P[e], DG etc, item it vg syr[sch] arm aeth ... ς (= Gb Sz) om ευθ. c. ΑCΝΧΓΔΠ unc[7] etc | εκ δευτερου: NL etc om | το ρημα ως c. ΝΑΒCLΔ al[8] sah cop κο ... Gb'' Sz το ρημα ο c. DΝΧΓΠ unc[7] al[130], item it ... ς του ρηματος ου c. Μ 69. al | φωνησαι δισ c. AC[2]LΝΧΓΔ unc[8] etc, Ln δισ φωνησαι c. Β 2P[e] k sah cop ... ΜC[a]VI[a] 251. c ff[2]. g[1]. l q aeth om δισ | τρισ με απαρν. c. ΝΒC[*]et[2]LΔ it[6] vg etc ... ς Ti απαρν. με τρισ c. ΑΝΧΓΠ unc[8] etc

XV. 1. ευθυς cum ΝΒCLΔ ... ς Ln ευθεως c. ΑDΝΧΓΠ unc[8] etc | πρωι c. ΝΒCDL etc ... ς Tj επι το πρωι c. ΑΝΧΓΔΠ unc[8] etc | ετοιμασαντες c. ΝCL ... ς Ln Ti ποιησαντες c. ΑΒΝΧΓΔΠ unc[8] etc | των ante γραμμ. c. ΝD 1. 2P[e] sah cop Or ... ς Ln Ti om c. ΒLΝΓΔΠ unc[8] al pler | πειλατω c. ΝΑΒD ... ς Ln Ti πιλατω c. CLΝΓΔΠ rell. Item post. Idque absque τω c. ΝΒCDLΔ al[5] Or ... ς praem τω c. ΑΝΓΠ unc[6] al pler

σιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεις. 3 [201.4] καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλᾶτον.

6–15 Mt 27, 15–26 Lc 23, 17–25 Joh 18, 39 ss

6 [202.2] Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὃν παρῃτοῦντο. 7 [203.4] ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 [204.1] οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 [205.1] ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν;

2. *αυτω λεγει* c. ℵBCD etc ... ς Ln *ειπεν αυτω* c. AN unc[12] etc

3. *πολλα* ... NUΔ al[45] it[2] al Or add *αυτος δε ουδεν απεκρινατο*

4. *επηρωτα* c. BU al[15] a k syrp [mg] ... ς Ln *επηρωτησεν* c. ΝΑCDNΧΓΔΠ unc[7] etc | *αυτον* absque *λεγων* c. ℵ* al[2] a sah ... ς Ln Ti add *λεγων* c. ℵ[c]ABCDNΧΓΔΠ unc[6] etc | *κατηγορουσιν* c. ℵBCD etc ... ς *καταμαρτυρουσιν* c. ΑΝΧ unc[11] etc

6. *ον παρητουντο* c. ℵ*AB* (Δ *ον· περητουντο* sic) ... ς Ln Ti *ονπερ ητουντ.* c. ℵ[c]B[2]CΝΧΓΠ unc[7] al pler, item DG etc *ον αν ητουντ.*

7. *στασιαστων* c. ℵBCDK al[12] sah ... ς *συστασιαστ.*, Ti *συνστασιαστ.* c. (*συνστ.*) AGHNVΔ al mu, item (*συστασ.*) EMSUXΓΠ al pl

8. *αναβας* c. ℵBD it[4] vg al ... ς *αναβοησασ* c. ℵ[cb]ACΝΧΓΠ unc[8] al omn vi syr[mtr] arm | *καθως* sine *αει* c. ΝΒΔ sah cop etc ... ς Ln Ti add *αει* c. ACDNΧΓΠ unc[8] al omn[vi] it[2] vg al

11. *ανεσεισαν*: Γ al[20] *ανεπεισαν*, D *επεισαν*, item it[5] sah arm

12. *παλιν* ante *αποκριθεισ* c. ℵBC al[7] it[4] vg al mu ... ς Ti post *αποκριθ.* c. ΑΝΧ unc[10] al pler a arm ... DΓ etc om | *ελεγεν αυτοισ* c. ℵBC syrp ... ς Ln Ti *ειπεν αυτοισ* c. ADNΧΔΠ unc[8] al omn fere etc | *θελετε ποιησω* c. ADNΧΓΠ unc[plu] etc ... ℵBCΔ al[6] sah cop om *θελετε* | *ον λεγετε* c. ℵCΝΧΓΔΠ unc[8] etc: Ln om c. AD etc | *τον βασιλ.* c. ΝΑΒCΔ al[14] etc ... ς om *τον* c. ΝΧΓΠ unc[8] al pler go

13. *εκραξαν*: Ln add *λεγοντεσ* c. ADKMΠ al[25] it[3] al

14. *εποι. κακο[ν]*. BCΔ al[4] ... ς Ln *κακ. εποι.* c. ΝΑDNΡΧΓΠ unc[8] etc | *πε-*

οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 15 [206.1] ὁ δὲ Πειλᾶτος βουλόμενος ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 [207.4] Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 [208.6] καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱδια ἱμάτια αὐτοῦ.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν. 21 [209.1] καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 22 [210.1] καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος. 23 [211.4] καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. 24 [212.1] καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς

16–20 Mt 27, 27–31 Ioh 19, 2 a

21–26 Mt 27, 31–77 Lc 23, 26–31 Ioh 19, 17 aa

ρισσως cum ℵABCDGHKMΔΠ* al[40] ... ς (= Gb Sz) Ti περισσοτερως c. KNPSUVXΓΠ[mg] al pl | εκραξαν: Ln εκραζον c. ADGKMPΠ* etc

15. βουλομ. ποιησ. το ικαν. τω οχλω cum NC sah cop syr[sch] ... ς Ln Ti βουλ. τω οχλ. το ικαν. ποιησαι (B ποιειν) c. A(B)NPXΓΔΠ unc[8] etc

16. συνκαλουσιν c. NABCNPΔ: ς Ln Ti συγκ. c. X unc[11] etc

17. ενδιδυσκ. c. (Gb′) NBCDFΔ al[5] ... ς ενδυουσιν c. ANPXΓΠ unc[8] al pler

18. βασιλεν c. NBDMPSVX etc ... Gb Sz Ti ο βασιλευς c. AC[2]N unc[9] al[110]

20. τα ιδια (BCΔ om, ita Ln) ιματ. αυτου c. ℵ c[ser], BCΔ (Ln) ... ς Ti τα ιματ. τα ιδια c. ANPXΓΠ unc[9] al pler ... Dᴳʳ nil nisi τα ιματια (Gb′) ινα σταυρωσουσιν (-σουσιν c. ACDLNPΔ al[17]: ς -σωσιν c. NBXΓΠ unc[9] al pler) absque αυτον c. ND al ff[2]. k; ς Ln Ti add αυτον c. ABCLNP rell

21. αγγαρευουσιν: ℵ*(ut et. Mt 5, 41) B* εγγαρευουσιν | απ c. NABCLPΓΔΠ unc[9] al pler ... Ln Ti (ex errore de B) απο c. DNX

22. επι (al εισ) τον c. NBC[2]FLNΔ al[15] ... ς Ln Ti επι sine τον c. AC*DPXΓΠ unc[8] al pler | γολγοθαν c. NBFGK(L)MNSUVΓΔ al[50] ... ς Ln γολγοθα c. ACDEHPXΠ al permu | τοπον: ℵ* c om

23. εδιδουν αυτω c. NBC*LΔ n cop arm ... ς Ln add πιειν (D πειν) c. AC[2] DPXΓΠ unc[9] etc | ος δε c. NBΓ*vi 33. ... ς Ln Ti ο δε c. ACLP unc[13] etc

24. και σταυρουσιν αυτον και (L d om) c. BL c d ff[2]. k sah cop arm aeth ... ς Ln και σταυρωσαντες αυτον c. NACDEΓPXΓΔΠ unc[9] etc | διαμεριζονται c. NABCDLP unc[18] al[130] ... ς (= Gb Sz) διεμεριζον c. min

τί ἄρῃ. 25 [218.10] ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 [214.1]
Ioh 19, 19 καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων.
27–32 27 [215.1] Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν
Mt 27, 38–44 καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 [217.6] καὶ οἱ παραπορευόμενοι
Lc 23, 32–43 ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες·
Ioh 19, 18 οὐᾶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, 30 σῶσον
σεαυτὸν καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 [218.2] ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον·
ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 ὁ Χριστὸς ὁ βασι-
λεὺς Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ
πιστεύσωμεν. [219.2] καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
33–39 33 [220.2] Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην
Mt 27, 45–54 τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 [221.6] καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν
Lc 23, 44–47 ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωΐ ἐλωΐ λεμὰ σαβαχθανεί, ὅ ἐστιν με-
(Ps 22, 2)

---

25. ωρα τριτη (D Γ̄) c. ℵBC^{2}DLPXΓΔΠ^{2} unc^{8} al pler it vg sah cop etc, item AC*KΠ* al pauc τριτη ωρα: k^{scr2*} syrP^{mg} aeth ωρα εκτη, item Hier in breviario in ps. 77 | εσταυρωσαν: D it^{8} εφυλασσον

27. σταυρουσιν: B d it^{4} al εσταυρωσαν

28. ς Ln hunc versum sic habent: και επληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· και μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη (:: cf Lc 22, 37 Esai 53, 12) c. EFG(H)KLM (c. ast ?)PSU(V)ΓΔΠ al pl it^{5} vg (cop) syr^{utr} go arm aeth ... omisimus versum (Gb^{00}) c. ΝABC*et^{3}DX al^{45} k sah, item^{vid} Eus^{canon}

29. οικοδομων ante τρισ. ημερ. c. BDL 2P^{e} c k n sah cop syr^{sch} ... ς post ημεραισ c. ΝACPXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{3} vg al mu | τρισιν c. AD^{Er}PV al^{10} c k (*tridŭo*) sah ... ς εν τρισιν c. ΝBCLXΓΔΠ unc^{9} al pler d it^{3} vg cop

30. καταβας c. ΝBD^{Er}LΔ k l n vg cop ... ς Ti και καταβα (P etc -βηθι) c. ABXΓΠ (P) unc^{9} al pler it^{3} al mu

31. ομοιως: ς (= Gb Sz) add δε c. C^{3}M^{2} etc | Ln σῶσαι,^{32} ὁ χ̄ς̄ ὁ βα. ἰσραήλ.

32. ισραηλ c. NBDKLΔΠ al^{10} ... ς Ti του ισρ. c. ACPXΓ unc^{8} al pler | πιστευσωμεν c. ΝABC*EKLM^{2}SUV*XΔΠ* etc ... Ln add αυτω c. C^{3}DP unc^{7} | συν αυτω c. NBL ... ς Ti αυτω c. ACPXΓΔΠ unc^{9} etc

33. και γενομ. cum NBDGLMSΔ etc ... ς γενομ. δε c. ACEFHKUVXΓΠ al pl etc | ενατης c. ΝABL unc^{11} etc, D θ̄ ... ς εννατης c. Γ al sat mu

34. τη ενατη ωρα c. NBD^{Er}FL etc ... ς Ti τη ωρ. τη ενατη (ς εννατη c. XΓ al mu) c. ACPXΓΔΠ unc^{6} etc | φωνη μεγαλη c. NBDL al^{5} ff^{2*} k n cop ... ς Ln add λεγων c. ACPXΓΔΠ unc^{9} etc | ἐλωΐ (ς ἐλ-) c. NABCLPXΓΔΠ etc ... D al^{2} it^{4} arm ηλει vel ηλι | λεμα c. NCLΔ 72. it^{3} san al ... BD etc λαμα, item ς λαμμα cum minusc pauc vg^{ed} ... Ti λιμα c. AKMPU

θεραπευόμενον· ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; 35 καί τινες τῶν παρεστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἠλείαν φωνεῖ. 36 [222.2] δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας καθελεῖν αὐτόν. 37 [223.1] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. 38 [224.2] καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. 39 [225.2] ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παριστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ. 36 a Jo 19, 29 a

40 [226.6] Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἵ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. 40 a Mt 27, 55 a Lc 23, 49

ΧΓΠ, ΕΓGHSV *λειμα* | *σαβαχθανει* c. ℵᶜCGH al, item ℵ* *σαβακτανει*, item *-νει* ABD ... ς EFKLMPSUVΓΔΠ etc *σαβαχθανι* ... B *ζαβαφθανει*, D *ζαφθανει* | *ο θε. μου ο θε. μου* c. ℵCDHLMSUV, B omisso altero *ο θε. μου* ... Ti *ο θεος ο θεος μου* c. AEFGKPΓΔΠ al[60] i Eus[dem 492] | *εγκατελ. με* cum ΚBL etc ... ς *με εγκατελ.* c. ACPXΓΔΠ unc[9] etc

35. *παριστωτων* c. ΚDU al plus[10] ... ς Ln Ti *παριστηκοτων* c. CLPΓΠ unc[8] al pler, B *εστηκοτων*, Δ *εκει εστηκοτων* | *ιδε* c. ΚBFLUΔ al[15] ... ς *ιδου* c. AP unc[7] etc | *ηλειαν* c. ΚΔB* ... ς Ln Ti *ηλιαν* c. CDLPΔ unc rell

36. *τις* c. ΚBLΔ aeth ... ς Ln Ti *εις* c. ACDPΓΠ unc[9] al omn[vl], *unus* it vg *και γεμισας* c. ΚACDPΓΔΠ unc[9] al omn[vl] it[8] vg syr[sch] go arm aeth ... BL etc om *και* | *περιθεις* (D *επιθεισ*) sine *τε* c. ΚBDE[gr]L al[3] cop go ... ς Ti add *τε* c. ACPXΓΔΠ unc[8] al pler, V *και περιθ. τε*, al[5] *και πεωθ.*, item it[aliq] vg | *αφετε* c. ABCLPXΓΔΠ unc[8] etc ... ΝDV al[30] it[4] go arm[zoh] *αφεσ* | *ηλειασ* c. ΚB*P ... ς Ln Ti *ηλιασ* c. ACDLXΓΔΠ unc rell etc

38. *απο* c. ΚACΓΔΠ unc[8] al pler ... Ln *απ* c. BDL 48[cv]

39. *ουτωσ* (ς *οιτω*) c. ΚBL (cop) ... ς Ln Ti *ουτ. κραξασ* c. ACXΓΔΠ unc[8] al omn fere it[4] vg syr[utr] go aeth | *ουτ. ο ανθρωπ.* c. ΚBDLΔ etc ... ς *ο ανθρ. ουτ.* c. ACXΓΠ unc[8] al pler etc | *υι. την θεου* c. ACΠ unc[8] al pler e ff[2c] etc ... ΚBLΓΔ al[4] it[2] vg *υιοσ θεου ην*, D etc *θε. υι. ην*

40. *εν αισ* sine sine *ην* c. ΚBL p[scr] am prag tol ... ς Ln add *ην* c. ACD ΓΔΠ unc[8] al pler it[6] vg al | *μαρια* pri: BC al pauc *μαριαμ* | *μαρια* (al pauc *-ιαμ*) *η ιακω.* c. ΚBCKUΔΠ* al[10], DFW*L al[15] *μαρι. ιακω.* ... ς *μαρ. η του ιακω.* c. AX unc[9] al plu | *ιωσητοσ* c. ℵCBDE[gr]L(Δ) al[5] k n cop ... ς *ιωση* c. ℵ*AC unc[10] al pler syr[utr] al ... it[5] vg aeth[ro] *ioseph*

41. *αι* sine *και* c. ΚB al[2] it[5] cop al ... ACLΔ al[10] l vg go *και* tantum (Gb') .. ς Ti *αι και* c. DXΓΠ unc[8] al pler n syr[p]

42–47
Mt 27, 57–61
Lc 23, 50–56
Jo 19, 38–42

42 [227.1] *Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προσάββατον,* 43 *ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.* 44 *ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν·* 45 *καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσήφ.* 46 [228.1] *καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνετύλιξεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.* 47 [229.6] *ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.*

XVI.

1–8
Mt 28, 1–10
Lc 24, 1–10

1 [2 0.8] *Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.* 2 [231.1] *καὶ λίαν πρωὶ τῇ μιᾷ τῶν σαβ-*

42. *προσαββατ.* c. ʀʙ*ᴄᴋᴍᴀɪᴮ* etc ... Ln *πρὸς σάββατον* c. ᴀʟ unc[9] al[50]
43. *ἐλθων* (Gb″) c. ɴᴀʙᴄᴋʟᴍᴜғᴀɪᴨ al[80] etc ... ς *ηλθεν* c. ᴅᴇɢʜsᴠ al mu it[6] vg al | *τον* c. ʀʙʟᴀ 33. ... ς Ln om c ᴀᴄᴅғɪᴨ unc[8] al pler | *πειλατον* c. ɴᴀʙ*ᴅ ... ς Ln Ti *πιλατ.* c. ʙ[3]ᴄʟғɪᴀɪ unc[8] etc. Item vv. sqq
44. *εθαυμαζεν* c. ɴᴅ c ff[2]· k l q vg ... ς Ln Ti *εθαυμασεν* c. ᴀʙᴄʟxғᴀɪ unc[6] etc | *ει παλαι* c. ɴᴀᴄʟ unc[10] al fere omn ... Ln *ει ηδη* c. ʙᴅ
45. *το πτωμα* c. ʀʙᴅʟ 2ᴘ[6] ... ς *το σωμα* c. ᴀcx unc[10] al pler
46. *καθελων* (ᴅ *λαβων*) c. ʀʙᴅʟ cop n ... ς praem *και* c. ᴀcᴇɢᴋᴍsᴜvғᴀɪ al omn[vi] l vg al | *κατεθηκεν* cum (ᴀ)c*ᴇɢᴋᴍsᴜvxғɪ al pler ... Ln *εθηκεν* (:: ut Mt) c. ʀʙᴄ[2]ᴅʟ a][10] | *μνηματι* c. ʀʙ ... ς Ln Ti *μνημειω* c. ᴀcᴅʟxғᴀɪ unc[7] al omn[vi]
47. *η ιωσ.* c. ɴ*ᴀʙᴄɢᴀ a][12] ... ς om *η* c. ᴅʟ unc[8] al pler | *ιωσητος* c. ɴᴄʙ Lᴀ 1. k cop, item al[5] syr[hr] arm *ιακωβου και ιωσητος μητηρ* ... ς *ιωση* c. c unc[9] al pler go syr[utr] ... ᴀ l vg aeth *ιωσηφ*, ᴅ itedd *ιακωβου τεθειται* cum (Gb′) ɴ*ᴀʙᴄᴅʟᴀɪᴨ a][10] ... ς *τιθεται* c. ᴇɢʜsᴜvғ al pler

XVI. 1. *η ιακωβου* (Gb′) c. ɴ*ᴄɢsᴜvxғ a][25] ... ς Ln *η του ιακ.* c. ɴ*ᴄᴀʙ ᴋᴀɪ 33. al· ᴇʟ a][80] *ιακωβ̄ου* (ʟ *του ια.*)
2. *τη* (ʙ 1. om, ita Ln) *μια* c. ʀʙʟᴀ a][5] cop etc ... ς Ti *της* (ᴅ om) *μιας* c. ᴀc(ᴅ)ᴇɢʜsᴜvxʟɪ al pler | *των σαββατ.* c. ʀʙᴋʟᴀ a][5] ... ᴅ al it[4] *σαββατου* ... ς Ti *σαββατων* c. ᴀcᴇɢᴍsᴜvx[vi]ɢᴀ*ɪᴨ al pler | *μνημα* c. ɴ*c* ... ς Ln Ti *μνημειον* c. ɴ*ᴀʙᴄ[2]ᴅʟxғᴀɪ unc[7] al omn[vi] | *ανατειλαντος*: ᴅ *ανατελλοντος*, item it[aliq]

ῥάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. 3 *καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;* 4 *καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.* 5 *καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν.* 6 [232.2] *ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.* 7 *ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.* 8 [232.2] *καὶ* 14, 28 *ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.*

---

3 *τις* c. ℵABLXΓΔΠ unc[7] al pler ... Ln *απο* c. CD al[8]

4. *και αναβλεψ.* usq *μεγ. σφοδρα*: D 2pe it[8] syr[hr] (Eusdem) *ην γαρ μεγ. σφοδρα· και ερχονται. και ευρισκουσιν αποκεκυλισμ. τον λιθον.* Longe alia k. | *ανακεκυλισται* c. ℵBL ... ς Ln *αποκεκυλισται.* c. AC(D) unc[11] etc

5. *εισελθουσαι* c. ℵACDLXΓΔ unc[7] al pler it vg etc ... Ti *ελθουσαι* c. B 127. (go *accedentes*) | *ειδον* c. ℵBD unc[5] ... Ti *ιδον* c. ACLX unc[6]

7. *αλλα* c. ℵAB[*]CDGKLΔΠ ... ς *αλλ* c. X unc[7] | *καθ. ειπεν* (Δ *ειρηκεν*) *υμιν*: D 40. 72. *καθ. ειρηκα* (40. 72. *ειπον*) *υμιν*, item a[***] ff[2.] k q

8. *και εξελθουσαι* sine *ταχυ* c. ℵABCDLX unc[10] al[145] etc .. ς (= Gb Sz) add *ταχυ* c. E al non ita mu | *γαρ* c. ℵBD it[7] vg cop syr[sch] arm aeth ... ς Ti *δε* c. ACLΓΔΠ unc[7] al cmn[vi] go

9—20. Haec non a Marco scripta esse argumentis probatur idoneis.

Primum omittunt ℵB k arm[cdd antiq] aeth[m] et[a] ar[vat]. Notant asterisco 137. 138.

Secundum L ex antiquioribus libris longe alia affert. Eadem k aeth[m] et[a] habent; item 274[mg] adnotat, item syr[p mg]. Sic enim L post *εφοβ. γαρ*: *φερετε που και ταυτα + Παντα δε τα παρηγγελμενα τοις περι τον πετρον συντομως εξηγγειλαν· μετα δε ταυτα και αυτος ο ις απο ανατολης και αχρι δυσεως εξαπεστειλεν δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα + της αιωνιου σωτηριας +* Post ista rursus pergit: *εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ + Αναστας δε* etc.

3) testantur scholia 30 fere codicum Marci evgilium in antiquioribus et accuratioribus exx. h. l. finem habuisse.

4) accedunt patrum testimonia, in quibus gravissima Eusebii et Hier. **Eusebius** enim in quaestionibus ad Marinum (apud Maium pp. nov. coll. tom. IV. p. 255.) scribit: *τα γουν ακριβη των αντι-*

γραφων το τελος περιγραφει της κατ. μαρκον ιστοριας εν τοις λογοις του οφθεντος νεανισκου ταις γυναιξι και ειρηκοτος αυταις· μη φοβεισθε· ιν ζητειτε τον ναζαρηνον, και τοις εξης, οις επιλεγει· και ακουσασαι εφυγον και ουδεν ουδεν ειπον· εφοβουντο γαρ. εν τουτω γαρ σχεδον εν απασι τοις αντιγραφοις του κατ. μαρκ. ευαγγ. περιγεγραπται το τελος· τα δε εξης σπανιως εν τισιν, αλλ ουκ εν πασι φερομενα περιττα αν ειη, και μαλιστα ειπερ εχοιεν αντιλογιαν τη των λοιπων ευαγγελιστων μαρτυρια. Hieron vero in epist. ad Hedibiam (ep. CXX.) quaest. 3 (ed. Vallars. 1, 825) scribit: *Aut non recipimus Marci testimonium, quod in raris fertur evv., omnibus Graeciae libris pene hoc capitulum in fine non habentibus, praesertim cum diversa atque contraria evglistis caeteris narrare videatur: aut hoc respondendum quod uterque* (Mt et Mc) *verum dixerit.* Rursus idem contr. Pelagian.: *In quibusdam et maxime in Graecis cdd iuxta Marcum in fine eius evangelii scribitur:* Postea quum accubuissent undecim – – non crediderunt. (Est Vallars II, 759. Vide post ad v. 14.)

5) nec Ammonii sectionibus nec Eusebii canonibus agnoscuntur ultimi versus. Codices enim plures gravissimi et Graeci et Latini ultra v. 8. vel 9. numeros Ammonii Eusebiique appositos non habent. Ita AU ultimos numeros habent 232, 2 ad versum 6: ΚLS (quibuscum vgcod amiat consentit) 233, 2 ad versum 8, quae notatio ipsis Ammonio et Eusebio deberi videtur, comprobata etiam Epiphanii et Caesarii testimoniis.

Quae testimonia aliis corroborantur argumentis, ut quod conlatis superioribus versu 9. parum apte adduntur verba: *αφ ης εκβεβληκει* etc, item quod singula multifariam a Marci ratione abhorrent.

Quod vero tam cumulatis testimoniis pondus est, id minime eo minuitur quod iam Irenaeus additamentum de quo quaeritur novit. Nec enim, ut in Prolegg. satis probasse nobis videmur, post Irenaeum, quocum etiam Syrus Curetoni et Latinus sigla n notatus hac in re faciunt, sed ante eius tempora verborum Ni. Ti. mutationes atque interpolationes longe plurimae ac gravissimae factae sunt. Neque contra valet quod antiqui de dissensione notarunt, quae esse videatur horum versuum cum evv. reliquis; talem enim dissensionem ad Marci librum tam misere mutilandum adduxisse quempiam et tanto cum successu prorsus incredibile est, nec ullo probari potest exemplo. Quae quum ita sint, sanae erga sacrum textum pietati adversari videntur qui pro apostolicis venditare pergunt quae a Marco aliena esse tam luculenter docemur.

Patrum qui agnoscunt antiquissimus est Irenaeus, qui adv. haer. III, 10, 6 affert 16, 19. Accedunt Hippol Const Caesar dial 4,193 (16, 16) Iacnisib 1,18.

ς Ln textum sic exhibent:

9 Ἀναστὰς δὲ πρωὶ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. 11 κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν. 12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13 κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. 14 Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς, 18 ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἕξουσιν. 19 ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ· 20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. ἀμήν.

Jo 20, 1. 14–18 Lc 8, 2

Lc 24, 10 a

Lc 24, 13 aa

Mt 28, 19 a Lc 24, 47 a

Lc 24, 50 aa Act 1, 9

9. ἀφ c. AC^{3}X unc^{10} etc ... Ln παρ c. C*DL 33.
10. ἐκεινη: Ln add δε c. C*vi al pauc it^{5} (non n vg)
14. ὑστερον: Ln add δε c. AD al^{10} it^{4} al | ἐγηγερμ.: Ln add ἐκ νεκρων c. AC*XΔ etc. Post v. 14. „quaedam exx" ap Hier$^{pelag\ 2,15}$ aliena add.
17. ταυτ. παρακ.: Ln παρ. (C*L ακολ.) ταυ. c. AC^{2} 33. (C*L) | C*LΔ om καιναισ
18. βλαψει: Gb Sz Ln −ψη c. ACD^{suppl}LX unc^{13} etc
19. κυριοσ: C*RLΔ etc add ιησουσ | Ln ανελημφθη c. ACD^{suppl}
20. αμην: ς^{e} Gb Sz Ln om c. AC^{3} etc.

Subscriptiones: B κατα μαρκον, NACL unc^{6} ευαγγελιον κα. μα. Etc. GHS etc notant στιχχ. αχ', K al αψ'. Numerantur κεφαλαια σμα', Amm et Eus tantum σλγ', item τιτλοι μη'.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 [1.10] *Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν*
περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 *καθὼς παρ-*
έδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
Act 1, 1 *λόγου,* 3 *ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς*
καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 *ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν*
κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

1 Chr 24, 10 5 *Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας*
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ
ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 *ἦσαν*
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις

---

* κατ. λουκ. c. ℵBF etc, item D it^{mu} syr^{cu} al in summa pagina ... Gb Sz Ln Ti *ευαγγελιον κα. λουκ.* c. ACDLX unc^{pl} etc ... ς το κατα λουκαν αγιον (ς^{e} om) *ευαγγελιον*

2. *γενομενοι*: ιγ 126. 435. 2P^{e} om (al pauc post *τ. λογ.* pon)

3. *εδοξε*: AEKSΔ al -ξεν | *καμοι*: it^{g} bodl go add *et spiritui sancto*

4. *επιγνως*: ℵ* *επιγνοις*

5. *βασιλεως* c. ℵBLRΞ ... ς Ln *του βα.* c. ACDP unc^{12} etc | *γυνη αυτω* (Gb″) c. ℵBC*D(L)XΞ etc ... ς *η γυ. αυτου* c. APR unc^{12} etc

6. *εναντ.* c. ℵBC*X etc ... ς Ln Ti *ενωπιον* c. ADLPRΞ unc^{12} etc

ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν
αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προ-
βεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερα-
τεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς
τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ-
εύχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε-
λος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτόν.
13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι
εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν
σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρά
σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ
πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον Mal 4, 5
τὸν θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν
πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλείᾳ, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ
τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος
εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·
20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας
γένηται ταῦτα, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδο-

---

7 ην ante η ελισ. c. ℵBDLXΔΣ etc ... ς post c. ACPR unc[9] etc | η ελισ.: Ln om η c. B al[16]
9 ιωαστε c. BDLPRΞ unc[8] etc ... Gb΄ -τιον c. ΝΑC unc[5] etc, K ενωπιον
10 ην τ. λαου c. ℵBLPR unc[11] etc ... ς (= Gb Sz) τ. λα. ην c. ACDKL etc
13 γενεσει c. ΝΑBCDL unc[11] etc ... ς (= Gb Sz) γεννησει c. GXΓ etc
16 κυριον c. ΝACLΓ al[60] ... ς (= Gb) Ln του κυ. c. BDX unc[11] etc
17 ℵ*CLV al προσελευσ. | ηλεια c. ℵB* (L -ια) ... ς Ln Ti ηλιου c. ACD unc[14] etc
20 πληρωθ. c. ΝABC etc ... Gb΄ πλησθησ. c. DX Or[4,118]

κῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

Mt 1, 18 ss

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ

---

21. προσδοκων: D προσδεχομενοσ, 59. εκδεχ. | εν: D επι | αυτον: Ti post εν τ. να. c. BLX 2pe

22. εδυνατ. cum ℵAB*KΠ al ... ς ηδυ. c. CDLX unc13 etc | B*X unc5 etc εορακεν, WcΔ ορακεν

23. επλησθησαν: Fw 1. al5 επληρωθησαν

25. κυριοσ c. ℵCDL 33. ... ς ο κυ. c. AB unc14 etc | επειδεν c. ℵABCLΓΔΠ etc ... Ti εφειδ. c. DWcΔ (X εφιδ.) al | ονειδ. c. ℵB*DL 1. ... ς Ln το ον. c. AC unc15 etc

26. απο c. ℵBLWc etc ... ς Ln υπο c. ACD unc13 etc | ναζαρεθ (et. ςe) c. C unc9 etc (ΔΑ -ραθ) ... ς (Wtst Gb Sz) -ρετ c. ℵBELXΠ etc. Conlatis omnibus huius evglii locis (quibus accedit Act 10, 38 -εθ ℵBC: DE) Lucam ναζαρεθ, non -ετ, scripsisse statuendum est, nisi quod 4. 16. ναζαρα optimi testes praebent.

27. εμνηστευμ. c. ℵ*etcbAB*L ... ς μεμνηστ. c. ℵaC unc15 etc, D μεμνημενην | εξ οικου c. ABDWcXΓΔΛΠ unc8 etc ... NCFWL al30 Eusdem Sæa al add και πατριασ | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1

28. ο αγγελ. b. l. c. NFWΔ 69. it4 al ... ς Ln post εισελθ. c. ACD unc13 etc ... Ti om (Gb0) c. BLX al3 cop | μετα σου (Gb') c. ℵBLWc al4 sa bmūn cop syrhr arm Chron372 Dam1,204 etc ... ς Ln add ευλογημενη συ εν γυναιξιν c. ACD unc13 al pler it vg syrutr aeth Eusdem etc

29. η δε c. ℵBDLX etc ... ς (= Gb) Ln add ιδουσα c. AC unc13 etc | επι τ. λογ. ante διεταρ. c. ℵBDLX al6 arm Chron372 Dam1,55 (sine αυτου etWc sahmūn cop) ... ς (= Gb) επι τ. λογ. αυτου post διεταρ. c. A unc14

ἀσπασμὸς σου ἐγένετο εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου. 46 καὶ εἶπεν Μαριάμ·

Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ·
ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί,
49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός,
καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ,
διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν·
52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων
καὶ ὕψωσεν ταπεινούς·
53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν
καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς·
54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,
μνησθῆναι ἐλέους
55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως τοῦ αἰῶνος.

56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν· ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλοῦντο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ προεφήτευσεν λέγων·

68 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ
69 καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν
ἐν οἴκῳ Δαυὶδ παιδὸς αὐτοῦ,
70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων
τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν
καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,
73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν,
τοῦ δοῦναι ἡμῖν
74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας
λατρεύειν αὐτῷ
75 ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν.
76 καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ·
προπορεύσῃ γὰρ ἐνώπιον κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ
77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ
ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν
78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν,
ἐν οἷς ἐπισκέψεται ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους
79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις,
τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ηὐξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

2 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 αὕτη ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυίδ, 5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ ἐγκύῳ. 6 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε, ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὅς ἐστιν χριστὸς κύριος ἐν πόλει Δαυίδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων·

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας.

15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτὸ καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν. 25 καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἰερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν·

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ,
30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου
31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν
καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

33 Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν· 38 καὶ αὐτὴ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἐξομολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἰερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. 40 τὸ δὲ παιδίον ηὐξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίᾳ, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἰερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς 43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· 44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς· 45 καὶ μὴ εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ζητοῦντες αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· 47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. 49 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν πρὸς αὐτούς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς· καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

3 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας καὶ τετρααρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετρααρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετρααρχοῦντος, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 3 καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου·

φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ·
ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ·
5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται
καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται,
καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν
καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας,
6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

7 Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. 15 προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, 16 ἀπεκρίνατο Ἰωάννης λέγων πᾶσιν· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων λῦσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. 18 πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· 19 ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῳδιάδος τῆς γυναικὸς Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν 22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσὴφ τοῦ Ἡλεί 24 τοῦ Ματθὰτ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰαννὰ τοῦ Ἰωσὴφ 25 τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἐσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ 26 τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰωδὰ 27 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβαβὲλ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρεὶ 28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἤρ 29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Ματθὰτ τοῦ Λευεὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸζ τοῦ Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμὶν τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρὼμ τοῦ Φαρὲς τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θαρὰ τοῦ Ναχὼρ 35 τοῦ Σεροὺχ τοῦ Ῥαγαὺ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἑνὼχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μαλελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ 38 τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

4 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος.

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· γέγραπται· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 9 καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον·

18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ,
οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς,
ἀπέσταλκέν με κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν
καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,
ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,
19 κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν.

20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. 22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καπερναοὺμ ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. 25 ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ταῦτα ἀκούοντες, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν, 32 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 33 καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ 34 λέγων· ἔα τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας κα

ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

46 as 1 Sam 2, 1 as

46 *Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,* 47 *καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,* 48 *ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί,* 49 *ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,* 50 *καὶ τὸ ἔλεος*

---

41. *η ελισαβ.* hoc loco (Gb″) c. ℵBC*DLΞ al^{8} it vg arm Or^{4,148} et^{int3,939} Thaum$^{annunc\,91}$ Cyr$^{fid\,88}$ Cyp^{288} Ambluc^{2,23} ... ς post *ηκουσεν* cum AC^{3}ΓΔΑΠ unc^{8} al pler cop syr^{utr} aeth go Chron^{876}

42. *ανεφωνησεν* cum ABDLΓΔΑΞΠ unc^{8} etc ... ℵCF al^{30} fere *ανεβοησεν* | *κραυγη* cum BLΞ 2pe Or$^{4,149\,ter}$ ... ς Ln *φωνη* cum ℵACDΓΔΑΠ unc^{9} etc, item *voce* it vg

43. *προσ εμε* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ℵ^{c}ACDLΓΔΑΞΠ unc^{9} etc

44. *εν αγαλλιασει* (Gb′) ante *το βρεφ.* cum ℵBC*DFLΞ al it^{7} vg arm Or^{2,} ^{406} et^{4,82} item$^{int\,3,936}$ et^{940} ... Gb Sz Ti post *το βρεφ.* cum AC^{3}ΓΔΑΠ unc^{8} al plus^{130} e go cop syrP Chron^{876} Or$^{int\,3,944}$ ... 33. om

46. *μαριαμ* (C*D -*ρια*) : ita et. c e f ff^{2}· g^{1}·l^{2} q vg Tert^{anim26} Aug$^{cons\,2,\,17}$ Ambluc$^{2,\,17sq}$ ... a b l* *elisabet* (b -*bel*). Item Ir$^{int\,285}$ ex codice Vossii cdd ap Or$^{int\,3,\,940}$

49. *μεγαλα* cum ℵ*et^{cb}BD*L (item *magna* it vg, contra Act 2, 11 *μεγαλεια* Latini *magnalia*) ... ς Ti *μεγαλεια* cum ℵ^{ca}AC^{3}D^{2}ΕΓΘΗΚΜΟ^{abcdef} SUVΓΔΑΞΠ al omn^{vid} (sed unc et al ℵ^{nu} *-λια*) Thaum^{22} Chron^{876} | *ο δυνατος. και αγ. το ον. αυτου,* : ita et. Ln, sed ς (1624. 1633 etc, Wtst Gb Sz) *ο δυνατος, και αγ. τ. ο. αυτου·* : cdd antiqui, ut Go^{a}o^{d} paullo magis favent huic distinctioni, comprobat et. Thaum^{22}; sed in multis, ut AΕΚΣL, eodem signo post *δυνατος* et post *αυτου* distinctis, utra ratio valeat non satis liquet. Grave est quod cop syrP al habent *atque est sanctum.*

50. *εισ γενεασ και γενεασ* cum BC*Lx am em fu for ing mt tol vat Aug cons^{2,17} cop syr^{sch} ... ΜΡΜΟ^{abcdefs} 1. al^{65} fere f ff^{2}· l q al *εισ γενεαν*

αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς, 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μεμνῆσθαι ἐλέους, 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

καὶ γενεαν ... ς Ln εισ γενεασ γενεων cum AC^{3}DEGHKUVΓΔΠ al permu b c go syrP Chron^{276} Or$^{int\ 2,\ 941}$. Variant alii testes.

51. διανοια (et. κ* et^{eb}): ℵ^{ca}EFHO^{a2}Q^{c} (non b d e f) al plus^{10} διανοιασ

53. εισ τον αιωνα (Gb′) cum ℵABDEGHKLMUVΓΔΛΠ al pl Chron^{276} ... Gb 54 εωσ αιωνοσ cum A hymn psalt CFMO a b c d e f s al^{60} Thaum^{24} εωσ αιωνοσ

56. ωσ cum ℵBLX 1. ... ς Ti ωσει cum ACΓΔΠ unc^{9} al pler Chron^{277} ... D 69. a b e ff^{2}· g^{1}· l q sah cop^{wi} Or$^{int\ 2,\ 942}$ Ambl$^{ms\ 2,\ 29}$ om

59. τη ημερ. τη ογδ. (Gb″ prob Schu) cum ℵBCDLX al^{8} (item it^{pler} vg cop go arm) Chron^{277} ... ς τη ογδ. ημερ. cum AΓΔΠ unc^{9} al pler arm^{rid}

1. ειπαν cum ℵDLΔΞ 1. Chron^{277} ... ς Ln ειπον cum ABCΓΔΠ unc^{9} al pler | εκ τησ συγγε. (Gb′) cum ℵABC*LΔΛΞΠ al^{12} cop^{sa} eth Chron^{277} ... ς εν τη συγγενειᾳ cum C^{3}Dᶠ unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} arm

2. αυτο cum ℵBDFG al^{9} ... Ti αυτον cum ACLΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler Chron

3. ιστιν (et. Or$^{4,\ 118}$ Or$^{int\ 2,\ 942bis}$ Chron^{277}): CU 1. al^{25} fere syrP mg Or^{4}, ιστιν | το cum ℵAB^{2}CD etc: B*L 2pe Or$^{4,\ 86}$ et^{118} om, atque ex his L Or$^{4,\ 86}$ αιτω pro αυτου

καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυὶδ παιδὸς αὐτοῦ,
Act 3, 21 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
Gen 22, 16 καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ

---

65. *και εγενετ.* cum ℵ^{c}BCD etc: ΑΚΠ al^{6} *εγεν. δε* | *παντα* (Or$^{4,\ 114sq}$ Chron): L al^{3} syr^{sch} aeth om. Pro *διελαλειτο παντα τα* (ita ℵ^{a}) ℵ* nil nisi *δια τα*, ad quam lectionem conferendum est quod b c e και *εν* usque *ιουδαιας* cum prioribus coniungunt, pergentes *et divulgabantur* (c *diffamab.*) *omnia verba ista* (c *haec verb. omn.*, b *haec omn. verb.*)

66. *και γαρ* cum ℵBC*DL 2pe it vg (et. *δ*) go cop syr$^{p\ mg}$ aeth ... ς Ti om *γαρ* cum AC^{2}(nisi forte^{2})W^{c}Γ ΔΑΠ unc^{9} al fere omn syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm

67. *επροφητ.* cum ℵ*AB*CL 1. 33. W^{scr}, item ΑΠ 124. *επροεφητ.*, WC *προφητευσεν* ... ς *προεφητ.* cum ℵ^{c}B^{2}ΓΔ unc^{9} al pler

69. *εν οικω* (Gb') c. ℵBCDLMO$^{a\ e}$ al mu cop go Eus$^{dem\ 353}$ et ps^{570} Cyr$^{es\ 352}$ ... ς *εν τω οικ.* cum AEFGHKO$^{b\ d\ f}$ΠSUVW^{c}ΓΔΑΠ al pler Chron^{277} | *παιδος* cum ΝBDL 2pe Cyr$^{es\ 352}$ ... ς praem *του* cum ACO$^{a\ b\ d\ e\ f}$ΠW^{c}ΓΔΑΠ unc^{9} al pler Eus$^{dem\ 353}$ et ps^{570} Chron^{277}

70. *αγιων απ* cum ΝBLW^{c}Δ 13. 33. 69. 346. Or$^{8,\ 796}$ Eus$^{dem\ 353}$ et ps^{570} ... ς Ln Ti *αγ. των απ* cum ACO$^{a\ b\ d\ e\ f}$ΠΓΔΑΠ unc^{9} al pler Cyr$^{es\ 352}$ Chron^{277}. D praeposito *προφ. αυτου* sic: *προφητων αυτου των απ αιωνος*, similiter a b e ff^{2} g^{1} l q Ir$^{int\ 186}$. Contra g^{2} vg Aug$^{cons\ 2,\ 17}$ *sanctor. qui a saeculo sunt prophetar. eius.*

74. *εχθρων* cum ΝBDL 1. 13. 33. 69. Or$^{8,\ 948}$ ... ς *των εχθρ.* cum ACO

ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 *καὶ σὺ δὲ παιδίον προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,* 77 *τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν* 78 *διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους* 79 *ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.*

80 *Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν* 2, 40
ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II.

1 *Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ* Act 5, 37
Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
2 *αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυ-*

---

a b d e f RW^{c} ΓΔΑΠ unc^{6} al pler Cyr$^{es\,352}$ Chron^{378}, item Κ *παντων των ἐχθρ.* Praeterea ς add *ημων*, Ln [*ημων*] cum ACDO$^{a\,b\,d\,e\,f}$ ΒΓΔΑΠ unc^{9} al pler it^{g} vg cop syr^{utr} arm^{usc} aeth go Or$^{3,\,943}$ Cyr$^{es\,352}$ Chron^{378} ... omisimus cum ΝBLW^{c} 1. 13. 69. 2^{pe} e arm^{zoh} Ir$^{int\,186}$ Or$^{int\,3,\,943\,bis}$

75. *ημων* cum ΝΑ (et. in hymnis) BCDFKLO^{a} e^{t} d RUVW^{c} ΔΠ al plus^{40} it vg go cop syr^{utr} aeth Ir$^{int\,186}$ Or$^{int\,3,\,943}$ ... ς (= Gb Sz) praem *της ζωης* cum EHMO$^{b\,e\,f}$ ΣΓΛ al pl arm Or$^{3,\,943}$ (ex schedis) Cyr$^{es\,352}$ Chron^{378}

76. *και συ δε* (Schu prob) Ν(Α^{hymn}) BCDLR 33. 72^{mg} cop (et. ^{dz}, sed $^{cdd\,2}$ nil nisi *τω vero*) ... ς Ln *και συ* c. AO$^{a\,b\,d\,e\,f}$ W^{c} ΓΔΑΠ unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} arm aeth Or$^{4,\,117}$ Chron^{378} Ir$^{int\,186}$ Or$^{int\,3,\,943}$ | *προ προσωπου* cum ACDLO$^{a\,b\,d\,e}$ f RW^{c} ΓΔΛ unc^{9} al omn^{vid} it vg Or$^{3,\,943}$ Chron^{378} Ir$^{int\,186}$ ... ΝΒ Or$^{4,\,117}$ et $^{int\,3,\,943}$ *ενωπιον*

77. *αυτων* cum ΝBDLO^{c} W^{c} ΓΔΛ unc^{7} al longe pl it vg go cop^{sahw} syr^{utr} arm^{edd} aeth Ir$^{int\,186}$ Chron^{378} ... ACMO$^{a\,b\,d\,f}$ RU al^{15} perus (al) sah arm^{mss} *ημων* ... al^{6} tol cop^{wl} plane om

78. *επισκεψατο* cum Ν^{c} ACDRW^{c} ΓΔΛΧ unc^{9} al omn^{vid} it vg (hi *visitavit*, sed et. *visitabit* in antiquis cdd saepe *-avit* scribitur) syr^{p} arm^{usc} aeth Ir$^{int\,186}$ et ^{313} al ... Ν*BL *επισκεψεται* item cop syr^{sch} arm^{zoh} (go *visitat*)

II, 2. *αυτη* (*αὕτη* ut EGKMSΔ etc, Γ *αὐτη*, quod idem valet; L *αὐτη* omisso accentu, ut saepe; it vg etc *haec*, nusquam *ipsa*) absque *η* cum Ν (*αυτην απογραφην* sed^{a} nisi est ipse* restituit *αυτη απογραφη*) BD *αιτη εγεν. απογρα. πρωτ.*) 131. 2^{pe} p^{scr} Eusdem^{341} (sed Gaisf ex

ρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς
τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ
πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἥτις καλεῖται
Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυείδ, 5 ἀπο-
γράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ.
6a M 1, 25 6 [2.5] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
et 2, 1 τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον,
καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ
ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 [3. 10] Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες
καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
9 καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν
αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν με-

---

codice Parisiensi ἡ edidit) ... ς Ti add η cum $\aleph^{c}$ACLRΓΔΛ unc^{9} al pler (sah cop) Eus$^{ps\ 542}$ et ^{543} Chron^{380} | εγενετο πρωτη cum $\aleph^{*}$ et (εγεν. απογρ. πρωτ.) D Or$^{int\ 3,\ 945}$ ... Ln Ti πρωτη εγενετ. cum $\aleph^{c}$ABCLRΓΔΛ unc^{9} al pler (it vg go cop syr^{utr} etc πρωτη reddunt *prima*, non aliter) | κυρηνιου c. ℵCDLRΓΔΛ unc^{6} al pler Iust$^{tr\ 78}$ et $^{ap\ 1,\ 34}$ et ^{46} Eus dem et ^{ps} etc ... A al pauc κηρινιου, V al pauc κηρηνιου ... B* κυρεινου, B^{2} κυρινου, it^{pler} vg sah (κυρινος) *cyrino*, hinc Ln *Κυρίνου* edidit.

3. εαυτου cum $\aleph^{c}$ (* εαυτων) BDLΞ 2^{pe} Eus$^{dem\ 341}$ ... ς Ti ιδιαν cum ACRΓΔΛ unc^{9} al omn fere syr^{p} $^{gr\ mg}$ Chr$^{2,\ 240}$ Chron^{380}

4. ναζαρεθ (ut et. ς^{e} 1624. 1633): ς Wtst Gb Sz ναζαρετ, Ln ναζαραθ (cum ACA): vide ad 1, 26

5. απογραψασθαι cum $\aleph^{c}$BCLΓΑΞ (Δ-ψεσθαι) unc^{9} al pler (Iust$^{tr\ 78}$) Eus dem ^{341} et steph^{226} Cyrhr^{179} Chron^{380} ... Ln απογραφεσθαι cum $\aleph^{*}$AD 33. al^{10} fere Chr$^{2,\ 420}$ | εμνηστευμενη cum $\aleph^{*}$et^{cb}AB*C*DLΞ ... ς μεμνηστευμενη cum $\aleph^{ca}$B^{3}C^{2}P^{recens}ΓΔΛ unc^{9} al omn^{vid} | αυτω sine γυναικι cum ℵBC^{*vid}DLΞ 1. 131. 2^{pe} e f q** perus sax sah cop syr^{sch} arm Eus dem cdd^{2} et steph ... ς Ti add γυναικι cum AC$^{2\ vid}$ΓΔΛ unc^{9} al pler a b c ff^{2}· (sed a b c ff^{2}· *uxore sua* omissis *desponsata sibi*) l q* vg go syr^{p} aeth Eus^{dem} ed Chr$^{2,\ 420}$ et ^{421} Chron^{380}

7. φατνη sine τη cum ℵABDLΞ al^{8} go arm Eus^{dem} ed ex cdd^{2} ... ς (sed Gb^{0}) Ti τη φατν. cum ΓΔΛ unc^{9}.al pler Amphil$^{6,\ 465}$ Chr$^{2,\ 420}$ et ^{421} al

9. και pr sine ιδου cum ℵBLΞ e g^{1}· go sah syr^{hr} arm aeth Eus$^{dem\ 342}$ ... ς Ln Ti και ιδου cum ADΓΔΛ unc^{9} al omn^{vid} a b c f ff^{2}· l q vg cop syr^{utr} Chron^{380} | κυριου sec: ℵc^{1} c e vg syr^{p} ^{mg} Eus^{dem} θεου ... (Gb^{0} cum D al^{2} b ff^{2}· l

γάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυείδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. 15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

---

12. *εν* c. ℵ*D 68. (Confirmat Thaum[6]) ... ς Ti praem *κειμενον* c. ΑΓΔΛ unc[8] al pler a copᵖᵉᵗʳ²· ... Ln [*και*] *κειμενον* cum ℵᶜBLPSΣ al[5] it[g] vg cop syrʰᵘᵗʳ go arm aeth Eusdem[342] Or[int2,260]:: e v. 16 | *φατνη* c. ΚΑΒDEF*GH LMPSUVΓΔΛΧ al plus[100] go Eusdem ... ς (=Gb Sz) praem *τη* c. F²K al aliq

14. *ευδοκιας* cum ℵ*AB*D it vg go Cyr[hr 180] Ir[int 186] Or[int 2,246ter] (et diserte, unde apparet Origenem revera *ευδοκιασ* tueri, non ut ter Graece nunc apud eum reperitur *ευδοκια*) Ath[lat 2,541] Aug[cons 2,17] Latinis rell omnib ... ς *ευδοκια* c. ℵᶜB[3]LPΓΔΛΧ unc[8] al omn[vid] (item Aʰʸᵐⁿ et oᵈ) cop syrʰᵘᵗʳ arm aeth (Or[1,374] et[2,714] et[4,15] sed vide ante) Thaum[6] Eus dem[168] et[342] Bas[2,602] Cyr[es 598] al mu

15. *οι ποιμενες* cum ΚBLΧ 1. al[5] it[pler] vg sah cop syrˢᶜʰ arm Eusdem Or int Aug[2,17] ... ς Ti praem *και οι ανθρωποι*, Ln [*και οι ανθρ.*] cum ADΡΓΔΛ unc[8] al pler q go syrᴾ aeth | *ελαλουν πρ. αλληλουσ* cum ΚΒ 2ᵖᵉ a b f ff²· g¹· l Aug[cons 2,17] vg (*loquebantur ad invicem*), sed ℵ add *λεγοντεσ*, g¹· *dicentes*, a b ff²· l *et dixerunt* ... ς Ln Ti *ειπον* (ΛΕ -παν) *πρ. αλλ.* cum ADLPΓΔΛΧ unc[8] al omn fere c e q Eusdem Or[int]

16. *ηλθαν* cum BᶜLΣ ... ς Ln *ηλθον* cum ΚΑB[2]DPΓΔΛ unc[8] al | *ανευραν* cum ℵᵃB* ... ς Ln *ανευρον* cum ℵ*AB[3]PΡΓΔΛ unc[8] al pler ... ℵᶜLΣ *εὑραν*, D al mu Eusdem *ειρον*

17. *εγνωρισαν* cum ΚBDLΣ al[6] Eusdem[342] ... ς Ti *διεγνωρισαν* cum APΡ ΓΔΛ unc[8] al pler

19. *μαρια* cum ℵ*BDR ieant scr copʷⁱ et petr²· ... ς Ti *μαριαμ* cum ℵᶜAL PΓΔΛΠΣ unc[8] al fere omn copˢᵃʰʷ ex dz

20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν
θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ ἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς
αὐτούς.

Lev 12, 3 21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Lev 12, 4 22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν,
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παρα-
Ex 13, 2 στῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ
Lev 12, 8 δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυ-
γόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών,
καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παρά-
κλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν

---

20. *υπεστρεψαν* (ʀ *υπετρεψ.*) cum unc omn (et. F^{W}) al ^{150} fere ... ς (= Gb Sz) *επεστρεψ.* cum minusc non ita mu | *ιδον* cum ʀAD*HKLRSVX ΓΔΠ* al permu ... Ln *ειδον* cum BD^{2}EGMPUΔΠ^{2} al pl

21. *αυτον* cum ʀABF^{W}KLRSUXΔΔΠΞ al^{100} fere it^{g} am fu for al go cop syrP arm Eus^{steph} Or$^{int3,\ 947a}$ ... ς (= Gb Sz) *το παιδιον* cum DEGHMV al permu e g^{2} vg^{ed} et gat em al syr^{sch} aeth Amphil^{468} Or$^{int3,\ 947d}$ item Γ *αυτο το παιδιον*

22. *αυτων* (et. ς Wtst Gb Sz) cum ʀABLRXΓΔΔΠ unc^{8} al pler q go sah münt cop^{schw} syr^{utr} arm^{zoh} aeth Cyr$^{hr\ 364}$ Cyr$^{luc\ 133}$ (ap Mai PP. N. Bi. 2) al Or$^{int3,\ 947}$ ... Gb′ *αυτου* cum D al^{6} Chron^{381}, item ς^{e} (1624. 1633. al) *αυτης* cum perpaucis ut vdtr minusc (ut 76.) cat$^{oxon\ 22}$ Ps-Ath$^{2,\ 356}$, item *eius* it^{pler} vg (et. 130^{lat}) Aug$^{cons\ 2,\ 17}$ ... 435. al^{24cr} cop^{wi} et^{dz} Amphil^{468} Ir$^{int\ 167}$ om plane

23. *νομω* cum ʀABLRΓΔΔΠ unc^{8} al pler: Ln praem *τω* cum DF^{W} Cyr$^{hr\ 364}$

24. *τω* cum ʀBDL $2P^{e}$ al pauc ... ς Ti om c. ΑΕF^{a}ʀΔΔΠ unc^{8} al pler | *νοσσους* (Gb′) cum ʀBEF^{a}GHSVA al^{10} fere ... ς Ln *νεοσσους* cum ADK LMRUXΓΔΠ al pl

25. *ανθρ. ην* c. ʀB b f l vg ... ς Ln Ti *ην ανθρ.* cum ADLRXΓΔΔΠ unc^{8} al certe pler a c e q perus go syrP cop Ps-Ath^{358} ... F^{W} 243. om *ην* | *ενλαβης* cum ʀ^{c}ABDLRXΔΔ unc^{7} al longe pl it vg etc ... ʀ*ΓΠ al^{10} fere syrP ^{mg} arm *ευσεβης* | *ην αγιον* cum ʀABLRXΓΔΔΠ unc^{8} al pler e (*spir. erat in eo sanct.*) ... ς (= Gb Sz) *αγιον ην* cum D al pauc (it^{pler} vg etc) Did^{trl} Cyr$^{hr\ 364}$

αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· 29 νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ

---

26. πριν η (BF^{w} 36. om) αν cum ℵ^{c}BF^{w}LRX 33. 36. ... ς Ln Ti πριν η omisso αν cum ADFΔΛΠ unc^{s} al pler (sed mu om η) ... ℵ* al aliq e (quoadusque) Did$^{tri\,2,\,6}$ εως αν

28. εις τας αγκαλας sine αυτου cum ℵBLΠ 27. 229* 2pe* w^{scr*} a b l Ir $^{gr\,40}$ etc ... ς add αυτου, Ln [αυτου] cum ADXΓΔΛ unc^{s} al pler c e f g$^{1.}$ q vg cop syr^{utr} arm aeth go Cyr$^{hr\,364}$ etc

30. ειδον cum ℵBDEGHMO^{b}SUΓΔΠ^{2} etc ... AKLO$^{d\,o\,e}$VXΔΠ* etc ιδον

32. εθνων (et. Ir$^{int\,187}$ et ^{205} Eus$^{dem\,61}$ et ^{429} et ps ^{49} etc): b e Ir$^{int\,255}$ oculorum ... D om

33. ο (157. aeth praem ιωσηφ) πατηρ αυτου και η μητ. αυτ. (αυτ. cum ℵ^{a}L 131. 157. sah cop arm aeth Cyr^{hr}; Gb Ti om cum ℵ^{a}BD 1. g$^{2.}$ vg 130^{lat} Or^{int} Aug^{cons}) cum ℵBDL 1. 131. 157. g$^{2.}$ vg 130^{lat} sah cop arm aeth syr$^{p\ mg}$ (apud Adlerum) Or$^{cat\ ox\,26}$ et $^{int\,2,\,950\,sq}$ Cyr$^{hr\,116}$ Hier$^{helvid\,6}$ Aug$^{cons\,2,\,17}$. .... ς (= Gb, sed Gb″) Ln ιωσηφ (A al^{6} ο ιωσ.) και η μητ. αυτου cum AEGHKMSUVΓΔΛΠ al pler a b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q go cop^{dz} recent (ο ιωσ.) syr$^{sch\ et\ p\ txt}$

35. και σου δε et. a e (c et tuam et ipsius) syr^{utr} go Or$^{2,\,622}$ Bas$^{3,\,390bis}$ al mu: BLX b f ff^{2*} g$^{1.\,2.}$ l q vg cop arm aeth Or$^{int\,3,\,950}$ sqq Aug$^{cons\,2,\,17}$ al om δε, hinc Ln [δε]

36. μετα ανδρ. ετ. επτα cum ℵBGLXΔ^{a} al^{7} it^{7} vg go cop syr^{p} aeth Amphil^{160} al ... ADKΠ al^{8} ff$^{2.}$ syr^{sch} Ir^{gr} et lat^{40} ετ. επτ. με. ανδρ. ... ς Ti ετη μετα ανδρ. επτα c. EHMSUVΓΔ 1. al pl b c l arm

ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 *καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.* 38 *καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἰερουσαλήμ.*

Mt 2, 22. 1, 80 39 *Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ.* 40 *τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίᾳ, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.*

41 *Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἰερουσαλὴμ*

37. *αὐτῆ*: ita vel ut ΕΗΚΑ *αὐτῇ* ΕΗΚΜUFA tisch $^{4\cdot **}$ al pl, item e *et ipsa* ... ς Ln *αὕτη*: ita GH tisch* al, item *et haec* itpler (et. m) vg Aug cons^{2,17} | *ωσ* cum ℵ*ABLΞ 33. 120. f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ vg (et. δ) sah cop Aug cons ... c *ωσ* cum ℵ^{c}ΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler syr^{utr} arm Ps-Ath^{364} ... D it mu etc plane om | *του ιερου* cum ℵ^{ca}BD^{g}Γ^{p}W^{L}Ξ cop Const^{3,1,2} ... ς praem *απο* cum ΑΧΓΔΔΠ al omn^{vid} etc, item ℵ* et ^{cb} praem *εκ*

38. *και αυτη τη* (Δ om *τη*) cum ΝABDLΧΔΣΠ* al^{8} cop aeth Thphyl ... ς Ti *και αὕτη αὐτῇ τῇ* cum EGHKMSUVΓΑΠ^{2} al pler it vg go (om *και*) syr^{utr} arm Amphil^{470} Ps-Ath^{364} | *τ. θεω* cum ΝBDLΧ*Ξ a (sed vdtr *deum dominum* habere) cop syr^{P} ^{mg} (Ir$^{int\ 187}$) ... ς Ti *τ. κυριω* cum ΑΧ^{2}ΓΔΔΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg go syr^{utr} aeth arm Const^{3,1,2} al | *ιερουσαλημ* (Gb$^{\prime}$ prob Schu) cum ΝBΧ 1. al^{5} b c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ l q am for fu em ing iac mt perus tol sax go sah cop syr^{sch} arm aeth Ir$^{int\ 187}$ Aug$^{con\ 2,17}$ al ... ς *εν ιερουσαλ.* cum ΑDLΧΔΔΠ unc^{8} al pler gat syr^{P} Amphil^{470} Ps-Ath^{364}

39. *παντα* cum ΝBF^{W}LΧΞ al ... ς Ln Ti *απαντα* cum ΑDΓΔΔΠ unc^{8} al pler | *κατα* cum ℵ*DΛΩ* 1. 13. 69. 2pe w^{scr} al^{7} (convenit it vg *omnia secundum* [a *quemadmodum*] *legem*. Similiter go.) arm ... ς Ln Ti *τα κατα* c. ℵ^{c}ABΧΓΛΧΠ^{2} unc^{8} al pler *επεστρεψαν* (ℵ* *-ψεν*) cum ℵ*BΧ ... ς Ln Ti *υπεστρεψαν* c ℵ^{c}ADLΧΓΔΔΠ unc^{8} al certe pler | *εισ πολιν* c. ℵ*BD* 1. ... ς *εισ την πολ.* cum ℵ^{c}AD^{2}LΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler | *εαυτων* cum ΝABDEGKLMSUVΧΓΛΣΠ al^{70} fere ... ς *αὐτων* cum D^{2}HΔ al mu | *ναζαρεθ* (et. ς^{e} 1624. 1633.) cum B*DEGHMSUVΓΛΧ al pl; item Δ e *-ραθ* ... ς (et. Wtst Gb Sz) Ln *ναζαρετ* cum ΝB^{2}KLΧΠ al mñ, item A *-ραατ*

40. *ηὐξανεν* (D* *-νετο*) *και εκραταιουτο*: haec absq additam cum ΝBDL a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$ l vg sah cop syr^{hr} arm pers^{w} Or$^{int\ 3,953}$ diserte item ^{954} etc ... ς (Gb^{00}) add *πνευματι* (:: ex 1, 80) cum ΑΧΓΔΔΠ unc^{8} al omn^{vid} f q go syr^{utr} aeth (add *αγιω*) Caesar^{17} | *σοφιας* cum ℵ*ADX ΓΔΔΠ unc^{7} al pler Cyr$^{cat\ ox\ 36}$ ... ℵ^{c}BL 33. al^{3} *σοφια*

τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, 43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, 45 καὶ μὴ εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· 47 [1.2] ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, [1.10] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.

---

42. *αναβαινοντων* (κ* praem *και*) *αυτων* c. ΝΑΒΚΕΛΧΠ 33. al[6], item *ascendentibus illis* f q vg ... ς *αναβαντων αυτων* cum ΕΓΗΜΝΣΥΥΓΔΛ al pler, item b c ff[2] g[1] l, *et ascenderunt* a. Edidimus *αναβ. αυτων* sine additam cum ΝΒDL al sah cop syr[sch] pers[p] ... ς (Gb[ω] prob Schu) Ln add *εισ ιεροσολυμα* cum ΑCΧΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go syr[p] arm aeth

43. *εγνωσαν οι γον. αυτ.* (Gb′) cum ΝΒDL 1. 13. 33. al a e vg 130[lat] Aug cons[2, 17] sah cop syr[hr] syr[p mg] arm ... ς *εγνω* (Δ al pauc *εγνωσαν*, item it[pauc] go) *ιωσηφ και η μητηρ αιτου* cum ΑCΧΓΔΛΠ unc[8] al pler b c f ff[2] g[1] l q go syr[sch] et ptxt aeth

44. *αιτον ειναι εν τη συνοδια* cum ΝΒDL 1. 33. 124. 209, item it vg ... ς *αιτον εν τη συνοδ. ειναι* cum ΑCΧΓΔΛΠ unc[8] al pler | *συγγενεσιν* cum ΝΑΒCDΓΠ unc[8] al pler ... LΧΔΔ al mu *συγγενευσιν* (:: cf Mc 6, 4) | *και τοισ* cum ℵ[c]ΑΒC*ΚL[2]ΜΣΠ 33. 69. 124. al[25] fere it[pler] vg ... ς (= Gb) *και εν τοισ* cum C[3]DEGHUVΥΓΔΔ f go arm ... ℵ*L* om *και τοισ γνωστ.*

45. *ευροντεσ* absque *αυτ.* cum ΝΒC*DL al[6] c e ff[2] g[1. 2] l vg arm aeth ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum ΑC[3]ΧΓΔΔΠ unc[8] al pler a b f q sah cop syr[mtr] go | *αναζητουντεσ* (Gb″) cum ℵCBCDL al[10] (it[pl] vg *requirentes*) ... ς *ζητουντεσ* c. ℵ*ΑΧΓΔΔΠ unc[8] al pler (a b e *quaerentes*, at ita a e et. v. 44)

47. *μετα* cum ΝΒL 1. 33. 131. ... ς Ln *μεθ* cum ΑCDΧΓΔΔΠ unc[8] al pler

48. *ειπεν* (a *αὖ*; it[rell] vg *dixit*) *πρ. αυτ. η μητ. αυτ.* cum ΝΒCDLX 1. 118. 209. 254. a e f go syr[sch] arm aeth Cyr[fid118]; item b ς l q vg Aug cons[2, 17] cop syr[p] ... ς Ti *πρ. αυτ. η μητ. αυτ. εσπ.* cum ΑΓΔΔΠ unc[8] al pler | *εζητουμεν* cum ℵ[c] ACDLΧΓΔΔΠ unc[8] al fere omn it[omn] vg syr[omn] etc Or[int2, 251] et[3, 954] etc: ℵ*B 6[pe vid] *ζητουμεν*

49 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

III.

1 [6.8] Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετρααρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ

---

49. εζητειτε cum ℵ[c]ABCDLXΓΔΠ unc[8] al fere omn it[pler] vg syr[utr] arm aeth go Or[int 3, 955bis] etc ... ℵ* 346. b cop syr[cu] ζητειτε | ηδειτε et. g[1·] vg go cop syr[utr] arm aeth Or[int 3, 953] et [955] Did[trl 2, 20] Epiph [443] etc: D 225. 282. 49[ev] a b c e f ff[2·] l q syr[cu] Ir (vel potius Marcosii ap Ir) gr et lat [92] Cyr[fid 116] Thdrt[5, 122] Tert[prax 26] οιδατε

51. και ηλθεν cum ℵABC[3]LXΓΔΠ unc[8] al omn fere it vg syr[cu] et [utr] arm go Or[int 3, 956] ... C*DF[w] 28. cop om, hinc Gb[0] | ναζαρεθ (et. ς[e] 1624. 1633) cum B*[v]EGHMSUVΓΔ al pl, item C[3]Δ -ραθ ... ς Wtst Gb Sz Ln ναζαρετ cum ℵB[2]KLΠ al mu, item A -ραt | και η μητηρ cum ℵABC* KLSUVXΓΔΠ al pl it[pler] vg go syrP arm ... Gb' η δε μητ. cum C[3]D EGHM al[45] fere e cop syr[sch] et cu Or[int 3, 956] Eus[steph 223] | παντ. τα ρηματ. cum ℵBCEGHLMUVXΓΔΛ al pler b c e f ff[2·] g[1·] l q vg Or[int 3, 956] ... ADEΠ al τα ρηματ. απαντ. (D παντ.), a *verba eius omnia*. Praeterea absque ταυτα c. ℵ*BDM a e syr[sch ed] arm ... ς Ti add ταυτα, Ln [ταυτα] cum ℵ[c]ACLXΓΔΠ unc[7] al omn[vid] b c f ff[2·] g[1·] l vg syr[cu] syr[cod] et P aeth Or[int 3, 956] Eus[steph 223]

52. εν τη cum ℵL cop Or[3, 214], item B omisso εν, item omisso τη Cyr[ioh 96] Epiph [1019] et [1094] ... ς Ln Ti om cum ACDXΓΔΠ unc[8] al omn[vid] Ath [456] et [475] al | σοφια κ. ηλικια cum ℵABCXΓΔΠ unc[8] al omn[vid] f ff[2·] g[1· 2·] vg go syrP Or[3, 214] et [129] et int[3, 250] Ath[456] et [475] Cyr[ioh 96] ... DL a b c e l q cop syr[cu] et [sch] et hr Or[int 2, 672] et [3, 25] etc ηλ. κ. σοφ.

III, 1. ηγεμονευοντος et. Eus[dem 398]: D Eus[dem 365] et [428] Chron[392] επιτροπευοντος. Item it vg *procurante* | τετρααρχουντος ter cum ℵ*C cop. Hanc formam ℵ ubique tuetur atque Lc 9, 7, ubi omiserat ℵ* hunc titulum Herodis, ℵ[a] reposuit. Accedit ubique (praeter Act 13, 1) C, Lc 9, 7 etiam X, Matthaei vero loco 14, 1 etiam ZΔ. Hinc vix

αὐτοῦ τετρααρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετρααρχοῦντος, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 [7. 1] καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 7 [8. 5] Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς

3 ss Mt 3, 1 ss Mc 1, 1 ss Io 1, 6 ss

4—6 Es 40, 3—5

7—9 Mt 3, 7—10

---

dubium est hanc insolitam formam a sacris scriptoribus positam, a scribis vero plerisque electam esse ... ς Ln Ti τετραρχουντος ter cum ℵ^{c}AB(D)L etc (et. syr$^{p\ mg\ gr}$) | De initio evglii Marcionis Tert marc 4, 7: *Anno quintodecimo principatus Tiberiani proponit eum* (edd. Paris. et Franek. *deum*) *descendisse in civitatem Galilaeae Capharnaum.* Item Epiph^{311} (42, 11) *εν τη αρχη παντα τα απ αρχης τω λουκα πεπραγματευμενα -ταυτα παντα περικοψας απεπηδησε και αρχην του ευαγγελιου εταξε ταυτην· εν τω πεντεκαιδεκ. ετει τιβεριου καισαρος, και τα εξης.*

2. *επι* cum ℵABCDEGHKLMSUVXΓΔΛΠ al pl etc ... ς (= Gb Sz) *επ* cum minusc vix mu | *αρχιερεως* cum iisdem unc qui *επι* item F^{w} al pl b e syr^{p} aeth ... ς (= Gb Sz) *αρχιερεων* cum minusc vix mu it^{pler} vg cop go Or$^{int\ 2,\ 257}$ | *καιαφα* cum ℵABLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} q am fu cop etc ... Ln *καϊφα* cum CD a b c al vg^{ed} Or^{int} (:: at ita D it^{pler} vg ubique) | *τον ζαχαριου* cum ℵABCDEFHKLMSUVXΓΔΛΠ al longe pl ... ς (= Gb Sz) *τον του ζαχ.* cum e 1. 69. 2^{pe} al vix mu

3. *πασαν την* cum ℵCDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler cop Eus$^{dem\ 428}$ Chron^{392} ... Ln Ti om *την* cum ABL al pauc Or$^{2,\ 719}$ et $^{4,\ 127}$

4. *προφητου* sine *λεγοντ.* cum ℵBDLΔ 1. 118. 124. it^{pler} vg cop syr^{cu} arm Or$^{4,\ 127}$ Eus$^{dem\ 428}$ ... ς (Gb^{00}) add *λεγοντος* cum ACXΓΔΠ unc^{8} al pler f q go syr^{utr} aeth Chron^{392} | *εν τη ερημω· ετοιμασατε*: de hac verborum distinctione vide ad Mc 1, 3. Eandem sequitur Eus dem 428

5. *ευθειας* cum BD$^{\delta\varepsilon\iota}$Σ 73. 253* 82^{ev} a b c ff^{2}· g^{1}· l vg arm Or$^{4,\ 127}$ et int$^{2,\ 256}$ et $^{4,\ 663}$ Ir$^{int\ 184}$ (*in directa*, sed^{cdd2} *in directum*) ... ς *ευθειαν* c. ℵACLXΓΔΛΠ unc^{8} al pler d e f q cop syr^{cu} et ^{sch} (syr^{p} aeth) go

μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 [9. 10] Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ
15 aa Io 1, 15 aa ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. 15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου,
16 a Mt 3, 11 a Mc 1, 7 a μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, 16 [10. 1] ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός

---

10. ποιησωμεν (Gb′) c. ℵABCDFHLMSVXΓΔΛΠ al pl go aeth ... ς (= Sz) ποιησομεν cum GKU 1. al permu; item *facimus* it vg Or$^{int\,3,\,960}$

11. ελεγεν cum ℵBC*LX 1. 13. 33. 69. 124. 131. c f l vg (et δ, item *dixit* a b d e g$^{1\cdot}$ q go syr^{cu} et ^{utr} ... ς Ti λεγει c. AC^{3}DE^{1}ΓΔΛΠ unc^{a} al pler

12. ειπαν cum C*D ... ς ειπον cum ℵABC^{3}LXΓΔΛΠ unc^{a} al omn^{vid} | ποιησωμεν cum ℵABCDFHKLMSVXΓΔΛΣΠ al pl go aeth ... ς ποιησομεν cum GU 1. al permu, item rursus *faciemus* it vg

13. ειπεν προς αυτους: ℵ* om (c suppl): id quod lectione in aliis fluctuante commendatur

14. ποιησωμεν cum ℵBC*et***DFHLMSVXΓΔΛΠ al pl go aeth ... ςLn ποιησομεν cum AGKU 1. al permu, item ut vv. 10 et 12 it vg | και ημεις post τι ποι. cum ℵBC*LX 1. 69. 124. b c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q vg syr^{cu} et^{sch} ... ς ante τι ποι. cum AC^{3}XΓΔΛΠ unc^{a} al pler a go syr^{p} cop arm aeth ... D 7^{ev} om | προς αυτους cum ℵAC^{3}XΓΔΛΠ unc^{a} al fere omn go ... Ln Ti αυτοις cum BC*DLX 1. 33. it vg | μηδενα sec cum ℵ*H syr^{cu} et^{sch} cop (*ne concutiatis quemquam, ne faciatis cuiquam iniuriam*) ... ς Ln Ti μηδε cum ℵ^{c}ABCDLX unc rell al omn^{vid} it vg syr^{p} al

16. απεκριν. λεγ. πασιν (ℵ^{c}L πασ. λεγ.) o ωαννς. cum ℵ(et*et^{c})BL e Or $^{1,\,182}$ ... ς Ln Ti απεκριν. o (H al pauc om) ιωαννς. απασι (K$^{\gamma}$X al πασιν, Γ om) λεγων cum ACEFGHMSUVΔΛΠ(Kr) etc (plures var) ... D επιγνους τα νοηματα αυτων ειπεν ... syr^{cu} nil nisi *dixit illis* | υδατι βαπτιζ. υμιας cum ℵABCXΓΔΛΠ unc^{9} al pler ff$^{2\cdot}$ vg syr^{p} aeth Or$^{4,\,182}$; item βαπτ. υμ. υδατ. f cop syr^{cu} et^{sch} go Or$^{int\,3,\,961\,bis}$ ... D a^{15} c

ων, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανος λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· 17 [11.5] *οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.*

18 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν·* 19 [12.2] *ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης,* 20 *προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.*

21 [13.1] *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν,* 22 *καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.*

19a Mt 14, 3 aa Mc 6, 17 aa

Mt 4, 12 Mc 1, 14

21a Mt 3, 13 aa Mc 1, 9 aa Ioh 1, 21 aa

9, 35

Amblucˢ²,⁷⁷ *υμας βαπτιζ. εν υδατι*, similiter al. Praeterea CD a b c e ff²ᶜ· gˡ·ᵛ l q gat mt Amblucˢ²,⁷⁷ (non item f vg) syrᵖ ᵐᵍ (in cod assem²·) add *εισ μετανοιαν*: non item Orᵉ,¹³³ᵉᵗ¹³³ Oriⁿᵗ³,⁹⁶¹ Eusᵈᵉᵐ⁴²⁸

17. *διακαθαραι* cum ℵ*B a (*ad purgandam aream*) e (*ut emundet aream*) cop arm Irⁱⁿᵗ¹⁷ (*emundare*). Cf et. Heracl ap Clemᵉᶜˡᵒᵍ²⁵ ... ς Ln Ti *και διακαθαριει* (:: ut Mt) cum ℵᵃACDLXΓΔΛΠ uncᵍ al omnᵛⁱᵈ itpl vg etc Irᵍʳ¹⁷ Oriⁿᵗ³,⁹⁶³ | *συναγαγειν* cum ℵ*B e arm, item ℵᵃ *συναξαι* ... ς Ln Ti *συναξει* (:: ut Mt) cum ℵᶜACDLXΓΔΛΠ uncᵍ al omnᵛⁱᵈ itpˡᵉʳ vg

19. *τετρααρχης* cum ℵ*C cop: cf ad 3, 1 ... ς Ln Ti *τετραρχης* cum ℵᵉ etc: cf ad 3, 1 | *του αδελφ. αυτ.* sine *φιλιππ.* cum ℵBDLΓΔΛΞ uncᴮ al ¹²⁰ fere it vg go armᵉᵈ ... ς (= Gb Sz) praem *φιλιππου* (:: e Mt ubi non fluct) cum ACKΧΠ al mu cop syrᵘⁱᵗʳ armᵉᵈᵈ aeth

20. *κατεκλεισεν* sine *και* cum ℵ*BDΞ b e (cop *adiiciens-proiecit*) (Eusʰⁱˢᵗ ³,²⁴,⁵) ... ς Ln Ti *και κατεκλ.* cum ℵᶜACL unc rell al omn itpˡ vg etc | *φυλακη* sine *τη* cum ℵBDKLMΔΣΠ al¹⁵ arm go Eusʰⁱˢᵗ ... ς Ti *τη φυλ.* cum ACEFGHSUVXΓΔ al pl

22. *ωσ* cum ℵBDL 33. Or⁴,¹⁵⁰ ... ς Ti *ωσει* (:: ut Mt) cum AXΓΔΛΠ uncᴮ etc | *γενεσθαι* sine additam (Gb″) cum ℵBDL a b c e gˡ·ᵛⁱᵈ l vg cop Amblucˢ²,⁸³ ... ς add *λεγουσαν* cum AXΓΔΠ uncᴮ al pler f ff²ᶜ· gᵍ²· q go syrᵘⁱᵗʳ arm aeth, item Δ al *προσ αυτον λεγουσαν* | *ευδοκησα* cum ℵB Pᵂ KMSUΔΠ al⁵⁰ fere Eusˢᵗᵉᵖʰ ²⁷⁰ et ²⁷¹ ... ς *ηυδοκ.* cum AEGHLSVXΓΔ al pl. Pro *συ ει – ευδοκησα* habent D a b c ff²ᵃ l *υιος μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε*. Eandem lectionem testatur Augᶜᵒⁿˢ ²,³¹ al.

28 as Mt 1, 1—17

23 14. 3 *Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ* 24 *τοῦ Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ* 25 *τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἑσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ* 1 Chr 3, 17 Esr 3, 2 26 *τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰωδὰ*

---

23. *και αυτος ην ως* (ως sine articulo cum ℵBLUX 33. al aliq; contra ς Ln Ti o ως cum ΑΓΔΑΠ unc^{7} al pler Chron) cum ℵABEGHKLMSUVXΓΔΑΠ al pler go Or$^{int\ 2,\ 965}$ Chron^{457}; item 13. 124. 346. a b c e f g^{1} l q vg syrP arm Eus$^{steph\ 228}$ *και αυτ. ο ως ην ...* D etc *ην δε* | *αρχομ. ωσει ετ. τριακ.* cum ℵBLX al^{6} b c g^{1} l q vg Or$^{2,\ 406}$ Or$^{int\ 2,\ 966}$ Eus$^{steph\ 228}$ al (Ir$^{int\ 148}$) ... ς Ln *ωσει* (D al aliq *ωσ*, Γ om) *ετων τριακ. αρχομενος* (124. e f mt syr^{sch} aeth om; syrP mg Chron^{457} *αρχ. ειναι*) cum A ΔΓΑΔΠ unc^{6} al pl a go syrP Cyr$^{luc\ 149}$ Chron^{457} | *ων υιος* (Or *υι. ων*) *ως ενομιζετο* c. ℵBL al^{4} a Or$^{2,\ 965}$ (ex sched^{gra} et com) Afric (ap Eus hist 1, 7, 4) Eus$^{steph\ 228}$ et^{270} al ... ς *ων ως ενομιζ. υιος* c. ΑΧΓΔΑΠ unc^{6} al pler f vg cop syrP arm aeth ... D *ως ενομειζετο ειναι υιος*, item it^{pl} | *ιωσηφ* sine articulo cum ℵABDLΧΔΑΠ unc^{7} al pler Or$^{2,\ 965}$ Epiph^{1089} ... Ti *του ιωσηφ* cum HΓ 1. 118. 131. 209. c^{scr} Afric (ap Eus hist l. l.) Eus$^{steph\ 228}$ et^{270} Epiph^{482} et^{489} et^{746} Cyr$^{luc\ 161}$ | *του ηλει* usq *του ναθαν* (v. 31): D ratione Matthaei a versu 16 usq ad v. 10 ad Lucam translata sic: *του ιακωβ τ. μαθθαν τ. ελιεζαρ τ. ελιουδ τ. ιαχειν τ. σαδωκ τ. αζωρ τ. ελιακειμ τ. αβιουδ τ. ζοροβαβελ τ. σαλαθιηλ* etc | *ηλει* c. ℵABEGHMSΓΔ al pl Chron^{457} ... ς Ln *ηλι* c. KLUVΧΔΠ al permu

24. *μαθθαθ* cum ℵ (D *μαθθαν*, vide ante) ing em (uterque *matthath*) etc ... ς Ln *ματθατ* cum ABEGHSVΔΠ al pl cop vg go ... KLM^{txt}UΧΔΓ al permu (et. tisch^{4}) syrP *ματθαν*. Ceterum Afric ap Eus$^{hist\ 1,\ 7,\ 4}$ om *τ. μαθθαθ τ. λευει*, nec aliter ipse Eus$^{steph\ 228}$ et^{270}, nec magis Amb luc 3, 15. Accedere videtur et. Ir$^{int\ 219}$ propter numerum generationum quem indicat. | *λευει* cum ℵB (ita ipse * ex *ηλει* corrrexit) GΓΔ 1. 69. al mu (go *levveis*) ... ς Ln *λευι* cum ΑΛΧΔΠ unc^{7} al longe pl | *μελχει* cum ℵABEGHLMSΓΔΔ al mu ... ς Ln *μελχι* cum KUVXΠ al pl | *ιαννα* cum ℵBLΔ al pauc item it^{pl} vg syr^{sch} cop aeth ... ς *ιαννα* cum AE^{2}G KMUVΠ al pl arm syrP Chron^{457}; variant ΧΕ*ΑΓΣΗ

25. *ματταθιου* c. ℵAEKLMSUΓΔΔΠ al pl q cop go syrP aeth; item B* *μαθθαθιου* (B^{2} *ματθ.*), Χ al pauc *ματατθιου* ... G al pauc *ματθαιου*, HV etc *ματθιου* | *εσλει* cum ℵABEGHMSΓΔΔ al mu ... ς *εσλι* cum KUV XΠ al permu

26. *σεμεειν* c. ℵBL, item *semein* b e go cop ... ABGHMSV*ΧΓΔ etc *σεμει*, item ς Ln *σεμεϊ* cum KUΔΠ al perm, item *semei* it^{pl} vg syr^{utr} arm aeth | *ιωσηχ* cum ℵBLΓ al^{18} fere b c (*iosec*) e ff^{2*} (*osehc*) g$^{1.\ 2.\ 1**}$

27 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρεὶ 28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἦρ 29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Ματθὰθ τοῦ Λευεὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸς τοῦ

2 Sam 5, 14
32 a Ruth 4, 18–22

(* *oseae*) am cop arm ... ς Ln *ιωσηφ* cum ΑΧΑΔΠ unc^{s} al pler a f q vg go cop^{petr**} syr^{utr} aeth | *ιωδα* cum ΝΒLΧΓ al^{30} g^{1} am em for harl ing mt (*δ iuda aut ioda*) go cop^{dz} ... ς Ln *ιουδα* cum ΑΔΔΠ unc^{s} al pl it^{9} vg^{ed} tol (*iudae*) cop syr^{utr} arm aeth

27. *ιωανων* cum ℵ^{a}ΑΒΕGΔΛ al pl vg^{codd} (ap Ln) syr^{utr}, item LΧSVΓ al cop *ιωανναν* ... ℵ*U ete *ιωναν* ... ς *ιωαννα* cum ΚΜΠ al mu it^{pl} go | *νηρει* cum ΝΑΒΕGΗLΜSΓΛΔ al pl ... ς Ln *νηρι* cum ΚUVΧΠ al permu

28. *μελχει* cum ΝΑΒΕGΗLΜSΓΛΔ al pl ... ς Ln *μελχι* cum ΚUVΧΠ al pl | *αδδει* cum ΝΑΒΕGΗΜSΓΛ al permu ... ς Ln *αδδι* cum ΚUVΔΠ al pl | *ελμαδαμ* cum ΝΒL 33. al it^{pl} vg cop ... ς *ελμωδαμ* cum ΑΧΑΔΠ unc^{s} al pl f q go (*ermodam*) syrP aeth

29. *ιησου* cum ΝΒL 13. 33. 69. 346. al pauc (similiter Γ 1. 131. *ιησω*) a b c e f g$^{1.2.}$ l vg cop arm ... *ιωση* c. ΑΒGΗΚΜSUVΔΔΠ al pl q go (*ioses*) syr^{sch}; χ *ιωσηχ* | *ιωρειμ* c. ΑΒLΧΓΔΔΠ unc^{s} al pl: ΝUV 33. al mu *ιωριμ* ... Γ etc *ιωραμ* | *μαθθαθ* cum ℵ* (*μαθθαιαθ*) et^{c} ing (*mattiath*), item (ita Ti) B* 346. *μαθθατ*, item ΑΚΠ 33. al mu *ματταθ* ... ς Ln *ματθατ* cum B^{s}GΗMSUVΔΔ al pl cop, Ε etc *μαθατ* | *λευι* cum ΝΑΒGΗ LΓΛ al mu (go ut supra) ... ς Ln *λευι* cum ΕΚΜSUVΔΠ al pl

30. *ιωναμ* cum ΝΒΓ 1. al^{15} fere c e g$^{1.}$ cop^{dz} syr^{sch} et P mg arm ... ς Ln *ιωναν* c. ΑGΗLΜSUVΧ al permu cop^{edd} syrP^{txt} ... ΕΚΔΔΠ al mu *ιωαναν* (Κ al pauc *-νναν*) etc

31. *μεννα* cum ΝΒLΧ 33. (157. al pauc *μενα*) c g$^{1.}$ g$^{2.}$ l** vg cop^{sahw} arm; item Γ 1. 131. q *μεναν*, similiter it^{pl} al ... ς *μαϊναν* cum ΕGΗΚ MSUVΔΔΠ al pl f (*mainan*) go syrP aeth Chron ... Α 49. 51. om, hinc Ln [*μεννα*] | *ναθαμ* cum ℵ*B c e (hi^{3} *natam*; q *mattan*) ... ς Ln Ti *ναθαν* cum ℵ^{c}ALΧΓΔΔΠ unc rell al fere omn etc | *δαυειδ* cum ΝΑΒ*DΗ LΛ etc. Cf et. ad Mt. 1, 1 ... ς *δαβιδ* cum minusc, Gb Sz *δαυιδ* cum ΕΚΜUΧΛ al, SΓΠ al *δαδ*

32. *ιωβηδ* (ℵ*B *–βηλ*) cum ℵ^{c}ΑΡ^{w}LΜUΧΓΛ 33. 69. 346. al plus^{15} c *δ* cop aeth ... ς *ωβηδ* (DΣΓ* *ωβηλ*) cnm DΣΓ recent ΕGΗΚSVΔΠ al pl etc | *βοσσ* cum ℵ^{c}(ℵ* *βαλλσ*) ΑΒDLM^{txt}ΧΠ 33. 69. al a b e l* arm cop (*boes*) aeth (*boas*) ... ς *βοοζ* cum ΕGΗΚM^{mg}SUVΓΔΔ al pl it^{c} vg go Chron | *σαλα* cum ℵ*B aeth ... ς Ln Ti *σαλμων* cum ℵ^{c}ADLΧΓΔΔΠ unc^{rell} al omn^{vid} it vg etc

Chr 2, 1 ss 24 s 1 Chr 17, 24 ss

Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἐσρὼμ τοῦ Φάρες τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ 35 τοῦ Σερούχ τοῦ Ραγαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἐνὼχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μελελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ· 38 τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

36—38 1 Chr 1—4

IV.

1—13 Mt 4, 1—11 Mt 1, 12 s

1 [15. 2] Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας

---

33. τ. αμιναδαβ cum κ^{c}AEGHKLM^{mss}UVXΓΔΛΠ etc, item (ut Ti) D αμειναδαβ: κ* αδαμ, M^{txtss} al plus^{40} syrP αμιναδαμ'... B om | τ. αδμειν (κ 69. al -μιν, Γ al αλμειν, 1. al αλμει, X al αδμη; sed 1. al pauc praem τ. αραμ) τ. αρνει (LX al -νι) c. ΝBLXΓ al mu cop syrP mg arm ... ς Ln τ. αραμ cum ADEGHUΠ al non ita mu it^{7} vg go syr^{sch} ... KM SVΔΛ al^{70} fere b e syrP aeth Chron τ. αραμ τ. ιωραμ | εσρωμ (et. ς Gb Sz) cum ΝADΣ^{r}(ασρωμ)E(εζρ.) GHKLMSUVXΓΔΛΠ al pler itP^{l} am for fu em ing cop ... ς^{e} Ln Ti εσρων cum B al vix mu d vg^{ed} tol

34. ισαακ cum κ^{c}ABD^{2}LXΓΔΛΠ etc ... κ*D* a b c e ισακ. Cf ad Mt 1, 2

35. σερουχ cum ΝABLXΓΔΛΠ unc^{8} (et. F^{w}) etc, item D b σερουκ ... ς (= Gb Sz) σαρουχ cum minusc ut vdtr pauc vg^{ed} (*sarug*) syr^{sch} et P^{ed} | φαλεκ cum NBDLVXΔ al permu b c e ff^{2}· l q am for cop^{schw} syrP ... AEGHKMSUΓΛΠ al pl vg go syr^{sch} Chron φαλεγ

36. καιναμ cum NBL 1. 33. al pauc aeth (:: eadem forma A Gen 10, 24 bis) ... ς Ln καιναν cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pl etc ... D om

37. ιαρετ cum NB* a l q Chron ^{459} ... ς ιαρεδ cum B^{2}LXΓΔΛ unc^{7} al pl f vg cop ... Ln ιαρεθ cum AKΠ al aliq b c g^{1}· | μελελεηλ cum κ*ΔΛ 69. (al^{2} μελεηλ) cop$^{petr\ 4}$ ... ς Ln Ti μαλελεηλ c. κ^{c}BDLXΓΔΠ unc^{8} al pler cop^{edd} Chron; similiter it^{mu} vg | καϊναμ cum NL ff^{2}· cop^{dz} ... ς Ln Ti καϊναν cum ABDXΓΔΛΠ unc^{8} etc

IV. 1. πληρ. (F^{w} add ων) πνευμ. αγι. (Schu prob) cum NBDEF^{w}KLXΠ 1. 11. 33. al^{40} itpler vg syr^{rutr} sah cop (aeth) Bas$^{eunom\ 3\ 2\ 9}$ Or$^{int\ 8,\ 266\ bis}$ ... ς πνευμ. αγι. πληρ. cum AGHMSUVW^{b}ΓΔΛ al pl e go arm Thdrt$^{5,\ 1069}$ | εν τη ερημω c. NBDL a b g^{1}· q em fu ing harl mt sah ... ς εως την ερημον (:: ut Mt et Mc) cum AEGHKMSUVW^{b}ΓΔΛΠ al omn^{vid} c e f ff^{2}· g^{2}· l vg cop etc

τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. 5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν

Deu 8, 3

Deu 6, 13

---

2. τεσσεραχοντ. cum (א μ′)AB*LΔ ... ς Ln τεσσαρακ. cum B^{3}DW^{b}ΓΑΠΙ unc^{8} al omn^{vid} | συντελ. αυτων absq additam (Gb″) cum ℵBDL a b c e g$^{1.\ 2}$ l vg sah cop arm aeth pers^{wh} ... ς add υστερον (:: e Mt ubi non fluct) cum AEGHKMSUVW^{b}ΓΔΑΠΙ al omn^{vid} f ff^{2} q go syr^{utr} cop^{dz} recent Cyr$^{mai\ 151}$

3. ειπ. δε αυτω cum ℵBDL 1. 33. al it^{pler} vg cop Amb$^{luc\ 1239}$ ... ς και ειπ. αυτ. cum AW^{b}ΓΔΑΠΙ unc^{8} al pler e q go syr^{utr} arm aeth Thdrt$^{5,\ 122}$ (:: ut Mt)

4. προσ αυτ. (13. al sah cop αυτω, 130^{gr} om) ο (Α om) ις cum ℵBLΔ al^{4} it vg sah cop aeth ... ς ις (Μ al^{25} fere ο ις) προσ αυτ. cum AEGHKMSU VW^{b}ΓΑΠ al pler go syr^{p} arm. Praeterea ς add λεγων cum AEGHKMS UVW^{b}ΓΔΑΠΙ al pler it syr^{p} arm aeth go ... omisimus cum ℵBL 13. 33. 130^{gr} al pauc vg sah cop | ο ανθρωπ. c. ℵABDEGLVW^{b}ΔΠ^{3} al permu sah cop ... Gb^{00} ὁ cum FW^{b}HKMSUΓΔΠ* al plus^{70} go. Praeterea haec edidimus absque additam cum ℵBL sah cop^{schw} ... ς Ln add αλλ επι (D εν) παντι ρηματι (al^{20} etc add εκπορευομενω δια στοματος) θεου cum ADW^{b}ΓΔΑΠΙ unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{utr} go arm etc :: e Mt

5. και αναγαγων αυτον sine additam (Gb″) cum ℵBDL 1. al^{4} a e sah cop ^{schw} arm Cyr$^{ador\ 13}$ ... ς Ln add ο διαβολος cum AW^{b}ΓΔ unc^{8} al pler it^{pler} vg go syr^{utr} cop^{wi} et$^{dz\ recent}$ aeth Hil^{49}. Item omisimus εισ ορος υψηλον cum ℵBL b g$^{1.\ 2.}$ am em fu for ing iac harl mt tol (etc) sax sah cop^{schw} Cyr$^{ador\ 13}$ ... ς (Schu „rec. ap. Mt“) add εισ ορος υψηλον, Ln [ε. ορ. υψ.] cum AW^{b}ΓΔΑΠΙ unc^{8} al pler c f ff^{2} q vg ^{ed} go syr^{utr} cop^{wi} aeth arm Hil^{49}; item addito λιαν D al^{4} etc

6. ω εαν cum ℵALW^{b}ΓΔΑΠΙ unc^{8} etc ... Ln ω αν cum BD

7. ενωπιον (ℵ* μοι ενωπ. εμ.) εμου (prob Schu) cum ℵ*BDEF^{w}HVW^{b}ΓΑΙΑ 1. al plus^{50} ... ς ενωπ. μου cum ℵ^{c}AGKLMSUΠ al permu Cyr$^{ador\ 13}$ | σου πασα cum ℵABDLW^{b}ΓΔΑΙΠ unc^{9} al plus^{150} e ... ς (= Gb Sz) σου παντα cum minusc vix mu, item *tua omnia* it^{pler} vg

8. αποκριθ. ο ις ειπ. αυτω cum ℵFLM^{mg}Sx 1. 13. 33. 69. 124. al plus^{12}

αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ
μόνῳ λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν
ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ,
10 a Ps 91, 11 a βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις
αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χει-
ρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
Deu 6, 16 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπει-
ράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν
ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 a Mt 4, 12. 24 Mc 1, 14 14 [17. 1] Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύ-
ματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς
περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 aa (Mt 13, 54 aa Mc 6, 1 aa) 16 [18. 19] Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένος,

---

(a omisso αυτω) f ff^{2} g$^{1.2}$ (sah) cop syr^{sch} ... Ln αποκριθ. ειπ. αυτω ο ις cum ακμ^{txt}ηπ al^{16} fere a b c q ... ς Ti αποκριθ. αυτω ειπεν ο (B om) ις cum beghsuvw^{b}rα al pl; item da etc αποκρ. αυτ. ο ις ειπεν | γεγραπται non praemissis υπαγε etc (Gb probante Schu) cum κbdlx 1. al^{17} a c f ff^{2} g$^{1.2}$ vg go sah cop^{sch} syr arm aeth (Or^{3,540}) ... ς praem υπαγε οπισω μου σατανα, item Ln [υπ. οπ. μου σατ.] cum awb^{r}αδη unc^{9} al pler it^{aliq} cop^{wi} syr^{p} aeth^{cod} a. Item γεγραπτ. sine γαρ (Gb Sz probante Schu) cum κabdlrxn unc^{8} al longe pl it^{pler} vg sah cop syr^{utr} go arm aeth Or$^{int\,3,\,968}$ ... ς (= Gb Sz) add γαρ cum u w^{b}αδ 69. al mu b q :: utrumq e Mt | προσκυνησεις κυρ. τ. θε. σου cum aeghkmsuvran al longe pl a sah arm ... Ln (et. Ti in Synops. 1864) κυρ. τον θε. σ. προσκ. cum κbdflw^{b}αχ al^{40} fere it^{9} vg go cop syr^{utr} aeth Or$^{int\,3,\,968}$ :: at ita Mt lectione non fluctuante, nec magis κxx fluct

9. ηγαγ. δε cum κblx sah cop syr^{p} mg ... ς Ln και ηγαγ. cum adw^{b}rα αη unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{sch} et p txt arm aeth | εστησεν sine αυτ. (Schu prob vdtr) cum κblx e arm^{ed} Or$^{int\,968}$ ... ς Ln add αυτον (:: ut Mt lectione non fluct) cum adrααη unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg etc | υιος cum κabdlrααη unc^{9} al plus^{150} ... ς (= Gb Sz) ο υιος cum minusc vix mu

11. οτι cum κabklmw^{b}x 1. al permu it^{7} vg go cop syr^{p} Or$^{3,\,969sched}$ ... Gb^{00} cum befghsuvrαδ al pl a b sah syr aeth Or^{int} :: ut Mt

14. ὁ cum κabdlmurx al pl Or$^{4,\,161}$ ... efghksvw^{b}αδη al^{40} fere om

16. ιδ sine την (Gb′) cum κbdlax al^{15} fere Or$^{4,\,161}$ Cyr$^{ioh\,477}$ (item a om ως την) ... ς Ti ειδ την cum aw^{b}rαη unc^{8} al pler Eus$^{dem\,442}$ |

καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τὸπον οὗ ἦν γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν Is 1, 61 a
ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. 22 19. 1 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐ-

---

ναζαρα cum ΝB*ϰ 33. e Or^{4,161}; item A ναζαρατ, Δ ναζαραθ ... ς^{e} (1624. 1633 etc) Ti ναζαρεθ cum EFGHMSUVW^{b}ΓΛ al pl it^{pler} vg go cop ... ς Wtst Gb Sz Ln ναζαρετ cum B^{3}KLΠ al permu a; D ναζαρεθ | ανατεθραμμενος cum NFLX 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. 346. q* *enutritus* Eus^{dem} Cyr$^{ioh\ bis}$ ... ς Ln Ti τεθραμμενος (Δ τεθρεμμενος) cum ABW^{b}ΓΔΑΠ unc^{6} al pler Or^{4,161}

17. βιβλ. του προφ. ησαΐ. cum ΝBLX 36. 69. 346. a b q am fu for ing perus Or$^{int\ 3,\ 970}$; item D ο προφητης ησαΐας ... ς βιβλ. ησαΐ. του προφητ. cum AW^{b}ΓΔΑΠ unc^{9} al pler c e f ff^{2} g$^{1.\ 2}$ l vg^{ed} et mss aliq (ut em) go syr^{utr} et^{hr} cop arm aeth | αναπτυξας c. NDW^{b}ΓΔΑΠ unc^{9} al pler it vg go syr^{hr} Or$^{int\ 2,\ 970}$ Eus$^{dem\ 442}$ (:: hoc uno loco Ni Ti legitur) ... Ln ανοιξας cum ABLX 33. 440*, item syr^{utr} cop arm aeth | τοπον cum NLX 33 ... ς Ln Ti τον τοπ. cum ABDW^{b}ΓΔΑΠ unc^{9} al pler

18. ενεκεν cum ΝABDLW^{b}ΓΔΛΞΠ unc^{9} al pl ... ς (= Gb Sz) ενεκεν cum minusc mu | ευαγγελισασθαι cum ΝABDLW^{b}ΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler Or^{2} et^{4} Eus$^{dem\ 442}$ etc ... ς (= Gb Sz) ευαγγελιζεσθαι cum minusc vix mu Eus$^{ps\ 233}$ | απεσταλκεν με (D^{gr*} απεσταλμαι) sine additam (Gb probante Schu) cum NBDLX 13. 33. 69. it^{pler} am for barl ing perus mt tol sax cop arm^{edd} mu aeth Or$^{2,\ 686}$ et$^{4,\ 13}$ item Int$^{2,\ 970}$ Eus$^{dem\ 442}$ et$^{es\ bis}$ et^{ps} quater Athp^{s} Cyr^{act} ... ς (= Gb) add ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν, item Ln [ιασ. τ. συντ. τ. καρδ.] c. AW^{b}ΓΔΑΠ unc^{9} al pler f vg^{ed} et mss aliq go syr^{utr} et hr arm^{ed} aeth^{cod} a Ir$^{int\ 360}$ :: e LXX

20. παντων οι οφθ. εν τη συνα. ησαν cum ΝBFL al^{5} (c Or$^{int\ 2,\ 970}$ *omnium oculi erant in synag.*) q aeth Eus$^{dem\ 233}$ et^{442} ... Ln Ti παντων εν τ. συνα. ησαν οι οφθ. cum AKΠ al^{6} b cop go ... ς παντων εν τ. συ. οι οφθαλμοι ησαν cum DEGHMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg syr^{utr} arm

τοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 [20.10] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 [21.1] εἶπεν δέ· ἀμὴν
Io 4, 44 λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυ-
1 Reg 17, 1 Iac 5, 17 τοῦ. 25 [22.10] ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλείου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη
1 Reg 17, 9 τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,
2 Reg 5, 14 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλείας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθα-

---

22. *ουχι* cum ℵBDL ... ς *ουχ* cum AΧΑΔΠ unc[9] al omn[vid] ... Γ om | *υιος εστιν* (a om, D e post *ιωσ.* pon) *ιωσηφ ουτος* cum ℵBL 346. Cyr[mai 161], item D a e ... ς Ln *ουτος εστ. ο υι. ιωσηφ* (:: cf ll. pp.) cum AΧΓΑ ΔΠ unc[9] al fere omn it[g] (item *hic filius est ioseph* l vg) cop syr[utr] et hr go arm aeth

23. *εισ την* cum ℵB, item Gb Ln *εισ* cum DL al[4] ... ς *εν τη* cum EFGHM SUVΧΓΛ al pl; item ΑΚΔΠ al[7] plus[10] Epiph[51, 15] *εν* | *καφαρναουμ* cum ℵBDX etc ... ς *καπερναουμ* cum ΑLΓΑΔΠ unc[9] al omn fere q

24. *λεγω υμιν* cum ℵBDLΧΔΠ unc[5] al pl it vg syr[sch] et hr etc ... AEGHVΓΛ al[25] fere go syr[p] *υμ. λεγ.* | *εαυτου* cum ℵD ... ς Ln Ti *αυτου* c. ABL unc rell al omn[vid]

25. *οτι* cum ℵΛΧΛ 1. 13. 33. 69. 262. 346. al[25] fere e f l go arm syr[utr] et hr Or[int 3, 971] Bas[eth 245] ... ς Ln Ti om cum ABDΓΔΠ unc[9] al pl it pm vg :: passim *οτι* eiusmodi (post *λεγω υμιν* 13, 35. 22, 16 et alibi) a multis omittitur, sed fit etiam ut dubites utrum inlatum an omissum sit | *ηλειου* c. AB*, v. sq *-λειασ* cum ℵAB*DU[2] ... ς Ln *-λιου* cum ℵB[3]DLΧΓΑΔΠ unc rell etc, v. sq *-λειασ* cum B[3]LΧΓΑΔΠ unc rell etc | *επι ετη* cum ℵACLΧΓΑΔΠ unc[9] al longe pler a (*per triennium*) go syr[p] Bas[eth 245] ... Ln om *επι* cum BD al[5], nec exprim it[pler] vg etc

26. *ηλειασ*: vide ad 25 | *σαρεπτα* (Α etc *-ραπτα*) c. ℵAB*CDΧΓΑΔΠ unc[9] al pl it vg (am *sareptha*) go cop aeth Or[1, 422] et[int 3, 971] ... B[2]ΚLMS al plus[40] Or[cat ox 27] (*σαρεφθαν*) Bas[eth 245] *σαρεφθα* | *σιδωνιασ* (L *-νασ*) cum (Gb') ℵABCDLV[2]ΧΓ al[20] fere it vg (Latt pler *sidoniae*, e am *sidonae*) go cop aeth Or[1, 422] et[cat] et[int 3, 971] ... ς Ti *σιδωνοσ* (:: ut ubique in evv et act) cum EFGHKMSUΛΔΠ al pl Bas[eth 245]

27. *εν τω* (Α aliq om) *ισρ.* hoc loco cum ℵBCDLX al plus[10] it vg cop syr[sch] et hr arm aeth Or[int 3, 971] ... ς post *προφητου* (:: ut v. 25) cum AΓ ΔΠ unc[9] al pler go syr[p] | *ελισαιου* (B *-εισαιου*) cum ℵABDGLUVΛ

φώθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 [23.8] Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· 32 [24.2] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 31 s Mt 7, 28 s Mc 1, 21 s

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ 23–27 Mc 1, 23–28

---

al mu a b c d l (e *elic*) am fu for ing go etc ... ς Ti -*ισσαιου* cum CE FHKMSXΓΔΠ al pl f q | *εκαθαρισθη* cum ℵBDΓΔΛΠ unc[9] al pler ... Ti *εκαθεριστη* cum ACLX y[ser] al pauc :: nullo Lucae loco forma -ε- ℵ aut B testem habet, in Mt 8, 3 et Mc 1, 42 certe B accedit | *ναιμαν* (D[s] d -*μασ*) cum ℵABCDKLΠ 1. 69. al mu; item X al aliq *νεμαν*, item it[5] am for ing gat al cop go ... ς *νεεμαν* cum EFMSUVΔ carp[ov] al pl, item *Neaeman* f q, Δ al pauc *ναιεμαν*, GHΓ al pauc *νεεμμαν*, b c g[2. vged] et mss aliq Or[int 3, 971] *Naaman*

29. *οφρυοσ* cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc[9] al longe pl Or[4, 162] ... ς (item Ln ex errore) praem *τησ* cum D* al non ita mu arm; D[2] al[4] praem *του* | *ωκοδομητο αυτων* hoc ordine cum ℵBDL 13. 33. 69. 346. a c e ... ς Ln *αυτων ωκοδομ.* cum ACXΓΔΛΠ unc[9] al pler b f ff[2. 2] g[1. 2] l q vg | *ωστε* cum ℵBDL al[9] cop Or[4, 162] ... ς (= Gb) *εισ το* cum ACXΓΔΛΠ unc[9] al pler

31. *καφαρναουμ* ut v. 23, sed X h. l. *καφερναουμ* ... ς *καπερναουμ* ut ibidem, accedente h. l. C

33 sq. *φωνη μεγαλη* absque *λεγων* cum ℵBLV*X cop Or[4, 171] (affert v. 31—35) ... ς Ln add *λεγων* cum ACDV[2]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg go syr[utr et hr] arm :: additur in Mc nec fluct | *εα* cum ℵABCLQXΓΔΛΠ unc[9] al pler g[1. 2] vg go syr[utr] arm Or[4, 171] ... D al[4] a b c e f ff[2] l q syr[hr] cop aeth Tert[marc 4, 7] om (:: cf Mc)

35. *απ* (Gb'', probat Schu ex usu Lcae a Mco diverso) cum ℵBDLVΞ 1. al plus[20] it vg (Latt *exi ab*) Or[4, 171] ... ς *εξ* cum ACQXΓΔΛΠ unc[8] al pl :: ut Mc | *εισ το μεσον* cum ℵABCLMQXΞ al permu ... Gb Ti *εισ μεσον* cum DΓΔΛΠ unc[6] al[100] fere Or[4, 171]

πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 [38.2] Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. 41 [27.8] ἐξήρχοντο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 [28.6] Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς

38 s Mt 8, 14 s Mc 1, 29–31

40 s Mt 8, 16 Mc 1, 32–34

42–44 Mc 1, 35–39

---

38. απο (Gb″ probante Schu) cum ℵBCDLQX al[10] Or[4, 171] (d a) ... ς Ln εκ (:: ut Mc lectione non fluct) cum AΧΓΔΛΠ unc[9] al pler go, item de (quo saepe εξ exprimitur) it vg | πενθερα δε cum ℵABDLQX[2]ΓΔΛ[2]ΣΠ unc[9] al longe pl ... c al plus[5] η δε πενθερα, ς (= Gb Sz) η πενθ. δε cum minusc vix mu (X*Λ* a σιμωνος priore ad σιμωνος alterum transiliunt)

40. τασ χειρ. (b q manum; contra it[8] vg manus) επιτιθεισ (itᵖˡᵉʳ vg imponens) cum BDQX al plus[10] itᵖˡᵉʳ vg ... ς τασ χειρ. επιθεισ (a manibus inpositis) cum ALRXΓΔΛΠ unc[9] al pler a, item NC cop aeth επιθεισ τ. χειρ. | εθεραπευεν (curabat) cum BD 440** it vg syr[utr] Or[4, 171] ... ς Ln Ti εθεραπευσεν (:: ut Mc) cum ℵACLQRXΓΔΛΣΠ unc[9] al omn fere Or[cod] par

41. εξηρχοντο c. NCX 1. 33. al[10] fere Or[4, 171] ... ς Ln Ti εξηρχετο c. ABD LQRΓΔΛΠ unc[9] al pler | κραυγαζοντα (Q al pauc κραυαζ.) cum ADEGH QUVΓΔ al plus[50] Or[4, 171] ... ς κραζοντα (ℵ* -ντων, ℵᶜ -ντα) cum ℵB CFKLMRSΣΛΠ al pl | ο υι. τ. θεου sine ο χς cum ℵBCDFLRΣΙ 33. 130. 220. itᵖˡᵉʳ vg cop arm arᵖᵒ Or Tert[marc 4, 8] Victorin ... ς (= Gb) praem ο χς cum AQΓΔΛΠ unc[8] al pler f q go syr[utr] aeth

42. επεζητουν c. ℵABCDFLMQRSUVXΓΔΔΣ al plus[115] ... ς (= Gb Sz) εζητουν cum EGHKΠ al mu

αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 *καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.*

V.

1 [29. 10] *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ* (Mt 4, 18—22 Mc 1, 16—20) *ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ,* 2 *καὶ εἶδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυναν τὰ δίκτυα.* 3 *ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺς*

---

43. *με δει* c. ℵACLQRXΓΔΑΠ unc[9] al pler ... Ln *δει με* cum B, item (sed post *οτι* pon, quod ipsum e om) D e, item ante *ευαγγελισ.* it[pler] vg syr[p] | *επι τουτο* cum ℵBL it[4] a (*ob hoc*), *ideo* b c ff[2.] g[1. 2.] l vg ... ς *εισ τουτο* (:: Mc *εισ τουτο γαρ εξηλθ.*) cum ACDQRXΓΔΑΠ unc[9] al pler, item *in hoc* d e, *ad hoc* f q | *απεσταλην* cum ℵBCDLX al[9] ... ς *απεσταλμαι* cum AQRΓΔΑΠ unc[9] al pler

44. *εισ τασ συναγωγασ* cum ℵBDQ al[12] ... ς Ln *εν ταισ συναγωγαισ* c. ACLRXΓΔΑΠ unc[9] al pler | *τησ γαλιλαιασ* c. ADXΓΔΑΠ unc[9] al pler it vg go etc ... ℵBCLQR 1. al[20] fere cop syr[p] [txt] *τησ ιουδαιασ*

V, 1. *και ακουειν* cum ℵABLX 1. 131. c cop[schw] et [edd 2] arm aeth ... ς Ln *του ακουειν* c. CDQRΓΔΑΠ unc[9] al pler it[pler] vg cop[wl] syr[utr] go | *γεννησαρετ* cum ℵABCGQRSUVΓΔΑΠ al pl a b e l (*genessaret*) syr[p] [txt] arm; item FL al mu perus *γεννησαρετ* ... EHKM 69. al mu q for ing (vg[ed] am al *genesareth*) go syr[p] [mg] *γεννησαρεθ* ... D nec aliter d *γεννησαρεθ*

2. *ιδεν* cum ACDKLQRSVΔΠ al mu ... ς Ln *ειδε* (*-εν*) cum ℵBEFGHMUΓΛ al pl | *πλοιαρια* cum AC*LQR al[6], item *naviculas* a f ... ς Ln *πλοια* (:: haec forma vv. 3 et 7 tantum non fluct) cum ℵBC[2]ΓΔΑΠ unc[9] al pler, item *naves* it[pl] vg | *αλεεισ* cum ℵ*ACLQ (:: in Mt ℵ*B*C bis; in Mc AB*L[corr]A et ℵAB*CLΔ) ... ς Ln Ti *αλιεισ* cum ℵ[c]BDRXΓΔΑΠ unc rell al omn[vid] | *απ* (ℵ* om) *αυτων* hoc loco (Gb″) cum ℵ[c] (ℵ*)BCDL 33. ... ς Ln post *αποβαντεσ* cum AC[2]QXΓΔΑΠ unc[9] al pler c f syr[utr] et[hr] arm aeth go ... R it[mu] vg om | *επλυναν* cum ℵC*LQX 239. 299., item Ln *επλυνον* cum BD 91. ... ς Ti *απεπλυναν* cum AC[2]ΓΔΑΠ unc[9] al pler

3. *σιμωνοσ* cum ℵBDL ... ς praem *του* cum ACQRXΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid] | *καθισ. δε* c. ℵBLQ a cop ... ς Ln *και καθ.* c. ACDRXΓΔΑΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc | *εν τω πλοιω εδιδ.* cum ND e (d *in nave turbas doceb.*),

ὄχλους. 4 [30. 9] ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερήσ-
Io 21, 6 σετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 [31. 10] ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. [32. 2] καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ

... B εκ του πλοιου εδιδ. ... ς Ln Ti εδιδ. εκ (al pauc απο) του πλοιου cum ACLQRXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg etc

5. και αποκριθ. σιμων c. ℵ[c]BLΔ (ℵ* σιμ. post ειπεν, item c post *dixit ille*) ... ς Ln κ. απ. ο σιμων c. ACRΓΔΠ unc[8] (deficit G) al omn[vid] ... D o δε σιμ. αποκρ., var X etc | ειπεν absque αυτω cum ΝΒ e cop ... ς Ln Ti add αυτω cum ACDLXΓΔΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg etc | ολης cum ΝABL 33. 131. Cy[luc^{169}] ... ς add της cum CDXΓΔΠ unc[8] al pler Tit[cat ox^{41}] | τα δικτυα c. ΝBDL 1. 209. al pauc c e q go cop syr[hr] aeth (arm om) Amb[luc^{1254}] ... ς Ln Ti το δικτυον cum ACXΓΔΠ unc[8] al pler it[7] vg syr[utr]

6. πληθ. ιχθυ. πολυ cum ΝABCLXΓΔΠ unc[8] al longe pl cop go arm syr[p] Eus[theoph^{118}] ... ς Ln ιχθ. πληθ. πολυ cum D al vix mu it vg syr[sch] | διερησσετο (ΝB* 6. διερρ.) cum ΝBL, item C διερρητο ... ς διερρηγνυτο et Ln Ti διερηγνυτο: hoc cum A g[scr] al pauc, illud cum XΓΔΠ unc[8] al pler Eus[theoph^{118}] (:: cf Act 14, 14 Lc 8, 29) | τα δικτυα cum ΝBDL 1. al pauc a c f ff[2] l q go cop arm aeth Eus[theoph^{118}] ... ς Ln Ti το δικτυον cum ACXΓΔΠ unc[8] al pler b e g[1. 2] vg syr[utr] et[hr]

7. τ. μετοχοις sine τοις cum ΝBDL 259. a ... ς τ. μετοχ. τοις, Ln τ. μετοχ. [τοις] cum ACXΓΔΠ unc[8] al omn fere | ηλθαν cum ΝL 435. ... ς Ln Ti ηλθον cum ABCXΓΔΠ unc[8] al pler

8. ιω c. ΝBEHKSUVΓΔΠ al[70] fere ... ς [Gb^{00}] praem του cum ACFLMXΔ al mu

9. η cum ΝACLΓΔΠ unc[8] al omn[vid], it vg ... BDX go ων (d *quos ceperant*)

10. ο ις cum ΝACXΓΔΠ unc[8] al omn[vid] ... Ti om ὁ cum BL

ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 [33-2] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 [34-1] διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 [35-2] αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν τοῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

12–16 Mt 8, 2–4 Mc 1, 40–45

Lev 14, 2

17 [36-2] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἰερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 [37-1] καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον,

17–26 Mt 9, 1–8 Mc 2, 1–12

---

11. *παντα* c. ℵBDL 131. … ς Ti *απαντα* cum ACΓΔΛΠ unc[8] al pler

12. *ιδων δε* cum ℵB e cop … ς Ln Ti *και ιδων* c. ACDLXΓΔΛΠ unc[8] al pler g[1.2] q vg syrP aeth Cyr[actss]

13. *ειπων* cum AEHKMSUVΓΔΛΠ al pler … Gb′ Ln *λεγων* (:: e Mt) c. ℵB CDLX al[6] Cyr[actss] :: at praeterquam quod *λεγων* ad Mt accommodatum est, *ειπων* hunc in modum apud Lucam solum scribi solet, cf 9, 22. 19, 30. Act 4, 25. 7, 26 et 27. 18, 21. 19, 21. 24, 22

15. *θεραπευεσθαι* absq *υπ αυτ.* (Gb′) cum ℵBC*DL al[12] it vg cop syr[sch] arm aeth … ς add *υπ* (A 2. g[secr] *απ*) *αυτου* c. (A)C[3]EHKMSUVXΓΔΛΠ al pler go syrP

17. *φαρισ.* cum ℵACEHKLMUVXΓΔΛΠ al pler … Ln *οι φαρ.* cum B8 cop [schw] arm | *εληλυθοτες* cum ℵA[2]BCLXΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg cop syr[utr] et hr al … Ln *συνεληλυθοτες* cum A*D al[10] Cyr[4, 354]bere a arm | *αυτον* cum ℵBLX aeth (*ut sanaret*) Cyr[luc 175] … ς Ln Ti *αυτους* c. ACDXΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg syr[utr] et (*eos omnes*)[hr] cop arm go … K *παντας*

19. *ποιας* cum ℵABCDEKLMSUVXΓΔΛΠ (i. e. unc omn) al plus[20] (qui al-

ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἆρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

---

lati sunt a conlatoribus) ... ς (= Gb Sz) praem *δια* cum minusc non ita mu Cyr^{4,255}

20. *ειπεν* (D *λεγει* ut Mc) absque *αυτω* cum ℵBLΞ 33. 130. ff$^{2\cdot}$ (g$^{2\cdot}$?) vg ... ς (= Gb) add *αυτω* cum AEKMSUVΣΓΔΛΠ al longe pl syrP et^{hr} arm, item CD etc add *τω παραλυτικω*

21. *αμαρτ. αφειναι* cum BDΞ c e Amb$^{epir\,698}$, item L 1. Cyr^{4,255} *αμ. αφιεναι* ... ς *αφιεναι αμαρτ.* (:: ut Mc) cum ℵACEKMSUVΣΓΔΛΠ al fere omn itpm vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth

22. *αποκριθεις* cum ℵABLΣΓΔΛΠ unc^{6} al pler e f g$^{2\cdot vid}$ q vg cop go syr$^{}$ odd et P et^{hr} arm Cyr^{4,255} ... Gb^{0} Ln om cum CD al^{8} it^{6} syr$^{sch\,ed}$ aeth

23. *εγειρε* cum ℵABCDEF^{w}KLMSVΓΔΛΠ al pl ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* cum UXΔ al mu

24. *εξουσ. εχει* hoc loco cum BKLΠ al^{7} b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q vg Cyr$^{act\,51}$ ... ς Ln post *οτι* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum ℵACDEMSUVΣΓΔΛ al pler a c e syr^{utr} et^{hr} cop etc | *αφιεναι* cum ℵABCD^{2}L^{2}ΧΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} ... Ti *αφεωναι* cum D*L* (uterq *αφιναι*) | *παραλελυμενω* cum ABEKSUVΓΔΛΠ al pl ... Gb″ Ln *παραλυτικω* (:: ut Mt et Mc) cum ℵCDF^{w}LMXΞ al permu Cyr$^{act\,51}$ | *εγειρε* cum ℵABCDEF^{w}KMSV ΧΔΛΠ al pl ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* cum LUΓ al mu | *αρασ* cum ABCE KLMSUVΣΓΔΛΠ al fere omn arm Cyr$^{act\,51}$ ... ND 157. it vg syr^{utr} et^{hr} cop aeth *και* (157. c f l q vg om) *αρον*, posteaque *και πορευου*

25. *εφ ο* (Gb″) cum ℵABCEKLMSVΣΓΔΛΠ al plus^{65} ... ς Ln *εφ* (U* *εν*) ω c. RUΔ 1. 69. al permu

27 [38. 2] *Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην* 27—32
ὀνόματι Λευὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Mt 9, 9—13
ἀκολούθει μοι. 28 *καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει* Mc 2, 13—17
αὐτῷ. 29 [39. 2] *καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐ-*
τοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν
κατακείμενοι. 30 *καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς*
αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελω-
νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 [40. 2] *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ*
Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ
ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες· 32 *οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ*
ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 *Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν* 33—35
πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ Mt 9, 14 a
Mc 2, 18—20

---

26. *εἰδομεν* cum ℵB*DEGUΓΔΛΠ[2] al pl[vid] ... Ti *ἰδομεν* (C *ἰδαμ.*, R *ἰδωμ.*) cum ACKLMRVΞΠ* al mu

27. *λευειν* cum ℵABCLMRΓΞ al pauc ... ς Ln *λευῖν* cum ESUVXΔΛΠ al pl; R al pauc Latt *λευι*, D al pauc *λευει*

28. *παντα* (sed ℵ*C* -τασ) c. ℵ*etᶜBC*et[2]DLRX 33. al[5] ... ς Ti *απαντα* (M *απαν*) cum AEK(M)SUVXΓΔΛΠ al pler | *ηκολουθει* cum BDLX 69. a ... ς *ηκολουθησεν* (:: ut Mc) cum ℵACRXΓΔΛΠ unc[6] al pl itᵖˡᵉʳ vg etc

29. *λευεισ* cum ℵABCLRXX pᵖᵃʳʰ ... ς Ln *λευῖσ* cum EKMSUVΓΔΛΠ al pler ... D al pauc Latt *λευει* vel *λευῖ*. Idque absque articulo cum ℵABCDE FᵂKLMRSUVXΓΔΛΠ al longe pl ... ς (= Gb Sz) *ο λευῖσ* cum minusc vix mu | *πολυσ τελωνων* cum ℵBCDLRX al[8] it vg syrᵘᵗʳ arm ... ς Ti *τελω. πολ.* cum AXΓΔΛΠ unc[6] al pler go

30. *οι φαρισαι. και οι γραμμ. αυτων* (cum ABCLRΓΔΛΠ al pler itᵖˡᵉʳ vg syrᴾ etʰʳ go Basᵉᵗʰ²⁵⁷ ... Gb⁰ cum ℵDFX al[3] f e l vgᶜᵒᵈ etc) hoc ordine cum (ℵ)BC(D)LRX 1. 33. 131. 157. it vg cop syrʰʳ arm ... ς *οι γραμμ. αυτων* (vide ante) *και οι φαρισ.* hoc ordine (:: ut Mc) cum AE FKMSUVXΓΔΛΠ al pler go syrᵘᵗʳ aeth Basᵉᵗʰ²⁵⁷ | *των* ante *τελω.* cum ℵABCDEFKLMRUXΓΔΛΧ al pl arm ... ς (= Gb Sz) om. cum SVΠ al mu Basᵉᵗʰ ᵉᵈ | *και αμαρτωλ.* cum ℵABC[2]LRXΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg syr ᵘᵗʳ etʰʳ cop rell Basᵉᵗʰ ... Ti om cum C*D al[2]ˢᵉʳ Cyrˡⁿᶜ ¹⁸⁰ :: ll. pp. non fluct

31. *αλλα οι* cum ABX ... ς *αλλ οι* cum NCDLR etc

33. *ειπαν* c. BᵇCDLRX 38. ... ς *ειπον* cum ℵAB[2]EFHKMSUVXΓΔΛΠ al longe pler | *οι μαθητ.* sine *διατι* cum ℵ*BLX 38. 157. cop ... ς Ln praem *διατι* (:: ut ll. pp.) cum ℵ*etᶜ(ᶜᵇ ?)CDRXΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg syrᵘᵗʳ go al

σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μὴ
δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν,
ποιῆσαι νηστεῦσαι; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
36–39 Mt 9, 16 a Mc 2, 21 a 36 Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ
ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε,
καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα
τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς
ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς

---

34. ο δε ις̄ cum NBCDLRXΞ al mu f cop syrP mg aeth arr ... ς Ln Ti om ις̄ cum AΓΔΔΠ unc^{s} al pler itpler vg syrsch etP txt arm go | ποιησαι cum N^{c}ABCLRXΓΔΔΠ unc rell al omnvid f 1 q vg syrutr go arm ... N* D it^{g} gat* aeth om :: e Mc | νηστευσαι cum N^{c}BXΞ 28. ... ς Ln Ti νηστευειν (:: cf Mc) cum N*ACDLRΓΔΔΠ unc rell al pler

35. και οταν cum ABDEHKM^{mg}SRSUVΓΓΔΔΠ al longe pl a em for ing go ... NCFLM^{txt} al plus^{25} it^{g} vg (et. am) cop syrutr om και, hinc Ln [και] :: e ll. pp. | τοτε cum ABCDLRXΓΔΔΠ unc rell al longe pl a vg cop syrutr armed ... NFMΔ al^{20} b c e f ff^{2*} g^{1*} l q go armcdd aeth και τοτε :: e ll. pp.

36. απο (Schu „bene") cum NBDLΞΞ al^{10} b c e ff^{2*} g^{1*} l q vg syrutr cop (arm) Ambluc^{1361} ... ς om, Ln [απ.] c. ACRΓΔΔΠ unc^{s} al pler a f go aeth. Item σχισασ (Schu „bene") cum NBDLΞ 1. 22. 33. 131. 157. 251. cop (post ουδεισ pon) syrsch persP ... ς Ln om (:: ut ll. pp.) c. ACRΞΓΔΔΠ unc^{s} al pler it vg go syrP arm aeth | σχισει (Schu „bene ap Lc") cum NBCDLΞ al^{12} a e. Item συμφωνησει c. NABCDLΞ al^{14} a e (et. Epiph^{marc}) ... ς σχιζει et συμφωνει cum (A –ζει et –νησει)EFHK M(R σχιζεται, ut nuper recognovi, et –νει)SUVΓΔΔΠ al longe pl itpler vg cop syrutr arm go aeth | το (ς om, item Ln ex errore) επιβλημα το απο c. NBCLΞΔ al mu (item D επιβλημα post καινου) it vg cop syr utr arm ... Gb″ Ti το απο sine το επιβλ. c. AEFHKMRSUVΓΔΠ al longe pl go aeth sl

37. ο οιν. ο νεοσ (N 44. 71. om ο νεοσ) cum BCDLMRUXΔ al plus^{20} it vg etc ... ς ο νεοσ οινοσ cum AEFHKSΓΔΠ al pl go

38. αλλα cum NADEFHLRSUVXΓΔ al pl ... BCKMΔΠ 1. 69. al αλλ | βλητεον cum N^{a}ABCRXΓΔΔΠ unc^{s} al omnvid vg ... N*D a b c e (post αλλα pon) f ff^{2*} g^{1*} l q syrutr aeth (cop) βαλλουσιν :: a Mt 9, 17 videtur pendere nec satis huc quadrare. Praeterea βλητεον absque additam cum NBL 1. al^{5} cop ... ς (sed Gb^{c} et Schu omissionem vdtr prob) Ln

ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI.

1 [41. 2] Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας Mc 2, 23–28 Mt 12, 1–8

---

add και αμφοτεροι συντηρουνται (D a e τηρουνται, *servantur*; it[rell] vg *conserv.*) c. ACDRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go syr[utr] arm al :: e Mt ubi nemo om

39. D a b c e ff[2*] l (non item it[4] vg) om hunc versum. Nec magis Eus habuisse vdtr; nec enim ut debebat in canonem decimum retulit, in quo quae singulis propria sunt posuit. | θελει cum ℵBC*L al[6] cop arm aeth ... ς Ln praem ευθεως (X al pauc ευθυς) cum AC[3]RXΓΔΛΠ unc[8] al pler f g[1. 2] ff[2] vg syr[utr] go | χρηστοσ cum ℵBL 157. 225. cop syr[sch] ... ς Ln χρηστοτεροσ cum ACRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[p] rell

VI, 1. δευτεροπρωτω (ΒΓ 13. al[3] δευτερω πρωτω) cum ACDEHKMRSUVX. ΓΔΛΠ al pler a f* ff[2] g[1. 2] (e *sabbato mane*) vg go syr[p txt] arm. Tractant uberius Caesar[58] (Galland. 6) Epiph[402] et [156] Chron[396] (ed. Bonn., ed. Par.[211]) Chr hom. 40. in Mt Isid epp 3, 110 Thphyl ad h. l. Euthy ad h. l. Amb[luc 1362]: „secundoprimum, non primosecundum dixit, δευτεροπρωτον enim scriptum est. Praeferri enim debuit quod praecellit. Secundum ideo quia primum ante ex lege praecessit, in quo etiam poena praescripta est si quis operetur; primum autem ideo, quia sabbatum illud ex lege solutum est quod erat primum: et hoc primum factum est quod secundo est constitutum." Cf et. ps[47] (p. 936). (Conferri praeterea possunt Eustath. vit. Eutych. nr. 95. δευτεροδεκάτη Hier. in Ezech. 45. et δευτερέσχατοσ Heliod. ap. Chirurg. vett. p. 94. Facit huc etiam Clem strom. 6, 5. ex Praedicat. Petri -- ἐὰν μὴ σελήνη φανῇ, σάββατον οὐκ ἄγουσι τὸ λεγόμενον πρῶτον etc) ..... BL 1. 22. 33. 69* 118. 157. 209. b c e f** l q cop syr[sch] syr p mg („non in omnib. exemplarib. est") syr[hr] aeth arP (ar[er] et ar[ro] δευτερω) perss om (Schu „recte"), hinc Ln Ti[synops] [δευτεροπρώτ.] :: at ut ab additamenti ratione alienum est, ita cur omiserint in promptu est. Ceterum nec simile quicquam Mt nec Mc adscripserunt. | δια sine των cum ℵ*ABLΔΛ*Π 1. al plus[10] ... ς add των (:: ut Mt et Mc) cum ℵ[c]CDEHKMRSUVXΓΔ[2] al longe pl Chron[346] cop arm | τουσ (ℵ al[5] om) σταχυασ hoc loco cum ℵAC[2](D)XΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] it vg go cop syr[utr] et[hr] arm aeth ... BC*LR post ησθιον | C*M al

καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν. 2 *τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον· τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖς σάββασιν;* 3 *καὶ ἀποκριθεὶς*
1 Sam 21, 6 *ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυείδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;* 4 *ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξε-*

---

pauc b c e cop^{wi} et dz syr^{sch} aeth Amb^{luc} ad *χερσιν* add *αυτων*, hinc Ln [*αυτων*]

2. *ειπον* (ℵ *ειπαν*) sine *αυτοις* cum ℵBC*LX 1. 118. 131. 157. 209. a c e cop ... ς add *αυτοις* item Ln [*αυτ.*] cum AC^{3}ΕΓΔΑΠ unc^{7} al pler (et. *προσ αυτους*) b f ff^{2}· g$^{1·2·}$ l q syr^{utr} et^{hr} arm aeth go ... D *ελεγον αυτω* :: ut Mc | *τι ποιειτε* etc: D *ειδε τι ποιουσιν οι μαθηται σου τοις σαββασιν ο ουκ εξεστιν* | *ποιειν* (L syr^{sch} post *σαββασιν*) cum ΝΑCL ΧΓΔΑΠ unc^{7} q cop syr^{sch} syrP et^{hr} go aeth ... Ln Ti om c. B(D)R 69. 274^{mg} it^{pler} vg arm :: inprimis Marcum ad hunc locum mutandum valuisse lectio codicis D probat. | *τοις σαββασιν* cum ΝB(D)LRU al^{10} it^{pler} arm ... ς *εν τοις* (ΔΑ* om) *σαββασι* c. ΑCΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler (13. al *εν σαββατω*) g$^{1·2·}$ vg go

3. *ο ις προσ αυτ. ειπ.* cum ΝL (al ?) vg cop syrP, item sed *προσ αυτ.* post *ειπεν* (D^{gr} *ελεγεν*) posito (*ο ις ειπ. πρ. αυτ.* ita Ln) AC^{3}DΚΜΡΧΠ al permu syr^{sch} aeth (e omisso *ο ις*), similiter al it^{cdd} al ... ς Ti *προσ αυτους ειπεν ο* (B om) *ις* (:: conveniunt haec cum ℵ etc, nisi quod *ο ις* post *ειπεν* ponitur) c. (B)C*EHSUVΓΔΛ al pl, item *dixit illis Iesus* a b g$^{1·}$ l | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1 | *οποτε* (:: hoc tantum loco legitur) cum ΑΕΗΚΜRSUVΓΔΠ al pler ... Ln *οτε* (:: ut Mc et Mt lectione non fluct) cum ΝBCDLXΔ al mu | *οντες* cum ACΕΓΔΔΠ unc^{7} al pler go syrP (it vg, at nec aliter ll. pp.) ... Ln om cum ΝBDLX al^{10} cop syr^{sch} et^{hr} :: Mt et Mc sine *οντες*

4. *ωσ* cum ℵ*ACΕΗΚΜSUVΓΔΔΠ al pler syrP et^{hr}, item Ln *πωσ* cum ℵ^{c}LRX al^{10} (:: ut ll. pp.), item it^{pler} vg cop arm al Ir$^{int 237}$ ... BD plane om (syr^{sch} *οτι*) | *ελαβ. και* cum AC^{3}ΕΗΜRSUVΓΔΔ al pl it vg go syrP ... Ln *λαβων* cum BC*LX 33. (cop syr^{sch} ut vdtr) ... ΝDΚΠ al^{30} fere syr^{hr} arm aeth Ir$^{int 237}$ om, hinc Gb^{0} :: at ita ll. pp. | *και εδωκ. και* c. ΝADΕΗ ΚΜRSUVΧΓΔΔΠ al pler syr^{hr} et P aeth ... Ln om *και* sec cum BL 1. 118. it vg cop syr^{sch} arm go Ir^{int} (:: testes similiter etiam in Mc om; videbatur abundare, hinc tot interpretes invitis Graecis cdd consentiunt) Post v. 4. D addita habet haec: *τη αυτη ημερα θεασαμενος τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω· ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει· ει δε μη οιδας επικαταρατος και παραβατης ει του νομου.*

στιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 [42. 2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6–11 Mc 3, 1–6 Mt 12, 9–14

6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. 8 αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰς ἔστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακο-

5. οτι cum ℵ^{c}ADEHKLMRSUVXΓΔΛΠ al pler itomn vg go (cop ut solet) ... ℵ*B 1. 131. arm aeth om (Ti^{s}ynops :: cf ll. pp.) | ο υιος τ. ανθρ. ante και τ. σαββ. posuimus cum ADLRXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} it vg syrP arm go ... ΝΒ syr^{sch} et^{hr} cop aeth post του σαββατου :: ut Mt

6. δε sine και cum ΝΒLX al^{20} it^{7} cop syr^{sch} arm aeth Cyr^{4,355} ... ς Ti δε και cum ΑΒΓΔΛΠ unc^{7} al longe pl g$^{2.}$ q vg syrP | ανθρωπ. εκει cum ΝΒLR al^{8} cop Cyr^{4,355} ... ς Ln εκει ανθρωπ. (:: ut Mc) cum ΑΧΓ ΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} (b aeth om εκει) vg go syr^{utr} et^{hr} arm

7. παρετηρουντο (Gb′) c. ABDLMRΧΔΠ 1. 13. 33. 69. al^{30} fere Cyr^{4,355} ... ς παρετηρουν (:: ut Mc) c. ΝΕΚSUVΓΔ al pl | δε absque αυτον edidimus cum ΑΕΓ^{w}ΗΚΜRSUVΓΔΛΠ al plus^{120} it vg go ... ς (= Gb Sz) add αυτον (:: ut Mt lectione non fluct) c. ΝBDLX 69. al mu^{vid} syr^{utr} cop arm aeth amb^{resecr} Cyr^{4,355} | θεραπευει cum ΝADLΠ 2^{pe} al pauc ... ς θεραπευσει (:: cf Mc) cum ΒΧΓΔΛ unc^{7} al pler cop Cyr^{4,355} | κατηγορειν cum ℵ*BSX (D -γορησαι) al^{10} g$^{1.}$ q am fu for gat (hi Latt *accusare*) syr^{utr} go; item b c a e ff$^{2.}$ vg ... ς Ln (ignorans B) Ti κατηγοριαν cum ℵ^{c}ΑΕΓ^{w}ΗΚLM(R^{vid})UVΓΔΛΠ al pl f go cop arm syrP^{mg} Cyr^{4,355} | αυτου: F^{w}ΚLΠ al^{60} fere cop syrP^{mg} arm κατ αυτου

8. ειπεν δε cum ΝBLX al^{7} a ... ς Ln και ειπεν cum ΑΓΔΛΠ unc^{7} al pler go syr^{sch}etP aeth Cyr^{4,355}, item *et ait* ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q, *et dicit* c e ... D b f λεγει | τω ανδρι (Gb″) cum ΝBL al^{8} aeth Cyr^{4,355}... ς Ln τω ανθρωπω (:: ut ll. pp. lectione non fluct) cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler (it vg *homini*, item vv al) ... D om | εγειρε (Gb″) cum ΝABEF^{w}KLMSUVΧΔΠ al pl ... ς εγειραι cum Γ al ... D εγειρου | και αναστ. cum ΝBDLX 1. 33. e^{secr} it vg cop al Cyr^{4,355} ... ς ο δε αναστ. cum ΑΕΚΜSUVΓΔΛΠ al pler syrP arm

9. ειπ. δε cum ΝBDL 13. 33. 69. 124. 346. it vg go (aeth) Cyr^{4,355} ... ς ειπ. ουν cum ΑΕΚΜSUVΧΓΔΛΠ al pler syrP | επερωτω cum ΝBL 157. e f g$^{2.}$vid l vg cop go syr^{hr} ... ς Ln επερωτησω (:: cf 20, 3 cum ll. pp.) cum ADXΓΔΛΠ unc^{6} al fere omn a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q syr^{utr} arm aeth | υμας ει (prob Schu) cum ΝBDL 157. a c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l (b hiat) vg cop

ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. 10 καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

12a Mc 3, 13—15 12 [49.2] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. 13 [44.2] καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους 14—16 Mc 3, 16—19 Mt 10, 2—4 Act 1, 13 ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρ-

---

Cyr^{4,255} ... ς υμασ τι· cum minusc q arm (*τι* ante *υμασ*); item Gb Sz *υμασ· τι* cum AEKMSГΔΠ al^{100} fere, item alterutrum UVXA | *τω σαββατω* c. NBDL c e ff^{2}· g^{1}· q am fu for em tol cop^{sch} w syr^{sch} aeth Cyr ^{4,255} ... ς *τοισ σαββασιν* (:: ut ll. pp.) cum AXΓΔΔΠ unc^{6} al omn^{vid} a f vg^{ed} ing (al) cop^{wi} syr^{P} arm go Tert$^{marc\ 4,\ 12}$ | *απολεσαι* (Gb" probante Schu) cum NBDLX 1. 69. al it^{pler} (a hiat) vg cop syr^{sch} et p mg et^{hr} arm go Tert^{marc} ... Gb Sz *αποκτειναι* (:: e Mc) cum AEF^{w}KMS UVΓΔΔΠ al^{130} e syr^{cod} syr^{P} ^{txt} aeth

10. *αυτω* cum ABEF^{w}KMSUVΓΔΔΠ al pl syr^{sch} et p ^{txt} arm^{ed} go ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *τω ανθρωπω* (:: e ll. pp.) cum NDLX 1. 33. 69. 124. al vix mu it (c *homini illi*, e *illi homini*) vg cop syr^{P} ^{mg} et^{hr} (add *cui manus eius arida*) arm^{mss} aeth | *εποιησεν* (et. Gb) cum AB EF^{w}LMSUVΓΔΔ 33. al plus^{80} (syr^{P} add *ουτωσ* c. ob.); item ς (= Gb, sed Schu prob ς) Ln (ex errore de B) *εποιησ. ουτω* (*ουτωσ*) cum KΠ al mu syr^{hr} ... NDX 1. 13. 69. al mu it vg go cop syr^{sch} et p ^{mg} arm aeth *εξετεινεν* (Gb' :: e ll. pp.) | *απεκατεσταθη* (Gb") cum N^{c}ADEK LMSVXΓΔΔ al pl, item N* 243. *απεκατεστη* ... ς *αποκατεσταθη* c. BU al mu | *η χειρ αυτου* sine *υγιησ* c. NABDKLQUXΔΠ al plus^{30} it vg go cop syr^{utr} et^{hr} arm ... ς (= Gb Sz) add *υγιησ* (:: ut Mt) cum EMSVΓΔ al pl. Item sine *ωσ η αλλη* cum NBL 33. 34* 63. a e ff^{2}· (g^{2}· vid) l 130 ^{lat} vg cop ... ς Ti add *ωσ η αλλη*, Ln [*ωσ η αλλ.*] cum AEKMQSUVX ΓΔΔΠ al pler b c f g^{1}· q go syr^{utr} et^{hr} arm aeth; item D 1. 181. *ωσ και η αλλη*

11. *ποιησαιεν* cum BLΔ 1. 13. 33. 69. al^{4}, item KΔ al^{5} *ποιησειεν* ... ς Ti *ποιησειαν* cum EKMQSUVXΓΔΠ al pler

12. *εξελθειν αυτον* (Schu „bene") cum NABDL(X omisso *αυτ.*) 33. 119. 157. i^{cant} al pauc e go^{vid} ... ς Ti *εξηλθεν* cum EKMQSUVΓΔΔΠ al pler it^{pler} vg :: utraque ratio frequens

14. *και ιδιω.* cum NBDKLΔΠ al^{20} fere a b c vg^{cod} syr^{sch} arm Bas^{eth} ^{291} ... ς om *και* cum AEMQSUVXΓΔ al plu e (*iac. ioh. phil. bart. matth.*

θολομαῖον 15 *καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἁλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν,* 16 *καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης,* 17 [45. 1] *καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος,* οἳ *ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν,* 18 *καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο·* 19 *καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.*

17–19 Mc 3, 7 ss Mt 4, 24 a

20 [46. 5] *Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς* 20 a Mt 5, 3–6

---

thom. iac. sic e) f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l (*iohannem et iacobum*) q vg cop syrP go aeth Eus$^{dem\,190}$ Bas^{eth} cdd^{2} | *καὶ φιλιππ.* cum ℵBDL 33. 157. 244. a b c l syr^{sch} arm aeth Eus^{dem} ... ς om *καὶ* cum AEKMQSUVΧΓΔΛΠ al pler it^{6} vg cop syrP go Bas^{eth}

15. *καὶ* prim cum ℵBDL 13. a b c l q cop syr^{sch} arm aeth Eus$^{dem\,190}$ Bas$^{eth\,291}$ ... ς om cum AEKMQSUVXΓΠ (A om *μα. καὶ θωμ.*) al pler e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg go syrP | *μαθθαιον* cum ℵ*D go (ita go etiam Mt 9, 9, quod ibi supple; non item Mc 3, 18) ... ς *ματθαιον* cum AB^{2}QX ΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} | *καὶ ιακω.* cum ℵD*L 13. 33. 69. c^{ser} a b c d l cop^{wi} et ^{schw} syr^{sch} arm aeth ... ς Ln om *καὶ* cum ABD^{2}QXΓΔΛΠ unc^{6} al pler it^{6} cop$^{pet\,4}$ syrP go Bas^{eth} | *αλφαιου* cum ℵBL al^{6} arm ... ς Ln *τον του αλφαιου* cum ADQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler go Bas^{eth}

16. *καὶ* pri cum ℵBDF^{w}LQ al^{8} a b c ff$^{2\cdot}$ l vg$^{ed\,et\,mss}$ aliq cop syr^{sch} arm aeth Bas$^{eth\,291}$ ... ς om cum AXΓΔΠ unc^{6} al pler e f g$^{1\cdot}$ q am em ing for peru tol sax go syrP | *ισκαριωθ* (D e f g$^{1\cdot}$ l q for fu ing *σκαριωθ*, am *scariot*, a b om) cum ℵ*BDL 33. it^{pler} vg^{cdd} Mcion epiph^{312} ... ς *ισκαριωτην* c. ℵ^{c}AQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler ff$^{2\cdot}$ vg^{cle} cop syrP arm go Mcion$^{epiph\,333}$ Bas^{eth} | *ος* sine *καὶ* c. ℵBL 53. 112. it vg cop syr ^{sch} arm aeth Mcion$^{epiph\,312}$ et ^{322} ... ς add *καὶ* cum ADQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler syrP go Bas^{eth}

17. *πολυς* cum ℵBL 1. 118. syr^{sch} ... ς Ln Ti om cum ADQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler it vg rell

18. *ενοχλουμενοι* cum ℵABL 1. 157. ... ς Ln *οχλουμενοι* cum DQXΓΔΛ unc^{6} al pler | *απο* cum ℵABDEF^{w}LMQSVΓΔΛΠ al plu ... ς (= Gb Sz) *υπο* cum KUXΠ al pl | *εθεραπευοντο* cum ℵABDLQ al^{6} it vg cop arm aeth ... ς Ti *καὶ εθεραπ.* c. EKMSUVXΓΔΛΠ al pler syr^{utr} go

19. *εζητουν* cum ℵBL b e f am syr^{sch} go ... ς Ln *εζητει* cum ADQRXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} it^{5} vg syrP Mcion epiph^{312} et ^{324} Cyr$^{nest\,99}$

μαθηταὶς αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 [47. 8] μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. [48. 8] μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.
22—26 Mt 5, 11 s 22 [49. 8] μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 24 [50. 10] Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. 25 [51. 10] οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ

---

20. οι πτωχοι cum ℵ* et^{cb} ABDEKLMRSUVΓΔΛΠ al plu b e ff^{2}· g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q vg cop syr$^{cu\dot{r}}$ al Or$^{3,\ 173}$ et int $^{3,\ 885}$ Eus$^{luc\ 163}$ Cyr$^{luc\ 193}$ Tert$^{marc\ 4,\ 14}$ ... ℵ^{ca} QX al^{30} fere a c f gat sax cop^{dz} recens syr^{hr} add τω πνευματι : : e Mt

23. χαρητε cum ℵABDEF^{W} HKLMPQRSUVXΓΔΛΣΠ al plus^{150} Bas$^{eth\ 285}$ ... ς (= Gb 8z) χαιρετε cum minusc vix mu | κατ. τα αυτα (Schu commend) cum BD(d *sic*)QXΣ 33. a (*similiter*) c (*eadem*) e (*per eadem*) cop vid syr^{sch} (ut a) arm Mcion$^{epiph\ 812}$ et^{324} ... ς κατ. ταῦτα (Gb" τ' αὐτὰ, at EKLMSUΓΔΠ etc ταῦτα) cum ℵAEHKLMPRSUVΓΔΛΠ al pler b f ff$^{2\cdot}$ l q syrP go (*sec. hoc*) aeth (*sic quoque*) Or$^{3,\ 466}$ Tert$^{marc\ 4,\ 15}$

25. νυν cum ℵBLQBXA*AΣ al^{20} f go cop syrP c.* arm aeth Ors^{47} ... ς Ln Ti om c. ADEHKMPSUVΓΠ al plu a b c e g$^{2\cdot}$ (ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ ut vdtr) l q vg syr sch Ir$^{int\ 202}$ Bas$^{eth\ 287}$ | ουαι sec sine υμιν cum ℵBKLSXΣ al^{10} fere Or$^{3,\ 270}$ et ^{794} et ^{812} Or$^{int\ 2,\ 684}$ et$^{3,\ 880}$ ... ς Ln add υμιν cum ADEHMPQRUVΓΔΛΠ al pler it vg Bas$^{eth\ 287}$ Or$^{int\ 3,\ 848}$ Ors^{47}

26. ουαι sine υμιν c. ℵABEF^{W} HKLMPQRSUVXΓΔΛΣΠ al longe plu it^{pler} vg go syrP Tert$^{marc\ 4,\ 15}$ Or$^{int\ 2,\ 689}$ Bas$^{eth\ 287}$ Chr$^{1,\ 106}$ cat$^{ox\ 50}$ ... ς (= Gb 8z) add υμιν cum DΔ 13. 69. al mu b cop syr^{sch} arm aeth Ir$^{int\ 202}$ Mac^{170} Chr$^{3,\ 535}$ et saepe | καλως ειπωσ. υμασ hoc ordine cum ℵAHL 33. al plus^{5} syr^{sch} ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l vg$^{ed\ et\ mss\ aliq}$ Ir$^{int\ 202}$ Bas$^{eth\ 287}$ Mac^{170} (Gall^{7}) Chr$^{1,\ 106}$ et$^{4,\ 246}$ ... B e q tol Tert$^{marc\ 4,\ 15}$ υμασ καλ. ειπ. ... ς Ln Ti καλ. υμασ (D 28. d^{scr} υμιν) ειπωσιν cum DEKMPQRSUVXΓΔΛΣΠ al pler a c f am ing mt go Chr$^{3,\ 535}$ et^{alib} cat$^{ox\ 50}$ | παντεσ (sed ℵ cop Ir^{int} post οι ανθρ. pon) cum ℵABEHKMPQRUXΣΠ al permu it vg^{cdd} cop syrP go Bas$^{eth\ 287}$ Chr$^{saepe\ et\ 7,\ 220}$ diserte (ουκ ειπεν οταν - οι ανθρωποι, αλλ οταν παντεσ) cat$^{ox\ 50}$ Ir$^{int\ 202}$ ... Gb 8z om cum DF^{W}LSVΓΔΛ al^{100} fere vg^{ed} syr^{sch} al Tert$^{marc\ 4,\ 15}$ Mac^{170} | κατ. τα αυτα (Schu ut supra) cum ℵ^{a}BDKRXΣΠ etc ... ς (Gb ut supra) κατ. ταυτα cum ℵ*AE HLMPSUVΓΔΛ al pler etc

γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 27 [52. 5] *Ἀλλὰ* 27–30 Mt 5, 39–42
ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς
ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 *εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς,*
προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 [52. 5] *τῷ τύπτοντί*
σε εἰς τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός
σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. 30 *παντὶ*
αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
31 [54. 5] *καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ* Mt 7, 12
ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 [55. 5] *καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγα-* 32–36 Mt 5, 44–48
πῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς
ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 *καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς*
ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ
τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 *καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν,*

---

27. *αλλα* cum ℵABDEKLMPRSUΔΞΠ al pl ... ς *αλλ* cum HX etc

28. *καταρ. υμας* cum ℵABDKMPRXΓΓΠ al[60] fere Or[cat] ox[98] (ad 1 Co.) Eus prae[654] ... ς (= Gb Sz) Ti *κατ. υμιν* c. EHLSUVΔΛ al pl Iust[apol 1, 15] Or [1, 772] | *προσευχεσθε* cum ℵABDLPRXΔΛΞΠ unc[7] al longe pl it[pler am fu al go syr[P] arm ... ς (= Gb Sz) *και προσευχ.* cum minusc vix mu ff[2] vg[ed] syr[sch] aeth Tert[marc 4, 16] | *περι* cum ℵBLX ... ς Ln *υπερ* c. ADPRXΓΔΛΠ unc[7] al certe pler Clem[307] Or[1, 198] Eus[pa 21] et alibi

29. *εισ την* cum ℵ*D Clem[85] et[307] (utroq loco accurate affert *τω τυπτοντι* usq *αλλην*) Or [1, 712bis et 788] (ut Clem) ... ς Ln Ti *επι την* cum ℵ[c]AB LRX unc rell al omn[vid] Bas[eth 270]

30. *παντι* sine *δε* cum ℵBKLΠ 1. 131. 157. 300. al[10] fere b ff[2] l syr[sch] arm aeth (Barn[19] ex interpolatione, ℵ* enim om locum: *παντι τω* [ita ℵ[c], edd om] *αιτ. σε διδου,* item Clem[528]) ... ς Ti add *δε*, Ln [*δε*] cum ADEHMPSUVXΓΔΛΞ al pler a c e f g[2] (q om totum versum) vg cop go syr[P] c.* Bas[eth 270] | *παντι* sine *τω* cum ℵB Barn[19] (ex edd; ℵ[c] qui verba *παντι* usq *διδου* supplet *τω* habet) ... ς Ti add *τω*, Ln [*τω*] cum ADPRX unc rell al omn[vid] Barn[19] (ex ℵ[c]) Clem[528] et[944] Const[3, 4, 3] Bas[eth 270] Chr[11, 252]

31. *και υμεις*: B a ff[2] l Ir[int 248] om; b cop post *αυτοις* pon. Hinc Ln [*και υμεις*]

33. *και γαρ εαν* cum ℵ*B ... ς Ln Ti om *γαρ* cum ℵ[c]AD(*ει* pro *εαν*)LPXΞ unc rell al omn[vid] it vg etc | *αγαθοποιητε* cum ℵABEKLUVXΞΠ al pl ... Ti *αγαθοποιειτε* cum DHMPSΓΔΛ 33. al mu | *και* sine *γαρ* cum ℵBA aeth ... ς Ln Ti *και γαρ* c. ADLPRX unc rell al omn[vid] (sed al pauc *και γαρ και*) it[pl] vg etc

34. *δανι–* c. ℵAB*DLPRΔ al aliq et hoc versu et seq, item primo et tertio

ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 *Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός*
Mt 5, 45 *ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.* 36 *γίνεσθε οἰκτίρμονες,*
Mt 7, 1 *καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.* 37 [56.2] *καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε.*

---

loco E*X, item tertio tantum loco A ... ς Ln *δανει-* c. B[3]E[2]HKMSUVX ΤΠ (bis et semel et. E*X) al longe plu. Cf Steph. Thesaur. sub *δανιζω* | *δανισητε* cum NBΣ 157, item b f ff[2] g[1.2] l q vg Amb[tob 16] (pag. 609) et e Tert[marc 4, 17] ... ς *δανειζητε* cum MUVΓΠ al permu, item Gb″ Ti *δανειζετε* (Ti *δανιζ.*) cum ADEF[W]HKLΓΛΑ al pl; item a d | *λαβειν* cum NBLΣ 237. Iust[apol 1, 15] ... ς Ln *απολαβειν* cum ADEHKMPS UVΧΓΔΛ al longe pl | *και* sec sine *γαρ* c. NBLΣ 157. cop (item *nonne et* b q) ... ς Ln add *γαρ* c. ADP(R[vid])ΧΓΔΛΠ unc[7] al omn fere it[pler] vg syr[utr] et[hr] etc | *αμαρτωλοι* sine *οι* cum NABDELMPRSUVΓΔΛΠ(X?) al plu ... ς (Gb[00]) praem *οι* cum HKΣ al mu cop | *δανιζουσιν*: vide ante ... ς Ln *δανειζουσιν*

35. *δανιζετε* ... ς Ln *δανειζετε*: vide ad v. 34 | *μηδενα* c. NΣΠ* W[cant] (pleriq conlatores non attenderunt) item (reddentes *neminis spem praescindentes*) syr[utr] et[hr] arP pers[P] (:: interpretes Syros *μηδενα* legisse apparet; at quaeritur possitne *μηδενα* pluraliter dictum esse, quod non inauditum est teste Steph. Thes.) ... ς Ln Ti *μηδεν* cum AB LEXΓΔΛΠ[2] unc[7] al pler. Latini: *nihil desperantes* vel similiter, item cop rell | *απελπ.* c. NABLEΣ unc[12] etc ... Ti *αφελπ.* c. DP al[2] | *πολυς*: N*A al[2] c (item a l sax Amb[tob] *in caelo*) add *εν τοις ουρανοις*, hinc Ln [*εν τοις ουρα.*] | *υψιστου* cum NABDLPXΓΔΛΣΠ unc[7] al plu ... ς (= Gb Sz) *του υψ.* c. minusc nec ita mu Bas[eth 238]

36. *γινεσθε* sine *οιν* cum NBDLΣ al[4] it[2] go cop arm aeth Clem[141 et 482] Ath[1, 716] Cyr[4, 227 et 281] al Tert[marc 4, 17] Cyp[71] :: at in tali re patrum testimonia levi momento sunt; etsi passim etiam particulas eiusmodi fideliter servant, tamen saepius negligunt ... ς (sed Gb[00]) Ti add *ουν* cum APXΓΔΛΠ unc[7] al pler f g[1.2] vg syr[utr] et[hr] Or[int 1, 194] Bas eth[238] (:: cf Mt) | *καθωσ* (Clem[482] Ath Chr *ωσ*) sine *και* cum NBLΣ 1. 131. 262. c d cop aeth Clem[141 et 482] Ath[1, 450 et 1, 716] Chr Tert[marc 4, 17] ... ς Ti *καθως* (Iust Or al *ωσ*) *και* et Ln *καθ.* [*και*] cum AD[E]Γ[P] RXΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg go syr[utr] et[hr] Iust[ap 1, 15 et tr 96] Or[2, 26 et int 1, 194] Cyr[4, 227 et 281] Bas[eth 238] Cyp[71]

37. *και ου μη* cum NBCEHKLMPSUVXΓΔΛΣΠ al pler b ff[2] g[1.2] l q vg cop al Const[2, 36] Bas[eth 273] Cyr[4, 422] ... Ln *ινα μη* (:: e Mt) cum ADΔ al pauc a c e f go aeth Tert[marc 4, 17] Cyp[313] Amb | *και μη κατακ.* cum

ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 *δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·* Mc 4, 24
μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώ-
σουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρη-
θήσεται ὑμῖν. 39 [57. 5] *Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς. μήτι* Mt 15, 14
δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμ- Mt 10, 24
πεσοῦνται; 40 [58. 3] *οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον·* Io 13, 16
κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 [59. 5] *τί* 15, 20
δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ 41 s
δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 *πῶς δύνασαι* Mt 7, 3–5
λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων;
ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε
διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβα-

ℵBLΞXΣ tisch* al[15] fere syrP Bas^{epp}[304] ... ς Ln om *και* cum ACDEHKM PUVΔΑΠ al pler it vg cop syr^{sch} al Bas^{eth} Cyr^{4,422} Tert^{marc}

38. *πεπιεσμενον* (ℵ* *πεπιασμ.*) sine *και* cum ℵB(D)L (1.) 69. (131.) a b c e ff^{2}· g^{1}· l q cop arm aeth Cyr^{ador}[135] Amb^{bis}; D etc *σεσαλ.* ante *πεπιεσμ.* pon, Σ etc om *σεσ.* ... ς add *και* cum ACPΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler f g$^{2\text{-}vid}$ vg go syrP Clem^{944} Cyr^{4,284} et$^{zach\,3,789}$ | *σεσαλευμ.* sine *και* cum ℵBDLΞ 1. 69. 131. a b c e f ff^{2}· g^{1}· l q cop arm Clem^{944} Or^{1,280} Dial Eus^{pe} Cyr^{ador} ... ς add *και* cum ACPΧΓΔΑΠ unc rell al pler vg go aeth syrP Tert^{marc} Cyr$^{zach\,789}$ | *υπερεκχυννομενον* c. ΝΑΒ*CDE^{2}LP SUΑΠ 33. ^{fecr} ... ς *υπερεκχυνομενον* cum B^{2}Ξ*ΗΚΜV^{vid}ΧΓΛ al pler | *ω γαρ μετρω* c. ℵBDLΞ 1. 33. 131. 209. c e cop item aeth Clem^{476} Or^{1,280} Or$^{int\,3,841}$ Eus^{pe}[556] ... ς Τι *τω γαρ* (13. al^{2} it^{4} arm Tert^{marc} om) *αυτω* (Χ al^{5} om) *μετρω ω* cum ACPΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syrP arm Tert^{marc}

39. *δε και* c. ℵBCDF^{w}LRΞΧ al[10] fere it^{pler} vg arm ... ς om *και* c. ΑΡΓΔΑΠ unc^{7} al pler cop go syrP | *εμπεσουνται* c. BDLFR^{vid} 1. 13. 69. al[10] fere (13. 69. 346 ante *εισ*) a (*incident*, item d) ... ς *πεσουνται* (*cadent*) cum ΝACΧΓΔΑΞΠ 33. al pler it^{pler} vg :: ut Mt

40. *του διδασκ.* sine *αυτου* cum ℵBDLΞΧ al plus[10] it vg Or^{4,434} Ir^{int} 331 Tert$^{marc\,4,17}$ ... ς (Gb^{0}) Τι add *αυτου* cum ACFΓΔΑΠ unc^{7} al pler cop syr^{utr} arm go aeth Cyr^{luc} 202

42. *πωσ* (Schu commendat propter loc. parall.) cum B e ff^{2}· ... ℵ *πωσ δε*, 251. g$^{1\text{·}2\text{·}}$ am em for ing perus tol sax *και πωσ* ... ς Ln *η πωσ* cum ACDEHKLMPSUVΧΓΔΑ al omn fere it^{pl} vg$^{ed\,et\,mss\,aliq}$ (ut fu) syr utr cop go etc | *εκβαλειν* post *τ. αδ. σου* cum B 13. 69. 124. 346. ... L 1. post *το καρφοσ* ... ς Ln post *διαβλεψεισ* (:: at ita Mt lectione non fluct) cum ℵACDΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler it vg cop go etc

Mt 7, 16 ss et 12, 33

λεῖν. 43 [60.5] Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· [61.5] οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν

Mt 12, 34 s

συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 [62.5] ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

Mt 7, 21

46 [63.3] Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;

Mt 7, 24—27 47—49

47 [64.5] πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ

---

43. *ουδε παλιν* cum ℵBLX al[7] b g[1·] q cop arm ... ς (:: ut Mt lectione non fluct) om *παλ.*, Ln [*παλ.*] cum ACDXΓΔΑΠ unc[7] al pler itp[l] vg syr[utr] go aeth

44. *σταφυλ. τρυγωσιν* cum ℵBCDLXΞ al[10] syrP ... ς Ln *τρυγ. σταφ.* cum AEHKMSUVΓΔΑΠ al pler it vg syr[sch] cop go arm aeth

45. *της καρδιας* cum ℵB ... D[gr] *αυτου της καρδ.*, item ς Ln Ti *τ. καρδ. αυτου* cum ALXΓΔΑΠ unc[7] al omn[vid] it vg rell Or[2,565] | *και ο πονηρος* (Gb″ prob Schu) cum ℵ*BDL 1. 130[gr] et[lat] 131. a b g[1·] l cop arP ... ς add *ανθρωπος*, Ln [*ανθρ.*] cum ℵ[c]ACXΓΔΑΠ unc[7] al pler c e f ff[2·] g[2·] q vg syr[utr] go arm aeth Dial[221] :: ut Mt | *εκ τ. πονηρου* (Gb″) cum ℵBDLX 1. 69. 131. a ff[2·] g[1·] l am for tol cop[Pstr4] arm ... ς add *θησαυρου της καρδιας αυτου*, Ln [*θησ. τ. καρδ. αυτ.*] cum AC ΧΓΔΑΠ unc[7] al pler c e f g[2·] q cop syr[utr] go aeth | *περισσευματος* sine *του* cum ℵABDEHKSVΓΔΑΠ al plus[20] ... ς praem *του* cum CLM UΓ al plu Dial :: ut Mt | *καρδιας* cum ℵABDX al plus[10] ... ς praem *της* c. CLXΓΔΑΠ unc[7] al pler Dial :: ut Mt | *λαλει* (D[gr] *καλει*) hoc loco c. ABDLXΓΔΑΠ unc[7] al pler syr[utr] go al ... Ln ad finem versus pon cum ℵC al pauc a b c f ff[2·] g[1·2·] l q vg cop Dial | *αυτου*: CF[W] al[20] fere g[1·] vg cop syr[sch] aeth Dial om :: ut Mt; hinc Gb[00]

48. *πλημμυρησ* cum ℵB*LX ... ς Ln *πλημμυρασ* cum AB[3]CDXΓΔΑΠ unc[7] al fere omn | *προσερηξεν* cum ℵ*B*DL ... Ln *προσερηξεν* cum ℵ[c] AB[3] CXΓΔΑΠ unc[7] al certe pler | *δια το καλως οικοδομησθαι* (B[3] 33. *-μεισθαι*, item 157[vid]) cum ℵBLX 33. 157. cop syrP mg (aeth *quia supra petram aedificata fuit ac bene aedificata fuit*) ... ς Ln *τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν* cum ACDXΓΔΑΠ unc[7] al pler it vg go syr sch et p txt arm

καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

VII.

1 [65. 3] Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ. Mt 7, 28

2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν φίλους ὁ [2–10] Mt 8, 5–13

---

49. οικοδομησαντι cum ℵABDLXΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler syr^{utr} cop ... Ln οικοδομουντι cum C al^{5}. Item (quod vix cogit ut interpretes -μουντι invenisse statuamus, quemadmodum idem d et ð tuentur) *aedificanti* it vg | προσερηξεν (D συνερηξ.) cum B*DL ... ς Ln προσερρηξ. c. ℵAB^{3}CΧΓΔΛΞΠ unc^{7} al omn^{vid} | ευθυς cum ℵBCLX 33. y^{scr} al^{10} fere ... ς Ln ευθεως c. AEHKMRSUVΧΓΔΛΠ al pler ... D ac om :: ut Mt | συνεπεσεν (*concidit* b d e l q tol) cum (Gb′ et Schu commend) ℵBDLRX al^{15} b e l q tol ... ς Ln επεσεν (*cecidit* a c f ff^{2} g$^{1.2}$ vg) cum ACXΓ ΔΛΠ unc^{7} al longe pl it^{pm} vg :: ut Mt

VII, 1. επειδη (ℵX ἐπειδὴ) cum ABC*ΧΠ al^{4} gat (*cum*), item addito δε K 91. 239. (:: cf ad Mt 21, 46) ... ς επει δε cum ℵC^{2}EHLMRSUVΓΔΛΞ al pler e f g^{2} vg cop go (syr^{sch} *et cum*) syrP ^{txt}arm^{zoh} ... D etc και εγενετο οτε | καφαρναουμ cum ℵBC*DXX etc ... ς καπερναουμ cum AC^{3}EHKLMRSUVΓΔΛΠ al pler q

4. ηρωτων cum ℵDLΞ 1. 13. 69. 346. ... ς Ln Ti παρεκαλουν cum BCRXΓΔ ΛΠ unc^{7} al pler; A cop^{petr} παρεκαλεσαν | παρεξη (Gb′) cum ℵABCD EHLMΞΔΠ etc ... ς παρεξει cum GKMSUVΓΔ al plu

6. της οικιας cum ℵD 1. 13. 69. 124. 346. 5^{ev} 6^{pe} go ... ς Ln Ti απο τ. οικ. cum ABCLRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | επεμψεν sine additam cum ℵ*B ... ς Ln Ti add προσ αυτον cum ℵ^{a}CDLRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg etc, item Δ επ αυτον, 6^{pe} αυτω | φιλους hoc loco cum ℵBCL

ἑκατοντάρχης λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 [66.5] καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 [67.10] Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ

---

xi 33. 131. 157. c e cop aeth ... ς Ln post ο *εκατοντ.* cum ADEGHK MRSUVΓΔΠ al pler a b f l q vg syr^{utr} arm go | *εκατονταρχησ* cum BL 1. (teste Wtst) 131. (:: cf ad Mt 8, 5. 8. 13. 27, 54. Lc 23, 47. In actis vero tantum non ubique *-αρχησ* scriptum, quamvis plerumque altera forma a multis invecta sit, cf 10, 1 et 22. 21, 32. 22, 26. 24, 23. 27, 1. 6. 11. 31. 43.) ... ς Ln Ti *εκατονταρχοσ* c. ΝACDRΣ unc rell al pler ... D om ο *εκατ.* | *λεγων* sine additam c. ℵ* b q vg ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ℵ^{c}ABCDLR unc rell al pler it^{pler} etc; item 69. go *προσ αυτον* | *ικαν. ειμι* (Schu „rec. ap Mt 8, 8") cum ΝB b l q am for ing tol syr^{sch} ... ς Ln *ειμ. ικαν.* cum ACDEGHKLMRSUVΓΔΛΠ etc | *υπο τ. στεγ. μου* c. ABEGHKSUVΔΔΠ al plu (it vg etc) ... Gb″ *μου υπ. τ. στεγ.* (:: ut Mt lectione tantum non fluct) cum NCDLMRΧΓΣ al^{40} fere

7. *ιαθητω* cum BL ... ς Ln *ιαθησεται* (:: ut Mt lectione non fluct) cum NACDR unc rell al omn^{vid}

9. *ουδε* cum NABCKLMRΧΓΠ al sat mu ... D *ουδεποτε* ... EFGHSUVΔΔ al^{70} fere *ουτε* (Gb′ et commend Schu)

10. *εισ τον* (D* om) *οικ. οι πεμφθεντ.* hoc ordine cum NBDFKLXΠ al^{15} fere a b c e cop syr^{hr} aeth ... ς Ti *οι πεμφθ. εισ τ. οικον* cum ACEGHM RSUVΓΔΔ al pler f ff^{2}· g^{2}· l vg go syr^{utr} arm | *τον δουλον* cum NBL 1. 157. 209. a b c e ff^{2}· g^{1}· l q cop syr^{hr} ... ς Ti *τον ασθενουντα δουλ.* c. AC (D omisso *δουλ.*) EFGHKMRSUVXΓΔΔΠ al pler f g^{2}·^{vid} vg go syr^{utr} arm aeth

11. *εν* (D c e om) *τη εξησ* cum ℵ*CDKMSΠ al permu c e f go cop syr^{utr} arm aeth ... ℵ^{c}ABEFGHLRUVXΓΔΔ al^{70} fere a b ff^{2}· g^{1}· l q vg *εν τω εξησ* (Gb″ sed improb Schu) | *επορευθη* cum NBR 13. 69. 346. ... ς Ln Ti *επορευετο* cum ACDLXΓΔΔΠ unc^{9} al pler; item *ibat* it vg. Praeterea C^{3}UXΔ etc add ο $\overline{ις}$ | *ικανοι* cum ACEGHKMRSUVXΓΔΔΠ al pler b

ὄχλος πολύς. 12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτὴν καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 [66.10] καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 [66.5] Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ [18—23 Mt 11, 2—6]

---

c q go syrP ... ℵBDFLΞ 130^{gr} et ^{lat} 157. a e f ff^{2}· g$^{1.2}$· l vg cop syr^{sch} et^{hr} arm om; hinc Gb^{0} et Ln [ικαν.]

12. τεθνηκως: Δ 54. c om, hinc Ln [τεθν.] | μονογεν. υιος cum ℵBLΞΨ c Cyr^{4,361} ... ς Ln Ti υι. μονογ. cum ACDEFGHKMRSUVΓΔΛΠ al omn^{vid} it (exc c) vg cop go syrr arm Bas^{sel} or ^{10} | και αυτη ην (ita et. ς) cum ℵBC*LSVΞ 1. 33. al^{15} fere it vg cop syr^{sch} et p mg et^{hr} arm ... ς^{e} (Wtst Gb Sz) Ti και αυτη absque ην cum AEFGHKMRUXΓΔΛΠ al plu go syrP. Praeterea scripsimus αὕτη (etiam ς Ln) ut habent VII al, item *et haec* it^{pler} vg cop; Ti αὐτὴ ut M al plu item, quod pro usu horum edd non differt, αὐτῇ EFGHKSΓΔ al mu | ην συν αυτη (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵBLΞ 33. 69. 124. al vix mu (d *cum ea erat*) cop arm aeth syr^{hr} ... ς Gb$''$ Ti συν αυτη sine ην cum ACEFGHKMRSUVΓΔΛΠ al plu it^{pler} vg go syr^{utr} ... D^{gr} συνεληλυθει αυτη, e *consequebatur illam* ... X om ην συν αυτη

13. επ αυτην cum ℵKRUXΓΠ 13. 69. 346. al^{30} fere Bas^{sel} or^{10b} (ubi accuratius ipsum textum affert), item *super eam* it^{pler} vg ... ς Ln Ti επ αυτη cum ABCDLΔΛ unc^{7} al plu Bas^{sel} (ibidem, sed liberius), item f am tol *super ea* (a d *ei*)

16. απαντας cum ℵACFLΞΓΔ al mu ... Gb Sz παντας cum BDEGHKMSUV ΧΔΛΠ al plus^{100} | ηγερθη cum ℵABCLΞ (D εξηγερθη) 1. 13. 33. 118. 131. ... ς Ti εγηγερται cum EFGHKMRSUVΧΓΔΛΠ al pler :: cf ad 9, 7 Mc 6, 14; εγηγερται non fluct Mt 11, 11

17. περι αυτου hoc loco cum ℵ^{2}ABCDR etc: FLΞ 33. b c g^{1}· aeth post περιχωρω ... ℵ*ff^{2}· l om | και πασῃ cum ℵ*et^{a}BFLΞ 1. 33. b c l am fu for ing ... ς Ti και εν πασῃ, Ln ℵ. [εν] πασ. cum ADEGHKMRSUVΓΔΛΠ al pler a f q vg

18. ιωαννει (B* -ανει) cum ℵAB* ... ς Ln ιωαννη (B^{3} -αννη, E -ην) cum B^{3}LRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} :: cf v. 22, item Mt 11, 4 Act 3, 4 Apoc 1, 1

πάντων τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν
Deu 18, 15 αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμε-
νος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ
ἄνδρες εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε
λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ
ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμά-
των πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 καὶ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε
Es 35, 5 s καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ
καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγε-
λίζονται· 23 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
24–35
Mt 11, 7–19 24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς
τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· τί ἐξελήλυθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσα-

---

19. κυριον cum BLRΞ 13. 33. al pauc a ff^{2} g^{1} am fu tol arm aeth cat$^{ox\ 57}$ ... ς Ln ιησουν cum ΝΑΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler b c f g$^{2\cdot vid}$ l q vg cop syr^{utr} (syr^{hr} *domin. Iesum*) go Cyr$^{luc\ 208}$ | αλλον cum ADΓΔΑΠ unc^{9} 1. al plu Or$^{2,\ 496}$... NBLRΞΙΧ 33. al plus^{15} cat$^{ox\ 57}$ Cyr$^{luc\ 208}$ et ^{209} et ^{210} ετερον :: ut Mt lectione non fluct

20. ειπαν cum NBDLΞ ... ς ειπον cum AΧΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} | αλλον cum eisdem quos v. 19 diximus et B, Cyr$^{abacu\ 552}$ ... NDLΧΞ (sunt iidem atque v. 19 nisi quod D est pro B; R v^{d}ero a προσδοκωμεν priore ad alterum transiluit) 1. 33. al^{10} fere ετερον :: vide ad v. 19

21. εκεινῃ cum NBL 1. 13. 69. 157. y^{scr} al^{6} fere c e q cop Cyr$^{act\ 51}$ Bas sel or^{34} ... ς Ln αυτῃ (*ipsa* :: quod significantius vdbtur) cum ADRΧΓ ΔΑΣΠ unc^{9} 33. al pler a b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot\ 2\cdot}$ l vg syr^{utr} et^{hr} arm go | τῃ sine δε cum NBLΞ 1. 33. al^{5} a b c ff$^{2\cdot}$ l cop Cyr$^{act\ 51}$ ... ς δε τῃ cum ADRΓΔ ΑΣΠ unc^{9} al pler e f g$^{1\cdot\ 2\cdot}$ q vg go syr^{utr} arm | ωρα cum ℵ^{c}ABDRΧΓ ΔΑΣΠ al fere omn it^{omn} vg syrr cop go arm aeth Bas$^{se\ or34}$ ... ℵ*L 69. Cyr$^{act\ 51}$ ημερα | βλεπειν (Gb′) cum ℵ*ABDEGHKMRSVΧΓΔΣΠ al^{50} fere ... ς το βλεπειν cum ℵ^{a}FLUΔ 1. 33. 124. al permu^{vid} Bas^{se} Cyr^{act}

22. και αποκριθ. sine additam (Gb″) cum NBDΞ tisch 157. a b e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot vid}$ l vg cop arm Cyr$^{act\ 51}$ ... ς add ο ις, Ln [ο ις] cum ALRΧΓΔΑΠ unc^{9} al fere omn c f q go syr^{utr} syr^{hr} (*domin. Iesus*) aeth :: ut Mt | ιωαννει (B -ανει) cum ΝΑΒ*L ... ς Ln ιωαννη (D -ανη) cum B^{a}DRΧΓΔΑ ΣΠ unc^{9} (E -νηη) al omn^{vid} | οτι cum ADRΓΔΑΠ unc^{9} al pler e f g$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot vid}$ vg go syrr ... Ln om (:: ut Mt) cum NBLΧΞ 1. al plus^{12} a b c ff$^{2\cdot}$ l q Or$^{3,\ 514}$ Cyr$^{abacu\ 552}$ Bas^{sel} Amb^{luc} Isai^{292} (Gall 7)

24. προσ τουσ (ℵ* om) οχλουσ cum ℵ^{c}ABKLMSUΧΣΠ al pl it vg go etc... ℵ*DEFGHVΓΔΛ al^{60} fere cop τοισ οχλοισ (Gb′ improbante Schu :: est

σθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. 26 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 27 [70.2] οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· Mal 3, 1 Mc 1, 2 ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 [71.5] λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 [72.10] καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. 31 [73.5] Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ

---

enim e Mt) | *εξεληλυθατε* cum EFGHMSUVΧΓΔΛ 33. al plu ... Gb″ Ln *εξηλθατε* cum ΝABDLΞ al pauc, item ΚΠ al[30] fere *εξηλθετε* :: dubium esse nequit quin aoristum ex Mt invexerint et hoc versu et sqq. In Mt perfectum, quod adamat Lc, non intulit nisi F ter, Δ semel

25. *εξεληλυθατε* cum EFHSUVΧΓΔΛ al plu ... Gb″ Ln *εξηλθατε* cum ΝΔ BDLΞ al, item ΚΜΠ al[30] fere *εξηλθετε* :: vide ad v. 24

26. *εξεληλυθατε* cum ΑΕFGHKMSUVΧΓΔΛΠ 33. al plu ... Gb″ Ln *εξηλθατε* c. ΝBDLΞ al pauc, al mu *εξηλθετε* :: vide ad v. 24

27. *ιδου* sine *εγω* (prob Schu) cum ΝBDLΞ al[5] it vg cop arm Epiph[marc 312 et 325] Tert[marc 4, 18 cdd] ... ς *ιδ. εγω* cum ΑΕGHKMSUVΧΓΔΛΠ 33. al pler go syr[utr] aeth Tert[marc 4, 18ed] :: cf ad Mc 1, 2

28. *λεγω* c. ΒΣ 33. y[scr] al[5] cop syr[sch] ... ΝLΧ etc *αμην λεγω* :: ut Mt; ς Ln Ti *λεγ. γαρ* cum ΑΕGHKMSUVΓΔΛΠ etc; D etc *λεγ. δε* | *προφητης* cum A(D)EGHSUVΓΔΛ al plu f g[1. 2.] q vg go syr[sch et p txt] arm Clem[123] Amb[luc 1285] ... Gb[o] Ln om c. ΝBKLMΧΣΠ al[25] fere a b c e ff[2.] l cop syr[P mg et hr] aeth Or (4, 123 et 312 et 2, 495) :: at omninb ex Mt fluxisse vdtr omissio, apud quem nemo *προφητης* add | *ιωαννου* (BD *-ανου*) absque additam (Gb′) cum ΝBLΧ 1. 131. 157. al pauc cop syr cod et syr[hr] arm Or[4, 123] (vdtr etiam Tert[marc 4, 18]) ... ς Ln add *του* (Δ om) *βαπτιστου* cum A(D)EGHKMSUVΧΓΔΛΠ al pler it vg go syr[sch] et P aeth Or[4, 312 et 2, 495] :: at ita Mt lectione non fluctuante

31. *τινι ουν* (P[w] etc om *ουν*, ℵ habet *δε*) cum ΝABDEF[w]GHKLMSUVΧΓΔΛΠ al[150] fere a b c e ff[2.] g[2.] l q am for fu em harl iac ing gat mm mt perus tol sax go cop syr[utr] arm aeth ... ς (= Gb Sz) praem *ειπε δε ο κυριος* cum minusc iisque ut vdtr pauc f g[1.] vg[cle] pers[w]

καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

36 74.1 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα

---

32. *λεγοντες* (:: qua e scriptura explicandae sunt ceterae omnes) cum DL 13. 69. 124. 346. ff^{2} q l b e a cop; similiter ℵ^{c} x 157. *λεγοντα* ... ℵ^{c}B 1. α *λεγει*, Δ 262. *οι λεγουσιν* ... ς Ln *και λεγουσιν* cum ΑΡΧΓΑΠ unc^{6} al pler item c d f g$^{1.2}$ vg go syr^{utr} | *εθρηνησ.* absque *υμιν* c. ℵBDLΞ 13. 346. y^{scr*} c e g$^{1.2}$ l vg cop arm Amb$^{luc\,1285}$ ... ς Ln Ti add *υμιν* cum ΑΕGΗΚΜΡSUVΧΓΑΔΠ al pler a b f ff^{2} q go syr^{utr} aeth Bas$^{ps\,130}$

33. *μη* cum ΝΒΧ 157. et *μηδε* cum ℵ 157, item f Oros^{164} (Gall 9) ... ς Ln Ti *μητε* et *μητε* cum ADLPΧΓΑΔΠ unc^{6} (*μητε* secundum etiam BΞ) al fere omn it^{pler} vg etc (:: at *μητε μητε* Mt lectione non fluct) | *εσθιων* et hoc versu et seq cum ΝΑLPΞ unc rell (versu seq et. B) al omn^{vid} ... Ln Ti *εσθων* hoc versu cum BD, Ti etiam versu seq cum D (:: eadem forma Mc 1, 6 ex ΝBLΔ 33; 12, 40 *κατεσθοντες* B solus tuetur) | *αρτον* post *εσθ.* et *οινον* post *πιν.* cum ΝBLΞ 157. f g$^{1.2}$ vg syr^{sch} cop ... ς *αρτ.* ante *εσθ.* et *οιν.* ante *πιν.* cum ΑΡΧΓΑΔΠ unc^{6} al fere omn go syr^{p} ... D al^{6} it^{7} arm aeth om (:: ut Mt) *αρτον* et *οινον*, item syr^{cu}

34. *φιλος* ante *τελωνων* cum ΝABDEGΚLMPSUVΓΔΛΞΠ al plu it^{pler} vg ... ς (= Gb Sz) post *τελω.* (:: ut Mt) cum ΗΧ al non ita mu

35. *παντων* (Γ *απαντων*) post *των τε. αυτ.* (:: qui ordo praeter usum) cum ΑΕGΗΚΡSUVΓΔΛΞΠ 33. al plu cop go syr^{p} ... Ln Ti^{synops} ante *των* cum ΝΒ 69. 124. 157. 346. it vg (at hoc est fere ex usu Latinorum) syr^{sch} ... ℵ^{c}DF^{w}LMΧ al^{20} syr^{cu} arm om plane (hinc Gb^{0} :: ut Mt) | *τεκνων*: Ν *εργων* (:: id quod in Mt recepimus). Quod idem de Graecis testatur Amb$^{luc\,1285}$.

36. *τον οικον* cum ΝBDLΞ al^{5} Epiph$^{marc\,312}$ et ^{325} Amphil^{477} ... ς *την οικιαν* (:: quae forma versu seq non fluct) cum ΑΡΧΓΑΔΠ unc^{6} al pler | *κατεκλιθη* cum ℵ^{c}BDLΞΧ 1. 33. 131. Epiph$^{marc\,bis}$, item ℵ* *κατεκειτο* ... ς *ανεκλιθη* cum ΑΡΓΑΔΠ unc^{6} al pler Amphil^{477}

37. *ητισ ην* hoc loco cum ΝBLΞ c f ff^{2} g^{1} g$^{2.vid}$ l vg cat$^{ox\,60}$ Amb$^{luc\,1286}$

ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. 42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶς Σίμων

---

et epp 967, similiter al[7] cop al ... ς post εν τη πολει cum APXΓΔΑΠ unc[6] al pler a b e q go syrP Amphil 478 cat ox 61 ... D aeth om | και ante επιγν. cum ℵABΨMPSVXΔΠ al plus 50 cop go syr mtr ... ς om cum DEGHKLUΓΛ al plu it vg syr cu et hr arm aeth | κατακειται c. ℵABD LXΔΞ 33. ... ς ανακειται c. EGHKMPSUVΓΔΠ al pler

38. οπισω post στασα cum ℵBDLXΔ 1. 33. al 15 fere itpler (q Amphil om) vg cop syr cu et sch et hr arm aeth Or int 4, 517 Amb epp 967 ... ς (= Gb Sz) post παρ. τ. ποδ. αυτ. cum AEFGHKMPSUVΓΔΠ al longe plu go syrP | τοισ δακρυσιν ante ηρξ. βρεχ. (D εβρεξε) cum ℵBDL 33. it vg syr cu et hr arm Or int 4, 517 ... ς Ti post τουσ ποδ. αυτου cum APXΓΔΑΠ unc[9] al fere omn go cop syrP aeth Amphil 480 | εξεμαξεν cum ℵ*ADLX 33. 106. 157. cop ... ς Ln Ti εξεμασσεν (sed ℵ*H*ΔΠ* al aliq -μασεν) cum ℵCBPΓΔΑΠ unc[9] al pler itpler vg syr omn Or int

40. φησιν post διδ. ειπε c. ℵBILX 1. 131. ... ς Ln post ο δε pon cum PX ΓΔΑΠ unc[9] al pler it vg go syrP; item AD al[2] cop aeth εφη

41. χρεοφειλετ. cum ℵABDEFGHIKL emend* MPSVXΓΔΑΞΠ carp etc ... ς χρεωφ. cum L*U al plu vid | δανιστη cum ℵAB*DILΔΔΛ al ... ς Ln δανειστη cum B[2]EFGHKMSUXΠ al plu

42. μη εχοντ. sine δε (Gb′) cum BDLPX al[6] a ff[2·] g[2·] l vg Or 3, 225 et int 2, 368 Amphil 484 al ... ς add δε cum ℵAIXΓΔΑΠ unc[9] al pler b f g[1·] q go cop syrP arm aeth Amb tob 619; item c e syr cu et sch et hr εἰ cum non haberent | πλειον (D πλεον, F z[secr] πλειονα, et D etc post αυτον pon, habent enim αυτον πλε. αγαπησ.) non praegresso ειπε cum ℵB DLX 1. 115. 131. 157. it vg cop syr cu et sch aeth ... ς (Gb[0]) Ti praem ειπε (sed A επε, unde fit επι πλιον) cum AEFGHIKMPSUVXΓΔΑΠ al pler go syrP (addito c.* μοι) | αγαπησει αυτον cum ℵBFLXI 33. 157. ... ς Ti αυτον αγαπ. cum AEGHIKMPSUVΔΠ al pler f tol go ... ΓΔ etc om αυτον

εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. 47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς οὗτός

---

43. *αποκριθεισ σιμων* sine copula cum BDL^{2}Ξ 22^{ev} it^{pl} vg cop; item arm etc ... ς *αποκρ. δε ο σιμ.*, Lu *αποκρ.* [*δε*] *ο σιμ.* cum ℵABEFGHKL* MPSUVΓΔΛΠ al pler a f q go syr^{p} et^{hr} Amphil^{485} ... ι etc *ο δε σιμων* | *σιμων* sine articulo cum ΝBLΓΞ ... ς Ln Ti *ο σιμ.* cum ADPΧΓΔ ΛΠ unc rell al omn^{vid}

44. *μου επι τουσ ποδασ* cum ΝLΞ cop (*meis pedibus*); item Χ 33. cat^{ox} ^{62} *μοι επι τουσ ποδ.*, item Ti *μοι επι ποδασ* cum Β, *mihi ad pedes* e, D *επι ποδ. μοι*, *in pedibus mihi* a ff^{2}· g^{1}· q, *mihi in pedes meos* go, syr hr *mihi pedibus meis* ... ς Ln *επι τουσ* (r^{1} 131. om) *ποδασ μου* cum ΑΙ ΓΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c f g^{2}· vg aeth Amphil^{485} | *θριξιν* absque additam cum ℵABDIKLΡΧΞΠ al^{25} fere it vg go cop syr^{sch} et P et^{hr} arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *τησ κεφαλησ* cum EFGHMSUVΓΔΛ al plu syr^{cu}

45. *εισηλθον* (et. b c f l q vg syr^{cu} et P ^{mg} gr go arm aeth Amb^{luc1388}): L* al plus^{20} a e ff^{2}· g$^{1.2}$· vg cop syr^{hr} et P ^{txt} syr^{hr} Amphil^{485} Aug serm^{99} (*ingressa est*) *εισηλθεν* (Gb′) | *διελειπεν* cum ℵABIGKLMS^{2}ΧΔΛΠ al mu Amphil^{485} ... ς Ln Ti *διελιπε* cum BDFHPS*UΓ al plu | *μου τουσ ποδασ* cum ℵABDILΧΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn; d (*mihi pedes*) Amphil^{485} ... Ln τ. *ποδ. μου* cum P al pauc, item (quod in hac re vix probat) it vg etc

46. *μου τουσ ποδ.* cum ℵKMSΧΔΛΠ al sat mu ... Ln Ti *τουσ ποδ. μου* cum ABEFGHLPUVΓΞ al plu ... D^{l} al pauc it^{mu} al plane om

47. Gb Sz *ου χαριν λεγω σοι·* | *αυτησ αι αμαρτιαι αι* (K 69. om) *πολλαι* cum ℵAFΚΠ 69. al aliq Clem^{205} Amphil^{485}; item a b c e f g^{1}· vg Or int^{2,191} Amb^{plerumq}; item P syr^{romn} arm *αυτη αι αμαρτ. αυτησ αι πολλ.*: hinc Ln *αυτη αι αμαρτ. αι πολλαι* .... ς Ti *αι αμαρτ. αυτησ αι πολλ.* c. BEGHILMSUVΧΓΔΛΞ al longe plu q go cop Bas^{regs} ^{472} ... D ff^{2}· l *αυτη πολλα*

49. *ουτοσ εστιν* cum ℵABLΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler go etc ... Ln *εστ. ουτ.* (:: ut 5, 21 lectione non fluct) cum DP etc it vg cop

ἐστιν, ὃσ καὶ ἁμαρτίασ ἀφήσιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸσ τὴν γυναῖκα· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰσ εἰρήνην.

VIII.

1 [7.5.10] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆσ καὶ αὐτὸσ διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενοσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκέσ τινεσ αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧσ δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινεσ διηκόνουν αὐτοῖσ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖσ. Mt 27, 55 Mc 15, 41

4 [7.6.2] Συνιόντοσ δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸσ αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆσ· 5 ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. Mt 13, 1—9 ←8 Mc 4, 1—9

9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίσ αὕτη εἴη ἡ πα- 9a Mt 13, 10 a Mc 4, 10—12

VIII, 3. αυτοισ (Gb′ 8z) c. BDEFGHKSUVΓΔΛ al[80] fere c e f ff[2] g[1] am for iac em gat san al (ap Lcam Brug.) sax go syr[cu] et[sch] et p mg Aug ... ς Ln αυτω cum ΝALMΧΠ 1. 33. al sat mu a b l q vg[cle] et[mss] aliq cop syr[P txt] arm aeth Tert[mare 4, 19] | εκ (Gb″) cum ΝABDKLΠ 1. 69. 124. al[15] Or (it vg de) ... ς απο cum Ε[2](* om απο τ. νπ. α.)FGHMSUVΓΔΛ al longe plu

5. αυτου (ς αὐτοῦ) cum NBDEFGHKLUXΔΠ al plu ... Ti εαυτου c. AMSVΓΔ al[40] fere

6. κατεπεσεν cum BLRΞ ... ς Ln επεσεν (:: ut ll. pp. lectione non fluct) cum NADXΓΔΔΠ unc[9] al omn[vid]

7. συνφ. cum NADL ... ς Ln Ti συμφ. cum BPΓΔΔ unc rell al certe pleriq ... ΧΠ al panc φυεισαι

8. εισ cum NABF[W]LRXΓΔΔΣΠ unc[8] al pler b e f ff[2] g[1. 2] l q vg ... ς (= Gb 8z) επι (:: cf Mt) cum D al non ita mu, item super a c d

9. τισ (D praem το) sine λεγοντεσ cum NBDLRΞ 1. 33. 157. 346. it[pler]

ραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, [77.1] τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. 11 [78. 2] ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἵ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. 14 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. 16 [79. 2] Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 [80. 2] οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. 18 [81. 5] βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς

Es 6, 9
11–15 Mt 13, 18–23 Mc 4, 13–20
11, 33 Mc 4, 21 Mt 5, 15
12, 2 Mc 4, 22 Mt 10, 26
19, 26 Mc 4, 24 ss Mt 13, 12 25, 29

vg cop syr^{cu} et^{sch} arm Orint^{8,835} ... ς (Gb^{0} prob Schu) praem *λεγοντες* cum AΧΓΑΔΠ unc^{6} al pler f q go syr^{P} et^{hr} aeth | *τις αυτη εστιν η* (B om) *παραβολη* cum NB 33., item *τις εστιν αυτη η παρ.* 1. 131. 209. a b ff^{2}. g$^{1.2}$. l vg Or^{int}, item omisso *εστιν* LΞ; similiter f q ... ς Ln Ti *τις εστιν η παρ. αυτη* cum ADΧΔΑΠ unc^{6} al pler; item e c; var Rr

12. *οι ακουσαντες* cum NBLΩΞ al^{6} ... ς Ln Ti *οι ακουοντες* cum AEGHK MRSVΧΓΑΔΠ al pler, item *qui audiunt* it vg etc ... D *οι ακολουθουντες*

13. *επι την πετραν* c. ℵ*DFW^{x} 48^{ev} Or^{1,308} (*κατα δε τον λουκ.*) ... ς Ln Ti *επι τησ πετρασ* cum ℵ^{c} ABLRΓΑΔΠ unc rell al pler Bas^{eth282}

14. *συνπνιγ.* cum NABDEKΔ etc ... ς Ln *συμπν.* cum GHKLMSUΧΓΑΠ etc

16. *επι λυχνιασ* cum ABEFGHLSVΓΑΔΧ al plu Bas^{eth250} ... NDKMUΧΠ al^{30} fere *επι την* (U al om) *λυχνιαν* :: ut 11, 33 et Mt et Mc | *τιθησιν* sec (D *τιθι*) cum NB(D)FLΔΧ al^{12} Bas^{eth} cod ... ς *επιτιθησιν* cum AEFGH KMSUVΧΓΑΠ al longe plu Bas^{eth250} edd

17. *ο ου μη* (L super lineam) *γνωσθη* c. NBLΞ 33. Cyr^{ador131} et^{4,294}, item D 157. *αλλα* (157. *ει μη*) *ινα γνωσθη* ... ς Ti *ο ου* (F add *μη*) *γνωσθησεται* cum AΧΓΑΔΠ unc^{6} al pler

18. *αν γαρ* cum NBLΞ 157. ... ς Ln *γαρ αν* cum DKSUΧΑΠ al mu, Ti *γαρ εαν* cum AEFGHMVΓΑ etc | *οσ αν* cum NABDELΞΠ al mu ... Ln (ex errore) Ti *οσ εαν* cum EFGHMSUVΧΓΑΔ al plu

ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃσ ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 [83.2] *Παρεγένετο δὲ πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.* 20 *ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντεσ.* 21 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντεσ καὶ ποιοῦντεσ.* 19–21 Mc 3, 31–35 Mt 12, 46–50

22 [83.3] *Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἐνέβη εἰσ πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· διέλθωμεν εἰσ τὸ πέραν τῆσ λίμνησ· καὶ ἀνήχθησαν.* 23 *πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰσ τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον.* 24 *προσελθόντεσ δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντεσ· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.* 25 *εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ποῦ ἡ πίστισ ὑμῶν; φοβη-* 22–25 Mc 4, 35–41 Mt 8, 18 23–27

19. *παρεγενετο* cum BDX 50. 71. cop ... ς Ln Ti *παρεγενοντο* cum ΝALΓ ΔΛΞΠ unc[9] al pler it vg etc | *η μητ. αυτου* c. ΝD al[11] c e (sed c[scr] c e om *αυτου* post *αδελφοι*) cop syr[cu] et[sch] et[hr] aeth Epiph[marc 312] et [325] ... ς Ln Ti om *αυτου* cum ABLXΓΔΛΞΠ unc[9] al pler it[pler] vg syrP etc | ΕGΚUVΔΠ al mu *εδυναντ.*

20. *απηγγ. δε* cum ΝBDLΞΧ al[5] it[pl] cop ... ς Ti *και απ.* cum ΑΓΔΔΠ unc[9] al pler e f g[2. vid] vg go syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Bas[eth 255] | *αυτω* sine additam cum ΝBDLΔΧ al[6] it vg go cop syr[cu] et[sch] et[hr] aeth ... ς Ti add *λεγοντων* cum ΑΧΓΔΠ unc[9] al pler syrP arm Bas[eth255] | *οτι* cum ΝDLX al[5] it cop (ex usu linguae) syrP et[hr] go Bas[regg 479] ... ς Ln Ti om cum ΑΒΓΔΔΞΠ unc[9] al pler vg (gat *ecce*) syr[cu] et[sch] arm aeth

21. *προσ αυτουσ*: Ln (ex errore) *αυτοισ* cum D 127. 7[pe] c e Bas[eth255] | *ποιουντεσ* sine *αυτον* cum ΝABDLΔΞΠ al plus[30] it vg go syrP arm aeth Bas[eth 255] et[regg 479] Tit[cat ox 67] ... ς (= Gb) add *αυτον* c. EFGH[*]KMSU V[*]ΧΓΛ al plu cop syr[cu] et[sch] et[hr] Cyr[luc220 syq]

22. *εγενετ. δε* cum ΝABDKLMUΠ al plus[20] it vg cop syr[sch] et P ... ς *και εγεν.* cum EFGHSVXΓΔΔ al plu syr[cu] arm aeth

24. *διεγερθεισ* cum ΝBL 13. 33. 106. 124. Cyr[act51] ... ς Ln *εγερθεισ* cum ΑDΚΓΔΔΠ unc[9] al pler Epiph[marc 312] et [326] | *και επαυσαντο* cum ABD KLMSUVXΓΔΔΠ etc (et. q): ΝEFGH al[20] fere c f ff[2. g1. 2] l vg copp[etr4. syrP mg] Cyr[act 51] *και επαυσατο* ... a b e syr[cu] om

25. *που* sine *εστιν* (Gb′) cum ΝABLX 1. al[12] fere aeth ... ς Ln add *εστιν*

θέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Mc 5, 1—20 Mt 8, 28—34

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. 29 παρήγγελ-

---

cum ΔΓΑΑΠ unc[9] al pler (item it vg etc) | *και υπακουουσιν αυτω* (ν αυτου) cum ΝΑDLRΞΓΔΑΣΠ unc[9] al omn[vid] etc: Β om (:: poterat in Lc abundans videri; aliter Mt et Mc)

26. *γεργεσηνων* c. ΝLΧΞ (et $C^{3}P$ ex versu 37) 1. 33. 118. 131. 157. 251. cop syr[hr] arm aeth arr Cyr^{act51}. Cf Epiph[66,35] ... Gb' Ln Ti *γερασηνων* cum Β (C^{*vid} ex v. 37) D it vg (eodem modo Latt ap Mt Mc Lc hoc nomen exhibent) (sah^{vid} ex v. 37) $syr^{P\ mg}$ ... ς *γαδαρηνων* cum ΑΒΓΑΑΠ unc[9] $carp^{ev}$ al pler go syr^{cu} et ^{sch} et $^{P\ txt}$ | *αντιπερα* (Gb'') cum ΝΑΒDΕFGΗΚRUVΧΓΔΑΣΠ al plu ... ς *αντιπεραν* cum L al mu^{vid}; item Ms al plus[10] *περαν* (:: cf ll. pp.)

27. *υπηντησεν* (Γ al pauc *απηντ.*, D praem *και*) sine *αυτω* c. ΝΒΕΧ al[10] fere Ps-Ath[2, 875] ... ς Ln Ti add *αυτω* (:: cf Mt et Mc) c. ΑDLRΞΓΔΑΠ unc[8] al pler | *εχων* cum ΝΒ 157. cop (*quorum sunt*) ... ς Ln Ti *οσ ειχεν* (:: quae lectio cum ea mutatione textus cohaerere vdtr ex qua *εκ χρον. ικανων και* scriptum est; Mc *οσ ειχεν* nexu paullo diverso) cum ΑDLRΞΓΔΑΣΠ unc[9] al fere omn (it[pler] vg *qui habebat*, e *qui habuit*, etc) Ps-Ath[2, 875] | *και χρονω ικανω* cum ΝΒLΧ al[4] cop $syr^{P\ mg}$ et ^{hr} arm aeth ... ς Ln Ti *εκ χρονων ικανων και* cum N^{ca}(C^{b} rursus ut*) ΑΒΞΓΔΑΠ unc[9] al pler it vg go syr^{cu} et ^{sch} et $^{P\ txt}$ ... D *απο χρονων ικανων οσ* | *ουκ ενεδυσατο ιματιον* cum $N^{*}et^{C^{b}}$BLΧ 1. 33. 131. 157. cop syr p mg aeth go ... ς Ln Ti *ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο* cum N^{ca}ADRΞΓΔΑΠ unc[9] al pler it vg syrr arm

28. *ανακραξασ* sine *και* c. ΝΒLΧΞ (item D) al[5] it vg cop syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} aeth; D *ανεκραξεν* (omissis *προσεπεσεν αυτω και*, sed $D^{ET\ 2}$ post *φω. μεγ.* pergit *και ειπεν*) ... ς Ti *και ανακραξασ* (Ν *κραξασ*) cum ΑΒΓΔΑΠ unc[9] al pler go syrP arm | *ιησου* (:: item Mc paucis omittentibus; deest Mt, sed plu add) cum ΝΑΒCLΧΓΔΑΣΠ unc[9] al pler it^{pler} vg go syr^{cu} et ^{sch} et P et ^{hr} arm aeth Cyr^{luc224} et $^{eat\ ox\ 60}$ ... DR al[14] e (vg^{cod} teste Gb) cop om, hinc Gb[0] :: ut Mt | *του θεου*: Dx 1. al^{8} g^{1}· l (vg^{cod} teste Gb) om, hinc Gb[0]

λεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. 30 *ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν.* 31 *καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.* 32 *ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.* 33 *ἐξελθόντα*

---

29. *παρηγγελλεν* cum NACEGHKLRSUVXΓΔΛΠ*et^{2} al mu, item *praecipiebat* it^{pler} vg syr^{cu} et ^{utr}et^{hr}; item D e *ελεγεν* (:: e Mco) ... ς^{e} Gb Sz *παρηγγειλε* cum BFMΩΣ 69. al pler | *εδεσμευετο* cum NBLΧΞ 33. ... ς Ln Ti *εδεσμευτο* cum ACDRΓΔΛΠ unc^{9} al pler | *διαρησσων* cum AB* CEUΔ al mu item D c e *διαρησσε* ... ς *διαρρησσων* cum NB^{3}LΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *υπο* cum NACDLRΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid}: BΧ *απο* | *του δαιμονιου* cum NBC*DE*ΧΣ, item it^{pler} (ff^{2}· om) vg ... ς Ti *του δαιμονος* cum AC^{3}E^{corr}FGHKLMRSUVΓΔΠ al pler a

30. *λεγων* cum ACDLRΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg syr^{cu} et^{p} et^{hr} cop arm go ... Ln om c. NB 1. 56. 58. a b c e ff^{2}· l q syr^{sch} pers^{p} (:: ut Mc, cuius ratio quam varie ad hunc Lucae locum mutandum adhibita sit, eadem ad omittendum *λεγων* valuisse videtur) | *σοι ονομ. εστιν* c. NBDLΞ al^{5} it vg ... ς Ti *σοι εστιν ονομα* c. AC^{3}RΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler syr^{p} arm (Dial^{815}) ... C* aeth nil nisi *ονομα σοι* (:: ut Mc) | *λεγιων* (B* -*ειων*) cum ℵ*ℵ*D*L (iidem in Mc nec accedunt nisi Ca, hinc nequit ap Mc *λεγεων* et ap Lc *λεγεων* edi) item ut ubique it vg, item cop syr^{cu} et ^{sch}et$^{p\ txt}$ et^{hr} ... ς Ln Ti *λεγεων* (ℵ^{c}D^{2} *λεγαιων*) cum ℵ^{c}AB^{2}C^{3}RΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} syr$^{p\ mg}$ gr | *οτι εισηλθ. δαι. πο. εισ αυτ.* cum NB q vg cop (*quia ingressi in eum multi daemones*), item ς Ti *οτ. δαιμο. πολλ. εισηλθεν* (CF al aliq -*λθον*) *εισ αυτ.* cum ACLRΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} syr^{utr} et^{hr} go ... D c *πολλα γαρ ησαν δαιμονια*, similiter a f ff^{2}·

31. *και παρεκαλουν* (D ff^{2}· *παρ. δε*) cum (Gb′) NBCDFLS al plus^{90} it vg cop^{edd} et^{ds} arm syrr Cyr$^{glaph^{254}}$ et $^{mich^{895}}$ ... ς Ti κ. *παρεκαλει* cum AEGHKMPRUVXΓΔΛΠ al longe plu go cop$^{petr\ 4}$

32. *βοσκομενων* cum ACEFGHLMPRSVXΓΔΛΠ al longe plu b c d f ff^{2}· g$^{1.\ 2}$ l q vg go cop syr^{cu} et P ... Ln *βοσκομενη* (:: ut Mt et Mc) cum NBD ^{gr}KUΠ al^{25} fere a syr^{sch} et^{hr} arm aeth | *παρεκαλεσαν* cum ℵ^{c}BC*LΞ al^{4} it^{pler} ... ς *παρεκαλουν* cum ℵ*AC^{3}DEGHKMPRSUVXΓΔΛΠ al pler g$^{1.\ 2}$ vg cop syrr (:: cf ll. pp.)

δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. 34 *ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.* 35 *ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν.* 36 *ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.* 37 *καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν.* 38 *ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει*

---

33. *εισηλθον* (Gb′) cum ℵABCLPRXΓΔΛΞΠ unc[c] al longe plu ... ς *εισηλθεν* cum SU al mu ... D *ωρμησαν*

34. το *γεγονος* c. ℵABCDKLPRUXΠ al[35] fere ... ς (= Gb Sz) *το γεγενημενον* c. EGHMSVXΓΔΛ al plu | *εφυγον* cum ℵABCLPRXΓΔΛΞΠ unc[c] al omn vid ... Ti *εφυγαν* cum DΛ | *απηγγειλαν* sine *απελθοντες* cum unc omnib al[140] fere it vg go cop syr[r]omn arm ... ς (= Gb Sz) praem *απελθοντες* cum minusc vix multis aeth :: e Mt

35. *ηλθον* cum ℵAB[3]CLPRXΓΔΛΞΠ unc[c] alpler ... Ti *ηλθαν* cum B* | *ευρον* ut *ηλθον* ... Ti *ευραν* cum B* | *εξηλθεν* cum ℵ*B f mm, item ℵ[c] εξηλθον ... ς Ln Ti *εξεληλυθει* (:: quod v. 38 tantum non fluctuat) cum ACLPRXΔΛΞΠ unc rell al fere omn itpler vg

36. *οι ιδοντ.* cum ℵBCDLPX 33. 39. al[5] itpl cop syr[sch] et [hr] arm aeth ... ς (sed Gb[0]) Ti praem *και* (:: quod nescio an ad v. 34. respiciat) cum AEGHKMRSUVΓΔΛΠ al pler ff[2] g[1] vg go syr[p] | *ο δαιμονισθεισ*: D[2] *ο ληγαιων*, d *legion* (Dgr[s] *ο λιων*) ... f ff[2] g[1. 2] l q vg 130[lat] *a legione* ... syr[cu] *homo ille* ... c plane om, hinc Gb[00]

37. *ηρωτησαν* c. D (perg *α. παντεσ και η χωρα*) EGHLUVΓΔΛ al pler it[6] vg sah cop go (pergit *omnes incolae*) syr[sch] et [hr] (et[cu], praem *qui viderunt*) aeth Bas[eth 304] (:: haec lectio maximam commendationem ab interpretum inprimis Latt. testimonio habet, hinc invitis antiquissimis cdd. Graecis retinenda. Cf et. Mc 3, 7 Lc 19, 37 et 23, 1 ubi similiter lectio fluctuat) ... Ln *ηρωτησεν* (X *επηρ.*) cum ℵABCKMPRSXΠ al[10] fere a syr[p] | *γεργεσηνων* cum ℵ* et [cb]C[2]LPX al[10] cop syr[hr] arm aeth (:: vide ad v. 26) ... ς *γαδαρηνων* cum ℵ[ca]AEGHKMRSUVΓΔΛΠ al plu go syr[cu] et [mr] Bas[eth] ... Ln Ti *γερασηνων* cum BC*D it vg (Latt ita ubique) sah | *εισ πλοι.* cum NBCLRX al[15] fere ... ς Ti *εισ το πλοι.* cum ΔΡΓΔΛΠ unc[c] al longe plu Bas[eth] ... D l Amb[luc 1886] om

38. *εδεετο* c. ℵ*et[cc]C*EGHKMRSUVΓΔΛΠ al fere omn Bas[eth 275] ... ℵ[a]BC[2]LX 33. Cyr[act 51] *εδειτο* ... Ln *εδεειτο* c. AP ... D *ηρωτα* (pergens *δε αυ-*

τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 39 ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40–48 Mc 5, 21—34 Mt 9, 18—22

40 [35-2] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα

τον) | λεγων (Gb″) c. ℵBDL 1. 131. 157. b c g[1·] l sah cop syr[hr] arm aeth Cyr[act] ... ς praem o $\overline{\text{ις}}$, Ln [o $\overline{\text{ις}}$] cum ACPRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[5] vg syr[cu] et [utr] go

39. σοι (L σου) post οσα cum ℵBC*DLPRX 1. 131. 251. 435. it vg Tit cat ox[70] Vict[cat ox 70] Cyr[act 51] ... ς Ti post εποιησε cum AC[3]EGHKMSU VΓΔΛΠ al pler go cop syr[cu] syr[utr] et [hr] arm Bas[eth 275] | εποιησεν (ℵ Cyr[act] πεποιηκεν) ο θεος cum ℵBLPX 1. 131. 251. 435. a c ff[2·] g[1· 2·] l q vg Tit et Vict[cat] (ut ante) Cyr[act] ... D f o θεος εποιησεν, C[3] b o κυριος πεποιηκεν (:: cf Mc) ... ς Ti εποι. σοι ο θεος cum eisdem quos iam notavimus ad σοι post εποι.

40. εγενετο δε εν τω cum ℵ*et[cb]ACDEGHKMPSUVXΓΔΛΠ al pler it vg go syrP ... ℵ[ca]BLR al[4] cop syr[cu] et [sch] aeth εν δε τω | υποστρεφειν cum ℵBR 28. 157. al[2] wtst ... ς Ln Ti υποστρεψαι cum ACDLPXΓΔΛΠ unc[8] al pler

41. και ουτος cum ℵAC[vid]LPXΓΔΛΠ al pler b ff[2·] g[1· 2·] l q syrP et [hr] arm ... Ln και ουτος cum BDR al[9] a f cop aeth go | $\overline{\text{ιω}}$ cum ℵ*BPS c[ecr] ... ς Ln του $\overline{\text{ιω}}$ cum ℵ[c]ACDLRXΓΔΛΠ unc[7] al pler Dam [2, 554]

42. ως cum ℵABCEGHMPRSUVΓΔΛ al pler Dam [2, 554]: KLXΠ al fere[10] ωσει ... D 240. sah aeth om | εν δε τω cum ℵABC[3]LRXΓΔΛΠ unc[8] al fere omn f syr[cu] et [sch] et P et [hr] sah cop aeth go Dam [2, 554] ... Ln Ti και εγενετο εν τω cum C*DP 251. it[pler] vg Epiph[marc 313] et [327] (utroq loco εγενετο δε [327 om] εν τω υπαγειν αυτον συνεπνιγον αυτον οι οχλοι) | υπαγειν cum ℵABC[3]LRXΓΔΛΠ unc[8] al omn Epiph[marc] Dam [2, 554] ... Ln Ti πορευεσθαι c. C*DP

43. ιατροισ cum ℵACP[w]LPRXΓΔΛΣΠ unc[8] al plu ... ς (= Gb 8s) εισ ιατρουσ cum minusc aliq, item *in medicos* vel *in medicis* it vg (mm *medicis*) | βιον cum ℵ[c]ALPRΓΔΛΣΠ unc[8] al pler harl[*] ... Ln add αυτης

ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 *καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν.* 46 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ.* 47 *ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.* 48 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου*
49–56 Mc 5, 35–43 Mt 9, 23–26
εἰς εἰρήνην. 49 *Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε*

---

cum (ℵ* ἑαυτησ) CX 157. al pauc it vg go cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm usc aeth. Ex his ℵ* 157. pergunt *και ουκ ισχ.* | *απ* cum ABRX* 254. ... ς *υπ* cum ℵ(C *υπο*)LPΓΔΔΣ^{2}Π unc^{6} al pler (69. *παρ*) Or$^{2, 239}$

45. *και οι συν αυτω* c. ℵACDLPRUX al plus^{20}: ς (= Gb) *και οι μετ αυτου* cum EGHKMSVXΓΔΔ al longe plu ... BΠ al^{8} sah syr^{cu} et^{hr} om | *αποθλιβουσιν* (G add *σε*) sine additam cum ℵBL 1. 22. 131. 157. sah cop arm .. ς (sed Gb^{0}) Ln Ti add *και λεγεισ τισ* (C* *τι*) *ο αψαμενοσ μου* (D al aliq *μου ηψατο*, item it^{pler} vg *me tetigit*, a *tetigit me*) c. ACDPRX ΓΔΔΣΠ unc rell al pler it vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} go aeth :: ut Mc lectione non fluct

46. *ως* cum ℵABCLPRXΓΔΔΠ unc^{6} al omn fere it^{pler} vg syr^{cu} et P et^{hr} sah cop go etc: DX 20^{ev} a syr^{sch} sax om, hinc Gb^{00} | *εξεληλυθυιαν* cum ℵBL 33. Or$^{2, 506}$ Cyr$^{luc\ 227}$ ... ς Ln *εξελθουσαν* cum ACDPRXΓΔΔΣΠ unc^{7} al pler Or$^{2, 466}$ Cyr$^{luc\ 226}$

47. *απηγγειλεν* (ℵ *διηγγ.*) sine *αυτω* cum ℵABC^{2}DLXΠ al^{12} fere it vg cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm aeth ... ς (sed Gb^{00}) add *αυτω* cum C*^{vid}et^{2}PRΓ ΔΔ unc^{7} al pler sah go syr^{P}

48. *θυγατερ* cum ℵACDEHMPRSUVXΓΔΔΣΠ al omn^{vid} ... Ti *θυγατηρ* cum BKL (:: item in Mt DGL, in Mc BD. Longe maiore auctoritate Ioh 12, 15 utitur, ubi recepimus). Praeterea sine *θαρσει* dedimus (Gb′) cum ℵBDLX al^{7} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{hr} ... ς praem *θαρσει* (:: ut Mt; invectum a nonnullis et. in Mc) cum ACEHMPRSUVXΓΔΔΠ al pler q go syr^{sch} et P arm aeth

49. *παρα* cum ℵBCPRXΓΔΔΣΠ unc^{7} al pler ... Ln *απο* (:: ut Mc) cum AD 1. al^{5} Dam$^{2, 554}$ | *λεγων* (D c syr^{cu} *λεγοντεσ*, antea *ερχονται*) sine *αυτω* cum ℵBLXΣ al^{4} e sah cop syr^{hr} ... ς Ln Ti add *αυτω* cum AC DPRΓΔΔΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syr^{cu} et^{utr} arm aeth Dam$^{2, 554}$ | *μηκετι* cum ℵBD sah syr^{P} (sed *ετι* c.*) ... ς Ti *μη* cum ACLPRXΓΔΔΣΠ unc^{7} al omn^{vid} item (it vg *noli*) go cop syrr (exc^{P} c.*) rell Dam$^{2, 554}$

τὸν διδάσκαλον. 50 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται.* 51 *ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα.* 52 *ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν· μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει.* 53 *καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.* 54 *αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου.* 55 *καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.* 56 *καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.*

---

50. *αυτω* sine additam cum ℵ(et* et c) BLXΔΞ 1. 33. 262. 299. it vg sah syr^{cu} et^{sch} aeth ... ς add *λεγων* cum ACDPRΓΔΠ unc^{7} al pler cop (*respondens dixit*) go syr^{P} et^{hr} arm | *πιστευσον* cum BLΞ ... ς Ln *πιστευε* (:: ut Mc lectione non fluct) cum ℵACDRΣΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid}

51. *ελθων* (:: ut Mt et Mc) cum ℵABCEF^{W}HKLMRSUΣΓΔΛΠ al^{30} fere it vg go sah cop^{schw} et$^{edd\ 2}$ syr^{omn} ... ς (= Gb Sz) Ti *εισελθων* cum DV al non ita mu cop^{wi} arm aeth | *τινα* (L *ουδενα*) *συν αυτω* (D σ. *αυτ. τινα*, it^{pler} vg *secum quemquam*, l *sec. intrar. quemq.*, e *sec. aliquos*) cum BC^{a}DLΞ al pauc sah cop aeth, item syr^{sch} et P et^{hr} (ℵ *ουδενα αφηκ. συνεισελθ. αυτω*) ... ς *ουδενα* c. AC^{3}EHKMRSUVΓΔΛΠ al pler syr^{cu} go arm (:: Mc *συδενα μετ αυτου*) | *ιωαννην* (BD *-αννην*) *και ιακω.* cum BC DEFHKMRUVΓΔΠ al^{235} fere a b c e f l q for san tol syr^{P} et^{hr} ... ς (= Gb Sz) *ιακω. και ιωαννν.* (:: ut Mc lectione tantum non fluct) cum ℵALSΣΛ 33. al mu vg (ff^{2} g$^{1.2}$ ut vdtr) sah cop syr^{cu} et^{sch} go arm aeth

52. *ουκ* (:: ut Mc nexu paullo diverso) cum AEHKMRSUVΓΔΠ al plu b e vg syr^{p} mg Or$^{1,\ 422}$ Ambluc^{1286}... Gb′ Ln *ου γαρ* (:: ut Mt) cum ℵBCDFLΞΔ al^{35} fere a c f ff^{2} g$^{1.2}$ l q em perus sah cop syr^{cu} et^{sch} (et P sed *γαρ* c.*) et^{hr} go arm Cyr$^{act\ 51}$

54. *αυτος δε* sine additamento (Gb′ prob Schu) cum ℵBDLΞ 1. 118. 131. 209. it^{pler} vg syr^{cu} aeth ... ς add *εκβαλων εξω* (c* sah om; AK RSUΠ al plus^{20} f q em syr^{utr} et^{hr} go post *παντας* pon) *παντας και* (:: e ll. pp.) cum ACEΓΔΛΠ unc reli al pler etc | *εγειρου* cum ABFHKMRS UVΓΔΛΠ al pler (:: quae forma nusquam simili auctoritate prae *-ρε* et *-ραι* utitur; solent formae *-ρε* et *-ραι* non commutari cum *εγειρου*) ... Ln *εγειρε* c. ℵBCDX 1. 33; item L 209. *εγειραι* :: cf ll. pp.

IX.

1–6
Mc 6, 7–13
Mt 10, 1. 5 sq

1 [86. 2] *Συνκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν.* 2 *καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι,* 3 [87. 2] *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.* 4 *καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.* 5 [88. 2] *καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.* 6 [89. 3] *ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.*

1X, 1. *συνκ.* (*συνκ.* cum ℵDR, cf et alibi; ς Ln Ti *συγκ.* ut ABCLΓΔΛΠ unc[8] etc) *δὲ* (c[3]ℵ[HS]^{mg}Ξ^{semel} al syr[cu] om *δὲ*): c[3]Γ[HS]^{mg} al aliq c vg^{mix} syr[cu] et [sch] add *ο ὡς* | *τους δωδεκα* (D *ιβ'*) c. ABDKMRSVΓΔΠ al[100] fere syr[cu] et [sch] Dial [628] ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore de B) add *μαθητας αυτου* (:: ut Mt) cum c[3]EFHU al mu b ff[2] g[1] l q ... ℵC*LΞΔΛ al[10] it[mu] vg go cop syr[P] et [hr] arm aeth add *αποστολους*

2. *ιασθαι* sine additam cum B syr[cu] Dial [628] (totus locus *συγκαλεσ.* usq *ιασθαι* exscriptus legitur) ... Gb″Ln add *τους ασθενεις* cum ℵADLΞ al[15], item ς *τους ασθενουντας* c. CΓΓΔΛΠ unc[8] al pler; 407. 435. go praem *παντας*, 20[ev] habet *τους νοσουντας*, f *omnes infirmitates*; it[pler] vg habent *infirmos*, a *aegrotos*, nec aliter sah cop syr[utr] et [hr] etc

3. *ραβδον* cum ℵBC*DE*FLMΞ (Χ *ραβδιον*) al[40] fere it vg (et. *δ*) sah cop vid syr[r]^{omn} arm aeth Eus[luc169] Tert[marc4, 24] Cyr[luc230] Aug[cons2, 71] ... ς (= Gb Sz) *ραβδους* cum AC[3]E[2]ΗΚSUVΓΔΛΠ al plu go :: ut Mt | *ανα* cum AC[3]DEHKMSUVΓΔΛΠ al pler syr[P] ... ℵBC*FLΞ 254. 48[ev] om, nec exprim it (contra d *ana* habet) vg (nec *δ*) syr[cu] sch [hr] sah cop arm go

5. *αν* cum ℵABDKLUΔΠ al permu ... ς Ti *εαν* c. CEFHMSVΧΓΑΣ al[70] fere | *δεχωνται* (Gb″) cum ℵABC*KLMUΞΠ al[15] fere go ... ς *δεξωνται* cum c[3] DEFSVΧΑ al plu (it vg *receperint*) :: cf ll. pp., item ΗΓΑ al[20] fere *δεξονται* | *και τ. κονιορτ.* cum AC[3]EFGHKMSUVΓΔΛΠ al longe pler b e ff[2] g[1] g[2. vid] l q vg go syr[cu] et [utr] et [hr] Amb[luc1396] ... ℵBC*DLΞΧ 1. 33. 124. a c f sah cop arm aeth om *και*, hinc Ln [*και*] :: at ita et Mt et Mc lectione non fluct | *αποτινασσετε* c. ℵB 1. 131. 157. ... ς Ln Ti *αποτιναξατε* (:: ut ll. pp.) cum ACLΧΓΔΛΠ unc[8] al pler; D *εκτιναξατε*

7 [20.2] Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλείας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρῴδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν. 7–9 Mc 6, 14–16 Mt 14, 1 s

10 [21. s] Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. [22. s] καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολού- 10–27 Mc 6, 30–44 Mt 14, 13–21 Lc 6, 1–13

---

7. *τετρααρχης* cum ℵ[a](* om *ο τετρ.*)CX* cop. Cf ad Mt 14, 1, ubi NCZΔ, Lc 3, 1 et 19 |... ς Ln Ti *τετραρχ.* cum ABDLΞΓΔΔΠ unc rell al omn vid sah etc | *τα γινομενα* (AX etc *τ. γενομ.*) absque *υπ αυτ.* cum NBC* DLX 69. 157. 6[pe] a b e ff[2·] l sah cop syr[cu] arm ... ς (sed Gb[00]) add *υπ αυτου*, Ln [*υπ αυτ.*] cum AC[3]EGHKMSUVXΓΔΔΠ al pler c f g[1·2·] q vg go syr[utr] aeth | *ηγερθη* c. NBCLX al[10] fere ... ς Ti *εγηγερται* cum AΞΓΔΔΠ unc[s] al pler :: ut Mc ... D *ανεστη* post *νεκρων*, eodem ordine c e

8. *ηλειασ* cum NBD (:: cf et. alibi) ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ACLΞΓΔΔΠ unc rell al omn[vid] | *τισ* (Schu commend vdtr) cum NBCLXΔΔ al[20] go arm (Tert[marc 4,21] *unum aliquem ex veterib. prophetis*) ... ς Ln *εισ* cum AΓΔΔΠ unc[s] al plu b c f ff[2·] g[1·] l q syr[cu] aeth :: Mt 16, 14 Mc 8, 28 *ενα των προφ.* non fluct, nec magis *εισ* Mc 6, 15 fluct ... D 69. 346. a e syr[sch] om

9. *ειπεν δε* cum NBCDLXΞ al[8] it sah cop ... ς *και ειπ.* cum AΓΔΔΠ unc[s] al pler vg (*et ait*) syr[c a] et[utr] go aeth | *ηρωδης* cum NACDEF[W]GHKM SUVΓΔΔΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) e *ηρωδ.* cum BLXΞ al vix mu (:: ut Mc fluctuante quidem lectione; cf et. ad Mt) | *ακουω* cum NB C[3]LX al[6] vel[7] e f ff[2·] l sah cop aeth ... ς praem *εγω* cum AC[3]DXΓΔΔΠ unc[s] al pler b g[1·] q vg go syrP arm; item post *αυ.* add a c am for tol syr[cu] et[sch]

10. *πολιν καλουμενην* c. N[ca]BLXΞ 33. sah cop ar[e]; similiter D *κωμην καλουμενην* ... ς Ln *τοπον ερημον* (A al[7] *ερημ. τοπ.*, 1. 131. 209. *τοπον* sine *ερημον*: Gb[0] *τοπ. ερημ.*) *πολεωσ* (ℵ* et[cb] al[5] syr[cu] et[sch] om: Gb[00]) *καλουμενησ* (ℵ* et[cb] al[5] syr[cu] et[sch] om, item it[7] vg, non a e f: Gb[00]) cum ACΓΔΔΠ unc[s] al pler syrP arm go aeth; ℵ* et[cb] al[4] syr[cu] et[sch] sine *πολ. καλουμ.* similiterque it vg | *βηθσαιδα* cum N[ca]BCDE GHMXΠ etc contra AF[W]HLSUVΓΔΔ al plus[50] go -*δαν* ... ℵ* et[cb] al[4] syr[cu] om. Tenemus igitur *εισ πολ. καλουμ. βηθσ.* c. N[ca]BLXΞ 33. sah cop (D); ς Ln *εισ τοπ. ερημ. πολεωσ καλουμενησ βηθσ.* cum ACΓΔΔ unc[s] al pler go syrP arm aeth; ℵ* et[cb] al pauc syr[cu] nil nisi *εισ τοπ.*

θησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. 12 98. 1 ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὑρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα. 15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. 16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς

ερημον (:: ut Mc); Gb^{0} τοπ. ερημ. et ^{00} πολ. καλουμενης, ut supersit tantum εισ βηθσ.

11. αποδεξαμενοσ cum ℵBDLXΞ al mu ... ς δεξαμενοσ cum ACEGHKMS UVΓΔΛΠ al pler | ιατο cum ℵABDXΓΔΛΠ unc^{8} etc ... CLX al^{20} fere sah ιασατο

12. ειπον cum ℵABDXΓΔΛΠ unc rell (c hiat) al omn^{vid} ... LX ειπαν | πορευθεντ. cum ℵABCDLRΞ al^{30} fere (it vg euntes) ... ς (= Gb, sed rursus Gb′) απελθοντεσ cum EGHKMSUVΓΔΛΠ al pler | και αγρουσ cum ℵBEX al^{6} go ... ς Ln Ti και τουσ αγρ. cum ACDGHKLMRSUVΓΔΛΞΠ al pler sah cop

13. υμεισ post φαγ. cum B b l^{k} ... ff^{2} g$^{1.2}$ (hl^{w} omnino vdtr) vg syr cu ante δοτε, a c plane om, 74. 248. 7p^{e} post δοτε ... ς ante φαγ. (:: at ita et Mt et Mc) cum ℵACDLRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler e f l^{2} q sah cop go syr^{utr} | εωσου cum ℵBCDLΞ 33. 124. ... ς ειπον cum ABXΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn | πεντε post αρτ. cum ℵ*B ... ς Ln Ti ante αρτοι (:: cf ll. pp.) cum ℵ^{c}ACDLRXΓΔΛΞΠ etc | δυο post ιχθυεσ cum ℵABCF^{w} XΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu a sah cop go aeth ... ς (= Gb Sz) ante ιχθυεσ (:: ut ll. pp.) cum DLRX al mu it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} arm

14. δε cum ℵ*et^{cb}L a e g$^{1.2}$ vg cop (:: vdbatur vitandum δε toties repetitum, γαρ vero aptissimum) ... ς Ln Ti γαρ cum ℵ^{ca}ABCDRXΓΔΛ ΞΠ unc rell al omn^{vid} b c f ff^{2} l q etc | ωσα c. AEGHKMSUVΓΔΛΠ al pler it^{pler} vg cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth ... ℵBCDLRX etc ωσει ωσα, hinc Ti^{synops} ωσει ωσα, Ln [ωσει] ωσα :: at vdtr propter Mc)

15. κατεκλιν. cum ℵBLX al^{7} ... ς Ln Ti ανεκλιναν cum ACRΓΔΛΠ unc^{8} al pler

16. αυτουσ cum ABCLRΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler c e f vg syr^{P}: D etc επ αυτουσ ... ND syr^{sch} arm aeth om (:: ut ll. pp.)

μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

18 [94. 1] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. 21 [95. 2] ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, 22 εἰπών ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκταν θῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 [96. 2] Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ'

18–22 Mt 16, 13–23 Mc 8, 27—33 (Ic 6, 66 ss)

24, 7

23–27 Mt 16, 24–28 Mc 8, 34–9, 1

---

16. *παραθεναι* cum ℵBCX 1. al[15] fere ... ς Ln *παρατιθεναι* cum ADLR ΓΔΛΞΠ unc[6] al longe plu

17. *κλασματων* coniunximus cum antecedd ut EM al ... Ln Ti cum sqq, ut K al

18. *συνησαν*: B* 245. f *συνηντησαν* (f *occurrerunt*) | *οι οχλ. λεγουσ. εἰναι* cum ℵ*BLRΞ 1. 131. item sah cop ... ς Ln *λεγουσ. οι οχλ.* (Δ al[5] e g[1] *οι ανθρωποι*) *εἰναι* (:: cf ll. pp.) cum ℵ[c]ACDXΓΔΛΠ unc[6] al pler a c (it pler vg go *dicunt esse turbae*) syr[cu] et utr

19. *εἰπαν* cum ℵBD ... ς *εἰπον* cum ACLRXΓΔΔΞΠ unc[8] al omn[vid] | *ηλειαν* cum BD (vv. 8 et 30 et. ℵ) :: cf inprimis ad 4, 25 sq ubi v. 26 - *εἰ* - tuentur ℵAB*DU[2] contra - *ι* - (sic) B[2]ΙΧΓΔΛΠ etc ... ς Ln Ti *ηλιαν* cum ℵACLRXΓΔΔΞΠ unc rell al omn[vid]

20. *πετρος δε* (sah om) *αποκριθεις* c. ℵBCLX 1. sah cop ... ς Ln *αποκριθ. δε* o (o cum ADKMRUXΠ etc; EGHSVΓΔΔ al[50] fere om, hinc Gb[o]) *πετρος* (:: ut ll. pp.) cum ADRXΓΔΔΠ unc[6] al pler a go syr[p] arm aeth

21. *λεγειν* cum ℵABCDKLMXΠ al plus[30] Or[3, 532] ... ς (= Gb) Ti *εἰπειν* cum RXΓΔΔ unc[7] al plu

22. *εγερθηναι* (:: ita et. Mt) cum ℵBEF[w2]GHLMRSUVXΓΔΔΞ al longe plu Epiph[marc bis] ... Gb' Ln Ti *αναστηναι* (:: ita et. Mc) cum ACDF[w2]*ΚΠ al[25] fere Or[2, 496] Dial[85/]

23. *ερχεσθαι* cum ℵ*ABC*DKLXΠ al fere[25] Or[1, 281] ... ς (= Gb) *ελθειν* (:: e Mt) cum ℵ[a]C[3]RXΓΔΔ unc[7] (M ante *οπισω*) al plu | *αρνησασθω* c. ℵAB[3] (et [fam2]?) DKLXΠ al[10] fere Or[1, 281] ... ς (= Gb, sed rursus Gb') *απαρνησασθω* (:: ut ll. pp.) cum B*CRXΓΔΔ unc[7] al pler | *και αρατ.*

ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; 26 [97. 2] ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 [96. 2] λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28—36 Mt 17, 1—8 Mc 9, 2—8

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ

τον σταυρ. αυτου (et. Or[1,281]): D a l om, hinc Gb[0] (Schu „hab. Mt et Mc") | καθ ημεραν cum ℵ*et[cb] vel [ca]ABKLMΔΠ al[7] f g[1.2] vg sah cop syr[cu] et[sch] et[p] c.* go arm cddd[vet] ap Hier et Hier[7,65] ... Gb[00] Sz Ln om cum ℵ[ca] vel[a] CDEF[W]GHSUVXΓΛΛ al[120] fere a b c e ff[2.] l q (vg cod ap Gb) sax syr[p mg] („non in omnibus exx invenitur") Or[1,281] (ακουε γαρ λουκα λεγοντος)

24. εαν cum ℵCGH[2]RSUVXΓΛΛΞ al plu ... ς Ln αν cum ABDEH*KLMΠ al mu αν

26. τους εμους λογους (:: ut Mc) cum ℵABCLRXΓΛΛΞΠ al omn[vid] it[pl] vg sah cop syr[utr] arm aeth go Or[1,296] ... Ti τους εμους (sine λογ.) c. D a e l syr[cu] Or[1,298]

27. αληθως: KMRΠ al plus[10] add οτι, item EG etc post αληθ. interpg, eodemque modo conjungunt a b c e go sah cop syr[cu] et[utr] ... D οτι αληθως, item αληθ. cum εισιν conjungunt ADHLSUΔΛ al f am, item Or[4,366] | αυτου (Gb') cum ℵBLΞ 1. Cyr[cat ox 77] ... ς Ln ωδε (:: ut Mt et Mc) cum ACDFℵΧΓΛΛΠ unc[9] al pler Or[4,366] Eus[luc 172] Caes[135] | εστηκοτων cum ℵBLRUXΓΞ al mu Cyr[cat ox] ... Gb Sz Ln Ti εστωτων cum ACDEFGHKMPSVΔΛΠ al plus[100] Or[4,366] Eus[luc 172] Caes[135] | γευσωνται cum ℵABCDEFKLMPSUVXΛΠ al[100] fere Cyr[cat ox] ... ς (= Gb Sz) γευσονται cum GHΘΓΔ al mu Or[4,366]

28. και παραλαβ. cum ℵ[c]ACDEFGKLMPRSUVXΓΛΛΞΠ al omn fere c e f ff[2.] g[2.] q vg syr[cu] ... ℵ*BH 28. a b g[1.] l for go sah cop syr[utr] arm aeth om και, hinc Ln [και] | πετρον cum unc omn al plu ... ς (= Gb Sz) τον πετρ. cum minusc non ita mu :: e ll. pp. | ιωαννη. (BD -αννην) κ. ιακω. cum ℵABC*EGHKPRSUVΓΛΛΞ al longe plu a b c e f g[2.] l q fu for tol sah syr[p] ... C[3]DLMXΞ al mu ff[2.] g[1.] vg cop syr[cu] et[sch] go arm aeth ιακω. κ. ιωαννη. (:: ut ll. pp.)

εἶδοσ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸσ αὐτοῦ λευκὸσ ἐξαστράπτων. 30 *καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινεσ ἦσαν Μωϋσῆσ καὶ Ἠλείασ,* 31 *οἳ ὀφθέντεσ ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ.* 32 *ὁ δὲ Πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντεσ δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺσ δύο ἄνδρασ τοὺσ συνεστῶτασ αὐτῷ.* 33 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺσ ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτροσ πρὸσ τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰσ τρεῖσ, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼσ ὃ λέγει.* 34 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντοσ ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούσ· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὴν νεφέλην.* 35 *καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἐκλελεγμένοσ, αὐτοῦ ἀκούετε.* 36 *καὶ ἐν τῷ γενέσθαι* 2 Pe 1, 17
τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦσ μόνοσ. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

---

30. *ηλιασ* cum ℵBD ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ACLPRXΓΔΛΠ unc rell etc

31. *ελεγον* cum ℵABEGHKLRSUVXΓΔΛΠ al pler a go cop syr^{cu} aeth $Or^{1,}$ ^{gg0} et ^{2,} ^{963} et ^{4,} ^{447} ... P sah praem οι, item $C^{3}M$ etc praem και ... $C^{*}D$ al^{10} c e syr^{sch} et P *ελεγ. δε*, hinc Ln *ελ.* [*δε*] | *ημελλεν* cum ℵAC ... ς Ln Ti *εμελλ.* cum BLPRXΓΔΛΠ unc^{8} al certe pler

32. *ειδαν* (LR *ιδ.* ut edidi 1859) cum ℵLR ... ς Ln *ειδον* cum BEFGHMPS UΓΔΛ al plu, item ACDKVXΠ al mu *ιδον*

33. *ο πετρ.* cum ℵBCDKLMRXΔΛΠ al permu ... Gb′ Ti *πετρ.* sine ο cum AEGHPSUVΓΔ al^{10} fere | *σκη. τρεισ* cum ℵABCEGHMPRSUVXΓΔΛΠ al plu a b q go syr^{P} ... $DP^{vid}KLX$ al mu c e f ff^{2*} l vg etc *τρεισ σκη.* (:: cf ll. pp.) | *μιαν-* cum ℵBDKLRX etc ... ς *μια-* cum $ACEP^{vid}GHMPSUVΓΔΛΠ$ etc. Item *-σει* c. ℵABCDEGLMVΠ al plu ... $P^{vid}HKPRSUXΓΔΛ$ al permu *-ση* | *μιαν* sec ante *μω.* cum unc omn (exc ℵ) al plu it vg sah cop syr^{P} go arm aeth ... ς (= Gb Sz) post *μω.* (:: ut ll. pp.) cum ℵ al mu syr^{cu} et ^{sch} $Tert^{marc}$ | *ηλεια* cum ABD ... ς Ln Ti *ηλια* cum ℵCLPΔ unc rell al omn

34. *επεσκιαζεν* cum ℵBL al pauc a ... ς Ln *επεσκιασεν* cum ACDPRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg sah cop syr^{Pomn} (:: ut Mt) | *εισελθ. αυτουσ* (c 157. 435. *αυτ. εισελθ.*) cum ℵBCL al pauc cop arm ; ff^{2*} g^{1*} vg *intrantibus illis*; b f l q *et intrantibus illis* ... ς Ln *εκεινουσ εισελθειν* (s *ελθ.*) cum ADPRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler sah go etc

35. *ο εκλελεγμ.* (Gb′) cum ℵBLX 274^{mg} (1. *ο εκλεκτοσ*) sah cop aeth$^{cod\,a}$, item *(electus)* a ff^{2*} l gat $syr^{P\,mg}$ arm ... ς Ln *ο αγαπητοσ* (:: ut ll. pp.) cum ACDPRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler b c e f q vg go etc

36. *ις* (Gb″) cum ℵABC*DEGHRSUVW^{a}ΓΔΠ al^{40} fere ... ς ο *ις* cum $C^{3}KLM$

37–43 Mt 17, 14–23 Mc 9, 14–29

37 99. 2 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοι ἐστίν, 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. 40 καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐ-

43–45 Mc 9, 30–32 Mt 17, 22 s

τὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 100. 3 ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

101. 2 Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· 44 θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδο-

---

ΧΑ al plu | εωρακαν: εωρ- cum ΝΑΒΚL*ΜΒSUΓΔΛΠ al plu ... Ti εορ- cum C(*et²) EGHL²VW^aX 33. al mu. Item -ρακαν cum ΒC²LX al¹⁵ ... ς Ln -ρακασιν cum ΝΑC*EHKMRSUVW^aΓΔΑ al plu Or^{2, 963}

37. τη εξης (f *illa*, sah *eodem die*, syr^cu *illa die iterum*) ημερ. cum ΝΒLS 1. al pauc q ... ς Ln Ti εν τ. εξ. ημ. cum ACEGHKMRUVW^aΧΓΔΛΠ al pler c f vg ... D a b e ff²· l *δια της ημερασ, per diem*

38. εβοησ. c. ΝBCDL al⁶ ... ς Ti ανεβοησ. cum ARW^aΧΓΔΛΠ unc⁸ al pler. Latini (et. d) *exclamavit*) | επιβλεψαι cum ABCGHKLMRSUVΓΔΠ al plu (sed GHKΠ al mu -βλέψαι, quemadmodum go *respicere*) ... ς Ln επιβλεψον c. NDEW^aΧΑ al permu. Latini: *respice, aspice*, etc | μοι εστιν (Gb″) cum ΝABCDLX al²⁰ fere a e go sah cop ... ς Ti εστ. μοι c. RW^aΓΔΛΠ unc⁸ al longe plu b c f ff²· g¹· l q vg arm

40. εκβαλωσιν cum ΝABCLRW^aΧΓΔΛΠ unc⁸ al longe plu ... ς (= Gb Sz) εκβαλλωσιν cum minusc vix mu .ς. D απαλλαξωσιν

41. ωδε (a e l* *hoc*) huc loco cum ΝBLΧΞ 1. al mu it vg syr^sch et hr arm aeth ... Gb Sz post τον υι. σου cum ACRW^aΓΔΛΠ unc⁸ al longe plu go cop syr^cu et P (:: cf Mt) ... D am perus om (:: ut Mc)

43. εποιει cum ΝABCDLW^aX 1. al plus¹⁰ it vg cop syr^cu et utr ... ς (= Gb) εποιησεν cum EGHKMSUVXΓΔΛΠ al pler. Item absque σ-ῖς cum ΝBDLX al⁵ it^pler vg cop syr^cu arm ... ς (Gb^o) Ln (ex errore) add ο ῖς cum ACW^aΧΓΔΛΠ unc⁸ al pler f q go syr^sch et P aeth

σθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 [102. 2] Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας. 46—48 Mc 9, 33—37 Mt 18, 1—15

49 [103. 1] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽ ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν. 49—50 Mc 9, 38—40

---

45. *ερωτησαι* cum ℵABEFGHLSUVW^{a}ΧΓΔΔΛ al pler ... Ln *επερωτησαι* (:: e Mc) cum CDKMΠ al^{12} fere

47. *ειδως* cum ℵBFKΔΠ al plus^{20} syr^{cu} et utr arm aeth ... 1. 131. *γνους* ... ς Ln Ti *ιδων* cum ACDEGHLMSUVW^{a}ΧΓΔΛ al plu it vg go cop Or^{3,} ^{597} :: cf 5, 22 et 6, 8 quorum locorum ratione hoc Lucae loco *ειδως* potius confirmatur quam suspectum redditur. | *παιδιον* c. ΛΑΕFGHKL MSUVΧΓΔΔΠ al pler ... BCD al^{10} Cyr$^{cat\ ox\ 79}$ *παιδιον*

48. *οσ εαν* cum ℵABCΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler Or$^{3,597\ ter}$ ... Ln *οσ αν* DLΞ 33. 69. al pauc Cyr$^{cat\ ox\ 79}$ | *αν* cum BKLUΞ 33. 69. al ... ς Ln Ti *εαν* c. ACEFGHMSVΧΓΔΔΠ al plu ... ℵ om | *εστιν* (Gb″) cum ℵBCLΞ 1. 33. al^{10} fere it^{pler} vg go (*fit*) cop Or^{3,597} et$^{609\ bis}$ ... ς *εσται* cum ΔΓΓΔΔΠ unc^{9} al pler e q (*maior erit*) syr^{utr} arm cdd ap Or$^{3,\ 597}$ Cyr$^{cat\ ox\ 80}$ Cyp$^{12.\ 258.\ 305}$ :: cf Mc

49. *ο ιωαννης.* (BD −*νησ*) cum ℵAC^{2}EFGHKLMSUVΧΓΔΔΠ al pler ... Ln Ti om *ὁ* c. B(C*?)D al^{8} | *επι τοι* c. ACDΓΔΠ unc^{9} al pler ... ℵBLΧΔΛ al mu cop (item *in nomine* it vg) *εν τω* :: at ita Mc lectione certa | *δαιμονια* (Gb″ Sz) cum ℵABCDLΧΓΔΔΠ unc^{8} al plu ... ς *τα δαιμ.* cum H al mu^{vid} | *εκωλυσαμεν* cum ACDΧΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g$^{1.\ 2.\ vid}$ q vg ... ℵBLΞ a b e l *εκωλυομεν* (:: cf Mc, sed et. Lc)

50. *ειπ. δε* cum ℵBCDLΞ al^{5} a c e syr$^{p\ mg}$ ... ς Ti *και ειπ.* cum ΑΓΔΔΠ unc^{9} al pler b f g$^{1.\ 2.\ vid}$ l q vg go syr$^{p\ txt}$ arm aeth | *τις* sine *ὁ* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *ο τις* cum ℵ^{c}ACDLΧΓΔΔΠ unc rell al certe pler | *μη κωλ.* cum ℵABEGHKSUVΓΔΔΠ al plu b c e l q g$^{1.\ 2.}$ vid vg cop^{dz} syr^{cu} et^{utr} go ... CDFLMX etc add *αυτον* (κ *αυτους*) :: e Mc | *καθ ημ. υπερ ημ.* c. ℵ^{eb}BCDKLMΣΠ al plus^{25} it vg go cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth ... ℵ*ΑΧΔ al *κα. υμων υπ. ημων*, al pauc *κα. ημ. υπ. υμων* ... ς (= Gb Sz) *κα. ημων υπ. ημων* (:: ut in Mc recepimus) c. ℵ^{ca}EFGHSUVΓΔ al permu

51 [104. 10] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς πόλιν Σαμαριτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἰερουσαλήμ. 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; 55 στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

---

51. *αυτου* sec cum ℵACDXΓΔΑΠ unc[9] al fere omn etc ... BLΞ 1. 239. c om, hinc Ln [αυτ.] | *εστηρισεν* cum BCLVXΞ 33. al pauc ... ς Ln *εστηριξε* cum ΝADΓΔΑΠ unc[8] al pler

52. *αυτου* cum ℵBCDFHKLMUXΓΔΣΠ al plu Bas[eth 271] ... Ti *εαυτου* cum AEGSVΛ al[50] fere | *πολιν* cum ℵ*ΓΛ al plus[25] it (exc c) vg Tert[pat 8] Op[663] ... ς Ln Ti *κωμην* cum ℵ[c]ABCDLXΔΣΠ unc rell al plu c cop syrr go rell Bas[eth 271] Cyr[4, 1017] Tert[marc 4, 23] :: *εισ ετεραν κωμην* quod v. 56 sequitur flagitare videbatur *κωμην* pro *πολιν* | *σαμαριτων* cum ΝACLXΓΛΣ al (:: cf et alibi) ... ς Ln Ti *σαμαρειτων* cum BDΠ unc[9] al pler | *ωστε* cum ACDLXΓΔΔΣΠ unc[9] al omn[vid] c f g[1. 2.] vid vg cop syrr rell Bas[eth] Cyr[ioh] ... ΝΒ b e l q a *ωσ* (Ti[synops])

54. *οι μαθητ.* sine *αυτου* cum ΝΒ 1. 118. 131. 157. e arm Antioch[hom 110] (Cyr[ioh 1017]) ... ς Ln Ti add *αυτου* c. ACDLXΓΔΔΣΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc | *ειπαν* cum ΝBCLΞ ... ς Ln *ειπον* cum ADXΓΔΔΠ unc[8] al omn[vid] | *απο του* c. ΝABXΓΔΔΠ etc (LΞ al pauc Antioch *απ*) ... Ln *εκ του* cum CD 1. 118. 131. go (it vg *de caelo*) Bas[eth] Chr[7, 639] et[891] | *κ. αναλωσαι αυτουσ* (haec ipsa om l) sine additam cum ΝBLΞ 71. 157. e l g[1. 2. vid] vg sax syr[cu] cop[dz] arm pers[w] Cyr[ioh 1017] ... ς (sed Gb[0]) Ln add *ωσ και ηλιασ εποιησεν* [cf 2 Regg. 1, 10. 12] c. ACDXΓΔΔΠ unc[6] al pler a b c f q cop[schw] et[wi] syr[sch] et P go aeth Bas[eth 271] Chr[7, 639] et[10, 856] Antioch. At haud tutum adhibere Tert[marc 4, 23].

55. *επετ. αυτοισ* absq additam (Gb″) cum ΝABCEGHLSVXΔΣ al[60] fere g[1. 2] l fu gat sax cop[schw ex dz] aeth[ed] et[cod 18] Bas[eth 271] Hier[algas 5] ... ς add *και ειπεν· ουκ οιδατε οιου* (D etc *ποιου*) *πνευματοσ εστε υμεισ* (DF[w] UΓΛ al mu it[pl] vg etc om *υμ.*) cum DF[w]KMUΓΔΠ al permu it[plu] vg cop[wi] et[petr4] syr[cu] et[utr] arm aeth[a] go Did[tri 2, 7] (vdtr) Epiph[anc 26] (p. 31) Chr[7, 891] et[669] et[alib] Antioch[71] et[110] Ps-Dion[ar] ap Thdor[stud]. Cf et. Clem fragment ap Mac Chrysoc or. 8 in Mt cap 8 etc (ed. Mign. 2, 765.) At mihi dubium vdtr, extrema eius loci verba sintne et ipsa ex Clem excerpta.

56 *και επορευθ.* etc non praemissis *ο γαρ* etc cum ΝABCDEGHLSVXΔΣ al[60] fere g[1.] g[2.] l fu gat cop[sch ex dz] aeth[ed] et[18] Bas[eth 271] ... ς (= Gb

57 [105. 5] *Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ.* 58 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.* 59 *εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου.* 60 *εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.* 61 [106. 10] *εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.* 62 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ'*

57–60 Mt 8, 19–22

Sz) add ο γαρ (UΓA etc om; b *quia*) *υιος του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχας* (r -*χην*) *ανθρωπων* (c e vg go syr$^{cu\,et\,sch}$ om) *απολεσαι* (UΓ al^{10} *αποκτειναι*) *αλλα σωσαι* (:: cf similia 19, 10 Mt 18, 11) cum F^{w} KMΓΠ al permu a b c e f q cop$^{wi\,et\,petr\,4}$ syr$^{cu\,et\,utr}$ arm go aeth^{a} Cyp$^{ep\,64}$ Amb$^{luc\,1425}$ Quaest

57. *και* (Gb″) cum ℵBCLXΞ 33. 69. 121. 124. cop syr$^{cu\,et\,sch}$ arm aeth, item D 346. a c e syr^{hr} *και εγενετο ...* ς Ln *εγενετο δε* cum ΑΓΔΔΠ unc^{8} al pler b f g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ l q vg go syr^{p} Ath$^{5,\,190}$ (ap Gall) | *αν* cum ℵDEGHMVΧΓΔΔ al permu ... Ln Ti *εαν* cum ΑBCKLSUΧΠ al permu :: at ita Mt lectione non fluct | *απερχ.* sine *κυριε* cum ℵBDLΞ 1. 28. 64. 131. 157. a c e g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ l vg cop arm Tert$^{marc\,4,\,23}$. Cf et. Ir^{38} ... ς (sed Gb^{00}) add *κυριε* (b syr^{cu} aeth transp) cum ΑCΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler (b) f q go (syr^{cu}) syr$^{utr\,et\,hr}$ (aeth)

59. *επιτρεψον* absque *κυριε* cum B*DV 57. Or$^{3,\,683}$ Bas$^{bapt\,627}$ Thdrt$^{1,\,1281}$ ... ς Ln Ti *κυριε επιτρεψον* (:: ut Mt lectione non fluct) c. ℵAB^{3}CLX ΓΔΔΠ unc^{7} al omn fere it vg go cop syr^{omn} etc | *πρωτ. απελθοντι* (D -*ντα*) cum ℵBD cop syr$^{cu\,et\,sch}$ et ^{hr} (eodem ordine 1. it vg Or Bas ^{bapt}) ... ς Ti *απελθοντι πρωτ.* cum CRGHLMSUVΧΓΔΔ al pler syrP aeth ... al^{3} it^{2} *πρωτ. απελθειν* (non addito *και*) item AKΠ al^{25} fere a b e f g$^{1\cdot vid}$ q vg Or Bas^{bapt} *πρωτ. απελθειν. και*: hinc Ln *πρωτον απελθειν* non addito *και*

60. *ειπεν δε αυτω* sine additam cum ℵBDLΞ 33. a cop ... ς add ο $\overline{ις}$, Ln [ο $\overline{ις}$] cum ΑCΧΓΔΔΠ unc^{8} al fere omn it^{pler} vg go syr$^{cu\,et\,utr}$ al

62. *ειπ. δε* (b g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ l m vg syr^{sch} om) *προσ αυτον* (c cop *illi*) ο $\overline{ως}$ c. ΞLXΞ al mu^{vid} a b c f g$^{1\cdot 2\cdot}$ l m vg cop syr^{sch} arm aeth go, item syr ^{hr} ... Ln *ειπ. δε ο* $\overline{ις}$ *προσ αυτον* cum ΑCΓΔΠ unc^{8} al longe plu q syr.P, Ti *ειπ. δε ο* $\overline{ις}$ cum B, Δ *ειπ. δε πρ. αυτ.* ... D ο *δε* $\overline{ιω}$ *ειπ. αυτω* | *επιβαλων* cum ℵBCΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler Valentt ap Ir^{38} etc ... Ln *επιβαλλων* cum ADL e^{scr} Clem^{589} | B 1. 209. al^{3} a b q Valentt ap Ir^{38}

ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

1 [107.10] Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς
Mt 9, 37 a πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. 2 [108.5] ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν
Mt 10, 16 θερισμὸν αὐτοῦ. 3 [109.5] ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας
4 as 9, 3–5 ἐν μέσῳ λύκων. 4 [110.2] μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ
4—12 Mt 10, 9–15 ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 [115.5] εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.

Or$^{3,\ 158}$ et^{207} Bas$^{bapt\ bis}$ Cyr^{ador} al om *αυτου* | *τη βασιλεια* (prob Schu) cum ℵ*BLΞ 1. 33. a b c e f g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ l m vg arm 237^{schol} Clem^{889} Or$^{3,\ 158}$ et^{207} Or$^{int\ quinquies}$ Cyp^{bis} Hil; similiter ℵ^{c} etc *εν τη βασιλεια* ... ς *εισ* (Δ om) *την βασιλειαν* c. ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas$^{regg\ 479}$ et$^{bapt\ bis}$ Cyr$^{ador\ 27}$ al

X, 1. *και ετερ.* cum ℵACDXΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn it vg syr^{cu} et P et^{hr} arm go Eus^{marin} Bas$^{eth\ 291}$ Tert$^{marc\ 4,\ 24}$ ... BLΞ 33. cop syr^{sch} aeth (Cyr$^{glaph\ 294}$) om *και* | *εβδομηκοντ.* c. ℵACLXΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler b f q go cop syr^{sch} et P et^{hr} aeth Ir$^{int\ 146}$ et^{200} Tert^{marc} Eus$^{dem\ 93}$ et^{110} al ... BDMR (ex indice capitum) 42. a c e l g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ vg syr^{cu} arm Dial^{806} et^{828} Epiph^{50} etc | *ανα δυο* cum ℵACDLXΓΔΛΞ unc^{7} al longe plu Eus$^{dem\ 93}$ et^{110} Bas$^{eth\ 291}$ ... BKΠ al^{25} *ανα δυο δυο* | *ημελλεν* cum ℵABCEG HMUVXΓΔΛΞ al plu ... ς *εμελλ.* cum DKLΞΠ al permu Eus^{dem} Bas^{eth}

2. *δε* (Gb′) cum ℵBCDLΞ al^{12} fere a c e q go cop^{sch} ex dz syr$^{p\ mg}$ arm ... ς *ουν* cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler syr$^{p\ txt}$ Bas$^{eth\ 291}$ | *εργ. εκβ.* hoc ordine cum BD e ... ς Ln *εκβ. εργ.* (:: at ita Mt lectione non fluct) c. ℵACLXΓΔΛΞΠ unc^{7} etc | *εκβαλη* cum ℵABCDLΔΛΞΠ unc^{7} al plu Bas^{eth} ... ς (= Gb Sz) Ti (ex errore de B) *εκβαλλη* cum minusc mu

3. *ιδου* sine *εγω* ℵAB 87. 254. 7^{pe} a e l arm ... ς add *εγω* (:: ut Mt lectione non fluct) cum CDLXΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler vv mu

4. *βαλλαντ.* cum ℵABCDEF^{w}GKLRUVΔΞΠ^{2} al plu ... ς *βαλαντ.* cum MSXΓ ΔΠ* al permu | *μη* tert cum ℵBDLΞ 1. al mu c e syr^{p} arm^{ed} ... ς Ln Ti *μηδε* cum ACRXΓΔΛΠ unc^{6} al pler Clem^{276}; M 69. al pauc *μητε*, item *neque* vv mu | *μηδενα* cum ℵ*Δ* 28. 38^{s} (Tert$^{marc\ 4,\ 24}$) ... ς Ln Ti *και μηδ.* cum ℵ^{c}ABCDLXΓΔΛ^{2}ΞΠ unc rell it vg rell

5. *εισελθητε* (Gb′) cum ℵBCDF^{w}LXΞ 1. 13. 69. al^{4}, item it vg *intraveritis*

6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 [112.2] ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. [113.10] μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 [114.2] εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 [115.5] Οὐαί σοι Χοραζείν, 1 Tim 5, 18 Mt 13—15 11, 21—23

---

vel *introieritis* (ita Latt et. v. 10, sed etiam v. 8). Idque post *αν* et ante *οικιαν* c. ℵBD e, Ln *εισελθ.* post *οικ.* c. CF^{w}LΞ al f vg Or$^{int\,2,\,665}$... ς *εισερχησθε* (κ etc *-εσθε*) idque post *οικιαν* cum AEGKMRSUV ΓΔΛΠ al pler syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop go arm aeth

6. *και εαν* (D *καν*) absq *μεν* c. ΚABCDEF^{w}GKLMRSUVXΓΔΛΣΠ al plu it vg rell Or$^{4,\,425}$ et$^{int\,2,\,665}$ Const$^{2,\,14,\,4}$ Bas$^{ps\,96}$... ς (= Gb Sz) add *μεν* c. minusc vix mu Or$^{4,\,441}$ :: cf Mt | *υιος* (et. ς Gb Sz) cum ℵ^{c}ABCD unc rell omn al plu Or^{bis} Const Bas ... ς^{e} *ο υιος* cum ℵ* al pauc | *επαναπαησεται* cum ℵB* ... ς Ln Ti *επαναπαυσεται* cum AB^{2}CD unc rell omn al omn^{vid}

7. *εσθοντες* cum BD ... ς *εσθιοντες* cum ΚACLRXΓΔΛΣΠ unc rell al omn ^{vid} | *τ. μισθ. αυτου* sine *εστ.* cum ΚBDLΞ 248. 150^{ev} syr^{cu} et^{sch} ... ς add *εστι* cum ACR (ut nuper recognovi) ΓΔΛΠ unc^{7} al pler arm, item (sed transponunt) it vg etc

8. *και εισ ην* (U om) *αν* (Gb″) cum ΚBCDEGMRS(U)VΓΔΧ al^{70} fere ... ς Ti κ. *εισ ην δ αν* cum AKLXΔΠ al sat mu | *δεχωνται* cum ΚABCDE^{2}GL^{2}S VΔΣΠ al plu ... E*KL*MRUXΓΔ al^{40} *δεχονται*

10. *εισελθητε* (Gb″) cum ΚBCDLΞ al^{7} ... ς *εισερχησθε* (:: hoc v. 8 non fluct) c. ARXΓΔΛΠ unc^{7} al pler Eus$^{luc\,174}$ Bas$^{eth\,304}$

11. *εισ τους ποδας* cum ΚBDR 90. 121. 157. it^{pler} mm sax syr^{cu}; item (ita Ti) *ε. τ. πο. ημων* ACGKLMUXΣΠ al^{50} fere f go cop syr^{utr} et^{hr} arm ... ς om c. ESVΓΔ al permu vg aeth Bas$^{eth\,304}$ | *ηγγικ.* sine additam cum ΚBDLX al^{7} it^{pler} vg cop^{wl} et *petr*^{4} syr^{cu} arm^{ed} Tert$^{marc\,4,\,24}$ ... ς (= Gb) add *εφ υμασ* (:: ex v. 9) c. ACRXΓΔΛΠ unc^{7} al pler f l mm etc

12. *δε* cum ΚDMSVΣ al permu a f q cop, Ln [*δε*] ... Gb Sz Ti om cum ABCEGKLRUXΓΔΛΠ al^{90} fere b c e i vg go syr^{omn} arm aeth

13. *χοραζειν.* (ΕVΓΠ al mu *χωρ.*) cum ΚABCEGKLMSVW^{a}XΓΔΛΠ al permu

οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. 16 [116. 1] Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

Mt 10, 40
Io 13, 20

17 [117. 10] Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. 18 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

---

go ... ς^{e} Gb Sz Ln *χοραζιν* cum UA al pluvid copsch et dz; item ς *χωραζιν* cum 127. 157. al mu copwi et potr^{4} ... D *χοροζαϊν*, item a b f vg *corozain*, d *chorozain*, i l q *corazain* | *βηθσαιδα* cum ABCDLRW^{a} XΔΛΞΠ unc^{5} al pler ... ΝΕΥΓ al mu go *-δαν* | *εγενηθησαν* cum ℵBDLΞ 13. 33. 69. 346. ... ς *εγενοντο* cum ACRW^{a}XΓΔΑΠ unc^{7} al pler | *καθημενοι* cum ℵABCFLRW^{a}XΓΞ al^{10} fere ... ς *καθημεναι* cum DEGKMSU VΔΑΠ al longe plu

15. *καφαρναουμ* cum ℵBCDRX 33. it^{pler} vg go cop; W^{a} *καπαρναουμ* ... ς *καπερναουμ* cum ALXΓΔΑΠ unc^{7} al fere omn q | *μη* (1. ἤ praegresso *ουμ*) et *υψωθηση* cum ℵBDLΞ (1.) a b e i l syr^{cu} cop (*η* et *υψωθησῃ*) aeth ... ς Ti *η* et *υψωθεισα* cum ACRW^{a}XΓΔΑΠ unc^{7} al fere omn c f g^{1} q vg go syr^{utr} arm Aug | *ουρανου* c. ℵB^{a}CD al^{3} ... ς praem *του* c' AB^{3}LRW^{a}XΓΔΑΞΠ unc^{7} al pler | *αδου* (W^{a} 88^{ev} *αδῃ*) sine *του* c.ℵACDRX ΓΔΑΞΠ unc^{7} al pler ... Ti praem *του* cum BLW^{a} al^{5} | *καταβιβασθηση* cum ℵACLRW^{a}XΓΔΑΞΠ unc^{7} al omn^{vid} it go cop syr^{utr} arm ... BD syr^{cu} aeth *καταβηση* (d *descendes*) :: cf ad Mt

17. *οι εβδομηκ.* vide ad 10, 1. Ad illos testes accedit h. l. MW^{a} i syr cu ... BD it^{mu}vg syrP mg arm perss add *δυο*, hinc Ln [*δυο*]

19. *δεδωκα* cum ℵBC^{a}LX 1. al pauc b e f g^{1} i l q vg go syrP mg et^{hr} arm aeth Or^{1,744} et ^{2,612} item$^{int\ 2,\ 293.\ 316.\ 441}$ et$^{4,562.\ 666}$ al mu ... ς Ln *δεδωμι* cum AC^{3}DW^{a}ΓΔΑΠ unc^{7} al pler c syr^{cu} et^{utr} Eus$^{ps\ 68}$ P$^{int\ 322}$ | *αδικησει* (et. ς^{e}) cum ℵADEHLMΓΔ al mu Or^{1,744} ... ς Gb Sz *αδικηση* cum BCFGKSUVW^{a}XΔΠ al plu

20. *χαιρετε δε* sine *μαλλ.* cum ℵABCDEF^{w}GHKLMSUVW^{a}ΓΔΑΠ al plu it vg

21 [118. 5] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου. 22 [119. 3] καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν· πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 [120. 5] Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

21–22 Mt 11, 25–27

23 s Mt 13, 16 s

25 [121. 2] Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ

Mt 19, 16 25–27 18, 18 ss Mc 12, 28 ss

---

etc ... ς (= Gb Sz) add μαλλον cum x al mu Cyr$^{ador^{112}}$ et^{381} | ενγεγραπται (ενγ. c. ΝΒ, rell εγγ.) cum ΝΒLX 1. 33. Eus$^{ps\,413}$ Bas$^{1,\,565}$ Cyr ador^{381} Thdrt$^{1,\,1221}$ ... ς Ln εγραφη cum ACDEGHKMSUVW^{a}ΓΔΛΠ al pler Eus$^{es\,370}$

21. εν τω cum ΝDFW^{vid}LW^{a}ΧΣ 33. a b c e ff^{2}· i l q vg^{six} cop Clem^{117} ... ς Ln Ti om εν c. ΑΒCΓΔΛΠ unc^{6} al pler f g$^{1\text{-}2\text{-}vid}$ vg go etc | πνευματι absque o ω̄ cum ΝBDX 157. a b i l vg (et. 130^{lat}) cop syr^{cu}, item addito τω αγιω cum ΝBCDKLXΞΠ al^{7} a b c e ff^{2}· i l vg cop syr^{cu} et^{utr} et ^{hr}arm aeth ... ς add ο ω̄ (ante και ειπεν) cum ACW^{a}ΓΔΛΠ unc^{6} al pler f q go syr^{p} Bas$^{eth\,297}$; item post ηγαλλιασ. add LX etc; contra ς om τω αγιω cum AEGHMSUVW^{a}ΓΔΛ al pler f q go Clem^{117} Bas$^{eth\,297}$ | ενγενετ. ευδοκια cum ΝAC^{3}DW^{a}ΓΔΛΠ unc^{6} al omn fere go cop syr^{omn} arm aeth Bas$^{eth\,297}$ ... Ln Ti ευδοκ. εγεν. cum BC*LXΞ 33. b c e ff^{2}· l q Clem^{117} Eus$^{ps\,704}$

22. και στραφ. (W^{a} στρ. δε) πρ. τ. μαθητ. (C^{2vid}Γ etc add αιτον) ειπ. (ita et. ς Sz et ex errore de B Ln) cum AC*EGHKSUVW^{a}ΧΓΔΛ al longe plu c ff^{2}· l q go syr^{sch} et P aeth^{eod} a pers^{p} ... ς^{e} Gb om cum ΝBDLMΞΠ al^{20} it^{mu} vg cop syr^{cu} arm aeth^{edd} pers^{w} Eus$^{ps\,704}$ | μοι παρεδοθ. μοι c. ΝABCDLW^{a}ΧΓΔΛΧ unc^{7} al plu etc ... ς (= Gb Sz) παρεδοθ. μοι c. minusc pauc^{vid} syr^{cu} et^{utr} arm aeth Eus$^{ps\,704}$ | ω εαν cum ΝACEGHKL MSUVΧΓΔΛΠ al pler Eus$^{ps\,704}$ ... Ln ω αν c. BDW^{a} al pauc

24. ιδαν (ιδ- ΝCX, ειδ- BL) cum ΝBCLX 33. ... ς Ln ειδον (ΚVΠ* al ω̄.) cum ADΧΓΔΛΠ unc^{6} al pler

25. λεγων cum ΝBLX e syr^{cu} cop ... ς Ln Ti και λεγων cum ACDΧΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{utr} arm aeth go

Deu 6, 5
Lev 19, 18

εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; 27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. 29 123.10 ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰερειχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ Λευείτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 Σαμαρίτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ'

---

27. ἐξ ολης της καρδιας σου: D 1. f31. 157. a b c ff2. i l q aeth εν ολη τη (1. 131. 157. om) καρδια σου | εν ολη τη (1. om) ψυχη σου κ. εν ολη τη ισχυι σου cum ℵBDLΞ 1. 131. 157. b i l q copedd ... ς Ti εξ ολης της ψυχης σου κ. εξ ολης της ισχυος σου cum ACΧΓΔΛΠ unc8 al pler e f vg syromn4 arm go Tertmarc4, 25 | κ. εν ολη τ. διανοια σου cum ℵBΞΧ al4 cop ... ς Ti κ. εξ ολης της διανοιας σου cum ACΧΔΛΠ unc8 al pler e f vg syromn4 arm go Orint3, 972 ... Dr etc om | σεαυτον cum ℵBCDLΓΔΛΞΠ unc7 al plu Clem 941 Or3, 980 ... AVX al plus50 Or3, 724 εαυτον

29. δικαιωσαι cum ℵBC*DLΞΧ etc ... ς δικαιουν c. AC2ΓΔΛΠ unc8 al pler

30. υπολαβων sine δε cum ℵ*BC*vid coppetr2, item (*Dixit eis Iesus*) syrcu etsch ... ς Ln Ti υπολαβ. δε cum ℵcAC2DLΧΓΔΛΞΠ unc8 al pler it vg cop syrP go arm | ιερειχω cum B*LΞ go :: alibi eandem formam tuentur ℵCDFPQΣΔ ... ς Ln ιεριχω cum ℵAB3CDΧΓΔΛΠ unc8 al omnvid cop | ημιθανη sine τυγχ. cum ℵBDLΞ al4 Victcat mai676 Chr1, 947 nec exprim τυγχ. it vg syromn4 arm aeth ... ς Ti add τυγχανοντα cum ACΧΓΔΛΠ unc8 al pler cop

32. λευειτης cum BD (:: Ioh 1, 19 et. ℵ, item Heb 7, 11 λευειτικης etiam ℵ et Dclar; Act 4, 36 iidem BD) ... ς Ln λευιτης c. ℵcAC unc rell al omnvid | γενομενος et ελθων cum ACEGHKMSUVΓΔΛΠ al pler q syr sch et P ... ℵcBLΞΧ 1. 33. 118. cop arm aethvid om (ut Tisynops) γενομενος; item D al10 fere itmu vg syrcu Chr1, 847 om ελθων, hinc Gb0 | και ιδων sine additam cum ℵBCLΧΔΛΠ unc8 al pler arm aeth ... Ln add αυτον cum ADΓΔ al15 fere itpler vg cop syromn4

33. σαμαριτης cum ℵCDL 69. al (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti -ειτης cum ABΧΓΔΛΞΠ unc8 al pler | ιδων sine αυτον cum ℵBLΞ al3 it5

αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοκεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; 37 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἥ καὶ

38 a
Lc 11, 1 aa
12, 1 aa

---

cop^{schw}... ς add αυτον, Ln [αυτον] cum ACDΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler a e f vg cop^{wi} syr$^{romn^{4}}$ arm aeth Chr^{1,847}

34. επιβιβασ. δε: D al^{3} it vg syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth και επιβιβ., ita Ln ex errore de C | πανδοκ- cum ℵ*ı, item v. sq πανδοκ- cum ℵ*D* (:: inde quod in ℵ et D postea correctum est -χ-, apparet formam -κ- ex usu abisse) ... ς Ln Ti πανδοχ- cum ℵ^{c}ABDL unc rell al omn^{vid}. Dedimus vero etiam -ιον cum ℵ*et^{c}CLΔΧ al ... ς Ln Ti -ειον cum AB DΧΓΔΠ unc^{9} al pler

35. επι την αυριον sine additam cum ℵBDLΧΧ al^{7} it (exc q) vg cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth Vict$^{cat\,mai\,676}$ Chr^{1,847} ... ς (sed Gb^{00}) add εξελθων (C* 239. εξελθ. και) c. ACΓΔΔΠ unc^{9} al pler q syrP arm | πανδοκει et ς Ln Ti πανδοχει vide ad v. 34 | και ειπεν sine αυτω cum BDLΧ al^{10} b c e ff^{2}· g$^{1.\,2}$· vid i l vg cop syr^{cu} arm Chr^{1,847} Ambl$^{luc\,1428}$ ... ς add αυτω, Ln [αυτω] c. ℵACΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler a f q syr^{sch} et P et^{hr} aeth

36. τισ sine ουν cum ℵBLΧ 1. 118. 209. it^{pler} vg syr^{cu} cop$^{petr^{2}}$ Or$^{int\,3,\,972}$ Bas$^{1,\,354}$ ... ς add ουν, Ln [ουν] cum ACΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler c e al mu | πλησ. δοκ. σοι γεγον. cum ℵABCLΧΓΔΔΣΠ unc^{9} al longe plu cat ox^{89} ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore) δοκει σοι πλησ. γεγον. cum minusc non ita mu, item it^{pler} vg Or$^{int\,3,\,972}$ etc

37. ειπ. δε cum ℵBC*DPLΧΔΧ al mu a e cop syrP mg ... ς (sed Gb′ ειπεν sine copula ut syr^{cu}et^{sch} arm) ειπ. ουν c. AC^{3}ΡΓΔΠ unc^{8} al plu q syrP ^{txt} ... al varie | Ln sic interpg: πορευου και συ, ποιει ομοιωσ

38. εγενετ. δε εν τω πορευεσθ. αυτουσ και αυτοσ cum ACDΡΓΔΔΠ unc^{9} etc ... ℵBLΧ 33. syr^{cu} cop εν δε τω πορευεσθ. αυτουσ αυτοσ | εισ την οικιαν cum ℵCLΧ 33. ... ς Ln Ti ε. τον οικον cum ADΡΓΔΔΠ unc^{9} al pler ... B om plane. Item sine αυτησ cum ℵ*et^{c}C^{3}LΧ 33. (B) ... ς Ln Ti add αυτησ cum ℵ^{B}AC^{3}ΓΔΔΠ unc^{9} al pler it vg rell

39. μαριαμ cum ℵB^{2}C*LΡΧ 1. 38. cop^{schw} (ex petr^{4}) ... ς Ln Ti μαρια

παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. 41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

XI.

1 [128. 5] *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν·* 2-4 Mt 6, 9–13 *κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε·*

---

cum ABᵃᶜ²DΓΔΛΠ unc rell al omnᵛⁱᵈ copᵂᴵ et ᵈᶻ | ℵᵃᵇ²LΞ om η | *παρακαθεσθεισα* cum ℵABCᵃLΞ ... ς Ln *παρακαθισασα* cum C²DΡΓΔΛΠ uncᵍ al omnᵛⁱᵈ Basᵉᵗʰ | *προσ* cum ABᵃC*LΞ 33. 44. Basᵐᵒⁿᵃˢᵗ ⁵³⁵ ... ς Ln *παρα* cum AB² (sed restitutum *προσ*) C²DΡΓΔΛΠ uncᵍ al pler Basᵉᵗʰ | *τ. κυριου* cum ℵBᵃC*DLΞ 7ᵖᵉ it (exc b) vg cop syrᶜᵘ otˢᶜʰ etᵖ mg arm aeth ... ς *του ω̄* c. AB²(sed restitutum *τ. κυρ.*)C²ΡΓΔΛΠ uncᵍ al fere omn b etc

40. *κατελιπεν* cum ℵB²DΡSUVΓ² al plu ... Ti *κατελειπεν* cum ABᵃCLΡΓΔΛΞΠ* uncᵉ al permu | *ειπον* cum DLΧ 1. 33. ... ς Ln *ειπε* ℵABCΡΓΔΛΠ unc rell al pler

41. ο *κυριοσ* cum ℵBᵃL 157. a i l vg syrᵖ ᵐᵍ Basᵐᵒⁿᵃˢᵗ ⁵³⁵ Ambˡᵘᶜ ¹²⁶⁸ Aug ... ς Ln ο *ω̄* c. ABᵃ(sed rursus ο *κυρ.*) CDΡΓΔΛΠ uncᵍ al pler it⁵ etc, sed C²DKUΠ etc ante *ειπεν αυτη* pon ... syrᶜᵘ om | *Θορυβαζη* cum ℵBCDL 1. 33. Basᶜᵃᵗ ᵐᵃⁱ ⁶⁷⁷ (non item monast ⁵³⁵) Evagr ⁵⁶⁷ (Gall⁷) ... ς Ti *τυρβαζη* c. Α(B², sed rursus *Θορυβ.*) ΡΓΔΛΠ uncᵍ al pler Basᵐᵒⁿᵃˢᵗ ⁵³⁵ Chr⁸, ²⁹⁸ al

42. *ενοσ δε εστ. χρ.* cum ACᵃ*etᵃC²ΡΓΔΛΠ uncᵍ al pler f g¹· q g²· ? vg syrᶜᵘ etˢᶜʰ etᵖ ᵗˣᵗ pp aliq ... ℵBCᵃL 1. 33. cop syrᵖ ᵐᵍ aeth Orᶜᵃᵗ ᶜᵒʳᵈ ᶦᵒʰ ²⁷⁸ Basᵃ, ³⁶⁵ etᵉᵗʰ ²⁶³ *ολιγων δε εστ. χρεια η ενοσ* ... D a b c e ff²· i l Amb lucᵗ ²⁶⁸ etᵃˡᶦᵇᶦ plane om | *γαρ* cum ℵBLΑΧᶜᵒᵐᵐ etc ... ς Ln Ti *δε* cum ACΡΔΠ uncᵍ al pler f g¹· q mm mt al Clem ⁷³¹ al ... D 262. a b c e ff²· i l vg etc om | *αυτης* cum ℵ*BDL, item *illi* vel *ei* a b e ff²· i l q ... ς (sed Gbᵒ) Ti praem *απ*, Ln [*απ*] cum ℵᶜACΡΓΔΛΠ uncᵍ al omnᵛⁱᵈ c d f vg Clem ⁹³¹ al

XI, 2. *προσευχησθε* cum ℵBDEFGKLSUVΧΞΠ² al plu Or¹, ²³² ... Ti *-χεσθε* cum ACHMΡΓΔΛΠ* 1. 33. 69. 124. al⁸ | *πατερ* sine additam (sed L

πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

5 [124. 10] Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με

---

etc add ημων) cum ʀBL 1. 22. 57. 1808r et lat 346. a scr vg (exc perus harl*) g1· 2·? arm Or1, 226 sq dis et 228 dis Tertmarc4, 36 schol227 et aliorum ... ς (= Gb) Ln add ημων (pro ημ. a c ff2· i sanscte) o εν τοις ουρανοις c. ACDPXΓΔΛΠ unc9 al pler a b c e f ff2· i l q perus harl** sax cop syrcu et utr aeth | ελθατω cum ʀCPΔ 13. 346. ... ς Ln ελθετω c. ABDLXΓΔΠ unc9 al pler | η βασιλ. σου: Gb σου η βασ. cum D8r 57. Praeterea cf Nyss 1, 737 (de orat. dom. orat. 3) ubi αντι του· ελθετω η βασ. σου· ελθετω, φησι (Lucas), το αγιον πνευμα σου εφ ημας και καθαρισατω ημας. Ad Gregorii testimonium accedit Maxim 1, 350 (ad Mt 6, 10). Eiusdem lectionis vestigium quaesitum est Tertmarc 4, 26, at vdtr Mcion pro αγιασθητω etc simile quid habuisse atque illud apud Nyss pro ελθατω etc positum. | Post η βασιλ. σου omisimus γενηθητω etc c. BL 1. 22. 1308r et lat 346. ff2· (g1· 2·?) vg syrcu arm Or1, 227 (praecedit του δε λουκα ουτως) et 240 dis Tertmarc4, 26 Aug6, 240 dis (ed. Ven. 1731. Est enchir. ad Laurent. cap. 116) ... ς Ln add γενηθητω το θελημα σου ως (b e l om ως) εν ουρανω και επι της (ʀ* et cbACDMPΔ al om, non item ʀcaΔXΓΔΠ etc) γης (sed Ln [ως εν ουρ. και επι γης], de quibus vide post) cum ʀACDPXΓΔΛΠ unc9 al pler b c e f i l q perus tol sax syrsch et P cop aeth; item omissis ως εν ουρ. κ. επ. γης a harl vgcod mosq

3. ημων: Mcion teste Or in catenamasarin ms σου

4. αφιομεν cum ʀcABCDEGHKPΓΔΛ al20 fere ... ς αφιεμεν cum ʀ*FLMS ΥΨΧΩΠ al plu Clem881 Or1, 227 et 255 | εις πειρασμ. sine additam cum ʀ*BL 1. 22. 57. 1308r et lat 131. 226* 237. 242. 426. vg (et. g1· 2·?) arm Or1, 227· 256· 265 Cyrluc267 Tertmarc4, 26 Aug6, 240 ... ς (= Gb Sz) Ln add αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου cum ʀc (sed rursus delevit et ad v. 2 addidit και ρυσαι ημας απο του πονηρου) ACDEXΓΔΛ unc9 al pler b c f ff2· i l q (hiant a e) cop syrcu et sch et P aeth

5. ειπη cum ʀBCEFGHLSUVXΓΔΛ al plu Or1, 213, item d f ff2· g1· (hi4: et dicit) sah cop ... Gb' Ln ερει cum ADSrKMPΠΠ al40 fere Basmonast 557 Dam2, 677, item a b c i l m q vg (dicet).

6. μου cum ʀABLX al mu it (exc c) vg etc, item μοι M al10 c, item μοι sed omisso προς με D etc ... CΘΓΔΛΠ unc8 al100 fere sah syrsch om, hinc Gb0

καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων
9–13 Mt 7, 7–11 χρῄζει. 9 [125.5] Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ

---

8. *φιλον αυτου* cum ℵBCLX 33. 124. 157. al pauc it vg Or[1, 218] et [3, 650] Bas[monast 587] et [588] Mac[hom 4, 96] Chr[3, 429] ... ς Ln Ti *αυτου φιλον* cum EFGHKMSUVΓΔΑΠ al pler Dam[2, 677] | *αναιδιαν* cum ℵCDEKLRU*ΧΓΔ al mu ... ς Ln Ti *αναιδειαν* cum ABFGHMU²ΔΠ al plu[vid] | *οσων* cum ℵ*A BCKMΠ al sat mu it vg cop Or[1, 218] Bas[regg et monast] Chr ... Gb′ *οσον* cum ℵ[c]DEFGHLSUVXΓΔΛ al plu sah Or[3, 650] (sed fluct lectio) etc

9. *ανοιχθησεται* cum DEFGHSUVΓΔ al[50] fere (:: vide ad v. sq) ... ς Ln *ανοιγησεται* (:: ut Mt) cum ℵABCKLMRXΔΠ al permu

10. *ανοιχθησεται* (Gb′) cum AEFGHKSUVΓΔΔΠ al[60] fere ... ς *ανοιγησεται* cum ℵCLMRX al permu ... BD[gr] *ανοιγεται*, item syr[cu] et [utr] :: in Mt utroq loc *ανοιγησεται* firmum est nec quisquam *ανοιχθησ.*

11. *τινα* cum ABCEΓΔΑΠ unc[9] al pler b f ff[2] i l q Epiph[marc 313] et [330] et ipse Epiph[ibid 881] Dial[870] ... ℵDLX 33. 157. al[4] c vg syr[p mg] Or[3, 650] cat[ox 91] *τισ* | *εξ υμων* cum ℵABCDKLMRXΠ etc ... ς (= Gb + Sz) om *εξ* cum EFGHSUVΓΔΔ al plu | *η και* cum ACDEXΓΔΔΠ unc[9] etc (item ℵL etc omisso *και*) ... ς (= Gb Sz) *ει και* cum minusc non ita mu | *αυτω επιδωσει* cum BDL c ... ς *επιδ. αυτω* (:: ut ante et post, item Mt) c. ℵACEXΓΔΔΠ unc[9] al omn[vid] it pler vg rell Dial Or Epiph[marc]

12. *η και* cum ℵBL 1. 13. 33. al[5] fere Dial, item sah cop nil nisi *aut* ... ς Ln Ti *η και εαν* (ΔΔ al pauc *αν*) cum AXΓΔΔΠ unc[9] al pler, item R *η ει*, it vg *aut si* ... D *εαν δε και*, d *et si* | *αιτησει* (et. ς[e]) cum ℵABC DHKLR[vid]ΓΔΔ al plu Dial ... ς Gb Sz Ln *αιτηση* cum EFGMSUVXΠ al plu

13. *υπαρχοντες* c. ABCEFGHLRSUVΓΔΔ al plu Antioch [1198] ... ℵDKMXΠ al plus[25] Dial[870] Epiph[marc 313 et 330] etc *οντες* (:: ut Mt) | *δοματ. αγαθ.* cum ℵABCDLEXΓΔΔΠ unc[9] al longe plu Dial Epiph[marc] Cyr[luc] Antioch ... ς (= Gb Sz) *αγαθα δοματ.* cum minusc vix mu it vg

διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 [126. 5] Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· 15 [127.2] τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 [128.5] ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 [129.2] αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν.

14a Mt 9, 32—34 12, 22 ss Mc 3, 22

Mt 12, 38 16, 1 Mc 8, 11

17—23 Mc 12, 25—30 Mc 3, 23—27

---

13. ο πατηρ cum ℵABDLRXΓΔΑΠ unc[8] al longe plu f cop syr[cu] et P ... Ln add υμων (:: e Mt) cum CU al[20] fere b c f i l q vg sah syr[sch] arm aeth Epiph[marc 331] Cyr[luc 270] | ο εξ ουρανου: ΝLX 33. it[pler] vg sah cop syr[cu et sch] om ὁ

14. εγενετ. δε (L 69. etc και εγεν.) τ. δαιμ. εξελθοντος (εξελθ. cum ΝBR ΓΔΑΠ unc[9] al pler syr[cu] et utr cop; contra Ln εκβληθεντος cum ΑCLX al[6] cop[dz], Latt vide post) ελαλ. ο κωφ. και εθαυμ. οι οχλοι: D και εκβαλοντος αυτου παντες εθαυμαζον, similiter b c ff[2] i l vg

15. ειπον cum ℵACDLR[vid]XΓΔΑΠ unc rell al omn[vid] ... Ti ειπαν cum B (item ℵ ap Treg, at repetito nuper examine non possum quin ειπον teneam) | των (Α των) cum ℵABCKLMΠ al[30] arm ... ς (= Gb +) om c. DRXΓΔΑ unc[7] al plu (:: ut Mt)

16. εξ ουρ. εζητ. π. αυτου (X om πα. αυτ.) cum ℵABCDL(X) 1. 13. 33. 124. 131. 157. y[scr] c f ff[2] g[1] i l vg syr[cu] et sch arm ... ς παρ αυτου εζητουν εξ ουρανου cum RΓΔΑΠ unc[9] al pler b syrP

17. αυτων τα διανοημ. cum ℵBCDLRXΓΔΑ unc[8] al pler cop ... Ln τα διανοη. αυτ. cum ΑΚΠ al plus[10] it vg | διαμερισθ. (CPMXΓ al[30] fere μερισθ.) ante εφ εαυτ. cum ℵADL 33. 124. y[scr] syr[cu] et sch cop ... ς Ln Ti post εφ εαυτ. cum BCRXΓΔΑΠ unc[9] al pler it vg syrP etc | επι οικον cum ℵABEGHLSUVΓΔΑ al plu ... CDFKMXΠ al mu επ οικον

18. διεμερισθη c. ABDLRΔΑΠ unc[9] al pler ... ℵCA al plus[10] εμερισθη, Γ al aliq μερισθη

19. οι cum ℵBCLRXΔΑΠ unc[9] al omn[vid]: Ln om cum ADΓ | αυτοι κριτ. εσοντ. υμων (εσ. υμ. cum ℵ b f i l q, rell υμ. εσ.) cum ℵACKLMUΠ al[30] fere b f ff[2] i l q vg ... Ln αυτοι υμων (c vobis) κριτ. εσονται cum BD c ... ς Ti κριτ. υμων αυτοι εσοντ. cum EFGHRSVXΓΔΑ al plu

20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισ-
μένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν,
τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ
9, 50 Mc 9, 40 διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συν-
24—26 Mt 12, 43—45 ἀγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 24 130.5 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν
ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου
ὅθεν ἐξῆλθον. 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμη-
μένον. 26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα
πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 131.10 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις
φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστά-

---

20. *εἰ δε* etc absq *εγω* cum ℵ*AΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler b f ff^{2}· i vg arm Eus dem^{93} Cyr$^{luc\ 272s}$ ... D al^{6} c cop aeth Tert$^{marc\ 4,\ 26}$ Bas$^{eunom\ 296}$ al add *εγω*, item ℵ^{a}BCLR etc add *εγω* ante *εκβαλλω*

21. *φυλασση* cum ℵABCLRΔΠ unc^{7} al plu ... DEMΧΓΛ al mu *φυλασσει*

22. *ισχυροτερος* sine artic cum ℵBDLΓ 248. al^{vid} cop arm ... ς Ti o *ισχυρ.* cum ACRΧΔΑΠ unc^{9} al pler Eus$^{luc\ 174}$ | *νικηση* c. ℵABCFGKLSU VΔΠ al plu ... EHMRΧΓΛ al mu *νικησει*

24. *ευρισκον*: E*GHSΓΠ* al^{20} fere Or^{cat} ox *ευρισκων*. Praeterea ℵ^{c}BLXΞ al^{4} b l cop syrP Or$^{int\ 2,\ 159}$ (certe vdtr ex Lc) add (:: ut Mt) *τοτε*, hinc Ln [*τοτε*]

25. *ελθον* cum ℵABELMS^{2}UV^{sil}ΔΣΠ al plu ... Ti *ελθων* (ℵ 13. *εξελθ.*) c. CDGHKRS*ΧΓΛ al permu | *σεσαρωμενον* cum ℵ*ADΧΔΑΠ unc^{8} al pler b c e g$^{1.\ 2.}$ i q vg syr^{cu} et^{sch} arm ... ℵ^{c}BCLRΓ al^{12} it^{2} etc praem *σχολαζοντα*

26. *ετερ. πνευμ. πονηροτ. εαυτ. επτα* cum ℵBLΞ 13. 69. 124. 157. 346. ... ς Ln *επτα ετερ. πνευμ.* (Δ* *πν. ετερ.*) *πονηρ. εαυτου* (EH^{2} al *αυτου*) cum ACEHKMRSUVΧΓΔΑΠ al pler it^{pler} vg cop arm ... DG p^{scr} e Or$^{int\ 2,\ 159}$ *ετερα* (D *αλλα*) *επτα πνευμ. πονηρ. εαυτου* | *κ. εισελθοντα* cum ℵABCDHKLMRΧΞΠ al permu Or$^{int\ 2,\ 159}$ it (sed ff^{2}· *regressi*) vg etc ... Gb′ Ti *κ. ελθοντα* (G al^{2} *-λθων*) cum EGSUVΓΔΛ^{2} (* tantum *και*) al^{60} fere

27. *επαρ. τις φων. γυνη* cum ℵBL ... ς *επαρ. τις γυνη φωνην* cum AC RΧΓΔΛΞ unc^{7} al pler cop arm, item *επαρασα τις γυνη*, sed *φωνην* post *ε. τ. οχλου* posito, ΚΠ 1. al pauc ... b f ff^{2}· i l q vg *extollens vo-*

σασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.

29 [122.5] Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς Νινευείταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 33 [122.2] Οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν

29—32 Mt 12, 38—42

1 Reg 10, 1

Ion 3, 5

8, 16 Mt 5, 15 Mc 4, 21

---

cem (i add *suam*) *quaedam mulier* ... D (e c) *γυνη τισ επαρασα φων.*

28. *μενουν* c. ℵAB*Lαλ al pauc ... ς Ln Ti *μενουνγε* cum B[3]CDXΓΔΠ unc[8] al pler | *φυλασσοντ.* absq additam cum ℵ[a]ABCDLαλ al[15] fere it am for san perus tol syrP arm aeth Tert[marc 4, 36] ... ς (= Gb) add *αυτον* c. XΓΔΠ unc[8] al pler vg[ed] et [mss aliq] cop syr[cu] et[sch] et[hr] Lcif[132]

29. *γενεα* sec cum ℵABDLXΞ al[20] it vg etc ... ς om c. ΓΓΔΔΠ unc[8] al longe plu syr[sch] aeth | *ζητει* c. ℵABLΞ al plus[12] ... ς Ln *επιζητει* (:: ut Mt, cf et. Mt 16, 4 et ll. pp.) c. CDXΓΔΔΠ unc[8] al pler | *ιωνα* sine additam cum ℵBDLΞ it[7] vg[edd pl] copp[etr4] syr[hr] arm ... ς (= Gb) add *του* (Δ om) *προφητου* (:: ex Mt ubi lectio non fluct) c. ΑCXΓΔΔΠ unc[8] al omn [vid] e f q vg[ed] syr[sch] et P cop[edd] et [dz] aeth

30. *τοισ νινευ.* ante *σημ.* cum ℵBCLXΞ 33. ... ς Ln post *σημ.* cum ADΓ ΔΔΠ unc[8] al pler it vg syr[r]omn cop al | *νινευειταισ* cum ℵB (ut Mt 12, 41 ℵBCLXΔ) ... ς Ln Ti *νινευιταισ* cum ACLXΓΔΔΠ unc[8] al omn[vid]

31. *σολομωνοσ* bis cum ℵABDEGHMSVXΔΔΛ (pri loc hiat) al plu ... ς (= Gb Sz) *σολομωντοσ* cum CKLUΓΠ al permu

32. *νινευεται* (-*ειται* cum ℵBL: Gb′ Sz Ln -*ιται* c. AC unc rell al omn) cum ℵABCE[2]GLMUXΓΔΠ al[30] fere it vg syr[sch] et P[mg] et[hr] arm aeth[vid] ... ς Ti *νινευΐ* (sed Ti c. E*HSVΔ al -*ευη*) cum E*HKSVΔ al permu syr[cu] et[p txt] cop

33. *ουδεισ* sine *δε* cum ℵBCDUΓ 33. 108. al[15] fere a c e i vg copp[etr4] syr[cu] et[sch] et[hr] arm ... ς Ln Ti add *δε* cum ALXΔΔΠ unc[7] 1. al longe plu b f ff[2] q cop[edd] et [dz] syrP aeth | *κρυπτην* (et. ς[e] 1624. Gb Sz) cum unc omnib al plu ... ς (item ς[e] 1633 al) *κρυπτον* cum 1. 28. al non ita mu cat[ox 95]. Praeterea scripsimus *κρυπτην* cum su unc pler al plu, ut et. ς[e] Gb Sz Ln. Alteram scripturam

μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέ-
Mt 6, 22 a πωσιν. 34 [184.5] ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. 35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

37 [185.5] Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
Mt 23, 25 39 εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξω-θεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξω-θεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύ-

---

κρύπτην, quam in ed. VII secuti sumus, praebet Γ | αλλ (et. ς Gb Sz) cum unc omnib (exc D) et minusc pler ... ς[e] (Wtst etc) αλλα cum D al non ita mu | το φεγγος cum ALΓΔΑΠ unc[8] al longe plu ... Ln το φως (:: ex 8, 16 ubi nemo τ. φεγγ. substituit) cum ℵBCDX al plus[30]

34. ο οφθ. σου pri loc (et. Gb + σου) c. ℵ*ABCDM al pauc it vg cop syr sch et P aeth ... ς om σου cum ℵ[c]EGHKLSUVXΓΔΑΠ al plu syr[cu] arm | οταν sine ουν (Gb′) cum ℵBDLΔ 435. it vg cop arm aeth ... ς add ουν (:: ut Mt lectione non fluct) cum ACXΓΔΠ unc[8] al pler syr[cu] et utr | και ολον (D παν): Ln om και (:: ut Mt) cum CDΓ al[30] fere it (exc e) vg cop[schw] arm aeth

35. σκοπει ουν etc: pro his habent, omisso versu sq, D (a b e ff[2] i) sic (:: e Mt): ει οιν το φως το εν σοι σκοτος το σκοτος ποσον. Eadem agnoscit Aug. Eadem syr[cu] post versum 35. add ... 57. 239. 433. plane om versum, hinc Gb[0]

36. Hunc versum (ut iam notatum est) D a b e ff[2a] i item syr[cu] om, hinc Gb[0] | εχον cum ℵABCEKLSUVΠ al plu: GHMXΓΔ 33. al mu εχων | τι μερος cum ℵEHSUVΔΛ al plu c vg ... Ln Ti μερος τι cum ABGKMXΠ al[20] fere f ... CLΓ om τι

37. λαλησαι: Ln add αυτου c. A, item al[15] fere add αυτου ταυτα. Latt: et cum loqueretur haec vel similiter | ερωτα cum ℵABM al[5] e (petit) ... ς ηρωτα cum CLXΓΔΑΠ unc[8] al pler itpler vg etc | φαρισαιος cum ℵBL al[6] ... ς Ln φαρισ. τισ cum ACLΓΔΑΠ unc[8] al pler b e q syrr arm; item (D)X 130[gr] et [lat] a c f ff[2a] i vg aeth τισ φαρισ.

την, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 [136.5] *ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι.* 43 [137.2] *οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.* 44 [138.5] *οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.* 45 [139.5] *Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.* 46 *ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.* 47 [140.5] *οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.* 48 *ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε.*

Mt 23, 23

20, 46 Mt 23, 6 a

Mt 23, 27

Mt 23, 4

47 a Mt 23, 29—31

---

42. *αλλα* cum ℵBDEGHLUΓΔΛ al permu ... ς Ln *αλλ* cum ACKMSΧΠ al plu | *ταυτα* absq *δε* cum ℵ*ADEGHSUVΓΔΛ al longe plu a ff^{2}· i cop ^{schw} ex petr^{t} arm ... ℵ^{a}BCKLMXe^{dn}Π al plus^{20} c vg cop^{wi} et^{dz} syr^{sch} et P c.* aeth add *δε*, hinc Gb + et Ln [*δε*] | *παρειναι* cum ℵ^{c}B*L 13. 346.... ℵ* 57. y^{scr} *αφειναι* (:: ut Mt), A *παραφειναι* ... ς *αφειναι* cum B^{3}CΧΓΔΘ^{d}ΔΠ unc^{8} al pler

43. *και τους* (A om) *ασπασμ. ε. τ. αγοραισ*: CD al^{18} b q aeth$^{cod\ 18}$ add *και τασ* (D 64. 66^{mg} om) *πρωτοκλισιασ εν τοισ δειπνοισ*, item al^{4} praem *και την πρωτοκλισιαν εν τ. δειπνοισ*, hinc Ln [*κ. τασ πρωτ. εν τ. δειπνοισ*] :: e Mt

44. *ουαι υμιν* sine additam cum ℵBCL al^{9} a c e ff^{2}· g$^{1.\ 2}$· l vg cop syr^{cu} arm ... ς (= Gb) add (:: e Mt) *γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται* (D i Lucif om), item Ln [*γρ. κ. φαρ. υποκρ.*] cum ADXΓΔΛΠ unc^{8} al pler b f i q em syr^{sch} et P etc | *οι περιπατ.* c. ℵBCLM al permu syr^{p} ... Gb″ Lh Ti *περιπ.* sine *οι* cum ADXΓΔΛΠ unc^{7} al plu item *ambulantes* it vg etc

47. *και οι* c. ℵ*C Mcion$^{epiph\ 318}$ et^{332} ... a *nam*, syr^{cu} et^{sch} *quos* ... ς Ln Ti *οι δε* c. ℵ^{c}ABDL unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg etc

48. *μαρτυρες εστε* cum ℵBL aeth (sine *εστε*) Or$^{1,\ 443}$ ... ς Ln *μαρτυρειτε* cum ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg rell Chr$^{7,\ 805}$ | *οικοδομειτε* (e *gloriamini*) cum ℵBDL a b e i l ... ς (sed Gb^{90}) add *αυτων τα μνημεια*, Ln [*αυτ. τα μνημ.*] cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f q g$^{1.\ 2}$· vg cop syr^{utr} arm aeth, item 1. al Lcif *τουσ ταφουσ αυτων*

49–51 Mt 23, 34–36 49 [141.5] διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,

Gen 4, 8 2 Chr 24, 21 51 ἀπὸ αἵματος Ἅβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 [142.5] οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 [143.10] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντες, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

---

49. *εκδιωξουσιν* cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler (:: hoc tantum loco et 1 Thess 2, 15 legitur) ... ℵBCLX al[12] *διωξουσιν*

50. *εκχυννομενον* cum ℵACDEGLUΔΠ al ... ς *εκχυνομενον* cum HKMSVX ΓΛ al plu ... B 33. 69. *εκκεχυμενον* | *απο* sec: D a b c i l q syr[cu] Lcif *εως*

51. *απο* sine *του* (Gb′) cum ℵBCDLX 1. 33. ... ς add *του* (:: ut Mt) cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler | *εως* sine *του* cum ℵBDLX 1. 33. ... ς add *του* (:: ut Mt) cum ΑCΓΔΛΠ unc[8] al pler | *ζαχαριου* (et. Lcif): D etc add *υιου βαραχιου* (:: e Mt)

52. *εισηλθατε* (Gb″) cum ℵABC[2]DE*HLMΓΛ (C* latet) al[15] fere ... ς *εισηλθετε* (Λ *επηλθ.*) cum E[2]GKSUVXΔΠ al plu

53. *κακειθεν εξελθοντος αυτου* cum ℵBCL 33. cop syr[P mg] ... 69. nil nisi *και* (Gb″) ... ς Ln *λεγοντος δε αυτου* (D al om) *ταυτα προσ αυτουσ* cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler it (b i l q om *δε*, b om *ταυτα*, a om *πρ. αυτ.*) vg syr[cu] et sch et p txt arm aeth. At DX etc add *ενωπιον παντοσ του λαου*, similiter test al | *οι γραμμ. και* (haec 243. om, Gb[0]) *οι φαρισαιοι*: D it[6] vg *οι φαρισαιοι και οι νομικοι*, al[3] i syr[P mg] *οι νομικοι και οι φαρισαιοι*

54. *ενεδρευοντεσ* absq additam cum ℵX 1306[r] am cop: ς Ln Ti add *αυτον* cum ABCLΔΛΠ unc[8] al pler vg (f *interroganies eum*) syr[utr] aeth ... D it[7] syr[cu] arm plane om, item (qui *περ. πλειον.* omiserant) al[4]; hinc Gb[00]. Praeterea scripsimus sine *και ζητ.* aut *ζητ.* cum ℵBL al[5] cop ... Gb (sed[00]) Sz Ln add *ζητουντεσ* cum ACDXΓΔΛΠ unc[7] al plu it syr cu et sch, item ς *και ζητουντ.* cum (s[all]) al mu vg syr[P] arm | *θηρευσαι τι* (ΚΠ al aliq ante *θηρ.* pon) *εκ τ. στομ. αυτου*: D *αφορμην τινα λαβειν αυτου*, similiter a b c e i l q syr[cu] ... haec omnia Gb[0]. Post *στομ. αυτου* nil addidimus cum ℵBL cop aeth ... ς (sed Gb[00]) Ln add *ινα κατηγορησωσιν* (ΑΧΔ 69. *-σουσιν*) *αυτου* cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al

XII.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ

Mt 16, 6 — 144.2 — 8, 17 Mc 4, 22 Mt 10, 26 a — 4–9 Mt 10, 28–33

---

omnvid itpler vg syrsch et p arm, d f syrcu ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου :: cf Mt 12, 10 Mc 3, 2

XII, 1. πρωτον cum antecedentibus conjungunt (ut et. ς Gb Sz Ln) ℵA CDEHKΔΠ al plu cop syrP ... ς[e] (et. Wtst Mtthaei al) cum seqq conjg ut GLΔ al mu c f i l q syrcu et sch aeth ... b vg (et. 130[lat]) om, item vid Tertmarc4, 28 Leif[20]

4. αποκτεννοντων c. ℵAEKLUVΓΔ al plus[22], item Gb Sz αποκτεινοντων c. DGHSΞΠ al plus[60] ... ς (= Gb Sz) αποκτειναντ. cum B al mu, M αποκταινοντ. | περισσοτερον cum ℵBEGHLMSUVXΓΔΛ al plu Or[1, 296] et [4, 231] ... Gb' Ln περισσον cum ADKΠ al[10]

5. εχοντα εξουσιαν (Gb') cum ℵABDKLΠΞ al[20] fere it vg syrP arm Or[1, 296] et[297] ... ς εξουσ. εχοντ. cum EGHMSUVΓΔΛ al plu aeth Tertmarc 4, 28

6. πωλουνται cum ℵB 13. 69. 346. Epiph[314] ... ς Ln πωλειται cum ADL ΞΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[1, 296] Epiph[333] Cyrluc[288] :: ut Mt

7. μη sine ουν cum BLΞ 157. a b ff[2] i l sah cop Amb[luc 1485] ... ς add ουν, Ln [ουν] cum ℵADQXΓΔΛΠ unc[9] al omn fere c e f q g[1. 2] vg syr cu et utr et hr arm aeth Or[1, 296] (:: ut Mt)

8. ομολογηση cum ℵB[2]EFGHKLMQUVXΔΠ etc ... AB[*]DRSΓΔ ομολογησει

θεοῦ· 9 [146.2] ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ-
Mt 12, 32 Mc 3, 29 νηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 [147.2] καὶ πᾶς ὃς
ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθράπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ
11 a Mt 10, 19 a Mc 13, 11 εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 [148.2] ὅταν
δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξου-
σίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· 12 τὸ
γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 [149. 10] Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ
τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ'
ὑμᾶς; 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πά-
σης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν
ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς
λέγων· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ διε-
λογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς
καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀπο-

---

9. *ενωπιον* pri c. ℵBLRXΓΔΛ al pler Clem^{595} Or^{1,296} Bas^{3,24} ... Ln *εμπροσθεν* (:: e Mt) c ADKQΠ al^{20} fere

10. *τω δε* usque *βλασφημηθεντι*: D *εισ δε το πνευμ. το αγιον* (omisso *βλασφημ.*: Gb^{0})

11. *εισφερωσιν* (Schu „bene") cum ℵBLX al^{10} it^{mu} vg (hi Latt *inducent*), item sah cop ... ς Ln *προσφερωσιν* cum AQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler a d (hi duo *adducent*; c *perducent*) Bas$^{eth\,284}$ ... Ti *φερωσιν* cum D b q Clem^{595} Or^{1,295} Cyr^{hr255} | *επι* cum ABLQXΓΔΛΠ unc^{9} al pler a c d (hi^{s} *ad synagogas*) Or^{1,295} Bas^{eth} Cyr^{hr} ... NDR al^{7} (it^{mu} vg) Clem^{595} *εισ* | *μεριμνησητε* cum ℵBLQRX al^{15} fere Or^{1,295} Cyr^{hr255} ... ς Ln Ti *μεριμνατε* cum AΓΔΛΠ unc^{9} al pler Bas$^{eth\,284}$; item D^{gr} Clem^{595} *προμεριμνατε*

13. *αυτω* post *εκ τ. οχλου* cum ℵBFLQ 33. ... ς Ln Ti ante *εκ* cum ADR ΓΔΛΠ unc^{8} al pler am for sah cop syr^{P} arm Bas$^{eth\,303}$ ... it^{5} vg syr cu et^{sch} aeth ante *τισ*, it^{4} plane om

14. *κριτην* |cum ℵBDL al^{6} sah ... ς Ti *δικαστην* cum AQRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Bas$^{eth\,303}$

15. *πασησ* (Gb$''$) cum ℵABDKLMQRT^{wo}UXΠ al^{40} fere it vg sah cop syr cu et^{utr} etc ... ς *τησ* cum EFGHSVΓΔΛ al plu | *αυτω* cum ℵ^{c}BDF QRT^{wo} al^{20} Bas^{eth} Cyr^{luc} Antioch ... ς *αυτου* cum ℵ*ALXΓΔΛΠ unc^{8} al plu

16. *ευφορησεν* cum ℵBEFHMQST^{wo}UVXΔ al plu ... Ln *ηυφορησεν* cum AD GKLΓΔΠ al mu

θήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, (Sir 11, 19)
ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε,
εὐφραίνου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν
ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται;
21 οὕτως ὁ θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.

22 [150.5] Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν 22–31
λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύ- Mt 6, 25–33
σησθε. 23 ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐν-
δύματος. 24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε
θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει
αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίς δὲ ἐξ
ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν;

18. τα γενηματα (et. ς Gb Sz) cum ℵ*ADQΓΔΛΠ unc[8] al longe plu Bas eth[codd]; item ς[e] τα γεννηματα cum K al vix mu ... ℵ[a] et[c]BLTW[oi]X al[10] sah cop arm aeth τον σιτον | μου sec: ... BLTW[oi] al arm om | και τα αγαθ. μου: ℵ*D 56. 130. 131. 435. a b c e ff[2]· i l m[92] q syr[cu] Amb om

20. αφρων (et. ς[e] 1624.) cum ΚABDEGHLQΤW[oi]XΔΔ al permu ... ς (item ς[e] 1633 etc) Gb Sz αφρον cum ΚΜSUVΠ al plu | BLQΤW[oi] 33. d αιτουσιν (d petunt)

21. αυτω cum ℵ*BL 44[ev] (sed L εν αυτω) ... ς Ln Ti εαυτω cum ℵ[c]AQΤ W[oi]ΧΓΔΔΠ unc[9] al pler (sed FΓ etc εν εαυτω)

22. αυτου cum ΚADLQΤW[oi]ΧΓΔΔΠ unc[8] al omn itp[ler] vg etc: B c e om, hinc Ln [αυτ.] | υμιν λεγω cum AQΤW[oi]ΓΔΔΠ unc[8] al plu a b c e syr[utr] arm ... ΚBDLX al plus[20] f l q vg sah cop syr[cu] aeth λεγω υμιν (:: ut Mt lectione non fluct, nec aliter solet dici) | τη ψυχη sine υμ. cum ΚABDLQ al[10] fere b c f ff[2·] g[1·] i l q am fu for em tol syrP arm Amb[luc 1439] ... ς (sed Gb[00]) add υμων (:: ex Mt) cum ΤW[oi]ΧΓΔΔΠ unc[8] al pler a e g[2·] vg[cd] syr[cu]et[sch] sah cop aeth Clem[231] et[579] Ath[1, 663] | σωματι: BΤW[oi] al[30] fere a sah cop syr[sch] aeth Clem[231] (non item[579] nec Ath) add υμων (:: ex Mt), hinc Ln [υμ.]

23. η ψυχη c. AEGHKQUVΓΔΛΠ etc ... ΚBDLMSX al[25] b c e cop syr[cu] et[sch] (et P γαρ c.*) arm aeth Clem[231] et[579] η γαρ ψυχ., hinc Ln η [γαρ] ψυχ. Variant al

24. ουτε σπ. ουτε θερ. cum ΚDLQ e ... ς Ln ου σπ. ουδε θερ. cum AB ΧΓΔΔΠ unc[9] al pler it (exc e) vg rell Clem[231] :: at ita Mt lectione tantum non fluct

25. μεριμνων cum ΚABLQΤW[oi]ΧΓΔΔΠ unc[8] al omn fere etc ... Ti om cum D 64* 225. | προσθειναι: Ti pon post επι τ. ηλ. αυτ. cum B (:: non

26 *εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε ;*
27 *κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶσ οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει· λέγω δὲ*
ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡσ ἓν τού-
τουων. 28 *εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰσ*
κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶσ,
ὀλιγόπιστοι. 29 *καὶ ὑμεῖσ μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ*
μὴ μετεωρίζεσθε· 30 *ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι-*
ζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων. 31 *πλὴν*
ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν.

---

item Mt) | *πηχυν* sine *ενα* cum ℵ*BD i l sah cop ... ς Ln add *ενα* (:: ut Mt) cum ℵᵃALQTʷᵒⁱΧΓΔΑΠ unc⁹ al omnᵛⁱᵈ itᵖˡᵉʳ vg etc

26. *ουδε* cum ΚΒLQTʷᵒⁱ al⁵ ... ς Ti *ουτε* cum ΑΧΓΔΑΠ unc⁸ al pler Eus luc¹⁷⁷

27. *πωσ ουτε νηθει ουτε υφαιν.* c. D a syrᶜᵘ Clem²³¹ Tertᵐᵃʳᶜ⁴·²⁹ ... ς Ln *πωσ αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει* cum ΚΑΒLQTʷᵒⁱΧΓΔΑΠ unc⁹ al omnᵛⁱᵈ f q g¹·²·ᵛⁱᵈ vg (item itᵉ, sed libere variant) sah cop syrᵘᵗʳ arm aeth :: at ita Mt | *ουδε* cum ΒΕFGΗΚQSTʷᵒⁱUVΓΔΑΠ al plu a (g¹·²·?) vg arm aeth ... ΚΑDLΜΧ al³⁰ fere itᵉ syrᶜᵘ et ᵘᵗʳ Clem²³¹ *οτε ουδε*, hinc Ln [*οτε*] *ουδε* :: ut Mt

28. *εν αγρω* cum ΚΑΒLΜQTʷᵒⁱUΔ itᵍ Clem²³¹ ... ς *εν τω αγρ.* cum ΕΚSVΓ ΑΠ al plu sah cop arm; idque ante *τον χορτ.* cum ΚΒL 157. ... ς ante *σημερ. οντα* (Δ 262. *οντ. ση.*) cum ΕSVΓΔΑ al plu, item Ln inter *σημ.* et *οντ.* c. ΑΚΜQTʷᵒⁱUΠ al¹⁵itᵍ fu am for tol mt Clem ... DGᵃᵘᵖᵖˡᵗᵉˣ etc *του αγρου* | *οντα σημερον* c. ΚΒLΔ 262. e sah cop ... ς *σημ. οντ.* c. D ΕGᵃᵘᵖᵖˡᵗᵉˣSVΧΓΔ al plu ff²· vgᵉᵈ etc, item Ln interpositis *εν* (ΚΠ etc *εν τω*) *αγρω* cum ΑΚΜQTʷᵒⁱUΠ etc | *αμφιεζει* (Β -ιαζει, ita Ln) cum (Β)DLTʷᵒⁱ ... ς *αμφιεννυσι* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ΚΑQΧΓΔ ΑΠ unc rell al omnᵛⁱᵈ

29. *και τι* cum ΚΒLQTʷᵒⁱ al plus¹² e copʷˡ et petr⁴ syrᶜᵘ et ˢᶜʰ Basᵉᵗʰ²⁷⁶ ... ς Ln *η τι* (:: ut Mt) cum ΑDΧΓΔΑΠ unc⁸ al pler itᵖˡᵉʳ vg sah cop schw ex ᵈˢ syrP arm aeth Clem²³¹ Ath¹·⁶⁶³

30. *επιζητουσιν* cum ΚΒLTʷᵒⁱX al⁵ ... ς Ln *επιζητει* cum ΑQΓΔΑΠ unc⁸ al pler Basᵉᵗʰ²⁷⁶ Ath¹·⁶⁶³; item D Clem²³² *ζητει*

31. *αυτου* (Gb″) cum ΚΒDᵍʳ*L a c sah cop aeth arᵉ Ath¹·⁶⁶³ ... ς *του θεου* (:: ut Mt) cum ΑD²QTʷᵒⁱΧΓΔΑΠ unc⁸ al omnᵛⁱᵈ d itᵖˡ vg syr cu et ᵘᵗʳ Clem²³² Mcion ᵗᵉʳᵗ⁴·²⁹ et epiph³¹⁴·³³⁴ | *ταυτα* sine additam (Gb″) cum ℵ*ΒΕΗLQSVΔΛ al plus³⁰ a e sah syrᶜᵘ (et P txt) armᵉᵈ Tert marc⁴·²⁹ ... ς add *παντα* (:: ut Mt), Ln [*παντ.*] cum ℵᵃADᴳᵃᵘᵖᵖˡᵉˣΜΤ wᵒⁱΩΧΓΠ al plu itᵍ vg cop syrˢᶜʰ et P c.* armᵐˢˢ aeth Epiphᵐᵃʳᶜ³¹⁴ et ³³⁴

32 [151.10] *Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.* 33 [152.2] *Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· [153.5] ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει.* 34 *ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.* 35 [154.10] *Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·* 36 *καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.* 37 [155.5] *μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.* 38 *κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν.* 39 [156.2] *τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν*

33 s Mt 6, 19–21

39 s Mt 24, 43 s

---

33. *βαλλαντια* (Gb″) cum ℵABDEKQT^{wo}UVXΔΠ al permu ... ς *βαλαντ.* cum G^{suppl}HLMSΓΛ al plu

35. *υμων αι οσφυες* cum ℵB(D)EG^{suppl}HLMPSUVXΓΔΛ al pler Clem^{218} Cyr ador^{108} Bas$^{eth\,346}$ Dam $^{2,\,728}$ ... Ln *αι οσφυ. υμων* cum AKQΠ al mu it vg Or$^{2,\,816}$ Const$^{7,\,31,\,2}$ al

36. *αναλυση* cum ℵABDEHLMPQSUVΔΠ al permu Meth^{699} ... ς *-σει* cum GKXΓΛ aΨplu Bas$^{eth\,346}$et$^{2,\,165}$ Antioch Dam

38. *καν εν τη δευτ. καν* (T^{wo} *και*) *εν τη τριτ. φυλ. ελθ. κ. ευρ. ουτ.* c. ℵB LT^{wo}IX 33. 131. Cyr$^{luc\,302}$ sah syr^{sch} aeth, similiter arm (et. Meth^{699}); item 1. 118. 209. praemissis his: *και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρη ουτως ποιουντας, μακαριοι εισιν, οτι ανακλινει αυτους και διακονησει αυτοις.* Similiter ac 1. etc ff^{2}· i l mm, item Ir$^{int\,334}$ syr^{cu}, paullo aliter D c e ... ς Ln Ti *και εαν ελθη εν τη δευτερα φυλακη και* (P^{2} etc add *εαν*) *εν τη τριτη φυλακη ελθη και* (ΑΚΠ al^{T} *και ελθων* pro *ελθη και*) *ευρη* (P$^{\Delta}$ al pauc *ευρησει*) *ουτως* (ς *ουτω* sine cod unc) cum AEG^{suppl}HKMPQSUVΓΔΛΠ al pler f q vg cop syrP Bas$^{eth\,247}$ Dam $^{2,\,728}$ | *μακαρ. εισιν* absq additam cum ℵ* b ff^{2}· i l mm gat Ir$^{int\,334}$ ... Gb′ Ti add *εκεινοι* cum ℵ^{a}BDL e (*erunt illi*) syr^{cu} cop^{bz} Cyr$^{luc\,302}$; ς Ln add *οι δουλοι εκεινοι* cum APQT^{wo}IXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} c f q vg etc

39. *ουκ αν αφηκ.* sine *εγρ. α. και* cum ℵ*D (*ουκ αν* tantum, reliquis *αφ. διορ. τ. οικ. αν.* per incuriam omissis) e i sah$^{wo|d}$ syr^{cu} arm^{zoh} Tert marc$^{4,\,39}$ ... ς Ln Ti [illegible]*ηγορησεν αν και ουκ αν* (Ti om cum ℵ^{a}BKLP SΠ etc) *αφηκ.* (:: at ita Mt lectione non fluct) cum ℵ^{a}etCABLPQT^{wo}IXΓ

οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 [157.5] Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παρα-
43–46 Mt 24, 45–51 βολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 καὶ εἶπεν ὁ κύριος· τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; 43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 [158.5] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 [159.10] ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς· 48 ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας.

ΑΛΠ unc^{8} al pler it^{plu} vg etc | *διορυχθηναι* cum ℵBL 33. 157. (:: cum iisdem fere, ΝDIL, ap Mt recepimus) ... ς Ln *διορυγηναι* cum APQT^{wo}IXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{eth} Dam

40. *και υμεισ* sine *ουν* cum ℵBLQT^{wo} al^{5} it vg sah cop syr^{cu} arm ... ς Ti *κ. υμ. ουν* cum ΑΡΙΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler d syr^{utr} Bas^{eth} Dam^{2,728} ... Dg^{r} *κ. υμ. δε*

41. *αυτω* cum ℵAPQT^{wo}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler f g^{2}·^{vid} q vg sah cop syr^{cu} et utr aeth ... Ln om cum BDLRX al^{6} b c e ff^{2}· g^{1}· i l sax arm

42. *και ειπεν* cum ℵBDL al^{8} l cop aeth ... i cop^{dz} syr^{cu} et^{sch} sine copula, sed i syr^{cu} et^{sch} add *illi* ... ς Ln Ti *ειπ. δε* cum APQRT^{wo}IX ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg sah syr^{p} arm | ο *φρονιμοσ* (Gb″) cum BD EGHKPQST^{wo}VΔΛ al mu sah syr$^{p\ mg}$ aeth ... ς *και φρονιμοσ* cum ℵA LMUXΓ al plu it vg cop syr^{cu} et^{sch} et p txt arm Or^{3,189} | *του* cum ℵA BPRT^{wo}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{4,309} ... Ln om c. DLQX 60^{ev} 63^{ev} Or^{3,189} | *το σιτομ.* cum ℵALPQRT^{wo}IXΓΔΛΠ etc ... BD 69. om *το*

47. *τ. κυρ. αυτου* cum ℵBDE*KLT^{wo}IXΠ al plus^{60} Bas^{2,219cdd} Cyr^{4,481} et ^{728} Antioch^{1011} ... ς Ti *τ. κυρ. εαυτου* cum AE^{2}G^{suppl}HMRSUVΓΔΛ al permu Bas$^{2,219\ ed}$ et regg^{331} | *και μη ετοιμ. η* (*η* cum ℵBT^{wo}I 33.; ς Ln Ti *μηδε* cum ΑΡΙΧΓΔΛΠ unc rell al pler f vg etc) *ποιησασ*: D 69. Or^{3,333lib} Dial^{333lib} etc *και μη ποιησασ*, item Or^{3,338} Cyr^{4,481} *και μη ποιησ.* (Or *ποιων*) *αυτο* ... L 13. 8^{pe} b c e ff^{2}· i^{1} q etc *και μη ετοιμησασ* ... g^{2}· *ista omnia.om*

παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 [160.5] *Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη.* 50 *βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ.* 51 *δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἢ διαμερισμόν.* 52 *ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν* 53 *διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.*

51–53 Mt 10, 34 sq

Mich 7, 6

54 [161.5] *Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως·* 55 *καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων*

54–56 Mt 16, 2 s

---

49. *επι* (Gb″) cum ℵABKLMΤ^{wοι}ΥΧΠ al plus^{40} Clem$^{eclog\,986}$ Or$^{2,\,117.\,610-636}$ et$^{721.\,846}$ et$^{2,\,274}$ Archel (Gall^{3})^{609} Meth^{518} Eus$^{dem\,272.\,306}$ et ps 61. 193. 269 et eclog^{62} Ath$^{1,\,363}$ et$^{2,\,17}$ Bas$^{es\,554}$ etc ... ς Ti *εισ* cum DEG^{suppl}H R^{sic}SUVΓΔΛ al plu Meth^{706} Bas$^{bapt\,648}$ Chr$^{2,\,373}$

50. *οτου* (Gb′ prob Schu) cum ℵABDKLMΠΤ^{wοι}ΥΠ al plus^{30} Or$^{1,\,293}$ et$^{4,\,143}$ et$^{156\,cod}$ Dion^{alex} (ap Mai$^{6,\,166}$) ... ς *ου* cum EG^{suppl}HSVΧΓΔΛ al plu Or$^{4,\,156\,ed}$

52. *εν ενι οικῳ* cum ℵBDE^{gr}L c e ff^{2} blan syr^{cu} Hil^{659} ... ς Ti *εν οικ. ενι* c. AΤ^{wοι}ΧΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} etc

53. *διαμερισθησονται* c. ℵBDLΤ^{wοι}Υ al^{7} it vg cop Pist^{302} Eus$^{dem\,298}$ Hil^{659} ... ς (post *τρισιν* puncto posito) *διαμερισθησεται* cum AΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler sah mūnt syr^{cu} et utr arm aeth Tert$^{marc\,4,\,29}$ | *επι υιω* (Gb″) cum ℵBΤ^{wοι}ΧΓΔΛ unc^{7} al plu Eus^{dem} ... ς Ln *εφ υιω* cum ADK LΠ al permu | *επι θυγατερα* cum ℵBD, item (ita Ti) *επι την θυγ.* LΤ^{wοι} al^{4} Eus^{dem} ... ς *επι θυγατρι* cum AΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler | *επι μητερα* cum ℵΤ^{wοι}, item (ita Ln Ti) *επ. την μητ.* BDL al^{5} Eus^{dem} ... ς *επι μητρι* cum AΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler | *επι την* (x al om) *νυμφ.* sine *αυτησ* cum ℵ*A* 1 cop^{wi} et petr^{4} Eus^{dem} Tert$^{marc\,4,\,28}$ ... ς Ln Ti add *αυτησ* cum ℵ^{c}ABDLΧΓΔ^{2}ΑΠ unc rell al pler (Τ^{wοι} *εαυτησ*) it^{pler} vg etc | *την* (x al om) *πενθεραν* sine *αυτησ* cum ℵ*BDL 157. cop$^{petr\,4}$ Eus^{dem} Tert^{marc} ... ς Ln Ti add *αυτησ* cum ℵ^{c}AΤ^{wοι}ΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler it vg etc

54. *νεφελην* cum ℵABLΧΔ al^{8} arm ... ς Ti *την νεφελ.* c. DΤ^{wοι}ΓΑΠ unc^{8} al pler Bas$^{eth\,248}$ | *επι* cum ℵBL al ... ς Ln Ti *απο* c. ADΤ^{wοι}ΧΓΔΑΠ unc rell al pler | *οτι* c. ℵABKLUΧΠ al^{25} fere e sah cop syr^{cu} et^{utr} arm Bas^{eth} ... Ln [*οτι*], ς Ti om cum DEGHMSTVΓΔΛ al plu b c f ff^{2} i l q vg

ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ
οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκι-
μάζετε; 57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;
58 Mt 5, 25. 163.5 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα,
ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ
σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ
ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς
ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

XIII.

1 163.10 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες
αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν
θυσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γα-
λιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο,
ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχί λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,

---

56. *τησ γησ κ. του ουρ.* cum ℵABΓΔΛ unc^{7} al plu am harl (al ap Lachm) syr^{cdd} et p Bas^{eth246} ... n^{c}DKLT^{wοι}Ξ Π al^{40} fere it vg^{ed} et cdd pl sah cop syr^{cu} etc *του ουρ. και τησ γησ* | *ου δοκιμαζετε* c. ΑΔΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn itpler vg etc ... ℵBLT^{wοι} 33. ff^{2}. 1 sah cop syr$^{P\ mg}$ aeth *ουκ οιδατε δοκιμαζειν*

58. *σε παραδωσει* (D 157. *πα. σε*) cum ℵABDT^{wοι} al^{5} Epiph$^{marc\ 314}$ et 335 ... ς *σε παραδω* (it vg *tradat te*) cum LΞΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *βαλει* cum ℵBDΞΓ al^{3}... Gb Sz *βαλη* cum ΑLΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{es450} ... ς *βαλλη* cum T^{wοι} al mu

59. *εωσ* cum ℵBL 1. (item Or^{3,626}) ... ς Ln Ti *εωσ ου* (Α *του*) cum (Α)DΞ ΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item T^{wοι} *εωσ αν* :: ut Mt | *το εσχατ. λεπτ.* cum ℵ*BMT^{wοι}Γ al permu ... Ti *τον εσχ.* (Α om) *λε.* cum n^{c}ALΞΔΛΠ unc^{7} al^{50} fere Or^{3,626} ... D it *τον εσχ. κοδραντην*

XIII, 1. *πειλατοσ* cum ℵABD ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum LT^{wοι}ΞΓΔΛΠ unc^{8} rell

2. *αποκριθεισ* sine additam cum ℵBLT^{wοι} 157. a b e i l (g$^{1.\ 2.}$?) vg sah cop^{ds} arm ... ς add ο $\overline{ις}$, Ln [ο $\overline{ις}$] cum ADΞΓΔΛΠ unc^{8} al pler etc | *ταυτα* cum ℵBDL 12. 157. e ... ς Ln Ti *τοιαυτα* cum AT^{wοι}ΞΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg

3. *μετανοητε* (ℵV al mu *-οειτε*) cum ℵBEGHKLST^{wοι}UVΔΛΠ al plu item *paenit. habeatis* b q ... Gb' Ln Ti *μετανοησητε* cum ADMΞΓ al plus^{25},

πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

6 [164.10] Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.

---

item *paenit. habueritis* (*egeritis*) it^{pler} vg | ομοιως cum ℵBDLT^{woi} al^{10} syr^{p} mg Chr^{1,214} cat^{ox} ... ς Ti ωσαυτως cum AΞΓΔΑΠ unc^{8} al pler Bas^{eth244}

4. δεκαοκτω cum ℵ*BD^{gr}L sah (et cop ^{un}) Epiph^{314} Cyr^{luc313} ... ς δεκ. και οκτ., Ln δε. [και] οκτ. cum ℵ^{c}AT^{woi}ΞΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} Epiph^{336} al, item it^{pl} vg | αυτοι c. ΝΑΒΚLT^{woi}ΞΠ al^{10} it^{pler} vg syr^{p} Chr^{1,214} ... ς ουτοι cum ΓΔΛ unc^{7} al plu cop Bas^{eth} ... D etc om | τους ανθρ. cum ℵABDLMT^{woi}Λ al^{10} fere Bas^{eth} ... ς om τους cum ΞΓΑΠ unc^{7} al plu | εν cum ℵAT^{woi}ΓΔΑΠ unc^{8} al pler etc ... BDLX al^{10} fere Chr^{1,214} Marc^{mon} om

5. μετανοησητε cum (Gb') ℵ*et^{cb}ADLMT^{woi}UX al plus^{20} it vg Epiph^{314} et ^{336} Chr^{1,214} Marc^{mon} ... ς μετανοητε cum ℵ^{ca}BEGHKSVΓΔΑΠ al plu Bas^{eth244} | ωσαυτως cum ΝBLM al^{11} syr^{p} mg Bas^{eth} al ... ς Ln ομοιως cum ADT^{woi}ΞΓΔΑΠ unc^{7} al pler

6. πεφυτευμ. ante εν τω cum ℵBDLX al^{10} it vg ... ς post εν τ. αμ. αυτ. cum AT^{woi}ΓΔΑΠ unc^{8} al pler | ζητ. καρπ. cum unc omnib al plu etc ... ς(= Gb Sz) καρπ. ζητ. cum minusc vix mu c, ff^{2}· i l arm

7. αφ ου cum ℵBDLT^{woi} al^{4} it vg cop syr^{cu} arm aeth etc ... ς Ln Ti om cum AΞΓΔΑΠ unc^{8} al pler sah syr^{sch} et ^{p} etc | εκκοψον sine ουν cum ℵBDΓΔΑΠ unc^{8} al pler e syr^{cu} et^{sch} Or^{3,247} etc ... Ln add ουν cum AL T^{woi}X al^{6} it^{pler} vg sah cop syr^{p} arm aeth

8. κοπρια (ς^{e} 1624. 1633 κοπρία, 1656 κοπρίαν. Gb Sz κόπρια) cum ΝABE^{suppl}LMST^{woi}UVΧΓΔΑ etc ... ς κοπριων cum GHKΠ al mu ... D it^{pler} κοφινον κοπριων

9. εισ το μελλον (T sah add αφησεισ) ει δε μηγε cum ℵBLT^{woi} al sah cop Cyr^{zach660} ... ς Ln Ti ει δε μηγε, εισ το μελλον cum ADΞΓΔΑΠ unc^{8} al pler it vg syr^{cu} et^{utr} arm Petr^{can3}

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 [165.2] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ
14, 15 Mt 12, 11 εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 [166.10] καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 s Mc 4, 30–32 Mt 13, 31 s 18 [167.2] Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ,

---

11. *γυνη* sine *ην* cum ℵBLT^{wo}Ξ al^{5} a b c f i l q vg sah cop syr^{P} et ^{hr} arm ... ς add *ην* cum A(D)ΓΔΑΠ unc^{8} al pler e syr^{cu} et ^{sch} aeth | *δεκαοκτω* cum ℵBT^{wo} al^{5} sah (D cop^{sa}) ... ς *δεκ. και οκτ.*, Ln *δεκ.* [*και*] *οκτ.* cum ALΞΓΔΑΠ unc^{8} al pler it^{pl} vg | *συνκ.* cum NDLΔ ... ς Ln Ti *συγκ.* ABΞΓΑΠ unc rell etc

12. *απο* cum ℵADΞ al^{10} fere syr^{omn} (item it vg) ... ς Ti om cum BLT^{wo} ΓΔΑΠ unc^{8} alpler Or$^{3.511}$ Cyr^{luc316}

13. *ανορθωθη* cum ABDG^{2}HLMΞΓΔΛ al ... ς *ανωρθωθη* cum ℵEG*KST^{wo} UVΠ al plu

14. *οτι εξ* cum ℵBL gat mm (sah cop ut solent) ... ς Ln om *οτι* cum AD T^{wo}ΞΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg etc | *εν αυταις* cum ℵABLT^{wo}ΧΠ al^{10} ... ς *εν ταυταις* cum DΓΔΛ unc^{9} al pler (it vg *in his*, etc)

15. *δε* cum ℵBDL al^{6} it (exc q) vg sah cop syr^{sch} et^{hr} ... ς Ti *ουν* cum AT^{wo}ΞΓΔΑΠ unc^{9} al pler q syr^{P} | *υποκριται* (Gb″ Sz) cum ℵABLT^{wo} ΓΔΑΠ unc^{8} al^{80} fere it (exc f) vg sah^{wo} cop syr^{P} aeth etc ... ς *υποκριτα* cum DVX al mu f sah^{munt} syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} arm | *απαγαγων* c. ℵ^{c}AB^{2vid}et^{3}Γ^{2} unc rell etc ... ℵ*B* 1. *απαγων*

18. *ουν* cum ℵBL al^{5} it^{pler} vg sah cop syr^{P} ^{mg}... ς Ln *δε* cum ADT^{wo}Ξ ΓΔΑΠ unc^{9} al pler c q syr^{sch} et p ^{txt}

καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 20 [168.5] Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. Mt 13, 33

22 [169.2] Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. 23 [170.5] Εἶπεν δέ τις αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· 24 ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 [171.5] ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. 26 τότε ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς Mt 7, 13 s 25 ss Mt 25, 10–12

---

19. ὅν: ς[e] 1624. 1633. etc ὃ | ἑαυτου cum ℵABT[wοi]ΓΔΛ unc[7] al plu ... DFKLXΠ al[15] fere αυτου | δένδρον sine μεγα cum ℵBDLT[wοi] 251. a b e ff[2·] i l copdz txt syr[cu] et[hr] arm Amb[luc 1453] ... ς Ti add μεγα, Ln [μεγ.] cum ΑΧΓΔΛΠ unc[9] al pler c f q cop[edd] et[dz mg] syr[utr] aeth [φ].

20. και ante παλιν cum ℵBGLT[wοi] al mu it vg etc ... Gb[00] Sz om cum A ΧΓΔΛΠ unc[5] al longe plu sah syr[cu] et[sch]

21. ἐκρυψεν (Gb' prob Schu) cum ΒΚLUΠ al[70] fere ... ς Ln ἐνεκρυψ. cum ℵADT[wοi]ΧΓΔΛ unc[7] al plu Eus[luc 182]

22. ἱεροσολυμα cum ℵBL a (*hierosolymis* sed om *et iter faciens*) ... ς Ln Ti ἱερουσαλημ cum ADT[wοi]ΧΓΔΛΠ unc[9] al certe pler

24. θυρας cum ℵBDL(T[wοi] δ. τ. θυρας στενης πυλης) 1. 131. arm Or [3, 873]diserte Mach[hom 19, 2], item *ostium* a e ff[2·] i l q Lcif[133], *ianuam* d ... ς (= Gb sed rursus Gb') πυλης cum ΑΧΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[2, 387] et[2, 804] Bas[eth 236] Mac[cust cord 167], item *portam* b c f vg (:: ex Mt)

25. αφ ου αν: Ln (et. Ti[49]) haec usq ανοιξον ημιν cum iis quae praecedunt coniunxit, puncto ante και αποκριθεισ posito. At inter ισχυσ. et αφ ου plene interpg ΑΕΚΛΔΠ etc item it vg. Praeterea Amm et Eus novam sectionem a verbis αφ ου incipiunt. | κυριε semel cum ℵBL 157. a c e ff[2·] g[1·2·] l vg sah cop (et. Pistis) Faust ap Aug ... ς κυριε κυριε, Ln κυριε [κυριε] cum ADT[wοi]ΧΓΔΛΠ unc[8] al omn fere b f i q syr[cu] et[utr et hr] cop[dz] arm aeth Bas[bapt 663] Lcif[133] (:: e Mt 25, 11 ubi nemo alterum om)

26. αρξεσθε cum BEGHUVΔ al permu ... ΠADKLMST[wοi]ΧΓΠ al[40] αρξησθε :: hinc -ησθε omnino plus quam -εσθε auctoritatis habet

Mt 7, 23 πλατείαισ ἡμῶν ἐδίδαξασ. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ
πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντεσ ἐργάται ἀδικίασ. 28 ἐκεῖ
Mt 8, 11 ἔσται ὁ κλανθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων, [172. 5] ὅταν ὄψεσθε
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντασ τοὺσ προφήτασ ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶσ δὲ ἐκβαλλομένουσ ἔξω. 29 καὶ ἥξουσιν
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσον-
Mt 19, 30 20, 16 Mc 10, 31 ται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 [173.2] καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ
ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 [174.10] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινεσ Φαρισαῖοι λέγον-
τεσ αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδησ θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεισ ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔ-
ριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον
καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι
34 a Mt 23, 37–39 ἔξω Ἰερουσαλήμ. 34 [175.5] Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεί-
νουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ

---

27. *υμασ* cum ΝΑΧΓΔΔΠ unc[s] al pler a c f ff[2·] g[1·2·] q vg Or[4,495] ... Ln [*υμασ*] Ti om cum BLRT[wοi] 157. 346. b i tol | *εργαται* sine artic (Gb') cum ΝΒDEGHLRSVΧΔΔ al[20] fere cat[ox109] ... ς Ln οι *εργ.* cum ΑΚ MT[wοi]ΥΓΠ al plu sah cop arm | *αδικιασ* cum ΝΒLR (D *ανομιασ*) arm cat[ox 109] ... ς Ti praem *τησ* cum ALT[wοi]ΧΓΔΔΠ unc[s] al omn[vid] Cyr[luc]

28. *οψεσθε* cum B*DX al[20] Lcif[134] (*cum videbitis*) ... ς Ln Ti *οψησθε* cum AB[2vid]Et[3]LRT[wοi]ΓΔΔΠ unc[s] al plu, item *cum videritis* it (et. d) vg Irint[336] ... ℵ *ιδητε*, item Mcion[epiph]

29. *και βορρα* cum ΝΔDΣ[r]ΧΓΔΔΠ unc[s] al[100] fere b c e ff[2·] i l vg sah cop syr[P] ... ς (sed Gb[00]) Ti post *και* add *απο*, Ln [*απο*] cum BLR (item T[wοi] sed omisso *και*) al mu a d f q

31. *εν αυτη* cum ΝABEGHLRSUVΧΓΔΔ etc ... DKMT[wοi]Π al[13] sah cop *εν ταυτη* | *ωρα* (Gb', Schu „bene ap Lc") cum ΝAB*DLRX al[15] fere syr p mg ... ς Ln *ημερα* cum B[3]T[wοi]ΓΔΔΠ unc[s] al plu it vg sah cop syr sch et[p txt] arm aeth | *προσηλθαν* cum B*DL ... ς Ln *προσηλθον* cum ΝAB[3]RT[wοi]ΧΓΔΔΠ unc[s] al omn[vid]

32. *αποτελω* cum ΝBL 33. 124. Clem[577], item D *αποτελουμαι* ... ς *επιτελω* cum ΑΝΧΓΔΔΠ unc[s] al pler | *τη τριτη* c. ΝADRΧΓΔΔΠ unc[s] al omn fere am san (al) sah syr[P] Clem[577] ... B 56. 346. a b c e f l m q vg cop syr[cu] et[sch] arm aeth Or[int3,92] et[364] add *ημερα*, hinc Ln [*ημερ.*]

34. *αποκτεινουσα* cum ΝBDEGHLMRSU[2]VΓΔΠ al permu ... AKU* al plus[15]

αὐτίν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ τὴν ἑαυτῆσ νοσσιὰν ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 *ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με ἕωσ ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου.* Ps 118, 26

XIV.

1 176.10 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰσ οἶκόν τινοσ τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.* 2 *καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπόσ τισ ἦν ὑδρωπικὸσ ἔμπροσθεν αὐτοῦ.* 3 177.2 *καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ τοὺσ νομικοὺσ καὶ Φαρισαίουσ λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν.* 4 *καὶ ἐπιλαβόμενοσ ἰάσατο αὐτὸν* Mt 12, 10

αποκτεινουσα, ΧΑ al plus[50] *αποκτενουσα* (Gb″) | *ορνιξ* cum ND ... ς Ln Ti *ορνισ* (:: quae forma in Mt non fluct) c. ABLR unc rell al omn[vid] | *την εαυτησ νοσσιαν* cum NBLRΧΓΔΛ unc[6] al pler, item *nidum suum* a b vg cop ... Ln (:: ut Mt) *τα εαυτ. νοσσια* c. Α(D)ΚΜΠ al plus[25]

35. *ο οικ. υμων* sine *ερημ.* c. ΝΑΒΚLRSVΓΔΠ al[80] fere e ff[2·] g[2·] i am for fu al[6] sax sah cop[sch]w ex[dz] arm ... ς (= Gb Sz) add *ερημοσ* (:: ut Mt, sed ibi etiam fluct) cum DEGHMUΧΛ 33. al permu a b e f g[1·] l q vg[clem] syr[cu]et[utr] cop[wl]et[petr4] aeth | *λεγω* cum ℵ*L 40. 253. 259. b c ff[2·] i l sah syr[cu] aeth ... Gb Sz Ln Ti *λεγ. δε* c. ℵ[c]ΑBDRΧΓΔΛΠ unc rell al plu f q vg etc ... ς (= Gb Sz) *αμην δε λεγω* cum minusc mu | *οτι* cum ΑΧΓΔΛΠ unc[7] al pler a f ff[2·] vg ... ΝBDHLR al[6] b c e i l q gat mm om, hinc Ln [*οτι*] | *ιδητε με* cum ΝΑΒΚΜΗΠ al plus[10] a f i l vg ... ς *με ιδητ.* cum (:: ut Mt) DEGHLSUVΧΓΔΛ al plu b c e q | *εωσ* cum BDKLΠ al plu ... ς Ln add *αν* (:: ut Mt) cum ΝΑΕGHMSUVΧΓΔΛ al plu | *ηξει* (EGHU al permu[vid] *ηξη*) *οτε* (Η *οτι*) *ειπητε* cum ADEG HSUVΔΛ al plu a b c f ff[2·] l q vg syr[cu]et[P] ... ΝBKLMRΧΠ al e i mm sah cop syr[sch] arm *εωσ αν* (BLR 79. om, ΚΠ *οτε* pro *αν*) *ειπητε* :: ut Mt

XIV, 3. *λεγων* cum ΝABL unc rell al omn fere etc ... D 15[ev] a b e q am (sed b q h. l. *dixit* pon) syr[cu] et [sch] om, hinc Ln edidit [*λεγων*] | *εξεστιν* sine *ει* (Schu „recte ap Lc″) cum NBDL 59. 15[ev] f am cop[wl] et[petr4] syr[hr] aeth cat[ox111] ... ς Ln praem *ει* cum ΑΧΓΔΛΠ unc[6] al pler itpler vg arm syr[cu] et [utr] | *θεραπευσαι* cum ΝBDL al[4] cat[ox111] ... ς *θεραπευειν* cum ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al pler Cyr[luc 329] | *η ου* cum ΝBDL al[8] b e f q mm sah[münt] cop syr[cu] et [hr] syr[P] c.* aeth cat[ox] Cyr[luc329] .·. Ln

13, 15 Mt 12, 11 καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα.

7 178.10 Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· 8 ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα 18, 14 Mt 23, 12 ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 179.5 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

[η ου], ς om cum AΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{5} vg sah^{wold} syr^{sch} arm (:: cf Mt)

5. αποκριθεισ c. ℵ*et^{cb}AΧΓΔΛ unc^{7} al longe plu f vg syr^{P} et^{hr} ... Gb^{oo} Ln om c. ℵ^{c}ABDKLΠ al^{15} it^{pler} gat mm sah cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth | προσ αυτουσ ante ειπεν cum NBLXΓΔΛ unc^{7} al pler vg ... Ln post ειπ. cum ADKΠ al^{8} it sah cop syrr arm aeth | υιοσ (Gb' Sz) c. ABE GHMSUVΓΔΛ al^{130} fere e f q sah syr^{cu} (sed post υι. η βουσ add η ονοσ) et^{utr} Cyr$^{cat ox 111}$ et luc^{829} ... ς ονοσ (:: cf 13, 15) c. NKLXΠ al a b c i l vg cop syr^{hr} arm aeth, item D προβατον (:: ut Mt) | πεσειται cum NABLΠ 1. 13. 69. 118. 124. 131. 157. al^{15} fere (it vg *ceciderit*) ... ς Ti εμπεσειται cum DXΓΔΛ unc^{8} al longe plu (:: cf Mt) | εν cum NBEGH MSUVΓΔ al longe plu etc ... ADKLXΔΠ al^{20} b c l vg om, hinc Ln [εν] | ημερα cum ℵ*B al pauc ... ς Ln Ti τη ημερ. cum ℵ^{c}ADLXΓΔΛΠ unc rell al pler

6. Post και ουκ ισχ. ανταποκριθ. ς Ln Ti add αυτω cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a f (item *ad haec respond. illi* b c ff^{2}· g$^{1.2}$· i q vg) sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth ... non addidimus cum NBDL al e l

9. μετα cum NABDEGLMVΔΛ al permu ... ς μετ cum HKUXΓΠ al plu

10. αναπεσε (Gb' Sz) cum NAB*EHKSUVΓΠ al^{100} fere ... Gb αναπεσαι c. B^{3}GLMXΔΛ al plus^{20} ... ς αναπεσον cum minusc pauc ... D Clem αναπιπτε :: quum in N. T. πεσειν cum compositis saepissime, nusquam vero πεσασθαι sit adhibitum, αναπεσαι scriptura tantum a αναπεσε differre censendum est, quemadmodum innumeris locis αι et ε promiscue in antiquissimis cdd posita sunt. | ερει cum NBLX al^{4} ... ς Ln ειπη cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler Antioch^{1031} | παντων cum NABLX al^{12}

12. 180.10 Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα. 13. ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπείρους, χωλούς, τυφλούς, 14. καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεταί σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15. Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 181.5 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς, 17. καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ

16 aa M: 22, 1 aa

---

sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth pers^{p} Antioch^{1838} ... ς Ti om cum Dr ααπ unc^{8} al pler it vg go sem

12. μηδε τ. συγγεν. σου (ℵ b e ff^{2} vg Ir^{int} om σου): ℵ 48^{ev} a e Cyp om, hinc Gb^{0} | αντικαλ. σε cum ℵBDLRX al^{4} e f mt go cop syr^{p} Ir^{int} Cyp Dam^{2,453} ... ς σε αντικαλ. cum ΑΓΔΑΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg arm Bas^{eth}^{249} | ανταποδ. σοι cum ℵBDLR a e cop ... ς Ln σοι ανταποδ. cum ΑΧΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg go syr^{r} Cyp^{304} Bas^{eth}^{249} Dam ^{2,453}

13. δοχήν post πτωχ. cum ADLRXΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc ... ℵB ante πτωχ. (ita Ti^{synopse}) | αναπηρους: ita E^{2}GHKMSUVXΓΔΑΠ etc; ℵAB DE*LR al αναπειρους (ut et h. l. et v. 21 Ln edidit, item Treg). Cf Phrynich. Bekk. p. 9, 22: ἀναπηρία διὰ τοῦ η τὴν πρώτην, οὐ διὰ τῆς ει διφθόγγου, ὡς οἱ ἀμαθεῖς.

14. δε cum ℵ* 1. 69. 124. 157. 346. c e f ff^{2} i l q mt arm aeth Cyp^{304} Aug ... ς Ln Ti γαρ c. ℵ^{c}ABDLPR unc$_{1}$ rell al pler a b vg go cop syr^{utr} Ir^{int}^{332} Eus^{luc}^{186} al

15. οστις cum ℵ^{a}BLPRX al^{11} cop syr^{p} mg Eus^{luc} ^{186bis} et ^{189bis} et ^{190} cat^{ox} ^{113} ... ς Ln Ti οσ c. ADΓΔΑΠ unc^{8} al pler (it vg *qui*) Clem^{166} Eus^{luc} ^{197} et ps mai ^{74} al. | αρτον it vg go cop syr^{utr} aeth Eus^{luc}^{186bis} et ^{189ter} et ^{190} et ps mai ^{74} Or^{int} ^{3,899} al ... E(ex corr*) ℵ^{a}K^{2}MSUVΓΠ, al. plus ^{130} syr^{cu} arm Clem^{166} al αριστον (Gb^{1})

16. εποιει cum ℵBℵ 1. 209. syr^{cu} Or^{4,244} ... ς Ln εποιησεν cum ADLPXΓ ΔΑΠ unc^{8} al pler it vg syr^{utr} Clem^{165} Or^{3,774} al | μεγα cum ΚΑΒ*LPR ΓΔΘ* unc^{8} al plu Or^{3,774} et^{4,244} al ... Ln (ex errore de ℵ*) Ti (item) μεγαν cum B^{2}DΔΠ^{2} al^{35} fere schol^{237} Clem^{165}

17. εισιν cum ΚLR ... ς Ln Ti εστιν cum ABDPX unc$_{1}$ rell al omn^{vid}. Idque sine πάντα cum ℵ*etc^{o}BLR b e ff^{2} i l q (hi Latt omnes: *iam pa-*

ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

26 s Mt 10, 37 s

25 [183.5] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· 26 εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ

---

raium est) ... ς Ti add *παντα*, Ln [*παντα*] cum $\aleph^a$ΑΡΧΓΛΔΠ unc^8 al pler f vg syr^p arm aeth Bas^{bapt}; item ante *ετοιμ.* D etc

18. *παντες παραιτεισθ.* cum ℵBDLRX 1. it vg syr^{sch} arm ... ς Ti *παραιτεισθ. παντ.* cum ΑΡΓΔΑΠ unc^8 al pler go cop syr^p | ο *πρωτος*: P c e praem *και*, hinc Ln [*και*] | *εχω αναγκην* cum ℵABLRXΓΔΑΠ unc^8 al omn^{vid} ... Ln *αναγκ. εχω* cum DP, item Latt | *εξελθων ιδειν* c. ℵBDL ... Ti *εξελθειν ιδειν* cum GR cop syr^{cu}et^{sch} arm aeth; ς Ln *εξελθειν και ιδειν* cum ΑΡΧΓΔΑΠ unc^7 al omn^{vid} it vg etc

21. ο *δουλος* sine additam (Gb″ et probare vdtr Schu) cum ℵABDKLPRΠ al^{12} fere it vg go cop arm aeth Bas$^{bapt\ 627}$ ... ς add *εκεινος* cum ΧΓΔΑ unc^6 al pler syr^{cu} et$^{utr\ et\ hr}$ | *αναπηρους*: rursus ℵABDLPR *αναπειρους*. Cf ad v. 13 | *τυφλ. και χωλ.* c. ℵBDFKLMPUΠ al^{25} fere it^{pler} vg go cop etc ... ς *χωλ. και τυφλ.* cum EGHRSVΧΓΔΑ al plu e syr^{cu} et^{sch} arm ... Δ al^2 syr^{hr} om *χωλ. και*

22. *ὃ* cum ℵBDLR 1. e cop syr^{cu} et^p mg arm ... ς Ln Ti *ως* cum ΑΡΧΓΔΠ unc^8 al^2 pler it^{pler} vg etc

23. *μου ο οικ.* cum ℵABD^{gr}KLRXΠ etc ... ς Ln ο *οικ. μου* cum ΡΓΔΑ unc^8 al omn fere it^{pler} vg

26. *πατερ. αυτου* (Gb″) c. ℵADXΔΑΠ unc^9 al^{70} Bas$^{regg\ 349}$ et^{354} et$^{bapt\ 628}$ et$^{2,\ 203}$ ... ς Ti *πατερ. εαυτου* cum BLRΓ al mu cat$^{ox\ 115}$ | *ετι δε και*

δύναται εἶναί μου μαθητής. 27 ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί εἶναί μου μαθητής. 28 [183.10] Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; 29 ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπιεντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 [184.5] οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναταί εἶναί μου μαθητής. 34 [185.2]

---

c. ΚΑDᴱʳΧΓΑΠ unc[9] al omn[vid] Bas[2,203] et[bapt628] c f vg cop go (omisso καὶ) syrP ... Ln Ti *ετι δε και* cum BLRA, item d ff[2·] Hil[330] Ambp[s 118] | *εἰναι μου μαθητ.* (l *discip. meus*) cum ʀBLMRX al pauc l fu cop syrP aeth ... ς Ln *μου μαθητ* (e *discens meus*) *εἰναι* cum ADEGHSUVΓΔΛ al plu a b c e f l go syr[cu] et[sch] Or[1,299] ... ΚΠ etc *μου εἰναι μαθητ.*

27. Versum om Mˢʳᴳ al mu | *οστις* sine copula cum ʀˢL cop (accedunt aˢ aeth) ... ς Ln Ti *και οστις* cum ʀᶜᴬ(D)ΧΔΑΠ unc[9] al fere omn it[7] vg syr[cu] et[mtr] ... 157. arm *οστ. γαρ* | *εαυτου* c. ABL[2]M[2]Δ al[10] ... ς *αυτου* c. ʀDLˢΑΠ unc[8] al pler Bas[bapt628] :: ut Mt | *εἰν. μου μαθ.* cum ʀ BEFGHLSVXΔΛ etc ... ς Ln *μου εἰν. μαθ.* cum AKM[2]UΠ al plu c ff[2·] vg (et. am[4])

28. *εἰσ απαρτ.* (Gb Sz) cum BDLR 225. g[2cr]; item it[6] vg ... Ln Gb′ *τα εἰσ απ.* cum ʀAEGHKMSUΓΔΛ al plus[50]; item a f ... ς (= Gb Sz) *τα προσ απ.* cum FVXΠ al permu Bas[bapt628] et[2,125]

29. *αὐτω εμπαιζ.* c. ʀABKLRUXΠ al mu Eph[265] Bas[bapt628] ... ς *εμπαιζ. αυτ.* cum ʀGHMSVΓΔΛ al plu f vg go syr[omn] Bas[2,125]

31. *ετερω βασιλει* ante *συμβαλ.* c. ʀABDLRX al[6] ... ς post *συμβ.* c. ΓΔΛΠ unc[8] al pler Bas[bapt], item it vg go cop arm etc | *βουλευσεται* cum ʀB a b f ff[2·] i l q ... ς Ln Ti *βουλευεται* cum ADLRXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] c vg go rell Bas[bapt628] | *υπαντησαι* cum ʀABDRXΔ al[4] ... ς *απαντησ.* cum LΓΔΛ unc[8] al pler Bas[bapt]

32. *ετι αυτου πορρω* cum ʀBDLX al mu it[pler] vg ... Gb′ *ετι* (Δ al pauc aeth om) *πορρω αυτου* cum ABΓΔΛΠ unc[8] al plus[50] go Bas[bapt628]

33. *εἰν. μου μαθητ.* cum ʀBLR al[6] a go cop syr[utr] Or[int 2,438] ... ς Ti *μου εἰν. μαθητ.* c. AU[2]ΧΓΔΛΠ unc[7] al pler f vg arm Ath[gall 183] etc ... DU[ˢ] it[6] *μου μαθ. εἰναι*

Mt 5, 13 Mc 9, 50 *Καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;* 35 *οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.*

XV.

1 a Mt 9, 10 a 1 [186.2] *Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ.* 2 *καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.* 3 [187.5] *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν* 4–7 Mt 18, 12–14 *ταύτην λέγων·* 4 *τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό;* 5 *καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων,* 6 *καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.* 7 *λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-*

---

34. *ουν* cum ℵBLX 69. 124. 346. cop^{wi} et$^{petr\,4}$ cat$^{ox\,c\,im\,116}$ ... ς Ln om (:: ut Mc) cum ADRΔΑΠ unc^{8} al pler it vg cop$^{sa\,ch\,w}$ ex^{dz} rell | *το αλας* bis cum ℵ*D (:: eandem formam in Mc ex ℵLΔ recepimus; debebat vero et. in Mt ex ℵD recipi) ... ς Ln Ti *το αλασ* bis cum ℵ^{c}BLR rell unc et min omn^{vid} | *δε και* cum ℵBDLX al^{8} it^{6} vg^{cdd} plu syr^{cu} et^{sch} ... ς *δε* cum ARΓΔΑΠ unc^{8} al pler e f ff$^{2.}$ i vg^{ed} sah cop syr^{p} arm aeth (:: cf Mt et Mc)

XV. 1. *αυτω εγγιζ. παντ.* (LR *πα. εγγ.*) cum ℵABKMUΠ al^{12} fere (LR) go Bas$^{eth\,272}$ ... ς *εγγ. αυτω παντ.* cum DEGHSVXΓΔΛ al pler a c f ff$^{2.}$ f syr^{p} arm ... al^{9} it^{4} vg al om *παντ.*

2. *οι τε* cum ℵBDL ... ς om *τε* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} cop

4. *εχων* et-*απολεσας* (B^{2}et^{2}): D *οσ εξει* et (ita et. B* sic) *απολεση* | *εξ αυτ. εν* c. ℵBDE^{gr} al^{5} e ... ς Ln *εν εξ αυτ.* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ALXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} d vg rell Meth^{886} Bas$^{eth\,272}$ Bas$^{sel\,141}$ | *ενενηκοντα* cum unc omnib al pl ... ς *εννενηκοντα* cum minusc non ita mu

5. *αυτου* cum ℵBDFKLXΓΔΠ etc ... ς Ln Ti *εαυτου* cum AEGHMSUVΔ etc

6. *συνκαλει* (*συνκ.* cum ND, v. 9 et. ΔΛ; ς Ln Ti *συγκ.* cum AB rell) cum ℵABLXΓΔΠ unc^{8} al plu ... DFΔ al^{30} *συνκαλειται* (*συγκ.*) | *συνχ.* cum ℵ DΔ, v. 9 et. Δ ... ς Ln Ti *συγχ.* cum AB rell

7. *χαρα εν τ. ουρ. εσται* cum ℵBL 33. 157. ... ς Ln Ti *χαρ. εστ. εν τ.*

νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας. 8 [166.10] Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 [169.5] οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 [190.10] Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι

οιρ. cum ADXΓΔΔΠ unc[s] al pler it vg go sah cop syrr aeth | *ενενηκοντα*: ς *εννεαηκ.* ut v. 4

9. *συγκαλει* (*συνκ.* cum ℵADA; ς Ln Ti *συγκ.* cum BL rell) cum ℵBKLUX Δ Π al plus[25] ... ς Ln *-λειται* cum ADEGHMSVΓΛ al pla | *και γειτονας* sine articulo cum ℵBL al pauc (accedente D *τους γειτ. και φιλ.*) ... ς *και τους* (M al[5] *τοις*) *γειτ.* cum AXΓΔΔΠ unc[7] al pler (item M al[5]) | *συνχαρ.* cum ℵADA ... ς Ln Ti *συγχαρ.* cum BL rell

10. *γινεται* ante *χαρα* cum ℵBLX etc ... ς Ln post *χαρα* cum AΓΔΔΠ unc[9] al pler sah go syrP, item D al it vg arm *χαρα εσται*

12. *και* sec c. ℵ*DXΓΔΔΠ unc[8] omn[vid] it vg go syr[omn] arm aeth ... Ln o *δε* cum ℵ[c]ABL cop (sah *divisit autem*) Ps-Chr[10, 1009]

13. *απαντα* cum ℵALXΓΔΔΠ unc[9] etc ... Ln *παντα* cum BDP al

14. *ισχυρα* (Gb') cum ℵABDL al[3] ... ς *ισχυρος* cum PQRXΓΔΔΠ unc[8] al pler

16. *γεμισαι τ. κοιλ. αυτ.* cum APQXΓΔΔΠ unc[8] al pler it[pler] vg cop syr[sch etP] arm Ps-Chr[10, 1010] et[8, 652] ... ℵBDLR al[5] e f go[vid] sah syr[cu syrh] aeth cat[ox 118] schol[237] et[alior] *χορτασθηναι* | *απο* cum iisdem qui *γεμισαι* etc ... ℵBDLR al *εκ* (it vg *de*)

17. *εφη* cum ℵBL al[4] ... ς Ln *ειπεν* cum ADPQRXΓΔΔΠ unc rell al pler |

τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. 22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν
22 σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν,

---

περισσευουσιν cum ℵDLQRΞΓΔΛΠ unc[8] al pler ... Ti περισσευονται cum ABP al | λιμω ωδε cum ℵBL (al?) e syrP; item Gb+ Sz Ti ωδε λιμω cum DHU al[10] it[pler] vg cop syr[cu] et [sch] et [hr] etc ... ς om ωδε cum AP QΧΓΔΛΠ unc[8] al pler go sah

19. ουκετι cum ℵABDE[supp]ΦΗΚLQRSUVΓΔΛΠ al[40] fere it[pler] vg[ed] go sah cop aeth syr[hr] ... ς (= Gb Sz) και ουκετι cum GMΠΧ al plu etc

20. πατερ. αυτου cum ℵDΗΚLMPQR[supp]ΧΔΠ al plus[40] ... ς Ti πατ. εαυτου cum ABEGSUVΓΔ al permu

21. ειπ. δε αυτω ο υιος cum ℵAPQR[supp]ΧΓΔ(Λ)Π unc[8] al pler it[pler] vg etc ... Ti ειπ. δε ο υιος αυτω cum BL al[4] etc | ουκετι cum ℵABDK LΠ al it vg sah cop syr[hr] arm[edd] aeth ... ς και ουκετ. cum EGHMPQ R[supp]SUVΧΓΔΛ al pler syr[cu] et [utr] go arm[ed] Const[2,41,1] | υιος σου sine additam cum ALPQR[supp]ΓΔΛΠ unc[7] etc Aug[quaest evv 2, 33]diserte ... ℵBDUX etc add ποιησον με ως ενα των μισθιων σου

22. εξενεγκατε sine ταχυ cum APQRΓΔΛΠ unc[8] al pler sah syr[sch] et P txt Dam[par 580] ... Ln praem ταχυ cum ℵBLX (item D al[2] ταχεως) it vg etc | στολην cum ℵABD*K*LPQΠ al pauc ... ς (Gb[0]) praem την cum D[2] EGHK[2]MRSUVΧΓΔΛ etc

23. φερετε cum ℵBLRX it vg etc ... ς Ln ενεγκαντες cum AEHKMPSUΓΔΠ al pler go Ps-Chr[6,655], item GQVΔ al ενεγκοντες

24. ανεζησεν cum ℵADLPQRX unc rell al omn[vid] it vg etc ... B cop syr[sch] arm εζησεν :: cf ad v. 32. Praeterea pergimus sine και cum ℵA BDLPQRX al[30] fere it vg cop etc ... ς (sed Gb[00]) add και cum ΓΔΛΠ

26 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. 27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· 30 ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

XVI.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων

---

unc^{s} al plu go syr^{utr} et ^{hr} aeth | *ην* ante *απολωλ.* cum ℵ*ABL al pauc cop ... ς post *απολωλ.* cum ℵ^{c}PXΓΔΔΠ unc^{s} al plu etc ... DQR etc om

26. *παιδων*: ς (non item ς^{e} Gb Sz) add *αυτου* cum minusc aliq sah | *τι* cum ℵADΓΔΠ unc^{s} al longe plu; item LΔ 124. al pauc *τινα*, item c ff^{2}· g^{1}· i l q am for fu em ing mt tol ... Ln *τι αν* cum BPQRΞ al^{16} fere (a e f, b mt)

28. *ο δε* cum ℵABDLRΞ al^{5} a b c e f ff^{2}· i l q go cop arm ... ς *ο ουν* cum PQΓΔΠ unc^{s} al pler vg syr^{p}

29. *τω πατρι* sine *αυτου* cum ℵEHKLMQSUVXΓΠ al longe plu go syr^{p} arm Ps-Chr^{s,656} ... Ln add *αυτου* cum ABDGFRΔ al^{30} it vg etc

30. *μετα πορνων* c. ℵBPXΓΔΠ unc^{s} al omn^{vid} ... Ln Ti *με. των πο.* cum ADLQR sah cop | *τον σιτευτ. μοσχ.* cum ℵBDLQR e ... ς Ln *τον μοσχ. τον σιτευτ.* c. APXΓΔΔΠ unc^{s} al omn^{vid} it^{pler} vg etc

32. *εζησεν* cum ℵ*BLRΔ sah cop syr^{sch} arm ... ς Ln *ανεζησεν* cum ℵ^{c}A DPXΓΔΠ unc^{s} al omn^{vid} it vg go etc | *απολωλ.* cum ℵDX al mu it vg sah cop arm Antioch^{1222} ... ς (sed Gb^{0}) Ln Ti praem *και* cum AB LPR unc rell al longe plu syr^{utr} et ^{hr} go aeth Const | *απολωλως (-λωλος)* sine *ην* cum ABDLRΞ al^{15} go arm^{ed} Const^{2,61,8} ... ς (Gb^{00}) add *ην* cum ΨΓΔΔΠ unc^{s} al longe plu sah cop arm^{ms}

XVI, 1. *μαθητας* cum ℵBDLR al pauc e arm ... ς Ln add *αυτου* cum APXΓΔΔΠ unc^{s} al omn^{vid} it^{pler} vg etc

τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. 5 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; 6 ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. 8 καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν

---

2. τ. οικονομ. σου c. ℵBXΓΔΛ unc[7] al pler it vg go etc ... ADKLPΠ al[10] cop[wl] et[dz] om σου, hinc Gb[0] | δυνη cum ℵBDP al plus[10], item *potes* e ff[2] go syr[utr] ... ς Ln Ti δυνηση (Δ al -νησει) cum ΑLBXΓΔΛΠ unc[8] al pler, item *poteris* it[pler] vg etc
4. εκ τησ cum ℵBD al mu a (*de*) go cop syr[utr] aeth; Ln [εκ] τησ ... LX etc απο τησ ... ς Ti nil nisi τησ cum ΑPΓΔΛΠ unc[9] al longe plu arm | εαυτων cum ℵBPRX al ... ς Lu αυτων cum ADLΓΔΛΠ unc[9] al pler
5. χρεοφ. cum ℵABDLPRXΓΔΛΠ unc[8] al plu ... ς χρεωφ. cum U al mu | εαυτου cum ℵ[c]ABEHKLPRSUVΓΔΛ al plu ... ℵ*DFGMXΔ al plus[50] αυτου
6. βατους cum ABPRΓΔΛΠ unc[9] al longe plu cop syr[P mg sy] etc ... Ti synops βαδους cum ℵLX al mu Or[3, 625] ... D* etc καδους, *cados* | ο δε ειπεν sec loco cum ℵABLR al[6] cop, similiter D a b e f q ειπεν δε ... ς και ειπεν cum PXΓΔΛΠ unc[9] al pler c ff[2] l vg etc | τα γραμματα cum ℵBDL, item *litteras* b c ff[2] q go cop Gaud ... ς το γραμμα cum APRΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] item e l *chirografum*, a f vg *cautionem*
7. λεγει cum BLR al[7] it[5] vg cop syr[sch] ... ℵ λεγει δε, a *dixit autem* (pergens *et huic*), D d δε λεγει ... ς και λεγει cum APXΓΔΛΠ unc[8] al pler go syr[P] arm aeth | τα γραμματα cum ℵBDLR 1., item *litteras* b c f ff[2] q vg go cop Or[int2, 96] Gaud ... ς το γραμμα (Δ -μαν) cum APΓΔΛΠ unc[9] al pler, a *cautionem*, e l *chirografum*, item syr[utr] arm aeth
9. και εγω cum ℵBLR 1. 131. ... ς Ln κἀγω cum ADPXΓΔΛΠ unc[9] al pler | εαυτοις ante ποιησατε cum ℵ*BLR ... ς Lu post ποιήσατε c.

ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; 13 [191. 5] οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Mt 6, 24

14 [192. 10] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 [193. 5] ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 [194. 5] εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Mt 11, 12 s. Mt 5, 18

18 [195. 2] πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. 19 [196. 10] Mt 5, 32 19, 9 Mc 10, 11 s.

κ[A]DFΓΙΛΛΠ unc[2] al omn[vid] Clem[933] etc | ἐκλιπῃ cum κ*[c]B*[b]DLΞΠ 1. al et Ti ἐκλειπῃ cum AB[2]Σ 69 al, item *defecerit* (e -rint) a e l* cop syr[sch] et p mg; arm aeth pers[p] Cyr[luc 349] ... ς (et. Gb, sed Sz ἐκλειπῃ) ἐκλείπητε cum κ[ca]FPU al mu Clem[932] et[948] al, item Γ[AA] unc[2] al plu Chr[4, 27] et[5, 666] ἐκλειπητε, item *defecerit*is itp[m] vg go etc | σκήνας sine αὐτων cum ΚΑBDLΞΓΙΔΛΠ unc[2] al omn[vid] it[pler] vg cop syr[p] arm Clem[933 et 948b] al Ir[int 288] Or[int 2, 102 et 339] ... p b syr[sch] aeth arr pers[R] Cyr luc[349] etc add vel (ut Chr Cyr Thdrt cat) ptaem αυτων, hinc Ln [αυτων]

12. το ὑμετερον cum ΚΑDFΞΓΙΔΛΠ unc[2] al pler a c f ff[2] g[1. 2] q vg go ... BL 21[ev] Or[3, 168] το ημετερον | δωσει υμιν c. ΚDLΞ 33. a b c f ff[2] g[1. 2] i l q vg etc ... ς Ln Ti υμιν δωσει cum ABFΓΙΔΛΠ unc[2] al pler etc

14. οι φαρ. cum ΚBDLΞ al[5] it vg cop sy[sch] et[hr] arm aeth Or[3, 269. et 394] ... ς Ln Ti και οι φαρ. cum AFΓΙΔΛΠ unc[2] al pler go syr[p]

15. ενωπιον του θεου: sine εστιν cum ΚABDMLΠRSV[2]ΔΠ al plu[76] go aeth Ign[intpol] Const cato[X 123] ... ς (= Gb Sz) add (vel praem ut it vg cop arm syr[hr]) εστιν cum EFGHMUV*ΧΓΔ al plu it vg etc

16. μεχρι cum ΚBLΞΧ al[7] Clem[679] Or[3, 469] ... ς Ln εως cum ADFΓΙΔΛΠ unc[2] al pler Or[4, 126] Epiph[marc 315 et 336] ...

18. και ο (Gb′) cum BDL al[5] it vg sah cop arm aeth Tert[marc 4, 33] ... ς και πας ο cum ΚA[2]FΧΓΙΔΛΠ unc[2] al pler go syr[utr]

Ἄνθρωποσ δέ τισ ἦν πλούσιοσ, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενοσ καθ' ἡμέραν λαμπρῶσ. 20 πτωχὸσ δέ τισ ὀνόματι Λάζαροσ ἐβέβλητο πρὸσ τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένοσ 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆσ τραπέζησ τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνεσ ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰσ τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιοσ καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοισ, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖσ κόλποισ αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸσ φωνήσασ εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατοσ καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβεσ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαροσ ὁμοίωσ τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 καὶ ἐν πᾶσι τούτοισ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπωσ οἱ θέλοντεσ διαβῆναι ἔνθεν πρὸσ ὑμᾶσ μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸσ ἡμᾶσ διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν

---

20. *τισ* sine *ην* cum ℵBDLF*X al[6] a e f sah cop arm aeth Clem[333] Dial[827] ... ς add *ην*, Ln [*ην*] cum AF[2]ΓΔΑΠ unc[9] al pler i (item it[10] vg) go syr[utr] Chr[1,875] | *εβεβλητο* cum ℵBDLX 33. 157. a e i (sic) sah cop arm aeth Clem[333] Dial[827] ... ς praem *οσ*, Ln [*οσ*] c. AΓΓΔΑΠ unc[9] al pler it[9] vg syr[utr] Chr[1,875] | *ειλκωμενοσ* cum ℵABDEFGHLΓΧΔΛ al mu ... ς *ηλκωμ.* cum KMSUVΓΠ al plu

21. *των πιπτοντων* c. ℵ*BL it[6] sah cop[sch w] syr[hr] Clem Dial Amb Gaud ... ς praem *των ψιχιων*, Ln [*τ. ψιχ.*] cum ℵ[c]A(D)ΓΧΓΔΑΠ unc[9] al omn vid a f g[1] vg go syr[utr] etc | *επελειχον* c. ℵABLX 33. ... ς *απελειχ.* c. ΓΓΔΑΠ unc[9] al pler

22. *αβρααμ* sine artic cum unc omnib etc ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc vix mu

23. *αβρααμ* cum ℵBDLX Or[2,496] Dial[827] ... ς praem *τον* cum AΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid]

25. *απελαβεσ* sine *συ* cum ℵBDGHLΠ* al[30] fere it (exc b) vg sah cop syr sch et hr arm aeth etc ... ς Ln add *συ* cum (Δ)ΧΓΔΑΠ[2] unc[7] al plu b syr[P] etc | *ωδε* (Gb' Sz) cum unc omn al[100] etc ... *οδε* cum 1. al vix mu

26. *εν* cum ℵBL it[10] vg cop ... ς Ln Ti *επι* cum AD[ET]ΧΓΔΑΠ unc[9] al omn vid a e m Dial[827] Chr[1,577] Ephr[313] | *ενθεν* cum ℵABLXΓΔΛ unc[8] al[125] etc ... ς (= Gb Sz) *εντευθεν* cum KΠ al non ita mu ... D c e m om | *οι*

σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 λέγει δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ αὐτῷ· εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

1 [197.2] Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.

Mt 18, 7 Mt 18, 6 Mc 9, 42

εκειθεν c. ℵ^{c}ALXΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} Dial Ephr Chr ... Ln om οι c. ℵ* BD, nec exprim it vg etc

27. ουν σε cum ℵLXΓΔΑΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg etc ... Ln Ti σε ουν cum ABD al^{4}

29. δε cum ℵABDFKLUVXΔΠ al plu a cop syrP Ephr^{813} ... ς om cum EGH MSΓΛ al permu e syr^{sch} Dial^{837}. Praeterea edidimus sine αυτω cum ℵBL d arm Ephr ... ς Ln Ti add αυτω cum AD^{Gr}XΓΔΑΠ unc^{9} al omn vid it vg etc | μωυσεα cum ℵBDLSX al it vg etc ... ς μωσεα cum AEFG HKMUVΓΔΑΠ al plu am fu

31. μωυσεως cum DKLX al it^{omn} vg (sed non am fu) etc ... ς μωσεως cum ℵABΓΔΑΠ unc^{9} al plu | ουδε εαν cum ℵLXΓΔΑΠ unc^{9} al pler ... Ln ουδ εαν cum ABD g^{ser}

XVII, 1. αυτου cum ℵABDFLMUX al^{25} it^{8} vg cop syr^{sch} etP c.* arm aeth ... ς Ti om cum EG^{2}HKSVΓΔΑΠ al plu e syrP txt Dam$^{par\ 836}$ | του (et. ς Gb Sz) cum ℵABDLXΓΔΑΠ unc^{9} al longe plu Or^{3,601} etc ... ς^{e} om cum minusc ut vdtr pauc | τα σκα. μη ελθ. hoc ordine cum ℵBLX e ... ς Ln μη ελθειν τα σκα. cum ADΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg rell Or^{3,601} al | ουαι δε cum AXΓΔΑΠ unc^{9} al pler f l vg syr^{sch} et P txt arm Dam^{par} ... Ln πλην ουαι (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵB DL al^{3} it^{6} cop syrP ^{mg} et cod bars

2. λιθος μυλικος cum (Gb') ℵBDL al^{30} fere it vg cop syrP ^{mg} (ap Adler) arm Tert$^{marc\ 4,\ 35}$ ... ς μυλος ονικος (:: cf Mt) cum AXΓΔΑΠ unc^{9} al plu syr^{sch} et P txt aeth Dial Dam$^{par\ 286}$ | ενα post τ. μικρ. τουτ. cum ℵ*BL ... ς Ln ante των μι. τουτ. c. ℵ^{c}ADXΓΔΑΠ unc rell al omn^{vid} etc

3 προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπετίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρός σε λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

3 a Mt 18, 15 21. 22

Mt 17, 20 21, 21

5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες ἡμῖν πίστιν. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν

---

3. εαν cum (Gb″) ℵBDLX 33. al[10] it (et. m[25]) vg go cop syr[sch] et hr arm aeth (Clem[306]) ... ς add δε c. ΑΓΔΛΠ unc[9] al pler syrP :: cf Mt | αμαρτη (ΔΧΔΠ al[10] -τηση) sine εισ σε cum ℵABL al[6] it[9] vgedd pler go cop syr[sch] et P (exc cod bars) et hr arm[zoh] pers[p] sax Clem[306] Dam[par 328] ... ς add εισ σε cum DΧΓΔΔΠ unc[9] al pler c e q vg[ed] syrp bars arm usc Antioch[1135]

4. αμαρτηση cum (Gb″) ABDLXΔ al[25] Antioch[1135] Dam[par328] ... ς αμαρτη cum ΚΓΑΠ unc[8] al plu Clem[306] Or[1,254] | εισ σε και: ΑΚΠ p[ser] 7p[e] b add εαν, hinc Ln [εαν] | επτακισ sec sine additam cum ℵBDLX al pauc a b c i l q s mt cop syr[hr] arm Clem[306] Or[1,254] Victtun ... ς add της ημερασ cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler it[2] vg go syr[utr] aeth Antioch[1135] | προσ σε (Gb″) cum ℵABDLXΔ al[10] etc item ς (= Gb Sz) επι σε cum minusc vix mu ... Gb Sz Ti om c. ΓΔΠ unc[9] al plus[125] f i m go aeth Or[1,254] Dam[par328]

5. ειπαν cum ℵBDLX 209. ... ς ειπον cum ΑΓΔΔΠ unc[9] al pler

6. ει εχετε cum ℵABFKLSUVXΓΔΔΠ etc, item M al[5] εαν εχητε ... ς Ln (ignorabat B) ει ειχετε cum DEGH al permu | ταυτη cum ABΓΔΔΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg etc ... NDLX s cop om

7. αυτω c. ℵBDLX al[15] it vg etc ... Ln [αυτω], ς om c. ΑΓΔΔΠ unc[9] al longe plu go syrP [txt] Cyp[819] | ευθεωσ: coniunximus c. seqq (et. Sz) ut ΕΙΔ etc; contra ς Wtst Gb c. ερει αυτω (vel ερει) conjg ut DKMU ΔΠ a i cop go etc | αναπεσε (Gb′) cum ℵBDΔΠ unc[7] al plus[70] ... ς αναπεσαι cum ΑLMΔ al mu Antioch[1137] :: cf ad 14, 10

9. εχει χαριν cum ℵBDL 124. a e cop aeth Cyp[819] ... ς χαρ. εχει cum Δ ΧΓΔΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] arm Antioch[1138] | τω δουλω (ℵ* om) sine εκ. cum ℵ[a]ABDLX a b c ff[2]. jalt l q s cop Amb ... ς (Gb[0]) add εκεινω cum ΓΔΔ unc[8] al pler e f vg go syrP arm etc, ΚΠ w[ser]

ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

11 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας.* 12 *καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν,* 13 *καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.* 14 *καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν.* 15 *εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν,* 16 *καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης.* 17 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ;* 18 *οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος;* 19 *καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.*

Lev 14, 2

---

ante τ. δουλ. | τα διαταχθ. sine αυτω cum ℵABLΓΔΛΠ unc[9] al[130] etc ... ς (= Gb Sz) add αυτω c. DX al vix mu it[pler] vg cop syr[sch] aeth. Praeterea ς Ti add ου δοκω, Ln [ου δοκω] cum ADΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg go syr[utr] Antioch[1158] ... omisimus cum ℵBLX al[6] a e cop syr hr arm aeth Cyp

10. ουτως cum unc omn etc ... ς ουτω cum minusc | οτι cum ℵBDLΓΔ ΑΠ unc[9] al pler etc ... Ln om cum AX al[6] it[pler] vg Bas[regg 457] | ὅ (Gb′) cum ℵABDL al[6] it vg cop syr[hr] arm aeth Or et Or[int] Epiph mare Bas[regg457] Antioch ... ς οτι o cum ΧΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[utr] | ωφειλομεν cum ℵAB[*]D[*]F[2]LUXΓΠ al plu it vg go etc ... B[2]EGHKMSVΔΛ al permu Or[2,665] Basmonast Antioch οφειλομεν

11. πορευεσθαι sine additam cum ℵBL ... ς Ln Ti add αυτον cum ADX unc rell al omn[vid] (it vg *cum iret*, etc) | δια μεσον cum ℵBL, item *per medium Samariae* d e s, D μεσον, item 1. al[5] ανα μεσον ... ς Ti δια μεσου cum AΧΓΔΛΠ unc[9] al pler | σαμαριας cum ℵAB[*]EFLΞΔ etc (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti -ρειας cum B[3]DGHKMΥΓΠ al plu

12. υπηντησαν cum ℵL al[16] Bas[eth 275] Dam[par 520] ... ς Ln Ti απηντησαν cum ABΧΓΔΛΠ unc[9] al pler | υπηντ. (απηντ.) αυτω cum ℵAΧΓΔΛΠ unc[9] al pler f vg cop syr[utr] et[hr] go etc ... Ln om αυτω cum BL ... D e οπου ησαν ... it[8] *et ecce*

16. σαμαριτης cum ℵADL[*] al ... ς Ln Ti -ρειτης cum BL[2]ΧΓΔΛΠ rell

17. ουχι οι δεκ. c. ℵAEGHKMUVXΓΔΛΠ al omn fere f l vg Or[int 4,498] etc, item Ln ουχ οι δεκ. cum BL[2] ... D it[8] *ουτοι δεκα* | οι εννεα cum AD

20 202.5 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ
ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.
22 203.10 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε
ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ
Mc 13, 21 Mt 24, 23. 26 οὐκ ὄψεσθε. 23 204.2 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ
Mt 24, 27 ἀπέλθητε μηδὲ διώξητε. 24 205.5 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστρά-
πτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως
9. 22 ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 206.2 πρῶτον
δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς
Mt 24, 37–39 ταύτης. 26 207.5 καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως
Gen 7, 7 ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον,
ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.
Gen 18, 20 ss 28 208.10 ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον,

---

al[4] itpler cop syrsch Or[int 4, 493] ... ς Ti οι δε εννε. cum ℵBLXΓΔΑΠ unc[8] al pler go syrhr etP Bas[eth] Dam[par]

21. η εκει cum ℵBL 157. 14[ev] e ff[2·] g[1. 2·] i l s arm ... ς Ln η ιδου εκει cum ADXΓΔΑΠ unc[8] al pler a b c f q go syrP aeth Or[1, 288] et[4, 294] Or int[3, 976] :: cf v. 23 c. ll. pp.

22. μαθητας cum ℵBDLRΓΔΑΠ unc[8] al plu e f s am for go arm ... Ln add αυτου cum AX al mu itplu vged et mss mu syrutr cop aeth

23. εκει et ωδε hoc ordine c. ℵB[2]L cop, B* ωδε et ωδε ... ς Ln ωδε et εκει c. ADRXΓΔΑΠ unc[8] al omnvid it vg etc. Scripsimus autem ιδου sec sine copula (Gb') c. D[δ]KLXΠ* al[50] fere e q am ing ... ℵM etc και ιδου ... ς Ln η ιδου cum ABEGHRSUVΓΔΑΠ[2] al plu a c d g[2·] l go cop etc

24. αστραπτουσα cum ℵBLXΓ al[15] fere arm ... ς Ln Ti η αστραπτ. c. DRΔΑΠ unc[8] al pler | εκ της υπο τον cum ℵABDKΠ al aliq ... ς ε. τ. υπ ουρανον cum LXΓΔΑ unc[7] al pler | εσται cum ℵABLRXΓΔΑΠ unc[8] al longe plu a f ff[2·] l vg go cop syrcu et utr ... ς (= Gb Sz) add και, Ln [και] cum D al mu b c e i s arm aeth | ο υι. του ανθρ. εν τη ημερα αυτου cum ℵALRXΓΔΑΠ unc[8] al pler q vg go cop syrutr arm etc ... Ln om εν τ. ημερ. αυτου cum BD 220. a b e i

26. νωε cum unc omnib etc ... ς (= Gb Sz) του νωε cum minusc vix mu | του υιου: ς[e] 1624 et 1633. om του per errorem

17. εγαμιζοντ. cum ℵBDLVX al[20] ... ς εξεγαμιζ. cum ARΓΔΑΠ unc[7] al plu | απαντας c. ℵARΓΔΑΠ unc[8] al omnvid ... Ln παντας c. BDLX

28. ομοι. καθως cum ℵBLRX al[4], item similiter sicut i vg ... ς Ln Ti

ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ Gen 19, 24.
ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ,
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 [209.2] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς Mt 24, 17 s
ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατα-
βάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ
ὀπίσω. 32 [210.10] μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 33 [211.3] ὃς Gen 19, 26
ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ 9. 24
ὃς ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. 34 [212.5] λέγω ὑμῖν, ταύτῃ Mc 8, 35
τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἷς παραλημφθήσεται καὶ Mt 10, 39. 16, 25
ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, Lc 12, 25
ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. 37 [213.5] καὶ Mt 24, 28

ομοι. και ως cum ADΓΔΑΠ unc[8] al pler ... b c ff[2] q *similiter*, a e s *similiter et*

29. απαντας cum ΝΑΒΧΓΠ unc[8] al pler ... Ln *παντας* cum BDLΔΛ al pauc Eus[luc 198]

30. κατα τα (ℵ om) αυτα (Schu commend) cum ℵ[c]BDK(R)ΧΠ al[10] fere Eus[luc 198] a (*similiter*) cop syr[cu] et[utr] aeth ... ς κατα ταὐτα (Gb′ prob Schu ταὐτά :: invitis cdd qui accentus habent) cum ℵ*ΑΓΔΑ unc[7] al pler, item *secundum haec* b c e f ff[2] i l q vg go :: cf ad 6, 23

31. εν αγρω cum ΝBL 13. 69. 346. go ... ς Ln *εν τω αγρ.* (:: ut Mt) c. ADΒΧΓΔΑΠ unc[8] al pler

33. τ. ψυχ. αυτ. περιποιησασθ. (b c i q *liberare*) cum BL b c i q (:: locorum pp. nullo legitur) ... ς Ln τ. ψυχ. αυ. σωσαι cum ΝΑΒΧΓΔΑΠ unc[8] al omn[vid] (a c e f ff[2] l vg)... D ζωογονησαι την ψυ. αυτ. | απολεσει sec cum ΝΑLRΣΓΔΑΠ* al mu ... ς Ln *απολεση* cum BDEGHKMUVΠ[2] al plu. Idque sine additam cum ΝBDR 1. 33. 131. a arm ... ς Ti add *αυτην*, Ln [αυτ.] cum ΑLΓΔΑΠ unc[8] al pler it[pler] vg etc

34. εσονται. δυο hoc ordine cum ΝBEGHLSVΧΓΔΛ al plu it[pler] vg etc ... AKMRUΠ etc *δυο εσονται.* | μιασ: B c om, hinc Ln [μιασ] | εισ cum unc omn (praeter B) al plu arm Bas[eth 248] Cyr[luc 372] ... ς (= Gb Sz) o εισ cum B al vix mu cop Eus[luc 195] | παραλημφθ. cum ΝABLRΧΔ ... ς *παραληφθ.* cum EHMSUVΓΔ al pler ... D[Er]GKΠ etc *παραλαμβανεται*

35. ℵ[c] etc om versum | εσονται. δυο hoc ordine cum ℵ[a]BDL a cop syr[cu] Max[taur] (hom. 3 p. 9) ... ς *δυο εσονται.* cum AQRΧΓΔΑΠ unc[8] al omn vid f vg syr[utr] etc | η μια (et. ς[o] Gb Sz) cum ℵ[a]BDR etc ... ς Gb″ Ti *μια* cum ALQΧΓΔΑΠ unc[8] al plu | παραλημφθ. cum ℵ[a]ABLQRX ... ς *παραληφθ.* cum DEGHKMSUVΓΔΑΠ al omn[vid] | η δε ετερ. cum ℵ[a]BLR 13. 69. 346. Eus[luc 195] ... ς Ln *και η ετερ.* c. ADQΧΓΔΑΠ unc[8] al pler it vg etc

36. Hunc versum ς[o] (et. Sz) sic: *δυο εσονται* (D etc om) *εν τω* (D om)

ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

1 [214. 10] Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, 2 λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος

ἀγρῶν o (DU al om) εἰσ παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται cum DU al permu itpl syr^{cu} et utr arm Ambluc Augluc (:: ex Mt) ... non dedimus (nec hab ς Gb) cum ʀABLQRXΓΔΛΠ unc^{r} al longe plu g^{1} go cop^{t} aeth Bas^{eth248} Op^{655}

37. καὶ sec cum ʀBLUΔ al plus^{36} b d vg^{ed} cop syr^{p} arm Eus^{lac} Bas^{eth} Ambluc^{1684} ... Lii [καὶ], ς om cum ADΘ^{gr}QRXΓΔΠ unc^{r} al plu etc | ἐπισυναχθήσ. cum ʀBLQ 19^{ev} ... ς Ln συναχθ. (:: ut Mt) cum ADΨΓΔΠ unc^{s} al pler (Λ om) Cyr$^{luc\ 378}$. Ponuimus autem post καὶ οι αετοι c. ʀBL al^{5} arm pers^{p} ... ς Ln ante οι αετοι (και οι αετ.) cum ADQRXΓΔΠ unc^{s} al pler (Λ om) it vg etc (:: ut Mt lectione non fluct)

XVIII, 1. ελεγ. δε sine και cum ʀBLM al^{10} a b ç q cop (aeth *et dixit*) Or^{3,650} Bas$^{eth\ 266}$ ... ς Ti ελ. δε και cum ADQRXΓΔΛΠ unc^{r} al pler e f ff^{2} g$^{1.2}$ i vg go syr^{cu} et^{utr} arm Chr^{2,939} Antio^{1165} | αυτους cum ʀ* et^{cb} ABKLMQRSUΨXΓΔΠ al^{50} fere cop arm Or^{3,650} ... ς om cum ʀ^{ca}DE GHΔ al plu go Or^{1,213} Eus$^{luc\ 196}$ al | εγκακειν (εγκ. cum ʀAB*DHKQ al; ʀ^{3}LUΔΠ al εγκ. ita Ln) cum ʀABDHKLQUΔΠ al ... ς εκκακ. cum EGMRSV XΓΔ al plu Or^{3} et^{1} al

2. λεγων (et. Or^{3,650}) : p al^{5} syr^{cu} et^{sch} per^{p} Or^{1,213} Bas$^{eth\ 266}$ om, hinc Gb^{0}.

3. χηρα δε (et. ς Gh Sz) cum unc omnib (exc Δ) al longe plu e go syr^{p} ..., ς^{e} add εισ cum Λ 1. al mu it^{pler} vg etc

4. ηθελεν (Gb') cum ʀABDLQRXΔ al^{40} fere ff vg etc ... ς ηθελησεν cum ΓΠ unc^{s} al plu | μετ. δε ταυτ. cum ʀADRXΓΔΠ unc^{s} al omn^{vid} ... Ti μετ. ταυτ. δε cum BLQ | ουδε ανθρωπον cum ʀBLX 157. a b c e f ff^{2} i l vg Hipp^{antichr56} ... ς Ti και ανθρ. ουκ cum ADQRΓΔΛΠ unc^{s} al pler q go Bas^{eth266} Chr^{3,939} Damp^{ar677}

ἐρχομένη ὑποπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; 8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. 10 ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· 12 νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα κτῶμαι. 13 ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν τὸ στῆ-

---

5. *υπωπιαζη* cum ℵABDG^{2}LQA al permu Bas^{eth266} Chr^{2,989} Dam$^{par\ 677}$ ... EG*HKMRSUVXΓΔΛ al plu *υποπιαζη* (Gb′) et al^{25} fere *υποπιεζη*

7. *ποιηση* cum NBDGMQUVXΓΔΛ al plus^{50} ... ς *ποιησει* cum AEHKLRSΔ al plu | *των βοωντων αυτω* c. NBLQ (item e *qui eum inclamant*); it^{e} *clamantium* sine *αυτω* ... ς Ln *των βοωντ. προσ αυτον* cum ARXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} etc | *και μακροθυμει* (Gb′) cum ℵABDLQXΠ al^{8} Chr Antioch e f g^{2} vg go syr^{cu} et ^{hr} ... ς *και μακροθυμων* cum ΓΔΛR (ex nupera recognitione) unc^{8} al pler syr^{sch} et^{p} Dam^{par}; item omisso *και* 80. 88. a b c ff^{2} i l q

9. *δε και* cum NBDLMQRΣΔ al sat mu a f vg ... ΔΓΔΠ unc^{7} al plus^{90} it^{5} fu^{2} sah cop syr^{p} go om *και*, hinc Gb^{0} Ln [*και*]

10. *ο εισ* cum ℵALQΓΔΛΠ unc^{8} al pler sah cop arm Or$^{4,\ 124}$ Bas^{eth277} ... Ln Ti *εισ* cum BDRX g^{ser}

11. *ταυτα* sine additam cum ℵ* b c f ff^{2} i l q sah, item aeth ... ς Ln praem *προσ* (D *καθ*) *εαυτον* cum ADQXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a go syr^{cu} et ^{utr} ... Ti post *ταυτα* add *προσ εαυτ.* (L *αυτον*) cum ℵ^{c}BL 1. 131. e vg syr^{hr} arm Or$^{4,\ 124}$ Cyp^{205} | *ωσπερ* c. ℵABXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas ^{eth} ... Ln *ωσ* cum DLQ al pauc Or$^{1,\ 490}$ et $^{2,\ 145}$ et$^{4,\ 124}$ al

12. *αποδεκατευω* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *αποδεκατω* cum ℵ^{c}ADLQX unc rell al omn^{vid} Or$^{2,\ 145}$ al

13. *ο δε τελ.* cum NBGL al^{6} e sah cop syr^{cu} et^{sch} aeth Antioch^{1102} Cyp^{205} al ... ς Ln Ti *και ο τελ.* c. ADQXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syr^{p} et^{hr} arm Bas$^{eth\ 278}$ | *εισ τον ουρανον* post *επαραι* cum NBLQX 33. b c ff^{2} q go sah cop aeth syr^{hr} ... ς Ln ante *επαραι* cum ADΓΔΛΠ unc^{8}

θος αὐτοῦ λέγων· ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω
14, 11 ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖ-
Mt 23, 12 νος· 215.5 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν
ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
15 sq 15 216.2 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτη-
Mt 19, 13 sq
Mc 10, 13 sq ται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς
προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με
καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
Mt 18, 3
Mc 10, 15 17 217.2 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
18–27
Mt 19, 16–30
Mc 10, 17–31 18 218.2 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε
ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς θεός.
Ex 20, 12–16 20 τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ
Deu 5, 16 sq ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ

---

al pler a f vg syr^{cu} et ^{utr} arm | το στηθοσ cum ℵBDKLQXΠ al^{15} fere it vg arm Or^{4,372} Cyr^{es577} et luc^{277} al ... ς Ti ειστο στηθ. cum ΑΓΔΛ unc^{7} al plu sah cop syrr Bas^{eth277}

14. κατεβη cum ℵABDLPXΓΔΛ unc^{6} al pler e vg aeth Cyp^{305} ... KQUΠ al mu it^{8} sah cop syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} Antioch^{1102} Hil^{411} praem οτι, hinc Ln [οτι] | η γαρ εκεινοσ (Gb Sz) cum ΑPQΧΓΔΛΠ unc^{8} al^{150} fere go (*quam quidem ille*) syrP (accurate reddit η γαρ εκει.) Bas^{eth278} edd Cyr^{luc278} ... ς (=Gb Sz) η εκεινοσ c. minusc vix mu Antioch^{1102} arm ... Ln παρ εκεινον c. ℵBL al^{4} sah cop Or^{1,490}, item D μαλλον παρ εκεινον τον φαρισαιον | ο δε cum ℵBD^{gr}ILPQXΓΔΛΠ unc^{6} etc ... Ln και ο (:: ut 14, 11 et Mt 23, 12) cum A al^{6} it (et. d) vg syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} aeth

15. επετιμων cum ℵBDGL al^{6} it^{pler} vg cop syr^{cu} et P ... ς επετιμησαν c. ΑΙΡΧΓΔΛΠ unc^{5} al pler e syr^{sch} (:: cf ll. pp.)

16. προσεκαλεσατο (DG al^{4} -λειτο) αυτα (B om) λεγων cum ℵBL a cop syr^{sch}, item DG al^{4} ... ς Ln Ti προσκαλεσαμενοσ αυτα ειπεν cum AI ΡΧΓΔΛΠ unc^{6} al pler it^{pler} vg syrP

17. οσ αν cum ℵBDLX al ... ς Ti οσ εαν cum ΑΙΡΓΔΛΠ unc^{9} al pler

19. θεοσ cum ℵ*B*(^{8} praem ὁ, sed punctis notatum) ... ς Ln Ti ο θεοσ cum ℵ^{c}AB^{2}D rell omnib

20. μητερ. σου cum ℵEFGHSUVΓΔΛ al longe plu a b c cop syr^{cu}et^{sch}et^{hr} aeth Dial^{322} Or^{2,8} ... Gb^{00} σου, Ln om σου cum ABDIKLMPXΠ al^{25} it^{6} vg go syrP arm :: at σου nec in Mt nec Mc est

δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 [219.2] ἀκούσας
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἓν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλη-
σον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ
δεῦρο ἀκολούθει μοι. 23 [220.2] ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος
ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ εἰσπορεύονται· 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρή-
ματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσελθεῖν. 26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι;
27 ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ

---

21. ἐφυλαξα c. ℵABL 1. 209. Dial[832] ... ς ἐφυλαξαμην c. DIPΧΓΑΔΠ unc[9] al pler | ἐκ νεοτητ. absq μου cum BD l syr[cu] Dial[832] Mcion[tert 4,36] ... ς Ln add μου (:: ut Mc lectione non fluct, cf et. ad Mt) cum ℵAIL PΧΓΑΔΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg syr[utr] et[hr] rell

22. ακουσας δε absq additam c. ℵBDL al[8] cop syr[cu] et[sch] et[hr] ... ς add ταυτα cum AIPΧΓΑΔΠ unc[9] al pler go syr[P] arm aeth (it[pler] vg) | ετι cum ℵ[a]?et[c]ABDILPRΧΓΑΔΠ unc[6] etc ... ℵ*FHV al mu οτι | διαδος cum BPΧΓΑΠ unc[9] al plu Bas[eth 265et 207] ... Gb' Ln δος (:: ut et Mt et Mc) cum ℵADILMRA al[45] fere Dial[832] | εν (c. ℵALR al mu Bas; Ln Ti add τοις c. BD) ουρανοις cum ℵABDLR al mu a e cop ... ς εν ουρανω c. IP ΧΓΑΔΠ unc[9] al pler it[pl] vg go arm Dial[832] Bas[eth365]

23. εγενηθη cum ℵBL ... ς Ln εγενετο cum ADIPRΧΓΑΔΠ unc rell al omn[vid]

24. αυτον ο (B om) ις ειπεν c. ℵBL al[4] cop syr[hr] ... ς Ln αυτ. ο ις περιλυπον γενομενον ειπεν cum AIPRΧΓΑΔΠ unc[9] al pler it[mu] vg syr[cu] et[utr] rell; item D b c e i αυτ. περιλυπον γενομενον ειπ. ο ις | εισπορευονται idque post τ. θε. cum BL, item eodem loco NDR al[2] it[9] vg εισελευσονται ... ς Ln εισελευσονται idque ante εισ την βα. τ. θεου (ΚΜΠ al mu των ουρανων :: ut Mt) cum AIPΧΓΑΔΠ unc[9] al pler f l syr[cu] et utr go arm aeth

25. καμηλον (sic in Lc et. syrP, aliter ll. pp.): s al[6] καμιλον, 239. καμιλλον. Cyr[luc380] καμηλον οι το ζωον, αλλα το εν τοις πλοιοις παχυ σχοινον. Contra Amb[luc 1489] | τρηματος c. ℵBD 49. ... LR al[5] τρυπηματος (:: ut in Mt edidimus) ... ς τρυμαλιας (:: ut in Mc edidimus) cum APΧΓΑΔΠ unc[9] al pler | βελονης (Gb'') cum ℵBDL al[8] ... ς ραφιδος (:: ut Mt et Mc) cum APRΧΓΑΔΠ unc[9] al pler | εισελθειν pri cum ℵBLRΧΓΑΔΠ unc[6] al longe plu e cop syr[sch] et P mg et[hr] ... AD MP al plus[20] it[pler] vg etc διελθειν

26. ειπαν cum ℵB ... ς Ln Ti ειπον cum ABDLX unc rell al omn[vid]

27. τω cum ℵABLRΧΓΑΔΠ unc[9] al pler cop ... Ln om cum DP al[2]

θεῷ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι. 29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον..

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

---

27. *εστιν* hoc loco cum ℵBDL al[10] a e … ς post *δυνατα* pon cum APRX ΓΔΑΠ unc[9] al pler it[7] vg (sed it vg etiam ante hab *quae inpossibilia sunt ap. homines*) go cop syrP Irint[127] et[299]

28. *πετρ.* cum APΓΔΑΠ unc[8] al longe plu … ς Ln *ο πετρ.* cum ℵBDLRUX al mu (:: at ita et Mt et Mc) | *αφεντες* (D al[4] post *τα ιδια* pon) *τα* (1. al[6] it[5] praem *παντα*) *ιδια* c. ℵ[c]BDL al[8] cop syrP mg arm itP[l] (e *remisimus omnia nostra et* similiterque syr[cu]) … ς *αφηκαμεν παντα και* (:: ut Mt et Mc) cum ℵ*APRXΓΔΑΠ unc[9] al pler f vg go syr[sch] et P txt aeth

29. *αμην λε. υμιν* sine *οτι* cum ℵ*DΔ 131. a b c e ff[2·] (g[1·2·vid]) i l q vg Cyp[210] … ς Ln Ti add *οτι* cum ℵ[c]ABLPRXΓΔΠ unc[8] al pler f Hier iovin | *η γυναικ. η αδελφ. η γον.* hoc ordine cum ℵBL cop … ς Ln *η γον. η αδελφ.* (DΘΔ etc *η αδελφας*) *η γυναικ.* cum ADPR unc rell al omn[vid] it vg syrr rell (:: *η γυναικα* in Mt et Mc deest, at testes plurimi intruserunt ante *η τεκνα*) | *ενεκεν* cum ℵB (:: ita nemo in Mt aut Mc) … ς Ln Ti *ενεκεν* cum ADLPR unc rell al omn (U al pauc *ενεκα*)

30. *ος ουχι μη* cum ℵBL 1. 124. 209. … ς Ln *ος ου μη* cum APRXΓΔΑΠ unc[8] al pler … D arm *εαν μη* (:: ex Mc), item b c e i l *nisi ut* | *απολαβη* c. ℵALPRXΓΔΑΠ unc[7] al pler … BDM al[10] arm *λαβη* | *πολλαπλασιονα*: D a b c e ff[2·] i l q syrP mg (in codbarsa) Cyp[21·165·273·310] al *επταπλασιονα*

31. *ιερουσαλημ* cum ℵBDLR y[scr] e go cop Or[2,496] … ς Ln *ιεροσολυμα* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum APXΓΔΑΠ unc[8] al pler it[pler] vg etc

35 [224.2] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰερειχὼ τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 40 σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

35–43 Mt 20, 29–34 Mc 10, 46–52

XIX.

1 [225.10] Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἦν πλούσιος· 3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 καὶ προδρα-

35. ιερειχω cum BDPQ (Lc 19, 1 Mc 10, 46 Heb 11, 30 et. ℵ; Mc 20, 29 BCLΣ, alibi et. Δ) ... ς Ln ιεριχω cum ℵALRΞΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | επαιτων cum ℵBDL Or^{8,735} Dial^{858} (D e Dial επαιτ. ante εκαθητ. pon) ... ς προσαιτων (:: cf ad Mc) cum APQRΞΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}

36. τι ειη τουτ. cum ℵABPΓΔΛ unc^{6} al longe plu; item it^{pler} vg ... Ln τι [αν] ει. τουτ. cum DKLMQRΣΠ al plus^{25} Or^{8,735d} et^{e} Dial^{858}, item a

39. σιγησῃ cum BDLPX al^{4} Or^{8,736semel} ... ς σιωπηση (:: ut Mt et Mc) cum ℵAQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{2,736semel}

40. ο ις cum ℵLQRΞΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere Or^{8,736}, item Ti ις cum BD ... Δ 63. Dial^{858} om

41. τι cum ℵBDLX 57. e cop Dial^{858} ... ς Ln praem λεγων cum AQR ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg go al, Or^{8,736} ειπων

XIX, 1. ιερειχω cum ℵBDQΔ ... ς Ln ιεριχω cum ALRΓΔΠ unc^{8} rell omn^{vid}

2. καλουμενος (et. e go cop syr^{P} et^{hr} arm): DG al^{7} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} aeth om (Schu „sic ubique locorum apud Lc“) | και ην cum ℵL 245. (l s et sine ην) cop syr^{cu} et^{hr} go ... ς Ti και ουτος ην cum AQRΓΔΛ unc^{7} al pler f syr^{P} mg ... BKΠ al^{8} b i q vg arm^{ed} και αυτος, item U a c ff^{2} mt arm^{edd} και αυτος ην: hinc Ln και αυτος [ην] ... D e om

3. ηδυνατο cum ℵAB^{2}LQRΓΔΛ unc rell etc ... B*KΠ al aliq εδυναστο

μὸν εἰσ τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνησ ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡσ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψασ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσασ κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσασ κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντεσ πάντεσ διεγόγγυζον, λέγοντεσ ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶσ δὲ Ζακχαῖοσ εἶπεν πρὸσ τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖσ πτωχοῖσ δίδωμι, καὶ εἴ τινόσ τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸσ υἱὸσ Ἀβραάμ· 10 [226.5] ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλόσ.

[Mt 18, 11] 1 Tim 1, 15

11 [227.10] Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶσ εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺσ εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺσ ὅτι

---

4. *προδραμων* cum ℵABKMQRSUΔΛ etc ... EFGHLVΓΠ al[25] *προσδραμων* | *εισ το* (157. *τα*) *εμπροσθ.* cum ΝBL f[scr] (157.) e (*praecessit autem in priore*; accedere vdtr d *antecedens ab ante*) ... ς Ln Ti *εμπροσθεν* cum AD[ET]QRΓΔΛΠ unc rell al pler | *συκομορεαν* (et. ς[e] Gb Sz) cum ΝBLΔ al mu cop, item E[2]FHMSVΓΔ al plu *-μοραιαν* ... Ln et Ti *συκομωρεαν* cum DQ al[15], item (ut ς et ς[e] 1633sqq) *συκομωραιαν* E*G KΥΠ al permu, item Δ *συκωμοραιαν* | *εκεινησ* cum ℵABLQRΓΠ unc[9] al plu, item D *εκεινη* ... ς (= Gb Sz) *δι εκεινησ* cum Δ 1. al mu

6. *αναβλεψασ ο* (B om) *ις* omissis rell c. NBL 1. 131. 209. cop arm ... D *ειδεν και*, similiter vv ... ς Ln Ti *αναβλ. ο ις ειδεν* (KQVΠ* al *id.*) *αυτον και* cum AQRΓΔΛΠ unc[9] al pler f vg go syrP et[hr], var itpl

7. *παντεσ* cum ℵABDLQRΓΔΛ unc[7] (et. B) al[100] fere ... ς *απαντεσ* cum K MΠ 1. al mu

8. *ζακχαιοσ*: ND al[7] *ο ζακχ.* | *τα ημισεια* (ℵB*Q 382. *-σια*) cum NBLQ 382; item Δ *ημισηα* ... ARΔ 69. al *τα ημισυ*, D* *τα ημυσοι* ... ς *τα ημιση* cum ΓΠ unc[9] al plu (8[pe] *-σεα* atque ita Ln ex errore de B), D[2] *τα ημυση* | *μου των υπαρχοντ.* c. NBLQ al cop ... ς Ln *των υπαρχ. μου* (D* etc *μοι*) cum ADEΓΔΛΠ unc[9] al pler etc | *τοισ* (B 248. g[scr] om) *πτωχοισ* ante *δϊδωμι* cum NBDLQ 1. 33. 209. Antioch[1044] ... ς Ln *δϊδωμ. τ. πτωχ.* cum AEΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg etc

9. *αβρααμ* absq *εστιν* cum ℵ*LR ... ς Ln Ti add *εστιν* c. ℵ[c]ABDQ unc rell al omn[vid] it vg etc

11. *εγγυσ ειναι* (157. add *εισ*) *ιερουσ. αυτον* hoc ordine cum NBL 157., item Q *εγγ. ειναι αυτον ιερουσ.* (atque sic Ln) ... ς *εγγ. αυτ. ειν.* (M 106. al mu add *εισ*) *ιερουσ.* c. AEΓΔΛΠ unc[9] al pler etc

παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 εἶπεν οὖν· ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. 18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. 20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος

230.2 12 ss Mt 25, 14—30 Mc 13, 34

---

13. *εν ω* (Gb″) cum ℵABDKLΠΞ al^{20} fere Or^{3,631} ... ς *εως* cum ΓΔΛ unc^{2} al plu (al pauc add *αν*)

15. *δεδωκει* (Or *εδεδ.*) cum ℵBDL 1. 25. 131. 157. a e arm Or^{3,632} ... ς Ti *εδωκεν* cum ΑΒΓΔΛΠ unc^{9} al pler (sed al^{6} *δεδωκε*) it^{pler} vg (:: aor. simili modo poni solet; hinc *εδωκε* pro *δεδωκει* aeque ac *δεδωκ.* pro *εδωκ.* aliena manu substitui poterat) | *γνοι* cum ℵBDL 33. ... ς *γνω* cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al pler Or | *τισ τι διεπραγματευσατο* (Β *-σαντο*) cum ΑΒΓΔΛΠ unc^{9} al omn fere it^{pler} vg syr^{utr} go arm ... ℵBDL 157. e cop syr^{eu} aeth Or^{3,632sq} *τι διεπραγματευσαντο*

16. *δεκ. προσ. μν.* hoc ordine cum ΝΒL 1. 131. 209. a e ... ς *προσ. δεκ. μν.* cum ΑΒΓΔΛΠ unc^{9} al pler l go cop syr^{P} ... D it^{8} vg syr^{eu} et^{sch} arm Lcif^{206} *δεκ. μν. προσ.* | *προσηργασατο* cum ℵ*AB*DE*LΞ al^{8} ... ς *προσειργ.* cum ℵ^{c}B^{2}Ξ^{2}ΓΔΛΠ unc^{2} al pler

17. *ευγε* cum ΒD al^{3} Or^{3,631}, item (sed nec aliter Mt 25, 21 et 23) it^{pler} vg Lcif^{206} ... ς *ευ* (:: ut Mt quem cf) cum ℵALΓΔΛΠ unc^{9} al pler (et. syr^{P} mg graece) Eus$^{theoph\,155}$

18. *κυριε* hoc loco cum ΝΒL ... ς Ln ante *η μν. σου* cum ΑΔΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg go cop syrr ... ff^{2} arm om

19. *γινου* (L 433. *γενου*) hoc loco cum ΝΒL al^{4} ... D cop ante *και συ* pon ...*ς Ln ante *επανω* cum ΑΒΓΔΛΠ unc^{9} al pler Or^{3,632} Eus$^{theo\,155}$

20. *ο ετερος* cum ℵ^{c}BDLΞ al^{4} arm (et syr^{P} ὁ cum*), item ℵ* *οτερος* ... ς *ετερος* cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al pler

αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. 22 λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. 26 [220.2] λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 [221.5] πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.

8, 18 Mt 13, 12 Mc 4, 25

24—38 Mt 21, 1—9 Mc 11, 1—10 Io 12, 12 ss

28 [222.2] Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἰερουσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν 30 εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσ-

---

22. λεγει (Gb″) cum ℵBE*GMRS*UA al plus[50] a s vg cop syr[cu] et utr ... ς Ln λεγει δε cum AE[3]FHKS[2]VΓΔΠ al plu q arm ... D o δε ειπεν, b c e f i l aeth Lcif[206] *et dixit*

23. μου το αργυρ. cum ℵABL al[6] ... ς το αργ. μου cum DEΓΔΔΠ unc[9] al pler, item it vg etc | τραπεζαν (Gb″) cum ℵABDLEΓΔΔΠ unc[8] al plu ... ς praem την cum K al mu | καγω ελθ. cum ℵBD (ℵ* add ουν) ... ς και εγω ελθ. cum ALEΓΔΔΠ unc[9] al pler | σ. το. αν αυτο επραξα cum ℵBL f, item A αν αυτο ανεπραξα ... ς Ti σ. το. αν επραξ. αυτο cum DEΓΔΔΠ unc[8] al omn fere it[pl] vg go Lcif[206]

25. ειπαν cum ℵBL g[2ser] ... ς ειπον cum ABΓΔΔΠ unc[9] al pler

26. λεγω sine coniunctione c. ℵBL al[7] a s[vid] cop ... ς Ti λεγ.γαρ, Ln λεγ. [γαρ] cum ADEΓΔΔΠ unc[9] al pler go syr[cu] et p ... it[6] vg *dico autem* | αρθησεται sine additam cum ℵ*BL al[7] Lcif[206] ... ς Ti add απ αυτου, Ln [απ αυτ.] cum ℵ[c]ADEΓΔΔΠ unc[9] al pler it vg go etc (:: licet ap Mt του δε μη εχοντος sit pro απο δε του etc, tamen probabile est inde απ αυτου huc inlatum esse)

27. τουτους cum ℵBEKLMΠ al[10] cop Did[trin3,20] ... ς εκεινους c. ADEΓΔΔΠ unc[7] al pler it vg syr[cu] et[sch] etc | κατασφαξατε cum ABDLEΓΔΔΠ unc[7] al pler etc ... ℵMS 69. 433. -σφαξετε | αυτους cum ℵBFLR al[10] cop syr[cu] et[sch] et p c.* aeth ... ς Ln om cum ADEΓΔΔΠ unc[8] al pler it vg go arm Eus[luc]

29. βηθφαγη cum ℵAB*DLEΔΔΠ unc[8] al plu cop Or[8,742] et[4,182]; item it vg ... B[3]UΓ al permu go βηθσφαγη (r al -γην) | των μαθητων cum

πορευόμενοι εἰρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 *καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.* 32 [222.2] *ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.* 33 *λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον;* 34 *οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.* 35 *καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν.* 36 *πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.* 37 [224.1] *ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,* 38 *λέγοντες· εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.* 39 [225.5] *Καί*

ℵBL al[3] e l s Or[4,182] Amb[luc1495]... ς Ln add αυτου cum ADΕΓΑΔΠ unc[9] al pler itP[l] vg rell Eulog[302] Or[int2, 976]

30. *ειπων* cum ΑΕΓΑΔΠ unc[9] al pler ... Ln *λεγων* cum ℵBDL al[3] Or[4, 182] Eulog[302] (:: valent huc eadem quae ad 5, 13 notavimus) | *και* cum BDL 157. cop[petr 4] ... ς Ln om cum ΑΕΓΑΔΠ unc[9] al pler it vg go syrr Or[4, 182] Eulog[302] (:: ut ll. pp.)

31. *ερειτε* sine *αυτω* cum ℵBDFLR al[3] it[7] cop aeth Or[2, 727. 740] et [4, 182] Eulog[302] ... ς Ti add *αυτω* (sed Gb[0]), Ln [*αυτω*] cum ΑΓΑΔΠ unc[6] al pler a f vg go syr[cu]et[utr] arm Or[int2, 976]

33. *ειπαν* cum ΚBL 33. Or[4,182]et[228]... ς *ειπον* cum ΑΕΓΑΔΠ unc[9] al pler

34. *ειπαν* cum ΚBL Or[4, 182] ... ς *ειπον* cum ΑΕΓΑΔΠ unc[9] al pler | *οτι* cum ΚABDKLMΠ al[40] fere a f ff[2] l q vg cop syr[cu] et utr Or[4, 182] ... ς Ti om cum ΒΓΑΔΠ unc[7] al plu c e i s go arm aeth

35. *επιριψαντες* cum ΚAB*EGHLRΔ οι[sscr] ... ς *επιρριψαντες* cum B[2]ΓΚMS UVΓΑΠ al pler | *αυτων* cum ΚBDLΔ al plus[10] Or[4, 182] ... ς Ti *εαυτων* cum ΑΕΓΑΠ unc[9] al pler

36. *αυτων* cum ΚDLΓΔΔ unc[7] al pler Or[4, 182] ... ΑBKRUΠ 1. al *εαυτων*

37. *ηρξαντο* c. ΚABEGHKMS*ΓΑΠ al longe plu s (*coeperunt universa multitudo*) go syr[cu] et[utr] (et go et syrr *coeperunt - turba*) ... DLRS[corr*]U VΔ al[25] fere Or[4,182], item a e arm *ηρξατο* | *πασων* c. ΚALΕΓΑΔΠ unc rell al omn[vid] Or... Ln *παντων* c. BD Meth[821] (sed D *γενομενων* pro *δυν.*)

38. o (H 258. om) *βασιλευσ* cum ℵ*H 69. (o *ερ βασ.* sic) e l* Or[4, 182] ... DΔ* al[8] a c ff[2] i s aeth Meth[821] Tit[254] (Gall[5]) Eulog[302] o *ερχομενος* ... ς Ln Ti o *ερχομενος βασιλευς* cum ℵ[c]ALΕΓΑΔ[2]Π unc[7] al pler f g[1. 2] l[2] vg go cop syrP arm, item B syr[cu] et sch o *ερχομ. ο βασ.* | *εν ου-*

τωεσ τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 *καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.*

41 236.10 *Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν,* λέγων 42 *ὅτι εἰ ἔγνωσ καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸσ εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.* 43 *ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν,* 44 *καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί,* 237.2 *καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆσ ἐπισκοπῆσ σου.*

ραν. ειρηνη cum ℵBL Or$^{4,\ 182}$ ... ς Ln ειρην. εν ουρανω (A –νοισ) cum ADEΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc

39. ειπαν cum ℵABDL f^{scr} Or$^{4,\ 182}$ ... ς ειπον cum ΒΓΔΛΠ unc^{8} al pler

40. ειπεν sine αυτοισ cum ℵBL cop arm Or$^{4,\ 182}$ ... ς Ln add αυτοισ cum ADΒΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syrr go aeth | σιωπησουσιν cum ℵABLRΔ al^{5}, item D σειγησουσιν, item *tacebunt* e i fu ... ς σιωπησωσιν cum ΓΔΠ unc^{8} al pler Or$^{4,\ 182}$ et ^{188}et$^{8,\ 745}$ Cyr$^{luc\ 394}$, item *tacuerint* it^{pl} vg | κραξουσιν cum ℵBL Or$^{4,\ 188ed}$ ... ς Ln κεκραξονται cum AR ΓΔΛΠ unc^{7} al pler Or$^{4,\ 182}$ etc, M etc κεκραξωνται, D b^{scr} κραξονται

41. επ αυτην cum ℵABDHLRΓΔΠ al plus^{80} Ir^{92} ... ς επ αυτη cum EGKMS UVΛ al plu

42. ει εγνωσ και συ (και συ it^{4} vg Or$^{int\ 977}$ go cop syrP Eus$^{theo\ 129}$ Bas eth^{272}; συ tantum a e i l s arm; om και συ syr^{cu} et^{sch}; καιγε συ omisso καιγε sq Eus$^{hist\ 3,\ 7}$) καιγε (ita it^{mu} vg syr^{cu} et^{utr} arm Eus^{theo} Bas eth; contra om D 157. e f q s go cop aeth Or$^{int\ 3,\ 977bis}$: Ln [καιγε]) εν τη ημερα σου (σου a c l vg go syr^{utr}; contra om AD al^{12} it^{5} syr^{cu} cop arm aeth Eus$^{hist\ et\ theoph}$ Bas^{eth} Or$^{int\ 977bis}$) c. (AD)EGHKMRSUVΓΔΛ Π al pler it vg go cop syr^{cu} et^{utr} arm Eus$^{hist\ 3,\ 7}$ et theoph ^{129} Bas$^{eth\ 272}$ Or$^{int\ 977\ bis}$. Praeterea accedunt Ir^{92} ex Mcosiis Or$^{3,\ 321}$ Eus$^{Ps\ 700}$ et esa^{470} ..... ℵBL aeth Or$^{4,\ 180}$ ει εγνωσ εν τη ημερ. ταυτη και συ | σου post ειρηνην c. ΑΒΓΔΛΠ unc^{8} al pler a go cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth Or$^{3,\ 321}$ etc, item σοι D al^{4} it^{7} vg etc ... ℵBL 259. Ir^{92} ex Mcosiis Or $^{4,\ 180}$ om, hinc Ln [σου]

43. παρεμβαλουσιν cum ℵC*L 33. schol^{255} Eus$^{esa\ 470}$ et hist$^{3,\ 7\ cod}$ item a *inicient* ... ς Ln Ti περιβαλ. cum ABC^{2}ΒΓΔΛΠ unc^{7} al pler Eus^{hist} ... G al panc επιβαλουσιν, D βαλουσιν (d *mittent*) επι σε

44. επι λιθον cum ℵBDLRSΔ*Π (Γ επι λιθων) al mu Or$^{4,\ 181}$ ... ς Ln Ti επι λιθω cum ACEGHKMUVΔΔ^{2} al pler | εν σοι sec hoc loco cum ℵBDL

45 [220.1] *Καὶ ἐισελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ πωλοῦντασ,* 46 *λέγων αὐτοῖσ· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ· ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.* 47 [219.1] *Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ,* 48 *καὶ οὐχ εὕρισκον το τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸσ γὰρ ἅπασ ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.*

45 sq Mt 21, 12 sq Mc 11, 15–17 Lc 56, 7 Ier 7, 11

47a Mc 11, 18

XX.

1 [240.2] *Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντοσ αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ σὺν τοῖσ πρεσβυτέροισ,* 2 *καὶ εἶπαν λέγοντεσ πρὸσ αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ, ἢ τίσ ἐστιν ὁ*

1–8 Mt 21, 23–27 Mc 11, 27–33

---

al^6 it^8 cop arm aeth $Or^{4,181}$ ... ς Ti post *αφησουσιν* cum ACRΓΔΛΠ unc^8 al pler f vg go syr^{cu} et^{utr}

45. *τουσ πωλουντασ* sine *εν αυτ.* (Gb″) cum NBCL al^{12} e l s cop arm Or ^{4,181} et^{192} ... ς Ln add *εν αὐτῳ* cum ADRΓΔΛΠ unc^8 al pler it^{pl} vg go syr^{cu} et^{utr}. Item absq *και αγοραζ.* (Gb″) cum NBL 1. 209. cop Or ^{4,181} et^{192} et^{198} ... ς Ln add *και* (c add *τουσ*) *αγοραζοντασ* (:: ex ll. pp.) cum ACDEΓΔΛΠ unc^8 al pler it vg go syr^{utr} rell

46. *και* (cop *οτι*, 1 om) *εσται* (א* om א. *εστ.*, suppl c^a) *ο οικ. μου οικ. προσευχ.* cum $א^c$ (et א*) BLR al^{10} c l cop arm Or^{4,181}... ς Ln *οτι* (*οτι* $ς^c$ Ln cum ACDKMΠ etc; ς Gb Sz om c. EGHSUVΓΔΛ etc) *ο οικ. μου οικ. προσευχ. εστιν* (c^2 etc *κληθησεται*) cum ACDΓΔΛΠ unc^8 al pler it pler vg go syrr (aeth) Epiph^{216} et ^{340}

48. *ευρισκον* cum NABLΓΔΛΠ unc^8 al pler Or^{8,790} ... Ln *ηυρισκον* cum CDQR al | *ποιησωσιν* c. NABCDQRΓΔΛΠ unc^8 al plu ... KLS al^{50} fere Or ^{8,790bis} *ποιησουσιν* | *εξεκρεμετο* cum NB (:: forma *κρεμομαι* pro *κρεμαμαι* a vulgari usu haud aliena videtur fuisse) ... ς Ln Ti *εξεκρεματο* cum ALQR unc rell etc ... D 47. *εκρεματο*

XX, 1. *των ημερων* sine additam (Gb′) c. NBDLQ al plus^{10} it vg cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth Mcion^{epiph341} ... ς add *εκεινων* cum ACRΓΔΛΠ unc^8 al pler go syr^{p} arm | *οι ιερεισ* (Gb′) cum AEGHKSUVΓΔΛΠ al^{100} fere go ... ς Ln *οι αρχιερεισ* cum NBCDLMQR al mu it vg cop syr^{omn} arm aeth (:: at sic et Mt et Mc lectione non fluct)

2. *ειπαν* cum NBLR 69. ... ς Ln *ειπον* cum ACDQΓΔΛΠ unc^8 al pler | *λεγοντ.* ante *πρ. αυτ.* cum NBL al^3 it^4 vg syr^{cu} et^{sch}, item ς Ti post *πρ. αυτ.* cum AQRΓΔΛΠ unc^6 al pler go syr^{p} ... CD etc om | *ειπον ημιν* c.

δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. 7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9–19 Mc 21, 33–46 Mt 13, 1–12

9 241.2 Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσου-

---

ℵ[a]BLR 1. 33. et ς Ln *ειπε ημιν* c. ADQΓΔΛΠ unc[s] al pler, item it vg etc ... ℵ*C om (:: ut Mt et Mc)

3. *λογον* (Gb′) cum ℵBLR al[7] c q for tol syr[sch] (et syrP add *ενα* c.*) ... ς *ενα λογ.* (:: ut Mc) c. CDEGHQU[2]ΨΓΔΛ al plu f g[1] vg go syr[hr] aeth; item AKMSU*Π al aliq arm syrP c.* *λογ. ενα* (:: ut Mt) ... a e ff[2] i syr[cu] prorsus om *ενα λογ.*

4. *το ιωαννου* cum ℵDLR ... ς Ln Ti om *το* cum ABCQΓΔΛΠ unc[s] al omn[vid]

5. *συνελογισαντο* cum ABLQRΓΔΛΠ unc[s] al pler e cop go ... Ln *συνελογιζοντο* (:: at -ζοντο et Mt et Mc) cum ℵCD al aliq it[pler] vg syr[cu] et[utr] et[hr] | *ερει* c. ℵABC[2]DLQR unc rell al omn[vid] etc: Ln add *ημιν* (:: ut Mt) cum c* it[6] gat mm cop[wi] et[sch] syr[cu] et[utr] et[hr] | *διατι* absq additam (Gb′) c. ℵBEGHLRSUVΓΔΛ tisch* al[90] c ff[2] i l harl* mm cop aeth syr[hr] ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ACDℵMQΠ al mu it[6] vg syrP arm

6. *ο λα. απας* cum ℵBDL al[5] it[6] vg cop syr[sch et hr] ... Ln *πασ* (R *απασ*) *ο λα.* c. ACQ(R)ΓΔΛΠ unc[s] al pler a go syr[cu] et P arm

9. *προσ τον λαον* (L *οχλον*) hoc loco cum ℵABCLRΓΔΛΠ unc[s] al pler etc ... Ln post *λεγειν* cum Q al pauc c f ff[2] i l q vg cop syr[sch] ... a om | *ανθρωποσ* (et. Gb Sz) c. ℵBCDLQRΓΔΛΠ unc[s] al pler it[pler] vg go cop aeth Or[2, 774] ... ς (= Gb Sz) add *τισ* cum A a al mu g[1] syr[cu] et[sch] et P c.* arm | *ανθρ. εφυτ. αμπελ.* hoc ordine cum ℵ(A)BLQRΓΔΛΠ unc[s] al omn[vid] f vg go etc Or[2, 774] ... c *αμπελ. ανθρ. εφυτ.* ... Ln *αμπελ. εφυτ. ανθρωπ.* cum D a c f i l q Amb[luc 1499] (:: ex ll. pp.) | *εξεδετο* cum ℵ*AB*CL ... ς Ln *εξεδοτο* cum ℵ[c]B[2]DQRΓΔΛΠ unc[s] etc

10. *και* (1. 131. 209. add *τω* :: ut Mc) *καιρω* cum ℵBDL al it[5], D *καιρω δε* ... ς *και εν* (CQ al pauc cop add *τω*) *καιρ.* cum A(CQ)ΨΓΔΛΠ unc[s] al pler it[4] vg al | *δωσουσιν* cum ℵABLMQ al plus[12] ... ς *δωσιν* cum CDR

σω αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. 11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη Ps 118, 22
εἰς κεφαλὴν γωνίας; 18 πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συν- [Mt 21, 44]
θλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. 19 [262.1] καὶ ἐζή-

---

ΓΑΔΠ unc[7] al pler | *ἐξαπεστ. αυτ. δειρ.* cum ℵBL ... ς Ln Ti *δειραντες αυτ. ἐξαπεστειλ.* (ΚΠ *απεστ.*) cum ACQRΓΑΔΠ unc[8] al pler etc

11. *ἕτερον πεμψαι* cum ℵABLU a e ff[2] i l q (item f vg) ... ς *πεμψ. ετερ.* e. CQRΓΑΔΠ unc[7] al omn[vid] (cop syrP) syr[cu] et[utr] go arm aeth

12. *προσεθετ. τριτ. πεμψ.* cum ℵBL al[4] it[pler] (q add *servum*) vg arm ... ς *προσεθ. πεμψ. τριτ.* cum ACQRΓΑΔΠ unc[8] al pler go cop syr[utr] ... D e *τριτ. επεμψεν* | *και τουτον* cum ℵBCDLQRΓΑΔ unc[7] al pler ... Ln *κακεινον* (:: ex v. 11 et Mt) cum AΚΠ al aliq it[pler] vg syrP mg

13. *εντραπησ.* c. ℵBCDLQ al[6] it[6] cop syr[cu] et P mg arm ... ς (sed Gb[oo]) Ti praem *ιδοντες* cum ARΓΑΔΠ unc[8] al pler e f vg go syr[sch] et P txt aeth

14. *διελογιζοντο* cum ℵBCDLQRΓΑΔ unc[7] al pler e cop syr[cu, et utr] ... Ln *διελογισαντο* cum AΚΠ al[4] a c f ff[2] i l q | *προσ αλληλουσ* cum ℵBD LR al[8] cop syrP mg arm[ed] ... ς Ln *πρ. εαυτουσ* cum ACQΔΑΠ unc[8] al pler, Γ *εν εαυτοισ*, item *inter* (*intra*, *apud*) *se* it vg syr[sch] et P txt arm cod ... syr[cu] aeth om | *αποκτειναωμεν* cum ABKMQΠ al plus[10] it[pler] vg 130[lat] go arm ... ς (Gb[o]) praem *δευτε* (:: ex ll. pp.) cum ℵCDLRΓΑΔ unc[6] al pler e tol cop syr[cu] et [sch] et P c.* aeth Or[3, 6]

16. *ακουσ. δε* cum ℵBCLQRΓΑΔΠ unc[8] al omn[vid] etc: Ln *οι δε ακουσ.* cum AD e, item a | *ειπαν* c. ℵBDGLQR 33. ... ς *ειπον* cum ACΓΑΔΠ unc[7] al pler

19. *εζητησαν* cum ℵABLRΓΑΔΠ unc[8] al pler a e go syrP Mcion[epiph341] ... Ln *εζητουν* (:: ut Mc) cum CD al plus[15] it[pler] vg cop syr[cu] et [sch]

τησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.

20—26 Mt 22, 15—22 Mc 12, 13—17

20 [248.2] *Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.* 21 *καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις·* 22 *ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὔ;* 23 *κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς·* 24 *δείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος.* 25 *ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.*

---

arm | *οι γραμμ. και οι αρχιερ.* (C *φαρισαιοι*) cum AB(C)KLMUΠ al[15] e go cop syrP arm aeth ... ς *οι αρχιερ. και οι γραμμ.* cum ℵDEGHRSV ΓΔΛ al plu itpler vg syrcu etsch (:: at hic ordo solet esse nec fere fluct, ut 9, 22. 19, 47. 20, 1. 22, 2 et 66. 23, 10.) | *τον λαον* cum ℵA BCDEHKLMRUΔΠ al plu it vg etc ... GSVΓΛ al[30] fere om | *ειπεν* (D *ειρηκεν*) hoc loco cum ℵB(D)GL al[6] it vg cop syrsch (syrcu om *τ. παραβ. ταυτ.*) ... ς post *τ. παρ. ταυτ.* pon (:: ut Mc) cum ACEΓΔΛΠ unc[7] al pler go syrP arm

20. *ενκαθετ.* (*ενκ.* ut ℵDR; ς Ln Ti *εγκ.* ut ABCL unc rell etc): e usum *adque alterum*, *ἵνα καθέλω* Δ in margine | *λογου* cum ℵABΔΠ unc[7] al longe plu (f vg *cum in sermone*) ... CKΓ al[25] fere *λογον*, L *λογους*, D 86. 7pe *των λογων*, itpler *sermones eius*, item go arm | *ωστε* cum ℵB ODL yscr ... ς *εις το* cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler

22. *ημας* cum ℵABL al[6] ... ς Ln *ημιν* c. CDΡΓΔΛΠ unc[8] al pler Basethpsp

23. *ειπ. προς αυτ.* sine additam (Gb″) cum ℵBL al[6] e cop arm ... ς Ln add (:: e ll. pp.) *τι με πειραζετε* (C 59. l insuper add *υποκριται* :: ut Mt) c. ACDΡΓΔΛΠ unc[8] al pler itpler vg etc

24. *δειξατε* cum ℵABDLΜΡ al[30] ... ς *επιδειξατε* (:: ut Mt) cum CΓΔΛΠ unc[7] al longe plu | *δηναρ.* (D *νομισμ.*) sine additam cum ABDΡΓΔΛΠ unc[8] al plu itpler vg go syrcu etsch aeth Basregg[448] etseth ... ΗCL al[50] etc add *οι δε εδειξαν* (ℵ add *αυτω*). *και ειπεν*: hinc Ln [*οι δε εδ. κ. ειπ.*] | *οι δε* cum ℵBL 33. cop syrsch etP mg persP (confirmat et. syrcu) Baseregg[448] ... ς Ln Ti *αποκριθεντες δε* cum ACΡΔΛΠ unc[7] al pler f go syrP txt Baseth, G f scr *και αποκριθεντες*, item DΓ etc *αποκριθεντες* | *ειπαν* cum ℵBCL 33. ... ς Ln *ειπον* cum ADΡΓΔΛΠ unc[8] al pler

25. *προσ αυτουσ* cum ℵBL al[6] e ... ς Ln *αυτοις* (:: ut Mt et Mc) c. ACD

26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν. 27–38 Mc 12, 18–2 Mt 22, 23–33

27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· 30 καὶ ὁ δεύτερος 31 καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα- Deu 25, 5

ΡΓΑΔΠ unc^{s} al pler it^{pler} etc | *τοινυν αποδοτε* cum ℵBL 69. 346. cop go arm ... ς Ln *αποδοτ. τοινυν* cum ΑCΡΑΔΠ unc^{s} al pler c f ff$^{2\cdot}$ vg syr^{sch} et P, item r al^{7} *αποδ. ουν* (:: ut Mt) ... D a e i l q syr^{cu} aeth nil nisi *αποδοτε* (:: ut Mc) | *καισαρι* cum ℵABC^{3}ΡΓΑΔΠ unc^{s} al pler Bas$^{regg\ 448}$ ... Ti *τω καισαρι* cum C^{3}DL al^{3}

27. *οι αντιλεγοντ.* cum ΑΡΓΑΔΠ unc^{s} al pler a item syrP arm; it^{s} vg *qui negant esse resurrectionem* (contra e go cop syr^{cu} et^{sch} aeth *qui dicunt resurr. non esse*) ... ℵBCDL al^{25} (item e go cop syr^{cu}et^{sch}aeth) *οι λεγοντες* :: ut ll. pp.

28. *μωυσης* cum BDGKLMSVΓΠ al plu ... ς *μωσης* cum ℵAEHPUΔΛ al plu | *ατεκν. η* (ℵ^{c} *ην*) cum ℵ^{a}et^{c}BLP al^{11} a ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q vg cop arm aeth (accedunt syr^{cu}et^{sch}) ... ς Ti *ατεκν. αποθανη* cum ΑΓΔΛΠ unc^{s} al pler c f i go syrP | *εξαναστηση* cum ℵBDGKLMSUVΛΠ al plu ... AEHPΓΔ al^{25} *-στησει*

30. *και ο δευτερος* (Gb′) cum ℵBDL 157., item e g$^{2\cdot}$ cop aeth ... ς Ln *και ελαβεν ο δευτ. την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος* cum AP ΓΔΛΠ unc^{s} al pler (it^{pl} vg arm varie mutant) syr^{cu} et^{utr}

31. *ελαβεν αυτην*: AEHVΓΔ al^{70} fere go syr^{sch} et P add *ωσαυτως*, hinc Ln [*ωσαυ.*] | *ου* (et. ς Gb Sz) cum ℵABDEHLSUVΔΔ al plus^{60} e ff$^{2\cdot}$ i q cop (et P^{*vid}) ... ς^{e} praem *και* cum GKMP^{3}ΓΠ al permu a c f l vg go arm syr^{sch} et P, item syr^{cu} aeth *ελαβον αυτην και* | *απεθανον*: Ti *-ναν* cum B*

32. *υστερον* absq *δε* c. ℵ*BDEHSΔΔ al^{25} fere ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ vg go etc ... ς (Gb^{0}) add *δε* (:: ut Mt lectione non fluct) c. ℵ^{c}AGKLMPUVΓΠ al plu f l q cop syrP c.* Item edidimus *υστερ.* absq *παντων* c. ℵBDL al^{9} it^{mu} cop syr ^{cu}et^{sch} arm^{zoh} perss ... ς (post *υστ. δε*) add (Gb^{0}) *παντων* (:: ut Mt et Mc) cum ΑΡΓΑΔΠ unc^{s} al pler f g$^{1\cdot}$ q vg go syrP arm^{usc} | *και η γυνη απεθαν.* cum ℵBDL al^{3} ... ς Ln *απεθ. και η γυνη* cum ΑΡΓΑΔΠ unc^{s} al pler it^{mu} vg go cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth

νεν. 33 *ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.* 34 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται,* 35 *οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται·* 36 *οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.* 37 *ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου,* Ex 3, 6 *ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ·* 38 *θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.* 39 *ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν* Mt 22, 46 Mc 12, 34 *γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.* 40 244.2 *οὐκέτι γὰρ* 41–44 *ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.* Mc 12, 35–37 Mt 22, 41–45 41 245.2 *Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν;* 42 *αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν·* Ps 110, 1 Act 2, 34 s

---

33. *η γυν. ουν εν τη αναστ.* cum BL syrP mg (:: nil simile ll. pp.) ... ς Ln *εν τη ουν αναστ.* (:: ut Mt et Mc) cum ℵc ADΓΔΛΠ unc^{6} al pler (c) f q vg syr^{sch} et p txt cop etc; item sed omisso *ουν* ℵ* 157. a e ff^{2}· i l syr^{cu} | *γινεται* cum ΑΒΡΓΔΛΠ unc^{7} al pler go syrP ... ΝDGL etc *εσται* (:: ut Mt et Mc)

34. *και* sine additam (Gb′ prob Schu) cum ℵBDL al^{2} it^{pler} vg cop syr cu et^{sch} perss ... ς add *αποκριθεις* (:: ut Mt, cf et. ad Mc) cum ΑΡ ΒΓΔΛΠ unc^{8} al pler q (sed om *και*) go syrP arm aeth | *γαμισκ.* cum ℵBL al^{9} Clem^{108} Or$^{8, 825}$ Eus$^{mss\,ii\,156}$, item ς *εκγαμισκονται.* cum ΒGΗQRS VA al plu ... Ti *εκγαμιζονται* cum ΑΚΜΡΥΓΔΛΠ al^{50} fere Bas$^{eth\,286}$ (al *γαμιζονται*) ... D *γαμουνται*

35. *γαμιζονται* cum ΝDLQRA al^{6} Clem^{551}, item Ti *εκγαμιζονται* cum ΑΡΓ ΔΛΠ unc^{8} al^{100} ... Β al^{10} fere *γαμισκονται*, item ς *εκγαμισκονται.* cum minusc vix mu

36. *ουτε* cum ΚQΒΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas$^{eth\,286}$ ... Ln *ουδε* cum ΑΒDLΡ al^{3} | *εισιν* (ℵ etc om; ℵ post *θεου* pon) *θεου* cum ΝABL ... ς Ln *εισ. του θεου* cum PQRΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} Bas$^{eth\,286}$

37. *μωυσης* cum BDKLMPQRSUΠ al plu ... ς *μωσης* cum ΝAEGHVΓΔΛ al plu | *θεον* sec et tert sine articulo c. ℵBDLR 48^{ev} Or$^{4, 341}$ Epiph^{mare} ... ς *τον θεον* cum APQΓΔΛΠ unc^{8} al pler (et. syrP mg gr)

39. *ειπαν* cum ℵBDLQ ... ς *ειπον* cum ΑΡΒΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}

40. *ουκετ. γαρ* cum ℵBL 33. 36. 57. 108. cop ... ς Ln *ουκετ. δε* cum ADP QΒΓΔΛΠ unc^{8} al pler go syrP arm ... it vg etc *και ουκετι*

41. *ειναι δαυ. υιον* cum ℵBL, item G 157. *ειν. υι. δαυ.* ... ς Ln *υι. δαυ. ειν.* cum APQΒΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} am (al) cop syrP arm

εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 44 Δαυὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν;

45 [146.2] Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς· Mt 45—47 23, 1. 6. 7. 14. 46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν Mc 12, 38—40 στολαῖς καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, 47 [141.8] οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

XXI.

1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον Mc 12, 41—44 τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ

---

42. αυτος γαρ cum ℵBLR al[6] l cop Cyr[actss], item Q και αυτ. γαρ ... ς Ln Ti και αυτος cum ADPΓΔΛΠ unc[8] al pler itpler vg go syrcu et utr rell | ψαλμων cum ℵABLQRΓΔΛΠ unc[8] al pler Cyr[act] ... Ln των ψα. cum DP al[10] | ο κυριος cum ℵALPQRΓΔΛΠ unc[8] al omnvid Cyr[act] ... Ln κυριος c. BD

44. κυριον αυτον cum ℵDEGHPSVΓΔΛ al pler a c e ff[2]· i l q vg syrp ... Ti αυτον κυριον (:: cf ll. pp.) cum ABKLMQRUΠ al plus[10] f go cop arm syrsch Cyr[actss] | αυτου νι. εστ. c. ABKMΠ al cop ... ς Ln νι. αυτ. εστ. cum ℵDLPQRΓΔΛ unc[6] al pler it vg etc Cyr[act] :: ut Mt

45. τοις μαθηταις cum BD arm ... ς Ln τ. μαθ. αυτου cum ℵALFΔΛΠ unc[8] al pler it vg etc, item Γ 235. τ. εαυτου μαθηταις ... Ti προσ αυτους cum Q

47. οι κατεσθιουσιν c. ℵABLQΓΔΛΠ unc[8] al pler Baseth[264] ... Ln οι κατεσθιοντες (D -σθοντες) c. DPX al[2] | λημψονται. cum ℵABDLPRX ... ς ληψ. cum QΓΔΛΠ unc[8] al omnvid

XXI, 1. εις το γαζοφυλακιον hoc loco cum ℵBDLX al[6] e syrsch et hr Or 4, 288 et 290 ... ς Ln post τα δωρ. αυτ. cum APQΓΔΛΠ unc[8] al pler itpler vg al mu

2. τινα (A τιναν) sine και (Gb[0]) c. ℵBKLMQXΓΠ al plus[30] c ff[2]· i l q syrhr seth Or[4, 288 et 290 semel] Baseth ... Ti τιν. και cum AEGHSUVΔΛ al[65], ς και τινα, Ln [και] τινα c. DP al vix mu a e f m s vg cop syrcu et sch (et p και c.[3]) arm | δυο λεπτ. cum ADPΓΔΛΠ unc[8] etc ... ℵBLQX 33. 157. itpler vg cop etc λεπτ. δυο

χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

5—11 Mt 24, 1—7 Mc 13, 1—8

5 [248.2] Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 7 [249.2] ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ ση-

---

3. η πτωχη αυτη cum AΧΓΔΑΠ unc^{s} al pler a syrP Or$^{4,\ 288}$ et^{290} ... Ln αυτη η πτωχη (:: ut Mc) cum ℵBDLQ al^{15} it^{pler} vg arm Bas$^{eth2/3}$ | πλειω cum DQX al^{7}, item L πλειονα ... ς πλειον (:: ut Mc) cum ABΓΔ Π unc^{s} al pler Or$^{4,\ 288}$ et^{290} Bas^{eth}; item ℵ 243. πλειον

4. απαντες cum ALQXΓΔΠ al omn^{vid} Bas$^{eth2/3}$ ... Ln παντες cum ℵBDΔ Or$^{4,\ 288}$ | εισ (L om) τα δωρα sine additam cum ℵBLX 1. 118. 131. 209. cop syr^{cu} et^{hr} ... ς Ln add του θεου cum ADQΓΔΠ unc^{s} al pler it vg etc | απαντα cum ΑΓΔΠ unc^{s} (ν απαν) al pler Bas^{eth} ... Ln παντα cum ℵBDLQX al pauc Or^{bis}

5. αναθεμασιν cum ℵADX 1. al aliq ... ς αναθημασι cum BLQΓΔΠ unc^{s} al pler syrP mg gr

6. επι λιθω: ℵ^{c}LX etc επ. λιθον

8. λεγοντες sine οτι cum ℵBLX 50^{ev} c aeth Tert$^{marc4,\ 39}$ ... ς Ti add οτι, Ln [οτι] cum ADΓΔΠ unc^{s} al pler it^{pler} vg cop | μη sine ουν cum ℵ BDLX al^{2} it^{7} cop syr^{cu} et^{hr} arm aeth ... ς (sed Gb^{0}) Ti add ουν cum ΑΓΔΠ unc^{s} al pler f q vg syrP

9. ταυτ. γενεσθ. πρωτ. cum ℵBLΓΔΠ unc^{s} al pler a e l ... Ti γενεσθ. ταυτ. πρωτ. cum ADX al aliq

10. επ cum ℵADLX 1. 209. al ... ς Ti επι cum BΓΔΠ unc^{s} al pler

11. και κατα τοπουσ cum ℵBL 33. cop arm aeth ... ς Ln κατα τοπ. και cum ADXΓΔΠ unc^{s} al pler it vg syr^{romn} | λιμοι και λοιμοι cum ℵA DLΓΔΠ unc^{s} al longe pler e cop syr^{sch} et p et^{hr} arm ... Ti λοιμ. κ. λιμ. cum B 130^{gr}et^{lat} 157. it^{pler} vg syr^{cu} | φοβητρα cum ℵALXΓΔΠ

μεῖα ἀπ᾽ οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 [250.1] Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· 13 ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 14 [251.2] θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. 18 καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 20 [252.10] Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐ-

12 ss Mt 10, 17 ss 24, 9 Mc 13, 9–13

12, 11

16 sq Mt 10, 21 sq

20 ss Mt 24, 15–19 Mc 3, 14–17

---

unc[8] al omn[vid] ... Ln Ti *φοβηθρα* cum BD | *απ ουρανου* hoc loco c. AΧΓΔΔΠ unc[8] al pler, item certe cum *σημ. μεγαλ.* conjg cop arm syr sch et P et[hr] (et. Tert[marc]). Similiter ΝL al[8] post *μεγαλα* pon, item B ante *σημεια* (sic Ln edidit) ... D it vg Or[int2,855] syr[cu] ante *και σημεια* pon

12. *παντων* (et. Gb Sz) cum ΝABDLΧΓΔΔΠ unc[8] al longe plu ... ς (= Gb Sz) *απαντων* cum minusc vix mu | *τασ* ante *συναγωγ.* cum ΝBD 157. d[ser*] ... ς Ln Ti om cum ΑLΧΓΔΔΠ unc[8] al pler | *απαγομενουσ* cum ΝBDL 1. 131. 209. e ... ς Ln *αγομενουσ* cum ΑΧΓΔΔΠ unc[8] al pler (it[plu] vg)

13. *αποβησεται* sine additam cum ℵ*BD ... c ff[2] i l q add *enim* ... ς Ln Ti add *δε* cum ℵ[c]ALR uno rell al omn[vid] e f vg cop etc

14. *θετε* cum ΝAB*DLMRΧΠ 33. p[scr] ... ς *θεσθε* cum B[s]ΓΔΔ unc[7] al pler Or[1,295] Cyr[nest103] | *εν ταισ καρδιαισ* (Gb′) cum ΝABDLX 1. 33. 157. Cyr[nest] ... ς *εισ τασ καρδιασ* cum ΒΓΔΔΠ unc[8] al pler Or[1,295]

15. *αντιστη. η αντειπ.* cum ΝBL 13. 69. 124. 157. 346. e f (vg) arm Or[1,295] Did[int270bis] ... ς *αντειπ. ουδε* (ΑΚΜΡΠ etc *η*, atque ita Gb) *αντιστην.* cum ΑΒΧΓΔΔΠ unc[8] al pler syrP Cyr[nest103] ... D[gr] etc *αντιστηναι* (*resistere*), d *contradicere* tantum | *απαντεσ* cum BL ... ς Ln *παντ.* cum ΝADBΧΓΔΔΠ unc[8] etc ... a c ff[2] i l q Cyp[106] et[268] om (non item e f vg)

17. *δια τ. ον. μου* post *υπο παντ.* c. ΝABDEGHLRX al plu it vg etc ... Ti ante *υπο πα.* c. ΚΜUVΓΔΠ al mu syrP ... SA al[7] om

19. *κτησασθε* cum ΝDLRΧΓΔΔΠ unc[8] al pler etc ... Gb′ Ln Ti *κτησεσθε* cum AB al[10] it vg etc

20. *ιερουσαλημ* cum ΝBDR Or[3, 642 et 711] Eus[hist2,7 cod] ... ς Ti *την ιερουσαλ.* cum ΑLΧΓΔΔΠ unc[8] al omn[vid] Or[1, 400 et 2, 5] etc

τῆς. 21 [258. 2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 [254. 2] οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· [255.2] ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ, 24 [256.10] καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
25 aa Mt 24, 29 a Mc 13, 24—26 ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. 25 [257.2] Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 27 [258.2] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι
29—33 Mt 24, 32—35 Mc 13, 28—31 ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. 31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ

---

22. *πλησθηναι* (pt. Gb Sz) cum ℵABDLΞΔΛΠ unc[6] al plu ... ς (= Gb Sz) *πληρωθηναι* cum ΘΨ cet al mu

23. *ουαι* sine additam cum BDL a c e ff[2] i l q ... ς add *δε* (:: ut Mt et Mc) cum ℵACΘΞΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] f vg cop syr[omn] etc | *τω λαω* (et. Gb Sz) cum ℵABCDKLMΞΠΣ al[20] it vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *εν* cum ΓΔΛ unc[6] al plu syr[P] sath

24. *μαχαιρης* cum B*Δ ... ς Lat Ti *μαχαιρασ* cum ℵAB[2]CLΞ unc rell al omn[vid] ... D *ρομφαιασ* | *τα εθν. παντ.* hoc ordine cum ℵBLΞ 124. cop ... ς *παντ. τα εθν.* cum ACΘΞΓΔΛΠ unc[6] al pler it[pler]vg syr[cu] et[P] etc | *αχρι* (συν al mm ι-ως) *ου* cam ℵBCDLΞ al[20] fere ... ς *αχρι* sine *ου* c. ΑΞΓΔΛΠ unc[6] al longe plu

25. *εσονται* cum ℵBD 229[*vid] cop ... ς *εσται* cum ACLΞΓΔΛΠ unc[6] al pler Eus[theoph183] | *ηχους* (Gb″) cum ℵABCΞMΞΧ al[12] fere it vg cop syr[sch] et[P] arm (add *ως*) Tert[marc4,39] ... ς *ηχουσης* cum DΓΔΛΠ unc[6] al pler Eus[luc203]

30. *ηδη* sec hoc loco c. ABCΓΔΛ unc[6] al pler b q etc (syr[P] *ecce*) ... ℵD LΞ etc post *εγγυς* (*εγγ. εστ.* ℵ syr[hr]) pon ... ΚΠΨ etc om

ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 [250.10] Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 [7]Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. 38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

37 a Mt 21, 17 Jo 8, 1 a

---

33. *παρελευσονται* pri cum ℵABDLRXΓΔΛ unc[a] al plu it[pl] vg ... CKΠ al plus[20] a e q *παρελευσεται* | *ου μη παρελευσονται* cum ℵBDL 13. 33. 157. ... ς *ου μη παρελθωσι* cum ARXΓΔΛΠ unc[a] al pler

34. *βαρηθωσιν* (Gb Sz) cum ℵABCLRXΓΔΛΠ unc[a] al longe plu Bas[eth267] Cyr[luc410] ... ς (= Gb Sz) *βαρυνθωσιν* cum DH al mu Meth[702] Bas[eth276] Cyr[ador170] | *υμων αι καρδιαι* cum ℵCDLRΓΔΛΠ unc[a] al pler etc .. Ln *αι καρδ. υμων* cum ABX al[6] (item Latt etc) | *επιστη εφ υμ. αιφνιδ.* cum ℵBDLR 77. 157. it vg etc ... Ln *αιφν. επιστ. εφ υμ.* c. Δ al aliq cop syr[sch] Bas[eth267] Ir[int278] ... ς *αιφν. εφ υμ. επιστ.* cum ΓΔΛΠ unc[a] (X omisso *εφ υμ.*) al pler arm syrP Bas[eth276]

35. *εκεινη*[35] *ως παγις· επ. γαρ* (d *autem*) cum ℵBDL 157. a b c e ff[2] i cop Meth[702] Cyr[luc410] Tert[marc4, 39] ... ς Ti *εκεινη*· [35] *ως παγις γαρ επ.* c. ACRXΓΔΛΠ unc[a] al pler f l q vg syr[cu] et[utr] et[hr] arm Eus[luc305] Bas[eth276] Ir[int278] | *επεισελευσεται* cum ℵ[a]BD a e ... ς *επελευσεται* c. ℵ[c]ACLRXΓΔΛΠ unc[a] al pler Eus[luc] Bas[eth], item *superveniet* it[pler] vg (et. Ir[int278]) etc

36. *δε* cum ℵBD a e cop[petr2] ... ς *ουν* cum ACLRXΓΔΛΠ unc[a] al omn[vid] b c f ff[2] i l m[35] q vg cop etc | *κατισχυσητε* cum ℵBLX 1. 33. 36. 57. 131. 157. 209. cop syr[hr230] et[240] aeth ... ς Ti *καταξιωθητε* cum AC DRΓΔΛΠ unc[a] al pler it vg syr[cu] et[utr] arm Tert[res car23] | *ταυτα παντ.* c. ℵ[c]BDLX al vix mu it[7] vg (et. for fu etc) cop etc ... Ti *παντ. ταυτ.* cum AC[2]M al aliq a e i syrP et[hr bis] Tert[res car23] ... Gb[0] Ti synops om *ταυτα* cum ℵ[a]C[3]RΓΔΛΠ unc[a] al plus[100] am

37. *εν τω ιερω διδασκ.* cum ℵACDLRXΓΔΛΠ unc[a] al omn[vid] etc ... BK it[pler] vg syr[cu]et[sch] *διδασκ. εν τω ιερ.*

XXII.

1 a Mc 14, 1 a Mt 26, 1 aa

1 [260.1] Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα,
2 [261.1] καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3—6 Mt 26, 14—16 Mc 14, 10 a Io 13, 2. 27

3 [262.2] Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, 4 [262.3] καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ αὐτόν. 5 καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· 6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.

7—13 Mt 26, 17—19 Mc 14, 12—16

7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα,
8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόν-

---

XXII, 3. *σατανας* cum ℵABCDLPΧΓΔΛ unc[8] al longe plu Or[4, 386] ... ς (= Gb Sz) o *σατ.* cum U al mu Eus[dem 468] | *καλουμενον* cum ℵBDLX 69. al[15] cop arm ... ς Ln *επικαλουμενον* cum ΑCPΕΓΔΑΠ unc[8] al pler Or[4, 386] Eus[dem 468]

4. *τοις αρχιερ.* cum ℵABDLΕΧΓΔΑΠ unc[8] al pler f vg cop syr[hr] Or[4, 386] ... Ln add *και τοις* (P al pler Eus[bis] om) *γραμματευσιν* c. CP al[10] a b c e ff[2] i l q syr[cu] et[utr] arm aeth Eus[dem 468] et[479] | *και* (c. ℵABLPR ΧΓΑΠ unc[6] al[70] Or[4, 386] Eus[dem 479]; ς Ln add *τοις* c. CSUΔ al permu Eus[dem 468]) *στρατηγοις*: D al it[8] etc om | *αυτοις παραδω αυτον* cum ℵBCGKLΠ 116. 48[ev] al[5 scr]; D a *παραδοι* (*traderet*) *αυτον* omisso *αυτοις* ... ς *αυτον παραδω αυτοις* c. ΑΡΧΓΔΑ unc[6] al pler b c f q vg arm etc

5. *αργυριον* cum ℵBDLPΕΓΔΑ unc[6] al plu Eus[dem 468], item *pecuniam* it vg etc (cop *argentum*) ... ACKUXΠ al[70] syr[P] Eus[dem 479] *αργυρια* (Gb′)

6. *και εξωμολογησεν* cum ℵ[c]DABDLPΕΧΓΔΑΠ unc[8] al pler e f vg cop syr omn etc ... Ln om (:: ut ll. pp.) cum ℵ*etc[ca]C 31[ev] 48[ev] semel a b c ff[2] i l q Eus[dem 468] | *αυτοις* hoc loco cum ℵABCL 157. b i l ... ς ante *απ. οχλ.* cum PΧΓΔΑΠ unc[8] al pler it[4] al pl Eus[dem] ... D al[7] a e vg om (:: ut ll. pp.)

7. *εν η* cum ℵAPΧΓΔΑΠ unc[9] etc ... BCDL al pauc om *εν*

9. *ειπαν* cum ℵBCDL ... ς *ειπον* cum APΧΔΑΠ unc[8] al omn[vid] | *ετοιμασομεν*: DP al it[2] gat sah aeth *σοι*, hinc Ln [*σοι*]

των ὑμῶν· εἰσ τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰσ τὴν οἰκίαν εἰσ ἣν εἰσπορεύεται, 11 *καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆσ οἰκίασ· λέγει σοι ὁ διδάσκαλοσ· ποῦ ἔστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;* 12 *κἀκεῖνοσ ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε.* 13 *ἀπελθόντεσ δὲ εὗρον καθὼσ εἰρήκει αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.*

14 *Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν* Mt 26, 20 as Mc 14, 17 as
αὐτῷ. 15 [264. 10] *καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν·* 16 [265.2] *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕωσ ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.* 17 *καὶ δεξάμενοσ ποτήριον εὐχαριστήσασ εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰσ ἑαυτούσ·* 18 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου* Mt 26, 29 Mc 14, 25

---

10. *εισ ην* cum ℵBCL $z^{ser\ semel}$, b c e f ff^{2}· g^{2}· i vg sah cop syrP et^{hr} arm; item x *εν η*, l q am fu san *in qua* (q *quo*), a *qua* ... ς Ti *ου* (d *ὑδι*) cum DΓΔΛ unc^{6} al longe plu; item AKMΠΣΦ al^{15} *ου εαν*

12. *αναγαιον* (et. Gb Sz) c. ℵABDLΠRS^{m}ΣΔΠ* unc^{6} al plu, item c *αναγεον* ... ς (= Gb Sz) *ανωγεον* cum Χ$^{\Gamma}$ al mu, item SUΔΠ^{3} al mu *ανωγαιον*, 69. 157. al *ανωγεων*

13. *ειρηκει* cum ℵBCDL 69. a (*dixerat*) ... ς Ti *ειρηκεν* cum AΠRΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item *dixit* it^{pler} vg ... x al plus^{10} *ειπεν* (:: ut Mc)

14. *οι αποστολοι* c. ℵ*BD 157. a b c e ff^{2}· i l sah syr^{cu} ... ℵ^{ca}LX 6^{ev} *οι δωδεκα* (:: ut ll. pp.) ... ς *οι δωδεκα αποστολοι* cum ℵ^{cb}ACΠRΓΔΛΠ unc^{6} al pler f q vg cop syr^{utr}et^{hr} cop arm aeth

16. *ουκετι* cum C^{2}DΠΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth Or$^{int\ 2,\ 899}$ ... ℵABC*^{vid}ΨHL al^{4} a sah cop om: hinc Ln [*ουκε.*] et Schu ex Mc 14, 25 inlatum putat | *αυτο* cum ℵBC*^{vid}L 1. 118. 131. 209. 239. it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{p} mg Or$^{int\ 3,\ 899}$ Epiphmarc ... ς Ti *εξ αυτου* cum AC^{3}ΡΧΓΔΛΠ unc^{6} al pler f (*ex hoc*) arm aeth syrP txt et^{hr}, item D al^{4} *απ αυτου*

17. 18. Hos versus om 32^{ev} b e syr^{cu} syr^{widman} et^{edd} mu, sed de b e syr^{cu} vide ad 19. 20.

17. *ποτηριον* cum ℵBCEGHLSVΓΔΛ al longe plu ... Ln *το ποτηριον* (:: ex v. 20) cum ADKMUΠ al^{25} fere | *εισ εαυτουσ* (L *αυτ.*) cum ℵ^{c}BCLΨ al^{12} it vg syr^{cu} et^{sch} et^{hr} cop arm ... ς *εαυτοισ* cum ADΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler sah syrP ... ℵ* *αλληλοισ*

18. *οτε* cum ℵAΧΓΔΛΠ unc^{7} etc ... Ti om cum BCDGL 1. al^{7} e mt aeth | *απο του νυν* cum ℵBKLΜΠ al plus^{15} e sah cop syrP et^{hr} aeth, item

19 a Mt 26, 26 ss Mc 14, 22 ss 1 Co 11, 23—25 ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 [266.1] *Καὶ* λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 [267.2] καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον. 21 [268.2] *Πλὴν* ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. 23 [269.1] καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

21 ss Mt 26, 21 ss Mc 14, 18 ss Io 13, 21 ss

9, 46 22, 25 ss Mt 20, 25 ss Mc 10, 42 ss 24 [270.2] Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦν-

---

(sed ante *ου μη* pon) DG 1. al aliq syr^{cu} arm (:: *απο τ. νυν* Lucae tantum non proprium est) ... ς Ti om cum ΑCΧΓΑΔ unc^{5} al pler it^{pler} vg syr^{sch} | *γεννηματος* cum ΝABCDLΞΓΑΔΠ unc^{7} al plu ... ς *γεννηματος* cum Κ al mu | *οτου* cum ADΞΓΑΔΠ unc^{8} al pler ... ΝBC^{3}FL al^{10} fere *ου*

19. 20. Inde a verbis *το υπερ υμων διδομενον* usq ad *το υπερ υμ. εκχυννομενον* (exeunte v. 20) D a ff^{2} i l om, item b e sed eorum loco huc transposita habent *και δεξαμενος ποτηριον* usq *η βα. τ. θε. ελθη*, quae iidem vv. 17 et 18 omiserunt. Similiter syr^{cu} versum 20. om eiusque loco vv. 17 et 18 ponit.

20. *και το ποτηρ. ωσαυτως* cum ΝBL cop (item sah *atque calicem quoque*) syr^{hr} ... ς Ln *ωσαυτ. και το ποτη.* (:: ut 1 Co lectione non fluct) cum ΑΧΓΑΔΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g$^{1.2}$ q vg syr^{utr} rell Bas$^{eth^{254}}$ | *εκχυνομενον* cum ΝAB*ELΥΔΠ al aliq ... ς *εκχυνομενον* cum B^{2}ΧΓΛ unc^{7} al pler

22. *οτι* cum ΝBD^{d}ELΥ al^{2} sah cop ... ς Ln *και* cum ΑΧΓΑΔΠ unc^{9} al pler it^{g} vg rell | *ο υιος μεν* cum Ν^{c}BLΥ c e (hi duo *et filius quidem*; a d tantum *filius quidem*) sah cop ... ς Ln *ο μεν υιος* c. ΑΧΓΑΔΠ unc^{9} al omn^{vid}; D^{d} *μεν ο υιος*, b f ff^{2} i l q vg *et quidem filius* ... Ν* om *μεν*, nec exprim syr^{cu} et^{sch} et^{hr} | *πορευεται* hoc loco cum ΝBDGLΥ al^{6} it^{pler} vg arm syr^{hr} Or ... ς ante *κατα* (:: cf ll. pp.) c. ΑΧΓΑΔΠ unc^{8} al pler f sah cop syr^{cu} et^{utr} aeth

23. *συνζητ.* cum ΝABDGLΥΔ etc ... ς *συζητ.* c. ΧΓΑΠ unc^{8} etc

ται· 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ
νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 [271.10] τίς γὰρ μεί-
ζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν
μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες
μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς
διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ Mt 19, 28
τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, [272.5] καὶ καθήσεσθε ἐπὶ
θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 31 [273.10] Σί-
μων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν
σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου. 22 5
[274.9] καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 [275.1] Mt 26, 33–35
Mc 14, 29–31
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ Io 13, 36–38
εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φω-
νήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

---

26. *γινεσθω* (ℵBD *γεν.*) cum ℵBDLT 1. al aliq Dam$^{\text{par510cod}}$ ... ς Ln Ti *γενεσθω* cum AΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler Bas$^{\text{eth501}}$ al

27. *εἰμι* post *υμων* cum ℵBLT c f ff^{2} i l vg Eus$^{\text{luc180}}$ ... ς Ln Ti ante *εν μεσ. υμ.* pon cum AQΧΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} a b e q Bas^{eth}

30. *εσθητε* cum BD*T ... ς *εσθιητε* cum ℵAD^{2}LQΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler (al pauc *-ιετε*) Eus$^{\text{luc180}}$ | *εν τη βασιλ. μου* (D etc om *μου*) cum ℵAB(D)KL ΜQUΧΔΠ al plu it vg sah cop (syr^{cu}) syr^{uir}eth^{r} rell Eus$^{\text{luc180}}$ ... EFG ΗSVΓΛ al^{80} fere Ps-Ath^{2,528} om, hinc Gb^{0} | *καθησεσθε* cum ℵAB^{2}GLQ Π^{8} al mu (AL *-σθαι*), item Gb$^{''}$ Ln Ti *καθισεσθε* cum EFKMSUVΧΓΛ Π^{3} al mu, item b d q *sedebitis* ... B*TA *καθησθε* (B^{2}A *-σθαι*), D^{gr} *καθιζησθε*, ς *καθισησθε* cum H al mu; item it^{pl} vg *sedeatis*

31. *σιμων σιμων* (ℵ om alterum) sine *ειπε δε* etc cum BLT sah cop ... ς Ln praem *ειπε δε ο κυριος* cum ℵADQΧΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} b f q vg etc

32. *εκλιπη* cum ℵBDKLMTUΧΠ al^{60} fere Bas$^{\text{eth277}}$ et^{286} Chr^{1,607} et^{3,44} et^{5,570} et alibi Cyr^{4,985} ... ς *εκλειπη* cum AEGHQSVΓΛΔ al plu | *στηρισον* cum ℵABKLMQΤΠ 1. al, item X *επιστηρισον* ... ς *στηριξον* c. DΓΔΛ unc^{6} al pler Bas^{2,160}

34. *ου* cum ℵBLQΤX al pauc ... ς Ln *ου μη* (:: ut Ioh lectione non fluct) cum ADΓΔΑΠ unc^{6} al pler | *εως σ* cum ℵBLT 69. 124. 157. 346; item K ΜΧΠ al^{15} fere *εως ου* (:: ut Ioh), D *εως οτου*. Item it^{pler} vg sah cop syr^{sch} et P mg et hr ... ς *πριν η* (Q al pauc om *η*) cum ΑΓΔΛ unc^{6} al longe pl (item Q al pauc) (syr^{cu}) syrP txt arm aeth | *απαρν. μη ειδεν. με* (D *με απ. μη ει. με*, d *me negabis nescire me*) cum ADΓΔΑΠ (*om *μη*) unc^{6} (H *απ. του μη* etc) al longe plu sah syr^{cu} et^{sch} et hr

35 [276.10] *Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· οὐθενός.* 36 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.* 37 [277.8] *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι*
Es 53, 12 *τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.* 38 [278.10] *οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν.*
Mt 26, 30 Mc 14, 26 Io 18, 1 40βις Mc 14, 32 ss Mt 26, 36 ss 39 [279.1] *Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί.* 40 [280.2] *γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.* 41 [281.1] *καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο* 42 *λέγων· πάτερ, εἰ*

---

arm aeth ... Ln *με απαρν. ειδεναι* cum ℵBLT 13. 131. al (c l), item Q al f *απαρν. με ειδ.* (*abneges me nosse*), item MX al i q vg al *απαρν. ειδ. με*

35. *βαλλαντιου* cum ℵABDLQ^{s2}TX^{s2}Δ^{s2}Π^{s2} unc^{s} al plu ... ς *βαλαντιου* cum ^{s*}X*ΓΔ*Π* al plu (et. Or$^{3,\ 653}$ editum) | *ειπαν* cum BDLT ... ς *ειπον* cum ΘΞΨΓΔΑΠ unc^{s} al omn^{vid} Or$^{3,\ 653}$ Chr$^{3,\ 230}$, A *ειπεν* | *ουθενος* c. ABQΤΨΓΔΠ unc^{s} al^{50} fere ... ς Ln *ουδενος* cum ℵDLUΔ al plu Or Chr

36. *ο δε ειπ.* cum ℵ*D e syr^{hr} Chr$^{3,\ 230}$ ... ℵ^{c}BLT al^{4} sah cop *ειπεν δε*, syr^{cu} et^{sch} *ειπεν*, aeth *και ειπεν* ... ς Ln Ti *ειπεν ουν* cum AΘΞΨΓΔΑΠ unc^{s} al pler itpler vg syr^{p} arm | *βαλλαντιον* cum ℵABDLQTX^{s2}Δ^{s2}Π unc^{s} al plu ... ς *βαλαντ.* cum X*ΓΔ* al plu (s ut ante?) | *πωλησατω* cum ℵABFKLMQTUXΠ al sah mu Or$^{3,\ 653}$ Basregg^{499} Chr$^{3,\ 230}$ et cat ox^{158} ... D *πωλησαι* (*vendat*), EGHSVΓΔΛ etc *πωλησει* | *αγορασατω* c. ℵABGKLMQTXΔΠ al sat mu Or Bas Chr^{cat} ... DEFHSUVΓΔ etc *αγορασει* (d *emet*)

37. *οτι* sine *ετι* (prob Schu) c. ℵABDHLQTX al^{10} b f sah cop syr^{hr} aeth (b l *quod scriptum est*, non exprimentes *τουτο*) ... ς Ti add *ετι* cum r ΔΑΠ unc^{s} al pler itpler vg syr^{cu} et^{utr} arm | *και γαρ* (itmu vg *etenim*, q *nunc*) *το*: T *και το γαρ* ... D a e ff^{2} i l syr^{cu} om *γαρ*, hinc Ln [*γαρ*] | *το* cum ℵBDLQT 1. b sah cop syr^{cu} et p^{txt} et ^{hr} ... ς Ln Ti *τα* cum AΧΓΔΑΠ unc^{s} al pler itpler vg syr^{sch} et p^{mg} arm aeth

38. *ειπαν* cum ℵBDLQT ... ς *ειπον* cum AΧΓΔΑΠ unc^{s} al omn^{vid}

39. *οι μαθητ.* sine *αυτου* c. ℵABDLM^{2}TΔ^{2} al^{8} q (g$^{1.\ 2.}$?) vg cop syr^{p} arm ... ς Ln add *αυτου* c. M*ΘΧΓΔ*ΑΠ unc^{s} al pler itpler sah syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth

βούλει παρενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· [282. 1] *πλὴν μὴ τὸ θέλημα μοῦ ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω.* 43 [283. 10] *ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν.* 44 *καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν γῆν.* 45 [284. 2] *καὶ ἀναστὰς ἀπὸ*

---

42. *παρενεγκαι* (*-ένκαι* ΚΠ etc) cum ℵKLMRΠ al aliq (quocum componi licet BDT etc qui *παρενεγκε*, certe enim d *si vis transferre*); item ς Ti *παρενεγκειν* cum AQΧΓΔΛ unc[6] al plu Dion[alex] (in comm ap Mai[6, 165]) Bas[eth283] (i *transire*) . . . Ln *παρενεγκε* cum BDG[gr]T al[25] fere Or[1, 292] Dion[alex] (ap Mai[6, 165]) Dam[par464], item *transfer* it[pler] vg syr[p] arm etc | *τουτο το ποτηριον* (ita ℵ[a], ℵ* *τουτ. το ποτ. τουτ.*) cum ℵBDLQT 157. 48[ev] al pauc f ff[2] . . . ς Ln *το ποτη. τουτο* (:: cf ll. pp.) cum AR ΧΓΔΛΠ unc[6] al pler it[pler] vg syr[cu] et [utr] Or Dion[alex] Bas[eth] Dam | *γινεσθω* (ΚΑΒΔ *γειν.*) c. ℵABGHKLMQRSTUVΓ[vid]ΔΠ etc . . . ς Ln *γενεσθω* cum DEΧΔ etc

43. 44. *ωφθη δε* usq *επι την γην* cum ℵ*[et]CD[2]FGHKLMQUXΔ al pler; asteriscis notata habent ESVΔΠ al[5] syr[p] mg cod (est Assem. 2, cf Adler p. 183), obelis notata al[4]; item cum a b c e ff[2] g[1. 2] i l q sah cod (ap Zoeg[204]) cop[wl] et [schw] (ex petr[4]) syr[cu] et [utr] et [hr] arm[ed] et cdd mu aeth. Praeterea confirmant Iust[try103] Ir[319] Hipp[noet18] Dion[alex] (ap Gall[14] append[116]) Caes[3, 23] Arius ap Epiph[742] et[785] et Epiph[ancor81] Didmanich (ap Canisium[1, 394]) Chr[7, 893] etc. Accedere vdtr Eus[can]. De Latinis vero accedunt Hil[1061] Hier[pelag 2] Aug[cons3, 12] ..... contra, proptereaque Ln [*ωφθη δε - επ. τ. γην*], om hos versus ℵ[a]ABRT al pauc (ESVΔΠ al[5] syr[p] cod asteriscis, al[4] obelis notatos habent) f cop[dz] sah [woid] arm[odd] aliq syr[p] mg cddd[gr] et [latt] plu ap Hil[1062] cddd[pler] ap Hier[pelag 2] schol[84]. Evglstria om in lectione quae est a 22, 39—23, 1. sed habent in lectione Mt 26, 2—27, 2. ubi post v. 20. Ioh 13, 3—17. et post v. 39. Lc 22, 43—45. leguntur. Ath quum saepe posset adhibere non adhibuit, cf 1, 456 sq 709 sq. Cyr in comm ad h. l. hom. 146. (vide editionem Syriacam Oxoniensem) praeterit, item Amb[luc 1517], item Dam[par464]. Praeterea Anast[hodeg] testatur: *επεχειρησαν παρεπαραι τους θρομβους του αιματος του ιδρωτος* $\overline{\chi\nu}$. Item Syri a Photio (epist. 138. ad Thdorum) Armeni a Nicone (ap Gall[3, 250]) ista delevisse arguuntur.

43. *απ ουρανου* cum ΚLΧΓΔΛΠ unc[7] al pler Cosm . . . Ln *απο του ουρ.* c. DQU al[5] cop . . . syr[cu] om, item Ariepiph[742]

44. *και εγενετ.* cum ΚVX al[6] it vg cop syr[cu] et [sch] et [hr] arm aeth Cosm [11, 564] (vide ante et. Caes[3, 23] Ariepiph[785] Nicon[3, 250]) . . . ς Ln *εγεν. δε* cum DLQΓΔΛΠ unc[7] (item c[3]mg) al pler syr[p] | *καταβαινοντος* cum ℵX al pauc a c ff[2] g[1. 2] vg cop syr[hr] (syr[cu] et [sch] *et cecidit*) arm Cosm

τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47—53 Mt 26, 47—56 Mc 14, 43—52 Io 18, 1—12

47 [285.1] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. 48 [286.2] Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; 49 [287.1] ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως τούτου. [288.10] καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 [289.1] εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν

11, 564 Facund 11, 698 ... ς Ln Ti καταβαινοντες cum DLΓΔΑΠ unc[s] al pler b e i for mm syrP aeth Nicon[2, 250]

45. τ. μαθητας sine αυτου (et. ς Gb Sz) c. ℵABDLQRTXΓΔΑΠ unc[s] etc ... ς[e] add αυτου cum 1. 209. al vix mu it[pler] vg sah cop syr[cu] et [sch] et P c.* aeth | κοιμωμ. αυτους cum ℵBDLT 69. 346. al pauc ... ς Ln αυτ. κοιμωμ. (:: ut ll. pp.) cum AQRXΓΔΑΠ unc[s] al pler it[pler] vg syrr etc

47. ετι (Gb′) cum ℵABGLMRTUXΔΠ al plus[15] l q (g[1·2·vdtr]) vg etc ... ς ετι δε cum DEHSVΓΔ al plu b c e ff[2·] i sah[fragm woi] arm | αυτους (et. Gb Sz) cum ℵABDLRTXΔΠ unc[s] al longe plu ... ΓΔ al[10] fere αυτοις ... ς (= Gb Sz) αυτων cum minusc pauc

48. ις δε cum ℵBLTX 157. ... ς Ln ο δε ις cum ADRΓΔΑΠ unc[s] al pler

49. ειπαν cum ℵBDLTX ... ς ειπον cum ARΓΔΑΠ unc[s] al omn[vid] | κυριε sine αυτω cum ℵBLTX al[5] ff[2·] blan i l q sah cop, item D τω κυριω ... ς Ln αυτω· κυριε cum ABΓΔΑΠ unc[s] al pler a b c e f vg syr[cu] et utr rell | μαχαιρῃ cum ℵB*DLT ... ς Ln μαχαιρα cum AB[3]RXΓΔΑΠ unc[s] al omn[vid]

50. του αρχιερ. τον δουλ. cum ℵBLT 69. 346. ... ς Ln τον δουλ. του αρχιερ. cum ADRXΓΔΑΠ unc[s] al pler it vg | το ους αυτου cum ℵBLT 69. 346. f[ecr] (item it vg, at eundem ordinem ap Mt et Mc tuentur apud quos Graecorum nullus) ... ς αυτου το ους (:: ut Mt Mc, item Ioh) cum ADRXΓΔΑΠ unc[s] al pler (sed DK etc ωτιον)

51. ωτιον sine αυτου c. ℵBLRT 1. 131. arm ... ς Ln add αυτου cum AX ΓΔΑΠ unc[s] al pler it vg etc

52. ις cum ℵABT ... ς ο ις cum LRXΓΔΑΠ unc[s] al pler Or[4, 266] ... D 1. 131. c[ecr] e syr[cu] arm om | προς sec cum ℵGHRΔ al[50] fere syrP mg

ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 [220.1] Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· [221.1] ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 57 [222.1] ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέ-

54 a Mt 26, 57 a Mc 14, 53 a Io 18, 13 as

59—62 Mt 26, 69—75 Mc 14, 66—72 Io 18, 25—27

---

cod bars (Latt *ad*) ... ς Ln Ti *επ* cum ABDLTXΓΔΠ unc[c] al plu syr[utr] Or[4, 227] | *εξεληλυθατε* cum ΑΓΔΛ unc[c] plu ... Ln *εξηλθατε* cum ℵBDL ET al[10], item ΚΜΧΠ al[30] Or *εξηλθετε* :: e Mt et Mc

53. *αλλ* cum ΝΑΒΗΚΜΧΓΠ al pl ... Ti *αλλα* cum DEGLSUΔΛ al plu | *υμων* post *εστιν* cum ℵ[c]BDGKLMRTΧΠ al plus[10] a (*haec est vestra hora*) arm ... ς Ti ante *εστιν* cum ARSUVΓΔΛ al pl ... it[pl] vg *haec est hora vestra*, b *haec hora est vestra* ... ℵ* 49[ev] om *υμων*, ℵ om *εστ*.

54. *και εισηγαγον* cum ΝΑΒLRTΧΔΛΠ unc[c] al pler c sah cop syr[P] Or[4, 227] ... Dr 1. al[15] it[pler] vg syr[cu] et [sch] aeth om. Praeterea non addidimus *αυτον* c. ΝΑΒDKLMRTΠ al plus[30] it vg arm Or ... ς (sed Gb[00]) add cum ΧΓΔΛ unc[c] al plu sah cop syr[P] c. ob. | *την οικιαν* cum ΝΒΚ LMTΠ al[10] Or Eus[dem] ... ς Ln *τον οικον* cum ADRΧΓΔΛ unc[c] al pler

55. *περιαψαντων* cum ΝBLT Eus[dem 202] ... ς Ln *αψαντων* cum ADRΧΓ ΔΛΠ unc[c] al omn[vid] | *συνκαθισ.* (*συνκ-* c. ΝΑΒ*LETA al; ς Ln *συγκ.* c. B[3]ΧΓΔΠ unc[7] etc) cum ΝΑΒLRΧΓΔΛΠ unc[7] al pler a ... Ln *περικαθισ.* cum DG al[5] it[pler] vg arm. Praeterea non addidimus *αυτων* c. ΝBDKLTΔ (item Β sed add post *δε*) a b c e ff[2]·i l q arm ... ς add *αυτων* cum ΑΧΓΔΠ unc[7] al pler f vg | *μεσος* cum BLT 1. 209. et ς Ln *εν μεσω* c. ΝΑRΧΓΔΛΠ unc[c] (ΑR *εμμεσω*) al pler (item *in medio* it vg) ... D *μετ*

57. *αυτον* pri cum AD*EGHUVΔΛ al plu d vg syr[P]. Item *negavit ei dicens* e ff[2]· i q ... Gb[00] Ln om cum ΝBD[2]E[1]RLMSTΧΠ al plus[40] a b c f l sah cop syr[cu] et [sch] arm aeth (:: at ita et Mt et Mc) | *γυναι* hoc loco cum ΝBLTΧ sah cop arm ... ς Ln ante *ουκ οιδ.* pon cum ΑΓΔΛΠ unc[c] al omn[vid] it vg syr[cu] et [utr] ... D om

58. *εφη* cum ΝBKLMTΠ al plus[15] ... ς Ln *ειπεν* cum ADΧΓΔΛ unc[c] al plu

τροσ· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεισ. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντοσ αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 [293.2] *καὶ στραφεὶσ ὁ κύριοσ ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτροσ τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίσ.* 62 *καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.*

63 a Mt 26, 67 a Mc 14, 65

63 [294.1] *Καὶ οἱ ἄνδρεσ οἱ συνέχοντεσ αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντεσ,* 64 *καὶ περικαλύψαντεσ αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντεσ· προφήτευσον, τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε;* 65 *καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντεσ ἔλεγον εἰσ αὐτόν.*

Io 18, 24

66 [295.2] *Καὶ ὡσ ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖσ τε καὶ γραμματεῖσ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν.* 67 [296.10]

---

60. *αλεκτωρ* (et. Gb Sz) c. ℵABDLXΓΔΑΠ unc[6] al longe plu (et. cop arm) ... ς (= Gb Sz) o *αλεκτ.* cum minusc non ita mu (et. sah)

61. *τ. λογου* cum ADΓΔΑΠ unc[6] al pler ... ℵBLTX 124. al pauc *του ρηματοσ* :: at ita et Mt et Mc | *σημερον* cum ℵBKLMTXΠ al plus[25] sah txt woi cop syrP c.* (item 69. 124. ante *φωνησαι*, b ff[2]· l fu sax aeth post *negabis*) ... ς Ln om (:: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADΓΔΑ unc[6] al longe plu a c e f i q vg sah[fra woi] syr[cu] (add *δισ*) et[sch] arm

62. Versum om a b e ff[2]· i l* | *εξω* sine additam cum ℵBDLMTXΠ al[50] fere vg[cod] (ap Gb) sah cop syr[cu] arm ... ς (= Gb) Ln Ti add o *πετροσ* c. ΑΓΔΑ unc[6] al plu c f g[1.2]· q vg syr[sch] etP aeth (:: deest etiam in Mt, at ibi contextus minus poscere videbatur)

63. *αυτον* (Gb″) cum ℵBDLMTΠ 157. al pauc it (sed i om). vg sah cop syr[cod] et P mg arm ... ς *τον ιν* cum AXΓΔΑ unc[7] al pler syr[cu] et[sch ed] et P txt aeth

64. *περικαλυψαντ. αυτον* cum ℵ(sed *αυτ.* post *επηρ.* pon)BKLMTΠ i cop, item al[8] fu sah syr[cu] *περικαλυψ. αυτου το προσωπον* ... D 131. a q arm aeth *περικαλυψ. αυτου το προσωπον ετυπτον αυτον και* ... ς *περικαλ. αυτον ετυπτον* (A*-*πτουν*) *αυτου το προσωπον και*, item Ln *περ. αυτ.* [*ετυπτ. α.τ.πρ. και*] c. AXΓΔΑ unc[6] al pler f vg syr[utr] (vdtr et. Mcion[epiph] agnoscere *ετυπτον*) ... b c e l om | *επηρωτ. λεγοντεσ* cum (ℵ *περικ. επηρ. αυτ. λεγ.*) BKLMTXΠ pw[scr] al aliq ... D (praecedit *ετυπτον αυτον και*, vide ante) *ελεγον*, b ff[2]· q syr[cu] et[sch] *dicentes* (syr[cu] add *ei*), c *interrogantes eum* ... ς Ln *επηρωτ. αυτον λεγοντεσ* cum ΑΓΔΑ unc[6] al pler a e f i l vg sah cop syrP arm aeth

66. *αρχιερ. τε* cum ℵABKLMTXΠ etc... V al pauc om; EGHSUΓΔΑ al[50] fere a arm om *τε* ... D 116. *και αρχιερ.* | *απηγαγον* cum ℵBDKT al[25] fere a (*deduxerunt*) syrP mg Or ... ς Ln Ti *ανηγαγ.* cum ALXΓΔΑΠ unc[7] al longe plu ... it[plu] vg *duxerunt*, c d *adduxerunt* | *αυτων* (Gb″ Sz)

εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρω- 67 as Mt 26, 63 as Mc 14, 61 as
τήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 [297.1] ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ.
70 [298.10] εἶπαν δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς
αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 [299.2] οἱ δὲ εἶπαν· τί
ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ.

XXIII.

1 [300.1] Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν 1 as Mt 27, 2 Mc 15, 1 as Lc 23, 1
ἐπὶ τὸν Πειλᾶτον. 2 [301.10] ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· 11–14 as
τοῦτον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους

---

cum ℵBDLTXΓΔΛΠ unc[8] etc ... ς Ln Ti ἑαυτὸν cum ΑΔ al mu | εἶπον cum ℵBLT ... ς Ln εἶπε c. ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al pler ... D 61. om εἶπ. ἡμῶν

68. ἐαν δε (D etc om) sine additam cum ℵBLT al[6] arm (aeth) Cyr act[52] item D it[5] Amb[luc], item 243. f[ser] c l syr[cu] et [sch] καὶ ἐαν ... ς add καὶ cum ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al pler. f vg cop (sah ἐαν καὶ) syr[P] | ου μη αποκριθ. sine additam cum ℵBLT cop Cyr[act 52], item addito tantum μοι 22. 131. 157. 209. for sah Amb[luc] et [ps] ... ς Ln add μοι η απολυσητε cum ΑΔΧΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[cu] et [utr] rell (sed 243. a om μοι, al panc l syr[cu] et [sch] add με)

69. δε cum ℵABDLTX a b e f i l q vg cop[wi] et [schw] et [petr4] syr[P] c.* arm aeth Cyr[act 52] Amb[ps] ... c syr[cu] Or[3, 715] γαρ...ς om c. ΓΔΛΠ unc[8] al omn fere sah cop[dz] syr[sch] et P txt

70. εἶπαν cum ℵBLT f[ser] ... ς Ln εἶπον cum ΑΔΧΓΔΛΠ unc[8] al pler

71. εἶπαν cum ℵBDLΓΤΧ ... ς εἶπον cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | ἐχομεν μαρτυριαν χρειν. cum BLT ... ς Ln χρειν. ἐχομ. μαρτυριαν (D al[15] sah –τυρων) cum ΝΑΔΡΣΓΔΛΠ unc[8] al pler

XXIII, 1. ηγαγον cum ℵABDLRTXΓΔΛΠ unc[8] 1. al longe plu it vg sah cop syr[cu] et [utr] arm ... ς (= Gb Sz) ηγαγεν cum minusc aliq (ut vdtr) | πειλατον cum ABDT (cf et. ad Mt 27, 2) ... ς Ln Ti πιλατον cum ℵLRΧΓΔΛΠ unc rell al omn[vid]

2. ευραμεν cum B*LTX 1. cat[ox 147] (ad 20, 20) ... ς Ln ευρομεν cum ℵB[2] DRΓΔΛΠ unc[8] al pler (D[Gr*] ευρον) Eus[ps 30] Cyr[luc 403] Thdrt[1, 618] | το εθν. ημων cum ℵBDHKLMRTΠ al[60] it vg sah cop syr[cu] et [utr] arm aeth ... ς om ημων cum AEGSUVΓΔΛ al plu Mcion[epiph 316] et [346] Eus[ps] Cyr[ius] Thdrt[1, 618]. Praeterea b c e ff[2] i l q gat mm Mcion[epiph] add και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας, *et solventem le-*

Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 [302.1] *ὁ δὲ Πειλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις.* 4 [303.9] *ὁ δὲ Πειλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.* 5 [304.10] *οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.* 6 *Πειλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν,* 7 *καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἰεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.* 8 *ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι ση-*

---

gem nostram (c gat mm om) *et prophetas* | *φορουσ καισαρι διδοναι* cum ℵBLT, syr^{cu} et^{sch}, item D it vg Cyr$^{luc\ 403}$ *φορουσ διδο. καισαρι ... ς καισαρι φορουσ διδον.* cum ΧΓΔΛ unc^{e} al pler arm, item AK ΜΒΠ al syr^{p} Eus^{ps} Thdrt *καισαρι* (Eus praem *τω*) *φορον διδο.* Praeterea Mcion^{epiph} ad haec add *και αποστρεφοντα τασ γυναικασ και τα τεκνα* (contra scribit Epiph^{346a}). Similia c e add ad v. 5 | *και λεγοντα* cum ℵBLT 106. b e f ff^{2}· i l q vg syr^{cu} et^{utr} arm ... D *λεγοντ. δε* ... Ln [*και*] *λεγ.*, ς om *και* cum ΑΞΧΓΔΛΠ unc^{e} al pler a c sah cop Thdrt^{1,618}

3. *πειλατοσ* cum AB*D^{corr}T ... ς Ln Ti *πιλατοσ* cum ℵB^{3}D*LΞΧΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} | *ηρωτησεν* [cum ℵBRT 48^{ov} ... ς Ln *επηρωτ.* cum ADLΧΓΔΛΠ unc^{e} al pler

4. *πειλατοσ* cum AB*DT ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{3}LR etc ut v. 3

5. *και αρξ.* c. ℵBLT am for fu em ing (al) cop^{wl} et^{petr4} syr^{cu} et^{utr} ... ς Ln om *και* c. ADΞΧΓΔΛΠ unc^{e} al omn^{vid} it vg^{ed} sah cop$^{sch\,w}$ ex^{dz} rell | *εωσ ωδε*: c e add *et filios nostros et uxores avertit a nobis; non enim baptizantur* (c *-zatur*) *sicut et* (c om) *nos nec se mundant* (c om *nec se mund.*). Cf supra quae Mcion^{epiph} add

6. *πειλατ.* (cum ℵAB*DRT; ς Ln Ti *πιλ.* cum B^{3}LX rell omn^{vid}) *δε ακουσασ*: D c *ακουσ. δε ο πειλ.* Praeterea ς Ln Ti add *γαλιλαιαν* cum ADΞΧΓΔΛΠ unc^{e} al omn^{vid} it vg sah syrr rell (sed D sah *την γαλιλαιαν*, c arm *a Galilaea*, syr^{sch} *nomen Galilaeae*, syr^{cu} *quod dicunt a Galilaea*) ... omisimus cum ℵBLT cop

7. *προσ* (Ln add *τον* cum BT) *ηρωδην*: D *τω ηρωδη*

8. *εξ ικανων χρονων* cum ℵBDLT 157. c sah arm ... ς Ti *εξ ικανου* c. AR ΓΔΛ unc^{e} al plu, item addito *χρονου* HMXΠ etc. | *θελων* (L om) hoc loco c. ℵBTX 13. 69. 124. al pauc c... D etc ante *ιδειν αυτον εξ ικ. χρ.* ... ς Ln post *ην γαρ* cum ADΞΓΔΛΠ unc rell al pler vg al | *ακουειν*

μεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 [305.2] εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 [306.10] ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴδης καὶ ὁ Πειλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

13 [307.9] Πειλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 [308.10] ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ. 16 [309.2] παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Io 19, 1

---

sine additam (Gb″) cum ℵBDKLMTΠ al[15] sah cop syr[cu] ... ς Ln add πολλα cum AΕΧΓΔΛ unc[6] al pler it vg syr[utr] arm

11. και ο ηρωδ. c. ΚLTX al[2] a d cop[wi] et[petr4] ... ς Ln Ti om και cum AB D[δε]ΕΓΔΛΠ unc rell al pler it[pler] vg al mu | περιβαλων sine additam cum ℵBLT al[8] a vg ... ς add αυτον, Ln [αυτον] cum ADΧΔΛΠ unc[7] etc, ℵSUΓ al αυτω | πειλατω cum AB*D ... ς Ln Ti πιλατ. cum ℵB[2]LΧΓΔΛΠ rell

12. ηρωδ. κ. ο πειλ. (πειλ. cum AB*T; ς Ln Ti πιλ. cum ℵB[2]DL etc) hoc ordine cum ℵBLT al aliq it[pler] vg sah syr[cu] aeth ... ς Ln Ti πιλατ. και ο (HU al[15] om) ηρωδ. cum A(D)ΧΓΔΛΠ unc rell al pler (c) cop syr[sch] et P arm | αιτους cum ℵBLT y[ser] al ... ς Ln Ti εαυτους c. ΑΧΓΔΛΠ unc rell al pler

13. πειλ. cum AB*DT ... ς Ln Ti πιλ. cum ℵB[2]LX etc | συνκαλ. cum ℵB* DΡΤΔ al ... ς Ln Ti συγκαλ. cum B[2]LΧΓΔΠ unc[6] al pler

14. ουθεν cum ℵBT 1. ... ς Ln Ti ουδεν cum ADΧΓΔΛΠ unc rell al pler | κατ cum BΤΧΓΔΠ unc[9] al pler ... ΚΑLΑ al[8] om (nec exprim Latt)

15. ανεπεμψεν γαρ αυτον προς ημας (Gb′) c. ℵBKLMTΠ 157. al[20] f 130[lat] bodl sah cop ... ς Ln Ti ανεπεμψα (ℵ 47[ev] -ψεν) γαρ υμας προς αυτον cum AD(Ε)ΧΓΔΛ unc[6] al longe plu it[pler] vg ... var al

17. Hunc versum ς (Gb[00]) sic habent: αναγκην δε (arm γαρ) ειχεν (syr[cu] *et consueverat Pilatus*) απολυειν αυτοις κατα (Δ al κατ) εορτην ενα (singg passim variant) cum ℵ(D)ΧΓΔΛ unc[6] al omn[vid] b c e f ff[2] g[1. 2] l q vg (exc fu) cop[wi] et[petr 4] (syr[cu]) syr[sch] et P (aeth[utr]). Sed D syr[cu] aeth[utr] (non item aeth[a]) demum post v. 19 ponunt. Prae-

18—25
Mt 27, 16—26
Mc 15, 7—15
Io 18, 40 sq

18 310.1 *ἀνέκραγον δὲ παντὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν·* 19 *ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ.* 20 311.1 *πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν.* 21 *οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν.* 22 312.2 *ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.* 23 313.1 *οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν.* 24 314.1 *καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν·* 25 *ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακήν, ὃν ἠτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.*

---

terea agnoscit etiam Eus^{c4n} ..... omisimus c. ABKLTΠ a fu sah cop^{dz} (:: vdtr omnino ex ll. pp. fluxisse)

18. *ανεκραγον* cum ℵBLT 124. 157. a (*exclamabant*) Cyr^{luc432} ... ς Ln *ανεκραξαν* cum ADXΓΔΑΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg | *παντι θ.* cum ℵAD EHMΔ etc, τ *απαντι θει* ... ς Ln *παμπληθ.* c. BLXΓΔΠ unc^{6} al pler | *τον βαραββ.* cum ℵBDLTX etc ... Ti om *τον* cum ΑΓΔΑΠ unc^{9} al longe plu

19. *βληθεισ* cum BLT ... ς Ln *βεβλημενοσ* cum ℵ^{a}ADXΓΔΑΠ rell ... ℵ* om | *εν τη φυλακη* cum ℵBLTX 243. (f *in carcere missus*, q *missus in carcere*) ... ς Ln *εισ* (al add *την*) *φυλακην* cum ADΓΔΑΠ unc^{9} al pler

20. *δε* cum ℵABDLT 124. 157. it vg sah cop syr^{sch} ... ς Ti *ουν* cum XΓΔΑΠ unc^{9} al pler syrP | *πειλατ.* c. AB^{a}DT ... ς Ln Ti *πιλ.* c. ℵB^{2}LX ΓΔΑΠ rell | *προσεφων.* sine additam cum ΑΡΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler syr^{sch} etP arm ... ℵBLT etc add *αυτοισ* (atque sic Ln), item D 13. add *αυτουσ* (d *advocavit eos*)

21. *σταυρου* bis cum ℵBDF^{a} Or^{1,795} et $^{3,\ 816\cdot 511\cdot 755}$ etc Eus$^{praep\ 49}$ et ^{51} Cyr sophon^{619} ... ς *σταυρωσον* bis cum ALPXΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid}

23. *αυτων* sine additam cum ℵBL 1306er et ^{lat} a b e ff^{2}· g$^{1\cdot 2}$· l sah cop ... ς Ti add *και των αρχιερεων*, Ln [*κ. τ. αρχ.*] cum ADPXΓΔΑΠ unc^{9} al pler c f syr^{cu} et^{utr} arm

24. *και* (157. add *ὁ*) *πειλ. επεκρ.* cum ℵBL 157. it^{pler} vg cop syr^{cu} aeth ... ς o *δε πιλ. επεκρ.* cum ΑΡΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler sah syr^{utr} arm ... D (c) *επεκρ. δε ο πειλ.* | *πειλατ.* cum AB^{a}D ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵB^{2}LPXΓΔΑΠ rell

25. *απελυσ. δε* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABDPXΓΔΑ unc^{7} al longe plu a sah cop ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ*, Ln [*αυτοισ*] cum KMΠ 1. 69. al mu^{vid} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} etc | *εισ φυλακην* c. ℵBDFK al^{7} arm Or $^{1,\ 430}$ ... ς Ti *ε. την φυ.* cum ACLPXΓΔΑΠ unc^{7} al pler sah cop

26 [315.1] Καὶ ὡσ ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 [316.10] ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶσ δὲ πρὸσ αὐτὰσ Ἰησοῦσ εἶπεν· θυγατέρεσ Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰσ κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷσ ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖσ ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶσ, καὶ τοῖσ βουνοῖσ· καλύψατε ἡμᾶσ· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 [317.1] ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

Mt 27, 32 Mc 15, 21 Io 19, 17

Hos 10, 8 Apoc 6, 16

Mt 27, 33 Mc 15, 27 Io 19, 18

33 [318.1] Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν [319.1] καὶ τοὺσ κακούργουσ, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἀριστερῶν. 34 [320.10] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἔλεγεν·

Mt 27, 33 ss Mc 15, 29 ss Io 19, 17 ss

---

26. *σιμωνα τινα* (L 13. om, item syr^{cu} et sch, D ante *σιμ.* pon) *κυρηναιον ερχομενον* cum ℵBCDLX al^{5} ... ς *σιμωνοσ τινοσ κυρηναιου του* (Gb Sz om c. unc omnib al pl) *ερχομενου* cum ΑΡΓΔΛΠ unc^{9} al pler

27. *αι* sine *και* cum ABC*DLX al^{12} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et sch arm aeth; accedit ℵ qui nec *αι* habet (similiter L *αικοπτοντο* pro *αι εκοπτ.*) ... ς (sed Gb^{0} *και*) Ti *αι και* c. C^{3}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler syr^{p}

28. *ιc* cum ℵ*et^{cb}BL ... ς Ln o *ιc* cum ℵ^{ca}ACDΨΔΛΠ unc^{9} etc

29. *ερχονται* hoc loco cum ABLΓΔΛΠ unc^{9} etc, item eodem loco D al^{4} it vg *ελευσονται* ... ΗCX 157. g^{scr} *ημεραι ερχ.* | *και αι* cum ΗΗCX al^{12} ... ς Ln Ti om *αι* cum ADLΓΔΛΠ unc^{9} al pler | *εθρεψαν* cum ΗBC*L 131., item c^{3}D 1. 118. 209. *εξεθρεψαν*, item it^{pler} syr^{p} ^{mg} sah cop ... ς *εθηλασαν* cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler, item (*lactaverunt*) f vg syr^{cu} et^{sch} et$^{p\,txt}$ aeth

30. *πεσατε* cum ℵCCLQΧΔ al^{3} ... ς Ln *πεσετε* cum ℵ*ABDΡΓΔΠ unc^{9} al pler

33. *απηλθον* cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler syr^{p} ^{txt} Dam$^{par\,709}$ ... Ln *ηλθον* (:: cf Mt) cum ΗBCLQ (et D *ηλθαν*) al^{5} it vg al (vide et. Mcion^{epiph}) | *καλουμενον* cum ΗABDLQΓΔΠ unc^{8} al pler Dam$^{par\,709}$ ... CGΧΔ al mu Mcion^{epiph} *λεγομενον* (:: ut Mt 27, 33) | *αριστερων* cum ΗABC^{3}DΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler Dam$^{par\,709}$ ... C*LQ al^{10} *ευωνυμων* (:: ut Mt et Mc)

34. ο *δε ιc* usq *ποιουσιν* cum ℵ*et^{cA}CD^{gr2}LQΧΓΔΛΠ unc^{9} (sed E asteriscum praepositum habet) al longe pler c e f ff^{2}· l vg cop^{wl} syr^{cu} et $^{utr\,et\,br}$ arm aeth Ir$^{int\,210}$ Or$^{int\,2,\,188}$ Const$^{2,\,16,\,1}$ et $^{5,\,14,\,6}$ Eus^{can} Chr$^{2,\,362}$ et saepe Thdrt$^{1,\,992}$ et ^{1382} Dam$^{par\,709}$ Hil^{782} etc. Confirmat et.

πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. [231.1] διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρους. 35 καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· [232.2] ἐξεμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. 36 [233.2] ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ 37 καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. 38 [234.1] ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος. 39 [235.2]

Clem^{hom11,30} ..... ℵ^{a}(uncis inclusit)BD* 38. 435. a b d sah cop^{ds} om ; hinc Ln [ο δε – ποιουσιν] :: nihil simile in ll. pp. | κληρους cum AX 1. 33. 131. 209. 239. 248. c^{scr} al^{s} a e f ff$^{2\cdot}$ vg 130 ^{lat} arm syrp ^{txt} et ^{hr} sl Aug^{diserte} ... ς Ln κληρον (:: at ita et Mt et Mc et LXX) cum ℵBCDLQΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c syr^{sch} et p mg aeth

35. εξεμυκτηριζ. (D εμυκτηριζ.) δε sine και (et. Ln sed ex errore de c) cum ND al^{6} a c arm^{ed}, item και εξεμυκτ. it^{5} vg etc ... ς Ti εξεμ. δε και c. ABCLQΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler cop syrP et ^{hr} arm^{ms} (aeth) | οι αρχοντ. sine additam cum ℵBCDLQX al^{6} b c e ff$^{2\cdot}$ l cop syr^{sch} et ^{hr} aeth pers^{p} ... ς (sed Gb^{0}) Ti add συν αυτοις, Ln [συν αυτ.] cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg (et a *intra se*) syr^{cu} et p arm pers^{w} Eus^{dem} | του (ℵ* ο του, ℵ^{a} del ο) θεου ο εκλεκτος cum ℵBL 1. 118. 209. .. ς Ln ο του θεου εκλεκτ. cum AC^{3}QΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... it^{pler} vg etc *dei electus*, C* ff$^{2\cdot}$ ο εκλεκτ. του θεου, var al

36. ενεπαιξαν cum ℵBL sah ... ς Ln Ti ενεπαιζον cum ACDQΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn ^{vid} it vg cop syrr etc | οξος προσφερ. cum ℵABC*L a cop ... ς praem και, Ln [και] cum C^{3}QΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f vg syr^{utr} al ... D etc οξος τε προσεφερον

37. εἰ (b f l** q vg$^{}$): A 1. al^{7} a e ff$^{2\cdot}$ om, hinc Ln [εἰ]

38. επιγραφη cum ℵABEHKLMQVΧΓΔΛΠ etc ... CDGSU al^{25} η επιγραφη :: ut Mc | επ αυτω cum ℵBL sah cop ... ς γεγραμμενη επ αυτ. cum C^{3}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{cu} et ^{utr} arm aeth; item C*X etc επ αυτ. γεγραμμενη, item (atque ita Ln) ADQ 47^{ev} b q am for san επιγεγραμμενη (*inscripta*) επ αυτ. (:: cf ll. pp.). Praeterea non addidimus γραμμασιν etc cum ℵ^{ca}BC*L a sah cop syr^{cu} ... ς add γραμμασιν ελληνικοις και (ℵ*et^{cb}D f^{scr} om) ρωμαικοις και (ℵ*et^{cb}D f^{scr} om) εβραικοις, item Ln [γραμμ. ελλην. και ρωμαικ. και εβρ.] cum ℵ*et^{cb}AC^{3}DQRΧΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{utr} etc :: quae quamvis nec in Mt aut Mc reperiantur, tamen potius ex Ioh assumpta quam a Lc scripta videntur. | ο βασιλ. των ιουδ. ουτος (D 124. e ff$^{2\cdot}$ add εστιν) cum ℵBL a, item D 124. e ff^{2}, item omisso ουτος c c;

Εἰσ δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖσ μὲν δικαίωσ, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτοσ δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. 42 καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃσ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

Mt 27, 44 Mc 15, 32

---

hinc Ln ο βασ. των ιουδ. [ουτοσ] ... ς ουτοσ εστιν (x etc add ω̄ς) ο βασιλ. των ιουδ. cum AQR(X)ΓΔΑΠ unc^{8} al pler b f (l) q (sah) cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth Or^{3,2}

39. ουχι cum BL, item sed praeposito λεγων ℵC* a b ff^{2}· sah cop syr^{cu} et^{hr} arm aeth ... ς Ln λεγων· ει cum AC^{3}QRΞΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} c f q vg syr^{utr} Or$^{int\,3,\,922}$ ... D e om quae post εβλασφ. αυτον scripta sunt usque finem versus

40. επιτιμων αυτ. εφη cum ℵBC*LX cop ... ς Ln επετιμα (E* -τιμησεν) αυτ. λεγων cum AC^{3}DQRΞΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syrP arm | ουδε (et. ℵc, itpl vg nec): ℵ*G etc ου, D οτι ου

42. ω̄ cum ℵ*BC*L (in his cddgr possit etiam pro dativo haberi, non item sah cop Or. Ceterum iidem cddgr non habent κυριε, quod mutato ω̄ voc. in dat. inlatum vdtr.) sah cop, item Or$^{4,\,435}$, item Or^{int} bis *domine Iesu* ... ς Ln τω ω̄ cum ℵcAC^{2}QRΞΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg (Latt *ad Iesum*) syr^{cu} et utr et hr aeth Or$^{int\,3,\,922}$ Aug$^{cons\,3,\,58}$ ... D αυτω | μνησθητι μου sine κυριε c. ℵBC*DLM* al^{5} a sah cop syr^{hr} Or$^{4,\,455}$ et$^{int\,3,\,922}$ Bas$^{sel\,or\,24}$ ... ς add κυριε, Ln [κυριε] cum AC^{2}M^{2}RΞΓΔΑΠ unc^{7} al pler b q syr^{utr} arm aeth Or$^{int\,4,\,564}$ Eus$^{ps\,29}$ Hil^{39} et^{183} (et. Act$^{pll\,a\,233}$), item ante μνησθ. μου Q c e f ff^{2}· l vg syr^{cu} | εν τη βασιλεια σου c. ℵACQRΞΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} a b q Or$^{4,\,435}$ et^{455} Eus$^{ps\,29}$ Chr$^{2,\,492}$ ... BL c e f ff^{2}· l vg Or$^{int\,quater}$ Hil etc εισ την βασιλειαν σου ... D εν τη ημερα τησ ελευσεωσ σου

43. και ειπεν αυτω cum ℵBL 26^{ev} e* sah cop; item addito ο ω̄ς ς Ln cum ACQRΞΓΔΑΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{omn} etc ... D αποκριθεισ δε ο ω̄ς ειπεν αυτω τω επιπλησοντι | αμην σοι λεγω cum BC*L arm ... ς Ln αμην λεγω σοι (:: ut solet dici) cum ℵAC^{2}QRΞΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc ... D θαρσει | σημερον (L b c sah cop syr^{utr} et^{hr} aeth praem οτι, item Act$^{pll\,a\,233}$) Hesychhier qu^{49} τινὲσ μεν ουτωσ αναγινωσκουσιν· αμην λεγω σοι σημερον, και υποστιζουσιν· ειτα επιφερουσιν οτι μετ εμου εση εν τω παραδ. Atque ita revera distinguit syr^{cu} (σημερον οτι μετ εμου etc).

44—49 Mt 27, 45—56 Mc 15, 33—41

44 [327.2] *Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης,* 45 *τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος·* [328.2] *ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.* 46 [329.1] Ps 30 (31), 6 *καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν.* 47 [330.2]

---

44. *και ην* cum ℵBC*DL 255. a b e ff2· l q cop syrhr Orint3, 923 ... ς *ην δε* cum AC3QRXΓΔΛΠ unc3 al omn vid c f vg syrutr (syrcu *sed et erat*) arm | *ηδη* cum BC*L cop syrP arP Orint3, 56 ... ς om cum ℵAC3DQRX ΓΔΛΠ unc3 al omnvid it vg syrcu et sch et hr sah arm Orint3, 923 | *ενατης* cum ℵABCDQRXΔΠ unc3 al plu ... ς *εννατης* cum LΓΛ al mu

45. *του ηλιου εκλιποντος* (B al *εκλειπ.*) cum ℵBC*vidL evv11 sah cop syrP mg Or1, 414 et 415 Orint3, 56 item „cdd nonnull" ap Orint3, 923 („ad hunc textum, i. e. Mt 27,45, quidam calumniantur - et dicunt quia sicut solet fieri in solis defectione, sic facta est tunc defectio solis – – Dicimus ergo quod Mt et Mc non dixerunt defectionem solis tunc factam fuisse; sed neque Lucas sec. pleraq. exx. - In quibusdam autem exx. non habetur: *Tenebrae factae sunt, et obscuratus est sol,* sed ita: *Tenebrae factae sunt super omnem terram sole deficiente.* Et forsitan ausus est aliquis quasi manifestius aliquid dicere volens pro: *Et obscuratus est sol,* ponere: *Deficiente sole,* existimans quod non aliter potuissent fieri tenebrae nisi sole deficiente. Puto autem magis quod insidiatores ecclesiae Christi mutaverunt hoc verbum" etc) Cyrhr 199 et 146 et 57 ... ς LnTi *και* (a b c e arm om) *εσκοτισθη* (D *εσκ. δε*) *ο ηλιος* c. AC3DQRXΓΔΛΠ unc3 al pler (a b c e) f ff2· l q vg syrcu et sch et hr (omissis *και σκοτ. εγεν.* usq *ενατης*) (arm) aeth (Mcionepiph) Orint3, 923 „secundum pleraq exx" vide ante) ... syrPtxt *του ηλιου σκοτισθεντος,* atque ita prorsus et. Actpil a 233 ... c2 (ut vid) 33. plane om, hinc Gb0:: at nil additum fuisse a Luca ut contra testium auctoritatem, ita absonum fidei est, quum nil eiusmodi ll. pp. legatur nec magis inlatum sit. *του ηλιου εκλιποντος,* ter ab Origene confirmatum, aliena manu invectum esse minime credo. Quum enim ab adversariis nominis Christiani defectio solis, quae plerumque dicitur, ad explicandam rem imminuendamque adhibita sit, multo fit probabilius istam Lucae scripturam hominibus anxiae pietatis displicuisse propterea que correctam esse. Quae sententia confirmatur Origenis qui fertur commentario, item Actis Pilati quae feruntur, ubi metum Pilati de tenebris illis quaerentis Iudaei leniunt dicentes: *εκλειψις ηλιου γεγονεν κατα το ειωθος.* | *εσχισθ. δε* cum ℵBC*L etc ... ς LnTi *και εσχισθ.* cum AC3QRXΓΔΛΠ unc3 al pler it vg syromn arm

46. *παρατιθεμαι* (Gb′) cum ℵABCKMPQUXΠ al20 fere Iust try 105 Or3, 736 Eusdem 106 et 160 Cyrhr 199; item DR etc *παρατιθημι.* Item *commendo*

ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· *ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.* 48 331. 10 *καὶ πάντες οἱ* *συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ* *γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον.* 49 *εἰστήκεισαν δὲ* Io 19, 25 *πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακο-* *λουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.*

50 332. 1 *Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων,* 50–54 Mt 27, 57–60 Mc 15, 42–46 *καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,* 51 *οὗτος οὐκ ἦν συνκατατι-* Io 19, 38–42 *θέμενος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως* *τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,* 52 *οὗ-*

---

it vg Or$^{int\,3,\,926}$ syr^{cu} et^{utr} et^{hr} rell ... ς *παραθησομαι* c. EGHLSVΔΛ al plu Dial^{857} (et. Act$^{pll\,b}$) :: ut LXX | *τουτο δε* cum ℵBC*D^{gr} 71. 248. g^{scr} c cop^{schw} ex petr^{4} ... Ln *και τουτο* c. KMΠΠ al^{10} b d e l q cop^{wi} et ^{dz} etc; L etc *τουτο* ... ς *και ταυτα* cum AC^{3}QRΓΔΛ unc^{6} al pler f ff$^{2\cdot}$ vg syrP arm

47. *εκατονταρχης* cum ℵ*BΠ* 1. 131. 209. ... ς Ln Ti *εκατονταρχος* cum ℵ^{c}ACDPQRXΓΔΛΠ^{2} unc^{8} al pler | *εδοξαζεν* cum ℵBDLR c q cop^{wi} et^{schw} syrP Cyr$^{luc\,437}$ ... *εδοξασε* cum ACPQXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} a f vg sah cop^{dz} syr^{cu} et^{sch} et^{hr} Or$^{int\,3,\,928}$ et^{929}

48. *συνπαραγεν.* cum ℵAB*CDELPQRΔ al aliq ... ς Ln *συμπαρ.* cum B^{3}G HKMSUVXΓΔΛΠ al pler | *θεωρησαντες* cum ℵBCD^{gr}LRX 33. 124. c syr^{cu} et^{utr} ... ς *θεωρουντες* cum PQΓΔΛΠ unc^{6} al pler it^{pler} vg | *τα στηθη* (Gb″) cum ℵABC*DL 1. 131. 209. al^{4} for (al ap Ln) arm ... ς Ln praem *εαυτων* cum C^{2}QRΔΛΠ unc^{7} al pler et (*τα εαυτ. στηθ.*) P 124. et UXΓ al mu *αυτων*, item vv pler

49. *γν. αυτω* cum ABLP 33. 64. ... ς *γν. αυτου* cum ℵCDRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg etc | *απο μακρ.* c. ℵBDL al plus^{10} ... ς Ti *μακροθ.* cum ACPRXΓΔΛΠ unc^{6} al pler | *συνακολουθουσαι* cum ℵBCLRX al pauc ... ς Ln *συνακολουθησασαι* cum ADPΓΔΛ etc, item it vg etc *quae secutae erant* (*fuerant*)

50. *και* (c add o) *ανηρ* cum ℵCLX 33. 150^{ev} z^{scr} ... ς Ln Ti *ανηρ* cum ABΔΛΠ unc^{6} al pler f vg sah cop etc ... D^{gr} it^{6} om plane

51. *συγκατ.* cum ℵABCDHLPΔ al ... ς Ln *συγκατ.* cum EGKMSUV^{sil}XΓΔΛ al pler | *-τιθεμενος* cum ℵCDLXΔ al^{15} ... ς Ln Ti *-τεθειμενος* cum ABPΓΔΛΠ^{2} unc^{6} al pler | *ος προσεδεχετο* (Gb″) c. ℵBCDL 69. a b e l sah cop ... Γ etc *ος και προσεδεχ.* ... KMPUXΠ al^{15} fere arm *ος και αυτος προσεδεχ.* (:: ut ll. pp.) ... ς Ti *ος και προσεδεχ. και αυτος* cum AEFGHSVΔΛ al plu syrP (aeth), item al^{30} f ff$^{2\cdot}$ vg *ος προσεδεχ. και αυτος*

τος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, 53 [333.1] καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος. 54 [334.1a] καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.

Mt 27, 61 Mc 15, 47

55 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη

Ex 20, 10

τὸ σῶμα αὐτοῦ, 56 [335.8] ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

1 ss Mt 28, 1 ss Mc 16, 1 ss Io 20, 1 ss

1 [336.1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 εὗρον δὲ τὸν

52. *πειλ.* cum ABD ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵCLP rell

53. *καθελων* sine additam cum ℵBCDL al[8] it[5] vg ... ς Ti add *αυτο* cum APXΓΔΛΠ unc[7] al pler b sah cop syr[omn] arm, item U 157. al aliq q *αυτον*, c aeth *corpus* | *αυτον* cum ℵBCD f[ser] a b f ff[2·] l q vg ... ς *αυτο* cum ALPXΓΔΛΠ unc[8] al pler c... 1. al[10] e arm om | *ουδεισ ουδεπω* cum ℵCKMPUΠ al plus[10]; item ς *ουδεπω* (A *ουδεποτε*) *ουδεισ* cum EG HSVXΓΔΛ al plu ... Ln Ti *ουδεισ ουπω* cum ABL 1. 118. 209., item D Or[1, 439] *ουπω ουδεισ* (d *adhuc nemo*)

54. *παρασκευησ* cum ℵBC*L 13. 346. a b c e l q vg ... ς Ti *παρασκευη* cum AC[2]PXΓΔΛΠ unc[8] al pler f ff[2·] etc | *και* cum ℵBC*L 1. 13. 33. 209. 346. al pauc a b e f ff[2·] g[2·] l q vg cop syr[cu] et[sch] etc ... ς om c. AC[2] PXΓΔΛΠ unc[8] al pler sah

55. *δε γυναικεσ* (Gb′) cum ℵACΓΔΛΠ unc[9] al[100] fere Eus[esa462]; *autem mulieres* c f l vg ... Ln *δε αι γυναικ.* cum BLPX al mu sah cop syr[cu] et utr ... ς *δε και γυναικ.* cum minusc vix mu ... D etc *δε δυο γυναικ.* | *αυτω* post *εκ τ. γαλιλ.* cum ℵBL Eus[esa 462] ... ς Ln Ti ante *εκ τ. γα.* cum AC[2]PXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] etc ... C*[vid]D c aeth om

XXIV, 1. *βαθεωσ* cum ℵABCDGHLMXΓΔΛΠ* al plu Eus[dem] ... ς *βαθεοσ* c. EKPSUVΩ[2] al plu | *μνημα* cum ABC[2]DLΓΔΛ unc rell al longe plu etc ... ℵC*FXΔ al mu Eus[dem 492] *μνημειον* (:: cf ll. pp.) | *ηλθον* (B*, -θαν) hoc loco cum ℵBL Dion[alex 502] Eus[ps 79] ... ς Ln Ti ante *επι το μν.* cum ACXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] f·ff[2·] g[1·] vg sah cop syr[omn] | *αρωματα* (D a b c e ff[2·] l sah syr[cu] om) absque additam cum ℵBC*L 33. 124* a b c e ff[2·] g[1·] l vg cop aeth[rom] Dion[alex 502] Eus[ps] ... ς (Gb[00]) add *και τινεσ συν αυταισ* cum AC[3]DXΓΔΛΠ unc[9] al pler f q sah syr[omn] arm aeth[pp] Eus[dem]

λιθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ· 5 [237.2] ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 9 ([238.2]) καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. 10 ([239.10]) ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς

6 a 18, 32 a

3. ιησ. δε cum ℵBC*DL 1. 33. 118. 209. a b c e ff² l sah cop Eus$^{dem\ 493}$ et$^{ps\ 79}$ ... ς και εισελθ. (:: ut Mc) cum AC^{3}XΓΔΛΠ unc^{9} al pler f q vg syr^{cu} et^{utr} arm aeth | του κυριου ιυ cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc^{9} al omn (exc^{1}) c q vg cop syrP et^{hr} arm aeth Eus$^{ps\ 79}$ ... 42. f sah syr^{cu} et^{sch} του ιυ ... Ti plane om cum D a b e ff^{2*} l Eus$^{dem\ 493}$

4. απορεισθαι cum ℵBCDL ... ς διαπορεισθ. cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Eus$^{ps\ 79}$ | ανδρ. δυο (et. Gb Sz) cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu a f sah cop syrP arm Eus^{ps} ... ς (= Gb Sz) δυο ανδρ. cum D al non ita mu b c e ff^{2*} l q vg syr^{cu} et^{sch} et^{hr} Eus$^{marc\ 264\ sqq}$ | εν εσθητι αστραπτουση cum ℵBD it vg Eus^{ps} et$^{marc\ 265}$ et$^{288\ sq}$ ... ς Τι εν εσθησεσιν αστραπτουσαις (L λευκαις) cum ACLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} sah cop syrP et^{hr} arm (aeth)

5. τα προσωπα c. ℵBC*DGLXΠ 1. 33. 42. 157. al aliq syr^{utr} arm ... ς Ln το (Δ om) προσωπον c. AC^{3}ΓΔΛ unc^{8} al pler it vg | ειπαν cum ℵBCDL Mcion^{epiph} ... ς ειπον cum AXΓΔΠ unc^{7} al pler (ℵUΔ al aliq ειπεν).

6. ουκ εστιν – ηγερθη ... D a b e ff^{2*} l om | αλλα cum ℵBLX 33. ... ς Ln αλλ cum AC^{3}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler | ως: D c syr^{cu} et^{sch} Mcion$^{epiph\ 317}$ et^{348} et$^{iert\ 4,43}$ οσα

7. τον υι. του ανθρ. οτι δει hoc ordine c. ℵ*BC*L, item a quoniam filium hom. oportet ... ς Ln οτι δει τον υι. του ανθρ. cum ℵCAC^{3}DXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} itpler vg

9. παντ. ταυτ. cum ℵDXΓΔΛΠ unc^{6} al^{25} fere c ... ς Ln ταυτ. παντ. cum ABGLMS al pl it^{pler} vg Eus^{mar} suppl Cyr^{luc}

10. ησαν δε cum ℵBLXΔΛ unc^{7} al plu c syr^{sch} etP c.* arm Eus$^{mar\ 261}$ et suppl ^{261} ... Gb (et. Sz ex incuria, ut ex comm apparet) Ti ην δε cum KUΠ al^{25} fere Cyr$^{luc\ 439}$, item erat autem a b f ff^{2} l q sah cop^{schw} ex^{dz} ... ADΓ (sic) al^{40} etc om, hinc Gb^{0} | η sec cum ℵABDH*KMSUYXΓΔΠ

ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 *καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.*

[Mc 16. 12 s] 13 *Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς,* 14 *καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.* 15 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς·* 16 *οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.* 17 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες;* καὶ *ἐστάθησαν*

---

al[50] fere sah Eus[mar] ... ς om cum EFGH[2]LΛ al plu cop Cyr[luc] | *ελεγον* (D *-γαν*) cum ℵ*ABDEFGHLMΓΔΠ al[45] fere b e ff[2] q sah aeth, item syr[cu] ... ς (sed Gb[0]) Ti praem αἵ (*quae*) cum ℵ[c]KSUVXΔ al pl a c f vg cop arm syr[sch] etP c.* Cyr[luc 439]

11. *τ. ρημ. ταυτα* c. ℵBDL a b c e l q vg sah cop syr[cu] et[sch] al Eus[mar] suppl[286] ... ς Ti *τ. ρημ. αυτων* cum AIXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] f syr[p] txt arm

12. Hunc versum omisimus cum D a b e l fu syr[hr*6] ..... ς (sed Gb[0] adstipulante Schulzio) *ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψας βλεπει τα οθονια κειμενα μονα, και απηλθε προς εαυτον, θαυμαζων το γεγονος,* item Ln [*ο δε πετρ. – γεγονος*], cum ℵABILXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] c f ff[2] vg syr[cu] et[sch] etP syr[hr 412] (et[6mg]) sah cop aeth Eus[mar] suppl[287] et[293] Cyr[luc]. In singulis haec fluctuant: ℵB etc om *κειμενα*, L c f ff[2] etc post *μονα* pon. Item ℵ*(contra ob add)ΑΚΠ etc om *μονα*. Item al :: patet hunc versum iam saec secundo a plerisq testibus lectum esse. Quorum auctoritatem quominus deseramus, minime impedit quod additamentum non accurate respondet ei Iohannis loco, ad quem conformatum est. Talis enim licentia in additamentis eiusmodi plane usu venit.

13. *εν αυτη τη* (ℵ *εν τη αυτη*) *ημερα* (AG z[scr] *ωρα*): a om | *ησαν πορευομενοι* h. l. cum ℵB syr[sch] et[hr] aeth Eus[mar] suppl[293] ... ς Ln Ti post *εξ αυτων* cum AILΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it[5] vg syrP sah | *εξηκοντα* cum ABDK[3]LN[2]XΓΔΛ unc[8] al pler it[pler] vg (exc fu) sah cop syr[cu] et[p] arm[edd] aeth ... ΜΙΚ*N*Π al g[1] fu syrP velP[mg] syr[hr] (arm fluct lect) schol[84] et[196] *εκατον εξηκοντα* (ita Ti[synops]). Eandem scripturam confirmant Eus[onomast] Hier Sozomenus eo quod Emmaum eandem atque Nicopolin esse dixerunt.

15. *συνζητ.* cum ℵABDGLNPΔ ... ς *συζητ.* cum XΓΔΠ unc[8] al certe pler | *ις* cum ℵABL ... ς Ln *ο ις* cum DNPXΓΔΠ unc[9] al omn[vid]

17. *και εσταθησαν* (L *εστησαν*) *σκυθρωπ.* cum ℵA*[vdtr]B(L) e (*et stetz-*

σκυθρωποί. 18 *ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;* 19 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ,* 20 *ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.* 21 *ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.* 22 *ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν*

τινὲ tristes) sah cop aeth^{rom} (item ^{vdtr} Or^{1,434}) ... ς Lu Ti *και εστε σκυθρωποι* cum A^{2}Γ^{vid}ΝΡΧΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} a b c f ff^{2}· g^{1}· l vg syr cu (*dum estis*) syr^{sch} etP aeth^{Ppl} arm ... D C†Ÿ$^{rluc\,439}$ nil nisi *σκυθρωποι* ... syr^{hr}ᵍ plane om

18. *εισ* cum ℵBDE*LΜΡΑ(I hiat) al^{12} arm Cyr$^{luc\,439}$ ... Χ *τισ* ... ς ο *εισ* cum ΑΕ^{2}ΓΑΠ unc^{8} al pler. Praeterea ΙΡ al^{7} it^{6} etc add *εξ αυτων*, hinc Ln [*εξ αυτ.*] | *ω ονομα* cum ΑDΡΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} a c e f ff^{2}· l vg Cyr^{luc} ... ℵBLΝΧ b *ονοματι* | *κλεοπασ*: cf huc Or^{1,434}· ^{438} et^{2,274} et^{4,8}·^{12}, cui alter *σιμων*, alter *κλεοπασ* dicitur. Ap. Ambr^{luc7,182} et alibi *Amaon* (alibi *Ammaon*) et *Cleophas* dicuntur. Eadem nomina it^{cdd} ad v. 13 testantur. | *ιερουσαλημ* cum ℵABDILΝΡΧΓΑΠ unc^{9} al^{120} fere Cyr^{luc} ... ς (=Gb Sz) Ln *εν ιερ.* cum Α 69. al vix mu ... 28. al^{5} *εισ ιερουν.* (Gb')

19. *ειπαν* cum ℵBI 33. ... ς Ln *ειπον* cum ALΝΡ unc rell al pler | *ναζαρηνου* cum ℵBIL Or^{4,8} (ed Delar.), item a c e l^{2} vg *nazareno*, f *nazoreno* ... ς Ln Ti *ναζωραιου* cum ADΝΡΧΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} Or (ed. Huet.), item d l* *nazoreo*, b *nazareo*, ff^{2}· *nazaraeo*, sah *nazoraeo* | *εν εργω και λογω* (Α c *εν λογω*, hinc Ln [*εν*] *λογ.*) cum ΑΒILΝΧΓΔΑΠ etc ... ΝD syr^{sch} aeth *εν λογω και εργω*

20. *παρεδωκ. αυτ.* hoc ordine cum ℵBLΝΧΓΔΑ unc^{7} al pler for tol l^{2} (l* om *αυτ.*) Or^{4,8} ... Ln *αυτον* (D it^{4} *τουτον*) *παρεδωκ.* cum ΑDΚΡΠ al aliq a b c e f ff^{2}· vg

21. *ηλπιζομεν* (B* *ηλπιζαμεν*) cum ΑB^{2}(et*)DLΝΧΓ unc^{8} al pler a b c f l vg syr^{omn} rell Or^{4,8} al Tert$^{marc\,4,43}$ ... ΝΡΑΔΠ 69. al pauc e ff^{2}· sab sah *ελπιζομεν* (ita Ti^{synops}) | *αλλα γε και* cum ℵBDL 1. 33. 229** syr p mg arm ... ς om *και* cum ΑΝΡΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler | *αγει* (ℵ* om, suppl ℵ^{c}) absq *σημερον* cum ℵBL 1. syr^{cu} et^{sch} et^{hr} cop arm ... D *σημεραν* (sic) ante *αγει* add (d *tertium diem hodie agit*) ... ς Ln Ti add *σημερον* cum ΑΡΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler it vg Aug^{cons} et^{ioh} (hi Latt *ταυτην* om) syrP sah aeth

22. *γενομεναι* cum ℵADLΧΓΔΑΠ unc^{8} al fere omn ... Ti *γενομεναι* cum B

ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι· 29 καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. 30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς· 31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 καὶ εἶπαν

fˢᵉʳ | *ορθριναι* cum ℵABDK*LΑΠ al vix mu ... ς *ορθριαι* cum K²ΡΧΓΛ unc⁷ al pler

23. *ηλθον* cum ℵAB³DLΡΧΓΔΑΠ unc⁶ al omnᵛⁱᵈ ... Ti *ηλθαν* cum B*

24. *και αι* cum ℵALΡΧΓΔΑΠ unc⁸ al omnᵛⁱᵈ cop syrP ... Ln om *και* cum BD it vg sah syrᶜᵘ etˢᶜʰ etʰʳ arm aeth

25. *του πιστευειν*: D om (Schu: „haud inepte").

27. *μωυσεως* cum ΒΚLSΧΠ al ... ς *μωσεως* cum ℵADEGHMPUVΓΔΛ al pl etc | *διερμηνευσεν* c. ℵᶜBLU al, item M *διηρμηνευσεν* ... Ln Ti *διερμηνευεν* cum AGPΧΓΔΛ 1. 33. al mu (et. U ap Treg), item ς *διηρμηνευεν* cum EHKSVΠ al plu; item f vg syrᶜᵘ etᵘᵗʳ | *εν*: ΚL 1. 33. *τι την εν*, item cop | *τα*: L yˢᶜʳ om, item a c e arm | *εαυτου* (et. ς) cum ℵABGH KPSUΓΔΑΠ al plu ... ςᵉ Gb Sz Ln Ti *αυτου* cum DELMVX al plu

28. *ηγγισαν* cum ℵADLΡΧΓΔΑΠ etc ... B *ηγγικαν* | *προσεποιησατο* cum ℵABDL 1. al pauc itᵖˡᵉʳ vg item syrᶜᵘ etʰʳ ... ς Ti *προσεποιειτο* c. ΡΧΓΔΑΠ unc⁸ al pler a (*adfectabat*), item syrˢᶜʰ etP | *πορρωτερω* cum ΚDLΡΧΓΔΑΠ unc⁸ al pler ... Ln Ti *πορρωτερον* cum AB 382.

29. *ηδη* post *κεκλικεν* cum ℵBL al⁷ it⁵ vg cop, item transponentes syr ˢᶜʰ et syrP c. ob. ... Ln [*ηδη*], ς Ti om cum ADΡΧΓΔΑΠ unc⁸ al pler c l gat* sah syrᶜᵘ arm aeth

30. *ευλογησεν* cum BLΡΧΓΔΑΠ unc⁶ al pler ... Ln *ηυλογ.* cum ℵAD al²

32. *ειπαν* cum ℵBL al pauc ... ς Ln *ειπον* cum ADΡΧΓΔΑΠ unc⁸ al pler |

πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 *Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,* 34 *λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι.* 35 *καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.*

Io 20, 19 ss [Mc 16, 14]

36 [340. 9] *Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν.* 37 *πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.* 38 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν;* 39 *ἴδετε τὰς χεῖράς*

η καρδ. ημων καιομενη ην: ... D *η καρδ. ην ημων κεκαλυμμενη* (d *coopertum*), c *cor nostrum fuit excaecatum*, e *cor nostr. fuit exterminatum*, l *cor nostr. erat optusum* | *εν ημιν* cum ℵALPXΓΔΑΠ unc^{s} al omn^{vid} it^{pler} vg cop syr^{utr} eth^{r} etc ... BD c e tol vg^{cod} (ap Gb) syr^{cu} om | *ως διηνοιγ.* (D *ηνυγεν*) cum ℵBDL 33. syr^{hr} (item a b c e l Amb Aug syr^{cu} Or^{3,274} et$^{4.\ 11.\ 178}$ Or^{int} omisso *ως ελαλ. ημιν*) item sah cop ... ς *και ως* (f vg syr^{cu} et^{sch} aeth om) *διηνοιγ.* c. APXΓΔΑΠ unc^{s} al pler syrP etc

33. *ηθροισμενους* cum ℵBD 33. Eus^{mar} suppl ... ς *συνηθροισμ.* cum AL PXΓΔΑΠ unc^{s} al pler Cyr^{luc}

34. *οντως ηγερθ. ο κυρ.* cum ℵBDLP 1. 25. 131. it^{4} cop syr^{cu} et^{sch} eth^{r} arm aeth Eus^{mar} suppl^{287} Chr^{3,925} ... ς Ti *ηγερθ. ο κυρ. οντως* cum AKΓΔΑΠ unc^{s} al pler vg syrP

36. *αυτος* abs q o $\overline{\text{ις}}$ (et. Gb) cum ℵBDL 61. 255. al^{3} a b e 130^{lat} sah syr^{cu} cat$^{ox\ 172}$ Amb ... ς add o $\overline{\text{ις}}$ cum AEGKMSUVΓΔΑΠ (x omisso ὁ, P post *εστη* pon; H 157. c o *κυριος*) al pler f cop syrP arm Eus^{mar} suppl | *αυτων* sine additam cum D a b e ff$^{2.}$ l ... ς (sed Gb^{0}) Ln add *και λεγει αυτοις· ειρηνη υμιν* cum ℵABLPXΓΔΑΠ unc^{s} al omn^{vid} c f sah cop syr^{cu} et^{utr} eth^{r} rell Eus^{mar} suppl Chr$^{3,\ 110}$ Cyr^{4,1108}. Sed GP al^{3} it^{4} vg cop^{wi} et$^{petr\ 2.}$ syr^{sch} etP eth^{r} arm aeth arr perss Amb Aug insuper add *εγω ειμι, μη φοβεισθε*, hinc Ln [*εγω ειμ. μη φοβεισθ.*] :: at ut illa ex Io 20, 19 fluxisse videntur, ita haec ex Io 6, 20 petita sunt.

38. *και διατι* c. ℵAΧΓΔΑ*Π unc^{s} al pler Cyr^{4,1108} Thdret^{4,118}, item a b c e f ff$^{2.}$ l gat mm Amb, item syr^{cu} et^{utr}. Similiter DL 382. Dial^{857} *και ινατι* ... BA^{2} *και τι*, item Tert$^{marc\ 4,43}$ ... vg Aug$^{cons\ 3,74}$ *et* | *εν τη καρδια* cum BD (item A*?) a b c e ff$^{2.}$ l gat mm sah aeth, item Dial^{857} *εισ την καρδιαν* ... ς *εν ταισ καρδιαισ* cum ℵA (ex correctione primae ut vdtr manus) LXΓΔΑΠ unc^{s} al omn^{vid} f vg cop syr^{cu} et^{utr} eth^{r} Cyr^{4,1108} etc

[Io 20, 20] μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκας καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. 41 (341.9) ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος· 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

22, 39 44 342.10 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς

---

39. οτι εγω ειμι. αυτος cum ℵBL 33. (a) b f l Dial^{857} Ath^{724} Cyr^{4,1108} Amb$^{ios\ 12,\ 69}$; D c e ff^{2}· vg (non am etc) arm Tert$^{marc\ 4,43}$ οτι εγ. αυτ. ειμι ... ς οτι αυτος εγω ειμι cum AΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler am fu ing tol syr^{p} Eus^{Ps} Thdret ^{4,99} et ^{118} Hil | σαρκας cum ℵ*D Ir$^{int\ 294}$ Dial^{857} :: σαρκας ut maxime insolitum a plerisq testibus abiectum ... ς Ln Ti σαρκα cum ℵ^{c}ABLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg rell Cyr$^{hr\ 180}$ Cyr ^{4,1108} Ath^{724} et Ps-Ath^{2,471} Mcion ap Epiph^{317} et^{349}

40. Versum non dedimus cum D a b e ff^{2}· l syr^{cu} (:: fluxisse omnino vdtr ex Ioh 20, 20, etsi interpolator, ut fere fit, Iohannea loco Lucae accommodavit) ... ς Ln sic: και τουτο ειπων επεδειξεν (Ln εδειξεν) αυτοις τας χειρας και τους ποδας cum ℵABLNXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} c f q vg sah cop syr^{utr} et^{hr} rell Eus$^{mar\ suppl\ 294}$ Ath^{724} Chr^{3,110} Cyr^{4,1108} Dam$^{fid\ orth\ 303}$. Pro επεδειξεν ς cum AΕΚΜSUVΓΔΛΠ al pl Ln εδειξεν cum ℵBGHLNX al^{35}

41. απο της χαρας hoc loco cum ℵBDLNXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f gat sah cop syr^{omn} rell Eus^{mar} suppl Cyr^{hr} Chr ... Ln post θαυμαζ. pon cum A 130^{gr} et^{lat} 382. a b c e l q vg Cyr^{4,1108} et^{1109}

42. ιχθυος οπτου μερος sine additam cum ℵABDLΠ e cop^{dz} (syr^{p} c.* add και απο etc) Clem^{174} Or^{1,384} (cf et ^{3,477}) Eus$^{mar\ suppl\ 294}$ et^{295} Ath$^{fragm\ mai\ 582}$ Epiph^{148} Cyr$^{luc\ 442}$ ..... ς (Gb^{0}) Ti add και απο μελισσιου κηριου cum EHKMNSUVXΓΔΛ al omn^{vid} a b f ff^{2}· l q vg (item c) cop^{wi} et [ ]schw exp^{etr} syr^{cu} et^{sch} et^{p} c.* eth^{r} arm aeth Iust$^{resurr\ 9}$ Ath^{511} Cyr$^{hr\ 310}$ et^{341} Proc|galland 9, 633 Aug$^{cons\ 3,74}$

44. προσ αυτους cum ℵBLX 33. al pauc b c f ff^{2}· l q vg ... ς Ln αυτοις cum ADNΓΔΛΠ unc^{7} al pler a e | μου cum ABDKLNXΠ 33. 157. al pauc cop^{wi} et^{petr} aeth Hil^{504} ... Ln [μου], ς om cum ΝΓΔΛ unc^{6} al pler it vg syr^{utr} et^{hr} cop^{schw} ex^{dz} arm Ir$^{int\ 206}$ Cyp^{277} Aug$^{cons\ 3,74}$ | μωυσεως cum BDKLNSVXΠ al mu it vg (sed non am fu) etc ... ς μωσεως cum ΝΑΕFΗΜUΓΔΛ al plu etc

γραφάς, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. 48 ὑμεῖς μάρτυρες τούτων. 49 καὶ ἰδοὺ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.

50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλο- Act 1, 12 Act 1, 9 as [Mc 16, 19]

---

46. *γεγραπται* (Gb′) cum ℵBC*DL a b c e ff2· l gat mm cop aeth syrhr Irint308 Hil407 ... ς add *και ουτως εδει*, Ln [*και ουτ. εδει*] cum AC3NX ΓΔΑΠ unc6 al pler f q vg syrutr Cyp277 Augcons 3,74

47. *μεταν. εισ αφεσιν* cum ℵB cop syrsch ... ς Ln Ti *μεταν. και αφεσιν* cum ACDNXΓΔΑΠ unc rell al omnvid it vg syrP ethr rell Eustheoph 310 (ex catena Nicetae) Cyp277 :: utrumque ex usu Lucae est, cf Act 5, 31 Lc 3, 3 | *αρξαμενοι* cum ℵBC*LNX 33. cop aeth syrP mgcod. Similiter DΔ2 *αρξαμενων* et *incipientibus* b f ff2· q vg ... ς Ln Ti *αρξαμενον* cum AC3ΨHKMUVΓΔ*ΑΠ al pler, item *incipiens* a c e l, item syrutr ethr arm

48. *υμεισ* cum ℵBC*L mt cop syrhr ... ς Ln *υμεισ δε* cum AC2XΓΔΑΠ unc7 al omnvid a b f ff2· l q vg syrP; item c e etc *et vos*, D *και υμεισ δε* | *μαρτυρεσ* sine *εστε* cum BD aeth Augunit eccl 10 ... ς Ln *εστε μαρτ.* cum ℵAC2LNXΓΔΑΠ unc7 al omnvid itpler am fu for ing mt tol cop arm syrutr; item C* ff2· vged *μαρτ. εστε*

49. *καγω* (D *και εγω*) sine *ιδου* c. ΝDL 33. a b c e ff2· g2· l vg cop syrsch Augunit eccl10 ... ς Ln Ti *και ιδου εγω* c. ABCNXΓΔΑΠ unc rell al pler f q syrP ethr rell | *εξαποστελλω* (L -*ελω*) cum ℵCBLXΔ 33. 157 ... ς Ln *αποστελλω* (al10 -*ελω*) cum ℵ*ACDNΓΔΑΠ unc7 al pler | *πολει* sine additam c. ℵBC*DL a b c e ff2· g2· l q vg (et. 130lat) cop persw ... ς (= Gb) add *ιερουσαλημ* cum AC2XΓΔΑΠ unc7 al omnvid f q syrutr ethr arm aeth | *εξ υψ. δυναμ.* cum ℵBC*L 33. Eusesai 488 Cyrhr 248 ... ς Ln *δυναμ. εξ υψ.* cum AC3DXΓΔΑΠ unc7 al pler it vg cop syrutr ethr rell Cyr hr 271 al

50. *αυτουσ* sine *εξω* c. ℵBC*L 1. 33. 157. a e cop syrsch ethr arm Cosm 454 (Gall11) Augunit eccl 10 ... ς Ti add *εξω*, Ln [*εξω*] cum AC3DXΓΔΑΠ unc7 al pler b c f ff2· l q vg syrP aeth Augcons 3,83 | *εωσ* (D om) *προσ* cum ℵBC*(D)L 1. 33. a (*usque ad*) Cosm 454, item e *quasi Bethaniam* ... ς Ti *εωσ εισ* cum AC3XΓΔΑΠ unc7 al pler; itpl vg *in Bethaniam* Aug unit eccl *usque Beth.*

γεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, 53 καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

51. διεστη (D απειστη) απ αυτων sine additam cum ℵ*D a b e ff² l Aug unit eccl¹⁰ ... ς (sed Gb⁰ probante omissionem Schulzio) add και ανεφερετο εις τον ουρανον cum ℵᶜABCLXΓΔΑΠ unc⁷ al omn^vid c f q vg syr^utr eth^r rell Cyr^luc 444 Cosm 454 (Gall¹¹) Aug^cons 2,82

52. και αυτοι sine additam cum D a b e ff² l Aug^unit eccl¹⁰ (:: dubium non est quin additamentum arctissime cohaereat cum verbis και ανεφερ. εις τ. ουρ.) ... ς Ln add προσκυνησαντες αυτον cum ℵABC unc¹³ al omn^vid c f q vg rell

53. αινουντες cum D a b e ff² l gat bodl cop Aug^unit eccl¹⁰ (αινοιντες ut recipiatur, non ευλογουντες, huius versus cum vv. 51—52 necessitudo suadet: quippe ubique iidem fere testes consentiunt.) ... ℵBC*L syr^hr ευλογοιντες ... ς Ln αινοιντες και ευλογουντες cum AC²ΧΓΔΑΠ unc⁷ al omn^vid c f q vg syr^utr arm (aeth ευλογ. και αινουντ.) | τον θεον absq αμην cum ℵC*DLΠ al⁶ a b e ff² l fu bodl em for gat harl iac mm trevir cop syr^hr arm ... ς (= Gb Sz) add αμην, Ln [αμην] cum ABC²ΧΓΔΑΠ² unc⁷ al pler c f q vg syr^utr aeth

Subscriptiones: A*FMXΓ 1. al nil subscriptum habent (EG hiant, item e) ... B κατα λουκαν ... ℵA²CKLSUΔΠ 33. al ευαγγελιον κατα λουκαν ... D (item Latt^pler) ευαγγελιον κατ λουκαν επληρωθη αρχεται κατ μαρκον. Praeterea HKSΔ al pl versuum (στιχων) numerum notatum habent: HKS al pl ,βω', Λ al mu ,βχοζ' et aliter; item alii pm κεφαλαια (τμβ', ut Λ al pl); item al τιτλοι (πγ'), aliquot et. ρηματα (,γ' vel ,γογ' etc. Aeth *voces evangelii Lcae* 2800.). Praeterea multi (ut iam KS) subscriptiones auctas habent hunc in modum: ευαγγ. κα. λουκ. (s etc) vel quod frequentius το κα. λουκ. ευ. (et. K etc) εξεδοθη μετα χρονους ῑ̄ε̄ της του χ̄ῡ αναληψεως.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 [1.2] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. 3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. 4 ἐν

---

* *κατα ιωαννην* (B *-αννην*) cum NB. Item e *secundum mattheum explicit incipit secundum iohannem*. Nec aliter quam *secundum iohannem* a b e q for syr^{cu} item D in summa pagina singulorum foliorum inscriptum habent. ... Gb Sz Ln Ti *ευαγγελιον κατα ιωαννην* ut ACEFGHKLMSU ΧΔΛ al pl ... ς^{e} *το κατα ιωαννν. ευαγγελιον* cum minusc permu, ς *το κατα ιωαννν. αγιον ευαγγελιον* cum minusc permu

1. *και θεος*: cf Or^{4,50} et Eus$^{mcell\ 121}$ ... L Nyss^{2,696} (at non item ^{2,50} et ^{107c}) *και ο θεος*

3. *ουδε εν* cum $\aleph^{c}$ABCLOXΓΔΑΠ unc^{rell} al pler Valentt ap Ir^{41} Naass$^{hipp\ 107}$ Pera$^{thipp\ 134}$ Ign$^{intpol\ 308}$ Tat^{19} Thphil^{2,22} Clem$^{134\cdot\ 156\cdot\ 769\cdot\ 787\cdot\ 803}$ et^{alib} Or$^{4,64\cdot\ 66\cdot\ 67\cdot\ 72\cdot}$ Hipp$^{noet\ 12}$ Dial^{850} Eus$^{dem\ 229}$ etc ... $\aleph^{*}$ D 1. 209. 47^{ev} al^{6} ald Ptolem$^{epiph\ 217}$ Thdot ap Clem^{980} et Clem^{838} Or^{4,137} et^{229} Eus$^{praep\ 7,12}$ etc *ουδεν* | *οὐδὲ ἓν* et *ὃ γέγονεν* coniunximus cum C^{3}EG^{2}HKMO^{corr*}UXΓΠ al ut^{vdtr} longe plu c (ut apud Sab vdtr) vg^{ed} syr$^{hr\ 2}$ cop^{wi} et^{schw} et$^{petr\ 2}$ Ign$^{intpol\ 308}$ Dial^{850} Did$^{trin\ 1,15}$ Ephr^{252} Chr^{8,40} Epiph$^{379\cdot\ 609\cdot\ 779}$ Thdret^{1,808} Thdor$^{mop\ 20}$ etc. Quibus accedit Ambrosii de Alexandrinis et Aegyptiis testimonium, vide$^{ps\ 36,35}$: „Alexandrini quidem et Aegyptii legunt: *Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil quod factum est*, et interposita distinctione subiiciunt: *In ipso vita est.* Salva sit fidelibus illa distinctio; ego non vereor legere: *Quod factum est in ipso, vita est*, et nihil habet quod teneat Arianus, quia non illius venena considero, sed lectionis sacrae consuetudinem recognosco" etc ... contra scribitur (ita etiam Ln) *οὐδὲ ἕν. ὃ γέγονεν* cum A^{vid}C*D$^{G\ast vid}$L$^{O\ast vid}$ al pauc a b e f ff$^{2\cdot}$ q^{vid} fu for sah syr^{cu} aeth^{vid} Naass$^{hipp\ 107}$ Pera$^{thipp\ 134}$ Valentt ap Ir^{41} et

αὐτῷ ζωὴ ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
Mt 3, 1 Mc 1, 4 Lc 3, 2 6 [2. 3] Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 [2. 3] Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. 10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 [4. 10] εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 [5. 3] καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. 15 [6. 1] Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος
1, 30 ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι

---

int 188 Heracl 4,73 et 4,86 Thdot ap Clem 958 et 963 Clem 114 et 218 Or 4,20 et ssaepe Or int 3,552 Eus mcell 124 et dem 150 et ps 146 et alibi Cyr ioh 49 al mu Hil 771 et 797 Aug ioh 2,16 etc ... neutram distinctionem habent aut confirmant ℵBA etc

4. εστιν cum ND codd ap Or 4,72 a b c e f ff 2· q gat mm sah syr cu Valentt ap Ir 41 Naass hipp 107 et Perat hipp 184 Thdot ap Clem 963 Clem 114 Cyp 285 codd Hil 771 et 797 Aug ioh 1,16 etc ... ς Ti ην cum ABCLΘΓΔΑΠ unc rell al omn vid g vg cop syr utr et hr Thdot ap Clem 959 Clem 218 Or 1, 633 et 4,20 et saep Eus mcell 124 et ps 146 et alib Chr 8, 41 et alibi Cyr ioh 49 et alibi Nonn Thdret 4,75 etc Ir int 188 Cyp 285ed al :: facile propter contextum pro εστιν substituebatur ην.

9. ερχομενον: cum ανθρωπον coniung (*venientem*) it vg syr omn cop aeth; item Eus dem 254 etc. Aliter Thdor mop 21 (cat ox 184)

12. ελαβον c. ℵAB^{3}CDL unc rell omn etc ... Ti ελαβαν cum B*

13. οι ουκ εξ – εγεννηθησαν et. Valentt ap Tert carn 19 Or int 2, 400 et 4, 99 Eus esa 387 Ath 417 Cyr hr 153 Chr 8, 69 Cyr nest 70 et ioh 91 sq Thdrt 3, 174 Hil 771 etc ... b Ir int 205 et 212 Tert carn 19 et 24 οσ (*qui*) et εγεννηθη (*natus est*).

14. πληρης cum ℵABCL unc rell al pler Valentt ap Ir 42 Or 1, 684 et 2, 495 etc ... D 5. schol 249 Chr 8, 80 (sed variant cdd) et 81 πληρη

15. λεγων cum ℵ^{a}ABCLΧΓΔΑΠ unc rell al omn vid a c e f ff 2· q vg syr omn cop rell Or 4, 69 et 119 Eus mcell 85 Epiph 435 etc ... ℵ*D b om

πρῶτός μου ἦν. 16 [7.10] *ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος·* 17 *ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.* 18 [8.8] *θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ* 6, 46
ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 [9.10] *Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἰεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευείτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ;* 20 *καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός.* 21 *καὶ ἠρώτησαν*

---

16. *οτι* cum ℵBC*DLX 33. a b e ff2· q cop arm aeth Or4,89· 106· 107 et int 3,43 Hipp139,8 Eusmcell85 Epiph435 Cyrioh99 et alib Hil495 ... ς (= Gb) *και* cum AC2EFGHKMSUVΓΔΛΠ al pler c f vg syrcu et utr Or2,561 et 717 Chr8,89

17. *μωυσεως* cum ℵBCKLSXΔΠ ... ς *μωσεως* cum AEFGHMUVΓΔ al plu

18. *εωρακεν* cum ℵAB2CLMSUΓΔΛΠ al pl ... B*EFGHKX al mu *εορακ.* | *ο μονογενης* cum ℵCAC2ΧΓΔΛΠ unc9 al omnvid cop Thdot ap Clem958 Clem695 et946 Or4,89· 102· 488 Eusmcell86 et 123· 142 Didtri 1,26 et 2,5 Ath 172 etc ... ℵ*BC*L Or1,440 edd (ante Delar.) Hippnoet5 (ed. Lag47) Eus ps440 om ὁ (ita Ti synops) | *υιος* cum AC2ΧΓΔΛΠ unc9 al fere omn a b c e f ff2· l q (*filius dei*) vg syrcu et p txt syrhr arm aethpp Irint255 Or1,440 (ita certe Delarue) Hippnoet5 Eusmcell86· 92· 123· 142 Ath 172· 178· 419 et505 Bas1,359 et 3,23· 358 Chr8,98· 99 et 1,581· 589 et 3,560 et 6,74· 307 et alib Naz1,535 Hil520· 831· 852 et alib ..... ℵBC*L 33. cop syrschetp mg aethro Irint256 Thdot ap Clem958 Clem695 Or4,89· 438 et int 4,92 Didtrin 1,15 et 26 et 2,5 al mu *θεος* (ita Tisynops) ..... nec *υιος* nec *θεος* habent (ita Gb′) gat Ignintpl264 Or4,102 e Iacnisib45 (Gall serm6,6) Epiphanc 7 Cyrhr117 Victorin8,157 :: dubitari nequit quin *μονογενης θεος* scriptura testimoniorum pondere valeat; at nec *ο μονογ. υιος* ipsius secundi saeculi testimoniis (itpler syrcu) destitutum est. Oscitanter $\overline{\text{ΥC}}$ et $\overline{\text{ΘC}}$ permutata esse non credo, sed consulto, quod etiam articuli ratione comprobatur. Ut autem certum est, in summa antiquitate appellationis *θεου* in Christum conferendae studium invaluisse, cf 1 Tim 3, 16, ita fidei absonum eandem appellationem offendisse.

19. *απεστειλαν* sine additam cum AC3ΓΔΛΠ unc9 al pler Or4,110 Cyrioh 107 ... Ln add *προσ αυτον* cum BC* 33. 249. al panc a b c syrcu et sch cop arm aeth Chr8,103; eadem post *λευειτασ* add AX etc | *λευειτασ* cum ℵB (D, qui h. l. hiat accidit Lc 10, 32 Act 4, 36) ... ς *λευιτασ* cum ACLX unc rell al omnvid

20. *εγω ουκ ειμι* (Gb″) cum ℵABC*LXΔ 33. a b e q foss syrcu et hr arm Or4,108 et bis 110 Chr8,105 Cyrioh108 com bis ... ς *ουκ ειμι εγω* cum

αὐτόν· τί οὖν; Ἠλείασ εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτησ εἶ σύ; καὶ
ἀπεκρίθη· οὔ. 22 *εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίσ εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν*
Es 40, 3 Mt 3, 3 Mc 1, 3 Lc 3, 4 *τοῖσ πέμψασιν ἡμᾶσ· τί λέγεισ περὶ σεαυτοῦ;* 23 [10.1] *ἔφη· ἐγὼ*
φωνὴ βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼσ
εἶπεν Ἡσαΐασ ὁ προφήτησ. 24 [11.10] *καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ*
τῶν Φαρισαίων, 25 *καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν*
Mt 3, 11 Mc 1, 7a Lc 3, 16 Act 13, 25 *βαπτίζεισ, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸσ οὐδὲ Ἠλείασ οὐδὲ ὁ προφήτησ;*
26 [12.1] *ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰωάννησ λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν*
ὕδατι· μέσοσ ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε, 27 *ὁ ὀπίσω μου*
ἐρχόμενοσ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιοσ ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ

---

c[3]rA (π 245. om *εγω*) unc[9] al pler c f ff[2]· l vg syr[sch] et P Hipp theoph[3] etc

21. *τι ουν ηλ. ει* (*quid ergo? Helias es?* a) cum ℵL a syr[sch] Cyr[ioh 108] ... ς Ln Ti add *συ* post *ηλ. ει* cum AC[2]ΧΓΔΔΠ unc[9] al pler c f q vg syrP Chr[s, 106], item *συ* ante *ηλ. ει* addunt c* 33. e ff[2]· l for foss Or[4, 109] et bis[111]. Similiter syr[hr] arm ... |B *συ ουν τι*; *ηλ. ει* | *ηλειασ* cum B (accedunt alibi plerumque D et ℵ, passim etiam ALΔ, item T[b] v. 25) ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ℵACL rell omn[vid] | *λεγει* (*ait*) cum ℵ a b cop ... ς Ln Ti *και λεγει* cum ABCLX unc rell al pler e al Chr[s, 106] Cyr ioh[108]

22. *ειπαν* cum BC*Δ ... ς *ειπον* cum ℵAC[3]LX unc rell al omn[vid] | *ουν*: Ln om (ex errore de B) cum c syr[cu]

24. *απεσταλμενοι* cum ℵ*A*BC*L cop (*et miserant*) Or[4, 126] (accedit [4, 100]) ... ς Ln Ti *οι απεσταλμ.* cum ℵ[cb]A[2]C[3]ΧΓΔΔΠ unc[9] al omn[vid] it et vg syr[utr] et[hr] arm aeth Or[4, 123] Chr[s, 106] Cyr[ioh 109]

25. *ειπαν* cum BC*LX 33. Or[4, 123] ... ς *ειπον* cum ℵAC[3]ΓΔΔΠ unc[9] al pler Chr[s, 106] Cyr[ioh 109] | *ουδε* bis cum ℵABCLT[b]X al[7] Or[4, 110. 123. 125. 129. 137.] ... ς *ουτε* c. ΓΔΔΠ unc[9] al pler Chr Cyr | *ηλειασ* cum BLT[b] (vide ad v. 21) ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ℵACX etc

26. *μεσοσ* sine *δε* cum ℵBC*LT[b] ff[2]· blan arm Heracl ap Or[4, 138] et Or[1, 394. 586] et [4, 89. 131. 137. 138. 453] ... ς (Gb[0]) Ln add *δε* cum AC[2]ΧΓΔΔΠ unc[9] al omn[vid] it (exc ff[2]·) vg cop syr[cu] et[utr] et[hr] aeth Or [4, 109] et [120] Eustheoph[140] Chr[s, 107] Cyr[ioh 109] | *στηκει* cum BLT[b] 1. Or[1, 394] bis, item *εστηκει* ℵG Or[4, 453] bis ... ς Ln Ti *εστηκεν* cum ACΧΓΔΔΠ unc[8] al pler Or[1, 586] et [4, 89. 109. 130 sq 137 sq] Heracl ap Or Chr Cyr

27. ο (et. ℵ[c] Or[1, 394. 586] et [4, 109. 131]; ℵ*B Or[2, 89. 138] om) *οπισω* absque *αυτ. εστ.* cum ℵBC*LT[b] 1. 22. 33. a syr[cu] cop arm aeth ar[e] arP Or [1, 394] et [4, 89. 109. 131. 138] et[int 1, 191] et [4, 623] Cyr[ador 436] ... ς (= Gb) praem *αυτος εστιν*, Ln [*αυτ. εστ.*] cum AC[3]ΧΓΔΔΠ unc[7] al pler b c f q vg syr[utr] et[hr] Or[1, 586] et [4, 130] et[int 3, 882] | *ερχομενοσ* sine additam

ὑποδήματος. 28 [12. 10] ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 1, 36
30 [14. 1] οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ 1, 15. 27
ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν
αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
ὕδατι βαπτίζων. 32 [15. 1] καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι Mt 3, 16
τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ Mc 1, 10
Lc 3, 22

---

cum ℵBC*LT^{b} 1. al^{5} b l syr^{cu} cop arm^{zoh} aeth^{rom} Or$^{4,89.\ 109.\ 130.\ 131}$ et$^{int\ 191}$ Cyr$^{ador\ 436}$ Nonn^{1,97} ... ς (= Gb) add *ος εμπροσθεν μου γεγονεν* cum AC^{3}ΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler a c e f ff$^{2\cdot}$ q l vg syr^{utr} et^{hr} arm usc aeth^{PP} etc | *εγω* post *ουκ ειμι* cum BΤ^{b}X 13. 69. 118. Or$^{4,109.\ 130.\ 131.\ 136}$ Augᵢoh^{1,18} ... ς et Ln ante *ουκ ειμι* cum ΑΓΔΑΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg aeth^{PP} ... ℵCL al^{20} fere q cop arm aeth^{rom} Clem^{679} Heracl ap Or^{4,139} et Or^{3,818} Chr^{8,107} et^{108} Cyp^{293} om: hinc Gb^{00} et Ln [*εγω*]

28. *βηθανια* (et. Gb Sz) cum ℵ*ABC*EFGHLMSVXΓΔΠ* al plus^{180} aldin it vg cop syr^{sch} et p^{txt} et^{hr} arm Heracl et cdd pler ap Or^{4,140} cdd ap Epiph^{485} Chr^{8,110} et^{111} Cyr$^{ioh\ 111}$ Nonn^{1,100}. Cf Or^{4,140} *οτι μεν σχεδον εν πασι τοισ αντιγραφοισ κειται· ταυτα εν βηθανια εγενετο, ουκ αγνοουμεν, - επεισθημεν δε μη δειν βηθανια αναγνωσκειν, αλλα βηθαβαρα - βηθανια γαρ - απεχει των ιεροσολυμων σταδιουσ δεκα πεντε, ησ πορρω εστιν ο ιορδανησ ποταμοσ - αλλ ουδε ομωνυμοσ τη βηθανια τοποσ εστιν περι τον ιορδανην. δεικνυσθαι δε λεγουσι παρα τη οχθη του ιορδανου τα βηθαρα* (sic) *ενθα ιστορουσι τον ιω. βεβαπτικεναι* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *βηθαβαρα* cum c^{2}K^{rb} ΥΔΠ corr* 1. 22. 33. 69. al plus^{30} (sed multi tantum in margine) syr^{cu} sl recen^{ted} cdd „accuratior." ap Chr Or^{4,140} (vide ante) Epiph^{485} schol cdd mu. Confirmant Eus-Hier de situ et nom. locc. hebr. p. 182 ... ℵ^{cb} syr^{p} mg Or^{4,140e} *βηθαραβα* | *ο ιωαννησ* cum ℵBC 44^{ev} ... ς Ti om ὁ cum ΑΛΧΓΔΑΠ unc^{9} al pler Or^{4,140} Chr^{8,110} Cyr$^{ioh\ 111}$ G′

29. *βλεπει* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABC*KLMSUVXΔΠ al plus^{60} aldin a q mt cop syr^{cu} et^{p} arm aeth arr Or^{4,148} al ... ς (= Gb Sz) add *ο ιωαννησ* cum C^{3}EFGHΓΔ al pl (item M^{mg} eccles) b c e f ff$^{2\cdot}$ g l vg syr^{sch} et^{hr}

30. *υπερ* cum ℵ*BC*Or^{4,24} et^{90} ... ς *περι* cum ℵC^{a}C^{3}LPT^{b}ΧΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Or^{2,496} Eus$^{dem\ 429}$ Chr^{8,112} Cyr^{4,115} et$^{nest\ 76}$

31. *εν υδατι* (Gb′) cum NBCGLPT^{b}Δ al^{20} Or^{1,364} et^{4,90} Chr Cyr^{4,115} ... ς Ti *εν τω υδ.* cum ΑΧΓΔΠ unc^{8} al pler

32. *ωσ* c. ℵABCEFGHLST^{b}VΓ etc ... ς (= Gb Sz) *ωσει* c. KMPUXΔΠ al plu

ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ᾽ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35 [16.10] Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν
1, 29 μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ
λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς
καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· 39 τί ζη-
τεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε,
ποῦ μένεις; 40 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν
καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ᾽ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην·

---

34. *εωρακα* cum ℵABCLMT^{b}UXΓΔΑΠ^{2} al pl ... EFGHKPVΠ* al mu *εορακα* | *ο υιοσ τ. θεου* et. ℵ^{c} c f l q vg syr^{utr} cop etc Or^{1,364} et$^{4,90\cdot 273}$ ... ℵ* 77. 218. e (a b ff$^{2\cdot}$) syr^{cu} Amb$^{luc\,1377}$ *ο εκλεκτοσ του θεου* (*electus dei*)

35. *ο ιωαννησ* cum ℵACPT^{b}ΧΔΑΠ unc^{9} al pler Or^{3,448} ... Ln om ὅ cum ΒL al pauc

36. *θεου* et. Or^{4,90} et^{150} Chr^{8,119}: C* 59. 235. a ff$^{2\cdot}$ foss mt fu aeth Cyr^{4,128} add *ο αιρων την αμαρτιαν του κοσμου*. Hinc Ln [*ο αιρ. την αμαρτ. του κοσμ.*]

37. *ηκουσαν* cum ℵ* 1. ... ς Ln Ti *και ηκουσαν* cum ℵ^{c}ABCLT^{b} unc rell minusc pler it (sed b *audierunt autem*) vg rell | *αυτου* post *μαθηται* cum ΝΒ C^{ser} b syr^{sch}; item C*LT^{b}X 33, ante *μαθηται* ... ς Ln Ti ante *οι δυο μαθ.* cum AC^{3}ΓΔΑΠ unc rell al pler c f l vg syr^{p} Cyr^{4,129}

38. *στραφεισ* cum ℵ*EFHMVΓΔ 22. 28. 124. 262. 435. al^{25} arm Or^{4,90} ... ς (sed Gb^{0}) Ln Ti add *δε* cum ℵ^{a}ABCKLPST^{b}UXΔΠ al pl it^{pl} vg syr^{p} cop Or^{3,541} Cyr^{4,129}; item e q syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth *et conversus*

39. *ειπαν* cum BC* ... ς *ειπον* cum ℵAC^{3}LPX unc rell al omn^{vid} | *ραββει* cum ΝBEHKPΓΔ etc ... ς Ln *ραββι* c. ACFGLMSUXΔΠ al certe pler | *λεγ. ερμηνευομενον* cum ℵ*ΓΔΑΠ unc^{9} al pler Cyr^{4,129}. ... Ln *λεγ. μεθερμηνευομ.* c. ℵ^{c}ABCLX 33. 157. 249. C^{ser} Or^{4,90}

40. *ουσθε* (Gb$^{\prime}$) cum BC*LT^{b} al^{8} syr^{cu} et^{utr} eth^{r} Or^{4,90} ... ς Ln *ιδετε* cum ℵAC^{3}ΨΓΔΑΠ unc^{9} al pler it vg cop arm | *ηλθαν* et *ειδαν* (C *ιδ.*) cum B*C ... ς Ln (ex errore de B) *ηλθον* et *ειδον* (ℵAKLT^{b}VΓΔΑΠ* al *ιδ.*) cum ℵAB^{3}LPT^{b} unc rell al omn^{vid} | *ουν* cum ℵABCLT^{b}XΔ (T^{b} *και ηλθ. ουν*) al^{10} a e cop syr^{p} mg eth^{r} (*et venerunt ergo*) Cyr^{4,130} ... ς Ti

ὥρα ἦν ὡσ δεκάτη. 41 *ἦν Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ Σίμωνοσ Πέτρου εἷσ ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ·* 42 [17.1] *εὑρίσκει οὗτοσ πρῶτοσ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστόσ.* 43 *ἤγαγεν αὐτὸν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψασ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸσ Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶσ, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτροσ.*

44 [18.10] *Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀκολούθει μοι.* 45 *ἦν δὲ ὁ Φίλιπποσ ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆσ πόλεωσ Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.* 46 *εὑρίσκει Φίλιπποσ τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆσ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν*

---

om c. ΓΓΑΠ unc[9] al pler c f q vg arm | *ωρα* sine additam (et. Gb Sz) cum ΝΑΒCLPT[b]ΧΓΔΑΠ unc[9] al[140] q foss aeth Epiph[435] Cyr[4, 130] ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum minusc vix mu a c l vg cop syrP

41. *ην* et. b q for etc: ΑΔ 28. 346. al[15] fere a c e f ff[2·] l vg syr[sch] et p c.* (syr[hr] *et erat*) cop (*Andreas autem* etc) add *δε*, hinc Ln *ην* [*δε*]

42. *πρωτοσ* cum ℵ*LΓΔΔ unc[9] al pler Cyr[4, 130] ... Ln *πρωτον* cum ℵ[c]A BMT[b]ΧΠ al[15]. Latt *primum* (sed b e *mane*), item cop arm syr[utr] et[hr] | *μεσσιαν* cum ΝΑΒL[2]T[b]ΧΔΠ[2] al pl (infra 4, 25 et. CDHKM) it vg ... Gb'' *μεσιαν* cum L*ΓΔΠ* unc[9] al longe pl aldin cop arm syrP[mg] sy[r] | $\overline{\chi\varsigma}$ (et. Gb Sz) c. ΝΑΒLΧΓΔΑΠ unc[9] al pler aldin Or[4,8] et[90] Epiph Chr ... ς (= Gb Sz) o $\overline{\chi\varsigma}$ cum minusc vix mu cop arm

43. *ηγαγεν* sine copula cum ΝΒL cop ... G 1. 209. arm Epiph[435] *ουτοσ ηγ.*, 15[ev]b *ηγ. ουν, adduxit ergo* ... ς *και ηγαγ.*, Ln [*και*] *ηγαγ.* cum ΑΧΓΔΑΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[omn] aeth | *εμβλεψασ* sine additam (et. Gb Sz) c. ΝΑΒLΓΠ* unc[8] al plus[60] aldin arm ... ς Ln (ex errore de B) add *δε* cum ΣΧΔΑΠ[2] al plu b c f l vg cop syrP c.*, item 46. 117. 15[ev] a e q etc *και εμβλ.* | *ιωαννου* (Ln *ιωανου* cum B) cum ΝΒ*L 33. a b f ff[2·] l am fu fos san[mg] mm cop aeth[rom] Nonn[1, 102] :: cf et. ad 21, 15 sqq; contra Mt 16, 17 lectio non fluct) ... ς *ωνα* c. ΑΒ[2]ΧΓΔΑΠ unc[9] al pler c q vg syr[utr] et[hr] arm aeth[PP] Epiph[435] Chr Cyr[4,131]

44. *ηθελησεν* sine additam (et. Gb Sz) c. ΝΑΒΕΚLΜSVΧΔΑΠ al longe plu aldin it vg cop syrP arm aeth Or[4,277] etc ... ς (= Gb Sz) add o $\overline{\iota\varsigma}$ c. FGHUΓ al mu syr[sch] pers[p] | o (ℵ[c]; ℵ* F* al om) $\overline{\iota\varsigma}$ (et. Sz, non item Gb) cum ΝΑΒΕGΚLSUVΧΔΑΠ al longe pl aldin a b c f ff[2·] l q vg cop[wl] et schw syrP et[hr] etc ... ς om c. FHMΓ al permu e am fu syr[sch] cop[ds]

46. *μωυσησ* cum ΒΚLSVΧΓΔΠ etc ... ς *μωσησ* cum ΝΕFGHMUΔ al plu

υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 47 *εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε.* 48 *εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλείτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν.* 49 *λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε.* 50 *ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ.* 51 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ.* 52 *καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν*

---

46. *υιον* sine articulo cum ℵB 33. Or^{4,210} Epiph^{435} Cyr^{4,132} ... ς Ti *τον υιον* cum ALΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler Chr^{8,133} | *του ιωσηφ* cum ℵBLΧΓΔΠ^{2} unc rell al longe plu Or^{4,8} et^{210} ... ΑΚΜΔΠ* 33. al plus^{80} Epiph^{435} Chr Cyr om *του*, hinc Gb^{00} | *ναζαρετ* (et. ς Gb″) cum ℵABLΧ al plu a, item Or^{4,8} et^{210} etc ... ς^{e} Gb Sz *ναζαρεθ* cum EFGHKMSUVΓΔΠ* al longe pl b c f l q vg cop arm

47. *ειπεν* sine copula cum ℵ 71. a b e syr^{sch} arm (ap Gb) Chr^{8,134} ex cddd$^{mosc\ 6}$ ... ς Ln Ti *και ειπ.* cum ABLΧ unc rell al pler c f ff^{2*} g l q vg syr^{P} et^{hr} cop aeth Epiph^{435} | *ναζαρετ* (et. ς Gb″) cum ℵABLΧΔ al plu a etc (ut v. 46) ... ς^{e} Gb Sz *ναζαρεθ* cum ΓΔΠ* unc^{9} al longe plu etc | *φιλιππ.* cum ℵΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler Chr Cyr^{4,133} ... Ln Ti *ο φιλιππ.* cum BL 33.

48. *ειδεν* (ℵ^{c}KSVΧΠ al *ιδεν*) sequente *και* ... ℵ* 124. a b e ff^{2*} l foss Epiph^{435} *ιδων* absq *και* | *ις* cum BHSΓ 234. ... ς *ο ις* cum ℵALΧΔΔΠ unc^{7} al pler | *ισραηλειτης* c. ℵB* (item Act 2, 22 et 5, 35 ABCDE; cf et. alibi) ... ς Ln *ισραηλιτης* cum AB^{2}LΧΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid}

49. *ις* sine articulo cum ABE^{2}LΧΓΔΔΠ* unc^{8} etc ... ς (= Gb Sz) *ο ις* cum ℵE*Π^{2} etc

50. *απεκριθη αυτω ναθαναηλ* cum BL 33. 249. b (e *et natanahel respondit*); similiter aeth *et dixit ei Nath.* ... ℵ c *απεκριθη ναθ. και ειπεν*, item Γa etc addito *αυτω*; similiter X etc *απεκρ. αυτω ναθ. και ειπεν* ... ς (sed Gb^{0} *και λεγει αυτω*) *απεκριθη ναθ. και λεγει αυτω* c. ΔΔΠ unc^{9} al pler syr^{mtr} et^{hr} cop Chr^{8,136} Cyr^{4,133}; Ln *απεκρ.* [*αυτω*] *ναθ-αναλ.* [*και λεγει*] | *ραββει* cum ℵABEHΓΔ etc (cf ad v. 39) ... ς Ln *ραββι* cum FGKLMSUXΔΠ al pler | *βασιλ. ει* cum ABL 1. 33. Epiph^{435} ed petav, Ln *ο βασ. ει* ex errore de B ... ς *ει ο βασιλ.* cum ℵΧΓΔΔΠ unc^{9} al pler (it vg etc) Epiph^{435} cod ven Chr^{8,136} al

51. *οτι* sec cum ℵABGL 157. al^{18} a b syr^{mtr} etc ... ς om cum ΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler c e f ff^{2*} l q vg aeth Chr^{8,138} al | *οψη* (et. Sz Gb″) cum ℵABLΧΔΔΠ* unc^{8} al plu ... ς *οψει* c. UΓΠ^{2} al plu

λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

1 *Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 καὶ οἴνου οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ὁ οἶνος τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνος οὐκ ἔστιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι*

---

52. *οψεσθε* (sine *απ αρτι*) cum ℵBL a b c f ff^{2*} l vg cop arm aeth Or^{1,} ^{364} et$^{int\ 3,\ 961}$ Epiph^{435} Cyr$^{4,\ 134}$ ... ς (sed Gb^{00}) Ti praem *απ αρτι* c. ΑΓΓΔΔΠ unc^{9} al omn^{vid} e q syr^{utr} Chr$^{8,\ 138}$ Cyr$^{1,\ 116}$ Aug$^{ps\ 39}$

II. 1. *τη ημερα τη τριτη* cum ℵΑΛΧΓΔΔΠ unc^{7} al pler Epiph^{435} Chr$^{8,\ 139}$ Cyr$^{4,\ 134}$; item a c f ff^{2*} l vg ... Ln *τη τριτη ημερα* cum BU al^{10} Epiph$^{437.\ 439.\ 443.}$, item *tertia die* b e q

3. *και οινον ουκ ειχον οτι - ειτα λεγει* cum ℵ* a b ff^{2*} Gaud$^{serm\ 8}$. Confirmant eandem lectionem e l syr$^{p\ mg}$ aeth :: pro his interpretationum variarum testimoniis dubium non est quin scriptura codicis Sinaitici in summa antiquitate propagata fuerit. Praestat autem indole prorsus Iohannea, videturque ad vitandam latitudinem quandam sermonis, quippe qua idem bis diceretur, cum breviore altera commutata esse ..... ς Ln Ti *και υστερησαντος οινου λεγει* c. ℵ^{a}ABLXΓΔ ΔΠ unc^{9} al omn^{vid} c f q vg cop syr^{sch} et p txt et^{hr} arm Epiph^{443} Chr$^{8,\ 140}$ Cyr$^{4,\ 134}$ | *οινος ουκ εστιν* cum ℵ* (nec mutavit ℵ^{a}); syr^{sch} et^{hr} aeth *vinum non est illis* ... ς Ln Ti *οινον ουκ εχουσιν* cum ℵ^{c}ABLX unc rell al omn^{vid} it vg syr^{p} cop etc :: debebat etiam hoc loco codicis ℵ scriptura dari pro nexu cum eis quae praecedunt

4. *λεγει* sine copula cum ℵ* et^{cb} EFHMSVΓΔ al longe plu a foss syr^{sch} ... ℵ^{ca}ABGKLUXΔΠ al^{20} aldin it^{pler} cop syr^{p} et^{hr} etc praem *και*, hinc Ln [*και*]

6. *λιθιν. υδρι.* hoc ordine cum ℵBLX 33. c (ff^{2*} g?) vg ... ς *υδρι. λιθιν.* cum ΑΓΔΔΠ unc^{9} al pler a b e f l q Chr$^{8,\ 147}$ Cyr$^{4,\ 135}$ | *κειμεναι* post *ιουδαιων* cum ℵ^{c}BLX 33. aeth ... ς Ln post ἓξ pon cum ΑΓΔΔΠ unc^{9} al pler c q vg syr^{utr} et^{hr} Cyr$^{4,\ 135}$ ... ℵ* 13. 47^{ev} a e arm plane om

ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. 7 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. 8 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν. 9 ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος 10 καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. 11 ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 [19-7] Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Mt 21, 12 ss
Mc 11, 15 ss
Lc 19, 45 sq

13 [20-1] Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 [21-1] καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους, 15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυ-

---

8. οι δε cum ℵBKLΠ 1. 33. 118. 124. 209. al[10] aldin a cop syr[p mg] et syr[hr] arm ... ς Ln Ti και (:: ut modo praecessit και εγεμισαν) cum ΑΓΔΛ unc[8] al pler it[pler] sah[mūnt] syr[sch] et[p txt] aeth Chr[8,147] Cyr[4,136]

10. τον ελασσω sine τοτε cum ℵ*BLT[b] 57. 67. 248. z[scr] a e ff[2] l q cop aeth Or[int 3,39] Gaud[serm 9] ... ς Ti praem τοτε, Ln [τοτε] cum ℵ[c]AΧΓΛ Π unc[9] al pler b c f vg syr[utr] et[hr] arm Chr[8,148] Cyr[4,136] | συ sine δε cum ABLT[b]ΧΓΠ unc rell al pler c am fu for tol arm Chr Cyr ... ℵGΔ al[10] a b e f ff[2] l q vg[clem] cop syr[sch] et[p] c.* et[hr] aeth Or[int] Gaud συ δε

11. αρχην c. ABLT[b]Δ 1. 33. 262. arm Or[4,172] Eus[dem 489] Chr[8,140] Chron 398 ... ς την αρχην cum ℵΧΓΠ unc[9] al pler Chr[8,151] et[152] Cyr[4,136]

12. καφαρναουμ cum ℵBT[b]X (alibi et. CDRΣΔ) it[pler] vg etc ... ς καπερναουμ cum ALΓΔΠ unc[9] al omn[vid] q | οι αδελφ. αυτου cum ℵΑΧΓΔΠ unc[9] al omn[vid] b f l vg cop syr[utr] et[hr] arm aeth Cyr[4,136] ... BLT b vid a c e Or[4,160. 161. 186. 249] om αυτου, hinc Ln [αυτ.] | εμειναν cum ℵBEH*LMSUVXΓΠ al plu it[pler] vg syr[utr] aeth Or[4,160. 168. 169] al ... Gb' εμεινεν cum AFGH[2]Δ al mu b cop arm syr[hr] Or[4,161] Nonn[2,69]

13. ο ις post ιεροσολ. cum ℵBEFKPST[b vid]VXΓΔΛΠ etc ... GLMU al pauc b ff[2] vg[clem] cop arm syr[hr] Or[4,186] al post ανεβη pon ... 13. 69. 124. 245. 346. Aug[ioh 10, 4] plane om

βιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, 16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. 17 [22.10] ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. 18 [23.4] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 [24.10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

Ps 68 (69), 9 (10)

Mt 26, 61

---

15. το *κερμα* cum ΝΑΡΓΔΑΠ unc[9] (et. ven[ev]) al pler itpler vg (*aes* c f ff[2]· l vg; *pecuniam* a) Nonn[2,82] ... BLT[b]X 33. b q cop arm Or[4,160·162] et[alibi] Eus[ps 374] *τα κερματα*

16. *μη* sine copula cum ΝΒLPΓΔΑΠ unc[8] (et. ven[ev]) al pler c f am for foss ing tol cop Or[4,160·180·270] Eus[ps 368] ... AUX al[25] a b e ff[2]· vid l q vg (et. fu) syr[utr] et[hr] arm aeth Eus[dem 401] et[ps 374] Cyr[hr 115] Cyr[zach 677] Or[int 1,84] et[8,916] praem *και*, hinc Ln [*και*]

17. *εμνησθησαν* sine copula cum ΝBLT[b]X cop Eus[ps 368] et[374] Cyr[abac 551] ... ς (Gb[o]) add *δε*, Ln [*δε*] cum ΑΡΓΔΑΠ unc[8] al pler c vg syrP Cyr[4,140]; Μ *δε και* ... e f ff[2]· l q foss syr[sch] et[hr] etc *και εμνησθ.*, a arm Or[4,180] et[180] *τοτε εμνησθ.* | *καταφαγεται* (et. Gb Sz) cum ΝABLPT[b]X ΓΔΑΠ unc[9] (et. ven[ev]) al plus[150] etc ... ς (= Gb Sz) *κατεφαγε* cum 69. al vix mu Eus[ps 368] al

18. *ουν* et. Or[4,160] et[196]: 239. syr[sch] *δε* ... 3. 33. 69. al[5] b l cop arm syr[hr] om, hinc Gb[o] | *ειπαν* cum BL 33. Or[4,160] et[196] ... ς *ειπον* cum ΝΑ PT[b]ΨΓΔΑΠ unc rell al pler

19. *ὁς* sine articulo cum ΑBLPΨΓΔΑΠ unc[8] al longe plu Or[4,160·196] Cyr[4,140] ... ς (Gb[oo]) praem *ὁ* cum ΝΚ (?) 1. 33. 69. al vix mu

20. *ειπαν* cum B Or[4,200] ... ς *ειπον* cum ΝALPΨΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid] | *τεσσερακοντ.* cum ΝAB*GLMPΔ ... ς Ln (ex errore) cum B[3]ΕFΗΚSUVΨΓ ΔΠ etc *τεσσαρακ.* | *οικοδομηθη* cum ΝB*T[b] 33. ... ς Ln *ωκοδομ.* cum AB[3]LPX unc rell al pler

22. *ελεγεν* sine additam (et. Gb Sz) cum ΝABLPT[b]ΨΓΔΑ unc[8] (et. ven[ev]) al pler it vg cop syr[utr] et[hr] arm aeth Or[4,160·202·208] Cyr[4,142] etc ... ς (= Gb Sz) add *αυτοις* cum ΚΠ al vix mu | *ον ειπ.* cum ΝBLT[b] Or[4,160·199·202·208] et[209] ... ς Ti *ω ειπ.* cum ΑΨΓΔΑΠ unc[9] al omn[vid]

23 Ὡσ δὲ ἦν ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντεσ αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸσ δὲ Ἰησοῦσ οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖσ διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντασ, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τισ μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸσ γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωποσ ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημοσ ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτοσ ἦλθεν πρὸσ αὐτὸν νυκτὸσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθασ διδάσκαλοσ· οὐδεὶσ γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖσ, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸσ μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ Νικόδημοσ· πῶσ δύναται ἄνθρωποσ γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰσ τὴν κοιλίαν τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἐξ ὕδατοσ καὶ

7, 50 19, 39

---

23. *εν τοισ* (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler aldin Or$^{4,160\cdot 209\cdot 270}$ etc ... ς (= Gb Sz) om *τοισ* cum minusc vix mu | *εν τη εορτη* cum ℵALPT^{b}ΓΔΛΠ unc rell etc: B om *εν*, hinc Ln [*εν*]

24. *ησ* c. BL ... ς ο *ησ* c. ΚΑΡΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Or$^{4,160\cdot 209\cdot 211}$ al ... T^{b} ^{i}scr* e om plane | *αυτον αυτοισ* cum ℵ*A*BL 253. 440* Or^{4,209} Cyr act^{49} ... ς *εαυτον αυτ.* cum ℵ^{c}A^{2}ΡΓΔΛΠ unc^{9} al pler aldin Or^{4,160} et^{211} al

25. *περι του ανθρωπου*: Ln om *του* cum Or^{4,160} et^{209} et^{211} bis

III, 2. *προσ αυτον* (et. Gb Sz) cum ΚABKLSUVT^{b}ΔΛΠ al longe plu b c l q am fu for ing em tol (etc) syrP arm aeth Chr^{8,159} Cyr^{4,145} ... ς (= Gb Sz) *πρ. τον ιν* cum EFGHMΓ al permu a e f vg^{cd} cop syr^{sch} eth^{hr} | *ραββει* cum KABEFHΓΔ (cf et. alibi) ... ς Ln *ραββι* cum GKLMST^{b}ΥΔΠ al certe pler | *δυναται* ante *ταυτ. τα σημ.* cum KABLT^{b} 33. al pauc it (exc q, qui post *ποιειν* pon) vg ... ς post *ταυτ. τ. σημ.* pon cum ΓΔΛΠ unc^{9} al pler syrP Chr$^{8,160\,init}$

3. *ησ* sine articulo cum BEFGKLMT^{b}ΓΠ al^{40} Cyr^{4,145} ... ς (Gb^{0}) praem *ὁ* cum ℵAHSUVΔΛ al plu

5. *ησ* sine articulo cum ℵAEGHKMSVΓΔΛΠ al plus^{60} aldin Cyr^{4,146} ... ς

πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ᾽ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. 9 ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. 14 καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν Nm 21, 8. 9
ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα

(Gb^{90}) ο $\overline{\iota\varsigma}$ cum BLU al mu Chr^{8,164} | *των ουρανων* cum ℵ* c^{scr} 26^{ev} al pauc e m Iustapol^{1,61} Docet^{267} Homil$^{clem\,11,26}$ et$^{epitom\,18}$ Ir (ex cat, cf Harv^{498}) Or$^{int\,3,948}$ et^{4,483} Const^{6,15,3} Eus$^{esa\,368}$ Tert$^{bapt\,13}$ Chr^{8,165} bis et^{168} ... ς Ln Ti *του θεου* (:: ex versu 3) cum ℵ^{c}ABLΓΔΛΠ unc rell al pler it^{pler} vg cop sy^{utr} et^{hr} rell Or$^{int\,2,144}$ et$^{4,484\cdot 561}$ Cyp$^{128\cdot 136\cdot 279\cdot 314}$ Nyss^{2,801} Chr^{8,164} et^{171} Cyr^{4,146} et^{147}

6. *γεγεννημενον* bis et. ς et ς^{e} 1633 etc: ς^{e} 1624 bis *γεγενημενον*, ut et. A (priore certe loco, altero propter scissuram membranae non liquet) H al aliq *γεγενημενον*, Clem^{549} *γεννωμενον*

8. *και που υπαγ.* cum ℵBLT^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere e g l m am fu em ing harl cop sy^{cu} et^{utr} aeth Ath^{704} Epiph^{898} etc ... Ln *η που υπ.* cum A c^{scr} (al?) a b c f ff$^{2\cdot}$ q vg (et. for al) syr$^{p\ mg}$ et^{hr} arm

10. $\overline{\iota\varsigma}$ (Gb Sz) cum ABLΓΔΛΠ unc rell etc ... ς (= Gb Sz) ο $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵ 69. al

11. *εωρακαμεν* cum ℵABΓΔΠ al plu ... EGHKLMT^{b}VΔ al permu *εορακ.*

12. *πιστευσετε* cum ℵABELSUVΔ*Π^{2} al plu it vg cop etc ... GHKMΓΔ^{2}Π* al plus^{50} *πιστευσητε* ... T^{b}Δ etc *πιστευετε*

13. ο *ων εν τω ουρανω* cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn it vg cop^{wi} et^{schw} sy^{cu} et^{utr} et^{hr} arm Hipp$^{noet\,4}$ Dion^{alex} (ep contr Paul$^{samos\,6}$ resp p.^{288} ed^{paris} 1624) Did$^{tri\,3,9}$ Epiph^{486} Chr$^{8,177\cdot 178}$ Thdrt^{3,570} Cyr^{4,150} Or$^{int\,2,72}$ etc ... ℵBLT^{b} 33. cop^{dz} aeth Cyr$^{act\,62}$ Or$^{int\,3,114}$ om; hinc Gb^{0} et Ti^{synops} om

14. *μωυσης* cum ℵBKLST^{b}Π etc ... ς *μωσης* cum AEGHMUVΓΔΛ etc

πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον
12, 47 ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18 ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23 [25.3] ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·

---

15. εν αυτω cum BT^{b} c g l am em fu ing mt harl Fulg, item L Thdrt ^{4,205} επ αυτω ... ς εισ αυτον cum ΝΓΑΔΠ unc^{9} al fere omn etc; item A επ αυτον, ita Ln | εχη (ΕΓΗΜSΓΑ al plus^{30} εχει) ζω. αιω. cum ΝΒL T^{b} 1. 22. 33. 118. 124. 161. 209. a f syr^{cu} et^{hr} cop arm^{zoh} aeth^{ro} Cyr act^{62} Nonn^{3,78} Cyp ^{294} Lcif ^{151} ... ς (Gb^{00}) praem μη απολητα αλλ (Γ αλλα), item Ln [μη απολητ. αλλ], cum ΑΓΑΔΠ unc^{9} al pler b c e ff^{2}· g l q vg syr^{utr} arm^{usc} aeth^{Ppl} Chr^{6,179} etc

16. τον υιον absque αυτου cum ℵ*B ... ς Ln Ti add αυτου cum ℵ^{c}ALT^{b} unc rell al omn^{vid} it vg etc

17. τον υιον cum ΝBLT^{b} 1. 22. 118. 209. 262. etc ... ς Ln Ti add αυτου cum ΑΓΑΔΠ unc^{9} al pler d it vg etc

18. ο μη sine copula cum NB ff^{2}· l Or^{2,761} Tert$^{prax\ 21}$ Cyp$^{278.\ 315}$ ... Ln o [δε] μη, ς Ti o δε μη cum ALT^{b}ΓΑΔΠ unc^{9} al omn^{vid} d it^{pler} vg rell Ir$^{int\ 325}$ Or$^{int\ 4,284}$ etc

19. αυτων πονηρα (Gb″) cum ΝABGKLT^{b}UΑΠ al^{20} c d f ff^{2}· vg Ath ^{499} Chr ^{8,185} Cyr ^{4,68} ... ς πονηρα αυτων cum ΕΓΗΜSVΓΑ al plu

21. ειργασμενα: ℵ* ειργασμενον (a -μενα). Cf Lcif^{151} *quoniam in deo est factum* (praecedit *ut manifestentur opera eius*), item Ir$^{int\ 325}$ *quoniam in deo est operatus*; a *quoniam in deo est factum* :: hinc nescio an ℵ* scripturam evglstae servaverit.

23. σαλειμ cum ΝBLT^{b}ΓΑΠ unc^{9} al plu it vg etc Or$^{4,162\ sq}$ etc: A σαλλειμ ... UA al plus^{70} aldin cop Cyr^{4,156} Nonn$^{cdd\ 3}$ σαλημ (Gb′)

24 [26. 4] οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης. 25 [27. 10] ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 [28. 1] αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ᾽ ὅτι 1, 20 ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 [29. 10] ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ 8, 23 τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος 32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ

---

24. ιωαννης (-ανης B y^{scr}) sine articulo cum ℵ*B 47ev p^{scr} Eushist ... ς Ln Ti *o ιω.* cum $ℵ^{c}$ALΓΔΠ unc rell etc

25. ιουδαιου (et. Gb Sz) c. $ℵ^{c}$ABLΓΔ*Π* unc^{s} al^{125} aldin syr^{sch} et^{p} (add c.* *quodam*) arm^{zoh} $Chr^{s,191}$ al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') ιουδαιων c. ℵ*$GA^{2}Π^{2}$ 1. 13. 69. 124. al d it vg syr^{cu} cop arm^{usc} aeth go $Or^{4,162}$ Cyr ^{4,157}

26. ηλθον et ειπον cum ℵAB^{3}LT^{b}ΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} ... Ti ηλθαν et ειπαν cum B* | ραββει cum ℵABDEHΓΔ etc ... ς Ln ραββι c. EGKLMSU VΔΠ al certe pler

28. μοι c. ABDGKLST^{b}UΔΔΠ al plu it vg etc ... ℵEFHMVΓ al $plus^{60}$ aldin harl om | ουκ ειμι εγω cum ℵABLT^{b} unc rell al omn^{vid} b e f ff^{2}· g q vg cle Eus^{luc} Chr ... c am fu for foss ing tol $Cyr^{4,158}$ εγω ουκ ειμι, atque sic Ln ex errore de B ... D a l syr^{cu} etc om εγω

31. ερχομενος sine επανω etc cum ℵ*D 1. 22. 118. $2pe$ a b e f ff^{2}· l syr cu arm (Or^{4,302} comm, sed ante exscribens textum cum ς facit) Eus $marc^{87}$ Nonn ^{s,155} $Tert^{orat\,1}$ Hil^{6} Quaest ^{91} .:. ς (sed Gb^{00}) Ln Ti add επανω παντων εστι cum $ℵ^{c}$ABLT^{b}ΔΔΠ unc^{9} al pler c f g q vg syr^{utr} et^{hr} cop aeth go $Or^{4,302}$ semel et^{cat} (ad Eph ^{222}) $et^{int\,3,121}$ $Chr^{s,197}$ Cyr ^{4,165}

32. ο (ℵ^{b} vel ^{a}; ℵ* ον) εωρακ. (εω- ABDMSUVΓΔ^{2} al pl; EFGHKLΔΠ* al mu εορ.) sine copula cum ℵ (*et rell) BDLT^{b} 1. 22. 33. 118. 209. $2pe$ a b e l syr^{cu} et^{hr} cop arm $pers^{p}$ $Eus^{marc\,87}$ etc ... ς (sed Gb^{00}) praem και, Ln.[και] cum ΑΓΔΔΠ unc^{9} al pler c f ff^{2}· g q vg syr^{utr} aeth go Or ^{4,302} (ed. Delar.) $et^{int\,3,121}$ $Chr^{s,197}$ $Aug^{loh\,14\,bis}$ | μαρτυρει cum ND

οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν
ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα.
5, 20 35 [30. 3] ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ. 36 [31. 10] ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ
ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει
ἐπ' αὐτόν.

IV.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς
πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 [32. 7] ἀφῆκεν
τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 [33. 10] ἔδει
δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν
τῆς Σαμαρίας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν

---

1. 22. 28. 118. a b e ff^{2}· l cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth Eus^{marc} Or^{int} etc ... ς (sed Gb^{00}) Ln Ti praem *τουτο* cum ABLT^{b} unc rell al pler c f g q vg syr^{p} et^{hr} Or^{4,302} bis et^{cat} Chr^{8,197} etc

34. *διδωσιν* sine additam cum NBC*L^{T}b 1. 33. b e f l Cyr^{4,169} ... ς (sed Gb^{00}) add o *θεος*, Ln [o *θεος*] cum AC^{2}DΓΔΑΠ unc^{9} al pler a c ff^{2}· g q vg syr^{utr} cop aeth Or^{2,599} et$^{int\,2,384}$· ^{4,528} etc

36. o *απειθων* c. ℵ* a e ff^{2}· l Tert$^{prax\,2}$ Cyp^{296} ... ς Ln Ti o *δε απειθ.* cum ℵ^{c}ABCDLT^{b} unc rell al omn^{vid} b c f q vg syr^{p} cop aeth Ir$^{int\,282}$ Bas$^{bapt\,638.\,657}$ al | *μένει* hoc accentu ΚΗΚSV etc, *manet* a c d ff^{2}· l q vg syr^{cu} et^{p} arm ... ΜΓΠ al permu b e g cop syr^{sch} aeth Ir$^{int\,282}$ Tert $^{prax\,2}$ Cyp^{296} *μενεῖ*, *manebit*: hinc Gb' *μενεῖ*

IV, 1. o *ις* cum ΝDΔ 1. 22. 118. 209. 2^{pe} al plus^{20} a b c e ff^{2}· l vg syr^{cu} et^{sch} et$^{p\,txt}$ cop arm Chr^{8,208} ... ς Ln Ti o *κυριος* cum ABCLT^{b} unc rell al pler f q syr$^{p\,mg}$ aeth Cyr^{4,175}

3. *παλιν* cum ℵB^{2}CDLMT^{b} al mu a b c e f ff^{2}· l vg cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth Nonn^{4,9} Cyr ^{4,175} ... Gb^{0} Ti om cum AB*ΓΔΑΠ unc^{8} al plus^{120} aldin q syr^{p}

4. *σαμαριας* cum ℵCDE*LΓΔ al mu ... ς Ln Ti -*ρειας* cum ABE^{2}FGHKMS UΑΠ al plu. Item fere vv sqq. Cf ad Lc 17, 11 ubi *σαμαριας* ex ℵA B*EFLXΔ edidimus.

5. *σαμαριας*: vide ad v. 4 | *συχαρ* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDLΓΔΑΠ unc rell (i. e. ^{9}) al pler aldin it^{e} am fu for harl ing sah cop Chr^{8,204} Cyr ^{4,176} ... ς^{e} *σιχαρ* cum 69. al ut vdtr pauc c vg^{clem} | ὃ cum ℵABC^{2}T^{b}

Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. 7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρίας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πεῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. 9 λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὔσης; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι· δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὅς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;

ΓΔΑΠ unc[7] al longe plu (Γ 69. ω) aldin Cyr[4,176] ... Gb Sz Ln Ti οὖ c. C*DLMS al[30] Chr[8,204]

6. ωσ (Gb″) c. ℵ*etᶜᵇABCDLΠ[2] al ... ς ωσει cum ℵᶜᵃΓΔΑΠ* unc[9] al pler (sed Η* 69. al[2] ωσ η) Or[prov] Chr Cyr

7. σαμαριασ, ς Ln Ti -ρειασ: vide ad v. 4 | πειν (ℵ* πιν) cum ℵ*B*C*DL (hiat Ḥ. l. Tᵇ) ... ς Ln πιειν cum ℵᶜAB[3]C[3] (πειην) ΓΔΑ (ποιειν) Π unc[9] al omn[vid]

9. λεγει sine copula cum ℵ*V* 1. 61. 229* 2[pe] al[15] fere syr[cu] et[sch] cop arm aeth Cyr[4,179] ... ς (sed Gb⁰) Ln Ti add ουν cum ℵᶜABCDL(Tᵇ vid) unc rell al pler it vg sah syr[p] | σαμαριτισ cum ℵCDLTᵇ al pauc ... ς Ln Ti -ρειτισ cum ΑΒΓΔΑΠ unc rell (sed ΗΜΔ al -ρειτησ) al pler. Item -ριτιδοσ cum ℵDLΔ (hiat Tᵇ) al pauc[vid] ... ς Ln Ti -ρειτιδοσ c. ABCΓΔΑΠ unc rell etc. Cf et. ad Lc 9, 52 ubi σαμαριτων tuentur ℵACL ΧΓΑΧ | πειν (ℵ*AL πιν, ita Ln) c. ℵ*AB*C*DLTᵇ ... ς πιειν c. ℵᶜB[3]C[3]ΓΔ ΑΠ unc[9] al omn[vid] | ουσησ hoc loco cum ℵABC*LTᵇ 33. Cyr[4,179] ... ς ante γυναικ. σαμαρ. pon cum C[3]ΓΔΑΠ unc[9] al pler it vg ... D arm om. Praeterea post haec verba non addidimus ου γαρ etc (:: pro glossa habuit Wassenbg[48]) cum ℵ*D a b e ... ς Ln Ti add ου γαρ συγχρωνται (Ti συνχρ. cum ℵᵃAB*CLΔ) ιουδαιοι σαμαρειταισ cum ℵᵃA BCLTᵇ unc rell al omn[vid] c f ff²· g q vg rell Or[4,219] et[353] Chr[8,208] Cyr[4,180]

10. πειν (ℵ* πιν) cum ℵ*B*C*DLTᵇ ... ς Ln (ex errore ut v. 7) πιειν cum ℵᶜAB[3]C[3]ΓΔ (ποιειν) ΑΠ unc rell al omn[vid]

11. ποθεν absque ουν cum ΝD cˢᶜʳ a b e ff²· l foss syr[cu] et[sch] et[hr] sah ... ς Ln Ti add ουν cum ABCLTᵇ unc rell al pler c f g q vg syr[p] cop aeth Or[4,363] Chr[8,209] Cyr[4,181]

13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ
7, 38 ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. 20 οἱ

---

13. ὃς cum ℵABCDLTᵇΓΔΠ* unc⁹ al plu Chr⁸,²¹¹ Cyr⁴,¹⁸¹ … ς (= Gb Sz) ὁ ὃς cum Δ Π² al vix mu Or⁴,²¹²

14. ου μη διψ. usq δωσω αυτω cum ℵABC³DLTᵇ unc rell al pler itᵖˡᵉʳ vg rell Or³,⁵²¹ bis et ex Heracl⁴,²²⁰ Eusᵖˢ⁸⁷ etc … C* 13. 108. ⁱˢᵉᶜʳ al⁵ l sah sax Or⁴,²¹² et²¹⁴ Euseˢᵃ bis et pˢ¹⁷⁴ Ambˢᵖᶦʳ⁶³² om, hinc Ln [ου μη – δωσ. αυτω] | διψησει c. ℵABDLMTᵇΓ (Δ διψει) 1. 28. 124. 131. 157. al²⁰ aldin Or³,⁵²¹ bis et ex Heracl⁴,²²⁰ Chr⁸,²¹¹ etc … ς διψηση cum C³ΔΠ unc⁸ al plu Orᵖʳᵒᵛ ap Mai Eusᵖˢ⁸⁷ Thdrt²,¹⁰⁸⁹ | εγω sec c. ℵDMTᵇ al mu a b f ff²· g vg syrᵖ ethʳ (anceps syrˢᶜʰ) arm Oriⁿᵗ²,⁴⁴¹ Thdrt¹,¹⁰³⁶ et²,¹⁰³⁹ … ς Ln Ti om cum ABCLΓΔΛΠ unc⁸ al pler c q em ing tol Chr⁸,²¹¹ Cyr⁴,¹⁸²

15. διερχ- cum ℵ*B Or⁴,²¹⁷ter et³⁶³ … ς Ln Ti ερχ- cum ℵCΔDΓΔΛΠ unc rell al omnᵛⁱᵈ Or⁴,²²⁰ Chr⁸,²¹³ Cyr⁴,¹⁸² | -ρχωμαι cum ℵ*ACDSU VΓΠ al pl Or⁴,⁴¹⁷ter et³⁶³ al … Ti -ρχομαι cum ℵᶜBEFGHKLMΛ al pl

16. λεγει αυτη sine additam cum BC* 33. a Or⁴,²¹⁸ et ex Heracl²²¹ … ℵ*ΔΠ* 1. al pauc add ὦ. hinc Ln [ὦ], ς add ο ὦ cum ℵCC²DLΓΔΛΠ² unc⁹ al pler Or⁴,²¹⁹ Cyr⁴,¹⁸² | τον ανδρ. σου cum ℵACDLΓΔΛΠ unc⁹ al pler Or⁴,²¹⁵ et²²¹bis (ex Or et Heracl) Chr⁸,²¹⁵semel Cyr⁴,¹⁸³ … Ti σου τον ανδρ. cum B al⁷ Or⁴,²¹⁸· ²¹⁹ et²¹⁵semel²²¹ Chr⁸,²¹⁴ et²¹⁵semel²¹⁵

17. και ειπεν sine additam c. ℵᶜADKLMSUVΓΔΛΠ al plu c e f q vg cop syrᵖ Or⁴,²¹⁸· ²¹⁹ … BCEFGH al⁴⁰ a b l sah syrᶜᵘ etˢᶜʰ arm aeth add αυτω, hinc Ln [αυτω] | ανδρα ουκ εχω cum ℵC*DL 142. Cyr⁴,¹⁸³ … ς Ln Ti ουκ εχω ανδρ. cum ABC³ΓΔΛΠ unc⁹ al pler it vg Or⁴,²¹⁸ et²¹⁹ Chr⁸,²¹⁵ | ειπες cum ℵB* Chr⁸,²¹⁴ (et. mosc⁴) Cyr⁴,¹⁸³ … ς Ln Ti ειπας cum AB³ CDLΓΔΛΠ unc⁹ al omnᵛⁱᵈ | εχω cum ABCLΓΔΛΠ unc⁹ al omnᵛⁱᵈ f g q vg Or⁴,²¹⁹bis etc … ℵD b c e l gat mm Heracl ap Or⁴,²²¹ εχεισ

18. πεντε: Heracl ap Or⁴,²²¹ εξ

πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. 21 *λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί.* 22 *ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν·* 23 *ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.* 24 *πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ.* 25 *λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα.* 26 *λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.* 27 *Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι*

---

20. *εν τ. ορει τουτω* cum ℵABCD^{gr}LΓΔΑΠ unc^{9} al plu aldin c f ff^{2}· l q vg syr^{p} arm Or^{4,222} et^{224} etc ... ς (= Gb Sz) *εν τουτω τω ορ.* c. minusc vix mu a b d e syr^{cu} et^{sch} et^{hr} Or$^{int\ 1,50}$ Tert$^{marc\ 4,35}$ | *προσκυν. δει* cum ℵABC*DL 33. b c f q vg Or$^{4,222\ bis}$ et$^{int\ 1,50}$ etc ... ς (= Gb) *δει προσκυν.* cum C^{2}ΓΔΑΠ unc^{9} al pler, e syrr sah cop arm Epiph^{677} etc

21. *πιστευ. μοι γυναι* hoc ordine (Gb″) cum ℵBC*L 253. 259. g^{scr} b q sah aeth syr^{hr} Or^{4,225} et Hera^{clibidem} Ath^{545} Chr^{8,219} etc ... ς Ln *γυναι πιστ. μοι* cum AC^{2}DΓΔ (om *μοι*) Α^{Π} unc^{8} (F om *γιν.*) al pler c e f l vg cop syr^{cu} et^{utr} arm Chr$^{8,218\ txt}$ Thdrt^{2,1675} | *πιστευε* cum ℵB C*DL 1. 22* 69. Or^{4,225} et Heraclibidem Ath^{545} Cyr^{4,184} et$^{ador^{2}}$ ... ς *πιστευσον* cum AC^{2}ΓΔΑΠ unc^{9} al pler Chr^{8} Cyr^{4,633}

23. *αλλα* cum ℵABD ... ς *αλλ* cum CLΓΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid}

24. *τοις προσκυνουντασ* sine *αυτ.* c. ℵ*D* d ff^{2}· Heracl ap Or^{4,234} Novat trin^{2} (Gall^{3,291}) ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ℵCABCD^{2}L unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg rell Or^{4,230} Eus$^{dem\ 18}$ et$^{marc\ 5.\ 103.\ 173}$ Ath^{545} al | *προσκ. δει* cum ℵ*D a Novat$^{trin\ 6}$ Victorin$^{ari\ 4,4}$ (Gall^{8,188}) Hil^{331} ... ς Ln Ti *δει προσκ.* cum ℵCABCL unc rell al omn ^{vid} it^{pl} vg Or$^{1,441.\ 686}$ et$^{4,230.\ 234}$ et^{alib} Or$^{int\ 1,49.\ 50}$ Eus^{dem} et^{marc} al

25. *μεσσιασ* cum ℵABCDHKLMΔΠ^{s} al sat mu it vg etc ... Gb″ *μεσιασ* cum EGSUVΓΔΠ* al^{60} aldin sah^{gr} cop^{gr} syr^{p} mg gr | *απαντα* c. ℵBC* 1. Or$^{4,\ 8.\ 236.\ 237}$ ... ς Ln *παντα* cum AC^{2}DLΓΔΑΠ unc^{8} al pler Or^{4,23} Chr^{8,221} Cyr^{4,181}

27. *ηλθ–* c. ℵCABCDL etc, it^{pl} vg *venerunt* ... ℵ* *επηλθ–*, item e q *supervenerunt*. Praeterea *–θαν* cum ℵ*B* ... ς Ln Ti *–θον* cum ℵCAB^{2}C DL unc rell al omn^{vid} | *εθαυμαζον* cum ℵABCDGKLMΠ al^{15} fere it vg etc ... ς (= Gb Sz) *εθαυμασαν* cum EGSUVΓΔΑ al plu sah syr^{p}

εἶπεν· τί ζητεῖσ ἢ τί λαλεῖσ μετ' αὐτῆσ; 28 *ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρί-*
αν αὐτῆσ ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ· 29 *δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὅσ εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα·*
μήτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ; 30 *ἐξῆλθον ἐκ τῆσ πόλεωσ, καὶ*
ἤρχοντο πρὸσ αὐτόν. 31 *Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθη-*
ταὶ λέγοντεσ· ῥαββεί, φάγε. 32 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγὼ βρῶσιν*
ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε. 33 *ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸσ*
ἀλλήλουσ· μή τισ ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 *λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·*
ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με καὶ
τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 *οὐχ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόσ*
ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸσ ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺσ ὀφθαλ-
μοὺσ ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰσ χώρασ, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸσ θερι-
σμόν. 36 *ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰσ*

---

29. *παντ.* α cum ℵBC* a d e q sah cop basm syr^{cu} et^{sch} aeth ... ς Ln Ti *πα. οσα* cum AC^{3}D^{s}Γ^{t}ΔΑΠ unc^{8} al omn^{vid} b c f l vg etc

30. *εξηλθον* sine copula cum ABLΓΔΠ* unc^{8} al^{100} a^{vid} c g am fu for em ing tol arm Or^{4,240} ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum ℵA 1. 69. al mu e f l q vg^{cle} sah Cyr^{4,195}, item Π^{2} cop basm Or^{4,241} add *δε* ... CD b syr^{cu} et^{utr} eth^{hr} aeth *και εξηλθον*, hinc Ln [*και*] *εξηλθ.*

31. *εν* sine copula cum ℵBC*DL a^{vid} c e g l vg basm syr^{hr} Or^{4,241} et^{242} ... ς add *δε*, Ln [*δε*] cum AC^{2}ΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} b f ff^{2}· m^{106} q cop syr^{cu} et^{p} Or^{4,242} Chr^{8,226} Cyr^{4,195} | *ραββει* cum ℵBCDEHΓΛ ... ς Ln *ραββι* cum AGKLMSUVΠ al certe pler

34. *ποιω* c. ΚΑΓΔΛ unc^{7} al pler Or^{3,97} Hipp^{fragm} (ed. Lag^{201,5}) Bas^{2,464} et^{566} al ... Gb″ Ln *ποιησω* cum BCDKLT^{b}Π al^{8} Clem^{125} Or^{3,720} et$^{4,245\,ss}$ al

35. *ετι* cum ℵABCT^{b}ΓΔΑΠ^{2} unc^{8} al plu it vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or$^{4,249.\ 250.\ 251}$ Chr^{8,226} Hil^{941} ... DLΠ* al^{60} fere syr^{cu} Or^{4,248} bis et^{250} bis et^{251} etc om, hinc Gb^{0} | *τετραμηνοσ* cum ℵABCDLT^{b}ΓΔΑΠ unc^{8} al^{160} aldin Or$^{4\,octies}$ Chr$^{mosc\,4}$ Cyr^{4,196} ... ς (= Gb Sz) *τετραμηνον* cum H al vix mu Chr^{8,226} ed

35. 36. *ηδη* (ℵ*BMΠ* al nec ante nec post interpg): 'cum seqq coniunximus (probante Schulzio) cum ℵCAC*DEL 35. al b d e l q syr^{cu} (*και ηδη*) Ir$^{int\,259}$ Eus$^{esa\,426}$ Cyr^{4,199} Thdret^{1,1296} et^{2,233} ... ς Ln cum antecedd coniungunt cum C^{2}GHKSUΓΔΑΠ^{2} al plu cop^{edd} syrP c f ff^{2}· vg syr sch Or^{1,219} et^{3,158} et$^{4,248.\ 250ss}$ et^{580} nota Eus$^{dem\,440}$ ... a m^{112} cop^{dz} syr^{hr} arm aeth Chr$^{8,226\,sq}$ Hil$^{78.\ 448.\ 941.\ 1014}$ plane om

36. *ο θεριζων* ab initio sine *και* cum ℵBC*DLT^{b} 8. 17. 33. a b e l q cop dz Ir$^{int\,259}$ Or^{1,219} et$^{4,253.\ 254.\ 256.\ 258}$ Cyr^{4,199} ... ς (= Gb) *και ο θερι-*

ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡς δὲ ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. 41 καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

43 [34-7] Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν

ζων, Ln [και] o θερ. cum AC²ΓΔΑΠ unc⁸ al pler c f ff²· vg cop syrᶜᵘ (και ηδη) etˢᶜʰ arm aeth Cyrʰʳ ²⁹⁹ Chr⁸,²²⁷ | ινα και cum ΝADΓΔΑΠ unc⁷ al pler a b c f l q m ¹¹² vg syrᶜᵘ etˢᶜʰ aeth Irⁱⁿᵗ ²⁵⁰ Chr⁸,²²⁸ ... BCL Tᵇᵛ 1. 33. 67. e g cop syrᴾ etʰʳ arm Heracl ²⁶⁰ Or⁴,²⁵³· ²⁵⁶· ²⁵⁸· ²⁵⁹ et Heracl ²⁶⁰ Cyr⁴,¹⁹⁹ om και

37. αληθινος sine articulo (Gb') c. ℵBC*KLTᵇΔΠ* 1. 22. 33. al ¹²⁰ Or⁴,²⁶⁰ et Heraclᴵᵇⁱᵈ Chrᵐᵒˢᵉ ⁶ Cyr⁴,¹⁹⁹ ... ς Ln Ti o αληθινος cum AC³DΓΑΠ² unc⁷ al pler Chr⁸,²²⁸ (ο αληθης)

38. απεσταλκα cum ℵD ... ς Ln Ti απεστειλα cum ABCLTᵇ unc rell al omnᵛⁱᵈ Or⁴,²⁵³· ²⁵⁸· ²⁶¹ Chr⁸,²²⁸ Cyr⁴,²⁰⁰

39. σαμαριτων cum ℵDLΔ etc ... ς Ln Ti σαμαρειτων cum ABCΓΔΑΠ unc rell al pler | α cum ℵBC*L b e l q cop basᵐˢ syrᶜᵘ etˢᶜʰ aeth Or⁴,²⁴⁰ et ²⁶⁵ ... ς Ln Ti οσα cum AC³DΓΔΑΠ unc⁹ al omnᵛⁱᵈ c f ff²· g vg syr p arm Or⁴,²⁶³ bis al

40. σαμαριται cum ℵADL al ... ς Ln Ti σαμαρειται cum BCΓΔΑΠ etc

42. οτι cum ℵACDLΓΔΑΠ unc rell al pler itᵖˡᵉʳ vg etc: B 80. al pauc b f syrˢᶜʰ aeth Or⁴,²⁶⁵ Irⁱⁿᵗ ²³⁰ om, hinc Ln [οτι] | σην λαλιαν cum ℵᶜA CLTᵇ vid unc rell al omnᵛⁱᵈ itᵖˡᵉʳ vg Or ²⁶⁷ ex Heracl etc ... ℵ*D b l σην μαρτυριαν (Sehu „haud inepte") | ο (Δ om) σωτηρ του κοσμου cum ℵBC*Tᵇ 69. 71. al pauc a b c ff²· l vg cop syrᶜᵘ etʰʳ* arm aeth Ir ⁱⁿᵗ ²³⁰ Or⁴,²⁴⁰· ²⁶⁵ et (ex Heracl) ²⁶⁷ Eusp ⁵³⁶ etc ... ς (sed Gb⁰⁰) add ο $\overline{χς}$ cum AC³DLΓΔΑΠ unc⁹ al pler e f q (et. δ) syrˢᶜʰ etP etʰʳ corr Chr ⁸,²³² et ²³³ Cyr⁴,²⁰²

43. εξηλθ. εκειθ. sine additam cum ℵBCDTᵇ 13. 69. a b e f ff²· l q cop syrᶜᵘ Or⁴,²⁴⁹ etᵇⁱˢ ²⁶⁷ Cyr⁴,²⁰² ... ς (sed Gb⁰) add και απηλθεν cum ΑΓΔΑΠ unc⁹ al pler vg syrˢᶜʰ etP mg arm aeth Chr⁸,²³² et ²³⁴ etc

Mt 13, 57 Mc 6, 4 Lc 4, 24

Γαλιλαίαν. 44 [35.1] *αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.* 45 [36.10] *ὡς οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.* 46 *ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.*

(Mt 8, 5 ss Lc 7, 1 ss)

[37.3] *Ἦν δέ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ·* 47 *οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν.* 48 *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.* 49 *λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.* 50 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο.* 51 *ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος*

---

44. ις sine articulo cum ℵABCDΓΔΠ* unc^{8} al^{20} aldin Or^{4,267} quater et^{268} Cyr^{4,202} ... ς (= Gb Sz) o ις cum LMΔΠ^{2} al plu

45. ωσ cum ℵ*D Chr^{8,234} (et. mosc^{6}) ... ς Ln Ti οτε cum ℵ^{c}ABCLΓΔΘΠ unc rell al omn^{vid} Or^{4,249} et^{269} Cyr^{4,223} | εωρακοτεσ cum ℵABCDMΓΔΛ al plu ... EFGHKLVΠ al mu εορακ· | α cum ℵ*DT^{b}ΓΔΘΠ* unc^{9} al pler it vg syr^{cu} et^{sch} etP aeth Or^{4,269d} et$^{semel\ 270}$ ... Gb″ Ln Ti οσα cum ℵ^{c}ABCLΠ^{2} al^{10} Or$^{4,249.\ 268.\ 269e}$ et$^{semel\ 270}$ Chr^{8,234} Cyr^{4,202}

46. παλιν sine additam c. ℵBCDL al^{10} fere it^{pler} vg cop syr^{cu} arm aeth Or^{4,271} Cyr^{4,203} ... ς (= Gb) praem o ις cum minusc permu Chr^{8,234}, item Sz add o ις c. ΑΓΔΘΠ unc^{9} al plu aldin f q syr^{sch} etP | ην δε c. ℵDLT^{b} 33. b e f ff^{2}· l q cop Chr^{8,235} Cyr^{4,203} Gaud ... ς Ln Ti και ην cum ABCΓΔΘΠ unc rell al pler c g vg basm syr^{cu} et$^{utr\ et\ hr}$ arm aeth Or^{4,271} | καφαρναουμ cum ℵBCDT^{b} etc ... ς καπερναουμ cum ALΓΔΘΠ unc^{9} al pler q (a *capharnaum*) Chr^{8,235}

47. και ηρωτα sine αυτον cum ℵBCDLT^{b} 33. 69. a e l q foss arm Or^{4,273} Chr$^{8,235\ bis}$ Cyr^{4,203} ... ς (sed Gb^{00}) add αυτον, Ln [αυτον] cum ΑΓΔΘΠ unc^{8} al pler b c f (ff$^{2.}$ vid) vg syr^{cu} et$^{utr\ et^{hr}}$ cop aeth

50. επιστευσεν sine copula cum ℵBD c l vg Cyr^{4,204} ... ς (Gb^{0}) praem και, Ln [και] cum ACΓΔΘΠ unc^{9} al pler a b e f ff$^{2.}$ q syr^{cu} et$^{utr\ et^{hr}}$ cop basm arm aeth ... LT^{b} s^{ser} επιστ. δε | ον cum ℵ^{c}ABCLT^{b} ... ς Ti ω cum ΓΔΘΠ unc^{8} al omn^{vid} Cyr^{4,204} | ο ις cum ABCDLΓΔΘΠ unc^{9} al longe plu Cyr^{4,204} ... ς (= Gb + Sz) om ὁ cum minusc vix mu

οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ.
52 *ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.*
53 *ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.*
54 *Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.*

V.

1 [38.1] *Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰη-*

---

51. *οι δουλοι* sine *αυτου* cum ℵDᴳʳL 1. a b c e f ff²· l vg. Cf et. Or⁴,²⁷² ... ς Ln Ti add *αυτου* cum AB̲CΓΔΔΗ unc⁹ al pler d q syrʳᵒᵐⁿ cop rell Chr⁸,²³⁶ Cyr⁴,³⁰⁴ | *υπηντησαν* cum ℵBCDKL 1. al ²⁰ fere aldin (D *υπηντ. οι δουλ. αυτω*) ... ς *απηντησαν* c. ΑΓΔΔΗ unc² al pler Or⁴,²⁷² etc | *και ηγγειλαν* cum ℵD (:: cf ad 20, 18) ... ς Ln Ti *και απηγγειλ.* c. ABCΓΔΔ unc⁶ al pler Cyr⁴,³⁰⁴, item ΚΠ al⁷ *κ. ανηγγ.* ... BL cop aeth rom Chr⁸,²³⁶ om. Praeterea non addidimus *λεγοντεσ* cum ℵD b, sed D b add *αυτω* ... ς Ln Ti add *λεγοντεσ* c. AC(BL) unc rell al omnᵛⁱᵈ itᵖˡᵉʳ etc Chr⁸,²³⁶ Cyr⁴,³⁰⁴ | *ο* (c* om, add²) *παισ* cum ℵABCEFGHMS VΓΔΔ etc ... DKLUΠ al²⁵ aldin syrᶜᵘ etˢᶜʰ etᵖ ᵐᵍ etʰʳ cop basm aeth Cyr⁴,³⁰⁴ *ο υιοσ.* Item *filius* it vg | *αυτου* cum ℵABC 13. c d f ff²·ᵛⁱᵈ g l arm Or⁴,²⁷² ... ς Ti *σου* cum Dᴳʳ LΓΔΔΗ unc⁹ al longe pler a b e q syrᶜᵘ etᵘᵗʳ etʰʳ cop basm aeth Or⁴,²⁷³ etc

52. *την ωραν παρ αυτων* c. ℵACDKUΠ al plus¹⁰ aᵛⁱᵈ b c e g q vg ... ς *παρ αυτων την ωραν* cum LΓΔΔ unc⁷ al pler Chr⁸,²³⁶ Cyr⁴,³⁰⁴ etc ... B *την ωραν εκεινην* (omissis *παρ αυτων*) | *ειπον ουν* c. BCL 1. 33. al aliq arm ... ς Ln *και ειπον* (D *-παν*) cum ℵADΓΔΔΗ unc⁹ al pler itᵖˡᵉʳ vg syrᵖ etʰʳ aeth Cyr⁸ Cyr⁴ | *εχθεσ* cum ℵAB*CDKLU ... ς *χθεσ* c. B³ΓΔΔ unc⁶ al omnᵛⁱᵈ Chr⁸ Cyr⁴

53. *εκεινη* cum ℵ*BC 1. Chr⁸,²³⁶. Cf et Latt *quia* (*quoniam*) *illa* (sic itᵖˡᵉʳ vg, e f *in illa*) *hora* (c l² vg add *erat*) *qua* (c vg *in qua*) ... ς Ln Ti *εν εκεινη* cum ℵᶜADILΓΔΔΗ unc⁹ al pler Cyr⁴,³⁰⁵ | *ο υιοσ σου* sine *οτι* cum ℵ(et*etᶜ)ABCL 1. 33. 131. al² aldin a b c (ff²· g ut vdtr) vg cop basm aeth syrʰʳ Cyrᵃᶜᵗ ⁶⁸ ... ς (sed *οτι* Gb⁰) Ti *οτι ο υι. σου* c. DΓΔ ΑΠ unc⁹ al pler e f l q syrᶜᵘ etᵘᵗʳ arm Chr⁸,²³⁷ Cyr⁴,³⁰⁵

54. *τουτο* sine copula cum ℵAC²DILΓΔΔΗ unc⁶ al pler itᵖˡᵉʳ vg etc ... B C*G al pauc copᵉᵈᵈ Or⁴,²⁷⁷ et²⁷⁹ et²⁸⁰ add *δε*

V. 1. *η εορτη* cum ℵCEFHIᵛⁱᵈLMΔΠ al⁵⁰ fere aldin sah cop Cyr⁴,³⁰⁵ ... ς Ln Ti *εορτη* cum ABDGKSUVΓΛ al plu Or⁴,²⁵⁰ Chr⁸,²³³ Chron⁴⁰⁵ | *των*

σοῦσ εἰσ Ἰεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖσ Ἰεροσολύμοισ ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε στοὰσ ἔχουσα. 3 ἐν ταύταισ κατέκειτο πλῆθοσ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δέ τισ ἄνθρωποσ ἐκεῖ τριάκοντα καὶ

ιουδαιων (et. Or^{4,250}): Λ των αζυμων ... 131. add η σκηνοπηγια | ω (Gb″) cum ABDHIKLΓΠ* al^{20} ... ς ο ω cum ℵCEFGMSUVΔΔΠ^{2} al pler

2. επι τη προβατικη (Latt *super probatica*) cum BCIΓΔΔΠ unc^{s} al pler c f g am* fu em foss gat ing mm mt san syrP sah cop arm ... ℵ^{c}ADGL d q Nonn^{5,3} εν τη προβατικη, item a b ff^{2}· *in inferiorem partem* (ff^{2}· *in inferiore parte*) ... ℵ* 61^{mg} 116. 57^{ev} e vg^{clem} (et. for tol) aeth sl ed rec Chr^{s,238} προβατικη (ut coniungantur προβατικὴ κολυμβήθρα). Eandem lectionem confirmant Eus^{onomast} (ed. Lars. et Parth. p. ^{112}): et Hier^{ibidem}, item Amm$^{cat\,ox\,277}$ Thdor$^{mop\,26}$ ... l syr^{cu} et^{sch} pers sax Cyr^{4,205} plane om, hinc Gb^{0} | κολυμβηθρα: ς et ς^{e} 1624. 1656. 1678. Gb Sz -βήθρα, sed ς^{e} 1633. (etiam aldin) Wtst -βήθρᾳ | το λεγομενον c. ℵ*, item DV al^{s} Chr^{1,670} λεγομενη; a b d e ff^{2}· l q foss *quae dicitur* (contra c f vg *quae cognominatur*) ... ς Ln Ti η επιλεγομενη cum ℵ^{c}ABCILΓΔΔΠ unc^{s} al pler c f vg Chr^{s,238} Cyr^{4,205} | βηθζαθα (L Eus βηζαθα) cum ℵL 33. e l Eus^{onomast}. Eandem lectionem confirmant D βελζεθα, a *belzatha*, b *betzeta*, for harl* *bethzeta*, ff^{2}· *berzeta* bla vel *belzetha* sab. Item opinor confirmant B c vg sah (*beds.*) cop syrP (et ^{txt} et$^{mg\,gr}$) aeth Tert$^{bapt\,5}$ βηθσαιδα ... ς Ln Ti βηθεσδα c. ACIΓΔΔΠ unc^{9} al pler f q syr^{cu} et^{sch} et^{p} $^{mg\,gr}$ eth^{r} arm Did$^{tri\,2,14}$ Chr^{s,238} Cyr^{4,205}

3. πληθοσ (L praem το) sine additam cum ℵBCDL 33. 68. a b e l q sah cop syr^{cu} eth^{r} Chr^{1,670} et^{671} ... ς (sed Gb^{00}) add πολυ, Ln [πολυ] cum AIΓΔΔΠ unc^{9} al pler c f ff^{2}· vg syr^{sch} et^{p} arm Chr^{s,239} Cyr^{4,205} | ξηρων sine additam cum ℵA*B^{c}C*L 18. 157. 314. q syr^{cu} sah cop^{dz} ... D a b l add παραλυτικων. Praeterea ς (sed Gb^{00}) Ln add εκδεχομενων την του υδατος κινησιν cum A^{2}C^{3}DIΓΔΔΠ (sed Π asteriscos appositos habet) unc^{9} al pler a b c e f ff^{2}· g l syr^{utr} eth^{r} cop^{wi} arm aeth Chr^{s,238} et^{1,670} Cyr^{4,205}

4. totum versum omisimus (Gb^{00}) cum ℵBC*D 33. 157. 134. f l q harl* san (aliique duo) syr^{cu} sah cop^{dz} arm$^{edd\,pl}$ Nonn$^{5,6\,ss}$. Praeterea asteriscis notant Sπ al^{12}, ⁋item obelis A al^{5}; item syrP αγγ. usq νυδωρ c.*, ο ουν πρωτ. - νοσηματι c. ob. habet ... ς Ln versum sic exhibent: ἄγγελοσ γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οἷν πρῶτοσ ἐμβὰσ μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατοσ ὑγιὴσ ἐγίνετο, ᾧ δήποτε (Ln οἱῳδηποτοῦν) κατείχετο νοσήματι cum AC^{2}EFGHIKLM(S)UVΓΔ(ΔΠ) al pler a b c e ff^{2}· g vg syr^{sch} eth^{r} cop^{wi} arm^{ed} Chr$^{s,238\,s}$ et$^{1,670\,s}$ Cyr^{4,205} Amb$^{myst\,2,250}$ et^{sacram}

ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 *τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;* 7 *ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.* 8 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.* 9 *καὶ ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.* 10 *ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν* Ex 20, 10
ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. 11 [9.10] *ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν*

2,355. Item agnoscunt Tert$^{bapt\,5}$ Did$^{tri\,2,14}$. Singula vero verba vehementer fluctuant. Ln *αγγ. γαρ* [*κυριου*] c. AKLΔΠ etc

5. *και* c. ℵACDEFGHILMUΔ etc ... Ln [*και*] et ς (= Gb Sz) om cum BKSV ΓΔΠ etc | *αυτου* cum ℵBC*DLΠ^{2} 1. 33. 124. al plus^{10} a c e l (g ff^{2}· ut vdtr) vg sah cop arm syr^{hr} Chr^{1,671} Cyr^{4,206} . . . Ln [*αυτου*] et ς om cum AC^{3}IΓΔΩ* unc^{9} al pler b f q syr^{utr} Or^{4,250} Aug$^{ioh\,17,4}$

7. *κυριε* cum ℵABC*^{vid}DILΓΔΛΠ unc rell al pler it vg syr^{cu} sah arm aeth Cyr^{4,207} . . . C^{2}EFGH al^{20} fere syr^{sch} etP et hr Cyr$^{hr\,389}$ Chr^{8,243} et ^{1,671} praem *ναι*, proptereaque C^{2} 33. al^{3} syr^{sch} etP et^{hr} Cyr^{hr} Chr pergunt *ανθρωπον δε* | *βαλη* cum ℵABC^{2}DLΓΔΛΠ unc^{9} al pler Cyr$^{hr\,389}$ Chr^{8,243} et ^{1,671} ... ς (= Gb Sz) *βαλλη* c. minusc vix mu | *προ* (ita ς^{e}): ς *προσ* cum B*L

8. *εγειρε* cum ℵABCDEFGHKLMSΔΠ al plu ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. UVΓΛ al permu | *αρον* cum ℵBCLΓΔΛ unc^{6} al omn^{vid} c f g l q vg Hil^{237} sah cop etc ... ADKΠ a b e ff^{2}· aeth praem *και*, hinc Ln [*και*] | *κραβαττον* cum ℵAB*CDLΓΔΛΠ unc^{7} etc ... ℵ *κραβακτον*, item vv. sqq; ℵ^{c} *κραβαττον* substituit excepto v. 8 ... ς *κραββατον* cum B^{2}V al mu. Item vv. sqq

9. *εγενετο υγιης* (D etc *υγ. εγεν.*) sine *ευθ.* cum ℵ*D l arm ... ς Ln Ti praem *ευθεως* cum ℵ^{c}ABCLΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} itpler vg sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth Cyr^{4,208}

10. *και ουκ* c. ℵABC*DGLVΓ al^{40} a b e l sah cop arm aeth syr^{hr} Chr^{1,675} Cyr^{4,209} Gaud . . . Ln [*και*] *ουκ*, ς Ti om *και* cum C^{2}ΔΛΠ unc^{7} al plu c f q vg syr^{cu} et^{utr} Chr^{8,246} Hil^{238} | *κραβ.* sine *σου* cum ABC^{2}ΓΔ unc^{9} al pler e Chr^{1,675} ... Ln add *σου* cum ℵC*DLΔΠ al^{10} itpler vg sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} etP c.* etc

11. *απεκριθη* cum C^{3}DEFHMSUVΓ al longe plu a b c e ff^{2}· l q vg syr^{cu} arm aeth . . . AB praem *οσ δε*, ita Ln; item ℵC*GKLΔΛΠ al^{25} Cyr^{4,209} praem o *δε*, item f (*ipse vero*) foss (*at ille*) cop syr^{utr} et^{hr}

σου καὶ περιπάτει. 12 ἠρώτησαν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι· ἆρον καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν

---

12. ηρωτησαν sine copula cum ℵBD 7ev p^{scr} a e ff^{2}· l foss syr^{cu} arm (sah) ... ς add ουν, Ln [ουν] cum ACLΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn c vg syr^{p} Cyr^{4,209} | αρον κ. περιπατει (ℵ^{c}): ℵ* αραι και περιπατειν. Praeterea αρ. sine additam dedimus cum ℵ (et* et^{c}) BC*L sah (*sume eum, abeas*) ... ς Ln add τον κραββατον (Ln κραβαττον, vide ad v. 8) σου cum AC^{3}DΔΛ^{mg}Π unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{cu} et^{utr} eth^{r} etc

13. ασθενων (Gb′) cum D b l foss ... ς Ln ιαθεις cum ℵABCLΓΔΛΠ unc rell al pler a c e ff^{2}· vg sah cop syr^{omn} rell Cyr^{4,210}; Chr^{8,246} (et. mosc^{6}) τεθεραπευμενος, pers^{p} ασθενων ιαθεις ... q plane om (:: ασθενων eiusmodi est ut omnem lectionis varietatem creaverit. Ut vero toties ND et BD accedentibus paucis interpretibus rectum tenent, ita fit etiam ut unus ℵ vel B vel D omnium Graecorum codicum, eorum certe qui auctoritate praestant, solus veram scripturam servasse sit censendus.)

14. σοι τι (Sz et Gb″) c. ABCLΓΔΛ unc rell al plu c vg syr^{sch} Cyr$^{hr\,343}$ bis Cyr^{4,210} ... ς τι σοι cum ℵDΘΠ al permu (a b e f l q etc *quid tibi deterius*) arm Or^{fragm} Bas$^{eth\,244}$ Chr$^{8,248.\,249}$

15. ειπεν cum ℵCL al^{5} a e q cop syr^{cu} et^{sch} eth^{r} Cyr^{4,211} ... ς Ln Ti ανηγγειλεν cum ABΓΔΛ unc^{7} al plu, item DKUΛ al^{20} Chr^{8,251} απηγγειλεν, item it^{pl} vg etc

16. οι ιουδ. τον ιν (Gb″) c. ℵBCDLU 33. 69. s^{scr} b c f g l vg syr^{cu} et^{sch} eth^{r} cop^{schw} ex^{dz} aeth Hil^{1013} ... ς τον ιν οι ιουδ. cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al pler a e q syr^{p} cop^{wi} arm Cyr^{4,211}. Praeterea ς (= Gb) add και εζητουν αυτον αποκτειναι, Ln [και εζ. αυτ. αποκτ.] cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al pler e f q syr^{sch} et^{p} cop^{wi} aeth ... omisimus cum ℵBCDL 1. 22. 33. 69. 249. a b c ff^{2}· g l vg syr^{cu} cop^{schw} arm Chr^{8,252} Cyr^{4,211} Nonn^{5,58}

17. ο δε sine ις cum ℵB ... ς Ln Ti add ις cum ACDL unc rell etc

18. δια τουτο sine copula cum ND a b c e f l m for arm syr^{hr} ... ς Ln

θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ποιεῖ ὁμοίως. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. 21 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. [40.1] ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 [41.10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. 25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. 27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ

3, 35

Act 17, 31

1 Io 2, 23

3, 18

Ti *δι. τουτ. οτιν* cum ABCLΓΔΔΠ unc rell al omn^{vid} c ff^{2} q vg syr^{p} Chr^{s,253} Cyr^{4,213}

19. *ελεγεν* c. ℵ^{c} (item *) BL 2^{pe} Tert^{prax}; 1. p^{scr} *λεγει* ... ς Ln Ti *ειπεν* cum ADΓΔΔΠ unc rell al pler it vg Cyr^{4,214} | *αν μη* cum ℵB ... ς Ln Ti *εαν μη* cum ADL unc rell al omn^{vid} | *ποιει ομοιωσ* cum ℵD a b l Or^{int1,59} et^{4,506} Novat^{14} Hil$^{97.}$ $^{925.}$ ^{936} $^{929.}$ et$^{1014.}$ $^{1089.}$ $^{1251.}$ ^{1258} Amb^{fid528} ... ς Ln Ti *ομοι. ποι.* cum ABL unc rell al omn^{vid} c f q vg (syr^{sch}) syr^{p} eth^{r} Or^{4,346} Eus$^{marc\ 165}$ Did$^{tri\ quater}$ etc

20. *θαυμαζετε* cum ℵL 69. 251. 435. y^{scr} al$^{2\ scr}$ ... ς Ln Ti *θαυμαζητε* cum ABD unc rell al pler

23. *τιμωσι* bis ut ℵBDKLΠΠ etc ... Ti *τιμωσιν* ut AEMΓΔΔ etc

25. *ακουσουσιν* cum B 22. 257. Chr^{s,263} bis Cyr^{4,233} et^{234}, item ℵL 1. 33. 69. 157. 2^{pe} *ακουσωσιν* ... ς Ln Ti *ακουσονται* cum ADΓΔΔΠ unc rell al pler Hipp bis (ed. Lag^{35} et^{115}) | *ζησουσιν* cum ℵBDL 1. 22. 33. 346. al^{2} ... ς *ζησονται* cum ΔΓΔΔΠ unc^{s} al pler Hipp^{bis} Chr^{s,263} bis Cyr^{4,233}

26. *και τω υιω εδωκεν* cum ℵ^{c}BL (ℵ* ab *εν εαυτω* priore ad alterum transiluit) b l aeth Eus$^{marc\ 69}$ et^{89} Cyr$^{hr\ 155}$ Epiph^{641} et^{657} Cyr^{4,235} bis Or$^{int\ 4,\ 686}$ Tert$^{prax\ 21}$ al ... ς Ln Ti *εδωκ. και τω υιω* cum ADΓΔΔΠ unc^{s} al omn^{vid} a^{vid} c e f (om *και*) q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop arm Did$^{tri\ 2,17}$ Chr^{s,264}

27. *κρισιν* sine *και* cum ℵ^{c}ABL 33. b c d e ff$^{2.}$ (ut^{vid}) l vg^{clem} syr^{cu}

θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις
Mt 25, 46 Dan 12, 2 ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. 30 οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν,
42.1 ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 31 42.10 ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ,
1, 19 ss καὶ οἶδατε ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 33 ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς
10, 25 14, 11 ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά,

---

. ethr cop arm aeth Or2,548. 558 et4,41. 359. 360 Didtri 3,17 Paul samos (cat ox 235 et ap Chr8,264) Thdret5,1108 ... ς Ti και κρισιν cum Dgr ΓΔΑΠ unc8 al pler f g q am fu (al) syrsch etP Chr8,264 Cyr4,235 | οτι υιος ανθρωπ. εστιν: cum antecedd conjg ΛΠ etc b e f ff2. i m38 syrcu ethr cop Orquinquies Didtri Tertprax 21 etc ... contra cum seqq conjg ΕΜΑ vid 1. aldin qvid syrsch etP (uterque post οτι add δε, sed syrP add c.*) arm Dam 1,568

28. ακουσουσιν cum B 157. Chr8,265 semel Cyr4,235 txt, item ΝΔΑ 33. ακουσωσιν (:: cf ad v. 25) ... ς Ln Ti ακουσονται cum ΑΔΓΑΠ unc rell al pler Basseth 224 Chr8,265 semel Cyr4,235 com

29. οι sec cum B a e ff2. Tertres car 37 Angioh 22,18 et 43,2 et 49,1 (sed alibi qui autem) ... ς οι δε, Ln οι [δε] cum ΝΑΔΓ. unc rell al omnvid b c f i q vg syrP ethr etc ... m38 cop syrcu etsch Irint 308 et qui

30. του πεμψαντ. με sine πατρ. cum ΝΑΒΔΒΚΛΑΠ al12 a e f ff2. g l q vg syrcu etutr ethr cop arm aeth Or2,701 et4,359 (et4,368) Eusmarc 110 bis etc ... ς (= Gb Sz) add πατρος cum ΕΘΗΜSUVΓ al pler b c em tol Bas eth 246 Cyr4,227

32. οιδατε cum N*D a e q syrcu arm ... ς Ln Ti οιδα cum NcABL unc rell al pler b c f g l2 vg syrutr ethr cop aeth Chr8,278 Cyr4,242 ... 56. 58. 61. οιδαμεν

35. αγαλλιαθηναι cum ΝΑΔΓΑΔΠ unc8 al longe plu Chrmosc5 ... ς (= Gb Sz) αγαλλιασθηναι cum BL al vix mu Chr8,274 et275 Cyr4,248

36. μειζω cum ΝΗΚLSUVΓΔΠ al plu Cyr4,252 ... Ln μειζων cum ΑΒΕΓΜΑ al mu ... D Chr8,275 (et mosc6) μειζονα | δεδωκεν cum ΝΒLΓ 1. 33. 69.

αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέστειλεν. 37 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· [44.2] οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, 38 [45.10] καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. 39 ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, 42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ 12, 43
ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.

157. 2pe al plus[10] Ath[423] Cyr[4,252] ... ς Ln *εδωκεν* c. ADΔΠ unc[8] al pler Chr[8,275] | *α ποιω* cum ℵABDL 1. 22. 33. al[5] b *δ* cop arm aeth Cyr[4,252] Hil[896. 906] ... ς Ln *α εγω ποιω* cum ΓΔ[Sy]ΓΔΠ unc[8] al pler c e f q vg go syrP eth[r] Baseth[257] Chr[8,275] Cyr[4,274] Aug[ioh 22,2]

37. *εκεινος* cum ℵBL a Ath[448], item go *hic* ... D *εκεινος αυτος* (d *ille ipse*) ... ς Ln *αυτος* (*ipse*) cum ΑΓΔΔΠ unc[8] al omn[vid] b c e f ff[2] l q vg syr[utr] eth[r] cop rell Chr[8,276] Cyr[4,252] Tert[Prax 21] | *πωποτε ακηκοατε* cum ℵABDKLΠ al[10] it vg syr[cu] et[utr] eth[r] arm go Ath[448] Cyr[hr 91] Cyr[4, 254. 257. 259] ... ς Ti *ακηκ. πωποτ.* cum ΓΔ unc[7] al pler cop Chr[8,276] Cyr[anthrop 270] | *εωρακατε* c. ℵABDSUVΓΔΠ[2] al plu ... EGHKLMΔΠ* al mu *εορακατε*

38. *εν υμιν μενοντα* cum ℵBL 1. 33. 124. y[ecr] al pauc b c f ff[2] g l vg syr[hr] aeth Ath[448] Cyr[4, 254. 259] Hil[906] ... ς Ln *μενοντ. εν υμιν* cum AD ΓΔΔΠ unc[8] al pler a e q go arm syr[cu] et[utr] Chr[8,277]

39. *ερευνατε* cum ℵB* ... ς Ln *ερευνατε* cum AB[3]DL unc rell al omn[vid]

42. *αλλα* cum BDL 33. ... ς *αλλ* cum ΜΑΓΔΔΠ unc[8] al pler | *ουκ εχετε* hoc loco cum ℵ*D b e q (ℵ *ουκ εχετε την αγαπ. του θεου ουκ εχετε*: iam igitur vulgaris lectio suggesta, eamque solam ℵ[c] agnovit) ... ς Ln Ti ante *εν εαυτοις* pon cum ℵ[c]ABL unc rell al omn[vid] a c f ff[2] g l vg Chr[8,280] Cyr[4,261] Hil[907]

43. *ληψεσθε* cum ℵABDLΔ ... ς *ληψεσθε* cum ΓΔΠ unc rell al omn[vid]

44. *θεου* (et. Or[1, 228] et[259] Baseth[303] et[regg 427] Ephr Hil etc): B a b cop dz arm[cdd] om | *ζητειτε* et. ℵ[c] ... ℵ* 19. 47. 248. 249. 412. al[5] e l Ephr[278] Baseth[303] et[regg 427] Chr[8,281] Aug[ioh 98,2] *ζητουντεσ*

45. *μωυσησ* cum ℵBDKLSΠ al mu ... ς *μωσησ* cum AEFGHMUVΓΔΔ etc

Gen 3, 15
Dt 18, 15

46 *εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν.* 47 *εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;*

VI.

Mt 14, 13–21
Mc 6, 32–44
Lc 9, 10–17

1 [46.1] *Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος·* 2 *ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.* 3 [47.3] *ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.* 4 [48.1] *ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.* 5 [49.1] *ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι;* 6 *τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν.* 7 *ἀπεκρίνεται*

---

46. *μωυσ-* cum BDKLSΠ etc ... ζ *μωσ-* cum ℵA rell ut v. 45 | *-σει* cum ℵABDEFGLSVΔΠ etc ... ς *-ση* cum HKMUΓΛ al plu

47. *πιστευσετε* cum ℵALΓΔΠ[2] unc rell al pl a b c e g q vg etc ... DGSΔ 1. 28. 69. 124. etc *πιστευσητε* ... BVΠ* etc *πιστευετε* (*creditis*)

VI, 2. *ηκολουθει δε* c. ℵBDL 1. 33. 69. 124. 2[pe] a b c e ff[2] l cop Cyr[4,273] ... ς *και ηκολουθει* (F al pauc go *ηκολουθησεν*) cum AΓΔΔΠ(F) unc[8] al pler f g q vg syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Chr[8,285] Chron[407] | *εωρων* cum ℵΓΔΔΠ unc[9] al pler Chr[8,285bis] Chron[407] ... Ln *εθεωρουν* c. BDL al[4] Cyr[4,273], item A 13. *εθεωρων* | *τα σημεια* c. ℵABDKLSΔΠ al[20] it vg syr omn cop go arm aeth Chr[bis] Cyr Chron ... ς (= Gb Sz) *αυτου τα σημεια* cum EFGHMUVΓΛ al plu

3. $\overline{\text{ις}}$ cum ℵ*BD ... ς ο $\overline{\text{ις}}$ cum ℵ[c]ALΓΔΠ unc[9] al omn[vid] Chr Cyr ... A om; U* syr[cu] et[sch] et[hr] ante *εισ το ορος* pon | *εκαθεζετο* cum ℵ(et* et[c])D 13. 69. 124. ... ς Ln Ti *εκαθητο* cum ABLΓΔΔΠ unc rell al pler Chr Cyr

5. ο (ℵ* om, suppl[c]) $\overline{\text{ις}}$ hoc loco cum ℵABDKLMΠ al plus[10] it vg cop syr cu et[p] go arm aeth Cyr[4,275] ... ς ante *τ. οφθ.* cum EFGHSUVΓΛΔ al pler syr[sch] et[hr] | *προσ φιλιππ.* cum ℵBDLA 33. 60[ev] Cyr[4,275] ... ς Ti *πρ. τον φιλ.* cum AΓΔΠ unc rell al pler Bas[eth 270] | *αγορασωμεν* (Gb′) cum ℵABDEFGHLMSΓΔΔΠ al longe plu ... ς *αγορασομεν* cum KUV al permu Bas[eth 270] Cyr[4,275]

6. *εμελλεν* cum ℵABKLSΔΠ al plu ... Ti *ημελλεν* cum DEFGHMUVΓΛ etc

7. *αποκρινεται* cum ℵ*DΣ^{gr} ... ς Ln Ti *απεκριθη* cum ℵ[c]ABL unc rell al

αὐτῷ ὁ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. 8 *λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου·* 9 *ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους;* 10 *εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι.* 11 *ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσεν καὶ ἔδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.* 12 *ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται.* 13 *συνήγαγον οὖν, καὶ*

---

omn^{vid} it vg etc | o *φιλιππ.* cum ʀʟ al pauc ... ς Ln Ti *φιλιππ.* (sine artic.) cum ABDΓΔΛΠ unc rell al pler | *εκαστος* sine additam cum ɴA BΞΠ 13. 33. 69. al^{3} it vg go cop syr^{p} arm aeth Chr^{8,287} Cyr^{4,277} ... ς add *αυτων* c. DΓΔΛ unc^{9} al pler syr^{sch} eth^{hr} | *τι* cum ɴALΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g vg syr^{p} arm Chr^{8,287} Cyr^{4,277} ... BD b e ff^{2}· l q cop go om, hinc Ln [*τι*]

9. *παιδαριον* sine *εν* cum ɴBDLΠ* 1. 69. 157. al^{15} fere a b e l syr^{cu} aeth Or^{3,477} Chr^{8,288} Cyr^{4,277} ... ς (Gb^{0}) add *εν*, Ln [*εν*], cum AΓΔΛΠ^{2} unc^{9} al pler c f ff^{2}· g vg syr^{sch} etᵖ eth^{hr} go arm | *οσ* (Gb′) cum ABD*GUΔ al plus^{15} ... ς ö cum ɴD^{2}EFHKLMSVΓΠ al pler Or^{3,477} Cyr^{4,277}

10. *ειπεν* cum ɴBL a foss syr^{cu} et^{sch} arm Or^{3,510} ... ς (Gb^{0}) add *δε*, Ln [*δε*], cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler b q go syr^{p}; item DG etc *ουν* add; item cop aeth praem *και* | *ανεπεσαν* cum ɴABDEFGLMVΓΔ al plus^{20} ... ς *ανεπεσον* cum HKSUΠ al plu Cyr^{4,280} | *ουν* cum ɴABDKLUΠ al plu a b c f l vg copedd syr^{p} eth^{hr} Cyr^{4,280} ... EFGHMSVΓΔ al^{40} fere copedd^{2} go om, hinc Gb^{0} | *ωσ* c. ɴBDL ... ς Ln Ti *ωσει* cum AΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Cyr

11. *ουν* cum ɴ^{c}ABDL al pauc c e f ff^{2}· l q vg cop syr^{p} ^{mg} (in codbars) Cyr^{4,282} ... ς *δε* cum ɴ*ΓΔΛΠ unc^{8} al pler b go arm syr^{p} ^{txt} Bas^{eth} ^{263} ... G etc *και λαβων* | *ευχαριστησεν* (D *ηυχαρ.*) *και* cum ɴD a b e q syr^{cu} et^{sch} eth^{r} ... ς Ln Ti *ευχαριστησας* cum ABLΓΔΛΠ unc^{9} al omn vid c f ff^{2}· l vg syr^{p} cop arm aeth Or^{3,510} Bas^{eth} ^{263} Cyr^{4,282} | *εδωκεν* cum ɴDΓ 40. 69. 7^{pe} g^{scr} al^{6} (item al^{8} *δεδωκ.*) b e q Or^{3,510} Chr^{8,289} ... ς Ln Ti *διεδωκεν* cum ABLΔΛΠ unc^{9} al pler Bas^{eth} Cyr^{4,282} a c f ff^{2}· l vg go | *τοισ ανακειμενοισ* cum ɴ*ABLΠ 1. 33. 118* 254. p^{scr} w*^{scr} 2^{pe} a c f ff^{2}· l q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop go arm aeth^{ro} Or^{3,510} Bas^{eth}^{263} Chr^{8,289} Nonn^{6,39} ... ς (sed Gb^{00}) praem *τοισ μαθηταισ, οι δε μαθηται* cum ɴ^{c}DΓΔΛ unc^{9} al pler b e aeth^{pp} Cyr^{4,282}

ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.

14 50.10 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον
Deut 18,15 ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν
6, 3 ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, 51.4 φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
Mt 14, 22—36 Mc 6, 45—56 16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θα-
λάσσης εἰς Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία καὶ οὔπω
ἐληλύθει Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου

---

13. *επερισσευσαν* cum BDΘΣ al^{3} ... ς *επερισσευσεν* cum ℵAL unc rell al pler Cyr^{4,288}

14. ο *εποι. σημειον* cum ℵADLΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} b c f ff^{2c} g l q vg syr omn etc ... BΘΣ a cop arm α *εποι. σημεια.* Praeterea non addidimus ο $\overline{\text{ις}}$ cum ℵBD 237. a b c g l am fu for foss em ing iac mt sax syr^{cu} arm ... ς (sed Gb^{0}) Ln add ο *ιησους* cum ALΓΔΛΠ unc^{9} al pler f ff^{2c} q vg^{ed} syr^{utr} et^{hr} cop go arm Cyr^{4,288} | ο *εισ τ. κοσμ. ερχομ.* cum ℵDM 254. a b ff^{2c} l foss ... ς Ln Ti ο *ερχομ. εισ τ. κοσμ.* cum ABLΓΔ ΘΣΠ unc^{6} al pler c f q vg Cyr^{4,288}

15. *ινα ποιησωσιν βασιλεα* cum ℵ^{c}ABL 1. 28. 33. al pauc Or^{4,299} Cyr^{4,286} ... ς (sed Gb^{0}) *ιν. ποι. αυτον βασ.* cum DΓΔΛ unc^{9} al pler it^{pler} vg sah cop syr^{omn} go arm aeth Chr^{8,290} ... ℵ* *και αναδεικνυναι βασιλεα,* item q | *φευγει* cum ℵ* a c ff^{2c} g l vg syr^{cu} Aug^{ioh25,1} ... ς Ln Ti *ανεχωρησεν* cum ℵ^{c}ABDLΓΔΛ unc^{9} al omn^{vid} b e f q sah cop syr^{utr} et (*ivit*)^{hr} go (*abiit*) aeth (*subduxit se*) Chr^{8,290} Cyr^{4,288} | *παλιν* cum ℵ(et* et^{c})ABDKLΔ 1. 33. 118. 124. al mu it vg go syr^{cu} et^{p} et^{hr} arm Cyr^{4,286} ... ΕΓΘΗΜΣΥΥΓΔ al plus^{100} aldin sah cop syr^{sch} aeth Chr^{8,290} Nonn^{6,61} om

17. *εισ πλοιον* cum ℵBLΔ 33. 115. 131. go Cyr^{4,289} ... ς Ln Ti *εισ το πλ.* cum ADΓΔ unc^{9} al pler Chr^{8,298} | *καφαρναουμ* cum ℵBD etc ... ς *καπερναουμ* cum ALΓΔΛ unc^{9} etc | *κατελαβ. δε αυτους η σκοτ.* cum ℵD ... ς Ln Ti *και σκοτια ηδη εγεγονει* cum ABLΓΔΛ unc^{9} al omn^{vid} it vg rell Chr^{8,298} Cyr^{4,290} | *ουπω* cum ℵBDL 33. 69. 124. 249. 254. a b e f l q cop go syr^{hr} arm aeth Cyr^{4,290} Nonn^{6,70} ... ς Ti *ουκ* (:: vdtr c. *ηδη εγεγον.* cohaerere) cum ΑΓΔΛ unc^{9} al pler c ff^{2c} vg syr^{cu} et^{utr} Chr^{8,298} | $\overline{\text{ις}}$ cum ℵL 80. ... ς Ln Ti ο $\overline{\text{ις}}$ cum ABD unc rell al pler Chr Cyr. Posuimus autem ante *προσ αυτ.* cum ℵD 80. a aeth syr^{hr} ... ς Ln Ti post *προσ αυτ.* pon cum ALΓΔΛ unc^{9} al pler it^{pler} vg cop syr^{cu} et^{utr} arm Chr Cyr, item B post *προσ αυτ. ελθυθ.*

πτέοντος διηγείρετο. 19 ἐληλακότες οὖν ὡς στάδια εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 [52.10] Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλα ἦλθον πλοιάρια ἐκ

18. *διηγειρετο* c. ΝADEFHKMSΓΔ al pler ... Ti *διεγειρετο* cum BGLUVΛ al[6]

19. *ωσ* cum ΝBLΓΔΛ unc rell al pler Chr[8,294] Cyr[4,291] ... Ln *ωσει* cum AD 1. 157. i[scr] al[5] | *σταδια* cum ℵ*D 106. ... ς Ln Ti *σταδιουσ* cum ℵ[a] vel B[ABL] unc rell al pler Chr Cyr

21. *εγενετο το πλοι.* c. ABGL 1. 33. 69. 124. 2[pe] 6[pe] y[scr] al pauc c e g l q am fu for fos ing mt sah cop arm aeth Or[3,10] Cyr[4,292] Aug[ioh25,7] ... ς *το πλοι. εγενετ.* (D *εγενηθη*) cum ΝDΓΔΛ unc[8] al pler a b f ff[2]· vg[cle] syr[cu] et[utr] go | *επι την γην* cum ℵ* 13. 28. 69. 113. 124. 435. al[5] (item al[3] *εισ την γην*) Or[3,10] (it vg *ad terram*) ... ς Ln Ti *επι τησ γησ* cum ℵ[c]ABDLΓΔΛ unc[9] al pler Cyr[4,292]

22. *ειδον* (L *ιδ.*) cum ABL a d f l q (f l *turba – viderunt*, a d q *turbae – viderunt*) sah cop syr[utr] (sed syr[P mg] *noverunt*) eth[r] go (in his versionibus omnibus *viderunt* praegresso singulari) aeth (Chr[8,295] com), item ND[gr] 42. b c ff[2]· g δ vg arm Aug[ioh25,8] *ειδεν* ... ς Ti *ιδων* cum ΓΔ[gr]Λ unc[9] al pler e (*cum scirent*) syr[cu] Chr[8,294] txt Cyr[4,294] | *ει μη εν* cum ℵ[c]ABL 1. 11. 22. 42. 157. 265* b (*nisi unum illut*) c f ff[2]· g l q δ vg go cop aeth arr pers[w] Nonn[6,90] ... ς (= Gb) add *εκεινο εισ ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου* cum (ℵ*)(D)ΓΔΛ unc[9] al pler aldin (a) e (syr cu) syr[utr] (et [hr]) (sah) (arm) Chr[8,294] Cyr[4,294]. Variant *εκεινο, εισ ο, ενεβησαν, οι μαθητ. αυτου*: ℵ*D 13. 69. 124. a syr[cu] sah arm *οι μαθ. του ιυ* | *και οτι ου συνεισηλθεν τοισ μαθητ. αυτου ο ις*: ℵ* *και οτι ου συνεληλυθει αυτοισ ο ις* | *εισ το πλοιον* cum NABDKLΘΞ al[25] b c e ff[2]· l vg Chr Cyr ... ς (= Gb) Ti *εισ το πλοιαριον* cum ΓΔΛ unc[8] al pler a f q | *αλλα μονοι* (D a q *μονον*) *οι μαθητ. αυτ. απηλθον*: 220. syr[cu] et[sch] pers[P] plane om. Praeterea ℵ* (suppl[b]) 56. 58. 61. ff[2]· l om *απηλθον* (b *fuerunt*)

23. *αλλα ηλθ. πλοιαρια*: ℵ *επελθοντων ουν των πλοιων*, D arm *αλλων πλοιαριων ελθοντων*, b syr[cu] *et cum supervenissent aliae naves* (syr[cu] *et cum aliae naves venirent*) | *αλλα* sine copula cum BLΘΞ 33. e cop syr[hr] ... ς Ln Ti add *δε* cum ΑΓΔΛ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] rell Cyr[4,294] | *ηλθον* cum KLMΓΘΞ al[30] ... ς Ln Ti *ηλθεν* cum ABΔΛ unc[7]

Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. 24 *ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.* 25 *καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονας;* 26 *ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε.* 27 *ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός.* 28 *εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ;* 29 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.* 30 [53.4]

---

al plu | *πλοιαρια* cum A(D)LΓΔΘ^{ε}Λ unc^{9} al pler a e q ... Ln *πλοια* cum (ℵ)B 157. 32^{ev} b c f ff$^{2\cdot}$ g l vg^{s} | *εγγυς του τοπου οπου εφαγον τον αρτον*· ℵ *εγγυς ουσης* (ℵ^{c} *του τοπου* pro *ουσης*) *οπου και* (ℵ^{c} om) *εφαγον αρτον* | *ευχαριστησαντος του κυριου* (237. etc *του ω̄ῡ*): b f ff$^{2\cdot}$ l q *quem benedixerat* (*-xit* f) *dominus* ... c am fu for fos em ing tol syr^{hr} *gratis agentes domino* (fos *deo*) ... D 69* a e syr^{cu} arm plane om, hinc Gb^{0}

24. *ενεβησαν* cum ℵ^{c}ABΓΔΛ unc^{9} al pler etc ... ℵ*L 1. 118. al^{15} *ανεβησαν* ... D etc *ελαβον* | *αυτοι* c. ℵ^{c}ABDEFGHKLMVΔΛ (et. ven^{ev}) etc ... ς (= Gb Sz) *και αυτοι* c. Ur al vix mu ... ℵ*s etc a c e f vg go syr^{cu} et ^{sch} et^{hr} plane om ... D b ff$^{2\cdot}$ l *εαυτοισ* | *τα* (D om) *πλοιαρια* cum ℵ^{c}BDL 33. 69. 124. 249. 254. 259. 264. it^{pler} vg syr$^{\text{p mg}}$ Cyr^{4,294} ... ς *τα πλοια* cum ΑΓΔΛ unc^{9} al pler syr$^{\text{p txt}}$ ... ℵ* *το πλοιον*. Similiter ff$^{2\cdot}$ syr^{cu} | *καφαρναουμ* cum ΚBD etc ... ς *καπερναουμ* ut alibi

25. *ραββει* cum ΝBΕΗΓΔ al (alibi inprimis accedunt ACD) ... ς Ln *ραββι* cum ADΨGΚLMSUVΔ al pler

27. *την βρωσιν* sec cum ABDKLMSUVΓΔΛ al pler a b e f q sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} rell Or^{1,243} etc ... ΝΕΓΘΗ 28. 69. al^{15} c (g ff$^{2\cdot}$ ut vdtr) l vg Clem^{219} et^{551} Const^{2,61,1} Epiph^{1070} Aug$^{\text{ioh}25,10}$ om | *διδωσιν υμιν* cum ΚD e ff$^{2\cdot}$ foss syr^{cu} go Chr^{8,296} ... ς Ln Ti *υμιν δωσει* cum ABLΓΔΛ unc^{9} al pler c am fu ing syr^{p} rell Or^{1,243} etc

28. *ποιωμεν* cum ΚABLΓΔΛ unc^{6} al pler Or^{1,243} Chr^{8,301} Cyr^{4,307} ... ς (sed non ς^{e} Gb Sz) *ποιουμεν* cum minusc plus^{20}

29. *ις̄* cum ΚΓΔ unc^{6} al^{70} fere aldin Cyr^{4,307} ... ς (Gb^{00}) Ln praem ὁ cum ABDKLΓΔ al permu Or^{1,243} | *πιστευητε* cum ΚABLΓ al^{12} Or Bas eunom ... ς Ln (ex errore) Ti *πιστευσητε* cum DΓΔΛ unc^{9} al pler Const^{2,61,1} Chr^{8,301} Cyr^{4,308} Thdrt^{3,145}

εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 [54.10] οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Ps 78, 24
ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀλη-
θινόν. 33 ὁ γὰρ ἄρτος ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν·
κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 [55.1] εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ
οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μή διψήσει πώποτε.
36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 [56.10]
πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς
ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, 38 [57.1] ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ
οὐχ ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-

30. *ουν* sec cum ABDΓΔΛ unc[9] al pler it[plerr] vg syr[cu] et[p] sah Eus[marc 179] Chr[8,801] ... ℵL 33. al[4] l (b *autem*) fos cop syr[sch] et[hr] etc om; hinc Gb[0]

32. *ουν*: GL al pauc it[4] syr[cu] et[sch] cop om, hinc Gb[00] | *μωυσης* cum ℵBD KLSV al mu ... ς *μωσης* cum AEFGHMUΓΔΛ al plu | *δεδωκεν* cum ℵAT ΓΔΛ unc[9] al pler Or[1,244] Eus[ps 471] ... Ln *εδωκεν* cum BDL 127. al[4] Clem[125] Eus[marc 179]

33. ο *του θεου* c. ND ... ς Ln Ti om ὁ c. ABLT unc rell al omn[vid] Clem[125] Or[1,244] Eus[ps 471] Chr Cyr

35. *ειπεν ουν* cum NDΓ al[25] g q sah syr[p txt] ... ς *ειπ. δε*, Ln *ειπ.* [*δε*] c. ΔΔΛ unc[9] al pler c vg syr[p mg] Cyr[4,320] ... Ti *ειπεν* sine copula (Gb″) cum BLT 113. a b e fos cop syr[cu] et[sch] arm | *πρ. εμε* cum NBT ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ADLΓΔΛ unc rell etc | *πεινασει* cum ℵABLΓΔΛ unc[8] al plu Or[1,244] Cyr[4,320] ... ς Ln *πεινασει* cum DHT al[20] aldin Eus[ps] Chr | *διψησει* (D *διψασει*) cum ℵAB*DHLTΔ al[25] etc ... ς *διψηση* cum B[3]ΓΔ unc[6] al plu Or Cyr

36. *εωρακατε* (EFKLTVΔΠ* al mu *εορακατε*) sine *με* c. ℵΔ a b e q gat vg cod syr[cu] ... ς Ti add *με*, Ln [*με*] cum BDL(T *μη*)ΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] c f ff[2*] g vg sah cop etc

37. *πρ. εμε* (L *μεμε*) sec cum ℵEK(L)TΔ al pauc ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ABDΓΔΛΠ unc[7] al pler | *εξω* cum ℵ[c]ABLTΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] c f ff[2*] q vg syr[utr] et[hr] etc ... ℵ*D a b e syr[cu] Hil[1016] om

38. *απο* cum ABLT 13. 33. 69. 124. 254 ... ς *εκ* cum NDΓΔΛΠ unc[9] al pler Ign[intpol 260] Eus[marc 110] etc | *ποιησω* cum ℵDL* Eus[marc 110] Ath[413] et[440] et[sall5, 171] ... ς Ln Ti *ποιω* (:: cf 4, 34) c. ABL[2]ΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] Ath[568] etc

τόσ με. 39 [58.10] τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 [59.1] Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 [60.10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε
6, 65 μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ

---

39. *τ. πεμψ. με* sine additam cum ℵ*etcABCDL al[10] b e f q sah cop syr[cu] et syr (ex edd[pler]; ed[sch] admisit *πατρος*) etc ... ς (= Gb) add *παντος* cum ΓΔΛΠ unc[8] al pler a c vg syr[p] eth[hr] arm aeth | *αυτο* cum ℵA BCDKL[2]ΤΥΠ al sat mu c ff[2·] vg cop ... Gb' *αυτον* c. EGHL*SVΓΔΛ al plu a b e f q am fu etc | *εν* c. ΝΑDΚΒΠ etc ... BCEGHLTUVΓΔΛ al plus[60] e am fu for ing Ath[cod] Cyr[4,330] om, hinc Gb[0]

40. *γαρ* cum ℵABCDKLUΠ al plus[30] a b c e f ff[2·] g m q am fu for ing fos iac em mt mm tol sah cop syr[cu] et[utr] Clem[115] Ath[413] etc ... ς (= Gb Sz) *δε* cum EGHSVΓΔΛ al plu vg[clem] et edd aliq syr[p] eth[hr] etc | *του πατρος μου* (Gb'') cum ΝBCDLTU al[10] a b e q sah cop syr[cu] et[utr] arm aeth Clem[115] Ath[413] al mu ... (M) Δ al plus[20] aldin c ff[2·] g m[36] vg syr[hr] etc *του πεμψαντος με πατρος ... ς του πεμψαντος με* cum ΑΕG HKSVΓΔΠ al plu Did[tri 1,9] Chr[8,306] | *εγω* cum ℵBCLTΓΔΛΠ unc[8] etc ... AD 1. al[7] b fos tol cop Clem[115] Chr[8,307] Tert[res car 34] Hil[1017], hinc Gb[0] et Ln [*εγω*] | *εν* c. ΝADKLSUΠ al[40] a b c f ff[2·] g q vg sah cop etc ... ς om cum BCTΓΔΛ unc[5] al plu e m Cyr Tert[res car]

42. *νυν* cum BCT cop go arm syr[hr] (aeth *ergo nunc*) Ath[457] edd[2] ... ς Ln *ουν* c. ΝADLΓΔΠ unc[8] al omn[vid] b c f ff[2·] g m[106] q vg etc | *ουτος* sec cum ΝΑΓΔΔΠ unc[8] al pler b c e f g[vid] vg go syr[utr] eth[hr] ... BCDLT al[3] a ff[2·] q sah cop syr[cu] arm aeth Chr Cyr om: hinc Gb[0] et Ln [*ουτος*]

43. *απεκριθη* sine copula cum BCKLTU al[16] a e sah cop etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ΝADΓΔΛ unc[7] al pler it[pler] vg etc | ὡς cum ℵBLT 1. 33. Cyr[4,344] ... ς Ln *o* ὡς cum ADΓΔΠ unc[8] al pler

44. *προσ με* cum ΝACDGHKLSTΓΔΠ al pler Naass[112] Or[3,635] etc ... Ti *προσ εμε* cum BEMUVΔ al[5] | *καγω* cum ℵBCDL etc ... ς *και εγω* cum ΑΓΔΔΠ unc[8] al pler Chr | *εν* c. ABCDLTΓΔΠ unc[8] al pler it[pler] vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum ℵA al mu e am fu for

ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ· πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἑώρακεν τὸν θεόν. 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, ἡ σάρξ μου ἐστίν. 52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς δύνα-

Es 54, 13 | 1, 18 | Ex 16, 15

45. *θεου* cum ℵABCDLT unc rell etc ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc non ita mu | *πασ* sine copula cum ℵBCDLST etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum ΑΓΔΑΠ unc[7] etc | *ακουσασ* cum ℵABCKLTΠ al permu c f ff[2·] vg Or[4,315] et[316] ... Gb′ Sz Ti *ακουων* cum ΔΓΔ unc[7] al[90] a b e g q etc | *προσ εμε* cum ℵBT Or[4,316] ... ς Ln Ti *πρ. με* c. ACDL unc rell al omn[vid] Or[4,315] Cyr[4,346]

46. *τισ* post *εωρ.* (*εορ.*) cum ℵBCDLT 33. it vg etc ... ς *τισ εωρ.* cum ΑΓΔΑΠ unc[7] al pler sah cop syr[P] etc | *τον θεον* c. ℵ*D a b e Cyr[hr 117] Novat[3, 297] Quaest[122] (ap Aug[3037]) ... ς Ln Ti *τον πατερα* cum ℵ[c]ABCLT unc rell al omn[vid] c f ff[2·] g q vg etc

47. *ο πιστευων* sine additam cum ℵBLT arm[zoh] et[mss] ... syr[cu] add *in deum* ... ς Ln add *εισ εμε* cum ACDΓΔΑΠ unc[8] al omn[vid] it vg etc

49. *εν τη ερημω το μαννα* cum BCDT b c e am fu san ing tol Eus[ps 471] Chr[8, 312] Aug[ioh 26, 11] ... ς *το* (κ *τον*) *μαννα εν τη ερημω* cum ℵALΓΔΠ unc[8] al omn[vid] a ff[2·] m[107] q vg etc

51. *εκ του εμου αρτου* cum ℵ a e Eus[ps 85· 471] Cyp[209] Hil[1047] ... ς Ln Ti *εκ τουτου του αρτου* (:: quod aptius vdbatur) cum BCLTΓΔΑΠ unc[8] al omn[vid] c f ff[2·] m q vg etc | *ζησει* cum ℵDL 33. Or[1,244] et[4, 145] et[177] (:: cf ad 5, 25) ... ς Ln Ti *ζησεται* cum BCTΓΔΑΠ unc[8] al pler Or[2,818] et[3,500] bis Eus[ps 85] al | *ον εγω δωσω υπερ* (U *περι*) *τησ του κοσμου ζωησ η σαρξ μου εστιν* cum ℵ m (*et hic panis quem ego dabo pro huius mundi vita corpus meum est*) Tert[car chr 13] (*Panis quem ego dedero pro salute mundi caro mea est*) ... ς Ti *ον εγω δωσω η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω υπερ τησ του κοσμ. ζωησ* cum ΓΔΑΠ unc[8] al pler f q go cop syr[sch] et[P] et[hr] arm Clem[125] Or[1,244] al ... eadem habent sed omissis verbis *ην εγω δωσω* (Ln om, Gb[0]) BCDLT 33. 157. e[ser] a b c e ff[2·] vg syr[cu] sah aeth Or[4,177] et[364] Ath[706] al

52. *προσ αλληλ. οι ιουδ.* cum ℵBLTΓΔΑΠ unc[8] etc ... Ln *οι ιουδ. πρ.*

ται ἡμῖν οὗτος δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν
ἑαυτοῖς. 54 *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει*
ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 [67.1]
ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής
ἐστιν πόσις. 56 [68.10] *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου*
τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 *καθὼς ἀπέστειλέν με*
ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος
ζήσει δι' ἐμέ. 58 *οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς*
ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς
τὸν αἰῶνα. 59 *ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.*

60 *Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκληρός*
ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 *εἰδὼς δὲ*
ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,

---

αλληλ. cum CD al[20] a c e q vg syr[omn] aeth | *ημιν* ante *ουτος* cum ℵC 1. t[scr] al paue Or[4,384] ... ς Ln Ti post *ουτος* cum BDLT unc[7] al pler etc | *την σαρκα* c. ℵCDLΓΔΑΠ unc rell etc ... Ln add *αυτου* cum BT a b c e f m q vg syr[cu] et[utr] eth[r] etc Or[int2,225]

54. *καγω* c. ℵBCDGKLΠ etc ... ς *και εγω* c. EHMSTVΓΔΑ etc | *τη εσχατη* sine *εν* cum ℵBDEGHLUΓ al permu a e ff[2*] ... Sz Ti praem *εν*, Ln [*εν*] cum CKMSTVΔΑΠ al[60] b c f m q vg arm etc

55. *αληθης* bis (Gb″) cum ℵ[c]BCF[a]KLΠ al[30] q tol mm sah cop arm Clem[120] Or[1,244] et[2,757· et4,176] Or[int2,720] Eus[marc180] Bas[1,448] etc ... ς *αληθως* cum ℵ*DΓΔΑ unc[7] al pl it[pler] vg syr[omn] go Or[int2, 221· 225· 290· 334]

57. *ζησει* (Gb′) cum ℵBC[2]KLΠ al[15] Or[1,244] Eus[marc89 bis] al ... ς *ζησεται* cum ΓΔΑ unc[7] al pler ... c*[vid] D[gr] etc *ζη*

58. *εξ* cum BCT ... ς *εκ του* cum ℵDLΓΔΑΠ unc[8] etc | *οι πατερες* sine *υμων* cum ℵBCLT 3P[s] cop Or[1,245] ... ς (Gb[00]) add *υμων* cum DΔΑΠ unc[8] al pler it vg sah syr[cu] et[utr] eth[r] etc. Praeterea ς (= Gb) Ln pergunt *το μαννα* cum ΓΔΑΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[utr] eth[r] arm go Chr etc ... omisimus c. ℵBCDLT 33. e sah cop syr[cu] aeth Or[1,245] | *ζησει* (Gb″) cum ℵBCEGLSTVΔΑ al plus[50] Or Chr Cyr ... ς Ln *ζησεται* cum DHKMUΓΠ al perm

59. *καφαρναουμ* c. ℵBCDT etc ... ς *καπερναουμ* c. LΓΔΑΠ unc[8] al pler q

60. *ο λογ. ουτ.* cum ℵBCDKLΠ al[15] e q syr[cu] et[sch] arm etc ... ς *ουτ. ο λογ.* cum ΓΔΑ unc[7] al pler it[pler] vg syr[P] eth[r]

εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 [69.1] ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; 63 [70.4] τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· 2 Co 3, 6 [71.10] τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. 64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. [72.4] ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 [73.10] καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι 6, 44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.

66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 [74.1] ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα Lc 4, 34 ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν Mc 1, 24 Lc 4, 41 ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 70 [75.10] ἀπεκρίθη αὐτοῖς· οὐκ ἐγὼ Mt 16, 18 ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.

---

63. *λελαληκα* (Gb″ Sz) cum ℵBCDKLTUΠ al plus[15] it vg etc ... ς (= Sz) *λαλω* cum ΓΔΛ unc[7] al pler

64. *εισιν εξ υμων τινες* cum BCLΓΔΛΠ unc[8] etc ... ND a b e q *εξ υμ. εισ. τινες*, ST etc *εισ. τιν. εξ υμ.* | *μη*: NG a[8] am em for fos etc om

65. *πρ. εμε* cum NC ... ς Ln Ti *πρ. με* cum BDLT unc rell etc | *πατροσ* cum ℵBC*DLT etc ... ς (Gb[00]) add *μου* cum C[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler c e f q vg etc

66. *εκ τουτου ουν* cum ND 13. 69. 106. 124. 258. b c f l fos ... ς Ln Ti om *ουν* cum BCLT unc rell al pler a e ff[2·] q vg etc | *των μαθ.* c. SCD LΓΔΛΠ unc[8] etc ... Ln praem [*εκ*] c. BGT a[1] a b e f q Bas[bapt 650] | *απηλθον* hoc loco c. ℵBCDKLTΠ al[12] it[pler] vg syr[eu] et[sch] eth[r] etc ... ς Ti post *πολλοι* cum ΓΔΛ unc[8] al pler q go cop syr[P] Bas[bapt 650]

68. *απεκριθη* sine *ουν* cum ℵBCGKLUΔΠ etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum EFHMSVΓΔ al pl g l q vg syr[P] ... D *ειπεν δε*

69. *ο αγιοσ* (et. Gb) cum ℵBC*DL Cosm[439] Nonn[6,220] item praemisso *ο χς* sah cop ... ς (= Gb sed rursus Gb′) *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ *ο υιοσ* cum C[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] arm go etc | *του θεου* sine additam cum ℵBCDL 1* 33. 118. 50[ev] 2pe al[2scr] it[pler] vg syr[cu] etc ... ς (= Gb Sz) add *του* (Δ om) *ζωντοσ* cum ΓΔΛΠ unc[9] al pler ff[2·] syr[utr] eth[r] etc

70. *ο* (ℵ om) $\overline{\iota\varsigma}$ (Gb[00]) cum ℵBCDKLTΠ al permu it vg etc ... Ti om cum ΓΔΛ unc[7] al plus[70]

71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

1 Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ
5, 18 γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου-
Lev 23, 34 δαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνο-
πηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦ-
θεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρή-
σουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· 4 οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ
ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυ-
τὸν τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.
6 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
15, 18 καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος

---

71. *τον ιουδαν* cum ℵ^{c}BCL unc rell al pler ... ℵ*D 1. 2^{pe} om *τον* | *ισκαριωτου* c. ℵ^{c}BCGLΠ^{2} etc ... D a b etc *σκαριωθ, scarioth* ... ς *ισκαριωτην* c. ΓΔΛΠ* unc^{8} al pler etc ... ℵ* 13. 69. 124. syr$^{p\ mg}$ et^{gr} *απο καρυωτου* (*καρυ-* ℵ, rell *καρι-*; 13. *σκαρ.*). Eadem forma 12, 4. 13, 2 et 26 et 14, 22 in D reperitur | *εμελλεν* cum ℵBCKLSUΠ al^{50} Cyr^{4,394} ... ς Ti *ημελλ.* cum DEFGHMVΓΔΛ al plu | *αυτον παραδιδ.* cum ΝΓΔ ΛΠ unc^{0} etc ... Ln Ti *παραδιδ. αυτ.* cum BCDL al pauc it^{pler} vg | *εισ ων* cum ℵ^{c2}ΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Cyr, item it vg etc ... Gb^{00} et Ln om *ων* cum BC*DL syr^{cu} et^{sch} aeth

VII, 1. *μετα ταυτ.* sine copula cum ℵ(* et^{cb})C^{2}D 157** 248. a b c e f ff^{2}· l am fu for fos em ing san sah syr^{cu} et^{sch} Chr^{8,326} ... ς (sed Gb^{0}) Ln Ti praem *και* c. ℵ^{ca}BC*LΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler q cop etc | *μετ. ταυτ.* hoc loco (et. Sz) cum ℵBCDGKLΧΠ al^{29} it^{pler} vg etc ... ς post o (D om) $\overline{\text{ις}}$ pon c. ΔΛ unc^{7} al pler q go etc

3. *θεωρησουσιν* cum ℵ^{c}B*DLΜΔ al aliq; ℵ* *θεωρουσιν* ... ς Ln *θεωρησωσι* cum B^{3}ΧΓΔΠ unc^{8} etc | *τα εργα σου* (Ln cum B *σου τα εργ.*) cum ℵ^{c}BLΧΓΔΛΠ unc^{7} etc ... ℵ*DGU etc om *σου*, sed G 1. al aliq pergunt *α συ ποι.*

4. *τι εν κρυπτ.* cum ℵBKLΧΠ etc ... ς Ti *εν κρυπτ. τι* cum ΓΓΔΛ unc^{8} al pler a c e f ff^{2}· g l^{2} q vg etc | *αυτος* (ℵ* 253. *αυτον*) cum ΝDΘ^{gr2}LΧΓΔΛ Π unc rell al omn^{vid} a c f ff^{2}· g l^{2} q vg syr^{utr} etc ... Ln *αυτο* cum B D* d sah cop

6. *λεγει* sine copula cum ℵ*D^{gr} 106. al^{2} e fos syr^{cu} et^{sch} arm Cyr^{4,398} ... ς (sed Gb^{00}) Ln Ti add *ουν* cum ℵ^{c}BLΧΓΔΛΠ unc rell it^{pler} vg etc

μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 *ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλήρωται.* 9 *ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.* 10 *ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς ἀλλ' ἐν κρυπτῷ.* 11 *οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος;* 12 *καὶ γογγυσμὸς ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺς ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.* 13 *οὐδεὶς μέντοι παρ-* 9, 22
ρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 *Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν*

8. *εισ τ. εορτην* priore loco sine *ταυτην* (Gb'' probante Schu) cum ℵ^{ca} BDKLTXΠ al^{15} a b c e ff$^{2\cdot}$ sah cop Bas$^{eth\,283}$ Chr^{8,328} Cyr^{4,401} ... ς add *ταυτην* cum ℵ* et^{cb} ΓΔΛ unc^{8} al pler f g l q vg syr^{cu} et^{utr} eth^{r} arm aeth go Amm$^{cat\,261}$ | *ουκ* cum ΝΒΚΜΠ 17** 389. p^{scr} a b c e ff$^{2\cdot}$ l^{2} vg cop syr^{cu} arm aeth Porph ap Hier^{3,747} vallars Epiph^{417} Chr^{8,328} Cyr^{4,401} ... ς (= Gb Sz) Ln *ουπω* cum BLTXΓΔΛ unc^{7} al pler f g q vg cdd aliq (ap Ln) go sah syr^{sch} etP (et. mg graec) eth^{r} Bas$^{eth\,283}$ | *ο* (ℵ^{c}, ℵ* om) *εμος καιρος* cum ℵBDLTUX al^{8} etc ... ς *ο καιρ. ο εμος* cum ΓΔ ΑΠ unc^{3} al pler etc

9. *ταυτα* sine copula cum ΝΒΚΠ al^{25} a b c ff$^{2\cdot}$ g l q vg syr^{cu} et^{sch} arm Chr^{8,331} Cyr^{4,403} ... ς (= Gb Sz) Ln *ταυτ. δε* cum BLTXΓΔΛ unc^{8} al pler f go sah cop syrP eth^{r} | *αυτοσ* (Gb') c. ΝD*KLXΠ al^{15} it^{4} vg sah cop arm ... ς Ln *αυτοισ* c. BD^{2}ΓΔΛ unc^{8} al pler f q go syrP eth^{r} aeth etc

10. *εισ την εορτην* ante *τοτε και* etc cum ΝBKLTXΠ etc ... ς Ti post *ανεβη* cum DΓΔΛ unc^{8} al pler it vg go syr^{cu} etP arm | *αλλ* cum ΝDLX ΓΔΑΠ unc^{9} al omn^{vid} ... Ln Ti *αλλα* c. BT (in utroque sequitur ωσ) | *εν* (A 8P^{e} add *τω*) *κρυπτ.* sine *ωσ* cum ND 64. 66. a b e syr^{cu} sah (aeth *occulte et non manifeste*) Cyr^{4,403} ... ς Ln Ti *ωσ εν κρ.* cum BLTX unc rell al pler c f ff$^{2\cdot}$ g l q vg cop etc

12. *ην περι αυτου* hoc ordine cum ND 33. 249. al e syr^{cu} etP eth^{r} arm Chr^{8,332} (vg *erat in turba de eo*) ... ς Ln Ti *περι αυτου ην* cum BLTXΓ ΔΑΠ unc rell al pler itP^{ler} syr^{sch} Cyr^{4,406} | *πολυσ* ante *εν* cum BLTX 33. b q Chr^{8,332} Cyr^{4,406} ... ς post *γογγυσμ.* cum NΓΔΑΠ unc^{9} al pler f g vg syr^{omn} sah cop etc ... D a c e ff$^{2\cdot}$ l arm om | *εν τω οχλω* cum ND 33. it vg syr^{cu} et^{sch} eth^{r} cop go ... ς Ln Ti *εν τοισ οχλοισ* c. BL TXΓΔΑΠ unc rell etc | *αλλοι* (et. Gb Sz) cum NDLΓΔΑΠ unc^{9} al^{100} b e q go arm ... ς (= Gb Sz) Ln *αλλ. δε* cum BTX al vix mu c f ff$^{2\cdot}$ g l q vg etc

14. $\overline{\iota\varsigma}$ cum NBLTUX al pauc ... ς *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum DΓΔΑΠ unc^{8} al pler

καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος
14, 24 γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός
με· 17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς
διδαχῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ
ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ
Ex 24, 3 a ἔστιν. 19 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν
8, 48 ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος·
10, 20 δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. 22 ὁ
Lev 12, 3 Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως
Gen 17, 10 ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρω-
πον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ
λυθῇ ὁ νόμος ὁ Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον

15. *εθαυμ. ουν* (Schu „bene") cum ℵBDLTX etc ... ς *και εθαυμαζον* c. ΓΔΑΠ unc^{9} al pler. f g^{vid} vg syr^{cu} et^{sch} al

16. *ουν* (Gb + Sz, Schu „recte") c. ΑΒΤΓΔΑΠ unc^{9} al plu q go sah^{georg} syr^{P} ... ς om cum DLX al vix mu a e ff^{2*} l vg sah^{woid} etc | $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵB 33. Cyr ... ς Ln Ti o $\overline{\iota\varsigma}$ cum DLTX unc rell al pler

17. *εκ θεου* cum ℵD ... ς Ln Ti *εκ του θε.* cum BLTX unc rell al omn vid :: *εκ του θεου* non fluct solet. Articulum vero intulerunt passim.

19. *μωυσης* cum ℵBDKLSTXΔΠ al mu ... ς *μωσης* cum ΓΔ unc^{7} al plu *δεδωκεν* c. ℵLTΓΔΔΠ* unc^{8} al pler ... Ln *εδωκεν* cum BDHΠ^{2} al

20. *απεκριθη ο οχλος* cum ℵBLTX 33. sah cop ... ς *απεκρ. ο οχλ. και ειπεν* (258. l syr^{P} et^{hr} add *αυτω*) cum DΓΔΔ unc^{8} al pler it vg etc

21. $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵBXΓΔ unc^{7} al plus^{60} ... ς (Gb^{0}) Ln o $\overline{\iota\varsigma}$ cum DKLTUΔΠ al plu

22. *ο μωυσης* cum ℵ* ... ς Ln Ti *δια τουτο μωσης* (*μωυσης*) cum ℵ^{c}B DLTX unc rell al omn^{vid} it vg rell Cyr$^{4, 419}$. Praeterea ς Ti (et edd plu) *δια τουτο* cum seqq coniunxerunt, ut DEGHKLSTUΓΔΔΠ etc ... Ln (item Gb^{ed1ips} Knapp Theile Ti^{19}) cum *θαυμαζετε* conjg, ut X q sah vid ... nec ante nec post distingu ℵ^{c}B etc :: at ut locis aliis pluribus, ita h. l. ℵ solus veram scripturam evglistae conservasse videtur, *δια τουτο* vero pro glossa habendum. | *μωυσης* cum ΑBDKLSTXΔΠ etc ... ς *μωσης* cum ΓΔ unc^{7} al plu | *μωυσεως* cum BDLSTXΠ^{2} etc ... ς *μωσεως* cum ΑΓΔΔΠ* unc^{8} al plu | *εν σαββατω* cum ΑDLTX unc rell al omn^{vid} a c f g l q vg Or$^{3, 485}$ etc ... B b e ff^{2*} om *εν*, hinc Ln [*εν*]

23. *ο νομ. ο μω.* cum ℵΠ^{2} (:: cf 6, 33) ... ς Ln Ti om *ὁ* sec cum BDLTX ΓΔΔΠ* unc rell al omn^{vid} etc | *μωυσεως* cum ΑBDKLSTXΔΠ etc ... ς *μωσεως* cum ΓΔ unc^{7} al plu

ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 *μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.* 25 *Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν· οὐχ* 8, 18 *οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;* 26 *καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;* 27 *ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.* 28 [76.3] *ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν* 8, 14 *ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε·* 29 *ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν.* 30 [77.1] *ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω* 8, 20 *ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.* 31 [78.10] *Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ ὄχλου εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα*

---

24. κρ. κρινατε cum ℵΧΓΔΑΠ unc^{8} al pler Or^{2,647} Bas$^{eth\,274}$ Nonn^{7,92} ... Ln κρ. κρινετε cum BDLT 245. 251. Const^{2,37,1} Cyr^{4,421}

25. ιεροσολυμειτων cum ℵB*D; item EXΓ al aliq -μητων ... ς Ln Ti ιεροσολυμιτων cum B^{2}LΔΑΠ unc^{7} al pler

26. μηποτε cum BLTXΓΔΑΠ unc rell etc ... ND 49. 108. Chr^{8,337} μητι (item it^{pl} vg *numquid*, c ff^{2}· l *numquid forte*) | εστιν (r om) sine αληθ. cum ℵBDKLTXΠ al plus^{25} it^{pler} vg syr^{cu} sah cop arm Or^{4,281} et^{282} etc ... ς (= Gb Sz) add αληθως cum ΓΔΑ unc^{8} al longe plu f q go syr^{sch} et^{p} et^{hr} aeth Chr$^{8,337\,txt}$

27. ερχηται (ut ς Wtst Gb Sz) cum BDLTΓΔ^{2}ΑΠ unc^{6} al pler (item Or^{3,783} et$^{4,261.\,282}$ Chr^{8,338}) ... ς^{e} (1624. 1633. 1656. 1678) ερχεται c. NI vid$_{HΔ}$* 28. 69. y^{scr} al^{4scr} etc

28. ο (ℵB*DL etc; B^{2}et^{3}T^{a} om) $\overline{\text{ις}}$ hoc loco (post εν τ. ιερ. διδ. vel διδ. ε. τ. ιε.) cum BLXΓΔΠ unc rell al pler a c f vg etc ... ND 1. 69. 131. 254. b e l (syr^{cu}) syr^{sch} et^{hr} arm aeth Cyr pon post εκρα. ουν

29. εγω sine copula cum BLTΓΔΑΠ unc^{6} al plu a e g l q vg sah arm syr p txt Or^{4,281} Tert$^{prax\,22}$ ... ς (= Gb Sz) add δε cum NDX 1. 33. al mu b c f ff^{2}· syr^{cu} et^{sch} et^{p} c.* et^{hr} cop go aeth Cyr^{4,450} | απεστειλεν cum ND 131. ... ς Ln Ti απεστειλεν cum BLT unc rell al pler Or^{4,281} Cyr^{4,450}

31. πολλοι δε (cop ουν, sah om) επιστευσαν εκ τ. οχλ. c. ND sah cop, item sed επιστευσ. post εκ τ. οχλ. posito ς c. ΓΔΑ unc^{7} al pler q syr^{cu} (*et multi*) et^{utr} arm go ... Ln Ti εκ του οχλ. δε (KΠ al^{10} Cyr ουν) πολλοι επιστ. cum BKLTXΠ al^{16} it^{pler} vg aeth Cyr^{4,450} | ο (Δ om) $\overline{\text{ις}}$ cum ℵBDLTUXΔ etc ... ς (Gb^{0}) Ti praem οτι cum ΓΔΠ unc^{7} al pler syr^{p} | μη (Gb′) cum ℵBDEKLTX al^{20} Chr Cyr ... ς Ti μητι cum GHMSUVΓΔΑΠ al

σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ποιεῖ; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, [78.1] καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 [80.10]
12, 35 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 [81.10] ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ

---

pler | *σημεια* sine additam cum ΝBDKLTXΠ al[40] fere it vg sah[georg] arm aeth Chr Cyr ... ς (Gb[0]) add *τουτων* cum ΕGHMSUΓΔΛ al plu syr[cu] et[utr] sah[mūnt] cop go | *ποιει* cum ℵ*D 13. 69. a c e ff[2] g l[2] q* vg syr[cu] et[sch] arm[ed] ... ς Ln Ti *εποιησεν* cum ℵ[c]BLT unc rell al pler b f l[1*] q[2] syr[P] sah cop etc

32. *ηκουσαν* sine copula cum BLTXΓΔΛ unc[6] al pler b g l q vg cop ... ℵ MUΠ etc add *ουν*, ΝD etc add *δε* | *υπηρετας* (ℵ *τους υπηρ.*) hoc loco cum ΝDEHMSVΓΔΛ al[50] a q go syr[P] ... ς Ln ante *ινα* cum BGKLTUXΠ al plu c f ff[2] g l vg syr[sch] sah cop arm aeth Cyr[4,461] | *οι αρχ. και οι φαρ.* cum ΝBDGKLTUXΠ al mu c f ff[2] g l vg syr[cu] sah cop arm aeth Cyr ... ς *οι φαρισ. και οι αρχιερ.* c. EHMSVΓΔΛ al plu a q go syr[P]

33. *ειπ. ουν* (b ff[2] *autem*) sine *αυτοις* cum ΝBDLXΓΔΠ unc[6] al plu a b e ff[2] l q am for fu fos ing mt em tol sax syr[cu] et[utr] cop arm go ... ς (= Gb Sz) add *αυτοις* cum T al vix mu etc | *χρον. μικρ.* cum ΝBL TX 69. e q ... ς *μικρ. χρον.* cum ΓΔΛΠ unc[6] al pler it[pler] vg

34. *ευρησετε* sine additam cum ΝDLΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg go arm Chr 8,341 Cyr[4,463] ... Ln add *με* cum BTX 1. 258. 2[pe] sah cop syr[cu] et[utr] aeth | *ειμι*: a c d syr[cu] (non[utr]) cop (non sah) *ειμι* (Gb[1]), nec aliter Nonn[7,190]

35. *μελλει ουτος* cum DLX syr[cu] et[sch] ... ς Ln *ουτος μελλει* cum ΝBT ΓΔΛΠ unc[6] al certe pler it vg etc | *οτι* sine *ημεις* cum ΝD 249. a b c e ff[2] l vg cop ... ς Ln Ti add *ημεις* (:: quod concinnius videbatur) c. BLTΓΔΛΠ unc[6] al pler f q sah go etc

36. *ο λογ. ουτ.* cum BDG[r]E*[vid]KLXΠ 1. 33. 69. 2[pe] al[5] syr[cu] arm Nonn[7,156] ... ς *ουτ. ο λογ.* cum ΝE[corr*]ΓΔΛ unc[6] al pler it vg syr[utr] rell | *ευρησετε* sine additam cum ΝDLΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg go arm ... Ln add *με* cum BGTX 1. sah cop syr[cu] et[sch] et[P] c. ob. aeth | *ειμι*: a cop *εἶμι*, item Nonn[7,158]

Ἰησοῦς καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω. 38 *ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.* 39 *τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.* 40 *Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης·* 41 *ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός·* 42 *ἄλλοι*

Zch 14, 8 Es 58, 11

Ioel 2, 28 (3, 1)

1, 21

37. *ἐκραζεν* cum ND 1. 69. it vg sah cop Chr^{8,343} ... ς Ln Ti *ἐκραξεν* c. BLTXΓΔΛΠ unc^{8} al pler syr^{cu} et utr Or^{4,119} et^{138} Cyr^{4,467} | *ἐρχεσθω* sine additam cum ℵ*D b e Cyp^{106} et^{282} Victorin$^{ari\ 1,8}$ (ap Gall^{8,154}) Aug$^{unit\ 23,65\ (9,599)}$ et$^{iudic\ 36}$ (3, 1, 935) ... ς Ln Ti add *προσ με* (B *εμε*) cum ℵ^{c}BLT unc rell al omn^{vid} a c f ff^{2}· g l m^{115} q vg sah cop syr^{cu} et^{utr} rell Or$^{2,550\cdot 703}$ etc

39. *ου* cum NDGHLTXΓΔΠ (et. carp^{ev}) al plu Cyr$^{hr\ 248}$ Chr^{8,345} al ... BE KMSUVΔ al^{25} o | *ημελλον* cum NLΓΔΛ unc^{7} al plus^{40} Thdrt ... ς Ln *εμελλ.* cum BDΘΤΧΠ al plu Did$^{tri\ 2,14}$ Cyr^{hr} etc | *οι πιστευοντες* cum NDXΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere it vg etc ... Ln *οι πιστευσαντες* cum BLT 18^{ev} | *πνευμα* (D *το πν.*) absq *αγιον, δεδομενον* vel similibus additam cum NΚΤΠ 42. 91. san fu harl* cop arm Or^{3,560} et$^{4,388\cdot 422\cdot 456}$ Cyr$^{4,470\cdot 475}$ etc ... ς (Gb^{00}) add *αγιον* cum LXΓΔΛ unc^{6} (item vminusc) al pler Did$^{tri\ 3,34}$ Ath^{698} Chr^{8,346} etc ... Ln add *δεδομενον* cum a b c e ff$^{2\cdot}$ g l vgcle et$^{cdd\ pl}$ syr^{sch} Eus$^{luc\ 169}$ ... D f go (aeth) add *αγιον* (D^{2} *το αγ.*) *επ* (f *in*) *αυτοις* (D^{2} *–τους*) ... B 254. e q syr^{hr} et (sed *δεδομ.* c.*) P Or$^{int\ 3,900}$ add *αγιον δεδομενον* (254. *δοθεν*) | *ις* cum NBDLTX unc rell etc ... ς (Gb^{00}) praem *ὁ* cum minusc mu | *ουδεπω* cum LTX ΓΔΛΠ unc^{7} al pler Or^{3,560} Ath^{698} Chr Cyr al ... Ln (et Ti^{synops}) *ουπω* cum NBD 64. 66. 71. (al^{vid}) Or$^{4,388\cdot 422\cdot 456}$ Did$^{tri\ 3,34}$ Ath^{698} cod

40. *εκ του οχλου ουν* cum NBDLTX 1. 2^{pe} a b c e ff$^{2\cdot}$ vg sah cop arm (sed c e ff$^{2\cdot}$ sah cop arm *autem* pro *ουν*) Or^{4,299} Cyr^{4,475} ... ς *πολλοι ουν εκ του οχλου* cum ΓΔΛΠ unc^{7} al pler f q go syr^{utr} et^{hr} aeth (sed f go syr^{sch} *autem* pro *ουν*, aeth *et multi*) | *των λογων* cum ℵ(* et^{c}) BDEGHKLMTUΓΔ*Π al plu it vg etc. Sed ℵ*(n'on ^{c})D praem *αυτου*, item KII etc add *αυτου*. Praeterea addidimus *τουτων* cum ℵ(* et^{c})BD LTU 1. 22. 33. 118. 2^{pe} al pauc it vg etc; contra EHKMΓΔ*Π al pl syr^{sch} om *τουτων*, ita Ti ... ς *τον λογον* cum SXΔ^{2}Λ al permu sahm^{ünt} aeth Cyr^{4,445} | *ουτος εστιν*: ℵ post *αληθως* pon ... BD praem *οτι*, non item NLTX unc rell etc

41. *αλλοι* pr: T 1. 13. 69. al pauc b c f sah cop Or^{4,299} add *δε*, hinc Ln [*δε*] | *αλλοι* sec cum NDΓΔΛ^{2}Π unc rell al pler syr^{utr} go, item ς addito *δε* cum minusc mu^{vid} e cop ... Ln Ti *οι δε* cum BLTX 1. 33. al^{5} a c f ff$^{2\cdot}$ vg sah arm Or^{4,299} Cyr^{4,477}

ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 42 οὐχὶ ἡ
Ps 89, 4 Mich 5, 1 γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς
κώμης, ὅπου ἦν Δαυείδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 43 [84.10] σχίσμα οὖν
ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44 [85.1] τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν
7, 30 πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

45 [86. 10 7] Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φα-
ρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46
ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὡς
οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι·
μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48 μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευ-
σεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ
3, 1. 19, 39 γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς
Dt 19, 15 as αὐτούς, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· 51 μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρω-

---

42. ουχι cum ΝDΧΓΔΑΠ unc[7] (r οὐχῆ) al omn[vid] Cyr[4,477] ... Ln ουχ cum B[3](et* ουκ) LT Or[4,299] | δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ: cf ad Mt 1, 1. | ο χς ερχετ. c. ΝDΓΔΑΠ unc rell al fere omn a b f l q etc ... Ln Ti ερχετ. ο χς cum BLT 33. c (ff[2]· g vg[cle]) vg (syr[sch]) syr[hr] (arm aeth) Cyr[4,477]

43. εγεν. εν τω οχλ. cum ΝB(D)LTX 33. 124. 157. al it[pler] vg sah cop syr[utr] eth[r] arm Or[4,289] ... ς εν τ. οχλ. εγεν. c. ΓΔΑΠ unc[7] al pler q go

44. επεβαλεν cum Ν(*etc)DΧΓΔΑΠ unc[7] etc ... Ln εβαλεν cum BLT, item it[pler] vg

46. ελαλησ. ουτωσ ανθρ. cum Ν[c]BLTX 3. 33. Or[4,299] Chr[6,349] com bis Cyr[4,478] et bis[479] et 1026 ... ΝD ουτωσ ανθρ. ελαλ. ... ς ουτ. ελαλ. ανθρωπ. cum ΓΔΑΠ unc[7] al pler it[pl] vg syr[utr] go etc | ωσ ουτοσ λαλει (3. 9. mm mt post ανθρ. pon) ο ανθρ. (D c ff[2]· om ο ανθρ.) cum Ν*(D 3. 9.) syr[sch] eth[r] (c ff[2]· mm mt); nec aliter ς Ti, nisi quod om λαλει, cum ΧΓΔΑΠ unc[7] al pler e f l q vg syr[P] arm aeth go etc ... Ln om (Gb[0]) plane cum Ν[c]BLT 225. 229* for cop Cyr[4,478. 479], nec magis add Or[4,299] Chr[com] :: offendebat scripturae prolixitas

47. απεκριθησαν sine copula cum ΝD 1. 33. al[10] a c e ff[2]· sah syr[sch] arm Cyr[4,480] ... ς (Gb[0]) Ln add ουν cum BLTXΓΔΑΠ unc[7] etc

48. επιστευσεν cum Ν[c]BLTX unc[11] al omn[vid] it vg etc ... Ν*D πιστευει

49. αλλα cum BDLT 33. ... ς αλλ cum ΝΧΓΔΑΠ unc[7] al pler | επαρατοι cum ΝBT 1. 33. Or[4,299] Chr[6,350 com] ... ς επικαταρατοι cum DLΧΓΔΑΠ unc[7] al pler Chr[6,350 txt]

50. προσ αυτουσ sine ο ελθων etc cum Ν* (:: ita rectissime edi videtur. Confirmatur autem Sinaitici codicis auctoritas quum eo quod vix credibile est Iohannem utroque loco, quo post nocturnam Iesu conversationem Nicodemum commemoravit, 7, 50 et 19, 39, illius conversationis mentionem fecisse, tum quod additamentum brevissimum mira

πον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ᾽ αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.

---

scripturae varietate laborat.) ... ς add *ο ελθων νυκτος προς αυτον* cum EGHMSUΓΔΛ al pler, item *νυκτος* post *πρ. αυτ.* (*πρ. τον ιν*) posito KUΔΠ etc ... Ln Ti add *ο ελθων προς αυτον* (e sah cop syr^{hr} *ad Iesum*) *προτερον* (LX al^{8} *το προτ.*) cum ℵ^{c}BLT a e sah syr^{hr} Cyr ^{4,481}; item addito *νυκτος* vel ante [το] *πρωτερον* vel post *προτερ.* vel ante *προσ αυτον* X 1. etc; item D *ο ελθ. πρ. αυτ. νυκτος το πρωτον* ... denique D syr^{sch} *ο ελθ.* etc post *εισ ων εξ αυτων* pon, 71. 142* g^{scr} e om *εισ ων εξ αυτων*. Gb pro hac ratione testium coniecit (Gb′) *ο ελθων προσ αυτον* omissis *νυκτος* et *πρωτερον* scribendum esse.

51. *πρωτον* (Gb′) cum ℵ(* etc)BDKLTXΠ etc ... ς *πρωτερον* cum EGHMSU ΓΔΛ al pler etc. Idque posuimus ante *παρ αυτου* (ℵ* haec om) cum ℵ^{c}BDLT 33. 124. al^{7} fere a c ff^{2} q syr^{utr} sah cop arm Or Cyr ... ς post *παρ αυτου* pon cum EGHKMSUΓΔΛΠ etc

52. *ειπαν* cum BDKT 33. w^{scr} ... ς *ειπον* cum ΨLXΓΔΛΠ unc^{6} al pler Cyr ^{4,483} | *ερευνησον* c. ℵB*T ... ς Ln (cui *ερευν.* tantum ex T innotuerat) *ερευνησον* cum B^{2}DLX unc rell al omn^{vid} | *προφητ. εκ τησ* (G om) *γαλιλαι.* cum ΨDΓΔΛΠ unc^{7} al pler a c e f l q am for fu ing san mt (al) go syr^{utr} sah cop arm ... Ln Ti *εκ τ. γαλ. προφητ.* cum BLTX etc | *εγειρεται* (Gb′) cum ΨBDKS^{mg}ΣΓΓΔΛΠ al^{30} fere it vg etc ... ς Ti *εγηγερται* cum EGHLMS^{tx}XΔ al plu syr$^{P\ mg}$ Chr^{8,351} et^{2,421} Cyr^{4,482} et^{483}

7, 53—8, 11 omisimus cum ΨABCLTXΔ (in Δ [6, 50—8, 52] et C [7, 3—8, 34] par foliorum quod perlit pericopam de adultera non continuisse pro spatii ratione certissimum est. L et Δ spatium vacuum habent) al^{70} fere (aliquot tantum 8, 3—11 om) et plur^{evv} (plus^{30} numerantur a b** f l* q go sah cop^{dz} et pler syr^{cdd} pler et^{edd} pler arm^{edd} antiquiss et^{zoh} Or^{4,299} (ubi in comm. in Ioh post *και ιδε οτι εκ τ. γαλ. προφ. ουκ εξερχ. ουδ. εγειρεται*, arctissimo nexu pergit *πῶσ δὲ ἐδύναντο ἁπλούστερον ποιῆν αὐτὸν ἑαυτὸν ἀναιρήσειν οἱ ἀκούσαντεσ αὐτοῦ λέγοντοσ· ἐγω ειμι το φωσ του κοσμου· ο ακολουθων μοι* etc) Chr^{8,351} (arctissime in comm connectens 8, 12 cum 7, 52), Cyr^{4,484} (rursus in ipso comm a 7, 52 ad 8, 12 pergit) Nonn^{7,193} et^{8,1} Cosm topogr^{5} (ap Gall ^{11,502}. Refert ibi quas narrationes evglicas Ioh supplevisse *οἷον περὶ τοῦ ἐν κανᾷ γάμου, περὶ νικοδήμου*, etc, in quibus historiam de adultera, si noverat, praeterire nequibat.) Thphyl comm cat ox^{272} Tert$^{pudic\ 6}$ (*Plane si ostendas de quibus patrocinatis exemplorum praeceptorumque caelestium, soli moechiae et in ea fornicationi quoque ianuam poenitentiae expandas, ad hanc iam lineam dimicabit nostra congressio – Nam et si cum maxime a lege coepimus demonstrando*

– *libertas in Christo non fecit innocentiae iniuriam* etc. Iam varia ex V. T. exempla adscribuntur, at haec Christi aetatem praecessisse urget. *Malo*, ait, *in gloriam Christi a Christo deducere disciplinam. Luserit ante Christum caro, imo perierit* etc. Hac in disputatione Tertullianum historiam de adultera praeteriturum fuisse si in evglio invenisset, credi prorsus nequit.). Quibus testibus certissimis (Tertull Orig Chr Cyr Nonn Cosm Thphyl) addendi sunt alii qui vel ut Bas Cyp Hil (etiam Iuvenc) certe nusquam his versibus usi sunt quamvis utendi occasionem haberent, vel iam in antiquis scholiis (vide post) nusquam usi perhibentur, ut Apollin et Thdor^{mops}. Defuisse vero antiquitus testantur etiam capitulorum indices in veterrimis cdd nostris. nam nec AC nec ΕΔΑΠ al mu capitulum *περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ* in indicem relatum habent, licet ΕΔΠ al ipsam historiam exhibeant in textu. Ammonium aut Eusebium hos versus agnovisse minime credibile est, tamen ex numeris qui huc pertinent nil certi effici potest ..... habent sed asteriscis notant ΕΜΑΠ al^{15}, item obelis s al plus^{30}; transponunt (vel 7, 53—8, 11 vel 8, 3—11) ad evglii finem 1. tisch (in quo 8, 3—11, 2 ab ipso*, 7, 53—8, 2 a posteriore scriptore supplentur) al plus^{10} arm cdd ^{pler}; 13. 69. 124. 346. post Lucae caput 21; 225. post Ioh 7, 36 ..... denique scholia varia ut inventos ita omissos in cdd testantur. Quae quidem, quorum vix ullum nono saeculo antecedit, hac in re, de qua tot graviora testimonia habentur parvi tantum momenti sunt; neque urgeri potest si quando antiquos aut accuratos aut nonnullos codices in alterutram partem testes adhibent. Habent igitur A 262. alii mu in mg: *τὰ ὀβελισμένα* (al *ὠβ.*) *ἔν τισιν ἀντιγράφοισ οὐ κεῖται, οὐδὲ Ἀπολιναρίου* (al -ρίῳ)· *ἐν δὲ τοῖσ ἀρχαίοισ ὅλα κεῖται* (al *κεῖνται*)· *μνημονεύουσιν τῆσ περικοπῆσ ταύτησ καὶ οἱ ἀπόστολοι* (al add *πάντεσ*) *ἐν αἷσ ἐξέθεντο διατάξεσιν* (i. e. Const^{2,24,4}) *εἰσ οἰκοδομὴν τῆσ ἐκκλησίασ*. Item 1^{mg} ad finem evglii: *τὸ περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ κεφάλαιον ἐν τῷ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγ.* (cod. *ἑαγγ.*) *ὡσ ἐν τοῖσ πλείοσιν ἀντιγράφοισ μὴ κείμενον, μηδὲ παρὰ τῶν θείων πατέρων τῶν ἑρμηνευσάντων μνημονευθέν, φημὶ δὴ Ἰωάννου τοῦ χρυσοστ. καὶ κυρίλλου ἀλεξανδρέωσ οὐδὲ μὴν ὑπὸ θεοδώρου μωψουεστίασ καὶ τῶν λοιπῶν, παρέλειψα κατὰ τὸν τόπον. κεῖται δὲ οὕτωσ μετ' ὀλίγα τῆσ ἀρχῆσ τοῦ πς' κεφ. ἑξῆσ τοῦ ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτ. ἐκ τ. γαλιλ. οὐκ ἐγείρεται.* Similiter alia.

Habent pericopam DF (ab 8, 10; ante hiat) GHKUΓ (ΕΜΣΑΠ etc c. aster. vel ob.) al plus^{300}, cdd mug^{r} et^{lat} ap Hier (adv. Pelag. 2, 17 *in ev. sec. Ioh. in multis et Graecis et Latinis cdd. invenitur de adultera muliere quae accusata est ap. dominum*) b* c e ff^{2}· g l$^{mg\,2}$ vg aeth syr^{hr} (7, 42—8, 2 pag^{110}; 8, 3—21 pag^{460}) arr sl sax perss (in cod^{vat} ad cap 10 trahitur); adde vv quarum ^{mss} et^{edd} differunt i. e. syr$^{edd\,3}$ et^{p} interpol cop ^{wl} arm ^{usc} et^{cdd} recentissim, item scholia supra adscripta. Praeterea agnoscunt Const^{2,24,4} Synops (falso ex uno cod. inter opp Athanasii edita)^{142} ubi post Ioh^{8,20} sic memoratur: *ἐνταῦθα τα*

περὶ τῆσ κατηγορηθείσησ ἐπὶ μοιχείᾳ (quae ipsa interpolatori deberi videntur). Euthym ad h. l. sed add *χρὴ δὲ γνώσκειν ὅτι τὰ ἐντεῦθεν* etc *παρὰ τοῖσ ἀκριβέσιν ἀντιγράφοισ ἢ οὐχ εὕρηται ἢ ὠβέλισται. διὸ φαίνονται παρέγγραπτα καὶ προσθήκη· καὶ τούτου τεκμήριον τὸ μηδὲ τὸν χρυσόστομον ὅλωσ μνημονεῦσαι αὐτῶν.* Hier (vide adv. Pelag. 2, 17) Amb$^{epist\ 26.\ 2}$ etc. Inprimis vide Aug $^{coniug\ adult\ 2,\ 7}$, ubi ad vindicandam pericopam istam a falsi suspicione haec scribit: *– quis non intelligat debere ignoscere maritum quod videt ignovisse dominum – Sed hoc videlicet infidelium sensus exhorret, ita ut nonnulli modicae fidei vel potius inimici verae fidei, credo metuentes peccati impunitatem dari mulieribus suis, illud quod de adulterae indulgentia dominus fecit auferrent de codd. suis.* Similiter saec. 10 Nicon (cf Gall^{3,250}) ejectam esse vult narrationem ab Armenis, *βλαβερὰν εἶναι τοῖσ πολλοῖσ τὴν τοιαύτην ἀκρόασιν* dicentibus: id quod uterque cum magna rei inscitia scripserunt. Errore manifesto etiam Tatianus vel Ammonius, item Eus Chr pericopae testes laudantur. Cf. ed. maior. Ex testimoniis vero liturgicis discitur certe iam aetate Gregorii M. pericopam Romae legi solitam esse. De quibus cf. ed. mai. p. 835.

Locum de adultera non ab Iohanne scriptum esse certissimum est. A tertio vero inde saeculo in codicibus Graecis et Latinis legi coeptum esse, ut auctoritate codicis D et italae codicum b e, ita Constitutionum quae dicuntur apostolicarum atque etiam Hieronymi testimonio docemur. Praetereamus quae a ratione scribendi et ab orationis nexu refellendae originis Iohanneae subsidia sumenda sunt. Unde vero fluxerit historia ista vix dubium est. Quod enim Eusebius – quem pariter atque Origenem Chrysostomum Cyrillum ignorasse interpolationem evangelii Iohannei verisimillimum est – hist. eccl. 3, 39. de Papia refert: *ἐκτίθειται δὲ καὶ ἄλλην ἱστορίαν περὶ γυναικὸσ ἐπὶ πολλαῖσ ἁμαρτίαισ διαβληθείσησ ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἣν τὸ καθ' ἑβραίουσ εὐαγγέλιον περιέχει*, id maxima cum probabilitate ad indagandam interpolationis Iohanneae originem adhibetur. Nec negligendum illud est, quod Rufinus, quem Papiae librum et evangelium illud ab Hieronymo aequali Graece et Latine versum accuratius nosse probabiliter conieceris, in interpretatione operis Eusebiani in locum verborum quae supra adscripsimus non dubitavit *historiam de muliere adultera quae accusata est a Iudaeis apud dominum* substituere.

Iamvero textum dabimus quemadmodum ς (Gb^{00}) exhibet, indicatis una eis quibus ex auctoritate testium antiquior pericopae forma restitui licet. Iuxta quem textum adscribemus totum locum ut in codice D legitur.

D D D

7,53 και επορευθησαν εκαστος εις τον οικον αυτου.
8,1 ιησους δε επορευθη εις το ορος των ελαιων. 2 ορθρου δε παλιν παραγινεται εις το ιερον, και πας ο λαος ηρχετο προς αυτον. 3 αγουσιν δε οι γραμματεις και οι φαρισαιοι επι μαρτεια γυναικα ειλημμενην, και στησαντες αυτην εν μεσω 4 λεγουσιν αυτω εκπειραζοντες αυτον οι ιερεις, ινα εχωσιν κατηγορειαν αυτου· διδασκαλε, αυτη η γυνη κατειληπται επαυτοφωρω μοιχευομενη. 5 μωϋσης δε εν τω νομω εκελευσεν τας τοιαυτας λιθαζειν· συ δε νυν τι λεγεις; 6 ο δε ιησους κατω κυψας τω δακτυλω κατεγραφεν εις την γην. 7 ως δε επεμενον ερωτωντες, ανεκυψεν και ειπεν αυτοις· ο αναμαρτητος υμων πρωτος επ αυτην βαλετω λιθον. 8 και παλιν κατακυψας τω δακτυλω κατεγραφεν εις την γην. 9 εκαστος δε των ιουδαιων εξηρχετο, αρξαμενοι απο των

53. *επορευθη* cum EGHKΠ al mu syr^{ss} - bars aeth ... scribe *επορευθησαν* cum DMSΓ al^{15} c e g l^{2} vg cop^{wi} syr^{hr} arm^{usc} ... var al

8, 1. *ις δε* cum D unc^{7} al pl it^{5} vg syr$^{ss-bars}$ et^{hr} cop^{wi} ... UΓA al^{30} *και* o (A al mu om) *ις*. var al

2. *παλιν*: U al plus^{60} add *βαθεως* (pauc ex his^{60} *βαθεσω*) | *παριγενετο*: D *παραγινεται* ... UA al plus^{60} *ηλθεν* (item *venit* Latt syr arm) | o *λαος*: GSU al^{20} *ο οχλος*, Γ 272. om | *προς αυτον*: EGHKΠ al plus^{30} om

3. *αγουσι* (2. 9. *φερουσι*) *δε* (UΓ al plus^{10} arm om): A^{2} 13. 69. 76. 124 174. 218. 230. 346. *και προσηνεγκαν αυτω* | *προς αυτον* (al pauc syr hr *τον ις*) cum EGHKΠ etc ... dele cum DMSUΓA al^{60} fere e g l^{2} vg syr$^{ss-bars}$ arm^{cdd} | *εν* cum EGHKΠ etc ... scribe *επι* cum DMSUΓA al^{100} | *κατειλημμενην*: EGHKΠ al^{40} *καταληφθεισαν*

4. *λεγουσιν*: UA al plus^{80} it^{5} vg *ειπον* | *αυτω* (c ff^{2}· *ad Iesum*) cum MSU ΓA al pl it^{5} vg etc ... EGHKΠ al^{60} arm^{cdd} add *πειραζοντες* | *αυτη η γυνη* usq *μοιχευομενη*: U al^{70} fere cop^{wi} aeth *ταυτην ευρομεν επαυτοφωρ. μοιχευομενην* | *κατειληφθη* cum? ... scribendum certe *κατειληφθη* cum EGHKΓΠ al^{25} aut quod praefero *κατειληπται* cum D 1. al^{15} vel *ειληπται* cum MSA 69. 124. 174. 262. 346. al^{25}

5. *μωσης* cum EGHSUA al plu; sed DKMΓΠ al mu *μωυσης* | *ημιν*: et hoc quidem loco cum EGKMΠ etc, U 282. al^{5} g l^{mg} vg post *ενετειλατο*, item A 1. 69. 124. al^{15} e ante *μωσης* ... Sr al^{90} aeth *ημων* idque ante *μωσης* ... D (vide supra) H 299. al^{6} cop^{wi} syr^{ss} et^{hr} plane om | *λιθοβολεισθαι* cum EGHKΠ etc; Γ al plus^{12} *λιθαζεσθαι* ... scribe *λιθαζειν* (ut Sz) cum DMSUA al^{100}, item *lapidare* e g l^{mg} vg Cassiod ps^{56} | *τι λεγεις*: MSUA al plus^{80} c ff^{2}· arm aeth etc add *περι αυτης*

ς ς ς

7,53 *καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.*

8,1 *Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.* 2 *ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.* 3 *ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ* 4 *λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.* 5 *ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις;* 6 *τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.* 7 *ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω.* 8 *καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.* 9 *οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν*

---

6. *ελεγον*: sr al[20] syr[uss-bars] *ειπον*, item (vide post) M *ειπαν* | *εχωσι*: sr al[10] *σχωσι* ... 1. al pauc *ευρωσι* | *κατηγορειν* (r 272. -*ρησαι*): Sz cum SUA al plus[100] arm aeth *κατηγοριαν κατ*, item (vide post) M | *το δακτυλω*: A 230. 262. 435. syr[uss-bars] om | *εγραφεν* cum KUFA etc ... scribe *κατεγραφεν* c. DKGHMS tisch al[25] | *εισ την γην*: EGHK tisch al[90] add *μη προσποιουμενος* | M *τουτο* usq *αυτον* post *αμαρτ.* v. 11 pon
7. *ερωτωντεσ*: MS al[50] *επερωτωντεσ* | *ανακυψασ* cum EGHKr etc, item UA al[55] arm *αναβλεψασ* ... scribe *ανεκυψεν και* cum DMS al[25] it[5] vg (*erexit se et*, e *adlebavit capud et*) | *προσ αυτουσ* c. EGHK etc ... scribe *αυτοισ* cum DSUFA al[170] it[5] vg ... M om | *τον λιθον* cum EGHKMS etc: DUFA al plus[50] om *τον* | *επ αυτη* cum minusc ... scribe *επ αυτην* c. D EGHKMSUFA al longe plu | *βαλετω*: EGHK 1. 11. 28. al[20] fere *βαλλετω*. Praeterea ordo verborum satis fluctuat: ς *τον λιθ. επ αυτ. βαλ.* cum minusc ... scribe *επ αυτ. τον* (r al om) *λιθ. βαλ.* cum EGHKSr al plu it[5] vg Aug[loh 33,5] etc
8. *εισ* (M *επι*) *την γην*: U al[20] fere *ενοσ εκαστου αυτων τασ αμαρτιασ*. Eadem Bar Hebraeus hausit (apud Assem. bibl. orient. 2, 170) ex codice quodam Alexandrino.
9. *και υπο της συνειδησεως ελεγχομενοι* cum EGHKS etc ... omitte cum DMUFA al[80] fere c e ff[2] g l[mg] vg syr[uss-bars] eth[hr] arm aeth | *εως των εσχατων* cum SUA 69. 124. al pl[vid] aeth syr[hr] ... D *ωστε παντασ εξελθειν* ... omitte cum EGHKMr al[50] e g l[mg] vg syr[uss-bars] | *εστωσα* cum 1. al mu c l[mg] vg syr[hr] aeth ... scribe (ut et. Sz) *ουσα* cum DEG HKMSUFA al[170] fere e ff[2] syr[uss-bars] cop[wi]

D D D

πρεσβυτερων, ωστε παντας εξελθειν· και κατελειφθη μονος και η γυνη εν μεσω ουσα. 10 *ανακυψας δε ο ιησους ειπεν τη γυναικει· που εισιν; ουδεις σε κατεκρεινεν;* 11 *κακεινη ειπεν αυτω· ουδεις, κυριε. ο δε ειπεν· ουδε εγω σε κατακρεινω· υπαγε, απο του νυν μηκετι αμαρτανε.*

VIII.

12 *Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ*
12, 46 *φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.* 13 *εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.* 14 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω.*

---

10. *και μηδενα θεασ. πλ. τ. γυναικος* cum EGHK etc: UA al[70] aeth *ειδεν αυτην και* ... omitte cum DMSΓ 1. 13. 28. 299. al[30] fere c e ff[2·] g l[mg] vg cop[wi] syr[uss-bars] et[hr] (arm, vide ante) | *αυτη* cum EFGHKMSΓ etc ... UA al[40] om | *η γυνη* c. minusc ... scribe (ut Sz) *γυναι* cum MSUΓΛ 1. 13. 28. 124. 127. 209. 299[ax] 262. 282. 299. 346. al[100] fere, item *mulier* c e ff[2·] g l[mg] vg syr[hr] aeth arm ... DEFGHK al[60] c syr[uss-bars Hier[pel2,17] om | *που εισιν εκ. οι κα. σου*: omitte *εκεινοι οι κατ. σου* c. DMΓΛ 1. al[30] fere c e am san arm syr[uss-bars et[hr]; praeterea HSU al plus[60] vg Hier[pel] om *εκεινοι*

11. *ειπ. δε* (U 245. om) *αυτη ο ις̄* cum Γ(U) etc: omitte *αυτη* c. EFGHKMS 1. 28. 130. 235. al[60] fere l[mg] vg arm syr[uss-bars] | *μηκετι* cum EFGHKΛ etc (e *amplius*) ... scribe *απο του νυν μηκετ.* cum DMSUΓ al[140] fere c ff[2·] l[mg] vg cop[wi] arm aeth syr[hr] et[uss-bars] etc

VIII, 12. *αυτοις ελαλησ.* ο (B om) *ις̄* cum ΝBLSTUX 69. 346. c q ... D 1. 33. 127. 209. etc *ελαλ. αυτοις* (a d *ad illos*) *ο ις̄* ... EFGHKMΓΛΔ al[50] fere go *αυτοις ο ις̄ ελαλησεν* ... ς *ο ις̄ αυτοις ελαλησεν* cum minusc vix mu | *εμοι* cum NDLXΓΔΛ unc[s] al omn[vid] Chr[8,352] Cyr[4,486] ... Ln *μοι* cum BT Or[4,299] | *περιπατηση* cum NBEFGKLSTUXΔ al plus[60] ... ς *περιπατησει* cum DEHMΓΔ al permu

14. *υμεις* sine *δε* c. NFHK 17. 127. 131. 8pe al[15] a Novat[tri 15] (Gall[3,297]) ... ς Ln Ti *υμ. δε* cum BDEGLTUXΔ etc | *η που* cum BD[Gr]KTUXΔ 1. al[50] f ff[2·] l q vg sah cop go syr[P] go etc ...ς (= Gb Sz) Ln *και που* cum NEFGHL al sat mu a b c e d syr[sch] aeth

ς ς ς

πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. [10] *ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν;* [11] *ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.*

15 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ᾽ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. 18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἔστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤδειτε. 20 ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

7, 24 · 3, 17 · 16, 32 · Dt 19, 15 · Mt 18, 16 · 87.3 14, 7. 9 · 7, 30

21 [89. 10] *Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.* 22 *ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;*

7, 33 ss

---

16. *αληθινη* cum BDLTX 33. Or^{4,282} ... ς *αληθης* cum ΝΓΔΛ unc^{8} al pler Or^{4,299} | *ο πεμψας με* sine additam cum ℵ*D ... ς Ln Ti add *πατηρ* cum ℵ^{c}BLTX unc rell (sed s *ο πατηρ*) al omn^{vid} it vg etc

17. *γεγραμμενον εστιν* cum ℵ (:: ac vero hoc Iohanni proprium est, cf 2, 17. 6, 31. 45. 10, 34. 12, 14; nusquam eodem sensu illud Synopticorum *γεγραπται*) ... ς Ln Ti *γεγραπται* c. BDLT unc rell al omn^{vid}

19. $\overline{\iota\varsigma}$ cum BDLTXΓΔΛ unc^{8} al plu ... ς (= Gb Sz) *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵ 33. 69. al sat mu Or^{4,281} Cyr^{4,495} | *αν ηδειτε* cum BLTX 1. 33. al pauc c Amb poen Or$^{4,281\ bis}$ et$^{287.\ 291.\ 300}$ Cyr^{4,495} et$^{iul\ 265}$ et$^{trin\ 3,476}$ ... ς *ηδειτ.* *αν* cum ΝΓΔΛ unc^{8} al pler q

20. *ελαλησεν* sine *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵBDKLT al^{10} a b c e f l am for ing san sah cop syr^{utr} et^{hr} go ... ς (= Gb Sz) add *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ΧΓΔΛ unc^{7} al pler ff^{2}. q vg cle et^{cdd} mu arm

21. *αυτοις* sine *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵBDLTX b e Or^{4,292} Cyr^{4,499} ... ς (Gb^{00}) add *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ΓΔΛ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg rell Chr^{8,356}

23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω
8, 31 1 Io 4, 5 εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα
παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν
8, 14 12, 32 πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ὅταν ὑψώσητε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ
ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ
ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ
ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

---

23. *ελεγεν* cum ℵBDLTX 13. 69. 346. a b c e ff^{2}· l vg syr$^{p\ mg}$ syr^{hr} Or^{4,} ^{302} Cyr$^{4,\ 502}$ ... ς *ειπεν* cum ΓΔΛ unc^{8} al pler f q syr^{sch} etp txt | *εκ του κοσμ. τουτου* priore loco cum ℵDLXΓΔΛ unc^{8} 1. 33. 69. al omn vid l vg Or$^{4,302\,c}$ et^{305} Chr$^{8,356\cdot\ 357}$ Cyr$^{4,504\,com}$ ... Ln Ti *εκ τουτου τ. κοσμ.* cum BT Or^{4,302e} Cyr$^{4,\ 508\ txt}$, item qui utroq loco it^{pler} al. Rursus *εκ του κοσμ. τουτ.* sec loc cum ℵBDLTX unc reli etc ... 33. 69. 124. Latt etc *εκ τουτου τ. κοσμ.*

24. *πιστευσητε* sine additam cum BLTX unc rell al pler it^{pler} vg etc ... ℵD 69. 124. e aeth add *μοι*

25. *ὅ τι* (haec scriptura in cdd unc non invenitur, nec fere magis ab usu cdd minusculorum est): ς (non ς^{e} Gb Sz) Gb$''$ *ὅτι*. Posuimus autem post *λαλω υμιν* punctum, ut etiam ς habet; Ti Ln signum interrogationis.

26. *λαλω* (Gb$''$ probante Schu) cum ℵBDKLTUXΔ al^{45} fere Cyr^{4,513}, item *loquor* it vg go syr^{utr} eth^{r} ... ς *λεγω* cum ΕΓGΗΜSΓΔ al plu

27. *ελεγεν* sine additam et. a f q am for harl san taur ... ℵ* (non item ℵ^{c}) D 38^{mg} 64. 97^{mg} b c e ff^{2}· g l vg (et. fu gat mm mt al) arm^{mg} (in ed constpl) sl^{2}· add *τον θεον*

28. *ειπεν ουν* sine additam cum BLT 1. a ... ς add *αυτοις* cum ℵDΧΓΔΛ unc^{8} etc | *ο πατηρ* sine *μου* c. ℵDLTX 13. 69 122. 254. al pauc it^{pler} vg syr^{hr} aeth Eus$^{marc\ 90}$ Cyr$^{4,\ 520}$ Thdrt$^{5,\ 946}$ Hil^{1015} ... ς (sed Gb^{0}) add *μου* cum BΓΔΛ unc^{8} al pler f q sah cop syr^{utr} arm go

29. *μονον* sine additam c. ℵ^{c}(item ℵ*)BDLTX 1. 22. 69. 249. it^{pler} vg sah cop syr^{hr} arm aeth Eus$^{marc\ 90}$ Chr^{8,359} Cyr^{4,527} Hil^{1015} ... ς (Gb^{00}) add *ο πατηρ* c. ΓΔΛ unc^{8} al pler (al^{2} praem) f q syr^{utr} (syr^{sch} *ο πατ. μου*) go

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ,
32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. 35 ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.
37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἐγὼ ἃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε.
39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν.

Ro 6, 16 a
Gen 21, 10
Mt 3, 9

---

33. προς αυτον cum ℵBDLT^{wo}Ix 33. e ff^{2}· l q ... ς αυτω cum ΓΔΛ unc^{6} al pler a b f vg (c om plane) Cyr^{4,587}

34. ο $\overline{\text{ις}}$: Ln om ὁ cum B | της αμαρτιας et. Or^{3,565} et^{4,424} et^{saep} Dial^{1}, ^{220} et ^{821} Chr^{8,368} Cyr^{4,538} et glaph^{43} Ir$^{lat\,183}$ etc ... D b Clem^{440} Faustin^{ari} ^{5,1} (Gall^{7,455}) om, hinc Gb^{00}

38. ἃ utrumq cum ℵ*BCDX etc, item prius tantum ℵ^{cL} Tert$^{prax\,22}$ et qui priora tantum affert Cyr$^{hr\,158}$, item sec (Gb′) K 1. 13. 22. 33. 299. al^{10} fere b e f g l m^{87} vg ... ς Ti ὃ bis cum T^{wo}ΓΔΛ unc^{7} al pler a c ff^{2}· q go syr^{utr} et^{hr} arm aeth; item prius tantum K al mu b e f g l m vg, sec et. ℵ^{cL} Tert^{prax}. Scripsimus autem α εγω hoc ordine cum ΝBC cop Or^{4,315} bis et^{317} Chr, contra DLX etc εγω α ... ς Ti εγω ο cum T^{wo}ΓΔΛ unc^{8} al pler it^{pler} vg etc | παρα τω πατρι sine μου c. BCLTX g l am fu em fos iac ing harl* syr^{hr} aeth^{ro} Or^{4,315} bis et^{317} ... ς (Gb^{00}) add μου cum NDΓΔΛ unc^{8} al omn^{vid} a b c e f ff^{2}· m q vg^{cle} (et. for san al) syr^{utr} cop go aethPP Cyr$^{hr\,158}$ Chr^{8,364} Tert^{prax} | ηκουσατε (Gb″) c. ℵ^{c}BCKLX 1. 13. 33. 69. 229** 249. al^{10} (131. ακουετε etc) f go cop syrP ^{mg} et^{hr} arm aeth^{ro} Or^{4,315} ter et^{316} ter et^{317} ter Chr^{8,364} Cyr ^{4,545} ... ς Ti εωρακατε (EFGHMT^{wo}Δ al εορ.) cum ℵ*DT^{wo}ΓΔΛ unc^{7} al pler a b c e ff^{2}· g l m q vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ aethPP Tert^{prax} Apollin$^{cat\,260}$ | παρα του πατρος non modo cum eisdem (exc 69.) quibuscum ηκουσατε, sed etiam MT al? | του πατρος sine additam cum BLT 13. aeth^{ro} Or^{decies} Cyr^{4,545} ... ς (Gb^{00}) add υμων cum NCDXΓΔΛ unc^{8} al pler it vg rell Chr Tert^{prax}

39. ειπαν cum NBCD 33. Or^{4,317} ... ς ειπον cum LTXΓΔΛ unc^{8} al pler

λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν
17, 27 a ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43 διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λό-
1 Io 3, 8 γον τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω,

---

Cyr^{4,547} | *εστε* cum ℵBDLT 60^{ev} Or$^{4,306\cdot 313\cdot 316}$ et$^{317\cdot 318\cdot 320\cdot 328}$ (i. e. decies, at ubique sequente *ποιειτε*, item *estis* ff$^{2\cdot}$ vg Aug$^{ioh\ 42,4}$ ... ς (= Gb, sed rursus Gb') Ti *ητε* cum CXΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn Or^{1,299} et^{3,145} et^{4,104} (sequente ter *εποιειτε*) Eus$^{esa\ 473\cdot 513}$ et$^{ps\ 682}$ etc, item *essetis* a b c e f l q Or$^{int\ 2,82\cdot 674}$ et$^{4,525\cdot 534}$ Hil^{92} etc | *εποιειτε* non modo cum eisdem qui antea *ητε* et *essetis*, sed etiam ℵB^{2}DLT 60^{ev} Or$^{4,316\ cod}$ ... ff$^{2\cdot}$ vg Aug^{ioh} *facite*, B* Or$^{4,306\cdot 313\cdot 316\ ed}$ et$^{317\cdot 318\cdot 320\cdot 328}$ Chr (praegresso *εχετε*) *ποιειτε*, Gb'. Dedimus autem *εποιειτε* absq *αν* (ut etiam Gb Sz) cum ℵ*BDEFGHSTUFA al plus^{60} Or^{1,299} et$^{4,104\cdot 306\cdot 313\cdot 316\ ss}$ et^{328} Eus^{esa} et^{ps} al ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore) add *αν* cum ℵ^{c}CKLMXΔΠ al plu Or^{8,145} (*αν εποι.*) Did^{manich} al

41. *εἶπαν* cum ND ... ς Ln Ti *εἶπον* c. BCL unc rell al omn^{vid}. Scripsimus sine copula cum ΝBLT 1. al pauc a b e ff$^{2\cdot}$ l q fos cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth ... ς (Gb^{0}) add *οὖν* cum CDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f vg sah syr^{p} c.* Or^{4,327} Cyr^{4,551} | *οὐ γεγεννημεθα* cum ℵ^{c}CD^{2}XΓΔΛΠ unc^{8} etc. Accedunt ℵ*LT *οὐκ ἐγεννημεθα* ... Ln *οὐκ ἐγεννηθημεν* cum BD* 409.

42. *εἶπεν* sine copula cum BCEFGHKLTΓΔΠ etc ... ς (= Gb Sz) add *οὖν* cum NDMSUXΔ al plu f vg sah Cyr^{4,552} | *ο* $\overline{\text{ις}}$ (et. Or^{4,328}): Ln om ὁ c. B | *πατηρ* (et. Or$^{4,317\cdot 328\cdot 330}$ i. e. quinquies) ... Ln *ο πατηρ* c. B

44. *του* ante *πατρος* cum ΝBCDLXΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) om cum minusc vix mu | *ουκ* cum ℵB*DLXΔΔ^{2} 1. 69** 253. al^{3} scr Did$^{manich\ 317}$ Cyr$^{4,563\ com}$ ... ς Ln *ουχ* c. B^{3}CΓΔ*Π unc^{8} al pler (item edd Clem Or Chr)

45. *λεγω* (D *λαλω*) et. Or^{4,347} et^{348} (quinquies) etc: c* 13. 124. 253. b f cop aeth Cyr^{4,563} add *υμιν*, hinc Ln [*υμιν*]

οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; 1 Io 3, 5
εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ 18, 37
θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε,
ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν 1 Io 4, 6
αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον
ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ 7, 20 Mt 10, 25
τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν
δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν
αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον 5, 24 11, 25
ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις
τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα·
53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; 4, 12
καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν
ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν,

---

46. *ει* cum ℵBCLXΠ al[20] it vg go sah cop al Or[4,349] Cyr[4,565] ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ΓΔΛ unc[8] al pler aeth

48. *απεκριθησαν* sine *ουν* cum ℵBCDLX al[15] a b c e ff[2]· l fos sah cop etc ... ς (Schu „recte", sed = Gb Sz) add *ουν* cum ΓΔΛΠ unc[8] al pler f g q vg syrp (go *autem*) Chr[8,368] | *ειπαν* cum ℵBCD 33. Or ... ς *ειπον* cum LXΓΔΛΠ unc[8] al pler Cyr Chr | *σαμαριτης* c. ℵLX al (cf et. alibi) ... ς Ln Ti *σαμαρειτης* cum BCD unc rell al pler

51. *τον εμον λογον* cum ℵBCDLX 33. 258. Or[4,360 ss] Cyr[4,572 d com] ... ς *τον λογ. τον εμον* cum ΓΔΛΠ unc[8] al pler

52. *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum BCLX etc. Scripsimus sine copula cum ℵBC al pauc a b e syr[sch] et[hr] cop arm Or[4,362] ... ς add *ουν* cum DLXΓΔΛΠ unc[8] al pler etc | *γευσηται* cum ℵACDLXΓΔΛΠ unc[5] al[100] fere Or[4,363· 365] Cyr[4,574] ... ς (= Gb Sz) *γευσεται* cum EFH al mu | *εισ τ. αιωνα:* D b c ff[2*] l om (nec Nonn[9,164] exprim), hinc Gb[0]

53. *σεαυτον* sine *συ* cum ℵABCDGKLXΓΔΛΠ al[50] it vg sah cop etc ... ς add *συ* cum EFHMSUΛ (x[tregell]) al plu go arm

54. *δοξασω* cum ℵ*et[cb]B C* D 1. 69. 346 al pauc Or[4,368 bis] Chr[8,370] ex mosc [3]; item a c e ff[2]· l q ... ς *δοξαζω* cum ℵ[ca]C[2]LXΓΔΛΠ unc[8] al pler etc | *ημων* (Gb″) cum AB[2]et[3]CLΓΔΛΠ unc[7] al[100] f g am em for fu iac ing gat mm mt san taur tol sax go sah cop syr[utr] arm aeth ... ς Ln *υμων* c. ℵB*DFX al mu a b c e ff[2]· l q vg[ed] Chr[8,370] Cyr[4,580] Tert[prax 22]

55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι
οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν
καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιά-
Gen 18, 17 σατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπαν
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ
Ἀβραὰμ ἑώρακας; 58 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
10, 31 πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλω-
σιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν,
οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ
ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-

55. *κἂν* cum ℵBD ... ς Ti *καὶ ἐὰν* c. ACLXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} | *ὑμῶν* c. ℵCLXΓΔΛΠ unc^{7} 33. al pler Cyr^{4,561} ... ς Ln *ὑμῶν* c. ABD al^{5} | *ἀλλὰ* cum BDX ... ς *ἀλλ* cum ℵACL unc rell al omn^{vid}

56. *εἶδῃ* cum ℵAB*D^{2}X 69. (Γ *ἴδῃ*) Or^{4,321} ... ς Ln Ti *ἰδῇ* cum ℵ^{3}CD*L unc rell al pler

57. *εἶπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *εἶπον* cum ABCLX unc rell al omn^{vid} | *ἑωράκασ* (B* *-κεσ*) cum ℵ^{c}ABCDSUΓΔΠ^{2} etc (item EFGHKLMXΔΠ* etc *τορ.*): ℵ* sah *ἑωρακεν σε*

58. *ἐγώ* cum BC e^{scr*} ... ς Ln o *ἐγώ* cum ℵADLX unc rell al pler

59. *ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ* sine additam cum ℵBD a b c e ff^{2}· g l vg sah arm pers^{w} Or^{4,292} Chr^{8,372} Cyr^{4,586} ... ς (= Gb) add *διελθὼν* (ℵ^{ca}CLX etc *καὶ διελθων*, per incuriam et. ℵ^{cb}) *δια μεσου αυτων* (ℵ^{ca}CLX etc add *επορευετο*, item syr^{p} c.*) *καὶ παρηγεν ουτωσ* (:: cf Lc 4, 30) cum ℵ^{ca}et^{cb}ACLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} f q cop syr^{utr} aeth go Ath^{259} al

IX, 1. *εἰδεν* cum ℵBKFGHSUΓΠ^{2} al plu ... Ti *ἰδὼν* c. ACDKLMXΔΛΠ* al mu

2. *ῥαββει* cum ℵABCDEHΛ (X *ραββι*) al sah go ... ς Ln *ῥαββι* cum FGK LMSUΓΔΠ al pler cop

3. *ἐγώ* cum ℵABCLXΓΔΛΠ* unc^{8} al plu ... ς (= Gb Sz) o *ἐγώ* cum DΠ^{2} etc

4. *ημασ* pri cum ℵ*BDL (D post *δει* pon) sah cop syr^{hr} aeth^{ro} Cyr^{4,599} Nonn^{10,19}. Confirmat Or^{3,201} et^{4,27}. Cum Or prorsus facit Hier^{ter} (in Hieremiam^{18}, in epgalat^{3}, inecclesiast), ubique enim Salvatoris verba dicit: *Operamini dum dies est* ... ς Ln Ti *εμε* cum ℵ^{a}vel^{b}ACXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg go syr^{utr} aeth^{PP} rell Chr^{8,377}. Item *ημασ* sec cum ℵ*L cop aeth^{ro} Cyr^{4,599} (Or Hier Nonn alterum *ημασ* non attingunt.)

ψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα 8, 12
εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, 7 καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμη- Neh 3, 15
νεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν
βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον,
ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-
αιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ
ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν
αὐτῷ· πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖ-
νος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν

... ς Ln Ti *με* cum eisdem quibuscum antea *εμε*, item BD sah syr^{hr} :: lectio *ημασ* a correctore alienissima.

6. *αυτου τ. πηλ. επι τ. οφθ.* cum ℵBL 1. 33., item A^{c} 157. 254. 6^{pe} 7^{pe} Cyr^{4,601} *αυτου τ. πηλ. επι τ. οφθ. του τυφλου*, hinc Ln *αυτου τ. π. επ. τ. οφθ.* [*του τυφλ.*]. ... ς *τον πηλον επι τ. οφθ. του τυφλου* cum C*XΓΔΔΠ unc^{8} al pler b syr^{p} Chr^{8,380} Amm^{cat288}

7. *νιψαι*: A a b e (sed vide post) om, hinc Ln [*νιψαι*], A^{2} post *σιλωαμ* add *και νιψαι*, item e post *απεσταλμ.* add *et lava oculos tuos*

8. *προσαιτης ην* cum ℵABC*DKLXΠ^{2} al^{10} f ff^{2}· g q vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Ps-Ath^{338} Chr^{8,381} Cyr^{4,603} ... ς (= Gb Sz) *τυφλος ην* cum C^{3}ΓΔΔ unc^{7} al pler

9. *αλλοι* (ℵ 124. cop syr^{p} ^{mg} eth^{hr} arm add *δε*) *ελεγον· ουχι αλλα* (*αλλα* ℵC; BLX al *αλλ*) cum ℵBCLX 33. 124. b cop syr^{sch} et^{p} ^{mg} eth^{hr} arm aeth pers^{p}. Item omisso *ελεγον* 1. 2^{pe} g vg sah pers^{w} ... ς *αλλοι* (D *ετεροι*) *δε οτι* cum ADE^{2}ΓΔΔΠ unc^{7} al pler f l go syr^{p} ^{tx} (a e *alii dicebant*, c ff^{2}· q *alii autem dicebant quia*). Hinc Ln *αλλ.* [*δε*] *ελεγον* [*Ουχι, αλλ*] | *εκεινοσ* sine copula cum ℵ^{ca}BC*DEFGHLMSΔΔ al plu am for fu ing san syr^{p} ^{tx} Cyr^{4,603} ... Ln add *δε* cum ℵ*et^{cb}AC^{2}KUXΓΠ 33. 69. al plus^{10} a b c e f ff^{2}· g l q vg^{cle} go syr^{sch} et^{p} c.* etc

10. *ουν* post *πωσ* c. NCDLX 157. a (sed om *ουν* pri) l arm (ut a) syr^{p} c.* eth^{hr} ... Ln [*ουν*], ς om c. ABΓΔΔΠ unc^{8} al pler b c e f ff^{2}· g q vg sah cop go. Cyr^{4,604} | *ηνεωχθησαν* cum ℵBCDEFGHLMXΓΔΔ al plu ... ς *ανεωχθ.* cum AKUΠ al plu Chr Cyr | *σου* (et. ς Gb Sz) cum unc omnib al plu b fos tol (hi^{3} *oculi tui*) go syr^{utr} eth^{hr} etc ... ς^{e} *σοι* cum minusc paue ^{vid} a c d e f ff^{2}· k l q vg

11. *απεκρ. εκεινοσ* sine additam cum ℵBCDL 1. 33. 118. 2^{pe} c e ff^{2}· l vg sah arm Cyr^{4,604} Aug^{loh44,8} ... ς (Gb^{0}) add *και ειπεν*, Ln [*κ. ειπ.*] cum AXΓΔΔΠ unc^{8} al pler a b f q go syr^{utr} eth^{hr} etc | *ο ανθρ.* cum ℵBL 1.

μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. 14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

---

22. 33. sah etc, item *ο λεγομενος* c. ℵBC 1. 33. 118. … ς Ln *ανθρωπ. λεγομ.* (omisso ὁ utroq) cum ADΧΓΔΔΠ (c vide ante) unc^{8} al pler go arm Chr Cyr | *οτι* cum ℵBL syrP, item sah cop … ς Ln om cum AD ΧΓΔΔΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc | *εισ τον σιλωαμ* cum (et. Gb) ℵBDLX 1. 118. 2^{pe} a b c ff^{2}· l sah cop syr^{hr} arm Ir^{312} Cyr^{4,604} … ς (Gb′) *εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ* cum ΑΓΔΔΠ unc^{8} al pler e f g q vg go syrP aeth Chr^{8,382} Ps-Ath^{369} | *ουν* cum ℵBDLX 1. 33. 124. 157. 2^{pe} sah cop syrP ^{mg} Cyr^{4,604} … ς *δε* cum ΑΓΔΔΠ unc^{8} al pler go syrP ^{tx} … al pauc it^{pler} vg syr^{sch} aeth *et* ante *απ* | *και* (cop om: sic Ti; sah *abiens igitur lavi*) *νιψαμενοσ*: D *και ενιψαμην*, item it vg

12. *ειπαν* cum ℵBD … ς *ειπον* cum ALΧΓΔΔΠ unc^{8} al omn^{vid} | *ειπ.* sine copula (Gb′) cum A 28^{ev} 53^{ev} 60^{ev} f^{scr} e (*aiunt ad eum illi*) am em for fu ing sax sah cop syr^{sch} arm Aug$^{ioh\,44,\,8}$ … ς *ειπ. ουν* cum DΓΔΔΠ unc^{8} al pler a c ff^{2}· q fos go syrP; item b f *ειπ. δε* … ℵBLX 1. 33. 118. 157. 2^{pe} l vg^{ed} syr^{hr} aeth Cyr^{4,605} *και ειπ.*

14. *εν η ημερα* cum ℵBLX 33. a b c (e *in quo*) ff^{2}· mm syrP ^{mg} eth^{r} Cyr$^{4.605}$ … ς *οτε* c. ADΓΔΔΠ unc^{8} al pler f l q vg go sah cop syr^{sch} et$^{p\,tx}$ | LX al pauc *ηνεωξεν*, D 249. Cyr *ηνοιξεν*

15. *μου* (H al pauc *μοι*) *επι τ. οφθ.* (et. Gb Sz) c. ℵB(H)LXΓΔΠ unc^{7} al plu Cyr^{4,607}, item *mihi super oculos* c e f ff^{2}· l q am fu ing for san syrP go; A *μου επεθ. επ. τ. οφθ.* … ς (= Gb Sz) *επ. τουσ οφθ. μου* cum D al mu a b syr^{sch} eth^{r} arm Chr^{8,383}

16. *ουκ εστ. ουτ. παρ. θε. ο ανθρωπ.* cum ℵBDLX 157. l syr^{hr} Cyr^{4,608}, item e *non est hic a deo*, item c ff^{2}· g vg etc … ς *ουτοσ ο ανθρωπ. ουκ εστ. παρ. του* (Gb^{00} cum AGKΠ al permu) *θεου* cum ΑΓΔΔΠ unc^{8} al pler a b f q sah cop syr^{utr} go aeth Chr^{8,383} | *αλλοι* cum ALΧΓΔΔΠ unc^{8} al pler it^{pler} am fu for ing san go arm syrP Chr^{8,383} … ℵBD al^{10} fere c ff^{2}· etc add *δε*

17 λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. 18 οὐκ Lc 7, 16
ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, 19 καὶ
ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν οὖν
οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ
ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς
ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ 7, 13
γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο
οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος
γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐ- 12, 2

---

17. οιν cum ℵABDLX 1. 13. 69. al mu itpler vg sah syrp c.* Cyr4,610 ... ς Ti om cum ΓΔΔΠ unc8 al pler q go cop syrsch arm aeth | συ τι cum ADΓΔΔΠ unc8 al omnvid it vg etc ... ΝBLX cop (non sah) Cyr4,610 τι συ | ηνοιξεν cum ℵADΓΔ unc7 al pler ... ΒΧΔ al15 ηνεωξεν, ΚΛΠ al6 ανεωξεν

18. ην τυφλ. cum ΝBL 157. b Chr8,387 ... ς Ln τυφλ. ην cum ΑΧΓΔΔΠ unc8 al pler itpler vg Chr8,386 Cyr4,612 | οτι ην τυφλ. και ανεβλ. (28. b om κ. ανεβλ.): D l om, hinc Gb0

19. βλεπ. αρτι c. ΝBDLU 33. b c ff2· l Cyr4,612 (Chr8,388 βλεπ. νυν) ... ς αρτι βλεπ. cum ΑΧΓΔΔΠ unc7 al pler a e f g q vg

20. απεκρ. οιν cum ℵB 15ev vgcod (:: οιν propter ουν proxime praegressum vel omissum vel mutatum) ... ς Ti απεκριθ. sine copula cum DGLUXΠ 1. 33. 69. al muvid itpler vg etc ... ΑΕΓΗΚΜΣΓΔΔ etc απεκρ. δε. Praeterea ς add αυτοις, Ln [αυτοις] cum ADΓΔΔΠ unc8 al plu b c l q vg go syrp ... om cum ΝBLX 33. 69. 346. al15 a e f ff2· cop syrsch arm aeth Cyr | ειπαν cum ΝBL 33. ... ς ειπον cum ADX unc rell al pler Cyr

21. ηνοιξεν cum ℵBDLΓΔΔΠ unc8 al pler Ps-Ath 370 ... Δ etc ηνεωξεν vel ανεωξεν | αυτον ερωτησατε (D επερωτ.) hoc loco cum κCBDLX 1. 33. 157. a c e f g vg cop syrhr arm aeth persw Cyr ... ς post ηλικ. εχει cum ΑΓΔΔ unc8 al pler l q go syrutr Ps-Ath ... κ* b sah Chr (etiam mosc7) om | ηλικιαν εχει absque αυτος cum κCBDLX 1. 33. 157. itpler vg etc ... ς Ln αυτος ηλικ. εχ. cum κ*ΑΓΔΔ unc8 al pler q go syr | εαυτου cum ℵABEKMSΣΓΔ al plu Ps-Ath Chr ... ς Ln Ti αυτου cum DFGHLUΔ al permuvid Cyr

23. ειπαν cum ℵBD ... ς ειπον c. ΑLX unc rell al omnvid

τὸν ἐπερωτήσατε. 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· 29 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου

---

23. *επερωτησατε* c. ℵB … ς *ερωτησατε* c. ALX unc rell etc; D *ερωτατε*

24. *εκ δευτερου* hoc loco cum ℵBDL 33. b c e ff^{2}· l q sah cop syr^{sch} … ς post *εφων.* *ουν* cum AΧΓΔΛ unc^{8} al pler a f vg etc | *ειπαν* cum ℵBD … ς *ειπον* cum ALX unc rell al omn^{vid} Cyr^{4,616} | *ο ανθρωπ. ουτος* cum ADXΓΔΛ unc^{8} al pler e (*homo iste*) syr^{p} Ps-Ath^{371} … Ln *ουτος ο ανθρωπ.* cum ℵBL 157. 249. it^{pler} vg go syr^{sch} eth^{r}

25. *απεκρ. οιν* (33. *απεκρ. αυτοις*, 13. *απ. δε*): ΚΒ 1. al^{40} a sah cop arm Chr^{8,389} om *ουν*, hinc Gb^{00} | *εκεινος* sine additam cum ℵABDL al^{10} it vg go sah syr^{p} arm pers Cyr^{4,617} … ς (Gb^{0}) add *και ειπεν* cum ΧΓΔΛ unc^{8} al pler cop (*dicens*) syr^{sch} eth^{r} aeth Chr

26. *ουν* cum ℵ^{c}BDKLX al^{15} b c f ff^{2}· g q vg go sah Cyr^{4,618} … ℵ* a e syr^{sch} cop arm plane om … ς *δε* cum ΑΓΔΛ unc^{7} al pler syr^{p} | *αυτω* sine *παλιν* cum ℵ*BD 2^{pe} a b c e ff^{2}· g l vg sah cop syr^{hr} Nonn^{10,134} … ς add *παλιν* cum ℵ^{c}AΧΓΔΛ unc^{8} al pler f q go syr^{utr} etc

28. *ελοιδορησαν* sine copula (et. Gb Sz) cum AΧΓΔΛ unc^{8} al^{100} b e l q am em for fu ing iac fos tol arm Aug$^{ioh44,\,12}$ … ς *ελοιδορ.* *οιν* cum 69. al vix mu c (al^{vid}) vg^{cle} go … ℵ*B etc *και ελοιδορ.*, ℵ^{c}DL etc *οι δε ελοιδορ.* | *ειπαν* cum ΚD … ς Ln Ti *ειπον* cum ABL unc rell al omn vid | *μαθητ. ει εκεινου* c. ΚΑΒ 1. 33. … ς *ει μαθητ. εκειν.* c. ΧΓΔΛ unc^{8} al pler e f g l q go etc; D al pauc a b c ff^{2}· vg Cyr^{4,621} *μαθ. εκειν. ει* | *μωυσεως* cum ΚDSXΔ 33. al … ς *μωσεως* cum ABLΓΔ unc^{7} al pler

29. *μωυ-* cum ΚBDKSX al … ς *μω-* cum ALΓΔΛ unc^{6} al plu | *-σει* cum ΚABDKGKLSΔ al plu … ς *-ση* cum FHMUXΓΔ al plu

30. *εν τουτω γαρ* cum ΚB(D)L 22. 249. Chr^{8,390} Cyr^{4,623} … ς Ln *εν γαρ τουτω* cum ΑΓΔ unc^{8} al plu … ΧΔ al plus^{20} *εν γαρ τουτο*, item a b c e ff^{2}· *hoc* (e *hoc ergo*), sah cop *hoc ipsum* | *το θαυμαστον* c. ΚBL 1. 22. 33. Chr^{8,390} Cyr^{4,623} … ς Ln om *το* c. ADXΓΔΛ unc^{7} al pler arm | *ηνοιξεν* c. ΚBDL 249. Cyr … ς Ti *ανεωξε* c. ΑΓΔΛ unc^{7} al pler, item X *ηνεωξεν*

τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἤκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 36 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ

---

31. *οιδαμεν* sine copula cum ℵBDGL 1. 33. al[5] a b (*scio*) c e ff[2] l fos sah cop arm Cyr[4,625] ... ς add (Gb[00]) *δε* cum AΧΓΔΛ unc[6] al pler f vg go etc | *αμαρτ. ο θεος* hoc ordine c. ℵALΧΓΔ unc[7] al omn[vid] b c f ff[2] g l q vg syrP eth[r] arm aeth Chr[8,391 bis] Cyr[4,625] Or[int 3,114] Hil[89] ... Ln *ο θεος αμαρτ.* cum BDA a e go syr[sch] etc

32. *ηνοιξεν* cum ℵADLΓΔ unc[7] al pler ... BΧΔ t[secr] Ath[64] *ηνεωξεν*

34. *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ALΧ rell omn[vid]

35. ὡς cum ℵ*B ... ς Ln Ti *ο* ὡς cum ℵ[c]AD rell omn[vid] | *ειπεν* sine additam cum ℵ*BD e cop[cod] ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ℵ[c]AL (Χ *αυτον*) ΓΔΛ unc[7] al pler it[pler] vg etc | *του ανθρωπου* (et. Gb') cum ℵBD sah aeth[ro] ... ς Ln Ti *του θεου* cum ALΧΓΔΛ unc[7] al omn[vid] it vg cop syr[utr] eth[r] go arm aeth[PP]

36. *και ειπεν* cum ℵDLX unc rell al fere omn it[pler] vg etc: Ln om cum AB 68. a cop[wi] | *και τις* cum ℵBDΧΓΔΛ unc[7] al plus[125] go syrP eth[r] arm Chr[8,395] et[596] Cyr[4,630] ... ς Ln om *και* cum AL al pauc it vg sah cop syr[sch] rell | *εστιν*: B add *εφη*

37. *ειπεν* (ℵ *εφη*, D syrP [mg] *απεκριθη*) sine copula cum ℵBDΧ 33. a b e sah cop syrutr eth[r] arm ... ς (Gb[00]) add *δε* cum ALΓΔΛ unc[7] al pler q go | *εωρακας* cum ℵAB[3]DMSUΓΔ al plu ... Ti *εορακας* cum B*EFGKL ΧΔ al mu

40. *ηκουσαν* sine copula cum ℵBLX 33. 157. 249. sah cop arm Cyr[4,634] ... ς (Gb[00]) Ln *και ηκ.* c. ΑΓΔΛ unc[7] al pler b c e f g[2]· l q vg etc; item D ff[2]· g[1]· *ηκ. δε* | *εκ των φαρ.* sine *ταυτα* cum ℵ* eth[cb] D 63. 253. 32[ev] b c e f ff[2]· g[1· 2]· l vg sah cop arm ... ς Ln Ti add *ταυτα* cum ℵ[ca]BLX unc rell al pler a (ante *εκ τ. φα.* pon) q syr[utr] eth[r] aeth (go *hoc*) Cyr[4,634] | *οι μετ αυτ. οντ.* c. ℵBDLX al[5] it vg Cyr ... ς *οι οντ.*

εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; 41 *εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.*

X.

1 *Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ λῃστής·* 2 *ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων.* 3 *τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά.* 4 *ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ·* 5 *ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.* 6 *Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.* 7 *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.*

μετ αυτ. cum ΑΓΔΛ unc^{7} al pler go arm aeth | *ειπαν* cum ΝD ... ς Ln Ti *ειπον* cum BLX unc rell al omn^{vid}

41. *η αμαρτια* et *μενει* cum ℵ* et^{cb} ΑΒΓΔΛ unc rell al pler it vg etc ... ℵ^{ca}DLX 33. syr^{p} mg et^{hr} arm Cyr^{4,635} *αι αμαρτιαι* et *μενουσιν*. Praeterea scripsimus sine *ουν* inter *η* (*αι*) et *αμαρτια* (*-ται*) cum ΝB DKLX al^{6} b c e f ff^{2}· g q vg sah Cyr Or^{int} ... ς *η ουν αμαρτ.*, Ln *η* [*ουν*] *αμ.* cum ΑΓΔΛ unc^{6} al pler a l go syr^{utr}

X. 3. *φωνει* (Gb′) cum ΝABDLX 1. 33. 157. 249. 2^{pe} Cyr^{4,636} ... ς *καλει* cum ΓΔΛΠ unc^{7} al pler

4. *οταν* sine copula (Gb′) cum ΝBLΠ^{2} 1. 33. 157. 2^{pe} sah ... ς Ln *και οταν* cum ADXΓΔΛ al pler a e f g^{vid} vg etc ... ΚΠ* etc *οταν δε* | *τα ιδια παντα* cum ℵ^{ca}BDLX 1. 22. 33. 2^{pe} a e sah cop arm Lcif; item b c ff^{2}· l *oves suas omnes* ... ℵ* et^{cb} go *τα ιδια* tantum, syr^{hr} *αυτα* ... ς *τα ιδια προβατα* cum ΑΓΔΛ unc^{7} al pler f g^{vid} q (*oves suas*) vg syr^{utr}

5. *ακολουθησουσιν* cum ABDEFGΔ al^{20} Chr^{8,399} Cyr^{4,637} ... ς *ακολουθησωσιν* cum ΝKLMSUXΓΠ al plu Bas$^{eth\ 306}$

7. *ειπεν ουν* (e Lcif cop arm om *ουν*) sine *παλιν* cum ℵ* et^{ca} 1. 63. 69. 124. 253. 2^{pe} e Lcif^{154} Cyr^{4,639}, item sine *αυτοις* (a e Lcif *ad illos*) c. ℵ*B ... ς Ti add *παλιν αυτοις*, Ln *αυτοις παλιν*: ex testibus vero B add tantum *παλιν*, ℵ^{ca} 1. etc add tantum *αυτοις*, DEFGLMSUΓΔ al

8 *πάντες ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί, ἀλλ᾽ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.* 9 *ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι᾽ ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει.* 10 *ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν.* 11 *ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων·* 12 *ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἐστὶν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει·* 13 *ὅτι μισθωτός ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.* 14 *ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ*

---

pler a etc add *παλιν αυτοισ*, item ℵ^{a} etc^{cb} ΑΚΑΠ etc add *αυτοισ παλιν*, item interposito o $\overline{\text{ις}}$ x 33. etc | *οτι* c. ΝΑDΕFΜSΓΔΔΠ^{s} al plu it^{pler} vg etc ... BGKLUXΠ* 33. al^{80} a mm arm aeth Cyr Lcif om

8. *παντεσ*: D b fos Did$^{tri\ 3,19}$ om | *ηλθον* sine *προ εμου* cum ℵ*EFGMSU Γ Δ 28. 106. 131. 237. 435. al^{100} fere a b c e f ff^{2}· g l q vg (et. am fu for etc, item sax) go sah^{wol} syr^{sch} et$^{p\ txt}$ et^{hr} perss Bas$^{eth\ 294}$ Chr^{8,400} al Aug (contr. advers. legis et proph. libr. 2, 16 *illud quoque ait dixisse dominum*: omnes alii quotquot ante me venerunt fures sunt et latrones. *Non autem ita scriptum est, sed ita:* Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones. *Venisse quippe hoc loco intelligi voluit eos qui missi non fuissent.*) .... Ln Ti *ηλθ. προ εμου* cum ℵ^{c}ΑBDKLΧΔΠ al^{60} fere gat syr^{cod} et^{p} c.* cop aeth arr sl Or^{1,744} et$^{3,903\cdot 459}$ Did$^{tri\ 3,19}$ Isid^{3,119} etc. Item ς (sed Gb^{0}) *προ εμου* ante *ηλθον* c. 1. al vix mu fos arm Valentt hipp^{194} Or^{4,44} al :: ℵ* cum it^{omn} sah et syris consentiens sine dubio consuetudinem secundi saeculi praebet. Eandem fere ad aetatem quamvis verba *προ εμου* pro testium auctoritate referenda sint, tamen potius explicandi caussa addita quam priscae pietatis caussa dempta videntur esse: vix enim res mutatur demptis illis verbis.

12. *ο μισθωτοσ* sine copula cum BGL 1. a am fu for ing mt cop^{dz} Lcif^{189} ... ς *ο μισθωτ. δε* cum ΑΓΔΠ unc^{6} al pler Eus$^{pr\ 614}$ Chr^{8,400}; ΝDΧΔ etc *ο δε μισθωτ.* | *εστιν* cum ΝΑBLΧ 1. al^{6} etc ... ς Ti *εισιν* cum DΓΔΔ unc^{7} al pler | *σκορπιζει* sine additam cum ΝBDLΠ 1. al^{8} syr^{hr} arm Lcif^{189}; sah cop aeth add *αυτα* ... ς Ti add *τα προβατα*, Ln [*τα προβατ.*], cum ΑΧΓΔΔ unc^{7} al pler it vg go syr^{utr} sah^{mūnt} Cyr^{4,647}

13. *οτι μισθ. εστ.* cum ℵ(Δ*^{vid}) BDL 1. 22* 33. e syr^{hr} arm sah cop aeth Lcif^{189} ... ς (Gb′) praem *ο δε μισθωτοσ φευγει*, Ln [*ο δε μισθ. φευγ.*] cum Α^{2}ΧΓΔΔΠ unc^{7} al pler a b c f ff^{2}· g l vg go syr^{utr} Cyr^{4,647}

14. *γινωσκουσι* (–*σι* ΝBL) *με* (D *εμε*) *τα εμα* (Gb′ Schu „bene") cum ΝB DL it vg go sah cop syr^{hr} aeth arr pers^{w} Eus$^{ps\ 489}$ al ... ς Ti *γινω-*

Mt 11, 27 γινώσκουσί με τὰ ἐμά, 15 [90.3] καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ
1 γινώσκω τὸν πατέρα, [91.4] καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν
προβάτων. 16 [92.110] καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς
αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκού-
σουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. 17 διὰ τοῦτό με ὁ
πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω
αὐτήν. 18 οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν
ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν
λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.
7, 43 19 σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τού-
7, 20 τους. 20 ἔλεγον οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται·
8, 48 τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν
9, 32 δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν·
23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος.
24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε

σκομαι υπο των εμων cum AΧΓΔΔΠ unc[7] al omn[vid] syr[utr] arm pers[p] Chr[8,403] et[404] al

16. δει με cum ℵBDLΔΠ 1. 33. 69. 124. 346. it vg syr[utr] eth[r] Or[int 2,196] et[4,630] ... ς Ti με δει cum AΧΓΔ al pler Eus[ps 55] Bas[eth 297] etc | γενησεται c. ℵ*AΓΔΔΠ unc[7] al pler it[pler] vg syr[sch] et[Pt xt] Eus[ps] Bas[eth] Cyr Thdrt[semies] ... ℵCBDLX 1. 33. 2[pe] f for syr[ms] eth[r] sah cop arm go γενησονται (Gb′)

17. με ο πατηρ cum ℵBDLX 33. 248. 249. it vg Chr[8,406] Cyr[4,657] ... ς ο πατ. με cum AEFGKSUΓΔΔΠ al pler go ... M με ο πατ. με

19. σχισμα sine copula cum ℵBLX 33. 249. it vg (exc tol) sah arm ... ς (Gb[0]) add ουν cum ΔΓΓΔΔΠ unc[7] al pler tol cop syr[P] etc

20. οιν cum ℵ* et[cb] D 1. 86. 2[pe] ... ς Ln Ti δε cum ℵ[ca]ABLX unc rell al pler g[vid] (variant al) vg sah cop syr[P] eth[r] arm

21. ανοιξαι cum ℵBLX etc ... ς Ln ανοιγειν cum ΔΓΓΔΔΠ unc[7] al pler

22. εγκαινια cum ℵB*DL al ... ς Ln εγκαι. cum AB[2]X unc rell al pler | εν ιεροσολυμοις (Gb″) cum ℵDXΓΔΔΠ unc[7] 1. 13. 22. 69. al plu Chr[8,414] ... ς Ln Ti εν τοις ιερ. cum ABL 33. al mu | χειμων sine copula cum ℵBDGLXΠ 1 33. 42. ff[2] sah cop aeth Chr[mosc 1] ... ς (Gb[0]) Ln praem και cum AEFKMSUΓΔΔ (Π[vid]) al pler it[e] vg etc

23. εν τη (Δ om) στοα sine του cum ℵADΓΔΔΠ unc[7] al plu Chr[8,414] ... ς (= Gb Sz) add του cum BLX al mu | σολομωνος cum ℵ*BDEFGΔΔ etc ... ς (= Gb Sz) σολομωντος cum ℵ[c]AKLMSUXΓΠ al permu

24. ειπον cum ℵ* et[cb] ... ς Ln Ti ειπε cum ℵ[ca]ABD rell omn[vid]

τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα
ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ 5, 36
περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προ-
βάτων τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκού- 8, 45 ss
ουσιν, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ δί- 10, 3 s
δωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα,
καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 29 ὁ πατὴρ ὃ
δέδωκέν μοι πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν

---

25. *απεκριθη* sine additam cum ℵ*D go ... ς Ln Ti add *αυτοις* cum ℵᶜABL unc rell etc

26. *αλλα* cum ℵABLΔ cᵃᶜᶜʳ ... ς *αλλ* cum DΧΓΑΠ uncˢ al pler | *οτι ουκ* (Gb′) cum ℵBDLX 1. 13. 28. 33. 69. 2ᵖᵉ alˡ⁰ fere b f ffᵃ· g l vg go syrˢᶜʰ et pᵐᵍ ethʳ aeth Chrˢ,⁴¹⁶ Cyr⁴,⁶⁶⁵ ... ς Ln Ti *ου γαρ* cum ΑΓΔΔΠ uncˢ al pler a c e sah cop syrᴾ ᵗˣᵗ arm Oriⁱⁿᵗ³,⁵⁵ | *των εμων* sine additam cum ℵBKLMΣ*Π* alⁱ c g vgˢ sah cop arm ... ς Ti add *καθως ειπον υμιν*, Ln [*καθ. ειπ. υμ.*], cum ADM²ΓΔΔΠ² uncᵉ al pler a b e f go syrᵘᵗʳ ethʳ aeth

27. *ακουουσιν* cum ℵBLX 13. 33. 69. 124. 157. 249. 346. Homᶜˡᵉᵐ³,⁵² exᶜᵒᵈ ottob Or³,¹⁵³· ²³⁷ et⁴,³⁵¹ etᶦᵒᵇ⁴⁰ (Gallˡ⁴ append) Bas¹,²⁷⁶ etc ... ς Ln Ti *ακουει* cum ADΓΔΔΠ uncˢ al pler Homᶜˡᵉ ed Clemˡ⁹⁴ Or³,²⁹⁶ et⁴,³⁶⁷ al

28. *διδ. αυτ. ζω. αιωνιον* cum ℵBLM*X 33. 157. sah cop syrˢᶜʰ ethʳ arm aeth Cyrᵃᵈᵒʳ¹⁸⁸ etᵉˢ⁵⁶⁷ ... ς Ln Ti *ζω. αιω. διδ. αυτ.* cum ADM²ΓΔΔΠ uncⁿ al pler it vg etc

29. *ο πατηρ* sine *μου* cum ℵ* 13. a b c e ffᵃ· l syrʰʳ Basˡ,²³⁶ Dialᵐᵃᶜᵉᵈ ⁴⁸⁶ Chrˢ,⁴¹⁶ Tertᵖʳᵃˣ ²² Hil ⁹³⁰· ¹⁰⁶⁹ ... ς Ln Ti add *μου* cum ℵᶜABDL unc rell al omn fere f g vg etc | *ο δεδωκεν* cum ℵB*L 15ᵉᵛ a b c e f ffᵃ· g l vg go cop Tertᵖʳ ²² Hil ⁹³⁰ et ¹⁰⁶⁹ ... ς Ln Ti *οσ δεδωκεν* (MU al pauc Chr *εδωκ.*) cum AB²ΓΔ(Λ)Π uncˢ al pler sah syrᵘᵗʳ ethʳ aeth Basˡ,²³⁶ Dialᵐᵃᶜᵉᵈ ⁴⁸⁶ Chrˢ,⁴¹⁶ ter Cyrᵃᵈᵒʳ ¹⁸⁸ etᵉˢ ⁵⁶⁷ ... D *ο δεδωκωσ* | *παντ. μειζ. εστ.* hoc ordine cum ℵBDL syrˢᶜʰ Cyrᵉˢ ⁵⁶⁷ etᵃᵈᵒʳ ¹⁸⁸, item X *παντ. εστ. μειζ.* ... ς Ln *μειζ. παντ. εστ.* cum ΑΓΔΔΠ uncˢ al omn vid itᵖˡᵉʳ vg go cop syrᴾ ethʳ Basˡ,²³⁶ Dialᵐᵃᶜᵉᵈ ⁴⁸⁶ Chrˢ,⁴¹⁶ | *μειζον* cum ABX itᵒᵐⁿ vg go cop syrʰʳ Tertᵖʳᵃˣ (vide supra) Hilᵇⁱˢ (ℵL o et *μειζων*, B* o et *μειζον*, AB²X *οσ* et *μειζον*) ... ς Ti *μειζων* cum ℵDLΓΔΔΠ uncˢ al omnᵛⁱᵈ sah rell Bas Dialᵐᵃᶜᵉᵈ Chr Cyrᵇⁱˢ; etiam Ln *μειζων* edidit, sed ex commentario patet eum *μειζον* voluisse :: lectio itala quae codicum (praeter d) et patrum Latt. consensione gaudet, o et *μειζον*, confirmata codicibus ℵABLX, licet ℵALX vel *οσ* cum *μειζον*

ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν.
31 Ἐβάστασαν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.
32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ
τοῦ πατρός· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθη-
σαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ
περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.
34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ
Ps 81 (82), 6 ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε; 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς, πρὸς
οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή·
36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέ-
γετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ

---

vel *μειζων* cum o misceant, ut ratio testium fert, non potest non pro antiquissima haberi. | τ. *πατρος* cum ℵBL syr^{hr} Or^{4,285} ... ς Ln add *μου* cum ADΣΓΔΑΠ unc^{s} al certe pler it vg rell

31. *εβασταsαν* sine copula cum ℵBL 33. ff^{2} g am fu for em iac ing mt taur go sah^{wol} syr^{sch} arm Ath^{498} Aug^{ioh48,8} ... ς Ln Ti add *ουν* cum ADX unc rell al pler it^{pler} vg^{cle} sah^{ming} cop syr^{p}

32. *καλα* post *εργα* cum ℵΑΚΑΠ al^{19} a c e f l am fu for fos ing (item sah cop syr^{utr} eth^{r} arm aeth) Ath^{498} ... ς Ti ante *εργα* cum DLΞΓΔ unc^{7} al pler (ff^{2} g ut vdtr) vg^{cle} go Hil^{931} ... B post *νμιν* pon | *πατρος* cum ℵ*BD e syr^{hr} Ath^{498} Hil^{931} ... ς add *μου*, Ln [*μου*], cum ℵ^{c}ALX unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg rell Thdrt^{4,95} | *εμε λιθαζ.* cum ℵBL 33. a b e vg Ath^{498} ... ς Ln *λιθαζ. με* cum ADX unc rell al pler c f go syr^{utr} eth^{r} Epiph^{781}

33. *απεκρ. α. οι ιουδαιοι* sine additam cum ℵABKLM*XΠ al^{20} it^{pler} vg go sah cop syr^{p} arm Ath^{498} Hil^{931} ... ς (Gb^{00}) add *λεγοντες* cum DEGH M^{2}SΥΓΔΑ al pler e arm^{codd} syr^{hr} aeth | *συ*: DKΠ 131. al^{10} e vg^{cod} syr^{sch} eth^{r} Chr^{s,417} Thdrt$^{4,42\cdot 95\cdot 227}$ Quaest^{91} (Aug^{5,2913}) om, hinc Gb^{0}

34. *υμων* cum ℵ^{a}ABLX unc rell al pler f g vg sah cop syr^{utr} eth^{r} rell Eus^{ps} Ath Thdrt^{4,95} ... ℵ*D 19^{ev} a (sed *vestra* periit) b c e ff^{2} l Eus$^{marc\,87}$ Tert$^{prax\,22}$ Cyp^{287} Hil^{933} om, hinc Gb^{0} | *οτι* cum ℵBDLX 12. 33. 38. 57. a b c e ff^{2} g l vg syr^{omn} Eus^{ps} et^{marc} etc ... ς om cum ΑΓΔΑΠ unc^{7} al pler f go arm aeth Thdrt^{4,95} Tert^{prax} | *ειπα* c. ℵB EGHKLXΓΔΠ al plu Eus^{ps} et^{marc} Ath ... Ln *ειπον* c. ADMSUΔ al^{40} Thdrt

35. *εγενετ. του θεου* c. D a b e ff^{2} l Eus$^{ps\,507}$ et$^{marc\,87}$ Dam^{1,568} Hil^{933} :: etiam hoc loco D (sine ℵ) verum tenere iudicandus est, praesertim quum ad italorum edd testimonium accedat Eusebii ... ς Ln *του θε. εγεν.* cum ℵABLX unc rell al omn^{vid} c f g^{vid} vg rell Ath^{498} Did$^{tri\,3,34}$

36. *θεου* cum BDEG al^{15} Eus^{ps} Did$^{tri\,1,9}$ Chr^{s,417} Cyr^{ador} etc ... ς Ln Ti *του θεου* cum ABLX unc rell al pler Or^{4,23} Eus^{marc} Ath^{498} Thdrt^{4,96}

ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39 [93.4] Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν [7, 30] πιάσαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 [94.10] καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. 42 καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώ- [Lc 10, 38] μης τῆς Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. 2 ἦν δὲ Μαρία [12, 3] ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν οὖν

---

38. *πιστευετε* pri cum ℵABGHSUXΔΛ al permu Bas$^{eth\ 258}$; similiter D Ps-Ath^{2,33} *θελετε πιστευειν*, item *vultis credere* it vg ... ς Ln *πιστευητε* cum BKLΓΠ(M *-ειτε*) al plu Ath$^{50\cdot\ 461\cdot}$ Chr^{8,417} Dam^{1,568} | *πιστευετε* sec c. NBDKLUΠ al^{4} Ath^{461} (ex cdd^{4}) Ps-Ath^{2,33} Dam ... ς Ti *πιστευσατε* cum AEGHMSΣΓΔ al pler Ath^{50} Bas^{eth} Chr | *και γινωσκητε* (X *-ετε*) cum BLX al^{5} sah cop syr^{hr} arm aeth Ath^{50} etc ... ς *και πιστευσητε* cum ℵΓΔΛΠ unc^{7} al pler f g vg go syr^{utr} Bas^{eth} ... D a b c e ff$^{2\cdot}$ l Tert$^{Prax\ 23}$ Cyp^{287} om (vel potius non exprim), hinc Gb^{0} | *εν τω πατρι* (Gb′) c. NBDLX 33. 157. a c e g vg sah cop syr^{sch} etP mg et^{hr} arm aeth Or$^{int\ 1,56}$ Eus$^{marc\ 186\cdot\ 187}$ Ath^{50} etc... ς *εν αυτω* cum ΑΓΔΛΠ unc^{7} al pler b f ff$^{2\cdot}$ l go syrP^{txt} Ath^{461} Bas^{eth} etc

39. *εζητουν οιν* cum ℵAKLXΔΠ al plu it (exc f *quaerebant autem*) vg sah syrP ... BEGHMS^{vid}UΓΔ al^{40} cop arm go om *ουν*, hinc Gb^{0} ... D syr^{sch} et^{hr} aeth *και εζητ.* | *αυτον* sine *παλιν* cum ℵ^{c}D al^{11} a b c e ff$^{2\cdot}$ g l vg syr^{hr} Chr ... Ti add *παλιν* post *αυτον* cum ℵ^{c}AKLXΔΠ al^{18} f go; ς Ln add ante *αυτον* cum BEGHMSΓΔ al plu syr^{utr}

40. *εμεινεν* cum ℵADLXΓΔΛΠ unc^{7} etc ... Ln *εμενεν* cum B it^{6}

42. *πολλοι* ante *επιστ.* cum ℵBDLMX 1. 33. 2^{pe} al pauc it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth ... ς Ti *επιστ. πολλοι* cum AXΓΔΛΠ unc^{6} al pler go syrP | *εκει* post *εισ αυτ.* cum ℵABDKLMUXΠ al plus^{10} sah cop syrP et^{hr} arm aeth go ... ς ante *εισ αυτον* cum EGHSΓΔΛ al plu ... 16. it vg syr^{sch} Chr om

XI. 1. *τησ μαριασ* cum ℵD ... ς Lu Ti om *τησ* cum ABLX rell omn

αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. 4 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ
10, 31 οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν, 15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

---

7. τ. μαθηταισ c. ℵBLX unc[7] al plu a go Chr[8,423] And[cret 126] ... ADKΓΔΛΠ al plus[20] b c f ff[2] g l[3] vg sah cop syr[utr] eth[r] aeth add αυτου, hinc Ln [αυτου] ... arm αυτοισ, e l[a] plane om

8. οι μαθηται: Dᴳ al plus[10] a c e sah cop syr[utr] eth[r] aeth add αυτου | ραββει cum ℵABCDEHΓΔ sah go ... ς Ln ραββι cum FGKLMSUXΔΠ al pler cop

9. ὡ cum ℵABCDLXΓΔΛΠ unc[7] al longe plu ... ς (= Gb Sz) o ὡ cum Υ al mu And[cre 126] | ωραι εισιν τ. ημ. cum ℵABCKLMXΓΠ al[60] a b c e f l am fu ing for syr[sch] eth[r] Chr[8,424] Cyr[4 678] And[cre] ... ς εισ. ωρ. τ. ημ. cum ΔΔ unc[6] al plu ff[2] g vg[cle] go syrᵖ ... D ωρασ εχει η ημερα

12. αυτω οι μαθηται cum ℵDKΠ al[6] b sah arm, item addito αυτου al[5] a c syr[sch] etᵖ[mg] eth[r] aeth ... BCᵉx al pauc cop οι μαθητ. αυτω ... Ti αυτω tantum cum A al[3] ... ς οι μαθητ. αυτου cum C[2]LΓΔΛ unc[7] al pler e f g[vid] vg go syrᵖ txt

14. ουν: A al[8] a cop (non sah) syr[sch] eth[r] arm aeth om, hinc Ln [ουν]

15. αλλα cum ℵACDEFHLMSUΔΠ al permu ... ς αλλ cum BGKXΓΔ al pl[vid]

16. συνμαθηταισ cum ℵAB*CDGLΔ ... ς Ln συμμαθητ. cum EFHMSUXΓΔΠ al certe pler

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα
ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθει-
σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται
αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰη-
σοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. 22 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ 11, 33
τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστή-
σεται ὁ ἀδελφός σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀνα-
στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν
ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ

---

17. *ελθων* etc cum ℵABC^{2}LX unc rell al omn^{vid} f etc ... Ln *ηλθεν* et *και ευρεν* cum C*^{vid}D itpler vg | *ο ιω* (C* om^{vid}) sine additam cum ℵ*A*BC LΓΔΠ unc^{s} al pler it vg etc ... ℵ^{cb}A^{2}DΧΛ etc add *εισ βηθανιαν* | *τεσσ. ημερ.* sine *ηδη* cum A*D 237. z^{scr} 29^{ev} e ff^{2}·^{blan} fos sah cop syr^{sch} arm aeth ... ς Ln *τεσσ. ημε. ηδη* cum ℵA^{2}C^{3}LXΓΔΠ unc^{s} al pler b c f ff^{2}·^{sab} vg syrp And$^{cre\,129}$ ... BC* al^{5} *τεσσ. ηδη ημερ.*, a g l mm go *ηδη τεσσ. ημερ.*

18. *βηθανια* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *η βηθ.* cum ℵ^{c}ACDLX unc rell etc

19. *πολλ. δε* cum ℵBCDLX 33. 157. 249. itpler vg sah cop syr^{hr} ... ς *και πολλ.* cum ΑΓΔΠ unc^{s} al pler f go syr^{utr} aeth | *προσ τασ περι* cum AC^{3}ΓΔΠ unc^{v} (et M omisso *περι*) al pler go syrp ... Ln *προσ την* cum ℵBC*LX 33. 38. 157. 249. (item it vg etc), item D nil nisi *προσ* | *μαριαμ* cum BCDLΔ ... ς *μαριαν* cum ℵAXΓΠ unc^{s} al omn^{vid} | *του* (Δ om) *αδελφου* cum ℵBDL l arm ... ς Ln add *αυτων* cum ACXΓΔΠ unc^{s} al omn^{vid} itpler vg rell

20. *ιω* cum ℵABCD unc rell al pler ... ς (= Gb Sz) *ο ιω* cum M al mu

21. *η μαρθα* cum ℵBCDKLXΠ al mu ... ΑΓΔΛ unc^{v} al plu om *η*, hinc Gb^{00}; Ln vero om falsus de testibus | *ιω* sine articulo cum ℵBC*^{vid} ... ς Ln Ti *τον ιν* cum AC^{3}DLX unc rell al omn^{vid} | *απεθανεν* (Gb″) cum ℵB C*DKLXΠ al^{10} Chr^{2,426} et^{1,644} Cyr$^{4,6^{93}}$ And$^{cre\,129}$ ... ς Ti *ετεθνηκει* cum AC^{3}ΓΔΛ unc^{v} al pler | *ο αδελφ. μου* (X etc *μου ο* ad.) exeunte versu cum ℵBC*LX al^{10} a g l go syr^{sch} aeth etc ... Ti post *ουκ αν* cum AD 157. (syr^{hr}) ... ς ante *ουκ* cum C^{3}ΓΔΛΠ unc^{s} al pler b c e f ff^{2}· vg

22. *και νυν* cum ℵ*BC*X al^{5} a Chr^{1,644} And$^{cre\,129}$ et^{130} ... ς Ti *αλλα και νυν*, Ln [*αλλ.*] *κ. ν.* cum ℵ^{c}AC^{3}DL unc rell al pler itpler vg rell

24. *η μαρθα* cum BC*DKLXΠ al^{20} ... ς om *η* cum ℵAC^{3}ΓΔΛ unc^{v} etc

ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; 27 *λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.* 28 *καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε.* 29 *ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν·* 30 *οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.* 31 *οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.* 32 *ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός.* 33 *Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν,* 34 *καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐ-*

---

28. *τουτο* cum ℵBCLX al pauc cop aeth go And$^{cre\ 130}$ ... ς Ln *ταυτα* cum ADΓΔΑΠ unc^{8} al omn fere it vg rell | *μαριαμ* cum ABCDKLΔΠ 33. ... ς *μαριαν* cum ℵΧΓΛ unc^{7} al pler And$^{cre\ 130}$

29. *εκεινη*: ℵBC*LX 33. 69. 229** 249. f go sah cop syr^{p} c.* et^{hr} *εκεινη δε* | *εγειρεται* cum AC^{2}ΓΔΑΠ unc^{8} al pler l vg syr^{sch} et^{p} txt ... Ln *ηγερθη* cum ℵBC*DLX 33. 249. it^{pler} fos mt go syr$^{p\ mg}$ arm aeth And^{cre} | *ερχεται* cum AC^{2}DΓΔΑΠ unc^{8} al pler c e f g vg syr^{p} cop ... ℵB C*LX etc *ηρχετο*

30. *ην* sine *ετι* cum ADLΓΔΑΠ unc^{7} al pler l syr^{utr} aeth Chr^{8,431} ... Ln *ην ετι* cum ℵBCX al^{4} b c f ff^{2} g vg go cop arm; item F etc *ετι ην*

31. *μαριαμ* cum BC*DKLΔΠ 33. ... ς *μαριαν* cum ℵAC^{2}ΧΓΛ unc^{7} al pler | *δοξαντες* (Gb′) cum ℵBC*DLX 1. 13. 22. 33. 78. 127. 157. syr^{sch} et$^{p\ mg}$ cop arm aeth And^{cre} ... ς Ln Ti *λεγοντες* cum AC^{2}ΓΔΑΠ unc^{8} al pler it vg go sah syr$^{p\ txt}$ et^{hr}

32. *μαριαμ* cum BC*E*L 33. ... ς Ln *μαρια* cum ℵAC^{2}DE^{2}ΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler And$^{cre\ 131}$ | ὡς cum ℵ*ABC(*et^{2})DKΧΠ* et^{3} 33. al^{3} ... ς ο ὡς cum ℵC^{3}LΓΔΑΠ^{2} unc^{7} al pler And^{cre} | *αυτου προσ* (vel *εισ*) *τ. ποδ.* cum ℵA BCLXΓΔΑΠ unc^{8} al longe plu f (*ei ad pedes*) go And^{cre} ... ς (= Gb Sz) Ln *εισ* (vel *προσ*) *τ. ποδ. αυτου* cum D al mu it^{pler} vg arm Chr^{8,431} Cyr^{4,684} | *προσ* cum ℵBC*DLX al^{5} Cyr And^{cre} ... ς *εισ* cum AC^{2}ΓΔΑΠ unc^{8} al pler | *μου* ante *απεθανεν* cum ℵBC*LΔ 33. 254. et D *μου ο αδ. απεθανεν* ... ς Ln post *απεθα.* cum AC^{2}ΧΓΔΠ unc^{8} al pler ... 69. it vg arm post *ο αδελφ.*

33. *ειδεν* cum ℵBDEFGHSUΓΔΠ^{2} al plu ... Ti *ιδεν* cum ACKLMXΔΠ* etc

τόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 *ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.* 36 *ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.* 37 *τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;* 38 *Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.* 39 *λέγει ὁ Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν.* 40 *λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;* 41 *ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου.* 42 *ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.* 43 *καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.* 44 *ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.*

---

35. *εδακρυσεν* sine copula cum ABCLX unc rell al pler sah syrP ... ND 61** 69. 6pe it vg go cop syrsch ethr arm aeth *και εδακρ.*

37. *εδυνατο* cum B*CDKII al mu ... ς *ηδυνατο* cum ℵAB2LXΓΔΛ unc7 etc

38. *εμβριμουμενος* cum ℵAU 69. 124. 131. 248 (:: cf Mc 14, 5) ... ς Ln Ti *εμβριμωμενος* (sed B*D *ενβριεμ.*) cum BC3DLΓΔΠ unc5 al pler Or cat (ox317 cord290) ... C*X Andcre 183 *εμβριμησαμενος*

39. *ο ις* cum ℵBCLXΓΔΛΠ2 unc5 al omn fere Or4, 370. 372 Andcre 183 ... Ln om ο cum ADΠ*W^{scr} | *τετελευτηκοτος* (Gb″) cum ℵABC*DKΠ al5 syrP mg Andcre ... ς *τεθνηκοτος* cum C2ΓΔΛ unc7 (et X *τεθνεοτος*) al pler

40. *οψη* (Gb″) cum ℵABCDLXΔΛΠ2 unc6 al plu Or4, 367. 371 bis ... ς *οψει* cum KUΓΠ* al permu Chr8, 434 Cyr4, 687 Andcre 183

41. *τον λιθον* sine additam c. ℵBC*DLX 5. 24. 33. 157. 6pe itpler vg sah syrsch ethr arm aeth Or4, 371 et372 al ... ς (= Gb Sz) add *ου ην ο τεθνηκως κειμενος* cum C3EGHMSUΓΔΛ al longe plu ... AKΠ al mu f go syrP add tantum *ου* (al2 *οπου*) *ην, οπου εκειτο*

44. *εξηλθεν* sine copula cum BC*L 5ev sah Or4, 377 ... ς (Gb00) Ln praem *και* cum ℵAC3XΓΔΛΠ unc7 al pler itpler etc, item D f (*et exiit statim*) vg Andcre 183 bis praem *και ευθυς* (And *ευθεως*) | *αυτοις ο ις* c. ℵAC vidDXΓΔΛΠ unc7 al fere omn b c f ff2. vg syrutr ethr aeth ... Ti *ις αυτοις* c. B am for fu ing3 (et. 1vid) sah cop Or4, 379, item L Or4, 377 *ο ις αυτοις* | κ. *αφε. αυτον* cum BC*L 33. 157. cop syrhr aeth Or4, 377. 378 bis 379 Irint306 (ex edd3) ... ς Ln om *αυτον* cum ℵAC^{corr}DXΓΔΛΠ unc7

45 *Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν·* 46 *τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.*

47 *Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα;* 48 *ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.* 49 *εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν,* 50 *οὐδὲ*
18, 14 *λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.* 51 *τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους,* 52 *καὶ οὐχ*

---

al pler it vg go syr^{utr} arm Ir^{int} (ex cdd^{aliq} nuper ita ed) Cyr^{4,660} And cre ^{184} ter

45. *πρ. τ. μαριαμ* cum BCDL 33. ... ς *πρ. τ. μαριαν* cum ℵAΓΔ unc^{7} al pler Or$^{4,380.\ 381}$ bis And$^{cre\ 184}$ | α cum ℳA*ΛΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler (al^{8} *οσα*) a b c f ff$^{2.}$ g l vg cop arm Or$^{4,380.\ 381}$ bis et ^{382}ter And^{cre} ... A^{2}B C^{2}D etc o | *εποιησεν* sine additam cum ABC^{*vid}L 1. b c e l am fu for fos em ing iac gat mm tol sax go sah cop arm Or^{4,381} bis et ^{382} d et ^{380} cdd ... ς (= Gb Sz) add o (ℵ om) $\overline{\text{ις}}$ cum (ℵ)C^{2}et^{3}DΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler a f ff$^{2.}$ g vg^{cle} syr^{utr} eth^{r} aeth Or^{4,382} a b c et ^{380} ed

46. *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum ABCL unc rell al omn^{vid} | α cum ℳBLXΓΔΛ unc^{5} al plu a c f ff$^{2.}$ g vg sah syrP arm Or^{4,381} bis et ^{382} ... ΑΠ etc *οσα* ... Ln o cum CDΜ 69. 124. 249. b (*id quod*) e go cop aeth | $\overline{\text{ις}}$ c. BCDL ... ς o $\overline{\text{ις}}$ c. ℵΑΧΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} Or^{4,381} bis et^{382}

47. *ποιει σημεια* cum ℵABLMX 33. sah Or Ath ... ς *σημ. ποι.* cum DΓ ΔΛΠ unc^{6} al pler it vg cop rell Chr

50. *λογιζεσθ.* (Gb″) cum ℵABDL 1. 22. 69. 122. Or$^{4,384.\ 391}$ Cyr$^{es\ 205}$ Thdrt^{2,192} ... ς *διαλογιζεσθε* cum ΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler Chr^{8,446} et^{447} | *υμιν* cum BDLMXΓ al plus^{20} a b e ff$^{2.}$ l vg^{cle} cop Or$^{int\ 2,\ 136.\ 325}$ et ^{4,610} Chr^{8,446} ... ς Ln *ημιν* cum ΑΕGΗΙΚSUΔΛΠ al plu c f g am em fu al sah syr^{utr} eth^{r} arm aeth Or$^{4,384.\ 391.\ 392}$ quater et ^{396} ... ℵ 252. Thdrt ^{1,617} et^{2,192} Chr^{8,447} plane om

51. *επροφητ.* cum ℵBDLX 33.; ℳ* *προφητευσεν* ... ς *προεφητ.* cum AΙℳ^{2} ΓΔΛΠ unc^{6} al pler (et. in Or editum) | *ημελλεν* cum ABDILUA 1. 33. 69. 249. al pauc ... ς *εμελλ.* cum ΑΕGΗΚℳSΧΓΠ al plu Or^{4,384} bis et $^{395.}$ ^{396} | $\overline{\text{ις}}$ cum ℵABDILXΓΔΛΠ*et^{3} unc^{7} etc ... ς (Gb^{00}) praem *δ* cum Π^{2} 69. al sat mu

ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διε- 10, 16
σκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 [96.4] ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 [96.1] ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, [97.10] καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. 56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἔστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 [96.1] ἐποί- 11, 43

---

53. *εβουλευσαντο* cum ℵBD 13. 69. 124. 346. Or^{4,397} Ath Chr ... ς Ti *συνεβουλευσαντο* cum AILXΓΔΑΠ unc^{7} al pler Or$^{4,396\,bis}$ Chron Cyr

54. *ιζ ουν* cum ADIΓΔΑΠ unc^{6} al pler Chron^{1,409} ... ℵBLMX al^{5} Or^{4,397} et ^{398} Ath^{259} *ο ουν ιζ* | *εφραιμ* ita, non *εφραΐμ*, ABDEIKMSUXΓΔΠ etc (et. sah); ℵL al pauc cop *εφρεμ* etc ... ς *εφραΐμ* | *διετριβεν* cum ADIXΓΔ ΑΠ unc rell al pler it vg syr^{sch} eth^{hr} etP Chron ... ℵBL 249. syrP mg Or$^{4,397\cdot 398\cdot 400}$ *εμειναν* | *μαθητων* sine *αυτ.* cum ℵBDILΓΔ 1. 33. 118. 2pe al^{5} am fu arm Or$^{4,397\cdot 398\cdot 400}$ ... ς Ln add *αυτου* cum AXΔΠ unc^{7} al pler it vg^{cle} et^{odd} plu rell

55. *προ του* (D *πριν το*) *πασχα* (al^{5} *προ της εορτης*) et. Or Chron ... G post *εαυτους* pon ... 33. 69. 108. 235. Cyr^{4,698} om, hinc Gb^{o}

56. *ελεγαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ελεγον* cum ABILX unc rell al omn^{vid}

57. *δεδωκ. δε* sine *και* c. ℵABKLMUXΔΑΠ al^{40} it vg cop syr^{utr} arm Or^{4,408} Chron^{409} ... ς add *και* cum DEGHISΓ al plu | *εντολας* c. ℵBIM 1. 118. 254. i^{ser} syrP^{mg} Or$^{4,408\,bis}$ ... ς Ln *εντολην* cum ADLXΓΔΑΠ unc^{6} al pler it vg etc

XII. 1. *λαζαρος* sine additam c. ℵBLX a c e sah syr^{sch} eth^{r} aeth Nonn$^{\mu\,s}$ ... ς Ti add *ο τεθνηκως*, Ln [*ο τεθν.*] cum ADIΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} b f ff$^{2\cdot}$ g vg (sed b ff$^{2\cdot}$ g vg vide post) go cop syrP arm pers^{w} Chron^{409} :: quamvis magnam veritatis speciem habeat vulgaris lectio *λαζ. ο τεθνηκως*, tamen nec incredibile est inlatum esse *ο τεθνηκως* quo manifestior res esset. | *εκ νεκρων*: b ff$^{2\cdot}$ g vg pers^{w} om | *ιζ* (Ln Ti *ο*

ησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος
Lc 10, 40 εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα
Mt 26, 6–12 λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας
Mc 14, 3–8 τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ·
(Lc 7, 37 ss) ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰούδας
ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παρα-
διδόναι· 5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηνα-
ρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον
ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες
αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν-
τοτε ἔχετε.

9 [99.10] Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ

ις, sed ℵ*B 13. 124. ις) cum ℵ(*etc)ABDEGILA^{2}Π al^{20} f ff^{2}· g vg etc ... ς om cum HKMSUXΓΔ* al plu a b c e Chron

2. εκ cum ℵBL (item it vg syr^{utr} eth^{r}) Or^{4,407} (et$^{int\,3,892}$) ... ς Ln om cum ADIXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} | ανακειμ. συν αυτω cum ℵABDILΓΔΛΠ unc^{7} al^{150} Or^{4,407} ... ς (= Gb Sz) συνανακειμενων αυτω c. minusc vix mu

4. λεγει δε cum ℵB cop go ... b c ff^{2}· syr^{sch} aeth *et dixit* (b *dicit*) ... ς Ln Ti λεγ. ουν cum ADIQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler f (*dixit ergo*) g vg syrP eth^{hr} ... L 33. 249. a e fos sah arm om copulam | ιουδας ο ισκαριωτ. cum ℵBL 1. 33. al^{6} g vg sah cop^{dz} syr^{sch} eth^{hr} arm aeth pers Cyr^{4,696} Aug$^{loh\,50,9}$ item D ιουδας απο καρυωτου .. ας (sed Gb^{00} σιμ.) Ln ιουδας σιμωνος ισκαριωτης cum A(E)IKMQXΓΔΛΠ al pl (E al aliq o ισκ.) f ff^{2}· blan fos go syrP aeth$^{cod\,3}$; item FGHU al b c (ff^{2}· sab) cop^{wl} ιουδ.σιμων ο ισκαριωτης | εισ (K om) εκ τ. μαθ. αυτου (εκ cum ℵADIX etc; BLQ 33. 249. om) hoc loco cum ℵBL 33. 157. 249. sah syr^{sch} eth^{hr} aeth pers^{w} ... ς Ln ante ιουδας pon cum ADIQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler it vg go syrP cop arm

6. εχων cum ℵBDLQ 1. 33. 157. 2P^{e} g vg sah cop Or^{3,490} et^{4,419} (sed 1. Or^{3,490} add και) ... ς Ln Ti ειχεν και cum AIXΓΔΛΠ unc^{6} al pler a b c e f go arm (similiter aeth)

7. ινα et τηρηση (Gb') cum ℵBDKLQXΠ 33. 42. 145. 157. it^{pler} vg sah cop syrP ^{mg} eth^{hr} arm aeth Nonn ... ς om ινα postque habet τετηρηκεν cum AIΓΔΛ unc^{7} al pler f go syr^{sch} et$^{p\,txt}$

9. εγνω ουν ο (cum ℵB*L; ς Ln Ti om cum AB^{3}IQX rell) οχλ. πολυς et. f g vg cop go syrP eth^{r} ... D a (b c e ff^{2}·) sah (syr^{sch}) οχλος δε πολυς et ηκουσαν

ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 *ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς* 11, 53 *ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν,* 11 *ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.*

12 [100.1] *Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,* Mt 21, 1 ss Mc 11, 1 ss Lc 19, 29 ss *ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,* 13 *ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ* Ps 117 (118), 25—26 *βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.* 14 [101.7] *εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστιν γεγραμμένον·* 15 *μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών·* Zch 9, 9 *ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.* 16 [102.10] *ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.* 17 *ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν* 11, 43 *αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.* 18 *διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι*

---

12. *οχλος* (et. Or^{3,748} et^{4,182}): BL *ο οχλ.* | *ο ελθων* (et. Or): ℵ*Δ 2pe om *ο* (ℵc suppl). | *ως* cum ΝADLQΧΔΑΠ unc^{8} al plu ... ς (Gb^{00}) praem *ο* c. Br al mu Or^{4,182} Cyr^{4,697}.

13. *εκραυγαζον* cum ΝΒ^{3}DLQ 122. 157. 44^{ev}, item Β* *εκραυγασαν* ... ς *εκραζον* cum ΑΧΓΔΑΠ unc^{6} al pler Or^{4,183}. Praeterea ΝΑDΚQΧΠ al^{20} a ff^{2}· fos cop etc add *λεγοντες*, hinc Ln [*λεγοντες*]: non addidimus cum BLΓΔΑ unc^{7} al plu b c e f g vg go sah syrp txt Or^{4,183} | *και ο βασιλ.* cum ℵ*et^{cb}BLQ cop aeth Or^{4,193} ... Ti *βασιλευς* (omissis *και ο*) cum ΑΓΔΑ unc^{7} al plus^{100}; item ς Ln *ο βασιλ.* (omisso *και*) cum DΚΧΠ al mu sah Or^{4,183}

15. *θυγατηρ* cum ΑΒ*DΚLQΧΔΑ (*θύγατηρ*) Π al pauc, item Β^{2} et^{3} *η θυγατηρ* ... ς *θυγατερ* cum ΝΕGΗΜSUΓ 1. 33. al pler Or$^{4,183.193}$

16. *ταυτα* sine copula cum ΝBLQ b e ff^{2}· g l vg sah syr^{hr} ... ς (Gb^{0}) add *δε*, Ln [*δε*] cum ΑDΧΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} a c f cop etc | *αυτου οι μαθητ.* cum ΝΒ ... ς Ln Ti *οι μαθ. αυτου* cum ΑDLΧ unc rell (sed ΚΠ om *αυτου*) al omn^{vid} etc | *ως* cum ΝΑΒΕGΚLΜQSUΧΓΑΠ al plu ... ς Ln *ο ως* cum DΗΛ al permu^{vid}

17. *οτι* (et. ς^{e} Gb Sz, item Ln quoniam Β pro teste huius lectionis habebat) cum DΕ*ΚLΠ a b c e ff^{2}· sah cop syr^{sch} arm Chr^{455} Cyr^{4,699} ... ς Gb′ (item debebat Ln) *οτε* cum ΝΑΒΕ^{2}GΗΜQSUΧΓΑΛ al^{100} f g vg go syrp et^{hr} aeth pers^{w} Apollin$^{cat\ cord\ 207}$

18. *και* cum ΝΑΒ^{2}DLQ^{vid}ΧΓΠ unc^{5} al pler (item Β* post *υπηντ. αυτω*, nec id a correctoribus deletum) f vg syrp et^{hr} arm aeth ... Β* (sed

ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 [103.4] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 [104.10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 [105.3] ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 [106.10] ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσ-

Mt 10, 39 16, 25 Lc 17, 33

---

vide ante) ΕΗΔΛ al[20] a b c e ff[2] l tol go sah cop syr[sch] om | *ηκουσαν* c. ΝΑΒDΚLΜQΣΧΑΠ al plus[40] it vg sah cop etc ... ς (= Gb Sz) *ηκουσε* cum ΕGΗUΓΛ al plu syrP

19. *ειπαν* cum ΝΒ ... ς Ln *ειπον* cum ΑDLQ unc rell al omn[vid] | *ο κοσμος* cum ΝΑΒΓΔΠ unc[7] al pler sah go syrP [txt] Chr[8,455] ... DLQX al[15] it vg cop etc add *ολος*

20. *ελληνες* ante *τινες* cum ΝBDLMQX 1. 33. 157. 249. 2[pe] it[pler] am fu for ing syr[sch] ... ς post *τινες* cum ΑΕGΗΚSUΓΔΠ al pler a g vg[cle] go syrP arm | *προσκυνησωσιν* cum ΝΑBQΧΓΔΠ al pler ... Ln (ex errore de Q) Ti *προσκινησουσιν* cum DLΔ 157. al[2 ser]

22. *ερχετ.* (ℵ 157. *και παλιν ερχ.*) *ανδρε. και φιλιππ. και λεγουσιν* cum (ℵ)ABL 157. a etc ... ς *και* (D om) *παλιν ανδρ.* (D *ο ανδρ.*) *και φιλιππ. λεγουσιν* cum (D)ΧΓΔΠ unc[7] al pler go syrP etc

23. *αποκρινεται* (B *-κριν-*) cum ΝBLX 33. ... ς Ln Ti *απεκρινατο* cum ΑDΓΔΠ unc[7] al pler it vg syr[utr] eth[hr] etc

25. *απολλυει* cum ΝBL 33. ff[2] ... ς Ln Ti *απολεσει* cum ΑDX unc rell al fere omn it[pler] vg rell :: cf ll. pp. | *φυλαξει*: b c f l vg *custodit* (iidem antea *perdet*), ff[2] *custodit* (antea *perdit*)

26. *εμοι* (L *μοι*) *τις διακονη* cum ΝΑBΚLΜUΧΠ al[15] go etc ... D al[8] it vg arm *τις εμοι* (D *μοι*) *διακ.* ... ς *εμοι διακ. τις* cum ΕFGΗSΓΔΛ al plu | *εαν* sec c. ΝBDLX al[10] a e vg sah syr[sch] eth[hr] arm Chr[8,460] ... ς (= Gb Sz) *και εαν* cum ΑΓΔΠ unc[8] al pler f go cop syrP aeth; similiter b c l *si quis autem*

σει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 [107.4] νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. [108.10] ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γε- 17, 4 s
γονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου 16, 11
τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, 3, 14
πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ 18, 32
θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ps 88 (89), 2
ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, 110, 4
καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς Dan 7, 14
ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ

---

27. Gb Sz Ln *ταύτης;* (cum interrogatione)

29. *ουν* cum ℵADLX unc[12] al omn[vid] it[pler] vg etc: B a om, hinc Ln [ουν] | *εστως* cum ℵBEFHLSUΓΔΛ al plu ... Ln *εστηκως* c. ADGKMXΠ al mu | *ακουσας* sine copula cum ℵD 1. 69. l (vide et. e) go sah cop ... ς Ln Ti *και ακουν.* cum ABLX unc[12] al pler it[pler] vg etc

30. ὡς (Gb′) cum ℵBDGKSXΓΠ al[50] ... ς Ln *ο ὡς* cum AEFHLMUΔΛ al plu | *η φω. αυτη* cum ℵABDLMU[2]X al plus[10] a b c e f am fu for ing syr[hr] Chr 3,461 Cyr[4,706] Hil[1031] et[1081] ... ς *αυτη η φωνη* cum EFGHKSU*ΓΔ(*om *η*) ΑΠ al pler l vg[cle] Tert[prax 28] syr[utr] etc

32. *παντας* cum ℵ[c]ABL unc rell al pler syr[utr] go arm Or[1,309] et[2,581. 640. 733] et[3,287] et[4,446] Ath[55] et[887] Epiph[680] Chr[462] etc ... ℵ*D 56. it vg go syr[hr] aeth etc *παντα.* Cf Aug[ioh 52,11] „non autem dixit *omnes*, sed *omnia*."

34. *ουν* cum ℵBLX 249. al sah syr[p mg] ... ς Ln Ti om cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg cop syr[sch] et[p tx] et[hr] arm Chr[3,463] | *λεγεις συ* cum BLX cop syr[utr] Chr[3,463] Victorin[ari 1,11] (Gall[3,155]) ... ς Ln *συ λεγεις* cum ℵADΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg sah rell Ath[381] | *οτι* sec (et. it[pler] Cyp Ath): EFGHSΓΔ al[90] g vg aeth sl[omn] om, hinc Gb[00]

35. *εν υμιν* cum ℵBDKLMXΠ al[20] it vg go cop syr[p] ... ς (= Gb Sz) *μεθ υμων* cum AEFGHSUΓΔΛ al plu sah syr[sch] et[hr] arm aeth | *ως* cum AB DKLXΠ 1. 33. 42. 108. w[ascr] syr[p mg] (*quamdiu*) Cyr[4,72] ... ς *εως* cum ℵΓΔΛ unc[7] al pler Chr

σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς
Lc 16, 8 τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ
Es 53, 1
Ro 10, 16 ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πλη-
Es 6, 9 s
Mt 13, 14 s pp ρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων
Act 28, 26 s κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 [109.1] διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο
πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς
ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς
ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι
(Es 6, 1) αὐτούς. 41 [110.10] ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐ-
τοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόν-
9, 22 των πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ
5, 54 ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν
δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 [111.1]
Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς
ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν
8, 19
8, 22 πέμψαντά με. 46 [112.10] ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν τίς
μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ

---

36. ωσ cum ℵABDLΠ* etc ... ς εωσ cum ΧΓΔΔΠ[3] unc[8] al pler | ὡς cum ℵ*B DL ... ς ο ὡς cum ℵ[c]ΑΧΓΔΔΠ unc[8] al omn[vid]

40. επωρωσεν cum AB*KLX 13. 33. 346. al[5] Eus[dem454]; item ΝΠ Did[tri1,19] επηρωσεν (similiter 63. 122. 259. πεπηρωκεν) ... ς Ln πεπωρωκεν c. B[2]ΓΔΔ unc[7] al pler Eus[dem 312] al | στραφωσιν cum ΝBD* 33. ... ς επιστραφωσιν cum AD[2]ΕΓΘΗΣΥΓΔΔ al pler; item ΚLΜΧΠ etc επιστρεψωσιν | ιασομαι (Gb″) c. ΝABDU*ΧΔΔΠ unc[7] al plu Did[tri1,19] ... ς ιασωμαι cum LU[2]Γ al plu

41. οτι cum ΝABLΜΧ 1. 33. 97. 252. c[ser] e sah cop arm Epiph[148] Or int[4,577] (ante Delarue) ... ς οτε cum ΔΓΔΔΠ unc[7] al pler it[pler] vg syr utr eth[r] go aeth Or[int 4,577] (ex edruae) Eus[dem 310. 312. 454] Did[tri]

43. ηπερ cum ABΔΓΔΠ unc[8] al pler Const[5, 6, 2] (it vg *magis* vel *potius quam*) ... ΝLX 1. 33. 69. 118. 157. 2[pe] al[5] υπερ

44. αλλα cum ΝBDLΔ ... ς αλλ cum ΑΧΓΑΠ unc[8] al certe pler

47. μη: D a b c ff[2]· l* fos Amb[poenit 405] om, item (qui πιστ.) om s al plus[15] f go, hinc Gb[0] | φυλαξη (Gb″) cum ΝABDΚLΧΠ al[20] a b c ff[2]· g l vg sah cop syr[sch] eth[p txt] eth[r] arm aeth Ath[499] Nonn μ[185] ... ς πιστευση cum ΕΓΘΗΜΣΥΓΔΔ al plu f q go syr[p mg]

γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ 3, 17
ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα
αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με 5, 45
πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ 14, 10
οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ,
καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ. 8, 38

XIII.

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν Mt 26, 17
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐ-
τούς. 2 [113.9] καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος 13, 27
εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,
3 [114.3] εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, 3, 35
[115.10] καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει,
4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέν-

---

49. *δεδωκεν* c. ℵABMX al plus[30] etc ... ς *εδωκε* cum DLΓΔΛΠ unc[7] al plu
50. *εγω λαλω* cum ℵABLMX 1. 33. 69. 118. 157. 249. 346 al[10] b c f ff[2] g q vg cop arm Tert[prax 23] Bas[2, 284] ... Dr 44. a em Chr[8, 470] om *εγω* ... ς Ti *λαλω εγω* cum ΔΠ unc[7] al pler sah syr[utr] aeth Cyr[4, 715]

XIII. 1. *ηλθεν* cum ℵABKLMXΠ al plus[30] Or[1, 233] ... ς *εληλυθεν* cum EFG HSUΓΔΛ al longe plu ... D *παρην*

2. *γινομενου* cum ℵ*BLX d aeth Or[4, 404. 405. 407. 419] Nonn[p 7] ... ς Ln *γενομενου* c. ℵ[c]ADS[2]ΓΔΠ unc[8] al omn[vid] Or[1, 291] Chr[8, 474] Cyr[4, 720], item *cosma fasta* it vg etc | *ινα παραδ. αυτ. ιουδας σιμωνος ισκαριωτης* (LM g vg etc -*νου*) cum ℵBLMX b ff[2] g l vg arm Or[2, 126] et[4, 404] cod [407. 409. 416. 419. 426] et[cat eph] ... ς Ln *ιουδα σιμωνος ισκαριωτου* (D e *απο καρυωτου*) *ινα αυτον παραδ.* c. ADΓΔΛΠ unc[7] al pler a c e f m[113] q syr[utr] eth[r] aeth Or[4, 404] ed et[428] et[int 1, 144] etc (D Or et Or[int] *παραδ. αυτον*, sic Ln) | *παραδοι* cum ℵ*BD* ... ς *παραδω* cum ℵ[c]AD[2]LX unc rell al omn[vid] Or etc

3. *ειδως* sine additam cum ℵBDLX al pauc a c e ff[2] vg aeth Or[1, 233] et[4, 404] ... ς (Gb[00]) add *ο ιησους*, Ln [*ο ιησους*] cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler b f m[113] q etc | *εδωκεν* cum ℵBKL 1. 57. 239. 254. Or[1, 233] et[4, 407. 408 quater] et[409 bis] Bas[eth 211] cod Cyr[4, 720] ... ς Ln Ti *δεδωκεν* cum ADXΓΔΛΠ unc[7] al pler Or[4, 404] Chr[8, 474]

τιον διέζωσεν ἑαυτόν· 5 *εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.* 6 *ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ· κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;* 7 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.* 8 *λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.* 9 *λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.* 10 *λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς·*
15, 3 *ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος·*
6, 64 *καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.* 11 *ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.*

12 *Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια*

---

6. *λεγει* sine copula cum BDL 1 m^{113} cop syr^{hr} etc $Or^{4,411}$ ... ς (Gb^{00}) Ln *και λεγει* c. ΝΑΓΔΔΠ unc^{s} al omn^{vid} a b c f ff^{2}· g q vg syr^{p} arm aeth Chr^{3,475} $Cyr^{4,721}$ | *αυτω* sine additam cum $\aleph^{*}$B b syr^{hr} aeth $Or^{4,411}$ $Cyr^{4,721}$ ... ς add *εκεινος* cum $\aleph^{c}$ADLΓΔΔΠ unc^{s} al omn^{vid} ff^{2}· l m^{113} syr^{p} arm Chr^{6,475}; item a c e f g q vg cop add *Petrus*, syr^{sch} *Simon*

8. *μου* (Latt *mihi*) ante *τους ποδας* cum BCL 157. 235. 435. b c e f ff^{2}· g m^{113} q vg $Or^{4,413}$· 416· 417 ter et 428 Chr^{3,476} e; item D 1. 69. 346. ante *νιψ.* ... ς post *τ. ποδας* c. ΝΑΓΔΔΠ unc^{s} al pler a l $Or^{4,411}$ Chr^{3,476} b $Cyr^{4,722}$ | *οὐ αυτω* cum ABC*L am fu for $Or^{4,411}$ ... ς *αυτω* o (EGKΠ*et^{2} al aliq om) *ις* c. ΗΓΜSUΓΔΔΠ^{2} al pler a c f q vg^{cle} syr^{utr} ... c^{3}D etc *ις* absque *αυτω*

10. *ις* cum B $Or^{4,411}$ ... ς Ln o *ις* cum ΝACD unc rell al omn^{vid} | *ουκ εχει χρειαν* cum ΝABC* a e q $Or^{4,411}$· 414· 418· 419 $Tert^{bapt\,12}$ Amb^{ps} 48, 948 et luc 1491 Augioh 56, 3 ... ς *ου χρειαν εχει* cum C^{3}DLΓΔΔΠ unc^{s} al omn^{vid} d Chr^{3,475} $Cyr^{4,724}$ Amb^{bis} al | *νενιψασθαι* sine additam (Gb^{1}) cum ℵ c fu for fos gat harl mm (addito *iterum*) $Or^{4,414}$ ter 418 bis 419 $Tert^{bapt}$ (*non habet necesse rursum*) $Hier^{lovin\,2}$ (*non necesse habet ut iterum lavet*) ... ς Ti *η τους ποδας νιψ.* cum $AC^{3}\aleph^{*}$GMSUΓΔΑ al pler $Cyr^{4,724}$; item Ln *ει* (ℵ *η*) *μη τους ποδας νιψ.* cum BC*RLΠ al^{10} Or ^{4,411} txt Chr, item it^{pler} vg etc ... D *την κεφαλην νιψ. ει μη τους ποδας μονον*

11. *οτι* c. BCL 33. a b c f ff^{2}· l q syr^{utr} $Cyr^{4,724}$ ... ς om c. ΝΑΓΔΔΠ unc^{s} al pler e g m^{113} vg $Or^{4,411}$

12. *και ελαβεν* cum BC*et^{3}DΓΔΑΠ unc^{s} al pler e q vg go syr^{p} eth^{r} $Or^{4,419}$ Basseth 295 Chr^{3,476} $Cyr^{4,726}$ ... Ln om *και* cum ΝAC^{2vid}L 33. al a b c f

αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; 13 [116.3] ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 [117.10] εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· 15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 [118.3] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 [119.10] οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. 20 [120.1] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

15, 20 Mt 10, 24 Lc 6, 40 22, 27 Ps 40 (41), 9 (10.) Act 1, 16 4, 29 Mt 10, 40 Lc 9, 48

21 [121.4] Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 [122.1] ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμε- Mt 26, 21—55 Mc 14, 18—21

---

ff^{2}· g l m^{113} fos cop syr^{sch} arm aeth | και ανεπεσεν cum ℵ*BC* (et^{2}?) 157. a e cop syr^{sch} et^{hr} aeth Or^{4,419}; item Ln και αναπεσων cum ℵ^{c}AL 33. 249. b c f ff^{2}· g l q m cop Chr^{8,476} ... ς αναπεσων cum C^{3}DΓΔΛΠ unc^{8} al pler vg go syr^{p} Bas^{eth} Cyr

15. δεδωκα cum ℵΑΚΜΠ al^{60} Bas^{eth} 311· 313 Cyr^{4,726} ... ς Ln Ti εδωκα c. BCDEFGHLSUΓΔΛ al plu Or etc

18. εγω sine additam cum BCDL unc rell al plu a b e f ff^{2}· g vg syr^{p} etc Or^{4,423}· 425 bis et 426 etc ... ΚΑΚΠ al^{30} c l q cop syr^{sch} arm Cyr^{4,729} add γαρ, hinc Ln [γαρ] | τινασ cum ℵBCLM 33. 157. Or^{quater} Cyr ... ς Ti ουσ cum ΑDΓΔΛΠ unc^{7} al pler Eus^{dem} et^{ps} Thdrt | μετ εμου cum ΚΑDΓΔΛΠ unc^{6} al pler a b c e f ff^{2}· g l q vg go cop syr^{utr} arm Or^{4,426} etc ... BCL 127* 249. b^{scr} tol aeth Or^{4,423}· 425· 427 Eus^{ps} Cyr^{4,729} com μου | τον αρτον: ℵ* q add μου | επηρκεν cum ΚΑΠΠ 1. ... ς Ln Ti επηρεν cum BCDL unc rell al pler Or^{4,423}· 425· etc

19. πιστευ. οταν γεν. cum ΚΒI^{b}L a b e g l am for fu ing mt cop Or^{4,426}· 427· 430 Cyr^{4,733} ... ς Ln οταν γεν. πιστ. cum ACDΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} c f ff^{2}· q vg^{cle} go syr^{utr} arm Or^{4,426}· 427 Thdrt^{1,864} | πιστευσητε cum ΚΑDLΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} Or^{4,426}· 427 a ... BC Or^{4,427} b. d et^{430} πιστευητε

20. αν cum ℵ(A α)BCI^{b}KLMΧΠ 33. etc ... ς εαν cum DEFGHSUΓΔΛ al pler Or^{4,421}· 422 Chr^{8,681}

21. ὡς cum ΚBL ... ς Ln o ὡς cum ACDX unc rell al fere omn Or^{4,432} bis

22. εβλεπον sine copula cum ℵ^{c}BC 16. 245. q^{scr}* e arm (Or^{4,437}) ... ς

Lc 22, 21—23 21, 20

νοι περὶ τίνος λέγει. 23 [123. 10] ἦν ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· 24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25 ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν; 26 ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. [124. 9] βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. 27 καὶ

(Gb⁰) Ln add *οιν* cum ℵ*ADLXΓΔΑΠ unc⁸ al pler itpl vg etc; al¹² a syrsch aeth Or⁴,⁴³⁵ add *δε*

23. *ην* sine copula cum BC*L 3. 80. 87. fsscr syrp txt Or⁴,⁴²⁷· ⁴³⁸ ... ς Ln add *δε* cum ℵAC³DXΓΔΑΠ unc⁸ al pler a c f ff²· q go cop etc; item b g l vg add *ergo* | *εκ των* cum ℵABCDI^bKLMXΔΠ al¹⁵ it vg sahmūn cop syrutr Orbis Cyr ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum EFGHSUΓΔ al pler go

24. *ουν* cum ℵABC³DILXΓΔΠ unc⁸ al pler itpl etc ... c*Δ etc om | *και λεγει* (a *dicens*, b c g q vg *et dixit*) *αυτω* (a q Or⁴³⁸ om) *ειπε* (g vg Or⁴³⁸ cod om) *τις εστιν* c. BCILX 33. a b c f ff²· g l q vg aeth Or⁴,⁴²⁷ et ⁴³⁸. Item ℵ, sed praem *πυθεσθαι τις αν ειη περι ου ελεγεν* (pergit igitur *και λεγει αυτω· ειπε τις εστ. περ. ου λεγει*). Similiter e ... ς *πυθεσθαι τις αν ειη* (D add *ουτος*) cum ΑDΓΔΑΠ unc⁸ al pler go syrutr (cop) arm Cyr⁴,⁷³⁵. Praeterea Gb⁰ *τις αν ειη* (haec cop om, c aeth om *τις εστ.*)

25. *επιπεσων* cum ℵ*AC³DΓΔΑΠ² unc⁷ al pler Cyr⁴,⁷³⁵ ... Gb′ Ln Ti *αναπεσων* cum ℵCBC*KLXΠ* al¹²⁰ Or⁴,⁴²⁷· ⁴⁴⁰ | *ουν* c. NDLMXΔ 1. 13. 33. 69. 118. 157. 346. 2pe 8pe a b c f g l vg sahmūn copwi syrp mg ... ς Ln *δε* cum AEFGHKSUΓΔΠ al pler ff²· q go copdz syrp txt arm aeth Cyr ... Ti om plane (Gb⁰) cum BC e Or⁴,⁴²⁷ | *εκεινος* (cop syrsch add *ο μαθητης*): sahmūn om, hinc Gb⁰ | *ουτως* c. BCEFGHLMXΔ etc, item KSUΓΔ al¹⁰ *ουτος* ... ς Ln om cum ℵADΠ 1. 69. al mu it vg rell Or⁴,⁴²⁷

26. *αποκρινεται* sine copula cum ℵ*AC³DΓΔΑΠ unc⁷ al omn fere itpler vg go cop syrsch etp txt ... Ti add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ℵCBC*LX a syrp mg Or⁴,⁴²⁷ Cyr⁴,⁷³⁵ (:: de BC Or vide ante) | *ο ις* c. ℵACDL unc rell al omn vid Or Cyr ... Ti *ις* cum BM | *βαψω το ψωμιον* (sic et. C) *και δωσω* (L *δω*) *αυτω* (Gb′) cum BCL cop arm aeth (similiter syrsch; arm aeth *αυτω* non expri) Or⁴,⁴⁴¹ a et (omissis κ. *δωσ. αυτ.*)⁴³⁷ et ⁴⁴¹ e ... ς Ln *βαψας* (Ln *εμβαψας* cum ADKΠ al) *το ψωμιον επιδωσω* (Cyr *δωσω*, MX 157. *δωσω αυτω*) cum ℵADXΓΔΑΠ unc⁸ al omnvid it vg go syrp Const 5, 14, 2 Chr ⁸,⁴⁸³ Cyr ⁴,⁷³⁵ Thdrt ¹,¹³⁶⁸ :: lectio *βαψω τ. ψ. και δ. αυτω* ab omni parte commendatur et a correctore alienissima est) | *βαψας* (n² *εμβ.*) *ουν* c. ℵBCLXn² 33. a Or⁴,⁴²⁷· ⁴⁴⁴ Cyr⁴,⁷³⁷ ... ς Ln *και εμβαψας* cum ΑΓΔΑΠ unc⁸ al pler; item D etc *και βαψας* | *λαμβανει και* cum ℵca BCLMX 33. syrp mg aeth Or⁴,⁴²⁷· ⁴⁴¹· ⁴⁴⁴ ... ς Ln om cum ℵ*etcb ADΓΔΑΠ unc⁷ al pler it vg syrsch et p txt cop rell Cyr | *ισκαριωτου* cum

μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. 125.10 λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. 28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα

7, 33 s
8, 21 s

ℵBCI^{b}LMXΠ^{2} 33. 157. 435. al aliq g am fu for ing Or^{4,437} cod et ^{441}a cod et ^{444}cod ... ς Ln ισκαριωτη cum ΑΓΔΑΠ* unc^{7} al pler go cop arm Or ^{4,436} et^{437}ed etc ... D απο καρυωτου

27. ις cum BL ... ς Ln ο ις cum ℵACDI^{b}X unc rell al omn^{vid} Or^{4,437}

29. ιουδας cum ℵABFLMUX 1. 13. 33. 69. al^{10} Or^{4,437} ... ς ο ιουδ. cum CD EGHKSΓΔΑΠ al pler Cyr | ις cum ℵB Or^{4,437} ... ς Ln ο ις cum ACDL unc rell al pler Cyr^{4,743}

30. ευθυς (Gb′) cum ℵBCDLX 249. Or^{4,443} bis et^{444} Cyr^{4,743} ... ς ευθεως cum ΑΓΔΑΠ unc^{7} al pler. Item ευθ. (e om) post εξηλθ. dedimus (Gb′) c. ℵBCDLX 33. 69. 249. 346. 440. b c ff^{2} g l vg cop arm aeth Or$^{4,443-444}$ ... ς ante εξηλθ. cum ΑΓΔΑΠ unc^{7} al pler a f q go syr^{utr} Cyr

31. οτε ουν (et. ς^{e}) cum ℵBCDLX 1. 33. 69. 157. 249. 254. 346. al mu^{vid} it (exc q) vg (exc fos) etc ... ς Gb Sz om ουν cum AEFHKMSΓΔΠ al plus^{90} q fos sax go syr^{utr} Chr^{8,484}. Praeterea testes plerique qui ουν omittunt coniungunt οτε εξηλθ. cum ην δε νυξ, sic et. ς (item Bengel, Knapp alii) | λεγει ις cum ℵBLA 3. 44. al^{2} scr ... ξ Ln λεγ. ο ις cum A CDΓΔΠ unc rell al pler Cyr^{4,744}

32. ει ο θεος εδοξ. εν αυτω cum ℵ^{c}AC^{2}ΓΔΑ unc^{8} al pler e f l^{2} q vg sah mūn cop go syr^{sch} eth^{hr} arm aeth^{edd} Or^{4,445} et^{447} etc ..... ℵ*BC*DLXΠ al^{12} a b c ff^{2} g l* fu harl syr^{p} aeth$^{1.2.3}$ et^{c} Tert$^{prax\,28}$om, hinc Ln [ει ο θε. εδ. ε. αυτ.] | εν αυτω sec loco cum ℵ*et^{cb}BHA al pauc Or^{4,445} et^{447} bis ... ς Ln Ti εν εαυτω cum ℵ^{ca}ACDLX unc rell al pler Chr^{8,485} Cyr^{4,744}

33. μικρον c. ABCDΔΑΠ unc^{8} al pler a b e ff^{2} g q vg etc: ℵLXΓ al^{15} c f l go Eus$^{ecl\,102}$ al add χρονον | οτι ... ℵ*D 249. al^{4} b c e ff^{2} l vg Cyr om | εγω υπαγω (Gb′) cum ℵABCDKLMUXΠ al^{50} c e (ego sum) f ff^{2} g l vg go arm Or^{4,454} bis etc ... ς Ti υπαγω εγω cum EFGHSΓΔΑ al plu a (sum ego) b q syr^{utr} Chr^{8,486}

13, 12. 17 ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 [126.1] λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ Πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυ-
Mt 26. 34 Mc 14, 30 χήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεταί Ἰησοῦς· τὴν ψυχήν σου
Lc 22, 34 ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

XIV.

14, 27 1 [127. 10] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τό-

36. *απεκριθη* sine *αυτω* cum BC*L 229* itpler vg go cop arm syrhr ... ς (Gb^{0}) add *αυτω* c. ℵAC^{3}DΣΓΔΛΠ unc^{7} al pler q fu fos syrsch etP :aeth Chr^{8,491} Cyr^{4,755} | *ις* cum ABC*L 440. ... ς *ο ις* cum ℵC^{3}DΣΓΔΛΠ unc^{7} al pler Chr Cyr | *οπου εγω* (Schu „bene") c. ΝDS^{mg}ΘΥΞ al^{70} it vg go sah^{mün} cop arm syrhr Or$^{4,295.\ 409}$ al ... ς Ln Ti om *εγω* cum ABCEGH KLMS$^{ix^{1}}$ΓΔΛΠ al plu^{vid} syrutr | *ακολουθησ. δε υστερον* cum NBC*LX 1. 33. it vg Or^{4,295} Cyr^{4,755} al ... ς *υστερ. δε ακολουθ. μοι* (D ante *ακολ.* pon; A al^{4} cop go syrutr aeth Chr$^{8,491\,txt}$ ex$^{mosc\,4}$ om, hinc Gb^{00}) cum AC^{3}DΓΔΛΠ unc^{7} al pler cop go syrutr ethr arm

37. *πετρος* cum ℵACEGHKL^{2}SΥΞΓΔΛΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) *ο πετρος* cum BL*M al mu Cyr^{4,757} ... D om plane | *κυριε* ... ℵ* 33. 249. al pauc vg etc om |. *ακολουθησαι* (B *-θειν*) *αρτι* (157. al pauc om; hinc Gb^{00}) cum ℵA(B)C^{3}ΓΔΛΠ 157. al pler it vg go cop syrutr ethr etc ... C*DLX etc *νυν ακολουθησαι* (C* *-θειν*), sed D insuper add *αρτι* | ℵX *υπερ σου την ψυ. μου θησω*

38. *αποκρινεται* cum ℵABC*LX al^{10} syrsch (*dicit*) etP ... ς *απεκριθη* cum C^{3}ΓΔΛ^{2}Π unc^{7} al pler it vg etc. Praeterea ς (Gb^{00}) add *αυτω* cum C^{3}EGHSΥΓΔΛ^{2} al plu b f q vg^{cle} cop syrsch aeth Cyr ... omisimus cum ℵABC*KLMΧΠ al permu a e am fu for ing em go syrP arm | *ις* c. ℵAB C*DKLΧΠ* et^{2} al mu ... ς (Gb^{0}) praem o c. C^{3}ΓΔΛ^{2}Π^{2} unc^{6} al pler Cyr | *φωνηση* (Gb′) cum ℵABGKUΧΓΔΠ al^{70} ... ς *φωνησει* cum CDEHLMSΔ al plu Or^{4,411} Cyr | *αρνηση* cum BDLX 1. Or^{4,411} ... ς *απαρνηση* cum ℵACΓΔΛΠ unc^{7} al pler Cyr^{4,751}

XIV. 2. *οτι* cum ℵABC*DKLΧΠ al^{20} b c ff^{2} g vg cop syrutr ethr arm ... ς om c. C^{corr}ΝΓΔΛ unc^{6} al pler a e f q go aeth

που ὑμῖν· 3 *καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν* 14, 18
ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ 12, 26
καὶ ὑμεῖς ἦτε. 4 *καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.* 5 *Λέγει* 17, 24
αὐτῷ Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἴδαμεν 13, 33. 16
τὴν ὁδόν; 6 *λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια*
καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 *εἰ* 8, 19
ἐγνώκατέ ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε· καὶ ἀπάρτι γι-
νώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 *Λέγει αὐτῷ Φίλιππος·*

---

3. *καὶ ετοιμασω* cum ℵBCLNSUXAΠ al permu itᵖˡᵉʳ vg syrP etʰʳ arm aeth ... DM al plus[60] f q cop Cyrᵍˡᵃᵖʰ ³²⁵ *ετοιμασαι* ... Ln *ετοιμασω* cum AEGKΓΛ al[40] go syrˢᶜʰ | *τοπον υμιν* cum ℵBDKLNXΓΠ al mu cop ... ς Ln Ti *υμιν τοπ.* cum ACEGHMSUΔΛ al plu b c f ff²· g q vg go syrᵘᵗʳ etʰʳ arm aeth | *παραλημψ.* cum ℵAB*DNX ... ς *παραληψ.* cum B³CLΓ ΔΑΠ unc⁷ al omnᵛⁱᵈ
4. *εγω* c. ℵABCNQΓΔΑΠ unc⁷ al plu c f g vg cop etc ... DLX al[10] a b e ff²· q arm aeth Chr⁸,⁴²³ om, hinc Ln [*εγ.*] | *οιδατε την οδον* (Gb′) cum ℵB C*LQX 33. 157. al pauc a cop aeth persP ... ς *οιδατε και την οδον οιδατε*, item Ln *οιδατ.* [*και*] *την οδ.* [*οιδατ.*], cum AC³DNΓΔΑΠ unc⁷ al pler itᵖˡᵉʳ vg go syrᵘᵗʳ etʰʳ
5. *και πως* cum ℵAC²NQXΓΔΑΠ al omnᵛⁱᵈ c e f ff²· g m⁴ q vg cop syrᵘᵗʳ etʰʳ rell Chr⁸,⁴⁹⁸ Cyr⁴,⁷⁶⁷ Tertᵖʳᵃˣ ²⁴ ... Ln om *και* cum BC*L a b aeth | *οιδαμεν* (D b e m Tert post *τ. οδον* pon) *την οδον* (Gb′) cum BC*D a b e m aeth Cyr Tertᵖʳᵃˣ ... ς *δυναμεθα την οδον ειδεναι* cum (ℵ)AC²(K)LNQXΓΔΑΠ unc⁶ al omnᵛⁱᵈ c f ff²· g q vg syrᵘᵗʳ etʰʳ (arm) rell
6. *ὁς* cum ℵC*L ... ς Ln o *ὁς* cum ABC³DNQX unc rell al omnᵛⁱᵈ
7. *εγνωκατε* cum ℵD* 8ᵖᵉ cop (Latt vide post) ... ς Ln Ti *εγνωκειτε* cum ABCD²LNQX unc rell al pler etc. Ex Latt vg Irᶦⁿᵗ²³⁶ed Tert praxˢ²⁴ *cognovissetis*, f *cognosceretis*; sed a b c d e ff²· m Irᵉʳᵃˢᵐ et gall al *cognovistis*; q *nostis*, Hil³³⁹ *scitis* | *εμε* c. ℵD Chr⁸,⁴⁹⁴ ... ς Ln Ti *με* cum BCL unc rell al pler ... Δ 59. om | *γνωσεσθε* cum ℵD* (d *scietis*), cui respondet *cognoscetis* Irᶦⁿᵗ ex cod vosˢ Victorin, item fere *cognoscitis* e q Irᶦⁿᵗ exᵉʳᵃˢᵐ etgall etc ... ς Ln Ti *εγνωκειτε αν* cum AC³ D²ΝΓΔΑΠ unc⁷ al pler Ath⁷⁰⁸ Ps-Ath²,³⁹ exᶜᵈᵈ² Chr⁸,⁴⁹⁴; item (ut ante) *cognovissetis* vg Irᶦⁿᵗ ed Tertᵖʳᵃˣ, item (ut ante) *cognovistis* a b c ff²· m, item rell ... Gb′ *αν ηδειτε* cum BC*LQX 1. 22. 33. 2ᵖᵉ Ps-Ath²,³⁹ ed Bas²,¹⁹⁰ Cyr⁴,⁷⁶⁹ :: scriptura quam recepimus offendit praesertim conlato 8, 19, quem ad locum reliquae lectiones conformatae sunt. | *και απαρτι* cum ℵAC²DNΓΔΑΠ*et² unc⁷ al pler b c e f ff²· m⁴ q vg go cop syrᵘᵗʳ etʰʳ etc ... BC*LQXΠ² 1. 33. 2ᵖᵉ a om *και*, hinc Ln [*και*] | *εωρακατε* ... EHK²LMNΔΛ al mu *εορακ.* | *αυτον* sec cum ℵAC²DLNQX unc rell al omnᵛⁱᵈ it vg etc: BC* Irᶦⁿᵗ exᶜᵈᵈ² om, hinc Ln [*αυτ.*]

κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
12, 45 σοῦς· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φί-
λιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις·
δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ
12, 49 καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμ-
αυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ
μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-
στεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα
τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 [128.4] καὶ
16, 23 ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ

---

9. ο $\overline{ις}$ cum ℵBCDNQX unc rell al omn^{vid} Ath^{708} etc ... Τι $\overline{ις}$ cum ALΠ*et^{3} w^{secr} | τοσουτω χρονω cum ℵDLQ 6^{pe} Eus$^{marc\ 39}$ Cyr^{4,776}, item *tanto tempore* (b *temporis*) it^{pler} vg ... ς Τι τοσουτον χρονον cum ABNXΓΔ Λ^{pe} unc^{7} al pler ff^{2*} (*tantum temporis*) Or^{1,725} Hipp$^{noet\ 7}$ al | φιλιππε: cum seqq conjg ς, sed non ς^{e} Gb Sz nec Ln | πωσ cum ℵBQ 58. 2^{pe} a b c e ff^{2*} g vg cop pers^{w} Cyr^{4,779} (πωσ ουν) Ir$^{int\ 200}$ Hil$^{329.\ 941}$ ... ς Τι και πωσ c. ADLNXΓΔΛΠ unc^{6} al pler f q go syr^{utr} eth^{r} arm Ath^{708}

10. λεγω cum B^{2vid}et^{2}LNX e q cop syr$^{p\ mg}$; B* om ... ς Ln λαλω cum ℵA QΓΔΛΠ unc^{7} al pler a b c f ff^{2*} g vg go syr^{utr} eth^{r} arm Ath^{708} etc; item D etc λελαληκα | ο εν εμ. μενων c. ℵADNQXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Did$^{tri\ 2,7\cdot 3,18}$ al, item a c f q syr^{cu} et^{utr} eth^{r}, item ^{vid} go cop arm ... Ln [ο] εν etc, Ti om ο c. BL Or^{2,614} Ath^{708} al, item (*in me manens*) b e ff^{2*} g vg Aug$^{ioh\ 71,1}$ | ποι. τα εργ. αυτου cum ℵBD etc ... Ti ποι. τα εργ. αυτοσ cum LX 33. Cyr$^{4,782\ com}$ ... ς (Ln vide post) αυτοσ ποιει τα εργα cum AQΓΔΛΠ unc^{7} (item N, sed post *αυτοσ* deficit) al pler f g q vg syr^{cu} et^{utr} eth^{r} al Or^{2,614} Ath^{708} al; Ln αυτοσ ποιει τα εργα [αυτου]

11. εν εμοι absque εστιν (etiam ς Gb Sz) cum ℵ(Δ)BDLQX unc reli al plu a b f ff^{2*} q cop syr^{utr} eth^{r} arm^{zoh} aeth Eus$^{sec\ 204}$ Chr etc ... ς^{e} add εστιν cum 1. al vix mu c e g vg syr^{cu} etc :: ex v. 10 | πιστευετε absque μοι cum ℵDL 33. c e f g vg syr^{cu} et^{sch} eth^{r} Tert^{prax} al ... ς (Gb^{0}) Ln add μοι c. ABQXΓΔΛΠ unc rell al pler a b ff^{2*} q syr^{p} cop arm go aeth Ath^{708} al

12. πατερα sine μου cum ℵABDLQXΠ 1. 22. al^{6} it (exc e) vg cop go arm syr^{hr} aeth ... ς (Gb^{00}) add μου cum ΓΔΛ unc^{7} al pler e syr^{utr}

14. με cum ℵBEHUΓΔ 33. al plus^{30} c f vg go syr^{utr} arm^{usc}; Ln [με] ... ς Ti om cum ADGKLMQSΔ^{2}Π al plu a e g q cop syr^{cod} aeth Cyr^{4,805} | εγω: ABLΔ^{2} 33. 124. 249. 262. al pauc c g q vg cop arm^{usc} aeth Cyr^{4,805} Aug$^{ioh\ 71,3}$ τουτο

ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, Mc 11, 24 21. 23
ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν ᾖ εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. 19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· 129.1 ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 130.10 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη

15. τηρησετε (א 33. 69* al[5] -σητε) cum (א)BL 54. 73. tisch** cop Eus marc[170] Epiph[377. 903] al ... ς Ln Ti τηρησατε cum ADQX unc rell al pler it vg syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Or[2,601] et[int 3,45] al

16. καγω cum ΝBDQ etc ... ς και εγω cum ALXΓΔΛΠ unc[7] al pler | $\frac{3}{\eta}$ idque post μεθ υμων cum א a c f ff[2] m[9] q Eus[marc 171] Cyr[hr 270] Chr[8,503 bis com] Novat Lcif al, item Ln post αιωνα cum B b, item Ti ante μεθ υμων cum LQX 33. e cop go syr[cu] et[sch] et[p mg] Eus[marc 170] et[ps 251] al ... ς μενη (Γ al -νει) ante μεθ υμ. cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler g vg arm syr[p txt] et[hr] Did[tri 3,28] Cyr[hr 265]

17. αυτο sec cum A(DL)X unc rell al omn[vid] it[pler] vg etc Did[tri 1,20] etc: ΝB a Lcif[194] (Gall[6]) om, hinc Ln [αυτο] | υμεις sine copula cum ΝBQ 346. a[ser] al pauc a b Lcif[194] al ... ς add δε, Ln [δε], cum ADLXΓΔΛΠ unc[7] al pler e e f ff[2] g q vg cop syr[cu] et[utr] et[hr] rell Did[tri 1,20] al | εσται cum ΝAD[2]LQXΓΔΛΠ unc[7] 33. al pler g vg cop syr[p] et[hr] arm aeth Did[tri] Cyr[hr] Cyr ... Ln εστιν c. BD* 1. al[5] it[pler] tol go syr[cu] et[sch] Lcif

19. ζησετε cum BLX ... ς Ln ζησεσθε cum ΝADQΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] Chr[8,504] Cyr[4,813] :: cf 5, 25. 6, 51. 57. 58.

20. γνωσεσθε υμεις cum ΝDEGHKM[2]SUΓΔΛΠ al pler a c e ff[2] g q fos go cop syr[p] arm ... BLM*QX etc υμεις γνωσεσθε ... A 249. b em syr[sch] et[hr] aeth Chr[4, 504] al om υμεις, hinc Ln [υμεις] γνωσεσθε

21. καγω cum ΝBDGLQXΓΔ 1. etc ... ς και εγω cum AEGHKMSUΔΠ al pler

22. και τι cum ΝEHKMQSUΓΔΛΠ al[225] q syr[p] Amm[cat ox 350] Chr[8,505] ... ς (= Gb Sz) Ln om και cum ABDELX 33. al vix mu it[pler] vg sah[mūn] cop syr[cu] et[sch] et[hr] go arm aeth Cyr[4,822] Or[int 3,79]

Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ
μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους
7, 16 μου οὐ τηρεῖ· [131.1] καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ
τοῦ πέμψαντός με πατρός.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 [132.10] ὁ δὲ
16, 13 παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί
μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ
εἶπον ὑμῖν. 27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν·
οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω
ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν·
3
10, 29 ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι
13, 19 πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μού ἐστιν. 29 καὶ
12, 31 νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.
30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων,
καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ
τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγεί-
Mt 26, 46 Mc 14, 42 ρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

---

23. ὃς cum ℵABDLΓΔΠ unc^{c} etc ... ς (= Gb Sz) ο ὃς cum ΜΧΑ al mu^{vid} Or^{1,234} | ποιησομεθα cum ℵBLΧΠ^{2} 1. 13. 33. 69. 249. 254. 346. 2^{pe} Or^{1,} 220· 234· 238· 756 et^{3,170} Eus^{marc} 170· 171 et^{pe40} al mu ... ς ποιησομεν cum ΑΕGΗΚSUΠ (et ΜΓΔΛ al^{25} -σωμεν) al pler Ath^{444} ex$^{odd\,2}$ et$^{583\cdot 542}$ al mu ... D e syr^{cu} pers^{p} ποιησομαι

28. ηγαπατε et. Or^{1,234} Eus$^{marc\,110}$ etc ... D*HL 69. t^{ecr} z^{ecr} al pauc Ath edd aliq αγαπατε | οτι πορευομαι cum ℵABDK*LΧΠ al^{12} it vg syr^{cu} et^{utr} et^{br} cop go arm aeth Or Eus^{marc} Ath^{329} ex^{cod} Epiph etc ... ς (= Gb Sz) οτι ειπον· πορευομαι cum ΕGΗΚ^{2}ΜSUΓΔΛ al pler Ath^{329} Dial$^{tri\,2,9}$ Amb$^{ep\,9}$ | ο πατηρ c. ℵ^{ca}ABD*LΧ 1. 33. 64. 157. 47^{ev} 2^{pe} b c e ff$^{2\cdot}$ g l vg syr^{hr} aeth Ath^{329} al Ir$^{int\,156}$ Or$^{int\,2,963}$ Tert$^{prax\,14}$ al ... ς (Gb^{00}) add μου, Ln [μου], cum ℵ*et^{cb}D^{2}ΓΔΠ unc^{7} al pler a f q cop syr^{utr} arm go Eus$^{marc\,110}$

30. του κοσμου sine τουτου cum ℵABD^{gr}LΧΓΔΛΠ unc^{7} al^{150} syr^{utr} Thdrt^{1,741} ex$^{odd\,2}$ Cyr^{4,953} Hil$^{129\cdot 218}$ ... ς (= Gb Sz) add τουτου cum 1. 346. 2^{pe} al mu e (*saeculi huius*) vg (ff$^{2\cdot}$ g ut^{vid}) reli Or^{2,816} et^{3,225} et^{saep} etc | ουκ εχει ουδεν (D a add ευρειν) et. b c e ff$^{2\cdot}$ g l q vg syr sch et^{p} t^{xt} et^{hr} Or$^{3,225\cdot\ 4,256}$ etc ... Gb' ευρησει ουδεν cum κΠ 42. 116. 252^{mg} al^{10} f syr$^{p\,mg}$ arm aeth Or$^{int\,1,91}$ Ath^{3} Mac^{41} (Gall^{7}) Bas^{2,82} etc

31. και καθως: A*E b ff$^{2\cdot}$ om και, hinc Ln [και] | ενετειλατο μοι cum

XV.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη 13, 10 ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μή τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 [13b.4] ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται 14, 13 ὑμῖν. 8 [13d.10] ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν

ΝADΓΔΔΠ unc[7] al pler cop syr[utr] et[hr] arm go ... Ln *εντολην εδωκεν μοι* cum BL (X 1. 19[mg] 33.) it vg (Cyr[4,868]); X 33. *εντολ. δεδωκεν μοι*

XV. 2. *καρπ. πλειονα* (ℵ Clem *πλειω*) cum ℵBLM[s]X 33. 157. it vg Clem Eus[ps] Cyr[4,866] Or[int 3,876] et[4,864] Novat Hil ... ς *πλειονα καρπον* cum ADM[2]ΓΔΔΠ unc[6] al pler Or[3,804] Bas[eth 317] Thdrt[2,70]

4. *μενη* cum ℵBL a (*maneat*) ... ς Ln Ti *μεινη* cum ADXΓΔΔΠ unc[7] al omn vid itpler d vg Or[1,686] (*εμμεινη*) Eus[ps 500] Cyr[4,874] | *μενητε* cum ℵABL d (*maneatis*) ... ς Ti *μεινητε* cum DXΓΔΔΠ unc[7] al fere omn Eus[ps] Cyr

6. *μενη* cum ℵ[a]ABD ... ς Ti *μεινη* cum ℵ[c]LXΓΔΔΠ unc[7] al fere omn Cyr[4,875] | *αυτο* (Gb′) cum ℵDLXΔΠ 1. 13. al[20] e g q vg[cle] syr[sch] et[hr] arm aeth (go *et colligitur*) Cyr ... ς Ln Ti *αυτα* cum ABΓΔ unc[7] al pler a b c f ff[2] am fu for ing taur cop syr[p] | *το πυρ* (Gb + το, Sz) c. ΝAB EGKLMSUΓΔΔΠ al plus[70] Chr[8,513] ... ς Ln (ex errore) om το cum DHX al mu Cyr[4,875] Thdrt[2,471] et[8,425]

7. *ο εαν* cum ADLX unc rell al omn[vid] ... Ln *ο αν* cum B ... ℵ *οσα εαν* | *αιτησασθε* (ADΓ al mu *-σθαι* :: vide h. l. etiam versiones) cum (Gb′) ABDLMXΓ al[50] Chr[8,513] ex[mosc4] et[alliis], item *petite* b e ff[2] q go cop syr[hr] arm aeth. Item a c f syr[sch] pers[p] *petere* omisso *και* seq ... ς *αιτησεσθε* cum ℵEGHKSUΔΔΠ al perm Chr[montf] Cyr, item *petetis* g vg syr[p]

φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πα-
14, 15 τήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν
τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς κἀγὼ
τοῦ πατρός μου τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.
17, 18 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ
13, 34 ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή-
λους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 [135.4] μείζονα ταύτης ἀγάπην
1 Io 3, 16 οὐδεὶς ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
8, 31 14 [136.10] ὑμεῖς φίλοι μού ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.
15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐ-
τοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ
6, 70 τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ'
14, 13 ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρ-
πὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, [137.4] ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε

---

8. *γενησεσθε* cum ℵAEGHKSUΓΔΠ al pler Chr^{8,513} Cyr^{4,679} ... Gb′ Ln *γενησθε* c. BDLMXΛ 1. 262. tisch** al^{12} Amphil^{466}

9. *ηγαπησα υμασ* cum ℵAD^{2}ΧΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn c f ff$^{2\cdot}$ g vg go rell Chr^{8,513} al ... Ln *υμασ ηγαπ.* cum BD^{c}L 1. a b e q

10. *καγω* cum ℵD^{fr} a b c e f ff$^{2\cdot}$ g vg cop syr^{hr} arm Cyr^{4,861} ... ς Ln Ti *εγω* cum ABLX unc rell al omn^{vid} d q syr^{utr} go aeth Novat^{310} | *του πατροσ μου* ante *τασ εντ.* cum ℵB a b ff$^{2\cdot}$ g vg Chr Novat^{310}, sed B a b ff$^{2\cdot}$ Chr Novat om *μου*, item c q, hinc Ln Ti om *μου* ... ς Ln post *εντολασ* pon cum ADLXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} c e f q go rell Cyr

11. $\frac{3}{\eta}$ (Gb″) c. ABD al^{10} it (exc f) vg go syr^{utr} et^{hr} arm aeth ... ς *μεινη* cum ℵLXΓΔΛΠ unc^{7} (B *μενη*) al pler f Chr^{8,516} Cyr^{4,844}

13. *ινα* sine *τισ* cum ℵ*D* d a b c e ff$^{2\cdot}$ arm auctor^{dupl} martyr ap Cyp^{584} Lcif^{194} al ... ς Ln Ti add *τισ* cum ℵ^{c}ABD^{2}LX unc rell al omn^{vid} f g q vg go syrr rell Cyr^{4,666} Cyp^{204} al

14. ἃ (Gb″, Ln ex errore de B) cum ℵDLX al^{10} b c f ff$^{2\cdot}$ g vg syr^{p} ^{mg} et^{hr} (cop^{vid}) Thdrt^{1,98} Cyp^{194} Lcif^{181} al ... Ti ὅ cum B a e q go aeth Cyp ^{108} Lcif^{183} et^{194} ... ς *οσα* cum AΓΔΛΠ unc^{7} al pler syr^{sch} et^{p} ^{txt} Thdrt^{1,123} et^{3,225} (sed utroq loco *παντα οσα*) Cyr^{4,668}

15. *λεγω υμασ* cum ℵABLX 33. 235. 249. al pauc it^{pler} d vg syr^{utr} et^{hr} arm Ir^{int}^{243} Or^{prov} (ap Mai^{46}, deest Notit) et^{int}$^{2,104\cdot}$ ^{3,48} et$^{4,542\cdot}$ ^{640} Const^{6,21} etc ... ς *υμασ λεγω* cum D^{fr}ΓΔΛΠ unc^{7} al pler q go aeth Or^{4,32} et (*υμασ καλω*) ^{2,625} Chr^{8,517}

16. *αιτησητε* cum ℵADINX unc rell al omn^{vid} ... BL *αιτητε* | *δω* cum AB DKILSUΓΔΠ al permu^{vid} ... Ti *δωη* cum EGHNXΛ(et M *δωει*) 33. al^{165} ... ℵ al^{25} fere Cyr^{act} ^{49} *δωσει*

τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. 17 [138.10] ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 15, 34

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον μεμίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 [139.3] μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. [140.10] εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 [141.1] ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, [142.3] ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με. 22 [143.10] εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 [144.1] ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 [145.10] εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. 26 ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,

7, 7 — 16, 16 Mt 10, 24 — Lc 6, 40 — 16, 3 — 9, 41 — 7, 31 — 10, 38 14, 11 — Ps 34 (35), 19 68 (69), 5 — 14, 16 16, 7 s

---

18. πρωτον sine υμ. cum ℵ*D a b c e ff²· cop arm aeth Cyp^{366} et^{315} ... ς Ln Ti add υμων cum ℵ^{c}ABILNX unc rell al omn^{vid} f g l q vg syr^{utr} et^{hr} sah^{mūn} go Cyp^{92} Cyr^{4,894}

21. εισ υμασ (Gb′) cum ℵ^{a} (item iam*?) BD*L 1. 33. b c ff²· l syr^{sch} et p mg Petr^{alex} Chr ... X al pauc υμασ ... ς υμιν cum AD^{2}ΘΓΔΑΠ unc^{7} al pler a e f g q vg syr$^{p\ txt}$ et^{hr} cop go Cyr^{4,902} Novat^{310}

22. ειχοσαν cum ℵBN*LΨ^{2} 1. 19^{mg} 33. Or^{4,44} odd et^{gr}edd Cyr^{4,904} et$^{352.\ 378}$ ... ς ειχον cum AD^{2}Ι^{2}ΧΓΔΑΠ*et^{3} unc^{7} al pler Or^{3,338} al, D* ειχαν

24. εποιησεν cum ΚΑΒDIKLΧΠ al^{13} ... ς Ti πεποιηκεν cum EGHMSUΓΔΛ al pler Cyr^{4,907} | ειχοσαν cum ΚBL*Π^{2} 33. al ... ς ειχον cum AD^{2}Ι^{2}ΧΓΔΛ Π*et^{2} unc^{7} al pler Chr Cyr, item D* ειχαν | εωρακασιν cum ΚΑBDSUΔ al plu ... Ti εορακ. cum EGHIKLMΧΓΔΠ etc

25. γεγραμμενοσ post εν τ. νομ. αυτ. cum ΚBDGLX 1. 33. 254. 2^{pe} it vg arm etc ... ς ante εν τω pon cum AEHIKMSUΓΔΛΠ al pler go syr^{utr} ethr

26. οταν sine copula cum ΚBΔ 2^{pe} e l m^{g} cop^{dz} syr^{hr} Did^{tr13,19} et^{38} etc ... ς Ln Ti add δε cum ADILΓΔΠ unc^{7} al pler f g q vg cop^{edd} syr^{utr} arm aeth Cyr^{4,909}; item a b c ff²· add *ergo*

ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι
Act 5, 32 ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυνα-
9, 22 γώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· [146.1] ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀπο-
κτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα
ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν. [147.10] ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν
ἤμην. 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ
13, 36 14, 5 ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,
ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν
λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπ-
ἔλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ,
πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν
κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.
9 περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 10 περὶ δικαιο-
σύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·
12, 31 11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.
12 Ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι·

XVI. 3. *ποιησουσιν* sine additam cum ABΓΔΑΠ unc[7] al longe plu b e l q am (al[9]) go syr[sch] et[P txt] Chr[8,520] Chr[4,914] Cyp[90· 268· 310] Lcif ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum NDL 1. 69. al vix mu a c f ff[2·] g vg[cle] cop syr[P] c.* et[hr] arm aeth

4. *η ωρα* sine *αυτων* cum NDYΓΔΑ unc[7] al pler a syr[hr] cop arm aeth Chr[8,520] Cyr[4,915] ... Ln add *αυτων* cum ABΠ* 33. 124. 229** p[ser] go syr[utr], item (qui post om) LΠ[2] etc | *μνημονευ. αυτων*: ita etiam (qui *η ωρ. αυτων* tuentur) ABΠ* 33. al[3] go

7. *εαν γαρ* sine *εγω* cum NBDLY 1. al vix mu ff[2·] g l m[9] vg cop syr[P] Cyr[4,917] ... Gb+ Sz Ti add *εγω* cum ΑΓΔΑΠ unc[7] al plus[125] a b c e f q (a b c post *απελθω* pon) go syr[sch] et[hr] arm aeth Did[tri 2,11] Cyr[hr 270] etc

10. *πατερα* sine *μου* (Gb") cum NBDL 1. 33. 157. a b e ff[2·] g l vg syr[hr] sah[mūn] cop aeth Chr[536] Cyr[4,920] Victorin[185] ... ς Ln add *μου* cum AΥ ΓΔΑΠ unc[7] al pler c f q go syr[utr] arm

12. *υμιν λεγειν* cum NBLY 33. 118. b c e f ff[2·] f g l m[9] Or[1,888·] et[int 1,61· 2,402] Theognost[662] (Gall[3]) Ath[562] Cyr[4,847] Tert[praescr 22] Hil[959]

13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 [146.3] πάντα [17, 10] ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· [149.10] διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ [14, 19] με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. 17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν;

Aug$^{ioh\ 96,1}$ ... ς Ln *λεγειν υμιν* cum ADI^{b}ΓΔΑΠ unc^{7} al pler a cop syr utr eth^{hr} go arm Or^{1,387} et$^{int\ 4,659}$ Eus$^{ps\ 251}$ et$^{marc\ 172}$ Did$^{tri\ 3,41}$ etc

13. *εν τη αληθεια παση* (Gb′) cum ℵ (* etc, sed* om *παση*) DL 1. 33. 2^{pe} b c ff^{2}· l arm Nonn$^{\pi\ 38}$ Victorin^{156} item cdd ap Aug$^{ioh\ 96,5}$ ... Ln *εισ την αληθειαν πασαν* cum ABΥ Or$^{1,387.}$ ^{388} Did$^{tri\ 1,18}$ Cyr^{4,925} et^{986} ... ς *εισ πασαν την αληθειαν* c. I^{b}ΓΔΑΠ unc^{7} al pler Bas^{3,42} Epiph^{896} Chr^{8,527} etc, item a f ff^{2}· blan g m^{2} q vg | *οσα* sine additam cum ℵBD*L 1. 33. 61. al pauc Or^{1,387} Eus$^{marc\ 172}$ Ath^{268} et^{552} Epiph^{896} Cyr hr^{270} Cyr^{4,847} ... ς *οσα αν* cum D^{2}EHMSUΥΓΔ (GΔ *ὅσ' ἄν*) al plu Ign intpol^{228} Chr^{8,526} Cyr^{4,923}. Item ΑΚΠ al mu *οσα εαν* | *ακουει* cum ℵL 33. Ath^{268} Cyr^{4,847}, item *audit* b e l fos ... Ti *ακουσει* cum BD ℵ*HΥ 1. 435. 48^{ev} y^{scr} Or^{1,387} al, item *audiet* g vg Victorin^{156} ... ς Ln *ακουση* cum AE^{2}GKMSUΓΔΑΠ al pler Ign$^{intpol\ 228}$ Chr^{8,526} Cyr^{4,923}, item *audierit* a c d f ff^{2}· m q

14. *λημψεται* cum ℵAB*DΥ ... ς *ληψεται* cum B^{2}LΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid}

15. *λαμβανει* cum BDEGI^{b}LMSUΥΔΛ al longe plu a go syr^{utr} arm Cyr^{4,923} com ... ς (= Gb Sz) *ληψεται* (ℵ^{c}Δ *λημψ.*) cum ℵ^{c}ΑΚΠ al mu b c f ff^{2}· g m q vg cop aeth Cyr$^{hr\ 270}$

16. *ουκετι* (Gb′) cum ℵBD^{s}Γ^{1}b$^{}$LΑΠ^{2} 1. 33. 95. 262. b c ff^{2}· g vg syrP arm Or^{4,453} al ... ς Ti *ου* cum AΥΓΔΠ*et^{3} unc^{7} al pler a d e f q cop syr^{sch} go aeth Cyr$^{4,933\ bis}$ | *ουεσθε με* sine additam (Gb′) cum ℵBDL a b e ff^{2}· sab sahmünt cop^{dz} aeth^{ro} Or$^{4,453\ vid}$ ... ς add *οτι εγω* (*εγω* c. Y 33. etc; Gb Sz om c. AI^{b} unc^{11} etc) *υπαγω προσ τον πατερα*, item Ln [*οτι υπαγω πρ. τον πατ.*] cum AI^{b}ΥΓΔΑΠ unc^{7} al pler c f g q go cop syr^{utr} eth^{hr} arm aeth^{PP}

17. *ειπον* cum ℵADΓΔΑΠ rell omn^{vid} ... Ti *ειπαν* cum B | *υπαγω* cum ℵABΓΜΔΠ al^{12} it^{pler} vg aeth ... ς Ti *εγω υπαγω* c. DΥΓΔ unc^{6} al pler

18. *τουτο τι εστιν* c. ADGΓ^{2}b$^{}$ΓΔΑΠ* al pler go syrP ... Ln *τι εστ. τουτο* (:: ut modo praecessit lectione non fluctuante) cum ℵBD*LΥΓΩ^{2} al^{10} it^{pler} d vg cop syr^{sch} eth^{hr} arm aeth Or^{4,453} | o (Δ *το*) *λεγει* cum ℵ^{c}AB

οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 19 ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται
14, 18
15, 16 ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. 23 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. 150.4 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί

D^{2}IbL unc rell al pler c f g q vg etc ... $\aleph^{*}D^{*}$ 1. al[10] a b d e ff^{2}· syr^{hr} arm om | το μικρον cum ΚΑDΓΑΔΠ unc rell al pler arm etc ... BLY 121. al pauc $Or^{4,453}$ om το | τι λαλει cum ΚΑD^{2}IbL unc rell etc; D^{*} o λεγει ... B aeth om

19. εγνω sine copula cum ΚBDL 1. 33. 157. $2P^{e}$ al pauc a b e cop arm ... ς Ln εγν. ουν cum ΑΥΓΔΑ unc[6] (item I^{b} vid) al pler $Cyr^{4,924}$ ... UII etc εγν. δε vel και εγν. | ις cum BL ... ς Ln o ις cum ΚΑD unc rell al omn^{vid}

20. υμεις λυπηθ. cum $\aleph^{*}$BDA 1. a b c e f ff^{2}· q go cop syr^{hr} arm ... ς (sed Gb^{0}) add δε post υμεις cum ΑLΓΑΗ unc[7] al fere omn g vg syr^{P} aeth $Or^{4,453}$ $et^{int}{}^{4,453}$ $Cyr^{4,924}$ | αλλ cum ΚΑΒΕΘΗΚΜΣΑΠ al pler Or Cyr ... Ti αλλα cum DLUYΓΑ al

22. νυν μεν λυπην cum $\aleph^{*}$ (ν. μ. ουν λυ.) et^{c} BC^{*}DLMY al[6] a (omisso μεν) b c e f ff^{2}· q vg cop syr^{utr} arm go (sed ex his nonnulli non exprim μεν) $Chr^{8,533}$ ... ς Ti λυπην μεν νυν cum AC^{3}ΔΠ unc[6] al pler $Cyr^{4,925}$, item λυπ. μεν ουν (ουν quod praecedit non abiecto) ΓΑ al pauc | εχετε c. $\aleph^{*}$BCΥΓΑΔΠ unc[7] al pler c f ff^{2}· q vg go syr^{utr} arm aeth $Cyr^{4,925}$ Hil [164] ... Ln εξετε cum ΚCADL (-ητε) 33. 131. 249. al[10] a b e am fu taur mt cop Antioch[1069] | αιρει cum ΚACD^{2}LΥΔΑΠ unc[7] al omn^{vid} b e f q am fu go syr^{utr} Chr^{533} etc ... Ln αρει cum BD*Γ a c ff^{2}· vg cop arm aeth $Orint^{2,83}$ Cyp [230]

23. λεγω υμιν sine οτι cum BCD*LY 42. b d e f ff^{2}· g q vg $Or^{1,222}$ Ath[686] $Cyr^{4,926}$ $et^{act\,49}$ ... ς (Gb^{00}) add οτι cum ΚΑ (sed habet ο τι αν αιτησητε) D^{2}ΧΓΑΔΠ unc[7] al pler a c go rell $Chr^{8,533}$ | αν (DΥ^{2} etc εαν) τι (Gb′) cum BCDLY*et^{2} it vg (Latt *si quid*) $Or^{1,222\,bis}$ Ath[686] $Cyr^{4,926}$ $et^{act\,49}$, item cop *hoc quod* ... A nil nisi αν ... ΚΠ etc ο αν (ℵ) vel ο εαν (ΧΠ), item ς οσα αν (ΚΜ al Chr εαν) cum ΓΑΔ unc[7] al pler syr^{sch} rell $Chr^{8,533}$ | εν τω ονομ. μου hoc loco cum ΝBC*LΧΥΔ sah^{mdin} $Or^{1,222}$

μον. 24 ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 15, 11

25 [151.10] Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. 31 [153.4] ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; 32 ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ 8, 16 Mt 26, 31. 56

---

et[223] Cyr$^{act\ 49}$ ... ς Ln post *τον πατερα* pon cum AC^{3}DΓΔΠ al omn^{vid} it vg cop syr^{utr} et^{hr} etc

24. *λημψεσθ.* cum ΝAB*DLΥΔ ... ς *ληψ.* cum B^{3}CΧΓΔΠ unc^{7} etc

25. *ερχεται* sine *αλλ* cum ΝBC*D*LΧΥΠ^{2} 1. 33. 69. a b d e g vg sah^{mūn} cop arm syr^{hr} Or$^{int\ 3,93}$ Aug$^{ioh\ 102,3}$ ... ς (= Gb Sz) Ln *αλλ ερχεται* cum AC^{3}D^{2}ΓΔΑΠ*et^{3} unc^{7} al pler c f ff^{2}· q go syr^{P} aeth Or^{1,568} Ath^{405} Cyr^{4,936} | *απαγγελω* (Gb′) cum Ν(-*ελλω*)ABC*DKLMUXΥΠ al mu ... ς *αναγγελω* cum C^{corr}EGHSΓΔΛ etc

27. *παρα του* cum BCDL unc rell al pler ... Ln om *του* cum ΝΔ 251. | *θεου* cum Ν*et^{cb}AC^{3}ΥΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{P} ed et^{hr} arm aeth Chr Cyr^{4,938} Hil$^{899.\ 902.\ 1002}$ etc ... Ln *πατρος* cum N^{ca}BC*DLX 77. 249. sah^{mūn} cop syr^{sch} et^{p} bars Cyr$^{act\ 49}$

28. *εκ* cum BC*LX 33. 249. Epiph^{867} ... ς *παρα* cum ΝAC^{3}ΥΓΔΛΠ unc^{7} al pler ... it vg *a patre*

29. *λεγουσιν* sine additam cum Ν* et^{c}BC*D*Λ^{a}Π 1. 262. 2^{pc} e q go syr^{P} txt Hil^{901} cod ... ς add *αυτω*, Ln [*αυτω*] cum AC^{3}D^{3}LΧΓΔ unc^{7} al pler it^{pl} syr^{sch} et$^{p\ mg}$ et^{hr} arm etc | *οι μαθηται αυτου*: Ν* *οι μαθ. αυτω* | *εν παρρ.* (B* *παρησια*) cum ΝBCD ... ς om *εν* (:: ut v. 25) cum ALΧΥΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid}

31. *ις* cum BC ... ς Ln *ο ις* cum ΝADLΧΥΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} Bas$^{eth\ 285}$ etc | *πιστευετε;* (ita et. ς Wtst Gb Sz) ... Ln *πιστευετε*·

32. *εληλυθεν* absque *νυν* c. ΝABC*D*LX 33. sah^{mūn} cop arm syr^{hr} Const^{5,14,3} ... ς praem *νυν* cum C^{3}D^{3}ΓΔΑΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{utr} aeth Did$^{tri\ 3,21}$ Bas$^{eth\ 285}$ Cyr^{4,942} Hil^{1003} | *καμε* cum NBC*L 1. Cyr ... ς Ln *και εμε* cum AC^{3}DΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler Const Did

μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.
16, 11 33 158. 10 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ
κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

11, 41 1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου
Mt 11, 27 τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν
6, 39 πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν
1 Io 5, 20 αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν
μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ
5, 36
4, 34 σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα
ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου
τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ

---

33. *εχετε* (et. Gb Sz) cum ℵABCLXΥΓΔΠ unc[7] al plu e for fos mm san cop syr[utr] Const[5, 8, 2] Eus[dem119] et[ps 18] Bas[1,156] al ... ς[e] (item ς, sed *εξετε* in corrigendis mutatur in *εχετε*, non Gb Sz) Ln (ex errore) *εξετε* cum D 69. al mu it[pler] vg arm aeth Eus[ps 209] al

XVII. 1. ω̄ς cum ℵB ... ς Ln Ti ο ω̄ς cum ACDLXΥ unc rell al omn[vid] | *επαρας* et *ειπεν* (Gb′) cum ℵBC*DLX al[7] a b g vg cop Or[1,216] Cyr[4,945] ... ς Ti *επηρε* et *και ειπεν* cum AC[3]ΥΓΔΛΠ unc[7] (sed G om *και*) al pler c e f ff[2·] q go etc | *ινα* sine *και* cum ℵABC*D 1. al it[pler] vg go cop syr utr eth[hr] Or[4,23] Victorin[ari 1,14] (Gall[156]) Hil[812 bis] ... ς (Gb[0]) add *και* cum C[2]LXΓΔΛΠ unc[7] al pler q sah[mss] arm Or[1,216] Chr[2,540. 541] Cyr[4,945] | ο (κ om) *υιος* sine *σου* cum ℵBC*et[2] 47. 64. d e ff[2·] Or[4,23] Victorin[ari 1,14] ... ς Ln add *σου* cum AC[3]D^{gr}LXΥΓΔΛΠ unc[7] al pler a b c f g q vg rell Or[1,216] et[int 2,147. 3,890]

2. *παν ο δεδωκας* cum ℵABCDLMUXΥΓ al plu ... EGHKSΔΛΠ etc *παν ο εδωκ.* | *δωση* c. ℵ[c]ACGKMSX al mu Cyr[4,949] ... Ti *δωσει* c. BEHUΥΓΔΛΠ crypt[ev] al plus[80] ... ℵ* *δωσω* ... D *εχη* (omisso *αυτοις*)

3. *γινωσκουσιν* cum ADGLΥΔΛ 33. 244. z[scr semel] ... ς Ln *γινωσκωσιν* cum ℵBCXΠ unc[7] al pler Or[1,59· 4,50] etc

4. *τελειωσας* cum ℵABCLΠ 1. 33. 42. 122. 246. w[scr] b ff[2·] cop aeth al Cyr[4,956 com] et[879] et[nest 124] Hil[812· 815] ... ς Ti *ετελειωσα* c. (D)XΥΓΔΛ unc[7] al pler a c e f g m[4] q vg go syr[sch] et[p txt] arm Ign[int pol 828] Const 8, 1, 1 etc

6. *ουσ εδωκας* cum ℵBDKΠ 157. 235. w[scr] Eus[ps 51] Did[tri 3,17] Chr[5,546 ter]

ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 *νῦν*
ἐγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 *ὅτι τὰ* 17, 25
ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνω- 16, 30
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπ-
έστειλας. 9 *ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ,* 14, 16
ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 *καὶ τὰ ἐμὰ πάντα* 16, 15
σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 *καὶ*
οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρὸς
σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέ- 17, 22
δωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθως ἡμεῖς. 12 *ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν,* 18, 9
ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύ- 13, 18

... ς Ti *ουσ δεδωκ.* cum CLXYAA unc[6] al pler Or[2,541] Cyr[4,960] | *και εμοι* cum ℵACDLXΓΔΑΠ unc[7] al pler Or EusP[8] al ... Ti *καμοι* cum BY 1. 33. | *αυτ. εδωκασ* cum ℵABDKΠ al fere[10] Did[tri] Chr[8,546] ... ς Ti *αυτ. δεδωκασ* cum CXYΓΔΑ unc[6] al pler Or[2,541] etc | *τετηρηκαν* cum BDL ... ς *τετηρηκασι* cum ACXYΓΔΑΠ unc[7] al pler ... ℵ 33. *ετηρησαν*

7. *εγνωκαν* c. ABCDLY unc rell al pler g vg cop syrP [txt] et[hr] arm aeth Hil [521] Cyr[4,960]. Item UXS etc *εγνωσαν, εγνωκασιν* ... ℵ *εγνων*, item al[6] *εγνωκα*. Item *cognovi* a b c e f ff[2] q sah go syr[sch] et[p mg] et[hr 96] (non item [354]). Praeterea cf Chr[8,547] *τινὲσ μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων ὅτι πάντα* etc). | *δεδωκασ* c. ℵCDLXYΓΔΑΠ unc[7] al pler ... Ln *εδωκασ* cum AB (*-κεσ*) 1. al[2] | *εισιν* cum ℵBCLXY 33. 157. 346. ... ς Ln *εστιν* cum ADΓΔΑΠ unc[7] al pler Cyr[4,960]

8. *εδωκασ* (B *-κεσ*) cum ABCDΠ* al[4 scr] al pauc ... ς *δεδωκασ* cum ℵLXYΓ ΔΑΠ[2] unc[7] al pler Cyr[4,960] | *και εγνωσαν αληθωσ* cum ℵ[c]BCLXYΓΔΑΠ unc[7] al omn[vid] it[pler] vg etc ... ℵ*AD a (*illa vere*) e q (*ea vere*) go om *και εγν.* (retento *αληθ.*), hinc Ln [*και εγνωσαν*]

11. *αυτοι* cum ℵB 229** 254. d (*ipsi*) f (ut d) ... ς Ln Ti *ουτοι* cum CD[gr] LXY unc rell al pler it[pler] vg rell Chr[8,548] Cyr[4,966] | *καγω* cum ℵBC*D LX 1. 33. 60[ev] Or[bis] Cyr ... ς *και εγω* cum AC[3]ΥΓΔΑΠ unc[7] al pler | *ω* cum ℵABCLYΓΔΑΠ unc[6] al plu syr[utr] et[hr] sah arm Ath[449] ex[edd] pler Cyr [4,969]; item D*XU 157. al[10] fu *ὅ* ... ς (= Gb Sz) *ουσ* cum D[2] 69. al vix mu f g q vg go cop aeth Ath[449 ed] ... a b c e ff[2] (etiam Chr[8,549]) Hil [417. 1062] om *ω δεδωκασ* usque *εν καθ. ημεισ* | *καθωσ ημεισ* cum ℵAB[2] et[3]CDEGHKLΓΔΑΠ*et[2] al longe plu q go sah cop syr[sch] et[hr 356] aeth Cyr[4,969] et[1060] ... ς Ti *καθ. και ημ.* cum B*ℵ[3]UΥΠ[2] al[12] f g vg syrP et[hr 96] arm

12. *μετ αυτων* sine additam cum ℵBC*DL 1. al pauc b c e ff[2] g vg sah cop Cyr[4,972] et[977] et[1060] ... ς (Gb[0]) add *εν τω κοσμω* cum AC[3]XΥΓΔΑΠ unc[7] al pler f q go syr[utr] et[hr] arm aeth | *ω* cum BC*L 33. 64. Cyr[4,97]

λαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα
15, 11 λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην
ἐν ἑαυτοῖς. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος
15, 18 s ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
Mt 6, 13 ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου,
ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
11 εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁγίασον αὐτοὺς ἐν
τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς ἐμὲ ἀπ-
ἔστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
He 2, 11 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγια-
σμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, 21 ἵνα
πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ

---

et^{978} et^{1080}, item ὅ (*quod*) ℵ^{c} sah cop syr^{hr} arm ... ς Ln *ουσ* cum AC^{3}D XΥΓΔΑΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{utr} aeth Or$^{int\ 4,485}$ | *και εφυλαξα* (et. ℵ^{c}; ℵ* *εφυλασσον*) cum ℵBC*L 33. 64. d sah arm syr^{hr} Cyr^{4,972} et^{1080} Hil^{1062} ... Ln [*και*] *εφ.*, ς om *και* cum AC*D^{gr}XΥΓΔΑΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{utr} cop aeth Or^{int}

13. *εν εαυτοισ* cum ℵABXΠ; similiter C* sah^{mūn} *εν ταισ καρδιασ εαυτων* ... ς Ln Ti *εν αυτοισ* cum C^{3}DLΥΓΔΑ unc^{7} al pler Cyr^{4,977}

16. *ουκ ειμι* hoc loco cum ℵABCDLX al aliq it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm ... ς post *εκ τ. κοσμου* cum ΥΓΔΑΠ unc^{7} al pler go syr^{p}

17. *αληθεια* sine *σου* cum ℵ* (sed ab *αληθεια* ad sequens *αληθεια* transilit) ABC*DLΠ^{2} 1. it^{pler} vg go sah syr^{hr} Cyr$^{4,963\ txt}$ (sed in com add *τη σῃ*) Did$^{int\ 283}$ (Gall^{6}) ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *σου* c. ℵ^{c}C^{3}XΥΓΔΑΠ* unc^{7} al pler q cop syr^{utr} arm aeth Did$^{tri\ 2,6}$ Chr^{8,553}

19. *αγιαζω* sine *εγω* cum ℵA 71. 248. g^{scr} b c e q fos sah aeth Did$^{tri\ 3,18}$ Ath^{696} Chr^{8,553} ... ς Ti praem *εγω*, Ln [*εγω*] cum BCDLXΥ unc rell al pler a f vg syrr arm Did$^{tri\ 3,84}$ Ath^{697} Bas^{1,302} Cyr^{4,986} Or$^{int\ 2,310}$ | *ωσιν και* (a b e om) *αυτοι* (Gb″) cum ℵABC*DKLXΥΠ al^{14} it vg go cop arm syr^{sch} et^{hr} aeth Ath$^{355\cdot 697\cdot 696}$ al ... ς *και αυτοι ωσιν* cum C^{3}ΓΔΑ unc^{6} al pler sah syr^{p}

20. *πιστευοντων* cum ℵABCD*G^{gr}LXΥΓΔΑΠ unc^{7} al longe plu b go cop syr utr arm Ath^{449} Bas$^{eth\ 280}$ et^{297} etc ... ς (= Gb Sz) *πιστευσοντων* cum D^{2} al mu^{vid} a c e f g q vg sah aeth Or$^{int\ 1,70}$

21. *πατηρ* cum BD Eus^{marc} (:: cf et. vv. 24. 25.) ... ς Ln (nesciens B) *πατερ* cum ℵACLXΥΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} Clem^{140} Or^{3,439} etc; | *εν ημιν* sine ἓν cum BC*D a b c e sah arm Or^{1,300} Eus$^{marc\ 193\ bis}$ Ath^{449} exc dd^{2}

αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
22 κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν 11
καθὼς ἡμεῖς ἕν· 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετε-
λειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ
ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24 πατήρ, ὃ δέδωκάς 12, 26
μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ- 14, 3
σιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ
καταβολῆς κόσμου. 25 [154.3] πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ 16, 3
ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, [155.10] καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με 17, 8
ἀπέστειλας· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, 15, 9
ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

XVIII.

1 [156.1] Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐ- Mt 26, 36 ss
Mc 14, 32 ss
Lc 22, 39 ss

... ς add ἓν, Ln [ἓν], cum ΝΑC^{3}LΧΥΓΔΑΠ unc^{7} al fere omn f g q vg cop syr^{utr} eth^{hr} go aeth Clem Or^{3,489} et$^{4,28.}$ 395 etc | *πιστευῃ* cum ℵ*BC* Clem^{140} Eus$^{marc\ 192}$ ... ς Ln Ti *πιστευσῃ* cum ℵ^{c}AC^{3}DLXΥ unc rell al omn^{vid} Or^{3,599} etc

22. *κἀγω* cum ℵBC*DLXU 1. 33. etc ... ς *καὶ ἐγω* cum AC^{3}ΥΓΔΑΠ unc^{6} al pler | *δέδωκας* cum ℵBCLXΥΓΑΛ unc^{6} al pler Eus$^{marc\ 192}$ ... Ln *ἐδωκας* cum ADUΠ al^{10} Clem Hipp$^{noet\ 7}$ | *δέδωκα* cum BCDLXΥΓΑΛ unc^{5} al pler Clem etc ... ΝΑΚΜΠ etc *ἐδωκα* | *ἡμεις* (a b e f etc praem *καὶ, et*) *ἐν* (ℵ* om *ἐν*) sine *ἐσμεν* cum (ℵ*)BC*DL 1. 33. e syr^{hr} aeth Clem Hipp noet Eus$^{marc\ 192\ bis}$ etc ... ς (Gb^{0}) Ln add *ἐσμεν* c. ℵ^{c}AC^{3}ΧΥΓΔΑΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr^{utr} sah cop go arm etc

23. *ινα* sec cum BCDLX 33. 69. 124. 249 sem a e g cop pers^{p} etc Hipp noet Eus$^{marc\ bis}$ etc ... ℵ 1. b c vg arm al *καὶ* ... ς *καὶ ινα* cum AΥΓΑ ΑΠ unc^{7} al pler f sah syr^{utr} rell | *ηγαπησας* pri et. c e f g q vg go sah syr^{sch} (utedd) et^{p} ^{mg} pers^{w} Clem^{102} etc ... Gb' *ηγαπησα* cum D al^{7} a b gat cop arm etc Chr^{s,553} b

24. *πατηρ* cum AB (:: cf v. 21) ... ς *πατερ* cum ℵCDL unc rell al omn^{vid} etc | *ὃ* cum ℵBD vg^{ms} (ap Ln) cop go ... ς Ln *ουσ* cum ACLXΥΓΔΑΠ unc^{7} al omn^{vid} it vg etc | *δεδωκας* pri cum ℵBCDLXΥΓΔΑΠ^{1}et^{3} unc^{7} al pler Eus^{marc} ... Ln (ex errore) *εδωκας* cum AΠ^{2} al pauc Clem Chr Thdrt | *κακεινοι* cum ℵBCDLXΥΓΑΛΠ^{2} unc rell al pler etc ... ς AKUΠ* al Thdrt^{4,450} *καὶ εκεινοι* | *ην δεδωκας* cum ℵACDΘLMUXΔΠ^{2} al plus^{60} ... ς *ην εδωκας* cum BEGKSΥΓΔΠ* al permu

25. *πατηρ* cum AB ... ς *πατερ* cum ℵCD unc rell al omn^{vid}

XVIII, 1. *ω* cum ℵBL* ... ς Ln *ο ις* cum ACDL^{3}XY unc rell al omn^{vid}

τοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσ-
ἦλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 [157.10] ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας
Lc 21, 37 ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 [158.1] ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖ-
ραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται
ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 [159.10] Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς
πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε;
5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς·
ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν.
6 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ
ἔπεσαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ

---

1. του κεδρου cum ℵ*D a b (a b d cedri) sah cop (arboris cedri) aeth (kedros) ... Gb Sz Ln του κεδρων (κεδρών, hoc accentu) c. AS (sed habet κέδρων) Δ 123. c e f g q vg goth arm^{vid} ... ς Ti των κεδρων cum ℵ^{c}BC LXΥΓΑΠ unc^{6} al pler Or^{4,398} Chr^{8,557} Cyr^{4,1010} :: LXX Βασ. γ′ 15, 13 των κεδρων. Alibi ut Βασ. γ′ 2, 37 κεδρων sine των legitur. Apud Ioseph. Bell. 5, 2, 3. φάραγγι, ᾗ κεδρὼν ὠνόμασται etc habetur.

2. συνηχθη sine και cum ΝABCDKLUXΠ etc ... EGHMSΥΓΔΛ al plu add και | ις cum ΝBLXΔ ... ς Ln ο ις c. ACDΥΓΑΠ unc rell al pler Cyr^{4,1010}

3. και εκ των φαρι. c. ℵ*et^{cb}DL a for fos Cyr$^{nest\ 188}$ ... Ln και των φαρι. c. B ... ς Ti και φαρι. cum ℵ^{ca}ACXY unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg Or^{4,292} et ^{398}

4. ουν cum ABCΥΓΔΛΠ unc^{6} al pler e g vg syr^{p} arm ... ΝDLX 1. 33. 2^{pe}. a b c f q fos mt go cop syr^{sch} et^{hr} etc δε | εξηλθεν και λεγει cum BC*D 1. 2^{pe} 97. a c e g q sah^{mūn} syr^{utr} arm aeth Or^{1,395} et^{4,399} Cyr^{4,1012} Aug$^{loh\ 112,2}$ ... ς εξελθων ειπεν cum ΝAC^{2}LXΥΓΑΠ unc^{6} al pler f go cop Cyr$^{nest\ 183}$ Or$^{int\ 3,906}$

5. αυτοις ις cum ℵ (B ις post εγω ειμι pon) ... ς Ln αυτ. ο ις cum ACL XY unc rell^{10} al omn^{vid} c f q vg etc ... Ti om ις cum (B, vide ante) D al^{6} b e Or^{1,325}

6. εγω sine οτι cum ΝABDLXΠ 1. 33. 42. 106. 127. 2^{pe} w^{scr} it vg aeth ... ς (Gb^{0}) Ti praem οτι cum CEG^{suppl}KMSΥΓΔΛ al pler go arm syr^{rr} Or^{1,395} | απηλθαν cum NBD ... ς απηλθον cum ACLXY unc rell^{10} al omn^{vid} | επεσαν cum NBCDE*LX 1. 33. ... ς επεσον cum AE^{2}KMSUΥΓΔΛΠ al pler

7. αυτους (Or^{1,395} αυτοι) επηρωτησεν hoc ordine cum NDEG^{2}KMSΓΔΛΠ 1. 124. al pler a b c am fu for ing (al) go Or^{1,395} ... Ln Ti επηρωτ. (33.Or^{4,399} ηρωτ.) αυτους cum ABCLUXY al^{10} e f q vg^{cle} sah cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or^{4,399} al | ειπον cum NABCLY unc rell al omn^{vid} ... DX ειπαν

δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν.* 9 *ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ* 17, 12
αὐτῶν οὐδένα. 10 [160.1] *Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.* Mt 26, 51 ss Mc 14, 47 Lc 22, 50 s
11 [161.1] *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;* Mt 26, 42
12 [162.1] *Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν,* 13 [163.10] *καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου·* 14 *ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.* 15 [164.4] *Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων* Mt 26, 58 pp
Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής. [165.10] *ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως,* 16 [166.1] *ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω.* 20, 2

---

8. *απεκριθη* sine *αυτοις* cum ℵABCLY unc rell al pler a b c e g vg etc ... DX al plus[10] f q fos sah etc Or[1,395] add *αυτοις* | *ις* (Gb″) cum ℵAB CLYΓΔΛΠ*et[3] unc[6] etc ... ς o *ις* cum DΧΠ[2] l. al mu Or[1,395]
10. *ωταριον* (Schu „haud dubie recte") cum ℵBC*LX syrP mg; item it vg *auriculam*, at nec aliter infra 18, 26, quo loco *ωτιον* non fluctuat ... ς Ln *ωτιον* cum AC[3]DYΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] Cyr[4, 1016]
11. *τ. μαχαιρ.* sine *σου* cum ℵABCDLXYΓΔΛΠ unc[6] al longe plu a b c f ff[2*] g q am fu for em ing taur go cop syr[utr] eth[hr] arm ... ς (= Gb Sz) add *σου* cum 1. 69. 6[pe] 7[pe] al mu e vg[cle] sah[mūn] aeth[ł] Cyr[4, 1018] et[1019] Or[int 2, 906] Hil[447. 1056]
13. *ηγαγον* cum ℵ*BD 69. 87. 96. 97. 2[pe] 3[pe] a (*duxerunt*) cop go[vid] syr sch vid ... ς Ti *απηγαγον* cum ℵ[c]ACLYΓΔΛΠ unc[6] al pler Chr[8, 560] Cyr[4, 1030], item *adduxerunt* b c f ff[2*] g q vg, similiter vv rell. Praeterea ς Ti add *αυτον*, Ln [*αυτον*], cum AC[3]LYΓΔΠ unc[5] al pler b f g q vg rell ... omisimus cum ℵ(et*et[c])BC*DG[3]XΔ al[7] a c ff[2*] Chr[8, 560] Cyr[4, 1020]
14. *αποθανειν* (Gb″) cum ℵBC*D supp LX al[18] it vg sah[mūn] cop syr[sch] et[P mg] eth[hr] arm aeth Chr[8, 560] Cyr[4, 1021] Nonn σ[67] Chron[411] ... ς Ti *απολεσθαι* cum AC[2]EG[3]KMSUYΓΔΛΠ al plu go syr[P txt]
15. *αλλος* cum ℵ*ABD[supp] al[4] sah cop arm[edd] Nonn σ[71]; item *alius* it vg (v. 16. a b c f ff[2·] for *ille alius*, q am fos *ille*) ... ς (sed Gb[0] o) Ti o *αλλος* cum ℵ[cb]CLXYΓΔΛΠ unc[6] al pler Chr[8, 560] Cyr[4, 1021]

167.10 ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως
Mt 26, 69 pp καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. 17 168.1 λέγει
οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί. 18 169.10
εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι
ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς
καὶ θερμαινόμενος. 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν
περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 170.1
Mt 26, 55 pp ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ
πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ
Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 171.10 τί με
ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι
οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 172.1 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρ-
εστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως

---

16. ο (x ος ην) γνωστ. του αρχιερεως cum BC*L(X) ... ς Ln ος ην γνωστ. τω αρχιερει (:: cf v. 15) cum ΝAC²D^supp ΥΓΔΑΠ unc⁶ al omn^vid Cyr 4,1022, nec aliter it vg etc

17. τω πετρω ante η παιδ. η θυρ. cum BC*LX 33. b c f ff²· g vg Cyr^4,1023 ... ς post θυρωρος cum ΝAC²D^supp ΥΓΔΑΠ unc⁶ al pler a sah cop rell

18. ην δε και ο πετρ. μετ αυτ. cum ΝBCLX 1. 33. 124. 249. 2pe a sah syr^sch eth^hr aeth Cyr^4,1023 ... ς Ti ην δε μετ αυτ. ο πετρ. cum AD^supp ΥΓΔΑΠ unc⁷ al pler f g syr^ptxt go, item sed addito και ante ο πετρ. 13. 346. b c q vg cop arm syrP c.*

20. αυτω (for εις): ℵ* (non item ℵ^c) post ως pon, c 73. 44^ev a b om, hinc Ln [αυτω] | ως cum ℵ*et^c BD^supp L ... ς Ln ο ως cum ACΧΥΓΔΑΠ unc⁷ al omn^vid Bas^eth 296 Cyr^4,1024 | λελαληκα cum ΝABC*LXΥΓΔΠ² al¹⁰ Cyr ... ς ελαλησα cum C²D^supp ΓΔΠ* unc⁷ al pler Bas^eth 296 Chr^a,561 | εν συναγωγη c. ΝABCD^supp LXΥΓΔΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) εν τη συναγω. cum Δ 1. 69^ms al mu Bas^eth Cyr | παντες (et. Gb) cum ΝABC*LXΠ al plus²⁰ it^pler vg sah cop syr^sch eth^hr arm etc ... ς (= Gb) Sz παντοτε cum C²D^supp ΥΓΔΔ unc⁶ al longe plu q go syrP ... ς^e παντοθεν cum minusc paucis

21. ερωτας cum ΝABQ*LXΥΠ² 33. etc ... ς επερωτας cum C²D^supp ΓΔΔΠ¹ et² unc⁷ al pler | ερωτησον cum ΝBC*LXΠ² 1. 69. 124. 249. 299. 2pe Chr Cyr ... ς επερωτησον c. AC²D^supp ΥΓΔΔΠ¹et² unc⁷ 33. al pler

22. εις παριστηκως των υπηρετ. cum ℵ*B a ff²· g vg Cyr^4,1026, item syr^hr ... ς εις των υπηρ. παρεστηκως cum AC²D^supp ΓΔΔΠ unc⁷ al pler q go sah syr^utr arm ... ℵ^c C^c LXΥ 33. b c f etc εις των παρεστωτων (ℵ^c Υ al -στηκοτων) υπηρετων

ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 [178.10] *ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;* 24 [174.1] *ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἅννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.* 25 [175.1] *Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί.* 26 *λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;* 27 *πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.*

Mt 26, 71–75 Mc 14, 70–72 Lc 22, 58–62

28 [176.1] *Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ·* [177.10] *καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα.* 29 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου;* 30 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ·*

Mt 27, 1 ss Mc 15, 1 ss Lc 23, 1 ss

---

23. $\overline{\text{ις}}$ cum BC*L b^{scr} o^{scr} ... ς o $\overline{\text{ις}}$ cum AC^{3}D^{supp}XΥΓΔΠ unc^{7} al pler

24. *απεστειλ. οιν* (ut etiam ς^{e}) cum BC*LΧΔΠ^{2} 1. 33. 2^{pe} al vix mu a b f ff^{2*} arm syrP Cyr^{4,1030} ... א al^{16} sah syr^{sch} *απεστ. δε*, c g vg syr^{hr} aeth pers^{p} *et misit*, go cop *tunc misit* ... ς Gb Sz Ti nil nisi *απεστειλεν* c. AC^{3}D^{supp}ΥΓΔΠ* unc^{7} al^{70} fere q pers^{w}

25. *ηρνησατο* sine copula cum ΝABC*D^{supp}HLSUXΠ al sat mu b e ff^{2*} g q vg sah syrP arm ... C^{3}EGMΥΓΔΛ al^{100} *ηρν. ουν*. Similiter al

27. *πετρος* cum ABC*D^{supp}EGKLΥΓΔΔΠ* al plu Cyr^{4,1030} ... ς (Gþ^{0}) praem o cum NC^{3}HMSUXΠ^{2} al permu

28. *ουν* cum ΝABCD^{supp}ΥΓΔΔΠ unc rell al plu a c e ff^{2*} q vg etc ... f g go syr^{sch} eth^{hr} *δε*, sah *post haec* ante *αγουσιν* ... LMU al plus^{40} b Or^{4,287} om, hinc Gb^{00} | *πρωι* (Gb'') c. ΝABCD^{supp}LMUXΔΔΠ^{2} al^{100} ... ς *πρωια* c. EGHKSΥΓΠ* al permu | *αλλα* cum ΝABC*D^{supp}Δ 1. 2^{pe} al pauc b (c *et*) g am fu for ing go sah ... ς *αλλ ινα* cum C^{3}LΧΥΓΔΠ unc^{7} al pler a e f ff^{2*} q vg^{cle} syrP

29. *πειλατος* cum ABC ... ς Ln (Ti, sed vide comm) *πιλατος* cum ΝD ^{supp}LΧΥ unc rell al omn^{vid} | *εξω* cum ΝBC*LΧΠ al^{10} (sed א *εξηλθ. ο. πρ. αυτ. ο πιλ. εξω*) for syr^{sch} etP c.* go aeth item post *πρ. αυτ.* pon 13. 42. 69. 6^{pe} al mu a b c e f ff^{2*} g vg syr^{hr} arm ... ς Ti om cum AC^{3}D^{supp}LΥΓΔΔ unc^{7} al longe plu q sah cop | *φησιν* (Gb') cum ΝBC* LΧ 1. 33. 2^{pe} Cyr ... ς Ln *ειπεν* cum AC^{3}D^{supp}ΥΓΔΔΠ unc^{7} al pler it vg rell | *φερετε* sine *κατα* cum א*B e a c q ... ς Ti add *κατα*, Ln [*κατα*], cum א^{a}ACD^{supp}ΔLΧ unc rell al omn^{vid} b f ff^{2*} g vg

30. *ειπαν* cum NBC ... ς *ειπον* cum AD^{supp}LΧΥΘ^{c} unc rell al omn^{vid} | *κακον ποιων* (*-ησασ* א*) cum NC(et*)BL e, item Nonn$^{\sigma\ 147}$, item c* 33.

εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
31 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν*
12, 33 *νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξ-*
Mt 20, 19 pp *εστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.* 32 *ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ,*
ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 178.1
Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτος καὶ ἐφώνησεν
τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
34 179.10 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι*
σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 *ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός*
εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί
ἐποίησας; 36 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ*
τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή,
οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰου-

63ev κακοποιων, a *male faciens* ... ς Ln κακοποιος cum AC^{3}D^{supp}XY ΓΔΘ^{c}ΑΠ unc^{7} al pler b c f ff^{2} g q vg (hi Latt *malefactor*) etc

31. *ουν* (145* sah *δε*, go *tunc dixit*) ... 254. a b e cop syr^{sch} eth^{hr} arm om ; hinc Ln (sed errat de c) habet [*ουν*] | *πειλατ.* c. ABCD^{supp} ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ΝLXΥΘ^{c} unc rell al omn^{vid}. Praeterea retinuimus ὁ articulum cum ΝAC^{3}D^{supp}LXΥΘ^{c} unc^{11} al omn^{vid} ... Ti om cum BC* | *κρινατε* sine *αυτον* cum ℵ*Θ^{c} 1. 2^{pe} 3^{pe} jscr c arm Cyr ^{4,1035} com ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ℵC^{a}BCD^{supp}LXΥ unc^{11} al pler it^{pler} vg sah cop etc | *ουν* cum ΝLXΥΓΔΛ unc^{5} al pler a b c f ff^{2} g vg syr^{hr} Chr Cyr ... AD^{supp}KUΘ^{c}Π 1. al^{5} go syrP aeth *δε* ... Ln Ti om cum BC 225. 250. e q sah cop syr^{sch} arm

33. *παλιν* post *εισ τ. πραιτ.* cum ΝΑΓΑΠ unc^{7} 1. al pler syrP go ... Ln Ti ante *εισ το πραιτ.* pon cum BC*D^{supp}LXΥΛ al^{10} it vg arm syr^{hr} etc ... C^{3} 33. 259. 44^{ev} sah syr^{sch} perss plane om | *πειλ.* cum ABCD^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵ rell omn

34. *απεκριθη* c. ΝBCLXΥ unc^{9} al pler Cyr^{4,1037} ... AD^{supp}UΘ^{c}Π al^{11} *απεκρινατο.* Praeterea ς (Gb^{00}) add *αυτω* cum BC^{3}EGHKSΓΔΛ al pler c syr^{sch} eth^{hr} aeth ... omisimus cum ABC*D^{supp}LMUXΥΠ al mu it^{pler} vg go sah cop syrP arm Cyr^{4,1037} | *ις* cum BLX 1. 249. 250. 299. g^{scr} Cyr ^{4,1037} ... ς ο *ις* cum ΝACD^{supp}ΥΘ^{c} unc^{11} al pler | *αφ εαυτου* cum AC^{3}D ^{supp}XΥΓΔΘ^{c}ΑΠ unc^{7} al omn^{vid} ... Ln *απο σεαυτου* cum ΝBC*L Chr ^{8,564} Cyr^{4,1037} | *αλλοι σοι ειπον* cum ΝAC^{3}XΥΓΔΘ^{c}ΑΠ^{2} unc^{5} al omn^{vid} a b c e f q am fu for ing (al) go arm ... BC*D^{supp}L vg^{cle} sah cop syr^{utr} eth^{hr} Cyr *αλλοι ειπ. σοι* ... MSΠ*et^{2} al plus^{15} *αλλοσ σοι ειπεν*

35. *πειλατ.* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{2}LΥ unc rell etc

36. *ις* cum ΝABCD^{supp}LXΥΓΑΠ*et^{2} unc^{7} al plu Cyr^{4,1038} ... ς (Gb^{00}) praem *ο* cum Α^{2} al mu | *αν* post *οι υπηρετ.* cum AD^{supp}ΥΓΔΛΠ unc^{7} al pler

δαίοισ· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 [180.1] εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· οὐκοῦν βασιλεὺσ εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ· σὺ λέγεισ, ὅτι βασιλεύσ εἰμι. [181.10] ἐγὼ εἰσ τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰσ τοῦτο ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶσ ὁ ὢν ἐκ τῆσ ἀληθείασ ἀκούει μου τῆσ φωνῆσ. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸσ τοὺσ Ἰουδαίουσ, [182.9] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 [183.4] ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 [184.1] ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντεσ· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶσ λῃστήσ.

8, 47

19, 4 Mt 27, 15 ss Mc 15, 6 ss Lc 23, 17 ss

XIX.

1 [185.4] *Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτοσ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν.* 2 *καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν*

Lc 23, 16 Mt 27, 26 ss Mc 15, 15 ss

---

q Or^{2,593} Hierecclesiast, item *ministri mei utique* c f ff^{2} g vg^{cle} et cdd aeth ... ʀʙ^{mg} suppl^{LX} al^{7} arm Or^{1,375} et^{2,230} et^{4,23} al post *ηγωνιζοντο* pon ... ʙ* om, nec exprim a b e am for fu, nec magis vv. aliae

37. *πειλατοσ* cum ᴀʙ*Dˢᵘᵖᵖ ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ʀʙ^{3} rell omn^{vid} | *ο ὡσ* cum ʀᴀʙDˢᵘᵖᵖʏᴀᴨ unc^{7} al plu Cyr^{4,1039} ... Ti om *ο* cum LXΓᴀ 28. 33. 262. al^{150} | *εγω* semel cum ʀʙDˢᵘᵖᵖLY al^{8} a c fos arm Chr^{8,565} Cyr Cyp^{297} ... ς Ti *εγω. εγω*, Ln *εγω.* [*εγω*], cum ᴀXΓᴀΔᴨ unc^{7} al pler b f ff^{2} g q vg sah cop syr^{utr} et^{hr} go

38. *πειλατοσ* cum ᴀʙ*Dˢᵘᵖᵖ ... ς Ln Ti *πιλ.* ut v. 37 | *ουδεμ. ευρισκ. εν αυτ. αιτιαν* cum ʙLX 249. (299.) b c e ff^{2} g vg aeth (a f Quaest^{65,2880}) Cyr^{4,1040} ... ς$_{\phi}$ *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτ.* cum ʀᴀΓᴀΔᴨ unc^{7} al pler q go syr^{utr} et^{hr} arm Chr^{8,568}. Similiter sah cop ... Dˢᵘᵖᵖ *ουδεμ. αιτ. εν αυτω ευρισκ.*

39. *απολυσω* pri ante *υμιν* cum ʀʙDˢᵘᵖᵖKLUXΔᴨ 1. 33. al mu it vg syr^{utr} et^{hr} sah cop arm Cyr ... ς Ti post *υμιν* cum AEGHMSΥΓΔ 69. al plu go aeth | *βουλεσθε οιν* sine *ινα* cum ABD^{1}ᵘᵖᵖLX unc rell etc ... ʀKUΥ Π al aliq add *ινα* | *απολυσω* sec ante *υμιν* cum ʀᴀBDˢᵘᵖᵖKLUXΥΠ 1. 33. 69. al mu it vg etc ... ς Ti post *υμιν* cum EGHMSΓΔᴀ al plu

40. *παλιν*: GKUΠ al^{150} a b e e ff^{2} q sah cop syr^{sch} et^{hr} arm om. Addunt vero ς Ln Ti *παντεσ* cum AEHSΥΓΔᴀ (item GKUΠ) al plu (item al^{150}) f g vg (item it^{6} sah cop etc) item Dˢᵘᵖᵖ post *λεγοντεσ* ... omisimus cum ʀBLX al^{15}

XIX. 1. *ελαβεν* et *και εμαστιγωσεν* cum ABDˢᵘᵖᵖΥΓΔᴀΠ unc^{7} al pler b c e f ff^{2} g q vg go syrP et^{hr} arm aeth Cyr^{4,1043} ... ʀLX 33. a sah cop

ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
αὐτόν, 3 *καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς*
τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 [186.9] *Ἐξῆλθεν*
18, 38 *πάλιν ὁ Πειλᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω,*
ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω,*
φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ
Mt 27, 28 pp *λέγει αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος.* 6 [188.1] *ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ*
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον.
18, 31 [189.10] *λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώ-*
Lev 24, 16 *σατε·* [190.9] *ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.* 7 [191.10] *ἀπεκρί-*

λαβων post *ο πειλ.* (*πιλ.*) et *εμαστιγωσεν* (omisso *και*) | *πειλατ.* cum AB*D^{supp}; cf ad 18, 37 ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{2} etc

3. *και ηρχοντο πρ. αυτ.* cum ℵBLUXΔΠ al plus^{90} it^{pler} vg sah cop syr^{P} et^{hr} arm aeth Cyr^{4,1043} Nonn$^{\tau\ 14\ vid}$ ... ς om cum AD^{supp}PΥΓΛ unc^{6} al longe plu f q go syr^{sch} | *εδιδοσαν* (LX *-ωσαν*) cum ℵBLX 1. 22. Cyr ... ς *εδιδουν* cum AD^{supp}PΥΓΛΔΠ unc^{7} al pler

4. *εξηλθεν* sine copula (et. Gb) c. ℵD^{supp}Γ al^{8} a c e f g q am em fu for fos ing gat mt go sah cop syr^{P} arm ... ς *εξηλθ. ουν* cum EGHMSUΥΔΛ al longe plu b ff^{2}· vg^{cle} ... Ln *και εξηλθ.* cum ABKLXΠ al^{9} syr^{sch} et^{hr} (*et exiit ergo*) aeth Cyr^{4,1044} | *πειλατ.* c. AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* c. ℵB^{2}LΥ etc | *εξω* post *ο πειλ.* (*πιλ.*) cum ℵLX al^{5} a b c f ff^{2}· g q vg syr^{hr} arm aeth ... Υ ante *παλιν* pon ... ς Ln Ti *εξω ο πιλ.* (*πειλ.*) cum ABD^{supp}ΓΔΠ unc^{7} al pler syr^{P} go Cyr^{1044} ... al^{10} e sah cop om | *αιτιαν ουχ ευρισκω* cum ℵ* (similiter om *εν αυτω* 131$^{\kappa}$ *ουδεμιαν αιτ. ευρισκ.*). Prope accedunt (nisi quod omnes vario loco *εν αυτω* add) al^{6} it^{pl} arm syr^{hr} ... (substituto *ουδεμιαν* pro *ουχ*) ℵ^{a}B 1. 33. sah cop aeth Cyr^{4,1044} *ουδεμιαν αιτιαν* (ℵ^{a} *αιτ. ουδεμ.*) *ευρισκ. εν αυτω,* ita Ln. Similiter (compositis *ουδεμιαν αιτ.*) ς *εν αυτω ουδεμ. αιτ. ευρισκ.* cum D^{supp}ΓΔΠ unc^{7} al plu g am for fu fos mt tol go syr^{P} ... (separatis *ουδεμ.* et *αιτιαν*) Ti *αιτιαν εν αυτω ουδεμιαν ευρισκ.* cum LXΥ 157. 250. 299. Etc.

5. *ιδου* c. ℵBLXΥΠ^{2} 1. 33. Cyr^{4,1045} ... ς Ln (falsus de B) Ti *ιδε* (:: quod v. 4 non fluct, nec magis v. 14) cum AD^{supp}ΓΔΛΠ^{1}et^{3} unc^{7} al pler

6. *ιδον* cum ΚADΠ^{supp}KLMXΥΔΠ al mu ... ς Ln *ειδον* cum BEHSUΓΛ al plu | *εκραυγασαν* (et. ℵ^{c}): ... ℵ* *εκραξαν.* Non addidimus *λεγοντες* c. ℵ(et^{s}et^{c})Υ 91. a b e ff^{2}· ... ς Ln Ti add *λεγοντες* cum ABD^{supp} unc rell al pler c f g q vg rell Cyr^{4,1045} | *σταυρ. σταυρωσον* sine additam cum BL 1. al am for fu em ing mt taur tol (e *crucifigatur*) Chr^{8,569} ex^{mosc} pler Cyr^{4,1045} et^{txt} et^{com} Hil^{183} Aug$^{cons\ 3,46}$ ... Gb Sz Ln add *αυτον* cum ΚADΠ^{supp}KΥΓΛΔΠ unc^{6} al^{160} it^{pler} vg^{cle} syr^{sch} et^{hr} et^{P} sah cop arm aeth go | *πειλατος,* ς Ln Ti *πιλατος* ut vv. 1. 4. et antea

θησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 [192.4] *Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη,* 9 *καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.* 10 [193.10] *λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε;* 11 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.* 12 *ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος*

10, 38 Mt 26, 63 ss pp

Mt 27, 12 ss Mc 15, 4 s

---

7. *απεκριθησαν* sine *αυτω* cum ℵ 1. (al?) a b c e f ff^{2}· aeth Or^{4,402} ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ABD^{suppl}LXY unc rell al pler g q vg rell Cyr^{4,1047} | *κατ. τ. νομ.* sine *ημων* cum ℵBD^{suppl}LΔ it^{pler} vg Or^{4,402} et^{int} $^{2,324.4,560}$ Hil^{912} ... ς Ti add *ημων* cum AXYΓΔΠ unc^{6} al omn^{vid} q go sah cop syr^{utr} eth^{r} rell | *θεου* sine articulo (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABD^{supp} unc^{omn} al pler Or Chr Cyr ... ς^{e} *του θε.* cum minusc ut vdtr pauc | *εαυτον* (M *αὐτον*) hoc loco cum ℵBLMXY al^{10} it (sed a b *filium se dei*) Or et Or^{int} etc ... ς ante *υιον θεου* (vel *θε. υs.*) pon cum AD^{supp}EHKS UΓΔΛΠ al longe plu syr^{utr} arm

8. *πειλατος* et *πιλατος* ut v. 6 etc

10. *λεγει* sine copula (et. Gb) cum ℵ*A 28. 69. 124. 346. 435. y^{scr} al^{25} q cop syr^{sch} arm Cyr^{4,1050} ... ς Ln add *ουν* cum ℵ^{c}BD^{supp}LXYΓΔΛΠ unc^{6} al longe plu it^{pler} vg sah syr^{p} etc | *πειλατος*, ς Ln Ti *πιλατος*: ut vv. 1. 4. 6 etc | *απολυσαι σε*, tum *σταυρωσαι σε* hoc ordine cum ℵABE* e syr^{sch} ... ς *σταυρ. σε*, tum *απολυσ. σε* cum D^{supp}E^{corr*}LXYΓ ΔΛΠ unc^{5} etc

11. *απεκριθη* sine *αυτω* cum AXYΓΔΛΠ unc^{6} al pler b e f ff^{2}· q vg go cop arm syr^{p} ... ℵBD^{supp}L 1. 33. 249. a c sah syr^{sch} Cyr^{4,1051} add *αυτω*, hinc Ln [*αυτω*] | $\overline{\text{ις}}$ c. BD^{supp}EHKSUXY*ΓΠ al plus^{50} ... ς (Gb^{00}) praem o cum ℵALMY^{2}ΔΛ al plu Cyr | *εχεισ* cum ℵADsupplXYΔΛ al^{12} (^{4} ap Scri) cop (:: cf huc 8, 39) ... ς Ln Ti *ειχεσ* cum BΓΔ unc^{6} al pler Chr^{8,570} Thdrt^{2,806} Cyr^{4,1051} | *κατ εμου* post *εξουσιαν* cum ℵBD^{supp}K LX 1. 33. 124. 157. 2p^{e} a b c ff^{2}· g vg arm syr^{hr} aeth ... ΥΠ etc ante pon ... ς post *εξουσ. ουδεμ.* cum AEHMSUΓΔΛ^{2} al pler go syr^{utr} etc | *δεδομενον σοι* cum ℵBD^{supp}LY syr^{utr} eth^{r} aeth. Item a c e ff^{2}· q Ir^{int} ^{250} Or^{int} ^{1,142} Cyp^{bis} ... ς Ti *σοι δεδομενον* cum AIΓΔΛΠ,(X om *σοι*) unc^{6} al certe pler go arm Chr Cyr Thdrt. Item b f g vg Or^{int} ^{2,676} | *ο παραδουσ* cum ℵBEΔΛ al^{5}, item *qui tradidit* it vg, nec aliter syrr etc ... ς Ti *ο παραδιδουσ* cum AD^{supp}HIKLMSUXYΓΠ al pler Chr Cyr

12. *πειλατοσ* cum ABD^{supp} ... ς *πιλατοσ* ut supra | *ο πειλ.* (*πιλ.*) ante *ζητει* cum ℵBLMX 13. 33. 124. 346. (69.) a c e ff^{2}· g sah cop syr^{hr} Cyr^{4,1052} ... ς Ti post *ζητει* cum AD^{supp}EHISUYΓΔΛ al pler f q vg go

ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 *ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.* 14 *ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.* 15 [194.1] *ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν.* [195.10] *λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.* 16 [196.1] *τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.*

---

syr^{utr} arm aeth ... κπ etc post *απολ. αυτον* | *εκραυγαζον* cum ailmyπ al plus^{20} Or^{4,402}; item ς *εκραζον* cum κ^{c}ehκsuxrλa al plu Chr^{8,570} Cyr. Item b c e f ff^{2}· g vg, q, item syr^{utr} ... κ* *ελεγον* pro *εκρ. λεγοντες* .., bd^{supp} al^{14} a syr^{hr} *εκραυγασαν* | *εαυτον* cum κabd^{suppi} lxyγλaπ unc^{6} etc ... ς (= Gb Sz) *αὐτον* cum minusc vix mu

13. *πειλατ.* cum abd^{suppi} ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum κl unc rell al omn^{vid} | *των λογων τουτων* (Gb″) cum κablm 15. 78. al pauc q (*verba haec*) sah cop arm syr^{p} cod flor; item d^{supp}ehisγra etc *τουτων των λογων* ... ς *τουτον τον λογον* cum ku al plu syr^{sch} aeth Chron^{11}; item aπ etc *τον λογον τουτον* | *βηματος* sine articulo cum κabd^{supp}ilυxπ al^{15} ... ς (Gb^{00}) praem *του* c. ehkmsγra barb^{ev} al pler | *δε* cum abilxy unc^{10} al omn^{vid} it vg rell etc ... κd^{supp} om

14. *ωρα ην* (Gb″) cum κabd^{supp}lmuxaπ barb^{ev} al^{60} a c fos ... ς *ωρα δε* cum ehisγra al mu ff^{2}· syr^{p} arm; item κ 127. al pauc *ωρα δε ην* ... 157. 9^{pc} al^{7} b e f q vg nil nisi *ωρα* | *ως* cum κabeiklsxγaπ al^{50} fere ... ς *ωσει* cum d^{supp}hmua al plu Resp^{orthod} Chron^{bis} Cyr | *εκτη* cum κ*abehikmsuγaπ al pler it vg sah^{wol} cop syr^{utr} eth^{r} arm aeth perss Resporthod^{65} Cyr^{4,1058}, item χ^{comm}. Confirmant Valentt vel potius Marcus gnost ap Ir^{1,14,6} et ap Hipp^{210} etc ..... κ^{c}d^{supp}lxtιa 72. 88. 123*^{mg} 151. *τρτη*. Ad hanc lectionem Chron^{11} et ^{411} addita habet: *καθως τα ακριβη βιβλια περιεχει αυτο τε το ιδιοχειρον του ευαγγελιστου, οπερ μεχρι του νυν πεφυλακται χαριτι θεου εν τη Εφεσιων αγιωτατη εκκλησια και υπο των πιστων εκεισε προσκυνειται.* Confirmant alia.

15. *εκραυγασαν ουν* (q *autem*) *εκεινοι* (e om) cum κ^{c}blx b e q Cyr^{4,1054} ... ς Ln *οι δε εκραυγασαν* cum ehimsuγla al plu a c f ff^{2}· cop arm aeth. Confirmat *εκραυγασαν* et. Or^{4,403}. Item d^{supp}kyπ etc *οι δε εκραυγαζον* ... κ* *οι δε ελεγον* | *πειλατος* cum ab*d^{suppi} ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum κ etc, ut supra

16. *αυτον αυτοις* cum abd^{supp}ilxyγλaπ unc^{6} al omn^{vid} a e sah syr^{utr}

Mt 27, 33 ss
Mc 15, 21 ss
Lc 23, 26 ss

197.1 *Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν,* 17 *καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ,* 18 *ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν,* 198.1 *καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.* 19 199.1 *ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.* 20 200.10 *τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί.* 21 *ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ*

---

eth^hr (aeth om *αυτον*) Chr^8,573 ... ℵ b c f ff^2· g q vg Cyr^4,1056 *αυτωι αυτον* | *παρελαβον ουν τον ιν* cum BLX 33. 249. a b c e ff^2· cop Cyr (iidem nil addunt); item (qui aliquid addunt) D^supp 142. a^scr q fos ..... omnes reliqui (exc minusc^2) non modo differunt, sed etiam additamento aucti sunt. Habent autem sic: ς Ln *παρελαβον δε τον ιν* cum AEHIKSΓΔΛΠ^et^3 al plu g vg syrP aeth Cyr^cod Chr^8,573; item Y f *οι δε παρελαβον τον ιν* ... ℵ^c Or^3,543 *παραλαβοντεσ ουν τον ιν* (Or *αυτον*). Item ℵ*M 1. al^6 sah arm *οι δε παραλαβοντεσ* (ℵ* *λαβοντεσ*) *τον ιν* (sic ℵ* sah arm, rell *αυτον*) ... 42. 61* omnia ista om, hinc Gb^0. | Post *τον ιν* igitur nil addunt, quos ipsi sequuti sumus, BLX 33. 249. a b c e ff^2· cop Cyr; item si recte conlati sunt 19. 42. 61* ..... omnes reliqui varia addunt. Ita ς (= Gb Sz) *και απηγαγον* cum A al mu g q vg^cle syrP aeth, item Gb Sz *και ηγαγον* cum D^suppE HIKSΥΓΔΛΠ^et^3 al plus^125 etc; item omisso *και* ℵ*etc^MUH^2 barb^ev etc *απηγαγον*

17. *εαυτω* cum KΛΠ 1. (post *τ. στ.* pon) w^scr z^scr semel Cyr^4,1056, item Or^3,543; item *αυτω* BX 33., ut Ln Ti; item *sibi* it^pler vg syr^hr. Similiter (ante *τ. σταυρ.*) D^supp al *εαυτου* ... ς *αὐτου* idque post *τον σταυρ.* cum EHKMSΓΔ al pler, item AIUY barb^ev al Chr^8,573 Cyr^cod *εαυτου*, item q sah cop syr^utr rell | *ο λεγεται* cum ℵABK al^20 barb^ev a c f q syr^hr Cyr ... ς *οσ λεγεται* cum D^suppEHIMSUYΓΔΠ al plu al^7 e syrP rell ... LX b ff^2· g vg sah cop syr^sch Chr om, posteaque iidem (exc b am fu for ing al) habent *εβρα. δε*

19. *πειλατ.* cum AB*D^supp1 ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵB^3 etc

20. *ο τοπ. τησ πολεωσ* c. ℵ^aABD^suppILXYΓΔΠ unc^6 barb^ev al longe plu q syrP Cyr^4,1091 ... ς (= Gb Sz) *τησ πολ. ο τοπ.* c. 1. 69. al it^pler vg sah cop syr^sch eth^hr arm | *εβρ. ρωμα. ελλην.* hoc ordine cum ℵ^aBLX 33. al^7 e sah cop syr^hr arm aeth Cyr ... ς Ln *εβρ. ελλην. ρωμα.* cum AD^suppIY ΓΔΠ unc^6 barb^ev al pler it^pler vg syr^utr

21. *πειλατω* cum AB*D^supp1 ... ς Ln Ti *πιλατω* cum ℵB^3 etc | *ειμι* ante

βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα.

Mt 27, 35 Mc 15, 24 Lc 23, 34 23 201.1 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. 24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν

Ps 21, (23) 19 αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

Mt 27, 55 a 25 202.10 εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι,

20, 2 ἴδε ὁ υἱός σου. 27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.

τ. ιουδ. cum ℵAD^{supp}IXΥΓΑΠ unc rell al pler it vg etc ... BLX 33. aeth post τ. ιουδ. pon

22. πιλατ. cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti πιλ. cum ℵB^{2}I rell omn

23. τεσσερα cum ℵALM ... ς Ln τεσσαρα cum BD^{supp}IXΥΓΑΠ unc^{5} al omn^{vid} | και τον χιτωνα cum ℵ^{c}ABD^{supp}ILT^{d}XΥΓΑΠ unc^{6} al pler e f g q vg etc ... ℵ* a b ff^{2} syr^{sch} om ... 69. 124. 346. c arm Eus$^{dem\ 505}$ Ps-Ath^{2,67} Cyp^{196} τον δε χιτωνα pergentes επει ην αρ. etc, omisso ουν post ειπ. | αραφος cum ℵAD^{supp}EHIKLMST^{d}UXΥΓΑΠ ... ς Ln αρραφος cum B al mu

24. ειπαν cum ℵLX Eus$^{ecl\ 87}$ Ps-Ath$^{2,67\ cod}$ ... ς Ln ειπον cum ABD^{supp}I T^{d}Y unc rell al omn^{vid} Eus$^{dem\ 505}$ etc | η γραφ. πληρωθη sine additam cum ℵB 249. a b c e ff^{2} sah Eus$^{ecl\ 87}$ (add tamen το) Ps-Ath^{2,67} ... ς Ti add η λεγουσα cum AD^{supp}ILT^{d}XY unc rell al pler f g^{1}q vg cop rell Eus$^{dem\ 505}$

25. μαριαμ pri loc cum ℵΠ^{2} 1. 33. ... ς Ln Ti μαρια cum ABD^{supp}LT^{d} unc rell al pler | μαριαμ sec loco cum ℵLΠ^{2} 1. 33. ... ς Ln Ti μαρια cum ABD^{supp}LT^{d} unc rell al pler

26. τη μητρι sine αυτου cum ℵBLX 1. 22. b e arm Cyr^{4,1065} ... ς Ti add αυτου, Ln [αυτου], cum AD^{supp}ΥΓΑΠ unc^{6} al pler it^{plu} vg rell Or^{4,6} | ιδε cum (Gb″)BD^{supp}MT^{d}XΔ al^{80} fere Or^{4,6} Chr^{8,576} Cyr^{4,1065} ... ς ιδου cum ℵAEHKLSUYΓΠ al plu

27. ιδε cum ℵBLT^{d} al^{12} Chr ^{4,577} Cyr^{4,1065} ... ς ιδου cum AD^{supp}EGHKMS UXΥΓΑΠ al pler | αυτην ο μαθητ. cum ℵD^{supp}T^{d}UΓ al plu a b c f ff^{2}. g q vg cop etc, sed UΓ al^{50} a c syr^{utr} aeth add εκεινος (a c ille

28 [203.4] *Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται,* Ps 68 (69), 22
ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. 29 *σκεῦος ἔκειτο ὄξους* Mt 27, 48 pp
μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξους ὑσσώπῳ περιθέντες προσή-
νεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 [204.1] *ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος, εἶπεν·* Mt 27, 50 pp
τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 [205.10] *Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ* Dt 21, 23
ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ Mc 15, 42
ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεα-
γῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 *ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται,*
καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συν-

---

discipulus) ... Gb Sz Ti *ο μαθητ. αυτην* c. ABLXΥΔΠ unc^{6} al plus^{60} e sah arm Cyr

28. *ειδωσ ο ις* cum ℵADsuppLMUXΔΠ al plu c ff^{2}· g q vg sah syr^{utr} arm Eus$^{ps\ 379}$ Did$^{tri\ 3,21}$ Chr; item *ο* (B om) *ις ειδωσ* BM* b e f Hil^{224} ... Gb′ *ιδων ο ις* cum EGHKSΥΓ al plus^{70} a cop aeth Eus$^{ps\ 368}$ Cyr | *ηδη* ante *παντα* cum ABDsuppLUXΥΠ al mu am em fu ing mm cop Did^{tri} ... ς post *παντα* cum ℵEGHKMSΓΔ al plu f q syr^{p} arm ... 1. 2^{pe} al plus^{30} a b c e ff^{2}· g vg^{cle} (item for al) sah syr^{sch} eth^{r} aeth Chr^{3,577} Hil^{224} om

29. *σκευοσ* sine copula cum ABLX a b e fos, item Eus$^{ps\ 368.\ 379}$ ... ς (Gb^{0}) Ti add *ουν* cum D^{supp}ΥΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid} c f g q vg syr^{p} Cyr^{4,1066}, item *δε* ℵ sah cop arm syr^{hr} | *σπογγον ουν* (sah om) *μεστον οξουσ* (ℵ^{c}BL 1. 33. 2^{pe} praem *του*, ita Ln; Eus^{bis} praem *ποιησαντεσ*) cum ℵBLX 1. 33. 2^{pe} b e ff^{2}· sah Eus$^{ps\ 368.\ 379}$ Cyr Hil^{224} ... ς Ti *οι δε πλησαντεσ σπογγον οξουσ και* cum AD^{supp}ΥΓΔΠ unc^{7} al pler f g vg syr^{utr} arm ... 47. 56. 58. 61* a om plane | *υσσωπω* (et. e vg^{cle}): Ln (ex errore) *υσωπω* cum a c f q am fu ing

30. *το οξοσ* sine *ο ις* c. ℵ* a em ... ς Ln Ti add *ο* (sed B om) *ις* c. ℵ^{c}A(B) D^{supp}LΧΥΓΔΠ unc^{6} al pler sah cop syr^{utr} Cyr^{4,1068}; item K al^{4} it^{7} vg arm aeth Eus$^{ps\ 369}$ et^{379} ante *το οξοσ* add

31. *επει παρασκευη ην* ante *ινα μη* etc cum ℵBLXΥ al^{9} a b c e f ff^{2}· g vg sah cop syr$^{(sch)}$ eth^{r} arm (aeth) pers Chr^{3,577} Cyr^{4,1073} ... ς Ln Ti post *εν τω σαββατω* pon cum AD^{supp}EGHKMSΥΓΔΠ al pler q syr^{p} Chron^{11} et^{413} | *η ημερα* cum BD^{supp}LΧΥΔΠ unc^{6} al plu Cyr^{4,1073} ... NA EΓ al^{30} om *η* (:: *η* inter *μεγαλη* et *ημερα*) | *εκεινου* (et. ς Gb Sz) cum ℵABD^{supp}LΧΥΓΔΠ unc^{6} al longe plu a b e ff^{2}· q sah cop syr^{sch} arm aeth ... ς^{e} *εκεινη* cum H 33. 69. al vix mu c f g vg syr^{p} eth^{r} Cyr | *ηρωτησαν* (ℵ^{c}): ℵ*L add *ουν* (:: quod nescio an ipse Ioh scripsisse videatur) | *πειλατον* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλατ.* c. ℵB^{2}LXΥ etc

σταυρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον
ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ' εἷς
τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν
21, 24 *εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀλη-*
θινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
Ex 12, 46 Ps 33 (34), 20 Zch 12, 10 *καὶ ὑμεῖς πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πλη-*
ρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ
λέγει· ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

Mt 27, 57—61 Mc 15, 42—47 Lc 23, 50—55 38 206. 1 *Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ*
ἀπὸ Ἁρμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν

---

32. *συνσταυρωθεντος* cum ℵABD^{supp}ELY 124. ... ς *συσταυρ.* cum GHKM SUXΓΛΠ al pler

33. *ηδη αυτον* cum BL Or^{4,176} ... ς Ln *αυτ. ηδη* cum ℵAD^{supp}XΥΓΛΠ unc^{7} al omn^{vid} itpl (contra c ff^{2*} q arm Promiss om *ηδη*, nec expri aeth) sah cop syr^{sch} Cyr^{4,1073}

34. *εξηλθ. ευθ.* hoc ordine cum ℵBLXY 33. a b (e om *ευθ.*) syr^{hr} Or^{4,176} Eus^{dem} ... ς Ln *ευθ. εξηλθ.* cum AD^{supp}ΓΛΠ unc^{7} al pler c f ff^{2*} g vg sah cop syr^{sch} etP etc Chron^{413} | *ευθυς* cum ℵABEHKLSXΛΠ al plu Or^{4,176} Eus^{dem} Cyr ... Gb$''$ *ευθεως* cum D^{supp}MGUYΓ al plus^{60} Chron

35. *αυτου εστ. η μαρτ.* cum ℵABD^{supp}LMXΓΠ al plu Or^{1,416} et^{4,176} ... EG KSUΛ al plus^{80} am ing *εστ. αυτ. η μαρτ.*, HY al^{60} b c f ff^{2*} g vg^{cle} etc *εστ. η μαρτ. αυτου* | *κακεινος* cum ℵAD^{supp}LΥΓΛΠ unc^{7} al pler Or^{1,416} ... Ln *και εκεινος* cum BY 1. 239. 299. Or^{4,176} Cyr^{4,1074} | *και υμεις* cum ℵABD^{supp}HKLUXΛΠ al^{25} it vg etc ... ς (= Gb Sz) om *και* cum EG MSΥΓΛ al longe plu cop | *πιστευητε* cum ℵ*B Or^{4,176} ... ς Ln Ti *πιστευσητε* cum ℵ^{c}AD^{supp}LXY unc^{11} al omn^{vid}

36. *αυτου* cum ABD^{supp}LXY unc rell al plu e q cop arm Thdot^{clem} Or^{4,176} c etc ... NΓ 33. 69. al plus^{60} it^{pler} sah syrP eth^{r} (et^{sch} *in eo*) aeth Nonn$^{\tau 187}$ *απ αυτου* :: LXX *οστ. ου συντριψετε απ αυτου* lectione tantum non fluct

38. *δε* c. ℵABD^{supp}HLUΠ^{2} 1. 69. al permu it (sed ff^{2*} *ergo*) vg cop^{dz} syrP (aeth *et postea*) Cyr^{4,1074} ... Gb^{00} Ti om c. EGKMSXΥΓΛΔΠ^{c}et^{3} al plus^{60} sah cop^{wi} syr^{sch} (eth^{r}) arm Chr^{8,519} | *πειλατον* c. AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* ut supra | *ιωσηφ* c. ℵBD^{supp}EGKLMUXΠ 1. 33. al^{45} ... ς (Gb^{00}) praem o c. AHSΥΓΔΛ al plu | *ο απο* cum ℵXΥΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn syr utr eth^{r} Chr Cyr Thdret ... Ln om *ο* cum ABD^{supp}L 90. | *πειλατ.* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* c. ℵB^{2}L unc rell al omn^{vid} | *ηλθον* et *ηραν* ℵ* a b c e ff^{2*} fos sah syr^{hr} arm^{zoh} ... ς Ln Ti *ηλθεν* et *ηρεν* (:: ex emendatione proclivi) cum ℵ^{c}ABD^{supp} unc rell al omn^{vid} f g q vg

ὁ Πειλᾶτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν· αὐτόν. 39 [207.10] ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 [208.1] ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

1 [209.1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 [210.10] τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθό-

Mt 28, 1 as
Mc 16, 1 as
Lc 24, 1 as

19, 26
21, 7
13, 23

---

syr^{utr} cop aeth arm^{usc} Cyr^{4,1074} | αυτον cum ℵ* a b c e ff^{2}· fos syr^{hr} arm ... ς Ti το σωμα του ιυ cum D^{supp}ΥΓΛΠ unc^{7} al longe plu f g q vg cop syr^{utr} aeth^{pp} Thdret^{4,908}; item Ln το σωμα αυτου cum ℵ^{c}BL ΧΔ al^{10} sah aeth^{ro} Cyr

39. προσ αυτον cum ΑBLUXY sah^{mūn} Cyr^{4,1075} ... ς προσ τον ιν cum ℵ D^{supp}ΓΛΔΠ unc^{6} al omn^{vid} it vg sah^{woi} cop syr^{utr} eth^{r} rell Thdret^{4,908} | μιγμα (et. ℵ^{c}): ℵ*B | ελιγμα | ωσ cum ΚBD^{supp}ΓΛΔΠ unc^{6} tisch* al plus^{60} ... ς (= Gb Sz) ωσει cum ΑUXY tisch** al plu Cyr

40. οθονιοισ sine εν cum ΚBΕΚLΧΥΠ*et^{3} 1. 33. 69. 2^{pe} al mu^{vid} a b c f g vg Cyr^{4,1078} ... Gb + Sz Ti praem εν cum ΑD^{supp}ΓΛΔΠ^{2} unc^{6} al^{120} q fos Nyss^{resurr}^{2,887} ... e ff^{2}· om οθονιοισ

41. ετεθη cum ΑD^{supp}ΓΛΔΠ unc^{7} etc ... ΚB Cyr^{4,1076} ην τεθειμενοσ :: ex Lc 23, 53

XX. 1. μαριαμ cum ΚAL 1. 33. ... ς Ln Ti μαρια cum BD^{supp}ΧΓΛΔΠ unc rell al pler Dion^{alex} Eusdem et^{marin} ^{266} (Mai^{4}) Chr Cyr^{4,1076}

5. κειμενα ante τα οθονια cum BD^{supp}ΓΛΠ unc^{7} al pler a b d e f g vg Cyr^{4,1078} ... Ln post τα οθ. cum ℵ^{c}(et*)ΑΧ 225. 249. 44^{ev} y^{scr} c ff^{2}·

νια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 *ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,* 7 *καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.* 8 *τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν·* 9 *οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.* 10 *ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί.* 11 [211.1] *Μαριὰμ δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον,* 12 *καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.* 13 [212.10] *λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.* 14 *ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα,*
21, 4 *καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν.* 15 *λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν,*

---

mt sah cop arm aeth, item syrr. Transilit ℵ* a verbis *τα οθονια κειμενα* ad eadem verba v. sq

6. *ερχετ. ουν*: ℵ^{c}BLX 33. al *ερχ. ουν και*, item sah cop *ερχ. δε και*

10. *προσ αυτουσ* cum ℵ*BL ... ς Ln *πρ. εαυτουσ* cum ℵ^{c}AD^{supp}OXΓΔΔΠ unc^{7} al omn^{vid} Chr^{6,564} Cyr^{4,1079}

11. *μαριαμ* cum ℵO 1. 33. ... ς Ln Ti *μαρια* cum ABD^{supp}LX unc rell al pler | *προσ τω μνημειω* (Gb″) cum ABD^{supp}EGHLMSΔΔΠ al plus^{60} ... ς *προσ το μνημειον* cum KOUXΓ al permu ... ℵ *εν τω μνημειω* (invitis it vg sah cop syrr rell) | *εξω* hoc loco cum ℵ^{c} (non mutato *εν*) BLOXΔ 1. 33. 2^{pe} d f g vg syr^{hr} aeth etc. Similiter sah^{woid} cop arm ante *πρ. τ. μνη.* pon ... ς Ti post *κλαιουσα* cum D^{supp}LΓΔΠ unc^{7} al pler q syr^{p} Sev^{233} (Gall^{11}) ... Ln om cum ℵ*A a b c e ff^{2}· syr^{sch} sah^{mūn} (in ℵ* cum *εν τ. μν.* cohaeret)

13. *λεγουσιν* sine copula cum ℵ a b d f g vg sah ... ς Ln Ti praem *και* cum ABD^{supp}LOX unc rell al omn^{vid} c e q fos cop syrr arm aeth

14. *ταυτα* sine copula cum ℵABDSΠ 1. 33. 157. 2^{pe} w^{scr} al^{5} it vg sah cop syr^{utr} arm Cyr^{4,1082} ... ς (= Gb Sz) *και ταυτα* cum EGKMUΓΔΔ al pler syr^{hr} aeth; item L *ταυτ. δε* | $\overline{ις}$ cum ℵABDLXΓΔΠ unc^{6} al longe plu ... ς (= Gb Sz) o $\overline{ις}$ cum A al mu

15. $\overline{ω}$ cum ℵBL 122. 435. b^{scr**} ... ς o $\overline{ις}$· cum ADOXΓΔΔΠ unc^{6} al pler Cyr^{4,1082} | *εθηκασ* (D *τεθεικασ*) *αυτον* hoc ordine cum ℵABDGLMOUX

καὶγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 *λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε.* 17 *λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν.* 18 *ἔρχεται Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.*

19 [213.2] *Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων,* Lc 24, 36
καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον

ΓΔ al longe plu a b c e f ff^{2}· g vg ... ς (= Gb Sz) *αυτον εθηκ.* (Π^{2} *τεθεικασ*) cum ΚΑΠ tisch* al mu q

16. ὦ cum BDLO ... ς ο ὦ cum ΚΑΧΓΔΑΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{4,1063} | *μαριαμ* cum ΚΒLΟΠ 1. 33. w^{scr}* sah cop Nyss$^{resurr\ 2,839}$ ... ς Ln *μαρια* cum ADXΓΔΑ unc^{6} al pler Cyr | *εβραιστι* (et. Gb + Sz) cum ΚΒDLOX ΑΠ* 33. 42. al^{5} b c e ff^{2}· fos gat mm sah cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth sl$^{1.\ 2.\ 3.}$ ... Ln [*εβρα.*], ς om cum ΑΕGΚΜSUΓΔΠ^{2} al pler a f g q vg pers^{w} sl^{ed} Cyr^{4,1063}

17. ὦ cum BDLM* ... ς (Gb^{0}) praem ο cum ΚΑΕGΚΜ^{2}SUXΓΔΑΠ etc | *μου απτου* et. Ir$^{int\ 331}$ Resporthod^{48} Or^{1,234} et^{3,929} et^{4,155} etc ... Β arm Tert$^{Prax\ 25}$ *απτου μου* | *πατερα* pri sine *μου* cum ΚΒD d^{scr} b e syr^{hr} Ir$^{int\ 331}$ Or$^{4,155\ c}$ et^{199} etc ... ς add *μου*, Ln [*μου*] cum ΑLΟΧΓΔΑΠ unc^{6} al pler a c f ff^{2}· g q vg sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,234} et^{3,929} etc | *πορευου δε* cum ℵ*et^{cb}ΒΧΓΔΑΠ unc^{6} al omn^{vid} it^{pler} vg sah cop syrr rell Or^{3,929} et^{4,285} etc ... ℵ^{ca}DLO q *πορ. ουν* ... Α *πορευου* | *αδελφους μου* cum ℵ^{c}ΑΒLΟΧ unc rell al pler it^{pler} vg sah cop syrr rell Or^{3,929} et$^{4,\ 155\cdot\ 285}$ et^{452} ed et$^{int\ 2,\ 250\cdot\ 3,386}$ Eus$^{dem\ 377\cdot\ 506}$ et$^{Ps\ 378}$ etc ... ℵ*D e Or$^{4,462\ cod}$ *ad.* sine *μου*

18. *μαριαμ* cum ΚΒL 1. 33. sah ... ς Ln *μαρια* cum ADXΓΔΑΠ unc^{6} al pler cop Cyr^{4,1069} | *αγγελλουσα* cum ℵ*ΑΒΙΧ, item a d e *nuntians* ... ς *απαγγελλ.* cum ℵ^{c}DKLMUΓΔΠ al pler, item EGSA 33. al *αναγγ.*; item it^{pler} vg *adnuntians* | *εωρακα* (*εορ.*) cum ΚΒΧ a ff^{2}· g vg sah cop aeth; item s 33. *-ρακαμεν* ... ς Ln Ti *-ρακεν* cum ADILΓΔΑΠ unc^{5} al b c e f q syr^{utr} et^{hr} arm Cyr Sev | *και ταυτα ειπ. αυτη* (69. al^{4} *αυτοις*) et. a f q etc ... ff^{2}· g vg sah *et haec dixit mihi*, cop *et haec sunt quae dixit mihi*, b *et haec dixit* ... f *et omnia dixit ei* ... D e aeth *και α ειπεν αυτη εμηνυσεν αυτοις*

19. *ουν*: 239. al^{3} a e q sah cop syr^{sch} (et^{hr} *και ουσης*) aeth *δε* ... GXΓΔ 13. 69. 237. 299. al plus^{25} vg^{cod} (ap Gb) om, hinc Gb^{0} | *σαββατων* c. ΚΑΒΙL 33. ... ς *των σαββ.* cum DXΓΔΑΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{4,1090} | *οι μαθηται*: LUΔΠ etc add *αυτου*. Non addidimus *συνηγμενοι* cum ΚΑ BDIA* al^{6} a q am fu harl* gat syr^{sch} et$^{p\ txt}$ ... ς (Gb^{0}) add *συνηγμενοι*

Mc 16, 14 Lc 24, 40 τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. [214.10] ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν 17, 18 κύριον. 21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 [215.7] ἄν τινων Mt 18, 18 ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

24 [216.10] Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὸν δάκτυλον

---

cum EGKLMSUXΓΔΛ^{2}Π al pler (b *inclusi*) c e f ff^{2*} g vg^{cle} et^{cdd} aliq sah cop syr^{hr} (et^{p} c.* post *ησαν*) arm aeth Cyr^{bis} et^{act}, item agnoscit Eus$^{mar\ 283.\ 285.\ 293}$ | ο $\overline{\iota\varsigma}$ cum ΝΑΒLXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} ... Ti $\overline{\iota\varsigma}$ c. DI

20. *εδειξεν* et *πλευραν αυτοις* cum ΝΑΒDI q ... ς *εδειξ. αυτοις* et *πλευραν αυτου* cum EGKLMSUXΓΔΛΠ al pler (it^{pler} vg) sah cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Eus$^{mar\ 294}$ Cyr^{4,1090} | *τας χειρας* cum ΝDILXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Eus^{mar} Cyr ... Ln Ti *και τας χειρ.* cum AB syr^{p}

21. *παλιν* sine ο $\overline{\iota\varsigma}$ cum ΝDLOX a c e g q vg sah cop arm pers^{w} Eus$^{mar\ 294}$ Cyr ... ς Ln ο $\overline{\iota\varsigma}$ *παλιν* (Α ο $\overline{\iota\varsigma}$· *παλιν*) cum ΑΒΓΔΛΠ unc^{6} al pler b f ff^{2*} etc; item 1. 27. 299. 2^{pe} syr^{hr} aeth *παλιν* ο $\overline{\iota\varsigma}$ | *πεμπω* cum Ν^{eb}Α ΒD^{2}Τ^{vid}ΧΓΔΛ unc^{6} al pler Eus^{mar} Chr, item *mitto* it^{pler} vg etc ... Ν^{ca} D*LO 33. al Cyr *αποστελλω* ... Ν* c *πεμψω*, *mittam*

23. *αν* bis cum Ν(sec loc Ν^{c}, Ν* *εαν*) BILOXΓΔΛΠ unc^{6} al pler Or^{1,255} et ^{3,739} Bas^{3,34} Cyr$^{hr\ 270}$· Chr$^{5,918\ bis}$ Cyr^{4,1095} et$^{act\ 50}$ ... Ln *εαν* bis cum (Ν* sec loc) AD 346. | *τινων* bis et. b c g vg sah cop syr^{p} et^{hr} arm aeth Or^{1,255} et^{3,739} Bas^{3,34} Cyr^{hr} etc ... Β *τινος*, item a e f Cyp$^{131.\ 148.\ 155.\ 195}$ Or$^{int\ 3,964}$ (*si cui* bis) | *αφεωνται* (Gb′) cum Ν^{c}ADLOX (L *αφεονται*) 1. 13. 19** 124. Chr^{5,568} et^{1,469} et^{3,94} Cyr^{4,1101} et Cyr$^{act\ 50}$ ... ς Ti *αφιενται* cum Β^{3} (* *αφιεονται*) EGIKMSUΓΔΛΠ al pler Or^{1,255} et^{3,739} Eus^{esai} etc, item b c f g vg cop syr^{hr} Or$^{int\ 3,964}$ *remittuntur* (Or^{int} *dim.*) ... Ν* *αφεθησεται*, item d e q am gat sah syr^{utr} aeth Cyp$^{131.\ 148.\ 155.\ 195}$ *remittentur*, etc

24. $\overline{\iota\varsigma}$ cum Ν(*etc^{c})BD ... ς ο $\overline{\iota\varsigma}$ cum AILOXΓΔΛΠ unc^{6} al fere omn

25. *εωρακαμεν* cum ΝΑΒ^{2}DSUΔΛ^{2} al plu ... Ti *εορακ.* cum Β*EGIKLMXΓΔΠ* al aliq | *τον τυπον* ... f q τ. *τοπον*, item syr^{sch} et^{hr} et pers^{p} | *μου τον δακτυλ.* cum ΝDL 33. (d non expri *μου*) ... ς Ln Ti τ. *δακτ. μου*

εἰσ τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰσ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 [217.9] *Καὶ μεθ' ἡμέρασ ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶσ μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦσ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν.* 27 *εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰσ χεῖράσ μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰσ τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστοσ ἀλλὰ πιστόσ.* 28 [218.10] *ἀπεκρίθη Θωμᾶσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριόσ μου καὶ ὁ θεόσ μου.* 29 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὅτι ἑώρακάσ με, πεπίστευκασ· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντεσ καὶ πιστεύσαντεσ.*

30 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·* 21, 25
31 *ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντεσ ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.*

---

cum ABIXΓΔΠ unc[c] al pler | *εισ τον τοπον των ηλ.* cum AI 47. 56. 58. 97[**] a b c g q vg (etiam *δ*) syr[P] eth[hr] arm pers[P] et[w] Or[1,433] Hil[518] al ... ς *ε. τον τυπον τ. ηλ.* cum ℵ[c]BDLXΓΔΠ unc[c] al pler sah cop Cyr[4,1102] Nonn[V 111] ... ℵ[*] *εισ την χειρα αυτου* | *μου* ante *την χειρα* (AB c[secr] *τ. χειραν*, D aeth *τασ χειρασ*) cum ℵBDL 33. ... ς post *τ. χει.* pon cum AIXΓΔΠ unc[7] al omn[vid] Cyr it[pler] vg etc

26. *οι μαθητ. αυτου* cum ABCDILX unc[11] al pler f g q vg etc ... ℵ 1. al[6] a b c e sah syr[sch] eth[hr] om *αυτου*

28. *απεκριθη* sine copula cum ℵBC[*]DGLX al plus[10] it[pler] (et. m[4]) vg etc ... ς (= Gb) praem *και* cum AC[3]ΓΔΠ unc[6] al pler q syr[utr] eth[hr] aeth ; *θωμασ* cum ABCDXΓΔΠ al longe plu Cyr ... ς (= Gb Sz) o *θωμ.* cum ℵL 33. al vix mu

29. *με* (a e om) sine *θωμα* cum ℵABCD unc omnib al plus[150] it (et. m[4]) am fu ing isc em gat taur sah cop syr[utr] eth[hr] arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) add *θωμα* cum minusc paucis? vg[cle] fos mm mt (al) pers | Ln *πεπιστευκασ ;*

30. *τ. μαθητων* sine additam cum ABEKSΔ (Δ teste Treg) Π al plus[12] f sah[mūn] syr[P txt] ... ς add *αυτου* cum ℵCDGHLMT[d]UXΓΔ(?) al pler it[pler] vg cop syr[sch] eth[r] etP c.* arm aeth Chr[6,593] Cyr[4,1111] et[act 68]

31. *πιστευητε* c. ℵ*B ... ς Ln Ti *πιστευσητε* c. ℵ[c]ACDT[a] unc rell al omn vid Cyr[4,1111] | *ως* cum ℵABCDLT[d]X unc[11] al longe plu Cyr et[act 68] ... ς (= Gb Sz) o *ως* cum minusc aliq | *ζωην* sine additam cum ABC[3]XΓΔΠ unc[7] al pler a c m vg syr[P txt] eth[hr] Cyr[act 68] ... ℵC*DLT[d] 13. al[10] b e f g q gat sax cop syr[sch] etP c.* arm aeth Ir[int 306] Chr[6,593] Cyr[4,1111] Nonn[V 144] add *αιωνιον*, hinc Ln add [*αιωνιον*]

XXI.

1 [219.9] *Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως.* 2 *ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.* 3 *λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.*
4 *πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέν-*
20, 14 *τοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν.* 5 *λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ.* 6 *λέγει αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον,*

XXI. 1. *παλιν* hoc loco cum ABCEHKLMSUXΓΔΛΠ al pler it vg syrP Cyr 4,1112 ... ℵ syrsch ante *εαυτον*, D 235. cop arm aeth ante *εφανερωσεν*, 9. 69. 435. post *ο ις* pon ... G 18. 42. 61. 106 al permu syrhr persP Chr 6,593 om | *ις* cum BC; item ς Ln *ο ις* cum ℵALXΓΔΛΠ unc6 al pler Cyr; item itpler vg cop syrutr ethr arm aeth ... Ti om cum DM 51. 255. e persP Chr om | *τ. μαθ.* sine *αυτου* c. ℵABC*EKLSΔΛΠ al longe plu vgcle syrP Chr Cyr ... c3DGHMUXΓ al50 a b c f g q sahmūn cop syrsch ethr arm aeth add *αυτου*

3. *εξηλθον* (D *εξηλθαν*, P *ηλθον*) sine copula cum BCDEHKMSUΓΔΛΠ*et3 al pler a e q syrP txt arm Cyr4, 1112 ... AP b c f g vg cop syrsch etP c.* ethr aeth praem *και*, hinc Ln [*και*] ... ℵGLXΠ3 157. al plus25 add *ουν* | *ενεβησαν* cum ℵABCDLPXΓΠ unc7 al longe plu ... ς (= Gb Sz) *ανεβησαν* cum ΔΛ al mu Cyr | *εισ το πλοι.* sine *ευθυσ* cum ℵBC*DLXΔ 1. 33. 69. 2Pe it vg sahmūn cop syrsch ethr arm aeth ... ς (Gb00) add *ευθυσ* cum AC3ΓΔΛΠ unc7 al pler syrP Cyr

4. *ηδη*: ℵ* 22. 69. 122. 124. al10 a c e vgcle cop syrsch arm aeth om | *γινομενησ* cum ABC*EL al10 (cop) ... ς Ln *γενομενησ* cum ℵC2DPXΓΔΛΠ unc6 al pler Cyr4, 1112. Item itpl vg | *ις* pri cum ℵABCDEPΠ* al plus10 Cyr ... ς (Gb0) praem *ο* cum GHKLMUXΓΔΛΠ3 al pler ... s plane om | *επι τον* (Gb') c. ℵADLMUX 33. al plus12 Cyr ... ς Ti *εισ τον* cum BCEGHKPSΓΔΛΠ al pler Cyredd pri | *ηδεισαν* cum ABCDPΓΔΛΠ unc7 al pler ... ΝLX 33. 127. 299. *εγνωσαν*, item b c f g vg *cognoverunt* (contra a e *sciebant*, q *scierunt*)

5. *ις* cum ℵB ... A*vid a om ... ς Ti *ο ις*, Ln [*ο ις*] cum A2CDLPX unc rell al omnvid Cyr

6. *λεγει αυτοισ* cum ℵ*etcb 299. b c g (*dixit eis*) vg cop syrsch ethr.

καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 [220.10] λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν 19, 26
ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 [221.9]
ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 [222.9] ἀνέβη Σίμων
Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 [223.9] λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. [224.10] οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τις εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13 [225.9] ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει
τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 [226.10]
τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ 20, 19. 26
νεκρῶν.

Similiter arm *λεγει αυτοισ ο ις*, aeth *et dixit illis* ... ς Ln Ti ο *δε ειπεν αυτοισ* cum ℵ^{ca}ABCDLPΓΔΛΠ unc^{7} al pler a e f q Cyr | *ισχυον* cum ℵBC DLΔΠ al^{10} a b c f g vg syr^{p} et^{hr} Cyr ... ς *ισχυσαν* cum APΧΓΔ unc^{7} al pler e q syr^{sch} cop

8. *αλλα* cum ℵABC ... ς Ln *αλλ* cum DLPΧΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid}

11. *ανεβη* cum ABCDPX unc^{11} al pler ... ℵL etc *ενεβη*. Dedimus sine copula cum ADPΓΔΛΠ* unc^{7} al pler a b e f ff^{2c} g vg arm ... ℵBCLXΠ^{2} al^{7} cop syr^{p} et^{hr} Cyr add *ουν* | *εισ την γην* c. ℵABCLPΧΔΠ 33. al^{7} Cyr ... D 1. 69. 124. 127. 299. al aliq *επι την γην* ... ς Ti *επι τησ γησ* cum EGHKMSUΓΔΛ al pler Cyr$^{edd\,pri}$ | *ιχθυων μεγαλων* cum ℵBCEHKMSUΓΔΠ al pler c Cyr ... Ln *μεγαλ. ιχθυ.* cum ADGLXΔ 1. 33. 2^{pc} 6^{pc} a b f ff^{2c} g vg

12. *ουδεισ δε* cum ℵADLXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} b c e f ff^{2c} cop syr^{utr} et^{hr} arm Cyr^{4,1116}. Similiter a g vg aeth *et nemo*, Chr^{8,594} *και ουδεισ* ... Ti *ουδεισ* sine copula cum BC taur

13. *ερχεται* sine copula cum ℵBCDLX al^{15} a b e fos gat sah^{mdin} arm Cyr^{4,1116} ... ς (= Gb) add *ουν* cum AΓΔΛΠ unc^{7} al pler f ff^{2c} cop syr^{p} Cyr edd pri | ις cum BC^{vid}D ... ς ο ις cum ℵALXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Cyr

14. *τουτο* sine copula cum ABCDΓΔΛΠ unc^{6} al pler it vg syr^{utr} etc ... ℵGLX 33. mt cop syr^{hr} add *δε* (aeth pers^{p} *et hoc*) | ις cum BCD ... ς ο

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, [227.9] λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 [228.10] λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. [229.9] λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ προβάτιά μου. 17 [230.10] λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ
16, 30 τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. [231.9] λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ προβάτιά μου. 18 [232.10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς

ις cum ΝΑLΧΓΔΑΠ unc[6] (sed L post τ. μαθητ. pon) al pler Cyr[4,1116] ... s 284. ff[2·] mm plane om | τοις μαθητ. sine αυτου cum ΝΑΒCL al[7] a e ff[2·] am fu mt arm ... ς (Gb[0]) add αυτου cum ΔΧΓΑΔΠ unc[7] al pler b c f vg[cle] cop etc

15. ιωαννου (ℵ[a]BDΘ[r] -ανου, ita Ln) cum ℵ[a]BC*DL a b d e f ff[2·] g vg sah mūn cop Nonn φ[84] ... ς ιωνα c. AC[2]et[a]ΧΓΑΔΠ unc[7] al omn[vid] c (*bariona*) syr[utr] eth[r] arm aeth ... ℵ* om | πλεον cum ΝΒCDLΒΧΔ 33. 122. Chr Cyr ... ς πλειον cum ΑΕGΗΚΜUΓΔΠ al pler Bas[eth] | αρνια cum ΝΑΒC[2] LΧ unc[11] al fere omn Bas[eth] Cyr[4,1113]; item f ff[2·] g vg *agnos* ... c* (sic) D etc *προβατα*

16. παλιν hoc loco cum ΑΒLΧΓΔΑΠ unc[7] etc, ante λεγει αυτω ΝC b f cop arm syr[hr] ... D c e om | δευτερον (ℵ[a] 1. 19** 2[pe] το δευτ.) et. c e ... ℵ* 249. a b f ff[2·] g vg arm om | ιωαννου (Ln -ανου c. BDΘ[r] et d)[c]c. ΝBC* D (L post ναι κυριε v. 16 deficit) a b e f ff[2·] g vg cop Nonn φ[91] ... ς ιωνα ut v. 15 | τα προβατια c. BC 19. (19** ?) ενια των παλαι. αντιγρ. ap Theophan[hom 37], *oviculas* b Lcif[190 ed venet] ... ς Ln τ. προβατα cum ΝΑDΧΓΑΔΠ unc[7] 69. (sic) al pler etc

17. ιωαννου (Ln -ανου cum BDΘ[r] et d) cum ΝBD a b e f ff[2·] g vg cop Nonn φ[100] ... ς ιωνα ut vv. 15 et 16. | και ante λεγει cum ΝBCD unc rell al omn[vid] c e f ff[2·] g m[17] vg etc ... A a b am om, hinc Ln [και] | λεγει sec cum ΝΑDX 1. 33. 2[pe], item *dicit* b f g am fu em mt al, *ait* a c e ... ς Ln Ti ειπεν cum BCΓΑΔΠ unc[7] al pler ff[2·] m[17] vg[cle] cop syr[rt] Cyr[4,1113] | παντα συ c. ΝBC*D 33. a e ff[2·] m tol taur syr[utr] ... ς συ παντα c. AC[2]ΧΓΑΔΠ unc[7] al pler f vg syr[hr] aeth | λεγει (ℵ praem και) αυτω sine ις aut ο ις cum ΝD al[6] it[pler] vg cop pers[w] ... ς add ο ις cum ΑΧΓΑΔΠ unc[7] al pler; item Ln Ti ις cum BC y[scr] etc | προβατια cum ΑBC ... ς Ln προβατα cum ΝDΧΓΑΠ unc[7] al omn[vid] a b c d e f ff[2·] g vg ... A αρνια, em gat mm *agnos*

τὰσ χεῖράσ σου, καὶ ἄλλοσ σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεισ. 19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. 20 ἐπιστραφεὶσ ὁ Πέτροσ βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ ἀκολουθοῦντα, ὃσ καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθοσ αὐτοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίσ ἐστιν ὁ παραδιδούσ σε; 21 τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτροσ λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε, οὗτοσ δὲ τί; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι, τί πρὸσ σέ; σύ μοι ἀκολούθει. 23 ἐξῆλθεν οὖν οὗτοσ ὁ λόγοσ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ ὅτι ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι.

24 Οὗτόσ ἐστιν ὁ μαθητὴσ ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ

12, 33
13, 36
2 Pe 1, 14
21, 7
13, 25 ss
19, 35
3 Io 12

---

18. *αλλοσ* cum ABC*ΧΓΔΑ unc^{7} al pler it vg etc ... ℵ*etc^{2}Dᴨ 1. 19. 22. 33. 2Pe syr^{hr} etP mg arm Chr^{6,599} Cyr^{4,1120} et^{757} Nonn$^{\varphi 112}$ *αλλοι* | *σε* ante *ζωσ.* cum ADΧΓΔΑᴨ unc^{7} al omn^{vid} it vg etc ... ΝΒC^{2} Cyr^{4,1120} et 757 post *ζωσ.* pon | *ζωσει* cum ABC*ΧΓΔΑ unc^{7} al pler it vg etc ... ℵ(* etc)C^{3}Dᴨ al^{5} syr^{hr} etP mg arm Chr Cyr^{757} et^{1120} *ζωσουσιν* (C^{3} *ζωσωσιν*) | *οισει*: ΝC^{a}Π 1. 19. 22. 2Pe Cyr^{757} et^{1120} *αποισουσιν*, C^{3} 33. arm syr^{hr} etP^{mg} Chr *οισουσιν*, D *απαγουσιν* (d *ducent*). Praetereaque ℵ^{c}AD etc add *σε ... ℵ* ποιησουσιν σοι* | *οπου ου θελεισ* (ℵ^{c}): ℵ* *οσα ου θελεισ*

20. *επιστραφεισ* sine copula cum ABCᴨ* 33. w^{scr*} b c e g vg arm pers ... ς (Gb^{0}) add *δε* cum ΝDΧΓΔΑᴨ^{2} unc^{7} al pler f cop syrP Caes^{125} etc | *και ειπεν* (ΝC; ℵ* Chr *λεγει*) sine additam cum ABX unc rell al pler it^{pler} vg syr^{utr} rell Or^{bis} Chr: ΝCD 33. ff^{2} fos syr^{hr} cop aeth Cyr add *αυτω*

21. *τουτον ουν* cum ΝBCD 33. b c f ff^{2} g vg cop syrP c.* (aeth *et illum videns*) Or^{4,427} al ... ς Ti om *ουν* c. ΑΧΓΔΑΠ unc^{7} al pler syr^{sch} et^{hr} arm

22. *εαν* (et. Or^{4,488}): e f q *si*, ff^{2} *fu** *si sic* (item d) ... b c g (a hiat) vg etc *sic* | *μοι ακολουθει* c. ΝABC*D 1. 33. it^{pler} vg Or al ... ς *ακολουθ. μοι* cum C^{3}ΧΓΔΑᴨ^{supp} unc^{7} al pler f cop

23. *ουτοσ* ante *ο λογοσ* cum ΝBCD. 1. 33. 2Pe a b c e f ff^{2} q gat syr^{sch} et^{hr} ... ς Ti post *ο λογοσ* cum ΑΧΓΔΑᴨ^{supp} unc^{7} al pler g vg syrP arm | *και ουκ ειπεν* cum ADX unc rell al pler a b e f ff^{2} g q vg etc ... ΝBC 33. c cop^{sch}w (ex^{ds}) syr^{sch} eth^{r} Or Chr Cyr *ουκ ειπ. δε* | *εωσ ερχομαι* sine additam cum ℵ* 1. 22. 2Pe 63^{ev} a e arm Chr^{8,601} ex mosc^{5} ... ς Ln Ti add *τι* (ds^{r} om) *προσ σε* cum ℵ^{a}ABC(D)ΧΓΔΑᴨ^{supp} unc^{7} al pler b d f ff^{2} g vg rell Or^{4,488} Chr^{8,601} montf Nonn$^{\varphi 125}$ Cyr^{4,1121}; item c add *quid ad te? tu me sequere*

γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.

---

24. *και γραψας* cum κ*ACXΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler f g vg syr^{sch} et^{hr} Or Chr^{8,601} ... κ^{a} 4. 33. 69. al^{8} c arm syrP c.* Cyr^{4,1132} praem *o* (fit igitur o *και γρ.*) ... Ln c. BD,b (e) (ff^{2}·) q cop aeth *και ο γραψ.* | *αυτου η μαρτυρ. εστιν* cum BC*, item D 48^{ev} Cyr *εστιν αυτου η μαρτυρ.*, 33. *αυτου εστ. η μαρτ. ... ς* Ln *εστ. η μαρτυρ. αυτου* cum ΚΑC^{a}ΧΓ ΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler it vg cop^{edd} Chr^{8,601}

25. Non addidimus hunc versum cum κ* (non item 63.). Praeterea conferenda sunt complurium codicum scholia, ut quod Matthaeius ex 237. protulit: *ἄλλοσ δὲ προσθήκην εἶναί φησι* (137. al mu *ἄλλοι* et *φασιν*) *τοῦτο* etc ..... *ς* Ln Ti sic habent: *ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα* (lege ut et. Ln *ἃ* c. ΚBC*X etc) *ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ* (scribe *οὐδ'* ut et. Ln c. ΚBDΛ etc) *αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι* (scribe *-σειν* c. ΚBC* etc) *τὰ γραφόμενα βιβλία* cum κ^{a}ABCDEGHKMSUXΓΔΛΠ^{supp} al omn it vg rell Or^{3,630} et$^{4,13.}$ $^{216.}$ ^{352} item ap Eus$^{hist\ 6,25}$ et$^{int\ 3,964}$ Pamphil$^{apol\ 15}$ (Gall^{4}) Naz^{1,511} Chr^{3,928} et^{8,601}

Ad finem libri (i. e. post *βιβλία*) ς (= Gb Sz) add *αμην* cum EGHK MSUXΓΔΛΠ^{supp} al pler c f am syrP et^{mg} aeth Cyr^{4,1128} ... omisimus c. ΚABC^{vid}D 1. al^{7} a b e ff^{2}· g q vg^{cle} (et^{cdd} certe pler) sah^{mün} cop syr ^{sch} et^{p} in^{cdd} pler arm

Subscriptiones: κ*KMUXΓ al mu nil subscriptum habent ... B *κατα ιωαννην* ... κ^{a}ACEBΔΛ al mu *ευαγγελιον κα. ιωαννην* ... ΗΠ^{supp} d^{ser} al mu *τελοσ του κατα ιωαννην* (Π^{supp} al add *αγιου*) *ευαγγελιου* ... D *ευαγγελιον κατα ιωαννην ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα λουκαν.* Similiter a b d e f ff^{2}· q. Praeterea add HSA al pl versuum (*στιχοι*) numerum: HS al pl *βτ'*, A al mu *βσι'*, et aliter. Item A al pm *κεφαλαια* (*σλβ'*, ut A al pl; ad eundem numerum notatio marginalis codicum CK etc procedit; in AM ultimus est *σλα'*), item *τιτλοι* (qui in antiquiss. cdd pler praeter NBD singulis evv praeponuntur: numero sunt *ιη'* ut in ACΔ, aut *ιθ'* ut in KM: quae differentia pendet ab historia mulieris adulterae, vide supra), aliquot et. *ρηματα* (*βχ'* vel *ατλα'* etc). In B numerantur capita 80. Praeterea multi (ut iam s) subscriptiones auctas habent his: *εξεδοθη μετα χρονουσ λβ'* (al *λ'* vel *τριακοντα*) *τησ του χῡ αναληψεωσ.* Denique in nonnullis haec et similia adnotantur: *εγραφη ελληνιστι εισ εφεσον μετα τριακοντα ετη τησ αναληψεωσ του κυριου επι δομετιανου βασιλεωσ* (ut 160.). Item *εξεδοθη μετα χρονουσ λβ' τησ του χῡ αναληψεωσ εν πατμω τη νησω* (ut 246. 252.) Ceterum h. l. nec praetereundum videtur quod in prologo evangelii secundum Ioh, quemadmodum cod. Vat. Alex. num. 14

saeculi noni praebet, legitur (cf libellum meum: *Wann wurden unsere Evv. verfasst*, ed. IV. 1866 p. 118 sq): *evangelium iohannis manifestatum et datum est ecclesiis ab iohanne adhuc in corpore constituto, sicut papias nomine hierapolitanus discipulus iohannis carus in exotericis id est in extremis quinque libris retulit. Disscripsit vero evangelium dictante iohanne recte.* Quibuscum conferendus est prologus apud Corderium.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

I.

1 *Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,* 2 *ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη·* 3 *οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ·* 4 *καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ*

---

* *πραξεισ* cum ℵ (in inscriptione et quotiescumque titulus summa pagina repetitur). Confirmant hanc scripturam Or[4,6] (*εν αρχη των πραξεων*)[4,25] (*εν ταισ πραξεσιν ο λουκασ*)[1,434] (*εν μεν ταισ πραξεσι γεγραπται*) Did[tri 2,6] et[2,12] Eus[hist 2, 4, 1 et 5] Epiph[726] Bas[regg 478] Chron [431 434 435] etc ... Ln Ti *πραξεισ αποστολων* cum BD (sed D *πραξισ* in inscriptione et ubicumque [i. e. quinquies] plene scribitur summa pagina, cf et. d), item ℵ in subscriptione, Ath[767] etc. Similiter Gb Sz *πραξεισ των αποστ.* cum 31. 61. al mu. Item *αι πραξ. των αππ.* Clem[696] Or[1,22. 2,588] Dion[alex] Eus[hist 2, 4, 7 et 2, 17, 6] etc. ... ς (et. Wtst al) *πραξεισ των αγιων αποστολων* cum A[2]EGH (sed omnes isti sic ad calcem libri; in A abscissus titulus, item in C isque hiat in fine; GH initio manci sunt) etc

I. 1. ο $\overline{\omega\varsigma}$ cum ℵAE 1. 13. 31. 61. al omn[vid] Or[4,6] Const[2, 6, 4] Did[tri 2, 15. 23] Bas[eth 291] Chr[9,4] Euth[al]porf Antioch[1206] ... Ln Ti $\overline{\omega\varsigma}$ c. BD :: post *ηρξατο* non cautum videbatur BD sequi invitis ℵAE Or.

2. *ανελημφθη* cum ℵAB*CDE ... ς *ανεληφθη* cum B[2] minusc omn[vid]

3. *τεσσερακ.* cum ℵAB*CD 61. ... ς *τεσσαρακ.* cum B[2]E 1. 13. 31. etc

4. *συναλιζομενοσ* cum ℵABCDE 13. 61. al plu Eus[dem 400] ex[cod par] et[ecl 102. 163] Epiph[552] (*συνηλισθη τοισ μαθητ.*) Chr[9,8] Thdrt[4,119] etc, D *συναλισκομενοσ* (D[2] *-σγομενοσ*), d *simul convivens* ... Gb′ *συναυλιζομενοσ* cum 1. 4. 27. 31. 36* 40. al[30] fere Eus[dem ex] edd et[mar 296] Epiph[1100] etc. Ex verss e** vg Beda *convescens.* Contra e* lux *cum conversaretur cum illis,* item Aug[ter] | *παρηγγ. αυτοισ* hoc ordine cum

περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. 6 οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, 11 οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ

Lc 24, 49 Io 16, 7. 14, 16 Le 3, 16 ss c. pp

ℵBD al omn^{vid} vg sah cop syr^{utr} arm aeth Eus$^{ecl\ 168}$ etc ... ACE Chr $^{2,\ 8\cdot 9}$ αυτοις παρηγγ.

5. εν πνευμ. βαπτισθ. αγιω hoc ordine cum ℵ*B 61. ... D Did$^{tri\ 2,\ 12}$ Hil^{964} al εν πν. αγ. βαπτ. ... ς βαπτισθ. εν πνευμ. αγ. cum ℵ^{c}ACE 1. 13. 31. al pler vg sah cop syr^{utr} arm aeth Or$^{1,\ 731}$ et$^{int\ 2,\ 961}$ Did^{tri} $^{2,\ 15}$ Cyr$^{hr\ 271}$ etc

6. ηρωτων (C* -τουν) cum ℵABC* ... ς επηρωτων (C^{3} 12^{lect} -τουν) cum C^{3}DE al omn^{vid} Chr$^{txt\ 17}$ Euthal^{porf} etc

7. ειπεν sine copula cum B* sah syr^{sch} arm^{zoh} ... ς Ln Ti ειπεν δε cum ℵA al omn^{vid} vg cop syrP; item C arm^{edd} Or$^{int\ 3,\ 874}$ al ο δε ειπεν, E aeth^{utr} ο δε αποκριθεις ειπεν ... B^{3} (vix enim^{3vid}) ειπεν ουν, D και ειπεν

8. λημψεσθε cum ℵABCDE ... ς ληψ. cum minusc omn^{vid} | μου cum ℵAB CD Or$^{4,\ 88}$ ... ς μοι cum E al omn^{vid} Or$^{3,\ 465}$ (et.$^{int\ 4,\ 168}$) Epiph^{507} etc | και εν πασῃ cum ℵBC^{3}E al plu vg syr^{utr} arm Or$^{4,\ 88}$ Chr$^{9,\ 18}$ et$^{11,\ 18}$ et$^{3,\ 392}$ Did$^{int\ 6,\ 265}$ (Gall) ... Gb' Ln Ti και πασῃ cum AC*D 27. 29. 38. 40. 61. 69* al$^{3\ scr}$ Or$^{2,\ 465}$ | σαμαρια cum ℵADE etc ... ς Ln Ti σαμαρειᾳ cum BC al certe pler

10. εσθησεσι (-σι ℵABC, non -σιν) λευκαισ cum ℵABC 27. 29. 61. 81. vg sah cop syr^{sch} arm Eus$^{dem\ 289}$ Epiph^{409} et^{518} ... ς εσθητι λευκῃ cum C^{3}DE al pler syrP aeth Chr$^{9,\ 21}$ Or$^{int\ 3,\ 869}$

11. ειπαν cum ℵABC*D 61. cat^{txt} ... ς ειπον cum C^{3}E al pler Eus$^{dem\ 289}$ Chr $^{9,\ 21}$ Cosm^{454} | βλεποντεσ cum ℵ*BE^{gr} 13. 27. 61. al^{20} fere Eus^{dem} Chr^{cod} Thdrt$^{3,\ 11}$ ... ς Ln Ti εμβλεποντ. (D ενβλ.) cum ℵ^{c}ACD al plu

ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 *Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.* 13 *καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.* 14 *οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.*

15 *Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν·* ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν εἴκοσι· 16 *ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν*

Chr$^{9,21\,bis}$ Cyr^{4,941} Thdrt^{1,290} et^{3,281} | *αναλημφθεισ* cum ℵAB*CDE ... ς *αναληφθ.* cum B^{2} al omn^{vid}

13. *εισ το υπερ. ανεβησ.* cum ABC (et* et^{2}) 61. vg arm^{usc} aeth Chr^{9,27} Bed^{99} (*nam et in Graeco ita positus est ordo verborum* etc) ... ℵ* om *ανεβησαν ... ς ανεβησαν εισ το υπερ.* cum ℵCDE al pler tol sah cop syr^{utr} arm^{zoh} etc | *ιωαννησ* (BD *ιωαννησ*) *και* (D om) *ιακωβοσ* cum ℵAB CD 61. 96. vg sah cop syr^{sch} arm^{usc} aeth Aug ... ς *ιακω. και ιωαννησ.* cum E al pler syrP arm^{zoh} arr Chr^{9,27} Thphyl | *ματθαιοσ* cum ℵB*D sah ... ς *ματθαιοσ* cum AB^{2}CE al omn^{vid} cop rell

14. *τη προσευχη* sine additam c. ℵABC*DE h 14* 61. 81. 142. 177. vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,30} ... ς (= Gb) add *και τη δεησει* c. C^{2} al pler Chr^{9,27} | *μαριαμ* cum BE 27. 29. 40. 61. 81. 96. 142. sah aeth^{utr} Chr cat ox^{11} ... ς Ln *μαρια* cum ℵACD al plu cop Chr^{9,27} | *και τοισ* (Gb″) cum ℵAC*D 25. 104. 106** 118. vg sah cop arm aeth Cyp$^{203.\ 206}$ ... ς Ti *και συν τοισ* cum BC^{2}E al pler syr^{utr} Chr^{9,27}

15. *και εν* cum ℵABC etc ... DE sah syrP ^{mg} Aug$^{unit\ eccl}$ *εν δε* | *τ. αδελφων* (Gb′) cum ℵABC* 8. 13. 163. 12^{lect} 40^{lect} vg sah cop arm aeth ... ς *τ. μαθητων* cum C^{2}DE 1. 31. 61. al pler syr^{utr} Chr Cyp$^{ep\ 67(68)}$ Aug^{bis} | *ην τε* cum ℵABE^{gr} al pler Chr Thphyl^{b} ... CD^{2} (* *γαρ*, d* *praeterea*) 16. vg e d^{2} etc *ην δε* | *ωσει* cum ℵAC 40. 118. Thphyl^{b} ... ς Ln Ti *ωσ* cum BDE al pler Chr^{9,27} Thphyl$^{a\ 15}$ | *εκατ. εικοσι* cum ℵAB CE etc ... ς *εκ. εικοσιν* cum minusc permu

16. *εδει* cum ℵABCD^{2}E al omn^{vid} Or$^{4,457\,bis}$ Eus$^{dem\ 474}$ Ath^{543} etc ... D* d vg cop arm^{cod} *δει* | *τ. γραφην* sine additam cum ℵABC* h al^{9} vg sah cop arm aeth Or$^{4,457\,bis}$ Eus^{dem} Did$^{tri\ 2,7,13}$ et Did$^{int\,bis}$ Ath^{543} ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *ταυτην* cum C^{3}DE 1. al plu syr^{utr} Chr^{9,28} Ir$^{int\ 193}$ |

προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ· 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν

Mt 27, 5 as

Ps 68 (69), 26

Ps 108 (109) 8

δανειδ cum ℵBD ... ACE etc *δαδ* ... ς *δαβιδ* cum minusc mu, sed Sz c. al mu *δαυιδ* | *ιησουν* c. ℵABC* Eus^{dem} Did^{tri} ... ς praem *τον* c. C^{3}DE al omn^{vid} Chr

17. *ην* (ℵ* om, suppl^{c}) *εν* cum ℵABCDE h 13. 25. 27. 29. 61. 69. 81. 142. 163. vg sah cop Eus$^{dem\ 474}$ Ir$^{int\ 193}$ ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ην συν* cum 1. al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{9,29}

18. *εκ μισθ.* cum ℵABCDE etc ... ς (= Gb Sz) *εκ του μισθ.* cum minusc vix mu

19. *ο και* cum ℵ*D^{gr} 18. Aug$^{act\ fel}$. Similiter sah *και τουτο* (:: multo probabilius est mox praeteritum esse ο quam inlatum) ... ς Ln Ti om *ο* cum ℵ^{c}ABCE al pler vg cop syr^{utr} rell Eus$^{dem\ 475}$ Chr | *πασι* ut NBC, contra (sic Ln Ti) ADE *πασιν* | *ιδια* cum AB^{3}CE al omn^{vid} (e Aug *ipsorum lingua*, d *lingua ipsorum*, vg *lingua eorum* etc) Eus^{dem} Chr ... NB*D om (:: cf Act 2, 6 et 8. 21, 40. 22, 2. 26, 14) | *ακελδαμαχ* cum ℵA 40. 61., 96^{lat} *acheldemach*, item Ln c. B Eus$^{dem\ 475}$ *ακελδαμαχ*, D *ακελδαιμαχ* (d *aceldemach*). Similiter tol *haceldemach*, am fu lux *acheldemac*, E *ακελδαμαχ*, e *aceldamac* ... ς *ακελδαμα* cum C al pler syr^{p} mg ^{gr} Chr, item vg^{ed} (*haceldama*)

20. *λαβετω* cum ℵABCD 8. 25. 61. Eus^{dem} Chr^{9,29}, item arm ... ς *λαβοι* cum E 1. 13. 31. al pler Eus$^{ps\ 686}$ :: ut LXX

21. *ω εισηλθ.* cum ℵ*ABC*D^{2} (* *ωσ*, d* *quoniam*) 61. vg Aug$^{act\ fel}$ ... ς *εν ω εισηλθ.* cum ℵ^{c}C^{2}(et iam$^{2\ vid}$)E al pler Chr

22. *αχρι* cum ℵA 15. 18. 27. 28. 61. al (neglexerunt conlatores) :: *αχρι* adamat Luc ... ς Ln Ti *εως* cum BCDE al pler | *ανελημφθη* cum ℵA BDE ... ς *ανεληφθη* cum C rell omn^{vid} | *συν ημιν γενεσθ.* cum ℵAB CD al^{e} vg arm ... ς *γενεσθ. συν ημ.* cum E al pler syr^{utr} aeth

δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν. 24 *καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα* 25 *λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.* 26 *καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.*

II.

Dt 16, 9 e 1 *Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό.* 2 *καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι,* 3 *καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι*

---

23. *βαρσαββαν* cum ℵABE etc ... ς *βαρσαβαν* c. C al plu vg^{cle} syr^{utr} ... D tol aeth^{utr} *βαρναβαν* | *μαθθιαν* cum B*D sah^{fragm} ... ς Ln (nesciebat B) *ματθιαν* cum ℵAB^{3}CE rell cop (arm *Matathian*). Item v. 26.

24. *ειπαν* cum ℵABCD 61. Eus$^{hist\,3,\,36,\,10}$ ex$^{edd\,4}$ (edd^{lkmm} ethein) ... ς *ειπον* cum E al omn^{vid} Chr^{9,30} | *ον εξελεξ.* hoc loco cum ℵABCDE h 1. 5. 13. 31. 40. 61. 80. al^{90} fere m^{18} vg cop etc ... ς (= Gb Sz) post *ενα* cum minusc ut vdtr pauc

25. *τ. τοπον* (Gb′) cum ABC*D (add *τον*) vg sah cop Procop ap Niceph ^{1,926} ... ς *κληρον* cum ℵC^{2}E al omn^{vid} syr^{utr} arm Eus$^{hist\,3,\,39,\,10\,vid}$ Bas$^{eth\,292}$ Chr^{9,30} :: *κληρον* ex v. 17 inlatum vdtr | *αφ* (Gb′) cum ℵA BCD 5. 18. 33. 61. 66** 173^{mg} Bas$^{eth\,292}$ Aug$^{act\,fel}$ (d Aug *a*, contra e vg *de*) ... ς *εξ* cum E 1. 40. al pler Chr^{9,30}

26. *αυτοις* cum ℵABCD^{2} al^{8} vg sah cop aeth ... ς *αυτων* cum D*E al plu syr^{p} arm | *συνκατεψηφισθη* cum ℵC^{a}AB*CE 61. ... ς Ln *συγκατ.* cum B^{3} al pler ... ℵ* *κατεψηφισθη*, D^{2} *συνεψηφισθη*

II. 1. *συνπληρουσθ.* cum AB*CDE ... ς Ln *συμπληρ.* cum ℵB^{3} al certe pler | *παντες* c. ℵ^{c}ABC 61. al plus^{15} Ath^{522} ... ς *απαντες* cum minusc plu ... ℵ*E 163. Chr^{9,38} (non attingit in comm) plane om (:: quod veri specie non caret) | *ομου* cum ℵABC* 18. 61. e (*simul*) vg (*pariter*) Ath^{522} et$^{int\,781}$ ... ς *ομοθυμαδον* cum C^{3}E^{gr} al pler Ath$^{edd\,4}$ Chr^{9,38} ... D sah cop om

2. *καθημενοι* cum ℵABE al omn^{vid} Dion$^{paul\,samo\,resp\,4}$ Ath^{522} Cyr$^{hr\,44}$ et^{272} Cyr$^{glaph\,45}$ Thdrt^{bis} etc ... Ln Ti *καθεζομενοι* cum CD

3. *και εκαθ.* cum ℵB 15. 18. 61. d (*et sedit*) syr^{utr} arm Dion$^{paul\,samos\,resp\,4}$ Ath^{522} (et$^{int\,781}$ *et sedit*) Did$^{tri\,2,5}$ Cyr$^{hr\,44}$ etc. Item D *και εκαθ.*

10, 46. 19, 6
1 Co 12 28
[Mc 16, 17]

ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 *καὶ ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.* 5 *Ἦσαν δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν·* 6 *γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν.* 7 *ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;* 8 *καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν,* 9 *Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,* 10 *Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰου-*

τε ... ς Ti *εκαθ. τε* cum AC^{3}D^{2}E^{gr} al pler vg (*sedit*que) Eus$^{hist\ 10,4,66}$ ... C* e Did$^{tri\ 3,24}$ Aug$^{unit\ eccl\ 356}$ (*consedit autem*) *εκαθ. δε* | *εκαθισεν* c. ℵ^{c}ABCE al omn^{vid} d vg arm Did$^{tri\ 2,8}$ et^{3,24} Ath^{705} et^{532} cdd^{2} Cyr$^{hr\ 44}$ et^{272} etc ... ℵ*D^{gr}(*et^{2}) sah cop syr^{utr} Eus$^{hist\ 10,4,66}$ (excdd^{6} eddd^{schwegl} ethein) Did$^{tri\ 2,5}$ Ath^{522} Cyr$^{esa\ 448}$ et$^{soph\ 616}$ *εκαθισαν*

4. *παντες* cum ℵAB*DE 34. 36. 56. 61. ... ς Ti *απαντες* cum B^{2}et^{3}C al pler Did$^{tri\ 2,5\cdot 2,8}$ Ath^{522} etc | *αποφθεγγ. αυτοις* hoc ordine c. ℵABC*D 61. 130. vg sah arm Did$^{tri\ 2,8}$ Ath^{522} et^{705} al ... ς *αυτ. αποφθεγγ.* c. C^{3}E al pler tol syr^{utr} Cyr$^{hr\ 44\cdot 272}$ Chr^{9,39} al

5. *εισ ιερουσαλ.* cum ℵ*A ... ς Ln Ti *εν ιερ.* cum ℵ^{c}BCDE al omn^{vid}

6. *ηκουον* cum ADEI^{vid} al plu cop arm Chr^{9,40}; item 40. 96. *ηκουσαν* ... ℵB 15. 37. cat$^{txt\ 26}$ *ηκουσεν*, C 61. *ηκουεν*, vg sah syr^{utr} *audiebat* | *εισ εκαστοσ* cum ABCDI al pler ... ℵE 15. 36. 37. 60. 99. 100. 17^{lect} e^{ecr} om *εισ*

7. *εξιστ. δε παντεσ* (ℵ* 27. 29. 69. *απαντ.*) cum ℵ*et^{c}ACEI al pm vg sah cop syr^{utr} arm ... Gb^{0} Sz Ln Ti om *παντεσ* cum BD h al^{40} aeth Chr cat^{26} Aug$^{act\ fel}$ et$^{contr\ ep\ mani}$ et$^{unit\ eccl}$ :: pro testimoniorum ratione potius ut molestum vdtr abiectum, praesertim quum versu 12 subsequeretur, quam ex ipso versu 12 huc inlatum esse | *λεγοντεσ* (13. om) sine additam cum ℵABC* 26. 61. vg sah cop aeth Chr$^{cat\ 26}$ ... ς add *προσ αλληλουσ* cum C^{3}DEI al pler syr^{utr} arm | *ουχ* cum ℵDE 61., item Ti *ουχι* cum B ... ς *ουκ* cum AC al pler Chr^{9,40} | *απαντεσ* cum ℵAB^{2} et^{3}CDI 27. 130. 163. ... ς *παντεσ* cum B*E 61. al pler Chr^{9,40}

8. *εγεννηθημεν* cum ℵBC*D^{2} etc ... AC^{3}(iam^{2}?)E* al^{5} syrP ^{mg} *εγενηθημ.*

9. *ελαμειται* (B *αιλ.*, C* *εμαλειτ.* et C^{3} *ελαμητ.*) cum ABCD ... ς Ln *ελαμιται* cum ℵ^{c}EIP al omn^{vid} ... ℵ* om *και ελαμ.*

δαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί θέλει τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.

14 Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· Joel 2, 28–32 (3, 1, ss)
17 καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται· 18 καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. 20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,

---

12. *διηπορουντο* cum ℵAB ... ς Ln *διηπορουν* cum CDEI al omn^{vid} Bas eth^{256} Chr^{9,40} | *τι* sine *αν* cum ℵABCDI (ita prorsus vdtr) al^{7} Chr$^{9,40.\ 43}$ cat^{28} Bas^{eth} ... ς Ti *τι αν* cum E al plu Thphyl^{a} et^{b} | *θελει* cum ABCD (I vdtr quum *αν* omnino deesse videatur) al^{7} Chr$^{9,40.\ 43.}$ cat^{28} ... ς Ti *θελοι* cum NE al plu Bas^{eth}

13. *διαχλευαζοντ.* cum ℵABCD^{2}I^{2} al plus^{20} Bas$^{eth\ 256}$ Cyr$^{hr\ 273}$ Chr$^{9,40.\ 43}$ (D* *διεχλευαζον λεγοντες*) ... ς (= Gb Sz) *χλευαζοντες* cum E^{2} al plu

14. *ο πετρ.* c. ℵABDI 40. 61. 69. 95. 117. 180. Bas$^{eth\ 256}$ Chr^{9,43} ... ς Ti *πετρ.* c. CEP al pler | *παντες* cum ℵABCDI* 61. 12^{lect} ... ς Ti *απαντες* cum E^{1}^{2}P al pler Bas$^{eth\ 256}$ Chr^{9,48}

16. *ιωηλ* cum ℵABCEIP al omn^{vid} vg rell Dionpaul samos Bas$^{eth\ 256}$ Cyr$^{hr\ 274}$ Chr^{9,48} ... Ti om c. D Ir$^{int\ 193}$ Rebapt^{369} Hil^{962} Aug$^{ep\ 199}$ | *και εσται* c. ℵABCEIP al omn^{vid} vg syrP arm *aeth* Cyr^{hr} Bas^{eth} Chr Gaud$^{serm\ 9}$ ... Ti om *και* cum D sah cop syr^{sch} Ir^{int} Rebapt Hil Aug Chron^{176} | *ενυπνιοις* cum ℵABCD^{2}(*^{gr} om) h 13. 27. 40. 61. al^{20} fere Epiph^{1060} ... ς (= Gb Sz) *ενυπνια* cum EP al permu Severian$^{cat\ 33}$ Chr^{9,49}

20. *πριν* cum ℵACDE 13. 61. ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *η* cum BP al pler Chr^{9,49} | *ημεραν* cum ℵ*BD ... ς *την ημεραν* cum ℵ^{c}ACEP al omn^{vid} Chr | *την μεγαλην* sine additam cum ℵ (nec suppl^{a} aut^{c}) D ... ς Ln Ti add (:: ut LXX) *και επιφανη* cum ABCEP al omn^{vid} vg rell Chr^{9,49}

πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. 21 καὶ ἔσται πᾶς ὃς Ro 10, 13
ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 Ἄνδρες Ἰσραη-
λεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, Ro 10, 38
ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι
καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς
αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ
θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ
θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν Ps 15 (16),
δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· 8–11
προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν
μού ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία
καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκη-

---

21. *οσ αν* cum $\aleph^{a}$ACDP al pler Chr^{9,49} ... Ti *οσ εαν* cum BE 69. 100.

22. *ισραηλειται* c. ℵABCDE ... Ln *-ηλιται* cum P minusc ut vdtr omn | *αποδεδειγμενον* (D* *δεδοκιμασμενον*) ante *απο του θεου* cum ℵBCD^{2} 31. 61. 69. 104. 118. 163. vg sah arm aeth Ath^{194} Chr^{9,56} Thdot$^{anc\,433}$ Thdrt^{9,408} (ap Gall) Ir$^{int\,193}$ ... ς post *απο του θε.* cum AD*EP al plu cop syr^{utr} Ath^{279} Cosm^{508} Tert$^{carn\,chr\,15}$ | *δυναμεσι* et *τερασι* cum ℵABD etc ... Ti *-σιν* bis cum CEP etc | *καθως* sine *και* cum ℵABC*DE al^{10} am fu demid sah cop syr^{sch} arm aeth Ir^{int} Eus^{ecl} Ath^{279} ... ς (Gb^{00}) add *και* cum C^{3}P al plu vg^{cle} syrP Chr^{9,56} Thdot$^{anc\,433}$ Cosm^{508}

23. *εκδοτον* sine additam cum ℵ*ABC* 25. 27. 29. 40. 61. vg sah cop syr^{sch} arm (vide post) aeth Ath^{194} Ir$^{int\,193}$ Victorin$^{ari\,2,16}$ ... ς (Gb^{00}) add *λαβοντες* cum ℵC^{3}DEP al plu syrP Eus$^{ecl\,78}$ Chr^{9,57} etc | *χειρος* (Gb″) cum ℵABC*D 13. 15. 18. 61. 100. 127. 180. syrP aeth Eus^{ecl} Ath Cyr ... ς *χειρων* cum C^{3}EP al plu vg sah cop syr^{sch} arm Ir$^{int\,193}$ Chr^{2,57} Cosm^{508} | *ανειλατε* (Gb″) cum ℵABCDEP etc ... ς *ανειλετε* cum minusc plu

24. *θανατου* c. ℵABCE$^{\Gamma}$P al omn^{vid} sah syrP arm aeth Eus$^{ecl\,78}$ Ath^{854} Cyr^{4,408} Thdot$^{anc\,433}$ Thdrt^{2,1244} et^{5,1029} etc ... D e vg syr^{sch} (*vincula sepulcri*) cop ar^{e} (*dolorem gehennae*) Polyc^{1} $^{pag\,377}$ Epiph^{1099} Ps-Ath$^{pass\,dom\,26}$ Ir$^{int\,193}$ (*inferorum*) Fac^{763} (ap Gall^{11}) Thdrt$^{5,104\,lat}$ *αδου* (Gb′) :: cf vv. 27 et 31, item Ps 18, 5. 6. 116, 3.

25. *δαυειδ* cum ℵBD; per compendium ACEP etc ... Sz *δαιυδ*, ς (et. Gb) *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1 | *προορωμην* cum ℵAB*CDE ... ς *προωρωμην* cum B^{2}P al certe pler | *τ. κυρ. μου* cum ℵD ... ς Ln Ti om *μου* cum ABCEP al omn^{vid} vg rell Eus$^{ecl\,78}$ :: LXX om *μου*, nec addendi caussa erat

26. *ηυφρανθη* cum ℵABCDEP etc ... ς *ευφρ.* cum minusc plu | *μου η καρδ.* cum ℵ*B Clem^{765} ... ς Ln *η καρδ. μου* cum ℵCACDEP al omn^{vid} |

13,35 πώσει ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς
ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄνδρες
ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πα-
τριάρχου Δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ
ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων
Ps 88 (89), 4 καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος
αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ
21 τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε
3, 15. 5, 30 10, 39 ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ
θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ
ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ

ἐφ cum ℵCD ... ς Ln ἐπ cum ABEP al omn^{vid} :: ubi forma ἐλπίς, quae iam ex antiquissimis inscriptionibus innotuit, tanta auctoritate utitur (similiter fit Ro 8, 21), arcenda non est. Cf Steph. Thes. sub ἐλπιω et ἐλπιζω.

27. ἐγκατ. cum B*DE (ν. 31 accedunt ℵC) ... ς Ln Ti ἐγκατ. cum ℵAB^{2}CP al certe pler | ᾅδην (Gb″) cum ℵABCD al plus^{20} Clem^{765} Epiph^{2,39} ... ς ᾅδου cum EP al plu Chr^{2,57}

29. δαυειδ c. ℵBDE (AP per compendium) ... ς δαβιδ, 8ς δαυιδ cum min

30. καθίσαι cum ℵABCD^{2} h 61. 95. 142. 12^{lect} vg sah cop syr^{sch} arm aeth Eus^{ecl} ^{79} Cyr$^{act\,19}$ Ir$^{int\,193}$ etc ... ς (= Gb) praem το (D* 15. 18. 36. om) κατα σαρκα αναστησειν (D* al^{6} αναστησαι) τον χριστον (D^{ET} 69. 96. 105. 1$^{lect\,2a}$ add και, al^{5} pergunt καθισαι τε) cum D*P 1. 13. 31. al pler (sed 4. 27. 29. om το κα. σαρκ.) d syrP arr Eus$^{ps\,52}$ Chr^{2,58} Thphyl^{a} et^{b}. Similiter E αναστησαι τον χν και | επι τον θρονον cum ℵABCD 15. 36. 61. 130. ... ς επ. του (P* om) θρονου cum EP al pler

31. ουτε pri (Gb″) cum ℵABCD al^{8} e vg Eus^{ecl} et^{ps} Chr^{2,58} Cyr$^{act\,19}$ Ir$^{int\,193}$ ... ς ου (E al^{7} ουκ) cum EP al plu sah cop syr^{utr} Thdor$^{ant\,612}$ Thdrt^{1,693}. Item ουτε sec c. ℵACD al^{13} Eus^{ecl} et^{ps} Chr Cyr^{act} ... ς ουδε cum BEP al plu Thdor^{ant} Thdrt | ἐγκατελειφθ. (ἐγκ- c. ℵBCDE; Ln Ti ἐγκ.– c. A) cum (Gb′) ℵABCDE al plus^{35} Thaum$^{anath\,9}$ Eus^{ecl} et^{ps} Chr Cyr^{act} Thdor^{ant} Thdrt ... ς κατελειφθη cum P 1. 31. al plu. Scripsimus autem ἐγκατελ. sine additam cum ℵABC*D 61. 76. 81. vg sah cop syr^{sch} aeth ar^{e} Eus^{ecl} et^{ps} Ir^{int} Did$^{int\,261}$ Victorin$^{ari\,3,16}$ ... ς (= Gb) add η ψυχη αυτου cum C^{3}EP al pler syrP arm ar^{p} Thaum$^{anath\,9}$ Chr ^{2,58} Thdor^{ant} Thdrt etc | ᾅδην cum ℵB al^{16} Eus^{ecl} et^{ps} Thaum$^{anath\,9}$ ... ς Ln ᾅδου cum ACDEP al plu Chr^{2,58}

33. του πνευμ. του αγι. cum ℵABCE 5. 13. 61. 130. d vg Chr^{2,59} ... ς του

τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

Ps 109 (110), 1 Mt 22, 44. pp He 1, 13 1 Co 15, 2

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησίν, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς

Lc 3, 10. 14

αγιου. πνευματος cum D^{Gr}P al pler Cosm^{503} Ir$^{int\ 193}$ | *υμεις* (D^{Gr*} d om) sine *νυν* cum ℵABC*D^{2} al^{10} vg sah cop syr^{sch} arm aeth Did$^{int\ 281}$ Thdrt$^{dial\ 5,1044}$ ... ς (Gb^{00}) praem *νυν* cum C^{3}EP al plu syrP arP Cosm ^{503}, item Ir$^{int\ 193}$ add *νυν* | *και βλεπετε* cum BD 81. arm^{zoh} ... Ln [*και*] *βλεπ.*, ς om *και* cum ℵACEP al pler vg syr^{utr} rell

34. *δαυειδ* cum ℵBD ; per compendium ACEP ... ς (et. Gb) *δαβιδ*, Sz *δαυιδ* cum minusc | *κυριος* cum ℵ*B*D ... ς Ln Ti o *κυρ.* cum ℵ^{c}AB^{2}CEP al pler Chr^{9,60} Thdrt^{1,1291}

36. *οικος* cum ℵABEP al fere omn Bas^{1,288} Epiph$^{736.\ 764}$ al ... Ln o *οικος* cum CD e^{ecr} | *και κυριον* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDEP al plus^{40} vg syrP arm^{zoh} aethPP Epiph$^{736.\ 764}$ etc Ir$^{int\ 193}$ Tert$^{Prax\ 28}$ ... ς^{e} om *και* cum minusc mu syr^{sch} sah cop aeth Bas^{1,289} | *αυτον* post *κυριον* (et. Gb Sz) cum ℵABCD^{2} (D^{e} d om plane) 5. 15. 18. 36. 45. 69. 104. 130. 163. vg arm Bas$^{1,289.\ 293}$ Ir$^{int\ 193}$ ... ς (= Gb Sz, sed Gb*) post $\overline{\chi\nu}$ cum EP 61. al plu Ath^{709} Epiph$^{736.\ 764}$ et^{2,46} | *εποι. ο θεος* cum ℵB 61. vg^{cle} cop syr^{utr} aeth Bas^{1,289} Ath$^{861.\ 709}$ Leont^{824} (Gall^{12}) Tert^{Prax} ... ς Ln *ο θε. εποι.* cum ACD^{2}EP al pler am fu demid sah arm Bas^{1,288} Epiph $^{736.\ 764}$ al

37. *την καρδιαν* cum ℵABC 36. 61. 118. 180. Bas$^{eth\ 243}$ Epiph^{27} Chr^{9,65} ... ς *τη καρδια* cum DEP al pler | *ειπον τε* cum ABCP al pler Bas$^{eth\ 243}$ Chr, item *et dixerunt* vg etc. Similiter E *και ειπον* ... ℵD$^{Gr\ 2}$ etc *ειποντες* ... D^{e} d *και τινες εξ αυτων ειπαν* | *ποιησωμεν* cum ℵABCE^{Gr}P al plus^{20} Epiph^{27} Chr^{9,65} ... ς Ln Ti *ποιησομεν* cum D al plu Cyr$^{hr\ 47}$. Item *quid faciemus* e vg Ir$^{int\ 193}$ al. At Latt non distinxisse videntur inter *-σωμεν* et *-σομεν*

38. *φησιν* c. ℵAC 15. 18. 25. 36. 61. vg Cyr$^{hr\ 47}$; item D post *πρ. αυτους* ... ς *εφη* post *πρ. αυτ.* c. EP al pler sah cop syrP (*dixit ad eos*) Thdrt ^{2,155} ... Ln Ti om plane cum B 65. 127. 163. item vg^{cod} ap Ln | *επι τω* cum ℵAEP al omn^{vid} Bas^{2,114} Chr^{9,66} ... Ln *εν τω* cum BCD Cyr$^{hr\ 47}$ Epiph^{27} Cyr^{4,998} Thdrt^{2,155} | $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$ cum ℵABCP al pler vg^{cle} fu demid

ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν
Eph 2, 18 καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. 40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρε-
Phil 2, 15 κάλει αὐτοὺς λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. 41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι· 42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἰερουσαλήμ, φόβος τε ἦν μέγας ἐπὶ

---

tol cop ... DE 60. 69. 100. 163. am sah syr^{sch} (sed om $\overline{\chi\upsilon}$) etP arm Bas^{2,114} Cyr$^{hr\,47}$ Cyr^{4,893} etc praem του κυριου | των αμαρτιων υμων (c ημ.) cum NABC 40. 61. 96. (om των) vg sah cop ... ς Ti αμαρτιων tantum cum DEP al pler syr^{utr} arm Bas^{2,114} Cyr$^{hr\,47}$ Chr Ir$^{int\,198}$ Cyp^{134} | λημψ. cum NAB*CDE ... ς ληψ. cum B^{2}P al omn^{vid}

39. οσους cum NBDEP al pler vg syr^{utr} Chr^{9,66} ... Ln ους cum AC 104.

40. διεμαρτυρατο (Gb″) cum NABCDE 61. al plus^{15} Chr^{9,66} ... ς -τυρετο cum P minusc plu | αυτους cum NABCD 61. al fere^{15} vg sah cop syr^{sch} arm aeth Lcif^{215} ... ς Ti om cum EP 1. 13. 31. al plu syrP

41. αποδεξαμενοι (D πιστευσαντες) sine ασμε. cum NABCD 19. 61. vg sah cop aeth Clem^{371} ... ς (Gb^{00}) praem ασμενως cum EP al pler syr^{utr} arm Chr^{9,66} | εν τη cum NABCD 15. 18. 19. 36. 61. vg ... ς om εν cum EP al pler Chr^{9,66}

42. τη διδαχη: A 98. d vg praem εν, hinc Ln [εν] τ. διδ. | τη κλασει cum ℵ*ABCD* 61., item εἰ (d add in) communicatione fractionis panis d vg sah cop, similiter syr^{sch} aeth ... ς και τη κλ. cum ℵ^{c}D^{2}EP al pler syrP arm Chr

43. εγινετο δε c. NABCD 96** vg syr^{utr} ... ς εγενετο δε c. EP 1. 13. 31. 61. rell Chr^{9,67} | πολλ. δε c. NB 61. cop (sah πο. γαρ) ... ς Ln Ti πολλ. τε cum ACD^{2}EP al pler d vg syr^{utr} arm aeth Chr ... D^{gr}* 31. 133. 12^{lect} om copulam | εγινετο huc loco c. NBDEP al omn^{vid} vg syrP arm ... AC syr^{sch} sah cop aeth ante δια των | εν ιερουσαλημ cum NACE 8. 13. 18. 19. 33. 34. 36. 40. 43* 96. 105. vg syr^{sch} cop Thphyl^{b} cat ox^{54} (D tol ad v. 42 traxerunt) ... ς Ln Ti om cum BD 1. 31. 61. al plu sah syrP arm aeth Chr^{9,67} | φοβ. τε ην μεγ. επι παντας cum NAC 40^{mg} al^{10} (qui ante, sed 8. 13. 18. 36. cat^{ox} post παντ. add αυτους) vg cop cat^{ox} ... ς Ln Ti om c. BDE al plu sah syr^{utr} arm aeth Chr:: plura in caussa erant cur mutaretur scriptura quam expressimus. Ex 5, 5 verba de quibus quaeritur derivari nequeunt.

πάντας. 44 *καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ* 4, 32 ss
εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 *καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπί-*
πρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν·
46 *καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,*
κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει
καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 *αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν* 41
πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους 5, 14
καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

III.

1 *Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν*
ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 *καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοι-* 14, 8
λίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 *ὃς ἰδὼν Πέτρον*
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην
λαβεῖν. 4 *ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν·*
βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 *ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν*
λαβεῖν. 6 *εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι·*
ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου περιπάτει. 7 *καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς*

---

44. *και παντες δε* cum ℵAC 15. 19. 20. 34. 40. 61. al pauc cat^{ox} ... ς Ln Ti *παντ. δε* cum BEP al pler sah cop syr^{p} arm Chr^{9,67} ... D vg^{cle} fu *παντ. τε* | *οι πιστευσαντες* cum ℵB h al^{18} arm aeth Or Thphyl^{b} cat$^{ox\,54}$ ... ς Ln Ti *οι πιστευοντες* c. ACDEP al plu (vg *qui credebant*) Chr

47. *επι το αυτο.*^{3,1} *πετρος δε* c. ℵABCG 61. vg sah cop arm aeth ... D *επι το αυτο εν τη εκκλησια. Εν δε ταις ημεραις ταυταις πετρος* ... ς Ti *τη εκκλησια* (haec Gb^{0}).^{3,1} *Επι το αυτο δε πετρος* cum EP al pler cat^{56} syr^{utr} | *την ενατην* cum ℵABCDEGP 1. al permu ... ς τ. *ενατην* cum 13. 61. al plu

3. *λαβειν* cum ℵABCEG 13. 61. al vix mu cat^{60} (E add *παρ αυτων*, item cop) cop arm Chr^{9,73} ... DP h al^{70} reg syr^{p} Lcif^{231} om, hinc Gb^{00}

6. *ειπ. δε πετρ.* (D o *πε.*) cum ℵBDEP al omn^{vid} reg syr^{sch} etc ... ACG vg sah cop *πετρ. δε ειπ.* | *περιπατει* sine additam cum ℵBD sah ... ς Ti praem *εγειραι* (c. C al mu; Ti *-ρε* c. ACEGP 61. al pmu) *και*, Ln

ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ
τὰ σφυδρά, 8 *καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν*
σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. 9 *καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα*
τὸν θεόν· 10 *ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλε-*
ημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν
θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 *Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδρα-*
5, 12 *μεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος*
ἔκθαμβοι. 12 *ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· ἄνδρες*
Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ
Lc 20, 37 pp Ex 3, 6 *δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;* 13 *ὁ θεὸς*

[*ηγειρε και*], cum ACEGP al omn^{vid} reg vg cop syr^{utr} arm aeth Iri^{nt194} Or^{int2,105} et^{4,679} etc

7. *ηγειρεν αυτον* cum ℵABCG 15. 18. 36. 61. reg vg syr^{utr} arm sah cop aeth Bas^{eth279} Bas^{sel121} Cyp^{223} Lcif^{231} ... ς Ti om *αυτον* (:: praegresso *αυτον*) cum DEP al pler Chr$^{9,73\,bis}$ Sev^{cat59}. | *αι βασεις αυτου* c. ℵABC 61. reg vg Bas^{sel121} Sev^{cat59} Lcif ... ς Ti *αυτου αι βασεις* cum DEGP al pler cat Chr | *σφυδρα* cum ℵ*AB*C* (*φυδρα*) ... ς Ln Ti *σφυρα* cum ℵ^{c}B^{2}C^{2}DEGP al pler

8. *και αινων* cum ℵBCEP al omn^{vid} cat vg cop syr^{utr} arm (aeth) Ir^{int} Bas^{sel122} Chr^{9,74} ... Ln [*και*] *αιν.*, Ti om *και* cum A sah Lcif (item D reg om, omissis vero *περιπ. και αλλομ.* debebant omittere)

9. *αυτον* hoc loco cum ℵABCD 61. cat^{60} reg vg ... ς ante *πασ ο λαοσ* cum EP al pler

10. *δε* cum ℵABC 15. 18. 19. 61. cat^{60} e reg vg cop Bas^{sel122} ... ς Ti *τε* cum DE^{gr}P al pler arm syrP aeth Chr^{9,74} Lcif^{231} | *αυτοσ* cum ℵAC 15. 18. 36. 38. 40. 61. cat^{60} reg vg syr^{sch} aeth Bas^{sel} Lcif^{232} ... ς Ti *ουτοσ* cum BDEP al pler sah cop arm syrP Chr

11. *αυτου* cum ℵABCDE 61. al^{20} vg sah cop syr^{utr} arm ... ς (= Gb Sz) *του ιαθεντοσ χωλου* cum P al longe plu | *τον* ante *ιωαν.* cum ℵAB 31. 61. 69. 100. 127. 130. Chr^{9,75} ... ς Ti om cum CEP (D) al pler | *προσ αυτουσ* hoc loco cum ℵABC 61. 130. reg colb vg syr^{utr} sah arm aeth ... ς post *συνεδραμεν* cum EP al pler cop | *σολομωντοσ* cum ℵABCP 1. 13. 31. 61. al plu^{vid} cat^{61} (A *σαλομ.*) ... Gb Sz Ti *σολομωνοσ* cum DE 104. c^{ecr} al vix mu

12. *ο πετρ.* cum ℵABCD 5. 13. 61. al^{2} ^{scr} cat^{61} ... ς om o cum EP al pler Chr^{9,79} | *ισραηλειται* c. ℵAB* ... ς Ln *-λιται* cum B^{2}CDEP al omn^{vid}

13. *ο θεοσ* alterum et tert cum ℵACD 15. 18. 25. 36. 130. 17^{lect} cat^{60} (sed AD al^{3} om o utrumq: sic Ln) vg cop arm aeth ar^{e} Ir^{int194} Did^{trl2,6}

Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές 5, 31 *ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς*

Chr^{9,80} cat^{com} ... ς Ti om utrumque cum DEP 61. al pler sah syr^{utr} arP | *υμεισ* (D *ημ.*, d om) *μεν* cum NABCEP 61. al plus^{70} vg syrP Ir^{int} ... ς (= Gb 8z) om *μεν* cum D 1. 13. 31. al vix mu | *ηρνησασθε* (D *απηρν.*) sine *αυτον* cum NABC al^{11} cat^{62} vg cop arm aeth Ir^{int} Did^{tri} Thdot^{anc} Hier$^{essai\ 52}$ ... ς (sed Gb^{0}) add *αυτον* cum DEP al plu sah syr^{utr} Chr | *πειλατου* cum B*D ... ς Ln Ti *πιλ.* cum NAB^{2}CEP etc. Cf alibi.

16. *επι* cum N^{c}ACDEP al pler (119. *εν*) cat^{62} vg sah cop rell Ir$^{int\ 194}$ etc ... N*B 4. 60. 61. 103. arm om. Praeterea sic distinxit Ln: *εστερεωσεν· το* etc. Contra quam distinctionem praeter codd est etiam Chr com^{2,84}

18. *αυτου* post *τον* $\overline{\chi\nu}$ (Gb″) cum NBCDE 3. 15. 18. 25. 27. 36. 43. 61. 65. 66** c^{scr} vg arm syrP aethPP Ir$^{int\ 194}$ Chr^{2,81} Vig^{varim} ... ς post *προφητων* cum P al plu (item A sed om *παθ. τ.* $\overline{\chi\nu}$) cop aeth^{ro}

19. *προσ* cum NB ... ς Ln Ti *εισ* cum ACDEP al omn^{vid} Chr^{2,81} Cosm^{503}

20. *προκεχειρισμενον* cum NABCDEP al plus^{70} cat Chr$^{2,81.\ 85}$ etc ... ς (= Gb 8z) *προκεκηρυγμενον* (:: cf 13, 24) cum minusc vix mu vg (*quae praedicatus est*) cop (*prius annunciatus*) | $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\imath\nu}$ cum NBD^{gr}EP al^{16} al sah syrP ... ς $\overline{\imath\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ cum AC 61. al plu cat vg syr^{sch} cop aeth Ir^{int} Chr$^{2,81.\ 85}$

Lc 1, 70
Dt 18, 15. 19
Gen 17, 4

διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ᾽ αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. 22 Μωϋσῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

Gen 12, 3
22, 18
Gal 3, 8

24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 ὑμεῖς ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρ-

---

21. *στοματ. των* cum ℵABCD h 27. 61. 81. 105. 127. 142. 163. vg sah cop syr^{sch} arm aeth Or$^{3,221\text{-}796}$ Chr^{9,81} Ir$^{int\,194}$ Tert$^{res\,carn\,28}$ ... ς (= Gb Sz) *στομ. παντων* cum pauc ut^{vid} minusc Cosm^{503}; sed EP al^{90} fere cat Chr^{9,86} *στομ. παντων των* | *απ αιωνος αυτου προφητων* cum ℵ*AB*c 61. 69.; item praemisso *των* ℵCB^{2}E al cat ... D *αυτου των προφητων*, item 19. arm Cosm^{503} Ir$^{int\,194}$ Tert$^{res\,carn\,28}$ om *απ αιωνος* (Gb^{00}) ... ς *αυτου προφητων απ αιωνος* cum P al plu syr^{utr} cop aeth Chr^{9,86}

22. *μωυσης* cum ABCD etc ... ς *μωσης* cum ℵEP al plu | *μεν* sine *γαρ* cum ℵABCDE al^{20} cat vg sah cop syrP arm aeth Ir$^{int\,194}$ Chr^{9,81} ... ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum P al plu syr^{sch} Chr^{9,86} | *ειπεν* sine additam (Gb″) cum ℵABC 15. 18. 36. 61. 130. 12^{lect} vg syr^{sch} cop ... ς praem *προσ τους πατερασ* cum paucis ut^{vid} minusc cat Thphyl^{a} et^{b}. Eadem (addito *ημων* D etc, *υμων* E etc) postponunt DE al mu sah arm aeth utr Ir^{int} Chr$^{9,81\text{-}86}$ | *ο θεοσ ημων* cum ℵ*CEP al^{25} sah^{fragm} syrP aeth Iust$^{quaest\,101}$ Or^{4,108} ... ς Ln Ti *ο θε. υμων* c. ℵCAD 61. al sat mu cat vg arm Ir$^{int\,194}$ Or^{4,117} et^{388} Chr^{9,81} ... B 60. sah$^{txt\,woid}$ cop Chr^{9,86} Chron^{148} Cosm^{503} nil nisi *ο θεοσ*

23. *εαν* cum ℵACP al^{30} ... ς Ln *αν* cum BDE al non ita mu cat^{69} Or$^{4,109\text{-}117}$ Eus$^{dem\,28}$ Chr | *εξολεθρευθ.* cum AB*CD ... ς *εξολοθρευθ.* cum ℵB^{2}EP al omn^{vid}

24. *οσοι* cum ABC*^{vid}C^{2}EP etc ... ℵC^{2}D$^{gr^{2}}$ *οι*, item *qui* vg | *κατηγγειλαν* cum ℵABC*^{vid}DEP al^{70} fere cat vg (*adnuntiaverunt*) sah cop syr^{utr} arm aeth Ir^{int} (ut vg) ... ς (= Gb Sz) *προκατηγγειλ.* cum C^{2} al vix mu

25. *οι υιοι* cum ℵABCE 61. al plus^{25} cat^{69} sah cop ... ς (= Gb + Sz) om *οι* cum DP al plu Chr$^{9,82\text{-}86}$ Cosm^{504} | *διεθετο ο θεοσ* cum ℵACEP al omn^{vid} cat vg syr^{utr} arm aeth ... Ln *ο θε. διεθετ.* cum BD sah cop Ir$^{int\,194}$ | *ημων* cum ℵ*CDP 1. 13. 31. al pler vg sah^{fragm} cop syr^{utr} arm^{ed} aeth Ir^{int} ... ℵ^{c}ABE al^{6} cat^{69} sah^{woid} arm^{edd} Chr^{9,82} *υμων* | *εν τω σπερμ.* cum ℵABCDE$^{gr^{2}}$P etc ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum minusc ut

ματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 26 *ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.*

IV.

1 *Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,* 2 *διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν,* 3 *καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς* 5, 18 *χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.* 4 *πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.*

5 *Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἰερουσαλήμ,*

---

vdtr pauc | *ενευλογηθησονται*: ... c *επευλογηθησονται* ... A*B al[7] *ευλογηθησονται*

26. *αναστησας ο θεος* cum ℵBC etc ... ς Ln *ο θε. αναστ.* cum ADEP al pler vg etc | *τον παιδ. αυτου* sine additam cum ℵBCDE 61. vg etc ... ς (= Gb 8z) add ιω cum AP 1. 13. 31. al pler | *υμων* c. ℵAC[3]DEP 1. 31. 61. al longe plu syr[utr] arm aeth ... Ln *αυτων* cum c* 13. 66** (et 5. 27. 29. al[5] *αυτου*) vg sah cop Ir[int194] ... B Chr[9,82] et[87] Thphyl[c594] om plane

IV. 1. *οι ιερεις* cum ℵADEP 1. 13. 31. 61. al pler reg vg sah cop syr[utr] Lcif Chr[9,93] ... BC 4. arm aeth *οι αρχιερεις*

2. *την εκ νεκρ.* cum ℵABCE[3r] al vix mu cat[71] vg cop syr[utr] ... DP h 31. al[60] fere e reg sah arm aeth Lcif[232] Chr[9,93] *των νεκρων* (Gb″)

3. *εθεντο* sine *αυτ.* cum ℵBDP 61. al plu Thphyl[a] Lcif[232] ... ACE al[15] cat[71] vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,93] Thphyl[b] add *αυτους*

4. *αριθμος* cum ℵBD ... ς Ti *ο αριθμ.* c. AEP 31. 61. al omn[vid] Chr[9,93] | *χιλιαδες* cum ℵA 61. vg sah cop aeth Hil[662] ... ς praem *ωσει* cum EP al pler cat[71] Chr; Ln praem *ως* cum BD 19[lect]

5. *αιτων* cum ℵABEP al pler cat[72] vg sah syrP etc ... D 3. 95* cop syr[sch] aeth om | *τους πρεσβυτ. κ. τους γραμμ.* cum ℵAB al[25] cat[72] ... ς om *τους* utrumque cum EP 1. 13. 31. al plu Chr[9,93] | *εις ιερουσαλ.* cum ℵP 1. 31. al plu syrP (syr[sch] om *ε. ιερουσα.*, non item ar[e]) ... Gb″ Ln Ti *εν ιερουσαλ.* cum ABDE 61. al[25] fere cat[72] Chr[9,93. 97.] Latt (d e vg) *in hierusalem*

6 καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, 9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου

3, 6. 15 Ps 117, (116), 22. Mt 21, 42. pp

---

6. κ. αννασ ο αρχιερ κ. καιαφασ (D καϊφ.) κ. ιωαννησ (D ιωναθασ, d ioathas) κ. αλεξανδροσ cum NABD (sed in D praecedit συνηχθησαν) 15. 18. 36. 61. (reg vg sic: *factum est autem in crastinum ut congregarentur - et Annas princeps* etc. Similiter sah cop aeth) … ς Ti κ. ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον cum EP 1. 13. 31. al pler $Chr^{9,98}$

7. εν τω μεσω cum NAB 61. al vix mu cat^{72} … Gb Sz Ti εν μεσω cum DEP al plur $Chr^{9,98}$ | τουτο εποιησατε υμεισ cum NE … ς Lu Ti εποι. τουτ. υμεισ cum ABDP al pler vg $Chr^{9,98}$; item 40. (al^{vid}) arm (cop?) επ. υμεισ τουτο

8. πρεσβυτεροι sine additam cum NAB vg sah cop aeth $Cyr^{esai\,164}$ et^{act25} … ς Ti add του ισραηλ cum DEP al pler (33. 34. του λαου ισρ., 96. ισρ. sine του) cat^{73} reg syr^{utr} arm $Chr^{9,94\,bis}$ $Ir^{int\,194}$ (*seniores israelitae*) Cyp^{392}

9. σεσωται cum NA (al?) … ς Ln Ti σεσωσται cum BDEP etc

11. οικοδομων (Gb″) cum NABD al^{20} fere cat^{73} $Or^{4,25}$ $Didtri\,3,8$ $et^{1,29}$ … ς οικοδομουντων cum EP al longe plu Chr $Thdrt^{2,1068}$

12. ουδε (Gb′) cum NAB al plus^{35} cat^{74} sah cop syr^{P} $Didtri\,2,7,5$ $Bas^{3,315}$ al … ς ουτε c. EP al plu $Chr^{9,94}$ … D reg syr^{sch} $Didtri\,2,19$ libere Cyp ου | ονομ. εστ. ετερ. cum BP al pler am Chr ^{9,97} … AE etc ονομ. ετερ. εστιν … ℵ cat^{74} vgcle ετερ. ονομ. εστιν, d Rebapt^{364} *aliud est nomen* … D^{gr} syr^{sch} aeth $Bas^{3,315}$ $Ir^{int\,194}$ $Or^{int\,4,483}$ εστ. ετερ. ονομα | υπο τον ουρανον cum NABDE al sat mu vg etc … P h 4. 26. 31. 46. al plus^{40} Thphyl^{a} et^{b} om | ημασ cum NADEP rell reg vg syr^{P} arm Ir^{int} etc … B υμασ … sah cop syr^{sch} aeth $Didtri\,2,19$ $et\,^{2,7,5}$ om

παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους 16 λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι 5, 28. 40 λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ 5, 29 θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολά-

---

14. *τον τε* (Gb′) cum ℵABD^{2} (gr* om τε)E al^{10} vg sah syr^{utr} aeth Chr^{9,95} Thphyl^{b} Lcif^{232} … ς *τον δε* cum P al pler cat^{75} cop arm Thphyl^{a}

15. *συνεβαλλον* cum ℵABEP al plus^{40} reg vg syr^{sch} cop Lcif Chr^{9,95} Thphyl^{a} … ς *συνεβαλον* cum D al permu^{vid} cat^{75} sah syrP arm aeth

16. *ποιησωμεν* (Gb′) cum ℵABE^{gr} al^{30} cat^{75} d Chr$^{ad\ rom}$ in cat^{76} … ς Ln Ti *ποιησομεν* cum D^{gr}P al plu Bas$^{sel\ 122}$ Chr^{9,95} et^{saepe} etc | *αρνεισθαι* cum ℵABD al^{11} Bas$^{sel\ 122}$ … ς Ti *αρνησασθαι* cum EP al pler cat^{76} Chr

17. *απειλησωμεθ.* sine *απειλη* cum ℵABD 25. 40. 105. 127. 163. vg sah cop syr^{sch} arm aeth Lcif^{232} Bas$^{sel\ 122}$ … ς Ti praem *απειλη* cum EP al pler cat^{76} syrP arP Chr^{9,95} | *απειλησωμεθα* cum ℵABE al plu Bas sel ^{122} Chr^{9,93} … P 15. 25. 117. 126. 137. al^{15} cat^{76} Thphyl^{b} *απειλησομεθα* (Gb″), item D^{gr} mutata constructione *απιλησομεθα* (*επιλ.) *ουν* (d *comminemur ergo*)

18. *παρηγγειλαν* (cat^{76} *-λαντο*) sine additam cum ℵABD^{gr}E al^{12} cat^{76} vg syrP arm Chr^{9,95} … ς (Gb^{0}) add *αυτοις* c. P 1. 31. al plu d sah cop syr^{sch} aeth Lcif | *καθολου* sine το cum ℵ*B … ς Ti το *καθολου* cum ℵ^{c}AEP (D) al omn^{vid} Chr

19. *ειπον* cum ℵADEP al omn^{vid} … Ti *ειπαν* cum B | *ειπ. προσ αυτ.* cum ℵABDE al^{10} cat^{76} vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,95} … ς *προσ αυτ. ειπ.* cum P 1. 31. al pler Thphyl^{a} et^{b}

20. *ειδαμεν* cum ℵAB*D 4. Chr^{gue} (ad^{7,345}) … ς *ειδομεν* cum B^{3} (*ιδομεν* et *οιδαμεν*) EP al pler (al *ιδομ.*) Chr^{9,95} et^{99} et^{7,345} Cyr$^{amos\ 330}$

σωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ
Jer 39 (32), 17 Ps 2, 1. 2 ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης

---

21. κολασωνται cum ℵAB^{3}DE al pl ... Gb' κολασονται cum P al plus^{50} cat Chr Thphyl^{1a} et^b ... B* κολασωσιν

22. τεσσερακ. cum ℵAB*; D μ̄ ... ς Ln τεσσαρακ. cum B^{3}KP al omn^{vid} | γεγονει cum BD (quae forma iam apud Atticos passim legitur) ... ς εγεγονει cum ℵAEP al omn^{vid}

23. απηγγειλαν c. ABDEP al pler Chr^{9,108} ... ℵ 25. al^4 ανηγγειλ. | ειπαν cum ℵBD ... ς ειπον cum AEP al omn^{vid}

24. ειπαν cum ℵABDP 40. ... ς ειπον cum E al pler cat^{78} Chr^{9,108} | συ sine additam cum ℵAB am fu demid (item vg^{ole} *tu es qui*) cop etc ... ς συ ο θεος cum DEP al pler sah syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\ 195}$ Leif^{282}

25. ο του πατρ. ημ. δια πνευμ. αγι. στοματ. δαυ. παιδ. σου ειπ. cum ℵA BE al^7 cat^{78} Ath^{542} (sic edbened ex cdd^5) et^{ps} ap Gall^{5,192}. Eandem lectionem confirmant, nisi quod iustum verborum ordinem studuerunt restituere, vg *qui spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti*, Ir$^{int\ 195}$ *qui per spir. sanctum ore David patris nostri pueri tui dixisti*, etc. Item certe δια πνευμ. αγιου confirmant, abiecto του πατροσ ημων quod orationem inprimis turbare videbatur, D οσ δια πνευματ. αγιου δια του στοματοσ λαληθεισ δαυειδ παιδοσ σου (d *puero tuo*) ..... ς Ti ο δια στοματοσ δαυ. [του] παιδοσ σου ειπων (ς του ante παιδ. c. minusc permu, Ti Gb Sz om c. ℵABDEP etc) cum P 1. 31. 40. al longe plu Chr^{9,103} (sed^{106} confirmari vdtr δια πνευμ. αγιου) :: pro testium ratione lectionem a nobis editam certum est et antiquissimam et saeculis 2. 3. 4 ubique propagatam esse. Auctoritati qua utitur nullo modo comparari possunt quae lectionem Elz. confirmant. | De δαυειδ etc cf alibi, ut ad 2, 25.

27. εν τη πολει (A add σου) ταυτη cum ℵABDE al plus^{25} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Eusec^{69} Ir$^{int\ 195}$ Tert$^{Prax\ 28}$ et$^{bapt\ 7}$ etc ... ς (= Gb Sz)

τε καὶ Πόντιος Πειλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, 28 *ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι.* 29 *καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου* 30 *ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.* 31 *καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.*

32 *Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ* 2, 44
μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ᾽ ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 *καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου,*

---

om cum P 1. 31. al plu cat^{80} | *πειλατος* c. B* (:: quae scriptura quum etiam apud Lc idonea auctoritate utatur, ut Lc 3, 1 ABD 13, 1 ℵABD 23, 1 ABDT, nec ab hoc loco arcenda videtur. Etiam 3, 13 et 13, 28 certe BD consentiunt.) ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵAB^{2}DEL etc

28. *σου* sec cum ℵA^{2}DE^{gr}P al pler cat^{80} e^{2} vg syr^{utr} sah cop aeth Ir$^{int\ 195}$ etc ... Ln om cum A*B 27. 105. e* am* arm Lcif^{252}

29. *επιδε* cum ℵBP al omn^{vid} ... Ln Ti *εφιδε* (AE *-ειδε*) cum ADE :: cf ad Lc 1, 25 et 6, 35 et alibi

30. *τ. χειρα σου* cum ℵDE^{gr}P al omn^{vid} cat^{81} vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... Ln om *σου* cum A (sed eodem loco habet *σε*) B (d *cum manum extendas*, Lcif^{252} *dum extendis manus*) | *εκτεινειν σε* cum ℵ* (A *σε εκτ.*) BP al pler cat ... Ti om *σε* c. ℵ^{c}DE al^{10} Chr^{bis}

31. *του αγ. πνευμ.* cum ℵABD 105. am Ir$^{gr\ 195}$ ... ς *πνευματ. αγιου* cum EP al pler vg (et. fu demid) Chr^{104} Ir^{int} Lcif^{252}, item sah cop etc

32. *καρδια* sine articulo cum ℵABD* arm Or^{2,84} et^{2,673} Bas$^{regg\ 375-\ 380-\ 477}$ Cyr$^{mich\ 422}$ ... ς Ti *η καρδ.* cum D^{2}EP al omn^{vid} cat^{82} sah cop Or^{1,750} et^{3,616} Bas$^{eth\ 280}$ et^{3,348} Chr^{9,104} et^{alib} | *ψυχη* sine articulo cum ℵABD 96. sah cop arm Or^{2,84} et^{2,673} Bas$^{regg\ ter}$ Cyr$^{mich\ 422}$ ... ς Ti *η ψυχ.* cum EP al fere omn Or^{1,750} et^{3,616} Bas$^{eth\ 280}$ et^{3,348} Chr^{9,104} et^{alib} | *ουδε εισ*: D 36. al^{6} cat^{82} *ουδεισ.* Item ς$^{e\ 1624}$ (non ^{1628} etc) *οὐδ᾽ εἷς απαντα* c. ℵAEP al pler cat Bas$^{eth\ 280}$ Chr^{9,104} ... Ln *παντα* c. BD 177.

33. *δυναμει* ante *μεγαλη* cum ℵABD 38. 100. 105. 113. al$^{3\ scr}$ (al^{vid}) cat^{82} vg Chr^{9,104} Ir$^{int\ 195}$ Aug$^{serm\ 356}$ Orsies^{49} ... ς Ti post *μεγαλη* pon cum EP al pler Thphyl^{a} et^{b} | *το μαρτυριον* ante *οι απ.* et. Ir^{int} etc ... AE etc post *οι απ.* pon; B vero sic: *το μαρτ. οι απ. του κυρ.* $\overline{\omega}$ *τησ αναστ.* | $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$ *του κυριου* cum ℵA am fu demid, item addito *ημων* 15.

χάρισ τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούσ. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τισ
ἦν ἐν αὐτοῖσ· ὅσοι γὰρ κτήτορεσ χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πω-
2, 45 λοῦντεσ ἔφερον τὰσ τιμὰσ τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν
παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν
τισ χρείαν εἶχεν. 36 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶσ Βαρνάβασ ἀπὸ τῶν
ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸσ παρακλήσεωσ, Λευείτησ,
Κύπριοσ τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντοσ αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσασ ἤνεγκεν
τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸσ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων.

V.

1 Ἀνὴρ δέ τισ Ἀνανίασ ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆσ τιμῆσ, συν-
ειδυίησ καὶ τῆσ γυναικόσ, καὶ ἐνέγκασ μέροσ τι παρὰ τοὺσ πόδασ

---

etc. Item verbis transpositis DE al mu arm τ. κν. $\overline{ιω}$ $\overline{χυ}$ ... Ti του κυριου $\overline{ιυ}$ cum BP al longe plu sah syrP aethPP $Ir^{lat\,195}$; Ln (sed ante της αναστ. pon) του κυρ. $\overline{ιυ}$ [$\overline{χυ}$]

34. τισ ην (B ην τισ) cum ℵABF^{a} 15. 18. 27. 29. 38. 69. 104. 105. 113. al^{13} ... ς Ti τισ υπηρχεν cum DEP al plu $Chr^{9,104}$ | υπηρχον cum ℵ^{c}AB D*EP al omn^{vid} $Eus^{hist\,2,17,6}$ $Chr^{9,105}$ ... ℵ*DGr^{2} d arm om (sed ex his DGr^{2} d arm habent ησαν post κτητορεσ)

35. διεδιδετο cum ℵAB*DE ... ς διεδιδοτο cum B^{3}P al omn^{vid}

36. ιωσηφ (Gb′) cum ℵABDE 15. 27. 40. 66** al^{8} cat^{83} vg cop syr^{sch} arm aeth Epiph^{149} ... ς ιωσησ cum P 1. 13. 31. al plu sah syrP | απο των c. ℵABEP h 1. al^{36} Thphyl^{a} et^{b} ... ς υπο των cum D al permu cat Chr | λευιτησ cum BD ... ς Ln λευιτησ cum ℵAEP rell

37. προσ cum ℵE 15. 18. 37. cat^{84} Thphyl^{a} ... ς Ln Ti παρα cum BDP al pler $Chr^{9,105}$ et^{109} :: nec 4, 35 nec 5, 2 fluctuat παρα, nec fere alibi; hinc substitutum est h. l. aeque ac 5, 10 παρα pro προσ, non vicissim

V. 1. ανανιασ ονοματι hoc ordine cum ℵBEP al pler arm ... Ln ονομ. αναν. cum AD al^{4} cat^{84} vg $Chr^{9,111}$ | σαπφ- cum ABP al pler d cop etc ... ℵ^{c} etc σαμφ- (ℵ* παμφιρη) ... DE σαφφ-, vg saph-. Item -ειρ- cum ABP al pler ... ℵ*et^{c}DE 13. 103. -ιρ- (D* σαφφυρα, D^{2} σαφφιρα). Item -ρη cum ℵ*et^{c}AEP al plu ... Ln -ρα cum BD al plus^{30} cat^{84} $Chr^{9,112}$

2. συνειδυησ cum ℵABE ... ς συνειδυιασ cum DP al omn^{vid} | γυναικοσ sine additam cum ℵABDGr al^{8} cat^{84} arm $Chr^{9,112}$ ... ς (Gb^{00}) add αυτου cum EP al pler d vg sah cop syr^{utr} aeth

τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας· 6 ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. 9 ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. 11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ-

---

3. ο πετρος cum ℵABE al[10] cat[85] Chr[9,112] ... ς om ο cum DP al plu | νοσφισασθαι sine additam cum ℵABE al plu cat[85] Chr[9,112] ... Ti add σε cum D(gr et lat)P al[80] sah

5. ο ανανιας cum ℵABEP al plus[80] Chr[9,112] ... ς (= Gb Sz) om ο cum D al plu cat[86] (Or[3,673]) Bas[eth244] | τους ακουοντας sine additam cum ℵ*ABD al[7] cat[87] vg sah cop syr[sch] aeth[PP] ar[e] Or[3,673] Lcif[188] ... ς (Gb[00]) add ταυτα cum EP al pler syrP arm Bas[eth244] Chr[9,112]

8. προς αυτην cum ℵABD (E) al[12] cat[87] Or Lcif ... ς αυτη c. P al longe plu vg (syrP ei c.*) Chr[9,112] Thphyl[a] et[b] | πετρος sine articulo cum ℵAB 12[lect], item (πετρ. πρ. αυτ.) d[scr] cat[87] ... ς Ti ο πετρος cum D EP al pler Or[3,674] Chr

9. ο δε πετρος sine additam c. ℵBD 29. 69. 105. 163. vg ... ς add ειπε cum A al plur sah cop syrP arm Chr[9,112], item Or[3,674] add φησι ... E ειπεν δε πετρος

10. προς cum ℵABD Or ... ς παρα cum EP al pler | ευρον cum ℵBDP al omn[vid] Chr ... Ti ευραν cum A, E ηυραν

12. δια δε cum ℵADEP al omn[vid] vg etc ... B δια τε, item syr[sch] aeth | εγινετο (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABDEP al plu cat[88] vg sah cop syr[utr] arm

3, 11 ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ
Σολομῶντος· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς,
ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· 14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο
πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, 15 ὥστε
καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινα-
ρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ
τινὶ αὐτῶν. 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων
Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων
ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα
4, 2 αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 καὶ ἐπέβαλον
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. 19 ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς
φυλακῆς ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν· 20 πορεύεσθε καὶ σταθέντες
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

Chr Lcif^{283} ... ς Gb' *εγενετο* cum 4. 13. al mu Cyr^{hr275} | *πολλα εν τω λαω* c. ℵABDE etc ... ς Ti *εν τ. λαω πολλ.* cum 1. al longe plu cat syr^{p} Chr | *απαντες* cum ℵDP al omn^{vid} Chr ... Ln *παντες* cum ABE | *σολομωντος* (ℵ *σαλομ.*) cum ℵA al sat mu cat^{89} Chr Thphyl^{a} et^{b} (:: ut 3, 11 edidimus cum ℵABCP etc) ... Gb Sz Ti *σολομωνος* cum BDEP al plus^{30}

15. *και εις τας* cum ℵABD^{2} al^{15} cat^{90} (*εις* et. arm), item E *και εν ταις πλατεσι*, etc ... ς Ti *κατα τας* cum D* (omisso *τας*) P 1. al plu Chr ^{9,118}, item *per plateas* cop | *κλιναριων* (Gb'') cum ℵABD al plus^{10} cat^{90} Cyr^{hr275} ... ς *κλινων* cum EP al plu Chr Thdrt | *κραβαττων* cum ℵA B*D al, item d e am fu *grabattis* ... ς *κραββατων* cum B^{2}EP al plu | *επισκιαση* cum ℵADEP etc ... B 13. 31. 100. 101. 58. 133. cat Thphyl^{b} *επισκιασει*

16. *ιερουσαλημ* cum ℵAB 103. k^{sec}, item *hierusalem* vg Lcif; confirmant etiam sah cop syr^{utr} aeth ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem *εις* cum DEP al pler demid arm Chr

18. *τ. χειρας* sine additam c. ℵABD 15. 18. 36. 40. cat^{91} vg syr^{ech} arm Lcif ... ς (Gb^{00}) add *αυτων* cum EP al pler sah cop syr^{p} Bas^{eth} ^{284} Chr ^{9,119}

19. *νυκτος* cum ℵ*ABD 40. 69* ... ς praem *της* cum ℵ^{c}EP al pler Bas^{eth} ^{284} Chr ^{9,119} | *ανοιξας* cum ℵA 15. 18. 36. 40. 96. cat^{91} vg etc ... ς Ln *ηνοιξε* (*-ξεν*) cum B (D^{2} Chr^{9,119} *ανεωξεν*) EP al pler syr^{utr} reli Bas^{eth} Chr ^{9,119} et ^{121} Lcif

21 ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. 22 οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντες ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. 24 ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. 26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· 27 ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς 28 λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν 4, 17
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἰερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀν-

---

22. *παραγενομενοι* ante *υπηρεται* cum ℵAB al[10] vg cop aeth Lcif[228] ... ς post *υπηρετ.* pon cum DEP al pler cat sah syrP

23. *το* sine *μεν* cum ℵABD h 17. 26. 105. 17[lect] e arm syrP ... ς add *μεν* cum EG[r]P al pler cat[92] vg sah cop Chr[9,120] Lcif[228] | *εστωτας* sine *εξω* cum ℵABDEP al longe plu cat vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,120] bis Lcif ... ς (= Gb Sz) praem *εξω* cum pauc ut[vid] minusc | *επι* cum ℵA BD 31. 96. cat, item *ad* d e am fu demid sah syr[sch] ... ς *προ* cum EG[r]P al pler vg[cle] (*ante*) cop syr[sch] arm Chr

24. *ο τε στρατηγος του ιερου και οι αρχιερεισ* cum ℵABD al[9] cat[92] vg sah cop arm (teste conlatore Gbii). Similiter syr[sch] ar[e] et aeth ... ς Ti *ο τε ιερευσ και ο στρατηγοσ τ. ιερ. και οι αρχιερ.* (:: cf 4, 1) c. P 13. 31. al longe plu, item E et Bed[retr121] ex Graeco *οι ιερεισ και ο στρ.* etc

25. *απηγγ. αυτοισ* sine *λεγων* cum ℵABDEP h al longe plu vg sah cop syr[utr] arm[ed] ... ς (= Gb Sz) add *λεγων* cum minusc vix mu etc

26. *ηγεν* cum ℵBD[2] (D[s] l[scr] *ηγαγον*, d *deducebant*) ... ς Ti *ηγαγεν* cum AEP al fere om cat vg (*adduxit*) etc Chr[9,120] Lcif | *μη* cum ℵBDE 5. 13. 40. 96. ... ς Ti praem *ινα* cum AP al pler cat Chr

28. *παραγγελια* cum ℵ*AB d vg cop Ath[881] Cyr[esai 455] Lcif[228] ... ς (Gb[o]) praem *ου* (e *nonne*) cum ℵ[c]D[gr]EP al omn[vid] cat[93] sah syr[utr] arm aeth Ath[996] Bas[eth 296] etc | *πεπληρωκατε* cum BDEP al pler Bas[eth 296] etc ... ℵA 15. 18. 36. cat[93] Chr[9,120] Cyr[esai 395] *επληρωσατε*

θρώπου τούτου. 29 *ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι*
4, 19 *εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.* 30 *ὁ θεὸς τῶν*
πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες
3, 15 *ἐπὶ ξύλου·* 31 *τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ*
αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
32 *καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα*
τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 *οἱ δὲ*
ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 34 *Ἀνα-*
στὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδι-
δάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώ-
πους ποιῆσαι, 35 *εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες Ἰσραηλεῖται,*
προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.
36 *πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα*

---

29. *πετροσ* cum ℵABEHP al[40] Bas[eth 296] Chr[9,121] ... ς ο *πετρ.* cum minusc permu cat | *ειπαν* cum ℵABE ... ς *ειπον* cum HP al omn[vid]

30. ο *θεοσ* cum BDEHP etc ... ℵA cop[wilk] ο *δε θεοσ*

31. *του δουναι* c. ℵ*B Chr[9,121 semel] et[128]. Cf vg *ad dandam paenitentiam*; contra d e Ir[int] *dare* ... ς Ln Ti om *του* (:: praegresso *αυτου*) cum ℵ[c]ADEHP al omn[vid]

32. *εσμεν* hoc loco (i. e. post *ημεισ*) cum ℵD[gr]EHP etc ... A d am syr[sch] Ir[int 195] post *μαρτυρεσ* pon ... B om | *μαρτυρεσ* sine additam (Gb″) cum ℵAD* al[13] d (*εἰ nos ipsi testes sumus*) vg sah cop syr[sch] arm[gb] Did[tri 1,18] (ed[rom 55]) Chr[9,122] ... B *εν αυτω μαρτυρεσ* (omisso *εσμεν*), Ir[int 195] *nos in eo testes sumus*, 69* 100. 105. *εν αυτω εσμεν μαρτ.* (atque sic Ln) ... ς Ti *αυτου μαρτυρεσ* cum D[gr²]EHP al longe plu cat syrP aeth Chr[9,121] | *και το πνευμ.* sine *δε* cum ℵABD* 31. 33. 40. 69. 100. 105. 163. 180. Did[tri 1,18] Chr[8,602] Thphyl[b], nec magis agnoscunt *δε* vg d (aliter e) syr[sch] arm aeth Ir[int 195] ... ς Ti *και το πν. δε* cum D[gr²]EHP al pler cat syrP Chr[9,121] Thphyl[a]

33. *εβουλευοντο* c. NDHP al longe plu e vg syr[utr] Lcif ... Ln *εβουλοντο* cum ABE[gr] al[14] cat sah cop arm aeth Chr[9,121] et[128]

34. *βραχυ* sine *τι* cum ℵABDE al plus[12] Chr[9,128 bis] et[1,771], nec magis exprim *τι* vg sah cop syr[utr] aeth ... ς *βραχ. τι* cum HP al longe plu arm; ponunt autem H al[10] Thphyl[a] ante *ποιησαι* | *τουσ ανθρωπουσ* (Gb′) cum ℵAB 80. vg cop arm Chr[9,128 bis] ... ς *τουσ αποστολουσ* cum DEHP al fere omn cat am[corr] tol sah syr[utr] aeth Chr[1,771]

35. *ισραηλειται* cum ℵABDE ... ς Ln *-λιται* cum HP al omn[vid]

36. *εαυτον* sine *μεγαν* cum ℵA*BCHP al plu vg sah cop syrP arm Eus[hist 2,11,1] Chr[9,128] et[1,771] ... D praem *μεγαν*, item Or[1,372] ante *τινα εαυτον*

ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡσ τετρακοσίων, ὃσ ἀνῃρέθη, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰσ οὐδέν. 37 *μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδασ ὁ Γαλιλαῖοσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ ἀπογραφῆσ καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνοσ ἀπώλετο, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.* 38 *καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούσ· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·* 39 *εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούσ, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε.* 40 *ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺσ ἀποστόλουσ δείραντεσ παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν.* 41 *Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντεσ ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ ἀτιμασθῆναι·* 42 *πᾶσάν τε*

... A^2E al^{30} tol syr^{sch} Cyr$^{esa1\ 165}$ Hier$^{tit\ 3,1}$ add *μεγαν* | *προσεκλιθη* (Gb″) cum ℵABC^{corr} al plus^{10} Cyr$^{esa\ 165}$. Item C*D*EHP al^{40} fere *προσεκληθη* ... ς *προσεκολληθη* cum 13. al ut^{vid} mu Chr^{9,128} Cyr^{4,642} Thphyl^{a} etb. Ex versionibus habent e vg *cui consensit*, syr^{p} *cui inclinaverunt*, arm *cui accesserunt*, cop *cui adhaeserunt*, syr^{sch} sah aeth *cui secuti sunt* | *ανδρων αριθμοσ* cum ℵABCE 31. 69. 96. 104. 105. 163. fu demid Cyr^{4,642} et$^{esa\ 165}$ ... ς *αριθμ. ανδρ.* cum DHP al pler vg^{cle} am Chr^{9,128} | *ωσ* cum ℵ^{c}ABCDE al^{10} Chr^{9,128} ... ς *ωσει* cum ℵ* HP al longe plu cat Cyr^{4,642}

37. *λαον* sine additam c. ℵA*B 81. d vg Eus$^{hist\ 1,5,3}$ (ex cddpler eddhein et^{burt}) Cyr$^{esa\ 165}$ ... ς *λα. ικανον* cum A^2HP al pler cat sah syr^{utr} arm aeth Cyr^{4,642}, item E etc *ικανον λαον* ... CDE^{gr} etc *λαον πολυν*

38. *αφετε* cum ℵABC ... ς Ti *εασατε* cum DEHP al omn^{vid} cat Chr^{9,129} | *η βουλ. αυτη* cum ℵABCDE al plu cat vg rell Or^{1,372} Chr Thphyl^{a} ... HP al^{40} fere arm^{cdd} Thphyl^{b} om *αυτη*, hinc Gb^{0}. Ceterum Ln sic: *αὐτούσ (ὅτι ἐὰν – οὐ δυν. καταλ. αὐτούσ), μή ποτε* etc

39. *δυνησεσθε* (Gb′) cum ℵBCDE al^{35} fere cat^{97} vg sah Or^{1,372} Chr^{9,129} et^{130} ... ς *δυνασθε* c. AHP al plu fu cop syr^{p} aeth Thphyl^{a} | *αυτουσ* (Gb″) cum ℵABC^{2}DE al plus^{12} cat am fu syr^{p} arm aeth Bed$^{retr\ 122}$ ... ς *αυτο* c. C*HP al longe plu vg^{cle} demid sah cop syr^{sch} Chr^{9,129} et^{1,771}

40. *απελυσαν* sine additam cum ℵABC sah cop ... ς Ln (ex errore) add *αυτουσ* cum DEHP al omn^{vid} vg syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\ 285}$ Chr^{9,129}

41. *κατηξιωθησαν* ante *υπερ τ. ονομ.* cum ℵABC al plus^{10} cat vg syr^{sch} (sah cop) Or^{1,421} al ... ς ante *ατιμασθ.* pon c. DEHP al pler arm syr^{p} Chr^{9,129} Thphyl^{a} et^{b} Lcif | *ονοματοσ* sine additam cum ℵABCDHP al^{12} sah cop syr^{sch} arm ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum minusc ut^{vid} pauc aeth^{utr} Or^{1,276} et^{421} ... E al plus^{10} syr^{p} add *του κυριου ιυ*, al aliter

ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

1 *Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.* 2 *προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις.* 3 *ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης·* 4 *ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ*
6, 5
21, 6 *τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.* 5 *καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,* 6 *οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.*

12, 24 7 *Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.*

---

42. *τον* $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\omega}$ cum ℵAB al plus^{30} cat^{98} vg (et. fu) syrP Bas$^{eth\,285}$ Cyr$^{hr\,275}$ ... ς $\overline{\iota\nu}$ *τον* $\overline{\chi\nu}$ cum HP al plu^{vid} am tol cop aeth^{ro} Thphyl^{a} et^{b}; item E 65. arm Chr^{9,129} $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ ... C 13. *τον κυριον* $\overline{\iota\nu}$, D etc *τον κυριον* $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$

VI. 2. *ειπαν* cum ABC ... ς *ειπον* cum ℵDEHP al omn^{vid} | *ημας* cum ℵAB EHP al omn^{vid} Clem^{202} Bas$^{eth\,299}$ etc ... CD Thphyl^{b} *ημιν*

3. *δε* cum ℵB (:: praecessit *δε*, sequitur *δε*, videbaturque aptius *οιν*), item A *δη* (ita Ln) ... ς Ti *ουν* cum CEHP al omn^{vid} vg etc | *αδελφοι* cum ℵBCEHP (item D) al pler vg rell (exc aeth) Bas^{eth} Chr Did^{int} ... Ln om cum A 13. aeth^{utr} Marc^{mon} Or^{int} | *πνευματος* sine *αγιου* cum ℵBC^{2vid}D 137. 180. am fu luxov syrP etc ... ς (Gb^{00}) add *αγιου* cum AC*et^{3vid}EHP al pler vg^{cle} demid sah aeth | *καταστησομεν* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDE etc ... ς^{e} *καταστησωμεν* cum HP al^{20}; item *constituamus* d e vg

5. *πληρη* ut BC^{corr} etc ... ℵAC*DEHP al permu *πληρησ* atque sic edidit Ln

7. *του θεου* cum ℵABCHP etc ... DE 180. vg (et. fu tol) syrP Chr$^{9,130\,txt}$

8 *Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.* 9 *ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συνζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ,* 10 *καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.* 11 *τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν,* 12 *συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,* 13 *ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·* 14 *ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς.* 15 *καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.*

Or$^{int\,2,131}$ *τ. κυριου* | *υπηκουον* ... AE 11. 27. 29. 45. 80. 105. al Chr ^{2,130} *υπηκουεν*

8. *χαριτος* cum ℵABD al plus^{20} cat^{101} vg sah cop syr^{sch} arm al Bas$^{eos\,a\,399}$ Did$^{lat\,367}$ Procl^{670} ... ς (= Gb Sz) *πιστεως* cum HP al plu syrP Chr ^{2,138} ... E *χαριτος και πιστεως*

9. *των λεγομενων* cum ℵA 5. 13. 33. 40. 45. 47. 96* k^{scr} sah cop Chr^{2,138} edd ... ς Ln Ti *της λεγομενης* cum BCDEHP al pler vg syr^{utr} arm aeth Chr$^{2,138\,ed}$ Procl^{671} | *και ασιας* cum ℵBCD^{2}EHP etc ... Ln om cum AD* 12^{lect} d | *συνζητ.* cum ℵAB*CDE ... ς *συζητ.* cum B^{2}HP al omn^{vid}

11. *λεγοντας* c. BCD^{2}EHP al fere omn ... ℵAD* 8^{pe} *λεγοντες* | *βλασφημα* cum ℵ (ipse* correxit *-μα* ex *-μιασ*) ABCEHP etc ... ℵ*D^{gr} 137· vg arm *βλασφημιασ* (Gb′) | *μωυσην* cum ℵABCDH al permu e vg (exc am) etc ... ς *μωσην* cum E^{gr}P al plu am etc

13. *λαλων* ante *ρηματα* cum ℵBC 40. 69. 96. cat^{102} vg sah cop syr^{utr} arm Nyss^{2,790} Chr^{2,594} Procl^{671} ... ς Ti Ln ante *κατα του* cum ADEHP al pler Chr^{2,139} et^{142} | *ρηματα* sine additam cum ℵABCD 27. 29. 81. 105. 142. 163. vg sah cop syr^{utr} ar^{e} Chr^{2,139} et^{142} Procl^{672} ... ς (= Gb Sz) add *βλασφημα* cum EHP al pler luxov (*blasphemiae*) arm aeth Chr^{2,594} Procl^{671} | *του αγιου* sine *τουτου* cum ℵADEHP al plus^{45} vg (et. am fu demid) luxov (sed add *et deum*) arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) add *τουτου* cum BC al sat mu cat tol (*locum hunc sanctum*) sah cop syr^{utr} etc

14. *μωυσης* cum ℵBCDEH etc ... AP al^{20} fere *μωσης*

15. *παντες* (Gb″) cum ℵABCD*E al^{10} fere cat^{130} ... ς Ti *απαντες* cum D^{2}HP al longe plu Chr ^{2,139} | *καθεζομενοι* cum ℵABCEHP etc ... D al^{4} *καθημενοι* | *ειδον* cum ℵBCDEP etc; H al pauc *ιδον* ... Ti *ειδαν* cum A

VII.

1 *Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει;* 2 *ὁ δὲ ἔφη·*
ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη
τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοι-
Gn 12, 1 *κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν,* 3 *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς*
γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι
Gn 12, 5 *δείξω.* 4 *τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν.*
κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν
εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, 5 *καὶ οὐκ ἔδωκεν*
Gn 12, 7 *αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦ-*
ναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν,
Gn 15, 13. 14 *οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.* 6 *ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ*
σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ
κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 *καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν*
κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύ-
Gn 17, 10 *σουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.* 8 *καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περι-*
τομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώ-

VII. 1. *ει* sine *αρα* cum ℵABC 14* 27. 29. 34 36 etc ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *αρα* cum DEHP al longe plu $Chr^{9,139}$, item e *enim*, syrP *igitur*

3. *και εκ της* cum ℵACEHP al omn^{vid} cat vg (item d) syr^{utr} cop arm aeth $Or^{4,286}$ $Ir^{int\,197}$ ... Ln Ti *και της* cum BD^{gr} sah Thphyl^{b} | *εις την γην* cum ℵABC*DE 5. 40. 133. ... ς (= Gb +) om *την* cum C^{3vid}HP al pler $Chr^{9,140}$

5. *δουναι αυτω εισ κατασχ. αυτην* cum BCDHP al^{35} cat. Similiter vg arm *dare illi eam in possessionem* ... Gb′ *δουν. αυτην εισ κατασχ. αυτω* cum ℵAE al plus^{10} ... ς *αυτω δουν. εισ κατασχ. αυτην* cum minusc vix mu

6. *ουτωσ* cum ABCDEP al pler tol cop arm syrP etc ... ℵH al^{12} vgcle demid *αυτω* ... am fu om

7. *ω εαν* cum ℵACEHP etc ... Ln *ω αν* cum BD | *δουλευσουσιν* cum ACD^{gr} 26. 96. sah $Ir^{int\,197}$ (*servient*) ... ς Ln *-σωσιν* cum ℵBEHP al pler d vg (*servierint* d e vg) $Chr^{9,147}$ :: ita et. LXX | *ο θεοσ ειπεν* cum ℵABC ... ς Ti *ειπ. ο θεοσ* cum DEHP al omn^{vid} d (*dicit dominus*), vg (*dixit dominus*) etc

8. *και ισαακ* sine articulo cum ℵABCE 40. 96. k^{scr} ... ς Ti *και ο ισ.* cum DHP al pler cat $Chr^{9,148}$ | *ιακωβ* sine articulo cum ℵABCD*E 40. 47. 96. k^{scr} ... ς Ti *ο ιακ.* cum D^{2}HP al pler cat Chr

δεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἔναντι Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος αὐτοῦ. 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15 καὶ κατέβη Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, 16 καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι

Gn 37, 28. 39, 2 · Gn 41, 40 · Gn 41, 54 · Gn 42, 45 · Gn 45, 1 · Gn 45, 9 46, 27. · Dt 10, 22 · Gn 49, 33

---

10. εξειλατο cum NABCDEP al[10] fere cat Thphyl[b] ... ς εξειλετο cum H al pler Chr[9,148] Thphyl[a] | εναντι cum ℵ 5. 27. 29. 40. 96. 137. 163. 180. k[ser] Chr[9,148] ... ς Ln Ti εναντιον cum ABCDEHP al plu | εφ ολον cum NACE[gr] al[14] vg syr[utr] sah cop ... ς Ln Ti om εφ cum BDHP al longe plu e Chr[9,150]

11. ολην την αιγυπτον (Gb′) cum NABC 81. vg syr[sch] sah cop; item D[gr] ολησ τησ αιγυπτου ... ς Ti ολ. την γην αιγυπτου cum (D[2] ap Kipl) EHP al pler syrP arm aeth[utr] (om ολην) Chr[9,148] | ευρισκον cum NAC DH al pler Chr ... BEP al[8] cat[109] ηυρισκον

12. σιτια (Gb″) cum NABCDE 5. 6. 8. 15. 36. 40. 100. 105. cat ... ς σιτα cum HP al pler Chr[9,148] | εισ αιγυπτον (Gb″) cum NABCE 40. ... ς εν αιγυπτω cum DHP al pler Chr

13. ανεγνωρισθη cum NCDEHP al fere omn Chr[9,148] ... Ln εγνωρισθη c. AB (25. εγνωσθη). Cf et. Latt: d *recognitus est*, e *agnitus est*, vg *cognitus est* | το γενοσ αυτου (Gb′) cum NAE 40. vg arm ... ς τ. γε. του ιωσηφ cum DHP al pler Chr; item Ln Ti τ. γε. ιωσηφ cum BC 47.

14. ιακωβ ante τον πατ. αυτου cum NABCDE al plus[10] vg sah cop arm ... ς post τ. πατ. αυτ. cum HP al longe plu syr[utr] Chr[9,148] ... 15. 18. 36. 47* 163. cat[110] aeth[utr] plane om, hinc Gb[00] | συγγενειαν sine αυτου c. NABCHP al plus[40] am fu demid syrP arm cat Chr ... ς (= Gb Sz) add αυτου cum DE al pm vg[cle] tol syr[sch] sah cop aeth

15. και κατεβη (Gb′) cum NACEP al[7] cat vg syr[sch] aeth ... ς κατεβ. δε cum BH al plu sah cop arm Chr[9,148] ... D 40. 73. 96. syrP nil nisi κατεβη | εισ αιγυπτ. cum NACDEHP al omn[vid] vg syr[utr] sah cop rell ... Ti om cum B

ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆσ ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν
Ios 24, 32 Συχέμ. 17 καθὼσ δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνοσ τῆσ ἐπαγγελίασ ἣσ ὡμολό-
Gn 49, 30 33, 19 γησεν ὁ θεὸσ τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸσ καὶ ἐπληθύνθη ἐν
Gn 24, 7 Ex 1, 7–10 Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺσ ἕτεροσ ἐπ' Αἴγυπτον, ὃσ
οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτοσ κατασοφισάμενοσ τὸ γένοσ ἡμῶν
Ex 2, 2 ss ἐκάκωσεν τοὺσ πατέρασ τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰσ
τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆσ, καὶ ἦν
ἀστεῖοσ τῷ θεῷ. ὃσ ἀνετράφη μῆνασ τρεῖσ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρόσ·
21 ἐκτεθέντοσ δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ
ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰσ υἱόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆσ ἐν
πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸσ ἐν λόγοισ καὶ ἔργοισ αὐτοῦ.

---

16. *ω ωνησατο* cum ℵABCDE al^{30} cat ... ς (= Gb Sz) *ο ωνησατ.* cum HP al plu Chr^{9,148} | *εμμωρ* c. ABCDH etc ... ς *εμμορ* c. EP al longe plu | *εν συχεμ* c. ℵ*BC 15. 18. 66. 69. 96. 100. 105. 163. cat sah cop arm ... Ln *του εν συχ.* cum ℵ^{c}AE al^{3} tol syr^{p} ... ς *του συχεμ* cum D^{gr}H(P *του χεμ*) al plu vg (*filii Sychem*) aeth (ut vg) Chr; d vero *et sychem* ... syr^{sch} ar^{e} plane om

17. *ωμολογησεν* (ℵ *ομολογ.*) cum ABC 15. 36. cat^{110} vg (*confessus erat*, demid *constituerat*) sah arm syr$^{p\ mg}$ aeth ... DE Bed$^{retr\ 126}$ ex Gr tol *επηγγιλατο* ... ς *ωμοσεν* cum HP 31. 61. al pler syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop Chr^{9,148} :: ex LXX Gen 24, 7. 26, 3 etc

18. *αχρι* cum B*CD Thphyl$^{a\ 63}$ ... ς *αχρισ* c. AB^{2}EHP etc | *επ αιγυπτον* cum ABC al^{20} cat vg sah cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm aeth ... ς Ti om cum DEHP 31. 61. al plu syr$^{p\ txt}$ Chr

19. *τουσ πατερασ* sine *ημ.* cum BD am* fu ... ς add *ημων* cum ACEHP al omn^{vid} vg^{cle} sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,150} | *εκθετα* post *τα βρεφη* cum ABC (31. 61. post *τα βρ. αυτων*) ... ς post *ποιειν* cum DEHP al pler cat Chr

20. *μωυσησ* cum BCDH al plus^{30} cat Chr^{9,150} ... ς (= Gb Sz) *μωσησ* cum AEP al plu | *του πατροσ* sine *αυτ.* cum ABCHP al plus^{35} Chr ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum DE al plu cat vg rell

21. *εκτεθεντοσ δε αυτου* cum ABCD 8. 15. 18. 29. 36. 40. 61. 96. cat vg ... ς Ti c. EHP al longe plu *εκτεθεντα δε αυτον* (al pauc *τουτον*), sed al mu Chr^{9,151} om *αυτον* post *ανειλατο* | *ανειλατο* (Gb″) cum ABCD EH 61. al^{15} ... ς *ανειλετο* cum (H teste Treg) P al longe plu Chr

22. *μωυσησ* cum BCDHP al plus^{25} ... ς (= Gb Sz) *μωσησ* cum AE al plu | *εν παση σοφια* c. AACE al pauc vg^{cod} (ap Gb) Or^{1,478} et^{4,389} Ps-Iustiqu^{25} Bas^{2,102} etc ... ς Ln *παση σοφια* cum BD^{2}HP 61. al pler cat vg Or$^{4,389\ cod}$ Eusesa^{481} al ... D* Clem^{413} Chr^{3,142} *πασαν την* (Clem om) *σοφιαν* | *ην δε* cum ABCHP etc ... DE^{gr} l^{scr} *ην τε*, 99. etc *και ην* | *εν*

23 ὡσ δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτησ χρόνοσ, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκ- Ex 2, 11 s
δίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξασ τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺσ ἀδελφοὺσ ὅτι ὁ θεὸσ διὰ χειρὸσ αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖσ· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη Ex 2, 13
αὐτοῖσ μαχομένοισ, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺσ εἰσ εἰρήνην εἰπών· ἄνδρεσ, ἀδελφοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλουσ; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν Ex 2, 14 ss
τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεισ, ὃν τρόπον ἀνεῖλεσ ἐχθὲσ τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικοσ ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺσ δύο. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ Ex 3, 2 ss
ἐρήμῳ τοῦ ὄρουσ Σινᾶ ἄγγελοσ ἐν φλογὶ πυρὸσ βάτου. 31 ὁ δὲ Μωϋσῆσ ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ

λογ. κ. ἐργ. (Gb″) cum ℵABCDH 61. etc ... ς ἐν λογ. κ. ἐν ἐργ. cum E^{gr}P al sat mu vg | αυτου cum ℵABCDE 61. al plus^{16} vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum HP al plu syrP Ps-Iust$^{qu\,25}$ Chr

23. τεσσερακονταετησ (D ῡ· ετησ) cum ℵAB*C ... ς Ln τεσσαρακοντ. cum B^{s}EHP al omn^{vid}

25. τ. αδελφουσ sine αυτ. cum ℵBC vg ... ς Ln add αυτου cum ADEHP al omn^{vid} tol syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,151} | σωτηριαν αυτοισ cum ℵABCD etc ... ς αυτοισ σωτηριαν cum EHP etc

26. τη τε (Gb″) cum ℵABCD^{2}(D* d τοτε)H al^{25} cat syr^{utr} aeth Chr^{9,151} ... ς^{o} (non ς) Gb Sz τη δε cum EP al plu vg sah cop arm | συνηλλασσεν (Gb′) cum ℵBCD al^{10} e vg syr^{utr} sah ... ς συνηλασεν cum AE^{gr}P al plu Chr, item^{vid} cop arm aeth | εστε sine υμεισ cum ℵABCE 27. 29. 40. 61. 69. 81. 105. 163. vg sah arm Chr^{9,151} ... ς (Gb^{00}) add υμεισ c. HP al longe plu cat^{118} cop syrP aeth

27. εφ ημων (Gb′) cum ℵABCHP al^{25} cat^{114} ... ς εφ ημασ c. DE al plu Chr

28. εχθεσ cum ℵB*CD 34. ... ς χθεσ cum AEBP al pler Chr^{9,151}

29. μωυσ- cum ℵBCDEHP al^{20} Chr ... ς (= Gb Sz) μωσ- cum A al plu cat

30. τεσσερακοντ. cum ℵAB*C (σερακοντα omissa syllaba prima); D ῡ ... ς Ln τεσσαρακοντ. cum B^{s}EHP al omn^{vid} | αγγελοσ sine additam cum ℵABC 61. 81. vg sah cop ... ς (Gb^{0}) add κυριου cum DEHP al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{9,151} | εν φλογι πυροσ cum ℵBDHP al plu sah cop syrP arm aeth Chr ... Gb″ Ti εν πυρι φλογοσ cum ACE al^{10} cat^{115} vg syr^{sch}

31. μωυσησ et μωσησ ut versu 29, nisi quod μωσησ et. P habet | εθαυ-

Mt 22, 32 pp καταναῶσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου,
ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος
Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα καταναῶσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος·
λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας
γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν
Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι
7, 27 αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον
τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν
σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 οὗτος ἐξή-
γαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτός
3, 22 Dt 18, 15 ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀνα-

---

μαζεν cum ΝDEHP 1. 31. 61. al plus[40] cat Aug[tri 3,806] ... ς (= Gb Sz) Ln εθαυμασεν cum ABC 13. al permu vg rell Chr | εγενετο φωνη κυριου cum ΝAB al[10] am fu demid cod[bedae] cop etc ... ς (sed Gb[00]) add προσ αυτον cum C(E)HP al pler sah Chr etc. Similiter E Bed[retra 126] ex Graec omisso κυριου add εκ του ουρανου λεγουσα προσ αυτον

32. και ισαακ (CD ισαακ) και ιακ. cum ΝABC 15. 26. 37. 40. 61. 96. fu sah syr[utr] arm ... ς και ο (D om) θεοσ ισ. και ο (D om) θεοσ ιακ. cum DEHP al pler vg cop aeth Chr | μωυσησ et μωσησ ut v. 31

33. εφ ω cum ΝABCD[2] (*ου) 61. ... ς εν ω cum EHP al pler Chr[9,152]

34. αυτων cum ΝACEHP al fere omn vg sah cop syr[P] arm aeth Chr[9,152] ... Ln αυτου cum BD 26. syr[sch] | αποστειλω (ΝE -στελ-) cum ΝABC DE 61. 69* 105. 163. c[scr] cat Chr ... ς αποστελω cum HP al pler

35. μωυσην c. ΝBCDEH al plu ... AP al mu μωσην | δικαστην sine additam cum ABHP al longe plu vg syr[P txt] Thphyl[a] ... ΝCD 15. 18. 33. 36. 61. al cat[117] add εφ ημων, E al[10] etc Chr Thphyl[b] εφ ημασ | και ante αρχοντα sec (A etc αρχηγον) cum Ν[a]BDE 15. 18. 27. 40. 61. 96. cat syr[P] ... ς om cum Ν*ACHP al pler vg syr[sch] sah cop arm Chr[bis] | απεσταλκεν cum ΝABDE al[11] ... ς απεστειλεν cum CHP al longe plu Chr | συν χειρι (Gb') cum ABCD[gr]E al[8] vg sah syr[P] Chr[9,157 bis] ... ς εν χειρι cum ΝHP al longe plu cat d syr[sch] cop arm aeth

36. εν γη αιγυπτω cum ΝAEHP 61. al[45] e* Chr[9,157] ... Ln εν τη αιγυπτω cum BC 15. 18. 24. 31. cat[118] d sah ... ς (= Gb Sz) εν γη αιγυπτου cum D[gr] al mu[vid] e** vg etc | τεσσερακ. cum ΝAB*C; D 61. μ̄ ... ς Ln τεσσαρακ. cum EHP al pler

37. μωυσησ cum ΝBCDEH etc ... AP etc μωσησ | ειπασ cum ΝABCD 61. ... ς ειπων cum EHP al pler Chr | ο θεοσ sine κυριοσ cum ΝABD 61.

στήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 οὗτός ἐστιν ὁ
γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λα- Ex 19, 3
λοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο
λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ
πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών· ποίησον ἡμῖν θεοὺς Ex 32, 1
οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς
ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχο- Ex 32, 6
ποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν Ier 19, 13
δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ Am 5, 25–27
θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος
Ἰσραήλ, 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον
τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς;

---

vg sah aeth ... ς (Gb^{o}) praem κυριος cum CEHP al pler cat cop syrP arm Chr^{9,157}. Praeterea ο θεος scripsimus absque υμων (ημων) cum ℵABCD 61. al plus^{10} vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{bis} ... ς (= Gb Sz) add υμων cum P al plu cat, item EH etc ημων | ως (D* ωσει) εμε sine additam c. ℵABHP 61. al plus^{35} sah Chr^{bis} ... ς add αυτου ακουσεσθε cum CDE al plu cat vg syr^{utr} cop arm aeth

39. αλλα cum ℵABCDEH al aliq ... ς αλλ cum P al pler cat | εν ταις καρδιαις cum ℵABC 40. 96* cat sah Did$^{cat\,118}$ ... ς ταις καρδιαις cum DE 61. al sat mu^{vid} vg arm syr^{sch} aeth^{ro} ... Ti τη καρδια cum HP al^{60} cop (εν τ. κα.) syrP aethPP Chr$^{9,156.\ 159}$ Ir$^{int\,245}$ (*corde suo*)

40. μωυσης cum ℵBCDEH al plu etc ... ς (= Gb Sz) μωσης cum AP al plu etc | εγενετο cum ℵABC al^{5} cat^{119} ... ς Ti γεγονεν cum DEHP 61. al pler Chr^{9,158}

41. ευφραινοντο cum ℵABCEH etc ... DP 32. 103^{mg} 104. k^{scr} ηυφραινν.

42. τεσσερακοντ. cum ℵAB*C; D 61. $\bar{\mu}$ ... ς Ln τεσσαρακ. cum B^{3}EHP etc

43. θεου sine υμων cum BD 15. 18. 36. syr^{sch} sah arm Ir$^{int\,245}$ Or^{1,583} ... ς add υμων (:: item LXX, nec fluct) cum ℵACEHP al pler vg cop syrP aeth Chr^{9,158} | ρομφαν cum ℵ* 3. Chr^{cod}, item B Or^{cod} (ap Spenc$^{cels\,236}$) ρομφα. Praeterea certe -μφ- confirmant D vg Ir$^{int\,245}$ ρεμφαμ, 61. vg$^{cod\,lachm}$ arm ρεμφα, ς ρεμφαν c. 1. 31. al plu Or^{1,583} Chr^{9,156} ... Gb′ Ln Ti ρεφαν (ℵ^{CA} al ραι-) cum ℵ^{CA}CE al^{10} cat syr^{utr} (et. P mg gr) sah cop, item al^{20} ρεφφαν, et aliter :: praetulimus ρομφαν, quum ρομφ- codicibus ℵ et B traditum non possit a vitio repeti nec magis cum LXX conveniat.

Ex 25, 40 καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυ-
ρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λα-
Ios 3, 14 λῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· 45 ἣν
καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν
Ps 131 (132), 5 πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυείδ, 46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον
1 Reg 6, 1 τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 Σαλο-
μὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειρο-
17, 24 ποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει· 49 ὁ οὐρανός μοι
Es 66, 1 s θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομή-
σετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 50 οὐχὶ
ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπε-
ρίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ
ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 τίνα τῶν προφη-
τῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγ-
γείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται

---

44. *ην τοις* cum ℵABCD^{2}HP 61. al^{160} e am* fu luxov cop Chr^{9,158} ... ς (sed Gb^{00} *εν*) *ην εν τοις* cum D*Egr al mu^{vid} cat^{124} syrP arm | *εν τη ερημω* sic recte ς^{e} Gb Sz etc; in ς vero per incuriam transpositum est *εν* post *διαδεξαμενοι* (v. 45) | *μωυση* c. NBCEH al plu cat; item ς (= Gb Sz) *μωση* cum AP al permu ... D etc *μωυσει* | *εωρακει* (P *εορ.*) cum ℵA BCP al longe plu Chr ... DEgrEgrH al^{8} cat *εωρακεν* (D *εορ.*)

45. *εξεωσεν* cum ℵ*E 5. 10. 13. 15. 17. 18. 38. 46. 180. ... ς Ln Ti *εξωσεν* cum ℵ^{c}ABCDHP al plu cat Chr | *δαυιδ* cum NBD; per compendium AC EHP ... ς (et. Gb) *δαβιδ*, Sz *δαυιδ* cum minusc plu

46. *τω οικω* cum ℵ*BDH ... ς Ti *τω θεω* cum ℵ^{c}ACKP al omn^{vid} cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,158}

47. *σαλωμων* (ℵ *-λομων*) cum NAC ... ς Ln Ti *σολομων* cum BDEHP al omn^{vid} | *ωκοδομησεν* c. NAB^{2}CEHP al omn^{vid} ... B*D *οικοδομ.*

48. *εν χειροποιητ.* sine additam cum NABCDE etc ... ς (= Gb Sz) add *ναοις* cum HP al pler cat arm Chi^{9,158} Aug$^{serm\ 1,554}$

50. *ταυτα* ante *παντα* cum NBH 13. 61. al pler vg syr^{utr} sah cop etc Or^{2,688} Chr^{9,158} ... Ti post *παντ.* cum ACDEP al aliq

51. *καρδιαισ* cum NACD 7. 14* 40. 66^{mg} 96. 100. 163. c^{scr} Chr^{9,161} Cyr ioh^{4,281} (sed ℵ al^{8} Chr praem *ταισ*), item *cordibus* vg syrP arm aeth ... B *καρδιασ* ... ς Ti *τη καρδια* cum EHP 61. al pler cat m tol syr^{sch} sah cop Eus$^{mcell\ 135}$ Ath^{707} etc | *ωσ* et. Ath Chr Cyr etc ... Ln *καθωσ* cum D

καὶ φονεῖσ ἐγένεσθε, 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰσ διαταγὰσ ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. Gal 3, 19 Heb 2, 2

54 Ἀκούοντεσ δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺσ ὀδόντασ ἐπ' αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου, ἀτενίσασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ τοὺσ οὐρανοὺσ διηνοιγμένουσ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. Mt 26, 64 57 κράξαντεσ δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, 58 καὶ ἐκβαλόντεσ ἔξω τῆσ πόλεωσ ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρεσ ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺσ πόδασ νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶσ δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ στήσῃσ αὐτοῖσ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Lc 23, 46 Lc 23, 34

8, 1 Σαῦλοσ δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸσ μέγασ ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοισ· πάντεσ διεσπάρησαν κατὰ τὰσ χώρασ

52. *εγενεσθε* cum ℵABCDE al^{12} cat Or^{1,22} ... ς *γεγενησθε* cum HP al pler Chr^{9,161}

54. *ταυτα* cum ℵ^{c}ABCEHP al omn^{vid} vg rell ... D *αυτου* ... ℵ* om :: quod rectum videri potest, cf 2, 37. 4, 24. 5, 21; inprimis 5, 33

56. *διηνοιγμενουσ* (B*-*νυγμ-*) cum ℵABC 27. 29. 61. 66** 105. 163. Ath^{195} (Cyr^{hr276} *διηνεωγμενουσ*) ... ς *ανεωγμενουσ* cum D^{2}EHP al pler cat Const^{6,30,5} al; item D* *ηνεωγμενουσ* | *εκ δεξιων εστωτα* cum ℵ^{c}BDHP al pler am fu tol Ir$^{int\,198}$ (sic^{voss} et^{mass} et^{stier}) Const^{6,30,5} Ath^{195} etc ... ℵ*ACE 31. 40. 96. cat^{128} m^{4} vg^{cle} demid etc *εστωτα εκ δεξιων*

58. *τα ιματ. αυτων* (B *εαυτ.*) cum ℵA(B)CDE 13. 61. al mu^{vid} cat^{130} Chr ^{2,150} et^{152}, item *vestimenta sua* vg rell ... Ti om *αυτων* cum HP al plus^{50} Thphyl^{a}

60. *φωνη μεγαλη* cum ℵ^{c}ABC^{2}D^{2}EHP etc ... DΓ^{*} *φωνην μεγαλην* ... ℵ* om | *την αμαρτ. ταυτην* hoc ordine cum ℵEHP al omn^{vid} cat d (*peccatum hoc*) ep^{vienn} et^{lugd} Or^{1,222} etc ... Ln *ταυτ. την αμαρτ.* cum ABC DΓ Petr^{can9}, item *hoc peccatum* m vg Ir$^{int\,198}$

VIII. 1. *παντεσ* sine copula cum ℵ* 13. 47. ... Gb'' Ln Ti *παντ. δε* cum BCDΘ^{r}EHP al^{50} cat sah cop syr^{P} Eus^{ps} ... ς *παντ. τε* cum A al mu^{vid}.

τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Σαμαρίασ πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖσ καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Σαῦλοσ δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺσ οἴκουσ εἰσπορευόμενοσ, σύρων τε ἄνδρασ καὶ γυναῖκασ παρεδίδου εἰσ φυλακήν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· 5 Φίλιπποσ δὲ κατελθὼν εἰσ τὴν πόλιν τῆσ Σαμαρίασ ἐκήρυσσεν
6, 5 αὐτοῖσ τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖσ λεγομένοισ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺσ καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. 9 Ἀνὴρ δέ τισ ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνοσ τῆσ Σαμαρίασ, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντεσ ἀπὸ μικροῦ ἕωσ μεγάλου λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ἡ δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσεῖχον

Item ℵ^{c} etc *και παντεσ* ... 106. d *παντ. γαρ* | *σαμαριασ* cum NDE al (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* cum ABCHP al pler

2. *εποιησαν* cum ℵABCD al^{12} cat Chr^{9,151} exeunte Thdrt^{4,194} ... ς Ti *εποιησαντο* cum EHP al pler Chr^{9,151} med

5. *εισ την πολιν* cum ℵAB 31. 40. ... ς Ti *εισ πολιν* cum CDEHP al pler Chr^{9,152} | *σαμαριασ* c. ℵ^{c}CDE (ℵ* *καισαριασ*) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* c. ABHP etc

6. *προσειχ. δε* (Gb′) cum ℵABCD^{2} 61. al^{15} cat e vg sah cop syrP ... ς *προσειχ. τε* cum E^{gr}ℵ^{r}HP al longe plu Chr^{9,152}

7. *πολλοι* pri c. ℵABCE 18. 36. 40. 61. cat^{134} (item D^{2} vid; * *απο* sive *παρα πολλοισ*, sed locus retractando corruptus est; d *a multis enim qui* etc). Eandem scripturam confirmare videntur vg sah syr^{utr} ... ς Ti *πολλων* cum HP al pler cop (*ex multis enim in quibus spir. immundi fuerant, egrediebantur exclamantes*) arm Chr^{9,152} | *φωνη μεγαλη* cum ℵABCDEHP al plus^{45} vg Chr ... ς (= Gb Sz) *μεγαλ. φων.* cum minusc mu^{vid} | *εξηρχοντο* (Gb′) c. ℵABCDE etc ... ς *εξηρχετο* c. HP al longe plu Chr

8. *εγενετ. δε* cum ℵABC 40. 61. al^{8} cat cop ... ς *και εγενετ.* cum EHP al pler syrP arm aeth Chr^{9,152} | *πολλη χαρα* cum ℵABC 47. 61. etc ... ς *χαρ. μεγαλη* cum DEHP al pler vg^{cle} syrP arm Chr^{9,152}

9. *εξιστανων* cum ℵABC 40. 61. 96* ... ς *εξιστων* cum D^{2} (*εξειστων*) EHP al pler Chr^{9,152} | *σαμαριασ* cum ℵCDEP ... ς Ln Ti *-ρειασ* c. ABH etc

10. *παντεσ* cum ℵABCDE 61. al sat mu vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} Chr^{9,152} ... Gb^{0} Ti om cum HP al fere^{60} aeth^{PP} Ir$^{int.99}$ | *καλουμενη* cum

δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξεστακέναι αὐτούς. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα 19 λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα

ℵABCDE al mu vg cop syr^{p} arm aeth^{ro} Irint Or^{1,688} et^{4,89} ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al pler sah syr^{sch} aeth^{PP} Chr

11. *μαγιαις* cum ℵACDEH al ... ς Ln *μαγειαισ* cum BLP al pler

12. *περι* cum ℵABCDE 34. 36. 61. cat^{155}, item vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς *τα περι* cum HLP al pler Chr^{9,158} | *ιω χυ* cum ℵABCDEHLP al plus^{60} Chr ... ς (= Gb Sz) *του ιω χυ* cum minusc ut vdtr pauc

13. *σημεια κ. δυναμεισ* cum ℵABCD al vix mu cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth^{utr} ... Gb Sz Ti *δυναμεισ και σημεια* cum EHLP al plus^{60} syr^{P} Chr. Praeterea addidimus *μεγαλασ* cum ℵABCD al cat vg syr^{sch} sah cop; item (ut Gb Sz) E al fere^{10} syr^{P} c.* *μεγαλα* ... Gb^{00} Ti om cum HLP al^{50} fere | *γινομενασ* cum ℵABD 13. 31. 61. k^{scr} (al^{vid}) cat ... Gb Sz Ti *γινομενα* cum EHLP al plu ... c etc om

15. *σαμαρια* cum ℵCDE l^{scr*} al ... ς Ln Ti *σαμαρεια* cum ABHLP al pler | *πετρον* cum ℵABCDE al mu cat Eusp^{s} Did$^{tri\,2,12}$ Chr^{9,158} ... ς (Gb^{00}) praem *τον* cum HLP al pler Did^{3,41}

16. *ουδεπω* (Gb″) cum ℵABCDE 61. al^{10} cat Did$^{tri\,2,12}$ et^{3,41} Chr^{9,158} ... ς *ουπω* cum HLP al pler

17. *επετιθεσαν* cum ℵAD^{2} al^{18} cat Eusp$^{s\,280}$ al; item B *επετιθοσαν*, C *επετιθεισαν* ... ς *επετιθουν* cum D*EHLP al longe plu Chr^{9,158}

18. *ιδων* cum ℵABCDE etc ... ς (= Gb Sz) *θεασαμενοσ* cum HLP al longe plu Chr^{9,158} | *το πνευμα* sine additam cum ℵB sah Const^{6,7,2} ... ς Ln add *το αγιον* cum ACDEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm aeth Bas^{eth} Chr^{bis} etc

19. *ω εαν* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABCELP al plu ... ς (non ς^{e} etc) *ω αν* cum DH al mu cat Const^{6,7,2} Bas$^{eth\,278}$ Chr^{9,158} Cyr$^{hr\,246}$

ἅγιον. 20 *Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι.* 21 *οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐναντι τοῦ θεοῦ.* 22 *μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου·* 23 *εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα.* 24 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.*

25 *Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱερουσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαριτῶν εὐηγγελίζοντο.*

26 *Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνά-*
Zeph 2, 4 *στηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.* 27 *καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ,* 28 *ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ*

---

21. *εναντι* (Gb″) cum ℵABD 15. 27. 36. al pauc cat. Item c etc *εναντιον* ... ς *ενωπιον* cum EHLP al longe plu

22. *τ. κυριου* (Gb″) cum ℵABCDE al mu sah cop syrP arm Const^{6,7,2} Baseth^{278} ... ς *τ. θεου* cum HLP al longe plu cat vg syr^{sch} Ir$^{int\,99}$

25. *διαμαρτυραμενοι* cum ABCDEH al plu Chr^{9,158} Thphyl$^{b\,228}$ ... ΗLP al^{20} *διαμαρτυρομενοι* | *υπεστρεφον* cum ℵABD 15. 18. 36. 61. 81. 100. 105. cat vg ... ς *υπεστρεψαν* cum CEHLP al pler sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,158} | *ιεροσολυμα* (Gb″) cum ℵABCDE 61. al^{15} cat vg Chr Aug^{unit} eccl^{357} ... ς *ιερουσαλημ* c. HLP al longe plu

25. *σαμαριτων* cum ℵE al (:: multo plus auctoritatis habere solet, ut apud Lc 9, 52 ℵACLΞΓΔΣ 10, 33 ℵCDL 17, 16 ℵADL) ... ς Ln Ti -*ρειτων* cum ABCDHLP reli pler | *ευηγγελιζοντο* (Gb′) cum ℵABCDE^{gr} al cat vg sah syrP arm Aug^{unit} eccl ... ς *ευηγγελισαντο* cum HLP al pler e cop syr^{sch} aeth Chr

26. *πορευου* cum ℵABEHLP al pler ... Ln *πορευθητι* cum CD 40. al^{8}

27. *βασιλισσης* sine articulo cum ℵABCDE 40** 61. cat^{161}; D* vero add *τινος* ... ς (Gb^{0}) praem *τῆς* cum HLP al pler Chr^{9,161} | *εληλυθει* cum ℵ*AC*D* vg sah ... ς Ti praem *ος* cum ℵ^{c}BC^{2}D^{2}EHLP al omn^{vid} cat syrP arm Chr ... syr^{sch} (antea *et ipse erat super* etc) aeth^{utr} *et venerat*: cop *hic venerat*

28. *ην τε* cum ℵADE^{gr}HLP etc ... BC e sah cop syrP Chr^{9,161} *ην δε* | *και*

καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην ἐὰν μή τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν Ex 53, 7. 8
αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀν-

---

καθημενος cum ℵABCD²EHLP etc (sah *cum vero redibat, sedebat*) ... D* al⁷ vg cop om και | ανεγινωσκεν (sed D sah αναγειινωσκων) sine copula cum ℵ*D al²⁵ sah arm Thphyl[a] ... ς Ti και ανεγινωσκεν cum ℵᶜBCEHLP al plu cat syr[utr] cop aeth Chr Thphyl[b] ... Ln ανεγινωσκεν τε c. A, vg *legensque* | τον προφητ. ησαι. cum ℵABDEHLP etc ... c 31. cat vg[cle] sah syr[sch] aeth ησαι. τον προφ.

30. ησαι. τον προφητ. cum ℵABC 13. 69. 105. 163. cat vg syr[sch] sah arm aeth ... ς τον προφη. ησαι. cum EHLP 61. al pler cop syrP

31. οδηγησει (B* οδαγ.) cum ℵB*CE 13. 56. 100. 163. ... ς Ln οδηγηση cum AB³HLP al pler Chr

32. κειραντος c. ℵACEHL 27. 31. 36. 40. 96. al plus[15] cat Chr[9,161] Chron[289] ... ς Ln κειροντος cum BP al plu Or[4,16]

33. εν τ. ταπειωωσει sine αιτου cum ℵAB 100. vg Ir[int 260] ... ς Ti add αυτου cum CEHLP al pler cat syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,161] | την γενειαν sine copula c. ℵABC vg sah syrP Ir[int 196] ex[cod clar] etedd prior. Cf et. Eus[cat 145] ... ς Ti την δε γενεαν cum EHLP al omn[vid] tol cop arm Ir[int] ex[cdd 3]

37. Hunc versum ς (= Gb Sz) sic habet: ειπε δε (E Bed[42] ex Gr add αυτω) ὁ Φίλιππος· ει (E εαν) πιστευεις εξ ὅλης τῆς καρδιας (E Bed ex Gr add σου) ἔξεστιν (E σωθησει, e *suscepis*, e** Bed ex Gr *salvus eris*). ἀποκριθεὶς δε ειπε· πιστευω τον υἱον του θεου εἶναι τον Ἰησοῦν Χριστόν (E Bed ex Gr πιστ. ειω τον χν̄ τον υι. του θε.) cum (E Bed ex Gr) 4** 15. 27. 29. 36. 60. 69. 97. 100. 105. 106. 107. e[scr] al vix mu cat[146] vg[cle] (et. demid am** tol) arm syrP c.* (Ir[int 196]) Cyp[318] Thphyl[b]. ..... omisimus cum ℵABCHLP 13. 61. al plus[80] am* fu syr[sch] et[P txt] sah cop aeth[utr] Chr[9, 162] et[164] Thphyl[a]

οἰξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς Καισαρίαν.

IX.

22, 3 as 26. 12 as

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἄν τινας εὕρῃ ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ

---

40. καισαριαν cum ℵAE 61. ... ς Ln Ti καισαρειαν cum BCHLP al pler

XI. 1. ενπνεων cum ℵAEHP ... ς Ln εμπν. cum BCL al certe pler

2. αν τινας cum ℵE 40. 68. Chr^{9,164} (:: quo modo ubi αν positum est — fit autem raro —, a plerisque testibus cum εαν commutatur. Cf Ioh 13, 20 αν τινα πεμψω 16, 23 αν τι αιτησητε 20, 23 αν τινων αφητε et αν τινων κρατητε.) ... ς Ln Ti εαν τιν. c. ABCHLP al pler | οντας της οδου cum ℵA 15. 40. 61. 105., item syr^{utr} aeth ... ς Ln Ti της οδ. οντας cum BCEHLP al pler

3. εξαιφνης (ℵB*CE 13. al εξεφν.) τε c. ℵABC al^{7} cat^{150} ... ς και εξαιφν. c. EHLP al pler Chr^{9,165} | αυτον ante περι. cum ℵBC 31. 37. 61. 69. 163. 12^{lect} cat ... A ante φως περι. pon ... ς Ti post περι. cum EHLP al pler vg syr^{utr} arm Chr | περιηστραψεν (et. ς Wtst Gb Sz) cum ℵA^{2}B EHLP 1. 13. 31. 61. al plu Chr ... ς^{e} (1624. 1633. 1656. 1678.) Ln περιεστραψεν cum A*^{vid} C^{3} (* περιστρ.) al pauc^{vid} | εκ (Gb') cum ℵAB CL 61. al^{15} cat Thphyl^{b}, item de e vg ... ς απο cum EHP al longe plu Thphyl^{a}

Σαούλ, τί με διώκεις; 5 *εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε;* ὁ δέ· *ἐγώ εἰμι* 1 Co 15, 8
Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. 6 *ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν,*
καὶ λαληθήσεταί σοι ὃ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 *οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνο-*
δεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα
δὲ θεωροῦντες. 8 *ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἠνοιγμένων δὲ*
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν
εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. 9 *καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ*
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 *Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ*
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ *εἶπεν· ἰδοὺ*
ἐγώ, κύριε. 11 *ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ*
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 *καὶ εἶδεν*

---

5. *ο δε* (Gb″) cum ABC al[6] cat vg ... ς add *κυριος ειπεν* cum HLP al pler syr[utr] sah Chr[9,165] ... ℵ al cop arm add *ειπεν*, E etc add *κυριος προς αυτον* | *ιησους* sine additam cum ℵBHLP al pler cat vg sah cop[cod] syrP [txt] arm Or[4,14] ... ACE 8. 25. 12[lect] demid syr[sch] etP c.* cop[ed] ar[e] aeth Hil[87] add *ο ναζωραιος*, hinc Ln [*ο ναζωρ.*]
5. 6. *αλλα* cum ℵABCEHLP al omn[vid] (sed nonnulli *αλλ*) cat am* et** syr[sch] etP [txt] sah cop arm[zoh] Chr Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) *σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.* [6]*τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν·* absque codice Graeco ut vdtr, sed cum vg (et. fu demid; tol habet tantum: *durum enim tibi est contr. stim. calcitrare*, omissis rell) syrP c.* arm[usc] (sed in nullo cod) item aeth[utr] sed libere
6. *ο τι* (Gb′) cum ℵABC 15. 18. 29. 36. 61. 69* 100. 105. cat ... ς *τι* cum EHLP al pler Chr[9,165]
7. *ενεοι* (Gb′) cum ℵABCEHP 1. 13. 31. 61. al plu (et. syrP [mg gr]) ... ς *εννεοι* cum L al plu, nec aliter editum Chr[9,165]
8. *σαυλος* cum ℵABCE 61. b[scr*] cat[154] ... ς *ο σαυλος* cum HLP al pler Chr[9,165] | *ηνοιγμενων* (*ηνυγμ.* ℵ*) cum ℵ*A (:: similiter 7, 56 *διηνοιγμενους* cum aliis formis mutarunt) ... Ln Ti *ηνεωγμ.* cum ℵ[c]CE 40. 61 137. ... ς *ανεωγμ.* cum BHLP al pler Chr | *δε* cum ℵABCE al plu syrP ... HLP al[40] vg (*apertisque oculis*) arm[vid] aeth[utr] Chr *τε* | *ουδεν* cum ℵA*B e vg syr[utr] sah ... ς *ουδενα* c. A[3]CE[3]HLP al omn[vid] cat cop Chr
10. *εν οραματι ο κυριος* (Gb′) cum ℵABCE al[5] cat vg aeth[ro] ... ς *ο κυρ. εν οραμ.* cum HLP al pler tol sah cop syr[sch] etP arm Chr[9,171]
11. *αναστας* cum ℵACEHLP al omn[vid] am demid tol etc ... Ln *αναστα* cum B, item fu sah cop syr[utr] et (*surge et*) vg[ed] aeth

ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 *ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἰερουσαλήμ·* 14 *καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.* 15 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ·* 16 *ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.* 17 *Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου.* 18 *καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη,* 19 *καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.*

---

12. *ανδρα* sine *εν* ορ. cum ℵA 61. vg sah cop aeth^{utr} ... ς *εν οραματι ανδρα* c. EHLP al pler syr^{utr} arm Chr^{9,171} ... BC 163. 12^{lect} *ανδρα εν οραματι* | *ανανιαν ονοματι* cum ℵABCE al^{10} cat vg arm ... ς *ονοματ. ανανι.* cum HLP al pler syr^{utr} | *χειρας* c. ℵ*AC 61. al; Ln *τας χειρας* cum ℵCBK; item *manus* vg cop aeth^{ro} arm ... ς Ti *χειρα* cum HLP al pler (12^{lect} *την χει.*) cat sah syr^{utr} aeth^{pp}

13. *ανανιας* sine articulo cum ℵABCEHLP al^{60} cat ... ς (= Gb Sz) *ο ανανι.* cum minusc mu ut vdtr | *ηκουσα* cum ℵABCE al ... ς Ti *ακηκοα* cum HLP al pler Chr^{9,172} | *εποιησεν* post *τοισ αγι. σου* cum ℵBCE al cat am fu demid tol ... ς ante *τοισ αγι. σου* pon cum HLP al pler syr^{utr} sah cop arm aeth Chr ... A post *εν ιερουσαλημ* pon

15. *εστιν μοι* cum ℵABC 31. 61. 69. 105. 137. c^{ser} cat vg syr^{utr} Did^{cat157} Cyr$^{ador\,368}$ Sev^{ant} in$^{cat\,162}$ ... ς *μοι εστιν* cum EHLP al pler sah cop arm Ir$^{int\,208}$ Or$^{int\,1,141}$ | *εθνων* cum ℵAC^{corr}EHLP al omn^{vid} cat Chr Thdrt^{bis} Sev$^{ant\,cat}$ ... Ln *των εθνων* cum BC* | *τε* pri cum ℵABCE al^{10} cat Thphyl^{b} ... ς om cum HLP al pler Chr Sev$^{ant\,cat}$ Thdrt^{bis} Thphyl^{a}, nec expri vg etc

17. *ις* cum ℵABCE al sat mu cat^{158} vg etc ... HLP al^{60} sah aeth^{ro} arP Thphyl^{a} et^{b} om; hinc Gb^{0} .

18. *απεπεσαν* cum ℵABCEH etc ... ς *απεπεσον* cum LP al pler Chr^{9,172} | *αυτου* ante *απο τ. οφθ.* cum AB 31. ... ς post *απ. τ. οφθ.* pon cum ℵCEHLP al fere omn cat vg etc | *ωσ* cum ℵ*AB 61. ... ς Ti *ωσει* cum ℵCC EHLP al fere omn Chr | *ανεβλ. τε* cum ABEHLP (C* latet) al pler vg syr^{utr} aeth Chr ... ℵC^{2} 40. cop *αν. δε.* Praeterea non addidimus *παραχρημα* cum ℵABC*HP 61. al plus^{45} cat vg cop syr^{sch} arm^{ed} ... ς (sed

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς,
20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ
ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἰερουσαλὴμ τοὺς ἐπικα- 9, 1 ss.
λουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδε- 9, 2
μένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον
ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 23 Ὡς δὲ ἐπλη-
ροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 2 Co 11,
32. 33
24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ
τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λα-
βόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν
αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

Gb^{00}) add *παραχρημα* cum C^{3}EL al sat mu cat$^{com\,159}$ syr^{p} sah aeth^{utr} arm^{cod}

19. *εγενετο δε* sine additam cum ℵABCE 13. 61. al^{12} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,173} ... ς (= Gb Sz) add *ο σαυλος* cum HLP al longe plu cat

20. *τον ιησουν* c. ℵABCE 61. al^{15} cat vg etc ... ς (= Gb Sz) *τον χριστον* cum HLP al longe plu arm^{edd} Chr^{9,173}

21. *εισ ιερουσαλημ* cum ℵA 40. ... ς Ln Ti *εν ιερ.* cum BCEHLP al pler Chr^{9,173} :: cf ad 2, 5 | *εληλυθει* cum ℵABC al mu^{vid} cat e (*venerat*) ... Gb″ Ti *εληλυθειν* cum E^{gr}HLP al plus^{50} vg (*venit*) Chr^{9,173}

22. *συνεχυννεν* (ℵ *-ννε*) cum ℵB*C ... ς Ln Ti *συνεχυνεν* cum AB^{3}HLP al pler ... E etc *συνεχεεν* | *ιουδαιουσ* sine articulo cum ℵ*B ... ς Ln Ti *τουσ ιουδ.* cum ℵ^{c}ACEHLP etc | *συμβιβαζ.* cum ℵABL etc ... Ti *συνβιβ.* cum CEHP etc

24. *παρετηρουντο* (Gb″) cum ℵABCEF^{a} 61. al^{11} cat Or^{2,894} ... ς *παρετηρουν* cum HLP al pler Chr^{9,176} | *δε και* (Gb″) cum ℵABCEF^{a} 61. al^{12} cat vg Or; item *δε* L etc ... ς *τε* cum HP al pler syr^{sch} aeth Chr

25. *οι μαθηται αυτου* (Gb′) cum ℵABCF^{a} 61* am fu demid_tol Or^{2,894}; item *οι μαθηται* sine *αυτου* 36. 69. 12^{lect} aeth^{ro} ... ς *αυτον οι μαθηται* cum EHLP al pler cat vg^{cle} syr^{utr} sah cop arm aeth^{PP} Chr^{9,176} | *δια* (Or om) *του τειχουσ καθηκ. αυτον* (Gb′) cum ℵABCF^{a} al^{8} vg Or; item eodem ordine sed omisso *αυτον* E 31. 105. ... ς *καθηκαν δια του τειχουσ* cum HLP al pler Chr, item sed addito *αυτον* post *καθηκαν* 13. cat sah syr^{P} | *σπυριδι* cum ABEHLP etc ... ℵC *σφυριδι* (et. Mt 16, 10 et Mt 8, 8 BD et ℵA*D; sed Mt 15, 37 et Mc 8, 20 eandem formam D solus praebet)

Gal 1, 18 s

26 *Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι*
τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι
ἐστὶν μαθητής. 27 *Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς*
τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν
κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 *καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ*
ἐκπορευόμενος εἰς Ἰερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
11, 20 *κυρίου,* 29 *ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ*
ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 *ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον*
11, 25 *αὐτὸν εἰς Καισαρίαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.*
31 *Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας*
καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπλη-

---

26. *παραγενομ. δε* sine additam cum ℵABC 40. 61. 81. vg syr^{sch} sah cop aeth^{ro} ... ς (= Gb Sz) add *ο σαυλοσ* cum HLP 13. al pler syr^{P} arm aeth^{PP}; item E etc add *ο παυλοσ* | *εισ ιερουσαλημ* cum ℵABC 61. al sat mu cat Chr ... Gb Ln Ti *εν ιερουσαλημ* cum EHLP al fere^{40} | *επειραζεν* cum ℵABC 38. 61. 81. ... ς Ti *επειρατο* c. EHLP al pler cat Chr

27. *ιησου* c. BC 1. al^{5} ... ς *του κῡ* c. ℵEHLP al longe plu cat Chr^{9,180} Chron^{424} ... A 98^{mg} *κυριου*, et aliter

28. *εισ ιερουσαλημ* (Gb″) cum ℵABCELP 61. al fere^{60} cat ... ς *εν ιερουσαλημ* cum H al sat mu Chr^{9,180} | *παρρησιαζομενοσ* sine copula cum ℵABC 13. 15. 40. 61. 177. cat fu arm aeth^{ro} ... ς (Gb^{0}) praem *και* c. EHLP al pler vg syr^{utr} cop aeth^{PP} Chr^{bis} | *του κυριου* cum ℵ*ABE al^{5} vg sah cop syr^{P} arm aeth^{ro} ... ς *του κυρ. ιησου* cum ℵ^{c}HLP$^{'}$ al longe plu aeth^{PP} Chr^{9,184} ... C al^{5} syr^{sch} $\overline{ιυ}$

29. *ελληνιστασ* c. ℵBCEHLP al omn^{vid} Chr$^{9,180\,sq}$ ... A *ελληνασ* | *ανελειν αυτον* cum ℵABCK al mu cat^{164} vg Chr^{9,181} ... ς *αυτ. ανελ.* cum HLP al pler

30. *καισαριαν* cum ℵCE etc :: ita ℵ ubique, item E, passim ACD (Mt 16, 3 ex ℵCDELX et Mc 8, 27 ex ℵACEFHLNXΔ *καισαριασ* edendum) ..... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum EHLP al certe pler | *εξαπεστειλαν* (B *-λεν*) *αυτον* cum ℵBCHLP etc ... Ln om *αυτον* cum AE al^{14} vg om

31. *η μεν ουν εκκλησια – ειχεν ειρ. οικοδομουμενη κ. πορευομενη – επληθυνετο* (Gb′) cum ℵABC al^{12} cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ar^{e} ... ς *αι μεν ουν εκκλησιαι* (E add *πασαι*) *– ειχον ειρ. οικοδομουμεναι* (E *-μενοι*) *και πορευομεναι* (E *-μενοι*) *– επληθυνοντο* cum (E)HLP al longe plu syr^{P} ar^{P} Chr^{9,181} | *σαμαριασ* cum ℵE (:: ut ubique edidimus maiore cum auctoritate) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* cum ABCHLP al certe pler

θύνετο. 32 *ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα.* 33 *εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος.* 34 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη.* 35 *καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.*

36 *Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἡ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.* 37 *ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερῴῳ.* 38 *ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν.* 39 *ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπι-*

---

32. *λυδδα* cum ℵ (sic ipse* ex *εν λυδδα* restituit) AB al^{4} ... ς *λυδδαν* cum CEHLP al pler Chr^{9,181}

33. *ονοματι αινεαν* cum ℵABCE al^{9} vg etc ... ς *αινεαν ονοματι* cum HLP al pler | *επι κραβαττου* (ℵ* -κτου) cum ℵ*etc^{AB}*c 61. etc ... ς *επι κραββατω* c. EHLP (sed hi omnes et alii *κραβαττω*) al pler

34. *χριστος* sine articulo cum ℵB*c al^{6} cat ... ς Ti o $\overline{\chi s}$ cum AB^{3}EHLP 61. al pler

35. *ειδαν* cum ABC (-*δα* omisso *ν*) ... ς *ειδον* (ℵ *ιδ.*) cum ℵEHLP al omn^{vid} | *λυδδα* cum ℵAB al^{6}... ς *λυδδαν* cum CEHLP al pler | *σαρωνα* (ℵA *σαρρωνα*) cum ℵABCE (e *saronam*) al vix mu Thphyl^{b} etc ... ς (sed non ς^{e} Gb 8z) *σαρωναν* cum 15. 18. 61. al^{10} cat etc ... HLP 13. al plu Chr^{9,182} *ασσαρωνα* (sed P al *ασαρωνα*)

36. *ταβιθα* cum ℵAEHL al pler etc ... BC *ταβειθα* ... P etc *ταβηθα* | *αγαθων εργων* cum ℵAHLP 61. al pler Chr^{9,183} et^{183} ... Ln Ti *εργ. αγαθ.* cum BCE 13. 31. 40. cat m^{61} vg Bas$^{eth\,309}$

37. *εθηκαν αυτην* cum ℵ*A 40. 61. ... ς Ti *αυτην εθηκαν* cum ℵ^{c}CEHLP al pler Chr ... B cat^{167} om *αυτην* | *εν υπερωω* cum ℵBHLP al pler Chr ^{9,182} ... Ln *εν τω υπερωω* cum ACE al^{11} cat Or^{3,256}

38. *λυδδας* cum ℵ*B*c 61. ... ℵ^{c}A *λυδδα* ... ς Ln (ex errore) *λυδδης* cum B^{3}EHLP al pler | *δυο ανδρας* cum ℵABCE etc ... HLP al^{55} Chr^{9,185} Thphyl^{a} om, hinc Gb^{0} | *μη οκνησης* (40. *-σεισ*) *δ. ε. ημων* cum ℵAB c*E 40. 61. 81. m^{61} vg, item sah cop ... ς *μη οκνησαι δ. ε. αυτων* cum c^{3vid}HLP al pler syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\,296}$ Chr

δεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ
Mt 9, 25 Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθά ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. 41 δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι
10, 6 Σίμωνι βυρσεῖ.

X.

1 Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος
10, 30 aa τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσας

---

40. ἐξω *παντας* cum ℵABELP 61. al pler cat Chr^{9,183} ... Ln *παντ. ἐξω* cum c 31. 99. 17^{lect} m^{82} vg syr^{utr} | *και θεισ* cum ℵABCK al^{10} cat^{169} syr^{sch} cop Thphy^{1b} ... ς Ti om *και* cum LP al longe plu sah syrP arm aeth Chr Thphy^{1a}

42. *της* cum ℵAC^{3}ELP etc ... BC* om | *επιστευσαν πολλοι* cum ℵABCK al^{4} m^{82} vg sah cop arm aeth ... ς *πολλ. επιστ.* cum LP al pler syr^{utr}

43. *εγενετο δε* etc sine *αυτον* cum ℵ*B 3. 95* b^{scr} ... Ln post *δε* add *αυτον* cum ℵ^{c}AE al^{10}; item ς Ti post *ημ. ικ. μειν.* cum CLP al pler cat Chr^{9,183}

X. 1. *δε τισ* sine *ην* cum ℵABCEL 13. 40. 61. al plus^{15} cat^{170} Chr^{9,189} ... ς (Gb^{00}) add *ην* cum P al longe plu vg etc | *καισαρια* cum ℵE (:: ut ubique edidimus), cf et. alibi ... ς Ln Ti *καισαρεια* cum ABCLP al certe pler | *σπειρησ* cum ℵACEL etc ... BP al^{15} Chr *σπειρασ*

2. *ποιων* sine copula cum ℵABCK al^{5} cat^{171} vg syr^{sch} sah cop arm aeth Chr^{9,189} ... ς (Gb^{0}) Ti add *τε* cum LP al pler syrP aethPP Ir$^{int\ 196}$

3. *ωσει* cum ℵ^{c}ABCELP al pler Chr^{9,189} et^{190} ... ℵ* etc *ωσ* ... 3. 65. 67. c^{scr} d^{scr} sah arm om | *περι* cum ℵABCK al^{25} cat syr^{utr} cop Ir$^{int\ 196}$ Dam^{par} ... ς Ti om cum LP al plu vg sah arm aeth | *ενατην* cum ℵA BCEP al^{15} ac multo plu^{vid} ... ς *ενναταν* cum L al plu

4. *εμπροσθεν* cum ℵAB 15. 36. 40. 61. 69. cat ... ς *ενωπιον* cum CELP al pler Severian$^{cat\ 172}$ Chr^{9,190}

αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ 11, 13
μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· 6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.
10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, 11 *καὶ θεωρεῖ τὸν* 11, 5 as
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην,

---

5. *ανδρασ εισ ιοππην* cum NABCE 31. 61. 69. 105. 180. d vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... ς *εισ ιοππ. ανδρ.* cum LP al pler cat Chr^{9,190} | *τινα* cum ABC 7. 15. 18. 32. 36. 42. 57. 61. 69. 105. cat vg cop syr$^{P\ mg}$ arm ... ς om cum NELP al longe plu d demid syr^{sch} et$^{P\ txt}$ sah aeth Ir$^{int\,196}$ Or^{1,386} | *οσ επικαλειται πετρ.* cum NABC etc ... Gb′ *τον επικαλουμενον* cum ELP al fere^{55}

6. *παρ. θαλασσαν* sine additam cum NABCELP h 13. 31* 61. al^{80} am fu tol syr^{utr} sah cop^{ms} eted boett arm aethPP Chr^{9,190} Thphyl^{ia} ... ς (= Gb Sz) add *ουτοσ λαλησει σοι τι σε δει ποιειν* cum minusc ut^{vid} pauc cat^{174} vg^{cle} etc; item al^{6} cop^{wi} *οσ* (cop *hic quum venerit*) *λαλησει ρηματα προσ σε, εν οισ σωθηση συ και πασ ο οικοσ σου* (:: ex 11, 14)

7. *αυτω* pri cum NABCE 61. al^{15} d vg etc ... ς (= Gb Sz) *τω κορνηλιω* cum LP al pler cat syrP arP Chr^{9,190} | *οικετων* sine additam cum NABCE 40. 61. arm ... ς (Gb^{00}) add *αυτου* cum LP al pler cat d vg syr^{utr} sah cop aeth Chr

8. *απαντα αυτοισ* cum NABE 40. 61. sah cop ... ς *αυτοισ απαντ.* (13. Chr *παντ.*) cum CLP al pler cat syr^{utr} Chr^{9,191} aeth

9. *αυτων* (Gb′) cum NAEL al^{20} cat ... ς Ln Ti *εκεινων* cum BCP al plu Chr^{9,191}; item (sed E *αυτων*, e *illis*) *illis* d e vg ... 43. 65. om

10. *αυτων* (Gb″) cum NABCE 13. 40. 61. al plus^{15} cat d (*ipsis*) am fu demid Or^{1,386} ... ς *εκεινων* cum LP 31. al longe plu vg^{cle} (*illis*) Chr^{9,191} | *εγενετο* sec (Gb″) cum NABC 40. 61. al fere^{15} cat cop (aeth *venit*) Or^{1,386} Didcat^{176} ... ς *επεπεσεν* cum ELP al longe plu vg syr^{utr} sah arm Chr^{3,191}

11. *καταβαινον* sine additam cum NABC^{2}E al^{15} cat vg sah cop syr^{utr} ar^{e} arm aeth^{utr} Or^{1,386} et^{3,256} et$^{int\,2,224}$ ... ς (= Gb Sz) add *επ αυτον* cum

τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 *ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.* 13 *καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς Πέτρε θῦσον καὶ φάγε.* 14 *ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον.* 15 *καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου.* 16 *τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.* 17 *ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτή-*

LP al pler arP Chr^{9,191} Thphyl^{a} et^{b} | *καθιεμενον* cum ℵABC^{2}E 40. 81. 180. 12^{lect} vg cop aeth Or$^{1,216\cdot 249\cdot 386}$ et^{3,256} ... ς (Gb^{00}) Ti praem *δεδεμενον και* cum c^{*vid}LP 61. al pler cat d syr^{utr} (sed transpon) Chr^{9,191}

12. *τετραποδα* sine *και τα θηρ.* cum ℵABC^{2} 33. 40. 61. 105. 163. 180. d vg syr^{sch} sah arm Clem^{175} Or$^{1,386\cdot 388}$ et$^{int\,2,224}$ etc ... ς (Gb^{00}) add *και τα θηρια* cum LP al pler syrP arP Chr^{9,191}, item E 4. 31. post *ερπετα* (E post *ερπετ. της γης*) | *της γης* post *ερπετα* cum ℵABCE al mu vg syr^{sch} arm aethPP Clem^{175} Or$^{1,386\cdot 388}$ Const^{6,12,2} ... ς post *τετραποδ.* cum LP al plu syrP Chr ... 34** 163. d sah Or$^{int\,2,224}$ om, hinc Gb^{0} | *ερπετα* sine articulo cum ℵABC^{2}E 61. arm Or$^{1,249\cdot 386}$ Const ... ς (Gb^{00}) praem *τα* cum LP al pler Clem^{175} Chr | *πετεινα* sine articulo cum ℵABC^{2} 61. Or$^{1,386\cdot 388}$ ... ς *τα πετεν.* cum C*ELP al pler Clem (*τα πτηνα*) Const Chr

14. *και ακαθαρτ.* cum ℵAB al^{10} d vg sah syr^{utr} arm cat^{178} Clem^{175} Or^{1,386} etc ... ς *η ακαθ.* cum CDE^{r}ELP al plu cop Ps-Iust$^{qu\,89}$ Or^{1,388} et$^{int\,2,224}$ etc

15. *εκαθαρισεν* cum ℵBDEF^{a} al pler ... Ti *εκαθερισεν* cum ACLP al^{15}

16. *ευθυς* cum ℵABCE^{r} 61. 81. vg cop syrP ^{mg} aeth^{ro} ... ς *παλιν* cum D^{gr} (post *ανελ.*) LP al pler e syrP ^{txt} Chr^{9,191} ... 15. 36. cat d sah syr^{sch} arm aethPP Const^{6,12,2} Or$^{int\,2,224}$ Amb$^{spir\,2,553}$ plane om, hinc Gb^{00} | *ανελημφθη* cum ℵABDE (c hiat) ... ς *ανεληφθη* cum LP al omn^{vid}

17. *ιδου* c. ℵAB 36. 40. 61. 69. 105. cat^{180} vg (et. am demid tol) syr^{sch} arm item sah cop ... ς Ti *και ιδου* cum CDELP al pler fu syrP Chr^{192} :: utrumque ex usu est Lucae. Ubi *και ιδου* in apodosi positum est (Lc 7, 12. 24, 4. Act 1, 10), ℵAB fideliter solent servare. Eadem structura sine dubio aliena manu inlata est loco Mt 28, 9 | *υπο* cum ℵBE al^{15} cat ... ς Ln Ti *απο* cum ACLP al plu Chr^{9,192} | *του* ante *σιμωνος* cum ℵABCD 40. 61. 68. 105. 183. 180. c^{ser} cat Chr^{9,192} Thphyl^{b} ... ς om cum ELP al pler Thphyl^{a}

σαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 *καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται.* 19 *τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρες ζητοῦντές σε·* 20 *ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.* 21 *καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;* 22 *οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.* 23 *εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν.*

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. 24 *τῇ δὲ ἐπαύριον*

---

18. *επυνθανοντο* cum ℵADELP etc ... BC *επυθοντο*

19. *διενθυμουμενου* cum ℵABCDELP etc ... ς (= Gb Sz) *ενθυμουμενου* cum minusc vix mu | *αυτω* post *πνευμα* cum ℵAC 31. 40. 61. 180. cat^{181} vg sah arm^{gb} ... ς post *ειπεν* cum DELP al pler syr^{utr} aeth Did$^{tri\ 1,18}$ etc Chr ... B cop plane om | *ανδρες σε* sine additam cum DHLP al fere^{60} m^{10} syr^{p} (arm *ανδρ. τινες*) Const^{6,12,2} Cyr$^{hr\ 277}$ (exc$^{cod\ 1}$) Chr^{9,192} Thphyl^{a} Augen ad litt ^{12,304} Amb$^{spir\ 2,654}$ ... ς (Gb^{0}) Ln add *τρεις* (:: ut 11, 11) cum ℵACE 13. 61. al vg sah cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ aeth; item B add *duo* (:: cf v. 7; et. 9, 38) | *ζητουντες σε* cum ℵB 61. ... ς Ln Ti *ζητουσι* (*-σιν*) cum ACDEHLP al pler Const etc

20. *οτι* (Gb″) cum ℵABCDEH al^{10} cat^{181} Did$^{tri\ 2,7}$ Cyr$^{hr\ 277}$ Chr$^{cat\ 181}$ ... ς *διοτι* cum LP al plu Const^{6,12,2} Did$^{tri\ 1,18}$ et^{2,8,3} al

21. *πετρος* cum ℵABCHP etc ... DKL al^{12} Chr^{9,192} Thphyl^{b} *ο πετρ.* | *πρ. τους ανδρας* (c* arm *πρ. αυτους*) sine additam cum ℵAB(C)DELP al fere^{60} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) add *τους απεσταλμενους απο* (ita H etc, al^{10} fere Thphyl^{a} *υπο*) *του* (H 31. om) *κορνηλιου προς αυτον* cum H al mu Thphyl^{a}

22. *ειπαν* cum ℵABCE 61. ... ς cum DHLP al pler cat^{181} Chr^{9,192}

23. *αναστας* cum ℵABD al^{10} vg syr^{sch} sah cop aeth ... CE etc *αναστας ο πετρος* ... ς (= Gb Sz) *ο πετρος* cum HLP al mu Thphyl^{a} | *απο ιοππησ* sine articulo cum ℵABCDEHLP al fere^{50} cat Chr ... ς (= Gb Sz) *απο τησ ιοππ.* cum minusc mu Thphyl^{b}

24. *τη δε* (Gb″) cum ℵABCD^{gr}E etc ... ς *και τη* cum HLP al pler cat

εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. 25 ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, 28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· 29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν,
10. 3 ss τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; 30 καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, 31 καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ
11, 13 καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν.

---

syr^{sch} arm aeth | *εισηλθαν* (*-αν* ʜc, ς c. rell *-ον*) c. ʜᴀcᴇʜʟᴘ al pler sah cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm Chr^{9,193} ... Ln Ti *εισηλθεν* cum ʙᴅ 26. 47. 61. vg syr$^{p\ txt}$ aeth Thphyl^{la} | *καισαριαν* cum ʜᴀcᴅᴇ ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum ʙʜʟᴘ al certe pler | *συνκαλεσαμενος* cum ʜʙcᴅᴇ ... ς Ln *συγκαλ.* cum ᴀʜʟᴘ al certe pler

25. *του εισελθειν* cum ʜᴀʙcᴇʟᴘ al plus^{50} Bas$^{eth\ 280}$ Chr^{9,198} ... ς (= Gb Sz) om *του* cum ʜ k^{scr} al mu cat^{183}

26. *ηγειρ. αυτον* cum ʜᴀʙcᴅᴇ 13. 31. 61. al plus^{25} cat vg etc ... ς *αυτον ηγειρεν* cum ʜʟᴘ al plu Thphyl^{la} | *και εγω αυτος* cum ʜʙ 61. cat^{183} ... ς Ln Ti *καγω αυτος* cum ᴀʜʟᴘ al pler ... c Thdrt^{3,186} *και αυτος εγω* ... ᴅ *καγω*, ᴇ Chr^{9,198} *και γαρ. εγω*

28. *καμοι* cum ʜᴀʙcᴅᴇ etc ... ς *και εμοι* cum ʜʟᴘ al pler Chr^{9,198} | *εδειξ. ο θεος* cum ʜᴀᴋ 3. 40. 69. 105. vg aeth^{utr} Or$^{int\ 2,235}$ ... ς Ln *ο θεος εδειξ.* (ᴅ *επεδειξ.*) cum ʙc(ᴅ)ʜʟᴘ etc

30. *ημην* absque additam cum ʜᴀ*ʙc 27. 61. 81. 163. vg cop arm aeth ... ς Ti add *νηστευων και* cum ᴀ^{2}(ᴅ)ᴇʜ(ʟ)ᴘ al pler sah syr^{utr} Chr^{198txt} (ᴅ^{Gr*} *νηστευων την ενατην τε*, ʟ *νηστευων* omissis *και την ενατην* usque *οικω μου*) | *την ενατην* (*ενα-* cum ʜᴀʙcᴅᴇʜᴘ etc; ς *ενν-* cum minusc mu) sine *ωραν* cum ʜᴀʙcᴅ 40. 61. 100. 105. 163. ... ς (Gb^{oo}) add *ωραν* cum ʜᴘ al pler vg (*hora nona*) rell

32. *παρα θαλασσαν* sine additam cum ʜᴀʙ 3. 15. 18. 36. 61. 81. 93* 180. vg cop aeth^{ro} ... ς (sed Gb^{o}) Ti add *ος παραγενομενος*

33 ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. 34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν· 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος. 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, 38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· 39 καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν

Ro 2, 11

Mt 4, 17 Lc 23, 5

2, 33 3, 15 5, 30

λαλησει σοι cum CDEHLP al pler cat^{185} syr^{utr} arm aethPP sah (sah insuper addit εν οισ σωθηση) Chr^{2,199}

33. ενωπ. του θεου cum ℵABCD^{2}EHLP etc ... Gb' ενωπ. σου cum D* d vg syr^{sch} sah aeth^{utr} arm^{usc} | υπο cum ℵ*BHLP al omn^{vid} Chr ... Ln Ti απο cum ℵ^{c}ACD ... E παρα | του κυριου cum ℵABCE al^{10} cat vg cop syrP arm ... ς του θεου cum DHLP al pler syr^{sch} sah Chr

34. το στομα sine αυτου cum ℵ*BDHLP al pler am fu tol Chr$^{2,211.199}$ ... ℵ^{c}ACE etc add αυτου | προσωπολημπτης cum ℵABCDE ... ς -λημπτης cum HLP al omn^{vid}

36 sqq. Editores interpungendo differunt. Ln ἐστίν.^{36} τὸν - - ῶ̄ χῦ̄. οὗτος - - αὐτοῦ^{39} (καὶ - ἱερουσαλήμ), - ξύλου. Ti ἐστίν,^{36} τὸν etc.

36. τον λογον cum ℵABC^{2vid}EHLP etc ... C*^{vid} D^{Gr} 137. m tol syr^{sch} etP (enim c.*) sah τον γαρ λογον | ον c. ℵ*C(vdtr et*et^{2})D^{Gr}EHLP al fere omn cat syr^{utr} Cyr$^{hr\ 141}$ Chr^{199} et^{201} ... Ln om cum ℵ^{a}AB 61. m vg sah cop arm aeth^{utr} Ath^{508}

37. αρξαμενος (Ln$^{ed\ min}$, non item$^{ed\ mai}$, qua in marginem reiecit, sed nesciebat B) cum ℵABCDEH al^{4} ... ς Ti (Ln vide ante) αρξαμενον cum LP 31. 61. al pler. Ex Latinis habent *incipiens* e vg Ir$^{int\ 106}$; *cum coepisset* d. Praeterea AD e vg Ir^{int} Dial$^{maced\ 478}$ add γαρ, hinc Ln [γαρ] ... non addidimus cum ℵBCEHLP al omn^{vid} sah cop syr^{utr} rell Chr Thdrt Hil etc

38. ναζαρεθ (Gb') cum ℵBCDEP al permu vg sah cop ... ς (non item ς^{1624} etc) ναζαρετ cum AHL 13. 61. al plu cat^{185} | οσ cum ℵ^{c}ABCEH LP al pler Chr Thdrt^{2,1242} Cosm etc: D etc ουτος ... ℵ* etc ωσ

39. ημεισ (AD^{Gr} υμεισ) sine additam cum ℵABCDE al^{11} cat syr^{utr} aeth^{utr}

Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.
40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμ-
Lc 24, 43 Io 21, 13 φανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχει-
ροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν
ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισ-
17, 31 8, 24 μένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντες
οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόμα-
τος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· 46 ἤκουον
2, 4. 8, 36 γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε
ἀπεκρίθη Πέτρος· 47 μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τις τοῦ μὴ
2, 4 βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ

(arm?) Chr^{9,200} Ir$^{int\ 196}$ (sic ed^{stier} ex cdd^{8}) ... ς (= Gb Sz) add *εσμεν* cum HLP al pler vg arm^{gb} Cosm^{11,503} (sed 105. 137. c^{scr*} vg arm^{gb} add post *μαρτυρες*) | *εν ιερουσαλημ* cum NACEHLP al pler cat^{187} am arm Ir^{int} Chr Cosm ... Ln [*εν*] *ιερ.*, Ti om *εν* cum BD 26. 1^{lect} vg^{cle} | *ον και* cum NABCDEHLP etc ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc mu vg^{cle} fu sah cop syr^{sch} Ir^{int} Cosm | *ανειλαν* cum NABCDE al^{5} ... ς *ανειλον* cum HLP al pler cat

40. *εν τη τρ. ημ.* cum N*C 31. ... ς Ln Ti om *εν* cum N^{c}ABD^{2}EHLP etc ... D* d *μετα την τριτην ημεραν*

42. *αυτος* (*ipse*) cum NAH(L?)P 31. 61. al pler cat^{188} d e vg aeth^{utr} Ir$^{int\ 196}$ ... Gb' Ln *ουτος* cum BCDG^{gr}Kgr al^{10}, item syr^{utr} sah cop

44. *επεπεσεν* cum NBEHLP al pler ... Ln *επεσε* cum AD al^{5} cat

45. *οσοι* cum NADG^{gr}EHLP etc ... Ln *οι* cum B d vg, nec aliter sah cop etc | *συνηλθαν* cum NB ... ς Ln *συνηλθον* cum ADEHLP al omn^{vid} | *του αγιου πνευματ.* cum NAEHLP 61. al omn^{vid} Chr.... Ln *του πνευμ. του αγ.* cum BD^{2} (*του πν. αγ.*) 40. vg Rebapt

46. *πετρος* cum NAB al^{3} cat^{191} Chr^{9,207} ... ς *ο πετρος* cum DEHLP al pler

47. *δυναται κωλυσαι τις* cum NAB 61. 100. Item E etc *δυναται τις κωλυσαι* ... ς *κωλυσαι δυναται τις* cum D^{2}HLP al pler arm Chr^{9,207}. Item D* *κωλ. τις δυναται* | *ως* cum NAB al^{20} cat Ir$^{cat\ 181}$ Epiph^{112} Chr^{9,207} ... ς *καθως* cum EHLP al plu :: cf ad 7, 51

ὑμεῖς; 48 προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἰερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας 10, 28 as καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων· 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ 10, 9 as εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· 6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστὰς Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς

---

48. *προσεταξεν δε* cum ℵBE al[10] cat[191] sah cop syrP ... ς Ln Ti *προσετ. τε* c. AHLP al pler vg arm aeth ... D syr[sch] *τοτε προσεταξεν* | *αυτοις* cum ℵA 33. ... ς Ln Ti *αυτους* cum BDEHLP al pler Cyr[hr 41] Chr | *ιησου χριστου* (Gb′) c. ℵABE al[18] am fu tol demid sah cop etc ... ς Ti *του κυριου* c. HLP al plu ... D etc *του κυριου ιυ χυ*, al mu *του κυρ. ιυ* | *βαπτισθηναι* hoc loco cum ℵAB 40. 61. am fu demid tol arm Cyr[hr 41] ... ς ante *εν τω ονοματι* cum DEHLP al pler vg[cle] sah cop syr[utr] aeth Chr

XI. 2. *οτε δε* cum ℵABE al[10] cat vg sah cop arm ... ς *και οτε* cum HLP al pler syr[utr] aeth Chr[9,308] | *ιερουσαλημ* cum ℵAB 40. 61. ... ς *ιεροσολυμα* cum DEHLP al pler Chr

3. *εισηλθ.* ante *προσ ανδρ. ακρ. εχ.* cum ℵABD al[11] cat[192] vg sah cop arm aeth ... ς post *ακρ. εχοντας* cum EHLP al pler syr[utr] | *εισηλθεσ* et *συνεφαγεσ* cum ℵADEHP etc ... BL al[10] syr[sch] et[p txt] arm[zoh] *εισηλθεν* et *συνεφαγεν*

4. *πετροσ* cum ℵABDE al[4] cat[193] ... ς ο *πετροσ* cum HLP al pler

5. *αχρι* cum ℵAB* ... ς Ln *αχρισ* cum B[2]EHLP al pler ... D 104. *εωσ*

7. *ηκουσα δε και* cum ℵABE al[12] vg sah cop ... D 15. 18. 36. 180. syr[sch] aeth *και ηκουσα* ... ς *ηκουσ. δε* sine *και* cum HLP al longe plu syrP arm Chr[9,308] Thphyl[1a]

8. *κοινον* sine *παν* cum ℵABDE 61. al[18] vg sah syr[utr] arm aeth Epiph[112] ... ς (= Gb Sz) praem *παν* c. HLP al pler

τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἔξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι
10, 20 ἀπὸ Καισαρίας πρός με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 ἀπήγγειλεν δὲ
10, 5. 32 ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, 14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ
10, 44 πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ
1, 5 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν

9. *απεκριθ. δε* sine *μοι* cum ℵAB al[9] cat vg sah cop arm[usc] ... ς add *μοι* cum EHLP al pler syr[utr] aeth arm[zoh] Epiph[112] Chr[9,208] | *φωνη εκ δευτερου* cum ℵAHLP 61. al pler vg sah cop Epiph[112] ... BE etc *εκ δευτ. φω.* | *εκαθαρισεν* cum ℵBDEP al pler ... Ti *εκαθερισεν* cum AHL al[6]

10. *ανεσπασθη παλιν* cum ℵABD 13. 40. 61. 69. 96. 105. 163. 180. cat vg cop syrP arm aeth ... ς *παλιν ανεσπασθ.* c. EHLP al pler Chr[9,208]

11. *ημεν* cum ℵABD[gr] (item d *erant*) 40. ... ς Ti *ημην* cum EHLP al pler cat vg syr[utr] sah cop aeth Chr[9,208] | *καισαριασ* cum ℵAE ... ς Ln Ti *καισαρειασ* cum BHLP al certe pler ... D *καισαραιασ*

12. *το πνευμ. μοι* cum ℵABD 61. vg sah cop ... ς *μοι το πνευμ.* cum EH LP al pler cat[194] syr[utr] arm aeth Chr[9,209] | *μηδεν διακρινανταν* cum ℵ[c]AB 13. 40. 61. 68. 69. 105., item ℵ*E al[5] cat *μηδ. διακρινοντα* ... ς *μηδ. διακρινομενον* cum HLP al pler Chr[9,209]. Confirmant additam *μηδ. διακριν.* versiones omnes praeter syrP ... Gb[0] Ti om cum D syrP

13. *απηγγ. δε* cum ℵABD al[18] cat vg cop syrP Chr[9,209] Thphyl[b] ... ς Ti *απ. τε* cum EHLP al longe plu syr[sch] arm aeth Thphyl[a] | *ειποντα* sine *αυτω* cum ℵAB 61. cop ... ς Ti add *αυτω* cum DEHLP al pler vg sah syr[utr] al | *εισ ιοππην* sine additam cum ℵABD 61. al plus[20] cat vg syr[sch] sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *ανδρασ* cum EHLP al plu syrP Chr

16. *του κυριου* cum ℵABDE al plus[20] cat Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) Ti om *του* cum HLP al plu Did[tri 2,5] Chr[9,209] Thphyl[b]

ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; 18 *ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.*

19 *Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης* s. 1. 4
ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 *ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν.* 21 *καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον.* 22 *Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ*

17. *εγω* sine *δε* cum ℵABD al plus[25] cat vg syr[sch] cop arm aeth Did[tri 2,6,8] et[int 267] Chr Thphyl[b] Rebapt[263] ... ς (sed Gb[0]) Ti add *δε* cum EHLP al plu sah syr[p] Thphyl[a]

18. *εδοξασαν* cum ℵBD[2] (*εδοξαν) al[10] vg sah cop syr[utr] aeth ... ς Ti *εδοξαζον* cum AEHLP al pler cat arm | *αρα* cum ℵABD 40. 61. 65. 133. k[scr] ... ς Ti *αραγε* cum EHLP al pler Chr, etiam syr[p mg gr] | *εις ζωην εδωκεν* cum ℵABD 40. 61. 180. cat[196] am fu demid tol ... ς *εδωκ. εις ζω.* cum EHLP al pler sah cop syr[utr] aeth[PP] Chr[9,210]

19. *επι στεφανω* cum ℵBHLP 61. al pler cat[196] Bas[eth 293] al ... Gb″ Ln *επι στεφανου* cum AE 13. 40. 45. 12[lect] Thphyl[a] ... D[gr] *απο του* (D[2] om) *στεφανου* (contra d e vg *sub Stephano*) | *αντιοχειασ* cum ABDHP etc ... ℵEL *αντιοχιασ* :: *-ει-* ubique in B, plerumque in A et D, E fere ubique *-ι-* habet; ℵ inter utramque scripturam fluctuat, tamen saepius *-ι-* quam *-ει-* praebet

20. *ελθοντεσ* c. ℵABDEL[sil] 61. al plus[20] cat[197] sah cop syr[p] aeth Chr[9,217] ... ς (= Gb Sz) *ευσελθοντ.* cum HP al plu vg syr[sch] arm Thphyl[a] et[b] | *ελαλουν και προσ* cum ℵ*AB 27. 29. 61. 69. 163. vg (et. am demid tol) ... ς Ti om *και* cum ℵ[c]DEHLP al pler cat fu sah cop syr[utr] arm aeth Chr | *ελληνασ* c. ℵ[c]AD* C[scr] arm Eus[hist 2,3,3] Chr[9,217] etc. Cf et. vg d e *Graecos*, nec aliter syr[utr] sah cop aeth; videntur autem interpretes isti inter *ελληνασ* et *ελληνιστασ* parum distinxisse ... ς (= Gb Sz) *ελληνιστασ* cum BD[2]EHLP 61. al fere omn cat Chr[txt]. ℵ* miro vitio *ευαγγελιστασ*

21. *ο πιστευσασ* cum ℵAB 36. 61. 180. cat ... ς om *ο* cum DEHLP al pler Chr[9,217]

22. *τησ ουσησ εν* cum ℵBE al[10] Chr[9,217] ... ς Ln Ti *τησ εν* cum ADHLP al pler cat | *ιερουσαλημ* cum ℵABD 15. 27. 36. 40. 61. 105. 180. cat

αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας· 23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει
πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ, 24 ὅτι
ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ
9, 30 προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν
Gal 2, 11 ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο
δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι
ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς
Χριστιανούς.
27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
21, 10 προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι
Ἄγαβος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-

... ς ιεροσολυμοισ cum EHLP al pler Chr, item vg | εως αντιοχ. cum NAB 61. vg syr^{sch} cop arm aeth ... ς Ti διελθειν εως αντ. cum DE HLP al pler (42. 57. al εισ αντιοχειαν, 32. εισ την αντ.) cat sah syrP Chr^{9,217}

23. την χαριν την του c. NAB ... ς Ti om την sec cum DEHLP al omn^{vid} cat Chr^{9,217}

25. εισ ταρσον (am* fu *tharsum*) sine additam cum NAB (D) 36. 69. 100. 180. am* fu demid syr^{sch} sah cop arm (syrP ^{mg}) ... ς (Gb^{00}) add ο βαρναβασ cum EHLP al pler syrP ^{txt} Chr^{9,217}; item vg^{cle} am^{2} aeth praem | ευρων sine αυτον cum NABE al plus^{20} cat Chr Chron^{435} ... ς (Gb^{0}) add αυτον cum HLP al longe plu (vg *quem cum invenisset*) sah cop syr^{sch} etP c. ob. arm aeth | ηγαγεν sine αυτον cum NAB al plus^{30} cat vg arm Chron^{435} Thphyl^{a} ... ς (Gb^{0}) add αυτον cum EHLP al plu sah cop syr^{utr} aeth Chr Thphyl^{b}

26. αυτοισ cum NABE 13. 33. 36. 40. 61. 105. 180. c^{ecr} cat ... ς αυτουσ cum HLP al pler Did$^{tri\ 1,24}$ Chr^{9,218} | και ενιαυτον cum NAB 13. syrP Did$^{tri\ 1,24}$ Ath$^{lat\ 776}$ ... ς om και cum EHLP al pler sah cop arm aeth Chr | πρωτωσ cum NBD^{2} 36. 163. ... ς Ln Ti πρωτον cum A(D*)EHLP al pler Did^{tri} Cyr$^{hr\ 277}$ Chr^{9,218}

28. εσημανεν cum NAEHLP al omn^{vid} cat syr^{utr} sah cop Chr^{9,218} ... Ln εσημαινεν cum B d (*significabat*) vg (ut d) Chron^{435} ... D^{gr} σημενων | μεγαλην (Gb'') cum NABD^{2} 27. 29. 40. 61. 100. ... ς μεγαν c. D*EHLP al pler Chr^{9,218} Chron^{435} | ητισ (Gb'') cum NABDE al^{8} Epiph^{409} Did$^{tri\ 2,7}$ Chron^{435} ... ς οστισ cum HLP al pler cat Chr. Praeterea (ητισ) edidimus sine και cum NABD 13. 33. 34. 40. 61. 105. 183. 12^{lect} vg sah cop (*hoc autem factum erat*) syrP arm aeth Epiph^{409} Chron^{435} ... ς

σθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἥτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29 *τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·* 30 *ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.* 11, 25

XII.

1 *Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.* 2 *ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ.* 3 *ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων,* 4 *ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.* 5 *ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ.* 6 *ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος*

(Gb^{0}) Ti add *και* cum EHLP al pler cat syr^{sch} Chr^{9,218} | *κλαυδιου* sine additam cum ℵABD 13. 40. 61. vg sah cop arm aeth Chron Did^{tri} · ... ς (= Gb Sz) add *καισαρος* cum EHLP al pler cat syr^{utr} Epiph^{409} Chr

29. *ευπορειτο* c. ℵAB(D)EHP* 13. al fere^{20} cat Eus$^{hist\,2,12,2\,cod_1}$ Thphyl^{a} ... ς *ηυπορειτο* cum HP^{2} al plu Eus$^{hist\,2,\,12,\,2}$ Chr Thphyl^{b}

XII. 1. *ο βασιλ. ηρωδης* cum ℵ 66. c^{scr*} syrP Eus$^{hist\,2,\,9,\,1}$ excdd^{5} (etiam edd^{burt} et^{schwegl}) Chr^{9,227} ... ς Ln Ti *ηρωδ. ο βασ.* c. ABDEHLP al pler vg syr^{sch} etc Eus^{hist} excdd^{4} Chr^{9,225} Chron^{435} Lcif^{187} :: cf Mt 2, 3 et Mc 6, 14.

2. *μαχαιρῃ* cum ℵAB*D^{2} 61. ... ς Ln *μαχαιρα* cum B^{2}D*EHLP al pler

3. *ιδων δε* (Gb') cum ℵABE 61. al plus^{10} cat vg luxov sah cop Chr$^{9,225\,com}$ ... ς *και ιδων* cum DHLP al plu syr^{utr} aeth Lcif^{187} (arm om copulam) Chr$^{9,225\,txt}$ | *ημεραι* sine articulo cum ℵBHLP al sat mu arm ... Gb Sz Ln Ti *αι ημεραι* cum ADE 61. al plus^{40} cat

5. *εκτενως* cum ℵA*^{vid}B 13. 40. 81. e vg Lcif^{187} ... ς Ti *εκτενης* cum A^{2} EHLP 61. al pler cat Bas$^{eth\,286}$ Chr^{2,286} | *περι* (Gb'') cum ℵA^{2}BD al^{13} ... ς *υπερ* cum EHLP al pler cat Bas$^{eth\,286}$ Chr

6. *ημελλεν* cum ℵBELP al^{10} ... ς Ln *εμελλ.* cum ADH al plu Chr^{9,226} | *προαγαγειν* (sed B 13. 57. *προσαγαγ.*) cum AB 8. 13. 15. 32. 36. 57.

κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας

61 al^{vid} cat ... ς προαγειν (ℵ 5. 29. 73. 78. o^{acr} προσαγειν) cum ND EHLP al pler Chr | αυτον post προ- cum NABDE 13. 61. al plus^{10} cat ... ς ante προ- cum HLP al pler

7. εξεπεσαν cum NABDE 61. al^{10} fere cat ... ς εξεπεσον cum HLP al pler Chr^{9,226}

8. ειπ. τε cum NALP 61. al pler syr^{sch} arm aeth Chr^{9,226} Thphyl^{b} ... Lh ειπ. δε cum BDEH 34. 36. 40. 96. 100. 103. 105. a^{acr} c^{acr} al cat vg sah syr^{P} Thphyl^{a} | ζωσαι (Gb′) cum NABD al^{13} cat Bas$^{regg\ 365}$ ... ς περιζωσαι cum EHLP al pler

9. ηκολουθει sine αυτω cum ℵ*ABD 13. 15. 36. 40. 61. 180. cat fu tol arm ... ς (Gb^{o}) add αυτω cum ℵ^{c}EHLP al pler vg syr^{utr} sah cop aeth Chr^{9,226} | δια του cum NBDELP 13. 61. al plu cat vg syr^{sch} et$^{P\ txt}$ cop Chr^{9,229} Thphyl^{a} ... Ti υπο του cum AH al plus^{10} syr$^{P\ mg}$ arm Chr^{9,226} Thphyl^{b}

10. ηλθαν cum NAB 13. ... ς ηλθον cum DEHLP al pler Chr^{9,226} | ηνοιγη (NB*D ηνυγη) cum NABD al^{13} cat^{205} ... ς ηνοιχθη cum EHLP al pler Chr^{9,226}

11. εν εαυτω (B* αυτω) γενομενος cum NABD al^{10} cat vg Lcif^{187} ... ς γενομ. εν εαυτω cum EHLP al pler Chr^{9,226} | εξειλατο cum NABDEHL 61. al plus^{10} cat ... ς (= Gb Sz) εξειλετο cum P al pler Chr

12. συνιδων τε cum NBE^{gr}HLP al plu vg syr^{utr} arm Chr^{9,227} ... A 13. 15. 18. al^{15} cat e sah cop συνιδ. δε ... D και συνιδ. | της μαριας cum NABD 33. 61. (al^{vid}) ... ς om της cum EHLP al pler Chr^{9,227}

τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλυμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρῴδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισαρίαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ

13. *αυτου* cum ℵABDLP 61. al[10] vg syr[sch] sah cop arm aeth Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *του πετρου* cum EH al pler cat vg[ms] ap Ln syr[p] Chr[9,227] Thphyl[a] | *προσηλθεν* (d e *accessit*) c. AB*DEHLP al pler cat etc ... ℵ B[corr] 3. *προηλθε*, item vg *processit*

15. *ειπαν* cum ℵAB 61. ... ς *ειπον* c. EHLP al pler | *οι δε* (ς = Gb Sz δ' contra ℵABDEHLP etc) *ελεγον* c. ℵAD[E]RHLP 61. al fere omn cat vg Or[3,608] Chr[9,227] ... Ln *ειπαν* c. B 12[lect] Chr[230] (*-πον*) d (*dixerunt*) | *εστιν αυτου* cum ℵ*AB ... ς *αυτ. εστιν* cum DEHLP 61. al omn[vid] Or[3,608] Chr

16. *ο δε πετρος*: D om *πετρος*, hinc Gb[0] | *ειδαν* cum AB ... ς *ειδον* cum ℵELP etc, H *ιδον*

17. *διεγησατο* sine additam cum ℵA 13. 33. 61. 69. 100. 105. 12[lect] a[ser] vg arm ... ς Ln add *αυτοις* cum BDEHLP al pler cat syr[sch] sah cop aeth | *ειπ. τε* cum ℵABE 34. 61. vg syr[sch] sah aeth ... ς *ειπ. δε* cum DHLP al pler cat cop syr[p] Chr[9,227]

18. *ουκ ολιγος* cum BEHLP etc ... ℵA *ουχ ολιγ.* (:: eandem scripturam 14, 28 testatur ℵ 17, 4 B* 19, 23 ℵAD 19, 24 ℵ 27, 20 A)

19. *καισαριαν* c. ℵAE ... ς Ln Ti *-ρειαν* cum BDHLP etc. Dedimus sine articulo cum ℵABDE 61. al[10] cat ... ς Ti praem *την* cum HLP al pler Chr[9,234]

20. *ην δε* cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 133. 142. vg syr[sch] sah cop aeth ar[e] Leif[167] ... ς (= Gb Sz) add *ο ηρωδης* cum EHLP al pler (sed E al[10] om ο) cat syr[p] arm Chr[9,234]

κοιτῶνος τοῦ βασιλέως γενόμενοι εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 *τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς·* 22 *ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου.* 23 *παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ Θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.*

6, 7 24 *Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο.* 25 *Βαρ-*
12, 12 15, 37 *νάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.*

XIII.

1 *Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετραάρχου σύν-*

21. καθισας cum ℵB 40. 61. Bas$^{eth\ 280}$ ex$^{cdd\ s}$ ... Ln [και] καθισας, ς Ti και καθισας cum ADEHLP al pler cat^{210} syr^{utr} sah cop arm aeth Bas $^{eth\ ed}$ Chr^{9,235}

23. την δοξαν cum ℵAB 13. 61. 100. al sat mu cat Bas$^{eth\ 280}$ ... Gb Sz Ln (ex errore) om την cum DEHLP al plus^{35} Chr^{9,235}

24. του θεου cum ℵADEHLP etc ... B vg (aeth ut solet) του κυριου

25. εξ ιερουσαλημ cum A 13. 27. 29. 69. 3^{pe} 8^{pe} al sat mu syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah cop arm aeth^{PP} Chr^{9,235} (sed fluct lectio). Item B^{*vid}DE al^{20} cat vg Chr^{cod} απο ιερουσαλημ. Praetereaque ex his (sive εξ sive απο praebent) ℵ etc add εισ αντιοχειαν ... ℵB^{2}HLP 61. al plus^{33} syr^{p} mg aeth^{ro} arp Chr^{cdd} aliq Thphyl^{a} et^{b} εισ ιερουσαλημ | συνπαραλαβ. cum ℵAB* DEH ... ς Ln συμπαραλ. cum B^{2}LP al certe pler | ιωαννην (-νν- et. B; D^{gr} ιωανην et* praem τον) cum ℵABD* 36. 100. 105. 180. cat vg syr^{sch} sah ... ς Ti praem και cum D^{2}EHLP 61. al pler cop syr^{P} aeth Chr | επικληθεντα cum BDEHLP al longe plu Chr Thphyl^{a} ... NA al plus^{12} επικαλουμενον

XIII. 1. ησαν δε sine additam cum ℵABD 33. 40. 61. 68. 69. 100. 105. 12^{lect} a^{scr} vg syr^{sch} sah cop aeth ... ς (Gb^{0}) add τινες cum EHLP al pler cat syr^{P} arm Chr^{9,235} | τετρααρχου cum ℵ* sah$^{cdd\ 2}$ cop (:: cf ad Lc 3, 1. 3, 19. 9, 7 Mt 14, 1 quibus ll. omnibus eandem formam cum idonea auctoritate reposuimus) ... ς Ln Ti τετραρχου c. ℵ^{c}ABD EHLP etc

τροφος καὶ Σαῦλος. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. 3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. 6 διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ, 7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον

---

2. τον βαρναβ. cum ℵABCDEHLP al longe plu etc^{pt}... ς (= Gb Sz) τον τε βαρν. cum 61. al vix mu | σαυλον sine articulo cum ℵ^{a}ABCDE al^{10} cat Epiph^{892} etc ... ς (Gb^{0}) praem τον cum ℵ*HLP al longe plu Bas^{3,41} Thdrt$^{3,\ 13\cdot 331}$

4. αυτοι cum ℵAB (c non liquet) ˙15. 18. 36. 40. 61. 69* 100. 105. 180. a^{ser} cat d e vg syr^{utr} Ambspir^{653} ... ς ουτοι cum EGΓHLP al pler cop Did$^{tri\ 2,5}$ Chr^{9,235} Lcif^{235} ... DGΓ 12^{lect} arm Ath$^{lat\ 777}$ Ps-Ath^{2,7} οι (qui) | του αγιου πνευματος cum ℵABC^{2}(*latet)D^{2} (* τ. πν. αγ.) 13. 40. 59. 61. 69. 105. 180. a^{ser} cat^{213} Lcif^{235} Ps-Ath^{2,7} ... ς του πνευμ. του αγιου cum EHLP al pler vg Did$^{tri\ 2,5}$ Ath$^{lat\ 777}$ Chr^{9,240} | εισ pri sine την cum ℵABC^{2}D al^{10} cat^{213} Did$^{tri\ 2,5}$ Chr^{9,240} ... ς Ti add την cum EHLP al pler Chr^{9,235} Thphyl^{a} et^{b} | σελευκειαν cum ℵAC^{2}(*latet) DE d^{ser} ... ς Ln Ti σελευκειαν cum BHLP al pler | εκειθ. τε cum ℵA BCE al plu Chr^{3,235} ... HLP al plus^{20} d syr$^{P\ mg}$ sah Thphyl^{a} et^{b} εκ. δε ... DGΓ 64. εκειθεν | εισ κυπρ. cum ℵABCD al^{15} ... ς Ti εισ την κυπρ. cum EHLP al longe plu

6 ολην cum ℵABCDE 61. al fere^{20} vg syr^{utr} sah^{cod} cop arm aeth Lcif^{235} ... ς (= Gb Sz) om c. HLP al longe plu sah^{woid} | ανδρα cum ℵABCD al^{16} am syr^{utr} arm Chr^{9,241} Thphyl^{a} et^{b}, item post τινα E 36. 40. vg Lcif^{235} etc ... ς om cum HLP al plu | βαριησου cum ℵ 40. 96. 105. vg (et. am fu tol) cop syr$^{P\ txt}$ arm „nonnullis“ ap Hier$^{nom\ hebr\ 3,99}$ ... ς Ln Ti βαριησους cum BCE 13. al permu sah Chr^{9,241} Thphyl^{b} ... AD^{2}HLP al plus^{40} cat syr$^{P\ mg\ gr}$ Thphyl^{a} βαριησουν. Item D* βαριησουαν

ἀπὸ τῆς πίστεως. 9 Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; 11 καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

15, 38 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται καὶ οἱ
7, 2 ss φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ

9. *ατενισας* sine copula cum ℵABCL al[10] cat vg sah Chr[9,241] Lcif[235] … ς (Gb[00]) praem *και* cum DEHP al pler syr[utr] arm aeth Thphyl[a] et[b]

11. *κυριου* cum ℵABCDEHLP 61. al plu cat Did[tri2,7,10] Chr[9,241] Thdrt[2,69] … ς (= Gb Sz) *του κυριου* cum minusc mu | *παραχρ. τε* cum ℵC 61. vg syr[sch] cop aeth Lcif[235] Hier[Phllem 444]. Similiter D *και ευθεως* … ς Ln Ti *παραχρ. δε* c. AEHLP al pler cat sah syr[p] arm Chr | *επεσεν* cum ℵABD 3. 25. 61. 95. 100. Thphyl[a] … ς Ti *επεπεσεν* c. CEHLP al pler cat Chr Thphyl[b]

13. *παυλον* sine articulo cum ℵABCDE 13. 61. 69. 103. 105. 180. c[acr] cat … ς (sed Gb[0]) praem *τον* cum HLP al pler

14. *την πισιδιαν* cum ℵABC … ς *της πισιδιας* c. DEHLP al omn[vid] Chr[9,242], item vg arm rell | *ελθοντες* cum ℵ*BC 61. 104. cop … ς Ln Ti *εισελθοντες* c. ℵ[c]DEHLP al pler cat[218] vg sah syr[utr] arm aeth Chr[9,243]

15. *οι τισ* cum ℵABCD* al[17] d vg syr[sch] cop … ς om *τισ* cum D[Gr2]EHLP al longe plu sah syr[P] arm aeth Chr[9,242] | *εν υμιν λογος παρακλ.* cum ℵABC al[11] cat vg (item sah syr[utr] arm), item omisso *εν* H al pauc … ς Ti *λογος εν υμιν παρακλ.* cum DELP al pler

16. *ισραη-* ita ABCHLP etc: ℵ *ισδραη-*, DE *ιστραη-*. Item *-ηλειται* cum ℵABC … ς *-ηλιται* cum DEHLP etc

17. *ισραηλ* - ita et. ς (= Gb Sz) et Ln - cum ℵABCD al mu cat vg sah cop arm aeth … Gb Sz Ti om cum EHLP al plus[60] syr[utr] Chr[9,246]

ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς Ex 6, 1
ἐξ αὐτῆς, 18 *καὶ ὡς τεσσαρακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς* 7, 36 Dt 1, 31
ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 *καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατε-* Dt 7, 1
κληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, 20 *ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πεν-* Jos 14, 1
τήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προφήτου.

Thphyl^{a} et^{b} | *αιγυπτω* c. CDEHLP al longe plu cat Chr Thphyl^{a} et^{b} ... Ln *αιγυπτου* cum ℵAB 13. 40. 61. 100. 105 ^{al14}; item vg (atque etiam d e) etc

18. *τεσσερακονταετη* (C -*ετην*) *χρον.* cum ℵABC. Item ς Ln *τεσσαρακονταετη χρον.* cum EHLP al omn^{vid} ... D *ετη μ̄* | *ετροφοφορησεν* (et. Gb Sz Ti) cum AC*E 13. 24** 68. 78^{*mg} 93. 100. 105. 142. l^{scr*vid} d sah cop syr^{sch} et^{p} txt arm aeth^{utr} ar^{e} Const^{7,36,2} (legendum enim esse *ἐτροφοφόρησας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ* pro *ἐτροποφόρησας* etc, quod editum est, planissimum fit inde quod additum est *παντοίοις ἀγαθοῖς*). Idem verbum habetur 2 Macc 7, 27 Macar^{7,146} Ps-Chr^{9,884} (serm^{3} de ieiunio). Maxime vero commendat Deut 1, 31. quem locum Paulus sine dubio respexit. Est ibi enim: *ἐτροφοφόρησέν* (sic codd. AB etc; ed^{rom} *τροφοφορήσει* sine cod^{unc}, Coisl^{mg} al mu *ἐτροποφορησεν*) *σε κύριος ὁ θεός σου ὡς εἴ τις τροφοφορήσαι ἄνθρωπος* (de *τροφεύς*, non de nutrice femina cogitandum) *τὸν υἱὸν αὐτοῦ*. Fluctuat ibi quoque lectio atque Or *ἐτροποφόρ.* legit; sed cdd plu et unc omn *ἐτροφοφόρ.* tuentur, item Cyr^{ose181}, ipso confirmante contextu, quemadmodum hoc quoque loco *ἐτροφοφόρ.* multo aptiorem sensum dat quam *ἐτροποφόρησεν* ..... ς (Ti^{49} Gb′) *ετροποφορησεν* cum ℵBC^{3}DHLP 61. al longe plu cat vg (*mores eorum sustinuit*) syr^{p} mg gr Chr Thph^{3}. Imprimis commendatur auctoritate Origenis, qui sic legit Deut 1, 31. Cf Or^{1,551} (contra Cels^{4,71}) et$^{3,247.\ 248.\ 774.\ 795}$, item Or^{int3,278} Lcif^{157} (pro Atl^{1,5})

19. *καὶ καθελων* cum ℵACDEHLP etc ... B 61. sah om *καὶ* | *κατεκληρονομησεν* cum ℵABCDEHLP 13. 61. al^{60} fere cat Chr^{9,247} Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *κατεκληροδοτησεν* cum minusc vix mu Thphyl^{b}. Praeterea ς Ln Ti add *αυτοις* cum ACD^{3}EHLP al pler vg syr^{utr} arm Chr ... omisimus cum ℵBD* 13. 40. 61. sah cop

20. *ωσ ετεσιν τετρ. και πεντηκ.* ante *και μετα ταυτα* (Gb′) cum ℵABC 13. 15. 18. 36. 40. 61. 137. cat vg (*quasi post quadringentos et quinquaginta annos, et post haec* etc) sah (om *μετ. ταυτ.*) cop (om *ωσ*) arm ... ς Ti *και μετα ταυτα* (D* d etc om *με. ταυ.*) ante *ωσ ετε. τετρα. και πεντ.* cum D^{2}EHLP al pler aeth^{pp} Bedretra$^{139.\ 140}$ ex Gr, item D* d syr^{utr} ar^{e} aeth^{ro} | *προφητου* sine articulo cum ℵA^{vid}B 61. ... ς Ln Ti *του προφ.* cum CDEHLP al pler Chr

1 Sam 8, 5 10, 21. 16, 1 21 κἀκεῖθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κείς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, ἔτη τεσσεράκοντα· 22 καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα,
Ps 88 (89), 21 ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. 23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν
Lc 3, 3 pp τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ
Lc 3, 15 Io 1, 27 pp Ἰσραήλ. 25 ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας

21. κεισ cum ℵABCD ... ς κισ cum EHLP al omn^{vid} | βενιαμειν cum ℵABC 13 ... ς βενιαμιν cum DEHP al pler; item L k^{scr} al^{vid} βενιαμην | τεσσεραχ. cum ℵAB*C ... ς Ln τεσσαραχ. cum B^{a}EHLP al pler ... D 61. μ

22. τον (D om) δαυ. αυτοισ cum ℵABD sah cop ... ς αυτοισ τον δα. cum CEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} arm aeth Chr^{9,247} | δαυειδ hoc loco plene ℵBD; per compendium ACEHLP, altero loco et. ℵ ... ς Gb δαβιδ, Sz δαυιδ: cf ad Mt 1, 1

23. ηγαγεν cum ℵABEHLP 61. al fere^{60} vg cop aeth Ath^{195} Chr$^{9,249\,com}$ Thphyl^{1a} ... ς (= Gb Sz) ηγειρε cum CD 13. al mu cat^{220} tol sah syr^{utr} arm Chr$^{9,247\,txt}$ Thdrt^{4,38} Thphyl^{1b} | σωτηρα ιησουν cum ℵABCEP (D σω. τον ιν) 15. 18. 40. 61. 69. 100. 105. al sat mu vg syr^{utr} sah cop arm Ath Thdrt Thphyl^{1b} ... HL al^{50} aeth^{utr} σωτηριαν

25. ιωαννησ sine articulo cum ℵABCDEH al plus^{5} cat Thphyl^{1a} ... ς Ti ο ιωανν. cum LP al pler Chr^{9,247} Thphyl^{1b} | τι εμε cum ℵAB 61. (τι μαι) sah aeth ... ς Ti τινα με cum CDEHLP al pler vg cop syr^{utr} arm Chr (ς vero sic: τινα με υπον. ειναι; ουκ etc)

26. ημιν cum ℵABD 13. 19. 33. 61. c^{scr} sah syr^{p} ^{mg} ... ς Ln Ti υμιν cum CEHLP al pler vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ cop arm aeth Chr | εξαπεσταλη cum ℵABCD 13. 61. al^{30} cat^{221} ... ς απεσταλη cum EHLP al longe plu

27. εν ιερουσαλ. cum ℵABDHLP al plu cat^{221} ... CE 13. 61. al^{30} Chr^{9,247} et^{248} om εν, item vg (ut e, non item d) *habitabant Hierusalem* | οι αρχοντ. αυτων: D* d vg οι αρχ. αυτησ (*eius*)

κρίναντες ἐπλήρωσαν, 28 *καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες* Lc 23, 22
ἠτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 *ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα*
τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς Lc 23, 53
μνημεῖον. 30 *ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,* 31 *ὃς ὤφθη* 1, 3
ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας 10, 40 a
εἰς Ἰερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
32 *καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπ-*
αγγελίαν γενομένην, 33 *ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις*
ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, 33 *ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγρα-* Ps 2, 7
πται· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 *ὅτι δὲ ἀνέ-* Heb 1, 5
στησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, Is 55, 3
οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστά. 35 *διότι* Ps 16, 10

28. *πειλα-* cum BD ... ς Ln Ti *πιλατ.* c. ℵACEHLP etc :: cf ad Lc 23, 6 ubi *πει-* ℵABDRT, ad Lc 23, 13 et 20 ubi ABDT, et alibi

29. *παντα* cum ℵABCDEHLP al longe plu Chr^{9,247} ... ς (= Gb Sz) *απαντα* cum 13. e^{scr} al vix mu

31. *νυν* cum ℵ (sed post *εισιν* pon) AC (D *αχρι νυν*) 13. 15. 18. 27. 29. 40. 61. 68. 69. 105. 180. al plus^{10} cat (137. c^{scr} ut D) vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} (sed vg syrP *usque nunc*, arm *etiam nunc*, aeth^{ro} ut ℵ) ... ς (= Gb + Sz) om cum BEHLP al plu aethPP Chr^{9,248} :: similibus locis 2, 32. 3, 15. 5, 32. 10, 39 *νυν* non legitur

32. *ημων* cum ℵABC*D vg (tol *υμων*) aeth^{utr} Hil^{27} etc ... ς Ti *αυτων ημιν* c. C^{3}EHLP 61. al pler cat^{223} syr^{utr} arm Chr^{9,248} Thphyl^{la} et^{b} ... sah *ακτων*, cop plane om, 76. *ημιν* :: dubitari nequit quin *τ. τεκν. ημ-ν* ad mutandum textum excitaverit. Insolenter illud quidem dictum est; nisi vero sensu careat, tenendum est.

33. *εν τω πρωτω ψαλμ. γεγραπτ.* cum D Or^{2,538} (*ωσ γαρ γεγραπται, φησιν, εν πρωτω ψ.*) Hil^{27} et^{42} (*sicut et in ps.* 1. *script. est*) cdd^{lat} ap Bed 61. 62. Testantur vero etiam alii multi psalmos primum et secundum antiquioribus temporibus in unum contractos esse. Quorum antiquissimus est Iustinus, qui apol. 1, 40. utrumque psalmum uno tenore affert. ..... ς (= Gb) *εν τω ψαλμω τω δευτερω γεγραπτ.* cum ELP al pler vg syrP (item *scriptum est in ps.* 2. syr^{sch} sah cop, *dixit in ps.* 2 aeth) Chr^{2,248} Cosm^{11,484} Ambf$^{id\,5,555}$, item H 4. 66. 76. 100. o^{scr} *εν τω δευτερ. ψα. γεγρ.*, 104. *εν ψα. τω δευ. γε.* ... ℵABC 13. 40. 61. 69. 80. 98^{mg} 105. 180. arm *εν τω ψα. γεγρ. τω δευτε.* Inde Ln edidit *ε. τ. ψαλμ. γεγρ. τω πρωτω* (sine teste, sed coniunctis cum ABC testimonio codicis D) ... 46*^{vid} *ψαλμω* sine numero

34. *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Sz *δαυιδ*. Item v. 36. Cf ad Mt 1, 1

35. *διοτι* cum ℵAB 61* 97. 98^{mg} ... ς *διο* cum CEHLP 13. 61** al pler cat^{225} Chr^{9,248} ... D^{gr} (contra d *ideoque*) syr^{sch} ar^{e} aeth om

καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
Act 2, 27 ss 36 Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ
ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις
ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε
Ro 8, 3 ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις·
Hab 1, 5 41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι
ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον
λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συνα-

38. *εστω υμιν* cum BCDELP al pler vg etc ... ℵA 105. *υμιν εστω* | *δια τουτου* cum ℵAB^{3}CDLP etc ... E 65. 67. 133. d^{ser} aeth^{utr} *δι αυτου* ... B* al^{9} cat *δια τουτο*

39. *απο παντων* sine *και* cum ℵAC* am fu demid aeth^{pp} ... ς Ti *και απο παντ.* cum BC^{3}(D)ELP al omn^{vid} vg^{cle} tol sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} Chr^{9,248} | *εν νομω* cum ℵABCD 13. 40. 61. 93. 180. h^{ser} cat Chr^{9,251} ... ς *εν τω νομω* cum ELP al pler Thphyl^{a} et^{b} | *μωυσεως* c. NBCE etc ... ς *μωσεως* cum AD^{gr}LP al plu

40. *επελθη* (ita ℵ^{c}; ℵ* *απελθη*, al^{5} Chr^{9,251} com *επελθοι*) sine additam cum NBD 13. 18. 36. 73. 180. cat^{226} am tol ... ς add *εφ υμας* cum ACEILP al pler vg (et. fu demid) syr^{utr} sah cop arm aeth

41. *οτι εργον εργαζομ. εγω* cum (ℵ vide post) ABD 13. 61. k^{ser} vg sah syr^{utr} arm. ℵ sic: *οτι εργον ο* (c om) *εγω* (per incuriam intactum mansit) *εργαζομ. εγω ... ς οτι εργον εγω εργαζ.* cum CEILP al pler cat demid aeth^{utr} Chr^{bis} | *εργον* sec cum NABCI (pro spatio) 13. 61 al sat mu cat vg sah cop arm aeth^{ro} Thphyl^{b} ... DELP al^{50} cat tol syr^{utr} aeth^{pp} Chr^{bis} Thphyl^{a} om, hinc Gb^{0} | *ὃ* (Gb″) cum NABCDEILP al plus^{50} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... ς (= Sz) ᾧ cum 1. al mu cat^{227}

42. *εξιοντ. δε αυτων* cum NABCDEI 13. 61. a^{ser} al^{20} cat vg sah cop syr^{sch} (add *ab eis*) et^{p} arm Chr^{9,256} ... ς (= Gb Sz) *εξιοντ. δε εκ της συναγωγης των ιουδαιων* cum minusc mu Thphyl^{a}. Item L al mu Thphyl^{b} *εξι. δε αυτων εκ τ. συν. των ιουδ.* | *παρεκαλουν* sine additam cum ℵA (B)CD(E)I al plus^{20} cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr ... ς (=Gb Sz) add *τα εθνη* cum LP al longe plu | *τα* (D* om) *ρηματα ταυτα* cum NABCDEL al plu vg rell Chr Thphyl^{b} ... 4. *τον λογον* ... P h 1. 4. al plus^{25} Thphyl^{a} om *ταυτα*, hinc Gb^{0} (addit vero „totus versus e variis glossematibus coisse videtur“)

γωγῆσ ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆσ αἰωνίου ζωῆσ, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰσ τὰ ἔθνη. 47 οὕτωσ γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριοσ· τέθεικά σε εἰσ φῶσ ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰσ σωτηρίαν ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τε-

Ex 49, 6
Lc 2, 32

43. *προσλαλ. αὐτοισ* cum ℵABCDI (pro spatio) 61. al sat mu cat (et. vv. pler) Chr^{9,256} Thphyl^{b} ... Gb^{vo} Sz Ti om *αὐτοισ* cum ELP h al plus^{80} vg Thphyl^{a} | *προσμένειν* cum ℵABCDE 61. al^{80} cat Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *ἐπιμένειν* cum LP al plu Thphyl^{a}

44. *τω δε* (Gb′) cum ℵACD 13. 61. al sat mu e vg sah cop ... Gb Sz Ti *τω τε* cum BE^{gr}P (L al pauc *τοτε*) al plus^{40} cat syr^{utr} aeth^{ro} (aethPP om copulam) Chr^{9,256} Thphyl^{a} et^{b} | *ἐρχομένῳ* cum ℵBC*DE^{2}ILP 61. al longe plu Chr (vg d e *sequenti*) ... Gb Sz Ln Ti *ἐχομένῳ* cum AC^{2}E* 13. 20. 33. 34. 40. 73. 126. 12^{lect} 8^{pe} :: cf ad Lc 13, 33 Act 20, 15. 21, 26 | *τον λογ. του κυριου* cum ℵAB^{3} 13. 15. 18. 27. 29. al^{10} cat am fu tol sah ... ς *τ. λογ. του θεου* cum B*CELP al longe plu vg^{cle} demid cop syr^{utr} arm Chr (:: cf v. 46 sqq et 8, 25) ... D *παυλου*, praetereaque add *πολυν τε* (d om) *λογον ποιησαμενου περι του κυριου*

45. *παυλου* cum ℵAB 56. c^{ascr} ... ς Ti *του παυλου* cum CDEILP 61. al pler cat Chr^{9,256} | *λαλουμενοισ* cum ℵABE 13. 33. 34** 61. ... ς Ti *λεγομενοισ* cum CDILP al pler cat Chr | *αντιλεγοντεσ και* cum DIP 40. al plu syr^{p} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... E 14* *εναντιομενοι* (et. 14* *-ομενοι?*) *και* ... Gb^{0} Ln om cum ℵABCL al plus^{20} cat vg syr^{sch} sah cop aeth arm

46. *τε* cum ℵABCD^{gr} 15. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. o^{ascr} aeth cat ... ς *δε* cum EILP al pler syr^{utr} cop Chr^{9,256} | *εἰπαν* cum ℵABD 61. ... ς *ειπον* cum EILP al pler Chr | *επειδη* et. Or^{3,143} Bas$^{eth\ 304}$ Chr^{9,256} Cyr$^{esa\ 37}$ ... c 33. 34. 36. 61. Or$^{3,147\cdot 742\cdot 758\cdot 792}$ Chr^{9,260} *επει.* Scripsimus autem sine *δε* cum ℵ*BD* 180. cat^{228} sah cop syr^{p} Thphyl^{a} ... ς Ti add *δε* cum ℵ^{c}A(C)D^{2}ELP al pler vg (*sed quoniam*) syr^{sch} arm aeth Orquinquies (sedquater *επει*) Bas^{eth} Chr^{9,256} etc

48. *τον λογ. του κυριου* cum ℵACLP 13. 40. 61. al longe plu cat d e vg

ταγμένοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον· 49 *διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου καθ' ὅλης τῆς χώρας.* 50 *οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς*
Lc 9, 5 *ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.* 51 *οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰσ Ἰκόνιον·* 52 *οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.*

XIV.

1 *Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰσ τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτωσ ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθοσ.* 2 *οἱ δὲ ἀπειθήσαντεσ Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.* 3 *ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, διδόντοσ*

---

sah Chr^{9,257} ... BDE^{gr}E^{gr} 26. 27. 29. 73. 97. 137. 180. 8^{pe} cop arm Aug^{unit} eccl *τ. λογ. του θεου*

49. *καθ ολησ* cum ℵA 13. 33. 34. 40. 45. 69. 73. 104. 105. a^{scr} k^{scr} ... ς Ln Ti *δι ολησ* cum BCDELP al longe plu Chr^{9,257}

50. *τασ ευσχημονασ* cum ℵ^{c}ABCD 13. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 61. 73. 105. 133. 180. cat sah cop syr^{sch} et^{p} arm ... ς (= Gb Sz) *και τασ ευσχ.* cum ℵ*ELP al pler vg aeth Chr^{9,257} | *βαρναβαν* sine articulo cum ℵAB CDEL al^{18} cat Chr Thphyl^{b} ... ς (Gb^{00}) praem *τον* cum P al longe plu Thphyl^{a}

51. *ποδων* sine *αυτων* cum ℵABC al^{12} cat vg syr^{p} arm ... ς (Gb^{0}) add *αυτων* cum DELP al pler syr^{sch} sah cop aeth Chr

52. *οι δε* cum ℵCDELP 61. al pler sah cop syr^{p} arm Chr^{9,257} ... Ln Ti *οι τε* cum AB 13. 18. 33. 34. 37. 100. a^{scr} cat vg syr^{sch} aeth

XIV. 2. *απειθησαντεσ* c. ℵABC 13. 61. al fere^{20} cat Thphyl^{b} ... ς *απειθουντεσ* cum ELP al plu Chr Thphyl^{a}

3. *επι τω λογω* c. ℵ*A (eandem lectionem sequi videtur syr^{sch}, item habet ed. Aldina. Eadem verbi *μαρτυρειν* constructio Heb 11, 4.) ... ς Ln Ti *τω λογω* cum ℵ^{c}BCDELP al omn^{vid} (vg *in domino testimonium perhibente verbo gratiae suae*) Chr^{9,258} | *διδοντοσ* cum ℵ 4. 21. 133. (et 61. *και* praemisso) ... Gb Sz Ln Ti *διδοντι* cum ABDEP al plus^{50} cat Chr, item vg sah cop syr^{utr}, quae interpretum testimonia etiam ad *διδοντοσ* trahi posse videntur ... ς (= Gb Sz) *και διδοντι* cum CL al permu arm aeth Thphyl^{a} et^{b}

σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ 5,12
τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ
σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰου-
δαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,
6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν
καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· 7 κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο,
χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 οὗτος
ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι
ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ
τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει. 11 οἵ τε
ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
καονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν

---

6. *λυστραν* cum ℵABC^{2}D^{2}EHLP etc ... Ln *εισ λυστρ.* cum C*D* (et d *in lystra*)

7. *ευαγγελιζομ. ησαν* cum ℵABD^{gr} 13. 40. 61. 73. 12^{lect} c^{scr}, item vg *evangelizantes erant* (sed fu *evangelizaverunt*) ... ς Ti *ησαν ευαγγελ.* cum CEHLP al pler Chr

8. *εν λυστρ. αδυνατοσ* hoc ordine cum ℵ*B ... ς Ln Ti *αδυν. εν λυστρ.* cum ℵ^{c}ACHLP etc | *χωλοσ*: D om, hinc Gb^{0} | *αυτου* sine *υπαρχων* cum ℵABCDE al^{15} cat (nec exprim vg arm syr^{utr} aeth) ... ς (= Gb Sz) add *υπαρχων* cum HLP al longe plu Chr^{9,253} | *περιεπατησεν* cum ℵABC 61. al^{15} fere cat ... ς^{e} *περιεπεπατηκει* cum minusc vix mu, ς Gb Sz *περιπεπατηκει* cum DEHLP al longe plu Chr

9. *ηκουσεν* (Gb″) cum ℵADEHL 13. 61. al plus^{30} cat vg syr^{sch} cop arm aeth Chr^{9,258} ... ς *ηκουε* cum BCP al plu sah syr^{p} | *εχει πιστιν* cum ℵABCD 13. 21. 40. 61. 69. 73. 105. 180. 12^{lect} a^{scr} k^{scr} cat am fu demid tol syr^{utr} sah aeth ... ς *πιστ. εχει* cum EHLP al pler vg^{cle} am Chr

10. *μεγαλη φωνη* cum ℵBCD* 61. k^{scr} ... ς Ti *μεγ. τη φω.* cum AD^{2} EHLP al pler cat Chr | *αναστηθι* cum ℵABHLP 61. al longe plu vg cop syr^{p} ^{txt} aeth Chr^{9,258} Thphyl^{a} ... Ln praem *σοι λεγω εν τω* (E om) *ονοματι του κυριου* (E sah arm add *ημων*) *ιησου χριστου* cum CDE al fere^{25} cat sah syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm Thphyl^{b} Bed^{68} ex Gr | *ηλατο* cum ℵABC 61. al fere^{25} (item 33. 40. 68. 105. al^{10} fere *ηλλατο*, E *εξηλ-λατο*) cat vg (*exilivit et ambulabat*) sah cop Chr^{9,258} ... ς (= Gb Sz) *ηλλετο* cum H (*ηλετο*) LP al plu syr^{utr} arm

11. *οι τε οχλ.* cum ℵAB 15. 36. 40. cat^{234} syr^{sch} aeth (cop *igitur* pro *τε*) ... ς *οι δε οχλ.* c. CDEHLP 61. al pler vg sah syr^{p} arm Chr | *παυλοσ* cum ℵABCDE al^{5} cat Chr^{9,259} ... ς *ο παυλοσ* cum HLP al pler

πρὸσ ἡμᾶσ, 12 *ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸσ ἦν ὁ ἡγούμενοσ τοῦ λόγου.* 13 *ὅ τε ἱερεὺσ τοῦ Διὸσ τοῦ ὄντοσ πρὸ τῆσ πόλεωσ, ταύρουσ καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺσ πυλῶνασ ἐνέγκασ, σὺν τοῖσ ὄχλοισ ἤθελεν θύειν.* 14 *ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβασ καὶ Παῦλοσ, διαῤῥήξαντεσ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰσ τὸν ὄχλον, κράζοντεσ* 15 *καὶ λέγοντεσ· ἄνδρεσ, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖσ ὁμοιοπαθεῖσ ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶσ ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-*
4, 24 *στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὅσ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ*
τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, 16 *ὃσ ἐν ταῖσ παῤῥῃ-*
17, 4 as *μέναισ γενεαῖσ εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν·*
17 *καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺσ διδοὺσ καὶ καιροὺσ καρποφόρουσ, ἐμπιπλῶν τροφῆσ καὶ εὐφροσύνησ τὰσ καρδίασ ὑμῶν.* 18 *καὶ ταῦτα λέγοντεσ μόλισ κατέπαυσαν τοὺσ ὄχλουσ τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖσ.*

---

12. *τον* (D om) ante *βαρναβαν* sine *μεν* cum ℵABC*(D) 36. 37. 45. 56. 61. 137. 180. 12^{lect} cat vg sah arm ... ς (Gb^{oo}) *τον μεν* cum C^{3}EHLP al pler cop syr^{p} Chr Cyr$^{cat\,236}$ | *δια* cum ℵABCP* al pler syr^{p} $^{mg\,gr}$ ... Ti *διαν* cum DEHLP^{2} 15. 40. 61. 68. 12^{lect} o^{scr}

13. *ο τε* cum ℵABC^{2} 15. 18. 36. 40. 105. a^{scr} c^{scr} cat vg syr^{sch} aeth Chr ^{8,259} (C* *Τοτε*) ... ς *ο δε* cum EHLP al pler sah cop syr^{p} Thphyl^{a} et^{b} *τησ* (D* om) *πολεωσ* sine additam cum ℵABC*D 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 105. 113. 180. 12^{lect} a^{scr} cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *αιτων* c. C^{3}EHLP al longe plu syr^{p} Chr | *ηθελεν*: DH al plus^{20} tol Thphyl^{a} *ηθελον*, idque Gb′. Cf etiam aeth^{utr}

14. *αυτων* cum ℵ*CDEHLP al pler Chr^{9,259} ... Ln *εαυτων* cum ℵ^{c}AB 13. 14* 18. 36. cat | *εξεπηδησαν* cum ℵABC*DE 13. 61. al fere^{15} cat Chr Thphyl$^{a\,com}$ ... ς (= Gb Sz) *εισεπηδησαν* cum C^{3}HLP al longe plu Thphyl$^{a\,txt}$ et^{b}

15. *επι θεον ζωντα* (Gb″) cum ℵ^{c}ABCD^{2}E 13. 25. 40. 61. 105. 12^{lect} al^{2} ^{scr} cat Ath^{1,27} ... ℵ* *επι θεον τον ζωντα*, D* al aliq Thdrt^{4,396} *επι τον θε. ζωντα* ... ς *επ. τον θε. τον ζωντα* cum HLP al pler Chr^{9,265}

17. *καιτοι* cum ℵ^{c}ABC* 13. 61* 12^{lect} a^{scr} Ath^{1,27} ex$^{edd\,priorib\,et\,edd}$ ... DE *καιγε* ... ς Ti *καιτοιγε* cum ℵ*C^{3}HLP 61** al pler cat Ath^{1,27} ed bened Chr^{9,265} Thdrt^{4,724} | *αιτον* cum ℵ*ABE c^{scr} ... ς Ti *εαυτον* cum ℵ^{c}CDHLP al fere omn etc | *αγαθουργων* (Gb″) cum ℵABC 13. 15. 18. 36. 37. 40. 61. 69. 98^{mg} 105. 180. 12^{lect} a^{scr} cat Ath^{1,27} ... ς *αγαθοποιων* cum DELP (H *αγαθοπων*) al pler Chr Thdrt | *υμιν* cum ℵ*^{c}CD EHLP al fere^{40} cat m^{69} flor syr^{p} arm Ir$^{int\,197}$ stier (ex eddp^{lu}) Ath Thdrt

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ 2 Co 11, 25
πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς
πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι· 20 κυκλωσάντων δὲ τῶν
μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην· 21 εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, 22 ἐπιστηρίζοντες
τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. 23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους,
προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν

... ς (= Gb Sz) *ημιν* cum minusc plu cop ... $\aleph^{c}$A 13. 61. vg aeth Ir^{int} (ex cdd[2] et edd[aliq]) plane om, hinc Gb^{00} | *υμων* cum $\aleph^{*}$BCDE 61. al[25] m^{69} flor am fu demid tol syrP arm Ir^{int} Ath (ex cdd aliq) Thdrt Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) *ημων* cum $\aleph^{c}$AHLP al plu vg^{cle} cop aeth Ath[1,27 ed] Chr[9,265] Thphyl[b] ... syr[sch] ar[e] sah Ath ex[cdd 3] *eorum, αυτων*

19. *επηλθαν* cum NAB 61. ... ς *επηλθον* c. ODEHLP al pler | *επηλθ. δε* cum $\aleph$ABHLP al plu vg syr[sch] et[P txt] sah cop aeth Chr[9,266] ... CDE al fere[50] syrP mg arm ar[e] Bedr[etra 142] ex Gr *διατριβοντων δε* (D[gr*] d om, sed d post *επηλθ.* addit) *αυτων και* (c om) *διδασκοντων επηλθ.* :: receperat Ln[ed min] ita ut *διατριβ. αυτων και διδασκ.* cum antecedd. coniungeret, pergens *επηλθ. δε* | *εσυρον* cum NABCHP 61. al longe plu cat ... DEL al[12] Chr[9,266] *εσυραν* | *νομιζοντες* cum NABD 13. 40. 61. ... ς *νομισαντες* cum CEHLP al pler cat Chr | *τεθνηκεναι* cum NABC al[13] cat ... ς *τεθναναι* cum DEHLP al pler Chr

20. *των μαθητων* ante *αυτον* (D[gr*] d *αυτου*) cum NABCD 13. 31. 38. 40. 61. 95* 113. 137. 180. al[4 acr] cat Chr ... ς *αυτον* (L 31* al *αυτων*) *των μαθητων* cum EHLP al pler vg Thphyl[a] et[b]

21. *ευαγγελιζομενοι* cum ADEHP a^{acr} ... ς *ευαγγελισαμενοι* cum $\aleph^{c}$BCL 61. al fere omn cat $Bas^{eth\,307}$ Chr[9,266] | *και εισ εκον.* (BD *εικ.*) *και εισ αντιοχειαν* (NE *-χιαν*) cum NA(B)CE^{gr} 3. 13. 40. 61. 68. 69. 95* 100. 105. 180. a^{acr} (B 33. 34. *εισ* pri habent sed om sec, 18. 31. om pri sed habent sec) cat syr^{utr} ... ς om *εισ* utrumque cum DHLP al longe plu e $Bas^{eth\,307}$ Chr

22. *παρακαλουντεσ* sine copula cum $\aleph^{*}$ABEHLP al pler cat[239] d fu tol sah cop $Bas^{eth\,307}$ Chr[9,266] ... c al[9] syr^{utr} arm aeth Thphyl[b] *και παρακαλουντεσ*, item $\aleph^{c}$DE^{gr} *παρακ. τε*, vg *exhortantesque*

23. *κατ* (D 105. a^{acr} *κατα*) *εκκλησ. πρεσβυτερ.* cum NABCD 3. 13. 31. 33. 40. 61. 69. 95* 105. 180. al[2 acr] cat vg syr^{sch} arm ... ς *πρεσβυτ. κα. εκκλησ.* cum EHLP al pler sah cop syrP aeth Chr

πεπιστεύκεισαν. 24 *καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν,* 25 *καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀτταλίαν,* 26 *κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.* 27 *παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλη-*
1 Co 16, 9 *σίαν, ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως.* 28 *διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.*

XV.

Gal 5, 25 2, 1 1 *Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.* 2 *γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ*
15, 7 *Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον*

---

24. *εισ την παμφυλ.* cum ℵBCE 13. 40. 61. 68. 73. 98. 180. cat ... ς Ln om *την* cum ADHLP al pler Chr

25. *εισ την* (A om) *περγην* cum ℵ*A 61., item d *apud pergen*, am fu demid *in pergen* ... ς Ln Ti *εν περγη* cum ℵc (sed idem priorem lectionem vdtr revocasse) BCDEHLP al pler Chr^{9,267} | *τον λογον* sine additam cum BDHLP al pler sah cop aeth Chr^{9,267} ... ℵAC al^{9} vg syr^{sch} etP c.* arm add *του κυριου*, item E *του θεου* | *ατταλειαν* cum ℵB*CDE al^{4} matth 180. cat^{240} ... ς Ln *ατταλειαν* cum B^{3}HLP al pler

27. *ανηγγελλον* cum ℵABC 15. 18. 33. 34. 40. 61. cat syr^{sch} cop ... D *ανηγγειλον* ... ς *ανηγγειλαν* c. HLP al pler d vg syrP arm aeth; item E etc *απηγγειλαν* | *εποιησ. ο θεοσ* cum ABCEHLP al pler vg etc ... ℵD 25. 69. 96. 105. 133. 180. al^{2} scr sah Bas^{eth297} *ο θε. εποι.*

28. *διετριβ. δε* sine *εκει* cum ℵABCD al^{11} cat vg arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *εκει* cum EHLP al pler syr^{utr} sah cop Chr

XV. 1. *περιτμηθητε* (Gb′) cum ℵAB (sic^{3} ex *περιθμητε*) CD 13. 15. 18. 36. 40. 73. 180. cat Const^{6,12,1} Epiph^{118} ... ς *περιτεμνησθε* cum EHLP al pler Amm$^{cat\,242}$ Chr^{9,278} | *τω εθει τω* cum ℵABC* 61. ... ς Ti om *τω* sec cum C^{3}DEHLP al fere omn cat Const Amm^{cat} Chr | *μωυσεωσ* cum ℵBCEH 61. al sat mu (et. L^{treg}) ... ADLP al plu *μωσεωσ*

2. *γενομ. δε* cum ℵBCD$^{\mathfrak{G}}$L 4. 15. 18. 26. 33. 34. 36. 61. 69. 73. 100. 105. 180. al^{3} scr cat sah cop ... ς Ln *γεν. ουν* cum AEHP al longe plu d vg syrP arm Const^{6,12,1} Chr^{9,274} | *και ζητησεωσ* cum ℵABCDHLP al plus^{70} cat Const Chr Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *και συζητησεωσ* cum minusc ut vdtr pauc Thphyl^{b} ... E 68. vg cop om, hinc Gb^{00}

καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. 3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. 5 ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς 15, 2
Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι
ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός 10, 9 ss
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
8 καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε 11, 15

---

3. *την τε φοιν.* cum ℵBCD 46. 61. 180. cat ... ς om *τε* cum AEHLP al pler Chr | *σαμαριαν* c. ℵCDEH ... ς Ln Ti *σαμαρειαν* cum ABLP al certe pler
4. *εισ ιερουσαλημ* (e *in hierusalem*, d *hierusalem*) cum ℵCDEHLP al pler cat Chr^{9,274} ... Ln *εισ ιεροσολυμα* cum AB 61. 133. 137. k^{scr}, item vg *Hierosolymam* | *παρεδεχθησαν* cum ℵABD^{2} (**παρεδοθησαν*) 61. ... ς *απεδεχθησαν*. cum CEHLP al pler Chr ... 15. 18. 37. 40. 100. 180. a pauc cat *υπεδεχθησαν* | *υπο της* cum ℵADEHLP 31. 61. al pler Chr ... Ti *απο της* cum BC 15. 18. 36. 180. cat
5. *μωυσεως* cum ℵBCEH al plu ... ADLP al plu *μωσεως*
6. *συνηχθ. δε* cum ℵADEHLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,274} ... Ti *συνηχθ. τε* cum BC 13. 61. 133. d^{scr} vg aeth
7. *ζητησεως* c. ℵAB al^{14} ... ς Ln Ti *συνζητησεως* (*συνζ-* c. CDE, ς *συζ-*) cum CDEHLP al longe plu Chr^{9,274} | *εν υμιν εξελεξ. ο θεοσ* cum ℵABC 13. 40. 61. 69. 105. al cat^{244} arm^{gb} Const^{6,12,2} etc ... ς *ο θεοσ εν ημιν εξελεξατο* cum EHLP al longe plu vg^{cle} syr^{p}; item D *ημειν* (*^{2}εν ημ.*, d *in nobis*) *ο θεοσ εξελεξατο*
8. *δουσ* sine *αυτοισ* cum ℵAB 13. 61. Did (et^{gr} et^{lat}) ... ς (sed Gb^{0}) Ln add *αυτοισ* cum CEHLP al pler cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{863} Const Chr; D vero add *επ αυτουσ* (d *super eos*)
9. *ουθεν* cum BHLP al^{18} Const^{6,12,3} (ex ed. Mansii) ... ς Ln *ουδεν* cum ℵACDE 13. 61. al plu cat Const$^{edd\,rell}$ Chr^{9,274}

καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 νῦν οὖν
15, 28 Gal 5, 1 τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν
μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,
καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί,
2 Pe 1, 1 ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς
ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 καὶ
τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·
Am 9, 11. 12 16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ
ἀνορθώσω αὐτήν, 17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν
ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ
ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα 18 γνωστὰ

---

11. *του κυριου* cum ℵABCDEHLP al plu cat etc ... ς (= Gb Sz) om *του* cum minusc vix mu | *ιησου* sine additam cum ℵABEHLP 61. al plus[58] am fu demid tol sah cop[co d] syrP aeth[ro] Chr Thdrt Tert[pudic 21] ... ς (= Gb Sz) add *χριστου* cum CD 13. 31. al sat mu cat vg[cle] syr[sch] cop[ed] arm aethPP Ir[int 199] (*per gratiam domini nostri Ies. Chr.*)

14. *τω ονομ. αυτου* cum ℵABCDE 61. al plus[15] cat[248] vg sah syr[utr] arm Ir[int 199] Rebapt[367] Const[6, 12, 5] etc ... ς (Gb[00]) praem *επι* cum HLP al pler cop

16. *δαυειδ*: Sz *δαυιδ*, ς (et. Gb) *δαβιδ*, cf ad Mt 1, 1 | *κατεστραμμενα* (B *-στρεμμ-*) c. ℵ(B) 13. 33. 34. Procop[esa 282] ... ς Ln Ti *κατεσκαμμενα* cum ACDELP (H *σκαμμενα*) al pler Const[6, 12, 5] Chr[9, 280], E *ανεσκαμμ.*

17. *ποιων* cum ℵ*B (D[gr*] *ποιησει*) d e vg Ir[int 199] Rebapt[367] *faciens* ... ς Ti o *ποιων* cum ℵ[c]AC[2]EHLP al omn[vid] Const[6, 12, 5] Chr (:: ita LXX) | *ταυτα* sine additam c. ℵABCD 61. al plus[12] vg cop aeth Ir[int] Rebapt Const ... ς (= Gb Sz) *ταυτα παντα* cum H al plu cat[250] syr[sch] arm Chr; item ELP al[15] syrP Thph[a] *παντα ταυτα*

18. *γνωστα απ αιωνος* cum ℵBC al[13] sah cop arm[zoh]. Similiter alii ... ς (= Gb Sz) *γν. απ αιων. εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου* c. EHLP al pler (al aliq *γνωστα γαρ* etc) cat syrP txt Const[6, 12, 5] Chr[9, 280] ... Ln *γνωστον απ αιωνος* (D etc add *εστιν*) *τω κυριω το εργον αυτου* c. AD vg syrP mg arm[usc] Ir[int 199] ... Gb sine teste totum versum omitti volebat (Gb[0])

ἀπ' αἰῶνος. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς Gal 1, 7

---

20. *αλλα* cum ℵACDELP etc ... BCH etc *αλλ* | *των αλισγημ.* cum ℵBD^{gr} 15. 18. 36. 61. 180. ... ς Ti praem *απο* cum ACE^{gr}HLP al pler cat Const Chr, item d vg Ir^{int} | *και του πνικτου* cum ℵCEHLP al pler vg (vg pp^{lat} *suffocatis*) rell cat Chr^{9,280}, item (ita Ln) AB 13. 61. 177* *και πνικτου*. ... D Ir$^{int\,199}$ om, hinc Gb^{0}. Praeterea quae auctoritates (Tert Cyp etc) eisdem verbis v. 29 adversantur, eaedem huc valere videntur. Vide ad v. 29 | *και του* (61. om) *αιματος*: D al^{11} sah aeth Ir$^{int\,199}$ add *και οσα μη θελουσιν* (sic D, rell^{11} *αν μη θελωσιν*) *εαυτοις* (minusc pler *αυτοις*) *γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετεροις μη ποιειτε* (ita D; rell^{11} *ποιειν*)

21. *μωυσης* cum ℵBCDH etc ... ς *μωσης* cum AE^{gr}LP al longe plu

22. *εδοξε* cum ℵAB; Ti *-ξεν* cum CD^{2}EHLP etc | *τω παυλω* cum ℵABCE 13. 61. al longe plu^{vid} cat ... DHLP al fere^{40} Chr^{9,280} om *τω*, hinc Gb^{00} | *καλουμενον* (Gb′) cum ℵABCDEL etc ... ς *επικαλουμενον* cum HP al pler Chr | *βαρσαββαν* cum ℵABCEHLP etc ... ς *βαρσαβαν* cum minusc longe plu cat vg^{cle} (et. demid) arm Chr

23. *γραψαντες δια χειρος αυτων* cum ℵ*AB vg cop aeth^{ro} ... ς *γρ. δι. χει. αυ. ταδε* cum ℵ^{c}EHLP 61. al pler cat syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm etc | *αδελφοι* cum ℵ*ABCD 13. 61. vg arm^{usc} Ir$^{int\,199}$ Ath^{788} (est^{tri}) ... 34. sah Or$^{int\,4,655}$ om ipsum *αδελφοι* ... ς (Gb^{0}) Ti praem *και οι* cum ℵ^{c}EHLP al pler cat syr^{utr} cop arm^{soh} aeth^{utr} Const^{6,12,6} Chr^{9,281}

24. *εξελθοντες* c. ℵ^{c}ACDEP al fere omn vg syr^{utr} sah cop aeth^{pp} Ir$^{int\,199}$ Or$^{int\,4,655}$ etc. Item HL *ελθοντες* ... ℵ*B arm aeth^{ro} Const^{6,12,6} Ath$^{int\,788}$ Chr^{9,280} om | *τασ ψυχ. υμων* sine additam c. NABD 13. 61. vg sah cop aeth^{ro} Or$^{int\,4,655}$ Const^{6,12,6} Ath$^{int\,783}$ ... ς (Gb^{00}) add *λεγοντες*

ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου
5, 32 ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ
15, 10 ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ
1 Co 8, 1 ss πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ

περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον cum CEHLP al pler syr^{utr} arm aethPP Thphyl^{la} et^{b}. Similiter Chr^{9,281} Ir$^{int\ 199}$

25. *εκλεξαμενους* cum ℵCDEHP al longe plu cat Const^{6,12,6} Chr^{9,281} etc ... Ln *εκλεξαμενοις* cum ABL 61. al plus^{15}

28. *τω πνευμ. τω αγιω* cum ℵAB 13. 33. 34. 61. 78. k^{scr} Clem^{202} Epiph^{892}, item *spiritui sancto* m^{10} vg Tertpudic^{12} ... ς Ti *τω αγι. πνευμ.* cum CDEHLP etc | *τουτων των επαν.* cum ℵ^{c}BCH al^{15} etc, item omisso *των* ℵ*D* 13. Item vg etc ... ς *των επαν. τουτων* cum ELP al plu arm Chr^{9,281} ... Ti nil nisi *των επαν.* cum A 15. 18. 36. 43. 180. c^{6scr} Clem^{202} etc

29. *πνικτων* c. ℵ*A*BC 61. 137. sah cop Clem^{202} et^{606} Or^{1,768} et Or$^{int\ 4,655}$ etc ... ς *πνικτου* cum ℵ^{c}A^{2}EHLP al pler (40. 69. al Epiph Thdrt etiam *ειδωλοθυτου*) vg syr^{utr} arm aeth cat Const^{6,12,6} Cyr$^{hr\ 278}$ ed Didt^{ri} Epiph^{124} Chr^{9,281} Thdrt^{3,367} etc ... D Ir$^{int\ 199}$ Tertpudic^{12} Cyp^{329} Ambrst$^{gal\ 2,2}$ Pacian^{paraen} Hier$^{gal\ 5,2}$ plane om *και πνικτ.*, hinc Gb^{0} | *πορνειας* et. Clem$^{202.\ 606.}$ Tertpudic Or$^{int\ 4,655}$ etc: D 25. al^{10} sah syr^{p} c.* aeth Ir$^{int\ 199}$ Cyp^{329} add *και οσα* (min pauci *αν* add) *μη θελετε εαυτοισ γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετερω* (ita D d, rell omn *ετεροισ*) *μη ποιειν* (D^{2} *ποιεινται*, al pauc *ποιειτε*, d Cyp *ne feceritis*, Ir^{int} *ne faciatis*) | *πραξετε* cum ℵABP al pler vg etc ... CD^{gr}HL etc *πραξατε* ... E 5. 6. 8. 68. *πραξητε*

30. *κατηλθον* (Gb″) cum ℵABCD 61. al^{20} fere cat vg arm aeth ... ς Ti *ηλθον* c. EHLP al longe plu sah cop syr^{utr} Chr^{9,281}

32. *τε* (ut etiam ς Gb Sz) cum ℵABCE^{gr}HL 61. al plu cat d etc ... ς^{e} (etiam Mill) *δε* cum D^{gr}P al certe permu e vg cop syr^{p} | *επεστηριξαν* cum ℵ^{a}ABDHLP al pler cat Chr . . Ti *επεστηρισαν* cum CE 73. ... ℵ* om *και επεστ.*

ἐπεστήριξαν· 33 *ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς.*

35 *Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου.* 36 *Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν.* 37 *Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν* 12, 25
καλούμενον Μάρκον· 38 *Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ'* 13, 13
αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, 15, 38
μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 *ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε* Gal 2, 13
ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.

---

33. *αποστειλαντας αυτους* (א* *εαυτ.*) cum ℵABCD al^{15} cat vg sah cop boett aeth^{ro} Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *αποστολους* cum EHLP al pler syr^{utr} cop^{wi} arm Chr^{9,281}

34. ς (Gb^{00}) *εδοξε δε τω σιλα* (D *σειλεα*) *επιμειναι αυτου* (CD* *αυτους*, D^{gr2} *προσ αυτους*, 42. 57. 69. al *αυτοθι*; d *sustinere eos*) cum CD 13. al mu vg^{cle} tol sah cop^{wi} syrP c.* arm aeth^{utr}. Praeterea D etc post *επιμ. αυτ.* add *μονοσ δε ιουδασ επορευθη* ..... omisimus versum cum ℵABEHLP 61. al^{60} fere am fu demid syrr^{widm} et^{al} syrP^{txt} cop boett Chr Thphyl^{a}

36. *προσ βαρναβ. παυλοσ* cum ℵABC al cat^{255} vg Thphyl^{b} ... ς *παυλοσ* (D o *παυ.*) *προσ βαρναβ.* cum DEHLP al pler sah cop syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\ 298}$ Chr^{9,288} | *τ. αδελφουσ* sine *ημ.* cum ℵABCDE al^{20} (D etc add *τουσ*) cat vg sah cop syr^{utr} arm Chr ... ς (= Gb Sz) add *ημων* cum HLP al longe plu aeth Bas$^{eth\ 298}$ | *πολιν πασαν* cum ℵABC 31. k^{scr} ... ς *πασαν πολιν* cum DEHLP 61. al pler cat Bas^{eth} Chr

37. *εβουλετο* (Gb′) cum ℵABCE 13. 61. al^{20} cat Thphyl^{b}, item *volebat* d e vg, nec aliter sah cop syr^{utr} aeth ... ς Ti *εβουλευσατο* cum HLP al longe plu Chr^{9,288} Thphyl^{a}, item D^{gr} *εβουλευετο* | *συνπαρ-* cum ℵABCDEL al ... ς Ln *συμπαρ-* cum HP al pler | *και τον ιω.* cum ℵB 61. 137. Item Gb Sz Ti Ln *και ιω.* c. ACE al plus^{20} cat Chr Thphyl^{b}. Item *et Iohannem* vg cop syrP arm ... ς (= Gb Sz) *τον ιω.* cum HLP al plu sah syr^{sch} aeth Thphyl^{a} ... D al^{8} *ιω.* (omissis *και τον*), ita Gb′

38. *συνπαρ-* cum ℵAB*CE ... ς Ln *συμπαρ-* cum B^{3}HLP al certe pler. Item *-ραλαμβανειν* cum ℵABC 15. 40. 47. 61. 69. 180. a^{scr} c^{scr} cat ... ς *-ραλαβειν* cum EHLP al pler Chr^{9,288} ... D *τουτον μη ειναι συν αυτοισ* pro *μη συνπ. τουτ.*

39. *δε* c. ℵABD al^{4} vg sah cop ... ς *ουν* c. CEHLP al pler cat syr^{utr} arm

40 *Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν·* 41 *διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.*

XVI.

1 *Κατήντησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πατρὸς δὲ Ἕλληνος,* 2 *ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.* 3 *τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.*

4 *Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσ-*
15, 20. 29 *σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἰεροσολύμοις.*

5 *Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον*

---

40. του (D* om) κυριου cum ℵABD al[6] am fu demid tol sah Thphyl[1b] ... ς του θεου cum CEHLP al pler vg[cle] cop syr[utr] arm Chr[9,286] Thphyl[1a]

41. κιλικιαν sine την cum ℵACEHLP etc ... Ln την κιλικ. cum BD, cat[260] Thphyl[1b]

XVI. 1. εισ pr sine και c. ℵCDEHLP al pler vg sah syr[sch] et syrP mg aeth Chr[9,290] ... Ln και εισ c. AB al[11] cop syrP [txt] | και εισ λυστρ. cum ℵAB 40. 61. 68. 73. 103. 137. c[ser] ... ς Ti om εισ cum CDEHLP al pler cat Chr | γυναικοσ sine additam cum ℵABCDE 61. al fere[25] cat vg cop syrP arm aeth ... ς (= Gb Sz) add τινοσ cum HLP al plu syr[sch] sah

3. απαντεσ cum ℵABEHLP 61. al pler Chr[9,290] ... Ln παντεσ cum CD 31. 40. | τον πατερα αυτου οτι etc cum DEHLP al pler syr[utr] arm Chr Thphyl[1a] ... Gb' Ln οτι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν cum ℵABC 13. 15. 18. 31. 33. 34. 40. 68. 69. 105. 180. a[ser] cat, item vg sah cop aeth[utr]

4. παρεδιδοσαν cum ℵABCDE 13. 40. 61. 68. Thphyl[1b] ... ς παρεδιδουν cum HLP al pler Bas[eth 294] Chr | και πρεσβυτερων cum ℵABCD 61. al plus[10] cat Bas[eth 294] Thphyl[1b] ... ς κ. των πρ. cum EHLP al pler Chr Thphyl[1a] | ιεροσολυμοισ cum ℵABCD 13. 15. 18. 36. 40. 61. a[ser] cat Thphyl[1b] ... ς ιερουσαλημ cum EHLP al pler Bas[eth] Chr Thphyl[1a]

τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλα- 16, 6
τικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν
λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 7 ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ·
8 παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα. 9 καὶ
ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς
καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθη-
σον ἡμῖν. 10 ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν
εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς
εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμο-

6. *διηλθον* (Gb′) cum ℵABCDE 61. al[20] cat syr[utr] sah cop arm aeth Epiph[892] Did[tri 2,8,3] Caes[28] Ps-Ath[2,10] ... ς Ti *διελθοντες* cum HLP al longe plu Chr[2,291] | *γαλατικην* sine articulo cum ℵABCD 13. 55. 61 Caes[28] ... ς praem *την* cum EHLP al pler Epiph Did[tri] Chr

7. *ελθοντες* (D[gr2] *γενομενοι*, * *-νητ*) *δε* cum ℵABCDE 13. 15. 18. 27. 40 61. al plus[20] cat[264] vg etc Epiph[892] Did[tri 2,8,3] Ps-Ath[2,10] ... ς Ti om *δε* cum HLP al longe plu Chr[2,291] Thphyl[a] et[b] | *εισ την* (D om) *βιθυνιαν* cum ℵABCD al[30] fere cat Epiph[892] Did[tri] Cyr[ioh] Chr etc ... ς (= Gb Sz) *κατα τ. βι.* cum HLP al plu Thphyl[a] | *πορευθηναι* cum ℵA BE 15. 31. 33. 36. 61. 68. al cat Did[tri] Ps-Ath[2,10] Thphyl[b] ... ς *πορευεσθαι* cum CDHLP al pler Epiph[892] Chr Thphyl[a] | *ιησου* cum ℵAB C[2]DE al[9] cat (item 105. al[5] *του κω*) vg syr[utr] cop arm[edd] aeth[utr] Did[tri] Cyr[ioh] etc ... ς (= Gb Sz) om cum HLP 61** al longe plu sah arm[cdd 3] Chr Thphyl[a] et[b]

9. *νυκτοσ* sine articulo cum A[2](item*?)BD 40. 47. cat ... ς *τησ νυκτ.* c. ℵCEHLP 61. al pler Chr :: cf ad Lc 5, 5 Act 5, 19. 17, 10 | *τω παυλω ωφθη* cum ℵBD[2]E 13. 31. 40. 61. 105. vg ... ς Ln *ωφθ. τω παυλ.* cum ACD*HLP al pler cat syr[utr] sah cop arm aeth Chr[2,291] | *μακεδων* ante *τισ* cum ℵABCDE 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl[b] ... ς *ανηρ τισ ην μακ.* cum HLP al pler Chr | *ην* hoc loco cum ℵABCD[2] 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl[b] ... ς post *ανηρ τισ* pon cum HLP al pler etc ... D*E etc om *ην* | *και παρακαλων* cum ℵABCE 13. 61. al[20] cat vg syr[utr] ... ς Ti om *και* cum DHLP 31. al plu cop arm Chr, item sah

10. *εισ μακεδ.* sine *την* cum ℵABCELP etc ... ς Ti *εισ την μακ.* cum ADH al longe plu cat | *συμβιβ.* cum ℵABDHLP etc ... Ti *συνβιβ.* cum CE | *ο θεοσ* (Gb′) cum ℵABCE al[15] cat[265] vg cop Thphyl[b] ... ς Ti *ο κυριοσ* cum DHLP al longe plu syr[utr] sah arm Ir[int201] Chr[2,292] Thphyl[a]

11. *δε* cum ℵADE 13. 31. 33. 34. 40. 61. 68. vg cop syr[p mg] Chr ... ς Ln *ουν* cum BCHL al pler cat sah syr[p txt] arm Ir[int201] | *τρωαδοσ* sine

θράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, 12 *κἀκεῖθεν εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας πόλις, κολωνία. ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς.* 13 *τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν.* 14 *καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ Παύλου.* 15 *ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.*

16 *Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολ-*

---

articulo cum ℵABCDE 13. 31. 33. 40. 61. 73. 137. 180. c^{ascr} cat Chr^{9,292} ... ς (Gb^{0}) Ti praem *τησ* cum HL(P^{vid}) al pler | *τη δε* (B *δ*) *επιουση* cum ℵABCEL^{sil} etc ... ς Ti *τη τε* cum H al longe plu vg arm aeth Chr Thphyl^{a} et^{b}; item D *και τη* | *νεαν πολιν* cum ℵABD^{2} ... ς Ln Ti *νεαπολιν* cum CD*EHLP etc

12. *κακειθεν* cum ℵABCDE etc ... ς Ti *εκειθ. τε* cum HP al longe plu Chr Thphyl^{a} | *τησ* (B om) *μεριδοσ*: K^{gr} arm *μερισ* ... D al^{6} syr^{utr} aeth^{utr} ar^{e} Chr^{9,292} om plane, hinc Gb^{0} | *μακεδονιασ* sine articulo cum ℵACE 3. 31. 40. 43. 61. 65. 68. 69. 95. 180. cat ... ς (sed Gb^{00}) Ti praem *τησ* cum BDHLP al pler Chr | *κολωνια* (ς *κολώνια*, et. Gb Sz Matthaei) cum ℵAB*CDELP al sat mu Thphyl^{b} (A 61* al$^{2\text{scr}}$ etc *κωλ–*, E *κωλονια*) ... Ti *κολωνεια* cum B^{3}H 61. al fere^{50} cat Chr | *ταυτη τη* cum ℵABCD*E 61. al sat mu cat vg ... Gb′ Ti *αυτη τη* cum D^{2}HLP al^{40} fere Chr^{9,292}

13. *πυλησ* (Gb″) cum ℵABCD 13. 40. 61. 69. 105. a^{ascr} vg sah cop ... ς *πολεωσ* cum EHLP al pler syrP cop^{ms} arm aeth^{ro} Chr | *ενομιζομεν* (ℵ *-ζεν*, C *-ζαμεν*, in A *ομεν* rescriptum) *προσευχην* (AB *-χη*) *ειναι* cum ℵABC 13. 40. 61. cop aeth^{ro}; ... ς Ln Ti *ενομιζετο προσευχη ειναι* c. EH LP al pler cat et Amm$^{\text{cat}\,266}$ Chr Thphyl^{a} et^{b}. Similiter D *εδοκει προσευχη ειναι*

14. *ηκουεν* (E praem *ητισ*) cum ℵABCD$^{\text{gr}^{2}}$EHP al pler d (*audiebat*) etc ... Gb′ *ηκουσεν* cum D$^{\text{gr}^{*}}$L al^{25} vg (*audivit*) Chr Thphyl^{b} | *υπο παυλου* sine articulo cum BD ... ς Ln Ti *υπ. του παυλ.* c. ℵACEHLP al omn^{vid}

15. *μενετε* cum ℵABDE 13. 61. ... ς Ti *μεινατε* cum CHLP al pler cat

16. *εισ την προσευχ.* (et. Gb+Sz) c. ℵABCE 13. 18. 40. 61. 68. 103. 105. 163. 180. cat Or^{4,380} Thphyl^{b} ... ς om *την* cum DHLP al pler Chr^{9,292} | *πυθωνα* cum ℵABC*D* 33. 61. vg Or. ... ς *πυθωνοσ* cum C^{3}D^{2} EHLP al pler cat tol syrP mg gr Chr Eustath^{556} (Gall^{4}) Lcif^{240} | *υπαν-*

λήν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ κατ- 17, 6. 21, 21
αγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ στρα- 2 Co 11, 25
τηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, 23 πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 ὃς παραγγελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον

τησαι cum ℵBCE 13. 15. 33. 36. 40. 61. 103. 180. cat Or^{4,389} ... ς Ln απαντησαι cum ADHLP al pler Eustath Chr

17. κατακολουθουσα cum ℵBDE^{gr} 180. cat^{270} ... ς Ln Ti κατακολουθησασα cum ACEHLP al pler (61. 105. παρακολ.) Or^{4,389} Eustath^{4,556} Chr^{9,296} | τω παυλω cum ℵACDEHLP al omn^{vid} Eustath etc ... B Or om τω | υμιν (et. ς^{e}) cum ℵBDE^{gr} al sat mu cat vg syr^{utr} arm aethPP Thdrt^{2,1605} et^{964} ... ς (item Gb Sz) Ln ημιν cum AC^{2}(*latet)HLP 61. al fere^{40} e sah cop aeth^{ro} Or Eust Chr Lcif^{240} ... Or$^{int\,2,383}$ plane om

18. παυλος sine articulo (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵAB ... ς Ln Ti ο παυλ. cum CDEHLP al omn^{vid} Chr^{9,298} | εν ονοματι cum ℵABCE 40. 61. 105. 137. 180. al$^{12\,scr}$ cat Eust^{557} Chr^{9,298} Ps-Ath^{2,504} Euther^{1150} ... ς εν τω ονομ. cum DHLP al pler Thphyl^{a} et^{b}

19. ιδοντες δε et. sah cop syrP arm Lcif^{240} Chr^{9,298} ... B syr^{sch} aeth^{utr} και ιδοντες, Eust^{557} θεασαμενοι ουν ... A^{*vid} d om copulam: ita Ln$^{ed\,min}$ | και τον σιλαν (B* σειλ. ut solet) cum ℵABEHLP al pler cat Eust Chr ... Ti om τον cum CD al^{7}

20. ειπαν cum ℵABEH^{sil} 61. ... ς ειπον cum CDLP al fere omn Chr

22. περιρηξαντες cum ℵABCDEHL 61. ... ς περιρηξαντ. cum P etc

24. λαβων (Gb$''$) cum ℵABCDE 61. al^{12} cat ... ς Ti ειληφως cum HLP al pler Chr; 37. λαμβανων, e *accipiens* | ησφαλισατο αυτων cum ℵABC*

Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ
αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 *ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευ-*
θῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα
αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 *ἔξυπνος δὲ γε-*
νόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλα-
κῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων
ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. 28 *ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦ-*
λος λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐν-
θάδε. 29 *αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος*
προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, 30 *καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς*
Ioh 8, 16 etc *ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;* 31 *οἱ δὲ εἶπαν· πίστευ-*
σον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 *καὶ*
ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ

13. 61. (40. om αυτων) ... ς αυτων ησφαλ. cum c²DEHLP al pler Chr^{9,299}

26. ηνοιχθησαν cum ʀAE 13. 34. 61. Or^{1,414} ... Ln Ti ηνεωχθησαν cum BCD ... ς ανεωχθησαν cum HLP al pler Chr^{9,304} | δε c. ʀABDE 61. al fere^{20} cat sah cop syrP Thphyl^{1b} ... ς Ti τε cum CHLP al longe plu vg syr^{sch} arm aeth Chr Thphyl^{1a} | ανεθη cum ʀ^{c}ABCD^{2}EHLP etc ... ʀ*D* ανελυθη

27. μαχαιραν sine articulo cum ʀAEHLP 61** al fere omn cat Chr^{2}et^{3} ... Ln την μαχαιρ. c. BCD 61* | ημελλ. cum ʀABCKLP 40. 61. al pauc ... ς εμελλ. cum DH al pler cat Chr

28. φωνη μεγαλη cum ʀCD^{gr}EHLP 61. al pler cat vg^{cle} demid syr^{sch} etP arm Lcif^{240} Chr^{9,304} et^{3,186} ... Ln$^{ed\ min}$ Ti μεγαλ. φων. cum AB d am fu tol sah cop | παυλος sine articulo cum ʀBC* 13. Thphyl^{1a} ... ς Ln Ti ο παυλ. cum AC^{3}DEHLP al pler Chr Thphyl^{1a}

29. και τω σιλα cum ʀAC^{3}EHLP 61. al omn^{vid} cat Chr ... Ln Ti om τω cum BC*D

30. προαγαγων cum ʀ^{c}ABCEHLP etc; item ʀ* 177* προαγων, D vero προηγαγεν ... 25. 61. 68. 106* al aliq Thphyl^{1a} προσαγαγων

31. ειπαν cum ʀABC^{vid}DE 61. ... ς ειπον cum HLP al pler cat | ιησουν sine additam cum AB 2. 13. 30. 61. 100. vg cop Lcif^{240} ... ς add χριστον cum CDEHLP al pler cat syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,305} et^{3,186}

32. του (D om) κυριου cum ʀ^{c}ACDEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} sah cop arm Lcif^{240} Chr^{9,305} ... ʀ*B του θεου | συν (ʀ 61. συμ) πασιν cum ʀABCD al^{12} cat vg Lcif^{240} ... ς και πασι cum EHLP al pler syr^{utr} sah cop arm aeth Chr

αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, 34 ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ. 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. 37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. 38 ἀπήγγειλάν τε τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. 40 ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ

Iac 2, 16

16, 14

33. *απαντες* cum NB 40. c^{ser} ... ς Ln Ti *παντες* cum ACDEHLP al pler

34. *εις τ. οικον* sine additam cum BCP al^{11} cat $Lcif^{240}$ $Chr^{9,305}$ ... ς Ln ed min add *αυτου* cum NADEHL al pler vg rell | *ηγαλλιασατο* cum NABC²E^{gr}HL 61. al plu cat vg cop arm aeth $Lcif^{240}$ (*laetatus est*) $Thphyl^{b}$ ... Gb″ Ti *ηγαλλιατο* cum C^{*vid}DP al $plus^{40}$ e syr^{utr} sah Chr $Thphyl^{a}$ | *πανοικει* cum NAB*C 13. 180. ... ς Ln *πανοικι* cum B^{2}H LP al pler ... E om ... D *σιν τω οικω αυτου*

36. *τ. λογ. τουτους* cum NAEHLP al pler cat d vg sah cop syr^{p} ... Ln om *τουτους* cum BCD^{gr} 15. 18. 36. 76. 180. a^{ser} arm^{vid} | *απεσταλκαν* cum NAB ... C 61. $Thphyl^{b}$ *απεστειλαν* ... ς *απεσταλκασιν* cum DEH LP al pler cat Chr

37. *εβαλαν* cum BD ... ς *εβαλον* cum NAEHLP al omn^{vid}

38. *απηγγειλαν* (Gb′) cum NABDE 61. al $plus^{25}$ cat $Thphyl^{b}$ ... ς *ανηγγ.* cum HLP al plu $Chr^{9,305}$ $Thphyl^{a}$ | *τε* cum NE^{gr} syr^{sch} $aeth^{utr}$ ... ς Ln Ti *δε* cum ABDHLP al omn^{vid} vg arm $Chr^{9,305}$ | *εφοβηθ. δε* cum NAB 15. 18. 31. 40. 61. 69. al fere[10] cat cop ... ς *και εφοβ.* cum EHLP al longe plu vg (*timuerunt*que) sah syr^{utr} aeth Chr

39. *απελθειν* cum NAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 65. 68. 69. 105. 133. 180. cat arm ... ς *εξελθειν* cum EHLP al pler vg (e vg *exire*) Chr | *απο τ. πολ.* cum NAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 133. 180. cat ... E *εκ τ. πολ.* ... ς *της πολεως* cum HLP al pler Chr

40. *απο της φυλακ.* cum NB 38. 40. 68. 69. 105. a^{ser} h^{ser} $Thphyl^{b}$ ... ς *εκ τ. φυλ.* cum ADEHLP al pler cat^{279} $Chr^{9,305}$ $Thphyl^{a}$ | *προσ* cum NABDEHLP 61. al $plus^{60}$ Chr $Thphyl^{a}$ et^{b} ... ς (= Gb Sz) *εισ* cum

τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
Lc 24, 25 s διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμε-
9, 22 νος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσ-

---

minusc ut vdtr pauc | *ιδοντ. παρεκαλ. τουσ αδελφ.* cum NAB 13. 40. 61. cop ... ς Ti *ιδοντ. τουσ αδελφουσ παρεκαλ. αυτουσ* cum EHLP al pler cat vg sah syr^{utr} arm aeth Chr | *εξηλθαν* cum ND ... ς Ln Ti *εξηλθον* cum ABEHLP al omn^{vid} Chr

XVII. 1. *την απολλωνιαν* cum NABE 13. 32. 40. 61. 68. 105. 180. a^{scr} cat^{279} (sed E *την απολλων. και την αμφιπ.*) ... ς Ti om *την* c. (D)HLP al pler Chr^{9,310} Thphyl$^{a\,txt}$ | *συναγωγη* cum NABD 13. 40. 61. 180. 12^{lect} cat sah cop arm ... ς Ti *η συναγωγ.* cum EHLP al pler arm^{cod} Chr Thphyl^{a} et^{b}

2. *διελεξατο* cum NAB 13. 61. 103. syr^{utr} cop ... Gb′ *διελεχθη* cum DE^{cr} 15. 18. etc ... ς Ti *διελεγετο* cum HLP al pler e vg sah arm aeth

3. $\overline{χς}$ $\overline{ις}$ cum AD 61. item am fu demid tol sah syr^{p} arm^{ed} aeth Chr^{9,310} ... ς Ti o $\overline{χς}$ $\overline{ις}$ cum HLP al pler Thphyl^{utr}; item B o $\overline{χς}$ o $\overline{ις}$ ... N 38. (113?) vg^{cle} syr^{sch} cop arm^{edd} $\overline{ις}$ $\overline{χς}$, item E etc $\overline{ις}$ o $\overline{χς}$

4 *ελληνων* cum NBEHLP al pler syr^{utr} sah arm aeth Chr$^{9,311.312}$ ... Ln *και ελληνων* c. AD 13. 40. 61. vg cop ... 15. 27. 29. 36. 180. Thphyl^{a} om | *πληθ. πολυ* cum NABDE 13. 31. 61. al^{15} cat vg arm ... ς *πολυ πληθ.* cum HLP al plu

5. *ζηλωσαντεσ δε οι ιουδαι. και προσλαβ.* cum NABE (vide post) al^{15} cat (om *οι*) vg syr^{utr} sah (*οι δε ιουδ. ζηλωσ.*) cop arm aeth^{PP} et (omisso *οι ιουδ.*)^{ro} ... ς (= Gb Sz) *ζηλωσαντεσ δε οι απειθουντεσ ιουδαι. και προσλαβ.* cum minusc vix mu ... Sz Ti *προσλαβομενοι δε οι ιουδαι. οι απειθουντεσ* cum HLP al plus^{50} Thphyl^{a}. Eadem Gb expulsis *οι απειθουντ.* cum 142. (sed respexit et. codices quos ipsi sequuti

λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· 6 μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, 7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. 8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, Lc 23, 2
9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῆεσαν· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα

---

sumus) ... D οι δε απειθουντες ιουδαιοι συνστρεψαντες | τινας ανδρας cum NDHLP al pler Thphyl^{a} ... Ln Ti ανδρ. τινας cum ABE 13. 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 180. al^{3scr} vg Thphyl^{b} | και οχλοποιησαντες: E praem απειθισαντες ... D om | και επισταντις cum NAB DE al^{20} cat Thphyl^{b} ... ς Ti επισταντ. τε cum HLP al longe plu Chr^{9,311} | προαγαγειν cum NAB al plus^{15} cat, item d e vg *producere* ... Eg^{r} 29. 68. 137. c^{scr} προσαγαγειν, L 11. αναγαγ., Dg^{r} 104. εξαγαγειν, ... ς Ti αγαγειν cum HP al plu Thphyl^{utr}

6. εσυρον (ℵ* 11. ειυρον) cum ℵ^{c}ABHLP etc ... DE 45. 99. 104. 105. 137. al^{2scr} Chr^{9,311} εσυραν | ιασονα sine articulo cum NABD 13. 61. 137. ... ς Ti τον ια. cum EHLP al pler cat Chr

7. πρασσουσιν (-σιν BDEHLP etc; NA -σι) cum NABDEHLP etc ... ς πραττουσι cum 31. al vix mu Thphyl^{b} | ετερον λεγοντες ειναι cum NAB 13. 38. 40. 45. 61. 68. 69. 73. 105. 113. 180. al^{5scr} cat vg arm syr^{P} Chr^{9,311} ... ς Ti λεγοντις ετερον ειναι cum DHLP al plu syr^{sch} sah cop Chr^{9,313}. Item E λεγ. ειν. ετερ.

10. δια νυκτος cum NBD 13. 25. 31. 40. 68. 69. 73. 105. 180. a^{scr} cat Petr^{alex} can^{12} Thphyl^{b} ... ς δι. της νυκτ. cum EHLP al pler Chr^{9,311} Thphyl^{a} | απηεσαν (d *ibant*): E εισηεσαν, item *introierunt* vg (item alii ut sah syr^{sch}). Posuimus post των ιουδαιων cum NABD 13. 61. etc Thphyl^{b}, item vg ... Ti ante των ιουδ. cum EHLP al plu Chr^{9,311} Thphyl^{a}

11. καθ ημεραν c. NADE al^{20} ... ς Ti το καθ ημ. c. BHLP al plu Chr^{9,311}

οὕτωσ. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· 13 ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆσ Θεσσαλονίκησ Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντεσ καὶ ταράσσοντεσ τοὺσ ὄχλουσ. 14 εὐθέωσ δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕωσ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σίλασ καὶ ὁ Τιμόθεοσ ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστάνοντεσ τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕωσ Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντεσ ἐντολὴν πρὸσ τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡσ τάχιστα ἔλθωσιν πρὸσ
1ᵉ,5 αὐτόν, ἐξήεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖσ Ἀθήναισ ἐκδεχομένου αὐτοὺσ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντοσ κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖσ Ἰουδαίοισ καὶ τοῖσ σεβομένοισ καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸσ τοὺσ παρατυγχάνοντασ. 18 τινὲσ δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων

---

13. *και ταρασσοντεσ* cum ℵABD al[25] cat vg syr[utr] sah cop arm ... ς Ti om cum EHLP al plu aeth[h,utr] Chr[9,312]

14. *εωσ* cum ℵABE 13. 25. 27. 40. 61. 66** 81. 105. vg (e vg *usque ad*) syr[sch] cop ... ς Ti *ωσ* c. HLP al plu cat syrP arm Chr[9,312] ... D (sed d *ad mare versus*) al[10] sah aeth om | *υπεμειναν* cum ℵB al[10], item E (13[treg]) *απεμειναν*, 31. 33. 68. Thdrt[3,5] Thphyl[b] *επεμειναν*. Item *remanserunt* vg cop ... Ln Ti *υπεμεινεν* cum AD 27. 137. c[scr] (40. *επεμεινε*) sah syr[sch] ... ς *υπεμενον* cum HLP al longe plu cat Chr[9,312] Thphyl[a] | *τε* cum ℵABE 13. 15. 18. 25. 31. 33. 34. 61. 68. c[scr] cat syr[utr] aeth ... ς *δε* cum DHLP al longe plu vg sah cop arm Chr[9,312]

15. *καθισταvοντεσ* cum AB 25., item ℵ* *καθισπαντεσ* (*καθισ* exit versus), D *καταστανοντεσ*, 61. *αποκαθιστανοντεσ* ... ς *καθιστωντεσ* cum ℵ[c]D[2]EHLP al pler | *ηγαγον* sine *αυτον* c. ℵABD al[18] fu tol Thphyl[b] ... ς (sed Gb[00]) add *αυτον* cum EHLP al pler cat vg syr[utr] sah cop arm Chr | *και τον τιμοθ.* cum ℵBE 13. 61. al[8] cat Chr[9,312] ... ς Ln Ti om *τον* cum ADHLP al pler Chr[9,312]

16. *θεωρουντοσ* (Gb′) cum ℵABE 13. 15. 18. 40. 61. 68. 69. 73. 98. 137. 180. al plus[10] cat ... ς *θεωρουντι* cum DHLP al plu Chr[9,317]

18. *τινεσ δε και* cum ℵABDHLP 61. al plus[40] syr[sch] ar[e] Chr[9,318] ... ς (= Gb +, item = Sz ut vdtr) om *και* cum E al sat mu vg sah cop syrP arm aeth Thphyl[utr] | *επικουριων* cum ℵAB*DE 25. 61. c[scr] k[scr] (al[vid]) ... ς Ln Ti *επικουρεων* cum B[2]HLP al pler | *στοϊκων* cum ℵAD EHLP[vid] 2. 13. 25. 27. 30. 35. 68. al mu cat[284] Thphyl[2], item sah cop ... ς *στωϊκων* cum B 1. 31. 61. al plu Chr Thphyl[a]. Praeterea c

καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον· τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. 19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; Mc 1, 72
20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ 2, 12
οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. 22 Σταθεὶς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου πάγου ἔφη· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. 23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ 14, 15

---

praem *των* cum DHLP al longe plu Chr: omisimus cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 69. 99. 103. 105. 180. al^{5} scr (al^{vid}) cat | *οτι τον ιν και τ. αναστ.* (14. 27. 29. 68. 69. 105. 106. a^{scr} syr^{sch} ar^{e} cop aethPP add *αυτου*, sah add *νεκρων*, 177. pon *την αναστ. και* ante *τον ιν*) *ευηγγελιζετο*: D om, hinc Gb^{o} | *ευηγγελιζετο* sine *αυτοις* c. ℵ*BLP al plus^{30} sah syrP arm Chr ... ς praem *αυτοις* cum minusc vix mu cat, item Ln add *αυτοις* cum ℵ^{c}AEH 1. 13. 31. 61. al plus^{80} vg syr^{sch} cop Thphyl^{utr}

19. *επιλαβ. τε* cum ℵAEHLP al pler vg etc ... B 13. 15. 18. 61. cat sah cop *επ. δε* | *αριον* cum ℵADE (L *αγριων*) al aliq, item sah cop ... ς Ln Ti *αρειων* cum BHP al longe plu. Ex Latinis d e *Arium pagum*, am fu *Ariopagum*, vg *Areopagum*. | *αυτη η* cum ℵAEHLP etc ... Ln om *η* cum BD

20. *τινα θέλει* cum ℵAB 18. 25. 36. 40. 61. 105. 180. (13. *τινα θέλη*, 69. a^{scr} *τινα θέλοι*) cat ... ς Ti *τι αν θέλοι* cum DEHL al pler (P al pauc *θέλει*, 4. 68. Thphyl^{b} *θέλη*) Chr

21. *ηυκαιρουν* cum ℵABDE 13. 32. 40. 61. 68. 96. 104. 137. c^{scr} Thphyl^{b} ... ς *ευκαιρουν* cum HLP 1. 31. al pler Bas^{1,176} Chr^{9,318} Thphyl^{a} | *η ακουειν* cum ℵABD 25. 44. vg sah syrP arm ... ς *και ακουειν* cum EH LP 1. 13. 31. 61. al pler cat syr^{sch} cop aeth Bas Chr | *ακουειν τι* cum ℵAB 25., item vg omisso *τι* post *λεγειν*. Similiter syr^{utr} ... ς Ti om *τι* cum DEHLP al pler cat^{285} arm Bas Chr

22. *παυλος* sine articulo cum ℵAB Thphyl^{a} ... ς Ti o *παυλ.* cum DEHLP al omn^{vid} Chr^{9,318} Thphyl^{b} | *αριου* cum ℵADE ... ς Ln Ti *αρειου* cum BHLP al certe pler. Cf ad v. 19.

23. *ο* et *τουτο* cum ℵ*A*BD (61. *ὅ* et *τούτον*) vg Or^{4,167} Hier$^{tit\ 1,12\ ss}$ ..

θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, 25 *οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα·* 26 *ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς*
Ex 55, 6 *κατοικίας αὐτῶν,* 27 *ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καίγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρ-*

ς *ον* et *τουτον* cum ℵ^{c}A^{2}EHLP al fere omn^{vid} cat arm rell$^{pler\ ut vid}$ Clem Ps-Ath Chr^{9,318} Cosm^{11,526} Aug$^{crescon\,1,397}$

24. *υπαρχων κυριος* cum ℵABE al^{12} vg (*cum sit dominus*) m cat sah cop syr^{utr} arm aeth Clem^{372} Thdrt^{4,396} Thphyl^{b} ... ς *κυρ. υπαρχ.* cum DHLP al pler Clem^{691} Chr^{9,318} Thdrt^{1,1311} Thphyl^{a} Ir$^{int\,167}$

25. *ανθρωπινων* (Gb′) c. ℵABD 61. al plus^{15} cat e vg Ir$^{int\,197}$ Clem^{372} et^{691} Thdrt^{4,596} ... ς *ανθρωπων* cum E^{gr}HLP al pler syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,318} Thdrt^{1,1311} Cosm^{528} | *προσδεομενος* c. ℵ^{c}ABD^{s}E^{gr}HLP etc ... ℵ* 25. d e arm Ir^{int} Thdrt^{4,596} praem *ως* | *και τα* (ℵ*E 61. om) *παντα* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵ*et^{c}ABDE al plus^{10} cat^{293} vg cop syrP aeth^{utr} (sed *και τα παντα* cum seqq conjg omisso *τε*) arm Clem^{bis} Chr^{319} et^{321} Thdrt^{1,1311} Cosm^{529} Thphyl^{a} Ir^{int} ... ς (non ς^{e} etc) *κατα παντα* cum HLP al longe plu Thdrt^{4,396} Thphyl^{b} ... 13. syr^{sch} ar^{o} om

26. *εξ ενος* sine additam cum ℵAB 13. 14* 27. 29. 40. 61. 96. e^{scr} vg sah cop aeth^{PP} Clem^{372} ... ς (sed Gb^{o}) Ti add *αιματος* cum DEHLP al pler cat syr^{utr} arm Ir$^{int\,197}$ Thdrt^{1,1311} et^{4,396} Chr^{9,319} et^{saep} Cosm^{529} | *παντος προσωπου* cum ℵABD 1. 13. 15. 18. 36. 61. 68. 103. cat Clem^{372} ... E Thdrt^{4,396} *παν προσωπον* ... ς *παν το προσωπον* cum HLP al pler Chr Thdrt^{1,1311} Cosm | *προστεταγμενους* (et. Gb Sz) cum ℵA BD^{2}EHLP 61. al plus^{70} cat Clem^{372} Chr Thphyl^{utr} ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *προτεταγμενους* cum D* al vix mu Cosm. Edidit Ln *πρὸς τεταγμένους*

27. *τον θεον* cum ℵABHL 61. al plus^{85} cat vg syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,319} et^{322} Thphyl^{b} ... Clem^{372} *το θειον* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *τον κυριον* cum EP 1. 31. al sat mu Cosm^{529} Thphyl^{a} | *ψηλαφησειαν* (B* *-σιαν*) cum ABHLP al longe plu Clem^{372} Chr$^{9,319.\ 322}$ ... ℵE 1. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 69. 96. (nec aliter ed. Ald, item Oec) *-φησειεν* (E *-σιεν*) ... 3. 64. 95* 105. a^{scr} *-φησαιεν* ... D *φησαισαν* | *και ευρ.* cum ℵBEHLP 61. al pler tol syr^{utr} arm aeth Chr Cosm Thphyl^{utr} ... Ln *η ευρ.* cum AD 15. 36. 40. 96. 105. 12^{lect} cat sah Clem^{372} Ir$^{int\,197}$ *καιγε* (Gb′) cum BD^{2}HLP* 13. 15. 18. 25. 31. 40. 61. 68. 96. 137. 180. al plus^{50} cat Did$^{tri\,8,16}$ ... AE Clem *καιτοι* ... ς *καιτοιγε* cum NP^{3} 69. 105. al sat mu Chr^{9,319} Cosm^{529} Thphyl^{b} | *ημων* cum ℵA$^{corr^{2}}$BDEHP al pler vg rell Ir^{int} Clem Did^{tri} etc ... A^{2}L 31. 180. k^{scr} *υμων*

χοντα. 28 *ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.* 29 *γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.* 30 *τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπερ-* 14, 16
ιδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, 31 *καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.* 32 *ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν.* 33 *οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.* 34 *τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγείτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.*

---

28. *ποιητων* et. Clem Or Did Chr^{9,319} Cosm^{529} etc (syr^{sch} *e sapientibus vestris*, aethPP *sapientes*) ... D aeth^{ro} Ir^{int} Amb^{saepe} (vide Sabatier, item de Ambrst al) om, hinc Gb^{o}

29. *χρυσω* cum BDHLP al pler Did^{tri} ^{1,15} Chr^{9,319} et^{823} etc ... ℵAE 25. 33. 34. 40. 73. 96. Thdrt^{2,} ^{1292} ed Dam ^{1,} $^{310.}$ $^{334.}$ ^{849} Thphyl^{b} *χρυσιω* | *αργυρω* cum ℵBDHLP al pler Did^{tri} Chr Thdrt Cosm Thphyl^{a} ... AE 13. 15. 18. 25. 34. 86. 40. 73. 96. k^{scr*} cat Dam^{ter} Thphyl^{b} *αργυριω*

30. *απαγγελλει* cum ℵ*B Ath ^{1,195}cod (et$^{cdd^{3}}$ *επαγγελλ.*) ... ς Ln Ti *παραγγελλει* c. ℵ^{c}ADEHLP al omn^{vid} Ath^{1,195} ed Cyr^{abac} ^{573} etc | *παντας* (Gb′) c. ℵABD^{2}(*ινα παντες*) E 13. 15. 18. 36. 40. 180. cat^{298} Ath ^{1,195} Cyr^{abac} ^{573} ... ς Ti *πασι* cum HLP al pler Ir^{int} (*praecepit hominibus omnibus ubique poeniteri*, sed$^{cdd^{3}}$ om *omnibus*) Ps-Ath^{2,514} Baseth ^{235} Chr$^{9,319.}$ ^{323} etc

31. *καθοτι* (Gb″) cum ℵABDE al fere^{20} (al^{3} cat *καθο*) Ath^{1,195} et Ps-Ath ^{2,514} Baseth^{235} Cyr^{abac} ^{573} Thdrt^{4,84} et^{bis} etc ... ς *διοτι* cum HLP al longe plu Chr$^{9,319.}$ ^{324} Thphyl^{a}

32. *ειπαν* cum ℵBE ... ς Ln *ειπον* cum ADHLP al omn^{vid} | *περι τουτου και παλιν.* ^{38}*ουτως* cum ℵAB 13. 29. 40. 68. 73. 105. Item D vg arm *περι τουτου παλιν. ουτως* (tol *et sic*), E 69. 180. a^{secr} aeth *περι τουτου παλιν. και ουτως* ... ς *παλιν περι τουτου.* ^{33}*και ουτως* cum HLP al pler cat syr^{utr} cop (sah om *παλιν*) Chr^{9,327} Thphyl^{a}

34. *ο αρεοπ.* (B^{3} *αρεωπ.*) cum ℵAEHLP etc ... D *τις αρεοπ.* ... Ln *αρεοπ.* omisso o cum E | *-παγειτης* cum B*D ... ς Ln *-παγιτης* cum ℵAB^{3}EH LP etc

XVIII.

1 *Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κό-*
Ro 16, 3 *ρινθον.* 2 *καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν*
1 Co 16, 19 etc *τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλ-*
λαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας
τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 *καὶ διὰ τὸ*
ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκη-
20, 34 *νοποιοὶ τῇ τέχνῃ.* 4 *διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάβ-*
βατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
17, 15 5 *Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ*
28 *Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς*
Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 *ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν*
20, 26 *καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς·*

XVIII. 1. *μετα ταυτα* cum ℵAB 13. 69. 97. a^{scr} vg cop arm ... ς Ti *με. δε ταυτ.* cum EHLP al pler cat sah syr^{P} Or$^{int\ 4,681}$ Chr^{9,327}. Similiter D *αναχωρησας δε* omissis *μετα ταυτ.* | *χωρισθεισ* (D *αναχωρ.*) sine additam cum ℵBD 13. vg sah cop ... ς (Gb^{0}) add *ο παυλοσ* cum HLP al pler cat syr^{utr} arm aeth Or^{int} Chr

2. *τεταχεναι* cum ℵ* (sed excidit *τα* post *τε* exeunte versu) DELP 4. 13. 29. 31. 40. al plus^{10} ... ς Ln Ti *διατεταχεναι* cum ℵ^{c}ABH al plu cat Chr^{9,328} ... 1. 14* 43. 69. al^{10} *προστεταχεναι* | *απο τησ ρωμησ* cum ℵABDEL al plus^{20} cat vg (e vg *a Roma*) ... ς *εκ τ. ρω.* cum HP al pl Chr^{9,328}

3. *εμενεν* cum ℵABDP al pler e vg syr^{sch} Or$^{int\ 4,681}$ ... E^{gr}HL al^{12} syr^{P} Chr^{9,328} *εμεινεν* | *ηργα-* cum ℵ*AB^{c}DE 13. 180. k^{scr} ... ς *ειργα-* cum ℵ^{c}B^{3}HLP al pler. Item *-ζοντο* cum ℵ*B cop Or$^{int\ 4,681}$ (*mansit apud eos, et operabantur simul*) ... ς Ln Ti *-ζετο* cum ℵ^{c}ADEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} (sed syr^{sch} et^{P} c. ob. add *cum eis*) Chr^{9,328} | *ησαν* (am* tol *erat*, fu om *ησ. γαρ*) *γαρ σκηνοπ. τ. τεχν.* (et. Or^{int}): D om, hinc Gb^{0} | *τη τεχνη* cum ℵABELP al fere^{20} Chr^{9,328} et^{8,298} ... ς *την τεχνην* cum H al plu cat Thphyl^{utr}

5. *τω λογω* c. ℵABDE 13. 40. 73. 137. 142. c^{scr} vg sah cop syr^{sch} et$^{P\ txt}$ aeth^{utr} arc Bas$^{eth\ 294}$ et^{304} Thdrt^{3,5} ... ς (= Gb Sz) *τω πνευματι* cum HLP al pler cat syr$^{P\ mg}$ arm Chr^{9,328} | *ειναι* cum ℵABD al^{30} cat^{301} vg (item sah cop syr^{sch} et^{P} c.* arm aeth) Bas$^{eth\ 294}$ et^{304} Thphyl^{b} ... ς Ti om cum EHLP al plu vg^{cdd} (ap Ln) syr$^{P\ txt}$ Chr Thdrt Thphyl^{a}

τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ Co 4, 11 οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγω- 1 Co 1, 14 γος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ 16, 9 23, 11 κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, 10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰου-

---

6. *πορευσομαι*: D*H*L al pauc cat d (*vado*) Chr$^{edd\ pri}$ *πορευομαι*

7. *εισηλθεν* cum ℵAD* 13. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 68. 69. 105. a^{scr} d vg sah syr^{sch} et$^{P\ mg}$ arm (aeth^{vid}) Thphyl^{b} ... ς Ti *ηλθεν* cum BD^{2}EHLP al pler cat cop syr$^{P\ txt}$ Chr^{9,328} Thphyl^{a} | *τιτιου* (ℵE etc *τιτου*) *ιουστου* cum B*D^{Gr2} syrP, item (sed *τιτιου*) ℵE 7. 15. 36. 81. cat vg (sed am* *titi nomine iusti*; utrumque nomen agnoscit etiam Hier de nominib. hebr.) cop arm Thphyl^{b}. Praeterea syr^{sch} sah *τιτου* sine *ιουστου* habent ... ς Ln Ti *ιουστου* cum AB^{2}D*HLP al pler d aeth Chr Thphyl^{a} ... 2. 30. plane om | *συνομοροουσα* cum ℵBEHLP etc ... AD *συνομοροουσα*

9. *εν νυκτι* ante *δι οραματ.* cum ℵB al^{9} cat vg arm Thphyl^{b} ... ς Ti post *δι οραμ.* cum ELP al pler sah cop syr^{P} Chr^{9,329}, item H c^{scr} aeth *της νυκτος* post *δι οραμ.* ... D Thphyl^{a} post *τω παυλω* ... A syr^{sch} ar^{e} om, sed habent *εν οραματι* pro *δι ορ.*

11. *εκαθ. δε* cum ℵAB al^{11} cat e vg sah cop syr^{utr} ... ς Ti *εκαθ. τε* cum BG^{r}HLP al pler arm aeth Chr^{9,329} Thphyl^{utr}, D *και εκαθ.*

12. *ανθυπατου οντος* cum ℵABD 8. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 68. (*οντ. ανθυπ.*) 180. cat ... ς Ti *ανθυπατευοντος* cum EHLP al pler Chr^{9,329}

13. *αναπειθει* ante *ουτος* cum ℵAB 1. 13. 38. 47. 68. 69. 105. 113. 133. al$^{3\ scr}$ arm Thphyl^{b} ... ς post *ουτος* cum DEHLP al pler cat vg sah cop (syr^{utr}) Chr^{9,329} Thphyl^{a}

14. *ει* (A *η*) *μεν* sine *ουν* cum ℵABDE al plus^{20} cat Chr^{9,329}; nec magis exprimunt vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *ουν* cum

δαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί·
Mt 27, 24 Jo 18, 31 κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. 19 κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω

HLP al plu | *αν ανεσχομην* cum ℵ*B 13., item omisso *αν* A 33. 36. ... ς Ti *αν ηνεσχομην* cum DEHLP al pler cat Chr

15. *ζητηματα* (Gb′) cum ℵABDEgr^{3}Egr al fere^{15} vg sah cop syr^{utr} arm Thphyl^{1a} ... ς *ζητημα* cum D*HLP al plu (96. add *τι*) cat d e Chr^{9,329} Thphyl^{b} | *κριτης* sine additam cum ℵABD 13. vg cop ... ς add *γαρ* cum EHLP al pler (al^{6} om *εγω*) cat sah syr^{utr} arm Chr

17. *παντες* sine additam cum ℵAB e^{ascr*} vg cop ar^{e} ... ς (sed Gb^{00}) add *οι ελληνες* cum DEHLP al pler (al aliq *παντ. ιουδαιοι* vel *παντ. οι ιουδ.*) sah syr^{utr} arm aeth Chr^{9,329}

18. *κενχρ-* cum ℵADE (ℵ *κενχραιαισι*) ... ς Ln Ti *κεγχρ-* cum BLP al pler | *την κεφαλην* post *εν κε.* cum ℵAB 13. 31. 40. 68. 69. 180. a^{ascr} cat vg Thphyl^{b} ... ς ante *εν κε.* cum DEHLP al pler sah syr^{utr} arm aeth^{PP} Chr^{9,335}

19. *κατηντησαν* cum ℵABE 13. 40. k^{ascr} d (*devenerunt ephesum*) tol sah syr^{sch} ar^{e} aeth^{PP} ... ς *κατηντησε* cum HLP al pler vg cop syr^{P} aeth^{ro} Chr^{9,336} | *αυτου* cum BHLP al pler cat Chr ... Ln *εκει* cum ℵADE 13. 25. 33. 34. 40. 73. | *διελεξατο* cum ℵAB 13. 68. 69. 98^{mg} 105. a^{ascr} Thphyl^{b} ... D etc *διελεγετο* ... ς Ti *διελεχθη* cum EHLP al pler

20. *μειναι* (ℵ^{c} *επιμεινατ*, 25. *παραμεινατ*) sine additam cum ℵ(et*etc)AB al^{11} cat vg syr^{P} ^{txt} etc ... ς (sed Gb^{0}) add *παρ αυτοις* cum DEHLP al pler syr^{sch} (et syr^{P} add c. ob.) cop Chr^{9,336}

21. *αλλα* cum ℵABDEP 13. 15. 18. al plus^{12} Thphyl^{a} ... ς *αλλ* cum HL al plu cat Chr Thphyl^{b} | *αποταξαμενος και* cum ℵABD 13. vg, item E al^{9} cat Thphyl^{b} *αποταξ. αυτοις και* ... ς *απεταξατο αυτοις* c. HLP al pler cop syr^{P} Chr Thphyl^{a} | *ειπων* sineadditam cum ℵABE al^{8} vg

πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, 22 καὶ
κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλη-
σίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν,
διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρί-
ζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, 1 Co 3, 5
ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Lc 24, 19
25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος 19, 3
μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι
ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας
προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρε-
ψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν.
ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς
χάριτος. 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ
ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

(exc demid) sah cop arm aeth^{ro} ... ς (sed Gb^{00}) add δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα cum DHLP al pler cat demid syr^{utr} | παλιν (D sah om) sine δε cum ℵAB(D)E 13. 20. 36. 40. 103. a^{scr} cat^{309} vg arm aeth cop (sah) ... ς (sed Gb^{00}) add δε cum HLP al pler syrP (demid et^{sch} *et iterum*) Chr Thphyl^{la} | ανηχθη sine copula cum ℵ^{c}ABD 15. 18. 81. 103. 105. 180. a^{scr} cat vg sah arm aeth^{ro} (teste Gildem) ... ς και ανηχθ. cum EHLP al pler aethPP (ut ante) Chr^{9,336}; item ℵ* cop (item 68.) ανηχθ. δε

22. καισαριαν cum ℵADE ... ς Ln Ti -ρειαν cum BHLP al certe pler

23. στηριζων cum ℵAB 13. ... ς Ti επιστηριζων cum DEHLP al pler etc

24. απολλως c. ℵ^{c}ABEHLP etc ... ℵ* 15. 180. cop arm απελλης, D απολλωνιος

25. του ιησου cum ℵABDEL etc ... ς του κυριου cum HP al plu Chr^{9,336} Thphyl^{la}

26. πρισκιλλ. κ. ακυλας (ℵ -λα) cum ℵABE 13. vg cop aeth ... ς Ti ακυλ. και πρισκιλλ. cum DHLP al pler cat syr^{utr} sah arm Chr^{9,336} | την οδον του θεου cum ℵAB al^{12} am fu tol sah cop syrP arm Thphyl^{b} ... E etc την οδον του κυριου ... ς Ti την του θεου οδον cum HLP al longe plu Chr ... Gb" Ti^{49} nil nisi την οδον cum D (:: at 19, 23 et 24, 22 η οδος eodem sensu dictum non fluct)

XIX.

18, 24 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινὰς μαθητάς, 2 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν
18, 25 ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν
1, 5 11, 16 13, 24 8, 16 s βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
2, 4 10, 46 ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δώδεκα.

XIX. 1. *απολλω* (et. ΝC): A^2L 40. *απολλων* ... ℵ* 180. *απελλην*. Cf ad 18, 24 | *κατελθειν* cum ΝAE al plus[15] arm Hier$^{contr\ lucif^5}$ ... ς Ln Ti *ελθειν* cum BHL (P *διελθ.*, D *ερχεται*, mutatis rell) al longe plu vg rell Chr^{9,337} | *ευρειν* cum ΝAB 13. 15. 36. 105. 163. 180. cat vg cop arm ... ς *ευρων* cum D (sed vide ante) E(*ευρον*)HLP al pler sah Chr

2. *ειπ. τε* cum ΝAB 13. 15. 36. 163. 180. vg ... ς om *τε* cum DEHLP al pler cat sah cop^{boett} syr^{P} arm Chr^{9,337} | *οι δε* sine additam cum ℵA BDE 13. 40. 73. 137. cat am fu tol syr^{P} ... ς (sed Gb^{00}) add *ειπον* cum HL al pler vg^{cle} demid sah cop syr^{sch} arm aeth; item P etc *ειπαν* | *ουδ* cum ΝABD^2 ... ς Ti *ουδε* cum D* (sed vide post) EHLP al

3. *ο δε ειπ.* cum ΝAE 13. 33. 34. 73. 12^{lect} k^{scr} vg cop ... ς Ln Ti *ειπ. τε* cum BHLP al pler cat aeth arm Chr^{9,337} ... D etc *ειπ. δε*. Praeterea ς (sed Gb^{00}) add *προσ αυτουσ* cum HLP al pler syr^{sch} sah cop aeth Chr Marc^{mon} ... omisimus c. ΝABDE al fere[30] cat vg arm syr^{P} | *ειπαν* cum ΝABE 1. 13. ... ς *ειπον* cum HLP al pler cat Chr Marc^{mon} ... D^{gr} *ελεγον*

4. *ιωαννησ* (BD^{gr} *ιωαννησ*) sine *μεν* cum ΝABD al[10] cat vg sah arm ... ς (sed Gb^{00}) add *μεν* cum EHLP al pler cop syr^{P} aeth Chr^{9,337} Marc$^{mon\ 8,44}$ | *τον ιν* (Gb'') cum ΝABE 13. (e spatio) 25. 40. vg cop syr^{P} aeth^{ro} Marc^{mon} ... ς *τον χν ιν* cum HLP al pler cat Chr; item 105. 12^{lect} sah syr^{sch} arm aeth^{PP} *τον ιν χν* ... D nil nisi *χν*

6. *χειρασ* cum ΝABHP etc ... D etc *χειρα* ... ς *τασ χειρασ* cum EL al pler cat Chr^{9,337} Marc$^{mon\ 8,44}$ | *επροφητ.* cum ΝABD 1. 15. 180. cat ... ς *προεφητ.* cum EHLP al pler Chr

7. *δωδεκα* cum ΝABDE 13. 31. 36. 40. 69. 105. 137. 180. 12^{lect} a^{scr} k^{scr}

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας
τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 8, 12
9 ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν
ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθη-
τάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν
ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χει- 5, 12
ρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι 5, 15
ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι
ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
13 ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ-
κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ Le 9, 49
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν
Παῦλος κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως

cat Thphyl^{b} ... ς Ti *δεκαδυο* cum HLP al pler Chr^{9,337} Thphyl^{a} :: *δεκαδυο* haud raro a nonnullis testibus pro *δωδεκα* substitutum est

8. *τα περι* cum NAEHLP al fere omn cat Chr^{9,343} ... Ln Ti om *τα* cum RD 12^{lect}, item vg, nec magis exprim *τα* syr^{utr} sah etc

9. *τυραννου* sine *τινος* c. NAB 13. (e spatio) 27. 29. 81. fu tol sah cop syr^{sch} ... ς add *τινος* cum DEHLP al pler cat^{315} vg syr^{P} arm Chr^{9,313}

10. *του κυριου* sine additam cum NABDE al plus^{15} cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *ιησου* cum HLP al longe plu

11. *ο θεος εποιει* cum NABDE 13. 31. 68. 105. 180. cat am fu demid tol sah arm^{8b} ... ς Ti *εποι. ο θε.* cum HLP al pler vg^{cle} syr^{utr} cop aeth

12. *αποφερεσθαι* (Gb′) cum NABE al^{15} cat, item vg etc ... ς *επιφερεσθ.* cum DHLP al pler Chr^{9,344} | *εκπορευεσθαι* cum NABDE al plus^{20} cat ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *εξερχεσθαι* cum HLP al plu Chr. Praeterea ς (= Gb Sz) add *απ αυτων* cum HLP al pler sah Chr ... omisimus cum NABDE al plus^{15} cat vg syr^{utr} cop arm aeth

13. *τινες και* (Gb″) cum NABEHP al fere^{30} vg syr^{utr} ... ς om *και* cum DL al plu etc | *των περιερχομ.* sine praepositione cum NABE al fere^{20} cat^{317} Thphyl^{b}, item (*quidam Iudaei*) syr^{sch} sah ... ς praem *απο* cum HLP al plu cop syr^{P} arm Chr^{9,344} Thphyl^{a}, item D etc *εκ* | *ορκιζω* cum NABDE etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *ορκιζομεν* cum HLP al pler cat syr^{utr} sah arm$^{codd\ aliq}$ aeth Chr | *παυλος* cum NABDEH^{sil}P al^{13} cat Chr^{9,344} ... ς (sed Gb^{00}) praem ὁ cum L al plu Thphyl^{utr}

14. *τινες* cum NAHLP al pler e vg syr^{P} Chr^{9,344} ... Ln *τινος* cum BDE^{gr}

ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. 15 *ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;* 16 *καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.* 17 *τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,* 18 *πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.* 19 *ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.*

6, 7 12, 24 20 *Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.*

1 Co 16, 5 21 *Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι*

---

36. 180. vg^{sixt} demid syr^{sch} cop arm | *υιοι* hoc loco cum ℵABE 13. 14* 15. 18. 40. 69. a^{scr} cat vg arm ... ς ante *σκευα ιουδαιου* (L *-δαιοι*) pon cum (D) HLP al pler etc | *τουτο ποιουντες* sine articulo cum ℵAB 13. 14* 15. 18. 105. 180. a^{scr} cop ... ς Ti *οι τουτ. ποι.* cum EHLP al pler vg syr^{utr} arm

15. *αυτοισ* cum ℵABD al^{20} cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,344} Thphyl^{b} ... ς Ti om cum EHLP al plu Thphyl^{a} | *τον ιν* cum ℵ*ADH LP etc ... ℵ^{c}BE^{gr} 40. al^{3} syrP Cass^{194} *τον μεν ιν*

16. *εφαλομενοσ* cum ℵ*AB 104. ... ς Ti *εφαλλομενοσ* cum ℵ^{c}EHLP al fere omn cat Chr^{9,344}, item D *εναλλομενοσ* | *ο ανθρω. ε. αυτ.* hoc ordine c. ℵAB 13. 31. 40. 68. 73. 173. 180. c^{scr} cat am fu demid syrP Chr^{9,345} Thphyl^{b} ... ς *ε. αυτουσ ο ανθρω.* cum DHLP al pler etc | *κατακυρι.* sine copula cum ℵ^{c}ABDE^{gr} al^{8} sah cop arm^{gb} ... ς (sed Gb^{00}) praem *και* c. ℵ*HLP al pler cat vg syr^{utr} Chr | *κατακυριευσασ* (D *κυριευσασ*): *-σασ* cum ℵBD etc (etiam vg) ... AEHLP al^{45} Chr Thphyl^{a} *κατακυριευσαν*, hinc Gb′ | *αμφοτερων* (Gb′) cum ℵABD al^{15} cat vg cop arm etc ... ς *αυτων* c. HLP al plu syr^{sch} (sah *eorum septem*) ... E om

17. *επεπεσεν* cum ℵBHLP al fere omn cat Chr^{3,344} Thphyl^{b} ... Ln *επεσεν* cum AD Thphyl^{a}

20. *του κυριου ο λογοσ* cum ℵ*AB ... ς *ο λογοσ του κυριου* cum ℵ^{c}HLP al pler cat am sah^{mg} cop arm aeth Chr^{9,344}, item E etc *ο λογ. τ. θεου*

διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσόλυμα, εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. (18, 21) 20, 22
22 ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. 23, 11 Ro 15, 23 Ro 16, 23
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, 25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλ- 17, 29
θεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς,

---

21. *διελθων* cum ℵBHL etc ... Ln *διελθειν* cum ADEP (AEP* *διελθειν - πορευεσθαι*, ut et. Ln edidit; D vero et p^{2} *διελθειν - και πορ.*, d *transire - et sic ire*. Similiter et. tol syr^{sch} arm al.) | *και αχαϊαν* cum ℵBHLP al pler cat $Chr^{9,354}$ ... Ln *κ. την αχ.* cum ADE 13. 69. 105. $al^{4\,scr}$ | *ιεροσολυμα* cum ℵABDE etc ... ς *ιερουσαλημ* cum HLP al pler $Chr^{9,354}$ Thphyl^{a}

22. *μακεδονιαν* sine articulo cum ℵE 20. 21. 31. 40. 56. 68. 100. 104. 180. al^{3scr} ... ς Ln Ti *την μακεδ.* (:: *την* v. 21 non fluct) cum ABDH LP al longe plu Chr

23. *ουκ ολιγος* cum BEHLP rell ... Ln *ουχ ολιγ.* cum ℵAD

24. *παρειχετο* cum ℵA^{2}BHLP al pler cat Chr ... Ln *παρειχε* (*-χε* A*, DE *-χεν*) cum A*DE 65. 67. 133. | *ουκ* (ℵ solus *ουχ*) *ολιγην εργασιαν* cum ℵABD 13. 31. 68. 103. k^{scr} cat Thphyl^{b} vg arm ... ς Ti *εργ. ουκ ολιγ.* cum EHLP al pler Chr Thphyl^{a}

25. *ημιν* (Gb′ ex errore *υμων*, quod fideliter in notis repetiit Sz) cum ℵABDE etc ... ς *ημων* cum HLP al longe plu syr^{utr} aeth $Chr^{9,354}$ Thphyl^{a}

26. *αλλα* sine *και* cum ℵBEHP al longe plu d vg sah cop syr^{p} arm aeth Thphyl^{b} ... Ln *αλλα και* cum ADE^{gr}L al^{9} demid syr^{sch} $Chr^{9,354}$

27. *ιερον αρτεμιδος* hoc ordine (Gb′) cum DEHP al^{24} $Chr^{9,354}$ Thphyl^{a} Hier^{4,322} ... ς Ln *αρτεμιδος ιερον* cum ℵABL al plu cat Thphyl^{b}, fu tol; vg vero sah aeth^{pp} (non item^{ro}) om *deae* | *ουθεν* cum ℵABHP al^{15} ... ς *ουδεν* cum DEL 1. 13. 31. al plu cat Chr | *λογισθηναι* cum ℵBHLP al fere omn Chr ... Ln *λογισθησεται* cum ADE 73. vg | *μελλειν*

ἦν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ἤδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρι ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 κατα-

Ro 16, 23 Act 27, 2 2 Co 1, 8

---

cum ℵ^{a}BD^{gr2}EHLP al pler Chr (D* *αλλα καθεριδθαι μελλει*, D^{gr2} *α. καθ. μελλειν*) ... Ln *μελλει* cum A*D* al^{10} Thphyl^{utr}, item e vg etc | *τε* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵABEP al plu sah cop syr^{utr} arm ... ς (= ς^{e} etc) *δε* cum HL al plus^{30} vg Chr^{9,854} Thphyl^{utr} | *τησ μεγαλειοτητοσ* cum ℵABE 13. 15. 18. 29. 36. 40. 68. 69. 105. al fere^{10} cat ... ς Ti *την μεγαλειοτητα* cum HLP al plu Chr Thphyl^{utr} ... D om *η*

29. *η πολισ* sine *ολη* cum ℵAB 13. 40. vg cop arm ... ς *η πολ. ολη* cum EHLP al pler cat sah syr^{utr} aeth etc, item D*et^{a} *ολη η πολ.* | *τησ* cum ℵ*ABD^{2}HLP al plus^{50} cat Chr ... ς (= Gb+Sz) Ln om cum ℵ^{c}(D*)E 13. al sat mu | *παυλου* c. ℵABDEHLP al plu cat Chr ... ς (= Gb Sz) *του παυλ.* cum minusc mu

30. *παυλου δε βουλομενου* cum ℵ*AB 13. 31. ... ς Ti *του δε παυλ. βουλ.* cum EHLP al pler cat Chr ... ℵ^{c} [k^{scr} *του παυλ. δε βουλ.*, D *βουλομενου δε του παυλ.*

32. *συνκεχυμενη* cum ℵAD ... ς Ln Ti *συγκεχ.* cum BEHLP al certe pler | *ενεκα* cum ℵAB 13. 36. 68. 180. cat Thphyl^{b} ... ς Ti *ενεκεν* cum DE HLP al pler Chr Thphyl^{a}

33. *συνεβιβασαν* cum ℵABE al^{8} ... ς Ti *προεβιβασαν* cum D^{2}HLP al pler cat Chr^{9,356} ... D* *κατεβιβασαν* | *προβαλοντων* (ς Gb′) cum ℵABEH 40. al fere^{20} Chr ... ς^{e} (et. Gb Sz, non ς) Ln *προβαλλοντων* cum DL al utvid plu cat Thphyl^{utr} | *την χειρα* cum ℵ*ABEHLP etc ... ℵ^{c}D etc *τη χειρι*

34. *επιγνοντεσ* cum ℵABDEHLP (H 13. al *επιγνωντεσ*) ... ς (= Gb Sz) *επιγνοντων* c. 105. al vix mu cat | *εκ*: D om | *κραζοντεσ* cum ℵA ... ς Ln Ti *κραζοντων* cum BDEHLP etc

στειλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 *ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.* 37 *ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν.* 38 *εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.* 39 *εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται.* 40 *καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης.* 41 *καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.*

---

35. *ο γραμματ. τον οχλ.* hoc ordine cum ℵADEHLP etc Chr^{9,356} ... B 31. 130. cop *τον οχλ. ο γραμμ.* | *ανθρωπων* cum ℵABE al mu cat^{325} vg syr^{sch} ar^{e} cop arm Chr^{cat326} Thphyl^{b} ... ς *ανθρωποσ* cum D^{2}(D*o *ανθρωπ.*)HLP al longe plu syr^{P} aeth Chr^{9,356} Thphyl^{a} | *τησ* (ℵ* *και τησ*) *μεγαλησ* sine *θεασ* c. ℵABDE al^{20} cat vg syr^{utr} sah cop Isid^{4,206} ... ς (= Gb Sz) *τ. μεγ. θεασ* cum HLP al longe plu arm Chr

36. *οντων τουτων* (et. ℵ^{c}): A 3. al^{8} Chr^{9,358} (non^{356}) *τουτων οντων* ... ℵ* 2. 13. om *τουτων* | *πρασσειν* cum ℵABDEHLP etc ... ς *πραττειν* cum minusc vix mu

37. *την θεον* cum ℵABD^{2}E*HL al^{60} fere cat Chr^{cat326} Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *την θεαν* cum D*E^{2}P etc ... 23. 26. 33. 34. 105. 133. al fere^{5} Chr^{9,356} *τον θεον* | *ημων* (Gb″) c. ℵABDE^{gr2} al^{10} e syr^{sch} sah arm aeth^{PP} ... ς Ti *υμων* cum E^{gr*}HLP al pler cat vg cop syr^{P} aeth^{ro}

38. *εχ. πρ. τινα λογον* cum ℵABDEHLP al longe plu cat vg syr^{P} arm Chr^{9,357}. Similiter D ... ς (= Gb Sz) *πρ. τινα λογ. εχουσι* cum minusc vix mu | *ἀγοραῖοι* (ita etiam ς Wtst al) sic antiquissimi eorum codicum qui accentibus praestant, HLP etc (al plu ut^{vid}), non *ἀγόραιοι* (ut Gb Sz Ln Ti)

39. *περι ετερων* cum ℵADE^{gr}HLP al plu Chr^{9,357}, item e vg *alterius rei*, item syr^{utr} sah cop aeth arm ... Ln Ti *περαιτερω* cum B al^{15} cat, item d *ulterius* ... E *περ ετερον* (e vide ante) :: *περαιτερω* satis eleganter ac frequenti ex usu dictum

40. *περι ου ου* (Gb+ *ου*) cum ℵABHLP al fere^{45} vg^{cd} (ap Gb) syr^{utr} arm aeth^{vid} Chr^{9,357} Thphyl^{a} ... ς Ln Ti *περι ου* (sine *οὗ*) c. DE al permu cat vg sah cop Chr^{9,358} | *αποδουναι* cum ℵABDE al sat mu cat Chr^{9,357} Thphyl^{b} ... Gb″ Ti *δουναι* cum HLP al^{45} Chr^{9,358} Thphyl^{a} | *περι τησ*

XX.

1 *Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν.* 2 *διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα,* 3 *ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.* 4 *συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύρρου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφι-*

19, 29
27, 2
Ro 16, 21. 23
Eph 6, 21
2 Tim 4, 20.
16, 8

---

cum ℵABE al[14] cat d (*cuius possumus reddere rationem de hoc concursu*) arm Thphyl[b] ... ς Ti om *περι* cum D[gr]HLP al pler Chr Thphyl[a], item vg

XX. 1. *μεταπεμψαμενος* cum ℵBE al[9] cat sah cop aeth[ro] Thphyl[b] ... ς Ln Ti *προσκαλεσαμενος* cum ADHLP al longe plu Chr[9,362] Thphyl[a], item *vocatis* vg etc | *και παρακαλεσας ασπασαμενος* cum AB 13. 33. 73. 78[mg] 98[mg] cop; item ℵE *και παρ. και ασπ.*, (D) 15. 25. 27. 29. 36. 40. al[7] cat Thphyl[b] *κ. παρ. ασπ. τε* (69. *δε*). Nec aliter (vel sine coniunctione vel cum coniunctione inter *παρ.* et *ασπ.*, d (*et multo exhortatus salutans exiit*) vg (*vocatis Paulus discipulis et exhortatus eos valedixit et profectus est*) etc ..... ς Ti *και ασπασαμενος* (omisso *παρακαλεσας*) cum HLP al longe plu Chr[9,362] Thphyl[a] | *πορευεσθαι* cum ℵABE (pon post *μακεδ.*) al[10] cat Thphyl[b] ... ς Ti *πορευθηναι* cum HLP al pler Chr Thphyl[a] ... D 27. 66** 105. om | *μακεδονιαν* sine articulo cum ℵBDEL[sil] al[20] cat ... ς Ti *την μακεδ.* cum AHP al plu

3. *επιβουλης αυτω* cum ℵABE 13. 38. 69. 113. 180. al[2 scr] cat ... ς *αυτω επιβουλης* cum DHLP al pler vg | *γνωμης* cum ℵAB*E 13. 15. 18. 33. 36. 38. 46. 68. 105. 180. cat ... ς Ln Ti *γνωμη* cum B[2]HLP al pler syr[p]mg gr Chr[9,362]

4. *δε αυτω* (*αυτω* om 4* 16. al[10]) sine additamento cum ℵB 13. vg (et am fu demid tol Bed[149]) sah cop aeth[utr] ar[e] ... ς Ln Ti add *αχρι* (D *μεχρι*) *της ασιας* c. ADEHLP al fere omn (et. Bed[149] ex Gr) syr[utr] arm Chr[9,362] | *πυρρου* cum ℵABDE al plus[30] cat vg (am fu *pyri*) cop (sah *υιος βερου*) syr[p] mg arm Or[int 4,686] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al plu syr[sch] et[p txt] aeth[utr] Chr Thphyl[a] om | *βεροιαιος* c. ℵ[c](-*εσ*, ℵ*-*ροιος*) A[2]B[2] etc, item D*E *βερυαιος* ... A*[vid]HLP etc *βηροιαιος*, 4** 14. al[25] Thphyl[a] *βερροιαιος*

μος· 5 οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· 6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. 10 καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ

---

5. *ουτοι δε* cum ℵABE al[11] cop syrP Thphyl[b] ... ς Ti om *δε* cum DHLP al pler cat vg syr[sch] arm (aethPP) Chr[9,363] Thphyl[a] | *προελθοντες* cum B[3]D al sat mu e vg etc ... ℵA[vid]B*E[gr]HLP al plus[35] *προσελθοντες* :: quod non potest non pro vitio haberi

6. *αχρι* cum ABLP etc; item ς *αχριs* cum H al plu ... NE 13. *απο* | *οπου* cum ℵAE 13. ... ς Ln Ti *ου* cum BHLP al pler cat Chr ... D etc *εν η και* (d *in qua* omisso *και*)

7. *ημων* cum ℵABDE al[20] cat vg etc ... ς (= Gb Sz) *των μαθητων* c. HLP al longe plu | *κλασαι* cum ℵABEHLP al longe plu cat ... ς (= Gb Sz) *του κλασαι* cum D al vix mu

8. *ημεν* cum ℵABDEHLP al longe plu cat vg etc ... ς (= Gb Sz) *ησαν* c. minusc non ita mu cop

9. *καθεζομενος* cum ℵABDE al[11] cat ... ς *καθημενος* cum HLP al pler

10. *συνπ-* cum ℵAB*DEH ... ς Ln *συμπ-* cum B[3]LP al certe pler

11. *τον αρτον* cum ℵ*ABCD* 13. Thphyl[b] ... ς om *τον* cum ℵ[c]D[3]EHLP al pler cat | *αχρι* cum ℵABC[2]E etc ... ς Ln *αχριs* cum C*DHLP etc

13. *προελθοντες* cum ℵB[3]CL al sat mu (e *provecti*) Thphyl[b] ... AB*EHP etc *προσελθοντες*, D[gr] *κατελθοντες* | *επι την* cum ℵABCE 13. 25. 40. 73. 105. a[scr] Thphyl[b] ... ς *εισ την* c. DHLP al pler cat Chr Thphyl[a] | *ασσον* c. ℵABCDEH etc ... LP etc *θασον*, al *θασσον* | *διατεταγμενος* (B*

διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην. 15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺς Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι
(18, 21) 19, 21 εἰς Ἰερουσαλήμ.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,
19, 10 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων
20, 31 καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων, 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, 21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ

-νον, C 15. 36. 180. cat *εντεταλμενος*) *ην* hoc ordine c. ℵABCE 13. etc ... ς Ti *ην διατεταγμενος* cum DHLP al pler Chr

14. *συνεβαλλεν* cum ℵABE^{s}Γ^{p} 40. 100. ... ς Ti *συνεβαλεν* cum CDHL al pler cat e vg etc | *ασσον* (sic h. l. et. L): P etc *θασον* (al pauc *θασσον*)

15. *αντικρυς* cum ℵAB*CDEL ... ς *αντικρυ* cum B^{3}HP al pler | *τη δε εχομενη* (Gb″) c. ℵABCE 13. 15. 18. 37. 69. 73. 180. a^{ser} vg cop arm aethPP (sed 37. 73. 180. vg arm *και τη εχομενη*, cop aethPP om copulam) ... ς Ti *και μειναντες εν τρωγυλλιω* (Ti -*υλιω* c. DL etc) *τη εχομενη* cum DHLP al pler cat syr^{utr} sah Chr^{9,364} Thphyl^{utr}

16. *κεκρικει* (Gb″) cum ℵAB(*κεκρει)C^{2}DE etc ... ς *εκρινε* cum C^{3}HLP al pler Chr^{9,364} Thphyl^{a}, item syr^{sch} | *ειη* cum ℵABCE 13. 15. 18. 27. 29. 36. 68. 69. 73. 180. a^{ser} cat ... ς Ti *ην* cum LP al pler Chr Thphyl^{utr} | *εισ ιερουσαλημ* cum ℵAE 13. al^{5} ... ς Ln *εισ ιεροσολυμα* cum BCDHLP al pler cat Chr

18. *προσ αυτον* sine additam cum ℵBCHLP al fere omn cat sah cop syr^{utr} arm aeth^{utr} Chr^{9,369} ... Ln add *ομου* (D *ομοσε*) *οντων αυτων* cum AD 40^{mg}; item vg ... E 73. add *ομοθυμαδον*

19. *και δακρυων* cum ℵABDE 13. 40. 68. 80. 81. 137. 142. 180. vg syr^{sch} ar^{e} sah cop aethPP Lcif^{6,340} ... ς (= Gb Sz) *και πολλων δακρ.* cum CHLP al pler cat syrP arm aeth^{ro}

21. *εισ θεον* cum ℵBCE etc ... ς Ln *εισ τον θεον* c. ADHLP al pler cat, *και πιστιν* sine *την* cum ℵABCD 15. 18. 29. 32. 36. 57. 66** 69. 81.

πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 22 *καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ* (18, 21.) 19, 21
συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς, 23 *πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον* 21, 4. 11
κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. 24 *ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ*
ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ
θεοῦ. 25 *καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν*
μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 *διότι*

---

a^{scr} cat arm ... ς (Gb^{0}) Ti κ. πιστ. την cum EHLP al pler | $\overline{\imath\overline{\upsilon}}$ $\overline{\chi\rho}$ cum ℵAC(D)E vg syr^{sch} cop arm aethPP ... Ti om $\overline{\chi\nu}$ c. BHLP al fere^{40} sah syrP aeth^{ro} Lcif^{241}

22. *δεδεμενος εγω* cum ℵABCE 13. 69. 103. 105. 180. a^{scr} k^{scr} cat vg (et. fu demid, non item am tol) ... ς *εγω δεδεμενος* cum DHLP al pler am tol syr^{utr} | *συναντησοντα* c. ℵBLP al pler Ath Chr Thphyl^{b} d e vg Lcif etc ... c al^{a} *συμβησομενα* ... AD^{E}E^{Gr}H etc *συναντησαντα* | *εμοι* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *μοι* cum ℵ^{c}ACDHLP etc

23. *διαμαρτυρεται* cum ℵ*BCDHLP al pler cat e vg sah cop etc ... ℵ^{c}A E^{Gr} 13. 40. Ath^{544} cdd^{2} *διεμαρτυρατο* | *μοι* cum ℵABCDE al plus^{30} cat 333 vg sah cop syr^{utr} arm aethPP Lcif^{241} Ath^{544} etc ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al plu aeth^{ro} Thphyl^{a} | *λεγον* cum ℵABC al sat mu Ath^{544} et(lectione fluct)^{555} etc ... Ti *λεγων* cum DEHLP al plu cat | *με* (sah cop syr^{sch} ai^{e} arm aeth^{utr} *σε*) post *θλιψ.* (Gb'') cum ℵABCEH al^{20} cat am^{2} demid Lcif^{241} Bas$^{eth\,296}$ Did$^{tri\,2,7}$ ... ς post *δεσμα* cum LP al longe plu Thdr$^{t\,2,155}$ Thphyl^{b} ... D *μοι* et pon post *μενουσιν*

24. *αλλ ουδενος λογου ποιουμαι την ψυχην τιμιαν εμαυτω* cum ℵ*BCD^{2}, item sah (*sed non facio animam meam in ulla re*), syr^{sch} cop arm aeth Lcif^{241} Or$^{int\,4,528}$ etc ..... Ln *αλλ ουδενος λογον εχω ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμ. εμαυτω* cum ℵ^{c}A(D*d) al^{14}. Similiter vg *sed nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem quam me* ..... ς *αλλ ουδενος λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου τιμιαν εμαυτω* cum EH LP al pler (cat) Bas$^{eth\,296}$ | *ωσ* cum ℵ*ABHLP etc (et. Bas$^{eth\,296}$): ℵ^{c} *εωσ* ... E al mu *ωστε*, C 104. *ωσ το*, D *του* | *τελειωσαι* cum ACD EHLP etc ... ℵB *τελειωσω* | *τον δρομον μου* sine additam cum ℵABD 13. 40. 81. cat vg sah cop syr^{sch} ar^{e} aeth^{utr} Lcif^{241} ... ς (Gb^{00}) add *μετα χαρασ* cum CEHLP al pler syrP arm Bas$^{eth\,296}$ Chr^{9,871}

25. *ιδου*: E 13. 40. 73. al^{8} Lcif^{241} om, hinc Gb^{0} | *την βασιλειαν* sine additam cum ℵABC 13. 15* 36. 180. cat syrP etc ... ς (Gb^{00}) add *του θεου* cum EHLP al pler vg syr^{sch} etc; item D sah add *του* $\overline{\imath\upsilon}$, Lcif *domini Iesu*

26. *διοτι* cum ℵABEP al mu ... ς Ln Ti *διο* c. CD^{2}HL al pler

μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ
18, 6 αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι
πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ
τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποι-
1 Pe 5, 2 μαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵμα-
τος τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν
μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ
ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα
19, 8. 10 τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε,
μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ
δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι
ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκο-

---

26. *καθαρος ειμι* (Gb′) cum NBCDE al[18] cat vg syrᵖ sah Ir^{int}[201] etc ... ς Ti *καθαρος εγω* cum AHLP al pler syr^{sch} cop Bas^{regg}[503] al

27. *υμιν* post *του θεου* cum ℵ*BCD 13. 31. 81. cat vg Ir^{int}[202] (DEΓ* *ημιν*) ... ς Ti post *αναγγειλαι* cum ℵcAEHLP al pler sah cop syr^{utr} arm aeth Ir^{int}[201] Bas^{eth}[294] etc

28. *προσεχετε* sine copula cum NABD 13. 15. 36. 81. 180 o^{scr} cat vg cop arm aeth Lcif[241] (ita et. Ln$^{ed\ min}$) ... ς (Gb^{0}) Ti add *ουν*, Ln$^{ed\ mai}$ [*ουν*] cum CEHLP al pler m[10] syr^{utr} etc | *του κυριου* (et. Gb) cum AC* DE 13. 15. 18. 36^{txt} 40. 69. 78. al[8] cat sah cop syrᵖ ^{mg} arm Ir^{int}[201] Const^{2,61,4} Ath$^{1,522\,cod}$ Did$^{tri\,2,8,2}$ et^{spir}[24] (Gall^{6,272}) Chr^{11,95} (ad Eph^{4,12}) Chr^{cat}[336] et[337] Lcif[241] Hier$^{tlt\,1,5}$ (vall^{1,695}) ..... ς (= Gb) *του θεου* cum NB 4. 22. 46. 65. 66* 68. 84. 89. 154. 162. al vg syrᵖ ^{txt} syr$^{lect\ vat}$ (nr. 21. saec. 11 ap Sz) Epiph[895] et^{anc}[74] Chr$^{9,873\,ter}$ (sed aliter^{cat}) Bas^{eth}[316] Ps-Ath^{2,3} etc ..... Gb′ *του κυριου και θεου* cum C^{3}HLP al plus[110] | *του αιματ. του ιδιου* cum NABCDE al[20] cat etc ... ς (= Gb Sz) *του ιδιου αιματος* cum HLP al longe plu Ath[822] Did$^{tri\,2,8,2}$ al

29. *εγω* sine copula (Gb″) cum ℵ*AC*D 13. 15. 36. 81. 130. cat vg Ir^{int}[201] Lcif[241] ... B *οτι εγω*, ℵc cop *εγω δε*, aeth^{utr} *και εγω* ... ς Ti *εγω γαρ* cum C^{3}EHLP al pler etc | *οιδα* sine *τουτο* cum NABC*D al[10] vg syr^{sch} sah cop arm aeth Ir^{int} ... ς (Gb^{00}) Ti add *τουτο* cum C^{3}EHLP al pler syrᵖ

30. *εαυτων* cum NAB (et. Ln$^{ed\ min}$) ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *αυτων* cum CDEHLP al certe pler cat Ps-Iust^{qu}[22] Bas^{2,214} Chr^{9,373}

32. *υμας* (ℵB *υμιν*) sine *αδελφ.* cum NABD 13. 33. 34. 68. 81. vg syr^{utr} sah cop arm etc ... ς (Gb^{0}) add *αδελφοι* cum CEHLP al pler | *τ. θεω* cum NACDEHLP etc ... B 33. 68. sah cop *τ. κυριω* | *οικοδομησαι* (Gb″) cum NABCDE 13. 15. 36. 81. 130. 180. cat (e vg Hier *aedificare*,

δομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.
33 *ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα·* 34 *αὐτοὶ*
γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτη- 18, 3
σαν αἱ χεῖρες αὗται. 35 *πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶν-*
τας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν
λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον
διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 *καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ*
σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. 37 *ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο*
πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφί-
λουν αὐτόν, 38 *ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι*
οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν
εἰς τὸ πλοῖον.

XXI.

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν,
εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον,
κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. 2 καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοι-

---

d deficit) ... ς Ti *εποικοδομησαι* cum HLP al pler Chr^{9,377} | *δουναι* sine additam cum ℵABDE 25. vg cop ... ς add *υμιν* cum CHLP al pler cat syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,377} | *την κληρονομιαν* cum ℵABCE 130 180. cat ... ς Ln Ti om *την* cum DHLP al pler Chr

33. *η χρυσιου*: D vg m^{82} Antioch^{1209} *και χρ.* (Ln$^{ed\ min}$ falsus de testibus omisit *η* sine teste) | *ουθενος* cum ℵAE Antioch^{1209} ... ς Ln *ουδενος* cum BCDHLP al certe pler

34. *αυτοι* sine copula c. ℵABCDEHLP al pler cat m^{82} vg etc ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum minusc pauc^{vid} cop

35. Ln *παντα* coniunxit cum v. 34: non ita ℵA(CD)EHLP (in B nec ante nec post distinctum) Bas$^{eth\ 270.\ 295}$ Chr^{9,377} etc | *μαλλον διδοναι* cum ℵABCDEHLP al longe plu cat m^{82} vg syrP arm Bas^{eth} Chr Antioch^{1041} ... ς (= Gb Sz) *διδον. μαλλ.* cum minusc non ita mu syr^{sch} Bas$^{eth\ 270}$ Epiph^{892}

37. *κλαυθμ. εγενετ.* cum ℵABCDE al fere^{15} cat vg sah Thphyl^{b} ... ς *εγεν. κλαυθμ.* cum HLP al longe plu syr^{utr} cop arm Thphyl^{a}

XXI. 1. *κω* cum ℵABCDE al plus^{50} cat Thphyl^{b}; *Cho* am syr^{utr} ... ς (= Gb Sz) *κων* c. HLP al permu Chr$^{9,378.\ 380}$ | *την ροδον* cum ℵABEHLP etc ... Ln om *την* cum CD 40. 68. Chr^{bis}

νίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 *ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.* 4 *ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά,* 20, 23 *οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἰερουσόλυμα.* 5 *ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι* 6 *ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.*

7 *Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν*

---

3. *αναφαναντες* (etiam ς) cum ℵB* 39. 66. 100. 104. al[5 ser] (al mu[vid], nec aliter ante Stephanum Erasmus edidit etc) item (*videntes*) d (deficit D[gr]) ... ς[e] Gb Sz Ln Ti *αναφαναντες* cum AB[3]CEHLP al certe plu item (*cum apparuissemus* sive *paruissemus Cypro*) vg e (ut vg sed *Cyprum*) | *κατηλθομεν* cum ℵABE 13. 34. vg sah cop syrP aeth[utr] ... ς Ti *κατηχθημεν* c. CHLP al pler cat d syr[sch] arm Chr[2,378] | *το πλοιον ην* cum ℵABCE etc ... ς Ti *ην το πλοι.* cum HLP al pler cat d syr[utr] arm Chr

4. *ανευροντ. δε* cum ℵABC*E al plus[15] (13. *δε και*) cat vg sah cop Thphyl[b] ... ς *και ανευροντ.* c. C[3]HLP al longe plu d syr[utr] arm aeth etc | *τους μαθητας* cum ℵABCE etc ... HLP al fere[40] Chr Thphyl[a] om *τους* | *αυτου* cum ℵBCHP al longe plu (177. *εκει*) cat vg arm ... AEL etc *αυτοις* | *επιβαινειν* cum ℵABC 13[vid] 15. 36. 40. 68. 103. cat Thphyl[b] ... ς *αναβαινειν* cum EHLP al pler Did[tri 2,5] Epiph[392] etc | *ιεροσολυμα* cum ℵABCE al fere[15] cat d vg Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *ιερουσαλημ* cum HLP al longe plu Did[tri 2,5] etc

5. *ημας εξαρτισαι* c. ℵB[2] (nisi forte ipse*[corr]) CHLP al pler cat Chr[2,378] ... Ln Ti *εξαρτ. ημ.* c. AB*E 68. 177.

5. 6. *προσευξαμενοι*[6] *απησπασαμεθα αλληλ. και* cum ℵABCE al[11]; sed c *απεσπα.*, A 13* *απησπασμεθα*, al[5] *ησπασαμεθα*, 40. *απησπασαμενοι*, praeterea 15. 18. 36. *προπεμπ. δε* ... ς *προσηυξαμεθα.* [6]*και ασπασαμενοι αλληλ.* cum HLP al pler Chr[2,378]; sed LP al aliq Chr *προσευξαμεθα.* Cf et. vg *oravimus*; *et cum vale fecissemus invicem, ascendimus.* Similiter versiones pleraeque

6. *ανεβημεν* cum ℵ*AC al[10] cat Thphyl[b] ... Ln *ενεβημεν* cum ℵ[c]BE 68. 73. k[ser] Chr[2,378] ... ς *επεβημεν* cum HLP al pler Thphyl[a]

7. *κατηντησαμεν* cum ℵ*BCHLP etc ... ℵ[c]AE 24. 38. *κατεβημεν*

μίαν παρ' αὐτοῖσ. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντεσ ἤλθομεν εἰσ Καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντοσ ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγα- 6, 5
τέρεσ τέσσαρεσ παρθένοι προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ ἡμέ-
ρασ πλείουσ κατῆλθέν τισ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ προφήτησ ὀνόματι
Ἄγαβοσ, 11 καὶ ἐλθὼν πρὸσ ἡμᾶσ καὶ ἄρασ τὴν ζώνην τοῦ Παύ- 11, 28
λου, δήσασ ἑαυτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖρασ εἶπεν· τάδε λέγει τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτωσ δήσουσιν
ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰσ χεῖρασ ἐθνῶν.
12 ὡσ δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖσ τε καὶ οἱ ἐντόπιοι
τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰσ Ἰερουσαλήμ. 13 τότε ἀπεκρίθη ὁ
Παῦλοσ καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαίοντεσ καὶ συνθρύπτοντέσ μου
τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰσ
Ἰερουσαλὴμ ἑτοίμωσ ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

---

8. *εξελθοντεσ* sine additamento cum ℵABCE al[30] cat d vg etc ... ς (= Gb Sz) add *οι περι τον παυλον* c. HLP al plu aeth[ro] Thphyl[a] | *ηλθομεν* (et. ς[e] Gb Sz) cum ΗΛCE al plu cat Eus[hist 3, 31, 5] Chr Thphyl[b]; item Ti *ηλθαμεν* cum B. Item *venimus* d vg syr[utr] sah cop arm aeth[utr] ... ς (non ς[e] etc) *ηλθον* cum HLP al plus[30] Thphyl[a] | *καισαριαν* cum ℵA EP* etc ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BCHLP[2] al pler | *οντοσ* cum ℵA BCEHLP etc ... ς (= Gb Sz) *του οντοσ* cum minusc ut vdtr pauc

9. *θυγατερεσ τεσσαρ. παρθενοι* cum ℵAB al[7] d am fu demid tol arm Chr[cat 344] ... ς *θυγατ. παρθεν. τεσσαρ.* cum EHLP al pler syr[utr] Thphyl[utr] ... Ti *παρθεν. θυγατ. τεσσαρ.* cum c 180. cat[344] Eus[hist 3, 31, 5]

10. *επιμενοντων* (15. 18. 36. cat *-νοντεσ*) *δε* sine additam cum ABCH 4* 13. 15. 18. 36. 37. 66. k[scr] cat Bas[eth 251], item vg etc ... ς add *ημων* cum ℵ[c]ELP al pler syrP [mg] arm Chr[2, 379]; item ℵ* *αυτων*

11. *αυτου* (Gb″) cum ℵABCDE al plus[30] cat etc ... ς *τε αυτου* (ς *αὐτοῦ*, HL etc *αὐτοὺ*) cum HLP al plu Chr[2, 379] | *τ. ποδασ και τ. χειρασ* cum ℵBCDEHLP al[40] cat vg syr[utr] arm Bas[eth] Cyr[hr] ... ς *τασ χειρασ κ. τουσ ποδ.* cum A al permu sah cop aeth | *εν ιερουσαλημ* cum ℵABCEH LP etc ... D al[5] Epiph[409] Chr[2, 379] *εισ ιερ.*

13. *τοτε απεκριθη ο* (B* om) *παυλοσ* cum ℵABC*et[2]E 13. 15. 16. 18. 31. 73. 81. cat vg syr[sch] sah cop arm (sed c* 13. 31. *τοτε* ad v. 12 trahunt proptereaque pergunt c* 13. *απεκριθη δε*, 31. *απεκριθη τε*) ... ς *απεκριθη δε ο παυ.* cum (c* 13. vide ante) al permu[vid] syrP Bas[eth 251] Chr[2, 379] ... Ti *απεκριθη τε ο* (100. om) *παυ.* cum HLP al plus[36] aeth Thphyl[utr] ... D[gr] *ειπεν δε προσ ημασ.* Praeterea addi-

L.c 22, 42 14 *μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.*

15 *Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα·* 16 *συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.*

17 *Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.* 18 *τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.* 19 *καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.* 20 *οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νό-*

---

dimus (et. Ln$^{ed\ min}$) *και ειπεν* c. ℵAE al plus^{15} vg syr^{sch} sah (*dicens*) ar^{e} arm aeth ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti om cum BCHLP al longe plu cop syr^{P} Bas^{eth} Chr

14. *του κυρ. το θελ.* cum ℵABCE 13. 31. cat vg arm ... ς *το θελημ. του κυριου* (D^{gr} etc *τ. θεου*) cum DHLP al pler Tert$^{fug\ 6}$ et$^{scorp\ 15}$ etc | *γινεσθω* (ℵAB*DE *γειν-*) cum ℵABCDE al^{15} cat ... ς *γενεσθω* cum HLP al pler Bas^{eth} Chr

15. *επισκευασαμενοι* (Gb′) c. ℵ^{c}(et*)ABELP al fere^{50} cat Chr^{9,381} Euthal^{413} etc (ℵ* *επισκευασαμενον* omisso *ανεβαινομεν*) ... H 68. 106. *επισκεψαμενοι* ... ς *αποσκευασαμενοι* cum 13. al vix mu Thphyl$^{b\ txt}$ ... C al^{5} *παρασκευασαμενοι*, D *αποταξαμενοι* (sed d *refecimus nos et*), *ανεβαινομεν* cum ℵ^{c}(*vide ante) ABEHL^{2}P al pler etc ... CDL* etc *αναβαινομεν* | *ιεροσολυμα* (Gb″) cum ℵABCD^{wtst}E etc ... ς *ιερουσαλημ* cum HLP al pler

16. *καισαριας* cum ℵAE ... ς Ln Ti *καισαρειασ* cum BCHLP al certe pler ... D$^{gr\ wtst}$ *κεσαραιασ* | *μνασωνι* (13. *-σωι*): B 1. 18. 34. g^{acr} *μνασω* (34. *-σσω*), D$^{gr*\ wtst}$ d fu tol *νασωνι* ... ℵ demid vg^{sixt} cop *ιασονι*

17. *απεδεξαντο* cum ℵABCE al plus^{15} cat Chr$^{9,382\ com}$ ... ς *εδεξαντο* cum HLP al longe plu Chr$^{9,381\ txt}$

18. *τη τε επιουση* cum ℵAE^{gr} 40. 69. 105. syr^{utr} aeth^{utr} ... ς Ln Ti *τη δε επ.* cum BCHLP al pler cat d e vg sah cop Chr^{9,386}

20. *εδοξαζον* c. ABCEHLP etc ... ND Thphyl^{b} *εδοξασαν* | *τ. θεον* (Gb″) c. ℵABCEL al^{30} cat vg syr^{sch} cop arm Chr ... ς *τ. κυριον* cum DHP al longe plu sah syr^{P} | *ειπαν τε* cum ℵE 15; item ς Ti *ειπον τε* cum ABHLP al plu vg syr^{sch} sah etc ... Ln *ειποντες* c. CD al^{25} syr^{P} Chr | *μυριαδες εισιν* sine additam cum ℵ 3. 4* 95* 97. ... Gb″ Ln Ti add

μου ὑπάρχουσιν· 21 *κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν.* 22 *τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσονται γὰρ* 1 Co 14, 15
ὅτι ἐλήλυθας. 23 *τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν·* 24 *τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ* Nm 6, 21
σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. 25 *περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναν-* 15, 20
τες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν 15, 29
καὶ πορνείαν. 26 *τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλ-*

εν τοις ιουδαιοις cum ABCK al plus^{10} vg cop aeth Ambrst$^{eph\,8,9}$; item D syr^{sch} sah Aug$^{ep\,82}$ *εν τη ιουδαια*, item ς add *ιουδαιων* cum HLP al longe plu (pauci *των ιουδ.*) syrP arm etc

21. *μωυσεως* cum NBCEH al mu ... ς *μωσεως* cum ADLP al plu | *παντας* cum NBCD^{2}HLP al omn fere cat syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,383} ... Gb^{o} Ln om cum AD*E 13. d vg cop

22. *τι ουν εστιν*: aeth^{utr} om | *παντως δει συνελθ. πληθ.* (*συ. πλ.* cum NAC^{2}E 13. 40. 69. 105. 133. al$^{3\,scr}$ vg, ς *πλ. συ.* c. D[^{2}*το πλ.*]HLP etc) *ακουσονται γαρ οτι* (C^{2} om *γαρ*, א* om *γαρ οτι*) cum א*etC^{ac2}DEHLP al pler cat vg Chr^{9,387} ... Gb′ Ti^{49} *παντως ακουσονται οτι* cum BC* 15. 36. 73. 137. 180. sah cop syrP aeth^{utr}, item arm syr^{sch}

24. *επ αυτοις* c. NA^{corr}BCEHLP etc ... Ln$^{ed\,min}$ *επ αυτους* c. A* 13. 27. 29. 33. 34. a^{scr} Thdrt^{1,225}, D *εισ αυτουσ* | *ξυρησονται* cum NB*D^{2}EP 13. 100. al$^{4\,scr}$ (D* *ξυρωνται*) ... ς Ln *ξυρησωνται* cum AB^{3}CHL etc | *γνωσονται* cum NABCDE al^{13}, item *scient* vg etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *γνωσι* cum HLP al pler Chr^{9,387} Thphyl^{a}, item *cognoscant* d | *φυλασσων τ. νομ.* cum NABCDE etc ... ς *τον νομ. φυλασσ.* c. HLP al pler syr^{sch} Thphyl^{a}

25. *επιστειλαμεν* cum NACEHLP al fere omn cat d vg syr^{sch} sah Chr^{9,387} ... Ln *απεστειλαμεν* cum BD^{gr} 40. l^{scr} cop syrP arm | *φυλασσεσθαι* cum NAB 13. 81. vg syr^{sch} sah cop ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem *μηδεν τοιουτον* (CE al pauc -το) *τηρειν αυτους ει μη* (27. 66*^{mg} 69. 105. a^{scr} *αλλα*) cum CDEHLP al pler cat syrP arm Chr^{9,387} Bed$^{retra\,150}$ ex Gr. Praeterea 40. 66** 69. 105. a^{scr} om *αυτους* sq | *και αιμα* cum NA BCD (E) 13. 68. 69. 105. 180. a^{scr} c^{scr} cat ... ς *και το αιμ.* cum HLP al pler Chr

26. *ο παυλ.* cum NABCHLP etc ... DE 4. om *ο*

Nm 6, 5 aa λων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη
ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
24, 18 27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς
Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν
ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κράζοντες· ἄνδρες
Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ
καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῆ διδάσκων,
ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον
20, 4 τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον
ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ
Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ
λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ,
καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων τε αὐτὸν ἀπο-
κτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συνχύννεται
Ἰερουσαλήμ, 32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατον-
τάρχας κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ
τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγί-
σας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσι

---

27. *συνεχεον* cum ℵABDHLP al pler Chr^{9,388} ... Ln *συνεχεαν* cum c 2. 10. 15. 40. 101. 180. cat ... E^{gr} *συνεκεινησαν τε* | *επεβαλαν* cum ℵ*A ... ς Ln *επεβαλον* cum ℵ^{c}BCEHLP etc ... D^{gr} *επιβαλλουσιν* | *επ αυτον τας χειρας* (Gb″) cum ℵABCDE etc ... ς *τας χει. επ αυτ.* cum HLP al longe plu sah cop

28. *ισραηλειται*: *-λειται* cum ℵAB*D ... ς Ln *-λιται* cum B^{2}CEHLP etc *πανταχη* (Gb″) cum ℵABCDE al^{15} (a^{scr} *απανταχη*) cat ... ς *πανταχου* cum HLP al pler Chr | *κεκοινωκεν* cum ℵ*corr(*κεκοινωνκεν)AB*CHLP al pler ... B^{3}E etc *κεκοινωνηκεν*, D* *εκοινωνησεν*, D^{2} *εκοινωσεν*

29. *προεωρακοτες* cum ℵABCDE etc ... HLP al plus^{50} Chr^{9,388} Thphyl^{a} *εωρακοτες* (HL al *εορακ.*). Item vg *viderant* (sed tol add *ante*)

31. *ζητουντ. τε* cum ℵABE 18. a^{scr} syr^{sch} aeth. Item D* *και ζητουντ.* (d) ... ς *ζητ. δε* cum D^{gr2}HLP al pler cat vg sah cop syr^{P} arm Chr^{9,388} *συνχυννεται* cum ℵ*AB*D 13. (sed B* *συγχ-* et B^{3} 13. *συγχυνεται*) vg (*confunditur*) ... ς *συγκεχυται* (ℵ^{c}E *συνκε-*) cum ℵ^{c}EHLP etc

32. *παραλαβων* cum ℵADEHLP etc ... Ln *λαβων* cum B, item *sumptis* d *εκατονταρχας* cum ℵABD*E 13. 33. ... ς *-ρχους* cum D^{2}HLP al pler cat Chr

33. *τοτε εγγισας* cum ℵABDE etc ... HLP al^{50} Thphyl^{a} *εγγισ. δε*, syr^{sch} *και εγγ.* | *αλυσεσι δυσι* cum ℵABL etc ... Ti *αλυσεσιν δυσιν* cum DE

δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· αἶρε αὐτόν. 37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

22, 22 Lc 23, 18

(5, 36)

22, 3

12, 17

XXII.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. 2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσε-

---

HP etc | τισ (ES^{cr} aeth τι) ειη cum NABD 18. 36. 105. 180. a^{scr} cat ... ς Ti τισ αν ειη cum EHLP al pler Chr

34. επεφωνουν cum NABDE al fere^{15} cat Thphyl^{b} ... ς εβοων cum HLP al longe plu Chr Thphyl^{a} | μη δυναμενου δε (D και μη δυν.) αυτου cum NABDE 13. 31. 40. 68. ... ς μη δυναμενοσ δε cum HLP al pler cat

35. βασταζ. αυτον: D τον παυλον βασταζεσθ.

36. κραζοντεσ (Gb″) cum NABES^{cr} al plus^{20} cat vg^{cod} syr^{sch} Thphyl^{utr} ... ς κραζον cum DHLP al longe plu e vg syrP Chr^{9,388}

37. ο παυλοσ (arm ante εισ την, similiter transp sah al): D om (at cf ad v. 35), hinc Gb^{0} | τι cum NABE al sat mu cat vg (sah *verbum*) cop syrP Chr Thphyl^{b} ... Gb^{00} Ti om c. DHLP al longe plu tol syrP arm Thphyl^{a}

40. γενομενησ cum NBDEHLP etc: Ti γεναμενησ cum A ... B 69. 105. a^{scr} ante σιγησ pon

XXII. 1. νυνι cum NABDEHLP etc ... ς (= Gb Sz) νυν cum minusc mu

2. προσεφωνει cum NABP al plu vg^{cle} (*loqueretur*) demid (*loquebatur*) syr^{sch} sah cop aeth Chr^{9,894} Thphyl^{b} ... L al^{16} cat syrP προσεφωνησεν, e *adlocutus est* ... Ti προσφωνει c. DEH al^{12} am fu tol Thphyl^{a}

φώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· 3 ἐγώ εἰμι
21, 39 ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμ-
5, 34 μένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαι-
δευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων
26, 9 ss 8, 3 τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον, 4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν
ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς
9, 1 ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, 5 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ
πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς
ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας
9, 2 ss 26, 12 ss δεδεμένους εἰς Ἰερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο δέ μοι
πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε
εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ Σαούλ, τί
με διώκεις; 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς ἐμέ·
ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ
ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λα-
λοῦντός μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν
πρός με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται
περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον
ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συν-
9, 17 ss ὄντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐλαβὴς
κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων
Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ

---

3. *εγω* sine *μεν* cum ℵABDE 3. 13. 18. 95* 105. 180. a^{ser} cat vg sah arm ... ς Ti add *μεν* cum HLP al pler cop syr^{p} aeth^{utr} | *ταυτη*: post hanc vocem edd Elz (secus Gb Sz) non interpunxerunt, sed post *γαμαλιηλ*, cui distinctioni verborum et. Chr^{9,295} favere vdtr

5. *μαρτυρει* cum ℵAEHLP etc ... B *εμαρτυρει*, D *μαρτυρησει*

7. *επεσα* (Gb') cum ℵABEHP al plus^{80} cat ... ς *επεσον* cum DL al plu

8. *εμε* cum ℵ*AB ... ς Ti *με* c. ℵ^{c}DEHLP etc

9. *εθεασαντο* (ℵ* *εθεατο*) sine additam cum ℵABH al^{7} vg syr^{sch} cop arm ar^{e} ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *και εμφοβοι* (DE *ενφ.*) *εγενοντο* (15. 36. *γενομενοι*) cum DELP al pler cat sah syr^{p} aeth Chr

12. *ευλαβης* cum ℵBHLP al plus^{40} cat Chr^{9,297} Thphyl^{utr}, d *timoratus* ... ς *ευσεβης* cum E (e *pius*) al plu ... A vg om | *κατοικουντων* sine additam cum ℵABEP etc ... d Chr^{9,297} om ... HL al^{60} fere cat demid tol sah syr^{p} arm aeth Thphyl^{utr} add *εν δαμασκω*

13. *εμε* cum ℵAB ... ς Ti *με* cum EHLP al omn^{vid} cat Chr^{9,297}

ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. 14 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. 16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλυσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἰερουσαλὴμ 9, 26
καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ
ἰδὸν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ
εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων
κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύνετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφε- 7, 58
στὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων
αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρός με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν 9, 15
ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ
ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦ- 21, 36
τον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ 25, 24
ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα,

---

16. αυτου cum ℵABE al plus[10] cat d vg syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,398] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) του κυριου cum HLP al pler

18. ιδον (sic ℵ, rell ειδ.) cum ℵ 18. 36. 180. cat[361] d (*fieri me in soporem et vidi*) ... ς Ln Ti ιδειν cum ABEHLP al pler vg (*fieri me – et videre*) Chr[9,401] | μαρτυριαν cum ℵAB 13. 40. 68. 69. 180. a[scr] ... ς Ti την μαρτ. cum EHLP al pler cat Chr

20. εξεχυννετο cum ℵAB*, item -ινετο B[3]E 13. 15. 36. 68. 73. 105. 180. cat Thphyl[b] ... ς εξεχειτο cum HLP al pler Chr[9,401] Thphyl[a] | στεφανου cum ℵBEHLP etc ... A 68. om, hinc Gb[00] | συνευδοκων sine additam cum ℵABE (D d vide post) 40. vg sah cop aeth[utr] (d post *et consentiens* deficit, sed D rursus incipit και φυλασσων, hinc dubitari nequit quin D[Gr]et[lat] cum ℵABE consenserit) ... ς (= Gb Sz) add τη αναιρεσει αυτου (:: ex 8, 1) cum HLP al pler cat etc | και φυλασσων cum ℵABDE al sat mu cat vg sah cop etc ... HLP al fere[45] syr[P] Chr[9,401] Thphyl[a] om και

22. καθηκεν cum ℵABCD*EHLP etc ... ς (= Gb Sz) καθηκον c. D[2] al mu

23. δε cum ℵDEHLP al omn[vid] cat vg cop syr[P] arm Chr ... Ln Ti τε cum ABC syr[sch] aeth | ριπτουντων cum ℵABCP etc ... DEHL al plus[15] Thphyl[utr] ριπτοντων

24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν
16, 37 23, 27 πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. 28 ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. 29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ
21, 33 ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώς.

---

24. ο χιλιαρχ. εισαγ. αυτον cum ℵABCDE al mu vg syr^{utr} cop arm etc ... ς αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι (sed Gb Sz εισαγ.) cum HLP al longe plu etc | ειπας c. ℵABCDE 27. 29. ... ς ειπων c. HLP al pler cat Chr

25. προετειναν cum ℵBL etc; item AE etc προετεινον, item CD 7. 8. 40. 137. προσετειναν ... ς (= Gb Sz) προετεινεν cum P al sat mu; item H Thphyl^{a} προσετεινεν

26. εκατονταρχης cum ℵ*ACD ... ς -αρχος cum ℵ^{c}BEHLP al certe pler cat Chr | τω χιλιαρχ. απηγγειλ. (D* επηγγ.) cum ℵABCDE al plus^{12} cat vg etc ... ς απηγγ. τω χιλιαρχ. cum HLP al pler Thphyl^{a} | τι cum ℵA BCE al^{10} cat vg syr^{utr} cop arm ... ς (= Gb Sz) ορα τι cum DHLP al pler aeth^{utr}

27. συ cum ℵABCDEH al fere^{40} cat etc ... ς (= Gb Sz) praem ει cum LP al plu vg^{cle} demid Chr^{9,408}

28. δε cum ℵBCE etc ... ς τε cum HP al plu vg syr^{sch} aeth^{utr} Thphyl^{utr} ... Ti om copulam cum AL 40. 96. 142. arm Chr^{9,408} | εγω δε και cum ℵ^{c}ABDEHLP etc ... ℵ*C 36. 42. 96. 142. Thphyl^{a} om δε, cop om δε και

29. αυτον ην cum ℵABCE 13. 18. 40. 68. cat Thphyl^{b} ... ς Ti ην αυτον cum HLP al pler Chr^{9,408} Thphyl^{a}

30. υπο cum ℵABCE etc ... ς Ti παρα cum HLP al plu Thphyl^{a} | ελυσεν αυτον sine additam cum ℵABCE al fere^{15} vg syr^{utr} sah cop arm aeth^{ro} Chr ... ς (= Gb Sz) add απο των δεσμων cum HLP al pler cat aeth^{pp} (*solvit eius vincula*) Thphyl^{utr} | συνελθειν c. ℵABCE etc ... ς (= Gb Sz) ελθειν cum HLP etc | παν cum ℵABCE etc ... ς (= Gb Sz) ολον cum HLP al longe plu Thphyl^{a} | το συνεδριον sine αυτ. c. ℵABCE al plus^{20} cat vg sah cop syr^{p} arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add αυτων cum HLP al longe plu syr^{sch} Thphyl^{utr}

XXIII.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν 23, 28
Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. (XXIII.) 1 ἀτενίσας δὲ τῷ συνεδρίῳ
ὁ Παῦλος εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός,
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν· τὸν Lv 19, 15
ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου Ex 22, 28
οὐκ ἐρεῖς κακῶς. 6 γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρες 26, 5
ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ 24, 21
ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος
ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ

XXIII. 1. *τω συνεδρ. ο παυλ.* cum ℵACE 13. 69. 105. a^{scr} vg Lcif^{6,241} ... ς Ti *ο παυλος τω συνεδριω* cum BHLP etc; sed B 40. 57. 130. 137. 180. c^{scr} cat Chr^{bis} om *ο*, ita Ti

3. *προς αυτον* ante *ειπεν* cum ABEHLP etc ... ℵ ante *ο παυλ.* pon ... c vg^{cle} syr^{sch} sah cop aeth post *ειπεν*

4. *ειπαν* cum ℵB 13. .... ς Ln *ειπον* cum ACEHLP al pler

5. *οτι αρχοντα* cum ℵAB 13. 37. k^{scr} Thphyl^{b} ... ς Ti om *οτι* cum CEH LP al pler cat Chr^{9,104} Thphyl^{a}

6. *εκραζεν* cum ℵBC 36. cat syr^{sch} ... ς Ln *εκραξεν* cum AEHLP al pler vg syr^{P} rell | *υιος φαρισαιων* (Gb'') cum ℵABC 13. 15. 36. 40. 81. 126. 130. cat vg syr^{sch} Tert$^{res\ carn\ 39}$ ... ς *υι. φαρισαιου* cum EHLP al pler syr^{P} sah cop arm aeth | *εγω κρινομαι* cum ℵAC^{2}(et* ?)EHLP etc ... B sah cop Tert$^{res\ carn}$ om *εγω*

7. *λαλησαντος* cum CHLP al plu cat syr^{P} Chr^{9,109} Thphyl^{a}; item B al^{6} *λαλουντος* ... Ln *ειποντος* c. ℵ^{c}AE al^{17} vg (*dixisset*) syr^{sch} Thphyl^{b}, item ℵ* *ειπαντος* | *φαρισαιων* et *σαδδουκαιων* hoc ordine cum ABCHLP al plu cat vg etc ... ℵE al^{14} syr^{P} Chr Thphyl^{b} *σαδδουκ.* et *φαρισ.* (:: ut v. 6). Praeterea scripsimus *των φα.* (ℵE *σαδδ.*) *και* sine *των*

πλῆθος. 8 *Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε*
I.c 20, 27 pp *ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.*
9 *ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων*
τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν
εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ
ἢ ἄγγελος; 10 *πολλῆς δὲ γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος*
μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα
καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμ-
βολήν. 11 *τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν·*
16, 9 *θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, οὕτω*
19, 21 *σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.*
12 *Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι*

---

cum ℵABCE al fere[20] Chr Thphyl[utr] ... ς add *των* cum HL al plu cat ... P al plus[15] om *και σαδδουκ.*

8. *μεν* cum ℵACE[c]HLP etc ... Ln[ed min] om cum B e vg sah | *μητε αγγελον* cum ℵABCE 13. 15. 18. al[15] cat Thphyl[b] ... ς Ti *μηδε αγγ.* cum HLP al longe plu Chr Thphyl[a]

9. *τινες των* (C *εκ τ.*) *γραμματεων* cum ℵBC al[16] cat sah arm etc ... Ln *τινες* tantum cum AE 13. 25. vg cop ... ς *οι γραμματεις* cum min vix mu Thphyl[a] ... Gb' Ti *γραμματεις* c. HLP al fere[25] aeth[utr] (*scribae et Pharisaei*) | *του μερους* cum ℵBCHLP al pler syr[utr] arm Chr[9,409] (Thphyl[a] *το μερος*) ... Ln om cum AE 13. 25. vg cop (hi[2] igitur nil nisi *surgentes quidam Pharisaeorum*) | *η αγγελος* sine additam cum ℵABCE 13. 40. 61. 66** vg etc ... ς (= Gb Sz) add *μη θεομαχωμεν* cum HLP al pler cat sah

10. *γινομενης* cum ℵB 98* (Lcif[198] *cum magna dissensio esset inter illos*) ... ς Ln Ti *γενομ.* cum ACEHLP al pler | *στασεως* post *γινομ.* (*γενομ.*) cum ℵBEHLP al omn[vid] cat Chr[9,410] ... Ln ante *γενομ.* cum AC vg | *φοβηθεις* (Gb') cum ℵABCE al[17] cat Chr[9,410] Thphyl[b] ... ς Ti *ευλαβηθεις* cum HLP al longe plu Thphyl[a] :: *ευλαβηθεις* praeter hunc locum non legitur nisi Heb 11, 7, nec ibi fluctuat | *καταβαν* cum ℵA BCE etc ... HLP al fere[70] vg Thphyl[utr] *καταβηναι και* | *αγειν* cum ℵB CHLP etc ... Ln[ed min] *απαγειν* cum AE. Similiter vg syr[P] *deducere*, e Lcif[193] *reducere*

11. *θαρσει* sine additam cum ℵABC*E al[10] cat vg sah cop syr[P] arm[edd] Lcif[196] Chr[9,410] ... ς (= Gb Sz)|add *παυλε* cum C[3]HLP 31. 61. al pler arm[ven] Or[int] etc | *ουτω* cum ℵAB 61. etc ... Ti *ουτως* cum CEHLP etc

12. *δε* cum ℵACEHLP etc ... B c[ser] syr[utr] aeth *τε* | *συστροφ. οι ιουδαι.* cum ℵABCE 13. 61. al[15] cat cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) *τινες των ιουδαιων συστροφ.* cum HP al plu sah Thphyl[a], item L 31. 99. syr[sch]

ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ 21
ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ
ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 οἵτινες προσελθόντες
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
Παῦλον. 15 νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-
δρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν 20
ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοι-
μοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς
Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμ-
βολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος
ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸς τὸν
χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ μὲν οὖν παραλα-
βὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιος Παῦ-
λος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν
πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς
αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί
ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέ-
θεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς 15

συστροφ. τινες των ιουδ. | *λεγοντες* cum ℵ*ABEHLP etc ... s^{cc} al^{16} syr^{sch} et^{P} txt arm ar^{e} $Chr^{9,410}$ om

13. *τεσσεραποντα* cum ℵABc ... ς Ln *τεσσαραϰ.* cum B^{3}EHLP etc | *ποιησαμενοι* (Gb′) cum ℵABCE al^{11} cat $Thphyl^{b}$ ... ς *πεποιηϰοτες* cum HP al pler $Chr^{9,410}$ $Thphyl^{a}$; item L al^{6} *ποιησαντες*

14. *ειπαν* cum ℵABCE 15. 21. 61. ... ς *ειπον* cum HLP al pler cat Chr ^{9,410} | *μηδενος* cum ℵBCEHP etc ... Ti *μηθενος* cum AL k^{acr}

15. *οπως* sine *αυρ.* cum ℵABCE 13. 14* 15. 36. 61. 69. 73. 105. 130. 180. cat vg etc ... ς (Gb^{00}) add *αυριον* cum HLP al pler (104. post *αυτον*) $Thphyl^{utr}$ | *καταγαγ. αυτον* cum ℵABCEL etc ... ς *αυτ. καταγαγ.* cum HP al pler $Chr^{9,410}$ | *εις* cum ℵABE 61. 69. 105. ... ς *προς* cum CHLP al pler cat Chr

16. *την ενεδραν* (et. ς^{e} Gb, non item ς Sz) cum ℵABCE al sat mu cat $Thphyl^{b}$ ... ς Sz Ti (Gb′) *το ενεδρον* cum HLP al^{40} $Chr^{9,410}$ $Thphyl^{a}$ | *παραγενομενος* cum ℵAB^{3}CEHLP etc ... B^{*} *-ναμενος* (ita Ti)

17. *απαγε* cum ℵB 2. 30. 37. 40. 61. ... ς Ln Ti *απαγαγε* cum ACEHLP al pler | *τι απαγγειλ.* cum ℵCHLP etc ... Ln *απαγγ. τι* c. ABE 13. 61.

18. *νεανισκον* cum ℵAE al^{14} ... ς *νεανιαν* cum BHLP al longe plu cat

20. *τον παυλ. καταγαγ. εις το συνεδρ.* cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 69. 73. 105. a^{acr} cat am fu demid tol arm Chr. Item L etc *καταγ. τον παυλ.*

τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν
12 ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε
φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι
προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος
ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα
ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. 23 Καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν
ἑκατοντάρχων εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως
πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολά-
βους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, 24 κτήνη τε παρα-
στῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα
τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον·
21, 28. 30 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν
22. 27 ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα
22. 30 ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην,
μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι

εισ το συνεδρ. ... ς εισ το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλ. cum HP al pler Thphyl^{1a} | μελλων (א* 13. b^{scr*} -λλον) c. ABE 10* 13. 28. 40. 61. 97. 101. cop aeth. Item HLP al fere^{20} Thphyl^{1a} μελλοντα ... ς μελλοντισ cum minusc plu vg syr^{utr} sah arm Thphyl^{1b}; item א^{c} al^{16} cat Chr μελλοντων

21. τεσσερακοντα cum AB* ... ς Ln τεσσαρακ. cum B^{2}EHLP etc | εισιν ετοιμοι cum ABE al^{8} ... ς ετοιμ. εισι cum HLP al pler cat s vg

22. απελυσε cum BHL etc ... Ln Ti -σεν cum AEP etc | νεανισκον cum ABE etc ... ς νεανιαν cum HLP etc | προσ εμε cum B ... ς Ln Ti προσ με cum AEHLP al certe pler

23. τινασ δυο cum B 13. 61. ... ς Ln Ti δυο τινασ cum AEHLP al pler syrP | καισαριασ cum AE ... ς Ln Ti καισαρειασ cum BHLP al certe pler | δεξιολαβουσ c. BEHLP al fere omn cat Chr, et. syrP mg graece ... Ln$^{ed\ min}$ δεξιοβολουσ cum A

25. εχουσαν cum BE al^{11} ... ς Ti περιεχουσαν cum AHLP al pler cat

27. συλλημφθεντ. cum ABE (E συνλ.) ... ς συλληφθ. cum HLP al omn vid | εξειλαμην cum ABE 13. 33. 40. 61. 68. ... ς εξειλομην cum HLP etc. Praeterea edidimus sine αυτον cum ABE 13. al^{15} cat vg arm Chr ... ς (sed Gb^{0}) Ti add αυτον c. HLP al longe plu Thphyl^{utr}

28. βουλ. τε cum ABE^{gr} 15. 36. 68. 73. cat vg syr^{sch} aeth^{utr} (sah *igitur*) Thphyl^{utr} ... ς βουλ. δε cum HLP 13. 31. 61. al pler e cop syrP arm Chr^{9,612} | επιγνωναι cum AB 13. al^{12} cat Chr^{cod} ... ς γνωναι cum

τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον
αὐτῶν, 29 *ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου*
αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. 6. 6
30 *μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν,* 20
ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν αὐτοὺς
ἐπὶ σοῦ. 24, 8

31 *Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀνα-*
λαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα,
32 *τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ,*
ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 *οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν*
Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 *ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας*

EHLP al longe plu Chr^{9,412} | *κατηγαγον* sine *αυτον* cum ℵA 13. 69. 99. 105. 137. k^{scr} ... ς Ln Ti add *αυτον* c. B^{mg}EHLP al pler cat vg rell Chr

29. *δε* (syr^{sch} aeth^{utr} *τε*) eum ℵABEH al plu vg etc ... LP 27. 28. 30. 38. 40. al^{20} Chr^{9,412} om | *εχοντα εγκλημα* c. ℵABH 61. al^{20} cat vg syrP arm Thphyl^{b} ... ς *εγκλημ.* (E *ενκλ-*) *εχ.* c. KLP al longe plu syr^{sch} Chr

30. *μηνυθεισης δε μοι επιβ. εισ* (31* h^{scr} *προσ*) *τον ανδρα* (36. 180. cat om *ε. τ. ανδρ.*, 13. 105. Chr post *εσεσθ.* pon) *εσεσθαι* (15* om *εισ* usq *εσεσθ.*): aethPP ar^{e} *et quum expenderem quid fecissent Iudaei huic homini insidiando*; aeth^{ro} nil nisi *et propterea* (pergit *misi ad te illum virum*); vg *et cum mihi perlatum esset de insidiis quas paraverant illi* (am fu *paraverunt ei*): hinc Gb^{0} *εισ* usque *εσεσθαι* | *εισ τον ανδρα* sine *μελλειν* cum ℵABE etc ... ς Ti add *μελλειν* cum HLP al pler Chr^{9,412} | *εσεσθαι* sine *υπο τ. ιουδ.* cum ℵABE al^{14} ... ς (Gb^{0}) add *υπο των ιουδαιων* cum HLP al pler sah syr^{sch} | *εξ αυτων* cum ℵAE al^{10} arm syrP etc ... ς Ti *εξαυτης* cum BHL (add *οιν*) P al pler cat syr^{sch} sah cop Thphyl^{utr} ... Gb^{0} pro universa ratione testium | *λεγειν αυτους* cum ℵA (L vide post) 13. 40. (*αυτου* pro *αυτους*) vg (*ut dicant*) etc ... ς *τα* (B e syr^{sch} arm om) *προσ αυτον* cum (B)E^{gr}HL (*τα προσ αυτους*) P al pler cat (e) etc | *επι σου* sine additam cum AB 13. am fu sah cop aeth^{ro} ... ς (sed Gb^{0}) add *ερρωσο* cum NEL al plu cat vg^{cle} demid tol syr^{utr} arm aeth^{PP}; item HP etc *ερρωσθε*

31. *δια νυκτοσ* cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 105. 137. 180. cat Chr^{9,417} Thphyl^{b} ... ς *δια της νυκτ.* cum HLP al pler Thphyl^{a}

32. *απερχεσθαι* eum ℵABE al^{10} ... ς Ti *πορευεσθαι* cum HLP al pler etc

33. *καισαριαν* cum ℵAE ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum EHLP etc

34. *αναγνουσ δε* sine additam cum ℵABE al^{16} cat vg syr^{utr} cop arm aeth ar^{e} Chr^{9,417} ... ς (= Gb Sz) add *ο ηγεμων* cum HLP al longe plu sah Thphyl^{utr}

ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 *διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.*

XXIV.

23, 2 1 *Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.* 2 *κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων·* 3 *πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ,* 4 *μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.* 5 *εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς*
21, 28 *τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως,* 6 *ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν,* 8 *παρ᾽ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ*

---

34. *επαρχειας* cum ℵAB* ... ς Lu Ti -*χιας* cum B^{3}EHLP etc

35. *κελευσας* cum ℵ^{c}(*-*σαντος*) ABE 40. 61. al^{5} etc ... ς *εκελευσε τε* cum HLP al pler cat vg syr^{sch} cop aeth | *του ηρωδου* cum ℵAE al permu, item B *τω ηρωδου* ... Gb^{0} Ti om *του* cum HLP 42. 57. 68. 69. 126. 137. 177. 180. al plus^{20} cat Chr^{9,417} | *αυτον* post *φυλασσεσθ.* cum ℵA BE etc ... ς post *εκελευσε τε* cum HLP al pler cat Chr

XXIV. 1. *πρεσβυτερων τινων* c. ℵABE al^{20} cat vg sah syr^{P} arm Thphyl^{utr} ... ς Ti *των πρεσβυτ.* cum HLP al plu syr^{sch} cop aeth

3. *διορθωματων* (Gb′) cum ℵABE 13. 15. 18. 36. 61. 68. 73. 137. 180. etc ... ς Ti *κατορθωματ.* cum HLP al pler | *εγκοπτω* (*εγκ-* ℵA^{corr}B* E, ς Lu *εγκ-* c. B^{3}HP etc) cum ℵA^{corr}BEH etc ... L 36. 105. Thphyl^{b} *εκκοπτω,* A*^{vid} 13. 19. 31. *κοπτω* | *στασεισ* (Gb′) cum ℵABE 5. 7. 8. 13. 15. 40. 61. 68. 73. 105. 106. cat vg cop Chr^{9,417} (et^{cat375}) Thphyl^{b} ... ς Ti *στασιν* cum HLP al pler syr^{utr} sah aeth Thphyl^{a}

6 sqq *εκρατησαμεν* sine additam cum ℵABHLP al plus^{40} (c ex spatio) am* fu tol (et. ap Bed) sah cop ... ς (sed Gb^{00}) add *και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν* (Gb″ *κρινει* cum E al^{30} cat Chr Thphyl^{a}). ^{7}*κατελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε,* ^{8}*κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχε-*

πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. 9 *συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.* 10 *Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι,* 11 *δυναμένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ.* 12 *καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν,* 13 *οὐδὲ παραστῆσαι δύνανται σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου.* 14 *ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμ-*

21, 15. 18 16. 27 22, 30 23, 12. 32 24, 1

5

σθαι επι σε cum E al sat mu cat vg^{cle} am** demid cdd^{alliq} ap Bed^{87} (et addit *qui in Graeco ita leguntur*) syr^{utr} aeth^{PP} et (multis mutatis)^{ro} Chr^{9,418} Thphyl^{utr}. Variant autem in ipsis his testibus multa.

9. *συνεπεθεντο* cum ℵABEHLP 61. al longe plu cat Chr^{9,418} ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *συνεθεντο* cum minusc mu

10. *τε* cum ℵABE^{gr} 25. 40. 42. 57. 61. 69. 137. a^{scr*} c^{scr} syr^{sch} aeth Thphyl^{a} ... ς *δε* cum HLP al pler cat e vg syr^{P} sah cop Chr^{9,718} | *ευθυμως* (Gb″) cum ℵABE al^{16} cat vg (item sah cop arm etc) Ath^{23i} Thphyl^{b} ... ς *ευθυμοτερον* cum HLP al longe plu Chr Thphyl^{a}

11. *επιγνωναι* (Gb′) cum ℵABE al^{20} cat Thphyl^{utr} ... ς *γνωναι* cum HLP 13. 31. al longe plu Chr^{9,418} | *ημεραι* sine η c. ℵABEHLP al plus^{60} cat Chr Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) add η cum minusc mu Thphyl^{b} | *δωδεκα* cum ℵABE al^{11} Thphyl^{utr} ... ς Ti *δεκαδυο* cum HLP al pler cat Chr :: cf ad 19, 7 | *εισ ιερουσαλ.* (Gb″) cum ℵABEH al^{30} etc ... ς *εν ιερου.* cum LP al longe plu syr^{P} Chr

12. *επιστασιν* cum ℵABE 3. 13. al^{5} ... ς Ti *επισυστασιν* cum HLP al pler cat Epiph^{121} Chr

13. *ουδε* cum ℵB 61. ... ς Ti *ουτε* c. AEHLP al pler cat Chr^{9,418} | *παραστησαι* sine additam (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABEL al longe plu cat vg (*probare possunt tibi*) syr^{utr} sah arm, item 66** 76. 80. 177. b^{scr} f^{scr} o^{scr} Chr *παραστ. νυν* ... ς (non ς^{e} Gb Sz) add *με* cum 4. 56. 66** 69. 78. 96. 97. 100. 104. 106. 142. al^{4scr} cop; item HP 27. 29. 80. 98. 99. Thphyl^{a} *με νιν*, item additur vel *μοι* vel *μοι νυν* | *δυνανται σοι* (A* *σου*) cum ℵABE 4. 13. 27. 29. 31. 36. al^{13} vg syr^{sch} cop arm ... ς Ti om *σοι* cum HLP al longe plu cat sah syr^{P} aeth Chr | *νυνι* cum ℵAB al^{10} ... ς *νυν* cum EHLP al pler cat

14. *πασι* ut ℵA; Ti *πασιν* ut EHLP ... B om | *τον νομον*: B 56. Chr^{9,419} om *τον* | *και τοισ εν τοισ προφ.* (et. Gb Sz) cum ℵ*BE al^{25} cat

23, 6 μένοις, 15 ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν
11, 29 etc Gal 2, 10 θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. 17 δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς,
21, 26 s 18 ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,
23, 6 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι

Thphyl^{b} ... ς^{e} Ln (ex errore) *και εν τοις προφ.* cum minusc permu syr^{utr} Epiph^{121} Chr^{9,719} ... ς Ti *και τοις προφητ.* cum ℵ^{c}AHLP al plus^{80} vg etc

15. *προσ τον* (C om) *θεον* cum ℵC 68. 69. a^{scr} Thphyl^{b} ... ς Ln Ti *εισ τον* (180. om) *θεον* cum ABEHLP al pler Chr^{9,419} Thphyl^{a} | *εσεσθαι* sine additam cum ℵABC 13. 40. 61. 68. k^{scr} vg sah cop arm Chr Thphyl^{b} ... ς (Gb^{00}) add *νεκρων* cum EHLP al pler cat syr^{utr} aeth Thphyl^{a}

16. *και αυτος* (Gb″) cum ℵABCEL al^{15} cat vg syr^{utr} sah aeth Thphyl^{b} ... ς *δε αυτος* cum HP al plu cop ... al^{10} arm Chr^{9,419} Thphyl^{a} *δε και αυτος*, 31. *τε και αυτος* | *εχειν* cum ℵABCE al sat mu vg etc ... Gb′ *εχων* cum HLP al plus^{60} cat Chr

17. *παρεγενομην* post *εισ το εθν. μου* cum ℵ*BC etc ... ς post *πλειονων* cum HLP al pler etc ... ℵ^{c}E 137. c^{scr} post *προσφορασ* ... A om

18. *εν αισ* (Gb′ Sz) c. ℵABCE al^{16} ... ς (= Sz) Ti *εν οισ* c. HLP al pler | *τινεσ δε* (et. ς Gb Sz) c. ℵABCE 13. 15. 18* 29. 31. 36. 40 61. al mu cat sah cop syr^{p} Thphyl^{a} ... ς^{e} (non ς Gb Sz) om *δε* cum HLP etc. Ceterum Gb Sz ediderunt: *θορύβου. τινὲσ δέ*, atque sic fere AC al

19. *εδει* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABCEP etc ... ς (Gb′) *δει* cum HL al^{45} sah aeth^{utr} Chr^{9,421} | *προσ εμε* cum ℵABCE 13. 61. ... ς *προσ με* cum HLP al pler cat Chr

20. *τι ευρον* (ℵ *ηυρ.*) cum ℵABCEHLP al^{70} cat syr^{sch} cop arm Chr^{9,419} ... ς (= Gb Sz) praem *ει* cum minusc mu vg syr^{p} (aeth^{libere}). Nec magis addidimus *εν εμοι* cum ℵAB 13. 40. 61. ... ς Ti add *εν εμοι* cum CEH LP al pler cat vg syr^{utr} cop arm Chr

21. *εκεκραξα* cum ℵABC 13. 31. 40. 61. 69. al^{15} Chr^{9,419} et^{421} Thphyl^{a} ... ς Ln *εκραξα* cum EHLP al longe plu cat Thphyl^{b} | *εν αυτοισ εστωσ* cum ℵABCE ... ς *εστωσ εν αυτοισ* cum HLP al pler syr^{utr} arm Chr

περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, 23, 26
εἶπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, 23 διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε
ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ
ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. 25 διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος
τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν ἔχον
πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, 26 ἅμα καὶ
ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ
πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. 27 διετίας δὲ 25, 9

εφ υμων cum ABC 13. 31. 40. 61. 65. 73. syr^{sch} aeth^{utr} (*apud te*) ... ς υφ υμ. cum NEHLP al pler cat Chr, item *a vobis* vg cop syrP

22. ανεβαλετο δε αυτους ο φηλιξ cum NABCE etc ... ς (= Gb Sz) ακουσας δε ταυτα ο φηλ. ανεβαλ. αυτους cum HLP al pler cat | ειπας cum NABC 61. ... ς ειπων cum EHLP al fere omn cat

23. διαταξαμενος sine copula cum NABCEP etc ... ς (Gb^{0}) add τε cum H al pler vg etc, item L add δε | τηρεισθ. αυτον cum NABCE 61. al plus^{10} cat vg cop syrP arm Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) τηρ. τον παυλον cum HLP etc | υπηρετειν sine additam cum NABCE 13. 14. 61. 68. 73. 105. vg syr^{utr} cop arm ... ς (Gb^{00}) add η προσερχεσθαι cum HLP al pler cat

24. ημερας τινας cum NBCHLP etc ... Ln τινας ημερας cum AK 137. c^{ser} vg syr^{sch} Chr^{9,423} | τη ιδια γυναικι c. BC^{2} al^{20} cat (syrP mg ut^{vid}) Amm$^{cat\,380}$ Thphyl^{b}, item N^{aa}A addito αυτου ... ς τη γυναικι αυτου cum N*E al sat mu ... Gb Sz Ti nil nisi τη γυναικι c. C*HLP al fere^{45} Chr | χριστον ιησουν (i. e. $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$, B $\overline{\iu}$ pro $\overline{\iv}$) cum (et. Sz) N*BEL 61. etc ... ς (= Sz) Ti χριστον tantum cum N^{c} et iam$^{vid\,a}$ C^{vid}HP al plu syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{a}

25. του κριματ. του μελλοντ. cum NABEHLP etc ... Gb$''$ του μελλοντος κριματος cum C 15. 31. 40. 73. 180. cat arm Chr$^{9,427\,com.}$ Praeterea non addidimus εσεσθαι cum NABCE al^{12} etc ... ς (= Gb Sz) Ti add εσεσθαι cum HLP al pler Chr

26. αμα και cum NABCEHLP etc ... ς (= Gb Sz) αμα δε και cum minusc vix mu cop Thphyl^{b} | υπο τ. παυλου sine additam cum NABCE 13. 40. 61. 68. 73. 81. 105. vg syr^{utr} arm aeth^{ro} ... ς (= Gb Sz) add οπως λυση αυτον cum HLP al pler cat cop aeth^{pp}

πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

15 24, 1 1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχείᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν 23, 15 αε αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 24, 28 4 ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισαρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλεί-

---

27. *χαριτα* (Gb′) c. ℵ*ABC 13. 25. 61. vg syr^{utr} cop. Item ℵ^{c}EL etc *χαριν* ... ς Ti *χαριτας* cum HP al pler cat arm Amm$^{cat\,380}$ Thphyl^{a}

XXV. 1. *τη επαρχειω* (ℵ* *-χιω*) cum ℵ*A ... ς Ln Ti *τη επαρχια* (B* *-χεια*) cum ℵ^{c}BCEHLP etc | *καισαριασ* cum ℵE (quae scriptura alibi etiam plus auctoritatis habere solet) ... ς Ln Ti *-ρειασ* cum ABCH LP etc

2. *τε* cum ℵABC al^{7} vg syr^{sch} aeth Chr^{9,41,7} Thphyl^{b} ... ς *δε* cum EHLP al plu cop syrP arm Thphyl^{a} | *οι αρχιερεισ* (Gb′) cum ℵABCEL etc ... ς *ο αρχιερευσ* cum HP al longe plu Thphyl^{a}

4. *εισ καισαριαν* cum ℵAE, item Gb′ Ln Ti *εισ καισαρειαν* cum BC 13. 40. 61. 73 ... ς *εν καισαρεια* cum HLP al pler cat Chr^{9,427}

5. *δυνατοι* post *εν υμιν* (ℵ *ημ.*) *φησιν* cum ℵABCE etc ... ς *δυνατοι εν υμ. φησιν* cum HLP al pler syrP aeth^{utr} | *συνκαταβαντεσ* cum AB*CE ... ς Ln *συγκ-* cum B^{3}HLP al certe pler ... ℵ *καταβαντεσ* | *ατοπον* (sine *τουτω*) cum ℵABCE al^{13} vg cop arm Lcif^{6,102} ... ς Ti *τουτω* (sine *ατοπον*) cum HLP al plu aeth^{utr} Chr^{9,428} Thphyl^{a} ... 31. 42. 57. 66** 68. 69. al^{7} etc *τουτω ατοπον*, item al mu *ατοπον* ante *εν τω* conlocato ... 133. plane om, hinc Gb^{00}

6. *ημερασ* (ℵ post *πλει.*) *ου πλειουσ* (B *-ουασ*) *οκτω η δεκα* cum ℵABC al fere^{30} e vg arm Lcif^{6,102} Thphyl^{b}. Item E^{gr} etc omisso *ου* (Gb+). Item omisso *οκτω* 18. 63. 76. 180. al$^{4\,scr}$. Praeterea 137. syr^{sch} et^{P} sah^{gb} aeth^{utr} confirmant *οκτω η δεκα* omissis *ου πλειουσ* ... ς (= Gb

ουσ οκτω ἢ δέκα, καταβὰσ εἰσ Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 *παραγενομέ-* 17
νου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβη- 18
κότεσ Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντεσ, ἃ οὐκ 24, 5 a
ἴσχυον ἀποδεῖξαι, 8 *τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰσ τὸν* 24, 12
νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰσ τὸ ἱερὸν οὔτε εἰσ Καίσαρά τι ἥμαρ-
τον. 9 *ὁ Φῆστοσ δὲ θέλων τοῖσ Ἰουδαίοισ χάριν καταθέσθαι,*
ἀποκριθεὶσ τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεισ εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀναβὰσ ἐκεῖ 24, 27
περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 *εἶπεν δὲ ὁ Παῦλοσ· ἑστὼσ*
ἐπὶ τοῦ βήματοσ Καίσαροσ εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίουσ
οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡσ καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεισ. 11 *εἰ μὲν οὖν*
ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
θανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείσ με
δύναται αὐτοῖσ χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 *τότε ὁ* 9. 16

8z) *ημ. πλειουσ η δεκα* (omissis *ου* et *οκτω*) cum HLP al plu Chr^{9,428} Thphyl^{a} | *καισαριαν* cum NAE 61. ... ς Ln Ti *-ρειαν* cum BCH LP etc

7. *περιεστησαν αυτον* (E etc *αυτω*) cum NABC(E)L etc ... ς Ti om *αυτον* cum HP al longe plu cop Chr^{9,428} Thphyl^{a} | *αιτιωματα* cum NABCE HLP etc ... ς (= Gb Sz) *αιτιαματα* cum min mu | *καταφεροντεσ* idque sine additamento cum NABC 13. 40. 61. vg (*causas obiicientes*) arm^{zoh} etc ... ς *φεροντεσ κατα του παυλου* (Gb^{00} *κα. τ. π.*) cum HP al pler cat syrP Chr^{9,428} Thphyl^{utr}. Item L etc *φεροντ. κατ αυτου*

8. *του παυλου απολογουμενου* cum NABC al^{10} vg^{cle} syrP cop arm aeth Thphyl^{b}. Item E am fu demid tol Leif^{6,193} *του δε παυ. απολ.* ... ς *απολογουμενου αυτου* cum HP al pler Chr^{9,428}, item 15. 36. 100. 180. cat Thphyl^{a} *απολ. δε αυτου*

9. *θελων τοισ ιουδαιοισ* (Gb′) cum NABCE al^{9} cat am fu demid tol syr^{utr} cop arm Thphyl^{b} ... ς *τοισ ιουδαι. θελων* cum HLP al pler Chr^{9,428} Thphyl^{a} | *κριθηναι* cum NABCE 13. 17. 40. 45. 61. 68. 73. 105. e^{scr} Thphyl^{b} ... ς *κρινεσθαι* cum HLP al pler cat Chr Thphyl^{a}

10. *εστωσ επι τ. βημ. καισαροσ ειμι* cum ℵ*B 31. (sed B repetit *εστωσ* post *καισαροσ*); item cop *sto ante tribunal Caesaris* ... ς Ln Ti *επι τ. βη. καισ. εστωσ ειμι* cum ℵ^{c}ACEHLP (B vide ante) al pler cat Chr^{9,428} et^{431}, item vg etc *ad tribunal Caesaris sto* | *ηδικηκα* cum ℵB (61. *ηδικηκώσ· καὶ σὺ*) ... ς Ln Ti *ηδικησα* cum ACEHLP al fere omn cat Chr

11. *ουν* (Gb″) cum NABCE^{gr} 61. etc ... ς *γαρ* cum HLP al pler vg etc | *αυτοισ* cum NABEHP etc ... CL 15. 18. 36. 73. 105. 180. cat *τουτοισ*

23, 11 19, 21 Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα
ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.
13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ
24, 27 ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τις ἐστὶν καταλελειμ-
1. 2. 24 μένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσό-
λυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,
αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ
11 ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατη-
5 γορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολο-
γίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
6 θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ
7 βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ
23, 29 26, 3 κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν, 19 ζη-
τήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν
καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.
9 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο

---

12. *συνλαλησας* cum ℵB*CE 61. ... ς Ln *συλλαλ.* cum AB^{3}HLP al pler

13. *καισαριαν* cum ℵAE ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BCHLP al certe pler | *ασπασαμενοι* cum ℵABE^{gr}HLP etc ... ς Ln Ti *ασπασομενοι* cum 61. al plu cat e (*salutandum Festum*) vg (*ad salutandum Festum*) syr^{utr} arm Chr^{9,428} Thphyl^{b}

15. *καταδικην* (Gb′) cum ℵABC al^{11} Bas$^{eth\,275}$, item vg *damnationem* ... ς Ti *δικην* (e *iudicium*) cum ℵHLP 16. al longe plu cat Chr^{9,429}

16. *τινα* et. Ath^{156} Bas$^{eth\,275}$ Chr^{9,429} ... Gb″ *τινι* cum c al^{4} | *ανθρωπον* sine additam cum ℵABCE etc ... ς (Gb^{00}) add *εισ απωλειαν* cum HLP al pler cat syr^{sch} et^{p} c.* Chr^{9,429} Thphyl^{utr} | *τοπον τε* cum ℵACHLP al omn^{vid} etc ... BE^{gr} *τοπ. δε*

17. *αυτων* cum ℵAℵHLP etc ... Gb^{0} Ti om cum B al^{9}

18. *εφερον* (Gb″) cum ℵABCEL 13. 40. 61. al^{10} cat ... ς *επιφερον* cum HP al pler Chr^{9,429} | *εγω υπενοουν* c. ℵABC 13. 31. 61. 180. Thphyl^{b}, item vg etc ... ς Ti *υπεν. εγω* cum ℵHLP al pler cat Chr Thphyl^{b} | *πονηραν* cum AC* al^{16} cat Thphyl^{b}, item vg (am *malam*, vg^{cle} fu demid tol *malum*) syr^{utr} arm aeth, item ℵ*C^{2} *πονηρα* ... ℵ^{c}BE 61. 100. 40^{lect} *πονηρων* ... ς Ti om cum HLP al longe plu cop Chr Thphyl^{a} :: *πονηραν* parum aptum videbatur, hinc alii mutarunt (*πονηρα*, *πονηρων*), alii abiecerunt.

20. *την περι* cum ℵABHP al plus^{30} Thphyl^{a}. Item 4. 16. 23. 37. 38. etc

πορεύεσθαι εἰς Ἰεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ 27, 1
διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν
πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον· ἐβουλόμην
καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. ἄυριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 26

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κε-
λεύσαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. 24 καί φησιν ὁ Φῆστος·
Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω- 15
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἰεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
κέτι. 25 ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα- 22, 22
χέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα 23, 29
11

περι την ... ς Ln Ti *εισ την περι* cum CEL al plu Thphyl^{b} | *τουτων ζητησιν* (Gb″) cum NABCEL etc ... ς *τοιτου ζητ.* cum HP al plu | *ιεροσολυμα* cum NABCEH al^{12} cat vg Thphyl^{b} ... ς *ιερουσαλημ* cum LP al pler Chr Thphyl^{a}

21. *αναπεμψω* (Gb″) c. NABCE 13. 31. 40. 61. 105. 137. al^{15} cat Thphyl^{b} ... ς *πεμψω* cum HLP al longe plu Chr^{9,429} Thphyl^{a}

22. *πρ. τον φηστον* sine *εφη* cum NAB 13. am fu ... ς add *εφη* cum CEH LP 61. etc | *αυριον* cum NAB vg cop ... ς praem *ο δε* cum CEHLP 61. al omn^{vid} cat (*ο δε φησιν· αυρ.*) etc

23. *χιλιαρχοισ* cum NABCE al^{12} ... ς (Gb^{00}) praem *τοισ* cum HLP al pler cat Chr^{9,436} | *τοισ κατ* (C *καθ*) *εξοχην* sine *ουσι* cum NABC 13. 27. 40. 61. 66** 105. Chr$^{9,436\,com}$ et$^{cat\,386}$ ... ς (Gb^{0}) add *ουσι* cum EHLP al pler cat syr^{p}

24. *συνπαροντεσ* cum NAB*CE ... ς Ln *συμπαρ.* cum B^{3}HLP al certe pler | *απαν* cum NABCE al^{12} ... ς *παν* cum HLP al pler Chr^{9,436} | *ενετυχον* cum NACELP etc ... BH 25. 40. 105. *ενετυχεν* | *βοωντεσ* cum NAB 61., item *clamantes* am fu tol ... ς Ti *επιβοωντεσ* cum CEHLP al fere omn Chr^{9,436}, item vg^{cle} demid *acclamantes* | *αυτον ζην* (Gb′) c. NA(B)CE 13. 31. 40. 61. 69. al$^{4\,scr}$ cat vg arm Chr$^{9,440\,com}$ Thphyl^{b}; sed B* om *ζην* ... ς Ti *ζην αυτον* cum HLP al pler Chr^{9,436} Thphyl^{a}

25. *κατελαβομην* (Gb″) cum N^{c}ABCE 8. 17. 40. 61. 68. 73. 105. vg cop syr^{sch} arm ... ς Ti *καταλαβομενοσ* cum N*HLP al pler cat syr^{p} aeth^{pp} Chr^{9,437} | *αυτον* ante *θανατου* cum ABCE 13. 40. am fu demid tol ... ς post *θανατου* cum NHLP al pler cat vg^{cle} Chr^{9,436} ... 61. 73. plane om | *αυτου δε* (Gb′) cum NABCE 13. 17. 40. 68. 73. 105. vg cop Thphyl^{b} ... ς *και αυτου δε* c. HLP al pler cat syr^{p} Chr^{9,436} Thphyl^{a}

πέμπειν. 26 *περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω·* 26 *ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.*

XXVI.

1 *Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·* 2 *περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι,* 3 *μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.* 4 *τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι,* 5 *προ-*

---

25. *πεμπειν* sine *αυτον* cum ℵABC al[10] cat vg syr[sch] arm ... ς (Gb[00]) add *αυτον* cum EHLP al pler cop syr[P] Chr Thphyl[utr]

26. *σχω* cum ℵBCHLP etc ... AE 61. 137. Thphyl[b] *εχω* | *τι γραψω* c. ℵA BC etc ... ς *γραψαι* cum EHLP al pler cat Chr[9,457]

XXVI. 1. *περι* (Gb″) cum ℵACEH 5. 7. 13. 27. 29. 36. 61. 73. 80. 105. 137. 180. c[ecr] cat arm ... ς *υπερ* cum BLP al pler Chr[9,457], item vg *pro temet ipso* (contra e *de te ipso*) | *εκτεινας την χειρα* ante *απελογειτο* cum ℵABCE etc ... ς Ti post *απελογειτο* cum HLP al longe plu syr[P] Chr[9,457] Thphyl[A]

2. *επι σου μελλων σημερ. απολογεισθ.* cum ℵABC etc; item sed *απολογ. σημερ.* EHLP al[40] vg syr[P] etc ..... ς (= Gb Sz) *μελλων απολογεισθ. επι σου σημερον* cum minusc mu

3. *σε οντα* c. ℵ*c 31** 40. 73. 105. cat ... ς Ln Ti *οντα σε* c. ℵ[c]ABEHLP al pler Chr[9,457] | *ζητηματων* sine additam cum ℵ*BEHLP al pler vg (*maxime te scientē*) etc ... ℵ[c]AC etc add *επισταμενος* | *δεομαι* sine *σου* cum ℵABE al[10] cat vg syr[P] arm aeth[utr] ... ς (Gb[00]) add *σου* cum CHLP al pler syr[sch] cop Chr[9,457]

4. *την εκ νεοτητος* cum ℵAC[2](E)LP al pler Chr ... Ti om *την* cum BC*ℵ 3** 31. 56. 95* 98. cat | *εν τε* cum ℵABE[gr] 40. 12[lect] cat syr[sch] ar[e] ... ς om *τε* cum CHLP 13. 61. al pler vg syr[P] cop arm aeth Chr | *παντες οι* cum ℵAC[2]HLP etc ... Ti om *οι* cum BC*ℵ al[12] Chr[9,458]

γινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκίας ἔζησα Φαρισαῖος. 6 καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· 10 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἰεροσολύμοις, καὶ πολλούς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, 13 ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους·

22, 3 Phil 3, 5
23, 6 24, 15
8, 3. 9, 22, 4 a
9, 3 aa 22, 6 aa

5. *θρησκιας* (item Ln$^{ed\ min}$) c. ℵCE ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *θρησκειας* cum AB HLP etc. Edidimus ubique *-σκια*, nec aliter Ln$^{ed\ min}$

6. *εις τους* (Gb′) cum ℵABE al^{7} ... ς *προς τους* c. CHLP al pler cat Chr :: cf 13, 32 | *ημων* (et. Gb+ Sz) cum ℵABCE 61. al plus^{85} cat vg syr^{utr} cop etc ... ς Ti om cum HLP al longe plu Thphyl^{1a}

7. *εκτενεια* cum ℵBL etc ... Ti *εκτενια* cum ACEHP al^{7} | *υπο* sine *των* cum ℵABCEHILP al longe plu cat arm^{edd} Chr^{2,438} Chron^{442} ... ς (= Gb Sz) *υπο των* cum minusc mu arm^{edd} | *βασιλευ* c. ℵBCEI etc ... ς *βασιλευ* (Gb^{0}) *αγριππα* (Gb^{00}) idque ante *υπο ιουδαιων* cum HLP al plu syr^{p} Chr^{2,438}. Item sed post *ιουδαιων* 3. 31. etc ... A 18. 36. cat plane om

8. Eddmu ut Wtst (non Mill) Gb Sz *τί; ἄπιστον*, atque sic E cat

10. *και πολλους τε* cum ℵACEI etc ... ς *και πολλους* cum BHLP al pler Chr^{2,438} Thphyl^{1a} | *εν φυλακαις* (et. Gb+ Sz) cum ℵABCEIL etc ... ς om *εν* c. HP al plu Chr

12. *εν οις* sine *και* cum ℵABCEI 13. 40. 61. 105. al^{10} cat vg cop syr^{p} arm aeth Thphyl^{b} ... ς (Gb^{00}) Ti add *και* cum HLP etc | *της* cum ℵ* BCHLP al pler Chr^{2,438} Thphyl^{b} ... Ln om cum AEI (ℵ^{c} puncta imposuit sed rursus abstersit) etc | *των αρχιερ.* cum ℵABEI etc, item vg syr^{sch} cop arm ... ς Ti *παρα των αρχ.* cum CHLP al pler cat syr^{p} aeth Chr Thphyl^{utr}

14 *πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν*
λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώ-
κεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 15 *ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ,*
κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 16 *ἀλλὰ*
ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην
σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε
ὀφθήσομαί σοι, 17 *ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν,*
εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 *ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ*
ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ
20, 32 *τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς*
ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. 19 *ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ*
ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, 20 *ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμα-*
σκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰου-

---

14. *παντ. τε* (Gb″) cum NABEI al[12] cat vg syr[utr] Thphyl[b] ... ς *παντ. δε* cum CHLP al pler cop Chr[9,439] Thphyl[a] | *ημων* cum NACEHILP etc ... Ln[ed min] om cum B d[scr] | *φωνην λεγουσαν προσ με* cum NABCI al[14] cat vg syr[utr] cop aeth[PP], item E etc *φωνησ λεγουσησ πρ. με.* Item H etc *φωνην λαλουσαν πρ. με*: ita Gb′ ... ς Ti *φωνην λαλουσαν προσ με και λεγουσαν* cum LP al longe plu Chr[9,439] Thphyl[a]

15. *ειπα* cum ABCEH al[12] Thphyl[b] ... ς *ειπον* c. NILP al pler cat Chr[9,439] Thphyl[a] | *ο δε κυριοσ* cum NABCEIL etc ... ς om *κυριοσ* cum HP al longe plu aeth[PP] Chr Thphyl[a]

16. *ειδεσ* (ACH *ιδεσ*, non item NBEILP etc) sine additam cum NAC[2]EHILP al pler vg cop aeth[PP] etc ... BC*vid 105. 137. 12[lect] syr[utr] arm Amb spir[2,700] Aug[trin 13(8,240)] add *με*

17. *και εκ των* cum NABE^{gr}I 13. 25. 40. 61. k[scr] l[scr] fu Thphyl[b] ... ς Ti om *εκ* cum CHLP al longe plu cat e vg Chr[9,439] Thphyl[a]; item al[7] om *και εκ* | *εισ ουσ εγω* (Gb″) cum NABCEHILP etc ... ς *εισ ουσ νυν* cum minusc mu | *αποστελλω* cum NABELP[2] al longe plu vg (*mitto*) arm Chr[9,439], item C 17. *εξαποστελλω* ... HIP* etc *αποστελω*, item al mu *εξαποστελω* | *σε* post *αποστ.* (*εξαπ.*) cum NABCEI al plus[15] cat vg arm Thphyl[utr] ... ς ante pon cum HLP al longe plu Chr

18. *επιστρεψαι* cum NBCEIL al plu cat Clem[372] Thphyl[b] (e vg *ut convertantur*) ... AH etc *αποστρεψαι* ... P al[20] *υποστρεψαι* | *τησ εξουσιασ* cum NABHP al longe plu Clem[372] Chr Thphyl[a] ... CEL etc *απο τησ εξου.*

20. *πρωτον τε* cum NAB 25. 61. ... ς om *τε* cum EHLP al pler cat Chr *και ιεροσολ.* cum NBHLP al pler Chr[9,439] Thphyl[b] ... Ln *και εν ιερ.* (E *ιερουσαλημ*) c. AE al[10] | *πασαν* sine *εισ* cum NAB tol ... ς Ti *εισ*

δαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. 21 ἕνεκα τούτων 21, 27
με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. 22 ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ 24, 14
Μωϋσῆς, 23 εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. 25 ὁ δὲ Παῦλος· οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. 27 πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. 28 ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν

πασαν cum EHLP al omn^{vid} cat Chr | *απηγγελλον* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABE 61. al sat mu^{vid} cat, item vg cop syr^{utr} cop arm aeth^{l} ...| ς (non ς^{e} etc) *απαγγ'λων* cum HLP al^{20} (qui notati sunt), al plus^{30} *απαγγελλω*

21. *ιουδαιοι* sine articulo c. ℵ*BL 13. 31. 61. 105. cat Chron^{442} Thphyl^{b} ... ς Ln Ti *οι ιουδ.* cum ℵ^{c}AEHP al pler Chr Thphyl^{a} | *οντα* cum ℵ* (*οντα με*) et^{c}E 13. 15. 17. 18. 25. al^{10} cat vg (*cum essem in templo*, ita et. e) Chron^{442} ... ς Ln Ti om cum ABHLP al longe plu Chr

22. *απο* cum ℵABE al^{12} Chron^{442} Thphyl^{b} ... ς *παρα* cum HLP al pler Chr^{9,439} Thphyl^{a} | *μαρτυρομενος* (Gb″) c. ℵABHLP etc Thphyl^{a} ... ς *μαρτυρουμενος* cum E al sat mu Thphyl^{b} | *μωυσης* cum ℵHLP etc ... ς *μωσης* cum ABE al plu. Praetereea cf alibi.

23. *τω τε* cum ℵABE^{gr}H 13. 40. 61. al^{25} Chr^{9,443} Thphyl^{b} ... ς om *τε* cum LP al longe plu cat Chron^{442} Thphyl^{a}. Nec exprim e vg etc

24. *φησιν* c. ℵABE 1. 13. 15. 17. 18. 40. 61. 68. 180. k^{ser} cat Thphyl^{utr} ... ς *εφη* cum HLP al pler

25. *ο δε παυλος* cum ℵABE al^{15} etc ... ς Ti *ο δε* cum HLP al pler syrP Thphyl^{a} | *αλλα* cum ℵAELP al^{15} cat Chr^{9,440} ... ς *αλλ* cum BH al plu

26. *ου πειθ. ουθεν* cum ℵB; item 61. *ουθεν πειθομαι* ... ς *ου πειθ. ουδεν* cum HLP al pler Chr; item al^{20} *πειθομ. ουδεν, ουδεν πειθομαι* ... Ln *ου πειθομαι* cum ℵ^{c}AE 13. 32. 40. 42. 57** 68. 73. | *εστιν* cum ℵABE al longe plu Chr^{9,440} ... HLP al fere^{25} om

28. *πρ. τον παυλον* sine additam cum ℵAB 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105.

Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 *ὁ δὲ Παῦλος· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους οἷός εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.* 30 *ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς,*
23, 9. 29 25, 25 31 *καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.* 32 *Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.*

XXVII.

25, 12 1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί-

137. vg (exc tol qui add *ait*) ... ς (Gb^{00}) add *εφη* cum ΗΕΗLP al pler etc | *πειθεισ* cum ΝΒΕΗLP etc ... Α *πειθη* | *ποιησαι* cum ΝΑΒ 13. 17. 40. 61. syrP mg cop (*mihi persuades facere me*) (aethPP *introire facis*). Cf et. Cass^{207} *respondit quod eum cum celeritate vellet facere christianum* ... ς Ti *γενεσθαι* cum ΗΝLP al pler cat vg (*suades me christianum fieri*, item e) syr^{sch} et$^{p\ txt}$ Cyr$^{hr\,279}$ Chr^{9,440} *γενεσθαι* :: *ποιησαι* nequit emendatori aut librario tribui. Videtur autem scriptura quam probavimus 'ita explicanda, ut *ποιησαι* eodem quo *ωστε ποιησαι* sensu accipiatur. Nec aliter Cassiodorus explicuisse videtur.

29. ο *δε παυλοσ* sine additam cum ΝΑΒ 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105. 137. vg syrP ... ς (Gb^{00}) add *ειπεν* cum ΗLP al pler etc | *ευξαμην* (P f^{scr} *ηυξ.*) cum ℵ*ΗLP al^{6} ... ς Ln Ti *ευξαιμην* cum ℵ^{c}ΑΒ al pl Chr | *μεγαλω* cum ΝΑΒ 5. 13. 40. 61. 105. k^{scr} vg syr^{utr} (et^{p} mg graece) cop ... ς *πολλω* cum ΗLP al pler cat Chr^{9,440}

30. *ανεστη τε* (13. etc *δε*) cum ΝΑΒ 36. 61. 68. 73. 103. 142. 180. vg syr^{sch} arm aethPP ar^{6} etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb'') *και ταυτα ειποντοσ αυτου ανεστη* cum ΗLP al pler cat syrP c.* | *συνκαθημενοι* cum ΝΑΒ* ... ς Ln Ti *συγκ-* cum Β^{3}ΗLP etc

31. *θανατου η δεσμ. αξιον* cum ΝΒ 13. 31. 40. 61. 105. k^{scr} vg (exc tol) ... Α c^{scr} cat cop *αξιον θαν. η δεσμων* ... ς Ti *θαν. αξι. η δεσμ.* cum ΗLP al pler tol arm Chr^{9,447} | *τι* cum ΝΑ 13. 31. 40. 61. 68. k^{scr} vg (*nihil morte aut vinculis dignum quid*). Similiter cop ... ς Ln Ti om cum ΒΗLP al pler Chr Thphyl^{utr}

32. *εδυνατο* cum ΝΑΒ*ΗLP al plu ... Ln *ηδυνατο* cum Β^{3} 31. 57. 95. 104. 105. 137. 180. al$^{3\,scr}$ cat Thphyl^{b} | *επεκεκλητο* cum ΝΒΗP 61. al plu cat Chr ... Ln Ti *επικεκλητο* cum ΑL al^{10} Thphyl^{utr}

XXVII. 1. *παρεδιδουν*: Α 6. 8. 40. 69. a^{scr} demid (*tradidit*) syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{a} *παρεδιδου*, aethPP *traditus est* etc.

δουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. 2 *ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν,* 19, 29 20, 4 Col 4, 10 *ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως·* 3 *τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν.* 4 *κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους,* 5 *τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρρα τῆς Λυκίας.* 6 *Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν* 28, 11 *πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.* 7 *ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην,* 8 *μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς πόλις ἦν Λασαία.* 9 *ἱκα-*

---

2. *αδραμυττηνω* cum ℵB^{3}HP 31. 40. 61. al pler cat etc ... AB* 16. *αδραμιντηνω*, 13. 68. *αδραμυντινω* | *μελλοντι* (Gb″) cum ℵAB 13. 14* 15. 18. 40. 60. 68. 69. 137. al plus^{20} cat am etc ... ς *μελλοντεσ* c. HLP al plu vg (et. fu demid tol) Chr | *εισ τουσ* cum ℵAB al^{10} etc ... ς Ti om *εισ* cum HLP al plu Chr^{9,447} Thphyl^{a}
3. *τουσ φιλουσ* cum ℵABHLP etc ... ς (et. ς^{e} 1624. 1633. 1656. 1678 et Millii, non item Wtst Gb Sz) om *τουσ* cum minusc aliq? per errorem? | *πορευθεντι* cum ℵAB 5. 7. 13. 15. 36. 61. 68. 105. cat Thphyl^{b} ... ς Ti *πορευθεντα* cum HLP al pler Chr^{9,448} Thphyl^{a}
5. *κατηλθαμεν* cum ℵA ... ς Ln *κατηλθομεν* cum BHLP al plu Chr^{9,448} | *μυρρα* cum B (et syrp mg gr *μυρραν*, item *Μυττα* Hier^{3,102} vallars. Cf et. sah ad 21, 1). Item ς Ti *μιρα* c. LP al pler cat Euthal^{427} (*μύραν* ex^{cdd2} et *μύραναν* ex$^{cd40.}$) Chr^{9,448} Thphyl^{utr} ..... ℵA vg (et. Cass^{208} Bed^{154}) cop arm^{mg} (in edd Amst. et Const.) *λυστραν* (A *λυστρα*). Item cdd ap Hier de locis Hebr^{3,765} ..... 31. Bed^{154} ex Gr (ita igitur E qui periit habuerat) Hier (l. l.) *σμυρναν*
6. *εκατονταρχησ* cum ℵAB 36. 61. 68. 105. 180. 12^{lect} cat Thphyl^{b} ... ς *-αρχοσ* cum HLP al pler Chr Thphyl^{a}
8. *πολισ ην* cum ℵA 13. 69. a^{scr} (* *πο. εστι*) ... ς Ln Ti *ην πολισ* cum BHLP al pler Chr^{9,448} | *λασαια* (ℵ* 13^{lect} *λασσ-*) cum ℵ*HLP al longe plu arm Chr; item Hier^{3,702}; item Ti *λασεα* cum B 21. 31. 45. 61. 73. syrP aethPP ... ℵ^{c} *λαῖσσα*. Idem nomen agnoscere videtur Hier^{3,102}, ubi ex actis affertur *Laïssa*. ... Ln *αλασσα* cum A 40. 96., item syrP mg *alasa* ... vg (et. am fu demid) et „quidam" ap Hier^{3,762} *Thalassa*

νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος 10 *λέγων αὐτοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.* 11 *ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις.* 12 *ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχείμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον.* 13 *ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην.* 14 *μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐρακύλων·* 15 *συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα.* 16 *νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης,* 17 *ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ*

---

10. *φορτιου* cum ℵABHLP 61. al longe plu cat Chr^{9,448} Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *φορτου* cum minusc non ita mu (2 ap Scri) Thphyl^{b}
11. *εκατονταρχης* cum ℵABHLP 61. al^{50} cat Chr^{9,448} ... ς (= Gb Sz) *-αρχος* cum minusc mu | *μαλλον επειθετο* cum ℵAB etc ... ς *επειθ. μαλλ.* cum HLP al pler syr^{utr} Chr^{9,448txt} Thphyl^{a} | *υπο παυλου* cum ℵAB 61. ... ς Ti *υπ. του παυ.* cum HLP al pler cat Chr^{bis}
12. *πλειονες* cum ℵAB 17. 40. 61. 73. 105. ... ς Ti *πλειονος* cum HLP al pler cat Chr^{9,449} | *εκειθεν* (et. Sz) cum ℵABL 13. 18. 40. 61. 68. 105. 180. al^{25} cat vg cop syr^{sch} arm ... ς (= Sz) Ti *κακειθεν* cum HP al longe plu syrP
13. *ἆσσον*: hoc accentu 61. (et alii mu) ... ς$^{e\ 1633}$ Sz *Ἄσσον*, ς (item Chr^{ed} Thphyl^{ed}) *Ἄσσον* (contra ς$^{e\ 1624.\ 1626.\ 1678}$ *ἄσσον*, Gb *ἆσσον*)
14. *ευρακυλων* cum ℵAB* cop^{boett}, item sah^{griesb} *ευρακηλων*, cop^{wi} *ευτρακηλων*, vg (et. Cassiod^{208}) *euroaquilo*, arm *ευρακυκλων* ... ς Ti *ευροκλυδων* c. HLP al pler etc, item B^{2} 40. 133. cat *ευρυκλυδων* (Gb'')
16 *κλαυδα* cum ℵ* 13. 40. 61. 66^{mg} 105. 137. (item A *κλα* abscissis rell litteris) cop syrP et syrP mg graece ar^{e} arm, item al^{3} *κλαυδαν*. Similiter ς Ti *κλαυδην* cum HLP al pler Chr, item Bed^{90} *Claude*. ..... Ln *καυδα* c. ℵ^{c}B vg (sed fu *quae vocatur Caudam*, tol Hier^{8,100} *Cauden*) | *μολις* (40. *μογις*) post *ισχυσαμεν* cum ℵAB 13. 31. 40. 61. 12^{lect} vg ... ς ante *ισχυ.* cum HLP al pler cat syr^{utr} aeth^{pp} cop Chr^{9,449}

εἰσ τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντεσ τὸ σκεῦοσ, οὕτωσ ἐφέροντο.
18 σφοδρῶσ δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆσ ἐκβολὴν ἐποιοῦντο,
19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρεσ τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· 20 μήτε
δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονασ ἡμέρασ, χειμῶ-
νόσ τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶσ πᾶσα τοῦ
σῴζεσθαι ἡμᾶσ. 21 πολλῆσ τε ἀσιτίασ ὑπαρχούσησ, τότε στα- 21
θεὶσ ὁ Παῦλοσ ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρεσ, πειθαρ-
χήσαντάσ μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆσ Κρήτησ κερδῆσαί τε τὴν
ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶσ εὐθυ-
μεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆσ οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου.
23 παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ 23, 11
λατρεύω, ἄγγελοσ 24 λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ 18, 9
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸσ πάντασ τοὺσ πλέον-
τασ μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρεσ· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ
ὅτι οὕτωσ ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰσ νῆσον δέ 28, 1
τινα δεῖ ἡμᾶσ ἐκπεσεῖν.

27 Ὡσ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆσ νυκτὸσ ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-
άγειν τινὰ αὐτοῖσ χώραν. 28 καὶ βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ εἴκοσι,

---

18. *δε* cum ℵBCHLP etc ... A 25. s syr^{sch} aethPP *τε* (atque sic Ln$^{ed\ min}$)
19. *εριψαν* (ℵ* 12^{lect}, B* *ερειψ.*, AB^{3}C etc *ερριψ.*, ut Gb″) cum ℵAB*et^{3}C al^{20} cat s vg arm ... ς Ti *ερριψαμεν* cum HLP al longe plu syr^{utr} cop aethPP Chr^{9,449}
20. *ελπισ πασα* cum AB 13. 31. 40. 61. 105. k^{scr} s vg ... ς *πασα ελπ.* cum ℵCHP al pler cat Chr^{9,449}, item L etc *πασα η ελπ.*
21. *πολλησ τε* cum ℵABC etc ... ς *πολλ. δε* cum HLP al pler cat cop syrP Chr^{9,449}
23. *ταυτῃ* (ℵ* *τηδε*) *τῃ νυκτι* (Gb″) cum ℵABCHLP al plus^{40} cat s vg arm Chr^{9,449} Thphyl^{1a} ... ς *τῃ νυκτ. ταυτ.* cum minusc plu | *ειμι εγω* cum ℵAC^{2} 40. 68. 12^{lect} vg arm cop (*cuius ego sum ipse*) ... ς Ti om *εγω* c. BC*HLP 31. 61. al pler s Chr^{9,449} | *αγγελοσ* post *λατρευω* cum ℵABC 31. 40. 68. 105. 137. 180. cat ... ς ante *του θεου* cum HLP al pler s vg (item rell) Chr
27. *εγενετο* cum ℵBCHLP al fere omn cat Chr^{9,450} ... Ln$^{ed\ min}$ Ti *επεγενετο* cum A 61. 68. vg (*supervenit*) | *προσαγειν* cum ℵ^{c}ACHLP al pler (40. *προσαγαγειν*) cat Chr^{9,450} Thphyl^{1a} ... ℵ* *προαγαγειν*, 25. al^{2scr} Thphyl^{1b} *προαγειν* ... B* *προσαχειν*, B^{3} *προσανεχειν* (atque sic Ln$^{ed\ min}$), 137. c^{scr} *προσεγγιζειν*

βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργιὰς δεκαπέντε· 29 φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι 30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῴρης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τρο-
π φῆς λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
1 Sam 14, 45 μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρ-

29. *τε* cum ABHLP etc ... ℵC 13. 61. 12^{lect} c^{scr} vg cop syr^{p} Thphyl^{a} *δε* | *μηπου* cum ℵBC 13. 25. 40. 61. 73. 105. c^{scr} Thphyl^{a} (sed *που* in ℵ suppl sive ipse* sive^{a}) ... Ln *μηπω* cum A ... ς *μηπως* cum HLP al pler cat Chr | *κατα* cum ℵABC 13. 25. 40. 61. 68. 105. c^{scr} Thphyl^{a} ... ς *εισ* cum HLP al pler cat Chr^{9,450} | *εκπεσωμεν* (ℵ εμπ.) cum ℵABCHLP al plus^{60} cat vg syr^{utr} cop ar^{e} Chr ... ς (= Gb Sz) *εκπεσωσιν* cum 61. al sat mu sah arm aeth^{pp} Thphyl^{utr} | *ευχοντο* cum B*ĆH 1. 3. 13^{lect} cat Chr^{9,450} ... ς Ln *ηυχοντο* cum ℵAB^{3}LP al pler Chr^{9,437}

30. *πρωρησ* (ℵ* *πλωρ.*) cum ℵ*et^{c}A 13. d^{scr} ... ς Ti *πρωρασ* cum BCH LP al pler cat Chr^{9,450} | *αγκυρασ* ante *μελλοντων* cum ABC 13. 31. 40. 61. 12^{lect} cat ... ς post *μελλ.* cum ℵHLP al pler am demid tol

31. *μεινωσιν εν τω πλοιω* cum ℵ^{c}ABCHLP etc ... ℵ* 38. 113. 137. 12^{lect} c^{scr} h^{scr} vg syr^{utr} Thphyl^{a} *εν τω πλοι. μεινωσιν*

32. *απεκοψαν* ante *οι στρατιωτ.* cum ℵABC al^{7} vg syr^{utr} Thphyl^{a} ... ς post *οι στρατ.* cum HLP al pler sah cop arm Chr^{9,450} Thphyl^{b}

33. *εμελλεν* c. ℵAH al longe plu ... Ln Ti *ημελλ.* cum BCLP 13. 61. al^{15} cat Thphyl^{a} | *ημερα* (Chr^{9,450} Thphyl^{b} *-ραν*) ante *εμελλ.* (*ημελλ.*) cum ℵABC 13. 40. 61. cat vg ... ς Ti post *εμ.* (*ημ.*) c. HLP al pler syr^{utr} arm Chr Thphyl^{utr} | *μηθεν* cum ℵAB (ℵ^{c} δ pro θ substituerat, sed restituit θ) ... ς *μηδεν* cum CHLP etc | *προσλαβομενοι* cum ℵBCHLP^{2} (P* *προσλαμβομενοι*) al pler cat Chr ... Ln *προσλαμβανομενοι* cum A 40. 12^{lect}

34. *μεταλαβειν* cum ℵABC al plus^{35} cat Chr^{9,450} Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *προσλαβειν* c. HLP al longe plu Thphyl^{a} | *ημετερασ* cum ℵBCH 61. al longe plu cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth^{pp} Chr

χει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. 35 *εἰπὰς* Lc 21, 18
δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων
καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 *εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ*
αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 *ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ*
πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 *κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκου-*
φιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 *Ὅτε*
δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατε-
νόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ
πλοῖον. 40 *καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν,*
ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν
ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 *περιπεσόντες*
δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα
ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας.
42 *τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀπο-*
κτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· 43 *ὁ δὲ ἑκατοντάρχης*

Thphyl[a] ... ALP etc *ημετερας* | *ουδενος* cum NBCHLP rell omn cat Chr ... Ln *ουθενος* cum A | *απο της* cum ABC 13. 25. 36. 40. 61. 81. 137. 180. cat ... ς *εκ της* c. NHLP al pler Thphyl[utr] | *απολειται* cum NABC al[11] cat vg syr[sch] cop arm aeth[PP] ar[e] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *πεσειται* c. HLP al pler sah syrP Chr[9,450]

35. *ειπας* cum NABC 24. ... ς *ειπων* cum HLP 61. al pler cat Bas[eth 273]

37. *ημεθα* cum NAB 40. 61. ... ς *ημεν* cum CHLP al pler cat Chr[9,450] | *εν τω πλοιω* post *ψυχαι* cum NABC 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. k[scr] cat vg cop arm ... ς ante *αι πασαι ψυχαι* cum HLP al pler syr[utr]

39. *εβουλευοντο* cum NBC al[14] cat vg (*cogitabant*) syr[utr] cop arm ... A 40. 61. 95. 8P[e] aeth[PP] *εβουλοντο* ... ς Ti *εβουλευσαντο* cum HLP al longe plu Chr[9,450] | *δυναιντο* cum NAB 13. 31* 61. al vix mu vg (*si possent*) syrP Thphyl[utr] ... Gb′ Ti *δυνατον* cum CHLP al plus[60] cat arm Chr[9,450]

40. *αρτεμωνα* c. NABCH 3. 4. 31** 42. 95. 96** 98** 99. 105. 177. al[7scr] al aliq cat ... ς *αρτεμονα* cum LP al plu Chr[9,450]

41. *επεκειλαν* cum NAB*C 13. 40. 61. 73. ... ς *επωκειλαν* c. B[3]LP al pler cat Chr[9,450], item H 8P[e] *εποκιλαν* | *εμειναν* cum NBCLP al pler Chr[9,435sic] ... Ln *εμενεν* cum AH 38. 113. 98. c[scr] h[scr] cat, item *manebat* vg | *υπο* (et. N[c], N[a] 25. k[scr] *απο*) *της βιας* sine additam cum N*AB ... ς add *των κυματων* cum N[c]CHLP al omn[vid] cat syr[utr] cop aeth[PP] Chr[9,435sic]; item vg *a vi maris*

42. *διαφυγη* c. NABCHL (*-γει*) P 61. al plus[60] cat Chr[9,435sic] ... ς (= Gb Sz) *διαφυγοι* cum 31. k[scr] al mu

43. *εκατονταρχης* c. NABC etc ... ς *-αρχος* cum HLP al pler etc

βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

27, 26. 39 1 *Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.* 2 *οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἅψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος.* 3 *συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ.* 4 *ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος*

---

43. αποριψαντας cum ℵC ... ς Ln Ti απορριψ. c. ABHLP etc | επι την γην cum ABCHLP etc ... ℵ 137. c^{scr} επι τησ γησ

XXVIII. 1. επεγνωμεν cum ℵABC* 13. 61. 68. 137. 8^{pe} c^{scr*} vg syr^{utr} cop arm aeth^{PP} ar^{e} ... ς επεγνωσαν cum c^{3mg} HLP al pler cat Chr$^{9,435\,sic}$ | μελιτη cum ℵAB^{3}(et iam^{3} ut^{vid}) CHL (P μελητη) al pler syr^{sch} et^{P} txt Chr$^{9,435\,sic}$; item vg^{cle} tol *Melita* ... B* 12^{lect} syr^{P} mg graece arm μελιτηνη

2. οι τε cum ABC al^{pl} syr^{utr} aeth^{PP} Thphyl^{a} ... ς οι δε cum ℵHLP al pler cat vg cop arm Chr$^{9,440\,sic}$ | παρειχαν cum ℵAB ... ς παρειχον cum CHLP 13. 61. al omn^{vid} | αψαντεσ cum ℵABC 13. 40. 61. 68. 105. c^{scr} ... ς Ti αναψαντεσ cum HLP al pler cat Chr$^{9,440\,sic\,ter}$ | προσελαβοντο c. ℵ^{c}ABCHLP etc ... ℵ* 137. c^{scr} προσανελαμβανον. Habet vg (et. am fu demid tol) *reficiebant*, ad quod Bed$^{retr\,155}$: „in Graeco scriptum est *recipiebant nos omnes*"

3. τι cum ℵ (adscripsit ipse*) ABC 13. 25. 40. 61 (τι, ex incuria) 81. 103. 105. vg Thphyl^{b} ... ς om cum HLP al pler cat am syr^{utr} arm Chr$^{9,440\,sic}$ Thphyl^{a} | απο (Gb′) cum ℵABCHLP 61. al plus^{25} cat Thphyl^{b}, item vg *a calore* ... ς εκ cum minusc plu Chr Thphyl^{a} | εξελθουσα (et. ς Gb Ln) cum ℵABC 61. etc ... Gb′ Sz Ti διεξελθουσα cum HLP al^{45} | καθηψεν cum ℵABHLP etc ... Gb′ καθηψατο cum C 15. 18. 40. 137. al plus^{20} Chr

4. ειδον (AC ιδον) cum ℵACHLP al omn^{vid} ... Ti ειδαν cum B | προσ

οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, 10 οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν

ἀλλήλ. ἔλεγον cum ℵABC 18. 31. 40. 68. 105. 137. 12^{lect} c^{scr} cat vg syrP Thphyl^{utr} ... ς ἐλεγ. πρ. ἀλλήλ. cum HLP al pler cop arm Chr

5. ἀποτιναξας cum ℵBP 31. a^{scr} al sat mu Thphyl^{a} ... Gb′ Sz Ti ἀποτιναξαμενος cum AHL al^{45} cat etc

6. ἐμπιπρασθαι cum ℵ* 27. 29. 40. 66** 98^{mg} 105. (primi^{3} ἐμπιμπρ.) ... A al^{5} πιπρασθαι ... ς Ln Ti πιμπρασθαι cum ℵ^{c}BHLP al longe plu cat Chr^{9,441} sic | μεταβαλλομενοι (et. Ln ex errore de B) cum ℵHL al pler Chr^{9,441} sic, item *convertentes se* vg ... Ti μεταβαλομενοι cum AEP 29. 35. 40. 45. 61. 104. al^{2} scr | αυτον ειναι θεον cum ℵB 61. 68. vg (*eum esse deum*) Thphyl^{b} ... A ειναι αυτον θεον, 13. etc αυτον θεον ειναι ... ς θεον αυτον ειναι cum HLP al longe plu arm Chr

8. δυσεντεριω cum ℵABHLP 3. 21. 28. 31. 33. 101* 106. ... ς δυσεντερια cum 61. al pler cat Chr^{9,441} sic

9. δε cum ℵABI al^{15} etc ... ς ουν cum HLP al longe plu cat Thphyl^{utr} | εν τη νησω ante εχοντες cum ℵABI 13. 31. 40. 61. 105. 8^{pe} k^{scr} vg cop ... ς post εχοντ. ασθενειας pon cum HLP al pler cat syrP

10. πρ. τας χρειας cum ℵABI 13. 40. 103. 105. 137., item syrP *quae ad usus* ... ς πρ. την χρειαν cum HLP 61. al pler

12. ημερας τρεις cum ℵAHILP etc ... Ln ημεραις τρισιν c. B (vg *triduo*)

ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 *οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν.* 15 *κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.*

16 *Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.* 17 *ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι* 25, 8 *τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖ-* 25, 25 *ρας τῶν Ῥωμαίων,* 18 *οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί·* 19 *ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,*

---

14. *παρ αυτοις* cum ℵABI al^{16} cat Thphyl^{b} ... ς Ti *επ αυτοις* cum HLP al longe plu Chr$^{9,443\,sic}$ Thphyl^{a} | *εισ* (H om) *την ρωμην* cum ℵB HLP al longe plu cat Chr Thphyl^{a} ... Ln om *την* c. AI al^{11} Thphyl^{b}. Posuimus ante *ηλθ.* cum ℵBHLP al pler cat syrP arm Chr Thphyl^{a} ... Ln post *ηλθ.* pon cum AI al^{21} vg syr^{sch} cop | *ηλθαμεν* cum ΚAB ... ς *ηλθομεν* cum HIP etc

15. *ηλθαν* cum ℵBI ... Ln *ηλθον* cum A 17. 25. 40. 61. 12^{lect} 8Pe ... ς *εξηλθον* c. HLP al pler cat | *αχρι* cum ΚAB 13. 61. ... ς Ln *αχρισ* c. HILP al pler cat Chr | *ελαβε* cum ℵ*ABL etc ... Ti *ελαβεν* c. ℵ^{c}HIP etc

16. *εισηλθομεν* (Ti *-αμεν* cum A, ℵB rell *-ομεν*, I non liquet) cum ℵ(A)BI etc ... ς *ηλθομεν* c. LP al pler cat vg (et. am fu demid tol) syrP Chr $^{9,442\,sic}$. Item H *ηλθον* | *εισ την ρωμην* cum ℵ*L al^{5} ... ς Ln Ti om *την* cum ℵ^{c}ABHIP al pler | *επετραπη τω παυλω* (Gb^{pp}) cum ΚABI 13 (e spatio) 40. 61. 12^{lect} vg syr^{sch} syrP ^{txt} cop arm ar^{e} Chr$^{9,442\,sic}$ ... ς *ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχη* (HLP al^{25} *-ρχω*), *τω δε παυλω επετραπη* c. HLP al pler cat Thphyl^{utr}, item syrP c.* *ο εκατ. παρεδ. τουσ δεσμ. τω στρατ.* add ante *επετρ. τω παυλ.*

17. *συνκαλ-* cum ΚAB*I ... ς Ln *συγκαλ-* cum B^{a}HLP etc | *αυτον* cum ΚABI 13. al^{12} cat vg cop syrP arm ... ς (= Gb Sz) *τον παυλον* cum HLP al pler syr^{sch} aethPP Chr$^{9,448\,sic}$ | *εγω* ante *ανδρ. αδελφοι* cum ΚABI al^{12} vg cop syrP arm Thphyl^{b} ... ς post *ανδρ. αδελφ.* cum HLP al pler cat syr^{sch} Chr$^{9,448\,sic}$ Thphyl^{a}

18. *εβουλοντο* c. ΚAB al pler cat Chr$^{9,448\,sic}$ ... HLP 31. 95. 137. *ηβουλοντο*. Praeterea ℵ* (c delet) 177. add *με*, similiterque vg

οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 *διὰ ταύτην οὖν* 15, 11
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ
τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. 21 *οἱ δὲ* 26, 6. 7
πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ
τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ
ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 *ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι*
ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστιν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 *ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον*
πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε
τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.
24 καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν· 25 ἀσύμ-
φωνοί τε ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου
ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ Es 6, 9 s
προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν 26 λέγων· πορεύθητι πρὸς Mt 13, 14 s
τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ Lc 12, 40

---

19. *κατηγορειν* cum ℵAB 13. 25. 40. 61. 68. 105. 12^{lect} ... ς *κατηγορησαι* cum HLP al pler cat Chr^{9,449} sic

20. *εινεκεν* cum ℵ*A ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum ℵ^{c}BHLP etc

21. *ειπαν* cum ℵABH etc ... ς *ειπον* cum L al pler | *περι* (ℵ κατα) *σου* ante *εδεξαμεθα* cum ℵBHL 31. 61. al pler cat syr^{utr} Chr^{9,449} sic EuthalP Thphyl^{a} ... Ln Ti post *εδεξαμ.* cum AP^{vid} 13. 103. 105 vg aethPP (cop post *ιουδαιας*) Thphyl^{b}

22. *ακουσαι* (13. om) post *παρα σου* c. AB(H)P al pler vg Chr^{9,449} sic ... ℵL al^{7} ante *παρ. σου* pon | *ημιν εστιν* cum ℵAB 13. al^{8} k^{scr} cat Ps-Ath^{2,362} Thphyl^{b} ... ς Ti *εστιν ημιν* c. HLP al pler s vg Chr^{9,449} sic Thphyl^{a}

23. *ηλθον* (A *-αν*) cum (Gb′) ℵAB al^{13} cat ... ς Ti *ηκον* cum HLP al pler Chr^{9,449} sic | *περι του ιυ* cum ℵABH al^{20} cat s vg cop syr^{utr} arm ... ς (Gb^{oo}) praem *τα* cum L 31. al plu Chr^{9,449} sic | *μωυσεως* cum ℵBL al^{15} ... ς *μωσεως* cum AH 31. al plu Thphyl^{b}

25. *τε* cum ℵ* 18. 36. 40. cat vg syr^{sch} ... ς Ln Ti *δε* cum ℵ^{c}ABHLP al pler syrP cop Chr^{9,449} sic | *ιμων* cum ℵAB al^{16} vg^{cod} (ap Gb) syr^{sch} (syrP om) Athan$^{int\,780}$ Did$^{tr\,11,19}$ etc ... ς *ημιων* cum HLP al longe plu cat s vg cop arm aethPP Chr^{9,449} sic

26. *λεγων* cum ℵBLP al^{13} ... ς Ln *λεγον* cum AH al longe plu cat Bas ^{1,518} | *ειπον* cum ℵABEHLP al^{50} ... ς (= Gb) *ειπε* cum minusc mu | *ακουσετε* cum ℵBHLP al plu cat ... AE 13. 25. al^{10} Thphyl^{a} *ακουσητε*

βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς
ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ
13, 46 ἰάσομαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπ-
εστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
16 30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέ-
χετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ
πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

---

26. *βλεψετε* cum ℵ*BLP al plu cat Bas^{1,301} Chr Thphyl^{b} ... ℵ^{c}AEH al^{10} Thphyl^{a} *βλεψητε*

27. *ωσιν* sine *αυτων* cum BEHLP al pler cat s vg (et. am fu demid) cop syrP Chr$^{9,449\,sic}$ ... ℵA 13. al^{10} tol syr^{sch} arm aethPP Ath$^{int\,780}$ etc add *αυτων* | *επιστρεψωσιν* cum ℵBHLP al pler Chr Thphyl^{b} ... AE 61. Thphyl^{a} *επιστρεψουσιν* | *ιασομαι* (Gb^{c}) cum ℵABHLP al fere^{35} Sev$^{cat\,418}$ Thphyl^{utr} ... ς Ln *ιασωμαι* c. E (e *et sanem*) 61. al sat mu cat Chr$^{9,449\,sic}$

28. *τουτο το* cum ℵ*AB 13. al^{10} e vg syr^{utr} aethPP ... ς om *τουτο* cum ℵ^{c}EG^{r}HLP al pler tol arm

29. Hunc versum ς (sed Gb^{oo}) sic habet: *Και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι, πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν,* cum HLP al pler cat vg^{cle} syrP c.* arm^{usc} etc ... omisimus cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 1^{lect} s (e spatio) am fu demid 96^{lat} syr^{cdd} pl et^{cdd} cop ar^{e} arm^{zoh} aethPP

30. *ενεμεινεν* cum ℵ*B 13. 61. 137. 156. c^{scr} *επεμειναν* ... ς Ln *εμειναν* cum ℵ^{c}AEHLP al pler cat | *δε* (3. etc *ουν*) sine additam cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 142. 12^{lect} c^{scr} vg cop syrP ^{txt} arm ... ς (= Gb Sz) add *ο παυλος* cum HLP al pler cat tol syr^{sch} etP c.* aethPP Chr

31. *ιησου* cum ℵ* 33. 99. 101. 104. c^{scr} syrP ... ς Ln Ti *ιησου* $\overline{\chi\nu}$ cum ℵ^{c}ABEHLP al pler vg etc

Subscriptiones: ℵB *πραξεις αποστολων* (ceterum et. in B marginibus per totum librum nil nisi *πραξεις*) ... 61. *πραξεις των αποστολων* ... AE HL 1. 101. 126. a^{scr} al mu *πραξεις των αγιων αποστολων*, item P *επληρωθησαν αι πραξεις των αγιων αποστολων* ... minusc mu (ut 5 ap Scri) nil subscriptum habent ... fu *exp. actus apostolorum*, am demid *explicit liber actuum apostolorum*. Praeterea numerantur sectiones: in B duplices, antiquiores *λς'*, recentiores *ξθ'*; in am LXX, in fu LXXIIII.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

1 *Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.*

2 *Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις,* 3 *γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν.* 4 *ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.* 5 *εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ.* 6 *αἰτείτω δὲ ἐν πίστει,* μηδὲν διακρινόμενος· *ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ.* 7 *μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου,* 8 *ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.* 9 *Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ,* 10 *ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.* 11 *ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος*

1 Pe 1, 6. 7 Ro 5, 3 s Mt 21, 21 1 Pe 1, 24 Is 40, 6 s

Ad Iacobi epistulam haec notanda sunt: ℵ nihil inscriptum habet (subscriptum *επιστολη ιακωβου*). In A et C abscissus est titulus (sed A subscriptum habet *ιακωβου επιστολη*, C hiat in fine). BK *ιακωβου επιστολη*, quemadmodum etiam Gb Sz Ln Ti ediderunt. ... P [1scr] habet *ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη* (ac similiter ς^{e} *ιακωβου του αποστολ. επιστ. καθολικη*) ... am *incipit epistula iacobi*, fu *exp. capit. sci. iacobi inc. ipsa epistula*; ff *incipit epistola iacobi feliciter*

I. 3. *τησ πιστεωσ* cum ℵAB*CKLP al fere omn cat[2] txt et[3]com s vg syr[sch] cop arm aeth Thphyl[322] Aug[serm 160] Bed[160] ... B[3] 81. ff syrP om

7. *λημψεται* cum ℵABC[2] ... ς *ληψ.* cum KLP etc. Item versu 12, nisi quod C *ληψ.* confirmat | *τ*ν cum ABC[2]KLP al pler ff vg etc ... ℵC*vid 36. 100. cat om

αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

5, 11 12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγα-
2 Ti 4, 8 πῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πει-
1 Co 10, 13 ράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει
Ro 6, 23 ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς
Ro 8, 23 ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· 20 ὀργὴ
1 Pe 2, 1 γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτούς.

---

11. τ. *πορειαις* cum BCLP etc (vg *in itineribus suis*, ff *in actu suo*) ... ℵA 40. 89. 97. (al^{vid}) Thphyl τ. *ποριαις*

12. *ανηρ* cum ℵBCKLP etc ... A 70. 104. *ανθρωπος* | *επηγγειλατο* sine additam cum ℵAB ℵ^{scr*} ff arm (exced ven) ... ς (Gb^{o}) add *ο* (c 117. Dam^{paris} sub *υ* om) *κυριος* cum (c)KLP al pler cat syr^{p} arm^{ven} Dam paris (sub *υ*) Thphyl Oec

13. *θεου* c. ℵABCKLP etc ... ς (= Gb Sz) *του θεου* c. minusc non ita mu

18. *αυτου* cum ℵ*BKL al fere omn cat ... Ti *εαυτου* cum ℵ^{c}ACP 105.

19. *ιστε* cum ℵ^{c} (et* *ιστω*) ABC 73. 83. ff vg (et. Bed^{166}) cop arm syr^{p} ^{mg} (ff cop syr^{p} ^{mg} arm *scitote*, vg *scitis*). Praeterea A add *δε* ... 42. 47. om ... ς (sed Gb′ *ιστε*) Ti *ωστε* cum KLP al pler cat syr^{p} ^{txt} (*itaque*; sed videtur et. syr^{sch} agnoscere) Thphyl Oec | *εστω δε* cum ℵBCP* 83. m^{64} ff vg cop; similiter A (antea *ιστε δε*) *και εστω* ... ς Ti *εστω* absque coniunctione cum KLP^{2} al pler cat syr^{utr} arm aeth Thphyl Oec

20. *ουκ εργαζεται* cum ℵABC^{3} al^{12} ... ς Ti *ου κατεργαζετ.* cum C*KLP al pler cat etc

22. *μονον* ante *ακροαται* cum ℵACKLP al fere omn cat ... Ln Ti post *ακροαται* cum B a^{scr} Thphyl ff vg, nec aliter syr^{utr} cop arm aeth

23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν Mt 7, 26
ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·
24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο
ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευ-
θερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος
ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
26 εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ
ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκία. 27 θρη-
σκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν,
ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον
ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ

---

25. *ουκ ακροατης* sine *ουτος* cum ℵABC 13. 29. 68. 73. ff vg (et. Aug Cass Bed) syr^{sch} cop ar^{e} ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem *ουτος* cum KLP al pler cat syrP arm Thphyl Oec

26. *ει* sine copula cum ℵABKL al fere omn cat^{9} (et^{txt} et^{com}) syrP arm Thphyl Oec ... Ln *ει δε* c. CP 13. 31. ff vg (et. Bed^{169}) cop | *θρησκ. εἶναι* sine additam cum ℵABCP h 27. 29. 66** 68. 73. m^{64} ff vg (et. Bed^{169}) cop syr^{utr} arm aeth Antioch$^{10:9}$ ... ς (= Gb Sz) add *ἐν ὑμιν* cum KL al pler cat Cyr$^{ioh\,295}$ Thphyl Oec | *γλωσσαν αυτου* cum ℵAC KL al fere omn cat Cyr$^{ioh\,295}$ ... Ti *γλ. ἑαυτου* cum BP al^{2} | *αλλα* c. ℵABCLP al mu Cyr^{ioh} Oec ... ς *αλλ* cum K^{sil} al longe plu Antioch$^{10:9}$ Thphyl | *καρδ. αυτου* cum ℵAKLP al pler cat Cyr^{ioh} Oec ... Ln Ti *καρδ. ἑαυτου* cum BC 4. k^{scr} Thphyl | *θρησκια* cum ℵ (item Ln$^{ed\,min}$ ex sententia editoris sine teste) ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *θρησκεια* cum ABC K^{sil}LP etc

27. *θρησκια* (cum ℵ f^{scr}, item Ln$^{ed\,min}$; ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *-σκεια*, ut v. 26) sine copula cum ℵBCKLP etc ... A 70. 83. 123. syr^{sch} add *γαρ*, item *δε* legitur | *θεω* cum ℵ*C^{2}KL al plus^{50} ... ς (Gb^{00}) Ln *τω θεω* cum ℵ^{c}A BC*P al plu

II. 1. *προσωποληψιαισ* cum ℵABC ... ς *-ληψιαισ* cum KLP etc

2. *εισ συναγωγην* cum ℵ*BC c^{scr} ... ς Ti *εισ την συναγ.* cum ℵ^{c}AKLP etc

δὲ καὶ πτωχὸν ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο
1 Co 1, 27 a τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν
Lv 11, 18 Mt 22, 39 τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.

---

3. και επιβλεψητε cum ℵAKL 13. 31. 40. al fere omn cat vg syr^{sch} sah etc ... Ti επιβλεψ. δε cum BCP al^{2} ff syrP | ειπητε pri sine additam cum ℵABC al^{8} ff fu harl syrP arm Thphyl Hesych^{levit} ... ς (= Gb Sz) add αυτω cum KLP al pler vg (et. am demid) syr^{sch} sah cop aeth cat Antioch^{1175} Oec | η (c και) καθου sine ωδε cum ABC* 13. 65. 69. a^{ascr} c^{ascr} ff vg syrP arm (η ελθε καθου) Cyr$^{ioh\,344}$ ... ς (Gb^{0J}) add ωδε cum ℵC^{2}KLP al pler cat syr^{sch} sah cop aeth Thphyl Oec | υπο το cum ℵAB*CKL etc ... B^{3}(et^{vid} iam^{2})P al^{8} sah syrP arm επι το | υποποδιον sine additam cum ℵBCKLP al fere omn cat ff sah cop arm Cyr$^{ioh\,344}$ ... Lu$^{ed\,min}$ add των ποδων cum A 13. vg syr^{utr} aeth

4. ου (Gb″) cum ℵAB^{2}C 13. al^{12} syr^{utr} sah cop arm aeth Cyr$^{ioh\,344}$ Antioch^{1175}. Nec ipsum ου expri B* ff ... ς Ti και ου c. KLP al pler (27. 29. και omisso ου) Thphyld^{is} Oec^{dis} | πονηρων; (ita et. ς Wtst Gb Sz Lu) ... Knapp alii πονηρων.

5. τω κοσμω cum ℵA*BC* syrP, item 27. 29. 43. 64. εν τω κοσμω (29. add τουτω), vg *in hoc mundo* ... ς του κοσμου τουτου cum minusc ut vdtr pauc aeth Oec^{txt}; item Gb Sz του κοσμου cum A^{2}C^{2}KLP al plus^{70} etc | βασιλειαν cum ℵCBCKLP etc ... ℵ*A επαγγελιαν (ℵ* -λιασ)

6. ουχ cum ABC^{2}KLP al fere omn cat Thphyl Oec ... Ti ουχι cum AC* 69. al^{3} | καταδυν. υμας cum ℵ*A h 19. 20. 65. ... ς Ln Ti κατ. υμων cum ℵCBCKLP al pler cat Thphyl Oec

9. προσωποληπτειτε cum ℵABC ... ς -ληπτειτε cum KLP etc

10. τηρηση c. ABC al^{8} Thphyl Oec, item *servaverit* ff vg (et. Hier$^{iovin\,2}$) ... ς τηρησει c. KLP al pler cat, item A 63. 69. al^{2} πληρωσει | πταισῃ cum ℵABC etc ... ς πταισει cum KLP al omn^{vid} cat

11 *ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ* Ex 20, 13 as
μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 *οὕτως λα-*
λεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρί-
νεσθαι. 13 *ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατα-*
καυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

14 *Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα*
δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 *ἐὰν ἀδελφὸς*
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,
16 *εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε*
καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί
τὸ ὄφελος; 17 *οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν*
καθ' ἑαυτήν. 18 *ἀλλ' ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω·* 2, 26
δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν

---

11. *μοιχευεις φονευεις* cum ℵABC 45. 98* cat ... ς *μοιχευσεις φονευσεις* cum K al plu Thphyl; item LP etc *μοιχευσης φονευσης*

13. *ανελεος* (Gb') cum ℵA(*αναιλ-*)BCK (P *-λεος*) al plus[35] cat[txt] et[com] Oec ... ς *ανιλεως* cum L al permu | *κατακαυχ-* sine copula c. ℵ*(et[c] ex[emend])BC(et* et[2])KL h al longe plu cat syr[sch] sah cop ... ς (= Gb Sz) *και κατακ.* cum minusc mu aeth[utr] Thphyl. Item ℵ[c] (sed *δε* abstersum rursus) A 13. 40. 73. 83. 101. ff vg syr[P] Oec *κατακ. δε*: sic et. Ln ed min | *κατακαυχαται* (sed B *-τε*) cum ℵBKL al pler cat (minusc aliq *κατακαυχᾶτε* sive ut Mtthaeius edidit *-χᾶ τε*) Thphyl Oec. Item ff vg ..... A 13. 27. 29. 66** cop *κατακαυχασθω* | *ελεος* sec cum ℵAB al sat mu Thphyl ... CKL al plus[50] Oec *ελεον*

14. *το οφελ.* (L *ωφ.*) cum ℵAC[2]KL al fere omn etc ... Ln om *το* cum BC* 99 (*τι γαρ οφ.*) arm | *λεγη* (L etc *λεγει*) ante *τις* cum ℵBKL al fere omn cat[txt] et[com] Thphyl Oec ... Ln post *τις* c. AC 56., item ff m[34] vg al

15. *εαν* sine copula (Gb″) cum ℵB al[18] cat ff m[34] cop arm ... ς Ln Ti *εαν δε* cum ADKL al longe plu vg syr[P] Thphyl Oec | *και* (A al[4] arm *η*) *λειπομενοι* sine *ωσιν* cum ℵBCK syr[utr] arm (item sah cop aeth) Antioch[1174] Dam[paris] ... ς Ln add *ωσιν* c. ALP al omn[vid] cat Thphyl Oec

16. *το οφελος* cum ℵAC[2]KL al omn[vid] cat etc ... Ln om *το* cum BC*

17. *εχη* ante *εργα* cum ℵABCK al plus[15] cat ff m[34] vg sah ... ς (= Gb Sz) post *εργα* cum L al longe plu arm Thphyl Oec

18. *χωρισ των* cum ℵABCP al[14] ff vg syr[utr] sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) *εκ των* cum KL al longe plu cat Thphyl | *εργων* pri sine *σου* cum ℵABP al[6] ff vg syr[utr] sah cop arm ... ς (Gb[00]) add *σου* cum CKL al pler cat aeth Thphyl | *σοι δειξω* cum ℵB 31. 69. a[scr] c[scr] j[scr] ... ς Ln Ti *δειξω σοι* cum ACKL al pler vg syr[utr] sah cop Thphyl

Mt 7, 20 ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεός; καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 θέλεις
1 Co 8, 4 δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή
Gn 22, 9 ἐστιν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνε-
Heb 11, 17 νέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 βλέπεις
ὅτι ἡ πίστις συνεργεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις
Gn 15, 6 18, 17 ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ
Ro 4, 8 Gal 3, 6 Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος
Ro 3, 28 θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ
Ios 2, 1. 15. 6, 17 οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. 25 ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ
Heb 11, 31 ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκ-
βαλοῦσα; 26 ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν,
οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν.

III

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι
μεῖζον κρίμα ληψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ

---

18. *την πιστιν* sine *μου* cum ℵBC al^{6} ff arm ... ς (Gb^{00}) Ln add *μου* c. AKLP al pler cat vg syr^{utr} sah cop aeth

19. *οτι εις εστιν ο θεος* cum ℵA 68. vg syr^{sch} sah cop arm aeth^{pp} Cyr$^{ioh\,958}$ ... Ti *οτι εισ ο* (ita C; B etc om) *θεοσ εστιν* cum BC 69. a^{scr} c^{scr} syrP; item ff aeth^{ro} Cyr$^{ioh\,878}$ *οτι εισ ο θεοσ ... ς οτι ο θεοσ εισ εστιν* cum (K, sed *εισ* additur in mg) L al pler cat Did$^{tri\,2,10}$

20. *αργη* cum BC* 27. 29. ff am^{2} fu demid sah arm^{zoh} ... ς *νεκρα* cum ℵAC^{2}KLP al pler cat vg^{cle} (et. am*) syr^{utr} cop arm^{usc} aeth

22. *συνεργει* cum ℵ*A s (*cooperatur*) ff (*communicat*) ... ς Ln Ti *συνηργει* cum ℵ^{c}BCKLP al omn^{vid} cat vg (*cooperabatur*) syr^{utr}

24. *ορατε* sine additam cum ℵABCP h al plus^{10} cat ff vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Thphyl ... ς (= Gb Sz) add *τοινυν* cum KL al longe plu Oec

26. *εργων* cum ℵB 69. a^{scr} Or^{4,318} ... ς Ln Ti *των εργων* cum ACKLP al pler cat Thphyl Oec

III. 1. *ληψομεθα* cum ℵABC ... ς *ληψ.* cum KLP rell

2. *δυνατοσ* cum ABCKLP et^{c} ... ℵ 14. 35. 38. 69. 93. 96 a^{scr} c^{scr} h^{scr} Cyr$^{esa\,827}$ Dam^{2,421} (et^{ed} et paris) Thphyl *δυναμενοσ*

ὅλον τὸ σῶμα. Ὁ εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν· 4 ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται· 5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει 6 ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας, ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γε-

3. *ει δε* (Gb′) cum ℵ(*add *γαρ*)ABKL al[25] ff vg cop Dam[2,421] (et. paris) Oec ... Gb Sz *ιδε* cum CP al plus[40] arm Thphyl, item ς *ιδου* cum minusc utvid paucis cat. Item syr[sch] syrP sah al | *εισ το πειθ.* cum ℵBC Dam[2,421] (et. paris) ... ς *προσ το πειθ.* cum AKLP al omn[vid] Thphyl Oec | *αυτουσ ημιν* c. ℵBKLP al pler Dam[2,241] ... Gb″ Ti *ημιν αυτουσ* cum AC 13. 40. 73. 98. | *αυτων* ante *μεταγομεν* cum ℵBCK LP etc ... Ti post *μεταγομεν* cum A 13. cat

4. *ανεμιων σκληρων* cum ℵBCKP al[15] cat ff m[65] vg Dam[2,421] ... ς *σκληρ. ανεμ.* cum AL 13. al longe plu Thphyl | *οπου* sine *αν* cum ℵB sah ... ς Ln Ti *οπου αν* cum ACKLP al pler | *βουλεται* cum ℵBL 1. Dam[2,421] (et. paris) ... ς Ln Ti *βουληται* cum ACKP al pler Thphyl Oec

5. *ουτωσ* cum ℵBCKLP etc ... A al[6] *ωσαυτωσ* | *μεγαλα αυχει* cum AB C*P Eph[190]; ff *magna gloriatur*, vg *magna exaltat* ... ς *μεγαλαυχει* cum ℵC[2]KL al omn[vid] cat Dam[2,421] (et. paris) Thphyl Oec | *ηλικον πυρ* cum ℵA[2]BC*P vg (*quantus*) Antioch[1079] Oec ... ς *ολιγον* cum A*[vid] C[2] KL al omn[vid] cat ff m[65] syr[utr] sah cop arm (*και ολιγον*) aeth Dam[2,241] (et. paris) Thphyl

6. *η γλωσσα* pro *και η γλ.* cum ℵ* ... ς Ln Ti *και η γλωσσα* cum ℵcABC KLP etc. Ceterum edd sic interpg: *ἀνάπτει. καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ*, (sic ς, *πυρ·* Ti, Ln non interpg) *ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας·* (Ln nec hoc loco interpg) etc, at dempto *και* omnino vdtr *η γλωσσα* cum eis quae praecedunt coniungendum. | *η γλωσσα καθισταται* cum ℵAB CK 27. 43. 65. 73. 102. 133. c[scr] ff m[65] vg syr[sch] syrP [txt] sah cop arm (libere aeth) Antioch[1079] Dam[2,421] (et. paris) ... ς (Gb[00]) praem *ουτωσ* cum P al pler cat syrP c.* Thphyl Oec, item L 106. *ουτωσ και.* Ex interpp vg sic: *Et lingua ignis est, universitas iniquitatis. Lingua constituitur in membris nostris quae maculat totum corpus* etc, m[65] *ita et lingua ignis est, et mundus iniquitatis per linguam constat in membris nostris, quae maculat totum corpus* etc | *και σπιλουσα* cum ℵ* ... ς Ln Ti *η σπιλουσα* cum ℵ[c] rell | *τ. τροχον τησ γενεσεωσ*: ff vg *rotam nativitatis* (vg add *nostrae*), m[65] *rotam geniturae* ... ℵ al[6] vg syr[sch] aeth add *ημων* ... cdd ap Thphyl et ap Oec *τον τρο. τησ γεεννησ*

ἐννησ. 7 *πᾶσα γὰρ φύσισ θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ*
ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 *τὴν*
Ps 139 (140), 3 *δὲ γλῶσσαν οὐδεὶσ δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον*
κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 *ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον*
καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ καθ'
ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότασ· 10 *ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματοσ ἐξέρχεται*
εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτωσ γίνεσθαι.
11 *μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆσ αὐτῆσ ὀπῆσ βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν;*
12 *μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίασ ποιῆσαι ἢ ἄμπελοσ*
σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 *Τίσ σοφὸσ καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆσ καλῆσ*
ἀναστροφῆσ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίασ. 14 *εἰ δὲ ζῆλον*
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε
1, 17 *τῆσ ἀληθείασ καὶ ψεύδεσθε.* 15 *οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν*
κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειοσ, ψυχική, δαιμονιώδησ. 16 *ὅπου γὰρ*

---

7. *εναλιων* (*εναλλων* aut *αλλων* nusquam legi vdtr): ff *natantium*, m[65] *beluarum maritimarum* ... vg *ceterorum* (*caet-*)
8. *δυναται δαμασαι ανθρωπων* cum ℵAKP 5. 31. 69. 104. 133. a[ser] c[ser] ... Ln *δαμασαι δυνατ. ανθρωπων* cum BC syrP ... ς Ti *δυνατ. ανθρωπων δαμασαι* cum L al pler cat arm Cyr[ioh 724] al | *ακαταστατον* cum AABP Dam[2,421] ex paris, item ff (*inconstans*) vg (*inquietum*) cop (*indomitum*) Hier[pelag 764] (*incontinens*). ... ς *ακατασχετον* cum CKL al pler Epiph[814] Cyr[nest 29] etc
9. *τον κυριον* (Gb″) cum ℵABCP 4* 13. ff vg[ms] (ap Ln) syr[sch] cop arm Cyr esai[107] ... ς *τ. θεον* cum KL al pler cat vg syrP Epiph[815]
12. *συκα*: perreximus absque *ουτωσ* cum ABC* 83. c[ser] syrP[txt] arm Dam[paris] ... ς (Gb[00]) perg i. e. add *ουτωσ* cum ℵC[2]KLP al pler cat ff vg syr[sch] etP c.* cop aeth Cyr[esa 107] al | *ουτε* (sed ℵ 13 etc *ουδε*) *αλυκον γλυκυ* cum ℵABC (et* et[2]) 13. 27. 29. 66** 83. 142. ff vg Cyr esa[107] ... ς (= Gb) *ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ* cum KLP al pler cat syrP Thphyl Oec
13. *εν υμιν; δειξατω* ... Ln *εν υμιν, δειξατω*
14. *τη καρδια* cum ABCKLP al pler cat aeth Ephr[175] Dam[2,684] Thphyl Oec ... ℵ 4. al[8] ff s vg syr[utr] cop arm Antioch[1095] *ταισ καρδιαισ* | *μη κατακαυχασθε* (s vg *nolite gloriari*): A al[14] *μη καυχασθε*
14. *τησ αληθειασ και ψευδεσθε* cum ℵ* et (praemisso κατα) ℵ[c], item syr[sch] *ne inflemini adversus veritatem nec mentiamini* ... ς Ln Ti *και ψευδεσθε κατα τησ αληθειασ* cum ABCKLP al fere omn etc
15. *αλλα* cum ℵB ... ς Ln *αλλ* cum ACKLP etc

ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. 17 *ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος.* 18 *καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.*

IV.

1 *Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;* 2 *ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς·* 3 *αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε,* 4 *μοιχαλίδες. οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος*

1 Pe 2, 11 Ro 7, 23

Mt 7, 7

Ro 8, 7 al (Ba 52, 9)

---

16. *εκει* sine *και* c. BCKLP al pler cat ff s vg syrP cop arm aeth Ephr^{175} Thphyl Oec ... NA etc *εκει και*

17. *ανυποκριτος* cum NABCP 3. 5. 13. 57. 69. 98* a^{scr} s ff vg cop syrP arm Did$^{tri\ 3,1}$ Ephr^{175} ... ς (Gb^{00}) praem *και* c. KL al pler cat syr^{sch} aeth

18. *δικαιοσυνης* cum NABCLP al plu arm Ephr^{175} Antioch^{1238} al ... ς (= Gb Sz) *της δικαιοσυνης* cum K al plu cat Oec

IV. 1. *ποθεν* sec cum NABCP 5. 13. 31. 36. 69. a^{scr} c^{scr} cat ff etc ... ς (= Gb + Sz) om cum KL al pler s vg syr^{sch} aeth Oec

2. *και ουκ εχετε δια* (Gb') cum NP 5. al plus^{20} ff vg (et. am demid harl) syr^{utr} cop arm aeth Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) *ουκ εχ. δε δια* cum minusc vix mu ... Gb Sz Ln Ti *ουκ εχετε δια* sine copula cum ABKL 13. 40. 57. al plus^{20} fu tol

4. *μοιχαλιδες* cum ℵ*AB 13. item (*μοιχοι* exprimentibus, quod ipsum in nullo codice Graeco invenitur) ff vg syr^{sch} cop aeth^{utr} arm. Coniunximus autem cum *δαπανησητε* praeeunte B. Contra ς Ln Ti post *δαπανησητε* puncto distinxerunt ..... ς *μοιχοι και μοιχαλιδες* cum ℵ^{c}KLP al pler cat syrP Thphyl Oec | *του κοσμου* cum ABKLP al pler ff syrP etc (et. Mae^{7,127}) ... ℵ 68. vg arm aeth (item syr^{sch}) add *τουτου* | *ἐχθρα*: sic LP etc, nec aliter syr^{utr} cop, item Thphyl^{com} ... Ln *ἐχθρὰ* ut 7. vg ff | *εστιν τω θεω* cum ℵ vg (*inimica est dei*) syr^{sch} (*inimicitia est apud deum*) cop ... ς Ln Ti *του θεου εστιν* c. ABKLP al fere omn ff etc | *ος εαν* cum (ℵ* omisso *ος*) BP 5. 22. 69. a^{scr} c^{scr} Dam^{2,292} (et. Paris) ... ς *ος ος αν* c. ℵ^{c}AKL al plu Thphyl Oec | *ουν* et.

εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι
Prov 3, 34 1 Pe 5, 5 κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸς
ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε
οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν·
1 Pe 5, 6 ss Zach 1, 3 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω καὶ ἡ
χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει
ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς
Ro 2, 1 14, 4 ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

---

ff vg syr^{utr} cop (arm *enim*) ... L 13. 27. 29. 69. a^{scr} c^{scr} al plus^{20} Dam^{2,392} (et. paris) Oec om, hinc Gb^{0}

5. *λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ* (inter *λεγει* et *προσ* distinguunt etiam LP, nec aliter K^{vid}) etc ... ς Ln (item Ti^{49}) *λέγει· Πρὸς - ἡμῖν;* ... Gb Sz *λέγει; πρὸς - ἡμῖν;* Coniungunt *λεγει* cum *προσ φθονον* A etc | *κατωκισεν* cum NAB al pauc ... ς Ti *κατωκησεν* cum KLP al longe plu (ut vdtr) cat Thphyl Oec, nec aliter ff vg syr^{utr} cop etc

7. *αντιστητε δε* cum NAB al plus^{40} ff vg cop syr^{P} Or$^{int\,2,139}$ ... m^{48} syr^{sch} arm aeth^{utr} *et resistite* ... ς Ti *αντιστ.* sine copula c. KLP al plu cat Thphyl Oec

9. *κλαυσατε* cum NA ... ς Ln Ti *και κλαυσατε* c. BKLP al pler ff vg etc *μεταστραφητω* cum NAKL etc ... BP al^{3} Thphyl *μετατραπητω*

10. *κυριου* cum NABKP etc ... ς (Gb^{00}) praem *του* cum L al pler cat Thphyl Oec

11. *η κρινων* (Gb') cum NABP al^{12} vg syr^{utr} sah cop arm Dam^{2,562} (et. paris) Thphyl ... ς *και κρινων* cum KL al pler cat ff m^{44} floriac aeth Antioch^{1078} Oec

12. *ο νομοθετησ* cum NAKL etc ... BP om ο | *και κριτησ* cum NABP al^{50} cat ff m^{44} floriac luxov vg (et. Cass^{149}) syr^{utr} sah cop arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) om cum KL al sat mu | *συ δε* cum NABKLP al plus^{50} cat ff m^{44} floriac vg syr^{utr} (sed^{P} *δε* c.*) cop ... ς (= Gb Sz) om *δε* cum minusc sat mu sah syr$^{P\,txt}$ arm Oec | *ο κρινων* (Gb') cum NABP 5. 13. 31. 69. 73. a^{scr} c^{scr} al^{10} syr^{utr} sah cop Antioch^{1106} Thphyl ... ς

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν. Lc 12, 47

οσ κρινεισ cum KL al longe plu cat Oec | *τ. πλησιον* (Gb′) cum NABP al[15] ff m[44] floriac vg syr[utr] sah cop arm ... ς *τ. ετερον* c. KL al longe plu cat aeth

13. *η αυριον* (et. ς[e] Gb′) cum NB 13. 27. 29. 40. 69. al sat mu ff vg syr[sch] sah cop aeth ... ς Gb Sz Ti *και αυριον* cum AKLP al[60] fere cat syrP arm Cyr[ador 504] Thphyl Oec | *πορευσομεθα* (A -σω-) *ποιησομεν* (NA -σω-) *εμπορευσομεθα κερδησομεν* (et. ς[e]) cum (N)(A)BP al sat mu ff (*ibimus – faciemus – negotiamur – faciemus*) vg (ut ff sed tertio loco *mercabimur*) Cyr[ador] etc ... ς (item Gb Sz, non ς[e]) *πορευσωμεθα ποιησωμεν εμπορευσωμεθα κερδησωμεν* cum KL (primo loco et. A, sec loco et. NA) h al plus[40] cat Thphyl (sed *πορευσομεθα*) Oec | *ενιαυτον* sine *ενα* cum NBP 36. ff vg sah cop ... ς Ti add *ενα* cum KL al pler syr[utr] arm Cyr[ador 504]

14. *το τησ* cum NKL al pler cat ff (*qui ignoratis crastinum*) vg (*quid erit in crastino*) syr[sch] sah cop Thphyl Oec ... Ln *τα τησ* cum AP al[6] syrP ... B *τησ* tantum | *ποια γαρ* cum N[c]AKLP al pler vg etc ... N*B c[scr] syrP arm aeth[ro] om *γαρ* | *ατμ. γαρ* cum BKLP al pler cat ff syrP arm Dam[2,317] al (N om *ατμ. γ. ε.*) ... Ln om *γαρ* cum A 13. vg cop | *εστε* (sed AKP al plu cat *εσται*, hinc Gb′ *εσται*) cum ABKP h al plus[50] syrP etc ... ς *εστιν* cum L al sat mu ff vg | *η προσ* cum NAKL al omn vid Dam etc ... BP om *η* | *επειτα και* cum NABK etc ... LP 31. 40. al fere[35] *επ. δε και* ... ς *επειτα δε* cum minusc sah Thphyl Oec ... 36. 38. 69. a[scr] c[scr] h[scr] fu tol harl cop syrP nil nisi *επειτα*

15 *θελησῃ* cum NAKL etc ... BP 69. a[scr] d[scr] *θελῃ*, c[scr] *θελει*. Ceterum Ln sic interpg: *θελησῃ, και ζησ. και ποι.* | *ζησομεν* cum NABP al[15] ff ... ς *ζησωμεν* cum KL al longe plu cat Cyr[ador 504] Thphyl Oec, item vg etc (vide post) | *και ποιησομεν* c. NABP al[15] (qui ante) insuperque al[6]. Item *ποιησομεν* omisso *και* vg sah cop syr[sch] arm aeth ... ς (et. Gb, sed non ς[e] Sz) *και ποιησωμεν* cum KL al plu cat Thphyl Oec

16. *αλαζονιαισ* cum NAB*LP etc ... ς Ln *αλαζονειαισ* cum B[2]K al plu

V.

1 *Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις.* 2 *ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν,* 3 *ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.* 4 *ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθαν.* 5 *ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς.* 6 *κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.*

Ps 21, 9

7 *Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον·* 8 *μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου*

V. 1. *επερχομεναις* sine additam cum ABKLP al pler ff syrP Cyr$^{esa\,468}$ Antioch^{1045} Dam^{2,484} etc ... ℵ 5. 8. 25. vg syr^{sch} cop arm aeth add *υμιν*

3. *ως πυρ* cum ℵ*BKL al pler ff m^{29} vg rell Antioch^{1040} Thphyl Oec ... ℵ^{c}AP 5. etc praem o *ιος*. Praeterea ante *ως πυρ* plene distinguunt AL al permu etc

4. *αφυστερημενος* cum ℵB* ... ς Ln Ti *απεστερημενος* cum AB^{2}P etc, item KL *αποστερημενος* | *εισεληλυθαν* cum BP, item *-λυθεν* A Dam ^{2,614} ... ς *εισεληλυθασιν* cum ℵKL al omn^{vid} cat Thphyl Oec

5. *εν ημερα* (A *-ραις*) cum ℵ*ABP 13. 81. ff m^{97} vg cop ... ς *ως εν ημερ.* c. ℵ^{c}KL al pler cat syr^{utr} arm Ephr^{314} Cyr$^{esa\,468}$ al

7. *μακροθυμ. επ αυτω* cum ℵABP al sat mu cat Antioch^{1906} Oec ... KL h al fere^{50} Thphyl *μακρ. επ αυτον* | *εως* sec sine *αν* cum ABKL ^{n} plus^{25} cat syrP ^{txt} ... ς (Gb^{00}) Ln add *αν* cum ℵP 13. al plu syrP ^{mg} Antioch^{1906} | *προϊμον* cum ℵAB*P (et. 31. ap Scri) ... ς Ln *πρωϊμον* cum B^{2}KL al certe pler | *πρωϊμ.* sine *υετον* cum (ℵ, vide post) B 31. (sed habet *και τον πρωϊμ.*) vg sah arm etc ... ς praem *υετον* cum AK LP etc. Item ℵ 9. ff cop syrP ^{mg} Antioch^{1906} Cassiod^{150} praem *καρπον*

8. *μακροθυμησατε* sine copula cum ABKP al pler ff am etc ... ℵL 9. 18. vg^{cle} fu tol aeth^{utr} Antioch^{1906} add *ουν*

ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. 14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες

1 The 4, 15 ss
2 The 2, 1 s
2 Pe 1, 21
Ps 102(103), 8
Mt 5, 34 ss 23, 16

---

9. *αδελφοι*: A etc add *μου*. Posuimus autem post *κατ* (ℵ *κατα*) *αλληλων* cum ℵL al pler syr^{utr} sah cop arm Thphyl Oec ... Ln Ti ante *κατ αλλ.* cum ABP al^{8} ff vg aeth^{utr} Antioch^{1113} ... K al^{9} cat plane om | *κριθητε* cum ℵABKLP al plus^{70} cat ff vg etc ... ς (= Gb Sz) *κατακριθητε* cum minusc ut^{vid} pauc Oec | o *κριτης* cum ℵABKLP al^{70} etc ... ς (= Gb Sz) om ὁ cum minusc ut^{vid} pauc

10. *αδελφοι* sine *μου* c. ABP al^{14} ff vg (et. Bed^{199}) syr^{P} arm ar^{e} Chr^{3,176} ... ς (Gb^{00}) add *μου* cum ℵKL al pler cat syr^{sch} sah cop (aeth *nostri*) Thphyl Oec. Posuimus autem *αδελφοι* (*αδ. μου*) ante *της κακοπαθ.* (ℵ *καλοκαγαθιας*) c. ℵABKLP b al plus^{60} cat ff vg etc ... ς (= Gb Sz) post *κακοπαθ.* pon cum minusc ut^{vid} pauc Oec | *εν τω* (ℵ Chr om) *ονοματι* cum ℵBP al plus^{20} etc, item *in nomine* ff vg arm ... ς Ti *τω ονοματι* cum AKL al longe plu

11. *τ. υπομειναντας* (Gb″) cum ℵABP etc ... ς Ti *τ. υπομενοντας* cum KL al pler cat sah cop arm aeth^{utr} | *ειδετε* cum ℵB*K al plu ... Ti *ιδετε* cum AB^{3}LP al ut vdtr permu | *πολυσπλαγχνος* cum ℵABKLP etc ... Gb′ *πολυευσπλαγχνος* cum 1. 3. 25. 88. 40. 42. 57. 69. a^{scr} c^{scr} al^{25} Thphyl | o (B om) *κυριος* cum ℵABP 13. al vix mu ff vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... Gb^{00} Ti om cum KL al fere^{90} cat vg^{ms} (ap Ln)

12. *προ παντ. δε* cum ℵ^{c}ABLP etc ... ℵ* *πρ. παντ. ουν* ... K 106. 180. l^{scr} arm om copulam | *υπο κρισιν* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵAB 8. 13. 25. 27. 29. 36. ff vg syr^{utr} sah cop aeth^{utr} Dam^{2,631} ... ς (non ς^{e} etc) *εισ υποκρισιν* cum KLP al plus^{80} cat arm Antioch^{1124} Thphyl Oec

13 et 14. *εν ὑμῖν; εὐθ. τισ; ἀσθ. τ. εν ὑμῖν*; scripsimus praeeuntibus ff vg, item ς Wtst Ln aliis; contra Gb Sz Ti *ἐν ὑμῖν, εὐθυμ. τισ, ἐν ὑμῖν*, ediderunt.

14. *αλειψαντ.* sine *αυτον* cum BP a^{scr} ff Dam^{2,615} ... ς Ln Ti add *αυτον*

ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ
πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις
τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ
Io 9, 31 ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἠλείας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο-
1 Rg 18, 1 Lc 4, 25 παθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· 18 καὶ πάλιν
προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν
καρπὸν αὐτῆς.
Mt 18, 15 19 Ἀδελφοί μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας
καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρ-
1 Pe 4, 8 τωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ
καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

---

cum ℵAKL al pler vg Or$^{int\,2,191}$ Chr^{1,470} Thphyl Oec | του κυριου cum ℵKLP al pler cat etc; item omisso του A etc, nec aliter ff vg rell Or$^{int\,2,191}$ ... B plane om

16. ουν cum ℵABKP al^{11} cat vg sah cop syr^{p} ... 107. syr^{sch} δε ... ς Ti om copulam cum L al pler ff arm aeth^{utr} | τασ αμαρτιασ cum ℵABP al^{11} Eus$^{marc\,152}$ Ephr^{12} etc ... ς Ti τα παραπτωματα cum KL al pler cat | ευχεσθε cum ℵKLP al fere omn cat Dam^{2,580} ... Ln προσευχεσθε cum AB 73. Ephr^{12}

17. ηλειασ cum B* (ut ℵB*D Mt 17, 3. 4. 11. 12. Lc 9, 8, ℵAB* Mc 8, 28. etc) ... ς Ln Ti ηλιασ cum ℵAB^{3}KLP rell

18. εδωκεν υετον (ℵ τον υετ.) cum ℵA 13. 73. ff vg syr^{sch} sah cop ... ς Ti υετον εδωκεν cum ℵKLP al pler cat syr^{p} arm Thphyl Oec

19. αδελφ. μου cum ℵABKP h al^{25} cat s ff vg sah cop syr^{utr} arm etc ... ς Ti om μου cum L al longe plu Did$^{tri\,3,1}$ Oec | απο τησ αληθειασ cum ABKLP al pler s ff vg sah etc ... ℵ 5. 7. 8. 13. 22. al^{5} syr^{sch} cop arm απο τησ οδου τησ αληθ.

20. ψυχην c. ℵBKLP al pler Did^{tri} etc ... A 73. 81. arm την ψυχ. Addidimus autem αυτου cum ℵAP 5. 7. 8. 13. 15. 36. 73. cat s vg syr^{utr} cop arm^{cdd} aeth Did$^{tri\,3,1}$ Cyr$^{sopho\,594}$ etc ... ς Ti om αυτου cum BKL al pler ff sah arm^{zoh} | εκ θανατου c. ℵAKLP etc: B ff aeth add αυτου

Subscriptiones: Cdd longe plu nil subscriptum habent (nec magis ς^{e}), ... B ιακωβου, ℵ επιστολη ιακωβου, A 40. 67. 177. ιακωβου επιστολη, P 63. ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη. Similiter alii. Praeterea al permu Thphyl add numerum stichorum: στιχχ. σμβ′ (sic plerique, ut etiam ς subscriptum habet) ... in codice B numerantur capitula ϑ′, in vg^{cdd} (ut am fu) capp. XX.

ΠΕΤΡΟΥ Ā.

I.

1 *Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας,* 2 *κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.*

3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα* Eph 1, 3 Ti 3, 5. 7
ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, 4 *εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς* 5 *τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.* Ro 8, 18
6 *ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς,* 7 *ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον* Is 1, 2. 3
χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 *ὃν*

---

* *πετρου ᾱ* dedimus cum B (nec aliter ℵ in subscriptione et paginarum titulis) ... ℵAC 13. al pauc *πετρου επιστολη ᾱ* (sic Gb Sz), item K etc *πετρου επιστολη πρωτη* ... L *επιστολη καθολικη α' του αγιου και πανευφημου αποστολου πετρου* ... ς^{e} *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη*, ς *πετρου καθολικη επιστολη πρωτη*

3. *αναγεννησ. ημασ*: ita testes omnes exceptis minusc paucissimis, hinc ς^{e} (1624. 1633. 1656. 1678, non item ς Gb Sz) ex errore vdtr *αναγενν. υμασ* praebuisse.

4. *εισ υμασ* cum ℵABCKLP al longe plu cat s vg etc ... ς *εισ ημασ* cum minusc ut vdtr vix mu harl cop Thphyl

6. *ει δεον* sine *εστι* cum ℵ*B c^{ser} $Clem^{622}$ $Thphyl^{353}$ semel ... ς Ln add *εστιν* cum $\aleph^{c}$ACKLP al fere omn eat $Or^{1,300}$ $Thphyl^{ter}$ | *λυπηθεντεσ* cum $\aleph^{c}$ABCKP al plu $Clem^{622}$ $Or^{1,300}$ etc ... ℵ*L al^{30} *λυπηθεντασ*

7. *πολυτιμοτερον* cum ℵABCP al $plus^{25}$ ... ς (= Gb Sz) *πολυ τιμιωτερον* (L *τιμιοτερ.*) cum K(L) al plu cat | *και δοξαν και τιμην* cum ℵABC al^{20} cat vg (et. s^{vid}) cop syr^{p} arm $Or^{1,300}$ ... ς *και τιμην και* (sed KLP al^{20} add *εισ*) *δοξαν* cum KLP al plu

οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, 11 ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· 12 οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
Ro 12, 2 Ἰησοῦ Χριστοῦ. 14 ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,
Lv 11, 44. 45 19. 2 20, 7. 26 Mt 5, 48 16 διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος. 17 καὶ εἰ

---

8. *ιδοντες* cum ℵBC 7. 27. 29. 66** 76. 80** 1^{lect} j^{cer} o^{acr} al pauc (ap Gb) s vg syr^{utr} arm aeth^{utr} Polyc^{1} Ir$^{int\,28s.\,301}$ ..... ς *ειδοτες* cum AKLP al longe plu cat cop Clem^{622} Cyr$^{nest\,141}$ | *αγαλλιασθε* cum ℵAC^{3}KLP al omn^{vid} cat Polyc^{1} Clem^{621} etc ... BC^{a}vid Or^{2,69}: *αγαλλιατε*

9. *της πιστεως υμων* cum ℵACKLP al fere omn cat s vg etc ... Ti om *υμων* cum B 1. 45. Clem^{622} Or$^{int\,2,283}$ Ath^{1,522} Cyr$^{nest\,142}$

10. *εξηραυνησαν* cum ℵAB^{a} ... ς Ln *εξηρευνησαν* cum B^{2}CK al pler, item LP 22. 31. 100. 106. k^{acr} *εξερευνησαν*

11. *εραυνωντες* cum ℵB^{a} ... ς Ln *ερευνωντ.* cum AB^{3}KLP etc | *προμαρτυρομενον* cum ℵBCKL al pler etc ... AP etc *προμαρτυρουμενον*

12. *υμιν δε* (Gb Sz) cum ℵABCLP al^{50} cat vg syrP aeth^{utr} ... ς (= Gb Sz) *ημιν δε* cum ℵ al plu syr^{sch} cop arm etc | *εν πνευματι* cum ℵCKLP al pler cat cop etc ... Gb^{0} Ln Ti om *εν* cum AB 13. 73. 133. vg (et. Hil Amb al) Did$^{tri\,2,6,15}$ Cyr$^{nest\,142}$

16. *διοτι γεγραπτ.* cum ABKLP al pler Clem^{562} Thphyl Oec ... ℵC 60. *οτι γεγρ.* ... 13. om | *αγιοι* cum ℵACKLP al plor vg m^{108} Clem Thphyl Oec ... Ti *οτι αγιοι* cum B 31. 70. syr^{utr} (sah cop ex ingenio linguae) *εσεσθε* (Gb') cum ℵABC al^{11} cat syrP aeth Clem^{562}, item *critis* vg^{cle} fu demid, *estote* am harl tol m^{60} et^{108} (vg^{ms} ap Ln *sitis*) ..... ς *γενεσθε* cum KP al plu; item L al^{25} Thphyl Oec *γινεσθε* | *διοτι εγω* cum ℵ 26. 40. Clem^{562} (:: *διοτι* et. antea et 2, 4 mutarunt; eo vero magis commendatur quod quinque Levitici locis *οτι*, nusquam *διοτι* scriptum

πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, 18 *εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου,* 19 *ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ,* 20 *προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς* 21 *τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.*

22 *Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς,* 23 *ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος.* 24 *διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξη-*

Es 40, 6 ss
Iac 1, 10 s

---

est) ... ς Ln Ti *οτι* cum ABCKLP al pler cat Thphyl Oec | *αγιος* sine additam cum ℵA*B aeth Clem^{562} ... ς add *ειμι* cum A^{2}CKLP al omn^{vid} cat m^{60} et^{103} vg rell

17. *απροσωπολημπτως* cum ℵABC ... ς *-ληπτως* cum KLP rell

20. *εσχατου* (Gb′) cum ℵABC 5. 13. 15. 27. 36. 64. 65. 137. d^{scr} cat syr^{utr} cop Cyrgl$^{aph\ 276}$ ... *εσχατων* cum KLP al pler vg sah arm aeth Did$^{tri\ 3,3}$ | *δι υμας* cum ℵBCKLP al pler cat vg rell Thphyl Oec ... A al^{8} *δι* (105. *δια*) *ημας*

21. *πιστους* cum AB-9. vg auct^{voca} gent ... ς *πιστευοντας* cum ℵCKLP al pler (11. 13. *-σαντας*) cat syr^{utr} etc Thph Oec

22. *της αληθειας* sine additam cum ℵABC 13. 27. 73. vg luxov syr^{utr} cop arm^{usc} aeth^{utr} ar^{e} Clem^{562} ... ς (sed Gb^{00}) add *δια πνευματος* cum KLP al pler cat m^{78} aeth^{utr} arm^{zoh} Thphyl Oec Gild | *εκ καρδιας* cum AB vg etc ... ς *εκ καθαρας καρδιας* c. ℵ*CKLP rell omn^{vid} cat etc (ℵC *εκ καρδ. αληθινης*)

23. *μενοντος* sine additam c. ℵABC h 13. 27. 29. 66** 73. 142. fu demid harl cop syrP arm Did$^{tri\ 2,12}$ al ... ς (= Gb Sz) add *εισ τον αιωνα* c. KLP al pler cat vg^{cle} am tol syr^{sch} (aeth *semper*) Thphyl Oec

24. *ωσ* (ℵ* *ωσει*) *χορτοσ* cum (ℵ*)BCKLP al pler vg^{cle} am^{2} fu demid tol cop syrP ^{mg} arm^{zoh} aeth^{utr} Did$^{tri\ 2,5}$ Oec Bed^{211} ..... Gb^{0} Ln om *ωσ* cum ℵCA 4. 13. 15. 29. 36. 59. 69. 137. a^{scr} cat am* harl syr^{sch} et$^{P\ txt}$ arm^{cdd} Thphyl | *αυτησ* cum ℵCABC h 5. 7. 9. 15. 69. 73. 137. a^{scr} cat vg (et. Zeno Bed) syr^{utr} cop aeth^{utr} Did$^{tri\ 2,5}$ ... ℵ* *αυτου*, quod magnam veri speciem habet, Hipp^{164} *σαρκοσ*, tol *carnis* ... ς (= Gb

ράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

II.

Ia 1, 21 1 *Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσιν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, 2 ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, 3 εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. 4 πρὸς*
Ps 34, 8. (9) *ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκι-*
Eph 2, 20 *μασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες ἐποικοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός, εἰς ἱεράτευμα ἅγιον,*
Ro 12, 1 *ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ*
Es 28, 16 Ro 9, 33 *Χριστοῦ. 6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον*

Sz, sed rursus Gb′) *ανθρωπον* cum KLP al pler Oec | *το ανθοσ* sine additam cum NAB al[10] am fu syr[utr] arm Did[tri 2,5] Thphyl Bed[211] ... ς (sed Gb[00]) Ti add *αυτου* cum CKLP al pler cat vg[cle] demid harl tol cop aeth[utr] Eus[cat 49]

II. 1. *υποκρισεισ* cum ℵ*(et ℵ[c])ACKLP rell vg syr[P] arm Thphyl Oec ... ℵ[cB] syr[sch] cop Clem[124] (praemisso *την*) Or[int 4,508] Aug Gild *υποκρισιν*

2. *αρτιγεννητα* cum ℵBCKLP etc (et. Or[3,550. 606sq 756] et[alib]) ... A al pauc Clem[124] (sed fluct lectio) Cyr[esa 903] et[glaph 393] *αρτιγενητα* | *εισ σωτηριαν* cum NABCKP al[60] cat vg (et. Aug al mu) syr[utr] cop arm aeth ar[e] Clem[124] Or[int 3,508] Cyr[glaph 393] ... ς (= Gb Sz) om cum L al sat mu ar[P] Oec

3. *ει* cum ℵ*AB Clem[124] ... ς Ti *ειπερ* cum ℵ[c]CKLP al omn[vid] cat Cyr glaph 393 Thphyl Oec vg (*si tamen*), item[vid] cop syr[P] etc

5. *εποικοδομεισθε* cum ℵA[2]C al[15] cat vg (*superaedificamini*, et. Bed al) Cy[ador 330] et[glaph 331. 427] et[mich 423] ... ς Ln Ti *οικοδομεισθε* c. A*BKLP al plu Clem etc | *εισ ιρατευμα* cum NABC 5. 7. 15. 27. 29. 36. 66** 68. 73. 106. cat tol cop arm aeth[utr] Or[1,757] et[4,203] Eus[ps 216] Cyr glaph 331 al ... ς Ti *ιερατευμα* (sine *εισ*) cum KLP al pler vg syr[P] | *θεω* cum NABC 29. 66** arm ... ς *τω θεω* cum ℵ[c]KLP al pler cat Or[1,757] al

6. *διοτι* cum NABCKLP h al fere[80] cat vg (*propter quod*) cop syr[P] etc ... ς (= Gb Sz) *διο και* cum minusc ut vdtr pauc Oec; 19. 68. *διο* | *εν γραφη* c. NAB 13. 38. 73. k[scr] ... ς *εν τη γραφη* cum KLP al longe

ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· 10 οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

13 Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε

Ps 118, 22 Mt 21, 42 Es 8, 14 Ro 8, 33 Ex 19, 6 Es 43, 20 s Hos 2. 23 Ro 9. 25 s Is 1. 1 Ro 7, 23 3, 16 3, 2 Ro 13, 1 ss

---

plu cat Thphyl Oec ... Ln *η γραφη* cum c al[14] vg | *ακρογων.* ante *εκλεκτον* cum ℵAKLP al fere omn vg syrP aeth Thphyl ... BC 31. cop arm Cyr[esa 612] post *εκλεκτον* pon

7. *απιστουσιν* cum ℵBC 68. 69. a[scr], item *non credentibus* vg (sed nec aliter v. 8) ... ς Ln Ti *απειθουσιν* c. AKLP al pler cat Thphyl Oec | *λιθον ον* cum ℵ*C[2vid]KLP al pler Thphyl ... Ln *λιθος ον* cum ℵCAB C*vid 9. 19** 25. 39. 73. 100. 127. c[scr] Oec

8. *απειθουντες* cum ℵACKLP etc ... B *απιστουντες*, nec aliter reddit vg (*qui offendunt verbo nec credunt*)

11. *ως παροικους κ. παρεπιδημους*: post haec ς Gb Sz interpg cum *παρακαλω* coniungentes, a seqq vero seiungentes. | *απεχεσθαι* c. ℵBK al plu ut[vid] cat vg (*abstinere vos*) Clem[544] Dam[2,519] (et. paris) Thphyl Oec. Addunt vero (ut Ln ex errore de c edidit) *υμασ* vg Cyp[12] et[308], al testes pauci post *παρακαλ.* vel ante *απεχεσθ.* addunt ... ACLP al[25] syr[utr] cop aeth[utr] Did[tri 3,1] Cyr[glaph 155] Cyp[12. 308] *απεχεσθε*

12. *εν τοισ εθνεσιν εχοντες καλην* cum ℵAC 13. al sat mu vg (arm - *καλ. εχοντ.*) Clem[285] Thphyl, item omisso *εχοντες* B ... KLP al[30] syr[sch] cop Oec *εχοντ. καλην εν τ. εθνεσιν*, item Clem[544] Polycint 10 | *εποπτευοντεσ* cum ℵBC al[8] cat Thphyl Oec, item vg etc ... ς *εποπτευσαντεσ* cum AKLP al pler Clem[285]

13. *υποταγητε* sine *ουν* cum ℵABC 13. 31. 73. am fu demid tol (et. m[90]) sah cop arm aeth ... ς (sed Gb[00]) add *ουν* cum KLP al pler cat vgcle harl (et. Bed[220]) syrP (et[sch] *et* –)

βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπο-
μένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι
οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν
Ga 5, 13 ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπι-
κάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι.
17 πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε,
Eph 6, 5 Col 3, 22 τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ
τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ
τοῖς σκολιοῖς. 19 τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει
τις λύπας πάσχων ἀδίκως. 20 ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες
καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχον-
τες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. 21 εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλή-
3, 18 4, 1 θητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπο-
Io 13, 15 γραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὃς ἁμαρτίαν

---

14. *εισ εκδικησιν* sine *μεν* c. ℵABKL h al[30] vg m[90] syr[sch] etP txt cop arm Ant[86] ... ς (= Gb Sz) add *μεν* cum C[vid]P al plu[vid] cat syrP c.* Dam 2,356 (et. paris) Thphyl Oec

16. Ln ante *ωσ ελευθεροι* plene distinxit, verba vero *αλλ ωσ θεου δουλ.* cum v. 17 coniunxit. | *θεου δουλοι* cum ℵBCK 5. 22. 68. 73. 55[lect] arm Dam 2,697 ... ς Ln *δουλοι θεου* cum ALP al pler cat m[90] vg Thphyl Oec

18. *τοισ δεσποταισ* (et. vg syrP etc): ℵ harl tol (m[89] *nostris*) Dam 2,447 (et. paris) add *υμων*, item cop syr[sch]

19. *χαρισ* sine additam cum ℵABKLP etc (et. Ant[152]) ... C 7. al[18] cat m[50] syr[sch] etP c.* arm Dam 2,447 (et. paris) Anton[98] Thphyl add *παρα τω* (13. 15. 18. etc om) *θεω* | *θεου* cum ℵA[2]BKLP al pler vg m[89] sah cop aeth Dam 2,447 (et. paris) ... c 15. 18. al[13] cat syr[utr] arm Anton[98] et[152] Thphyl *αγαθην*, item A* 13. *θεου αγαθην*

20. *υπομενειτε* pri: ℵ[c] 5. 15. 18. 27. 31. al[12] vg etc *υπομενετε* | *υπο-
μενειτε* sec: 5. 31. 33. 97. o[scr] vg (*sustinetis*) Ant[bis] *υπομενετε* | *τουτο* c. NBCKLP al longe plu cat vg m[89] syr[utr] sah cop arm aeth ... Ln Ti add *γαρ* cum A 13. 73. k[scr] al[10] Thphyl Oec. Cf et. Tert[gnostic 12]

21. *επαθεν* cum ABC[vid]KLP al pler vg sah cop syrP aeth etc ... ℵ 5. 14. 17. 19. 37. 65. 95* cat syr[sch] ar[c] arm Dam[nestor 561] Amb[bis] Fulg Quaest *απεθανεν* | *υμων υμιν* (et. ς[e] Gb) cum ℵABC 31. c[scr] k[scr] al sat mu[vid] am fu[corr] (teste Ln) demid tol harl sah syrP arm aeth[utr] etc ... ς (Gb′) *ημων ημιν* cum 2. 4. 18. al[10] syr[sch] cop Dam[nest 561] Aug[ioh 21] ... Sz Gb″ (sed ap utrumq adnotatio critica confusa) Ti *ημων υμιν* cum KLP 13. al fere[40] cat vg[cle fu*] Tert[gnost 12] al

οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃς λοι- Es 53, 9
δορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ
κρίνοντι δικαίως, 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν Es 53, 4 ss
τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι Col 1, 22
τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ
ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα
καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 5, 2

III.

1 Ὁμοίως γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα Eph 5, 22
καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστρο- Col 3, 18
φῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ
ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τρι- 1 Ti 2, 9 ss
χῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 ἀλλ'
ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ Eph 3, 16

---

22. *ευρεθη* cum ABCLP al certe pler cat Polyc Or etc ... ℵK *ηυρεθη*

24. *ημων* cum ℵACKLP etc ... B *υμων* | *ου τω μωλ. αυτου* cum ℵ*LP 40. 73. 105. al plu Thphyl Oec ... Ln om *αυτου* (et. Gb^{0}) cum ℵ^{c}ABCK h al^{28} cat :: *οὗ* – *αὐτοῦ* emendatori deberi incredibile est; nec magis credibile *αὐτοῦ* ex LXX adsumptum esse servato inepte *οὗ*.

25. *πλανωμενοι* cum ℵAB 5. 40., item *qui sicut oves errabatis* tol harl ... ς *πλανωμενα* cum CKLP al pler cat Thphyl Oec; item vg *eratis enim sicut oves errantes* | *επεστραφητε* cum ABKL etc (vg etc *conversi estis*) ... c 69. a^{scr} *επεστρεψατε* ... ℵP 5. *επιστραφητε*

III. 1. *γυναικες* cum ℵ*AB ... ς Ti *αι γυναικες* cum ℵ^{c}CKLP al omn^{vid} cat Thphyl Oec | *και ει τινες* cum ℵALP al plu cat vg etc ... CK al^{15} *ει και τινες* ... B 57. 69. 104. etc *ει τινες* | *κερδηθησονται* (Gb') cum ℵABCKLP al plus^{35} etc ... ς *κερδηθησωνται* cum minusc plu cat Dam 2,406 ed

3. *τριχων* cum ℵABKLP etc ... Ln om cum c arm Clem^{292}. Vertunt *εμπλοκ. τριχ.* vg Ps-Ath$^{lat\,647}$ *capillatura* | *και περιθεσεως* cum ℵABKLP al omn^{vid} syrP cop rell Clem^{292} Dam 2,406 etc ... Ln *η περιθεσεως* c. c m^{80} vg syr^{sch} Cyp^{317}

4. *πραεως* c. ℵBKL etc ... ς Ln *πραεος* cum ACP al longe plu Clem^{292} etc | *πραε. και* (sic ℵ^{c}, ℵ* om) *ησυχιου* (ℵ* -*χιους*) hoc ordine cum ℵACKLP al omn^{vid} cat syrP Clem^{292} Didtri 2,6,8 etc ... Ln cum B m^{80} (*mansueti et modesti*) vg (*quieti et modesti*; item Aug Amb) cop Ps-Ath 647 (ut vg) *ησυχ. και πραε.*

ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. 5 οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 ὡς Σάρρα ὑπήκου-
Gn 18, 12 σεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες
Eph 5, 25 1 Co 7, 3 ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι,
Ro 12, 17 εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς
Ps 33 (34), 12—16 τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ

---

5. *εισ* c. ABC 13. 15. 27. 36. 69. 104. a^{scr} c^{scr} d^{scr} cat Dam^{2,406} Thphyl ... ς *επι* cum NKLP al pler Oec | *θεον* cum ABCKLP etc ... ς *τον θεον* cum ℵ 69. a^{scr} c^{scr} al plu cat Oec

6. *υπηκουσεν* cum NACKLP al fere omn cat am syrP arm Thphyl Oec .. Ln *υπηκουεν* cum B 31. m^{80} vg (et. Aug Fulg) syr^{sch}

7. *Οι ανδρεσ* cum NACKLP etc ... B om *οι* | *συνοικουντεσ* et. ℵ^{c} ... ℵ* *συνομιλουντεσ* | *συνκλ-* cum NAB*C ... ς Ln *συγκλ-* cum B^{2}K^{sil}LP al certe pler | *-ρονομοισ* (et. ς$^{e\ 1656.\ 1678}$ Gb′) cum ℵ^{c}(*-*μουσ)B 13. 26. 31. 40. 66** 68. o^{scr} al mu^{vid} m^{80} vg arm (cop^{vid}) etc ..... ς (sic ς et ς$^{e\ 1624.\ 1638}$) Ln *-ρονομοι* c. ACKLP h al plus^{50} cat syrP Hier$^{iovin\ 1}$ | *χαριτοσ* cum BC*KLP al pler vg m^{80} syr^{sch} ... NAC^{2} etc praem (et 7. 8. syrP cop add) *ποικιλησ* | *εγκοπτεσθαι* (*εγκ-* ℵ c^{scr} etc, ABP etc *εγκ-*, sed cf ad Act 24, 4 et 1 Co 9, 12) c. NABP h al fere^{50} ... ς (= Gb Sz) Ti *εκκοπτεσθ.* cum c^{2}(*latet)KL al sat mu cat^{txt} et^{com}

8. *ταπεινοφρονεσ* c. NABC al plus^{30} am fu demid syr^{utr} cop arm Clem^{296} Antioch^{1175} ... ς (= Gb Sz) *φιλοφρονεσ* cum KP al mu cat ... L al mu Thphyl Oec *φιλοφρον. ταπεινοφρον.*, item vg^{cle} tol m^{16} *modesti humiles*, harl *humiles modesti*

9. *μη αποδιδοντεσ* usq *αντι λοιδοριασ*: haec ipsa verba habet et. Polyc^{2}, sed add *ἢ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρασ* | *οτι εισ τουτο* cum NABCK h 13. 15* 22. 27. 29. vg m^{16} syr^{sch} etP^{txt} cop arm aeth Antioch^{1110} et^{1175} Dam^{2,329} ... ς (Gb^{00}) praem *ειδοτεσ* cum LP al pler cat syrP^{mg} Thphyl Oec

10. *γλωσσαν* sine additam cum ABC 13. 29. 73. 13^{lect} 14^{lect} Anto^{74} ... ς (Gb^{03}) add *αυτου* c. NKLP al pler cat vg syr^{utr} cop arm aeth Thphyl

κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 *ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ* Heb 12, 14
καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν,
12 *ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν*
αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
13 *Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένη-*
σθε; 14 *ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ* 2, 20 4, 14
φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, 15 *κύριον δὲ τὸν* Es 8, 12 s
Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπο-
λογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, 16 *συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν,*
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν 2, 12

Oec | *χειλη* (c* praem *τα*) sine additam c. ℵABCK al^{8} fu syrP ... ς (Gb^{00}) add *αυτου* cum LP al pler cat vg syr^{sch} cop arm aeth Thphyl Oec

11. *εκκλινατω* sine copula cum ℵC^{2}KLP al pler cat vg syr^{sch} cop arm Anto^{74} Thphyl Oec ... Ln Ti add *δε* cum ABC* 31. 69. a^{scr} c^{scr} am** fu harl tol syrP | *αγαθον, ζητησατω*: haec om ς (non ς^{e} Gb Sz) per errorem

12. *οφθαλμοι* cum ℵABC*KLP h al plus^{50} arm Thphyl ... ς (= Gb^{00} Sz) praem *οι* cum c^{2} al sat mu cat Oec

13. *εαν* et. Clem^{303} Dam^{2,329} etc ... B 3. 101. *ει* | *ζηλωται* (Gb″) cum ℵABC al^{20} Clem^{303} Dam^{2,329} Thphyl, item *aemulatores* vg (tol *sectatores*, harl *factores*) syr^{utr} cop arm aeth ... ς Ti *μιμηται* c. KLP al longe plu cat Oec

14. *αλλ* (ℵ* *αλλα*) *ει και* cum ℵBCKL etc ... ℵ^{c}A al^{5} *ει δε και*, P 3. 17. *αλλα και ει* | *μηδε* (69. 137. a^{scr} c^{scr} *και ου μη*) *ταραχθητε* cum ℵA CKP etc ... LB 43. om

15. *τον χριστον* (Gb′) cum ℵABC al^{7} vg syr^{utr} al Clem^{584} ... ς *τον θεον* cum KLP al pler cat Thphyl Oec ... aeth Promiss om | *ετοιμοι* sine copula cum ℵBC al^{14} cat vg m^{88} cop arm Or$^{1,468.\ 702}$ et^{3,5} (sed nec m nec Or quicquam ex eis quae praecedunt affert) ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *δε* cum AKLP al pler Clem^{584} Thphyl Oec | *αιτουντι* cum ℵ*BCK LP al omn^{vid} Clem^{584} Or^{ter} etc ... ℵ^{c}A cat Dam^{paris} (loco ante^{2,680}) *απαντουντι* | *αλλα* cum ℵABC al^{11} vg cop syrP arm Clem^{584} al ... ς om cum KLP al pler cat m^{88} (et. Bed^{227}) syr^{sch} Oec

16. *εν ω καταλαλεισθε* cum B 69. 137. a^{scr} c^{scr} syrP txt (*ut in eo quod dicitur contra vos*) et^{mg} Clem^{585}. Confirmant eam lectionem etiam eo quod *ως κακοποιων* omittunt vg m^{88} arm ... ς Ln *εν ω καταλαλωσιν* (Gb′ Ln *-λουσιν* cum ℵACKP al^{25}) *υμων ως κακοποιων* cum ℵACKLP al pler cat tol harl cop syr^{sch} (et syrP add *ως κακοπ.* c.*) etc

2, 20 ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας.
2, 21 4, 1 18 ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ
1 Ti 3, 16 ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί,
21, 6 Eph 4, 9 ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν
Mt 24, 37 ss πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς
Gn 7, 13 ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. 21 ὃ
καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις
ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι'
Eph 1, 20 Heb 12, 2 ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶς
εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

---

17. *ει θελοι* c. ℵABCKLP h al^{70} cat Clem^{585} Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *ει θελει* cum minusc vix mu

18. *αμαρτιων* (ℵ* praem *των*) sine additam cum BKP al longe plu am fu tol Cyr$^{act\,57}$ Thphyl Oec ... c^{2vid} 5. 7. 9. vg^{cle} (et. harl demid, non am fu tol) syr^{sch} Cyp^{296} Aug$^{ep\,165}$ add *ημων*. Item ℵc*^{vid}L etc add *υπερ ημων*, item A etc *υπερ υμων* | *απεθανεν* (Gb′) cum ℵAC al^{12} vg syr^{utr} cop arm aeth Did$^{tri\,2,6,6}$ et^{2,7,2} Cyr$^{act\,57}$ etc ... ς Ti *επαθεν* cum BKLP al pler cat | *ημας* cum ℵc(* om)ACKL al longe plu cat vg cop syrP mg Cyp^{293} etc ... Ti *υμας* c. B al^{10} syr^{sch} et^{txt} arm | *πνευματι* cum ℵABCKLP h al longe plu cat arm Or^{4,135} etc ... ς (=Gb Sz) *τω πνευματι* cum minusc vix mu Epiph$^{448.\ 1026}$

19. *εν φυλακη* et. Or$^{2,553.\ 4,135}$ et$^{int\,3,922}$ Epiph^{1002} etc ... c 8. 25. harl tol cdd$^{bedae\,229}$ Ath^{1,755} Aug$^{ep\,164}$ et^{165} Ruf^{symb} add *κατακεκλεισμενοις*.

20. *απεξεδεχετο* cum ℵABCLP (et. K^{vid}) h al fere^{80} cat Or$^{2,553.\ 4,135}$ cod et$^{int\,3,922}$, item vg etc ... 2. 29. 31. 33. 47. 59. al^{7} arP *απαξ εδεχετο* ... ς (=Gb Sz) *απαξ εξεδεχετο* sine cod ut vdtr :: fluxit ex Erasmi coniectura | *ολιγοι* cum ℵAB 3. 5. 8. 17. 73. 95* vg Or^{2,553} et$^{int\,1,88.\ 3,922}$ Cyp$^{142.\ 152}$ Aug$^{ep\,165.\ 164}$ rell ... ς *ολιγαι* cum CKLP al pler cat syrP Cyrglaph^{36} Dam^{2,386}

21. ὅ (et. ς Gb Sz) cum ℵcABCKLP h al fere^{55} cat vg arm Did$^{tri\,2,14}$ etc ... ς^{e} ᾧ cum minusc ut^{vid} mu ... ℵ* 73. aeth om | *και υμας* cum ℵABP al^{10} vg syr^{utr} arm Did$^{tri\,2,14}$ Or^{int} etc ... ς *και ημας* cum CKL al pler cat etc. Praeterea *και υμας* (*ημ.*) hoc loco cum ℵABCLP al sat mu vg etc ... K al fere^{50} cat Oec post *αντιτυπ. νυν*

22. *θεου* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *του θεου* cum ℵcACKLP al omn^{vid} etc

IV.

1 *Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν* 3, 18 2, 21. 24
ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, 2 *εἰς τὸ* Ro 6, 6. 8
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον
ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 *ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ*
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολα-
τρείαις, 4 *ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν*
τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, 5 *οἳ ἀποδώσουσιν λόγον*
τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. 6 *εἰς τοῦτο γὰρ*
καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, 3, 19
ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
7 *Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε* 1a 5, 8
εἰς προσευχάς, 8 *πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ* 1a 5, 20

IV. 1. *παθοντος* (et. ℵc, sed* *αποθανοντος*, ad quod cf infra Hier^{iovin}) sine additam cum Bc 27. 29. 66** vg sah Ath^{460} cdd^{s} Thdrt^{4,276} etc ... ς (Gb^{0}) add *υπερ ημων* cum ℵ^{c}AKLP al pler cop syrP arm etc, item ℵ* 31. b^{scr} o^{scr} al pauc syr^{sch} Thphyl Oec^{txt} *υπερ υμων* | *ο παθων σαρκι* (Gb″) cum ℵABCL al fere^{25} am fu arm ... ς *υ παθ. εν σαρκι* cum KP al plu cat Oec vg | *αμαρτιασ* cum ℵ*ACKLP etc ... ℵ^{c}B b^{scr*vid} aeth^{utr} *αμαρτιαισ*, item vg *a peccatis*, syr^{sch} *ab omnibus peccatis*

3. *αρκετος γαρ* sine additam cum ℵ^{c}AB 29. 35. 73. 81. 137. d^{scr} vg syr^{utr} arm Clem^{303} ... ς (Gb^{0}) add *ημιν* cum CKLP al plu cat; item ℵ* al^{20} cop aeth *υμιν* | *χρονοσ* sine additam cum ℵABC al^{12} vg (et. Aug rell) syr^{utr} cop arm aeth ar^{e} Clem^{303} ... ς (Gb^{00}) add *του βιου* c. KLP al pler cat Thphyl Oec | *το βουλημα* (Gb″) cum ℵABC etc ... ς *το θελημα* cum KLP al pler Oec | *κατειργασθαι* c. ℵABC^{2} al^{6} Clem^{303} ... ς *κατειργασασθαι* cum KLP al pler cat Oec

4. *βλασφημουντεσ* (κ praem *και*) cum ℵ^{c}ABC^{2}LP al pler vg cop syrP Thphyl Oec ... ℵ*C* 27. 29. *και βλασφημουσιν*

5. *εχοντι κριναι* cum ℵAC^{2vid}KLP etc ... Bc^{*vid} al^{3} *κρινοντι*

7. *εισ προσευχασ* cum ℵAB al^{10} ... ς Ti *εισ τασ προσευχ.* cum KLP al pler cat

8. *προ παντων* sine copula cum ℵA^{vid}B 13. am harl tol arm Cyr$^{tri\,676}$ ... ς Ti add *δε* cum KLP al fere omn cat m^{16} vg^{cle} fu demid (et. Bed)

Prov 10,12) ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰς
1 Heb 13, 2 Phil 2, 14 ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα,
εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάρι-
Ro 12, 6 τος θεοῦ· 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ
ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ
Col 3, 17 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
5, 11 τῶν αἰώνων· ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πει-
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, 13 ἀλλὰ καθὸ
Ro 8, 17 Co 1, 7 κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ
3, 14 Mt 5, 10 ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδί-
ζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ
2, 20 θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω
ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ
δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ

---

sah cop syrP Antioch1180 | αγαπη (et. ς) cum ℵABKLP etc ... ς^e (item Sz, Gb00) praem η cum minusc permu | καλυπτει (Gb″) cum ABK al fere45 cat vg syrutr cop arm Clemro49 Clem306. 613 et463 etc ... ς καλυψει cum LP al plu (vdtr plus45) aeth Oec

9. γογγυσμου (Gb′) cum AB al plus20 vg m16 syrutr sah etc ... ς γογγυσμων cum KLP al longe plu cat Oec

11. ης cum AB al plu vg etc ... KLP h al plus30 ως

13. καθο (et. ς Gb Sz) cum ℵABKLP al plus50 cat Clem585 etc ... ς^e (non ς etc) καθως cum minusc utvid pauc

14. το της δοξης sine additam cum BKL al plu am fu luxov syrsch Clem585 Ephr319 Tertgnost12 al ... Gb+ Sz Ln add και δυναμεως cum (ℵc κ. της δυν.) AP al30 cat vg (et. demid harl tol) sah cop syrP arm aeth Cyp90. 267. Ath538 al, item ℵ* add και της δυναμεως αυτου αναπαυεται c. ℵ*BKLP al plu Clem585 etc ... A 25. 69. 137. c^scr επαναπαυεται ... ℵc al40 Eph319 Ath538 Didtri2,23 al επαναπεπαυται (:: cf 2 Co 7, 13). Praeterea ς (Gb00) add κατα μεν αυτους βλασφημειται, κατα δε υμας δοξαζεται cum KLP al longe plu am sah syrP c.* Cyp90. 267 ... omisimus cum AB 3. 4* al15 vg (et. fu demid) syrsch etP txt cop arm aethutr ar^e Ephr319 Tertgnost12.

15. αλλοτριεπισκοπος cum ℵB d^scr ... ς Ti αλλοτριοεπισκοπος c. KLP al pler cat Thphyl Oec ... A 31. 40. Ephr319 αλλοτριος επισκοπος.

16. ονοματι (Gb″) cum AB al12 vg syrutr cop arm aeth Ephr319 Cyrioh 903 etc ... ς μερει cum KLP al pler cat Thphyl

ὀνόματι τούτῳ. 17 *ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ;* 18 *καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται,* Prov 11, 31
ὁ ἀσεβὴς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 *ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν* 3, 17
τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V.

1 *Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός·* 2 *ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον* Act 20, 28
τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-

---

17. *καιρος* cum ℵA al[4] ... ς Ln Ti *ο καιρος* cum BKLP etc | *ημων* cum ℵ[c]A*BKLP al pler cat vg (et. Aug rell) syr[utr] cop aeth[PP] arm ... ℵ*A[3] 5. 18. 31. 73. al[6] etc *υμων*

18. *ο ασεβης* cum ℵAB[2]et[3]KLP al fere omn vg syr[sch] arm aeth Or[int 2,67] etc ... Ti *ο δε ασεβης* cum B* 137. syr[P] | *και ο αμαρτωλ.* cum ℵA 3. 95* 96. l[scr] :: ita nullus ap LXX ... ς Ln Ti *και αμαρτ.* cum BKLP al pler

19. *πιστω κτιστη* (ς Gb Sz *κτιστῇ*, Ln *κτίστῃ*) cum ℵAB 9. al[3] vg cop (*deo creatori fideli*) arm aeth Ath[377] ... ς Ti praem *ως* cum KLP al pler cat syr[utr] Hil[1114] Thphyl Oec | *τ. ψυχ. αυτων* (Gb') cum ℵAKLP h al fere[50] cat Thphyl Oec ... ς *τ. ψυχ. εαυτων* cum minusc mu ... B tantum *τας ψυχας* | *εν αγαθοποιΐα* cum ℵBKLP al pler cat Thphyl Oec, item *in bene faciundo* cop aeth[utr] ... Gb'' Ln *εν αγαθοποιΐαις* cum A 5. 7. 13. al[10] item *in benefactis* vg syr[utr] arm

V. 1. *ουν* cum ℵAB al[16] vg arm syr[P] c.* Cyr[glaph 121] etc ... ς Ti om cum KLP al longe plu cat cop syr[P txt] Thphyl Oec | *τους εν υμιν* cum ℵK LP al fere omn Cyr[glaph 121] Thphyl Oec, item *qui in vobis sunt* vg m[59] syr[utr] cop ... Ln om *τους* c. AB al | *συνπρ-* cum ℵA ... ς Ln *συμπρ-* cum BKLP etc

2. *μη αναγκαστως* sine *επισκοπ.* cum ℵB 27. 29. Ps-Chr[8,711] Anto[81] Hier[tit 1] Vig[varim 748] ... ς Ln Ti praem *επισκοπουντες* cum AKLP al pler (sed 69. a[scr] c[scr] *επισκοπευοντες*) cat vg (*providentes*) m[59] (*curam habentes*) syr[P] cop arm aeth Antioch[1229] al | *αλλα* cum ℵB 68. Thphyl ... ς Ln Ti *αλλ* cum AK[sil]LP al pler | *κατα θεον* c. ℵAP al[20] vg cop syr[P] arm aeth Antioch[1229] ... ς Ti om cum BKL al plu cat etc | *μηδε* cum ℵBKP al pler (46. *μητε*) cat vg cop syr[P] Ps-Chr[8,711] Antioch[1229] ... Ti *μη* cum AL al[9] syr[P] aeth[utr] Oec Anto[81]

Tit 1, 7. 11 κερδῶσ ἀλλὰ προθύμωσ, 3 μηδ' ὡσ κατακυριεύοντεσ τῶν κλήρων
ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντοσ τοῦ ἀρχι-
ποίμενοσ κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆσ δόξησ στέφανον.
Eph 5, 21 5 Ὁμοίωσ νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροισ, πάντεσ δὲ ἀλλή-
Prov 3, 34 Ia 4, 6 λοισ τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸσ ὑπερηφάνοισ
Ia 4, 10 ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ
τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶσ ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν
Ps 55, 22 τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντεσ ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν.
8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικοσ ὑμῶν διάβολοσ ὡσ λέων
Ia 4, 7 ὠρυόμενοσ περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στε-
ρεοὶ τῇ πίστει, εἰδότεσ τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸσ πάσησ χάριτοσ, ὁ
Heb 13, 21 καλέσασ ὑμᾶσ εἰσ τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον πα-

---

5. *ομοιωσ* sine additam cum ℵ^{c}ABKLP al longe plu vg etc ... ℵ* 13. 15. al mu cat syr^{P} add *δε, δε οι, δε και οι* | *αλληλοισ* sine additam cum ℵAB al vg m^{59} syr^{sch} cop arm Ephr^{302} ... ς (Gb^{0}) add *υποτασσομενοι* cum KLP al pler etc

6. *χειραν* cum ℵA ... ς Ln Ti *χειρα* cum BKLP al certe pler | *εν καιρω* sine additam cum ℵBKL al pler cat Or^{1,489} etc ... Ln add *επισκοπησ* cum AP al^{10} vg m^{59} cop syr^{P} c.* arm aeth Ephr^{297}

7. *επιριψαντεσ* cum ℵAB* ... ς *επιρριψ.* cum B^{2}KLP al certe pler

8. *ο αντιδικοσ* cum ℵ*ABKP h al fere^{60} Thphyl ... ς (= Gb Sz) praem *οτι* cum ℵ^{cL} 13. 31. 69. a^{scr} c^{scr} al permu vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{int} 2,164. 195 etc | *τινα* (*τίνα* LP al, K al *τινά* ut Ln) *καταπιειν* (ℵ* *καταπιν*) cum ℵKLP al^{45} cop Or$^{3,162\,cod}$ Cyp (*aliquem devorare quaerens*) Hil^{502} (*quaerens nos devorare*); item B omisso *τινα*, nec aliter Or^{int} 3,396 ..... ς Ti *τινα καταπιη* c. A al sat mu cat Or^{3,162} et^{815} Eus$^{Ps\,35}$ Ephr^{284} etc, item (sed haec testimonia etiam ad *τίνα καταπιεῖν* quadrare videntur) vg (*quem devoret*) syr^{utr} arm aeth Or$^{int\,3,372}$ et^{saep} Lcif^{6,237} al mu

9. *εν τω κοσμω* cum NB ... ς Ln Ti om *τω* cum AKLP al certe pler

10. *υμασ* (Gb′) cum ℵABLP al^{50} cat demid cop syr^{P} arm aeth Thphyl .. ς *ημασ* cum K al plu vg syr^{sch} Did$^{tri\,3,23}$ | *εν χριστω* cum NB (*εν τω χρ.*) 69. 137. 163. a^{scr} c^{scr} syr^{P} ^{txt} ... ς Ln Ti add *ιησου* cum AK LP al pler vg syr^{sch} (ante $\overline{\chi\omega}$) syr^{P} c.* cop arm aeth Did$^{tri\,3,22}$ | *καταρτ.* sine additam cum ℵAB 4* 13. 35. 43. 65. 68. 69. 73. 137. 163. a^{scr} vg luxov syr^{P} ^{txt} arm auct$^{voc\,gent}$ ... ς (Gb^{0}) add *υμασ* cum KLP al pler cat cop etc | *καταρτισει* (Gb″) cum ℵAB al fere^{35} vg

θόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. 11 *αὐτῷ*
τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. 4, 11

12 *Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι,*
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι
ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στῆτε. 13 *ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν*
Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14 *ἀσπάσασθε* Ro 16, 16 2 Co 13, 12
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.
Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β̄.

1 *Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς* Act 15, 14
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ

arm al ... ς *καταρτισαι* cum KLP al longe plu cat syrP | *στηριξει σθενωσει* cum ℵABKLP h al[60] cat vg etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb΄) *στηριξαι σθενωσαι* cum minusc mu syrP Thphyl Oec | *θεμελιωσει* c. ℵKLP al omn[vid] syrP cop arm ... Gb[00] Ln om c. AB vg luxov aeth[utr]

11. *το κρατος* (Gb΄) cum AB 23. am fu aeth[ro] ... ς *η δοξα και το κρατος* cum ℵLP al plu (70. om *η*) cat vg[cle] demid harl tol aeth[PP] Thphyl. Similiter K etc. | *των αιωνων* cum ℵAKLP al fere omn cat vg syr[utr] aeth Thphyl Oec auct[voc gent] ... Ti om c. B 36. 99. cop arm

12. *σιλουανου* cum ℵAKLP etc ... B *σιλβανου* | *του πιστου*: Ln om *του* cum 2. (errabat circa B) | *στητε* cum ℵAB al[15] ... ς Ti *εστηκατε* cum KLP al longe plu cat Thphyl

14. *εν χριστω* cum AB 13[vid] 36. cat fu demid harl syr[sch] aeth ... ς (Gb[00]) ad *ιησου* cum ℵKLP al pler vg (et. am tol) cop syrP arm Thphyl Oec. Praetereaque ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵKLP etc ... omisimus cum AB 13. 25. 27. 29. am harl cop aeth

Subscriptio: ℵAB *πετρου α̅*, P *πετρου αποστολου επιστολη α΄*, 40. *πετρου επιστολη καθολικη α΄* (al *πρωτη*), L *του αγιου αποστολου πετρου καθολικη επιστολη α΄* ... edd plu (9 ap Scri; vdtr et. K) nil subscriptum habent. Praeterea minusc mu add *εγραφη απο ρωμης*, item Chron[1,487] Thphyl Oec. Notatur vero etiam versuum (*στιχων*) numerus: L 40. 78. 80. 177. al mu *σλς΄*, variant al.

* In inscriptione sequuti sumus ℵAB qui *πετρου β̄* exhibent, c 13. *πετρου επιστολη β̄*, K 31. 76. 105. 106. etc (atque sic Gb Sz) *πετρου επιστ. δευτερα* ... ς *επιστολη πετρου καθολικη δευτερα*, ς[e] *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα*. Testatur vero Barsalibi (cf

1 Pe 1, 2 Iud 2 2, 20 3, 18

σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 Ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. 5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,

---

Whit. adnot. ad epist. Petri II.): „Epistula secunda Petri non fuit versa in linguam Syram cum libris qui diebus antiquis redditi sunt, ideoque non invenitur nisi in translatione Thomae episc. Heracl." Syr^{sch} vero per hanc epistulam (ut etiam 2 et 3 Iohannis et epist. Iudae) quum ea sit interpretatio quam primus anno 1562 Edw. Pococke ex cod. Bodleiano protulit, ipsam dicemus syr^{bodl}.

1. 1. *συμεων* cum ℵAKLP al longe plu cat Thphyl ... Ln *σιμων* cum B al^{20} aeth Oec, item vg sah cop (at etiam Act 15, 14, ubi Graeca lectio non fluctuat, vg cum interprr pler *Simon* habet) | *και σωτηρος*: ς^{e} (non item ς Wtst Gb Sz) add *ημων* cum (minusc nonnullis?) sah cop syr^{bodl} arm^{cdd} aeth

2. *ιησου* cum BCK al sat mu Thphyl^{com} Oec ... NAL al^{20} cat cop syr^{bodl} etP arm aeth ar^{e} Thphyl^{txt} *ιυ χυ* | *του κυριου ημων*: 25. 38. 40. om *ημων*, hinc Gb^{0}

3. Ln sic interpunxit: *ἡμῶν*, ^{2}*ὡσ* et infra: *φθορᾶσ.* ^{5}*καὶ* | *τα παντα* cum NA 5. 13. 137. c^{scr} 3pe Did$^{tri\ 1,29}$ et^{32} ... ς Ln Ti om *τα* cum BC KLP al pler Thphyl Oec | *ιδια δοξη και αρετη* (Gb″) cum NACP al^{13} cat m^{87} et^{94} vg Did$^{tri\ 1,29}$ et^{32} epist^{demetri} Cass^{120} Bed^{245} ..... ς *δια δοξησ και αρετησ* cum BKL al longe plu Thphyl Oec

4. *τα τιμια ημιν και μεγιστα* cum ℵ(B)KL al^{50} (m^{87} et^{94} syrP Thphyl) Oec^{txt}, ex quibus B al^{7} m etc *ημιν* post *μεγιστ.* transp ..... Ln Ti *τα μεγιστα και τιμια ημιν* cum ACP 5. 13. 31. 68. vg syr^{bodl} Did$^{tri\ 1,29}$ (sed A 68. syr^{bodl} *υμιν* pro *ημιν*). Similiter ς *τα μεγιστ. ημιν και τιμια* cum minusc vix mu cat ep^{demetri} (*maxima nobis et pretiosa*) Hier$^{iovin\ 1}$ | *τησ εν τω* (vide post) *κοσμω εν επιθυμ. φθορασ* cum AB KL al longe plu Thphyl Oec. Videtur et. m^{bis} ... ℵ Hier$^{iovin\ 1}$ *την εν τω κοσμ. επιθυμιαν φθορασ, eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis* ... C etc *τησ εν τω κοσμ. επιθυμιασ και φθορασ* | *εν τω κοσμω* cum NABL 69. 137. al ... ς Ti om *τω* cum CKP al pler cat Thphyl Oec

5. *και αυτο τουτο δε* cum BC*KLP al plu Oec ... NC^{2} 5. 13. 29. 38. 68. 69. 105. al^{20} cat Thphyl *και αυτο δε τουτο*, item syr^{bodl} etP arm ...

6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπο-
μονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν
φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν
ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν
εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· 9 ᾧ γὰρ μὴ
πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθα-
ρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί,
σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι·
ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλου-
σίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ Iud 5
εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ
ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν 3, 1
ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός Io 21, 19
μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι.
15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον

Gb' *και αυτω δε τουτω* cum 40. ... Gb' Ln *και αιτοι δε* cum A, item vg *vos autem*. Coniecit Gb' *και αυτοι δε τουτω*

8. *υπαρχοντα* cum ℵBCKLP al pler cat Thphyl Oec m^{94} (*haec vobis cum sint et superent*) cop syrP arm ... Ln *παροντα* cum A 5. 8. 9. 73. PsChr^{12,1064}, item vg sah al

9. *αμαρτηματων* cum ℵAK h 5. 15. al^{20} etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') Ln *αμαρτιων* cum BCLP al longe plu cat

10. *σπουδασατε* sine additam cum BCKLP al pler Ambfid^{3,514} Thphyl Oec ... Ln add *ινα δια των καλων υμων εργων* cum (ℵ)A 5. (8. 15. 36. al^{7} cat) syrbodl aeth (vg sah cop syrP arm Anton^{2}). Ex his ℵ 8. rell vg rell Anton om *υμων* | *ποιεισθαι* ... Ln *ποιεισθε* cum A 15. al item vg etc *faciatis*

12. *μελλησω* (Gb') cum ℵABCP 25. 27. 29. 126. vg (et. Bed) sah cop arm aeth ... ς *ουκ αμελησω* cum KL al pler cat syrbodl etP Thphyl Oec *αει* post *μελλησω* cum ℵBCKL h al plus^{30} cat Thphyl ... ς (= Gb Sz) Ln post *υμας* pon cum A al sat mu vg cop syrbodl etP aeth Oec ... P 24. 28. 45. 123. 17^{lect} sah om

13. *εν υπομνησει* cum BCKLP al fere omn Thphyl Oec ... ℵA 5. 17^{lect} *εν τη υπομν.*

15. *σπουδασω* cum ABCKLP al pler vg (*dabo autem operam*) Thphyl Oec ... ℵ 31. arm *σπουδαζω* | *δε* (13. τε) *και*: Gb ex errore typographi om *και*. Qui error etiam ad Sz et ad alios manavit.

τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις
ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς
ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν
Mt 3, 17 17, 5 pp καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρε-
ποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδό-
Mt 17, 1 pp κησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ
ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 καὶ ἔχομεν
βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες
ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ
φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον
γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως ου
γίνεται. 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφη-
τεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ
ἄνθρωποι.

16. *μεγαλειοτητος* cum ℵAB^{3}K^{sil}P etc ... B*CL *μεγαλιοτητ.*

17. *θεου* cum ABKLP al pler etc ... ℵC 69. a^{scr} c^{scr} *του θεου* | *ουτος εστ. ο υι. μου ο αγαπητ.* cum ℵACKL al omn^{vid} vg rell; item P sed post *αγαπητος* repetit *ουτος εστιν* ... Ti *ο υιος μου ο αγαπητ. μου ουτος εστιν* cum B | *ευδοκησα* cum ℵBCKLP etc ... A 3. 13. 31. 40. 95. 96. Thphyl *ηυδοκ.*

18. *ημεις*: ς (non ς^{e} etc) per errorem typographi *υμεις*, nec correxit repetitio Francof. | *εξ ουρανου* cum BCKLP al omn^{vid} ... ℵA *εκ του ουρανου* | *εν τω ορει τω αγιω* cum ℵAC^{2}KLP al fere omn etc ... Ti *εν τω αγιω ορει* cum BC* 13. arm Thphyl

19. *ημερα* cum ABCKL al pler ... NP 13. 31. 68. *η ημερα*

21. *ηνεχθ. ποτε προφητεια* cum ℵAL al pler vg (item Promiss Fulg Cass$^{ps\ 28}$) syr^{bodl} arm ... Ti *ηνεχθ. προφ. ποτε* cum BCKP 13. 22. 31. 68. 69. 100. 127. 137. a^{scr} c^{scr} cat cop | *αλλα* cum ℵB g^{scr} j^{scr} (ita et. ed. Compl) ... ς Ln *αλλ* cum ACK^{sil}LP al pler Did^{tri} | *ελαλησαν – ανθρωποι* sine *οι* post *ελαλ.* (et. Gb Sz) cum ℵABCKLP al plus^{50} Did$^{tri\ 2,10}$ etc ... ς (= Gb Sz) *ελαλ. οι – ανθρ.* cum minusc mu Oec | *απο θεου* cum BP 66** 68. 69. 137. a^{scr} syrP arm. Item^{vid} cop, c 27. 29. Did$^{tri\ 2,10}$ *απο θεου αγιοι* ... ς (praemisso *οι*, vide ante) Gb Sz *αγιοι θεου* cum ℵKL al plu cat Oec, Ln *αγιοι του θεου* cum A, item *sancti dei homines* vg (et. Fulg^{bis}) syr^{bodl}

II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν Mt 24, 4
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, Iud 4
καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, 5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριος

Iud 4
2 Pe 2, 2
Iud 6. 3, 6
1 Pe 3, 20 Gn 7
Iud 7 Gn 19

II. 2. *ασελγειαισ* cum ℵABCKLP al longe plu cat vg sah syr^{bodl} et^{p} arm aeth Thphyl ... ς (= Gb Sz) *απωλειαισ* c. minusc ut^{vid} pauc cop Oec

4. *σιροισ* cum ℵABC (ℵ *σι-*, ABC *σει-*, sed Ln edidit *σιροῖσ* licet nullum huius scripturae testem haberet). Cf Aug et Promiss *carceribus caliginis inferi retrudens* (vide ap Sab) ... ς Ti *σειραισ* cum KLP^{vid} al omn^{vid} cat Ephr^{305} Did$^{tri\,2,6,3}$ al, item vg *rudentibus* (am *rugientibus*), item *catenis* syr^{bodl} et^{p} cop (sah hiat) arm | *ζοφου* (et. ℵ^{c}): ℵ*A *ζοφοισ*. Reddit vg *inferni* | *τηρουμενουσ* cum BC*KLP etc ... ς (= Gb Sz) *τετηρημενουσ* cum minusc ut^{vid} pauc Ephr^{305} ... Ln κολαζομενουσ *τηρειν* (13. Dam *-ρεισθαι*) cum ℵA 5. 13. 25. 33. 65. 73. Dam ^{2,308} (et. paris), atque eadem c^{2} addit ad *τηρουμενουσ*, quod non delet Huc accedunt vg etc

5. *αλλα* cum ℵABCL 177. al^{3} scr etc ... ς Ln *αλλ* cum K^{sil}P al pler

6. *καταστροφη* cum ℵAC^{2}KL al pler vg etc ... BC* al^{4} cop om ... P *κατεστρεψεν* pro *καταστρ. κατεκριν.* | *ασεβειν* cum ℵACKL etc ... B^{1} 69. 137. a^{scr} *ασεβεσι*

7. *ερρυσατο* cum ℵAB^{3}CKLP al omn^{vid} ... Ti *ερυσατο* cum B*

8. *ο δικαιοσ* cum ℵACKLP al omn^{vid} Ephr^{270} etc ... Ln om ὁ cum B | *ενκατοικων* cum ℵB*CP ... ς Ln *εγκατοικ.* cum AB^{3}K^{sil}L al certe pler

εὐσεβεῖσ ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκουσ δὲ εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ
Iud 8 κολαζομένουσ τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺσ ὀπίσω σαρκὸσ ἐν ἐπι-
θυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένουσ καὶ κυριότητοσ καταφρονοῦντασ.
τολμηταὶ αὐθάδεισ, δόξασ οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντεσ, 11 ὅπου
Iud 9 ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονεσ ὄντεσ οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν
Iud 10 παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 οὗτοι δέ, ὡσ ἄλογα ζῶα γεγε-
νημένα φύσικὰ εἰσ ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷσ ἀγνοοῦσιν βλασφη-
μοῦντεσ, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται 13 κομιούμενοι
μισθὸν ἀδικίασ, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ
Iud 12 μῶμοι ἐντρυφῶντεσ ἐν ταῖσ ἀπάταισ αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν,
14 ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ μεστοὺσ μοιχαλίδοσ καὶ ἀκατα παύστουσ
ἁμαρτίασ, δελεάζοντεσ ψυχὰσ ἀστηρίκτουσ, καρδίαν γεγυμνασμένην
πλεονεξίασ ἔχοντεσ, κατάρασ τέκνα· 15 καταλείποντεσ εὐθεῖαν

---

9. *πειρασμων* cum ℵ* al[18] cat tol cop syrP Ephr[270] Antioch[1218] Dam[2,484] ... ς Ln Ti *πειρασμου* cum ℵCABCKLP al pler vg syr^{bodl} arm aeth

10. *εν επιθυμια* cum ℵCABKL al longe plu vg arm aeth Oec ... CP etc *εν επιθυμιαισ* ... ℵ* *εν επιθυμιασ* (sic)

11. *παρα κυριω* cum ℵBCKLP al longe plu etc, item 5. 36. 37. 39. 46. 56. 100. 177. *παρα κυριου* ... Gb[00] Ln Ti om cum A 9. 13. 18. al[10] vg (consentit Bed[257]) cop syr^{bodl} etP txt aeth^{utr} ar^{e} Ephr[327] (*την κατ αυτων βλασφ. κρι.*)

12. *γεγεννημενα* (ita et. ς Sz, item Gb') cum ℵA[2]KL al plus[45] cat Oec, item^{vid} syrP (*facta in natura ad*) et^{bodl}; videntur et. accedere qui non exprim ut vg cop ... ς^{e} Gb Ln Ti *γεγεννημενα* cum A*BCP al sat mu^{vid} m[97] aeth Ephr[327] Thphyl | *γεγε-* ante *φυσικα* cum ℵABCP etc ... ς post *φυσικ.* cum KL al plu Oec | *και φθαρησονται* cum ℵ*ABC*P 7. 27. 29. 68. am fu harl* syrP etc ... ς *καταφθαρησονται* cum ℵ^{c}C^{2}KL al pler cat m[97] vg etc

13. *κομιουμενοι* cum ℵ^{c}ACKL al omn^{vid} vg etc ... ℵ*BP *αδικουμενοι*, nec aliter ut^{vid} syr^{bodl} arm | Ln sic distinxit: *ἀδικίασ. ἡδονὴν* etc *απαταισ* cum ℵA*CKLP al omn^{vid} cat^{txt} et^{com} cop syrP arm Thph Oec. ..... Gb' Ln *αγαπαισ* cum A^{corr}B m[97] vg sah etc

14. *μοιχαλιδοσ* cum BCKLP al pler Thphyl Oec ... ℵA 63. 68. 73. *μοιχαλιασ*, item vg etc | *ακαταπαυστουσ* c. ℵCKLP al plu cat etc ... Ln *ακαταπαστουσ* c. AB ... Gb' *ακαταπαυστου* cum 13. 27. 40. 68. 105. b^{scr} k^{scr} al[10] Thphyl vg, item cop syr^{bodl} etP | *πλεονεξιασ* cum ℵAB CKLP h al plus[50] vg etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *πλεονεξιαισ* cum minusc mu cat sah | *καταρασ τεκνα·* ... ς (et. Gb Sz) Ln *κατ. τεκνα*,

15. *καταλειποντεσ* cum ℵAB* 13. (vg *derelinquentes*) ... ς Ln Ti *κατα-*

ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Nm 22 ss
Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας
παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον
ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ Iud 18
ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ Iud 16
σκότους τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι
δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀπο-
φεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς 1, 2
ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις 3, 28
ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα
τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Mt 12, 45
Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς
τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ
ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ Prov 26, 11

λιποντες cum B^{3}CKLP al pler m^{97} (*abrelicti*) Thphyl Oec | *ευθειαν* cum NABCKLP h al longe plu cat ... ς (= Gb Sz) *την ευθειαν* cum minusc mu | *βοσορ* cum N^{c}ACKLP al pler cat vg (*ex Bosor*) cop syr^{P} aeth ... B 81. tol sah syr^{bodl} arm ar^{e} *βεωρ* ... N* *βεωρσορ*

17. *και ομιχλαι* cum NABC al^{20} (item P 31. syr^{P} gr mg *και ομιχλη*, posteaque *ελαυνομενη*) cat vg etc ..... ς (= Gb Sz) *νεφελαι* (omisso *και*) cum L al plu syr^{bodl} Thphyl | *τετηρηται* cum NB vg sah cop syr^{bodl} et^{P} aeth^{ro} ... ς (Gb^{00}) praem *εισ αιωνα* cum ACLP al omn^{vid} etc

18. *ασελγειαισ* (et. ς Gb Sz) cum NABCKL al plu cat sah: ς praem *εν* cum minusc ut^{vid} paucis ... Gb$''$ *ασελγειασ* cum P al^{20} vg, similiterque cop syr^{bodl} et^{P} | *ολιγως* cum N^{c}AB 8. 9. 13. 19^{mg} 25. 73. 142. 180. vg sah cop syr^{bodl} et^{P} aeth ... ς (= Gb Sz) *οντωσ* cum NCKLP al pler etc | *αποφευγοντασ* (Gb$''$) cum NABC 5. 7. 13. 27. 66** 68. 142. vg syr^{bodl} et^{P} Ephr^{321} Thphyl Bed ... ς *αποφυγοντασ* cum KLP al pler cat Oec

19. *τουτω* sine *και* cum N*B sah cop aeth ... ς Ln Ti *τουτω και* c. N^{c}AC KLP al omn^{vid} vg syr^{bodl} et^{P} arm Dial^{41} ed wtst al

20. *ημων* post *κυριου* addidimus cum NACLP al^{13} vg (et. Aug^{bis} etc) sah cop syr^{bodl} et^{P} arm aeth Ephr^{321} etc ... ς Ti om cum BK al longe plu cat

21. *κρεισσον* cum NA etc ... ς Ln Ti *κρειττον* cum BCK^{sil}LP al plu cat | *την αυτοισ* cum NBCKL al pler vg m^{46} etc ... AP 31. *αυτοισ την* | *υποστρεψαι* cum BCP 15. 18. 66** 68. Dam^{2,342} (et.paris). Item ς Ti *επιστρεψαι* cum KL al plu cat etc ..... NA 5. 8. 13. 25. 33** 180. Ephr^{2,181} Cyr$^{malach\,865}$ et$^{esa\,144}$ etc *εισ τα οπισω αναχαμψαι*. Itaque Ln

τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖς
τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἔξέραμα,
καί· ὗς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

III.

1, 18 1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν
Iud 17 αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆ-
ναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς
τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, 3 τοῦτο
1, 20 πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν
Iud 18 ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμε-
νοι 4 καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ;
ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ'
ἀρχῆς κτίσεως. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρα-
νοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ
Gn 7, 21 τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώ-
λετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμέ-
Iud 15 νοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν

---

edidit εισ τα οπισω υποστρεψαι (:: cf Mc 13, 16 Lc 17, 31) | εκ cum BCKLP al pler cat Dam^{2,342} Anto^{116} Max^{189} ... Ln απο cum ℵA 5. 8. 13. 69. 137. 180. a^{scr} Ephr^{2,181} Cyrmalach^{865} etglaph^{334} etesa^{144}

22. συμβεβηκεν sine copula c. ℵ*AB m^{46} am sah arm Cyrglaph^{334} Promiss Salv^{27} ... ς add δε c. ℵ^{c}CKLP al omn^{vid} cat etc | κυλισμον c. BC* 29. 66** 69. a^{scr} m^{46} Ps-Chr^{12,1064} (εν κυλισμω) Amb$^{virg\ devot\ 1}$ (*in volutationem*) ... ς Ln κυλισμα cum ℵAKLP al pler cat Ephr^{71} Cyrmalach^{865} etesa^{551} etglaph^{334} vg (*in volutabro luti* vg Hier)

III. 2. αγιων: h 16. 22. 23. 36. 56. 100. om | υμων (Gb') cum ℵABCKLP al plus^{60} vg arm Thphyl ... ς ημων cum minusc (ut k^{scr}) cat Oec

3. επ εσχατων cum ℵABC^{2} al^{15} vg sah cop arm aeth etc ... C* επ εσχατω ... ς επ εσχατου cum KLP al longe plu cat etc | εν εμπαιγμονη cum ℵABCP al^{11} (sed CP 5. 106. om εν) cat vg sah cop syr^{bodl} etP aeth ... ς (= Gb Sz) om cum KL al pler | αυτων επιθυμιασ cum ℵA al sat mu cat Antioch^{1083} Oec ... Gb Sz Ln επιθυμ. αυτων cum BCKLP etc

7. τω αυτω (et. ς^{e} Gb') cum ABP 27. 29. 69. 127. a^{scr}* al vix mu vg sah cop arm Did$^{lat\ 294}$ ... Gb Sz Ti τω αυτου cum ℵCKL al fere^{70} (20. του αυτου) cat Thphyl; ς αυτου omisso τω cum 64. 65. Oec. Nec aliter syr^{bodl} etP aeth

ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 *ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί,* Ps 90, 4
ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα
μία. 9 *οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα*
ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέ-
σθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. 2 Ti 2, 4
10 *Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν* 1 Th 5, 2
παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ
ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 *τούτων οὖν πάντων λυομένων*
ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβεί-
αις, 12 *προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ*
θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα
καυσούμενα τήκεται. 13 *καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ καινὴν γῆν* Es 65, 17. 66, 22

---

9. κυριος cum ℵABCP 1. 13. 21. 68. 98* 180. al^{3} ^{scr} cat arm ... ς (Gb^{00}) praem ὁ cum KL al pler Thphyl Oec | δι' (Gb'') cum ℵA 5. 13. 69. 73. 137. a^{scr} vg m^{31} sah syr^{bodl} et^{p} aeth ... ς Ti εις cum BCKLP al pler (c^{scr} εφ') cat arm Thphyl Oec | υμας (Gb'') cum ℵABCP al^{17} m^{31} vg etc ... ς ημας cum KL al plu cat cop Thphyl Oec

10. ημερα cum BC 114. k^{scr} l^{scr} cat Cyr$^{esa\,707.\,901}$ ... ς praem η cum ℵAKLP al pler Dam^{2,347} al | κλεπτης sine additam cum ℵABP 5. 13. 25. 27. 29. 39. 40. 66** 68. 142. 180. k^{scr} m^{37} vg (et. Aug Pelag) sah cop syr^{bodl} arm aeth Cyr$^{esa\,707}$ et^{901} Did$^{lat\,294}$ (Gall^{6}) ... ς (= Gb Sz) add εν νυκτι cum CKL al pler cat syr^{p} ar^{po} Dam^{2,347} Thphyl Oec | ουρανοι sine articulo cum ℵKL al^{20} Cyr$^{esa\,707}$ et^{901} ... ς Ln Ti praem οι (Gb^{00}) cum ABC 13. al plu cat Cyr$^{esa\,467}$ Thphyl Oec | ⟨λυθησεται cum ℵBCP 36. Cyr$^{esa\,467}$ et^{901} ... ς Ti λυθησονται cum AKL al pler cat Cyr$^{esa\,707}$ al | καταικαησεται cum AL al pler cat vg^{cle} demid tol cop syr$^{p\,txt}$ aeth Cyr$^{esa\,467}$ Dam^{2,347} Oec Aug$^{civ\,dei\,20,18}$ ... c αφανισθησονται ... ℵBKP 27. 29. 66** syr$^{p\,mg}$ arm (sah syr^{bodl}) ευρεθησεται (sah syr^{bodl} *non invenientur*) ... am fu harl Pelag^{demetriad} Cassiod^{124} Thphyl om verba και γη και τα εν αυτη εργα κατακαησεται

11. τουτων ουν cum ℵAKL al longe plu cat vg cop syr^{bodl} Aug$^{civ\,dei\,20,18}$ Pelag^{demetriad} Thphyl Oec etc ... Ti τουτων ουτως cum B 5 (teste Sz) 69. a^{scr} (hi^{2} om παντ.) syr$^{p\,txt}$, item CP 29. 39. 100. τ. δε ουτως | υμας cum ℵ^{c}ACKLP al pler vg (et. Aug) sah syr^{bodl} et^{p} etc ... ℵ* etc ημας ... B om | ευσεβειαις: Gb Sz ; apponunt, non comma

12. τηκεται c. ℵABKL al plu Cosm^{11,534} et^{535} Oec ... Ln τακησεται cum C 7. 15. 16. 18. 25. 26. 36. 40. 42. 46. 57. 100. 137. cat, P Thphyl τακησονται. Item vg *tabescent*, item arm syr^{bodl} et^{p}

13. καινην γην cum ℵA vg aeth^{utr} Cyr$^{glaph\,34}$ et$^{esa\,467.\,901.\,707}$ et$^{malach\,865}$ item (ουρ. δε καινους και καιν. γην) zach^{801} Cosm^{11,534} Thphyl^{com}

Apoc 21, 1 κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου
Ro 2, 4 ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, 16 ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν
Iud 20 ἀπώλειαν. 17 ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου
2, 20 Iud 25 στηριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν
1 Pe 5, 11 καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

... ς Ln Ti γην καινην cum BCKLP al certe pler Thphyl^{txt} Oec | κατα cum NBCKLP omn^{vid} cat vg cop arm syr^{bodl} et^{P} Cyr$^{esa\,467.\,707}$ et$^{zach\,810}$ et$^{malach\,865}$ et$^{glaph\,84}$ Did$^{lat\,294}$ ... Ln και cum A am fu harl demid corb$^{2\cdot}$ vg^{sixt} sah | τα επαγγελματα cum NA 5. vg (et. am rell) sah cop arm syr^{P} Cyr$^{glaph\,84}$ et$^{esa\,467}$ (om τα) et$^{707.\,901.\,919}$ et$^{zach\,801}$ et$^{malach\,865}$ Did$^{lat\,294}$ ... ς Ti το επαγγελμα cum BCKLP (c^{2} om το) al pler syr^{bodl} cat Oec Thphyl

14. αμωμητοι cum NBCKLP etc ... Gb′ αμωμοι cum A al^{10} Phot$^{manich\,1,8}$

15. δοθεισαν αυτω cum NABCKP etc ... ς αυτω δοθεισαν c. L al plu Oec

16. πασαισ ταισ cum NKLP al pler cat Phot$^{manich\,1,8}$ Thphyl Oec ... Ln Ti om (Gb^{0}) ταισ cum ABC 5. 13. 180. 14^{lect} | εν αισ (Gb′) cum NAB al^{18} syr^{bodl} et^{P} Thphyl ... ς Ti εν οισ c. CKLP al plu Phot$^{manich\,1,8}$ Oec

18. αιωνος sine additam cum B 10. o^{scr} harl* Aug (vide ap Sab) Bed^{pss} ... ς (Gb^{0}) Ln add αμην cum NACKLP al pler vg sah cop syr^{bodl} et^{P} arm (aeth *amen et amen*)

Subscriptio: NAB πετρου β, C πετρου καθολικη (sic), 126 πετρου επιστολη, L al του αγιου αποστολου πετρου επιστολη δευτερα (80. al β′). Similiter al, sed al plu nil subscriptum habent. Nec habent ς ς^{e}. Praeterea numerantur στιχοι ρνδ′, al pauc ρξ′. B capitula habet β′, am fu XI.

ΙΩΑΝΝΟΥ Ā.

I.

1 Ὃ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 2, 13
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ
λόγου τῆς ζωῆς· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ Io 1, 14
μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις 1, 1. 2
ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· 3 ὃ ἑωράκαμεν καὶ
ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε
μεθ᾽ ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ Io 15, 11
μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς 2 Io 12
ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀν- 2, 25
αγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ 3, 11

---

* ιωαννου ᾱ dedimus cum AB (sed habet -ανου), nec aliter ℵ in subscriptione, h. l. vero ιωαννου επιστολη ᾱ, in C titulus abscissus est; K 31. 76. 78. 106. al^{3} scr ιωαννου επιστολη πρωτη (atque sic Gb Sz), etc ... ς επιστολη ιωαννου καθολικη πρωτη, ς^{e} ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη. Praeterea cdd^{lat} aliq epistulam istam inscribunt *ad parthos*. Ita vero etiam Aug quaest. evang. libr. 2 num. 39 et in inscriptione tractatuum decem „*in epistolam Ioh. ad Parthos*,“ item Possidius in indice opp Augustini.

I. 1. εωρακαμεν cum ℵAB^{2}CK^{sil}LP etc ... Ti εορακαμεν cum B*

2. και εωρακαμεν (Ti εορακ. c. AB*): B 40. και ο εορακαμεν (B^{3} 40. εωρ.)

3. ο εωρακαμ. (Ti εορακ. c. B*) και ακηκοαμεν ... ℵ harl ο ακηκοαμ. κ. εωρακ. | και υμιν cum ℵABCP etc ... ς Ti om και cum KL al pler cat vg cop syr^{p} ^{txt} Dionys$^{alex\ 3,485}$ Oec Aug$^{tract\ 1,3}$

4. ημεις (Gb′) cum ℵA*BP 13. harl* sah ... ς Ti υμιν cum A^{corr}CKL al fere omn cat vg (et. Aug Bed) syr^{utr} cop arm aeth Thphyl Oec | η χαρ. ημων (et. ς) c. NBL al^{30} am fu harl tol sah syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{com} Oec^{com} ..... ς^{e} Gb Sz Ti η χα. υμων c. ACKP al plu vg^{cle} demid cop syr^{p} arm aeth Thphyl^{txt} Oec^{txt}

5. εστιν αυτη (Gb′) cum NBCKLP etc ... ς Ln αυτη εστιν cum A 13. al vix mu cat vg (et. Aug etc) syr^{sch} et$^{p\ mg}$ | η αγγελια cum ℵ^{c}ABKL al fere^{70} cat Did$^{lat\ 295}$ Thphyl^{com} Oec^{com}, item vg syr^{sch} arm aeth ... ς (= Gb Sz) η επαγγελια cum (ℵ* vide post) CP 13. 31. 40. 69. 70. 73. 137. a^{scr} al vix mu sah cop syr^{p} Thphyl^{txt} Oec^{txt}. Scripsit ℵ* η

ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν
Eph 5, 8 ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν
τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
He 9, 14 υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ
ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός
1 Th 5, 24 ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς
2, 14
Io 8, 36 ἀπὸ πάσης ἀδικίας. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύ-
στην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
Io 14, 16 τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν
4, 10
Io 11, 51 δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ
περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλ' καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς
Io 15, 10 αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς

απαγγελιασ, correxit vero se ipse* suprascriptis litteris γαπητσι, quo effecit η αγαπη τησ επαγγελιασ. | εν αυτω ουκ εστιν cum ℵACK LP etc ... B etc ουκ εστιν εν αυτω

7. ιησου cum ℵBCP 29. 69* a^{scr} fu („al" ap Ln) syr^{sch} etp ^{txt} sah arm aeth^{ro} Clem^{526} Fulgarian ... ς (Gb^{0}) add χριστου cum AKL al pler cat vg (et. am demid harl tol) cop syr^{P} c.* aeth^{PP} Tert$^{pudic\ 19}$

8. ουκ εστιν εν ημιν cum ℵBL al pler sah cop syr^{P} aeth Tert$^{pudic\ 19}$ Oec ... Sz Gb´ Ln Ti εν ημιν ουκ εστιν cum ACKP al^{10} cat m^{75} vg syr^{P} arm Thphyl Cyp$^{211.\ 283}$ Lcif^{6,195} al

9. ινα αφη ημιν τασ αμαρτιασ sine ημων cum ABKLP al pler m^{75} tol etc ... ℵC 5. 26. 68. 69. 98. a^{scr} j^{scr} vg syr^{utr} sah (omisso ημιν) cop arm aeth add ημων

2. ιλασμ. εστιν cum ℵBCKLP etc ... Ln εστιν ιλασμοσ cum A 68. 180. vg syr^{sch} etc | μονον cum ℵACKLP etc ... B al^{10} sah cop Or^{1,521} μονων

4. ο λεγων οτι cum ℵAB al^{15} etc ... ς om οτι, Ln [οτι], cum CKLP al plu etc | και εν τουτω ... AP 13. 27. 29. om και, hinc Gb^{0} ... ℵ om εν τουτω | αληθεια: ℵ 8. 25. aeth add του θεου

αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 4, 20
5 ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ 4, 12 Io 13, 35 14, 21 ss
θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 ὁ
λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ Io 13, 15
αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν 2 Io 5 a
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος Mt 5, 43
ὃν ἠκούσατε. 8 πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς Io 13, 34
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη-
θινὸν ἤδη φαίνει. 9 ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν 4, 20
αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. 10 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ·
11 ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ 3, 14
σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλω- Io 12, 35
σεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' 1, 1
ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα 5, 18
ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες,
ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί 1, 10
ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονη-
ρόν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις
ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ, Ia 4, 4
16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπι-

---

6. και αυτος ουτως cum ℵCKP al pler cat[111] cop etc ... Ln om ουτως cum AB 3. 34. 65. 81. 180. d[ser] vg sah aeth (libere syr[sch]) Clem[310]
7. αγαπητοι cum ℵABCP al[20] cat vg etc ... ς (= Gb 8z) αδελφοι (Gb') cum KL al plu aeth[utr] | ηκουσατε sine additam cum ℵABCP etc ... ς (Gb[00]) add απ αρχης cum KL al longe plu cat
8. εν υμιν cum ℵBCKL etc ... AP etc εν ημιν, hinc Gb'
10. ουκ εστ. εν αυτω cum ℵAC etc ... ς Ti εν αυτ. ουκ εστ. c. BKLP etc
13. εγραψα (Gb') cum ℵABCLP al[35] fere cat sah cop syr[utr] arm aeth Or[cat 115] ... ς γραφω cum K al sat mu (cdd[lat]) arm[cdd] aliq Oec
14. του θεου cum ℵACKLP etc: B sah om
15. του πατρος cum ℵBKLP al pler cat vg sah cop syr[utr] arm Or[1,300] etc ... AC etc του θεου

θυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

2, 22. 4, 3 2 Io 7 18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί-
1 Pe 4, 7 χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώ-
Act 20, 30 σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν
1 Co 11, 19 ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
2, 27 ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς
χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. 21 οὐκ ἔγραψα
ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης
4, 3 2 Io 7 εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν
2 Pe 2, 1 ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς
2 Io 9 ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν
Io 5, 25. 15, 23 καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν με-
νέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ

---

16. αλαζονια cum NAB*LP etc ... ς Ln αλαζονεια cum B^{3}K^{sil} al plu :: cf ad Iac 4, 16 | αλλα εκ c. BC Thphyl ... ς Ln αλλ εκ c. NAKL etc

17. η επιθυμ. αυτου ... A 5. 13. 27. 29. 66** arm^{zoh} Or^{1,830} om αυτου, hinc Gb^{0}

18. οτι cum NBCKP al pler cat vg etc ... AL 17. 96. 100. 142. aeth^{ro} om | αντιχριστος cum N*BC 3. 5. 58^{lect} arm Or^{1,692} etc ... ς praem ὁ cum N^{c}AKL(P latet) al pler cat

19. εξηλθαν cum ABC ... ς εξηλθον cum NKLP al omn^{vid} | ει γαρ ησαν εξ ημ. cum NAKLP al pler cat vg arm Clem^{583} Cyr$^{hr\,95}$ Epiph^{408} Cyr$^{malach\,865}$ etc ... Ti ε. γ. εξ ημ. ησαν cum BC 69. 137. a^{scr} sah cop syr^{sch} (sed ita et. antea) et P aeth^{utr}

20. οιδ. παντες c. NBP 9. sah Hesych$^{levi\,1,1\,(12,56)}$ ... ς Ln Ti οιδ. παντα c. ACKL al pler vg cop syr P arm aeth

23. ο ομολογων τ. υι. και τ. πατ. εχει cum NABCP al^{35} fere cat vg (et. harl) cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,301} et $^{4,261.\ 282}$ Eusp$^{s\,22}$ etc ... ς (= Gb Sz) om cum KL al plu

24. υμεις sine copula c. NABCP al^{10} vg syr P arm Cyr$^{ioh\,799}$ ... ς (Gb^{00}) add ουν cum KL al pler cat | απ αρχης sec ante ηκουσατε cum AB CKLP al omn^{vid} cat am fu demid tol etc ... N vg^{cle} harl sah cop syr^{sch} post ηκουσ. (ακηκυατε N) pon | εν τω πατρι cum NACKLP etc ... Ln om εν cum B vg Aug^{tract}

υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν 1, 5 5, 11
αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 27 καὶ 2, 20
ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν
ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει
ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ Io 14, 26
καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶ- 4, 17
μεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ Eph 3, 12
αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ 3, 7. 9
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα
θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, Io 17, 25
ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί

---

25. *ημιν* cum ℵACKLP etc ... Ln$^{ed\ min}$ *υμιν* cum B 31* am fu

27. *μεν. εν υμιν* (A*^{vid} *ημ.*) cum (Gb″) ℵABCP etc ... ς *εν υμ. μεν.* cum KL al pler cat syrP | *διδασκη* cum ℵABP etc ... CKL etc *-σκει* | *αλλ ωσ* cum ℵACKLP etc ... B 25. aeth Aug^{tract3,18} Hier^{abac3} *αλλα* | *το αυτου* (Gb′) cum ℵBCP al fere^{20} cat vg sah etc ... ς Ln *το αυτο* cum AKL al longe plu cop etc | *μενετε* (Gb′) cum ℵABCP al^{12} item *manete* vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς Ti *μενειτε* cum KL al longe plu

28. *ινα εαν* cum ℵABCP etc ... ς Ti *ινα οταν* cum KL al pler cat syr^{utr} Thphyl Oec | *σχωμεν* c. ℵ^{c}ABCP 15. 26. 27. 40. 66** 68. d^{scr} Thphyl ... ς *εχωμεν* cum ℵ*KL al pler cat Oec

29. *ειδητε* cum ℵBC al mu, item *scitis* vg Aug^{tract4,3} syr^{utr} sah etc ... AKLP al plu (6 ap Scri) cat *ιδητε*, item *videritis* cop aeth^{utr} | *οτι και* cum ℵACP al^{8} vg^{cle} fu demid sah syr^{sch} Did$^{lat\ 297}$ ... ς Ln om *και* cum BKL al pler cat am harl tol cop syrP arm aeth | *γεγεννηται* (ut ς^{e} Gb Sz) cum ℵABCKL etc ... ς *γεγενηται* cum P etc

III. 1. *ημιν* cum ℵAC^{2}LP etc ... ℵK* 22. 31* 80. 100. *υμιν* | *και εσμεν* cum ℵABCP al^{20} cat vg sah cop syr^{sch} (*et fecit nos*) etP etc ... ς Ti om cum KL al plu arm^{zoh} | *ημασ* cum ℵ^{c}ABC al sat mu cat vg sah etc ... ℵ*KLP al^{40} arm$^{cod\ 1}$ Thphyl Oec *υμασ*

Col 3, 4 ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστιν. 3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
5, 17 την ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. 4 πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας
Pe 2, 24. 22 ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ
2, 3 3 Io 11 ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

7 Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
Io 8, 44 δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
5, 18. 1 βόλου. 9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ
Io 8, 47 θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ
1, 5. 2. 7. 25 ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν
Gn 4, 8 ἀλλήλους, 12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

---

2. *οιδαμεν* sine copula cum ℵABCP 5. 68. vg sah syrP arm Or^{1,522} et^{2,797} etc ... ς (Gb^{00}) add *δε* cum KL al pler cat syr^{sch} cop aeth Or^{3,882} etc
5. *οιδατε* cum ABCKLP al pler vg etc ... ℵ 40. 98. tol sah arm *οιδαμεν* | *τας αμαρτ.* sine *ημων* cum ABP 5. 13. 27. 66** 81. am fu demid harl tol cop syrP arm aeth^{utr} Tert$^{pudic\ 19}$ etc ... ς (Gb^{00}) add *ημων* cum ℵCKL al pler cat vg^{cle} sah syr^{sch} Ath^{463}
6. *εωρακεν* cum ℵAB^{3}CKLP etc ...Ti *εορακ.* cum B*
7. *τεκνια* cum ℵBKL al pler cat item (*filioli*) m^{88} vg etc ... Ti *παιδια* cum ACP 5. 13. 27. 29. cop syrP^{mg} Lcif^{187} (*filii*)
8. *ο ποιων* ... A 25. 68. k^{scr} tol cop arm aeth (syr^{sch} *et* –) Lcif^{187} *ο δε ποιων*
10. *ο μη ποι. δικαιοσυνην* c. ℵABCKLP al omn^{vid} cat harl tol cop syr^{sch} etP^{txt} aeth ... Ln *ο μη ων δικαιος* cum m^{88} vg (et. am fu demid) sah syrP^{mg} Or^{4,323} Cyp^{305} Lcif^{188} | *δικαιοσυνην* cum ℵBL al plu Dam^{2,442} etc ... ACKP h al fere^{20} *την δικ.*
11. *αγγελια* cum ABKL al plu cat Thphyl Oec^{com} vg ... ℵCP 27. 29. 40. 66** 69. 99. a^{scr} n^{scr} al mu etc *επαγγελια*

13 *Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.* Io 15, 18 s
14 *ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν,* Io 5, 24
ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 2, 10 s
15 *πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ* Mt 5, 21 s Io 5, 38
οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ
μένουσαν. 16 *ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ*
ὑμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν Ioh 15, 12 s
ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. 17 *ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου*
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ Ia 2, 15 s
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 *Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ*
καὶ ἀληθείᾳ. 19 *καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας*
ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· 20 *ὅτι*
ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς
καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.
21 *Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρ-* 2, 28. 4, 27

---

13. *Και μη* c. ℵC*P al[7] cat[127] syr[sch] arm aeth ... ς Ln Ti om *Και* cum ABC[corr]KL al pler vg sah cop syrP Lcif[188] Did[lat 300] | *αδελφοι* sine *μου* cum ℵABCP etc ... ς (Gb[00]) add *μου* cum KL al longe plu syr[utr] sah cop

14. *ο μη αγαπων* sine additam cum ℵAB 13. 27. 29. vg sah[münt] arm Did[int 300] Lcif[188] Aug[tract 5,10] etc ... ς (Gb[0]) add *τον αδελφον* cum CKLP al pler etc

15. *εν εαυτω* cum ℵACLP al[30] (ac plus) ... ς Ln Ti *εν αυτω* c. BK al plu

16. *θειναι* cum ℵABCP al[6] ... ς *τιθεναι* cum KL al pler

18. *τεκνια* sine *μου* cum ℵABCP al[15] cat m am syrP arm Clem[608] etc ... ς (Gb[00]) add *μου* cum KL al longe plu vg syr[sch] sah cop aeth | *τη γλωσση* c. ABCKL al plu ... ς (= Gb Sz) om *τη* cum ℵP al sat mu cat arm Clem[608] Oec | *αλλα* cum ℵA ... ς Ln Ti *αλλ* cum BCKLP etc | *εν εργω* cum ℵABCLP etc ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum K al permu cat Dam[2,854]

19. *και* pri cum ℵCKLP etc ... Gb[0] Ln om cum AB 40. d[scr] al[5] vg cop syrP Clem[608] | *γνωσομεθα* (Gb′) cum ℵABCP etc ... ς Ti *γινωσκομεν* c. KL al pler vg syr[utr] | *τας καρδιας* cum ℵA[2]CKLP al fere omn cat vg cop arm syrP ... Ln[ed min] *την καρδιαν* cum A*B 66** sah syr[sch] aeth

20. *ημων* [20]*οτι* (Ln *ο τι*) *εαν*: ς Gb Sz Ln *ημων*, [20]*οτι ε.* | *οτι* sec c. ℵBC KL al pler cat syr[sch] etP Hesych[lev1,1] ... Ln om cum A 13. 33. 34. 63. d[scr], nec exprim vg sah cop arm aeth Oec Aug[tract 6,3]

21. *ημων* pri cum ℵCKL al pler cat[128] vg (et. am demid harl tol) syr[utr]

5, 14 Mt 21, 22 Io 9, 31 ρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
3, 11 πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 καὶ ὁ τηρῶν
4, 13 Ro 8, 9 2 Co 1, 22 τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV.

2 Io 7 2 Pe 2, 1 1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ
4, 15 θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν,
5, 22 ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

---

sah cop arm aeth etc ... ς Ln om cum AB 13. 27. 30. 66** 113. fu | ημων sec cum NAKL al pler cat[198] vg etc ... BC 68. Or[3,230] om

22. αιτωμεν cum ABCKL al omn[vid] etc: ℵ Or[3,230] αιτωμεθα | απ αυτου cum NABC al[10] ... ς παρ αυτου cum KL al pler cat Or[3,230]

23. πιστευωμεν (Gb′) cum NAC al[25] ... ς Ti πιστευσωμεν cum BKL al plu cat Oec | ημιν cum NABC al mu cat vg etc ... ς Ti om cum KL h 40. al fere[60]

24. και εν τουτω cum ℵ[c]ABCKL al pler vg syr[utr] cop rell etc ... ℵ* 18. etc om και | ου ημιν εδωκ. cum ABCL al plu cat fu Bas[1,276] et[5,8] ... NK etc ου εδωκ. ημιν

IV 2. γινωσκετε cum ℵ[c]ABCL al sat mu sah cop syr[p] aeth[utr] Ir[int 207] (*cognoscite*) Lcif[238] (*intelligite*) ... Gb′ γινωσκεται cum K al fere[50] vg (*cognoscitur*) etc ... ℵ* 9. 14* 69. a[scr] arm γινωσκομεν | B 99. Thdrt[4,43] εληλυθεναι. Item *venisse* vg Ir[int] Cyp etc

3. ο μη ομολογει: ita etiam Polyc[7] Tert Cyp etc ..... vg Ir[int 207] Or[int 3,883] Aug[tract 6,14] Fulg[incarn 9] cddvet ap Socra[7,32] *qui solvit*, ο λυει | τον ιησουν cum AB h 13. 27. 29. 69. a[scr] cddvet ap Socra[7,32] Cyr[act 23] Thdrt[4,43] etc ... ℵ ιησουν κυριον ... ς (= Gb Sz) τον ιησουν χριστον cum L al plu cat Oec; item K al plus[20] Polyc[7] Thphyl omisso τον (hinc Gb[0]). Item *Ies. Christ.* am demid sah etc. Praeterea vero ς (= Gb Sz) add εν σαρκι εληλυθοτα cum NKL al pler cat syr[utr] arm

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι 2, 13
μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου
εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν Io 3, 31 15, 19
ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει 8, 47
ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώ-
σκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.
7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 3, 11
ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν
θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 5, 1
9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν 4, 16
αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσω- Ro 5, 8 Io 3, 16
μεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπή-
σαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν 4, 19
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 2, 2
11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς 3, 16
ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· 1, 18
ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ 2, 5
τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ 1, 1
ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι 3, 24
Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν 4, 2. 5, 1
τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην Io 6, 69

Polyc[7] (sed *εληλυθεναι*) etc. Item *in carne venisse* Tert[marc 5,16] et carn chr[24] Cyp[288] etc .·. omisimus ista cum AB 27. 29. eddvet ap Socr 7,32 vg sah cop Irint 207 Lcif 288 Didlat etc

6. *εκ τουτου* cum ℵBKL al omnvid etc ... Lned min *εν τουτω* cum A vg (*in hoc*) sah cop

8. *ο μη αγαπ.* usque *τον θεον* cum (A)BKL al fere omn etc ... ℵ* 192. dscr armcdd aeth om; ℵc non suppl nisi *ο μη αγ. ουκ εγνωκεν*

12. *εν ημιν* ante *εστιν* cum ℵB ... A 5. 13. etc ante *τετελειωμενη* ... ς Ti post *τετελ. εστιν* cum KL al pler cat etc

13. *δεδωκεν* cum ℵBKL al pler cat etc ... A 13. 27. 29. cscr Ath 522. 532 587 al *εδωκεν*

14. *τεθεαμεθα* cum ℵBKL etc ... A al[10] *εθεασαμεθα*

4, 8 ἦν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ
ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
4, 12 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
2, 28 ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ
3, 21 ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,
ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
4, 10 ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγα-
πῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ ὅτι
ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ
γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ
5, 1. 2 ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν
ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

4, 15 1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ

---

16. και ο (ℵ om) θεος εν αυτω: ad haec addidimus μενει cum ℵBKL al fere[50] sah cop syrP arm (sah cop syr[sch] μενει etiam exeunte versu 15. add) Cyp[199] Aug[tract 8,14] al ... Ln [μενει], ς Ti om cum A al sat mu cat vg aeth Thphyl Oec Cyp[305]

19. ημεις sine copula cum ℵBKL al longe plu cat sah cop syrP arm etc ... Ln add ουν cum A al[15] vg[c] syr[sch] (aeth *et nos quoque*) | αγαπωμεν sine additam cum AB 5. 27. 29. 66** fu aethPP (item sah *nos scimus quia*) Aug[tract 9,9 bis] et[9,10] al ... ℵ 13. al[9] vg[cle] demid harl tol syr[utr] cop arm Leo[serm 11] add τον θεον ... ς (Gb[00]) add αυτον c. KL al longe plu cat Thphyl Oec Aug[tri 15] | αυτος cum ℵBKL al pler cat harl sah cop syr[utr] arm aeth Thphyl Oec Aug[tract 9,9bis] ... Ln o θεος cum A 5. 8. 13. 14* 33. 34. 81. vg (exc harl)

20. εωρακεν cum ℵAB[2]L al certe pler (K εωρα) ... Ti εορακεν c. B* | ου δυναται cum ℵB 27. 29. 66** 68. 69. a[scr] sah syrP Lcif[189] Zeno[tract 1,2] ... ς Ti πως δυναται cum AKL al pler cat vg syr[sch] cop arm aeth Dam[2,354] et[609] Thphyl Oec Cyp[305] al

V. 1. αγαπα και cum ℵAKLP al pler cat vg[cle] harl syr[utr] arm aeth etc ... B 7. 13. 33. 62. am demid tol sah Hil[907] Aug[tract10,2] al om και, hinc Ln [και] | τον γεγεννημενον: ℵ 31. το γεγενν.

τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ 2. 5
ποιῶμεν. 3 *αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς* 2 Io 6
αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 *ὅτι πᾶν* Io 14, 15
τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ Io 16, 33
νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 *τίς ἐστιν ὁ νικῶν* 4, 15
τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;

6 *Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια.* 7 *ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες,* 8 *τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ*

---

2. *ποιωμεν* (Gb′) cum B 27. 29. al^{8} (al^{4} *ποιουμεν*) vg (et. am fu etc, non item tol cav) sah cop syr^{utr} arm aeth Thphyl Lcif^{189} Aug$^{tract\ 10,4}$ al ... ς *τηρωμεν* cum ΝΚLP al pler etc

3. *ουκ εισιν*: haec commate tantum ab eis quae sequuntur distinguenda videntur (nec aliter Gb Sz Ln). Contra ς plene distinxit.

4. *ημων* cum ΝΑΒΚΡ etc ... L 3. 42. 57. al^{20} aeth^{utr} (vg^{cdd} ap Gb) *υμων*

5. *τις εστιν* cum AL al plu vg (et. am fu harl Bed^{312}) sah Oec ... Ν(Β) ΚΡ al^{30} cat cav demid tol cop syrP arm etc *τις δε εστιν* vel (sic B cav demid tol Did) *τις εστ. δε*

6. *και αιματος* sine additam cum ΒΚL al plu vg (et. am fu demid harl) syr^{sch} etc ... 54. 103. 104. Cyr$^{ioh\ 378}$ Am$^{spir\ 3}$ *και πνευματος* ... ΝΑΡ al^{20} cav tol sah cop syrP Cyr$^{ioh\ 126}$ *και αιματ. και πνευματος* | *ιησ. χριστ.* (Gb″) cum ΝΑΒL al plu arm etc ... ΚΡ h etc *χριστ. ιησ.* ... ς *ιησ. ο χριστ.* cum minusc vix mu syrP | *εν* tert cum ΑΒLΡ etc ... ς om cum ΝΚ al plu vg etc

7 et 8. *οι μαρτυρουντες*: ς (= Gb Sz) add *ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἓν εἰσι.* 8 *Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ*: haec verba ex omnibus edd Graecis duo tantum tuentur, alter saeculi 16. alter Graecus Latinus fere 15. saeculi, numeris signati 34 (Dublin.) et 162 (Vat.). In singulis vero satis ab editis differunt. His duobus accedit 173. At is verba ista non habet nisi in margine manu recenti saec. fere 17. adscripta ut ex editis innotuerunt. Similiter ex ed. Complut. eundem locum exscriptum habet codex qui dicitur Ravianus. Vulgatae codices, quorum plus^{50} a Wetst Gb (in diatribe insigni hunc in locum addita editioni a. 1806. p. 1—25.) aliisque notati, item antiquissimi am et fu, itemque qui Alcuini fuisse creditur vallicell^{a}, verba ista plane non habent, triplicem quandam rationem exhibent. Alii enim confirmant vg^{ed} quae sic habet: *Quoniam tres sunt qui testimonium dant in coelo, pater, verbum et spiritus sanctus, et hi tres unum*

1o 5, 8 τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀν-
θρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι

---

sunt. 8 *Et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus et aqua et sanguis, et hi tres unum sunt* (sed mu cdd, ut et. 162[1at], om ultima verba: *et hi tres un. sunt*). Alii, ut demid tol cavensis, ad quos accedit etiam insignis ille testis m[6], eadem transposita ac variata habent. Ex patribus Latinis post auctorem Speculi primus verbis illis usus est Vigilius[taps], tum secuti sunt Fulg Cassiod, item auctor prologi galeati in epp. cath. Ps-Hieronymiani, qui iam in vg[cod] fuldensi reperitur. Eorum vero qui iam ante m et Vig. ad eadem verba respicere saepe crediti sunt, gravissimus est Cyprianus de eccles. unit. 5. (ed. Krab. p. 15.): „Dicit dominus: *Ego et pater unum sumus*, et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est: *Et tres unum sunt.*" At rectissime de eodem Cypriani loco existimavit Facund[saec. 6. med.] pro defens. trium capp. 1, 3. „De patre filio et spir. sancto dicit: Tres sunt qui testim. dant, spiritus aqua et sanguis, et hi tres unum sunt: in spiritu significans patrem - in aqua vero spir. s. significans - in sanguine vero filium significans - Quod tamen Iohannis ap. testimonium b. Cyprianus in epist. sive libro quem de unitate scripsit, de patre et filio et spiritu sancto dictum intelligit." Ut igitur Facundus eorum verborum de quibus quaeritur nihil in cod. suo invenit ac tamen ea quae de spir. et aqua et sanguine Iohannes scripsit de trinitate dicta esse posuit, ita iam Cyprianus.

Omittunt vero, praeter cdd. recentissimos illos duo, codd. Graeci omnes i. e. ℵABKLP alii plus[180] cum lectionariis omnib (plus[50]), item, praeter cdd. Latinos plurimos supra memoratos, versiones omnes. Accedunt patres Graeci, qui vel quae praecedunt et quae sequuntur afferunt, vel in argumentis pro trinitate conquirendis ista si legissent verba maximopere adhibituri fuisse credendi sunt, gravissimi hi: Ir Clem Or Ath Did Bas Epiph Cyr. Quibus Graecis adiungendi sunt Latini multi, ut Tert Lcif Hil Amb Faustin Aug Hier (quem in editionem suam non recepisse luculenter testantur praeter ceteros codices am et fu) etc.

Post Graecam versionem actor. Latinor. concilii Lateran. a. 1215. primum Graece edita sunt in ed. Compl. a. 1514. ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτ. ἐν τῷ οὐρ., ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰσ τὸ ἕν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτ. ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ πν. καὶ τὸ ὕδ. καὶ τὸ αἷμα. (Sequitur εἰ τὴν etc.), tum in ed. Erasmi tertia a. 1522. (nondum enim ediderat 1516. et 1518), tum in edd Rob Steph 1546—1569., in edd Bezae 1565—1576., atque inde transiit in editiones Elzevirianas. Catholicis Romanis tradita sunt edd[sixt] (1590.)

αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ 2, 25
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν
Io 3, 36
14, 6
ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, Io 20, 31
τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη
3, 22
ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ Io 14, 13
τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτή-

---

etclement (1592.). Lutherus (ante quem ex vg Germanice iam versa erant) ea non vertit, hinc non habentur in edd. Viteb. ab anno 1522 usque 1545., sed reperiuntur in edd Lutheranae versionis Tigurinis 1529. 1531. distincta litteris minusculis, in edd posterioribus 1534—89. inclusa uncinis, post vero in ed. 1597. ed. Francof. 1593. ed. Viteb. 1596. aliisque absque ulla distinctione.

9. *οτι* sec (Gb″) cum ℵAB 5. 6. 13. 27. 29. 34. 66* vg sah cop arm etc ... ς *ην* cum KLP al pler cat

10. *εχει την μαρτυριαν* sine *τ. θε.* cum ℵBKLP al longe plu etc ... Ln add *του θεου* cum A al plus[12] vg etc | *εν αυτω* c. ABKLP al fere[45] cat Thphyl ... ς Ln *εν εαυτω* cum ℵ al mu[vid] Cyr[act 54] etc | *τω θεω* cum ℵBKLP al longe plu cat cop syr[sch] et[p txt] etc ... Gb′ Ln *τω υιω* cum A 5. 27. 29. 66** al plus[12] vg (am[mg]) syr[p mg]

11. *ημιν ο θεος* cum ℵAKLP etc: B 31. 38. 137. h[scr] syr[p] *ο θεος ημιν*

13. *ταυτ. εγραψ. ημιν* sine additam cum ℵAB h 142. 162. al[6] vg sah cop syr[utr] arm aeth[utr] Cassiod[135] ... ς (= Gb Sz) add *τοις πιστευουσιν εισ το ονομα του υιου του θεου* c. KLP al pler etc | *εχετε αιωνιον* c. AB al sat mu cat vg syr[p] Cassiod[135] ... Gb Sz *αιων. εχετε* cum ℵKLP al plus[50] Thphyl Oec | *τοισ πιστευουσιν* cum ℵ*B syr[utr] ... Gb Sz Ln Ti *οι πιστευοντεσ* cum ℵ[c]A al[5] vg (*qui creditis*, item Cassiod) sah cop al ... ς (= Gb Sz) *και ινα πιστευητε* cum KLP h al pler cat Thphyl Oec

14. *οτι εαν τι* cum ℵBKLP al pler etc ... 13. *οτι ο εαν* ... A *οτι αν* (sic Ln, sed edidit *ο τι αν*)

15. *και εαν* (Ln *αν* cum B) *οιδαμ. οτι ακουι. ημων* cum ℵ[c]BKLP etc ... ℵ*A 19* 96* om | *ο εαν* cum KLP al fere[30] cat Thphyl ... ς Ln *ο αν* c.

καμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 *ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.* 17 *πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.*

3, 9 18 *Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς*
4, 4 *οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ.* 19 *οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.* 20 *οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.*

1 Co 10, 14 21 *Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.*

ABK al sat mu Oec | *απ* cum ℵB 5. 13. al^{5} ... ς *παρ* cum AKLP al pler cat

16. *ιδη* cum ℵABKLP al pler cat etc ... Ln *εἰδῇ* cum 13. vg Hil^{538} Aug serm dom ^{1} etc

18. *αλλ* cum ℵAKLP etc ... Ti *αλλα* cum B, item Or^{4,358} | *τηρει αυτον* c. A*B 105. vg ... ς Ln *τηρ. εαυτον* c. ℵA^{corr}KLP al pler cat Or^{4,396} etc

20. *οιδαμ. δε* cum ℵBK al sat mu cop Thphyl Oec ... Gb Sz Ln *και οιδαμεν* cum A al^{20} cat m^{7} vg etc... LP al^{9} aeth^{utr} Cyr$^{ioh\ 850}$ Did$^{lat\ 305}$ *οιδαμεν* sine copula | *ινα γινωσκομεν* cum ℵAB*LP al^{6} Cyr$^{ioh\ 850}$ ... ς Ln *-κωμεν* cum B^{3}K al pler Did$^{tri\ 1,27}$ al | *τον αληθινον* ... A 5. 6. 7. 8. 13. 17. 27. 40. 66** 69. 80. 81. 98^{mg} 99. 106. a^{scr} d^{scr} al fere^{15} vg cop etc add *θεον* | *ιησου χριστω* c. ℵ*(-στου)et^{c}BKLP al pler (l^{acr} ut ℵ*) cat m^{8} demid tol syr^{utr} sah cop arm aeth Ath^{saep} etc ... A 162. vg^{cle} am fu harl om, hinc Gb^{0} | *ζωη* (Gb') cum ℵAB al^{17} Did$^{tri\ 1,24.\ 27}$ et^{3,2} al mu ... K a^{scr} al mu Ath^{79} etc *ζωη η*, item LP al^{25} pp^{mu} *η ζωη η* ... ς *η ζωη* cum minusc ut^{vid} pauc

21. *εαυτα* cum ℵ*BL h al fere^{20} ... ς Ti *εαυτους* cum ℵ^{c}AKP al plu cat Thphyl Oec (:: *εαυτα* potius quam *εαυτους* offendisse puto) | *ειδωλων* sine *αμην* cum ℵAB etc ... ς (= Gb Sz) add *αμην* c. KLP al pler vg^{cle} fu harl

Subscriptio: ℵAB *ιωαννου* (B *-ανου*) $\bar{α}$ ... P *επιστολη ιωαννου* $\bar{α}$, etc. Praeterea 3. 78. 80. 126. al mu Thph add *εγραφη απο εφεσου*. Item numerantur *στιχχ. σοδ'*, etc.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ. 1 Ti 1, 2 2 Ti 1, 2 Tit 1, 4

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. 5 καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ ἣν εἴχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή ἐστιν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. 7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντί- 3 Io 2 1 Io 2, 7 5, 3 1 Io 2, 18 s 4, 1 s

---

* ʀʙ (in ᴀ titulus abscissus est) *ιωαννου* (ʙ *-ανου*) $\bar{\beta}$ ... ᴘ 96. k^{scr} *επιστολη ιωαννου* $\bar{\beta}$, 13. 72. 78. 96. 104. al *ιωαννου επιστ.* $\bar{\beta}$ vel (ut Gb Sz) *δευτερα*, etc ... ϛ^{e} *ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. δευτερα*, ϛ *επιστ. ιωαννου. δευτερα.*

1. *Κυρίᾳ*: vg (et. Lcif^{217}) aeth^{utr} *dominae.* Nec aliter Cassiod^{136}.

3. *εσται μεθ ημων* (et. ϛ, non ϛ^{e} Gb Sz) cum ʀʙʟᴘ al sat mu cat am etc ... ϛ^{e} Gb Sz Ti *εσται μεθ υμων* cum ᴋ al plu vg etc ... ᴀ om plane | *παρα θεου* cum ʀ^{c}ᴀʙᴋʟᴘ al pler ... ʀ* al^{11} *απο θε.* | $\overline{\omega}$ $\overline{\chi\upsilon}$ non praemisso *κυριου* cum ᴀʙ 27. 29. 33. 69. 73. d^{scr} vg (exc tol) etc ... ϛ (Gb^{00}) praem *κυριου* cum ʀᴋʟᴘ al pler cat tol cop syrᴘ arm

5. *καιν. γρ. σοι* hoc ordine cum ʀᴀ 5. 13. 31. 68. d^{scr} vg cop Lcif^{217} ... ϛ Ti *γραφ. σοι καιν.* cum ʙᴋʟᴘ etc | *γραφων* (et. ϛ^{e} Gb Sz) c. ʀᴀʙᴋʟᴘ etc ... ϛ *γραφω* cum minusc vix mu arm aeth | *ειχαμεν* cum ʀᴀ ... ϛ Ln Ti *ειχομεν* cum ʙᴋʟᴘ al pler

6. *αυτη η εντολ. εστιν* cum ᴀʙᴋ etc ... ϛ *αυτ. εστιν η εντ.* cum ʀʟᴘ al pler vg^{cle} (et. demid harl tol) sah cop arm Lcif^{217} | *ινα καθωσ* cum ʀᴀ 31. 73., item ᴋ 13. al mu cat vg sah cop arm ... ϛ Ln Ti om h. l. *ινα* cum ʙʟᴘ al pler etc | *ινα* post *απ αρχησ* cum ʀᴀ 31. 73. Item ϛ Ln Ti c. ʙʟᴘ al pler etc ... ᴋ 13. al mu cat vg sah cop arm h. l. om

7. *εξηλθον* (Ti *-θαν* c. ᴀ) cum (Gb″) ʀᴀʙ al plus^{15} cat vg etc ... ϛ *εισηλθον* cum ʟᴋʟ al plu Thphyl Oec

χριστος. 8 βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ
μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ
1 Io 2, 23 διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος
καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. 10 εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς
καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν,
καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ
τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
3 Io 13 12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ
μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα
1 Io 1, 4 λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. 13 ἀσπάζεταί σε τὰ
τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

8. *απολεσητε* et *απολαβητε* (Gb′) cum ℵ* (*απολησθε*) etc^{c}AB al^{25} cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,207}$ Lcif^{217} Ps-Chr^{s,702} et^{704} etc ... ς *απολεσωμεν* et *απολαβωμεν* cum KLP 31. al plu | *ειργασασθε* (Gb′) cum ℵA al^{9} cat vg cop syr^{bodl} etP^{txt} arm aeth Ir^{int} Lcif Ps-Chr$^{s\,bis}$ etc ... ς *ειργασαμεθα* (B* *ηργ-*) cum BKLP 31. al plu sah syrP^{mg}

9. *ο προαγων* cum NAB 98^{mg}. Item *qui praecedit* am fu harl sah aeth ... ς *ο παραβαινων* cum KLP al pler cat syr^{bodl} etP etc | *διδαχη* sec sine additam cum NAB 13. 27. 29. 66** 68. vg sah syrP^{txt} arm Did^{lat} ... ς (Gb^{0}) add *του χριστου* cum KLP al pler cat cop aeth Thphyl Oec | *και τ. πατερ. και τ. υιον* hoc ordine cum NBKLP al pler cat etc ... Ti *κ. τ. υιον κ. τον* (31. om) *πατερα* cum A 13. 31. 68. am fu demid harl tol Fulg^{fid} cath

11. *ο λεγων γαρ* cum NAB 5. 13. 31. ... ς *ο γαρ λεγ.* cum KLP etc | *αυτω* cum NABLP al plu cat m^{63} vg sah copsyr^{bodl} etP etc ... Ti om cum ℵ al^{25} Oec

12. *εχων* cum ℵ^{c}A^{2}BKLP al pler cat vg etc ... ℵ*A* 27. 29. 61. 64. 180. o^{scr} *εχω* | *εβουληθην* cum NABKLP etc ... ς *ηβουληθ.* cum minusc sat mu Oec | *αλλα* (LP 31. 38. al mu *αλλ*) *ελπιζ.* c. NBKLP etc ... Gb Sz Ln *ελπιζω γαρ* c. A al^{15} cat vg cop arm aeth^{utr} ... 68. *ελπιζων* | *γενεσθαι* (Gb″) cum NAB al^{12} vg etc ... ς *ελθειν* cum KLP al longe plu cat tol sah syr^{bodl} arm aeth | *ημων* cum NKLP al plu cat syr^{bodl} etP (sah *meum*) arm Thphyl Oec ... Gb″ Ln *υμων* cum AB al^{20} vg cop aeth^{utr} ... 21. 37. 56. om | *πεπληρωμενη η* (ℵ* *ην*) c. NB vg ... ς Ti *η πεπληρ.* cum AKLP al omn^{vid} cat am

13. ς (= Gb Sz) add in fine *αμην* cum KL al pler cat fu (al ap Ln) syr bodl etP aeth^{PP} Thphyl Oec ... omisimus cum NABP 5. 13. 27. 29. 68. 73. 99. d^{scr} vg^{cle} am demid harl etc

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη-
θείᾳ. Act 19, 29. 20, 4 Ro 16, 23 1 Co 1, 15

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν 2 Io 4
καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περι-
πατεῖς. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
καὶ τοῦτο ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-
σίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ
γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.
8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ

Subscriptio: ℵAB ιωαννου (B ιωανου) β' ... L al ιωανν. επιστ. β', P 79. 126. επιστ. ιωανν. β', etc. Praeterea numerantur στιχοι λ̄ (ita L al pl Thphyl), etc

---

* ℵB (hiat A) ιωαννου (B -ανου) γ̄ ... C 105. al mu ιωαννου επιστολη γ̄ (96. τριτη), etc ... ς επιστολη ιωαννου τριτη, Gb Sz ιωαννου επιστ. τριτη, ς^{e} ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη.

3. εχαρην sine copula c. ℵ 4. 5. 6. 13. 25. 65. 100. d^{scr} vg (et. Cassiod ^{138}) sah arm aeth ... ς Ln Ti add γαρ cum ABCKLP al pler cop syr ^{bodl} et^{P} Thphyl Oec

4. χαραν cum ℵACKLP al pler cat tol ... B 7. 35. vg (et. am fu demid etc) cop χαριν (*gratiam*) | εν τη αληθ. cum ABC* 180. ... ς om τη cum ℵC^{2}KLP al fere omn^{vid} cat

5. ἐργασῃ cum ℵBCKLP al omn^{vid} cat etc ... Ln ἐργαζῃ cum A. Vg quidem (cum Hier^{tlt}) *quicquid operaris* | και τουτο (Gb′) cum ℵABC 17. al^{8} vg etc ... ς και εις τους cum KLP al pler

7. του ονοματος cum ℵABCKLP al plu cat am fu sah cop syr^{P} ^{txt} arm ... ς^{e} (= ς Gb Sz) add αυτου cum minusc mu vg^{cle} demid syr^{bodl} et^{P} c.* arm$^{cod\,1}$ aeth (Hier^{tlt} add *domini*) | εξηλθαν cum ℵB ... ς εξηλθον cum ACKLP al omn^{vid} | εθνικων (Gb′) cum ℵABC al^{12}, item *gentilibus* fu tol cop ... ς εθνων cum KLP al longe plu

8. υπολαμβανειν (Gb′) cum ℵABC* 13. 16. 27. 29. 46. 66** 68. 73. 126^{mg} Oec^{cod} ... ς απολαμβ. c. C^{corr}KLP al pler cat

γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο-
πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο,
ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς
φλυαροῦν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπι-
δέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ τῆς ἐκ-
κλησίας ἐκβάλλει.
1 Jo 3, 10 11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο-
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀλη-
Jo 21, 24 θείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
ἀληθής ἐστιν.
2 Jo 12 13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ
καλάμου σοι γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα
πρὸς στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι·
ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

---

9. *εγραψα* (B -ψασ) ... ℵ^{c} etc add *αν*, item vg | *τι* cum ℵABC 7. 68. sah cop arm ... ς om cum KLP al pler vg syr^{bodl} etP aeth

10. *βουλομενουσ* c. ℵABKLP etc ... C 5. 7. 27. 29. 66** vg^{cle} demid tol sah syr^{bodl} etP mg arm *επιδεχομενουσ* | *τησ εκκλησιασ* c. ℵ al^{14} ... ς Ln Ti *εκ τ. εκκλ.* cum ABCKLP al plu

11. *ο κακοποιων* sine copula cum ℵABCKP etc ... ς (= Gb Sz) *ο δε κακοποι.* cum L 31. a^{scr} al mu tol cop arm aeth etc | *εωρακεν* cum ℵAB^{3}CKLP etc ... Ti *εορακεν* cum B*

12. *υπο αυτησ* cum ℵC ... ς Ln Ti *υπ αυτησ* cum ABKLP al certe pler *και οιδασ* (Gb') cum ℵABC al plus^{30} cat d vg sah cop am ... ς Ti *και οιδατε* c. KLP al longe plu syr^{bodl} etP (et. mg graece) aeth^{utr}

13. *γραψαι σοι* cum ℵABC al^{10} d vg sah cop syr^{bodl} etP arm aeth Thphyl ... ς *γραφειν* idque sine *σοι* cum KLP al pler cat Oec | *σοι* ante *γρα-* cum ℵBCKLP etc ... Ln post *γρα-* cum A 13. 73. d vg sah cop syr^{bodl} etP · *γραφειν* cum ℵABC 5. 27. 31. 33. 73. 105. ... ς *γραψαι* cum KLP al pler cat

14. *σε ιδειν* cum ABC 5. 31. 73. d (*te visurum*) vg (*te videre*, sed tol ut d) ... ς *ιδειν σε* c. ℵKLP (*ειδειν*) al pler cat cop

15. *οι φιλοι* cum ℵBCKLP al pler d (*amici tui*) vg sah cop syr^{bodl} syr^{p} txt arm ... A 3. 13. 31. 33. 65. 67. d^{scr} syr^{p} mg aeth^{utr} *οι αδελφοι*

Subscriptio: ℵAB 137. *ιωαννου* (B -ανου) *γ'* ... C 40. *ιωαννου επιστολη γ'* (40. *τριτη*), P 126. *επιστολη ιωαννου γ'*. Praeterea numerantur *στιχοι λβ'* (ut L 10. 40. 78. 80. al pler Thphyl), etc

ΙΟΥΔΑ.

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς
ἐν θεῷ πατρὶ ἡγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλη-
τοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. 2 Pe 1, 2
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ
τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακα-
λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.
4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς
τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες 2 Pe 2, 1 ss
εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστὸν ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι
κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύ- Nm 14, 35 ss

---

Inscriptio: NB *ιουδα*, ACK 13. 104. 105. al *ιουδα επιστολη*, etc ... ς et ς^{e} *ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη*, Gb Sz *ιουδα επιστολη*

1. *ιησου χριστου* cum NABL al plu vg sah cop syr^{bodl} etP arm aeth Clem lat^{997} Or^{3,463} Lcif^{219} Eph^{3,61} ... Ti $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ cum KP al fere^{25} demid tol | *ηγαπημενοις* (Gb′) cum NAB al^{7} vg sah cop syr^{bodl} etP arm (aeth *deum patrem amantibus*) Or^{3,607} etc ... ς *ηγιασμενοις* cum KLP al pler
3. Ln sic distinxit: *γραφειν υμιν, περι - - γραψαι υμιν, παρακαλων* | *ημων* cum NABC^{vi} al^{18} sah syr^{bodl} etP arm Cyr$^{act\,46}$ etc ... ς Ti om cum KLP al longe plu cop
4. *χαριτα* cum AB ... ς *χαριν* c. NCKLP al omn^{vid} Eph^{3,62} Did$^{tri\,1,27}$ Ps-Chr^{8,707} etc | *δεσποτην* sine additam cum NABC al^{25} cat (et. com^{158}) vg sah cop arm aeth Eph Did$^{tri\,1,27}$ etc ... ς (= Gb Sz) add *θεον* cum KL P|al plu syr^{bodl} etP
5. *ειδοτας* sine *υμας* cum ABC^{2} (* non liquet) al^{15} cat vg sah cop syr bodl etP arm aeth Eph^{3,62} Lcif^{219} ... ς (Gb^{00}) add *υμας* cum NKL al plu Thphyl Oec | *απαξ* hoc loco cum ABCL al pler vg (*scientes semel omnia*) aeth Eph ... N 68. VV plu etc post *κυριος* | *παντα* cum NABC^{2} (non liquet *) 6. 7. 13. 27. 29. 68. 163. vg cop syrP arm aeth (syr bodl *παντας*) Eph Lcif^{219} ... ς *τουτο* cum KL al pler cat sah Thphyl Oec | *οτι κυριος* c. NC*^{vid} Eph (articulum om et. AB et rell qui *ιησουν* praebent), item ς Ti *οτι ο κυρ.* c. KL al pler cat$^{txt\,155}$ syrP ... c^{2} 5. 8. 68. tol syr^{bodl} ar^{e} arm Clem^{280} Lcif^{219} *ο θεος* ... Gb′ Ln *ιησουν* cum AB 6. 7. 13. 29. 66** vg sah cop aeth ^{utr}arm$^{ed\,mg}$ Did$^{lat\,307}$

2 Pe 2, 4 σαντες ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης
Gn 19 2 Pe 2, 6 ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡς Σόδομα καὶ
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται
2 Pe 2, 10 δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
Dan 12, 1 Dt 34, 5 δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ
2 Pe 2, 11 Zach 3, 2 διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ
ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι
2 Pe 2, 12 σοι κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα
δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
Gn 4, 8 Nm 22 Nm 16 2 Pe 2, 15 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ
τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-
2 Pe 2, 13. 17 λοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαισιν ὑμῶν σπιλάδες, συν-
ευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ
ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθα-

---

6. τε cum ℵBCKL al pler cat m^{46} (*angelos quoque*) sah syr^{bodl} arm aeth utr Clem^{280} Or^{3,814} al mu ... Ln δε cum A 54. 137. f^{scr} vg cop syr^{P} Clem$^{lat\,997}$ Ath^{589} ex$^{cdd\,4}$

7. τροπ. τουτοισ hoc ordine cum ℵABC 5. 13. 65. 68. 163. 180. Eph^{3,62}, item cop syr^{bodl} et^{P} ... ς τουτοισ τροπ. c. KL al pler cat arm Thphyl Oec

8. κυριοτητα (et. Epiph^{93} Eph, vg |Lcif^{219} *dominationem*) ... ℵ κυριοτητασ, Or$^{int\,1,5}$ *dominationes*

9. ο δε μιχα. ο (Eph om) αρχαγγ. οτε cum ℵACKL rell omn^{vid} cat^{ox} et cat$^{nicepH\,1678}$ sah cop Eph^{3,62}, item sed ὅσ pro ὅτε syr^{bodl} et^{P} Did$^{lat\,304}$ Thphyl Oec ... Ln οτε (mallem ο τε) μιχα. ο αρχ. τοτε cum B. Item vg aeth Clem$^{lat\,998}$ | μωυσεωσ cum ℵBCL etc ... ς μωσεωσ cum AK al plu | αλλα cum AB ... ς αλλ cum ℵCKL etc

12. ουτοι εισιν etc cum ℵ^{c}ABKL rell cat vg cop syr^{bodl} et^{P} arm Eph^{3,62} Pallad^{8,313} Lcif^{219} Did$^{lat\,308}$ etc ... ℵ*C^{2} (latet *) ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμοιροι κατα (ℵ* κα) τασ (C^{2} add ιδιασ) επιθυμιασ αυτων πορευομενοι | οι εν ταισ (Gb′) cum ℵ^{c}ABL 13. 27. 29. al al^{10} cat syr^{bodl} et^{P} Eph Pallad^{313} (Gall^{8}) Did^{lat} etc ... ς om οι cum K al longe plu vg (*Hi sunt* etc) sah cop | αγαπαισ c. ℵBKL al pler cat vg (*epulis*) sah cop syr^{bodl} et^{P} (et.^{gr} in^{mg}) arm aeth Eph Pallad^{313} etc ..... AC 44. 56. 96. απαταισ, 6. 66** ευωχιαισ | υμων cum ℵBCKL al omn^{vid} cat sah cop syr^{P} aeth etc ... Ln αυτων cum A^{corr*} vg syr^{sch} arm | πα-

νόντα ἐκριζωθέντα, 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. 14 ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν. 17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται

Es 57, 20
Gn 5, 18
2 Pe 2, 18
2 Pe 3, 2
2 Pe 3, 3
2, 10

ραφερ- cum ℵABCKL h al[70] cat Thphyl ... ς (= Gb Sz) περιφερ- cum minusc vix mu Eph[2,62] Oec.

13. ο ζοφ. του σκοτους: B om ο et του | εισ αιωνα c. ℵABCL al plus[35] etc ... ς (= Gb Sz) εισ τον αιω. cum K al sat mu

14. επροφητευσεν cum B* (ℵ προεπροφητ. nec correctum), B[3] (ε priore per incuriam instaurato) επροεφ. ... ς Ln προεφητ. cum ACKL al omn vid | εν αγι. μυριασιν αυτ. cum ABKL al longe plu (10 ap Scri, 10 ap Mtthaei) cat vg Chron[35] Did[lat 308] etc ... ς (= Gb Sz) εν μυριασ. αγι. αυτ. cum C al mu cop syrP aeth Dam[2,347] ... ℵ 8. 25. 56. sah arm ε. μυρ. αγιων αγγελων

15. ελεγξαι (Gb'') cum ℵABCKL al plus[50] cat Eph[3,62] Chron[35] etc ... ς εξελεγξαι cum 98. al vix mu Oec | παντασ (68. Dam[paris] om) τουσ ασεβειασ ... ℵ sah πασαν ψυχην, item auct[novat 375] Vig[varim] omnem carnem. Praeterea ς (sed Gb[00]) Ti add αυτων cum KL al plu Thphyl Oec ... omisimus cum ℵABC al plus[20] cat vg etc | ασεβειασ αυτων cum ABKL al longe plu vg etc ... ℵ 6. 7. 26. 29. 66** sah syr[bodl] om; item C 15. 18. 36. 68. 117. cat etc om ασεβειασ | λογων cum MC 6. 8. 13. 15. al[9] cat tol sah syr[bodl] etP arm (item aeth sed[libere]) Dam[2,347] (et. paris) auct[novat 375] Ephr[3,62] ... ς Ln Ti om (:: ut supervacaneum et molestum) c. ABKLP al longe plu vg cop Did[lat 308]

16. αυτων pri cum ℵABK etc ... CLP al fere[30] Ephr[3,62] εαυτων

17. τ. ρηματ. τ. προειρημενων cum ℵBCKLP al pler cat Cyr[ioh 798] et[act 21] ... Ln των προειρημ. ρηματ. cum A 6. 29. 163. Ephr[3,62] Lcif[219]

18. ελεγ. υμιν sine οτι cum ℵBL* Lcif[219] ... ς Ti add οτι cum ACKL[mg]P al certe pler cat vg etc | επ εσχατου cum ℵABC al[16] cat Did[tri 2,96] Cyr[ioh 798] Thphyl Ephr[3,62] ... ς εν εσχατω cum KLP al longe plu

κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί
2 Pe 3, 17 εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 ὑμεῖς δέ,
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν
πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-
σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, 23 οὓς
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες
καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
Ro 16, 25 ss 24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταίστους καὶ στῆσαι
1 Ti 1, 17 κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ

Oec | του χρονου (Gb″) cum ℵA 13. 22. 73. 180. Did$^{tri\ 2,26}$ Cyr$^{ioh\ 798}$ Thphyl; item (omisso του) χρονου BC 5. 8. 33. … Gb′ των χρονων cum 6. 7. 15. al^{11} Ephr^{3,62} etc … ς χρονω cum KL al plu Oec; item P τω χρονω | εσονται c. ℵ*BC*KLP al longe plu syr^{bodl} et^{P} arm Lcif^{219} … Gb′ Ln$^{ed\ min}$ ελευσονται cum ℵ^{c}AC^{2} 5. 6. 7. al^{13} cat vg sah cop aeth Ephr^{3,62} Did$^{tri\ 2,26}$ Cyr$^{ioh\ 798}$ et$^{act\ 21}$

19. οι αποδιοριζοντες sine εαυτ. (et. ς Gb″) cum ℵABKLP al fere^{50} cat fu (*qui segregant*) sah cop syr^{bodl} et^{P} arm aeth etc … ς^{e} (et. Gb Sz. non ς) add εαυτους cum c al sat mu vg

20. εποικοδομουντ. εαυτ. ante τη αγιωτατη (A αγιοτατ.) cum ℵABC al^{6} vg al mu … ς post πιστει c. KLP al pler etc

22. ελεγχετε (Gb″) c. AC* 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 33. 40. 66** 73. 98^{mg} al vg cop arm aeth^{utr} schol^{98} et^{100} Eph^{3,63} Thphyl et Oec^{com} Cassiod^{142} … ς ελεειτε c. KLP al plu Thphyl^{txt} Oec^{txt}, item BC^{2} 68. ελεατε, nec aliter syr^{P} | διακρινομενους (Gb″) cum ℵABC 5. 6. 7. 17. 27. 29. 33. 40. 66** 68. 73. 98^{mg} al vg syr^{utr} Clem^{773} Eph Hier$^{ezech\ 18}$ schol^{98} Thphyl^{com} Oec^{com} Cassiod^{142} … ς διακρινομενοι cum KLP al plu cat Thphyl^{txt} Oec^{txt}

23. ουσ δε σωζετε εκ πυροσ αρπαζοντεσ (Gb″) cum ℵAB (sed om ουσ δε) c 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 66** 73. 101. 126. 130. 163., item 8. 15. 18. 25. 26. al^{5} vg cop arm syr^{P} aeth Eph^{3,63} Cassiod … ς ουσ δε εν φοβω σωζετε εκ του (Gb^{00}, om KLP al plus^{20} Thphyl Oec) πυροσ αρπαζοντεσ cum KLP al plu cat Thphyl^{txt} Oec^{txt} | ουσ δε ελεατε (sic ℵB 17. 40. Eph; A rell ελεειτε) εν φοβω (Gb″, sed ελεειτε) c. ℵAB 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 66** 73. 101. 126. 130. 163. vg cop arm aeth Eph. Similiter 8. 15. 18. 25. 26. al^{5} ουσ δε ελεγχετε εν φοβω (sed 25. 26. om εν φο. hinc Gb^{0}) … c syr^{P} nil nisi εν φοβω … ς plane om cum KLP al plu Thphyl^{txt} Oec^{txt}

24. υμασ (et. ς^{e} Gb Sz, non ς) cum BCL al sat mu cat vg cop syr^{bodl} et^{P} arm aeth Eph^{3,63}, A ημασ … ς Gb′ Ti αυτουσ cum KP al^{49}

θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

---

25. *μονῳ* sine additam cum ℵABC 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 56. 66** 68. 73. 160. 163. vg (et. Fulg) cop syr^{bodl} etP arm Eph^{3,63} ... ς (= Gb Sz) add *σοφῳ* cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec | *δια ιυ χυ του κυρ. ημων* cum ℵABCL al fere^{25} cat vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum KP al plu Oec | *μεγαλωσυνη* sine copula cum ℵABC al^{10} am fu demid tol syrP arm Ephr etc ... ς (Gb^{00}) praem *και* cum KLP al pler cat vg^{cle} cop syr^{bodl} aeth Thphyl Oec | *προ παντος του αιωνος* cum ℵABCL al^{15} cat (om *του*) vg etc ... ς (= Gb+Sz) om cum KP al longe plu syr^{bodl} Oec | *παντας* ... ℵ 27. 36. 99. cat cop om

Subscriptio: ℵB *ιουδα*, A *ιουδα επιστολη* (sequitur subscriptio altera: *πραξεις των αγιων αποστολων και καθολικαι*), P *επιστολη ιουδα αποστολου*, C *ιουδα επιστολη καθολικη*, L 40. 78. 96. 115. al *του αγιου αποστολου ιουδα επιστολη* etc. Praeterea numerantur *στιχοι ξη΄*, al pauc *οα΄*.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 Co 1, 1 etc
Tit 1, 2
2 Ti 2, 8

1 *Παῦλος δοῦλος* **Χριστοῦ** *Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ,* 2 *ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,* 3 *περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα,* 4 *τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,*

---

* Apud Ln et Ti inscriptionem epistulae ad Romanos praecedit communis epistularum Pauli inscriptio: *επιστολαι παυλου.* At nil simile ℵABCP habent.

* *προσ ρωμαιουσ* cum ℵABC (item DFG in titulis singularum paginarum) etc ... ς ς^{e} Gb Sz *παυλου του αποστολου η προσ ρωμαιους επιστολη.*

I. 1. *χριστ. ιησ.* cum B am fu (allachm) arm Or^{4,60} et^{286} Aug$^{fortun\ 2,19}$ Amb$^{fid\ 5}$ Ambrst^{29} Cassiod^{5} Bed ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ℵAEGKLP al omn^{vid} vg^{cle} demid tol syr^{sch} etp cop aeth Ir$^{int\ 205}$ etc :: quum toties — cf 1 Co 2 Co Eph Phil Col 1 Tim 2 Tim — in salutatione apostolica $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ tenendum sit invitis plerisque testibus quippe $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ tuentibus, idem hoc quoque loco sat auctoritatis habet contra scripturam usitatissimam, quae sponte sese offerebat.

3. *γενομενου* ... 38. 40* 73. cdd^{lat} ap Aug$^{contr\ faust\ 11,4}$ (*etsi enim in quibusdam Latinis exemplaribus non legitur* factus, *sed* natus ex semine David, *cum Graeca* factus *habeant* etc) *γεννωμενου* | *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Sz *δαυιδ*, cf ad Mt 1, 1.

4. *ορισθεντοσ* et. Or^{4,60} et^{286} etc Eus$^{marc\ 12}$ Ath^{536} Did$^{tri\ 2,3}$ Cyr$^{act\ 35}$ etc, et^{diserte} Ruf interpres Origenis^{4,465}: *Quamvis enim in Latinis exemplaribus* praedestinatus *soleat inveniri, tamen secundum quod interpretationis veritas habet,* destinatus *scriptum est, non* praedestinatus. ... Mcell ap Eus^{13} Theodotiani ap Epiph^{467} *προορισθ.*, item *praedestinatus* d e g vg Ir$^{int\ 205}$ etc

Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 διʼ οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, 6 ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 1 Co 1, 2 s 1 Th 1, 1 etc
7 πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 1 Co 1, 4 1 Th 1, 2
περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. 9 μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ- Phil 1, 8
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος Eph 1, 16
εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα 15, 23
ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συν-παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προε-θέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ 15, 23
καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. 14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· 15 οὕτως τὸ κατʼ ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε 1 Co 1, 24 Ro 2, 9

---

7. *εν ρωμη* et. Or^{4,287} et$^{int\,4,487}$ et^{2,301} etc ... G g om
8. *δια ιυ χυ* (et. ^{NA}) ... ℵ* om | *περι* (Gb′) cum ℵABCD*K 17. al^{9} ... ς *υπερ* cum D^{c}EGLP al longe plu Chr Thdrt
9. *μου* pri cum ℵABCD^{c}EKLP etc ... D*G al^{9} syr^{utr} arm *μοι*, item *mihi* d e g vg Or$^{int\,4,468}$ etc
9. 10. Post *ποιουμαι* non interpunximus ut ς Ln; aliter ς^{e} Gb Sz.
12. *συνπαρακληθηναι* cum ℵAB*CDEG ... ς Ln *συμπαρ.* cum B^{3}KLP etc
13. *τινα* (D* *τι*) *καρπον* cum ℵABCDEGKP etc ... ς (= Gb Sz) *καρπ. τινα* cum minusc ut^{vid} pauc ... L 42. 115. om *τινα*
15. *τοις εν ρωμη* ... G g om. Cf supra ad v. 7.
16. *το ευαγγελιον* sine additam cum ℵABCD*EG 5. 17. 67** 137. 177. 178. d e g vg syr^{utr} cop arm ar^{e} Or^{2,801} et$^{int\,4,470}$ Eus$^{ps\,203.\,337.\,404.\,405}$ etc ... ς (= Gb Sz) add *του χριστου* cum D^{c}KLP al pler | *πρωτον* (21. 23. 67** *πρωτω*) cum ℵACDEKLP al omn^{vid} d e vg syr^{utr} cop arm aeth Or et$^{int\,471}$ etc ... BG g Tert$^{marc\,5,13}$ om, hinc Ln [*πρωτ.*]

3, 21 s Hab 2, 4 Ga 3, 11 He 10, 38 Eph 5, 6

πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, 21 διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ 1 Co 1, 20 Ier 10, 14 ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ 9, 5 2 Co 11, 31 ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν, 27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θη-

---

17. *γαρ* et. Or^{2,779} et$^{int\,4,471}$ etc ... A Clem^{644} *δε* | *ο δε δικαιοσ* sine additam et. Ir$^{int\,275}$ Clem^{444} Did$^{tri\,1,25}$ etc ... c* vg^{edd} (ap Ln; non item am fu demid tol) add *μου* (:: ut LXX ex A). Item syrP Or$^{int\,4,471}$ Hier$^{abac\,2}$ post *πιστεωσ* add *μου* (:: ut LXX^{ed} item NB).

19. *ο θε. γαρ* cum NABCD*EG al plus^{10} Or$^{1,478.\ 631}$ Eus^{praep} ... ς (= Gb Sz) *ο γαρ θε.* cum D^{c}KLP al longe plu

21. *ηυχαριστησαν* cum NACD^{E} al^{20} Naass$^{hipp\,100}$ Clem^{68} Or$^{1,478.\ 479}$ Eus praep^{122} Meth^{3,724} Did$^{tri\,1,32}$ etc ... ς (= Gb Sz) *ευχαριστησαν* cum BG KLP al plu Or^{1,631} et^{739} Chr^{490}

24. *διο* sine *και* cum NABC 5. 17. 31. 47. 76. 137. 238. m vg cop syr^{sch} arm Or^{1,260} et$^{int\,4,474.\ 504}$ al ... ς (Gb^{00}) Ti add *και* cum DEGKLP al pler d e g syrP Ath al | *εν αυτοισ* cum NABCD* 22. 31. 33. 35. al^{16} ... ς *εν εαυτοισ* cum D^{c}EGKLP al longe plu Or^{1,260} Did$^{tri\,1,82}$ etc

27. *ομοι. τε* cum NBD**^{c}EKL al plu syr^{sch} aeth^{utr} Ephr^{3,60} Oec ... Gb$^{\prime\prime}$ Ln Ti *ομοι. δε* cum AD*GP al^{10} vg syrP Naass$^{hipp\,100}$ Clem^{223} etc ... c al^{12} etc nil nisi *ομοιωσ* | *αρρενεσ* pri cum NACD^{c}EK^{sil}LP al plu

λείασ ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰσ ἀλλήλουσ, ἄρρενεσ ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆσ πλάνησ αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖσ ἀπολαμβάνοντεσ. 28 *καὶ καθὼσ οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺσ ὁ θεὸσ εἰσ ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,* 29 *πεπληρωμένουσ πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺσ φθόνου φόνου ἔριδοσ δόλου κακοηθείασ,* 30 *ψιθυριστάσ, καταλάλουσ, θεοστυγεῖσ, ὑβριστάσ, ὑπερηφάνουσ, ἀλαζόνασ, ἐφευρετὰσ κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ,* 31 *ἀσυνέτουσ, ἀσυνθέτουσ, ἀστόργουσ, ἀνελεήμονασ,* 32 *οἵτινεσ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγόντεσ, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖσ πράσσουσιν.*

Ga 5, 19 ss
1 Co 6, 9 ss
2 Co 12, 20
Eph 5, 3 ss
2 Ti 3, 2 ss

Naass^{hipp} ^{100} Clem^{222} Ath^{20} et^{41} al ... ς^{e} (non ς Gb Sz) Ln Ti *αρσενεσ* cum BD*G 73. 137. Or ^{1,260} Eus^{praep} ^{300} | *αρρενεσ* sec cum ℵ*AC al mu Naass^{hipp} Clem Or ^{1,730} al ... ς Ln Ti *αρσενεσ* cum ℵ^{a}BDEGK^{sil}LP al plu Eus^{praep} $^{248.\ 330}$ | *εν αρρεσιν* cum ℵ*A 5. 17. 29. 30. 40. etc Naass Clem Or Ath^{41} Epiph Thdrt ... ς Ln Ti *εν αρσεσιν* cum ℵ^{a}BCDEGK^{sil} LP al plu Eus$^{praep\ bis}$ Ath^{20} Ephr^{3,60} al

28. *ο θεοσ* cum ℵ^{a}BCDEGKLP etc ... ℵ*A Nyss^{2,734} om

29. *αδικια* omisso *πορν.* cum ℵABCK 17. 23. 26. 67** 73. 117. cop aeth etc ... ς (Gb^{00}) add *πορνεια* c. L al plu syr^{utr} arm Bas^{2,422} Nyss^{2,734}; item D*EG al d e g vg post *κακια* add *πορνεια* omisso (non om vg) *πονηρια* | *πονηρια κακια πλεονεξ.* c. ℵA syr^{sch} Ephr^{3,60} (item ap Or^{int} ^{4,474} et^{2,673} et$^{2,468.\ 467}$ *avaritia* ultimo loco ponitur). Similiter et. CD* EG etc ... ς Ti *πονηρ. πλεονεξ. κακι.* cum BL (item omisso *πονηρια* KP) al plu syrP arm (vg *iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia*) Bas$^{2,215.\ 422}$ et$^{bapt\ 658}$ al ... Ln *κακι. πονηρ. πλεονεξ.* c. C al pauc cop aeth^{utr} Dam. Item D*EG d^{scr} d e g *κακι. πορν.* (omisso *πονηρ.*, quod D^{c} d^{scr} post *πορν.* add) *πλεονεξ.*

31. *αστοργουσ* sine *ασπ.* cum ℵ*ABD*EG d e g fu* cop syr^{sch} Or^{int} ^{2,467} Ephr ^{3,60} et^{330} Dam Lcif^{183} etc ... ς (Gb^{00}) add *ασπονδουσ* cum CD^{c}K LP al pler vg syrP arm Nyss^{2,734} al

32. *αυτα ποιουσιν* et *συνευδοκουσιν* et. Ephr^{3,60} Bas^{2,422} Chr Thdrt etc ... aliter quidam ap Isid^{4,16}: *οὐ μόνον οἱ ποιοῦντεσ αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντεσ τοῖσ πράττουσιν. οὕτω γὰρ εἶχεν, ἔφασαν, τὸ παλαιὸν ἀντίγραφον.* Atque B *ποιουντεσ* (sed non praecedit *οι*) et *συνευδοκουντεσ*, item d** e g vg^{cle} am** fu demid harl Or^{int} ^{4,474} Cyp^{120} Lcif^{183} al

II.

14, 10 1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. 2 οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος
2 Pe 3, 15 αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; 5 κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, 6 ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν
Phi 1, 16 ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ,
Eph 4, 31 πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. 9 θλῖψις καὶ στενο-
1, 16 χωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
Eph 6, 9 etc 11 Οὐ γάρ ἐστιν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ

---

2. *οιδ. γαρ* cum ℵC 7. 17. 26. 37. 62. 80. 122. 179. d e m[96] vg cop arm Chr[503] (et. mosc 2) ... ς Ln Ti *οιδ. δε* cum ABDEGKLP al longe plu g syrP (syr[sch] *et* –) Or[int476] Tert[marc 4,13] Ambrst Thdrt Dam etc

5. *δικαιοκρισιας* cum ℵ*ABD*EG al sat mu d/e g vg cop syr[sch] arm Or 1,113. 119. 557 Or[int 4,478. 479] et[saep] Eusp[s 633] Dam al Ir[int 281] Cyp Lcif al ... ℵ[c]D[c] (D[nov] rursus om) KLP al fere[80] syrP Or[3,367] Eusp[s 112. 156] Ephr[2,163] et[3,111] Bas[eth 284] Chr[505] Thdrt Euth[al cod] etc *και δικαιοκρ.* Ln ἄγει, et *τοῦ θεοῦ*;

8. *απειθουσι* (*-σι* ut ℵAL; Ti *-σιν* ut B*DP, G *-σειν*) sine *μεν* cum ℵBD*G Thphil[autol 1,20]; item d e g vg cop arm aeth etc ... ς Ti add *μεν* cum ℵ[c]AD[c]EKLP al omn[vid] syrP Or[1,113] et[int 4,480. 497] Chr Thdrt Dam al ' *οργη κ. θυμος* (Gb″) cum ℵABD*EG 5. 21. 37. 41. 73. 116. vg syr[sch] cop arm Thphil[1,20] Or[1,113] etc ... ς *θυμ. και οργ.* cum D[c]KLP al pler syrP Eusp[raep 580] Chr al

11. *προσωποληψ.* cum ℵABD*EG ... ς *-ληψια* cum D[c]KLP al omn[vid]

ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου Ia 1, 22
δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.
14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ-
σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, 15 οἵτινες ἐνδεί- He 8, 10
κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συν- Ro 9, 1
μαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν
λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε
κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου 16, 25
διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπανα-
παύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ Phil 1, 10
δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποι- Mt 15, 14
θάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 παι-
δευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς
γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτε-
ρον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις;
22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα
ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ
νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς Es 52, 6
βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν 1 Co 7, 19

---

13. *νομου* cum ℵABDEG 31. 46. 47^{mg} Or$^{prov\ bis}$ ... ς (Gb^{00}) praem *του* cum KLP al pler arm Chr Thdrt al | *τω* cum ℵAD^{c}EGKL al omn^{vid} Mcion$^{epiph\ 318}$ etc ... BD* om, hinc Ln [*τω*] | *νομου* sec cum ℵABD*G etc ... ς (Gb^{00}) praem *του* cum D^{c}EKL al pler arm etc

14. *ποιωσιν* cum ℵAB 31. 39. 47^{mg} 67** 73. 118. Clem^{452} Or^{2,81} et^{3,793} et$^{4,580\ not}$ Dam; item D*G etc *ποιουσιν* ... ς *ποιη* c. D^{c}E al plu Eus$^{ps\ 10}$ Chr Thdrt al; item KLP al^{8} *ποιει*

15. *συνμαρτυρ.* cum ℵAB*G ... ς Ln *συμμαρτ.* cum B^{3}DEKLP etc

16. *εν ημερα οτε* cum ℵDEGKL al pler d e g m^{17} vg (et. am fu demid harl) syr^{P} arm (aeth *cum*) Eus$^{praep\ 580}$ etc ... B *εν η ημερα*, Ln *εν ημερα η* cum A 73. 93. tol syr^{sch} cop Dam (*εν ημερα εν η*) Or$^{int\ 1,102}$ | *δια* (in ℵ supplet* vel^{a}) *χριστ. ιησ.* cum ℵ*B, item Or^{4,98} *εν χω ιω* ... ς Ln Ti *δια ιησου χριστου* c. ℵ^{a}ADEKLP al omn^{vid} vg rell Dial^{824} Chr Thdrt

17. *ει δε* cum ℵABD*EK 47^{mg} d^{scr}** 139. al sat mu d e g vg syr^{sch} cop arm aeth Clem^{493} etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *ιδε* (sic ς^{e}) vel *ϊδε* (sic ς cum L) cum D^{c}L al certe plu syr^{P} Chr Thrdrt al | *νομω* cum ℵABD* 5. 31. 73. 80. 93. 137. ... ς (Gb^{00}) praem *τω* cum D^{c}EKL al pler arm

γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ
Tit 1, 2 ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο·
Ps 115, 2 (116, 11) γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ
Ps (50) 51, 6 γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνί-
6, 19 Ga 3, 15 στησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον;

---

26. *ουχ* cum ℵB 44. Dam ... ς Ti *ουχι* cum DEGKL etc

27. Gb Sz Ln *νόμου;* (post *λογισθησεται* vero Ln non interpunxit)

29. *αλλ* cum ℵABD^{c}EKL al omn^{vid} Or Eus etc ... Ln Ti *αλλα* cum D*G

III. 1. *η ωφελεια* cum ℵ^{c}ABDKLP etc ... ℵ*G 47. c^{ser} om *η*

2. *μεν γαρ* cum ℵAD^{c}KL al pler (47^{mg} 67** om *μεν*) syrP Chr^{4,791} Thdrt Euthal^{cod} Phot$^{manich\,3,6}$ al ... Ln om *γαρ* cum BD*EG 76. 80. 120** 124. 137. d e g vg syr^{sch} cop arm aeth Chr^{9,522} Dam Or$^{int\,4,496.\,504}$ Ambrst al

3. *τί γὰρ εἰ ἠπ. τινες; μὴ ...* ς Gb Sz Ti *τί γάρ; εἰ ἠπ. τινες, μὴ*

4. *καθαπερ* c. ℵB Thdrt ... ς Ln Ti *καθως* cum ADEGKL al pler | *νικησεις* cum ℵADE al^{8} ... ς Ti Ln *νικησης* cum BGKL al pler

5. *κατα ανθρωπον λεγω* (Clem^{139} haec om, licet addat *μη γενοιτο*): cf Or$^{int\,502}$ *sciendum sane est quod in quibusdam etiam Graecis exx. sic invenitur:* Numquid iniquus deus qui infert iram adversum homines?

7 *εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;* 8 *καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθώς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι* 6, 1 *ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.*

9 *Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰου-* 11, 32 Ga 3, 22 *δαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι,* 10 *καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς,* 11 *οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν,* Ps 13 (14) 1–3 et 52 (53), 35 *οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν·* 12 *πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώ-* Ps 5, 10 *θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.* 13 *τάφος* 140. 3 *ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν,* 9, 28 (10, 7) Es 59, 7 a *ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν.* 14 *ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει.* 15 *ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα,* 16 *σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,* 17 *καὶ ὁδὸν εἰρήνης* Ps 35 (36), 2 *οὐκ ἔγνωσαν.* 18 *οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.* 19 *οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος* Ps 142 (143), 2 Ga 2, 16 *τῷ θεῷ.* 20 *διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.*

---

7. *εἰ δε* cum ℵA 5. 23. 57. 74. 124. d^{scr} harl cop Dam ... ς Ln Ti *εἰ γαρ* cum BDEGKLP al pler vg syr^{utr} Or$^{int\,4,501.\,503}$ Ambrst Chr^{524} Thdrt al
9. *προεχομεθα* cum ℵBKP etc, item AL *προεχωμεθα* ... D*G 31. Chr^{527} ex$^{mosc\,2}$ et^{544} Thdrt Severian$^{cat\,18}$ *προκατεχομεν* (Thdrt Severian *κατεχομεν*) *περισσον*, item d g Or$^{int\,4,504\,bis}$ Ambrst$^{edd\,aliq}$ *quid ergo tenemus amplius.* | *ου παντως*: D*GP d g syr^{sch} et$^{p\,txt}$ aeth^{utr} Or^{int} Chr^{527} ex$^{mosc\,2}$ Thdrt Severian^{cat} om | *υφ* c. ℵADEGKLP etc ... B *υπο*
11. *ο συνιων* c. NDEKLP al omn^{vid} etc ... Ln om o cum ABG. Ceterum scripsimus *συνιῶν* ut KL al plu^{vid} Euthal^{cod}; Ln *συνίων* ut D^{c} (sed idem *συνιοῦσιν* 2 Co 10, 12); rursus al ut 121. 124. I^{scr} *συνιών*. | *ο εκζητων* cum ℵADEKLP al omn^{vid} etc ... BG om o, hinc Ln [o] *εκζ*.
12. *ηχρεωθησαν* cum ℵAB*D*G ... ς Ln *ηχρειωθησαν* cum B^{3}D^{c}EKLP al omn^{vid} | *ο ποιων* cum ND, item d e vg Or$^{int\,4,504}$ Ambrst al *qui faciat*; g *faciens^{aut} qui faciat* ... ς Ln Ti om o cum ABGKLP al omn ^{vid} syr^{P} arm Chr etc
14. *ων το στομα* c. ℵADEGKLP etc ... B 17. add *αυτων*, hinc Ln add [*αυτων*]
19. *ο νομ. λεγει* cum ℵ^{c}ABDEGKLP etc ... ℵ* d e vg cop Or^{4,284} et$^{cat\,32}$ Or$^{int\,4,509\,3s}$ Ambrst al *ο νομ. λαλει* (*loquitur*) | *λαλει* cum ℵABD^{c}EKLP al fere omn d e vg etc ... D*FGK 12^{lect} f g syr^{sch} *λεγει*
20. *εξ εργ. νομ. ου δικαιωθ.* cum ℵABKLP al omn^{vid} vg etc ... DEFG d e f g fu al^{lachm} Ambrst al *ου δικαι. εξ εργ. νομ.*

1, 17 21 *Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-*
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 *δικαιοσύνη δὲ*
θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας.
10, 12 *οὐ γάρ ἐστιν διαστολή·* 23 *πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται*
τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24 *δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ*
1 Io 2, 2 *τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,* 25 *ὃν προέθετο ὁ*
θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς
δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτη-
μάτων 26 *ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιο-*
σύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν
Ga 2, 16 *ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως.* 28 *λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦ-*
σθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 *ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς*

---

22. *ιησου χριστου* cum ℵCDEFGKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm aeth Clem^{141} Or^{2,609} et$^{int\,4,511}$ etc ... Lu om *ιησου* cum B Mcion$^{tert\,5,13}$ (at ibi satis libere) ... A *εν χριστω ιησου* | *εισ παντασ* sine additam cum ℵ*ABCP 47* 137. cop arm (item aeth^{utr}) Clem^{141} Or^{2,609} et$^{int\,516}$ al; item *super omnes* am demid harl al^{lachm}, Dam *επι παντασ* ..... ς (Gb^{00}) Ti add *και επι παντασ* cum ℵ^{c}DEFGKL al fere omn vg^{cle} fu syr^{p} (item syr^{sch} *in omnes, etiam super omnes qui credunt in eo*) Chr^{530} Euthal^{cod} Thdrt al Ambrst (*in omnes vel super omnes, hoc est super omnes Iudaeos et Graecos* etc). Commentatur Thdrt^{43} *τὸ γὰρ „εἰς πάντας" τοὺς ἰουδαίους λέγει· „ἐπὶ πάντας" δὲ τοὺς ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν.*

25. *δια πιστεωσ* (Gb″) cum ℵC*D*FG 31. 67** 76. Or^{3,540} et $^{4,24.\,39}$ Eus^{ps} 295. 315. 491 Bas$^{bapt\,634}$ Cyr$^{act\,54}$ Dam Thphyl ... ς *δι. τησ πιστ.* cum BC^{3}D^{c}EKLP al pler Bas^{1,180} Chr^{530} Euthal^{cod} Thdrt Oec ... A om

26. *προσ την* cum NABCD*P 47. 49. 80. Clem^{141} Cyr$^{act\,55}$ Dam ... ς om *την* cum D^{c}EKL al pler Chr Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec | *ιησου* c. NABCKP al plu d^{2} am fu syr^{p} arm aeth Chr^{531} Euthal^{cod} etc ... DEL al^{40} Clem^{141} *ιησουν* (i. e. $\overline{\iota\nu}$ pro $\overline{\iota\upsilon}$) ... Gb^{o} Ti om c. FG 52. e f g

28. *γαρ* cum NAD*EFG 5. 9. 33. 38. 39. 47. 80. 121. 137. 179. d e f g vg cop arm (aeth) Or$^{int\,516}$ Dam ... ς (= Gb Sz) Ti *ουν* cum BCD^{c}KLP al pler syr^{utr} Chr^{533} Thdrt | *δικαιουσθ. πιστει ανθρωπ.* cum ℵ*ABCDE etc ... FG f g vg aeth^{utr} Or$^{int\,516ee}$ Ambrst al *δικαι. ανθρωπ. δια πιστεωσ* ... ς (= Gb Sz) *πιστει δικαι. ανθρωπον* cum ℵ^{c}KLP al pler syr^{utr} arm Chr Thdrt

μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 *εἴπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς* Eph 4, 6
δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.
31 *νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ*
νόμον ἱστάνομεν.

IV.

1 *Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν*
κατὰ σάρκα; 2 *εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα,* Gn 15, 6
ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. 3 *τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει;* *ἐπίστευσεν δὲ* Ga 3, 6
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 *τῷ δὲ* Ia 2, 23
ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφεί-
λημα· 5 *τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα*
τὸν ἀσεβήν, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 *καθάπερ*
καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογί-

---

29. *μονον* cum ℵACFGKLP al plu (d e f g vg Or^{int} Ambrst etc *tantum*) Eus$^{dem\ 386}$ etc ... Ti *μονων* cum B al^{15} Clem$^{656.\ 730}$ Ath^{594} etc ... DE *μονοσ* | *ουχι* (FG *ουχε*) *και* cum ℵABCDEFGK etc ... ς (= Gb Sz) *ουχι δε και* cum LP al pler syrP (Chr^{534}) Cyr$^{ador\ 351}$ Thdrt

30. *ειπερ* (Gb′) cum ℵ*ABCD**b 5. 6. 47^{txt} 80. 137. (g vide post) Clem^{656} Or^{4,228} Did$^{tri\ 1,18}$ Cyr$^{iul\ 107}$ et$^{ador\ 351}$ etc ... ς Ti *επειπερ* c. ℵCD* et^{c}EFGKLP al pler Eus$^{dem\ 264.\ 386}$ Ath$^{594.\ 828}$ etc, *quoniam quidem* d e f (g *quoniam quidem aut siquidem*) vg Or$^{int\ 518}$

31. *ιστανομεν* (Gb′) cum ℵ*ABCD**b (* *περιστανομεν*)FG al Or^{4,228} Cyr ador^{5} Dam ... ς *ιστωμεν* c. ℵCD^{c}EKLP al pler Chr^{534} Thdrt Euthal^{cod}

IV. 1. *ευρηκεναι* (4^{mg} 23^{mg} *ευηρεστηκεναι*) post *ερουμεν* (Gb″) cum ℵAC DEFG 5. 21. 73. 137. d e f g vg cop arm aeth Or$^{int\ 520}$ Cyr$^{glaph\ 66}$ Dam Ambrst ... ς Ti post *αβρ. τ. π. ημων* cum KLP al pler syr^{utr} Chr^{544txt} Euthal^{cod} Thdrt al ... B 47* Chr$^{544\ com}$ plane om | *προπατορα* (Gb″) c. ℵ*et^{c}ABC* 5. 10. 21. 137. syr^{sch} cop arm aeth^{utr} Cyr glaph^{66} Dam ... ς Ti *πατερα* cum ℵ^{ac3}DEFGKLP al pler d e f g vg syrP Or$^{int\ 520}$ Chr$^{544\ txt}$ et^{com} etc

2. *θεον* cum ℵABCD*FG ... ς *τον θεον* cum D^{c}EKLP al omn^{vid}

3. *δε* cum ℵABCD^{c}EKLP etc ..... D*FG 61. 108* b^{scr*} o^{scr} d e f g vg syr^{sch} arm aeth Chr^{546} Euthal^{cod} Cyp^{195} Or$^{int\ 517.\ 520.\ 522.\ 534}$ etc om

4. *οφειλημα* cum ℵABCDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) praem *το* cum minusc

5. *ασεβην* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *ασεβη* cum ABCD^{c}EKLP etc

6. *καθαπερ* cum ℵABCKLP al omn^{vid} ... DEFG *καθωσ*

Ps 31 (32), 1. 2 ζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· 7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν
4. 3 περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ· ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.
Gn 17, 11 11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομὴν σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ
Gn 22, 17 etc ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν
Ga 3, 18 εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. 15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ

---

8. οὗ cum ℵ*BD*EG 67** ... ς Ln ᾧ c. ℵ^{c}ACD^{c}FKLP al pler Dam Euthal cod Cyrglaph^{66} Thdrt al, item d e f g vg Or$^{int\ 520.\ 553\ s}$ cop etc

9. λεγομεν γαρ sine οτι cum ℵBD* 47. ... ς Ti add οτι, Ln [οτι] cum AC D^{c}EFGKLP al pler vg syr^{utr} cop arm Or$^{cat\ 29}$ Chr^{547} Cyr al

11. περιτομης cum ℵBC^{2}DEFGKLP al pler d e f g vg cop Or$^{cat\ 29}$ al mu ... Gb′ περιτομην cum AC* al^{8} syr^{utr} arm Or$^{int\ 524}$ Chr^{4,466} Cyr al | της (17. om) εν τη: DEFG etc om τη | δι ακροβ. cum ℵBCD**b et^{c}K^{sil}P al pler^{vid} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Ln Ti δια ακρ. cum AD*EFG L^{sil} 76. | αυτοις cum ℵ*AB al^{14} demid tol cop Cyr$^{glaph\ 66}$ Dam ... ς (Gb^{0}) Ti praem και cum ℵ^{c}CDEFGKLP al longe plu d e f g vg (et. am fu harl) syr^{utr} arm aeth^{utr} Or$^{int\ 514.\ 525}$ Thdrt Thphyl Oec | δικαιοσυνην cum ℵC^{2}D* 67** 80. 115. arm Dam ... A etc εισ δικαιοσινην ... ς Ln Ti την δικαιοσινην cum BC*D^{c}EFGKLP al pler Thdrt

12. της εν ακροβυστ. cum ℵABCD*EFG 4. 5. 26. 44. al^{16} Cyrglaph^{67} Procop$^{niceph\ 1541}$ Dam ... ς (= Gb) της εν τη ακρ. cum D^{c}KLP al plu Chr^{548} al | της εν ακροβ. πιστεως cum ℵ* (om πιστ.) et^{s}ABCFG al sat mu f g am fu harl* Or$^{int\ 524\ s}$ Cyrglaph^{67} Dam ... Gb′ Sz της πιστεως της (P 2. 63. 66. al τοισ) εν τη (2. al om) ακροβ. cum KLP al^{60} fere vg^{cle} Thdrt ... DE 71. d e της πιστεως της εν (D^{c} add τη) ακροβ. πιστεως

13. κοσμου cum ℵABCDEFG etc ... ς (= Gb Sz) praem του cum KLP al pler Cyrglaph^{67} Euthal^{cod} Thdrt

15. δε (Gb′) cum ℵ*ABC 10. 31. 80. 124. cop syr$^{P\ mg}$ arm Or$^{int\ 4,506}$ et

παράβασις. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων Ga 3, 9
ἡμῶν, 17 καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά Gn 17, 5
σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, 18 ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ Gn 15, 5
εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης Gn 17, 17
που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· 20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, 21 καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι Io 9, 24
ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 23 οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη Gn 15, 6
αὐτῷ, 24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν. Es 53, 12

---

526 bis et527 etc ... ς Ti γαρ cum ℵcDEFGKLP al pler d e f g vg syrsch etp txt Orint526 semel Chr550 al

17. επιστευσεν (vgcle am syrP Orint528 etc): FG d e f g fu demid tol ceterilachm syrsch arᵉ Ambrst al επιστευσας, *credidisti* (Lucbrug „*Non mutes personam tertiam in secundam* credidisti.“)

18. επ ελπιδι cum ℵABC3DcEKLP al omnvid ... Ln Ti εφ ελπ. c. CᶜDᶜFG

19. τη πιστει cum ℵABCD*EKLP al omnvid vg etc ... D*FG d* f g fu* vgsix Orint4,532 Iulian ap Augop imp 2 praem εν | κατενοησεν cum ℵABC 67** 93. 137. am fuvict syrsch cop arᵉ Orint2,89 Chr1,560 et 9,553 mosc 1 Dam Iulian ap Aug ... ς (Gb00) Ti praem ου c. DEFGKLP al pler d e f g vg (et. fu* demid al) syrP Orint4,531. 532 Chr553 montf Epiph581 Chron103 | νενεκρωμενον c. BFG 47. 213. d e f g am demid harl syrsch etp txt aethutr Orint2,89 Chr1,560 et 9,553 Epiph581 ... ς praem ηδη, Ln [ηδη] cum ℵACDEKLP al pler cop syrP c.* arm Orint4, 531. 532 etc

21. και πληροφορηθεις cum ℵABCD*etcKLP al omnvid syrutr cop arm Orint531 etc ... Ti om και cum DdEFG d e f g vg Ambrst al

22. διο και cum ℵACD**betcEKLP al omnvid d e vg syrP Orint531. 532 etc ... BD*FG f g syrsch cop arᵉ arm om και, hinc Ln [και]

V.

Eph 2, 18 3, 12 1 Pe 5, 12 Ia 1, 3

1 *Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν θεὸν* διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 6 ἔτι γὰρ Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν· 7 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· 9 *πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες*

V. 1. *εχωμεν* (et. Sz, item Ln$^{ed\ min}$) cum ℵ*AB*CDEKL al plus^{90} d e f g vg syr^{sch} cop arm aeth^{utr} Or$^{int\ 4,535.\ 536.\ 541}$ al mu ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *εχομεν* cum ℵ$^{aB^3}$P$^{\Gamma^{sr}\Gamma^{gr}}$ P al plu syrP Did$^{tri\ 3,27}$ Epiph^{893} al

2. *τη πιστει* cum ℵ*et^{c}(ℵ^{a}A)CKLP al pler d*** vg syr^{utr} cop arm aeth^{PP} Or$^{int\ 3,69}$ et^{4,535} Chr^{563} semel Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 64}$ Thdrt Dam al; item *εν τη πιστ.* ℵ^{a}A 93. 124. fu ... Gb^{0} Ln Ti om cum BDEFG d* e f g aeth^{ro} Or$^{int\ 4,536\ bis}$ | *επ ελπ.* cum ℵABCD^{c}EKLP etc (et. Euthal^{cod}) ... Ti *εφ ελπ.* cum D*FG

3. *καυχωμεθα* cum ℵADEFGKLP al m^{42} vg cop arm aeth Or$^{int\ 4,537.\ 538}$ Cyp$^{267.}$ etc ... BC 80. Or^{2,694} et^{1,301} Ephr^{3,346} Tert$^{gnostic\ 13}$ *καυχωμενοι*

6. *ετι γαρ* cum ℵACD*et^{c}EKP (et L *ετι δε*) al omn^{vid} syrP arm Mcion epiph^{318} et Epiph^{369} Chr^{565} Thdrt Dam Or$^{int\ 4,540.\ 602}$ ... B *ειγε*, fu* Aug$^{ep\ 149}$ et$^{pecc\ mer\ 1}$ *si enim*, h^{scr} Isid^{2,117} *ει γαρ*, syr^{sch} *si autem*, cop *si enim adhuc* ... D^{b}FG *ειπ τι γαρ*, d e f g vg Ir$^{int\ 207}$ Faustin$^{contr\ arian}$ al *ut quid enim* | *ασθενων ετι* (et. Gb) cum ℵABCD*FG 31. 137. d e f g vg syrP Ir^{int} Or$^{int\ 4,541}$ Mcion$^{epiph\ 318}$ et^{369} Dam ... ς (= Gb) c. D^{c}EKLP al pler syr^{sch} cop arm aeth^{utr} (plane non habet) Or$^{int\ 540.\ 602}$ om *ετι*

7. *μολισ* cum ℵ^{a}ABCD unc rell et minusc omn^{vid} ... ℵ* Or^{1,521} *μογισ*

8. *εισ ημασ ο θεοσ* cum ℵACKP al pler cop Or^{1,521} etc ... Ti *ο θε. εισ ημασ* cum DEFGL 76. 124. d e f g m^{98} vg syrP Dial^{859} al ... B om *ο θεοσ*

9. *ουν* cum ℵABCD^{c}EKLP al fere omn vg (et. am fu**) syr^{utr} etc ... D* FG 43. 52. d e f g m^{98} fu* demid cop arm Dial^{857} Ir$^{int\ 207}$ al om

νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν 1 Co 5, 21
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλο- 4, 15
γεῖται μὴ ὄντος νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ 1 Co 15, 45
ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς

---

11. καυχωμενοι cum ℵBCDEKP al sat mu cop etc ... L(FG) al plus[30] d e f g vg arm syr[sch] (*gloriabimur*) etP aeth etc καυχωμεθα

12. η αμαρτια εισ τον κοσμ. cum ℵABCKLP al omn[vid] vg[cle] syrP arm Or[4,360. 364] et[int 4,543. 544 ss] al ... Ti εισ τ. κοσμ. η αμαρτ. cum DEFG d e f g am fu demid harl tol Amb[luc4,1352] al | ο θανατος sec loc cum ℵABCKLP al fere omn vg syr[sch] etP c.* cop arm Or[4,360. 364] et[int 4,543. 544. 546. 549] etc ... Gb[0] Ti om cum DEFG 62. d e f g fu syrP[txt] aeth Or[4,544] semel Amb[luc 1352] Pacian[baptism] al

13. ελλογειται (ℵ[c]DEFG ενλογ-) cum (ℵ[a] ελλογατα) ℵ[c]BCDEFGKLP al pler am harl[**] Or[4,67. 360. 560 not] (ex Philoc) ... ℵ* ενελογειτο, Λ ελλογατο etc

14. αλλα cum BDE ... ς Ln αλλ cum ℵACFGKLP etc | μωυσεως cum ℵBC DEFGKL etc ... ς μωσεως c. AP al permu (et. Or[4,360]) | μη et. Ir[int 211] (Or[4,360], at vdtr ipsum μη aliena manu illatum esse) Ath[462] et Ps-Ath 2,374 Cyr[hr 241] al plu ... Gb[0] μη: om enim 62. 63. 67** 18[lect] d* (sed *non* supra lineam suppletum, ab ipso*?) Or[4,364] et[int 543. 545. 550. 552] et diserte[553] cdd[lat] ap Aug (vide supra) Ambrst[544]

16. αμαρτησαντος cum ℵ[c] (* om syllabam σαν exeunte versu) ABCKLP al fere omn d*** am harl* fu** cop syrP arm Or[4,364] Chr[572] etc ... DEFG 26. 80. d* f g vg[cle] fu* demid tol syr[sch] aeth Or[int 4,552] Thdrt[txt] Aug[ep 157] et[contr Iulian 6] αμαρτηματοσ (Gb')

κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ
1 Co 15, 22 τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταGa 3, 19 θήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι
Ga 3, 27 ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν
Col 2, 12 Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς

---

17. *τω του ενος* cum NBCKLP al pler d e vg (hi[3] *unius*, et. fu tol) syr[utr] cop arm aeth Or[int 554] (ut vg) Chr[573] Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... Gb' Ti *εν ενι* cum AFG, DE *εν τω ενι*, item f g *in uno*. Atque hinc Ln ed min [*εν τω*] *ενι* sine codice | *της δωριας*: 6. 10. 31. 67** 76. Or int 554 et555 ter Thphyl *την δωρεαν* ... B 49. Ir int 207 Or 4,361 bis (non item 4,364) Chr574 com Augrom 29 etep 157 etc om, hinc Gb[0] et Ln [r. *δωρ.*] | *βασιλευσουσιν* et. Or 4,364 et int ... D[c vid] (scriptura non satis liquet) P 1. 14. etc *βασιλευουσιν*

VI. 1. *επιμενωμεν* (Gb") cum ABCDEFG al[25] d e (r.) etc ... NKP 1. 47. 57. 68. 109. etc *επιμενομεν* ... ς *επιμενουμεν* cum minusc permu arm Chr[576] Thdrt

2. *ζησομεν* cum NABDKP etc ... CFGL al[10] Chr[mosc 1] Diod[cat 56] *ζησωμεν*

3. *χριστ. ιησ.* cum NACDEFGKLP al pler d e f g m[94] vg cop syr[P] arm etc ... B al[11] etc om *ιησ.*

ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως Phil 3, 10
ἐσόμεθα, 6 τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος Eph 4, 22
συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν 2 Ti 2, 11
ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. 11 οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα 19
ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ Ga 5, 18
ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δού-

---

8. *συνζη-* cum ℵAB*DEFG n^{scr} ... ς *συζη-* cum B^{3}CKLP al pler | *-ζησομεν* cum ℵABDEL etc ... FG *-ζησομεθα* ... CKP etc *-ζησωμεν* | *αυτω* cum ℵABCD^{c}EKLP etc ... D*EFG d e f g vg^{cle} am harl marian syr^{sch} *τω χριστω*

11. *ειναι* ante *νεκρ. μεν* cum ℵ*BC Cyr$^{ador\,541}$ Dam ... ς (= Gb Sz) post *νεκρ. μεν* cum ℵ^{c}KLP al pler m^{94} vg etc ... Gb Sz Ln Ti om *ειναι* cum ADEFG d* e f g (d* e fu om *μεν*) 17. 178., nec exprim syr^{sch} cop arm aeth Tert$^{pud\,17}$ | *εν χω ιυ* sine additam cum ABDEFG 47* 177. 179. m^{94} am fu demid harl tol floriac marian syrP aeth Bas$^{bapt\,634.\,640}$ Cyr$^{ador\,541}$ al ... ς (= Gb Sz) add *τω κυριω ημων* cum ℵCKLP al pler vg^{cle} cop arm (syr^{sch} *per domin. nostr. Ies. Chr.*) Orint^{569} Didtri^{1,32} al

12. *ταισ επιθυμ. αυτου* cum ℵABC* 4* 39. 47. 67. 80. 137. 179. d*** vg ssah cop syr^{sch} arm aeth ar^{e} pp^{mu} ... Sz *αυτη* cum DEFG d* f g m^{95} Ir$^{int\,211}$ Or$^{int\,2,\,458}$ al ... ς (= Gb Sz) *αυτη εν ταισ επιθυμιαισ αυτου* cum C^{3}KLP al pler syrP Bas$^{bapt\,642.\,658}$ al ... Gb om omnia c. 178. e

13. *ωσει* cum ℵABC etc ... ς Ti *ωσ* cum DEFGKLP al pler etc

14. *αλλα* cum ℵ*BCD*FG ... ς *αλλ* cum AD^{c}K^{311}LP al certe pler

15. *αμαρτησωμεν* (Gb′) cum ℵABCDEKLP al fer^{35} etc ... ς *αμαρτησομεν* cum minusc permu etc | *αλλα* cum ℵ*BCFG Dam ... ς *αλλ* c. ℵ^{c}ADEK^{311}LP

Io 8, 34 λουσ εἰσ ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίασ εἰσ
θάνατον ἢ ὑπακοῆσ εἰσ δικαιοσύνην; 17 χάρισ δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆσ ἁμαρτίασ, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίασ εἰσ ὃν παρεδόθητε
1 Co 7, 22 τύπον διδαχῆσ, 18 ἐλευθερωθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ ἐδουλώ-
θητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆσ
18 σαρκὸσ ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰσ τὴν ἀνομίαν, οὕτωσ νῦν παραστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰσ ἁγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ
δοῦλοι ἦτε τῆσ ἁμαρτίασ, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα
8, 6
Phil 3, 19 οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷσ νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλοσ
ἐκείνων θάνατοσ. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντεσ ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ,
1 Pe 1, 9 δουλωθέντεσ δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰσ ἁγιασμόν, τὸ
δὲ τέλοσ ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆσ ἁμαρτίασ θάνα-
τοσ· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιοσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ
1 Co 7, 39 νόμοσ κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ ὕπ-
ανδροσ γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρόσ. 3 ἄρα οὖν ζῶντοσ
τοῦ ἀνδρὸσ μοιχαλὶσ χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ
ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι
αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 ὥστε, ἀδελφοί μου,
καὶ ὑμεῖσ ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματοσ τοῦ Χριστοῦ,

---

18. *δε* cum ℵ^{c}ABDEFGKLP al pler d e f g m^{78} vg ^{l}sah syrP Or$^{int\ 571.\ 573-574}$ etc ... ℵ*C 37. 118. arm *ουν*. Libere vv, al pauc om

21. *τότε; ἐφ οἷσ* etc. Sic edidimus cum Thdor$^{cat\ 73}$ ... ς (non Gb Sε) *τότε, ἐφ οἷσ νῦν ἐπαισχ.*; | *το γαρ* cum ℵ*ACD^{c}KLP al fere omn vg cop arm Clem^{568} Or$^{int\ 4,574.\ 575}$ etc ... Ln *το μεν γαρ* c. ℵ^{c}BD*FG 73. syrP Chr$^{mosc\ 2}$ Thdrt

VII. 2. *του νομου*: ς$^{e\ 1634.\ 1688.\ 1641.}$ om *του νομου* per errorem

3. DEFG d e f g vg cop go (syr^{sch}) Or$^{int\ 4,576.\ 578}$ *χρημ. μοιχ.* Praeterea A cop Chr^{600} (non item^{599}) add *η γυνη*. | *αποθ. ο ανηρ*: DEFG d e f g vg syr^{sch} Or$^{int\ 2,\ 398}$ Hil^{458} Ambrst al add *αυτης*

εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς 2 Co 3, 6
ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. 8 ἀφορμὴν δὲ λα- Ex 20, 17
βοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν 4, 15
ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς Io 15, 22
νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπρα-

---

6. *ἀποθανοντες* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCKLP al[70] ac plurib am* syr[utr] cop arm aeth[utr] go Didt[ri 1,28] Bas[bapt 642] Chr[602] Euthal[cod] Cyr[cat 288] Thdrt Dam al Tert[monog 13] etc ... DEFG d e f g vg (exc am*) cdd ap Or[int 579] pp[lat] mu *του θανατου* ... ς[e] (= ς Gb Sz) *αποθανοντος* ex errore ut vdtr Bezae | *ημας* cum ℵACDEKLP al omn[vid] Didt[ri 1,28] etc ... BFG om, hinc Ln [*ημας*]

8. *κατηργασατο* cum B*DEP 39. 116. 122. d[scr] al ... ς Ln *κατειργασ.* cum ℵAB[3]CFGKL al pler

10. *αὕτη* (d e f g vg *mandatum – hoc*): Gb" *αὐτή*

13. *εγενετο* cum ℵABCDEP 47. 73. 80. Meth[epiph 583] Dam ... ς Ti *γεγονεν* cum KL al pler Chr[607] etc ... FG om; d* f g Or[int 580. 583] Ambrst etc *est* | *αλλα* cum ℵDEK[sil]L etc ... Ln *αλλ* cum BCFGP al[3 scr] etc | *αμαρτωλ. η αμαρτ.* cum ℵABCKLP al omn[vid] vg syr[utr] go etc ... DEFG d e f g cop arm Ambrst Aug[spir et litt] *η αμαρτ. αμαρτωλ.*

14. *οιδ. γαρ* cum ℵBCFGKP al pler d e f g vg syr[sch] et[p txt] cop go etc ... ADEL 120. 124. d[scr*vid] syr[p mg] etc *οιδ. δε* | *σαρκινος* cum ℵ*ABC DEFG etc ... ς (= Gb Sz) *σαρκικος* cum ℵC[K sil]LP al longe plu

μένοσ ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· 17 νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ· 19 οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. 20 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. 24 ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; 25 χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

1 Co 15, 57

---

15. τουτο πρασσω cum ℵABCKLP al certe pler vg syr^{utr} arm aeth Or^{4,168} et$^{int\ 584}$ Meth$^{epiph\ 587}$ etc ... Ti om τουτο cum DEFG d e f g go (item cop, sed nec in sqq exprim) Meth$^{epiph\ 584}$ al

16. συνφημι cum ℵBDEFG ... ς Ln Ti συμφ- cum ACKLP etc

17. αλλα cum BD*FGL^{sil} .. ς αλλ cum ℵ^{ac}DbetC^{c}K^{sil}P al certe pler | ενοικουσα c. ℵB Meth$^{epiph\ 587}$ ap Phot^{296} cod ven Ambrst (*inhabitat*) ... ς Ln Ti οικουσα cum ACDEFGKLP al omn^{vid} Clem^{545} al

18. οὔ (Gb'') cum ℵABC 47. 67** 80. cop arm^{txt} Meth$^{epiph\ 549}$ Cyr$^{iul\ 60}$ et$^{cat\ 106}$ cddgr ap Aug$^{iulian\ 2,26}$ ... ς ουχ (F ουκ) ευρισκω cum DEFG KLP al pler vg syr^{utr} go etc

19. αλλα cum ℵBD* ... ς Ln αλλ cum ACD^{c}FGKLP etc. Item v. 20.

20. ο ου θελ. εγω cum ℵAKLP al longe plu cop go syrP Or$^{int\ 584}$ etc ... Gb^{00} Ln om εγω cum BCDEFG al^{11} d e f g vg syr^{sch} vid arm aeth^{utr} Meth$^{epiph\ 549}$ al

23. εν τω νομω cum ℵBDEFGKP al plus^{15} d e f g vg go Clem^{545} etc ... ς Ln om εν cum ACL al longe plu syr^{utr} arm Meth$^{epiph\ 549.\ 589}$ al

25. χαρισ τω θεω (Gb'') cum B sah (aeth^{utr} *laudatus deus*) Or^{1,276} Meth epiph^{589} Hier$^{quaest\ 8\ algas}$. Item addito δε post χαρισ ℵAC^{2} (*latet) etc ... DE 38. d e vg Or$^{int\ 584.\ 586}$ al η χαρισ του θεου, FG f g η χαρ. του κυριου ... ς ευχαριστω τω θεω cum ℵ*AKLP al pler syr^{utr} go Or^{2,592}

VIII.

1 *Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* 2 *ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.* 3 *τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ* Phil 2, 7 *υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί,* 4 *ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.* 5 *οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος·* 6 *τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη.* 7 *διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.* 8 *οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.* 9 *ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν* 1 Co 3, 16 *πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.* 10 *εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.* 11 *εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν*

---

et$^{cat\,118}$ Chr^{619} al | *τω νοι* sine *μεν* cum ℵ*FG 10. d e f g m^{94} vg Or int^{587} Ambrst rell^{lat} ... ς Ln Ti *τω μεν νοι* cum ℵ^{c}ABCD^{gr}E^{gr}KLP al pler sah cop syr^{p} Dial^{866} al

VIII. 1. *εν χω ιυ* sine additam cum ℵ*BCD*FG (hi^{2} cum spatio vacuo) 47^{txt} 67** 177. d* g sah cop aeth^{utr} etc ... ς (= Gb Sz) add *μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP etc. Item A D^{**b} etc add tantummodo *μη κατα σαρκα περιπατουσιν*

2. *σε* cum ℵBFG f g m^{94} syr^{sch} Tert$^{pud\,17}$ ... ς Ln Ti *με* cum ACDEKLP al omn^{vid} d e vg go sah syr^{p} arm (sed$^{cdd\,aliq}$ om) Clem^{545} etc (et. *ημας* legitur)

7. *εχθρα* (FG *εκθρ.*): d e f g vg (et. fu demid etc, sed am *inimicitia*, item Hier$^{iovin\,1}$) go (non item sah cop syr^{utr}) *inimica*

9. *αλλα* cum ℵBD* ... ς Ln *αλλ* cum ACD^{c}FGK^{sil}LP etc

10. *δια αμαρτ.* cum ABCD^{c}EFGL^{sil} etc ... ς *δι αμαρτ.* cum ℵD*K^{sil}P

11. *τον ιησουν* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵAB 26. 47. 61. o^{scr} ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *ιησουν* cum CDEFGKLP al pler etc. Variant test al.

1 Co 6, 14
2 Co 4, 14
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.
12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ
σάρκα ζῆν. 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ
Ga 5, 18
2 Ti 1, 7
δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.
14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. 15 οὐ
Ga 4, 6
γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε
πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ
πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
Ga 4, 7
17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

---

11. *χριστον ιησουν* (Ln *χριστ.* [*ιησουν*]) cum ℵ*AD*Ξ^{mg} 31. 47. 73. d e Ath^{522} Did$^{tri\,2,11}$ Cyr$^{ioh\,831}$ et$^{act\,37}$ Dam. Item C vg etc $\overline{\imath\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ ..... ς *τον χριστον* c. ℵ^{c}KLP al pler Ps-Ath^{2,6} al ... Ti *χριστον* cum BD^{c}E^{txt} FG 14^{lect} Valent$^{tt\,hipp\,195}$ etc | *εκ νεκρων* post *εγειρας* cum ℵ*AC 47. Cyr$^{act\,37}$ Dam ... ς Ln Ti ante *ζωοποιησει* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler vg rell Ir^{int} etc | *ζωοποιησει και* c. BCDEFGKLP al pler d e f g m^{9} vg etc ... ℵA etc om *και* | *δια του ενοικουντος αυτου πνευματος* (et. ς Ln$^{ed\,min}$) cum ℵACP^{2} cddd^{plu} in Dial^{maced} (vide post) al^{16} sah^{wold} cop arm aeth^{utr} Clem^{545} (ubi 5—15 exscribit) Hipp$^{noet\,4}$ al plu. Locus vero gravissimus in Dial^{maced} ap Ath$^{2,\,452}$ sic habet: Orth: *λέγει Παῦλος· ὑμεῖς δὲ οὐκέτ' ἐστὲ ἐν σαρκί, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις - - ὁ ἐγείρας* $\overline{\chi\nu}$ *ἐκ νεκρῶν, ζωοπ. καὶ τὰ θν. σώμ. ὑμῶν διὰ τοῦ ἐν. αὐτ. πνεύματος ἐν ὑμῖν.* Maced: *οὕτως οὐ γέγραπται· διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος, ἀλλά· διὰ τὸ ἐνοικοῦν.* Orth: *ἔχομεν δεῖξαι ὅτι ἐν ὅλοις τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις οὕτω γέγραπται.* ..... ς Gb Sz Ln$^{ed\,nai}$ Ti *δια το ενοικουν αυτου πνευμα* cum BDEFG KLP* al^{70} fere cdd in Dial^{maced} (vide supra) d e f g m^{9} vg syr^{sch} sah ap Gb Ir$^{int\,304}$ Or^{2,584} et$^{2,618.\,812}$ et$^{int\,564.\,590\,s}$ al

13. *του σωματος* cum NABCKLP al omn^{vid} syr^{utr} sah cop aeth Clem^{545} al^{3}mu ... Gb$'$ *της σαρκος* cum DEFG d e f g vg Ir$^{int\,304}$ al mu

14. *υιοι εισ. θεου* hoc ordine cum BFG f g am demid syr^{sch} Or^{1,374} et$^{int\,3,966.\,4,593}$ etc ... NACDE 5. 39. 47. 80. 93. m^{9} fu aeth Or^{1,685} et$^{int\,2,900}$ al *υιοι θε. εισιν ...* ς *εισιν υιοι θεου* cum KLP al pler vg^{cle} (et. harl tol) cop (sah om *εισιν*) syrP arm Clem^{546} Ir$^{int\,304}$ al

15. *δουλιας* cum ND*P al (F *δουλιγίας*) ... ς Ln Ti *-λειας* cum ABCDG^{c} K^{sil}L etc. Vide ad v. 21. | *αλλα* cum NABC Clem^{545} Or^{1,281} ... ς *αλλ* cum DEFGKLP al certe pler Or^{1,372}

16. *συνμ-* cum NAB*DEFG N^{scr} ... ς Ln *συμμ-* cum B^{2}C K^{sil}LP etc

17. *συνκληρο-* cum NAB*DELP al pauc ... ς Ln *συγκληρο-* cum B^{2}C K^{sil}

18 *Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.* 19 *ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται.* 20 *τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι* 21 *διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλίας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ.* 22 *οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν·* 23 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπο-* 2 Co 5, 2
λύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 *τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει;* 25 *εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.*

26 *Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ*

---

etc | *συνπασχ-* cum ℵAB*CDEFG ... ς Ln *συμπασχ-* c. B^{s}K^{sil}LP al certe pler

20. *εφ* c. ℵB*D*FG ... ς Ln *επ* cum AB^{s}CD^{c}EKLP etc

21. *διοτι* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *οτι* cum ABCD^{c}EKLP al certe pler Thdot clem^{971} Or^{1,567} Meth$^{epiph\,554}$ al | *δουλιασ* cum ℵCD*P al ... ς Ln Ti *-λειασ* cum ABD^{c}FGK^{sil}L al pler

22. *συνστεναζ-* c. B*D*FG ... ς Ln *συστεναζ-* cum ℵAB^{c}CD^{c}KLP etc

23. *αλλα και αυτοι* cum ℵABCKLP etc ... DEFG 31. 36. (73.) 93. d e f g vg etc *αλλ. κ. ημεισ αυτοι* | *εχοντεσ ημεισ και αυτοι* cum ℵAC 5. 47. 80. 213. Dam; Ln *εχ.* [*ημ.*] *κ. αυτοι.* Item ς *εχ. κ. ημεισ αυτ.* cum KLP al pler etc ... Ti (vide supra Ln) *εχοντ. και αυτοι* cum B 31. 73 93. d*** vg (cop *et nos*) Meth$^{epiph\,554}$ al ... DFG *εχοντ. αυτοι* | *υιοθεσιαν* c. ℵABCKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} rell ... DFG d f g Ambrst om

24. *τι και* cum ℵ^{c}ACKLP al pler syrP arm (aeth *quid amplius*) Clem^{581} al ... B^{2}DFG d f g vg syr^{sch} Chr$^{cat\,356}$ Or$^{int\,551.\,593}$ al *τι* (sine *και*), atque sic Ln ... ℵ* 47* *και* (sine *τι*) ... B* 47^{mg} om plane | *ελπιζει* cum ℵ^{c}BCDFGKLP al fere omn etc ... ℵ*A 47^{mg} *υπομενει*

26. *τη ασθενεια* (Gb″) cum ℵABCD 10. 23. 31. 37. 47. 49. 57. d vg syr^{sch} arm ar^{e} aeth Or$^{int\,600.\,601}$ etc ... FG g *τησ δεησεωσ* (f *infirmitatem orationis nostrae*) ... ς *ταισ ασθενειαισ* cum KLP al pler cop syrP | *προσευξωμεθα* cum ℵABC etc ... Gb″ Ti *προσευξομεθα* cum DKLP al plus^{70} Or^{1,221} Cyr$^{hr\,255}$ etc ... FG 23. *προσευχομεθα* ... d f g vg Or^{int} etc *oremus* | *αλλα* cum ℵDFGLP 17. al^{8} scr Or^{1,221} ... ς Ln *αλλ* c. ABCK^{sil}

34 αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· 27 ὁ δὲ
ἐραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν
τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς
οὖσιν. 29 ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκό-
νος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς
ἀδελφοῖς· 30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς
ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ
ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ'
ἡμῶν; 32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν
πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίσεται; 33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν·
1 Pe 3, 22 34 τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ
ἐγερθείς, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

---

al pler | υπιρεντυγχανει sine additam cum ℵ*ABDFG 67** d* g arm zoh Or1,199 bis et221 etc ... ς (Gh00) add υπερ ημων cum ℵcCKLP al fere omn d*** f vg syrutr cop armcdd Euspe566 Didtri432 al mu

27. ερανων cum ℵ (:: cf Ioh 5, 39. 7, 52. Ro 11, 33. 1 Co 2, 10. 1 Pe 1, 11 Apoc 2, 23, quibus locis omnib eadem forma plus auctoritatis quam h. l. habet) ... ς Ln Ti ερευνων cum ABCDFGKLP rell

28. συνεργει sine additam cum ℵCDFGKLP al omnvid vg syrutr cop arm Clem584 Or4,337. 462not 463not bis etint4,602 Euspe258 al mu ... Ln add ο θεος cum AB, item Or2,569 | εισ αγαθον cum ℵABCDFGKP etc ... Lned min εισ το αγαθον cum L al fere80 Clem584 Or4,463 sem etc

32. αλλα cum ℵBD*FG ... ς αλλ cum ACDcKsilLP al certe pler | τα παντα ... D*FG arm om τα

33. ὁ δικαιῶν· 34τίς etc ... Gb Ln ὁ δικαιῶν; 34τίς, posteaque Gb ὁ ἀποθανών; et ἐγερθείς; et θεοῦ; et cum Gb etiam Ln ὑπὲρ ἡμῶν;

34. χριστ. ιησους cum ℵACFGL 5. 17. 31. 33. 67** 73. 80. f g vg cop arm aeth Orint607 Didtri432 etc ... ς Ti χριστος (sine ιησ.) c. BDEK al longe plu d e syrutr Cyrhr220 etc. Ln vero χρι. [ιησ.] | μαλλον δε sine και cum ℵABC 5. 15. 17. 33. 35. 39. 61. 73. al5 am* cop arm aeth Orint607 Didtri432 al ... ς Ti add και c. DEFGKL al plu it vgclo etc | εγερθεισ sine additam cum ℵcBDEFGKL al pler vg syrutr arm Irint207 etc ... ℵ*AC etc add εκ νεκρων | οσ εστιν cum ℵ*AC al16 d* vg (et. fu demid harl* tol) go cop Irint207 Orint607 Didtri432 Chr660 bis Cyr act58 al mu ... ς Ti οσ και εστ., Ln οσ [και] εστιν cum ℵcBDEFGKL al plu d*** e f g am harl** syrp Cyrhr220

35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ 26. 39'
στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; Ps 43 (44), 23
36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέ- 2 Co 4, 11
ραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν
ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι
οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα
οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε
τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ 35
θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσης 1 Ti 2. 7
μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν

---

35. *τις* ... FG d* f g m^{42} vg^{cle} (et. fu* demid al, non item am fu^{vict}) arm (is et. v. 34 *τις ουν*) $Or^{int\ 4,607}$ add *ουν* | *του χριστου* cum ACDE FGKL al pler d e f g m^{42} vg go syr^{sch} cop arm aeth $Or^{1,316}$ (ed Delar) $et^{2,631}$ $et^{3,640}$ al plu ... NB 7. 74. 76. 91. 123. 238. a^{scr*} floriac $Or^{1,316}$ (edd ante Delar) $et^{int\ 2,70.\ 370}$ al plu *του θεου*. Praetereaque B $Or^{int\ 2,70.\ 4,568}$ add *της εν χριστω ιησου*

36. *ενεκεν* c. NABDEFGL al plus^{10} Clem^{585} etc ... ς (= Gb Sz) *ενεκα* c. CK al plu Dial^{817} al plu

37. *δια του αγαπησαντος* cum NABCKL al omn^{vid} syr^{utr} cop arm go Clem^{585} al plu ..... DEFG d e f g vg $Tert^{gnost\ 13}$ (*pro eo qui nos dilexit*) al *δια τον αγαπησαντα*

38. *αγγελοι* et. Clem^{606} $Or^{1,316}$ $et^{int\ 1,\ 141.\ 2,\ 462.\ 4,\ 608}$ etc ... DEFG d e f g cop Ambrst al *αγγελοσ* | *ουτε αρχαι* sine additam et. Clem^{606} $Or^{1,316}$ $et^{int\ 2.462}$ $et^{3,833.\ 963}$ $et^{4,568}$ etc ... c 1. 30. 44. 46. 63. 73. al^{6} syrp c.* $Or^{int\ 1,141}$ $et^{4,459}$ al mu add *ουτε εξουσιαι*. Item DE d** et*** e praem *ουτε εξουσια* | *ουτε δυναμεισ* (D* *δυναμισ*, item d e f g fu Or $^{int\ 459}$ etc) hoc loco cum NABCDEFG etc ... ς (= Gb Sz) ante *ου. ενεστω. ουτε μελλ.* pon cum KL al pler (vg^{cle} demid harl**) syr^{sch} go Chr^{663} $et^{1,731.\ 4,860}$ etc

39. *τω κυριω* et. Clem^{606} $Or^{1,316}$ etc ... ACFG (non item f g) *του κυριου*

IX. 1. *εν χριστω* cum NABCDcKL etc ... D*EFG d e f g arm^{cdd} $Or^{int\ 4,459}$ $Athi^{nt\ 777}$ Ambrst add *ιησου* | *συνμαρτ-* cum NAB*CDEFG n^{scr} ... ς Ln *συμμαρτ-* cum $B^{3}K^{sil}L$ al pler

μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ηὐχόμην γὰρ
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται,
ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ
λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς
τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας,
1, 25 ἀμήν. 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ
πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα
Gn 21, 12 He 11, 18 Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα·
8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,
Ga 4, 28 ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγγελίας
Gn 18, 20 γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται
Gn 25, 21 τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοί-
την ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ γεννηθέντων
μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις

3. ηυχομην cum ℵABCFG al plu Eus^{ps443} et^{mal225} al mu ... DEKL al fere^{25} Or$^{cat\ cor\ 253}$ ευχομην | αναθ. ειναι (ℵ ει. αν.) αυτος εγω hoc ordine (Gb′) cum (ℵ)ABDEFG 5. d e f g go syrP Or$^{int\ 4,610}$ etc ... ς αυτ. εγω αναθ. ειν. cum CKL al fere omn vg etc | των συγγεν. μου ... D*FG 116. d* g (non f) go Or$^{int\ 611\cdot 612}$ Chr^{668} al om μου

4. ισραηλειται cum ℵAB*D*FG ... ς Ln -λιται cum D^{c}EKL al omn^{vid} | αι διαθηκαι cum ℵCK al omn^{vid} d e f g am harl* tol (al^{lachm}) go syr^{utr} (et. p mg και διαθηκαι) cop arm Or$^{int\ 4,610\cdot 611\cdot 634\cdot 639}$ Chr^{668} Epiph^{978} al mu ... Ln η διαθηκη cum BDEFG vg^{cle} fu demid harl** aeth Ps-Ath^{2,353} al (A om ων η usq επαγγ.)

5. επι παντων (Tert$^{prax\ 13}$ Novat$^{trl\ 13}$ Or$^{int\ 612}$ etc *super omnia*) ... Cyr iulian$^{328\ bis}$ επι πανταϲ, Ir$^{int\ 205}$ Victorin$^{ari\ 1}$ *super omnes* | ο ων επι πα. θεοϲ: haec verba cum *o χριστοϲ* coniungunt Ir$^{int\ 205}$ Hipp$^{philos\ 339}$ et$^{noet\ 6}$ Tert^{prax} Or$^{int\ 612}$ Cyp^{287} Ath^{726} etc. At antiquitas Christiana luculenter etiam testatur verba *o ων επι* etc non cum *o χριστοϲ* coniungenda esse. Ita solemniter deus pater *o ων επι παντων θεοϲ* audit apud Eus$^{dem\ 138}$ et^{240} et^{saep}. Consentit autem cum Eus iam Ign$^{intpol\ 258}$ et^{268} Photmani^{3,14} Cyr$^{iul\ 327}$ (contra^{328}). Item Cyr^{act} ubi ad probandum „*οτι χριστοϲ ο θεοϲ*“ (Cyr$^{act\ 35}$) ex ipsa ad Rom. ep. testimonia singulari studio petuntur, eo loco prorsus abstinent.

6. ισραηλ sec cum ℵABKL al pler tol cop etc ... DEFG 63. 66** vg arm Or$^{int\ 2,138.\ 280}$ al ισραηλιται (DF -λειται, d* *istrah-*)

8. τουτ εστιν sine οτι cum ℵ*AB*DEFGKL al pler vg Or$^{int\ 612}$ etc ... ℵ^{c}B^{2} 37. 116. arm add οτι

τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, 12 ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 καθὼς γέγραπται· τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. Gn 25, 23 Mal 1, 2. 3

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. 15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραώ ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν· τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 καὶ Ex 9, 16 Ex 33, 19 Ex 7, 3 Es 45, 9 29, 6

---

11. *φαυλον* (Gb″) cum ℵAB 23. 37. 47. 57. 67** 80. Or^{1,205} et$^{4,84.\ 85}$ Dam ... ς *κακον* cum DEFGKL al pler Chr^{675} al | *προθεσισ του θεου* cum ℵABDEFGKLP al longe plu d e f g vg Or^{1,205} etc ... ς (= Gb Sz) *του θεου προθεσισ* cum minusc pauc^{vid} Chr^{675} montf
12. *ερρεθη* cum ℵAB*D*FGKP etc ... ς *ερρηθη* cum B^{3}D*^{**c}EL al plu
15. *μωυ-* cum ℵFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) Ln *μω-* cum ABDE al sat mu. Item *-σει* cum ℵB^{2}FG al mu Chr$^{mosc\ 2}$ Dam ... ς Ln Ti *-σῃ* cum AB* DEKLP al plu Chr^{679} Thdrt | *γαρ* post *τω μω.* cum ℵBDEFGP 47. 116. Dam ... ς post *τω* (i. e. *τω γαρ μω.*) cum AKL al longe plu Chr^{679} Thdrt al
16. *ελεωντος* cum ℵAB*DEFGP 39. ... ς *ελεουντος* cum B^{3}K al pler
18. *ελεει* cum ℵA^{2}BD^{c}K LP al omn^{vid} Or^{saepe} etc ... Ti *ελεα* cum D*FG
19. *μοι ουν* cum ℵABP 37. 47. 57. 93. go syrP Or^{1,132} Dam ... ς *ουν μοι* cum DEFGKL al pler d e f g vg cop Or$^{1,114.\ 2,116}$ et$^{int\ 2,140.\ 4,613}$ al | *τι ετι* cum ℵAKLP al omn^{vid} d*** e (f) vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{1,114.\ 132}$ et^{3,116} etc ... ς Ti *τι ουν ετι* cum BDEFG d* g Or$^{int\ 2,140}$ | *τω γαρ* cum ℵABDEFGKLP al longe plu d e f vg rell Or^{saep} etc ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) om *γαρ* cum minusc pauc^{vid} g
20. *μενουνγε* (B *μενουν*) post *ω ανθρ.* cum ℵ*AB 37. 47* 116. Or^{1,132} Dam ... ς Ti ante *ω ανθρ.* cum ℵD^{c}KLP al pler syr^{utr} cop go Or^{ter} al ... D*FG 14. d e f g vg aeth^{utr} etc om *μενουνγε*
23. *και ινα* cum ℵADEFGKLP al pler d e f g syr^{utr} etc ... B al^{5} vg

ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος Σαβαὼθ ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

Hos 2, 25
Hos 1, 10
Es 10, 22 s
Es 1, 9

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. 32 διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ

Or^{int} al om | *εἰσ δόξαν*; (ita et. ς Sz Ln$^{ed\ maj}$) ... Gb *εἰσ δόξαν*· et Ln$^{ed\ min}$ *εἰσ δόξαν*,

26. *ερρεθη* c. ℵAB*D*KP al^{20} Euthal^{cod} et$^{zacag\ 551}$ Thdrt Dam Thphyl ... ς *ερρηθη* c. B^{3}D^{c}EL al plu | *αυτοισ* cum ℵADKLP (Ε ου *ερρηθη αυτου*) al omn^{vid} d*** e vg (et. fu al) cop syrP go aeth ... B* am demid tol harl om. Atque hinc Ln *ερρ.* [*αυτοισ*]

27. *υπολειμμα* cum ℵ*AB Eus$^{dem\ 62.\ 64}$ et$^{esa\ 399}$ ... ς *καταλειμμα* (:: ut LXX) cum ℵ^{a}DEFGKLP al fere omn Thdrt

28. *συντεμνων* sine additam cum ℵ*AB 28* 47* 67** syr^{sch} cop aeth^{utr} are Eus$^{dem\ 64}$ et$^{esa\ 399}$ Dam Aug$^{civ\ dei\ 17,5}$ ... ς Ti add *εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντετμημενον* (:: ut LXX) cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g vg syrP go arm (om *οτι*) Eus$^{dem\ 62}$ al

29. *ενκατ-* c. NDEFG ... ς Ln Ti *εγκατ-* c. ABKLP. Praeterea *-λιπεν* dedimus cum NBD* etc ... AD^{c}EFGKLP etc *-λειπεν* | *ωμοιωθημ.* cum NBD EK^{sil} al pler ... Ti *ομοιωθημ.* cum AFGLP al pauc^{vid}

31. *εισ νομον* sine additam cum ℵ*ABDEG 47. 67** 140. (17. 61. o^{scr} om ipsum *εισ νομ.* una cum *δικαιοσυνησ* quod sequi solet) d* e g cop Or $^{int\ 4,618}$ et^{619} et^{620} et^{2,469} Procop$^{esa\ 135}$ (ad Esa 8, 14) Dam Ambrst^{com} ... ς (Gb^{0}) Ti add *δικαιοσυνησ* cum ℵ^{c}F(cum obelo)KLP al pler d** f vg go syr^{utr} arm Chr^{685} Euthal^{cod} Thdrt Thdor$^{mop\ cat\ 365}$

32. *εξ εργων* sine additam cum ℵ*ABFG 6. 9. 47^{txt} 67** f g vg cop Or$^{int\ 618.\ 619}$ Ambrst ... ς (Gb^{00}) add *νομου* cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e go syr^{utr} arm Chr^{686} Thdor$^{mop\ 85}$ Thdrt Dam al | *προσεκοψ.* sine *γαρ*

προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. Es 8, 14. 28, 16 10, 11

X.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις πρὸς τὸν θεὸν ὑπερ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· 3 ἀγνοοῦντες γὰρ Phl 3, 9 τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Μωϋσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος Lv 18, 5 Gal 3, 1

---

c. ℵ*ABD*FG 47txt aser* d e f g am fu tol go cop Or$^{int\,618\cdot 619}$ Ambrst Dam. Praeterea Ln ante *προεκοψαν* non interpunxit ... ς (Gb^{00}) add *γαρ* cum ℵc^{2}DcEKLP al pler vgcle demid harl syr^{utr} arm Chr^{666} al

33. *ο πιστευων* sine *πασ* cum ℵABDEFG 47. d* e f g go syr^{sch} cop aeth utr Or^{s,386} etc ... ς (Gb^{00}) praem *πασ* cum KLP al pler d*** vg syrp arm Did^{tri} al

X. 1. *η δεησισ* (P add *μου*) *προσ* cum ℵABDEFGP 47. arm Cyr$^{cat\ niceph\ 1,1246}$ ... ς *η δεησ.* *η* (Gb^{00}) *προσ* cum KL al pler Chr^{667} al | *υπερ αυτων* cum ℵABDEFGP 6. 10. 17. 47^{txt} 71. 93. 137. 12^{lect} d e f g vg go syr^{utr} cop arm etc ... ς (= Gb Sz) *υπ. του ισραηλ* cum KL al pler Thdrt | *εισ σωτηριαν* sine *εστιν* cum ℵ*ABDEFG 47^{txt} 71. 219* 12^{lect} d* e f g go syr^{sch} arm etc ... ς (= Gb Sz) praem *εστιν* cum ℵcKLP al pler etc

3. *την ιδιαν δικαιοσυνην* (F -νης) c. NFGKL al pler (37. *δικαια* post ζητ.) d* f g go syr^{utr} aeth^{utr} Ir$^{int\,241}$ Tert$^{marc\ 5,14}$ (*deum enim ignorantes et suam iustitiam sistere quaerentes*) Or$^{int\,620.\ 653}$ Chr^{687} (et. moscc) et^{5,41} etc ... Gb^{00} Ln om *δικαιοσυνην* cum ABDEP 47^{txt} 178. 8^{lect} d*** e vg cop arm Clem^{451} Or$^{int\,619}$ Bas$^{bapt\,643.\ 664}$ etc

5. *μωυσ-* cum ℵBFGK al plu ... ς *μωσ-* cum ADE (non d e) LP al plu | *οτι* ante *την δικαιοσυνην* cum ℵ*AD* 17* 67** vg (cop) Or$^{int\,621}$ et$^{ter\ 622}$ Dam Ambrst Cassiod$^{ro\ 23}$ ... ς Ln Ti post *νομου* pon cum ℵcBDcE FGKLP al pler (115. om) d e f g syr^{utr} go Chr^{666} Thdrt al | *την εκ νομου* cum ℵB ... ς Ln Ti *την* (D* *τησ*) *εκ του νο.* cum DEFGKLP etc | *ο ποιησασ* sine additam cum ℵ*ADE 6. 9. 47. 67** vg Or$^{int\,621}$ et$^{ter\ 622}$ Dam ... ς Ti add *αυτα*, Ln [*αυτα*] cum ℵcBFGKLP al pler (17*

ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ
Dt 30, 11–14 εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ'
ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἢ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσ-
σον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει;
ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν
ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν
τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται
9, 33
Es 28, 16 εἰς σωτηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ
οὐ καταισχυνθήσεται. 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
3, 22
Iohel 2, 32 Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς
Act 2, 21 ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα
κυρίου σωθήσεται. 14 πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπί-
στευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσονται
χωρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;
Es 52, 7 καθὼς γέγραπται· ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ
ἀγαθά.

37* ταυτα) syr^{utr} | εν αυτη (Gb′) cum ℵ*AB 17. 47. 80. d** et*** e vg go cop Or$^{int\ 621}$ et$^{ter\ 622}$ Dam ... ς Ti εν αυτοις cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler syr^{utr} Chr^{688} Thdrt Ambrst

6. εν τη καρδια (ut et. ς Wtst Gb Sz): ς^{e} om τη, ex errore ut vdtr

8. λεγει sine η γραφη cum ℵABKLP etc ... DE al plus^{10} d e vg^{cle} am fu harl arm Or^{3,243} etc add η γραφη. Item praem η γραφη FG f g cop aeth

9. ομολογησης ... B 71. Clem^{607} (Cyr$^{semel?}$) add το ρημα | κυριον ιησουν cum ℵADEFGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} arm go Ir$^{int\ 209}$ Or int^{2,175} etc ... B cop Clem^{607} Cyr$^{esa\ 108}$ et$^{ioh\ 762}$ οτι κυριος ιησους

14. επικαλεσωνται cum ℵABDEFG 73. 115. a^{scr} ... ς Ti επικαλεσονται cum KLP al pler Clem^{442} etc | πιστευσωσιν cum ℵBDEFGP 70. 73. 109. Chr^{697} ex$^{mosc\ 1}$ ... ς Ti πιστευσουσιν c. AKL al pler Clem^{443} etc | ακουσονται c. ℵ*DEFGKP al^{10} Dam ... ς Ti ακουσουσιν cum L al plu Clem ^{442} Ath^{2,4} Chr^{697} montf Thdrt ... Ln ακουσωσιν cum ℵ^{c}A^{2}(* latet)B al^{13}

15. κηρυξωσιν cum ℵABDEKLP 1. 4. 17. 23. 33. 43. 73. 76. 93. 115. a^{scr} Chr^{697} ex$^{mosc\ 2}$ Euthal^{cod} ... ς Ti κηρυξουσιν c. minusc pler Clem ^{442} al; FG εκηρυσσουσιν | των ευαγγελιζ. τα αγ. sine τ. ευαγγ. ειρ. cum ℵABC 47^{txt} 62. 71. 109. sah cop aeth^{utr} Clem^{442} Or^{4,11} et$^{int\ 4,495}$ al ... ς (Gb^{00}) Ti praem των ευαγγελιζομενων ειρηνην cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} arm go Chr^{697} al | τα αγαθα c. ℵ*D^{b}et^{c}KL

16 *Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ* Es 53, 1 Io 12, 38
λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 *ἄρα ἡ πίστις ἐξ*
ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Χριστοῦ. 18 *ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ* Ps 18 (19), 5
ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 *ἀλλὰ*
λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζη-
λώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. Dt 32, 21
20 *Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,* Es 65, 1
ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 *πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ*
λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν Es 65, 2
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI.

1 *Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο·* Ps 93 (94), 14
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βεν-

---

al fere omn arm Clem^{442} Chr^{697} Euthal^{553} Euthal^{cod} Thdrt ... Gb^{00} Ln om τα c. $\aleph^{c}$ABCD*EFGP 47^{txt} 178. Or^{4,11} Eus$^{dem\,89}$ Dam

17. *χριστου* cum $\aleph^{*}$BCD*E 6. 9. 23. 47^{txt} 49. 57. 67** d e vg go sah cop arm aeth^{ro} Or$^{int\,4,626.\,627}$ al ... ς Ti *θεου* cum $\aleph^{c}$AD^{b}et^{c}KLP al pler (a^{scr} *του θε.*) syr^{utr} aeth^{pp} Clem^{442} Ps-Ath^{494} Thdor$^{ant\,263}$ et$^{mop\,88}$ al ... FG f g Hil^{672} plane om

19. *μη ισρα. ουκ εγνω* cum ℵABCD*et^{c}EFGP al^{10} d e f g vg etc ... ς (= Gb Sz) *μη ουκ εγν. ισρα.* cum D^{b}L al pler syr^{utr} Thdrt Thphyl | *μωυσ-* cum BCFGLP al plu etc ... ς (= Gb Sz) *μωσ-* cum ADE al sat mu | *επ εθνει* cum ℵABC^{2}DE 37. 73. Clem^{451} ... ς Ti *επι εθνει* cum FGLP al pler Chr^{700} Thdrt Dam

20. *αποτολμα και* cum ℵABCLP al omn^{vid} d** vg syr^{utr} reli ... D*et^{c}E FG d* e f g om | *ευρεθην* sine *εν* cum ℵACD^{b}et^{c}ELP al omn^{vid} d e vg Clem^{451} etc ... Ln add [*εν*] cum BD*FG f g Ambrst | *εμφα.* (FG *ενφ-*) *εγενομην* cum ℵACD^{b}et^{c}EFGLP al omn^{vid} f g vg Clem^{451} al ... Ln add [*εν*] cum BD*. Item d e Ambrst *inventus sum inter eos.*

XI. 1. *τ. λα.* (*κληρ.* FG) *αυτου* sine additam cum ℵ*BCD^{c}E(FG)LP al fere omn f g vg syr^{utr} sah cop arm aeth go Or$^{int\,629}$ etc ... Ln add *ον προεγνω* c. $\aleph^{c}$AD* 76. d* Chr^{702} etc | *ισραηλειτης* cum ℵAB* ... ς Ln *-λιτης* cum B^{3}CDEFGLP etc | *βενιαμειν* cum ℵABC 17. 37. 62. ... ς *-μιν* cum DEFGP al pler

ιαμείν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ
οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
1 Rg 19, 10 κατὰ τοῦ Ἰσραήλ; 3 κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ
θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦ-
σιν τὴν ψυχήν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλι-
1 Reg 19, 18 πον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ
Βάαλ. 5 οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν
χάριτος γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις
οὐκέτι γίνεται χάρις. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπ-
Dt 29, 4 Es 29, 11 έτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 καθάπερ
γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς
τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.
Ps 68 (69), 23 9 καὶ Δαυὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ
εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, 10 σκο-
τισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον
αὐτῶν διαπαντὸς σύνκαμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ
10, 19 αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι
αὐτούς. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ

---

2. ηλεια cum BFG (cf et. alibi) ... ς Ln Ti ηλια cum ℵACDELP al certe pler | κατα τ. ισρα. sine additam c. ℵᶜABCDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) add λεγων cum ℵ*L al pler (bˢᶜʳˢ λεγω) syrˢᶜʰ aeth Thphyl Oec
3. τα θυσιαστ. sine copula cum ℵ*ABCFGP al¹⁰ d e f g vg sah cop Or$^{int\ 2,462}$ et^{4,629} al ... ς (Gb^{00}) praem και c. DEL al pler syrᵘᵗʳ arm aeth Iust$^{dial\ 39}$ Chr$^{703\ sem}$ et^{704} al
4. κατελιπον cum ℵBDE al plu ... ACFGLP al -λειπον
5. λειμμα ut DᶜELP etc, B² al λημμα ... ℵAB*CD*FG al λιμμα. Similiter 9, 27 B* υπολιμμα, FG καταλιμμα, sed ℵAB²DELP -λειμμα
6. ουκετ. γιν. χαρις sine additam cum ℵ*ACDEFGP 47^{txt} d e f g vg sah cop arm Or$^{int\ 629\ ss}$ Dam Ambrst relll^{lat} ... ς (= Gb Sz) Ti add ει δε εξ εργων, ουκετι εστι (B om) χαρις, επει το εργον ουκετι εστιν εργον (B χαρισ) cum ℵᶜ(B)L al fere omn syrᵘᵗʳ (aeth) Chr$^{705\ txt}$ et Thdrt^{txt} (sed neuter attigit in comm) Gennad$^{cat\ 392}$
7. τουτο cum ℵABCDEFGLP al plus^{40} Chr^{710} ex$^{mosc\ 2}$ et^{8,61} ... ς (= Gb Sz) τουτου cum minusc mu Chr$^{710\ txt}$ et^{com} al | Ln ἐπέτυχεν; ἡ δὲ
8. καθαπερ c. ℵB ... ς Ln Ti καθως cum ACDEFGLP al omn^{vid} etc
10. συνκαμψ- cum ℵB*D*FG ... ς Ln συγκαμψ- cum AB²CDᶜELP

ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν. 13 *ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω,* 14 *εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.* 15 *εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;* 16 *εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.*

17 *Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου,* 18 *μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ.* 19 *ἐρεῖς οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ.* 20 *καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ·* 21 *εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται.* 22 *ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ*

---

13. *υμιν δε* cum ℵABP 10. 31. 47. 73. 80. syr^{utr} cop arm Thdrt^{cod} Dam ... c *υμιν ουν* ... ς Ti *υμ. γαρ* cum DEFGL al pler d e f g vg go Chr ^{715} al mu | *μεν ουν* cum ℵABCP cop Cyr^{ose188} Dam ... ς Ti *μεν* tantum cum L al pler d*** e vg syrP aeth Chr ^{715} etc ... DEFG al^{10} d* f g go arm plane om

15. *προσλ-* c. ℵABDELP al fere omn ... CFG (sed f *assumtio*, g *assumptio*, ut et. Latt rell) k^{scr*} *προλ-*. Item *-λημψισ* cum ℵABD*FG ... ς *-ληψισ* cum B^{3}CD***ELP al omn^{vid}

16. *ει δε* cum ℵBC*DEFGLP al omn^{vid} syr^{utr} cop arm etc. Item *quodsi* d e f g vg Or$^{int\ 600.\ 616.\ 687}$ Ambrst al ... A *ει γαρ*, Ir$^{int\ 39}$ *et si* ... C^{3} go aeth om copulam

17. *συνκοι-* cum ℵAB*D*FG ... ς Ln *συγκοι-* c. B^{3}CD^{c}ELP al certe pler | *τησ ριζησ* sine *και* cum ℵ*BC cop (*pinguedinis radicis olivae*) Dam (sed com vdtr *και* agnoscere) ... ς Ln Ti *τησ ριζ. και* cum ℵCAD^{b}et^{c}ELP al omn^{vid} vg go syr^{utr} arm aeth Or$^{int\ 687}$ Chr^{718} Thdrt Antioch^{1100} ... D* FG d f g Ir$^{int\ 304}$ et^{384} om plane

18. *αλλα* cum ℵBD* ... ς Ln *αλλ* cum ACD^{c}FGLP al certe pler

19. *κλαδοι* (et. Sz) cum ℵABCD^{c}FGLP al^{40} etc ... ς (Gb^{00}) Ti praem *οι* cum D* al sat mu etc | *εγκεντρ-* c. ℵAB*D*FG d^{scr} ... ς Ln *εγκεντρ-* cum B^{3}CD^{c}LP al pler

20. *εξεκλασθ.* c. ℵACD^{b}et^{c}LP al omn^{vid} Chr^{719} Thdrt Antioch^{1100} Dam ... Ln *εκλασθησαν* c. BD*FG | *υψηλα φρονει* c. ℵAB ... ς Ti *υψηλοφρονει* cum CDFGLP al omn^{vid} Or^{2,276} al

21. *ουδε σου* sine *μηπωσ* c. ℵABCP 6. 42. 47^{txt} 67** 73. 80. cop Or$^{int\ 4,617.}$

ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται·
14, 4 δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούς. 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ
Es 59, 20 s 27, 29 οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ
Ier 31, 33 s ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ

---

637. 638 Augps65 et72 etcont faust 9 al ... ς Ti *μηπως ουδε σου* cum DF GL al pler vg (*ne forte nec tibi parcat*) syrutr arm go Chr719 Thdrt Antio1100 Thphyl Oec Irint264 | *φεισεται* cum ℵABCDFGLP al plus75 Or3,144. 246. 278 etc ... ς (= Gb Sz) *φεισηται* cum minusc vix mu Chr 719ed etcat412

22. *αποτομια* (Gb′) cum ℵ*ABC 67** arm Or3,246 Dam ... ς *αποτομιαν* cum ℵc (sed *ν* rursus deletum) DFGL al pler d f g vg Clem140 Euspe 298 al | *χρηστοτης* (Gb′) cum ABCD* 67** (ℵ *χρηστοτητος* nec correctum) arm Or3,246 Euspe 298 Dam ... ς *χρηστοτητα* cum DcFGL al pler d f g vg Clem Chr al | *θεου* sec c. ℵABCD* d* vg cop arm Dam Pelag ... ς om cum DbetcFGL al omnvid demid go syrutr aeth Clem140 Or 3,246 etc | *επιμενης* cum ℵBD* ... ς Ln Ti *επιμεινης* cum ACDcFGL al omnvid Clem140 etc | Lned min *ἐκκοπήσῃ*,

23. *κακεινοι* cum ℵABCDFG al15 Dam ... ς (= Gb Sz) *και εκεινοι* cum L al longe plu Chr719 Thdrt al | *επιμενωσιν* cum ℵ*BD* ... ς Ln Ti *επιμεινωσιν* cum ℵcACDcFGL al omnvid Chr al | *ενκεντρ-* bis, item v. sq ... ς Ln *εγκ-*: ut v. 19, ad quem vide, nisi quod A post *ενκεντρισθησονται* bis *εγκ-* habet.

25. *παρ εαυτοις* cum ℵCDL al pler Chr721 al ... Ln Ti *εν εαυτοις* cum AB Dam ... FG 47. 67** d* f g vg Hil1102 Augsaep etc *εαυτοις*

26. *αποστρεψει* cum ℵABCD* 39. 47. 80. aeth Dam ... ς *και αποστρεψει* cum DbetcEL al pler syrutr cop arm Or3,728 etc ... FG *αποστρεψαι*

30. *ωσπ. γαρ* sine *και* cum ℵaABCD*EFG al10 d f g cop aethutr go Orint

θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 *οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν·* 32 *συν-* Ga 3, 22
ἔκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. 33 Ὦ *βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς* Es 40, 13
ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. 1 Co 2, 16
34 *τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;*
35 *ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;* 36 *ὅτι ἐξ* Iob 41, 2 (Es 40, 14)
αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς 1 Co 8, 6 Col 1, 16
τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 16, 27

XII.

1 *Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν·* 2 *καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ*

3,50 et 4,640 etc ... ς (Gb^{00}) add *και* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}L al pler (e vg) syr^{utr} arm Chr^{722} etc

31. *υμετερω* (et. ς ς^{e} 1633 Wtst Gb Sz etc): ς^{e} 1624 *ημετερω* cum 17. 37* 73. 114. 123. | *νυν* ante *ελεηθωσιν* cum ℵBD* 4** cop Dam; Ln [*νυν*] ... ς Ti om cum AD^{b}et^{c}EFGL al pler d e f g vg syr^{utr} arm aeth go Or int^{641} Chr^{722} al

32. *τους παντας* pri loc c. ℵABD^{c}EL al omn^{vid} syr^{utr} (*omnem hominem*) cop arm go Or$^{int\,2,355}$ et^{4,641} etc ... D*FG d e f g vg Ir^{50} et^{gr} et^{int} al mu *τα* (FG Ir^{50} om) *παντα, omnia*

33. *και σοφιας* et. d** (* *en* pro *et*) f g m^{1} et^{83} demid Ir^{51} et (sed fluct lectio) int Clem$^{304.\ 694}$ etc ...: 32. d*** e vg (et. am fu harl tol) Ir^{int} ex nonnull edd et^{edd} Cyp^{319} al mu om *και* | *ανεξεραυνητα* cum ℵAB* (ut ubique edidimus) ... ς Ln *ανεξερευνητα* cum B^{c}DEFGL al omn^{vid}

36. *αιωνας* sine additam et. d e g vg^{cle} am harl m^{1} etc ... FG** f m^{83} fu demid tol syr^{sch} Or$^{int\,641.\ 642}$ Cyp^{319} al mu add *των αιωνων*

XII. 1. *τω θεω ευαρεστ.* cum ℵ*AP m^{94} vg Or$^{int\,4,643.\ 644}$ Amb$^{incarn\,705}$ Ambrst Aug$^{civit\,10,7}$ et^{saep} Dam ... ς Ln Ti *ευαρ. τω θε.* cum ℵ^{c}BDE FGL al certe pler d e f g arm syr^{utr} cop Or$^{int\,2,187}$ et^{4,643} Eus$^{ps\,637}$ al mu

2. *συνσχ-* cum ℵBDEFG ... ς Ln *συσχ-* cum ALP al certe pler | *-ζεσθε* (ℵB*LP) et *-ουσθε* (B*D^{b}et^{c}LP) cum B*LP (ℵ, D^{b}et^{c}) al plu et quod in tali re gravissimum, (scriptura enim *-σθαι* et *-σθε* tantum non ubique fluctuat) d e f g m^{94} guelph vg go cop syr^{utr} arm aeth Clem^{450}

αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς
Eph 5, 10. 17 τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρε-
στον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι
παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
1 Co 7, 17 φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πί-
1 Co 12, 12 στεως. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ
2 Co 12, 27
Eph 4, 25 μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά
ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη, 6 ἔχοντες δὲ χαρί-
Eph 4, 11 σματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφη-
τείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· 7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ
διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 εἴτε ὁ παρακαλῶν,
ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν
σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώ-
μενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ
14, 18
16, 18 τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ-
ματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ

---

etc ... Gb″ Ln -ζεσθαι (AB^{3}DFG) et -ουσθαι (ℵAB^{3}D*FG) cum AB^{3}DFG (ℵ et D*) al permu Thphyl | *του νοος* sine additam cum ABD*FG 47. 67** cop Clem^{450} Or^{3,803} etc ... ς (Gb^{00}) add *υμων* cum ℵD^{c}ELP al pler d e f g (*vestri sensus*) m^{94} guelph vg syr^{utr} arm go aeth Or$^{int\ 4,643\ ss}$ etc | *το αγαθον*: cum *το θελ. τ. θεου* coniungunt (hinc et. Ln ante *το αγ.* nil interpunctionis posuit) d*** f vg (*voluntas dei bona et* etc) syr^{utr} cop Chr^{730} etc ... separant vero d* (*quae sit voluntas dei, quod bonum* etc) e g m^{94} (- *et quod bonum*) guelph go Aug$^{confess\ 13}$ et saep Ambrst al

4. *πολλα μελη* cum ℵBDEFG 115. d e f g guelph vg Or$^{int\ 645.\ 647}$ etc ... ς Ti *μελη πολλ.* cum ALP al fere omn Bas^{2,662} al

5. *το δε* cum ℵABD*FGP 47^{txt} Antioch^{1158} Dam ... ς Ti o *δε* cum D^{b}et^{c}EL al pler Eus$^{dem\ 506}$ Chr^{735} Thdrt al

11. *κυριω* (Gb′) cum ℵABD^{b}et^{c}ELP al fere omn cddd^{gr} ap Hier$^{ad\ marcell}$ ap Ambrst ap Or$^{int\ 651}$ d*** e f vg syr^{utr} cop arm go aeth^{utr} (nec aliter, ut hoc adnotem, georg slav^{edd} et^{cdd}) Clem^{309} Or$^{int\ 4,651}$ Ath^{308} al mu. Hier vero ^{1,133}vallars in ep. 27 ad Marcellam habet: „illi legant *spe gaudentes, tempori servientes*, nos legamus *domino servientes*." Or$^{int\ 651}$ „scio autem in nonnullis Latinorum exx haberi *tempori servientes:* quod non mihi vdtr convenienter insertum," etc ... ς (item Gb, sed non ς^{e} Sz) *καιρω* cum D*et D^{nov}FG 5. d* g cdd^{lat} ap Hier

θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. 20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

Col 4, 2
Mt 5, 44
1 Co 4, 12
15, 5
2 Co 8, 21
Prov 3, 4
Dt 32, 35
Heb 10, 30
Prov 25, 21

(vide ante) ap Or^{int} (vide ante). Sic vero Ambrst: „*tempori servientes*. In Graeco dicitur haberi sic: *deo servientes*, quod nec loco ipsi competit. Quid enim opus erat summam hanc ponere totius devotionis, quando singula membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent memorat?“ etc

13. *χρειαισ* cum ℵBD^{b}et^{c}ELP al omn^{vid} d*** e f vg^{cle} fu demid harl tol syr^{utr} (et^{p} et.^{mg} gr) cop arm aeth go Clem^{309} Or$^{int\,651}$ etc ... D*FG *ξενια τῶν ἀντιγράφων* ap Thdor^{mop} d* g am cdd ap Or^{int} al *μνειαισ* (*memoriis*)

14. *ευλογειτε* (D*^{vid} *-εισθαι*) *τ. διωκ. υμασ* h. l. cum ℵABD^{b}LP al omn^{vid} vg rell Clem^{607} etc: D*et^{c}E d e pon post *καταρασθε* ... FG f g m^{112} Or^{int} exmss plane om (:: transiliendo) ... Ti om *υμασ* cum B 47. 67** am

15. *κλαιειν* cum ℵBD*FG 47. 67. d e f g m^{96} vg go syr$^{p\,mg}$ arm Or$^{int\,652}$ al ... ς praem *και* cum AD^{c}ELP al pler syr^{sch} cop aeth Bas^{2,289} etc

17. *καλα* sine additam cum ℵA*^{vid}BDELP al omn^{vid} d e syr^{utr} cop arm zoh aeth etc ... Ln add *ενωπιον του θεου και* c. A**. Item FG d*** f g guelph m^{24} vg go etc add *ου μονον ενωπειον* (sic FG) *του θεου αλλα κει* (sic FG, om fu) *ενωπιον των ανθρωπων* | *παντων* cum ℵA*^{vid}BD^{c}E LP al pler f vg (et. am fu demid) syr^{utr} cop arm go etc ... Ln *των* cum A**D*FG^{rg} al^{2} d e g guelph m harl tol Lcif^{183}

20. *αλλα* (ℵP 37. al *αλλ*) *εαν* cum ℵABP 5. 10. 23. 37. 57. 67** 73. d* vg cop arm Bas^{2,289} Dam Or$^{int\,4,654}$ ... ς Ti *εαν ουν* cum D^{c}EL al plu Chr ^{748} Thdrt ... Gb'' *εαν* sine copula cum D*FG al^{6} d*** e f g m^{24} guelph go

XIII.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ
ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ δια-
ταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται.
3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ.
θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις
ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν.
ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ·
θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.
5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ
τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ
γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 ἀπόδοτε
πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος,
Mt 22, 37 ss τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 Μηδενὶ μηδὲν
ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον

XIII. 1. *πασα ψυχη* et *υποτασσεσθω* c. ℵABD^{c}ELP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop go arm aeth etc … D*FG d* f g m^{89} fu harl Ir$^{int\,321}$ Ambrst al *πασαις* et *υποτασσεσθε* | *ει μη υπο θεου* (Gb″) c. ℵABD^{c}K**LP al plus^{70} Bas eth^{312} Chr^{752} Isid^{2,216} Thdrt^{cod} … ς Ti *ει μη απο θεου* cum D*E*FG al vix mu Or^{1,790} Thdrt^{ed} Dam | *αι δε ουσαι* sine additam cum ℵAB D*FG 67** 12^{lect} d e f g m^{89} vg etc … ς (= Gb Sz) add *εξουσιαι* cum D^{c}ELP al pler syr^{utr} Or^{1,790} al | *θεου* sine artic cum ℵ*ABDEFGP al^{15} … ς (= Gb Sz) *του θεου* cum ℵ^{c}L al longe plu .

2. *λημψονται* cum ℵAB*D*FG … ς *ληψ.* cum B^{s}D^{c}ELP al omn^{vid}

3. *τω αγαθω εργω αλλ. τω κακω* (Gb′) cum ℵABD*FGP 6. 67** d e f g m^{89} guelph cop go etc … ς *των αγαθων εργων αλλ. των κακων* cum D^{c}EL al fere omn syr^{utr} arm Chr^{753} al

4. *εκδικ. εισ οργην* cum ℵ^{c}ABLP al longe plu m^{89} guelph vg syr^{utr} cop arm aeth go Ir$^{int\,280.\ 321}$ Or$^{int\,4,655}$ etc … ℵ*D^{b}E^{te} etc *εισ οργ. εκδικ.* … D*FG 177. d* f g om *εισ οργην*, hinc Gb^{0}

5. *αναγκη υποτασσεσθαι*: DEFG d e f g m^{89} guelph go Ir$^{int\,280}$ *υποτασσεσθε* (Gb′), omisso *αναγκη*

7. *αποδοτε* sine copula cum ℵ*ABD* 67. m^{89} am demid tol sah cop etc … ς add *ουν* cum ℵ^{c}D^{c}EFGLP al fere omn d e f g vg^{cle} (et. fu harl) syr^{utr} arm go etc

8. *αλληλ. αγαπαν* cum ℵABDE FGP al fere^{10} d e f g m^{89} vg etc … ς (=Gb Sz) *αγαπ. αλληλ.* cum L al plu sah cop syr^{P} aeth

νόμον πεπλήρωκεν. 9 *τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.* 10 *ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.* 11 *Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.* 12 *ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φωτός.* 13 *ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ,* 14 *ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.*

Ex 20, 13 ss
Lv 19, 18
Ga 5, 14
Ia 2, 8
1 Co 13, 4
1 Th 5, 6 ss
Eph 5, 11. 14
Ga 3, 27

---

9. *ου κλεψ.* sine *ου ψευδ.* c. ABDEFGL al[35] fere d e f g am fu tol syr[sch] sah (om et. *ου μοιχ.*) go etc ... ς (= Gb Sz) add *ου ψευδομαρτυρησεισ* cum ℵP al plu (7 ap Scri) vg[cle] demid harl cop syrP arm aeth etc | *τω λογω τουτω* cum ℵBDEFG 37. 45. d[scr] g Or[3,669] et[670] ... ς *τουτω τω λογω* cum ALP al pler d e f vg Clem[897] etc | *εν* (Clem[568] Or[3,670] om) *τω* et. Clem[897] (et[568]) Or[3,669] (et[670]) Dial[831] etc ... BFG om, nec expri d e f g vg etc. Hinc Ln [*εν τω*] | *ωσ σεαυτον* cum ℵABDE al plus[30] ... ς *ωσ εαυτον* cum FGLP al plu

10. *ουν* c. ℵA[vid]BD[b]et[c]EL al pler f vg sah cop syrP go Clem[614] etc ... D* FG d e g m[16] etc *δε* ... P 93. 12[lect] om copulam

11. *ηδη* (A *ηδει*) hoc loco cum ℵABCDE 37. d e vg etc ... ς Ti ante *εξ υπν.* pon cum FGL al pler f g go etc; P ante *ωρα* | *υμασ* cum ℵ*ABCP 37. 76. d[scr] Clem[628] ... ς Ln (ex errore) Ti *ημασ* cum ℵ[c]DEFGL al pler d e f g vg etc

12. *ενδυσωμ. δε* (Gb′) cum ABC*D*EP sah[woid] cop go Clem[628] Or[int 658] Dam ... ς *και ενδυσωμ.* cum ℵ[c]C[3]D[b]et[c]FGL al omn[vid] vg arm aeth etc ... ℵ* sah[cod] *ενδυσ.* sine copula | *τα* (17. om) *οπλα* et. Clem[628] Or[3,558] et[int 658] etc ... ADE 32. 93. d* e *τα εργα*

14. *αλλα* cum ABD[c]E ... ς Ln *αλλ* cum ℵCD*FGLP al certe pler | *κυριον*: B Clem[287] om | *ιησ. χριστ.* ... B go (*domin. nostr. Chri. Ies.*) Clem *χρι. ιησ.* | *και τησ* et. Clem[287] Or[int 2,164. 215] etc ... D*FG d* f g om *και* | *εισ επιθυμιασ* c. ℵBDELP al fere omn Ign[intpol 262] Clem[287] etc ... AC 1. Ath[2,317] al *εισ επιθυμιαν* (Ambfid[3,497] *in concupiscentia*), FG *εν επιθυμειαισ*, item d e f g vg Ambrst etc

XIV.

15, 1. 7 1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· 15, 7 ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσ- 14, 10 Ia 4, 12 ελάβετο. 4 σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ 11, 23 στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι αὐτόν. 5 ὃς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορείσθω. 6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀπο-

---

XIV. 2. *εσθιει* et. d* Clem Or et Or$^{int\ 2,154}$ etc ... D*FG d*** e f g vg arm Or$^{int\ 2,210}$ et$^{4,531.\ 659\ bis}$ etc *εσθιετω* (*manducet*)

3. *ο δε μη* cum ℵ*ABCD* 5. d* go Clem^{170} Dam ... FG f g *ουδε ο μη* (*neque qui non*) omisso *μη* ante *κρι*. ... ς *και ο μη* cum ℵ^{c}D^{c}ELP al pler d*** vg syr^{utr} sah aeth Bas$^{eth\ 273}$ Epiph^{507} etc

4. *δυνατει γαρ* (Gb′) cum ℵABCD*FG ... D^{b}et^{c}P etc *δυνατος γαρ* ... ς *δυνατος γαρ εστιν* cum L al omn^{vi} Thdrt Dam | *ο κυριος* cum ℵABCP sah cop arm go aeth Bas$^{eth\ 273}$ cdd etc ... ς *ο θεος* cum DEFGL al certe pler d e f g vg syr^{p} Or$^{int\ 660}$ Bas$^{eth\ 273}$ ed etc

5. *ος μεν γαρ* cum ℵ*ACP 26. 39. d e f g vg go etc: Ln *ος μεν* [*γαρ*] ... ς Ti om *γαρ* c. ℵ^{c}BDEFG al pler syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\ 660}$ etc

6. *κυριω φρονει* sine additam cum ℵABC*DEFG 23. 57. 67** d e f g vg cop aeth Or$^{int\ 660}$ al ... ς (Gb^{0}) Ti add *και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει* cum C^{3}LP al pler syr^{utr} arm Bas$^{eth\ 274}$ al | *και ο εσθιων* cum ℵABCDEFGLP al^{70} d e f g vg etc ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc pauc

8. *αποθνησκωμεν* pri loco cum ℵB al plu Chr^{772} Cyr$^{act\ 29}$ et^{58} Thdrt al ... Ln *αποθνησκομεν* cum ADEFGP ... CL al fere^{10} *αποθανωμεν τω* (FG om) *κυριω αποθνησκομεν*: ℵCL al Chr$^{mosc\ 2}$ *τ. κυ. αποθνησκωμεν* | *εαν τε* (F^{gr}G add *ουν*) *αποθνησκωμεν* cum ℵBCL al plu ... Ln *εαν τε αποθνησκομεν* cum ADEFGP al fere^{10}

θνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 *εἰσ τοῦτο γὰρ Χριστὸσ ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.* 10 *σὺ δὲ τί κρίνεισ τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖσ τὸν ἀδελφόν σου; πάντεσ γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ.* 11 *γέγραπται γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριοσ, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ.* 12 *ἄρα οὖν ἕκαστοσ ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.*

2 Co 5, 15 1 Th 4, 14 — 14, 4 2 Co 5, 10 — Es 45, 23 Phl 2, 10 s — Mt 12, 36

13 *Μηκέτι οὖν ἀλλήλουσ κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον.* 14 *οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν.* 15 *εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφόσ σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖσ. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸσ ἀπέθανεν.* 16 *μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν.* 17 *οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσισ καὶ πόσισ, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ*

20 — 1 Co 8, 11 — 1 Co 8, 8

---

9. *χριστοσ* sine *και* cum ℵ*A^{vi}BC*D*^{et_c}EFGP al plus^{20} f g vg etc ... ς (Gb^{00}) add *και* cum ℵ^{c_c}C^{s}D^{b}L al longe plu d* et*** e am syr^{utr} Ir$^{int\,209}$ al | *απεθαν. και εζησεν* cum ℵ*ABC cop arm aeth Or$^{int\,4,661\,bis}$ Cyr$^{hr\,239}$ etc. Item FG f g vg Or^{1,486} etc *απεθαν. κ. ανεστη* ... ς (= Gb Sz) *απεθ. κ. ανεστη κ. ανεζησεν* cum minusc Thdrt; item ℵ^{c}D^{b}LP etc *απεθ. κ. ανεστ. κ. εζησεν.* Similiterque D*et^{c}E d* e Ir$^{int\,209}$ Gaud$^{serm\,12}$ *εζησεν και απεθαν. και ανεστη*

10. *τ. θεου* (Gb′) cum ℵ*ABC*DEFG 47^{mg} d e f g am fu harl tol marian cop arm^{cdd} Or$^{int\,4,663ter}$ et^{663} etc ... ς *τ. χριστου* cum ℵ^{c}C^{2vi}LP al pler guelph vg^{cle} demid syr^{utr} arm^{ed} go Or^{1,254} Did$^{tri\,17}$ et^{76} etc

11. *πασ. γλωσσ. εξομολογ.* cum NACD^{b}LP al omn^{vid} vg cop arm syr^{p} Iust$^{apol\,1,52}$ Did$^{tri\,17.\ 76}$ al ... Ln *εξομολ. πασ. γλωσσ.* c. BD*et^{c}EFG d e f g guelph go etc

12. *αρα ουν* cum NACD^{b}et^{c}ELP^{2} al fere omn cop ... Ln om *ουν* cum BD*FGP* 67** syr^{sch}. Item d e f g vg etc *itaque* pro *αρα ουν* | *δωσει* cum NACD^{c}ELP (*δωσει λογον*) al fere omn Polyc^{6} etc ... Ln *αποδωσει* cum BD*FG 39. Chr^{774} | *τω θεω* cum NACDELP al fere omn Or$^{int\,663.\ 668}$ etc ... BFG 54. 67** f g Cyp^{158} al om, hinc Ln [*τω θεω*]

14. *δι εαυτου* cum NBC al sat mu Chr^{781} semel Dam Thphyl. Item d e f g vg (item rell) Or$^{int\,664}$ etc (*per ipsum*) ... Gb Sz Ln Ti *δι αυτου* cum ADEFGLP al longe plu etc

15. *ει γαρ* (Gb′) cum NABCDEFGP(L^{sil}) al^{10} d e f g guelph vg cop syr^{p} ^{mg} arm etc ... ς *ει δε* cum L^{treg} al pler syr^{sch} et$^{p\ txt}$ go etc

16. *υμων* cum NABCLP etc ... DEFG d e g m^{16} guelph** go etc *ημων*

ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 *ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.* 19 *ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.* 20 *μὴ*
Tit 1, 15 *ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά,*
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 *κα-*
1 Co 8, 13 *λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου*
προσκόπτει. 22 *σὺ πίστιν ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ*
θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 *ὁ δὲ δια-*
κρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ
ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

14, 1 1 *Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά-*
των βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 *ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλη-*

---

18. *εν τουτω* (Gb″) cum ℵ*ABCD*FGP 5. d e f g m[16] vg sah cop Or[int 667] bis et[668] etc ... ς *εν τουτοισ* cum ℵ[c]D[c]EL al fere omn guelph go syr utr arm etc | *τω χριστω* cum ℵBCD[c]ELP al fere omn etc ... Ln om *τω* cum AD*FG

19. Ln[ed min] *ἀρα οὐν – διώκομεν – ἀλλήλουσ;* | *διωκομεν* (et. Ln[ed min]) cum ℵABFGLP 39. 43. al[5] ... ς Ln[ed maj] Ti *διωκωμεν* cum CDE al longe plu Chr[edd] Thdrt Dam al. Item *sectemur* d e f g m[16. 97] guelph vg rell Or[int 668] Ambrst etc

21. *προσκοπτει* et. ℵ[a] Or [1,762] et[int 3,962] et[4,668. 669] etc ... ℵ*P *λυπειται.* Nil addidimus cum ℵ*(et[a]) AC 67** syr[sch] cop aeth ar[e] Or[1,762] Or[int 3,962] et[4,668 et 669] Dam Aug[cont adim] ... ς (Gb[o]) Ln Ti add *η σκανδαλιζεται η ασθενει* cum ℵ[c]BD[e]FGLP al fere omn d e f g m[97] vg sah syr[p] arm Bas[2,437] etc

22. *ην εχεισ* cum ℵABC tol al[lachm] cop Or[int 669] Aug[rom 81] et[cont adim] Pelag ... ς Ti om *ην* cum DEFGLP al omn[vid] d e f g vg syr[utr] sah arm aeth Chr[784] al | *κατ. σεαυτον* cum ℵABCDELP al plu ... ς (non ς[e] Gb Sz) *κα. σαυτον* cum minusc vix mu Chr[784] ... FG *κα. σεαυτω*

23. *αμαρτια εστιν*: addunt h o c l o c o eoque solo doxologiam: *τω δε δυναμενω* usq *εισ τ. αιωνασ· αμην* (cf infra 16, 25—27), L al fere[200] et lectionaria syr[p] ar[p] (et. go[vid]) Chr Cyr[act] Thdrt Dam al, item edd ap Or[int 687] ... contra habent a d f i n e m totius epistulae ℵBCD*E al pauc d e f vg syr[sch] cop aeth[utr] ar[e] Or[int 687] Ambrst al ... u t r o q l o c o habent AP al[2] arm[edd] et[zoh] ... n e u t r o D[c] vi F Marcion ap Or[int] edd ap Hier (ut[vid]).

XV. 2. *εκαστοσ* sine copula cum ℵABCDEFGLP al longe plu d e f g m[78] vg etc ... ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum minusc vix mu | *ημων* cum

σίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 *καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν* Ps 68 (69). 10
ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 *ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.* 5 *ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν,* 6 *ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 7 *διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσ-* 14, 1
ελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 *λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς* 2 Sm 22, 50
ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 *τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν* Ps 17 (18), 50
θεόν, καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 *καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη* Dt 32, 43

ℵABCD*etc^{L} al plu d** e syr^{utr} cop rell Or$^{int\,671\,c}$ Bas^{2,456} excdd^{2} al ... D^{b}FGP al plus^{25} d* f g m^{78} vg Or$^{int\,671a}$ et^{672} etc *υμων*

3. *επεπεσαν* cum ℵABCDEFGP etc ... ς *επεπεσον* cum L al plu

4. *προεγραφη* (LP al *-φει*) cum ℵACD^{c}ELP (et D*FG *προσεγραφ.*) al omn vid etc ... B d e f g m^{78} vg arm aeth Or$^{int\,671.\,672}$ Ambrst al *εγραφη*, praetereaque B add *παντα* (ut etiam P al^{3}) | *εγραφη* (Gb″) cum ℵ*BCDEFG 67** 80. d e f g guelph m^{78} vg syr^{sch} cop arm aeth go Clem^{572} al ... ς *προεγραφη* (LP *-φει*) cum ℵ^{c}ALP al pler syrP Chr^{792} etc | *και δια της παρακλ.* (et. Gb+Sz) cum ℵABC*L al plus^{25} d* syr^{sch} arm aeth Thdrt^{2,1103} ... ς Ti om *δια* cum C^{corr}DEFGP al plu d*** e f g m^{78} guelph vg syrP cop go Clem^{572} etc

5. *κατα χριστ. ιησ.* cum BC^{2}DEGL al pler d e g m^{78} guelph etc ... ℵAC* FP 37. 72. 109. f vg etc *κατ. ιησουν χριστον*

7. *υμασ* cum ℵACD^{b}et^{c}EFGL al plu d** e f g m^{79} guelph vg etc ... ς (= Gb Sz) *ημασ* cum BD*P 47. al mu d* Thdrt Dam | *του θεου* cum ℵABCDEFGP 37. ... ς om *του* cum L al pler Chr^{793} al

8. *γαρ* (Gb″) cum ℵABCDEFGP 5. 6. 19. 73. d e f g guelph vg etc ... ς *δε* cum L al pler syr^{utr} arm Chr^{796} al | *χριστον* (Gb″) cum ℵABC cop arm aeth Or$^{int\,674}$ Didt$^{ri\,217}$ al mu ... LP al longe plu etc *χριστον ιησουν* ... ς *ιησουν χριστον* cum DEFG al d e f g harl syr^{utr} | *γεγενησθαι* cum ℵAC^{3}D^{c}ELP al omn^{vid} etc ... Ln *γενεσθαι* cum BC*D*FG arm Ath^{955}

Ps 116 (117), 1 μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν· αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν
Is 11, 10 κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν
Mt 19, 21 Ἡσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν
ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πλη-
ρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ
περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι
καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς
γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. 15 τολμηρότερον δὲ
ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν
Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ
ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο

---

11. *και παλιν* sine additam cum ℵACLP al pler vg arm^{ed} aeth^{PP} Or$^{int\,674}$ etc ... Ln add *λεγει* cum BDEFG 1. d e f g guelph cop syr^{utr} go arm^{cdd} aeth^{ro} | *παντ. τα εθνη τον κυριον* cum ℵABDEP 47. d e guelph vg etc ... ς *τον κυριον παντ. τα εθν.* cum CFGL al pler f g etc | *επαινεσατωσαν* (:: ut LXX ex ℵA) cum ℵABCDE etc ... ς *επαινεσατε* cum FGLP al pler etc

13. *πληρωσαι* cum ℵACDELP al omn^{vid} etc ... BFG *πληροφορησαι*

14. *αδελφοι μου* (D*EFG etc om *μου*) hoc loco cum ℵABCLP al omn^{vid} d*** m^{79} vg cop syr^{P} Or$^{int\,675}$ etc ... DEFG d* e f g syr^{sch} Thdrt post *περι υμων* pon | *πασης της* cum ℵBP al^{5} Clem^{556} Dam ... ς Ln Ti om *της* cum ACDEFGL al pler Chr$^{302.\ 808}$ Thdrt | *αλληλους*: Gb′ *αλ-λους* cum L al fere^{70} cat$^{txt\,508}$ g syr^{utr} Or$^{int\,675\ bis}$ Chr$^{302.\ 808}$ al

15. *τολμηροτερον* cum ℵCDEFGLP etc ... Ln$^{ed\ min}$ *τολμηροτερως* cum AB | *εγραψ. υμιν* sine additam cum ℵ*ABC cop aeth^{utr} Or$^{int\,676\ bis}$ etc ... ς (Gb^{0}) Ti add *αδελφοι* cum ℵ^{c}DEFGLP al omn^{vid} d e f g vg syr^{utr} arm Thdrt al | *απο του* cum ℵBF Dam ... ς Ln Ti *υπο του* cum ACDEGLP etc

16. *χριστου ιησου* cum ℵABCFGP 37. d e f g vg etc ... ς *ιησου χριστου* cum DEL al pler syr^{sch} cop arm aeth Chr^{804} al

17. *την καυχησιν* cum BC^{vid}DEFG 37. ... ς om *την* cum ℵALP al fere omn | *τον θεον* cum ℵABC^{vid}DEFGLP etc ... ς (= Gb Sz) om *τον* cum minusc ut^{vid} pauc Thphyl

18. *τολμησω* cum ℵ*ACDEFGLP al omn^{vid} m^{9} (*audeam*) cop syr^{P} Ath^{534} al ... ℵ^{c}B Did$^{tri\,167.\ 193}$ al *τολμω*, item *audeo* d e f g vg syr^{sch} arm

Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 *ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.* 20 *οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ,* 21 *ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται,* Es 52, 15 *καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.*

22 *Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,* 23 *νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν* Act 19, 21 *δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν,* 24 *ὡς ἂν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι* 28

Or$^{int\ 676.\ 677}$ al | τι hoc loco cum ℵABCDEFGP 37. 76. 80. 115. d e f g m^{g} vg Ath^{584} al mu ... ς ante ὧν cum L al pler syr^{utr} cop arm aeth Oec | *λαλειν* cum ℵABCLP al pler syrP arm Ath^{584} al mu, item *loqui* d e f g (*dicere t loqui*) m^{g} vg etc ... DEFG *ειπειν* | *κατειργασατο* cum ℵABCP al omn^{vid} ... Ti *κατηργ.* cum DEFGL

19. *δυναμει* pri^{A}D* (non^{b} nec^{c}) et$^{no\nu}$EFG d* f g m^{g} add *αυτου* | *πνευματος θεου* (Gb′) cum ℵDbLP al plu syr^{sch} etP ^{txt} aeth (*spir. domini*) Or$^{int\ 676.\ 677}$ Chr^{805bis} al mu ... Gb Sz Ln *πνευμ. αγιου* cum ACD* etcEFG al plus^{15} d e f g m^{g} vg cop arm syrP ^{mg} Ath^{584} al mu ... Gb″ Ti *πνευματ.* sine additam cum B, item Pelag^{com} (non ^{txt}) et Vig ^{varim} (non$^{tri\ 12}$) | *ωστε με απο ιερουσ. και κυκλω μεχρ. του ιλλ. πεπληρ.* cum ℵABCLP al omn^{vid} vg etc ... DEFG *ωστε πεπληρωσθαι απο ιερ. μεχρι του ιλλυρικου και κυκλω*, item d e (f) g

20. *φιλοτιμουμενον* cum ℵACD^{b}etcEL al fere omn etc ... Ln *φιλοτιμουμαι* (FG *φειλοτιμουμαι*) cum BD*FGP (f g *sic autem cupide desideravi*)

22. *ενεκοπτομην* cum ℵABCLP rell omn^{vid} ... DEFG *ενεκοπην* | *τα πολλα* cum ℵACLP al omn^{vid} etc ... Ln *πολλακισ* cum BDEFG

23. *κλιμασι*: *-σι* cum ℵABCD*LP ... D^{c}EFG *-σιν* | *πολλων* cum ℵADEFGL al pler Chr^{807} Thdrt etc ... Ti *ικανων* cum BC 37. 59. 71. Dam

24. *ως αν* cum ℵABC^{vi}DE(F)GP 28. 34. 37. 39. 45. 55. 73. 80. ... ς *ωσ εαν* cum L al longe plu | *πορευωμαι* cum ℵABC al longe plu Chr^{807} Dam al ... DEFGP etc *πορευομαι*, L 122** *πορευσομαι* | *σπανιαν* sine additam cum ℵ*ABCDEFGP 177. d e f g vg syr^{sch} cop ar^{e} arm aeth^{utr} Or$^{int\ 677.\ 678}$ Chr^{807} Dam etc ... ς (= Gb Sz) Ti add *ελευσομαι προσ υμασ* cum ℵCL al fere omn syrP Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec. Item edidimus *ελπιζω γαρ* cum ℵABCDELP al pler cop syrP Euthal^{cod} Thdrt^{1,1425} al ... Gb Sz om *γαρ* cum FG d e f g vg syr ar^{e} cop arm

Act 20, 16 21, 17 ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. 26 ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι-
1 Co 16 2 Co 8, 9 νωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἰερουσαλήμ. 27 ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ
1 Co 9, 11 γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι'
24 ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
Col 4, 12 ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἰερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς

---

aeth Or$^{\text{int bis}}$ | *υφ υμων* cum ℵ A C L P al longe plu Chr^{807} Thdrt Dam etc ... Ln Ti *αφ υμ.* cum D E F G al^{15}, item B *απο υμ.*

25. *διακονων* cum ℵ^{c} A B C L P etc ... ℵ* 73. *διακονησων* ..^{1}. D E F G *διακονησαι*, item *ministrare* d e f g vg Or^{int} Ambrst

26. *ηυδοκ-* cum ℵ B* 37. Chr^{813} com ... ς Ln Ti *ευδοκ-* cum A B^{3} C D E F G L P al pler. Praeterea B 62. 120. Chr$^{\text{cat}511}$ Thdrt^{bis} ex$^{\text{cod 1}}$ *-κησεν*

27. *ηυδοκ-* cum ℵ A 37. ... ς Ln Ti *ευδοκ-* cum B C L P al pler Thdrt Dam *εισιν αυτων* cum ℵ A B C D E P d e m^{34} vg etc ... ς *αυτων εισιν* cum F G L al omn^{vid} f g fu syr^{P} Chr^{812} etc

28. *σπανιαν* sine articulo cum ℵ* A B D E F G P 5. 37. 73. 80. 93. Chr^{813} Dam ... ς *την σπαν.* cum ℵ^{c} C L al pler Thdrt al

29. *εν* (L *εμ*) *πληρωματι* ... D* F G *εν πληροφορια* | *χριστου* cum ℵ* A B C D E F G P 67** 179. d e f g am$_{\text{fu}}$ harl demid tol cop etc ... ς (= Gb Sz) *του ευαγγελιου του χριστου* cum ℵ^{c} L al fere omn vg^{cle} syr^{utr} etc

30. *αδελφοι* cum ℵ A C D E F G L P al fere omn d e f g vg etc ... Ti om cum B 76. aeth^{ro} Chr^{814} | *προσευχαισ* (et. Or$^{\text{int 680 bis}}$): D E F G 30^{mg} n$^{\text{scr}**}$ d e f g vg^{cle} etc add *υμων*

31. *και* ante *η διακ.* cum ℵ* A B C^{vid} D* F G P 67** 80. d e f g vg etc ... ς (Gb^{00}) add *ινα* cum ℵ^{c} D^{b} et^{c} E L al pler syr^{P} Chr^{814} | *η διακονια* cum ℵ A C D^{b} et^{c} E L P al omn^{vid} d*** f g vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{\text{int 680}}$ etc ... Ln *η δωροφορια* cum B D* F G d e$_{\text{r}}$ | *η εισ* cum ℵ A C D^{c} E al pler etc. item *εισ* omisso *η* L P al^{7} ... Ln *η εν* cum B D* F G 213. | *τοισ αγι. γενηται* cum ℵ A B C P 37. fu Dam ... ς Ti *γενηται τοισ αγι.* cum D E F G L al fere omn it vg etc

ἁγίοις γένηται, 32 *ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν.* 33 *ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.*

XVI.

1 *Συνιστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρεαῖς,* 2 *ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.*

3 *Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν* Act 18, 2

---

32. *ελθων* (posteaque sine *και*) (sic et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵ*AC 67** 71. cop arm Or$^{int\ 680}$. Post *ινα* collocavimus cum ℵ* cop (*ut quando venero ad vos in gaudio*) Or^{int} (*ut veniens ad vos in gaudio*); AC rell post *εν χαρα* pon. Anteponunt vero etiam vg etc ... ς *ελθω* (post *εν χαρα*) posteaque *και* cum ℵ^{c}DEFGLP al pler d e f g vg etc (et. B *ελθω*) | *θεου* cum ℵ^{c}ACD^{c}LP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm etc ... ℵ* Ambrst | *ιησου χριστου*, DEFG d e f g fu *χριστου ιησου*, B (atque sic Ln) *κυριου ιησου* | *συναναπαυσωμαι*: ς Ti *και συναναπ.* Vide ad *ελθων* | *συναναπαυσωμαι* (LP 47. al fere^{10} *-σομαι*) *υμιν* cum ℵ(et*et^{c})AD^{c}LP al pler ... DE *αναψυξω μεθ υμων*, FG *αναψυχω μεθ υμων* ... B plane om: quem sequutus est Ln$^{ed\ mai}$

33. *αμην* cum ℵBCDELP al pler d e vg syr^{utr} etc ... AFG 80. 109. 178. f g om, hinc Gb^{0} et Ln [*αμ.*]

XVI. 1. *δε* cum ℵABCD^{b}et^{c}ELP al omn^{vid} d*** e vg etc ... D*FG d* f g arm aeth^{utr} Sedul om, hinc Gb^{0} | *ημων* cum ℵBCDEL al pler d** e f vg syr^{utr} etc ... AFG^{r}GP 2. 73. k^{scr} d* g Thphyl *υμων* | *ουσαν* (D* *ουσην*) cum ℵ*AC^{2}DEFGLP etc ... ℵ^{c}BC* 47. add *και* | *κενχρ-* cum ℵAB* D*F(*κενχρεαισ*)G ... ς Ln *κεγχρ-* cum B^{3}CD^{c}ELP etc

2. *αυτην προσδεξ.* cum ℵALP al pler vg Or$^{int\ 681}$ Chr^{815} Euthal^{cod} Thdrt etc ... Ln Ti *προσδ. αυτην* cum BCDEFG 57. d^{scr} d e f g harl cop | *αὐτῇ* (it vg Or$^{int\ 681}$ etc *ipsa*. Hoc accentu 37. g^{scr} al) ... ς (sed Gb'' *αὕτη*) (ut L al) | *προστατις πολλων εγενηθη και εμου* (A add *τε*) *αυτου* (ℵ *εγ. κ. αυτου και εμου*) cum ℵABCLP etc. Ita et. ς nisi quod *εγεν. και αυτου εμου* habet cum minusc plu arm etc ... DEFG d* g *και εμου και αλλων* (D^{b}et^{c} add *πολλων*) *προστατις* (FG *παραστατεις*) *εγενετο*

3. *πρισκαν* (B* *πρεισκ.*) cum ℵABCDEFGLP etc ... ς (= Gb Sz) *πρισκιλλαν* cum minusc mu (ut 4 ap Scri) syr^{utr} aeth Chr^{815} Ambrst, item cdd ap Thdrt^{157}

Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες *ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν*, *οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ*
1 Co 16, 19. 15 *ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν*, 5 *καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν*. *ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου*, *ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν*. 6 *ἀσπάσασθε Μαριάμ*, *ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς*. 7 *ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου*, *οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις*, *οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ*. 8 *ἀσπάσασθε Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ*. 9 *ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου*. 10 *ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ*. *ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου*. 11 *ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου*. *ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ*. 12 *ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ*. *ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν*, *ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ*.
Mc 15, 21 13 *ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ*

---

5. *ἐπαινετὸν* (*επαι-* et. syrP mg gr, A *επε-*) hoc accentu (et. ς et Erasm) cdd utvid plu, non *ἐπαίνετον* (ut ς^{e} Gb Sz Ln) | *ασιας* cum ℵABCD*FG 6. 67** d e f g vg (exc harl*) cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,682}$ Dam Ambrst ... ς (= Gb Sz, rursusque Gb′) *αχαΐας* cum Dbet^{clp} al pler harl* vid syr^{utr} Chr$^{820.\,821}$ Thdrt

6. *μαριαμ* cum ℵDEFGL al plu Chr^{822} Thdrt Dam etc ... Ln *μαριαν* cum ABCP al^{6} cop arm | *εισ υμασ* (Gb″) cum ℵ*ABC*P al plus^{10} syr^{utr} cop arm aeth^{utr}. Item DEFG^{rg} d e g vg *εν υμιν*, *in vobis* (f *in domino*) ... ς Ti *εισ ημασ* cum c^{2}L al longe plu Chr^{822} al

7. *οι* (ita ℵ^{c}, ℵ* Dam om) *και προ εμ. γεγον.* cum ℵABCLP etc (n^{ecr} om *και*) ... DEFG *τοισ προ εμου*, d e f g vg *qui* (d*** f vg add *et*) *ante me fuerunt* | *γεγοναν* cum ℵAB ... ς *γεγονασιν* cum CLP al pler

8. *αμπλιατον* cum ℵAB* (omisso *τον* quod sequitur) FG 67** d e f g vg cop aeth Or$^{int\,682}$ Ambrst etc ... ς Ln Ti *αμπλιαν* cum B^{2}C^{vid}DELP al fere omn syr^{utr} arm Chr^{824} Thdrt al | *μου* ... BFG^{gr} om

9. *εν χριστω* cum ℵABLP al pler am fu demid harl tol syr^{utr} cop aeth Or$^{int\,682}$ Chr^{montf} Thdrt Dam Ambrst etc ... Ln *εν κυριω* cum CDEFG 37. 57. 71. 114. d e f g arm Chr$^{mosc\,2}$ et$^{al\,1}$

11. *ηρωδιωνα*: ς et ς$^{e\,1624.\,1633}$ per errorem *ηροδιωνα* | AB*D* *συγγενην*

12. *τρυφαιναν* (C* *τυφ-*) cum BCDEL etc ... ℵAFGP al aliq *τρυφεναν* *ασπασασθ. περσιδα - εκοπιασεν εν κυριω*: AFG f g om, ab *εν κυριω* ad *εν κυριω* transilientes, hinc Ln [*ασπασ. περσ. - εν κυρ.*]

τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς· 15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. 16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

1 Co 16, 20 2 Co 13, 12 1 Th 5, 26 1 Pe 5, 14

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. 19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. 20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.

Phil 3, 19

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

---

14. *ασιγκρ-* cum ℵDEFG ... ς Ln Ti *ασυγκρ-* ut ABCLP etc | *ερμην πατροβ. ερμαν* cum ℵABCD*FGP al[5] d e f g am fu etc ... ς *ερμαν πατρ. ερμην* cum D[c]EL al pler vg[ed] demid syr[sch] et[P] etc

16. *αι εκκλ. πασαι* cum ℵABCLP al[12] (item DEFG v. 21) vg syr[utr] cop arm aeth Or[int[683]] Cyr[act[38]] Thdrt Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om *πασαι* cum minusc plu Chr[825] al

17. *εκκλινετε* cum ℵ*BC 37. 67** Thdrt Dam ... ς Ln Ti *εκκλινατε* cum ℵ[c]ADEFGLP al pler Chr[831] al

18. *κυριω ημων χριστω* (et. Sz) cum ℵABCP al plus[12] m[61] syr[P] arm aeth ro Thdrt, item d*** e vg Or[int[684 bis 685]] *Christo domino nostro*; Gb *κυριω χριστω ημων* cum DEFG 178. d* (*domino et christo nostro*) f (omisso *nostro*) g ... ς (= Gb Sz) *κυριω ημων ιησου χριστω* cum L al plu (sed mu om *ημων*) syr[sch] cop arm[edd] aeth[PP] Chr[831] Dam | *και ευλογιας* ... D*EFG 3. 17. 43. 49. 52. 57. 70. d* e f g Chr mosc[1] om

19. *εφ υμιν ουν χαιρω* cum ℵ*ABCLP 5. 23. Or[int[684 bis]]* (*in vobis ergo gaudeo*) Dam ... D*FG al[2] arm *χαιρω ουν εφ υμιν*, ς *χαιρω ουν το* (Gb[0]) *εφ υμιν* cum ℵ[c]D[b]Et[c]E al plu Chr[832] Thdrt al, item *gaudeo igitur in vobis* d e f g vg etc | *σοφουσ* sine *μεν* cum BDEFGL 61. o[scr] d e f g m[61] vg cop arm aeth Clem[109] Or[int[684]] etc ... ς (Gb[00]) add *μεν* cum ℵACP al pler syr[P] Chr[833 mont[f]] al

20. *συντριψει* cum ℵBCDEF[s]G[s]P al pler Or[2,509] etc ... A 67** f g m[61] vg[cle] am demid harl Or[lob] ap Gall[14,58] et[int[2,435. 3,278]] Thdrt etc *συντριψαι* (*conterat*) | *η χαρ. του κυρ.* usque *μεθ υμων* cum ℵABCLP al

Act 13, 1 17, 5 20, 4 Act 20, 4 19, 22 1 Co 1, 14 2 Ti 4, 20 Iud 24 s Eph 3, 20 s

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρό-

---

omn d*** (sed om ημων) vg rell Or$^{int\,686}$ Ambrst etc: DEFG d* (non item***) e f g Sedul om | ιησου absque χριστ. cum NB ... ς Ln Ti add χριστου cum ACLP al omn^{vid} d*** vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,4,686}$ etc | μεθ ὑμων sine additam cum NABCLP (item DEFG) al pler d (et. d***) e f g vg etc ... ς^{e} (= ς Gb Sz) add αμην cum 37^{mg}** al pauc

21. ασπαζεται (Gb′) cum NABCD*FGP al^{10} d e f g vg cop etc ... ς ασπαζονται cum D^{c}EL al plu syr^{sch} Thdrt Dam Oec | οι συγγεν. (FG συγγ-) μου: D*(improbant** et^{c})EFG d* (improbat***) e f g add και αι εκκλησιαι πασαι του χριστου. Vide ad v. 16.

23. και ολης της εκκλης. cum NABCDEP al^{6}, item *et universae ecclesiae* d e (f g, sed vide FG) am fu (add *gentium*) tol Or$^{int\,687}$ ... ς και της εκκλησ. ολης cum L al pler Chr$^{9,+23}$ Thdrt Dam ... FG (f g vide ante) aeth και ολαι αι εκκλησιαι, vg^{cle} demid cop *et universa ecclesia* (cop *eccles. univ.*)

24. Hunc versum omisimus cum NABC 5. 137. am fu harl* allachm cop aeth^{ro} Or$^{int\,687}$ ... ς Ti habent η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων· αμην cum DEFGL al pler d e f g vg^{cle} demid tol harl** Chr^{834} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc (sed plura variant). Praeterea DEFG d e f g om η χαρις etc v. 20; et FGL 37. syr^{p} go versu 24. epistulae finem faciunt. Item post versum 27. habent P etc.

25. 26. 27. Τω δε δυναμενω usque αιωνων· αμην (afferunt ex his plura etiam Clem$^{685.\ 567}$ Or$^{4,150.\ 257}$ et $^{1,389.\ 488}$ et ^{2,724}) hoc loco dedimus cum NBCDE 16. 80. 137. 176. cdd ap Or$^{int\,687}$ d e f vg (et. am fu demid harl tol etc) syr^{sch} cop aeth^{utr} Or$^{int\,687}$ Ambrst etc. Accedunt, qui et hoc loco et post 14, 23. habent, AP 5. 17. 109^{lat} (sed post 14, 23 est**) (et. 37., sed hoc loco est 37**) arm^{cdd} et^{zoh} ..... contra tantummodo post 14, 23 habent (id quod Gb probavit) L al fere^{lect} (item lectionaria) syr^{p} ar^{p} cdd nonnull ap Or^{int} Chr Cyr$^{act\,65}$ (ex singulorum ordine apparet) Thdrt etc ..... omittunt utrinque D*** (vid, nullum enim accentum praeter quattuor primas voces posuit) FG^{r} (spatio vacuo post 16, 24 in Graecis relicto) G et g (spatio vacuo

νοις αἰωνίοις σεσιγημένου, 26 *φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος,* 27 *μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.* 1 Ti 1, 17 11, 36 etc

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

I.

1 *Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς* 2 *τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ* 2 Co 1, 1 Act 18, 17

---

post 14, 23 in Graecis et Latinis relicto) edd ap Hier (adeph^{3,5}). Item om Mcion teste Or$^{int\,4,687}$.

26. *τε* et. Clem^{685} Or^{1,488} et$^{4,105.\ 226.\ 257}$ Cyr$^{act\,65}$ etc ... Gb^{0} cum DE 34. Chr^{9,789}, nec exprim d e f vg al Or$^{int\,687}$ Hil^{830} Ambrst al

27. *των αιωνων* cum NADEP 80. d e f vg syr^{sch} cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,687}$ et^{688} Dam Hil^{830} Ambrst (AP arm non item habent post 14, 23) ... ς Ti om cum BC al et, qui tantum post 14, 23 habent, L al pler syr^{P} Chr^{789} Cyr$^{act\,65}$ Thdrt^{147}

Subscriptio: NAB*CD* al *προσ ρωμαιουσ.* Item G g *προσ ρωμαιουσ ετελεσθη, ad romanos explicit,* am fu *explicit epistula ad romanos* ... B^{2}D^{b} *πρ. ρωμαιουσ εγραφη απο κορινθου* ... 10. 109. 110. 111. 113. 120. 123. 135** 139. 143. 144. 153. 157. 178. al mu *προσ ρωμαιουσ εγραφη απο κορινθου δια φοιβησ τησ διακονου τησ εν κεγχρειαισ εκκλησιασ,* atque sic et. ς (= Gb Sz) edidit. Praeterea in codd. plur (et. L, non item Euthal^{cod}) stichorum numerus notatur: *στιχοι* ϴκ′ (i. e. 920), P ϴν′. Item notantur (cum Euthalio) *αναγνωσεισ ε′, κεφαλαια ιϴ′, μαρτυριαι μη′* (alii *λϴ′*, alii *μϴ′*). B numerat capita 21, am fu al 51.

---

* *προσ κορινθ.* ᾱ: sic NA^{vid} (titulus fere absciss.) BCD ... FG *προσ κορινθιουσ αρχεται α′* (sed G om α′) ... ς *η προσ τουσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη,* Gb Sz *προσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη,* ς^{e} *παυλου του αποστολου η προσ κορινθ. επιστ. πρωτη.*

1. 1. *κλητοσ* cum NBFGLP al omn^{vid} f g r vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,2,301}$ etc ... ADE d e Cyr$^{act\,38}$ om, hinc Ln [*κλητ.*] | *χριστου ιησου* cum BDEFG 17. 37. 76. 115. 119. d e f g r am fu demid tol all^{achm} Chr^{10,3} et^{4} Ambrst al ... ς *ιησου χριστου* cum NALP al pler vg^{cle} syr utr cop arm aeth Or$^{int\,2,301}$ al

2. *τη ουση εν κορινθ.* hoc loco cum NAD^{b}LP al omn^{vid} r vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,4,624}$ Chr^{10,4} Thdrt Dam etc ... Ln Ti post *ηγιασμενοισ*

ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν
πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
Ro 1, 7 etc *στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν.* 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη*
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι*
τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 *ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-*
2 Co 8, 7 *τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει,* 6 *καθὼς τὸ*
μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 *ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστε-*
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ
1 Th 5, 23 s *κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 8 *ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους*
ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 *πι-*
στὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

10 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου*
Phil 2, 2 *ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν*
ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοὶ καὶ ἐν τῇ
αὐτῇ γνώμῃ. 11 *ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ*
3, 4 *τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν.* 12 *λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος*
ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 *μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυ-*

εν χρ. ιησ. pon cum BD*etc^{EFG} d e f g | *ιησου χριστου* et. Or^{4,158} et int$^{3,75.\ 4,624}$ etc ... A om *χριστου* | *αυτων* sine *τε* cum ℵ*A*^{vid}BD*FG 17. 46. 109. Euthal^{cod} Dam, nec exprim it vg etc ... ς Ti *αυτ. τε* cum ℵ^{cc}A**D^{cc}ELP al pler syr^{P} arm aeth Chr^{10,3} et^{4} Thdrt al

4. *τω θεω μου* cum ℵ^{a}ACDEFGLP al omn^{vid} it vg syr^{utr} cop arm Or$^{cat\ 9}$ et^{11} etc ... ℵ*B aeth om *μου* | *του θεου*: A* 39. 87. Chr^{10,12} (non item^{10}) Cyr$^{ioh\ 794}$ om

6. *του χριστου* et. Or$^{cat\ 12}$ et$^{int\ 482}$ ... B*FG al^{10} f g arm *τ. θεου*

8. *εν τ. ημερα* cum ℵABCLP al omn^{vid} r (*in diem*) syr^{utr} cop arm aeth Or$^{cat\ 13}$ etc ... DEFG d e f g Ambrst Cassiod^{29} *εν τ. παρουσια ιησου χριστου* et. Or^{cat} etc ... B om $\overline{χυ}$

9. *δι ου* (*per quem* et. d e f g r vg etc) ... D^{Gr*}F^{Gr}G^{Gr} *νφ ου*

10. *του κυριου ημ. ιησ. χριστ.* cum ℵABCLP al omn^{vid} r vg syr^{utr} cop arm aeth etc ... D^{Gr}E e *χριστ. ιησ. του κυρ. ημων*, item FG d f g *ιησ. χρι. του* (F om) *κυρ. ημ.*

13. *μεμεριστα*ι etc et. Dial^{809} etc. Ln vero *μεμ. ο χριστος.* edidit. *υπερ υμων* cum ℵACDb^{et}c^{EFGLP} al omn^{vid} Dial^{809} Severian$^{cat\ 16}$ Chr

ῥώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 εὐχαριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· 15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα· 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. 18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; 21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-

Act 18, 8 Ro 16, 23

16, 15

23, 24 2 Co 2, 15

Es 29, 14

10,19 etc. Item *pro vobis* d e f g r vg etc ... Ln *περι υμ.* cum BD*. Item go *propter vos*

14. *ευχαριστω* sine additam cum ℵ*B 67** Chr^{com} 10,22 et Dam^{com} ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti add *τω θεω* cum ℵ^{c}ACDEFGLP al pler d e f g r vg etc. Item A 17. al^{8} vg^{six} fu demid harl** syr^{sch} etp c.* cop arm Or$^{int\ 4,459}$ al add *τω θεω μου*, atque sic Ln$^{ed\ min}$

15. *εβαπτισθητε* cum ℵABC* al^{10} e f vg cop syr$^{p\ mg}$ arm Chr^{20} Dam Ambrst (ex$^{cdd\ aliquot}$) al ... ς *εβαπτισα* cum C^{c}DEFGLP al pler d g r go syr^{sch} etp txt Thdrt al Tert$^{pudic\ 14}$ al

17. *χριστος* cum ℵACDELP al omn^{vid} Or$^{cat\ 19}$ et^{35} Severian$^{cat\ 19}$ Chr^{21} etc ... BFG Thdrt *ο χριστ.*, hinc Ln [ο] *χρ.* | *αλλα* cum ℵA^{vi}BDE al^{vi} ... ς Ln *αλλ* cum CFGLP al certe pler etc

20. *συνζητ-* cum ℵABCDEFG ... ς *συζητ-* cum LP al certe pler | *του κοσμου* cum ℵ*ABC*D^{Gr**}P 17. 28. 46. 74. a^{scr} Euthal^{cod} m^{76} arm^{ed} Clem^{370} Or^{3,175} etc ... ς (Gb^{00}) add *τουτου* cum ℵ^{cc}C^{3}D^{c}EFGL al pler syr^{utr} cop arm^{cdd} Clem^{647} Or^{3,318} al. Item *huius mundi* d e f g r vg etc

22. *σημεια* cum ℵABCDEFGP 46. 52. 63. 80. d e f g r vg syr^{utr} ar^{e} cop go aeth^{PP} (male aeth^{ro} *doctrinam*) Clem$^{328.\ 370}$ etc ... ς (= Gb Sz) *σημειον* cum L al pler arm Euthal^{cod} al

23. *εθνεσιν* cum ℵABC*D*EFGLP 5. 10. 17. 23** 31. 37. 46. 71. etc ... ς (= Gb Sz) *ελλησι* cum C^{3}D^{c} al pler Clem$^{370.\ 804}$ Or^{1,331} (fluct lect) al

ρίαν, 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα
Eph 2, 9 καταργήσῃ, 29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ

---

25. *σοφωτ. τ. ανθρ. εστιν* (67** *εσται*) hoc ordine cum ℵABCLP al omn vid syrP Or$^{3,175\ bis}$ etc ... DEFG d e f g r vg syr^{sch} arm Hil^{812} et^{823} Ambrst *σοφ. εστ. τ. ανθρ.* | *ισχυροτερ. των ανθρωπων* sine *εστ.* (ita et. Lnᵉᵈ min) cum ℵ*B 17. 67** OrP^{s} ap Gall^{14,63} Eus$^{ps\ 370}$ ... ς Ln ed mai Ti *ισχ. τ. ανθρ. εστιν* cum ℵᶜACLP al fere omn syrP aeth Or^{3,176} etc. Item DEFG d e f g r vg etc *ισχ. εστιν των ανθρ.*

27. *εξελεξατο ο θε. ινα καταισχ.* - *εξελεξ. ο θεος ινα* etc cum ℵBCDELP al plu d e f r vg rell Or^{1,495} Eus$^{ps\ 404}$ et$^{ecl\ 52}$ al mu Tert$^{marc\ 5,5}$ etc ... transiluerunt ab *εξελεξατο ο θεος* priore ad *εξελεξ. ο θε.* alterum AFG^{rg} al plus^{15} g. Hinc Ln [*ινα καταισχ. τ. σοφους, και τα ασθ. τ. κοσμ. εξελ. ο θεος*]. Similiter alii errarunt. | *καταισχυνῃ* (LP al aliq bis *-νει*) *τ. σοφ.* cum ℵBCDELP al^{9} d e r vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{1,160.\ 479.\ 495.\ 632}$ et^{3,505} et$^{cat\ 32}$ et$^{int\ 2,324.\ 489}$ etc ... ς *τους σοφ. καταισχ.* cum minusc plu

28. *τα μη οντα* cum ℵ*AC*D*FG 17. d e g aeth^{ro} Or^{3,233} Euthal^{cod} Tert$^{marc\ 5,5}$ Ambrst al ... ς (= Gb^{00} Sz) praem *και* cum ℵᶜBC^{3}DCELP al pler f m^{76} r vg syr^{utr} cop arm aeth^{PP} Or$^{1,160.\ 479.\ 495.\ 632}$ et^{3,661} et$^{cat\ 32}$ et$^{int\ 4,530}$ Pamphil^{4,22} etc

29. *καυχησηται* cum ℵABCDEL al pler etc ... ς$^{e\ 1624}$ et^{1633} (non item^{1656} nec ς Gb Sz) *καυχησεται* cum FGP b^{scr} o^{scr} | *ενωπ. του θεου* cum ℵA BC^{3}DEFGLP al^{100} d e f g r m^{76} cop aeth^{utr} arm^{zoh} Or$^{1,120.}$ et^{632} etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *ενωπ. αυτου* cum c* al mu vg syr utr arm^{usc} Or^{1,479} Dial^{817} etc

30. *σοφια* (FG *η σοφ.*) ante *ημιν* (B *ημων*) posuimus (Gb") cum ℵABCDE FGP 17. 37. 46. 71. 93. d e f g am fu demid tol harl** Or$^{1,195.\ 608}$ al permu ... ς post *ημιν* pon cum L al pler vg^{cle} harl* syr^{utr} cop arm Or$^{2,625.\ 644}$ ac^{ter} Eus$^{prae\ 546}$ et$^{ecl\ 198}$ al mu

ἀπολύτρωσις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται· ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. Ier 9, 23 2 Co 10, 17

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. 13 1 Th 1, 5

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-

---

II. 1. *μαρτυριον* cum ℵ^{c}BDEFGLP al pler d e f g vg sah syr^{p} aeth^{utr} arm Or$^{cat\,84}$ al mu ... ℵ*AC 5. 30. 71. 77. 80. 81. n^{scr} r syr^{sch} cop Antioch ^{1102} etc *μυστηριον* (Gb″)

2. *εκρινα* absque *του* cum ℵABCD*et^{c}EFGP al plus^{10} Or$^{cat\,35}$ Chr^{50} semel Cyr$^{act\,38}$ etc ... ς (= Gb Sz) add *του* cum D^{b}L al pler Did$^{tri\,3}$ Chr^{50} sem Thdrt al | *ειδεναι τι* cum ℵAD^{b}FGL al pler d e f g r vg syr^{utr} sah cop arm Or$^{cat\,35}$ Did$^{tri\,3}$ etc ... Gb Sz Ln Ti *τι ειδεναι* cum BCP 17. 37. 73. 74. 137. 177. 179. a^{scr} Bas$^{mor\,302}$ al

3. *καγω* cum ℵABCP al^{10} Or^{4,298} et$^{cat\,340}$ al ... ς Ti *και εγω* cum DEFGL al pler Chr^{50} Thdrt al | *και εν τρομω*: DEFG 49. 119. d e f g r vg Ambrst al om *εν*, hinc Gb^{0}

4. *πειθοισ* (AD*P *πιθοισ*) et *λογοισ* (ℵ*-*γοσ*, k^{scr} *λογου*) cum ℵ(et*etc)A BCDELP al longe plu r vg al Or$^{1,163.\ 377.\ 630}$ et^{3,308} et^{4,11} al plu, item *εν πειθοισ* omisso *λογοισ* FG^{r}G^{gr} etc ..... 1. 18* 48. 72. 106. 108. 132. al d e f g am sah syr^{sch} arm Or^{3,635} et^{4,93} Eus$^{praep\,7}$ al mu *πειθοι* (Gb″) et *λογων* (Or^{4,93} *των λογ.*, 1. 48. 72. 106. etc *λογοισ*, d e am sah vide post) vel etiam absque *λογων* (sic 18* f g Or^{1,377} Ath ^{956} Ambrst Sedul. Latini enim sic: f g (vide supra FG) Ambrst *in persuasione* (Ambrst add *humanae*) *sapientiae*; d e *in persuasione sapientiae sermones* (corrige *sermonis*), am *in persuasione sapientiae verbi*. *σοφιασ* cum ℵ*BDEFG 17. 46. 71. Euthal^{cod} d e f g r am fu* tol syr sch sah arm aeth Or$^{1,163.\ 377}$ etc ... ς (= Gb Sz) *ανθρωπινησ σοφιασ* cum ℵ^{c}ACLP al pler vg^{cle} demid fu** cop syr^{p} Or$^{1,377.\ 630}$ Eus$^{praep\,7}$ Ath^{2,47} al

Eph 3, 5 Ro 16, 25 μένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, 8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ Ez 64, 4 ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. 9 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. 10 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώ- Mt 11, 27 που τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ

---

7. *θεου σοφιαν* cum ℵABCDEFGP al[15] d e f g r vg arm Clem[659. 665. 694] Or[1, 166. 458] et[2, 538] etc ... ς (= Gb Sz) *σοφι. θεου* cum L al pla Thdrt

9. *ειδεν* cum ℵABDEFGL etc ... CP etc *ιδεν* | *α ητοιμ.* cum ℵDEFGLP al omn[vid] Polyc[mart 398] Clem[625. 630] Or[2, 564. 809] et[2, 361] Const[7, 32, 2] etc. Item *quae* d e f g r vg Or[int 1, 154] et[2, 300. 667] et[3, 44] etc ... Ln Ti *οσα* cum ABC[vid] Clem[ro 80] (*-οσα ητοιμασεν τοις υπομενουσιν αυτον*) al

10. *ημιν δε* cum ℵACDEFGLP al pler d e f g vg syr[utr] arm aeth Or[cat 43] Or[int 1, 6] etc ... Ti *ημ. γαρ* cum B 37. 39. 46. 57. 71. 73. 93. 116. sah cop Clem[659] Bas[1, 310. 311] etc | *απεκαλυψ. ο θεος* cum ℵABCDEFGP al[15] d e f g r vg syr[sch] cop arm aeth Clem[659] Ath[708] al mu ... ς (= Gb Sz) *ο θεος απεκαλ.* cum L al longe plu syr[P] sah Or[cat 43] al | *δια του πνευματος* sine *αυτου* cum ℵ*ABC 17[vid] cop Clem[659] Bas[2, 8] et[2, 3] Cyr[loh 628] ... ς (Gb[00]) add *αυτου* cum ℵ[c]DEFGL al fere omn d e f g r vg syr[utr] sah arm aeth Or[cat 43] et[int 1, 61] etc | *ερευνα* cum ℵAB[*]C ... ς Ln *ερευνα* cum B[3]DEFGLP rell

11. *ανθρωπων* et. Or[1, 197. 524] et[3, 571. 622] et[int 4, 486. 642] etc ... A 17. Ath[552] Cyr[loh 627] om | FG f g arm[cdd] Or[libere 2, 644. 3, 622] etc om *του ανθρωπου* | *εγνωκεν* (Gb″) cum ℵABCDEP al plus[10] Euthal[cod] Or[1, 524] Ath[623] etc. Item FG 23. Cyr[hr 155] al *εγνω*. Accedunt d e f g vg Amb[spir 3, 657] *cognovit* etc ... ς *οιδεν* cum L al longe plu Or[1, 197] et[3, 571] Ath[536. 552] Didt[rl 117] al

12. *τ. κοσμου* cum ℵABCLP al omn[vid] fu harl* tol syr[utr] aeth Iust[rect fid 5] Or[1, 197] etc ... DEFG f g cop arm Bas[1, 310 cod 1] Cyr[esai 369] *τ. κοσμ. τουτου*, item *huius mundi* d e r vg etc | *ειδωμεν* et. Or[1, 167. 4, 7] et[216] etc, item *sciamus* d e f g r vg etc ... DEFGLP etc *ιδωμεν*

χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συνκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. 16 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν. 4 Io 14, 17 Es 40, 13 Ro 11, 34

III.

1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί He 5, 12 1 Pe 2, 2 1, 11 a 11, 18 Ga 5, 20 2 Co 12, 20

13. *πνευματοσ* sine additam cum ℵABCD*FG 17. 67** 71. 80. 177. 178. 179. d e f g r m[10] vg al Basilid[hipp 240] Naass[hipp 112] Clem[370] Or[1,167. 197] et[2,527] etc ... ς (= Gb Sz) add *αγιου* cum D[c]ELP al pler (115. praem *αγ.*) fu** syrP aeth (ut solet) Eus[marc 14] al | *συνκρι-* cum ℵAD*FG ... ς Ln *συγκρι-* cum BCD[c]ELP al certe pler

15. Hunc versum om ℵ* (supplet ℵ[a]) harl* | *ανακρινει* sine *μεν* cum AC D*FG d e f g m[10] r vg syr[sch] cop arm ar[e] aeth[utr] Clem[346] al mu ... ς (Gb[o]) add *μεν* cum ℵ[a]BD[b]et[c]ELP al omn[vid] Euthal[cod] syrP Or[cat 18] Did[tri 66. 291] al | *παντα* cum ℵ[a]BD[b]et[c]EFGL al pler Ir[gr 39] Clem[346] Or[3,715. 787] etc ... Ln [τα] *παντα*, Ti τα *παντ.* cum ACD*P etc.

16. *χριστου* cum ℵACD[c]ELP al omn[vid] d e vg syr[utr] cop arm Ps-Iust zen et ser[s] Or[1,167. 2,555. 3,697] etc ... Ln *κυριου* cum BD*FG f g r Thphyl txt Aug[iob 3,622] Ambrst

III. 1. *καγω* cum ℵABCDEFGP etc ... ς *και εγω* cum L al pler | c Clem[119] Or[3,662] Did[tri 286] *εδυνηθην* | *λαλησ. υμιν* cum ℵABCD*et[c]EFG al plu d e f g r Clem[119. 660] etc ... D[b]LP al fere[40] vg Clem[685] etc *υμ. λαλ.* | *σαρκινοισ* c. ℵABC*D* 17. 67** 71. Clem[685] et[119 cod] Or[3,479. 658. 663] Nyss[1,61] ... ς (= Gb) *σαρκικοισ* cum D[c]EFGLP al pler Clem[660] et[119 ed] etc

2. *ου βρωμα* sine copula cum ℵABCP al plus[15] Euthal[cod] r vg cop syrP Ir[gr] (ex Dam) et[lat 284] Clem[118. 660. 685] etc ... ς (= Gb Sz) *και ου βρ.* cum DEFGL al plu d e f g syr[sch] arm aeth etc | *εδυνασθε* cum ℵABCF GP etc ... ς (= Gb Sz) *ηδυνασθε* cum DEL al plu etc | *αλλ ουδε* cum ℵABCDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) *αλλ ουτε* cum L al plu Or[1,437] Oec | *ετι*: B om; hinc Ln [*ετι*]

3. *σαρκικοι* bis cum ℵABCD[c]ELP al omn[vid] etc ... D*FG *σαρκινοι* | *σαρκ. εστε* cum ℵABCLP al omn[vid] Euthal[cod] vg[cle] Clem[660] Or[1,437. 482] et

ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις· ἐγὼ
7, 17 μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ· ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;
Ro 12, 3 5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλώς; τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι δι' ὧν
ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα,
Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ
φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός. 8 ὁ φυ-
τεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμ-
ψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ
γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς
ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ
Eph 2, 20 βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται

---

cat^{87} Dial^{810} etc ... Ti *εστε σαρκ.* cum DEFG d e f g r am fu harl demid tol Clem^{685} Or^{1,245} al | *ζηλ. και ερισ* sine additam cum ℵABCP 23. 46. 57. 71. 74. a^{scr} Euthal^{cod} r m^{60} vg cop arm aeth etc ... ς (Gb^{00}) add *και διχοστασιαι* cum DEFGL al pler d e f g syr^{utr} Ir^{gr} et lat^{284} al

4. *ουκ* cum ℵ*AB*C 17. Dam ... ς *ουχι* cum DEFGLP al pler Nyss^{523} (Gall^{6}) Chr^{79} Thdrt al | *ανθρωποι* cum ℵ*ABCDEFG 17. 67** 71. d e f g r vg cop aeth^{utr} Or$^{\text{int}\,2,452}$ al ... ς *σαρκικοι* c. ℵ^{c}LP al pler syr^{utr} Nyss^{523}

5. *τι* bis cum ℵ*AB 17. 46. 71. 121. d e f g r vg aeth^{utr} Euthal^{cod} Dam etc ... ς Ti *τισ* cum CD^{gr}E^{gr}F^{gr}G^{gr}LP al pler syr^{utr} cop arm Chr^{79} Thdrt Thphyl Oec | *απολλωσ* et *παυλοσ* hoc ordine (Gb'') cum ℵABC D*etc^{c}EFGP 17. 37. 46. 71. 116. d e f g r vg etc ... ς *παυλ.* et *απολλ.* cum D^{b}L al pler syr^{utr} arm aeth etc | *τ. δε εστιν* cum ℵABCP etc ... ς om *εστιν* cum DEFGL al pler d e f g r vg cop arm Chr^{79} al | *διακονοι* cum ℵABCD*EFG 67**71. 177. d e f g r vg cop arm etc ... ς (= Gb Sz) Ti *αλλ η διακ.* cum D^{b} et^{c} LP al pler syr^{utr} Euthal^{cod} Chr^{79} al

6. *απολλωσ*: FG rursus *απολλω*, ut Latini *Apollo.* | *αλλα* cum ℵABD*FG ... CD^{c}LP al certe pler *αλλ* ... E (ut locis similibus quibus D* *αλλα*, D^{c} *αλλ*) *αλα* ... 17. f^{scr} Or^{1,130} Cyr$^{\text{esa}\,863}$ *ο δε* pro *αλλα ο*

7. *ουτε* sec cum ℵ^{c}ABDEFGLP etc (cop bis *ουδε*) ... ℵ*C *ουδε*

8. *λημψεται* cum ℵAB*D*E ... ς *ληψ.* cum B^{s}CD^{c}LP al omn^{vid}

10. *εθηκα* cum ℵ*ABC* 17. 37* 39. Chr^{81} edd (non montf) ... ς Ti *τεθεικα* cum ℵ^{c}C^{3}DELP al pler (sed LP al *τεθηκα*) Clem^{660} al

11. *ιησουσ χριστοσ* cum ℵABLP al plus^{50} syr^{sch} sah cop arm aeth Or cat^{57} al mu. Similiter ς (= Gb Sz) *ιησ. ο χριστ.* cum minusc vix mu

θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. 12 *εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην,* 13 *ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει.* 14 *εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται·* 15 *εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.* Ind 23

16 *Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ* 6, 19
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 *εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦ-* 2 Co 6, 16
τον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. Eph 2, 21
18 *Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός.* 19 *ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγρα-* Iob 5, 13
πται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.

Euthalcod ... Ln Ti *χριστ. ιησους* cum c^3DE 52. 137. 224 8^{pe} d e f vg syr^p Or^{2,299} etc

12. *επι τ. θεμελιον* sine *τουτον* cum ℵ*ABC* fu* sah aeth Cyr$^{esa\,852}$ Amb ep^{74} (p^{1062}, ... ς Ti add *τουτον* cum ℵ^{cc}c^3DELP al omn^{vid} d e f vg etc | *χρυσιον* cum ℵB 73. Clem^{660} Or$^{cat\,57}$ libere Bas$^{esa\,487}$ cdd Epiph^{2,31} Dam ... ς Ln Ti *χρυσον* cum ADELP al pler Or^{3,231} al mu | *αργυριον* cum ℵBC 73. Clem Or$^{cat\,libere\,57}$ et^{58} Bas$^{esa\,487}$ cdd Dam ... ς Ln Ti *αργυρον* cum ADELP al pler Or$^{1,685\,allud}$ et$^{3,231\,libere}$ al mu

13. *το πυρ αυτο* cum ABCP 17. 37. 39. 46. 67. 73. 80. 93. syr^{sch} Or^{2,498} et$^{cat\,56}$ Eus$^{dem\,480}$ Bas^{3,30} ex$^{cdd\,2}$ al ... ς om *αυτο* cum ℵDEL al pler d e f vg syr^p sah cop arm aeth pp mu

14 *μενει*: sic, i. e. *manserit* d e f g, item syr^{utr} sah cop arm ... ς (= Gb 8z) *μένει*, ut D^{c}EL | *εποικοδομησεν* cum ℵAB*DELP 17. n^{secr} Bas$^{esai\,579}$ ... ς Ln *επωκοδομ.* cum B^{3c}c al pler Or^{1,509} al mu | *λημψεται* cum ℵAB*CD*E ... ς *ληψετ.* cum B^{3}D^{c}LP al omn^{vid}

16 *οικει εν υμιν* cum ℵACDEFGL al pler d e f g m^{103} vg rell etc ... BP 17. 37. 46. Bas$^{eunо\,319}$ *εν υμιν οικει*

17. *φθειρει* cum ℵABC al pler d e f g m^{103} vg etc ... D^{gr}E^{gr}F^{gr}G^{gr}LP 47. am *φθειρει* (L *φθειρεῖ*) | *τουτον* cum ℵBCLP al pler Euthal^{cod} sah cop syr$^{p\,txt}$ aeth Or$^{65.\,106}$ Eus$^{ps\,316}$ al mu. Item d e f g m^{103} vg Ir$^{int\,257}$ etc *disperdet* (Tert *vitiabit*, Ir^{int} *violabit*) *illum deus* ... Gb′ Ln *αυτον* cum ADEFG 39. 106. syr^{sch} et^p mg arm Or$^{cat\,eph\,224}$

19. *τω θεω* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵABLP al pler Euthal^{cod} Or$^{1,231.\,711}$ et^{3,} ^{175} al mu ... Ln$^{ed\,mai}$ Ti om *τω* cum CDEFG etc

Ps 93 (94), 11 20 καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι
εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα
γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε
κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα
ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ
1 Pe 4, 10 καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς
οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ
Ro 2, 29 τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολ-
Ro 12, 3 λὼν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα
μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε

22. *υμων* (F^{gr} G^{gr} *δι υμ.*): B 43. 48. 52. *ημων*. Edidimus sine *εστιν* cum ℵABCD*FGP 17. 46. Euthal^{cod} d e aeth Dial^{869} ... ς (Gb^{oo}) add *εστιν* cum D^{b} etc EL al pler f g vg syr^{utr} cop arm Or$^{int\,4,561.\,594}$ Tert res carn^{59} etc

IV. 2. *ωδε* cum ℵABCD*FGP 17. 31. 39. 67** 71. 12^{lect} Euthal^{cod} d e f g vg. Edidit autem invitis quidem testibus Ln sic: *θεου*^{2} *ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται ἐν* ... ς *ὃ δὲ* cum D^{c}EL al pler Or$^{3,189.\,4,481}$ al | *ζητειται*: ita (*quaeritur*) et. d e f g vg cop syr^{utr} rell etc. Item *-ται* BL al plu Or$^{3,189.\,291}$ et^{4,481} et$^{cat\,71}$ rell ... ℵACD^{gr}E^{gr}F^{gr}G^{gr}P al permu Euthal^{cod} *ζητειτε* (FG *-τητε*): Gb′

5. *κρινετε* (sic et. Latini etc): ℵAP al scribunt *-ται* | *οσ και* et. Or$^{3,235.\,613}$ et$^{cat\,75}$ etc al ... D*EFG d e f g Aug$^{ps\,100}$ et^{109} al om *οσ*

6. *απολλων* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵ*AB* (et B^{3} *ἀπὸ πολλῶν*) ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *απολλω* cum ℵ$^{a\,vi}$ etc CDEFGLP al omn^{vid} (et Euthal^{cod}) | *υπερ α* (Gb′) cum ℵABCP 17. 31. 73 cop syrP etc ... ς *υπερ ο* cum DEFGL al pler f g syr^{sch} arm go Chr^{115} al | *γεγραπται* sine additam cum ℵ*A BD*E*FG 46. d e f g vg Or$^{cat\,77}$ etc ... ς (Gb^{o}) add *φρονειν* cum ℵ^{o}C^{vi} D^{c}E^{2}LP al pler syr^{utr} cop arm go etc

διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
ὡς μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστό- Ro 8, 36
λους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθη-
μεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ
Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ
ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας 2 Co 11, 27 a
καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα
καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν·
λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημού-
μενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν,
πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου 1 The 2, 11
ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν
Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ 11, 1
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί Ga 4, 19
μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστίν 16, 10
μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς
ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
κλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώ-

---

8. Ln$^{ed\ min}$ *ηδ. κεκ. εστε; ηδ. επλ.; χωρ. ημ. εβ.*; | *συνβασι-* cum ℵAB*C D*FGP ... ς Ln *συμβασι-* cum B^{a}D^{c}EL al certe pler
9. *δοκω γαρ* sine *οτι* cum ℵ*ABCD*FG 46. 116. d e f g am fu* etc ... ς (Gb^{00}) add *οτι* cum ℵ^{c}D^{c}ELP al pler vg^{cle} fu** harl etc
11. *γυμνιτευομεν* (B*D* *-νει-*) cum ℵA^{cor}B*et^{c}CDEFGP 37. al$^{3\,scr}$ etc ... ς *γυμνητευομεν* cum L al longe plu Euthal^{cod}
13. *δυσφημουμενοι* (Gb″) cum ℵ*ACP 17. 46. Euthal^{cod} Clem^{567} Or^{1,627} al ... ς Ln *βλασφημ.* cum ℵ^{c}BDEFGL al pler it vg Or$^{1,257.\ 2,501}$ al
14. *νουθετων* (Gb′) cum ℵACP 3. 6. 10. 17. 31. 33. 16^{lect} Thphyl^{txt} ... ς Ln Ti *νουθετω* cum BDEFGL al pler d e f g vg Chr^{130} etc
17. *δια τουτ. αυτο* cum ℵ*AP 17. 46. 80. 116. syrP Euthal^{cod} ... ς Ln Ti om *αυτο* cum ℵ^{c}BCDEFGL al pler etc | *μου τεκνον* cum ℵABCP 17. 37. 46. 116. Euthal^{cod} arm Chr^{137} Dam ... ς *τεκν. μου* cum DEFGL al pler d e f g vg Or$^{cat\ 87}$ Thdrt al | *εν χριστ. ιησου* cum ℵCD^{b} al mu vg^{cle} fu harl omn^{lachm} cop syrP arm etc ... D*FG d f g *εν κυριω ιησου* ... ς Ti *εν χριστω* sine *ιης.* cum ABD^{c}ELP al longe plu am demid tol etc

Is 16, 7 4, 15 θησάν τινες· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραΰτητος;

V.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις οὐδὲ
Lv 18, 7 ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέ-
Col 2, 5 σου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυ-

---

19. *των πεφυσιωμενων* et. Clem$^{347.\ 897}$ etc ... L 3. 37. 46* 49. 57. 109. 116. h^{ser} al aliq Or$^{4,11^{1}}$ *τον πεφυσιωμενον*

21. *πραυτητος* cum ABC^{vi} 17. 12^{lect} Dam ... ς *πραοτητος* cum ℵDEFGP al pler Euthal^{cod} Clem^{134} Or^{2,142} al

V. 1. *εν τ. εθνεσιν* sine additam cum ℵ*ABCDEFG 6. 17. 46. 67** 177. 178. 179. Euthal^{cod} d e f g vg cop arm aeth^{utr} etc ... ς (= Gb Sz) add *ονομαζεται* cum ℵ^{c}LP al pler syr^{utr} Bas^{2,670} Chr al

2. *αρθη* cum ℵABCDEFGP al^{15} Euthal^{cod} Mane apud Epiph^{706} Or$^{cat\ 91}$ ... ς (= Gb Sz) *εξαρθη* cum L al longe plu etc | *πραξας* (Gb') cum ℵAC 17. 31. 37. 39. 46. 71. 80. 116. Euthal^{cod} Mane ap Epiph^{706} Bas^{2,221} ... ς Ln *ποιησας* cum BDEFGLP al pler Or$^{cat\ 91}$ Bas$^{regg\ 372.\ 518}$ et^{2,868} Chr^{146} al

3. *απων* sine *ωσ* cum ℵABCD*P 17. 37. 39. 67. 80. 116. Euthal^{cod} vg syr^{sch} cop aeth Mane ap Epiph^{706} Or$^{int\ 3,882}$ etc ... ς (Gb^{00}) Ti praem *ωσ* cum D^{b}et^{c}EFGL al pler d e f g syr^{p} (arm *quamquam*) Dial^{824} Bas$^{regg\ 470}$ al

4. *ονοματ. του κυριου* sine *ημων* cum ℵA demid syr$^{p\ txt}$ Lcif$^{186.\ 215}$ Pacian$^{ep\ 3}$ ... ς Ln Ti add *ημων* cum BDEFGLP al omn^{vid} d e f g vg syr^{sch} et^{p} c.* rell Dial^{824} al | *ιησου* pri cum ABD* Euthal^{cod} d syr$^{p\ txt}$ aeth^{ro} Lcif$^{186.\ 215}$ ... ς add *χριστου* cum ℵD^{c}EFGLP al omn vid e f g vg syr^{sch} et^{p} c.* etc | *ημων* cum ℵABDEFGL al omn^{vid} d e f g vgcle demid syr^{sch} et^{p} c.* Or$^{int\ 3,939}$ Dial^{824} etc ... P am fu tol harl syr$^{p\ txt}$ Or^{1,269} et$^{3,257.\ 789.\ 790}$ et$^{int\ 3,582}$ al om: hinc Ln [*ημων*] | *ιησου* sec cum ℵABD*P 46. Euthal^{cod} d vg etc ... ς add *χριστου* cum D^{c}KEFGL al pler e f g syr^{sch} et^{p} c.* cop arm aeth^{pp} go etc

ῥίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου 1, 8
Ἰησοῦ. 6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη Ga 5, 9
ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα
ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν
ἐτύθη Χριστός. 8 ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν
ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινίας καὶ ἀληθείας.
9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις,
10 οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις
καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου

---

5. *του κυριου ιησου* cum κL al plu Euthal^{cod} am tol floriac go syrP ^{txt} (et aeth *domini nostri Iesu*) Or$^{int\ 3,400}$ etc. Item DE d e demid Ambrst *τ. κυρ. ιυ χριστου* ... AFGP al^{15} fere vg^{cle} fu harl syr^{sch} etP c.* cop arm Or^{3,257} al mu *του κυρ. ημων ιησου χριστου*. Atque hinc Ln *του κυριου [ημων ιησου χριστου]* ... Ti nil nisi *του κυριου* cum B Or$^{2,117\cdot 3,304\cdot}$ ^{725} al permu

6. *ου καλον* etc: Lcif^{216} Ambrst om *ου*. Quam in rem cf Aug^{ep} parme 3,5 (9,58) | *ζυμοι* et. Or^{3,303} et$^{cat\ 97\cdot\ 98}$ Chr^{150} et ^{2,333} et^{saep} al mu, item *fermentat* m^{94} f (ita Graecis superscriptum est) g ... Gb′ *δολοι* cum D* Bas$^{eth\ 446}$ ed al. Item *corrumpit* d e f vg Ir^{265} (sive Senior. ap Ir) Or$^{int\ 2,241\cdot\ 413}$ Lcif^{216} al

7. *εκκαθαρατε* sine copula cum ℵ*ABDEFG al^{30} d e f g m^{94} vg (et. am fu etc) syr^{sch} cop go Clem^{560} etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum ℵ^{cc}LP al plu Euthal^{cod} syrP aeth Or$^{cat\ 95}$ al | *το πασχ. ημων* sine additam cum ℵ*ABC*DEFG 17. 46. Mcion$^{epiph\ 390}$ et^{355} Ptol$^{flor\ 3}$ (ap Epiph^{220}) Clem^{686} etc ... ς (Gb^{00}) add *υπερ ημων* cum ℵ^{cc}C^{3}LP (*υπ. υμων*) al pler syr^{utr} go Or^{1,759} edd et^{2,128} et^{4,174} delar et^{175} delar Meth^{925} Petr alex^{112} (Gall^{4}) Chr$^{150.\ 152}$ etc | *ετυθη* cum ℵABDEFGLP etc (et. syr p mg graec) ... ς^{e} (= ς Gb Sz) *εθυθη* cum minusc ut vdtr pauc

8. *εορταζωμεν* cum NBCFGL al plu d e f g m^{94} vg etc ... AD^{gr}E^{gr}P al fere^{20} go Or^{4,175} *εορταζομεν* | *ειλικρινιας*: *-νιασ* cum NACD*et^{c}EFGLP al ... ς Ln Ti *-νειασ* cum BD^{b} al plu

10. *ου παντως* sine copula cum ℵ^{c}ABCD*EFG 17. 46. 93. Euthal^{cod} d e f g vg etc ... ς (Gb^{00}) praem *και* cum ℵ^{c}D^{c}LP al pler syrP (et^{sch} *non audem dico*) arm aeth Or$^{cat\ 97}$ etc | *και αρπαξιν* (Gb′) cum NABCD*F GP al^{5} d f g aeth ... ς *η αρπαξιν* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EL al pler e vg syr^{utr} cop arm go Or$^{cat\ 97}$ et$^{int\ 2,195}$ Bas$^{eth\ 458}$ etc | *ωφειλετε* (Gb′) cum NA B*CDEFGL al fere^{10} Dam. Item *alioquin debueratis* it vg etc ... ς *οφειλετε* cum B^{2}P al pler Euthal^{cod} Bas$^{eth\ 458}$ al

ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί
Dt 17, 7 γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

1 Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; 5 πρὸς ἐντρο-
15, 34 πὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται

---

11. *νυνι* cum ℵ*CD*etb al plu Or$^{cat\ 98}$ Chr^{157} al ... Ln *νυν* cum ℵ^{c}ABDcE FGLP al plus^{20} Euthal^{cod} Bas$^{eth\ 458}$ al | *ἢ πόρνος* et. d e vg Ir^{int} etc ... ς (non ς^{e} Gb Sz) *ἢ* c. B^{3}D^{gr} E^{gr} al mu f g arm Aug$^{fid\ et\ op\ 6,166}$ etc

12. *γαρ μοι* sine *και* cum ℵABCFGP 17. 31. 39. 46. 67. 73. Euthal^{cod} d e f g vg cop syr^{sch} aeth Or$^{cat\ 98}$ etc ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *και* cum D^{gr}E^{gr}L al pler syrP arm go Chr^{158} sem et$^{1,71.\ 2,908}$ etc

13. *κρινεῖ*: ita B^{3}P al plu, *iudicabit* f g vg arm pp^{lat} (ut Aug Ambrst) ... ς (= Gb Sz) *κρίνει*: ita L al mu, *iudicat* d e | Ln sic: *κρίνετε*. ^{13}*τοὺς δὲ ἔξ. ὁ θε. κρινεῖ*; | *ἐξαρ.* sine *και* cum ℵABCD*FGP al fere^{15} etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum D^{3}EL al plu syr^{utr} etc | *ἐξαρατε* (Gb″) cum ℵABCD*FGP al fere^{15} Euthal^{cod} d e f g vg Bas$^{eth\ 446.\ 467}$ ... ς *ἐξαρειτε* cum D^{3}EL al plu Or$^{cat\ 98}$ Eus$^{ps\ 651}$ etc

VI. 1. *υμων* cum ℵBCDEFGL al pler Clem^{883} etc ... AP al^{10} Chr^{1,741} Thdrt *εξ υμων*

2. *η ουκ* cum ℵABCD*FGP al plus^{10} Euthal^{cod} d e f g vg syr^{sch} etP c.* (i. e. *η* c.*) arm (cop *an*) Clem^{883} etc ... ς (= Gb Sz) om *η* cum D^{3}EL al plu syrP^{txt} Thdor$^{mop\ cat\ 101}$ Thdrt

5. *λεγω* cum ℵDEFGLP al omn^{vid} Or$^{cat\ 105}$ Chr^{162} Thdrt Dam etc ... Ln *λαλω* cum B | *ενι* cum ℵBCLP al plus^{70} Or$^{cat\ 105\ sq}$ etc ... ς (= Gb Sz) *εστιν* cum DEFG 37. 116. 119. al mu Ath (ap Gall^{5,181}) | *ουδεισ σοφοσ* cum ℵBC 17. 39. 46. 57. 73. syr^{sch} cop Or$^{cat\ 105}$ Dam, item 137. Euthal^{cod} *σοφ. ουδεισ* ... FGP al^{4} f g *ουδε εισ σοφ.* ... ς *σοφ. ουδε*

διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 ἤδη μὲν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. 9 ἢ οὐκ Ga 5, 21
οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλα- Ro 1, 29 ss
νᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ Ga 5, 19 ss
οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

εισ cum $D^{3}L$ al longe plu syrP vg Chr^{163} al ... Gb′ *σοφοσ* sine additam cum $D^{*}E$ d e aeth Or$^{cat\ 106}$ Ath ap Gall^{5,181}

7. *ηδη μεν* absque *ουν* cum $\aleph^{*}D^{*}$ 3. 17. 74. 108. 116. a^{scr} d e f vg cop arm syrP^{txt} Or$^{int\ 2,301}$ Cyp^{318} Aug$^{doctr\ 4}$ Ambrst al ... ς Ln Ti add *ουν* cum $\aleph^{c}ABCD^{2}Et^{2}ELP$ al pler syr^{sch} syrP c.* aeth Or$^{cat\ 106}$ Bas$^{eth\ 270}$ al *υμιν* cum NABCDELP al longe plu d e syr^{utr} cop ... ς (= Gb Sz) *εν υμιν* cum minusc mu f vg Or$^{int\ 2,301}$ Cyp^{318} al

8. *τουτο* cum NABCDEP 17. 31. 46. 67* 73. 80. 109. d e f vg cop Or$^{cat\ 106}$ Euthal^{cod} etc ... ς *ταυτα* c. L al longe plu syrP arm Bas$^{eth\ 270}$ al

9. *θεου βασιλ.* hoc ordine cum NABCDEP 17. 37. 46. 178. 179. Or$^{cat\ 106}$ Euthal^{cod} ... ς (Gb Sz, sed rursus Gb′) *βασιλ. θεου* cum L al pler d e f vg Polyc^{5} (Dress^{383}) Clem^{385} al mu

10. *ου μεθυσοι* cum NACP (sed ponit post *ου λοιδορ.*) 17. 46. al^{6} m^{94} Clem^{562} Ps-Ath^{19} (ut P) Julian$^{cyr\ 245}$ Chr^{163} Thdrt Dampar all^{383} ... ς Ln *ουτε μεθ.* cum BDEL al longe plu d e f vg syr^{utr} cop arm (at istae verss omnes etiam *ουτε λοιδ. ουτε αρπ.* exprim) Clem^{301} al mu | *κληρονομησουσιν* sine *ου* cum NABCDE al fere^{20} Polyc^{5} (Dress^{383}) Ign$^{int\ pol}$ ex$^{edd\ 2}$ al plu ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem *ου* cum LP al plu Ign$^{int\ pol}$ ex$^{edd\ 2}$ Clem$^{301.\ 562}$ al mu

11. *αλλα απελ.* c. NABD^{c}ELP etc ... CD*L etc *αλλ απελ.* | *αλλα ηγιασθ.* cum NABDEP etc ... CL etc *αλλ ηγ.* | *αλλα εδικ.* cum NABDEP etc ... CL etc *αλλ εδικ.* | *του κυριου* sine *ημων* cum NADEL al plu d e syrP^{txt} Did^{415} Cyr$^{act\ 65}$ Dam Ir$^{int\ 265}$ et$^{semel\ 305}$ Tert$^{pud\ 16}$ al ... BC^{vid}P 17. 37. 47. 73. 80. f m^{94} vg syr^{sch} etP c.* cop arm aeth Ath$^{528.\ 536.\ 543}$ et$^{lat\ 775.\ 779}$ Euthal^{cod} al permu *του κυριου ημων*, hinc Ln *τ. κ.* [*ημ.*] | *ιησου χριστου* cum NBC^{vid}D*EP al^{8} d e f m^{94} vg syr^{sch} etP (sed *χρ.* c.*) cop arm aeth Ath$^{528.\ 536.\ 543}$ et$^{lat\ 775}$ al plu ... ς Ti *ιησου* sine *χρ.* cum AD^{c}L al pler syrP^{txt} Dam Thphyl Oec

10, 23 12 *Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι*
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. 13 *τὰ βρώ-*
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ
Ro 8, 11 *ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ*
2 Co 4, 14 *τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· 14 ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν*
κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
12, 17 15 *οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἆρας*
Gn 2, 24 *οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο.* 16 *ἢ*
Mt 19, 5 *οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται*
Ga 5, 31 *γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ*
κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν. 18 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρ-
τημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ
3, 16
2 Co 6, 16 *πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ*
σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε
7, 23 *ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς·*
δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

---

14. *ημασ* cum ℵABCDEKLP etc d e f vg syr^{utr} cop aeth Polyc^{379} etc ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) *υμασ* ex errore ut^{vid} | *εξεγειρει* cum ℵCD^{3} EKL al pler (47. *συνεξεγειρει*) f vg^{cle} (vide post) syr^{utr} cop arm aeth Meth$^{epiph\,379}$ al plu ... Ln *εξεγειρει* cum AD*PQ 37. 93. (P 37. 93. *-γειρεῖ*), item *suscitat* d e ... B 67** *εξηγειρεν*, item (sed *v* et *b* persaepe confunduntur) am fu harl *suscitavit*

15. *υμων* cum ℵ^{c}BCDEFGKLP al omn ^{vid} it vg etc ... ℵ*A *ημων* | *αρασ* et. Or^{1,520} et$^{cat\,119}$ et$^{int\,2,685}$ Dial^{864} Meth$^{epiph\,379}$ etc ... P 47** 57. 67* 73. 74. al^{30} *αρα*, item FG (f) g *η αρα*

16. *η ουκ* cum ℵABCFGP al sat mu d e f g vg syr^{sch} cop Clem^{561} Meth epiph^{379} etc ... Ti *ουκ* sine *η* cum D^{gr}E^{gr}KL al fere^{50} syrP Mcion^{epiph} ^{320} et^{855} Dial^{864} etc | *φησιν* cum ℵBCDEFGKLP al omn^{vid} it vg etc ... A Mcion$^{epiph\,355}$ Tert$^{pud\,16}$ Cyp^{328} Amb^{passim} om, hinc Ln [*φησιν*]

19. *το σωμα* cum ℵA*LODEFGKP al sat mu d e f g syr^{sch} basm Chr^{179} Thdrt (ad h. l.) Or$^{int\,4,564}$ al ... Gb' Ti *τα σωματα* cum A^{2}L 17. 28. 37. 46. 67. al plus^{40} cop syrP arm Or^{1,756} et^{2,576} et$^{cat\,65.\ 119}$ al plu

20. *δοξασατ. δη* cum ℵ^{a}ABCDEFGKL(*δετε*)P al omn^{vid} syr^{sch} et^{P} c.* basm (hi interpp reddunt *igitur*) Did^{239} et^{393} Bas^{1,115} Dial$^{tri\,1,7}$ Cyr act^{39} etc ..... ℵ* cop Or$^{cat\,120}$ Did$^{manich\,6,311}$ Thdrt om *δη*, nec exprim d e Ir$^{int\,309}$ al ... f g m$^{57.\ 103}$ vg Tert$^{pud\,16}$ Cyp$^{207.\ 328}$ Lcif^{216} Ambrst al mu *glorificate* (*clarificate* Cyp^{207} Ambrst) *et portate* (*tollite*) *deum* (*domin.*) *in corpore vestro.* | *εν τω σωματι υμων* sine additam

VII.

1 *Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι·* 2 *διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.* 3 *τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.* 4 *ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή.* 5 *μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ* Ex 19, 15 *προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σα-*

---

cum ℵABC*D*EFG 17. 46. 67** 71. 109. d e f g m$^{57.\ 103}$ vg cop basm arm^{cod} aeth^{utr} etc ... ς (= Gb Sz) add *και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι του θεου* cum c^{3}D^{2}et^{3}KLP 37. al pler syr^{utr} arm^{usc} Chr^{180} Thdrt

VII. 1. *εγραψατε* sine *μοι* cum ℵBC 17. 39. 46. 109. am fu* Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 641}$ Tert$^{pud\ 16}$ et$^{monog\ 11}$ ... ς Ln add *μοι* cum ADEFGKLP al pler d e f g vg^{cle} syr^{utr} cop basm arm aeth Or$^{cat\ 120}$ etc

2. *και εκαστη τ. ιδ. ανδρ. εχετω* (Or$^{cat\ 121}$ Chr^{185} om *εχ.*) et. Or$^{3,\ 646}$ et$^{cat\ 121.\ 179}$ et$^{int\ 2,\ 287}$ Meth^{690} Chr$^{3,\ 242.\ 243}$ Cyp^{316} etc ... FG 48* 114. 177. f g Tert$^{pud\ 16}$ om. Cf etiam Clem^{554} qui *καλον ανθρωπω* usque *γυναικα εχετω* affert sine reliquis.

3. *τ. οφειλην* cum ℵABCDEFGPQ 6. 17. 46. 67** 71. 177. d e f g vg cop basm arm aeth^{utr} Clem$^{555.\ 561}$ Or$^{1,\ 253}$ et$^{3,\ 647}$ et$^{cat\ 122}$ etc ... ς (= Gb Sz) *τ. οφειλομενην ευνοιαν* cum KL al pler syr^{utr} Chr$^{1,\ 352.\ 353}$ et$^{3,\ 239.\ 242.\ 243}$ etc | *δε και* et. it vg syrP Clem^{561} Or$^{3,\ 647}$ et$^{cat\ 122}$ Meth^{690} Thdrt Dam etc ... A 55. syr^{sch} cop basm arm Or$^{1,\ 253}$ Chr^{186} Cyp^{316} al om *δε*, hinc Ln [*δε*] *και*

4. *αλλα ο* cum ℵABC al ... ς *αλλ ο* cum DEGK^{sil}LP al certe longe plu | *αλλα η* cum ℵABCD* al ... ς *αλλ η* cum D^{c} (E *αλα' ἡ*) FGK^{sil}LP etc

5. *σχολασητε* cum ℵABCDEFGP al^{10} Or$^{1,\ 198.\ 3,\ 615}$ etc ... ς (= Gb Sz) *σχολαζητε* cum KL al pler Meth^{690} Chr$^{187.\ 188}$ etc | *τη προσευχη* cum ℵ*ABCDEFGP al plus^{10} d e f g vg cop basm arm aeth Or$^{1,\ 198}$ et^{3aep} Meth^{690} Dion$^{alex\ can\ 3}$ al Cyp^{316} Ambrst etc ..... ς (= Gb Sz) praem *τη νηστεια και* cum KL al pler syr^{utr} go Thdrt al | *ητε* (et. Gb Sz) cum ℵABCDEFG 17. 46. 71. 73. 93. 137. 177. etc ... ς^{e} *συνερχεσθε* cum minusc Meth^{690} Chr^{188} Thdrt$^{haer\ fab\ 5,\ 25}$ al; ς *συνερχησθε* cum KLP al plu cop basm Thdrt ad h. l. etc

*ταν*ᾶ*ς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.* 6 *τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ᾽ ἐπιταγήν.* 7 *θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.*

8 *Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ·* 9 *εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι.* 10 *τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν* Mt 5, 32 *παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι,* 11 *ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.* 12 *τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν·* 13 *καὶ γυνὴ εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτῆς,*

---

6. *συγγνωμην* (F *-μον*) cum B*CFG ... AD* al *συγγνωμην*, 2. *γνωμην* ... ς Ln *συγγνωμ.* cum ℵB^{3}D^{3}EKLP al pler

7. *δε* (Gb″) cum ℵ*ACD*FG 17. 23. 39. 46. 115. d^{scr} d e f g am f^{c} demid cop go Or^{3,639} et$^{cat\,125}$ al mu ... ς *γαρ* cum ℵ^{c}BD^{b}et^{c}KLP a. pler vg^{cle} syr^{utr} arm aeth Chr^{188} Thdrt al | *αλλα* cum BCD* 17. etc ... ς Ln *αλλ* cum ℵAD^{c}(E *ἀλα᾽* ἓκ.)FGK^{sil}LP al pler^{vid} | *εχει χαρισμ.* cum ℵABDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) *χαρ. εχει* cum KL al pler vg^{cle} harl go syrP arm Ephr^{329} Chr^{188} al | *ο μεν* et *ο δε* cum ℵ*AB CDEFGP 17. 47. 61. 67** Clem^{625} al ... ς *οσ μεν* et *οσ δε* cum ℵ^{c}KL etc

8. *αυτοισ* sine *εστιν* cum ℵABCD*FGP 17. 46. 73. 115. 119. 123. 137. syr^{sch} cop arm Or$^{cat\,127.\,146}$ Meth^{691} al ... ς (= Gb^{00} Sz) add *εστιν* cum D^{b}et^{c}EKL syrP basm go (item d e f g vg *est illis*) Thdrt al | *μενωσιν*: c d e f g vg Meth^{691} Amb Ambrst Aug etc praem *ουτωσ*, hinc Ln praem [*ουτωσ*]. Item 37. 73. Epiph^{492} add *ουτωσ*

9. *κρειττον* cum ℵBDE etc Clem^{555} Or$^{cat\,127}$ Chr^{188} ... ς Ti *κρεισσον* cum ACFGK^{sil}LP al plu Or$^{cat\,110}$ al | *γαμειν* (Gb᾽) cum ℵ*AC* 17. 23. 46. 49. 57. Clem^{555} Or$^{cat\,110}$ Euthal^{cod} al ... ς Ln Ti *γαμησαι* cum ℵ^{c}BC^{2}DEFGKLP al pler Clem^{509} Or$^{cat\,126.\,127}$ al

10. *αλλα* cum ℵABC^{vid}D* etc ... ς *αλλ* cum D^{3} (E *ἀλα᾽* o) FGKLP etc *χωρισθηναι* cum ℵBCKLP al omn^{vid} Clem^{561} Epiph^{3,72} al ... Ln *χωριζεσθαι* cum ADEFG Or$^{cat\,128}$ al

12. *λεγω εγω* c. ℵABCP 17. 37. 46. 73. syr^{sch} cop al Clem^{561} Or$^{cat\,128}$ Euthal^{cod} ... ς *ἐγω λεγω* cum DEFGKL al pler it vg go syrP etc | *κ. αὕτη*: ut it vg etc ... ς *κ. αὐτή*

13. *ει τισ* cum ℵD*FGP 42. 116. 238. al$^{3\,scr}$ d e f g vg Chr^{189} (et. mosc 1) et^{4,287} Thdrt^{4,469} ... ς Ln Ti *ητισ* cum ABCD^{gr} ^{c}KL al plu syr^{utr} cop basm Chr^{3,212} al | *ουτοσ* (Gb″) cum ℵABCD*FGPQ 37. 46

μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; 17 εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις; μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 21 δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύ-

3, 5 Ro 12, 3

Ga 5, 6 6, 15

24

120. d e f g vg (et pp^{lat}) go cop Cyr$^{ador\ 242}$ ... ς αυτος cum D^{c}EKL al pler syr^{utr} arm Euthal^{cod} Chr^{189} al | τον ανδρα (Gb″) cum ℵABC DEFGQ 17. 37. 46. it vg syr^{sch} cop arm go aeth^{utr} Euthal^{cod} etc ... ς αυτον cum KLP al pler basm syrP Chr^{189} Thdrt Dam Tert$^{uxor\ 2,\ 2}$

14. εν τη γυναικι cum ℵABCKLPQ etc: DEFG it vg al add τη πιστη | αδελφω (Gb′) cum ℵ*ABCD*EFGP 17. 19* 46. d e f g cop basm Aug serm dom $^{1,\ 45}$ et ^{73} ... ς ανδρι cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler vg syr^{utr} arm aeth go Euthal^{cod} Chr^{189} Thdrt Dam al Ir$^{int\ 257}$ Tert$^{uxor\ 2,\ 2}$. Praeterea vg syr^{sch} ar^{e} Ir^{int} Tert^{uxor} Ambrst al add τω πιστω | νυν δε cum ℵABC D^{c}KLP etc ... D*et^{b}EFG Chr^{190} νυνι

15. η η αδελφη cum ℵ^{c}ABCDEKL al pler Or$^{cat\ 137}$ al ... ℵ*FGP 3. 37. k$^{scr\ *}$ Chr$^{mosc\ 1}$ om η | υμας cum ℵ*ACK 39. 46. 73. cop Euthal^{cod} Dam Thphyl Pelag al ... ς Ln ημας cum ℵ^{c}BDEFGL al pler it vg syr ^{utr} basm arm aeth go Chr^{191} Thdrt al

17. μεμερικεν cum ℵ*B ... ς Ln Ti εμερισεν cum ℵ^{c}ACDEFGKL al omn^{vid} Chr^{191} al | ο κυριος cum ℵABCDEFG al^{8} it vg etc ... ς (= Gb Sz) ο θεος cum KL al pler syrP go Chr^{191} Thdrt Dam | ο θεος cum ℵAB CDEF al^{10} d e f vg syr^{sch} cop basm arm go Euthal^{cod} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ο κυριος cum KL al pler syrP Chr Thdrt Dam ... G g ο κυρ. ο θε. (sed κυρ. notam habet)

18. κεκληται τις cum ℵABP al^{7} Euthal^{cod}, eodem ordine cop basm arm go. Item D*FG Dam g τις κεκληται ... ς τις εκληθη cum D^{c}EKL al pler Chr^{191} Thdrt, atque eodem ordine d e f vg syrP | ς Ti εκλήθη, μὴ et κέκλητ. τις, (τις ἐκλήθη,)

21. ς Ti ἐκλήθης, μὴ

Ro 6. 18 θεροσ γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦ-
λοσ ἀπελεύθεροσ κυρίου ἐστίν· ὁμοίωσ ὁ ἐλεύθεροσ κληθεὶς δοῦλόσ
6, 20 ἐστιν Χριστοῦ. 23 τιμῆσ ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώ-
20 πων. 24 ἕκαστοσ ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ
θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην
δὲ δίδωμι ὡσ ἠλεημένοσ ὑπὸ κυρίου πιστὸσ εἶναι. 26 νομίζω οὖν
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀν-
θρώπῳ τὸ οὕτωσ εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυ-
σαι ἀπὸ γυναικόσ; μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃσ,
οὐχ ἥμαρτεσ, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένοσ, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ
τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο δέ
φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸσ συνεσταλμένοσ ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ

---

22. ομοιωσ sine additam cum ℵABP 17. 31. 46. 73. vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ go etc ... ς add και cum KL al pler vg^{ms} lachm syr$^{p.c.*}$ arm aeth Or int^{4,461} Chr^{192} Dam al. Item DEFG etc add δε και | εστ. χριστου cum ℵ^{c}ABDEKLP al omn^{vid} d e vg go Chr^{192} Thdrt al ... ℵ*FG f g χριστου εστιν

24. παρα θεω cum ℵBDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) παρα τω θεω cum A al mu Oec

27. ς Ti γυναικί, et ἀπὸ γυναικόσ,

28. γαμησησ cum ℵBP (A γαμηση) 17. 37. 46. 113^{mg} Bas^{3,640} Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 641}$ Anton^{15} ... ς γημησ cum KL al pler Or$^{cat\ 147\ bis}$ Chr^{186} al ... DEFG λαβησ γυναικα | η παρθενοσ cum ℵADEKLP al omn^{vid} Or^{cat} Meth^{692} Bas^{3,640} etc ... BFG om η, hinc Ln [η]

29. ο καιροσ sine οτι cum ℵABKLP al^{30} ac plur (et. cat^{txt}) m^{19} vg Meth^{692} Eus$^{dem\ 31}$ Bas^{3,640} etc ... ς^{e} (= ς Gb Sz) praem οτι cum DEFG al mu^{vid} Dam Thphyl, item it vg^{ms} (ap Ln, non am fu demid tol harl) syr^{utr} cop basm arm Tert$^{marc\ 5,7}$ et^{s} Or$^{int\ 2,172}$ | εστιν το λοιπον (D* Isid om το) cum ℵABD*et^{b}P al^{10} cop syr^{p} arm Eus$^{dem\ 31}$ ex^{cod} par^{is} Ephr^{229} Bas^{3,640} et$^{eth\ 348}$. Interpunximus autem post εστιν cum B (ipso*), item Euthal^{cod} etc ..... FG 67** d e f g m vg Or$^{int\ 2,87}$ et^{172} et^{4,651} Tert$^{uxor\ 1,5}$ Hier$^{iovin\ 1}$ Aug^{saepe} al mu εστιν· λοιπον εστιν ... ,... ς (= Sz qui mecum εστίν, τὸ λοιπὸν ἵνα) το λοιπον εστιν cum DcEKL al longe plu Eus$^{dem\ 31}$ ex^{ed} Chr^{1,398} etc. Distinguunt autem ς^{e} Gb συνεσταλμενοσ το λοιπον εστιν·, ς συνεσταλμενοσ· το λοιπ. εστιν ινα | οι εχοντεσ: ς^{e} 1624. 1633. 1641. 1656. 1678. om οι. Per errorem, ut vdtr.

ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, 30 *καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες,* 31 *καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.* 32 *θέλω* 1 Io 2, 17 *δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ·* 33 *ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί.* 34 *καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ*

31. *τον κοσμον* cum ℵ*AB cop basm arm. Item addito *τουτον* D*FG 17. (g *mundum hunc*, d e *hunc mundum*, f *huic mundo*) ... ς *τω κοσμω τουτω* cum ℵᶜᴰbᵉᵗᶜEKLP al pler Eus$^{dem\ 31}$ Ephr^{329} Bas^{3,640} al mu. Item vg etc *hoc mundo*. | *καταχρωμενοι* et. Eus$^{dem\ 31}$ Ephr^{329} Bas^{3,640} etc ... L etc *παραχρωμενοι* ... 121. d e f m^{79} vg basm^{vid} Dam^{parall} ^{638} Cyp^{307} Ambrst al *χρωμενοι*

32. *αρεση* cum ℵABDEFG 17. 21. 46. al Meth^{675} al ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Or^{2,742} Meth^{692} Ephr^{323} al mu

33. *αρεση* cum ℵABDEFG 37. al aliq Eus$^{dem\ 31}$ Bas^{3,640} ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Clem^{551} Meth^{692} Ephr^{323} Euthal^{cod} al

34. *και μεμερισται* cum ℵABDG^{r*}P al^{14} f vg syr^{sch} et^{p} cop basm arm aeth^{utr} Meth^{692} Eus$^{dem\ 31}$ Eph^{323} Bas$^{3,605.\ 640}$ Cyr$^{glaph\ 126}$ Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 641}$ Hier$^{iovin\ 1,7}$ eth^{elvid} Aug^{bon} $^{coniug\ 6,326}$ et$^{virgin\ 6,351}$ et alib Pelag al ..... ς Ti om *και* cum DᶜEFGKL al longe plu d e g m^{79} Chr^{196} Thdrt^{4,462} et ad h. l. Dam Tert$^{vel\ virgg\ 4}$ cdd ap Hier$^{iovin\ 1,7}$ Amb$^{laps\ virgg\ 311}$ Ambrst al | *και η γυνη* cum ℵABDᶜFGKLP al fere^{80} d e g vg (etiam am harl tol) syr^{p} aeth Meth^{692} Eus$^{dem\ 31}$ Bas^{3,605} et^{640} Euthal^{cod} Chr^{196} al ... ς om *και* cum D*E al pauc^{vid} m^{79} cdd ap Hier$^{iovin\ 1,7}$ fu demid syr^{sch} cop basm arm Tert$^{vel\ virgg\ 4}$ Amb laps virgg al | *η αγαμος* hoc loco i. e. post *η παρθ.* cum ℵADEFGKL al pler d e f* g m^{79} fu syr^{utr} arm aeth^{utr} Meth^{692} Bas^{3,640} al Tert vel virgg^{4} Cyp^{316} Amb$^{laps\ virgg}$ al. Sed ex his ℵAF^{b} 17. 71. 122. aeth utr Bas^{ed} Euthal^{cod} Aug^{bis} *η αγαμ.* etiam post *η γυνη* addunt, atque sic Ln ... BP 6. 10. 31. 41. 44. 46. 73. 137. vg cop basm Eus$^{dem\ 31}$ Amb$^{vidu\ 185}$ et$^{epist\ 63,1031}$ Hier$^{iovin\ 1,7}$ Pel *η αγαμος* tantum post *η γυνη* addunt. Sic vero Hier Iovin^{1,7}: „illud breviter admoneo, in Latinis codicibus hunc locum ita legi: *Divisa est virgo et mulier.* Quod quamquam habeat suum sensum et a me quoque pro qualitate loci edissertum est, tamen non est apostolicae veritatis. Siquidem apostolus ita scripsit ut transtulimus - *et divisus est;* et hac sententia definita transgreditur ad virgines et continentes et ait: *mulier innupta et virgo cogitat quae sunt domini*“ etc. Interpunxit Ln sic: *γυναικί, καὶ*

τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν

μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ etc. Gb vero ad h. l. sic: Gb'' *γυναικί. καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ εἴνε γυναικί. μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. ἡ παρθένος μεριμνᾷ εἴνε γυναικί. καὶ μεμέρ. καὶ ἡ γυνή. καὶ ἡ παρθέν. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ.* Item Gb' *γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος μεριμν.* | *και* post *αγια* c. ℵBFGKL al pler d e f g m^{19} am fu demid harl** syrP aeth Clem^{551} Meth^{693} et^{675} Eus$^{dem\ 21}$ Bas^{3,640} ... AD$^{\Sigma}$P 17. 37. vg^{cle} et$^{edd\ aliq}$ (ut tol) syr^{sch} cop arm Did$^{tri\ 160}$ al Or$^{int\ 2,364}$ Tertuxor^{1,3} al om. Atque hinc Ln [*και*] | *τω σωματι κ. τω πνευμ.* cum ℵABP 17. 37. 46. 73. 74. 118. 120. a^{ser} al Clem^{551} Eus$^{dem\ 21}$ Epiph^{81} al ... ς Ti om *τω* bis cum DEFGKL al longe plu Meth^{675} et^{693} Bas^{3,640} al | *τα του κοσμου* et. Meth^{693} Eus$^{dem\ 21}$ etc ... B om | *αρεση* cum ℵABDEFG 17. 21. 46. 48. 67. Eus$^{dem\ 21}$ Bas^{2,640} ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Meth^{693} Epiph^{710} al

35. *συμφορον* (Gb') cum ℵ*ABD* al^{4} ... ς *συμφερον* cum ℵ^{c}D^{c}EFGKLP 37. al pler Meth^{693} Eus$^{dem\ 21}$ al | *ευπαρεδρον* cum ℵABDEFGP al plus^{20} Clem$^{573.\ 681}$ Eus^{dem} al mu ... ς (= Gb Sz) *ευπροσεδρον* cum ℵ al plu etc

36. *γαμειτωσαν* ... D*FG g syr^{sch} arm Epiph^{509} Aug *γαμειτω*. Item d e f vg Ambrst al *non peccat si nubat*

37. *εδραιος* hoc loco cum ℵ*ABDEP 17. 23. 31. 37. al^{10} vg cop basm syrP Bas^{3,640} Thdrt ad h. l. etc ... ς post *εστηκεν* cum ℵ^{c}KL al longe plu syr^{sch} Thdrt^{4,468} Dam al ... FG d e f g aeth^{utr} arm om plane *εν τ. καρδ. αυτου* cum ℵABDEFGP 17. al^{8} d e f g vg syr^{sch} cop basm arm aeth Bas^{3,640} Euthal^{cod} Thdrt^{3,211} Amb^{saepe} Ambrst etc ... ς Ti om *αυτου* cum KL al pler syrP Thdrt^{4,468} Dam al | *εν τη ιδια καρδια* cum ℵABP 31. al^{5} ... ς *εν τη καρδ. αυτου* cum DEFGKL al pler etc ... Ln (probabiliter errorem) *εν τη καρδια* tantum cum 67** Euthal cod | *τηρειν* cum ℵABP al plus^{20} etc ... ς *του τηρειν* cum DEFGKL al plu etc | *ποιησει* cum ℵAB 6. 17. 46. 67** cop basm Bas^{3,640} ... ς Ti *ποιει* cum DEFGKLP al pler it vg etc

τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει. 38 *ὥστε καὶ ὁ γαμίζων* *τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον* Ro 7, 2 *ποιήσει.* 39 *γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ.* 40 *μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.*

---

38. *γαμιζων* pri (Gb′) cum ℵABDE 17. 23. 31. 46. Clem^{631} Meth^{683} Bas ^{3,640} Euthal^{cod} ... ς Ti *εκγαμιζ.* cum K**LP al pler Chr ^{1,405} et ^{2,762} Thdrt^{4,464} Thphyl Oec. Item K* etc *εγγαμιζ.* | *την εαυτου παρθενον* cum ℵAP al^{6} etc, item (atque sic Ln) BDE etc *την παρθ. εαυτου* ... ς Ti om cum KL al pler etc | *ποιει* cum ℵADEKLP al pler d e vg rell etc ... B 6. 37. 67** Bas ^{3,640} *ποιησει* | *και ο μη* cum ℵ*ABDEFG 17. 37. 46. 73. 93. 177. 179. d e f g m^{79} syr^{sch} cop basm arm Clem al ... ς (= Gb Sz) *ο δε μη* cum ℵ^{c}KLP al pler syrp aeth Chr^{1,405} et ^{2,762} Thdrt Dam al | *γαμιζων* sec cum ℵ*ABDEFG al^{5} etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ti *εκγαμιζ.* cum ℵ^{c}KLP al pler (nonnulli *εγγα.*) etc | *ποιησει* cum AB 6. 17. 37. 46. 67** cop Bas ^{3,641} Euthal^{cod} ... ς Ti *ποιει* cum DEFGKLP al pler it vg rell (aeth *fecit*) Clem^{631} al

39. *δεδεται* sine additam cum ℵ*ABD*F^{a} 17. 67** d e am demid tol harl** (cop) basm arm aeth Clem^{546} Or^{3,641} etc ... ς (= Gb Sz) add *νομω* cum ℵ^{c}D^{b}E^{tc}EFGLP al pler f g vg^{cle} fu syr^{utr} Epiph^{498} ex cod ven Chr $^{3,241.}$ ^{245} al mu. Item K 12. Epiph^{498} pet^{a}v add *γαμω* | *εαν δε* sine *και* cum ℵABD*EKP al sat mu Clem^{547} Or ^{3,641} et^{647} et^{cat} ^{133} Chr ^{3,244} etc. Item d e vg Aug al *quodsi*, f g Tert^{bis} Cyp Ambrst al *si autem* ... Ti add *και* cum p^{c}FG^{tr}GL^{tr} al fere^{45} syrp Thdrt ^{4,469} | *κοιμηθη* et. Or^{3,641} et^{647} etc ... A basm syrp mg Clem Or^{cat} $^{109.}$ ^{133} Epiph^{498} Bas ^{3,296} etc *αποθανη* | *ο ανηρ* sec sine *αυτης* cum ℵABKP al plus^{50} syrp txt Or^{3,641} et^{cat} $^{109.}$ ^{133} al ... ς (Gb^{o}) add *αυτης* cum DE FGL al sat mu it vg syr^{sch} etp c.* cop basm arm aeth Or^{3,647} al | *γαμηθηναι* (L* *γαμησαι*) ... FG *γαμηθη*, item *cui vult nubat* d e f g vg Tert^{monog} al mu

40. *δοκω δε* cum ℵADEFGKLP al pler it vg syr^{sch} etp mg cop Or^{3,641} et ^{4,266} et^{cat} ^{84} ... B 4. 17. 37. 67** al^{13} tol basm syrp txt aeth Cyr^{ioh} ^{812} Or^{int} ^{4,467} al *δοκω γαρ* ... d* arm O^{i} ^{3,644} om copulam | *εχειν*: f vg Or^{int} ^{4,467} Novatian ^{3,311} Hier^{iovin} ^{1} : ^{4,169} et^{gal} ^{4,281} *puto autem quod – habeo* (*habeam*) ... FG d* g Tert^{monog} ^{3} et exh cast ^{4} Ambrst al *εχω*. Latt: *puto autem* (d* om) *et ego spir. dei habeo*

VIII.

1 *Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχο-*
Ga 6, 3 *μεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ τις δοκεῖ ἔγνω-*
κέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν
θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν
εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς
θεὸς εἰ μὴ εἷς. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν
οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί,
6 ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς
Ro 11, 36 *εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ*

VIII. 1. *οιδαμεν οτι* etc (nobiscum etiam Ln interpunxit): ς ante *οιδαμεν* comma posuit; Gb Sz *οιδαμεν· (οτι παντες – εγνωσται υπ αυτου·)*

2. *ει* sine *δε* cum ℵABP 17. 46. 71. 73. 74. 80. 116. a^{scr} am fu tol harl* vid cop basm syr$^{p\ txt}$ arm Clem^{348} al. Item d e Ambrst *quodsi quis*, g *si autem t quodsi* ... ς (Gb^{00}) add *δε* cum DEFGKL al pler (g vide ante) vg^{cle} demid syr^{sch} et^{p} c.* etc | *εγνωκεναι* (Gb′) cum ℵABDEFGP 17. 31. 37. 38. 46. 71. 73. 116. d e Clem^{348} Or$^{cat\ 249}$ Nyss^{1,634} Euthal cod al ... ς *ειδεναι* cum KL al pler Chr^{1,564} et^{2,602} et^{11,551} al | *ουπω* (Gb′) cum ℵABP 17. 31. 46. 71. 73. 116. Clem^{348} Or$^{cat\ 249}$ al ... ς Ti *ουδεπω* cum DEFGKL al pler Chr^{1,564} et^{10,199} et^{11,551} Thdrt al. Non addidimus autem *ουδεν* cum ℵABD*FGP al^{8} d e f g vg cop basm arm aeth Clem Or^{cat} et$^{int\ 4,573}$ al mu ... ς (Gb^{0}) Ti add *ουδεν* cum D^{b}Et^{c}E KL al pler (37. al om *ουπω*) syr^{utr} Chr^{199} et^{1,564} al | *εγνω* (Gb′) cum ℵABD*FGP 38. 46. 73. 74. 116. 120. Clem al mu ... ς Ti *εγνωκε* cum D^{c}EKL al pler Chr^{199} et^{1,564} al

4. *περι της βρωσεως ουν* cum ℵABD^{b}FGKL al pler etc ... D^{c}E 1. 17. 108. e^{scr} d e vg *περ. δε της βρωσεως* ... D^{gr*} *περ. δε της γνωσεως*, P 121. *περ. της γνωσεως ουν* | *ουδεισ θεοσ* sine additam cum ℵ^{a}A BDEFGP 17. 39. 46. 47. 67** 73. 116. 119. d e f g m^{5} vg cop basm arm aeth Bas$^{eth\ 259}$ Euthal^{cod} etc ... ς (Gb^{00}) Ti add *ετεροσ* c. ℵ^{c}KL al pler syr^{utr} Chr^{200} al

5. *επι γησ* cum ℵABDEFGKP al permu Or^{bis} Eus^{ps} Chr^{201} al mu ... ς (= Gb Sz) *επ. της γης* cum minusc sat mu Chr^{1,592} al

6. *αλλ ημιν* et. Or^{1,522} et$^{746\ bis}$ al mu ... B basm Ir$^{int\ 181}$ Eus$^{ps\ 533}$ om *αλλ*, atque hinc Ln [*αλλ*] *ημιν* | *θεοσ* (ℵ^{a}): ℵ* om | B aeth Epiph^{484} *δι ον*

ἡμεῖσ δι᾽ αὐτοῦ. 7 *ἀλλ᾽ οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσισ· τινὲσ δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕωσ ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡσ εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησισ αὐτῶν ἀσθενὴσ οὖσα μολύνεται.* 8 *βρῶμα δὲ ἡμᾶσ οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα.* 9 *βλέπετε δὲ μήπωσ ἡ ἐξουσία ὑμῶν* Ro 14, 13 *αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖσ ἀσθενέσιν.* 10 *ἐὰν γάρ τισ ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησισ αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντοσ οἰκοδομηθήσεται εἰσ τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;* 11 *ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ-* Ro 14, 15

7. *συνηθεια* (Gb″) cum ℵ*ABP 17. 46. 67** 80. 109. cop basm syrP mg aeth^{utr} Eth^{cod} Dam ... ς Ti *συνειδησει* cum ℵ^{c}DEFGL al pler d e f g vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm Chr^{203} Thdrt al Tert$^{pudic\ 14}$ al | *εωσ αρτι* ante *του ειδωλου* c. NBDEFG 31. 37. 116. it vg etc ... ς post *τ. ειδωλου* cum ALP al pler syrP basm Chr$^{203.\ 204}$ Euthal^{cod} Dam al

8. *ημασ* cum ℵ^{c}ABDEFGLP al pler it vg syr^{utr} cop basm arm aeth etc ... ℵ* 17. 37. al *υμασ* | *παραστησει* (Gb′) cum ℵ*AB 5. 10. 17. 46. 67** 71. al cop basm Clem$^{169.\ 680}$ Or$^{1,6:5.\ 763}$ al ... ς *παριστησι* cum ℵ^{c}DELP al pler (FG) it vg Or^{3,495} Bas$^{2,\{6)}$ et^{3,599} etc al | *ουτε* pri sine *γαρ* cum NAB 2. 17. 74. 17^{lect} am tol cop basm arm aeth^{utr} Or^{3,499} (*εν τω· ουτε εαν* etc) Bas^{3,599} Euthal^{cod} Tert$^{ielun\ 15}$ al ... ς add *γαρ* cum DEFGLP al pler it vg^{cle} fu demid harl Clem^{169} Or^{1,763} al | *ουτε εαν φαγ. περισσευομ.* ac tum *ουτε εαν μη φαγ. υστ.* cum ℵA** (sed priore loc *εαν μη*, posteriore *εαν*) DEFGLP al pler it vg^{cle} et fu et^{cdd} al syr^{utr} aeth Clem^{169} Or^{1,763} et$^{3,495.\ 419}$ Bas^{2,260} etc ... Ln Ti *ουτ. εαν μη φαγ. υστερ.* ac tum *ουτ. εαν φαγ. περισσ.* cum A*B 46. am tol demid floriac marian cop basm arm Bas^{3,589}

9. *ασθενεσιν* (Gb″) cum NABDEFGP 6. 10. 17. 42. 46. 67** 80. Clem$^{169.\ 606}$ al ... ς *ασθενουσιν* cum L al pler Chr^{205} al

10. *σε* cum NADELP al omn^{vid} d e syr^{utr} cop basm arm go etc ... BFG f g vg Or$^{int\ 2,349}$ Aug$^{mor\ manich\ 1,728}$ Ambrst al om, hinc Ln [*σε*] | *ειδωλιω* cum NABD*LP al mu ... ς Ln Ti *ειδωλειω* cum D^{s}EFG al plu^{vid}

11. *απολλυται γαρ* cum ℵ*B 17. (*απολυτ.*) cop basm go Clem^{606} al ... ℵ^{c}D*et^{b} 32. 46. 67** 73. 74. 137. a^{scr} d e etc *και απολλυται*, AP 39. *απολλυτ. ουν*, ... ς *και απολειται* cum D^{c}EFGL al pler f g vg syr utr arm aeth Ir$^{int\ 210}$ Ambrst al | *εν τη* (Gb″) cum NABDEFGP 17. Bas eth^{260} etc ... ς *επι τη* cum L al pler Bas^{2,438} Chr^{206} al | *ο αδελφοσ* cum ℵ*ABDEFG 17. Clem^{170} ... ς *αδελφοσ* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}LP 37. 47. al pler Bas^{2,488} etc. Posuimus autem post *εν τ. σ. γνωσει* cum ℵ*ABDEFG 17. 37. it vg cop basm aeth^{utr} go Bas^{2,560} Ir$^{int\ 210}$ ... ς post *ασθενων* pon cum ℵ^{c}LP al pler fu^{vict} arm syrP (*frater infirmus*) Chr^{206} Thdrt al

φὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. 12 οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς
Ro 14, 21 τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν
εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

IX.

19 1 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν
15, 8 κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; 2 εἰ
2 Co 3, 2 ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγὶς μου
τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ
ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ
πεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς
καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς;
Act 4, 36 6 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε-

---

13. FG d* f g go Clem^{170} Cyp^{198} om *μου* pri | *μου* sec cum ℵABD^{b}et^{c}E KLP al omn^{vid} syr^{utr} cop basm etc ... D*FG d e f g vg Cyp Ambrst al om, atque hinc Gb^{0}

IX. 1. *Οὐκ εἰμ. ἐλευθερος; o. ἐ. αποστολ.* hoc ordine cum ℵABP 5. 10. al^{6} vg syr^{sch} cop arm aeth^{utr} are Or^{4,266} Tert$^{pud\ 14}$ al ... ς (= Gb Sz) *Οὐκ ἐ. αποστολος; o. ἐ. ελευθ.* cum DEFGKL al pler d e f g fu basm go Chr$^{209\ 210}$ etc | *ιησουν* cum ℵAB 46. 74. a^{ser} am fu harl tol sah basm syrp txt aeth^{ro} Or^{4,266} al ... FG etc *χριστον ιησ.* ... ς *ιησουν χριστον* cum DEKLP al pler d e syr^{sch} etP c.* cop arm aeth^{PP} go Chr$^{209.\ 211}$ Thdrt Dam al | *ἑωρακα* cum ℵB*D^{c}EFGP etc ... ς Ln Ti *ἑωρακα* cum AB^{a}D*K^{sil}L etc

2. *μου τησ* cum ℵBP 17. 31. 46. Or^{4,431} Dam ... ς *τησ εμησ* cum DEF GKL al pler Chr^{211} al | *αποστολης*: 14. 37. 8^{lect} 19^{lect} basm^{mūnt} aeth *επιστολης*, atque sic ς^{e} 1633.

3. *εστιν αυτη* cum ℵABP 17. 37. 46. Chr$^{212\ bis}$ Dam ... ς Ti *αυτη εστ.* cum DEFGKL al pler it vg syrP cop arm Euthal^{cod} Thdrt al

4. *πειν* cum ℵ*B*D*FG (sed ℵ*D*FG *πιν*) ... ς *πιειν* cum ℵCAB^{a}D^{b}et^{c}EKLP al omn^{vid}

5. *αδελφην γυναικα* ... FG f g Clem^{169} libere Tert$^{pudic\ 14}$ et monog^{8} Hil^{327} etc *αδελφας γυναικας*

6. *εξουσιαν μη* cum ℵABD*FGP 17. 46. Or$^{cat\ 109}$ Euthal^{cod} Isid^{1,106} .. ς Ti *εξουσ. του μη* cum D^{c}EKL al pler Bas^{2,280} al

σθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι

Dt 25, 4 1 Ti 5, 18

Ro 15, 27

---

7. *τον καρπον* (Gb′) cum ℵ*ABC*D*FGP 17. 46. 137. f g tol harl floriac allachm sah go Or$^{cat\ 167}$ ... ς *εκ του καρπου* cum C^{3}D^{b}et^{c}EKL al pler d e vg^{cle} am fu syr^{utr} cop arm Orthod$^{qu\ 119}$ Epiph ^{1072} Bas$^{2,\ 260}$ Chr ^{213} al | *η τισ* cum ℵAC*KLP al pler syr^{sch} al Bas^{2,260} Cyr$^{ador\ 130}$ Dam Oec ... Gb^{o} Ln om *η* cum BC^{2vid}DEFG 31. 73. 119. it vg sah syr^{p} arm go Orthod$^{qu\ 119}$ Chr^{213} Euthal^{cod} etc

8. *λαλω* cum ℵABCKLP al pler cop arm syr^{p} etc ... DEFG 38. 48. 72. 122. f^{acr} d e f g vg *λεγω* | *η και ο νομοσ ταυτ. ου λεγει* (Gb′) cum ℵABCDE 46. d e vg cop syr^{p} Or$^{1,\ 388}$ Epiph et Mcion$^{epiph\ 320}$ et^{355} ... FG f g *η ει και ο νομ. ταυτα λεγει* ... ς *η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγ.* cum KLP al pler sah Dial^{817} Chr^{214} Thdrt al

9. *εν γαρ τω μω. νομω γεγραπτ.* cum ℵABCKLP al omn^{vid} vg arm aeth Or$^{1,\ 388}$ Dial^{817} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 130}$ etc ... Gb′ cum D*EFG d e f g Or$^{1,\ 170}$ Hil (i. e. $^{ps\ 118}$) *γεγραπται γαρ* (Hil *ait enim*) | *μωυσεωσ* cum ℵBCKLP al mu ... ς *μωσεωσ* cum A al plu | *κημωσεισ* (Gb′) cum B*D* FG Chr^{com} ad h. l.^{215} Thdrt$^{1,\ 179}$ glos$_{sar}$albertin ^{127} etc ..... ς Ln *φιμωσεισ* cum ℵAB^{3}CD^{b}et^{c}EKLP (*-σησ*) al omn^{vid} Or$^{1,\ 170.\ 388.\ 541}$ et$^{cat\ 168}$ Dial^{817} Chr$^{txt\ 214}$ Euthal^{cod} Cyr^{esai} al

10. *οτι οφειλει επ ελπιδι ο αροτριων* cum ℵ*ABCP 17. 31. 37. 46. 80. 93. 137. 139. 12^{lect} vg (*quoniam debet in spe qui arat arare*) Or$^{1,\ 170.\ 541}$ et$^{cat\ 170}$ Dial^{817} Eus$^{dem\ 72}$ etc ... FG *οφειλει ο εφ ελπιδει αροτριων οφειλει*, g *quoniam debet qui in spe debet qui arat debet* ... ς *επ ελπιδι οφειλει ο αροτριων* cum ℵ^{c}D^{b}KL al pler syr^{sch} Chr^{215} Cyr$^{ador\ 130}$ al Or $^{int\ 1,85}$. Similiter D*et^{c}E. | *επ (Α εφ) ελπιδ. του μετεχειν* cum ℵ*ABCP 10. 17. 71 (om *του*) syr^{utr} sah cop basm arm ar^{e} Or$^{1,\ 170}$ et (omisso *του*) cat^{170} Eus$^{dem\ 72.\ 326}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 99}$ et^{130} Or$^{int\ 1,85}$ ... D*FG *τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν*, d e g *et qui triturat* (g *et triturans*) *spei suae fructum percipere* ... ς *τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν επ ελπιδι* cum ℵC^{b}et^{c}EKL al pler Chr^{215} Thdrt Dam al

11. *θερισομεν* cum ℵABK al plu Chr^{215} Cyr$^{ador\ 130}$ Dam al ... Ti *θερισωμεν* cum C^{3}DEFGLP al plus^{20} Euthal^{cod} Thdrt, item *metamus* it vg

τῆσ ὑμῶν ἐξουσίασ μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖσ; ἀλλ' οὐκ ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐγκο-
Dt 18, 1 *πὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.* 13 *οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ*
Nm 18, 31 *ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ*
παρεδρεύοντεσ τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτωσ καὶ ὁ
κύριοσ διέταξεν τοῖσ τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγε-
Mt 10, 10 Lc 10, 7 *λίου ζῆν· 15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ*
ταῦτα ἵνα οὕτωσ γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν
ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶσ κενώσει. 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι,
οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί
ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν

---

12. *τ. υμων εξουσιασ* cum ℵABCDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) *τ. εξουσ. υμων* cum KL al pler vg (rell) | *τινα* ante *εγκοπ.* (*εγκ.*) cum ℵABC 17. 46. 137. d e vg Euthal^{cod} Ambrst al ... ς postpon cum D^{gr}E^{gr}F^{gr}G^{gr}KLP al pler syr^{P} Chr^{217} Cyr^{ador130} al ... f g sah basm arm Clem^{607} Or$^{int\ 3,840}$ plane om | *εγκοπην* cum ℵD*L al plus^{20} Or^{cat168} Chr^{mosc1} Euthal cod Thdrt Dam ... ς Ln Ti *εγκοπην* (sed B*FG *ενκ-*) cum ABCD^{c}EF GKP al plu Clem al

13. *τα εκ του* cum ℵBD*FG 46. f g vg sah cop basm Euthal^{cod} al ... ς Ln om *τα* c. ACD^{b}et^{c}EKLP al pler d e syr^{utr} arm Chr^{224} Thdrt Dam | *παρεδρευοντεσ* (Gb″) cum ℵ*ABCDEFGP etc ... ς *προσεδρευ.* cum ℵ^{c}KL al pler Chr^{224} al | *συμμεριζ.* cum ℵABD^{c}EKLP al certe pler ... Ti *συνμερ.* cum CD*FG. Ceterum Ln *συμμεριζονται.* (cum puncto)

15. *ου κεχρημαι ουδενι* cum ℵ*ABCD*et^{c}EFGP 17. 37. 46. 49. 57. 71. 73. 137. 177. 179. (80. *ουδενι ου κεχρ.*) Euthal^{cod} Dam; item D^{b}L (omnino sic) *ουδενι κεχρημαι*, item ℵ^{c} *ουκ εχρησαμην ουδενι* ... ς (= Gb Sz) *ουδενι εχρησαμην* cum K al pler Chr^{225} al | *ουδεισ* cum ℵ*BD* et^{nov} 17. d e sah basm (Tert$^{pud\ 14}$) Ambrst; item A *ουδεισ μη* ... FG 26. g *τισ* ... ς *ινα τισ* cum ℵ^{c}CD^{b}et^{c}KLP al pler Bas^{2,391} et$^{bapt\ 657}$ et^{3,698} Chr^{225} al. Ln sic interpunxit: *η το καυχημα μου· ουδεισ κεν.* | *κενωσει* cum ℵABCD(et* et^{b} et^{c})EFGLP 17. 26. al . . ς *κενωση* cum K al pler Bas^{2,391} et$^{bapt\ 657}$ al

16. *ευαγγελιζωμαι* cum ℵABCK al pler Chr^{226} Thdrt al. Item LP al plus^{6} Dam *-λιζομαι* ... DEFG *ευαγγελισωμαι* | *καυχημα* cum ℵ^{a}ABCKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Or$^{cat\ 176}$ Chr^{226} etc ... ℵ*DEFG d e f g *χαρισ* | *ουαι γαρ* cum ℵ*ABCDEFGP al plus^{10} it vg sah^{k}cop Or^{4,463} etc ... ς (= Gb Sz) *ουαι δε* cum ℵ^{c}KL al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{226} et^{2,879} Thdrt Dam | *ευαγγελιζωμαι* cum ℵAK al pler Or^{4,463} not Ath^{1,209} Chr^{226} et^{2,879} et^{11,98} Euthal^{cod} Cyr^{ador387} etc. Item LP etc *-λιζομαι* ... Ln Ti *ευαγγελισωμαι* cum BCDEFG Chr^{11,793}

ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 *τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.* 19 *Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω·* 20 *καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω·* 21 *τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους·* 22 *ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.* 23 *πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συνκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.* 24 *οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέ-*

Act 16, 3 21, 26 Act 11, 3 Ga 2, 3 Ro 11, 14

---

18. *μου εστιν* cum ℵ*ACK al[11] vg (*merces mea*) syr[sch] sah cop Chr[10,348] Euthal[cod*] Cyr[ador130], item Ambrst (*erit mea merces*) etc ... ς Ln *μοι εστιν* cum ℵ[c]BLP al pler syr[p] Chr[296] et[711] et[alib] Euthal[cod**] Thdrt al, item D[gr c Egr] *εστιν μοι* ... D*FG d e f g *εσται μοι* | *το ευαγγελ.* sine additam c. ℵABCD* al[8] d e vg sah cop arm aeth etc ... ς (Gb[00]) add *του χριστου* cum D[b]et[c]E[gr]FGKLP al pler f g syr[utr] etc

20. *μη ων αυτ. υπο νομον* cum ℵABCDEFGP al mu it vg sah syr[p] arm go (add *sed sub gratia*) etc ... ς (= Gb 8z) om cum D[gr c] K al pler syr[sch] cop aeth Or[4, 166] et[1, 391] al

21. *θεου* et *χριστου* (Gb″) cum ℵABCD*FGP al[11] it vg Or[4, 166] et[cat178] Did[65] al mu ... ς *θεω* et *χριστω* cum D[c]KL al pler sah arm Cyr[ose16] Thdrt | *αλλ.* 37. *αλλα* | *κερδανω* (Gb′ *κερδανῶ*) cum ℵ*ABCFGP 17. 37. 46. 109. ... ς *κερδησω* cum ℵ[c]DEKL al pler Or[4, 166] (*γινεται – ινα κερδηση*) et[cat178] Did[65] al | *τους ανομους* cum ℵ*ABCDEP 17. 37. 73 109 Or[bis] Did ... ς om *τους* cum ℵ[c]FGKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Isid Dam

22. *ασθενης* sine *ως* cum ℵ*AB d e vg Or[4, 166] et[int3, 16· 4, 584· 671] Cyp[70] Amb[luc2, 1295] et[alib] Ambrst etc ... ς *ως ασθεν.* cum ℵ[c]CD[gr]E[gr]FGKLP al omn[vid] f g syr[utr] sah cop arm aeth go Or[cat178· 340] al | *παντα* cum ℵABCD*FG 46. Clem[656] al ... ς (Gb[0]) praem *τα* cum D[b]et[c]EKLP al omn fere etc | *παντως τινας* ... DEFG it vg (itaque etiam pp[lat] omn) *παντας* (Gb′), item 17. Clem[656] Or[3, 294] Mac[210] *τους παντας*

23. *παντα* (Gb′) cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 67** 73. 80. it vg sah cop arm aeth[utr] etc ... ς *τουτο* cum KL al pler syr[utr] go Thdrt Dam | *συγκοι–* cum AB*D*FG ... ς Ln *συγχοι–* cum NB[3]C[c]EKLP al certe pler

χετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρα-
? Ti 4. 8 1a 1, 12 τεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· 27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

X.

Ex 13, 21 14, 22 1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλ-
Nm 9, 15 ss θον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ
Ex 16, 15 καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον, 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον
Ex 17, 6 Nm 14, 30 26, 64 s γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι-
στός· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν,

---

27. *υπωπιαζω* cum ℵABCD*etd 17. 37** 47. 132. 134. al vix mu Or^{1,616} et^{759} et^{4,463} not Eus$^{pe\ 103}$ Bas^{1,130} garn et^{3,599} Chr$^{236\ ter}$ etc ... ... Gb' Ti *υποπιαζω* cum FGKLP al^{40} fere Eph^{279} Bas^{1,130} ex$^{edd\ 2}$ al ... DE et^{nov} *υπωπιεζω*, 22. 31. al mu etc *υποπιεζω*

X. 1. *γαρ* cum ℵ*ABCDEFGP al^{10} it vg sah cop Mcion$^{epiph\ 320}$ et^{357} al mu ... ς (= Gb Sz) *δε* cum ℵ^{c}KL al pler syr^{utr} al

2. *μωυσην* cum BCFGKLP al plu ... ς *μωσην* cum ℵADE al mu | *εβαπτισθησαν* (Gb') cum ℵACDEFG al mu Dial^{867} Did^{275} Bas$^{eth\ 245}$ et$^{3,\ 26}$ Chr$^{5,\ 84}$ al ..... ς Ti *εβαπτισαντο* cum LKLP al longe plu Or$^{1,\ 541}$ et$^{4,\ 143,\ 144}$ Chr$^{237\ bis}$ al

3. *το αυτο* cum ℵ^{c}BC^{2}DEFGKLP al fere omn it vg etc ... ℵ* aeth^{utr} Did$^{231,\ 275}$ al om; item A 46. om *αυτο* | *πνευματικ. βρωμ. εφαγ.* cum ℵ* BC^{2}P 93. Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 814}$ ... Ln *πνευμ. εφαγ. βρωμ.* cum A 17. 137. Mcion^{epiph} ... ς Ti *βρωμ. πνευμ. εφαγ.* cum ℵ^{c}(C*?)DEFGKL al fere omn it vg syr^{utr} etc

4. *το αυτο*: A 46. Or^{4,144} (non item$^{1,541.\ 3,715}$) om *αυτο* | *πνευματ. επν. πομα* cum ℵABCP etc ... ς *πομ. πνευμ. επν.* cum DEFGKL al pler it vg etc | *η πετρ. δε* cum ℵBD*etc Or^{1,541} et$^{3,229.\ 251}$ et$^{4,\ 143}$ etc. Item FG *πετρα δε* ... ς *η δε πετρα* cum ACD^{b}KLP al omn^{vid} etc

5. *ευδοκησεν* cum ℵB^{3}DEFGKLP al pler Or$^{cat\ 187}$ al ... Ln Ti *ηυδοκ.* cum AB*C 31. 118. 137. Mcion$^{epiph\ 320.\ 357}$ Clem^{696} al

εἰσ τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶσ ἐπιθυμητὰσ κακῶν, καθὼσ κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. 7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώσ τινεσ αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸσ φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώσ τινεσ αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖσ χιλιάδεσ. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, καθὼσ τινεσ αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο. 10 μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲσ αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τυπικῶσ συνέβαινεν

11 Nm 11, 4 Ex 32, 6 Nm 25, 1. 9 Nm 21, 5 e Nm 14, 2. 37

---

7. *ωσπερ* cum ℵABD^{c}L al plus^{40} etc ... ς *ωσ* cum CD*KP 137. al mu^{vid} Mcion^{epiph} :20- 358 Euthal^{cod} | *πειν* (ℵ *πιν*) cum ℵB*D*FG ... ς Ln Ti *πιειν* cum AB^{3}CD^{c}EKLP al omn^{vid}

8. *πορνευωμεν* cum ℵABD^{c}E etc, item KLP al pauc *πορευομεν* ... D*FG *εκπορνευωμεν* | *επορνευσαν*: D*FG etc *εξεπορνευσαν* | *επεσαν* (Gb′) c. ℵABCD*FGP 17. 26. etc ... ς *επεσον* cum D^{c}KL al pler | *μια* cum ℵ*BD* FG; item it vg Ir$^{int\,265}$ etc ... ς Ti *εν μια* c. ℵ^{c}ACD^{b-c}EKLP al omn^{vid}

9. *εκπειραζωμεν*: KP al pauc -*ζομεν* ... FG *εκπιρασωμεν* | *τον κυριον* (Gb′) cum ℵBCP 17. 31. 39. 46. 73. 80. 109 137. syrp^{mg} cop^{eod} arm aeth etc. Sic Epiph I. 1. *ο δε μαρκιων αντι του „κυριον“ „χριστον“ εποιησεν* ..... ς Ti *τ. χριστον* cum DEFGKL al pler it vg etc ... A 2. Euthal^{cod} *τ. θεον* | *καθωσ* sine additam cum ℵABCD*FGP 17. 37. 46. 67** 73. etc ... ς (Gb^{0}) add *και* cum D^{c}EKL al plu *τον* | *αυτων* ... ℵ^{a} (add^{c}) 2. 122. om | *εξεπειρασαν* cum ℵCD*FGP 17. 23. 31. 37. etc ... ς Ln Ti *επειρασαν* cum ABD^{c}KL al longe plu | *απωλλυντο* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵAB Cyr$^{nest\,95}$ ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *απωλοντο* cum CD EFGKLP al omn^{vid} etc

10. *γογγυζετε* cum ABCKLP al fere omn (d^{scr} -*ζητε*) f vg syr^{utr} sah aeth Ir$^{int\,265}$ Or$^{int\,2,153}$ etc ... NDEFG etc *γογγυζωμεν* | *καθαπερ* cum ℵBP 93. Or$^{cat\,51}$ Bas$^{regg\,373}$ ... ς Ln Ti *καθωσ* cum ACDEFGKL etc. Dedimus autem sine *και* c. ℵABCDEFGP al mu it vg etc ... ς (Gb^{00}) add *και* cum KL al plu Chr ad h. l. (sed$^{edd\,4}$ om) al | *απωλοντο*: A solus *απωλλυντο*

11. *ταυτα δε* sine *παντα* cum AB 17. sah Mcion$^{epiph\,320}$ et^{358} et Tert marc 5,7 Or^{1,170} et$^{int\,3,63}$ Dial^{852} et^{858} al plu ..... ς *ταυτ. δε παντα* cum CKLP al pler d e vg syr^{utr} cop arm Ir$^{int\,265}$ Or$^{int\,2,263\ 289}$ etc ... NDℵ^{c}EFGFG 3. 46. 57. etc *παντα δε ταυτ.* | *τυπικωσ* cum ℵABCKP al^{12} syr^{p} mg Mcion$^{epiph\,320.\ 358}$ Or$^{1,170.\ 536}$ al plu. Item *in figura* d e f g vg Ir$^{int\,944}$ et^{265} etc ..... ς Ti *τυποι* cum DEFGL al longe plu syr$^{p\ txt}$ etc :: cf 10, 6 | *συνεβαινεν* cum NBCKL al^{12} Mcion^{epiph} bis al plu ... ς Ln Ti *συνεβαινον* cum ADEFGL al longe plu Dial^{853} al |

6
Ro 15, 4 He 9, 26 ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν
αἰώνων κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ.
1, 9 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ
θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ
ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.
1 Io 5, 21 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.
11, 24 as 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς
εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ
ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χρι-
12, 12 Ro 12, 5 στοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάν-
Lv 7, 6 τες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ
σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου
8, 4 εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ ὅτι εἴδωλόν τι
ἐστίν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ θύουσιν· οὐ

προυσ ut Mcion^{epiph} Or Dial Hipp Bas etc. Etiam $\aleph^{c}$ ... $\aleph^{*}$ 31. Epiph marc $^{368\ ter}$ et ^{227} *εισ* | *κατηντηκεν* cum NBD*FG 39. 46. Nuass$^{hipp\ 112}$ al mu ... ς *κατηντησεν* cum ACD^{c}KL al pler Orthod$^{qu\ 71}$ al mu; item P 3 Hipp^{susan} Dam -*τησαν*

13. *ουκ ειληφεν*: ... FG e f g vg Or$^{int\ 1,139}$ et ^{4,608} etc *ου καταλαβη υπενεγκειν* sine *υμασ* cum $\aleph^{*}$ABCD*FGLP al^{10} arm Or^{1,257} al plu ... ς (= Gb Sz) praem *υμασ* cum $\aleph^{c(Dc)}$K (*επενεγκ.*) al pler Chr^{2,87} etc

16. *εστιν* pri h. l. (et. Ln$^{ed\ mai}$) cum NCDKFGKL al omn^{vid} it vg syrP go Chr$^{218.\ 249}$ etc ... Ln$^{ed\ min}$ Ti post *κοινωνια* pon cum ABP syr^{sch} sah cop arm etc | *εστιν* sec post τ. *χριστ.* c. NBCDEFGKLP al omn^{vid} it vg etc ... Ti ante *του σωματος* c. A syr^{sch} etc

18. *ουχ* cum NACD*FG 17. Chr^{250} ... ς *ουχι* cum $\aleph^{c}$BD^{c}EKLP etc

19. *οτι ειδωλοθυτ.*, tum *οτι ειδωλον* hoc ordine cum $\aleph^{a}$BC*DEP 31. 37. 46. 73. 137. d e f (g) vg sah cop arm aeth^{utr} ... ς *οτε ειδωλον*, tum *οτι ειδωλοθυτ.* cum KL al pler syr^{utr} go | *τι εστιν* priore loco: D*FG d e f g m^{56} vg *εστιν τι*, item altero loco FG d e f g m vg. Atque pro *η οτι* DEFG d e f g m^{56} *ουχ οτι* ..... $\aleph^{*}$AC* nil nisi *οτι ειδωλοθυτον τι* ($\aleph^{*}$ om) *εστιν*, omissis (hinc Gb^{00}) *η οτι ειδωλον τι εστιν*

20. *θυουσιν* pri (Gb') cum NABCDEFGP etc ... ς *θυει* cum KL al pler Chr^{251} Thdrt Dam al. Non addidimus autem *τα εθνη* cum BDEFΓGΘΓ d e m^{56} Mcion$^{epiph\ ter}$ etc ... ς (Gb'^{0}) add *τα εθνη* cum NAC K(L) al omn^{vid} f g vg syr^{utr} sah cop etc | *θυουσιν* sec (Gb') cum NABCDEFGP 17. 37. 46. 73. etc ... ς *θυει* cum KL al pler Chr al | *και ου* (P *ουχ*) *θεω* hoc loco cum NABCP 17. 37. 46. 137. arm Or$^{int\ 2,335}$ Eus^{praep} Euthal^{cod} ... ς Ti post *θυουσιν* (*θυει*) pon cum DEFGKL al pler d e f

θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 *οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων.* 22 *ἢ παραζηλοῦμεν* Dt 32, 21 *τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;*

23 *Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν,* 6, 12 *ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ.* 24 *μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ* Phil 2, 4 *τοῦ ἑτέρου.* 25 *πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·* 26 *τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ* Ps 23 (24), 1 *πλήρωμα αὐτῆς.* 27 *εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον-* Lc 10, 7 *τες διὰ τὴν συνείδησιν.* 28 *ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν.* 29 *συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;* 30 *εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;* 31 *εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν* Col 3, 17

---

g vg syr^{utr} sah cop etc | *κοινωνους των δαιμονιων* cum ℵABCD^{b}KLP al omn^{vid} etc ... D*et^{c}EFG d e f g *δαιμονιων κοινωνους*

23. *παντα* pri sine *μοι* cum ℵ*ABC*DEFGP 46* 67** 118. 179. d e f g am demid fu harl* luxov tol sah cop go Clem$^{529.\ 5/8}$ Or$^{4,\ 216}$ etc ... ς (= Gb Sz) add *μοι* c. ℵ^{c2}B^{c}HKL al pler vg^{cle} harl** syr^{utr} etc | *παντα* sec sine *μοι* cum ℵ*ABCDE al^{4} d e am fu harl* luxov tol sah cop etc ... ς (= Gb Sz) add *μοι* c. ℵ^{c}HKL al pler vg^{cle} demid harl** syr^{utr} etc

24. *το* bis et. Clem^{588} Bas$^{regg\ 414}$ etc ... A 47. Antioch^{1138} (hom^{73}) *τα* | *αλλα*: 42. 43. 45. 52. 61. 63. 67. 120. al$^{4\ ser}$ syr^{sch} arm Clem^{588} add *και* | *ετερου* sine *εκαστος* cum ℵABCD*FGHP 17. 67** 71. 73. 80. it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *εκαστος* cum D^{b}et^{c}EKL al pler etc

26. *του κυριου γαρ* cum ℵBCDEFG al^{5} ... ς *τ. γαρ κυρ.* cum AHKLP etc

27. *ει τις* (Gb′) cum ℵABD*FGP 46. 67** 109. 137. it vg etc ... ς Ti *ει δε τις* cum CD^{c}EHKL al pler syr^{utr} etc

28. *ιεροθυτον* (Gb″) cum ℵABH d e f sah etc ... ς *ειδωλοθυτον* cum CD EFGKLP al omn^{vid} g vg | *συνειδησιν* absque additam cum ℵABCDEFG H*P al^{12} it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης* cum H**KL al longe plu syr^{p} go etc

30. *ει* sine *δε* cum ℵABCDEFGKLP al plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum minusc pauc^{vid}

θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. (XI.) 1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

XI.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. 4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. 8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ

Eph 5, 23

Gn 2, 23. 18

32. και ιουδ. γινεσθ. cum ℵ*ABC 17. 37. 73. Or2,727 al ... ς γινεσθε και ιουδ. cum ℵcDEKLP al pler d e go etc, item FGgr γιν. ιουδ. τε. Item (omisso και) estote iudaeis f g vg syrutr sah cop arm Hil90 Ambrst al

33. συμφορον cum ℵ*ABC ... ς συμφερον c. ℵcDEFGKLP al omnvid Or 2,727 etc

XI. 2. δε υμας sine αδελφοι cum ℵABCP 46. 71. 73. 74. ascr sah cop arm aethro Ath1,718 al ..... ς Ti add αδελφοι cum DEFGKL al pler it vg etc

3. ο χριστ. cum ℵAB3DcEKLP al pler etc ... B*D*FG 115. 116. 119. (alvid) om ο | του χριστ. cum ℵABDE 17. 37. 46. etc ... ς om του cum CFGKLP al pler etc

5. αυτης cum ℵACD*FGLP ai20 Chr271 Euthalcod Thdrt Dam al ... ς Ti εαυτης cum BDcEK al plu Or1,198

6. κειρασθω: B add η ξυρασθω

7. η γυνη δε cum ℵcABD*FGP etc ... ς om η cum ℵ*cDcEKL al pler

γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· 12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, 15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον 22
ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων 1, 11
ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι 3, 3

11. *ουτε γυνη χωρ. ανδρος* ante *ουτε ανηρ* etc cum ℵABCD*etᶜEFGHP etc ... ς (= Gb Sz) post *ουτε ανηρ χω γυν.* pon c. Dᵇ KL al pler vg etc

14. *ουδε* sine ἡ cum ℵABCD*FGHP 17. 46. 47. 73. 137. it vg syrˢᶜʰ etᵖ txt cop arm etc ... ς (Gbᵒᵒ) praem ἡ cum Dᶜ EKL al pler sah syrᵖ ᵐᵍ etc | *η φυσ. αυτη* (Gbˣ) cum ℵABCD*etᶜEHP 17. 37. 46. 73. etc ... ς (Sz confuse ἡ αὐτὴ φύσις) *αυτη η φυσ.* cum Dᵇ KL al pler Chr²⁷⁴ Thdrt al; item *ipsa natura* d e f g vg cum pp¹ᵃᵗ ... FGʳᵍᵍʳ om *αυτη*

15. *δεδοτ. αυτη* cum ℵAB 17. al sat mu g syrˢᶜʰ sah cop etc. Item CHP etc *αυτ. δεδοτ.* ... Gbᵒᵒ Sz Ti om *αυτη* cum DEFGʳᵍᵍʳKL al plus⁴⁵ d e Chr²⁷⁵ bis

17. *παραγγελλων ουκ επαινω* cum ℵC³ ᵛⁱᵈDᶜEFGʳᵍKLP al pler d e g cop sahᵐᵘⁱⁿᵗ Chr²⁸¹ et³,²⁹³·²⁹⁵ Thdrt Dam al Sedul ... B (et* et***) *παραγγελλων ο. επαινων* ... Ln Ti *παραγγελλω ουκ επαινων* cum AC*FG 6. 10. 17. 31. 39. 46. 67** 73. 80. f g vg syrˢᶜʰ etᵖ arm aethᵛⁱᵈ Ambrst al ... Dᵍʳ* 137. sahʷᵒⁱ Euthalᶜᵒᵈ *παραγγελλω ουκ επαινω* | *κρεισσον* cum ℵABCD*FGP 17. al Dam etc ... ς *κρειττον* cum Dᶜᵉ(ʁ?)L al plerᵛⁱᵈ Chr²⁸¹ Euthalᶜᵒᵈ Thdrt | *αλλα* cum ℵABCD* etc ... ς Ln *αλλ* c. Dᶜ EFGKLP etc | *ηττον* cum ℵABCD* alᵛⁱᵈ Euthalᶜᵒᵈ etc ... ς *ηττων* cum DᶜEKLP al plerᵛⁱᵈ Chr²⁸¹ Dam ... FG Thdrt *ελαττον*

18. *εκκλησια* absq artic cum ℵABCDEFGKLP alˢᵒ ... ς praem *τη* cum minusc sat mu | *εν υμιν υπαρχ.* cum ℵABCDᵇKLP etc ... D*etᶜEFG vg cle syrᵘᵗʳ arm *υπαρχ. εν υμιν* ... am fu demid harl tol Oɪint²,³⁰¹ Ambrst al om *εν υμιν*

πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. 22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλη-
17 σίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; 18, 3 τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 Ἐγὼ γὰρ
I.o 22, 19 a Mt 26, 26 ss Mc 14, 22 ss παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ

---

19. *εν υμιν* pri et. Or^{1,455} etc; D^{c}E sah cop Archel^{3,594} post *ινανα* pon, 48. 72. al^{2} scr ante *αιρεσεισ* ... D*FG d e f g vg Or$^{int\,4,694}$ Cyp$^{197.\ 226}$ al om, hinc Gb^{0} | *ινα* cum NACD^{b}E^{tc}EFGKLP al fere omn f g syr^{utr} etc ... Ln *ινα* [*και*], Ti *ινα και* cum BD* al d e vg sah Ambrst al | *εν υμιν* sec et. Or^{1,455} ed delar e$^{int\,4,694}$ al Cyp^{bis} al mu ... c Or^{edd} ante delar (supplevit ex Philocal) Epiph^{905} Chr^{3,287} Dam^{semel} Hier^{tit} al pauc om, hinc Gb^{0}

20. *ουν* cum NABCD^{b}E^{tc}KLP al pler (17. *δε*) f vg etc ... D*FG d e g Chr^{284} (sed^{3,294} *συνερχ. γαρ*) om, hinc Gb^{0}

21. *προλαμβανει* cum NBCDEFGKLP al plu Clem^{171} etc ... A 3. 31. 46. 106. 108. 114. 120. al fere^{10} *προσλαμβ.*

22. *ειπω υμιν* cum NABCDEFG 17. 37. 73. 80. it vg etc ... ς *υμιν ειπω* cum KL al pler syrP arm^{edd} Thdrt al ... P arm aethPP om *υμιν*, aeth^{rom} Chr^{286} om *τι ειπ. υμιν* | *επαινεσω* cum NACDEKLP al omn^{vid} syr^{utr} sah etc ... Ln *επαινω* cum BFG d e f g vg pp^{lat} | *υμᾶς; ἐν τούτῳ* etiam ς^{e} Gb Sz ... ς Ln *ὑμᾶς ἐν τούτῳ;* (ut CDLP d f etc)

23. *παρεδιδετο* cum NAB*CDEFGK 17. 46. Dam ad h. l. ... ς *παρεδιδοτο* cum B^{3}LP al pler Bas$^{bapt\,650}$ al mu

24. *ειπεν* sine *λαβ. φαγ.* cum NABC*DEFG al^{11} d e f g am fu al^{lachm} sah cop arm^{zoh} Bas$^{bapt\,650}$ al mu ..... ς (= Gb Sz) add *λαβετε φαγετε* cum C^{3}KLP al pler vg^{cle} demid tol harl (hi^{4} *accipite et manducate*) syr utr go etc | *το υπ. υμων* sine additam cum N*ABC* 17. 67** arm^{zoh} Ath ap Thdrt$^{4,\ 138}$ (sed Gall$^{5,\ 169}$ edidit cum *κλωμενον*) Cyr$^{nest\ 111}$ Fulg^{ep} adferrand (ap Gall^{11,342}) ..... ς (Gb^{0}) add *κλωμενον* cum NC^{c2} D^{b}E^{tc}EFGKLP al pler d e g syr^{utr} go Bas$^{bapt\,650}$ al. Similiter D* add *θρυπτομενον*, item sah cop arm^{usc} Euthal^{zacagn} *διδομενον*, item f vg Cyp^{107} (hi^{8} *quod – tradetur*).

τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν Ex 24, 8
τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν
ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ
ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ
ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ
κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ
κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ
ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ
τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.
31 εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι

---

25. *εν τ. εμω αιμ.* cum ℵBDEFGKL al pler etc ... ACP 17. 23* 37. 46. al *εν τω αιματ. μου* | *εαν* cum ℵBC 17. al pauc Or^{3,194} al ... ς *αν* cum DEFGKL al pler Bas^{bapt} al

26. *εαν* cum ℵABC 17. a^{scr} ... ς *αν* cum DEFGKLP al pler Bas$^{bapt\,650}$ al | *το ποτηριον* sine additam cum ℵ*ABC*D*FG 17. 46. 80. 109. c^{scr} d e f g vg (et. am fu etc) sah arm etc ... ς (Gb^{00}) add *τουτο* cum ℵ^{c}C^{3}B^{b} et^{c}EKLP al pler tol syr^{utr} cop aeth go Bas^{bapt} Chr^{288} al | *αχρι* cum ℵ*B* ... ς Ln *αχρισ* cum ℵ^{c}AB^{3}C rell | *αχρ. ου* sine *αν* c ℵ*ABCD*FG etc ... ς (= Gb Sz) add *αν* c. ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler (sed nonnulli om *ου*)

27. *τον αρτον* sine *τουτον* cum ℵABCDEFG 17. 46. 61. 73. 109. 177. 178. 179. o^{scr} it am fu demid al syr^{sch} Clem^{318} Bas$^{bapt\,654}$ al mu ... ς (= Gb Sz) add *τουτον* cum KLP al pler vg^{clem} cop etc | *η πι.* c. ℵBCDE FGKLP al pler it vg etc ... A 39. 46. 109. 1^{lect} syr^{sch} et$^{p\,txt}$ sah cop aeth Clem^{318} al *και πι.* | *του κυριου αναξιως* absque additam cum ABCD*EFGKP al plu it vg etc ... ℵD^{c}L al plus^{20} syr^{p} go add *του κυριου* | *και του* cum ℵABCDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) om *του* cum minusc ut^{vid} mu

28. *ανθρωπ. εαυτον* cum ℵABKL al pler syr^{utr} al Clem^{318} Or^{4,373} Baseth 258 Chr$^{292\,bis}$ Cyr$^{ador\,421}$ Thdrt al ... Ti *εαυτων ανθρωποσ* (D* *ο ανθρ.*) cum CDEFGP 46. it vg etc

29. *και πινων* sine additam cum ℵ*ABC* 17. sah aeth^{ro} ... ς (Gb^{00}) add *αναξιωσ* cum ℵ^{c}C^{c}DEFGKLP al fere omn it vg etc | *το σωμα* absq *κυρ.* cum ℵ*ABC* 17. 67** am* fu* harl* al^{lachm} sah ... ς add *του κυριου* cum ℵ^{c}C^{c}DEFGKLP al pler vg^{cle} am** fu** demid harl** tol syr^{utr} etc

31. *ει δε* (Gb'') cum ℵ*ABDEFG 17. 46. 109. g (*si autem*) go aeth Clem^{321} etc ... ς *ει γαρ* cum ℵ^{c}CKLP al pler syr^{utr} sah cop etc

δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. 33 *ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.* 34 *εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.*

XII.

1 *Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.* 2 *οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι.* 3 *διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ* 1 Io 4, 2 s *λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν· κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.*

4 *Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·* Ro 12, 6 5 *καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος·* 6 *καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-*

---

32. *του κυριου* cum ℵBC 17. 37. 72. 80. 178. Clem^{423} Dam ... ς Lu Ti om *του* cum ADEFGKLP al pler pp mu

34. *ει* sine copula cum ℵ*ABCD*FG al^{10} it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EKLP al pler demid syr^{utr} etc | *διαταξομαι* cum ℵBCK LP al pler Chr^{295} etc ... ADEFG 37. 44. 47. al *διαταξωμαι*

XII. 1. *αδελφοι*: D*et^{c}(non item^{b})EFG 52. d e f g vg aeth Did$^{tri\,66}$ Ath lat^{776} Ambrst al post *αγνοειν* pon

2. *οτι οτε* (Gb'' Sz) cum ℵABCD^{gr}K^{gr}LP al plus^{50} f g vg syr^{p} sah arm etc ... ς (= Sz) *οτι* (omisso *οτε*) cum FG^{gr}G^{gr}K^{img} al mu d e syr^{sch} cop ar^{e} Ambrst. Atque etiam Lu *οτι* [*οτε*] ... K* etc *οτε* (omisso *οτι*)

3. *ιησους* (Gb') cum ℵABC 6. 17* 46* 109. cop arm aeth^{utr} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,798}$ et$^{apolog\,244}$ ... F 17** f m^{10} vg Cyr$^{ioh\,9.\,568}$ et$^{ador\,261}$ al *ιησου* ... ς *ιησουν* c. DEGKLP al pler d e g harl sah syr^{p} mg graec Or^{1,232} et$^{cat\,227}$ Chr^{305} al | *κυριος ιησους* (Gb'') cum ℵABC 6. 17. 31. 46. 67** 73. 109. f vg syr^{sch} sah aeth^{utr} Or^{1,232} ac^{saep} al mu ... ς *κυριος ιησουν* cum DEFK^{gr}GKLP al pler d e g m^{10} syr^{p} arm cop^{vid} Ath$^{2.8}$ et lat^{1,775} Bas$^{spir\,23}$ al mu

6. *ο δε αυτος* cum ℵAKLP al pler (item DEFG ο αυτ. δε) al pler d e f g m^{10} vg syr^{utr} sah arm Eus$^{ps\,195}$ (ο δ αυτ.) Bas$^{eunom\,\text{II}\,8}$ et^{2,587} al mu Iren$^{int\,255}$ Or$^{int\,1,64}$ al mu . .... Ti *και ο αυτος* cum BC 37. 46 109. 137. Or^{4,62} Euthal^{cod} | *θεος* sine *εστι* cum ℵ*ACDEFGP al^{10} (c^{ser} add *χριστος*) d e f g m^{10} (*dominus*) vg sah arm Eus etc ... ς (= Gb Sz) praem *εστι* cum ℵ^{c}KL al pler Or^{4,62} Cyr$^{act\,39}$ Thdrt Dam, item B add post *ενεργων*

σιν. 7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ
συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας,
ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ πίστις ἐν
τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύ-
ματι, 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ
δὲ διακρισις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία
γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,
διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἓν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, 27 6, 15 Ro 12, 4 s
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἓν ἐστιν σῶμα, οὕτως

---

9. *ετερω* sine copula cum ℵ*BD*EFG 47. 67** d e f g m[10] vg syr[sch] arm Clem[624] Or[3, 174. 4, 284] etc ... ς Ti add *δε*, Ln [*δε*] cum ℵ[c]AD[b]et[c]KLP al fere omnib sah cop syrP Or[1, 640] al mu | *εν τω ενι* cum AB 17. 31. 67** 74. 80. a[ser] d e f m[10] vg Did[tri 141. 147] Euthal[cod] Bas[euno 298 edd] Dam Hil[806] al mu ... ς *εν τω αυτω* c. ℵ[c3]DEFGKLP al pler f[sup] graecis g cop Clem Cyr[hr 250] al

10. *δε* prim ... D*FG it vg arm Clem[624] Hil[806. 964] al om | *ενεργηματα* et. Clem[624] Or[2, 567] etc ... DEFG *ενεργεια* (DE *-για*), item *operatio* it vg Hil[bis] al mu | *δυναμεων* et. Clem Or etc ... DEFG d e f[sup] graecis (non txt lat) g m[10] Cyr[hr 250] Gaud[serm 9] *δυναμεωσ* | *αλλω δε προφ.* cum ℵAC KLP al omn[vid] syr[utr] cop Or[cat 346] al mu ... Ln om *δε* cum BDEFG it vg Clem[624] Eus[marc 13] al | *αλλω δε διακρ.* cum ℵACKLP al omn[vid] syr[utr] cop Eus[marin] al ... Ln om *δε* cum BDEFG it vg arm Clem Bas[2, 305] Tert[marc] Ambrst al mu | *διακρισισ* cum ℵCD*FGP 17. d e f g m[10] vg syr[sch] sah (dedit Münt) arm (aethlibere) Clem etc ... ς Ln Ti *διακρισεισ* c. ABD[gr c]K[sil]L al pler syrP cop Eus[marin] al | *ετερω* sine *δε* cum ℵ*BDEFGP etc ... ς Ti add *δε* cum ℵ[c]ACKL al pler syr[utr] cop arm Eus[ps 316] et[marin 302] etc | *ερμηνεια* (*-εια* ℵCD[c] etc; AD*FGLP etc *-ια*) cum ℵCD[c]EFGKLP al omn[vid] Clem Caes Bas[euno] Cyr[hr] Euthal cod etc ... Ln *διερμηνεια* cum AD*

11. *παντα δε ταυτ.* cum ℵABCKLP al fere omn m[10] syr[utr] Clem[624] etc ... DEFG 46. d e f g vg cop go arm Iust[rect fid c] Or[3, 350] al mu *ταυτ. δε παντ.*

12. *πολλα εχει* cum ℵABCP 17. 37. 73. 118. arm Hipp[prov] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Hier[iovin 2 (4, 2, 316)] ... ς Ti *εχει πολλα* cum DEFGKL al pler it vg syr[utr] go Chr[314] Thdrt[2, 101] Dam al Hil Ambrst al | *του σωματοσ* sine additam cum ℵ*ABCFGKLP al[10] f g vg syr[utr] cop arm aeth etc ... ς (= Gb[00] Sz) add *του ενοσ* cum ℵ[c]DE al pler (178. praem) d e sah[münt] go etc

καὶ ὁ Χριστός· 13 *καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν*
Ga 3. 28 *σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.* 14 *καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά.* 15 *ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος.* 16 *καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος.* 17 *εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;* 18 *νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν.* 19 *εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;* 20 *νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.* 21 *οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω·* 22 *ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν,* 23 *καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει,* 24 *τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν*

---

13. *εν πνευμ.* (ante *εποτισθημ.*) cum ℵ(A)BC*D*FGP 17. 47. 73. 80. 137. d^{scr} d e g am fu harl syr^{utr} cop arm aeth go Ign$^{intpol\ 264}$ Ath$^{533.\ 551}$ Did$^{tri\ 147.\ 174}$ etc ... ς (Gb^{0}) praem *εως* cum D^{c}EK(L) al pler vg^{cle} (*in uno spiritu*) Thdrt ad h. l. et^{2,101} Dam

16. Ad finem versuum 15 et 16 punctum posuimus (ut etiam Ln, nec aliter voluit Wtst), contra ς Gb Sz interrogationis signum.

18. *νυνι* cum ℵCD^{b}et^{c}KLP al pler Chr$^{318\ bis}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln *νυν* cum ABD*FG 73. 119. l^{scr} Thphyl

19. *τα παντα* cum ℵACDEKLP etc ... BFG 17. om *τα*, hinc Ln [*τα*]

20. *νυν δε* cum ℵABCDEKL etc ... FGP al^{5} Chr^{318} Thphyl *νυνι δε* | *μεν* cum ℵACD^{b}et^{c}EFGKLP etc ... BD* 73. 114. d e arm go Aug$^{ps\ 87}$ et$^{faust\ 21}$ om; hinc Ln [*μεν*]

21. *ου δυν. δε* cum ℵBDEKL al plu d e vg (et. am fu** etc) syr^{p} go Chr etc ... Gb Sz om *δε* et Ln [*δε*] cum ACFGP 17. 37. 137. al^{20} f g fu* demid syr^{sch} cop arm aeth Euthal^{cod} Aug$^{ps\ 87}$ al | *ο οφθαλμ.* cum ℵABCDEFGLP etc ... ς (= Gb Sz) om ο cum K al mu^{vid} arm Thdrt^{4,512}

23. ς^{e} 1624. 1633. (non amplius 1656.) *ατιμωτερα*, ut etiam L 37. al aliq

24. *αλλα* cum ℵABCDEL al mu etc ... ς *αλλ* cum FGK^{311} al plu Chr^{326} Thdrt al | *τω υστερουμενω* cum ℵ*ABC 17. 57. 67** Melet$^{epiph\ 377}$ init Dam ... ς Ti *τ. υστερουντι* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler Or^{4,198} al | B *τι περισσοτερον δους*

δοὺς τιμήν, 25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ
ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. 26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος,
συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλος, συνχαίρει πάντα
τὰ μέλη. 27 ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. 12
28 καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, 9. 10
Eph 4, 11
δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα
χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.
29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδά-
σκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; 30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν
ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύου-
σιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερ- 14, 1
βολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

XIII.

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

---

25. *σχισματα* cum ND*FGL 47. 74. 109. a^{scr} al plus^{30} (7 ap Scri) g fu (harl* *sint scisma*) arm Bas^{2,216} Antioch^{1153} Dam etc ... ς Ln Ti *σχισμα* cum ABCD^{b}et^{c}EK al plu d e f vg syr^{utr} cop Or^{4,198} al

26. *ειτε* pri cum NACDEKL al fere omn vg^{codd} ap^{lachm} (*si quidem*) syr^{sch} (*ut quando*) cop Bas^{2,216} etc ... Ln *ει τι* cum BFG d e f g vg syr^{p} arm Ambrst al | *συνπασχ-* cum NAB*CDEFG ... ς Ln *συμπ-* cum B^{3} K^{sil}L al certe pler | *μελοσ* sec loc sine *εν* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum N*AB Thdrt^{4,1208} ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti praem *εν* cum N^{c}CDEFGKL al omn^{vid} it vg etc | *συνχαι-* c. AB*CDEFG 37. ... ς Ln *συγχ-* cum NB^{2}K^{sil}L al pler

27. *μερουσ* et. Or$^{3,640\cdot 4,197}$ et$^{int\ 4,564\cdot 600}$ Eus$^{dem\ 467}$ et$^{ps\ 143\cdot 370}$ etc ... D* d e f vg syr^{p} (sed^{mg} *μερους*) arm Or^{2,640} Eus$^{ps\ 53}$ al mu *μελουσ*

28. *επειτα* sec cum NABC 17. 39. 73. 74. 93. Bas^{3,34} Cyr$^{hr\ 296}$ etc ... ς *ειτα* cum KL al pler Thdrt Thphyl Oec. Item^{vid} f vg quum habeant *deinde - exinde* ... DEFG d e g etc om | *αντιλημψ-* cum NAB*D*FG ... ς *αντιληψ-* cum B^{3}CD^{c}EKL al omn^{vid}

31. *μειζονα* cum NABC 5. 6. 10. 17. 31. 37. 39. 67** 73. 137. 213. am aeth^{utr} Or$^{3,647\cdot 4,418}$ et$^{cat\ 94}$ et$^{int\ 4,649}$ al mu ... ς *κρειττονα* (DEFG etc *-σσονα*) cum DEFGKL al longe plu d e f g vg (exc am) cop^{vid} arm Or^{4,77} et$^{int\ 2,141}$ etc

XIII. 1. *αλαλαζον* cum N^{a}BCFGKL etc ... ADE 17. d^{scr} *αλαλαζων*

2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν
14, 3 ss τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπ-
ἀρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγά-
πην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη-
στεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦ-
10, 24 Phl 2, 4 ται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ

---

2. *και εαν* pri loc cum ℵ^{a}BDEFGL(K) etc ... Ln *καν* cum AC 17. 31. Bas^{3,228} Cyr$^{fest\ pasch\ 85}$ | *και εαν* sec loco cum NCDEFGKL al fere omn Ephr^{333} Chr^{339} Euthal^{cod} etc ... Ln$^{ed\ min}$ *καν* cum AB 17. 31. Clem al | *μεθιστανα*ι cum BDEFG 17. 19. al pauc Clem Cyr$^{fest\ pasch}$ Thphyl ... Method^{733} Bas^{3,308} *μεθιστων* ... ς Ti *μεθιστανειν* cum AC KL al pler Or$^{3,576.\ 579}$ al mu | *ουθεν* (Gb″) cum ℵARCD^{c}L al sat mu Clem^{614} Ephr^{333} et^{2,122} al mu ... ς^{e} Gb Sz (non ς) *ουδεν* cum D*FGK^{sil} al permu Clem^{166} al mu

3. *και εαν* pri loc cum NDEFGKL al pler Ephr^{333} al ... Ln *καν* cum ABC 17. al pauc Clem^{614} al | *ψωμισω* c. NABCDEFGL al longe plu Clem^{614} al mu ... ς^{e} (non ς Gb Sz) *ψωμιζω* cum ℵ^{sil} al vix mu | *και εαν* sec loc cum ℵ (B *και αν*) DEFGKL etc ... Ln *καν* cum AC al? Or$^{cat\ 252}$ Cyr^{4,754} Dam | *καυθησομαι* (Gb′) cum DEFGL al permu (6 ap Scri, 9 ap Mtthaei; Wtst al neglexerunt) Bas$^{bapt\ 665}$ Euthal^{cod} Cyr^{4,754} Max^{1,545}. Item *καυθησωμαι* CK al plu Or$^{cat\ 252}$ Ephr^{333} etc. Confirmant eandem lectionem (*καυθησ-*) d e f g m^{16} vg syr^{utr} cop arm aeth go Tert$^{Prax\ 1}$ al mu ... Ln *καυχησωμαι* cum NAB 17. aeth^{ro} Ephr^{2,112} (*-σομαι*). Inprimis cf Hier$^{gal\ 3:4,307}$ (Vallars^{7,517}) *Si tradidero corpus meum ut glorier* etc; ibidem^{308} (Vall^{518}) *Scio in Latinis codicibus, in eo testimonio quod supra posuimus:* Si tradidero corpus meum ut glorier, ardeam *habere pro* glorier; *sed ob similitudinem verbi, qua apud Graecos* ardeam *et* glorier, *id est καυθήσομαι* et *καυχήσομαι, una litterae parte distinguitur, apud nostros error inolevit. Sed et apud ipsos Graecos exemplaria sunt diversa.* | *ουθεν* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum NA al^{3} ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *ουδεν* cum BCDEFGKL al pler Ephr^{333} al mu

4. *χρηστ. η αγαπη, ου ζηλοι η αγαπη, ου* etc (ita et. Ln): praeeunt hanc distinctionem D et d stichorum ratione, Antioch^{1180} Dam ad h. l. ... ς Ti *χρηστευεται· η αγ. ου ζηλοι· η αγ. ου* | *η αγαπη* tert loc cum NACDEFGKL al pler d e g m^{16} syr^{utr} go etc ..... B 17. 73. 74. a^{scr} al^{5} f vg cop arm Clem^{251} Or$^{int\ 3,832}$ et^{4,582} etc om. Atque hinc Ln [*η αγαπ.*]

5. *τα εαυτης* ... B Clem^{252} *το μη εαυτης*

λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται. 9 ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν 12
δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 ὅτε ἤμην
νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νή-
πιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 βλέπομεν
γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσ- 9
ωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ 8. 8

---

6. *συνχαι-* cum B*D*FG (item 12, 26 AC) ... ς Ln *συγχαι-* cum ℵAB3CD^{c}E K^{all}L al certe pler

8. *η αγαπη* ut et. Clem^{947} Or$^{2,564.\ 813}$ et^{3,541} etc ... B om *η* | *πιπτει* cum ℵ*ABC* 17. 47* 67** 80. Nyss$^{anim\ et\ res\ 656}$ al, *cadit* g (*excidit t cadit*) Or$^{int\ 4,568}$ etc ... ς Ti *εκπιπτει* cum ℵ^{c}C^{3}DEFGKLP al pler (46. *εκλειπει*) Clem$^{166.\ 946}$ Or^{2,564} al mu, item *excidit* m^{16} vg, d e f vg^{edd} Tert$^{pat\ 12}$ Cyp$^{199.\ 204}$ al *excidel*, am *excedit* | *δε* cum ℵABC^{3}D^{b}et^{c}EL al pler syr^{p} go etc ... C*D*FGKP al pauc it vg etc om | B *προφητεια καταργηθησεται* | *γνωσις καταργηθησεται* cum BD*et^{c}E (sed *-σεις*) KL (P *γνωσεα παυσεται*) al pler d e f vg syr^{utr} cop arm go Or^{4,220} etc ... ... ℵAD^{b}FG^{rg} 17. 47. al pauc (sed ℵ 17. 47. *γνωσις*) g Nyss^{c56} etc *γνωσεις καταργηθησονται*

9. *γαρ* cum ℵABDEFGP al sat mu it vg syr^{utr} cop arm aeth^{pp} Ir$^{int\ 258}$ etc ... Ti (Gb') *δε* cum KL al plus^{70}

10. *το εκ* sine *τοτε* cum ℵABD*FGP al^{9} it vg cop arm aeth^{utr} go Ir$^{int\ 238}$ Or$^{1,\ 645}$ al mu etc ... ς (Gb^{0}) praem *τοτε* cum D^{b}et^{c}KL al pler syr^{utr} Or$^{2,\ 497}$ (*και τοτε*) et$^{cat\ 69}$ Mele$^{epiph\ 581}$ Chr^{868} Thdrt al | *το* (FG^{rg} g Ir$^{int\ 238}$ *τα*) *εκ μερους* ... D*et^{c}EFG it vg syr^{sch} go Or$^{int\ 2,212.\ 693}$ et$^{4,520.\ 522.\ 573}$ al post *καταργ.*

11. *ελαλ. ως νηπ., εφρο. ως νηπ., ελογ. ως νηπ.* cum ℵAB 17. 80. 93. f vg cop aeth^{utr} etc ... ς *ως νηπ. ελαλ., ως νηπ. εφρο., ως νηπ. ελογιζ.* cum DEFGKLP al pler d e g fu syr^{utr} arm go etc | *οτε* sec sine copula cum ℵ*ABD* 67** 119. d e am harl* tol go Or^{3,479} et$^{int\ 2,\ 466.\ 673}$ Didtri^{446} Hil^{462} ... ς *οτε δε* cum ℵ^{c}D^{c}KEFGKLP al pler f g vg^{cle} fu demid syr utr cop arm aeth^{utr} Or cat eph^{172} etc | *κατηργηκα* ... DEFG d e g (non f vg) syr^{p} arm go Bas$^{2,\ 238}$ Epiph^{555} Or$^{int\ 2,79.\ 382}$ al post *τα τ. νηπ.*

12. *γαρ* cum ℵABD^{c}KLP al omn^{vid} cop syr^{p} etc ... D*FG d e f g vg (et pp^{lat} pler) go arm om | *δι'* et. Thdot^{clem} Or$^{1,282.\ 720.\ 731}$ ac^{saepe} et

ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

12, 31 1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ
5 ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ
ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ
δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ
παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-
τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσ-
1 σαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ
12 λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν
λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν,
τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώ-
σει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα,
εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς

---

int 8,120 ac sa cp Eus marc 53. 177 etc ... dgr egr al mu syr sch et P c.* arm aeth (sed lib vertit) Clem 120. 374. 647. 690 etc praem ωσ

XIV. 2. γλωσσῃ: DEFG 10. 61. g** arm Chr 375 semel Amb apir 659 γλωσσαις | θεω c. ℵ*BD*FGP 67** ... ς τω θεω c. ℵcADcEKL al fere omn

3. ο δε: FG οι γαρ ο, g si enim qui. Similiter d e f vg nam qui, Ambrst qui enim. Cf Or int 4, 649 idem apostolus ait: Qui prophetat etc | ανθρωποις: rursus FgrGgr -ποισ | παραμυθιαν: 47. μακροθυμιαν

4. γλωσσῃ: DE 46. arm Mac 7, 38 γλωσσαισ

5. μειζων (L al pauc -ζον) δε cum ℵ*ABP 39. cop Euthal cod ... ς μειζ. γαρ cum ℵcDEFGKL al fere omn d e f g vg syr utr arm aeth Chr 376 Thdrt etc

6. νυν cum ℵABD*FGP etc ... ς Ti νυνι cum DcEKL al pler Chr 376 Thphyl Oec | η εν αποκ. cum ABDEFGKLP etc ... ℵ 17. 67** 120* cser d e cop syrP Thphyl om η | η διδαχη (absque εν) cum ℵ*Dgr*Fgr Ggr bscr tol harl** ... ς Lu Ti η εν διδαχ. cum ℵcABDbetcKLP al pler d e f g vg Clem 867 al

7. τοις (FG om) φθογγοις cum ℵADE(FG)KLP al omn vid f vg etc ... a φθογγον (sine articulo), item d e tol arm Ambrst (sonitus), hinc Ln του φθογγου | δω cum ℵABD*FG al sat mu Chr 377 Euthal cod Oec .. Gb' Ti διδω cum DcELP al plus 50 Thdrt Dam Thphyl

γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; 9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. 10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. 12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. 15 τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ 23

---

8. *σαλπ. φωνην* hoc ordine c. ℵAP 17. 119. d^{ser} Or^{4,191} ... ς Ln Ti *φων. σαλπ.* cum BDEFGKL al pler it vg

10. *εισιν* cum ℵABDEFGP 32. 39. 47. 67** 73. 187. 139. Clem^{364} Dam Thphyl ... ς *εστιν* c. KL al pler Chr^{378} Thdrt Oec | *ουδεν* sine *αυτων* cum ℵ*ΔBD*FGG^{ir}P 17. 67** al^{10} e f vg sah cop arm Clem^{364} Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς (Gb^{o}) add *αυτων* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler g syr^{utr} Chr^{378} Thdrt al

11. *μη ειδω* cum ℵBD^{c}EKP al pler (f g vg Ambrst al *nesciero*, e *ignorem*) ... AD*L 17. al^{7} *ιδω* ... FG *γινωσκω* | *εν εμοι* cum ℵABKP etc ... DEFG 67** al^{6} Clem Chr^{378} Dam om *εν*, nec aliter (*mihi*) e f g vg syr^{utr} cop arm Ambrst al

13. *διο* (Gb') cum ℵ*ABDEFGP 17. Dam ... ς Ti *διοπερ* cum ℵ^{c}KL etc

14. *γαρ* cum ℵADEKLP al pler (38. *δε*) e f vg syr^{utr} cop Chr^{379} Thdrt Dam al Or$^{int\,4,601}$ Ambrst al ... BFG^{tr}G al^{2} g sah arm om, hinc Ln [*γαρ*]

15. *προσευξομαι τω πν. προσευξομαι δε* c. BKL (et ℵ *-ξωμαι τ. π. -ξομαι δ.*) 17. 37. al pler Or^{1,199} al mu, item *orabo* e f g vg Or$^{int\,2,211}$ et^{ter} etc ..... (ℵ vide ante) ADEFGP 26. 46. 47. *προσευξωμαι τω πν. προσευξωμ. δε* | *προσευξ. δε και* cum ℵABDEL al pler cop syrP Or^{1,199} etc ... FGKP al^{4} e f g vg sah arm (syr^{sch} et *orabo*) Or$^{cat\ rom\ et^{cat}\ eph}$ Euthal cod al om *και* | *ψαλ. δε και* cum ℵADEKLP al pler cop syrP Or$^{cat\ eph}$ Eus^{ps} etc ... Ln om *και* cum BFG 46. 109. e f g vg sah arm (syr^{sch} *et psallam*) Or$^{1,199\ et^{int}\ 1,94}$ al

16. *ευλογησ* cum ℵABDEP al^{6} Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *ευλογησησ* cum FG KL al pler etc. Latini i. e. e f g vg pp^{lat} *benedixeris*. Non autem addidimus *εν* cum ℵ*AFGKL al pler e f g vg syr^{utr} arm Chr^{379} etc ...

τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεισ οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ' ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ· 19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγουσ τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλουσ κατηχήσω, ἢ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖσ δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοισ καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτωσ εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριοσ. 22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰσ σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖσ πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖσ ἀπίστοισ, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖσ ἀπίστοισ ἀλλὰ τοῖσ πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντεσ λαλῶσιν γλώσσαισ, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντεσ προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τισ ἄπιστοσ ἢ ἰδιώτησ, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,

Is 28, 11 sq

ℵ^{c}BDEP 73. 137. Euthal^{cod} add *εν* | *πνευματι* cum ℵABDEFGP 17. etc ... ς (Gb^{0}) praem *τω* cum KL al pler Chr^{379} al

18. *τω θεω* sine *μου* cum ℵABDĒFGP al^{10} e g am tol syr^{utr} cop arm aeth^{utr} ar^{e} ... ς (= Gb Sz) add *μου* cum KL al pler vg^{cle} demid harl | *γλωσσῃ* (Gb') cum ℵADEFG 17. 31. d e f g vg arm Dam Ambrst al ... ς *γλωσσαισ* cum BKLP al pler syr^{utr} cop aeth Chr^{880} Thdrt al Or$^{int\,4,\,470}$ | *λαλω* cum ℵBDEP 17. 67** 73. 121. c^{acr} arm Or$^{int\,4,\,470}$, item it vg syr^{utr} cop *quod - loquor* ... ς *λαλων* cum KL al pler Chr^{880} Euthal^{cod} Thdrt Dam

19. *αλλα* cum ABDE Mcion$^{epiph\,220}$ et^{361} ... ς *αλλ* cum ℵ^{a}FGLP etc ... ℵ* om | *τω νοΐ μου* c. ℵABDEFGP al^{12} vg f g syr^{sch} arm (om *μου*) Nyss^{602} (Gall^{6}) Mcion$^{epiph\,220.\,361}$ etc ... ς Ti *δια του νοος μου* cum KL al pler d e (*quinque verba loqui per sensum meum*) syrP Mac^{7,129} Chr^{380} al

21. *γεγραπται* (ℵ^{c}): ℵ* *τι γεγρ.* | *ετερογλωσσοισ* et. Mcion$^{epiph\,221.\,363}$ Or$^{4,\,580}$ not (ex Philocal$^{cap\,9}$) Hipp sive Constit^{8,1,8} etc ... FG *ετεραισ γλωσσαισ*, ut etiam Latini (*in aliis linguis*) aliique interpretes | *ετερων* cum ℵAB 5. 6. 10. 17. 31. 39. 67** 73. Euthal^{cod} ... ς Ti *ετεροισ* c. DEFGKLP al pler Mcion^{epiph} Or, nec aliter it vg cop rell

23. *ουν* cum ℵABDEKLP etc (et. Bas$^{regg\,392}$) ... FG 67** d e g go Ambrst om (non item f vg), hinc Ln$^{ed\,min}$ [*συν*] | *παντεσ λαλωσιν γλωσσ.* cum ℵABFGP etc ... D*et^{c}E d e go *λαλωσιν γλωσσ. παντεσ*, atque sic Ti ... ς *παντ. γλωσσ. λαλω.* cum D$^{gr\,**}$KL al pler (47* *λαλουσιν*) f vg syr^{utr} arm Chr^{388} al

25 τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ Eph 4, 12
τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν 5
ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ 22
δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις

---

25. τα κρυπτα cum ℵABD*FG al[10] d e f g vg etc ... ς (= Gb Sz) praem και ουτω (D[c]L etc –τως) cum D[c]ΘL al pler syrP Chr al | οντως ante [o] θεος cum ℵABDEFG al fere[10] it vg syr[sch] cop arm aeth go etc ... ς post ο θε. cum KL al pler syrP Bas[2/3, 30] Chr[388] al | θεος sine ο cum ℵ*D*FG 109* l[scr*] Or[cat] Chr[388. 390. 393] ... ς Ln Ti ο θεος cum ℵ[c]BD[b]et[c]ΕΚL al pler Did[tri] Bas al

26. εκαστος sine υμ. cum ℵ*AB 17. 74. a[scr] cop Bas[regg 386] Euthalcod ... ς Ti add υμων cum ℵ[c]DEFGKL al pler it vg etc | αποκαλυψ. εχει ante γλωσσ. εχ. cum ℵABDEFG 17. 73. 93. d[scr] d e f g vg syr[mtr] etc ... ς post γλωσσ. εχ. c. L al longe plu Chr[392] Thdrt Dam al | γινεσθω cum ℵABDEFGKL al plu Bas[regg 486] al ... ς (= Gb Sz) γενεσθω cum minusc vix mu Dam

28. διερμηνευτης cum ℵAD[b]et[c]ΕΚL al omn[vid] Chr[393] et[394] Euthalcod al ... Ln ερμηνευτης cum ℵ et (praemisso ο) D*FG

29. οι αλλοι cum ℵABD[b]et[c]ΕΚ al pler Or[cat 78] Cyrhr[197] Bas[regg 522] al ... D*FGL 91. 219* l[scr*] om οι | διακρινετωσαν cum ℵABD[b]et[c]ΕΚL al omn vid etc ... D*FG ανακρινετωσαν

30. εαν δε cum ℵABD[c]ΕΚL al omn[vid] etc ... D*FG d e g Or[int 2, 376] om δε

31. καθ ενα παντες cum ℵABKL etc ... DEFG h[scr*] it vg syr[sch] arm παντ. καθ ενα

32. πνευματα cum ℵABKL al pler f vg (et. am fu* demid harl tol) cop syrP arm Or[3, 571. 4, 118] et[int 4, 599] etc ... Gb' πνευμα cum DEF[G]rg 1. 43. al[5] d e g vg[six] fu** syr[sch] Or[int 2, 31] etc

Ro 15, 33 ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης.

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες
1 Ti 2, 11 s ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν,
Gn 3, 16 ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ τι
μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ
λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω
ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται.

---

33. αλλα cum ℵABDE 47. al ... ς αλλ cum FGK^{sil}L al pler^{vid} Thdrt al · ως εν πασαις etc: ς (non item Gb Sz) haec cum antecedd coniung. nec aliter ℵ Chr Thdrt Dam Thphyl Oec | Ln ita distinxit: εκκλησιαις, των αγιων^{34} αι γυναικες εν etc.

34 et 35. Hos versus DEFG 93. d e f g Ambrst Sedul post v. 40. pon.

34. αι γυναικ. sine υμ. cum ℵAB 5. 17. 31. 73. 80. 115. f vg cop basm arm aeth Or$^{cat\ 279}$ Mcion$^{epiph\ 321}$ etc ... ς (Gb^{0}) Ti add υμων cum DEFGKL al pler d e f$^{sup\ graecis}$ g syr^{sch} et^{p} c. ob. Chr$^{400\ bis}$ al | επιτρεπεται (Gb') cum ℵABDEFG al plus^{10} Mcion$^{epiph\ 368}$ Or$^{cat\ 279}$ etc ... ς Ti επιτετραπται cum K (L επιτετρεπται, item Dia$^{ed\ wtst}$) al longe plu Mcion$^{epiph\ 321}$ Dial^{867} al | αλλα cum ℵABD* Mcion$^{epiph\ 368}$ Euthal cod ... ς αλλ cum D^{c}EFGK^{sil}L etc | υποτασσεσθωσαν cum ℵAB 5. 10. 17. 39. 71. 73. 80. syr^{sch} cop basm aeth Mcion^{epiph} bis Euthal^{cod} Dam ... ς Ti υποτασσεσθαι cum DFGKL (E -τασσεται) al pler d e f g vg syr^{P} arm etc

35. μαθειν cum ℵ^{c}BDEFGKL al pler etc (et. Or$^{cat\ 279}$) ... ℵ*A^{2} (* latet) al^{5} μανθανειν | γυναικι (Gb') cum ℵ*AB al^{15} f vg cop basm arm aeth Or$^{cat\ 279\ sem}$ etc ... ς γυναιξιν cum ℵ^{c}DEFGKL al pler d e f$^{sup\ graecis}$ g syr^{utr} Or$^{cat\ sem}$ al | λαλειν ante εν εκκλ. cum ℵAB 17. 37. 57. 73. 80. f vg cop basm aeth Or$^{cat\ 279\ sem}$ et^{280} Dam Pel ... ς post εν εκκλ. cum DEFGKL al pler d e g syr^{utr} arm etc

37. κυριου cum ℵBDEFGKL etc. Item A Or$^{cat\ 227}$ et^{277} θεου (*dei* et. cop) ... ς (= Gb Sz) praem του cum minusc mu^{vid} Euthal^{cod} Thphyl | εστιν sine additam cum D*FG^{rg} 14. (εισιν) d e g Or$^{cat\ 277}$ et^{227} et^{int} 2, 73 al ... Ln εστιν εντολη cum ℵ (* εντ. εστ., ^{c} εστ. εντ.) AB 17. Aug ep 169 (2, 6^{et} 3) etc ... ς εισιν εντολαι (sed Gb^{0} εντολαι) cum D^{b}et^{c}E** KL al pler f vg syr^{utr} basm arm etc

38. αγνοειται cum ℵ*A*vi^{p}*FG Or$^{3, 130}$ et$^{cat\ 227}$ et^{int} f g vg al ... ς Ti αγνοειτω cum ℵ^{c}A^{2}BD^{b}et^{c}EKL al omn^{vid} syr^{utr} arm aeth etc

39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαις· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

XV.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,

Ga 1, 11

11, 23 Lc 24, 26 s Es 53, 8 ss Ps 15(16), 10

Lc 24, 34. 36

---

39. *αδελφ. μου* c. ℵAB*D^{b} etc al^{30} syr^{utr} cop (aeth *fratres nostri*) Chr^{402} Thdrt Dam al ... Ln *αδ.* [*μου*], ς Ti om *μου* cum B^{2}D*EFGKL al plu it vg basm arm Ambrst Pel al | *μη κωλυετ.* hoc loco cum ABP etc ... ς post *γλωσσαις* cum DEFGKL al pler it vg etc | *γλωσσαις* sine *εν* cum ℵAD^{c}EKLP al omn^{vid} f vg etc ... Lu praem [*εν*], Ti *εν* cum BD*FG d e g cop basm (*εν γλωσσῃ*)

40. *δε* cum ℵABDEFGP al^{15} it vg syr^{sch} cop arm Chr^{402} Euthal^{cod} al ... ς (= Gb + Sz) om cum KL al plu etc

XV. 4. *τῃ ημερ. τῃ τριτ.* cum ℵABDE 17. 31. 37. etc ... ς *τῃ τριτ. ημερα* cum FGKLP al pler f g vg etc

5. *επειτα* cum ℵA 17. 37. 46. 73. 109. 12^{lect} Eus$^{hist\ 1,12}$ et$^{mai\ 302}$ Cyr$^{hr\ 215}$ Chr^{413} Euthal^{cod} Hesych$^{bier\ qu\ 57}$ ... ς Ln Ti *ειτα* cum BD^{c}KLP al pler syr^{p} ^{mg} graec sah (ap Engelbr) cop Or^{1,434} Eus$^{mai\ 287.\ 297}$ Cyr$^{act\ 14}$ Thdrt Dam al ... D*FG *και μετα ταυτα* | *δωδεκα* cum ℵABD^{c}KLP al fere omn syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah cop basm arm^{zoh} aeth Or^{1,434} Eus$^{hist\ 1,12}$ et$^{mai\ 297.\ 302}$ Cyr$^{hr\ 215}$ al ... D*FG 122* it vg go syr^{p} ^{mg} arm^{usc} Eus$^{mai\ 287\ bis}$ Dam al mu *ενδεκα*

6. *πλειονες* (Gb″) cum ℵABDEFG al plus^{10} Or^{1,434} al ... ς *πλειους* cum KLP al pler Eus$^{hist\ 1,12}$ al | *τινες δε* (K add *εξ αυτων*) sine *και* cum ℵ*A*^{vid}B^{2}D*EFG 67** 19^{lect} it vg etc ... ς Ti add *και* cum ℵ^{c}A^{2}D^{c}KLP al pler aeth Or^{1,434} al

7. *επειτα* pri cum ℵABFGKLP etc ... DE cop Cyr$^{act\ 14}$ *ειτα* | *επειτα τοις* cum ℵ*AFGK al^{20} Or^{1,434} Eus$^{ps\ 551}$ et$^{mai\ 297}$ al ... ς Ln *ειτα τοις* cum ℵ^{c}BDELP al plu Chr^{414} Thdrt al

Act 9, 4 ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ
Eph 3, 8 ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστό-
Act 9 λων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις
αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-
των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί.
11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπι-
στεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, πῶς
16 λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ
17 ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ
Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ
καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ
θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
13 14 ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ

---

8. *ὡσπερεὶ τῷ*: sic DcLP 37. etc ... Gb″ *ὡσπερεί τῳ*: sic minusc mu

10. *ου κενη εγενηθη* et. Or$^{cat\ eph\ 111}$ etc ... D* *πτωχη ουκ εγενηθη*, FG^{rg} *πτωχη ου γεγονεν*, item d e g etc | *αλλα η* cum ℵABD*E 17. ... ς *αλλ η* cum DcFGK^{all}LP al pler | *συν εμοι* absque *η* cum ℵ*BD*FG, item *gratia dei mecum* it vg Or$^{int\ 2,101}$ etc ... ς Ti *η συν εμοι* cum ℵcAD^{b}et^{c}E KLP al omn^{vl} Bas^{1,262} et^{2,159} etc

12. *οτι εγηγερτ. εκ νεκρ.* cum ℵABDbKLP al omn^{vid} f vg (f vg *quod resurrexit a mortuis*, item al) etc Ir^{209} (gr ex Thdrt) Chr^{422} al mu ... Ti *εκ νεκρ. οτι εγηγ.* cum D*etcEFG d e g Or^{2,811} et$^{cat\ 295}$ | *εν υμιν τινες* cum ℵABP 17. 74. 120. a^{scr} syr^{utr} Or^{3,811} et$^{cat\ 295}$ et$^{int\ 2,302}$ al ... ς *τιν. εν υμ.* cum DEFGKL al pler arm go Epiph^{598} al

13. *ει δε* usque *ουκ εστιν* et. ℵ^{a}ABDFGKLP etc ... ℵ*E al^{7} om

14. *αρα και* cum ℵ*AD^{gr}E^{gr}F^{gr}GKP al^{25} g go Dial^{854} Euthalcod al ... Ln *αρα* [*και*], ς (= Gb + Sz) om *και* cum ℵcBL al plu d e f vg syr^{utr} sah cop arm aeth Ign$^{intpol\ 261}$ Epiph^{596} al mu | *κενη και* (Gb″) cum ℵABD*FGP 17. 23. 31. 37. 74. a^{scr*} f g r vg^{cle} fu demid tol (al) syr^{sch} sah cop arm aeth go Dial^{854} Cyr$^{hr\ 215}$ etc ... ς Ti *κεν. δε και* cum DcEKL al pler syrP (am *ergo est et*) Ign^{intpol} al | *υμων* (Ln *ὑμῶν*, 15 *εὑρισκόμ.*) cum ℵADbetcFGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} cop arm Ign$^{intpol\ ex\ edd\ 4}$ Chr^{424} al mu ... BD* al^{9} sah basm go Ign$^{intpol\ ex\ edd\ 3}$ Dial^{874} Epiph^{598} al *ημων*

15. *ειπερ αρα νεκροι* (FG *οι νε.*) *ουκ εγειρονται* et. f g r vg^{cle} am fu demid tol harl** syrP cop arm etc ... DE 43. d e harl* syr^{sch} sah basm go Thdrt Ir$^{int\ 309}$ (vide ante) Tert$^{res\ carn}$ Archel^{603} Ambrst om

οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐ-

Col 1, 18
Ro 5, 12 as
Ps 109 (110), 1
Mt 22, 44 pp
Heb 10, 13

---

17. *η πιστις υμων* (al[3] vel[4] *ημων*) sine additam cum ℵADᶜEFGKLP al omn[vid] arm etc ... Ln add [*εστιν*] cum BD*, item (sed it vg etc *vana est fides vestra*) d e f g r vg al | *ετι* cum ℵᶜBDEFGKLP al pler g r etc ... ℵ*A 31. syr[sch] sah basm arm[usc] aeth go Euthal[cod] Dam praem *και*

19. *εν χριστω* ante *ηλπι. εσμ.* cum ℵABD*EFG al[6] d e f g r vg go Ir[int 309] Or[2,802] etc ... ς post *ηλπ. εσμεν* cum DᶜKLP al pler syr[utr] sah cop basm arm aeth (sed syr[sch] sah cop basm arm *μονον* post *ζωη ταυτη* pon) Or[3,811] al

20. *τ. κεκοιμημενων* sine *εγε.* cum ℵABD*EFGP etc ... ς (= Gb Sz) add *εγενετο* cum DᶜKL al pler syr[utr] go Or[int 3,835] Thdrt Dam al

21. *θανατος* cum ℵABD*K 17[vi] 67** Or[3,100] Dial[854] Ath[45] ... ς Ti *ο θανατ.* cum Dᵇ[et]ᶜEFGLP al pler Or[cat 297] al

23. *του χριστου*: ς atque item ς[e] 1624. 1633. 1641. (non amplius 1656. nec Mill Wtst Gb Sz) om *του* :: ex errore

24. *παραδιδοι* cum BFG; item *παραδιδω* ℵADEP 31. 67** 80. Hipp[noet 6] Mcell Eusebᵉ[52] et[102] Eus[pe 448] etc ... ς *παραδω* cum KL al pler Or[1,747] et[4,38] al. Item *tradiderit* it vg pp[lat]

25. *αχρι* cum ℵ*AB*P etc ... ς Ln *αχρισ* cum ℵᶜB[3]DEFGKL al pler etc | *αχρ. ου* sine *αν* c. ℵ*ABD*FGP etc ... ς (Gb[00]) add *αν* cum ℵᶜDᵇ[et]ᶜKL al pler Or[3,686] al mu | *εχθρους* (FG *εκθρ.*) sine *αυτου* cum ℵBDEKLP al pler d e vg (et. am fu demid tol) syrᵖ arm basm Ir[int 337] Or[1,658] al plu ... Ln add *αυτου* cum AFG 10. 17. 31. 73. 93. 120. f g r harl* go syr[sch] sah cop aeth Or[2,589] al permu

τοῦ. 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 27 πάντα γὰρ
Ps 8, 7 (6) Eph 1, 22 He 2, 8 ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί
Ro 8, 36 καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί
Es 22, 13 μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·
6, 5 ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

---

26. *ἐσχατ. ἐχθρ. κατ. ο θαν.* hoc loco cum ℵ^{c}ABD^{b}et^{c}FGKLP etc ... ℵ^{a} D*E d e tol harl* go aeth post *παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ.* pon

27. *οτι παντα* et. Or^{4,408} et$^{int\,3,835}$ etc ... Ln [*οτι*] *πα.*, om enim *οτι* B d e vg Hipp$^{noet\,6}$ Did$^{tri\,390}$ al

28. *τοτε και αυτος* cum ℵADcKLP al fere omn f r vg^{cle} demid sah cop basm syrP arm aeth (go *tunc autem is ipse*) Ign$^{intpol\,258}$ Hipp$^{noet\,6}$ Eus marc^{183} al plu ... BD*EFG^{rg} 17. 67** d e g am fu harl tol marian syr^{sch} Ir$^{int\,337}$ Or^{2,740} et^{4,157} al mu om *και*, hinc Gb^{0} et Ln [*και*] | *τα παντ. εν πασ.* cum ND^{c}EFGKLP al fere omn Ign$^{intpol\,258}$ Or$^{4,38.\ 41}$ al plu ..... Ln om *τα* (Gb^{0}) cum ABD* 17. arm Hipp$^{noet\,6}$ Mcelleus^{42} al

29. Edd plu, ut ς Gb Sz, sic: *νεκρῶν, εἰ | υπερ αυτων* cum ℵABD*EFGKP al^{20} d e f g r vg go syrP sah cop basm arm (aeth^{libere}) Or^{2,812} al mu ... ς (= Gb Sz) *υπ. των νεκρων* cum D^{c}L al plu syr^{sch} Ephr^{371} Chr^{440} Thdrt al

31. *υμετεραν* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵBDEFGKLP al longe plu it vg syr^{utr} sah cop basm arm go etc ... ς (non ς^{e} Gb Sz, sed Gb') *ημετεραν* cum A al permu aeth Or^{2,710} et$^{cat\,84.\ 297}$ al | *αδελφοι* cum ℵABKP al^{15} r vg go syr^{utr} sah cop basm etc ... ς om cum DEFGL al longe plu d e f g arm^{zoh} Or^{2,710} al

33. *χρηστα* cum ℵABDEFGKLP al certe pler Clem$^{hom\,4,24}$ et$^{epit\,53}$ (ap Dress^{38} et^{156}) Eus$^{prae\,249}$ al mu ... ς (= Gb Sz) *χρῆσθ'*, Ln *χρήσθ'* per meram licentiam

34. *λαλω* cum ℵBDEP al fere^{10} Dial^{864} Euthal^{cod}, item *loquor* d e r vg

35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. 41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει. 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.

Ambrst cop syrP go ... ς λεγω cum AFGKL al pler Chr^{445} Thdrt Dam, item *dico* f g m^{89} floriac Or$^{int\ 4,545}$ syr^{sch} basm arm aeth

35. αλλα cum BP Or^{1,590} ... ς Ln αλλ cum ℵADEFGK^{sil}L etc

36. αφρων cum ℵABDEFGP al plus^{10} ... ς αφρον cum KL al pler Or^{1,590} al | ζωοποιειται cum ℵBDEFGKLP etc ... A 89. 108* Epiph^{599} al ζωογονειται

38. διδωσ. αιτω cum ℵABP al^{10} f vg syr^{utr} etc ... ς αιτω διδωσ. cum DEFGKL al pler d e g m^{89} r etc | ιδιον cum ℵ*ABDEFGP 17. 31. 42. 637** 80. 238. arm ... ς (Gb^{00}) Ti praem το cum ℵ^{c}KL al pler

39. αλλη μεν sine σαρξ cum ℵABDEFGKLP al plus^{70} d e f g m^{89} r vg etc ... ς (= Gb Sz) add σαρξ cum minusc mu syr^{sch} cop arm Dia^{935} | σαρξ πτηνων (D*FG al pauc πετεινων) cum ℵBDEFG 17. 47. 115. 119. al d e (g) am fu* demid tol harl** cop arm aeth etc ... ς om σαρξ cum AKLP al pler m^{89} r vg^{cle} fu** harl* syr^{utr} etc | πτηνων (D* πετεινων), tum ιχθυ. hoc ordine cum ℵABDEP 17. al^{6} d e m^{89} r vg syr^{sch} cop arm etc ... ς ιχθυ., tum πτην. (FG πετειν., a^{scr} πετειν.) cum FGKL al pler f g syrP Thdrt

40. αλλα cum ABD*EP ... ς αλλ cum ℵD^{c}FGK^{sil}L etc

44. ει ante εστιν σωμα cum ℵABCD*FG al^{8} d e f g vg cop arm aeth^{utr} etc ... ς om cum D^{bet}EKL al pler syr^{sch} (*est enim*) etP Chr^{454} etc | εστιν και cum ℵABCDEFG al^{9} it vg arm etc ... ς και εστι cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Photcat Iacnisib al. Praeterea ς add σωμα cum KL al pler syr^{utr} aeth^{utr} etc: omisimus cum ℵABCDEFG al^{8} it vg arm etc

Gn 2, 7 45 οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

6, 9 a 50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα,

---

45 *ανθρωπος* cum ℵACDEFGLP al pler d e f g m vg syr^{utr} cop arm aeth Dial^{864} al ... BK 13. 39. 63. Ir$^{int\ 306}$ al om, hinc Ln [*ανθρωπος*]

47. *ο δευτ. ανθρ.* sine additam cum ℵ*BCD*EFG 17. 67** d e f g vg cop aeth arm^{mg} in$^{edd\ const}$ et^{amst} Or^{4,302} al mu Or$^{int\ 2,64}$ al mu ... ς (Gb^{00}) add *ο κυριος* cum ℵ^{c}AD^{b}et^{c}KLP al pler syr^{utr} arm go Or^{2,559} al mu

49. *φορεσωμεν* cum ℵACDEFGKLP al longe plu (9 ap Scri) it vg go cop (anceps syr^{utr}) Thdot$^{colem\ 963}$ (sed^{ed} migne *-σομεν*) Or$^{1,591\ bis}$ ex^{edd} omn al permu Ir$^{int\ 303.\ 305}$ Or$^{int\ 2,55}$ et$^{g,951.\ 978}$ et^{4,644} Ter$^{tres\ carn\ 49}$ et marc^{5,10} al mu ... ς Ti *φορεσομεν* cum B 46. al vix mu arm aeth^{utr} (Or$^{edd\ vet}$) Cyr$^{glaph\ 11}$ et$^{nest\ 71}$ al

50. *τουτο δε* cum ℵABCKLP al omn^{vid} f vg rell ... DEFG^{r}G d e g Ir$^{int\ 305}$ Ter$^{tres\ carn\ 49}$ et$^{marc\ 5,10}$ *τουτ. γαρ* | *δυναται* cum ℵBP 1. 14. 73. 119. 177. 1^{lect} k^{scr} Or^{1,591} edd.mg ante^{delar} al ... ς LnTi *δυνανται* cum ACDEFGKL al pler^{vid} Ir^{gr} (ex Damparall) ^{308} Clem^{495} al | *κληρονομει* cum ℵABC^{3}D^{c}KLP al omn^{vid} Clem$^{495.\ 560}$ Or^{1,591} al mu ... Ln *κληρονομησει* cum C*D*FG d e f g vg (sed am* *possidere*) syr^{utr} cop etc

51. *παντες* (A *οι παντ.*) pri sine *μεν* cum BC*D* 23* 219* d e arm aeth utr (nec syr^{sch} *μεν* expri) Or^{1,589} et (*περι ης και ο παυλ. φησι· παντες κοιμηθ., ου πα. δε αλλ.*) ^{2,552} et$^{int\ 4\ 692.\ 693}$ et ap Hier^{1,809} edd^{gr} ap Hier^{1,810} ... ς add *μεν*, Ln [*μεν*] cum ℵAC^{2}D^{c}EFGKLP al pler (k^{scr} *δε*) f g vg cop syr^{p} (go *enim*) Orthodqu^{61} Dial^{865} Ephr^{3,129} al mu Tert res carn 42 Or$^{int\ 3,872}$ al mu | *ου κοιμηθησομεθα παντ. δε αλλαγ.* cum BD^{b} vie^{t}C^{c}EKLP al fere omn edd^{gr} ap Hier$^{1,799\ sqq}$ et ap Acacium „non-null cdd" Didymi (apud eundem Hier) edd^{gr} nonnull ap Pelag *τινα αντιγρ.* ap Maxim^{2,329} syr^{utr} cop aeth^{PP} go Orthodqu^{109} et^{alib} Or^{1,589} (*ου πα. κοιμηθ. παντ. δε αλλ.*) et^{thess} (*omnes non dormiemus* etc teste Hier „in 3. vol. *εξηγητικων* primae ad Thess") Dial^{865} Ephr^{3,129} Nyss ^{1,103} al mu ... Ln *κοιμηθησομεθα, ου παντ. δε αλλαγ.* cum ℵ(A)C(et*

πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμε-

Es 25, 8 Hos 13, 14

Ro 5, 12 ss

---

et**)FG 17. g arm aeth^{ro} Or$^{2,552\ bis}$ (est in selectis in psalmos eisque collectis ex catenis) et$^{int\ 2,672}$ Did ap Hier (vide supra) cdd^{gr} ap Hier et teste Hier ap Acacium (vide ante) cdd ap Aug$^{ep\ 205}$ cdd ap Pelag Cyr$^{ioh\ 645}$ cdd ap Maxim^{2,329} ..... D* d e f vg arm^{mg} in edd^{amst} et const cdd^{lat} ap Hier (vide supra) et ap Aug (vide ante) et ap Pelag aliosque Iac$^{nis\ 52}$ Hil$^{91.\ 109.\ 315}$ al mu *αναστησομεθα* (*resurgemus*, sed am fu al *resurgimus*) *ου παντ. δε αλλαγ.*

52. *ριπη* et. Or^{1,589} et^{3,627} Eus$^{ps\ 501}$ al plu ... D*EFG 67** Dial^{865} ex cod wetst (non item^{vat}) Nyss^{2,853} cdd^{gr} ap Hier^{1,802} *ροπη* | *εγερθησονται* cum ℵBCKLM al pler Or$^{1,436.\ 589.\ 590}$ et^{2,849} et^{3,419} et^{75} ap Gall^{14} Dial^{865} al mu ... Ln *αναστησονται* cum ADEFGP 13. 19. Or^{4,342} Chr^{2,774} Dam Thphyl^{mg}

54. *το φθαρτον τουτ. ενδ. αφθαρσ. και* cum ℵcABC^{3}DEKLP al pler d e syr^{utr} Or^{1,591} et ex Heracl^{4,275} Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{2,131} Cosm^{282} Dam al Cyp^{321} Hier$^{ezech\ 44}$ $^{(3,1030)}$ ... ℵ*C*^{1M} 64. 71. vg cop aeth^{utr} go Mcion$^{epiph\ 321}$ et^{364} al Ir$^{int\ 308}$ Hil^{1102} Ambrst al om, hinc Gb^{0} | *νικος* (it vg etc Ir^{int} Amb$^{ep\ 44}$ et^{66} *in victoria*, Aug$^{ps\ 64}$ *in victoriam*, etc) ... BD*I (et. 37. v. 55) *νεικος*. Hinc Tert$^{res\ carn\ 51}$ Cyp^{321} Hil^{1102} et$^{589.\ 141}$ Hier$^{ose\ 13}$ *in contentione* (etiam *-nem*).

55. *νικος* et *κεντρον* hoc ordine cum ℵ*BCIM 17. 71. vg cop arm^{zoh} aeth ro Or^{2,306} et$^{int\ 1,80.\ 81}$ Eus$^{dem\ 166}$ Ath^{57} Did^{399} Cyr$^{hr\ 214}$ al Ir$^{int\ 222}$ Tert marc^{5,10} Amb^{saepe} Ambrst al ..... ς Ti *κεντρον* et *νικος* cum ℵcA** (* om *που* usq *νικος*) DEFGKLP al pler d e f g syr^{utr} arm^{edd} aeth^{pp} go Or^{1,240} et$^{int\ 4,547}$ Eus$^{dem\ 470}$ Ath^{52} Epiph^{696} al Tert$^{res\ carn\ 47.\ 51.\ 54}$ Cyp^{321} Hil^{1102} al | *θανατε* bis cum ℵ*BCDEFGI 39. 67** d e f g vg cop aeth^{ro} Eus$^{dem\ 166}$ et^{470} Ir$^{int\ 222.\ 308}$ Or$^{int\ 1,80.\ 81}$ et^{4,547} Tert$^{marc\ 5,10}$ etc ... ς altero loco (et id quidem ante *το νικος* habet) *αδη* (sed testium quos adscribimus multi ante *το κεντρον*) cum ℵcA**KLMP al pler syr utr arm go aeth^{pp} Or^{1,240} et^{3,306} Ath^{52} Did^{399} al mu

ταχίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI.

Ro 15, 26 1 *Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.* 2 *κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται.* 3 *ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ·* 4 *ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.* 5 *ἐλεύσομαι δὲ πρὸς*
Act 19, 21. 20, 2 *ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι,* 6 *πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι.* 7 *οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν*
4, 19 *παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ*
Act 19, 8 *κύριος ἐπιτρέψῃ.* 8 *ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς·*
2 Co 2, 12 9 *θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.*

XVI. 2. *σαββατου* (Gb′) cum $\aleph^{a}$ABCDEFGIP etc ... $\aleph^{*}$ 37. (teste Scri) *συββατω* ... ς *σαββατων* cum $\aleph^{c}$KLM al pler etc | *αν* cum $\aleph^{1}$ACDEFGK LP al omn^{vid} ... BIM *εαν* | *ευοδωται* cum $\aleph^{*}$BDEFGLP etc ... $\aleph^{c}$ACI KM al^{8} fere Euthal^{cod} Dam *ευοδωθη* ($\aleph^{c}$ -*δοθη*). Atque etiam it vg *placuerit*

3. *συν* (κ *σσυν*) *εαν* cum $\aleph^{1}$ACD^{c}EIK^{1}LMP al certe pler Or$^{cat\,240}$ etc ... Ln *συν αν* cum BD*FG | *δι επιστολων*: ς (non item Gb Sz) cum arm^{codd} coniung

4. *η αξιον* cum $\aleph^{*}$DEF^{c}GKL al omn fere g syrP arm (ge) Chr^{codd} al mu ... Ln *αξιον η* (Α *ην*) cum $\aleph^{c}$ABCIMP al^{5} d e f vg cop syr^{sch}

6. BM 67** *κατευμενω* | *η* (FG^{1}G 2. g om) *και* (BM 8. 116. syr^{sch} Chr mosc^{2} om) *παραχειμ. ινα* (FG^{1}G d e g^{1} *ει μη*) ... D^{6} *ινα τι και παραχειμ.*

7. *ελπιζ. γαρ* cum $\aleph^{1}$ABCDEFGIMP al^{20} it vg go syr^{sch} cop Chr$^{4/20}$ Euthal cod Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ελπ. δε* cum KL al plu syrP aeth Thdrt al | *επιτρεψη* (Gb″) cum $\aleph^{1}$ABCIM al fere^{20} (et P -*ψει*) ... ς *επιτρεπη* cum DEFGK al plu Thdrt Dam al; L al aliq -*τρεπει*

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· 11 μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. 4, 17 Act 19, 22 1 Ti 4, 12

12 Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. 9, 5 Act 18, 1

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. 14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. 1, 16 Ro 16, 5 2 Co 11, 9

---

10. *καγω* cum ℵ A C K L P al[12] Thdrt Dam ... *ς και εγω* cum DEFG al plu Or[cat 340 bis] Chr[474] (*καθως κ. εγ.*) ... BM 67** *εγω*

11. *προσ με* cum ℵ A C D[c] E K L M P al omn[vid] Or[cat 340,23] Chr[474] Thdrt al ... Ln *πρ. εμε* cum B D* F G Or[cat 340,26] Dam

12. *πολλα* (Or[cat 340] om) cum ℵ C A B C D[c] K L M P al omn[vl] am harl** syr[utr] cop aeth arm Or[cat 340] etc ... ℵ* D* E F G d e f g vg[cle] fu demid tol harl* go Ambrst al praem *δηλω υμιν οτι*

13. *κραταιουσθε* cum ℵ B C F G K L P al pler d e g r syr[P] go Chr[475] Euthal cod Thdrt Dam al Ambrst ... Ln praem [*και*] cum A D E 46. 109. f vg syr[sch] cop aeth Pelag al

15. *δε* cum ℵ[c] A B C D *bet*[c] E F G K L M P etc ... ℵ* D* G[r*] 71. go arm aeth[utr] om | *στεφανα* sine additam cum ℵ* A B C[2] K L M P al pler r go etc ... ℵ C D E al fere[10] d e am fu harl cop arm Thdrt Dam Ambrst add *και φορτουνατου*, item C* F G 74. a[scr] f g vg[cle] demid tol syr[P] c.* et[mg-gr] add insuper *και αχαϊκου* | *εστιν* cum ℵ A B C[2] K L M P al pler r etc ... C*[vl] D E F G (non vdtr accedere rell) d e f g vg arm *εισιν*

17. *φορτουνατου* cum ℵ A B C D E F G L 17. 36. 37. 47. e[scr] d e f g r vg cop ... *ς φουρτουν.* cum K M P al pler Euthal[cod] | *το υμετερον* cum B C D E F G M P al ... *ς το υμων* cum ℵ A K L al pler (137. *υμων το*) Chr[476] Euthal cod Thdrt Dam al | *ουτοι* cum ℵ B C K L P al omn[vid] Euthal[cod] Thdrt Dam, item *illi* d e r (g *illi t ipsi*), similiter cop arm aeth go ... Gb″ Ln Ti *αυτοι* cum A D E F G M f (g vide ante) vg syr[utr] Chr[476] Oec Ambrst al

Act 18, 2
Ro 16, 5 19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται
ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐ-
Ro 16, 16 etc τῶν ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπά-
σασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
2 The 3, 17
Col 4, 18 21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν
Ro 16, 24 κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά. 23 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
μεθ' ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

19. A 34. om versum | αι εκκλησιαι: CP al[5] syr[sch] ar[e] Chr[476] add πασαι | ασπαζεται cum NCDEKP 3. c[ser] go Thdrt[cat 343] ... ς Ln ασπαζονται c. BFGLM al pler d e f g r vg rell Chr[476] etc | πρισκα (et. Ln[ed mis]) cum NBMP 17. r am demid harl cop arm go Pelag ... ς Ln[ed mai] πρισκιλλα cum ACDEFGKL al pler vg[cle] fu tol syr[utr] aeth Chr Euthal cod (πρισκιλα) Thdrt Dam

22. τον κυριον sine additam cum ℵ*ABC*M 17. 73. 74. r Euthal[cod] Cyr act[40] ... KP al[30] vg[cle] demid (non am fu tol harl) syr[sch] aeth[utr] Chr [477] etc add ημων. Item ς (Gb[00]) add ιησουν χριστον cum ℵ[c]C[3]DEFG KLP al pler d e f g vg syr[utr] cop go Chr etc | μαρὰν ἀθά: sic DcL n[scr] al sat mu, item B[s] μαρὰν ἀθᾶ ... Ln Ti μαραναθά: sic M al pluvid (6 ap Scri, 8 ap Mtth et 3 μαραναθᾶ) ... B μαράναθα ... FG[as] μαρανναθα

23. του κυριου: ALP al[25] r vg etc add ημων | ιησου cum ℵ*B 2. 17. al[6] f am tol go Thdrt ... ς Ln add χριστου cum ℵ[c]ACDEFGKLMP al pler d e g r vg[cle] fu demid harl cop syr[utr] arm aeth Chr etc

24. χω ω̄ sine αμην cum BFM 17. f g r fu tol al[lachm] Euthal[cod] Ambrst ... ς (Gb[00]) add αμην, Ln add [αμην] cum NACDEKLP al pler d e vg cle am demid al syr[utr] cop arm aeth go

Subscriptio: M nil subscriptum habet. NABC* 17. al προσ κορινθιους ᾱ ... FG ετελεσθη προσ κορινθιους ᾱ (G πρωτη) αρχεται προσ κορινθιους β̄ (G δευτερη insuperque β̄), D προσ κορινθιους ᾱ (D[b] add εγρα. απο φιλιππων μακεδονιασ) επληρωθη αρχετε (D[b] -ται) προσ κορινθιους β̄, etc ... verbis πρ. κορ. ᾱ (L 115. al add επιστολη) KL al mu Euthal[cod] addunt εγραφη απο φιλιππων (120. al add της μακεδονιασ) δια στεφανα και φορτουνατου (K al Euthal[cod] φουρτ.) και αχαϊκου (106. 108. κουαρτου) και τιμοθεου: item B[3]P al aliq εγραφη απο εφεσου, etc. Sic vero ς (= Gb Sz): πρὸς κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθέου. Praeterea numerantur στιχοι: L 46. al plu ωο', etc. In codice B a cap. κβ' ad μβ' pergitur.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β̄.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ* 1 Co 1, 1 etc
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 *χάρις ὑμῖν* 1 Co 1, 3 etc
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* Eph 1, 3
στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, 4 *ὁ* Ro 15, 5
παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς
παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρα-
καλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 *ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ* Col 1, 24
παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισ-
σεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 *εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν*
παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν

---

* *προσ κορινθιους* $\bar{\beta}$ ut ℵAB(C^{vi})K (latet P) etc ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ κορινθιους* β', similiter al ... ς^{e} *παυλου του αποστολου η προσ κορινθιους επιστολη δευτερα*, ς Gb Sz *η προσ* (ς add *τους*) *κορινθ. επιστολη* (ς om) *δευτερα*

I. 1. *χριστου ιησου* cum NBMP 17. mar et vg^{cdd} lach^{m} syrP Euthal^{cod} Thdrt ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ADEGKL al pler d e g r vg (et. am fu demid harl tol) syr^{sch} cop arm aeth go Chr^{487} Dam al Ambrst ... F f om

4. *επι παση τη*: C al^{15} Eus$^{ps\,627}$ Chr^{490} Procop$^{esa\,435}$ Antioch^{1074} *εν πα. τη* (*τη* om Chr$^{ter\,489.\,490}$ et Procop). Nec aliter vertunt d e f g r vg. | *ημων*: M om | *εισ το*: FG *ινα το* (it vg *ut possimus*) | *ημασ*: syr^{sch} etP c. ob. Ambrst praem *και* | *αυτοι* ... D*EFG 14. d e f g (non item r) vg Amb$^{ps\,118}$ al (non item Hier$^{essai\,40}$ nec Ambrst) *και αυτοι*

5. *ουτωσ*: D*EFG 17. 37. 80. d e g cop go add *και*, item sed omisso *και* sq f vg Dam | *δια του χρι.* cum NABCDEFGKM(P^{vi} e spatio) al plus^{50} Or al mu ... ς (= Gb Sz) om *του* cum minusc vix mu

6. *υπερ τησ υμων* (L *ημων*) *παρακλ. και σωτηριασ* cum NACDEFGKLMP etc ... B 17. 176. om *και σωτηριασ* | *ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρα-*

παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν,
Phil 3, 10 7 εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ
2 Ti 4, 18 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς, 10 ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται,

---

κλησ. sic eaque hoc loco cum ℵACMP al[10] r am fu (sed fu* add *et salute*) harl flor tol* syr[sch] cop aeth Antioch[1074] Ambrst. Accedunt Ephr[227] et Hier[esa 10] qui extrema tantum sic afferunt: *και η ελπ. ημων βεβ. υπερ υμων, ειδοτες οτι* etc. Item vg[ale] demid, nisi quod ad verba *sive consolamur, pro vestra salute* perperam addunt *sive exhortamur, pro vestra exhortatione et salute* (i. e. eadem repetunt aliter versa et aucta). Ceterum facit nobiscum Gb ..... Sz Ln Ti post *και σωτηριας* pergunt *της ενεργουμενης* usque *βεβαια υπερ υμων*, ac tum demum addunt *ειτε παρακαλουμεθα υπ. της υμ. παρακλησ. και σωτηριας* (repetunt igitur h. l. *και σωτηριας*, sed Ln [*και σωτηριας*]) cum BDEFGKL al[80] d e f g go syr[p] (sed *κ. σωτη.* c.* habet) Chr[497] Thdrt Dam al ..... ς (= Gb Sz) post *και σωτηριας* pergit *της ενεργουμενης* usque *και ημεις πασχομεν·* tum ponit *ειτε παρακαλουμεθα, υπερ τ. υμ. υπομα. και σωτηριας.* Denique *και η ελπις ημ. βε. υπ. υμων*: quae quidem Erasmus inde ab ed. sua 2. de coniectura videtur dedisse.

7. *ως* cum ℵ[a]RCD*E*MP 17. 31. 73. Or[1,302] Ephr[2,175] etc ... ς *ωσπερ* cum D[b]et[c]E[2]KL al pler Chr[499] Thdrt al | *εστε* ante *των παθημ.* et. Or Ephr etc ... DEFG d e f g r vg go post *τ. παθημ.* pon

8. *περι της* cum ℵACDEFGP 17. 31. 37[mg] al[7] Or[cat eph] Bas[eth 283] Enthal cod Thdrt Antioch[1068] ... ς Ti *υπερ της* cum BKLM al pler Dam | *της γενομενης* sine *ημιν* cum ℵ*ABCD*FGMP 3. 17. 35. 73. 93. 137. 211. 5lect d e f g r vg arm Or[cat eph] Enthal[cod] ... ς (sed Gb[09]) Ti add *ημιν* cum ℵ[c]D[b]et[c]EKL al pler syr[utr] cop aeth go Bas[eth] Chr[500 bis] Thdrt al | *υπερ δυναμιν* ante *εβαρηθημ.* cum ℵABCMP 17. 37. 73. 80. 93. 137. r arm aeth etc ... ς Ti post *εβαρηθ.* cum DRPGKL al pler d e f g vg go syr[utr] etc. Sed D*FG *παρα δυναμιν.*

9. *αλλα* cum BDEK[sil]LP al plu[vid] ... Ln *αλλ* cum ℵACDEGM al

10. *ερρυσατο* cum ℵAB[2]CDEFGHLMP reli omn[vid] Enthal[cod] etc ... Ti *ερυσατο* cum B* | *και ρυσεται* cum ℵBCP 17. 47. 73. 93. 211. g am

εἰσ ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ Ro 15, 30
ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰσ ἡμᾶσ
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 ἡ γὰρ καύχησισ
ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆσ συνειδήσεωσ ἡμῶν ὅτι ἐν ἁγιό-
τητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι 1 Co 2, 4 s
θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρωσ δὲ πρὸσ ὑμᾶσ.
13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπι-
γινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕωσ τέλουσ ἐπιγνώσεσθε, 14 καθὼσ
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶσ ἀπὸ μέρουσ, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ
καὶ ὑμεῖσ ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. 1 Co 1, 8

---

marian tol cop arm (aeth^{ro} anceps) Euthal^{cod} Dam ... ς Ti και ρυεται cum D^{c}EFGKLM al pler f vg (et. fu al) go syr^{p} Or^{cat} eph $^{158\ bis}$ et$^{int\ 2,448}$ etc ... AD* d e demid syr^{sch} aeth^{pp} Chr^{502} plane om, hinc Ln [και ρυσεται] | οτι ante και cum ℵACD^{b}et^{c}EKLP al pler d e f vg cop syr^{p} etc ... FG^{r}G g post και ... BD^{gr*}M om, hinc Ln [οτι] | και (arm om) ετι cum ℵABC^{sic}D*et^{c}EKLMP al pler f vg cop etc ... D^{b}F^{gr}Q etc om ετι ... go aeth om utrumq

11. υμων υπερ (D*F περι) ημων (sic ipse ℵ* pro υμ. substituit) cum ℵB D^{b}et^{c}(et*)Σ(F)KLMP al pler d e g syr^{sch} arm aeth go etc ... A 115. ημων υπερ υμων, G^{gr} 116. υμων υπερ (Θ περι) υμων | εκ πολλων προσωπων: FG^{gr}GM 67** Chr^{502} et^{503} et^{2,815} (non^{11,498}) et^{12,994} εν πολλω προσωπω. Item g *in multa facie*, d e *in multifacie* | ευχαρ. υπερ ημων cum ℵACD*GM 17. al sat mu d e f g vg (et. am fu etc) syr^{utr} cop arm go etc ... Ti ευχ. υπ. υμων cum BD^{c}E(sic)FG^{gr}KLP al^{50} vg^{codd} Chr^{10,457} Dam al

12. αγιοτητι (MP αγιω-) cum ℵ*ABCKMP 17. 37. 67** 73. cop arm Clem ^{607} Or^{4,287} Euthal^{cod} Dam ad h. l. et$^{parall\ 562}$ ... ς Ti απλοτητι cum ℵ^{c}DEFGL al pler d e f g vg go syr^{utr} Chr$^{514.\ 515}$ Thdrt al Ambrst al | και (A add εν) ειλικρινια cum ℵCD*FGKP al mu^{vi} (3 ap Scri) ... ς Ln Ti κ. -κρισεια cum ABD^{c}ΣLM al plu :: cf ad 1 Co 5, 8 | του θεου cum ℵABCDΣM etc ... ς om του cum FGKLP al pler Or^{1,287}

13. αλλ ℔ α (it vg *quam quae*); BFG om αλλ, A 4. 17. 219* om η, AD* om α. Atque hinc Ln$^{ad\ min}$ ἀλλ' [ἢ] ἃ et$^{ed\ mai}$ [ἀλλ'] ἢ ἃ | οτι εωσ (Gb″) cum ℵABCD*EFG al d e f g vg syr^{sch} cop arm go etc ... ς Ti οτι και εωσ cum D^{c}KLMP al pler syr^{p} Chr^{515} al

14. Gb Sz απο μερουσ· ὅτι | του κυριου ημων cum ℵBFGMP al^{12} f g vg cop syr^{sch} et^{p} c.* arm aeth Chr^{516} Euthal^{cod} al. Item Ln τ. κυρ. [ημων] ... ς Ti om ημων cum ACDEKL etc | ιησου: (ℵ^{c})D*EFGMP al^{18} d e f g vg go syr^{sch} et^{p} c.* cop arm etc add χριστου ... non addidimus cum ℵ*ABCD^{b}et^{c}KL al longe plu syr$^{p\ txt}$ arm^{codd} Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς
1 Co 16, 5 ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, 16 καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μα-
κεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ'
ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλόμενος
Mt 5, 37 Ja 5, 12 μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βου-
1 Co 1, 9 λεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; 18 πιστὸς δὲ ὁ
θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. 19 ὁ
τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς,
δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ
ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ
1 Co 1, 8 ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ
βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 ὁ

---

15. *προτερον*: ℵ* 121. om. Posuimus post *εβουλομ.* cum ℵ^{a}ABCDEFGLMP al plus^{15} it vg syr^{utr} arm go Chr^{517} etc ... ς ante *ινα δευτεραν* cum KL al plu cop Thdrt al | *προς υμ. ελθειν* cum ℵABCMP al sat mu syrP arm Chr Euthal^{cod} Dam ... Ti *ελθ. πρ. υμας* cum DEFGKL al plus^{80} d e f g vg go syr^{sch} cop Thdrt al | *χαριν* cum ℵ*ACDEFGK al pler it vg etc ... ℵ^{c}BLP etc *χαραν* | *σχητε* cum ℵBCP 31. Euthal^{cod} Thdrt^{292} etc ... ς Ln Ti *εχητε* cum ADEFGKL al pler Chr$^{517.\ 518}$ al

16. *διελθειν* cum ℵBCD^{c}EKL al longe plu f vg etc ... Gb′ Ln *απελθειν* cum AD*FGP 80. cop arm Dam

17. *βουλομενος* (Gb″) cum ℵABCFGP al^{20} f vg cop Chr^{518} Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *βουλευομενος* cum DEK (L *βουλευσομενος*) al longe plu d e g syr^{utr} arm aeth^{utr} go Thdrt Ambrst

18. *ουκ εστιν* (Gb′) cum ℵ*ABCD*FGP 17. 23. 57. 70. d e f g vg go cop arm Euthal^{cod} Thphyl^{mg} Ambrst al ... ς *ουκ εγενετο* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}E KL al pler (syr^{utr} *non fuit*) aeth Chr^{519} Thdrt Dam

19. *ο του θε. γαρ* cum ℵABCP al^{5} ... ς *ο γαρ του* (FG om) *θεου* cum DE FGKL al pler Chr^{520} Thdrt Dam | *χριστ. ιησους* cum ℵ*AC ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ℵ^{c}BDEFGKLP etc | *σιλουανου* cum ℵABCKLP etc ... DE FG *σιλβανου*. Ex Latinis f g vg *silvanum*, d e *silbanum*

20. *διο και δι αυτου* cum ℵABCFGO^{vid}P 10. 17. 31. 37. 38. 80. 137. f g vg go syr^{sch} cop arm Mcion^{epiph} 331 et 366 Euthal^{cod} al. Similiter D* d e Ambrst *και δι αυτου* ... ς Ti *και εν αυτω* cum D^{b}et^{c}EKL al pler syrP Chr^{520} Thdrt al | *δι ημων* cum ℵABDEFGKP etc ... CLO 1. 106. *ημων* (sine *δι*), item *ad gloriam nostram* f vg Fulg Pelag

21. *ημας συν υμιν* cum ℵADEFGKLOP al pler d e g m^{5} vg syr^{sch} cop arm aeth go etc ... C al^{10} syrP *υμας συν ημιν*, B 115. *υμας συν υμιν*

καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. 5, 5

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· 24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύ- Phil 2, 27 πην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία 1 Co 5, 3 ss

---

22. *ο και* (vg^{cle} Ambrst al *qui et*) *σφρ.* cum ℵ^{c}BC^{c}DELO etc ... FG d e f g m^{5} am fu al *και ο σφρ., et qui* etc ... ℵ*AC*KP etc *και σφρ.* | *αραβωνα* cum NAFGL 37. 47. ... ς Ti *αρραβ-* cum BCDEKOP al pler

24. *υμων της πιστ.* cum NABCKLOP al pler ... DEFG etc *της πιστ. υμων*

II. 1. *δε*: D^{gr*} *τε*, item aeth^{utr} (*et igitur*) ... B 17. 37. cop syr^{P} *γαρ* | *εν λυπη* post *παλιν* cum NABCDEFGKLOP al longe plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) post *ελθειν* cum minusc vix mu etc | *πρ. υμας ελθειν* cum NABCKLOP al fere^{50} etc ... Ti *ελθ. πρ. υμας* cum DEFG al^{10} fere it vg syr^{sch} arm go etc. Item ς (= Gb Sz) interposito *εν λυπη*, i. e. *ελθ. εν λυπ. πρ. υμας* cum minusc (aeth cop)

2. *και τις* sine *εστιν* cum ℵ*ABC cop Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,896}$ Dam ad h. l. et$^{parall\,589}$ ... ς (Gb^{0}) add *εστιν* cum ℵ^{c}DEFGKLOP al omn^{vl} it vg etc

3. *εγραψα* sine *υμιν* cum ℵ*ABC*OP 17. 137. am cop Euthal^{cod} Dam parall^{589} Ambrst ... ς (Gb^{00}) add *υμιν* cum ℵ^{cc}C^{c}DEFGKL al pler it vg etc | *τουτο αυτο* (*hoc ipsum*) cum NBDEFGKLP al omn^{vid} it vg etc (sed DEFG it vg go aeth Pelag ante *εγραψα* pon) ... co Chr^{562} Euthal^{cod} Thphyl *αυτο τουτο* ... A cop arm Dam^{parall} om *αυτο* | *σχω* cum ℵ*ABOP al^{12} Chr$^{ε\,83}$ Euthal^{cod} Thphyl ... ς *εχω* cum ℵ^{c}C^{c}DEFGKL al pler Thdrt Dam

5. *αλλα* cum NABCLOP al plu ... ς *αλλ* cum DEFGK^{sil} al sat mu

αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 *ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος.* 8 *διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·* 9 *εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.* 10 *ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,* 11 *ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.*

Act 16, 8 7, 5 ss 12 *Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ,* 13 *οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.*

Col 2, 15 14 *Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ·* 15 *ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις,* 16 *οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;* 17 *οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ*

---

7. *μαλλον* cum ℵCKLOP al omn^{vid} f vg cop syr^{P} arm etc, item post *υμας* DEFG 17. go etc ... Ln^{ed} min om cum AB syr^{sch} Aug^{ep} parmen^{3} : 9,57

9. *ει* cum ℵCDEFGKLOP etc (et. it vg) ... Ln^{ed} min $\overline{\eta}$ cum AB 17., 109. *ως*

10. *καγω* cum ℵ*ABC^{2}DEOP al^{7} etc ... ς *και εγω* cum ℵ^{c}C*^{3}FGK^{sil}L al pler Thdrt al | o (D^{c}EP 31. 37. *ω*) *κεχαρισμαι ει τι* (aeth^{PP} *quod*) *κεχαρισμαι* cum NABCFGO (et D^{c}EP 31. 37.) Euthal^{cod} Dam atque etiam d e f g ... ς (= Gb Sz) *εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι* cum D^{b}KL 17. al pler syr^{P} Thdrt Thphyl Oec

12. *εις το ευαγγελιον*: FG 8^{pe} d e f g vg Dam Ambrst al *δια το ευαγγελιον, propter evangelium* ... D^{gr}E^{gr} *δια του ευαγγελιου*

13. *τω μη* cum ℵ^{c}ABC*FGK al pler ... LP etc *το μη* ... ℵ*C^{3} 73. Thdrt^{cod} *του μη* ... DE 17. 8^{pe} *εν τω μη* | *με*: Gb Sz om per incuriam | ς versum 13. demum a verbis *αλλα αποταξαμενος* incipit, non item vg

16. *εκ* bis cum NABC al^{6} cop aeth^{utr} (go sec tantum) Clem^{266} Or^{4,267} Dia^{269} al mu Or$^{int\,3,41.\,43}$ al ... ς om cum DEFGKL al pler it vg arm Chr^{546} et^{2,311} et^{10,526} Thdrt al Ir$^{int\,265}$ al

17. *οι πολλοι* cum NABCK al plu d e f (g *ceteri t plurimi*) vg cop aeth (go *ut quidam*) Ir^{gr} et$^{int\,263}$ Did$^{mai\,123}$ etc ... Gb' *οι λοιποι* cum DEFGL al plus^{35} g (vide ante) syr^{utr} arm Chr^{547} Thdrt | *ως* sec: FG 46. d e f g vg go cop Ir$^{int\,263}$ Ambrst rell om | *ειλικρινειας* cum NACDE

θεοῦ, ἀλλ᾽ ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ᾽ ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

III.

1 *Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥς* 5, 12
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 *ἡ ἐπιστολὴ*
ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο- 1 Co 9, 2
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 *φανερού-*
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ᾽ ἡμῶν, ἐγγε-
γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν Ex 31, 18
λιθίναις, ἀλλ᾽ ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. 4 *πεποίθησιν δὲ τοι-*
αύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, 5 *οὐχ ὅτι ἀφ᾽ ἑαυ-*

FGK 122. e^{ser} al ... ς Ln Ti *-κρινειασ* cum BL al plu :: cf ad 1, 12 et 1 Co 5, 8 | *αλλ* sec: FG d e f g fu demid al syrP Iri$^{\text{int 268}}$ Ambrst al om | *κατεναντι* (Gb″) cum ℵ*ABCP al^{5} Did$^{\text{mai 128}}$ (ad^{3,1}) Chr$^{\text{mosc 1}}$ Euthal^{cod} ... ς Ti *κατενωπιον* cum ℵ^{c}(sic)DEFGKL al pler Bas^{3,52} Chr 547 al | *θεου* sec cum ℵ*ABCD* al^{15} Bas Did^{mai} Euthal^{cod} ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem *του* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EFGKLP etc

III. 1. *συνιστανειν* cum ℵACD^{b}et^{c}EKLP al pler Chr^{553} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... FG Thdrt^{cod} *συνισταναι* ... Ln *συνισταν* cum BD* 17. 39. | *η μη* cum ℵBCDEFG al^{20} it vg etc ... ς (= Gb Sz) *ει μη* cum AKLP al plu arm Chr^{553} Dam | *ως τινες* c. ℵBCD^{c}EFGKLP al pler Chr^{553} Thdrt Dam ... Ln *ως* [*περ*] *τινες* cum AD* 37. 73. 93. | *εξ υμων* sine additam cum ℵABC 17. 23** 67** 80. f (vide post) vg cop arm aeth Chr^{553} Euthal^{cod} Thdrt Ambrst al ... ς (Gb^{0}) Ti add *συστατικων* cum D* et^{c}EFGKLP al pler d e f^{sup} *graecis* g go syr^{utr} Thdrt^{cod} Dam al. Insuper FG f^{sup} *graec* g add *επιστολων*, item 23^{ms} syrP c. ob. add *προσ ετερουσ*.

2. *ενγεγραμμ-* cum ℵAB(C^{vi})DFG 17. ... ς Ln *εγγεγρ-* cum KLP al pler

3. *ενγεγρ-* cum ℵABCD*FG (17?) ... ς Ln *εγγεγρα-* cum D^{c}LP al pler ... K al pauc *γεγραμμενη*. Nec aliter utroq loco (*scripta*) f vg Ambrst al. | *αλλ εν* cum ℵABCDEFGKLP al pler Or^{2,643} etc ... ς^{e} (item Gb Sz, non ς) *αλλα εν* cum minusc | *καρδιαισ* cum ℵABCDEGLP al^{25} syrP Eus martyr^{18} ex^{edd} (ap Heinich^{435}) Euthal^{cod} etc ... ς Ti *καρδιασ* cum FK al plu it vg go (*cordium*) syr^{sch} cop arm Iri$^{\text{int 309}}$ Or^{2,643} et$^{\text{int 2,96. 303. 4,529. 550}}$ (et. ^{489}) Dial$^{\text{906}}$ Eus^{mart} edd pler Chr^{555} Macar^{3,40} Cyr$^{\text{act 40}}$ al

5. *αφ εαυτων* ante *ικανοι εσμ.* cum NBC al^{3} cop arm Bas$^{\text{regg 435}}$ Euthal^{cod} Antioch^{1102} ... Ln Ti post *λογι. τι* (P *τι λο.*) cum ADEFGP d e f

τῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ᾽ ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
Iob 6, 63 θήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-
Ex 34, 29 ss μασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι
ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον
ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς
κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαι-
οσύνης δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ κατ-
αργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.
12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,
Ex 34, 33 13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον

---

g vg al ... ς post ικα. εσμεν cum KL al pler syrP Did$^{tri\,180}$ Chr^{565} al | λογισασθαι cum NABKLP etc ... Ln λογιζεσθαι cum CDEFG al^{10} | ως (C om) εξ εαυτων cum NACDEKLP al omn^{vid} Bas$^{regg\,435}$ Did$^{tri\,180}$ al mu ... Ln Ti ως εξ αυτων cum BFG

6. αποκτεννει cum NF(-ηννει)GKP 17. al mu Did$^{mai\,123}$ Chr$^{mosc\,2}$. Item AC DEL etc αποκτενει (-κτένει hoc accentu DcL al) ... ς αποκτεινει cum B al sat mu ... Ln de coniectura ἀποκταίνει edidit.

7. εν γραμμασιν cum NACD^{b}et^{c}EKLP al omn^{vid} d e f g (sed vide post) vg (sed f vg om εν) cop syrP go Or$^{1,708.\ 4,448}$ et$^{cat\,rom\,26}$ et$^{int\,2,172.\ 4,480.\ 519}$ Did$^{mai\,123}$ et$^{tri\,293}$ al mu ... Ln εν γραμματι cum BDEF^{r}FG^{r}G (*litteris t littera*) syr^{sch} arm | λιθοις cum N*ABCDEF^{r}FG^{r}GP 17. 67** 73. 80. g Or^{8,460} et^{4,448} etc ... ς (Gb^{00}) praem εν cum NCD^{b}et^{c}EKL al pler d e f vg arm Or^{1,709} et$^{int\,2,172.\ 4,480}$ et^{519} Mac^{7,217} etc | μωυσεως cum NBC(Fμουσ-)GKL al plu (11 ap Scri) ... ς μωσ- cum ADE al sat mu

9. τη διακονια cum NACD*FG 17. 31. 39. 73. 74. 80. a^{scr}d e am fu** syr^{utr} aeth Or^{4,448} et$^{int\,4,480}$ etc ... ς Ti η διακονια cum NB^{b}EKLP al pler f g vg^{cle} (etiam fu* demid al) cop go Macar^{7,217} Chr^{561} al | δοξη (sed N* -ξα) cum N*ABC 17. 39. 67** 80. Cyr$^{ioh\,102}$ Euthal^{cod} ... ς Ti εν δοξη cum N^{c}DEFGKLP al pler it vg arm Or^{4,448} et$^{int\,4,480}$ Macar al

10. ου δεδοξασται cum NABCDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) ουδε δεδοξ. cum minusc Chr^{563} (sed nonmosc^{2}), item f g vg Or$^{int\,4,520}$ al εινεκεν cum NABDEF**GP al mu Dam ... ς ενεκεν cum CF*KL al plu Or$^{3,452.\ 819.\ 4,448}$ etc

13. μωυσης cum NBCF(*μουσ-)F^{a}GKL al plu ... ς μωσης cum ADEP al

ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. 14 *ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται·* 15 *ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδιαν αὐτῶν κεῖται·* 16 *ἡνίκα δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.* 17 *ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.* 18 *ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.*

IV.

1 *Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν,* 2 *ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ*

---

sat mu | *εαυτου* cum ℵDEK al pler Chr^{566} Thdrt ... Ln Ti *αυτου* cum ABCF^{a}FGLP al^{10} Chrmosc^{2} Euthal^{cod} Dam ... go om

14. *τησ σημ. ημερασ* cum ℵABCDEFGP al^{12} Clem^{608} Euthal^{cod} al, item it vg cop syrP arm go Or$^{int\,2,420}$ Cyp^{277} al ... ς (= Gb + Sz) om *ημερασ* cum KL al pler syr^{sch} aeth Did$^{tri\,229}$ Bas^{3,44} Chr^{568} al | *ὅτι* (quemadmodum it vg syr^{utr} cop etc *quoniam*, go *nam*) ... ς (et. Sz, sed = Gb) *ὅ, τι*

15. *ηνικα αν* (17. *εαν*) cum ℵABC 17. 31. Or$^{1,624.\,686}$ Cyr$^{ador\,6}$ Thdrt ap Niceph^{1,1650} ... ς Ti om *αν* cum DEFGKLP al pler Or$^{cat\,eph\,130}$ libere Eus$^{esai\,367}$ Cyr$^{hr\,241}$ al mu | *αναγινωσκηται* cum ℵABCDEP al^{15} Or$^{1,624.\,686}$ al mu ... ς Ti *αναγινωσκεται* cum FGKL al longe plu Eus$^{esa\,367}$ Cyr$^{hr\,241}$ al mu | *μωυσησ* cum ℵBCDEF(*μουσ-*)GK al plu ... ς *μωσησ* cum ALP al sat mu

16. *ηνικ. δε εαν* cum ℵ*A 17., c Mac^{r,217} Dam *ηνικα δε* ... ς Ln Ti *ηνικ. δ' αν* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler

17. *ελευθερια* cum ℵABCD* 17. 67** r syr^{sch} cop Nyss^{2,185} Euthal^{cod} ... ς (Gb^{00}) praem *εκει* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EFGKLP al pler d e f g m^{10} vg syrP arm aeth go Ath^{528} et$^{lat\,780}$ Epiph^{902} Bas^{3,47} Chr^{569} al mu

IV. 1. *εγκακουμεν* cum ℵABD*FG 17. 37. 39. 46. 73. Euthal^{cod} (sed D*FG *εγκα-*) ... ς *εκκακ.* cum GD^{c}EKLP al pler Chr^{576} Thdrt Dam al

2. *αλλα* cum ℵA^{vi}BCDE al permu^{vi} ... ς *αλλ* cum FGK^{sil}LP al sat mu |

θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς πρὸς
πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 *εἰ δὲ καὶ ἔστιν*
κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κε-
καλυμμένον, 4 *ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ*
νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-
Col 1, 15 *γελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.* 5 *οὐ γὰρ*
ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δοῦ-
Gn 1, 3 *λους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.* 6 *ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπών· ἐκ σκότους φῶς*
λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς
γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.

7 *Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα*
ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 *ἐν παντὶ*
θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξα-

---

συνιστωντες cum ℵCD*FG 17. 39. 93. Euthal^{cod} ... A^{vi}BP 47. 67** 80. *συνιστανοντες ... ς συνιστωντες* cum D^{c}EHKL al pler

4. *αυγασαι* cum ℵEFGHKLP (*αυασαι*) al pler Or^{3,497} Archel^{3,609} cod ottob al mu ... CDEH 73. Or^{4,448} Dial^{332} Eus$^{marc\ 96}$ al *καταυγασαι* ... A 10. 17. 23. 31. Archel^{609} ed et^{610} Eus$^{dem\ 402}$ al *διαυγασαι*. Scripsimus autem sine *αυτοις* cum ℵABCD*FGH 17. 23** 39. 73. d e f g r am fu demid harl tol Or^{4,448} etc ... ς (= Gb Sz) add *αυτοις* cum D^{b}E^{tc}KLP al pler (a^{scr} *αυτους*) m^{5} vg^{cle} syr^{utr} aeth go Or^{3,497} al | τ. *θεου*: ℵ^{c}LP al^{25} etc add (m^{5} praem) *του αορατου* :: cf Col 1, 15

5. *χριστον ιησουν κυριον* cum BHKL al fere omn syr^{sch} cop arm Mcion epiph^{321} (ex$^{cod\ ven}$) et^{366} al mu ... Ln *ιησ. χριστ. κυρ.* cum ℵACDE d e f r am tol syr^{P} go etc. Item FSTG g Mcion$^{epiph\ 321}$ pet^{av} *κυριον ιησ. χριστον* ... P 42. 238. d^{scr} *ιησ. χριστ.* | *δια ιησουν* cum A*BDEFGHK LP al pler (a^{15} *δια χριστον*) syr^{utr} aeth go etc ... ℵ*A**C 17. d e f g r vg cop (add *Christum*) Mcion$^{epiph\ 321}$ et^{366} al *δια ιησου*. Item ℵ^{a} 5. *δια χριστου*.

6. *λαμψει* cum ℵ*ABD* 67** Clem^{89}, item^{vi} syr^{utr} et (ex ingenio linguae) aeth^{utr} ... ς Ti *λαμψαι* cum ℵ^{c}CD^{c}EFGHKLP al fere omn d e f g r vg go arm Mcion$^{epiph\ 321}$ et$^{366.\ 367}$ Or^{4,448} al mu | *ος* (Mac^{217} *ο*) etiam Or^{4,448} Dial^{368} etc ... D*FG 36. d e f g r demid harl Chr$^{560.\ 561}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ Ambrst al om | *του θεου* cum ℵABC^{2}D^{c}EHKLP al fere omn f vg etc ... Gb'' Ln *αυτου* cum C*D*FG 39. d e g r aeth^{utr} Dial^{368} Cyr$^{quod\ unus\ 759}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ et$^{res\ carn\ 44}$ al | *εν προ. χριστου* cum AB 17. arm^{edd} Or^{1,632} Dial^{366} Ath^{2,4} Chr$^{561\ bis}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ et$^{res\ carn\ 44}$ ... ς *εν πρ. ιησου χριστου* cum ℵCHKLP al pler tol syr^{utr} cop arm^{ed} go Or^{4,448} al ... DEFG d e f g r vg etc *εν πρ. χριστου ιησου*

παρούσιαν, 9 *διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι*, 10 *πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ*. 11 *ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ* Ro 8, 36 *φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν*. 12 *ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν*. 13 *ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς* Ps 115 (116), 10 *πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν*, 14 *εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον* 1 Co 6, 14 *Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν*. 15 *τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ*.

---

10. *ιησου* pri cum ℵABCKLP al omn^{vid} r vg syr^{utr} cop arm go Ir$^{int\,309}$ etc ... D*FG d e f g etc *χριστου*, item D^{b} etc *χριστου ιησου*, *Iesu Christi*. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *κυριου* cum KL al pler (m *domini nostri*) floriac syrP go Chr^{584} Thdrt Dam Ambrst: om cum ℵABCD EFGP al d e f g r vg syr^{sch} cop arm aeth Ir$^{int\,309}$ Or$^{1,721.\ 3,188.\ 591}$ et $^{4,80.\ 36}$ al mu | *εν τω σωματι* pri sine *ημων* et. am* allachm syrP Or^{3,188} (et^{591}) ... DEFG d e f g r vg^{cle} etc add *ημων* | *του ιησου* sec et. f r vg Or$^{int\,4,\,680}$ etc ... D*FG d e g Ir^{int} Or$^{int\,2,\,668}$ et$^{4,\,562.\ 643}$ al *ιησου* (D^{Gr*} praem *του*) *χριστου*, m^{42} *Christi Iesu* | *εν τοις σωμασιν ημων* cum ℵ 39. r vg (tol *in cordib. nostr.*) (syr^{sch} cop et h. l. et ante) Or$^{4,\,20}$ et^{37} ... ς Ln Ti *εν τω σωματι ημων* cum ABCDEFGKLP al pler d e f g syrP Chr^{584} Thdrt Dam al Ir$^{int\,309}$ Or$^{int\,2,\,668}$ et$^{4,\,650.\ 643}$ al

11. *του ιησου* cum ℵAB(D^{c} vide post)KLP al omn^{vid} f m^{42} r vg rell Chr^{584} Euthal^{cod} al mu ... c *του χριστου*, D*FG d e g *ιησου χριστου* (D^{c} delet $\overline{\chi\nu}$, hinc habet tantum $\overline{\iota\nu}$ absque *του*)

12. *ωστε* o sine *μεν* cum ℵABCDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) add *μεν* cum KL al pler syrP c. ob. (go *nunc*) Ambrst Thphyl Oec

13. Mcion$^{epiph\,367}$ et^{221} delevit („ἐξέκοψε") *κατα το γεγραμμ. επιστ. διο κ. ελαλησα.* | *διο και ελαλησα* cum NFG g syr^{utr} arm go (Eus$^{praep\ 12,\ 1,4}$) Epiph^{367} Aug$^{ep\ 187}$ (non item^{194}) ... ς Ln Ti om *και* cum BCDEKLP al omn^{vid} d e f r vg (item cop aeth, sed om etiam, pariter ac vg^{ms} ap Ln, ante *λαλουμεν*) Chr Thdrt Dam Ambrst al :: LXX om *και*

14. *τον κυριον* cum ℵCDEFGKLP al pler d e f g tol etc ... Ln$^{ed\ min}$ om *κυριον* cum B 17. 71. 78. (17. 78. etiam *τον* om) r vg arm Chr^{586} (et. *τον* om) Tert$^{res\ carn\ 44}$ al | *συν ιησου* cum ℵ*BCDEFGP al^{4} d e f g r vg cop arm aeth Euthal^{cod} Tert$^{res\ carn\ 44}$ al ... ς *δια ιησου* cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler syr^{utr} go Chr^{585} Thdrt Dam al

16 *Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωποσ διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.* 17 *τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆσ θλίψεωσ ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰσ ὑπερβολὴν αἰώνιον βάροσ δόξησ κατεργάζεται ἡμῖν,* 18 *μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.*

V.

1 *Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειοσ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνουσ καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον*
Ro 8, 23 *ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.* 2 *καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντεσ,* 3 *εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.* 4 *καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν τῷ*
1 Co 15, 53 *σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ'*

---

16. *εγκακουμεν* cum ℵBD*(ενκ-)FG 17. 39. 109. 139* e^{scr} (Euthal^{cod} *εγκαλουμεν*) ... ς *εκκακουμεν* cum CD^{c}EKLP al pler Chr Thdrt Dam *εξω*: D*et^{nov} 73. 137. etc *εξωθεν* | *ο εσω ημων* cum ℵBCD*FGP 37. 72. 137. al^{10} $Or^{3,460}$ $et^{oat\ rom\ 83}$ Ath^{293} Chr^{585} al, sed ex his al^{5} $Or^{2,460}$ al om *υμων*, nec addunt d e f r vg syr^{sch} cop go $Tert^{scorp\ 18}$ al ... ς Ti *ο εσωθεν* cum D^{b}et^{c}EKL al pler $Nyss^{549}$ ap Gall^{6}

17. *τησ θλιψ. ημων* cum ℵ(C*?)DEFGKLP etc (et. Or^{ter} etc): BC^{2}(?) syr^{sch} Chr^{586} om | ℵ* (suppl^{a})C*K 38. 80. om *εισ υπερβο.*, nec exprim syrP cop arm aeth go

V. 1. *οικοδομην* ... DEFG d e f g m^{103} (non item r) vg go Cyp^{169} Ambrst al praem *οτι* (priore *οτι* non deleto)

3. *ειγε* cum ℵCKLP al fere omn (52. *ει γαρ*) $Clem^{640}$ $Didmal^{129}$ $Macar^{25}$ (Gall^{7}) etc ... Ln *ειπερ* cum BDEFG 17. 80. *τινεσ* ap Chr^{594} et $Chr^{5,175}$ $Maxim^{2,329}$ | *ενδυσαμενοι* cum ℵBCD^{c}EKLP al omn^{vl} f vg syr^{utr} cop arm $aeth^{utr}$ go $Clem^{640}$ $Didmal^{129}$ *τινεσ* ap Chr (consentit ipse Chr $^{2,511.\ 514}$ de resurr. mortuorum) Macar^{25} Euthal^{cod} al mu ... Gb' Ti *εκδυσαμενοι* cum D*FG d e $f^{sup\ graec}$ g m^{103} Chr^{594} cdd ap Ambrst $Tertmarc^{5,12}$ $et^{res\ carn\ 41}$ al

4. *σκηνει* sine *τουτω* cum ℵBCKLP al pler am arm $Or^{2,579.\ 592}$ $et^{2,323.\ 600}$ etc ... Ln$^{ed\ min}$ add *τουτω* cum DEFG al d e f g m^{39} vg^{cle} fu demid (rell) syr^{utr} cop aeth go Chr^{594} $et^{1,164.\ 5,367}$ Euthal^{cod} al. Sed praem *τουτω* ante *τω σκη.* vg m^{39} (non item d e f g) Tert Ambrst al | *εφ ω* (P *εφ ο*): ς (non ς^{e} Gb Sz) *επειδη* cum 7* 20* 93. ac fortasse al pauc

ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 *ὁ δὲ* 1, 22
κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν
ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 *θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες* Eph 1, 13 s
ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 *διὰ*
πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· 8 *θαρροῦμεν δὲ καὶ* Phi 1, 23
εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς
τὸν κύριον. 9 *διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδη-*
μοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 *τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανε-* Ro 14, 10
ρωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται Eph 6, 8
ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε Io 5, 29
φαῦλον.

11 *Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν,*
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν 5, 1
πεφανερῶσθαι. 12 *οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ*
ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς
ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 *εἴτε γὰρ ἐξέστημεν,*

---

5. *ο δουσ* cum ℵ*BCD*FGP 67** 73. 80. d e f g m[89] vg syr[sch] cop arm aeth Or[4,266] Ir[int 309] Aug[spi et litt (10,102)] al ... ς Ti *ο και δουσ* cum ℵ[cD]B[et]C[e]EKL al pler syr[P] go Ir[gr 309] Chr[595] Thdrt al | *αραβωνα* cum ℵDE 37. 47. o[secr] ... ς Ln Ti *αρραβ.* cum BCFGKL al pler

8. *θαρρουμεν δε και* cum BCDE(FG)KLP al pler d e f vg etc ... ℵ 80. Tert[res carn 43] *θαρρουντεσ δε και*, 17. *θαρρουντεσ ουν και*, Or[4,266] *θαρρουντεσ*

10. *τα δια τ. σωμ.* et. Clem[539] Or[1,133. 254] et[3,549. 612. 625] et[cat 75. 106] et[int 4,662] Method[epiph 561] Eus[praep 580] et[ps 205. 262] al plu Tert[marc 5,12] et res carn 43] Aug[ioh 22] Hier[iovin 2] al ..... d e f g vg go arm Or[2,591] et 3,266 Thdrt[4,1016] (non item ad h. l. et[4,448. 653]) Dam ad h. l. Or[int 2,241] et[3,360] Cyp[296. 320] Lcif[193] Ambrst al mu *τα ιδια τ. σωμ., propria corporis* | *φαυλον* (Gb″) cum ℵC 17. 23. 37. 39. d[secr] Or[1,133. 254] et[3,266. 549. 612. 625] et[cat 75] Eus[praep 580] et[ps 205] al mu ..... ς Ln *κακον* cum BDE FGKLP al pler Clem[539] Or[2,591] et[cat 106] Eus[ps 262] al

12. *ου παλιν* (Gb″) cum ℵBCD*FG 10. 39. 67** 139. d e f g vg go syr[utr] cop arm etc ... ς Ti *ου γαρ παλ.* cum D[c]EKL al pler Dam Thphyl Oec | ℵB 17. aeth *υπερ υμων* | *και μη* cum ℵB 17. 31. 37. 71. 73. 80. 113 mg Euthal[cod] Thdrt ... ς Ti *και ου* cum CD[c]EKLP al pler Chr Thdrt Dam al, item (sequente *εν*) D*FG *κ. ουκ* | *εν καρδια* cum ℵBD*FG 17. 37. 73. Euthal[cod], item it vg Ambrst etc ... ς Ti om *εν* c. CD[c]EKLP al pler Chr Thdrt Dam al

θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει
ἡμᾶς, 15 κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ
πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι
ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.
16 ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ
ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.
Ga 6, 15 17 ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν,
Es 43, 18 sq ἰδοὺ γέγονεν καινά. 18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος
ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν
τῆς καταλλαγῆς, 19 ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλ-
λάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν
Eph 6, 20 καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 ὑπὲρ Χρι-
στοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν·
δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα
Pe 2, 22 as ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δι-
καιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

---

15. ὁτι sine ει cum ℵ*BC²DEFGKLP al plus³⁰ d e g syrᵘᵗʳ aethᵘᵗʳ go Ath ⁴⁴edd Basᵉᵗʰ ²⁵⁴ edd (Garnier recepit ει exᶜᵈ¹) Thdrt Dam etc ... ς (sed Gb⁰) Ti add ει cum ℵᶜᶜ* al sat mu f vg cop arm Didᵐᵃⁱ ¹³⁰ Basᵉᵗʰ ⁴⁷³ et exᵉᵈ garn ²⁵⁴ etc

16. ει και cum ℵ*BD* 17. 39. arm Or¹,⁶⁸⁴ et ⁵⁰⁵ Eusᵈᵉᵐ ⁴³² ... FG d e f g vg etc και ει ... ς Ti ει δε και cum ℵᶜᶜ²(*latet)DᵇᵉᵗᶜEKLP al pler syrᵖ Chr⁶⁰⁴ bis Euthalᶜᵒᵈ Cyrᵢₙcₐᵣₙ ⁶⁹⁹ etc (et. ει δε, ει γαρ και legitur)

17. FG γεγονεν | καινα cum ℵBCD*FG 67** d e f g am fu demid tol cop armᵉᵈ ven aethʳᵒ Clem⁵³⁹ Ath⁷¹⁵ cod et⁴²² cod Cyrᴵᵒʰ ¹²⁵ etiul ³⁴⁶ Hil¹⁰⁶⁵ al ... ς Ti add τα παντα cum DᵇᵉᵗᶜEKLP al pler syrᵖ go armᶜᵈᵈ aethᵖᵖ Ignᵢₙₜₚₒₗ ²⁴⁸ (ad Magn⁸) Or³,⁶²⁸ (omisso τα) Const⁶,¹⁸,⁶ al Tertᵐᵃʳᶜ⁵,¹². Item addunt τα παντα ante καινα 17. 46. 67** 72. al fere²⁰ vgᶜˡᵉ Dial⁸³¹ Method⁸⁰⁵ Ephr³,⁹⁴⁸ al mu

18. δια χριστου (Gb'') cum ℵBCD*FGP al¹⁰ it vg syrᵘᵗʳ cop aethᵘᵗʳ etc ... ς δια ιησου χρι. cum DᶜEKL al pler Thdrt Dam al

20. δεομεθα et. f vg Orᵢₙₜ⁴,⁵³⁵. ⁶³⁶. ⁶⁷⁵ Augᴵᵒʰ ⁴¹ acₛₐₑₚₑ Hierᵗᶦᵗ² ... D*FG d e g Chrᵐᵒˢᶜ ¹ Hil¹⁰⁶⁶ Ambrst δεομενοι | καταλλαγητε et. f vg Or int ter Hierᵗᶦᵗ² ... D*FG d e g syrᵖ ᵐᵍ go Hil¹⁰⁶⁶ al καταλλαγηναι

21. τον sine γαρ cum ℵ*BCD*FG 17. 67** 71. 137. d e f g vg cop Or³,¹⁸ etc ... ς (Gb⁰) add γαρ cum ℵCDᶜEKLP al pler syrᵘᵗʳ arm aeth go Chr ⁶⁰⁷ etc | γενωμεθα cum NBCDE(FG)KLP al plu (sed L al Euthalᶜᵒᵈ γενομ-) Or⁴,³⁹⁸ Eusᵈᵉᵐ ¹⁹⁶ exᶜᵒᵈ paris et⁴⁶⁷ etc ... ς γινωμεθα cum minusc vix mu

VI.

1 *Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς·* — 2 *λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά* Es 49, 8 *σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας·* — 3 *μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία,* 4 *ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάν-* 4, 2 *τες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις,* 5 *ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκα-* 11, 23 ss *ταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,* 6 *ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ,* Ro 12, 9 *ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ,* 7 *ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν,* 8 *διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς,* 9 *ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ* 1 Co 15, 31 *ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι,* 10 *ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.*

11 *Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται·* 12 *οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν·* 13 *τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς* 1 Co 4, 14 *τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.*

14 *Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δι-* Eph 5, 8. 11 *καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;* 15 *τίς*

VI, 2. *λεγει γαρ· καιρω* cum ℵBCD^{b}et^{c}EKLP al fere omn f vg syr^{utr} sah cop etc ... D*FG d e g go Sedul *καιρω γαρ λεγει*

3. *η διακονια* sine additam cum ℵBCKLP al pler cop vg^{cdd} lachm Or^{1,302} al ... DEFG al d e f g vg syr^{utr} sah go Chr^{613} Thdrt Antioch^{1168} al Aug$^{doctr\,4}$ Ambrst al add (Antioch praem) *ημων*

4. *συνισταντες* (Gb″) cum ℵ*CD*FG 17. Clem^{318} Cyr$^{fid\,67}$ Euthal^{cod} ... BP 31. 73. Dam$^{parall\,704}$ *συνιστανοντες, idque* Gb″ ... *ς συνιστωντες* cum ℵCD^{c}EKL al pler Chr^{614} Thdrt al

11. *η καρδι. ημων* cum CDEFGKLP etc ... ℵB *η κα. υμων*

14. *η τις* (Gb″) cum ℵBCDEFGLP 17. 31. 37. 39. 67** 73. 80. al^{4} it vg syr^{sch} et^{p} mg cop arm go Clem$^{589.\,680}$ Or^{prov} (Notitia^{93}) et$^{int\,2,459}$ al mu

1 Co 10, 20 δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ
1 Co 3, 16 ἀπίστου; 16 τίς δὲ συνκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς
Lv 26, 11 s γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν
He 8, 10 αὐτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσον-
ται μού λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,
Es 52, 11 λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς,
Zeph 3, 19 s
18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ
Ier 31, 9 θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.
2 Sam 7, 14

(VII.) 1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

... ς τισ δε cum ℵ al pler syrp txt Chr627 Thdrt Cosm191 al Tert pudic 15

15. χριστου cum ℵBCP 13. 17. 8pc d e f vg cop Clem539 (et680 cod?) Or4,443. 458 etc ... ς χριστω cum DEFGrGKL al pler g go syrutr Ign intpol334 Orthodqu82 Clem680 al mu | βελιαρ (et. ς Gb 8z) cum ℵBCLP al plus50 fu harl* cop syrp arm aeth etc ..... DGrEGrK 20. 21. 37. 45. 47. 89. 179. syrp mg Gr etc βελιαν, item cddplurim ap Hieroph 4,27 („licet plurimi pro Belial *corrupte in apostolo* Belian *legant*") βελιαν, go *baiiiam* ... FGrGGr βελιαβ, d e *beliab* .,. ςe et (miro errore) Ln βελιαλ cum minusc pauc (sic certe vdtr, nisi ex vg fluxit) f g vg Orint2,459 Tert al | πιστω et. Clem539. 680 Basbapt625. 680 al mu Orint Tert Lcif etc ... Lned mix πιστου cum B 17. 8pc Ignintpol334 al

16. συνκατα- cum B*D*FGP ... ς Ln Ti συγκατα- cum ℵBcCDcEKL etc ημεισ et εσμεν cum ℵ*BD*LP 6. 10. 17. 23. 31. 39. 67** 71. 80. 109. d e cop aeth Clem544 Didtri62 et328 etc ... ς Ti υμεισ et εστε cum ℵc(εστε θεου)CDcEFGK al pler f g vg syrutr arm go Ath704 Chr1,808 al | ναοσ cum ℵcBCDEFGKL al fere omn it vg rell etc ... ℵ* 122. Clem544 etlibere624 ναοι | καθωσ ειπεν et. f vg syrutr cop arm Clem544 Didtri Ath etc ... D*EFGrG d e g go etc λεγει γαρ | ενπεριπατησω cum B*CD*FG ... ς Ln εμπεριπ- cum ℵB3DcEKLP etc | μου cum ℵBCP 17. 37. arm Clem544 Or1,756 Eusmarc186 etps354 Dam ... ς Ti μοι cum DE FGKL al pler it vg rell Orcdd2 et4,223 etint2,159 Euspraep170 (4,21) al

17. εξελθατε cum ℵBCFG 17. 47. 71. Euthalcod Dam ... ς εξελθετε cum DEKLP al pler

VII.

2 *Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν.* 3 *πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν.* 4 *πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.* 5 *Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι.* 6 *ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·* 7 *οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι.* 8 *ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς,* 9 *νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.* 10 *ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.* 11 *ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν*

VII. 3. *πρ. κατακρισ. ου* cum ℵBCP 17^{vid} (e spatio) 73. Euthal^{cod} ... *ς ου πρ. κατακρ.* cum DEFGKL al fere omn it vg rell Chr$^{633\ bis}$ al | *συνζην* cum ℵB*CDEFG ... *ς συζην* cum B^{2}KLP al certe pler

5. *εσχηκεν* cum ℵCDKLP al fere omn Chr^{634} Euthal^{cod} al mu ... Ln *εσχεν* cum BFGK 238. | *εσχ.* ante *ανεσιν* cum ℵBD^{2}E^{2}G^{1}KLP al fere omn cop aeth go ... Ln post *ανεσιν* cum CFG 17. 73. d^{scr} it vg syr^{utr} arm

8. *εν τη επιστολη*: D*E*FG d e f g add *μου*, item syrP *πρωτη* | *ει και* sec: Ln$^{ed\ min}$ *ει δε και* cum B | *βλεπω γαρ* cum ℵCD^{b}et^{c}EFGKLP al omn^{vid} f g syr^{utr} cop arm go etc ... Ln$^{ed\ mai}$ *βλε.* [*γαρ*] et$^{ed\ min}$ om *γαρ* cum BD* d e. Ceterum interpunximus: *οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω – ἐλύπ. ὑμᾶς,* [9] *νῦν χαίρω*, nec aliter Ln in utraque editione; contra ς et Gb *οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω – ἐλύπ. ὑμᾶς.* [9] *νῦν χαίρω*

10. *εργαζεται* cum ℵ*BCDEP 37. Ps-Just^{xen} et ser^{18} Clem^{634} etc ... *ς κατεργαζετ.* cum ℵ^{c}FGKL al pler Or^{3,211} Bas$^{regg\ 520}$ al

λυπηθῆναι πόσην κατηργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγματι. 12 *ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.* 13 *διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·* 14 *ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ*
9, 2 *ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια*

---

11. *λυπηθηναι* sine *υμασ* cum ℵ*BCFG^{rg} 17. g Bas$^{eth\,431}$ et^{416} et$^{regg\,520}$ Euthal^{cod} Ambrst ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *υμασ* cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e vg al Clem^{624} Bas$^{eth\,396}$ Chr^{641} Thdrt Dam al | *κατηργασατο* cum B*DE 37. k^{scr*} ... ς Ln Ti *κατειργασ.* cum ℵB^{3}CFGKLP al pler | *υμιν* cum ℵ*BDEKL etc ... Ln praem *εν* cum ℵ^{c}CFGP al^{25} fere f g vg syr^{utr} Bas$^{regg\,386.\,431.\,520}$ (et$^{416\,cdd\,2}$) Chr Thdrt al Ambrst al | *αλλα εκδικ.* cum ℵBD*E(*αλλ'α εκδ.*)FGLP etc ... ς *αλλ εκδ.* cum CD^{c}K^{sil} al plu Chr^{641} Dam al | *τω πραγματι* cum ℵBCD^{gr*}FG 13. 17. 80. 213. f g vg go Clem^{624} Euthal^{cod} etc ... ς (Gb^{0}) praem *εν*, item Ln [*εν*], cum D^{b}et^{c}E KLP al pler d e arm Bas$^{regg\,431.\,520}$ Chr^{641} Thdrt al Ambrst

12. *ουκ* cum ℵCDE 17. Euthal^{cod} Dam ... ς Ln Ti *ουχ* cum BFGKLP al pler | *ενεκεν* ter cum ℵBCDFGK (L sec et tert) etc ... ς *εινεκεν* ter cum E (sic) (L pri tantum loco) al plu Thdrt Oec | *υμων την υπ. ημων* (et. ς Gb') c. BCD^{b}et^{c}EKLP al plus^{70} d** e syr^{utr} cop arm^{zoh} aeth Euthal^{cod} Dam ... ℵD^{gr*}FG^{gr} *υμων την υπ. υμων* ... ς^{e} (item Gb Sz, non ς) *ημων την υπ. υμων* cum minusc vix mu f vg go arm^{usc} Chr^{642} Thdrt al Ambrst al

13. *επι* (4. 37. *εν*) *δε τη* (omisso *δε* post *περισσοτερ.*) cum ℵBCDEFGKLP al^{15} it vg go etc ... ς om *δε* h. l. et pon post *περισσοτερ.* cum 37. al plu syrP c.* aeth (Chr^{txt} refutatur commentario) Oec ... 32. 36. 39. al arm Euthal^{cod} Thdrt plane om *δε* | *τη παρακλ. ημων* cum ℵBCDEGP etc ... ς *τ. παρ. υμων* cum FG^{gr}KL al pler cop syrP c.* Chr^{650} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

14. *παντα* cum ℵBDEKLP al omn^{vl} d e f vg (g vide post) etc ... CFG^{gr}G sub *t* (*omnia t omnino*) cop syrP *παντοτε* | *εν αληθ. ελαλησ. υμιν* cum ℵ^{a}(* om *υμ.*)BFGKL al omn^{vid} g syr^{utr} arm Chr^{650} Euthal^{cod} etc ... CDEP d e f vg go Ambrst al *υμιν εν αληθ. ελαλ.* | *η καυχ. ημων* cum ℵDEGKLP al pler (non liquet C) d e f g vg go syr^{utr} arm etc ... Ln *η καυ. υμων* cum BFG^{r} c^{scr} Thphyl | Non addidimus *ἡ* post *η καυ.*

ἐγενήθη. 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ Eph 6, 5
τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν· 3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι, 4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν 9, 1
κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, 5 καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ Ro 15, 32 etc
θελήματος θεοῦ, 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. 7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει 1 Co 1, 5
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς 1 Co 7, 6

ημων cum ℵ*B 115. 119* Euthalcod ... ς Ti add cum ℵCDEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam. Item it vg al.

16. χαιρω sine ουν cum ℵBCDEFGKLP al plus50 it vg etc ... ς^e (non item ς Gb Sz) add ουν cum 37. 73. 137. 8pe al paucvi go arm syrP mg (*nunc*)

VIII. 2. το πλουτος cum ℵ*BCP 17. 31. .... ς του πλουτου cum ℵCDEFG KL al pler Chr658 Euthalcod Thdrt Dam

3. παρα cum ℵBCDEFG 17. 45. 46. Euthalcod ... ς υπερ cum KLP al pler Chr658 Thdrt Dam

4. εις τους αγιους sine additam cum ℵBCDEFGKLP al plu it vg syrutr cop aeth Orint 4,678 Chr 654 Euthalcod etc ... ς (= Gb Sz) add δεξασθαι ημας cum minusc mu go (arm) Ambrst

5. ηλπισαμεν cum ℵCDEFGKLP (sed FG ελπ-) al fere omn syrP mg gr etc ... Lned min ηλπικαμεν cum B 73. 80. | αλλα cum CD*E* 17. 219. ... ς Ln αλλ cum ℵBDcE**FGLP al pler

6. προενηρξατο: Lned min ενηρξατο cum B ... 28. 47. προηρξατο

7. εξ υμων εν ημιν cum ℵCDEFGKLP al longe plu (17. εξ υμ. εισ ημας) it vg go syrP aeth etc ... Ln εξ ημων εν υμιν cum B 30. 31. al8 syr sch arm (cop εν υμιν εξ ημ.) Orint 4,678 (*nostra in vos*)

ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· 9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν θλῖψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, 15 καθὼς
Ex 16, 18 γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν.

1 Co 15, 57 etc 16 Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. 18 συνεπέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο-

---

8. *υμετερας* et. ς Wtst Gb Sz ... ς^{e} *ημετερας* cum minusc aliq

9. *ιησου χριστου*: Ln^{ed} min om *χρι.* cum B | *δι υμας* cum ℵRDEFGLP al plu it vg syr^{utr} cop arm go Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,106}$ etc ... CK al plus^{20} arm^{edd} Or^{2,593} et$^{int\,2,230}$ Eusp$^{s\,169.\,250.\,384}$ et$^{mal\,949}$ Chr^{656} Thdrt$^{1,665.\,1386}$ al *δι ημας*

10. *προενηρξασθε*: D*FG *ενηρξασθαι* :: cf ad v. 6. | *περυσι*: D^{b} 17. ς^{ecr} *περισυ*, D*FG *περσυ*

12. *αν* cum ℵD*FGL 73. 80. 219. 238. ^{fscr} Chr$^{mosc\,1}$ Dam ... ς Ln Ti *εαν* cum BCD^{c}EKP al pler^{vl} Clem^{483} Chr^{659} Thdrt | *εχη* cum ℵBCDEKP etc ... L al mu Euthal^{cod} *εχει*. Dedimus autem sine *τισ* cum ℵBC*DE FGKP al^{10} it vg etc ... ς (Gb^{00}) add *τισ* cum C^{3}L al pler (73. 80. ante *εχη*) cop syr^{p} c.* etc | *ουκ εχει* (P *εχη*): D^{gr}E^{gr}F^{gr}G g add *τισ*

13. *υμιν* sine *δε* cum ℵ*BC 17. 33. 35. 80. d e aeth^{utr} (cop syr^{sch} *et vobis*) ... ς Ti add *δε* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler f g vg go syr^{p} arm

16. *διδοντι* cum ℵ*BCKP al plu g (*danti*) Chr$^{edd\,2}$ Euthal^{cod} al ... Gb^{vid} Sz *δοντι* cum ℵ^{c}DEFG^{gr}L al^{35} Chr^{665}, item *qui dedit* d e f vg al

18. *τον αδελφ. μετ αυτου* cum ℵ*P ς^{ecr} 8^{pe} cop ... ς Ln Ti *μετ αυτ. τ. αδελφ.* cum ℵ^{c}BCDEFGKL al pler it vg etc

τοσηθεὶσ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημοσ ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ᾽ ἡμῶν πρὸσ τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, 20 *στελλόμενοι τοῦτο, μή τισ ἡμᾶσ μωμήσηται* 6, 3
ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ᾽ ἡμῶν· 21 *προνοοῦμεν* Ro 12, 17
γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Prov 3, 4
22 *συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖσ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖσ πολλάκισ σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰσ ὑμᾶσ.* 23 *εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸσ ἐμὸσ καὶ εἰσ ὑμᾶσ συνεργόσ· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.* 24 *τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆσ ἀγάπησ ὑμῶν* 7, 14
καὶ ἡμῶν καυχήσεωσ ὑπὲρ ὑμῶν εἰσ αὐτοὺσ ἐνδεικνύμενοι εἰσ πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

1 *Περὶ μὲν γὰρ τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ περισσόν* 8, 4
μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 *οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν* 8, 10
ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ

---

19. *συν τη χαριτι* cum ℵDEFᴳ²GKL al plu d e g go syr^{utr} Clem^{667} (qui plura de ea re disputat) Thdrt Aug$^{op\ mon}$ ... Ln Ti (Gb′) *εν τη χα.* cum BC(om *τη*)P al plus^{15} f vg cop arm aeth Euthal^{cod} Dam Ambrst al | *την αυτου του* cum ℵDᵇetcEK al pler (item P 6. 43. al *την αυτην του*, fu *ad eandem domini glor.*) syr^{utr} Chr Thdrt Dam ... Ln om *αυτου* (Gb⁰) cum BD*FGL al^{10} d e f g vg go cop arm aeth Euthal ^{cod} Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al | *προθυμι. ημων* cum ℵBCDEGKLP al pler it vg etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *προθ. υμων* cum Fᴳʳ al pauc^{vid}. Edidit Ln *τ. ἐκκλησιῶν* [19] (*οὐ μόνον - - καὶ προθ. ἡμῶν*),

21. *προνοουμεν γαρ* (et. Gb′ Sz) cum ℵBDEFGP al^{6} d e f g m^{23} vg syr^{sch} et (*curae fuit nobis enim*) P arm Chr^{668} Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al ... Gb Ti *προνοουμενοι γαρ* cum c 17. al^{7} cop go Clem^{302} al ... ς (= Gb Sz) *προνοουμενοι* cum KL al pler Thdrt Dam

24. *ενδεικνυμενοι* cum BD*E*FG 17. d e g go ... ς *ενδειξασθε* cum ℵC Dᵇetᴇ**KLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm aeth Chr^{670} etc | *εισ προσωπον* cum ℵBCDEFGKLP al longe plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 132. 134. 137. al vix mu

8, 16 ss πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. 3 ἔπεμψα
δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ
ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μήπως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ
11, 17 ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς
ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, μὴ ὡς πλεονεξίαν.

Ga 6, 7 ss 6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει,
Prov 22, 8 καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. 7 ἕκαστος
καθὼς προῄρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν
γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. 8 δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν
περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼς γέγραπται·
Ps 111 (112), 9 ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν

IX. 2. το (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵB 17. ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti ὁ cum CDEFGKLP al fere omn etc | υμων cum ℵBCP al^{6} Euthal^{cod}, item (*vestra aemulatio*) f vg syr^{sch} cop arm Or$^{int\ 4,678}$ Ambrst al ... ς Ti εξ υμων cum DEFGKL al pler Chr Thdrt Dam, item *quae ex vobis est* (g om) *aemulatio* d e g fu et all^{achm} go syr^{p}

4. λεγωμεν cum ℵBC^{2}LP al omn^{vid} f vg syr^{utr} cop (aeth *dicant*) etc ... C*DEFG d e g go Ambrst Aug$^{op\ mon}$ λεγω | εν τ. υποστ. ταυτη sine additam cum ℵ*BCD*FG 3. 17. 23* 57. 67** 69. 70. 71. 177. 179. it vg ... ς (= Gb Sz) add της καυχησεως cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler syr^{utr} arm go Chr^{675} Thdrt Dam

5. εισ υμασ cum ℵCKL al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln προσ υμ. cum BDEFG 37. 46. 93. | προεπηγγελμενην (Gb″) cum ℵBCDEFGP al^{10} arm Euthal^{cod} Thphyl ... ς προκατηγγελμ. cum KL al pler Thdrt Dam Oec | μη ωσ cum ℵ*FG 52. d e f g m^{24} vg syr^{sch} ar^{e} Chr^{676} (non$^{txt\ 675}$) Aug$^{op\ mon}$ Ambrst ... ς Ln Ti και μη ωσ cum ℵ^{c}BCD$^{\varepsilon\varepsilon\varepsilon}$EG^{r} KLP al pler syr^{p} cop arm aeth go (Chr^{txt}) Euthal^{cod} Thdrt Dam | ωσ πλεονεξ. cum ℵBCDEFGKLP al plu Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) ωσπερ πλε. cum minusc ut^{vi} paucis

6. Ln edidit: τοῦτο δὲ (ὁ σπείρων – ἑ. εὐλογ. καὶ θερίσ.)

7. προηρηται cum ℵBCP 31. 67** 71. etc ... ς Ti προαιρειται cum DEKL al pler Chr^{677} Euthal^{cod} Thdrt al

8. δυνατει cum ℵBC*D*FG ... ς Ti δυνατοσ cum C^{2}D^{b}etcEKLP etc

9. εισ τ. αιωνα (et. Clem^{483} etc): FGK etc add του αιωνοσ

αἰῶνα. 10 *ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς* Es 55, 10
βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ
γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11 *ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς*
πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ.
12 *ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσ-* Phi 2, 30
αναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα
διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ· 13 *διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακο-*
νίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας
εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 *καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπι-*
ποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.
15 *χάρις τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.* 8, 16

X.

1 *Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος* Ro 12, 1
καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν
ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· 2 *δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆ-*
σαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομέ-

---

10. *σπερμα* cum ℵCDᵇetᶜEKLP al fere omn Chr⁶⁸² Cyrglaph²²⁸ Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Dam ... Ln *σπορον* cum BDᵉ*FG 80. | *χορηγησει* et *πληθυνει* (c -νη) et *αυξησει* cum ℵ*BCD*P (*αιξησει* et. FG) al¹⁵ d e f g r vg cop arm aeth etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *χορηγησαι* et *πληθυναι* et *αυξησαι* cum ℵᶜDᶜFᵍʳGᵍʳ(sed vide de his ante)KL al longe plu go etc | *γενηματα* cum ℵBCDEFGKLP al utᵛⁱ plu etc ... ς (= Gb Sz) *γεννημματα* cum minusc vix mu

11. *τω θεω*: D* (nonᵇ necᶜ) om *τω* . . B *θεου*. Hinc Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ om *τω*, etᵉᵈ ᵐᵃⁱ habet [*τω*] *θεω*

12. *τω θεω*: Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ cum B 46. *τ. χριστω*. Ceterum Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ *θεῷ*.¹² (*ὅτι ἡ – τ. χριστῷ*),

13. *δια* ... Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ praem *και* cum B

15. *χαρισ* sine copula cum ℵ*BC*D*FG 17. 74. aˢᶜʳ d e f g vg (contra r *gratia ergo*) go Augᵒᵖ ᵐᵒⁿ al (et. Ambrstᵐˢ) ... ς (Gbᵒᵒ) add *δε* cum ℵᶜᶜ²Dᵇetᶜ EKLP al pler syrᵘᵗʳ cop arm Chr⁶⁸³ al

X. 1. *παυτητοσ* cum ℵ*BFGP 17. 73. Euthalᶜᵒᵈ ... ς *πραοτητοσ* cum ℵᶜᶜDEKL al pler Chr⁶⁸⁸ Thdrt Dam al

νους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 *ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα,* 4 *τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατιᾶς ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων,* 5 *λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ,* 6 *καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.*

7 *Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς*
12, 6 13, 10 *Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς.* 8 *ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι,* 9 *ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.* 10 *ὅτι αἱ ἐπιστολαί μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.* 11 *τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες,*

---

4. *στρατιας* cum ℵ(B?)CDEFGKLP al mu (et quidem D^{c}KLP 37. 47. e^{ascr} n^{ascr} *στρατιᾶς*) ... ς Ln *στρατειας* cum B (sed *ε* manu emendatrice inlatum videtur) al plu^{vid} | Ln edidit: *στρατευόμεθα*[4] (*τὰ γὰρ - ὀχυρωμάτων*),

7. *βλεπετε;* ut et. ς (contra Ln Ti *βλεπετε.*). Sic praecepit etiam Thdrt ad h. l.: *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον.* Aliter Gennad in scholio codicis 20 al. | *χριστου*: $D^{*}E^{*}FG$ d e f g fu floriac al add *δουλος* | *εφ* (et. $Ln^{ed\ min}$) cum NBL 21., item d e f r vg, g *intra se* ... ς $Ln^{ed\ mai}$ Ti *αφ* cum CDEFGKP al pler | *και ημεις* sine additam cum ℵBCD*FGP al^{10} d e f g r vg al mu ... ς Ti add *χριστου* cum D^{c}EKL al pler cop

8. *εαν τε* cum ℵCDEKLP al pler r (*sive enim*) f vg etc ... $Ln^{ed\ mai}$ *εαν [τε]* $et^{ed\ min}$ om *τε* cum BFG al^{7} etc | *περισσοτερον* (17. 39. al^{6} Chr ^{696} *περισσον*) cum $\aleph^{*}BCD^{*}E^{**}FGP$ 39. 45. 120. c^{ascr} d e f g r vg etc ... ς Ti praem *και* cum $\aleph^{c}D^{c}E^{**}L$ al pler syr^{sch} etp^{mg} Chr al | *καυχησομαι* cum NLP etc ... ς Ln Ti *καυχησωμαι* cum BCDE(FG *-σωμα*) K al $pler^{vi}$ | *ο κυριος* ($D^{*}E^{*}FG$ etc *ο θεος*) sine additam cum $\aleph^{*}B$ CD^{*} 17. 66** d e am^{*} fu^{**} tol al^{lachm} aeth $Euthal^{cod}$ ... ς add *ημιν* cum D^{c}EFGKL al pler etc, item praem *ημιν* P 73. f vg^{cle} am^{**} etc

10. *αι επιστολ. μεν* cum $\aleph^{*}$B, item *quia epist. quidem* r Ambrst ... ς Ti *αι μεν επιστ.* cum $\aleph^{c}$DEFGKLP etc, item *quoniam quidem epist.* d e f g vg | *φησιν* cum NDEFGKLP al omn^{vi} etc ... Ln *φασιν* cum B, item *aiunt* r, *inquiunt* f g vg syr^{utr} go | *εξουθενημενος* cum NDEFGKLP etc ... Ln *εξουδενημενος* cum B

τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν. 13 ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς Ro 12, 2
ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, 16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ 1Co 1, 31 Ier 9, 23
καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

XI.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς Eph 5, 26 e

---

12. *εγκρι-* cum B*D* et *συγκρι-* cum B*D*FG ... ς Ln *εγκρ-* et *συγκρι-* cum ℵB^{3}D^{2}EK^{3}LP etc | *εγκριναι*: FG 30. 80. n^{scr} *κρινατ* ... D*E add *εαυτους*, item d e | *ου συνιασιν* cum ℵ^{a}B 10. 17. 31. 37. Euthal^{cod} (*συνίασιν*) Thdrt; item ℵ* 93. *ου συνισασιν* ... ς Ti *ου συνιοῦσιν* cum D^{c}EKLP al pler etc | *ου συν.* ^{13}*ημεις δε*: haec conservavimus cum ℵ(et* et^{a} etc)BD^{gr} ^{c}EKLP al fere omn r syr^{utr} cop arm aeth go Chr etc ... Gb^{00} cum D*FG 109 (gr et^{lat}) d e f g Ambrst al

13. *ουκ* cum ℵBD*FGKLP al^{20} Chr^{698} Euthal^{cod} al ... ς *ουχι* cum D^{c}E al longe plu Oec | *εισ τα αμετρα*: D*FG *εισ το αμετρον*. Item *in immensum* d e f g r vg

14. *ου γαρ ωσ μη* cum ℵDEFGKLM al pler d e f g vg etc ... Ln *ωσ γαρ μη* cum B 114. 116. (postea Ln *ὑπερεκτ. ἑαυτούς;*) | Gb Sz (*ἄχρι γὰρ καὶ – τοῦ χρι.*) et Ln (*ὡς γὰρ καὶ – τοῦ χριστοῦ*)

18. *συνιστανων* (Gb″) cum ℵBD*EFGMP al^{15} Or^{1,297} al mu ... ς *συνιστων* cum D^{c}KL al longe plu Dial^{696} Eus$^{Ps\ 679}$ al | *αλλ* cum ℵDEFGKLP al omn^{vi} Or al ... ς Ti *αλλα* cum B et M^{vid}

XI. 1. *οφελον* cum ℵB(D* *οφιλον*)MP al plu Chr^{703} et^{2,608} Thdrt Dam Thphyl ... D^{c}EFGKL etc *ωφελον* | *ανειχεσθε* (et. ς Gb Sz) cum ℵBDE

Gn 2, 4 ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι
δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς Χριστόν.
Ga 1, 6 ss 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύ-
ξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον
ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· 5 λογίζομαι γὰρ
12, 11 μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης
τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶ-
σιν εἰς ὑμᾶς. 7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν δια-
κονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐ-

---

FGLMP al plu ... κ 37. 73. al[10] etc *ανειχεσθε* ... ς[e] *ηνειχεσθε* cum minusc vix mu | *μικρον τι* (et. ς[e]) cum ℵBDEM al[10] f vg go syrP Chr[2,603] Thphyl ... ς Gb Sz om *τι* cum FGKLP al plus[50] d e g r etc *αφροσυνης* cum ℵBDEP etc, item ς[e] *της αφροσινης* cum FG ... ς Gb Sz *τη αφροσυνη* cum KL al plu (plerique qui *τι* om) etc

3. *εξηπατ. εναν* cum ℵBFGMP 17. 37. 80. g cop aeth Clem[544. 547] Or gall[14,26] etc ... ς *εναν εξηπατ.* cum DEKL al pler d e f r vg go syrP arm Clem[558] etc | *φθαρη* (KLP al *-ρει*) sine *ουτως* cum ℵBD*FGP 17. d e g r go cop arm Clem[544. 553] al ... ς Ti praem *ουτω* (*ουτως*) cum D[b]et[c]EKLM al pler f vg syr[utr] (aeth[utr] praem *fortasse*) Or[gall 14,26] al | *απο της απλοτητος* sine additam cum ℵ[c]D[c]KLMP al pler f vg syr sch etP txt Clem[544. 553] Or[gall et[int 2,346]] al mu ... Ln add *και της αγνοτητος* cum ℵ*BF[gr]G 17. 74* a[scr] g tol go aeth[utr] syrP c.* Archel[501] Dam etc. Rursus D*E d e Epiph[666] habent *απο της αγνοτητος και της απλοτητος.* | *εισ χν* cum ℵFGM 80. 89* d[scr] 8pe (k[scr] Eus[ps 309] *εν χω*) ... ς Ln Ti *εισ τον χν* cum BDEKLP al pler Clem[544. 553] Or gall[14,26] etc

4. *ανειχεσθε* cum ND[c]EGKLMP (F *ενειχεσται*) al plu ... ς (= Gb Sz) *ηνειχεσθε* cum 47. al mu ... Ln *ανεχεσθε* cum BD* 17.

5. *γαρ* cum NDEFGKLMP etc ... Ln *δε* cum B

6. *φανερωσαντεσ* cum ℵ*BF[gr]G 17. g, item addito *εαυτουσ* M 108** 8pe go ... ς *φανερωθεντεσ* c. ℵ[c]D[c]EKLP al pler r vg[cle] etc ... D*et[b] d e f am fu etc *φανερωθεισ*

7. *εμαυτον* cum ℵBKM al pler Or[3,724] al mu ... DEFGLP al[4] *εαυτον*

8. *ουθενοσ* cum ℵBMP 17. 37. 80. 113** Euthal[cod] Dam ... ς *ουδενοσ* cum DEFGKL al pler Chr[710] Thdrt

θενός· 9 τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλ- 12, 13
θόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα Act 18, 5
καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις
αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. 11 διατί;
ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω,
ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυ-
χῶνται εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδα-
πόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χρι-
στοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται
εἰς ἄγγελον φωτός. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετα-
σχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν
ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 ὃ
λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ
σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων
φρόνιμοι ὄντες· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις
κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον
ὑμᾶς δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν·

---

9. *εμαυτον υμιν* cum ℵ*BMP al[4] d e f vg Euthal[cod] ... ς Ti *υμιν εμαυτον* cum ℵ[c]D[gr]E[gr]P[gr]GL etc ... K 37* 115. om *υμιν*. Ln edidit[9] (*τὸ γὰρ ὑστέρημα - ἀπὸ Μακεδ.*),

10. *ου φραγησεται*: ita et. ς[e] Gb Sz ... ς *ου σφραγισεται* de errore

14. *ου θαυμα* cum ℵBD*FGPR etc ... ς *ου θαυμαστον* cum D[b]et[c]EKLM al pler etc | *εισ αγγελον* et. Clem[773] Or[1,746. 2,492] etc ... D* d e m[61] Or[int 4,670 edd] ante[delar] Lcif[239] Ambrst Promiss[5] *ωσ αγγελοσ*

16. *καγω μικρον τι* cum ℵBDEFGKLMPR al plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) *μικρον τι καγω* cum minusc pauc syr[p] Oec | *καυχησωμαι* cum ℵBFGM etc ... DEKLPR al Euthal[cod] *καυχησομαι*

17. *ου κατα κυρ. λαλω* cum ℵBFGKPR al[12] f g syr[sch] arm aeth ... ς *ου λαλω κα. κυρ.* cum DELM al pler d e r vg go cop syr[p]

18. *κατα σαρκα* cum ℵ*D*FGR 17. 71. 73. 8[pe] Chr[720] Dam ... ς Ln Ti *κα. την σα.* cum ℵ[c]BD[c]EKLMP al pler Thdrt

20. *εισ προσωπον υμασ* cum ℵBD*et[c]EFGP al[5] d e f g r vg etc ... ς *υμασ εισ προσωπ.* cum D[b]KLM al pler syr[sch] arm go Chr[721] Thdrt

21. *ησθενηκαμεν* cum ℵB al[4] Euthal[cod] ... ς Ti *ησθενησαμεν* cum DE FGKLMP al pler etc

ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. 22 Ἑβραῖοί
εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
κἀγώ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ·
ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς
Dt 25, 3 ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις
Act 16, 22 14, 19 27, 41 τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι-
θάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα.
26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν,
2 Ti 3, 11 6, 4 as κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύ-
νοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις,
27 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶς τῶν παρ-
ἐκτὸς ἡ ἐπίστασίς μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται,
12, 5 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
Ro 1, 25 9, 5 μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ

---

22. 23. εισιν; ... ς (non ς^e Gb Sz) quater εἰσιν,

22. ισραηλειται (ut ubique edidimus) cum B*D*E*, item -ληται L et palimps^pe ... ς Ln ισραηλιται cum ℵ(sed ισδρα-)B^2D^cE^2FGKMP etc

23. λαλω cum ℵBKLMP etc ... DEFG 1. e^ecr Did^tri 69 λεγω, item dico d e f g vg syr^sch go | εν πληγ. περισσ. εν φυλακ. υπερβαλλ. cum ℵ*F^gr^vG g Or^1,257 Hil^130 etc ... Ln εν φυλακ. περισσ. εν πληγ. υπερβαλλ. cum BD*E^tcK 17. d e f vg go aeth Or^4,469 not etc ... ς Ti εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλ. περισσ. cum ℵ^cD^bKLM al pler syr^utr cop arm Or^3,218 Chr 726 al

24. τεσσερακοντ. cum ℵB*D^E ... ς τεσσαρακ. cum B^2KLP etc ... FG $\bar{μ}$

25. εραβδισθην cum ℵBDEFGKLP etc ... ς ερραβδισθ. cum M al plu

27. κοπω cum ℵ*BDEFG d e g go ... ς (Gb^0) praem εν cum ℵ^cKLMP al omn^vi f vg Or^3,220. 296 et^int 2,103 al

28. επιστασισ cum ℵBDEFG al^6 etc ... ς Ti επισυστασισ cum KLMP al pler Chr^727 al | μοι cum ℵ*BFG 17. Euthal^cod. Eandem lectionem videntur reddidisse d e Aug^ter *incursus in me*, item syr^utr *coetus qui est super me quotidie* ... ς Ti μου cum ℵ^cDEKLMP al pler f g vg etc

31. του κυριου sine additam cum ℵBF^gFGKL al^35 g am al^lachm go syr^p ... ς (Gb^0) add ημων cum DEMP al plu d e f vg (et. fu demid al) syr sch cop arm aeth | ιησου sine additam cum ℵBF^gG 17. 31. 37. 118. g am al^lachm go syr^p arm ... ς add χριστου cum DEKLMP al pler d e f vg (et. fu demid al) syr^sch cop aeth etc

ὧν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ Ga 1, 20
ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν Act 9, 25
πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ
τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII.

1 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτα- 11, 30
σίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώ-
ματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου
οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε
χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν 11, 11

---

32. *πολιν δαμασκηνων* cum ℵBD*etcEFGP etc ... ς Ti *δαμασκ. πολιν* cum D^{b}KLM al pler Chr^{729} Thdrt Dam | *πιασαι με* sine *θελων* cum BD* d e f vg syr^{sch} ar^{e} arm $Procop^{esa\,245}$ Ambrst al ... ς add *θελων* cum ℵD^{c}EKLMP al omn^{vid} go etc, item praem *θελων* $FE^{rr}G$ g cop syr^{P} aeth

XII. 1. *καυχασθαι δει* (et. Sz Ln, item Gb′) cum BD^{c}EFGLP al^{25} d e f g vg go syr^{utr} ar^{e} (f vg Euthal^{cod} Ambrst al praem *ει*) ... ς (= Sz, hunc et Gb′ vide ante) Ti *καυχασθαι δη* cum KM al plu $aeth^{utr}$ $Ath^{gall\,5,238}$ Chr$^{732\,ss}$ Thdrt Dam Oec. Item ℵD* etc *καυχ. δε | ου συμφερον* (F *-ρει*) *μεν* cum ℵBFGP 17. 67**, item f (g) vg cop. Similiter D^{Gr*} syr^{sch} ar^{e} aeth go Euthal^{cod} *ου συμφερει* ... ς Ti *ου συμφιρει* (DE *συνφ-*) *μοι* cum D^{c}EKL al pler d e (*g mihi quidem*) syr^{P} Ath (ut ante) Chr Thdrt al | *ελευσ. δε* cum ℵBFGP 17. 73. 80. 118. 213. f g vg cop arm Euthal^{cod} Dam Ambrst al. Sed B 213. *ελ. δε και* ... ς Ti *ελευσ. γαρ* cum DEKL al pler syr^{utr} go etc. Sic nonnulli interpretes: d e *Gloriari oportet, non expedit mihi, veniam ei ad*, g *Gloriari oportet, non expedit mihi quidem, veniam autem ad*, f vg Sedul *Si gloriari oportet, non expedit quidem* (Sedul *mihi*), *veniam autem ad*, Ambrst *Si gloriari oportet, sed non opus est mihi, veniam autem ad.* Ad commendandam autem lectionem Elzevirianam facit Chr^{732} item Thdrt.

2. *του σωματος* cum NDEFGKLM al fere omn $Or^{1,364}$ al mu ... Ln om *του* cum B d^{scr}

3. *χωρισ* cum BD*E* $Meth^{epiph\,573}$ ... ς *εκτοσ* cum ℵD^{b}et^{c}E**FGKLMP al omn^{vid} etc | *ουκ οιδε* cum NDEFGKLMP al omn^{vid} it vg rell $Or^{int\,4,604}$ etc ... Ln om cum B $Method^{epiph\,573}$

9, 10 11, 30 παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. 6 ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ. 7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις,

---

5. *ταις ασθενειαις* (D* *τοισ ασθενημασιν*) *μου* cum ND^{c}EFGKLMP al pler f g vg go aeth^{utr} Ath^{gall} ^{5,288} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln om *μου* cum BD* 17. 67** 109. d e syr^{utr} cop arm

6. *ακουει* sine *τι* cum ℵ*BD^{c}E**FG^{rg} 17. 37. 67** g am fu* demid tol harl** syr^{sch} cop arm aeth Or$^{1,197.\ 4,181}$ et$^{int\ 3,962}$ Euthal^{cod} ... ς Ti add *τι* cum ℵ^{c}D*E*KLP al pler d e f vg^{cle} fu** harl* go syr^{p} Chr^{735} et^{10,584} etc | Ln sic: *ἀσθενείαισ* ^{6} (*ἐὰν γὰρ θελήσω - ἐξ ἐμοῦ*) ^{7} *καὶ τῇ ὑπερβ.*

7. *ινα μη* cum DEKLP al fere omn d e f vg go syr^{utr} arm Ir$^{int\ 295}$ (*Et ut sublimitate revelationum non extollar*) Or$^{int\ 2,381}$ et^{3,962} Ath^{gall} ^{5,238} Chr ^{735} etc ... Ln praem *διο* cum ℵABFG 17. g Euthal^{cod} | *υπεραιρωμαι*: DELP 37. al aliq *-ρομαι* | *σατανα* cum ℵ*A*BD*FG 17* 67** cop, item *Satanae* it vg Ir$^{int\ 295}$ Or$^{int\ 2,381}$ Cyp^{252} etc ... ς Ti *σαταν* cum ℵ^{c}A** D^{b}et^{c}EKLP al pler al fere omn syr^{p} $^{gr\ mg}$ etc | *ινα μη υπεραιρωμαι* (P 37. *-ρομαι*) cum ℵ^{c}BKLP al fere omn syr^{utr} cop arm go Or^{1,258} et^{3,200} al mu Tert$^{pudic\ 13}$ al mu ... Gb^{0} Ln [*ινα μη υπεραιρ.*]. Omittunt enim ℵ*ADEFG 17. d e f g vg aeth^{utr} Ir$^{int\ 295}$ etc

8. *υπερ* (Or^{3,200} *περι*) *τουτου* (Latini *propter quod* vel *propter hoc*): A Ir $^{int\ 295}$ Or^{3,200} Thdrt ad h. l. et^{3,188} praem *και*, hinc Ln [*και*]

9. *δυναμισ* sine *μου* cum ℵ*A*BD*FG 67** d e f g vg go arm aeth Ir$^{int\ 295}$ Or$^{int\ 3,891.\ 904}$ et^{4,601} al mu ... ς (Gb^{0}) add *μου* cum ℵ^{c}A^{2}D^{b}et^{c}EKLP al fere omn syr^{utr} cop Or^{3,200} et$^{cat\ 178}$ al mu | *τελειται* cum ℵ*ABD*FG ... ς *τελειουται* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al omn^{vid} Or^{bis} (ut ante) etc | *ασθενειαισ μου* cum NADEFGKLP al pler it vg etc ... B 67** 71. harl syr^{p} cop arm Ir$^{295\ gr}$ et^{lat} (sed^{lat} fluct lectio) om *μου*

10. *εν αναγκαισ* (et. ℵ^{c}): ℵ* Or^{3,216} *και αναγκαισ* (ℵ* *εν-* sed ipse* α super ε notavit) | *και στενοχωριαισ* cum ℵ*B Or^{3,218}, item 74. a^{scr}

ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

11 *Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγω γὰρ ὤφειλον* 6
ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο- 11, 5
στόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 *τα μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατ-* 1 Co 9, 2
ηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυ-
νάμεσιν. 13 *τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας,* 11, 8
εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδι-
κίαν ταύτην. 14 *ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,* 13, 1
καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς
τέκνοις. 15 *ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ*
τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἧττον ἀγαπῶμαι;

---

arm *και εν στεν.* ... ς Ln Ti *εν στεν.* cum $\aleph^{c}$DEFGKLP al pler it vg rell Or^{2,804} et$^{int\ 2,673}$ etc

11. *αφρων* cum ℵABDEFGK al plus^{15} it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *καυχωμενος* cum LP al plu syr^{utr} go Chr^{743} Thdrt Dam al

12. *κατηργασθη* (D^{gr}E^{gr} *-σθην*) cum B*DEFG d^{scr} ... ς Ln *κατειργασθη* cum ℵAB^{2}KL etc | *σημειοις τε* cum ℵ*B 17. 39. 73. 74. a^{scr} Euthal cod Dam ... ℵ^{c} *τε σημειοις,* F^{gr}G g syr^{sch} Chr^{744} *και σημειοις* ... Gb' Ln Ti *σημειοις* cum ℵ^{a}AD* 71. 80. 8^{pe} d e f am fu tol syrP arm go Ambrst ... ς *εν σημειοις* cum D^{c}EKLP al pler vg etc

13. *ησσωθητε* cum ℵ*BD* 17 (*ισωθ.*) ... ς Ti *ηττηθητε* cum ℵ^{c}AD$^{bet c}$K LP al fere omn etc ... FG *ελατωθηται*

14. *τουτο* cum ℵABFG al plus^{35} d e f g vg go syr^{utr} sah aeth etc. Item ante *τριτον* D^{gr}E^{gr} 93. cop arm Did$^{mal\ 146}$ ... ς (= Gb Sz) om cum KLP al plu etc | *καταναρκησω* sine *υμων* cum ℵAB 17. 67** 71. 73. 80. aeth Euthal^{cod} Dam ... ς (Gb^{o}) add *υμων* cum D$^{bet c}$EKL al pler it vg etc, item D*FG add *υμας* | *αλλα υμας* cum ℵABDEFGLP etc ... ς *αλλ υμ.* cum K^{sil} al plu Chr Thdrt | *αλλα οι* cum ℵA 17. 73. ... ς Ln Ti *αλλ οι* cum BDEFGK^{sil}LP etc

15. *ει* sine *και* cum ℵ*ABFG 17. sah cop ... ς Ti *ει και* cum ℵ^{c}D^{b}E$^{bet c}$EKLP al fere omn f vg (*licet*) syr^{utr} arm aeth Chr etc ... D* d e g Ambrst et *ει* et *και* om | *αγαπω* cum ℵ*A 17. b^{scr*} d^{scr} sah cop :: cohaeret cum hac lectione interrogationis signum post *αγαπωμαι,* cuius loco ς Gb Sz Ln Ti punctum habent ... ς Ln Ti *αγαπων* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler it vg etc | *ησσον* cum ℵ*ABD*F 17 (*ισον*). 73. ... ς Ti *ηττον* cum ℵ^{c}D^{c}EKL etc ... FG *ελασσον*

16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, 8, 6. 18 δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;

19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω Gal 5, 20 1 Co 3, 3 Ro 1, 29 etc ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· 12, 2 21 μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

12, 14 1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ- Dt 19, 15 ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω,

---

16. *ου κατεβαρησα* cum ABD^{c}EKLP al pler Thdrt Dam; item D* *ουκ εβαρησα* ... NFG etc *ου κατεναρκησα* | *υμας*: NFG etc *υμων* | *αλλα* cum NABD*E*FGLP al ... ς *αλλ* cum DcK^{sil} al pler^{vi}

19. *παλαι* cum N*ABFG^{gr} al^{8} d e f vg (non harl*) Euthal^{cod} Ambrst^{coom} al ... ς *παλιν* cum N^{c}DEKLP al pler g harl* go syr^{utr} cop arm etc | ς *ἀπολογούμεθα;* | *κατεναντι* (Gb″) cum NABFG al^{10} Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *κατενωπιον* cum DEKLP al pler Bas^{3,52} Thdrt | *θεου* cum N*A BD*FGP etc ... ς Ti *του θεου* cum N^{c}D^{b}et^{c}EKL al pler | Gb Sz *ἐν χριστῷ, λαλοῦμεν τάδε πάντα,*

20. *ερις* cum NA 17. 39. al plus^{25} syr^{sch} arm Chr Thphyl ... ς Ti *ερεις* cum BDEFGKLP al plu it vg sah cop syr^{p} go al | *ζηλος* cum ABD*FG 17. 39. syr^{sch} arm go Antioch^{1079} Dam ... ς *ζηλοι* cum ND^{b}et^{c}EKLP al pler it vg etc

21. *ελθοντος μου* cum N*ABFGP 39. 93. Euthal^{cod}. Item *με* post *ταπειν.* (Gb +) cum eisdem et D*E al^{8} ... ς *ελθοντα με* cum N^{c}D^{c}KL al pler go etc, et om *με* post *ταπειν.* cum eisdem exceptis D*E al^{10} | *ταπεινωσει* cum BDEFGLP al plus^{12} Euthal^{cod} Oec ... ς *ταπεινωση* cum NAK al longe plu Chr Thdrt Dam | Ln *ᾗ ἔπραξαν;*

ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 *ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.* 4 *καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς.* 5 *ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε.* 6 *ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.* 7 *εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.* 8 *οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.* 9 *χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.*

XIII. 2. *νυν* sine *γραφω* cum ℵABD*FG al[4] d e f g vg aeth[ro] etc ... ς (= Gb Sz) add *γραφω* cum D[c]EKLP al pler syr[utr] arm go etc

4. *και γαρ* pri loc sine additam cum ℵ*BD*FGKP 2. 17. 39. 1[scr*] d e g cop aeth[utr] Eus[dem 495] etc ... ς Ti add *ει* cum ℵ[c]AD[b]et[c]EL al pler f vg go syr[utr] arm Chr[762] Thdrt etc | *και γαρ ημεισ* cum ℵABDELP al longe plu it vg syrP go etc ... ς[e] (non ς Gb Sz) *και γαρ και ημεισ* cum minusc vix mu cop Chr | *εν αυτω* cum BDEKLP al omn[vid] d e vg syrP go Chr[765] etc ... ℵAFG f g cop syr[sch] ar[e] *συν αυτω* | *ζησομεν* cum ℵABD* al[6] Dam, item *-σωμεν* FG Euthal[cod] ... ς *ζησομεθα* cum D[c]EKL al pler Chr[765] etc | *εισ υμασ* (f g *in vobis*, demid *in nobis*, g *in vosmet*) c. ℵAD*FGKLP al omn[vid] f g vg syr[utr] cop aeth go Euthal cod Thdrt Dam ... BD[c]E floriac arm Chr[765 bis] Sedul om, hinc Ln [*εισ υμασ*]

5. *χριστοσ ιησουσ* cum ℵAFGP 39. 8P[e] f g vg cop arm Clem[263] al ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum BDEKL al pler d e tol syr[utr] go Hier[gr] ap Gall [7,528] | *εν υμιν* sine *εστιν* cum BD* 17. 116. aeth Clem Chr[766] init (et[765 bis]) ... ς add *εστιν*, Ln [*εστιν*] cum ℵADbet[c]EFGKLP al pler it vg etc

7. *ευχομεθα* (Gb″) cum ℵABD*FGP 17. 23. 31. 37. 57. 73. 80. 8P[e] it vg etc ... ς *ευχομαι* cum D[c]EKL al pler syr[sch] go Chr[767] Thdrt Ambrst | ℵKL al Euthal[cod] *ποιειτε*

8. *αλλα υπερ* c. ℵD*E*FG ... ς Ln *αλλ υπερ* cum ABD[c]E**KLP al omn[vid]

9. *τουτο και* cum ℵ*ABD*FGP 17. 39. 67** it vg etc ... ς (Gb[0]) post *τουτο* add *δε* cum ℵ[c]D[c]EKL al pler syr[sch] etc

10, 8 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,
Ro 15, 33 τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης
Ro 16, 16 etc ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

10. χρησώμαι cum ℵABKL al pler etc ... DEFGP al^{5} -σομαι | ο κυρ. ante εδωκ. μοι cum ℵABDEFGP 17. 37. 73. 74. a^{ser**} it vg etc ... ς Ti post εδωκ. (L al pauc δεδωκ.) μοι cum KL al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{771} al

11. της αγαπ. κ. ειρην. cum ℵABKP al pler f am demid tol syr^{utr} cop aeth^{PP} ... FG^{rG} 17. 73. g aeth^{ro} της ειρηνης ... DEL al^{7} d e vg^{cle} fu (al) go arm Thdrt al της ειρην. κ. της αγαπ.

12. αγιω ante φιλημ. cum ℵBDEKP al longe pl^{u} d e etc ... AFGL al plus^{15} f g vg Chr^{778} al post φιλημ.

13. μετα πα. υμων (P Chr^{mosc1} om υμων) absque αμην cum ℵ*ABFG(L?) 14. 17. 67** f g harl* etc ... ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵ^{c}DEKP al pler d e vg go syr^{utr} cop etc

Subscriptio: ℵ*AB* 17. al προς κορινθιους β̄ ... DE προς κορινθ. β̄ επληρωθη αρχεται προς γαλατας. Item FG ετελεσθη προς κορινθιους β̄ (G om β̄) αρχεται προς γαλατας. ... B**P ad πρ. κορ. β̄ add εγραφη απο φιλιππων ... KL al mu προς κορινθ. β′ (L al δευτερα) εγραφη απο φιλιππων (K al add της μακεδονιας, non item L al) δια τιτου και λουκα ... ς (= Gb Sz) πρὸς κορινθ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων τῆς μακεδονίας διὰ τίτου καὶ λουκᾶ. Praeterea numerantur στιχοι: χιβ′ ℵ**, φϟ′ KL al plu Euthal^{cod}, et aliter. In B numeri a μγ′ ad νγ′ continuantur; am fu capp. 28 numerant.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου,
ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις Act 16, 6
τῆς Γαλατίας. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Ro 1, 7 etc
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ- 2, 20
τιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος 1 Ti 2, 14
πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ Ro 16, 27 etc
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέ-
σαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ
ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες 5, 10
μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς
ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα

---

* *προσ γαλατασ* cum ℵABK 3. 17. 37. 47. 80. 108. al mu cop go ... Gb Sz *παυλου επιστολη προσ γαλατασ* (ut et. syr^{utr}), ς^{e} *παυλου του αποστ. η προσ γαλ. επιστολη, ς η προσ γαλατ. επιστολη παυλου.*

I. 1. *δια τυ χυ και* etc: Hier ad h. l. „Sciendum quoque in Marcionis apostolo non esse scriptum *et per deum patrem*, volentis exponere Christum non a deo patre sed per semetipsum suscitatum". Hinc legisse vdtr Mcion: *δια τυ χυ του εγειρ. αυτον* (sive *εαυτον*) *εκ νεκρ.*

3. *ημων* posuimus post *κυριου* cum BDEFGKL 37. 47. al plu d e f g vg (et. am al) syr^{utr} arm go etc ... ΚΑΡ 17. al fere^{20} fu demid (al) cop Chr^{719} txt Euthal^{cod} Ambrst al post *πατρος* pon (:: ut fieri solet)

4. *περι* cum ℵ*ADEFGKLP al^{50} fere syrP Or^{1,288} etc ... ς (= Gb Sz) *υπερ* cum ℵ^{cb}B 17. 67** al sat mu Ign$^{intpol\,314}$ al | *του αιων. του ενεστωτ.* cum ℵ*AB 17. 39. syrP aeth^{utr} Or$^{1,289.\ 601}$ et^{2,702} al ... ς Ti *του ενεστ. αιων.* cum ℵ^{c}DEFGHKLP al pler it vg etc

6. F^{gr}G^{gr} 1. 3. 39. 115. 219* om *ουτωσ | χριστου* ... DE 39. d e syrP c.* *ιησου χριστου*, harl* Hier *Christi Iesu*, 7. 43. 52. Thdrt Or$^{int\,3,847}$ *θεου* ... F^{gr}*G g Tert$^{marc\,5,3}$ et$^{praescr\,27}$ Cyp$^{23.\ 107}$ Lcif^{243} Victorin om, hinc Gb^{00}

8. *και εαν* ... B 115. Dial^{808} Eus$^{mcell\,3}$ (edd ante Gaisf) et^{4} et^{6} Cyr$^{hr\,78}$ *καν | ευαγγελισηται* c. KA Dial^{808} (et^{807} *-σεται*) Eus$^{mcell\,3}$ Ath^{167} Cyr hr^{78} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,121}$ al, *evangelizaverit* it vg Tert$^{praescr\,9}$ et$^{carn\,chri\,c.\,24}$ et$^{marc\,5,3}$ Or$^{int\,2,64}$ Lcif^{243} al, *adnuntiaverit* Archel^{592} ... ς Ln Ti

ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. 10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως
Act 8, 3 9, 21 Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ
Act 22, 3 ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι

ευαγγελιζηται cum BD^{gr}E^{gr}F^{gr}G^{gr}HL al longe plu Eus$^{mcell\ 4}$ et^{7} Chr^{734} al, item *adnuntiet* Cyp$^{33.\ 107}$ ... KP *ευαγγελιζεται* | *ευαγγελ.* sine additam cum ℵ*FG^{gr} g Eus$^{mcell\ 7}$ Bas$^{eth\ 294}$ Cyr$^{fld\ 121}$ Dam Tert$^{praescr\ 6}$ et^{29} et$^{marc\ 5,2}$ Lcif^{243} Cyp$^{33.\ 107}$ Victorin al ... ς Ln Ti add *υμιν* cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP al pler d e f vg syr^{utr} cop Dia^{606} etc, item add *υμας* D* Ath^{167} Cyr$^{hr\ 78}$ Chron^{688} Dam^{1,329}. Item praem *υμιν* BH Archel^{592}, item praem *υμας* Dia^{607} Chr^{3,288}

9. *προειρηκαμεν* (Ln$^{ed\ min}$ post *προειρ.* non interpunxit) ... ℵ* 3. 33. 35. 67* 108* k^{scr} syr^{sch} cop aeth Chr^{795} cat$^{txt\ 17}$ *προειρηκα*

10. *ει* sine *γαρ* cum ℵABD*FG 17. 39. 67** 71. 80. 8^{pe} it vg cop arm Bas$^{eth\ 303}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 896}$ al mu ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *γαρ* cum D^{b}E^{tc}EKLP al pler syr^{utr} Chr^{795} Thdrt al

11. *δε* cum ℵ*AD^{b}E^{tc}E^{gr}KLP al pler syr^{utr} cop Or$^{int\ 4,690}$ Chr^{797} al mu Ambrst ... Gb' Ln *γαρ* cum ℵ^{a}BD*FG 17. 213. d e f g vg Dam Victorin Hier^{gal} Aug^{gal} al

12. *ουτε* ante *εδιδαχθ.* cum BD^{c}EKL al pler Oec ... Ln *ουδε* cum ℵAD* FGP 31. 37. 39. 73. 80. al^{1} vel^{2} (cf Gb) cat$^{txt\ 29}$ cop Eus$^{mcell\ 7}$ Chr 797 Euthal^{cod} al

15. *ευδοκησεν*: A Or$^{4,462\ nota}$ Eus$^{ps\ 256}$ Ps-Ath$^{e.trin\ 455}$ al mu *ηυδοκησεν* | *ο αφορισας* non praemisso *ο θεος* cum BFG 20. f g vg syr$^{sch\ etp\ txt}$ Eus$^{ps\ 256}$ Epiph^{503} Chr^{2,566} Thdrt^{2,955} et$^{4,885.\ 1263}$ Ir$^{int\ 312}$ Victorin Faust ap Aug^{2,430} Ambrst al ... ς (sed Gb^{00}) praem *ο θεος*, Ln [*ο θεος*] cum ℵADEKLP al fere omn d e cop syr^{p} c.* arm aeth Or$^{4,462\ not\ et\ int\ 462}$ Dia^{650} Eus$^{mcell\ 7}$ Epiph^{2,73} Ps-Ath$^{e.trin\ 455}$ Chr^{736} et^{7,720} al Ir$^{int\ 307}$ al

αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,
17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἰεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους,
ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.
18 ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰς Ἰεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κη- Act 9, 26
φᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ
τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου.
20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.
21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. Act 9, 30
15, 41
22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας
ταῖς ἐν Χριστῷ. 23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς
ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδό-
ξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἰεροσό-
λυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ

---

17. *ουδε ανηλθον* c. ℵAKLP al pler cop syrp txt arm aeth Chr^{800} Euthalcod Cyrfid 121 etc ... Ln *ουδε απηλθον* cum BDEFG 46. 74. a^{scr} 115. 116. al pauc syrsch etP mg Bas$^{eth\,293}$ Thphylmg etmosc 2 | *αλλα* cum ℵABD EFGLP etc ... ς *αλλ* cum K^{sil} al mu^{vl}

18. *τρια ετη* cum ℵAP 17. 74. al plus^{5} syrsch cop Chr^{804} Euthalcod Dam ... ς Ln Ti *ετη τρια* cum BDEFGKL al longe plu (FG *ετη γ̄*) it vg etc | *κηφαν* cum ℵ*AB 17. 67** 71. syrsch (ut solet) syrP mg cop aeth utr ar^{e} ... ς (= Gb$^{\prime}$ Sz) *πετρον* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler it vg arm syr p txt Chr Euthalcod a

19. *ειδον* cum ABD*et^{c}EFGK^{sil}L etc ... ℵD^{b}P *ιδον* (17. *ιδεν*). Ceterum sic Victorin: „Ergo hic Paulus negavit Iacobum apostolum" – „Cum autem fratrem dixit, apostolum negavit."

24. *εδοξαζον* ... DEFG it vg go arm Victorin al post *εν εμοι*

II. 1. *δεκατεσσαρων* et. Ir$^{int\,200}$ Tert$^{marc\,5,3}$ etc. Cf huc Chron^{436}: *τῷ ελπεῖν αὐτόν· διὰ ιδ' ἐτῶν, δοκεῖ μοι τοὺς χρόνους τῶν ἀποστόλων τοὺς ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως ἀριθμεῖν αὐτόν. ἀπὸ γὰρ τῆς ἀναλήψεως τοῦ κυρίου ἕως ταύτης τῆς ἀναβάσεως πληροῦνται τῶν ἀποστόλων ἔτη ιδ' μῆνες ι'. καὶ εἰ μὴ τοῦτο δῶμεν, εὑρεθήσεται ὁ χρόνος ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη καὶ ἀνέβλεψεν, ὡς περιέχουσιν αἱ Πράξεις, ἔτη δ'.* | *συνπαραλαβ.* c. ℵAB*CDEFGP 17. ... ς Ln *συμπαραλ-* cum B^{c}K^{sil}L al pler

Act 15, 2 11, 30 κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω
Phil 2, 16 ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς κενὸν τρέχω
ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη
περιτμηθῆναι, 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες
παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· 5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν
εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς
ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν
Ro 2, 11 μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ
οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι
πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς
περιτομῆς, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτο-
Act 15, 12 ss μῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, 9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν
δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες
στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς

---

4. *καταδουλωσουσιν* (et. Sz) cum ℵAB*CDE 26. 39. ... B²FG 17. Euthal cod Dam *καταδουλωσωσιν* ... ς (= Sz) *καταδουλωσωνται* cum K^{sil} al plu Bas$^{regg\ 449}$ Thdrt al; item L *-σονται*
5. *οις ουδε* cum ℵABCD^{corr}EFGKLP al omn^{vid} f g vg syr^{utr} cop arm (aeth^{liberrime}, sed agnoscit *ουδε*) Mcion^{tert} cdd^{gr} ap Hier et ap Ambrst „quidam" ap Victorin Bas$^{regg\ 449}$ Epiph^{112} Chr^{808} al Aug ad h. l. et$^{ep\ 82}$ Amb$^{ep\ 37}$ Hier al ... D* d e Ir$^{int\ 200}$ („et iterum ait: *Ad horam cessimus subiectioni*") Tert$^{marc\ 5,3}$ (additamentum Mcioni crimini dat) Victorin Ambrst Pelag^{com} al om, hinc Gb^{00}. Ceterum cum vg^{cle} *quibus neque* consentiunt am fu demid harl tol al; conservata igitur ipsius est Hieronymi scriptura; male vero Sz, postquam „vg ms" *οἷς* omisso retinere *οὐδὲ* retulit, addit: „Post Caroli M. tempora lectio recepta in codd. Latinis reperitur." | *διαμεινη* cum ℵBDEKLP al pler Bas$^{regg\ 449}$ Chr^{806} al ... A(C?)FG 1. 46. 47. 109. al^{5} *διαμενη*
6. *ο θεος* cum ℵAP 17. 71. 73. 93. 115. 118. 219* 8Pe Chr^{809} Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 568}$ ... ς Ln Ti om ο cum BCDEFGKL etc | *προσωπον* [ο] *θεος ανθρωπου* hoc ordine cum ℵABCD^{b}KLP al fere omn etc ... D* et^{cEFG} d e g go Victorin Aug *θεος ανθρωπου προσωπον*. Item 46. f vg arm (cop) Hier al *θεος προσω. ανθρ.*
7. *ιδοντες*: CP al^{10} *ειδοτες*
8. *και εμοι* cum ℵBD^{c}EKL al plu ... Ln Ti *καμοι* cum ACD*FGP al fere^{11}
9. *ιακωβος και κηφας* cum ℵBCKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{2,767} Athg$^{all\ 5,212}$ al ... Gb' *πετρος και ιακωβος* cum DEFG d e f g fu go Thdrt$^{1,1216.\ 2,87}$ al Tert$^{marc\ 4,3.\ 5,3}$ Hier Ambrst al | *ωα ημεις* sine

εἰσ τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰσ τὴν περιτομήν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν
ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Act 11, 29 ss

11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰσ Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον Act 15, 35
αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένοσ ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν
τινὰσ ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, Act 11, 3
ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενοσ τοὺσ ἐκ περιτομῆσ·
13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ
Βαρνάβασ συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι
οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸσ τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ
Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖοσ ὑπάρχων ἐθνικῶσ καὶ
οὐχ Ἰουδαϊκῶσ ζῇσ, πῶσ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεισ ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖσ

μεν cum ℵ*BFGHKLP al plu it vg go arm Or^{3,724} et^{4,481} al ... Gb Sz add μεν, Ln [μεν] cum ℵ^{a}ACDE al plus^{80} cop syrP Bas$^{bapt\ 672}$ al

10. των πτωχων ινα cum ℵABCHKLP etc ... DEFG ινα των πτωχ., item it vg etc

11. κηφασ (Sz Gb″) c. ℵABCHP 10. 17. 31. 46. 67** 80. 115. 137. vg syr^{sch} et syrP^{mg} cop arm aeth etc ... ς (= Sz Gb″) πετροσ cum DEFG KL al pler fu^{vl} demid al^{lachm} go syrP^{txt} etc

12. προ του γαρ (37. γαρ του) ελθ. τινασ: d e *prius enim quam venisset quidam*, g** *priusquam enim veniret* (* -rent) *quidam* | οτε δε ηλθον cum ACD^{b}et^{c}EHKLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm go etc ... Ln οτε δε ηλθεν cum ℵBD*FG 45. 73. d e g. Accedit Or^{1,398} ελθοντοσ ιακωβου

13. και οι et. d e g syr^{utr} arm aeth etc ... B f vg cop go om και | αυτων τη υποκρισει cum ℵABCKL al pler Chr (et.^{3,453}) Dam al ... DEFG HP 17. 37. 73. 76. 93. b^{ser} o^{ser} Euthal^{cod} τη υποκρ. αυτων, item Victorin Ambrst

14. ειδον cum ℵBCD*et^{c}EHK^{sil} al pler ... AD^{b}FGLP 37. Did$^{tri\ 168}$ ιδον | τω κηφα (Gb′) cum ℵABC 10. 17. 67** 137. vg cop arm aeth ar^{c} (syr^{sch} ubique) etc ... ς (= Sz) τω πετρω cum DEFGKLP al pler d e f g fu^{vlc} demid tol harl* syrP go Chr^{315} Dam Thphyl Oec Victorin Hier al | ουχ ιουδαιϊκ. cum ℵ*ACP 17. 37. Item ℵCBD* al pauc Chr^{3,433} Euthal^{cod} Dam ουχι ιουδ. ... ς ουκ ιουδ. cum D^{b}et^{c}EFGK^{sil}L al pler Chr^{816} Thdrt al | ζησ post και ο. ιουδ. (et. Gb″) cum ℵABCFGP etc ... ς Ti ante και ο. ιουδ. cum D^{ser}E^{ser}KL al pler vg^{cle} syr^{utr} go aeth etc ... d e Victorin Ambrst Sedul Agapet om και | πωσ cum ℵABCDE FGP al mu d e f g vg syr^{sch} cop arm aeth go Or^{4,413} etc ... ς (= Gb Sz) Ti τι cum KL al pler syrP Chr^{816} Thdrt ad h. l. et^{2,1047}

2, 11 Ro 3, 20 φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 εἰδότες δὲ ὅτι
οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
Ps 142 (143), 2 δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντες
δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα
Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. 18 εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα
ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 ἐγὼ
γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. 20 Χριστῷ συν-
εσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ
1, 4 Eph 5, 2 ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με
καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν
ἀπέθανεν.

III.

1 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὀφθαλ-
μοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; 2 τοῦτο

---

16. ς Ln ἁμαρτωλοί· 16 εἰδότες etc | δε cum ℵBCD*E*FGL al plus[10] it vg ... ς (= Gb Sz) om cum AD[c]KP al pler syr[utr] cop arm aeth etc | χριστου ιησου (et. Ln[ed min]) cum AB 17. vg[odd ap] Ln Victorin Aug ad h. l. ... ς Ln[ed mai] ιησου χριστου cum ℵCDEFGKLP al fere omn it vg etc | εισ χριστον ιησουν: B 17. 74. a[ser] syr[utr] cop aeth etc εισ ιησ. χρι. | εκ πιστ. χριστου cum ℵABCDELP al fere omn it vg etc ... syr[P] add ιησου c.*, item K etc add ιησ. ante χρι. ... F[c2]G g Thdrt[2/3] 1047 Victorin Tich[reg 2] (libere) nil nisi εκ πιστεωσ | οτι (Gb″) cum ℵABD*FG etc ... ς Ti διοτι cum CD[c]EKLP al pler Thdrt Dam ad h. l. al | εξ εργ. νομου ante ου δικαιωθ. cum ℵABCDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) post ου δικαι. pon cum KL al pler etc

18. συνιστανω cum ℵABCD*FGP 17. 31. 67** 71. 80. 118. 153. Euthal[cod] Cyr[nest 86] ... ς (= Gb Sz) συνιστημι cum D[c]EKL al pler Chr[312] al

20. του υιου του θεου cum ℵACD[b]et[c]EKLP al omn[vid] f vg syr[utr] cop arm aeth go Clem Dial etc ... Ln του θεου και χριστου cum BD*FG d e g

III. 1. εβασκανεν: minusc plus[30] etc εβασκηνε (-νεν). Dedimus autem sine additam cum ℵABD*FG 17* 67** d e f g fu al[iachm] syr[sch] etc ... ς (= Gb Sz) add τη αληθεια μη πειθεσθαι (:: cf 5, 7) cum CD[c]E

μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε Ro 10, 17
ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι
νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.
5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν,
ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευ- Gn 15, 6
σεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα Ro 4, 3
ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. 8 προϊδοῦσα δὲ ἡ Ia 2, 23
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο
τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε Gn 12, 3
οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ Act 3, 25
ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- Dt 27, 26
κατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ
βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δι- Hab 2, 4
καιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· He 10, 38
12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλὰ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται Ro 1, 17
ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό- Lv 18, 5
Ro 10, 5

KLP al pler vg arm^{usc} aeth^{utr} Or$^{int\,2,373}$ etc | προειγραφη (47. ειγραφη) sine additam cum ℵABC 17* 23* 31. 38. 43. 52. 67** 72. 73. 93. f am fu** tol syr^{sch} cop etc ... ς (sed Gb^{00}) Ti add εν υμιν cum DEFGKLP al pler d e g vg^{cle} fu* demid harl go syr^{p} etc

6. Versus 6. 7. 8. om („erasit de suo apostolo") Meion teste Hier, nec contra testantur Tert et Epiph.

7. υιοι εισιν cum ℵ*B Chr^{827} Euthal^{cod} Thdrt Ir$^{int\,257}$ Victorin Amb$^{luc\,2,1330}$ ... ς Ti εισιν υιοι cum ℵ^{c}ACDEFGKP al pler etc

8. ενευλογηθησονται (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDEKLP al plu Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,54}$ Thdrt Dam ... ς^{e} ευλογηθησονται. cum FG al vix mu Chr ^{827} Thphyl

10. οτι cum ℵABCDEFGP 17. 73. 80. 118. 177. 178. d e f g syr^{utr} arm Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,94}$ Dam ... ς (= Gb Sz) om cum KL al pler vg Or$^{4,580\,not}$ Thdrt al | πασιν (sine εν) cum ℵ*B 17. 31. 37. 67** 73. 116. 118. cat^{txt} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,55}$ Dam ... ς Ln Ti εν πασιν cum ℵ^{c}ACDEFGKLP al pler Or^{4,580} etc (:: nec aliter LXX)

12. αλλα cum ℵD*E^{gr} ... ς Ln Ti αλλ cum ABCD^{c}E**FGKLP etc | ο ποιησ. αυτα sine additam cum ℵABCD*FGP 2. 17. 67** 80. 93. cat^{txt} it vg etc ... ς (= Gb Sz) add ανθρωπος (:: ut LXX) cum D^{c}EKL al pler vg^{six} syr^{p} mg Euthal^{cod} Thdrt al

4, 5 Dt 21, 23 μου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατος
πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ
Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
ματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

Ro 3, 5 etc 15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυ-
8 Gn 13, 15 17, 8 22, 18 etc ρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ
Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέ-
γει· καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· καὶ
Ex 12, 41 τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην
προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα
ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
Ro 4, 14 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ
Ro 5, 20 He 2, 2 Act 7, 53 Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. 19 τί οὖν ὁ νόμος;
τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ
ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσί-
1 Ti 2, 5 της ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. 21 ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν

---

13. *οτι γεγραπται* (Gb″) cum ABCD*E*FG 17. 39. it vg aeth Ir$^{int\,210}$ etc ... ς *γεγραπται γαρ* cum ℵDᶜE**KLP al pler syr^{utr} cop arm Ir$^{210\,gr}$ (ex Thdrt) Did$^{tri\,125}$ Chr^{829} Cyr$^{fid\,99}$ Thdrt al

14. *η ευλογια*: FG om *η* | *εν χριστω ιησου* cum ACDEFGKLP al omn^{vid} it vg etc ... ℵB syr^{sch} aeth *εν ιησου χριστ.*

16. *ερρεθησαν* (Gb″) cum ℵAB*CD*FGP etc ... ς *ερρηθησαν* cum B^{3}D^{c}E KL al plu Chr^{881} al

17. *υπο του* (76. 80. 115. om) *θεου* sine additam cum ℵABCP 17. 23* 67** 80. f vg cop aeth Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,55}$ al ... ς (Gb^{00}) add *εις χριστον* cum DEFGKL al pler d e g syr^{utr} arm Chr^{831} Thdrt etc | *ετη* post *τετρακ. κ. τριακ.* cum ℵABCDEFGP 17. 37. a^{ecr} al^{7} it vg etc ... ς (= Gb Sz) ante *τετρακ. και τρι.* cum KL al pler Cyr$^{ador\,55}$ Thdrt Chron^{94} al

19. *παραβασεων* et. Clem^{421} Or$^{4,580\,not}$ Eus$^{mcell\,7}$ Cyr$^{ador\,54}$ et$^{glaph\,94}$ etc ... FG^{rg} d e g (sub *au*) m^{1} Ir$^{int\,162.\,318}$ Ambrst *πραξεων, factorum*. Sed ex his FG^{rg} g Ir^{int} Ambrst om *χαριν*, ita ut singula aliter distinguenda sint, quemadmodum Ir$^{int\,180}$ sic legitur: *Quid ergo lex factorum? Disposita per angelos in manu mediatoris posita est usquedum veniat* etc. | *προσετεθη* (Gb′) cum ℵABD^{b}E^{tc}EKL(−*θην*)P al pler etc ... Gb Sz *ετεθη* cum D*FG 71. 80. 109. 177. 179. Clem^{421} Or^{4,580} not Eus$^{mcell\,7}$, item *posita est* d e f g vg etc

ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· 22 *ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.* 23 *πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.* 24 *ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·* 25 *ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν.* 26 *πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·* 27 *ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.* 28 *οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* 29 *εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.*

Ro 11, 32 · 1 Pe 1, 5 · Ro 6, 3 13, 14 · 1 Co 12, 13 Col 3, 11 · Ro 9, 7 8

---

21. *του* (FG om) *θεου* c. ℵACDEFGKLP rell (31. *του* $\overline{\text{κυ}}$) f g vg syr^{utr} rell Chr^{838} etc ... B d e Victorin Ambrst ap Mill (alios) om, hinc Ln [*του θεου*] | *εκ νομου ην αν* cum ℵ 3. 17. 57. 71. 80. 116. Item *εκ νομου ην* sine *αν* D* al^{5} Dam ... Ln Ti *εκ νομου* (B Cyr^{ador} *εν νομω*) *αν ην* cum ABC Cyr^{ador}^{54} ... ς *αν εκ νομ. ην* cum D^{b}et^{c}EKLP al pler Chr Thdrt al

22. *υπο αμαρτιαν* cum ℵBCD^{b}et^{c}EKLP al pler etc ... Ln *υφ αμαρτ.* cum AD*FG 37. 73. 116. Euthal^{cod} Dam

23. *συνκ-* cum ℵAB*D*FG ... ς Ln *συγκ-* cum B^{a}CD^{c}EK^{sil}LP al certe pler | *-κλειομενοι* (Gb′) cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. Clem^{116} Euthal^{cod} al ... ς (= 8z) Ti *-κεκλεισμενοι* cum CD^{c}EKL al pler Clem^{421} al

28. *απαντες* (et. Ln$^{\text{ed min}}$) cum ℵAB^{a} ... ς Ln$^{\text{ed mai}}$ Ti *παντες* cum B*CD EFGKLP al omn^{vl} Clem^{116} al | *εισ εστε εν χριστω ιησου* (syr^{sch} *in Iesu Christo*) cum ℵ^{c}BCDEKLP al omn^{vid} syrP Clem^{116} Ath^{709} al ... FG 17. d e f g vg (sed fu* om *unum*) Or$^{5,\,489}$ et$^{\text{int}\,3,\,77}$ Ath^{699} Bas^{eth}^{253} etc *εν εστε εν χρι. ιη.* ... ℵ*A *εστε χριστου ιησου* (omisso *εισ* post *υμεισ*), sed ℵ* *εστε ἐν* $\overline{\text{χυ}}$ $\overline{\text{ιυ}}$

29. *κατα* (ita cum ℵG*; ς Ln Ti *κατ* cum ABC etc) sine *και* cum ℵABCDE 17. 89** d e f vg cop arm aeth etc ... ς (Gb^{00}) praem *και* cum FG^{r}GK LP al pler g go syr^{utr} Chr^{834} Thdrt al

IV.

1 *Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν*
διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὤν, 2 *ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν*
καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 *οὕτως καὶ*
Col 2, 20 9 *ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δεδου-*
λωμένοι· 4 *ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ*
Eph 1, 10 Ro 1, 3 *θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,*
3, 13 5 *ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.*
Ro 8, 15 6 *ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐ-*
Ro 8, 17 *τοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ.* 7 *ὥστε οὐκέτι*
εἶ δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ.

8 *Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ*
οὖσιν θεοῖς· 9 *νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ*
3 *θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,*

IV. 3. *ημεθα* cum ℵD*FG 17. 78. 118. (:: ita nemo antea) ... ς Lu Ti *ημεν* cum ABCDbetcEKLP al pler Clem al

4. *γενομενον* ante *εκ γυν.* et. Clem^{118} ed Method^{809} Eus$^{mcell\ 7.\ 161}$ Ath^{891} Cyr$^{hr\ 179}$ etc, item *factum* d e f g vg (et. am harl* al) go syr^{utr} cop etc ..... K *γεννομενον*, 1. 72. 78. 80. al plus^{30} Clem$^{cod\ reg}$ Eus$^{mai\ 239}$ etc *γεινωμενον*, item *natum* m^{5} fu demid tol harl** al Cyp^{288} al

6. *υιοι* et. vg^{cle} am al Or$^{int\ 4,461}$ ... DEFG d e f g m^{10} vg^{six} fu demid tol al go Tert$^{marc\ 5,4}$ al mu add *του θεου* | *εισ τ. καρδ. ημων* cum ℵABC D*FGP al^{15} d e f g m^{10} am fu floriac mar al arm Or$^{int\ 4,461}$ Ath$^{186.\ 502}$ etc ..... ς (= Gb Sz, sed Gb') *εισ τ. κ. υμων* cum DcEKL al longe plu vg^{cle} demid tol al go syr^{utr} cop aeth Did$^{tri\ 118}$ Chr etc

7. *αλλα* cum ℵABCD*FGP (et. L^{sil}) etc ... ς *αλλ* cum DcEK^{sil} al plu | *δια θεου* (*per deum*) cum ℵ*ABC* 17. f g vg cop Clem^{118} Bas^{3,8} etc. Item FGrGgr *δια θεον*. Item *θεου* tantum arm aeth^{ro} ..... ς *θεου δια χριστου* cum ℵcC^{3}DEKLP al pler d e go Did$^{tri\ 258}$ etc. Similiter testes alii.

8. *εδουλευσατε* post *θεον* cum ℵABCDbetcKLP al omn^{vid} syr^{utr} cop arm etc ... D*EFG d e f g m^{56} vg go etc post *θεοισ* | *φυσει μη ουσιν* (Gb'') cum ℵABCD*etcEP al^{8} f vg go cop Bas$^{1,254.\ 287}$ Euthal^{cod} etc ... ς *μη φυσει ουσι* cum DbFG(FG *φυσειν*)KL al pler arm Chr^{836} etc ... K d e m^{56} aeth Ir$^{int\ 181}$ al plane om *φυσει*

οἷσ πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρασ παρατηρεῖσθε καὶ μῆνασ καὶ καιροὺσ καὶ ἐνιαυτούσ; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶσ μήπωσ εἰκῇ κεκοπιακα εἰσ ὑμᾶσ. Col 2, 16 Ro 14, 5

12 Γίνεσθε ὡσ ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡσ ὑμεῖσ, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆσ σαρκὸσ εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡσ ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡσ Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸσ ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ὑμῶν ἐξορύξαντεσ ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸσ ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶσ οὐ καλῶσ, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶσ θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺσ ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸσ ὑμᾶσ. 19 τέκνα μου, οὓσ πάλιν ὠδίνω μέχρισ οὗ μορφωθῇ Χριστὸσ ἐν ὑμῖν, 1 Co 4, 15
20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

---

9. *δουλευσαι* cum ℵB ... ς Ln Ti *δουλευειν* cum ACDEFGKLP etc

14. *τ. πειρασμ. υμων* cum ℵ*ABD*FG 17. 39. 67** d e f g vg cop Victorin Ambrst etc ... ς Ti *τ. πειρ. μου τον* cum D^{b}et^{c}EKLP al pler syrP Chr^{837} Cyr$^{\text{the}s\ 279}$ Thdrt Dam ... ℵ^{c}C*^{vid} al^{10} etc tantummodo *τον*, quod Gb$''$ | *αλλα* cum BFG Cyr$^{\text{the}s\ 279}$ ... ς *αλλ* cum ℵACDEK^{sil}LP etc

15. *που* cum ℵABCFGP al^{8} f g vg syr^{sch} et$^{\text{p mg}}$ cop arm aeth^{PP} Euthal cod etc ... ς Ti *τισ* cum DEKL al pler d e go syr$^{\text{p txt}}$ aeth^{ro} Thdor^{mop} al | *ουν* sine additam cum ℵABCLP al plus^{15} syr^{utr} aeth^{utr} Euthal^{cod} al ... ς (= Gb^{00} Sz) add *ην* (FG *η*) cum DEKFG al longe plu d e g (*fuit t est*) go Chr etc, item *εστιν*, *est* 115. f vg cop arm etc | *εδωκατε* sine *αν* cum ℵ*ABCD* 17. 47. Euthal^{cod} Dam etc ... ς *αν εδωκατε* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler Chr^{838} Thdrt al

17. *εκκλ. υμασ* cum ℵABCDEFGKLP al pler it vg etc ... ς^{o} (non item ς Gb Sz) *εκκλ. ημασ* cum minusc pauc, sed editum potius ut^{vid} de coniectura Bezae | *ζηλουτε*: 37. 113. 219** l** *ζηλωτε*

18. *ζηλουσθαι* (ℵB 17. 23. 39. *-σθε*) cum ℵABC 17. 23. 39. 109., item *aemulamini* f vg Hier Ambrst ... ς Ti *το ζηλουσθαι* cum DEFGKLP al pler Chr^{839} Thdrt

19. *τεκνα* cum ℵ*BD*FG Eus$^{\text{ps}\ 406}$ et$^{\text{mcell}\ 26}$, item *filii* d e 'g Tert$^{\text{marc}\ 5,8}$ Or$^{\text{int}\ 3,857.\ 861.\ 883}$ Victorin Hil^{456} ... ς Ti *τεκνια* cum ℵ^{c}ACD^{b}et^{c}EKLP al certe pler Clem^{556} Method^{689} al mu, item *filioli* f vg Or$^{\text{int}\ 2,77.\ 180}$ al :: ex usu Iohannis | *μεχρισ* cum ℵ*B 37. 116. ... ς Ln Ti *αχρισ* cum ℵ^{c}ACDEFGKLP al pler Clem^{556} al mu

21 *Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ*
Gn 21, 9 *ἀκούετε;* 22 *γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ*
τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 *ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς*
Gn 17, 16 Ro 9, 9 *παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς*
ἐπαγγελίας. 24 *ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο*
διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις
ἐστὶν Ἄγαρ. 25 *τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ· συνστοιχεῖ δὲ*
τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
He 12, 22 Ap 3, 12 *αὐτῆς.* 26 *ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ*
Es 54, 1 *ἡμῶν·* 27 *γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον*
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον
Ro 9, 7 s *ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.* 28 *ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπ-*
αγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 *ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννη-*

---

21. ακουετε cum ℵABCF^{a}KLP al pler syr^{utr} aeth go Or$^{1,171.\ 388.\ 537}$ et cat cor et$^{cat\ rom}$ et$^{int\ 2,78.\ 87.\ 3,52}$ etc ..... DEFG 10. 31. 60. d e f g vg sah (cop vero *cognoscitis*) arm Or^{2,709} etc *αναγινωσκετε* (*legistis*)

23. ο *μεν* et. sah cop syrP arm go Or$^{1,171.\ 537}$ et^{2,625} et^{4,580} not et$^{int\ 2,78.\ 3,52}$ etc ... B f vg Tert$^{marc\ 5,4}$ Hil^{246} Hier al om *μεν*, hinc Ln [*μεν*] | *δια της επαγγ.* cum BDEFGKLP al pler Or$^{1,171.\ 537}$ et^{2,625} al ... ℵAC etc *δι επαγγελιασ*

24. *δυο* c. ℵ^{c}ABCDEFGKLP al pler arm go Or$^{cat\ cor\ 197}$ Euthal^{cod} Thdrt al ... ς (= Gb Sz) *αι δυο* cum ℵ* al vix mu Or$^{1,171.\ 537}$ Chr^{841} al | *δουλιαν* cum ℵADEFGLP al ... ς Ln Ti *δουλει-* cum BCK^{611} al plu

25. *το γαρ* (demid harl sah Ambrst *δε*, go om) sine additam (Gb') cum ℵCFG 17. f g vg sah arm^{usc} aeth^{utr} go Or$^{int\ 2,52}$ Epiph^{695} Cyr$^{glaph\ 75}$ etc ..... ς Ti *το γαρ αγαρ* cum KLP 17** al pler d e syr^{sch} etP ^{txt} arm^{zoh} Chr^{842} Cyr$^{zach\ 788}$ al. Item *το δε αγαρ* ABDE^{2}FG^{1} 37. 73. 80. 40^{lect} cop syrP ^{mg}. Sed d e om *σινα* | *συνστοιχ-* cum BDEFG ... ς Ln *συστοιχ-* cum ℵACKLP etc | *συνστοιχει δε*: D*FG it vg go Or$^{int\ 2,52}$ al *η* (D* om) *συνστοιχουσα* | *δουλευει γαρ* cum ℵABCD*FG^{c}GP al mu d e g sah cop syrP ^{txt} arm Cyr$^{glaph\ 75}$ ... ς (= Gb Sz) *δουλ. δε* cum D^{c}E KL al longe plu syrP ^{mg} go Chr^{842} al ... f vg syr^{sch} aeth Or$^{int\ 2,52}$ Hil ^{403} al *et servit*, Ambrst *servient*

26. *ητις εστιν* et. Ir$^{int\ 335}$ Or$^{1,189.\ 537}$ etc ... ℵ* (sed suppl^{a}) Victorin om | *ημων* sine *παντ.* cum ℵ*BC*DEFG 5. 6. 17. 67** 177. 178. it vg etc ... ς (= Gb Sz) *παντων ημων*, Ln [*παντ.*] *ημ.* cum ℵ^{c}AC^{c}KLP al pler syrP ^{txt} arm Ir$^{int\ 335}$ etc

28. *υμεισ* et *εστε* cum BD*FG 6. 17. 61. 67** d e g sah aeth^{ro} Ir$^{int\ 333}$ Or ap Hier$^{vallars\ 7,474}$ etc ... ς *ημεισ* et *εσμεν* (:: cf 4, 31) cum ℵAC D^{c}EKLP al pler f vg syr^{utr} cop arm aeth^{PP} go Chr al

θεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ Gn 21, 10. 12
κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.
31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

V.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν
καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίας ἐνέχεσθε.
2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς
ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατ- Ia 2, 16
ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιο-
σύνης ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι 6, 15
ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. 1 Co 7, 19

---

30. *κληρονομησει* cum ℵBDEP 17. etc ... ς Ti *-μηση* cum ACFGKL al plu Chr Thdrt Dam

31. *διο* cum ℵBD* 17. 67** 115. arm Tert$^{marc\ 5,4}$ (*propter quod*). Item *itaque* d e f g vg etc ... ς *αρα* cum D^{c}KL al pler syr^{p} Bas$^{eth\ 247}$ al; FG Thdrt *αρα ουν* ... ACP etc *ημεις δε*, syr^{sch} *nos igitur* ... 71. plane om, hinc Gb^{oo}

V. 1. *τη ελευθερια* ... FG d e f g vg go etc *η ελευθερια*, atque sic Gb″. Praeterea non addidimus h. l. *ουν* cum ℵABC*DEFGP al^{12} it vg go sah cop arm syr^{p} Or$^{int\ 2,78.\ 3,52}$ etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum C^{c}KL al plu etc | *ημασ χριστοσ* (*χριστ. ημασ*): ς Ti praem ἡ cum D^{b}et^{c}E (sed D^{c}E *ημασ η χρι.*)KL al longe plu Marc$^{mon\ 47}$ Chr^{844} etc ... omisimus (Gb^{oo}) cum ℵABCD*P al^{10} sah cop arm Dam^{bis} | *ημασ χριστοσ* (Gb″) cum ℵ*ABDEFGP etc ... ς *χριστ. ημασ* cum ℵ^{c}CKL al pler f vg cle demid all^{aclhm} arm Chr al | *στηκετε ουν* (et. Gb″ Sz) cum ℵAB CFGP 10. 17. 31. 52. 67** 71. 73. al? (sunt igitur minusc nonnulli qui *οὖν* utroq loc om, atque sic Gb edidit) g f vg^{cod} go etc ... ς (= Gb Sz) Ti om *ουν* cum DEKL etc | *δουλιασ* cum ℵAD*FGLP al ... ς Ln Ti *δουλειασ* cum BCDbet^{c}EK^{sil} al plu

2. *ἴδε* ut D^{c}KL al mu ... ς *ἰδέ*

4. *απο χριστου* (Gb″) cum ℵBCD*FGP 31. 76. Thphyl ... ς Ti *απ. του χρι.* cum AD^{c}EKL al pler Chr^{846} etc

3, 1 7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθε-
1 Co 5, 6 σθαι; 8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 μικρὰ ζύμη
1, 7 ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι
οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα,
ὅστις ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφελον
καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ
τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δου-
Lv 19, 18 λεύετε ἀλλήλοις. 14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν
Mt 22, 39 Ro 13, 8 etc τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους
δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ
μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ

---

7. *ενεκοψεν* cum ℵABCDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) *ανεκοψε* cum minusc vix mu | *αληθεια* sine articulo (et. Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ) cum ℵ*AB ... ς Lnᵉᵈ ᵐᵃⁱ Ti *τη αληθεια* cum ℵᶜDEFGKL al omnᵛⁱᵈ Euthalᶜᵒᵈ Thdrt al

8. *ουκ εκ του* et. Or¹,⁶⁷⁶ etc ... D* 14. 32. 49. d e (uterque: *suasio ex eo est qui vos vocat*) Or¹,¹¹⁴ Lcif²¹⁸ Victorin cddˡᵃᵗ ap Hier ad h. l. item ap Sedul ad h. l. om *ουκ*

9. *ζυμοι* et. Or²,³⁰⁹ etc: D* d e f vg go Mcionᵉᵖⁱᵖʰ Constᵖ,¹⁷,⁸ al *δολοι*

10. *εγω* cum ℵABCDEKL al pler etc: Ln add [*δε*] cum C*FGP 73. 106. 108. 109** f g demid arm Chr¹⁰,⁴⁰⁹ etc | *οστις εαν* (et. Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ) cum ℵABP 17. 39. 73. 238. alˢᵉᵉ ˢᶜʳ Dampᵃʳᵃˡˡ⁶⁰⁸ ... ς Lnᵉᵈ ᵐᵃⁱ *οστ. αν* cum CDEFGK^{sil}L al plu Dial⁶⁸⁰ al

13. *τη σαρκι* et. Clem⁵²⁹ Or$^{int\,1,41}$ etc ... D* 17. d e f vg go Victorin al *τησ σαρκοσ*. Praeterea FG f g vg cddˡᵃᵗ ap Hier Ambrst Ambᵉᵖ ˢᶜ add *δωτε*, *detis*.

14. *εν ενι λογω* (et. syrᵖ mg): Mcionᵉᵖⁱᵖʰ ³¹⁹ etˢᵉᵉ ³⁵¹ *υμιν* et Mcionᵗᵉʳᵗ ⁵,⁴ *τοις vobis* ... syrᵖ ᵗˣᵗ *in paucis* ... D*ᴱᶠᴳˢʸᴳ d e g go etc praem *εν υμιν*: propter has lectiones variantes Gb⁰ | *πεπληρωται* cum ℵABC 17. 21. 23. 37. 39. 71. 116. Mcionᵉᵖⁱᵖʰ etᵗᵉʳᵗ etc ... ς *πληρουται* cum DEFG KLNP al pler Chr⁸⁵² al; item *impletur* it vg al | *εν τω* ... D*FG it vg (non item syrᵘᵗʳ) Mcionᵉᵖⁱᵖʰ etᵗᵉʳᵗ Victorin Hier Ambrst al om *σεαυτον* cum ℵABCDEKN** 17. al permu etc ... ς (= Gb Sz) *εαυτον* cum FGLN*P al longe plu

15. *υπ* cum ℵ*BD*FG al⁵ Basᵉˢᵃⁱ ⁵⁵⁴ Chr⁸⁵² al ... ς Ti *υπο* cum ℵᶜAC DᵇᵉᵗᶜELNP al pler Or⁸,⁴¹⁵ al

πνεῦμα κατὰ τῆσ σαρκόσ· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοισ ἀντίκειται, ἵνα μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆσ σαρκόσ, ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρισ, ζῆλοσ, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεισ, 21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοισ, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼσ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸσ τοῦ πνεύματόσ ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότησ, ἀγαθωσύνη, πίστισ, 23 πραΰτησ, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμοσ. 24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖσ πα-

Ro 8, 14
6, 14
Ro 1, 29 as
1 Co 6, 9 a
Col 3, 5 as
Eph 5, 5
Eph 5, 9

---

17. ταυτα γαρ cum ℵ*BD*EFG 17. it vg cop Cyp$^{209.\ 323}$ Aug Hier al ... ς Ti ταυτ. δε cum ℵ^{c}ACD^{c}KLP al pler vg$^{cdd\ lachm}$ etc | αλληλοισ ante αντικειτ. cum ABCDEFG al^{10} it vg go etc ... ς (= Gb Sz) αντικ. αλληλ. cum ℵKLP al pler syr^{utr} cop Chr^{858} al | εαν cum ℵAB^{2} 39. 47. 74. a^{ser} Euthal^{cod} ... ς Ti αν cum B*(ινα μη αν sic) C^{2}DEFGK^{sil}LP al pler Clem^{591} Chr al ... c* om ... Ln$^{ed\ min}$ εαν et$^{ed\ mai}$ [εαν]

19. ατινα εστιν: ς (= Gb Sz) add μοιχεια (ℵ^{c}D* -χια) cum ℵ^{c}DEFGKLN al pler d e (f g) go syr^{P} arm Or^{2,632} Ir$^{int\ 305}$ al (sed FG f g Or Ir^{int} al μοιχειαι, *adulteria*) ... om cum ℵ*ABCP 17. 47. 57. vg cop syr^{sch} ar^{e} aeth Clem^{591} Mcion$^{epiph\ 319}$ et^{351} etc

20. ερισ cum ℵABD* al^{20} fere (6 ap Scri) syr^{sch} aeth ... ς ερεισ cum c D^{b}et^{c}EFGKLNP al plu it vg (habent *contentiones*) go syr^{P} cop arm Mcion$^{epiph\ 319.\ 351}$ al mu | ζηλοσ cum BD^{Gr*}E^{Gr}F^{Gr}G^{Gr}(hi^{2} ζηλουσ)P 17. (latet A) syr^{sch} aeth go Or$^{int\ 4,570}$ al ... ς ζηλοι cum ℵ^{c}DD^{b}et^{c}KLN al pler d e f g vg syr^{P} cop arm Mcion^{epiph} al mu

21. φθονοι sine φονοι cum ℵB 17. 33. 35. 57. 73. f* demid Mcion$^{epiph\ 351}$ Clem^{591} Euthal^{cod} Chr^{1,456} Ir$^{int\ 305}$ Or$^{int\ 1,146}$ al ..... ς add φονοι, Ln [φονοι] cum ACDEFGKLP al pler it vg cdd^{lat} ap Hier syr^{utr} cop arm aeth go Ephr^{159} Chr^{856} al | καθωσ sine και cum ℵ*BFG^{Gr} f vg (et. am fu demid al) syr^{sch} aeth go etc ... ς Ti add και, Ln [και] c. ℵ^{c}AC DEKLP al omn^{vid} d e g tol (al^{lachm}) syr^{P} cop arm etc

23. πραϋτησ cum ℵABC 17. 31. 47. 80. 118. Cyr$^{hr\ 383}$ Doroth^{450} ... ς πραοτησ cum DEFGKLNP al pler Clem^{591} Or^{5,768} al mu | εγκρατεια sine additam cum ℵABCD^{c}KLP al omn^{vid} am fu harl syr^{utr} rell Clem^{591} Or^{5,768} al mu ... D*EFG d e f g vg^{cle} (et. demid tol) go Bas$^{eth\ 290}$ Ir$^{int\ 305}$ Or$^{int\ 2,92}$ al add αγνεια (-νια), item ℵ^{corr} 73. 118. υπομονη

24. χριστου ιησου cum ℵ (sed* praem κυριου quod delet^{a} nisi est ipse*) ABCN^{corr}P 17. 47* 80. sah cop (aeth^{utr} *Iesu Christi*) Bas$^{regg\ 525}$ cod

θήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 *εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.* 26 *μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.*

VI.

1 *Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς.* 2 *ἀλλήλων*
Ro 15, 1 *τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.* 3 *εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν.*
1 Co 11, 28 4 *τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον·* 5 *ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.*

6 *Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν*
Ia 1, 16 etc 2 Co 9, 6 *πᾶσιν ἀγαθοῖς.* 7 *μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει·* 8 *ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν*

Procop$^{esa\ 705}$ Cyr$^{ioh\ 890.\ 1008}$ al ... ς om *ιησου* cum DEFGKL al pler d e f g vg go syr^{utr} arm Mcion$^{epiph\ 319.\ 352}$ al mu

25. *ζωμεν* (L add *εν*) *πνευματι* ... DEF^{gr}G d e g vg^{cle} aeth Or^{1,732} Aug ad h. l. *πνευμ. ζωμ.* | *στοιχωμεν*: D^{6r} ^{c}EKL al^{15} *στοιχουμεν*

26. *αλληλους φθ.* cum ℵACDEFG^{2}KL al longe plu Clem^{308} etc ... Ln *αλληλους φθ.* cum BG*P al plus^{25} Clem^{841} Chr Thdrt^{cod} Oec

VI. 1. *προλημφθη* cum ℵAB*DEFG ... ς *προληφθη* cum B^{2}CLP al pler ... κ *προκαταληφθη* | *πραΰτητος* cum ℵBP 17. 80. ... ς Ln *πραοτητος* cum ACDEFGKLN al pler Did$^{tri\ 67.\ 290}$ al | FG^{r}G d e g *μη και αυτος πειρασθη* | Ln *πραότητος. σκοπῶν - πειρασθῇς,* ^{2}*ἀλλήλων*

2. *αναπληρωσετε* cum BFG 33. 35. d e f g m^{78} vg syr^{sch} cop aeth go Aster ap Phot$^{cod\ 271}$ Proc^{1023} (Gall^{9}) al Tert$^{marc\ 5,4}$ Cyp$^{71.\ 306}$ Victorin al ... ς Ti *αναπληρωσατε* cum ℵACD^{gr}E^{gr}KLNP al pler syr^{p} arm Clem^{308} al mu

3. *φρεναπατ. εαυτον* cum ℵABC 17. 37. 47. 73. 116. 118. sah cop syr^{h} Chr^{859} Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 628}$ (et.paris) ... ς *εαυτ. φρεναπατ.* cum DEFGKLP al pler it vg go syr^{sch} arm Thdrt al

7. *εαν* cum ℵACDEKLP al pler Or^{4,354} et$^{ps\ 61}$ (Gall^{12}) Ephr^{34} etc ... L *αν* cum BD*FG al pauc Dial^{824} Dam^{paris} Thphyl

σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. 2 Th 3, 13 2 Co 4, 16

11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται. 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ

---

8. *εαυτου* cum ℵABCD^{c}EKLP al pler Clem^{583} Ephr^{25} ... D*FG 2. 76. 115. 219* a^{scr*} Thdrt Thphyl *αυτου* ... Or$^{4,254\ bis}$ et$^{int\ 2,78}$ rell Cyr$^{ioh\ 296}$ etc om

9. *εγκακωμεν* (*εγκ-* ut B*D*, ℵAB^{3} 17. 37. 39. 8^{pe} *εγκ-*) cum ℵAB*D* al^{14} ... ς *εκκακωμ.* cum CD^{c}KLP al pler Clem$^{306.\ 318}$ Chr Thdrt Dam; item FG *εκκακησωμεν* | *θερισομεν* cum ABDEK al plu Clem^{308} etc, item *metemus* it vg Tertmarc^{5,4} et$^{res\ carn\ 28}$ etc ... ℵCFG^{3}G^{3}LP al^{10} *θερισωμεν*

10. *αρα* etc: Ln$^{ed\ min}$ *ἆρα* (hoc accentu et. D^{c} 37.) - *πίστεως;* | *εχωμεν* c. ℵB* 17. 37. 114. al ... ς Ln Ti *εχομεν* c. AB^{3}CDEFGKLP al pler etc | *εργαζωμεθα* c. ℵB*CDEFG al plu d e f gm^{75} vg etc Clem^{320} etc ... Ln $^{ed\ min}$ *εργαζομεθα* cum AB^{3}LP al mu ... K *εργασωμεθα*

11. *πηλικοις*: B* 17. *ηλικοις*, d^{secr} *ποικιλοις*. Reddunt d e f g vg Hilp^{s} $^{118\ (353)}$ Aug Hier Ambrst al *qualibus*, Victorin *quantis*

12. *μη* ante *διωκονται* (*-κωνται*) cum ℵABCDEP 17. 37. 73. 118. 137^{vi} d e vg (f male om *non*) Victorin Aug ... ς *μη* post *ινα* cum FGKL al pler g Chr Euthal^{cod} Thdrt al | *διωκονται* cum ACFGKLP 37. 47* 72. 74. a^{scr} al plus^{10} Euthal^{cod} ... ς Ln *διωκωνται* cum ℵBDE al plu Chr al

13. *περιτεμνομενοι* cum ℵACDEKP al sat mu Mcion$^{epiph\ 319.\ 352}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam, item *qui circumciduntur* f vg syr^{utr} sah arm ... Gb$^{\prime}$ Sz Ln *περιτετμημενοι* cum B(FG)L al plus^{50}, item *qui circumcisi sunt* d e g go cop aeth Victorin al

14. *καυχασθαι* cum ℵBCD^{c}EFGLP al fere omn etc ... AD*K 47*^{vi} *καυχησασθαι* | *κοσμω* cum ℵABC*D*FGP 17. Or^{3,243} et$^{4,197.\ 304}$ ... ς (sed Gb^{00}) Ti praem *τω* cum C^{3}D^{c}EKL al pler arm Clem^{569} (cf et.^{484}) Or $^{1,438.\ 628}$ ter al mu

5 6
1 Co 7, 19
2 Co 5, 17
Phi 3, 16

κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἐστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

Phil 25 etc

18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

---

15. ουτε (syrsch sahgb ou) γαρ (Gb″) cum B 17. 47. syrsch etP txt sahgb armven aethro go Chr865 Hier (ad h. l.) Aug (ad h. l.) ... ς Ln εν γαρ χριστω ιησου ουτε cum ℵACDEFGKLP al pler d e f g vg cop syrP c.* sahwoid cop aethPP Euthalcod Thdrt al :: ex 5, 6 | εστιν cum ℵ* ABCD*EFG 17. 28. 47. 67** 80. 178. d e g go syrsch etP mg sah cop arm etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) ισχυει cum ℵCDcKLP al pler f vg syrP txt Chr Thdrt al

16. στοιχησουσιν cum ℵBC3KLP al pler Chr Euthalcod Cyr6,203 etc ... Ti (Gb″) στοιχουσιν cum AC*DEFGrG 4. 71. d e g arm aeth Cyr6,303 mg Victorin al

17. του ιησου (Gb″) cum ABC* 17. 109lat f am fu demid mar tol Dial864 etc ... P 47. 73. 118. cop arm aethutr Ignintpol356 etc του χριστου ... ς του κυριου ιησου cum C3DcEKL al pler vgcle etc ... ℵD*FGrG 31. 111. d e syrsch go Chr865 Orint2,70 Victorin al του κυριου (DGr* FGrG etc add ημων) ιησου χριστου

18. του κυριου ημων cum ABCDEFGKL al pler it vg etc ... ℵP 37. 2lect aeth om ημων | αμην: G g Victorin Ambrst om

Subscriptio: ℵAB*C 6. 17. 135. προσ γαλατασ. Item DE πρ. γαλ. επληρωθη αρχεται πρ. εφεσιουσ ... BcorrKP 47. al προσ γαλατασ εγραφη (P -φει) απο ρωμησ ... ς (= Gb Sz) προσ γαλατασ εγραφη απο ρωμησ (απο ρωμησ confirmant etiam syrutr cop Thdrt Euthal Hier; contra Thphyl Oec Claudantiss απο εφεσου). Numerantur στιχοι σιγ′ (ita KL al mu), ℵ**P τιβ′, 80. hscr τιβ′. B vero a capite νδ′ ad νη′ pergit, transit vero inde ad ep ad Hebraeos, cuius ad initium nota νθ′ (i. e. 59) invenitur. Rursus ab ep ad Hebr redit ad ep ad Eph, cuius prima nota o′ (i. e. 70) est.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ* Col 1, 1 etc
τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
2 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ* Col 1, 2, etc
Χριστοῦ.
3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* 2 Co 1, 3
στοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπ-
ουρανίοις ἐν Χριστῷ, 4 *καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ*
καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον Col 1, 22
αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 *προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ*

---

* *προσ εφεσιουσ* cum ℵABK 3. 17. 37. 47. 89. 108. 113. 123. al. Item DEFG d e f g *αρχεται προσ εφεσιουσ*, sed DEG d e g coniungunt cum subscriptione epistulae ad Galatas. ... ς *προσ εφεσιουσ επιστ. παυλου*, ς^{e} *παυλου του αποστολου η προσ εφεσ. επιστολη*, Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. εφεσιουσ*

I. 1. *χριστου ιησου* cum BDEP 17. d e am (allachm) go cop syrP Or$^{cat\ 101}$ Dam Ambrst ... ς *ιησου χριστου* cum ℵAFGKL al fere omn f g vg (et. fu demid tol harl al) syr^{sch} arm aeth etc | *τοισ αγιοισ*: ℵ^{c}AP 10. 80. am fu demid tol al (vg^{cle}) cop ar^{e} Hier add *πασιν* (vg^{cle} *omnibus sanctis*) | [*εν εφεσω*]: haec non a Paulo profecta esse iudicamus, om enim ℵ*B* 67** Or$^{cat\ 102}$ cdd^{vet} et pp^{vet} apud Bas$^{eunom\ 1,255}$ item^{vid} Mcion^{tert} et^{epiph}. Mcion verba *εν εφεσω* non legisse censendus est quoniam hanc epistulam *ad Laodicenos* inscripsit. Cf Tert$^{marc\ 5,17}$: „Ecclesiae quidem veritate epistolam istam *ad Ephesios* habemus emissam, non *ad Laodicenos*, sed Marcion ei titulum aliquando interpolare gestiit," etc ..... ς Ln addunt *εν εφεσω* cum ℵ^{c}AB^{3}DEFGKLP al (praeter 67**) omn it vg (sed Victorin *sanctis qui sunt fidelibus Ephesi*) rell

3. *ο θεοσ και πατηρ* et. Or$^{int\ 2,263.\ 3,978.\ 4,590}$ etc ... B Hil^{186} om *και πατηρ* | *εν* ante *χω*: ς (non ς^{e} Gb Sz) om cum minusc pauc | *εν χριστω* ... Db^{et}GEK 4** 46. 47. 76. 109. 115. syrP aeth^{utr} etc add *ιησου*

4. *εν αγαπη*: ς (= Gb Sz) cum praecedentibus coniung, ut LP al ut^{vid} plu f vg (hi^{2} *in caritate qui praedestinavit*) go ... cum seqq vero Or$^{cat\ 107}$ Chr^{5} Thdrt. Cf etiam Hier: „Dupliciter legendum, ut caritas vel cum superioribus vel inferioribus copuletur."

Χριστοῦ εἰσ αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ,
6 *εἰσ ἔπαινον δόξησ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, ἧσ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ ἐν*
Col 1, 14 *τῷ ἠγαπημένῳ,* 7 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματοσ*
αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ χά-
ριτοσ αὐτοῦ, 8 *ἧσ ἐπερίσσευσεν εἰσ ἡμᾶσ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-*
3, 3 Col 1, 26 *νήσει* 9 *γνωρίσασ ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, κατὰ*
Ga 4, 4 *τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ* 10 *εἰσ οἰκονομίαν τοῦ*
Col 1, 16 19 s *πληρώματοσ τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ*
Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἐν αὐτῷ, 11 *ἐν*
3, 11 *ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντεσ κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα*
ἐνεργοῦντοσ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, 12 *εἰσ τὸ*
εἶναι ἡμᾶσ εἰσ ἔπαινον δόξησ αὐτοῦ, τοὺσ προηλπικότασ ἐν τῷ Χρι-

---

5. *ιησου χριστου* et. Or$^{cat\ 107\ bis}$ Eus$^{ps\ 256}$ Cyr$^{thes\ 173}$ etc Victorin Ambrst etc ... B Chr$^{mosc\ 1}$ *χριστου ιησου*

6. *ησ* (Gb′) cum ℵ*ABP 6. 17. 23* 47. 57. 67** 69. 70. 73. 80. 118. 8^{pe} Or$^{cat\ 112}$ Chr^{7} Euthal^{cod} ... ς Ti *εν η* cum ℵ^{c}DE(F om *η*)GKL al pler d e f g vg go syr^{p} Bas$^{bapt\ 634}$ (Chr^{6}) Thdrt Dam Victorin Hier al *ηγαπημενω* sine additam et. am* demid al^{lachm} syr^{p} txt (syr^{sch} cop add tantum *eius*) Hier Sedul ... D*E*FG 8^{pe} d e f g vg^{cle} (et. am** fu harl mar tol al) go syr^{p} c.* Dial^{857} cdd^{lat} ap Hier Victorin Ambrst al add *υιω αυτου*. Contra est Or$^{cat\ 112\ ter}$ et^{107}, item Hier ad h. l.

7. *εχομεν* cum ℵ^{c}ABD^{b}et^{c}EFGKLP al omn^{vi} d e f g vg syr^{utr} arm go Ir int^{293} Or$^{cat\ 112}$ Cyr$^{hr\ 302}$ etc ... ℵ*E^{gr}* cop (*accepimus*) aeth Ir$^{int\ 310}$ (*habuimus*) *εσχομεν* | *το* (FG *του*) *πλουτοσ* cum ℵ*ABD*EFGP 31. 47. 59. 67** cat^{txt} ... ς *τον πλουτον* cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler Or$^{cat\ 112}$ Cyr$^{hr\ 302}$ al

9. *κατ. τ. ευδοκιαν* (ℵ add *του θεληματοσ*) *αυτου*: DEFG^{gr}G d e g go cop Tert$^{marc\ 5,17}$ Victorin Hil^{22} om *αυτου*

10. *τα ε. τοισ* cum ℵ*ABDEFGKLP al^{70} fere ... ς (= Gb Sz) *τα τε ε. τοισ* cum minusc ut^{vi} paucis | *επι τοισ ουρ.* cum ℵ*BDEL al plus^{40} go Eus mcell Thdrt ad h. l. Dam Oec Tert$^{monog\ 5}$ ... ς Ti *εν τοισ ουρ.* cum ℵ^{c}AFGKP al plu cop Epiph^{888} et^{2,68} Chr Euthal^{cod} al Ir$^{int\ 317}$ al. Praeterea d e f g vg Tert$^{marc\ 5,17}$ Hier Ambrst al *in caelis* pariter atque *in terris* (*-rra*)

11. *εκληρωθημεν* cum BKLP al omn^{vi} f vg Eus$^{ps\ 258}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 10}$ Thdrt etc ..... Gb′ Ln *εκληθημεν* cum ADEFG d e g *κατα* (D*FG 38. add *την*) *προθεσιν* (Eus^{ps} *προγνωσιν*) ... DEFG al^{9} d e f g cop arm go Euthal^{cod} Ambrst add *του* (80. om) *θεου*

12. *δοξησ* cum BDEFGKLP al plu etc ... ς (Gb^{00}) praem *τησ* cum A vix mu (ut^{vi}) Chr^{12} Thdrt Oec

στῷ· 13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 ὅς ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ. 15 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, 19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 20 ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν

4, 30 2 Co 1, 22 etc

Col 1, 9

1 Th 1, 2 Ro 1, 9 s

1 Pe 1, 13 Col 1, 27

2, 6

---

14. *οσ* cum ℵDEK al longe plu d e g Did$^{trl\ 135}$ Chr^{12} (com) Thdrt Dam al Oec ... Ln *ὅ* cum ABFGLP (ω) al^{15} Ath^{705} al

15. *και την αγαπην την* (D*FG om) *εισ* cum ℵ^{c}D(*et^{b}et^{c})EFGKL al pler d e f g vg syr^{utr} cop go Eph^{3,333} (- *ην εχετε εισ*) Chr^{18} Thdrt Dam al Victorin^{bis} Ambrst Aug$^{ep\ 217}$ etc ..... ℵ*ABP 17. Or$^{cat\ 129}$ Cyr$^{trin\ 603}$ Hier^{diserte} Aug$^{praed\ ss}$ *και* (omissis *την αγαπ.*) *την εισ* :: dubium igitur non est quin lectio quae verba *την αγαπην* non habet alteri auctoritate testium praestet. Tamen videndum est ne testes illos sequentes non repetamus nisi antiquissimum vitium. Quod ut statuam, facit etiam geminus epistulae ad Coloss. locus 1, 4.

16. *μνειαν ποιουμενοσ* sine *υμων* cum ℵABD* 17. 33. 35. 37. 39. 73. 116. 118. 219. d (male ed. Sab) go Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 838}$ Hil^{1092} ... ς Ti post *μνειαν* add *υμων* cum D^{gr}*EKLP al pler e (certe teste Sab) f vg syr^{utr} cop arm Or$^{cat\ 129}$ etc, item F^{gr}G g post *ποιουμενοσ*

18. *τησ καρδιασ* cum ℵABDEFGKLP al longe plu it vg syr^{utr} cop arm aeth go Or$^{cat\ 129.\ 161}$ etc ... ς (= Gb Sz) τ. *διανοιασ* cum minusc vix mu Cyr$^{hr\ 302}$ Thdrt Oec | *τισ ο πλουτ.* sine *και* cum ℵ*ABD*FG 17. 59. d e f g am fu tol go Euthal^{cod} Victorin ... ς Ti praem *και* cum ℵ^{c} D^{c}EKLP al pler vg^{cle} (et. demid al) syr^{utr} cop arm aeth Or$^{cat\ 131.\ 161}$ al Hier al

20. *ενηργηκεν* cum AB Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 838}$ Procop^{151} (esa 9,7) ... ς Ti

καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 21 ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, 23 ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

II.

1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, 2 ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν

ἐνεργησιν cum ℵDEFGKLP al omn^{vid} Or$^{cat\ 131}$ al mu | καὶ καθίσας cum ℵAB al^{11} cat^{txt} Eus$^{dem\ 224}$ et$^{esa\ 391}$ Cyr$^{hr\ 220}$ etc ... ς Ti καὶ ἐκάθισεν cum DEFGKLP al pler Or$^{cat\ 133}$ Chr Thdrt etc | αὐτον sec cum ℵA 17. 23. 57. 80. cop syr^{utr} aeth Or$^{cat\ 133}$ Eus^{dem} et^{esa} etc ... ς Ln Ti om cum BDEFGKLP al pler it vg arm Cyr$^{hr\ 220}$ Chr al | ἐν τοις ἐπουρανιοις cum ℵADEFGKLP al pler Or$^{cat\ 133}$ al mu ... Ln ἐν τ. οὐρανοις cum B 71. 213. Hil^{1100} Victorin

23. τα παντα cum ℵABDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) om τα cum minusc

II. 1. ὑμων cum ℵBDEFGP al^{15} cat^{txt} d e f g m^{87} vg syr^{utr} cop aeth etc ... A ἑαυτων ... ς om cum KL al longe plu Chr$^{28\ bis}$ Dam al

3. ἡμεθα cum ℵB 17. 73. Or$^{1,557.\ 3,160}$ et$^{4,840.\ 850}$ et$^{cat\ 137}$ ... ς Ln Ti ἡμεν cum ADEFGKLP al pler Clem^{23} al | τεκνα φυσει cum ℵBK al pler Or^{1,557} et^{3,460} et^{4,850} et$^{int\ 4,503}$ Chr$^{28.\ 80}$ Dam Tert$^{marc\ 5,17}$ ... Ln φυσει τεκνα cum ADEFGKLP 3. 37. 80. 106. 108. 116. it (et. m^{87}) vg cop syr^{p} go (arm?) Or^{4,340} al mu

4. αυτου et. Clem^{23} Or$^{cat\ 135}$ et$^{int\ 4,641}$ Cyr$^{hr\ 302}$ (sed ante αγαπην pon) Victorin Hier Ambrst ... D*FG^{r}G 73. 118. d e g go Amb$^{ps\ 118}$ Aug$^{ioh\ 111}$ et^{saep} om

ἡμᾶς, 5 καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωο- Col 2, 13
ποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — 6 καὶ συνήγειρεν 1, 20
καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐν-
δείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος
τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ
ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται·
10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ
ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπα- Col 1, 10
τήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγό- Ro 2, 26
μενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιή-
του, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι Ro 9, 4
τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, Heb 11, 13
ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵ-
ματι τοῦ Χριστοῦ. 14 αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας

---

5. *τοις* (B arm praem *εν*) *παραπτωμασιν*: $F^{gr}G$ g *τη αμαρτια* (*peccato*), $D^{*}E$ *ταις αμαρτιαις*, item *peccatis* d e f vg Hil^{403} Victorin Hier etc ... B add *και ταις επιθυμιαις* | *του χριστου*: B 17. 73. 118. vg^{cle} (non am fu demid al) tol (g *cum t in*) cop arm Chr^{30} Dam Victorin al praem *εν*, hinc Ln [*εν*]

6. *εν χριστω ιησου*: $F^{gr}G$ g Victorin Hil^{403} om

7. *το υπερβαλλον πλουτος* (Gb″) cum $\aleph^{a}ABD^{*}FG$ 17. 67** Or^{1,250} odd (ed *τ. υ. πληθος*) Eus$^{mcell\,84}$ Euthal^{cod} ... ς *τον υπερβαλλοντα πλουτον* cum $D^{c}EKLP$ al pler Or^{3,699} Eus$^{mcell\,cod}$** Chr al

8. *δια πιστεως* (Gb′) cum $\aleph BD^{*}FGP$ 17. 67** 76. 80. Or$^{cat\,141}$ al ... ς Ti *δια της πιστ.* cum $D^{c}EKL$ Δ1 pler Bas$^{eth\,275}$ Euthal^{cod} Thdrt al

11. *ποτε υμεις* hoc ordine cum $\aleph^{*}ABD^{*}et^{c}E$ 17. 37. 73. 115. 116. d e f vg Dial^{867} Did$^{tri\,2}$ etc ... ς *υμεις ποτε* cum $\aleph^{c}D^{b}KLP$ al pler syr^{p} (syr^{sch} cop arm aeth go *ποτε* post *υμ. τα εθνη*) Mcion^{epiph} etc ... $F^{gr}G$ *υμεις οι ποτε*, item g

12. *τω καιρω εκεινω* cum $\aleph ABD^{*}FG$ 17. d e f g tol al^{lachm} Mcion$^{epiph\,318.\,371}$ Or$^{int\,4,542}$ etc ... ς (Gb^{00}) praem *εν* cum $D^{c}EKLP$ Δ1 fere omn vg cop go Or$^{cat\,144}$ Dial^{867} al

13. *εγενηθ. εγγυς* cum $\aleph AB$ 17. 31. 37. 47. 73. f vg go Mcion^{epiph} Dial^{867} Eus$^{clo\,80}$ al Ir$^{int\,210.\,310}$ al ... ς Ti *εγγυς εγενηθ.* cum $DEFGKLP$ Δ1 pler d e g vg^{cdd} lachm syr^{utr} arm Chr^{88} Thdrt Dam al

τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, 15 τὴν
Col 2, 14 ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν
καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον
Col 1, 20. 22 ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ
σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ.
Es 57, 19 17 καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην
5, 12 Ro 5, 2 τοῖς ἐγγύς, 18 ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι
ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι
καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ,
20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφη-
4, 16 1 Co 3, 16 τῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα
οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 ἐν
1 Pe 2, 5 ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν
πνεύματι.

---

15. ς (non Gb Sz) *λύσας* · 15 *τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ*, etc, Ln *λύσας*, 15 *τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ*, etc | *ἐν αυτω* cum ℵ*ABFP 3. 14. 17. 31. 37. 47. 219. 238. Ath^{414} cod Procop$^{\text{niceph}\ 1,1696}$ et ^{1646} ... ς Ti *ἐν εαυτω* cum ℵ^{c}DEGKL al pler syrP Eus$^{\text{mai}\ 237}$ al. Item *in se ipso* d e Hier, *in semetipso* f g m^{106} vg^{cle} demid etc

17. *εἰρηνην* sec loco cum ℵABDEFGP al^{8} d e f g vg go cop arm aeth^{utr} Or$^{\text{int}\ 4,543}$ Eus$^{\text{ps}\ 327}$ etc ... ς om cum KL al pler syr^{utr} Dial$^{\text{969. 671}}$ Const^{2,54}

19. *αλλα* (ita ℵBE*; ACD*FG rell^{4} Bas *αλλ*) *εστε* cum ℵABCD*E*FG 17. 31. 71. 73. it vg go Bas$^{\text{bapt}\ 645}$ Hil^{384} Victorin ... ς *αλλα* sine *εστε* cum D^{c}E**KLP al pler syr^{utr} cop arm Or$^{\text{cat}\ 151}$ et$^{\text{cat cor}\ 64}$ al | *συνπολ-* cum ℵAB*^{c}DEFG ... ς Ln *συμπολ-* cum B^{2}K^{311}LP al certe pler

20. *αυτου* et. ℵ^{a} Or$^{1,757.\ 4,43}$ et$^{\text{cat}\ 151}$ et$^{\text{cat cor}\ 64}$ Eus^{ps} bis Bas^{bapt} etc ... ℵ* (pergit *του χυ*) cop Or$^{4,142.\ 197}$ Victorin om | *χριστου ιησου* cum ℵ^{a}AB 17. 39. 47. cat^{txt} f vg go cop arm Or$^{4,43.\ 142.\ 197}$ etc ... ς *ιησου χριστου* cum CDEFGKLP al pler d e g syr^{utr} Ps-Iust$^{\text{expos}\ 5}$ Or$^{\text{cat cor}\ 64}$ al ... ℵ* 37. aeth (Tert$^{\text{marc}\ 5,17}$) *του* (37. om) *χριστου*

21. *πασα* sine *η* cum ℵ*BDEFGKL al longe plu (omn ap Scri) Ps-Iust$^{\text{expos}\ 5}$ Clem^{787} Or$^{\text{cat cor}\ 64}$ Bas$^{\text{eth}\ 317}$ et$^{\text{bapt}\ 645}$ Chr^{45} Thdrt al ... ς (Gb^{00}) add *η* cum ℵ^{a}ACP al mu^{vl} arm Or$^{\text{cat}\ 151}$ al

III.

1 *Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ* 4, 1
ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — 2 *εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος*
τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 *ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν* Ga 1, 12
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 *πρὸς* 1, 9
ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ Col 4, 3
τοῦ Χριστοῦ, 5 *ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν*
ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ Col 1, 26
προφήταις ἐν πνεύματι, 6 *εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύν-* 2, 20
σωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐ-
αγγελίου, 7 *οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος* Col 1, 25

III. 1. *του χριστου* cum ℵ*D*FG 61. o^{scr} 8^{pe} d e g $aeth^{utr}$ Victorinquater ... ς Ln Ti *του χριστ. ιησου* cum ℵ^{a}ABD^{b}EKLP al pler f vg cop al etc, C *του κυριου ιησου* | *των εθνων*: DE 10. add *πρεσβευω*, item d e *postulo*; item 71. 122. 219. add *πεκαυχημαι*. Illud *πρεσβευω* vdtr etiam agnoscere Ambrst

3. *οτι κατα αποκαλυψιν*: FG f g go *κα. αποκ. γαρ* ... B d e Victorin (plane cum antegressis coniungit) Ambrst om *οτι*, hinc Ln [οτι] | *εγνωρισθη* cum ℵABCD*FGP al^{12} it vg syr^{utr} cop arm go Basilid hipp^{241} $Clem^{662}$ $Or^{cat\ 154}$ al ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *εγνωρισε* cum DcEKL al pler $aeth^{utr}$ Dam Thphyl

5. *ετεραις* cum ℵABCDEFGKLP al $plus^{80}$ (omn ap Scri) it vg arm aeth go $Clem^{662.\ 666}$ $Or^{4,105.\ 257.\ 258}$ al ... ς (= Gb Sz) praem *εν* cum pauc ut vid minusc cop syr^{utr}

6. *συγκληρονομα* cum ℵAB*DEFG Euthal^{cod} ... ς Ln *συγκλη-* cum B^{3}C K^{sil}LP al certe pler | *συσσωμα* cum ℵAB*DEFG 17. 47. ... ς Ln *συσσωμα* cum B^{3}CKLP al pler Euthal^{cod} | *συνμετοχ.* cum ℵAB*CD*FG n^{scr} ... ς Ln *συμμετ-* cum $B^{3}D^{c}$EKLP al pler | *επαγγελιας* sine *αυτου* cum ℵABCD*P 17. 47. 73. 106. d e am fu demid tol 109^{lat} syr^{sch} cop arm aeth $Or^{4,105\ bis}$ et^{259} etc ... ς (Gb^{o}) add *αυτου* cum $D^{b}$$et^{c}$EFGKL al pler f g vg^{cle} $et^{edd\ aliq}$ go syr^{P} etc | *εν χριστω ιησου* cum ℵABCP 17. 47. 73. 8^{pe} f vg go cop syr^{P} (sed $\overline{\omega}$ c.*) arm aeth Euthal^{cod} $Hier^{7,591\ bis}$ Ambrst Pelag al ... ς *εν τω χριστω* cum DEFGKL al pler d e g Chr^{48} Thdrt Dam al Victorin Hil^{518} al

7. *εγενηθην* cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. 73. 80. cat^{txt} Euthal^{cod} Oec^{com}

τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
1 Co 15,9 τοῦ. 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη,
Col 1, 27 τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χρι-
Col 1, 26 στοῦ, 9 καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο-
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπου-
1, 11 ρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, 11 κατὰ
πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
2, 18 Ro 5, 2 ἡμῶν, 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι-
θήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν,

(non^{txt}) ... ς εγενομην cum CD^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | της δοθεισης (Gb″) cum ℵABCD*FGP etc ... ς Ti την δοθεισαν cum D^{c}E KL al pler go^{vi} Chr al

8. παντων sine των cum ℵABCDEFGKL al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) add των cum P al mu go Cyr$^{fid\ 123}$ Thdrt Thphyl | αγιων et. Or Dial Did^{tri} etc ... 4. Chr^{cod} (ap Gb) ανθρωπων, Archel^{502} *apostolorum*, 46. αγι. αποστολων ... 72* om, item Tert$^{marc\ 5,18}$ ... Gb^{0} | τοις εθνεσιν cum ℵABCP 23. 31. 61. o^{scr} cop aeth Euthal^{cod} ... ς Ti praem εν cum DEFGKL al pler it vg go syr^{utr} arm Dial^{870} Did$^{tri\ 197}$ al | το ανεξιχν. (FG ανεξεχν.) πλουτος cum ℵ*ABCD*FG 17. 67** ... ς τον ανεξιχν. πλουτον cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler

9. φωτισαι sine additam cum ℵ*A 67** cod apud Bez Cyr$^{fid\ 123}$ (sive$^{act\ 66}$) Hil^{84} Augen ad litt^{5} Hier (fluctuat quidem lectio et Vall edidit *omnes*, sed etiam comm bis^{593} et^{594} omissionem confirmat) ... Ln add [παντας], ς Ti παντας cum ℵ^{c}BCDEFGKLP al pler it vg rell Dial^{870} Did$^{tri\ 197}$ Chr Euthal al Tert$^{marc\ 5,18}$ (vide ad v. 8) Victorin Ambrst al | η οικονομια cum ℵABCDEFGKLP al pler it vg syr^{utr} cop arm aeth go etc ... ς (= Gb Sz) η κοινωνια cum 37^{mg} al pauc | κτισαντι sine additam cum ℵABCD*FGP 17. 47. 48. 73. d e f g m^{69} vg syr^{sch} et p ^{txt} cop arm aeth go etc ... ς (= Gb Sz) add δια ιησου χριστου cum D^{c}EKL al pler syrP c.* Chr^{53} al

11. εν τω χρι. ιησου cum ℵ^{a}ABC* 17. 37. 116. Euthal^{cod} ... ς εν χριστ. ιησ. cum ℵ*et^{c}C^{2}DEKLP al pler Ath^{699} al ... FG^{rg} g εν tantum

12. την παρρησ. (B* παρησιαν) και προσαγωγ. cum ℵ*AB 17. 80. Item ς Ti την παρρ. κ. την προσα. cum CD^{b}KLP al pler Ath^{699} Chr Euthal cod Thdrt Dam al. Item f vg rell ... D*et^{c}E τ. προσαγ. κ. τ. παρρ., FG^{rg} τ. προσαγω. εις την παρρ.

13. εγκακειν (ℵB^{2} al εγκ-) cum ℵAB*et^{s}D* 13. 17. 37. 39. 46** 47. ... ς εκκακειν cum CD^{c}EFGKLP al pler Chr Thdrt Dam

ἥτισ ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸσ τὸν πατέρα, 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖσ καὶ ἐπὶ γῆσ ὀνομάζεται, 16 ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ εἰσ τὸν ἔσω Col 1, 11
ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆσ πίστεωσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, 18 ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖσ ἁγίοισ τί τὸ πλάτοσ καὶ μῆκοσ καὶ βάθοσ καὶ ὕψοσ, 19 γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆσ γνώσεωσ ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰσ πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν Ro 16, 25 ss
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, 21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰσ πάσασ τὰσ γενεὰσ τοῦ αἰῶνοσ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ ἐγὼ ὁ δέσμιοσ ἐν κυρίῳ, ἀξίωσ περιπα- 3, 1
τῆσαι τῆσ κλήσεωσ ἧσ ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσησ ταπεινοφροσύνησ Col 1, 10
Col 3, 12 ss

---

14. *τον πατερα* sine additam cum ℵ*ABCP 17. 67** demid cop aeth^{utr} ar^{e} Or^{1,267} et$^{cat\,161}$ Cyr$^{hr\,112.\,115}$ Epiph^{850} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,173.\,888}$ et fid^{70} al Hier^{dis} al ..... ς (Gb^{00}) add *του κυριου ημων ιησου χριστου* (:: cf 1, 3 etc) cum ℵ^{c}DEFGKL al pler it vg (exc demid) go syr^{utr} arm Ps-Ius$^{expos\,5}$ Or^{1,288} al

16. *δω* cum ℵABCFG 17. 37. 39. 116. Or$^{cat\,161}$ (sec loc) et^{162} Meth^{719} Ath ^{543} edd Ephr^{3,333} al ... ς Ti *δωη* cum DEKLP al pler Valent^{tt}$^{hipp\,193}$ Ps-Ius$^{expos\,5}$ Or$^{cat\,161}$ (pri loc) al | *το πλουτος* cum ℵABCD*EFGP al ... ς *τον πλουτον* cum D^{c}KL al pler

18. *βαθος και υψος* cum ℵAKL al pler syrP Or^{3,243} al permu ... Ln *υψος κ. βαθος* cum BCDEFG 17. 37. 57. 73. 116. it vg go cop arm aeth Or$^{cat\,162}$ (sec loc) al

21. *εν τη εκκλη. και εν χρι. ιησ.* cum ℵABC 17. 73. 80. 213. vg cop Hier al. Eadem habent ς Ti omisso *και* cum D^{b}KLP al pler cat^{txt} syr^{utr} arm aeth go etc ... D*FG d e f g Victorin Ambrst *εν χριστω ιησου και τη* (d e f g etc *et in*) *εκκλησια* ... 46. Oros$^{contr\,pelag\,457}$ om *εν τη εκκλη.*, hinc Gb^{0} | FG f tol (hi^{3} *in omnes generationes saeculorum*) om *του αιωνοσ*, hinc Gb^{0}

καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
1 Co 8, 6 12, 5 s 1 Ti 2, 5 τῆς εἰρήνης. 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν
μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· 5 εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα·
6 εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ
ἐν πᾶσιν. 7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον
Ps 67 (68), 19 τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. 8 διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώ-
τευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. 9 τὸ δὲ
ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;
10 ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν
1 Co 12, 28 οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν

IV. 2. *πραϋτητος* cum ℵBC 17. ... ς Ln *πραοτητος* cum ADEFGLO^{b} al fere omn | *εν αγαπη*: Ln cum seqq coniung, id quod confirmat Or cat^{165} (non item Chr^{81} Antioch^{1138})

4. *καθως και* ... B 19. 32. 39. 43. 55. 114. 213. 238. k^{scr} vg (et. 109^{lat}; non item fu tol) go syr^{sch} aeth Firmil ap Cyp^{150} Ambrst om *και*

6. *και εν πασιν* et. Mcion^{epiph} 319 et^{374} Eus^{ps} 597 et^{mcell} 174 Mcell^{eus} 131 Ath^{541} etc Ir^{int} 118. 253. 270. 315 Firmil ap Cypr^{150} Hil^{1061} etc ... B 32. Victorin om *και* | *πασιν* sine additam cum ℵABCO^{b}P 17. 31. 67** 71. 73. 80. 109. 177. cop aeth^{utr} ar^{e} Mcion^{epiph} bis Ign^{intpol} 324 etc ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum minusc pauc Chr^{93} com Thdrt Thphyl Oec. Item Gb Sz add *ημιν* (tamen Gb^{00}) cum DEFGKL al^{50} d e f g m^{5} vg syr^{utr} arm go Dial^{869} Dam Phot$^{manich\ 3,16}$ al Ir^{int} 118. 253. 270. 315 al

7. *εδοθη η χα.* cum ℵACD^{c}EKP^{corr} al pler Or$^{cat\ 170}$ al ... Ln om *η* (:: post *εδοθη*) cum BD*FGLO^{b}P* 1. al arm Euthal^{cod} Dam

8. *ηχμαλωτευσεν* cum ℵBCDEFGKP al pler it vg rell Iust$^{dial\ 39.\ 87}$ Ir^{int} 145 Or^{2,753} al mu ... AL 2. al^{12} aeth^{utr} Thdrt^{cod} *ηχμαλωτευσας*. Sed ex his tantum aeth^{utr} etiam *εδωκασ* | *εδωκεν* absque *και* cum ℵ*AC^{2} D*FG 17. 108* 7^{lect} cat^{txt} d e f g vg cop arm Iust$^{dial\ 39.\ 87}$ Ir^{int} 145 Or$^{int\ 3,458}$ Eus$^{eccl\ 102}$ Tert$^{marc\ 5,8}$ Lcif^{196} Hil^{120} Hier Ambrst al mu ... ς Ti praem *και* (Gb^{00}) cum ℵ^{c}BC*et^{c}D^{c}KLP al pler syr^{utr} go aeth Or^{2,753} Chr al

9. *κατεβη* sine additam cum ℵ*AC*DEFGO^{b} 17. 46. 67** 73. cat^{txt} d e g am* cop sah aeth^{utr} Ir^{int} 259. 331 Thdot ap Clem^{969} Or$^{4,303.\ 304}$ al Lcif 196 Hil$^{120.\ 201.\ 1077}$ Victorin al ... ς (= Gb Sz) add *πρωτον* cum ℵ^{c}B C^{c}KLP al pler f vg go syr^{utr} arm Eus$^{dem\ 260}$ Thdrt Dam al Ambrst | *μερη* cum ℵABCD^{c}KLP al omn^{vid} f vg cop arm syr^{p} (et.$^{mg\ gr}$) Or^{4,303} Eus^{dem} ed et$^{eccl\ 101}$ al mu ... Gb^{00} Ti om cum D*EF$^{s\,r}$G d e g go syr sch ar^{e} aeth Ir$^{int\ 259.\ 331}$ Thdot ap Clem Or^{4,304} al

ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, 13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, 14 ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, 15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός, 16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

1, 22 5, 23 Col 1, 18 Col 2, 19

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, 18 ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ

Col 1, 21

---

18. οι *παντες* et. Clem^{108} Or^{3,445} etc ... D*FG 8^{pe} Clem^{624} Or^{3,605} om οι

14. κυβια cum NB*D*FGO^{b}P Euthal^{cod} ... ς Ln Ti κυβεια cum AB^{3}CD^{c}E KL al pler | πρ. τ. μεθοδιαν cum N(A vide post)B*D*FGKLO^{b}P al plus ^{10} Euthal^{cod} (editum est etiam Or^{1,560}) ... ς Ln πρ. τ. μεθοδειαν cum B^{c}CD^{c}E al longe pler Chr etc ... A cop πρ. τασ μεθοδιασ

15. χριστος cum N*ABC 17. 67** 73. Did$^{tri\,412}$ Bas^{3,8} Cyr$^{ioh\,999}$ Dam ... ς praem ο cum N^{c}DEFGKLP al pler Chr Thdrt al

16. συνβιβαζ. cum NAB*CD*FG ... ς Ln συμβιβ- cum B^{3}D^{c}EKLP etc | μερους cum NBDEFGKLO^{b}P al pler d e f g syrP (et.^{mg} graece) arm aeth go Bas^{3,8} ex$^{edd\,omn}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ir$^{int\,270}$ Lcif^{196} Victorin Ambrst al ... Gb' μελουσ cum AC 14. 66^{mg} vg syr^{sch} cop Bas^{ed} Chr Cyr$^{ioh\,999}$ al | εισ οικοδομ. αυτου cum ND*FG 37. 106. 109. a^{scr} Cyr$^{zach\,690}$ ... ς Ln Ti ε. οικ. εαυτου cum ABCD^{c}EKLO^{b}P al pler Chr^{97} Euthal^{cod} al

17. εθνη cum N*ABD*FGO^{b} 10. 17. 47. 51. 67** d e f g m^{94} vg sah cop aeth^{utr} Clem^{69} Euthal^{cod} Dam^{paris} Lcif^{196} al ... ς (sed Gb^{00}) Ti praem λοιπα cum NCD^{b}et^{c}EKLP al pler syr^{utr} go arm Ephr^{1,82} Chr al

18. εσκοτωμενοι cum NAB 17. Ath^{959} ... ς εσκοτισμενοι cum DEFGKL OBP al pler Clem^{69} Ephr^{1,82} al | οντες: ς cum seqq conig ... FG Thphyl om. Non exprimunt d e g Lcif Victorin al.

τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, 19 οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. 20 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 21 εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν
Col 3, τῷ Ἰησοῦ, 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν 24 καὶ
Col 3, 10 ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

Zach 8, 16 25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ
Ps 4, 5 (4) τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ

---

19. απηλγηκοτες et. syrP mg gr Clem^{69} Or^{3,152} et$^{cat\,175}$ et^{pe} ap Gall ^{14,67} etc. Cf Hier ad h. l. „quod autem ait *qui desperantes semetipsos*, id est απηλγηκοτες εαυτους, multo aliud in Graeco significat quam in Latino: *desperantes* quippe απηλπικοτες nominantur, απηλγηκοτες autem hi sunt qui postquam peccaverint non dolent." ..... DE απηλπικοτες, FG αφηλπικοτες, item *desperantes* d e f g m^{94} vg go syr^{sch} (*hi qui abscideruntsperem suam*) arm aeth Victorin Ambrst al | πασης post ακαθαρσ. cum ℵABKLP al pler m^{94} vg go sah cop Clem^{69} etc ... DEFG 37. 73. 116. 8^{pe} d e f g syr^{utr} arm Victorin ante ακαθαρσ.

22. τας επιθυμιας et. Clem$^{262.}$ ^{584} Or$^{2,579.}$ $^{763.}$ $^{773.}$ ^{787} et$^{cat\,180}$ Cyp^{306} Hil^{1188} etc ... DE d e Ter$^{res\,carn\,45}$ Lcif^{196} Victorin την επιθυμιαν

23. ανανεουσθαι: D^{b} (non item^{c}) 10. 14. 17. 31. 33. 37. 43. 47. 73. 114. k^{scr} al d e f g m^{94} vg sah cop syr^{utr} Clem^{262} (non item^{584}) Chr^{112} Cyp^{306} Lcif^{196} Hil^{1188} Victorin Ambrst Hier al ανανεουσθε | δε: FG^{gr}G g aeth om; hinc (ex errore de B) Ln [δε]

24. ενδυσασθαι: ℵB*D^{b}et^{c}(certe^{c} non mutavit^{b})K 4. 10. 14. 31. 37. 43. 47. k^{scr} etc d e f g m^{94} vg syr^{utr} cop (sah *et induentes*) Clem$^{262.}$ ^{584} Eusmcell^{151} Chr Cyp Lcif Hil Victorin Ambrst Hier al ενδυσασθε

25. αλληλων: ς (non ς^{e} Gb Sz) αλληλοιν sine teste ut^{vid}

26. παροργισμω sine articulo cum ℵ*AB ... ς Ti praem τω cum ℵ^{c}DEF GKLP al omn^{vid} Clem^{306} Dial^{813} Ath^{669} al

27. μηδε (Gb″) cum ℵABDEFGKLP al plu (9 ap Scri) Clem^{306} etc ... ς μητε cum minusc Chr^{119} (non item^{118}) Thdrt

28. ταις ιδιαις χερσιν το αγαθον cum ℵ*ADEFG 37. al^{5} d e f g vg (et. fu demid etc) go cop sah (το αγαθ. post ινα εχη posito) arm aeth

μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 *πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν.* 30 *καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυ-* 1, 13
τρώσεως. 31 *πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ* Col 3, 8
βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 *γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς* Col 3, 12 a
καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

1 *Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά,* 2 *καὶ*
περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ Ga 2, 20
παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

---

syr^{sch} et ar^{e} (hi^{2} *ταισ ιδ. χειρσ.* post *κοπιατω* pon) syr^{P} (*το αγ. τ. ιδ. χ.*) Bas$^{regg\,485}$ Euthal^{cod} etc. Item ℵ al fere^{15} Thdrt *το αγαθ. ταισ ιδι. χερσ.* (46. *ταισ χε. αυτου*) ... ς Ti *το αγαθ. ταισ χερσιν* cum L al plu Chr^{121} Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item ℵ^{c}B am Ambrst *ταισ χερσ. το αγαθον* ... P 17. 67** m^{82} Clem^{308} et^{371} *το αγαθον* (omissis *τ. ιδ. χε.*)

29. *αλλα* cum BD* ... ς *αλλ* cum ℵAD^{c}EFGK^{sil}LP etc | *τησ χρειασ* cum ℵABD^{c}E**KL^{P} al fere omn am fu^{vlct} tol demid syr^{utr} sah cop arm cdd^{gr} ap Hier Clem^{371} Or$^{cat\,184}$ al ..... Gb′ *τησ πιστεωσ* cum D* E*FG 46. d e f g vg^{cle} (et fu* *opportunitatis fidei*) go arm^{mg} (in edd amst et^{const}) Nyss^{1,449} al

31. *θυμοσ και οργη* cum ℵABKL^{P} al pler go etc Or$^{cat\,187}$ Bas$^{eth\,286}$ Chr ^{125} Euthal^{cod} al mu Hier (*furor et ira*) ... DEFG 37. 46. 55. 73. 116. d e f g vg cop Clem^{308} etc *οργη και θυμοσ* (*ira et indignatio*)

32. *δε* cum ℵAD^{c}EKL^{P} al pler f vg sah cop syr^{P} (syr^{sch} aeth^{utr} *et* -) etc ... D*E^{gr}G 61^{lect} 14$^{lect\,semel}$ d e g (go ambiguum) *ουν* ... Ln (sed errat de d) om cum B al^{6} arm Clem^{308} Or$^{cat\,188}$ al | *υμιν* cum ℵAFGP al plu d e f g vg^{cle} (et. fu^{2} demid tol etc) go sah cop aeth Clem^{308} Or$^{int\,4,671}$ etc ... Gb′ Ln *ημιν* cum BD^{gr}E^{gr}KL al plus^{20} (10 ap Scri) am fu* syr^{utr} arm Or$^{cat\,188}$ Chr^{139} al

V. 2. *υμασ* cum ℵ*AB^{P} al^{8} m^{16} sah aeth^{utr} Clem$^{308.\,524}$ etc ... ς Ln *ημασ* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler d e f g vg syr^{utr} cop arm go Bas$^{regg\,474.\,512}$ etc | *υπερ ημων* (D^{gr}E^{gr} post *προσφοραν* pon) cum ℵADEFGKL^{P} al pler d

Col 3, 5. 15 3 *Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα-*
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, 4 *καὶ αἰσχρότης ἢ μωρο-*
λογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία·
Ga 5, 21 5 *τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ*
1 Co 6, 9 a *πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ*
2 Th 2, 3 *βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ.* 6 *μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς*
Col 2, 6 Ro 1, 18 *λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς*
1 Th 5, 5 *ἀπειθείας.* 7 *μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν.* 8 *ἦτε γάρ ποτε*
σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, — 9 *ὁ*
Ga 5, 22 *γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ*
Ro 12, 2 *ἀληθείᾳ,* — 10 *δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ,* 11 *καὶ*
μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον
δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 *τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν*
ἐστιν καὶ λέγειν· 13 *τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φα-*

---

e f g vg syr^{utr} cop arm go Clem^{524} Or^{4,301} al mu ... Ti *υπερ υμων* cum B 37. 73. 116. m^{16} sah aeth^{utr} Dam$^{paris\ sem}$ Victorin

3. *πορνεια* ut BD^{c}K^{sil}L al pler ... NAD*FGP al *-νια*. Cf ad 1 Co 6, 13. | *πασα* post *ακαθαρσια* cum NABP etc ... ς ante *ακαθ*. cum DEFGKL al pler d e f g vg Clem^{524} al

4. *και αισχροτης* cum NBD^{c}KLP al pler syr^{P} cop arm Clem^{524} Bas$^{eth\ 288}$ Chr Thdrt Dam al Hier ... Gb$''$ Ln *η αισχρ*. cum AD*FG 23. 31. 39. it vg sah (go om) Euthal^{cod} Antioch^{1105} Ir$^{int\ 282}$ al | *η μωρολογ*. (Gb$''$) cum N*AD*FGP 23. 31. 39. c^{ecr} it vg sah syr^{P} arm go etc ... ς Ti *και μωρολογ*. c. N^{a}BD^{c}KL al pler cop aeth^{utr} Clem$^{196.\ 524}$ al | *α ουκ ανηκεν* (Gb$'$) cum NABP (17. omisso *α*) 31. 67** 73. syr$^{P\ mg\ gr}$ arm Clem^{524} Euthal^{cod} Antioch^{1105}, item *quae ad rem non pertinet* (*pertinent*) d e f g vg Ir$^{int\ 282}$ al ... ς Ti *τα ουκ ανηκοντα* cum DEFGKL al pler g sub *aut* Bas$^{eth\ 288}$ Chr Thdrt Dam al

5. *ιστε* cum NABD*FGP al^{30} it vg go sah cop arm Clem$^{270.\ 524}$ Chr Euthal cod Cyr$^{thes\ 281}$ al Cyp^{74} ... ς (= Gb Sz) *εστε* cum D^{c}EKL al plu Thdrt etc | *ο εστιν ειδωλολατρης* (Gb$'$) cum NB 17. 67** Cyr$^{thes\ 281}$ Hier. Item *ο εστιν ιδωλολατρικος* FG it vg go Cyp Victorin Ambrst al ... ς Ti *οσ εστιν ειδωλολατρης* cum ADEKLP al pler cop arm syr^{P} Clem^{270} Chr al

7. *συνμετοχοι* cum NAB*D*FG ... ς Ln *συμμετ-* cum B^{a}D^{c}EK^{sil}LP etc

9. *φωτος* cum NABD*E*FGP 6. 10. 17. 47. 67** 179. 213. it vg etc ... ς (= Gb Sz) *πνευματος* cum D^{c}E**KL al pler syr^{P} Chr Thdrt Dam al

11. *συνκοινω-* cum NAB*D*FGL ... ς Ln *συγκοιν*. cum B^{c}D^{c}EK^{sil}P etc

νεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 *διὸ λέγει· ἔγειρε* (Es 60, 1. 26, 19)
ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ
Χριστός.

15 *Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ'* Col 4, 5
ὡς σοφοί, 16 *ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί*
εἰσιν. 17 *διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέ-*
λημα τοῦ κυρίου. 18 *καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,*
ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 *λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ* Col 3, 16
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρ-
δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 *εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν* Col 3, 17
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
21 *ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ.* 22 *αἱ γυναῖκες τοῖς* Col 3, 18 1 Pe 3, 1
ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 *ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυ-* 1, 22 1 Co 11,

---

14. Ad h. v. G^{mg} notat: *in secreto enoch.* | *εγειρε* cum ℵABDEFGKLP al plu etc ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* cum minusc sat mu | *επιφαυσει σοι ο χριστος* ... D* nonnulli ap Chr^{147} nonnulli ap Hier Thdrt (sed praefert alteram lectionem) d e Or$^{int\,2,400}$ et^{2,78} Victorin Ambrst al *επιψαυσεισ του χριστου, continges Christum.* Inprimis cf Hier^{7,647}

15. *ακριβωσ* (Latini *caute*) ante *πωσ* cum ℵ*B 17. 31. 73. 80. 118. cop Or$^{cat\,195}$ et^{196} al ... d e aeth^{utr} om plane ... ς Ln Ti post *πωσ* pon cum ℵ^{c}AD^{gr}E^{gr}FGKLP al pler f g vg syr^{utr} arm etc

17. *συνιετε* cum ℵABP 17. 67** 73. 118. syr^{sch} arm aeth Chr^{cod} Euthal cod Antioch^{1035} Dam$^{parall\,563}$ (et^{656} *συνετε*) Hier ... ς Ti *συνιεντεσ* c. D^{c}EKL al pler Ephr^{2,77} et^{156} al, item *συνιοντεσ* D*FG, *intellegentes* it vg etc

19. *ψαλμοισ* cum ℵAD^{gr}E^{gr}FGKL al pler f vg^{cdd} lachm Eus$^{ps\,609}$ Cyr$^{hr\,280}$ etc ... BP 17. 67** 73. 116. 118. d e vg go Chr^{155} Victorin Ambrst Hier al praem *εν*, hinc Ln [*εν*] | *πνευματικαισ*: B d e om, hinc Ln [*πνευμ.*] | *τη καρδια* cum ℵ*B Or$^{cat\,201}$ ... ς Ti *εν τη καρδια* cum KL al pler syr$^{p\ txt}$ arm aeth^{utr} etc ... Gb* Ln *εν ταισ καρδιαισ* cum ℵ^{c}ADEFGP 47. 8^{pe} it vg go syr^{sch} et$^{p\ mg}$ cop Bas$^{reg\,464}$ etc

21. *χριστου* cum ℵABLP al fere^{35} f vg syr^{utr} cop arm aeth go etc ... DE 35. d e *χριστου ιησου*, F^{gr}G g *ιησου χριστου* ... ς (= Gb Sz) *θεου* cum minusc plu Clem^{592} al

22. *τοισ ιδι. ανδρασιν* sine additam cum B cdd^{gr} ap Hier Clem^{592} (citat vv. 21—25). Sic autem Hier ad h. l. „Hoc quod in Latinis exemplaribus additum est: *subditae sint*, in Graecis codd. non habetur" ... ς (Gb^{00}) add *υποτασσεσθε* cum KL al plu syr^{utr} Chr al, item post *γυναικεσ* DEF^{gr}G d e g 19^{lect} ... Ln add *υποτασσεσθωσαν* cum ℵAP al fere^{10} (et. cat^{txt}) f vg go cop arm aeth Clem^{308} al

ναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. 24 *ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί.* 25 *Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς,* 26 *ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,* 27 *ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.* 28 *οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ·* 29 *οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν,* 30 *ὅτι μέλη ἐσμὲν*

Col 3, 19 1 Pe 3, 7

2 Co 11, 2 Col 1, 22

---

23. *ανηρ* cum ℵABDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) praem *ο* cum minusc mu Clem^{592} Chr^{168} Thdrt al | *αυτος* sine *και* cum ℵ*ABD*E*FG 72. 73. 112. 178. d e f g vg cop Clem^{592} etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}E**KLP al pler syr^{utr} arm aeth go Bas^{eth}^{309} al. Item *αυτος* sine *εστι* cum ℵ*ABD*E*FG 17. d e f g vg aeth Clem^{592} etc ... ς (Gb^{00}) add *εστι* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}E**KLP al pler syr^{utr} cop arm go Bas^{eth}^{309} al | *σωτηρ* cum ℵ^{c}BDEFGKLP etc ... ℵ*A 3. 17. 57. 70. Clem *ο σωτ.*

24. *αλλα* cum BD* ... ς *αλλ* cum ℵAD^{c}EFGKLP etc | *ως* cum ℵAD*FGP 17. 31. 47. 67** 73. 8^{pc} Clem^{592} etc ... ς *ωσπερ* cum D^{c}EKL al pler etc ... B om | *ανδρασιν* cum ℵBD*E*FG^{r}G 17. 67** d e g Or^{cat} Euthal cod ... ς (Gb^{0}) praem *ιδιοις* cum AD^{c}E**KLP al pler etc

25. *γυναικας* sine *εαυτων* cum ℵAB 17. 23. 49. 57. 70. cat^{txt} et^{com} (ex Chr^{165}) vg^{edd} ap Ln Clem^{592} (ubi accurate exscribit vv. 21—25) Or 3,689 Bas^{1,68} al mu ... ς (Gb^{0}) add *εαυτων* cum DEKL al pler (sed 37** *αυτων*) syr^{utr} Clem^{306}libere (*τας εαυτων*) al; item P praem *εαυτων*. Item FG Thdrt^{4,1268} add *υμων*. Similiter habent *uxores vestras* it vg etc.

27. *αυτος* cum ℵABD*FGLP al^{15} it vg go syr^{p} arm Or$^{int\ 2,252.\ 258}$ et^{3,61} Ephr^{3,334} al Victorin Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *αυτην* cum D^{c}EK al longe plu syr^{sch} Chr^{166} et^{3,256} Thdrt ad h. l. Dam al

28. *οφειλ. οι ανδρ.* cum ℵKL al pler syr^{sch} Method$^{epiph\ 581}$ Chr^{168} et^{3,259} Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item B 17. syr^{p} arm? *οφ. και οι ανδρες* ... Ln *και οι ανδρ. οφειλ.* cum ADEFGP etc

29. *αλλα* cum ABD^{c}ELP etc ... ς *αλλ* cum ℵD*FGK^{gil} al plu Method^{684} al | *ο χριστ.* cum ℵABD*FGP 17. al^{25} it vg syr^{utr} etc ... ς (= Gb Sz) *ο κυριος* cum D^{c}EKL al plu

Gn 2, 24
Mt 19, 5
1 Co 6, 16

τοῦ σώματος αὐτοῦ· 31 *ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.* 32 *τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.* 33 *πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.*

---

30. *τ. σωματος αυτου* sine additam cum ℵ*AB 17. 67** cop aeth^{utr} Method^{684} (vv. 28—32 accurate affert) Euthal^{cod} (fortasse sic etiam Or$^{int\,3,61}$) ... ς (Gb^{0}) Ti add *εκ τησ σαρκοσ αυτου και εκ των οστεων αυτου* (:: ut LXX) cum ℵ^{c}DEFGLP (item K, sed *του σωματοσ* pro *των οστεων*) al fere omn it vg syr^{utr} Ir$^{294\,gr}$ (ex Dam^{parall}) et^{lat} Chr Thdrt Dam al Victorin al

31. *τον πατερα* cum ℵADℵ^{c}EKLP al omn^{vid} Mcion$^{epiph\,318}$ et^{372} Or^{1,541} et ^{3,925} et$^{cat\,206}$ Meth^{684} Tit^{338} (Gall^{5}) Epiph^{706} al ... Ln Ti *πατερα* tantum cum BD*FG | *πατερα* sine *αυτου* cum ℵ*BD*FG 17. 67** 73. 115. cat^{txt} it vg syrP arm Or^{1,541} et^{3,825} et$^{cat\,206}$ al Tertmarc^{5,5} et^{5,18} Cyp^{68} Victorin al ... ς add *αυτου* cum ℵ^{c}ADℵ^{c}EKLP al pler syr^{sch} cop aeth Mcion$^{epiph\,318}$ et^{372} Meth^{684} al | *την μητερα* cum eisdem quibuscum *τον πατερα* ... Ln Ti om *την* cum BD*FG. Praeterea P 31. 47. etc add *αυτου* | *προσκολληθησεται*: ℵ^{c}D^{c}FG Mcion^{epiph} bis et Epiph^{706} *κολληθησεται* | *τη γυναικι* cum ℵ*AD*FG 17. 37. 116. Mcion^{epiph} bis Meth^{684} Epiph^{706} Euthal^{cod}. Item *adhaerebit uxori suae* it vg etc ... ς Ti *προσ την γυναικα* cum ℵ^{c}BD^{c}EKL(P omisso *προσ*) al pler Or^{1,541} et^{3,825} Chr Thdrt^{bis} Dam al :: etiam LXX inter utramq lectionem fluct. Quod addi solet h. l. pariter atque locis parallelis omnibus *αυτου*, a testibus plerisque confirmatum, omisimus cum ℵ* (add ℵ^{c}) et Mcion$^{epiph\,318.\,372}$. Sed Or^{cat} ex eoque Hier om plane *και προσκολλ. τη γυναικι* [*αυτου*], nec aliter cat^{txt}. Ex Or Hier ad h. l. (Vall ^{7,559}) sic: „Quod frequenter adnotavimus, apostolos et evglistas non eisdem verbis usos esse Testamenti Veteris exemplis quibus in propriis voluminibus continentur, hoc et hic probamus, siquidem testimonium istud ita in Genesi scriptum est: *Propter hoc – in carne una.* Nunc autem apostolus – – pro *patre suo et matre sua* pronomina abstulit et *patrem* tantum posuit et *matrem;* et quod in medio dicitur: *et adhaerebit uxori suae*, hic penitus praetermisit, et tantum quod sequebatur hoc dictum superioribus copulavit et posuit *et erunt duo in carne una.*“

32. *και εισ την* cum ℵADEFGLP al pler it vg syr^{utr} rell Or^{1,541} et^{3,925} et int$^{2,305.\,4,551}$ etc ... BK 4. 51. 72. 73. al^{10} Ir$^{40\,gr}$ et^{lat} al Tertmarc^{5,18} om *εισ*, hinc Ln [*εισ*]

VI.

Col 3, 20 1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο
Ex 20, 12 γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις
ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ
Col 3, 21 μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ
Col 3, 22 τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.
2 Co 7, 15
Phil 2, 12 5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου
καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 μὴ
Col 3, 23 κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ
ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7 μετ' εὐνοίας δουλεύ-
Col 3, 24 a οντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 εἰδότες ὅτι ἕκαστος
ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος

VI. 1. *εν κυριω* cum ℵADᵇetᶜEKLP al omnᵛⁱᵈ vg syrᵘᵗʳ cop arm aeth Orᶜᵃᵗ²⁰⁸ etc ..... Gb⁰ Ln om cum BDᵉ*FG d e f g Clem³⁰⁸ᵛⁱᵈ Tert marc 5,18 Cyp²²⁴

2. *και τ. μητερα* sine additam et. Or⁴,³⁵⁷ etᶦⁿᵗ¹,⁸⁵· ²,⁸³¹ etc ... FGʳᵍ etc add *σου*

4. *αλλα* cum ℵABD*E* ... ς *αλλ* cum DᶜE**FGL al omnᵛⁱᵈ

5. *τοισ κατ. σαρκ. κυριοισ* (:: ut Col 3, 22, sed ibi et. lectio fluct) cum ℵABP alˡ¹⁰ Clem³⁰⁸ Basᵉᵗʰ³¹⁰ Chr¹⁸⁹ᶜᵒᵐ Euthalᶜᵒᵈ al ... ς Ti *τοισ κυρ. κατα σαρκ.* cum DEFGKL al pler catᵗˣᵗ Chr¹⁸⁹ᵇⁱˢ Thdrt Oec ... it (et. m⁸⁹) vg etc *dominis carnalibus* | *καρδιασ* sine articulo cum ℵ alˡ¹⁵ Orᶜᵃᵗ²¹³ Basᵉᵗʰ³¹⁰ al ... ς Ln Ti *τησ καρδιασ* cum ABDEFGKLP al longe plu Clem³⁰⁸ al

6. *οφθαλμοδουλιαν* cum NDEFGLP al mu ... ς Ln Ti *-λειαν* cum ABK al plu etc | *χριστου* cum ℵABD*FGP al plusˡ¹⁰ Basᵉᵗʰ³¹⁰ al ... ς (Gb⁰⁰) praem *του* cum DᶜEKL al plu Chr al | *εκ ψυχησ*: Ln coni cum seqq (non ita d; sed passim ita in cdd, ut ³ˢᶜʳ)

7. *μετ'*: B Dampᵃʳⁱˢ *μετα* | *ωσ τω κυριω* cum ℵABD*FGP al plusᵌ⁰ d e f g m⁸⁹ vg syrᵘᵗʳ rell Basᵉᵗʰ³¹⁰ etc ... ς (= Gb Sz) om *ωσ* cum DᶜEKL al plu catᵗˣᵗ etᶜᵒᵐ Thdrt al

8. *εκαστοσ* post *οτι* (Gb′) cum ABDEFGP al ferᵉ²⁰ d e f g m⁸⁹ vg cop arm Petrᵃˡᵉˣ ᶜᵃⁿ ᵉ (Gallˡ,⁹⁵) Basᵉᵗʰ³¹⁰ Euthalᶜᵒᵈ etc ... ς Ti ante *ποιηση* cum KL al longe plu syrˢᶜʰ (aeth non exprim) Chr¹⁸⁹ al. Item ℵ* etᶜ syrᵖ post *ποιηση* | *εαν τι ποιηση* cum B d e (hiᵖ *si quod fecerit bonum*) Petrᵃˡᵉˣ ᶜᵃⁿ ᵉ. Similiter et. L* 46. 62. 115. 179. 13ˡᵉᶜᵗ Thphyl

εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, Col 4, 1
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός
ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. Col 3, 25
10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς
ἰσχύος αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ
δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,
πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου,
πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. 13 διὰ

εαν τι (62. 179. τισ) εκαστοσ ποιηση. Item ℵ* (et 8pe?) ειδοτεσ οτι (quod o τι scribendum vdtr) εαν ποιηση, unde ℵc ειδ. οτι ο εαν ποιησ. fecit ... (Gb′) Ln ο εαν (αν DEFGP a^{ser} al Gb′) ποιηση (P 116. -σει) cum ℵc(vide ante)ADEFGP 3. 17. 31. 37. al mu (Petr^{sec} et$^{tert\ loe}$), item f vg etc ... ς Ti ο εαν τι εκαστ. ποιηση cum L** al plu etc | κομιζεται cum ℵ*ABD*FGP (-σηται) Petr$^{can\ 6}$ (ipso canone) ... ς κομιειται cum ℵcDcEKL al omn^{vid} Petr^{sec} et$^{tert\ loc}$ Bas^{eth} al | κυριου cum ℵABDEFGP al plus^{10} Petr$^{can\ 6}$ Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 447.\ 503}$ (et. paris) ... ς (= Gb Sz) praem του cum KL al pler etc

9. και αυτων (ℵ* εαυτ.) και υμων (Gb′) cum ℵ*ABD^{Gr*}P 17. 31. 37. 38. 116. 8pe cat^{ixt} f vg go cop arm Clem^{308} etc ... ℵcL 6. 23. 47. 67. 73. 115. 213. m^{89} syrP Petr$^{can\ 7}$ etc και υμων και αυτων (ℵc εαυτ.) ... D^{Gr}cEFG g και αυτων υμων, item ς και υμων αυτων cum K al plu d e (hi^{2} *et vestrum ipsorum*) syr^{sch} aeth etc | προσωπολημψια cum ℵAB* D*FG ... ς -ληψια cum DcEKLP al omn^{vid}

10. του λοιπου cum ℵ*AB 17. 73. 118. Euthal^{cod} Cyr^{ador} Procop$^{niceph\ 2,62}$ Dam ... ς Ti το λοιπον cum ℵcDEFGKLP al pler Cbr Thdrt Thphyl Oec. Dedimus sine αδελφοι μου cum ℵ*BDE 17. d e m^{95} arm aeth^{utr} (Cyr^{ador}) Dam ad h. l. et$^{parall\ 610}$ Lcif^{249} Hier ... ς (Gb^{o}) add αδελφοι μου cum ℵcKLP al pler syr^{utr} cop go etc, item αδελφοι omisso μου A (post ενδυναμ. pon) FG 47. 71. 109. f g vg

11. μεθοδιασ cum ℵAB*D*FGKL 37. al mu Euthal^{cod} ... ς Ln μεθοδειασ cum B^{2}DcP al plu

12. ημιν cum ℵAD^{c}EKLP al pler vg cop syrP arm Ignint$^{pol\ 382}$ (Eph^{13}) Clem$^{557.\ 702}$ Or$^{1,766.\ 2,810}$ et$^{2,819.\ 528}$ et$^{cat\ 216.\ 217}$ et$^{int\ 1,141.\ 2,86.\ 292}$ etc ... Gb′ Ln υμιν cum BD*FG 52. 115. 120. 171ect a^{ser} c^{ser} d e f g m^{95} go syr^{sch} aeth Lcif$^{249.\ 250}$ Ambrst | του σκοτους sine του αιωνοσ cum ℵ*ABD*FG 17. 67** 80. d e f g m^{95} vg go cop syr^{sch} et$^{P\ txt}$ arm aeth Clem^{558} et^{712} Or$^{1,257.\ 307}$ al Cyp^{98} Lcif^{bis} Ambrst al ..... ς (= Gb Sz) add του αιωνοσ cum ℵc^{a}(non item^{cb})DcEKLP al pler syrP c.* Or^{1,768} ed delar (non$^{edd\ ante\ delar}$) al

τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν-
1 The 5, 8 δυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, 15 καὶ ὑποδησάμενοι
τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, 16 ἐν πᾶ-
σιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα
1 The 5, 8 τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ τὴν περι-
κεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύμα-
τος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως
προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦν-
τες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
Col 4, 3 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός
Col 4, 4 μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ
οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με
λαλῆσαι.
Col 4, 7 a 21 Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος

---

16. *εν πασιν* cum ℵBP 17. 26. 31. 34. 37. 80. 118. 213. 8^{pe} cat^{txt} d e f g m^{95} vg cop syr^{p} aeth Methᵉᵖᵉᵖʰ^{366} (contra Gall^{3,787} ex Photio^{234} *επι* hausit) etc ... ς Ti *επι πασιν* cum ADEFGKL al pler syr^{sch} arm go Ephr^{3,355} (Meth^{787} vide ante) Chr$^{2/5}$ et^{4,26} al | *τα πεπυρωμενα* (Clem^{90} *πεπυρακτωμενα*) cum ℵADᶜEKLP al omn^{vid} Clem^{90} Or^{2,126} et ^{4,406} et^{alib} Dial^{816} al mu ... Ln om *τα* cum BD*FG

17. *δεξασθε* (ADᶜEKLP 17. al plu *-σθαι*) ... D*FG^{r}G d e g m^{95} Cyp^{92} (sed^{239} habet *assumere*) Lcif^{249} Victorin al om, hinc Gb^{0}

18. *εις αυτο*: D*FG *εισ αυτον*, g *in illum*, m^{95} *in ipsum*, d e *in illo*, f vg *in ipso*. Scripsimus sine additam cum ℵABD*FG 17. 31. cat^{txt} d e f g m vg syr^{utr} cop aeth go Bas^{eth} ^{277} al mu ... ς (Gb^{00}) add *τουτο* cum DᶜEKLP al pler arm Ephr^{3,235} et^{344} Chr^{206} Thdrt Antioch^{1211} Dam ad h. l.

19. *δοθη* cum ℵABDEFGKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) *δοθειη* cum minusc vix mu | *του ευαγγελιου* cum ℵADEKLP al omn^{vid} d e f vg syr^{utr} cop basm rell Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier Ambrst al ... BF^{g1}G g Victorin om, item Tert$^{marc\,5,18}$: hinc Ln [*του ευαγγ.*]

21. *και υμεισ* ante *ειδητε* cum ℵADEFGP al^{10} d e f g vg^{cle} (et. am^{ao} fu demid etc) etc ... ς Ti post *ειδητε* cum BKL al pler (17. om *και υμ.*) syr^{utr} basm arm aeth Chr Dam Hier Ambrst | *γνωρισει υμιν* cum ℵBDEFGP 17. 37. 116. 120. d e f etc ... ς Ti *υμιν γνωρισει* cum AKL al pler vg^{cle} (*vobis nota faciet*, et. demid) syr^{p} Chr Thdrt Dam al

ἐν κυρίῳ, 22 *ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.*

23 *Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 24 *ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.*

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς* 2 Co 1, 1 etc
ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις Act 16, 12 etc

---

24. *εν αφθαρσια* sine *αμην* cum ℵ*ABFG 17. 78. f g am* tol basm arm aeth^{ro} Euthal^{cod} ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ^{c}DEKLP al pler vg cle am** fu demid al syr^{utr} cop go aeth^{pp} Chr^{218} Thdrt al Victorin Ambrst

Subscriptio: ℵAB 17. 135. al basm *προσ εφεσιουσ.* In DE sequitur ep. ad Col ... ς (= Gb Sz) *προσ εφεσιουσ εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου.* Tuentur *απο ρωμησ* B**KL al plu Euthal^{cod} d** syr^{utr} cop al (non item go aeth) Chr Thdrt Euthal al. Iidem praeter B** addunt *δια τυχικου.* Praeterea KLP al plu adnotant *στιχοι (στιχων) τιβ'* cum Euthalio. B a capitulo *ο'* ad *οε'* pergit; am fu capp 31 habent.

---

* *προσ φιλιππησιουσ* cum ℵABK 1. 3. 17. 37. (*-ππισιουσ*) 47. 113. 123. al mu cop, go *ad filippisios* ... DEFG *αρχεται προσ φιλιππησιουσ* (DE *-πηνσιουσ*) ... ς *η προσ τουσ φιλιππησιουσ επιστολη,* ς^{e} *παυλου του αποστολου η προσ φιλιππησιουσ επιστολη,* Gb Sz *παυλου επιστολη προσ φιλιππ.*

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵBDE 109. d e cop basm ... ς *ιησ. χριστ.* cum (latet A) FGKLP al pler f g vg etc | 17. om *πασιν τ. αγι. εν χρι. ιησου.* Item 115. om *τοισ ουσιν εν φιλιππ.* | *σὺν ἐπισκόποις* ... B^{3}D^{c}EK al mu Chr Euthal^{cod} al *συνεπισκοποισ*

Ro 1, 7 etc καὶ διακόνοις. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ro 1, 8 3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ, 7 καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ Ro 1, 9 πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐπιγνώσει καὶ Ro 2, 18 πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ,

---

3. ευχαριστω τω θε. (cat^{txt} χριω) μου cum ℵABD^{c}K**KLP etc ... D*E* FG d e f g Ambrst Cassiod *εγω μεν ευχαριστω τω κυριω ημων*

5. *της πρωτης* cum ℵABP 37. k^{scr} Euthal^{cod} ... ς Ti om *της* cum DEFG KL al pler Chr Thdrt Dam al | Ln$^{ed\ min}$ ad finem non interpg

6. *αχρι* cum ℵB a^{scr*} Euthal^{cod} (et A *αχρι ης*) ... ς Ti *αχρισ* cum DEF GKLP al pler Chr Thdrt Dam al | *χριστ. ιησου* cum BDEL al^{15} d e f vg (et. am* fu tol) etc ... ς *ιησου χριστ.* cum ℵAFGKP al plu am** demid syr^{utr} cop basm arm aeth Chr al

7. *και εν τη απολ.* cum ℵBD^{b}E^{c}EKLP etc ... ς (= Gb + Sz) om εν, Ln [εν], cum AD*FG al vix mu vg^{ms} lachm Thphyl | *συνκοιν-* cum ℵA B*DEFG Euthal^{cod} ... ς Ln *συγκ-* cum BC$^{K^{all}}$LP al certe pler

8. *γαρ μου* cum ℵABKLP etc ... DEFG al^{5} *γαρ μοι*, item *testis enim* mihi it vg etc. Dedimus autem sine *εστιν* cum ℵ*BFG^{c} 17. 67** cat^{txt} d e g syr^{sch} aeth^{utr} Thdor^{mop} cat^{226} Chr$^{cod\ mosc}$ ... ς (Gb^{0}) add *εστιν*, Ln [*εστιν*] cum ℵ^{c}AD^{2}E^{2}KLP al pler f vg syrP cop basm etc | *χριστου ιησου* cum ℵABD*EGP 17. 37. 73. 116. 118. 145. 178. d e g am fu demid sah syrP arm Bas$^{eth\ 297}$ cdd^{2} etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') ω χυ c. FKL al pler f vg^{cle} tol harl cop syr^{sch} etc ... D^{c} basm aeth om *ιησου*

9. *περισσευη* cum ℵAK**L al pler Clem^{247} Bas$^{eth\ 297}$ Chr Thdrt Dam al, item K*P al pauci *περισσευει* et FG *περισσευοι* ... Ln Ti *περισσευσῃ* cum BDE 37. k^{scr}, item Euthal^{cod} *περισσευσει*

11 πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, 14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. 15 τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. 18 τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· 19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβή-

---

11. καρπον δικ. τον (B 116. 122. om) δια cum ℵABDEFGKL al plus[35] it vg (sed vide post) sah basm aeth Euthal[cod] al ... ς (= Gb Sz) καρπων δικ. των cum P al plu fu[vict] all[achm] syr[utr] cop arm Bas[eth] Chr

13. εν (ℵ* 80. add τω, non ℵ[c]) χριστω γενεσθαι (ℵ* γεγονεναι) cum ℵAB KLP al omn[vid] d e etc ... D[gr]E[gr] FG f g vg arm Thphyl γενεσθ. εν χριστω

14. τον λογ. του θεου cum ℵABD*E*P al plus[25] d e f vg go syr[sch] (et[p] τ. θε. c.*) sah cop basm arm aeth Clem[672] etc; sed ex his D*E* d e του θεου post λαλειν pon ... F[gr]G g τον λογον κυριου ... ς Ti nil nisi τον λογον cum D[c]E**K al plu syr[p txt] Chr[235] et[1,705. 2,194. 617] Thdrt Dam al

16. 17. οι μεν εξ αγαπης usq κειμαι,[17] οι δε εξ εριθειας usq τ. δεσμοις μου cum ℵABD*EFGP 17. 23. 37. 44. 47. 73. 80. 137. 179. 219. k[scr] d e f g vg go sah cop basm arm aeth Bas[eth 302] Euthal[cod] Tert[marc 5,20] Victorin al ... ς (= Gb Sz) οι μεν εξ εριθειας usq δεσμοις μου,[17] οι δε εξ αγαπης usq κειμαι cum D[b]et[c]K al plu syr[p] Chr[236] Thdrt Dam | τον χριστ. cum ℵ*ADEKP al omn[vi] Bas[eth 302] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... ℵ[ca](non item[cb])BFG Chr[cod] om τον, hinc Ln [τον] | εγειρειν (Gb″) cum ℵABD*FG 17. 31. 39. 73. (item D[bp] Euthal[cod] επεγειρειν) it vg sah cop basm arm aeth Antioch[1114] Ambrst al ... ς επιφερειν cum D[c]EKL al pler (syr[utr] *ut addant*) Chr Thdrt Dam al

18. πλην οτι cum ℵAFGP 17. c[scr] al plus[10] cat[txt] g sah basm (cop οτι πλην) Ath[523] ex[codd 4] Euthal[cod] Cyr[fd 123] Thphylm[g]. Item B Ath[cod 1] et[edd] οτι ... ς Ti πλην cum DEKL al pler (d e f vg etc) syr[utr] arm aeth go Chr Thdrt Dam

σεται εἰσ σωτηρίαν διὰ τῆσ ὑμῶν δεήσεωσ καὶ ἐπιχορηγίασ τοῦ πνεύματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 20 κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρησίᾳ ὡσ πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸσ ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆσ εἴτε διὰ θανάτου. 21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸσ καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδοσ. 22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸσ ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰσ τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶσ. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼσ οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰσ τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆσ πίστεωσ, 26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆσ ἐμῆσ παρουσίασ πάλιν πρὸσ ὑμᾶσ.

27 Μόνον ἀξίωσ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶσ εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντεσ τῇ πίστει τοῦ

---

19. ιησου χριστου ... DEFG d e f g go Victorin χριστου ιησου

20. Ln χριστοῦ[20] κατὰ τ. ἀπ. κ. ἐλπ. μου, ὅτι

21. χριστοσ etiam Clem[541] Or[int 2,461] Cyp[220. 347] Hil[314] Victorin Ambrst al mu ... Gb' χρηστον c. arP („*quia bonum apud me ut vivam*"). Eiusdem lectionis testem addit „Gregordial bis (et[lat] et[gr])". Quod unde habeat nescio, vidi vero in ed. Par. 1705. ll. plur. ut dial[2,2. 3,17] et[gr] et[lat] confirmatum χριστοσ.

23. δε cum ℵABDEFGKLP al longe plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) γαρ cum minusc demid tol hal syr[sch] Or[int 2,131] Thdrt | πολλω et. Clem[541] Or[1,78. 2,220] et[int 2,131] et[alib] Bas[regg 357] etc ... D*FGr[G] d e Victorin ποσω, g *quanto magis t multo magis* | γαρ cum ℵ[a]ABC 6. 10. 17. 31. 39. 47. 67** f[scr 8]pe cop Clem[541] Or[1,78] et[int 2,131. 4,507] Euthal[cod] Ambrst etc ... ς (non item ς[e] Gb Sz, sed Gb[00] γαρ) om cum ℵ*DEFGKLP al longe plu f vg (item d e g, vide ante) go syr[utr] basm arm aeth

24. επιμενειν ... B Or[cat cor 146] Petr[alex can 10] Chr[com 254] al επιμειναι | τη σαρκι cum ℵACP al[10] Clem[541] Or[1,78] et[2,220] et[4,19] et[cat cor] al ... ς (sed Gb[00]) Ti praem εν cum BDEFGKL al longe plu Thdrt Dam Thphyl Oec, item *permanere in carne* it vg etc

25. παραμενω (Gb'') cum ℵABCD*FG 17. 20. 31. 67** 80. 8[pe] arm Euthal cod ... ς Ti συμπαραμενω cum D[c]EKLP al pler Chrdiserte Thdrt al

27. ακουω (ειτε απων om ℵ*, suppl[a]) cum ℵ*BD*P 47. 57. al[6] ... ς Ti ακουσω cum ℵ[a]ACD[c]EFGKL al pler Chr[255] Euthal[cod] Thdrt Dam al

εὐαγγελίου, 28 *καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ·* 29 *ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,* 30 *τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.*

II.

1 *Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,* 2 *πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά-* 3, 16
πην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, 3 *μηδὲν κατ᾽ ἐριθείαν*

---

28. *εστιν αυτοις* cum ℵABCD*FG 17. 61. al d e f g am fu tol go arm; item om *μεν* vg^{cle} demid (hi^{2} *illis est*) cop basm syr^{sch} Euthal^{cod} Ambrst Pelag. Accedunt ordini verborum *εστιν αυτοις*, sed addunt *μεν* D^{c}EP 47. al Chr^{356} Thphyl ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *αυτοις μεν εστιν* cum KL al plu syr^{P} Thdrt Dam | *υμων δε* cum ℵABC^{2}P 17. 31. 39. 47. d e arm syr^{P} et (pariter antea *αυτων*)^{sch} Euthal^{cod} al ... ς *υμιν δε* cum D^{c}EKL al pler f vg cop basm go aeth Chr^{ed} Thdrt al Ambrst al; item C*D^{gr*}F^{gr}G 73. g Dam Victorin *ημιν δε* | Ln (ἥτις usque *ὑπ. αὐτοῦ πάσχειν*), 30 *τὸν αὐτὸν*

30. *οιον*: D*FG d e f g Ambrst al add *και*, item C* post *ειδετε* | *ειδετε* (Gb″) cum ℵAB*C^{d}D^{c}E** FGKLP al certe permu Clem^{604} al

II. 1. *ει τισ ουν*: Euthal^{cod} *ει τι ουν* | *τι*: Gb″ *τισ* cum D*(et D^{nov})L 17. 46. 73. 137. al^{12}, item (sequente *παραμυθια*) Thdrt Thphyl | *τισ* ante *σπλαγχνα* cum ℵABCDEFGKLP al plus^{50} Chr^{mosc} Euthal^{cod} Dam Oec ... 4. 18. 37. 46. 72. 74. al fere^{10} *τι* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *τινα* cum minusc vix mu, sed etiam ut editi sunt Clem^{604} Chr^{162} Thdrt Thphyl. Apud Latinos (d e f g m^{16} vg^{cle} demid Victorin Ambrst al) *si qua viscera*, sed am fu tol *si quid viscera*, codlachm *si quis viscera*

2. *συνψυχοι* cum AB*C^{d}D*FG ... ς Ln *συμψ-* cum ℵBC^{d}D^{c}EKLP al certe pler | *το εν φρονουντ.* cum ℵ^{c}BDFGKLP al pler d e g syr^{utr} arm aeth Clem^{604} Bas^{regg} ^{477} etc ... ℵ*AC 17. 73. f vg go (cop?) Euthal^{cod} *το αυτο φρον.* (*id ipsum sentientes*)

3. *κατ ἐριθ.* cum ℵBCD*FGLP 17. etc ... ς Ti *κατα ἐριθ.* cum AD^{c}EK^{sil}

μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμε-
1 Co 10, 24 νοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, 4 μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες,
ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. 5 τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγή-
σατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου
Ro 8, 3 λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς
ὡς ἄνθρωπος, 8 ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερ-
ὕψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 ἵνα
Is 45, 23
Ro 14, 11 ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων

---

al sat mu^{vid} (Ln errat de testib) | *μηδε* cum ℵABC 17. 31. 37. 116. d e m^{16} vg cop arm aeth Euthal^{cod} etc ... ς *ἡ* cum D^{gr}E^{gr}^{3}FGKLP al pler f g syr^{utr} go Bas$^{eth\,366.\,281}$ al | *κατα* sec cum ℵ*ABC 17. 31. 37. 116. d e m^{16} vg cop syr^{utr} arm Euthal^{cod} Victorin Hil^{461} ... ς om cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler f g go Bas^{eth} Chr Thdrt Dam

4. *εκαστοι* pri cum ABFG 17. 116. f g m^{61} vg Bas$^{regg\,330}$ sec loc Euthal cod Amb$^{offic\,2,2}$ al ... ς *εκαστος* cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e go syr^{utr} Bas$^{eth\,281}$ et$^{regg\,330}$ pri loc cod Ephr^{391} Chr Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} Hil^{462} al | *σκοπουντες* cum ℵABCDEFGP al fere^{15} d e f g m vg go arm Bas$^{eth\,281}$ etc ... ς (= Gb Sz) *σκοπειτε* cum L al plu Chr Thdrt Dam ... ℵ 73. syr^{utr} Ephr^{391} Thphyl Victorin *σκοπειτω* | *αλλα και* et. am fu etc ... D*FGK 61. o^{scr} d e f g m vg^{cle} demid tol al^{lachm} aeth Victorin Ambrst al om *και* | *εκαστοι* sec cum ℵABC^{vid}D^{gr}E^{gr}^{3}FP 17. 31. 47. 177. 178. cop Bas$^{eth\,281}$ et$^{regg\,330\,bis}$ Euthal^{cod} al Victorin Aug$^{serm\,344}$ ... ς *εκαστος* cum EL al pler d go syr^{utr} arm Chr Thdrt Dam ... FG f g m^{16} et^{61} vg aeth Ambrst al om, hinc Gb^{0}. Praeterea ℵ*AC 17. al Cyr$^{thes\,bis}$ ad seqq trahunt, non item Bas^{ter} nec Or^{1,513} Eus$^{marc\,94}$ Ath^{350} Didt$^{tri\,383}$ al, nec magis Hil^{324} Victorin Ambrst al

5. *τουτο* sine *γαρ* cum ℵ*ABC 17. 37. 73. k^{scr} cop arm aeth ar^{e} Euthal cod, nec magis add Or^{1,513} etc ... ς (Gb^{00}) Ti add *γαρ* cum ℵ^{c}DEFGK LP al pler d e f g m^{5} go syrP (*et hoc* syr^{sch}) Chr Thdrt Dam etc *φρονειτε* (Gb′) cum ℵABC*DEFG 17. 67** d e f g m^{5} vg syr^{utr} Euthal cod Cyr$^{thes\,194.\,371}$ Hil$^{324.\,1362}$ Victorin Ambrst. Pergunt autem d e syr^{sch} *quod et Christus Iesus* ... ς Ti *φρονεισθω* cum C^{3}KLP al pler cop arm go Or^{1,513} Eus$^{mcell\,94}$ Ath^{350} Bas$^{regg\,455}$ Chr$^{208.\,269}$ Thdrt al

7. *αλλα* cum ℵBFG al pauc ... ς *αλλ* cum ACDEK^{3}LP al^{r} pler etc | Ln ed min *γενόμενος*. ^{8}*καὶ* (item certe *γενόμενος, καὶ* ς Wtst etc)

9. *το ονομα* cum ℵABC 17. Hipp (ap Lag^{137}) Dion^{alex} ad Paul$^{sam\,qu\,1}$ Eus$^{dem\,136}$ et$^{ecl\,74.\,234}$ Cyr$^{ioh\,959}$ Procop$^{esa\,445.\,554.\,721}$ ... ς Ti om το cum DEFGKLP al pler arm Thdot$^{clem\,969}$ Or^{1,513} et^{2,549} al mu

καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ Eph 6, 5
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· 13 θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν
ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε
ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα
ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν Ga 2, 2
ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 τὸ δὲ
αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι. 3, 1. 4, 4

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν,
ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντες γὰρ

---

11. *ἐξομολογησεται* cum ACDEFGKLP al plus[35] Or[2,519] et[4,144] et*cat* luc[86] Ath[350 odd 2] Chr[288] al ... ς Ln (errans circa D) *ἐξομολογησηται* cum ℵB al plu Ir[48] Clem[417] et Thdot[clem 969] al

12. *ωσ* et. it vg (et. am fu demid etc) syrP: B 3. 17. 38. 48. 72. 178. hal harl[**] syr[sch] cop arm aeth Chr[294 cod] Ambrst al om

13. *θεοσ* sine articulo cum ℵABCD*FGKP 17. al pauc Eus[luc] (ap Mai[162]) Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[00]) praem o cum D[b]et[c]EL al pler Chr al

15. *γενησθε* cum ℵBCD[c]E[**]KLP al omn[vi] Chr Euthal[cod] al mu ... Ln *ητε* cum AD*E*FG it vg Cyp[209] Or[int 2,228] Victorin Ambrst al | *αμωμα* cum ℵABC 17. 23. Clem[310] Victorin[graece] ... ς Ti *αμωμητα* cum DEFG KLP al pler Chr[294] al | *μεσον* (Gb'') cum ℵABCD*FGP 17. 23. 31. 67** 73. Clem Euthal[cod] ... ς *εν μεσω* cum D[b]et[c]EKL al pler Chr al

17. *αλλα* cum A[vi]BD*FG ... ς *αλλ* cum ℵCD[b ?]et[c]EK[sil]LP al certe pler | *συνχαιρω* cum ℵ[a](om* *και συνχ.*)B*CD*FGP ... ς Ln *συγχ-* cum A BD[c]EK[sil]L al certe pler

18. *το δε αυτο* cum ℵBP 17. ... ς Ln Ti *το δ' αυτο* cum ACDEFGK[sil]L al pler | *συνχαιρετε* cum B*CD*FGP ... ς Ln *συγχ-* cum ℵAB[c]D[c]EKL etc

19. *εν κυριω* cum ℵABD[c]EKLP al pler f vg syr[utr] arm aeth Chr Euthal cod Thdrt al ... Ln *εν χριστω* cum CD*FG 38. 71. 74. d e g cop

τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 *τὴν δὲ δοκιμὴν*
1 Ti 1, 2 *αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ*
εὐαγγέλιον. 23 *τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ*
περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς· 24 *πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως*
ἐλεύσομαι.

25 *Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ*
συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουρ-
γὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, 26 *ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν*
πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 *καὶ*
γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν,
οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ.
28 *σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν*
χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. 29 *προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ*
μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, 30 *ὅτι διὰ*
τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολευσάμενος τῇ

---

21. *ου τα* sine *του* cum ℵABCDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) add *του* cum minusc mu | *χριστου ιησου* (Gb′) cum BL al pler (omn ap Scri) fu demid al^{lachm} cop syrP aeth^{ro} etc ... Gb Sz Ln *ιησου χριστου* cum ℵACDEFGP 17. 39. 47. 115. 177. al aliq it vg^{cle} am tol harl syr^{sch} arm etc

23. *αφιδω* cum ℵAB*D*FG 17. Euthal^{cod} (*αφειδω*) ... ς *απιδω* cum B^{a}C (*απειδω*) D^{c}EK^{sil}LP al pler Chr Thdrt Dam al

24. *ταχεως ελευσομαι* (FG g *ελευσ. ταχ.*, item *veniam ad vos cito* f vg cop) sine additam cum ℵ^{c}BDEFGKL al pler d e g syrP arm aeth go Euthal^{cod} Thdrt Dam Victorin ... ℵ*ACP al^{8} f vg cop syr^{sch} etc add *προσ υμασ*

25. *συνστρατ-* cum ACDEFG ... ς *συστρ-* cum KBKLP al certe pler

26. *παντας υμασ* (B *υμ. πα.*) sine additam cum ℵ^{c}BFGKLP al plu f g vg go Chr^{305} Thdrt Victorin Ambrst al ... ℵ*ACDE al^{35} fere d e syr^{utr} cop arm aeth Euthal^{cod} Dam Thphyl Cassiod$^{compl\ 73}$ add *ιδειν*, hinc add Ln [*ιδειν*]

27. *θανατω* cum ℵ*ACDEFGKL al pler etc ... ℵ^{c}BP etc *θανατου* | *αλλα* cum ℵABDE etc ... ς *αλλ* cum FGK^{sil}LP etc | *ηλεησ. αυτον* cum ℵABC** DEFGP 17. 37. 57. 69. 73. 116. it vg etc ... ς *αυτ. ηλεησ.* cum KL al pler go Chr^{306} Thdrt Dam | *επι λυπην* cum ℵABCDEFGLP al plu etc ... ς (= Gb Sz) *επι λυπη* al sat mu etc

30. *χριστου* cum BFG 73. 80.; ς *του χριστου* cum DEKL al pler etc. Item *Christi* d e f g vg go syr^{sch} Victorin Ambrst al ... ℵAP etc *κυριου* ... Ti Gb′ om plane cum c | *παραβολευσαμενος* cum ℵABDEFG

ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας. 1 Co 16, 17

III.

1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. 3 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος, 6 κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα 2, 18 4, 4 Ro 11, 1 Ga 1, 13 s

---

177. 178. 179. al^{vi}: quam scripturam confirmat, quod d e g praebent, *parabolatus de anima sua* ... ς (= Gb Sz) Ti παραβουλευσαμενος cum CKLP al pler (et. cat^{366}) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Vertunt f vg aeth^{utr} *tradens animam suam*, Ambrst *in interitum tradens animam suam*, Victorin *exponens in incertum* etc, syr^{utr} *spernens*, cop *postponens*, go *obliviscens*. | προσ με cum ℵ^{c}ABCDEFGKLP al longe plu ... ℵ* 31. al^{6} Chr^{cdd} mosc πρ. εμε

III. 1. τα αυτα cum ℵ^{c}ABCDEKL al omn^{vid} Chr Euthal^{cod} Procope$^{sa\ 559}$ etc; item *eadem* it vg etc ... ℵ*FGP ταυτα (ταὐτά?), item *ista* cop

3. θεου (Gb′) cum ℵ*ABCD^{c}EFGKL al^{70} cdd^{gr} ap Aug et ap Amb g vg cod (ap Gb) cdd^{lat} ap Aug cop syr$^{P\ mg}$ Eus$^{Ps\ 449}$ Ath^{523} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et$^{2,1047\ cod}$ Dam al ... ς (= Sz) θεω cum ℵ^{cD}*P al mu d e f m^{61} vg go syr^{sch} eth$^{P\ txt}$ arm aeth Chr$^{316.\ 317.\ 318}$ Thdrt$^{2,1047\ ed}$ al Or$^{int\ 2,68.\ 230}$ et^{2,237} al

5. περιτομῇ: ς^{e} 1624. 1633. ς al (non Wtst nec Gb Sz) περιτομή | βενιαμειν cum ℵABL 37* 47. go-Euthal^{cod}. Similiter FGKP al$^{2\ scr\ i}$ cop βενιαμην ... ς βενιαμιν cum DE al pler

6. ζηλοσ cum ℵ*ABD*FG ... ς ζηλον cum ℵ^{cD}bet^{c}EKLP al omn^{vid}

7. ατινα cum ℵ*AG 17. d e g Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 53}$ (totum locum affert) et^{562} et$^{act\ 43}$ Lcif^{198} (affert vv. 4—11) Amb$^{ps\ 118}$ ... Ln praem [αλλα], ς Ti αλλα cum BD*, αλλ (ς) c. ℵ^{cD}^{c}EF(αλλ᾽ τινα)KLP al pler Did$^{tri\ 2}$ al. Item *sed* f vg go syr^{utr} cop arm Aug$^{serm\ 169}$ al. | ην μοι cum ℵADG^{gr} E^{gr}F^{gr}GKLP al pler g go cop syr^{utr} Did$^{tri\ 2}$ al mu ... Ln μοι ην cum B 7. 55. 123. 238. al$^{3\ scr}$ d e f vg cat^{com} Thdrt$^{2,74.\ 3,307}$ et ad h. l. Lcif^{198} al

ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν
Ga 6, 7 δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, συνμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 εἴπως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί,

---

8. *μενουνγε* cum ℵAP 17. 37. k^{scr} o^{scr} al sat mu cop Did$^{tri\,2}$ Bas$^{regg\,249}$ cod Euthal^{cod} al mu ... Gb Sz Ln Ti *μεν ουν* cum BDEFGKL al^{50} Bas eth^{265} et$^{bapt\,688.\ 648.\ 664}$ et$^{regg\,249\,ed}$ Chr al | *χριστου ιησου*: Ln praem *του* cum B Thdrt ... AKP al plus^{12} f vg etc *ιησου χριστου* | *ηγουμαι σκυβαλα* sine *ειναι* cum ℵ*BD*FG 17. d e f g vg cop syr^{sch} arm aeth Serapmanich^{61} Or$^{int\,2,471}$ Lcif^{198} Victorin al ... ς (Gb^{0}) Ti add *ειναι* cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP al pler syr^{p} go Did$^{tri\,2}$ al mu

10. *κοινωνιαν* cum ℵ*AB ... ς Ti *την κοι.* cum DEFGKLP al omn^{vid} Bas^{2,159} al | *παθηματων* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *των παθημ.* cum ℵ^{c}ADEFG KLP al omn^{vid} etc | *συνμορφ-* cum ℵ(* et^{c})D* ... B* *συμορφ.*, ς Ln Ti *συμμορφ-* cum AB^{corr}D^{c}EKLP etc ... FG *συνφορτ-* (vide post) | *συνμορφιζομενος* (Gb″) cum ℵ*ABD*P 17. 67** 71. (113** *συμμορφαζομ.*) Or^{1,488} codd Bas^{2,159} Euthal^{cod} ... ς *συμμορφουμενος* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler Or^{edd} Bas$^{spir\ sa\,28}$ Chr Thdrt al ... FG *συνφορτιζομενος*, item *cooneratus* d e g go Lcif^{198}

11. *την εκ νεκρ.* (Gb′) cum ℵABDEP al^{7} d e f g vg ... ς (= Sz) *των νεκρ.* cum KL al pler (g sub *aut*) arm cop Thdrt Thphyl

12. *διωκ. δε ει* sine *και* cum ℵ*D*E*FG 39. 112. d e f g Macar^{142} (Gall$^{?}$) Tert$^{res\ carn\,23}$ Or$^{int\,4,459}$ Hil$^{51.\ 239.\ 245}$ Victorin Ambrst al mu, nec magis *και* exprim syr^{sch} cop arm aeth go ... ς Ln Ti add *και* cum ℵ^{c}ABD^{c}E**KLP al pler syr^{p} Clem^{129} al mu | *εφ ω και* cum ℵABD^{b}et^{c}E**KLP al pler d e f vg syr^{p} Clem Chr etc ... D^{gr*}E^{gr}FG^{gr} 74. g Tert res carn om *και* | *κατελημφθην* cum ℵAB*D*FG ... ς *κατεληφθην* cum BD^{c}EKLP etc | *χριστου ιησου* cum ℵAP al^{10} vg syr$^{p\ mg}$ cop arm Chr^{330} Ambrst Aug$^{serm\,169}$ al; item ς (= Gb Sz, sed Gb′) *του χρι. ιησ.* cum KL al plu Thdrt al ... Gb Sz Ln Ti *χριστου* cum BD*E*FG 17. 179. d e g go aeth^{ro} Clem^{129} al Hil^{245} al; item D^{c}E** Marc$^{mon\,36}$ Dam *του χριστου*

ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν. Ga 6, 16

17 *Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτως περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. 18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύνμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.*

---

13. *ουπω* cum ℵADᵍʳ*P 17. 23* 31. 47. 73. 80. al fere[35] cop syrP c.* (* ad *πω* pertinet) aeth Clem[129] Bas^{ps} [372] et^{regg} [457] Euthal^{cod} al mu ... ς Ln Ti *ου* cum BD^{c}EFGKL al plu d e f g vg go syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm Chr [334 bis] al Tert^{res} carn Or$^{int\ 4,459}$ al

14. *εισ το* cum ℵAB 17. 73. 80. Clem Euthal^{cod} Cyr^{ador} [165] Chron[441] ... ς *επι το* cum DEFGKLP al pler Bas^{ps} [121] Chr al

15. *φρονωμεν* cum ABDEFGKP al pler etc Or$^{int\ 4,459.\ 675}$ Hil[1097] Victorin Ambrst etc ... ʀʟ al[7] cdd ap Hier$^{cont\ pelag\ 1}$ Clem[129] *φρονουμεν*. Ita enim Hier l. l. „*Quotquot ergo perfecti, hoc sapimus*, sive *sapiamus*: diversa enim sunt exemplaria."

16. *τω αυτω στοιχειν* sine additam cum ℵ*AB 17. 67** cop sah ap Gb aeth^{ro} Thdot$^{anc\ 472}$ Hil[1097] Aug$^{ep\ 120}$ et$^{ioh\ 45}$ al ... ς (= Gb) add *κανονι, το αυτο φρονειν* cum ℵ^{c}KLP al plu syr^{utr} aeth^{pp} Chr Thdrt Dam al ... DEFG etc *το αυτο φρονειν, τω αυτω* (D^{c}E al[6] f vg go arm Euthal cod add *κανονι*) *στοιχειν* (FG *συνστοιχειν*)

17. *συνμ-* cum ℵB*D*FG ... ς Ln *συμμ-* cum AB^{3}D^{c}EKLP al omn^{vid} | *ουτω* cum ℵABD*FG etc ... Ln Ti *ουτωσ* cum D^{c}EK^{sil}L^{sil}P etc

21. *συνμορφον* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *συμμ-* cum ABD^{c}EKLP etc. Dedimus absque *εισ το* etc cum ℵABD*FG d e f g m[39] vg go cop arm aeth^{utr} Ir$^{int\ 306}$ Or$^{cat\ cor\ 293}$ et$^{int\ 1,27.\ 4,595}$ al mu ... ς (= Gb Sz) praem *εισ το γενεσθαι αυτο* cum D^{b}et^{c}EKLP al omn^{vi} syr^{utr} Or$^{3,548.\ 600}$ et int^{4,596} al mu | *αυτω* cum ℵ*ABD*FGKP al[20] Eus$^{mcell\ 185}$ Epiph[389] al,

IV.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ. 3 ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

3, 1 1 Thes 5, 16 4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. 6 μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. 7 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε

---

item *ει* d e g, *illi* Victorin ... ς *εαυτω* cum ℵ^{c}DcEL al plu Chr$^{841.\ 845}$ Thdrt Dam al, item *sibi* f vg Hil^{1102} Amb$^{fid\ 5}$ al

IV. 2. *ευοδιαν* cum ℵABDEFGKL etc ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) *ευωδιαν* cum P al | *συντυχην*: hoc accentu D^{c} al plu^{vl}, non ut ς Ln *συντύχην*

3. *ναι* cum ℵABDEFGKLP al pler it vg etc ... ς (= Gb Sz) *και* cum 115. al? Ambrst (*Et te rogo etiam*) | *συνζυγε* cum ℵ^{c}AD*FG ... ς *συζυγε* cum ℵ*BD^{c}EKLP al omn^{vid}. Posuimus autem post *γνησιε* cum ℵA BDE(FG)P al^{9} d e f g vg go cop aeth Euthal^{cod} Isid^{6,112} al Or$^{int\ 4,461}$ Victorin Ambrst al ... ς ante *γνησιε* cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Dam al ... F^{gr}G *εγνησιε γερμανε συνζυγαι*, g *carissime t notissime t proprium germane compar*, tol *charissime germane compar* | *συνλαμβανου* cum ℵB*D*FG 17. ... ς Ln *συλλαμβ-* cum ABD^{c}EKLP al pler | *μετα και* et. cop syr^{sch} Eus$^{hist\ 2,15}$ etc ... D*EFG 38. 49. 8lect d e f g vg go syr^{p} arm aeth Victorin Ambrst al om *και*

7. *του θεου* et. Or^{1,276} et$^{4,48.\ 356}$ et$^{int\ 2,267}$ etc ... A syr^{p} mg Cyr$^{ioh\ 761}$ Procop$^{niceph\ 1,1145}$ al *τ. χριστου* | *νοηματα* et. Or^{4,356} et^{cat} eph ^{224} et $^{int\ 2,267}$ et$^{4,618.\ 661}$ etc ... F^{gr}G d e g m^{25} tol go Victorin al *σωματα*

8. *επαινος*: D*E*FG d e f g vg^{cle} am** fu demid al Ps-Ath$^{lat\ 646}$ Ambrst auct$^{sing\ cleric}$ add *επιστημης*, *disciplinae*

καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ro 15, 33 etc

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 1 Ti 1, 12
14 πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. 15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Act 17, 14 2 Co 11, 9

---

12. *οιδα και* pri loc cum ℵABDEFGKLP al longe plu d e f g r vg go syrP Clem^{608} Or^{int} 4,559 al mu ... ς (= Gb Sz) *οιδα δε* cum 137. al vix mu; 14. al cop syr^{sch} arm aeth *οιδα* tantum

13. *ενδυναμουντι* (37. *δυναμουντι*) *με* sine additam cum ℵ*ABD* 17. d e f r vg cop arm aeth Clem^{606} Eus^{ps} 159. 285. 295. 364 etesa 577 Victorin al ... ς (= Gb Sz) add *χριστω* cum ℵCD^{c}E^{gr}FG^{gr}GKLP al fere omn g Or int 1,141. 2,257. 461. 472 Eus^{ps} 33. 60 al mu

14. *συνκοι-* cum AB*D*EFG ... ς Ln *συγκοι-* c. ℵBCD^{c}K^{sil}LP al certe pler

15. *ουδεμια*: D*E*F^{gr}G d e g praem *οτι* (servato *οτι* quod praecedit) | *λημψεως* cum ℵAB*D*FG ... ς *ληψ-* cum BCD^{c}EKLP al omn^{vl}

16. *εισ την χρειαν* cum ℵBD^{b}(non attigit^{c})E**(extra lineam)FGKLP al pler d e f g vg etc ... AD*(E*) 39. 73. 80. 3^{pe} go arm aeth Ps-Ath^{2,222} Oec txt Victorin om *εισ* | *μοι* et. d e f vg go syrP aeth ... DELP al^{5} r g syr p cop arm Procop^{niceph} 2,234 Dam etc *μου*

17. *αλλα* cum ABP ... ς *αλλ* cum ℵDEFGKL al certe pler

19. *πληρωσει* cum ℵABD^{c}E^{gr}KLP al plu cop arm aeth Chr$^{361\text{ bis}}$ al ... Gb' *πληρωσαι* cum D*FG 17. 37. al^{25} d e f g r vg Chr^{362} (et mosc 2) Euthal^{cod} Cyr^{thes} 375 Thdrt^{ed} Thphyl Victorin Ambrst al | *το* (FG *του*) *πλουτος* (Gb') cum ℵ*ABD*FGP 17. 67** Euthal^{cod} ... ς *τον πλουτον* cum D^{b}E^{tc}KL al pler Chr Cyr^{thes} 375 etc

20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι,
1, 13 μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.
Ga 6, 18 23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

---

23. του κυριου sine ημων cum ℵABFG^{1}GKL al plu d e g am al^{lach}m syr p txt arm Euthal^{cod} Dam al ... ς (Gb^{00}) add ημων cum DG^{2}KΨ^{p} al vix mu f r vg^{cle} fu demid tol al cop syr^{sch} etP c.* aeth etc | μετα του πνευματος (Gb′′) cum ℵ*ABDEFGP al^{10} d e f g r vg cop arm aeth Euthal^{cod} Dam Victorin Ambrst al ... ς μετα παντων c. ℵ^{c}KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Thphyl Oec | υμων sine αμην cum BFG 47. f g sah (ap Gb^{ms}) Chr^{363} Euthal^{cod} Victorin ... ς (Gb^{00}) add αμην cum ℵADEKLP al fere omn d e r vg etc

Subscriptio: ℵAB 17. 135. προς φιλιππησιους ... DE προς φιλιππησιους (sed uterque 4, 15 φιλιππησιοι) επληρωθη αρχεται προς θεσσαλονικεις α̅. Item FG ετελεσθη προς φιλιππησιους αρχεται προς κολοσσαις (i. e. -αεις). ... L του αγιου αποστ. παυλου επιστολη προς φιλιππισιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδητου, K al προς φιλιππησιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδιτου. Similiter alii (P non liquet) ... ς (= Gb Sz) προς φιλιππησιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδιτου. Confirmant απο ρωμης B^{corr}KL al plu vg^{cd} syr^{utr} cop Euthal^{cod} Chr Thdrt Euthal; item δι επαφροδιτου KL al plu syr utr etc. Praeterea numerantur στιχοι ση′ (ita KL al plu Euthal et Euthal^{cod}), σ′ (sic ℵ^{corr}), σν′ (sic 21. 134.). In B ab οϛ′ ad οθ′ pergitur.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ* Eph 1, 1 etc
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς 2 *τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς*
ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς Eph 1, 2 etc
ἡμῶν.

---

* *προσ κολ-* cum ℵABK al mu. Formam *κολοσσαεισ* dedimus cum ℵB^{c}D EFGL al sat mu (17. *κολοσαεισ*), item it vg, ut et$_{\text{iam}}$ ς^{e} Gb Sz; contra ς Ln Ti *κολασσαεισ* cum AB*K al plu Euthal^{cod} atque etiam syr^{p} mg gr. Etiam ℵ bis in summa pagina *κολασσαεισ*. Vix dubium est quin *κολασσαεισ* scriptura in inscriptione, praesertim adsumptis testibus subscriptionis, auctoritatis plus altera habeat. Aliter fit 1, 2 in ipsa epistula, ubi non sine arbitrio scriptura *κολοσσαισ* cum *κολασσαισ* permutatur. Illa vero si cum gravissimis testibus ℵBD etc retinetur, nec in titulo *κολασσαεισ* scriptura fluctuantibus testibus videtur praeferenda ... ς^{e} *παυλου του αποστ. η προσ κολοσσαεισ επιστολη*, ς *η προσ κολασσαεισ επιστ. παυλου*, Gb Sz *παυλου επιστ. προσ κολοσσαεισ.*

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵABFGLP 17. 8^{pe} d e f g am fu all^{achm} cop syr^{p} Euthal^{cod} etc ... ς *ιησ. χρι.* cum D^{gr}E^{gr}K al pler vg^{cle} demid tol harl syr^{sch} arm aeth Chr al

2. *κολοσσαισ* (etiam ς^{e} Gb Sz) cum ℵ(A hiat)BDEFGL al sat mu^{vl} (3 ap Scri) d e f g vg arm Chr^{870} Thdrt^{cod} al. Eadem forma Herodot^{7,30} Xenoph$^{anab\,1,2,6}$ Strab^{12} alii; in numis invenitur *κολοσηνων* et *κολοσσηνων*, cf Eckhel^{3,147} ... ς Gb″ Ln (ex errore) Ti (ex err) *κολασσαισ* cum KP 17. 37. al plus^{50} syr^{utr} cop (*κολασια*) Or$^{1,171.\,568}$ et^{4,174} al. Eadem forma Polyaen^{8,16} Herodot^{edd} Xenoph^{edd} :: videtur *κολασσαι* scriptura sensim in usum abisse. At inde non sequitur iam Paulum ita scripsisse. | *εν χριστω* cum ℵBD^{c}E**KLP al pler syr^{p} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Ln add *ιησου* cum AD*E*FG 17. 31. 73. d e f g vg cop (syr^{sch} $\overline{\text{ιυ}}$ $\overline{\text{χω}}$) Ambrst al | *πατρος ημων* sine additam cum BDEKL 17. al^{15} d e am fu harl marian sah^{cb} syr^{sch} et$^{p\ txt}$ aeth^{ro} ar^{bedw} Or$^{int\,4,467\ diserte}$ Chr$^{872\ diserte}$ et^{10,774} ... ς (= Gb Sz) add *και κυριου ιησου χριστου* cum ℵACFG al plu f g vg^{cle} cop arm aeth^{pp} Thdrt Dam al Ambrst

Phi 1, 3
Eph 1, 15 s
Phi 5
3 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,* 4 *ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας*
Eph 1, 13
2 Co 6, 7
τοὺς ἁγίους 5 *διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου* 6 *τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστίν, καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·* 7 *καθὼς*
4, 12
ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 *ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν*
Eph 1, 15 s
τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 *Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς*
Eph 1, 8
ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ
1 Th 2, 12
Eph 4, 1
αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 *περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ,* 11 *ἐν πάσῃ δυνά-*

---

3. *και πατρι* cum ℵAC^{2}D^{c}EKLP al omn^{vid} f g etc ... Ln *τω πατρι* cum D*FG Chr^{372}, et Ti *πατρι* cum Bc*. Item *patri* d e g harl** syr^{utr} etc | *περι υμων* cum ℵACD^{c}E**KLP al pler syr^{sch} ... Gb′ Ln *υπερ υμ.* cum BD*E*FG 17. 37. 47. 73. 116. syrP

4. *την εχετε* cum ℵACD*E*FGP al plus^{15} d e f g vg cop syrP ar^{lips} arm Euthal^{cod} Ambrst al ... ς *την* (:: ex Eph 1, 15) cum D^{c}E**KL etc ... B plane om

6. *εστιν* cum ℵABCD*E*P al^{12} sahs^{b} cop arm aeth Euthal^{cod} Aug$^{ep\ 199}$ et^{199} et$^{unit\ eccl\ 45}$ (9,368) Sedul ... ς (Gb^{00}) Ti praem *και* cum D^{b}et^{c}E** FGKL al pler d e f g vg syr^{utr} Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *και αυξανομενον* cum ℵABCD*E*FGLP al plus^{30} d e f g vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum D^{b}et^{c}E**K al plu

7. *καθως* sine *και* cum ℵABCD*FGP etc ... ς (= Gb^{00} Sz) add *και* cum D^{c}EKL al pler syrP Chr Thdrt Dam | *υπερ υμων* cum ℵCCD^{b}et^{c}EKLP al pler d e f vg go syr^{utr} cop arm aeth etc ... ς^{e} 1633. Gb′′ Ln *υπ. ημων* cum ℵ*ABDE^{r*}F^{rG} al^{9} g Ambrst^{com}

9. *και αιτουμενοι* cum ℵACDEFGLP al pler it vg rell Clem^{682} etc ... BK 219* Ps-Ath$^{lat\ 642}$ Arnob$^{trin\ 233}$ (teste Sab) om

10. *περιπατησαι* sine additam cum ℵ*ABCD*FG etc ... ς (= Gb Sz) Ti add *υμασ* cum ℵCDEKLP al pler Chr al | *αρεσκειαν* cum ℵACDEFGP al ... ς Ln Ti *αρεσκειων* cum BL al pler^{vl} | *τη επιγνωσει* cum ℵABCD* E*FGP 17. 71. 73. al am tol arm Clem^{682} etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ti *εισ την επιγνωσιν* cum D^{c}E**KL al pler Thdrt al

μει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν
ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς 12 *εὐχαριστοῦντες τῷ*
πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων
ἐν τῷ φωτί, 13 *ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους*
καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,
14 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν,* Eph 1, 7
15 *ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτί-* 2 Co 4, 4
σεως, 16 *ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ* 1 20
ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες Eph 1, 10
εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται,

---

11. *μετα χαρας*: cum seqq coniunximus ut Chr^{886} Thphyl Oec, item syr ^{sch}, item D d (in utroque *μετα χαρ. ευχαρ.* unum stichum efficiunt) etc ... ς ante *ευχαριστ.* interpungit. Cui distinctioni favere vdtr P m^{5} Or$^{int\,2,451}$ Ath^{175} Did$^{tri\,98}$ al

12. *τω πατρι* c. ABC*DEP al sat mu d e am go syr$^{p\,txt}$ arm^{zoh} aeth Did$^{tri\,98.415}$ etc ... א 37. f g m^{5} vg^{cle} fu al syr^{sch} cop arm^{usc} ar^{bedw} Or$^{int\,2,451}$ *τω θεω πατρι*, FG *θεω τω πατρι* ... c^{3} al^{50} etc *τω θεω και πατρι* | *τω ικανωσαντι* cum אACD^{c}EKLP al pler vg cop syr^{utr} Or$^{int\,2,451}$ al mu ... D*FG 17. 80. d e f g m^{5} etc *τω καλεσαντι* ... Ln *τω καλεσαντι και ικανωσαντι* cum B | *υμας* cum אB 4. 28. 80. 115. o^{acr} am tol syr^{p} mg al Did$^{tri\,415}$ Thphyl Ambrst ... ς Ln Ti *ημας* cum ACDEFGKLP al pler d e f g m^{5} vg^{cle} fu demid syr^{sch} et$^{p\,txt}$ cop Or$^{int\,2,451}$ Ath^{175} al

13. *ερυσατο* cum B*FGP Cyr$^{act\,60}$ ... ς Ln *ερρυσατο* cum אAB^{c}CDEKL etc

14. *εχομεν* cum אCDEFGKLP (A latet) al omn^{vl} d e f g m^{5} vg syr^{utr} arm aeth Ath^{175} al mu ... Ln$^{ed\,min}$ *εσχομεν* cum B cop | *την απολυτρωσιν* sine additam cum אABCDEFGKLP al longe plu f g m^{5} am fu harl tol al lachm syr^{sch} cop sa$^{ph\,cl}$ ar^{lips} et^{bedw} aeth go Ath^{175} Did$^{tri\,98.}$ $^{347.\,415}$ al ... ς (= Gb 8z) add (:: ex Eph 1, 7) *δια του αιματος αυτου* cum minusc sat mu vg^{cle} demid syr^{p} arm Thdrt Oec

16. Hunc versum cum verbis quae praecedunt *πρωτοτοκος πασης κτισεως* om Mcion teste Tert$^{marc\,5,19}$ | *εν τοις ουρ.* (Or^{3,788} Eus$^{dem\,213}$ Cyr^{act} *εν τω ουρανω*) sine *τα* c. א*BD*E*F*GP 17. 37. Or$^{3,226.\,766.\,788}$ Cyr $^{thes\,287.\,nest\,187.\,act\,60}$, item *omnia* (*universa*) *in caelis et in terra* d e f g vg etc ... ς Ti *τα εν τ. ουρ.* cum אCA(C)D^{c}E**KL al pler arm go Or^{3,727} Syn^{antioch} (Routh^{2,233}) Eus$^{dem\,210.\,213.\,220}$ al, item Or$^{int\,1,98}$ (*sive quae in caelo sive quae in terra*) etc | *και επι* cum א*B Or$^{3,226.\,766.\,788}$ Cyr^{thes} et^{nest} et$^{act\,60}$, item d e f g vg Tert$^{marc\,5,19}$ Hilter Amb^{luc} Ambrst al ... ς *και τα επι* et Ln *και [τα] επι* cum אCACDEFGKLP al omn^{vl} etc | Ln *εἴτε ἐξουσίαι* (*τὰ πάντα – τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας*), *ὅς ἐστιν*

17 καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν,
Eph 1, 22 1 Co 15, 20 18 καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὅς
2, 5 ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς
Eph 1, 10 2, 16 πρωτεύων, 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι
20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς
Eph, 4, 18 2, 16 γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ
5, 27 1, 4 δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ
Eph 3, 7 ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, 25 ἧς ἐγενόμην ἐγὼ

---

19. *εὐδοκησεν* cum ℵBCFGKL al plu Perathipp 124 Or4,12 Eusdem 226 al ... ADEP al mu Monoimoshipp 270 Euspe 554 al *ηὐδοκ.*

20. *δι αυτου* sec cum ℵACDbetcEKP al longe plu syrutr cop arbedw go Chr999 Thdrt Dam ... Gb0 Ln (ed min per errorem habuerat) om cum BD*FGL al10 it vg sahsb arm aeth arlips Or4,446 etint2,186 Euthalcod Cyrapol 197 etfid 109 Thphyl Ambrst al

21. *αποκατηλλαξεν* (P al pauc *απεκατ.*) cum ℵACDcEKLP al omnvi f vg syrutr cop rell Chr Euthalcod Cyrnest 142 al ... Ln *αποκατηλλαγητε* cum B ... D*FGrG d e g m87 go Irint 310 Ambrst al *αποκαταλλαγεντες*

22. *τησ σαρκοσ:* Mcion om, teste Tertmarc 5,19 | *δια του θανατου* sine additam cum BCDEFGKL al plu d e f g vg go syrp txt Chr406 bis Cyr nest 142 etc ... ℵAP al25 m87 cop syrsch etP c.* arm aeth arbedw Chr405 Euthalcod Irint 310 add *αυτου*, hinc Ln [*αυτου*]

23. *εν πασῃ* cum ℵ*ABCD*FG 17. 37. 39. 80. oscr arm Chr405 ... ς (Gb00) add *τῃ* cum ℵcDcEKLP al pler Euthalcod Thdrt Dam al | *διακονοσ* cum BCDEFGKL al fere omn it vg etc ... ℵ*P *κηρυξ και αποστολοσ*, A syrp mg *κηρ. και αποστ. και διακονοσ*

24. *νυν* et. Ambps 118 (1076) Augioh 108 al: D*E*FG d e f g vg Ambrst al praem *οσ* (praegresso *-ονοσ*) | *παθημασιν* sine additam cum ℵ*ABC DEFGKLP al plu it vg etc ... ς (= Gb 8z) add *μου* cum ℵc al mu syrp

διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, 27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, 28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· 29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Eph 3, 2 3, 5. 9

Eph 1, 18

1 Ti 4, 10

II.

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες

4, 13

---

arm aeth Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,71}$ al | *ο εστιν* cum ℵABD^{b}et^{c}FGKLP etc ... CD*E* al^{10} Euthal^{cod} *οσ εστ*.

26. *νυν* cum ℵBCFGP 17. 37. 47. al^{10} Clem^{668} Did$^{tri\,340}$ ... ς Ti *νυνι* cum ADEKL al longe plu Eus$^{mcell\,99.\,101}$ Chr al

27. *τι το πλουτοσ* cum ABD^{b}et^{c}EKL (FG) al plus^{40} Clem^{668} Eus$^{mcell\,99.\,101}$ Thphyl^{com} Oec ... ς *τισ ο πλ.* cum ℵCP al sat mu Chr Euthal^{cod} al | *τουτου* et. ℵ^{c} Clem^{668} Eus$^{mcell\,bis}$ ... D*FG d e f g Hil^{518} Ambrst *του θεου* ... ℵ* Clem^{668} Chr^{412} (non^{414}) *του* | *οσ εστιν* cum ℵCDEKL al pler Eus$^{mcell\,99.\,101}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,71}$ Thdrt Dam ... Ln *ο εστιν* cum ABFGP 17. 47. 67**

28. *χριστω* cum ℵ*ABCD*F^{gr}G 17. al^{5} d e g ar^{lips} Clem$^{325.\,668}$ Euthal^{cod} Ambrst ... ς (= Gb Sz) add *ιησου* cum ℵCD^{b}et^{c}EKLP al pler f vg go cop syrP (et^{sch} ar$^{bed\,dw}$ et^{e} praem) arm aeth etc

II. 1. *υπερ* cum ℵABCD^{b}P 17. 31. 71. 73. 114. 118. syr^{sch} etP Euthal cod Cyr$^{thes\,287}$ ... ς Ti *περι* cum D*et^{c}EFGKL al pler Chr Thdrt Dam al | *λαοδικια* cum ℵAB*CD*FGKLP al mu ... ς Ln Ti *-κειαι* cum B^{2}D^{c}E al plu | *εορα-* cum ℵ*et^{c}CD^{c}EP al aliq ... ς Ln Ti *εωρα-* cum ABD*FGL (K?) al plu^{vl} | *-ρακαν* cum ℵ*ABCD*P Euthal^{cod} Thdrt^{cod} ... ς *-ρακασι* cum ℵCD^{c}EKL al omn^{vl} Chr al

2. *συμβιβ-* cum ℵABD^{c}EKLP al omn^{vl} ... Ti *συνβιβ-* cum CD*. Item *-βασθεντεσ* cum ℵ*ABCD*E*P al^{12} it vg (*ut consolentur corda ipsorum, instructi*) syr^{sch} etp txt arm Clem^{668} etc ... ς (= Gb Sz) *-βασθεντων*

1, 27 ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως,
εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάν-
8 τες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο λέγω
1 Co 5, 3 ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ καὶ τῇ
σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων
ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.
6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ
περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ
βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν εὐχα-
4 ριστίᾳ. 8 βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλο-

---

cum $\aleph^{c}D^{c}K^{**}$KL al pler syrP mg gr Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam | *παν πλουτος* cum $\aleph^{*}$B Clem^{683} ... AC 17. 67** Euthal^{cod} *παν το πλουτος* ... ς *παντα* (D* add *τον*) *πλουτον* cum $\aleph^{c}$DEKLP al fere omn Chr Thdrt Dam al | *του θεου χριστου* cum B Hil^{1025} ... D* d e Aug$^{trin\,13}$ Vig$^{varim\,731}$ *τ. θεου ο εστιν χριστος, quod est Christus*; 17. arm^{zoh} Clem^{683} et^{694} *του θεου του* (Clem om) *εν χριστω* (arm add *Iesu*), Ambrst *dei in Christo*. Item $\aleph^{*}$AC etc *του θε. πατρος* (AC 4. add *του*) *χριστου*, item am fu al *dei patris Christi Iesu* ... similiter testes alii ... ς (= Gb Sz) *τ. θε. και πατρος και του χριστου* cum D^{c}EKL al plu syrP c.* (*και* post *πατρος* habet*) Thdrt Dam al ... Gb Sz Ti *του θεου* sine additam cum D^{b}P 37. 67** 71. 80. 116.

3. *σοφιας και* sine *της* c. $\aleph^{*}$BCD* 17. 47. 71. 115. arm Clem^{694} Or$^{3,447\,sem\,694}$ Eus$^{mcell\,100.\,173}$ al ... ς Ti add *της* c. $\aleph^{c}$AD^{c}EKLP al pler Clem^{683} Or$^{3,174.\,447\,sem\,766}$ Eus$^{mcell\,66}$ al

4. *τουτο* sine *δε* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum $\aleph^{*}$A^{*vi}B Euthal^{cod} Ambrst Aug$^{ep\,149}$ ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti add *δε* cum $\aleph^{c}$A^{corr}CDEKLP al omn^{vi} it vg rell etc *μηδεις* cum $\aleph^{*}$ABCDEP 17. 23. 37. 39. 57. 71. 80. 116. al pauc Clem$^{346\,sem}$ Euthal^{cod} ... ς *μη τις* cum $\aleph^{c}$KL al pler Clem$^{346\,sem}$ Chr Thdrt Dam

7. *εν αυτω* et. $\aleph^{c}$ Clem^{346} ... $\aleph^{*}$ om | *τη πιστει* (Gb′) cum BD* 17. 39. 47. 73. 115. k^{ser} d e f vg (et. am fu al) Euthal^{cod} Thphyl Archel^{592} Ambrst al ... ς *εν τη πιστει* cum $\aleph$D^{c}EKLP al pler demid tol hal Chr Thdrt Dam; item AC 46. 67** 71. Cyr$^{fid\,72}$ *εν πιστει* | *εν ευχαριστια* cum $\aleph^{*}$AC al^{10} am fu tol allachm cop aeth Euthal^{cod} Archel^{592} ... ς Ln Ti praem *εν αυτη* cum BD^{c}EKL al pler etc. Item $\aleph^{c}$D* 1. d e f vg (et. demid al) syrP mg ar^{lips} Pelag praem *εν αυτω* ... P habet *εν αυτη* omissis *εν ευχαριστ.*

8. *υμας εσται* cum BCKLP al omn^{vid} etc ... Ln *εσται υμας* cum $\aleph$ADE

σοφίᾳ καὶ κενῇ ἀπάτῃ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα· 14 ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

1, 19 Eph 1, 21 Ro 6, 4 Eph 1, 19 a Eph 2, 1. 5 Eph 2, 15

---

10. *ος εστιν* cum ℵACKLP al fere omn Cyr$^{hr\ 194}$ al, item *qui est caput* e (vid, errat enim Sab de d) f g vg Hil^{778} Ambrst al ... Ln o *εστιν* cum BDE^{s}F^{s}G^{s} 47*, item *quod est caput* d Hil^{986}

11. *τ. σωματος* sine additam cum ℵ*ABCD*E*FGP 17. 71. 73. 116. 118. 120. 178. f^{ser} it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *των αμαρτιων* cum ℵ^{c}D^{b} et^{c}E**KL al pler syr^{utr} ar^{bed}w go aeth^{pp} Did$^{tri\ 145}$ (omisso *τ. σαρκ.*) Epiph (omisso *της σαρκ.*) ^{886} et^{2,73} Bas$^{eth\ 253}$ et$^{bapt\ 652}$ etc

12. *βαπτισματι* c. ℵ*ACD^{c}EKLP al pler Bas$^{spir\ sa\ 39}$ et$^{eth\ 258}$ et$^{bapt\ 653}$ Ps-Ath^{44} Chr^{4,467} al ... ℵ^{c}BD*FG 47. 67** 71. Bas$^{bapt\ cod}$ Chr^{424} *βαπτισμω* | *εκ νεκρων* cum ℵACKLP etc ... ς (= Gb Sz) Ln *εκ των νεκρ.* cum BDEFG 17. al plu Thdrt Dam al

13. *τοις παραπτ.* cum ℵ*BL al fere^{30} go Bas$^{spir\ sa\ 56}$ Chr^{424} Euthal^{cod} Thdrt^{4,673} Tert$^{res\ carn\ 23\ edd}$ Amb$^{fid\ 2,490}$ ... ς (Gb^{0}) Ln Ti praem *εν* cum ℵ^{a}ACDEFGKP al plu Thdrt ad h. l. Dam al it vg etc | *συνεζωοποιησεν* (ς et ς^{e} 1624. *συνεζωποι.*) ... D*F^{s}G^{s} g etc *εζωοποιησεν* (*vivificavit*) | *υμας* sec cum ℵ*ACKL al^{50} fere tol syr^{utr} etc, item *ημας* B 17. 37. al plus^{20} Amb^{fid} ... ς (= Gb + Sz) om cum ℵ^{c}DEFGP al mu it vg cop arm go Chr al | *ημιν* cum ℵ*ABCDEF^{s}G^{s}K etc ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) *υμιν* cum ℵ^{c}LP al sat mu f vg aeth^{utr} Thdrt ad h. l. Dam Tert$^{res\ carn\ 23}$ Hil$^{990.\ 1067}$ al

15. *ἐν αὐτῷ* (Gb^{1}) ... ς *ἐν αὐτῷ*, quemadmodum G *εν εαυτω*. Apud Latinos: *in semetipso* d e f g vg Or$^{int\ 2,239.\ 4,550.\ 579.\ 608}$ Hil$^{204.\ 772.\ 990}$ al mu, *in ipso* Ambrst. Contra Or^{1,371} et$^{3,178.\ 596.\ 544.\ 561}$ et$^{4,155.\ 256.\ 446}$ *εν τω* (^{4,356} om) *ξυλω*, item Or$^{int\ 2,416}$ *in ligno crucis*

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει
He 10, 1 8, 5 ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, 17 ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων,
τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων
ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβα-
τεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ
Eph 4, 15 a οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ θεοῦ. 20 Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
Lv 5, 2 κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· 21 μὴ ἅψῃ μηδὲ
γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, 22 ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,
Mt 15, 9 κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; 23 ἅτινά
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφρο-

---

16. *η εν ποσει* cum ℵACDEFGKLP al omn^{vi} d e (hi^{3} *vel*) f g m^{62} vg (hi^{4} *aut*) go syr^{p} arm aeth ar^{lips} Mcion^{epiph} ^{319} et^{378} Or^{1,171} et^{2,496} et$^{int\,2,217.\,224}$ ac^{ssaep} etc ... B syr^{sch} cop Or^{4,174} Tert$^{marc\,5,19}$ al *και εν πο.* Sed syr^{sch} etiam *και νουμην. και σαββ.*, Tert^{marc} vero quater *et* pro *η.* | *νουμην-* cum ℵACDEKLP al pler etc ... Ln *νεομην-* cum BFG al | *νουμηνιασ* (*νεομ.*) cum ℵABCD^{b}ET^{c}EKLP etc ... D*F^{gr}G^{gr} *νουμηνια*, *νεομηνια*

17. *α εστιν* cum ℵACDEF^{a}KLP al omn^{vi} f vg Or^{1,171} et^{4,174} et$^{int\,2,224.\,217.\,359}$ et^{ssaep} etc ... Ln *ο εστιν* cum BF^{gr}G d e g m^{62} go Mcion^{epiph} 319. 373 Aug$^{ep\,149}$ | *του χριστου* cum ℵ*ABCP 17. 37. al vix mu Euthal^{cod} Oec ... Gb Sz Ln Ti om *του* c. ℵ^{c}DEFGKL al longe plu (12 ap Scri) Chr al

18. *θρησκια* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum CDEFGP al ... ς Ti *-σκεια* c. ℵABK^{sil}L al pler. Cf ad v. 23. | *α* sine *μη* c. ℵ*ABD* 17. 28. 67** d e m^{62} cop ar^{hps} aeth Or^{1,582} (edd ante Delar.) Tert$^{marc\,5,19}$ Or$^{int\,3,63}$ (*in his quae videt*) Lcif^{214} (*qui videtur*) cdd ap Hier^{1,674} al ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *μη* cum ℵ^{c}CD^{b}ET^{c}KLP al pler (item FG *ουκ*) f g vg go syr^{utr} arm Or^{1,253} delar et$^{int\,4,665}$ Chr Thdrt Dam al Aug et Hier al | *εορακεν* cum ℵB* CDKP al mu^{vi} (3 ap Scri) ... ς Ln (nesciens B*) *εωρακεν* cum ABC^{c}FG K^{sil}L al longe plu

19. *συνβιβαζ-* cum B*CDEFG ... ς Ln *συμβιβ-* cum ℵAB^{c}K^{sil}LP etc

20. *ει* sine copula cūm ℵ^{a}ABCDEFGKLP al^{25} fere d e f g am fu tol all^{iachm} go cop arm aeth Chr$^{429\,sem}$ Euthal^{cod} etc ... ς (= Gb Sz) add *οιν* cum (ℵ* *ει αποθανετε* [sic] *ουν*) ℵ^{c} al plu m^{62} vg^{cle} syr^{p} Or$^{int\,4,263}$ Chr$^{429\,sem}$ etc | *χριστω* cum ℵABCDEFGKLP al plu (12 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) praem *τω* cum minusc

23. *εθελοθρησκια* c. ℵCD*P al mu^{vi} (3 ap Scri, 1 ap Mtth), item FG *θρησκια* ... A latet ... ς Ln Ti *-σκεια* c. BD^{c}EKL al plu^{vi}. Cf Act 26, 5.

σύνη καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

III.

1 *Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος·* 2 *τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.* 3 *ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ·* 4 *ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.*

5 *Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία,* 6 *δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ.* 7 *ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις·* 8 *νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν,* 9 *μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους,*

Eph 5, 5 Eph 5, 6 Ro 1, 18 Gal 5, 19 Eph 2, 3 4, 31 4, 22 ss

| και ante αφειδ.: B m^{62} Or$^{int\ 4,665}$ Hil^{64} Ambrst Amb^{1,267} om, hinc Ln [και]. Dedimus autem αφειδια cum ℵB*CDEFGL al longe plu Euthal cod (A latet) ... Ln -δεια cum B^{c}P al mu^{vi} (3 ap Scri)

III. 4. υμων (Gb″) cum ℵCD*FGP (latet A) 17. 47. 52. 73. 109. 116. k^{scr} cat^{txt} d e f g vg go arm aeth Eus$^{Ps\ 387}$ al mu Cyp$^{260.\ 308}$ Hil^{1023} Ambrst al ... ς Ln Ti ημων cum BD^{b}et^{c}KL al pler syr^{utr} cop Or^{4,93} (et. ημεις et φανερωθησομεθα) $^{109.\ 260}$ et$^{int\ 1,191.\ 4,566}$ etc

5. τα μελη sine υμων cum ℵ*BC* 17. 67** 71. Clem^{531} et^{295} cod Or$^{1,240.\ 616.\ 721}$ et^{2,211} et^{3,226} et$^{int\ 4,566}$ Eus$^{Ps\ 191}$ al ... ς Ln Ti add υμων cum ℵ^{c}AC^{2}DEFGHKLP al pler it vg go cop arm aeth arb^{edw} ar^{lips} Clem^{295} ed Chr^{438} Thdrt Dam al Ir$^{int\ 307}$ Or$^{int\ 2,448.\ 683}$ al

6. η οργη: C*FG om η, hinc Ln [η] | του θεου sine additam cum B sah aeth^{rom} Clem^{295} codd et^{531} Cyp^{74} Ambrst auct$^{sing\ cleric\ 537}$; item exempl unde D exscriptus est (sunt enim verba επι τ. υι. τ. απιθιασ eodem sticho quo quae praecedunt et Graece et Latine praeter morem et invito spatio apposita) ... ς add επι τους υιους της απειθειασ (CDEFG -θιασ, non item ℵAHKLP), item Ln [επι τ. υι. τ. απ.] cum ℵACD(vide ante)EFGHKLP al omn^{vi} d e f g vg syr^{utr} cop arm aeth^{PP} Clem^{295} ed Chr^{439} etc

7. εν τουτοις cum ℵABCD*HP (E ex D*et^{c} formavit εν τουτοισ deletis το litteris) 17. 26. 47. 71. 73. 8^{pe} Euthal^{cod} ... ς εν αυτοις cum D^{c}E** FGKL al pler Chr Thdrt Dam al. Apud Latinos est *in illis*.

ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ
10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν
Ga 3, 28 κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, 11 ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ
Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος,
ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ-
Eph 4, 2. 32 νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα,
μακροθυμίαν, 13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς,
ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο
ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, 14 ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ
Eph 4, 3 ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ
Phi 4, 7 βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώ-

---

10. *ενδυσαμενοι* et. ℵ^{c} Clem^{531} Or^{2,128} Eus^{mss} cell^{35} etc ... ℵ* *επενδυσαμενοι*

11. *δουλος* sine *και* cum ℵBCD^{c}E**KLP al pler sah syr^{p} arm Clem^{531} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam (et.^{paris}) al ... Ln add *και* cum AD*E*FG 3. 46. 73. it vg syr^{sch} cop aeth go Amb Hier Ambrst al | *παντα* cum ℵ*AC 3. 7. 17. 80. 108* al pauc Clem^{531} al ... ς Ln Ti *τα παντα* cum ℵ^{c}BDEFGKLP (*τα παν*) etc

12. *του θεου* cum ℵBCD^{c}EKLP al pler Clem^{593} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Gb^{0} Ln om *του* cum AD*FG c^{ser} al^{vid} | *οικτιρμου* cum ℵABCD^{b} et^{c}EFGLP al longe plu (7 ap Scri) it vg (Latine *misericordiae*) sah cop syr^{p} Clem^{593} Or^{3,97} al ... ς (= Gb Sz) *οικτιρμων* cum K al sat mu Clem^{586} al ... D^{gr*} syr^{sch} arm go *και* (go om) *οικτιρμοι* | *πραϋτητα* cum ℵABCP 17. 80. Maxim$^{mystag\ 24}$ cod ... ς *πραοτητ*. cum DEFGKL al pler Clem$^{586.\ 593}$ Or^{5,793} al

13. *ο χριστος* cum ℵ^{a}(vid)et^{c}CD^{b}et^{c}EKLP al fere omn syr^{utr} sah cop aeth go ar^{bedw} Clem^{593} Chr Euthal^{cod} al mu ... Ln *ο κυριος* cum ABD*F (om o)G 213. d e f g m^{79} vg Aug$^{ioh\ 58}$ Pelag ... ℵ* *ο θεος*, item 17. arm Aug$^{ep\ 148}$ *ο θεος εν χριστω*

14. *ο εστιν* (Gb″) cum ABCFGP 17. 137. Clem$^{586.\ 593}$ Chr^{10,475} Antioch^{1089} Dam^{paris}. Item *quod est vinculum* it vg Ambrst al ... ℵ*D* Euthal cod *οσ εστ*. (Gb″). Cf et. Latinos. ... ς *ητις εστ*. cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EKL al fere omn Chr^{442} al

15. *η ειρηνη*: FG 14. 47* a^{scr*} d^{scr} om *η* | *χριστου* cum ℵ*ABC*D*FGP 10. 37. 47. 177. 178. 179. 8^{pe} d e f g m^{88} vg syr^{utr} sah cop arm aeth ar^{e} ar^{bedw} Clem$^{586.\ 593}$ etc ... ς (= Gb Sz) *θεου* cum ℵ^{c}C^{b}D^{c}EKL 17. al pler go Chr Thdrt Dam^{paris} al Ambrst

ματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 *ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες* Eph 5, 19 s *ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ,* 17 *καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ* 23 *ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.*

18 *Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν* Eph 5, 22 1 Pe 3, 1 *κυρίῳ.* 19 *οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε* Eph 5, 25 1 Pe 3, 7 *πρὸς αὐτάς.* 20 *τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα·* Eph 6, 1 6, 4

---

16. Ln *γίνεσθε*[16] (*ὁ λόγος – πλουσίως*) *ἐν πάσῃ* | *τ. χριστου* cum ℵ^{c}BC^{2} DEFGL al longe plu d e f g m^{88} vg go sah syrP arm Chr$^{450\ ter}$ Euthal cod Dam al Ambrst al ... AC* etc *τ. θεου* ... ℵ* cop Clem^{194} *τ. κυριου* | *ψαλμοις* sine *και* cum ℵABC*D*FG 73. d e f g m^{88} vg go syrP ar^{bedw} Chr^{454} Ambrst$^{ed\ rom}$ al ... ς (= Gb^{0} Sz) add *και* cum C^{2}D^{b} etc EKLP al pler demid al^{lachm} syr^{sch} sah cop arm aeth Clem^{194} etc | *υμνοις* sine *και* cum ℵBC*D*FG 17. d e f g m am fu demid tol go syrP Chr^{454} Ambrst$^{ed\ rom}$ ... ς (Gb^{0}) add *και* cum AC^{2}D^{b} etc EKL al pler vg^{cle} fu^{vict} syr^{sch} sah cop arm aeth ar^{bedw} Clem etc | *εν τη χαρ.* cum ℵCBD*E*FG 67** Clem Chr$^{454\ bis}$ Thdrt ... ς om *τη* cum ℵ*A C*(vide post) D^{c}E**KL al fere omn arm Chr^{453} al | *εν ταις καρδιαις* cum ℵABCD*FG al^{10} d e f g m^{88} vg go syr^{utr} sah cop arm Chr Euthal cod Ambrst al ... ς (= Gb Sz) Ti *εν τη καρδια* cum D^{c}EKL al pler aeth Clem al | *τ. θεω* cum ℵABC*D*FG 17. 47. 67** 73. 179. d e f g m^{88} vg sah syr^{utr} arm Clem^{194} Chr$^{454\ bis}$ Euthal^{cod} Ambrst$^{ed\ rom}$ al ... ς (= Gb Sz) *τ. κυριω* c. C^{2}D^{c}EKL al pler demid go cop Ephr^{2,162} al

17. *και* ab initio: D*FG 2. 74. d e f vg m^{88} go Ambrst al om | *αν* cum ℵACDEK al longe plu Clem^{194} al mu ... Ln Ti *εαν* cum BFGL al fere^{10} | *κυριου* (Gb^{00}) *ιησου* cum BD^{c}EK 17. 37. al longe plu f am tol go syrP arm Clem$^{194\ ed}$ Chr^{450} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst. Item *κυρ. ιησ. χριστου* ℵ vg^{cle} fu Clem$^{codd\ 2}$ etc ... L nil nisi *κυριου* ... Ln *ιησου χριστου* omisso *κυριου* cum ACD$^{gr^{*}}$F^{gr}G g | *πατρι* sine *και* cum ℵABC 73. m^{88} sah cop syr^{sch} aeth^{utr} go Amb$^{vir\ gg\ col\ 3}$ al ... ς (Gb^{0}) praem *και* cum DEFGKL al fere omn d e f g vg syrP arm Clem^{194} etc

18. *ανδρασιν* cum ℵABCD^{c}E**K 17. al plus^{25} m^{80} vg Clem^{593} Chr$^{457\ bis}$ Euthal^{cod} Ambrst ... ς (= Gb Sz) *ιδιοις ανδρ.* cum L al plu Thdrt Dam ... D*E*FG d e f g syr^{sch} etc *ανδρ. υμων*

19. *γυναικας* sine additam c. ℵ*ABC*D^{c}E**KL al omn$^{vid\ harl^{**}}$ Clem^{593} al ... ℵ^{c} add *εαυτων*. Item Ln add^{ed} *υμων* cum C^{2}D*E*FG d e f g m^{80} vg rell (sed syrP c. ob.) Or$^{int\ 2,17}$ Ambrst al

τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε
Eph 6, 5 Tit 2, 9 1 Pe 2, 18 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαις ὡς ἀν-
θρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον.
17 Eph 6, 7 a 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν-
θρώποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό-
δοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ
Eph 6, 9 ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.

---

20. *εστιν* post *ευαρεστ.* cum ℵABCDE 17. 37. 47. 71. 116. d e f vg (*placens est* d e, *placitum est* f vg; m^{26} Ambrst *placet*) Cyr$^{hr\,119}$ ... ς Ti ante *ευαρεστ.* cum F^{gr}GKL al pler g Chr Euthal^{cod} al | *εν κυριω* cum ℵAB CDEFGKL al longe plu it vg go syr^{p} arm etc ... ς (= Gb Sz) *τω κυριω* cum minusc mu (m^{26} Ambrst *placet deo*) cop aeth Clem Cyr$^{hr\,119}$ al

21. *ερεθιζετε* cum BD^{b}et^{c}E**K al longe plu syr^{sch} et^{p} txt Clem^{593} al ... Gb' Sz Ln *παροργιζετε* cum ℵACD*E*FGKL etc

22. *εν οφθαλμοδουλιαις* (*-λιαις* cum NC al^{6} scr et^{2} matth etc, KL al plu *-λειαις*: vide et. *-λια* et *-λεια*) cum NCKL al pler Clem^{593} Chr^{459} sem al ... Gb' Sz Ln *εν οφθαλμοδουλεια* (*-λεια* ut AB; DEFG al *-λια*, FG *οφθαλμονδου-*) cum ABDEFG 31. 86. 47. 71. 73. 80. 121. Euthal^{cod} al | *τον κυριον* cum ℵ*ABCD^{gr}E^{gr*}FGL 17. 137. al^{10} f g am fu harl syr^{utr} arm Clem etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') τ. *θεον* cum ℵCD^{c}E**K al pler d e vg^{cle} demid tol go cop Thdrt

23. *ο εαν* (et. Gb'' et Sz) cum ℵ*ABC 17. 71. al pauc it vg go cop arm Euthal^{cod} Antioch^{1097} etc. Item D*FG *ο αν* ... ς *και παν ο, τι εαν* (D^{c} al *αν*) cum D^{b}et^{c}EKL al pler syr^{utr} Thdrt Dam ad h. l. ... 47. 67** 73. 115. Clem^{593} *και παν ο εαν*

24. *απολημψεσθε* (*-λημψ-* cum ℵABC*et^{b}D^{b}FG, D* *-ληνψ-*; ς *-ληψ-* cum D^{c}EKL etc) c. ℵ*BC*D*et^{b}et^{c}E al plu Clem^{593} etc ... ℵ^{c}AC^{b}KL al plus^{20} Chr Thdrt Dam$^{parall\,447}$ (et.paris) al *ληψεσθε* (ℵ^{c}AC^{2} *λημψ-*) | *τω κυρ. χρι.* sine *γαρ* cum ℵABCD*E 17. 47. 71. vg cop etc ... ς (Gb^{00}) post *τω* add *γαρ* cum D^{b}et^{c}KL al pler syr^{utr} arm go Clem^{593} al ... coniungentes cum eis quae praecedunt FG d e f g Ambrst *του κυριου ημων ιησου* (d e Ambrst om *ημων ιησου*) *χριστου*, *ω δουλευετε*

25. *ο γαρ* (Gb'') cum ℵABCD*FG 17. 23. 31. 71. 73. it vg go cop ar^{lips} Clem^{593} Euthal^{cod} Ambrst al ... ς *ο δε* cum D^{c}EKL al pler syr^{utr} Chr^{bis} Thdrt Dam al | *κομιειται* cum ℵ*ACD* 17. al pler Chr^{457} Euthal cod Dam ... Ln Ti *κομισεται* cum ℵ^{c}BD^{c}EKL al^{11} Clem Chr^{460} Thdrt Thphyl ... F^{gr}G^{gr} *κομιζεται* | *προσωποληψια* cum ℵABCD*FG ... ς *-ληψια* cum D^{c}EKL al omn

(IV.) 1 *οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.*

IV.

2 *Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-* Eph 6, 18 s
ριστίᾳ, 3 *προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι,* 4 *ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι.* 5 *Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.* Eph 5, 15
6 *ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς* Eph 4, 29
δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 *Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς* Eph 6, 21 s
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 *ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν,* 9 *σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ* Phil 10
ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.

10 *Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ* Act 27, 2
Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, — ἐὰν ἔλθῃ 15, 37
πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν, — 11 *καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος,*
οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ

IV. 1. *εν ουρανω* cum ℵ*ABC 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. vg go syr^{sch} Clem^{598} Or^{3,724} al ... ς *εν ουρανοις* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler d e f g m^{89} fu* cop syr^{P} arm Chr al

3. *δι ο* cum ℵACDEKL al omn fere d e f vg go Clem Chr Euthal^{cod} Cyr fid^{73} etc ... Ln *δι ον* cum BF^{gr}G g, item 71. *δι ου*

8. *γνωτε* et *ημων* cum ℵ*(sed *υμων*, vide post)ABD*F^{gr}GP 10. 17. 33. 35. 37. 44. 47. 71. 111. 116. 137. d e g arm aeth^{utr} Euthal^{cod} al (ℵ^{c} super *υ* in *υμων* notaverat *η*, sed rursus abstersit. Volebat igitur primum substitui *ημων*, quod *γνωτε* postulabat; mutata vero sententia pro *γνωτε* reposuit *γνω*, restituens una *υμων*) ... ς (= Gb′ 8z) Ti *γνω* et *υμων* cum ℵ^{c}CD^{b}et^{c}EKL al pler f vg go syr^{utr} cop Chr Dam al

9. *τω πιστω και αγαπητω* cum ℵABCKLP al pler syr^{utr} cop arm aeth Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... DEFG 55. 112. it vg etc *τ. αγαπητ. και πιστ.* | *γνωριουσιν* cum ℵ*ACD^{c}KL 17. al omn^{vl} Chr Thdrt^{bis} ad h. l. ... Ln *γνωρισουσιν* cum ℵ^{c}BD*(sed habet *-σωσιν*)FGP Euthal^{cod} al

1, 7 Phil 1 23 θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάζεται ὑμᾶς
Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμε-
νος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληρο-
φορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ
2, 1 ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν
Phil 24 Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ
Ro 16, 5 Δημᾶς. 15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν
καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλη-
σίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.
Phil 2 17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν
κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
2 The 3, 17 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

---

12. ς ante δοῦλος non interpg | χριστου ιησου cum ℵABCL al^{8} vg cop ar^{llpt} Euthal^{cod} al. Item P 73. 80. 8P^{e} arm ιησου χριστου ... ς χριστου tantum cum DEFGK al pler d e f g go syr^{utr} aeth ar^{bedw} Chr Thdrt Dam Ambrst | σταθητε cum ℵ*B 23. 71. Euthal^{cod} ... ς Ln Ti στητε cum ℵ^{c}ACDEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam | πεπληροφορημ. (Gb′) cum ℵABCD*FG 10. 17. 31. 67** 71. 213. syr$^{P\ mg}$ Euthal^{cod} ... ς πεπληρωμενοι cum D^{c}EKLP al pler syr^{sch} et$^{P\ txt}$ arm Chr Thdrt Dam

13. πολιν πονον cum ℵABCP 80. Euthal^{cod}. Item D*FG πολιν κοπον. Item quod utrique respondet multum laborem it vg go al ... ς (= Gb Sz) ζηλον πολιν cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Dam, item D^{b}et^{c}K 17. 23. 47. πολυν ζηλον, etc | λαοδικια cum ℵACD*FGP al pauc Euthal^{cod*} ... ς Ln Ti λαοδικεια cum BD^{c}EKL al plu Euthal^{cod**}

15. λαοδικια cum ℵACD*FGKP al ... ς Ln Ti λαοδικεια cum BD^{c}EL al plu Euthal^{cod} | νυμφᾶν sic et. D^{c}LP ... Ln νύμφαν, ut B^{c} Euthal^{cod} αυτων cum ℵACP 5. 9. 17. 23. 34. 39. 47. 73. ar^{llpt} Euthal^{cod} ... ς Ti αυτου cum DEFGKL al pler etc. Item Ln αυτης cum B 67** syr$^{P\ txt}$. Item it vg eius.

16. λαοδικιας cum ℵAD*FGP al mu (c -καιας) ... ς Ln Ti λαοδικειας cum BD^{c}EKL al plu Euthal^{cod}

18. μ. υμων sine αμην cum ℵ*ABCFG^{r} 17. 67** g arm^{zoh} aeth^{ro} ar^{llpt} Euthal^{cod} Ambrst ... ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e f vg go Chr^{480} etc

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Ā.

I.

1 *Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.* 2 Th 1. 2 Act 17. 1 2 Th 1. 2 etc

---

Subscriptio: ℵ(A)B*C 17. 47. 135. 170. al *προσ κολασσαεισ* (-λα- etiam K al mu; -λο- B^{corr}DEFGLP al plu). Praeterea A add *απο ρωμη*, B^{c} *εγραφη απο ρωμησ*. Item P *πρ. κολοσαεισ εγραφη απο ρωμησ* ... DE *προσ κολοσσαεισ επληρωθη αρχεται προσ φιλιππησιουσ*, FG *ετελεσθη* (F *-στη*) *προσ κολοσσαεισ αρχεται προσ θεσσαλονικαιουσ πρωτη* (G $\bar{\alpha}$ *πρωτη επιστολη*) ... K al mu *πρ. κολ. εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου και ονησιμου*. Etc. ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ κολοσσαεῖσ* (*κολοσσ-* ς^{e}, ς *κολασσ-*) *ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου* cum KL al plu etc. In multis *στιχοι* notantur: *ση΄* (sic K^{vid}L al plu; al pauc *σν΄*, *συη΄*, ar^{lips} 312), ℵ** *στιχων τ΄*, P *στιχων σ̄*. B a capite *π΄* ad *πε΄* pergit.

---

* ℵABK 17. al *προσ θεσσαλονικεισ* (B* *-νει-*) *α΄*, item go cop basm. Etc. ... ς^{e} Gb Sz *παυλου* (ς^{e} add *του αποστολου*) *προσ* (ς^{e} *η προσ*) *θεσσαλ. επιστολη πρωτη*, ς *η του αγιου παυλου προσ θεσσαλ. πρωτη επιστολη*.

1. 1. *σιλουανοσ* cum ℵABKLP al omn^{vid} Or^{3,615} Euthal^{cod} etc, item *siluanus* f g r vg ... DEFG^{gr}GG^{r} *σιλβανοσ*, item d e *silbanus* | *πατρι*: K syrP praem *και* ... A 37. 116. 8P^{e} r vg^{six} basm aeth arm^{mss} Did$^{tri\,615}$ Ambrst Pelag add *ημων* | *ειρηνη* sine additam cum BFG 47. 73. 115. cat^{txt} f g r vg (et. am harl demid) syr^{sch} etP^{txt} basm arm aeth^{rom} Or$^{int\,4,668}$ etc. Sic vero Or^{int} l. l. „Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra". ... ς (Gb^{0}) add *απο θεου πατροσ ημων* (DE etc om, d e om *πατρ. ημ.*) *και κυριου ιησου χριστου*, item Ln [*απυ – ιησ. χρι.*], cum ℵAC^{vid}DEKLP al pler d e fu tol cop syrP c.* aeth^{pp} Chr$^{492\,txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam

Col 1, 3 2 Th 1, 3 etc

2 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν*
ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 *ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες*
ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ
τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπρο-
2 Th 2, 13 *σθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,* 4 *εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι*
ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 *ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ*
1 Co 4, 20 *ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύ-*
ματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν
2 Th 3, 7 ss *ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς.* 6 *καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ*
κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύμα-
τος ἁγίου, 7 *ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν*
ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 *ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται*
ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ,
ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν,

---

2. *μνειαν* sine *υμων* cum ℵ*AB 17. 67** 122* am harl** al^{lachm} arm Euthal^{cod} ... ς add *υμων* cum ℵ^{c}CDEFGKLP al pler d e f g r vg^{cle} (et. fu demid tol; nec aliter syr^{utr} cop basm aeth) Chr Thdrt al

4. *του θεου* cum ℵACKP al^{12} sah basm ... ς Ln Ti om *του* cum BDEFGL al pler Chr Euthal Thdrt Dam al

5. *ημων* cum ABDEFGKLP etc: C *του θεου,* ℵ *του θεου ημων* | *εισ υμασ* cum ℵBC*^{vi}KL al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam. Item P *εν υμιν* ... Gb′ Ln *προσ υμασ* cum AC^{3}DEFG 23. 35. 73. 115. 118. Chr Thphyl | *και πληροφορια* cum ℵB 17. 48. 219. r tol sah cop basm ... ς Ln Ti ℵ. *εν πληροφ.* cum ACDEFGKLP al pler d e f g vg Chr Euthal Thdrt Dam Ambrst | *εν υμιν* cum BDEFGKL al pler r d e f g vg rell Chr etc ... ℵACP 17. 31. 39. 49. 67** f^{ser} am om *εν*

7. *τυπον* (Gb″) cum BD* 6. 17. 23. 46. 47. 67** 73. (et DcE 49. *τυποσ*) d e f r vg sah cop basm syr^{sch} ar^{e} arm aeth Euthal^{cod} Ambrst al ... ς *τυπουσ* cum ℵACFG^{1}GKLP al pler g syr^{p} Chr Thdrt Dam al | *και εν τη αχ.* cum ℵABCDEFGP al^{20} d e f g vg Chr^{497} Euthal^{cod} Thdrt Ambrst al ...$_{\text{ac}}$ ς (= Sz, ex com) om *εν* cum KL al sat mu r sah cop basm Dam; al^{25} om *εν τη*

8. *και εν τη αχα.* cum ℵCDEFGKLP al plus^{35} d e f g vg Euthal^{cod} Cyr thes^{288} Dam Ambrst ... ς (= Gb + Sz) Ti om *εν τη* cum B 17. 37. 47. al mu r sah cop basm Chr^{500} Thdrt Thphyl | *αλλα* (sic ℵ, ABCD* PGP etc *αλλ*) *εν* cum ℵ(et*etc)ABCD*E*FGP 17. 37. 57. 72. 73. 116. d e f g r am fu demid tol al^{lachm} sah cop basm syr^{utr} arm etc ... ς *αλλα και εν* cum DcE**KL al pler vg^{cle} Chr Cyr^{thes288} Thdrt Dam |

ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι· 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπ-
αγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέ- Act 14, 15
ψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ
ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν
ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς
τῆς ἐρχομένης.

II.

1 *Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς,*
ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς
οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι Act 16, 12 ss
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 ἡ γὰρ παρά-
κλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ,
4 ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγ-
γέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ θεῷ Ga 1, 10
τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολα-
κίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, Phil 1, 8

εχειν ημας (B* c^{ser} basm *υμας*) cum ℵABCDEFGP al plus^{10} Euthal cod Thdrt ... ς *ημας* (ℵ al plus^{5} Dam *υμας*) *εχειν* cum KL al longe plu Chr Dam

9. *εσχομεν* cum ℵABCDEFGKLP al longe plu (omn 13 ap Scri) d e f g r vg sah basm cop syr^{utr} arm Chr Thdrt Thphyl^{mg} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *εχομεν* cum minusc vix mu Euthal^{cod} al

10. *εκ των νεκρων* c. NBDEFGLP al plu etc ... ς (= Gb Sz) om *των* cum ACK al mu arm Eus$^{dem\ 378}$ | *εκ της* cum ℵABP 17. 73. ... ς Ln Ti *απο της* cum CDEFGKL al pler Chr Thdrt Dam al. Item it vg *ab ira.*

II. 2. *αλλα* sine *και* cum ℵABCDEFGKLP al plu (omn 13 ap Scri) f g vg sah cop basm syr^{utr} arm etc ... ς (= Gb Sz) add *και* cum minusc mu d e

3. *ουδε* ante *εν δολ.* cum ℵABCD*FGP 17. 23. 39. 47. 57. 73. 8^{pe} cat^{txt} Euthal^{cod} ... ς Ti *ουτε* cum D^{c}EKL al pler Chr$^{508\ bis}$ al

4. *θεω* cum ℵ*BCD*P 67** 114. 122. b^{scr} Clem^{874} Bas$^{regg\ 477}$ et^{514} Oec ... ς *τω θεω* cum ℵ^{c}AD^{c}EFGKL al pler Chr Euthal^{cod} al

5. *κολακιας* c. ℵACD*FGP al (2 ap Scri) Dam^{parls} ... ς Ln Ti -*κειας* c. BD^{c} EK^{sil}L al pler^{vl} | *εν προφασει* c. ℵ*ACDEFGKLP al pler Bas$^{regg\ 370}$ Chr Euthal^{cod} al ... ℵ^{c}B 17. 39. 47. a^{scr} Clem$^{319\ codd}$ Bas$^{eth\ 300.\ regg\ 515}$ al om *εν*

Io 5, 41. 44 θεὸς μάρτυς, 6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· 7 ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, 8 οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς
2 Th 3, 8 ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν,
Col 1, 10 Eph 4, 1 11 καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

---

6. απ αλλων cum ℵABCK^{sil} al sat mu Bas$^{bapt\,647}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt ... Ti απο αλλ. cum DEFGLP al plu^{vi} Dam al

7. αλλα εγεν. cum ℵB ... ς Ln Ti αλλ εγ. cum ACDEFGK^{sil}LP etc | ηπιοι cum ℵ^{c}AC^{b}D^{c}EKLP 17. cat^{txt} al longe plu syr^{utr} sah basm arm Clem^{319} Or^{5,724} et$^{cat\,cor\,84}$ Basregg^{370} et$^{eth\,279}$ Chr Euthal^{cod} al ... Ln νηπιοι cum ℵ*BC*D*FG 5. 23. 26. 31* 37. 39** 74. 87. 109** 114. 115. 137. 219* a^{scr} d e f g vg cop aeth Clem^{109} edd^{2} (quam codicum lectionem confirmat contextus) Or^{5,662} et$^{int\,5,116.\,678}$ Cyr$^{thes\,289}$ | ως εαν cum ℵ^{c}BCD*FGP al mu Or^{5,724} Chr Euthal^{cod} al ... ς ως αν cum ℵ*AD^{c}EK^{vil} al longe plu Clem$^{109.\,319}$ Or$^{5,609.\,724}$ Eus$^{esa\,575}$ al

8. ομειρ. c. ℵABCDEFGKLP al^{45} Bas$^{regg\,370}$ edd Euthal^{cod} Thphyl ... ς (= Gb Sz) ωμειρομενοι cum minusc sat mu Eus$^{esa\,575}$ Bas$^{regg\,371.\,477.\,478}$ et bapt^{678} Chr^{506} et^{10,625} Cyr$^{thes\,289}$ Thdrt Dam. Vertunt Latini *desideranles.* | ευδοκουμεν cum ℵACDEFGKLP etc . . B ηυδοκουμεν | εγενηθητε (Gb″) cum ℵABCDEFGLP etc ... ς (= Sz) γεγενησθε cum K al plu Bas$^{eth\,279}$ edd Chr^{506} Thdrt Dam al

9. νυκτος sine copula cum ℵABD*FGHP al^{20} d e f g m^{62} vg sah cop basm syr^{sch} et$^{p\,txt}$ aeth Bas$^{eth\,299}$ Chr^{510} etc ... ς (= Gb Sz) add γαρ cum D^{c}EKL al sat mu syr$^{p\,mg}$ arm Chr^{509} Thdrt Dam

12. μαρτυρομενοι cum ℵBD^{b}et^{c}EHKL 17. al plus^{15} Chr Dam Oec ... ς Ln μαρτυρουμενοι cum D*FG 37. al sat mu Euthal^{cod} Thdrt Thphyl περιπατειν (Gb′) cum ℵABD*FGP al^{10} Euthal^{cod} ... ς περιπατησαι cum D^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | καλουντος cum BDEFGHKLP al pler Chr$^{510.\,511}$ Euthal^{cod} Dam al; item g *vocantis*, d e syr$^{p\,mg}$ *qui vocat* ... ℵA al^{6} Chr^{509} Thdrt καλεσαντος, item *qui vocavit* f m^{62} vg go syr^{utr} sah cop basm arm Ambrst

13 *Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλεί-* 1, 2
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξα-
σθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ,
ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 *ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ*
ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ
τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,
15 *τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας,*
καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις ἐναντίων, 16 *κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σω-*
θῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθα-
σεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

17 *Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς και-*
ρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ
πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 *διότι ἠθελήσαμεν*
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν
ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. 19 *τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυ-* Phil 4, 1
χήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ
αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 *ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.* 3, 13

---

13. *και δια τουτο* cum ℵABP cop syrP Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Ambrst (*Ideoque et nos*) ... ς om *και* cum DEFGHKL al omn^{vl} it vg etc

14. *τα αυτα* cum ℵBDEFGKLP al plu (omn 13 ap Scri) Or^{1,22} et^{2,464} Euthal^{cod} etc. Reddiderunt *eadem* it vg etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ταὐτὰ* (hoc accentu) cum A al vix mu Dial^{857} (editum *ταῦτα*) | *συμφυ-* ut ℵABCKLP etc ... DEFG *συνφυ-*

15. *προφητας* cum ℵABD*E*FGP 17. 67** 71. 80. 137. 177. 178. 179. it vg sah cop basm arm aeth Or$^{1,22.\ 2,464}$ et$^{int\ 2,848}$ Dial^{857} Euthal^{cod} Tert$^{marc\ 5,15}$ ... ς (= Gb Sz) praem *ιδιους* cum D^{b}et^{c}K**KL al pler syr^{utr} go Chr etc | *ημας*: ς (non item ς^{c} Gb Sz) *υμας* :: ex errore ut^{vl}

16. *εφθασεν* cum ℵACD^{b}et^{c}EFGKLP al omn^{vid} Or$^{2,541.\ 3,792}$ Eus$^{ps\ 137.\ 381.\ 435.\ 436}$ ... Ln *εφθακεν* cum BD*

18. *διοτι* (Gb′) cum ℵABD*FGP 17. 23. 37. 39. 67** 71, 73. 137. Euthal^{cod} ... ς *διο* cum D^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al

19. *ιησου* cum ℵABDEKP al plus^{80} d e am fu** al^{lachm} syr^{utr} Thdrt Dam Oec ... ς (Gb^{00}) add *χριστου* cum FGL al plu vg^{cle} fu* demid tol harl go sah cop basm arm aeth Chr Euthal^{cod} Thphyl Tert^{res} carn

III.

Act 17, 16 Ro 16, 21 1 *Διὸ μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι,* 2 *καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν* 3 *τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·* 4 *καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε.* 5 *διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.*

Act 18, 5, 21 6 *Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς,* 7 *διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως,* 8 *ὅτι νῦν ζῶμεν*

III. 1. *ηυδοκησαμεν* cum ℵBP cat^{txt} Bas$^{eth\,298}$ ... ς Ln Ti *ευδοκ.* cum DE FGKL al omn^{vid} etc

2. *και διακονον του θεου* (Gb′ Sz) cum ℵAP 67** 71. 73. 137. vg go cop basm (sah omisso *τ. θεου*) syrP ^{txt} arm aeth Bas$^{eth\,298}$ Euthal^{cod} Pelag ... Gb Ln Ti *κ. συνεργον τ. θεου* cum D* d e Ambrst ... B nil nisi *και συνεργον* (Gb′) ... FG f g *διακονον και συνεργον του θεου* ... ς (= Gb Sz) *και διακον. τ. θεου και συνεργον ημων* cum D^{ce}E**KL al pler syr^{sch} etP c.* (*κ. συνεργ. ημ.* habent*) Chr Thdrt Dam al | *παρακαλεσαι* sine additam cum ℵABD*FGP 17. 37* 47. 73. cat^{txt} al^{10} it vg go sah basm cop syrP arm Bas$^{eth\,298}$ Chr^{514} Euthal^{cod} al ... ς (Gb^{0}) add *υμας* cum DcKL al pler syr^{sch} aeth Thdrt ad h. l. Thphyl Oec | *υπερ* (Gb″) cum ℵABD*E*FGKP 17. 31. 47. 73. 80. 137. cat^{txt} syrP Bas$^{eth\,298}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt^{3,4} ... ς *περι* cum DcE**L al pler syr^{sch} Thdrt ad h. l. Dam al

3. το cum ℵABDEKLP al plus^{80} (10 ap Scri) Euthal^{cod} Dam ... ς τω cum minusc mu Chr^{515} Thdrt al | *μηδενα σαινεσθαι*: d e f vg *ut nemo moveatur* (sed d e *mo* ante *mo* om), Ambrst *ne quis moveatur*, g *ut nemo moveatur t terreatur*. Nec aliter go sah cop syr^{utr}. Edidit Ln *μηδεν ἀσαινεσθαι*.

5. *την πιστιν υμων* cum ℵADEFGKL etc ... B 37. 73. 116. *την υμων πιστιν*

7. *αναγκ. κ. θλιψ.* (Gb″ Sz) cum ℵABDEFG 17. 37. 47. 71. 116. 137. 8^{pc}

ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 *τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν,* 10 *νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;*

11 *Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς·* 12 *ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,* 13 *εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἀμήν.*

IV.

1 *Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς*

---

it vg etc ... ς (= Sz) *θλιψ. κ. αναγκ.* cum KL al pler Chr Thdrt Dam al

8 *στηκετε* cum $\aleph^{c}$ABFGKL al^{25} Chr^{cod} $Euthal^{cod}$ ... ς Ln (ex errore de B) *στηκητε* cum $\aleph^{*}$DE al sat mu Chr Thdrt Dam al

9. *τω θεω* cum $\aleph^{c}$ABD^{c}EKL al omn^{vid} d e f vg etc ... $\aleph^{*}$D^{gr*}F^{gr}G g *τω κυριω*

11. *ιησους* (D^{gr*} om) sine additam cum $\aleph$ABD^{b} 3. 17. 23. 57. 71. d e am demid harl** tol al^{lachm} aeth $Amb^{fid\,2,497}$ ... ς (Gb^{o}) add *χριστος* cum D^{c}EFGKL al pler f (om *ημων*) g vg^{cle} fu (om *ημ.*) harl* go syr^{utr} cop arm Ath^{444} etc

12. *ο κυριος*: D*E*F^{gr}G d e g add *ιησους* ... A 73. *ο θεος* ... am* syr sch ar^{6} om, hinc Gb^{o}

13. *ιησου* (37. om) sine additam cum $\aleph$ABDEK 37. al $plus^{30}$ d e am al lachm $aeth^{ro}$ $Euthal^{cod}$ Dam $Amb^{spir\,sa\,2,685}$ ... ς (Gb^{oo}) add *χριστου* cum FGL al plu f g vg^{cle} fu demid al go syr^{utr} cop arm $aeth^{PP}$ etc | *αμην* cum $\aleph^{*}$AD*E 37. 43. 49. 57. 67. d e vg cop arm^{usc} aeth Euthal^{cod}; Ln [*αμην*] ... ς Ti om cum $\aleph$BD^{c}FGKL al pler f g fu* al^{lachm} go syr^{utr} arm^{zoh} Chr Thdrt Dam Ambrst

IV. 1. *λοιπον* cum $\aleph$AB*DEFGKL 17. 37. al $plus^{30}$ Chr^{cod} $Euthal^{cod}$ Dam ... ς (= Gb Sz) praem *το* cum B^{s} al sat mu Chr Thdrt al | *ινα καθως* cum BD*E*FG 17. 37. 52. 73. 80. 116. 118. 137. 8^{pe} it vg cop

περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν
5, 18 διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, 4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,
Eph 2, 12 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν
I.c 10, 16 ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ διδόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ-

---

syr^{sch} arm (item go omisso *ινα* sq, quod rell interpretes retinent) Chr^{532} com Ambrst al ... ς om *ινα* cum ℵ A D^{c} E** K L al pler syrP aeth Chr^{532} txt Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *καθως κ. περιπατειτε* cum ℵ A B D* E* F G 17. al^{s} d e f g am fu harl tol go cop arm aeth etc ... ς om cum D^{c} E** K L al pler syr^{sch} Chr Thdrt Dam

2. *εδωκαμεν* cum A B D^{c} K L 17. al pler etc ... ℵ 37. 73. 80. 116. *δεδωκαμεν* ... D* F G *παρεδωκαμεν*, sed d e g *dedimus*, f *dederim*

3. *θελημα* cum ℵ B D E L al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt al ... A F G K 45. 80. 89. 120. 8^{pe} c^{ser} Clem^{602} al praem το, hinc Ln [το]

6. *κυριος* cum ℵ* A B D* H 17. Or$^{cat\ eph\ 176\ sem}$ ... ς *ο κυριος* cum ℵ^{c} D^{b} e^{t} ς K L al pler Clem^{602} Or$^{cat\ eph\ 176\ sem}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Similiter F G^{vg} etc *ο θεος* | *προειπαμεν* (Gb′) cum ℵ B D E F G H al mu^{vi} ... Gb Sz *προειπομεν* cum A K L al longe plu Clem Or al

7. *αλλα* cum B D^{c} E ... ς Ln *αλλ* cum ℵ A D* F G H L al omn^{vid} Clem Or etc

8. *τον και* cum ℵ D* F G K L al longe plu f g vg syrP arm Clem Euthal^{cod} al ... Ln om *και* cum A B D^{b} e^{t} c^{g} E al^{11} d e go cop syr^{sch} aeth Or^{cat} Ath^{528} al | *διδοντα* cum ℵ* B D E F G 7. 14. 19. 28. 45. 52. 55. Or^{cat} Ath Did (*διδουντα*) ... ς Ti *δοντα* cum ℵ^{c} A K L al pler Clem Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Latini omnes *qui dedit*. | το *πνευμ. αυτου* cum ℵ B D E F G H K L al omn^{vi} Clem Or etc ... Ln (ex errore de B) *αυτου το πν.* cum A Euthal^{cod} | *εισ υμασ* (Gb″) cum ℵ B D E F G^{vg} H K L al longe plu d e g am fu tol harl** al^{lachm} go cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm etc ... ς *εισ ημασ* cum A al mu f vg^{cle} demid harl* syrP ^{txt} aeth etc

9. *εχετε* cum ℵ* A D^{c} E H K L al pler syr^{sch} cop aeth Or$^{cat\ rom\ 70}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Gb″ Ln *εχομεν* cum ℵ C D* F G al^{7} d e f g vg (et. fu demid etc) go syrP Chr Thphyl Hier$^{gal\ 1}$ Ambrst al ... B am hal harl** *ειχομεν*, *habuimus*

τοὶ γὰρ ὑμεῖσ θεοδίδακτοί ἐστε εἰσ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλουσ· 10 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰσ πάντασ τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖσ χερσὶν ὑμῶν, καθὼσ ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνωσ πρὸσ τοὺσ ἔξω καὶ μηδενὸσ χρείαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼσ καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντεσ ἐλπίδα. 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦσ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτωσ καὶ ὁ θεὸσ τοὺσ κοιμηθέντασ διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλειπόμενοι εἰσ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺσ κοιμηθέντασ, 16 ὅτι αὐτὸσ ὁ κύριοσ ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖσ ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαισ εἰσ ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰσ ἀέρα· καὶ οὕτωσ πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ ἐν τοῖσ λόγοισ τούτοισ.

5, 1 Jo 6, 45

? The 3. 12 Eph 4, 28

Col 4, 5

Eph 2, 12

1 Co 6, 14 Ro 8, 11

1 Co 15, 51 s 15, 23

---

10. *εν ολη* sine *τουσ* cum ℵ*AD*FG Chr^{mosc}. Item it vg *in omnes fratres in universa Maced.* ... ς Ti praem *τουσ* cum ℵ^{c}BD^{b}et^{c}EHKL al omn^{vid} (sed 47. 73. Thdrt *και τουσ*) Chr^{540} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

11. *ταισ χερσιν υμων* cum ℵ^{c}BD*E*FG 31. 46. 67** 71. 73. 115. 213. k^{ser} Bas$^{constitt\,546}$ Chr Dam^{parall,375} (et.paris) Thphyl; item *manibus vestris* it vg ... ς (= Gb^{00} Sz) add *ιδιαισ* ante *χερσιν* cum ℵ*AD^{c}E**KL al pler (37. om *υμων*) Euthal^{cod} Thdrt al

13. *θελομεν* cum ℵABDEFGKL al longe plu (12 apud Scri) d e f g m^{89} vg go aeth (arm ap Sz) Or^{1,437} Hipp$^{chr\ et\ anti\ 66}$ (Lag^{35}) Cyr$^{hr\,294}$ al Cyp$^{171.\ 235.\ 320}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *θελω* cum 47. al mu^{vid} syr utr cop (arm?) Or$^{cat\ matth\,70}$ Eus^{ps} ap Mai^{104} Bas$^{eth\,266}$ al | *κοιμωμενων* cum ℵAB al^{18} Or^{1,437} (ante edebatur *κεκοιμ.*) Eus^{ps} ap Mai^{104} al mu. Cf et. it vg *dormientibus*, nec aliter syr^{utr} ... ς Ti *κεκοιμημενων* cum DEFG(hi^{2} *κεκοιμηνων*)KL al pler (17. *κοιμημενων*, 71. *κοιμηθεντων*) Or$^{cat\ matth\,70}$ Hipp l. l. Cyr$^{hr\,294}$ al | *λυπησθε* cum ℵBD^{c}EK al plu Or^{1,437} Hipp (ubi ante) Cyr$^{hr\,294}$ al ... Ti *λυπεισθε* cum AD*$^{et\,b}$ FGL al mu Or$^{cat\ matth}$ Bas$^{eth\,266}$ al

16. *πρωτον* cum ℵABD^{c}EKL al omn^{vi} Or$^{1,590.\ 4,342}$ al plu ... D*FG Dial^{819} Eus$^{mcell\,182}$ et$^{ps\,501}$ Bas$^{eth\,267\,cod}$ et$^{bapt\,ed}$ Chr^{553} Thdrt^{4,454} al *πρωτοσ* Item it vg Or$^{int\,2,616.\ 4,692}$ Mcion$^{tert\,5,15}$ Ambrst etc *primi*

V.

Mt 24, 4, 9, 36 1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν
2 Pe 3, 10 ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα
κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. 3 ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη
καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος ὥσπερ ἡ
ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 ὑμεῖς δέ,
ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης κατα-
Eph 5, 8 λάβῃ· 5 πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ
ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· 6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς οἱ λοι-
ποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυ-
κτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς
Eph 6, 14. 17 δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγά-
πης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς
ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου
2 Co 5, 15 etc ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε

V. 2. ημερα cum ℵBDEFGP 17. 67** ... ς praem ἡ cum AKL al pler Eus luc ap Mai^{205} Bas$^{eth\,247}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1193} al

3. οταν sine copula cum ℵ*AFG 17. 44. 47. 179. d e f g go syr^{sch} arm aeth Ir$^{int\,829}$ Tert$^{res\,carn\,24}$ al ... ς (= Gb Sz) add γαρ cum KLP al pler vg Euthal^{cod} al ... Ln add [δε] cum ℵ^{c}BDE 8^{pe} cop syrP Eus$^{mai\,205}$ Chr Thdrt Antioch^{1193} | επισταται cum ℵBL 17. 37* Dam^{parts} (A latet) ... ς Ln Ti εφισταται cum DEKLP al pler Eus^{mai} Chr al mu

4. η ημερα υμας cum ℵBKLP al pler go Epiph^{767} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln υμας η ημερα cum ADEFG it vg Eus$^{mai\,205}$ Ambrst al. Praeterea FG d e f g vg Ambrst al add εκεινη | ως κλεπτης cum ℵDEFGKLP etc ... Ln ως κλεπτας cum AB cop

5. γαρ cum ℵABDEFGLP etc ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ^{sil} al ut^{vi} pla am Dam | εσμεν et. am demid harl* tol al Clem^{218} Or^{2,805} et^{4,445} et$^{int\,3,677}$ etc ... D*FG d e f g fu marian harl** al^{lachm} go syr^{sch} (non item P) Ambrst εστε

6. ως sine και cum ℵ*AB 17. 87. 137. b^{scr} f am al^{lachm} go syr^{sch} cop aeth Clem^{bis} Antioch^{1193} ... ς Ti add και cum ℵ^{c}DEF^{gr}GKLP al pler d e g vg^{cle} fu demid al syrP arm Bas$^{eth\,247}$ Chr^{566} Euthal^{cod} etc

9. αλλα cum ℵBDE 17. ... ς Ln αλλ cum AD*FGLP al pler

10 περι cum ℵ*B 17. ... ς Ln Ti υπερ cum ℵ^{c}ADEFGKLP etc

γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν 1 Ti 5, 17
ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,
13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον Mc 9, 50
αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, Ro 12, 17
ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε 1 Pe 3, 9
μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε, Phi 4, 4
17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ 4, 8
ζβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε,
τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.
23 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλό- He 13, 20 a
κληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. 2 Th 3, 3

---

12. *προϊσταμενους* cum BDEFGKLP etc ... ℵA *προϊστανομενους*

13. *υπερεκπερισσως* cum BD*FG ... ς *υπερεκπερισσου* cum ℵAD^{b}EKLP al omn^{vl} Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1214} Dam | *εν αυτοις* (Gb″) cum ℵD*FGP al plus^{30} (6 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt, item *cum eis* f vg ... ς Ln Ti *εν εαυτοις* cum ABD^{c}EKL al plu Clem^{308} Dam, item *in ipsis* d e g, *inter vos* go cop Ambrst

15. *αποδοι* cum ℵ*D^{b} vg^{vl}FG, D* *αποδοιη* ... ς Ln Ti *αποδω* cum ℵ^{c}ABD^{c}E KLP etc | *εισ αλληλ.* (et. Gb″ Sz) cum ℵ*ADEFG 17. 23. 37. 39. 67** al^{10} fere d e f g m^{48} et^{78} vg^{cle} am demid al go cop syr^{sch} arm aeth Pelag ... ς Ti *και εισ αλλ.* cum ℵ^{c}BKLP al longe plu fu tol all^{acchm} syr^{P} Ephr^{2,112} Bas^{eth}^{290} al mu

18. *τουτο γαρ* cum ℵABD^{c}E**KLP etc ... Ln (errans de A) add *εστιν* cum D*E*FG d e m^{35} (hi^{3} *haec est enim*) f (om *enim*) g vg^{cle} etc | *θεου* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler Bas^{eth}^{291} etc ... ℵ*A 17^{lect} 18^{lect} *του θεου*

19. ζβεννυτε c. B*D*FG ... ς Ln (ignorans B*) *σβεννυ.* cum ℵABD^{c}EKLP etc

21. *παντα δε* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al^{60} d e f g vg go syr^{P} arm aeth Clem $^{308, 347}$ etc ... ς (= Gb Sz) om *δε* cum ℵ*A al mu^{vl} cop syr^{sch} Or^{4,289} et^{int} ^{3,252} etc

2 Th 3, 1 Ro 16, 16 etc

25 *Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.* 26 *ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ.* 27 *ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.*

Ro 16, 24 etc

28 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

I.

1 Th 1, 1 etc

1 *Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ.* 2 *χάρις*

---

25. *προσευχεσθε* sine additam cum ℵADᶜEFGKLP al pler f g vg etc ... BD* al[6] go syrP arm Chr[584] Euthal[cod] add *και*, hinc Ln [και]

27. *ενορκιζω* cum ABD*E* 17. 71. 80. 116. etc ... ς *ορκιζω* cum ℵDᵇᵉᶜ E**FGKLP al pler Chr Euthal[cod] Thdrt al | *αδελφοισ* sine *αγιοισ* cum ℵ*BDEFG 7. 27. 43. 70. 80. 238. d e f g aeth[ro] Euthal[zacagn 658] et Synops[151] Ambrst Cassiod[complex 77] ... ς (Gb[00]) Ti praem *αγιοισ* cum ℵᶜAKLP al pler vg go cop syr[utr] arm aeth[PP] Chr[585] Euthal[cod] Thdrt Dam

28. *μεθ υμων* sine additam cum BD*FG 17. 61. 67** o[secr] d e f g am al lachm arm[zoh] Ambrst ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵADᵇᵉᵗᶜKLP al pler vg[cle] fu demid al go syr[utr] cop arm[usc] aeth Chr Euthal[cod] reli

Subscriptio: ℵB* *προσ θεσσαλονικεισ* (B* *-νεικεισ*) *ᾱ*, etc ... ABᶜᵒʳʳK al mu *προσ θεσσ. ᾱ* (K al *πρωτη*) *εγραφη απο αθηνων*, item L *του αγιου αποστ. παυλου προσ θεσσαλ. επιστολη ᾱ εγραφη απο αθηνων.* Etc ... ς (= Gb Sz) *προσ θεσσαλον. πρωτη εγραφη απο αθηνων.* Numerantur in KL al plu *στιχοι ρϙγ'*, item in paucioribus (cum Euthalio) *αναγνωσ. α', κεφφ. ζ'.* Numerant am fu capp. 25. In codice B a cap. *πς'* ad cap. *πθ'* pergitur.

---

* ℵABK al mu *προσ θεσσαλονικεισ* (B* *-νεικεισ*) *β̄*, item praemisso *αρχεται* DEFG. Etc ... ςᵉ *παυλου του αποστολου η προσ θεσσαλονικ. επιστ. δευτερα*, ς *η προσ θεσσ. επιστ. δευτ.*, Gb Sz *παυλου πρ. θεσσ. επιστ. δευτ.*

ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 *Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί,* 2, 13 1 Th 1, 2
καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει
ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, 4 *ὥστε αὐτοὺς*
ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς
ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς
θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, 5 *ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ,*
εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ
πάσχετε, 6 *εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν*
ὑμᾶς θλῖψιν 7 *καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν*
τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνά- 1 Th 3, 13 etc
μεως αὐτοῦ 8 *ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν* Act 7, 30
θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ, 9 *οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ*
κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 10 *ὅταν ἔλθῃ ἐνδυ-*

---

1. 2. απο θεου πατρ. ημων cum ℵAFGKL al pler f g vg go cop syr^{utr} arm aeth Or$^{lat\ 4,468}$ al mu ... Ti om ημων (Gb^{0} Ln [ημ.]) cum BDEP 17. 49. 71. l^{scr} d e Thphyl Pelag. Cf Or$^{lat\ 4,467}$ sq: „- Ad Colossenses vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro* dicit, et non addit: *a domino nostro Iesu Christo.* Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra. In secunda vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.* Etc.

4. αυτουσ (arm aeth non expri) ante ημασ (P n^{scr} υμ.) cum ℵBP 17. 37. 73. 116. al^{8} (ap Gb) syr^{P} Euthal^{cod} ... ς Ln Ti post ημασ cum ADE FGKL al pler d e f g vg Chr Thdrt Antioch^{1119} Dam Ambrst al | ενκαυχ. (P 17. Chr εγκ-) cum ℵABP 17. Chr$^{mosc\ 1}$ Euthal^{cod} ... ς καυχασθαι cum DE(FG καυχησασθαι)KL al pler Chr^{598} Thdrt al

8. εν πυρι φλογοσ cum ℵAKLP al omn fere d e syr$^{P\ mg}$ Ephr^{3,416} Chr Euthal^{cod} Thdrt al ... Gb′ Sz Ln εν φλογι πυροσ cum BD^{gr}E^{gr}FG 47 71. f g vg go cop syr^{sch} etp txt arm aeth Macar^{7,94} Thphyl^{mg} Oec Ir$^{lat\ 265.\ 278}$ | ιησου cum BD^{gr}E^{gr}KLP 17. al^{30} cop syr^{P} arm^{zoh} aeth Chr mosc^{1} Thdrt Dam al ... ς (Gb^{00}) add χριστου, Ln [χρ.] cum ℵAFG al plu d e f g vg go syr^{sch} arm^{usc} etc

9. ολεθρον cum ℵBDEFGKLP al pler Chr^{604} Thdrt Cosm^{511} Dam etc (accurate reddit go) ... Ln ολεθριον cum A 17. 73. Ephr^{3,416} Chr$^{mosc\ 1}$ Euthal^{cod} Tert$^{marc\ 3,16}$

ξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 *Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει,* 12 *ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

II.

1 *Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,*
1 Th 5, 2 2 *εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς*
Eph 5, 6 *δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου.* 3 *μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς*
Dan 11, 36 *ἀπωλείας,* 4 *ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-*

---

10. *πιστευσασιν* cum ℵABDEFGKLP al longe plu (11 ap Scri) Ephr^{3,416} Chr Euthal^{cod} Thdrt al, item (*qui crediderunt*) d e f vg syr^{P} arm Ir$^{int\,265}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *πιστευουσιν* cum minusc vix mu, item *credentibus* g Ir$^{int\,273}$

12. *ιησου* pri cum ℵBDEKL al plu (9 ap Scri) d e go sah^{Bb} cop aeth^{ro} Thdrt^{cod} Dam Oec ... ς (Gb^{00}) add *χριστου*, Ln [χρ.] cum AFGP 17. al sat mu f g vg syr^{utr} arm aeth^{PP} Chr Euthal^{cod} al

II. 2. *μηδε θρο.* c. ℵABD*FG 47. 73. Or^{1,665} Thdrt^{4,457} Dam^{paris} et$^{parall\,247}$ ... ς *μητε θρο.* cum D^{c}EKLP al fere omn Hipp l. l. Chr Euthal^{cod} Thdrt et Dam ad h. l. | *του* (FGP etc om) *κυριου* cum ℵABD*E*FGLP al^{20} it vg syr^{utr} sah^{Bb} cop arm aeth Or^{1,665} et$^{int\,1,6.\ 3,874}$ etc ... ς (= Gb Sz) *του χριστου* cum D^{c}E*^{c}K al longe plu go

3. *της ανομιας* cum ℵB 3. 4** 6. 23. 31. 39. 57. 70. 71. 80. sah^{Bb} cop arm Or^{1,424} codd omn Cyr$^{hr\,228}$ Euthal^{cod} Dam$^{fid\,290}$ Tert$^{res\ carn\,24}$ (*deliquentiae*) et$^{mare\,5,16}$ (*delicti*) al ... ς Ln Ti *τ. αμαρτιας* cum ADEFG KLP al pler it vg (utraque *homo peccati*) syr^{utr} go aeth Or$^{1,662.\ 3,215.\ 628.\ 765}$ et$^{int\,3,858}$ al mu

σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός. 5 *Οὐ μνημονεύετε ὅτι* Act 17, 1
ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 *καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴ-*
δατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 *τὸ γὰρ*
μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως
ἐκ μέσου γένηται· 8 *καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος,* Es 11, 4
ὃν ὁ κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ
καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, 9 *οὗ ἐστὶν ἡ*
παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις
καὶ τέρασιν ψεύδους 10 *καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυ-* 2 Co 2, 15
μένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ 4, 3
σωθῆναι αὐτούς. 11 *καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν*

---

4. καθισαι (P al -θησαι) sine additam cum ℵABD*P 17. al10 d e f vg go (demum post *sedeat* hiat cod) sahgb cop aethutr arm are syrP txt Irint 323 Or1,424. 668. 669 etint 2,316. 3,859 al mu ... ς (= Gb Sz) praem ωσ (FG* ινα) θεον cum DcEFGrGKL al pler g (g* *ut*, g** *quasi*) syrsch et p c.* Chr607 (sed nonmosc) Cyrglaph 188 etc | αποδεικνυντα cum ℵBD EKLP al pler Or1,668. 669 Hipp Eusmai Euthalcod etc ... AFG 37. al10 Or1,424 Cyrhr 228 etador 309 al αποδεικνυοντα
6. αυτου cum ℵ*AKP al12 Or1,424. 668 Cyrhr 228 al ... ς Ln Ti εαυτου cum ℵcBDEFGL al pler Hippl. l. Chr612 Thdrt Dam ad h. l.
8. ο κυριος ιησους (et. Gb+Sz) cum' ℵAD*E*FGL**P 17. 31. 47. 71. 80. 99. 115. it vg sahgb cop syrutr arm aeth are Irint 182 sec loc et323 al plu Tertres carn 24 Hil539 Ambrst al mu ... ς ο κυριος omisso additamento cum BDcE**KL* al pler Or1,668 delarue (1,424 habet κυριος ο θεος) Cyr hr touttée Macargall 7,91 Thdrt2,1207. 1294 al | ανελει (Gb') cum (ℵ)AB(D* FG)P (17.) 23. 31. 47. 57. (67**) 71. 73. 80. 99. Or1,424 Hippl. l. Cyr hr 228 toutt Bas1,423 edd 2 et2,618 al. Item ℵ* Or4,57. 321 etcat rom 456 αναλοι. Item D*FG 17. 67** αγελοι, sed d e f g vg *interficiet*. ..... ς Ti αναλωσει cum DcEKL al pler Or1,668 (sic cod Reg et Huet ex einque Delarue; contra Hoeschel et Spencer ανελει) Cyrhr cod Bas1,423 ed Chr612. 613 Thdrt ad h. l. et2,1650. 1207 al
10. αδικιασ cum ℵ*ABFG 17. 71. 73. 80. arm Or1,424. 425. 668 et3,151. 513 etc ... ς (Gb0) praem της cum ℵcDEKLP al pler etc | τοις απολλυμ. cum ℵ*ABD*FG 17. 71. it vg cop sahgb syrsch arm aethutr Or1,425. 668 et3,151. 513. 766 ... ς (= Gb0 Sz) praem εν cum ℵcDcEKL al pler syrP Or1,424 al
11. πεμπει (Gb'') cum ℵ*ABDEr* (πενπει) FGrGr 17. 67** cattxt am fu allachm Or1,425 al mu ... ς (= Sz) πεμψει cum ℵcDcEKLP al pler d e f g vgcle demid tol al cop syrutr arm aeth Or1,668 delar etint3,863 Hipp Ephr3,191 al

πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 *ἵνα κριθῶσιν ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.*

13 *Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας,* 14 *εἰς ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 15 *ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν·* 16 *αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,* 17 *παρακα-*
1 Th 3, 12 *λέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.*

---

12. *απαντες* cum ℵAFG 12. 17. 31. Or$^{1,425.668}$ Euthalcod al ... ς Ln *παντες* cum BDEKLP al pler Or^{4,63} al | *αλλα* cum ℵB Or^{3,497} ... ς Ln Ti *all* cum ADEFGK^{sil}LP al ceteie pler Or^{ter} al mu | *τη αδικια* cum ℵ*BD*FG al^{10} it vg arm Or$^{3,497.4,88}$ et$^{int\ 3,863}$ Hipp$^{pl.\ l.}$ Cyrh^{238} et$^{loh\ 262}$ al ... ς (Gb^{0}) Ti praem *εν* cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP al pler Or$^{1,425.\ 668}$ Chr al

13. *κυριου* cum BD^{b}et^{c}EFGKLP etc (sed FG *κυριω*) ... ℵA 37. 39. *του κυριου* ... D* d e vg Vig$^{varim\ 727.\ 747}$ *θεου* | *ειλατο* (Gb″) cum ℵABDE[^{gr} *ιδατο*)GLP etc ... ς *ειλετο* cum K al pler^{vid} Chr etc | *απ αρχησ* cum ℵDEKL (A latet) al pler d e g syr^{sch} cop arm aeth Chr al ... L: *απαρχην* cum BFG^{gr}P 17. 35. 39. 47. 71. 120. 137. f vg syrP Did$^{tri\ 128}$ al

14. *εισ ο και* cum ℵFGP 23. 37. 47. 71. 73. 80. 116. f g vg syrP arm Euthal^{cod} ... ς Ln Ti om *και* cum ABDEKL al pler d e cop aeth Chr^{615} Thdrt Dam al Ambrst | *υμασ* cum ℵD^{c}EFG^{gr}GKLP al pler g vg etc ... Ln *ημασ* cum ABD* 19. 23. 48. l^{scr} d e f

16. *ιησουσ χριστοσ* cum ℵDEFGKLP al fere omn it vg etc ... A 47. *ιησ. ο χριστ.* atque sic edidit Ln; B *χριστοσ ιησουσ* ... 45. plane om | *ο θεοσ*: BD*ℵ 17. al? Chr$^{mosc\ 1}$ om o, hinc Ln [*ο*] *θεοσ* | *ο πατηρ ημ.* cum ℵ*et(omisso o)^{c}BD^{gr}*FG 17. 73. 238. f g vg$^{cod\ lachm}$ syr^{sch} cop arm aeth ar^{e} ... ς Ti *και πατ. ημ.* cum AD^{c}EKLP al pler d e vg go syrP Chr al

17. *στηριξαι* (FG -ξη) sine additam cum ℵABD*ℵ*FGP al^{10} it vg go syr^{utr} arm Chr^{615} Euthal^{cod} al Ambrst al ... ς (= Gb^{00} Sz) add *υμασ* cum D^{c}B**KL al pier cop aeth Thdrt Dam al | *εργω κ. λογω* (Gb″)

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος 1 Th 5, 25 Col 4, 3 etc
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 καὶ ἵνα
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάν-
των ἡ πίστις. 3 πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ
φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς,
ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριος κατ- Ga 5, 10
ευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν
ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ro 16, 17 1 Co 5, 11
Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως
περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ'
ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτα- 1 Th 1, 6
κτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ'

---

cum ℵABDELP al plus[10] d e g vg etc ... ς (= Sz) *λογ. κ. ἐργ.* cum FGK al pler f g syr[sch] arm Dam

III. 3. ο *κυριος* cum ℵBD[c]ELP al fere omn am demid go syr[utr] cop etc ... Ln o *θεος* cum AD*FG 71. d e f g vg[cle] fu tol al

4. *παραγγελλομεν* (F *-λλωμεν*) sine additam cum ℵBD* 17. 67** d e vg ... ς add *υμιν* cum AD[c]EFGKLP al fere omn f g demid go syr[utr] cop arm aeth | *ποιειτε* cum ℵ*AD* d e ... ς Ln Ti praem *και* cum ℵ[c]BD[c]E KLP al omn[vid] f g vg etc. Praeterea BF[kr]G[gr] praem *και εποιησατε*. Sic autem ed. Ln: *παραγγ.* [*υμιν και εποιησατε και*] *ποιειτε και ποιησετε*.

5. *την υπομονην* cum ℵABDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) om *την* cum minusc pauc[vid]

6. *του* (FG om) *κυρ. ημων* cum ℵAD[c]E**FGKLP al omn f g m[83] vg go syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal[cod] al Cyp[20x] Lcif[214] al ... Ti om *ημων*, Ln [*ημων*] cum BD*E* d e Cyp[89] Dumparall[690] | *παρελαβοσαν* (et. Gb) cum ℵ*AD* (*ελαβοσαν*) 17. Bas[417 cod] et[regg 421] ex[cdd 2] et[fide 229 cod] et bapt[606 cod] et[639 cdd 3]. Item Gb'' Sz *παρελαβον* cum ℵ[c]D[b]et[c]KLP etc. Nec aliter (*acceperunt*) d e f (g sub *aut*) m[82] vg Cyp[bis] Lcif Aug[op mon] al ... ς (= Gb Sz) *παρελαβε* cum minusc vix mu syr[sch] ut[vid] Bas[2,639] edd[vet] Oec ... Ln *παρελαβετε* cum BF[gr]G 43. 73. 80. g (*quam accepistis t acceperunt*) go syrP arm Or[gall 14,6] Bas[2,417 cdd 2] al

1 Th 2, 9 1 Co 9, 4 Phl 3, 17

ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπι-
βαρῆσαί τινα ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυ-
τοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 καὶ γὰρ ὅτε
ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει
ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας
ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους·
12 τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ
Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον
Ga 6, 9 ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες.
14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς,
1 Co 5, 11 τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ·
1 Th 5, 23 etc 15 καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.
16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπα-
ντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

8. *νυκτος κ. ημερας* cum ℵBFG 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr^{623} mosc Euthal^{cod} al ... ς Ti *νυκτα κ. ημεραν* cum ADEKLP al pler Chr^{625} al

12. *εν κυριω ιησου χριστω* (P demid cop om) cum (Gb′) א*ABD*FGP 17. 31. 71. 80. d e f g m^{28} vg go cop arm Euthal^{cod} Dam$^{parall\,cod}$ ... ς *δια του κυριου ημων ιησου χριστου* cum א^{c}D^{c}KL al pler syr utr aeth Chr Thdrt Dam ad h. l.

13. *εγκακησητε* (*εγκ–* ut NA al, Ti c. B*D* *ενκ-*, cf ad 2 Co 4, 1) c. NAB* 37. 39. 47., item D* *ενκακειτε* ... ς *εκκακησητε* (FG *-σεται*) cum D^{c}EFGK LP al pler Chr Euthal^{cod} al

14. *ημων* cum NADEFGKLP etc ... B 2. 28. 33. 37. 39. 43. 116. 137. b^{ser} aeth Thphyl *υμων* | *μη συναν.* cum NA^{vi}BD$^{b?}$ et^{c}E 17. d e (d e *ut non commisceamini*) go cop Chr^{624} ... ς (Gb^{00}) Ti praem *και* cum D^{gr*}FGK LP al fere omn f g m^{78} vg syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\,278}$ Euthal^{cod} al Aug ps^{100} Ambrst al | *συναναμιγνυσθε* (D* *-μισγεσθαι*, E *-μισγεσθε*): *-σθε* ut D^{b}et^{c}EKLP al pler (testantur in eundem sensum etiam omnes qui *και μη* praebent, i. e. D^{gr*}FG) f g m vg syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\,278}$ etc. Ceterum parum valet hac in re quod NAB (item D^{gr*}F^{gr}G^{gr}) 17. *-σθαι* praebent, quum *αι* et *ε* innumeris locis in antiquissimis edd promiscue ponantur, quemadmodum hoc ipso versu ND*FGP 17. Euthal^{cod} *σημειουσθαι* pro *-σθε* habent. Agnoscunt vero *-σθαι* etiam d e go cop.

16. *τροπω* cum NA**BD^{c}E^{gr}KLP al fere omn syr^{utr} cop Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Gb′ Ln *τοπω* cum A*D*FG 17. 49. d e f g vg go Ambrst al; item Chr$^{625.\ 626}$, quem sic legisse, licet edd (omnes?) *τροπω* testari videantur, ex comm intellegitur.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Col 4, 18 1 Th 5, 28 etc

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

I.

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-

---

18. μετα παντων υμ. sine αμην cum ℵ*B 17. 44. 67** 116. fu harl tol arm^{zoh} Ambrst ... ς (Gb^{00}) Ln add αμην cum ℵCADEFGKLP al pler d e f g vg (et. am demid al) cop syr^{utr} arm^{use} aeth go Euthal^{cod} etc

Subscriptio: ℵB* 17. al προος θεσσαλονικεισ (B* -νεικεισ) β̄. Etc ... A B**KP al πρ. θεσσ. β̄ εγραφη απο αθηνων. Similiter al mu ... ς πρὸς θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν. Praeterea numerantur στιχοι ρς′ (KLP al plu Euthal; 93. ρις′, cop τπε′), in ℵ** ρπ′. In B a cap. ϙ̄α̅ ad ϙ̄γ̅ pergitur; am fu capitula IX habent.

---

* Hunc epistulae ad Hebraeos locum dedimus (consentiente Ln, non item ς Ti) secuti exemplum codicum ℵABCHP 17. 23. 47. 57. 71. 73. aliorum (etiam Euthal^{cod}). Nec aliter cop^{eodd} (cf Zacagn praef. p. 74 sq). Eundem ordinem testantur etiam Athanasius (epist. fest. 39. anni 365. Consentit etiam Ps-Ath in Synopsi.) Epiphanius^{378} (quo loco exponit, epistula ad Philemonem quem locum apud Marcionem habuerit, quem in ipsa ecclesia. Postquam autem dixit: ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοις τρισκαιδεκάτη πρὸ τῆς πρὸς ἑβραίους τεσσαρεσκαιδεκάτης τέτακται, addit: ἄλλα δὲ ἀντίγραφα ἔχει τὴν πρὸς ἑβραίους δεκάτην πρὸ τῶν δύο τῶν πρὸς τιμόθεον καὶ τίτον καὶ φιλήμονα.) al. Idem ordo observatur in canone qui dicitur 60. concilii Laodiceni (a. 364), quem post demum actis eius concilii additum esse tantum non certum est. Apud Latinos inprimis Hieronymus eiusdem ordinis testis est, ut in ep. 2. ad Paulinum (Vall. IV, 574). Longe vero

λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ
ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, 3 ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρα-
κτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς
8, 1 etc δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκά-
θισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, 4 τοσούτῳ κρείτ-
των γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κε-
5, 5
Ps 2, 7 κληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός
2 Sa 7, 14 μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ
εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-
Ps 96 (97), 7 γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησά-
τωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους
Ps 103 (104), 4 λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς

---

usitatissima in edd. Novi Test. ea est ratio, quam in antiquitate maxime apud Latinos invaluisse scimus. Hunc ordinem primi ut videtur testantur canones conciliorum Hipponensis (a. 393) et Carthaginiensis (a. 397). Sed nec Graecorum desunt testimonia quae Latinorum usum confirmant, nisi forte potius tantum aequalium Latinorum testantur consuetudinem. Quam in rem iam Epiphanii verba supra attulimus. Sequuntur eundem ordinem, post epist. ad Philem. collocantes ad Hebr. epistulam, codd. DEKL al permu.

Inscriptio: ℵABK 3. 17. 37. 47. 80. n^{scr} al sah cop *προσ εβραιουσ ... ς η πρ. εβρ. επιστ. παυλου*, item ς^{e} Gb Sz omisso *παυλου*.

1. 1. *επ εσχατου* cum ℵABDEKLMP 17. al longe plu (10 ap Scri) f vg (hi^{3} *novissime diebus istis*) cop arm Or^{4,6v} Eus$^{mcell\ 95.\ 105}$ Ath^{175} Did$^{tri\ 33}$ et^{153} al plu ... ς (= Gb Sz) *επ εσχατων* cum 47. l^{scr} al mu d e (hi^{3} *in novissimis diebus his*) harl* (*novissimis dieb. istis*) syr^{utr} aeth Or^{2,35o} Mcelleus$^{81.\ 92}$ al

2. *κ. εποιησεν τ. αιωνας* (Gb'') cum ℵABD*etc^{EM} etc ... ς *κ. τους αιω. εποι.* cum D^{b}KLP al pler syrP arm Or^{4,60} al mu

3 *καθαρισμον* sine *δι εαυτου* (*αυτου*) cum ℵABD^{b}P 17. 46* 47. 80. cat$^{txt\ 127}$ f vg arm Cyrhr^{230} Did$^{tri\ 76}$ Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 110}$ etc ... ς Ti praem *δι εαυτου* cum D^{c}EKLM al pler d e syr^{utr} Ath^{362} Chr al. Item D* 137. *δι αυτου*, item Thdrt ad h. l. | *τ. αμαρτιων* sine *ημων* cum ℵ*ABD*E* MP 67** cat$^{txt\ 127}$ d e f vg cop syr^{sch} aeth Cyrhr^{230} Ath^{362} ex^{cdd} et edd aliq Did$^{tri\ 76}$ etc ... ς (Gb^{00}) add *ημων* cum (ℵ^{c} *υμων*) D^{c}E**KL tisch$^{6.}$ al pler syrP arm ar^{e} Ath^{362} Chr al | *ποιησαμενος* post *των αμαρτ.* [*ημ.*] cum ℵABDEMP 17. 37. 46. 47. 73. 116. 13^{lect} cat$^{txt\ 127}$ d e f vg arm Did$^{tri\ 76}$ Cyrhr^{230} Ath^{362} al ... ς Ti ante *τ. αμ.* [*ημ.*] cum KL al pler syrP Chr Thdrt al

αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. 10 καί· σὺ κατ' ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, 12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. 13 πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 14 οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

Ps 44 (45), 6 s

Ps 101 (102), 26–28

Ps 109 (110), 1 Mt 22, 44 etc

---

8. *και* cum ℵABD*E*M 17. d e am tol all^{lachm} cop Cyr$^{fid\,73}$. Sic Ti: *καί· ῥάβδος* etc ... ς om cum D^{c}E**KLP al fere omn f vg (et. fu demid al) syr^{utr} aeth Chr al | *η ραβδος* cum ℵABM 17. Cyr$^{fid\,73}$ (ita etiam Ln ed min, mutavit$^{ed\,mai}$ ex errore de B) ... ς (Ln$^{ed\,mai}$ vide ante) Ti *ραβδος* cum DEKLP tisch$^{6.}$ al fere omn Chr Euthal^{cod} Cyr$^{thes\,378}$ al | *της ευθυντητος* cum ℵ^{a}ABM 17. (e spatio) Cyr$^{fid\,73}$ ... ς Ti om *της* cum DEKLP tisch$^{6.}$ al fere omn Chr al | *ραβδος* sec cum ℵABM 17. Cyr$^{fid\,73}$ ... ς Ti *η ραβδ.* cum DEKLP tisch$^{6.}$ al fere omn Chr al | *βασιλ. σου* cum ADEKLMP al omn d e f vg rell Chr Euthal^{cod} Cyr^{fid} etc ... ℵB *βασιλ. αυτου*

9. *αδικιαν* cum ℵA 17. al^{7} Chr$^{86\,mosc\,3}$ Cyr$^{fid\,73}$ Chron^{163} ... ς Ti *ανομιαν* (D* *-μιασ*) cum BDEKLMP tisch$^{6.}$ al pler Chr$^{86\,montf}$ Cyr$^{thes\,378}$ et$^{cat\,133}$ Thdrt Dam al, item syr^{p} et (*iniquitatem*) d e f vg

12. *αλλαξεις* cum ℵ*B*(ει^{b} ut^{vi}) 43. d e f vg (et. am demid al; non item fu harl*), item ex ps it lr$^{int\,280}$ Ter$^{thermog\,34}$ Or$^{int\,1,71.\,148}$ (non item Or^{1,548}) Bas^{1,159} etc ... ς Ln Ti *ελιξεις* cum ℵ^{c}(*ειλιξ.*)ABD^{c}KLMP al fere omn fu harl* syr^{utr} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Cyr$^{act\,15}$ Dam al :: ut LXX | *αυτους* sine additam cum D^{c}EKLMP al omn f vg (et. am demid al) cop syr^{utr} Chr Euthal^{cod} Thdrt etc ... Ln add *ως ιματιον* cum ℵABD* d e fu arm aeth (sed d e *mutabis illos et tamquam vestimentum mutabuntur*, item aeth)

II.

Ga 3, 19
Act 7, 53
1 *Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε παραρυῶμεν.* 2 *εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,* 3 *πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,* 4 *συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.*

Ps 8, 5–7
5 *Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.* 6 *διεμαρτύρατο δέ που τις λέγων· τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;* 7 *ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ*
1 Co 15, 27
Eph 1, 22
ἐστεφάνωσας αὐτόν, 8 *πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.* 9 *τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως*
Ro 11, 36
χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. 10 *ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ,*

II. 1. *προσεχ. ημας* cum ℵABDE 17. 93. cat$^{txt\,140}$ f vg Ath^{365} Euthal^{cod} … ς *ημας προσεχ.* cum KLP al pler Thdrt Dam al; item d e *oportet nos amplius intueri* | *παραρυωμεν* cum ℵAB*D*LP 17. 47. 115. 122. n sor al syrP mg gr Euthal^{cod} … ς *παραρρυωμεν* cum B^{3}D^{c}EK^{sil} al pler

6. *τι* cum ℵABC^{corr}D^{g}E^{g}GKL al fere omn f vg syr^{utr} arm aeth etc … Ln$^{ed\,min}$ *τισ* cum C*P 2^{lect} d e tol cop Euthal^{cod} Dam

7. *εστεφα. αυτον* sine additam cum BD^{c}E**KL al^{75} syr^{cdd} et$^{edd\,aliq}$ et syrP txt Chr Dam Thphyl Oec … ς (= Gb Sz) add *και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου,* item Ln [*και - σου*] cum ℵACD*E* MP 137. al sat mu d e f vg cop syr^{sch} (ut iam^{widm}) et^{P} c.* arm aeth Euthal^{cod} al :: ut LXX

8. *εν τω γαρ* cum ℵBDEM 23. … ς *εν γαρ τω* cum ACKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt al | *αυτω* pri: B d e arm^{usc} om, syrP habet c. ob., atque hinc Ln [*αυτω*]

9. *χαριτι θεου* cum ℵABCDEKLP al (exc 67**) omn d e f vg cop (syr^{sch} ar^{e}) syrP arm aeth cdd^{aliq} apud Or^{4,41} Eus$^{Ps\,641}$ Ath^{44} etc … M 67**

δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. 11 *ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες·* Io 20, 17 Mt 28, 10 *δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,* 12 *λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας* Ps 21 (22), 23 *ὑμνήσω σε.* 13 *καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ* 2 Sa 22, 3 *πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.* 14 *ἐπεὶ οὖν* Is 8, 17 s *τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν* 1 Co 15, 26 2 Ti 1, 10 *τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον,* 15 *καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλίας.* 16 *οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται.* 17 *ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ.* 18 *ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.*

---

syr^{codd} nestorianorum (his tribuunt etiam Thphyl et Oec) syr^{cod} heidelberg ar^{Petrop} Or$^{4,41.\ 392.\ 393.\ 450}$ et$^{int\ 4,513.\ 560}$ Thdor^{mop} Thdrt^{3,404} et ad h. l. Anastas^{abbas} (saec. VIII. in libro contr. Iudaeos, quem Latine edidit Canis. Ant. Lect. III.) cdd ap Hier$^{gal\ 2}$ Amb$^{fide\ 2,482}$ et^{5,570} Fulg$^{trasim\ 20}$ Vig$^{eutych\ 2}$ *χωρισ θεου*. His ex testimoniis certum hoc est, minime a Nestorianis lectionis *χωρισ θεου* originem repetendam esse; iam enim Origenes in codd. suis invenit. Nec sine probabilitatis specie dicitur *χωρισ θεου* ad verba versus 8. *ουδεν αφηκεν αυτω ανυποτακτ.* adnotatum esse conlato 1 Co 15, 27. Inde vero non per errorem ad v. 9. tractum crediderim, sed ansam cuipiam datam emendationi verborum *χαριτι θεου* dogmaticae.

14. *αιματ. και σαρκ.* (Gb″) cum $^{ND^*E^*HP}$ 17. 37. 47. 137. cat^{txt} d e am fu all^{achm} cop syr^{P} arm Or$^{int\ 2,120}$ Eus$^{dem\ 450}$ et$^{ps\ 615}$ al mu ... ς *σαρκ. κ. αιματ.* cum ^{KL} al pler f vg^{cle} demid tol syr^{sch} aeth Or$^{int\ 3,62.\ 902}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 820}$ al mu

15. *δουλιασ* cum $^{ND^*E^*HP}$ al (Gal 4, 24. 5, 1. accedit A) ... ς Ln Ti *δουλειασ* cum $^{ABCD^{bet\ c}E^{**}K^{sil}LM}$ al pler

III.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν,
3, 5 Nm 12, 7 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.
4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευ-
2 Nm 12, 7 άσας θεός. 5 καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς
14 υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
Ps 94 (95), 8—11 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν

III. 1. *ιησουν* cum ℵABC*D*MP 17. 34. 47. 67** 73. cat^{txt} d e f vg sah cop aeth Ath$^{361.\ 370.\ 375}$ et$^{gall\ 6,164.\ 167.\ 168}$ al mu ... ς (= Gb Sz) *χριστον ιησουν* cum minusc vix mu. Item c^{b}D^{c}EKL al longe plu syr^{utr} arm Chr^{77} al *ιησουν χριστον*

2. *μωυσης* cum CKLP 17. al plu (12 ap Scri) d e f vg^{edd} (ut fu demid) sah cop Chr^{77} Euthal^{cod} Thdrt etc (vide etiam ad vv. 3. 5. 16. ubi accedunt ℵBDH etc) ... ς *μωσης* cum ℵABDKM al sat mu am Dam | *ολω* cum ℵACDEKLMP al omn^{vid} d e f vg etc ... B sah cop (*επι τον οικον*) ar^{e} Cyr$^{cat\ 169}$ Amb$^{fid\ 3,512}$ om

3. *ουτος δοξης* cum ℵABCDEP etc ... ς (= Gb Sz) *δοξης ουτος* (L *-τως*) cum KLM al pler f vg etc | *μωυσην* cum ℵBCD*(*-σεως*)et^{b}KLP al plu etc ... ς *μωσην* cum AD^{c}EM etc

4. *παντα* cum ℵABC*D*E*KM etc ... ς (Gb^{0}) praem *τα* cum c^{b}D^{c}ELP al pler arm Chr Euthal^{cod} al

5. *μωυσης* cum ℵCDEKLP etc ... ς *μωσης* cum ABM etc

6. *ου* et. Did$^{tri\ 229}$ Ath^{509} Hier^{ep} ad dam^{3,517} etc ... Gb′ *ος* cum D*ℵ 6. 67** d e f vg Lcif^{6,215} Amb$^{ios\ 1,501}$ al | *εαν* cum ℵ*(ipse ex *καν* corr) BD*E*MP 17., item *si* d e f vg Amb^{fid} ... ς *εαπερ* cum ℵ^{c}ACD^{c}E** KL al fere omn Chr^{78} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Lcif^{6,215} (*si tamen*) | *μεχρι τελους βεβαιαν* cum NACDEKLMP al omn^{vl} (4. *κατασχ. βεβαι.*) d e f vg syr^{utr} (syr^{sch} non exprim *βεβαιαν*) cop arm aeth^{pp} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ti om cum B aeth^{ro} Leif^{215} Amb^{ios} :: v. 14 verba ista non fluct

τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ex 17, 7 Nm 14, 22 s
9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα
μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ
εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς
μου, 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά- 4, 3
παυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρ-
δία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, 13 ἀλλὰ
παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον
καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας·
14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπο- 6 m
στάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι·
σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-
δίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνες γὰρ ἀκούσαντες
παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ
Μωϋσέως; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς Nm 14, 22 sq

---

9. *επειρασαν* sine additam cum ℵ*ABCD*E* 17. d e Lcif^{215} ... ς (Gb^{0}) add *με* cum ℵ^{c}D^{c}E**KLMP al fere omn f vg etc | *εν δοκιμασια* (Gb′) cum ℵ*ABCD*EMP 17. 73. 137. d e (*in experimento*) cop Clem^{70} Euthal cod ... ς *εδοκιμασαν με* cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler f vg syr^{utr} arm aeth Chr $^{87.\ 88}$ Cyrgl$^{aph\ 393}$ al, sed ex his om *με* f vg syr^{sch} Lcif Amb | *τεσσερακοντα* cum ℵAB*C ... ς Ln *τεσσαρακ.* c. B^{c}KLMP al omn^{vl} ... DE $\bar{\mu}$.

10. *ταυτη* (Gb″) cum ℵABD*M 6. 17. 23. 57. 67** Clem^{70} ... ς *εκεινη* cum CD^{c}EKLP al pler syr^{utr} cop arm aeth Eus$^{cat\ 174}$ Chr Euthal^{cod} al | *ειπον* cum ℵBCD^{c}EKLMP etc ... Ln *ειπα* cum AD^{b} 4. 17. 32. 38. 49. 72. 73. 74. 112. 174. Chr$^{90\ mosc}$ Euthal^{cod} al

13. *τις εξ υμων* cum ℵACHMP 17. 37. 47. 73. al mu f vg cop syr^{sch} arm Chr Euthal^{cod} Cyrgl$^{aph\ 393}$ Thphyl Lcif^{215} al ... Gb Sz Ln Ti *εξ υμων τις* cum BDEKL etc

14. *του χριστου γεγοναμεν* cum ℵABCDEHMP 17. 37. 73. 137. d e f vg Or^{1,32} al mu ... ς (= Gb Sz) *γεγοναμ. του* (L al panc Eus^{dem} om) *χριστου* cum KL al pler arm Eus$^{dem\ 218}$ al

15. Ln *κατάσχωμεν*, [15] *ἐν* et *παραπικρασμῷ*.[16]

16. *τίνες* ut etiam syr^{sch} ar^{e}. Item Thdrt: *κατ' ἐρώτησιν τὸ πρῶτον* (i. e. *τινες* usque *παρεπικραναν*) *ἀναγνωστέον*. Consentit Chr. Item (ex Chr) Dam ... ς (Gb Sz) *τινὲς*, ut LMP 37. al Euthal^{cod}. Nec aliter d e f vg cop syrP. | *μωυσεως* cum ℵBCDEHKL etc ... ς *μωσεως* cum A MP al sat mu. Ceterum ς (non Gb Sz) *μωσέως*. [17] *τίσι δὲ*

17. *τισιν δε* sine additam cum ℵBCDEHKLP etc ... A d e (non f vg Lcif ^{215}) add *και*, hinc Ln [*και*] | *τεσσερακοντ.* cum ℵAB*C ... ς Ln (igno-

ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπει-
4, 6 θήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν
εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ
γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ
λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συγκεκερασμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκού-
σασιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες,
3, 11 καθὼς εἴρηκεν· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
Ps 94 (95), 11 κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενη-
θέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως· καὶ κατέπαυ-
Gn 2, 2 σεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότεροι

---

rans B*) τεσσαραx. cum BᶜHKLM al omnᵛⁱᵈ, DE ut v. 9. | επεσεν cum NABCHKLMP etc ... Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ (ex errore Wistenii de c) επεσαν cum DE Cyrᵃᵈᵒʳ ²²⁷ etglaph ³⁹⁸; item al²⁰ Chr⁹² επεσον

19. δι απιστ. cum NABD*MP 17. al sat mu ... Ti δια απ. c. CDᶜEL al mu

IV. 1. καταλειπομενης ut ABCDᶜKLMP etc ... ND* etc καταλιπομενης

2. συνκ- ut NAB*CD* etc ... ς Ln συγκ- ut BᶜDᵇKLMP al certe pler | συγκεκερασμενος cum N et (ut ς Gb Sz Ti) συγκεκραμενος (-μενος 114.) 31. 41. 114., item d e vgᶜˡᵉ demid harl (Gb non aliter testatur) hal syrˢᶜʰ are Cyrglaph ³⁹⁴ Thdrᵗʰᵉʳᵛᵉᵗˡ (sed cf comm) Lcif ²¹⁵ ... Gb' Lu συγκεκερασμενους (συνκ- vide ante) cum ABCD*M al⁸ Thdorᵐᵒᵖ Euthalᶜᵒᵈ. Item Gb' συγκεκραμενους (al¹⁰ -μενους) cum DᶜEKLP al plus⁷⁰ Macar ¹⁷⁸ Chr Cyrⁿᵉˢᵗ ¹⁵ al. Accedunt alterutri harum lectionum am fu tol f cop syrP arm aeth | τοις ακουσασιν: D* syrP ᵐᵍ των ακουσαντων, item d e Lcif ²¹⁵ auditorum, Chrᵐᵒˢᶜ ¹ τους ακουσαντας ... 71. τοις ακουσθεισιν, ut Thdorᵐᵒᵖ legi praecepit.

3. εισερχομεθα ut NBDEKLMP al pler d e (intramus) etc ... AC 17. 37* εισερχωμεθα. Item f vg Primas ingrediemur, Lcif ²¹⁵ intrabimus. γαρ cum BDEKLP al pler d e f vg etc ... NACM 31. 47. 73. 80 cop ᵒʳᵘ

εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν, 7 *πάλιν τινὰ ὁρίζει* 3, 19
ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς 3, 15
προείρηται· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε Ps 94 (95), 7 a
τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 *εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν* Ios 22, 4
περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 *ἄρα ἀπολείπεται σαββα-*
τισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 *ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν*
αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ
τῶν ἰδίων ὁ θεός.

11 *Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,*
ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12 *ζῶν*
γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μά-
χαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύ-
ματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν
καρδίας· 13 *καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα*
δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν
ὁ λόγος.

14 *Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς,* 8, 1
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 *οὐ γὰρ* 2, 17 a
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, 5, 2
πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας.

---

6. *δι απ.* cum ℵBDEP al plerᵛⁱ ... Ti *δια απ.* cum ACL al

7. *δαυειδ* ut ℵBCD*E*; Dᶜᴇ** al mu *δαυιδ*, ς *δαβιδ* cum minusc permu, ALP etc *δᾶδ*. Cf ad Mt 1, 1. | *προειρηται* (Gb″) cum ℵACD*E*P al[8] d e f vg cop arm syrP Chr[93] Euthalᶜᵒᵈ Cyrᴵᵒʰ[426] Thdrt Lcif[215]. Similiter B al[3] *προειρηκεν* ... ς *ειρηται* cum Dᶜᴇ**KL al pler aeth (*dixit*) Dam Thphyl

12. *ενεργης* (d e Lcif[215] Amb[interp dav 2,4] acˢᵃᵉᵖ *validum*, f vg Hier[essa 27] etᶻᵃᶜʰ[9] Primas al *efficax*) cum ℵACDEHKLP al omnᵛⁱᵈ etc ... B *εναργης*, Hier[essa 66] *evidens* | *ψυχης* sine *τε* cum ℵABCHLP al[12] Or[1,298. 2,813. 4,87] etᶜᵃᵗ eph[222] Euseclo[187. 211] Ath[398] et[427] (etᶜᵃᵗ[464]) Epiph[815] al permu nec expri *τε* d e f vg syrᵘᵗʳ cop arm aeth Or[int 2,70. 268] Lcif[215] etc ... ς (Gb⁰⁰) add *τε* cum Dᵍʳᵉᵉᵏ al longe plu Oec. Contra *τε* quod sequitur etiam ab interpretibus Latinis aliisque expressum est.

15. *συνπαθησαι* cum ℵAB*CD*H ... ς Ln *συμπα*. c. BᶜᵇᶜEKLP etc | *πεπειρασμενον* (et. ςᵉ Gb Sz) cum ℵABDE al utᵛⁱ pauc Or[1,223. 363] et[2,609] Chr[106] Dam Thphyl ... ς Gb″ Ti *πεπειραμενον* cum CKLP al pler Or[4,40. 348] Synantioch (ap Routh[3,298]) Epiph[750. 1010. 1020] al mu

10, 22 16 *προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος,*
ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

V.

1 *Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀν-*
8, 3 9, 9 *θρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ*
4, 15 *θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,* 2 *μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν*
καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, 3 *καὶ δι'*
αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσ-
7, 27 *φέρειν περὶ ἁμαρτιῶν.* 4 *καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν,*
Ex 28, 1 *ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.* 5 *οὕτως*
καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ
Ps 2, 7 *λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·*
7, 17
Ps 109(110), 4 6 *καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν*
τάξιν Μελχισεδέκ. 7 *ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις*

---

16. *ελεοσ* cum ℵABC*D*EP al[3] ... ς *ελεον* cum C[b]D[c]EL al pler

V. 1. *δωρα τε* cum ℵACD[c](* *τε δωρα*)EKLP al omn[vl] syrP Epiph[760] Chr Euthal[cod] al mu ... Ln om *τε* cum BD[b vl]; nec exprim d e f vg syr sch al

8. *δι αυτην* cum ℵABC*D*P 7. 17. 80. syr[sch] et[P txt] (d e *propter illam*, f vg cop *propterea*) Chr[mosc 2] Euthal[cod] Thdrt[5,51] al ... ς *δια ταυτην* cum C[c]D[c]EKL al pler syr[P mg] Chr[montf] Thdrt ad h. l. Antioch[1236] | *περι εαυτου* cum ℵACD[c]EKLP al pler etc ... Ln *π. αὐτου* cum BD* 219* 8[lect] 17[lect] Thdrt[5,51] (ut et. ap Cyr[6,230]) | *περι αμαρτιων* (Gb) cum ℵABC*D*P al[6] Chr[mosc 2] Euthal[cod] Thdrt[5,51] et Cyr ap Thdrt[5,5] ... ς *υπερ* cum C[c]D[c]EKL al pler Chr[montf] al

4. *αλλα καλουμ.* cum ℵABC*DEK al plu Chr[116] Procop[esa 294] Dam ... ς (= Gb Sz) *αλλ* (ς *αλλα* cum minusc mu Euthal[cod] Thphyl) o *καλ.* cum C[b]LP al sat mu Thdrt al | *καθωσπερ* cum ℵ*AB(C* ?)D* 17. Cyr[apol 255] al ... Ln *καθως* cum C*[vl] Chr Procop[esa 294] ... ς *καθαπερ* cum ℵ[c c b] D[c]EKLP al pler etc | *ααρων* cum ℵABCDEKLP al plu ... ς (= Gb Sz) o *ααρ.* cum minusc mu

6. *μελχισεδεκ* (item d e cop *-sedec*) ... A Chr *μελχισεδεχ* (item sic A 7, 1; non item alibi). Item f vg (etiam am fu demid etc) *Melchisedech*. Similiter Latini alibi.

τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα Ge 4, 8
τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν 1 Co 3, 2
ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεᾶς τροφῆς. 13 πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν· 14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. 4 ἀδύνα- Iac 4, 13

---

8. αφ cum ℵABcCDbetcEKLP etc ... B*D* απ
9. πασιν ante τοις υπακουουσιν (P υπακουσασιν) αυτω cum ℵABCDEP al[7] d e f vg cop syr[utr] arm aeth Chr[118] al mu ... ς Ti post τ. υπ. αυτ. cum KL al pler Thdrt ad. h. l. al
12. τινα (*quae sint elementa*): sic etiam d e f vg Or[int 2,361. 3,384] Aug[ioh 98,4] Hier[gal a 2] (*doceri vos* d e, *ut vos doceamini* f vg Or[int] Hier) cop syr[utr] aeth Or[3,781] al ... Ln τινά, quod praeivit Oec[com] | ου στερεας cum ℵ*B[3] (fortasse iam[2])c 17. f vg cop Or[1,245. 433 et 2,358 et int 2,361. 3,385] al ... ς Ln και ου στ. cum ℵcAB*DEKLP al fere omn d e syr[utr] arm aeth Clem[662. 771] Or[int 2,436. 3,862] al
VI. 2. διδαχης cum ℵACDEKLP al pler f vg (*baptismatum doctrinae*) etc ... Ln διδαχην cum B; item *baptismorum doctrinam* (e *doctrina*) d | αναστασεως τε cum ℵACDcEKL al omn[vi] d e f vg etc ... BD[1]F*P om τε
3. ποιησομεν cum ℵBKL 17. al plu d e f vg Chr[131] Thdrt[txt 577] Thphyl

τον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς
ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου 5 *καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,* 6 *καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας*
ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. 7 *γῆ γὰρ ἡ*
πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 *ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.*

9 *Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν.* 10 *οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς*
1 Thes 1, 3 *ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.*
11 *ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους,* 12 *ἵνα μὴ νωθροὶ*
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. 13 *τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ*
Gn 22, 16. 17 *θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ,* 14 *λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε·* 15 *καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας.*
16 *ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐ-*

Amb^{poenit2} ... Gb' *ποιησωμεν* cum ACDEP al plus^{55} arm Chr^{mosc} Euth^{al}^{cod} Thdrt$^{com\,578\,bis}$ Dam

7. *ερχομενον* (Antioch^{1107} *επερχ.*) *πολλακις* cum ℵBDRP 37. 116. d e (*bidens venientem in se saepe imbrem*) (cop syr^{utr} Chr^{145}, item Or$^{int\,2,3\,4}$ ... ς *πολλακ. ερχομ.* cum ACKL al pler f vg (*saepe venientem super se bidens imbrem*) arm Epiph^{494} Chr^{146} Or$^{int\,2,54}$ etc

9. *κρειττονα* cum ℵABCD^{c}LP al mu (4 ap Scri) Euth^{al}^{cod} ... ς *κρειττονα* cum D*K 37. al plu

10. *της αγαπης* cum ℵABCD*E*P al^{9} d e f vg basm syr^{utr} ar^{e} arm aeth Chr^{12,5} Euth^{al}^{cod} al ... ς (= Gb Sz) praem *του κοπου* cum D^{c}E^{2*} KL al pler cop Chr$^{149.\,150}$ Thdrt al

14. *ει μην* cum ℵABD*EP 17. 23. 31. 47* 71. 137. Did$^{tri\,75}$ Dam. Item CD^{b}L^{corr} *ει μη*. Item d e f vg Amb^{fid2} Primas *nisi* ... ς *ἢ μὴν* cum KL* al pler Chr Euth^{al}^{cod} Cyr$^{esa\,378}$ et$^{glaph\,71}$ Thdrt Thphyl. Ceterum et. Gen 22, 17 A et cdd unc pler (B hiat) *ει μην* praebent.

16. *ανθρωποι* sine *μεν* cum ℵABD*E*P 47. 52. Euth^{al}^{cod} Cyr$^{glaph\,71}$:

τοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, 20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. Gn 14, 18 ss

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν

---

nec aliter d e f vg syr^{utr} arm basm ... ς (Gb^{0}) Ti add *μεν* cum CD^{c} E**KL al pler cop aeth Chr Thdrt Dam al

18. *τον θεον* cum ℵ*AC^{P} 17. 52. Eus$^{ps\ 555}$ et$^{mai\ 77}$ Did$^{tri\ 168}$ et^{403} al^{4} ... ς Ln Ti *θεου* c. BDEKL al pler Eus$^{dem\ 177.\ 238}$ Cyr$^{hr\ 144}$ Euthal^{cod} al^{6}

19. *ασφαλη* cum ℵBD^{b}et^{c}EKL al omn^{vid} Euthal^{cod} etc ... Ln Ti *ασφαλην* (Ln *ἀσφαλήν*, Ti *ἀσφαλῆν*) cum ACD*P

VII. 1. *του υψιστου* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDEKLP etc ... ς^{e} om *του* cum minusc vix mu | *ο συναντησας* ut C*LP al pler (nullus aliter ap Scri) Euthal^{cod} etc ... ℵABC^{2}DEK 17. *οσ συναντ.*, atque sic edidit Ln

3. *αφωμοιωμενος* cum ℵABK al pler Epiph^{711} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Ti *αφομοιωμ.* cum CDELP 1. 47. 109. 113.

4. *ω και* cum ℵACD^{c}E**KLP al omn^{vi} f vg (et. am fu** demid harl^{sil} al lachm) syr^{p} arm Chr^{174} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 63}$ al ... Ln om *και* cum BD*E* d e fu* tol al lachm syr^{sch} cop basm (basm hiat v. 2) Primas Quaest^{2077}

ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ
Nm 18, 21 ss τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξελ-
ηλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ
αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐ-
λόγηκεν. 7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείτ-
τονος εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρω-
ποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. 9 καὶ ὡς ἔπος
εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται·
10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ
Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ
λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀα-
ρὼν λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης
καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυ-
λῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστη-

---

5. *λευει* cum ℵBCD* 47., item basm (ut etiam v. 11 sah) ... ς Ln λευι cum AD^{b}et^{c}EKLP al pler cop Euthal^{cod} etc | *αποδεκατουν* cum B(ων instauravit etiam B^{a})D* ... ς Ln (ignorans D*) *αποδεκατουν* cum ℵAC D^{b}et^{c}EKLP al omn^{vl} etc :: cf Mt 13, 32 ubi ex B*D *κατασκηνουν* recepimus.

6. *αβρααμ* cum ℵBCD*E* 17. 23. 57. 109. alg^{b} ... ς (Gb^{o}) Ti praem *τον* cum AD^{b}et^{c}E**KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *ευλογηκεν* (D* 109. *ηυλ.*) cum ℵBD*et^{c}EKL 17. al pler Thdrt Dam Thphyl; item Ln *ηυλογηκ.* cum D* 109. ... ACP etc *ευλογησεν* (A 39. *ηυλογ.*)

9. *δι᾽ αβρ.* cum ℵBD*E* 37. 47. 73. c^{scr} ... ς Ti *δια αβρ.* cum ACD^{c}E** KLP al pler | *λευεισ* cum ℵ^{c}BC* basm, item A Euthal^{cod} *λευισ* ... ℵ* C^{2}D* 47. *λευει.* Item ς *λευι* cum D^{c}EKLP 17. al pler cop Chr al

10. *μελχισεδεκ* cum ℵBC*D* al^{6} ... ς Ti *ο μελχ.* cum AC^{c}D^{c}EKLP al pler

11. *λευειτικης* cum ℵBDE ... ς Ln *λευιτικ.* cum ACKLP al omn^{vl} etc | *επ αυτης* (Gb′) cum ℵABCD*E*LP 17. 31. 37. 46. 73. 118. Cyr$^{glaph\ 64}$ ... ς *επ αυτη* cum D^{c}E**K al longe plu Chr Thdrt Dam Oec | *νενομοθετηται* cum ℵABCD*P al^{10} Euthal^{cod} Cyr^{glaph} ... ς *νενομοθετητο* cum D^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al

13. *προσεσχηκεν* cum ℵBDEKL al pler Chr^{185} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Gb″ *προσεσχεν* cum AC 17. 19. 20. 80. Item P 71. k^{scr} *μετεσχεν*

ὑμῖν· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ 5, 6
ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης
γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται Ps 109 (110), 4
γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερ- 7, 17 8, 6

---

14. *περι ιερεων ουδεν* (Gb′) cum ℵ*(sed pon *ουδεν* post *μωυσ.*, item 137.)etc$^{ABC^*D^*EP}$ 17. d e (*de sacerdotibus nihil*) arm Euthal^{cod} etc ... ς *ουδεν περι ιερωσυνησ* (L al *ιερο-*) cum D^eKL al pler etc. Item *περι ιερ. ουδεν* C^cD^b | *μωυσησ* cum ℵBCKP etc ... ς (= Gb Sz sed nulla caussa reddita) *μωσησ* cum ADEL al mu

16. *σαρκινησ* cum ℵABC*D*LP al plus^{20} etc ... ς (= Gb) *σαρκικησ* cum $C^{corr}D^cEK$ al longe plu

17. *μαρτυρειται* (Gb″) cum ℵABD*E*P al^6 etc ... ς *μαρτυρει* cum CD^cE^{**} KL al pler etc

21. *μετα* cum ℵ*DEKLP al pler etc. Item $ℵ^cB^*C$ Euthal^{cod} *μετ* ... Ln *μεθ* cum AB^c etc | *εισ τον αιωνα* absque additam cum ℵ*BC 17. 80. f vg sah basm arm Euthal^{cod} Amb$^{fug\ saec\ 3}$ ... ς (Gb^o) Ln add *κατα την ταξιν μελχισεδεκ* cum $ℵ^cADEKLP$ al pler d e hal cop syr^{utr} aeth Eus$^{dem\ 177.\ 223}$ etc

22. *τοσουτο* cum ℵ*ABCD*P (sed D*P *τοσουτω*) 17. 23. 39. 115. ... ς *τοσουτον* cum $ℵ^cD^cEKL$ al pler Ath^{366} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *και κρειττονος* cum ℵ*BC* Dam (:: cf *και* 8, 6) ... ς Ln Ti om *και* cum $ℵ^cC^cDEKLP$ al omn^{vi} Ath^{366} al

23. *γεγονοτεσ* ante *ιερεισ* cum ℵBLP (K om) al fere omn f vg al omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln post *ιερεισ* cum ACDE 17. d e Chr$^{mosc\ 1}$ Cyr$^{ador\ 422}$

χομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 *Τοιοῦτος γὰρ ὑμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,*
5, 3 9, 7. 12 *ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν προσενέγκας. 28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.*

.

VIII.

1 *Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν*
8, 1 *ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. 3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν*
10, 1 *ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 οἵτινες*
Ex 25, 40 Act 7, 44 *ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρη-*

---

26. *και επρεπ.* cum ABDE syr^{utr} ar^{e} Eus$^{dem\ 224}$ ... ς (= Gb +; Sz per incuriam ex Gb in textum recepit) om *και* cum ℵCKLP al omn^{vid} it vg al Bas^{1,101} Chr^{190} Euthal^{cod} Thdrt al

27. *προσενεγκας* cum ℵA 17. 73. 80. Cyr$^{nest\ 93}$ ... ς Ln Ti *ανενεγκας* cum BCDEKLP al pler Chr^{191} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

VIII. 2. *ουκ ανθρωπ.* cum ℵBD*E* 17. d e Eus$^{dem\ 224}$ (fluct lectio) et$^{pa\ 175}$ Chr$^{cat\ 213}$ ... ς (Gb^{0}) praem *και* cum AD^{c}E**KLP al pler f vg cop basm syr^{utr} arm aeth Eus^{dem} (vide ante) Chr^{199} (sed aliter cat^{213}) ^{200} al mu

4. *ουν* cum ℵABD*P 17. 73. 80. 137. d e f vg cop Euthal^{cod} ... ς (= Gb' Sz) Ti *γαρ* cum D^{c}EKL al pler syr^{P} arm Chr Thdrt Dam al | *των προσφεροντων* cum ℵABD*E*P 17. 67** 73. 137. d e f vg cop arm aeth^{ro} Euthal^{cod} ... ς (Gb^{00}) praem *των ιερεων* cum D^{c}E**KL al pler syr^{utr} aeth^{PP} Chr Thdrt al | *νομον* cum ℵ*AB al^{5} Thdrt ... ς *τον νομον* cum ℵ^{c}DEKLP al pler Chr Euthal^{cod} Dam al

μάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει·
6 *νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός* 7; 22 11
ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. 7 *Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας* Ier 31 (38), 31—34
ἐζητεῖτο τύπος. 8 *μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν,* 9 *οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος.*
10 *ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς* 10, 16
ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐ- 2 Co 6, 16
τοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. 11 *καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,*

---

5. *μωυσης* cum ℵBKLP etc ... ς (= Gb Sz ut 7, 14) *μωσης* cum ADE al sat mu | ς *ὅρα γάρ, φησὶ* | *ποιησεις* (Gb″) cum ℵABDEKLP al plu Or 1,170 Eus$^{praep\ 592}$ et$^{ps\ 176}$ Euthal^{cod} etc ... ς (= Sz) *ποιησης* cum minusc mu | Gb Sz (*οἵτινες - ὄρει*), item Ln (*Ὅρα - ὄρει*)

6. *νυνι* cum ℵAD^{b}et^{c}EKLP al omn^{vl} etc ... Ln *νιν* cum BD* Ath^{266} al | *τετυχεν* cum ℵ*AD*KL 80. 116. Ath^{366} (sed$^{cdd\ s}$ -*χηκεν*) al ... ς *τετευχε* cum ℵ^{c}BD^{c}E al plu Dam ad h. l. ... P 17. al^{20} etc *τετυχηκεν* | *και κρειττονος* cum ℵABD^{b}et^{c}LP al pler d e f vg etc ... D*K 37. 69. 72. 73. 80. al^{5} etc om *και*, hinc Gb^{0}

8. *αυτοις* cum ℵ*AD*KP 17. 39. 114. 137. Euthal^{cod} Thdrt, item Chr cat^{216} ... ς Ti *αυτοισ* cum ℵ^{c}BD^{c}EL al pler Dam ad h. l. et$^{imagg\ 341}$ al

9. B 34. *εν ημεραισ* | *μου* (et. ς et ς^{e} 1633 etc): ς^{e} 1624. (ut etiam 37*) om

10. *αυτη η διαθηκη* sine *μου* cum ℵBKLP al omn^{vl} d e f vg syr^{utr} cop etc ... Ln add *μου* c. AD^{Gr}E^{Gr} | *επι καρδιαν αυτ.* c. ℵ*K 70. 219* g^{scr} f vg (hi^{2} *in corde*) aeth Clem^{69} Chr$^{cat\ 590}$ et$^{591\ sem}$ ... B *επι καρδια εαυτων* ... ς Ln Ti *επι καρδιασ αυτ.* c. ℵ^{c}ADEL al pler Chr^{905} Euthal cod Thdrt Dam al; item P 31. *επι καρδιαισ α.* Item *in cordibus* d e Prim; agnoscuntque pluralem etiam syr^{utr} cop arm

11. *τ. πολιτην* (B* *πολειτην*) cum ℵABDEKL al longe plu (7 ap Scri) d e cop basm syr^{sch} et$^{P\ txt}$ arm Chr^{edd} et$^{cat\ 590}$ Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) *τ. πλησιον* cum P al sat mu f vg syr$^{P\ mg}$ aeth Chr$^{206\ montf}$ Euthal

λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ
10, 17 ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐ-
τῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ
8 λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ
γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

Ex 25 ss 40, 3 ss etc

1 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον
κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία
καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια.
3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων,
4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης πε-
ριεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ
μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς δια-
Ex 10, 4 θήκης, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ

---

cod al | απο μικρου sine αυτων cum ℵABD*KP al[10] d e f vg basm arm Clem[89] Chr[206] et[cat59u] Euthal[cod] Cyrglaph[46] ... ς (sed Gb[00]) Ti add αυτων cum D[c]L al pler syr[utr] cop aeth Thdrt Dam Thphyl Oec

12. και των αμαρτι. αυτων sine additam cum ℵ*B 17. 23. f vg cop basm syr[sch] aeth ar[e] Clem[89] ... ς Ln Ti add και των ανομιων αυτων cum ℵ[c]ADEKLP al pler d e syr[p] arm (Chr) Thdrt Dam al

IX. 1. ειχε ut ℵBL etc; Ln Ti ειχεν ut DEP etc (A hiat). | και cum ℵADE KLP al pler d e f vg syr[p] arm Chr[212] Euthal[cod] etc ... B 3. 38. 52. al[6] syr[sch] cop basm Thphyl om | η (D* om) πρωτη sine additam cum ℵABDEKLP al[25] f vg basm syr[utr] arm Chr[212] Cyr[ador338] al ... ς (= Gb Sz) add σκηνη cum 47. 73. 74. 80. 137. 139. a[ser] al plu cop Euthal[cod] Thdrt

2. αγια: B praem τα. Praeterea ς (sed non ς[e] Gb Sz) άγία ut 37. cat txt etc; scripturam vero ἅγια confirmat Thdrt ad h. l. Dedimus autem αγια sine additam cum ℵBD[c]KLP al omn[vl] f vg etc ... AD*E d e Or[int2,162] (vide et. ad v. 3) add αγιων. Hinc Ln edidit ἅγια. ἁγίων. (hac interpunctione)

3. αγια αγιων cum ℵ*AD*E al pler (P 47. αγια των αγ.) arm Chr Euthal cod al ... ℵ[c]BD[c]KL 5. 11. 46. τα αγια των αγιων

5. χερουβειν cum BD[c]E. Similiter AP 37. Chr[mosc2] χερουβειμ. Item ℵD* d (e?) am fu al[lachm] sah basm Primas χερουβιν ... ς χερουβιμ cum

ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. 6 Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, 9 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι 5, 1
προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα- 10, 1
θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν

KL al pler f vg^{cle} etc | *δοξης* ut ℵABDEKLP etc ... Gb Sz per incuriam praem *της*

9. *καθ ην* (Gb′ Sz) cum ℵABD* 17. 23* 27. 67** 71. 73. 137. f vg etc ... ς (= Gb′ Sz) *καθ ον* cum D^{c}EKLP al pler d e etc

10. *βαπτισμοις* sine *και* cum ℵ*AD*P 6. 17. 27. al^{5} d e sah cop syr^{sch} arm aeth ar^{e} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,347}$ ... ς (= Gb^{00} Sz) add *και* cum ℵ^{c}BD^{c}EKL al pler f vg basm syrP Chr Thdrt Dam al | *δικαιωματα* (et. Gb″ Sz) cum ℵABP 6. 17. 27. 31. 73. 80. 137. 178. cop syr^{sch} arm ar^{e} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,347}$; item *δικαιωμα* D* d e sah ... ς (= Gb″ Sz) *δικαιωμασιν* cum D^{c}EKL al pler f vg syrP Chr Thdrt Dam al

11. *μελλοντων* cum ℵADEKLP al omn^{vl} f vg cop basm syrP^{mg} arm aeth Eus$^{ps\,50}$ et^{176} Cyr$^{hr\,144.\,196}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,347}$ al ... Ln *γενομενων* cum BD* d e syr^{sch} et^{p} txt ar^{p}etrop

12. *ευραμενος* (et. ς et ς^{e} 1633. etc) cum ℵABKLP etc ... D* 27. 44. 80. al fere^{10} Chr$^{cat\,223}$ Thphyl Oec *ευρομενος*

13. *τραγων κ. ταυρων* cum ℵABDE 30. 39. 47. n^{scr} d e f vg etc ... ς *ταυρ. κ. τραγ.* cum KLP al pler syrP arm aeth Ath^{583} Did$^{tri\,395}$ Cyr hr^{199} al

14. *αιωνιου* cum ℵ*ABD^{c}EKL al longe plu syr^{utr} arm etc ... ℵcD*P al^{30}

ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων
1 The 1, 9 εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.
24 15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θα-
νάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρο-
νομίας. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε
Ex 24, 8 ss ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵμα-
τος ἐνεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
Num 19, 6 ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν
τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε
Ex 24, 8 Mt 26, 28 τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων· τοῦτο τὸ
αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. 21 καὶ τὴν
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως
Lv 17, 11 ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν
νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. 23 ἀνάγκη οὖν
τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι,
αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας. 24 οὐ

---

fere d e f vg cop basm Did$^{tri\,395}$ Chr^{218} al *αγιου* | *υμων* cum ℵDEL al longe plu f am fu tol all^{lachm} basm syr^{P} arm aeth Ath$^{523\,edd\,2}$ Did$^{tri\,395}$ al ... Gb″ Ln *ημων* cum AD*KP al plus^{10} d e vg^{cle} demid all^{lachm} syr^{sch} cop ar^{e} Ath^{523} al | *ζωντι* sine additam cum ℵDEKL al pler d e f vg syr^{utr} basm arm aeth Clem al mu ... Ln add *και αληθινω* cum AP 21* 31. 66^{mg} cop Chr$^{218\,bis}$ com al

17. *μηποτε* cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP al omn^{vl} etc ... ℵ*D* *μη τοτε*, item Isid^{4,115}. Ediderunt *διαθέμενος;* Ln et Ti, non item ς Gb Sz.

18. *ουδ* cum ℵP al sat mu^{vl} Dam ... Ln Ti *ουδε* cum ACD^{b}et^{c}(gr* *ουδεν*) EL b al plu Chr Thdrt | *ενκεκαι-* ut ℵADE ... ς Ln *εγκεκ-* ut CK^{ü}LP al certe pler

19. *νομον* cum ℵ*D^{c}EKP al longe plu Chr Dam al ... Ln praem *τον* cum ℵ^{c}ACD*L al^{10} cat^{txt} Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} al | *μωυσεως* cum ℵCDEKL al plu (sed mu *-σεος*) ... ς (sed Gb Sz ut 7, 14.) *μωσεως* cum AP al sat mu | *και των τραγων* cum ℵ*AC (DE d e *τ. τραγ.κ. τ. μοσχ.*) etc. Item ς omisso *των* cum P 17. al longe plu Thdrt^{ed} Dam al. Item (d e) f vg rell (praeter syrr) ... ℵ^{c}KL 46. 121. k^{secr} syr^{utr} Chr^{227} plane om | *εραντισεν* cum ℵACDEKL al plus^{5} Euthal^{cod} ... ς *ερραντ.* cum P al plu

21. *εραντισεν* cum ℵACD*KL 17. 47. al ... ς *ερραντ.* cum D^{c}EP al plu

γὰρ εἰσ χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστόσ, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ᾽ εἰσ αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 *οὐδ᾽ ἵνα πολλάκισ προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσέρχεται εἰσ τὰ ἅγια κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·* 26 *ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκισ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰσ ἀθέτησιν ἁμαρτίασ διὰ τῆσ θυσίασ αὐτοῦ πεφανέρωται.* 27 *καὶ καθ᾽ ὅσον ἀπόκειται τοῖσ ἀνθρώποισ ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσισ,* 28 *οὕτωσ καὶ ὁ Χριστόσ, ἅπαξ προσενεχθεὶσ εἰσ τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίασ, ἐκ δευτέρου χωρὶσ ἁμαρτίασ ὀφθήσεται τοῖσ αὐτὸν ἀπεκδεχομένοισ εἰσ σωτηρίαν.*

X.

1 *Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν* 8, 5 Col 2, 17 9, 9 aa
τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ᾽ ἐνιαυτὸν ταῖσ αὐταῖσ θυσίαισ
αἷσ προσφέρουσιν εἰσ τὸ διηνεκὲσ οὐδέποτε δύναται τοὺσ προσερχο-

---

24. *αγια* post *εισηλθεν* (37. *προσηλθ.*) cum ℵAP 17. 37. 118. Euthal^{cod}. Ita et. Ln$^{ed\ min}$ ... ς Ln$^{ed\ mai}$ ante *εισηλθ.* cum CDEKL al pler d e Nyss$^{resurr\ 2,840}$ Chr al | *χριστοσ* sine articulo cum ℵAC*D* 17. 71. 118. arm Euthal^{cod} ... ς Ti *ο χρι.* cum C^{c}D^{b}et^{c}EKLP al pler Ath^{351} Ps-Ath^{401} al

26. *νυνι* cum ℵACP 37. 39. 47. 73. (L^{sil}) Or^{1,250} Chr^{234} Euthal^{cod} ... ς *νυν* cum DEK(L?) al pler Chr^{287} Thdrt Dam al | *τησ αμαρτιασ* cum ℵAP 17. 73. sah basm cop ... ς Ti *αμαρτιασ* cum CD^{c}EKL al pler Or ^{3,699} Chr$^{234.\ 287}$ al

28. *ουτ. και* cum ℵACDEKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc vix mu | *εισ σωτηριαν* sine additam cum ℵCDEKL al pler d e f vg sah cop basm syr^{sch} aeth Chr Thdrt Dam^{txt} Aug$^{pecc\ mer\ 1}$ ... Ln$^{ed\ min}$ add *δια πιστεωσ* cum AP 31. 47. 73. 40^{lect} floriac hal syr^{p}. Item al^{10} arm praem eadem.

X. 1. *θυσιαισ* sine additam cum ACDEHKL al omn^{vi} d e f vg syr^{utr} rell Or$^{int\ 2,696}$ etc ... ℵP add *αιτων* | *αισ* cum D*HL 73. 137. k^{ser} Chr mosc^{1} et^{1,814} Euthal$^{cod\ utvi}$ Thdrt, item d e. Eandem lectionem confirmare videntur ii qui *αισ* post *-σιαισ* plane om A 2. 7* 17. 47., item syr^{utr} arm. Edidit autem Ln$^{ed\ min}$ *θυσιαισ* sine *αισ* aut *ασ* ... ς Ln$^{ed\ mai}$ *ασ* cum ℵCD^{c}EKP al pler Chr^{239} Dam al. Item *ασ* vel *αισ* f vg basm cop aeth | *ουδεποτε*: A** syr^{p} arm praem *αι* | *δυναται* cum D*

μένουσ τελειῶσαι· 2 *ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ*
τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺσ λατρεύοντασ ἅπαξ
κεκαθαρισμένουσ; 3 *ἀλλ᾽ ἐν αὐταῖσ ἀνάμνησισ ἁμαρτιῶν κατ᾽ ἐνι-*
αυτόν· 4 *ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρ-*
Ps 39 (40), 7—9 *τίασ.* 5 *διὸ εἰσερχόμενοσ εἰσ τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσ-*
φορὰν οὐκ ἠθέλησασ, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 *ὁλοκαυτώματα*
καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ηὐδόκησασ· 7 *τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν*
κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περί ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεόσ τὸ θέ-
λημά σου. 8 *ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίασ καὶ προσφορὰσ καὶ ὁλο-*
καυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ἠθέλησασ οὐδὲ ηὐδόκησασ,
αἵτινεσ κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 *τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ*
ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ,

---

etᶜEHKL al sat mu d e f vg basm cop Chr ad h. l. Thdrt Oec (*ὁ νόμοσ τοῦτ᾽ ἐστιν*) Or$^{int\ 2,696}$ ... Gb′ Ln *δυνανται* cum ℵACD^{b}P al^{25} Chr mosc^{3} et^{1,614} Euthal^{cod} Dam Thphyl. Ln hac interpunctione usus est (in utraque editione): *σκιὰν γὰρ ἔχων – τῶν πραγμάτων. κατ᾽ ἐνιαυτὸν – θυσίαισ* (ed^{mai} add *ἃσ*) *προσφέρουσιν, εἰσ – τελειῶσαι· ἐπεὶ* etc.

2. ουκ (et. ς Gb Sz) cum ℵACDEH**KLP 17. al longe plu d e (hi^{2} *nam nec*) am fu harl* tol (*nonne*) al^{lachm} cop basm aeth (arm *ει μη*) Chr Euthal^{cod} Thdrt al ... ς^{e} om cum H* al non mu f vg^{cle} demid hal harl** syr^{sch} et (licet a syr^{sch} differat) syrP (uterque quidem satis libere) ar^{e} Primas | *κεκαθαρισμενουσ* cum ℵDEHKP 17. 23** 37. 39. 68. 71. 113. 116. Euthal^{cod}, item (ut Ln edidit) AC *κεκαθαρισμ.* ... ς Ti *κεκαθαρμενουσ* cum L al pler Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

6. *ηυδοκησασ* cum ACD*HP 37. 73. 120. Euthal^{cod} ... ς *ευδοκ.* cum ℵD^{c}E KL al pler Chr Thdrt Dam al

8. *θυσιασ και προσφορασ* (Gb′) cum ℵ*ACD*P 17. 23. 57. d e f vg sah cop syr^{sch} ar^{e} arm Cyr$^{ador\ 848}$ ... ς *θυσιαν κ. προσφοραν* cum ℵ^{c}D^{c}E KL al pler syrP aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *ηυδοκησασ* cum AD*P 37. 73. 109. 115. 120. Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 848}$ Thdrt ... ς *ευδοκ.* cum ℵCD^{c}KL al pler Chr Dam al | *νομον* cum ℵAC 17. 37. 46. 47. 71. 73. 116. Chr Euthal^{cod} al ... ς (Gb^{0}) praem *τον* cum DEKLP al pler Dam al

9. *του ποιησαι* sine additam cum ℵ*ACDEKP 17. al^{10} d e harl* sah cop basm syrP ^{txt} aeth Chr^{249} Cyr$^{ador\ 848}$ ... ς (= Gb Sz) add *ο θεοσ* cum ℵ^{c}L al pler f vg syr^{sch} et^{P} c.* Chr^{247} Euthal^{cod} al

10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· 12 οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος· διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, 17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

12, 2 etc
1, 13 etc
Ps 109 (110), 1
8, 10
Ier 31 (38), 33
8, 12
Ier 31 (38), 34
Eph 5, 12

---

10. *εσμεν δια* (et. ς^{e} Gb Sz Ln) cum ℵACD*E*P 17. 31. 47. 73. 80. 120. a^{ser} k^{scr} al ut^{vl} pauc Chr$^{247.\ 250}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 248}$ Thdrt, nec aliter d e f vg rell ... ς (non ς^{e} etc) Ti *εσμεν οι δια* cum D^{c}E**KL al longe plu Dam Thphyl Oec | *ιησ. χριστου* cum ℵACDEKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc ut^{vl} pauc

11. *ιερευς* cum ℵDEKL 17. 47. al longe plu (d e f vg) cop syr^{p} ^{txt} Chr $^{247.\ 250}$ Euthal^{cod} Dam al ... Ln *αρχιερευς* cum AOP al^{20} syr^{sch} et^{p} c.* basm arm aeth Cyr$^{ador\ 248}$

12. *ουτος* (et. Gb'' Sz) cum ℵACD*EP al^{9} d e f vg (hi Latt *hic*) arm Chr $^{247.\ 250}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 248}$ ... ς Ti *αυτος* cum D^{c}KL al pler Cyr$^{hr\ 230}$ Thdrt Dam Thphyl Oec | *εν δεξια* cum ℵ(ut^{c} restituit pro *εκ δεξια*) CDEKLP al fere omn Or^{4,219} Cyr$^{hr\ 230}$ etc ... Ln$^{od\ min}$ *εκ δεξιων* cum A 31.

15. *ειρηκεναι* (et. Gb'') cum ℵACDEP al^{20} it vg syr^{utr} cop basm aeth Chr Euthal^{cod} Thphyl ... ς Ti *προειρηκεναι* cum KL al pler arm Thdrt al

16. *επι την διανοιαν* cum ℵACD$^{\varepsilon\tau c}$P 17. 31. 47. 71. 73. f am fu harl^{s} tol aeth ... ς Ti *επι των διανοιων* cum D^{b}et^{c}EKL al pler d e vg^{cle} demid syr^{utr} cop basm arm Chr Thdrt Dam al

17. *μνησθησομαι* (Gb') cum ℵ*ACD* 17. Euthal^{cod} ... ς *μνησθω* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler Chr Thdrt Dam al

21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσερχώμεθα
4, 16 μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς 23 καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

6, 4 ss 26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλον-
Dt 17, 6 τος τοὺς ὑπεναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ
Dt 32, 35 s Ro 12, 19 Ps 134 (135), 14 ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. 30 οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.

---

22. *προσερχωμεθ.* cum ℵAC al plu d e f vg etc Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... D^{Er}E^{Er}KLP al plus^{80} *προσερχομεθα* | *μετα* cum ℵADELP etc ... C etc *μετ* atque sic per errorem Gb Sz | *ρεραντισμενοι* cum ℵ*AC D*P 31. 39. ... 17. 37. *εραντισμενοι*, ς *ερραντισμ.* c. ℵ^{c}D^{c}EKL etc

23. ς Gb Sz *πονηρᾶσ* · ^{28}*καὶ* et Ln *πονηρᾶσ*, ^{28}*καὶ* | *λελουσμενοι* cum ℵD*P 39. 46. 73. ... ς Ln Ti *λελουμενοι* cum ACD^{c}EKL etc

28. *μωυσεως* cum ℵKL 17. 37. 47. al plu^{vl} (8 ap Scri) Or^{3,361} Chr^{267} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς (Gb Sz ut 7, 14 ac post) *μωσ–* cum ADEP etc

29. *εν ω ηγιασθη* et. Or$^{1,749.\ 3,206}$ etc: Ln$^{ed\ min}$ om cum A Chr^{268} (et. mosc^{3})

30. *ανταποδωσω* sine additam cum ℵ*D*P 17. 23* 67** d e f vg cop syr$^{sch\ ar}$ aeth^{ro} Amb$^{ps\ 38}$ Prim ... ς (Gb^{00}) Ln Ti add *λεγει κυριοσ* cum ℵ^{c}AD^{c}EKL al pler syr^{P} arm aeth^{PP} Chr^{239} Thdrt Antioch^{1106} Dam al | *και παλιν* sine *οτι* cum ℵAKLP al fere omn etc ... DE 31. 73. d e f vg arm aeth^{PP} (non^{ro}) Euthal^{cod} add *οτι* (:: item LXX) | *κριναι* (f vg *iudicabit*, d e *iudicat*) ante *κυριοσ* cum ℵ*ADEK 17. 31. 55. 71. 73. d e f vg syr^{utr} arm aeth^{utr} Euthal^{cod} Thdrt^{4,1016} Antioch^{1106} Prim ... ς post *κυριοσ* cum ℵ^{c}LP al pler cop Chr Thdrt ad h. l. Thphyl

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. 34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συν- 12, 3
επαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι Is 26, 20 Hab 2, 3 s
γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονίσει· 38 ὁ δὲ Ro 1, 17 etc
δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI.

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

---

34. τ. *δεσμιοις* cum AD* al[11] f vg (*vinctis*) syr[utr] cop arm Chr[276] et[278] Euthal[cod] Antioch[1170] ... ς (= Gb Sz, sed Gb') τ. *δεσμοις μου* cum ℵD[c]EHKLP al pler d e (sed habent *vinculis eorum*) aeth Clem[608] (exscribit vv. 32—39) Or[1,303] (omisso *μου*) al | *εαυτους* cum ℵAH δ. 6. 36. 67. 80. d e f vg cop Clem[608] Euthal[cod] ... ς (= Gb Sz) *εν εαυτοις* cum minusc ut[vi] pauc (ut k[scr]) Antioch[1170] ... Gb Sz Ti *εαυτοις* cum DEKL al[70] fere Chr[279] al ... P om plane | *κρεισσονα* cum ℵA 17. Chr[279] etc ... ς Ti *κρειττονα* cum DEHKL al pler etc | *υπαρξιν* sine additam cum ℵ*AD*ℵ* 17. d e f vg cop aeth[ro] Clem[608] Chron[440] Prim ... ς (Gb[00]) add *εν ουρανοις* cum ℵCD[c]EH**KLP al fere omn syr[utr] arm aethPP Or[1,303] al

35. *μεγαλην* ante *μισθαποδοσιαν* cum ℵADEHP 17. 37. 73. 116. 137. Clem[608] Or[1,303] al ... ς post *μισθαπ.* cum KL al pler Chr al

36. Ln τ. *ἐπαγγελίαν*, [37] *Ἔτι*

37. *χρονισει* cum ℵ*D* ... ς Ln Ti *χρονιει* cum ℵ[c]AD[c]EHKLP al omn[vid] Clem[608] Eus[ps 180] et[dem 459] etc :: LXX[ed] *ου μη χρονιση*, ut et. ℵA etc

38. *μου* post *δικαιος* cum ℵAH* f vg arm Clem[208] Thdrt[4,1205] Sedul Prim ... ς om cum DEH**KLP al omn[vi] d e syr[utr] cop aeth Eus[dem 277] Chr[281] Euthal[cod] al | *πιστεως* sine *μου* et. Clem etc ... D* d e.syr[utr] Eus[dem 277] add *μου* (:: ut LXX, vide ante)

Gn 1, 3 3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ
Gn 4, 4 ss μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα θυ-
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ
Gn 5, 24 δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. 5 Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ
ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός·
πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ Θεῷ·
6 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν
προσερχόμενον Θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
Gn 6, 8 ss ποδότης γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν
Gn 12, 1 ss δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. 8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,
καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. 9 πίστει παῴκησεν εἰς
γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ

XI. 3. το *βλεπομενον* (et. Gb′) cum ʜAD*E*P 17. d e cop aeth Clem^{434} Ath^{176} Didtri^{185} al ... ς *τα βλεπομενα* cum D^{c}E**KL al pler f vg syr utr arm Chr$^{287.\ 288}$ al

4. *του θεου* cum ʜ^{c}D^{c}EKLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm Clem^{434} al mu ... Ln *τω θεω* cum ʜ*AD* 17. Euthal^{cod*} | *λαλει* cum ʜAP al^{50} f vg syr^{utr} cop arm Clem^{434} Or$^{2,\ 814}$ Ath^{288} al mu ... ς (= Gb Sz, sed Gb″) *λαλειται* cum DEKL al longe plu d e harl aeth Thdrt$^{com\ vid}$ Oec

5. *ηυρισκετο* cum ʜADE 109. Epiph$^{2,\ 98}$ Euthal^{cod} ... ς *ευρισκετο* cum KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *μετεθηκεν* cum ʜ^{c}(et iam$^{a\ vid}$)AD*KP al pler ... ʜ*D^{b}et^{c}L al aliq *μετατεθηκεν* | *μεταθεσεως* sine additam cum ʜ*AD*P 17. 47. 67** 80. d e f vg cop Euthal^{cod} ... ς (Gb′) add *αυτου* cum ʜ^{c}D^{c}EKL al pler syrP arm Chr^{292} Thdrt Dam al | *ευηρεστηκεναι* cum ʜDEP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec ... Ln Ti *ευαρεστηκ.* cum AKL al^{9} Thphyl

6. *θεω* cum ʜ*D^{b} 17. 115. k^{ser} ... ς Ln Ti *τω θεω* c. ʜ^{c}AD*et^{c}EKLP etc

8. *καλουμενος* cum ʜD^{c}EKLP al fere omn etc ... Ln praem o cum AD* 17. arm Thdrt | *τοπον* sine articulo cum ʜ*AD*P 17. Euthal^{cod} .. ς praem *τον* cum ʜ^{c}D^{c}EKL etc | *ημελλεν* cum ʜADcKLP al plu Euthal^{cod} Thdrt Oec ... Ln Ti *εμελλ.* cum D*K al permu^{vid} etc

9. *πιστει*: D*E* d e praem *και* | *γην* cum ʜADbKL al plu^{vl} (8 ap Scri) Euthal^{cod} Dam Oec ... ς (sed Gb^{oo}) praem *την* cum D*et^{c}E al sa:

Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·
10 *ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης*
καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. 11 *Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς* Gn 17, 19
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 *διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν,* Gn 15, b
καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει 22, 17
καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
13 *Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς* Gn 23, 4
ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ Ps 38 (39), 13
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
14 *οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.*
15 *καὶ εἰ μὲν ἐκείνης μνημονεύουσιν ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν*
καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 *νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν*

---

mu^{vl} (3 ap Scri) Chr etc | *συνκληρονομων* cum ℵADE ... ς Ln *συγκλ-* cum ELP al certe pler

11. *σαρρα* sine additam cum ℵAD^{c}EKL al pler Chr^{304} Thdrt Dam al ... D*et^{b}P al mu d e f vg syr^{utr} sah cop arm aeth Euthal^{cod} Thphyl add *στειρα* sive *η στειρα* (D^{b} 37. 67. 116. Euthal^{cod}) sive *στειρα ουσα* (P 4** 31. etc) | *παρ. καιρ. ηλικιας* sine additam cum ℵ*AD* 17. d e f vg sah cop aeth^{utr} Chr^{mosc1} Euthal^{cod} ... ς (= Gb Sz) add *ετεκεν* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al fere omn syr^{utr} arm Chr^{304} Thdrt Dam al

12. *εγεννηθησαν* cum ND^{b}et^{c}EL al pler Chr Thdrt Dam al ... Ln *εγεννηθησαν* cum AD*KP 17. 109. 219* Euthal^{cod}. Latini (d e f vg) *orti sunt.* | *και ωσ* (D* 21. 37. n^{ascr} *καθως*) *η* cum ℵADEKLP etc ... ς (= Gb Sz) *και ωσει* cum minusc vix mu Chr^{305} Euthal^{cod} Thdrt

13. *μη κομισαμενοι* cum ℵ*P 17. 23* 39. 57. 71. 80. 115. cat^{txt} et^{com247} Chr^{mosc3} Euthal^{cod} al ... ς Ti *μη λαβοντεσ* cum ℵ^{c}DEKL al pler Chr ^{312} al ... Ln *μη προσδεξαμενοι* cum A | *ιδοντεσ* (17. *ειδοτεσ*) sine additam cum ℵADEKLP al pler d e f vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} etc ... ς (= Gb Sz) add *και πεισθεντεσ* cum minusc ut^{vl} pauc

15. *μνημονευουσιν* cum ℵ*D* (sed^{vl} *-ουσαν*) 47. 73. 80. Euthal^{cod} Thdrt ^{1,1217} ... b 17. 31. Chron^{442} *εμνημονευσαν* ... ς Ln Ti *εμνημονευον* cum ℵ^{c}AD^{c}KLP etc | *εξεβησαν* (Gb′) cum ℵ*AD*E*P 17. 73. 80. Ps-Ath ^{57} Euthal^{cod} Chron^{442} Dam ad h l. et^{parall371} ... ς *εξηλθον* cum ℵ^{c} DE^{c}*KL al pler Chr^{312} Proc^{esa663} Thdrt al

16. *νυν* cum ℵADEKL^{sil}P al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) *νυνι* cum minusc sat mu^{vld}

Ex 3, 6 ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

Gn 22, 1 ss 17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
Gn 21, 12 Ro 9, 7 18 πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα,
19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν
Gn 27, 28 αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει περὶ μελλόντων εὐλο-
Gn 48, 15 ss 47, 31 γησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. 21 πίστει Ἰακὼβ ἀπο-
θνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
Gn 50, 24 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ
τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων
αὐτοῦ ἐνετείλατο.

Ex 2, 2 s 23 Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ-
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ
διάταγμα τοῦ βασιλέως. 24 πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρ-
νήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, 25 μᾶλλον ἐλόμενος
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
ἀπόλαυσιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θη-

---

19. *εγειρειν* cum ℵDEKL al pler Or^{2,37} Chr Thdrt Dam al ... Ln *εγειραι* cum AP 17. 71. Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,88}$ Chron^{102} | *δυνατος* cum ND*et^{c}E KL(P *δυν. εστιν*) al omn^{vl} f vg Or^{2,37} al mu, item *potens est* f vg Or int^{2,52} ... Ln *δυναται* cum AD^{b}, item *possit* d e

20. *πιστει* sine additam cum ND^{c}EKLP al pler syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{336} Severian$^{cat\,251}$ al ... Ln Ti add *και* cum AD* al^{6} d e f vg Chr $^{335\,txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Prim al | *ευλογησεν* cum ℵDEKLP al pler etc ... Ln *ηυλογ.* cum A 17. 37. 109. 114. Chr^{335} (et.^{mosco}) Euthal^{cod} Thdrt

21. *ευλογησεν* cum ℵKLP al pler Chr^{336} Thdrt^{1,110} Dam al ... Ln *ηυλογ.* cum ADE 17. Chr^{335} Euthal^{cod} al

23. *μωυσης* cum ND*KLP al longe plu etc ... ς (Gb Sz ut 7, 14 et post) *μωσης* cum AD^{c}E al mu | *διαταγμα* cum ℵDEKLP al fere omn etc (it vg *edictum*) ... Ln *δογμα* cum A^{vl} 34.

24. *μωυσης* cum ℵKLP etc ... ς (Gb Sz ut ante) *μωσης* cum DE al mu

25. *συνκακουχ.* cum ℵAD*P ... ς Ln *συγκακ.* cum D^{c}KL al certe pler

26. *των αιγυπτου* cum ℵDEKLP b al longe plu Clem^{609} Or$^{cat\,rom\,69}$ al mu, item syr^{utr} cop arm aeth etc ... Ln *των εν αιγυπτου* cum A 3. 31. ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *τ. εν αιγυπτω* cum minusc mu^{vl} Cyr hr^{139} al

σαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. 27 *πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν* Ex 12, 41
τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. 28 *πίστει* Ex 12, 11 ss
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλο-
θρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 *πίστει διέβησαν τὴν ἐρυ-* Ex 14, 22 ss
θρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύ-
πτιοι κατεπόθησαν. 30 *πίστει τὰ τείχη Ἰερειχὼ ἔπεσαν κυκλω-* Ios 6, 20
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 *πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο* Ios 2, 1
τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης. 6, 17 Ia 2, 25

32 *Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος* Iud 6, 4. 18
περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ 11 etc
καὶ τῶν προφητῶν, 33 *οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασι-*
λείας, ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στό- Dan 6, 22
ματα λεόντων, 34 *ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μα-* 3, 27
χαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· 35 *ἔλαβον γυναῖκες ἐξ* 1 Rg 17, 17

---

28. *ολοθρευων* cum ℵKLP etc ... Ln Ti *ολεθρευ.* cum ADE Dam
29. *ξηρασ γησ* cum ℵAD*E 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr al; item (*per aridam terram*) d e f vg cop syr^{sch} arm aeth ... ς om *γησ* cum D^{c}K LP al pler Thdrt Dam al
30. *ιερειχω* cum ℵ (ut edidimus ubique : Mt 20, 29 ex BCLZ Mc 10, 46^{a} ex B^{2}CFL, ibidem^{b} ex ℵBCL etc) ... ς Ln Ti *ιεριχω* cum ADEKLP rell | *επεσαν* cum ℵAD*P 17. 23. 31. 71. 109. 113. 116. 137. Chr^{mosc1} ... ς *επεσε* (*-σεν* D^{c}EL Euthal^{cod}) c. D^{c}EKL al longe plu (al^{11} *κατεπεσε*) etc
32. *με γαρ* cum ℵAD* 17. ... ς *γαρ με* cum D^{c}EKLP al fere omn Clem^{435} al | *βαραχ* sine additam cum ℵA 17. Clem^{435} Epiph^{701} Cyr$^{iul\ 189}$, item f vg cop arm ... ς Ti add *τε* cum D^{c}EKLP al fere omn Chr Thdrt al | *σαμψων* (D^{gr*} *σαμψω*) cum ℵA 17. Clem Epiph^{701} Cyr$^{iul\ 189}$, item d e f vg cop arm Amb$^{parad\ 152}$ al ... ς Ti praem *και* cum D^{gr}E^{gr}KLP al fere omn etc | *ιεφθαε* cum ℵA 17. Clem Epiph^{701} Cyr$^{iul\ 189}$, item f vg cop arm ... ς Ti praem *και* cum DEKLP al fere omn etc | *δαυειδ*: h. l. plene ND* ... ς *δαβιδ* cum minusc, D^{c}E al permu *δαυιδ* ... AKLP al plu *δᾶδ.* Cf ad Mt 1, 1.
33. *ηργασαντο* cum ℵ*D* 47* ... ς Ln Ti *ειργασ.* cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP etc
34. *μαχαιρησ* cum ℵAD* ... ς *μαχαιρασ* cum D^{c}EKLP etc | *εδυναμωθησαν* cum ℵ*AD* ... ς Ti *ενεδυναμωθ.* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EKLP al omn^{vid} Chr al mu
35. *γυναικες* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EKLP etc ... Ln *γυναικασ* cum ℵ*AD*

2 Kg 4, 19 ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
2 Macc 6, 18 ss 7, 7 προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. 39 καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2, 1 2 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης
8, 1 etc καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.

---

37. *επειρασθ. επρισθησαν* hoc ordine cum ℵ(D^{gr*})LP 17. Euthal^{cod} (in D^{gr*} bis *επιρασθησαν* scriptum est omisso *επρισθησ.*) ... ς Ln Ti *επρισθ. επειρασθ.* cum AD^{c}EK al pler d e f vg cop arm Or$^{1,600.\ 2,212}$ etc | *επειρασθησαν*: d e *temptaverunt*, f vg cop arm Or$^{int\ 2,648}$ *tentati sunt* ... 2. 43. 8lect 17^{lect} al syr^{sch} ar^{c} aeth^{utr} Or^{1,19} Eus$^{praep\ 563}$ Ephr^{1,88} al om. Coniecerunt *επιρασθησαν, επιρισθησαν, επιρωθησαν, επηρωθησαν, επρησθησαν* etc | *μαχαιρης* cum ℵD* ... ς *μαχαιρασ* cum D^{c}EKLP etc

38. *επι* cum ℵA 17. Or^{2,218} Ath^{261} (*επι ερ. πλαν. και εν σπηλ.* etc), item *επ* P 71. 73. 118. cat^{txt} Socr^{4,24} :: cf Mc 1, 45 ... ς *εν* cum DEKL al pler Clem^{600} Or$^{1,600.\ 707}$ etc

39. *την επαγγελιαν* cum ℵDEKLP al pler d e f vg rell Clem Or$^{2,227.\ 2,304}$ etcat cor^{80} etint^{2,242} etc ... Ln *τασ επαγγελιασ* cum A 80. Or$^{int\ 2,272.\ 487}$ Eus$^{eclog\ 89}$ al

XII. 1. *τοσουτον* et. ℵ^{c} Clem^{600} etc ... ℵ* *τηλικουτον*

2. *κεκαθικεν* cum ℵADEKLP al pler Cyr$^{hr\ 220}$ Chr^{267} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 121}$ al mu ... ς (= Gb Sz) *εκαθισεν* cum minusc

3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰς παιδίαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδίας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. 11 πᾶσα μὲν παιδία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι

Prov 3, 11 ac

---

3. *εις εαυτον* cum AP Dam^{paris}, item *adversum semetipsum* f vg^{clo} demid fu** al|achm ... ς Ti *εις αυτον* cum D^{ce**}KL al fere omn Chr Dam al ... ℵ*D*E* *εις εαυτους*, ℵ^{c} 17. Euth^{alcod} Thdrt *εις αυτους*, item *adversum semetipsos* sm iu* al, item *in vobis* d e

5. *παιδιας* cum KAD*LP etc ... ς Ln Ti *παιδειας* cum D^{ce}EK^{all} al plr^{vid}. Item *-ι-* v. 7 cum KAD*LP, v. 8 cum KAD*, v. 11. cum KD*. Etiam sic Eph 6. 4 (ubi restituendum *παιδίᾳ*) KAD*

7. *εις* (Gb') cum KADKLP al fere^{50} (sed plures^{vid}) etc. Nec aliter e? f vg Or$^{int\,2,355}$ *in disciplina* (fu *-plinam*) *perseverate*, harl *in doctrinam patientes estote*. Sed D d *εις παιδ*, *in disciplinam*, cum *ὃν παραδεχεται*, *quem recipit*, coniungunt. Etc ... ς *ει* cum minusc mu^{vid} Euth^{al} cod Tiphyl | *τις γαρ* sine additam cum ℵ*AP f vg sah aeth Bas^{2,103} Or$^{int\,3,355}$ .. ς add *εστιν* cum ℵ^{c}DEKLP al omn^{vid} d e syr^{sch} cop arm Chr Euth^{alcod} Thdrt etc

8. *παιδιας* ... ς Ln Ti *παιδειας*: vide ad v. 5. | *και ουκ υι. εστε* hoc ordine cum KAD*etc 17. 37 80. d f vg Chr$^{mosc\,3}$ Euth^{alcod} Or$^{int\,2,495}$ ... ς Ti *εστε ν. ο. υι.* cum D^{b}KLP al pler syr^{sch} arm aeth Ephr$^{1,327.\ 329}$ al mu

9. *πολυ* cum KAD* 17. Euth^{alcod} Dam^{paris} ... ς *πολλω* cum D^{c}KL al pler etc

11. *πασα μεν* cum ℵ*P 17. 21. d Or$^{int\,2,681}$ ... ς Ln Ti *πασα δε* cum ℵ^{c}AD^{c}KL al pler f vg syr^{sch} cop Chr$^{306.\ 397}$ Thdrt Dam al ... D^{gr*} etc nil nisi *πασα* | *παιδια* ... ς Ln Ti *παιδεια*: vide ad v. 5.

ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

Es 35, 3 12 *Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα*
Prov 4, 26 *ἀνορθώσατε,* 13 *καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν,*
ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 *εἰρήνην διώκετε*
μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύ-
Dt 29, 18 *ριον,* 15 *ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ*
θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης
Gn 25, 31 ss *μιανθῶσιν οἱ πολλοί,* 16 *μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς*
ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 *ἴστε γὰρ*
Gn 27, 30 ss *ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη·*
μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας
αὐτήν.
Dt 4, 11 18 *Οὐ γὰρ προσελήλυθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ*
Ex 19, 16 *καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ* 19 *καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ*
φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι
Ex 19, 12 s *αὐτοῖς λόγον·* 20 *οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον*

---

13. *ποιειτε* cum ℵ*P 17. ... ς Ln Ti *ποιησατε* cum ℵᶜADKL etc

15. *δια ταυτης* cum ℵDKL al pler Chr^{400} et^{406} Thdrt Dam al ... Ln *δι αυτης* cum AP 17. 47. 67** 80. 137. 238. Clem^{622} Chr^{407} Euthal^{cod} | *οι πολλοι* cum ℵA 17. 47. Clem^{622} Euthal^{cod} Thdrt ... ς om *οι* cum DKLP al pler arm Chr$^{400.\ 406.\ 407}$ al

16. *απεδοτο* cum ℵDKLP 17. al omn^{vid} etc ... Ln Ti *απεδετο* cum AC *εαυτου* cum ℵ*ACD^{b}et^{c} ... ς *αυτου* cum ℵᶜD*KLP al omn^{vid} Chr^{407} Euthal^{cod} al

18. *ψηλαφωμενω* sine *ορει* cum ℵAC 17. 47. d (transp; *ad ardentem et tractabilem*) f am fu demid harl (*ad ardentem intrectabilem*, cf d) tol omn^{lachm} sah cop syr^{sch} ar^{e} aeth Or$^{int\ 2,\ 281}$ (sed transp ut d) Chr^{418} com Euthal^{cod} Primas al ... ς Ln add *ορει* cum DE^{r}KL al pler (sed 37. 116. al *ορει* ante *ψηλαφ.* pon) vg^{cle} (invitis omnibus vg^{codd} nostris) arm Ath (ex epist festal 43. ap Cosm, cf Gall$^{5,\ 219}$) Ps-Ath^{51} al. Mihi quidem videtur *ψηλαφωμενον και κεκαυμενον πυρ* de ipso monte ardenti dici ac vero potuisse dici. | *και ζοφω* (Gb″) cum ℵ*AC D*P 17. 31. 39. 71. 73. 80. 137. Euthal^{cod} ... ς *και σκοτω* cum ℵᶜD^{b} etᶜL al pler Chr Thdrt Dam al ... K om

19. *μη* (et. ℵᶜ): ℵ*P 10. 73. Chr^{cdd} om | *προστεθηναι* cum ℵCDKLP al omn etc ... Ln$^{ed\ min}$ *προσθεινα*ι cum A

θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· 21 *καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ* Dt 9, 19
φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 *ἀλλὰ*
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἱερουσαλὴμ ἐπου-
ρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων 23 *πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτο-*
τόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ
πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 *καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ*
Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. 9, 15
25 *βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ*
ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον
ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 *οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν*
ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ Haggi 2, 6
μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 *τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ*

---

20. *λιθοβοληθησεται* sine additam cum ℵACDKLMP al longe plu (12 ap Scri) d f vg rell Chr Euthal^{cod} al ... ς (= Gb Sz) add (:: ex LXX) *η βολιδι κατατοξευθησεται* cum minusc ut^{vid} paucis

21. *ουτω* cum ℵ*A etc ... Ti *ουτωσ* cum ℵ^{c}CD^{b}et^{c}LMP etc | *μωυσησ* cum ℵCKL etc ... ς (Gb Sz ut 7, 14.) *μωσησ* cum ADMP al mu | Sic verba praebent Gb Sz Ln: ^{20}(*οὐκ ἔφερον γάρ – ἔντρομος*)· ^{22}*ἀλλὰ προσεληλύθατε*. Praeterea Ln v. 21. post *καί* ante *οὕτω* non interpg.

23. *ἀγγέλων πανηγύρει, καὶ*: hanc singulorum coniunctionem agnoscunt ACLMP 17. al plu etc. Nec aliter ediderunt ς Gb Sz ... ς^{e} *ἀγγέλων*, ^{22}*πανηγύρει καὶ ἐκκλ.*, Ln *μυριάσιν, ἀγγέλων* ^{22}*πανηγύρει καὶ ἐκκλ.* | *απογεγραμμενων εν ουρανοισ* cum ℵACDLMP etc ... ς (= Gb Sz) *εν ουρ. απογεγραμμ.* cum ℵ al longe plu Cosm^{474} Dam al | *δικαιων τετελειωμενων* ... ℵ* *τελιων δεδικαιωμενοισ* (non item ℵ^{c})

24. *κρειττον* (et. d f vg *melius*) cum ℵACDKLMP etc ... ς (= Gb Sz) *κρειττονα* cum 17. (*–ττωνα*) 47. al vix mu Thdrt Cosm^{474} | *παρα τον* cum ℵACDKMP al longe plu (d f vg *melius loquentem quam Abel*) etc ... Gb' *παρα το* cum L b 106. 108. al fere^{10} (3 ap Scri) Cyr$^{ador\,528}$ al

25. *εξεφυγον* cum ℵ*ACP 17. 57. 118. cat^{txt} Chr^{419} Cyr$^{fid\,74}$ Dam^{com}. Item *effugerunt* d f vg ... ς Ti *εφυγον* cum ℵ^{c}D^{c}(et* *εφυγαν*)KLM al pler Thdrt Dam^{txt} al | *επι γησ* cum ℵACDKLMP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) *επι τησ γησ* cum minusc vix mu | *τον* posuimus ante *χρηματιζοντα* cum ℵ*ACDM 17. Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,74}$ ... ς pon ante *επι* [*τησ*] *γησ* cum ℵ^{c}KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *πολυ* cum ℵACD* 17. ... ς *πολλω* cum D^{c}KLMP al fere omn etc | *απ ουρανων* cum AC DKLP al plu etc ... ℵM b 67** 72. al fere^{25} Chr^{419} *απ ουρανου*

26. *σεισω* (Gb'' Sz) cum ℵACM 6. 17. 47. 67** 71. 73. 80. f vg syr^{sch} sah cop aeth Ath^{526} Cyr$^{fid\,74}$ etc ... ς (= Gb'' Sz) *σειω* cum DKLP al pler d arm Quaest$^{orthod\,33}$ Ath$^{cdd\,2}$

τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ
σαλευόμενα. 28 *διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχω-*
μεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας
Dt 4, 24 *καὶ δέους·* 29 *καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.*

XIII.

1 *Ἡ φιλαδελφία μενέτω.* 2 *τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε·*
Gn 18, 2 *διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.* 3 *μιμνήσκεσθε*
10, 34 *τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ*
ὄντες ἐν σώματι. 4 *τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος·*
πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. 5 *ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος,*
Ios 1, 5 Dt 31, 6 *ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ'*
Ps 117(118), 6 *οὐ μή σε ἐγκαταλείπω,* 6 *ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν· κύριος*
ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;

7 *Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν*
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστρο-
φῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 *Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ*

---

27. *την* ante *των σαλευομενων* cum ℵ*AC 17. Cosm^{512} ... ς Ti post *των σαλ.* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler Ath^{516} al ... D*M arm om
28. *εχωμεν* cum ACD^{gr}LM al plu demid syr^{sch} cop arm Chr^{429} al ... ℵKP 17. 31. 37. 73. al plus^{25} d f vg^{cle} am fu harl tol aeth^{uir} Ath^{326} al *εχομεν* | *λατρευωμεν* cum ACDL 17. al mu Chr^{429} Cyr$^{trin\,610}$ Thdrt al, item *serviamus* d f vg ... Gb' *λατρευομεν* cum ℵKMP al^{60} (11 ap Scri) arm Ath^{526} al | *ευλαβ. και δεους* (Gb'') cum ℵ*ACD* 17. 71. 73. 80. 137. arm etc ... ℵ^{c}(sed restituta prima scriptura)D^{b}et^{c}MP *ευλαβ. και αιδους*, item^{vi} d f vg ... ς *αιδους και ευλαβειας* cum KL al pler Chr^{429} al

XIII. 3. *κακουχουμενων* cum ℵAD* 17. al plu Chr Thdrt Dam al ... D^{e}KLMP etc *κακοχουμ.*
4. *γαρ* (Gb') cum ℵAD*MP d vg cop Euthal^{cod} Prim al ... ς Ti *δε* cum CD^{c}KL al omn^{vi} f syr^{sch} aeth^{ro} arm Clem^{632} Eus$^{dem\,33}$ al
5. *εγκαταλειπω* cum ℵACD^{c}KLMP 17. al permu etc ... ς Ln *εγκαταλιπω* cum D* al plu Clem^{495} Chr^{431} Thdrt al
6. *ου φοβηθησομαι* cum ℵ*C*P 17. 108* d f vg syr^{sch} cop aeth ... ς Ti praem *και*, Ln [*και*] cum ℵ^{c}AC^{b}DKLM al pler etc
8. *εχθες* cum ℵAC*D*M (sic) ... ς *χθες* cum C^{3}D^{c}KL al omn^{vid} Or^{1,250} etc

αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 *διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.*

10 *Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.* 11 *ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα* Lv 4, 12 Mt 27, 32 etc *κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς.* 12 *διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν.* 13 *τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες·* 14 *οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ* Ps 49 (50), 15 Hos 14, 3 *τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.* 15 *Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.* 16 *τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.*

17 *Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.*

---

9. *παραφερεσθε* cum ℵACDMP b 17. 23. 31. 37 39. 46. 72. 73. 80. al plu (8 ap Scri) d f vg (*nolite abduci*, f *nol. obduci*, d *nol. adduci*) syr sch cop Bas^{3,403} al ... ς (= Gb Sz) *περιφερεσθ.* cum KL 47. o^{ser} al mu Thphyl | *περιπατουντες* cum ℵ*AD* ... ς Ti *περιπατησαντες* cum ℵ^{c}CD^{c}KLMP al omn^{vl} etc

10. *εξουσιαν* cum ℵACD^{b}et^{c}KP al omn^{vl} f vg cop aeth arm Chr^{428} Euthal cod Thdrt Dam al ... Ti om cum D*M d Dam

11. *περι αμαρτιας* cum ℵC^{3}DKMP al omn^{vid} d f vg syr^{sch} cop arm aeth pp Chr^{428} Euthal^{cod} Thdrt al ... Ln post *αγια* pon cum c* 80. 116., item syr^{sch} cop arm ... Ti om cum A aeth^{ro} (sed add post *εξω* τ. *παρεμβ.*)

13. *εξερχωμεθα* cum ℵACM al plu d f vg rell Chr Thdrt Dam al ... D^{gr} KP 47* al fere^{20} Euthal^{cod} Cyr$^{\frac{1}{3}}$ceph^{1,976} *εξερχομεθα*

15. *ουν* cum ℵ^{c}ACD^{c}M al omn^{vl} f vg etc ... tol *enim* ... ℵ*D*P syr^{sch} om

17. *ως λογ. αποδωσοντ.* post *υπερ τ. ψυ. υμων* cum ℵCDKMP al omn^{vl} d syr^{sch} cop arm aeth Hipp$^{lag\,89}$ Ephr^{2,90} Bas^{2,570} etc ... Ln ante *υπ. τ. ψυχ. υμ.* cum A f vg Or$^{int\,2,351}$ Prim

18 *Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.* 19 *περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.*

1 Th 5, 23 20 *Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν*
2 Th 2, 17 *κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,* 21 *καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον*
Ro 16, 27 etc *αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.*

22 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.* 23 *γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς.* 24 *ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους*

---

18. *πειθομεθα* cum (ℵ*)AC*D*MP 17. 67** 137. d (*suademus*) ... ς *πεποιθαμεν* cum ℵc Cc Db etc K al pler arm Chr Euthalcod Thdrt Dam al; item *confidimus* f vg

20. *ιησουν* sine additam cum ℵACDcKMP al longe plu am fu* allachm arm zoh etc ... D* b 17. 47. 72. 80. fscr al plus10 d (sed d* *deum* pro *dominum*) f vgcle fu** demid tol harl allachm etc add *χριστον*

21. *αγαθω* cum ℵD* d f vg cop Euthalcod Primas al ... ς Lned mai *εργω αγαθω* c. CDcKMP al omnvi syrsch arm aeth Chr Thdrt ad h. l. et4,127t Dam al ... A *εργω και λογω αγαθω*, atque sic Lned min :: cf 2 The 2, 17 | *ποιων* cum ℵCcDKMP al fere omn f vg syrsch cop arm aeth etc ... ℵ*AC* praem *αυτω* atque hinc Lned mai *τὸ θέλ. αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν*. Antea ed min habuerat *αυτος ποιων* ex errore Wtstii de C; habet vero ita 71. | *εν ημιν* cum ℵD Gr KM al25 syrsch arm etc ... ς Ln Ti *εν υμιν* cum ACP al plu d f vg cop aeth etc | *των αιωνων* cum ℵAC*KMP 17. al plu f vg syrsch cop aeth Chr Euthalcod Thdrt ad h. l. Dam al ... Ti om cum CcDGr (d deficit) 31. 37. 73. 80. al fere20 arm Thdrt4,127t ... Gb signum00 apposuit verbis *των αιωνων αμην*, sed om *αμην* soli fu allachm (contra am demid tol harl allachm etc)

22. *ανεχεσθε* ut ℵACDcKMP al plervi am (*sufferatis*) cop aethutr Chr al ... Ln *ανεχεσθαι* cum D* 17. 46. 74. al fere10 f vg (hi *ut sufferatis*) arm

23. *τ. αδελφ. ημων* cum ℵ*ACD*M 17. 31. 37. 39. 47. 66mg 71. 73. 116. f vg syrsch cop arm aeth etc ... ς Ti om *ημων* cum ℵcDbetcKP al pler Chr447. 448 al

ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Eph 6, 24 etc

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Ā.

I.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σω- Tit 1, 1 etc
τῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν 2 Τιμοθέῳ 2, 1

25. παντων υμων sine additam cum ℵ* 17. fu arm^{zoh} ... ς (sed Gb^{0} cum solo 17.) Ln Ti add αμην cum ℵ^{c}ACDKMP al pler f vg syr^{sch} cop arm ^{usc} aeth etc

Subscriptio: ℵc 17. πρ. εβραιουσ, item A additis εγραφη απο ρωμησ, et P 47. additis εγραφη απο ιταλιασ, et K etc additis εγραφη απο (109. al Euthal^{cod} add τησ) ιταλιασ δια τιμοθεου ... ς (= Gb Sz) προσ εβραιουσ εγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ τιμοθέου. Praeterea numerantur in codd. plur versus (στίχοι): ψν' ℵ**P 106. 108. 110. al, ψγ' K al plu Euthal^{cod} et Euthal ap Zacagn^{686}, et aliter.

* προσ τιμοθεον α' cum ℵAK 17. 80. 113. 116. 121. al. Item DFG αρχεται προσ τιμοθεον (D* τειμ.) α', d f g *incipit ad timotheum I.* ... ς^{e} παυλου του αποστολου η προσ τιμοθεον επιστολη πρωτη, Gb Sz παυλου πρ. τιμ. επ. πρωτη, ς η πρ. τιμ. επιστ. πρωτη.

1. 1. χριστ. ιυ pri loc cum ℵDFGP 80. 116. d f g fu demid hal omn^{lachm} cop syr^{P} ar^{e} etc ... ς ιησ. χριστ. cum AKL al pler vg^{cle} am tol syr^{sch} arm aeth etc | χριστου ιησου sec loc cum AD*FGP 17. 71. 72. 179. 8^{pe} n^{scr} d f g vg^{cle} am fu demid tol harl go sah^{gb} syr^{utr} ar^{e} Chr com^{636} Cyr$^{thes\ 294}$ Ambrst Prim ... ς ιησου χριστου cum ℵDcKL al pler vg^{cdd} aliq (ap Ln) cop arm aeth^{utr} Or^{2,739} al. Praeterea non praeposuimus κυριου cum AD*FGP 17. 31. 38. 43. 48. 71. 72. 179. 8^{pe} d f g vg go syr^{utr} sah^{gb} cop arm aeth^{utr} Or^{2,739} Cyr$^{thes\ 294}$ Ambrst ... ς (= Gb Sz) praem κυριου cum ℵDcKL al pler Chr$^{635.\ 636}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al

γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Act 20, 1 3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος
Tit 1, 14 εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν 4 μηδὲ
3, 9 προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις
παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 τὸ δὲ τέλος
τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως
ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, 6 ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες
ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, 7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι,
μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
Ro 7, 12. 16 8 οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται,
9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυπο-
τάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρο-
λῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις,
ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ
διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μα-
Phil 4, 13 καρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί

---

2. πατρος sine ημων cum ℵ*AD*FG 17. 23. 31. 73. 120. 213. d f g vg go cop arm Or$^{lat\,4,468}$ Prim ... ς (Gb^{00}) add ημων cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler vg$^{edd\,lachm}$ syr^{utr} sah^{gb} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst

4. εκζητησεις cum ℵA 17. 23. 93. 116. ... ς Ln Ti ζητησεις cum DFGK LP al pler Ir$^{gr\,1}$ (ex Epiph) Chr al | οικονομιαν (et. ς Gb Sz) cum ℵA FGKLP al fere omn cop (ipsum οικονομιαν retinet) syr$^{P\,txt}$ arm (a-th *legem*) Chr^{txt} et^{vom} Euthal^{cod} Thdrt al ... ς^{e} οικοδομιαν cum D^{c} 192. (invito com et. Dam^{txt}). Item οικοδομην (Gb″) D* Ir$^{gr\,2}$ ex Epiph, item *aedificationem* d f g m^{63} vg Ir$^{int\,1}$ Ambrst al go syr^{sch} et$^{P\,mg}$

5. Ln τὴν ἐν πίστει. ^{5}(τὸ δὲ τέλος usque τῶν αἰώνων, ἀμήν) ^{18}ταύτην τὴν παραγγ. Similiter Gb Sz τὴν ἐν πίστει· ^{5}(Τὸ δὲ τέλος – τῶν αἰώνων· ἀμήν·) Ταύτην τὴν παραγγ.

8. χρηται cum BDFGKL etc ... Ln χρησηται cum AP 73. Clem^{424}

9. πατρο- et μητρο- cum ℵADFGL 17. 37. 137. al plu Bas$^{eth\,288}$ Euthal^{cod} etc ... ς πατρα- et μητρα– cum minusc permu Epiph^{508} et^{507} al. Item -λωαις bis cum ℵAD*FGLP 17. al plu Bas$^{eth\,288}$ Euthal^{cod} etc .. D^{c} 37. 47* al -λοαισ, K etc -λοαισ

12. χαριν εχω cum ℵAFGP 17. 31. 67** 71 73. 80. 93. 137. 238. 8P^{e} cat txt f g vg cop arm aeth^{utr} etc ... ς (Gb^{0}) Ti praem και cum DKL al longe plu d go syr^{utr} etc

εἰσ διακονίαν, 13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεωσ καὶ ἀγάπησ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ ἀποδοχῆσ ἄξιοσ, ὅτι Χριστὸσ Ἰησοῦσ ἦλθεν εἰσ τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺσ σῶσαι, ὧν πρῶτόσ εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦσ Χριστὸσ τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸσ ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰσ ζωὴν αἰώνιον. 17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

1 Co 15, 9 Ga 1, 13 etc

4, 9

Mt 18, 11

Ro 16, 27 Iud 25 etc

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰσ προαγούσασ ἐπὶ σὲ προφητείασ, ἵνα στρατεύσῃ ἐν αὐταῖσ τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινεσ ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 ὧν ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Ἀλέξανδροσ, οὕσ παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

2 Ti 2, 17 1 Co 5, 5

II.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεισ, προσευχάσ, ἐντεύξεισ, εὐχαριστίασ, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 ὑπὲρ

---

13. το προτερ. (Gb') cum ℵAD*FGP al[7] ... ς τον προτερ. cum D[c]KL al pler | οντα: Ln add με cum A 73. Dial[821], item g me primum consistentem | αλλα cum ℵADFGLP etc ... ς αλλ cum K[sil] al mu[vid] etc

16. ιησους χριστος cum ℵKLP 37. al pler syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam al ... Ln Ti χριστ. ιησους (:: ut sexies praecessit) cum AD al[9] d f vg go sah Cyr[fid 124] Thdrt[1,1325] Ambrst al ... FG[fg] etc ιησους tantum | απασαν cum ℵAFG 17. 31. al[6] ... ς πασαν cum DKLP al pler

17. μονω sine σοφω cum ℵ*AD*FG 17. 37. 179. d f g vg sah cop syr sch ar[e] arm aeth Eusmcell[141] Cyr[thes 295] al mu ... ς (= Gb Sz) add σοφω cum ℵCD[b]E[tc]KLP al pler go syr[P] Did[tri 370] et[140. 152] et alib al mu

18. στρατευση cum ℵ*D* Clem[445] ... ς Ln Ti στρατευη cum ℵ[c]AD[c]FGK LP al omn[vid] etc | στρατειαν cum ℵAD[c]K[sil]L etc ... D*FGP Euthal[cod] στρατιαν

βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον
βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 *τοῦτο*
2 Pe 3, 9 2 Ti 3, 7 *καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ,* 4 *ὃς πάντας*
ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.
Ga 3, 20 5 *εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος*
Tit 2, 14 *Χριστὸς Ἰησοῦς,* 6 *ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ*
2 Ti 1, 11 Ro 9, 1 *μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις,* 7 *εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος,*
ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ
ἀληθείᾳ.

8 *Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ*
1 Pe 3, 3 ss *ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ·* 9 *ὡσαύτως*
καὶ γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης
κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις
ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 *ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις*

II. 1. *παρακαλω* et. f vg go syr^{utr} cop arm aeth Or$^{1,220.\ 797}$ et^{2,636} et^{ps} ap Gall^{14,60} al ... D*FG^{rg} d g sah Hil^{535} Ambrst^{ven} *παρακαλεῖ, obsecra*
3. *τουτο* sine *γαρ* cum ℵ*A 17. 67** sah cop Cyr$^{thes\ 296.\ 370}$ ... ς Ti add *γαρ* cum ℵ^{c}DFGKLP al pler d f g m^{98} vg go syr^{utr} arm aeth etc
5. Ln *ἀνθρώπων ἄνθρωπος*, (igitur coniungit arcte)
7. *λεγω* sine additamento cum ℵ^{c}AD*FGP 31. 47. 67** 70. 73. 137. al plus^{30} d f g vg sah cop syr^{utr} aeth etc ... ς (= Gb 8ɛ) add *εν χριστω* (:: cf Ro 9, 1) cum ℵ*D^{c}KL 17. 37. 192. al plu go arm Euthal^{cod} Thdrt
8. *προσευχ. τουσ ανδρ.* cum ℵAKLP al pler syr^{utr} arm Or$^{1,196.\ 211.\ 266.\ 298}$ et^{2,155} Bas$^{eth\ 277}$ etc ... DFG 115. d f g m^{36} vg go sah cop aeth Or^{2,311} Eus$^{ps\ 302.\ 455}$ etc *τ. ανδρ. προ.* | *διαλογισμου* cum ℵ*ADKLP al plu d f m$^{36.\ 80}$ vg go sah arm aeth Or$^{1,198.\ 266}$ et^{2,637} al mu ... Gb' Ti *διαλογισμων* cum ℵ^{c}FG^{rg} 17. 47. 67** 73. 80. 8^{pe} a^{scr} c^{scr} al plus^{15} g cop syr^{utr} Or^{1,211} et^{3,155} al mu
9. *ωσαυτωσ* sine *και* cum ℵ*AP 17. 71. Bas$^{eth\ 309}$ ... ς Ti add *και* cum ℵ^{c}DFGKL al longe plu d f g m^{80} vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,196} al | *γυναικασ* sine articulo cum ℵAD*FGP 17. 67** 71. 73. 8^{pe} Clem 247 Or$^{1,211.\ 198}$ Bas$^{eth\ 309}$ Dam$^{parall\ 465}$ ... ς praem *τασ* cum D^{b}et^{c}KL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. | *κοσμιω* c. ℵ*AD^{b}?et^{c}KLP al pler d f g m^{80} vg rell Clem^{292} ... ℵ^{c}D^{gr*}FG 17. Or^{1,211} et^{198} delar *κοσμιωσ* | *και χρυ.* cum ℵAD*FG^{rg} d (*g aut t et*) syr^{sch} cop Or^{1,212} ... ς *η χρυ.* cum D^{c}KL al pler f m^{80} vg go sah syr^{P} Clem^{247} Or^{1,198} al ... P 17. 73. 80. aeth nec *και* nec *η* habent | *χρυσω* cum ℵDKL al pler Clem Or^{bis} al mu ... Ln *χρυσιω* cum AFGP al plus^{10}

θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν, 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

1 Co 11, 9 Gn 2, 7. 22 Gn 3, 6

III.

1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, 3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος, — 5 εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυ-

1, 15 Tit 1, 6 ss 5, 8

---

12. *διδασκειν δε γυναικι* (Gb″) cum ʜADFGP plus[10] d f g m[80] vg go arm Or[cat cor 279] Bas[eth 309] Damp[arall 406] Cyp[315] Ambrst al ... ς Ti *γυναικι δε διδασκ.* cum ʜL al longe plu syr[utr] sah aeth etc | *αλλ* cum ʜDFG K[sil]LP etc ... Ln *αλλα* cum A 17.

14. *εξαπατηθεισα* (Gb″) cum ℵ*AD*FGP 17. 28. 32. 67* 71. 73. 80. 120. 137. c[secr 8pe] Bas[eth 309] ... ς *απατηθεισα* cum ℵ[c]D[b ?]et[c]KL al pler Chr ad h. l. et[saep] al

III. 1. *πιστος*: *fidelis* et. f vg guelf[palimps] ; g *humanus t fidelis* ... D* *ανθρωπινος*, item *humanus* d m[59] g (vide ante) Ambrst Sedul

2. *ανεπιλημπτον* cum ʜADFG 37. ... ς *ανεπιλημπτον* cum KL (P *-λειπτον*) al longe pler | *νηφαλιον* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵ*AD* 17. 31. 37. (*-λειον*) 49. 72. al[80] fere Or[3,645] al ... ς (= ς[e] Gb Sz) *νηφαλιον* cum D[c]K 47. al sat mu (4 ap Scri) Antioch[1226] Dam ... ℵ[c]FGLP etc *νηφαλαιον*

3. *μη πληκτην* sine additam cum ʜADFGKLP 17. 23* 31. 46. 57. 67** 71. a[l80] d f g m[59] vg go sah cop syr[sch] et[P] txt arm aeth Or[int 5,678] Constit [2,2,1] al mu ... ς (= Gb Sz) add *μη αισχροκερδη* cum 37. al permu (fere omn apud Scri) Chrmontf Thdrt[cod] Antioch[1226] | *αλλα* cum ʜAP 17. ... ς Ti *αλλ* cum DFGKL al pler

7. *δει δε* sine *αυτον* cum ʜAF[sr]GH 17. g ... ς (sed Gb[00]) add *αυτον* cum DKLP al fere omn d f m[59] vg Bas[eth 292] Chr Euthal[cod] al

2 Ti 2, 26 ρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες.
Tit 2, 3 11 γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον· 15 ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. 16 καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς

---

11. νηφαλιους (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵACD*H etc ... ς (= ς^{e} etc) νηφαλεους cum D^{c}K 37. 47. al sat mu ... FGLP etc νηφαλαιους

14. ταχιον (FGK o^{acr} -χειον) cum ℵD^{c}FGKL al pler Chr etc ... Gb' Ln εν ταχει cum ACD*P 17. 71. 73.

16. οσ (et. Gb, sed Gb' et ὅ et θεός) cum ℵ*(nec aliter ℵ^{c})A*C*F^{gr}G^{gr} 17. 73. 181. (de C* et A* cf excursum meum in Prol. codicis C p. 39 ss) codd Liberati (vide post) sah cop aethPP syrP mg Orint 4.465 (legendum enim: „sicut apostolus dicit: *qui* [non *quia*] *manifestatus est in carne, iustificatus* etc) Epiph^{k94} et^{2,74} Thdor^{mop} (apud Mansi 9, 221) Euther ap Thdrt^{5,719} (cf et. ibidem^{1127}) Cyr$^{fid\,6}$ bis (nec aliter legendum$^{fid\,124}$) et^{5,680} Cyr ap Oec ad h. l. Hier. Liberati enim archidiacoui Carthaginiensis (circa 554) breviarium caussae Nestorianorum et Eutychianorum (quod ex Garnerio repetiit Gall$^{12,119\,ss}$) capite 19. quod inscribitur de Severo, Iuliano ac Macedonio, haec tradit: „Hoc tempore Macedonius Constantinop. episc. ab imperatore Anastasio dicitur expulsus tanquam evglia falsasset, et maxime illud apostoli dictum: *Qui apparuit in carne, iustificatus est spiritu.* Hunc enim immutasse, ubi habet *oσ*, id est *qui*, monosyllabum Graecum, litteram mutata O in Θ vertisse et fecisse ΘC, id est *deus*, ut esset: *Deus apparuit per carnem*". ..... testimoniis contra θεοσ lectionem accedunt interpretes qui sive ὃσ sive ὅ habent, syr^{sch} et syr^{p} ^{txt} ar^{e} arm aeth^{ro}. Praebent vero ipsum ὅ, *quod* (id quod Latini ad ὃσ conformarunt propterea que ὃσ lectionem confirmant) D* d f g vg Hil^{1067} Aug$^{ep\,199}$ Victorin$^{gal\,8,161}$ Ambrst al (excepto Hier quem ὃσ tueri iam notavimus). ..... ς (= Gb, sed vide supra) θεοσ (i. e. ΘC pro OC

ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

1 *Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων,* 2 *ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,* 3 *κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν.* 4 *ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·* 5 *ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.*

6 *Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας·* 7 *τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.* 8 *ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια*

2 Ti 3, 1 ss

Tit 1, 15

2 Ti 2, 10

---

cum $\aleph^{e}$(qui corrector est saeculi 12.)C^{c}D^{c}KLP al pler (37. *ο θεος*) Did$^{tri\,88}$ (utitur verbis Pauli ad asserendam filii divinitatem) Nyss cont eunom^{10} (II, 265. id ipsum agit ut demonstret Christum a Paulo deum nominatum) et$^{anti\,rrh}$ ap Gall$^{6,526.\ 518}$ (quo loco id ipsum urget *ὅτι ἀεὶ ἄτρεπτον ὂν τὸ θεῖον τῇ οὐσίᾳ καὶ ἀναλλοίωτον.*) et^{1,663} Chr ^{1,609} Ps-Ath^{26} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et$^{1,92.\ 4,19.\ 23}$ Dam^{txt} Thphyl Oec al. | *ανελημφθη* cum NACD*FG ... ς *ανεληφθη* cum D^{c}KLP al omn^{vi}

IV. 2. *κεκαυστηριασμ.* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum NAL al^{10} Or^{1,627} ex$^{ed\ hoesch}$ Cyr$^{ador\,426}$ Thdrt$^{4,480\,ed\ pri}$ ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *κεκαυτηρ.* cum CDFGKP al pler Encrat$^{hipp\,276}$ Clem^{550} Or$^{1,627\ delar}$ et$^{8,639.\ 697}$ Epiph^{716} al

3. *μεταλημψιν* cum NAD*FG ... ς *μεταληψιν* cum CD^{c}KLP etc

6. *χριστου ιησου* cum NACD*FGKLP al fere^{15} (κ *του χρι. ιησ.*) d f g vg cle (et. fu demid etc) etc ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c} 17. 31. 47. al plu am syr^{sch} aeth Chr^{669a} Thdrt^{cod} Dam Aug$^{act\ felic\ 1}$ (^{8,476}) Ambrst | ᾗ cum NCDFGKLP etc ... A 80. 8^{pe} Euthal^{cod} *ης*, atque sic Ln$^{ed\ min}$ | *παρηκολουθηκας* cum NADKLP etc ... CFG *παρηκολουθησας*

2 Ti 1, 1 πρὸσ πάντα ὠφέλιμόσ ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆσ τῆσ νῦν καὶ
1, 15 τῆσ μελλούσησ. 9 πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ ἀποδοχῆσ ἄξιοσ.
Col 1, 29 10 εἰσ τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ
θεῷ ζῶντι, ὅσ ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πι-
στῶν.
Tit 2, 15. 7 11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδείσ σου τῆσ νεό-
τητοσ καταφρονείτω, ἀλλὰ τύποσ γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν
4, 16 ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. 13 ἕωσ ἔρχομαι πρόσ-
εχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει
τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματοσ, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείασ μετὰ ἐπιθέ-
σεωσ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοισ
ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ
4, 13 τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖσ· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώ-
σεισ καὶ τοὺσ ἀκούοντάσ σου.

V.

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃσ ἀλλὰ παρακάλει ὡσ πατέρα, νεω-
τέρουσ ὡσ ἀδελφούσ, 2 πρεσβυτέρασ ὡσ μητέρασ, νεωτέρασ ὡσ
ἀδελφὰσ ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. 3 Χήρασ τίμα τὰσ ὄντωσ χήρασ. 4 εἰ
δέ τισ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
2, 8 οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰσ ἀποδιδόναι τοῖσ προγόνοισ· τοῦτο γάρ

---

8. *επαγγελιαν* et. Clem$^{71.\ 809}$ etc ... κ 31. 37. 46. 238. al plus^{20} (8 ap Scri) go syr$^{p\ txt}$ (non item^{mg}) arm Oec^{bis} *επαγγελιασ*, atque sic Gb′

10. *εισ τουτ. γαρ* sine additam cum ℵACDP 17. 47. 67** 80. d f vg go cop syr^{utr} arm aeth Chr^{670a} Cyr$^{thes\ 297}$ Dam etc ... ς Ti add *και* cum FG^{gr}GKL al pler Chr^{669b} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec | *αγωνιζομεθα* (et. Gb′) cum ℵ*ACFG^{gr}G^{gr}K 17. al^{7} Cyr$^{thes\ 297}$ ... ς Ti *ονειδιζομεθα* cum ℵCDLP al pler (P al -ζωμ-) d f g vg go syr^{utr} cop arm aeth Chr ^{669b} et^{670a} etc

12. *εν αγαπη* sine *εν πν.* cum ℵACDFG 17. 31. 47. 70. 71. 73. 93. 109 178. d f g vg go cop syr^{utr} arm aeth ar^{e} Clem^{608} al mu ... ς (= Gb Sz) add *εν πνευματι* cum KLP al pler Thdrt Dam al

15. *πασιν* cum ℵACD*FG 17. 31. d f g guelf^{palimps} vg go cop syr^{utr} arm ar^{e} Ambrst al ... ς (Gb^{00}) praem *εν* cum DcKLP al pler Chr^{672a} al

ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 *ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας·* 6 *ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν.* 7 *καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν.* 8 *εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.*

9 *Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα,* 3, 2 Tit 1, 6
ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 *ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν.* 11 *νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν,* 12 *ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν·* 13 *ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.* 14 *βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν·* 15 *ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ.* 16 *εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.*

V. 4. *αποδεκτον* cum ℵACDFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) praem *καλον και* cum 37. o^{scr} al mu^{vl} cop go arm :: ex 2, 3
5. *επι* sine *τον* cum ℵ*CFGP ... ς Ln Ti add *τον* cum $ℵ^{c}$ADKL al certe pler etc | *θεον* cum $ℵ^{c}$ACKLP al omn^{vid} d e f $m^{86.\ 97}$ vg rell Chr etc ... ℵ*DΣ* Aug$^{ep\ 130}$ ter et$^{qu\ 43}$ in^{deut} et$^{bon\ vidu}$ $^{it\ 6,378}$ et$^{ps\ 131}$ Fulg$^{ep\ 2,12}$ *κυριον*
7. *ανεπιλημπτοι* cum ℵACD*FG ... ς *ανεπιλητοι* cum D^{c}KLP al omn^{vid}
8. *οικειων* sine *των* cum ℵAD*FG 73. ... ς Ti praem *των* cum CD^{b}et^{c}KLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *προνοειται* cum ℵ*D*FGK k^{scr} ... ς Ln Ti *προνοει* cum $ℵ^{c}$ACD^{c}LP al fere omn Chr al
11. *καταστρηνιασωσιν* cum ℵCDKL al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt al ... Ln$^{ed\ min}$ Ti *καταστρηνιασουσιν* cum AFGP 31. Chr$^{mosc\ 1}$
15. *τινες εξετραπ.* cum ℵCDKLP al omn^{vl} d f vg cop syr^{utr} arm aeth Chr al mu ... Ti *εξετρα. τινες* cum AF^{gr}G g
16. *πιστη* cum ℵACFGP 17. 47. 137. am harl* (hi^{2} *si qua fidelis*) cop arm Euthal^{cod*} (sed ipse* substituit alteram lectionem); item Ath^{374}. Similiter f vg Amb$^{luc\ 18,1490}$ et$^{offic\ 2,87}$ Augioh^{62,5} aeth^{PP} *si quis fidelis* ... ς (sed Gb^{0} *πιστος η*) Ti *πιστος η πιστη* cum DKL al pler d fu tol harl** allachm Ambrst syr^{utr} Chr Euthal^{cod**} Thdrt al | *επαρκεισθω*

1 Th 5, 12 ss
1 Co 9, 9
Dt 25, 4
Lc 10, 7
Mt 10, 10

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί· ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.

Dt 19, 15

2 Ti 4, 1

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. 23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν·

---

cum NAFG 17. (FG *επαρκεισθω*) ... ς Ti *επαρκειτω* cum CDKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al

18. *βουν αλοωντα* ante *ου φιμ.* (*κημ.*) cum NDFGKL al pler d g go syr^{p} Euthal^{cod} Dam Tert$^{marc\ 4,24}$ ... Ln post *ου φιμ.* pon cum ACP 17. 37. 57. 73. 80. 115. 116. 120. f vg cop syr^{sch} arm aeth Chr Thdrt al Ambrst al :: ut LXX | *φιμωσεις*: D *κημωσεις*

20. *Τους* sine copula cum ND^{c}KLP al omn^{vi} vg cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Cyp^{325} Lcif^{234} al ☞. Ln add *δε* cum AD* d f g demid go Bas$^{eth\ 292}$ Thphyl Hier$^{ep\ 24\ ad\ marcell}$ Ambrst. Item FG post *αμαρταν*.

21. *χριστου ιησου* cum NAD*G 17. 31. 73. d f g vg sah cop Clem^{318} Ath$^{526\ cdd\ 2}$ Cyr$^{hr\ 79}$ Bas$^{eth\ 305}$ et$^{spir\ 24}$ Thdrt Lcif^{234} Hil^{238} Ambrst ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c}FKLP al pler go syr^{utr} arm aeth Ath^{ed} Chr Euthal^{cod} Dam Hil^{246}. Praetereaque ς (Gb^{00}) praem *κυριου* cum D^{c}K LP al pler go syr^{utr} Chr Euthal^{cod} Dam, quod omisimus cum NAD* FG 17. 31. 73. d f g vg sah cop arm aeth Clem^{318} etc (et. Hil^{246}) *προσκλισιν* cum NFGK 47** 67** al sat mu d f g vg Clem^{318} Bas$^{reg\ 377}$ et^{alib} (sed fluct^{edd} et^{edd}) Chr^{660} etc ... Ln *προσκλησιν* cum ADLP 17. 23. al^{60} Ath^{527} („sic omn mss") Chr^{662} Euthal^{cod} etc. Latini (d f g vg Lcif$^{234\ bis}$ al) vertunt *in aliam* (vg^{cle} demid *alteram*) *partem declinando*.

23. *αλλα* cum NAD*FGP 17. ... ς *αλλ* cum D^{c}K^{sil}L al pler | *δια τον* (A *το*) *στομαχον* sine *σου* cum NAD*P 17. d ... ς Ti add *σου* cum D^{c}FGKL al pler f g vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Clem^{177} (reliqua non add) Euspraep ^{12,25} al mu

25 ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 ἔστιν δὲ

Tit 2, 9 a etc

Tit 2, 5

2 Ti 3, 8

---

25. *ωσαυτως* sine additam cum ℵDKLP al omn^{vi} d vg sah cop syr^{utr} arm aeth etc ... Ln add *δε* cum AFG f g go Or$^{int\,3,363}$ | *τα εργα τα καλα* cum ℵADFGP 17. 37. 116. d f g vg (hi^{4} *facta bona*) Thphyl Ambrst al ... ς *τα καλα εργα* cum KL al pler Chr^{692} al | *προδηλα* sine additam cum ℵA 67** ... ς add *εστι* cum KL al pler Chr^{692} Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item DFGP al^{7} add *εισι*. Item *manifesta sunt* Latini. | *δυνανται* cum ADP 17. 47. 67. 71. 73. 93. a^{scr} c^{scr} al plus^{30} Thdrt Oec ... ς *δυναται* cum ℵFGKL al sat mu (sed 2 tantum apud Scri) Chr^{692} Euthal^{cod} al

VI. 3. *προσεχεται* cum ℵ* (atque sic olim R. Bentley coniecit). Latini omnes (d f g m^{62} vg Cyp$^{54.\,139}$ Lcif^{216} Ambrst al) *acquiescit* (m *-escet*) ... ς Ln Ti *προσερχεται* cum ℵ^{c}ADFGKLP al omn^{vi} go syr^{utr} sah cop aeth Bas$^{regg\,522}$ Chr al

4. *ερις* cum ℵAK^{sil}P 17. al pler^{vi} syr^{sch} sah cop arm aeth Clem^{340} Bas eth^{288} Chr al mu ... Ti *ερεις* cum D(nec D^{c} mutavit)FGL 47. 8P^{e} al d f g m^{62} vg go syr^{P} Dam ad h. l. Lcif^{216} Ambrst al

5. *διαπαρατριβ.* cum ℵADFGLP al longe plu (10 ap Scri) Clem^{340} Bas$^{eth\,288}$ Chr Euthal^{cod} al ... K etc *διατριβαι*, al pauc *παρατριβαι* ... ς (= Gb Sz) *παραδιατριβαι* cum minusc vix mu (ut b^{scr}) | *την ευσεβειαν* sine additam cum ℵAD*FG 17. 67** 93. d f g vg go sah cop

πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. 7 *οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·* 8 *ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.* 9 *οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.* 10 *ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.*

2 Ti 3, 17 11 *Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν.* 12 *ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-*
Ro 4, 17 *λῶν μαρτύρων.* 13 *παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου*

---

aeth^{ro} Amb^{ps} ^{118} (certe nihil add) ... ς (Gb^{00}) add *αφιστασο απο των τοιουτων* cum D^{gr} ^{c}KLP al pler m^{62} tol** syr^{utr} arm aeth^{PP} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Leif^{216} Ambrst al

7. *οτι* (Gb′) cum ℵ*AFG 17. g vg^{cdd} lachm sah, item (qui *και* pro *οτι* exprimunt) cop arm aeth^{utr} ... ς Ti *δηλον οτι* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}KLP al pler Bas^{2,167} Mac^{228} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 316.\ 364}$. Similiter *αληθες οτι* D*, *verum quoniam* d, similiter alii Latini.

8. *διατροφας* cum ℵAL al pler f vg (hi^{2} *alimenta*) etc. Etiam Bas$^{2,167.\ 287}$ et^{3,101} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... DFGKP 46. 109. Or^{4,418} etc *διατροφην*

11. *θεου* cum ℵ*A 17. ... ς Ti *του θεου* cum ℵ^{c}DFGKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *πραϋπαθιαν* cum ℵ*AFGP(sed non superest nisi ultima syllaba *-αν*), item *-θειαν* 71. 137. 8^{pe} Petr^{alex} ap Rou^{4,45} (non item ap Gall) Ephr^{1,243} ... ς (= Gb″ *πραϋπ.* et Sz) *πραοτητα* cum D^{c}KL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item ℵ^{c}D* 31. *πραϋτητα.*

12. *εισ ην* sine *και* cum ℵADFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 37. al mu^{vid} syr^{P} c.* Thphyl Oec Ambrst

13. *παραγγελλω* (F^{gr}G^{gr} vitiose *-λλων*) sine *σοι* cum ℵ*FG 17., item g (sub *t*; habet enim *praecipio tibi t contestor*) Bas^{2,584} Amb$^{fid\ 499.\ 500}$ (*praecipio* sine *tibi*) al ... ς Ln Ti add *σοι* cum ℵ^{c}ADKLP al fere omn d f (g vide ante) vg (hi Latt *praecipio tibi*) Bas^{1,276} etc | *θεου* cum ℵ (:: cf ad v. 11) ... ς Ln Ti praem *του* cum ADFGKLP etc | *ζωογονουντος* (Gb′) cum ADFGP 17. 19* 31. 71. 93. 137. Ath^{529} Bas^{2,554}

Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 *τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν* Tit 2, 13
ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 *ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος*
δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευ-
όντων, 16 *ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶ-*
δεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος 2 Ti 4, 18
αἰώνιον, ἀμήν.

17 *Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ*
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ τῷ
παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, 18 *ἀγαθοεργεῖν,*
πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,
19 *ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα*
ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

Nyssaadv maced ap Mai^{4,33} Cyr$^{1\text{hes}\,297}$ Thdrt^{4,1274} al ... ς ζωοποιουντος cum ℵKL al pler Cyr$^{1\text{hier}\,79}$ Bas^{1,276} Chr al | *χριστου ιησου* cum ADK LP 17. 31. 37. al pler d vg go syrP arm^{codd} Cyr$^{1\text{hr}\,79}$ al mu ... ℵFG al plus^{5} (3 ap Scri) f g syr^{sch} sah cop arm^{ed} aeth Didtri^{73} Ath^{529} al mu *ιησου χριστου* | *πειλατου* cum AD* :: cf ad Act 3, 13. 4, 27. 13, 28. In evangeliis vero eadem scriptura testatissima est; cf Lc 23, 6 etc ... ς Ln Ti *πιλατου* cum ℵDcFGKLP etc

14. *ανεπιλημπτον* cum ℵD*FG ... ς *ανεπιληπτον* cum Dcklp etc

17. *εν τω νιν αιωνι* (ℵ* *καιρω*) cum ℵc (item ℵ*)FGKLP al omn^{vl} g syrP Or^{1,709} etc ... DE d e f m^{29} vg syr^{sch} sah cop Bas$^{eth\,269}$ Or$^{int\,2,154}$ Ambrst al mu *του νιν αιωνος* | *υψηλα φρονειν* (:: cf Ro 11, 20) cum ℵ Or^{1,709}. Apud Latinos d e f vg^{cle} fu demid harl tol Hier$^{gal\,3}$ al (similiter syr^{utr}) *non sublime sapere*, etc ... ς Ln Ti *υψηλοφρονειν* cum ADEFGKLP al omn^{vl} Bas$^{eth\,269}$ Chr al | *αλλ επι* cum ℵAD*FGP 17. al^{12} Or$^{1,709\,cdd}$ Bas$^{eth\,269}$ Chr Antioch^{1044} al ... ς Ti *αλλ εν* cum Dcklp al longe plu Or^{ed} Euthalc^{od} Thdrt Dam ad h. l. Oec | *θεω* sine articulo cum ND*FG 71. 115. 8^{pc} arm Or^{cdd} Antioch Thphyl ... ς Ln Ti *τω θεω* cum ADcEKLP al pler Or$^{1,709\,ed}$ Bas$^{eth\,269}$ al. Praeterea nonnulli addidimus *τω ζωντι* cum ℵAFGP 17. 23. 47. 67** 73. 118. 120. al pauc f g am fu* demid harl tol all^{achm} sah cop arm aeth Or^{cdd} Bas$^{eth\,269}$ al ... ς (sed Gb^{0}) add *τω* (D*E* etc om) *ζωντι* cum DEKL al pler d e m^{29} vg^{cle} fu^{vlct} syr^{utr} Or^{ed} Chr^{705} Euthalc^{od} Thdrt al | *παντα*: Ln *τα παντα* cum A 37. 116. al pauc Bas^{eth} Chr$^{2,85\,semel}$ ... FGG plane om. Posuimus autem ante *πλουσιως* cum ℵADEKLP etc ... ς (= Gb Sz) post *πλουσιως* pon cum minusc vix mu aeth

19. *οντως* cum ℵAD*E*FGHcappp 17. 23. 31. 57. 71. 116. 137. 176. 179.

2 Ti 1, 14 20 Ὦ *Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς*
2, 16 *βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως,*
2, 18 21 *ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.*
Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

8pe d e f g m[29] vg syr[utr] sah cop arm eth ar[e] Bas[eth267] Euthal[capp] ap Zacagn[690] Ambrst rell ... ς (= Gb Sz) *αιωνιου* cum DGK**KLP al pler marian Chr[705] Euthal[cod] Thdrt al

20. *παραθηκην* cum NADEFGKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz. sed Gb') *παρακαταθηκην* cum minusc mu (cf 137. 140. 4 ap Scri) Hipp antichr 1 (Lag[1]) Chr[705] Thphyl | *κενοφωνιας* cum NADEKLP al pler[v] syr[utr] sah cop aeth Clem[457] etc ... FG 73. 115** al vix mu (nullus ap Scri) Epiph[946] (in epist Ancyrana) *καινοφωνιας*. Item *vocum novitates* d e f g m[62] vg Ir[int 185] Lcif[217] al

21. *μεθ υμων* cum NAF[gr]GP 17. g (*vobiscum t tecum*) cop ... ς Ti *μετα σου* cum DEKL al fere omn d e f (g sub *aut*) vg syr[utr] arm aeth Praeterea ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ[cD[b]et[c]]EKLP al fere omn e f vg syr[utr] cop aeth: omisimus cum ℵ*AD*FG 17. d g fu* arm

Subscriptio: *προς τιμοθεον α̅* cum ℵ 17. al (109. al *πρωτη* pro *α̅*). Item DE *προς τιμοθεον α̅ επληρωθη· αρχεται προς τιμοθεον β̅*, item FG *επληρωθη επιστολη προς τιμοθ. α̅· αρχεται προς εαυτον* (G* *πεντ*) *β* (G add insuper II.) ... A 120. al *προς τιμοθ. α̅ εγραφη απο λαοδικειας*, P 114. *πρ. τιμοθ. α̅ εγραφη απο νικοπολεως* ... ℵ al mu Eu thal[cod] *προς τιμοθ. α̅* (vel *πρωτη*) *εγραφη απο λαοδικειας, ητις εστι* (*εστιν*) *μητροπολις φρυγιας της καπατιανης* (47. al *πακατια*... L *του αγιου αποστολου παυλου προς τιμοθ. επιστολη α̅ εγραφη απο λαοδικειας· ητις εστιν μητροπολης φρυγιας της καπατιανης* ... ς *πρὸς τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις φρυγίας τῆς πακατιανῆς*. Praeterea numerantur *στιχοι σλ'* (ℵ al plu).

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ* 1 Ti 1, 1 a
κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2 *Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ* 2 Co 1, 1 etc
τέκνῳ. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 *Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ* Act 24, 14
συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσε- Ro 1, 9
σίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, 4 *ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου*
τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, 5 *ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν*
σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 *Δι'*
ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ 1 Ti 4, 14
ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. 7 *οὐ γὰρ ἔδωκεν* Ro 8, 15
ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σω-
φρονισμοῦ. 8 *μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν*
μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ
κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 *τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει* Tit 1, 2 a
ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν

---

* *προσ τιμοθεον β̄* cum ℵAK etc ... ς *ἡ πρὸς τιμόθεον ἐπιστολὴ δευτέρα,* ς^{e} Gb Sz *παύλου τοῦ ἀποστόλου* (Gb Sz om *τ. ἀποστ.*) *ἡ πρὸς τιμόθ. ἐπιστ. δευτέρα.*

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵDEFGKP al plus^{20} etc ... ς Ln *ιησου χριστου* cum AL 37. al longe plu vg^{cle} tol harl etc

5. *λαβων* (Gb′) cum ℵ*ACFG 17. 31. 73. 8^{pe} arm ... ς *λαμβανων* cum ℵ^{c}DEKL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam | *λωϊδι* cum ℵACDE al pler e^{tc} ... FGKL 109. Euthal^{cod} *λοΐδι* | *ευνικη* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵACDE FGKLP al plu ... ς (non ς^{e} etc) *ευνεικη* cum minusc mu

8. *συνκακοπαθησον* cum ℵADEFGL ... ς Ln *συγκακοπ.* cum CK^{sil} etc

9. *αλλα κατα* cum ℵACP 17. b^{scr} k^{scr} Cyr^{glaph} 9; item 73. Ath^{480} *αλλα κατα την* ... ς *αλλα κατ* cum DEK^{sil}L al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item FG *αλλ. καθ*

τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,
10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ
1 Ti 2, 7 ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ
κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· 12 δι' ἣν αἰτίαν καὶ
ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα,
καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς
ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν
1 Ti 6, 20 παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
Ro 8, 11 14 τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.
4, 10. 16 15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
4, 19 ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. 16 δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ
Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου
οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαίως ἐζήτη-

---

10. *χριστου ιησου* cum ℵ*AD*E* d e sah ... ς *ιησου χριστ.* cum ℵc²DᵉKᵉ** FGKLP al omn^{vid} f g vg go cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,488} Chr Euth^{a} cod Cyr^{glaph} ^{10} Thdrt etc

11. *και διδασκαλος*: 17. *και διακονος* ... CP 3. 21. 115. ^{c}^{ser} d^{ser} om ια (:: cf 1 Tim 2, 7). Praeterea ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti add *εθνων* cum ℵc²DKᵉ KLP al fere omn d e f g vg go syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{718} ^{a}. Omisimus (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵ*A 17 :: pro hac auctoritate non re-nendum videbatur additamentum, quod ex 1 Tim 2, 7 huc transfer-ubi primum epistulae Pauli coniunctim edebantur, tam proclive era

12. *παραθηκην* cum unc omnib al longe plu etc ... ςᵉ 1633. (ut etiam ed^{compl}) *παρακαταθηκην* cum 23. 72. 115. b^{ser} g^{ser} k^{ser} al plus Chr^{718} Thphyl

14. *παραθηκην* cum ℵACDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) *παρακαταθηκ-* cum 47. 115. 137. al mu

15. *φυγελος* cum ℵCDEFGKLP al^{15} d e f g am fu tol al^{lachm} go sah ^{sy} p mg ^{gr} arm etc ... ς *φυγελλος* cum A al plu vg^{cle} demid cop ^{e}. *ἑρμογενης*: *ἑρμ-* non *ἑρμ-* D^{c}, item P o^{scr}. Quam scripturam com-mant d e vg$^{cdd\ lachm}$ go ... ς Ln *ἑρμογ-* ut f g vg^{cle} am fu demid a

16. *ουκ επαισχυνθη* (Gb') cum ℵᶜACD(* *επεσ-*, ᶜ *επαισ-*)LP 1. 17. 31. 46. 47. 71. 73. 109. 115. 116. al plus^{15} etc, item FG *ου καταισχυν-* ... ς *ουκ επησχυνθ.* cum ℵ*K al plu etc

17. *σπουδαιως* cum ℵCD*FGP 17. 31. 67** d e f g vg Or^{1,133} Bas^{ct} Ambrst al ... ς Ti *σπουδαιοτερον* cum D^{c}EKL al pler Chr Euth cod Thdrt Dam al. Item A 73. 137. *σπουδαιοτερως*

σέν με καὶ εὗρεν. 18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

II.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. 3 συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. 4 οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζή-

1; 8 4, 5

1 Co 15, 12 Ro 1, 3 etc

Act 28, 30 a

1 Ti 4, 9 Ro 6, 8

II. 3. *συνκακοπαθησον* (et. Gb″; sed *συνκ-* cum AC*D*E*FGP; Gb″ Ln *συγκ-* cum ℵ al syrP mg gr) cum ℵAC*D*E*FGP 17. 31. 71. 80. syrP mg gr cop arm aeth, item *labora* d e f vg (g *collabora*) Ambrst al ... ς *συ ουν κακοπαθησον* cum C^{c}D^{c}KL al pler syrP txt go (*tu igitur labora*) Chr$^{731.\ 732}$ al | *χριστου ιησου* cum ℵACD*E*FGP etc ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c}E**KL al pler etc

4. *πραγματειαισ* cum ℵACD*FGLP etc ... ς Ln *πραγματειαισ* cum D^{c}EK^{sil} etc

7. *ο λεγω* cum ℵ*ACFG^{r}GP 17. g go syr^{sch} aeth Chr$^{733\ com}$ ... ς *α λεγω* cum ℵ^{c}DEKL al fere omn d e f vg cop syrP arm Ephr^{2,85} Chr$^{731\ txt}$ al | *δωσει* cum ℵAC*DEFG 17. 67** d e f g vg (go *dat*) cop arm Dam Hil^{1096} Ambrst al ... ς (= Gb″ Sz) *δωη* (*δωει* c^{e} Euthal^{cod}) cum C^{c}KLP al pler Ephr^{2,85} Chr al

8. *δαυειδ* ut hoc loco plene ℵCD*. Cf ad Mt 1, 1.

9. *αλλα* cum ℵACD*E** (sic) 17. ... ς *αλλ* cum D^{c}E*FGK^{sil}LP al pler

11. *συνζη-* ut ℵACDEFGP ... ς *συζη-* ut K^{sil}L al certe pler. Item *-ζησομεν*

8, 17 Mt 10, 33 σομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. 15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. Tit 2, 9 16 τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περίϊστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προ- 2, 13 1 Ti 1, 20 κόψουσιν ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα τομὴν 6, 21 ἕξει. ὧν ἐστὶν Τμέναιος καὶ Φιλητός, 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τήν τινων πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστη- Nm 16, 5. 26 κεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ,

---

cum ʜADEK al pler Or^{1,488} al mu ... CLP 37* 47* 109. 115. o^{bscr} -ζησωμεν

12. συνβα- cum ʜADEP Dam^{paris} ... ς Ln συμβα- cum CK^{sil}L al certe pler Euthal^{cod}. Item -σιλευσομεν cum ʜD^{b}(* -λευομεν)EK al pler Or$^{cat\ cor\ 18}$ Eus$^{mcell\ 34}$ al mu ... ACLP 109. Euthal^{cod} -σωμεν | αρνησομεθα cum ʜ*AC 17. 31. 73. 115. f vg (vg$^{ed\ fu}$ al *negaverimus* am tol al *negabimus*) cop Chr^{740} Dam$^{parall\ 705}$ etc ... ς αρνουμεθα cum ʜ^{c}DEKLP al pler d e Euthal^{cod} Thdrt al

13. γαρ cum ʜ*A^{vid}CDE*FGLP ʀl^{20} f g syr^{sch} cop Ath^{377} edd pri Chr$^{740\ 741}$ Thdrt ad h. l. ... ς (= Gb + Sz) om cum ʜ^{c}K al plu d e vg go syr^{s} arm Ath^{377} ex$^{edd\ 4}$ al

14. θεου cum ʜ^{c}FG 37. 43. 67* 71. 80. 179. 238. al fere^{10} f g dem^{1} cop syr$^{p\ mg}$ etc ... ς Ln Ti κυριου cum ADEKLP al longe plu d e vg go syr^{sch} eth$^{p\ txt}$ etc | λογομαχειν cum ʜ^{c}D^{gr}E^{gr}F^{gr}G^{gr}KLP al omn syr^{utr} cop go Clem^{345} Chr al mu ... Ln λογομαχει cum AC* d e f vg aeth Or$^{int\ 2,167}$ Amb$^{abra\ 2,6.\ 326}$ al | επ ουδεν cum ʜ*ACP 17. Ir^{lat} FG 8^{pe} επ ουδενι (FG -νει) ... ς εις ουδεν cum ʜ^{c}DEKL al pler Chr^{lat} ^{741} al. Ln scribit μὴ λογομ. ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ κα. τ. ἀκ. sine distinctione.

16. κενοφωνιας et. f vg Sedul *inaniloquia*, Prim *vaniloquia* ... FG al παρακαινοφωνιας, item *novitates vocum* d e g (*novitatum voces t vocum novitates*) al. Cf ad 1 Tim 6, 20.

17. φιλητός: hoc accentu DKLP etc, non ut ς Ln φίλητος.

18. αναστασιν cum ʜFG 17. ... ς Ln Ti praem την cum ACDEKLP fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al

καί· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.
20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, 1 Co 3, 12 Ro 9, 21
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτι-
μίαν· 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος
εἰς τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγα-
θὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε 1 Ti 6, 11
δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων
τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύ- 1 Ti 4, 7
τους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσιν μάχας· 24 δοῦλον δὲ
κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν,
ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους,
μήποτε δῴη αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας,
26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι 1 Ti 3, 7
ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ 1 Ti 4, 1
χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, Ro 1, 29 ss

19. το ονομα κυριου cum ℵACDEFGKLP al fere^{80} d e f g vg go syr^{utr} sah cop arm aeth Or$^{int\,2,73}$ etc ... ς (= Gb Sz) τ. ονομ. χριστ. cum minusc vix mu

21. ευχρηστον cum ℵ*AC^{b}D*E*FG^{rg} al^{7} d e g go cop syr^{sch} ar^{e} Ephr^{170} Chr$^{748.\ 748}$ al mu ... ς (sed Gb^{00}) praem και cum ℵ^{c}C*D^{b}et^{c}E**KLP al pler f vg sah syr^{P} arm aeth Or$^{1,134.\ 137}$ al mu

22. των επικαλουμ. cum ℵDEKLP al pler d e f vg go syr^{sch} cop arm etc ... Ln praem παντων (:: ut 1 Co 1, 2) cum ACFG^{rg} al^{6} (sed FG 73. om των) g sah syr^{P} aeth Chr$^{748\,txt}$ Thdrt Isid^{4,220}

24. αλλα cum ℵADEFG 17. ... ς αλλ cum CK^{si}LP al pler | ηπιον ... DG^{r*} EG^{r*}F^{rg}G^{gr} aeth^{ro} νηπιον

25. πραϋτητι cum ℵACD*P 17. 31. 47. 67** 71. 113** 137. Ephr^{306} et^{2,132} Bas$^{eth\,303}$ Chr^{12,356} ... ς πραοτητι cum D^{b}et^{c}EKL al pler Bas$^{regg\,396}$ al mu | δωη cum ℵ*ACD*FG 31. etc ... ς δω cum ℵ^{c}D^{c}EKLP 17. al pler etc

III. 1. γινωσκε cum ℵCDEKLP al pler d e f vg go etc ... Ln γινωσκετε cum AFG^{rg} 17. 116. 238. 8^{pe} g (*scitote*) aeth^{ro} Aug$^{ep\,199}$

ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. 6 ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, 7 πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. 8 ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. 9 ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. 10 Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, 11 τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ κύριος. 12 καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. 14 σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων

1 Ti 2, 4 Ex 7, 11 1 Ti 6, 5 5, 24 1 Ti 4, 6 Act 13, 50 14, 5. 19 Act 16, 1

---

6. *αιχμαλωτιζοντες* (D* εκμ-) cum ℵACD*E^{m_s}FGP al fere^{30} ... ς (= Gb Sz) *αιχμαλωτευοντες* cum D^{c}EKL al plu | *γυναικαρια* sine articulo cum ℵACDEFGKLP al plu Or Chr Euthal Thdrt etc ... ς (= Gb Sz) praem *τα* cum minusc vix mu

8. *ιαμβρης* ... FG d e f g m^{62} vg go Hipp^{charism} cum eoque Const$^{6.1}$ (uno tantum codvind *ιαμβρ.* praebente) Macar$^{patient\ 3}$ ap Gall^{7,m} Or$^{int\ 3,646}$ et^{916} Cyp^{203} Lcif^{252} etc *μαμβρης*

10. *παρηκολουθησας* (FG *ηκολουθησας*) cum ℵACFG 17. ... ς Ti *παρηκολουθηκας* cum DEKLP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al

11. *εγενητο* cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln$^{ed\ min}$ *εγενοντο* cum A al^{c} | *ερρυσατο* cum AD* d^{scr} ... ς *ερρυσατο* cum ℵCD^{c}EFGKLP al pler etc

12. *ζην ευσεβως* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵAP 17. 37. 71. 8^{pe} cop syr^{P} aeth Or^{3,138} et^{485} Eusp$^{s\ 18}$ Ath^{492} al ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *ευσεβ. ζην* cum CDEFGKL al pler d e f g vg go syr^{sch} arm Eusp$^{s\ 209}$ al mu

14. *τινων* cum ℵAC*FG^{r}GP 17. 71. d e g Ambrst ... ς *τινος* cum C^{c}DEKL al pler f vg go cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} al mu

ἔμαθες, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος. 1 Ti 6, 1 11

IV.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύ- 1 Ti 5, 21 Tit 2, 1

---

15. *ιερα γραμμ.* cum ℵ^{c}b D*FG 17. arm Epiph^{362} Dam^{com} (^{369}) ... ς Ti praem τα, Ln [τα] cum AC*D^{c}EKLP al fere omn Clem^{71} al

16. *θεοπνευστος και* etiam d e g am fu al^{lachm} go syrP arm aeth Or^{4,4} Did$^{tri\,234}$ al mu ... f vg^{cle} demid harl tol al^{lachm} syr^{sch} cop Or$^{lat\,2,444.\,468}$ Thdor^{mop} ap Facund^{3,6} (Gall^{11,697}) Hil^{1251} Ambrst Prim al om *και* | *ελεγμον* cum ℵAGFG 31. 71. 80. Dam$^{parall\,594}$ (et.^{paris}) ... ς *ελεγχον* cum DEKLP al pler Clem^{71} Chr al | *παιδιαν* cum ℵAD*FG al ... ς Ln Ti *παιδειαν* cum CD^{c}EKLP al pler

IV. 1. *διαμαρτυρομαι* sine additam cum ℵACD*EFGP etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν εγω* cum D^{c}EKL al pler syrP Chr al | *χριστου ιησου* cum ℵACD*FGP 47. 71. 73. 8^{pe} d e f g am fu etc ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c}EKL al pler vg^{cle} harl syr^{utr} arm aeth etc. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *του κυριου* cum D^{c}EKL al pler etc ... omisimus cum ℵACD*FGP 31. 47. 73. d e f g vg cop syrP^{txt} arm aeth Ath^{530} Bas$^{eth\,315}$ al | *και την επιφανειαν* cum ℵ*ACD*FG 17. 67** d e f g am fu harl tol omn lachm cop Did$^{tri\,95}$ etc ... ς (= Gb, sed Gb') *κατα την επιφανειαν* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler go syr^{utr} arm aeth (*in adventu regni eius*) Euthal^{cod} Thdrt Dam al

2. *παρακαλεσον επιτιμησον*: hoc ordine cum ℵ*FG 37, 116. d e f g vg go cop Or^{2,585} Aug$^{doctr\,chri\,4}$ Ambrst al ... ς Ln Ti *επιτιμ. παρακαλ.* cum ℵ^{c}ACD^{gr}E^{gr}KLP al pler syrP arm aeth Chr Euthal^{cod} al

3. *τας ιδιας επιθυμιας* cum ℵACDEFGP al plus^{20} etc ... ς (= Gb Sz) *τας επιθυμ. τας ιδιας* cum KL al longe plu etc

σουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπή-
2, 3 σονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐ-
Phi 2, 17 αγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη
σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. 7 τὸν
1 Ti 6, 12 καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετη-
ρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν
Is 1, 18 ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ
μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
Col 4, 14 9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. 10 Δημᾶς γάρ με ἐγ-
κατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλο-
Col 4, 14 νίκην, Κρήσκης εἰς Γαλλίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· 11 Λουκᾶς
Col 4, 10 ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·
ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα
εἰς Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παὰ
Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.

---

6. *της αναλυσεως μου* cum NACF^{8r}GP 17. 31. 37. 47. 73. 8P^{e} arm Eus hist^{2,22,5} ex$^{cdd\,8}$ Ath^{262} al mu ... ς Ti *της εμης αναλυσεως* cum DEKL al pler Eus^{hist} ex$^{cdd\,6}$ Marc^{mon} ap Gall^{6,34} Chr al

7. *τον καλον αγωνα* cum NACFG 17. 37. 116. Ephr^{2,165} Ps-Ath^{62} al ... ς Ti *τον αγωνα τον καλον* cum DEKLP al pler Or$^{1,752.\ 2,736.\ 4,247}$ Eus ps^{23} al mu

8. *πασι* et *ηγαπηκοσι* cum ℵ*(sed om *τ. ηγαπ.*)CL etc ... Ln Ti *πασιν* et *-κοσιν* ut ℵ^{c}AD^{c}EFGP al | *πασι* cum NACD^{c}E**FGKLP al fere omn g go cop syr^{p} arm aeth Ephr^{2,165} al mu ... D*E* 67** d e f vg syr$^{s\,c}$ ar^{e} Amb$^{ps\,118,12}$ al om, hinc Gb^{0}

10. *εγκατελιπεν* cum ND*K^{sil} al pler (unus ap Scri *-λειπειν*) ... Ti *-λειπε* cum ACD^{b}et^{c}EFGLP al | *γαλλιαν* cum ℵC 23. 31. 39. 73. 80 am** (,,codices Latini" teste Wtstenio) aeth^{ro} Eus$^{hist\,3,4,8}$ Epiph^{433} ... ς l Ti *γαλατιαν* cum ADEFGKLP al pler d e f g vg^{cle} am** fu demid ka allachm go cop syr^{utr} Chr^{779} etc | *δαλματιαν* cum NDEFGKP al lor plu it vg rell ... A *δερματιαν*, C 2. 7. 13. 14. 21. 26. 39. 41. al^{15} *δαλματιαν*, atque sic Ln edidit.

11. *αγε* cum NCDEFGKL al pler Chr al ... Ln$^{ed\,min}$ Ti *αγαγε* cum A al Euthal^{cod} Thdrt Dam

13. *φελονην* ut NACDEFG al plu etc ... ς (non item ς^{e} Gb Sx) *φαιλονην* cum L al mu | *απελιπον* cum NDEK^{sl} al plu etc ... Ti *απελειπον* cum ACFGLP al mu

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη· 17 ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. 18 ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

1 Ti 1, 20 Act 19, 33

3, 11

1, 16 Act 18, 2 et Ro 16, 23 Act 21, 29

---

14. *ἀποδωσει* (et. Gb'' Sz) cum ℵACD*E*FG 6. 17. 31. al^{12} f g vg^{cle} demid harl allachm go syr^{sch} cop arm aeth Chr^{780com} et^{781} (*ὃ καὶ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά.*) etc. ... ς Ti *ἀποδωη* cum D^{c}E**K(-*δωει*)L al longe plu d e am fu tol al Orthod$^{qu\,125}$ Chr$^{780\,txt}$ et^{1,270} et alib al

15. *αντεστη* (FG *ανθεστη*) cum ℵ*ACD*FG 17. ... ς Ti *ανθεστηκε* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler Chr ad h. l. et$^{1,270.}$ 3,595 Euthal^{cod} Thdrt Dam al

16. *παρεγενετο* cum ℵ*ACFG 17. 39. 14^{lect*} k^{scr} Eus$^{hist\,2,22,3}$ edd Chr^{12,8} edd Euthal^{prolog} ap Zacagn^{533} ex$^{edd\,2}$ ... ς Ti *συμπαρεγενετο* (Ti *συνπ-* cum ℵ^{c}DE) cum ℵ^{c}DEKLP al pler Eus$^{hist\,ed}$ (ex cdd) Chr ad h. l. et^{2,158} al | *εγκατ-* ut ACD^{b}et^{c}EKLP al pler ... ℵ(sed v. 10 *εγκ-*)D*FG *εγκατ-*. Item *-λιπον* cum ℵD*K$^{s\text{i}}$ al pler ... Ti *-λειπον* cum ACD^{b}et^{c}E FGLP al

17. *ακουσωσιν* (Gb') cum ℵACDEFGP 17. al fere^{10} Eus$^{hist\,2,22,3}$ Euthal prolog al ... ς *ακουση* cum ℵL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *ερυσθην* cum ℵAC 37. Euthal^{cod} ... ς *ερρυσθην* cum DEFGKLP etc

18. *ρυσεται* sine copula cum ℵACD* 17. 31. 67** 71. 80. d e f vg (demid *liberavit autem*) cop arm Eus$^{hist\,2,22,4}$ al ... ς praem *και* cum D^{c}E FG^{r}GKLP al pler g syr^{utr} aeth Chr^{781} et^{782} al. Sed FG pro *ρυσεται* habent *ερρυσατο*, item d e f g vg^{cle} fu demid tol al Prim al *liberavit*

19. *πρισκαν* et. d e f vg^{cle} am demid harl** tol allachm cop arm aeth ... 4** 23** 47. 48** 72. 74. 80. 113. 238. a^{scr} al plus^{10} g fu harl* marian syr^{utr} Chr^{782} Thphyl Oec Ambrst *πρισκιλλαν*

Phil 25
Phil 4, 23 22 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

Ro 1, 1 etc 1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν
2 Ti 1, 9 a 2 ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ
χρόνων αἰωνίων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ
1 Ti 1, 11 ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν

22. ο κυριος sine additam cum ℵ*FGrG 17. 8Ppe g aethutr ... Lu add ιησους cum A 31. 114.; item ς add ιησους χριστος cum ℵcCDEKLP al pler d e f vg syrutr cop arm Chr Euthalcod Thdrt Dam al Ambrst al | η χαρις μεθ υμων (al pauc am al Chr Thdrt μεθ ημων, syrsch arm ap Gb μετα σου) cum ℵACDcE**FGKLP etc ... D*etbE* d ερρωσο (D* ερρωσ) εν ειρηνη, item e? ... 8Ppe aethro Ambrstven plane om. hinc Gb0. Praeterea ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵcDEKLP al pler d e vg syrutr cop aethPP armusc Chr784 etc ... omisimus cum ℵ*ACFG 17. 67** 71. f g aethro Ambrstven

Subscriptio: ℵc 17. nil nisi προσ τιμοθεον, item aeth *viro Timotheo* ... ς (= Gb Sz) πρὸς τιμόθεον δευτέρα, τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη παῦλος τῷ καίσαρι νέρωνι. Praeterea numerantur στιχοι: ℵ**P al ρπ', K al plu (etiam Euthal) ροβ', L ρ̄ϖ̄ και δυο, vgcod lacuna *versus CLXXII*, etc.

* ℵAK 17. 37. 47. 116. 123. al προσ τιτον, DEFG αρχεται προσ τιτον ... ς παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς τίτον ἐπιστολή.

I. 1. ιησου χριστου cum ℵDcEFGHIKLP al pler d e f g vgcle am demid harl allachm go syrsch arm aeth Chr789. 790 etc ... Ti χριστου ιησου cum A 106. 108. 113. fu tol allachm cop syrP Cassiod

2. επ cum ℵADc(et iamb?)EIKLP etc ... D* εφ ... FGH εν, ut etiam g in *spe*, d e f vg *in spem*

θεοῦ, 4 *Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εἰρήνη* 1 Ti 1, 2
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. 2 Ti 1, 2
2 Io 3 etc

5 *Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-*
διορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι Act 14, 23
διεταξάμην, 6 *εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα*
ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. 7 *δεῖ γὰρ*
τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, 1 Ti 3, 2 sq
μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 *ἀλλὰ*
φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 *ἀντ-*
εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγον-
τας ἐλέγχειν. 10 *Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ*
φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, 11 *οὓς δεῖ ἐπιστομί-*
ζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ

---

4. *και ειρηνη* (Gb″) cum ℵC*DEFGIP 17. 73. 137. d e f g vg go syrsch cop arm aethro (sed habet *ειρην. σοι και χαρισ*) Orint 4,468 (*ad Titum vero: Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro*) etc ... ς (= Sz) Ln *ελεος ειρηνη* cum ACbKL al pler (115. *ελε. και ειρ.*) syrp aethPP (*ειρηνη σοι και χαρισ και ελεος*) Thdrt Damtxt Thphyl Oec | *και* sine *κυριου* cum ℵACD*I 17. 73. 120. d e vg go cop Orint 4,468 Thdrt Hiertit al ... ς *και κυριου* cum DcEFGKLP al pler f g syr utr aeth Chr Euthalcod Dam al | *χριστου ιησου* cum ℵACD*I 17. 73. d e vg go cop Orint Thdrt Hiertit al ... ς *ιησου χριστου* cum DcEFG KLP al pler f g syrutr aeth Chr Euthalcod Dam al

5. *απελ-* (Gb′) cum ℵ*ACD*IFG 17. 23. 31. 45. 57. 67** 73. 113′* 137. al Or3,645 Baseth 292 excdd 3 ... ς *κατελ-* cum ℵcDcEKLP al pler Baseth Chr Euthalcod Thdrt Dam al. Item *-λιπον* cum ℵDEK 17. 31. 37. al pler, item Or Bas rell ... Ti *-λειπον* cum ACFGILP 47. 137. al | *επι-διορθωση* cum ℵCDb?etcE**IKLP 17 (*-σει*) 37. 47. 73 (sed *διορθ.*) al longe plu Or3,645 Baseth 292 excdd 3 Chr Hiergr Euthalcod Thdrt Dam al ... Sz Ln *επιδιορθωσησ* cum AD*E*FG al vix mu Baseth excd paris (sed D* *επανορθωσησ*)

10. *πολλοι* sine *και* cum ℵACIP 17. ascr al30 am** demid go cop syrutr arm aeth Clem340 Chrmosc 1 Thdrted Antioch1064 et1089 al Ambrstven al ... ς (sed Gb°) Ti add *και* cum DEFGKL al plu d e f g vg Chr801 Euthalcod Thdrtcod 1 Dam Lcif 194 Hil936 ed bened Hiertit al | *μαλιστα* cum ℵAFGIKLP al omnvi d e f g vg rell etc ... Ln add [*δε*] cum CDgr Egr demid aeth Thphyl Hiertit 706 (non item 708 nec alibi) | *εκ τησ περιτομ.* c. ℵCD*I 17. 73. ... ς Ln Ti om *τησ* c. ADcEFGKLP al pler etc

αἰσχροῦ κέρδους χάριν. 12 *εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.* 13 *ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει,* 14 *μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς*
o 14, 14. 20 *μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.* 15 *πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.* 16 *θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.*

II.

1 *Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ.* 2 *πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ·* 3 *πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι*
1 Ti 2, 9 3, 11 5, 14 *ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους,* 4 *ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φι-*

---

12. *εἶπεν* sine *δε* cum ℵ^{c}ACDEIKLP al fere omn d e vg rell Clem^{280} etc ... ℵ*FG f g cop add *δε*, item 115. *γαρ*

15. *παντα* sine *μεν* cum ℵ*ACD*E*FGP 17. 46. 67** 109. d e f g vg arm aeth Or^{8,495} (*παντα γινεται καθαρα*) Dam$^{Parall\,368}$ Tert$^{coron\,10}$ Cyp^{ss} Novat^{218} Hier^{tit} al ... ς (Gb^{00}) add *μεν* cum ℵ^{cD}E**KL al pler syr^{p} Chr^{809} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *μεμιαμμενοις* (D* *μεμιανμ-*) cum ℵACD*L 17. 31. 47. al plus^{10} Chr Euthal^{cod}, item P 109. 118. d^{scr} f^{scr} (L?) *μεμιαμενοις* et FG *μεμειαμενοις* ... ς *μεμιασμενοις* cum D^{b} etc^{E} 37. al longe plu etc

II. 2. *νηφαλιους* cum ℵACFH 17. al sat mu Bas$^{eth\,291}$ Chr^{813} Thdrt al ... D*GLP al^{15} Euthal^{cod} Oec *νηφαλιους*, D^{cE}K al^{25} Dam *νηφαλιους*
3. *ιεροπρεπεις* (H *ιερωπρ*) cum ℵADEFGH*KLP al pler syr^{P} ^{mg} gr (Or cat cor^{279} Bas$^{eth\,291}$ ex^{cdd} ve^{t} Chr Euthal^{cod} Dam al ... CH** 17. 31. 37. 73. 116** 14^{lect}** Clem^{622} Bas^{291} ed bened ex^{cdd} omn Thdrt *-πεις*. Item d e f g m^{80} vg cop syr^{utr} arm (aeth libere) | *μηδε οινω* cum ℵ*AC 73. ... ς Lu Ti *μη οινω* (:: cf 1 Tim 3, 8) cum ℵ^{cD}EFGHKLP al pler it vg rell Clem etc

4. *σωφρονιζουσιν* cum ℵ*AFGHP 122. o^{scr} Euthal^{cod} ... ς *σωφρονιζως.* cum ℵ^{cC}DEKL al pler Clem^{622} Or$^{cat\,cor\,279}$ Bas$^{eth\,291}$ al

λοτέκνους, 5 σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 1 Pe 3, 1
6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν 7 περὶ πάντα, 1 Ti 4, 12
σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας 1 Ti 6, 1
ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλους ἰδίοις Eph 6, 5
δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, 10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.
11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώ-

---

5. *οικουργους* (Gb′) cum ℵ*ACD*EFG 8pe ... ς *οικουρους* cum ℵcDcHKLP al pler syrp mg gr Clem622 Baseth291 Chr Euthalcod Thdrt Dam al
6. *σωφρονειν*: ς Ln Ti post hanc vocem distinguunt, *περι παντα* cum seqq coniungentes, nec aliter D d syrutr cop aeth Chrys Thdrt. Sed rectissime Hier ad h. l. alteram coniunctionem praecepit.
7. *παρεχομ. τυπον* cum ℵcACDEFGKLP al fere omn d e f g vg Chr Euthalcod Thdrt rell Ambrst al ... ℵ* 120. Lcif195 Hier ad h. l. *τυπ. παρεχ.* | *αφθοριαν* (Gb′) cum ℵ*ACD*E*KLP al15 Dam Oeccom. Item FGrgGr *αφθονιαν* (confusis litteris ρ et ν) ... ς *αδιαφθοριαν* cum ℵcDcE**L al plu syrp mg gr Chr Thdrt al | *σεμνοτητα*: ς (non item ςe Gb Sz) add *αφθαρσιαν* cum DcE**KL 37. al plus80 syrp mg gr arm Chrmosc1 Thdrt
8. *λεγειν* (ℵ inepte *εχειν*) hoc loco cum ℵACDEFGP 14. 17. 37. 47. 73. 91. d e g etc ... ς ante *φαυλον* pon cum KL al pler tol arm Chr Euthalcod Dam Hiertlt Augps 84 | *περι ημων* cum ℵACDEFGKLP al longe plu (12 i. e. omn ap Scri) it vg syrutr arm aeth Orprov etc ... ς (= Gb Sz) *περι υμων* cum A al mu cop Ephr2,77 (post *φαυλον* add *πραγμα*) Thdrt
9. *ιδιοις δεσποταις* cum ℵCFGrGKL al pler g Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... Ti *δεσποτ. ιδιοις* cum ADEP 27. 57. 238. cum al2 (ap Gb) d e f vg Hiertlt Ambrst al
10. *πασαν πιστιν* hoc ordine cum ℵcACDEP 31. 37. 73. 116. 120. d e syrp arm Hiertlt Ambrst. Similiter FGrG g *πασαν ενδικν. πιστιν* ... ς Ti *πιστιν πασαν* cum KL al pler Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... f vg mr59 Prim *in omnibus fidem bonam ostendentes* ... ℵ* 17. om *πιστιν*, sed 17. postea *αγαπην* pro *αγαθην* | *την διδασκ. την* cum ℵACDEFG 17. Chr816 Thdrt ... ς (= Gb + Sz) om *την* sec cum KLP al pler Epiph 894 Euthalcod Dam al | *ημων*: ς (non ςe etc) *υμων* vitiose .
11. *σωτηριος* sine articulo cum ℵ(sed* *σωτηρος*, c *σωτηριος*)AC*D* syr

ποισ, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ
τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζή-
σωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα
Ga 1, 4 καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
1 Ti 2, 6 Χριστοῦ Ἰησοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται
ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,
ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

1 Ti 4, 11 s 15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπι-
ταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

III.

Ro 13, 1 ss 1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθ-
3 Ti 3, 17 2, 24 s ἀρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, 2 μηδένα βλασφη-
μεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραΰτητα
πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι,

utr (ut^{vid}), item, sed pro *σωτηριοσ* habent *του σωτηροσ ημων* (am Cyr^{hr} Hier om *ημων*), FG f g vg cop Epiph^{894} Cyr$^{hr\ 234}$ ed Lcif^{155} Ambrst Hier^{tit} ... ς Ti *η σωτηριοσ* cum C^{cD} b et^{c} EKLP al omn^{vid} Clem^{7} Cyr^{hr} ex$^{cdd\ 5}$ al mu

13. *χριστου ιησου* cum ℵ*FG^{rg} g cop ... ς Ln Ti *ιησ. χριστ.* cum ℵ^{c}AC DEKLP al omn^{vid} d e f vg syr^{utr} arm aeth Clem^{7} etc

14. *περιουσιον*: d e g Lcif^{195} Augpecc mere ^{1} Ambrst *abundantem*, f vg *acceptabilem*. Cf Hier ad h. l.

III. 1. *αρχαισ* sine *και* cum NACD^{gr}ℵ^{c}FG^{rg} 17. 31. 67. ... ς (Gb^{o}) add *και* cum D^{ge}ℵ**KLP al pler d e f vg syr^{utr} cop arm aeth Bas$^{eth\ 291}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt al

2. *πραϋτητα* cum ACP 17. 31. 67** ... ς *πραοτητα* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler Bas$^{eth\ 291}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... in ℵ scriptum est *σπουδην* exeunte versu et *τα* ineunte eo qui sequitur, unde probabile fit in exemplo ex quo ℵ descriptus est *σπουδην* super *πραϋτητ-* scriptum fuisse.

3. *ποτε και ημεισ* cum NACDEFG^{rg}KL al omn^{vi} d e g vg^{cle} harl Clem^{1} (*ἦμεν γάρ, ἦμέν ποτε καὶ ἡμεῖσ ἀνόητοι* etc) Or^{1,379} Bas$^{eth\ 256}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Or$^{int\ 2,426}$ Hier^{tit} Ambrst al ... F f am fu demid tol omn^{lachm} Or^{2,148} et$^{int\ 2,203.\ 411.\ 3,831}$ Lcif^{243} Amb$^{spir\ sa\ 2}$ *και ημεισ ποτε*. Atque sic Or^{3,148}

ἀπειθεῖσ, πλανώμενοι, δουλεύοντεσ ἐπιθυμίαισ καὶ ἡδοναῖσ ποικίλαισ, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντεσ, στυγητοί, μισοῦντεσ ἀλλήλουσ· 4 *ὅτε δὲ ἡ χρηστότησ καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆροσ* 2, 11
ἡμῶν θεοῦ, 5 *οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν* 2 Ti 1, 9
ἡμεῖσ, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεοσ ἔσωσεν ἡμᾶσ διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίασ καὶ ἀνακαινώσεωσ πνεύματοσ ἁγίου, 6 *οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶσ πλουσίωσ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν,* 7 *ἵνα δικαιωθέντεσ τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα*
ζωῆσ αἰωνίου. 8 *πιστὸσ ὁ λόγοσ, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε* 1 Ti 4, 9
διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ 2, 3
πεπιστευκότεσ θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖσ ἀνθρώποισ· 9 *μωρὰσ δὲ ζητήσεισ καὶ γενεαλογίασ καὶ ἔριν καὶ μάχασ* 1, 4 etc
νομικὰσ περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖσ καὶ μάταιοι. 10 *αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ,*

---

5. *ἃ* cum ℵAC*D*FG 17. 67. Clem^{5} Ath^{536} edd vet et^{edd} alii Dialmacedon ap Thdrt^{5,1046} (sed fluct lectio) Cyr^{glaph} ^{165} et^{ador} $^{231.}$ $^{405.}$ ^{585} et^{esa} $^{848.}$ ^{576} et^{alib} ... ς Ti *ὧν* cum G^{b}D^{c}EKLP al pler Ath^{536} ex^{edd} plu Cyr^{hr} ^{302} al mu | *το αυτου ελεοσ* cum ℵAP 17. 31. 47. 67** 73. 118. 137. Clem^{5} Ath^{556} Cyr^{hr} ^{302} Didt^{ri} $^{82.}$ ^{116} Cyr^{glaph} ^{165} al mu, item *το ελεοσ αυτου* D*EFG et d e f vg Lcif^{243} Hier^{tit} Ambrst al *secundum suam misericordiam* (g om *αὐτου*) ... ς *τον αυτου ελεον* cum P^{b}(et^{c} *τον ελεον αυτου*) KL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. al | *λουτρου* sine articulo cum ℵCDEFGKLP al omn^{vi} Or$^{1,379.}$ $^{3,148.}$ ^{698} Ath^{536} Cyr^{hr} ^{302} etc ... Ln ed min praem *του* cum A | *παλιγγενεσιασ* cum ℵACDEFG u^{ser} ... ς Ln *παλιγγ.* cum K^{sil}LP al pler

7. *γενηθωμεν* cum ℵ*ACD*FGP 17. 31. 137. Ath^{536} Chrys^{826} ... ς *γενωμεθα* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler Cyr^{hr} ^{302} Euthal^{cod} al | *θεω* sine articulo cum ℵACDEFGKLP al plus^{90} Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl ... ς (Gb^{0}) praem *τω* cum minusc plu Chr^{831} Oec | *καλα* cum ℵACD*FG 37. 47. 52. 57. 73. 80. 116. 137. Chr^{831} Dam ... ς (Gb^{00}) praem *τα* cum D^{c}EK LP al pler Euthal^{cod} Thdrt al

9. *ερισ* (D*FG *ερεισ*) cum ℵ*DG^{gr}KG^{r}P^{gr}Ω^{gr} aeth. Item Hier^{tit} ^{735} *de genealogiis et contentione et rixis quae ex lege veniunt* ... ς Ln Ti *ερεισ* cum ℵ^{c}ACKLP al pler d e f g m^{62} vg cop syr^{utr} arm Chr^{831} Euthal^{cod} rell Lcif^{218} Hier^{tit} $^{733.}$ ^{734}

10. *και δευτεραν νουθεσιαν* cum ℵACKLP al omn^{vi} f vg syr^{sch} cop ($\bar{\beta}$ pro *δευτεραν*) arm aeth Ir$^{83\,gr}$ et^{lat} et$^{177\,gr}$ (ex Eus^{4,14}) Or^{1,627} Dion^{alex} ap Gall ^{14,115} (ex comm^{ecclesiast}) Ath$^{729.}$ ^{733} al mu ... Ti *νουθεσιαν και δευτεραν* cum D^{c}, item FG^{gr} g *νουθ. η δευτερα* (g *secundam*), item

11 εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.

2 Ti 4, 9 12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

Act 18, 24 13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λίπῃ. 14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ro 16, 24 etc Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

9 1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 καὶ Ἀπφίᾳ τῇ

D*E d e *νουθ. και δυο* ... m^{62} Irint^{177} (non item^{gr}) Tert^{praescr} ℵ Cyp^{69} al om *και δευτεραν*

13. *απολλων* cum ND^{b}H* 26. Euthal^{cod} ... FG *απολλωνα*, *g apollo t apollonem* ... ς Ln Ti *απολλω* cum CD*$^{et c}$EH**KLP al pler, d e f vg *apollo* | *λιπη* cum ND* 37. 43. 47* 70. 116. al^{10} fere Thdrt^{cod} ... ς Ln Ti *λειπη* cum ACD^{c}EFGLP etc ... K al pauc *λειπει*

15. *παντων υμων* (17. *του πνευματος σου* :: cf 2 Tim 4, 22): sine additam cum ℵ*ACD* 17. d fu arm aeth^{ro} Ambrst Hier^{tit} Pelag ... ς (= Gb Sz) add *αμην*, Ln [*αμην*] cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}EFGHKLP al pler e f g vg etc

Subscriptio: NC 17. aeth *προσ τιτον*, DE *προσ τιτον επληρωθη*, FG *επιλεσθη επιστολη προσ τιτον* ... ς (= Gb Sz) *πρὸς τίτον τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας*. Praeterea numerantur *στιχοι*: ϙζ' in HKL al plu (et. Euthal), vg^{cdd} *versus XCVII.*

---

* *προσ φιλημονα* ut NA 17. 37. 47. 87. n^{ascr} cop go. Item DEFG d e f g am fu al *αρχεται* (*incipit*) *προσ φιλημονα* (Cassiod et vg^{cdd} *Philem*

ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ᾽ οἶκόν Col 4, 17
σου ἐκκλησίᾳ. 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν* Ro 1, 7 etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος* Eph 1, 15 a etc
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 5 *ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πί-*
στιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
6 *ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώ-*
σει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστόν. 7 *χαρὰν γὰρ πολ-*
λὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα

nem) ... KLP etc *παυλου* (L *του αγιου αποστολου παυλου*) *επιστολη προς φιλημονα* (P *φιλιμονα*) ... ς *παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς φιλήμ. ἐπιστολή.*

1. *χριστου ιησου* cum NADᶜᵉ**FGKP al longe plu f g vgᶜˡᵉ (et. harl**, sed* om *ιησου*) cop iber Hierᵖʰˡˡᵉᵐ etc ... Dᵉ*Eᵉ*L al plus[15] (5 ap Scri) catᵗˣᵗ d e am fu demid tol omnˡᵃᶜʰᵐ syrᵘᵗʳ arm aeth Chr[848] Euthal cod etc *ιησου χριστου*
2. *αδελφῃ* (Gb″) cum NAD*E*FGP 17. 31. 73. 113ᵐᵍ d e f g am harl* tol cop arm arᵉ arᶜᵒᵖ berol aethᵖᵖ Hier. Item vgᶜˡᵉ fu demid harl** Ambrst Pelag *sorori carissimae*, item syrP sed *sorori* cum obelo ... ς Ti *αγαπητῃ* cum Dᶜᵉᵉ**KL al pler syrˢᶜʰ (syrP vide ante) Chr al *συνστρατιωτῃ* cum NADEFG ... ς *συνστρατ.* cum KLP al omnᵛⁱᵈ
5. *προσ τον* cum NDᶜFGKLP al fere omn syrP (accurate disting inter *προσ* et *εισ*) Chr Euthalᶜᵒᵈ Thdrt Dam al. Item diversitatem praepositionum innuunt d e f vg Hier ... Ln *εισ τον* cum ACD* 17. 137., item Ambrst
6. *ενεργης*: d e *manifesta*, f vg Pelag Prim *evidens*, quibus reddi potius videtur *εναργης*. Ambrst *accepta*. Sic autem Hier ad h. l. „Unde ait: *evidens fiat in agnitione omnis boni*, sive ut in Graeco melius habetur, *efficax*. | *του εν* cum NDEFᴳᶜFGKLP al fere omn Chr Euthalᶜᵒᵈ Thdrt rell, item d e g Ambrst *quae in nobis* (g *vobis*) *est*, etc ... Ln om *του* cum AC 17., item (nec enim exprimunt) f harl tol allachm (et am demid harl* qui etiam *in vobis* om) | *εν υμιν* (ut et. ς et Gb′) cum NFGP al permu f g vgᶜˡᵉ marian allachm cop syrˢᶜʰ etP ᵗˣᵗ (arm?) Chr[848 com] (sed non explic) etc ... Gb Sz Ln Ti *εν ημιν* cum ACDEKL al fere[50] d e fu harl** tol hal marian** syrP ᵐᵍ armᶻᵒʰʳ (teste Peterm) iberic Chr[848 txt] Euthalᶜᵒᵈ etc | *εισ χριστον* sine additam cum ℵ*AC 4* 17. cop aethʳᵒ Hier Ambrst ... ς (sed Gb[00]) Ti add *ιησουν* cum NCDEFGKLP al pler d e f g vg syrP arm (syrˢᶜʰ aethᵖᵖ praem) Chr al
7. *χαραν* (et. ςᵉ Gb Sz) cum NACDEFG 17. 31. 47. 48. 72. 74. 178. 211. 137. aˢᶜʳ catᵗˣᵗ d e f g vg syrᵘᵗʳ cop arm aeth Oriⁿᵗ[3,889] al ... ς Gb″ Ti *χαριν* cum KLP al longe plu Thdrt Dam al | *πολλην εσχον* cum NA

τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 *Διὸ πολλὴν ἐν Χρι-*
στῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 *διὰ τὴν ἀγά-*
πην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ
1 *δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ,* 10 *παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ*
1 Co 4 15 *τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον,* 11 *τόν ποτέ σοι*
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
12 *αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα.* 13 *ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην*
πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς
τοῦ εὐαγγελίου, 14 *χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα*
ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ
ἑκούσιον· 15 *τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώ-*

CFGP al^{6} f g vg cop arm Thdrt Ambrst al; item D*E etc *πολλην εσχομεν ...* ς Ti *εχομεν πολλην* cum D^{c}(sed *πολλ. εχομ.*)KL (sed *εχωμεν*) al pler syr^{utr} Chr Dam al

9. *νυνι* cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln$^{ed\ min}$ *νυν* cum A 67** 73. 115. Thphyl | *χριστου ιησου* cum ℵACP etc ... ς *ιησου χριστου* cum D*EF GKL al pler d e f g vg etc. Edidit autem ς *παρακαλω· – και δεσμιος ιησοῦ χριστοῦ.*, Gb Sz *παρακαλῶ· - καὶ δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ·*, Ln *παρακαλῶ. τοιοῦτος ὢν (ὡς παῦλος), πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμ. χριστοῦ ἰησοῦ,*

10. *ον* cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln$^{ed\ min}$ add *εγω* cum A 37. 68. syrP Chr mosc^{2} ad h. l. et^{1,960} | *δεσμοισ* sine *μου* cum ℵ*AD*FG 17. 23* 52. 116. d e f g vg etc ... ς (Gb^{00}) add *μου* cum ℵ^{c}CD^{c}EKLP al pler syr^{utr} cop arm aeth Chr al

11. *και σοι* cum ℵ*FG^{gr}G 17 (om *και εμοι*) 31. 47. 67* 115. 120. 211. b^{ar} g am fu tol (item vg^{cle} demid al *et mihi et tibi*) syr^{sch} aeth Chr^{1,966} etc ... ς Ln Ti om *και* cum (ℵ^{c} sed restitutum est) ACDEKLP al pler d e f syrP arm Chr al | *αν*|*επεμψα*: D*E* 23. al^{5} d e g arm Chr^{ms} *επεμψα* (D* *-νψα* ut solet), idque Gb΄ | *σοι* sec c. ℵACD*E 17. d e g vg^{cle} demid harl** cop syr^{sch} arm aeth Hier al ... ς Ti om cum D^{c}E**FG^{gr}KLP al fere omn f am fu harl* tol al^{lachm} go syrP Euthal cod al

12. *αυτον* cum ℵ*AC* 17. aeth ... ς Ti praem *συ δε* cum ℵ^{c}C^{2}DEFGKLP al fere omn it (g *tu autem t itaque illum*) vg go syr^{utr} cop arm Chr al | *σπλαγχνα* (DEFG *-νχνα*) sine additam cum ℵ*AFG^{gr}GG^{gr} 17. ... ς add *προσλαβου* cum ℵ^{c}CDEKLP al pler d e f vg go syr^{utr} etc (et. ante vel ut g post *αυτον* additur)

13. *μοι διακονη* (P 47* *-νει*) cum ℵACDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) *διακονῇ* (L al pauc *-νει*) *μοι* cum KL al pler cop syr^{sch} aeth Chr al

νιον αὐτὸν ἀπέχῃς, 16 *οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ·* 17 *εἰ οὖν με ἔχεισ κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡσ ἐμέ.* 18 *εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα.* 19 *ἐγὼ Παῦλοσ ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεισ.* 20 *ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.*

21 *Πεποιθὼσ τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼσ ὅτι καὶ ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεισ.* 22 *ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.*

23 *Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,* Col 1, 7
24 *Μάρκοσ, Ἀρίστιαρχοσ, Δημᾶσ, Λουκᾶσ, οἱ συνεργοί μου.* Act 12, 12 27, 2

25 *Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν.* 2 Ti 4, 10 s Col 4, 14 Phil 4, 23 et.

---

16 αλλα cum ND*E* 17. 37. ... ς Ln Ti αλλ cum ACDc E**KLP al pler
17. με cum NACDEFGLP etc ... ς (= Gb Sz) εμε cum K al sat mu
18. ελλογα (D* ενλ-) cum N*AC D* FGP 17. 31. ... ς ελλογει cum Nc (sed restitutum -γα) Db etc EKL al pler etc
20. χριστω cum NACD*PGLP al fere[15] d e f g vgsix fu al lachm go syrutr cop arm aethutr etc ... ς (= Gb Sz) κυριω cum Dc EK al longe plu vgcle am demid tol etc
21. υπερ α cum NACP 17. 31. 73. cop syrp ... ς Ti υπ. ο cum DEKL al pler d e f vg go syrsch arm aeth Chr al
23. ασπαζεται cum NACD*EP al[15] cattxt d e vg etc ... ς (= Gb Sz) ασπαζονται cum Db etc KL al longe plu f iber Dam Oec
25. του κυριου absque ημων cum NP 17. 31. 47. 116. syrp arm ... ς Ln Ti add ημων cum ACDEKL al plor d e f vg etc | πνευματ. υμων sine αμην cum AD* 17. d arm arcop hug Hier Ambrsted (ap Sab) ... ς (= Gb Sz) add αμην cum NCD bet cEKLP al fere omn e f vg syrutr cop aeth Chr al

Subscriptio: NC 17. aethro προσ φιλημονα (in A periit), DE προσ φιλημ. επληρωθη ... ς (= Gb Sz) πρὸσ φιλήμ. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ ὀνησίμου οἰκέτου. Praeterea numerantur στιχχ. λζ' (ita KL al pl, et. Euthal), Euthalcod λς', P μή', etc

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

22, 6 1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ,
9 2 ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ
6, 9 Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. 3 μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες
22, 10 τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χρ-

---

* αποκαλυψις ιωαννου (ℵ -αννου) cum ℵC (item A in subscriptione, periit inscriptio) 2. Synops[153], 8. 82. 93. 95. ιωαννου αποκαλυψις, 59 αποκαλυψ. του αγιου ιωαννου. ℵ vero in paginarum titulis ubique i. e. ter αποκαλυψεις ιωαννου, nec aliter subscriptio ... 14. 17. 91. 97 αποκαλ. ιωαννου του θεολογου (item 16. additis ην εν πατμω τη νησω εθεασατο), 1. 25. 28. 31. 38. 51. 90. 94. αποκαλ. του αγιου ιωαν του θεολογου, B 12. αποκαλ. ιωανν. του θεολογου και ευαγγελιστου etc ... ς ἀποκάλυψις Ἰωάννου τοῦ θεολόγου (cuius rationis testes vide supra), Gb Sz nil nisi αποκαλυψις sine codice Graeco utvid

I. 1. ιωαννη cum ℵ[c]ABP al omn[vl] etc ... ℵ* ιωανει

2. οσα cum ℵABCP al fere[50] vg cop syr arm aeth Dion[eus] And[a] p c Prim ... ς (= Gb Sz) add τε cum 1. al vix mu arm[edd] Areth | ειδεν cum ℵA5 7. 98. ... ς Ln ειδε (ειδεν) cum CP al pler

3. τον λογον cum ℵB 100. aeth (et 36. του λογου) ... ς Ln Ti τους λογους cum ACP al pler vg cop syr And Are Victorin Prim

4. ιωαννης: ℵ ιωαννης | απο ο ων cum ℵACP al plus[20] ... ς (= Gb Sz απο του ο ων invito suo codice edidit Erasm, sed ita certe 30. 52 mg, nec aliter Are editus est ... B 8. al[35] arm[edd] Andbav etc Victorin Prim απο θεου ο ων, etc | α cum BC al plus[40] And[c] Are[ixt] ...

στοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. Col 1, 18 5. 10 Ex 19, 6 Es 61, 6

7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν. 8 ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, Zach 12, 10 ss Dan 7, 13 21, 6 etc Es 44, 6

ς (Gb^{00}) add εστιν cum P 1. 38. 49. al mu^{vi} And^{P} et^{bav} Are^{com}, item 36. εισιν ... ℵA 47. 79. 99. And^{a} των, atque sic Ln$^{ed\ min}$

5. των νεκρων cum ℵABCP al^{50} vg cop syr And^{a} et^{c} Are^{txt} et^{com} Victorin Prim ... ς (= Gb Sz) praem εκ cum 1. 91. 96. al arm^{edd} And^{P} et^{bav} :: ex Col 1, 18 vdtr fluxisse | τω (ℵ* om) αγαπωντι cum ℵABC al plus^{45} ... ς (= Gb Sz) τω αγαπησαντι cum P 1. 28. 36. 79. 91. 92 mg 96. 99. al And^{a} et^{P} et^{bav} Are | και λυσαντι cum ℵAC 1. 6. (7. utrumq) 12* 28. 36. 38. 69. 79. 99. syr arm And$^{a\ txt}$ Prim al ... ς Ti και λουσαντι cum BP al longe plu vg cop aeth^{utr} And$^{P\ txt}$ et $^{bav\ txt}$ Are^{txt}. In comm And et Are utrumque legitur. | εκ των cum ℵAC 1. 12 28* 36. 38. 79. 92^{mg} 99. And^{a} et^{P} et^{bav} ... ς Ti απο των cum BP al pler And^{c} Aretha | ημων cum ℵBCP al pler vg rell And $^{a\ b\ c}$ Aretha ... Ln$^{ed\ min}$ om cum A 1. 12. 16. And^{P}; nec exprim Prim

6. και εποιησεν cum ℵACP al pler And$^{a\ b}$ P et (praegresso και ελουσεν) ^{c} Aretha ... B 7. al^{10} και ποιησαντι | ημας cum ℵBP al pler vg^{cle} demid lipss And^{omn} Aretha etc ... Ln$^{ed\ min}$ ημιν cum A 13. 23. 27. 31. 38. 55. ... Ln$^{ed\ mai}$ ημων cum c; similiter am fu harl tol omn lachm *et fecit nostrum regnum*, perguntque am fu harl *sacerdotes*, tol al^{lachm} *et sacerdotes* | βασιλειαν (et. Gb Sz) cum ℵ*AC al^{50} And^{c} Are et^{txt} et^{com}. Item βασιλειαν και ℵ^{c} 9. (pergens ιερατευμα) 80. 99., item vg^{cle} demid lipss Victorin Prim *et fecit nos regnum et* ... B βασιλειον, pergens ιερευσ. Item 13. 14. 23. 27. 55. 92^{txt} βασιλειον, pergentes ιερατευμα ... ς (= Gb Sz) βασιλευσ και cum P 1. 28. 36. 79. al mu^{vi} (30* omisso και?) And^{a} P ^{bav} | των αιωνων (et. Ln$^{ed\ mai}$) cum ℵBC al pler vg syr arm aeth And^{P} ^{c} ^{bav} Aretha ... Ln$^{ed\ min}$ Ti om cum AP 9. 28. 79. 97. 99. cop And^{a}

7. οψεται c. ABCP al pler And^{a} et^{c} Are. Nec aliter vg Or^{int3,869} Victorin Prim ... ℵ 1. 12. cop And^{bav} et^{P} οψονται

8. αλφα cum ℵABCP al fere^{35} lipss al^{lachm} cop And^{c} Aretha ... ς *A* atque α (non αλφα) praebent 1. al sat mu And^{a} P ^{bav} | και το ω

λέγει κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

22, 8 9 *Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ*
2 The 3, 5 *θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ*
2 etc *καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν*
4, 1 a *Ἰησοῦ.* 10 *ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα*
ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 *λεγούσης· ὃ βλέπεις*
2, 1. 8. 12. 18 3, 1. 7 3, 14 *γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς*

---

absque additam cum ℵ^{c}ABCP al plus^{45} syr arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) add *ἀρχη και τελος* cum ℵ* 1. 35. 87. 92^{mg} al mu^{vl} vg cop Or^{int} 3,909? And^{c} et^{bav}, item 28. 36. 49. 79. 80. 99. And^{a} η (99. om) *ἀρχη και το τελος* | *κυριος ο θεος* c. ABCP 1. al plus^{50} etc ... ς (= Gb Sz) *ο κυριος* cum 30.?

9. *ιωαννης*: ℵ *ιωαννης* | *ο αδελφ.* cum ABCP 1. etc ... ς (= Gb Sz) *ο και αδελφ.* ex errore | *συνκοι–* ut CP 79. etc, ς Ln *συνκοι–* ut AB al pler *συνκοιν.* (*συνκοιν.*) cum ABCP al plu Or^{3,720} Dion$^{eus\ 7,25,11}$ And^{a} p ^{c} bav ... 6. 7. 8. al fere^{35} Arethas *κοινωνος*, idque Gb′ | *βασιλεια* cum ABC al fere^{50} vg cop Or Dion^{eus} And$^{a\ c}$ Aretha Prim ... ς (= Gb Sz) *εν τη βασιλ.* cum P 1. 7. 49. al vix mu AndP et^{bav} | *εν ιησου* (Gb″) cum ℵ*^{c}P 38. am fu demid tol lips$^{5.\ 6.}$ cop Or^{3,720}; item sine *εν* Dion^{eus}, et *κυριου ιησου* aeth ... B al^{50} vg^{cle} harl etc *εν χριστω ιησου*, ℵ^{cc} syr *εν ιησου χριστω* ... A 25. *εν χριστω*, idque Gb″ ... ς *ιησου χριστου* cum 1. 28. 79. etc And^{a} p ^{bav} | *και δια την* cum HBP al longe plu syr arm AndP et^{bav} ... Ln Ti om *δια* cum AC al^{12} vg cop Dion^{eus} And^{a} et^{c} Aretha Prim | *ιησου* cum ℵ*AC^{P} 12. 28. 36. 79. vg etc ... ς (Gb^{00}) add *χριστου* cum ℵ^{cc}B al pler lips$^{4.}$ cop syr arm aeth AndP et^{c} Are

10. *οπισω μου φωνην μεγαλην* (et. Ln$^{ed\ mal}$) c. HCP al plu vg And^{a} Prim ... Ln$^{ed\ min}$ *φων. μεγαλ. οπισθεν* (38. *οπισω*) *μου* cum A 38. aeth, ... Ti *φωνην οπισω μου μεγαλ.* cum B al^{40} fere etc

11. *ο* (34. 35. 38. 87. cop Prim α) *βλεπεις* (haec ipsa supplet ℵ^{c}, omissa ab ℵ*) absque *εγω ειμι* etc cum ABC al fere^{50} vg cop syr arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) praem *Εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτος και ο εσχατος, και* cum 1. 36. 38. 49. al (16. 69. 92^{txt} om *και* ultim) AndP, item P 7. *εγω αλφα και το ω̄ πρωτος και ο εσχατος· και* (ω̄. om *και*) | *επτα* cum ABCP etc ... ς (= Gb Sz) om cum? Etiam 1. habet. | *εκκλησιαις* sine additam cum ABCP etc ... ς (= Gb Sz) add *ταις εν ασια* cum? (et. 1. om) vg^{cle} cop arm^{usc} ar^{e} | *ζμυρναν* c. ℵ am fu (harl) omn^{lachm} ... ς Ln Ti *σμυρναν* c. (A)BCP rell | *εισ θυατειρα* c.

Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδελφίαν καὶ εἰς Λαοδικίαν. 12 *καὶ ἐπ-*
έστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας
εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 *καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον*
υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς Dan 7, 13. 10, 5
μασθοῖς ζώνην χρυσᾶν· 14 *ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες*
λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ
πυρός, 15 *καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ* 2, 18 Dan 10, 6
πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 *καὶ* Ez 1, 24 Es 49, 2
ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος

ℵ al pler (cop *θυατηρα*) And$^{a\ c}$ P Are. Item P 12. 36. 46. 88. *εν θυατειροις* ... Ln Ti *εισ θυατειραν* (B *-τηραν*, AC *-τιραν*) cum ABC 6. 8. 11. 14. 34. 35. 87. 91. Synops^{153}. Ex Latinis am demid harl lips$^{4.\ 5.}$ all^{lachm} *thyatiram*, vg^{cle} fu lips$^{6.}$ tol Prim *thyatirae.* | *φιλαδελφιαν* cum ℵABCP (*-φίαν* hoc acc.) 7. 28. 32. 90. 91. 93. 98. 100. al ... ς Ln Ti *φιλαδελφειαν* cum minusc longe plu And Are | *λαοδικειαν* (ut iam supra constanter in ep ad Eph edidimus) cum ℵAC 8* 28. 100. etc ... ς Ln Ti *-δικειαν* cum BP etc

12. *και* pri et. Ir$^{int\ 256}$ etc ... B al fere^{40} add *εκει* (31. *εκει* pro *και*) | *ελαλει* (Gb″) cum ℵBC al 'fere^{50} etc ... A *λαλει* ... ς (= Sz) *ελαλησε* cum P 1. 7* al mu | *ειδον* cum ℵ*AP etc ... Ti *ιδον* cum ℵ^{c}BC 7. 14. 92. al

13. *εν μεσω* c. BP al certe pler etc ... Ti *εμμεσω* c. AC ... ℵ *μεσον* | *των λυχνιων* c. ACP 1. 12. 28. 38. 45. 100. am* cop sah syr arm^{gb} ar^{e} aeth And^{a} P bav Ir$^{int\ 256}$ al ... ς (Gb^{00}) *τ. επτα λυχν.* cum ℵB al pler vg cle ammg fu al arm^{tre} And^{c} Are Haym al | *υιον* cum ℵB 1. al plus^{30} And^{c}, item *similem filium* am* ... ς Ln *υιω* cum ACP al plu And a P bav Aretha | *ποδηρη* cum ℵBCP al fere omn etc ... Ln$^{ed\ min}$ Ti *ποδηρην* cum A 11. | *μασθοισ* cum ℵ 7. 29. 46. 88. 97. 100. (quae forma passim invenitur. Praebent etiam DFGr al Lc 23, 29.) ... ς Ti *μαστοισ* cum BCP etc ... Ln *μαζοισ* cum A al^{9} And^{a}* et P et^{bav} | *χρυσαν* cum ℵ*AC ... ς *χρυσην* cum ℵ^{c}BP etc

14. *λευκαι ωσ* (et. Gb Sz Ln) cum ℵAB al fere^{55} And^{c} Are, item Ir$^{int\ 256}$ *albi quemadmodum*, sed ex his B al^{30} And^{c} *λευκαι και ωσ* ... ς (= Gb Sz) Ti *λευκ. ωσει* cum CP etc

15. *πεπυρωμενω* cum ℵ 16. 46. 69. 88. (al?) vg cop sah syr aeth Ir^{int} Cyp Victorin Matern^{prof} relig (Burs^{35}) Prim Haym ... ς Ti *πεπυρωμενοι* cum BP al longe plu And$^{a\ c}$ P bav Are ... AC *πεπυρωμενησ*, atque sic Ln edidit

16. *και εχων* cum ℵ^{c}BCP al pler cop (sine *και*) And^{a} P bav Are ... ℵ* 34.

αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ
ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν,
2. 8 ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν
Ez 43, 12 αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος
18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου.
11 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ
ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς
16 δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες
12 ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ
ἐκκλησίαι εἰσίν.

---

35. 36. 87. And^{c} *και ειχεν*, item vg etc ... Ln$^{ed\ min}$ om cum A 41 aeth^{utr} | *δεξια χειρι αυτου* cum ℵACP al^{20} And^{a} c bav Are ... ς *δεξια αυτου χειρι* cum 1. 38. 100. al plu^{vi}, B *χειρι αυτου τη δεξια* ... 10. 28. 95. vg arm AndP Cyp^{295} al om *χειρι* | *αστερας*: Ln$^{ed\ min}$ *αστερις* cum A 41. aeth^{utr}

17. *ειδον* cum ℵAP al pler etc ... Ti *ιδον* cum BC 7. | *προς τους ποδας* cum ABCP al fere omn etc ... ℵ 13. *εισ τ. ποδασ* | *εθηκεν* (et. Gb Sz) cum ABCP al plus^{40} And^{c} Are, vg Prim etc *posuit* ... ς (= Gb Sz) *επεθηκε* cum ℵ al mu And^{a} p bav, item Cyp^{295} Matern *imposuit* | *την δεξιαν αυτ.* sine additam cum ℵ*etc^{ABCP} etc ... ς (= Gb Sz) add *χειρα* cum ℵ^{cc} 1. 28. 91. 92. 96. al vix mu syr And^{a} p bav | *λεγων* sine additam cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum 1. al vix mu aeth

18. *αιωνασ των αιωνων* sine additam cum ℵ*ACP 36. 38. (o[illegible]τ. *αιωνων*) vg cop aeth^{utr} Or^{4,23} (et^{4,36}) AndP Ir$^{lat\ 256}$ Cyp^{295} al ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵCB al pler syr And^{a} c bav Are | *τασ κλεισ* cum ℵACP al plu And^{a} c bav et And^{com} Are^{com} ... B al plus^{30} AndP Are^{txt} *τασ κλειδασ* | *του θανατου και του αδου* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) *του αδου και του θανατου* cum 1. 28. 36. 79. al And^{a} et^{bav}

19. *ουν* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. 97. al vix mu arm Are om | *ειδεσ* cum ℵCP al pler etc ... Ti *ιδεσ* cum AB 7. *γενεσθαι* cum ℵ*BCP 6. 11. 14. 28. 36. 49. 79. 91. 92. 96. 100. Api A p bav ... ς Ln Ti *γινεσθαι* cum ℵ^{cc}A 1. 7. 38. al longe plu And^{c} Are

20. *αστερων ουσ* cum ℵACP 1. 8. 12. 46. 80** 88. And^{a**} et^{bav} ... ς Ti *αστερ. ων* cum B al pler And^{a*} c P Are | *ειδεσ* cum ℵACP al pler etc ... B 7. 36. *ιδεσ* | *επι τησ δεξιασ* cum ℵBCP al omn^{vi} And^{a} c P Are ... Ln *εν τη δεξια* cum A And^{bav} | *και αι λυχνιαι αι* (30. 33. 35. 36 om) *επτα* cum ABCP al^{30} vg Are ... ς (= Gb Sz) *και αι* (ita ℵ^{c}, sed ℵ* 1. 23. 92^{mg} And^{bav} om) *επτα λυχνιαι* cum ℵ* et^{c} 38. 91. al plu And^{a} c p bav. Praeterea ς (= Gb Sz) add *ασ ειδεσ* cum P 1. 14^{mg}

II.

1 *Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν* 1, 16. 13
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· 2 οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 14, 20
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέ-

---

79. 91. 92^{mg} 93. al mu^{vi} cop And^{a} p bav ... omisimus cum ℵABC al^{40} etc

II. 1. *της* cum ℵBP al omn^{vid} (sed 36. *των της*) arm And$^{a\ b}$ p bav Are ... Gb^{r} Ln *τω* cum AC :: cf etiam ad 2, 8 et 18; item 2, 12. 3, 1. 7. 14. | *εν εφεσω* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) *εφεσινης*, sine teste ut^{vid}. Ortum enim videtur ex falsa lectione vocis *εφεσιων*, cuius ultima syllaba in 1. compendio utitur. | *εν μεσω*: Ti *εμμεσω* cum AC ... 1. *επι* (hinc Erasm finxit *επι μεσω*) | *χρυσων* cum ℵBP al omn^{vid} etc ... Ln Ti *χρυσεων* cum AC

2. *και τον κοπον* sine *σου* cum ℵ^{c}P al^{12} vg syr arm^{sb} And^{a} et^{bav} Hier iov^{2} Aug$^{ep\ 48}$ Prim al ... ς (Gb^{o}) add *σου* cum ℵB al plu etc | *και οτι* cum ℵBCP etc ... Ln$^{ed\ min}$ om *και* cum A cop aeth^{ro} | *επειρασας* cum ℵABCP al plus^{50} And$^{a\ c}$ p bav Are ... ς (= Gb Sz) *επειρασω* sine codice ut^{vi} | *λεγοντας* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) *φασκοντας* rursus sine codice | *εαυτους* (12. AndP om) *αποστολους* cum ℵACP 18. 25. 51. am arm And^{bav}. Item Gb Sz Ti sed addunt *ειναι* (Gb^{00}) cum ℵ^{oc}B al fere^{50} vg And$^{a\ c}$ P Are Victorin Aug$^{ep\ 48}$ Prim al ... ς *ειναι αποστολους* sine codice

3. *υπομονην εχεις και εβαστασας* cum ℵ^{c}ABC al^{40} vg cop syr arm aeth And^{c} Are Aug$^{ep\ 48}$ al ... ς (= Gb Sz) *εβαστασας και υπομ. εχεις* cum 28. 38. 49. 79. 91. al And^{bav} et P. Item P 7. 16. 45. 46. 88. *εβαστασ. με και υπομ. εχεις* | *δια το ονομ. μου* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* sine teste ut^{vi} | *και ου κεκοπιακες* (51. *-κασ*) cum AC 51. ... Gb Sz *και ουκ εκοπιασας* cum ℵBP al fere^{50} And^{a} et^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *κεκοπιακας και ου κεκμηκας*: id quod finxisse ipse Erasm vdtr

4. *αλλα* cum ℵB al^{12} ... ς Ln *αλλ* cum ACP 1. 28. 29. 38. 100. etc | *αφηκες* cum ℵ*et^{c} ... ς Ln *αφηκας* cum ℵ^{cc}ABP al omn^{vid}

πτωκες, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν
15 μὴ μετανοήσῃς. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νι-
11 etc κολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
22, 2 λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέ-
1, 17 s etc γει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν· 9 οἶδά
2 etc σου τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρα-

---

5. *πεπτωκεσ* cum ℵ, item (ut Gb Sz Ln Ti) *πεπτωκασ* ABC al plus[46] And[c] Are, item *cecideris* Cyp[quater] Prim al ... ς (= Gb Sz) *εκπεπτωκασ* cum P al[10], item *exciderís* vg | *ερχομ. σοι* sine additam cum ℵA CP vg cop aeth[utr] etc ... ς[e] (Gb[00]) add *ταχυ* cum B al fere omn hari[*] syr arm And[a c] p bav Are Prim (:: ex 2, 16. 3, 11.). Item ς *τάχει*, quod iam Erasm ex cod 1., ubi est *ταχεῖ*, male ediderat.
7. *ταισ εκκλησιαισ* cum ℵBP al omn[vl] vg rell And[a c] p bav Prim al ... A *ταισ επτα εκκλ.*, atque sic Ln edidit; C *ταισ εκκλ. ταισ επτα* | *νικωντι* cum ℵBCP al omn[vl] etc ... Ln Ti *νικουντι* cum A | *εν τω παραδεισω* cum ℵ*etc[c]ABC al[40] vg syr aeth etc ... ℵ[c]CP *εν μεσω τω παραδεισω* ... ς (= Gb Sz) *εν μεσω του παραδεισου* cum 1. al mu cop arm And[a c] p bav Ps-Ath[lat 526] | *του θεου* sine additam cum ℵACP etc ... Gb Sz Ti add *μου* cum B al plus[45] vg etc
8. *τησ εν* (et. Gb Sz; ς *τησ*, vide post) cum ℵBCP etc ... Ln *τω εν* cum A (:: vide ad 2, 1.) | *εν ζμυρνη εκκλ.* cum ℵ am fu al[lachm] (:: ut 1, 11) ... Gb Sz Ln[ed mai] Ti *εν σμυρνη εκκλ.* cum BCP al plus[50], item A *εν σμυρνησ* ut Ln[ed min] ... ς (= Gb Sz) *εκκλησιασ σμυρναιων* cum 1. al pauc arm
9. *οιδα σου* sine *τα εργα και* cum ACP 19. 47. vg cop aeth[utr] And[c] com Prim al ... ς (Gb[00]) add *τα εργα και* cum ℵB al pler syr arm etc *αλλα πλουσιοσ* cum ℵABCP al plus[50] etc ... ς (= Gb Sz) *πλουσιοσ δε* cum 1. al? | *εκ των λεγοντων* cum ABC al[40] vg (*aὐ his*) cop syr etc. Item ℵ *την εκ των λεγ.* ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum P 1. 28. 36. 49. 79. 91. 98. al arm aeth And[a] p bav
10. *μηδεν* cum ℵP al pler vg syr aeth And[a c] bav Are Cyp[267] al ... Gb Ln *μη* cum ABC 8. 38. 49. AndP, item cop arm | *πασχειν* cum ℵACP etc ... B al[30] *παθειν* | *ιδου* sine additam cum ℵACP etc ... Ti add *δε* cum B al[30] AndP Are | *βαλλειν* (et. Sz) cum ℵ*etc(vide post)ACP al[16].

σθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

Ia 1, 12 7 etc

20, 6

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 οἶδα ποῦ κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντείπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδα-

1, 16

4, 20

Nm 25, 2 31, 16

In ℵ* est *βαλλειν βαλιν*, ℵ^{c} delevit *βαλιν* ... ς (= Sz) Ti *βαλειν* cum (ℵ* vide ante) B al plu And^{a} etP Are | *ο διαβολ. εξ υμων* cum ABCP al^{45} vg etc ... ς (= Gb Sz) *εξ υμων ο διαβολ.* cum ℵ 1. al mu^{vl} | *και εξετε* cum ℵB al pler (8. *κ. εξητε*) vg (*ut temtemini et habebitis*) etc ... Ln *και εχητε* cum AP 36. And^{bav} Prim (*habeatis*) ... C 1. 11. 12. *και εχετε*

13. *οιδα* sine *τα εργ. σου και* cum ℵACP 38. vg cop aeth^{utr} etc ... ς (Gb^{0}) add *τα εργα σου και* cum B al fere omnib arm syr And^{omn} Are | *εν ταισ ημεραισ* absque *και* cum ℵBP al^{45} demid syr arm aeth^{utr} And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are ... ς (Gb^{00}) Ln Ti praem *και* cum AC 91. al? vg cop | *εν ταισ ημεραισ* sine additam cum AC vg cop Prim Haym; sed vg cle lips$^{4.\,6.}$ Prim add *illis*. Similiter ℵ* qui add *εν ταισ* ... Gb'' Ti add *αισ* cum B al^{35} demid syr aeth^{utr} Quaest^{102,2950}. Item ς add *εν αισ* cum ℵ^{cp} 1. 7. 35. al mu And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are | *αντειπασ* cum ℵ^{cc}A 2. 9. 13. 19. 23. 41. 42. 50** 97. Sic nomen istud scriptum fuisse probabile fit etiam ex miro interpretum cop et syr errore; cop enim *et in diebus prodidisti testem fidelem*, syr *in dieb. illis quibus contendisti cum illo teste meo illo fideli meo* ... ς Ln Ti *αντιπασ* cum ℵ^{c}BCP al longe plu etc | *ο πιστοσ μου* cum AC 14. 92. syr ... ς om *μου* cum ℵBP al pler vg cop aeth And^{omn} Are Prim al | *ο σατα. κατοικει* cum ℵABCP 1 al fere^{50} etc ... ς (= Gb Sz) *κατοικ. ο σατ.* cum? syr aeth

14. *αλλ* cum ℵACP al sat mu And^{a} ... Ti *αλλα* cum B al plus^{10} And^{c} et p bav Are | *οτι εχεισ* (A *εχει*) cum ℵABP al omn^{vid} vg^{cle} etc ... Ln Ti om *οτι* cum C am fu harl* tol lips$^{4.}$ al^{lachm} cop syr Prim | *εδιδασκεν* cum ℵACP etc, item *docebat* vg ... Gb' *εδιδαξε* cum B al^{45} etc | *τω βα.* cum AC 7. 11. 95. Item ς (non ς^{e} etc) *εν τω βα.* cum 1. 18. ... ς^{e} (= Gb Sz, sed Gb') *τον βα.* cum ℵ^{c} al pler Are ... P AndP et And^{com} in^{a} etP et^{c} *εν τω βαλααμ τον βαλ.* Dedimus vero *βαλαακ* cum

λον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι.
15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν
ὁμοίως. 16 μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω
μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 17 ὁ ἔχων οὖς
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικοῦντι δώσω
αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν,
καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ
μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον·
τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς
φλὸξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 οἶδά
σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ

κ^{c}AP al pler vg etc ... BC al pauc fu al^{lachm} *βαλαακ* | *φαγειν* cum ℵA CP etc ... Ti *και φαγειν* cum B al^{20}

15. *των νικολαϊτ.* cum ℵP 1. 7. 28. 38. 91. al sat mu And^{a} c p bav Are ... Sz (et Gb^{00}) Ln Ti om *των* cum ABC al^{20} arm | *ομοιως* cum ℵABC al^{50} vg etc. Sunt tamen qui *ομοιως* cum *μετανοησον* coniung ... ς (= Gb Sz) *ο μισω* cum 1. 92^{mg} al? arm. Item P 12. 13. 17. And^{P} et bav *ομοιως ο* (And^{P} *ην*) *μισω*.

16. *μετανοησον* sine *ουν* cum ℵP al^{10} vg syr And^{a} et^{bav} Quaest^{1cor} Prim al ... Gb Sz Ln Ti add *ουν* cum ABC al fere^{45} cop arm aeth And^{c} et^{P} Are

17. *νικουντι* cum AC ... ς *νικωντι* cum ℵBP al omn etc | *δωσω αυτω* (ℵ etc om *αυτω*) sine *φαγ.* cum ℵABC al^{20} vg cop aeth^{utr} Are Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) add *φαγειν* cum P al^{10} arm syr And^{a} P bav etc | *του μαννα* cum AC al^{20}. Item B *το μαννα*, item *manna* vg (tol *edere manna*) etc ... ℵ 36. 91. *εκ του μαννα*, Prim *de manna* ... ς *απο του μαννα* cum 1. 7. etc | *οιδεν* cum ℵABCP al plus^{50} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *εγνω*, quod Erasm sine teste Graeco dedisse videtur

18. *της* cum ℵBP rell ... Ln *τω* cum A ... C om | *θυατειροις* (*-τειρους* AC Epiph^{cod}, *-τηροις* P 79. 93. 94.) cum ℵACP 1. al plu etc ... B al plus^{15} *θυατειρη*, item *Thyatirae* vg etc | *τ. οφθαλμ. αυτου* cum ℵB CP al fere omn cop syr arm aeth ... Ln om *αυτου* cum A 36. 38. vg | *φλὸξ* cum ℵ fu omn^{lachm} ... ς Ln Ti *φλογα* cum ABCP etc

19. *τα ἐργα και*: Gb^{0} cum 12. (cop apud Wtst) Epiph^{455} pet^{av} (non item ind ex^{ven}) | *και την αγαπην και την πιστιν και την διακονιαν* (ℵ* om *και τ. διακο.*, ℵ^{c} suppl *και διακο.*, ℵ^{cc} *κ. την διακ.*) cum ℵ*et^{c}et^{cc} BP al^{40} etc ... AC etc *και την* (C om) *πιστιν και την αγαπην και την διακονιαν* ... ς *και την αγαπην και την διακονιαν και την πιστιν* cum

τὴν ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
20 *ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέ-* 1 Rg 16, 31
γουσα ἑαυτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους
πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 *καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα* 14
μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
22 *ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς*
εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.
23 *καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ-* Ps 7, 10
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ

---

1. | *και την* (A 36. om, atque sic Ln) *υπομονην* sine *σου* cum ℵ 49. demid al^{lachm} Or$^{int\ 8,75}$ Quaest^{102} Prim ... ς Ln Ti add *σου* cum AB CP al pler vg etc | *τα εσχατα* cum ℵABCP al fere^{50} vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1.

20. *αλλ εχω* cum ℵCP al sat mu ... Ti *αλλα εχ.* cum AB al^{10} | *κατα σου* sine additam cum ABCP al^{50} etc ... ℵ 12. 17* 36. 43. And^{bav} add *πολυ* ... ς (= Gb Sz) add *ολιγα* cum 1. vg^{cle} | *αφεισ* cum ℵ*ABCP al fere^{45} etc ... ς (= Gb Sz) *εασ* sine cod ut^{vl} | *την γυναικα* sine *σου* cum ℵCP 1. 7. 36. 38. 95. al vg cop arm aeth etc ... Gb Sz Ln Ti add *σου* cum AB al^{40} syr etc. Praeterea A insuper add *την*, atque sic Ln | *ιεζαβελ* cum ℵ^{c}ABCP 1. al^{40} vel plurib (ℵ* *ιαζαβελ*) etc ... ς (= Gb Sz) *ιεζαβηλ* cum? | *η λεγουσα* cum ℵ*AC ... B al^{45} *η λεγει ... ς την λεγουσαν* cum ℵCP al pauc | *αυτην* cum ℵB 7. 16. 40. 69. ... ς Ln Ti *εαυτην* cum ACP al pler etc | *προφητιν* ... BP 7. 36. 87. 96* And^{bav} *προφητην* | *και διδασκει και πλανα* cum ℵABCP ete ... ς (= Gb Sz) *διδασκειν και πλανασθαι* cum?, sed Are *διδασκειν και πλαναν* | *τουσ* cum ℵABCP al certe pler etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. | *φαγειν ειδωλοθ.* cum ℵABCP al fere^{50} etc ... ς (= Gb Sz) *ειδωλοθ. φαγ.* cum 1. 36.

21. *και ου θελει* (A Quaest^{102} Prim *ουκ ηθελησεν*) *μετανοησαι εκ τησ πορν. αυτησ* (ℵ *ταυτησ*) cum ℵ^{c}ABCP al plus^{50} vg cop syr aeth etc ... ς (= Gb Sz) *εκ τησ πορνειασ αυτησ, και ου μετενοησεν* cum 1., item arm *εκ τ. πορν. αυτων, και ου μετενοησαν*

22. *ιδου* sine additam cum ℵABCP al plus^{50} vg etc ... ς (= Gb Sz) add *εγω* cum 1. (suppl ipse* supra lineam) arm | *μετανοησουσιν* (et. Ln ed min) cum ℵA ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *μετανοησωσιν* cum BCP al omn^{vl} etc | *εργ. αυτησ* cum ℵBCP al^{50} etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *εργ. αυτων* cum A 1. 12. 36. 49* 79. 92^{mg} al vg^{cle} demid harl** lips^{de} et^{c}. cop etc

23. *και τα τεκνα* cum ℵBCP etc ... Ln$^{ed\ min}$ om *και* cum A cop | *εραυνων* cum AC ... ς *ερευνων* cum ℵ(sed ubique praeter h. locum *εραυ-*)

δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς
λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω
3, 11 ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν
ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω
Ps 2, 8 a αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
12, 5 σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα
22, 16 παρὰ τοῦ πατρός μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρω-
7 etc ϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε
1, 4. 16 λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας·
2, 2 etc οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 γίνου
γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὑ-

---

BP al omn etc | *υμων* cum $\aleph^{c}$(* om)ACP al pler etc ... B 38. vg^{cle} lips$^{4.\ 6.}$ tol al cop arm Cyp^{220} Quaest^{102} *αυτου* (*opera sua*)

24. *τοις λοιποις* cum NABCP etc. Item Gb′ *λοιποις* cum 2. 3. 17. 18. 96 al? ... ς (= Gb Sz) *και λοιποις* cum 92^{mg} vg^{cle} harl tol Are | *θυατειροις* cum $\aleph^{*}$et^{cc}ACP etc ... B *θυατηραισ* ... $\aleph^{c}$ *θυατειρη*, item *Thyatirae* vg | *οιτινεσ* cum NABCP 1. al plus^{50} etc ... ς (= Gb Sz praem *και* cum? vg^{cle} | *βαθεα* cum ABC al^{50} etc ... ς (= Gb Sz *βαθη* cum NP 1. 28. 36. 79. al And^{a} et^{bav}, item And^{com} Are^{com} *βαλλω* (Gb″) cum ACP al plus^{40} etc ... ς (= Sz) *βαλω* cum NB 1. 14. 49. 82. 91. 92. al vg cop

25. *αχρι* cum NC 14. 15. 82. ... ς *αχρισ* cum BP al plu ... A 47. *εωσ*

27. *συντριβεται* cum NAC 1. 7. 38. al vix mu And^{a} et^{bav} ... Gb′ *συντριβησεται* cum BP al^{50} fere vg etc

28. *πρωϊνον* cum NCP al certe pler etc ... Ti *προϊνον* cum AB And^{bav}

III. 1. *τα επτα πνευματα* cum NABCP al fere omn vg rell etc ... ς (nos ς^{e} Gb Sz) om *επτα* cum 12. 28. | *ονομα* cum NABCP 1. al plus^{40} (qui citantur) etc ... ς (= Gb Sz) praem *το* cum? | *οτι ζησ* cum NACP al plu And^{omn} (arm *viventis*) ... B al^{25} Are *και ζησ*

2. *στηρισον* cum ACP al^{18} ... ς (= Gb Sz) *στηριξον* cum NB 1. al pla *εμελλον* cum NACP etc ... Gb′ *εμελλεσ* (sed B 19. 94. 97. *ημελλ.*) cum B al^{25} ... ς (= Gb Sz) *μελλει* cum? | *αποθανειν* cum NACP etc (al

ρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνημόνευε
οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν 16, 15
μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω 1 Th 5, 2
ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν Mt 24, 42
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι
ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ
οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμο-
λογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν Mt 10, 32 Lc 12, 8
ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς 2, 7 etc
ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε Es 22, 22
λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων Iob 12, 14
καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· 8 οἶδά σου τὰ

ἀποθνησκειν) ... Gb' ἀποβαλλειν cum B al^{25} | τα ἐργα cum ℵBP al fere omn And^{omn} Are ... Ln Ti om τα cum AC 1^{mg} | τ. θεου μου cum ℵABCP al^{50} vg etc ... ς (= Gb Sz) om μου cum 1. al pauc^{vi} arm

3. ουν pri cum ABCP al fere omn vg etc ... ℵ 14. aeth Are Prim om | και ηκουσας και τηρει cum ℵACP etc ... Gb^{0} cum B al^{35} | ηξω pri sine additam cum ACP 1. 12. 28. fu demid harl* tol lips^{5}· omn^{lachm} cop arm aeth And^{a} P bav ... ς (Gb^{0}) add επ' σε cum ℵB al pler vg cle am al | γνωση (-σει 7. 45.) cum ℵB al^{25} vg (*nescies*) (etiam cop aeth syr) And^{c} Prim al ... ς Ln Ti γνωσ cum ACP 1. al sat mu And a P bav Are

4. αλλα cum ℵAC 14. 38., item Gb Sz αλλ cum BP al plus^{40} ... ς (= Gb Sz) om cum 1. al^{vi} arm And^{bav} | εχεισ ολιγα ονοματ. cum ℵACP 1. 28. 38. al sat mu vg etc ... Ti ολιγ. εχεισ ονοματ. cum B al plus^{20} | εν σαρδεσιν cum ℵABCP al^{50} etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. | ἃ οὐκ cum ℵABCP al pler And^{c} ... Ti οι ουκ cum 1. al^{6} vg cop arm And a P bav Are Tert$^{res\ carn\ 27}$ Prim

5. ουτωσ cum ℵ*AC al^{20} vg etc ... ς Ti ουτοσ cum ℵCBP al plu | ομολογησω cum ℵABCP al certe pler And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) εξομολογησομαι cum ?

7. εν φιλαδελφια cum ℵA(-φιασ)BCP al mu ... ς εν φιλαδελφεια cum minusc longe plu ... Ln$^{ed\ min}$ εν φιλαδελφειασ cum A (-ιασ) | κλειν cum ℵABCP al plus^{35} Or^{4,97} ... ς (= Gb Sz) κλειδα cum 1. 14. 28. 36. 79. 87. al mu Or^{2,525} | του δαυ. cum ℵBP al fere omn Orbis ... Ln om του cum AC 38. | δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ, vide ad Mt 1, 1 | κλεισει cum ℵABCP al^{40} fere etc ... ς κλειει cum 1. 6. 31. 36. 49. 92^{mg} al vg (cop) arm syr ... 28. 79. κλειων. Praeterea B al^{35} add αυτην: omisimus

2, 2 etc ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύ-
2, 13 ναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου
2, 9 τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συ-
ναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ
οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξουσιν καὶ
Es 45, 14 προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγά-
πησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε
τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ
τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
22, 7
2, 25 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν
σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου,
Es 56, 5 καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ
θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἰε-
21, 2
2, 17 ρουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ
Ga 4, 26 τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
2, 7 etc λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε

---

c. ℵACP etc | και (A Hil om ut Lnmin, Lnmai [και]) κλειων c. ℵAP al mu Or2,525 al ... ς Ti και (vgcle am demid al mu om) | κλειει c. C 31. 92 mg al vg arm syr anonymaug Haym ... B al plus20 ει μη ο ανοιγων ανοιξει (-υξει ℵ, 7. 29. al -ξη) cum ℵB al40 fere cop Irint Orbis etc ... ς Ln ανοιγει cum ACP al vg arm syr etc

8. ηνεωγμενην cum ℵP 31. 35. 38. 87. ... ς Ln Ti ανεωγμ. cum ABC al pler etc | ην ουδεισ cum ℵABCP al50 vg cop syr arm aeth Or2,525 al ... ς (= Gb Sz) και ουδεισ cum 1. 92mg al pauevl Andrea etP

9. διδω cum AC ... ς διδωμι cum BP al omnvl Andomn Are ... ℵ δεδωκα ... dabo vg al | ηξουσιν (Gb″) cum ℵACP al10 ... ς ηξωσι cum B al longe plu | προσκυνησουσιν (Gb′) cum ℵACP 1. 2. 13. 25. 31. 79. 94 ... ς προσκυνησωσι cum B al pler | εγω cum ℵACP al sat mu vg etc ... Gb00 cum B al35 vgodd lachm Are Prim

11. ερχομαι absque ιδου cum ℵABCP 1. al50 etc ... ς (= Gb Sz) praem ιδου cum 28. 36. 79. al vgcle fu demid harl lipss arm aeth

12. εν (ℵ* om) τω ναω et. Or4,208 etc ... ςe 1624. 1633. 1641. ε. τ. λαω per errorem | η καταβαινουσα (P -βεννουσα) cum ℵ*ACP al8 ... ςe (non ς Gb Sz) η καταβαινει cum B al pler etc | μου ultim cum ℵA CP al sat mu vgcle am etc ... B al30 fu om

14. της εν λαοδικια (-κια cum ℵAC 7. 94. etc; Gb Sz Ln Ti -κειαι cum

λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως 19, 11 Col 1. 15
τοῦ θεοῦ· 15 *οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός.* 2, 2 etc
ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. 16 *οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε*
ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 *ὅτι*
λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ
οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ
τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 *συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυ-*
σίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα
περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ He 12, 6
κολλύριον ἔγχρισαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. 19 *ἐγὼ ὅσους* Prov 3, 12
ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 *ἰδοὺ*
ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου Cant 5, 2
καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω
μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 *ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι* Mt 19, 28

BP etc) *εκκλησιασ* cum ℵABCP al^{50} etc ... ς (= Gb Sz) *της εκκλησιασ λαοδικεων* cum 1. al?

15. *ἦς* cum ℵBCP al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *εισης* cum?

16. *ζεστος ουτε ψυχροσ* cum ℵBC 1. al^{40} fere cop syr arm And^{omn} al ... ς (= Gb Sz) *ψυχρ. ουτε ζεστοσ* cum AP al vix mu vg | *μελλω σε εμεσαι εκ τ. στομ. μου* et. Victorin Amb^{ps} Ambrst Prim Salvian^{bis} ... ℵ* *παυσε του στομ. σου*

17. *οτι πλουσ. ειμι* cum AC 1. al mu vg syr And^{a} et^{c} Are Haym al ... ℵBP al^{35} fere m^{32} vg^{six} arm etc om *οτι*, hinc Gb^{0} | *ουδεν* (Gb′) cum AC 12. et And^{bav} ... ς *ουδενοσ* cum ℵBP al pler And^{a} P c Are | *ελεεινοσ* cum ℵBP al pler etc ... Ti *ελεινοσ* cum AC 7. (*ελεῖνοσ*). Scripsimus autem sine articulo cum ℵCP 1. al mu etc ... Gb Sz Ln Ti o *ελε.* cum AB al^{30} fere And^{c} Are

18. *παρ εμου χρυσιον* cum ℵAC 1. 28. 36. 49. 79. al mu^{vi} vg m^{32} etc ... Ti *χρυσ. παρ εμ.* cum BP al plus^{30} | *κολλιριον* (B 38. *κολι-*) cum ℵBC al^{30}. Item *collyrio* vg Cyp^{241} Prim Haym ... ς Ln *κολλουριον* cum AP al mu And^{bav}, item m^{32} *collurio* | *εγχρισαι* (ℵ *ενχρ-*) cum ℵAC 7. 16. 18. 28. 36. 45. And^{a}, Ln Ti *ἐγχρῖσαι* ... B al plus^{35} And^{c} Are *ινα εγχριση* (B *-ισει*) ... ς (= Gb Sz qui *ἐγχρίσαι* receperunt) *εγχρισον* cum P 1. 49. 79. 91. 92^{mg} 96. al

19. *ζηλευε* (Gb″) cum ABC al plus^{30} And^{c} Are ... ς *ζηλωσον* cum ℵP 1. al sat mu And^{a} P bav

20. *και ελευσομ.* cum ℵB al^{35} fere And^{c} ... ς (= Gb + Sz) Ln om *και* cum AP 1. 7. 28. 36. 38. 79. al vg m^{32} cop arm syr aeth Or^{3,422} al

μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ
2, 7 etc τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

IV.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,
1, 10 καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ᾽ ἐμοῦ,
1. 1. 22, 6 λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.
Ez 1, 26 ss 2 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐ-
21, 11 ρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος
10, 1 ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου
ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους
11, 16 εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέ-

---

IV. 1. *ιδον* (*-ων* B) cum ℵAB al[4] ... ς Ln *ειδον* cum P al pler | *ηνεωγμενη* cum ℵAP al ... Gb Sz et (falsus de A) Ln *ανεωγμενη* cum B al plus[80] | *λεγων* cum ℵ*AB al plus[80] And[c] ... ς (= Gb Sz) *λεγουσα* cum ℵcP 1. etc | *αναβα* cum ℵBP al omn[vl] And[omn] Are ... Ln *αναβηθι* cum A | *α δει* cum ℵBP al omn[vl] vg etc ... Ln *οσα* cum A. Praeterea Ln interpg: *δει γενεσθαι. μετα ταυτα εὐθεως ἐγεν.*

2. *ευθεως* cum ℵAB al[25] etc ... ς (Gb[00]) praem *και* cum P 1. 7. al sa: mu vg[cle] demid al ... ℵc *ευθε. δε* | *επι τον θρονον* (Gb″) cum ℵAB al plus[80] ... ς *επι του θρονου* cum P 1. 28. 36. 79. 91. 96. al

3. *και ο καθημενος* cum ℵABP al mu etc ... 1. 6. 8. 14. 31. 38. al plus[35] cop arm aeth[utr] And[omn] Are Victorin om, hinc Gb[00]. Praeterea ς (= Gb Sz) add *ην* cum? (vg *similis erat* etc) | *σαρδιω* cum ℵAB al[42] etc ... ς (= Gb Sz) *σαρδινῳ* c. P 1. 36. al And[bav] | *ομοιος* sec cum AP 1. 6. 7. 11. 12. 30. 36. 79. al[vl] And[a*] et[bav]. Item *similis* vg etc ... ℵcB al[30] Are *ομοιως*, idque Gb′ ... ς[e] (= ς Gb Sz, sed Gb′) *ομοια* cum 31. 47** 49. 91. 96. al? And[a**] et[P] | *ορασει σμαραγδινω* cum ℵcAP etc ... B al[25] fere *ορασιν σμαραγδινων*

4. *θρονους* pri loc cum ℵA 34. 35. And[c]. Confirmat anonym[aug] ... ς Ti *θρονοι* cum BP al pler | *εικοσι* sine *και* cum ℵAP al[25], item qui 2[d] B 1. al ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 7. al mu[vl] arm syr | *τεσσαρας*: ... Ln[ed mai] *τεσσερας* sine teste h. l. | *επι τ. θρονους* sine additam cum ABP al plus[40] vg etc ... ς (= Gb Sz) add *ειδον* cum 49. 91. 95. 96. al[vl]. Praeterea ς (= Gb Sz) Ti add *τους* cum B al mu: omisimus cum AP 1. 38. al plus[10] And[a p bav] | *εικοσι* sine *και*, quod ς

ρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς 3, 4 s
κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 *καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύ-* 8, 5
ονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυ- 11, 19
ρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ 8, 6
θεοῦ· 6 *καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυ-* 15, 2
στάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα Es 1, 22
ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 *καὶ τὸ ζῶον* Ex 24, 10
τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ Ex 1, 10
τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 *καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἓν καθ' ἓν*
αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἓξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν

(= Gb Sz) add: similiter atque ante. Pro *τεσσαρας* (ut P al pler etc) A *τεσσερας*, atque sic edd Ln Ti. Posuimus autem *εικ. τεσσ.* hoc loco cum BP al pler vg ... Ln ante *θρονους* cum A 17. 18. 19. | *περιβεβλ. εν* cum NB al pler ... Ln om *εν* cum AP 28. 79. And^{a} | *επτα τας* sine *εσχον* cum NABP etc ... ς (= Gb Sz) praem *εσχον* cum?

5. *φωναι και βρονται* cum NABP al plus^{40} vg ... ς (= Gb Sz) *βροντ. κ. φων.* cum 1. 29. 38. 95. | *ενωπιον τ. θρονου* sine additam cum NAP 1. 36. 38. al vix mu vg ... Gb + Sz add *αυτου* cum B al^{40} syr | *α εισιν* cum N^{c}P 1. 36. 94. And^{bav}; item A *α εστιν* (ita Ln edidit) ... ς Ti *αι εισι* cum B al pler | *τα επτα* cum N^{c}AP 1. al mu ... B al^{35} fere And^{c} Are om *τα*, hinc Gb^{0}

6. *ως* cum NABP al^{50} fere vg al mu ... ς (= Gb Sz) om cum 1: 94. al arm aeth Prim anonym^{aug} | *εν μεσω* ut NBP al omn^{vi} ... Ti *εμμεσω* cum A | *τεσσερα* h. l. et v. 8. cum A et NA ... ς *τεσσαρα* cum NBP etc et BP etc | *ενπροσθεν* cum NBP ... ς Ln Ti *εμπροσθ.* cum B al certe pler etc

7. *εχων* cum AB 7. 28. 36. ... ς Ln *εχον* cum NP al pler etc | *το προσωπον* cum NAP al sat mu ... B al^{30} fere om *το* | *ως ανθρωπου* cum A 11. 13. 36. vg (*quasi hominis*) Ir$^{int\ 190}$ Prim (hi^{2} *quasi humanam*), item (atque ita Gb Sz) *ανθρωπου* sine *ως* B al^{30} fere (sunt iidem fere qui *το* om) ... N *ως ομοιον ανθρωπου* ... ς (= Gb Sz) *ως ανθρωπος* cum P 1. 7. al | *πετομενω* cum NABP al plus^{30} ... ς (= Gb Sz) *πετωμενω* cum 1. 7. 28. al

8. *τα τεσσ.* cum NAP al^{30} fere And^{c} ... ς (= Gb Sz) om *τα* cum B 1. al mu | *εν καθ εν αυτων* cum AP 7. al^{20}; item (Gb') omisso *αυτων* B al plus^{25} Are ... N 38. *εν εκαστον αυτων* ... ς (= Gb Sz) *εν καθ εαυτο* cum 1. 92^{mg} | *εχων* cum A 1. 2. 7. al^{10} ... Gb Sz Ln *εχον* cum B al plus^{25} And^{omn} ... P 38. 50. cop *εχοντα* ... ς (= Gb Sz) *ειχον* cum N 92^{mg} (ex ed. Erasm) al? | *γεμουσιν* cum NABP al^{50} ... ς (= Gb Sz)

Ez 6, 3 ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες
1, 8 ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν
καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν
21, 5 15, 7 καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι
ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους
5, 12 s αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες· 11 ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ
10, 6 ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν,
ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

Ez 2, 9 s 1 *Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου*
βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφρα-
γῖσιν ἑπτά. 2 *καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ με-*

γεμοντα cum 1. 38. al? | *λεγοντες* cum ℵABP 1. al plus[40] etc ... ς (= Gb Sz) *λεγοντα* c. 8. 29. 49[vid] 93. 96. al? | *αγιος* ter cum ℵ[c]AP 1. al[30] vg etc ... ℵ* 29. octies; B al[25] fere And[c] novies

9. *δωσουσιν* cum AP 1. al mu ... ℵB 7. al *δωσωσιν* ... 2. 6. 9. 29. 31. al[25] *δωσι* | *επι τω θρονω* cum ℵA ... ς Ti *επ. του θρονου* cum BP al omn

10. *εικοσι* sine *και* cum ℵAP al plus[20] etc ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 38. al vix mu ... B 1. al mu totum hunc numerum per *κδ'* reddunt, et h. l. et alibi | *προσκυνησουσιν* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABP 1. al fere omn ... ς *προσκυνοῦσι* cum 92[mg] | *βαλουσιν* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵ[c]AP al plu ... ς *βαλλουσι* cum ℵ*B 1. al[10]

11. *ο κυριος και ο θεος ημων* cum ℵAB al[40]. Item P 7. al mu *κυριε ο θεος ημων* ... B al[40] fere etc add *ο αγιος* ... ς nil nisi *κυριε* cum 1. al? | *την δυναμιν*: A om *την*, atque sic Ln edidit | *ησαν* cum ℵA al[40] fere vg cop syr aeth Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *εισι* cum P 1. 7. 35. 49. 79. 87. 91. al And[a c] bav

V. 1. *ειδον* cum ℵP al pler etc ... Ti *ιδον* cum AB al[5]. Item v. seq. *οπισθεν* cum ℵA 1. 14. al syr Or[2,525] al ... Gb´ Sz *εξωθεν* cum BP al[40] cop arm aeth Or in Philocal[2] Hipp[dan 20] al

2. *ειδον*: vide ad v. 1. | *εν φωνη* cum ℵAB al[40] fere Or[philoc 2] And[c] et[P]

γάλῃ· τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ;
3 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ὑπο- 13
κάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἔκλαιον
πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν
αὐτό. 5 καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνί- 4, 4
κησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ, ἀνοῖξαι τὸ Gn 49, 9 s
βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.
6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ
ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέ- 7, 17
ρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν 1, 4. 4, 5 Zach 4, 10

Are ... ς (= Gb Sz) om εν cum P 1. al mu vg arm Or^{2,525} al | τισ αξιοσ sine εστιν cum NAP 38. al^{10} aeth Or^{2,525} al ... ς (sed Gb^{00}) add εστιν ante αξιοσ cum 1. al? vg (*quis est dignus*) al. Item B al^{30} add εστιν post αξιοσ.

3. εδυνατο cum ℵ 6. 8. al^{20} ... ς Ln Ti ηδυνατο cum ABP 1. al mu | εν τ. ουρανω sine ανω cum NAP 1. etc ... Gb + Sz add ανω cum B 7. 8. 14. al^{30} | ουτε επι τ. γ. cum NB al plus^{30} ... ς Ln Ti ουδε επι τ. γ. cum AP 1. al mu | ουτε υποκ. cum B 4. al plus^{30} ... ς Ln Ti ουδε υποκατ. cum AP 1. al^{5} | ουτε βλεπ. (sic et. Ln) cum NB al plus^{30} ... ς Ti ουδε βλεπ. cum AP 1. al^{6} :: patet pro hac testium ratione aut ter ουτε aut ουδε ter edendum esse.

4. και sine εγω cum NP 1. etc ... ς Ln Ti και εγω cum B al pler vg | πολυ (Gb″) cum NB (πολυν)P al^{50} ... ς πολλα cum? | ανοιξαι sine additam cum NBP al^{40} vg etc ... ς (= Gb Sz) add και αναγνωναι cum 1. 36. 49. 91. al arm^{cdd} aliq And^{a} p bav

5. ο λεων ο: ς (= Gb Sz) add ων cum 1. al? And^{P}: omisimus cum NABP al plus^{50} etc | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1. | ανοιξαι cum NAP 1. al^{10} vg etc ... Gb″ Ti ο ανοιγων cum B al^{40} | τασ επτα σφρ. cum ABP 1. al^{50} etc ... ς (= Gb Sz) praem λυσαι cum ℵ al? vg^{cle} al

6. και ειδον (ειδ- ut NP etc, Ti ιδ- c. 36. 92. And^{bav}, B 7. ιδων) sine additam cum NBP 1. al^{45} etc ... A om ... ς (= Gb Sz) add και ιδου cum A (vide ante) 35. 87. al? vg | εν μεσω bis cum NBP al omn^{vl} etc ... Ti εμμεσω bis cum A | εστηκωσ cum ℵ 1. 7. 28. 32. 36. 87. ... ς Ln Ti εστηκοσ cum ABP al longe plu | εχων cum NAB 7. 28. 30. 32. 36. ... ς Ln εχον cum P al longe plu etc | οι εισιν cum NA 1. 38. al ... Gb′ α εισι cum B al^{45} fere | τα επτα cum NB al pler etc ... Ln om επτα cum A 1. 12. And^{bav} am* fu al | πνευματα του θεου hoc ordine cum NABP al plus^{40} vg etc ... ς (= Gb Sz) του θεου πνευματ. cum 1. al? | απ. εισ πασ. τ. γην sine τα articulo cum NAB al^{40} ... ς praem τα cum 1.

4, 8 as ἐκ τῆσ δεξιᾶσ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλαβε
τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτερ
ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντεσ ἕκαστοσ κιθάραν καὶ φιάλα
14, 2 χρυσᾶσ γεμούσασ θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίω
4, 11 9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντεσ· ἄξιοσ εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίο
καὶ ἀνοῖξαι τὰσ σφραγῖδασ αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγησ καὶ ἠγόρασασ τῷ
θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσησ φυλῆσ καὶ γλώσσησ καὶ λαοῦ κ
1, 6 ἔθνουσ, 10 καὶ ἐποίησασ αὐτοὺσ τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν κ
ἱερεῖσ, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ. 11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ω
9, 16 φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶ
Dan 7, 10 πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν μυριάδεσ μυριάδων καὶ χ
4, 11 λιάδεσ χιλιάδων, 12 λέγοντεσ φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιόσ ἐστιν τὸ ἀ

---

7. 79. al | *απεσταλμενα* cum ℵ 38. 49. eisque sine articulo, item praemisso *τα* (atque sic ς) 1. 79. al? Hipp And^{a} et^{bav}. Similiter A *απεσταλμενοι*, ut Ln edidit ... Ti *αποστελλομενα* (sine articulo) cum r al plus^{36}, item Gb$''$ praemisso *τα* cum 7. 8. 9. 13. 16.

7. *ειληφεν* sine additam cum ℵAP al^{40} ... ς (Gb^{00}) add *το βιβλιον* cum 1^{**mg} 7. 36. al? vg^{cdd}

8. *τεσσερα* cum ℵA ... ς *τεσσαρα* cum BP al omn^{vi} etc | *επεσαν* cum ℵ1 1. 7. 9. 26. 27. 42. 49. ... B al longe plu *επεσον* | *κιθαραν* c. ℵABP al* ... ς *κιθαρασ* cum 1. 7. 29. 36. 49. 51. 91. 96. al vg | *α εισιν* cum ℵB 36. al? ... ς Ln Ti *αι εισιν* *cum AP al pler | *αι προσευχαι* cum ℵ^{c}ABP 1. 28. al mu ... ℵ* 6. 14. al permu om *αι*

9. *τω θεω*: ς Ln$^{ed\ min}$ add *ημασ* cum ℵBP (1.) al longe plu (cop) etc : omisimus (et. Ln$^{ed\ mai}$ et Gb^{0}) cum A 44. (qui *τω θεω ημων* habet aeth :: maiore auctoritate utitur si quis addit quam qui omittit; a assumpto versu eo qui sequitur non videtur ferri posse.

10. *αυτουσ* cum ℵAB 1. al^{50} fere am al mu ... ς (= Gb Sz) *ημασ* cum vg^{cle} fu al | *τω θεω ημων* cum ℵBP al omn^{vi} vg rell ... Ti om cum | *βασιλειαν* (Gb$'$) cum ℵA vg cop Cyp Prim Fulg al ... ς *βασιλε* cum B al omn^{vi} | *βασιλευσουσιν* (et. Gb Sz) cum ℵP 1. 2. 4. 5. 6. al^{25} ... Gb$'$ Ln Ti *βασιλευουσιν* cum AB al^{25} ... ς (= Gb Sz) *βασιλευσομεν* cum? vg^{cle} demid lips$^{4.6}$

11. *ειδον* cum ℵP al pler etc ... Ti *ιδον* c. AB (*ιδων*) 7. 14. 92. And^{ba} *ωσ φωνην* cum ℵB** al^{40} ... ς Ln Ti om *ωσ* cum AB*P 1. 14. 49. al vg | *κυκλω* cum ℵABP al^{50} ... ς (= Gb Sz) *κυκλοθεν* cum 1. al? | *και ην ο αριθμ. αυτ. μυρ. μυριαδων* cum ℵABP etc ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) om per errorem praeeunte 1. (et Erasm)

12. *αξιοσ* cum A ... ς Ln *αξιον* cum ℵB al omn^{vi} etc (P latet)

νίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 *καὶ πᾶν κτίσμα* 5
ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ὑποκάτω τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ 3
τῆσ θαλάσσησ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖσ πάντα καὶ ἤκουσα λέγοντασ· τῷ 7, 10
καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τουσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 14 *καὶ τὰ* 19, 4
τέσσερα ζῶα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσ-
εκύνησαν.

VI.

1 *Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγί-*
δων, καὶ ἤκουσα ἑνὸσ ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντοσ ὡσ φωνὴ
βροντῆσ· ἔρχου. 2 *καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ, καὶ ὁ καθή-* Zach 6, 1 ss

---

13. *ο* (ℵ *το*) sine *εστιν* cum ℵAB al plus^{80} ... ς (Gb^{00}) add *εστιν* cum P 1. al mu | *επι τησ* (16. 28. 79. om) *γησ* cum ℵABP al plus^{35} vg ... ς (= Gb Sz) *εν τη γη* cum 1. al vix mu | *επι τησ θαλασσησ* sine additam cum ℵ 28. 38. 47. 79. cop syr arm aeth And^{a} Prim Cassiod$^{ps\,1}$ ... Gb″ Ln add *εστιν* cum A al^{35}. Item ς Ti add *α* (34. 35. 87. And^{c} *οσα*) *εστιν* cum B 1. al^{10} vg | *παντα* (87. 98. *παντασ*) *και* (B add *παντασ*) *ηκουσα λεγοντασ* (35. 87. And^{c} *λεγοντων*) cum ℵB 30. 34. 35. 36. 87. 98. And^{c}. Similiter 13. 14. 28. 47. 92. And^{a} *και παντασ* (14. 92. *παντα*) *ηκουσα λεγοντασ* (14. *λεγοντα*, item 92?) ... ς *παντα, ηκουσα λεγοντασ* cum P 6. 32. 90. al vix mu. Item Ln *παντα ηκουσα λεγοντα* cum A 1. 12. al? ... Gb″ Ti *παντασ ηκουσα λεγοντασ* cum 2. 7. 8. al^{35} | *επι τω θρονω* cum AB 2. 6. 7. 8. al^{25} ... ς *επι του θρονου* cum ℵP 1. al mu

14. *τεσσερα* cum A ... ς *τεσσαρα* cum ℵBP etc. Cf ad v. 8. | *ελεγον* cum ℵAP 1. 7. 28. al mu vg ... Gb′ Ti *λεγοντα* cum B al^{35} fere | *αμην* cum ℵAP 1. 6. 14. 28. 36. 38. 79. al And^{a} P bav ... Ti praem *το* cum B al^{40} | *και οι* sine additam cum ℵABP 1. al^{50} fere am fu al ... ς (= Gb Sz) add *εικοσιτεσσαρεσ* cum? vg^{cle} al | *επεσαν* cum ℵAP 1. al^{10} ... B al plus^{40} *επεσον* | *προσεκυνησαν* sine additam cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) add *ζωντι* (sic male vertit Erasm pro *τω ζω.*) *εισ τουσ αιωνασ των αιωνων* cum vg^{cle} al

VI. 1. *ιδον* cum ℵAB 7. 14. 92. And^{bav*} ... ς Ln *ειδον* c. CP al pler | *εκ των επτα* cum ℵABCP al^{40} fere vg al ... ς (= Gb Sz) om *επτα* cum 1. 6. 28. 31. 79. al cop arm And^{bav} | *φωνη* cum ABC al^{40} ... ς (= Gb Sz) *φωνησ* cum P 1. 6. 31. al? AndP et^{bav} ... ℵ 26. 91. *φωνην* | *ερχου*

μενος ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου.* 4 *καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.*

5 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. καὶ ἰδού, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ*
Ez 5, 1 *καθήμενος ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.* 6 *καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.*

---

sine additam (Gb′) cum ACP al[15] etc ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum ?, item Gb Sz *και ιδε* c. NB al[35], item *et vide* vg[cle] fu al

2. *και ιδου* cum AC 7. 36. And[bav]. Item ς Ln *και ειδον* cum NP 1. al sxt mu And[a] etP. Item *et vidi* vg[cle] al ... Gb[00] cum B al[30] fere fu demid al | *επ αυτον* cum NABCP al[45] ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. 92[sil] al?

3. *την σφραγ. την δευτερ.* cum NACP etc ... ς (= Gb Sz) *την δευτερ. σφραγ.* cum B al pler | *ερχου* sine additam cum ABCP al[40] ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum ?, item N al[7] *και ιδε*, item *et vide* vg[cle] demid al

4. *πυρρος* cum NC etc ... ABP 1. al[40] cop *πυρος* | *επ αυτον* cum NABCP al plus[40] ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. 29. 87. al | *εδοθη αυτω* et. N*BCP etc: NCA 31. om *αυτω*, hinc Ln [*αυτω*] | *εκ της γης* cum N*BCP al fere[40] ... ς (= Gb Sz) *απο τ. γ.* cum 1. 36. al aliq ... NC om. item Gb[00] Ln om *εκ* cum A 7. 16. 39. 46. And[bav] | *και ινα* cum NACP etc ... Gb[00] *και* cum B al fere[40] | *σφαξουσιν* cum AC 36. ... ς *σφαξωσι* cum NBP 1. al pler

5. *τ. σφραγ. την τριτην* cum NABCP etc ... ς (= Gb Sz) *τ. τριτ. σφραγ.* cum 1. 36. 38. al | *ερχου* sine additam (Gb′) cum ACP 1. al[15] am al ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum ?, item Gb Sz *και ιδε* cum NB al[20], item *et vide* vg[cle] demid harl al | *και ιδου* cum NA 1. 7. 36. And[bav]. Item ς Ln *και ειδον* cum CP 28. 47. 49. 79. 91. al mu AndP. Item *et vidi* am al ... Gb[00] cum B 6. 8. al[30] vg[cle] al | *επ αυτον* cum NABCP etc ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. al vix mu

6. *ως φωνην* cum NACP 6. 12. 17. And[bav] vg Haym ... ς Ti om *ως* cum B al pler | *εν μεσω* cum NBP al omn[vl] etc ... Ti *εμμεσω* cum AC *κριθων* cum NACP 1. 12. 79. syr AndP et[bav] ... ς *κριθης* cum B al pler

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν
τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 8 καὶ ἰδοὺ, καὶ ἰδοὺ ἵππος
χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατος, καὶ 20, 14
ὁ ᾅδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ Ez 14, 21
τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θα-
νάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.
9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ 20, 4
θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ 1, 9 etc
καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ
λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις 3, 7
καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;
11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα

---

7. *φωνην* cum ℵA 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al vg ^{al} ... Gb Ti om cum BCP al^{40} vg$^{cdd\ aliq\ lachm}$ al | *λεγοντος* cum ℵABCP al pler ... ς (– Gb Sz) *λεγουσαν* cum 1. | *ερχου* sine additam (Gb′) cum ACP etc ... ς (– Gb Sz) add *και βλεπε* cum?, item Gb Sz *και ιδε* cum ℵB al^{35}, *et* (aeth om) *vide* vg^{cle} demid tol al

8. *και* (C om) *ιδου* cum ℵAC 7. 28. 36. 92. And^{bav}, item ς Ln *και ειδον* c. P 1. al. Nec aliter am fu all^{achm} cop syr ... B 6. 14. 38. al plus^{30} vg cle demid tol al om, hinc Gb^{00} | *επανω αυτου* cum ℵAB al pler vg (et. am fu lips$^{4.\ 6.}$ al) al ... Gb^{0} Ln$^{ed\ min}$ om *αυτου* cum CP 1. 12. demid harl al | *θανατος* sine articulo cum ℵC 16* 37. 49. 95. 96. ... ς Ln Ti ο *θανατ.* (Α *αθανατ.*) cum ABP al pler | *ηκολουθει* cum ℵBCP al^{40} vg al ... ς (– Gb Sz) *ακολουθει* cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al | *μετ αυτου* cum ACP 1. 7. 28. 49. 79. 91. 96. 97* al ... Gb′ *αυτω* cum ℵB al fere^{40} | *εδοθη αυτοις* (Gb′) cum ℵACP 1. 28. 49. 79. al ... Gb Sz *εδ. αυτω* cum B al plus^{40} vg al | *επι το τεταρτ. τ. γης, αποκτειναι* hoc ordine cum ℵABCP al fere^{50} vg ... ς (= Gb Sz) *αποκτειναι* ante *επι το* etc pon cum 1.

9. *ιδον* cum ℵ*ABC 7. 14. al ... ς Ln *ειδον* cum ℵCP al pler | *των εσφαγμενων* cum ABC al longe plu vg al ... NP 1. etc praem *των ανθρωπων* | *και δια την* cum ℵBCP al omn^{vl} vg ... Ln om *δια* cum A tol cop Cyp^{254} et^{310} Prim

10. *εκραξαν* cum ℵABC al^{40} ... ς (– Gb Sz) *εκραζον* cum P 1. 31. 36. 38. 79., item *clamabant* vg Haym | *και αληθινος* (AC *–θεινος*) cum ℵABCP al^{35} ... ς (– Gb Sz) *και ο αληθιν.* cum 1. 30** 87. al | *εκ των* (Gb″) cum ℵABC al^{40} ... ς *απο των* cum P 1. 7. 28. 35. 49. al

11. *εδοθη* et *στολη λευκη* cum ℵABCP 1. al^{50} ... ς (– Gb Sz) *εδοθησαν* et *στολαι λευκαι* cum? vg al | *αυτοις εκαστω* (Gb″) cum ℵACP al^{20}

11, 7 12, 7 ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

16, 18 12 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς
Es 32, 7 a μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ
Es 34, 4 Mt 24, 29 ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενος, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
Es 24, 21 2, 10 ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύ-

---

etc ... ς (= Gb Sz) *εκαστοισ* cum? ... Gb Sz Ti *αυτοισ* cum B al[25] | *αναπαυσωνται* c. NAC al longe plu ... Ti c. BP 1. al[10] *αναπαυσονται* *ετι* (sed ℵ 6. *επι*) ante *χρονον* cum (ℵ)ABCP al omn[vl] ... Ln post *χρονον* pon cum A am fu tol al | *μικρον* cum NACP 1. 28. 38. 51. 79. al vg ... Gb Sz Ti om cum B al[45] | *εως* sine additam cum NABCP al plus[30] ... ς (= Gb Sz) add *ου* cum 1. 28. 36. 49. 51. 79. 91. 96. al | *πληρωσωσιν* cum NBP 1. al fere[50] ... Gb′ Ln *πληρωθωσιν* cum AC 29, item *compleantur* (*imple.*) vg ... ς (= Gb Sz) *πληρωσονται* cum? | *αποκτεννεσθαι* cum NAC al[10], al[20] *αποκτενεσθαι* ... ς (= Gb Sz) *αποκτεινεσθαι* cum BP 1. 6. 14. 30. 38. 92. 97. al

12. *ιδον* cum ABC al ... ς Ln *ειδον* cum NP 1. al pler | *σεισμοσ* sine *ιδου* cum NBCP 1. al[50] ... ς (= Gb Sz) praem *ιδου* cum A al? vg[cle] har[l**] lipss | *μεγασ εγενετο* cum NBCP al fere omn vg[cle] al ... Ln Ti *εγενετο μεγασ* cum A 31. am fu al | *μελασ εγενετο* cum NB al[30] ... ς (= Gb Sz) Ln Ti *εγενετ. μελασ* cum ACP al[10] vg | *η σεληνη ολη* cum NABC etc ... ς (= Gb Sz) om *ολη* cum P 1. 35. 49. 87. 91. 96. al

13. *επεσαν* cum NACP al ... B al plus[30] *επεσον* | *βαλλουσα* cum ℵ 16. 30. 35. 39. 51. 87. 90. 97. And[c] ... Gb′ Ti *βαλουσα* cum 2. 4. 6. 7. 8. al[30] ... ς Ln *βαλλει* cum ABCP al vg | *ανεμου μεγαλου* cum NABC al[30] vg ... ς (= Gb Sz) *μεγαλου ανεμου* cum P 1. 28. al mu | *σειομενη* ... Ln[ed min] *σαλευομενη* cum A 12.

14. *ο ουρανοσ* cum NABCP al[40] fere And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om *ο* cum 1. al? | *ελισσομ.* cum NABC al[25] ... ς *ειλισσομ.* cum P 1. al mu. Item *-σσομενον* cum ABCP etc ... ℵ 6. 8. 31. 38. 91. al plus[20] And[P] Are *-σσομενοσ*

15. *και* (A om) *οι χιλιαρχ. και οι πλουσιοι* cum NABCP etc ... ς (= Gb Sz) *και οι πλουσ. και οι χιλιαρχ.* cum 1. 36. 38. al | *και οι* (ℵ 50. 95. om) *ισχυροι* cum NABCP al plus[40] ... ς (= Gb Sz) *και οι δυνατοι*

θερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 *καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου,* 17 *ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;*

Hos 10, 8 Lc 23, 30

VII.

1 *Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον.* 2 *καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,* 3 *λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ*

20, 8 Zach 6, 5

13, 16 Ez 9, 4

---

cum? | *και ελευθερος* sine *πασ* (Gb″) cum ABC al[40] vg al ... ς *και πασ ελευθερ.* cum NCP 1. al[10]

16. *πεσετε* cum NBC 1. al pler And[omn] Are ... Ln Ti *πεσατε* cum AP 7. 28. 79. | *επι τω θρονω* cum NB al plus[25] And[c] Are ... ς Ln *επι του θρονου* cum ACP 1. al mu

17. *τησ οργησ αυτων* cum NC 38. vg syr Promiss[17] Fulg[ep 2,3] Haym al ... ς Ln Ti *τ. οργ. αυτου* cum ABP al fere omn cop arm aeth And omn Are Prim

VII. 1. *Και μετα* cum NBP al omn[vi] ... Ln om *Και* cum AC vg | *μετα τουτο* (Gb″) cum NABC al[40] ... ς (= Sz) *μετα ταυτα* cum P al[10] vg | *ιδον* cum NABC 7. 14. 32. al ... ς Ln *ειδυν* c. P al pler | *τεσσαρασ* (nullus *τεσσερασ*): Ln[ed min] *τεσσαρεσ αγγελουσ, τεσσαρασ γωνιασ, τεσσαρεσ ανεμουσ,* sed[ed mai] ter *τεσσαρασ* | *επι παν δενδρον* cum NP 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al And[a p bav] ... Gb′ Ln Ti *επι τι δενδρον* cum BC al fere[40] (vg *in ullam arborem*) ... A *επι δενδρου*

2. *ιδον* cum ABC 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* cum NP al pler | *αναβαινοντα* cum NABCP al[45] fere ... ς (= Gb Sz) *αναβαντα* cum 1. arm | *ανατολησ* cum NBCP etc ... Ln *ανατολων* cum A 90. | *εκραξεν* cum NBC al omn[vi]

3. *μητε την θαλασσ.* cum BCP al fere omn etc. Item N And[bav] *μηδε τ. θαλ.* ... Ln[ed min] *και τ. θαλ.* cum A 37. 38. 41. 42. vg[cle am al] | N *μηδε τα δενδρα* | *αχρι* cum N(αχρισ)ACP 1. 12. Or[bis] And[bav] ... ς

θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν
14, 1 τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφρα-
Gn 49, 8 γισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυ-
λῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ
φυλῆς Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα
χιλιάδες, 7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευεὶ
δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσσάχαρ δώδεκα χιλιάδες, 8 ἐκ φυλῆς
Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ
φυλῆς Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.
5, 9 9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ-
τὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·

ἀχρις ου cum B al pler | σφραγισωμεν et. ς^{e} Gb Sz ... ς σφραγισ-ωμεν ex errore

4. εκατον (c 2. 6. 7. 35. 38. 87. 91. 96. 97. And^{e} add και) τεσσερακ. (cum ℵC, ς τεσσαρακ. cum AP etc) τεσσαρες χιλιαδες ... ς ρμδ΄ χιλιαδες cum B 1. al sat mu

5—8. δωδεκα ubique cum ℵAC 1. 6. 14. 38. 48. 51. 92. al mu ... ς ιβ΄ cum BP al permu | εσφραγισμενοι bis tantummodo i. e. v. 5. post εκ φυλης ιουδα δωδ. χιλ. et v. 8. exeunte (Gb″) cum ℵABCP al^{40} ... ς ubique i. e. duodecies, post χιλιαδες add cum 31 (sic certe vdtr ap Scri) al pauc^{vl} vg arm Are

6. νεφθαλειμ cum P 1. 7. 28. 29. 31. 32. al plus^{30} ... Ti νεφθαλιμ cum AB al^{10}. Item C νεφθαλιν ... ℵ νεφθαλι

7. λευει cum ℵ ... ς Ln Ti λευΐ cum ABCP rell | ισσαχαρ cum ℵAP etc ... ς Gb Sz Ln Ti ισαχαρ cum BC 1. al pler fu al^{lachm} ... ς^{e} ἰσασχὰρ sine codice ut^{vl}

8. βενιαμειν cum AP And^{bav} (32. 48. βενιαμην) ... ς βενιαμιν cum ℵBC al pler

9. ιδον c. ℵAB (ιδων) 7. 14. 92. ... ς Ln ειδον c. CP al pler | οχλος πολυς cum ℵBCP al omn^{vl} ... Ln οχλον πολιν cum A vg Cyp^{bis} Prim al | αυτον cum ℵACP al^{10} ... B al plus^{40} om, nec exprim vg Cyp^{272} Prim al, hinc Gb^{0} | εδυνατο cum ℵABC al plus^{30} Are ... ς ηδυνατο cum P 1. 14. 2 8. al mu | περιβεβλημενους cum ℵ*ABC al fere^{35} And^{e} Are ... ς (= Gb Sz) περιβεβλημενοι cum ℵCP 1. 28. 36. 49. 91. al And ap bav | φοινικας (Gb΄) cum ℵ*B al^{40} ... ς Ln Ti φοινικες cum ℵCACP 1. 7. 35. 36. 38. 87. al

10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν 18
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 καὶ πάντες οἱ 19, 1
ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ 11, 16
τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσ-
ωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντες· ἀμήν, ἡ 5, 12
εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,
ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι 9
οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν
ἦλθον; 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι· Io 21, 15
οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν
τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν
αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ
τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ᾽ αὐτούς. 16 οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψή- Es 49, 10
σουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα,

---

10. κραζουσιν cum ℵABCP al[50] ... ς (= Gb Sz) κραζοντες cum 1. al? | ς (non item ς[e] etc) τω καθημ. επι τ. θρο. του θεου ημων ex errore | επι τω θρονω cum ℵ*ACP al plus[30] ... ς επι του θρονου cum ℵ[c]B 1. 7. 36. 79. al mu

11. ειστηκεισαν cum ℵABP etc ... Ti εστηκεισαν (C -κισαν) cum C 51. al[vi] ... ς εστηκεισαν cum? | επεσαν cum ℵACP 9. 12. 13. 27. al ... ς επεσον cum B al pler | επι τα προσωπα cum ℵABCP al[50] fere vg ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) επι προσωπον cum 1. AndP et[bav], item cop aeth

12. αμην sec cum ℵABP al pler vg (et. am fu etc) cop rell ... Ti om cum C 28. 36. AndP om, nec magis add Prim

14. κυριε μου cum ℵBCP al fere[40] vg cop syr Andomn Are Cyp[272. 310] Haym ... Ln κυρ. [μου], et ς (= Gb Sz) om μου cum A 1. al? vg[edd] aliq lachm aeth[utr] arm Prim | εκ της θλιψ. της μεγαλης cum ℵBP al omn[vi] etc ... Ln απο θλιψεως μεγαλης | ελευκ. αυτας cum ℵAP 1. 10. 12. al[8] vg cop syr AndP et[bav] (et[a] sed αυτους) Cyp[272. 310] Prim al ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) ελευκ. στολας αυτων cum? ... Ti ελευκαναν sine additam cum B al plus[30] aeth[utr] arm And[c] Are

15. επι του θρονου cum ℵAP 1. 28. 29. 35. 36. 49** 87. 92. al mu Andomn ... Ti επι τω θρονω cum B al plus[30] Are

16. ουδε διψ. cum ℵBP al pler Andomn Are ... Ln ουδε μη διψ. cum A 14. 92. | ουδε μη πεση cum ℵAP al ... Ti ουδ ου μη πε. cum B al[40] fere

17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς καὶ
21, 4 Es 25, 8 ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς
πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ
1, 4 Tob 12, 15 Lc 1, 19 ἐν τῷ οὐρανῷ ὡσ ἡμίωρον. 2 καὶ εἶδον τοὺσ ἑπτὰ ἀγγέλουσ οἱ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖσ ἑπτὰ σάλπιγγεσ.
3 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει
5, 8 ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸσ τῶν θυμια-
μάτων ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελοσ τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸσ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν γῆν· καὶ
4, 5 11, 19 ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμόσ.

---

17. *ποιμανει* cum ℵABP 1. al mu vg syr arm aeth Prim al ... Gb′ Ti *ποιμαινει* cum 2. 4. 13. 29. 31. al[20] cop And[c] | *οδηγησει* cum ℵABP etc ... Gb′ Ti *οδηγει* cum 2. 4. al[25] | *ζωησ* cum ℵABP al plus[40] vg etc ... ς (= Gb Sz) *ζωσασ* cum 1. 38. 79. al cop syr | *εκ των* cum ABCP al plus[35] etc ... ς (= Gb Sz) *απο των* cum ℵ 7. 28. al[6] vg[cle] lipss (hi *ab*) cop

VIII. 1. *οταν* cum AC :: supra, i. e. 6, 1. 3. 5. 7. 9. 12., *οτε ηνοιξεν* nusquam fluctuat ... ς *οτε* cum ℵBP al omn[vl] | *ημιωριον* cum AC 91. 97. ... ς *ημιωριον* cum ℵBP al pler

2. *ειδον* cum ℵABC 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* cum P 1. al pler

3 *επι του θυσιαστηριου* (Gb″) cum ℵBC (*του -ριον*) al[35] ... ς Ln *επι το θυσιαστηριον* cum AP 1. 36. 49. al mu | *ινα δωσει* cum ℵAC 1. al[12] ... ς *ινα δωση* cum BP al sat mu ... 6. 9. 14. 36. *ινα δω*

5. *τον λιβανωτον* et *αυτον* cum ℵABP etc ... ς (non ς[e] Gb Sz) *το λιβανωτον* et *αυτο* cum 7. 33. 34. | *βρονται και φωναι και αστραπαι* cum ℵB 6. 8. 14. 29. 31. 35. 87. al[20] vg etc ... A 16. 38. cop syr *βροντ. κ. αστραπ. κ. φωναι* ... ς *φωναι και βρονται και αστραπαι* cum P 1. al mu

6 *Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοίμασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν.* 7 *Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.* Ex 9, 24 Es 28, 2

8 *Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα,* 9 *καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.* Ier 51, 25

10 *Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων.* 11 *καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.* Es 14, 12 Dan 8, 10

12 *Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,*

---

6. οι ante *εχοντες* cum ABP 1. al pler And$^{a\ c}$ P Are ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ 36. And^{bav} | *αυτους* cum ℵ*A ... ς Ti *εαυτους* cum ℵ^{c}BP etc

7. *ο πρωτος* sine additam cum ℵABP al fere^{40} harl* tol syr Are ... ς (= Gb Sz) add *αγγελος* cum 1. 28. 36. 38. 79. 98. al vg etc | *μεμιγμενον* cum ℵP 12. 37. 38. 46. vg^{ms} (ap Gb) AndP et^{bav} anonym^{aug} ... ς Ln Ti *μεμιγμενα* cum AB al pler And^{a} et^{c} Are vg Prim al | *εν αιματι* cum ℵABP al fere^{40} vg ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum 1. al demid harl* | *και το τριτον της γης κατεκαη* cum ℵABP al fere^{50} etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 35. cop

8. *πυρι* cum ℵAP 1. al mu vg etc ... Gb^{00} cum B al^{35} arm

9. *των ε. τ. θαλ.* cum ℵAP al sat mu Ath$^{40\,6}$ And^{a} et^{c} ... B al plus^{25} AndP et^{bav} Are om *των*, hinc Gb^{00} | *διεφθαρησαν* (Gb″) cum ℵAP 1. (-*ρισαν*) 10. 12. al^{10} ... ς *διεφθαρη* cum B al plu

10. *των υδατων* cum ℵBP 1. al pler ... ς (= Gb Sz) om *των* cum?

11. ο ante *αψινθ.* cum ABP al^{40} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ* et^{c} 1. 7. 14. 36. 38. al | *εγενετο* (Gb′) cum ℵABP al pler And$^{a\ c}$ P Are vg cop Prim al ... ς *γινεται* cum 1. 36. al And^{bav} | *των υδατων*: ς (non ς^{e} etc) om ex errore Erasmi ut^{vi} | *των ανθρωπων* cum ℵABP etc ... ς (= Gb Sz) om *των* cum?

Am 8, 9 14, 6 ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. 13 καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX.

8, 10 20, 1 Joel 2, 10 7, 2 8 1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου. 2 καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. 3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. 4 καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ

---

12. και η ημερα μη φανη (vide post) το τριτ. (A τεταρτον) αυτης cum NAP al sat mu vg (*et diei non luceret pars tertia*) ... B al[35] fere και το τριτον αυτης (14. 28. 29. 30. 40. 50. 51. 93. 98. αυτων) μη φανη ς (B 98. om) ημερα ... libere variant minusc alii. Praeterea pro μη φανη: ς μη φαινη cum P (φενη) 28. 49. 79. al (36. al μη φαινει) And a p bav Are

13. ιδον c. ABP 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln ειδον c. N al pler etc | αετου cum NAB al[35] fere vg etc ... ς (= Gb Sz) αγγελου cum P 1. 7. 28. 36. 47. 79. al | πετομενου cum NAP al plus[30] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) πετωμενου cum B 1. al vix mu | τους κατοικουντας (Gb′) cum NB 6. 8. 14. 29. 31. 35. al[25] ... ς Ln τοις κατοικουσιν cum AP 1. 7. a. sat mu

IX. 1. ιδον cum AB 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln ειδον c. NP al pler etc

2. και ηνοιξεν το φρεαρ της αβυσσου cum AP 1. al plus[10] vg[cle] fu lips demid tol** harl** omn[lachm] syr ... NB al plus[80] am harl* tol* cop aeth[utr] arm om, hinc Gb[0] | μεγαλης cum NAP 1. 28. 79. al mu vg cop al ... Gb′ καιομενης cum B al plus[35] syr | εσκοτωθη cum A 12. 14. 92. And[bav] ... ς εσκοτισθη cum NBP al pler

3. αυτοις cum NB 7. (:: vide ad vv. 4 et 5.) ... ς Ln Ti αυταις cum AP al pler

4. αυτοις cum NB 14. 87. 90. 92. ... ς Ln Ti αυταις cum AP al pler

μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. 5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. 6 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ Iob 3, 21
οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει
ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι Ioel 2, 4
ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς
στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀν-
θρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες Ioel 1, 6
αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας
σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων Ioel 2, 5
ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰς
ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε· 11 ἔχουσιν ἐπ'

αδικησουσιν cum A 36. ... ς *αδικησωσι* cum NBP al fere omn | *ανθρωπους* sine additam cum NABP 1. 6. 7. 8. 14. al^{40} cop al ... ς (= Gb Sz) add *μονους* cum 49. 91. 96. al^{vi} | *του θεου* cum NABP al pler vg cop al ... Gb^{0} cum 1. 12. 17. 28. 47. 79. harl* arm | *μετωπων* sine *αυτων* cum NAP 1. 12. 28. 79. am harl* tol al^{lachm} ... ς (Gb^{0}) Ti add *αυτων* cum B al pler vg^{cle} fu demid lipss al syr al

5. *αυτοις* cum NA 1. 7. 12, ... ς Ti *αυταις* cum BP al pler | *βασανισθησονται* cum NAP 1. 12. 36. 38. And^{bav} ... ς *βασανισθωσι* cum B al pler

6. *ου μη* cum NABP 1. al plus^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *ουχ* cum? | *ευρησουσιν* cum NB al plus^{20} vg. Item *ευρησωσιν* 1. al^{7} ... Ln Ti *ευρωσιν* cum AP al^{9} | *φευγει* cum AP 1. 12. 17. 36. 38. AndP. Item ℵ *φυγη*, harl* *fugiat* ... ς *φευξεται* cum B al pler | ο *θανατ. απ αυτων* cum NAP 1. al mu etc ... Gb Sz *απ αυτων ο θαν.* cum B al plus^{30}

7. *ομοιοι* cum ℵ ... ς Ln Ti *ομοια* cum BP al omn^{vi} And^{omn} Are ... A *ομοιωματα* | *ομοιοι χρυσω* (Gb′) cum NAP 1. al^{9} vg ... Gb Sz *χρυσοι* cum B al fere^{40}

8. *ειχαν* cum NA (non item v. sq) ... ς Ti *ειχον* cum BP al omn^{vi}

10. *ομοιασ* ut BP al fere omn ... NA 14. *ομοιοις* | *κεντρα, και εν* (et. Sz) cum NABP al plus^{35} cop syr ... ς (= Sz) *κεντρα την εν* cum? vg^{cle} fu demid al ... Gb′ *κεντρα εν* cum 1. 7. al^{12} am tol harl* al | *εν ταισ ουρ. αυτων* sine *και* (etiam Gb′ Sz) c. NABP al plus^{80} etc ... ς add *και* cum 1. 36. 47. 79. al vg^{cle} harl lips$^{4.\ 5.}$ | *η εξουσια αυτων* cum NAP

Iob 38, 22 αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.
11, 14 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, 14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα·
7, 1 16, 12 λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν

---

etc ... B al[35] ἐξουσιαν ἐχουσιν (al[5] -σαι) | αδικησαι cum ΝΑΡ 1. al[5] ... Gb′ Sz του αδικησαι cum B al[80] fere

11. ἐχουσιν idque sine και (et. Gb) cum ℵA al, item ς (= Gb Sz) και ἐχουσιν cum P 1. al sat mu vg ... Gb′ Sz Ti ἐχουσαι cum B al[25] fere | επ αυτων βασιλεα (36. -λεισ) cum A (et ℵ εαυτων τον βασιλ.. P (supplet ipse* in mg, sed scribit αυτον) 1. 14. 28. 36. 79. 92. al vg. Item ς εφ αυτων βασιλεα cum? ... Ti βασιλεα επ αυτων cum B al plus[80] syr arm | τον αγγελον cum ℵA(αρχοντα της αβυσσου τον αγγελον, ονομα etc)P 1. al mu ... Ti om τον cum B al plus[80] And[c] Ar: | ω ονομα αυτω cum ℵ ... 18. ω ονομα, ς Ln Ti ονομ. αυτω cum A BP al pler | αβαδδων cum ΝΑΡ 51. al vix mu vg anonym[aug] ... 2. 8. al[10] αβααδδων, B 27. 30. 93. al αββαδδων, et aliter | και εν τη cu. ΝΑΡ 1. 6. 36. al pauc aeth ar[e] And[bav] ... Gb′′ Ti εν δε τη cum al[40] vg

12. ἐρχεται (Gb′) cum ℵ*A 7. 8. 14. 29. 30. 31. 49* al plus[20] ... ς ἐρχονται cum BP 1. al mu | μετὰ ταῦτα. 13 Καὶ cum AP 1. 28. etc 8. 29. 31. 47. 48. 50. 90. al mu μετα ταυτα και coniungunt et a sqq trahunt; item ℵ cop omisso και. Item B 14. και μετα ταυτα

13. Καὶ: ℵ etc om, vide ante | τεσσαρων (1. 92. al δ′) cum BP al fere omn vg[cle] demid lips[4. 6.] etc ... Ln om cum ℵ[c]A 28. 79. (bi[2] εκ των κερατ. κεκραγοτος του θυσιαστ.) am fu harl lips[5.] tol omn[lachm] c. syr aeth

14. λεγοντα (Gb′) cum ℵ*A ... Gb′ λεγοντος cum B al[80] fere ... ς λεγουσαν cum P 1. al[10] | ο εχων cum ΝABP al fere[45] ... 34. 35. 87. And[c] τω εχοντι ... ς (= Gb Sz) ος ειχε cum?

16. των στρατευματων cum ΝABP 1. al fere[45] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om των cum? arm | του ιππικου cum ΝABP 1. al[10] ... Gb′ τω

ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτως ἴδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ

Joel 2, 3

16, 11
Ps 134 (135), 15 etc

ιππου cum 2. 8. 9. al[25] | δισμυριαδεσ cum AP 1* 31. 36. al, item *dismyriades* Cyp[322] et *bismyriad.* anonym[aug] ... ς δυο μυριαδ. cum ℵ (sed μυριαδων μυριαδασ) 1** 28. 79. al[vi] Are ... B al fere[40] arm And[a c p] μυριαδεσ | ηκουσα cum ℵABP 1. al plus[40] am fu demid etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum? (11. ηκουσα δε) vg[cle] lips[4.] harl Are

17. ιδον (ἴδων B) cum ABC 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln ειδον c. ℵP al pler

18. απο cum ℵABCP al[50] fere ... ς (= Gb Sz) υπο cum 1. al? | πληγων cum ℵABCP al plus[40] vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. al? And[bav] | εκ του πυρος cum ℵACP etc ... Gb' απο τ. πυρ. cum B 7. 14. al[35] fere And[c] etP Are | και του καπν. cum ℵAB 7. 8. 14. 29. 38. 79. al[35] fere etc ... ς (= Gb Sz) και εκ του καπν. cum CP 1. 6. 31. al | και του θειου cum ℵABC al[40] fere vg cop etc ... ς (= Gb Sz) και εκ τ. θει. cum P 1. 6. 31. 79. al syr arm

19. η γαρ εξουσ. των ιππων (A τοπων, arm om) et εστιν (38. ην, Prim erat) cum ℵABCP al fere[45] vg etc ... ς (= Gb Sz) αι γαρ εξουσιαι αυτων et εισιν cum 1. (sed εστιν) al? | και εν ταισ ουραισ αυτων cum ℵABCP al pler vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36. And[bav], item aeth | οφεσιν cum ℵACP 1. etc ... B al[30] And[c] Are οφεων

20. ουδε ante μετενοησαν (B εμετανοησ.) cum ℵB 14. 38. 92., item neque vg cop syr Cyp[322] Prim al ... ς (= Gb Sz) Ln ουτε cum AP 1. 30** al ... Gb Sz Ti ου cum C 6. 7. 8. 28. al[35] | προσκυνησουσιν cum ℵAC 7* 36. 42. ... ς προσκυνησωσι cum BP al pler | και (38. η) τα ειδωλα cum ℵABCP 1. al plus[40] ... ς (= Gb Sz) om τα cum? arm | δυνανται

μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

X.

5, 2 1 *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-*
4, 3 *νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,*
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι
πυρός, 2 *καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ*
ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐω-
νυμον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 *καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶ-*
ται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φω-
νάς. 4 *καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν, καὶ*
Dan 8, 26 *ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ*

---

cum ℵAB*(ita videtur)CP 7. 28. 35. 36. 38. 47. 49. 50. 79. And$^{a\ c}$ P. ς *δυναται* cum B** al pler And^{bav} Are

21. *φαρμακιων* cum ABP 7. al^{vi} And^{bav} ... ς Ln *φαρμακειων* cum ℵ 1. al sat mu ... c al^{25} And^{c} Are *φαρμακων*

X. 1. *ειδον* cum NCP al pler And$^{a\ c}$ P Are (:: cf ad v. 5.) ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 92. And^{bav} | *αλλον* cum NAC al mu vg etc ... Gb^{0} cum B 7 al plus^{35} And^{a} | *η ιρις* (ℵ* *θριξ*) cum ℵ*etc^{a}ABC al^{35} And^{c} Are ... s (= Gb Sz) *ιρις* omisso *η* cum P 1. 7. 32. 36. 38. 98. al arm And^{a*} cs | *επι την κεφαλην* cum AC 9. 12. ... ς *επι τησ κεφαλησ* cum NBP a. pler | *αυτου* pri (post *κεφα.*) cum NABCP 1. al^{45} vg etc ... ς (= Gb Sz om cum?

2. *και εχων* cum NABCP al plus^{30} ... ς (= Gb Sz) *και ειχεν* cum 1 7 28. 35. 36. 47. 49. 79. 91. 96. al vg al | *βιβλαριδιον* cum ℵ*AC**P 1 al AndP Are ... c* 7. 10. al^{12} *βιβλιδαριον* ... Gb′ *βιβλιον* cum B al^{25} | *ηνεωγμενον* cum NCP 1 (*-μενων*) 7. 31. 33. 34. 35. 87. And^{c} P bsr ... ς *ανεωγμ.* cum B al plu And^{a} Are ... A cop om | *επι τησ θαλασσησ* et *επι τησ γησ* cum NABCP al^{45} ... ς (= Gb Sz) *επι την θαλασσαν* et *επι την γην* cum 1. al pauc^{vi}

4. *αι* (1. 98* om) *επτ. βρονται* sine additam cum NABCP 1. al^{45} am fu al ... ς (= Gb Sz) add *τασ φωνασ εαυτων* cum? vg^{cle} harl lipss omn lachm Haym | *εμελλον* cum NP 1. 6. al pler ... Ln Ti *ημελλον* cum AB C al^{10} | *λεγουσαν* sine *μοι* cum NABCP 1. al plus^{40} etc ... ς (= Gb Sz

ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. 5 καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον
ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ Dan 12, 7
τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ 14, 7
τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι
χρόνος οὐκέτι ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβ-
δόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον Am 3, 7
τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας.
8 καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ
καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
9 καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλα- Ez 2, 8 ss
ρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου 3, 1 ss
τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ

---

add μοι cum? vg^{cle} demid cop | μη αυτα cum ℵABCP al^{35} vg ... ς (= Gb Sz) μη ταυτα cum? ... 1. etc μετα ταυτα

5. ειδον cum ℵCP al pler And^{omn} Are ... Τι ιδον cum AB 7. 14. | την δεξιαν cum ℵBCP al fere^{50} etc ... ς (= Gb Sz) om cum A 1. 36. al? vg

6. ωμοσεν εν cum ℵ^{c}ACP 1. al plus^{10} ... ℵ*B al^{35} cop And^{c} om εν, hinc Gb^{0} | ουκετι εσται cum ℵ^{c}ABCP al^{45} etc ... ℵ* 40. ουκετι εστιν ... ς (= Gb Sz) ουκ εστωι ετι cum 1. 79. And^{a}, item vg^{cle} *non erit amplius*

7. αλλ cum ℵABCP 1. al plu ... ς αλλα cum 14. al | ετελεσθη cum ℵA CP al fere^{40} cop syr^{edd} And^{c} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) τελεσθη (-σθει B 7.) cum B 1. al^{20} etc | τους εαυτου (B al^{35} αυτ. post δουλ.) δουλους (ℵ add και) τους προφηταις cum ℵABCP al plus^{40} And^{c} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) τοις εαυτου δουλοις τοις προφηταις cum 1. 28. 79. 97. al And^{a} etP Are

8. λαλουσαν et λεγουσαν cum ℵABCP etc ... ς λαλουσα et λεγουσα cum 1. al pler And^{a} ^{c} P Are | βιβλαριδιον cum ℵP 1. al vix mu ... Τι βιβλιδαριον cum B al fere^{40} ... Gb' Ln βιβλιον cum AC 6. 14. | ηνεωγμενον cum ℵACP 1. 35. 36. 87. 92. al ... B al plus^{30} ανεωγμενον | του αγγελου cum ℵABCP 1. al^{35} fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om του cum 8. al?

9. απηλθα cum A 16. 27. 50. 97. ... ς απηλθον cum ℵBCP al pler | δουναι μοι cum ℵABC al^{40} fere vg syr And^{c} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) δος μοι cum P 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. 91. 96. al? cop And^{a} p bav | βιβλαριδιον c. A**(*βιβλαριον)CP 1. al^{vi} ... B al^{40} βιβλιδαριον ... ℵ 11. al^{vi} βιβλιον

ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

XI.

21, 15 Ez 40, 3 1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν 15, 3 πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα δύο. 3 καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακο- Zach 4, 2 ss σίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. 5 καὶ

---

10. *βιβλαριδιον* cum ACP 1. al ... ℵB al^{30} *βιβλιον* ... 8. 10. 14. al^{10} *βιβλιδαριον* | *ως μελι γλυκυ* cum ℵCP al pler vg etc ... AB 36. cop *γλυκαν ως μελι*

11. *λεγουσιν* cum ℵAB al^{30} am* harl And^{c} Are ... ς *λεγει* cum P 1. 7. 28. al^{10} vg^{cle} cop syr arm aeth | *και εθνεσιν* cum ℵAP 1. 31. 36. 38. 47. al vg cop ... Ti *κ. επι εθν.* cum B al plus^{30} syr

XI. 1. *λεγων* (ℵ* *λεγει*) sine additam cum ℵ*etcAP 1. al plus^{35} am fu harl tol etc ... ς^{e} (non ς Gb Sz) praem *και ο αγγελος ειστηκει* cum 36 al? arm; item ℵ^{cc}B 10. 14. al^{8} etc *και εισταται* (B *ιστηκει*, ℵ^{cc} *εστηκει*) *ο αγγελος* | *εγειρε* cum ℵABP al^{25} And^{a}* ... ς *εγειραι* cum 1. al plus^{30}

2. *την εξωθεν* cum ABP al pler vg (sed vg^{stk} *infra*) cop etc ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) *την* (ℵ* *της*) *εσωθεν* c. ℵ 1. 12. 35. 80. 87. And^{a} c bav . *εκβ. εξωθεν* cum ℵ^{c}A(P *εσωθεν*) 1. 12. 14. al^{12} ... ς Ti *εκβ. εξω* c. B al plu (ℵ* *εσω*) | *τεσσερακοντ.* cum ℵA ... ς *τεσσαρακοντ.* cum P al pler; B al *μ'* | *δυο* (sine *και*) cum ℵP 14. al plu, item 1. al mu qui *μβ'* praebent ... Ln Ti *και δυο* cum AB (*μ' και β'*) 30. al

3. *περιβεβλημενοι* cum ℵ^{cc}C 1. al pler vg rell And^{omn} Are anonym^{aug} et Prim ... ℵ*ABP 4. 7. 28. 48. 79. 96. *περιβεβλημενους*, id quod recepit Ln

4. *και αι δυο* cum ℵ^{c}ABCP al^{25} Hipp al ... ς (= Gb Sz) om *αι* cum ℵ* al pauc^{vid} | *αι ενωπιον* cum ABCP 1. al longe plu And^{a} c P ... Gb^{e} *αι*

εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος 2 Rg 1, 10
αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐ-
τοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν 1 Rg 17, 1
ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς Ex 7, 19
προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν
αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν
θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον 13, 1
τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νι- Dan 7, 7
κήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ
τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς
Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη.
9 καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν

---

cum ℵ 6. 7. 14. al[10] | *του* (Ln om cum AB om) *κυριου* cum ℵABCP al plus[40] vg cop syr etc ... ς (= Gb Sz) *τ. θεου* cum 1. 28. 36. 79. al vi arm And[a] et[bav] | *εστωτες* cum ℵ*ABC al[20] And[c] Are ... ς (= Gb Sz) *εστωσαι* cum ℵ[ccp] 1. 7. al[10]

5. *θελει* pri cum ℵABCP 1. al plus[30] And[a c] P Are ... ς (= Gb Sz) *θελη* cum 7. al? And[bav] | *θεληση* cum ℵA (et 38. Hipp *θελησει*) ... ς (= Gb Sz) *θελη* cum? ... Gb Sz Ln Ti *θελει* cum BCP al pler And[omn] Are. Praeterea *θεληση* (*θελησει, θελει*) ante *αυτους* posuimus cum ℵ(*θελ. αδικ. αυτ.*)ABCP al[25] fere vg ... ς post *αυτους* pon cum 1. 36. 49. al mu

6. *εξουσιαν* pri sine articulo cum ℵB al omn[vid] ... Ln *την εξουσιαν* cum ACP | *εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον* cum ℵACP 1. al mu etc ... Gb Sz Ti *τον ουρανον εξουσιαν κλεισαι* cum B al[30] And[c] Are | *υετος βρεχη* cum ℵABCP al[40] etc ... ς (= Gb Sz) *βρεχ. υετ.* cum 1. 7. al pauc cop | *τασ ημερασ* cum ℵABCP al plus[40] ... ς (= Gb Sz) *εν ημεραισ* cum 36[vl] al?, 1. And[a] *εν ταισ ημεραισ*, item *diebus* vg | *τησ προφητειασ αυτων* cum ℵABCP al[30] vg ... ς (= Gb Sz) *αυτων τησ προφητ.* cum 1. 95. al pauc[vid] | *εν παση πληγη* cum ℵACP 1. al[40] ... ς (= Gb Sz) *παση πληγ.* sine *εν* cum B al pauc[vl] vg. Posuimus autem ante *οσακισ* etc cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. al vg etc ... Gb Sz post *οσακ. εαν θελ.* pon cum B al[30] fere And[c] Are

7. *μετ αυτων πολεμον* cum ℵABCP al[25] vg al ... ς (= Gb Sz) *πολεμ. μετ αυτ.* cum 1. 36. al vix mu cop

8. *το πτωμα* cum ABC al[25] cop arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) *τα πτωματα* cum ℵP 1. al vg syr | *τησ πολεωσ* c. ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) om *τησ* cum? | *ο κυριοσ αυτων* cum ℵ[c]ABCP al plus[40] vg cop syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) *ο κυρ. ημων* cum 1. al? ... ℵ* nil nisi *ο κυριοσ*

9. *βλεπουσιν* cum ℵABCP 1. al plus[40] ... ς (= Gb Sz) *βλεψουσιν* cum?

τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν
οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνῆμα. 10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς
Esth 9, 22 χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλή-
λοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ
Ex 37, 5 τῆς γῆς. 11 καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ
τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν,
καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ
ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς· ἀνάβατε
ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν
αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς
16, 18 μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν
τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-

---

vg cop arm aeth Prim al | το πτωμα αυτ. cum ℵABC al plus[35] etc ... ς (= Gb Sz) τα πτωματα αυτ. cum P 1. al[10] vg syr And[a] p bav Prim al | και ημισυ cum ℵACP etc ... Gb[0] Ti om και cum B al[35] And[omn] Are | αφιουσιν cum ℵACP 1. al[5] ... ς αφησουσι cum B al pler cop syr (aeth) And[c] etP Are | μνημα cum ℵ*ABP 1. al[40] etc ... ς (= Gb Sz) μνηματα cum ℵ[c] 98. al pauc[vl] vg al

10. χαιρουσιν cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) χαρουσιν cum? vg al | ευφραινονται (Gb') cum ℵACP 1. 12. 28. etc ... ς ευφρανθησονται cum B 6. 7. 8. 14. al pler vg al | πεμπουσιν cum ℵ*P 28. 36. 79. 80* vg edd ap Ln arm And[a*] et[bav] anonym[aug] ... ς Ln Ti πεμψουσιν cum ℵ[c]AC 1. al mu[vl] vg[cle] am al ... Gb'' δωσουσιν cum B al[30] And[c] etP Are

11. μετα τρεις sine articulo cum ℵP 1. al[10] And[c] et[bav], nec exprim articulum vg anonym[aug] al ... ς Ln Ti μετ. τασ τρεισ cum ABC al plu And[a] etP Are | εν αυτοις (et. Gb Sz) cum A 18. 28** 36. 79. 95 arm And[a] Vig[varim] (intravit in eis) ... CP 1. al αυτοις, atque sic Gb'' ... ℵB al[30] And[c] etP Are εισ αυτουσ ... ς (= Gb Sz) επ αυτουσ cum 49. 91. 96. | επεπεσεν (Gb'') cum ACP al[15] And[a] et[bav] ... ς επεσεν cum ℵB al plu And[c] etP Are

12. ηκουσαν cum ℵ*ACP 30** al ut[vl] pauc vg (et. am fu et omn) al ... Gb'' Ti ηκουσα cum ℵ[c]B al[35] cop ar[c] And[omn] Are anonym[aug] | φωνησ μεγαλησ et λεγουσησ cum ℵCP 1. al[11] And[a] p bav ... ς Ln Ti φωνην μεγαλην et λεγουσαν cum AB al plu And[c] Are | αυτοισ cum ℵBCP etc ... Ln om cum A 28. anonym[aug] | αναβατε cum ℵACP 26. 36. 42. ... ς αναβητε cum B al pler And[omn] Are

13. ωρα cum ℵACP 1. 36. 95. al vix mu vg cop syr arm aeth etc ... Gb'' ημερα cum B al fere[40] sah And[c] p bav Are

βοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ 9, 12
ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ 10, 7
μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου 12, 10
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς Dan 2, 44
αἰῶνας τῶν αἰώνων. 16 καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ 4, 4 etc
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν
ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 17 λέγοντες· 4, 8
εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν,
καὶ ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας,
18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς
τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,
τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας 19, 2

---

14. *ιδου η ουαι η τριτ. ερχεται* (ℵ 86. post *ιδου* pon) cum (ℵ)ACP 1. al vg cop syr Andª etᵇᵃᵛ Prim al ... Ti *η ουαι η τριτ. ιδου ερχετ.* cum B al³⁵ Andᶜ etᵖ Are

15. *λεγοντες* cum AB al¹⁷ ... ς (= Gb Sz) *λεγουσαι* cum ℵCP al plu And omn Are | *εγενετο η βασιλεια* cum ℵABCP al plu⁴⁰ vg etc ... ς (= Gb Sz) *εγενοντο αι βασιλειαι* cum 1. 7. al? Andᵇᵃᵛ (sed invito comm)

16. *οι εικοσι* cum ℵᶜBCP al omnᵛⁱ ... Ln om *οι* cum ℵ*A | *εικοσι τεσσαρ.* cum ℵACP al plus²⁰ Andᵒᵐⁿ Are; B 1. 7. al plus¹⁰ cop *κθ'*, item *viginti quattuor* vg ... ς (= Gb Sz) *εικ. και τεσσ.* cum 30. al vix mu, item syr arm | *οι ενωπιον* cum ℵCP al longe plu Andª ᶜ ᵖ Are ... Ln om *οι* cum AB 1. alᵍ Andᵇᵃᵛ | *οι* (ℵᶜC 2. 95. om) *καθηνται* (Gb') cum ℵ*etᶜBC al plus³⁵ Andᶜ Are; item *qui in consp. d. sedent* vg Prim al ... ς Ln Ti *καθημενοι* cum AP al¹⁰ Andª ᵖ ᵇᵃᵛ; item *sedentes* Cyp cop arm

17. *και ο ην* sine additam cum ℵABCP 1. al plus³⁵ am fu syr armˢᵒʰ aeth Andᶜ ᵖ ᵇᵃᵛ Are Cyp²¹² Prim al ... ς (= Gb Sz) add *και ο ερχομενος* cum 28. 36. 49. 79. 91. 95. 96. al vgᶜˡᵉ lipsᵈ· lipsᵉˣ cop armᵘˢᶜ Andª | *και οτι* cum ℵ*C fu ... ς Ln Ti om *και* cum ℵᶜᶜABP al certe pler vg (exc fu) rell | *ειληφας* cum ℵABP al omnᵛⁱ etc ... Ti *ειληφες* cum C

18. *και τοις αγιοις και τοις* (ℵ om) *φοβουμενοις* cum ℵBCP etc ... A *και τους αγιους και τους φοβουμενους*, atque sic Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ | *τοις μικροις κ. τοις μεγαλοις* cum ℵᶜᶜBP al omnᵛⁱ vg rell ... ℵ*AC *τους μικρους κ. τους μεγαλους*, atque sic Ln (etᵉᵈ ᵐⁱⁿ etᵉᵈ ᵐᵃⁱ) | *και* ante *διαφθειραι*: A om, atque sic Lnᵉᵈ ᵐⁱⁿ | *τους διαφθειροντας* (et.

τὴν γῆν. 19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
8, 5 16, 18 16, 21 ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγέ-
νοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα
μεγάλη.

XII.

3
15, 1 1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς
Mich 4, 10 κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα,
1 καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο
Ex 20, 3 σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κερα-
13, 1 λὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν
ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον

Ln$^{ed\ min}$) cum ℵAB al longe plur ... P 1. And^{P} et^{bav} *τους φθειροντας* ... Ln$^{ed\ mai}$ *τους διαφθειραντας* cum C al^{9}

19. ο *εν τω* c. ACP 14. 35. 38. 87. 92. 95. arm And^{c} ... ς om ο cum ℵB al pler And^{a} p bav Are | *τ. διαθηκ. αυτου* c. ABP al^{10} vg syr And$^{a\ c}$ bav añonym^{aug} ... Gb Sz *τ. δια. του* (B 7. 90. 91. om) *κυριου* c. B al^{60} fere And^{P} Are Victorin, ℵ 94. *τ. δια. τ. θε.* ... vg^{cod} (ap Gb) cop ar^{c} Prim Haym plane om *αυτ.*, hinc Gb^{0} | *και σεισμος* cum ℵACP 1. al^{10} vg syr arm aeth And^{P} ... 34. 35. 87. And$^{a\ c}$ bav *κ. σεισμοι* ... B al plus^{30} Are om plane, hinc Gb^{0}

XII. 2. post *εν* (B *εγ*) *γα. εχουσα* addidimus *και* (et. Ln$^{ed\ mai}$) c. ℵC 95. am fu demid lips$^{4.\ 6.}$ tol omn^{lachm} aeth Prim ... ς Ln^{min} Ti om c. ABP al pler vg^{cle} lips$^{5.}$ Haym Hipp Meth^{717} al | *κραζει* c. ℵAP 1. 28. 36. 79. 95. al demid tol all^{achm} Hipp Meth And^{a} et^{bav} ... Gb′ Ln *εκραζεν* cum C 1. al^{25} vg^{cle} fu lips$^{4.\ 6.}$ al And^{c} et^{P} Are Prim Haym. Iter Gb′ *εκραξεν* cum B al^{12} vg^{cod} (ap Ln) | *ωδινουσα* ... Ln$^{ed\ min}$ praem *και* cum A

3. *πυρρος* cum ℵAP al mu Meth^{717} etc ... BC 1. al^{30} And^{c} *πυρος*, item (*coloris ignei, ignitus*) cop syr ar^{e} arm; addit etiam aeth^{PP} *in similitudinem ignis*. Atque *πυρρ.* (*πυρ.*) ante *μεγας* posuimus cum ℵBC al^{5} cop syr aeth ar^{e} Meth al ... ς post *μεγας* pon cum AP al^{10} vg Ar^{a} et^{bav} Or^{int} al | *επτα διαδηματ.* cum ℵABCP al plus^{35} etc ... ς (= Gb Sz) *διαδημ. επτα* cum? vg^{cle} Prim

αὐτῆς καταφάγῃ. 5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. 7 καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ

2, 27 19, 15 Ps 2, 9 Dan 12, 11 Dan 12, 1 20, 2 Gn 3, 1 11, 15 19, 1

5. αρσεν cum AC (:: quae soloeca dictio non ineptior aliis in apoc. adhibitis). Item P 95. Meth Andbav αρσενα ... ς αρρενα (B αρενα) cum NB 1. al pler Hipp al | προσ sec cum NABCP al40 vg reli Meth al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36vi al Andª etbav

6. εκει pri cum NABP al40 Hipp Meth Andc etP Are ... ς (= Gb Sz) om cum C 1. 14. 36. 38. al Andª etbav; item vg reli Prim al | τρεφουσιν cum NC 36. Andbav (et 30. 98. εκτρεφουσιν) ... ς Ln τρεφωσιν cum AP 1. al mu Hipp Meth Andª c P ... Gb' Ti εκτρεφωσιν cum B al plus35 Are

7. ο μιχαηλ cum NBCP al omnvi, nec aliter vg ... Ln ο τε μιχαηλ cum A, item syr | πολεμησαι cum NB al40 Andomn. Item Gb Sz Ln Ti του πολεμησαι cum ACP al7 ... ς (= Gb Sz) επολεμησαν cum? Are. Item vg anonymaug Victorin Hiereas 27. | μετα cum NABCP al40 vg etc ... ς (= Gb Sz) κατα cum 1. 94. alvi

8. ισχυσαν cum NCP 1. al mu. Item B 14. ισχυον ... Gb Sz Lned min ισχυσεν cum A al plus30 cop aeth Andc. Praeterea N add προσ αυτον | ουδε cum NABC al plus30 Andc etP Are ... ς (= Gb Sz) ουτε cum P 1. 36. al Andª etbav | τοποσ ευρεθη αυτων cum ABCP 1. al mu vg etc ... Gb'' et (ex errore) Lned min τοπ. ευρεθη αυτω cum 6. 7. 8. al plus30 cop al ... N* τοτε ευρεθη

9. και (N om) ο σατανασ cum NACP 1. 95. al vix mu AndP etbav, id quod confirmat comm ... B al fere40 Andª etc Are om ο, hinc Gb0

10. εν τω ουρ. (95. arm anonymaug εκ του ουρανου) λεγουσαν cum NAB CP al25 vg cop etc ... ς (= Gb Sz) λεγουσ. εν τ. ουρ. cum 1. al pauc vi Andª | εβληθη (Gb'') cum NABCP al40 Andª etc Are ... ς κατ-

τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν
ἡμέρας καὶ νυκτός. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ
ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν
18, 20 τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε,
οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν,
εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
4 13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν
τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ
Es 40, 31 Dan 7, 25 αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ
ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα
17, 15 αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί,
καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποτισμὸν ὃν
ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 17 καὶ ὠργίσθη ὁ δρά-

εβληθη cum 1. 49. al pauc^{vi} And^{P} et^{bav} | *κατηγωρ* cum A (:: quae vox Graecis ignota sed ab ipsis Rabbinis recepta est) ... ς (= Gb Sz) *κατηγορος* cum ℵBCP al omn^{vi} | *αιτοις* (Gb^{1}) cum AP 1. 28. 36. 79. And^{a} p ^{bav} ... ς *αιτων* cum ℵBC al pler And^{c} Are

11. *ουκ* ut ℵBCP etc ... A *ουχ*, atque sic Ln

12. *ουρανοι* cum ℵBCP al plus^{25} And^{c} Are ... ς Ln Ti *οι ουρα.* cum A al^{8} arm And^{a} p ^{bav} | *την* (ℵ *εισ την*) *γην* (A *αγαπην*) *και την θαλασσαν* cum ℵACP 28. 79. 95. And^{bav} (:: cf 8, 13). Item Gb Sz Ln *τη γη και τη θαλασση* cum B al^{40} And^{c} et^{P} Are ... ς (= Gb Sz) *τοις κατοικουσι την γην και την θαλασσαν* cum 1. al? And^{a} (ut est etiam in comm)

13. *ειδεν* cum ℵACP etc ... B 7. 14. 92. And^{bav} *ιδεν* | *αρσενα* cum ℵCP 14. 92. 95., item A *αρσενας*, ut Ln Ti ... ς *αρρενα* (*αρενα* B 2b. cum B al pler

14. *αι δυο* cum ACP 7. 12. 27* 28. 36. 79. 95. Hipp$^{antichr\,61}$ And^{a} p ^{bav} ... ς om *αι* cum ℵB al pler Hipp$^{antichr\,60}$ And^{a} Are | *οπου τρεφεται* cum ℵACP 1. al^{10} vg cop syr arm aeth Hipp$^{antichr\,60}$ et^{61} al .. Gb *οπως τρεφηται* cum B al^{25} And^{c} et^{P}

15. *εκ του στοματ. αυτου* ante *οπισω της γυναικ.* cum ℵABCP al^{40} vg rell ... ς (= Gb Sz) post *οπ. της γυναικ.* pon cum 1. al? | *αιτην* cum ℵABC (*ποιησ. αυτ. ποταμοφ.*) al^{40} fere And^{a} et^{c} Are. item eam vg Prim al ... ς (= Gb Sz) *ταυτην* cum P 1. 7. al And^{P} et^{bav}

κων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοι- 14, 12
πῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ 19, 10
καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

XIII.

XII. 18 *Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.* 1 *καὶ* 11, 7. 12, 3
εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ Dan 7, 3 ss
κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. 2 *καὶ τὸ θηρίον* 17, 3
ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν
δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 *καὶ*
μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ

---

17. *επι τη γυναικι* cum NABP 1. al omn^{vi} Hipp^{antichr} ^{60} al ... Ln om *επι* cum c; item *mulieri* Prim | *ιησου* cum ℵCAB*CP al plus^{10} am fu demid lips$^{5.6.}$ omn^{lachm} cop syr arm etc. Item B** 1. 7. 8. *του ιησου* ... ς (= Gb Sz) *του ιησου χριστου* cum? vg^{cle} tol lips$^{4.}$ Prim ... ℵ* *του Θεου*, 98. *Θεου*

18. *εσταθην* cum BP al fere omn cop ar^{e} And^{omn} Are. Agnoscitur etiam capitum Andreae ratione, quoniam inde a verbis *Και εσταθην* novum caput, i. e. cap. 36. incipit ... Gb′ Ln *εσταθη* cum NAC 87. 92. vg syr arm aeth^{utr} anonym^{aug} Haym al

XIII. 1 et 2. *ειδον* bis cum NP (C tantum v. 2) al pler And^{omn} Are ... Ti *ιδον* bis cum AB (C 7. tantum v. 1.) 14. 92. | *κερατα δεκα και κεφαλ. επτα* cum NABCP al^{40} fere cop syr aeth And^{omn} Are Prim ... ς (= Gb Sz) *κεφαλ. επτ. και κερατ. δεκ.* cum? vg arm | *ονοματα* cum NAB al^{40} vg^{cle} am lips$^{5.6.}$ omn^{lachm} syr And^{c} Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ονομα* cum CP 1. 28. 79. 95. al aliq fu demid lips$^{4.}$ tol al

2. *ειδον* cum NCP etc ... Ti *ιδον* cum AB etc. Vide ad v. 1. | *ην ομοιον*: 28. 35. 87. *ομοι. ην*, item *similis erat* vg ... 1. 12. 4^{6}. arm And^{P} com et^{bav} om *ην*, hinc Gb^{0} | *αρκου* c. NABCP 1. al^{30} And^{a*} c bav ... ς (= Gb Sz) *αρκτου* cum 29. al^{10} And^{a**} et^{P} Are | *λεοντων* cum ℵ 14. 92. syr, item Victorin ... ς Ln Ti *λεοντος* cum ABCP al pler vg cop al

3. *και μιαν* cum NABCP 1. al^{40} am tol all^{achm} cop syr al ... ς (= Gb Sz) *και ειδον μιαν* cum 95. al? vg^{cle} fu demid lipss all^{achm} | *εκ των* cum NAB**CP al^{40} vg al ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum B* 1. 36. al? And

17, 8 πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ
ὀπίσω τοῦ θηρίου, 4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν
τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· τίς
18, 18 ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; 5 καὶ
11, 2 ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη
αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο. 6 καὶ ἤνοιξεν τὸ
στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκη-
11, 7 7, 9 νοῦντας. 7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ
14, 6

---

a p bav cop arm | ωσ cum NACP etc ... B al[30] ωσει | εθαυμασεν (ς[e]) cum NBP al pler And[c] Are, item *admirata est* vg Ir[int] Haym ... A 1. 12. 28. 36. 79. And[a] et[P] εθαυμασθη, atque sic ς Ln. Item C εθαυμαστωθη. | ολη η γη cum NABCP al pler vg etc ... ς (non item ς[e] Gb Sz) εν ολη τη γη cum 1. 12. 28. 56. 79.

4. τω δρακοντι cum NABCP al fere[45] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) τον δρακοντα cum ? | οτι εδωκεν cum NACP 12. 34. 35. 36. 46. 79. 87. 95. am fu demid lips[5.] omn[lachm] etc ... ς (= Gb Sz) οσ εδωκεν cum ? vg cle tol lips[4. 6.] arm. (Sed *qui dedit* respondet etiam lectioni τω δεδωκοτι.) ... B al plus[35] Are τω δεδωκοτι (Gb′) | την εξουσιαν cum NABCP al plus[40] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om την sine cod ut[vi] | τω θηριω sec cum NBCP al plus[40] And[c] Are ... ς (= Gb Sz) το θηριον cum A 79. al pauc[vi] And[a] | και τισ cum NABCP 1. al[18] etc ... ς (= Gb + Sz) om και cum 6. 7. 8. 29. 31. al[20] fere Are | δυναται cum NACP al[10] vg (*poterit*) And[omn] Ir[int] al ... Gb″ δυνατοσ cum B al fere[40] Are

5. και βλασφημιασ cum NC 38. 51. 94. 95. al[vi] vg[cle] demid tol lipss e ... Ln και βλασφημα cum A 12. 28. 34. 35. 47. 79. 87. Dion[eus] cdd[2] And[a c p] ... Gb″ Ti και βλασφημιαν cum BP al[35] arm Dion[eus 7,10 ed] Ir[int 336] Are | ποιησαι (et. ς Gb Sz) cum ACP 1. etc. Item sed add ο θελει ... ς[e] πολεμον ποιησαι cum B al pler And[c] Are arm Dion[eus] (sed habet εδοθη αυτω εξουσια και μηνεσ τεσσ. Ir[int 336] Prim[sec loco] (ad v. 18.) om ipsum ποιησαι, hinc Gb[uc] | τεσσερακοντ. cum NAC ... ς τεσσαρακ. cum P al pler, sed B etc μβ′ | cum NCP al pler etc ... Ln και δυο cum A 16. 95. fu syr Ir[int]

6. εισ βλασφημιασ cum NAC 1. etc ... ς εισ βλασφημιαν cum BP al pler etc | τουσ εν (Gb″) cum ℵ*AB**C al[30] fere syr aeth And[c] ... ς Ti και τουσ εν cum NCB*P 1. al mu vg cop syr[edd] arm And[a] p bav Are Ir[int] al

7. και εδοθη αυτω usque και νικησαι αυτουσ cum NB 1** mg al pler vg cop aeth etc ... Ln om cum ACP 1* 12. 14. 92. arm[zoh] And[P] et[bav]

νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. 8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ 17, 8
κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ
βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
9 εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. 10 εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμα- 2, 7 etc
λωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ Ier 15, 2
ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων. 14, 12
11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέ-
ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν 7. 4. 8
τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν
γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον

---

int | ποιησαι πολεμον cum NB al[30] fere cop syr aeth ... ς πολεμ. ποιησ. cum 1** mg 35. 87. al vg | και λαον (c λαουσ) cum NABCP al plus[35] vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36. 49. 91. al cop arm

8. αυτον cum ABC al plus[30] And[a] et[c] Are ... ς (= Gb Sz) αυτω cum NP 1. etc | ου ου cum c Ir[int] (*cuius non est scriptum nomen*), item corrupte A ουαι. Rursus το ονομ. αυτου cum AC ... ς ων ου cum N(sed N* om ου, N[c] suppl)P al plu vg etc; similiter B etc ων ουτε. Item pro αυτου habent N* 95. syr arm αυτων, NCBP al pler And[omn] Are om | το ονομα cum ABC al[40] etc ... ς (= Gb Sz) τα ονοματα cum NP 1. 28. 79. 95. vg al | εν (B επι) τω (C om) βιβλιω cum (NC)ABCP al[30] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) εν τη (N* 36. om) βιβλω cum N* 1. al vix mu And com Are[com] | του ante εσφαγμενου cum NABCP etc ... ς (= Gb Sz) om του sine cod?

10. ει τις εις αιχμαλωσιαν, εις αιχμαλ. υπαγει (et. Ln[ed m§] cum A am fu all[achm]. Item sed omisso altero εις αιχμαλωσιαν NBCP etc ... 6. 8. 29. 31. 91. 93. 94. 96. 97. 98. al[20] fere AndP ει τις εχει αιχμαλωσιαν υπαγει ... ς ει τις αιχμαλωσιαν συναγει, εις αιχμαλωσιαν υπαγει cum Are (ex cod?) ... Gb´ cum 33. 35. And[c] ει τις εις (33. om) αιχμαλωσιαν απαγει (35. επαγει) εις αιχμαλωσιαν υπαγει. Similiter vg[cle] demid lips[4. 5. 6.] tol all[achm] Haym *Qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadet* (lips[5. 6.] all[achm] *vadit*, lips[4.] *vadat*), Ir[int] *Si quis in captiv. duxerit, in captiv. ibit* ... Ln[ed min] ει τις εις αιχμαλωσιαν συναγει, εις αιχμαλωσιαν υπαγει ex errore et coniectura | μαχαιρη bis cum AC ... ς μαχαιρα cum NBP etc | αποκτενει (B 26. 87. -κτένει) cum BCP 1. etc ... N 28. 79. αποκτεινει. Item Ln ἀποκταίνει de coniectura

11. ειδον cum NCP al pler And[omn] Are ... Ti ιδον cum AB 7. 14. 92.

12. και ποιει ante την γην cum NACP 1. 28. 36. 79. al mu Hipp[49] etc ... Ti και εποιει cum B al[30] Hipp[48] al | τους εν αυτη κατοικουντας cum

τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-

3 Dan 3, 5 a

14, 9

19, 18. 20 14, 9

ℵABP 1. al plus[30] etc ... ς τους κατοικ. εν αυτη cum C 14. 92. al item vg | ινα προσκυνησουσιν cum AC 7. 14. 30* 36. 98. ... ς ινα προσκυνησωσι cum BP al pler ... ℵ προσκυνιν

13. ινα και πυρ cum ℵACP 1. 35. 38. 87. al vg Hipp And^{c} p bav Ir^{int} etc ... Gb Sz και ινα cum B al^{35} Are | ποιη (P 95. ποιει) καταβαινειν (Hipp καταβηναι) εκ του ουρανου cum ℵP 1. etc. Item Ln Ti ποιη εκ του ουραν. καταβαινειν cum AC al^{5} vg And^{a} ^{c} p Ir^{int} Prim al ... Gb Sz εκ του ουρανου καταβαινη (B 6. al -βαινει) cum B al^{35} fere cop Are

14. εικονα cum ℵBCP al omn^{vi} etc: Ti εικονων cum A And^{bav} | ος cum ABCP 28. 33. 34. 35. 36. 79. 87. 92. And^{c} et^{bav} ... ς ὃ cum ℵ 1. al pler Hipp And^{a} et^{P} Are | εχει cum ℵACP etc ... Gb′ ειχε cum B plus^{25} syr And^{a} et^{P} Are | τησ μαχ. και εζησεν cum ℵACP etc ... B al plus^{25} Are και εζησεν απο τησ μαχ. | μαχαιρησ cum ℵAC ... ς μαχαιραs cum BP al omn^{vi}

15. αυτω cum ℵBP** al omn^{vi} ... Ln αυτη cum ACP*^{vi} | ποιησει cum ABP 1. al plu ... ℵ 14. al^{5} ποιησει | οσοι εαν cum ABP al plus^{20} ... ς οσοι αν c. ℵ 1. al mu | προσκυνησουσιν cum ℵ 7* 14. 31. 36. 42. And^{c} bav ... ς Ln Ti προσκυνησωσι cum ABP al pler Hipp And^{a} c p Are τη εικονι cum ℵBP al^{40} fere ... ς (= Gb Sz) Ln την εικονα cum A 1. a. vix mu | αποκτανθωσιν (14. 92. αποκτανθηναι) sine ινα, idque nec ante οσοι, cum ℵB al^{30} ... ς add ινα ante αποκτ. cum 1. 49. 91. al Are; item Ln add ante οσοι cum AP 7. al etc

16. δωσιν cum ℵ*et(δωσι)ℵCABCP 6. al^{15} ... 2. 7. al^{18} δωσωσιν. Item 4 18. 29. 31. 40. 46. 94. al δωσουσιν idque Gb′ ... ς (= Gb Sz) δωσῃ cum (1. δωσει) Hipp^{bis} | χαραγμα cum ℵACP 1. etc ... Gb′ χαραγματα cum B al^{35} fere Are | επι το μετωπον cum ℵAP al plus^{30} etc. Item

τῶν, 17 *ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων* 14, 11
15, 2
τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος 17, 9
αὐτοῦ. 18 *ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθ-*
μὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς
αὐτοῦ χξς'.

XIV.

1 *Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ* 5, 6
μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ 7, 4
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν 7, 3 etc
μετώπων αὐτῶν. 2 *καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν* 1, 15
19, 6
ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἣν

---

c Are^{com} *επι του μετωπου ... ς* (= Gb Sz) *επι των μετωπων* cum B 1. al mu vg And^{a} P ^{bav} Prim Haym

17. *ινα μη* cum ℵ*C 6. 28. 32. 79. 96. tol cop syr Hipp$^{antichr\,48}$ et^{49} And^{a} Ir$^{int\,826}$ al ... ς (sed Gb^{00}) Ti praem *και* cum ℵ^{c}ABP al pler vg (exc tol) al | *δυνηται* cum NAC al^{25} Hipp^{bis} And^{c} Are ... Ti *δυναται* cum BP 1. al^{15} | *το χαραγμα το ονομα του θηριου* C. ABCP 1. al^{40} am (*nomine*) al^{lachm} (*nomen*) cop arm aeth Hipp^{bis} al, item c etc sed *του ονοματος*, atque sic Ln ... ς (= Gb Sz) *το χαρ. η το ονομ. τ. θηρ.* cum? Are (ex codice?) vg^{cle} lips$^{4.\ 6.}$ anonym^{aug} al. Similiter ℵ 36. 38. *το χαρ. του θηριου η* (36. *και*) *το ονομ. αυτου*

18. *νουν* sine artic cum ℵ^{cc}ABCP al fere^{40} arm Hipp^{50} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *τον νουν* cum 1. 87. al? ... ℵ* *ουσ* | *και ο αριθμ. αυτου:* ℵ om ... CP 1. al^{10} am fu lipss omn^{lachm} syr Hipp^{bis} And^{a} P (om ὁ) et^{bav} anonym^{aug} add *εστιν:* non addidimus cum AB al^{25} fere vg^{cle} demid tol cop aeth etc | *χξς'* ut B etc ... ℵ *εξακοσιαι* (-*ιαι* et. C) *εξηκοντα εξ*, A *εξακοσιοι εξηκ. εξ*, atque sic Ln, P 7. 16. 29. 95. And^{P} et ^{bav} (item^{a}) *εξακοσια εξη.* (And^{a} add *και*) *εξ.* Confirmant Ir$^{int\,826}$ al ... C 11. „quidam" ap Ir *εξακοσιαι δεκα εξ, δ. χις'*, item anonym^{aug} *sexcenti sexdecim.* Cf Ir$^{int\,826}$.

XIV. 1. *ειδον* cum ABC 7. 14. 36. 92. ... ς Ln *ειδον* cum NP al pler | *το αρνιον* cum NABC al^{30} cop syr Or Meth Are ... ς (= Gb Sz) om *το* cum P 1. 28. 35. 36. 49. 91. 96. al arm And^{omn} | *εστος* cum NACP 79. Item B etc *εστως ... ς εστηκος* cum 6. 8. al mu | *εκατ. τεσσερακοντ. τεσσαρες* cum NAC ... ς *εκατ. τεσσαρακ. τεσσ.* cum P al plu And^{a} C P ... B 1. al plu And^{bav} Are *ρμδ'* | *αυτου και το ονομα* cum NABC al pler vg rell Or al mu ... ς (= Gb Sz) om cum P 1. al?

ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν·
5, 9 Ps 32 (33), 3 3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν
τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν
1 τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγο-
ρασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύν-
θησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ
ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ
τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, 5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη
Zeph 3, 19 ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.
8, 13 6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι,
12, 7 ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ
τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,

---

2. *και η φωνη ην ηκουσα* cum ℵABC al pler vg cop syr Or^{4,2} Meth$^{6??}$ And^{c} Are anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) *και φωνην ηκουσα* cum P 1. 28. 79. 91. al? And^{a} p ^{bav} | *ως κιθαρωδ.* cum ℵABCP al pler etc ... ς (= Gb Sz) om *ως* cum 1. 91. al? And^{P} et^{bav}

3. *ωδην* sine *ως* cum ℵBP al^{40} cop syr aeth arm Or^{4,2} Meth$^{6??}$ And^{c} et Are Prim ... ς (= Gb Sz) Ln praem *ως* cum AC etc | *εδυνατο* cum ℵAC al fere^{20} Or Are ... ς *ηδυνατο* cum BP al plu Meth And^{a} c P | *τεσσερακοντ.* cum ℵAC ... ς *τεσσαρακ.* cum P al pler etc

4. *ουτοι* sec sine *εισιν* cum ℵACP 1. 28. 38. am harl* all^{achm} arm Or And^{a} etc ... ς (Gb^{0}) add *εισιν* cum B al pler fu all^{achm} syr Meth And^{c} et Are Cyp^{bis} Prim | *υπαγη* cum ℵBP al pler Or Lugdun^{epist} Meth And^{a} c P al ... Ln Ti *υπαγει* cum AC 7. 16. 28. 36. 87. And^{bav}

5. *ψευδος* cum ℵABCP al plus^{45} vg rell Or^{bis} al mu ... ς (= Gb Sz) δόλος c. 1. al pauc^{vid} And^{a} | *γαρ* cum ℵB al fere omn vg^{cle} am^{ov} dem harl* tol lips$^{6.}$ cop etc ... Gb^{0} Ln om cum ACP 12. am* fu harl* luxov lips$^{4.\ 5.}$ omn^{iachm} And^{bav} | *εισιν* sine additam cum ℵABCP al^{50} etc ... ς (= Gb Sz) add *ενωπιον του θρονου του θεου* cum? vg cle demid lipss arm^{usc}

6. *ειδον* cum ℵCP al pler And^{a} c P Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. And^{bav} | *αλλον* cum ℵ^{cc}ACP 49. 51. 79. 91. 95. al mu^{vi} vg cop et ... Gb^{00} cum ℵ*B al plus^{35} Or^{4,16} al | *πετομενον* cum AC al^{25} Or And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενον* cum BP 1. al sat mu ... ℵ *πεταμενον* | *επι τους* cum ℵACP etc ... ς om *επι* cum B al pler And^{a} p ^{bav} Are | *καθημενους* cum ℵBCP al^{40} vg Or And^{c} et^{P} Are al ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ln$^{ed\ min}$ *κατοικουντας* cum A 14. 28. 79. 92. al And^{a} al | *και επι παν* cum ℵABCP al^{40} vg syr Or And^{c} et^{P} al ... (= Gb Sz) om *επι* cum 1. 28. 36. 79. al cop And^{a} et^{bav} Are

7 λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. 8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 καὶ ὁ καπνὸς

18, 2 a
Es 21, 9
Dan 4, 27
Ier 51 (28), 7
Ps 74 (75), 9
Es 34, 10

---

7. *λεγων* cum ABCP al fere[45] etc ... ς (= Gb Sz) *λεγοντα* cum 1. am allachm Or[4,16] Cyp[212] al | *εν φωνη* cum ℵBCP etc ... Ln om *εν* cum A, item vg Cyp rell | *τον θεον* cum ℵACP 1. 28. 49. 79. 91. 95. 96. al am fu cop syr arm Or And[omn] Cyp[bis] Prim Vig[varim] ... Gb″ *τον κυριον* c. B al[40] vg[cle] demid harl al | *τω ποιησαντι* cum ℵACP al[15] 1. 7. 16. 18. 35. 36. 38. 39. 49. 91. 95. 96. al (sed 7.) And[c] P bav ... B al[20] Or al *τον* (B* om) *ποιησαντα* | *και την θαλασσαν* cum ℵB al[40] fere Or And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) Ln Ti om *την* cum ACP 1. al

8. *αλλος αγγ. δευτερος* (C *-ρον*) cum ℵ[cc]CP al[15] ... Ln Ti *αλλ. δευτερ. αγγελ.* cum AB 1. al fere[80] ... ℵ* 95. *αλλ. δευτερ.* ... ς *αλλος αγγελ.* (sine *δευτ.*) cum 14. vg aeth anonym[aug] | *επεσεν επεσεν* cum AP 1. al[10] vg m[110] al ... ℵ[c]BC al plus[30] om *επεσεν* alterum | *η μεγαλη* cum ℵ[c]ABCP al[45] etc ... ς (= Gb Sz) *η πολις η μεγαλη* cum? aeth Are (ex codice?) | *η* (post *μεγαλη*) *εκ του* cum AC al[8] vg syr al ... ς *οτι εκ του* cum 1. 36. al? And[a] et[P] Are ... Gb″ *εκ του* cum ℵ[c]BP al plus[30] etc | *τ. θυμου*: 1. 96. fu al om, hinc Gb[0] | *παντα τα* cum ℵ[c]ABCP 1. etc ... ς om *τα* cum?

9. *αλλος αγγελ. τριτος* cum ABCP etc ... ς (= Gb Sz) *τριτ. αγγελ.* cum? vg[cle] demid aeth Are Cyp[212] Prim ... Gb′ *αλλος αγγελ.* cum 1. 14. 92. | *προσκυνει* (38. *-νησει*) ante *το θηριον* (C 95. *τω θηριω*, A *το θυσιαστηριον*, 14. *το ποτηριον*) cum ℵABCP al fere[40] m[56] vg etc ... ς (= Gb Sz) *το θηριον προσκυν.* cum 1. al?

10. *εν τω ποτηριω* cum ℵBCP al pler vg rell ... Ln[ed min] *εκ του ποτηριου* cum A 7. 16. 39. | *βασανισθησεται* cum ℵBCP al pler vg etc ... Ln[ed min] *βασανισθησονται* cum A 8. 14. 36. 92. | *αγγελων αγιων* cum ℵCP 38. 92. 95. vg[cle] am fu tol lipss al syr Cyp[212] ... ς *των αγιων αγγελ.* cum B al pler luxov And[a c] P Are ... Gb′ Ti *των αγγελων* cum A 26. m[56] al

τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ
13, 10
12, 17 τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 12 ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 καὶ ἤκουσα φωνῆς
19, 9 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
1, 13
Dan 7, 13 14 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 καὶ ἄλλος
Ioel 3, 13
(18) ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 καὶ

---

11. *εισ αιωνασ* (ℵ add *των*) *αιωνων* cum ℵAB al pler vg etc ... CP etc *εισ αιωνα αιωνοσ* | *αναβαινει* post *αιωνων* (*-νοσ*) cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) ante *εισ αιω.* pon cum? vg lips$^{4\cdot}$ cop arm Cyp^{22} Prim

12. *η υπομονη* cum ℵABCP 1. al^{30} etc ... ς om *η* cum? Are (ex codice?, item arm syr | *οι τηρουντεσ* (sed ℵ 36. 38. 95. *των τηρουντων*) sine *ωδε* cum ℵABCP al^{40} vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *ωδε* cum 1. 7. 49. 79. 91. al

13. *λεγουσησ* sine *μοι* cum ℵABCP al^{35} am fu etc ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 96. m^{90} vg^{cle} al | *αναπαησονται* cum ℵAC; item B 1. al plus^{10} *αναπαυσονται* ... ς *αναπαυσωνται* cum P al plu | *τα γαρ* (et. Gb') cum ℵACP 16. 26. 38. 95. vg syr ... ς Ti *τα δε* cum B al pler Andomn Are

14. *και ιδον* cum ABC 7. 14. 92. And^{bav} (om *και* sq) ... ς *και ειδον* cum P al pler And$^{a\ c}$ P Are ... ℵ om | *καθημενον ομοιον* cum ℵABCP al$^{4\cdot}$ vg etc ... ς (= Gb Sz) *καθημενοσ ομοιοσ* cum 1. 7. 49. 91. al And^{a} etP | *υιον* cum ℵAB al^{20} ... ς *υιω* cum C 6. 7. 38. al sat mu | *εχων* cum AB 1. 6. al pler, item ℵ^{c}C *εχον* ... ℵ* 13. al^{7} *εχοντα* (38. *εχοντι*) | *επι τησ κεφαλησ* cum ℵBCP al plus^{30} ... Ln Ti *επι την κεφαλην* cum A 8. al^{10}

15. *εν φων. μεγαλ.* cum ℵABCP al plus^{40} vg al ... ς (= Gb Sz) *εν μεγ. φωνη* cum? | *οτι ηλθεν* sine *σοι* cum ℵABCP al plus^{35} vg etc ... ς (= Gb Sz) add *σοι* cum 7* al^{vl} | *θερισαι* (Gb'') cum ABCP al^{30} fere And omn Are ... ς *του θερισαι* cum 29. 49. 91. 98. 96. al, item ℵ 38. *του θερισμου*

ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆσ νεφέλησ τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸσ δρέπανον ὀξύ· 18 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρόσ, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺσ βότρυασ τῆσ ἀμπέλου τῆσ γῆσ, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆσ. 19 καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελοσ τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆσ γῆσ καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. 20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸσ ἔξωθεν τῆσ πόλεωσ, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆσ ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων. 19, 15 Es 63, 3

XV.

1 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, 12, 1

16. επι τησ νεφελησ cum ℵA 16* 36. 38. 47. 97. And^{a} p bav ... ς Ti επι την νεφελην cum CP al plu And^{c} Are ... B al^{7} επι τη νεφελη

18. εξηλθεν cum ℵBCP al omn^{vi} etc ... Ln om cum A And^{bav} am fu omn lachm | εχων sine articulo cum ℵBP al omn^{vi} And Are ... Ln Ti ο εχων cum AC. Etiam vg *qui habet*, item syr | εφωνησεν sine εν cum ℵA BCP etc ... 6. 7. 8. 14. 29. al^{20} And^{c} Are add εν | φωνη cum ℵAB etc ... ς Ti κραυγη cum CP al pler cop And^{omn} Are | τησ αμπελου: ς (non item ς^{e} Gb Sz) om cum 1. | ηκμασαν (A ηχμ-) αι σταφυλαι cum ℵA CP 1. al mu etc ... Gb″ Ti ηκμασεν η σταφυλη cum B al^{30} And^{c} Are | αυτησ cum ℵACP 1. etc ... Gb′ Ti τησ γησ cum B 7. al plus^{30} syr And^{c} Are

19. εισ την ληνον (C αλωνα̅ν) et τον μεγαν cum ABCP 6. 8. 14. al^{15} ... ς (= Gb Sz) εισ την ληνον et την μεγαλην cum ℵ 7. 28. 35. 79. 95. al And$^{a\,c}$ P. Item 1. 91. 94. 97. 98. al And^{bav} εισ τον ληνον et τον μεγαν.

20. εξωθεν cum ABCP al^{40} arm And^{c} Are^{txt} ... ς (= Gb Sz) εξω cum ℵ 1. 28. 38. 79. al And^{a} p bav Are^{com} | χιλιων (am* om) εξακοσιων (ℵ* 26. διακοσιων) cum ℵ^{c}ACP etc. Item B 6. al αχ′ ... And^{a} χιλ. εξακ. εξ, item 79. αχς′

XV. 1. ειδον cum ℵABC 7. 14. 92. Item vv. 2 et 5. excepto ℵ, qui bis ειδον ... ς Ln ειδον cum P al pler And^{omn} Are

17, 1 ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς
4, 6 19, 11 ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. 2 καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην
μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκό-
5, 8 νος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ
Ex 15, 1 τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. 3 καὶ
Ps 110(111), 2. 144 (145), 17 ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν
τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ
θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασι-
16, 7 Ier 10, 7 λεὺς τῶν ἐθνῶν· 4 τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά
σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυ-
νήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ
μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχον-
19, 8 Ez 9, 2 1, 13 τες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν

---

2. *ιδον* et ς Ln *ειδον*, vide ad v. 1. | *νικωντας* c. ΝΑΒΡ al omn etc ... Ti *νικουντας* cum C :: cf ad 2, 7 et 11. | *εκ του αριθμου* cum ΝΑΒCΡ al plus^{35} vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *εκ του χαραγματος αυτου* cum 1. 35. 36. 79. al (sed 1. al And Are add *και* post *αυτου*)

3. *μωυσεως* cum ΝΑΒ 1. al^{30} fere ... ς (= Gb Sz) *μωσεως* cum P 28. al mu | *του δουλου* cum ΝΑΡ 1. 28. 38. 91. 96. al^{10} And^{omn} ... ς Ti om *του* cum B al plu Are | *ο βασιλευς* cum N^{c}ABCP etc ... N^{*} al^{5} *βασιλευ* | *των εθνων* cum N^{c}ABP 1. al^{45} ... ς (= Gb Sz) *τ. αγιων* cum? ... N^{*}C 18. 95. vg^{cle} fu demid tol omn^{lachm} lipss syr al *τ. αιωνων*, idque Gb′ (:: ex 1 Tim 1, 17)

4. *φοβηθη* sine *σε* cum ABCP 1. al^{7} am fu demid tol omn^{lachm} cop aeth arm And^{a} P bav Cyp^{212} Prim al ... ς (Gb^{00}) add *σε* cum 6. 7. 8. 2^{3}. 38. al plu vg^{cle} lipss syr And^{c} Are Haym. Item N 95. *σε* ante *οτι φοβ.* | *κυριε*: 14. 92. demid arm aeth^{utr} Cyp Amb$^{fid\,res\,2,117e}$ Prim om, hinc Gb^{0} | *δοξασει* (Gb″) cum ABCP al plus^{15} ... ς *δοξασῃ* cum N^{*} 1. 7. 8. 29. 38. al plu | *οσιος* cum NACP 1. 28. 36. 38. 79. al vg (*pius*) And^{a} et^{bav} Are Cyp Prim al ... Gb″ *αγιος* cum B 6. 7. 8. al plus^{4} And^{c} et^{p} | *παντα τα εθνη* cum NACP 1. al sat mu vg etc ... Gb″ *παντες* cum B 6. 7. 14. 29. 43. al^{30} And^{c}

5. *ιδον* cum ABC 7. 14. 92. ... ς Ln *ειδον* cum NP 1. al pler And^{omn} Are | *και ηνοιγη* cum NABCP 1. al^{45} etc ... ς (= Gb Sz) *κ. ιδου ηνοιγ.* cum vg al

6. *εξηλθον* cum NA**(A* *-λθεν* ut^{vl})BP al omn^{vl} ... Ti *εξηλθαν* cum C | *οι εχοντες* cum AC al plus^{25} ... ς (= Gb Sz) om *οι* (post *-λοι*) cum NBP 1. 48. 79. al | *εκ του ναου* cum NACP 1. etc ... 10. 49. 91. 96. *ε*

λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. 7 καὶ
Ex 22, 31
4, 9
ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας
χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ
Ex 6, 4
Ex 40, 35
θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν
εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ
Ex 7—10
ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ
15, 7
θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιά-
λην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ
16, 11
τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς
προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

του ουρανου ... Gb^{00} Ti om cum B al^{30} And^{c} Are | λιινον (B al^{4} λιθινον) καθαρον cum (ℵ vide post) P al pler vg^{cle} syr arm And^{omn} Are, item ℵ καθαρους λινους ... Ln λιθον καθαρον cum AC 38^{mg} 48. 90. am fu demid tol lipss omn^{lachm} cdd ap And | λαμπρον (ℵ λαμπρους) sine copula cum ℵABCP 1. al plus^{30} etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum 32** al? vg^{cle} al

8. καπνου cum ℵACP 1. al sat mu vg ... Ti praem εκ του cum B al^{30} | εδυνατο cum AC al^{30} And^{bav} Are ... ς ηδυνατο cum ℵBP 1. al plu And^{a} c p

XVI. 1. μεγαλης φωνης (Gb″) cum ABC al^{30} Are ... ς φων. μεγαλ. cum ℵP 1. al plu vg And^{omn} | εκ του ναου cum ℵACP 1. al sat mu vg etc ... B al^{30} syr (sed non^{polysl}) Are om, hinc Gb^{00} et Ti om | υπαγετε και c. ℵABCP al longe plu vg etc ... 1. 7. 12. 28. 36. 49. 79. al fere^{10} lipa^{4}· cop arm And^{a} om και, hinc Gb^{0} | εκχεετε cum ℵACP 1. al ... ς Ti εκχεατε cum B al pler And^{omn} Are | επτα φιαλας cum ℵABC al^{35} vg etc ... ς (= Gb Sz) om επτα cum P 1. al^{6} cop (*phialas vestras*) aeth And^{a} et^{bav}

2. εισ τ. γην (Gb″) cum ℵ^{o}ABCP al^{35} vg arm ... ς επι την γην cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop | επι τους ανθρωπ. (Gb′) cum ℵABCP al^{35} syr arm ... ς εισ τ. ανθρ. cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al vg cop | προσκυνουντασ ante τη εικ. αυτ. cum ℵABCP al plus^{30} vg etc ... ς (= Gb Sz) post τη εικ. αυτ. cum?

3 *Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν·* *καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ.*

4 *Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς*
11, 6 6, 10 *καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα.* 5 *καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας,* 6 *ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν,* *καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πεῖν· ἄξιοί εἰσιν.* 7 *καὶ ἤκουσα τοῦ θυ-*
19, 2 15, 3 *σιαστηρίου λέγοντος· ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.*

8 *Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί.* 9 *καὶ ἐκαυμα-*

---

3. *δευτερος* sine additam cum ℵ^{c}ACP 18. 95. am fu etc ... ς (Gb^{oo}) add *αγγελος* cum B al pler vg^{cle} al | *ζωης* (et. Gb) cum AC 95. syr aeth ... ς (= Gb Sz) *ζωσα* cum ℵBP etc ... Gb^{0} Sz om cum 6. 8. 14. al^{20} And^{c} Prim | *τα εν τη* cum AC And^{bav} ... ς om *τα* cum ℵBP al pler And^{a} ^{c} P Are, item vg arm Prim al

4. *τριτος* sine additam cum ℵABCP al plus^{30} etc ... ς (= Gb Sz) add *αγγελος* cum 1. al^{10} lips$^{4.}$ vg^{sixt} cop syr arm And^{omn} | *και τας πηγ.* cum ℵACP etc ... ς Ti *και εισ* (18. 31. vg *επι*) *τας πηγ.* cum B 1. al plu vg al | *εγενετο* cum ℵBCP 1. al pler etc ... Ln *εγενοντο* cum A 36. 95.

5. *δικαιος* sine additam cum ℵABCP 1. al^{45} am fu al ... ς (= Gb Sz) add *κυριε* cum? vg^{cle} lips$^{4.\ 6.}$ aeth | *ο οσιος* cum ℵP al^{15} And^{P} et^{bav} Are ... ς (= Gb Sz) *και ο* (retinent Gb Sz, sed Gb^{0}) *οσιος* cum 1. 34. 36. al? And^{a}; item *και* omisso *ὁ* 95. al^{vi} ... Ln Ti nil nisi *οσιος* cum ABC al^{25} fere And^{c}

6. *αιματα* cum ℵ 36. 39. (:: et hoc loco et 18, 24. *αιματα* ex usu Hebraeorum edendum videbatur) ... ς Ln Ti *αιμα* cum ABCP al fere omn And^{omn} Are | *εδωκασ* cum ℵBP al omn^{vi} ... Ln Ti *δεδωκασ* cum AC | *πειν* (C *πιν*, ut Ln edidit) cum AC ... ς *πιειν* cum ℵBP rell | *αξιοι εισιν* cum ABCP 1. al plus^{40} fu al ... ℵ *οπερ αξιοι εισιν*, item am al *ut digni sunt.* Item ς (= Gb Sz) *αξιοι γαρ εισι* cum? Are (ex codice?), item *digni enim sunt* vg^{cle}

7. *του θυσιαστηριου* cum ℵACP al plus^{40} etc ... B 1. And^{a} et^{P} *εκ του θυσιαστ.* ... ς (= Gb Sz) *αλλου εκ τ. θυσ.* cum? vg^{cle}, item (unde?) Are.

8. *τεταρτος* sine additam cum ABCP al plus^{30} etc ... ς (= Gb Sz) add *αγγελος* cum ℵ 1. al mu vg^{cle} lips$^{4.\ 6.}$ demid cop arm And^{omn}

τίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα 13, 6
τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ
οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

10 *Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον* 13, 2
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμα-
σῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 *καὶ ἐβλασφήμησαν*
τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐ-
τῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 *Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν* 9, 14
τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοι- Es 11, 15 s
μασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. 13 *καὶ*
εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θη-
ρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-
θαρτα ὡς βάτραχοι· 14 *εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα* 1 Rg 22, 21 s
σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συνα-

---

9. *εβλασφημησαν* sine additam cum NACP 1. 36. 38. 79. 95. al vg cop al ... Gb + Sz Ti add *οι ανθρωποι* cum B al^{40} syr | *την εξουσιαν* cum NAP 10. 12. 36. 37. 49. 91. 96. AndP et^{bav} ... ς om *την* cum BC 1. al longe plu And^{a} et^{c} Are

10. *πεμπτος* sine additam cum NABCP al plus^{30} etc ... ς (= Gb Sz) add *αγγελος* cum (1.) 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg^{cle} lips$^{4.6}$. cop arm | *εσκοτωμενη* cum ℵ*ACP al pler ... ℵ^{cc}B 28. 29. And^{a} et^{P} *εσκοτισμενη* | *εμασωντο* cum NACP 1. etc ... ς *εμασσωντο* cum B al plu And$^{a\,c}$ p Are

12. *εκτος* sine additam cum NABCP 1. al plus^{30} etc ... ς (= Gb Sz) add *αγγελος* cum al^{10} vg^{cle} lips$^{4.6}$. demid cop arm And^{omn} Are | *ευφρατην* (B *εφρατην*) sine articulo (et. Gb Sz) cum NBP al^{30} And^{bav} Are ... ς Ln Ti praem *τον* cum AC 1. al^{10} | *ανατολης* (Gb″) cum NBC al^{40} ... ς Ln Ti *ανατολων* cum A 1. 6. 28. 38. 49. 79. 91. 96.

13. *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. ... ς Ln *ειδον* cum C al pler ... ℵ *εδοθη* | *ως* (ℵ^{c} AndP *ωσει*) *βατραχοι* cum ℵ^{c}AB al^{45} etc. Item ℵ* 18. 36. 38. 49** 97. Are *ως* (ℵ* *ωσει*) *βατραχους* ... ς (= Gb Sz) *ομοια βατραχοις* cum 1** (* om plane), item cf vg

14. *δαιμονιων* cum NAB al^{30} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *δαιμονων* cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. al And^{a} p ^{bav} | α (28. add *και*) *εκπορευεται* (et. ς^{e} Gb Sz Ln) cum A 6. 8. 14. 28. 29. al plu And^{c} Are. Item B al etc α *εκπορευονται* ... ς (non ς^{e} etc) *εκπορευεσθαι* cum ℵ* 1* (1** α *εκπορευεσθαι*) 43. 79. 95. And^{a} et^{bav} | *της οικουμενης ολης* cum NAB al fere omn vg etc ... ς *της γης και της οικουμενης*

γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ
8, 8 Lc 12, 37 τοῦ παντοκράτορος. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ
γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ
καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς
Zach 12, 11 εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών.

17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα·
21, 6 καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα·
γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ
4, 5 etc σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο
ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας. 19 καὶ ἐγένετο ἡ
14, 8 17, 5 πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαι.

ολ. cum 1** | *εισ τον πολεμ.* cum ℵAB al plus^{30} And^{a} etc Are ... ς (= Gb Sz) om *τον* cum 1. 36. 43. al arm AndP et^{bav} | *τησ ημερασ* sine *εκεινησ* cum ℵA 14. 38. 92. 95. vg cop al ... ς (Gb^{0}) Ti add *εκεινησ* cum B 1. al pler syr And^{omn} al. Praeterea, ut Ln edidit, A 95. *τησ μεγαλησ ημερασ.*

16. *αρμαγεδων*: *-γεδων* cum ℵA 1. al sat mu And^{omn} Are, item vg etc ... ς *-γεδδων* cum B al pauc, item Prim Haym

17. *και ο εβδομοσ* sine *αγγελοσ* cum (ℵ*)AB al plus^{30} am fu tol lips$^{5-6}$ om^{s} lachm syr ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum ℵ^{c} al^{10} vg^{cle} demid lips$^{4-6}$ cop arm aeth | *επι τον* cum ℵAB al^{25} And^{c} Are .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *εισ τον* cum al^{10} And^{a} p bav | *φων. μεγαλη* cum ℵB al pler vg cop syr arm aeth^{utr} And^{a} c p Are Prim al ... Gb^{0} Ln om *μεγαλη* cum A 1. 12. 46. And^{bav} | *εκ του* (et. Gb') cum ℵA 1. 12. 18. 36. 38. 46. 95. And^{a} p bav, item *de* vg Prim al ... ς Ti *απο του* cum B al pler And^{c} Are | *ναου* (Gb") cum ℵ(sed pergit *του θεου* pro *απο τ. θρονου*) A 10. 14. 92. 95. vg cop etc ... ς *ναου του ουρανου* cum B al longe plu And^{c} etP Are

18. *αστραπαι κ. φωναι κ. βρονται* cum (ℵ) A al^{10} vg arm And^{a} com Prim Haym, item omissis *και βροντ.* B, omissis *και φων.* 12. AndP et^{bav} Tich ... 6. 7. 8. 14. al^{25} syr And^{c} Are *αστραπ. κ. βροντ. κ. φωναι* ... ς (= Gb Sz) *φων. κ. βροντ. κ. αστραπ.* c. 1. al vix mu And^{a} ^{txt} | *σεισμ. εγενετο μεγ.* cum ℵA 1. al^{15} vg etc ... B al fere^{25} fu arm And^{c} etP Are Prim om *εγενετο*, hinc Gb^{0} | *ανθρωποσ εγενετο* cum A 38. (*εγεν ανθρ.*) cop arm aeth ... ς *οι ανθρωποι* (26. *ουρανοι*) *εγενοντο* cum 1. 7. 8. al pler And^{a} c p Are. Item omisso *οι* ℵB 12. 14. 17. 36. 79. 92. And^{bav}. Item *homines fuerunt* (Tich *facti sunt*) vg syr Tich

19. *επεσαν* cum ℵ^{c}AB 7. 8. 28. 38. 42. 49. 96** 97. And^{bav} ... ς *επεσον* cum 1. 6. 14. al longe plu And^{a} c p Are ... ℵ* syr *επεσεν*

καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα. 14, 10 Es 51, 22

XVII.

1 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν, 2 μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. 3 καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας, ἔχοντα κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί- 15, 1 Ier 51, 13 Nah 3, 4 18, 9 21, 10 Es 21, 1 13, 1 18, 16

XVII. 1. λεγων sine μοι cum ℵABP al^{40} vg cop syr arm And^{c} Are Cyp Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) add μοι cum 1. 28. 79. al aeth And a p bav | επι υδατ. πολλων (Gb′) cum ℵAP al^{9} arm Hipp And^{omn} ... ς Ti επ. των υδατ. των πολλ. cum B al longe plu Are

2. οι κατοικ. την γην ante εκ του οινου (et. ℵ^{c}, ℵ* οικου) τ. πο. αυτης cum ℵABP al plus^{30} vg syr arm Hipp And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) pon post της πορν. αυτης cum 1. al? cop aeth

3. ειδον cum NP al pler ... B 7. (92?) ιδον ... A ιδα (ita Ti ed) | γεμοντα ονοματα cum ℵ*AP (P γέμοντα sic, non γέμον τά). Eodem modo Ln, Ti vero γέμον τὰ ὀνόματα ... ℵ^{c}B 8. al^{25} γεμον ονοματα, item 7. 30. 32. γεμων ονοματα ... ς γεμον ονοματων cum 1. al^{10} | εχοντα cum NP ... A 7. 30. 32. 94. εχων ... ς Ln Ti εχον cum B 1. al pler

4. ην περιβεβλη. cum ℵABP al^{30} vg etc ... ς (= Gb Sz) ἡ cum 1. al? | πορφυρουν κ. κοκκινον (P rursus κογκι-) cum ℵABP al^{35} fere Hipp ... 1. 6. al^{10} πορφυραν και (91. om) κοκκινον (1. κοκινον) ... ς (= Gb Sz) πορφυρα κ. κοκκινω cum ? | και κεχρυσωμ. cum ℵA 1. 7. 36. 38. 43. al vg cop syr arm ... Ti om και cum BP al plus^{30} | χρυσω (Gb′) cum

Ier 51, 7 ταισ, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆσ γέμων βδελυγμάτων
καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆσ πορνείασ αὐτῆσ, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-
14, 8 etc τῆσ ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ
τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆσ γῆσ. 6 καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα
μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν
μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 Καὶ
εἶπέν μοι ὁ ἄγγελοσ· διατί ἐθαύμασασ; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον
τῆσ γυναικὸσ καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντοσ αὐτὴν τοῦ ἔχοντοσ
11 τὰσ ἑπτὰ κεφαλὰσ καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 τὸ θηρίον ὃ εἶδεσ ἦν
καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆσ ἀβύσσου καὶ εἰσ ἀπώ-
λειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὧν
13, 8 οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆσ ζωῆσ ἀπὸ καταβολῆσ
κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται.

NP al[10] ... Gb Sz Ln Ti *χρυσιω* cum AB al[30] | *ποτηριον χρυσουν* cum NAB al plus[80] vg etc ... ς (= Gb Sz) *χρυ. ποτ.* cum 1. al[10] | *γεμων* cum N* 7. 14(?) 30. 32. 94. al[vl] ... ς Ln Ti *γεμον* cum N[c]AB al longe plu | *τα ακαθαρτα τησ* cum NAB 1. al[45] etc ... ς (= Gb Sz) *ακαθαρτητοσ* cum? vg | *αυτησ* cum (N vide post) A 1. 7. al[15] vg aeth And omn Tich ... Gb″ Ti *τησ γησ* cum B al[30] etc ... N syr[cdd aliq] *αυτησ και τησ γησ*

5. *πορνῶν* (ut B al plu): Gb′ *πόρνων* ut 2. 7. 12. 29. 49. 50. 93. al

6. *εωδα* cum NA (*ιδα*, ut Ti) ... ς *ειδον* cum P al pler. Item B 7 (*ιδων*) 14. 92. *ιδον.* | *μεθυ. εκ του αιματοσ* cum A 1. 7. 28. 30. 31. 32[2vid] 36. 47. 49. 79. 87. al mu vg etc ... N[c]BP al[25] *με. του αιματοσ* (sine *εκ*) ... N* 38. *με. τω αιματι*

7. *σοι ερω* cum NP 1. 14. 36. 43. 49. 79. 91. 92. 96. al am fu etc ... Gb′ Ln Ti *ερω σοι* cum AB al[25] vg[cle] al

8. *το θηριον* cum NABP 1. al[40] Hipp And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om το cum? | *ειδεσ* cum NP al pler ... Ti *ιδεσ* cum AB 7. | *υπαγειν* cum NBP al fere omn vg al ... Ln Ti *υπαγει* cum A 12. And[a] Are Ir[int 330] al *θαυμασονται* cum NB al omn[vl] And[omn] Are ... Ln Ti *θαυμασθησονται* cum AP :: cf ad 13, 3. | *επι τησ γησ* cum NAP 1. al sat mu cop syr arm And[omn] Are ... Gb′ *την γην* cum B al fere[30] al | *ου γεγραπται* cum NBP al pler Hipp And[omn] Are ... A *ουκ εγεγραπται* ... 8? 9. *ουκ εγεγραπτο*, atque sic edidit Ln | *το ονομα* (Gb′) cum AB 8. 14. 29. 38. al[25] cop syr Hipp ... ς *τα ονοματα* cum NP 1. al sat mu vg al | *επι το βιβλιον* c. NAP etc ... B 2. 7. 14. 38. al[20] *επι του βιβλιον*, idque Gb′ | *βλεποντων* cum NABP al[40] ... ς (= Gb Sz) *βλεποντεσ* cum 1. 36. 43. 49. 91. 96. Hipp, item vg Prim al *videntes* | *το θηριον*

9 ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, 13, 18
ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, 10 καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν· 13, 1
οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ 20, 3
ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, 8
καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν
ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτι-
νες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν Dan 7, 24
λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ 17
τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι 19, 16 etc
κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλη-
τοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, Es 8, 7
οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ

οτι ην cum ΝΑΡ 1. al sat mu vg etc ... B al^{30} And^{c} Are οτι ην το θηριον, idque Gb″ | και (ℵ* add παλιν) παρεσται cum (ℵ*)ΑΒΡ 6. 7. 14. al fere^{40} etc, $ℵ^{c}$ 1. 11. 12. 16. 36. 43 (?) 47. 79. και παρεστιν ... ς (= Gb Sz) καιπερ εστιν cum ?

9. επτα ορη εισιν cum ΝΑΒΡ al^{30} vg etc ... ς (= Gb Sz) ορη εισιν επτα cum 1. al?

10. ο εις cum ΝΑΒΡ al plus^{40} etc ... ς (= Gb Sz) και ο εις cum 1. al^{vi} lips$^{4\cdot}$ cop arm. Item 96. aeth $Hipp^{antichr}$ Prim ο δε εις

12. ειδες cum ΝΑΡ al pler ... B 7. ιδες | ουπω cum $ℵ^{c}$(* ουτω)ΒΡ 1. al fere omn vg etc ... Ln ουκ cum A fu | αλλα cum ΝΑ 14. 95. ... ς αλλ cum ΒΡ al pler

13. γνωμην εχουσιν cum ΝΑΡ 1. al sat mu vg etc ... Gb Sz Ti εχουσι γνωμην cum B al^{30} cop | την εξουσιαν cum ΝΡ 1. al plus^{10} ... Gb^{00} Ln Ti om την cum ΑΒ al^{35} | αυτων (Gb″) cum ΝΑΒΡ al^{35} ... ς εαυτων cum 1. al pauc? | διδοασιν cum ΝΑΒΡ al certe pler; item dant Ir $^{int\,323}$; tradunt am al^{lachm} ... ς (= Gb Sz) διαδιδωσουσιν ex fictione Erasmi; sed δωσουσι 18. 79. And^{a}, διαδωσουσι 33. Hipp, tradent vg^{cle} fu al

15. λεγει cum ΝΒΡ 1. al omn^{vi} Hipp And^{omn} Are ... Ln ειπεν cum A, item dixit vg al | ειδες cum ΝΑΡ etc ... B ιδες (7. οιδας)

16. ειδες cum ΝΑΡ etc ... B 7. 36. ιδες | και το θηριον cum ΝΑΒΡ 1. al^{45} am fu al ... ς (= Gb Sz) επι το θηριον cum ? vg^{cle} Are (unde hausit editor?) | και γυμνην sine additam cum ΝΑΡ 1. al^{5} vg syr arm al ...

18, 8 τὰσ σάρκασ αὐτῆσ φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί·
17 ὁ γὰρ θεὸσ ἔδωκεν εἰσ τὰσ καρδίασ αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
10, 7 αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν
16, 19 τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ
ἣν εἶδεσ ἔστιν ἡ πόλισ ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασι-
λέων τῆσ γῆσ.

XVIII.

10, 1 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆσ δόξησ
αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βα-
14, 8 βυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ
Es 34, 11 se 13, 21 s παντὸσ πνεύματοσ ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸσ ὀρνέου ἀκαθάρ-

---

B$^{mg(**)}$ al^{30} And^{c} Are add ποιησουσιν αυτην ... B^{txt} 1. al^{8} plane om | πνρι cum ℵBP 35. 87. al^{vi} ... ς Ln Ti εν πυρι cum A al pler

17. και ποιησαι μιαν γνωμ. (vide post de γνωμ. μιαν etc) cum ℵ^{a} (ℵ^{c} om και ποιησαι) BP al pler cop syr aeth (arm^{libere}) Hipp And^{c} $^{p\ bar}$ Are ... Ln om cum A 79. vg And^{a} Tichon. Praeterea μιαν γνωμην cum ℵP 1. al AndP et^{bav} ... Gb Sz Ti γνωμ. μιαν cum B al plus^{25} And^{c} Are | τελεσθησονται cum ℵAP 1. 12. 37. 46. 49. 79. 91. 96. al^{5} Hipp And^{a} et^{bav} etP ... B 7. 8. al^{35} τελεσθωσιν idque Gb** ... ς (= Gb Sz) τελεσθη cum? | οι λογοι cum ℵABP al fere^{45} ... ς (= Gb Sz) τα ρηματα cum?

18. ειδεσ cum ℵP al pler etc ... Ti ιδεσ cum AB 7.

XVIII. 1. Μετα ταυτα cum ℵABP al fere^{30} etc ... ς praem και 1. 7. al sat mu vg al | ειδον cum ℵAP al pler ... B al^{5} ιδον | αλλον αγγελ. cum ℵABP al plus^{30} vg etc ... ς (= Gb Sz) om αλλον cum 1. 14. 92. al?

2. εν cum AP al^{10} ... ℵB al plu om | εν (vide ante) ισχυρα φωνη cum (ℵ) A(B)P al pler vg^{cdd} pler cop syr arm aeth Hipp And^{omn} Are Tich Prim al ... 16. 29. 30. 39. 40. 47. 93. 98. ισχυραν φωνην ... ς (= Gb Sz) εν ισχυι φωνη μεγαλη cum? ... vg^{cle} tol Tich *in fortitudine*, hinc Gb* εν ισχυι | επεσεν επεσεν cum A 1. al^{10} vg syr arm^{usc} Hipp And$^{a\ et\ p}$ Tichon Haym al ... P επεσεν επεσεν επεσεν ... ℵB al^{30} etc επεσεν :: cf ad 14, 8. | δαιμονιων cum ℵAB 95. ... ς Ti δαιμονων cum P al pler | πνευμ. ακαθαρτου sine additam cum ℵBP al fere omn vg rell ... Ln add και μεμισημενου cum A 16. Habentur vero etiam in P 1. 12. etc, qui quidem omittunt και φυλακη παντοσ ορνεου ακαθαρτου

του καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ συνκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα

14, 8 17, 2 Ier 51 (28), 7 Nah 3, 4 Ier 51[1](28), 6, 9 Ps 136 (137), 8 Es 47, 7—9

---

3. *εκ του οινου του θυμου* cum ℵB al longe plu etc ... P 1. al[10] cop al *εκ του θυμου του οινου* ... Ln *εκ του θυμου* cum A am fu tol al. Item sed *του θυμου* post *της πορν.* ponens C | *πεπωκαν: πεπω-* (P 1. 38 48. 49. 97. And[bav] *πεπο-*) cum P 1. 8. 31. al[25] Hipp And[a] c P bav Are, item *biberunt* vg syr arm Tich Haym al ... ℵABC al plus[10] cop aeth *πεπτω-* (ut Ln[ed min]). Item *-καν* cum AC; ℵB al[35] And[c] etP Are *-κασιν* ... ς *-κε* cum P 1. 49. 96. al Hipp al

4. *εξελθατε* (et. Ln[ed min]) cum ℵA 79. And[bav]; item ς *εξελθετε* cum P al[10] Hipp[antichr 40] And[a] etP. Item *exite* vg etc ... Gb' Ln[ed mai] *εξελθε* cum BC al plus[25] And[c] Are. Item *exi* Cyp[184. 316] Promiss[7] | *εξ* (AndP *απ*) *αυτης* post o (AndP et[bav] om) *λαος μου* cum ℵCP 38. aeth AndP ... ς Ln Ti ante o *λα. μου* pon cum AB al pler vg al | *συνκοιν-* cum ℵAC ... ς Ln *συγκ-* cum BP al certe pler etc | *εκ των πληγων αυτης* ante *ινα μη λαβ.* cum ℵABC etc ... ς (= Gb Sz) post *ινα μη λαβ.* pon cum? cop aeth Cyp[164. 316] al

5. *εκολληθησαν* cum ℵABCP 1. al[40] etc ... ς (= Gb Sz) *ηκολουθησαν* cum?

6. *απεδωκεν* sine additam cum ℵABCP al[40] etc ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum 1. 31. 91. 96. al vg[cle] lipss al[lachm] And[a] et[bav] Are al | *διπλωσατε* sine additam cum ℵABC al[20] vg Hipp Tich al ... ς add *αὐτῇ* cum P 1. 7. al mu cop syr aeth And[omn] Are. Praeterea post [τα] *διπλα* B al[25] add *ὡς καὶ αὐτὴ* [καὶ] | *τα διπλα* cum ℵC 8. 14. 29. 43. 92. al fere[20] Hipp ... ς Ln om *τα* cum ABP 1. 7. 31. 38. al sat mu And[omn] Are

7. *εδοξ. αυτην* cum ℵ*ABCP al plus[15] ... ς *εδ. εαυτην* cum ℵ[c] 1. 8. 14. al plu | *οτι* (35. 87. And[c] add *εγω*) *καθ.* cum ℵABCP al fere[40] ... ς om *οτι* cum 1. al vix mu Hipp AndP, item m[110] vg Cyp Tich al

καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω, 8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ
ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν
Ez 38, 16 πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν.
Is 47, 30 9 Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν
καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν
16, 19 φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
Ez 27, 36 Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. 11 καὶ
οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον
Ez 27, 5 sq αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, 12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ
λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ
17, 4 καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ
πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρ-

---

8. κυριος ο θεος cum ℵcBCP al pler etc ... ℵ* ο θεος ο κυριος ... A 95. vg eth^{utr} om κυριος, atque sic $\text{Ln}^{\text{ed min}}$ ... 6. 31. etc om ο θεος | κρινας cum ℵ*ABCP al fere^{35} etc ... ς (= Gb Sz) κρίνων cum ℵc 1. 6. 31. 79. al m^{110} (*iudicat*) And^{a} et^{c} Are

9. κλαυσονται cum ℵA 1. 36. al vix mu Hipp$^{\text{anticlir}\,61}$ And^{P} et^{bav} ... Gb^{vid} Sz Ln Ti κλαυσουσιν cum BCP al fere^{40} And^{a} et^{c} Are. Praeterea ς (= Gb Sz) add αυτην cum P 1. 79. al pauc ... om cum ℵABC al plus^{36} vg al | επ αυτην cum ℵBCP al^{35} Hipp And^{c} Are ... ς Ln επ αυτη cum A 1. 36. 38. 79. 95. 97. al^{vi} And^{a} et^{bav}

10. μια ωρα cum ℵBCP al^{40} etc ... ς (= Gb Sz) praem εν cum 1. 38. al arm And^{a} et^{P} Are ... A 95. μιαν ωραν | ηλθεν: A om

11. κλαιουσιν κ. πενθουσιν cum ℵACP etc ... Gb^{vid} κλαυσουσι και πενθησουσιν cum B al^{35} vg Hipp And^{c} Are | επ αυτην cum ℵCP 16^{ex} 18. 32. 39. Hipp, item *super illam* vg ... ς Ln επ αυτη cum 6. 7. al mu And^{c} Are ... A εν αυτη ... B επ αυτους

12. γομον χρυσου και αργυρου και λιθου τιμιου cum ℵAB etc ... CP γομ. χρυσουν κ. αργυρουν και λιθους τιμιους | και μαργαριτων cum ℵ 35. 87. 95. Prim (*et margaritarum*, sed praecedit etiam *et lapidum pretiosorum*). Habent pluralem etiam cop et syr (sed uterq ut Prim) ... CP κ. μαργαριτας, ut $\text{Ln}^{\text{ed mai}}$; item A κ. μαργαριταις, ut $\text{Ln}^{\text{ed min}}$ ... ς Ti κ. μαργαριτου cum B al pler vg etc | βυσσινου cum ABCP al^{35} And^{c} Are, item ℵ βυσσινων ... ς (= Gb Sz) βυσσου cum 1. 36. 49. 79. 91. 96. al Hipp And^{a} P bav | και πορφυρας cum ℵC 7. 35. 95. al ... Gb' και (Gb^{0} ex errore) πορφυρου cum BP al plus^{30} And^{a*} CP Are ... A om | σιρικου cum ℵABCP 7. 32. al ... ς $\text{Ln}^{\text{ed min}}$ Ti σηρικου

μάρου, 13 καὶ κινάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. 14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. 15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, 16 λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. 17 καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν

Ez 27, 30

10, 19 ■ 17, 4

19

Ez 27, 27

---

cum minusc plu utvl | ξυλου cum ℵBCP al omnvl cop syr arm Hipp Andomn Are Prim ... Lned min λιθου cum A vg

13. κιννα- cum ℵAB**CP 7. al fere15 etc ... ς κιναμ- cum B* 1. 6. 14. 38. al mu. Item -μωμον cum ACP 1. al mu vg Andomn Are al ... ℵB al25 Hipp -μωμου | και αμωμον cum ℵ*ACP 6. 11. etc ... ς (= Gb Sz) om cum ℵcB 1. al plu vgcle demid al

14. σου ante της επιθ. cum ℵACP etc ... ς post ψυχης pon cum B al pler vgcle demid lipss Hipp Andomn Are Haym | απωλοντο cum ℵ 7. 8. 10. 11. 16. 35. 37. 39. 49. 87. 91. 96. Item Gb Sz Ln Ti απωλετο cum ABCP al30 etc ... ς (= Gb Sz) απηλθεν cum 1. 79. Anda | αυτα post ου μη cum ℵA 35. 38. 95. Hipp ... Ln Ti ante ου μη pon cum BC P al15 ... ς post ευρ. cum 1. al plu Andomn Are | ευρησουσιν cum ℵACP etc ... Gb'' Ti ευρησ cum B al plus30 ... ς ευρησησ cum?, sed 1. 37. 49. 91. 96. Andbav ευρησεισ, item Prim invenies

16. λεγοντεσ (B 26. λεγουσιν) cum ℵABC al30 cop syr arm ... ς (Gb00) praem και P al plu vg aeth Hipp Anda c P Are Prim al | βυσσινον cum ℵACP etc ... B al25 AndP βυσσον, item vgcle lipss byssо | βυσσ. κ. πορφυρ. κ. κοκκ. hoc ordine cum ℵBCP al omnvl vg etc ... Ln κοκκιν. και πορφυρ. και βυσσιν. cum A | εν χρυσ. cum ℵC 1. 36. 49. 79. 91. al Hipp Anda P bav ... Gb00 Ln om εν cum ABP al30 Andc Are, nec aliter vg Tich Prim | χρυσω cum ℵ 1. 14. 36. 49. 79. 91. 92. al And a P bav ... Gb Sz Ln Ti χρυσιω cum ABCP al plus30 etc | μαργαριτη cum ℵACP etc ... ς Ti μαργαριταισ cum B al fere omn vg etc Andomn Are Tich Haym

17. ο επι (B add τον) τοπον πλεων cum ℵABC al30 etc ... P 6. 12. 36. 49. 79. al10 Andc P bav Are Tich o (6. al Andbav Are om) επι των πλοιων πλεων ... ς (= Gb Sz) επι των πλοιων ο ομιλος cum 1. al? Hipp Anda

Ez 34, 10 θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, 18 καὶ ἔκραζον
βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· τίς ὁμοία
Ez 27, 30 τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
10, 16 καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις
16 ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θα-
Ez 44, 23 λάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. 20 εὐ-
φραίνου ἐπ᾽ αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ
προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
Ier 51 (28), 63 a 21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ
ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Ba-
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ κιθα-
Ez 26, 8 Ier 25, 10 ῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶσ τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ
Ez 28, 8 Ier 16, 9 ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶς λύχνου
οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκου-

---

18. *εκραζον* cum ℵB 1. al pler (9. 13. 27. *εκραυγαζον*) And$^{a\ c}$ P Are … Ln *εκραξαν* cum ACP 35. 87. 95. Hipp$^{anticbr\ 41}$ And^{bav}; item *clamaverunt* vg | *βλεποντες* cum ℵ(ipse* ex *λεγοντ.*) ABCP al plus^{40} … (= Gb Sz) *ορωντες* cum 1. al? | *καπνον* cum ℵBCP al fere omn etc … Ln$^{ed\ min}$ *τοπον* cum A 10. vg Haym | *τη πολει* sine *ταυτη* cum ℵABP etc … ς Ln$^{ed\ mai}$ add *ταυτη* cum C vg

19. *εβαλον* cum ℵB al fere omn. Item Ln Ti *εβαλαν* cum C … P 29. *εβαλλον* … A *επεβαλον* | *εκραζον* cum ℵBP al pler And$^{a\ c}$ P Are … Ls *εκραξαν* cum AC 35. Hipp, item *clamaverunt* vg | *τα πλοια* cum ℵA BCP al^{30} Hipp And^{c} … ς (= Gb + Sz) om *τα* cum 1. 35. 79. 87. al And a p bav Are

20. *επ αυτη* cum ℵBC al plus^{35} … ς (= Gb Sz) *επ αυτην* cum P 1. 35. 36. 79. al … Ln$^{ed\ min}$ *εν αυτη* cum A 98. | *και οι αποστολ.* cum ℵABP al fere^{40} etc … ς (= Gb Sz) om *και οι* cum C 1. al pauc^{vl} vg^{cle} demid tol lips$^{4.\ 6.}$ omn^{lachm} arm

21. *ωσ μυλον μεγαν* cum BP al fere omn Hipp And^{omn} Are … AC *ωσ μυλινον* (C *μυλικον*) *μεγαν*, atque sic Ln … ℵ *ωσ λιθον με.* | *ου μη ευρεθη ετι* sine additam cum ACP al pler vg rell Hipp And^{omn} Are Tich Prim al … ℵB 14. 92. add *εν αυτη* (vide ℵ ad initium v. 22.)

22. *και* ab initio: ℵ 1. om | *πασης τεχνης* cum BCP al omn vg syr arth And^{c} P bav Are Prim al … ℵA cop om

23. *και* (B om) *φως λυχνου ου μη φανη* (ς *φανῇ*) *εν σοι ετι*: A 26. vg^{cld} ap Ln Hipp om. Praeterea pro *εν σοι* C *σοι*, item am fu demid lips

σθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

XIX.

12, 10 Ps 103 (104), 35

1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις 16, 7
αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτις ἔφθειρεν τὴν γῆν Dt 32, 43
ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ Es 34, 10
χειρὸς αὐτῆς. 3 καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλούϊα, καὶ ὁ καπνὸς
αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 4 καὶ ἔπεσαν οἱ

---

all^{lachm} Prim *tibi*, hinc Ln om *εν*. | *φαρμακια* cum ℵACP 7. 36. 87. ... ς Ln *φαρμακεια* cum B 1. al plu

24. *αιματα* cum B 2. 6. 7. al^{40} And^{c} P bav Are ... ς (= Gb Sz) Ln *αιμα* cum ℵACP 1. 38. 79. al pauc Hipp And^{a} :: cf 16, 2.

XIX. 1. *Μετα* cum ℵABCP al^{35} vg cop syr And^{c} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *Και μετα* cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And^{a} P bav | *ως* cum ℵABCP etc ... ς (non ς^{e} Gb Sz, sed Gb^{o}) om cum 1. 7. 12. 16. 18. 38. 47. syr arm And^{p} et^{bav} Tich Prim | *μεγαλην* ante *οχλ. πολλ.* cum ℵABCP al fere^{80} etc ... ς (= Gb Sz) post *οχλ. πολλ.* cum 49. 91. 96. al ... 1. 40. 79. vg^{cle} And^{a} P bav om | *λεγοντων* cum ℵAB CP 1. al fere^{40} vg And^{omn} Are Tich Prim al - ς (= Gb Sz) *λεγοντος* cum? arm | *και η δοξα* sine additam cum ℵ^{c}(* om)ACP 36. 38. 79. al vg al; item B al^{35} And^{c} post *και η δυναμις*, idque Gb$''$ ... ς (= Gb Sz) *και η δοξα και η τιμη* cum 1. 36. al cop And^{p} | *του θεου ημων* cum ℵABCP al fere^{40} etc ... ς (= Gb Sz) *κυριω τω θεω ημων* cum 1. And^{a}

2. *εφθειρεν* cum ℵCP 1. 35. 36. 79. 87. 95. al And^{a} ... A *εκρινεν* ... Gb$''$ *διεφθειρε* cum B al plus^{35} And^{c} et^{p} Are | *εκ χειρος* cum ℵABCP al^{30} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *εκ της χει.* cum 1. 35. 36. 79. al And a p bav

3. *ειρηκαν* cum ℵAP 1. 35. 79. 87. al^{vl} And^{a} et^{bav} ... 14. 92. 94. 95. al? And^{p} et^{c} *ειρηκασι* ... C *ειπαν*, 38. *ειπον* ... B al plus^{35} Are *ειρηκεν*

4. *επεσαν* cum ℵAB*CP 1. 49. 79. 96. 97. al^{vl} ... ς *επεσον* c. B** al longe

Ps 106 (108), 48 πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες· ἀμὴν ἀλληλούϊα. Ps 103 (104), 1 5 καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ 14 2 Ez 1, 24 μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων· ἀλληλούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν ὁ παντο- Ps 117 (118), 24 κράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμοσ τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν 14 15, 6 ἑαυτήν, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν.

---

plu | οι πρεσβυτεροι ante οι εικοσι τεσσ. c. ℵCP 1. al plus[30] etc ... Ln πρεσβυτεροι post οι εικ. τεσσ. cum AB 36. 79. 90. 91. 92. 94. demid tol lipss cop arm aeth And[a] etP Prim Haym | εικοσι τεσσαρες cum ℵABCP etc, sed B 1. al fere[15] And[bav] κδ', fu al XXIIII. ... ς (= Gb Sz) εικ. και τεσσ. c. 30? al? syr | τεσσερα cum ℵAC ... ς τεσσαρα cum BP al pler | επι τω θρονω (Gb') cum ℵABC al[25] ... ς επι του θρονου cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. 97. al

5. εκ του cum ℵP 1. al[30], item de vg Prim al ... Gb'' Ln Ti απο του cum ABC al[25] | τω θεω (Gb'') cum ℵABCP al plus[10] ... ς του θεου cum 1. 7. al plu And[omn] Are | οι φοβουμ. αυτον cum ℵCP ... ς Ln Ti praem και cum AB al omn[vi] vg rell | οι μικροι cum ℵABCP al[25] vg cop syr arm aeth And[c] p bav Are Prim al ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. 49. al And[a]

6. ωσ sec cum ℵBP al pler vg etc ... Ln om cum A 6. 12. 94. | λεγοντων (et. ς[e]) cum AP 6. 35. 36. 38. 79. 87. 95. al And[a], item dicentium vg Prim ... ℵ λεγουσων, AndP λεγουσης ... Gb Sz Ti λεγοντες cum B al plus[30] And[c] ... ς Gb' λεγοντασ cum 1. al[10] fere Are | ημων cum ℵBP al[40] vg syr And[omn] Are Tich ... ς (= Gb Sz) Ln om cum A 1. 49. 95. al cop arm aeth

7. αγαλλιωμεν cum ℵAP 1. 12. 18. 35. 36. 79. 87. 95. And[a] p bav ... ς αγαλλιωμεθα cum B al longe plu And[c] Are | δωμεν cum ℵ*B 1. 6. 7. 14. al[25] And[a] etc Are. Item demus vg Cyp[293] Prim ... Ln Ti δωσομεν cum ℵ[c]A; P 11. 79. δωσωμεν

8. λαμπρον καθαρον cum ℵAP 7. 91. 95. am fu demid etc; item Gb Sz λαμπρ. και καθαρ. cum B al[30] vg[cle] al ... ς καθαρον και λαμπρ. cum 1. 36. al etc | των αγιων εστ. (Gb'') cum ℵABP al plus[30] syr And[c] p bav Are Tich Promiss[2] Prim ... ς εστι των αγιων cum 1. al mu vg al

9 καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοί τοῦ θεοῦ εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ

14, 18 21, 5 22, 6 19, 17 6, 2 12, 8 2, 17 Es 63, 1 ss

---

9. *του γαμου* cum $\aleph^{c}$AB al pler vg etc ... $\aleph^{*}$P 1. 16. 36. 39. 79. And^{a} et bav om | *αληθινοι* cum NBP al pler And^{omn} Are ... Ln Ti praem *οι* cum A 4. 48. | *αληθιν. του θεου εισιν* cum ABP al plus^{35} am al ... ς *αληθιν. εισι του θεου* cum $\aleph^{*}$ 1. 38. 49. 79. 91. And^{a} p bav ... $\aleph^{c}$ etc *του θεου αληθιν. εισιν*

10. *επεσα* cum NAP 1. 2. 7. al^{15} ... ς *επεσον* cum B 6. 14. 29. al mu | *ιησου* pri cum NABP 1. al plus^{30} And^{omn} Are ... ς (Gb^{0}) praem *του* cum 30** 47. al? | *ιησου* sec (Gb') cum NABP 1. 12. 14. 16. 36. 49. 79. 92.*95. ... ς *του ιησου* cum 6. 35. al pler

11. *ειδον* cum NP al pler Hipp$^{noet\,15}$ Or^{4,55} And$^{a\,c}$ p Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 92? And^{bav} | *ηνεωγμενον* cum NAP 42** Hipp^{noet} And^{p} ... ς *ανεωγμενον* cum B (*ανεογμ-*) al pler Or^{4,55} al | *καλουμενος* cum $\aleph$ (sed post *πιστος* pon)B al pler vg al Ir$^{int\,256}$ Or^{4,55} (accuratissime 11—16 affert) et^{4,57} al ... Ln om cum AP 1. 4. 6. 12. 17* 31. 32. 48. 79. vg^{cod} ap Ln arm (sed^{ed} habet^{mss}) Hipp al

12. *φλοξ* cum NBP 1. al^{35} arm Hipp And^{a} p bav ... ς (Gb^{00}) Ln praem *ως* cum A 35. 36. 87. 91 95. al vg syr aeth Ir^{int} Or^{4,55} et^{57} Or$^{int\,8,60}$ al | *εχων ονομα γεγραμμενον ο ουδεις οιδεν* cum ($\aleph^{*}$, sed exciderunt verba *γεγραμμενον ο ουδεις*) AP 1. 7. 31. 36. 47. 48. 79. al vg cop sah arm Ir^{int} Hipp Or^{4,55} et^{58} et$^{int\,8,60}$ And^{a} et^{bav} Are Cyp Prim ... $\aleph^{c}$ 9. etc *εχ. ονοματα γεγραμμενα α ουδ. οιδεν* ... Ti *εχ. ονοματα γεγραμμενα και* (94. add *εχων*) *ονομα γεγραμμενον ο ουδ. οιδ.* cum B al^{25} syr And^{c} et^{p}

13. *περιρεραμμενον* cum $\aleph^{*}$; prope accedit Or^{4,58} *ερραμενον*. Item Latini: vg Cyp^{397} Prim *vestem aspersam sanguine*, etc ... $\aleph^{cc}$ *περιρεραντισμενον*, P 36. *ρεραντισμενον*, 32. 35. 87. 95. Hipp Or^{4,55} And^{c} *ερραντισμενον* ... ς Ln Ti *βεβαμμενον* cum AB 1. al pler And^{a} p bav Are | *κεκληται* (Gb'') cum $\aleph^{c}$ABP al^{30} Hipp, item *vocabatur* fu demid

λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει
αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν.
8 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν
1, 16 2, 12 αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σι-
12, 5 Ps 2, 9 δηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς
14, 19 Es 63, 3 τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ
τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύ-
17, 14 ριος κυρίων.
Es 39, 17—20 17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν
φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρα-
νήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 ἵνα

---

etc. Item ℵ* κεκλητο, Or^{4,55} εκεκλητο ... ς καλειται cum 1. 31. 36. 48. 49. 79. 91. al And^{omn} Are, item *vocatur* vg^{cle} am tol al

14. τα στρατευματα εν τω ουρ. (et. ς, sed non ς^{e} etc) cum ℵB 1. 6. 7. al^{10} And^{a}, item omisso et. τα ante στρ. 14. 92. And^{bav}, etc ... ς^{e} Gb Sz Ln Ti τα στρ. τα εν τω (95. om) ουρ. cum AP 30. 32. al mu. Item vg etc *exercitus qui sunt in caelo* | εφ ιππ. cum ℵAP 1. 7. 36. 38. 95. al sat mu And^{a} et^{p} ... Ti επι ιππ. cum B al plus^{20} Or^{4,55} | βυσσινον λευκον καθαρον cum (A λευκ. βυσσ. καθ.) BP al^{35} And^{c} et^{bav} Are, item *vestiti* (Prim *induti*) *byssinum album mundum* am fu demid etc ... ς (= Gb Sz) βυσσ. λευκ. και καθαρ. cum ℵ 1. al vix mu vg^{cle} lips$^{4.}$ $^{6.}$ sah Or^{4,56} al

15. οξεια cum ℵAB 1. 36. 38. 79. al am fu demid omn^{lachm} cop sah arm aeth^{pp} Ir$^{int\,256}$ Or^{4,55} al ... Gb + Sz διστομος οξεια cum B al plus^{40} vg^{cle} al | πατα̣ξη (ℵ 7. 29. -ξει) cum ℵABP 1. al fere omn (9. 27. παρατα̣ξη) Or And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) πατασσῃ cum? | της οργης sine και cum ℵABP al plus^{35} vg etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. 36. 79. al vix mu And^{a} p bav

16. ονομα cum ℵABP al fere^{40} And^{c} p bav Are ... ς (= Gb) praem το cum 1. al pauc^{vi} And^{a}

17. ειδον cum NP al pler And^{omn} Are ... Ti ιδον cum AB al | ενα αγγ. c. AP 1. al mu vg ... B al fere^{30} syr And^{a} Tich plane om ενα, hinc Gb^{i} | εν φωνη cum ℵB 2. 7. 14. 16. 92. al fere^{10} ... ς Ln Ti om εν cum AP al plu vg (et Latt) And^{omn} Are | πετομενοις cum ℵAB al^{25} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) πετωμενοις cum P al mu | συναχθητε cum ℵABP al^{45} etc ... ς (= Gb Sz) και συναγεσθε cum?, item *et congregamini* vg^{cle} lips$^{6.}$ Haym ... 1. om | το δειπνον το μεγα του cum ℵABP al plus^{25} etc ... ς (= Gb Sz) το (79. τον) δειπν. του μεγαλου cum 1. 36. 49. 79. al? lips$^{6.}$ arm aeth And^{a} et^{bav}

φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.
19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρα- 17, 13
τεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη- 16, 14
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. 20 καὶ
ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας 16, 13 20, 10
τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ Ez 39, 18
καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν 18, 1 9, 1
κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ

---

18. επ αυτων cum BP al fere omn Andomn Are ... ℵ επ αυτοις ... A 14. 92. επ αυτους, atque sic Ln | ελευθ. τε cum ℵABP al25 etc ... ς (= Gb Sz) om τε cum 1. 6. al aliq AndP, nec expri vg syr arm aeth | και μικρων cum ℵAP al pler vg al ... B al6 om και. Non addidimus autem τε post μικρων cum ℵAP 1. al mu Andomn Are, nec magis exprim vg reli ... Gb + Sz Ti add τε cum B al plus80

19. ιδον cum ℵAB 7. 36. 92. ... ς Ln ειδον cum P al pler | αυτων cum ℵBP al pler vg reli ... Ln αυτου cum A 6. 11. 31. | τον πολεμον cum ℵAB al25 Are ... ς (= Gb + Sz) om τον cum P al sat mu

20. και μετ αυτου o cum ℵP 14. 37. 38. 49** 79. 91. 96. vg etc ... A 41. cop και οι μετ αυτου o ... ς (= Gb Sz) και μετα τουτου o cum 1. 49* alvi Andc etbav ... Ti και ο μετ αυτου cum B al fere80 arm | της καιομενης cum ℵAP Andbav, quam soloecam scripturam confirmant vg *in stagnum ignis ardentis sulphure*, Prim *in stagnum ignis ardentis igne et sulphure* ... ς Ti την καιομενην cum B al omnvi And a c P Are | θειω cum ℵABP al20 ... ς (= Gb Sz) praem τω cum 1. 35. 36. 49. 79. 87. al

21. εξελθουση cum ℵABP etc ... ς (= Gb Sz) εκπορευομενη cum?

XX. 1. ιδον cum AB 7. 92. ... ς Ln ειδον cum ℵ al pler | κλειν cum ℵAB al25 Andc etbav ... ς (= Gb Sz) κλειδα cum 1. 7. al Andc etP Are

12, 9 Ez 24, 22 ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅ ἐστιν ὁ διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς
17, 10 τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ
Dan 7, 9 12, 27 αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.
4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα
6, 9 etc ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν

---

2. ο οφις ο αρχαιος cum A ... ς τον οφιν τον αρχαιον cum ℵB al omn^{vi} | ο εστιν cum ℵ. Cf et. Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ et Victorin *qui cognominatus est* ... ς Ln Ti *ος εστιν* cum AB rell | ο *διαβολ.* cum ℵ 14. 38. 79. 97. Are ... ς Ln Ti om ο cum AB al pler. Item ο *σατανας* cum ℵAB al^{25} ... ς om ο cum 1. al sat mu

3. *εκλεισεν* (1. 3. 12. 79. And^{a} et^{bav} *εδησεν*) sine additam cum ℵAB al fere^{40} vg al ... ς (= Gb Sz) add *αυτον* cum 1. al pauc^{vi}, item cop (*clausit os eius*) aeth | *πλανηση* (*-σει* ℵ) cum ℵA 1. 79. 95. al And^{a} et bav ... Gb Sz Ti *πλανα* cum B al fere^{40} And^{c} et^{P} Are | *ετι* ante *τα εθνη* cum ℵAB al plus^{35} vg al ... ς (= Gb Sz) pon post *εθν.* cum ? ... 1. 14. 40. cop aeth And^{a} Tich om | *μετα* sine copula cum ℵAB al fere^{20} am fu al ... ς (Gb^{00}) praem *και* cum 1. al mu vg^{cle} lips$^{6.}$ demid cop arm aeth | *αυτον λυθηναι* cum ℵ 1. 31. 38. 49. 79. 91. 96. al vg And omn ... Ln Ti *λυθην. αυτον* cum AB al^{20} Are

4. *ιδον* cum AB 7. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* cum ℵ 1. al pler | *το θηριον* c. ℵAB al fere^{30} Are ... ς (= Gb Sz) *τω θηριω* cum 1. 32. 49. 90. 91. 95. al And^{omn} | *ουδε* cum ℵAB al plus^{20} Are ... ς *ουτε* cum 1. al permu And^{omn} | *την εικονα* (et. ς Gb″) cum ℵAB 1. al^{25} ... ς^{e} (etiam Gb Sz) *τη εικονι* cum 7. 49. 91. 95. al mu^{vi}. Dedimus *μετωπον* sine *αυτων* cum ℵAB al fere^{35} vg syr And^{c} et^{P} Are Cyp^{272} al ... ς (= Gb Sz) add *αυτων* cum 1. 49. 79. 91. al tol lips$^{4.}$ cop al | *του χριστου* cum ℵAB al pler ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) om *του* cum 1. 32. al? | *χιλια* sine articulo cum ℵA 1. 12. 32. 34. 49. 79. 91. 96. arm ... ς (Gb^{0}) praem *τα* cum B al longe plu

5. *οι λοιποι* sine copula cum A vg^{cle} am fu tol omn^{lachm} al Victorin Aug Prim Haym ... B al^{20} demid lips^{4**} cop And^{omn} Are *και οι* ... ς *οι δε* cum? aeth | *εζησαν* cum AB al fere^{30} vg (*vixerunt*) cop etc

ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Is 61, 6
θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν Ez 38, 39
ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. 9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημέ- 21, 2
νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς· 10 καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ 19, 20
πυρὸς καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' Dan 7, 9 a

---

... ς (= Gb Sz) *ανεζησαν* cum? ... 1. And^{a} *ανεστησαν* | *αχρι* cum AB al fere^{30} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *εως* cum?

6. *ο δευτερ. θανατ.* cum ℵAB al^{25} vg etc ... ς (= Gb Sz) *ο θανατ. ο δευτερ.* cum 1. 49. 79. al^{vi} cop And^{a} et^{bav} | *αλλα* cum ℵ ... ς Ln Ti *αλλ* cum AB rell omn ut^{vi} | *τα χιλ. ετη* cum ℵB 14. 18. 38. 47. 92. ... ς Ln Ti om *τα* cum A al pler

8. *τα εν* cum AB al pler vg (*gentes quae sunt*) etc ... ℵ 14. 29. 35. 87. 92. sah om *τα* | *και μαγωγ* cum ℵ*A 1. 79. And^{a} ... ς Ti ℵ. *τον μαγωγ* cum ℵ^{c}B al pler | *τον πολεμον* cum ℵAB al^{30} Are ... ς (= Gb + Sz) om *τον* cum 1. al mu sah arm And^{omn} | *ων ο αρ. αυτων* cum ℵAB al plus^{25} ... ς (= Gb Sz) om *αυτων* cum 1. al mu

9. *εκυκλευσαν* (Gb′) cum AB 2. 8. 29. 49. al^{30} ... ς *εκυκλωσαν* cum ℵ 1. 7. 31. 38. al sat mu And^{omn} Are | *εκ του ουρανου* sine additam (Gb′) cum A 12. 18. 79. lips^{4} And^{a} Tich^{semel} (hom. 18. exeunte) Prim ... Gb Sz add *απο του θεου* cum B al plus^{25} cop sah arm ar^{e} And^{c} et^{p} Are Victorin al ... ς praem *απο του θεου* cum ℵ^{c}P 7. al mu vg al. Et aliter.

10. *και του θειου* cum ℵ 7. al^{15} And^{a} c p ... ς Ln Ti om *του* cum ABP 1. al sat mu Are | *οπου και* cum ABP al^{25} vg^{cle} am lipss al ... ς (= Gb Sz) om *και* cum ℵ 1. 91. al fu (*est* pro *et*) demid tol al

11. *ειδον* cum ℵP al pler ... Ti *ιδον* cum AB al | *μεγαν λευκον* cum ℵABP

αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. 12 καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοί-
Mal 3, 16 χθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα
6, 8 αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ θάνατος
21, 8 καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος ὁ θάνατος
8, 8 etc ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. 15 καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

---

al[25] vg cop syr aeth Are ... ς (= Gb Sz) *λευκον μεγαν* cum 1. al mu arm Ir[int 336] al | *επ αυτον* cum BP al fere[40] Ephr[338] And[a] et[c] Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ln *επ αυτου* cum A 1. 95. ... ℵ 38. *επανω αυτου* | *απο του προσωπου* cum ℵAP 38. 95. ... ς Ti om *του* cum B al pler Ephr[338. 380] al .

12. *ειδον* cum ℵP al pler ... Ti *ιδον* cum AB al | *τους μεγαλ. και τους μικρ.* cum ℵ[c] (et. ℵ*, sed *και* pro *τους* pri)AP al fere[20], item *magnos et pusillos* (Ir *minores*) vg al mu ... B al And[c] Are *τους μικρους κ. τους μεγαλ.* Item ς *μικρους και μεγαλους* sine cod Graeco at[vl], sed *pusillos et magnos* et. m[39] cop | *θρονου* cum ℵABP al[40] vg m[39] etc ... ς (= Gb Sz) *θεου* cum 1. al And[a] et[P] | *ηνοιχθησαν* cum ABP al plus[10] ... ς (= Gb Sz) *ηνεωχθησαν* cum 7. al[vl] And[a] et[bav]; 37. 38. 49. 91. *ανεωχθησαν* | *αλλο βιβλ.* cum ℵ[c]ABP al plus[20] vg m[39] etc ... ς *βιβλι. αλλο* cum? | *ηνοιχθη* cum AP al[10] ... ς *ηνεωχθη* cum (ℵ)B 7. 31. al sat mu And[c] et[bav] Are; item 37. 38. 49. 96. 97. *ανεωχθη*

13. *τους νεκρ. τους εν αυτη* cum ℵABP al[30] m[39] vg etc ... ς (= Gb Sz) *τους εν αυτη νεκρους* cum 1. (sed habet *εν αυτοις*) 49. 96. al And a P bav | *εδωκαν* cum ℵBP 1. al fere omn vg rell ... Ln *εδωκεν* cum A 2. 48. | *τους νεκρ. τους* (B *τοις*) *εν αυτοις* cum ℵABP al[30] vg etc ... ς (= Gb Sz) *τους εν αυτοις νεκρ.* cum 1. 49. al And[P] et[bav]

14. *ουτος ο θαν. ο δευτερ. εστιν* cum ABP 8. 14. 35. 87. 92. al plus[20] etc ... ℵ 38. *ουτ. ο δευτερ. θανατ. εστιν*, ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ουτ. εστ. ο δευτ. θανατ.* cum? lips[4] sah ... 1. 18. 31. 41. 42. 94. 97. cop arm[zoh] And[bav] Promiss[19] Prim Haym ista verba plane om | *η λιμνη του πυρος* cum ℵABP 2. 7. 8. 14. 29. 38. 91. 92. al[30] vg[cdd pler] etc ... ς (= Gb + Sz) om cum 1. 18. 31. 41. 42. 94. al vg[cle] lips[6] cop arm And[bav] Prim Haym

XXI.

1 *Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος* Es 65, 17
οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 66, 22
2 Pe 3, 13
2 *καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν* 3, 12
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμη- He 12, 22
μένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 *καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ*
θρόνου λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, Ez 37, 27
καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς 2 Co 6, 16
ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, 4 *καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν*
ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε 7, 17
Es 25, 8

---

15. *εν τη βιβλω* cum ΝΑΡ 7. 38. 49. 79. al mu AndP et^{bav} ... B 1. al^{25} And^{c} Are *εν τω βιβλιω*, idque Gb$''$

XXI. 1. *ειδον* cum ΝΡ al pler And$^{a\ c}$ P Are ... Ti *ιδον* cum ΑΒ al | *απηλθαν* cum ΝΑ. Item Gb Sz *απηλθον* cum B al^{25}. Item *abierunt* (Ir Tert al) al ... P 2. 4. 11. 31. 35. 47. 87. 98. *απηλθεν* ... ς (= Gb Sz) *παρηλθε* cum 1. 49. 79. al And^{a} P bav; item *abiit* vg

2. *και* ab initio sine additam cum ΝΑΒΡ 1. al plus^{40} etc ... ς (= Gb Sz) add *εγω ιωαννης* cum? vg^{cle} lipss al^{lachm} (arm$^{usc\ mg}$) | *ειδον* et *ιδον* ut v. 1. Posuimus autem post *καινην* cum ΝΑΒΡ al fere^{45} etc ... ς (= Gb Sz) pon ante *την πολιν* cum? vg^{cle} lipss al^{lachm} (arm$^{usc\ mg}$), item (qui antea *εγω ιωανν.* non habent) cop sah | *εκ του ουραν. απο του θεου* cum ΝΑΒ al plus^{25} vg etc ... ς (= Gb Sz) *απο του θεου εκ τ. ουραν.* cum P 1. 49. 79. 91. 96. al arm And^{a} et^{bav}

3. *εκ του θρονου* cum ΝΑ 18. vg arm$^{usc\ mg}$ Ir$^{int\ 336}$ al ... ς *εκ του ουρανου* cum ΒΡ al fere omn cop sah syr arm aeth etc | *λαοι αυτου* (Gb$'$) cum ΝΑ 1. 79. 92. al And^{a} et^{bav} Ir$^{int\ 336}$ ... Gb Sz Ti *λαος αυτου* cum ΒΡ al^{25} vg cop sah syr aeth arm And^{c} et^{P} Are Amb$^{fid\ res\ 2}$ al | *εσται μετ αυτων* hoc ordine cum ΝΡ 1. 31. 32. 47. 49. 79. 91. 96. al mu cop aeth (*erit dominus c. illis*) And^{omn} Aug$^{civ\ dei\ 20,16}$ Prim ... Gb Sz Ln Ti *μετ αυτ. εσται* cum ΑΒ al plus^{20} vg etc. Dedimus autem ista sine additam cum ΝΒ 1. 7. 8. 29. 38. 92. al^{25} cop arm ar^{e} Ir^{gr} al ... ς (sed Gb^{00}) add *θεος αυτων* cum P 79. al And^{a} et^{bav}; item Ln Ti add *αυτων θεος* cum A vg syr Ir$^{int\ 329}$ al

4. *εξαλειψει* sine additam cum ΝΒΡ al^{25} cop syr arm aeth Ir$^{int\ 336}$ et^{gr} al mu ... ς (= Gb Sz) Ln Ti add *ο θεος* cum A 1. al pauc^{vl} vg AndP Tert$^{res\ carn\ 58}$ al | *εκ των* cum ΝΑ 32. etc ... ς Ti *απο των* cum ΒΡ al fere omn etc | *θανατος* sine articulo cum ℵ 38. 47. al? Ir^{gr} ex Anast

κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. 5 καὶ
Es 43, 19 2 Co 5, 17 εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ
19, 9. 22, 6 λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 καὶ
16, 17 22, 13 etc εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς
3 etc δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδε-

---

anecd ... ς Ln Ti o θανατ. cum ABP al plerAndomn Are | οτι cum (א) B al fere omn vg^{cle} demid tol (hi Latt *quia prima*) cop syr arm aeth Ir$^{int\ 336}$ et^{gr} al ... AP And^{bav} om (atque sic Ln edidit); item am fu luxov lipss omn^{lachm} Haym, qui omnes *quae prima* pro *quia pr.* | απηλθαν cum A (:: v. 1. sic NA). Item ς απηλθον cum P 1. 7. al sat mu And^{a} p bav ... NB al fere^{20} απηλθεν

5. επι τω θρονω cum NABP al^{30} And^{c} et^{P} Are ... ς (= Gb Sz) επι του θρονου cum 1. 49. al And^{bav} | καινα ποιω παντα cum NAP 35. 37. 38. 49. 87. 91. 96. vg Ir$^{int\ 336}$ ... B al plus^{20} syr And^{c} Are παντα καινα ποιω ... ς καινα παντα ποιω cum 1. al And^{a} et^{P} | και λεγει sine μοι cum AB al plus^{15} am tol al ... ς (Gb^{00}) add μοι cum NP 1. al plur vg^{cle} fu al | πιστοι και αληθιν. cum NAB al^{25} vg etc ... ς (= Gb Sz) αληθιν. και πιστ. cum P 1. al mu arm Andomn

6. γεγοναν (Gb″) cum N^{c}(vide post)A et γεγονασιν 38. Item Ir^{int} *facta sunt* (reliqua non affert). Respondet vero etiam *factum est*, quod vg Prim Haym praebent. Ceterum in א ex γεγονα quum γεγοναν fecisset N^{c}, accidit ut tota vox punctis improbaretur, ν quod supra lineam additum erat, absterso rursus ... ς γεγονε cum? 10? 17? 41? Videtur Erasm ad vg conformasse ... א*BP 1. al pler (coulati sunt fere^{25}. Or^{4,28} Andomn Are γεγονα, idque Gb′ | εγω το (Gb″) cum NBP 1. al^{14} And^{a} c bav Are etc. Item το (omisso εγω) 1. 2. 4. 5. 8. al^{20} Or^{4,28} And^{P}, idque Gb′ ... ς Ln Ti εγω ειμι το cum A 38. 39. vg | το αλφα cum NABP al fere^{15} cop And^{c} et^{bav} ... ς τὸ *A* cum 1. 49. al mu And^{a} et^{P} Are, qui α praebent | αυτω cum B 2. 8. 29. 31. 35. 48. 87. 92. 94. 97. al^{15} aeth And^{c} Are ... ς (= Gb + Sz) Ln om cum NAP al sat mu And^{a} p bav, nec magis exprim vg rell

7. κληρονομησει cum NAP al^{10} vg etc ... B al^{30} And^{c} Are δωσω αυτω, idque Gb′ | ταυτα cum NABP al fere^{40} vg rell ... ς (= Gb Sz) παντα cum 1. al? And^{a} | υιος cum NABP al fere^{30} ... ς praem ὁ cum 91. al?

8. τοις δε (P om) δειλοις cum NABP al fere^{40} Andomn Are ... ς (= Gb Sz) δειλοις δε cum 1. al? | απιστοις sine additam cum NAP 1. 49* 79. al pauc^{vl} m^{37} vg al ... Gb + Sz add και αμαρτωλοις cum B al plus

λυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος. 9 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

20, 15 — 20, 10 — 20, 14 — 15, 1 — 17, 1 — 19, 7 — 17, 3 — Ez 40, 2 — 3 — Ez 48, 31 sq

---

35 syr aeth And^{c} et^{p} Are | *φαρμακοις* (7. 98. And^{c} et^{bav} *φαρμάκοις*) cum ℵABP etc ... ς (= Gb Sz) *φαρμακευσι* cum? | *ο θανατ. ο δευτερ.* cum ℵAB al plus^{25} vg etc ... ς (= Gb Sz) *ο δευτερος θανατος* cum 1. 49. al mu (sed 1. And^{a} om o) And^{a} p bav

9. *ηλθεν* sine additam cum ℵABP 1. al fere^{40} vg etc Are Prim Haym ... ς (= Gb Sz) add *προσ με* cum? lips$^{4.}$ arm | *εισ εκ* cum ℵABP al^{35} vg al ... ς (= Gb + Sz) om *εκ* cum 1. 35. 38. 79. 87. And^{a} p bav | *των γεμοντων* cum ℵ*AP 12. 79. And^{bav} ... ℵ^{c} *των γεμουσων* ... ς *τασ γεμουσασ* cum 1. 7. al mu^{vi} And^{a}. Item Ti *γεμουσασ* cum B 8. al | *των επτα πλην.* cum ℵ*etc^{AP} 1. 7. 35. 49. 87. al And^{a} et^{P} ... Gb^{0} Ti om *των* cum B al^{20} And^{c} et^{bav} Are | *την νυμφ. την γυναικ. του αρνιου* cum ℵAP 33. 35. 38. 87. vg cop syr aeth al ... ς *την νυμφ. του αρνιου την γυναικ.* cum 1. 79. al And^{a} p bav lips$^{5.}$ ... B 7. 8. 29. 31. 49. al^{35} Are *την γυναικα* (18. 32. add *και*) *την νυμφ. του αρνιου*, idque Gb' ... Gb'' *την γυναικ. του αρνιου* cum Tich^{semel} (hom. 15.)

10. *επι ορος* cum ℵA 35. 87. ... ς Ti *επ ορος* cum BP al pler | *την πολιν* sine *τ. μεγαλ.* cum ℵABP al plus^{25} vg etc ... ς (= Gb Sz) add *την μεγαλην* cum 1. 31. 49. 79. 91. 96. al And^{omu} | *απο τ. θεου* cum ℵAP 1. al etc ... Gb' Ti *εκ τ. θεου* cum B al^{25} And^{c} Are

11. *ο φωστηρ* sine copula cum ℵABP al plus^{30} am fu al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. 7. al mu vg^{cle} demid al

12. *εχουσα* pri cum ABP al plus^{25} ... ς (= Gb Sz) *εχουσαν τε* cum 35. 87. al Are (sed 35. 87. om *τε*) | *εχουσα* sec cum ℵ^{c}ABP al plus^{30} etc ... ς (= Gb Sz) *εχουσαν* cum 7. 35. 87. al Are; item *habentem* vg^{cle} demid tol lips$^{4.6.}$ | *και επι τ. πυλ. αγγελ. δωδεκα* cum ℵBP al omn^{vi} vg^{cle} am al ... Ln om cum A fu al^{lachm} syr | *α εστιν* sine additam

13 ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς,
καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς.
14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ'
αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.
Ez 40, 3 15 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα με-
τρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.
Ez 41, 21 16 καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ
πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα
χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν.
17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων
Zach 2, 5 πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδόμησις τοῦ

---

cum NP 1. 37. 39. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al aeth^{utr} (ut Prim) arm al ... Ln Ti add τα (Ti om) ονοματα cum AB al^{30} vg cop syr And^{c} Are Haym, ex quibus A al^{12} add τα, B al plus^{16} And^{c} Are om | υιων cum NABP al^{25} And^{c} et^{bav} Are ... ς των υιων cum 1. 7. 49. 91. 96. al

18. απο ανατ. cum NABP al plus^{30} And^{a} ^{c} P Are ... ς (= Gb Sz) απ ον. cum 1. al And^{bav} | ανατολης cum NAP 1. 32. 38. 79. And^{a} P ^{bav} ... Gb Sz Ln Ti ανατολων cum B al fere^{35} And^{c} Are | και απο ter cum NABP al fere^{35} etc ... ς (= Gb + Sz) om και ter cum 1. al fu demid tol lips$^{4.}$ al

14. εχων cum ABP 1. 7. 32. 97. 98. And^{bav} ... ς Ln εχον cum N^{c} (N* om) al pler^{vl} And^{a} ^{c} P Are | επ αυτων cum NABP al plus^{40} And^{omn} Are; item *super ea* Tich Prim ... ς (= Gb Sz) εν αυτοις cum? Sed *in ipsis* vg | δωδεκα ονοματα cum NABP al fere^{35} vg etc ... ς (= Gb Sz) om δωδεκα cum 7. al^{vl} lips$^{6.}$ cop aeth Prim

15. μετρον καλαμον cum N*ABP al^{35} vg al ... N^{c} 11. 25. 31. μετρον καλαμου ... ς (= Gb Sz) om μετρον cum 1. 79. al^{vl} cop arm And^{a} et bav

16. οσον cum NABP al^{40} syr arm aeth And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) praem τοσουτον εστιν cum? Praeterea ς (Gb^{00}) post οσον add και cum A al^{vl} vg cop syr arm aeth Prim al; sed omisimus cum NBP al plus^{35} And^{a} ^{c} P Are | επι σταδιων (et. ς sed non ς^{e} Gb Sz) cum NP 1. 35. 79. al^{vl} And^{a} P ^{bav} .. ς^{e} Gb Sz Ln Ti επι σταδιους cum AB al pler

17. τεσσερ. cum A ... ς τεσσαρ. cum rell (sed N al μ)

18. και η omisso ην cum N^{c}(N* ην omisso η)AP, item syr aeth, item Tich ... ς Ti και την η cum (N* vide ante) B al certe pler And^{omn} Are. item vg | ενδωμησις cum N*(ενδωμασι)et^{c}A 38. 97. ... ς Ln Ti ενδο-μησις cum BP al pler | ομοιον cum NABP al^{30} And^{omn} Are ... ς ομοια cum 1. al pauc^{vl}

τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ
καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ Is 54, 11 ss
τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπ- Ex 28, 17 ss
φειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, 20 ὁ πέμπτος
σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βή-
ρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος
ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες
δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς 12
μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος
διαυγής. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ
παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 καὶ ἡ πόλις οὐ 23, 5
χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ Is 60, 19
δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.
24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ Is 60, 3 ss
βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, 25 καὶ οἱ 22, 5
πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ,
26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.

---

19. *οι θεμελιοι* sine *και* cum κ^{c}ABP al^{25} etc ... ς (Gb^{0}) praem *και* cum κ* 1. 7. 35. 49. 79. al mu vg$^{cl.e}$ tol lips$^{4.5}$ cop syr arm aeth

20. *σαρδονυξ* cum κBP etc ... A *σαρδιονυξ*, ut edidit Ln | *σαρδιον* (Gb″) cum κABP al fere^{25} ... ς *σαρδιοσ* cum 1. 7. 38. al sat mu And^{a} P bav, vg^{cle} demid lipss Tich Prim *sardius* | *ενατοσ* cum AB 1. 7. 8. 35. 38. 50. 79. 91. 92. 94. 96. 97. al And^{c} (κ Θ′) ... ς *εννατοσ* cum P 29. 31. 47. 48. 49. 98. al mu | *χρυσοπρασοσ* cum κ*BP al plur ... A *χρυσοπρασον*, idque recepit Ln

21. *διαυγησ* cum κABP 1. al plus^{40} ... ς (= Gb Sz) *διαφανησ* cum?

22. *ειδον* cum κP 1. 7. al pler And^{omn} Are ... Ti *ιδον* cum AB al | *ναοσ αυτησ* cum κBP 1. al omn^{vl} ... Ln praem o cum A

23. *φαινωσιν* absque *εν* cum κ*ABP 1. 7. al^{30} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) add *εν* cum κ^{c} 49. 91. 96. al And^{a} | *αὐτῇ· ἡ γὰρ* cum κ*et^{c}AP al mu vg rell etc ... B al^{30} *αὐτὴ γὰρ ἡ*, idque Gb′

24. *και περιπατ. τα εθνη δια τ. φωτ. αυτησ* cum κABP al plus^{40} vg etc ... ς (= Gb Sz) *και τα εθνη των σωζομενων εν* (1. om) *τω φωτι αυτησ περιπατησουσι* cum 1. (sed add *τα εθνη δια του φωτοσ αυτησ*): quae lectio confusis scholio et verbis sacris orta est. | *την* (B al fere^{25} om) *δοξαν* sine additam cum κAP 1. 10. 11. 17. 18. 38. 47. 79. etc ... ς (Gb^{00}) add *και την* (B 8. al om) *τιμην* cum B al plus^{30} vg al

Es 52, 1 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

XXII.

Ez 47, 1 1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. 2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ
2, 7
Ez 47, 7 ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θερα-
Zach 14, 11 πείαν τῶν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
7, 3 λατρεύσουσιν αὐτῷ. 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ
21, 23
25 ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι,
Dan 7, 27 καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος

---

27. κοινον c. ℵABP al fere[40] etc ... ς (= Gb Sz) κοινουν cum? (1. κοινῶν) | ο ποιων cum ℵ* al[20]; item omisso ο ℵ[c]A 18. 41. 68. 92., atque sic Gb′ Ln ... ς ποιουν cum BP 1. al sat mu And[omn] Are

XXII. 1. ποταμον sine additam cum ℵABP al fere[30] vg al ... ς (= Gb Sz) praem καθαρον cum 1. al?; item al[13] And[omn] Are add καθαρον

2. εν μεσω cum ℵBP rell ... Ti εμμεσω cum A (:: cf ad 1, 13.) | εντευθ. κ. εκειθεν (Gb″) cum AB al[20] And[c] et Are ... ς εντευθ. κ. εντευθεν cum 1. 35. 49. 79. 91. al And[a] p bav ... ℵ* ενθεν και (ℵ[c] add ενθεν) ποιων cum A 18. ... ς Ln ποιουν cum ℵB al pler And[omn] Are | μηνα cum ℵB al omn[vi] And[omn] Are ... Ti μηναν cum A. Praeterea ς (= Gb Sz) add ενα cum 1. al pauc[vi] AndP et[bav] Are ... om cum ℵAB al[35] εκαστον cum ℵA al pler And[omn] Are ... B 39. 40. εκαστω, idque Gb′; 2. 8. 16. 38. al[10] εκαστος, idque Gb″. Posuimus autem ante αποδιδ. cum ℵAP (ex spatio liquet) 1. al plur And[omn] Are ... Gb″ Ti post αποδιδ. cum B al fere[15] | αποδιδουσ (Gb″) cum ℵB al plus[25] And[bav] Are ... ς Ln αποδιδουν cum A al mu And[a] c p

3. καταθεμα cum ℵ[c](ℵ* καταγμα)ABP 1. al[40] ... ς (= Gb Sz) καταναθεμα cum?

5. ουκ εστ. ετι cum ℵAP etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) ουκ εστ. εκει cum 1. 7. al sat mu arm And[omn] Are ... Gb″ Ti ουκ εσται tantum cum B al fere[30] cop aeth | ουκ εχουσιν χρειαν cum ℵ, item ς (= Gb Sz) χρειαν ουκ εχ. cum P 1. 31. al mu And[omn] Are; item neque opus habent cop

ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν 21, 5
αἰώνων. 6 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ
ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν 1, 1
ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 3, 11
7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα
καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου 19, 10
τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός
σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 καὶ

... Ln *ουχ εξουσιν χρει.* cum A, item *non egebunt* vg Tich etc ... Gb Sz Ti *ου χρεια* cum B 7. 8. 38. al[20] arm | *φωτος λυχνου* cum ℵA 18. 38 (*λυ. φω.*) 47. 79 (*φως λυ.*) vg syr al ... ς Ti *λυχνου* cum BP 1 (*λυχνον*) al pler And[c] P bav Are | *φωτος* (AP etc *φως*) *ηλιου* cum ℵAP 1. 11. 12. 31. 32. al permu vg etc ... Ti *φωτος* tantum cum B 2. 7. al[10] | *φωτισει* cum ℵB 1. al[30] Ir[gr] ex Anast[anecd] And[a] P; Ln *φωτισει* cum AP 12. 42. And[bav]; item *illuminabit* vg[cle] al ... ς (= Gb Sz) *φωτιζει* cum 31. 32. 48. 79. al am tol lips[5. 6.] al[lachm] syr And[c] Are | *επ αυτους* cum ℵA 35. Ir[gr] ex Anast[anecd] ... ς (= Gb + Sz) om *επ* cum BP al fere omn And[omn] Are

6. *ειπεν* cum ℵAP 1. al mu And[omn] Are, item *dixit* vg ... Gb″ *λεγει* cum B al fere[30] arm | *ο κυριος* cum ℵA 35. 92. ... ς Ti om *ο* cum BP al pler And[omn] Are | *των πνευματ. των* cum ℵABP al[35] vg ... ς (= Gb Sz) *των αγιων* cum 1. 79. al arm And[a] P bav

7. *και ιδου* cum ℵAB al[25] vg syr aeth And[a] ... ς (= Gb + Sz) om *και* cum 1. 35. 38. 79. 91. al mu demid cop And[c] P bav Are Prim Haym

8. *καγω* cum ℵAB al fere[15] Dionys[eus 7,25.] And P ... ς *και εγω* c. 1. al pler And[a c] bav Are | *ο βλεπων και ακουων ταυτα* cum ℵ 31. 32. 33. 48. 79. al? cop Dion[eus 7,25,11] And[a c] bav Are. Item ς (= Gb Sz) *ο βλεπ. ταυτα και ακουων* cum 1. al aeth ... Gb Sz Ln Ti *ο ακουων κ. βλεπ. ταυτ.* cum AB al fere[30] vg al | *και εβλεψα* cum ℵ 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. 96. al And[omn] Are ... A *και εβλεπον* ... Gb′ Ti *και οτε ιδον* (*ειδον*) cum B al plus[20] | *επεσα* (et. ς Gb′) cum ℵA 1. 16. 30. 35. 38. 68. And[bav] ... ς[c] *επεσον* cum B al plur And[a c] P Are | *δεικνυντος* cum ℵ 2. al plus[10] Are ... ς Ln Ti *δεικνυοντος* cum (A *δεγνυοντ.*) B al plur And[omn]

9. *ειμι* cum ℵAB 1. al[35] am fu al ... ς (= Gb Sz) praem *γαρ* cum? vg cle lips[4.] al

10, 4 Dan 12, 4 λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου
1, 3 τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι,
Dan 12, 10 καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω
7 ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.
Is 40, 10 1, 8 21, 6 7, 14 12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦ-
ναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ ω,
ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 14 μακάριοι οἱ
πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ
21, 8 Phil 3, 2 ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.
15 ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ
οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. 16 ἐγὼ Ἰησοῦς

---

10. ο καιρ. γαρ cum ℵAB al fere[25] vg cop syr arm And[c] Tich Haym ... ς (= Gb Sz) οτι ο καιρ. cum 1. 49. 91. al aeth And[bav] ... Gb Sz Ti ο καιρος (sine γαρ vel οτι) cum 4. 16. 27. 39. 48. 68. Are

11. και ο ρυπ. ρυπ. ετι cum ℵB al pler vg rell Or[4,419] et[441] al ... A 1. 20. 21. 33. 35. 68. 97. And[c] om | ο ρυπαρος cum ℵB al plus[30] Or[bis] And[a] p [bav] Are ... ς (= Gb Sz) ο ρυπων cum? | ρυπανθητω cum ℵ 18* 32. Or[4,419] et[441] ... Gb Sz Ln Ti ρυπαρευθητω cum B al plus[30] And[a] p [bav] Are ... ς (= Gb Sz) ρυπωσατω cum? Latini *sordescat* | δικαιοσυνην ποιησατω cum ℵAB al fere[40] ... ς (= Gb Sz) δικαιωθητω cum 38. 79.; item vg[cle] lips[5. 6.] *iustificetur*

12. ιδου cum ℵAB al[40] vg etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. aeth And[p] et[bav] | ως τ. ε. εστιν αυτου cum ℵA 21. syr (*sicut est opus eius*) ... B al plus[20] ως τ. ε. εσται αυτου, item ς sed αυτου εσται cum 1. al mu And[omn] Are

13. εγω sine ειμι cum ℵAB 1. al[30] am al ... ς (= Gb Sz) add ειμι cum? vg[cle] demid fu* tol lipss all[ach̄m] cop al | το αλφα cum ℵA al[12] cop And[c] Are Haym ... ς το *A* cum B al plur | ο πρωτος και ο εσχατ. cum ℵB al pler Or[4,6] et[21] al ... Ln Ti πρωτ. και εσχατ. (bis sine articulo) cum A al[6]. Posuimus autem ista ante η αρχ. κ. το τελ. (et. Gb Sz) cum ℵAB al plus[20] vg syr aeth Or[4,23] al ... ς (= Gb Sz) post αρχη κ. τελος cum 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. al arm And[a] p [bav] Are | η αρχη κ. το τελος cum ℵAB al plu ... ς (= Gb Sz) om articulos cum 1. al mu[vi]

14. οι πλυνοντ. (7. πλυναντ.) τας στολας αυτων (et. Gb'') cum ℵA 7. 38. vg arm[usc mg] aeth[utr] Ath[506] edd par et col Prim al ... ς οι ποιουντες τας εντολας αυτου cum B al pler cop syr arm And[omn] Cyp[264] al

15. εξω sine copula cum ℵAB 1. al fere[40] vg etc ... ς (= Gb Sz) add ὃς cum? lips[5.] cop Prim al | πας sine articulo cum ℵAB al[25] Hipp[antichr 65]

ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

5, 5 Es 11, 1 2, 28 Es 55, 1

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμενας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 19 καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας

15, 1 a Dt 4, 2

Ath^{506} ... ς (Gb^{00}) add ο cum 1. 7. 30* 31. 32. 38. 79. al mu And omn Are | ποιων και (35. add ο) φιλων cum ℵ 11. 31. 32. 33. 35. 48. Hipp$^{antichr\ 65}$ Ath^{506} And^{c} Are ... ς Ln Ti φιλ. κ. ποι. cum AB al plu vg al

16. επι ταις εκκλ. cum ℵB al pler syr And^{c} ... Ln εν ταις εκκλ. cum A 18. 21. 38. 79. vg (*in ecclesiis*) Ath^{506} And^{a} et^{c} ... Gb' Ti ταις εκκλ. cum 1. 4. 11. 12. 31. 47. 48. arm And^{P} et^{bav} Are | δαυειδ (δαυιδ, δαβιδ, vide ad Mt 1, 1.) sine του cum ℵAB al plus^{30} ... ς (= Gb Sz) praem του cum 1. 7. al | ο πρωϊνος cum ℵB al fere^{35} Ath And^{a} et^{P}; item (ut Ti) A 91. And^{bav} ο προϊνος ... ς (= Gb Sz) και ορθρινος cum? Praemittunt και etiam vg Prim al

17. ερχου bis et ερχεσθω cum ℵAB al fere^{40} Ath^{506} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) ελθε bis et ελθετω cum? | ο θελων cum ℵAB al^{35} etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum 33. 46. vg^{cle} fu lips$^{4.}$ al^{lachm} syr arm Are Prim | λαβετω υδωρ cum ℵAB al fere^{40} ... ς (= Gb Sz) λαμβανετω το υδωρ cum?

18. μαρτυρω cum ℵAB al plus^{35} And^{a} p bav ... ς (= Gb Sz) συμμαρτυρουμαι cum? Ex Latinis vg Haym *contestor* | εγω cum ℵAB al fere^{40} etc ... ς (= Gb Sz) γαρ cum? Sed vg^{cle} lips$^{6.}$ *enim*, lips$^{4.}$ *ego enim* | παντι τω cum ℵAB al^{30} And^{a} et^{c} Are ... ς (= Gb Sz) om τω cum 8. 49. 79. 91. 96. al? | επιθη cum AB al fere^{40} And^{c} p bav Are ... ς (= Gb Sz) επιτιθη cum? Latinis est *apposuerit* etc. | επ αυτα cum ℵ^{c}AB al fere^{40} ... ς (= Gb Sz) προσ ταυτα cum? | επιθησει cum ℵAB al plu ... 8. 13. 16. 49. 51. 96. 97. 98. al plus^{10} επιθησαι, item *apponat* lips$^{4.}$ Tich | επ αυτον ante ο θεος cum ℵ 32. 33. 37. 48. 49. 79. 91. 96. al^{vi} And^{omn} Are Amb Tich ... ς Ln Ti post ο θεος cum B al plu (et. A^{recentiss}) vg Prim Haym ... A* om | εν τω cum ℵAB al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om τω cum?

19. αφελη cum ℵA al fere^{40} And^{omn} Are. Item B αφελειται ... ς (= Gb Sz) αφαιρη cum? | του βιβλιου cum ℵAB al fere^{40} And^{omn} Are ...

ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς
καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
7, 17 20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου
κύριε Ἰησοῦ.
He 13, 25 etc 21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

ς (= Gb Sz) βιβλου cum? | αφελει cum ℵAB al[20] And[a c bav] Are, item auferet vg m[83], etc ... 2. 8. 13. 35. 38. 47. 49. 91. 96. al[10] And[P] αφελοι ... ς (= Gb Sz) αφαιρησει cum? | απο του ξυλου cum ℵAB al[40] m[82] am etc ... ς (= Gb Sz) απο βιβλου cum? Sed And[P] απο του βιβλιου, item vg[cle] fu lips[4. 5.] al[lachm] Amb Prim Haym | και εκ cum ℵB al fere omn vg al ... Lu om εκ cum A 10. 38. cop | των γεγραμμενων (35. εγγεγρ.) sine και cum ℵAB al fere[40] etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum? Tamen sic vg Haym | εν τω βιβλ. τουτ. cum ℵAB al plus[30] ... ς (= Gb Sz) om τω cum?

20. αμην: testes multi cum ερχομαι ταχυ coniungunt, ut etiam And[a c P], non item Prim | ερχου sine ναι cum ℵAB al plus[10] vg cop syr arm aeth And[c] et[bav] Are, item Prim ... ς (= Gb Sz) praem ναι cum (7. και) 35. 38. 49. 79. 91. al plu And[a] et[P] | κυριε ιησου sine additam cum ℵ*AB al longe plu vg al ... ℵ[c] 4. al[10] etc add χριστε

21. κυριου sine ημων cum ℵAB al[30] And[a c bav] ... ς (= Gb Sz) add ημων cum 30. al pauc[vl] vg al | ιησου cum ℵA 26. ... ς ιησου χριστου cum B al pler vg al | μετα παντων cum A am ... ℵ μετα των αγιων ... Gb Sz μετα παντων των αγιων cum B al plus[40] etc ... ς μετα παντων υμων cum? vg[cle] fu demid lipss omn[lachm] aeth. Praeterea ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵB al fere omn[vl] vg (et. am etc) al ... omisimus cum A 79. fu al[lachm] (ut[vl]) And[a] et[bav] Are

Subscriptio: ℵ αποκαλυψεισ (ita etiam in paginarum titulis; aliter inscriptio) ιωαννου, A αποκαλυψισ ιωαννου ... B 7. al plu nihil subscriptum habent; multi alii ad finem libri hiant, ut P. Distincta est apocalypsis ab Andrea in λογουσ κδ' et κεφφ. οβ'. Etiam in P aliisque codd. (non item in ℵABC) capita ista LXXXII. ipsi libro praeposita sunt.

LIPSIAE, IMPR. GIESECKE & DEVRIENT.

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE

RECENSIONIS TISCHENDORFIANAE
ULTIMAE TEXTUM

CUM TREGELLESIANO ET WESTCOTTIO-HORTIANO

CONTULIT ET BREVI ADNOTATIONE CRITICA
ADDITISQUE LOCIS PARALLELIS

ILLUSTRAVIT

OSCAR DE GEBHARDT

EDITIO STEREOTYPA TERTIA

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ

LIPSIAE 1886

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE

RECENSIONIS TISCHENDORFIANAE
ULTIMAE TEXTUM

CUM TREGELLESIANO ET WESTCOTTIO-HORTIANO

CONTULIT ET BREVI ADNOTATIONE CRITICA
ADDITISQUE LOCIS PARALLELIS

ILLUSTRAVIT

OSCAR DE GEBHARDT

EDITIO STEREOTYPA TERTIA

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ

LIPSIAE 1886

PRAEMONENDA

Novi Testamenti cum dici vix possit quantopere intricata sit omnique ex parte perplexa apparatus critici condicio, facile intellexeris cur multi eorum qui ex ipsis fontibus haurire cupiunt sacrorum librorum notitiam, adscita qualibet textus Graeci editione, sive ea bona est sive non pessima, multiplicem illam memoriam amplius non curent, quam permultis codicibus et codicum fragmentis, versionum et in Europa et apud orientales olim confectarum copia, patrum denique uberrimis testimoniis traditam habemus: id quod quicunque in his rebus versatus est non modo intellegi sed vel excusari posse iudicabit. At nemo contra est qui neget discrepantis scripturae rationem, etiamsi raro et certis locis, omnino tamen habendam esse, idque eo magis quo minus latet nullam recensionem, ne praestantissima quidem quae cogitari possit excepta, veram et integram ubique contextus formam exhibere aut unquam exhibituram esse. Quodsi quaeris quo modo ei difficultati occurri possit, facile mente informaveris editionem Novi Testamenti, quae certis quibusdam artis criticae legibus observatis apparatu ut brevi ita ex ipsis fontibus petito instructa sit. Quae quamquam dubium non est quin sat utilis sit futura, aptiorem tamen putavimus ad usum cui hanc editionem destinavimus conspectum earum tantum lectionum, de quibus inter gravissimos Novi Testamenti criticos nondum convenit. Fieri sane non potest ut non maior pars lectionum quae textus recepti qui dicitur vana auctoritate nituntur ab eiusmodi conspectu absint: earum autem quae aliquo iure afferri posse videantur, utpote specie quadam veritatis et integritatis insignes, vix multas desiderabis. His et similibus ratiocinationibus ducti Tischendorfianae recensionis ultimae textum iterandum et in adnotatione duarum illarum egregiarum editionum Britannicarum discrepantiam exhibendam, in appendice autem ex fontium testimoniis eo spectantibus aliquam partem seligendam esse putavimus.

Contextum Tischendorfianum (Ti) dedimus ex tertia editione Tauchnitiana stereotypa[1] quae, si a paucis locis re-

1) *Η καινη διαθηκη.* Novum Testamentum Graece. Recensuit Constantinus de Tischendorf. Editio tertia stereotypa. Ad editionem VIII. criticam maiorem conformata. Ex officina Bernhardi Tauchnitz. Lipsiae 1873. Quod pro Є et C usitatis formis *E* et *Σ* usi sumus et pro

cesseris[1], ab editione VIII critica maiore non discrepat[2]. Correximus ibi tantum ubi de errore typographi dubitari non poterat[3]. Britannicas editiones, quarum a textu Tischendorfiano discrepantia imo in margine adnotata est, dico eximiam illam Tregellesii (T), cuius ultimum volumen prolegomena cum addendis et corrigendis complectens a. 1879 publicatum est[4], et eam quae novum certo et inexspectatum his studiis emolumentum afferet: Westcottii et Hortii (H), cuius editionis diu desideratae pars prior qua textus continetur huius ipsius anni mense Maio, altera commentationem isagogicam et appendicem comprehendens Septembri demum mense prodiit[5]. Ut Tischendorfius et Tregelles, sic Westcottius quoque et Hortius in crisi factitanda eisdem, si summam rei spectas, obsecuntur praeceptis, quorum auctor fuisse Lachmanni meritum et est et erit[6]. Novissima autem Anglorum omnibus

---

σ quae in fine vocabulorum est ς substituimus, nemo facile vituperabit. Titulos capitum paene non mutavimus, locos parallelos haud mediocriter auximus.

1) Cf. Mt. 5, 11 *διωξουσιν*, v. 13 *αλα*, 15, 32 *νησεις*, 16, 13 et Mc. 8, 27 *Καισαριας*, Mt. 18, 22 *αλλα*, 22, 10 *ους*, 28, 15 *αργυρια*, Mc. 6, 23 *αιτησης* (sine *με*), Lc. 17, 34 *ο εις*, Io. 11, 51 *εμελλεν*, Act. 14, 22 *ενμενειν*. Ubicunque discrepantiae exstant, Tauchnitianae scripturam consulto a Tischendorfio introductam esse partim ex praemonitis ed. VIII crit. maioris vol. I p. XVI sqq., partim ex exemplo cum textus Tauchnitianus imprimeretur adhibito apparet, in quo Tischendorfius sua ipse manu mutavit quae mutanda esse censeret. Sublatis igitur typographi mendis (v. infra n. 3) stereotypa Tauchnitiana eam textus octavae formam repraesentat quam postremo Tischendorfius probavit.

2) Nov. Testam. Graece. Ad antiquissimos testes denuo recensuit, apparatum criticum omni studio perfectum apposuit, commentationem isagogicam praetexuit Constantinus Tischendorf. Editio octava critica maior. Vol. I. Lips. 1869. Vol. II. ib. 1872.

3) Velut Mc. 11, 33 *εγω λεγω* pro *λεγω*, Io. 1, 19 *απεστειλαν* pro *επεστειλαν*, 9, 40 *εκ* pro *εν*, Act. 1, 13 *το* pro *τον*, 10, 47 *ημεις* pro *υμεις*, 19, 36 *οντων* (om.), 22, 5 *μοι* pro *μου*, 26, 19 *ουρανιῳ* pro *ουρανιᾳ*. Partem harum emendationum iam in Tauchnitii stereotypis quarta quinta sexta, omnes in septima demum habes quae a. 1880 publici iuris facta est.

4) *The Greek New Testament, edited from ancient authorities, with their various readings in full, and the Latin version of Jerome, by Samuel Prideaux Tregelles. London* 1857—1879. Ultimum volumen post mortem editoris ab Hortio et Streanio curatum est.

5) *The New Testament in the original Greek. The text revised by Brooke Foss Westcott and Fenton John Anthony Hort. Text. Cambridge and London* 1881. *Introduction. Appendix.* ib. eod. Evangelia iam a. 1870 et reliquae textus partes subsequentibus annis cum nonnullis viris doctis (‚*confidential*') communicata erant.

6) Textus Lachmanniani diversitatem adnotare propterea noluimus quod, si fontes ultimis his fere quadraginta annis detectos adhibere posset, ipse ille non leviter eum discrepantem conformaret. Neque aliter ex parte comparata Tregellesii recensio: cf. p. X n. 5.

quotquot adhuc publicatae sunt editionibus eo praestat quod ad testimonia in diversas quasi classes discribenda et acute diiudicanda certa cum ratione et tanta prolixitate, quanta antehac a nemine, ibi adhibita est textus historia. Accedit legum in hunc modum constitutarum accurata neque unquam cessans observatio. Externa utriusque editionis species eo maxime a Tischendorfiana differt quod non raro, ut significaretur diiudicandi ambiguitas, modo in textu ipso singula quaedam vocabula vel etiam periodi integrae uncinis [ ] circumclusa[1], modo additamenta vel aliae discrepantiae in margine adiecta sunt. Spectant haec ad alteram memoriam eiusdem fere momenti alteri iuxta apponendam, nisi quod in textum ea scriptura recepta est, cuius vel maior veri species esset vel, si species eadem, testimoniorum praestantia proferri posset[2]. Aliter comparati sunt uncini duplices, qui in evangeliorum nonnullis locis a Westcottio et Hortio adhibentur, et notae ⸠ ⸡, inter quas in evangeliis et actibus apostolorum scripturae marginales certis locis inclusae sunt. Illis (⟦ ⟧) enim interpolationes significantur iam antiquitus in textum intrusae, sive eae ad fontes occidentales redeunt[3], sive vicissim in ipsis fontibus vel occidentalibus vel occidentalibus Syriacisque solis non exstant[4]; his (⸠⸡) eae interpolationes vel discrepantiae occidenti propriae quae ut sunt sane plus quam levioris momenti ita integrae textus partes esse omnino nequeunt[5]. Talia quaerentem non raro nota *Ap.* in margine posita ad appendicem relegat, quae quidem cruce † aucta indicat illum locum sive ab

1) Ita apud Tischendorfium rarissime, velut Mt. 7, 13. 14. 14, 3. 16, 2 s. Eph. 1, 1.

2) Westcott et Hort, *Text* p. 563: ‚*Wherever it has been found impossible to decide that one of two or more various readings is certainly right, alternative readings are given: and no alternative reading is given which does not appear to have a reasonable probability of being the true reading. The primary place in the text itself is assigned to those readings which on the whole are the more probable, or in cases of equal probability the better attested*' etc. Similiter Tregelles (*Part III. Introductory notice* p. 1 s.): ‚*A reading given in the margin without any mark, is an alternative reading; that is, one as to which the authorities are divided between what stands in the text and what is thus placed in the margin. These alternative readings may in some cases, require a more detailed consideration; some additional ones may need to be specified, and more definite conclusions may at times be given. Words in brackets in the margin imply that they are somewhat doubtful. A reading bracketed in the text and marked ,,om.'' in the margin is exceedingly doubtful. A possible or not improbable addition is given in brackets in the margin.*'

3) Ita Mt. 16, 2 s. Mc. 16, 9—20. Lc. 22, 43 s. 23, 34. Io. 7, 53—8, 11.

4) Ita Lc. 22, 19 s. 24, 3. 6. 12. 36. 40. 51 s.; Mt. 27, 49.

5) Cf. e. c. Mt. 25, 1. 41. 26, 15. Mc. 1, 41. 2, 14. Lc. 9, 54. Io. 3, 13. Act. 15, 29.

utroque editore sive ab editorum alterutro in corruptelae suspicionem vocatum esse[1]. Paucis denique locis ubi in ipso eiusdem Cantabrigiensis editionis contextu vocabula quaedam inter notas ᵗᵗ posita comparent, coniecturae significantur ab antiquis quidem sed non optimis libris suppeditatae, quae editoribus non spernendae videbantur[2]. Recentiores coniecturae neque apud Tischendorfium neque in alterutra editione Britannica usquam in contextum receptae sunt[3].

Editionum Britannicarum a Tischendorfiana discrepantiae ita indicantur ut, praetermissis tantum ν ἐφελκυστικῷ, ς littera quae est in οὕτως (οὗτος), nonnullis nominibus propriis paullo frequentioribus, ante omnia ratio habeatur eius contextus formae quam in antiquissimis codicibus proditam habemus, qui vocabulis non discriminatis et sine lectionis notis scripti sunt. Secundo demum loco et leviusculis rebus abiectis etiam spiritus, accentus, ι subscriptum, alia ad orthographiam et interpunctionem spectantia notanda putavimus[4]. Nomina propria quorum quidem formas in adnotatione aut raro aut omnino non curavimus haec fere sunt: Ἡλείας (sic Ti, H Ἠλ.) et Ἠλίας (T), Ἰωάννης (sic Ti ubique) et Ἰωάνης (sic exceptis Act. 4, 6 et 13, 5 H ubique et T inde a Lc. 1, 13), Πειλᾶτος (sic Ti et H) et Πιλᾶτος (T), Ἡρώδης, Ἡρωδιάς etc. (sic Ti et T) et Ἡρῴδης etc. (H). Plerumque omissa est etiam diversitas et accentus quae ad unam eandemque syllabam spectat[5] et

1) Ubicunque ad restituendam textus integritatem coniectura praesto erat, in appendice ea profertur; ubicunque deficiebat, exhibita scripturarum serie suspicionis causa indicatur. Adnotatio unius editoris cancellis [ ] saepitur, subiectis litteris W (Westcott) vel H (Hort).

2) Velut Mc. 4, 21. Hebr. 7, 1. 11, 35; cf. Act. 6, 5. Gal. 2, 14.

3) De coniecturae usu in Novi Testamenti textu emendando fuse disseruerunt *W. H. van de Sande Bakhuyzen, Over de toepassing van de Conjecturaal-Kritiek op den tekst des Nieuwen Testaments. Haarlem* 1880. *W. C. van Manen, Conjecturaal-Kritiek, toegepast op den tekst van de schriften des Nieuwen Testaments.* ibid. eod. Cf. etiam Linwood, De conjecturae ope in Novi Testamenti emendatione admittenda, s. l. & a.

4) In notis textui subiectis Graeca accentibus et spiritibus plerumque ut videre est carent. Adhibentur cum perspicuitatis causa (e. c. Mt. 6, 22 ᾖ) tum ad significandam discrepantiam in ipso accentu vel spiritu sitam (e. c. Mt. 21, 9. 15. 22, 39 etc.). Ad interpunctionem spectantia quominus plenius indicaremus spatii angustia prohibiti sumus. Adde Io. 20, 29 H *πεπιστευκας*; Act. 20, 9 h *Παυλου, επι πλειον κατενεχθ.* 1 Cor. 4, 8 H *εστε; επλουτησατε; εβασιλευσατε;*

5) Sic T *Βηθφαγῆ, Γεθσημανεῖ*, H *Κανά, Σινά*, TH *Γολγοθά*. Quando in Britannicarum alterutra alia syllaba accentu insignita est atque apud Tischendorfium, id plerumque adnotatum est, velut Ἰωαθάμ Mt. 1, 9, Τύχικος Act. 20, 4 etc. Addenda sunt fere Lc. 3, 33 TH *Φαρές*, v. 34 H *Θαρά*, v. 35 TH *Φάλεκ*, v. 37 T *Ματθουσάλα* et *Ἰαρέδ*.

aspirationis, praesertim si de frequentioribus agitur[1], et parcus qui in novissima Britannica oculos ferit diaereseos usus[2]. Plane negleximus totum illud varietatis genus quod tantum ad eligendas initiales spectat litteras modo maiusculas modo minusculas[3], idque in propriis quae composita sunt nominibus[4], in alienae originis vocabulis velut *σατανᾶς* (Τ et Η *Σατανᾶς*) *μαμωνᾶς* (Η *Μαμωνᾶς*), in vocibus *Χριστός* et *κύριος*[5]. Quae praeterea discrepant in ponendis notis lectionis nimis longi essemus si accuratius perquireremus[6]. Nec vero silentio praetereamus quid distet in notandis iis quae citantur: cavendum est enim ne modus a nobis probatus erroris ansam praebeat. Nam cum Tischendorfius sicubi verba quaedam re vera citantur colo posito per minusculam pergat et praemisso *ὅτι* recit. omnino non interpungat, Tregelles quae citantur commate quod maiuscula sequitur, novissima Cantabrigiensis littera maiuscula sine ulla interpunctione notat. Brevitati studentes modum Tischendorfianum secuti sumus ubicunque obscuritatis nihil inde subnasci poterat[7].

Sequitur ut exponamus quibus siglis, ut quam brevissime

---

1) Propria in Τi et Τ per spiritum lenem elata in Η aspero ornantur *Ἄβελ, Ἄγαρ, Ἀδραμυντηνός, Ἀδρίας, Ἀκελδαμάχ, Ἀλφαῖος, Ἀνανίας, Ἄννα, Ἄννας, Ἀρέτας, Ἀριμαθαία, Ἑζεκίας, Ἐμμώρ, Ἐνώχ, Ἐρρώμ, Εὖα*, quodcontra leni, cum Τi et Τ asperum ponant, *Ἑβραῖος, Ἡλείας, Ἡσαίας, Ἱερεμίας, Ἱερεμίας, Ἱεροσόλυμα, Ἱερουσαλήμ* (*Ὡσηὲ* Rom. 9, 25 error est, cf. *Introd.* p. 313). Discrepat Τ a Τi et Η Lc. 3, 35 *Ἔβερ* pro *Ἑβερ* scribens (*Ἡσαῦ* Rom. 9, 13 error est, cf. Hebr. 11, 20. 12, 16).

2) Velut in *Ἀχαία, Βηθσαιδάν, Γαῖος, Ἡσαίας, Καιάφα, Καίν, Ναίν* (non ita in *Ἀχαϊκός, Ἑβραϊστί, Πτολεμαΐς* al.).

3) In adnotatione etiam nomina propria maiusculis carent, quae ubi occurrunt aut diversitatem quandam significant (velut 2 Io. 1. 5. Phil. 4, 3) aut vocabulis in contextu facilius quaerendis inserviunt (velut Mt. 12, 46. 17, 22. Mc. 14, 51).

4) Scribit Η *Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, Ἀγρὸς τοῦ Κεραμέως, Ἀγρὸς Αἵματος, Κρανίου Τόπος, Ὡραία Πύλη, Νέα Πόλις, Ἄρειος Πάγος, Ἄππιος Φόρος* (ita etiam Τ), *Τρεῖς Ταβέρναι, Ἄρ Μαγεδών*.

5) Τ nusquam non *χριστός* et *κύριος*, item Η sicubi articulus praecedit (vocativus Mt. 26, 68 est *χριστέ*), alias *Χριστός* et *Κύριος*.

6) Liceat hoc loco Britannicarum a Tischendorfiana has afferre discrepantias: ΤΗ *μίγμα, ψύχος, ἡρύξαι, ὄψαν, συνίων, συνίουσιν, τεσσερακονταετής, οὐά, ζῇν, πάντῃ, ἀρά γε, εἴ γε, καί γε, εἴ περ, εἴ πως, μή πως, μή ποτε, διὰ τί, ἵνα τί; Τ θλῖψις, κρῖμα, λῖνον, ἰδρῶς, ὀσφῦς; Η σπίλος, τρύβλιον, ἀββᾶ, πρωί, διυλίζω, ἰσχύς* etc., *ἀγαπᾶν* etc., *κρυφῇ, εἰκῇ, λάθρα, διὰ παντός* (ita nonnunquam etiam Τ), *μή που, ὅτι* pro *ὅ τι*. Adde Gal. 3, 16 Τ *αλλα* (non *αλλ*).

7) Velut Io. 20, 13 Tregelles *αὐτοῖς, Ὅτι ἦραν;* editores Cantabrigienses in textu *αὐτοῖς ὅτι Ἦραν* in margine *αὐτοῖς Ὅτι ἦραν* exhibent; sic si adnotamus Τh *αυτοις • οτι* statim apparet de quo hic et illic agatur. Aliter e. c. Io. 1, 15.

variae indicarentur lectiones, in adnotatione contextui subiecta usi simus. Sunt autem haec[1]:

H Novi Testamenti editio est Westcottii et Hortii, [H] scriptura in eadem uncinis simplicibus, ⟦H⟧ duplicibus circumscripta[2];

H^{1} i. e. H eo quo indicamus modo a Tischendorfio discrepat, ita tamen ut Tischendorfii lectio in margine exstet[3];

H^{2} idem significat, nisi quod scriptura marginalis uncis inclusa, H^{1} idem, nisi quod eadem ⊣ ⊢ inclusa est;

h est H in margine, ⊣h⊢ lectio marginalis ⊣ ⊢ inclusa; h† et †† vide supra p. VII s.

T Tregellesiana est Novi Testamenti editio, [T] T^{1} T^{2} pariter comparata ut [H] H^{1} H^{2};

t est T in margine, [t] lectio marginalis [ ] inclusa.

Ti i. e. Tischendorfius in N. T. editione octava critica maiore ubi a textu Tauchnitiano differt (v. supra p. VI n. 1.)

In adnotatione critica ut iam diximus earum scriptionum, quibus in diiudicandis editiones duae Anglicae vel alterutra a Tischendorfio discrepant, testimonia selecta ex fontibus afferuntur[4]. Quoniam autem Tregelles in recensendis evangeliis codice Sinaitico uti nondum poterat[5], hac in parte eos locos ubi solus a reliquis discrepat plerumque omisimus: id quod eo minus offendere potest quod tantum non semper de eis scripturis agitur quibus librorum ℵ et B, et plerumque insuper aliorum, gravissimum obstat testimonium. Item earum quae in solius Tregellesianae margine exstant raro tantum ratio habita est. Sed etiam eae quibus in praeferendis utraque Britannica a Tischendorfio differt, spatium quod praesto

1) Praeterea notae non adhibentur nisi vulgares, velut add (addit, addunt) om (omittit, omittunt) pm (praemittit, praemittunt) pr (primum) sc (secundum) tr (tertium) qu (quartum) ult (ultimum) similes.

2) Non tollit hoc ‚om' additum; velut Mc. 11, 31 ‚T[H] om *ουν*' significat *ουν* in T omissum, in H [ ] circumclusum.

3) Velut Mt. 13, 57 ‚TH^{1} om *ιδια*' i. e. T et H *ιδια* non in contextu, H in margine exhibent; Mc. 10, 44 ‚*γενεσθαι*: $T^{1}H$ *ειναι*' i. e. T et H *ειναι* pro *γενεσθαι*, T in margine *γενεσθαι*.

4) Codicum versionum patrum testimonia ex editione Tischendorfiana octava sumpsimus, collatis passim tum utraque Britannica tum ipsis codicum praecipuorum editionibus, velut Vaticani codicis novissima Romana, Sinaitici Tischendorfiana minore, Alexandrini Cowperiana, Parisiensis (Ephraemi) Tischendorfiana, Cantabrigiensis (Bezae) Scriveneriana etc.

5) Codicis Sinaitici apud Tregellesium Io. 21, 2 demum mentio fit. Codicis Vaticani exemplum novum Romanum adsciscere non poterat antequam pars editionis suae epistulas Paulinas exhibens imprimi coepta esset. Hinc explica scripturas velut Mc. 3, 1 [*την*] (etiam in B *την* exstat), 13, 7 *ακουστε* (B *ακουητε*), v. 21 (t) *ειπη υμιν* (etiam B *υμιν ειπη*).

erat suadebat ut selectae indicarentur. Nam nimia profecto evasisset adnotationis moles, si quae obstant aut conveniunt codicum testimonia ad unamquamque formarum diversitatem spectantia afferri oportere censuissemus. Cogitamus cum de *ειπαν* et *ειπον*, *ηλθαν* et *ηλθον*, *εκαθαρισθη* et *εκαθερισθη*, *ερρεθη* et *ερρηθη*, *ημελλον* et *εμελλον*, *ηυδοκησεν* et *ευδοκησεν*, *ηργασατο* et *ειργασατο*, *ηνεωξεν* et *ηνοιξεν*, *αποκτεινοντων* et *αποκτεννοντων*, *εριψαν* et *ερριψαν*, *συνκαλει* et *συγκαλει*, *εκπλησομενος* et *εκπληττομενος*, similibus formis, tum maxime de *αι* et *ε*, *ει* et *ι* in verbis velut *αιφνιδιος*, *εξαιφνης*, *κεραια*, *κραιπαλη*, *αγγεια*, *απειθεια*, *εριθεια*, *ερμηνεια* variantibus[1]; porro ubi libri fluctuant inter *μι* et *εμε*, *αυτου* et *εαυτου*, *ουδεις* et *ουθεις*, *πας* et *απας*, *ενεκα* et *ενεκεν*, *ευθυς* et *ευθεως*, *αν* et *εαν*, *αλλ* et *αλλα*, *μετ* et *μετα*, *καγω* et *και εγω*; ubi differunt codices inter *ναζαρεθ* et *ναζαρετ*, *ιεροσολυμα* et *ιερουσαλημ*[2]: iure nostro ea omnia, licet non sine aliquo discrimine, praeteriisse nobis videmur. Sed etiam articulum ante nomina propria vel ante *θεός* modo positum modo omissum et *ὅτι* illud orationi rectae inserviens plerumque negleximus: ac ne eiusmodi quidem discrepantiarum, in evangeliis numerosissimarum, velut *οι μαθηται* et *οι μαθηται αυτου*, *εφη* et *εφη αυτω* vel *αυτοις*, testimonia facile quispiam quaesiverit. Difficilius sane erat diiudicatu, quinam singulis locis eligendi essent testes. Aliqua maximi momenti codicum parte segregata reliquos prorsus neglegere cum abs re esse videretur, non poterat non significari certe, num testibus allatis alii, utrum multi an pauci accederent. Quae cum ita essent, triplex –

1) Illud non omittendum putamus quod *αφνιδιος*, *εξαφνης*, *καρα*, *κραπαλη*, quae formae non formae in novissima Britannica occurrunt, item *αγνια*, *απειθια*, *εριθια*, *ερμηνια*, *ιερατια*, *κακοπαθια*, *ωφελια*, *χροφιλετης*, *δανιον*, *λιμμα*, *υπολιμμα*, *ορινος*, *σκοτινος*, *φωτινος*, similia re vera antiquissimorum librorum testimoniis nituntur.

2) Iuvat exscribere quae de horum nominum usu editores Cantabrigienses in appendice (p. 160) exposuerunt: *, There is everywhere much variation between documents in the spelling of the name* Nazareth; *but the evidence when tabulated presents little ambiguity. Ναζαρά is used at the outset of the Ministry in Mt.* 1/3 (4, 13) *and Lc.* 1/5 (4, 16); *Ναζαρέθ in Mt.* 1/3 (21, 11), *the only later place in the Gospels where the name occurs, and in Act.* 1/1; *and Ναζαρέτ certainly or probably in all other places, Mt.* 1/3, *Mc.* 1/1, *Lc.* 4/5, *Io.* 2/2: *Ναζαράθ, found* 8/11 *times in* Δ, *has little other attestation. Between Ἱερουσαλήμ and Ἱεροσόλυμα there is usually no variation, though each form is wrongly introduced a few times: Act.* 15, 4; 20, 16 *are the only places where it would be possible to hesitate about decision. Ἱεροσόλυμα is used in Mt always except once in the voc., in Mc and Io always, sometimes in Lc* (*a seventh*), *Acts* (*roughly two fifths*), *and St Paul* (3/10); *Ἱερουσαλήμ in Mt* 23, 37, *the remainder of Lc Act Paul, and He*[1] *Ap*[3].'

si ea omittimus quae vel plenam vel fere plenam efflagitabant codicum versionum patrum memoriam — evasit adnotationis genus. Ubicunque enim praeter testes plene allatos utrimque haud levis afferendus esset numerus, binis id punctis significabatur quae sigla secuntur (velut *θανατωσουσιν* ACD..] *-σωσιν* ℵB..). Alteri parti si pauci accedunt, cum multo maior numerus faciat pro altera, illic bina puncta, hic singula ponuntur (velut *αυτους* ℵB.] *προς εαυτους* ACD..). Denique si scripturae cuiuslibet vel testis vel testes non habent quidquam sui simile, punctum omissum id notat, cum in adnotationis parte altera bina puncta sint (velut *βαπτιζοντες* ℵA..] *-σαντες* BD). Itaque cum singula puncta idem sibi velint quod ‚alii', bina significant aut ‚alii multi' (vel ‚sat multi') aut ‚alii plerique' aut ‚reliqui.'[1]

Plena adnotatio est in evangeliis codicum ℵBACD, quibus in evangelio secundum Matthaeum accedunt Z et (usque ad 25, 6, ubi A incipit) Σ; item in actibus apostolorum codicum ℵBACD, in epistulis catholicis ℵBACP, in epistulis Paulinis ℵBACDG, in Apocalypsi ℵACPQ. Lacunas suo loco adnotavimus; quod attinet ad eos codices quorum fragmenta tantum exstant, ut C et Z, nota quae eis propria est omissa indicat locos illos aut legi nequire aut lacuna intercidisse. Siglorum in afferendis codicum versionum patrum testimoniis adhibitorum conspectum ipsi adnotationi criticae praefigendum curavimus.

Iam nostrum est hoc quoque loco quam maximas agere gratias viro eruditissimo Carolo Bertheau Pastori Hamburgensi, qui in perficiendo hoc opere perdifficili et opera et consilio egregia cum liberalitate nos adiuvit.

Praemonitis autem quae praemonenda esse visa sunt nihil nobis restat nisi votum pientissimum: Faxit Deus ut ex hac editione, licet manca sit, aliquantulum tamen incrementi capiat Novi Testamenti notitia et investigatio.

Gottingae mense Sept. a. 1881.

Oscar de Gebhardt.

1) Spatii angustia suadebat ut nonnunquam alteram adnotationis partem omitteremus, velut Lc. 11, 52 ‚*εκρυψατε* D.' i. e. habent *ηρατε* ℵBAC alii plerique, *εκρυψατε* D et alii (sc. non multi). Similiter facile explicabis quae adnotata sunt velut Lc. 10, 4 ‚*μηδενα* ℵ*.] pm *και* ℵ*..' i. e. cum ℵ* pauci faciunt, cum ℵ* ut plerique ita omnes quorum plena est adnotatio (BACD). Notandum est autem illud ‚alii' quod puncto significatur non solum ad libros Graecos manu scriptos, sed etiam ad versiones et patrum testimonia spectare.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

I

Genealogia et generatio Iesu Christi.

1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ.
2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,
Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ,
Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,
4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλμὼν δὲ
ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ
ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολο-
μῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ,
Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
8 Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰω-
σείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶνος. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος
Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ζοροβάβελ, 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄζώρ,
14 Ἄζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ,
Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, 15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν, Ματθὰν δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα

Inscr. T *ευαγγελιον κατα μαθθαιον*
I,3. T *θαμάρ* | H *έορωμ* 5. T *βοος* 9. H *ιωαθάμ, ιωαθὰμ* | H *αχας* | H *έζεκ.* 10. H *έζεκ.*

I,1ss. Lc 3,23-38. 2-6. 1 Chr 2,1-15. 3-6. Ruth 4,18-22. 3. Gen 38,29s. 5. Ios 2,1. Ruth 4,13. 6. 2 Sam 12,24. 7-12. 1 Chr 3,10ss. 12. Esr 3,2.

Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. 17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. 19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 23 ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 ἐγερθεὶς δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

II

Magi. Fuga, caedes puerorum, reditus.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἰεροσόλυμα 2 λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἰεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ

18. T[H] om ιησου h χριστου ιησου 20. H^{g} μαριαν 24. ιωσηφ: T[H] pm o 25. H εως [ου] II,5. T ειπον

18. Lc 1,27ss. 20. Lc 1,35. 21. Lc 2,21. 23. Is 7,14. 25. Lc 2,7. 21. II,2. (Num 24,17.) 6. Mich 5,1. Io 7,42.

τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. 7 τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος

13. T κατ οναρ φαινετ. h κατ οναρ εφανη 18. T ραμᾶ | t ηθελησεν

11. (Is 60, 6.) Ps 72, 10. 15. Hos 11, 1. 18. Ier 31, 15. 20. (Ex 4, 19.)

βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. 23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

III

Iohannes baptista. Immersio Iesu.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, 2 λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11 ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. 12 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,

---

22. T βασιλ. [επι] της ιουδ. 23. H ναζαρετ III,2. T [και] λεγων 7. βαπτισμα: T add [αυτου] 12. αποθηκην: T h add αυτου 14. ο δε: T add [ιωαννης]

---

23. (Is 11,1.) III,1-12. Lc 3,3-17. Mc 1,2-8. Io 1,6ss. 2. 4,17. 10,7. 3. Is 40,3. 9. Io. 8,39. 10. 7,19. 13-17. Mc 1,9-11. Lc 3,21s.

καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα.

IV

Temptatio. Sedes Capharnaumum translata. Piscatorum vocatio. Peragratio Galilaeae.

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτας, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 13 καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ

---

15. προς αυτον: t H^{s} αυτω 16. ανεωχθησαν (H ηνεωχθ.): Th add αυτω | T το πνευμα του θεου | ερχομενον: T pm [και] 17. h μου, ο αγαπητος ον | TH ευδοκησα IV,1. H [ο] ιησους 2. TH και νυκτ. τεσσερακ. 3. ειπε: H ειπον 4. επι: T εν

---

17. 17,5. IV,1-11. Lc 4,1-13. Mc 1,12s. 4. Deut 8,3. 6. Ps 91,11s. 7. Deut 6,16. 10. Deut 6,13. 12ss. Mc 1,14s. Lc 4,14s.

Νεφθαλείμ, 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου
λέγοντος· 15 γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης,
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθή-
μενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ
καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο
ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν
δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν
γὰρ ἁλιεῖς. 19 καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω
ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 20 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα
ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο
ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτί-
ζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 οἱ δὲ εὐθέως
ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 καὶ
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν
αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παρα-
λυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύ-
μων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V

Oratio montana (*cpp.* 5—7). Christianorum praemia et officia. Legis divinae vera ratio. Praecepta de homicidio, reconciliatione, adulterio, divortio, iureiurando, talione, amore mutuo.

1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος
αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· 3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ
πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 μακάριοι
οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5 μακάριοι οἱ

16. TH *εν σκοτια* 17. *μετανοειτε· ηγγικεν γαρ*: h *ηγγικεν* 18.19. T *αλιεις* 23. *περιηγεν*: T add [*ο ιησους*] 24. *απηλθεν*: t *εξηλθεν* | T^{2}H om *και* ante *δαιμονιζομ.* V,1. H *προσηλ.* [*αυτω*] 4s. H^{1} *μακ. οι πραεις κτλ* (v. 4) post *μακ. οι πενθουντ. κτλ* (v. 5)

15. Is 9,1s. 17. 3,2. 18-22. Mc 1,16-20. (Lc 5,1-11. Io 1,35-42.) 23. Mc 1,39. Lc 4,15. 31. 44. 24. Mc 1,28. 6,55. V,ass. Lc 6,20ss. 4. Ps 37,11. 5. Is 61,2.

πεινθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. 7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 11 μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξουσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. 13 Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλα τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

9. οτι: TH add [αυτοι] 11. Ti TH διωξωσιν | t [ψευδομενοι] 13. Ti TH αλας bis 18. H κερεα | αν sc: H [αν] 20. T η δικαιοσ. υμων 21. T ερρηθη (it. v. 27. 31. 33. 38. 43.) 22. τω αδ. αυτου pr: T[1] add [εικη] | TH ρακα 23. t και εκει

13. Mc 9,50. Lc 14,34s. 15. Mc 4,21. Lc 8,16. 11,33. 18. Lc 16,17. 21. Ex 20,13.

25 ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ
ὁδῷ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ
ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς
ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 Ἠκούσατε
ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων
γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτοῦ. 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν
μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ
εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ
ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρέθη δέ· ὃς ἂν
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ
δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς
λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην
γαμήσῃ, μοιχᾶται. 33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις·
οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.
34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· 35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν
τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ
μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ
δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ
ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ
πονηροῦ ἐστίν. 38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ-
μοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντι-
στῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα,
στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι
καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· 41 καὶ
ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. 42 τῷ
αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀπο-
στραφῇς. 43 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου
καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε

---

25. *ο κριτης*: T add [*σε παραδω*] 28. *επιθυμησαι*: T [H] add *αυτην* 32. t *και ο απολελυμ. γαμησας μοιχ.* H [*κ. ος εαν απολελυμ. γαμ. μοιχ.*] 37. *εστω*: h *εσται* 39. t *ραπισει επι | σιαγονα*: T[H] add *σου* 42. T *δανεισασθαι*

25a. Lc 12,58s. 27. Ex 20,14. 29. 18,9. Mc 9,47. 30. 18,8. Mc 9,43. 31. Deut 24,1. 32. 19,9. Mc 10,11s. Lc 16,18. 33. Lev 19,12. Deut 23,21. 34a. Is 66,1. 35. Ps 48,3. 37. Iac 5,12. 38. Ex 21,24. 39. Lc 6,29. 42. Lc 6,30. 43. Lev 19,18.

τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

VI

Pietatis genuinum exercitium, erogatione stipis, precatione (*oratio dominica*), ieiunio. Divitiae verae veraque sollicitudo et cura.

1 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς· 2 ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπως ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ᾖ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ

46. το αυτο: Th ουτως VI,1. T^{s}[H] om δε pr | TH εν τοις ουραν. 4. TH η σου η ελεημοσ. 6. T ταμιειον 7. T βαττολογ. 8. ο πατηρ: H pm [ο θεος] 10. T^{s} ελθετω

44. Lc 6,27s. 45ss. Lc 6,32ss. 48. Deut 18,13. VI,6. 2 Reg 4,33. 7. Sir 7,15. 9ss. Lc 11,2-4.

θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν
ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα
ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· 13 καὶ μὴ
εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονη-
ροῦ. 14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα
αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ
ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παρα-
πτώματα ὑμῶν. 16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ
ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν
ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου
τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς
ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ
ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. 19 Μὴ
θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις
ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν·
20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς
οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ
κλέπτουσιν. 21 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ
ἡ καρδία σου. 22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός.
ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν
ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά
σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν,
τὸ σκότος πόσον. 24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν·
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς
ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε
τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε.
οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύμα-
τος; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν
οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε
αὐτῶν; 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν
ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε;
καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν
οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ

15. ανθρωποις: T[H] add τα παραπτωματα αυτων 18. h νηστευων τοις ανθρωποις 21. H εσται [και] η 22. οφθαλμος pr: t add [σου] | εαν: TH add ουν | η: T post απλους | H φωτινον 23. H σκοτινον 25. φαγητε: T[H] add η τι πιητε 28. T κοπειουσιν

14f. 18,33. 35. Mc 11,25f. 20f. Lc 12,33f. 22f. Lc 11,34-36. 24. Lc 16,13. 25-33. Lc 12,22-31. 26. 10,31.

δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

VII

Praecepta a indicando et obtrudendo abstinendi, in precatione perseverandi, viam perniciei falsosque doctores cavendi. Verae falsaeque pietatis et sapientiae discrimen.

1 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ. 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ

33. βασιλειαν: T add του θεου 34. εαυτης: H αὐτης VII,4. TH εν τω οφθαλμω σου; 8. T^{2}h ανοιγεται 9. TH om εστιν 12. εαν: T αν

VII,1-2. Lc 6,37s. 3-5. Mc 4,24. 7-11. Lc 11,9-13. (Mc 11,24.) 12. Lc 6,31.

ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
13 εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ
εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί
εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμ-
μένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκον-
τες αὐτήν. 15 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρ-
χονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
ἅρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι
συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;
17 οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ
σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον
ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρ-
ποὺς καλοὺς ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν
καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν
καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι,
κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ
ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 22 πολ-
λοί ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ
ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν,
καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε
ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς, ἀποχωρεῖτε ἀπ'
ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει
μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ
φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν.
25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ
ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμε-
λίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς
λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ,
ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. 27 καὶ
κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι
καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσις
αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,
ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

---

13. T η πυλη H^{s} om 14. οτι: T τι | TH η πυλη 15. προσεχετε: T add [δε] 17. h ποι. καλ. 18. ενεγκ. pr: T ποιειν | ενεγκ. sc: TH ποιειν 21. ουρανοις: h add ⊣ ουτος εισελευσεται εις την βασιλειαν των ουρανων ⊢ 24. TH τ. λογους [τουτους] | ομοιωθησεται: t ομοιωσω αυτον 25. TH ηλθαν 27. H ηλθαν 29. αυτων: h add ⊣ και οι φαρισαιοι ⊢

---

13. Lc 13,24. 16-21. Lc 6,43-46. 17. 12,33. 19. 3,10. 22s. Lc 13,25-27. 22. (Ier 14,14.) 23. Ps 6,9. 24-27. Lc 6,47ss. 28s. Mc 1,22. Lc 4,32.

VIII

Sanantur leprosus, paralyticus centurionis, socrus Petri aliique aegroti. Agitur cum sectari volentibus, sedatur tempestas, mergitur daemonum impetu porcorum grex.

1 *Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.* 2 *καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.* 3 *καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.* 4 *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.*

5 *Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατοντάρχης παρακαλῶν αὐτὸν* 6 *καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος.* 7 *λέγει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.* 8 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκατοντάρχης ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.* 9 *καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.* 10 *ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.* 11 *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·* 12 *οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελεύσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.* 13 *καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.*

14 *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν.* 15 *καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ.* 16 *ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονι-*

VIII,1. TH *καταβαντος δε αυτου* 3. T *εκαθαρισθη* 5. TH *εκατονταρχος* 7. T [*και*] *λεγει* | *αυτω*: T add [*ο ιησους*] 8. t *και αποκριθ. ο* | TH *εκατονταρχος* 9. *εξουσιαν*: H add [*τασσομενος*] 10. *ακολουθ.*: t add [*αυτω*] | TH *παρ ουδενι τοσαυτ. πιστ. εν τω ισρ. ευρ.* 12. *εξελευσ.*: TH[1] *εκβληθησονται* 13. *ως*: T [*και*] *ως*

VIII,1-4. Mc 1,40-44. Lc 5,12-14. 4. Lev 13,49. 14,2. 5-13. Lc 7,1-10. 11a. Lc 13,28a. 11. (Is 49,12. Ps 107,3.) 14-17. Mc 1,29-34. Lc 4,38-41.

ζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, 17 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 21 ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. 25 καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε σῶσον, ἀπολλύμεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

28 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. 29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς

18. πολλ. οχλους: t H οχλον h [πολλ.] οχλους 22. ο δε: TH add ιησους 23. TH om το 25. σωσον: t add [ημας] 32. TH απηλθαν

17. Is 53,4. 18. Mc 4,35. Lc 8,22. 19-22. Lc 9,57-60. 23-27. Mc 4,35-41. Lc 8,22-25. 28-34. Mc 5,1-17. Lc 8,26-37.

ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

IX

Sanando paralytico condonat peccata. Vocatur Matthaeus.
Discipuli Iesu non ieiunantes. Filia Iairi rediviva et mulier sanguine fluens.
Duo caeci et mutus. Messorum paucitas.

1 Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν
πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης
βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παρα-
λυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδού τινες
τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. 4 καὶ
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἵνατί ἐνθυμεῖσθε
πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον,
εἰπεῖν· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;
6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν
σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεὶς
ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν
καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀν-
θρώποις.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον
ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκο-
λούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 10 καὶ ἐγένετο αὐτοῦ
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ
ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ
τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 ὁ δὲ
ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ
κακῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω
καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρ-
τωλούς.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες·
διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ
νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος;

---

34. του ιησ.: TH^{s} τω ιησ. IX,3. TH ειπαν 4. ιδων: TH^{s} ειδως 6. εγερθεις: TH^{s} εγειρε 9. ηκολουθει: TH ηκολουθησεν 10. ιδου: TH pm και 12. ο δε: T add [ιησους] | TH αλλα 14. νηστευομεν: Th add πολλα 15. νυμφωνος: h ⊣ νυμφιου ⊢

IX,1-8. Mc 2,3-12. Lc 5,18-26. 9-13. Mc 2,14-17. Lc 5,27-32. 13. Hos 6,6. 14-17. Mc 2,18-22. Lc 5,33-38.

ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 21 ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 ὁ δὲ στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν· 24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναί, κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

---

18. *εισελθων*: T *εἰς ελθων* H^{s} [*εἰς*] *προσελθων* | *λεγων*: TH add *οτι* 19. h *ηκολουθησεν* 22. *ο δε*: TH add *ιησους* 26. *αυτη*: t h *αυτης* 27. [T] H^{s} om *αυτω* | H^{s} *υιε* 28. TH *προσηλθαν* | h *τουτ. δυναμ.* 30. TH *ηνεωχθησ.* 32. [T] H om *ανθρωπον* 34. H [*οι δε φαρισ.* — *εκβ. τα δαιμον.*]

18-26. Mc 5,22-43. Lc 8,41-56. 26. Lc 7,17, 27ss. Lc 20,29ss. 32-34. 12,22ss. Lc 11,14s. (Mc 7,32ss.)

35 *Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας,*
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
36 *ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλ-*
μένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 37 *τότε*
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι. 38 *δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ*
ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X

Apostolorum constitutio, nomina, legatio ad Iudaeos, calamitates, ornamenta.

1 *Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν*
αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά,
καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

2 *Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος*
Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ
Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, 3 *Φίλιπ-*
πος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκω-
βος ὁ τοῦ Ἁλφαίου καὶ Λεββαῖος, 4 *Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ*
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

5 *Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας*
αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμα-
ριτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 *πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα*
τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 7 *πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγον-*
τες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 *ἀσθενοῦντας θερα-*
πεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλ-
λετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. 9 *μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ*
ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, 10 *μὴ πήραν εἰς ὁδὸν*
μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ
ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 11 *εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην*
εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως
ἂν ἐξέλθητε. 12 *εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν.*
13 *καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·*

36. ωσει: T ως X,2. και ιακωβος: T om και 3. λεββαιος: TH Θαδδαιος 4. ο ισκαρ.: T om ο 5. TH σαμαρειτ.

35. 4,23. Mc 6,6. 36. Mc 6,34. 1 Pe 2,25. Num 27,17. 37a. Lc 10,2. X,1. Mc 3,14s. 6,7. Lc 9,1. 2-4. Mc 3,16-19. Lc 6,14-16. Act 1,13. 6. 15,24. (Ier 50,6.) 7a. Lc 9,2. 10,9. 8. 11,5. 9-15. Mc 6,8-11. Lc 10,4-12. 9,3ss.

ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. 14 καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 16 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. 17 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· 20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 23 ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. 29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμ-

13. προς: H^{s} εφ 14. TH^{s} om εκ 15. T γομορρας 16. h ο οφις 21. h επαναστησεται 23. στεραν: h add ⊣και εκ ταυτης διωκωσιν υμας, φευγετε εις την αλλην⊢ | του ισρ.: T[H] om του | εως: T add αν 25. h τω οικοδεσποτη et τοις οικιακοις | H βεελζεβ. 28. φοβεισθε pr: H φοβηθητε | H αποκτεινοντ. | φοβεισθε sc: T φοβηθητε

15. 11,24. 16. Lc 10,3. 17-22. Mc 13,9-13. Lc 21,12-17. 17. 24,9. 19. Lc 12,11s. 22. 24,9. 13. 24. Lc 6,40. Io 13,16. 26-33. Lc 12,2-9. 26. Mc 4,22. Lc 8,17.

προσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· 33 ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. 42 καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI

Iohannis baptistae de Messia legatio. Iesu de Iohanne sermo. Urbium castigatio. Pater celebratur, afflicti invitantur.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι;

32. ουρανοις: [T]H pm τοις 33. δ αν: TH[1] δε | ουρανοις: [T]H pm τοις 42. εαν: TH αν | h ⊣ απολητται ο μισθος ⊢ XI,4. H ιωανει 5. [T]h om και ante χωλοι 6. εαν: TH αν

33. 2 Tim 2,12. 34-36. Lc 12,51-53. 35. Mich 7,6. 37[s]. Lc 14,26[s]. 38[s]. 16,24[s]. Mc 8,34[s]. Lc 9,23[s]. 17,33. Io 12,25. 40. Mc 9,37. Lc 9,48. 10,16. Io 13,20. 42. Mc 9,41. XI,2-6. Lc 7,18-23. 3. Deut 18,15. 5. Is 35,5[s]. 61,1. 7-11. Lc 7,24-28.

κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; ἄνθρωπον ἰδεῖν ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 12 ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. 13 πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλείας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις 17 λέγουσιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.

20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ, ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. 24 πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

8. TH εξηλθατε ιδειν; ανθρωπον εν | βασιλεων: T add εισιν 9. T[1] εξηλθ. ιδειν; προφητην; 10. ουτος: T add [γαρ] 15. ωτα: T add [ακουειν] 19. εργων: t τεκνων 21. T βηθσαιδα 23. καταβιβασθησῃ: TH καταβηση

10. 3,3. Mc 1,2. Mal 3,1. 12a. Lc 16,16. 14. 17,12. Mal 3,23. 16-19. Lc 7,31-35. 18. Io 10,20. 21-23. Lc 10,13-15. 23. Is 14,11s. 24. 10,15. Lc 10,12.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· 26 ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII

Sabbati religio. Sanatur arida manus. Sanatoris modestia et mansuetudo. Adversariorum peccatum (*in spiritum sanctum*) inexpiabile. Typus Ionae. Exempla reginae austri et daemoniaci. Matris fratrumque interpellatio.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἔξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; 5 ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. 8 κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει

26. T *εγεν. ευδοκ.* XII,4. T *εφαγεν* 10. TH *θεραπευειν* 11. T[H] om *εσται*

25-27. Lc 10,21s. 29. (Ier 6,16.) XII,1-8. Mc 2,23-28. Lc 6,1-5. 2. Ex 20,10. Deut 23,25. (24,1.) 3s. 1 Sam 21,6. 4. Ex 29,33. 1 Chr 9,32. 23,29. 5. Num 28,9s. 7. 9,13. Hos 6,6. 1 Sam 15,22. 9-14. Mc 3,1-6. Lc 6,6-11. 11. Lc 14,5.

ἄνθρωπος προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. 13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. 14 ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ἠρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυείδ; 24 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ

---

15. *πολλοι*: T pm [*οχλοι*] 18. *ον* sc: T *εν ω* | H *ευδοκησ.* 22. t H^{s} *προσηνεγκαν αυτ. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον* 24. H *βεεζεβ.* 27. H *βεεζεβ.* 29. TH *διαρπασει* (; post *ισχυρον*) 31. *αφεθησεται*: h add *υμιν*

18-21. Is 42,1-4. 22ss. Lc 11,14-23. 24ss. Mc 3,22-30. 24. 9,34.

δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. 33 Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

---

32. *ουκ αφεθησεται*: h *ου μη αφεθη* 35. TH[s] om *τα* 44. T[H] om *και* ante *σεσαρωμενον*

---

32. Lc 12,10. 33-35. 7,16ss. Lc 6,43-45. 38-42. Mc 8,11s. Lc 11,16. 29-32. 39. 16,4. 40. Ion 2,1. 41. Ion 3,5. 42. 1 Reg 10,1. 43-45. Lc 11,24-26.

46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. [47 εἶπεν
δέ τις αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.] 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ
λέγοντι αὐτῷ· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί
μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ
τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς
καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII

Parabolicae institutionis caussae et exempla. Parabolae de vario agro, adulterato semine, grano sinapis, fermento, thesauro, margarita, verriculo. Propheta domi contemptus.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκά-
θητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι
πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ
ἐν παραβολαῖς, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.
4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν
διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη,
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς
ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν
ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παρα-
βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται
γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ
δέδοται. 12 ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται·
ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 13 διὰ τοῦτο
ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ
ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται
αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ

46. t Λαλουντος δε αυτ. | H ιστηκεισ. 47. T ειπεν — λαλησαι H^{s} om 49. χειρα: T[H] add αυτου XIII, 1. TH^{s} om εκ t [εκ] s. [απο] 2. H ιστηκει 4. Th ηλθον τα πετ. και H ελθοντα τα πετ. 7. TH^{s} απεπνιξαν 9. ωτα: T add [ακουειν] 11. ειπεν: T h add αυτοις (H ειπεν οτι·)

46-50. Mc 3,31-35. Lc 8,19-21. XIII,1-9. Mc 4,1-9. Lc 8,4-8. 10-17. Mc 4,10-12. Lc 8,9s. 12. 25,29. Mc 4,25. Lc 8,18. 14s. Is 6,9s. Io 12,40. Act 28,26s.

μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 16 ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. 18 ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. 19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. 31 Ἄλλην παραβολὴν παρέ-

16. υμων sc: TH [υμων] 17. αμην: TH add γαρ | TH ειδαν 22. T συμπνιγ. 23. ὃ ter: T ὁ 27. T εσπειρες 28. H om δουλοι | TH αυτω λεγουσ. 30. μεχρι: TH εως h αχρι v. μεχρι | TH [εις] δεσμ. | TH^{s} συναγετε

16ff. Lc 10,23f. 18-23. Mc 4,13-20. Lc 8,11-15. 31f. Mc 4,31f. Lc 13,19.

θηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ
σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ
μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ,
μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα
τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς
ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς, 35 ὅπως
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· ἀνοίξω
ἐν παραβολαῖς το στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ
καταβολῆς.

36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν·
ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 38 ὁ δὲ
ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ
τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 ὁ δὲ
ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέ-
λεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ οὖν
συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ
συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς
ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν
αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ
ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν
τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν
ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα
πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν
καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς
γένους συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν

33. H [ελαλ. αυτοις] 35. THᵍ om ησαιου 36. TH προσηλθαν | φρασον: Tᵍᵍ H διασαφησον 40. T καιεται 43. ωτα: T add [ακουειν] 44. Hᵍ om παντα 45. Hᵍ om ανθρωπω 48. αναβιβασαντες: t add [αυτην]

32. (Ez 31,6. Dan 4,9.) 33. Lc 13,21. 34ff. Mc 4,33ff. 35. Ps 78,2. 41. (Zeph 1,3.) 43. (Dan 12,3.)

αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV

Caedes Iohannis baptistae. Quinque milibus cibi praebitio marisque Galilaei incessio. Aegroti tactu sanati.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννης αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 γενεσίοις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν

52. ειπεν: h λεγει 57. TH^{a} om ιδια XIV,1. T τετραρχης 3. εδησεν: T add αυτον | T εν τη φυλακη | TH φιλιππου 4. T γαρ αυτω ο ιωαν. H γαρ ο ιωαν. αυτω 7. μεθ: H μετα | εαν: T αν

54-58. Mc 6,1-6. 55. Io 6,42. 57. Mc 6,4. Lc 4,24. Io 4,44. XIV,1-2. Mc 6,14ss. Lc 9,7ss. 3-5. Mc 6,17ss. Lc 3,19s. 5. 21,26. (Mc 11,32. Lc 20,6.) 6-12. Mc 6,21-29.

Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς. 19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. 23 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. 26 ἰδόντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 28 ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ,

13. TH^{s} πεζη 15. TH προσηλθαν | TH^{s} ηδη παρηλθ. | TH^{s} om ουν 16. ο δε: TH add ιησους 18. ωδε: t [ωδε] 19. h και εκελευσεν . . . και λαβων | T ηυλογησ. 22. ηναγκασεν: T [H] pm ευθεως | το πλοιον: TH^{s} om το 24. μεσον τ. θαλ. ην: T^{s}H^{s} σταδιους πολλους απο της γης απειχεν 26. T και ιδοντ. αυτ. οι μαθηται επι H οι δε μαθηται ιδοντ. αυτ. επι 27. add ο ιησους T[t] post αυτοις [H] post ελαλησεν 28. H ο πετρ. ειπ. αυτω

13. Mc 6,32s. Lc 9,10s. 14-21. Mc 6,34-44. Lc 9,12-17. Io 6,1-13. 22-33. Mc 6,45-52. Io 6,15-21.

κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε, σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; 32 καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ. 35 καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

XV

De manuum lotione traditionisque abusu veraque ciborum contaminatione. Sanantur mulieris Chananaeae filia aliique aegroti. Satiantur quattuor milia.

1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων· 8 ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμε-

29. και ηλθεν: T[8] h ελθειν 30. ανεμον: T add ισχυρον 33. πλοιω: T[t] add ελθοντες 34. H ηλθαν 36. H παρεκαλ. [αυτον] XV,2. χειρας: T add [αυτων] 4. ενετειλ. λεγων: TH ειπεν 5. [t] H om η την μητ. αυτου 6. νομον: TH[8] λογον

34-36. Mc 6,53-56. XV,1-9. Mc 7,1-13. 4. Ex 20,12. 21,17. 5. (Prov 28,24.) 8. Is 29,13. 10s. Mc 7,14s.

νον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται. 14 ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; 17 οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυείδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. 24 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. 27 ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. 28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔριψαν αὐτοὺς

---

12. μαθηται: T[t] add αυτου 14. TH^{s} τυφλοι εισ. οδηγ. | [t]H^{s} om τυφλων 22. TH^{s} εκραζεν | h υιε 25. t προσεκυνησεν 26. εξεστιν: TH εστιν καλον 27. H και [γαρ] 30. H χωλ. κυλλ. τυφλ. κωφ. h † | T ερριψαν

---

14. 24,16. 24. Lc 6,39. 15-20. Mc 7,17-23. 21-28. Mc 7,24-30. 24. 10,6. 29-31. Mc 7,31-37.

παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, 31 ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, 36 ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς παιδίων καὶ γυναικῶν. 39 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδάν.

XVI

Signa temporum. Fermentum Pharisaeorum.
Varia de Iesu iudicia. Petri claves et malum consilium.
Christi sectatores veram vitam adipiscentur.

1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· [ὀψίας γενομένης λέγετε· εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· 3 καὶ πρωΐ· σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;] 4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ

---

31. T h τους οχλους | λαλουντας: h ακουοντας | [t]H^{s} om κυλλ. υγιεις | TH^{s} εδοξασαν 32. H οτι [ηδη] | Ti TH νηστεις 33. μαθηται: T add [αυτου] 34. H ειπαν 36. και ευχαριστ.: T om και | εδιδου: t εδωκεν | μαθηταις: T add [αυτου] 37. H σφυριδ. 38. ησαν: h add ως | TH^{s} γυν. κ. παιδ. 39. T^{s} ανεβη XVI, 1. H [οι] φαρισ. | TH^{s} επηρωτησαν 2s. T[H] οψιας γενομ. — ου δυν. (H δυνασθε.) 5. h λαβ. αρτ.

32-39. Mc 8, 1-10. XVI, 1-4. Mc 8, 11-13. Lc 12, 54-56. 4. 12, 39. 5-12. Mc 8, 14-21. 6. Lc 12, 1.

τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; 9 οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; 11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 12 τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρίας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. 19 δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

---

8. *ελαβετε*: H *εχετε* 10. H *σφυριδ.* 12. *των φαρισ. κ. σαδδουκ.* pr: T[H] *των αρτων* 13. T *καισαρειας* | *τινα*: t add [*με*] 17. T *βαρ ἰωνᾶ* | TH *εν* [*τοις*] *ουραν.* 19. *δωσω*: T pm *και* | *εαν* bis: T *αν* 20. *διεστειλατο*: H[3] *επετιμησεν* 21. T [*ο*] *ιησ.* H *ιησ. χριστος* 22. *ηρξ. επιτιμ. αυ. λεγων*: h *λεγει αυτω επιτιμων* 23. *ει εμου*: t *μου ει*

13-20. Mc 8,27-30. Lc 9,18-21. 16. Io 6,69. 17a. Io 1,42. 19. 18,18. 21-23. Mc 8,31-33. Lc 9,22.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 27 μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII

Transfiguratio in monte. Iohannes alter Elias. Sanatio lunatici apostolorumque diffidentia. Stater ex pisce.

1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἠλείας συνλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. 4 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. 10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλείαν δεῖ

24. H [o] ιησ. 28. T om οτι XVII,1. ιακωβον: h pm τον 3. T συλλαλ. | t μετ αυτ. συλλαλ. 4. T^{1} ποιησωμεν | h σκην. τρεις 5. H φωτινη | T ηυδοκησα 7. T και ηψατο αυτ. και ειπ. 8. τον ιησ.: H^{1} αυτον ιησ. 9. εγερθη: h αναστη

24-28. Mc 8,34-9,1. Lc 9,23-27. 24. 10,38. 25. 10,39. Lc 17,33. Io 12,25. 27. Ps 62,13. XVII,1-9. Mc 9,2-10. Lc 9,28-36. 5. 3,17. 2 Pe 1,17. Mc 1,11. Lc 3,22. 10-13. Mc 9,11-13. 10ss. Mal 4,5s.

ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἠλείας μὲν ἔρχεται
καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλείας ἤδη
ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα
ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ'
αὐτῶν. 13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος
γονυπετῶν αὐτὸν 15 καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι
σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ
καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. 16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθη-
ταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν
ὧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον·
διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς·
διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν
ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ,
καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

22 Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
θήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ
δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν
οὐ τελεῖ δίδραχμα; 25 λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν
προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ
τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 εἰπόντος δέ· ἀπὸ
τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ
υἱοί. 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασ-
σαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ

12. TH αλλα 15. πασχει: T^{s}H^{s} εχει 17. h [τοτε] αποκριθεις ο 19. H ειπαν 21. T^{s} [τουτο δε το γενος ουκ εκπορευεται ει μη εν προσ-
ευχη και νηστεια] 22. t *Αναστρεφομ.* 23. εγερθησ.: h αναστησεται 24. διδρ. sc: TH pm τα 25. TH^{s} ελθοντα | τινων: h τινος 27. TH^{s} σκανδαλισωμεν

14-20. Mc 9,14-29. Lc 9,37-42. 22s. Mc 9,30-32. Lc 9,43-45. 24. Ex 30,13. 2 Reg 12,4.

ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII

Cavenda ambitio et offensio. Parabola de ove perdita. Placabilitas commendatur. Ius ligandi et solvendi. Quoties sit ignoscendum. Parabola de rege rationes reposcente.

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διαπαντὸς βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων. 15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. 16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι

XVIII, 1. εκεινη: h add δε | ωρα: t ημερα 5. εαν: T αν | T τοιουτον 7. TH om εστιν 8. T χωλ. η κυλλ. 10. εν ουραν. pr: h [εν τω ουρανω] 12. TH ουχι αφησει . . . και πορευθ. 14. υμων: TH[s] μου 15. αμαρτηση: T[t] add εις σε 16. σεαυτου: TH σου | h στι ενα η δυο μετα σου

XVIII, 1-5. Mc 9,33-37. Lc 9,46-48. 6. Mc 9,42. Lc 17,2. 7. Lc 17,1. 8. 5,30. Mc 9,43. 45. 9. 5,29. Mc 9,47. 12-14. Lc 15,4-7. 15. Lc 17,3.

ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. 23 διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη εἷς αὐτῷ ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος ἐκεῖνος προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει

---

17. *ειπον*: T *ειπε* 18. *εαν* pr: T *αν* | *ουρανω* bis: T pm [*τω*] 19. *παλιν*: T[H] add *αμην* | H *συμφωνησωσιν* 21. *αυτω* pr: H [*αυτω*] 22. Ti *αλλ* 24. TH *προσηχθη* | T *αυτω εις* 25. *γυναικα*: T add *αυτου* | *ειχεν*: TH *εχει* 26. TH om *εκεινος* | T *επ εμε* 27. tH [*εκεινου*] | H *δανιον* 29. T *επ εμε* 31. *γινομενα*: TH *γενομενα* 34. H *εως* [*οὗ*] | TH om *αυτω*

---

16. Deut 19,15. 2 Cor 13,1. 18. 16,19. 21s. Lc 17,4.

ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX

Responsio de repudio et coelibatu. Manus infantibus impositae. Iuvenis divitis castigatio, divitiarum pericula. Petri praemiorum rogatio.

1 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου.* 2 *καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.*

3 *Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;* 4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς;* 5 *καὶ εἶπεν· ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.* 6 *ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.* 7 *λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι;* 8 *λέγει αὐτοῖς· ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως.* 9 *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται.* 10 *λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.* 11 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται.* 12 *εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.*

13 *Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.* 14 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ*

XIX,3. H *προσηλθαν* | TH om *οι* | *εξεστιν*: T add *ανθρωπω* 4. *ποιησας*: TH *κτισας* 7. *απολυσαι*: h add *αυτην* 8. H *αυτοις οτι·* 9. Th om *οτι* | *μη επι πορνεια — μοιχαται*: h *παρεκτος λογου πορνειας, ποιει αυτην μοιχευθηναι* | [T]h add in fine *και ο απολελυμενην γαμησας* (t *γαμων*) *μοιχαται* 10. T *οι μαθητ. αυτου* 11. H om *τουτον* 14. TH[s] om *αυτοις*

XIX,1. Mc 10,1. 3-9. Mc 10,2-12. 4. Gen 1,27. 5a. Gen 2,24. 7. 5,31. Deut 24,1. 9. 5,32. Lc 16,18. 13-15. Mc 10,13-16. Lc 18,15-17.

ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. 18 ποίας; φησίν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα.

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 29 καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἢ οἰκίας ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

---

14. TH *προς με* 17. T^{s}H^{s} *τηρει* 18. *ποιας; φησιν*: TH^{s} *λεγει αυτω· ποιας;* | *ειπεν*: H^{s} *εφη* 20. TH^{s} *ταυτα παντα* 21. *εφη*: th *λεγει* | *πτωχοις*: T[H] pm *τοις* | TH *εν ουρανοις* 22. *νεανισκος*: add T *τον λογον* H *τον λογον* [*τουτον*] 24. TH^{s} om *οτι* | H^{s} *τρηματος* | th *διελθειν* | *πλουσιον*: [T] h add *εισελθειν* | *των ουρανων*: t H *του θεου* 26. TH *παντα δυνατα* 28. T *παλλιγγεν.* | H *καθησεσθε* | *αυτοι*: t H^{s} *υμεις* 29. *η οικιας*: t H^{s} *οικιας η* ante *αδελφους* | TH *ενεκεν* | T *του ονομ. μου*

16-22. Mc 10,17-22. Lc 18,18-23. 18s. Ex 20,12ss. Lev 19,18. 23-26. Mc 10,23-27. Lc 18,24-27. 26. Iob 42,2. Lc 1,37. 27-30. Mc 10,28-31. Lc 18,28-30. 28. Lc 22,30. 30. 22,14. Lc 13,30.

XX

Parabola de mercede operariorum in vinea. Mors et resurrectio denuo denuntiatae. Filii Zebedaei sedem Christo proximam sibi arrogant. Caeci Hierichuntini.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, 4 καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδείς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; 16 οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· 18 ἰδοὺ ἀνα-

---

XX,4. T κακεινοις 5. δε sc: tH [δε] 8. αποδος: [T]h add αυτοις 9. H ελθοντ. δε 10. TH και ελθοντ. οι | TH πλειον | tH [το] εκαα | και αυτοι: t post ελαβον 12. αυτους: T^{1}h post ημιν 13. Th ειπ. ενι αυτ. | t συνεφωνησα σοι 14. δε: h [εγω] 15. η ουκ: TH om η 16. εσχατοι sc: [T] ┤h ├ add πολλοι γαρ εισιν κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι 17. και αναβαιν. ο ιησ.: tH^{s} μελλων δε αναβαινειν ιησ. | δωδεκα: H add [μαθητας] | και εν τηοδω: t εν τη οδω και

XX,15. (Rom 9,21.) 17-19. Mc 10,32-34. Lc 18,31-33.

βαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν εἰς θάνατον. 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 ἀκούσαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 27 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος· 28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰερειχὼ ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυείδ. 31 ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυείδ. 32 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. 34 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

---

18. εις θανατον: T[H] θανατω 19. εγερθησ.: t h αναστησεται 20. παρ: T^{s}H^{s} απ 21. λεγει αυτω: h η δε ειπεν | δεξιων: T add σου 23. και εξ: t h η εξ | TH^{s} om τουτο 24. T^{s}H και ακουσ. οι 26. εσται pr: TH εστιν | εαν: TH^{s} αν | h μεγας εν υμιν 27. εν υμιν ειναι: h ειναι υμων 29. T ιεριχω 30. ελεησον: TH pm κυριε | T^{s}H^{s} υιος 31. T^{s}H^{s} υιος 32. H [ο] ιησ.

20-28. Mc 10,35-45. 24ss. Lc 22,25-27. 27. 23,11. Mc 9,35. 29-34. Mc 10,46-52. Lc 18,35-43.

XXI

Ingreditur solemniter urbem. Purgatio templi. Pueri acclamantes. Imprecatio ficus. Unde Iohannis auctoritas? Parabolae de fratribus in vineam missis et de colonis filii occisoribus. Lapis angularis reprobatus.

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς
2 λέγων αὐτοῖς· πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,
καὶ εὐθὺς εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαν-
τες ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος
αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. 4 τοῦτο δὲ γέγονεν
ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 5 εἴπατε τῇ
θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραὺς καὶ ἐπι-
βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 πορευθέντες
δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν
τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος
ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους
ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. 9 οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προ-
άγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ
υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ
ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη
πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον·
οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.
12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν
πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς
τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ
οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε
σπήλαιον ληστῶν. 14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας
τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ,
ἠγανάκτησαν, 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ
Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος
νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 καὶ καταλιπὼν
αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

XXI, 1. εις το: t προς το | T ο ιησους 2. T ευθεως | αγαγετε: Th αγετε 6. προσταξεν: TH συνεταξεν 7. ιματια: t add [αυτων] 8. εστρωσαν sc: TH εστρωννυον 9. TH ὡσαννα bis 12. T^{a}H^{1} om του θεου 15. TH ὡσαννα

XXI, 1-9. Mc 11,1-10. Lc 19,29-38. Io 12,12-15. 5. Zach 9,9. Is 62,11. 9. Ps 118,26. 12-13. Mc 11,15-17. Lc 19,45s. Io 2,13-17. 13. Is 56,7. Ier 7,11. 16. Ps 8,3.

18 Πρωὶ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν. 19 καὶ
ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν
ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ
καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ
συκῆ. 20 καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς
παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε,
οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ
εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται·
22 καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες
λήμψεσθε.

23 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ
διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες·
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν
ταύτην; 24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω
ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· 25 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου
πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο
παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν·
διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀν-
θρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην
ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 27 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν·
οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν
τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον
ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω,
ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. 30 προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ
εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγώ κύριε, καὶ οὐκ
ἀπῆλθεν. 31 τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός;
λέγουσιν· ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. 32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν

18. t πρωιας | T^{9h} επαναγων 19. T^{9} om ου 22. αν: T εαν
23. H προσηλθαν 24. H [δε] 25. παρ: TH^{s} εν 27. T ειπον
28. h δυο τεκνα | προσελθων: T h pm και | αμπελωνι: h add μου
29. ου θελω κτλ: H εγω, κυριε· και ουκ απηλθεν | υστερον: T add δε
30. ετερω: TH δευτερω | εγω κτλ: H ου θελω· υστερον μεταμεληθεις
απηλθεν 31. TH λεγουσιν· ο υστερος h+

18-22. Mc 11,12-14. 19-24. 23-27. Mc 11,27-33. Lc 20,1-8.

αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. 33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. 45 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII

Parabola de epulo regio. Responsio de censu solvendo, de resurrectione, de praecepto primario. Christus cuius sit filius?

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί

32. ου: TH ουδε 33. T εξεδοτο 43. h om οτι 44. T[t II] και ο πεσων επι τον λιθον τουτον συνθλασθησεται· εφ ον δ αν πεση λικμησει αυτον 45. T^{1}H^{1} και ακουσαντες οι

33-46. Mc 12,1-12. Lc 20,9-19. 33. (Is 5,1s.) 42. Ps 118,22s. Act 4,11. [44. Lc 20,18.] XXII,2-14. Lc 14,16-24.

μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας οὓς εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. 11 εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντας· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων· 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν· Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν· ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος

7. t το στρατευμα 10. ους: T οσους | νυμφων: T^{8} γαμος 13. t εκπ. ο βασιλ. 16. t λεγοντες 17. ειπον: T^{8} ειπε 20. TH^{8} om ο ιησους 21. λεγουσιν: T add αυτω

14. (19,30. 20,16. Mc 10,31.) 15-22. Mc 12,13-17. Lc 20,20-26. 23-33. Mc 12,18-27. Lc 20,27-39. 24. Deut 25,5.

καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος· 32 ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν· 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. 39 δευτέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυείδ. 43 λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· 44 εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; 46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII

Castigantur Pharisaeorum ostentatio, simulatio legumque perversa interpretatio et multiplex abusus. Hierosolyma prophetarum interfectrix.

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 λέγων· ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν

27. η γυνη: T pm [και] 30. TH om θεου 32. θεος νεκρων: T[H] pm o 37. τη καρδια: H om τη 39. δευτερα: T add δε | ομοια αυτη: h ομοιως | αὐτῇ: H^{s} αὕτη 43. TH^{s} καλει αυτον κυριον XXIII,1. H [o] ιησ. 3. εαν: T αν

32. Ex 3,6. 34-40. Mc 12,28-31. Lc 10,25-27. 37. Deut 6,5. 39. Lev 19,18. 41-46. Mc 12,35-37. Lc 20,41-44. 44. Ps 110,1. XXIII,1. Mc 12,38. Lc 20,45.

ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. 8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ Χριστός. 11 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. 12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. 15 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. 16 οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 17 μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν; 18 καί· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

---

4. *βαρεα*: [T] h add *και δυσβαστακτα* 7.8. T *ραββι* (13. TH 14.) 14. E *οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει* (l. *-σει*) *μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα* 19. *τυφλοι*: h pm *μωροι και* 21. T h *κατοικησαντι*

---

4. Lc 11,46. 6s. Mc 12,38s. Lc 11,43. 20,46. 11. 20,26. 12s. Lc 14,11. 18,14. 13. Lc 11,52. 14. (Mc 12,40. Lc 20,47.)

23 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν. 27 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. 29 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. 32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; 34 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἅβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

---

23. ταυτα: TH add δε 24. TH om οι 25. T [εξ] αρπαγ. 26. Ti H ἐντος | ποτηριου: T[H] add και της παροψιδος 27. παρομοιαζετε: T^{s}h ομοιαζετε 30. TH αυτων κοινων. 32. h πληρωσατε 36. T^{s}h παντα ταυτα 37. TH τα νοσσ. [αυτης] | πτερυγας: t add [αυτης] | TH ηθελησατε; 38. H^{s} om ερημος

---

23. Lc 11,42. 25. Lc 11,39. 27. (Lc 11,44.) 29ss. Lc 11,47s. 34-36. Lc 11,49-51. 35. Gen 4,8. 2 Chr 24,20s. 37-39. Lc 13,34s. 38. (1 Reg 9,7. Ier 22,5.) 39. 21,9. Ps 118,26.

XXIV

Responsio Christi de interitu Iudaeae, saeculi fine et reditu suo. Exemplum aequalium Noachi, item servi fidelis et male fidi.

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 3 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος. 7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 20 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ

XXIV,2. ου pr: t [ου] 3. ειπε: H ειπον 7. επ: TH επι | λιμοι: t pm [λοιμοι και] 16. επι: TH^{s} εις

XXIV,1-9. Mc 13,1-9. Lc 21,5-12. 7. (2 Chr 15,6.) 9. 10,22. Mc 13,13. Lc 21,17. 10. (11,6. Is 52,14.) 13. 10,22. Mc 13,13. (Lc 21,19.) 14. Mc 13,10. 15-25. Mc 13,14-23. (Lc 21,20ss.) 15. Dan 9,27. (11,31.) 17. Lc 17,31.

σαββάτῳ. 21 ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐκ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. 23 τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. 26 ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. 37 ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

21. *ουκ εγενετο*: TH *ου γεγονεν* 24. TH *πλανασθαι* h *πλανησαι* 29. *εκ*: TH *απο* 30. *κοψονται*: TH pm *τοτε* 31. *μεγαλης*: Th pm *φωνης* | *ακρων* sc: T[H] pm *των* 32. T *εκφυῃ* 33. tH *παντα ταυτα* 34. *ου μη*: TH pm *οτι* | H [*αν*] | t *ταυτα παντα* 36. T om *ουδε ο υιος* 37. *δε*: TH *γαρ* 38. *ημεραις*: TH add [*εκειναις*] | T *εκγαμιζοντες* t [*εκ*]*γαμιζοντες* 39. *εσται και*: TH om *και*

21. (Dan 12,1.) 24. (Deut 13,1.) 26s. Lc 17,23s. 28. Lc 17,37. 29-35. Mc 13,24-31. Lc 21,25-33. 29. (Is 13,10.) 30. (Zach 12,10ss.) Dan 7,13. Apoc 1,7. 31. Zach 2,6. 36. Mc 13,32. 37ss. Lc 17,26ss.

40 τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς
ἀφίεται· 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ
μία ἀφίεται. 42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ
κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ
οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν
καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο
καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἔρχεται. 45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος,
ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς
τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; 46 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ
κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 ἐὰν δὲ
εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριος,
49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ
μετὰ τῶν μεθυόντων· 50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν
ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτο-
μήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV

**Parabolae de decem virginibus et de talentorum usu.
Iudicium extremum.**

1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρ-
θένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάν-
τησιν τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε
φρόνιμοι. 3 αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον
μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγ-
γείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου
ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ
γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. 7 τότε ἠγέρ-
θησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας
ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου
ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ
φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε

40. T *δυο εσοντ.* 48. *δουλος*: TH add *εκεινος* | *ο κυριος*: t add [*ελθειν*] XXV,1. TH *εαυτων* | *νυμφιου*: h add -| *και της νυμφης* |- 3. *λαμπαδας*: T[H] add *αυτων* 4. *εαυτων*: T *αυτων* 6. *απαντησιν*: T add *αυτου* 9. *ουκ*: TH[s] *ου μη*

41. Lc 17,35. 42. 25,13. Mc 13,33. 35. 43. Lc 12.39. 45-51. Lc 12,42-46. XXV,7. (Lc 12,36.)

μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. [10] ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. [11] ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. [12] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. [13] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. [14] Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, [15] καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως [16] πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. [17] ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. [18] ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. [19] μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. [20] καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. [21] ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. [22] προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. [23] ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. [24] προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· [25] καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. [26] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; [27] ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζείταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. [28] ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. [29] τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει

11. T [και] αι 158. T κ. απεδημησεν ευθεως. πορευθεις [δε] ο 16. T ειργασ. | εποιησεν: TH εκερδησεν | TH om ταλαντα sc 17. ωσαυτως: add Th και t [και] 20. ταλαντα qu: T [ταλαντα] 22. και: T δε και 23. ης πιστ.: h πιστ. ης 27. T το αργυριον | T τραπεζιτ.

10. (Apoc 19,7.) 11. (Lc 13,25.) 12. Lc 13,27. 13. 24,42. 14-30. Lc 19,11-27. 21. (24,45.) 29. 13,12. Mc 4,25. Lc 8,18.

ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς
τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης
αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ
πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ
δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου,
κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ
ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περι-
εβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ
ἤλθατε πρός με. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγον-
τες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα
καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ
γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν
φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν
ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ
τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ
τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ
ἐποτίσατέ με, 43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ
περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.
44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε
εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν
φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς
λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν
ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς
κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

---

32. *αφορισει*: T *αφορισι* 37. TH *ειδαμεν* 38. H *ειδαμεν* 41. *κατ-
ηραμενοι*: T[t] pm *οι* | *το ητοιμασμενον*: h ⊣ *ο ητοιμασεν ο πατηρ μου* ⊢
42. *εδιψησα*: H pm [*και*]

---

31. (Zach 14,5.) 46. (Dan 12,2.)

XXVI

Fata Iesu extrema. Sacerdotum consilium. Femina ungens. Pactio Iudae. Coena ultima. Iesu anxietas in horto, captio, damnatio. Petri lapsus.

1 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·* 2 *οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.*

3 *Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα,* 4 *καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν.* 5 *ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.*

6 *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,* 7 *προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πολυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου.* 8 *ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;* 9 *ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς.* 10 *γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ.* 11 *πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.* 12 *βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.* 13 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.*

14 *Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς* 15 *εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.* 16 *καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.*

17 *Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;* 18 *ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.* 19 *καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.*

XXVI,7. *πολυτ.*: T^{s}H *βαρυτιμου* 9. T *ηδυνατο* 10. T *ειργασ.* 15. TH *καγω* | *αργυρια*: h ⊣ *στατηρας* ⊢

XXVI,2. Mc 14,1. Lc 22,1. 3ss. Mc 14,1s. Lc 22,2. Io 11,47. 6-13. Mc 14,3-9. Io 12,1-8. (Lc 7,36ss.) 14-16. Mc 14,10s. Lc 22,3-6. 15. (Zach 11,12.) 17-19. Mc 14,12-16. Lc 22,7-13.

20 Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν.
21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
παραδώσει με. 22 καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ
εἷς ἕκαστος· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ
ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει.
24 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ.
οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
25 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ
εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας. 26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν
λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς
μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 καὶ
λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ
αὐτοῦ πάντες· 28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ
περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν,
οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως
τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.

30 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 31 τότε
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ
ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. 32 μετὰ δὲ τὸ
ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 33 ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ
οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω
σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρνήσῃ
με. 35 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ
μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον
Γεθσημανεί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ
ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ
τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
38 τότε λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου·
μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 καὶ προσελθὼν μικρὸν
ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ, εἰ
δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν
οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ. 40 καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς

20. T[H] om *μαθητων* 25. T *ραββι* 27. TH [*και*] *ευχαριστ.* 28. *διαθ.*: T pm *καινης* 29. t *καιν. μεθ υμ.* 35. H *ειπαν* 36. *μαθητ.*: t add *αυτου* | H [*οὗ*] 39. H^{s} *προελθων* | *πατερ*: [T]H add *μου*

20-29. Mc 14,17-25. Lc 22,14-23. 26ss. I Cor 11,23-25. 28. (Ex 24,8. Zach 9,11.) 30ss. Mc 14,26-31. Lc 22,39. 31. Zach 13,7. 33s. Lc 22,33s. Io 13,38. 36-41. Mc 14,32-38. Lc 22,40-46. Io 18,1.

καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 42 πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. 45 τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ παίξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; 55 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. 56 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθη-

---

42. H [λεγων] 44. t [εκ τριτου] | T om παλιν sc 44s. h ειπων. παλιν τοτε 45. [T]H om το | ιδου: h add γαρ 48. εαν: TH αν 49. T ραββι 50. H παρει. 53. αρτι: t post δυναμαι | T λεγεωνας H λεγιωνας 55. TH συλλαβ. με; | καθ ημεραν: T add [προς υμας] 56. μαθηται: h add αυτου

42-46. Mc 14,39-42. 47-56. Mc 14,43-50. Lc 22,47-53. Io 18,2ss. 51. Io 18,10s. 52. Apoc 13,10. 57s. Mc 14,53s. Lc 22,54s.

σαν. 58 ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, 60 καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο 61 εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. 62 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 64 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστίν. 67 Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

---

58. *μακροθεν*: T[H] pm *απο* 59. H *θανατωσωσ.* 61. H *ειπαν* | T[8]H om *αυτον* 62. TH *αποκρινη; τι* 63. TH om *αποκρ.* 64. h *ειπας;* 65. H *διαρηξεν* | *βλασφημιαν*: t add [*αυτου*] 66. H *ειπαν* 71. TH om *αυτον* pr | *τοις*: t *αυτοις* | *ουτος*: T[t] pm *και* 73. *δηλον σε ποιει*: h ⊣ *ομοιαζει* ⊢ 74. TH *ευθυς*

59-66. Mc 14,55-64. Lc 22,66-71. 61. 27,40. Io 2,19. 64. Ps 110,1. Dan 7,13. 67s. Mc 14,65. Lc 22,63ss. 69-75. Mc 14,66-72. Lc 22,55-62. Io 18,16ss.

XXVII

Interitus Iudae. Iesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur. Eius mors cum portentis, sepultura sepulcrique custodia.

1 *Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν.* 2 *καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.*

3 *Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις* 4 *λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ.* 5 *καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.* 6 *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν.* 7 *συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.* 8 *διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον.* 9 *τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ,* 10 *καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.*

11 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη· σὺ λέγεις.* 12 *καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.* 13 *τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν;* 14 *καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.* 15 *Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον.* 16 *εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν.* 17 *συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;* 18 *ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.* 19 *καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήμα-*

XXVII,2. *πειλ.*: h pm ⊣ *ποντιω* ⊢ 3. TH[s] *παραδους* 4. *αθωον*: tH[s] *δικαιον* | H *ειπαν* 6. t *κορβαν* 10. h *εδωκα* 11. *εφη*: Th add *αυτω* | h *λεγεις;* 12. T *και των πρεσβυτ.* 17. *βαραββαν*: tH pm [*τον*]

XXVII,1. Mc 15,1. 2. Lc 23,1. Io 18,28. 5. Act 1,18. 6. Deut 23,18. 8. Act 1,19. 9. Zach 11,12s. (Ier 32,6ss. 18,2.) 11-14. Mc 15,2-5. Lc 23,3. Io 18,33. 15-26. Mc 15,6-15. Lc 23,17-25. Io 18,39s.

τος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν. 22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. 24 ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, 30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντες αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόπος λεγόμενος, 34 ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. 35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντες κλῆρον, 36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

---

23. ο δε εφη: t λεγει αυτοις ο ηγεμων 24. TH^{s} κατεναντι | του-του: [T]h pm του δικαιου 28. h ενδυσαντ. 29. T^{s} ενεπαιζον | ο βασιλ.: TH^{s} βασιλευ 31. TH εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδυσ. 32. κυρηναιον: h add ⊣ εις απαντησιν αυτου ⊢ 34. TH πιειν bis 35. T^{s}H^{s} βαλλοντες

27-31. Mc 15,16-20. Io 19,2ss. 32-37. Mc 15,21-26. Lc 23,26ss. Io 19,17ss. 34. (Ps 69,22.) 35. Io 19,24. (Ps 22,19.)

38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ
εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν,
κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν
ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸς εἶ
τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 ὁμοίως οἱ ἀρχιερεῖς
ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον·
42 ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραὴλ
ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ'
αὐτόν· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν·
εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱός. 44 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ
συνσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως
ὥρας ἐνάτης. 46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς
φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλεὶ ἠλεὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τοῦτ' ἔστιν·
θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ
ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλείαν φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ
εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε
ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ
ἔλεγον· ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας σώσων αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ
πνεῦμα. 51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν
ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,
52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμη-
μένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ
τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθη-
σαν πολλοῖς. 54 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες
τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν
σφόδρα, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. 55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ
γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν
τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷς ἦν
Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ
μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀρι-

40. *ει του θεου*: t h *θεου ει* | TH om *και* ante *καταβ.* 41. *ομοιως*: add T [*δε*] *και* H [*και*] 42. TH *πιστευσομ.* | *επ αυτον*: t *αυτω* 43. *τον θεον*: h *τω θεω* | *νυν*: T add [*αυτον*] 46. TH *εβοησεν* | T *ηλι ηλι* H^{s} *ελωι ελωι* | h ⊣ *λαμα ζαφθανει* ⊢ 49. *ελεγον*: TH^{s} *ειπαν* | *σωσ. αυτον*: H add ⟦*αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν, και εξηλθεν υδωρ και αιμα*⟧ 51. *ανωθεν*: T[H] pm *απ* 54. TH *εκατονταρχος* | T^{s}h *υιος θεου* 56. *μαρια pr*: h *μαριαμ* | *ιωσηφ*: T^{s}h *ιωση*

38-44. Mc 15,27-32. Lc 23,32ss. Io 19,18ss. 39. (Ps 22,8.) 43. Ps 22,9. 45-49. Mc 15,33-36. 45. Lc 23,44. 46. Ps 22,2. 48. Lc 23,36. Io 19,29. (Ps 69,22.) 50-54. Mc 15,37-39. Lc 23,45-47. 55s. Mc 15,40s. Lc 23,49. Io 19,25. 57-61. Mc 15,42-47. Lc 23,50-55. Io 19,38-42.

μαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ· 58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πειλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πειλᾶτον 63 λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. 65 ἔφη αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

XXVIII

Resurrectio. Custodes sepulcri mercede corrupti. Ultima ad discipulos mandata.

1 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι

57. h εμαθητευσεν 58. αποδοθηναι: T add [το σωμα] 59. σινδονι: T[H] pm εν 61. μαριαμ: T μαρια 64. μαθηται: T h add αυτου 65. εφη: h add δε XXVIII, 1. t [δε] σαββ. (,forsan legendum μετα της κουστωδιας οψε σαββατων. Τη επιφωσκ.') | μαριαμ: TH[s] μαρια 6. εκειτο: [T] + h + add ο κυριος 7. ειπον: h†

64. 28,13. XXVIII,1-10. Mc 16,1-8. Lc 24,1-9. 1. Io 20,1. 3. (17,2.) 6. 12,40.

τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, 13 λέγοντες· εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. 15 οἱ δὲ λαβόντες ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. 19 πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

I

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur, quattuor vocat piscatores, docet Capharnaumi sanatque daemoniacum, socrum Petri, leprosum.

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· 3 φωνὴ

9. ιησους: T pm *o* 10. TH *κακει* 11. TH *απηγγειλ.* 14. *επι*: T h *υπο* | *πεισομεν*: T add [*αυτον*] 15. *αργυρια*: Ti T h pm *τα* | TH^{s} *διεφημισθη* | *σημερον*: T[H] add *ημερας* 18. *γης*: T[H] pm *της* 19. *πορευθεντες*: [T]H add *ουν* | T^{s} h *βαπτισαντες* 20. T subscr. *κατα ΜΑΘΘΑΙΟΝ*

Inscr. T *ευαγγελιον κατα μαρκον*

I,1. *χριστου*: Th add *υιου θεου* 2. *τω* pr: T [*τω*] | TH om *εγω*

9. [Mc 16,9.] 10. Io 20,17. 13. 27,64. 16. 26,32. 18. 11,27. 19. [Mc 16,15.] 20. (18,20.)

I,2. Mal 3,1. Mt 11,10. Lc 7,27.

βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας
ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 *ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ*
ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
5 *καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ*
Ἱεροσολυμεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορ-
δάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 *καὶ ἦν ὁ*
Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 *καὶ*
ἐκήρυσσεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.
8 *ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι*
ἁγίῳ. 9 *Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ*
Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ
Ἰωάννου. 10 *καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομέ-*
νους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς
αὐτόν. 11 *καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγα-*
πητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12 *Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.*
13 *καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ*
τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.
14 *Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς*
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 *ὅτι*
πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετα-
νοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
16 *Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν*
Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ
θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 17 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε*
ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 18 *καὶ*
εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 *καὶ προβὰς*
ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
20 *καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν*
Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω
αὐτοῦ.

---

3. T *βοωντος· εν τη ερημω ετοιμασ.* 4. [T] t H om *και* 5. T *ιεροσολυμιται* | *υπ αυτου*: t post *ποταμω* 6. *και ην*: t *ην δε* 7. *μου* sc: H [*μου*] 8. *υδατι*: T^{s} pm [*εν*] | *εν πνευμ.*: [T]H om *εν* 9. h om *και* pr | T^{s} *ναζαρεθ* 11. *φωνη*: T[H] add *εγενετο* 14. T^{s}H *Και μετα το* 15. *οτι*: pm T *και λεγων* t [*και*] *λεγ.* H [*και λεγ.*] 16. 17. T *αλιεις* 18. T *ευθεως*

---

3. Is 40,3. Mt 3,3. Lc 3,4. Io 1,23. 4-8. Mt 3,1ss. Lc 3,2ss. Io 1,6ss. 9-11. Mt 3,13-17. Lc 3,21s. Io 1,29ss. 12s. Mt 4,1ss. Lc 4,1ss. 14s. Mt 4,12. 17. Lc 4,14s. 15. Gal 4,4. 16-20. Mt 4,18-22.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς
σάββασιν ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγήν. 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
23 Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύ-
ματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ
Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδαμέν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ
θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· φιμώθητι καὶ ἔξελθε
ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ
φωνήσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ ἐθαμβήθησαν
ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ
καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσ-
σει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς
πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν
οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 ἡ
δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν
αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας
τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.
32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν
πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· 33 καὶ ἦν
ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθεράπευσεν
πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ
ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν.
35 Καὶ πρωὶ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς
ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι
πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς
τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
θον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην
τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ
γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. 41 καὶ

21. T *ευθεως* | *εδιδασκεν*: TH^{s} post *συναγωγ.* | *εις την συναγ.*: [T] H^{s} pm *εισελθων* 23. *ευθυς*: T^{s} om 24. TH *απολ. ημας;* | T^{s}H^{s} *οιδα* 25. *ο αγ.*: T[H] add *λεγων* 27. *αυτους*: Th *προς εαυτους* | TH *καινη,* (H *καινη·*) *κατ εξουσιαν και* | T *αυτω;* 28. T [*ευθυς*] | T [*πανταχου*] 29. T^{s}h *εξελθων ηλθεν* | H *ηλθαν* 31. *χειρος*: T add [*αυτης*] 32. TH *εδυσεν* 34. *αυτον*: H add [*χριστον ειναι*] 35. H [*και απηλθεν*] 36. T *κατεδιωξαν* | T [*ο*] *σιμων* 37. t *και ευροντες αυτον λεγουσιν* 38. t [*αλλαχου*] | H *και εκει* 39. *ηλθεν*: t *την* 40. T [*και γονυπετ. αυτον*] t om H [*και γονυπετ.*] | *λεγων*: T pm *και*

21-28. Lc 4,31-37. Mt 7,28s. 29-34. Mt 8,14-16. Lc 4,38-41. 35-39. Lc 4,42-44. 40-45. Mt 8,1-4. Lc 5,12-15.

σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει· θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι εἰς πόλιν φανερῶς εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

II

Paralytico peccata condonantur. Levi; convivium Iesu cum portitoribus. Iesu discipuli non ieiunant, spicas sabbato evellunt.

1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ· 11 σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἆρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδαμεν.

41. t o δε ιησους σπλαγχν. | σπλαγχνισθεις: h ⊣ οργισθεις ⊢ | T τ. χειρα, αυτου ηψ. | λεγει: TH add αυτω 42. T εκαθαριοθη 44. T μηδενι [μηδεν] 45. TH[s] φανερ. εις πολ. εισελθ. | TH αλλα | H [ην] II,1. h εις οικον 2. και pr: T add [ευθεως] 3. T[s] πρ. αυτ. φεροντ. παραλυτ. 4. προσενεγκαι: T[s] προσεγγισαι 5. T[s] ιδων δε 7. τι: t h οτε 8. t H [ουτως] | διαλογιζονται: t pm [αυτοι] | H λεγ. [αυτοις] 9. σου pr: t σοι | TH εγειρου | TH [και] αρον | υπαγε: TH περιπατει 10. t H[s] αφιεν. αμαρτ. επι τ. γης 12. εμπροσθεν: T[s] εναντιον | H [λεγοντας] | t ουδεπ. ουτ.

44. Lev 14,2. II,1-12. Mt 9,1-8. Lc 5,17-26.

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 καὶ παράγων εἶδεν
Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 καὶ
γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι
καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ 16 καὶ γραμματεῖς τῶν
Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν
καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; 17 καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύ-
οντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ
Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ
μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ
δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν
νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ
δύνανται νηστεύειν. 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ'
αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
21 Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον
παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ
παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς,
καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ
τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλ-
λοντες τοὺς στάχυας. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί
ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; 25 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέ-
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ
ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν,

---

13. εις: TH παρα 14. T λευιν h ⊣ ιακωβον ⊢ 15. t κ. συνεκειτο | κατακεισθαι: T pm [εν τω] | t ηκολουθησαν | H αυτω. 16. TH και οι γραμμ. | t οι γραμμ. και οι φαρισαιοι ιδοντ. H και οι γραμμ. των φαρισαιων ιδοντ. | ησθιεν: H εσθιει | T bis αμαρτωλ. κ. τελων. H pr loco | [t] H^{s} om και πινει 17. αυτοις: H add [οτι] 18. t οι [μαθηται] τ. φαρισ. | H οι δε σοι [μαθηται] 21. t ραικους | απ αυτου: T [αυτου] 22. απολλ. κ. οι ασκοι: t [εκχειται] και οι ασκοι απολουνται | ασκους: [TH] add αλλα οινον νεον εις ασκους καινους (T add βλητεον) 23. παραπορευεσθαι: TH^{s} διαπορευεσθαι | th οδοποιειν 26. TH [πως] | t [του] αρχιερεως

13-17. Mt 9,9-13. Lc 5,27-32. 18-22. Mt 9,14-17. Lc 5,33-38.
23-28. Mt 12,1-8. Lc 6,1-5. 25s. 1 Sam 21,6. 26. Lev 24,9.

οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; [27] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· [28] ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III

Arida manus sabbato sanatur. Undique multitudo confluit. Duodecim apostoli. Adversariorum criminatio in spiritum sanctum peccans. Mater et fratres.

[1] Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· [2] καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. [3] καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. [4] καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. [5] καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. [6] καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

[7] Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἠκολούθησαν, [8] καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. [9] καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· [10] πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. [11] καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. [12] καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν.

[13] Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. [14] καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν [15] καὶ ἔχειν

---

26. T[s] τοις ιερευσιν III,1. T εις [την] συναγωγ. | T [ην] 2. t παρετηρουντο | εν τοις: TH om εν | TH θεραπευσει | T κατηγορησουσ. 3. TH τ. χειρ. εχον. ξηρ. 4. TH αγαθοποιησαι 5. T συλλυπουμ. | τ. χειρα: [T]H[s] add σου 6. εποιησαν: TH[s] εδιδουν t εποιουν 7. εις: T[s]H προς | TH ηκολουθησεν idque TH post γαλιλαιας h post ιουδαιας 8. t ακουσαντες | T[s]H[s] ποιει | H ηλθαν 11. TH[s] λεγοντα 12. H ποιησωσιν 14. δωδεκα: H add ους και αποστολους ωνομασεν

III,1-6. Mt 12,9-14. Lc 6,6-11. 11. Lc 4,41. 12. Mt 12,16. 13-19. Lc 6,12-16. Mt 10,1-4.

ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· 18 καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἁλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. 22 καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 23 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν, ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. 32 καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; 34 καὶ περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

---

15. ἐξουσιαν: t add [θεραπευειν τας νοσους και] 16. T om κ. εποιησ. τ. δωδεκα | H (και επεθ. ονομα τω σιμωνι) | t τω σιμω. ονομα 17. H (και επεθ. — υιοι βροντης) | H^{s} ονομα 18. Θαδδαιον: h -|λεββαιον|- 20. T ερχονται | οχλος: T[H] pm o | TH μηδε 22. H βεεζεβουλ 25. TH στηναι 26. εμερισθη, και ου: T και μεμερισται, ου tH και εμερισθη, ου 27. T αλλ (t [αλλ]) ουδεις δυνατ. εις | t τα σκ. τ. ισχυρ. εισελθ. εις τ. οικ. αυτου 28. αν: TH εαν 29. εσται: T^{s}H εστιν | t αμαρτιας 31. TH ερχονται 32. T^{s}H^{1} om και αι αδελφαι σου 33. t κ. απεκριθη αυτ. λεγων | [T]H om μου sc 34. t ιδου 35. ος: [T]h add γαρ | h τα θεληματα

---

17. (Ps 29,3. 68,34.) 20. (6,31.) 22-30. Mt 12,24-32. Lc 11,15ss. 22. 12,24. Mt 9,34. 31-35. Mt 12,46-50. Lc 8,19-21.

IV

Parabola de vario agro. Imagines lucernae, mensurae, seminatoris ac messoris, grani sinapis. Sedatur tempestas.

1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν· ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 14 ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. 16 καὶ οὗτοί ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται.

IV,3. *σπειραι*: T pm [*του*] 5. *οπου*: TH pm [*και*] 6. T[1] h *εκαυματισθησαν* 8. *αλλα*: T[1] *αλλο* | H *αυξανομενα* | *εις* ter: t *εν* | *εις* sc et tr: H *εν* h *εις v. εν* 9. *ακουετω*: h add -|*και ο συνιων συνιετω*|- 10. TH *ηρωτων* 11. h *εξωθεν* | TH *τα παντα* 12. *αυτοις*: t add [*τα αμαρτηματα*] 13. T *τ. παραβ. ταυτην;* 15. *εν αυτοις*: TH *εις αυτους* t *εν ταις καρδιαις αυτων* 16. TH *εισιν ομοιως* t [*ομοιως*] *s. ομ. εισιν*

IV,1-9. Mt 13,1-9. Lc 8,4-8. 10-20. Mt 13,10-23. Lc 8,9-15. 12. Is 6,9s.

18 καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; 22 οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβά-

---

18. επι: TH εις 19. T συμπνιγ. 20. εκεινοι: t ουτοι | εν ter: th ἐν | εν sc et tr: H [εν] 21. T om οτι | H †επι† h *MSS.* υπο 22. T^{s}H^{s} om τι | T^{s} om ινα pr 27. t μηκυνεται 28. ειτεν bis: T ειτα | H πληρη σιτον h† 30. πωσ: t τινι | t η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην 31. T κοκκον | γης, sc: H γης — 32. T^{s} μειζων | H κατασκηνοιν 33. t [πολλαις] | T εδυναντο 34. T^{s} τοις μαθητ. αυτου

---

21. Mt 5,15. Lc 8,16. 11,33. 22. Mt 10,26. Lc 8,17. 12,2. 24. Mt 7,2. Lc 8,18. 6,38. 25. Mt 13,12. 25,29. Lc 8,18. 19,26. 29. (Ioel 3,18.) 30-32. Mt 13,31-33. Lc 13,18s. 32. (Ps 104,12.) 33s. Mt 13,34. 35-41. Mt 8,23-27. Lc 8,22-25.

νουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V

Daemoniacus nomine Legionis et sues. Iairi filia rediviva et mulier a sanguinis profluvio liberata.

1 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν. 2 καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. 13 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ

36. TH om δε | ησαν: TH ην 38. t H κ. αυτος ην 40. TH om ουτως | πως ουκ: TH ουπω 41. TH υπακ. αυτω V,1. t γεργεσηνων 2. TH [ευθυς] 3. t [ουκετι] 6. t ιδων δε | αυτω: t H αυτον 9. μοι: h add εστιν 12. t παρεκαλουν

41. (Ps 107,25.) V,1-20. Mt 8,28-34. Lc 8,26-39.

τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. 14 καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός. 15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 18 καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ πέραν πάλιν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη, 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· τίς μου ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς

---

21. παλιν: TH ante εις το περ. 23. h παρεκαλει 25. T^{s} ετη δωδεκα 26. TH^{s}παρ αυτης 27. τα περι: T^{s} om τα 28. οτι εαν κτλ: T^{s} οτι καν τ. ιματ. αυτ. αψωμ. 33. τρεμουσα: h add ⊣ διο πεποιηκει λαθρα ⊢ 34. TH θυγατηρ

---

19. (Ps 126,3.) 20. (7,31. Mt 4,25.) 21. Mt 9,1. Lc 8,40. 22-43. Mt 9,18-26. Lc 8,41-56. 23. (7,32.) 25. (Lev 15,25.) 28. (6,56. Lc 6,19.) 29. (Lev 20,18.) 34. (10,52.)

εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. 41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI

Iesus Nazarethi spernitur; instruit et ablegat apostolos. Herodes et Herodias. Iohannis baptistae nex. Cibatio quinque milium. Itio super mare. Aegroti tactu sanati.

1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; 3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

---

36. παρακουσας: t ακουσας 37. μετ αυτου: t αυτω 41. H ταλειθα | t κουμι 42. ευθυς sc: T [ευθυς] VI,1. ερχεται: t ηλθεν 2. οι πολλοι: T^{g} om οι | t ακουσαντες | τουτω sc: t αυτω | δυναμεις: [t]H pm αι | T^{g}H γινομεναι 3. t [της] μαριας 4. εαυτου: TH αυτου 6. T h εθαυμαζεν

---

39. (Io 11,11.) 41. (Lc 7,14.) 43. (7,36.) VI,1-6. Mt 13,53-58. 4. Lc 4,24. Io 4,44.

Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. 7 καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, 8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. 10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12 καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἠλείας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. 16 ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρῴδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρῴδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῴδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἡρῳδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. 21 καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρῴδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρῳδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.

---

9. t H^{s} *ενδυσασθαι* 10. *εαν*: T *αν* 11. *ος αν τοπος μη δεξηται*: t *οσοι αν μη δεξωνται* 12. t *μετανοησωσιν* 13. t *εξεβαλον* 14. t H^{s} *ελεγον* 16. *ηγερθη*: T add [*εκ νεκρων*] 19. *ηθελεν*: t *εζητει* 20. *ηπορει*: T^{s} *εποιει* 21. *εποιησεν*: t *εποιει* 22. *αυτης της*: t [*αυτης*] *της* H *αυτου* | *ηρεσεν*: t *και αρεσασης* 23. *οτι ο*: H^{s} *οτι* | *αιτησης*: Ti TH^{s} pm *με*

7-13. Mt 10,1-15. Lc 9,1-6. 11. (Act 13,51. 18,6.) 13. (Iac 5,14.) 14-16. Mt 14,1s. Lc 9,7-9. 15. 8,28. Mt 16,14. 17-29. Mt 14,3-12. Lc 3,19s. 18. (Lev 18,16.)

24 καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. 33 καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺς πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς.

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. 35 καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γινομένης προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν

---

24. *και εξελθ.*: t *η δε εξελθ.* 26. t *αυτ. αθετησ.* 27. *ενεγκαι*: t *ενεχθηναι* 29. *αυτον*: TH *αυτο* 30. *εδιδαξαν*: TH pm *οσα* 32. *τω πλοιω*: t [*τω πλοιω*] H *εν τω πλ.* eaque (H) post *απηλθον* 33. H *ειδαν* | TH^{s} *εγνωσαν* | TH om *αυτους* sc | *κ. προηλθον αυτους*: h ⊣ *κ. συνηλθον αυτον* ⊢ 35. TH^{s} *γενομεν.* | *προσελθ.*: TH add *αυτω* 36. *κυκλω*: h ⊣ *εγγιστα* ⊢ 37. T^{s}H *δωσομεν* 38. t H *ποσ. εχ. αρτ.* | *λεγουσιν*: t add [*αυτω*] 39. H^{s} *ανακλιθηναι*

30-33. Mt 14,13. Lc 9,10s. Io 6,1s. 31. (3,20.) 34-44. Mt 14,14-21. Lc 9,11-17. Io 6,5-13. 34. (Mt 9,36.) 35ss. 8,1ss. Mt 15,32ss. 41. (7,34. Io 11,41. 17,1.)

εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς· 49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν. 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII

De lotione manuum et vana Pharisaeorum doctrina. Quae hominem polluant. Syrophoenissa. Sanatio surdi tardiloquique.

1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις,

41. T^{8} παραθωσιν 43. t H κλασματα | T^{8} κοφινους 47. ην: h add ⊣ παλαι ⊢ 48. περι: t pm [και] 49. T περιπατ. επι τ. θαλασσ. | οτι φαντ. εστ.: T φαντασμα ειναι 50. ο δε: T^{8} και 51. [T]H om εκ περισσου | εξισταντο: t add [και εθαυμαζον] 52. αλλ ην: t ην γαρ 53. T διαπερ. ηλθ. επι την γην γεννησ. 55. οτι: T add [εκει] 56. εαν: TH αν | αγοραις: h ⊣ πλατειαις ⊢ | ηψαντο: t ηπτοντο VII,1s. H ελθ. απο ιεροσολυμων και ιδοντες — αρτους.

45-52. Mt 14,22-33. Io 6,15-21. 51. (4,39.) 52. (3,5.) 53-56. Mt 14, 34-36. 56. (5,28.) VII,1-16. Mt 15,1-11. 1. (3,22. Io 1,19.) 2. (Lc 11,38.)

ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους, — [3] οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, [4] καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — [5] καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; [6] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· [7] μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. [8] ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. [9] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. [10] Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. [11] ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, [12] οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, [13] ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. [14] καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. [15] οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. [17] Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. [18] καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, [19] ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν

---

3. πυκνα: TH πυγμη 4. TH απ αγορ. | βαπτισωνται: H[s] ραντισωνται | χαλκιων: T-|h|- add και κλινων 5. t οι μαθητ. σου ου περιπατ. 6. ειπ. αυτοις: T add [οτι] | T[s] om οτι post γεγρ. | h ο λαος ουτ. | τιμα: h -| αγαπα |- 8. ανθρωπων: T add [βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε] 9. τηρησητε: h -| στησητε |- 13. τη παραδ. υμων: h add -| τη μωρα |- 15. T αυτον κοινωσ. | εστιν τα: T pm [εκεινα] 16. T [ει τις εχει ωτα ακουειν ακουετω] 17. TH εις οικον 18. T κοινωσαι;

---

3. (Io 2,6.) 4. (Mt 23,25.) 6s. Is 29,13. (Ez 33,31.) 10. Ex 20,12. 21,17. [16. 4,23 al.] 17-23. Mt 15,12-20.

ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; [20] ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. [21] ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, [22] μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· [23] πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

[24] Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν· [25] ἀλλὰ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· [26] ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει. καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. [27] καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. [28] ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. [29] καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. [30] καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

[31] Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. [32] καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. [33] καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, [34] καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν διανοίχθητι. [35] καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺς ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. [36] καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. [37] καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

---

19. αφεδρ.: h ⊣οχετον⊢ | H εκπορευεται; — | TH βρωματα. 21s. t μοιχει. πορν. φον. 22 κλοπ. 24. T^{8} Και εκειθεν αναστας | τυρου: T[t H] add και σιδωνος | TH ηθελεν | T ηδυνηθη 25. TH αλλ | TH ελθουσα 26. Th συρα φοινικισσα 27. t κ. βαλειν τ. κυναρ. 28. ναι, κυριε: h ⊣κυριε, αλλα⊢ 29. T^{8} το δαιμ. εκ της θυγ. σου 32. T^{8} μογγιλαλ. 33. TH τ. δακτυλ. αυτου 35. ηνοιγ.: t pm [συθεως] | TH om συθυς 36. λεγωσιν: t ειπωσιν 37. και τους: h pm ως

24-30. Mt 15,21-28. 24. (9,30.) 30. (9,26.) 31. Mt 15,29. 32. (Mt 9,32. Lc 11,14.) 33. (8,23.) 34. (6,41. 8,12. Io 11,41.) 37. Mt 15,30s.

VIII

Satiantur quattuor milia. Ostentum caeleste recusatur. Fermentum Pharisaeorum. Caecus Bethsaidae. Iudicia de Christo. Calamitatum Christi et sectatorum eius necessitas.

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας. 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες

VIII,2. h ημεραις τρισιν | [T]h om μοι 3. TH νηστεις | και τινες: t τινες γαρ | ηκασιν: tH εισιν 6. ευχαριστησας: t pm [και] 7. παρεθηκεν: TH ειπεν και ταυτα παρατιθεναι 8. H σφυριδας 9. ησαν δε: T add [οι φαγοντες] 10. εμβας: h add αυτος 12. t [αυτου] | [t]H^{s} om υμιν 13. εμβας: T add [εις πλοιον] 16. T^{s}H εχουσιν 17. γνους: T add [ο ιησους]

VIII,1-9. Mt 15,32-39. (14,13ss. Mc 6,34-44. Lc 9,10ss. Io 6,1ss.) 10. Mt 15,39. 11-13. Mt 16,1-4. (12,38-40.) 14-21. Mt 16,5-12. Lc 12,1. 18. 4,12.

οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, καὶ πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. 20 ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὔπω συνίετε;

22 Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. 25 εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶς ἅπαντα. 26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρίας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. 30 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. 32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 35 ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει

18. TH ακουετε; | T μνημονευετε; 19. TH om και 20. οτε και: T οτε [δε] H^{g} οτε | H σφυριδ. | και λεγουσιν: T οι δε ειπον t H και λεγουσιν αυτω 21. ουπω: T pm πως 22. βηθσαιδαν: h ⊣ βηθανιαν ⊢ 23. εξηνεγκεν: t εξηγαγεν | αυτω: t αυτου | tH^{g} βλεπεις; 25. T^{g}H ενηγκεν | ενεβλεπεν: t ανεβλεψεν | TH^{g} τηλαυγ. 26. μη (TH μηδε) εις τ. κωμ. εισελθης: h ⊣ μηδενι ειπης εις την κωμην ⊢ | εισελθης: T [t] add μηδε ειπης τινι εν τη κωμη 27. Ti T καισαρειας | T λεγ. [αυτοις] 28. ειπαν: T^{g} απεκριθησαν | T om οτι pr 33. και λεγει: t λεγων 34. οστις: TH ει τις | ακολουθειν: t H ελθειν 35. ψυχην αυτου: H^{g} εαυτου ψυχην

27-30. Mt 16,13-20. Lc 9,18-21. 31-33. Mt 16,21-23. Lc 9,22. 34-38. Mt 16,24-27. Lc 9,23-26. 35. Mt 10,39. Lc 17,33. Io 12,25.

αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. (IX) 1 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες ὧδε τῶν ἑστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX

Transfiguratio; Elias. Christus sanat daemoniacum non sanatum ab apostolis. Messiae moriendum esse. Discipulorum ambitio et infans. Offensionum pericula; salitura ignis.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. 4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλείας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 11 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἠλείας ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν

35. ψυχ. αυτου: T εαυτου ψυχ. | H [εμου και] 36. Th ωφελησει τον ανθρ. | T εαν κερδηση . . κ. ζημιωθη IX,2. TH^{s} om τον ante ιωαν. 3. T εγενοντο 4. T μωυση | T συλλαλ. 5. T ραββι | T μωυση 7. εγεν. sc: T^{s} ηλθεν 8. αλλα: H^{s} ει μη | μεθ εαυτ.: H^{s} post ειδον 9. t καταβαιν. δε | απο: tH^{s} εκ | t διηγησ. α ειδον 11. TH om οι φαρ. και 12. εφη: t αποκριθεις ειπεν | ελθων: [T]H pm μεν | H αποκατιστανει

38. Mt 10,33. Lc 12,9. IX,1. Mt 16,28. Lc 9,27. 2-8. Mt 17,1-8. Lc 9,28-36. 7. 2 Pe 1,17. (Mt 3,17. Mc 1,11. Lc 3,22.) 9-13. Mt 17,9-12. 9. Lc 9,36. 11ss. Mal 4,5s.

τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουθενωθῇ. 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλείας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας πρὸς αὐτούς. 15 καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; 17 καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, 18 καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν· 22 καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. 26 καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

---

12. TH om; post ανθρωπου | TH εξουδενηθη (H;) 14. t ελθων .. ειδεν | H ειδαν 18. ρησσει: TH add αυτον | t ειπον 20. T^{s} εσπαραξεν 21. ως: t εξ ου 22. αυτον: T^{s} post πολλακις | TH αλλ 23. H αυτω· το· h αυτω το· | δυνη (TH,): t add [πιστευσαι] 24. ευθυς: T pm [και] | ελεγεν: h pm ⊣ μετα δακρυων ⊢ 25. ο οχλος: TH om ο | t σοι επιτασσω 29. προσευχη: T [t] ⊣ h ⊢ add και νηστεια

---

13. Mt 11,14. (1 Reg 19,2. 10.) 14-29. Mt 17,14-21. Lc 9,37-42. 14. (8,11.) 20. (3,11.) 23. (11,23s. Mt 21,21s. Lc 17,6.) 24. (Lc 17,5.) 26. (1,26.) 30-32. Mt 17,22s. Lc 9,43-45.

30 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παερεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς
μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ
ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος
ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων·
πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ
καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει
πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ
λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος
αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 37 ὃς ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέξηται ἐπὶ
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ
δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης·
διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια,
ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει
ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν
ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακο-
λογῆσαί με· 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν.
41 ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι
Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
αὐτοῦ. 42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν
πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 καὶ
ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε
κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν
εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. 45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου
σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν
ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν.
47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν
σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ
δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ

30. $T^{s}H^{s}$ *εποργευοντο* 31. t H *ελεγ.* [*αυτοις*] 34. t [*εν τη οδω*] 37. H [*εν*] | TH *των τοιουτων παιδι.* | *δεχηται*: t *δεξηται* 38. *ο ιωαν*: T add *λεγων* | H *ειδαμεν* | [T]tH om *ος ουκ ακολ. ημιν* | h -| *ος ουκ ακολ. μεθ' ημων, και εκωλυομεν* (t -*σαμεν*) *αυτον* (om *οτι ουκ ηκολ. ημιν*) ⊢ | *ηκολουθει*: T *ακολουθει* 41. TH om *μου* | T^{s} *απολεσει* 42. t [*τουτων*] | T *τ. πιστευ. εις εμε* t *τ. πιστιν εχοντων* [*εις εμε*] 43. T h *σκανδαλιζη* 44. T [*οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβενυται*] 46. T ut v. 44. 47. t *καλον σοι εστ.* | [t] H^{s} om *την* sc| *γεενναν*: t add [*του πυρος*]

30. (7,24.) 33-37. Mt 18,1-5. Lc 9,46-48. 35. 10,43. 37. Mt 10,40. Io 13,20. 38-40. Lc 9,49s. 41. Mt 10,42. 42-47. Mt 18,6-9. 42. Lc 17,2. 43. Mt 5,30. 18,8. 47. Mt 5,29. 48. Is 66,24.

αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 πᾶς γὰρ πυρὶ
ἁλισθήσεται. 50 καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται,
ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας καὶ εἰρηνεύετε ἐν
ἀλλήλοις.

X

Responsio de repudio. Infantes admissi. Iuvenis dives divitiarumque pericula. Discipulorum praemia. Messiae mors. Ambitio filiorum Zebedaei. Bartimaeus caecus.

1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν,
καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. 2 καὶ προσελθόντες οἱ
Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι,
πειράζοντες αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν
ἐνετείλατο Μωϋσῆς; 4 οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον
ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· 7 ἕνε-
κεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι
εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος
μὴ χωριζέτω. 10 καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου
ἐπηρώτων αὐτόν. 11 καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν αὐτὴ
ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μα-
θηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγα-
νάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με,
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς
παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ
κατευλόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἷς καὶ

---

49. πας γαρ πυρι αλισθησ.: h ⊣ πασα γαρ θυσια αλι αλισθησ. ⊢ | αλισθησ.: T^{s} add [και πασα θυσια αλι αλισθησ.] 50. αλα pr et sc: TH αλας X,1. T συμπορευονται 2. T[H] προσελθοντες φαρισαιοι 5. t και αποκριθεις ο ιησ. ειπ. 6. αυτους (H [αυτους]): t add ο θεος 7. μητερα (TH om αυτου sc): T[t] add και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου 10. T^{s} επηρωτησαν 13. H ινα αυτ. αψητ. | επετιμ. τ. προσφερ.: t H επετιμησαν αυτοις

[49. Lev 2,13.] 50. Mt 5,13. Lc 14,34. X,1-12. Mt 19,1-9. 4. Deut 24,1. Mt 5,31. 6ss. Gen 1,27. 2,24. 11. Mt 5,32. Lc 16,18. 13-16. Mt 19,13-15. Lc 18,15-17. 17-27. Mt 19,16-26. Lc 18,18-27.

γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. 19 τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἓν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.

28 Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. 31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς

19. t H μη φον. μη μοιχ. h ⊣ μη μοιχ. μη πορνευσης ⊢ | TH om σου sc 20. ο δε: T[t] add αποκριθεις | εφη: t ειπεν 21. T^{8} εν σοι υστερει | T[H] om τοις 24. δυσκολον εστιν: T[t] add τους πεποιθοτας επι χρημασιν 25. TH^{8} δια τρυμαλιας ραφιδος | διελθειν: t εισελθειν 26. εαυτους: tH αυτον 27. αδυνατον — τω θεω: h ⊣ αδυν. εστιν, παρα δε τω θεω δυνατον ⊢ | δυνατα: t add [εστιν] | τω: H [τω] 28. T^{8} ηρξ. ο πετρ. λεγ. αυτω 29. T αποκριθεις ο ιησ. ειπεν t και αποκρ. κτλ. s. εφη ο ιησ. | ενεκεν sc: H [ενεκεν] 30. οικιας κτλ: h ⊣ ος δε αφηκεν οικιαν κ. αδελφας κ. αδελφους κ. μητερα κ. τεκ. κ. αγρ. μ. διωγμου εν τω αιω. τω ερχ. ζω. αιων. λημψεται ⊢ | Th μητερα 31. H [οι] εσχατοι

19. Ex 20,12-16. 28-31. Mt 19,27-30. Lc 18,28-30. 32-34. Mt 20,17-19. Lc 18,31-33.

λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 43 οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. 47 καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν

---

34. T κ. αποκτεν. [αυτον] 35. υιοι: H pm [δνο] 36. TH^{g} om με 37. TH om σου sc 43. εσται: h εστω 44. ος αν: T ος εαν | υμων: t H εν υμιν | γενεσθαι: T^{g}H ειναι 46. t ερχεται | T ιεριχω | TH βαρτίμαιος 47. h εστ. ο ναζαρην.

35-40. Mt 20,20-23. 37. (Ps 110,1.) 38. (14,36. Mt 26,39. Lc 12,50.) 39. (Act 12,2.) 41-45. Mt 20,24-28. Lc 22,25-27. 43. (9,35. Mt 23,11.) 46-52. Mt 20,29-34. Lc 18,35-43.

Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. 52 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI

Solemnis ingressio. Imprecatio ficus. Purgatio templi. De fide, precibus et placabilitate. De baptismo Iohannis.

1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2 καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. 4 καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· 10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπείνασεν. 13 καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ

---

51. T τι θελ. ποιησω σοι | H ραββουνει h -|κυριε ραββει|- 52. t H και ο ιησ. XI,1. και εις βηθαν.: TH^{g} εις βηθφαγη (t [εις βηθφ.]) και βηθαν. | των ελαι.: h το ελαι. 2. TH ουδ. ουπω ανθρωπ. | t H εκαθισεν 3. ειπατε: t add [οτι] | t αυτ. αποστ. [παλ.] h αποστ. παλ. αυτ. 4. TH om τον et την 6. T ειπον 7. αυτων: h εαυτων 8. κοψαντες: t εκοπτον 9.10. TH ωσαννα 11. T^{g}h οψιας | h [της ωρας]

5a. 5,34. XI, 1-10. Mt 21,1-11. Lc 19,29-38. Io 12,12-15. 8. (2 Reg 9,13.) 9. Ps 118,26. 11. (Mt 21,17.) 12-14. Mt 21,18ss.

μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ
ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν
ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ
ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα
τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται
πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.
18 καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς
αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξε-
πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωὶ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην
ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε
ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. 22 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ
τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ
διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται,
ἔσται αὐτῷ. 24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε
καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 καὶ ὅταν
στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περι-
πατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα
ποιῇς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον,
καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀπο-
κρίθητέ μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· ἐὰν
εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

13. t ου γαρ ην ο καιρ. συκων 17. και ελεγεν: t λεγων | H^{s} om αυτοις 18. πας γαρ: t οτι πας | TH εξεπλησσετο 19. οταν: t οτε | TH^{s} εξεπορευοντο 21. T ραββι 23. αμην: T add [γαρ] | T^{s} πιστευση | λαλει: t λεγει 28. η τις: T^{s} και τις | T^{s}H εδωκ. τ. εξουσ. ταυτ. 29. υμας: t add [καγω] 31. T[H] om ουν

15-18. Mt 21,12-16. Lc 19,45-48. Io 2,14-17. 17. Is 56,7. Ier 7,11. 20-24. Mt 21,20-22. 23. (Lc 17,6.) 25. Mt 6,14. [26. Mt 6,15.] 27-33. Mt 21,23-27. Lc 20,1-8.

32 ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες
γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. 33 καὶ ἀποκρι-
θέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII

Parabola de vinitoribus filii occisoribus; lapis repudiatus. Agitur de censu, resurrectione, principali praecepto, Davidis filio, legis peritorum ambitione et avaritia. Munusculum viduae.

1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρω-
πος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ
ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.
2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ
τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος· 3 καὶ λα-
βόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. 4 καὶ πάλιν ἀπέ-
στειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ
ἠτίμασαν. 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολ-
λοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες. 6 ἔτι ἕνα
εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων
ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς
ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν
αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν
αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 τί ποιήσει ὁ
κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς,
καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέ-
γνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
εἰς κεφαλὴν γωνίας· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 12 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι,
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν
παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ
τῶν Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 καὶ ἐλθόντες
λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι

---

32. λαον: t H οχλον | ειχον: h ℶ ηδεισαν ℸ 33. t λεγουσ. τω ιησου | κ. ο ιησ.: t add [αποκριθεις] XII, 1. T^{g} αμπελ. εφυτ. ανθρωπ. | T εξεδοτο 3. t οι δε λαβοντ. 4. T εκεφαλαιωσ. | T^{g} ητιμησαν 5. H αποκτεννυντ. 6. H ειχεν, t εχων | αυτον: t pm [και] | t προς αυτους εσχατ. 7. t ειπ. προς εαυτ. 8. t αυτ. απεκτ. 9. τι: T [t] add ουν 12. H απηλθαν

XII,1-12. Mt 21,33-46. Lc 20,9-19. 1. Is 5,1. 10s. Ps 118,22s. 13-17. Mt 22,15-22. Lc 20,20-26.

περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. 17 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· 19 διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. 21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· 22 καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. 23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συνζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ

14. TH *δουν. κηνσ. καισ.* | *κηνσον*: h ⊣ *επικεφαλαιον* ⊢ 15. *ιδων*: TH *ειδως* 17. [t] H om *αυτοις* | T *εθαυμαζον* 19. T^{s} *κ. τεκνα μη αφη* 23. TH om *οταν αναστωσιν* 24. *ειδοτες*: t *γινωσκοντες* 25. *αγγελοι*: [t] h pm *οι* | *εν τοις*: [T] h pm *οι* 26. *ο θεος* tr et qu: TH om *ο* 27. *ο θεος*: TH^{s} om *ο* | *πολυ*: T pm [*υμεις ουν*] 28. *ιδων*: t H *ειδως* | t *αυτοις απεκρ.* 29. *ο ιησ.*: T add [*αυτω*] | *πρωτη*: t add [*παντων εντολη*] 30. H^{s} om *της* pr | t [*και εξ ολης τ. διαν. σου*]

18-27. Mt 22,23-33. Lc 20,27-38. 19. Deut 25,5. 26. Ex 3,6. 28-34. Mt 22,34-40. (Lc 10,25ss.) 29s. Deut 6,4s.

ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἷς ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυείδ ἐστιν; 36 αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.

38 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· 40 οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. 43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· 44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

XIII

Interitus templi et civitatis. Pseudochristi; pericula et promissiones. Adventus iudicis.

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰ-

30. ισχ. σου: T[t] add αυτη πρωτη εντολη 31. αὕτη: T ομοια αὐτῇ t [ομοια] αὐτη 32. H^{s} om και pr | T ειπας 33. H^{s} om της pr | συνεσ.: T[t] add και εξ ολης της ψυχης | περισσ.: t πλειον | TH και θυσιων 34. T ιδ. [αυτον] | H [σι] 36. αυτος: T add [γαρ] | ειπεν sc: T^{s} λεγει | TH om ο | T^{s}h καθισον | H υποκατω 37. t εστιν υιος αυτου s.vi. αυτ. εστ. 40. TH κατεσθοντες | χηρων: h add -| και ορφανων |- 41. T^{s}h απεναντι 42. t ελθουσα δε 43. βεβλ.: TH εβαλεν XIII,1. ειπ: T[t] add εκ

31. Lev 19,18. 34. Mt 22,46. Lc 20,40. 35-37. Mt 22,41-45. Lc 20,41-44. 36. Ps 110,1. Act 2,34s. 38-40. Mt 23,6s. Lc 11,43. 20,46s. 40. [Mt 23,14.] 41-44. Lc 21,1-4.

κοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. 3 καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· 4 εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί. ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. 9 Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 10 καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 17 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος. 19 ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ γέγονεν

---

2. *αφεθη*: TH add *ωδε* | *καταλυθη*: h add ⊣ *και δια τριων ημερων αλλος αναστησεται ανευ χειρων* ⊢ 3. *ο πετρος*: TH om *ο* 4. t *ταυτα παντα συντελ.* 6. *πολλοι*: T[t] add *γαρ* 7. T[s] *ακουετε* h *ακουητε* | *δει*: T add [*γαρ*] 8. T *επι εθν.* | *εσονται* sc: T pm [*και*] 9. *παραδωσ.*: T[s] add [*γαρ*] | T *συναγωγας*, 15. [T]H[s] om *δε* | *καταβατω*: T add *εις την οικιαν* | TH *τι αραι*

1-9. Mt 24,1-8. Lc 21,5-12. 8. 4 Esdr 13,31. 9-13. Mt 10,17-22. Lc 21,12-19. 9. Mt 24,9. 10. Mt 24,14. 11. Lc 12,11s. 12. Mich 7,6. 13. Mt 24. 9,13. 14-23. Mt 24,15-25. Lc 21,20-24. 14. Dan 9,27. 15. Lc 17,31. 19. Ioel 2,2. Dan 12,1.

τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ Θεός, ἕως τοῦ νῦν καὶ
οὐ μὴ γένηται. 20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ
ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο
ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. 21 καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ
Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 ἐγερθήσονται δὲ ψευδόχριστοι
καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀπο-
πλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. 23 ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προείρηκα
ὑμῖν πάντα. 24 Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην
ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις
αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. 26 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.
27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ
τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ
δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος
ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος
ἐστίν· 29 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. 31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 Περὶ δὲ
τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐ-
ρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε
γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. 34 ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ
ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 γρηγορεῖτε
οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ
μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ
ὑμᾶς καθεύδοντας. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV

Insidiae. Unctio. Pactio Iudae. Coena ultima. Praedictiones.
Anxietas in horto. Captio. Damnatio. Abnegatio Petri.

1 7 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐζήτουν
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες

20. T[8] ει μη κυριος εκολοβ. 21. t ειπη υμιν | ιδε sc: pm T η t και 22. δε: TH γαρ | ποιησουσιν: TH δωσουσιν | τους εκλεκτους: T pm [και] 23. προειρηκα: t pm ιδου 27. εκλεκτους: H add [αυτου] 28. TH οτ. ηδη ο κλαδ. αυτ. | T εκφυῃ | t γινωσκεται 30. t παντα ταυτα 31. t κ. η γη παρελευσεται | TH[8] om μη 32. οι αγγελοι: th αγγελος 33. αγρυπν.: T add [και προσευχεσθε] | H [εστιν] 36. H εξεφνης

21. Lc 17,23. 22. (Deut 13,1.) 24-31. Mt 24,29-35. Lc 21,25-33. 24. Is 13,10. 34,4. Ez 32,7s. 26. Dan 7,13. 27. (Zach 2,6.) 32. Mt 24,36. 33. Mt 25,13. 34. (Mt 25,14ss. Lc 19,12ss.) 35. Mt 24,42. (Lc 21,34ss.) XIV,1s. Mt 26,1-5. Lc 22,1s.

ἀποκτείνωσιν· [2] ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

[3] Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. [4] ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; [5] ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ. [6] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί. [7] πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. [8] ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. [9] ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

[10] Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. [11] οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.

[12] Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; [13] καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, [14] καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; [15] καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. [16] καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

[17] Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. [18] καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. [19] ἤρξαντο

3. *συντριψ.*: T[t] pm *και* | TH *την αλαβαστρ.* 4. *ησ. δε τιν. αγαν. πρ. εαυτ.*: h ⊣ *οι δε μαθηται αυτου διεπονουντο και ελεγον* ⊢ | *πρ. εαυτους*: T add [*και λεγοντες*] 5. h *τριακοσ. δηναρ.* | TH *ενεβριμωντο* 6. T *ειργασ.* 7. *δυνασθε*: add T *αυτοις* tH *αυτοις* [*παντοτε*] 8. *εποιησ.*: T pm [*αὕτη*] | T^{s}H *το σωμα μου* 9. *εαν*: T *αν* 10. T *ισκαριωτης* 14. *εαν*: T *αν* | t *καταλυμα* [*μου*] 15. TH *και εκει* 16. T *οι μαθητ.* [*αυτου*] 18. T^{s} *ειπ. ο ιησ.* | *ο εσθιων*: h *των εσθιοντων* 19. *ηρξαντο*: T pm *οι δε*

3-9. Mt 26,6-13. Io 12,1-8. (Lc 7,36ss.) 10s. Mt 26,14-16. Lc 22,3-6. 12-16. Mt 26,17-19. Lc 22,7-13. 17-21. Mt 26,20-25. Lc 22,14.21-23. 18. (Ps 41,10. Io 13,18.)

λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· μήτι ἐγώ; 20 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ
τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ-
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄν-
θρωπος ἐκεῖνος. 22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας
ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ
σῶμά μου. 23 καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς,
καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ
αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου
ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 27 καὶ
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέ-
γραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθή-
σονται. 28 ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν
Γαλιλαίαν. 29 ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλι-
σθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα
φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· ἐάν με
δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτως δὲ καὶ
πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί, καὶ
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.
33 καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, 34 καὶ λέγει
αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε
καὶ γρηγορεῖτε. 35 καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα,
36 καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ
ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ.

---

19. T^{s} εις καθ εις | εγω: t add [και αλλος· μητι εγω] 20. T εις [εκ] των δωδ. | τρυβλιον: H pm [δν] 21. T [οτι] ο μεν | καλον: T add [ην] 22. λαβων: T add [ο ιησους] 24. της διαθηκ.: T pm το 31. TH εαν δεη με | TH απαρνησομαι | H ωσαυτ. [δε] 32. t προσευξομαι 33. H^{s} και τον ιακ. και τον ιωαν. 35. Th προσελθων | T^{s} επεσεν

22-25. Mt 26,26-29. Lc 22,18-20. 1 Cor 11,23ss. 24. (Ex 24,8.) 26-31. Mt 26,30-35. 26. Lc 22,39. 27. (Io 16,32.) Zach 13,7. 29ss. Lc 22,33s. Io 13,36ss. 32-42. Mt 26,36-46. Lc 22,40-46. 32. Io 18,1.

37 καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ
μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν
προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ ὑποστρέψας εὗρεν
αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ κατα-
βαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ἤδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 καὶ
ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ
ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·
ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγισεν.

43 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας ὁ
Ἰσκαριώτης εἷς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ
πρεσβυτέρων. 44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖς
λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε
ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί,
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ
ἐκράτησαν αὐτόν. 47 εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος
τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν
αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες
αὐτὸν ἔφυγον πάντες.

51 Καὶ εἷς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος
σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν
σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχον-
ται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.
54 καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς
τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρε-
τῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ

---

38. T εισελθητε 39. H [τον αυτ. λογ. ειπων] 40. υποστρεψας: T ελθων t [παλιν] ελθων H παλιν ελθων | TH om παλιν | T οι οφθαλμ. αυτων 41. T[H] om το sc 42. TH ηγγικεν 43. H [ο] ιουδ. | [T]H om ο ισκαριωτ. | οχλος: t add [πολυς] | TH και των πρεσβυτ. 44. TH συσσημον 45. T ραββι 46. T επεβαλον 47. T[H] om τις 48. TH συλλαβ. με; 49. t h εκρατειτε 51. TH Και νεανισκος τις 52. εφυγεν: t add [απ αυτων] 53. συνερχονται: T[t]h add αυτω 54. T συγκαθημ.

43-46. Mt 26,47-50. Lc 22,47-49. Io 18,3ss. 47-50. Mt 26,51-53. Lc 22,50-53. Io 18,10s. 53s. Mt 26,57s. Lc 22,54s. Io 18,13ss. 55-64. Mt 26,59-66.

Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες 58 ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.

65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. 71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς τρίς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

---

55. TH ηυρισκ. 58. αχειροπ. οικοδομ.: h + αναστησω αχειροπ. + 60. TH ουδεν; τι ουτ. | τι: h οτι 63. H διαρηξας 64. H τ. βλασφημιας; 68. h επισταμαι· συ τι λεγεις; | H om και αλεκτ. εφων. 69. ηρξα. παλ. λεγ.: T παλ. ηρξα. λεγ. th ειπεν 72. t [ευθυς] | T^{s}H δις φωνησ.

---

58. Io 2,19. 61ss. Lc 22,67ss. 62. Dan 7,13. 65. Mt 26,67s. Lc 22,63s. 66-72. Mt 26,69-75. Lc 22,54-62. Io 18,15-18. 25-27. 72. 14,30.

XV

Iesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur. Portenta. Sepultura.

1 Καὶ εὐθὺς πρωὶ συμβούλιον ἑτοιμάσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ
τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον,
δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ. 2 καὶ
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεις. 3 καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ
οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν·
οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς
οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλᾶτον.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὃν παρῃτοῦντο.
7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος,
οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος
ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἀπεκρίθη
αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχι-
ερεῖς. 11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν
Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς
ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ
Πειλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς
ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 15 ὁ δὲ Πειλᾶτος βουλόμενος ποιῆσαι
τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέ-
δωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν
πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ ἐνδιδύσκου-
σιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον
στέφανον· 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν
Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον
αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 καὶ ὅτε
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν
αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ.

XV,1. *ετοιμασ.*: TH^{s} *ποιησαντες* | TH om *των* sc 2. h *λεγεις;* 4. t *επηρωτησεν* | *αυτον*: T[H] add *λεγων* 6. T^{s} *ονπερ ητουντο* 8. t *αναβησας* | *εποιει*: T pm *αει* 10. H [*οι αρχιερεις*] 12. [T]H om *θελετε* | T^{s} om *ον λεγετε* H [*ον*] *λεγετε* 14. t *κακον εποιησ.* | t *εκραζον* 15. TH *βουλομ. τω οχλω το ικαν. ποιησ.* 16. T *συγκαλ.* 18. t *ο βασιλευς* 20. T *τα ιματια τα ιδια* H *τα ιματια αυτου*

XV,1-5. Mt 27,1s. 11-14. Lc 23,1ss. Io 18,28ss. 6-15. Mt 27,15-26. Lc 23,18-25. Io 18,39s. 19,1. 16-20. Mt 27,27-31. Io 19,2s.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν. 21 *καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.* 22 *καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος.* 23 *καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν.* 24 *καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ.* 25 *ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.* 26 *καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.*

27 *Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.* 29 *καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐᾶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις,* 30 *σῶσον σεαυτὸν καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.* 31 *ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι·* 32 *ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.*

33 *Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.* 34 *καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωΐ ἐλωΐ λεμὰ σαβαχθανεί, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με;* 35 *καί τινες τῶν παρεστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἠλείαν φωνεῖ.* 36 *δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας καθελεῖν αὐτόν.* 37 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν.* 38 *καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.* 39 *ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.*

---

20. *σταυρωσ.* (H *-σωσιν*): TH add *αυτον* 21. T *απο* 22. T [*τον*] *γολγοθα* | t H^{s} *μεθερμηνευομενος* 23. t *ο δε* 25. *εσταυρωσ.*: h ⊣ *εφυλασσον* ⊢ 28. T [*και επληρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα ανομων ελογισθη*] 29. H [*εν*] *τρισιν* 32. t [*του*] *ισραηλ* | T om *συν* 34. t *τη ωρα τη ενατη* | TH *ἐλωι ἐλωι λαμα* | H *ο θ. μου* [*ο θ. μου*] | *εγκατελ.*: h ⊣ *ωνειδισας* ⊢ 35. TH *παρεστηκοτων* h *εστηκοτων* 36. [T] H om *και* 38. TH *απ* 39. *ουτως*: T add [*κραξας*] | t H *υιος θεου ην*

21-26. Mt 27,32-37. Lc 23,26-31. Io 19,17ss. 24. Ps 22,19. 26. Io 19,19. 27-32. Mt 27,38-44. Lc 23,32-43. 27. Io 19,18. [28. Is 53,12. Lc 22,37.] 29. (Ps 22,8.) 33-39. Mt 27,45-54. Lc 23,44-47. 34. Ps 22,2. 36s. Io 19,29s. 36. (Ps 69,22.)

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προσάββατον, 43 ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν· 45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσήφ. 46 καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. 47 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

XVI

Mulieres ad sepulcrum Christi redivivi.
[Quibus apparuerit, quae mandaverit et promiserit. Sublatio in caelum.]

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 καὶ λίαν πρωὶ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. 3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; 4 καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. 5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ

40: *εν αις*: T add [*ην*] | *και* sc: t [*και*] | H *μαριαμ η μαγδ.* | T [*η*] *ιακωβου* 41. T *αι* [*και*] *οτε* t [*αι*] *και οτε* 42. T^{s} *προς σαββατον* 43. *ο απο*: H^{s} om *ο* 44. TH *εθαυμασεν* | *παλαι*: T^{s}H^{s} *ηδη* 46. TH *εθηκεν* | T *εν μνημειω* XVI,1. *μαρια* pr: H pm [*η*] | *ιακωβου*: TH pm [*του*] 2. T[t H] om *τη* | t [*των*] *σαββ.* | TH *μνημειον* | h *ανατελλοντος* 3. *εκ*: T^{s} *απο* 5. th *ελθουσαι*

40s. Mt 27,55s. Lc 23,49. Io 19,25. 42-47. Mt 27,57-61. Lc 23,50-55. Io 19,38-42. XVI,1-8. Mt 28,1-10. Lc 24,1-10. 7. 14,28.

τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

I

Praefatio. Gabrielis nuntius ad Zachariam et ad Mariam. Maria et Elisabet. Iohannes baptista nascitur; Zacharias vaticinatur.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ
τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼς παρέδοσαν
ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,
3 ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς
σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης
λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

---

8. H ειπαν, εφοβ. γαρ· ●●●●●● | T subscr. κατα μαρκον | T [H] add 9. Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, παρ' (t ἀφ') ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. 11. κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν. 12. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13. κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. 14. Ὕστερον δὲ (t H [δὲ]) ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον (t H add [ἐκ νεκρῶν]) οὐκ ἐπίστευσαν. 15. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16. ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. 17. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ἀκολουθήσει ταῦτα (h ταῦτα παρακολουθήσει)· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν ([t] h add καιναῖς), 18. καὶ ἐν ταῖς χερσὶν (t H [καὶ ἐν ταῖς χερσ.]) ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν, καὶ καλῶς ἕξουσιν. 19. Ὁ μὲν οὖν (t [οὖν]) κύριος Ἰησοῦς (t H [Ἰησοῦς]) μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. 20. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. (h add Ἀμήν.) | T subscr. κατα μαρκον | H add Ἅλλως· [Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας.]]

Inscr. T ευαγγελιον κατα λουκαν

[9ss. Io 20,1. 14-18. Lc 8,2. 11. Lc 24,10s. 12ss. Lc 24,13ss. 15s. Mt 28,19s. Lc 24,47. 19. Lc 24,50ss. Act 1,9. (Ps 110,1.)]
1,3. Act 1,1.

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ
ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις
ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ
ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι
προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς
τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ-
ευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε-
λος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι
εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν
σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρά
σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ
πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον
τὸν θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν
πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλείᾳ, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ
τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος
εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·
20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας
γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδο-
κῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
ναῷ. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν
ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς,
καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ
ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέ-
κρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν
κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

5. 7. H ελεισαβετ 7. TH [η] 8. t εναντιον 9. H ιερατιας 13. H ελεισαβ. 15. κυριου: [T] h pm του 17. h προσελευσετ. | T^{8} ηλιου 21. t H εν τω ναω αυτον 24. H ελεισαβ. 25. h ο κυριος

5. 1 Chr 24,10. 15. Num 6,3. Iud 13,4s. 17. Mal 4,5s. 19. Dan 8,16. 9,21.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ
τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς
παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς
αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.
29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ
ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μα-
ριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν
γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει
αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ
βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν
ἄγγελον· πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ,
καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον
κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου καὶ
αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν
αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ
πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό
μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη
εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν
εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ
ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρ-
τησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος
ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν·
εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου
πρὸς ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς
τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελα-
λημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ

26. T^{g}H ναζαρετ 28. *o αγγελος*: [T] post *εισελθων* H om | *μετα σου*: [T]^{g} ⊣ h ⊢ add *ευλογημενη συ εν γυναιξιν* 35. H *κληθησεται, υιος θεου* 36. H *ελεισαβ.* | T *συγγενης* | T^{g}H *συνειληφεν* 39. H *ορεινην* 40ss. H *ελεισαβ.* 42. *κραυγη*: t *φωνη* 43. T *προς με*

26s. Mt 1,18ss. 31. Is 7,14. Mt 1,21ss. 32. Is 9,6. 2 Sam 7,16. 33. Mich 4,7. Dan 7,14. 37. Gen 18,14. 46ss. 1 Sam 2,1ss. 48. 1 Sam 1,11.

ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς, 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυὶδ παιδὸς αὐτοῦ, 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς

---

49. H *ο δυνατος*, 57. H *ελεισαβετ* 59. H *ηλθαν* 61. H *ἐστιν* 63. t *πινακιδα* | TH om *το* 65. H *ορινη* 66. t *ακουοντες*

---

50. Ps 103,17. 53. Ps 107,9. 54. Is 41,8s. 55. Gen 17,7. 18,18. 22,17s. 68. Ps 41,14. 72,18. 111,9. 69. 1 Sam 2,10. Ps 18,3. 132,17. 70. Act 3,21. 71. Ps 106,10. (Is 35,4.) 72. Gen 17,7. Lev 26,42. 73. Gen 22,16. Mich 7,20.

Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν [74] ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ [75] ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. [76] καὶ σὺ δὲ παιδίον προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, [77] τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν [78] διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους [79] ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

[80] Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II

Occasione census Iesus Bethlehemi nascitur. Angeli et pastores. Circumcisio. Infans sistitur deo. Symeon et Anna. Puer in templo.

[1] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. [2] αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. [3] καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. [4] ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυείδ, [5] ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ. [6] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, [7] καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

[8] Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. [9] καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. [10] καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, [11] ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυείδ. [12] καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. [13] καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων

74. εχθρων: t add [ημων] 75. t H[g] πασαις ταις ημεραις 76. προ προσωπου: H ενωπιον 77. αυτων: t ημων 78. t H επισκεψεται 11,2. TH πρωτη εγεν. | th κυρεινου 3. εαυτου: t ιδιαν 4. T[g]H ναζαρετ 5. H ενκω 9. και pr: T add [ιδου] 12. [t] H[g] om το | εν φατνη: TH pm και κειμενον 13. H εξεφνης | T[g] h ουρανου

76. Mal 3,1. 79. Is 9,2. 80. 2,40. 11,2. (Act 5,37.) 6s. Mt 1,25. 2,1.

τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς
εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. 15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ'
αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς
ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο
τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες,
καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος
κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος
τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες
οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα
συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες,
δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ
ἴδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν,
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παρα-
στῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ
δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυ-
γόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεών,
καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παρά-
κλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν
αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν
θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ
πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν
τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· 29 νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ
σωτήριόν σου, 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 καὶ
ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς
λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ

---

14. th ευδοκια 15. οι ποιμενες: T pm [και οι ανθρωποι] | ελαλουν: T ειπον 19. h μαριαμ | T συμβαλλ. 20. TH ειδον 24. T νοσσους 25. T[8] ην ανθρωπ. 26. T πριν αν t πριν η s. πριν [η] αν H πριν [η] αν 28. αγκαλας: T add [αυτου] 33. TH om αυτου sc

---

14. (Is 57,19.) 21. Gen 17,12. Lev 12,3. 22. Lev 12,4.
23. Ex 13,2. 15. 24. Lev 12,8. 29s. (Gen 46,30.) 31s. Is 42,6. 49,6.

εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἰερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. 40 τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἰερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, 43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, 45 καὶ μὴ εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· 47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. 49 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

---

34. TH *αντιλεγομενον*, 35. T (*και σου — ρομφαια*) | [T] H^{s} om *δε* 36. t *ζησ. ετη επτα μετα ανδρ.* 36s. H *ασηρ, (αυτη προβεβ. — ογδοηκ. τεσσαρων,)* 39. *κατα*: TH pm *τα* | T^{s} *υπεστρεψ.* | t H *ναζαρετ* 40. T^{s}H *σοφίᾳ* 42. *αναβ. αυτων*: T^{s} add [*εις ιερουσολυμα*] 44. H *συγγενευσιν* 48. H *και εγω* | H *ζητουμεν* 51. t H *ναζαρετ* | *ρηματα*: T[t] add *ταυτα* 52. T om *εν τη* H om *εν* | T^{s} *ηλικ. και σοφ.*

---

34. Is 8, 14. 39. (Mt 2,22s.) 40. 1,80. 52. (1 Sam 2,26.)

III

Iohannes baptista in deserto. Herodes. Iesu immersio et genealogia.

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἅννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 7 Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. 15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, 16 ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ

III,1. ηγεμονευοντος: h ⊣ επιτροπευοντος ⊢ | T τετραρχουντος | H αβειληνης 3. TH om την 4. T βοωντος· ευ τη ερημω ετοιμασ. 8. th αξ. καρπ. 9. H [καλον] 14. T^{s} ποιησομεν | προς αυτους: TH αυτοις | μηδενα sc: TH μηδε 16. T^{s} απεκριν. ο ιωαν. απασιν λεγ.

III,2ss. Mt 3, 1ss. Mc 1, 2ss. Io 1, 6ss. 4-6. Is 40, 3-5. 7-9. Mt 3, 7-10. 15ss. Io 1, 15ss. 16s. Mt 3, 11s. Mc 1, 7s.

πυρί· 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα
αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν
λαόν· 19 ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ
Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν
ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν,
κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ
Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν,
22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περι-
στερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱός
μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν
υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ,

τοῦ Ἡλεὶ
24 τοῦ Ματθὰθ
τοῦ Λευεὶ
τοῦ Μελχεὶ
τοῦ Ἰαννοὶ
τοῦ Ἰωσὴφ
25 τοῦ Ματταθίου
τοῦ Ἀμὼς
τοῦ Ναοὺμ
τοῦ Ἑσλεὶ
τοῦ Ναγγαὶ
26 τοῦ Μαὰθ
τοῦ Ματταθίου
τοῦ Σεμεεὶν
τοῦ Ἰωσὴχ
τοῦ Ἰωδὰ
27 τοῦ Ἰωανὰν
τοῦ Ῥησὰ
τοῦ Ζοροβάβελ
τοῦ Σαλαθιὴλ
τοῦ Νηρεὶ
28 τοῦ Μελχεὶ
τοῦ Ἀδδεὶ
τοῦ Κωσὰμ
τοῦ Ἐλμαδὰμ
τοῦ Ἤρ
29 τοῦ Ἰησοῦ
τοῦ Ἐλιέζερ
τοῦ Ἰωρεὶμ
τοῦ Ματθὰθ
τοῦ Λευεὶ
30 τοῦ Συμεὼν
τοῦ Ἰούδα
τοῦ Ἰωσὴφ
τοῦ Ἰωνὰμ
τοῦ Ἐλιακεὶμ
31 τοῦ Μελεὰ
τοῦ Μεννὰ
τοῦ Ματταθὰ
τοῦ Ναθὰμ
τοῦ Δαυεὶδ
32 τοῦ Ἰεσσαὶ
τοῦ Ἰωβὴδ
τοῦ Βοὸς
τοῦ Σαλὰ
τοῦ Ναασσὼν
33 τοῦ Ἀμιναδὰβ
τοῦ Ἀδμεὶν

---

17. T^{g} και διακαθαριει | T κ. συναξει 19. T τετραρχης 20. κατεκλ.: T[t] pm και 22. συ ει ο υιος κτλ: h ⊣ υιος μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε ⊢ 24. TH ματθατ 25. T μαθθαθιου 26. t ματαθιου 29. TH μαθθατ 31. T ναθαν 32. H ιωβηλ | σαλα: T^{g} σαλμων 33. H om του αμιναδαβ | του αδμειν: T om h του αδαμ

19ss. Mt 14,3ss. Mc 6,17ss. 20. Mt 4,12. Mc 1,14. 21ss. Mt 3,13ss. Mc 1,9ss. Io 1,29ss. 22. 9,35. 23ss. Mt 1,1-17. 27. 1 Chr 3,17. Esdr 3,2. 31. 2 Sam 5,14. 1 Sam 16,1.13. 32ss. Ruth 4,18-22. 33. 1 Chr 2,1ss. Gen 29,35.

τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ῥαγαῦ τοῦ Ἐνὼχ
τοῦ Ἐσρὼμ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἰάρετ
τοῦ Φάρες τοῦ Ἔβερ τοῦ Μελελεὴλ
τοῦ Ἰούδα τοῦ Σαλὰ τοῦ Καϊνὰμ
34 τοῦ Ἰακὼβ 36 τοῦ Καϊνὰμ 38 τοῦ Ἐνὼς
τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴθ
τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Σὴμ τοῦ Ἀδὰμ
τοῦ Θάρα τοῦ Νῶε τοῦ θεοῦ.
τοῦ Ναχὼρ τοῦ Λάμεχ
35 τοῦ Σεροὺχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ

IV

Temptatio. Iesus Nazarethi vitae periculum subit. Sanantur Capharnaumi daemoniacus, socrus Petri, alii. Discedit docturus per Galilaeam.

1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. 5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον

33. *αρνει*: T^{8} *αραμ* | t H *εσρων* 36. T^{8} *καιναν* 37. T *ιαρεδ* | TH *μαλελεηλ* | T *καιναν* IV,4. *ο ανθρωπος*: T add [*αλλ επι παντι ρηματι θεου*] 6. *εαν*: TH *αν* 8. Th *κ. αποκρ. αυτω ειπ.* (t *ειπ. αυτω*) *ο* (h [*ο*]) *ιησ.* | TH *κυρ. τ. θεον σου προσκυν.* 9. t *και ηγαγεν αυτ.* | *εστησεν*: T add [*αυτον*] | H *ειπ.* [*αυτω*]

34a. Gen 21,2a. 11,26. 1 Chr 1,24-27. 36-38. 1 Chr 1-4. Gen 11,10. 5,32. 28a. 25. 4,25a. 5,3. IV,1-13. Mt 4,1-11. Mc 1,12a. 2. (Ex 34,28.) 4. Deut 8,3. 8. Deut 6,13. 10a. Ps 91,11a.

τὸν πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. 22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. 25 ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλείου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλείας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

---

12. t κ. αποκρ. ο ιησ. ειπ. αυτω 16. T ναζαρετ t ναζαρεθ | TH^{s} τεθραμμενος 17. αναπτ.: TH ανοιξας | τοπον: T[H] pm τον 20. t παντ. εν τη συναγ. οι οφθαλμ. ησ. 22. T^{s} ουχι ουτ. εστ. [ο] υιος ιωσ. 23. εις την: T om την 24. εαυτου: TH αυτου 25. TH om οτι | επι ετη: TH^{s} om επι 26. t σαρεφθα

---

12. Deut 6,16. 14. Mt 4,12. 23. Mc 1,14. 16. (Mt 13,54. Mc 6,1.) 18. Is 61,1. (58,6.) 19. (Lev 25,10.) 24. Mt 13,57. Mc 6,4. Io 4,44. 25. 1 Reg 17,1.9 Iac 5,17. 27. 2 Reg 5,14.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ
ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· 32 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου
ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος
τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ
ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον
ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος
ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς ὁ λόγος
οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ
εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
38 Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ με-
γάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω
αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας
νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ
αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. 41 ἐξήρχοντο δὲ
καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν
Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον,
καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον
αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς
ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς
συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

V

Piscatus Petri. Leprosus. Paralyticus per tectum illatus; blasphemiae criminatio. Levi eiusque convivium. Discipuli non ieiunantes.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεν-
νησαρέτ, 2 καὶ εἶδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ

33. μεγαλη: T add [λεγων] 35. απ pr: t εξ 39. παραχρ. δε: t και παραχρ. 40. t H^{g} απαντες | t επιθεις | t h θεραπευσεν 41. T^{g}H^{g} εξηρχετο | T^{g}H κραζοντα 43. t h ευαγγελ. δει με | επι: t εις 44. t εν ταις συναγωγαις | γαλιλαιας: t H^{g} ιουδαιας V,1. και ακου.: t του ακου. 2. TH ειδεν | T^{g} δυο πλοια H^{g} πλοια δυο

3 12. Mt 7,28s. Mc 1,21s. 33-37. Mc 1,23-28. 38-41. Mt 8,14-16. Mc 1,29-34. 42-44. Mc 1,35-39. V,1-11. (Mt 4,18-22. Mc 1,16-20.)

δὲ ἁλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. 4 ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος,

---

2. T αλιεις | t αποβαντ. [απ αυτ.] | TH^{g} επλυνον 3. T^{g} και καθισ. | T εδιδ. εκ του πλοιου H εκ του πλοιου εδιδ. 5. ειπεν: T add αυτω | t το δικτυον 6. t το δικτυον 7. T ηλθον 9. ἣ: TH^{g} ων 10. ο ιησ.: [T]H om ο 12. T^{g} και ιδων τον 13. ειπων: TH λεγων 14. εις μαρτυριον αυτοις: h ⊣ινα εις μαρτυριον η υμιν τουτο⊢ 17. αυτον: T^{g} αυτους

---

6. (Io 21,6.) 12-16. Mt 8,2-4. Mc 1,40-45. 14. Lev 14,2. 17-26. Mt 9,1-8. Mc 2,1-12.

καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἆρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. 28 καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 29 καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. 30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες· 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεῦσαι; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 36 Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον πα-

---

18. θεναι: H add [αυτον] 22. T [αποκριθεις] 24. h παραλυτικω 26. H ειδαμεν 29. h μετ αυτου 30. T γραμμ. [αυτων] 31. H [ο] ιησους 33. οι μαθητ.: T pm [δια τι] | T πινουσιν; 34. t νηστευειν

---

20. 7,48. 21. (Is 43,25.) 27-32. Mt 9,9-13. Mc 2,13-17. 33-35. Mt 9,14s. Mc 2,18-20. 36-39. Mt 9,16s. Mc 2,21s.

λαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI

Discipuli sabbato spicas evellunt. Sicca manus sabbato sanatur. Apostolorum XII electio. Oratio ad populos.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν. 2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον· τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖς σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυείδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. 8 αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰς ἔστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. 10 καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ

36. t σχιζει . . . συμφωνει 38. βλητεον: T add [και αμφοτεροι συντηρουνται] 39. H [ουδεις (h pm και) — χρηστ. εστιν] | θελει: t pm [ευθεως] | t χρηστοτερος VI, 1. T^{s}H^{1} om δευτεροπρωτω | T^{s}H και ησθ. τους στ. 2. H ειπαν | TH om ποιειν 3. TH πρ. αυτ. ειπ. ο (H [ο]) ιησ. t ο ιησ. ειπ. πρ. αυτ. | οποτε: TH οτε | T^{s}H om οντες 4. TH [ως] | TH λαβων εφαγεν | και τοις: TH om και 5. [T]H om οτι | H^{s} εστ. του σαββ. ο υιος του ανθρ. 7. παρετ. δε: H add αυτον | h θεραπευσει | t κατηγοριαν 9. H [ο] ιησους 10. η χειρ αυτου: T add [ως η αλλη]

VI, 1-5. Mt 12, 1-8. Mc 2, 23-28. 3a. 1 Sam 21, 6. 6-11. Mt 12, 9-14. Mc 3, 1-6. 12a. Mc 3, 13-15.

θεοῦ. 13 καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους
ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ
Βαρθολομαῖον 15 καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλ-
φαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, 16 καὶ Ἰούδαν Ἰα-
κώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, 17 καὶ κατα-
βὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν
αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ
Ἰερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον
ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ
ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ
ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ. 21 μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.
μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. 22 μακάριοί ἐστε ὅταν
μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ
ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε·
ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ
γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 24 Πλὴν οὐαὶ
ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. 25 οὐαὶ
ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν,
ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς
πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδο-
προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούου-
σιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν
ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ
τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 τῷ τύπτοντί σε εἰς τὴν σιαγόνα
πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ
τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. 30 παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ
τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶ-
σιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 καὶ
εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ

14. t [και] ιακωβ. . . [και] φιλιπ. 15. t [και] μαθθ. | T[H] om και ante ιακωβ. 16. t [και] ιουδ. | os: T add [και] 17. T om πολυς | H ηλθαν 19. t ϛητει 25. νυν pr: T [νυν] 26. TH καλ. υμας ειπ. | t [παντες] 28. περι: T[3] υπερ 29. εις: TH επι 30. παντι: T add [δε] | αιτουντι: T[t] pm τω 31. [t]H[3] om και υμεις

14-16. Mc 3,16-19. Mt 10,2-4. Act 1,13. 17-19. Mc 3,7ss. Mt 4,24s. 20s. Mt 5,3-6. 22-26. Mt 5,11s. 27s. Mt 5,44. 29s. Mt 5,39s. 42. 31. Mt 7,12. 32-36. Mt 5,46s.

γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. 36 γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. 37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. 39 Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς. μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται; 40 οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. 43 Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. 46 Τί δέ με καλεῖτε· κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; 47 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὁμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν

33. T[H] om γαρ | οι αμαρτ.: T[t] pm γαρ 34. T δανειζετε t δανεισητε | λαβειν: t [απο]λαβειν | H [εστιν] | T και [γαρ] αμαρτ. | T δανειζουσ. 35. T δανειζετε | TH^{s} μηδεν 36. καθως: T add [και] 37. T^{s} om και tr | t δικαζετε κ. ου μη δικασθητε 38. h μετρηθησεται 42. πως: T pm [η] | εκβαλειν: T^{s} post διαβλεψεις 43. T [παλιν] 45. της καρδιας: T[t] add αυτου 46. α λεγω: h ο λεγω

34. (Lev 25,35ss.) 35. Mt 5,45. 37^{a}. Mt 7,1s. 38. Mc 4,24. 39. Mt 15,14. 40. Mt 10,24. Io 13,16. 15,20. 41s. Mt 7,3-5. 43s. Mt 7,16s. 12,33. 44. (Iac 3,12.) 45. Mt 12,34s. 46. Mt 7,21. 47-49. Mt 7,24-27.

καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

VII

Centurionis servus. Iuvenis Naini mortuus. Iohannis baptistae legati; Iesu de eo et aequalibus sententia. Peccatrix Iesum ungens veniam nacta. Parabola de duobus debitoribus.

1 Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.

2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν φίλους ὁ ἑκατοντάρχης λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. 12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα,

---

48. T οικοδομεισθαι VII, 1. th Επει δε 4. ηρωτων: TH παρεκαλουν 6. TH απο της οικι. | επεμψεν: T add προς αυτον | T εκατοντ-αρχος | λεγων: TH add αυτω | t ειμι ικανος 7. t ιαθησεται 10. δουλον: t pm [ασθενουντα] 11. T^{s}H^{s} εν τω εξης | T^{s} επορευετο | t [αυτω] | T^{s}H om ικανοι 12. αὐτη: H αὐτὴ | t [ην] χηρα

VII,1. (Mt 7,28.) 2-10. Mt 8,5-13.

καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 23 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. 26 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. 31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ

---

12. T [ην] συν αυτη 13. TH επ αυτη 14. νεανισκε: h add ⊣ νεανισκε ⊢ 15. h εκαθισεν 16. TH^{1} παντας 17. T και [εν] παση 19. αλλον: T^{s}H στερον 20. H απεστειλεν | αλλ.: th στερον 21. εκεινη: t αυτη [δε] 22. [T]H om οτι | κωφοι: [t]H pm και 24. 25. 26. TH εξηλθατε 28. [T]H om προφητ. 28-30. H αυτ. εστιν.— Και ... υπ αυτου.—

---

15. (3 Reg 17,23 LXX.) 18-23. Mt 11,2-6. 19. (Deut 18,15.) 22. (Is 35,5s.) 24-35. Mt 11,7-19. 27. Mal 3,1. Mc 1,2. 30. (Act 13,46.)

τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

36 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. 42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. 47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

---

32. λεγοντες: H a λεγει 33. μη: T μητε | TH εσθων | μηδε: TH μητε 34. H εσθων 35. TH^{s} απο παντ. τ. τεκν. αυτ. t απο τ. τεκν. αυτ. [παντ.] 38. TH εξεμασσεν 39. προφητης: t H pm [o] 41. II χρεοφιλετ. | T δανειστη 42. t τις ουν [αυτων] 43. σιμων: T pm [o] 44. TH^{s} υδ. μοι επι ποδας 45. TH^{s} διελιπεν 46. TH τους ποδ. μου 47. αυτης: TH post αι αμαρτιαι

---

23. (Mt 3,4.) 36ss. (Mt 26,6ss. Mc 14,3ss. Io 12,3ss.)

VIII

Feminae victum ministrantes. Parabola de satore. Candela non occultanda. Christi mater et fratres. Tempestas. Daemones Legionis et sues. Iairi filia et mulier sanguine fluens.

1 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν*
καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 *καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθερα-*
πευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ κα-
λουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 *καὶ*
Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι
πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 *Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευο-*
μένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς· 5 *ἐξῆλθεν ὁ σπείρων*
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν
ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 *καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,*
καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 *καὶ ἕτερον ἔπεσεν*
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
αὐτό· 8 *καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν*
ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων
ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

9 *Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίς αὕτη εἴη ἡ πα-*
ραβολή. 10 *ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς*
βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέπον-
τες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. 11 *ἔστιν δὲ αὕτη*
ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 *οἱ δὲ παρὰ*
τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει
τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.
13 *οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται*
τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύου-
σιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 *τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας*
πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου
καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφο-
ροῦσιν. 15 *τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ*
καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρπο-
φοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. 16 *Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν*
σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν, ἵνα

VIII,3. TH *ιωανα* 7. T *συμφυεισ.* 9. T *τις ειη η παραβ. αυτη* t *τις αυτη ειη παραβ.* 12. t *οι ακουοντες* 13. TH^{s} *επι της πετρας* | *ουτοι*: h *αυτοι* 14. T *συμπνιγ.* 16. T *αλλα*

VIII,2s. (Mt 27,55s. Mc 15,40s. [16,9.]) 4-8. Mt 13,1-9. Mc 4,1-9. 9s. Mt 13,10s. Mc 4,10-12. 10. Is 6,9. 11-15. Mt 13,18-23. Mc 4,13-20. 16. 11,33. Mc 4,21. Mt 5,15.

οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. 18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. 29 παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. 30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοί ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων

---

19. TH om αυτου pr 20. TH om οτι | T^{8}H θελοντ. σε 23. h λαιλ. εις τ. λιμν. ανεμ. 24. t εγερθεις 26. TH γερασηνων 27. υπηντησεν: T add [αυτω] | t τις ανηρ h [τις] ανηρ | εχων: T^{8} ος ειχεν | t δαιμ. εκ χρονων ικανων και ιματ. ουκ ενεδιδυσκετο 28. H [του θεου] 29. t h παρηγγειλεν | υπο: tH^{8} απο 30. H om λεγων | T^{8} οτι δαιμ. πολλα εισηλθ.

---

17. 12,2. Mc 4,22. Mt 10,26. 18. 19,26. Mc 4,25. Mt 13,12. 25,29. 19-21. Mt 12,46-50. Mc 3,31-35. 22-25. Mt 8,23-27. Mc 4,35-41. 26-39. Mt 8,28-34. Mc 5,1-20.

ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 33 ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. 34 ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. 37 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 39 ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. 46 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.

32. t H^{g} *βοσκομενη* 35. TH *ηλθαν* et *συραν* | T *εξεληλυθει* | H [*του*] *ιησ.* 37. TH *ηρωτησεν* | TH *γερασηνων* 38. TH *εδειτο* | t *τα δαιμ. εξεληλ.* 40. T^{g}H *Εν δε τω υποστρ.* | T^{g} *υποστρεψαι* 41. *αυτος*: T^{g}H^{g} *ουτος* | T [*του*] *ιησου* 42. H *αὐτὴ* | *εν δε τω υπαγειν*: t *και εγενετο εν τω πορευεσθαι* 43. [t] H om *ιατρ. προσαναλ. ολ. τ. βιον* 45. [t] H om *και οι συν αυτω* | *αποθλιβουσιν*: T add [*και λεγεις· τις ο αψαμενος μου;*]

40-48. Mt 9,18-22. Mc 5,21-34.

48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου
εἰς εἰρήνην. 49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ
ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε
τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ
φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ
Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μη-
τέρα. 52 ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·
μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ κατεγέλων
αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς
αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου. 55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ
πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆ-
ναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν
αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

IX

Mandata ad apostolos. Herodes de Iesu. Quinque milibus cibus praebetur. Quis sit Christus et quales poscat discipulos. Transfiguratio. Daemoniacus ab apostolis non sanatus. Eorum ambitio et iracundia. Sectandi impedimenta.

1 Συνκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν. 2 καὶ
ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι,
3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον
μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας
ἔχειν. 4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν
ἐξέρχεσθε. 5 καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ
τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. 6 ἐξερχόμενοι δὲ διήρ-
χοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.
7 Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ
διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
8 ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλείας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις
τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρῴδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε-
κεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.

---

48. TH θυγατηρ 49. λεγων: T add [αυτω] | μηκετι: t μη 50. αυτω: t add [λεγων] | t πιστευε 52. ουκ: TH ου γαρ 54. TH εγειρε 55. t δοθην. αυτη IX,1. T συγκαλεσ. | δωδεκα: t add [αποστολους] | h εδωκ. δυναμ. αυτοις 2. ιασθαι: T add [τους ασθενεις] 3. [T]H om ανα 5. και τον: TH om και | T[2] αποτιναξατε 7. T τετραρχης 9. H [ο] ηρωδης | ακουω: T pm [εγω]

49-56. Mt 9,23-26. Mc 5,35-43. IX,1-6. Mt 10,1.5ss. Mc 6,7-13. 7-9. Mt 14,1s. Mc 6,14-16.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα
ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς
πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν
αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἴατο. 12 ἡ δὲ ἡμέρα
ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπό-
λυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ
ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ
τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς.
οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο,
εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦ-
τον βρώματα. 14 ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ
πεντήκοντα. 15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας.
16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορ-
τάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων,
κόφινοι δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα
με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην
τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν
ἀρχαίων ἀνέστη. 20 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε
εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. 21 ὁ
δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, 22 εἰπὼν
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆ-
ναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ
ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι,
ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν,
καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος
κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς;
26 ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ

---

12. H *ειπαν* | T *και [τους] αγρ.* 13. T[8]h *αυτ. υμεις φαγ.* | Th *πεντε αρτ.* 14. *δε* pr: TH *γαρ* | *ανα*: [T]H pm *ωσει* 15. h *παντας* 18. *συνησαν*: h *συνηντησαν* | t *με λεγουσ. οι οχλ.* 22. *εγερθηναι*: th *αναστηναι* 23. h *απαρνησασθω* 24. *εαν*: TH *αν* 25. h *ωφελει* 26. t [*λογους*]

10-17. Mt 14,13-21. Mc 6,30-44. Io 6,1-13. 18-22. Mt 16,13-23. Mc 8,27-33. (Io 6,68ss.) 22. 24,7. 23-27. Mt 10,38s. 16,24-28. Mc 8,34-9,1. 24. 17,33. Io 12,25.

υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἠλείας, 31 οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. 33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλείᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. 35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοι ἐστίν, 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. 40 καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· 44 θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους

27. T^{1} εστωτων 28. H^{1} om και pr 31. T εμελλεν 32. T ειδον 34. t επεσκιασεν | εισελθ. αυτους: t εκεινους εισελθ. 37. T [εν] τη εξ. ημ. h ⊣ δια της ημερας ⊢ 38. TH επιβλέψαι 39. H εξεφνης | tH μολις 41. t τον υιον σου ωδε

28-36. Mt 17,1-8. Mc 9,2-8. 37-45. Mt 17,14-23. Mc 9,14-32.

τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς πόλιν Σαμαριτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; 55 στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι

---

47. *ειδως*: T^{sh} *ιδων* | TH *παιδιον* 48. *εαν*: H *αν* | *αν*: T *εαν* | *εστιν*: t *εσται* 49. TH om *ο* ante *ιωαν.* | H *ειδαμεν* | *επι*: t H *εν* | t H *εκωλυομεν* 50. T *ο ιησους* 51. [T]H om *αυτου* sc 52. *πολιν*: TH *κωμην* | TH *σαμαρειτων* | *ωστε*: H *ως* 54. *οι μαθηται*: T add [*αυτου*] | *αναλωσαι αυτους*: [t]-|h|- add *ως και ηλιας* (H *ηλειας*) *εποιησεν* 55. *επετιμησεν αυτοις*: h add -| *και ειπεν· ουκ οιδατε ποιου πνευματος εστε.* 56 [*ο υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας* [*ανθρωπων*] *απολεσαι αλλα σωσαι.*]|- 57. *αν*: T *εαν* 58. H [*ο*] *ιησ.* 59. *επιτρεψον*: T[t]h pm *κυριε*

46-48. Mt 18,1-5. Mc 9,33-37. 48. Mt 10,40. Io 13,20. 49-50. Mc 9,38-40. 54. (2 Reg 1,10.) 57-60. Mt 8,19-22.

τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X

Septuaginta discipuli ablegantur et gaudentes redeunt. Quid ut vivas sit faciendum, et quis proximus. Parabola de Samaritano misericorde. Martha et Maria.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. 2 ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 Οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. 16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

62. T *ο ιησ. πρ. αυτ.* t H [*πρ. αυτ.*] *ο ιησ.* | *επιβ. τ. χει. αυτου* ([T]H om *αυτου*) — *οπισω*: h ⊣ *εις τα οπισω βλεπ. και επιβαλλων τ. χει. αυτου επ αροτρ.* ⊢ X,1. [T]H om *και* pr | *εβδομ.*: H add [*δυο*] | *δυο*: H add [*δυο*] 2. t *οπ. εκβ. εργατ.* 4. *μη* tr: t *μηδε* | *μηδενα*: TH pm *και* 6. t H^{s} *εκει η* | T *επαναπαυσετ.* 12. TH om *δε* 13. t *βηδσαϊδα* 15. t *η εως ουρ. υψωθεισα* | *αδου*: TH pm *του* | t H^{s} *καταβηση*

X,2. Mt 9,37s. 3. Mt 10,16. 4-12. Mt 10,9-15. 4ss. 9,3-5. 7. 1 Tim 5,18. (1 Cor 9,14.) 13-15. Mt 11,21-23. 15. Is 14,15. 16. (Mt 10,40. Io 13,20.)

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε,
καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. 18 εἶπεν
δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω
ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ
οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι
τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ
εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν
σου. 22 καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν· πάντα μοι
παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ
υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ
ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς
μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες
ἃ βλέπετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς
ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ
ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
25 Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων·
διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν
πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; 27 ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς
καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. 29 ὁ
δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν
μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατ-
έβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰερειχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ
καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες
ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ
ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ Λευείτης
γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν.
33 Σαμαρίτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγ-
χνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων

17. ἑβδομ.: H add [δυο] 18. h εκ τ. ουραν. ως αστραπ. 19. h αδικηση 20. T εγγεγρ. 21. εν τω: TH om εν | TH ευδοκ. εγεν. 22. TH om κ. στραφ. πρ. τ. μαθητ. ειπεν | εαν: TH αν 24. TH ειδαν 25. λεγων: T pm [και] 27. h om σου pr | [T]H^{s} om της 30. υπολαβων: T add δε | T ιεριχω 31. H [εν] τη οδω 32. TH om γενομενος 33. TH σαμαρειτ. | ιδων: T add [αυτον]

19. (Ps91,13.) 21s. Mt 11,25-27. 23s. Mt 13,16s. 25-27. (18,18ss.) Mt 22,35ss. Mc 12,28ss. 27. Deut 6,5. Lev 19,18. 28. (Lev 18,5.)

ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; 37 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. 41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

XI

Oratio dominica. Precandi assiduitas et fiducia. Criminatio auxilii diabolici. Quis vere beatus sit. Aequales depravati. Sermones convivales adversus Pharisaeos et legis peritos.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς

34. TH *πανδοχειον* 35. h *εδωκεν δυο δηναρια* | TH *πανδοχει* 36. *τις*: T add [*ουν*] 37. H [*ο*] *ιησ.* 38. T^{s}H *Εν δε τω πορευεσθαι αυτ.* | [T]H om *και* | T^{s} *εις τον οικον* [*αυτης*] h [*εις τον οικον αυτης*] 39. T *μαρια* | H [*η*] *και παρακ.* | *κυριου*: t *ιησου* 40. TH *κατελειπεν* | *ειπον*: T^{s} *ειπε* 41. *κυριος*: T^{s} *ιησους* 41s. H *μεριμνας και θορυβ. περι πολλα,* 42 *ολιγων δε εστ. χρ. η ενος· μαριαμ γαρ* h *θορυβαζη· μαριαμ* 42. *γαρ*: T^{s} *δε* | *αυτης*: T pm [*απ*] XI,2. t *προσευχεσθε*

38s. (Io 11,1ss. 12,1ss.) XI,2-4. Mt 6,9-13.

εἶπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. 9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· 15 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 τότε

8. T *αναιδειαν* 9. TH *ανοιγησεται* 10. TH *ανοιγησεται* th *ανοιγεται* 11. h *αιτησ. τον πατ.* | [t]H^{s} om *αρτον — η και* (h *η* [*και*]) 12. [t]H om *μη* 13. H [*ο*] *εξ* | *πν. αγιον*: h ⊣ *αγαθον δομα* ⊢ 14. [T]tH om *και αυτο ην* | *εξελθοντος*: t *εκβληθεντος* 15. TH *ειπαν* | H *βεεζεβουλ* (it v. 18s.) 17. TH^{s} *εφ εαυτ. διαμερ.* 19. Th *κριτ. υμ. εσοντ.* tH *υμ. κριτ. εσοντ.* 20. *εκβαλλω*: TH pm [*εγω*] 24. *λεγει*: [tH] pm *τοτε* (h *αναπαυσιν και μη ευρισκον. τοτε*) 25. *ευρισκει*: tH add [*σχολαζοντα*]

9-13. Mt 7,7-11. 14s. Mt 9,32-34. 12,22ss. Mc 3,22. 16. Mt 12,38. 16,1. Mc 8,11. 17-23. Mt 12,25-30. Mc 3,23-27. 23. 9,50. Mc 9,40. 24-26. Mt 12,43-45.

πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.

27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς Νινευείταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 33 Οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. 34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. 35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον,

27. T επαρ. τις γυνη φων. 30. H [o] ιωνας | T νινευϊτ. 32. T νινευται 33. H κρύπτην | φεγγος: T^{s}H φως 34. 36. H φωτινον et σκοτινον 35s. h† 36. TH μερος τι h [τι] μερος | τη αστρ.: h pm εν 40. t το εσωθ. κ. το εξωθ. 42. T αλλ ουαι

29-32. Mt 12,38-42. 31. 1 Reg 10,1. 32. Ion 3,5. 33. 8,16. Mt 5,15. Mc 4,21. 34. Mt 6,22s. 39. Mt 23,25. 42. Mt 23,23.

καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει
ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι
ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπα-
σμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα
τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.
45 Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα
λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς
οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.
47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ
πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ
συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέ-
κτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία
τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ
αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ αἵματος Ἅβελ ἕως αἵμα-
τος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ
οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως·
αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,
54 ἐνεδρεύοντες, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XII

Fermentum Pharisaeorum. Quis metuendus sit. Peccatum in spiritum sanctum. Lis hereditatis. Parabola de divite vana meditante. Non anxie curandum nec metuendum, sed caelestia sectanda et vigilandum. Immissio ignis. Signa temporum.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε
καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
πρῶτον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις

42. ταυτα: TH add δε 44. ως τα μνημ. τα: h ⊣ μνημεια ⊢ | t [οι] περιπατ. 47. και οι: TH οι δε 48. και συνευδοκειτε: h ⊣ μη συνευδοκειν ⊢ | οικοδομ.: t add [αυτων τα μνημεια] 49. T [εκ]διωξουσιν t H διωξουσ. 50. T^{s}H^{s} εκκεχυμενον 52. ηρατε: h ⊣ εκρυψατε ⊢ 53s. h ⊣ Λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους (ita etiam t) ενωπιον παντος του λαου ηρξαντο οι φαρισαιοι και οι νομικοι δεινως εχειν και συνβαλλειν αυτω περι πλειονων, ζητουντες αφορμην τινα λαβειν αυτου ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου ⊢ 54. ενεδρευ.: TH add αυτον | θηρευσαι: T pm [ζητουντες] | στομ. αυτου: T add [ινα κατηγορησωσιν αυτου] XII,1. των φαρισαιων: t H post υποκρισις

43s. Mt 23,6s. 27. 46. Mt 23,4. 47s. Mt 23,29-31. 49-51. Mt 23,34-36. 51. Gen 4,8. 2 Chr 24,21. 52. Mt 23,13. XII,1. Mt 16,6.

ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; 21 οὕτως ὁ θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

---

4. H αποκτεινοντων | t περισσον τι 6. t πωλειται 8. ομολογηση: tH -γησει 11. t φερωσιν | t μεριμνατε | [TH]t om η τι pr 13. T^{8} αυτω εκ του οχλ. 17. H εν αὐτω 18. τα γενημ. μου: T^{8}H^{1} τον σιτον (h om και τα αγαθα μου) 19. H [κειμενα — πιε] 20. TH αιτουσιν 21. H [ουτως — πλουτων] | T εαυτω H αὐτω

---

2. 8,17. Mt 10,26s. Mc 4,22. 4-9. Mt 10,28-33. 10. Mt 12,32. Mc 3,29. 11s. Mt 10,19s. Mc 13,11. 19s. (Sir 11,19.)

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω,
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε.
23 ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.
24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει
αὐτούς· πόσῳ μάλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίς δὲ
ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ
πῆχυν; 26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν
μεριμνᾶτε; 27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει·
λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
ὡς ἓν τούτων. 28 εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ
αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ
μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ
τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη
τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. 32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ
πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια
μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου
κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ
θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 35 Ἔστωσαν
ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 καὶ
ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε
ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως
ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ
κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται
καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 κἂν
ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως,
μακάριοί εἰσιν. 39 τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν
οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

---

22. H [αυτου] | T^{s}H^{s} *λεγω υμιν* | *σωματι*: H add [*υμων*] 23. TH *η γαρ ψυχη* 24. *ουτε* pr: TH^{s} *ου* | *ουτε* sc: T^{s}H^{s} *ουδε* 25. t H^{s} *εκτ. ηλικ. αυτ. προσθειν.* | *πηχυν*: T^{s} add [*ενα*] 26. *ει ουν — τ. λοιπων*: h ⊣ *και περι των λοιπων τι* ⊢ 27. TH^{s} *πως αυξανει* (t [*αυξανει*])· *ου κοπια ουδε νηθει·* 28. T^{s} *ει δε τ. χορτ. σημερ. εν αγρω οντα* | H *αμφιαζει* 37. t *ους ο κυρ. ελθ.* 38. t *και εαν* [*ελθη*] *εν τη δευτ.* [*φυλακη*] *καν κτλ* h ⊣ *και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρησει, ουτως ποιησει, και εαν εν τη δευτερα και τη τριτη·* ⊢ | *μακ. εισιν*: add T [*οι δουλοι*] *εκεινοι* H *εκεινοι* 39. *ουκ*: T[t]H^{s} pm *εγρηγορησεν αν και* | T^{s}H^{s} om *αν* | T^{s} *διορυγηναι*

22-31. Mt 6,25-33. 33s Mt 6,19-21. 39s. Mt 24,43s.

41 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν
ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 καὶ εἶπεν ὁ κύριος· τίς
ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-
τριον; 43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ
εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς
ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος
ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ
ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ
πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν
ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει
αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 ἐκεῖ-
νος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ
ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς·
48 ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας.
παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ
παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 Πῦρ ἦλθον
βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. 50 βάπτισμα
δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ. 51 δο-
κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν
ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ
οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν 53 διαμε-
ρισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυ-
γατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.
54 Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν
ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως·
55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται.
56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκι-
μάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; 57 Τί δὲ καὶ
ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ
ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι
ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής
σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν.
59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν
ἀποδῷς.

---

41. TH om αυτω 42. t ειπεν δε | T [του] διδον. | T^{2}[H] om το ante σιτομ. 44. αυτου: t αυτω 47. T^{2} μηδε ποιησας 52. t εν οικω ενι | H επι τρισιν, 53. TH επι την μητ. | νυμφην: TH add αυτης 54. επι: T^{2} απο 56. t του ουρ. κ. τ. γης | H^{2} τον καιρ. δε | T^{2}H πως ουκ οιδατε δοκιμαζειν 58. H [απ] αυτου

42-46. Mt 24,45-51. 51-53. Mt 10,34s. 53. Mich 7,6. 54-56. Mt 16,2s. 58s. Mt 5,25s.

XIII

Galilaei occisi. Parabola de ficu. Mulier sabbato sanata. Granum sinapis et fermentum. Porta angusta. Herodes vulpes. Hierosolyma prophetarum interfectrix.

1 *Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ*
περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν
αὐτῶν. 2 *καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι*
οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι
ταῦτα πεπόνθασιν; 3 *οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,*
πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. 4 *ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓς*
ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε
ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 *οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετα-*
νοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

6 *Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τις πεφυ-*
τευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ
καὶ οὐχ εὗρεν. 7 *εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη*
ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω·
ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς*
λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου
σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 *κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν*
εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.

10 *Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν.*
11 *καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν*
συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 *ἰδὼν*
δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπο-
λέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, 13 *καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας·*
καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 *ἀποκριθεὶς*
δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ
Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι·
ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου. 15 *ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί,*
ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον
ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 *ταύτην δὲ θυγατέρα*
Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη,

XIII,2. *αποκριθεις*: t add [*ο ιησους*] | *ταυτα*: t *τοιαυτα* 4. T *δεκα* [*και*] *οκτω* | TH om *εν* ante *ιερουσ.* 5. t h *μετανοητε* | *ωσαυτως*: t *ομοιως* 8. *κοπρια*: h ⊣ *κοφινον κοπριων* ⊢ 9. t *ει δε μηγε εις το μελλ* 10. t [*εν*] *τοις σαββ.* 11. T *δεκα* [*και*] *οκτω* | T *συγκυπτ.* 12. TH om *απο* 13. H *ανωρθωθη* 14. T^{2} om *οτι* sc 15. t H^{2} *απαγων*

XIII,3. (Ps 7,13.) 14. Deut 5,13. 15. 14,5. Mt 12,11.

οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;
17 καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι
αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς
γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.
18 Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι
ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄν-
θρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς
δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
κλάδοις αὐτοῦ. 20 Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς
ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ
πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. 23 Εἶπεν δέ τις αὐτῷ·
κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· 24 ἀγωνί-
ζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν,
ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ
ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω
ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ
ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. 26 τότε ἄρξεσθε
λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις
ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν
ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. 28 ἐκεῖ ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψεσθε Ἀβραὰμ
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 καὶ ἥξουσιν ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται
πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.
31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες
αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ
αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ
αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην
ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. 34 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀπο-

18. *ουν*: t *δε* 19. *δενδρον*: T add [*μεγα*] 22. T *ιερουσαλημ* 24. TH *ισχυσουσιν*, 26. th *αρξησθε* 27. H *κ. ερει λεγων υμιν·* | TH om *υμας* 28. tH^{s} *οψησθε* 29. *βορρα*: [T]H pm *απο* 31. *αυτη*: t *ταυτη* | *ωρα*: T^{s} *ημερα* 32. *τριτη*: t add [*ημερα*]

18a. Mt 13,31s. Mc 4,30-32. 19. (Ez 17,23. 31,6.) 21. Mt 13,33. 24. Mt 7,13s. 25ss. Mt 25,10-12. 27. Mt 7,23. Ps 6,9. 28s. Mt 8,11s. 29. (Is 49,12. Ps 107,3.) 30. Mt 19,30. 20,16. Mc 10,31. 34s. Mt 23,37-39.

κτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XIV

Hydropicus sabbato sanatus. Sermones convivales; parabola de spreto epulo. Christus quales sectatores poscat; crux suscipienda; turri fundamenta iacienda; rex bellum inchoaturus; sal putidum.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀναspάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα.

7 Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· 8 ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

12 Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς,

---

34. TH *ορνις* 35. *λεγω*: T[H] add *δε* | TH om *οτι* | [T]H om *ηξει οτε* XIV,1. H [*των*] *φαρισ.* 5. TH om *αποκριθεις* | t *ειπ. πρ. αυτ.* | *εν ημ.*: T *τη ημ.* 10. *ερει*: t *ειπη* 13. H *στ. δοχ. ποι.* | TH *αναπειρους*

---

35. (Ps 69,26.) Ps 118,26. XIV,5. 13,15. Mt 12,11. 7ss. (Prov 25,6ss.) 11. 18,14. Mt 23,12.

14 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· 26 εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 27 ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; 29 ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀπο-

14. δε: TH γαρ 15. οστις: t [ος]τις 16. t εποιησεν 17. h ερχεσθαι | εισιν: T εστιν [παντα] H^{g} εστιν 18. t εξελθειν 21. TH αναπειρους 22. t ως επεταξ. 26. αυτου: H εαυτου | δε: TH τε | H τ. ψυχ. εαυτ. | t μου μαθητ. ειν. 27. οστις: T pm και | εαυτου: T^{g} αυτου 31. H συνβαλειν | T βουλευεται 32. τα προς: H προς h εις ν. τα προς

16ss. Mt 22,1ss. 26s. Mt 10,37s.

τάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 34 Καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

XV

Parabolae de ove et drachma perdita, deque filio degenere.

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. 3 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων· 4 τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας. 8 Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ

---

34. T [ουν] | TH αλας bis XV,1. t εγγιζ. αυτω παντ. 4. T[1] απολεση | t εν εξ αυτ. 6. T συγκαλει t συγκαλειται | T συγχαρ. 7. T[1] χαρα εστ. εν τω ουρα. 8. οτου: TH οὗ 9. T συγκαλεται t συγκαλει | T συγχαρ. 12. και διειλ.: TH ο δε διειλ. 13. TH[1] παντα 16. γεμ. τ. κοιλ. αυτου: t H[1] χορτασθηναι | απο: t H εκ

---

34. Mt 5,13. Mc 9,50. XV,11. Mt 9,10s. 4-7. Mt 18,12-14.

οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. 22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, 26 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. 27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· 30 ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

XVI

Parabolae de oeconomo iniusto sed callido, deque Lazaro et divite. De Pharisaeis, Iohanne, lege, divortio.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορ-

17. *εφη*: T^{s} *ειπεν* | T^{s}H *περισσευονται* | T *ωδε λιμω* t *λιμω* [*ωδε*] 20. *αυτου* pr: tH *εαυτου* 21. tH *ο υιος αυτω* | *υιος σου*: H add [*ποιησον με ως ενα των μισθιων σου*] 22. *εξενεγκ.*: [T]H pm *ταχυ* 23. *φερετε*: t *ενεγκαντες* 24. h *εζησεν* 26. *ειη*: TH pm *αν* 29. *πατρι*: TH add *αυτου* | h *εριφιον* 30. *πορνων*: T h pm *των* 32. *απολωλ.*: TH pm *και*

18. (Ier 3,12s. Ps 51,6.) 24. (Eph 2,1.5. 5,14.) 30. (Prov 29,3.)

πίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. 5 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; 6 ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. 8 καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; 13 οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. 18 πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. 19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος

---

2. t δυνηση 4. t οικ. αυτων 5. H χρεοφιλετων | t κυρ. αυτου 6. h γραψ. ταχε. 9. T^{8} ποιησ. εαυτ. 12. H^{8} το ημετερον | h τις υμ. δωσει 17. H μιαν κερεαν h κερεαν μιαν 19. t [δε] τις

---

8. (1 Thess 5,5. Eph 5,9.) 9. (Mt 6,20. 19,21. 1 Tim 6,19.) 10. (19,17.) 13. Mt 6,24. 15. (18,9. Ps 7,10.) 16. Mt 11,12s. 17. Mt 5,18. 18. Mt 5,32. 19,9. Mc 10,11s.

καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 λέγει δὲ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ αὐτῷ· εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII

Cavenda offensio; placabilitas sectanda. Vis fidei; servi inutiles. Decem leprosi. Regnum divinum quando et quomodo sit venturum.

1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα. 3 προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρός σε λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

---

21. τ. πιπτοντων: T pm [των ψιχιων] 26. αν: T^{8} απι | H om οι ante εκειθεν 27. TH σε ουν 29. λεγ. δε: T add [αυτω] 31. TH ουδ εαν XVII,1. ουαι δε: T^{8}H πλην ουαι 2. t ινα τ. μικρ. τουτ.

---

24. (Is 66,24.) XVII,1. Mt 18,7. 2. Mt 18,6. Mc 9,42. 3. Mt 18,15.21s. 3. (Lev 19,17.)

5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες ἡμῖν πίστιν.
6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε
ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ,
καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα
ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως
παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω,
καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ
ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι
ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε
πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ
ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς
διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. 12 καὶ εἰσερχομένου
αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ
ἔστησαν πόρρωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ
ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες
ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν
αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ-
στρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ
αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ
δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέ-
ψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ
γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπι-
θυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ
ὄψεσθε. 23 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε
μηδὲ διώξητε. 24 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς
ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ
παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 καὶ

---

6. H συκαμ. [ταυτη] 7. T [εξ] υμων 9. t τα διαταχθεντα; [ου δοκω.] 11. πορευεσθαι: T add [αυτον] | T σαμαρειας 12. TH^{g} απηντησαν | [T]H om αυτω | H^{g} ανεστησαν 16. TH σαμαρειτ. 17. TH ουχ | TH οι [δε] εννε. 21. ἢ: T[τ] add ιδου 23. ιδου sc: H^{g} pm η | H [απελθ. μηδε] 24. T [η] αστραπτουσα | [τ]H^{g} om εν τη ημ. αυτου

---

5. (Mc 9,24.) 6. Mt 17,20. 21,21. 14. Lev 13,2. 14,2. 23. Mt 24,23-26. Mc 13,21. 24. Mt 24,27. 25. 9,22. 26. Mt 24,37-39.

καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 28 ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾽ οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 33 ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. 34 λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, ὁ εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. 37 καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII

Parabolae de iudice et vidua, deque Pharisaeo et portitore. Christus bene precatur infantibus. Iuvenis dives; divitiarum pericula. Christianorum praemia. De Christi morte et reditu. Caecus Hierichunticus.

1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐνκακεῖν, 2 λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν

27. 29. TH[8] παντας 33. και ος: H ος δ | εαν sc: TH αν | T απολεση 34. H [μιας] | TiT om ο ante εις 35. t δυο εσοντ. | T [η] μια XVIII,1. δε: T add [και] | T εγκακειν 4. TH μετα ταυτα δε

27. Gen 7,7. 28. Gen 18,20ss. 29. Gen 19,24s. 31. Mt 24,17s. 32. Gen 19,26. 33. 9,24. Mt 10,39. 16,25. Mc 8,35. Io 12,25. 35. Mt 24,41. [36. Mt 24,40.] 37. Mt 24,28. (Iob 39,30. Hab 1,8.) XVIII,1. (Rom 12,12. Col 4,2. 1 Thess 5,17.) 5. (11,7s.)

βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς;
8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι
εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν
ταύτην. 10 ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ
εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς
ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ
λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ
τελώνης· 12 νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα
κτῶμαι. 13 ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς
ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν τὸ στῆθος αὐτοῦ
λέγων· ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω ὑμῖν, κατέβη
οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ
ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς θεός. 20 τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται· 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

9. t εξουθενουντες 10. TH^{g} om ο ante εις 11. ταυτα: TH add th pm προς εαυτον | ωσπερ: Th ως 12. T αποδεκατω 13. ο δε: T^{l} και ο | TH το στηθ. εαυτου 14. η γαρ εκεινος: T^{g}H παρ εκεινον 16. t προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν· H προσκαλ. [αυτα] λεγων 19. θεος: T[H] pm ο 20. TH om σου sc 21. t εφυλαξαμην | T εκ νεοτ. [μου] 22. T εν τοις ουραν. t εν ουρανω H εν [τοις] ουραν. 24. T αυτ. ο ιησ. [περιλυπον γενομενον] ειπ. H αυτ. [ο] ιησ. ειπ. | εισπορευονται: t εισελευσονται idque ante εις τ. βασιλ. 25. εισελθειν pr: t διελθειν

13. (Ps 51,3.) 14. 14,11. Mt 23,12. 15s. Mt 19,13s. Mc 10,13s. 17. Mt 18,3. Mc 10,15. 18-27. Mt 19,16-26. Mc 10,17-27. 20. Ex 20,12-16. Deut 5,16ss.

26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ
εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν.
28 Ἔφη δὲ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν
σοι. 29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν
οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασι-
λείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ
ἀναβαίνομεν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμ-
μένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθή-
σεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ
ἐμπτυσθήσεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν,
καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον
τὰ λεγόμενα.
35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰερειχὼ τυφλός τις
ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου δια-
πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ
ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων·
Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων
αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ,
ἐλέησόν με. 40 σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 τί σοι
θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ
παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX

Zacchaeus. Parabola de regnum capessituro servis argentum committente. Pullo adducto Iesus intrat Hierosolymam, refutat Pharisaeos, deplorat urbem, purgat templum.

1 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι
καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἦν πλού-
σιος· 3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο

26. T *ειπον* 27. T [*τω*] *θεω* 28. TH *ο πετρος* 29. *υμιν*: TH add *οτι* | T^{g} *η γονεις η αδελφ. η γυναι.* | T *ενεκεν* 30. *ουχι*: T *ου* | t H^{g} *λαβη* | h ⊣ *επταπλασιονα* ⊢ 35. T *ιεριχω* 36. *τι*: [T]h add *αν* 40. [T]H om *ο* 41. *τι σοι*: T pm [*λεγων*] XIX, 1. T *ιεριχω* 2. *και ην*: TH^{g} *και αυτος* t *και* [*ουτος*] *ην*

28-30. Mt 19,27-29. Mc 10,28-30. 31-34. Mt 20,17-19. Mc 10,32-34. 35-43. Mt 20,29-34. Mc 10,46-52.

ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 καὶ προδραμὼν εἰς
τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης
ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον
γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ
ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέ-
γοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶς
δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν
ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκο-
φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰη-
σοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ
αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ· 10 ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι
καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολήν,
διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παρα-
χρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 εἶπεν οὖν·
ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ
βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ
ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πραγματεύσασθε
ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστει-
λαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασι-
λεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα
τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους
οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο.
16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσ-
ηργάσατο μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν
ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε
μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.
20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον
ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος
αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.
22 λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε.
ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ
θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύ-

4. T om εις το 5. H [o] ιησ. | ειπεν: t pm [ειδεν αυτον και] 8. H ημισια | t διδ. τοις πτωχ. H [τοις] πτωχ. διδ. 9. H [o] ιησ. | υι. αβρααμ: T[H] add εστιν 13. H^{s} πρ. αυτους πραγματευσασθαι 15. τις τι διεπρ.: TH τι διεπραγματευσαντο 16. T προσειργασατο 17. ευγε: h ευ 19. T^{s} γινου επανω 22. H κρινω | T εσπειρα·

8. (Ex 22,1.) 10. [Mt 18,11.] 1 Tim 1,15. 11ff. Mt 25,14-30. (Mc 13,34.) 17. (16,10.) 22. (Mt 12,37.)

ριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. 26 λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἰεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν 30 εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. 37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, 38 λέγοντες· εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων 42 ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, 44 καὶ ἐδαφιοῦσίν

---

26. λεγω: T add [γαρ] | αρθησεται: T[t] add απ αυτου 27. τουτους: t εκεινους | t θελοντας | t κατασφ. [αυτους] 29. t βηθανία H βηθανιὰ | T τ. μαθητ. [αυτου] 30. ειπων: TH λεγων | t [και] λυσαντ. 31. H ερειτε οτι· 34. H ειπαν οτι· 36. TH εαυτων 37. t ηρξατο | T παντων 38. ὁ: T ο ερχομενος H ο ερχομ. ο h ο ν. ο ερχομ. | t ειρη. εν ουρα. 40. ειπεν: T add [αυτοις] | [T]H^{s} om οτι | t κεκραξονται 42. T και συ εν τη ημερα ταυτη t [και γε] εν τη ημ. ταυτη και συ H εν τη ημ. ταυτη και συ | [T]H om σου post ειρην. 43. Th περιβαλουσιν

---

26. 8,18. Mt 13,12. Mc 4,25. 28-38. Mt 21,1-9. Mc 11,1-10. Io 12,12ss. 38. 13,35. Ps 118,26. 40. (Hab 2,11.) 43s. Is 29,3. Ier 26,18. Mich 3,12.

σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας, 46 λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, 48 καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX

Unde Iohannis baptisma? Parabola de vinitoribus filii occisoribus. Lapis angularis. Quaestiones captiosae de censu solvendo, de resurrectione, de Messia Davidis filio. Legis peritorum fastus et avaritia.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, 2 καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. 7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9 Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. 11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες

---

46. και εσται κτλ: t οτι ο οικ. μ. οικ. προσευχ. εστιν 48. TH ηυρισκον | T εξεκρεματο XX,1. ιερευς: TH αρχιερεις 2. T[8] om λεγοντες 4. TH om το sc 6. t πας ο λαος 9. T εξεδοτο 10. T[8] δειραντ. αυτ. εξαπεστ. κεν. 11. t πεμψαι ετερον

45s. Mt 21,12s. Mc 11,15-17. Io 12,13ss. 46. Is 56,7. Ier 7,11. 47s. Mc 11,18. XX,1-8. Mt 21,23-27. Mc 11,27-33. 9-19. Mt 21,33-46. Mc 12,1-12. (Is 5,1ss.) 10ss. (2 Chron 36,15s.)

καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; 18 πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. 19 καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· 22 ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὔ; 23 κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς· 24 δείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος. 25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ

---

12. t πεμψ. τριτ. 13. τουτον: t add [ιδοντες] 19. t εζητουν | t οι αρχιερ. κ. οι γραμματ. 20. παρατηρησ.: t ⊣ h ⊢ αποχωρησαντες | T εγκαθετ. | T λογον 23. πρ. αυτους: t add [τι με πειραζετε;] 24. οι δε: T^{s} αποκριθεντες δε 25. καισαρι: T pm τω 26. αυτου pr: t H του 27. αντιλεγ.: TH λεγοντες | h επηρωτων

---

17. Ps 118,22. 18. [Mt 21,44.] Is 8,15. (Dan 2,35.) 20-26. Mt 22,16-22. Mc 12,13-17. 27-38. Mt 22,23-32. Mc 12,18-27. 28. Deut 25,5. (Gen 38,8.)

ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· 30 καὶ ὁ
δεύτερος 31 καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ
οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-
νεν. 33 ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ
υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ κατα-
ξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ
νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· 36 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστά-
σεως υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς ἐμή-
νυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν
Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
των· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν
γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. 40 οὐκέτι γὰρ ἐτόλ-
μων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

41 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι
Δαυεὶδ υἱόν; 42 αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν
ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕως ἂν θῶ
τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 44 Δαυεὶδ οὖν
κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν;

45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς·
46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν
στολαῖς καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτο-
καθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις,
47 οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ
προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

XXI

Munusculum viduae. Finis templi, civitatis, saeculi; sors apostolorum; reditus Messiae inopinatus.

1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλ-
λουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα

---

30. t και [ελαβεν] o δευτερος [την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος.] 32. t απεθ. και η γυνη 33. η γυνη ουν εν τη: T^{8} εν τη ουν 34. γαμουσιν: h pm ⊣ γεννωνται και γεννωσιν ⊢ 35. h γαμισκονται 36. ουτε: TH ουδε | δυνανται: h ⊣ μελλουσιν ⊢ | κ. υι. εισ. θεου: h ⊣ του θεω ⊢ 40. γαρ: t δε 41. T^{8} υιον δαυ. ειναι 42. αυτ. γαρ: T^{8} και αυτος | TH om o 44. TH αυτ. κυρ. XXI,1. t τα δωρα αυτ. εις το γαζοφυλ. 2. TH λεπτα δυο

---

37. Ex 3,6. 40. Mt 22,46. (Mc 12,34.) 41-44. Mt 22,41-45. Mc 12,35-37. 42s. Ps 110,1. Act 2,34s. 45-47. Mt 23,1.6.7. [14.] Mc 12,38-40. 46. 11,43. XXI,1-4. Mc 12,41-44.

ἡ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 7 ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· 13 ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 14 θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. 18 καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 20 Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. 21 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ

---

3. T^{1}H αυτη η πτωχη | TH πλειον 4. t H παντες | δωρα: T add [του θεου] | TH παντα 5. TH αναθημασιν 6. λιθω: H add ωδε 8. λεγοντες: T add [οτι] 11. t μεγαλ. κατα τοπ. και | T^{1}H^{2} λοιμ. κ. λιμ. | TH φοβηθρα | H απ ουρανου. σημ. μεγ. h σημ. μεγ. απ ουρανου. 13. αποβησ.: T add [δε] 15. T αντιστ. [η αντειπ.] t [αντειπ. η] αντιστ. | h παντες 19. TH κτησεσθε 20. t γνωσεσθε

5-11. Mt 24,1-7. Mc 13,1-8. 10. (2 Chr 15,6.) 12ss. Mt 10,17ss. 24,9. Mc 13,9-13. 14. 12,11. 16s. Mt 10,21s. 20ss. Mt 24,15ss. Mc 13,14ss. 22. (Deut 32,35.)

τῷ λαῷ τούτῳ, 24 καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. 25 Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 27 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς. ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. 31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. 38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII

Pactio proditoris. Coena paschalis; eucharistia. Petrus lapsurus; instans periculum. Discipulorum ambitio. Iesus capitur; a Petro negatur; irridetur; damnatur coram synedrio.

1 Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, 2 καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώ-

24. t εις παντα τα εθνη | πληρωθωσιν: H add [και εσονται] 30. ηδη εγγυς: t εγγυς [ηδη] 32. H [αν] 34. T^{s}H αι καρδ. υμ. | H κραπαλη | H αφνιδιος | t εκεινη· 35 ως παγις γαρ επ[εισ]ελευσεται 36. δε: t ουν | κατισχυσητε: t καταξιωθητε 37. T^{s}h διδασκ. εν τω ιερω

24. (Deut 28,64.) 25ss. Mt 24,29s. Mc 13,24-26. 26. (Is 34,4.) 27. Dan 7,13. 29-33. Mt 24,32-35. Mc 13,28-31. 35. (Is 24,17.) 37s. Mt 21,17. [Io 8,1s.] XXII,1s. Mt 26,1ss. Mc 14,1s. 3-6. Mt 26,14-16. Mc 14,10s. 3. Io 13,2. 27.

την, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, 4 *καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ αὐτόν.* 5 *καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι·* 6 *καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.*

7 *Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα,* 8 *καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.* 9 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν;* 10 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται,* 11 *καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;* 12 *κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε.* 13 *ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.*

14 *Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.* 15 *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν·* 16 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.* 17 *καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς·* 18 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ.* 19 *Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.* 20 *καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον.* 21 *Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.* 22 *ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.* 23 *καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.*

24 *Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.* 25 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν*

---

4. t *αυτον παραδω αυτοις* 6. t *αυτοις ατερ οχλ.* 7. TH om *εν* 11. *οικιας*: h add *λεγοντες* 16. [T]H om *ουκετι* 17s. t 17 *et* 18 *forsitan post v.* 19 *et postea om. v.* 20. 18. TH om *οτι* | T [*απο του νυν*] | *οτου*: TH *οὗ* 19s. H [[*το υπ. υμ. διδομ. — εκχυννομ.*]] 20. t *ωσαυτ. και το ποτηρ.* 22. *οτι*: t *και*

7-13. Mt 26,17-19. Mc 14,12-16. 14ss. Mt 26,20ss. Mc 14,17ss. 18. Mt 26,29. Mc 14,25. 19s. Mt 26,26ss. Mc 14,22ss. I Cor, 11,23-25. 20. (Ex 24,8.) 21ss. Mt 26,21ss. Mc 14,18ss. Io 13,21ss. 24. 9,46. 25ss. Mt 20,25ss. Mc 10,42ss.

κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται· 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 31 Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου. καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· οὐθενός. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. 38 οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. 41 καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο 42 λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. 43 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν γῆν. 45 καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς

---

30. t H^{g} καθησθε | t H τ. δωδ. φυλ. κρινοντ. 31. σιμ. σιμ.: T pm [ειπεν δε ο κυριος] 34. TH τρις με απαρν. ειδεναι. 36. ο δε ειπεν: TH ειπεν δε t ειπεν ουν 37. T και [γαρ] το 39. H [και] οι μαθητ. 42. ει βουλει — γινεσθω: h ⊣ μη το θελ. μου αλ. το σον γενεσθω· ει βουλ. παρενεγκε του. το ποτ. απ εμου. ⊢ | TH παρενεγκαι 43s. H [[ωφθη δε — επι τ. γην]] 43. TH^{g} απο του ουρανου 44. και εγεν.: Th εγεν. δε | TH καταβαινοντες | t επι της γης

---

30. Mt 19,28. 33s. Mt 26,33-35. Mc 14,29-31. Io 13,36-38. 37. Is 53,12. 39. Mt 26,30. Mc 14,26. Io 18,1. 40ss. Mt 26,36ss. Mc 14,32ss.

μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. 48 Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως τούτου. καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 57 ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς. 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες, 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· προφήτευσον,

50. t *τον δουλ. του αρχιερ.* 51. H [*ο*] *ιησ.* 52. *προς* sc: TH *επ* | TH *εξηλθατε* | TH *κ. ξυλων;* 53. T *αλλα* 54. t [*και εισηγαγον*] 55. t *αψαντων* | T *συγκαθισ.* 57. TH om *αυτον* pr | *γυναι:* t ante *ουκ οιδα* 61. *λογου:* t H *ρηματος* | *πριν:* t add [*η*] 62. H [*κ. εξελθ. εξω εκλ. πικρως*]

47-53. Mt 26,47-56. Mc 14,43-52. Io 18,1-12. 54s. Mt 26,57s. Mc 14,53s. Io 18,13ss. 56-62. Mt 26,69-75. Mc 14,66-72. Io 18,25-27. 63s. Mt 26,67s. Mc 14,65.

[illegible] [illegible] [illegible] [

12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴδης καὶ ὁ Πειλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.
13 Πειλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς
ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψεν
γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-
πραγμένον αὐτῷ. 16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 18 ἀνέκρα-
γον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει
καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος
προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν
λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐ-
τούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον
ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἐπέκειντο
φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον
αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα
αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς
φυλακήν, ὃν ἠτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι
αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρη-
ναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν
ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ
καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶς δὲ
πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε
ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι
ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ
κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε
ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς·
καλύψατε ἡμᾶς· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν
τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν
αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

---

12. H αὐτους 13. T συγκαλ. 15. T^{s} ανεπεμψα γαρ υμας πρ. αυτον 18. t ανεκραξαν | T παμπλ. 19. t βεβλημενος | εν τη φυλακη: [t] add (v. 17) αναγκην δε ειχεν κατα εορτην απολυειν αυτοις ενα 20. προσεφωνησεν: I add αυτοις 23. h σταυρωσαι | αυτων: T^{s} add [και των αρχιερεων] 26. t h απηγον 31. [T]H^{s} om τω ante υγρω 32. H κακουργ. δυο

[17. Mt 27,15. Mc 15,6. Io 18,39.] 18-25. Mt 27,16-26. Mc 15,7-15. Io 18,40. 19,4ss. 26. Mt 27,32. Mc 15,21. Io 19,17. 30. Hos 10,8. Apoc 6,16. 32. Mt 27,38. Mc 15,27. Io 19,18.

τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XXIII

Christus coram Pilato et Herode interrogatur; damnatur; cruci affigitur; irridetur. Latro poenitens. Portenta et mors. Iosephus; sepultura.

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πειλᾶτον. 2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 6 Πειλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ.

---

68. αποκριθητε: add T [μοι η απολυσητε] h ⊣ η απολυσητε ⊢ 70. H λεγετε οτι | h ειμι; XXIII,2. εαυτον: t αυτον 3. h λεγεις; 6. ακουσας: T[t] add γαλιλαιαν | H ει [ο] ανθρωπ. 10. H ιστηκεισαν 11. TH^{s} om και pr | περιβαλων: T add [αυτον]

---

66. Io 18,24. 67ss. Mt 26,63ss. Mc 14,61ss. 69. Ps 110,1. (Dan 7,13s.) Act 7,55. XXIII,1ss. Mt 27,2. 11-14. Mc 15,1ss. Io 18,28ss.

12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴδης καὶ ὁ Πειλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.
13 Πειλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς
ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψεν
γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-
πραγμένον αὐτῷ. 16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 18 ἀνέκρα-
γον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει
καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος
προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν
λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐ-
τούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον
ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἐπέκειντο
φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον
αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα
αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς
φυλακήν, ὃν ἠτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι
αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρη-
ναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν
ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ
καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶς δὲ
πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε
ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι
ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ
κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε
ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς·
καλύψατε ἡμᾶς· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν
τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν
αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

12. H αὐτους 13. T συγκαλ. 15. T^{8} ανεπεμψα γαρ υμας πρ. αυτον 18. t ανεκραξαν | T παμπλ. 19. t βεβλημενος | εν τη φυλακη: [t] add (v. 17) αναγκην δε ειχεν κατα εορτην απολυειν αυτοις ενα 20. προσεφωνησεν: H add αυτοις 23. h σταυρωσαι | αυτων: T^{8} add [και των αρχιερεων] 26. t h απηγον 31. [T] H^{8} om τω ante υγρω 32. H κακουργ. δυο

[17. Mt 27,15. Mc 15,6. Io 18,39.] 18-25. Mt 27,16-26. Mc 15,7-15. Io 18,40. 19,4ss. 26. Mt 27,32. Mc 15,21. Io 19,17. 30. Hos 10,8. Apoc 6,16. 32. Mt 27,38. Mc 15,27. Io 19,18.

33 Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον,
ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν,
ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς·
οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
ἔβαλον κλήρους. 35 καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον
δὲ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ
οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. 36 ἐνέπαιξαν δὲ
αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ
37 καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.
38 ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.
39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ
σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ
αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξα-
μεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. 42 καὶ
ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
παραδείσῳ.

44 Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν
γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, 45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος· ἐσχίσθη δὲ τὸ
καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου.
τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενό-
μενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος
ἦν. 48 καὶ πάντες οἱ συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν
ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρε-
φον. 49 εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν,
καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, καὶ

---

33. T ηλθον H ηλθαν 34. H [[ο δε ιησους — ποιουσιν]] | T^{8}H κληρον 35. H ιστηκει | εξεμ. δε: TH add και | T^{8} ο του θε. εκλ. 36. T^{8} ενεπαιζον 38. επιγραφη: T add [επιγεγραμμενη] | επ αυτω: t add [γραμμασιν ελληνικοις και ρωμαϊκοις και εβραϊκοις] | t ουτος εστιν ο βασιλ. τ. ιουδ. 39. εβλ. αυτον: T add [λεγων] 42. tH^{8} εις την βασιλειαν σ. 43. ειπ. αυτω: T add [ο ιησους] 44. T κ. ην [ηδη] 45. του ηλ. εκλιποντος (H εκλειπ.): T -|h|- και (h [και]) εσκοτισθη ο ηλιος | εσχ. δε: T και εσχ. 46. τουτο δε: t και τουτο 47. t εδοξασεν 48. T συμπαραγ. 49. H ιστηκεισ. | T^{8} om απο pr | γυναικες: h pm αι 50. TH om και sc

---

33-38. Mt 27,33ss. Mc 15,22ss. Io 19,17ss. 34. (Ps 22,19.) 35. (Ps 22,8.) 39. Mt 27,44. Mc 15,32. 44-49. Mt 27,45-56. Mc 15,33-41. 46. Ps 31,6. 49. Io 19,25. 50-54. Mt 27,57-60. Mc 15,42-46. Io 19,38-42.

ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, 51 οὗτος οὐκ ἦν συγκατατιθέμενος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἁριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 52 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, 53 καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος. 54 καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.

55 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, 56 ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV

Resurrectio. Viatores Emmauntini. Iesus redivivus cum discipulis versatur et ultima mandata dat. Discessio.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ· 5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 9 καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. 10 ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

50ss. h *αγαθος, — δικαιος ουτος* 51. T^{2}H^{2} *συνκατατεθειμενος* (T *συγκ.*) 53. TH *ουπω* 55. *γυναικες*: pm TH *αι* t-|h|- *δυο* | *αυτω*: [T]^{2} post *συνεληλ.* XXIV,1. T^{2} *ηλθον* (tH *ηλθαν*) *επι το μνημα* 3. t [*του κυρ.*] *ιησ.* H [[*του κυρ. ιησ.*]] 6. H [[*ουκ εστιν ωδε, αλλα ηγερθη*]] 9. H [*απο του μνημ.*] | TH *ταυτα παντα* 10. T [*ησαν δε*] | TH *ιωανα* 12. [T][H] *ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψας βλεπει τα οθονια μονα, και απηλθεν προς αυτον* (H *αὐτον*) *θαυμαζων το γεγονος.*

---

55. Mt 27,61. Mc 15,47. 56. Ex 20,10. XXIV,1ss. Mt 28,1ss. Mc 16,1ss. Io 20,1ss. 5. (Is 8,19.) 6s. 18,32s. [12. Io 20,6ss.]

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι
εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ
ὄνομα Ἐμμαούς, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάν-
των τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐ-
τοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο
αὐτοῖς· 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι
αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντι-
βάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.
18 ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ
μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ
ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης
δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ
λαοῦ, 20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες
ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖς δὲ
ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ·
ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ'
οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν
ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ
σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι,
οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ
τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον,
αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι
καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ
προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ
πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γρα-
φαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο,
καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι· 29 καὶ παρεβιά-
σαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν
καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς.
30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν
ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς· 31 αὐτῶν δὲ διη-
νοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαν-
τος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ
καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς
διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ

13. T^{1} ησ. πορευομ. εν αυτη τη ημ. 15. H [και] αυτ. 17. εσταθησαν: t εστε (; post σκυθρωπ.) 18. ω ονομα: TH ονοματι 19. t ναζωραιου 21. αγει: T add [σημερον] 23. H ηλθαν 24. H απηλθαν | TH om και post καθως 27. h ⊣ κ. την αρξαμ. απο μωυσ. και παντ. τ. προφ. ερμηνευειν ⊢ | t διερμηνευσεν | εαυτου: T αυτου 28. TH πορρωτερον 29. t [ηδη] 32. ημ. καιομ. ην: h ⊣ ην ημ. κεκαλυμμενη ⊢ | [T] H^{s} om εν ημιν

13ss. [Mc 16,12s.] 25ss. (Gen 3,15. Is 50,6. 53,1ss. etc.)

ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα
καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ
ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς
ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν.
37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.
38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ
ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ
τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε,
ὅτι πνεῦμα σάρκας καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε
ἔχοντα. 41 ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμα-
ζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ ἐπέ-
δωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος· 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν
ἔφαγεν.

44 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα
πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμ-
μένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ
ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς,
46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν
καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ
ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. 48 ὑμεῖς μάρτυρες τούτων.
49 κἀγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς·
ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους
δύναμιν.

50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς
χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν
αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς
Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, 53 καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ
ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

---

36. εν μ. αυτων: T[[H]] add και λεγει αυτοις· ειρηνη υμιν 37. th θροηθεντες 38. t και [δια] τι 39. TH σαρκα 40. [T][[H]] και τουτο ειπων εδειξεν αυτοις τας χειρας και τους ποδας 42. μερος: [T] ⊣ h ⊢ add και απο μελισσιου κηριου (h κηριον) 44. προφητ.: [T]H pm τοις 47. εις αφεσιν: Th και αφεσιν 47s. h εθνη· αρξαμ. απο ιερουσαλημ υμεις 48. υμεις: T add [εστε] 49. καγω: TH και ιδου εγω | t δυναμ. εξ υψους 51. απ αυτων: T[[H]] add και ανεφερετο εις τον ουρανον 52. αυτοι: T[[H]] add προσκυνησαντες αυτον 53. T [αινουντες και] ευλογουντες t om. αιν. και s. om. και ευλογ. H¹ ευλογουντες | T subscr. κατα λουκαν

---

36. Io 20,19ss. [Mc 16,14.] [40. Io 20,20.] 50. Act 1,12. 51. [Mc 16,19.] Act 1,9ss.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

I

Verbum caro factum. Testimonium Iohannis baptistae; immersio Iesu. Andreas cum socio, Petrus, Philippus, Nathanael.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. 3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν ὃ γέγονεν. 4 ἐν αὐτῷ ζωὴ ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. 6 Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. 10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. 15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 16 ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. 18 θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευείτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. 21 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί

Inscr. T *ευαγγελιον κατα ιωαννην* H *κατα ιωαννην*

I,3s. TH^{s} *ουδε εν. ο γεγονεν εν* 4. *εστιν*: T^{s}H^{s} *την* 12. T *ελαβαν* 15. H( ) | H^{s} *λεγων– ουτος ην ο ειπων– O* (h *ον ειπον· ο ν. ον ειπον O*) 18. *ο μονογ. υιος*: TH^{s} *μονογ. θεος* 19. *απεστειλαν*: TH add *προς αυτον*

I,1. 1 Io 1,1s. 5,20. (Apoc 19,13. Prov 8,30.) Rom 9,5. (Hebr 1,8.) 3. Col 1,17. Hebr 1,2. 5. 3,19. 6. Mt 3,1. Mc 1,4. Lc 3,2. 9. 8,12. 9,5. 12,46. 12. 1 Io 3,1. 14. Hebr 2,14. 15. 27. 30. 18. 6,46. 1 Io 4,12. 19. 5,33.

οὖν; Ἠλείας εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη· οὔ. 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. 24 καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἠλείας οὐδὲ ὁ προφήτης; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. 28 ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 30 οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. 32 καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένεις; 39 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 40 ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ· 41 εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα

---

21. ηλ. ει: T[H] pm συ (h ουν συ;) | λεγει: TH pm και 23. T βοωντος, εν τη ερημω συθ. 26. t εστηκεν 27. [T]H om ο | TH [εγω] 34. ο υιος: h ⊣ ο εκλεκτος ⊢ 35. H ιστηκει | TH om ο 37. ηκουσαν: TH pm και | T αυτ. οι δυο μαθητ. th οι δυο αυτ. μαθητ. 38. στραφ.: TH add δε | T ραββι | TH μεθερμηνευομενον 41. TH πρωτον

---

23. Is 40,3. 26s. Mt 3,11. Mc 1,7s. Lc 3,16. Act 13,25. 28. 10,40. 29. 1,36. 30. 1,15.27. 32. Mt 3,16. Mc 1,10. Lc 3,22. 35-42. (Mt 4,18-22. Mc 1,16-20. Lc 5,1-11.) 36. 1,29. (Ex 12,3s.)

καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστός. 42 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.

43 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι. 44 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 45 εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 46 εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. 47 εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλείτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 48 λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. 49 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. 50 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ. 51 καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II

Iesus Canae vinum ex aqua facit. Mercatores templo pulsi; templum triduo restituendum. Iesus fidem habentibus non confidens.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 καὶ οἴνου οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ὁ οἶνος τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνος οὐκ ἔστιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι

---

42. ιωαννου: t ιωνα 43. TH ευρισκει φιλιππον και λ. 45. υιον: T pm [τον] 46. ειπεν: TH pm και | TH ο φιλιππος 49. T ραββι II,1. Th τη τριτη ημερα 3. και οινον — ειτα: TH¹ και υστερησαντος οινου | οινος ουκ εστιν: TH οινον ουκ εχουσιν 4. λεγει: TH pm και

---

42. Mt 16,17s. 45. Gen 49,10. Deut 18,18. Is 7,14. 40,11. 53,2. Ier 23,5. Ez 34,23. Dan 9,24. 46. 7,41. 47. (Ps 32,2.) 49. 6,69. Mt 14,33. 16,16. Mc 8,29. 51. (Gen 28,12.) II,6. Mc 7,3.

ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. 7 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε
τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. 8 καὶ λέγει
αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.
9 ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ
οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ
ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος 10 καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς
ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν
τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. 11 ταύτην
ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας
καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερο-
σόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας
καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους,
15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν
τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, 16 καὶ τοῖς τὰς περιστε-
ρὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον
τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. 17 ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με.
18 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δεικ-
νύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.
20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη
ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 ἐκεῖνος
δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη
ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ
ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ,
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς
διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα
τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

---

10. *τον ελασσω*: T pm [*τοτε*] 12. TH om *αυτου* sc 15. TH *τα κερματα* | H^{s} *ανετρεψεν* 19. TH [*εν*] *τρισιν* 20. T *ωκοδομηθη* 23. T [*εν*] *τη εορτη* 24. *αὐτον* pr: H *αύτον*

1–12. Mt 21,12ss. Mc 11,15ss. Lc 19,45s. 17. Ps 69,10. 19. Mt 26,61. 27,40. Mc 14,58. 15,29.

III

Nicodemus; regeneratio; serpens aeneus. Iohannes baptista de se et incrementis Iesu disserit.

1 7 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα
αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκα-
λος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν
μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται
ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος·
πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς
τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;
5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ
ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν. 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ
τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσῃς
ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου
θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν
ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ
πνεύματος. 9 ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται
ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ
διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν,
καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον
ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύ-
σετε; 13 καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως
ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν
αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν
κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστει-
λεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ'
ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18 ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ
κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ

III,2. T ραββι 4. T[H] om *o* ante *νικοδημ.* 5. TH [*o*] *ιησους* | *των ουρανων*: TH *του θεου* 8. T *αλλα* | *γεγεννν. εκ*: h add ⊣ *του υδατος και* ⊢ 13. H[1] om *ο ων εν τω ουρανω* 16. *τ. υιον*: T add *αυτου* | TH *αλλα* 17. *τ. υιον*: T add [*αυτου*] 18. *ο μη*: T *ο* [*δε*] *μη*

III,2. 7,50. 19,39. 13. Prov 30,4. Eph 4,9s. 14. Num 21,8s. 17. 12,47. 18. 5,24.

ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις,
ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.
20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται
πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν
ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα,
ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν
Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23 ἦν
δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα
πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο· 24 οὔπω γὰρ ἦν
βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης. 25 ἐγένετο οὖν ζήτησις
ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ
ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ
σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει
καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν·
οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ
εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκεί-
νου. 29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμ-
φίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν
τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον
δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω
πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς
λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος 32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν
μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν
αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. 34 ὃν
γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ
μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. 35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ
πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν
ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ
ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IV

Mulier Samaritana; aqua viva; cultus verus; Sichemitae. Filium ministri regii Capharnaumi absens sanat.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰη-
σοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε

23. H [o] ιωαν. 24. T [o] ιωαν. 25. h ιουδαιων 26. TH ηλθαν et ειπαν | T ραββι 28. ειπον: H add [εγω] 31. ερχομ. sc: TH^{g} add επανω παντων εστιν 32. μαρτυρει: TH^{g} pm τουτο 34. διδωσιν: T^{g} add [ο θεος] 36. TH ο δε απειθ. IV,1. h† | ιησους pr: T^{g}H κυριος | t[H] om η

26. 1,26ss. 28. 1,20. 31. 8,23. 35. 5,20. 36. 1 Io 5,12.

Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, [3] ἀφῆκεν
τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [4] ἔδει δὲ
αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. [5] ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν
τῆς Σαμαρίας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. [6] ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ
οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ
τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. [7] ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρίας
ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πεῖν. [8] οἱ γὰρ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. [9] λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν
παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὔσης; [10] ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς
ἐστιν ὁ λέγων σοι· δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν
ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. [11] λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα
ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
[12] μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ
φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; [13] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων
ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· [14] ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ
ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ
τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. [15] λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός
μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.
[16] λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.
[17] ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς· καλῶς εἶπες ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· [18] πέντε γὰρ ἄνδρας
ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς
εἴρηκας. [19] λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.
[20] οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς
λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.
[21] λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε
οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ
πατρί. [22] ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν

4ss. T σαμαρειας 5. ὃ: t οὗ | ιωσηφ: H pm [τω] 9. λεγει: TH add ουν | TH σαμαρειτις et -ρειτιδος | ουσης: T[H] add ου γαρ συγχρωνται (H συν-) ιουδαιοι σαμαρειταις 11. H^{s} om η γυνη | ποθεν: TH add ουν 14. TH om εγω sc 15. T ερχομαι t διερχ. s. ερχωμαι 16. αυτη: T add [ο ιησους] | tH σου τον ανδρα 17. ειπεν: H add [αυτω] | ανδρα ουκ εχω pr: TH ουκ εχω ανδρα | T ειπας

---

12. (8,53.) 14. 7,38.

ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. 24 πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. 25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν· τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ᾽ αὐτῆς; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· 29 δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 30 ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. 31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. 41 καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 44 αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ

---

24. προσκυνουντας: TH add αυτον | TH δει προσκυν. 27. TH ζητεις; η· τι 29. ā: T^{8} οσα 31. T ραββι 34. TH ποιησω 35s. T^{8} πρ. θερισμον ηδη. 36 ο θερ. 36. TH om και sc 38. TH απεστειλα 39. TH σαμαρειτων | ā: t οσα 40. t ως ηλθ. ουν | TH σαμαρειται 42. H ελεγ. [οτι] | t h την λαλιαν σου

---

34. 5,30. 17,4. 37. (Mich 6,15.) 44. Mt 13,57. Mc 6,4. Lc 4,24.

ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 ὡς οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. 46 ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.

Ἦν δέ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ· 47 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

V

Aegrotus ad piscinam Bethesda; de sabbato et duplici resurrectione; de Iohannis baptistae, dei, Mosis testimoniis et Iudaeorum incredulitate.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε στοὰς ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον

45. ως: TH οτε | α: TH οσα 46. TH[s] Και ην τις 46.49. h + βασιλισκος + 48. h πιστευσητε; 50. επιστευσεν: T pm [και] 51. δουλοι: TH add αυτου | κ. ηγγειλαν: T [κ. απηγγειλαν] H om | οτι: TH pm λεγοντες 52. H ειπαν ουν t και ειπον 53. εκεινη: T pm [εν] 54. τουτο: add T δε tH [δε] V,1. TH ην εορτη 2. t κολυμβηθρα | TH η επιλεγομενη | T βηθεσδα h βηθσαιδα 4. E ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ, ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. 5. T τριακ. οκτω tH τριακ. [και] οκτω

46. 2,1ss. 47ss. (Mt 8,5ss. Lc 7,1ss.) V,2. Neh 3,1.

οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 9 καὶ ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. 11 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 12 ἠρώτησαν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι· ἆρον καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ποιεῖ ὁμοίως. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. 21 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. 25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ

---

9. εγενετο: TH pm ευθεως 10. T [και] ουκ 11. απεκριθη: TH pm ος δε 12. ηρωτησαν: T^{s} add [ουν] | αρον: T add [τον κραβαττον σου] 13. ασθενων: TH ιαθεις 14. H [ο] ιησους 15. ειπεν: Th απηγγειλεν 17. ο δε: T add ιησους 18. τουτο: TH add ουν 19. H [ο ιησους] | ελεγεν: T^{s} ειπεν | αν pr: T εαν | αν sc: T [αν] | TH ομοιως ποιει 20. TH θαυμαζητε

---

10. Ex 20,10. 20. 3,35. 22. Act 17,31. 23. 1 Io 2,23. 24. 3,18. (8,51.)

καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν
ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. 27 καὶ
ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν.
28 μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς
μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται
οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πρά-
ξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. 30 οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ'
ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία
ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
ψαντός με. 31 ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου
οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ
οἶδατε ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀλη-
θείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ
καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς
ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω
αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με
ἀπέσταλκεν. 37 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν
περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ
ἑωράκατε, 38 καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα,
ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. 39 ἐρευνᾶτε
τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν,
καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 καὶ οὐ θέλετε
ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ
λαμβάνω, 42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ
θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου,
καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ
ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ
οὐ ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν
πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπί-
κατε. 46 εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ
ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

---

26. t εδωκ. και τω υιω 29. οι sc: [T]h add δε 32. TH οιδα
35. t αγαλλιασθηναι 36. μειζω: T μειζων 37. εκεινος: t αυτος 38. t
μενοντα εν υμιν 42. ουκ εχετε: TH post θεου 44. H παρ αλληλων |
tH [θεου] 47. πιστευσετε: t πιστευετε *s.* πιστευσητε h πιστευετε

---

29. Mt 25,46. (Dan 12,2.) 33. 1,19ss. 36. 10,25. 14,11.
39. (Ps 40,8.) 44. 12,43. 46. Gen 3,15. Deut 18,15.

VI

Cibatio quinque milium. Periculum regni; incessio maris. Oratio de pane caelesti, carne, sanguine. Multi offenduntur; apostolorum professio.

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς
Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πο-
λύς, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 ἀνῆλ-
θεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ. 4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.
5 ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι
πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πόθεν
ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν πει-
ράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. 7 ἀπεκρίνεται
αὐτῷ ὁ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐ-
τοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου· 9 ἔστιν παι-
δάριον ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ
ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπε-
σαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν
τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας καὶ ἔδωκεν τοῖς ἀνακει-
μένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνε-
πλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ
ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι
οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν
ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θα-
λάσσης εἰς Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία καὶ
οὔπω ἐληλύθει Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου

VI,2. ωρων: TH εθεωρουν 3. TH εκαθητο 4. το πασχα: h† 7. TH απεκριθη αυτω φιλιπ. | T^{2}H om τι 10. h om οι 11. TH κ. ευχαριστησας διεδωκεν 14. tH^{2} ἃ εποι. σημεια | TH ο ερχομ. εις τ. κοσμ. 15. φευγει: TH ανεχωρησεν 17. κατελ. κτλ: TH και σκοτια ηδη εγεγονει και ουπω εληλ. | TH^{2} πρ. αυτ. ο ιησ.

VI,1-13. Mt 14,13-21. Mc 6,32-44. Lc 9,10-17. 14. Deut 18,15. 15. 6,3. 16-21. Mt 14,22-36. Mc 6,45-56.

μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. 19 ἐληλακότες οὖν ὡς στάδια εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλα ἦλθον πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονας; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δώσει ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός. 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33 ὁ γὰρ ἄρτος ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε. 36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ

---

18. TH *διεγειρετο* 19. TH *σταδιους* 21. TH *επι της γης* 22. *ειδον*: h *ιδων* 23. H *ἀλλὰ* | TH *ηλθεν* | t H *πλοια* 25. T *ραββι* 27. TH *υμιν δωσει* 29. TH *ο ιησους* 32. TH[s] *εδωκεν* 33. TH om *ο* sc 35. TH om *ουν* | t *προς με* | t *πεινασει* 36. *εωρακατε*: T[H] add *με* 37. *εμε* sc: TH *με*

---

31. Ps 78,24. Ex 16,15.

ἐκβάλω ἔξω, 38 ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιήσω
τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39 τοῦτο
δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι
μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν
τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω
αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ,
οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει
οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται
ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ
ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν
τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ· πᾶς ὁ ἀκού-
σας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 οὐχ ὅτι
τὸν πατέρα ἑώρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος
ἑώρακεν τὸν θεόν. 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν
αἰώνιον. 48 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 οἱ πατέρες ὑμῶν
ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ
ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ
μὴ ἀποθάνῃ. 51 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
βάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ
ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, ἡ σάρξ μου
ἐστίν. 52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες·
πῶς δύναται ἡμῖν οὗτος δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν
σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε
ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ
αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής
ἐστιν πόσις. 56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα
ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν
πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει

38. TH ποιω 39. TH om εν 40. TH om εν 42. T^{s}H^{s} ουχι | νυν: t ουν | TH om ουτος sc 43. T μετα 44. T^{s}h προς εμε 45. t προς με 46. H [του] θεου | θεον: TH πατερα 47. πιστευων: T add [εις εμε] 50. th αποθνησκη 51. TH εκ τουτου του αρτου | T ζησεται | υπ. της τ. κοσμ. ζωης: TH post η σαρξ μου εστιν 52. t οι ιουδ. πρ. αλληλ. | TH ουτος ημιν | σαρκα: t H add [αυτου] 53. H [ο] ιησους

42. Mt 13,55. 44. 6,65. 45. Is 54,13. 46. 1,18. 49. 6,31.

διʼ ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; 63 τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. 64 ἀλλʼ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.

66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετʼ αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 70 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. 71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII

Fratres increduli; profectio ad festum tabernaculorum. Iesus Dei legatus. Aqua viva. Varia iudicia. Synedrii insidiae. Nicodemus.

1 Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· 4 οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

59. καφαρναουμ: h add ⊣ σαββατω ⊢ 60. H ειπαν 64. TH αλλα 65. TH προς με 66. TH εκ τουτου πολλοι εκ των 71. TH παραδιδ. αυτον | TH om ων VII,1. TH Και μετα ταυτα περιεπ. [ο] ιης. 3. H[s][σου] τα εργα 4. αυτος: t h αυτο

58. 6,33. 63. 2 Cor 3,6. 65. 6,44. 69. 11,27. Mt 16,16. (Mc 1,24. Lc 4,34.) VII,1. 5,18. 2. Lev 23,34.

6 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος
μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ
ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ
οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω
πεπλήρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.
10 ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ
αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι
ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; 12 καὶ
γογγυσμὸς ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺς ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι
ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς
μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν
καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος
γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς
καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με·
17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδα-
χῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ ἀφ'
ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ
οὐκ ἔστιν. 19 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ
ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ
ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε.
22 διὰ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋ-
σέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα
μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον
ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν
δικαίαν κρίσιν κρίνατε. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυ-
μειτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρ-
ρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν
οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν
πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν

---

6. *λεγει*: TH add *ουν* 8. *ουκ*: H^{s} *ουπω* 9. *ταυτα*: H add *δε* | *αυτος*: T^{s}H^{s} *αυτοις* 10. *αλλ*: TH *αλλα ως* 12. TH *περι αυτ. την πολυς εν τοις οχλοις* | *αλλοι*: add T *δε* t H [*δε*] 17. TH *εκ του θεου* 19. TH^{s} *εδωκεν* 21s. t H *θαυμαζετε. δια τουτο μωυσ.* T *θαυμαζετε δια τουτο. μωυσ.* 22. H [*εν*] *σαββ.* 23. *ανθρωπος*: t H pm [*ο*] | TH *ο νομος μωυσ.* 24. *κρινατε*: TH *κρινετε* 25. T *ιεροσολυμιτων*

---

7. 15,18. 13. 9,22. 16. 14,24. 20. 8,48. 10,20. 22. Lev 12,3. Gen 17,10.

ἐστίν. 28 ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνός με ἀπέσταλκεν. 30 ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ ὄχλου εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ποιεῖ; 32 Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω. 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· 41 ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 42 οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυείδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 43 σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44 τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρι-

---

28. H [ο] ιησους 29. TH απεστειλεν 30. t εληλυθεν 31. TH Εκ του οχλ. δε πολλ. επιστ. | ποιει: TH εποιησεν 32. t [ταυτα] | υπηρετας: TH ante ινα πιασ. 34. ευρησετε: [t]H add με 35. TH ουτος μελλει | οτι: TH add ημεις 36. ευρησετε: [t]H add με | T και οπου 37. H ιστηκει | TH εκραξεν | ερχεσθω: TH add προς με 39. ου: t h δ | TH εμελλον | TH πιστευσαντες | πνευμα: T add [αγιον] | ουδεπω: TH ουπω 40. ελεγον: t H add [οτι] 41. αλλοι sc: TH οι δε 42. TH ουχ | TH ερχετ. ο χριστ. 44. TH εβαλεν

---

28. 8,14. 30. 8,20. 33a. 8,21s. 12,35. 13,33. 38. Zach 14,8. (Is 58,11.) 39. Ioel 3,1. 40. 1,21. 42. Ps 89,4s. Mich 5,1. (Mt 2,5.) 44. 7,30.

σαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46 *ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὡς οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος.* 47 *ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;* 48 *μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;* 49 *ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν.* 50 *λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν·* 51 *μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ;* 52 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται.*

VIII

[Adultera.] Christus de se testis. Frustra quaeretur. Vera libertas. Iudaei diaboli progenies; Christus Abrahamo prior.

12 *Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ*

---

46. ως ουτ. λαλ. ο ανθρ.: T [ως ουτος ο ανθρ.] H om 47. TH απεκριθ. ουν [αυτοις] 50. πρ. αυτους: TH add ο ελθων προς αυτον προτερον 52. TH οτι εκ της γαλιλ. προφ. 53—VIII, 11. Pericopam de adultera T (om, sed in notis edidit) et ⊣h⊢ ([[H]] ad finem evangelii) ita recensuerunt (H inscr. *Περὶ μοιχαλίδος περικοπή*): 53 *Καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.* VIII, 1. *Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν·* 2. *ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο* (h *ἦλθεν*) *εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς* (H [κ. πᾶς — αὐτούς]). 3. *ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ* 4. *λέγουσιν* (h *εἶπον*) *αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατείληπται* (h *εἴληπται*) *ἐπ' αὐτοφώρῳ* (H *ἐπ' αὐτοφ.*) *μοιχευομένη.* 5. *ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῖν* (H [*ἡμῖν*]) *Μωυσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθάζειν· σὺ οὖν* (h *δὲ*) *τί λέγεις* (h add *περὶ αὐτῆς*); 6. *τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ* (H [*τοῦτο δὲ — αὐτοῦ*]). *ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν* (h *ἔγραφεν*) *εἰς τὴν γῆν.* 7. *ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν* (H [*αὐτόν*]), *ἀνέκυψεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς* (H [*αὐτοῖς*]) *· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος λίθον ἐπ' αὐτὴν βαλέτω* (H *ἐπ' αὐτ. βαλ. λίθ.* h *ἐπ' αὐτ.* [*τον*] *λίθ. βαλ.*). 8. *καὶ πάλιν κάτω κύψας* (H[1] *κατακύψας*) *ἔγραφεν* (h pm *τῷ δακτύλῳ*) *εἰς τὴν γῆν.* 9. *οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἷς καθεῖς* (H *καθ' εἷς*), *ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων* [*ἕως τῶν ἐσχάτων*] (H om *ἕως τ. ἐσχ.* h †), *καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς* (H[1] om *ὁ Ἰησ.*), *καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὖσα.* 10. *ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς* [*καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς*] (H om *καὶ — γυν.*) *εἶπεν αὐτῇ· γύναι,* (h *εἶπ. τῇ γυναικί·*) *ποῦ εἰσὶν* [*ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου*] (H om *ἐκεῖνοι — σου*); *οὐδείς σε κατέκρινεν;* 11. *ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείς, κύριε. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε* (H *πορεύου, ἀπὸ τοῦ νῦν μηκ. ἁμάρτ.*) 12. TH [*ο*] *ιησους* | TH *μοι* (Adde VIII, 3. *γυν. επι μοιχεια*: h *επι αμαρτια γυν.*)

---

50. 3, 1. 19, 39. 51. Deut 19, 15ss. VIII, [5. Lev 20, 10.] 12. 9, 5. 12, 46.

σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω. 15 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. 18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. 20 ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. 31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώ-

14. th η μαρτ. μου αληθ. εστ. | υμεις: TH add δε 16. πεμψ. με: T[H] add πατηρ 17. TH γεγραπται οτι 23. TH υμεις εκ τουτου του κοσμου εστε 24. 28. h ἐγώ εἰμί 25. TH [ο] ιησους | H^{s} υμιν; 28. ειπ. ουν: t add [αυτοις]

15. 7,24. 3,17. 16. 16,32. 17. Deut 17,6. 19,15. (Mt 18,16.) 19. 14,7.9. 20. 7,30. 21. 7,33^{s}. 23. 3,31. 1 Io 4,5. 28. 3,14. 12,32.

σει ὑμᾶς. 33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. 35 ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. 36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. 37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε. 39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43 διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον μου

34. TH [o] ιησους | H εστ. [της αμαρτιας] 38. t εγω α εωρ. | h ⊣ εγω α εωρ. παρα τω πατρι μου [ταυτα] λαλω· και υμ. ουν α εωρακατε παρα τω πατρι υμων ⊢ 39. TH [o] ιησ. | H^{s} ποιειτε 41. T ειπον | TH^{s} ουκ εγεννηθημεν 42. TH [o] ιησ. 44. T ουχ εστηκ. H ουκ εστηκ. 48. TH σαμαρειτης 52. T ειπον

34. Rom 6,16s. 39. (Mt 3,9.) 42. 16,27s. 44. 1 Io 3,8. 46. (1 Io 3,5.) 47. 18,37. (1 Io 4,6.) 48. 7,20. (Mt 10,25.) 51. 5,24. 11,25.

τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. 53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν, 55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα εἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; 58 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX

Caecigenus sabbato sanatus. Pharisaeorum maligna de sanatione iudicia. Sanati professio et fides; Pharisaeorum caecitas.

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.

---

54. ημων: t H^{s} υμων 55. υμων: T^{s}H υμιν 56. TH ινα ιδῃ 57. T ειπον | t ωρακας h ωρακεν σε IX,2. T ραββι 4. ημας pr: t εμε | ημας sc: TH με | ως: t h ως 6. επεχρισεν: t H^{s} επεθηκεν | t [αυτου] 9. ελεγον· ουχι αλλα (T αλλ): t δε οτι 10. T[H] om ουν sc 12. ειπαν: [T]H pm και t add [ουν]

---

53. (4,12.) 59. 10,31. IX,5. 8,12. 12,35.46. 7. Neh 3,15.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. 14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. 17 λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. 18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε. 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· 29 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· 33 εἰ

16. t ουτ. ο ανθρωπ. ουκ εστ. παρα θεου | αλλοι: t H add [δε]
17. T^{1}H τι συ | TH ηνεωξεν 18. t οτι τυφλ. ην 20. T om ουν
21. σαυτου: t αυτου 22. H ειπαν 23. T h ερωτησατε 24. t H ουτ. ο ανθρωπ. 25. αν: t ημην και 26. H ειπαν | αυτω: t add [παλιν]
27. τι: h add ουν 28. ελοιδορ.: pm T οι δε [t] H και | T ειπον 31. TH οτι ο θεος αμαρτ. 32. TH ηνεωξεν

17. (Lc 7,16.) 22. 7,13. 12,42. 31. Jac 5,16. (Prov 15,29. 28,9.)

μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἤκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 36 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; 41 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X

Christus pastor et ianua ovium; fures et latrones; grex unus. Dissidium de Christo. Lapidatio suscepta. Nomen filiorum dei. Iohannes baptista testis.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ λῃστής· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8 πάντες ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί, ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ

35. T [ο] ιησους | ειπεν: T add [αυτω] | ανθρωπου: T θεου 36. απ. εκ. κ. ειπεν (H [κ. ειπ.])· κ. τις εστιν: t απ. εκεινος· και τις εστιν, εφη h και τις εστιν, εφη 40. φαρισαιων: TH add ταυτα | T ειπον 41. H [ο] ιησ. | t αι αμαρτιαι υμ. μενουσιν X,4. οταν: t pm [και] 6. ην: T ᾗ 7. ειπεν ουν: add T παλιν αυτοις H παλιν | H [ο] ιησους | TH om οτι 8. ηλθον: TH add προ εμου 12. μισθωτος: T add t pm [δε]

ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν
τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει·
13 ὅτι μισθωτός ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
14 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώ-
σκουσί με τὰ ἐμά, 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω
τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
16 καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης·
κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενή-
σεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. 17 διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ,
ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 οὐδεὶς
αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξου-
σίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν·
ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. 19 σχίσμα
πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 ἔλεγον
οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκού-
ετε; 21 ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου·
μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν·
23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος.
24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ
ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων
τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν,
κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ δίδωμι αὐ-
τοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 29 ὁ πατὴρ ὃ δέδωκέν μοι
πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς
τοῦ πατρός. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 31 Ἐβάστασαν πάλιν
λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον
αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ

12. σκορπιζει: t add [τα προβατα] 13. οτι μισθ.: t pm [ο δε μισθω-
τος φευγει] 16. TH γενησονται 18. αιρει: H^{s} ηρεν 20. ουν: TH δε
22. δε: t H τοτε | T εγκαινια | TH εν τοις ιεροσολ. 23. TH [ο] ιησ. |
TH του σολομ. 24. t h εκυκλευσαν | ειπον: T ειπε 25. απεκριθη:
TH add αυτοις | TH [ο] ιησ. 26. οτι ουκ: t ου γαρ | των εμων: t add
[καθως ειπον υμιν] 28. t ζωην αιων. διδ. αυτ. 29. πατηρ: TH add
μου | ὃ et μειζον: h ος et μειζων | πατρος: T add [μου] 31. εβαστασαν:
T add [ουν] 32. T καλα εργα εδ. υμ. H^{s} εργα εδ. υμ. καλα | πατρος:
T add [μου]

15. Mt 11,27. 16. Ez 37,24. 19. (7,43.) 20. 7,20. 21. (8,48.)
9,32. 23. (Act 3,11.) 25. 5,36. 26. (8,47.) 27. 10,3s. 31. (8,59.)

καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε; 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· 36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. 42 καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI

Lazarus. Caiaphae consilium de uno pro multis occidendo. Christi secessio.

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης τῆς Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. 2 ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. 4 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα

34. TH [ο] ιησ. 35. TH ο λογ. τ. θεου εγεν. 36. TH του θεου 38. TH μη πιστευητε 39. TH [ουν] | αυτον: T[h] pm H add παλιν 40. tH^{s} εμενεν XI,1. TH om της sc 2. TH μαριαμ 8. T ραββι

34. Ps 82,6. 39. 7,30. XI,1. Lc 10,38. 2. 12,3. Mt 26,6ss. Mc 14,3ss. Lc 7,36ss. 8. 10,31.

εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν, 15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. 21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. 22 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν· 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐν-

---

12. Η ειπαν | ΤΗ οι μαθητ. αυτω 16. Τ συμμαθητ. 17. t Ηλθεν ουν ο ιησ. και ευρ. | ημερας: ΤΗ pm t add ηδη 18. Τ η βηθανια 19. τας περι: ΤΗ την 20. Η[8] μαριαμ 21. Τ πρ. [τον] ιησουν | [t]h om κυριε | απεθανεν: t ετεθνηκει 22. και νυν: t pm [αλλα] 28. ειποῦσα sc: ΤΗ ειπασα 29. εκεινη: Τ[t]Η add δε | ΤΗ ηγερθη τ. κ. ηρχετο 30. αλλ ην: Τ[t]Η add ετι

---

21. 11,32. 25. 8,51. 27. 6,69. 32. 11,21.

εβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 λέγει ὁ Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41 ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. 42 ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν.

---

37. H ειπαν 38. TH εμβριμωμενος 39. T [ο] ιησ. 44. t H λεγει [ο] ιησ. αυτ. | αυτον sc: T [αυτον] 45. ἃ: T^{s}H^{s}ὃ 46. T ειπον | ἃ: t ὃ 50. υμιν: t ημιν 51. Ti T ημελλεν 53. t συνεβουλευσαντο 54. TH Ο ουν ιησους | T εφραϊμ | διετριβεν: T^{s}H εμεινεν

---

50. 18,14. 52. 10,16.

55 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἰερουσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. 56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγαν μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII

Christus a Maria ungitur. Lazari fama. Ingressio cum ovantium comitatu. Graeci Iesum visuri; mors grani; vox de caelo; Messias moriturus. De contumacia Iudaeorum. Res Christi res dei.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ· 3 ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· 5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· 8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἰερουσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 14 εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ'

---

56. TH *ελεγον* 57. t *εντολην* XII,1. *λαζαρος*: T add [*ο τεθνηκως*] | T *ο ιησους* 2. T[2] om *εκ* 3. TH *μαριαμ* | TH [*του*] *ιησ.* | t *επλησθη* 4. *δε*: T *ουν* H [*δε*] | t *ιουδ. σιμωνος ισκαρ.* eaque post *μαθητ. αυτου* | TH om *εκ* 9. T[2] om *ο* | H *ηλθαν* 12. *οχλος*: [t]H pm *ο* 13. TH *ωσαννα* | t [*και*] *ο βασ.*

XII,1. 11,43. 2. Lc 10,40. 3ss. Mt 26,6-12. Mc 14,3-8. (Lc 7,37ss.) 9. 11,43. 10. (11,53.) 12ss. Mt 21,1ss. Mc 11,1ss. Lc 19,29ss. 13. Ps 118,26.

αὐτό, καθώς ἐστιν γεγραμμένον· 15 μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψω-

---

16. T *οι μαθητ. αυτου* 17. *οτι*: T^{s}H *οτε* 18. T^{s} om *και* 19. *κοσμος*: t add [*ολος*] 20. T *προσκυνησουσιν* 21. H *προσηλθαν* 22. TH *ο φιλιππος* | *ερχ. ανδρ. κ. φιλ. κ. λεγ.*: t *και παλιν ανδρ. κ. φιλ. λεγουσιν* 23. t *απεκρινατο* 25. t *απολεσει* 29. TH [*ουν*] | *ακουσας*: TH pm *και* 30. t H *απεκρ. κ.ειπ. ιησ.* 32. *εαν*: H *αν* | h + *παντα* + 34. T^{s} om *ουν* | t *συ λεγεις*

---

15. Zach 9,9. 17. 11,43. 25. Mt 10,39. 16,25. Lc 17,33. 28. (17,48.) 31. 16,11. 32. 3,14. 33. 18,32. 34. Ps 110,4. Dan 7,14.

θῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. 37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 41 ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. 46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

XIII

Caena ultima; lavatio pedum. Notatio proditoris; praeceptum novum; Petrus magistrum negaturus.

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν

41. οτι: t οτε 43. ηπερ: h υπερ XIII, 1s. h τ. πατερα, — αγαπησας . . . ηγαπ. αυτους, — και δειπν.

35. 7,33. 36. (Lc 16,8.) 38. Is 53,1. Rom 10,16. 40. Is 6,9s. Mt 13,14s. Act 28,26s. 41. (Is 6,1.) 42. 9,22. 43. (5,44.) Rom 3,23. 45. 8,19. 46. 8,12. 47. 3,17. 49. 14,10. 50. (6,63.) XIII, 1. Mt 26,17.

αὐτούς. 2 καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος
εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,
3 εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι
ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, 4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ
δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυ-
τόν· 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν
τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διε-
ζωσμένος. 6 ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ·
κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.
8 λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα.
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ'
ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου
μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει αὐτῷ
Ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν
καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. 11 ᾔδει
γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες
καθαροί ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα
ὑμῖν; 13 ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς
λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος
καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς
πόδας· 15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα
ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος
μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος
αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά.
18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ'
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν
ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέ-
σθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. 20 ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ
λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρ-
τύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παρα-

---

6. *λεγει αυτω*: T[s] add [*εκεινος*] 9. t *πετρος σιμων* 10. T [*ο*] *ιησους* | *νιψασθαι*: T[H] pm *ει μη τους ποδας* 12. t [*και*] *ελαβ.* | H[s] *ανεπεσεν, παλιν ειπεν* 15. TH *εδωκα* 18. *τινας*: t *ους* | *μετ εμου*: T[s]H *μου* | TH *επηρεν* 19. TH *πιστευητε οτ. γεν.* t *οτ. γεν. πιστευσητε* | h *ἐγὼ εἰμί*

---

2. 13,27. 3. 3,35. 10. 15,3. 11. 6,64. 16. 15,20. Mt 10,24. Lc 6,40. 22,27. 18. Ps 41,10. (Act 1,16.) 19. 14,29. 20. Mt 10,40. Lc 9,48. 21ss. Mt 26,21ss. Mc 14,18ss. Lc 22,21ss.

δώσει με. 22 ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. 23 ἦν ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· 24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25 ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν; 26 ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. 27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. 28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ Πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

XIV

Mansiones caelestes; abitus ad patrem. Christus et pater. Paracletus, unio cum fidelibus, pax Christi.

1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί

22. εβλεπον: T add [ουν] 23. H [ο] ιησ. 25. TH αναπεσων | T^{a}H om ουν | T [ουτως] 26. αποκριν.: [t]H add ουν | TH [ο] ιησ. | το sc: H [το] | t [λαμβανει και] 27. H ταχειον 28. H [δε] 29. T [ο] ιησους 32. [T]H om ει ο θ. εδοξ. εν αυτω | αυτω sc: t εαυτω H αὐτω 36. TH om εγω 37. H [ο] πετρος | h om κυριε | TH ακολουθειν XIV,1. h πιστευετε, εις τον θεον και

33. 7,33a. 8,21s. 34. 15,12.17. 38. Mt 26,34. Mc 14,30. Lc 22,34. XIV,1. 14,27.

εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον
ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι
καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ
ὑμεῖς ἦτε. 4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. 5 Λέγει
αὐτῷ Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἴδαμεν
τὴν ὁδόν; 6 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 εἰ
ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε· καὶ ἀπάρτι γι-
νώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος·
κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με,
Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις·
δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμ-
αυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ
μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-
στεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα
τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 καὶ ὅ τι
ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ
πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου,
ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρή-
σετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ-
σει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν ᾖ εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν
ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ
με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε
ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ
ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου,
κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 Λέγει

---

3. t [και] *ετοιμ. υμιν τοπ.* 4. t [*εγω*] | t *οιδατε* [*και*] *την οδον* [*οιδατε*] 5. TH om *και* | t *πως δυναμεθα την οδον ειδεναι* 6. T *ο ιησους* 7. TH *ει εγνωκειτε με* | *γνωσεσθε*: TH *αν ηδειτε* | T[s]H om *και* sc | [T]H[s] om *αυτον* sc 9. H [*ο*] *ιησ.* | T[s]H[s] *τοσουτον χρονον* | *πως*: T pm [*και*] 10. *λεγω*: t *λαλω* | *πατ. ο εν*: [T]H om *ο* 11. *αυτα*: h *αυτου* | *πιστευετε* sc; [T]h add *μοι* 13. th *αιτητε* 14. T[s][H] om *με* | *εγω*: tH[s] *τουτο* 15. t *τηρησατε* 16. *η*: TH post *ινα* h post *αιωνα* 17. H om *αυτο* sc | *υμεις*; T add [*δε*] | *εσται*: TH[s] *εστιν* 20. TH *υμεις γνωσ.*

---

3. 14,28. 12,26. 17,24. 4. 13,33.36. 7. 8,19. 9. 12,45.
10. 12,49. 13. 16,23. Mc 11,24. 15. 15,10. 16. 15,26. 19. 16,16.

αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. 27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν. 29 καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV

Vitis et palmites; amor summus; amici electi; mundi odium et culpa. Paracletus.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μή τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε,

---

22. TH om *και* pr 26. *υμιν*: H add *εγω* 28. H *με εχαρητε αν*, 31. *ενετειλατο*: TH *εντολην εδωκεν* | t *ποιω*, *εγειρεσθε* XV,4. T[1] *μεινη* 6. *αυτο*: T[1]H *αυτα*

---

24. 7,16. 26. 15,26. 16,13. 28. 14,3. 10,29. 29. 13,19. 30. 12,31. 31. Mt 26,46. Mc 14,42. XV,3. 13,10. 7. 14,13.

καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8 ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς κἀγὼ τοῦ πατρός μου τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 14 ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. 17 ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον μεμίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με. 22 εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. 26 ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

---

8. TH^{s} *γενησθε* 9. TH *υμας ηγαπησα* 10. *καγω*: TH *εγω* | T *τας εντολ. του πατρ. μου* tH^{g} *του πατρος τας εντολ.* 13. *ινα*: TH add *τις* 14. *ἃ*: tH^{g} *ὅ* 16. th *αιτητε* | t *δωη* 18. *πρωτον*: TH add *υμων* 26. *οταν*: T add [*δε*]

---

10. 14,15. 11. 17,13. 12. 13,34. 13. 1 Io 3,16. 14. 8,31. 16. 14,13. 17. 13,34. 18. 7,7. 20. 13,16. Mt 10,24. 21. 16,3. 22. 9,41. 25. Ps 35,19. 69,5. 26. 14,16. 16,7. 27. Act 5,32.

XVI

Periculorum praedictio. Paracleti victoria et institutio. Luctus in gaudium cedens. Preces Christi nomine ratae. Discipuli fugituri.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. 9 περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 10 περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. 12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. 17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 19 ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν

XVI,2. H ο αποκτ. [υμας] 4. ωρα: TH add αυτων | T μνημον. [αυτων] 7. ουκ ελευσεται: T^{2}H ου μη ελθη 12. t λεγειν υμιν 13. TH^{2} οδηγ. υμ. εις την αληθειαν πασαν | Th ακουσει 17. H ειπαν 18. T^{2}H τι εστιν τουτο | TH om το | H [τι λαλει]

XVI,1. 9,22. 5. 13,36. 14,4. 11. 12,31. 12. (I Cor 3,18.) 13. 14,26. (I Io 2,27.) 15. 17,10. 16. 7,33. 13,33. 14,19. 20. (Ps 30,12.)

ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ᾽ ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ᾽ ὑμῶν. 23 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. 24 ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. 31 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; 32 ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστίν. 33 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII

Christi precatio sacerdotalis pro re sua, pro apostolis omnibusque suis.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ

---

20. T αλλα 22. T^{8}H^{8} αρει 27. θεου: T^{8}H πατρος XVII,1. T ο ιησους 2. t H δωσει 3. t H γινωσκωσιν (H -σι)

---

22. (Is 66,14.) 23. 14,13. 15,16. 24. 15,11. 28. 8,42. 30. 2,25. 32. Mt 26,31.56. Io 8,16. XVII,2. (Mt 11,27.) Io 6,39. 4. 5,36. 4,34.

σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον· 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, 21 ἵνα πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 22 κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς ἕν· 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24 πατήρ, ὃ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ

4. t τελειωσα 5. ᾗ: h ην 6. δεδωκας pr: t δεδωκας | και εμοι: TH καμοι 7. t εγνωκα h ⊣ εγνων ⊢ | t δεδωκας (s. -κες) H[s] εδωκας 8. t εδωκες h δεδωκας 11. αυτοι: Th ουτοι | καθως: T add και 19. αγιαζω: T[H] pm εγω 21. t πιστευση 22. t εδωκας 24. ὃ: t ους | δεδωκας sc: th εδωκας

8. 17,25. (16,30.) 9. (14,16.) 10. 16,15. 11. 17,22. 12. 18,9. 13,18. 13. 15,11. 14. 15,18s. 15. (Mt 6,13.) 19. (Hebr 2,11.) 22. 17,11. 24. (12,26. 14,3.)

καταβολῆς κόσμου. 25 πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

XVIII

Terror militum et vulneratio Malchi. Captio Iesu et cognitio apud pontificem. Petri lapsus. Pilatus et rex veritatis. Barabbas.

1 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. 6 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. 9 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, 16 ὁ δὲ

XVIII, 1. TH¹ των κεδρων t του κεδρων 2. h μετα τ. μαθητ. αυτ. εκει 3. και εκ των φαρισ.: T[H] om εκ 4. ουν: T⁸ δε 5. TH om ιησους | ειμι: h add ιησους | H ιστηκει 7. TH επηρωτ. αυτους | H ειπαν 15. T και [ο] αλλος | h γνωστος ην

25. 16,3. 17,8. 26. 15,9. XVIII, 1ss. Mt 26,36ss. Mc 14,32ss. Lc 22,39ss. 2. (Lc 21,37.) 9. 17,12. 10ss. Mt 26,51ss. Mc 14,47. Lc 22,50s. 11. Mt 26,42. 12. Mt 26,57. Mc 14,53. Lc 22,54. 14. 11,50. 15. Mt 26,58. Mc 14,54. Lc 22,54.

Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. 17 λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί. 18 εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24 ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἅννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; 34 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος

16. H ιστηκει 18. H ιστηκεισαν 22. t εις των παρεστωτων υπηρετων 24. T [συν] 29. του ανθρ.: T pm κατα 31. ο πειλατος: TH om ο | κρινατε: TH add αυτον | TH om συν sc 33. TH παλιν εις το πραιτωρ. 34. TH απο σαυτου | TH ειπον σοι

17. Mt 26,69. Mc 14,69. Lc 22,56. 20. Mt 26,55. 25ss. Mt 26,71ss. Mc 14,70ss. Lc 22,58ss. 28ss. Mt 27,1s. Mc 15,1ss. Lc 23,1ss. 32. 12,33. (Mt 20,19.)

τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

XIX

Ecce homo; damnatio, crucifixio. Titulus et Iesu vestes. Mater et Iohannes. Mors. Percussio lateris. Sepultura.

1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πειλᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. 6 ὅτε οὖν ἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσ�ῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ

36. αν: TH post ηγων. 37. H [ο] ιησ. | ειμι (h ειμι;): t add [εγω] 39. H [εν] τω π. 40. παλιν: T add παντες XIX,4. TH[s] Και εξηλθεν | TH[s] παλιν εξω ο πειλ. (T πιλ.) | TH οτι ουδεμιαν αιτ. ευρ. εν αυτω 5. TH [ο] ιησ. 6. TH ειδον | εκρανγ.: TH add λεγοντες | σταυρωσον sc: t add [αυτον] 7. απεκριθ.: TH add αυτω 10. λεγει: TH add ουν

37. (8,40.47.) 38. 19,4. 39[a]. Mt 27,15ss. Mc 15,6ss. Lc 23,18ss. XIX,2[a]. Mt 27,27ss. Mc 15,16ss. 4. 18,38. 6. Mt 27,23. 7. Lev 24,16. Mt 26,63ss. 9. Mt 27,14. Mc 15,5.

οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 20 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. 24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. 25 εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ

---

10. t εξουσ. εχω σταυρ. σε κ. εξουσ. εχω απολ. σε 11. απεκριθη: TH add αυτω | TH ουκ ειχες | T^{8} παραδιδους 12. T^{8}H εκραυγασαν 17. TH αυτω (H αὐτω) | h γολγοθ 21. TH βασιλ. των ιουδ. ειμι 24. T ειπον | πληρωθη: T add η λεγουσα 25. H ιστηκεισαν

---

15. (Lc 23,18.) 16ss. Mt 27,32ss. Mc 15,21ss. Lc 23,26ss. 23ss. Mt 27,35. Mc 15,24. Lc 23,34. 24. Ps 22,19. 25. Mt 27,55s.

ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. 27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. 28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. 29 σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξους ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πειλᾶτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. 39 ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

---

25. μαριαμ bis: TH μαρια 27. TH ο μαθητ. αυτην 28. ειδως ο ιησους: h ιησους ειδως 29. οξους sc: TH pm του 30. το οξος: TH add [ο] ιησους 31. σκεινου: h εκεινη 33. t αυτον ηδη 34. t και ευθυς εξηλθεν 35. TH και εκεινος | T^{s} πιστευσητε 38. ο απο: TH om ο | H μαθητ. [του] ιησ. | TH ηλθεν ουν και ηρεν το σωμα αυτου 39. αυτον: t τον ιησουν | μιγμα: H^{s} ελιγμα 41. στεθη: H ην τεθειμενος

---

28. Ps 69,22. 29. Mt 27,48. Mc 15,36. Lc 23,36. 30. Mt 27,50. 31. Deut 21,23. Mc 15,42. 35. 21,24. 36. Ex 12,46. Ps 34,21. 37. Zach 12,10. 38ss. Mt 27,57ss. Mc 15,42ss. Lc 23,50ss.

XX

Resurrectio. Petrus et Iohannes. Duo angeli. Iesus et Maria. Discipuli clausis portis. Thomas. Conclusio.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωὶ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. 8 τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. 11 Μαριὰμ δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. 17 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 ἔρχεται Μαριὰμ

XX,1. TH *μαρια* 4. H *ταχειον* 6. *ουν*: T[t]H add *και* 10. H *αὐτους* 11. TH *μαρια* | H *ιστηκει* 13. *λεγουσιν*: TH pm *και* | Th *αυτοις· οτι* 16. H *ραββουνει* 17. th *μη απτου μου* | *πατερα* pr: t add [*μου*]

XX,1. Mt 28,1ss. Mc 16,1ss. Lc 24,1ss. 14-18. [Mc 16,9a.] 14. (21,4.)

ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. 21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὸν δάκτυλον εἰς τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. 28 ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. 29 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

XXI

Tertia redivivi manifestatio ad lacum Tiberiados. Petri restitutio; Iohannes non moriturus. De auctore evangelii.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. 2 ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ

18. t ωρακεν 20. t εδειξεν [αυτοις] . . πλευρ. αυτου | τ. χειρας: TH pm και 21. αυτοις: H add [ο ιησους] | πεμπω: t αποστελλω 23. th τινος bis | t αφιενται h αφιονται 25. TH τ. δακτυλ. μου | τοπον: T^{s}H τυπον 29. TH [ο] ιησ. 30. h μαθητ. αυτου 31. T^{s} πιστευσητε

19. Lc 24,36. [Mc 16,14.] 20. [Lc 24,40.] 21. 17,18. 22. (7,39.) 23. Mt 16,19. 18,18. 25. (Ps 22,17.) 29. (4,48 1 Pe 1,8. Hebr 11,1.) 30. 21,25. 31. (5,24. 1 Io 5,13.)

Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. 4 πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. 6 λέγει αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13 ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ προβάτιά μου. 17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ προβάτιά μου. 18 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ

---

2. του ζεβ.: t υιοι ζεβ. 3. H εξηλθαν 4. t γενομενης | επι: T^{s}H^{s} εις | ηδεισαν: t εγνωσαν 5. T [o] ιησους 6. λεγει: TH ο δε ειπεν 10. TH [o] ιησ. 11. ανεβη: T[t]H add ουν | t μεγαλ. ιχθυ. 12. TH [o] ιησ. | [T]H om δε 16. T^{s}h προβατα 17. λεγει sc: T^{s}H ειπεν | αυτω qu: [T]H add ιησους | h προβατα 18. T^{s}H ζωσει σε

---

4. (20,14.) 7. 13,23. 19,26. 20,2. 14. 20,19.26. 17. (16,30.)

οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. 19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. 20 ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; 21 τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε, οὗτος δὲ τί; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. 23 ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι.

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.

ΠΡΑΞΕΙΣ

I

Iesu redivivi mandata et in caelum reditus. Apostoli. Petro suasore Iudae suffectus Matthias.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· 3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· 4 καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. 6 οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστιν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ

23. και ουκ ειπεν: T^{s}H ουκ ειπεν δε | ερχομαι: TH add τι προς σε 24. h ο και μαρτ. | TH και ο γραψ. h [o] και γραψ. 25. TH εστιν δε και αλλα πολλα α εποιησεν ο ιησους, ατινα εαν γραφηται καθ' εν, ουδ' αυτον οιμαι τον κοσμον χωρησειν τα γραφομενα βιβλια | T subscr. κατα ιωαννην

Inscr. TH πραξεις αποστολων

I,1. ο ιησους: TH om ο

19. 12,33. 13,36. 2 Pe 1,14. 20. 21,7. 13,23ss. 24. 19,35. 3 Io 12. [25. 20,30.]

I,1. Lc 1,1ss. 4. Lc 24,49. Io 16,7. 5. Mt 3,11s. Mc 1,7s. Lc 3,16s.

ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, 11 οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. 13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἁλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν εἴκοσι· 16 ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ· 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν

8. ΤΗ και [εν] παση | Τ σαμαρεια 10. Η παριστηκεισαν 14. Η [του] αγιο. | τοις αδελφοις: [Τ]Η pm συν 15. ωσει: ΤΗ ως | Τ εικοσιν 17-19. Η ταυτης. — Ουτος . . . χωρ. αιματος. — 19. ο και: ΤΗ om ο | [Τ]Η om ιδια | Η ακελδαμαχ 22. αχρι: ΤΗ εως

9. [Mc 16,19.] Lc 24,51. 13. Mt 10,2-4. Mc 3,16-19. Lc 6,14-16. 18. Mt 27,5ss. 20. Ps 69,26. 109,8.

δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα 25 λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II

Effusio spiritus sancti. Linguarum donum. Petri oratio de vaticiniis Iohelis et Davidis. Tria milia ad Christum convertuntur. Credentium communio.

1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. 5 Ἦσαν δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; 8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί θέλει τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.

14 Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοι-

---

26. T συγκατεψηφ. II,1. T συμπληρ. 5. εις: TH^{s} εν 6. H ηκουσεν 7. [T]H om παντες | TH^{s} ουχι | απαντες: TH παντες 8. H εγεννηθημεν; 9. T ελαμιται 11. H θεου.

---

25. 1,17. II,1. Deut 16,9s. 4. 10,46. 19,6. 1 Cor 12-14. [Mc 16,17.] 5. (10,35. 13,26.)

κοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· 17 καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται· 18 καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. 20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. 21 καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐνκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε

20. πριν: h add η | μεγαλην: TH add και επιφανη 21. αν: TH εαν 22. T ισραηλιται 24. θανατου: t αδου 25. TH om μου pr 26. TH επ ελπ. 27. T εγκαταλειψεις 31. T εγκατελειφθη | T εις αδου

15. (1 Thess 5,7.) 17-21. Ioel 3,1-5. (2,28-32.) 21. Rom 10,13. 22. 10,38. 25-28. Ps 16,8-11. 27. 13,35. 30. Ps 89,4s. 132,11. 31. 2,27.

ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν
ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ
θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν
παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε.
34 οὐ γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν
κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς
ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶς οὖν γινω-
σκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν
ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς
τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες
ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησίν, καὶ
βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
πνεύματος. 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν
καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ
θεὸς ἡμῶν. 40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ
παρεκάλει αὐτοὺς λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς
ταύτης. 41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθη-
σαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι·
42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ
κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἰερουσαλήμ, φόβος τε ἦν μέγας
ἐπὶ πάντας. 44 καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις
ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρείαν
εἶχεν· 46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ
ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν
ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ
ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς
σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

---

33. T^{8}[H] om *και* pr 36. T^{8} *ο θεος εποιησεν* 37. H *ειπαν* 38. TH om *φησιν* | *επι*: TH *εν* 42. h *αρτου*, 43. *δε* sc: T^{8} *τε* | t *εγν. δια των αποστολ.* | TH om *εν ιερουσαλημ, φοβος τε ην μεγας επι παντας* 44. TH om *και* pr | T *πιστευοντες* | H^{8} om *ησαν* et *και* sc

---

32. 3,15. 5,30. 10,39s. 34s. Ps 110,1. Mt 22,44. Mc 12,36. Lc 20,42s. Hebr 1,13. 35. 1 Cor 15,25. 37. (Lc 3,10.12.14) 39. Is 57,19. Eph 2,13.17. Ioel 3,5. (2,32.) 40. (Phil 2,15.) 44s. 4,32ss. 47. 5,14.

III

Petrus sanat mendicum claudum et cohortatur stupentem populum ad poenitentiam ac fidem.

1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν
ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοι-
λίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην
λαβεῖν. 4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν·
βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐ-
τῶν λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει
μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. 7 καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς
ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ
τὰ σφυδρά, 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν
σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα
τὸν θεόν· 10 ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν
ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλή-
σθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέ-
δραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολο-
μῶντος ἔκθαμβοι. 12 ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν
λαόν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν
αὐτόν; 13 ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ,
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν
ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου,
κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον
ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν
δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐ-
τοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην

III,6. περιπατει: T^{s} pm [εγειρε και] 7. T σφυρα 10. αυτος: TH ουτος 11. T σολομωνος 12. T ισραηλιται 13. TH om ο θεος sc et tr | ηρνησασθε: T add [αυτον] 16. H om επι

III,2. (14,8.) 4. (13,9. 14,9.) 6. (4,10. 9,34. 14,10.) 8. (Is 35,6.) 11. 5,12. 13. Ex 3,6. Mt 22,32. Mc 12,26. Lc 20,37. 15. 5,31. 4,10.

ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, 20 ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. 22 Μωϋσῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. 24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 ὑμεῖς ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 26 ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV

Petrus et Iohannes capti coram synedrio. Dimittuntur cum interdicto. Supplicatio apostolorum. Communio bonorum; Barnabae liberalitas.

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. 4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἰερουσαλήμ, 6 καὶ Ἅννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέ-

19. προς: T εις | H εξαλιφθηναι 20. t ιησ. χριστ. 22. ημων: T υμων H om 23. εαν: TH αν 25. t H ο θεος διεθετο | ημων: T^{2}H^{s} υμων | H ευλογηθησονται 26. T^{s} ο θεος αναστησ. | H πονηρ. [υμων] IV,1. H^{s} αρχιερεις 4. T [ο] αριθμος | χιλιαδες: [T]H pm ως 5. ες: TH εν

21. (Lc 1,70.) 22s. Deut 18,15.18s. 23. (Gen 17,14.) 25. Gen 12,3. 22,18. Gal 3,8. IV,3. 5,18.

ξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, 9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους 16 λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-

---

7. TH εποιησ. τουτο υμ. 9. TH σεσωσται 13. T (επεγινωσκον τε — ησαν) 18. καθολου: T pm το | H [του] ιησ. 19. TH ειπαν

---

10. 3,6. 15. 11. Ps 118,22. Mt 21,42. Mc 12,10. Lc 20,17. 12. (5,31. 10,43. Mt 1,21. Io 3,16.) 14. 3,8s. 17. 5,28.40. 19. 5,29. 20. (1 Io 1,1.) 24. Is 37,16. Ier 32,17.

σαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. 36 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευείτης, Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

V

Ananias et Sapphira. Apostolorum miracula. Capti ab angelo liberantur; iterum in iudicium vocati Gamalielis consilio dimittuntur.

1 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διατί

25. ο του πατρ. ημ. δια πνευμ. αγ. στοματος: h † 28. [T]H om σου sc 30. TH om σου pr 32. t H παντα 33. T της αναστασ. του κυριου ιησου H του κυριου ιησου της αναστασεως 36. T λευϊτης 37. προς: TH παρα V,1. t ονοματι ανανιας | T σαπφειρα

25a. Ps 2,1s. 32. 2,44. (Gal 3,28. Io 17,21s.) 33. 3,15. 1,22. 2,47. 35. 2,45. 36. (9,27. 11,22-15,39. I Cor 9,6. Gal 2,1.9.13.) V,2. 4,35.37. 3. (13,10. Lc 22,3.31. Io 13,2.27. 8,44.)

ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ
μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις
ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους,
πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντας· 6 ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ
ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη δὲ
πρὸς αὐτὴν Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;
ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. 9 ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν· τί ὅτι
συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν
θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσεν
δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες
δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν
πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. 11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην
τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ-
ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ
στοᾷ Σολομῶντος· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι
αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· 14 μᾶλλον δὲ προσετί-
θεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,
15 ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι
ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ
ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ
πόλεων Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα
αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 καὶ ἐπέβαλον
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. 19 ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας
τῆς φυλακῆς ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν· 20 πορεύεσθε καὶ στα-
θέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
ταύτης. 21 ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν
καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς.

---

10. T *συραν* 12. TH *παντες* | T *σολομωνος* 14. T (*μαλλον δε — και γυναικων*) 15. T[s]H *επισκιασει* 16. *ιερουσαλημ*: t pm [*εις*] 19. T *ηνοιξεν* H *ηνοιξε*

---

11. 2,43. 19,17. Lc 7,16. 12. 4,30. 6,8. (2 Cor 12,12.) 3,11. Io 10,23. 14. 2,47. 11,21.24. 15. 19,12. 16. 8,7. 18. 4,3. 19. 12,7. 27,23.

22 οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντες ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. 24 ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. 26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· 27 ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς 28 λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἰερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. 29 ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· 31 τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 32 καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 34 Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, 35 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. 36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων, ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι

---

26. T[8] ηγαγεν 28. παραγγελια: t pm [ου] 31. T[H] om του 32. εσμεν: th εν αυτω (h v. εσμεν αυτω) | h τουτων· και το πν. το αγιον εδωκεν 33. T[8]H εβουλοντο 35. T ισραηλιται 38. H και [τα] νυν 38s. TH (οτι εαν η εξ — καταλυσαι αυτους)

---

24. 4,1.6. 26. 4,21. 28. 4,17s. 29. 4,19. 30s. 3,13.15. 31. 2,33.36. 32. 1,8.22. 10,39. Lc 24,48s. 34. 22,3. 35. 4,16. 37. Lc 2,2.

εὑρεθῆτε. 40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς
ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες
ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
ματος ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ'
οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν.

VI

Septem diaconi pauperum curam habentes. Stephanus impietatis accusatus.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι
παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.
2 προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν·
οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ δια-
κονεῖν τραπέζαις. 3 ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν
μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς κα-
τα στήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· 4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ
τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος
ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχο-
ρον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον
προσήλυτον Ἀντιοχέα, 6 οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων,
καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς
τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα
καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς
συναγωγῆς τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συνζητοῦντες τῷ Στε-
φάνῳ, 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι
ᾧ ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐ-
τοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν,
12 συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς
γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς
τὸ συνέδριον, 13 ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἄν-
θρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ

VI,3. δε: T[8] συν h [δη] 5. πληρη: h πληρης *MSS.* 9. TH της
λεγομενης | t [και ασιας]

40. 4,17s. 42. 2,46. VI,5. 8,5ss. 21,8. 6. 8,15.17. 13,3.
7. 2,47. 12,24. 19,20. 13. Mt 26,59. (Act 21,28.)

ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· 14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. 15 καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

VII

Stephani oratio de varia continuaque dei gratia in populum contumacem et perfidum. Interpellatus lapidatur.

1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; 2 ὁ δὲ ἔφη· ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. 4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντι Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο

13. αγιου: H add [τουτου] 15. TH ειδαν VII,3. TH^{g} om εκ ante της συγγεν. 7. εαν: TH αν | t δουλευσωσιν 10. TH εναντιον | εφ ολον: TH^{g} om εφ 11. TH ηυρισκον 13. T^{g}H^{g} εγνωρισθη

14. Mt 26,61. 27,40. VII,3. Gen 12,1. 4. Gen 12,5. 5. Gen 12,7. 6s. Gen 15,13s. 8. Gen 17,9s. 9. Gen 37,28. 39,2. 10. Gen 41,40. 11. Gen 41,54. 12. Gen 42,1s. 13. Gen 45,3s.

τῷ Φαραὼ τὸ γένος αὐτοῦ. 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15 καὶ κατέβη Ἰακωβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, 16 καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν Συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός· 21 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. 23 ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών· ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. 31 ὁ δὲ Μωϋσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς·

---

13. αυτου: T^{1}H ιωσηφ 15. t [και] κατεβη H^{1} κατεβη δε | H [εις αιγυπτον] 22. H om εν pr 31. TH εθαυμασεν 34. αυτων: T^{1}H αυτου

---

14. Gen 45,9. 46,27. Deut 10,22. 15. Gen 49,33. 16. Ios 24,32. Gen 49,30. 33,19. 17a. Gen 24,7. Ex 1,7a. 19. Ex 1,10. 20ss. Ex 2,2ss. 24. Ex 2,11a. 26. Ex 2,13. 27a. Ex 2,14. 30-34. Ex 3,2ss. 32. Ex 3,6. Mt 22,32. Lc 20,37. 34. Ex 3,10.

καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. 35 *Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες·* τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; *τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν* σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 *οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα.* 37 *οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·* προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 *οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν,* 39 *ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,* 40 *εἰπόντες τῷ Ἀαρών·* ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 *καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.* 42 *ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν·* μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ, 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 *Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει·* 45 *ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυείδ,* 46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 *Σαλωμὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον.* 48 *ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ,* καθὼς ὁ *προφήτης λέγει·* 49 ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 50 οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 *Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε,*

35. *και* sc: T [*και*] 36. T^{2}H *εν τη αιγυπτω* 38. *ημιν*: H^{2} *υμιν* 40. *εγενετο*: t *γεγονεν* 42. TH *ισραηλ;* 43. T *ρεφαν* H *ρομφα* | T *αυτοις·* H *αυτοις.* 45. TH *εξωσεν* 46. *οικω*: T^{2}H *θεω* h† 47. TH *σολομων* | TH *οικοδομησεν* 49. *η δε*: H^{2} *και η* 51. h *καρδιας*

35. 7,27. 37. 3,22. Deut 18,15. 38. Ex 19,3. 40. Ex 32,1. 41. Ex 32,6. 42a. Ier 19,13. 42b. Am 5,25ss. 44. Ex 25,40. 45. Ios 3,14. 46. Ps 132,5. 47. 1 Reg 6,1. 48. 17,24. 49a. Is 66,1s.

ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε, 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. (VIII) 1 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII

Saulus saeviens. Philippus in Samaria. Simon magus et Petrus. Philippus et Aethiops Candaces.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· 5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. 9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων

60. TH ταυτ. την αμαρτ. VIII,1. παντες: T[H] add δε | T σαμαρειας 5. T εις πολιν | T σαμαρειας

53. Gal 3,19. Hebr 2,2. 56. Mt 26,64. 59. Lc 23,46. 60. Lc 23,34. VIII,1. 14,6. 3. 9,1ss. 22,4. 26,9s. Gal 1,13. 5. 6,5. 7. 5,16. 16,18. 9. 13,6. (19,19.)

καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξεστακέναι αὐτούς. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα 19 λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· 23 εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαριτῶν εὐηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. 27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ

9. T σαμαρειας 11. T μαγειαις 14. T σαμαρεια 18. το πνευμα: T add [το αγιον] 24. ειρηκατε: h add ⊣ ος πολλα κλαιων ου διελιπανεν ⊢ 25. TH σαμαριτων 27. εληλυθει: TH pm [ος] 28. τε: t H δε

17. 6,6. 13,3. 20. (Mt 10,8.) 21. (Col 1,12.) 22. (2 Tim 2,25.) 23. (Is 58,6.) 25. Zeph 2,4. 27. (Zeph 3,10.)

καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην ἐὰν μή τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισαρίαν.

IX

Saulus divina voce convertitur et Damasci ab Anania baptizatur. Insidiantibus Iudaeis fugit Hierosolymam indeque Tarsum. Petrus Lyddae Aeneam sanat, Ioppae Tabitham in vitam revocat.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἄν τινας εὕρῃ ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἰερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ·

---

28. ανεγιν.: [T]H pm και 32. TH^{s} κειροντος 37. h ⊣ εἶπεν δὲ αὐτῷ [ὁ φίλιππος]· εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου[,ἔξεστιν]. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν ἰησοῦν [χριστόν].⊢ 40. T καισαριαν IX,1. T εμπνεων 2. αν; TH εαν | T^{s}H της οδου οντας 3. H εξεφνης

---

32. Is 53,7s. 36. (10,47.) [37. 9,20. Mt 16,16. [Mc 16,16.] Io 6,69. 11,27. 1 Io 4,15.] IX,1ss. 22,3ss. 26,10ss.

Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἰερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. 18 καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, 20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἰερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα

5. διωκεις: E add σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν 6. αλλα αναστηθι: E τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάστηθι 7. H ιστηκεισαν 8. TH ανεωγμενων 11. H^{g} αναστα 12. ανδρα: T^{g}H add [εν οραματι] | χειρας: H pm [τας] 15. εθνων: H pm[των] 19. t H ενισχυθη 21. TH εν ιερουσαλ.

5. I Cor 15,8. (5,39.) 11. 21,39. 12. (10,3. 16,9.) 15. (Rom 9,21ss.) 16. 20,23. 21. 8,1ss. 9,2.

δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητής. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισαρίαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο. 32 ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. 33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. 34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη. 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερῴῳ. 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. 39 ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ

---

22. T συνεχυνεν | ιουδαιους: T pm τους | H συνβιβαζων 25. H σφυριδι 30. T καισαρειαν 31. T σαμαρειας 35. T σαρωνᾶ H σαρῶνα 36. H ταβειθα | TH εργων αγαθων 37. H^{s} om αυτην sc

---

23ff. 2 Cor 11,32s. 26. Gal 1,18s. 27. 4,36. 30. 11,25. 31. (1 Cor 3,10. Eph 2,20.) 34. 3,6.

ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθὰ ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. 41 δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

X

Cornelius divinitus admonitus Petrum visione animalium perculsum arcessit Caesaream. Ipsi gentiles spiritu sancto imbuti.

1 Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· 6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. 10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν

---

40. H ταβειθα 42. [T]H om της 43. εγενετο δε: T add [αυτον] X,1. T καισαρεια 5. t [τινα] 9. αυτων: T^{s}H εκεινων

---

40. Mt 9,25. Mc 5,41. 43. 10,6. X,1. (Mt 8,5.) 3ss. 10,30ss. (3,1.) 4. (Apoc 8,4.) 5. 11,13. Io 1,43. 6. 9,43. (11,14. 9,6. 2,37.) 10ss. 11,5ss.

πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. 17 ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρες ζητοῦντές σε. 20 ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. 21 καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; 22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθαν εἰς τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. 25 ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, 28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· 29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; 30 καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι

15. T ἐκαθερισεν 17. ιδου: t pm [και] | υπο: T^{1} απο 18. H^{1} επυθοντο 19. H^{1} om αυτω | ανδρες: add T[th] τρεις H δυο | ζητουντες: T^{1} ζητουσιν 23. T εξενισεν, τη δε | H συνηλθαν 24. T^{1}H εισηλθεν | T καισαρειαν | T συγκαλεσαμ. 28. T^{1}H ο θεος εδειξεν 29. H αναντιρητως

14. Lev 11,7.13.23. 15. 1 Tim 4,4ꝫ. Tit 1,15. Rom 14,14. Mt 15,11. Mc 7,2.15. 17. 10,28.34ꝫ. 11,11ꝫꝫ. 19. (8,29.) 22. 10,3ꝫꝫ. 23. 9,42. 26. 14,15. 28. 11,3. 30ꝫꝫ. 10,3ꝫꝫ.

λαμπρᾷ, 31 καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν. 33 ἐξαντῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. 34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν· 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος. 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, 38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· 39 καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. 40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· 46 ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· 47 μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; 48 προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

---

32. θαλασσαν: t add [ος παραγενομενος λαλησει σοι] 33. του θεου: t σου 36. [T]H^{s} om ον | h χριστον (ουτ. εστ. παντ. κυριος) 37 υμεις οιδατε, 39. T^{s}H om εν sc 40. TH om εν 42. αυτος: T^{s}H ουτος 45. οσοι: H^{s} οι | tH του πνευματ. του αγιου 48. αυτοις: TH αυτους

---

32. 11,13s. 34. Deut 10,17. Rom 2,11. 36. Is 52,7. 37. Mt 4,17. Lc 23,5. 39. 2,22.32. 3,15. 5,30. (Deut 21,22s.) 41. Lc 24,42s. Io 21,13. 42. 17,31. 43. 3,24. 46. 2,4. 47. 8,36.

XI

Petrus Hierosolymae visionem animalium remque cum Cornelio gestam exponit. Barnabas et Saulus. Christiani Antiochiae. Agabus.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ
τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε
δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἰερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ
περιτομῆς, 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν
ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο
αὐτοῖς καθεξῆς λέγων· 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό-
μενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς
ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· 6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ
τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστὰς
Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν
ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη
δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ
μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν
ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέ-
στησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίας
πρός με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν
διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ
εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς
εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπό-
στειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, 14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ
πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνή-
σθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβά-
πτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ
οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύ-
σασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς
κωλῦσαι τὸν θεόν; 18 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξα-
σαν τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν
εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

XI,3. T^{1}H^{1} *εισηλθεν* et *συνεφαγεν* 9. tH^{1} *εκ δευτερου φωνη* | T *εκαθερισεν* 11. *ημεν*: th *ημην* | T *καισαρειας*

XI,3. 10,25ss. 5ss. 10,9ss. 12. 10,19s. 13s. 10,5s.32. 14. (16,30s.) 15. 10,44. 16. 1,5. (Mc 1,8. Lc 3,16.) 17. 15,8s. 10,47.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης
ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας,
μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 ἦσαν δέ
τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες
εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι
τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε
ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ
ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἰερουσαλὴμ
περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας. 23 ὃς
παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ
παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ,
24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως.
καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν
ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο
δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δι-
δάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
μαθητὰς Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἰεροσολύμων
προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι
Ἄγαβος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-
σθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἥτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29 τῶν
δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς
διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· 30 ὃ
καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς
Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

XII

Herodes Agrippa Iacobum occidit et Petrum in vincula coniicit. Petrus liberatus ab angelo pulsat fores domus Mariae. Herodes subito perit.

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης
τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 2 ἀνεῖλεν δὲ
Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν
ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ
ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παρα-
δοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-

19. t επι στεφανου 20. ελληνας: H ελληνιστας 22. t [ουσης] 23. του κυριου: H pm [ον] 28. H^{s} εσημαινεν XII,1. TH ηρωδης ο βασιλευς 3. ημεραι: t pm [αι]

19. 8,1.4. (15,3. 13,1.4. 6,5.) 22. 4,36. 9,27. 25. 9,27.30. Gal 2,11. 26. (26,28.) 28. 21,10. 29. Rom 15,25s. 1 Cor 16,1. 2 Cor 8,3s. 9,12. 30. 12,25. XII,2. 1,13. (Lc 5,10. 8,51. 9,28.54. Mc 1,29. 10,35.41. 13,3. 14,33.)

μενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ἤδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρῴδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισαρίαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως

---

6. T προαγειν H^{s} προσαγαγειν 8. τε: TH δε 11. H^{s} ο κυριος 13. h προηλθε (-θε eti. H) 15. ελεγον: h ειπαν 17. διηγησατο: [T]H add αυτοις 19. T καισαρειαν

---

7. 5,19. 27,23. 10. 16,26. 12. 13,5.13. 15,37.

ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς· 22 ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

XIII

Barnabae et Sauli iter ad exteros. Bariesus magus, Sergius Paulus proconsul. Oratio Pauli Antiochiae Pisidiae in synagoga. Barnabas et Paulus Iudaeorum invidia urbe eiecti.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. 3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. 6 διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ, 7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. 9 Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας;

---

21. H [o] ηρωδης | καθισας: T pm [και] 24. θεου: H^{s} κυριου 25. H^{s} εις ιερουσαλημ h† | T συμπαραλαβοντες XIII,1. T τετραρχου 4. T σελευκειαν 6. TH βαριησους 10. H^{s} του κυριου

---

24. 6,7. 19,20. 25. 11,29s. 12,12. 13,5. 15,37. XIII,1. 11,27. 15,32. Lc 3,1. 2. 10,19. 15,28. 9,15. 14,26. Rom 10,15. 3. 6,6. 14,23. 5. 12,12. 6. 8,9. 19,19.

11 καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν
ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκό-
τος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος
τὸ γεγονὸς ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς
Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν
ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς
Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες
εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ
δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν
ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀναστὰς δὲ
Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλεῖται καὶ
οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου
Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν
τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν
αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, 18 καὶ ὡς τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρη-
σεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν
κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, 20 ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ
πεντήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προ-
φήτου. 21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς
τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κείς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, ἔτη τεσσερά-
κοντα· 22 καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς εἰς
βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί,
ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά
μου. 23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν
τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσ-
ώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσ-
ραήλ. 25 ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ
ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ
εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ
γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος
τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν
Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς
φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας
κρίναντες ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες

11. τε: TH^{s} δε 12. TH εκπληττομενος 14. ελθοντες: t εισελ-
θοντες 16. T ισραηλιται 17. TH αιγυπτου 18. T^{s}H στροποφορησεν
19. H^{s} om και (v. 18 H^{s} και, ως) 22. H [ανδρα] 25. TH^{s} εινας;
26. ημιν: T^{s} υμιν

11. 12,23. 9,8. 13. (14,25. 27,5.) 15,38. 15. 15,21. 17ss. 7,28s.
17. Ex 6,1. 18. 7,36. Dent 1,31. 19. Deut 7,1. Ios 14,2. 20. Iud
2,16. 21. 1 Sam 8,5. 10,21. 22. 1 Sam 16,1.13. Ps 89,21. (Is
44,28.) 24. Lc 3,3. 25. Lc 3,15. Io 1,20.26s. 28. Lc 23,23.

ἠτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα
τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν
εἰς μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς
ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας εἰς Ἰερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς
τὸν λαόν. 32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς
πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, 33 ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν
τοῖς τέκνοις ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ
ψαλμῷ γέγραπται· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.
34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν
εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ
πιστά. 35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν
διαφθοράν. 36 Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ
θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ
καὶ εἶδεν διαφθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν δια-
φθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ
τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ πάντων ὧν
οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ
πιστεύων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν
τοῖς προφήταις· 41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ
ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,
ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον
λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συνα-
γωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων
προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες
αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 τῷ δὲ
ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν
λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλή-
σθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις ἀντι-
λέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος
καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους
κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.
47 οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος· τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν
τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα
δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ

28. h πτησαν τον 29. h γεγρ. περι αυτ. 31. tH [νυν] 32. ημων: h† 33. H εν τω ψαλμω γεγρ. τω δευτερω 39. απο: [T]H pm και 40. επελθη: t add [εφ υμας] 42. h† 44. δε: h τε | h ερχομενω | κυριου: tH^{s} θεου 45. TH om αντιλεγοντες και 46. επειδη: h επει δε 48. κυριου: tH^{s} θεου

29. Lc 23,53. 31. 1,3. 10,40s. 33. Ps 2,7. Hebr 1,5. 34. Is 55,3. 35ss. 2,27ss. 35. Ps 16,10. 39. Rom 8,3. 41. Hab 1,5. 46. Mt 10,6. 21,43. 47. Is 49,6. Lc 2,32. 48. (Rom 8,29.)

ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου καθ' ὅλης τῆς χώρας. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον· 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

XIV

Barnabas et Paulus Iconia pulsi. Lystrae pro diis habentur, sed a Iudaeis fere lapidati iter per Asiam pergunt redeuntque Antiochiam Syriae.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντος σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, 6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· 7 κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

8 Καί τις ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἅλατο, καὶ περιεπάτει. 11 οἵ τε ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς, 12 ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 ὅ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ

49. TH δι ολης 52. οι δε: T^{8}H^{8} οι τε XIV,3. TH om επι sc | TH διδοντι 8. Ti (err.) T εν λυστρ. αδυνατ. 9. H ηκουεν 11. οι τε: T^{8} οι δε

51. Lc 9,5. 10,10s. XIV,3. 5,12. 8. 3,2. 10. 3,8. (Is 35,6.) 11. 28,6.

ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες [15] καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, [16] ὃς ἐν ταῖς παῳχημέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· [17] καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. [18] καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

[19] Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι· [20] κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην· [21] εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, [22] ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [23] χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. [24] καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν, [25] καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀτταλίαν, [26] κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. [27] παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. [28] διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

XV

Contentio Antiochensis de gentilium circumcisione. Paulus Hierosolymam legatur. Petrus et Iacobus. Decretum hierosolymitanum. Alterum Pauli ad exteros iter apostolicum.

[1] Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ

14. αυτων: H[s] εαυτων 17. H αὐτον | T [υμιν] υετ. 21. T[s]H ευαγγελισαμενοι | H και [εις] αντιοχειαν 22. TiTH εμμενειν 24. H ηλθαν 25. εις την περγην: TH[s] εν περγη | T ατταλειαν

15. 4,24. Ps 146,6. Ier 32,17. 15ss. 17,24ss. 19. 2 Cor 11,25. 2 Tim 3,11. 21. 13,51. 22. (Lc 14,27.) 23. Tit 1,5. 24s. 13,13s. 27,5. 26. 11,20. 13,1s. 27. 1 Cor 16,9. XV,1. Gal 2,12. 5,2s.

δύνασθε σωθῆναι. 2 γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. 3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. 5 ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. 8 καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται· 16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, 17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα 18 γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς

3. T σαμαρειαν 4. T^{s}H ιεροσολυμα | υπο: T^{s}H απο 6. δε: T^{s}H τε 7. t συνζητησεως 9. h ουδεν 16. T κατεστρεμμενα 18. γνωστα απ αιωνος: h ⸢γνωστον απ αιωνος [εστιν] τω θεω το εργον αυτου⸣

2. Gal 2,1. 4. 14,27. 21,19. 7. 10,9ss. 8. 11,15. 10. 15,28 Gal 5,1. 14. 2 Pe 1,1. 16s. Am 9,11s. 17. (Iac 2,7.)

ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι
αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς
πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωϋσῆς γὰρ ἐκ
γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς
συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.
22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ
τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν
σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν
καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες
διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς
κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες
ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ
διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμέ-
νους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρ-
νάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 ἀπεστάλ-
καμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλον-
τας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν,
μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες,
29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας,
ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.
30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ
συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόντες
δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ
αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν· 33 ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν
μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς.
35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
τοῦ κυρίου. 36 Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν
Παῦλος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ
πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
ἔχουσιν. 37 Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάν-
νην τὸν καλούμενον Μάρκον· 38 Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα

---

20. TH om του ante πνικτου 24. [t]H om εξελθοντες 25. TH^{8} εκλεξαμενους 29. πραξετε: h add ⊣ φερομενοι εν τω αγιω πνευματι ⊢ 34. h ⊣ εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτους (v. αυτου) [, μονος δε ιουδας απορευθη]. ⊢ 37. T συμπαραλ.

---

20. 1 Thess 4,3. Gen 9,4. 21. 13,15. 24. Gal 1,7. 28. 5,32. 29. 15,20. 21,25. 1 Cor 8,1ss. 37. 12,12.25. Col 2,10. 38. 13,13. 27,5.

ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· 41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI

Timothei circumcisio. Paulus cum Sila et Timotheo profectus visione in Macedoniam vocatur. Lydia et ancilla fatidica. Paulus et Silas Philippis capti mirabiliter aperto carcere et custode baptizato honeste dimittuntur.

1 Κατήντησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πατρὸς δὲ Ἕλληνος, 2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἰεροσολύμοις.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 7 ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ· 8 παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα. 9 καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. 10 ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, 12 κἀκεῖθεν εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας πόλις, κολωνία. ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. 13 τῇ τε

38. T συμπαραλαμβ. 41. H και [την] κιλικ. XVI,1. κατηντ. δε: [T]H add και 3. τον πατερα αυτου οτι ελλην: TH οτι ελλην ο πατηρ αυτου 9. t ωφθη τω παυλω 10. H συνβιβαζοντες 11. δε pr: T^{1}H συν 12. πρωτη της μεριδος: h †

39. (Gal 2,13.) 40. (14,26.) 41. 18,18. Gal 1,21. XVI,1. 14,6. 4. 15,20.29. 6. 18,23. 8. 20,5s. 2 Cor 2,12. 2 Tim 4,13. 9. 27,23. 12. 20,6. 1 Thess 2,2. Phil 1,1.

ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. 14 καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ Παύλου. 15 ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, 23 πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 ὃς παραγγελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. 28 ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦλος λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν·

---

17. H [τω] παυλω 19. ιδοντες δε: h και ιδοντες 23. τε: H^{g} δε 26. TH ηνεωχθησαν | H [παραχρημα] 27. TH την μαχαιραν 28. t παυλ. φωνη μεγαλη H παυλ. μεγαλη φωνη

16a. Lc 4,33ss. 17. Mt 8,29. Mc 5,7. Lc 8,28. 18. (5,16. 8,7. [Mc 16,17.]) 19. (19,27.) 20. 17,6. 24,5. 21. 6,14. 21,21. 22. 1 Thess 2,2. 2 Cor 11,25. (Phil 1,30.) 25. 4,31.

ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. 29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, 34 ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. 37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. 38 ἀπήγγειλάν τε τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. 40 ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII

Tumultus propter Paulum Thessalonicae et Beroeae. Iason. Oratio Pauli in Areopago. Dionysius Areopagita.

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν

29. TH om τω sc 32. κυριου: H^{s} θεου 33. T^{s} παντες 34. οικον: T add [αυτου] | T πανοικι 36. TH om τουτους 38. τε: TH δε 40. απο: T εκ XVII,3. T χριστος, ιησους ον H^{s} ο χριστος, ο ιησους ον 4. H και [τω] σιλα | ελληνων: t pm [και]

30. 2,37. Lc 3,10ss. 31. 15,11. Io 3,16.36. 20,31. 36. Iac 2,16. 40. 16,14. XVII,1. 1 Thess 2,15. Phil 4,16. 2 Tim 4,10. 2. 13,14. 18,4. (Lc 4,16.) 3. Lc 24,26s. Act 9,22. 4. 14,1. 28,24. 15,22. 16,19. 18,5. 1 Pe 5,12.

τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· 6 μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, 7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. 8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, 9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῆεσαν· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· 13 ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. 14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξήεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον· τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. 19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; 20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοάς

---

5. TH *ανδρας τινας πονηρ.* 11. *καθ ημεραν*: t H pm [*το*] 18. T *επικουρειων* | TH *στωικων* 19. *τε*: T^{s}H *δε* | TH *αρειον* | TH [*η*] *υπο*

---

6. 16,20. 7. Io 19,12.15. Lc 23,2. 11. (Is 34,16. Io 5,39.) 12. 13,50. 16,13. 14. 16,1. 1 Cor 4,17. 15. 18,5. 16. 1 Thess 3,1. 18. (1 Cor 4,12.) 19. Mc 1,27. 20. 2,12.

ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. 22 Σταθεὶς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου πάγου ἔφη· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. 23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, 25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καίγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. 29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, 31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. 33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

XVIII

Pauli acta Corinthi. Aquila et Priscilla; Iustus, Crispus; Gallio proconsul, Sosthenes. Paulus in itinere. Apollos Ephesi.

1 Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. 2 καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει,

---

21. Τ ακουειν [τι] 22. TH αρειου 27. και ευρ.: t η ευρ. 28. υμας: h ημας 30. T^{g} παραγγελλει 31. T ω ωρισεν πιστιν παρασχ. πασιν, αναστ. 34. TH [ο] αρεοπαγιτης

---

22. (25,19.) 24. 14,15. 7,48s. Io 4,24. 25. Ps 50,8ss. Is 42,5. 26. Gen 1,27. Deut 32,8. 27. Is 55,6. Rom 1,19s. 29. Is 46,5. Ps 115,4. 30. 14,16. 31. Ps 9,9. (2 Cor 5,10.) XVIII,2. Rom 16,3. 1 Cor 16,19. 2 Tim 4,19.

προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα
αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰου-
δαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον
εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ
τῇ τέχνῃ. 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον,
ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.

5 Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ
Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς
Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν
καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς·
τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν
εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς
οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ
οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγω-
γος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν
Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ
κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει
καὶ μὴ σιωπήσῃς, 10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθή-
σεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν
αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος
τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ
καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον
ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μελλον-
τος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς
Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰου-
δαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν
περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐ-
τοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐ-
τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην
τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν
τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς
ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα
καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ
εὐχήν. 19 κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐ-
τοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰου-

---

2. TH διατεταχεναι t [δια]τεταχεναι 3. Th εργαζετο 6. H[1] καθαρος εγω· απο 7. T[2]H ηλθεν | T [τιτιου] 12. H[2] οι ιουδαι. ομοθυμαδ. 18. T κεγχρεαις 19. αυτου: t εκει

---

3. 20,34. 5. 17,15. 18,28. 6. 20,26. 7. Col 4,11. 8. 1 Cor 1,14. 9. 16,9. 23,11. 9s. Is 41,10. 14. 25,11. 15. Mt 27,24. Io 18,31.

δαίοις. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, 22 καὶ κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος. 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX

Pauli acta Ephesi. Discipuli Iohannis baptistae; schola Tyranni, miracula; exorcistae, libri magici; iter hierosolymitanum susceptum; seditio Demetrii adversus Paulum et Alexandrum.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινὰς μαθητάς, 2 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ

21. παλιν: h ⊣ δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα· [*et iterum*] ⊢ 22. T καισαριαν 25. του κυριου: h κυριου 27. βουλομενου — αποδεξ. αυτον: h ⊣ ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδημοῦντές τινες Κορίνθιοι καὶ ἀκούσαντες αὐτοῦ παρεκάλουν διελθεῖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν· συνκατανεύσαντος δὲ αὐτοῦ οἱ Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ μαθηταῖς ὅπως ἀποδέξωνται τὸν ἄνδρα· ⊢ XIX, 1 s. *Ἐγενετο δε — ειπεν τε*: h ⊣ Θέλοντος δὲ τοῦ Παύλου κατὰ τὴν ἰδίαν βουλὴν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα ὑποστρέφειν εἰς τὴν Ἀσίαν· διελθὼν δὲ τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἔρχεται εἰς Ἔφεσον, καὶ εὑρών τινας μαθητὰς εἶπεν ⊢ 1. κατελθειν: T^{g}H^{g} ελθειν 2. T ουδε 3. ο δε ειπεν: T^{g}H^{g} ειπεν τε

24. 1 Cor 3,5. 25. 19,3. XIX,1. 18,24. 4. 1,5. 11,16. 13,24.

ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντος
αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν-
δρες ὡσεὶ δώδεκα.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας
τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
9 ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν
ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθη-
τάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν
Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.

11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν
Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ'
αὐτῶν τὰς νόσους τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
13 ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ-
κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν
Παῦλος κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως
ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πο-
νηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
μαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; 16 καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ'
αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφο-
τέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους
ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν
Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ
ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξο-
μολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ
δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατ-
έκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ
εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι
διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα,
εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

---

8. *τα περι*: TH om *τα* 9. *τυραννου*: h add ⊣ *απο ωρας ε ως δεκατης* ⊢ 14. *τινες*: T^{s}H *τινος* 15. H *τον* [*μεν*] *ιησουν* 17. T *επεσεν*

---

5. Mt 28,19. 6. 2,4. 10,46. 8. 14,3. 8,12. 11. 5,12 12. 5,15. (Lc 8,44.) 13. Lc 9,49. (Mt 7,22.) 17. 5,5.11. 20. 6,7. 12,24. 21. 1 Cor 16,5. (18,21.) 20,22. 23,11. Rom 15,23.

22 ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρεῖχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, 25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ἤδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. 37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. 39 εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων

22. TH εις την μακ. 24. H [αργυρους] 27. TH θεας αρτεμ. ιερον | t [αυτης] | TH [η] ασια | H [η] οικουμ. 28. θυμου: h add ⌐δραμοντες εις το αμφοδον⌋ 29. H γαΐον 32. T συγκεχυμ. 34. ως: H^{s} ωσει | TH^{s} κραζοντων | εφεσιων: h add μεγαλη η αρτεμις εφεσιων 35. H τον οχλ. ο γραμματ. 36. H αναντιρητων 39. περι ετερων: TH περαιτερω

22. 16,1. Rom 16,23. 26. 17,29. 29. Rom 16,23. Act 27,2. 33. (1 Tim 1,20. 2 Tim 4,14?)

ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

XX

Paulus et comites in Macedonia et Graecia. Troade Eutycho vitam reddit. Mileti presbyteris Ephesinis valedicit.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύρρου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος· 5 οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· 6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. 10 καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνέβαλλεν

40. περι της σημερον — της συστροφης ταυτης: h † XX,4. αυτω: [T]^{g} ⊣ h ⊢ add αχρι της ασιας | T σεκοῦνδος | H γαΐος | H τύχικος 5. TH^{1} προσελθοντες 6. οπου: T^{g}H οὗ 10. T συμπεριλ. | h ειπεν μη θορυβεισθαι 11. H [και] κλασας 13. Th προσελθοντες

XX,1. 1 Tim 1,3. 2. 19,21. 3. 15,41. 4. 19,29. 27,2. Rom 16,21.23. Eph 6,21. 2 Tim 4,20. Act 21,29. 5. 16,8. 6. 16,12. 7. 2,42.46.

ἡμῶν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην. 15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων, 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, 21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 22 καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. 24 ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα

---

15. στερα: h εσπερα | τη δε sc: h + και μειναντες εν τρωγυλιω τη + 16. ΤΗ ιεροσολυμα 21. [Τ]H^{s} om χριστον 22. εμοι: T μοι 24. H^{s} τελειωσω 26. διοτι: T^{s} διο 28. κυριου: t θεου (?) H θεου | ιδιου: h † 30. H υμων [αυτων] | εαυτων: t αυτων

---

15. 2 Tim 4,20. 16. 18,19.21. 19,1.21. 17. Tit 1,5. 1 Pe 5,1. 18. 19,10. 19. 20,31. 21. 14,1. 3,19. 8,22. 22. 18,21. 19,21. 23. 9,16. 21,4.11.33. 24. 21,13. Phil 2,17. 2 Tim 4,6s. 2 Cor 5,20. 26. 18,6. 28. 1 Pe 5,2. Ps 74,2. 31. 19,8.10.

ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ
τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου
ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς
χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται.
35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι
τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.
36 καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς
προσηύξατο. 37 ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπε-
σόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, 38 ὀδυνώ-
μενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

XXI

Paulus it Hierosolymam. Philippus et filiae. Agabus dissuadens iter. Paulus Hierosolymae ex Iacobi consilio voto obstrictus. Tumultus plebis; Lysiae tribuni intercessio.

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν,
εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον,
κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. 2 καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοι-
νίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ
καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθο-
μεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν
γόμον. 4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας
ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν
εἰς Ἰερουσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας,
ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ
καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν
αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν
εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν
εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν
μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Καισα-
ρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ

---

32. *θεω*: H[s] *κυριω* 33. ϒH *ουδενος* XXI, 1. h *ημας, αποσπασθεντες απ αυτων ευθυδρομ.* | *παταρα*: h add ⊣ *και μυρα* ⊢ 3. T *αναφανεντες* 5. TH[s] *εξαρτισαι ημας* 6. TH *ενεβημεν* 8. TH *ηλθαμεν* | T *καισαρειαν*

---

32. (14,3. 26,18.) 34. 18,3. 35. 2 Thess 3,7ss. 36. (21,5.) 38. 20,25. XXI,2s. 11,19. 27,4.12. 4. 20,23. 5. (20,36.) 8. 12,19. 6,5. 8,5s.39s.

ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρας πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος, 11 καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δήσουσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12 ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ. 13 τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἰεροσόλυμα· 16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἰεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. 22 τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. 23 τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. 25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας

13. H [o] παυλος | TH om και ειπεν 16. T καισαρειας 18. τη τε: TH τη δε 20. εισιν: TH add εν τοις ιουδαιοις 21. T [παντας] 22. TH om δει συνελθειν πληθος et γαρ 23. εφ: H^{s} αφ 25. T^{s}H^{s} απεστειλαμεν

10. 11,28. 11. 20,23s. 25,21. 13. 20,24. (Rom 8,36.) 14. Lc 22,42. 18. 12,17. 19. (20,24.) 21. 18,13. 22. (1 Cor 14,15.) 24. Num 6,21. 25. 15,20.29. 26. Num 6,5ss.

τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κράζοντες· ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἵλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγχύννεται Ἰερουσαλήμ, 32 ὃς ἐξαντῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· αἶρε αὐτόν. 37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρός σε; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

---

28. T ισραηλιται 31. T συγχυννεται 32. παραλαβων: h λαβων 40. h γενομενης σιγης

---

27. 24,18. 28. 24,5. 19,26. 29. 20,4. 2 Tim 4,20. 31. 26,21. 36. 22,22. Lc 23,18. 38. (5,36s.) 39. 22,3. 40. 12,17.

XXII

Panli defensio: narratio conversionis et legationis ad gentes. Interpellatus civitatis Romanae professione verbera evadit. Sistitur synedrio.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. 2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· 3 ἐγώ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον, 4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, 5 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἰερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς ἐμέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρός ἐμὲ καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. 14 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. 16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ ἰδὸν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου

XXII,2. t προσφωνει 3. H ταυτη παρα τ. ποδ. γαμαλιηλ, 11. t ουκ εβλεπον h ουδεν εβλεπον 18. ιδον: TH ιδειν

XXII,3. 21,39. 5,34. 4. 8,3. 26,9ss. 5. 9,1s. 6ss. 9,3ss. 26,12ss. I Cor 15,8. 12ss. 9,17ss. 16. 2,38. 17. 9,26.

μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται
ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς
πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ
μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ
φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρός
με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἤκουον
δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν
λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν
ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ
κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, 24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος
εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας μάστιξιν ἀνετάζε-
σθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.
25 ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα
ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον
ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν
τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρω-
πος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν
αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. 28 ἀπεκρίθη δὲ
ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησά-
μην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. 29 εὐθέως οὖν
ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλί-
αρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν
ἦν δεδεκώς.

XXIII

Paulus increpat pontificem. Pharisaeorum et Sadducaeorum dissidium. Reus visione erigitur; Iudaeorum coniurationi eripitur Caesaream deductus. Lysiae ad Felicem epistula.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατη-
γορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελ-
θεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν
Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. (XXIII) 1 ἀτενίσας δὲ τῷ συνεδρίῳ
ὁ Παῦλος εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ
πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς
Ἁνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός,
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν·

21. h αποστελω 23. δε: TH τε 26. T εκατονταρχος XXIII, 1. H¹ ατενισ. δε παυλος τω συνεδρ.

20. 7,57s. 21. 9,15. 26,17. Gal 1,16. 22. 21,36. 25,24. 25. 16,37. 23,27. 29. 21,33. 30. 23,28. XXIII, 1. 28,17. 24,16. 2. 24,1. 3. (Mt 23,27.) Lev 19,15.

τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. 6 γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. 9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος; 10 πολλῆς δὲ γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. 11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν· θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. 15 νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον

---

6. t εκραξεν | [t]H^{s} om εγω ante κρινομαι 7. λαλησαντος: T h ειποντος H λαλουντος | εγενετο: h επεπεσεν 8. [T]H^{s} om μεν 9. H η αγγελος—. 10. T γενομενης | αγειν τε: H^{s} om τε 12. δε: h τε | H πειν 17. T εκατοντάρχων | t απαγαγε | TH απαγγειλαι τι 18. H^{s} νεανιαν

---

5. Ex 22,28. 6. 26,5. 24,21. (26,23. 17,32. 1 Cor 15,12.) 8. Mt 22,23. Mc 12,18. Lc 20,27. 11. 18,9. 19,21. 12. 23,21. 15. 23,20. 25,3.

ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπιλαβόμενος δὲ
τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυν-
θάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 εἶπεν δὲ ὅτι οἱ
Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον
καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθά-
νεσθαι περὶ αὐτοῦ. 21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθε-
μάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν,
καὶ νῦν εἰσιν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.
22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ
ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. 23 Καὶ προσκαλεσά-
μενός τινας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας
διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομή-
κοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός,
24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώ-
σωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν
τὸν τύπον τοῦτον· 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι
Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰου-
δαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρα-
τεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε
ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ
συνέδριον αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ
νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα.
30 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν,
ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν αὐτοὺς
ἐπὶ σοῦ.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς
ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντι-
πατρίδα, 32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι
σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινες εἰσελ-
θόντες εἰς τὴν Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ
ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ
καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι
ἀπὸ Κιλικίας, 35 διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί
σου παραγένωνται, κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου
φυλάσσεσθαι αὐτόν.

---

21. H πειν 23. T εκατοντάρχων | T καισαρειας 28. H [κατηγ. εις το συνεδρ. αυτων] | κατηγαγον: T add [αυτον] 30. εξ αυτων: t H εξαυτης | T^{s}H om αυτους | επι σου: TH pm προς αυτον 33. T καισαρειαν 34. T επαρχιας 35. του ηρωδου: h τω ηρωδου

---

20. 23,15. 21. 23,12. 23. 12,19. 26. 24,3. 27. 21,30-33. [24,7.] 22,25ss. 28. 22,30. 29. 25,18s.25. 26,31. 30. 24,8. 35. 24,1.

XXIV

Adventus accusatorum; Tertyllus. Pauli defensio coram Felice atque etiam Drusilla.

[1] Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. [2] κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· [3] πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. [4] ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. [5] εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, [6] ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, [8] παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. [9] συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. [10] Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, [11] δυναμένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ. [12] καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, [13] οὐδὲ παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. [14] ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, [15] ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. [16] ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. [17] δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, [18] ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ

XXIV,2. H [αυτου] 3. T πανταχου, 4. T αγκοπτω | H επιεικια 6. εκρατησαμεν: E add καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν. [7] παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος, μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγεν, [8] κελεύων τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπί σε 11. H επιγνωναι, | H ιερουσαλημ, 13. ουδε: T[8] ουτε 15. προς: TH εις

XXIV,1. 23,2. 3. 23,26. 6. 21,28. 7. 23,27. 21,32s. 8. 23,30. 10. (26,2.) 11. 21,15.18.26.27. 22,30. 23,12.32. 24,1. 14. 24,5s. 15. 23,6. 17. 11,29. Gal 2,10. 18. 21,26s.

μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, [19] οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. [20] ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, [21] ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. [22] Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, [23] διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

[24] Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. [25] διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, [26] ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. [27] διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV

Paulus coram Festo provocat ad Caesarem. Festus procurator Agrippam regem consulit.

[1] Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχείᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας, [2] ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἵ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν [3] αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. [4] ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισαρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· [5] οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. [6] διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλείους ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας

19s. H *εμε, —η* 20. *ευρον*: T add [*εν εμοι*] 24. T[2] om *ιησουν* 26. H *δοθησεται* [*αυτω*] XXV,1. T *επαρχια* H[2] *επαρχεια*|T *καισαρειας* 4. T *καισαρειαν* 5. T *συγκαταβαντες* 6. T *καισαρειαν*

---

21. 23,6. (26,6. 28,20.) 22. (9,2.) 23,26. 23. 27,3. 28,16. 25. Hebr 10,27. 27. 25,9.14. XXV,1. 23,23. 2. 25,15. 24,1. 3. 23,15ss. 4. 24,23. 6. 12,19. (25,17. Io 19,13.)

ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. 9 ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἑστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. 14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τις ἐστὶν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν, 19 ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον· ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

---

10. εστως: T post καισαρος | t ηδικησα 12. T συλλαλησας 13. T καισαρειαν | ασπασαμενοι: h † 14. H καταλελιμμενος 16. t h τοπον δε 17. H om αυτων 18. T^{2}H^{s} πονηρων

---

7. 25,18. 24,5s. 8. 24,12. (28,17.) 9. 24,27. 11. (18,14. 23,9.) 28,19. 12. 19,21. 23,11. 14. 24,27. 15. 25,1s.24. 16. 25,4s. 17. (25,6.) 18. 25,7. 23,29. 26,3. 20. 25,9. 21. 27,1.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κε-
λεύσαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. 24 καί φησιν ὁ Φῆστος·
Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω-
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
κέτι. 25 ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα-
χέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα
πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ
προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· 27 ἄλογον γάρ μοι
δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI

Pauli coram Agrippa et Festo defensio. Agrippae propensio ad fidem.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
2 περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ἡγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι,
3 μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε
καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. 4 τὴν μὲν
οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ
ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, 5 προ-
γινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν
ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκίας ἔζησα Φαρισαῖος.
6 καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενο-
μένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον
ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι·
περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 τί ἄπιστον
κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 ἐγὼ μὲν οὖν
ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ
ἐναντία πρᾶξαι· 10 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλούς
τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιε-

---

24. T *συμπαροντες* | H^{s} *ενετυχεν* XXVI,1. *περι*: H^{s} *υπερ* 3. TH *οντα σε* 4. TH om *την* ante *εκ νεοτητος* | TH om *οι* ante *ιουδαιοι* 5. TH *θρησκειας* 7. h *καταντησειν* 10. h om *τε* pr

---

24. 25,15. 22,22. 25. 23,9.29. 25,11. 26,31. XXVI,3. 25,19. 5. 22,3. 23,6. Phil 3,5. 6. 13,32ss. 28,20. 7. 24,15. 9. 8,3. 9,1. 22,4s. 10. 22,5.

ρέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον,
11 καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς
ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίω-
κον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς
τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων,
13 ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ
τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν
ἐμοὶ πορευομένους· 14 πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν
ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.
15 ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
ὃν σὺ διώκεις. 16 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου·
εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρ-
τυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17 ἐξαιρούμενός σε ἐκ
τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 ἀνοῖξαι
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς
ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.
19 ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ
ὀπτασίᾳ, 20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις
πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον
μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα
πράσσοντας. 21 ἕνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν
τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. 22 ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς
ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος
μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται
ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, 23 εἰ παθητὸς ὁ Χρι-
στός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν
τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου
ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε
γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. 25 ὁ δὲ Παῦλος· οὐ μαίνομαι,
φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα
ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς
ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων
οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.
27 πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

---

12. T [της] των αρχιερ. 16. ειδες: H add με 20. πασαν: t pm [ας] 21. TH om οντα 26. H^{s} om και | H^{s} om τι | T [ουθεν]

---

12. 9,3ss. 22,6ss. 16. (Ez 2,1.) 17s. Is 42,7. 61,1. 18. Is 35,5. (Eph 1,18. 2,2.) Act 20,32. 19. (Gal 1,16.) 21. 21,27ss. 22. 24,14. (Lc 24,27.) 23. Lc 24,26. 1 Cor 15,20. Col 1,18. Apoc 1,5. 26. Io 18,20.

28 ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 ὁ δὲ Παῦλος· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους οἵοῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. 30 ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς, 31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. 32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

XXVII

Navigatio Romana. Tempestas; fortitudo Pauli. Naufragium ad Melitam insulam.

1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. 2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· 3 τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. 4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρρα τῆς Λυκίας. 6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς πόλις ἦν Λασαία. 9 ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος 10 λέγων αὐτοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ

28. με πειθεις χριστιανον ποιησαι: h † 29. TH ευξαιμην | καγω: H και εγω 30. T συγκαθημενοι 31. TH^{g} om τι XXVII,2. H ἀδραμυντηνω 5. διαπλευσαντες: h add ⊣ δι ημερων δεκαπεντε ⊢ 8. TH την πολις λασεα

28. 11,26. 31. 23,9.29. 25,25. 32. 25,11. 28,19. XXVII,1. 25, 12.21. 2. 19,29. 20,4. Col 4,10. Philem 24. 3. 24,23. 28,16. 4. 21,3. 5. 6,9. 15,23. 13,13. 14,24. 6. 28,11. 9. 2 Cor 11,25 Lev 16,29. 23,27ss.

ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο
ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος
ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν
ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα
παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ
χῶρον. 13 ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κε-
κρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ
πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος
εὐρακύλων· 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου
ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι
ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς
γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζων-
νύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν,
χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. 18 σφοδρῶς δὲ χειμαζο-
μένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, 19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτό-
χειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· 20 μήτε δὲ ἡλίου μήτε
ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ
ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι
ἡμᾶς. 21 πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος
ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι
μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην
καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ
γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. 23 παρέστη
γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ λατρεύω,
ἄγγελος 24 λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι,
καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.
25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ'
ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.
27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-
άγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. 28 καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι,
βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκα-
πέντε· 29 φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν,
ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-

16. κλαυδα: TH καυδα 19. T ερριψαν 23. TH om εγω 27. H ἀδρια | προσαγειν: h προσαχειν 29. τε: t δε | H ηυχοντο

12. 21,2. 15,3. 11,19. 15. (Ps 107,25ss.) 21. 27,10. 23. 5,19. 8,26. 10,3. 12,7.23. 24. 18,9. 23,11. 9,15. 26. 28,1.

των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῴρης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. 35 εἰπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII

Naufragi apud Melitenses. Vipera de manu excussa; aegroti sanati. Iter Italicum. Biennium Romanum.

1 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. 2 οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω-

30. T πρωρας 33. TH ημελλεν 37. διακοσιαι: H[8] ως 39. εξωσαι: H[8] εκσωσαι 41. βιας: T[8] add [των κυματων] 43. T απορριψαντας XXVIII,1. H μελιτηνη

33. 27,27. (Ps 102,5.) 34. Lc 21,18. Mt 10,30. 1 Sam 14,45. 2 Sam 14,11. 35. Mt 14,19. Mc 6,41. Lc 9,16. Io 6,11. 1 Tim 4,4. 38. 27,18s. 41. 2 Cor 11,25. 44. 27,22ss.34. XXVIII,1. 27,26.39. 2. 2 Cor 11,27.

πίαν ἡμῖν· ἅψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ
τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 συστρέψαντος δὲ
τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ.
4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς
αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος
οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν
κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ κατα-
πίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ
θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι
ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον
ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξά-
μενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν
πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατα-
κεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς
τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ
λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθερα-
πεύοντο, 10 οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις
ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν
τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 καὶ καταχθέν-
τες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν περιελ-
θόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενο-
μένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 οὗ εὑρόντες
ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ
οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
σαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου
φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας
τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ
μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγέ-
νετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν
Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς·
ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι

4. TH ειδαν 5. t αποτιναξαμενος 6. TH πιμπρασθαι | TH μεταβαλομενοι 7. H[8] ημερας τρεις 9. H [και] οι λοιπ. 13. H περιελοντες 14. t ηλθαμεν εις ρωμην 16. TH εισηλθαμεν εις ρωμην | επετρ. τω παυλω: h -| ο εκατονταρχος παρεδωκεν τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχω, τω δε παυλω επετραπη |- | καθ εαυτον: h add -| εξω της παρεμβολης |- 17. T συγκαλεσ.

4. (Lc 13,2. Dt 32,24. Iob 20,16.) 5. [Mc 16,18.] 8. Iac 5,14s. [Mc 16,18.] 11. 27,6. 16. 24,23. 27,3. 28,23.30. 17. 23,1. 24,12. 25,8.

τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. 21 οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωὶ ἕως ἑσπέρας. 24 καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν· 25 ἀσύμφωνοί τε ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν 26 λέγων· πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

I

Utile temptari. Sapientiam deum roga. Opes pereunt. Homo delicti, deus boni auctor. Legem audi et fac. Linguam doma.

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

20. T ενεκεν 23. H ηλθαν 25. τε: TH δε 28. H υμιν εστω 29. E και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι, πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν. 31. ιησου: TH add χριστου | T subscr. πραξεις απο- Inscr. H ιακωβου [στολων

18. 25,25. 19. 25,11s. 20. 26,6s. 22. 24,5.14. 26s. Is 6,9s. Mt 13,14s. Io 12,40. 28. 13,38.46. Ps 98,3. 30. 28,16.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· 20 ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως

7a. H^{a} *κυριου ανηρ* 9. H [o] *αδελφ.* 15. H *αποκυει* 17. H *εστιν,* 18. *αυτου:* h *εαυτου* 22. T^{a}H *ακροαται μονον*

2a. 1 Pe 1,6s. Rom 5,3s. 6. Mt 21,21. 10a. Is 40,6s. 1 Pe 1,24. 12. 5,11. 2 Tim 4,8. 13. 1 Cor 10,13. 15. Rom 6,23. 18. Rom 8,23. 21. 1 Pe 2,1. 23. Mt 7,26.

ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν
τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενό-
μενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ
ἔσται. 26 εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν
αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκία.
27 θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρί αὕτη
ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II

Ne postponas divitibus pauperes. Lex tota explenda. Fides probanda factis. Abraham et Rahab.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ
δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φο-
ροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε
καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ
ὑποπόδιόν μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ
διαλογισμῶν πονηρῶν;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο
τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς
βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖς δὲ ἠτι-
μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς,
καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν
τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε
βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
τόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-
ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ
ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.
11 ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ
μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λα-
λεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρί-
νεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατα-
καυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

---

26. t ει [δε] τις | T θρῆσκος | αυτου bis: H^{s} εαυτου | TH θρησκια
27. TH θρησκεια | TH παρα τω θεω II,1. h χριστου, | H δοξης;
3. και επιβλ.: t H επιβλ. δε | εκει: H^{s} post η καθου 4. ου διεκριθητε et πονηρων;: h διεκριθητε et πονηρων. 6. υμας pr: TH υμων

II,5. 1 Cor 1,27s. 8. Lev 19,18. Mt 19,19. 22,39. Mc 12,31. Rom 13,9. Gal 5,14. 11. Ex 20,13ss.

14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, 16 εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; 17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν καθ' ἑαυτήν. 18 ἀλλ' ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεός; καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή ἐστιν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνεργεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. 25 ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; 26 ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν.

III

Adversus docendi libidinem. Linguae usus difficilis. De vera sapientia.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα ληψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. 3 εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν· 4 ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται· 5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει 6 ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας, ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον

14. [t]H om το | t τις λεγη 16. [t]H om το 18. h εχεις; | H εχω. | t καγω δειξω σοι 19. t H εις θεος εστιν h εις ο θεος εστιν 22. t H συνηργει | T τελειωθη; 24. T μονον; 26. H^{g} om γαρ | εργων. T pm [των] III,3. t ημιν αυτους 4. οπου: t add [αν] 5. TH αναπτει· 6 και η γλωσσα πυρ 6. T αδικιας. H non interpg. | και: TH ἡ

17. 2,26. (Mt 7,20.) 19. 1 Cor 8,4. 21. Gen 22,9. Hebr 11,17. 23. Gen 15,6. 18,17. Rom 4,3. Gal 3,6. 24. Rom 3,28. 25. Ios 2,1.15. 6,17. Hebr 11,31. III,1s. (Rom 2,19ss.) 2. Rom 3,23.

τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. 7 πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας· 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. 16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. 18 καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV

Fugienda vana libido. Adversus obtrectationem et fiduciam sui

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. 4 μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ

8. T^{g}H δαμασ. δυνατ. ανθρωπ. 14. H εριθιαν | TH μη κατακαυχασθε και ψευδεσθε κατα της αληθ. 16. H εριθια IV,2. h φονευετε. | TH om και ante ουκ εχετε δια το 3. TH δαπανησητε. 4 μοιχαλιδες, | εστ. του θεου: TH του θεου εστ. | εαν: T αν 5. H^{g} λεγει· | TH^{g} γραφη;

8. Ps 140,4. 15. 1,17. 16. 1 Cor 3,3. 2 Cor 12,20. IV,1. 1 Pe 2,11. Rom 7,23. 3. Mt 7,7. 4. Rom 8,7. 5. ? (Gal 5,17.) 6. Prov 3,34. 1 Pe 5,5. 7. 1 Pe 5,6ss.

ἔσεως κ
πύζεται ἀφ᾽ ὑμῶν· 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθα-
ισατε χειρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. 9 ταλαι-
κμάσει
πωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος
μασει
μετατραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον
κατα
κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.
11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ
κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον·
αὐτ
εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς
μον, ε
ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
σαι
σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς
τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα
καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη,
ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος
θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ
καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη
πονηρά ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι,
ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

V

Cohortatio ad divites. Patientia piorum. Non iurandum. Aegrotorum cura, precum vis. De lapsis.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-
πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ
τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-
γυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ
φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις
ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς
χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ᾽ ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν
θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 ἐτρυφή-
σατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν
ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ
ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

8. H εγγισατε 9. κλαυσατε: TH pm και | H^{8} μετατραπητω 12. εστιν o: H^{8} εστιν 13. T ποιησωμεν 14. το της (t [τα] της) κτλ: H της αυριον ποια η ζωη υμων· ατμις γαρ εστε προς h τα της αυριον· ποια γαρ η ζωη υμων; ατμις εστε η προς | γαρ pr: T [γαρ] 15. t H^{8} θελη (H θελη, και ζησομεν και) 16. T αλαζονειαις V,3. H υμων· ως πυρ εθησ. T h υμων ως πυρ· εθησ. 6. H δικαιον. | H^{8} υμιν;

8. Zach 1,3. 12. Rom 2,1. 14,4. 17. Lc 12,47. V,3. (Ps 21,10.) 4. (Lev 19,13. Gen 4,10. Is 5,9.) 5. (Ier 12,3.)

τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. 7 πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων· ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε τῆς ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. 16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. 18 καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV

Fugienda vana libido. Adversus obtrectationem et fiduciam sui.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. 4 μοιχαλίδες· οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ

8. T^{8}H δαμασ. δυνατ. ανθρωπ. 14. H εριθιαν | TH μη κατακαυχ. και ψευδεσθε κατα της αληθ. 16. H εριθια IV,2. h φονευετε. | TH om και ante ουκ εχετε δια το 3. TH δαπανησητε. 4 μοιχαλιδες, | εστ. του θεω: TH του θεου εστ. | εαν: T αν 5. H^{8} λεγει· | TH^{8} γραφ;

8. Ps 140,4. 15. 1,17. 16. 1 Cor 3,3. 2 Cor 12,20. IV,1. 1 Pe 2,11. Rom 7,23. 3. Mt 7,7. 4. Rom 8,7. 5. ? (Gal 5,17.) 6. Prov 3,34. 1 Pe 5,5. 7. 1 Pe 5,6ss.

φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μετασταφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

V

Cohortatio ad divites. Patientia piorum. Non iurandum. Aegrotorum cura, precum vis. De lapsis.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

8. H εγγισατε 9. κλαυσατε: TH pm και | H^{s} μετατραπητω 12. εστιν *o*: H^{s} εστιν 13. T ποιησωμεν 14. το της (t [τα] της) κτλ: H της αυριον ποια η ζωη υμων· ατμις γαρ εστε προς h τα της αυριον· ποια γαρ η ζωη υμων; ατμις εστε η προς | γαρ pr: T [γαρ] 15. t H^{s} θελη (H θελη, και ζησομεν και) 16. T αλαζονειαις V,3. H υμων· ως πυρ εθησ. T h υμων ως πυρ· εθησ. 6. H δικαιον. | H^{s} υμιν;

8. Zach 1,3. 12. Rom 2,1. 14,4. 17. Lc 12,47. V,3. (Ps 21,10.) 4. (Lev 19,13. Gen 4,10. Is 5,9.) 5. (Ier 12,3.)

7 *Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον·* 8 *μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν.* 9 *μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.* 10 *ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου.* 11 *ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων.*

12 *Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.*

13 *Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω.* 14 *ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες ἔλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου.* 15 *καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ.* 16 *ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.* 17 *Ἠλείας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ·* 18 *καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.*

19 *Ἀδελφοί μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν,* 20 *γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.*

ΠΕΤΡΟΥ Α

I

Salus nostra Christus. Adversa fidem probant. Prophetae ad nos. Redemptis care regeneratisque verbo dei sancte vivendum.

1 *Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυ-*

9. *αδελφοι*: TH ante *κατ αλληλ.* 10. H *κακοπαθιας* 11. h om *ο* 14. *αλειψ.*: T add *αυτον* | T[*του*] *κυρ.* H[*του κυρ.*] 16. t H^{s} *προσευχεσθε* | H *ιαθητε.* 18. t H^{s} *υετον εδωκεν* 20. t H^{s} *γινωσκετε* | *αυτου εκ θαν.*: T *εκ θαν.* t [*αυτου*] *εκ θαν.* h *εκ θαν. αυτου* | T subscr. *ιακωβου*
Inscr. T *πετρου επιστολη α*

7. (Deut 11,14.) 8. 1 Thess 4,15ss. 2 Thess 2,1s. 11. Ps 103,8. 12. Mt 5,34ss. 23,16. 16. Io 9,31. 17s. 1 Reg 17.18. Lc 4,25. 19. Mt 18,15. 20. Prov 10,12. 1 Pe 4,8.

νίας, [2] κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

[3] Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, [4] εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς [5] τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. [6] ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, [7] ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, [8] ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, [9] κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. [10] περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, [11] ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· [12] οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

[13] Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. [14] ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, [15] ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, [16] διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος. [17] καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, [18] εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, [19] ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, [20] προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου

6. δεον: t add [εστιν] 7. δοκιμιον: h† 8. t H αγαλλιατε 9. H om υμων 11. h εδηλουτο εν 12. h αυτα α | TH om εν 13. H νηφοντες τελειως, 14. TH συνσχημ. 16. γεγρ.: H add [οτι] | διοτι sc: TH οτι

3. Eph 1,3. Tit 3,5.7. 5. Rom 8,18. 6s. Iac 1,2s. 14. Rom 12,2. 16. Lev 11,44s. 19,2. 20,7.26. Mt 5,48. 17. Ps 89,27. 18. Is 52,3.

τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς [21] τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

[22] Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, [23] ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. [24] διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· [25] τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

II

Lapides vivi. Gens dei sancta. Vita pura gentium caussa. Parendum praepositis. Patiendum ad exemplum Christi.

[1] Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, [2] ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, [3] εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. [4] πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, [5] καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες ἐποικοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός, εἰς ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. [6] διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. [7] ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, [8] οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. [9] ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· [10] οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

[11] Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς

21. πιστους: t πιστευοντας 24. ανθος sc: t add [αυτου] II,1. H^{s} υποκρισιν 5. TH οικοδομεισθε 6. H εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμον 7. λιθον: TH λιθος

23. Ier 23,36. 24a. Is 40,6ss. Iac 1,10s. II,1. Iac 1,21. 3. Ps 34,9. 4. Ps 118,22. Is 28,16. 5. Eph 2,22. Rom 12,1. 6. Is 28,16. Rom 9,33. 7. Ps 118,22. Mt 21,42. Is 8,14. 8. Rom 9,32s. 9. Ex 19,6. Is 43,20s. 10. Hos 2,23. Rom 9,25s. 11. (Ps 39,13.) Iac 4,1. Rom 7,23.

ψυχῆς, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

13 Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι. 17 πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. 19 τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. 20 ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. 21 εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως, 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

III

Ad uxores et maritos. Commendantur caritas, temperantia, patientia. Christi passio et descensus ad inferos. Vis baptismi.

1 Ὁμοίως γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ

15. H *φιμοιν* 24. *ημων*: h *υμων* | T^{s}H om *αυτου* post *μωλωπι* 25. H *αλλα* III,1. H^{s} om *και*

12. 3,16.2. Is 10,3. 13. Rom 13,1ss. 16. Gal 5,13. 17. Prov 24,21. 18. Eph 6,5. Col 3,22. 21. 3,18. 4,1. 22ss. Is 53,4ss. 24. Col 1,22. III,1. Eph 5,22. Col 3,18. 3. 1 Tim 2,9s. 4. Eph 3,16.

πραΰτητος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. 5 οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν, 12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε; 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, 15 κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, 16 συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας. 18 ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. 21 ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπό-

4. H^{g} του ησυχ. και πραυ. 6. h (ως — τεκνα) | t H υπηκουεν 7. TH γνωσιν, ως ασθεν. σκευει τω γυναικειω απονεμ. | T συγκληρον. t -νομοι (*i. e.* μφ) H^{g} συνκληρονομοι | TH εγκοπτ. | h ταις προσευχαις 11. εκκλινατω: T[t]H add δε 16. T^{g} εν ω καταλαλουσιν υμων ως κακοποιων καταισχ. 18. απεθανεν: h επαθεν | H υμας 21. ὃ: h †

6. Gen 18,12. 7. Eph 5,25. 1 Cor 7,3. 9. Rom 12,17. 10ss. Ps 34,13-16. 11. Hebr 12,14. 14a. Is 8,12s. 16. 2,12. 17. 2,20. 18. 2,21. 4,1. 1 Tim 3,16. 19. Eph 4,9. 20. Mt 24,37ss. Gen 7,13.

θεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὃς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

IV

Deo nova vita dicanda et fratribus. Gaudendum calamitatum probatione.

1 Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, 2 εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις, 4 ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, 5 οἳ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. 6 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς προσευχάς, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ· 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, 13 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς

IV,1. H[3] αμαρτιαις 3. H ειδωλολατριαις 5. εχοντι κριναι: H κρινοντι

22. Eph 1,20. Hebr 12,2. IV,1. 3,18. 2,21.24. 12. Rom 6,6s. 6. 3,19. 7. Iac 5,8. 8. Prov 10,12. Iac 5,20. 9. Hebr 13,2. Phil 2,14. 10. Rom 12,6. 11. 5,11. Col 3,17. 13. Rom 8,17. 2 Cor 1,7. 14. 3,14 Mt 5,10. Ps 89,52. Is 11,2. 15. 2,20.

φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V

Presbyterorum ceterorumque officia. Diabolo resistendum. Vota et salutationes.

1 Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως, 3 μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. 11 αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στῆτε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυ-

17. καιρος: T[H] pm o 18. H o [δε] ασεβης | TH^{s} om o ante αμαρτωλος 19. H^{s} om αυτων | t αγαθοποιΐαις V,1. TH om τους | T συμπρεσβυτερος 2. μη αναγκαστως: T pm επισκοπουντες | [t]H om κατα θεον 5. H [o] θεος 6. TH χειρα 8. H^{s} om τινα 10. χριστω: T add [ιησου] h pm τω | T^{s}H om θεμελιωσει 11. H om των αιωνων

18. Prov 11,31. 19. 3,17. V,2. Act 20,28. Tit 1,7.11. 5. Eph 5,21. Prov 3,34. Iac 4,6. 6. Iac 4,10. 7. Ps 55,23. 9. Iac 4,7. 10. Hebr 13,21. 11. 4,11.

λῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β

Ι

Augenda virtutis studia. Petrus brevi moriturus, testis transfigurationis. Verbum propheticum.

1 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 Ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. 5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, 6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· 9 ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς

14. T subscr. *πετρου α*

Inscr. T *πετρου επιστολη β*

I,1. H^{s} *σιμων* 2a. H *ημων, ως* 3. T^{s}H om *τα* ante *παντα* | H^{s} *ημας δια δοξης και αρετης* 4. T *τα μεγ. και τιμια ημ.* H^{s} *τα τιμια και μεγ. ημ.* 9. t H^{s} *αμαρτιων*

14. Rom 16,16. 2 Cor 13,12.

I,1. Act 15,14. 2. 1 Pe 1,2. Iud 2. 12. Iud 5. 13. 3,1.

ἐν ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. 15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι.

II

Falsi doctores venturi. Exempla poenae quae manet effrenatos seductores.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, 5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς

17. *outos ktl*: t H *o uios mou o agaphtos mou outos estin* | H *eudokhsa*, — 18. TH *en tw agiw orei* 19. T (*ws luxnw* — *anateilh*) 21. T^{s}H *profht. pote* | *apo qeou*: T^{s} *agioi qeou* II,4. TH *seirois* 6. [t]H om *katastrofh* | *asebeiwn*: H *asebesin*

14. Io 21,19. 17. Mt 3,17. 17,5. Mc 9,7. Lc 9,35. 18. Mt 17,1. Mc 9,2. Lc 9,28. II,1. Mt 24,4. Iud 4. 4. Iud 6. Gen 6. 5. 3,6. 1 Pe 3,20. Gen 7s. 6s. Iud 7. Gen 19.

ἐρρύσατο· [8] βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· [9] οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, [10] μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας. τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, [11] ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· [12] οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγεννημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται [13] κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν, [14] ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκατα παύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· [15] καταλείποντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, [16] ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. [17] οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. [18] ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, [19] ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. [20] εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. [21] κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. [22] συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· ὗς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

7. TH ερυσατο 8. H^{s} om ο | T εγκατοικ. 9. TH πειρασμου 11. TH [παρα κυριω] 12. TH γεγεννημενα | H φθαρησονται, 13. κομιουμενοι: t H αδικουμενοι | απαταις: T^{s} h αγαπαις 14. t H ακαταπαστους 15. Th καταλιποντες | βοσορ: H^{s} βεωρ | ος μισθ. αδ. ηγαπησεν: t h μισθ. αδ. ηγαπησαν 18. TH αποφευγοντας τους 19. τουτω: T add [και] 20. T^{s}H^{s} om ημων 21. TH κρειττον 22. t κυλισμα

10ss. Iud 8ss. 13. Iud 12. 15ss. Iud 11. Num 22,5ss. 17. Iud 13. 18. Iud 16. 20. 1,2. 3,18. Mt 12,45. 22. Prov 26,11.

III

Incendium mundi et instauratio; reditus Christi subitus. Novi caeli. De Pauli epistulis.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, 3 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι 4 καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.

10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. 13 καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ καινὴν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, 16 ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι

III,3. TH επιθυμ. αυτων 5. h συνεστωτα 7. τω αυτω: T^{s} τω αυτου 9. δι υμας: T^{s}H εις υμας 10. TH οι ουρανοι | κατακαησ.: TH ευρεθησεται h† 11. ουν: t H ουτως | H [υμας] 12. τηκεται: h† 13. TH και γην καινην | TH κατα το επαγγελμα t και τα επαγγελματα 16. TH om ταις

III,1. 1,13. 2. Iud 17. 3. 1,20. Iud 18. 6. Gen 7,21. 7. Iud 15. 8. Ps 90,4. 9. 1 Tim 2,4. 10. 1 Thess 5,2. 13. Is 65,17. 66,22. Apoc 21,1. 15. Rom 2,4.

στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. 17 ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α

I

Testimonium de Christo. Deus lux. Christi sanguis.

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· 3 ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

---

18. *αιωνος*: T add [*αμην*] | T subscr. *πετρου β*
Inscr. T *ιωανου επιστολη α*
I,4. *ημων*: t h *νμων* 5. T^{1}H *ουκ εστιν εν αυτω ουδεμ.* 7. H *αὐτὸς ἔστιν* 8. T *εν ημιν ουκ εστιν*

---

17. Iud 20s. 18. 2,20. Iud 25. 1 Pe 5,11.
I,1. 2,13. 2. Io 1,1.2.14. 4. Io 15,11. 16,24. 2 Io 12. 5. 2,25. 3,11. 7. Eph 5,8. Hebr 9,14. 9. 1 Thess 5,24. 10. 2,14. Io 5,38.

II

Christus expiator et patronus noster. Caritatis mutuae mandatum. Amor mundi. Antichristi. Mendacii summa et veritatis unctio.

1 *Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον·* 2 *καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.* 3 *καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.* 4 *ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν·* 5 *ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν.* 6 *ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.*

7 *Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε.* 8 *πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.* 9 *ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.* 10 *ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ·* 11 *ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.*

12 *Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.* 13 *γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.* 14 *ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.* 15 *μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ,* 16 *ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν.* 17 *καὶ ὁ*

II,2. h *μονων* 6. T^{1}H om *ουτως* 10. T^{1}H^{1} *εν αυτω ουκ εστιν* 14. H *ο λογ.* [*του θεου*] 16. T *αλαζονεια*

II,1. Io 14,16. 2. 4,10. Io 11,51s. 3. Io 15,10. 4. 4,20. 5. 4,12. Io 14,21ss. 6. Io 13,15. 7. 2 Io 5s. Mt 5,43. 8. Io 13,34. 9. 4,20. 11. 3,14. Io 12,35. 13. 1,1. 5,18. 15. Iac 4,4.

κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. 21 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 27 καὶ ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶμεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III

Dei filii spe beati, sceleris puri, amantes fratrum; mundo invisi. Amor proximi et dei. Deus maior corde nostro.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

---

17. H [αυτου] 19. TH ss γαρ εξ ημ. ησαν 20. T^{5}h και οιδατε παντα H οιδατε παντες — 24. H και [εν] τω πατρι 27. αλλ ως: h αλλα 28. σχωμεν: t σχωμεν 29. [t] H^{s} om και

---

18. 2,22. 4,3. 2 Io 7. 1 Pe 4,7. 19. 1 Cor 11,19. 20. 2,27. 22. 2,18. 2 Pe 2,1. 23. 2 Io 9. Io 15,23. 25. 1,5. 27. Io 14,26. 28. 4,17. 29. 3,7.9. III,1. Io 17,25.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί
ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι
ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστιν. 3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
την ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. 4 πᾶς
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία
ἐστὶν ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς
ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ
μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν
οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

7 Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει.
εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
βόλου. 9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ,
ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι
ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶ-
μεν ἀλλήλους, 12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

13 Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 14 ἡμεῖς
οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι
ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ.
15 πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ
οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ
μένουσαν. 16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ
ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν
ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. 17 ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ
καὶ ἀληθείᾳ. 19 καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας
ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· 20 ὅτι
ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς
καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

---

7. τεκνια: h παιδια 13. TH om και 15. αυτου: h εαυτου | TH[s] εν αυτω 19. [T]H om και pr | t H την καρδιαν 19s. H ημων οτι

---

2. Col 3,4. 4. 5,17. 5. 1 Pe 2,24.22. 6. 2,3. 3 Io 11. 8. Io 8,44. 9. 5,1.18. 10. Io 8,47. 11. 1,5. 12. Gen 4,8. 13. Io 15,18s. 14s. 2,10s. 15. Mt 5,21s. 16. Io 15,12s. 17. Iac 2,15s.

21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV

Falsi spiritus cavendi. Dei amor in nos amore fratrum imitandus.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται·

---

21. T[2]H om ημων pr | [t]H om ημων sc 22. εαν: H αν 23. H[8] πιστευσωμεν IV,2. t h εληλυθεναι 3. μη ομολογει: h λυει 10. H[8] ηγαπηκαμεν

---

21. 2,28. 22. 5,14. Mt 21,22. Io 9,31. 23. 3,11. 24. 4,13. Rom 8,9. 2 Cor 1,22. IV,1. 2 Io 7. 2 Pe 2,1. 3. 2,22. 5. Io 3,31. 15,19. 6. Io 8,47. 7. 3,11. 9. Rom 5,8. Io 3,16. 10. 2,2. 11. 3,16. 12. Io 1,18.

ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει. 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V

Fide et obsequio deum diligi. Tres de Christo testes qui unum sunt. Fiducia precandi. Frater peccans non ad mortem. Deus verus.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ποιῶμεν. 3 αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. 7 ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, 8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ

15. H *ος εαν | ιησους*: H add [*χριστος*] 16. T[H] om *μενει* sc 18. T *αλλα* 20. *ου*: t *πως* V,1. [T]H om *και* sc 5. *εστιν*: T pm H add [*δε*] 6. h *μονω* | T *αλλα*

14. 1,1. 15. 4,2. 5,1. 16. Io 6,69. 17. 2,28. 21. 5,18. V,1. 4,15. 3. 2,5. 2 Io 6. Io 14,15. 4. Io 16,33. 5. 4,15.

καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β

Laudatur Cyria cum liberis. In caritate persistendum. Cavendi seductores. Spes visendi.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν

10. H[g] εν αυτω | των θεω: h † 11. ημιν ο θεος: t H ο θεος ημιν 15. εαν sc: T αν 18. T αλλα 20. T h αληθινον, 21. T subscr. ιωανου α' Inscr. T ιωανου επιστολη β'

1. TH εκλεκτη κυρια h Εκλεκτη Κυρια

9. Io 5,36. 11. 2,25. 12. Io 3,36. 13. Io 20,31. 14. 3,22. Io 14,13. 16,23. 18. 3,9. 19. 4,4. 21. I Cor 10,14.

ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. 8 ἔσται μεθ' ἡμῶν
χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὑρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας
ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. 5 καὶ
νῦν ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ
ἣν εἴχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν
ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ
ἐντολή ἐστιν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περι-
πατῆτε. 7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ
ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν
ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. 8 βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέ-
σητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 πᾶς ὁ
προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει·
ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
10 εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει,
μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·
11 ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς
πονηροῖς.

12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ
μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς
στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. 13 ἀσπάζεταί
σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ

Caii hospitalitas laudatur. Diotrephes et Demetrius.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν
καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περι-
πατεῖς. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

---

5. *Κυρια*: TH *κυρια* | H *εντολ. γραφων σοι καινην* 6. *ινα καθως*: TH om *ινα* 7. TH *εξηλθαν* 8. t *ειργασαμεθα* H *ηργασαμεθα* 12. *ημων*: TH^{s} *υμων* | T *η πεπληρωμ.* 13. T subscr. *ιωανου β'*
Inscr. T *ιωανου επιστολη γ'*
3. *εχαρην*: [T]H add *γαρ* 4. *χαραν*: H^{s} *χαριν*

---

3. 1 Tim 1,2. 2 Tim 1,2. Tit 1,4. 4. 3 Io 3. 5. 1 Io 2,7. 6. 1 Io 5,3. 7. 1 Io 2,18s. 4,1s. 9. 1 Io 2,23. 12. 3 Io 13. 1 Io 1,4.
1. Act 19,29. 20,4. Rom 16,23. 1 Cor 1,14. 3. 2 Io 4.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
καὶ τοῦτο ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-
σίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ
γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.
8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ
γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο-
πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο,
ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς
φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπι-
δέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ τῆς ἐκ-
κλησίας ἐκβάλλει.
11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο-
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀλη-
θείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
ἀληθής ἐστιν.
13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ
καλάμου σοι γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα
πρὸς στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι·
ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ

Adversus licentiam peccandi. Exempla poenae: Iudaei, angeli, Sodoma. Michael et Satan. Henochi et apostolorum dicta. Consulendum deceptis. Deo gloria.

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς
ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλη-
τοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ
τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακα-
λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.
4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι
εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατι-
θέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

---

9. H διοτρέφης 10. TH εκ της εκκλησ. 12. T υπ αυτης 15. T subscr. ιωανου γ'
Inscr. T ιουδα επιστολη
1. εν θεω πατρι ηγαπημ. και: h† 4. H παρεισεδυησαν

---

11. 1 Io 3,10. 12. Io 19,35. 21,24. 13a. 2 Io 12. 15. 1 Pe 5,14.
2. 2 Pe 1,2. 4. 2 Pe 2,1ss.

5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι σοι κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα, 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. 14 ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν

---

5. παντα: h† | κυριος: th† ιησους 11. καΐν: H καιν 12. TH συνευωχουμενοι, αφοβως εαυτ. 13. πλανηται οις ο ζοφ. του: h πλανητες οις ζοφος 15. T εργων [ασεβειας] | TH om λογων 16. H γογγυσται, | H ωφελιας 18. υμιν: T add [οτι] | TH επ εσχατου χρονου

---

5. Num 14,35ss. 6. 2 Pe 2,4. 7. Gen 19. 2 Pe 2,6. 8. 2 Pe 2,10. 9. Dan 12,1. Deut 34,5. 2 Pe 2,11. Zach 3,2. 10. 2 Pe 2,12. 11. Gen 4,8. Num 22. 16. 2 Pe 2,15. 12. 2 Pe 2,13.17. 13. Is 57,20. 14. Gen 5,18. 14s. Hen 1,9. 16. 2 Pe 2,18. 17. 2 Pe 3,2. 18. 2 Pe 3,3. 2,10.

πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, [21] ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. [22] καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, [23] οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

[24] Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταίστους καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, [25] μόνῳ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

I

De evangelio. Laus Romanae ecclesiae et desiderium visendi. Ex fide iustitia. Lux naturae. Et gentes et Iudaei dei irae obnoxii.

[1] Παῦλος δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, [2] ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, [3] περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, [4] τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, [5] δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, [6] ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, [7] πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

[8] Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. [9] μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι [10] πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. [11] ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα

---

22. ελεγχετε: t H ελεατε 22s. ελεατε διακρινομ. — ους δε ελεατε: h † 23. H om ους δε pr 25. T subscr. ιουδα
Inscr. T επιστολαι παυλου. προς ρωμαιους
I,1. t H[s] ιησου χριστου 3. TH αυτου,

---

23. Am 4,11. Zach 3,2. Is 64,6. 24s. Rom 16,25ss. 25. 1 Tim 1,17. 2 Pe 3,18.
1,1. 1 Cor 1,1 etc. 3. 2 Tim 2,8. 6s. 1 Cor 1,2s. 1 Thess 1,1 etc. 8. 1 Cor 1,4. 1 Thess 1,2. 9. Phil 1,8. 10. Eph 1,16. 11. 15,23.32.

ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συν-
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προε-
θέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα
τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
εἰμί· 15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ
εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις
γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε
πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα-
λύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος
ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέ-
βειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατε-
χόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς·
ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ
κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος
αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,
21 διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν,
ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν,
23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι
εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ
ἑρπετῶν. 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 διὰ
τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ
θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ
φύσιν, 27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν
τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρ-
ρενες ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντι-
μισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

---

12. T συμπαρακληθ. 16. t H [πρωτον] 21. TH αλλα 27. τε: t δε | TH αρσενες bis et αρσεσιν | εαυτοις: H αὐτοις

---

13. 15,22. 16. 2,9. 1 Cor 1,24. 17. 3,21s. Hab 2,4. Gal 3,11. Hebr 10,38. 18. Eph 5,6. 22. 1 Cor 1,20. Ier 10,14. 23. Ps 106,20. 25. 9,5. 2 Cor 11,31.

28 καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,
29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κακοηθείας, 30 ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, 31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας, 32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

II

Imminet dei iudicium iustum. Iudaei frustra lege gloriantur et circumcisione.

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. 2 οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; 5 κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, 6 ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. 9 θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
11 Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου

29. TH πονηρ. πλεον. κακια h κακια πονηρ. πλεον. v. πονηρ. κακια πλεον. | H κακοηθιας 32. h επιγινωσκοντες | οτι οι – συνευδ. τοις: h† | t ποιουντες et συνευδοκουντες II,2. γαρ: T^{3}H^{8} δε 8. H εριθιας | TH θυμος, 9. H στενοχωρια,

29ss. Gal 5,19ss. 1 Cor 6,9ss. 2 Cor 12,20. Eph 5,3ss. 2 Tim 3,2ss. II,1. 14,10. 4. 2 Pe 3,15. 6. Ps 62,13. 9. 1,16. 11. Eph 6,9 etc. 13. Iac 1,22.

δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται. 14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσιν νόμος, 15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συνμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; 22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III

Valent dei dicta Iudaeis concredita. Omnes pariter sontes dei gratia servat fide habita Christo expiatori. Legem fides non destruit.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο·

13. T^{g}[H] om τω 13ss. T δικαιωθησονται, (οταν γαρ — και απολογουμ.,) 15. T συμμαρτυρ. 16. t H εν η ημερα h εν ημερα η ν. εν ημερα οτε | H^{g} κρινει | T^{g}h ιησου χριστου 27. T παραβ. νομου; 29. T αλλα bis III,1. H ωφελια 2. T[H] om γαρ 3. H τι γαρ; ει ηπιστ. τινες,

15. Hebr 8,10. Rom 9,1. 16. 16,25. 18. Phil 1,10. 19. Mt 15,14. 24. Is 52,5. 25. 1 Cor 7,19.

γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; 7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; 8 καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθώς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.

9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. 13 τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. 15 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας. οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

---

4. T^{8} νικησης 7. δε: T h γαρ 8. και sc: t H [και] 9. t υπο αμαρτ. 11. [T]t H^{8} om ὁ pr | [t]H^{8} om ὁ sc | th ζητων 12. T^{8}H^{8} om ὁ | h om ουκ εστιν sc 14. στομα: h add αυτων 22. H [ιησου] 25. h δια της πιστεως | H αυτου δια

---

4. Ps 116,11. 51,6. 5. 6,19. Gal 3,15. 8. 6,1. 9. 11,32. Gal 3,22. 10ss. Ps 14,1-3. 53,3s. 13. Ps 5,10. 140,4. 14. Ps 10,7. 15ss. Is 59,7s. 18. Ps 36,2. 20. Ps 143,2. Gal 2,16. Rom 7,7. 21. 1,17. 22. 10,12. 25. 1 Io 2,2.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 εἴπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. 31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

IV

Ipse Abrahamus ex fide iustus. Gratia dei erga Abrahamum nondum circumcisum.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 καθάπερ καὶ Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· 7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ· ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. 11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,

---

28. *γαρ*: t h *ουν* 29. h *μονων* 30. H *θεος, ος* IV,1. [t]H[s] om *ευρηκεναι* 5. TH *ασεβη* 8. *οὗ*: h *ᾧ* 11. h *περιτομην* | *δι*: t *δια* | *δικαιοσυνην*: T[H] pm *την* 12. *και τοις*: h †

---

27. 2,17.23. 4,2. 1 Cor 1,29.31. Eph 2,9. 28. Gal 2,16. 29. Eph 4,6. Mal 2,10. 30. Gal 3,8. 31. 6,15. 7,7.12. IV,2. 3,20.27. 3. Gen 15,6. Gal 3,6. Iac 2,23. 4. 11,6. 5. 3,28. 7s. Ps 32,1s. 9. 4,3. 11. Gen 17,11. Gal 3,7ss. 13. Gen 22,17 etc.

τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.
14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. 15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, 17 καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, 18 ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· 20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, 21 καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 23 οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, 24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V

Salus iustorum ex fide. Christus pro nobis et mortuus est et vivit. Ut per Adamum mors, ita per Christum vita.

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 6 ἔτι γὰρ Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν· 7 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν·

19. νενεκρωμ.: T[tH] pm ηδη 20. TH αλλα 22. TH διο [και] V,2. TH [τη πιστει] 3. T^{9}h καυχωμενοι 6. στι γαρ: H σι γε h†

14. Gal 3,18. 16. Gal 3,9. 17. Gen 17,5. 18. Gen 15,5. 19. Gen 17,17. 20. (Io 9,24.) 22. Gen 15,6. 25. Is 53,5.12. V,2. Eph 2,18. 3,12. 1 Pe 5,12. 3. Iac 1,3. 5. Ps 22,6. 25,20.

9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI

Per Christum vitam nactis a peccato abstinendum; vindicatis in veram libertatem serviendum deo.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι

11. H [χριστου] 13. H ελλογαται 15. H ουτως [και] το 17. τω του: h εν | t H [της δωρεας] | t h χριστου ιησου

11. 1 Cor 1,30s. 2 Cor 5,18s. 12. 1 Cor 15,21. 13. 4,15 14. 1 Cor 15,45. 18. 1 Cor 15,22. 20. Gal 3,19.

ζήσομεν ἐν αὐτῇ; [3] ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; [4] συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. [5] εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, [6] τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· [7] ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. [8] εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, [9] εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. [10] ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. [11] οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [12] Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, [13] μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. [14] ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.

[15] Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. [16] οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; [17] χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς, [18] ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. [19] ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. [20] ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. [21] τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. [22] νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς

3. H [ησουν] 11. T [εσμεν] 19. H [εις την ανομιαν] 21. TH τοτε, (H τοτε) εφ οις νυν επαισχυνεσθε; | t το [μεν] γαρ

3. Gal 3,27. 4. Col 2,12. 5. Phil 3,10. 6. Eph 4,22. 8. 2 Tim 2,11. 13. 6,19. 14. Gal 5,18. 16. Io 8,34. 18. 1 Cor 7,22. 19. 6,13. 21. 8,6. Phil 3,19. 22. 1 Pe 1,9.

ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

VII

Lege mortua Christo obstricti sumus. Lex sancta ex imbecillitate hominum mors facta. Caro rationi repugnans. Homo peccati servus.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. 3 ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. 8 ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ δὲ ἀπέθανον καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ

VII,6. ΤΗ δουλ. [ημας] 8. Η κατειργασατο

VII,2. 1 Cor 7,39. 3. Mt 5,32. 19,9. Mc 10,11s. Lc 16,18. 5. 6,21. 6. 2 Cor 3,6. 7. Ex 20,17. 8. 4,15. (Io 15,22.) 10. Lev 18,5. 14. 8,3. (Ps 51,7. 1 Reg 21,20.25. Deut 32,30.) 15. 7,19.

ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· 17 νυνὶ δὲ
οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
18 οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου,
ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ
καλὸν οὔ· 19 οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν
τοῦτο πράσσω. 20 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ
κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὑρίσκω
ἄρα τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ
κακὸν παράκειται· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ
τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν
μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτί-
ζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου.
24 ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος
τοῦ θανάτου τούτου; 25 χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ νοὶ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ
δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

VIII

Caro et lex atque spiritus Christi vivificans. Filiis dei omne malum leve. Creatura gemens. Spiritus preces regens. Nihil nos a Christo separat patrono nostro.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 2 ὁ γὰρ
νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ ἀδύνα-
τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ
υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας
κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ
νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα. 5 οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρο-
νοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· 6 τὸ γὰρ φρόνημα
τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ
εἰρήνη. 7 διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ
νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 οἱ δὲ ἐν
σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν
σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ
τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 εἰ δὲ
Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ

16. T συμφημι 17. T η οικουσα 20. T^{s}H^{s} om εγω pr 23. H αιχμαλωτ. με [εν] τω νομω 25. H χαρις [δε] h ευχαριστω | TH τω μεν νοϊ VIII,2. σε: T^{s}h† με

17. 7,20. 18. (Gen 6,5. 8,21.) 23. Gal 5,17. 25. I Cor 15,57. VIII,3. Phil 2,7. 9. I Cor 3,16.

πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. 14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. 15 οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. 20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλίας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; 25 εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· 27 ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. 29 ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτό-

11. χριστον ιησουν: T χριστον idque post ο εγειρας | tH [και] τα θν. | Th δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14. tH υιοι θεου εισιν 15. TH δουλειας | h υιοθεσιας· εν . . . πατηρ, 16. T συμμαρτυρ. 17. T συγκληρον. | T συμπασχ. 20. T επ ελπιδι H εφ ελπ. 21. διοτι: TH οτι | TH δουλειας 22. T συστεναζει 23. TH [ημεις] και 24. T τις, τι ελπιζει H^{s} τις ελπιζει (h v. τις και υπομενει) 28. συνεργει: H add [ο θεος]

11. 1 Cor 6,14. 2 Cor 4,14. 14. Gal 5,18. 15. 2 Tim 1,7. Gal 4,6. 17. Gal 4,7. 23. 2 Cor 5,2.

τοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· 30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; 33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν· 34 τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθείς, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; 36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX

De Israele dolor. Dei promissa stant. Vera proles Abrahami. Libera dei gratia. Pharao. Figuli imago. Vaticinia in electos dei et Israelem.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ηὐχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ'· ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα· 8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι

34. H κατακρινων | T[H] om ιησους | εγερθ.: H add [εκ νεκρων] | εστιν: T pm και 35. χριστου: h θεου IX,1. T συμμαρτυρ. 2s. T μου, (ηυχομην . . . χριστου), υπερ 4. T ισραηλιται | t η διαθηκη 5. H σαρκα, ο ων επι παντων, θεος h σαρκα· ο ων επι παντων θεος

3 3s. Is 50,8. 34. 1 Pe 3,22. 36. Ps 44,23. 2 Cor 4,11. IX,1. 1 Tim 2,7. 5. 1,25. 7. Gen 21,12. Hebr 11,18. 8. Gal 4,28. 9. Gen 18,10.

καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, 12 ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 καθὼς γέγραπται· τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. 15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν· τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος Σαβαὼθ ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην

---

13. H[8] καθαπερ | T ήσαν 19. τι: t add [ουν] 23. [t] H om και 25. H ώσηε 26. T[8][H] om αυτοις 27. H υπολιμμα 28. συντεμνων: t add [εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντετμημενον] 29. TH εγκατελ.

---

10. Gen 25,21. 12. Gen 25,23. 13. Mal 1,2s. 15. Ex 33,19. 17. Ex 9,16. 18. Ex 7,3. 20. Is 45,9. 29,16. 25. Hos 2,23. 26. Hos 1,10. 27s. Is 10,22s. 29. Is 1,9.

κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. 32 διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἔξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

X

Iudaei negantes Christo fidem. Vera fide omnes servantur. Vaticinia de Iudaeis ac gentibus.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· 3 ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Μωϋσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἢ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 14 πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσονται χωρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; καθὼς γέγραπται· ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.

---

32. h ergon, X,3. TH om dikaiosunyn sc 5. oti: T[g] post nomou | t ek tou nomou | poihsas: T[t] add autα 9. t en tw stom. sou oti kurios isous H[g] to rema en tw stom. sou oti kurios isous 14. TH pws de akousousin 15. H[g] kaqaper | podes: t add [twn euaggelizomenwn eirhnyn] | TH om ta

---

32a. Is 8,14. 28,16. Rom 10,11. X,3. Phil 3,9. 5. Lev 18,5. Gal 3,12. 6ss. Deut 30,11-14. 11. 9,33. Is 28,16. 12. 3,22. 13. Ioel 2,32. Act 2,21. 15. Is 52,7.

16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ
λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ
ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ
ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ
λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζη-
λώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργῶ ὑμᾶς.
20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,
ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ
λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI

Iudaeorum pars electi, pars reiecti. Incredulitas Iudaeorum salus gentium exstitit; sed manet salus et ipsum Israel.

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο·
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς
Βενιαμείν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω.
ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
κατὰ τοῦ Ἰσραήλ; 3 κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν,
τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ
ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός;
κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν
γόνυ τῇ Βάαλ. 5 οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ'
ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ
ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ,
τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπω-
ρώθησαν, 8 καθάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα
κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ
ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ Δαυὶδ λέγει· γενη-
θήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς
σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, 10 σκοτισθήτωσαν οἱ
ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν δια-
παντὸς σύγκαμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ
αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶ-

---

20. *τοις εμε* bis: [T]h pm *εν* XI,1. T *ισραηλιτης* 5. H *λιμμα* 6. *χαρις* sc: E add *εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ χάρις. ἐπεὶ τὸ ἔργον, οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον.* 10. T *συγκαμψον*

---

16. Is 53,1. Io 12,38. 18. Ps 19,5. 19. Deut 32,21. 20s. Is 65,1s. XI,1s. Ps 94,14. 3s. 1 Reg 19,10.18. 6. 4,4. Gal 2,6. 8. Is 29,10. Deut 29,4. Is 6,9s. Io 12,40. 9s. Ps 69,23s. 11. 10,19.

σαι αὐτούς. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν. 13 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; 16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖς οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. 20 καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούς. 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν

13. T μεν [ουν] 17. T συγκοινωνος | ριζης: T add [και] 19. T εγκεντρισθω 20. T εκλασθησαν 23. T εγκεντρισθησονται et εγκεντρισαι 24. T εγκεντρισθησονται 25. παρ: T^{2}H^{2} εν | H αχρι ου 30. νυνι: h νυνι | H απειθια

13. 15,16. Gal 2,7. Act 22,21. 14. 9,3. 1 Cor 9,22. 16. Num 15,17ss. 18. (Io 4,22.) 20. Hebr 3,19. 4,2. 22. Hebr 3,14. 10,29. 23. 14,4. 26s. Is 59,20s. 27,9. 27. Ier 31,33s.

ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· [32] συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. [33] Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. [34] τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; [35] ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; [36] ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

XII

Sancte vivendum gratiaeque donis recte utendum. Amori, modestiae, mansuetudini studendum.

[1] Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· [2] καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. [3] λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως. [4] καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, [5] οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη, [6] ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· [7] εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· [8] εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.

[9] Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, [10] τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, [11] τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, [12] τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, [13] ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. [14] εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. [15] χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. [16] τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή-

31. T om νυν 32. H απειθειαν 33. H ω̃ XII,1. Th ευαρεστον τω θεω 2. T συσχηματ. | t h συνσχηματιζεσθαι (t συσχ.) et μεταμορφουσθαι 4. h μελη πολλα 14. H om υμας 15. κλαιειν: h pm και

32. Gal 3,22. 34. Is 40,13. 1 Cor 2,16. 35. Iob 41,2. (Is 40,14.) 36. 1 Cor 8,6. Col 1,16. Rom 16,27. XII,2. Eph 5,10.17. 3. 1 Cor 7,17. 4. 1 Cor 12,12.27. Eph 4,25. 6. Eph 4,11. 11. 14,18. 16,18. 12. Col 4,2. 14. Mt 5,44. 1 Cor 4,12. 16. 15,5.

λους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. 20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII

Magistratibus parendum, suum cuique amanter tribuendum, vigilandum.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται. 3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ

XIII,3. αγαθω εργω: h † 9. h εν τουτω τω λογω | TH [εν τω] αγαπησ. 11. υμας: T^{vg}h ημας

16. Prov 3,7. 17. 2 Cor 8,21. Prov 3,4. 19. Deut 32,35. Hebr 10,30. 20. Prov 25,21s. XIII,1. 1 Pe 2,13s. 8. Mt 22,37ss. 9. Ex 20,13ss. Lev 19,18. Gal 5,14. Iac 2,8. 10. 1 Cor 13,4. 11. 1 Thess 5,6ss. Eph 5,14. 12. Eph 5,11.

σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. 13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, 14 ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

XIV

De ciborum dierumque usu. Imbecillis parcendum. Cavenda offensio in ciborum ac dierum usu. Non temere iudicandum. Sequenda conscientia.

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω. ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. 4 σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι αὐτόν. 5 ὃς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορείσθω. 6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. 11 γέγραπται γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. 12 ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. 16 μὴ

12. H ενδυσωμ. [δε] 13. t h ερισι και ζηλοις 14. κυριον ιησουν χριστον: h χριστον ιησουν XIV,5. T[H] om γαρ 11. T[8] εξομολογησεται πασα γλωσσα 12. T[H] om ουν | T[8] αποδωσει | H [τω θεω] 13. h om προσκομμα et ἢ 14. T δι αυτου

14. Gal 3,27. XIV,1. 15,1.7. 3. 15,7. 4. 14,10. Iac 4,12. Rom 11,23. 9. 2 Cor 5,15. 1 Thess 4,14. 10. 14,4. 2 Cor 5,10. 11. Is 45,23. Phil 2,10s. 12. Mt 12,36. 15. 1 Cor 8,11.

βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ
ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-
ρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆς
εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 μὴ
ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά,
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 κα-
λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός
σου προσκόπτει. 22 σὺ πίστιν ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ
διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν
δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV

Concordiae studendum mutuique amoris officiis. De epistulae severitate. Paulus Romanos visurus. De collecta Hierosolymam perferenda ac periculo imminente.

1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά-
των βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλη-
σίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ Χρι-
στὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ
τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ προεγράφη,
εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ
διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ
θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν
ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. 7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χρι-
στὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ Χρι-
στὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ
βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους
δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί
σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει·
εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν· αἰνεῖτε
πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ
λαοί. 12 καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ

18. T [τω] χριστω 19. T^{3}H^{3} διωκωμεν 21. H πειν | προσκοπτει: T[t] add η σκανδαλιζεται η ασθενει XV,4. εις την: H pm [παντα] | εχωμεν: h add της παρακλησεως 5. T h ιησουν χριστον 7. υμας: t H^{3} ημας 8. T^{3}h γενεσθαι 11. παλιν: t add [λεγει]

17. 1 Cor 8,8. 20. Tit 1,15. 21. 1 Cor 8,13. XV,1. 14,1. 3. Ps 69,10. 7. 14,1. 9. 2 Sam 22,50. Ps 18,50. 10. Deut 32,43. 11. Ps 117,1. 12. Is 11,10. Mt 12,21.

ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. 15 τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, 21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, 24 ὡς ἂν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. 26 ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἰερουσαλήμ. 27 ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς

---

14. T^{s} om της 15. $T^{s}H$ τολμηροτερως 17. H [την] καυχ. 18. t h τολμω 19. θεου: T[H] αγιου | H χριστου, 20. T^{s} φιλοτιμουμαι 21. ωφονται: t H^{s} ante οις 22. τα πολλα: t πολλακις 23. H επιποθειαν | πολλων; $T^{s}H$ ικανων 24. υφ: t απο 26. t ευδοκησεν 30. H [αδελφοι]

---

21. Is 52,15. 23. Act 19,21. 25. Act 20,16. 21,17. 26. 1 Cor 16,1. 2 Cor 8,9. 27. 1 Cor 9,11. 30. (Col 4,12.)

ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν
τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἰερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος
τοῖς ἁγίοις γένηται, 32 ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελή-
ματος θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης
μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

XVI

Phoebe commendatur. Salutationes variae. Vitanda dissidia. Doxologia.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκο-
νον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν
κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ
πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.
3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχη-
λον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.
ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς
Ἀσίας εἰς Χριστόν. 6 ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίά-
σεν εἰς ὑμᾶς. 7 ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγε-
νεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς
ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 ἀσπάσασθε
Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε
τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγ-
γενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυ-
ρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίά-
σεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέ-
γοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελ-
φούς· 15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν
ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας
ἁγίους. 16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

---

31. διακονια: t δωροφορια | εις: t εν 32. TH ινα εν χαρα ελθ. | T^{Sh} ελθω . . και συναναπ. | θεου: t κυριου ιησου h† 33. T [αμην]
XVI,1. ουσαν: H add [και] | T κεγχρεαις 2. TH^{S} ινα προσδεξ. αυτην | αὐτὴ: T αὕτη 5. TH επαινετον 6. TH μαριαν 8. TH αμπλιᾶτον
11. T συγγενην 14. T ασυγκριτον

XVI,3. Act 18,2. 5. 1 Cor 16,19. 15. 13. (Mc 15,21.) 16. 1 Cor 16,20. 2 Cor 13,12. 1 Thess 5,26. 1 Pe 5,14.

17 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.* 19 *ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν.* 20 *ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.*

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 *Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.* 22 *ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ.* 23 *ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.*

25 *Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου,* 26 *φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος,* 27 *μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.*

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

I

Salutatio. Gratiarum actio pro Corinthiorum fide. Abiiciendae factiones. Salus per Christum parta non nititur humana sapientia aut arte.

1 *Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς* 2 *τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν.* 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

---

19. *σοφους*: H add [*μεν*] 20. *ιησου*: [T] h add *χριστου* 21. *μου* pr: H [*μου*] 23. H *γαΐος* 24. E *ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.* 27. H [*ω*] *η δοξα* | TH om *των αιωνων* | T subscr. *προς ρωμαιους*

I,1. H^{s} *ιησου χριστου* 2. *τη ουση εν κορινθω*: T^{s} post *χρ. ιησου*

---

18. Phil 3,19. 23. (1 Cor 1,14. 2 Tim 4,20.) 25. Iud 24s. Eph 3,20s. 27. 1 Tim 1,17. Rom 11,36 etc.

I,1ss. 2 Cor 1,1s. 1. Act 18,17. 3. Rom 1,7 etc.

4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι
τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼς τὸ
μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 πιστὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν
ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοὶ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν. 12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος
ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 εὐχαριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· 15 ἵνα
μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·
17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.
18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σῳζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν
ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν,
ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί,

---

4. [t]H om μου 8. H ιησ. [χριστου] 13. H[2] χριστος. | υπερ: th περι 14. ευχαριστω: T[t]h add τω θεω | H γαϊον 17. t [o] χριστος

---

5. 2 Cor 8,7. 8. 1 Thess 5,23s. 10. Phil 2,2. 12. 3,4. 14. Act 18,8. Rom 16,23. 16. 16,15. 18. 1,23s. Rom 1,16. 2 Cor 2,15. 19. Is 29,14. 20. Is 44,25. 23s. 1,18.

οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, 29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται· ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

II

Christi doctrina simplex, sed caelesti plena vi et spiritu, nec humane sed spiritu iudicanda.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, 8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. 9 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. 10 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς

---

28. τα μη οντα: H pm [και] 30. TH^{s} θεου, δικαιοσυνη II,1. μαρτυριον: H^{s} μυστηριον 2. TH τι ειδεναι 4. H πιθοις | T αλλα 5. T αλλα 9. ἃ sc: T^{s}H οσα 10. δε: tH^{s} γαρ

---

29. Eph 2,9. 31. Ier 9,23. 2 Cor 10,17. II,4. 2,13. 5. 1 Thess 1,5. 7. Eph 3,5.9. Rom 16,25. 9. Is 64,4. 11. (Mt 11,27.) 13. 2,4.

ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συνκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. 16 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

III

Corinthiorum imbecillitas dissidiis conspicua. Unus Christus fundamentum, Christiani templum dei. Sapientia mundi.

1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ· ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε; 5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλώς; τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. 12 εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

13. πνευματικοις: h -τικως | T συγκριν. 15. ανακρινει: add [T]H μεν t h [τα] 16. H συνβιβ. III,2. H [στε] νυν 12. αργυριον: h pm και 13. t [αυτο] 14. T μένει

14. Io 14,17. 16. Is 40,13. Rom 11,34. III,1. Hebr 5,12s. 1 Pe 2,2. 3a. 1,11ss. 11,18. Gal 5,20. 2 Cor 12,20. 5. 7,17. Rom 12,3. 11. Is 28,16. Eph 2,20. 15. Iud 23.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦ-
τον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν
ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἡ
γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγρα-
πται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.
20 καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι
εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα
γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε
κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα,
πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV

Ministri Christi. Paulus et quos generavit Corinthii. Timotheus Pauli praecursor.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ
καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς
οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν·
καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολ-
λὼν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα
μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε
διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
ὡς μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστό-
λους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθη-
μεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ
Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ
ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας

16. t H^{g} *εν υμιν οικει* IV,6. H *το· μη υπερ* 8. T *συμβασιλευσ.* 9. TH^{g} *απεδειξεν ως*

16. 6,19. 2 Cor 6,16. Eph 2,21. 19. Iob 5,13. 20. Ps 94,11. IV,1. 1 Pe 4,10. 5. Rom 2,16.29. 6. Rom 12,3. 7. Io 3,27. Iac 1,17. 8. (Apoc 3,17.) 9. Rom 8,36. (Hebr 10,33.) 10. 3,18. 11. 2 Cor 11,27s.

καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα
καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν·
λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημού-
μενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν,
πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγα-
πητὰ νουθετῶν. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ,
ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγ-
γελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου
γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστίν μου
τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς
ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
κλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώ-
θησάν τινες· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος
θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ
τὴν δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν
δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ
πνεύματί τε πραΰτητος;

V

Contra flagitiosum coniugium. Contra mala consortia.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις
οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 καὶ
ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ
ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν
τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν
οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς
ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυ-
ρίου Ἰησοῦ. 6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ
ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην,
ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα
ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. 8 ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ

---

13. T^{g} *βλασφημουμενοι* 14. T *αλλα* | T^{g} *νουθετων* 17. TH^{g} om *αυτο* | T[H] om *ιησου* V,2. *πραξας*: T^{g} *ποιησας* 4. *κυριου*: T[H] add *ημων* 5. *ιησου*: t *ιησου* [*χριστου*] H^{g} om

---

14. 1 Thess 2,11. 15. Gal 4,19. 16. 11,1. Gal 4,12. 17. 16,10. 19. 16,7. Iac 4,15. 20. 1 Thess 1,5. V,1. Lev 18,7s. 3. Col 2,5. (2 Cor 10,1.) 5. 1 Tim 1,20. 1 Cor 1,8. 6. Gal 5,9. (Mt 16,6 etc.) 7. Ex 12,15. Io 19-36. 8. Ex 12,19. 21. 2 Cor. 1,12.

μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινίας καὶ ἀληθείας.

9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, 10 οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI

Contra lites, inprimis coram exteris. Ipsorum corporum sanctitas Christianis colenda.

1 Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; 5 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 ἤδη μὲν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. 9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

---

8. μηδε: h μη | T ειλικρινειας 11. TH νυν 12s. TH κρινετε, et κρινει; 13. TH κρινει VI,2. h κρινουσιν 5. λεγω: t λαλω 7. ηδη μεν: [T]H add ουν 10. ου pr: T^{s} ουτε 11. κυριου: t H add [ημων]

---

11. 2 Thess 3,6s.14. 1 Cor 10,14. 1 Io 5,21. Tit 3,10. 2 Io 10. 13. Deut 17,7. VI,1. Mt 5,40. 2. Dan 7,22. Mt 19,28. Lc 22,30. Apoc 2,26s. 20,4. 5. 15,34. 7. Mt 5,39. Lc 6,29. Rom 12,19. 1 Thess 5,15. 1 Pe 3,9. 9s. Gal 5,19ss. Rom 1,29ss.

12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. 13 τὰ βρώ-
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ
τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· 14 ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον
ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. 15 οὐκ
οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἆρας οὖν τὰ
μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ οὐκ
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ,
φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν
πνεῦμά ἐστιν. 18 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν
ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς
τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν
ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ,
καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ
τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII

De coniugio, caelibatu, viduitate, divortio, coniugio dispari. De circumcisione. De servis. De virginibus. Continentia commendatur. Nupti et innupti. Filia nubilis.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε-
σθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-
λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ
ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ
ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ
ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα
σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ
πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ
λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. 7 θέλω δὲ πάντας
ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει
χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν
μείνωσιν ὡς κἀγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν·
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν
παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ

14. εξεγερει: h εξηγειρεν 19. h πνευμ. αγιου εστ. | H θεου; και ουκ εστε εαυτων, VII,1. εγραψατε: T add [μοι] 5. H μητι [αν] | H [υμων] 6. T συγγνωμην 9. γαμειν: T^{h} γαμησαι

12. 10,23. 14. Rom 8,11. 2 Cor 4,14. 15. 12,27. 16. Gen 2,24. Mt 19,5. Eph 5,31. 19. 3,16. 2 Cor 6,16. 20. 7,23. VII,5. Ex 19,15. 9. 1 Tim 5,14. 10. Mt 5,32. 19,9. Mc 10,11s. Lc 16,18.

χωρισθῆναι, 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; 17 εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις; μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 21 δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ. 23 τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ

12. αὕτη: T αὐτὴ 13. ει τις: TH ητις 15. υμας: Th ημας 17. th εμερισεν 28. TH [η] παρθενος 29. T h εστιν το λοιπον, ινα

14. (Rom 11,16.) 15. Eph 2,14.17. 16. 1 Pe 3,18. 17. 3,5. Rom 12,3. 19. Gal 5,6. 6,15. 20. 7,24. 22. Io 8,36. Rom 6,18. Eph 6,6. 23. 6,20. Gal 5,1. 24. 7,20. 26. Mt 24,8ss.19. 31. 1 Io 2,17. Apoc 21,1.

καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 32 θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί. 34 καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει. 38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει. 39 γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII

In carnibus victimarum edendis aliorum offensio vitanda.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ τις δοκεῖ ἔγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, 6 ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι'

33s. TH τη γυναικι, και μεμεριστα. και η γυνη η αγαμος και η παρθενος μεριμνα 34. TH [και] τω σωμ. 38. Th την παρθενον εαυτου | ποιει: h ποιησει | ποιησει: t ποιει 40. δε sc: tH^{g} γαρ VIII,6. tH [αλλ] ημιν | δι ου: h δι ον

---

32. 7,28. 33. (Eph 5,29.) 34. 1 Tim 5,5. 35. 7,26.28.32. 14,40. Rom 13,13. 37. 15,58. Col 1,23. 39. Rom 7,2. VIII,1. 10,25.27s. 2. Gal 6,3. 3. Gal 4,9. 4. 10,20. 6. Deut 10,17. Mal 2,10. Rom 11,36. Col 1,16s. Io 1,3. Eph 2,10.

αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. 12 οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

IX

Paulus de se suoque apostolatu ac iure suo. Abstinuit a mercede docendi debita, seque omnibus accommodavit Christi caussa. Certamen laudis.

1 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; 2 εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; 6 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ

8. T^{g}H ουτε εαν μη φαγωμεν, υστερουμεθα, ουτε εαν φαγωμεν, περισσευ. | T περισσευομεθα 10. tH ιδη [σε] | T ειδωλειω IX,1. T εωρακα 4. T πιειν 7. TH [η] τις ποιμαινει 9. κημωσεις: H^{g} φιμωσεις | H θεω,

8. (Rom 14,17.) 9. (7,37.) Rom 14,13.20. Gal 5,13. 10. 10,14.21. 11. Rom 14,15. 13. Rom 14,21. IX,1. 9,19. 15,8. Act 9,3ss. 18,9. 22,6ss. 26,12ss. 2. 4,15. 2 Cor 3,2. 4. Lc 10,7s. 6. Act 4,36. 9. Deut 25,4. 1 Tim 5,18. 10. Iac 5,7.

ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν· 15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους· 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. 24 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· 27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

---

16. ... 12. T *εγκοπην* H *ενκοπην* 13. H *συνμεριζ.* 15. H *η — το καυχ.* ... *ευαγγελιζωμαι* sc: TH^{s} *ευαγγελισωμαι* 18. *μου* pr: t *μοι* 22. *ασθενης*: t pm [*ως*] 23. T *συγκοιν.* 27. TH *αλλα*

---

11. Rom 15,27. 13. Deut 18,1ss. Num 18,8.31. 14. Mt 10,10. Lc 10,7. 17. 4,1. (Lc 17,10.) 20. Act 16,3. 21,26. 21. Act 11,3. Gal 2,3. 22. Rom 11,14. 25. 2 Tim 4,8. Iac 1,12.

X

Iudaeorum in deserto interitus exemplum severitatis divinae. Coena sacra cum epulis profanis non convenit. Cautio vescendi carnibus immolatis.

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον, 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. 7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, καθώς τινες αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο. 10 μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαινεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ

X,2. T^{s}H^{s} *εβαπτισαντο* 3. H [*το αυτο*] 5. TH *ηυδοκ.* 7. T *πιειν* 8. h *εν μια* 9. *κυριον*: t *χριστον* | TH^{s} *επειρασαν* 10. t *γογγυζομεν, καθως* 11. t *συνεβαινον* 13. h *εασ. πειρασθ. υμ.* 14. H *ειδωλολατριας* 16. *εστιν* pr: TH ante *του αιματος* 18. T^{s}h *ουχι*

X,1. Ex 13,21. 14,22. 3. Ex 16,15. 4. Ex 17,6. 5. Num 14,30. 26,64s. 6. Num 11,4. 7. Ex 32,6. 8. Num 25,1.9. 9. Num 21,5s. 10. Num 14,2.37. 11. Rom 15,4. Hebr 9,26. 13. 1,9. 14. 1 Io 5,21. 16. 11,24ss. 17. 12,12. Rom 12,5. 18. Lev 7,6.

θυσιαστηρίου εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ ὅτι εἴδωλόν τι ἐστίν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 27 εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν. 29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; 30 εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. (XI) 1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

XI

Viro orandum capite nudo, mulieri velato. De agapis. De institutione usuque coenae sacrae.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. 4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἓν

---

20. θυουσιν pr: T[tH] add τα εθνη XI,3. h om o ante χριστος 5. αυτης: h εαυτης

---

19. 8,4. 20. Deut 32,17. 22. Deut 32,21. 23. 6,12. 24. Phil 2,4. 26. Ps 24,1. 27. Lc 10,7. 29. 1 Tim 4,4. Rom 14,6. 31. Col 3,17. Mt 5,16. 32. Rom 14,13. 33. 9,19. XI,1. 4,16. 2. 2 Thess 2,15. 3. Eph 5,23. Gen 3,16.

γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. 8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· 12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, 15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. 22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ

---

17. T[8]h παραγγελλω ουκ επαινων 19. ινα: T[H] add και 22. επαινεσω: t επαινω | T υμας εν τουτω; 26. T αχρις

---

6. (Deut 21,12.) 7. Gen 1,27. 9. Gen 2,18.23. 17. 11,22. 18. 1,11s. 3,3. 19. Mt 10,34. 18,7. 1 Io 2,19. Lc 2,35. 22. 11,17. Iac 2,6. 23. 15,3. 23ss. Lc 22,19s. Mt 26,26ss. Mc 14,22ss. 25. Ex 24,8. 26. Mt 26,64. 24,42. Io 14,3. 27. 10,16.

πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII

Donorum spiritus sancti varietas et unitas. Sunt quasi membra multa in uno corpore.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. 2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν· κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύματι, 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διάκρισις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός· 13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ σῶμα

XII,2. *οτι οτε*: h † 6. *ο δε*: t H^{g} *και ο* | H *θεος*, 10. T[H] om *δε* sc et tr | T^{g}H *διακρισεις* | H *ερμηνια*

28. 2 Cor 13,5. Gal 6,4. 31. Ps 32,5. XII,3. 1 Io 4,2s. 4. Rom 12,6. 12. 12,27. 6,15. Rom 12,4s. 13. Gal 3,28. Io 7,37.39.

οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοὺς τιμήν, 25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. 26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλος, συνχαίρει πάντα τὰ μέλη. 27 ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. 28 καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. 29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; 30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

XIII

Caritas praestat omnibus, ipsisque fide et spe maior est.

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. 2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι,

15. 16. T ad finem *σωματος;* 18. TH^{8} *νυν* 19. TH [τα] *παντα* 20. [T]H^{8} om *μεν* 21. t H [*δε*] 25. T^{8}H *σχισμα* 26. *ειτε* pr: T^{8} *ει τι* | T *συμπασχει* | *μελος* sc: t pm [*εν*] | T *συγχαιρει* XIII,2. *και εαν* pr: H *καν* | *και εαν* sc: T^{8}H *καν* | H *μεθιστανειν* 3. *και εαν* pr: TH *καν* | *και εαν* sc: H *καν* | T *καυθησωμαι* H *καυχησωμαι*

27. 12,12. 6,15. Rom 12,4ss. 28. 12,9s. Eph 4,11. 31. 14,1. XIII,1. Rom 13,8ss. 2. 14,3ss. Mt 17,20. 3. Rom 12,20. 1 Io 3,16s.

ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται. 9 ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 ὅτε ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV

Donum linguarum et donum prophetiae. De donorum gratiae in conventibus sacris usu et abusu. Mulieri tacendum in ecclesia.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; 9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον

3. TH *ουδεν* 4. TH *χρηστευεται, η αγαπη ου ζηλοι,* [*η αγαπη*] (H om) *ου περπερ.* 5. *τα*: t h *το μη* 6. T *συγχαιρ.* 8. T [*δε*] | h *προφητεια, καταργηθησεται* | t *γνωσεις, καταργηθησονται* XIV,6. *διδαχη*: [T]H pm *εν* 8. T h *φωνην σαλπιγξ*

4. Prov 10,12. 5. 10,24. Phil 2,4. 9. 13,12. 12. 8,3. XIV,1. 12,31. 14,5. 5. 14,1.13. Num 11,29. 6. 12,8. 8. (Num 10,9.)

λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. 10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. 12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. 15 τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ· 19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, 25 τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερ-

---

14. TH *εαν* [*γαρ*] 15. t *προσευξωμαι* bis | *δε* sc: TH [*δε*] 16. *πνευματι*: H pm [*εν*] 17. T *αλλα* 18. t H^{s} *γλωσσαις* 25. TH *ο θεος* 26. H *ερμηνιαν*

---

13. 14,5. 15. Eph 5,19. 16. 14,23. (Neh 8,6.) 20. Eph 4,14. Mt 18,3. 21. Is 28,11s. 23. 14,16. Act 2,13. 25. Zach 8,23. Is 45,14. (2 Chron 6,18.) 26. Eph 4,12. 27. 14,5.

μηνευέτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης.

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται. 39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαις· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

XV

Christi resurrectio fundamentum nostrae fidei. Mors ultimus hostis. Baptisma pro mortuis. Resurrectio mortuorum. Novum corpus caeleste. Mysterium de subita immutatione superstitum.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστό-

28. T h ερμηνευτης 31ss. H^{s} (sed h παρακαλωνται,) παρακαλωνται, (και πνευματα — ειρηνης,) ως εν — αγιων. 33. T ειρηνης, ως εν — αγιων. 35. H^{s} μανθανειν 37. εστιν: TH add εντολη 38. αγνοειται: T^{s}h αγνοειτω 39. γλωσσαις: t pm [εν] XV,5. επειτα: T^{s}H^{s} ειτα 7. επειτα sc: T^{s}H^{s} ειτα

28. 14,2. 33. Rom 15,33. 34. 1 Tim 2,11s. Gen 3,16. 39. 14,1ss. 40. Col 2,5. XV,1. Gal 1,11. 3. 11,23. 3s. Lc 24,26s. Is 53,8ss. Ps 16,10. 5. Lc 24,34.36. 8. Act 9,3ss. 9. Eph 3,8. Act 9,1ss.

λων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί. 11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί

10. *συν εμοι*: h pm ἡ 14. T^{2}H^{s} om *και* pr | *υμων*: H^{s} *ημων* 17. *υμων* pr: H add [*εστιν*] 24. t H *παραδιδω* 25. T *αχρις* 27. h om *οτι* pr 28. T[H] om *και* | TH om *τα* tr

20. Col 1,18. 21s. Rom 5,12ss. 25. Ps 110,1. Mt 22,44. Hebr 10,13. 27. Ps 8,7. Eph 1,22. Hebr 2,8. 31. Rom 8,36. 32. 2 Cor 1,8.

μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. 41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει. 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν. 45 οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται

---

49. *φορεσωμεν*: h *φορεσομεν* 50. t *δυνανται* 51. t *κοιμηθησομεθα ου, παντες δε* (sic)

---

32. Is 22,13. (Sap 2,1ss.) 33. Eph 5,6. Sap 4,12. 34. Mt 22,29. 1 Cor 6,5. 35. Ez 37,3. 36. Io 12,24. 38. Gen 1,11. 40. Mt 22,30. Act 12,7 etc. 42. 15,36.50. 43. Phil 3,21. 45. Gen 2,7. Rom 5,14. 47. Gen 2,7. 48. Gen 3,19.22. 49. Rom 8,29. 50. 6,9s. 52. 1 Thess 4,15s. Mt 24,31.

ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI

De stipe pro sanctis colligenda. De Timotheo, Apollo, domo Stephanae. Salutationes.

1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. 3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· 9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· 11 μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

---

54. H^{s} om το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και | αθανασιαν: H pm [την] XVI,2. αν: TH εαν | h ενοδωθη 3. εαν: T αν | H δοκιμασητε δι επιστολων, 4. TH αξιον η 6. H καταμενω | H^{s} om και 8. H επιμένω 10. H^{s} ως εγω 11. T προς εμε

---

53. 2 Cor 5,3ss. 54. Is 25,8. 55. Hos 13,14. 57. Rom 5,12ss. XVI,1. Rom 15,26. 5. Act 19,21. 20,2s. 7. 4,19. 8. Act 19,8. 9. 2 Cor 2,12. 10. 4,17. Act 19,22. 11. 1 Tim 4,12. 12. 3,5. Act 19,1.

13 *Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.*
14 *πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.*

15 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ,*
ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν
ἑαυτούς· 16 *ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ*
τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 *χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ*
Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα
οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 *ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ*
ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

19 *Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς*
ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν
ἐκκλησίᾳ. 20 *ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε*
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 *Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.* 22 *εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν*
κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαράν ἀθά. 23 *ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ*
μεθ' ὑμῶν. 24 *ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.*

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

I

Pauli calamitates perlatae deo iuvante. Consilium revisendi Corinthios. Promissa dei.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ*
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 *χάρις ὑμῖν*
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*
Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως,
4 *ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύ-*
νασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρα-
κλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 *ὅτι καθὼς*
περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ
τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 *εἴτε δὲ θλι-*
βόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρα-
καλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν
ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν.

---

17. *υμετερον*: h *υμων* | *ουτοι*: t *αυτοι* 19. *ασπαζεται*: T^{s} *-ζονται*
I,6. h om *και σωτηριας* | *ειτε παρακαλ. υπ. της υμων παρακλ.* (Th add *και σωτηριας*): T^{s}h post *βεβαια υπερ υμων* | TH *πασχομεν,*

---

15. 1,16. Rom 16,5. 17. 2 Cor 11,9. 19. Act 18,2. Rom 16,5.
20. Rom 16,16 etc. 21. 2 Thess 3,17. Col 4,18. 23. [Rom 16,24.]
1,15. 1 Cor 1,1ss. etc. 3. Eph 1,3. Rom 15,5. 5. Col 1,24.

καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, [7] εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.

[8] Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· [9] ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς, [10] ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, [11] συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. [12] ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἁγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. [13] οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, [14] καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.

[15] Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, [16] καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. [17] τοῦτο οὖν βουλόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; [18] πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. [19] ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. [20] ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. [21] ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, [22] ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

[23] Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· [24] οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

---

8. περι: H[8] υπερ 10. TH ερυσατο | TH [οτι] 12. T ειλικρινεια | H [και] ουκ εν σοφ. 14. T om ημων sc 15. χαριν: t H[8] χαραν 19. T[8] ιησους χριστος 22. H [ο] και σφραγισ. | TH αρραβωνα

---

7. Phil 3,10. 10. 2 Tim 4,18. 11. Rom 15,30. 12. 1 Cor 2,4s. 14. 1 Cor 1,8. 16. 1 Cor 16,5. 17. Mt 5,37. Iac 5,12. 18. 1 Cor 1,9. 21. 1 Cor 1,8. 22. 5,5.

II

Cur nondum redierit Corinthum. De incesto homine qui resipuerat. Pauli itinera et successus.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς
ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ
ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν
λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς
ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως
καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα
λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς
ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους,
ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρί-
σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·
9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ
ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,
11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ
νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,
καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ
πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ
ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν
ἐν παντὶ τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζο-
μένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς
θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ἱκανός; 17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι
θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

II,1. δε: t H^{g} γαρ 5. H μερους ινα μη επιβαρω παντας 7. [T]t H^{g} om μαλλον 9. ει: h ῃ 17. αλλ pr: T αλλα | T ειλικρινειας

II,3. 12,20s. Phil 2,27. 4. 7,8. 6. 1 Cor 5,3ss. 8. 1 Cor 16,14. 11. 11,3. 1 Pe 5,8. 12. Act 16,8. 1 Cor 16,9. Col 4,3. 13. 7,5ss. Tit 1,4. 14. Col 2,15. 15. 1 Cor 1,18.

III

Ipsi Corinthii commendatio Pauli. Littera et spiritus. Velum Mosis in Christo sublatum.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὡς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐνγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα, 13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται· 15 ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 ἡνίκα δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.

III, 1. T συνισταν | T συνστατικων 2. 3. T εγγεγρ. 3. h και ενγεγραμμ. | πλαξιν καρδ. σαρκ.: h† 4. T θεον· H^{g} θεον. 5. αφ εαυτων: t post λογισασθαι τι | h εσμεν, | εαυτων sc: T αὐτων H αὑτων 6. H αποκτεινει 7. T^{g} εν γραμματι 9. τη διακονια: t H^{g} η διακονια 13. εαυτου: TH αυτου 14. TH αλλα 16. T δε αν h δ αν 17. κυριου: h†

III, 1. 5,12. 2. 1 Cor 9,2. 3. Ex 31,18. 5. 2,16. 6. 1 Cor 15,10. 11,25. Rom 8,2. Io 6,63. 7. Ex 34,29ss. 8. Gal 3,14. 13. Ex 34,33. 13ss. Rom 11,7.25. 16. Ex 34,34. 17. Gal 5,1.13.

18 ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου
κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης
εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV

Evangelium alteris apertum, alteris tectum. Calamitates omnes victae aeterna spe.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν,
οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης,
μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς
πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ
ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις
ἐστὶν κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλω-
σεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν
τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.
5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον,
ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπών·
ἐκ σκότους φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν
πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ
Χριστοῦ.

7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν,
ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν
παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ
ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλ-
λόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν
τοῖς σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς
θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς
πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ
ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν
κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν
ὑμῖν. 15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ
τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

---

18. καθαπερ: h καθωσπερ IV,2. H συνιστανοντες 4. t καταυ-γασαι 5. χριστ. ιησ.: t h ιησ. χριστ. | h δια ιησου 10. τοις σωμασιν: TH τω σωματι 13. TH om και pr 14. TH [κυριον]

---

18. Ex 16,7.10. IV,1. 3,6. 2. 1 Cor 4,5. 4. Col 1,15. 6. Gen 1,3. 7. 1 Cor 2,5. 10. Rom 8,11. 11. Ps 44,23. Rom 8,36. 13. Ps 116,10. 14. 1 Cor 6,14.

16 *Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος*
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 *τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν*
εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 *μὴ*
σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ
βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V

Vestis nova caelestis terrenae superinduenda. Desiderium vitae aeternae. De expiatione et reconciliatione.

1 *Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους*
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώ-
νιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 *καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκη-*
τήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, 3 *εἴγε*
καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 *καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν*
τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι
ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.
5 *ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν*
τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 *θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ*
εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
κυρίου· 7 *διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους·* 8 *θαρ-*
ροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος
καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. 9 *διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε*
ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 *τοὺς*
γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ
Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ
ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.

11 *Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν,*
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν
ὑμῶν πεφανερῶσθαι. 12 *οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν,*
ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε
πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 *εἴτε*
γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 *ἡ γὰρ ἀγάπη*
τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, 15 *κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ*
πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 *ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν*
οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρι-

17. [t]H[3] om *ημων* V,3. T h *ει περ* 4. H *βαρουμενοι εφ ω* | T *αλλα* 5. TH *αρραβωνα* 10. *τα δια*: t ? *τα ιδια* | *φαυλον*: t *κακον* 12. *ημων*: t *υμων*

17. Rom 8,18. V,2. Rom 8,23. 4. 1 Cor 15,53. 5. 1,22. Eph 1,13s. 8. Phil 1,23. 10. Rom 14,10. Eph 6,8. Io 5,29. 12. 3,1.

στύν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17 ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά. 18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, 19 ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI

Omni modo ministrantibus deo tenenda gratia dei. Christus et Belial. Sancti dei.

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· — 2 λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· — 3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, 6 ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, 9 ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ

19. TH αυτων, VI,4. H συνιστανοντες 15. πιστω: h πιστου

17. Gal 6,15. Is 43,18s. 65,17. 20. Eph 6,20. 21. 1 Pe 2,22ss. VI,2. Is 49,8. 4. 4,2. 5. 11,23ss. 6. Rom 12,9. 7. 1 Cor 2,4. 2 Cor 10,4. 9. Ps 118,17a. 1 Cor 15,31. 11. Ps 119,32. 13. 1 Cor 4,14. 14. Eph 5,8.11. 15. 1 Cor 10,20.

ἀπίστου; [16] τίς δὲ συνκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μου λαός. [17] Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, [18] καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

(VII) [1] Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII

Titi nuntium de Corinthiis. Tristitia salutaris ex priore reprehensione.

[2] Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. [3] πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. [4] πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. [5] Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. [6] ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· [7] οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. [8] ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, [9] νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. [10] ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. [11] ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατηργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,

---

16. T συγκαταθ. | ημεις et εσμεν: t υμεις et εστε | T εμπεριπατ. VII,5. εσχηκεν: T^{s} εσχεν | H θλιβομενοι — εξωθεν μαχαι, εσωθεν φοβοι —. 8. H (βλεπω — ελυπ. υμας) | βλεπω: h† | T^{s}H om γαρ | T ελυπησεν υμας. 11. TH κατειργασατο

---

16. 1 Cor 3,16. Lev 26,11s. Hebr 8,10. 17. Is 52,11. Zeph 3,19s. 18. Ier 31,9.33. 2 Sam 7,14. VII,1. 12,17. 3. 6,11s. 4. 3,12. 5. 2,12s. 9. 2,4.

ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII

Macedonum exemplo commendat stipem pro sanctis colligendam. Item commendat Titum collectionis caussa venturum.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν· 3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι, 4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, 5 καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ, 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. 7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· 9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ

12. ουκ: TH ουχ | ουδε: H pm [αλλ] | T αλλα 14. επι τιτου: [T]h pm ἡ VIII,3s. H κ. παρα δυναμιν, αυθαιρετοι μετα 5. H αλλ 7. H^{s} εξ ημων εν υμιν 9. T (γινωσκετε — πλουτησητε), | H [χριστου]

14. 9,2. 15. (Eph 6,5.) VIII,4. 9,1. 5. Rom 15,32. 6. 9,5. 7. 1 Cor 1,5. 8. 1 Cor 7,6.

ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν θλῖψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, 15 καθὼς γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν.

16 Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. 18 συνεπέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, 20 στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· 21 προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. 22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. 23 εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. 24 τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX

Collectio prompte instituenda. De beneficentiae praemiis.

1 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. 3 ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μήπως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν

12. αν: TH εαν 13. H^{s} θλιψις· αλλ εξ ισοτητος εν 18. TH μετ αυτου τον αδελφ. 19. T (ου μον. . . . προθ. ημων). H — ου μον. . . . προθ. ημων, — | συν: TH εν | TH om αυτου 24. ενδεικνυμενοι: t H^{s} ενδειξασθε IX,5. εις: T προς

15. Ex 16,18. 20. 6,3. 21. Prov 3,4. Rom 12,17. 24. 7,14. IX,1. 8,4. 2. 8,10. 3. 8,18ss. 4. 11,17. 5. 8,6.

προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, μὴ ὡς πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. 7 ἕκαστος καθὼς προῄρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. 8 δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼς γέγραπται· ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ. 12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. 15 χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

X

Apostolus idem praesens et absens. Vera gloria.

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατιᾶς ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

5. μη ως: TH pm και 9s. H (καθως ... δικαιοσ. υμων) 10. σπερμα: T σπορον 11. τω θεω: h θεου X,1. H επιεικιας 4. T()H —τα γαρ ... οχυρωματων— | TH στρατειας

6. Gal 6,7ss. 7. (Ex 25,2.) Prov 22,8. 8. (1 Tim 6,6. Phil 4,11.) 9. Ps 112,9. 10. Is 55,10. Hos 10,12. 11. 8,2. 12. Phil 2,30. 13. 1 Cor 16,1. 1 Tim 6,12s. 15. 8,16. X,1. Rom 12,1. Mt 11,29. 3. 1 Tim 1,18. 4. Eph 6,13.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. 8 ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, 9 ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. 11 τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν. 13 ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, 16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

XI

De Pauli circa Corinthios studiis et non accepta mercede. Adversus calumniatores gloriatur virtutes et aerumnas.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς Χριστόν. 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· 5 λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ

7. H *βλεπετε*. 8. T h om *τε* | TH *καυχησωμαι* 10. t h *φασιν* 12. T *εγκρ.* et (bis) *συγκρ.* 13. H *υμων* · — et v. 14 *χριστου* · — 14. *ου γαρ ως μη . . . εαυτους*,: h *ως γαρ μη . . . εαυτους*; | T *χριστου* · 18. TH *αλλα* XI,3. H *εύαν* | *απλοτητος*: T[t H] add *και της αγνοτητος* | TH[s] *εις τον χριστον* 4. H[s] *ανεχεσθε* 5. *γαρ*: t *δε*

8. 12,6. 13,10. 10. 1 Cor 2,3s. 11. 12,30. 13,2.10. 13. Rom 12,3. 17. Ier 9,23. 1 Cor 1,31. XI,2. Eph 5,26s. 3. Gen 3,4. 4. Gal 1,6ss. 5. 12,11. 6. 1 Cor 2,1ss.

λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. 7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; 8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐθενός· 9 τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. 11 διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. 22 Ἑβραῖοί εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγώ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα. 26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύ-

18. Η κατα [την] σαρκα 22. Τ ισραηλιται 23. Η ὕπερ | ΤΗ εν φυλακαις περισσοτερως, εν πληγαις υπερβαλλοντως

7. 12,13. 1 Cor 9,12.18. Phil 4,12. 8. 1 Cor 9,7. 2 Cor 12,13. 9. Phil 4,15. Act 18,5. 1 Thess 2,9. 10. 1 Cor 9,15. 11. 6,11ss. 13. Phil 3,2. 17. (9,4.) 18. 10,13. 12,9. Phil 3,4ss. 24. Deut 25,3. 25. Act 16,22. 14,19. 27,41. 26. 6,4ss. 2 Tim 3,11. Gal 2,4.

νοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις,
27 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶς τῶν
παρεκτὸς ἡ ἐπίστασίς μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται,
καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ
ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ
ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκη-
νῶν πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ
τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII

Visa Pauli caelestia. Sudes in carne. Pauli liberalitas in Corinthios. Brevi venturi cura.

1 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτα-
σίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώ-
ματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου
οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε
χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν
παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ
καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. 6 ἐὰν γὰρ θελήσω
καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι
δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ.
7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη
μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ
ὑπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα
ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ
γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι
ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ
Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις,
ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ,
τότε δυνατός εἰμι.

---

30. H τ. ασθεν. [μου] 32. H ἁρετα XII,1. H δει· ου h δε ου 3. H [ουκ οιδα] 5. TH om μου 6s. εμου. (H εμου,) και τη — ινα μη υπεραιρ. sc: h † 7. ινα μη υπεραιρ. pr: TH pm διο (H αποκαλυψεων. διο ινα) | T[2] om ινα μη υπεραιρ. sc 9. [T]H om μου sc 10. και: T h εν

---

30. 12,5. 31. Rom 1,25. 9,5. Gal 1,20. 32s. Act 9,24s. XII,1. 11,30. 3. 11,11. 5. 12,9s. 11,30.

11 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν. 13 τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. 14 ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἧσσον ἀγαπῶμαι; 16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;

19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· 21 μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII

Brevi venturi Corinthum de disciplina severa hortatio.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθε-

11. γαρ sc: h add τι 12. TH κατειργασθη | T[H] om τε 15. Th τ. ψυχ. υμων, ει περισσ. υμ. αγαπων ησσον αγαπωμαι. 19. H απολογουμεθα; 20. T[s] ερεις | H εριθιαι 21. H ταπεινωση | T επραξαν;

11. 12,6. 11,5. 12. 1 Cor 9,2. 13. 11,8. 14. 13,1. 1,15. 11,9s. Phil 4,17. 1 Cor 4,15. 16. 2 Thess 3,8. 18. 7,6. 8,6.18. 19. 2,17. 20. Gal 5,20. 1 Cor 3,3. Rom 1,29 etc. 21. 13,2. 1 Cor 5,1. Eph 4,19. XIII,1. 12,14. Deut 19,15.

νείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 7 εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

I

Post gravem salutationem Galatarum carpit levitatem et evangelii divinam veritatem urget. Pristina Pauli vita.

1 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ ἔστιν

---

4. εν αυτω: t h συν αυτω | H [εις υμας] 5. H^{s} ιησους χριστος 13. H ιησ. [χριστου] | T subscr. προς κορινθιους β΄

I,3. t H πατρος ημων και κυριου h πατρ. κ. κυρ. [ημων] 4. περι: H^{s} υπερ

---

10. 10,8. 11. Rom 15,33. 12. Rom 16,16 etc.

I,2. Act 16,6. 3. Rom 1,7 etc. 4. 2,20. Tit 2,14. 5. Rom 16,27 etc.

ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. 10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, 17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. 18 ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. 20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. 21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. 22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. 23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II

De apostolorum conventu Hierosolymitano et Pauli cum Petro controversia Antiochena. De lege et fide.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω

8. T *ευαγγελιζηται υμιν* t *ευαγγ.* [*υμιν*] *s. υμιν ευαγγ.* H *ευαγγελισηται* [*υμιν*] 11. *δε*: TH^{s} *γαρ* 12. *ουτε*: Th *ουδε* 15. *ευδοκησεν*: T[tH] add *ο θεος* 17. *ανηλθον*: t *απηλθον* 18. T *ετη τρια* 21. H *και* [*της*] *κιλικ.* II,1. T *συμπαραλ.*

7. 5,10. 13. Act 8,3. 9,21. 14. Act 22,3. 15. Ier 1,5. 18. Act 9,26ss. 21. Act 9,30. 15,41. II,2. Act 15,2. 11,30. (Phil 2,16.)

ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι, 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· 5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, 9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς· 13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐχ Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. 18 εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 ἐγὼ

---

4. H καταδουλωσουσιν, — 6. H [ο] θεος T θεος 8. T καμοι 12. ηλθον: T[s] ηλθεν 13. H [και] οι λοιπ. 14. ουχ: TH ουκ h *MSS.* ουχ 16. t ιησου ante χριστου | h ιησουν ante χριστον

---

6. Rom 2,11. 9. Act 15,12ss. 10. Act 11,29s. 11. Act 15,35. 12. Act 11,3. 16. 3,11. Rom 3,20. Ps 143,2.

γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. 20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

III

Spiritus ex fide. Abrahami fides ac filii. Dei promissio, lex, Christus. Lex educator. Christiani et Abraham.

1 7Ω ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; 2 τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ. 5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. 8 προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· 12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλὰ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρω-

---

20. *νιου του θεου*: T^{g} *θεου και χριστου* III,7. t *ουτ. εισιν υιοι* 10. *πασιν*: t pm [*εν*] 12. H *αλλ* 14. T^{g}H^{g} *ιησου χριστω*

---

20. 1,4. Eph 5,2. Tit 2,14. III,2. Rom 10,17. 6. Gen 15,6. Rom 4,3. Iac 2,23. 8. Gen 12,3. Act 3,25. 10. Deut 27,26. 11. Hab 2,4. Hebr 10,38. Rom 1,17. 12. Lev 18,5. Rom 10,5. 13. 4,5. Deut 21,23. 15. Rom 3,5 etc.

μένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. 19 τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. 21 ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· 25 ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV

Servi legis, dei filii. Pristini amoris recordatio. Hagar et Sara duo foedera.

1 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὤν, 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δεδουλωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, 5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ

19. ου: H^{s} αν 21. H [τ. θεου] | H^{s} εν νομω | TH αν την h την [αν] 23. T συγκλειομ. 28. H παντες 29. TH κατ IV,3. ημεθα: T^{s} ημεν

16. Gen 13,15. 17,8. 22,18 etc. 17. Ex 12,40s. 18. Rom 4,14. 19. Rom 5,20. Hebr 2,2. Act 7,53. 20. I Tim 2,5. 22. Rom 11,32. 23. I Pe 1,5. 27. Rom 6,3. 13,14. 28s. I Cor 12,13. Col 3,11. 29. Rom 9,7s. IV,3. Col 2,20. 4. Eph 1,10. Rom 1,3. 5. 3,13.

υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ.

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσιν θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. 19 τέκνα μου, οὓς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλίαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ· συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. 26 ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα

---

9. t h δουλευειν 10. TH ενιαυτους. 12. T ως υμεις. 18. t ζηλουσθε εν | TH προς υμας, et v. 19 εν υμιν· 19. H^{s} τεκνια 23. T αλλα | t H ο [μεν] | δια της: TH^{s} δι 24. TH δουλειαν 24. 25. H αγαρ 25. γαρ pr (t H^{s} δε): [T] H^{s} add αγαρ | T συστοιχει 28. υμεις et εστε: t H^{s} ημεις et εσμεν

---

6. Rom 8,15. 7. Rom 8,17. 9. 4,3. 10. Col 2,16. Rom 14,5. 19. 1 Cor 4,15. 22. Gen 21,2.9. 23. Gen 17,16. Rom 9,9. 26. Hebr 12,22. Apoc 3,12. 27. Is 54,1. 28. Rom 9,7s.

γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί
λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ
γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς
ἐλευθέρας. 31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ
τῆς ἐλευθέρας.

V

Standum Christiana libertate contra iudaizantes. Libertatis lex impletur fide, caritate, morum sanctitate.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ
μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίας ἐνέχεσθε.
2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς
ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κα-
τηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης
ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει
οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.
7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;
8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν
ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις
ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφελον
καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν
ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δου-
λεύετε ἀλλήλοις. 14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται,
ἐν τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους
δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ
μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ
πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα
μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ
ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά

V,1. τη ελευθερια ημας χριστος ηλευθερωσεν: h† | TH δουλειας 6. H χρ. [ιησου]

30. Gen 21,10. V,3. Iac 2,10. 6. 6,15. 1 Cor 7,19. 7. 3,1. 9. 1 Cor 5,6. 10. 1,7. 14. Lev 19,18. Mt 22,39. Rom 13,8ss. etc. 18. Rom 8,14. 6,14. 19ss. Rom 1,29ss. 1 Cor 6,9s. Col 3,5ss. Eph 5,3ss.

ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, 21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, 23 πραΰτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. 24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI

Errantibus consulendum. Semen et messis. De falsa doctrina. Gloriandum cruce Christi.

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. 2 ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν. 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· 5 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκωνται. 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν,

---

20. H *ειδωλολατρια* | H *φαρμακια* | h *ερεις, ζηλοι,* | H *εριθιαι* 21. *φθονοι*: T add [*φονοι*] | *καθως*: h add *και* 26. *αλληλοις*: th *αλληλους* VI,2. T^{s}H *αναπληρωσατε* 4. H [*εκαστος*] 7. *εαν*: T *αν* 9. T *εγκακωμεν* 10. T *εχομεν* 11. h *ηλικοις* 12. H *χριστου* [*ιησου*] — *μη* | TH *διωκωνται* 13. th *περιτετμημενοι*

---

22. Eph 5,9. VI,1. Rom 15,1. 4. 1 Cor 11,28. 7. Iac 1,16 etc. 2 Cor 9,6. 9. 2 Thess 3,13. 2 Cor 4,16.

ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἐστὶν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

I

Beneficia dei in electos celebrat. Precatur ut perveniant ad intelligendam miram per Christum salutem ipsiusque Christi maiestatem.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, 4 καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 6 εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, 7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ, 8 ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει 9 γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ 10 εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, 11 ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ

15. ουτε γαρ: t εν γαρ χριστω ιησου ουτε 18. H κυρ. [ημων] | T subscr. προς γαλατας

I,1. T^{s} εν εφεσω 4. T^{s}H αυτου εν αγαπη,

15. 5,6. 1 Cor 7,19. 2 Cor 5,17. 16. Phil 3,16. Philem 25 etc. I,18. Col 1,18. etc. 3. 2 Cor 1,3. 4. Col 1,22. 7. Col 1,14. 9. 3,3. Col 1,26. 10. Gal 4,4. Col 1,16.19s. 11. 3,11.

πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 εἰς
τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν
τῷ Χριστῷ· 13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀλη-
θείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες
ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 ὅς ἐστιν
ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιή-
σεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ
παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως
ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρ-
δίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως
αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς
ἁγίοις, 19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς
ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς
ἰσχύος αὐτοῦ, 20 ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ
νεκρῶν καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
21 ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριό-
τητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι
τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς
πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,
23 ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν
πληρουμένου.

II

Christus peccatorum salus. Ipsi gentiles ad pacem Christi vocati.

1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρ-
τίαις ὑμῶν, 2 ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 ἐν
οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς
σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 ὁ δὲ
θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν

14. os: t H^{g} ὅ | H ημων, 15. [t] H om την αγαπην 17. h δώῃ v. δῷ | TH εν επιγν. αυτου, 18. H της καρδ. [υμων] 20. T^{g}h ενηργησεν | TH om αυτον sc II,2. H απειθιας 3. t φυσει τεκνα | H λοιποι· —

13. 4,30. 2 Cor 1,22 etc. 15. Col 1,9. 16. 1 Thess 1,2. Rom 1,9s. 18. 1 Pe 1,13. Col 1,27. 20. 2,6. Ps 110,1. 21. Col 2,10. 22. Ps 8,7. 1 Cor 15,27. Hebr 2,8. 23. Col 1,18. II,1. Col 2,13. 2. Col 3,7.6.

ἠγάπησεν ἡμᾶς, [5] καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — [6] καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [7] ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [8] τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· [9] οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται· [10] αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

[11] Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, [12] ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· [13] νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. [14] αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, [15] τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, [16] καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. [17] καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, [18] ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. [19] ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, [20] ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, [21] ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, [22] ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III

Mysterium de salute gentium. Paulus gentium apostolus. Christus in animis habitans.

[1] Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — [2] εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος

5. h εν τω χρ. 15. Η τ. εχθραν εν | ΤΗ εν τη σαρκι αυτου, | Η εν αὐτω 16. Η σταυρου αποκτ. 19. Τ συμπολ. III,1. χριστου: ΤΗ add ιησου

5. Col 2,13. 6. 1,20. 10. Col 1,10. 11. Rom 2,26. 12. Rom 9,4. Hebr 11,13. 13. Is 57,19. 15. Col 2,14. 16. Col 1,20.22. 17. Is 57,19. 18. 3,12. Rom 5,2. 20. Is 28,16. 21. 4,16. 1 Cor 3,16. 22. 1 Pe 2,5. III,1. 4,1.

τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, [3] ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, [4] πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, [5] ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, [6] εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύνσωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, [7] οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. [8] ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ, [9] καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, [10] ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, [11] κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, [12] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

[13] Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. [14] τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα, [15] ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, [16] ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, [17] κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, [18] ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, [19] γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

[20] Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, [21] αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

---

3. H [οτι] κατα 5. T αγιοις, 6. T συγκληρ. et συμμετ. 7s. H της δυναμ. αυτου — εμοι τω ελ. π. αγ. εδ. η χαρ. αυτη — 9. φωτισαι: Th add παντας 13. T εγκακειν 17s. H εν τ. καρδ. υμων εν αγαπη· 18. T^{1}H^{1} κ. υψος κ. βαθος 19. πληρωθητε εις: h πληρωθη

---

3. 1,9. Gal 1,12. 4. Col 4,3. Rom 16,25. 5. Col 1,26. 1 Cor 2,7ss. (Eph 2,20. 4,11.) 6. Gal 3,28s. 7. Col 1,23.25. 8. 1 Cor 15,9s. Rom 1,5. Col 1,27s. Rom 11,33. 9. 1,18. Col 1,26. 10. 1,21. Col 1,16. Rom 11,33. 11. 1,11. 2 Tim 1,9. 12. 2,18. Rom 5,2. 8,15. 1 Pe 3,18. 13. Gal 6,9. 14. (Act 20,36.) 16. 2,7. Col 1,11. 2 Cor 4,16. 17. Io 14,23. 19. 1,23. 20s. Rom 16,25ss.

IV

Unitas servanda fidei in varietate munerum gratiae. Ecclesia corpus Christi. Nova vita integris moribus conspicua.

1 *Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,* 2 *μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,* 3 *σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.* 4 *ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν·* 5 *εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα·* 6 *εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν.* 7 *ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.* 8 *διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις.* 9 *τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;* 10 *ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.* 11 *καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους,* 12 *πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,* 13 *μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ,* 14 *ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης,* 15 *ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός,* 16 *ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.*

17 *Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν,* 18 *ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς*

IV,2a. t *εν αγαπη σπουδαζ.* 3. H *ειρηνης·* 4. t H *καθως* [*και*] 7. T[H] om *η* 8. *εδωκεν*: T[H] pm *και* 9. *κατεβη*: h add *πρωτον* 14. T *κυβεια* | T *πανουργια,* | T *μεθοδειαν* 16. T *συμβιβ.* | *μερους*: h *μελους* | TH *οικοδ. εαυτου*

IV,1. 3,1. Col 1,10. 2. Col 3,12ss. 5. 1 Cor 8,6. 12,5a. 1 Tim 2,5. 8. Ps 68,19. 11. 1 Cor 12,28. 15. 1,22. 5,23. Col 1,18. 16. Col 2,19. 18. Col 1,21.

ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, 19 οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. 20 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 21 εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν 24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V

Amore deus imitandus. Vitae integritati studendum. Fructus lucis. Prudenter ac pie versandum. Ad uxores et maritos. Mysterium matrimonii.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, 4 καὶ αἰσχρότης ἢ μωρολογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία 5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς

21. H εδιδαχθητε, | H^{s} καθως εστιν | h αληθεια, 23. t ανανεουσθε 24. t ενδυσασθε 28. H^{s} om ιδιαις 32. tH γιν. [δε] | υμιν: th ημιν V,2. ημων: H^{s} υμων 4. η pr: TH και

22. Col 3,9. 24. Col 3,10. 25. Zach 8,16. 26. Ps 4,5. 30. 1,13. 31. Col 3,8. 32. Col 3,12s. V,2. Gal 2,20. Ex 29,18 etc. 5. Gal 5,21. 1 Cor 6,9s. 6. 2 Thess 2,3. Col 3,6.

λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
τῆς ἀπειθείας. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε γάρ
ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, —
9 ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ
καὶ ἀληθείᾳ, — 10 δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ,
11 καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους,
μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν
αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ
φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 διὸ
λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπι-
φαύσει σοι ὁ Χριστός.

15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ'
ὡς σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί
εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέ-
λημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρ-
δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκες
τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς
γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ
τοῦ σώματος. 24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ,
οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες,
ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκ-
κλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ
καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ
αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα
ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. 28 οὕτως ὀφεί-
λουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν
σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶς
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν
τοῦ σώματος αὐτοῦ· 31 ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν

---

6. Η απειθιας 7. T συμμετ. 11. T συγκοιν. 15. T^{s} πως ακριβ. 19. ψαλμοις: [t]h pm εν | τη καρδια: T pm [εν] 22. ανδρασιν: T^{s}h add υποτασσεσθωσαν 23. h ανηρ κεφα. εστ. 28. οφειλουσιν: T[H] add και 30. αυτου: t add [εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου] 31. T[H] om τον

---

8. I Thess 5,5. 9. Gal 5,22. 10. Rom 12,2. 14. ?Is 60,1. 26,19? 15. Col 4,5. 18. Prov 23,31. 19s. Col 3,16s. 22. Col 3,18. I Pe 3,1. 23. 1,22. I Cor 11,3. 25. Col 3,19. I Pe 3,7. 27. 2 Cor 11,2. Col 1,22. 31. Gen 2,24. Mt 19,5. I Cor 6,16.

πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI

Liberis et parentibus. Servis et dominis. Armatura dei; militia Christi. Tychicus. Votum.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδίᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.

5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7 μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 εἰδότες ὅτι ἕκαστος ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.

10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. 13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. 14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, 15 καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, 16 ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ

31. T[H] om την | T h τη γυναικι αυτου H προς την γυναικα αυτου 32. H και [εις] VI,1. TH [εν κυριω] 2s. h πρωτη, εν επαγγελια ινα 4. TH παιδεια 5. TH της καρδιας 6. T οφθαλμοδουλειαν 6s. TH του θεου, εκ ψυχης μετ ευν. 7. T ευνοιας, | H δουλευοντες, 8. εαν τι: T o αν 10. h δυναμουσθε 11. T μεθοδειας 12. ημιν: th υμιν

VI,1. Col 3,20. 2s. Ex 20,12. 4. Col 3,21. 5. Col 3,22. (2 Cor 7,15. Phil 2,12.) 6ss. Col 3,23ss. 9. Col 4,1. 3,25. 14ss. 1 Thess 5,8. 14. Is 59,17. 11,5. 15. Is 52,7.

δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, 22 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

I

Salutem Philippensium grate et amanter curat. Fructus vinculorum Pauli. Ecclesiae caussa praestat vivere quam mori. Pro Christo patiendum.

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ, 7 καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς

16. TH [τα] πεπυρωμ. 18. H δεησεως, 19. H [του ευαγγελιου] 21. H[8] ειδητε και υμεις | H τυχικος 24. T subscr. προς εφεσιους
I,6. T αχρις | H[8] ιησου χριστου 7. T συγκοιν.

17. Is 59,17. 49,2. 19a. Col 4,3s. 21a. Col 4,7s.
I,1. 2 Cor 1,1 etc. Act 16,12 etc. 2. Rom 1,7 etc. 3a. Rom 1,8. 1 Thess 1,2s. Eph 1,15s. 5. 1 Cor 1,9. 1 Io 1,3.7. 6. 1 Cor 1,8. 2 Tim 4,8. 7. 2 Cor 7,3. 8. Rom 1,9. 2 Cor 5,14.

γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανερούς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, 14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. 15 τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. 18 τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· 19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, 20 κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. 21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. 22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, 26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, 28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμέ-

---

9. th περισσευη 17. H εριθιας | T [τον] χριστον h χριστον 19. γαρ: h δε 22. h αιρησομαι; 23. t [γαρ] μαλλ. 24. h επιμειναι | T εν τη σαρκι 25. TH οιδα οτι

---

9. Eph 1,8. 10. Rom 2,18. 12,2. (Act 24,16.) 11. Eph 3,19. 5,9. 13. 4,22. 19. Iob 13,16. 20. Rom 8,19.25. 5,5. 2 Cor 10,8. 1 Cor 6,20. 21. Col 3,4. Gal 2,20. Rom 14,7s. 23. 2 Cor 5,8. 2 Tim 4,6. 26. 2 Cor 1,14. 5,12. 27. Col 1,10. Eph 4,1. 28. 1 Pe 3,14.

νων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· 29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, 30 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

II

Diligendum exemplo Christi. Christi humilitas et gloria. Salus omni cura appetenda. Timothei et Epaphroditi laudes.

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, 2 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, 3 μηδὲν κατ' ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, 4 μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. 5 τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, 8 ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· 13 θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι.

28s. H (ητις εστιν — υπερ αυτου πασχειν) II,2. T συμψυχοι | ἓν: h αυτο 3. H εριθιαν 4. εκαστοι pr: th εκαστος 4s. h ετερων. εκαστοι τουτο 7s. TH γενομενος, (H -μενος·) και σχημ. ευρ. ως ανθρωπος εταπειν. 9. H υπερυψωσεν, 11. T^{s}H εξομολογησηται 12. H μη [ως] 15. γενησθε: t ητε 17. T συγχαιρω 18. T συγχαιρετε

II,2. 3,16. 4. 1 Cor 10,24. 7. Rom 8,3. 10s. Is 45,23. Rom 14,11. 14. 1 Pe 4,9. 15. Deut 32,5. 16. Is 49,4. (Gal 2,2.) 17. 2 Tim 4,6. 18. 3,1. 4,4.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. 23 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς· 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. 28 σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

III

Contra iudaizantes Pauli adversarios. Severum Pauli studium atque spes caelestis.

1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. 3 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος, 6 κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χρι-

21. Th ιησου χριστου 26. H παντ. υμ. [ιδειν] h υμας παντας 27. H θανατου 30. χριστου: t H^{1} κυριου | H ηγγισεν, παραβολ. τη ψυχη ινα III,1a. H ασφαλες. — Βλεπετε 7. ατινα: T[t]H pm αλλα | t μοι ην 8. μενουνγε: T μεν ουν

22. 1 Tim 1,2. 30. 1 Cor 16,17. III,1. 2,18. 4,4. 5. Rom 11,1. 6. Gal 1,13s.

στοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, [9] καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, [10] τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, [11] εἴπως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

[12] Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. [13] ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· [14] ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [15] ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· [16] πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

[17] Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. [18] πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, [19] ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. [20] ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, [21] ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύνμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV

Cohortationes. Philippensium munificentia laudatur. Vota et salutationes.

[1] Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

[2] Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ. [3] ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλή-

10. TH συμμορφιζομ. 12. ει: TH add και | T[H] om ιησου 13. ουπω: T^{s}h ου 17. T συμμιμητ. 21. TH συμμορφον | αυτω: H αυτω IV,1. αγαπητοι sc: h add μου 2. TH συντύχην 3. h Συνζυγε

9. Rom 10,3ss. 3,21ss. Gal 2,16. 10. Gal 6,7. 16. Gal 6,16. 17. 4,9. Gal 4,12. 18. Gal 6,12. 19. 2 Pe 2,1. IV,1. 1,8. 1 Thess 2,19. 2. 2,2. 3. (1,27.) Apoc 20,15.

μεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. 6 μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. 7 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 14 πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. 15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

6. H μετ 14. T συγκοινωνησ. 23. T subscr. προς φιλιππησιους

4. 2,18. 3,1. 1 Thess 5,16. 9. 3,17. Rom 15,33. 1 Thess 5,23. 13. 1 Tim 1,12. 15. 2 Cor 11,9. 1 Cor 9,15. 18. Eph 5,2. 21. Gal 1,2. 22. 1,13. 23. Gal 6,18.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

I

Laudat Colossenses cum Epaphra ipsorum doctore, hortans ut proficiant. Divina Christi redemtoris omnium dignitas. Paulus laboribus suis laetans.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς 2 τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς
ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.
3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντες τὴν
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάν-
τας τοὺς ἁγίους 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς
οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγ-
γελίου 6 τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ
ἐστίν, καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ'
ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀλη-
θείᾳ· 7 καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου
ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 ὁ καὶ
δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 Διὰ τοῦτο καὶ
ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσ-
ευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελή-
ματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 περι-
πατῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ,
11 ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης
αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς 12 εὐχα-
ριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ
κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, 13 ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας
τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς
ἀγάπης αὐτοῦ, 14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν
ἁμαρτιῶν, 15 ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος
πάσης κτίσεως, 16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε

Inscr. TH *προς κολασσαεις*
I,2. T *κολασσαις* 3. H om *και* | H [*χριστου*] | *περι*: Th *υπερ* 4. H [*την εχετε*] 6. TH *εις υμας, καθως κ. εν π. τω κ. εστιν καρποφορ.* 7. *υμων*: T^{s}H^{s} *ημων* 10. T *αρεσκειαν* | H *αρεσκιαν εν* 11. TH *μακροθυμιαν μετα χαρας·* (H *χαρας,*) 12. *πατρι*: h pm *θεω* | *υμας*: T^{s}h *ημας* 14. h *εσχομεν* 16. T *και* [*τα*] *επι*

I,1. Eph 1,1 etc. 3. Phil 1,3. 4ss. Eph 1,15s. Philem 5. 5. Eph 1,13. 2 Cor 6,7. 7. 4,12. 9. Eph 1,8. 10. 1 Thess 2,12. Eph 4,1. 14. Eph 1,7. 15. 2 Cor 4,4. 16. Eph 1,21.

κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς
αὐτὸν ἔκτισται, 17 καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν
αὐτῷ συνέστηκεν, 18 καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς
ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένη-
ται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ
πλήρωμα κατοικῆσαι 20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα
εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ,
δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 καὶ
ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν
τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ
ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἴγε ἐπιμένετε
τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν
πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος
διάκονος.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ
τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, 25 ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διά-
κονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς
πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμέ-
νον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς
ἁγίοις αὐτοῦ, 27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς
δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν Χριστὸς
ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, 28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθε-
τοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν
πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-
στῷ· 29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ
τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

II

Contra falsos doctores. Cum Christo sepulti iidem reviximus.
Iam a placitis humanis recedendum.

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες

17. H ἔστιν 18. ἀρχη: H pm [η] 20. T[H] om δι αυτου sc 21s. H — νυνι δε αποκ. εν τω . . . δια τ. θανατου — 21. th αποκατηλλαγητε 27. TH^3 ὅ εστ. χρ. II,1. T λαοδικεια | T εωρακαν 2. H συνβιβ.

18. Eph 1,22. I Cor 15,20. 19s. 2,9. Eph 1,23. 2,16. 21. Eph 4,18. 2,16. 22. Eph 5,27. 1,4. 23. Eph 3,7. 25ss. Eph 3,2ss. 27. Eph 1,18. 29. I Tim 4,10. II,1. 4,13. 2. 1,27.

ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, [3] ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. [4] τοῦτο λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. [5] εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν. [6] Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, [7] ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ. [8] βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, [9] ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, [10] καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, [11] ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, [12] συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· [13] καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα· [14] ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· [15] ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

[16] Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, [17] ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. [18] μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, [19] καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ. [20] Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· [21] μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, [22] ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,

---

2. πλουτος: T pm [το] | T θεου χριστου, h † 4. τουτο: T add [δε] 7. περισσευ.: t H add [εν αυτη] 8. h εσται υμας 10. t ὅ εστιν 12. T βαπτισμω | T εκ των νεκρων 13. υμας sc: h ημας 15. H παρρησια θριαμβ. 16. ἢ pr: t H[8] και | TH νεομηνιας 17. th ὅ εστιν 18. θελων — εμβατευων: h † | TH θρησκεια | T εωρακεν 19. T συμβιβαζομ.

---

3. Is 45,3. Sir 1,25. 5. 1 Cor 5,3. 9. 1,19. 10. Eph 1,21. 12. Rom 6,4. Eph 1,19s. 13. Eph 2,1.5. 14. Eph 2,15. 17. Hebr 8,5. 10,1. 19. Eph 4,15s. 21. Lev 5,2. 22. Is 29,13. Mt 15,9.

κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; [23] ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

III

Electis dei caelestia sectanda novusque nova vita homo induendus. Officia coniugum, liberorum, patrum, servorum, dominorum.

[1] Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· [2] τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. [3] ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· [4] ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

[5] Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, [6] δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. [7] ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις· [8] νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, [9] μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ [10] καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, [11] ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.

[12] Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν, [13] ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, [14] ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. [15] καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. [16] ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, [17] καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

23. T *εθελοθρησκια* | H [*και*] *αφειδ. κτλ* h† III,4. tH^s *ημων* 5. H *ειδωλολατρια* 11. T *τα παντα* 12. h om *και* 13. T ( ) | *χριστος*: TH^s *κυριος* 15. H *εν* [*ενι*] *σωμ.* 16. *χριστου*: h *κυριου* | H *πλουσιως εν παση* | TH *σοφια*, (H ·) *διδ. κ. νουθ. εαυτους ψαλμοις* (H,) *υμνοις, ωδαις πνευματικαις εν τη* (H^s om *τη*) *χαριτι* (H,) 17. *αν*: TH *εαν*

III,1. Ps 110,1. 5. Eph 5,3. 6. Eph 5,6. Rom 1,18. 7s. Gal 5,19. Eph 2,3. 4,31. 9. Eph 4,22ss. 10. Gen 1,27. 11. Gal 3,28. 12ss. Eph 4,2ss.32. 15. Phil 4,7. 16s. Eph 5,19s.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν
κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε
πρὸς αὐτάς. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα·
τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαις ὡς ἀν-
θρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον.
23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν-
θρώποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό-
δοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ
ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.
(IV) 1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρ-
έχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV

Precandum. Prudenter versandum. Tychicus et Onesimus. Salutationes. Epistula ex Laodicea.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-
ριστίᾳ, 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ
ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ
καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν
σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς
δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν
ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ
παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ
ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν
τὰ ὧδε.

10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ
Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, — ἐὰν
ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν, — 11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος
Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπά-

---

22. T οφθαλμοδουλειαις h οφθαλμοδουλια | T αλλα 25. H κομισεται IV,3. t δι ον και 7. H τύχικος 9. H γνωρισουσιν 10. TH (περι ου . . . δεξασθε αυτον) 11. TH περιτομης,

---

18. Eph 5,22. 1 Pe 3,1. 19. Eph 5,25. 1 Pe 3,7. 20ss. Eph 6,1.4s. 22. Tit 2,9. 1 Pe 2,18. 23ss. Eph 6,7ss. IV,2s. Eph 6,18s. 5. Eph 5,15s. 6. Eph 4,29. 7s. Eph 6,21s. 9. Philem 10. 10. Act 27,2. 15,37.

ζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. 15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. 17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

I

Thessalonicenses egregium fidei exemplar facti.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.

2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 4 εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. 6 καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου, 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ

13. 15. T λαοδικεια 13. H Ιερα Πολει 15. tH νύμφαν κ. τ. κατ οικ. αυτης εκκλησ. 16. T εκ λαοδικειας 18. T subscr. προς κολασσαεις

I,4. T υπο θεου H υπο [του] θεου 5. T και [εν] πληροφ. | [T]H^{s} om εν ante υμιν 7. h τυπους

12. 1,7. Philem 23. 13. 2,1. 14. Philem 24. 15. Rom 16,5. 17. Philem 2. 18. 2 Thess 3,17.

I,1. 2 Thess 1,1s. etc. Act 17,1. 2. Col 1,3. 2 Thess 1,3 etc. 4. 2 Thess 2,13. 5. 1 Cor 4,20. 6. 2 Thess 3,7ss.

καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι· [9] αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, [10] καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

II

Sincera et liberalis Pauli institutio. Fide constantes invitis popularibus. Visendi desiderium.

[1] Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, [2] ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. [3] ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ, [4] ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. [5] οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, [6] οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· [7] ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, [8] οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. [9] μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. [10] ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, [11] καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, [12] καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

[13] Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ

---

8. T[a]H om εν τη | H αλλ 9. ημων: h υμων 10. H εκ [των] νεκρων 11,5. T κολακειας | H om εν sc 7. ηπιοι: H νηπιοι 8. H ὁμειρομ. | H ηυδοκουμεν 11s. TH παραμυθουμενοι και μαρτυρομενοι (H μαρτυρομενοι,) 12. th καλεσαντος

---

9. Act 14,15. 11,2. Act 16,12ss. 4. Gal 1,10. 5. Phil 1,8. 6. Io 5,41.44. 9. 2 Thess 3,8. 12. Col 1,10. Eph 4,1. 13. 1,2.

λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, 15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, 16 κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. 19 τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

III

Impeditus ab itinere Paulus iterum misit Timotheum. Laetatur nuntiatis. Votum.

1 Διὸ μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, 2 καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν 3 τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. 5 διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. 6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελ-

---

13. t H αληθως εστιν 16. h εφθακεν 19. T καυχησεως; | H καυχησεως — η ουχι και υμεις — εμπρ. III,2. διακονον του θεου: h συνεργον [του θεου] 5. h την υμων πιστιν

---

14. Act 17,5. 8,1. 12,1. 15. Act 2,22s. 3,15. 7,52. 16. Act 17,13. 13,45. Mt 23,32s. (Gen 15,16.) 19. Phil 4,1. 1 Thess 3,13. III,1. Act 17,16. 2. Rom 16,21. 6. Act 18,5.

φοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν
πίστεως, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ
εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ
τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 νυκτὸς
καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσ-
ωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;
11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάν-
τας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, 13 εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς
καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν
ἁγίων αὐτοῦ, ἀμήν.

IV

In castitate et caritate pergendum. De mortuis ac reditu Christi.

1 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς
περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν
διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ
ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, 4 εἰδέναι
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,
5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν
θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς
καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν
ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ διδόντα
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.
9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ-
τοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· 10 καὶ
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδο-
νίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 καὶ
φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι
ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 ἵνα περιπα-
τῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

8. t στηκητε 13. h αμεμπτως | TH^{s} om αμην IV,1. H^{s} om ουν | ινα pr: H [ινα] 7. H αλλ 8. TH om και 9. εχετε: t εχομεν s. ειχομεν 10. εν ολη: TH pm [τους]

IV,3. (5,18.) 5. Rom 1,24. Eph 2,12. Ps 79,6. 6. Sir 5,3. 8. Lc 10,16. Ez 36,27. 9. (5,1.) Io 6,45. 11. 2 Thess 3,12. Eph 4,28. 12. Col 4,5.

13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας, 16 ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

V

Dies subito ventura; hinc vigilandum est. Praesides colendi. Admonitiones variae. Vota.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. 3 ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ· 5 πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· 6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον

14. t ουτως ο θεος και V,3. οταν: th add δε 4. t υμας η ημερα | H^{g} κλεπτας 9. h ο θεος ημας | H ιησ. [χριστου] 10. περι: h υπερ 13. H^{g} υπερεκπερισσου

13. Eph 2,12. 14. 1 Cor 6,14. Rom 8,11. 15a. 1 Cor 15,51s. 23. V,1. Mt 24,36. 2. 2 Pe 3,10. 5. Eph 5,8. 8. Eph 6,14.17. Is 59,17. 10. 2 Cor 5,15 etc. 12a. 1 Tim 5,17. 13. Mc 9,50.

αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε, 17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. 23 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.

28 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

I

Laudat fidem Thessalonicensium. Pios merces manet, impios poena.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, 4 ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, 5 ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε, 6 εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν 7 καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ'

13. H εν εαυτοις 15. TH αποδω | εις αλληλ.: h pm και 19. TH σβεννυτε 21. H [δε] 25. προσευχεσθε: tH add [και] 27. αδελφοις: [t]h pm αγιοις 28. T subscr. προς θεσσαλονικεις α'

I,2. [T]H om ημων 4. T εγκαυχασθαι | ανεχεσθε: h ενεχεσθε

15. Rom 12,17. 1 Pe 3,9. 16. Phil 4,4. 22. Iob 1,1.8. 23. Hebr 13,20s. 24. 2 Thess 3,3. 25. 2 Thess 3,1. 26. Rom 16,16 etc. 28. Phil 4,23 etc.

I,12. 1 Thess 1,1 etc. 3. 2,13. 1 Thess 1,2. 7. 1 Thess 3,13.

ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ 8 ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, 9 οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, 12 ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II

Christi adventum praecedet Antichristus. Perseverandum bona fide.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, 2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. 3 μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός. 5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, 9 οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ

---

8. T[8] *εν φλογι πυρος* 10. *επιστευθη*: h † II,1. H *του κυρ.* [*ημων*] 2. h *κυριου*,— 3. *ανομιας*: th *αμαρτιας* 7. H *ανομιας*· 8. H [*ιησους*] | *ανελει*: h *αναλοι*

---

8. Is 66,15. 9. Is 2,10.19.21. 10. Is 2,11.17 etc. 12. Is 24,15. 66,5. Mal 1,11. II,1. 1 Thess 4,16s. 2. 1 Thess 5,2s. Mt 24,6. 3. Eph 5,6. 4. Dan 11,36. Ez 28,2. Is 14,14. 5. Act 17,1. 8. Is 11,4.

τέρασιν ψεύδους 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. 11 καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, 14 εἰς ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

III

Precandum pro evangelio. De dissolutis ac desidibus cavendis. Nota genuinae epistulae.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. 3 πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ' ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν,

12. H^{g} παντες 13. απ αρχης: th απαρχην 14. TH om και | υμας: t ημας 16. T^{s} και θεος H και [ο] θεος III,3. κυριος: t θεος 4. ποιειτε: TH pm [και] 6. [τ]H^{g} om ημων pr | T^{g}H^{g} παρελαβετε 8. T αλλα

10. 2 Cor 2,15. 4,3. 11. Rom 1,24.21. 1 Tim 4,1. 12. Rom 1,18.32. 13. Deut 33,12. 17. 1 Thess 3,13. III,1. 1 Thess 5,25. Col 4,3 etc. 4. Gal 5,10. 6. Rom 16,17. 1 Cor 5,11. 7. 1 Thess 1,6. 8. 1 Thess 2,9. 9. 1 Cor 9,4ss. Phil 3,17.

ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους· 12 τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες. 14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· 15 καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπαντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

I

Dei filius summus omnium, longe maior angelis.

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, 3 ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, 4 τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος

13. H *ενκακησητε* 14. TH *σημειουσθε* (H *σημειουσθε,*) *μη συναναμιγνυσθαι* 18. T subscr. *προς θεσσαλονικεις β΄*

13. Gal 6,9. 14. 1 Cor 5,11. 16. 1 Thess 5,23 etc. 17. Col 4,18 etc. 18. 1 Thess 5,28 etc.

1,1. Num 12,6s. 2. Rom 8,17. 3. 8,1 etc. Ps 110,1. 5. 5,5. Ps 2,7. 2 Sam 7,14. 6. Ps 97,7. 7. Ps 104,4. 8s. Ps 45,7s.

σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. 10 καί· σὺ κατ' ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, 12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. 13 *πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε·* κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 14 *οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;*

II

Dei filio parendum magis quam legi per angelos traditae. Christus homo factus fratrum caussa passus.

1 *Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε παραρυῶμεν.* 2 *εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,* 3 *πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,* 4 *συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.*

5 *Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.* 6 *διεμαρτύρατο δέ που τις λέγων·* τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; 7 ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, 8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. *ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον·* νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. 9 *τὸν δὲ* βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον *βλέπομεν Ἰησοῦν* διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως *χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.* 10 *ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς*

---

8. H [του αιωνος] | H^{s} της βασιλ. αυτου 9. αδικιαν: TH ανομιαν 12. αλλαξεις: T^{s}H ελιξεις | αυτους: [T]H add ως ιματιον II,7. εστεφαν. αυτον: TH add [και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου] 8. H υποταξαι [αυτω] τα π. 9. χαριτι: t χωρις

10ss. Ps 102,26-28. 13. Ps 110,1. Mt 22,44 etc. II,2. Gal 3,19. Act 7,53. 3. 12,25. 4. Rom 15,19. 6ss. Ps 8,5-7. 8. 1 Cor 15,27. Eph 1,22. 10. Rom 11,36.

δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. 11 ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, 12 λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. 13 καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. 14 ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, 15 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλίας. 16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

III

Christus Mose maior. Moses non impune spretus, multo minus Christus.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. 4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός. 5 καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν

15. TH δουλειας III,2. tH εν [ολω] τω 6. tH [μεχρι τελους βεβαιαν]

11. Mt 12,49. 28,10 etc. 12. Ps 22,23. 13. 2 Sam 22,3. Is 8,17s. 14. 1 Cor 15,26. 2 Tim 1,10. III,2. Num 12,7. 5. Num 12,7. 6. 10,21. 3,14. 7ss. Ps 95,8-11. 8. Ex 17,7. Num 14,22s.

τὰς ὁδούς μου, 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται
εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν
τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ
ζῶντος, 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις
οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ
τῆς ἁμαρτίας· 14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ
τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
15 ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνες
γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ
Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα
ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ.
18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ
εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν
εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

IV

Requies promissa Iudaeis data piis per Christum. Verbi divini vis.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.
2 καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέ-
λησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συγκεκερασμένος τῇ πίστει
τοῖς ἀκούσασιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύ-
σαντες, καθὼς εἴρηκεν· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύ-
σονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου γενηθέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως·
καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν
ἔργων αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου. 6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς
αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπεί-
θειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων μετὰ
τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προείρηται· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ
αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα
ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ.
10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέ-
παυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

---

13. th εξ υμων τις IV,2. μη — ακουσασιν: h† | TH^{s} συν-
κεκερασμενους (T συγκ.) 3. γαρ: th ουν | την pr: TH [την] 7. h προ-
ειρηκεν

---

11. 4,3. 13. 3,8. 14. 3,6. 15. 3,7s. 17. 3,9s. Num 14,29.
18. 3,11. 19. 4,6. IV,1. 3,11. 3. 3,11. Ps 95,11. 4. Gen 2,2.
6. 3,19. 7. 3,15. Ps 95,8. 8. Ios 22,4. Deut 31,7. 10s. 4,4s.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα
μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12 ζῶν γὰρ
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαι-
ραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύ-
ματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ
ἐννοιῶν καρδίας· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ,
πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς
ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

V

Christus pontifex in aeternum, sacerdos sicut Melchisedech. Tarditas lectorum taxatur.

14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς,
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 οὐ
γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις
ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς
ἁμαρτίας. 16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ
τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον
βοήθειαν.

(V) 1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ
ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε
καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦ-
σιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, 3 καὶ
δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ
προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν
τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.
5 οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα,
ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέν-
νηκά σε· 6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν
ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ
εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ'
ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς
ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶς
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ
νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδά-

15. T συμπαθησαι V,1. TH δωρα [τε] και 3. εαυτου: t αυτου

14. 3,1. 8,1. 15. 2,17s. 5,2. 16. 10,22. V,1. 8,3. 9,9. 2. 4,15. 3. 7,27. 4. Ex 28,1. 5. Ps 2,7. 6. 7,17. Ps 110,4. 7. Lc 22,42.44. Mt 27,46 etc. 10. 5,6. 12ss. Gal 4,3. 1 Cor 3,2.

σκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεᾶς τροφῆς. 13 πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν· 14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI

Tarditate deposita ad perfecta nitendum. Defectio irreparabilis. Fides Abrahami.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου 5 καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, 6 καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. 7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. 11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. 16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 ἐν ᾧ περισσότερον

12. H τινὰ | ου στερεας: [T]h pm και VI,2. H[8] διδαχην | [T]H[8] om τε sc 4. h φωτισθεντας,

VI,1. 5,12. 1 Cor 3,10. 3. Iac 4,15. 8. Gen 3,17s. Is 5,2.4.6. Hos 10,8. 10. 1 Thess 1,3. 13s. Gen 22,16s. 15. 10,36. 16. Ex 22,11. 17. 11,9.

βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, 20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII

Melchisedech Abrahamo Levitisque maior et Christus pontifex noster in aeternum.

1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. 7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. 9 καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραὰμ καὶ Λευὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ·

18. TH^{g} om τον 19. T ασφαλην VII,1. o sc] Th os H tot 4. TH^{g} om και 5. H ιερατιαν 11. T λευϊτικης

18. Tit 1,2. 19. Lev 16,2. 20. 5,6. VII,1ss. Gen 14,18ss. 3. 5,6. 4. 7,2. 5. Num 18,21ss. 11. 5,6.

14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς
ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ περισ-
σότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχι-
σεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς
σαρκίνης γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. 17 μαρ-
τυρεῖται γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς
ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισα-
γωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ
καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας
εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγον-
τος πρὸς αὐτόν· ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ
ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος δια-
θήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γε-
γονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ
διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύ-
νην, 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερ-
χομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ
αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος,
ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος
τῶν οὐρανῶν γενόμενος, 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,
ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας
ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ
ἑαυτὸν προσενέγκας. 28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν
ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς
μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII

Caelestis pontifex noster, auctor novi cum deo foederis vetere melioris.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα
ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, 2 τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν
ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. 3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ
προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον
ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ'

22. T[1] om και ante κρειττ. 23. t ιερεις γεγονοτες 26. H [και]
επρεπεν 27. προσενεγκας: T[1]H[1] ανενεγκας 28. H νιον, εις

15. 5,6. 17. Ps 110,4. 21. Ps 110,4. 22. 8,6. 24. 7,17.
25. Io 14,6. 27. 5,3. 9,7.12. VIII,1. Ps 110,1. 2. Num 24,6.
3. 5,1.

ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· 6 νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. 7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. 8 μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX

Sanctuarium vetus et caelum sanctuarium Christi. Imperfecta Mosaica et perfecta Christi expiatio.

1 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἁγία. 3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἁγία ἁγίων, 4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ

5. H (οιτινες — αν τω ορει) 6. νυνι: t H^{8} νυν | T^{8} τετευχεν 8. αυτους: T^{8}h αυτοις 10. TH^{8} επι καρδιας IX, 1. TH ουν [και] η 2. τ. αρτων: t add [και το χρυσουν θυμιατηριον] | h τα αγια 3. Th τα αγια των αγιων 4. t [χρυσουν] εχουσα [θυμιατηριον και]

5. 10,1. Ex 25,40. Act 7,44. 6. 7,22.11. 8ss. Ier 31,31-34. 10. 10,16. 2 Cor 6,16. 12. 10,17. 13. 8,8. IXss. Ex 25ss. 40,38s. 5. Ez 10,4.

μέρος. 6 Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην
σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες,
7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ
χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοη-
μάτων, 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφα-
νερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης
στάσιν, 9 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ'
ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνεί-
δησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ
πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι
καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα-
θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ
ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων
καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους
ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ
αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν
ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανά-
του γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κλη-
ρονομίας. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε
ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος
ἐνκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ
τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό
τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων· τοῦτο τὸ
αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. 21 καὶ τὴν
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως
ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν
νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. 23 ἀνάγκη

10. δικαιωματα: [T]h pm και 11. μελλοντων: t H^{s} γενομενων 14. υμων: t H^{s} ημων 17. μηποτε: H^{s} μη τοτε | h διαθεμενος; 18. TH ουδε η | T εγκεκαιν. 19. TH κατα τον νομον

7. Ex 30,10. Lev 16. 9. 10,1s. 5,1. 10. Lev 11 etc. 1 Pe 3,21. Col 2,16. 11. 10,1. 12. 13,20. Act 20,28. Hebr 10,14. 13. Lev 16,3. 14s. Num 19,9.17. 14. 7,26. 1 Pe 1,19. Hebr 10,2.22. 1 Thess 1,9. 15. 12,24. 1 Tim 2,5. Act 13,39. Rom 4,13. 17. Gal 3,15. 18s. Ex 24,3ss. 19. Lev 14,4. Num 19,6. 20. Ex 24,8. Mt 26,28. 22. Lev 17,11.

οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας. 24 οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν τῆς ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, 28 οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

X

Lex umbra novi foederis. Piacula legis et verum piaculum Christi. Sacrificia abolita. Defectionis grave crimen. Constantis fidei laus.

1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις αἷς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρισμένους; 3 ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. 5 διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ηὐδόκησας· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ηὐδόκησας, αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ, 10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ

X, 1. κατ ενιαυτον — τελειωσαι: h † | θυσιαις: h add αυτων | αις: TH ας | TH δυνανται 4. h τραγων και ταυρων 6. H ευδοκησας 8. H ευδοκησας 11. ιερευς: th αρχιερευς

---

24. 10,1. 26. 1 Cor 10,11. 27. Gen 3,19. Iob 30,23. 2 Cor 5,10. 28. 10,12. Rom 6,10. Is 53,12. X,1. 8,5. Col 2,17. Hebr 9,9.25. 3. Lev 16,21. 4. Ps 50,13. 5ss. Ps 40,7-9. 10. Col 1,22. 1 Pe 2,24.

τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· 12 οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος· διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, 17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, 23 κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. 30 οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτι-

16. Η επιγρ. αυτους, — 22. ΤΗ ῥεραντισμενοι | Τ λελουμενοι 23. Η επαγγειλαμενος·

12a. 1,13. 12,2 etc. Ps 110,1. 16a. 8,10.12. Ier 31,33a. 19. Eph 3,12. 2 Pe 1,11. 21. 4,14. 3,6. 22a. 4,16. (6,11.) Ez 36,25. 1 Cor 6,11. Eph 5,26. 24. 13,1ss. 25. 3,13. 1 Thess 5,11. 26. 6,4ss. 27. 9,27. 28. Deut 17,6. 29. Ex 24,8. 30. Deut 32,35a. Rom 12,19. Ps 135,14.

σθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. 34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονίσει· 38 ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI

Fidei ratio et exempla: Abel, Enoch, Noah, Abraham, Sara; patriarchae, Ioseph, Moses atque alii.

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. 5 Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ· 6 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. 8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. 9 πίστει παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς

34. t τοις δεσμοις μου 37. t χρονιει 38. H δικαιος [μου] XI,1. h υποστασις πραγματων, 4. καϊν: H καιν | αυτου του θεου: T αυτου τω θεω h† 5. H ευαρεστηκεναι 6. TH [τω] θεω 8. καλουμενος: T pm [ο]

34. 13,3. 37s. Is 26,20. Hab 2,3s. Rom 1,17 etc. XI,3. Gen 1,3. 4. Gen 4,4ss. 5. Gen 5,24. 7. Gen 6,8ss. 8. Gen 12,1ss.

κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς
ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· [10] ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους
ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. [11] Πίστει
καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ
παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.
[12] διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς
τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ
χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.

[13] Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς
ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
[14] οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.
[15] καὶ εἰ μὲν ἐκείνης μνημονεύουσιν ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν
καιρὸν ἀνακάμψαι· [16] νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν
ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖ-
σθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

[17] Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος,
καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
[18] πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα,
[19] λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν
αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. [20] πίστει περὶ μελλόντων
εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. [21] πίστει Ἰακὼβ
ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. [22] πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν
περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν
ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

[23] Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ-
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν
τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. [24] πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος
ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, [25] μᾶλλον ἐλόμενος
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
ἀπόλαυσιν, [26] μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυ-
ρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθα-
ποδοσίαν. [27] πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν
τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. [28] πίστει
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ
ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. [29] πίστει διέβησαν τὴν

9. T *συγκληρον.* 11. h *αὐτῇ σάρρᾳ* 12. h *εγεννηθησαν* 15. H
εμνημονευον 20. *πιστει*: [T]H add *και* 25. T *συγκακουχ.*

11. Gen 17,19. 12. Gen 15,5. 22,17. 13. Gen 23,4. Ps 39,13.
16. Ex 3,6. 17. Gen 22,1ss. 18. Gen 21,12. Rom 9,7. 20. Gen
27,28. 21. Gen 48,15ss. 47,31. 22. Gen 50,24. 23ss. Ex 2,2ss.
26. Ps 88,39.52. 27. Ex 12,41. 28. Ex 12,11ss. 29. Ex 14,22ss.

ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τείχη Ἰερειχὼ ἔπεσαν κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· 35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. 39 καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII

Christus fidei dux. Castigatione dei paterna proficit pietas. Sinai et Zion. Novi foederis egregia dignitas.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, 2 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. 3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

---

30. T ιεριχω 35. H †γυναικες† h γυναικας 37. T^{1}h† επρισθησαν, επειρασθησαν | H αιγιοις 38. H κοσμος επι | επι: h εν XII,3. εαυτον: H^{1} εαυτους

---

30. Ios 6,20. 31. Ios 2,1. 6,17. Iac 2,25. 32. Iud 6,11. 4,6. 13,24. 11,1 etc. 33s. Dan 6,22s. 3,25ss. 35s. 1 Reg 17,17ss. 2 Reg 4,17ss. 2 Macc 6,18ss. 7,1ss. 40. 7,19. 8,6. XII,2. 3,1. 8,1 etc. Ps 110,1.

4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν
ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν
ὡς υἱοῖς διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίας κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει,
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰς παιδίαν ὑπομέ-
νετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδίας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν
πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς
ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ
μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν;
10 οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαί-
δευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος
αὐτοῦ. 11 πᾶσα μὲν παιδία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς
εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς
γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα
ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα
μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε μετὰ
πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον,
15 ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μή
τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσιν
οἱ πολλοί, 16 μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς ἀντὶ
βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γὰρ ὅτι καὶ
μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· μετα-
νοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ
καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ
ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς
λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον θίγῃ
τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· 21 καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανται-
ζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 ἀλλὰ
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἱερουσαλὴμ
ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πανηγύρει, 23 καὶ ἐκκλησίᾳ

5. TH παιδειας 7. TH παιδειαν | H υπομενετε· et θεος· 8. TH παιδειας 11. μεν pr: T^{9}h† δε | TH παιδεια 13. h ποιησατε 15. δια ταυτης: tH^{8} δι αυτης 16. H απεδετο 19. H^{8} om μη 21. εντρομος: th εκτρομος 22s. H αγγελων, πανηγυρει και

5s. Prov 3,11s. 11. 2 Cor 7,10. Iac 3,18. 12s. Is 35,3. Prov 4,26. 14. Ps 34,15. 15. Deut 29,18. 16. Gen 25,31ss. 17. Gen 27,30ss. 18s. Deut 4,11s. 19. Ex 19,16.19. 20,19. 20. Ex 19,12s. 21. Deut 9,19.

πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. 25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

XIII

Admonitiones variae. Christus unus et idem. Piaculum Christi valet; deserenda Iudaeorum ara. Vota et salutationes.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. 3 μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν· κύριος ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ

25. h απ ουρανου 27. H δηλοι [την] των XIII,5. TH εγκαταλιπω 6. ου: T pm [και] 9. h περιπατησαντες 10. H [εξουσιαν]

24. 9,15. 26. Hagg 2,6. 29. Deut 4,24. XIII,2. Gen 18,3. 19,18. 3. 10,34. 5. Ios 1,5. Deut 31,6. 6. Ps 118,6. 11. Lev 16,27. 12. Mt 27,32 etc. Lev 4,12. 24,14.

διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. 13 τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 16 τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. 24 ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

I

Evangelii simplicitas tuenda. Lex et Christi gratia. Hymenaeus et Alexander.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν 2 Τιμοθέῳ

15. [T]H^{g} om *ουν* 19. H *ταχειον* 21. *αγαθω*: T pm *εργω* | *ποιων*: h † pm *αυτω* | *ημιν*: T^{g} *υμιν* 22. h *ανεχεσθαι* 23. H *ταχειον* 25. *υμων*: Th add *αμην* | T subscr. *προς εβραιους*

15. Ps 50,14.23. Hos 14,3. 20a. 1 Thess 5,23. 20b. Is 63,11. Ier 32,(39,)40. 21. 2 Thess 2,17. Rom 16,27 etc. 25. Eph 6,24 etc. 1,1. Tit 1,1 etc.

γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος
εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν 4 μηδὲ
προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις
παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 τὸ δὲ τέλος
τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδή-
σεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, 6 ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες
ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, 7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι,
μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται,
9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυπο-
τάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρο-
λῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις,
ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαι-
νούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης
τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 χάριν ἔχω τῷ ἐνδυνα-
μώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο
θέμενος εἰς διακονίαν, 13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην
καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ,
14 ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ
ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης
ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον
ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο
ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν
ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν
ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων,
ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων· ἀμήν.
18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε,
κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν
αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί-
δησιν, ἣν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 ὧν
ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα
παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

12. h ενδυναμουντι 16. TH^{s} χριστος ιησους 18. t H^{s} στρατευη

3. Act 20,1. 4. Tit 1,14. 3,9. 5. Rom 13,9s. 1 Pe 1,22. 2 Tim 1,5. 6. (5,15.) 7. Rom 2,21. 8. Rom 7,12.14. 12. (Phil 4,13.) 13. 1 Cor 15,9s. Gal 1,13 etc. 15. 4,9. Lc 19,10. 17. Rom 16,27. Iud 25 etc. 20. 2 Tim 2,17. 1 Cor 5,5.

II

Preces publicae. Deus unus et unus mediator. Decor precantium. Mulier in ecclesia.

1 *Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων,* 2 *ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.* 3 *τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ,* 4 *ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.* 5 *εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς,* 6 *ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις,* 7 *εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.*

8 *Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ·* 9 *ὡσαύτως γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ,* 10 *ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν.* 11 *Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ·* 12 *διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.* 13 *Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα.* 14 *καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν,* 15 *σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.*

III

Episcopi et diaconi. Mysterium pietatis.

1 *Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.* 2 *δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,* 3 *μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,* 4 *τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος,* — 5 *εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται;* — 6 *μὴ νεόφυτον,*

II,3. τουτο: t add [γαρ] 8. H^{s} διαλογισμων 9. ωσαυτως: T add [και] | κοσμιω: h κοσμιως | H^{s} χρυσιω 12. T αλλα 13. H εύα
III,1. H πιστος ο λογος. Ει τις

II,4. 2 Pe 3,9. (2 Tim 3,7.) 5. Gal 3,20. 6. Tit 2,14. 7. 2 Tim 1,11. Rom 9,1. 9. 1 Pe 3,3ss. 13. 1 Cor 11,9. Gen 2,7.22. 14. Gen 3,6. III,1. 1,15. 2. Tit 1,6ss. 5. 5,8.

ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες. 11 γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον· 15 ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. 16 καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV

Falsi doctores venturi. Timotheo iuveni dantur praecepta.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· 5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας· 7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀπο-

14. H [προς σε] | TH εν ταχει IV,3. κωλ. γαμειν, απεχεσθαι: h† 6. h παρηκολουθησας

7. 2 Tim 2,26. 11. Tit 2,3. IV,1ff. 2 Tim 3,1ff. 2. Tit 1,15. 6. 2 Tim 3,10. 8. 2 Tim 1,1. 9. 1,15.

δοχῆς ἄξιος. 10 εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. 13 ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V

De admonitionibus. De viduabus eligendis, presbyteris, peccantibus.

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, 2 πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. 3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. 8 εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας

10. αγωνιζομεθα: th ονειδιζομεθα | h ηλπισαμεν 12. H αγνια 16. H διδασκαλια· V,2. H αγνια 5. T επι τον θεον H επι [τον] θεον h επι κυριον 8. tH^{s} προνοει

10. Col 1,29. 11. Tit 2,15. 12. Tit 2,7. 14. 1,18. 5,22. 2 Tim 1,6. 16. Act 20,28. 1 Cor 9,27.22. V,4. 2,3. 5. Ier 49,11. 9^{a}. 3,2.7.11. Tit 1,6.

χάριν· 15 ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί· ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν. 21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. 23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν· 25 ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI

De servis, falsis doctoribus, avaris; de certamine hominis dei; de officiis divitum.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. 7 οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·

16. II[3] επαρκειτω 20. H τους [δε] αμαρταν. 21. t προσκλησιν VI,2. h αγαπητοι, οι 3. TH προσερχεται | H λογοις, τοις του κυρ. ημ. ιησ. χριστου, 7. οτι ουδε: h †

17. 1 Thess 5,12s. 18. Deut 25,4. 24,15. 1 Cor 9,9.14. Mt 10,10 etc. 19. Deut 19,15. 21. 2 Tim 4,1. 22. 3,10. 4,14. Act 6,6. VI,1. Tit 2,9s. Eph 6,5. Col 3,22. Tit 2,5. Iac 2,7. 2. Philem 16. 1 Tim 4,11. Tit 2,15. 3. 1,3. Gal 1,6ss. 2 Tim 1,13. Tit 1,13. 2,1. 4. 2 Tim 2,14. 5. 2 Tim 3,8.

8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.
9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα
καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσιν
τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. 10 ῥίζα γὰρ πάντων
τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν
ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην,
εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. 12 ἀγωνίζου
τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς
ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
λῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος
τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου
Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον
ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, 15 ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης,
ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, 16 ὁ
μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς
ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ
τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, 18 ἀγαθοερ-
γεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,
19 ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα
ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς
βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως,
21 ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.

Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

I

Cohortatio et laus Timothei. Lois. Fides strenue servanda. Onesiphori domus.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ
κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ

8. h διατροφην 11. h του θεου | T πρανπαθειαν 13. παραγγελλω: TH add σοι | TH του θεου | th ιησου χριστου 17. TH[3] νψηλοφρονειν | θεω: h pm τω 21. μεθ υμων: t μετα σου | T subscr. προς τιμοθεον α'

10. Lc 12,15. 11. 2 Tim 3,17. 12. 1,18. 1 Cor 9,25. Phil 3,13s. Act 16,2. 13. Rom 4,17. 14. Tit 2,13. Deut 10,17. 2 Macc 13,4. 16. 2 Tim 4,18. 17. Lc 12,20s. 20. 2 Tim 1,14. 2,16. 21. 2 Tim 2,18. 1,18. 2 Cor 1,18. etc.

τέκνῳ. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, 4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, 10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· 12 δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 14 τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. 16 δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαίως ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν. 18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

II

Corona militum Christi. Boni doctoris mores. Contra Hymenaeum aliosque vana docentes.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα

2. χριστ. ιησου: t κυριου ιησου χριστου h κυριου ιησου 3s. TH δεησ. μου, νυκτ. κ. ημερας επιποθ. 8. T συγκακοπ. 10. t ιησου χριστου 11. διδασκαλος: T add εθνων 13. ων: h † 15. TH ερμογενης

3. Act 24,14.16. Rom 1,9. 6. 1 Tim 4,14. 7. Rom 8,15. 9a. Tit 1,2a. 3,5. Rom 16,25s. 11. 1 Tim 2,7. Gal 2,7. 12. Eph 3,1.13. 13. 4,3. 14. 1 Tim 6,20. Rom 8,11. 15. 4,10.16. 16. 4,19.

παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. 3 συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. 4 οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. 15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. 16 τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περίστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει. ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός, 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τήν τινων πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. 20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν· 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσιν μάχας· 24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάν-

---

3. T συγκακοπ. 4. T πραγματειαις 9. H κακουργος. 12. TH συμβασιλ. 14. θεου: th κυριου 17. H φίλητος 18. αναστασιν: [t]h pm την 21. T εις τιμην ηγιασμ. 22. μετα: [t]h add παντων

---

3. 1,8. 4,5. 8. 1 Cor 15,12. Rom 1,3 etc. 9. Act 28,30s. 11. 1 Tim 4,9. Rom 6,8. 12. Rom 8,17. Mt 10,33. 14. (4,1.) 16. Tit 3,9. 2 Tim 3,13. 17. 1 Tim 1,20. 18. 1 Tim 6,21. 19. Num 16,5.(21.26?) Lev 24,16. 20. 1 Cor 3,12. Rom 9,21. 21. 2 Cor 6,17. 22. 1 Tim 6,11. 4,12. 1,5. 23. 1 Tim 4,7. 24. Tit 1,7.9.

τας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, [25] ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δῴη αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, [26] καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

III

Temporis ultimi malitia ac miseries. Scriptura inspirata.

[1] Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. [2] ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, [3] ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, [4] προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, [5] ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. [6] ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, [7] πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. [8] ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. [9] ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. [10] Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, [11] τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ κύριος. [12] καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. [13] πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. [14] σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, [15] καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [16] πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν

25. h δώῃ III,10. h παρηκολουθηκας 15. T [τα] ιερα γρ. 16. TH παιδειαν

26. 1 Tim 3,7. III,1. 1 Tim 4,1. 2ss. Rom 1,29ss. 7. 1 Tim 2,4. 8. Ex 7,11.22. 1 Tim 6,5. 9. 1 Tim 5,24. 10. 1 Tim 4,6. 11. Act 13,50. 14,2.19.22. 12. Mt 16,24. Io 15,19. 14. 2,2. 1,13. Act 16,1.

δικαιοσύνη, [17] ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

IV

Contra malos standum. Mortem proximam praesentiens de sociis rebusque suis refert. Salutationes.

[1] Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, [2] κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. [3] ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, [4] καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. [5] σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. [6] Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. [7] τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· [8] λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

[9] Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. [10] Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλλίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· [11] Λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. [12] Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. [13] τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. [14] Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. [15] ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. [16] ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη· [17] ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. [18] ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασι-

IV,1. h κριναι 2. TH[s] επιτιμησ. παρακαλ. 10. H[s] εγκατελειπεν | γαλλιαν: T[s]H γαλατιαν 12. H τυχικον 13. H[s] απελειπον 16. H[s] εγκατελειπον

17. 1 Tim 6,11. IV,1. 1 Tim 5,21. Tit 2,13. 5. 2,3. 6. Phil 2,17. 7. 1 Tim 6,12. 8. Iac 1,12. 10s. Col 4,14. 10. 14. 1 Tim 1,20. Act 19,33. Ps 28,4. 17. Dan 6,20. 18. 3,11.

λείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

22 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

I

Ad Titum dilectum filium. Tito Cretae agenda. Cretenses mendaces. Puris pura omnia.

1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν 2 ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην, 6 εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. 7 δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. 10 Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, 11 οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. 12 εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προ-

20. H[8] απελειπον 21. H [παντες] 22. κυριος: h add ιησους | T subscr. προς τιμοθεον β'

I,1. h χριστου [ιησου] 2s. H αιωνιων εφανερωσεν δε καιρ. ιδιοις, τ. λογ. αυτ. εν κηρυγματι ο 5. H[8] απελειπον

19. 1,16. Act 18,2 etc. 20. Rom 16,23. Act 21,29. 22. Philem 25. Phil 4,23.

I,1. Rom 1,1 etc. 2s. 2 Tim 1,9s. 3. 1 Tim 1,11. 4. 1 Tim 1,2. 2 Tim 1,2. 2 Io 3 etc. 5. Act 14,23. 2 Tim 2,2. 7ss. 1 Tim 3,2ss.

φήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. 15 πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. 16 θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

II

Senibus, anibus, iuvenibus, servis. Gratia salutaris.

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, 4 ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, 5 σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν 7 περὶ πάντα, σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, 10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

---

13. H [εν] τη II,3. μηδε: h μη 4. H σωφρονιζωσι 5. T οἰκουργοὺς ἀγαθάς, 6s. TH σωφρονειν, (H ·) περι παντα σεαυτ. 7. h καλ. εργων εν τη διδασκαλια, 9. H υποτασσεσθαι εν πασιν, 10. μη: h μηδε | πιστιν ενδεικν. αγαθην: h ενδεικνυμενους αγαπην 13. h ημων, | h ιησου χριστου

---

15. Rom 14,14.20. 16. 2 Tim 3,5.17. II,3. 1 Tim 2,9. 3,11. 4. 1 Tim 5,14. 5. 1 Pe 3,1. 7. 1 Tim 4,12. 9. 1 Tim 6,1. Eph 6,5. 1 Pe 2,18. 11. 3,4. 1 Io 4,9. 14. Gal 1,4. 1 Tim 2,6. Ez 37,23. Ex 19,5 etc.

15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

III

Regeneratos Christi quae decent. De haeretico. Mandata varia.

1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, 2 μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραΰτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους· 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. 8 πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· 9 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, 11 εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.

12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. 13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λίπῃ. 14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

III,5. T παλιγγεν. 9. T ερεις 12. H τύχικον 13. T απολλω | TH^{g} λειπη 15. T subscr. προς τιτον

---

15. 1 Tim 4,11s. III,1s. Rom 13,1ss. 2 Tim 3,17. 2. 2 Tim 2,24s. 4. 2,11. 5. 2 Tim 1,9. 8. 1 Tim 4,9. 2,3. 9. 1 Tim 1,4 etc. 12. 2 Tim 4,9. 13. Act 18,24. 15. 2 Thess 3,18 etc.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

Philemoni, Appiae, Archippo. Laudat Philemonem et orat ut Onesimo servo fugitivo veniam det. Praenuntiat se rediturum.

[1] *Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν* [2] *καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ᾽ οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ.* [3] *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

[4] *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,* [5] *ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,* [6] *ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστόν.* [7] *χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπανται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.* [8] *Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον,* [9] *διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ,* [10] *παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον,* [11] *τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,* [12] *αὐτόν, τοῦτ᾽ ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα.* [13] *ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου,* [14] *χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον·* [15] *τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς,* [16] *οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ·* [17] *εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.* [18] *εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα.* [19] *ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις.* [20] *ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.*

---

5. προς: T^{s}H^{s} εις 6. T[H] om τον | υμιν: T^{s}H^{s} ημιν 9. πρεσβυτης: h † | νυνι: h νυν 11. TH^{s} om και pr 12. αυτον: t pm [συ δε] | σπλαγχνα: t add [προσλαβου]

---

1. 9. Eph 3,1. 4,1. 2 Tim 1,8. 2. Col 4,17. 3. Rom 1,7 etc. 4. Eph 1,15s. Rom 1,8s. 5. Col 1,4.9ss. 7. 2 Cor 7,4. 9. 1. 10. 1 Cor 4,15. Col 4,9. 16. 1 Tim 6,2. 19. 2 Thess 3,17.

21 *Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ*
ἃ λέγω ποιήσεις. 22 *ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ*
ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
23 *Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χρι-*
στῷ Ἰησοῦ, 24 *Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συν-*
εργοί μου.
25 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος*
ὑμῶν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

I

Iohannes septem ecclesiis dicit salutem. Patmi divinitus tactus. Visio filii hominis cum septem candelabris et stellis.

1 *Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, δεῖ-*
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν
ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ,
2 *ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ*
Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. 3 *μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες*
τὸν λόγον τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-
μένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
4 *Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν*
καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν
ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 *καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ*
Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ
ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι
ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 *καὶ ἐποίησεν*
ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς
ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν
πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, ναί, ἀμήν. 8 *ἐγώ εἰμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ ω,*
λέγει κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

---

25. *κυριου*: Th add *ημων* | T subscr. *προς φιλημονα*
I, 1. H *ιωανει* 2. *ιδεν*: TH *ειδεν* 3. TH *τους λογους* 4. T[s]h *των ενωπιον* 5. H *αμαρτ.* [*ημων*] 6. *ημας*: T[s]h *ημιν* | H om *των αιωνων*

---

23. Col 1,7. 24. Act 12,12. 27,2. 2 Tim 4,10s. Col 4,14. 25. Phil 4,23 etc.
1,1. 22,6. Dan 2,28s. 2. 1,9. 6,9. 3. 22,10. 4. Ex 3,14. 5. Col 1,18. Ps 89,28. 51,4. 6. 5,10. Ex 19,6. Is 61,6. Dan 7,22.27. 7. Dan 7,13. Is 40,5. Zach 12,10ss. (Gen 12,3 etc.) 8. 1,4. 21,6 etc. Is 44,6. Am 4,13 etc.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης· ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδελφίαν καὶ εἰς Λαοδικίαν. 12 καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσᾶν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος 18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

II

Epistula I. ad Ephesios. Nicolaitae. II. ad Smyrnenses; III. ad Pergamenos. Antipas. Bileam. Nicolaitae. IV. ad Thyatirenos. Isabel. Instat poena nisi resipiscant.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ

9. T συγκοιν. | TH και την μαρτυρ. 10. h και ηκ. φων. μεγαλ. οπισθεν μου 11. ο βλεπεις: E pm ἐγώ εἰμι τὸ ἄ καὶ τὸ ὦ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. καὶ | TH σμυρναν | T φιλαδελφειαν | T λαοδικειαν 13. λυχνιων: T pm [επτα] | νιον: Th νιω | TH μαστοις 15. T²H πεπυρωμενης h πεπυρωμενοι 19. TH γινεσθαι 20. επτα επτα: h † II,1. της: T²H τω

9. 22,8. 2 Thess 3,5. Apoc 1,2. 6,9. 10. 4,18. 11. 2,1.8.12.18. 3,1.7.14. 12. Ex 37,23. Zach 4,2. 13. Dan 7,13. 10,5. 14. 2,18. Dan 7,9. 10,6. 15. Dan 10,6. Ez 1,24. 16. Is 49,2. Iud 5,31. 17. 2,8. Is 44,2.6. 48,12. Dan 10,9.12. 19. Dan 2,29. 11,1. Act 19s. Apoc 1,16.13.

τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· 2 οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν
κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς,
καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν,
καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας
διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέ-
πτωκες, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς,
ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν
Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ
ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ζμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε
λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν·
9 οἶδά σου τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ
τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ
οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις
πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν
ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλῖψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς
ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 ὁ ἔχων
οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ
μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 οἶδα ποῦ
κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά
μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντείπας
ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ
σατανᾶς κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν
σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ
πορνεῦσαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν
Νικολαϊτῶν ὁμοίως. 16 μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ
καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 17 ὁ
ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικοῦντι

1. T χρυσεων 5. T πεπτωκας 7. θεου: h add μου 8. της: H τω | TH σμυρνη 10. μηδεν: TH[3] μη | H εχητε h εξετε v. εχετε 12. της: h † 13. εν ταις ημεραις: [T]H pm και | TH αντιπας h † | TH ο πιστος [μου] 14. H αλλα | h om οτι 15. [T]H om των ante νικολαϊτων 16. μετανοησον: TH add ουν 17. H νικωντι

2. 1 Thess 1,3. 1 Io 4,1ss. 2 Cor 11,13. 4. 2,14.20. 5. 3,3. 6. Ps 139,21s. 7. 2,11 etc. Gen 2,9. 3,3. Ez 31,8. 8. 1,17s. Is 44,6. 9. 2 Cor 6,10. 8,9. 10. Dan 1,12.14. Iac 1,12. 11. 20,6. 12. 1,16. 14. Num 31,16. 25,1s. 15. 2,6. 16. 2,5. 3,3. 17. 2,7 etc. Io 6,31s. Hebr 9,4. Is 62,2. Apoc 3,12. 14,1. 19,12.

δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. 20 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέγουσα αὐτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. 22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς. 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

III

Epistula V. ad Sardianos; VI. ad Philadelphenos. Hierosolyma nova. VII. ad Laodicenos. Tepidi.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ

18. τῆς: H τω | H οφθαλμ. [αυτου] | TH ως φλογα 19. T και την πιστ. και την αγαπ. | υπομονην: TH add σου 20. TH αλλα | γυναικα: h add σου | T ιεζαβελ | αυτην: TH εαυτην 22. h εργ. αυτων III,1. τῆς: h † τω

18. 1,14s. 19,12. Dan 10,6. 19. 2,2 etc. Hebr 6,10. 20. 1 Reg 16,31. 2 Reg 9,22. Apoc 2,14. 22. 17,2. 18,9. 23. 2 Reg 10,7. Ier 11,20. 17,10. Ps 7,10. 62,13. 25. 3,11. 26s. Ps 2,8s. 27. 12,5. 28. 22,16. 29. 2,7 etc. III,1. 1,4.16. 2,1s. etc. 2. Ez 34,4.16.

εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῶῃ ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· 8 οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ· 15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. 16 οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς

2. [T] H^{s} om τα ante εργα 3. t H^{s} γνως 7. της pr: h † τω | T φιλαδελφια | th ο αληθιν. ο αγιος | TH^{s} om του | κλειων: h κλεισει | ανοιξει: H ανοιγει 8. H εργα,— et αυτην,— | T^{s} ανεωγμενην 14. της: h † | T λαοδικεια | H και [ο] αληθιν. 17. H ελεινος h ο ελεινος

3. 16,15. 1 Thess 5,2. Mt 24,42ss. 5. Ps 69,29. Ex 32,32s. Mt 10,32. Lc 12,8. 7. Is 22,22. Iob 12,14. 8. 2,2 etc. 13. 9. 2,9. Is 45,14. 43,4. 11. 22,7. 2,25. 12. Is 56,5. Ez 48,35. Apoc 21,2. 2,17. Gal 4,26. Is 62,2. 14. 19,11. Col 1,15. Prov 8,22. 17. Hos 12,9.

καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλύριον ἔγχρισαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. 19 ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

IV

Aperitur theatrum caeleste. Dei thronus cum XXIV presbyteris et IV Cherubim.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 2 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἕκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἓξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν

18. H κολλουριον | H ἐγχρῖσαι 19. t ζηλωσον 20. TH^{s} om και tr IV,1. TH ειδον 1s. H γενεσθαι. μετα ταυτα ευθεως 3. t [και ο καθημ.] 4. θρονους pr: TH^{s} θρονοι | τεσσαρας pr: TH τεσσαρες | H^{s} om εν ante ιματ. | T χρυσεους 5. T αι εισιν 6. TH εμπροσθεν 7. εχων: h εχον 8. T εν εκαστον αυτων εχ. | T εξ κυκλοθεν, και εσ.

19. Prov 3,12. Hebr 12,6. 20. Cant 5,2. 21. Mt 19,28. 22. 2,7 etc. IV,1. 1,10. 1,1.19. 22,6. 2s. Ez 1,26ss. 2. Is 6,1. 3. 21,11. 10,1. 4. 11,16. 3,4s. 5. 8,5. 11,19. Ez 1,13. Ex 19,16. 25,37. Zach 4,2. Apoc 5,6. 6. 15,2. Ez 1,22.5.18. Ex 24,10. 7. Ez 1,10. 8. Is 6,2. Ez 1,18. Is 6,3. Am 3,13 etc. Ex 3,14. Apoc 1,8.

γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες· ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες· 11 ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V

Liber VII sigillorum aperiendus traditur agno. Agnus celebratur caelestibus canticis.

1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. 2 καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; 3 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 5 καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, ἃ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. 9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης

9. H^{8} επι του θρονου V,3. T ηδυνατο | ουτε pr et sc: TH^{8} ουδε 4. εκλαιον: TH pm [εγω] 6. tH^{8} εστηκος | H τα [επτα] πνευματα | TH^{8} απεσταλμενοι 8. T χρυσεας | TH^{8} αι εισιν 9. του θεω: T add ημας

9. 21,5. 15,7. Is 6,1. Deut 32,40. 11. 5,12s. 10,6. V,1. Ez 2,9s. Is 29,11. 5. 4,4. Gen 49,9s. Is 11,1.10. 6. 7,17. Is 53,7. Zach 4,10. Apoc 1,4. 4,5. 8. 4,8ss. 14,2. Ps 141,2. 9. 14,3. Ps 144,9. Apoc 4,11. 2 Pe 2,1. 1 Pe 1,18s. 1 Cor 6,20.

καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, [10] καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. [11] καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, [12] λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιός ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. [13] καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα καὶ ἤκουσα λέγοντας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. [14] καὶ τὰ τέσσερα ζῶα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI

Solvit agnus sigilla priora VI. Significat primum victoriam Christi, ea quae sequuntur caedes et calamitates, sextum rerum omnium conversionem.

[1] Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνὴ βροντῆς· ἔρχου. [2] καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

[3] Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου. [4] καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

[5] Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. καὶ ἰδοὺ, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. [6] καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

---

10. T[8]H βασιλευουσιν 11. H[8] om ως 12. TH[8] αξιον 13. t [και υποκατω της γης] | θαλασσης: H add [εστιν] | και ηκουσα: TH om και | h λεγοντα | TH[8] επι του θρονου VI,1. TH ειδον | H φωνῃ 2. TH ειδον 4. αυτω pr: t H [αυτω] | H [εκ] της γης 5. TH ειδον

---

10. 1,6. Ex 19,6. Is 61,6. Dan 7,22.27. 11. 9,16. Dan 7,10. 12. 4,11. Is 53,7. 13. 5,3. 4,2s. 7,10. Is 6,1. 14. 19,4. VI,1. 5,1ss. 2ss. Zach 1,8ss. 6,1ss. 5s. Ez 4,16. 5,1. 6. Is 3,1.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 8 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατος, καὶ ὁ ᾅδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, ἴδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; 11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

12 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

VII

Eximuntur universa miserie CXLIV milia de tribubus Israel. Pii exteri in albis celebrantes deum et agnum.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους

7. T [φωνην] 8. TH ειδον | H επανω [αυτου] | T ο θανατος H [ο] θαν. | μετ αυτου: t αυτω 9. TH ειδον 11. H αναπαυσονται | H^{s} πληρωθωσιν 12. TH ειδον | TH ο ηλ. εγεν. μελας 13. βαλλουσα: TH βαλλει 14. th ελισσομενος 16. H πεσατε | T^{s}H επι του θρονου VII,1. [T]H^{s} om και | TH ειδον

7. 4,7. 8. 20,14. Ez 14,21. Prov 5,5. Ier 15,2s. 9. 20,4. 1,9 etc. 10. 3,7. Ps 79,5.10. Hos 4,1. 11. 11,7. 13,7. 12. 16,18. Ioel 2,10. 3,4. Ez 32,7s. 13s. Is 34,4. Mt 24,29. 15. Is 24,21. Ier 14,3. Is 2,10.19.21. 16. 9,6. Hos 10,8. Lc 23,30. Is 6,1. Apoc 4,2.9. 5,1.13. 17. Ioel 3,4. Zeph 2,3. Nah 1,6. Mal 3,2. VII,1. 20,8. Zach 6,5. Dan 7,2.

τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες, 7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευεὶ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσσάχαρ δώδεκα χιλιάδες, 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· 10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντες· ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. 15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ,

---

1. T επι τι δενδρον h επι [τι] δενδρ. 2. TH ειδον | h ανατολων | h εκραζεν 3. μητε pr: th και | T αχρις 6. H νεφθαλεμ | T μανασσου 7. TH ισσαχαρ 9. TH ειδον | TH φοινικας 11. H ιστηκεισαν 12. αμην sc: H [αμην]

---

3. 6,6. 9,4. 13,16. Ez 9,4. (Ex 12,23.) 4. 14,1. 5ss. Gen 49,8ss. 9. 5,9. Dan 5,19. 10. 5,13. 12,10. 19,1. Is 6,1. 11. 5,11. 11,16. 12. 5,12. 4,9. 13. 7,9. 14. (Io 21,15.) Ex 19,10.14. 1 Cor 6,11. 15. 22,3. 11,19. 14,15. 21,3.

καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. [16] οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, [17] ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII

Sigillum VII. Angeli VII cum VII tubis calamitatum.

[1] Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. [2] καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. [3] καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. [4] καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [5] καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

[6] Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοίμασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. [7] Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

[8] Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, [9] καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.

[10] Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. [11] καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων ὅτι ἐπικράνθησαν.

VIII,2. TH *ειδον* | h *εδοθη* 3. *επι τον θυσιαστηριον*: h *επι το θυσιαστηριον* 5. h *και αστραπ. και φωναι* 6. *αυτους*: H *αυτους* 7. T[2]H *μεμιγμενα* 11. *ο αψινθος*: T om *ο*

---

16. Is 49,10. Ps 121,6. 17. 21,4. Ps 23,1ff. Is 49,10. 25,8. VIII,1. 5,1. 2. 1,4. Tob 12,15. Lc 1,19. 3ff. 5,8. Num 16,46. Ps 141,2. Num 4,11. 5. Lev 10,1, 16,12. Ez 10,2. Apoc 4,5. 11,19. 7. Ex 9,24. Is 28,2. 8. Ier 51,25. Ex 7,20. 10. 9,1. Is 14,12. Dan 8,10. 11. Ier 9,15.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. 13 καὶ ἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX

Tubae quinta et sexta. Locustae ex abysso, indicantes hostium copias cum rege Abaddon. Soluti angeli IV cum exercitu homines perdituro.

1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου. 2 καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. 3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. 4 καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. 5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. 6 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε· 11 ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου,

12. T φανῇ 13. TH ειδον | h τοις κατοικουσιν IX,1. TH ειδον 2. T εσκοτισθη 3. αυτοις: TH ανταις 4. αυτοις: TH ανταις | T^{s} αδικησωσιν 5. αυτοις: T^{s}H^{s} ανταις 6. ευρησουσιν: h ευρωσιν 7. ομοιοι pr: TH^{s} ομοια 9. H ειχαν 10. ομοιας: T^{s}h† ομοιοις

12. 6,12. Am 8,9. 13. 14,6. IX,1. 8,10. 20,1. 2. Ex 19,18. Ioel 2,10. 3. Ex 10,12. 4. 7,2. 6. 6,16. Iob 3,21. Ier 8,3. 7. Ioel 2,4. 8. Ioel 1,6. 9. Ioel 2,5. Ier 47,3. 11. Iob 28,22.

ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, 14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτως ἴδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

X

Angelus cum libro. Mysterii perfectio instat. Iohannes devorat librum angeli.

1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, 2 καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγ-

11. TH om ᾧ 13. TH om τεσσαρων 16. T δυο μυριαδες μυριαδων H δις μυριαδες μυρ. 17. TH ειδον 20. ουδε: T ουτε H ου h ουτε v. ουδε 21. T φαρμακειων t H^{s} φαρμακων

12. 11,14. 13. Ex 30,2.10. 14. 7,1. 16,12. 15. 20,7. 8,7ss. 16. 7,4. 5,11. 17. Ioel 2,3. Iob 41,10. 20. 16,11.21. I Cor 10,20 etc. Ps 106,37. 115,4ss. 135,15 etc. Dan 5,4.23. 21. 18,23. 17,2.5. Is 47,9.12. Mich 5,12. Ez 43,9 etc. X,1. 5,2. 4,3. 1,15. 2. 5,1. Ez 2,9.

μένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. 4 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. 5 καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας. 8 καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 9 καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

XI

Metiendum templum. Duo testes necati a bestia reviviscunt et caelum ascendunt. Tuba VII. Hymnus. Templum dei.

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα δύο. 3 καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας

4. TH ημελλον 6. H [και την θαλασσαν και τα εν αυτη] 6s. H εσται· αλλ . . . σαλπιζειν, h εσται, αλλ . . . σαλπιζειν· 8. TH βιβλιον 9. T απηλθον XI,2. H τεσσερακοντα [και] δυο

3. Am 3,8. 1,2. Hos 11,10. 4. 1,11.19. 22,10. Dan 12,4.9. 8,26. 5s. Dan 12,7. Gen 14,22. 6. 14,7. Deut 32,40. Ex 20,11. Ps 146,6 etc. 7. 8,6ss. Am 3,7. 8ss. Ez 2,8s. 3,1ss. 11. 7,9. Dan 5,19. XI,1. 21,15. Ez 40,3.47. 41,13. 43,13. 2. 21,2. 13,5. 3. 12,6.

διακοσίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες· 5 καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. 9 καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνῆμα. 10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης αὐτοῖς· ἀναβατε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 16 καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἱ κάθηνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν

3. T[s]H *περιβεβλημενους* h † 4. H [*αι*] *ενωπιον* 5. *θελησῃ* (T post *αυτους*): h *θελει v. θελησει* 6. *εξουσιαν* pr: TH pm *την* 10. TH *πεμψουσιν* 11. *τρεις ημερας*: T[H] pm *τας* | T[H] om *εν* ante *αυτοις* 12. h *φωνην μεγαλην* et *λεγουσαν* 15. T *λεγουσαι* 16. H [*οι*] *ενωπ. τ. θεου καθημενοι* h *οἱ ενωπ. τ. θεου καθηνται*

4. Zach 4,3.11.14. 5. 2 Reg 1,10. Lc 9,54. 6. 1 Reg 17,1. Lc 4,25. Ex 7,19s. Apoc 16,3. 7. 13,1.7. 17,8. Dan 7,3.7.21. 8. Is 1,9s. 9. 10,11. 10. Esth 9,19.22. 11. Ez 37,5.10. 13. 6,12 etc. 16,18. 14. 9,12. 15. 10,7. 12,10. Ps 2,2.6. Dan 2,44. 7,27. 16. 4,4 etc.

ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 17 λέγοντες· εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, καὶ ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας, 18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. 19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

XII

Mulier Messiam pariens et draco. Draco victus a Michaele persequitur mulierem eiusque semen.

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. 5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. 7 καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν

17. και οτι: TH[s] om και | H ειληφες 18. TH τους μικρους κ. τους μεγαλους XII,2. T εχουσα, κραζει h εχουσα κραζει, 3. H[s] μεγας πυρρος 4. H εστηκεν 5. H υιον, αρσεν, 6. εκει pr: t [εκει] | H[s] τρεφωσιν 7. πολεμησαι: TH pm του 8. H[s] ισχυσεν

17. 4,8. 18. Ps 2,1. 115,13. Apoc 10,7. 13,16. 19,2. 19. 8,5. 16,18.21. Ex 31,7 etc. XII,1. 15,1. 2. Mich 4,9s. Is 26,17. 3. 13,1. Ez 29,3. Dan 7,7. 4. Dan 8,10. Is 14,12s. 5. 2,27. 19,15. Ps 2,9. 6. 11,3. Dan 12,11. 7. Dan 10,21. 12,1. Iud 9. 9. 20,2. Gen 3,1. Zach 3,1s. 10. 11,15. 19,1. Iob 1,7ss. 2,2ss.

μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 17 καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

XIII

Monstrum impietatis surgit, deum spernens, sanctos debellans. Monstrum alterum suadens prioris cultum. Numerus monstri 666.

(XII) 18 Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. 1 καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. 2 καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, 4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν

10. κατηγωρ: T κατηγορος | αυτους: T αυτων 12. h οι ουρανοι | H προς υμας, 17s. T ιησου. Και εσταθη H ιησου· και εσταθη XIII,1. h ονομα 2. TH^{s} λεοντος 3. T^{s} εθαυμασθη εν ολη τη γη H εθαυμασθη ολη η γη

11. 7,14. 6,9. 12. 18,20. Ps 96,11. 13. 12,4. 14. Ex 19,4. Is 40,31. Dan 7,25. 12,7. 15. 17,15. 17. Gen 3,15. Apoc 14,12. 19,10. XIII,1. 11,7. 12,3. 17,3. Dan 7,3.7.19s. 2. Dan 7,4ss. Hos 13,7s. 3. 17,8. 4. 18,18. (Ex 15,11.)

τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; [5] καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο. [6] καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. [7] καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. [8] καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. [9] εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. [10] εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

[11] Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. [12] καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. [13] καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. [14] καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. [15] καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. [16] καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, [17] ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. [18] ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξ΄.

---

4. τω θηριω sc: h το θηριον 5. H τεσσερ. [και] δυο 7. tH [και εδοθη — νικησαι αυτους] 10. T om εις αιχμαλ. sc | αποκτενει: h † αποκτεινει 13. TH εκ τ. ουραν. καταβαιν. 15. αυτω: H αυτη h† | th ποιησει | οσοι: T[H] pm ινα | T[s]H προσκυνησωσιν | τη εικονι sc: h την εικονα 16. δωσιν: h † δωσει 17. ινα: T[H] pm και | h δυναται 18. ο αριθμ. αυτου: T h add εστιν | χξ΄: H εξακοσιοι (h -σιαι) εξηκοντα εξ

---

5. Dan 7,8.11.25. Apoc 11,2. 6. 16,9. 21,3. 7. 11,7. 7,9. 14,6. Dan 7,21. 8. 17,8. 20,15. 5,12. Dan 12,1. 9. 2,7 etc. 10. Ier 15,2. Mt 26,52. Gen 9,6. Apoc 14,12. 12. 13,7.4-3. 14. 13,3. 15. 14,9. Dan 3,5s. 16. 19,18.20. 14,9.11. 17. 15,2. 18. 17,9.

XIV

Agnus surgit cum piis signatis. Tres angeli praecones. Evangelium aeternum. Calix irae dei. Beati mortui pii. Angeli metentes et vindemiantes.

1 *Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ*
μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ
τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 *καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς*
φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ
φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις
αὐτῶν· 3 *καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώ-*
πιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύ-
νατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες
χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 *οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ*
γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκο-
λουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ
τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, 5 *καὶ ἐν τῷ στό-*
ματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.
6 *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι,*
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ
τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,
7 *λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-*
ξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς
ὑδάτων. 8 *Καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων·*
ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 *Καὶ ἄλλος ἄγγε-*
λος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις
προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα
ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 *καὶ αὐτὸς πίε-*
ται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου
ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ
καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 *καὶ*
ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει,
καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες

XIV, 1. TH *ειδον* 3. *ωδην* pr: [T]^{s}H pm *ως* 4. h om *ουτοι εισιν* | TH *υπαγει* 5. [t]H om *γαρ* 6. t [*αλλον*] 7. *την θαλασσαν*: TH om *την* 8. T *αλλ. δευτερ. αγγελ.* H *αλλ. δευτερ.* [*αγγελ.*] 10. *αγγελων αγιων*: h *των αγγελων*

XIV, 1. 5,6. 7,3s. 2. 1,15. 19,6. 3. 5,9. Ps 33,3. 96,1. 5. Ps 32,2. Zeph 3,13. Mal 2,6. 6. 8,13. 1 Pe 1,25. Apoc 13,7. 7. 15,4. Deut 32,3. Apoc 10,6. Act 4,24. 14,15. Ps 146,6. 8. 18,2s. 17,4s. Is 21,9. Dan 4,27. Ier 51,7s. 9. 13,12.15ss. 10. 16,19. Is 51,17.21ss. Ier 25,15. Ps 75,9. 11. Is 34,9s.

τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 12 ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ· 18 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. 19 καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. 20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV

Victorum bestiae hymnus. Angeli VII cum VII phialis irae.

1 Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. 2 καὶ ἴδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ.

---

14. TH *ειδον* | *νιον*: T *νιω* 16. h *επι την νεφελην* 18. H [*εξηλθεν*] | *εχων*: tH pm [*ο*] 19. *τον μεγαν*: t *την μεγαλην* XV,1. TH *ειδον* 2. TH *ειδον*

---

12. 13,10. 12,17. 13. 19,9. Hebr 4,10. 14. 1,13. Dan 7,13. Ez 1,26. Ps 21,4. 15. Ioel 3,18. Mc 4,29. 16. Mt 13,39ss. 17. 15,5. 18. 8,3. Ier 2,21. 19. 19,15. Ioel 3,18. Is 63,3. 20. Is 63,2. XV,1. 12,1.3. 17,1. Lev 26,21. 2. 4,6. 12,11. 13,15.18. 5,8.

3 καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν
τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε
ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ
βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν· 4 τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ
ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσ-
κυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.
5 Καὶ μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ
μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχον-
τες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν
λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. 7 καὶ
ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας
χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ
θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν
εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI

Effunduntur phialae irae septem; totidem in terris plagae fiunt.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς
ἑπτὰ ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν
ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ
τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.
3 Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασ-
σαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν,
τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ.
4 Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς
καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ ἤκουσα τοῦ
ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος,
ὅτι ταῦτα ἔκρινας, 6 ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ
αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. 7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυσια-
στηρίου λέγοντος· ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ
καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.

3. εθνων: H^{s} αιωνων 5. TH ειδον 6. H εξηλθαν | H [οι] εχοντες | TH λιθον καθαρον λαμπρον t καθαρους λινους λαμπρους XVI,1. T^{s} φωνης μεγαλ. | T εκχεατε 3. ζωης: t ζωσα 4. h εγενοντο 5. T^{s}[H] om o ante οσιος 6. αιματα: TH αιμα | T^{s}H^{s} δεδωκας | T πιειν

3. 5,9. Ex 15. Ps 111,2. 139,14. Am 4,13 etc. Ps 145,17. Deut 32,4. Apoc 16,7. 4. Ier 10,7. Ps 86,9. 5. 11,19. 6. 19,8. Ez 9,2. Apoc 1,13. 7. 4,6ss. Ez 22,31. 8. Ex 40,34s. Is 6,4. Ez 10,4. XVI,1. 15,5ss. Ez 10,2. Ex 7ss. 2. Ex 9,9s. Apoc 13,17.15s. 14,9. 3. 8,8s. Ex 7,17s. 4. Ex 7,19s. 5. 11,6. 6,10. 6. 18,24. Ps 79,2s. 7. 14,18. 6,9s. 19,2. 15,3. Am 4,13 etc. Ps 19,10.

8 Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. 9 καὶ
ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ
ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας,
καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμα-
σῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν
τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν
αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν
τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμα-
σθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. 13 καὶ εἶδον
ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-
θαρτα ὡς βάτραχοι· 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα
σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης,
συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ
θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος
ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ
καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς
εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών.

17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα·
καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα·
γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ
σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο
ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας. 19 καὶ ἐγένετο ἡ
πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν.
καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ
τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 καὶ πᾶσα
νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς
ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

---

12. *ευφρατην*: TH pm [*τον*] | th *ανατολων* 13. TH *ειδον* 14. h *της μεγαλης ημερας* 16. H *Αρ Μαγεδών* 18. t H^{s} *ανθρωποι εγενοντο*

---

9. 13,6. 9,20s. 10. 13,2. Ex 10,22. Is 8,22. 11. 2,21. 12. 9,14. Is 11,15s. 44,27. 51,10. Ios 3,13. 13. 12,9. 13,1s. Ex 8,6. 14. 13,13 etc. 1 Reg 22,21s. 15. 3,3s. Lc 12,35ss. 2 Cor 5,3. 16. Zach 12,11. 14,4. Ioel 3,17. 17. 15,5. 21,6. 18. 4,5. 8,5. 11,19. Dan 12,1. 19. Is 30,25. Apoc 14,8. 17,5. 18,5. 14,10. Is 51,22. 20. 6,14. 20,11. 21. 11,19. Ex 9,18.

XVII

Meretrix vehens bellua septem capitum et decem cornuum, ebria sanguine, nomine Babylon.

1 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ
φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα
τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, 2 μεθ'
ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοι-
κοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. 3 καὶ ἀπήνεγ-
κέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην
ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας, ἔχοντα κεφα-
λὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορ-
φυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ
μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον
βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς, 5 καὶ ἐπὶ τὸ
μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ με-
γάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. 6 καὶ
εἶδα τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ
τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν
θαῦμα μέγα. 7 Καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· διατί ἐθαύμασας; ἐγώ
σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζον-
τος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.
8 τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ
τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κα-
τοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον
τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν
καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται. 9 ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ
ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτά ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν,
10 καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος
οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ
θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν
ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ
εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ

XVII,3. T γεμον τα ονομ. | εχοντα: T εχον H^{s} εχων 4. H^{s} χρυσιω | TH^{s} γεμον 5. H γεγραμμενον, μυστηριον· 6. ειδα: H ειδον | εκ του αιματος pr: t των αιματι 7. TH^{s} εγω ερω σοι 8. H^{s} υπαγει | H θαυμασθησονται 9. H επ αυτων. 10s. H^{s} μεινai, και . . . ουκ εστιν. 11. αυτος: T ουτος

XVII,1. 15,1. 21,9. Ier 51,13. 2. 18,9. Nah 3,4. Ier 51,7. 3. 21,10. Is 21,1. Apoc 13,1. 4. 18,16. Ez 28,13. Ier 51,7. 5. 14,8 etc. Dan 4,27. 6. 18,24. 8. 13,1.3.12.8. 9. 13,18.1. 10. 6,11. 20,3. 12. 13,1. Dan 7,20.24.

ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. 16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί· 17 ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

XVIII

Babylonis meretricis magnae lapsus nuntiatur. Pii inde exire iubentur. Lugentes et laetantes de lapsu. Execratio angeli.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ δι-

13. TH^{s} om τηv ante εξουσιαν 16. πυρι: T[H] pm εν XVIII,2. T^{s} om επεσεν sc 3. TH [του οινου] | TH^{s} πεπτωκαν t πεπτωκασιν 4. εξ αυτης: T^{s}h ante ο λαος μου | T συγκοινων. 6. H [τα] διπλα

14. 19,16 etc. Deut 10,17. 2 Macc 13,4. 15. Is 8,7. Ier 47,2. 16. 18,16.8. 17. 10,7. 18. 14,8. 16,19. XVIII,1. 10,1. 20,1. Ez 43,2. 2. 14,8. Is 21,9. Dan 4,27. Ier 51,8. Is 34,11ss. 13,21s. Ier 50,39. 51,37. 3. 14,8. 17,2. Ier 25,15. 51,7. Nah 3,4. 4. Ier 50,8. 51,6.9. Is 52,11. 48,20. 5. Ier 51,9. 6s. Ier 50,15.29. Ps 137,8.

πλοῦν· [7] ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω, [8] διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν.

[9] Καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ᾽ αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ᾽ αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, [10] ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. [11] καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ᾽ αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, [12] γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, [13] καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. [14] καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. [15] οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ᾽ αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, [16] λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. [17] καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν [18] καὶ ἔκραζον βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; [19] καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. [20] εὐ-

7. αὐτην: H αὐτην 8. H [κυριος] ο θεος 9. TH[8] κλαυσουσιν | h επ αυτη 10. h μιαν ωραν 12. h† μαργαριτας | T σηρικου 14. TH απωλετο | T om ουκετι 16. εν χρυσω: T χρυσιω t χρυσω H [εν] χρυσιω h [εν] χρυσω 18. TH εκραξαν 19. h επεβαλον | tH εκραξαν

7a. Is 47,7ss. Zeph 2,15. 8. 17,16. Ier 50,32.34. 9a. Ez 26,16. 27,30. 9. 17,2. 10. 16,19. 11. Ez 27,36. 12. 17,4. Ez 27,5ss. 13. Ez 27,13. 15. Ez 27,30.35. Ier 50,13. 16. 17,4. 18,10.19. 17. Ez 27,27. 18. Is 34,10. Apoc 13,4. 19. Ez 27,30. Apoc 18,10.16. 20. 12,12. Is 44,23. Ps 96,11.

φραίνου ἐπ' αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

XIX

Hymnus caelestium de deo iusto iudice. Agni nuptiae parantur. Christus cum suis vincit bestiam eiusque cultores. Epulum avium.

1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτις ἔφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. 3 καὶ δεύτερον εἰρηκαν· ἀλληλούϊα, καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 4 καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες· ἀμὴν ἀλληλούϊα. 5 καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων· ἀλληλούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον

21. H μυλινον 22. H [πασης τεχνης] 23. H οτι [οι] εμπ. | T φαρμακεια 24. TH αιμα XIX,1 etc. H ἀλληλουιά 5. εκ: TH απο | T [και] οι φοβουμ. 6. h λεγοντες | H ο θεος [ημων] 7. H[3] δωσομεν

20. 19,2. 21. (5,2.) Ier 51,63s. Deut 13,16. 22. Ez 26,13. Is 24,8. Ier 25,10. 23. Ier 16,9. 7,34. Is 23,8. 47,9. Nah 3,4. 24. 17,6. Ez 24,7s. XIX,1. 12,10. Ps 104,35. 2. 15,3. 16,7. Ier 51,25. Apoc 6,10. 18,20. Deut 32,43. 3. 18,9.18. Is 34,10. 4. 5,14. 4,4. Ps 106,48. 5. Ps 134,1. 135,1.20. 115,13. 6. 14,2. Ez 1,24. Apoc 11,15. 7. Ps 118,24. 8. 19,14. 15,6.

λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων
ἐστίν. 9 Καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ
γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι
ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν
αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου
εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ
θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς
προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευ-
κός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός,
καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων
ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 καὶ περιβεβλη-
μένος ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ
ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν
καθαρόν. 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία
ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυ-
μοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ
ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς
βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν
ἐν φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν με-
σουρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ,
18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας
ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ
σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγά-
λων. 19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ
στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ
καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.
20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ
ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόν-
τας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς

9. αληθινοι: h pm οι 11. T πιστος καλουμ. t [καλουμ.] πιστος H πιστος [καλουμ.] 12. φλοξ: h pm ως 13. περιρεραμμενον: T βεβαμμενον H ρεραντισμενον h† 14. στρατευματα: H add τα | βυσσινον λευκον: h λευκοβυσσινον | καθαρον: T pm και 17. T[H] om εν ante φωνη 18. TH^{g} επ αυτους 19. TH ειδον 20. μετ αυτου: h pm ο

9. 14,13. 20,6. 21,5. 22,6. 10. 22,8s. 12,17. 11. 6,2. 12. 12,3. 2,17. 13. Is 63,1ss. 14. 19,8. 4,4. 15. 1,16. 2,12. 12,5. Ps 2,9. Apoc 14,19. Is 63,3. 16. 17,14. 17. Ez 39,4.17. 18. Ez 39,18.20. Is 49,26. 19. 13,1. 17,12. 16,14. 20. 16,13. 20,10. Is 30,33. Dan 7,11.

τῆς καιομένης ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX

Dracone ligato resurgunt ad regnum mille annorum. Gog et Magog. Diabolo perdito fit iudicium extremum.

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅ ἐστιν ὁ διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. 9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς· 10 καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

XX, 1. TH *ειδον* | *επι την χειρα*: t *εν τη χειρι* 2. th *τον οφιν τον αρχαιον* | TH *ος εστιν διαβολ.* 3. H *δει λυθην. αυτον* 4. TH *ειδον* 5. *οι λοιποι*: Th pm *και* 6. H *αλλ* | H [*τα*] *χιλια* 8. *μαγωγ*: T pm [*τον*] 9. T *εκυκλωσαν* | *πυρ*: Th add *απο του θεου* 10. TH^{s} om *τον* ante *θειου* | t *οπου* [*και*] *το*

XX, 1. 18, 1. 9, 1. 1, 18. 2. 12, 9. Is 24, 22. 3. 17, 10. 4. Dan 7, 9. 18. 22. 27. Apoc 6, 9. 11, 7. 13, 15. 22, 5. 5. Is 26, 14. 6. 2, 11. 1, 6. 5, 10. Is 61, 6. 8. 7, 1. Is 11, 12. Ez 38, 2s. 39, 1. 9. Ez 38, 8. 12. Deut 23, 14. Apoc 21, 2. Ez 38, 22. 39, 6. 10. 19, 20. 14, 10s.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. 12 καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. 15 καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

XXI

Novum caelum, nova terra, nova Hierosolyma. Novae urbis, sponsae agni, splendor caelestis. Duodecim portae ac lumen caeleste.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, 4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. 5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 καὶ εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ

---

11. T επανω αυτου tH^{s} επ αυτου 14. T ουτ. ο δευτ. θανατ. εστιν XXI,3. θρονου: T ουρανου | h λαος | TH ο θεος μετ αυτ. εσται (h add αυτων θεος) 4. εκ: h απο | TH ο θανατος | [T]H^{s} om οτι | h απηλθεν 5. λεγει: [T]h add μοι 6. εγω pr: T add ειμι | TH om αυτω

---

11. 4,2. Dan 7,9. Is 6,1. (Dan 2,35.) 12. Dan 7,10. Ier 17,1. Mal 3,16. 13. 6,8. Is 26,19. 14. 19,20. 21,8. 15. 3,5. 13,8. 17,8. 21,27. 22,19. XXI,1. Is 65,17. 66,22. 2 Pe 3,13. 2. 3,12. Hebr 12,22. 11,10.16. 3. Hebr 8,2. 9,11. Ez 37,27. 2 Cor 6,16. 4. 7,17. Is 25,8. 35,10. 65,16ss. 5. 4,2 etc. Is 43,19. 2 Cor 5,17. Apoc 22,6. 6. 19,9. 22,6. 16,17. 22,13etc. 17. 7. Zach 8,8. 8. 22,15. 20,10.14.

ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

9 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 13 ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. 14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. 15 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16 καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδώμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, 20 ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν

9. Η φιαλας, 12. T^{8} επι τους πυλωνας | α εστιν: T add [τα ονοματα] 16. T (err.?) h επι σταδιους 17. T τεσσαρακ. 18. και pr: T add ην 19. οι θεμελιοι: T pm και

9. 17,1. 15,1.6s. 19,7. 10. 17,3. Ez 40,2. Mt 27,53. Apoc 3,12. 11. 15,8. Is 60,1s. Ez 43,2. Apoc 4,3. 12ss. Ez 48,31ss. 14. Hebr 11,10. Eph 2,20. 15. 11,1. Ez 40,3.48. 16. Ez 41,21. 45,2. 43,16. 48,16.20. 18. Zach 2,5. 19ss. Is 54,11ss. Ex 28,17ss. Ez 28,13. 21. 21,12. 22,2.

ὡς ὕαλος διαυγής. [22] καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. [23] καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. [24] καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, [25] καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, [26] καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. [27] καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

XXII

Flumen arborque vitae. Beatitas aeterna. Iohannes testis fidus. Promissa et comminationes dei. Verba fida et sancte tuenda. Christi reditus certus.

[1] Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. [2] ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. [3] καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ [4] καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. [5] καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. [6] καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. [7] καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

[8] Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν

---

27. H και [ο] ποιων XXII, 1s. H του αρνιου εν μεσω τ. πλατ. αυτης· 2. ποιων: TH[s] ποιουν | H[s] αποδιδουν 5. φωτος sc: H φως | H φωτισει | H [επ] αυτους 6. ο κυριος: h κυριος 6s. H εν ταχει· και Ιδου ερχ. ταχυ· 8. T[s]H ο ακου. κ. βλεπ. ταυτα | εβλεψα: h εβλεπον

---

22. 1,8 etc. Am 3,13 etc. Act 17,24 etc. 23. 22,5. Is 60,19s. 24. Is 60,3ss. 49,23. Ps 72,10. 25. Is 60,11. Zach 14,7. Apoc 22,5. 26. Is 60,5. 27. Is 52,1. Ez 44,9. Apoc 13,8 etc. XXII,1. Ez 47,1. Zach 14,8. 2. 2,7. Ez 47,7.12. Gen 2,9. 3. Zach 14,11. 4. Ps 17,15. 42,3. Apoc 7,3. 5. 21,25.23. Dan 7,27. 6. 21,5. 1,1. 7. 3,11. 1,3. 8s. 19,10.

τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 14 μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. 15 ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. 16 ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 19 καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

---

8. TH δεικνυοντος 11. ρυπανθητω: h ρυπαρευθητω 13. ο πρωτος και ο: h πρωτος και | η αρχη και το τελος: T αρχη και τελος 15. TH κ. πας φιλων κ. ποιων ψευδ. 16. th εν ταις εκκλησ. 17. το πνευμα και η: h πνευμα και 18. TH επιθησει ο θεος επ αυτον 19. T και [εκ] της πολ. 20. T ταχυ· αμην. 21. ιησου: H add [χριστου] | παντων: TH των αγιων | T subscr. τελος

---

10. 10,4. Dan 12,4. Apoc 1,3. 11. Dan 12,10. 12. 22,7. 2,23. Ps 62,13. Is 40,10. 62,11. 13. 1,8.17. 21,6. Is 41,4. 44,6. 48,12. 14. 7,14. 21,12. 15. 21,8. Phil 3,2. Mt 7,6. 1 Cor 6,9s. 16. 1,1.11. 3,22. 5,5. Is 11,1. Apoc 2,28. 17. 14,13. 19,10. 21,9.6. Io 7,37. 4,14. Is 55,1. 18. Deut 4,2. Prov 30,6. Apoc 15,1.6ss. 19. Deut 12,32. Apoc 21,10 etc. 20. 22,7.17. 1,7. 21. Hebr 13,25 etc.

ADNOTATIO CRITICA

Praeter notas vulgares velut add om pm (v. supra p. X n. 1) hae fere adhibentur: al alii, alq aliqui, ant antiqui, ap apud, et. etiam, exc excepto exceptis, inc incipit incipiunt, mg margo, min minusculi, mu multi, nl nonnulli, pc pauci, pl plerique, pp patres, qd quidam, sim similiter, unc unciales, usq usque ad, var variat variant, vi ut videtur, vv versiones. Quid puncta siglis apposita sibi velint supra (p. XII) exposuimus.

I. Codices Graeci[1].

1. Evangeliorum unciales:

א Sinaiticus Petropol. saec. IV, Nov. Testam. integrum continens.
A Alexandrinus Londin. saec. V, N. T. inde a Mt. 25, 6 continens.
B Vaticanus Rom. saec. IV, N. T. exc. Hebr. 9, 14-13, 25. 1 et 2 Tim. Tit. Philem. Apoc. continens.
C Ephraemi Syri Paris. rescr. saec. V, fragmenta omnium N. T. librorum continens.
D Bezae Cantabrig. Graeco-Lat. saec. VI, evv. et act. continens.
E Basil. s. VIII, evv.
F Boreeli Rheno-Traj. s. IX, evv.
F^a margo Octateuchi Coisl. s. VII.
G Seidelii Lond. s. IX-X, evv.
H Seidelii Hamb. s. IX-X, evv.
I Petrop. rescr. s. V VI VII, evv. act. epp. frgm.
I^b Lond. rescr. s. V, ev. Io. frgm.
K Cyprius Paris. s. IX, evv.
L Paris. s. VIII, evv.
M Camp. Paris. s. IX, evv.
N Lond. Vind. Vat. Patm. s. VI, evv. frgm.
O Mosqu. s. IX, ev. Io. frgm.
P Guelf. rescr. s. VI, evv. frgm.
Q Guelferb. rescr. s. V, evv. Lc. et Io. frgm.
R Nitr. Lond. rescr. s. VI, ev. Lc. frgm.
S Vat. Rom. a. 949, evv.
T^a Borg. Rom. s. V, Lc. Io. frgm.
T^b Petrop. s. VI, ev. Io. frgm.
T^c Porfir. Petrop. s. VI, ev. Mt. frgm.
U Nan. Venet. s. X, evv.
V Mosqu. s. IX, evv.
W^a Paris. s. VIII, ev. Lc. frgm.
W^b Neap. rescr. s. VIII, evv. Mt. Mc. Lc. frgm.
W^c Sangall. s. IX, evv. Mc. Lc. frgm.
W^d Cantabr. s. IX, ev. Mc. frgm.
W^e Oxon. et Atho. s. IX, ev. Io. frgm.
X Monac. s. IX-X, evv. frgm.
Y Barb. Rom. s. VIII, ev. Io. frgm.
Z Dublin. rescr. s. VI, ev. Mt. frgm.

1) Cf. F. H. Scrivener, *A plain Introduction to the Criticism of the New Testament.* Ed. II, 1874 p. 83 sqq.

Γ Oxon. Petrop. s. IX, evv.
Δ Sangall. Gr.-Lat. s. IX, evv.
Θ^{a} Tischend. Lips. s. VII, ev. Mt. frgm.
$\Theta^{b\text{-}d}$ Petrop. s. VI VIII, evv. frgm.
$\Theta^{e\text{-}h}$ Porfir. s. VI IX, evv. frgm.
Λ Oxon. s. IX, evv. Lc. Io.
Ξ Zacynth. Lond. rescr. s. VII, ev. Lc. frgm.
Π Smyrn. Petrop. s. IX, evv.
Σ Rossan. s. VI, evv. Mt. Mc.
Φ nobis est archetypus ille unde codd. min. 13 69 124 346 fluxerunt[1].

Asteriscus (*) codicum notis appositus significat primam scripturam, litterulae a b c d (si a F^{a} I^{b} O^{b} $T^{a\text{-}c}$ $W^{a\text{-}e}$ $\Theta^{a\text{-}h}$ recesseris) primum secundum tertium quartum correctorem, nisi quod ubi de ℵ testamur inter $\aleph^{ca}$ et $\aleph^{cb}$ correctores distinguitur. Emendationem ab ipsa prima manu profectam duplici asterisco (**), rasuram vel quae aliam ob causam certo correctori tribui nequeunt littera x notavimus. D^{b} et D^{c} correctorum satis habuimus antiquiorem (D^{b}) memorasse ubi eadem scriptura a recentiore (D^{c}) tantummodo iterata est. D^{var} significat D codicem a reliquis adeo differre ut scripturam eius plenam exhibere longum fuisset. Apposuimus autem notam illam ei lectioni ad quam propius D accedere videtur; ubi prorsus singulare quoddam praebet, in fine adnotationis signo :: interposito D^{var} collocavimus.

Codices litteris minusculis scripti numeris 1 2 3 etc. notantur. Ex magna eorum quibus evangelia continentur copia eminent[2]:

1 Basil. s. X, evv. act. epp.
13 Paris. s. XII, evv. (v. Φ)
22 Colb. Paris. s. XI, evv.
28 Colb. Paris. s. XI, evv.
33 Colb. Paris. s. XI, evv. act. epp.
69 Leicestr. s. XIV, N. T. (v. Φ)
81 (2pe ap. Ti) Petrop. s. IX, evv.
102 (w^{scr}) Cantabr. a. 1316, N. T.
124 Vindob. s. XII, evv. (v. Φ)
131 Vat. Rom. s. XI, N. T.
157 Urbino-Vat. s. XII, evv.
209 Venet. s. XI-XII, N. T.
238 Mosqu. s. XI, evv. Mt. Mc.
346 Mediol. s. XII, evv. (v. Φ)

Evangelistaria sunt 17^{ev} 38^{ev} 39^{ev} 48^{ev} etc., evv^{11} i. e. undecim evangelistaria.

2. Actuum apostolorum unciales:

ℵABCD vide ad evv.
E Laud. Oxon. Gr.-Lat. s. VI.
G Petrop. s. VII, fragm.
H Mutin. s. IX.
I vide ad evv.
L Angel. Rom. s. IX, act. epp.
P Porfir. Petrop. rescr. s. IX, act. epp. apoc.

Minusculorum praeter 13 (evv. 33) et 31 (evv. 69) laudandus 61 (antea lo^{ti}, p^{scr}) Tischend. Lond. a. 1044, optimae notae.

3. Epistularum catholicarum unciales:

ℵABC vide ad evv.
K Mosqu. s. IX, epp. cath. et Paul.
L vide ad act. apost.
P vide ad act. apost.

Minusculi paucis exceptis (ut 61) iidem sunt qui actus continent.

1) Cf. *A Collation of four important manuscripts of the Gospels: with a view to prove their common origin, and to restore the text of their archetype. By the late W. H. Ferrar. Edited, with Introduction, by T. K. Abbott. Dublin* 1877.

2) Secuti sumus Westcottium et Hortium in adhibendis numeris 81 (a^{pe}) 102 (w^{scr}) evv., item 27 (k^{scr}, evv. 102) epp. Pauli, 112 (w^{scr}) act. et epp. etc., cf. Westcott et Hort, N. T. Append. p. 4.

4. Epistularum Pauli unciales:

ℵABC vide ad evv.
D Clarom. Paris. Gr.-Lat. s. VI.
E Sangerm. Petrop. s. IX (codicis D apogr.)
F Augiensis Cantabr. s. IX (codicis G apogr.)
F^a vide ad evv.
G Boerner. Dresd. Gr.-Lat. s. IX.
H Paris. Mosqu. al. s. VI, frgm.
I vide ad evv.
K vide ad epp. cath.
L vide ad act. apost.
M Hamb. Lond. s. IX, frgm.
N Petrop. s. IX, frgm.
O Petrop. s. VI, frgm.
O^b Mosqu. s. VI, frgm.
P vide ad act. apost.
Q Porfir. s. V, frgm. papyr.

Inter minusculos notatu digni praeter 17 (evv. 33) 37 (evv. 69): 27 (k^{scr}, evv. 102) Cantabr. a. 1316, 47 Oxon. s. XI-XII, 67 Vindob. s. XII (67** significat correctiones).

5. Apocalypseos unciales:

ℵAC vide ad evv., P ad act. apost. Q (al. B) Basil. Vat. s. VIII.

Minusculos memoramus: 1 Reuchl. Mayhing. s. XII, 7 Lond. s. XI, 14 (evv. 69), 38 Vat. s. XIII, 95 Parh. s. XII-XIII.

II. Versiones.

1. *Latinae*[1]: Italae (it) codices (plerique saec. V et VI) sunt: a Vercell. a_2 Cur. b Veron. c Colb. Par. s. XII d (vide D) e Palat. Vind. f Brix. ff^1 Corb. Petrop. s. VIII ff^2 Corb. Par. g^1 et g^2 Sangerm. h Clarom. Vat. i Vindob. j Saret. k Bobb. Taur. l Rhed. Vratisl. n Sangall. o et p Sangall. s. VII et VIII q Monac. r Dublin. s Ambros. Hi omnes evangelia vel evangeliorum fragmenta (exigua sunt a_2 n o p r s) continent. Actuum apost. sunt d (vide D) e (vide E) g Holm. s. XIII g_2 frgm. Mediol. s. X-XI h frgm. Paris. s frgm. Vindob. Ad epp. cathol. spectant ff Corb. Petrop. s. X (ep. Iacobi) q frgm. Monac. s frgm. Vindob. Epistularum Pauli sunt d (e f) g (vide DEFG) gue frgm. Guelferb. r frgm. Monac. r_2 frgm. Monac. r_3 frgm. Gottvic. Apocalypseos sunt g Holm. s. XIII h frgm. Paris. Ad plerosque N. T. libros spectat m i. e. Speculum Augustini quod dicunt.

Vulgatae (vg) codices antiquissimi (saec. VI VII VIII) sunt: am (Amiatinus) bodl demid em erl for fos fu (Fuldensis) gat harl ing mm mt pe prag reg rus (Rushw.) san taur tol; vg^{cl} significat editionem Clementis VIII auctoritate editam.

---

1) Cf. B. F. Westcott in *W. Smith's Dictionary of the Bible* s. v. *Vulgate* (ed. Amer. Vol. IV, 1876 p. 3451-3482). L. Ziegler, *Die latein. Bibelübersetzungen vor Hieronymus und die Itala des Augustinus. München* 1879 p. 107 sqq. Westcott et Hort, N. T. Append. p. 4 s. Monere iuvat codices ff^1 g^1 g^2, fortasse etiam alios, qui Italae nomine feruntur, non tam versionem antiquam quam Hieronymianam cum antiqua mixtam continere. Similiter comparatus est Codex Aureus Holmiensis a Belsheimio a. 1878 editus.

2. *Syriacae*[1] (syrr): syr^{a} Syriaca vetus a Curetono edita syr^{b} Peschittho syr^{c} Charklensis (syr^{ct} textum, syr^{cm} marginem, syr^{c*} scripturam asterisco notatam significat) syr^{d} evangeliarium Hierosolymitanum syr^{bodl} epp. 2 Pe. 2 et 3 Io. Iud. e codice Bodleiano.

3. *Aegyptiacae*[2]: sah Sahidica vel Thebaica basm Basmurica cop Memphitica (cop^{opt} optimos huius versionis codices significat).

4. *Reliquae*[3]: aeth Aethiopica arm Armenica go Gothica Ulfilae.

Numerus versionum notis appositus (velut it^{s}) denotat codicum numerum; it^{pl} i. e. Italae plerique codices, vg^{cdd} i. e. Vulgatae codices nonnulli, cop^{cd} i. e. versionis Memphiticae codex etc. Signo § usi sumus ubi editiones inter se differre deprehendimus.

Patrum nomina cum pleraque explicatione non egeant, haec fere monenda sunt:

Cl et Cyr Clemens et Cyrillus Alexandrini sunt, Cl^{ro} Cl. Romanus, Cyr^{hi} Cyr. Hierosolymitanus, Ir^{i} Irenaei interpres, Or^{i} Origenis interpres, $Mcion^{tert}$ Marcion apud Tertullianum, Naass Naasseni in Philosophumenis, Tat^{diat} Tatiani diatessaron (ex commentario Ephraemi).

Numerus alicui nomini appositus notat quoties eadem scriptura apud patrem illum reperiatur; numerus fractus simul indicat quoties idem locus in eiusdem patris scriptis allegetur, velut Eus $^{1}/_{3}$ i. e. Eusebius ter citat locum, semel facit cum scriptura cui Eus $^{1}/_{3}$ apposuimus; sim. Eus $^{1}/_{2}$ i. e. Eusebius saepius allegat locum, semel scripturam illam exhibet. Ubi vel codices inter se differunt vel alio loco alia scriptura invenitur et locos enumerare non placuit, signum § adhibuimus.

Cum de locis nonnullis cruce notatis (cf. supra p. VII s.) non conveniat inter editores Cantabrigienses, adnotationes Westcottii littera W, Hortii littera H notavimus[4]. Ubi ab utroque scriptura quaedam in suspicionem vocata nec vero ad restituendam textus integritatem coniectura proposita est, nihil adnotavimus.

Imo in margine enumerantur codices quorum plena est adnotatio; signo ‖ interposito eorundem lacunae notantur.

1) Cf. S. P. Tregelles apud Hornium, *Introduction* ed. XI, vol. IV, 1863 p. 258 sqq. 727 sqq.

2) Cf. I. B. Lightfoot apud Scrivenerum, *Introduction* ed. II, 1874 p. 319 sqq.

3) Cf. Tregelles apud Hornium p. 299-323 et in *Smith's Dictionary* s. v. *Versiones*.

4) Verba a nobis citata paucis exceptis ex appendice breviore textus volumini affixa (p. 571 sqq.) deprompta sunt, omissa plerumque formula praevia ‚*Some primitive error probable.*'

Evangelium Matthaei

I,9. *αχαζ* pr ℵ*BΣ..*, sc BΣ..] *αχας* pr ℵ*vel*b C, sc ℵC 18. *ιησ.χρ.* ℵCZΣ.. (et. Or*er*Tat*diat*)] om *ιησ.* it (et.d) vg syr*c* Ir*l* al : *χρ. ιησ.* B Or*l* 20. *μαριαν* B. 25. *ου*] om B*

II,13. *κατ οναρ εφανη* B. 22. *της ιουδ.* ℵBΣ.] pm *επι* CD..

III,12. *αποθηκην*] add *αυτου* B. 15. *αυτω* B. 16. *ανεωχθησαν (ηνε-* B) ℵ*B.] add *αυτω* ℵbCΣ.. (et. d)

IV,3. *ειπον* ℵb 16. *σκοτει* ℵ*CΣ (hi*s* -τι)..] *σκοτια* (D *τη σκοτεια*) ℵbBD 17. *μετανοειτε* et *γαρ*] om syr*c* Eus*ed* (*οτι ηγγ.*) 24. *και δαιμον.* ℵC*DΣ..] om *και* BC*.

V,1. *αυτω*] om B Or1/4 4. ante v. 5. D 88 it*pl* vg syr*c* Cl*vl* Or al] post ℵBCΣ.. it*s* syr*p*et*c* cop aeth arm Trt al 9. *οτι* ℵCD.] add *αυτοι* BΣ.. 11. *διωξουσιν* ℵΔΣ (D *διωξουσιν υμ. και ονειδισουσιν*)] *-ωσιν* BC.. | *ψευδομ.*] om D it*s* Or Lcf al 13. *αλα* pr ℵ*D, sc ℵB*z* 18. *αν* sc] om B* 22. *τω αδ. αυτ.* pr ℵ*B min*s* cdd*er*ap Aug cdd*am*ap Hier vg aeth Iust*vl* Trt*vl* Or al] add *εικη* ℵ*DΣ.. cdd*qd*ap Hier it syrr cop arm go Eus Ir*l* Cyp Lcf al | *ρακα* ℵ*D.] *ρακα* ℵbBΣ.. 28. *επιθυμ.* ℵ*.] add *αυτην* BD.. :: ℵbΣ. add *αυτης* 32. *και ο απολελ. γαμησας μοιχ.* B. : om *και ος* usq *μοιχ.* D it*s* cdd ap Aug 37. *εστω* ℵD..] *εσται* BΣ. 39. *σιαγονα* ℵΣ.] add (al pm) *σου* BD.. 46. *το αυτο* ℵBΣ..] *ουτως* DZ.

VI,1. *δε* pr ℵZΣ.] om BD.. | *εν ουραν.* ℵ*DZ.] *εν τοις ουραν.* ℵ*BΣ.. 4. *η* sc post *ελεημοσυνη* ℵ* 88 (D *η ελεημοσυνη σου η*)] ante ℵbBΣ.. (Δ om) 8. *ο πατηρ*] pm *ο θεος* ℵ*B sah 15. *ανθρωπ.* ℵD.] add *τα παραπτ. αυτ.* BΣ.. 21. *και*] om B 22. *εαν* ℵ.] add *ουν* BΣ.. 25. *φαγητε* ℵ.] add *η* (Σ.. *και*) *τι πιητε* BΣ.. 33. *βασιλ.* (B *τ. δικαιοσ. και τ. βασιλ. αυτου*) ℵ(B) it*s* am harl Eus (om *αυτου*)] add *του θεου* Σ.. it*pl* vg syrr Cyp al (Iust Cl al add *των ουρανων*, cop aeth add *αυτου*)

VII,8. *ανοιγεται* B. 9. *εστιν*] om B*. 13. *η πυλη* ℵb..] om ℵ* it*s* for Naass Cl*s* Or*er* 4 Eus Or*l* 1/2 Cyp Lcf al 14. *οτι* (B add *δε*) ℵ*B*.] *τι* ℵb *vl*et*c*BbCΣ.. | *η πυλη*] om min*s* it* pp (iidem fere qui v. 13) 18. *ενεγκ.* pr ℵ* *vl*B.] *ποιειν* ℵ**CZΣ.. | *ενεγκ.* sc ℵ*.] *ποιειν* ℵbet*c*.. 21. add *ουτος κτλ* C* 88 it*pl* vg syr*c* Cyp al 24. *τουτους*] om B*Σ*. 29. *γραμμ. αυτων* (C* om *αυτων*, add C*a*) et. C*b*] add *και οι φαρισ.* C* (post *γραμμ.*) 88 it*pl* vg syrr Eus 1/2

VIII,1. *καταβαντι δε αυτω* ℵ*Σ..] *-βαντος δε* (Z *και καταβ.*) *αυτου* ℵbBCZ. 5. 8. *εκατονταρχης* ℵ* 9. *εξουσιαν* CΣ..] add *τασσομενος* ℵB. 10. *ουδε κτλ* ℵCΣ..] *παρ ουδενι κτλ* B. 12. *εξελευσ.* ℵ*vl*.] *εκβληθησ.* ℵ* BCΣ.. 18. *πολλους οχλους* ℵ*CΣ..] *οχλον* B : *οχλους* ℵ* cop 22. *ο δε* ℵ.] add *ιησους* BCΣ.. 23. *το* ℵ*et*cΣ..] om ℵbBC. 34. *του* ℵC.] *τω* BΣ..

IX,4. *ιδων* ℵCDΣ..] *ειδως* B. 6. *εγερθεις* ℵCΣ..] *εγειρε* (D add *και*) BD. 9. *ηκολουθει* ℵD.] *-θησεν* BCΣ.. 10. *ιδου* ℵD.] pm *και* BCΣ.. 14. *νηστευομεν* ℵ*B min*s*] add *πολλα* ℵ*CDΣ.. :: ℵb add *πυκνα* 15. *νυμφιον* D (*νυνφ.*) it vg (*sponsi*) al 18. *εισελθων* ℵ*C*DΣ..] *εις προσελθων* ℵbB. :: ℵ*. *προσελθων* : C*b*. *τις προσελθων* 19. *ηκολουθει* ℵCD.] *-θησεν* BΣ..] 22. *ο δε* ℵ*D it*s*] add *ιησ.* ℵbBCΣ.. 26. *αυτη* BΣ..] *αυτης* ℵC. :: D. *αυτου* 27. *αυτω* ℵCΣ..] om BD. | *υιος* B.] *υιε* ℵC*DΣ.. 32. *ανθρωπον* CDΣ..] om ℵB. 34. om D it*s* Hil Iuv

X,3. *λεββαιος* D 122 k cdd*ni* ap Aug Hesy*lax* Or*l*] *θαδδαιος* ℵB min*s* it*t* vg sah cop Hier*vl* :: C*a* (* latet) Σ.. *λεββ. ο επικληθεις θαδδαιος* 13. *προς* CDΣ..] *εφ* ℵB. 14. *εκ* ℵC.] om BDΣ.. 16. *ο οφις* ℵ*Or 21. *επανα-*

ℵBCDZΣ || C 5,15-7,5. D 1,1-20. 3,8-16. 6,20-9,2. Z passim

στησεται B. 23. ετεραν (CDΣ. αλλην)] add καν (D εαν δε) εκ ταυτης (D εν τη αλλη) διωκωσιν (D -κουσιν) υμ. φευγ. εις τ. αλλ. D. it^{pl} vg^{s} arm Or Tat^{diat} 25. τω οικοδεσπ. et τοις οικιακ. B* | βεεζεβ. ℵB 28. φοβεισθε pr ℵC..] φοβηθητε BDΣ. | φοβεισθε sc ℵBC] φοβηθητε DΣ.. 32. ουρανοις ℵD..] pm τοις BCΣ. 33. δ αν ℵDΣ..] δε B. (C δ απαρν.) | ουραν.] pm τοις B. 42. απολητai ο μισθος D it^{pl}cop aeth Cyp

XI,4. ιωαννη ℵCZΣ..] ιωανει B* (b ιωανη) :: DΔ ιωαννει 5. και pr] om Z. 8. ιδειν post ανθρ. ℵ*] post εξηλθ. ℵ^{b}.. 9. ιδειν post προφ. ℵ*BZ.] post εξηλθ. ℵ^{c}CDΣ.. 19. εργων ℵB* 124 cdd^{qq} ap Hier syr^{p}et^{ct} cop aeth arm^{cdd}] τεκνων B^{c}CDΣ.. it vg syr^{c}et^{cm}arm^{ed} go Chr Hil 23. καταβιβασθ. ℵCΣ..] καταβηση BD.

XII,10. θεραπευσαι ℵDL] -πευειν BCΣ.. 11. εσται (D. εστιν)] om C*. 22. προσηνεγκαν κτλ B. 24. 27. βεεζεβ. ℵB 29. διαρπαση ℵDΣ.] -σει BC.. 31. αφεθησ. pr] add υμιν B. 32. ου μη αφεθη B 35. τα ℵCΣ.] om BD.. 44. και sc ℵ^{c}Z^{vl}.] om B^{c}DΣ.. 47. ℵ*(τις των μαθητων αυτου pro αυτω) CDΣ..] om ℵ*B. 49. χειρα (ℵ* -ραν) ℵ*D.] add αυτου ℵ^{a}BCΣΣ..

XIII,1. εκ (D it^{r} om εκ της οικ.) ℵZ.] om B. : απο CΣ.. 4. ελθοντα τα πετεινα B. 7. επνιξαν ℵDΦ] απεπν. BCΣΣ.. 16. υμων sc] om B. 17. αμην ℵ.] add γαρ BCDΣ.. 28. δουλοι] om B. 30. μεχρι ℵ^{b}CΣ..] εως BD : αχρι ℵ*et^{c}L | εις pr ℵBCΣ..] om D. | συναγετε B. :: D συνλεγεται 33. ελαλ. αυτ.] om D. 35. ησαιου ℵ*Φ 1 33 253 rus aeth^{cd} cdd^{pl} ap Eus et Hier Porphy$^{ap\ hier}$ Hom^{ed}] om ℵ^{b}BCDΣ.. cdd^{accur} ap Eus (Hier) it vg syrr cop arm al 36. φρασον ℵ^{c}CDΣ..] διασαφησον ℵ*B. 44. παντα] om B. 45. ανθρωπω] om ℵ*B. 52. ειπεν ℵB*CΣ..] λεγει B^{ms}D. 57. ιδια ℵZ.] om BD. :: C ιδια πατρ. αυτου : Σ.. πατρ. αυτου

XIV,3. φιλιππου] om D it^{g}vg Aug 13. πεζοι ℵZ.] πεζη BCDΣ.. 15. ουν ℵCZ.] om BDΣ.. 16. ο δε ℵ*D.] add ιησ. ℵ^{c}BCΣ.. 19. κελευσας B*(* -σατε) CDΣ..] εκελευσεν ℵZ. | λαβων BC^{a}Σ..] και λαβ. ℵC*. :: D ελαβεν 22. ηναγκ. ℵ*C*.] pm ευθεως ℵ^{b}BC^{b}Σ.. | το pr ℵCD..] om BΣ. 24. μεσον κτλ ℵCΣ.. it vg syr^{s} aeth (D ην εις μεσ. της θαλ. βασ.)] σταδιους κτλ BΦ syr^{a}et^{b}et^{d} cop arm 26. ιδοντ. δε αυτ. ℵ*.] και ιδοντ. αυτ. οι μαθητ. (Σ add αυτου) CΣ.. : οι δε μαθητ. ιδοντ. αυτ. ℵ*BD. 27. ελαλ. αυτ. ℵ*D.] add ο ιησ. post αυτ. CΣ.. : post ελαλ. ℵ*B 29. και ηλθεν BC^{vvl}.] ελθειν ℵ*C^{a}DΣ.. :: ℵ* ελθειν ηλθεν ουν 36. αυτον] om B*.

XV,4. ενετειλ. λεγ. ℵ*et^{ab}CΣ..] ειπεν ℵ^{ca}BD. 5. η την μητ. αυτ. CΣ..] om ℵBD it^{a} syr^{s} 6. νομον ℵ*et^{ab}C.] λογον ℵ^{ca}BD. :: Σ.. την εντολην 14. οδηγ. ειο. τυφλ. ℵ*et^{ab}CΣ..] τυφλ. ειο. οδηγ. ℵ^{ca}BDZ. | τυφλων ℵ^{ca}CZΣ..] om ℵ*et^{ab}BD. 22. εκραξεν ℵ*Z.] -ζεν ℵ*BDΣ :: C.. εκραυγασεν | υιος BD.] υιε ℵCZΣ.. 26. εξεστιν D.] εστιν καλον ℵBCΣ.. 27. γαρ] om B. 30. ‚order of the words uncertain' WH 31. τον οχλον ℵCDΣ*.] τους οχλους BΣ*.. | ακουοντας B. :: Σ ακουοντας και λαλουντας | κυλλ. υγ.] om ℵ 1 vv^{pl} | εδοξαζον ℵ.] -σαν BCDΣ.. 32. ηδη] om B. | νηστις ℵB^{b}Σ] νηστεις B*CD.. 37. σφυριδας D 38. ησαν] add ως B.

XVI,1. οι] om 1 33 124 al^{s} Or | επηρωτων ℵ*et^{ab}.] -τησαν BCDΣ.. 2s. οψιας κτλ CDΣ.. it vg syr^{b}et^{c} cop aeth Eus al] om ℵBΦ. cdd^{pl} ap Hier syr^{s} arm Or 8. ελαβετε CΣ..] εχετε ℵBD. 10. σφυριδας BD 12. των φαρισ. κ. σαδδ. pr ℵ* 33 (om κ. σαδδ.) it^{i} syr^{s}] των αρτων ℵ*B. it^{g} vg cop aeth :: CΣ.. του αρτου : D. om 17. τοις] om B. 20. διεστειλ. ℵB^{ms}CΣ..] επετιμησεν B*D cdd^{alq} ap Or it^{i} syr^{s} 21. ο ιησ. ℵ^{ca}CΣ..(Or^{ascr})] om ο B*D : ιησ. χρ. ℵ*B* cop :: ℵ^{ca} Or^{l} al om 22. λεγει αυτω επιτιμ. B

XVII,8. αυτον ιησ. B* :: ℵ ιησ. αυτον 9. εγερθη BD] αναστη ℵCΣ..

ℵBCDZΣ || Z passim

15. *πασχει* CD..] *εχει* ℵBZ^{vid}Σ. 17. *αποκρ. δε* BCDΣ..] *τοτε αποκρ.* ℵ^{c}Z. :: ℵ* (om *ο ιησ.*) *ο δε αποκρ.* 23. *αναστησεται* B. 24. *διδρ.* sc ℵ*D] pm *τα* ℵ^{c}BCΣ.. 25. *εισελθοντα* ℵ*et^{ab} (D *-οντι*)] *ελθοντα* ℵ^{ca}B. :: C *οτε ηλθον* : Σ.. *οτε εισηλθεν* | *τινος* B. 27. *σκανδαλιζωμεν* ℵLZ] *-σωμεν* BDΣ..

XVIII, 1. *εκεινη*] add *δε* B. 7. *εστιν* ℵD..] om BΣ. 10. *εν ουραν.* pr ℵD..] *εν τω* (33 om) *ουρανω* B 33 : om ΓΣ 1 13 al^{7} it^{a} sah Or al 12. *αφεις* et *πορευθεις* ℵΣ..] *αφησει* et *και πορ.* B. :: D *αφησιν* et *και πορευομενος* 14. *υμων* ℵD^{b}..] *μου* BΣ. :: D* *ημων* 16. *σεαυτου* ℵΣ.] *σου* BD.. 19. *παλιν* ℵDΣ.] add *αμην* B.. | *συμφωνησουσιν* ℵDΣ..] *-σωσιν* B.. 24. *προσηνεχθη* ℵΣ..] *προσηχθη* BD Or^{g} 25. *εχει* B. 26. *εκεινος* ℵ^{c}DΣ.] om ℵ*B.. 27. *εκεινου*] om B. 31. *γινομ.* (ℵ^{ca}D *γειν-*) ℵ^{ca}DL.] *γενομ.* ℵ*et^{ab} BCΣ.. 34. *ου*] om B. | *αυτω* ℵ*et^{ab}CΣ..] om ℵ^{ca}BD.

XIX, 3. *οι* ℵD..] om BCΣ. 4. *κτισας* B. 7. *απολυσαι* ℵDZ.] add *αυτην* BCΣ.. 9. *μη επι πορν.* ℵCZΣ..] *παρεκτος λογ. πορν.* BD. | *κ. γαμ. αλλ.* ℵCDZΣ^{a}..] om BNΣ^{evi} 1 4 it^{i} cop Or | *μοιχαται* ℵC^{b}DZΣ^{a}..] *ποιει αυτ. μοιχευθ.* BC^{a}NΣ^{evi} 1 4 it^{i} cop Or Aug | *μοιχ.* sine additam. ℵC^{b}D.] add *και ο απολελυμενην γαμησας* (C^{a}Σ. *γαμων*) *μοιχ.* BC^{a}ZΣ.. 11. *τουτον*] om B. 17. *τηρησον* ℵCΣ..] *τηρει* BD 18. *ποιας φησιν* ℵL] *λεγει αυτω ποιας* BCDΣ.. | *ειπεν* ℵCDΣ..] *εφη* BΦ 21. *λεγει* BΦ | *πτοχοις*] pm *τοις* BD. | *ουρανω* ℵZΣ..] *-νοις* BCD. 22. *νεαν.* ℵZ.] add *τον λογον* CDΣ.. : add *τ. λογ. τουτον* B. 24. *τρυπημ.* ℵ^{c}DZ..] *τρημ.* ℵ*B :: CΣ. *τρυμαλιας* | *εισελθ.* ℵCZΣ..] *διελθ.* BD. | *πλουσ.* ℵZ.] add *εισελθ.* BD. :: CΣ.. add *εισελθ.* in fine v. | *των ουραν.* Z.] *του θεου* ℵBCDΣ.. 28. *καθισεσθε* CD^{c}..] *καθησ.* ℵBD^{b}Σ.. :: Z. *καθεσθησεσθε* | *αυτοι* ℵDZ.] *υμεις* BCΣ.. 29. *η οικιας* ℵ*(*om)C*.] *οικιας η* ante *αδελφους* BC^{b}DΣ..

XX, 5. *δε* sc ℵCD.] om BΣ.. 8. *αποδος* ℵCZ.] add *αυτοις* BDΣ.. 9. *ελθοντες δε* B. :: D. *ελθ. ουν* 10. *ελθ. δε* (Σ. add *και*) ℵZΣ..] *και ελθ.* BCD. | *πλειονα* ℵC^{a}vel^{b}.. (D *πλειω*)] *πλειον* BC^{a}ZΣ. | *το ανα* ℵCΣ.] om *το* BD.. 14. *δε*] *εγω* B. 15. *η ουκ* ℵCΣ..] om *η* BDZ. 16. *εσχατοι* sc ℵBZ.] add *πολλοι κτλ* (cf 22, 14) CDΣ.. 17. *μελλων δε αναβ. εις.* B. | *δωδ.* ℵDZ.] add *μαθητ.* BCΣ.. 18. *εις θαν.* ℵ] *θανατω* CDZΣ.. :: om B aeth 19. *εγερθησ.* ℵC^{a}ZΣ.] *αναστησ.* BC^{a}D.. 20. *παρ* ℵCZΣ..] *απ* BD 21. *η δε ειπεν* B. :: Σ *η δε λεγει αυτω* 23. *η εξ* B. | *τουτο* CD.] om ℵBZΣ.. 24. *ακουσ. δε* ℵ^{c}Z.] *και ακουσ.* ℵ*BCDΣ.. 26. *εσται* pr ℵCΣ..] *εστιν* BDZ. 27. *ειναι υμων* B 30. *ελεησον* ℵD.] pm *κυριε* BZ. :: CΣ.. add *κυριε* | *υιε* ℵCDΣ.] *υιος* BZ.. (sim v. 31)

XXI, 2. *αγαγετε* ℵCZΣ..] *αγετε* BD. 6. *προσετ.* ℵZΣ..] *συνετ.* BCD 33 8. *εστρωσαν* sc ℵ*D.] *εστρωννυον* ℵ^{c}BCZΣ.. 12. *του θεου* CDΣ..] om ℵB. (sah cop aeth arm) 18. *επαναγαγων* ℵ*B*L] *επαναγων* ℵ^{c}B^{a}CΣ.. :: D *παραγων* 24. *δε*] om Z. 25. *παρ* ℵCDΣ..] *εν* BΣ. 28. *προσελθων* ℵ*Z.] pm *και* ℵ^{c}BCDΣ.. | *αμπελ.* ℵC^{a}DΣ.] add *μου* BC^{a}Z.. 29. *ου θελω κτλ* et v. 30 *εγω κτλ* ℵCDZΣ..] *εγω* (Φ arm *υπαγω*) *κτλ* et v. 30 *ου θελω κτλ* (Φ *υστερον δε*) BΦ min^{3} cop syr^{c} aeth^{a}arm 31. *ο πρωτος* ℵCLΣ.. it^{a} vg^{pl} syr^{abc} aeth^{g} Hipp^{g} Eus Chr Hier] *ο υστερος* B (4 *ο δευτερος*) :: DΦ min^{3} Hipp^{g} Hil *ο εσχατος* (it^{a} am fu al^{e} Aug *novissimus*, sim syr^{c} cop aeth^{a} arm) : *, λέγουσιν αὐτῷ Ὁ πρῶτος perhaps a primitive interpolation* W 32. *ου* ℵCΣ..] *ουδε* B. :: D it^{a} om 44. om D 33 it^{a} Ir^{l} Or Eus] *και ο κτλ* (cf Lc 20, 18) ℵBCZΣ.. 45. *ακουσ. δε* ℵZ.] *και ακουσ.* BCDΣ..

XXII, 10. *νυμφων* ℵB*L] *γαμος* (C *αγ-*) B^{ms}CDΣ.. 20. *ο ιησ.* DZ.] om ℵBΣ.. :: C *ο δε λεγει* 30. *θεου* ℵΣ.(al^{pl} *του θεου*)] om BD. 32. *θεος νεκρων* ℵD.] pm *ο* B. :: Σ.. pm *ο θεος* 37. *τη* pr ℵ*DZ.] om ℵ^{c}BΣ.. 39. *ομοιως* B

ℵBCDZΣ || C 17,26-18,28. 22,21-23,17. Z passim

XXIII,4. *βαρεα* (ℵ pm *μεγαλα*) ℵL.] add *και δυσβαστακτα* (D* *αδυσβ.*) BDΣ.. 19. *τυφλοι* ℵDZ.] pm *μωροι και* BCΣ.. 21. *κατοικουντι* ℵB.] *-κησαντι* CDZΣ.. 23. *ταυτα* ℵD..] add *δε* BCΣ.. 24. *οι* ℵ*et*c(* *διυλιζονται*)D*Σ..] om ℵ*vel**BD*L 26. *ποτηρ.* D.] add *κ. τ. παροψ.* ℵBCΣ.. 27. *ομοιαζετε* B 1 32. *πληρωσατε* ℵB*CΣ..] *-σετε* B*. :: D. *επληρωσατε* 37. *αυτης*] om B*. 38. *ερημος* ℵCDΣ..] om BL it[1] cop[s] Or 1/3 Cyr[s]

XXIV,3. *ειπον* L. 16. *επι* ℵZ..] *εις* BDΣ. 21. *ουκ εγεν.* ℵD.] *ου γεγονεν* BZΣ.. 24. *πλανηθηναι* ℵD.] *πλανασθαι* LZ. : *πλανησαι* BΣ.. 29. *εκ* ℵD.] *απο* BΣ.. 30. *κοψονται* ℵ*.] pm (D. add) *τοτε* ℵ*BDΣ.. 31. *μεγαλης* ℵ.] pm *φωνης* BΣ.. :: D. pm *και φωνης* | *ακροων* sc] pm *των* B. 36. *ουδε ο υιος* ℵ*et*cbBΦ min[3] cdd[q] ap Hier it[pl] vg[edd] syr[d] aeth arm Or[1] Hil al] om ℵ*cΣ.. cdd[sr], Adamantii et Pierii[1] ap Hier cdd[sr vel] ap Amb it[2] vg[pl] (et. am al) cop syr[h]et[c] Bas al 37. *δε* ℵΣ..] *γαρ* BD. 38. *ημεραις* ℵΣ..] add *εκειναις* BD 39. *εσται και* ℵΣ..] om *και* BD. 48. *δουλος* ℵ*.] add *εκεινος* ℵ*BCDΣ..

XXV,1. *του νυμφιου* (C *τω νυμφιω*) ℵBCZ..] add *και της νυμφης* DΣ. 3. *λαμπ.* ℵ.] add *αυτων* (al *εαυτ.*) BCDZΣ.. 9. *ουκ* ℵAZ.] *ου μη* BCD.. 16. *εποιησεν* ℵ*A*..] *εκερδησεν* ℵ*A*BCD. | *ταλαντα* sc] om B. 17. *ωσαυτ.* ℵ*C*.] add *και* ℵ*BC[b]D.. 41. *το ητοιμασμ.* et. Or[cr] et[1] 3/5 Trt 1/2] *ο ητοιμασεν ο πατ. μ.* D 1 22 it[pl] Iust Hom[ci] (hi[2] om *μου*) Cl (*ο ητ. ο κυρ ος*) Ir[1] Trt 1/2 (*deus* pro *ο πατ. μ.*) Or[1] 3/5 Cyp al 42. *εδιψησα*] pm *και* B.

XXVI,7. *πολυτ.* ℵAD.] *βαρυτ.* B.. 15. *αργυρια* (A *αργυρα*)] *στατηρας* D it[s] Or[1] Eus 20. *μαθητ.* ℵA.] om BD.. 27. *και* sc ℵBAD .] om CZ. 28. *διαθ.* ℵBZ.] pm *καινης* ACD.. 36. *εως ου* B..] om *ου* ℵC. :: A *εως ου αν* : D. *εως αν* 39. *προελθων* B. | *πατερ* L.] add *μου* ℵBACD.. 42. *λεγων*] om B it[1] 45. *το* ℵAD..] om BC. | *ιδου*] add *γαρ* B. 53. *λεγιωνων* (*-ε-* ℵ*B*DL : *-ε-* ℵ*B*AC..) ℵ*AC.] *-νας* (D* *λεγεωνης*, D[d] *-εωνας*, ℵ[c] *-αιωνας*) ℵ*BD.. 58. *μακρ.* ℵC.] pm *απο* BAD.. 59. *θανατωσουσιν* AC[vt]D..] *-ωσωσιν* ℵB.. 61. *αυτον*] om B. 63. *αποκρ.* ACD..] om ℵ* (* om *ειπ. αυτω* v. 62 usq *αρχιερ.* v. 63) BZ. 71. *αυτον* pr AC..] om ℵBZ.. :: D. *εξελθοντος δε αυτου* | *ουτος* ℵBD sah] pm *και* AC.. 73. *ομοιαζει* D it[s] (*similis est*)

XXVII,2. *πειλ.* (ita B, ℵAC.. *πιλ.*) ℵB.] pm *ποντιω* AC.. 3. *παραδους* B. 4. *αθωον* ℵB*AC..] *δικαιον* B*[mg]L vv[pl] Or[s] Cyp Lcf al 10. *εδωκα* ℵ. 24. *κατεναντι* BD | *τουτου* BD.] pm (A. add) *του δικ.* ℵA.. 28. *ενδυσ.* ℵ*et*cbA..] *ενδυσ.* ℵ*cBD. 29. *ο βασιλ.* ℵA..] *βασιλευ* BD. 31. *εκδυσαντες κτλ* (sed L *και ενεδ.*) ℵL 33] *εξεδυσαν κτλ* BAD.. 32. add *εις απαντησιν αυτου* D. 34. *πειν* bis (ℵ* *πιν*) D 35. *βαλοντες* ℵAD.] *βαλλ.* B.. 40. *θεου* B. | *και καταβ.* ℵAD.] om *και* B.. 41. *ομοιως* ℵA.] add *δε και* D.. : add *και* B. 42. *πιστευσωμεν* ℵ..] *-σομεν* BD.. : A. *-ευομεν* 43. *τω θεω* B Eus 1/2 46. *ανεβοησεν* ℵAD..] *εβοησεν* B. | *ηλει ηλει* D.] *ηλι ηλι* A.. : *ελωι ελωι* (B *-ει*) ℵB. | *λαμα ζαφθ.* D. 49. *ειπαν* (D *-πον*) BD. | *αυτον* AD.. it vg (exc[s]) syr[h]et[c] cop arm go Or Eus Hil Hier Aug] add *αλλος κτλ* ℵBCL unc[s] min[s] vg[s] syr[s] aeth Chr Cyr al 51. *ανωθεν* ℵ.] pm *απ* (AD. *απο*) BACD.. 54. *εκατονταρχης* ℵD Or]*-ρχος* BAC... | *θεου υιος* ℵ*AC..] *υιος θεου* BD. :: ℵ* *υιος ην του θεου* 56. *μαρια* pr (ℵ* om *μαρ. η μαγδ. και*) ℵ*BAD..] *μαριαμ* C. | *ιωσηφ* ℵ*et*D*.] *ιωση* BAC.. :: D* *ιωσητος* 57. *εμαθητευθη* ℵCD.] *-τευσεν* BA.. 59. *σινδονι*] pm *εν* BD. 61. *μαριαμ* ℵBC.] *μαρια* AD.. 65. *εφη* B..] add *δε* ℵACD..

XXVIII,1. *μαριαμ* ℵC.] *μαρια* BAD.. 6. *εκειτο* ℵB.] add *ο κυριος* ACD.. 7. *ειπον* (ℵ* *ειπα*)] , *perhaps a primit. error for εἶπεν* ' H 11. *απηγγ.* ℵD.] *απηγγ.* BAC.. 14. *επι* ℵAC..] *υπο* BD. 15. *αργυρια* ℵ*B*] pm *τα* ℵ*cB*..|

ℵBA (inc 25,6) CDZΣ (usq 25,6) || C 24,10-45. 25,30-26,22. 27,11-46. D 27,2-12. Z passim

εφημ. ℵ.] διεφημ. BACD.. | σημ. ℵA..] add ημ. BD. 18. γης ℵA..] pm της BD. 19. πορευθ. ℵA..] add ουν B. :: D πορευεσθαι νυν μαθητ. | βαπτιζοντες ℵA..] -σαντες BD

Evangelium Marci

I, 1. χριστου ℵ* 28 255 Ir1/3Or5 Bas al] add υιου (A.. υιου του) θεου ℵ*BAD.. 2. εγω ℵA..] om BD. 4. και] om B. 7. μου sc] om B Or1/2 8. υδατι ℵB.] pm εν AD.. | εν πνευμ. ℵAD..] om εν B. 9. και pr] om B 11. φωνη ℵ*D.] add εγεν. ℵ*BA.. 14. μετα δε ℵA..] και μετα BD. 15. οτι ℵ*.] pm και λεγ. B. : pm λεγων ℵ*AD.. 21. εδιδ. post σαββ. ℵLΦ.] post συναγ. BAD.. :: C. ante τοις σαββ. | εις τ. συναγ. ℵCLΦ.] pm εισελθων BAD.. 24. οιδαμεν ℵ.] οιδα BACD.. 25. ο ιησ. (D. om) ℵ*A3] add λεγων ℵ*BA*CD.. 27. αυτους ℵB.] προς εαυτ. ACD.. 29. εξελθοντες ηλθον ℵAC..] εξελθων ηλθεν BDΦ. (D εξελθων δε εκ τ. συναγ. ηλθεν) 32. εδυ ℵAC..] εδυσεν BD 28 34. αυτον ℵ*AD..] add χριστον (ℵ*. pm τον, C τον χρ. αυτον) ειναι ℵ*BC.. 35. και απηλθεν] om B. 40. και γονυπετ. ℵ.] κ. γονυπ. αυτον AC.. :: om BD. 41. οργισθεις D it2 45. την] om B (it2 om την και)

II, 1. εν οικω ℵBD.] εις οικον AC.. 7. οτι B min1 8. ουτως] om B it2 9. εγειρου B. | και αρον ℵBA..] om και CD. | υπαγε (D. add εις τον οικον σου) ℵD.] περιπατει BAC.. 12. λεγοντας] om B it1 :: D και λεγειν 13. εις ℵ*] παρα ℵ*.. 14. λευειν ℵ*B.] λευιν C..(ℵ* λευει, A. λευι): ιακωβον DΦ it6 16. και γραμμ. τ. φαρ. και ιδ. ℵL.] και οι γραμμ. και οι φαρισ. ιδ. (D και ειδαν) AC(D).. : και οι γραμμ. των φαρισ. ιδ. B 124 | ησθιεν ℵD.] εσθιει B. :: AC.. (om οτι) αυτον εσθιοντα | και πινει AC..] om ℵBD. 18. μαθηται tr ℵBC*.] om C*D.. :: A om κ. οι μαθ. των φαρ. | μαθηται qu] om B min2 22. απολλ. κ. οι ασκ. B cop] εκχειται (om D it5) κ. οι ασκοι απολ. ℵAC(D).. :: L εκχειται και οι ασκοι | ασκοι (v. ante) sine additam. D it4] add αλλα οιν. νε. εις ασκ. καιν. ℵ*B : add praeterea βλητεον ℵ*AC.. 23. παραπορ. ℵA..] διαπορ. BCD | οδοποιειν B. :: D. ηρξαντο τιλλειν τ. σταχ. 26. πως] om BD

III, 2. εν τοις ℵCD.] om εν BA.. | θεραπευει ℵ.] -σει BACD.. 4. αγαθον (D pm τι) ποιησαι ℵD(it4)] αγαθοποι. BAC.. 5. τ. χειρα B.] add σου ℵACD.. 6. εποιησαν ℵC.] εδιδουν B. : εποιουν A.. :: D ποιουντες 7. εις D.] προς ℵBAC.. | ηκολουθησαν ℵC.] -σεν BA.. (post ιουδ. ℵC. : post γαλιλ. BA..) :: D. om 8. ποιει BL 11. λεγοντες ℵD.] -τα BAC.. 12. ποιωσιν B*D.] ποιησωσιν ℵB*AC.. 14. δωδ. (D. post ωσιν) AC*D..] add ους κτλ ℵBC*vi. 17. ονοματα ℵAC..] ονομα BD. 18. λεββαιον D it5 20. οχλος ℵ*C..] pm ο ℵ*BAD. | μητε ℵCD..] μηδε BA. 22. βεεζεβ. B 25. σταθηναι ℵAC..] στηναι B. :: D σταναι 26. εμερ. και ου ℵ*C*vi.] και μεμερ. ου AC*.. : και εμερ. (ℵ* retinet και) ου ℵ*BL : D μεμερισται εφ εαυτον ου 29. εσται ℵD.] εστιν BAC.. 31. ερχεται ℵD.] -ονται BAC.. 32. κ. αι αδελφαι σου AD..] om ℵBC. 33. μου sc] om BD arm 35. ος B.] add γαρ ℵACD.. | τα θελημματα B

IV, 5. οπου] pm και B :: D it6 και οτι 6. εκαυματισθησαν BD it2 (D et. εξηρανθησαν) 8. αυξανομενον ACD.] -να ℵB :: Σ.. αυξανοντα | εις ter ℵC*.] εν ter AC*D.. : εις et bis εν BL 9. add και ο συνιων συνιετω D. 10. ηρωτουν ℵC] -των (D επηρ-) BAD. :: Σ.. ηρωτησαν 11. εξωθεν BΣ | παντα ℵD.] pm τα BAC.. 15. εν αυτοις ℵC.] εις αυτους B. : εν τ. καρδ. αυτ. D.. :: A. απο της καρδιας αυτων 16. ομ. εισιν ℵC.] εισιν ομ. BA.. : om ομοιως D. 18. επι ℵC.] εις BAD.. 20. εν sc (om C*vi) et tr] om B

ℵBACD || C Mt 28,15-20. Mc 1,1-17.

min^{pc} 21. *επι* B^{a}ACD..] *υπο* ℵB^{a}ΣΦ 33 22. *τι* ℵAC..] om BD. 28. *πληρης* (B -ρες) *σιτος* (D pm *o*) BD] *πληρη σιτον* ℵAC^{a}.. :: C^{vid}Σ min^{3} *πληρης σιτον* (*probably right* H) : 124 al^{5} *πληροι σιτον* 32. *κατασκηνοιν* B^{a} 36. *δε* AC^{a}D..] om ℵBC^{a}. | *ησαν* ℵDΔ] *ην* BAC.. 40. *ουτως* AC..] om ℵBD. | *πως ουκ* AC..] *ουπω* ℵBD.

V, 1. *γερασηνων* ℵ^{a}BD it vg] *γεργεσηνων* ℵ^{c}L (Or) :: AC.. *γαδαρηνων* 2. *ευθυς*] om B. 6. *αυτω* ℵD..] *αυτον* BAC. 9. *μοι*] add *εστιν* B. :: D *εστιν μοι ον. λεγ.* 23. *παρακαλει* ℵAC.] *παρεκαλει* BD.. :: D it^{g} *παρακαλων* 33. add *διο πεπoιηκει λαθρα* D. 34. *θυγατηρ* BD

VI, 2. *δυναμ.* ACD..] pm *αι* ℵB. | *γινονται* (D *γεινωνται*) ACD..] *γινομεναι* ℵB. 9. *ενδυσησθε* (ACD -*θαι*) ℵACD..] *ενδυσασθαι* (B^{a} -*θε*) B. (LΣ. *ενδεδυσθαι*) 14. *ελεγον* B. :: D *ελεγοσαν* 20. *ηπορει* ℵBL cop] *εποιει* ACD.. 22. *αυτης* (om 1 al) *της* AC..] *αυτου* ℵBD. 23. *οτι ο* ℵAC..] om *o* B. :: D *ει τι αν* | *αιτησης* ℵ.] pm (A. add) *με* BAC^{a}(* latet)D.. 29. *αυτον* ℵ 346] *αυτο* BACD.. 30. *εδιδ.* ℵ^{c}C^{a}.] pm *οσα* ℵ^{c}BAC^{b}D.. 32. *τω πλ.* A..] *εν τω πλ.* (post *απηλθ.* ℵB.) ℵ(om *τω*)B. :: D. *και αναβαντες εις το πλοιον απηλθ. εις ερ. τοπ. κατ ιδ.* 33. *εγνωσαν* B^{a}D. | *αυτους* SC] om BD. | ℵ. *συνηλθον αυτου* D. 35. *γινομ.* (D *γειν-*) ℵD] *γενομ.* BA.. | *προσελθ.* ℵAD. (sed add *αυτω* ante *λεγ.* A, post *λεγ.* D.)] add *αυτω* ℵ^{c}B.. 36. *εγγυστα* D it vg 37. *δωσωμεν* ℵD.] *-σομεν* BA. :: Σ.. *δωμεν* 39. *ανακλιναι* B^{a}AD..] *-κλιθηναι* ℵB^{a}. 43. *κλασματων* ℵΦ] *-ματα* BLΔ :: AD.. *κλασματων δωδεκα κοφινους πληρεις* | *κοφινων* ℵBΦ] *-νους* LΔ :: AD.. V. supra 47. *ην*] add *παλαι* D. 51. *εκ περισσου* (D 81 *περισσως*) A(D)..] om ℵB. 56. *πλατειαις* D.

VII, 3. *πυκνα* ℵ it^{q} vg cop go (syr^{h}et^{vt} *sedulo*, aeth *intense*)] *πυγμη* (D *πυκμη*) BAD.. it^{q} (*pugillo*, a *momento*, b *subinde*) syr^{cm} Or 4. *ραντισωνται* ℵB. | *χαλκιων* ℵBLΔ min^{3} cop] add *και κλινων* AD.. 6. *αγαπα* D it^{g} 8. *ανθρωπων* ℵB.] add *βαπτισμους* (A -*σμου*) *κτλ* A(om *αλλα*)Σ.. (sim D.) 9. *στησητε* D. 13. add *τη μωρα* D. 17. *τον οικον* ℵ.] om *τον* BA.. :: D 81 *την οικιαν* 19. *οχετον* D (it vg *in secessum*) 24. *τυρου* D. (Or)] add *και σιδωνος* ℵBA.. | *ηθελησεν* ℵ.] *ηθελεν* BAD.. | *ηδυνασθη* ℵB.] *-νηθη* AD.. 25. *εισελθ.* ℵ.] *ελθουσα* BAD.. 26. *συροφοιν.* ℵA.] *συρα φοιν.* B.. :: D *φοινισσα* 28. *κυριε αλλα* D it^{d} 35. *ευθυς* ℵ.] om BAD.. 37. *και τους*] pm *ως* B cop

VIII, 2. *ημεραις τρισιν* B | *μοι*] om B cop^{s} :: D *ημεραι τρεις εισιν απο ποτε ωδε εισιν* (sim it^{pl}) 3. *νηστις* ℵ.] *νηστεις* BAD.. | *ηκασιν* ℵAD.] *εισιν* B. :: al^{pl} *ηκουσιν* 7. *παρεθηκεν* ℵ*] *ειπεν κτλ* (C 33 *παραθετε*) ℵ^{c}BC.. :: A.. *ειπεν παραθεναι* (A -*τεθηναι*) *και αυτα* :: D *και αυτους εκελευσεν παρατιθεναι* (N2 *ειπεν παραθεναι αυτοις*) 8. *σφυριδας* ℵA^{a}D 10. add *αυτος* B :: D *αυτος ανεβη* 12. *υμιν*] om BL 16. *εχουσιν* B. :: D *ειχαν* 19. *και* ℵCD.] om BA.. 20. *οτε και* ℵ.] *οτε δε* AD.. : *οτε* B. :: C. *οτε δε και* | *σφυριδ.* D | *και λεγ.* ℵ.] *οι δε ειπον* AD.. :: *και λεγ. αυτω* BC. 22. *βηθσαιδαν* D it^{g} go 25. *ενεγκειν* BL | *δηλαυγ.* ℵ^{c}C.] *τηλαυγ.* ℵ^{c}BAD.. 26. *μη* (ℵ* : *μηδε* ℵ^{c}B.) *εις κτλ* ℵBL 1^{e} 209 cop] *μηδενι κτλ* D (pm *υπαγε εις τον οικον σου και*) it^{g} : *μηδε εις τ. κωμ. εισελθης μηδε ειπης τινι εν τη κωμη* AC..(var al) 34. *οστις* AC^{a}..] *ει τις* ℵBC^{a}D. | *ακολουθειν* C^{a}D..] *ελθειν* ℵBAC^{a}. 35. *ψυχ. αυτ.* (D^{b} *εαυ-*) pr] *εαυτου ψυχ.* B Or | *ψυχ. αυτ.* SC ℵBAC^{a}.] *εαυτ. ψυχ.* C^{b}.. :: D^{b} *αυτην* (D^{a}. om *ος δ αν απολ. τ. ψυχ. αυτ.*) | *εμου και*] om D it^{d} aeth arm Or 36. *ωφελει* ℵB.] *-νησει* ACD.. | *ανθρωπον* ℵ^{a}B.] pm *τον* AC^{a}D. :: ℵ^{c}C^{b}.. *ανθρωπος*

IX, 8. *αλλα* AC..] *ει μη* ℵBD. | *μεθ εαυτ.*] post *ειδον* B. 9. *απο*] *εκ* BD. 11. *οι φαρισ. και* ℵ.] om BACD.. 12. *ελθων* D.] pm *μεν* ℵBAC..|

ℵBACD || C 6,32-8,5.

αποκατιστανει B* :: ℵ*D αποκαταστανει | εξουθενωθη ℵAC..] -δενηθη BD 81 (NΣ -θενηθη) 18. ρησσει (D ρασσει) ΝD] add αυτον BAC.. 23. δυνη (ℵ*AC.. δυνασαι) ℵ*BC*LN*ΔΣ 1 al³ k* cop aeth arm] add πιστευσαι AC^bDN^mg.. it (exc k*) vg go syr^hpet^o 24. ελεγεν ℵBA*C*.] pm μετα δακρ. A*C^bD.. 25. ο οχλος ℵA..] om ο BCD.. 29. προσευχη ℵ*B k Cl^vt] add και νηστεια ℵ^cbACD.. 30. επορευοντο B*D. 37. εν] om D. | τ. παιδ. τουτ. ℵC.] τ. τοιουτ. παιδ. BAD.. 38. ος ουκ ακολ. ημ. (D μεθ ημων) AD..] om ℵBC. | οτι ουκ ηκολ. ημ.] om D. 41. μου ℵ*C^bD..] om ℵ*BAC*. 43. σκανδαλιση ℵB.] -λιζη ACD.. 47. σε ℵB.] σοι ACD.. | την] om B. | γεενναν ℵBD.] add του πυρος AC.. 49. πασα γαρ κτλ D it^k | αλισθησ. ℵB.] add και πασα κτλ AC.. (D v. supra) 50. αλα pr LΔ, sc ℵ*LA

X,2. προσελθ. οι (οι ℵC. : om BA..) φαρισ.] om D it^a 6. αυτους (om D.) ℵBC.] add ο θεος AD.. 7. μητ. αυτου (ℵ. : D εαυτου : om BAC..) ℵB 48^vtgo] add και προσκολλ. προς την γυν. (AC. τη γυναικι) αυτ. ACD.. 13. επετιμων τ. προσφερ. AD..] επετιμησαν αυτοις ℵBC. 19. μη μοιχ. (ℵ* om) μη φον. A..] μη φον. μη μοιχ. ℵ*BC. : μη μοιχ. μη πορνευσης D k | σου sc ℵ*C.] om ℵ*BAD.. 21. τοις ℵCD.] om BA.. 24. δυσκολ. εστ. ℵBA k cop^ed] add τ. πεποιθ. επι (D add τοις) χρημ. ACD.. 25. της bis B..] om ℵACD.. 26. εαυτους AD..] αυτον ℵBC. 27. αδυν. εστ. παρα δε τω θεω δυν. D it^a(sim it^a aeth) | τω] om B min^2 29. ενεκεν sc] om ℵB*. 30. ος δε κτλ D it^a | μητερας B..] -ρα ℵ*(* om οικιας usq διωγμων) ACD. 31. οι εσχ. BC..] om οι ℵAD.. 35. υιοι] pm δυο BC cop 36. με ποιησω ℵ*B arm] om με (D om et. τι θελ.) CD. :: ℵ^cb vtL με ποιησαι : A.. ποιησαι με 37. σου sc ℵL(AC.. εξ ενωνυμων σου)] om BD. 43. εσται BAD..] εστω ℵC. 44. υμων AC^bD..] εν υμιν ℵBC*. | γενεσθαι AC^b..] ειναι ℵBC*D. 47. εστ. ο ναζαρ. B 51. κυριε ραββει D it^k 52. ο δε ℵ*et^cbACD..] και ο ℵ^ccB.

XI,1. και εις βηθαν. D it^plvg Or] εις (A 81 pm και) βηθφ. (B* βηδφ., B^b. βηθσφ.) και (ℵC. add εις) βηθαν. ℵBAC.. | το ελαι. B (Σ το καλουμενον ελαι.) 2. ουπω post ανθρ. ℵC.] post ουδ. B.(A ουδ. πωποτε ανθρ.) :: Σ. ante ουδ. : D.. om | κεκαθικεν (D. -θηκεν) AD..] εκαθισεν ℵBC. 3. αυτ. αποστ. παλ. ND.] om παλιν AC*.. : αποστ. παλ. αυτ. B :: C* αυτ. παλ. αποστ. 4. τον ℵC.] om BAD.. | την ℵACD..] om B. 11. οψε ℵC.] οψιας BAD.. | της ωρας] om B 18. εξεπλησσοντο ℵ.] -σετο BACD.. 19. εξεπορευετο ℵCD..] -οντο BA. 31. ουν ℵBC*D..] om AC*. 32. λαον AD..] οχλον ℵBC. | ηδεισαν D 81 it^pl arm

XII,4. εκεφαλιωσαν ℵBL] -λαιωσαν ACD.. | ητιμασαν ℵB.] -μησαν D :: AC.. απεστειλαν ητιμωμενον 5. αποκτεννυντες B(ℵ* -κτινυντες) 9. τι B.] add ουν ℵACD.. 14. επικεφαλαιον D. 15. ιδων (D ειδων) ℵ*D.] ειδως ℵ*BAC.. 23. οταν αναστωσιν (Φ οταν ουν αναστωσιν εν τη αναστασει) AΦ.. it^pl vg syr^c arm go] om ℵBCD. it^a sah cop syr^h 25. αγγελοι] pm οι B Or | εν τοις ℵCD..] pm οι BA.. 27. ο θεος ℵAC..] om ο BD. 28. ιδων ℵ*CD.] ειδως ℵ*BA.. 30. της pr] om BD*X | ισχ. σου ℵB. sah cop] add αυτη πρ. εντ. AD.. 31. αυτη (ℵ add εστιν) ℵB. sah cop] ομοια αυτη (A* vtαυτης) A.. :: D ομοια ταυτη 32. και pr] om B. 33. της pr] om B. | και των θυσ. ℵ.] και θυσ. BAD.. 34. ει (ℵ^ccΔ post βασιλ.)] om ℵ*et^cbL 36. ο] om BD | καθισον B | υποποδιον ℵA..] υποκατω BD. 40. κατεσθοντες B | χηρων] add και ορφανων DΦ. it^pl syr^d 41. απεναντι B. 43. βεβληκεν X..] εβαλεν ℵ*(* -λλ-)BAD..

XIII,2. αφεθη A..] add ωδε ℵBD. | καταλ.] add και δια κτλ D it^pl Cyp 7. ακουσετε (cf Praem. p. X n. 5) Φ : ακουητε B 15. δε] om B. :: D. και ο επι | καταβ. ℵB.] add εις τ. οικ. AD.. | τι αραι B. 22. δε

ℵBACD || C 12,30-13,19.

ℵC] *γαρ* BAD.. | *ποιησ.* DΦ.] *δωσ.* ℵBAC.. 27. *εκλεκτ.* D.] add *αυτου* ℵBAC.. 28. *αυτης* post *οταν* X..] post *κλαδος* ℵBACD. 31. *μη*] om BD* 32. *αγγελος* B 33. *αγρυπν.* BD.] add *κ. προσευχ.* ℵAC.. | *εστιν*] om D a

XIV,3. *τον αλαβ.* ℵ*AD..] *την αλαβ.* ℵ*BC. (Φ. *το αλαβ.*) 4. *οι δε μαθητ. κτλ* D. 5. *ενεβριμουντο* ℵC*] *-μωντο* BAC*D.. 7. *δυνασθε* ℵ*] add *αυτοις* CD. : add *αυτ. παντοτε* ℵ*B. :: A.. add *αυτους* 18. *των εσθιοντων* B (sim sah cop) 20. *τρυβλ.*] pm *εν* BC*vt 31. *απαρνησωμαι* ℵ..] *-σομαι* BACD. | *δε*] om B. 39. *τον αυτ. λογ. ειπ.*] om D it[a] 40. *υποστρ.* AC..] *ελθων* D it[a] : *παλιν ελθων* ℵB. | *παλιν* AC..] om ℵBD. 41. *το* sc ℵB..] om ACD. 42. *εγγισεν* ℵC] *-κεν* BAD.. 43. *ο* (D. om) *ισκαρ.* (D *σκαριωτης*) AD.] om ℵBC.. | *και πρεσβ.* ℵ*A.] *και των πρεσβ.* ℵ*BCD.. 46. *επεβαλαν* ℵB 47. *τις* (D *και τις* pro *ει δε τις*) BCD..] om ℵA. 49. *εκρατει* (om *-τε*) B 51. *και εις τις νεαν.* A..] *και νεαν. τις* ℵBC. :: D. *νεαν. δε τις* 53. *συνερχ.* ℵD.] add *αυτω* BA.. :: C add *προς αυτον* 58. *αναστ. αχειροπ.* D it[a] 60. *τι*] *οτι* B 68. *και αλεκτ. εφων.* ACD..] om ℵB 17[evv]c cop 69. *ειπεν* B. 72. *φων. δις* AC*..] *δις φων.* B. :: ℵC[vid]. om *δις*

XV,1. *ετοιμ.* ℵCL] *ποιησ.* BA.. :: D. *εποιησαν* (sequ. *και δησαντες*) | *των* sc ℵD.] om BA.. :: C *των γραμμ. και πρεσβ.* 4. *αυτον* ℵ*.] add *λεγων* ℵ*.. 6. *ον παρητ.* ℵ*B*A] *ονπερ ητ.* ℵ*B[b]C.. :: D. *ον αν ητ.* 8. *αναβας* ℵ*BD.] *-βοησας* ℵ*AC.. | *εποιει* ℵB.] pm *αει* ACD.. 10. *οι αρχιερ.*] om B. 12. *θελετε* AD..] om ℵBC. | *ον λεγ.* ℵC..] om AD. : om *ον* B 20. *τα ιδια ιμ. αυτ.* ℵ min[1]] *τα ιμ. τα ιδια* A.. :: *τα ιμ. αυτου* BCΔ :: D *τα ιματια* | *σταυρωσ.* (*-σωσιν* ℵB..) ℵD.] add *αυτον* BAC.. 22. *μεθερμηνευομενον* ℵCD..] *-νος* BAN 25. *εφυλασσον* D it[a] 28. om ℵBACD.] *και επληρ. κτλ* (cf Lc 22,37) L.. 29. *τρισιν* AD.] pm *εν* ℵBC.. 34. *λεμα* ℵC.] *λαμα* BD. :: A.. *λιμα* | *ο θε. μου* sc] om B | *ωνειδισας* D c 35. *παρεστωτων* ℵD.] *παρεστηκοτων* C.. : *εστηκοτων* B :: A *εκει εστηκοτων* 36. *και*] om E. 39. *ουτως* ℵB.] add *κραξας* AC.. :: D *ουτως αυτον κραξαντα και εξεπνευσεν* | *υιος ην θεου* AC..] *υι. θε. ην* ℵB. :: D. *θε. υι. ην* 40. *μαριαμ η μαγδ.* BC 1. 42. *προσαββ.* ℵ*C.] *προς σαββ.* B[b]A.. :: D *πριν σαββ.* 43. *ο απο*] om *ο* D. 44. *εθαυμαζεν* ℵD.] *-σεν* BAC.. | *ηδη* BD. 46. *κατεθηκεν* (A *καθηκεν*) AC*..] *εθηκεν* ℵBC*D.

XVI,2. *τη*] om B 1 | *των σαββ.* ℵB.] om *των* AC.. :: D *σαββατου* | *μνημα* ℵ*C* Hes[hr]] *-μειον* ℵ*BAC[b]D.. | *ανατελλοντος* D. 5. *εισελθουσαι* B 8. subscr. *κατα μαρκον* B :: ℵ *ευαγγελιον κα. μα.* 9-20. om ℵB (L 22 v. infra) cdd[pl] ap Eus et ap Hier[vt] scholia[ff[2]] k (v. infra) aeth[cdd] arm[cdd] sy[ptt] Cyr[hr vt] Vict[ant] Trt[vt] Cyp[vt] al] *αναστας δε κτλ* ACD.. cdd ap Eus et ap Hier[vt] it[pl] vg syrr cop aeth[cdd] arm[ed] go (Iust?) Ir Const[ap] Epiph Did Amb Aug al :: L post *εφοβ. γαρ* signis interpositis add *φερετε που και ταυτα* (secuntur quae apud H post *Ἄλλως* leguntur), tum rursus signis interpositis pergit *εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ* + *Αναστας δε κτλ*; sim 22 (post v. 8 et post v. 20 *τέλος* posito) ante v. 9 exhibet *ἕως ὧδε πληροῦται ὁ εὐαγγελιστής, ἐν πολλοῖς δὲ καὶ ταῦτα φέρεται* : Clausula brevior (*Πάντα δὲ κτλ* usq *σωτηρίας*) invenitur in L 274[mg] k syr[sin] cop[ed mg] aeth[cdd]

Evangelium Lucae

I,15. *κυριου* ℵAC.] pm *του* BD.. 17. *προελευσ.* ℵB[b]AD..] *προσελ.* B*C. | *ηλεια* ℵB*.] *ηλιου* B[b]ACD.. 25. *κυριος* ℵCD.] pm *ο* BA.. 28. *ο αγγ.* post *πρ. αυτ.* ℵ.] post *εισελθων* ACD.. : om B. | *μετα σου* ℵB.] add *ευλογ.*

ℵBACD || C 12,30-13,19.

ου εν γυν. ACD.. 36. *συνειληφυια* ACD..] *-ληφεν* ℵB. 63. *το* ℵB^{b}ACD..] om B*. 75. *πασαις ταις ημ.* B. 76. *προ προσ.* ACD..] *ενωπιον* ℵB Or$^{2}/_{3}$ 78. *επεσκεψατο* ℵ*ACD..] *επισκεψεται* ℵ*B.

II,2. *εγεν. πρωτη* ℵ*] *πρωτη εγεν.* ℵ*BAC.. :: D *εγεν. απογρ. πρωτη* (Or^{1} *haec fuit descriptio prima*) | *κυρηνιου* ℵCD..] *κυρεινου* B*(B^{b}. *κυρινου*) :: A *κηρυνιου* 12. *το* ℵAD..] om B. | *εν φατνη* ℵ*D 68] pm *και* (A.. om) *κειμ.* ℵ*BA.. 13. *ουρανου* B*D*d 14. *ευδοκιας* ℵ*B*AD it vg go Ir^{1} Or$^{1/2}$ Aug al] *-κια* ℵ*B^{b}LPΞ.. cop syr^{c} aeth arm Or^{er2} Eus^{3} Cyr^{hr} al 19. *μαρια* ℵ*BD.] *μαριαμ* ℵ*A.. 26. *πριν η αν* ℵ^{c}(* *ως αν*)L.] *πριν αν* B. : *πριν η* AD.. 33. *αυτου* sc. ℵ*.] om ℵ*BD. :: A.. *ο* (al^{pl} om) *ιωσηφ και η μητηρ αυτου* 35. *δε* ℵAD..] om B. 39. *κατα* ℵ*D.] pm *τα* ℵ*BA.. 44. *συγγενευσιν* B*. 48. *ζητ.* ℵ*ACD..] *ζητουμεν* ℵ*B 52. *εν τη* ℵ.] om ACD.. : om *εν* B

III,1. *επιτροπευοντος* D Eus$^{3}/_{4}$ (it vg *procurante*) 3. *την* ℵCD..] om BA. 9. *καλον* et. Or^{1}] om it^{a}am al^{3} Or^{er} Ir^{1} 14. *πρ. αυτ.* ℵAC^{b}..] *αυτοις* BC*D. | *μηδενα* sc ℵ*.] *μηδε* ℵ*.. 22. *υιος μου κτλ* D it^{s} cdd^{ni}ap Aug Iust Cl al 32. *ιωβηδ* ℵ*A. (al^{pl} *ωβηδ*)] *ιωβηλ* ℵ*B :: D *ωβηλ* 33. *του αμιναδαβ*] om B :: ℵ* *τ. αδαμ* | *τ. αδμειν* (ℵ *-μιν*) ℵB.] om AD.. | *αρνει* ℵB.] *αραμ* (al add *του ιωραμ*) AD.. | *ισρων* B. 37. *μελελεηλ* ℵ*A.] *μαλελ.* ℵ*BD..

IV,4. *ο ανθρ.* ℵB.] add *αλλ επι* (D *εν*) *κτλ* AD.. 8. *προσκυν.* ante *κυρ.* A..] post *θεον σου* ℵBD. 9. *αυτω*] om L. 16. *ανατεθραμμ.* ℵ.] *τεθραμμ.* BA.. :: D om *ανατεθρ. και εισηλθ.* 17. *αναπτ.* (D* *απτυξ.*) ℵD..] *ανοιξας* BA. | *τοπον* ℵ.] pm *τον* BAD.. 25. *επι επτη* ℵAC..] om *επι* BD. 40. *επιτιθεις* BD.] *επιθεις* ℵAC.. | *εθεραπευεν* BD.] *-σεν* ℵAC.. 41. *εξηρχοντο* ℵC.] *-χετο* BAD.. | *κραυγαζ.* AD..] *κραζοντα* (ℵ* *-ντων*) ℵ(* et^{c})BC.. 44. *γαλιλαιας* AD.. it vg syr^{h} et^{com} aeth arm go] *ιουδαιας* ℵBC. cop syr^{ct}

V,2. *δυο πλοιαρια* AC*.] *δυο πλοια* ℵ*(* om *δυο*) C^{b}D.. : *πλοια δυο* B. | *επλυναν* ℵC*.] *-νον* BD :: AC^{b}.. *απεπλυναν* 3. *εν τω πλ. εδιδ.* ℵD e] *εδιδ. εκ του πλ.* AC.. : *εκ του πλ. εδιδ.* B 9. *η* ℵAC..] *ων* BD. 13. *ειπων* A..] *λεγων* ℵBCD. 14. *ινα εις κτλ* D (* *ην* pro *η*) it^{g} Mcion^{epiph} Trt Amb 17. *αυτον* ℵB.] *αυτους* ACD.. 18. *θεινα* ℵACD..] add *αυτον* B. 24. *παραλελυμ.* BA..] *-λυτικω* ℵCD.. 29. *μετ αυτου* B*. 33. *οι μαθητ.* ℵ*^{vid}B.] pm *διατι* ℵ*et^{c}CD.. 34. *νηστευσαι* ℵ^{c}B.] *-σειν* ℵ*ACD.. 39. *και* (om ℵ^{c}B) *συδ. κτλ*] om D it^{s} Eus^{vi}

VI,1. *δευτεροπρ.* ACD.. it^{s} vg syr^{et} arm go Greg^{nss} Epiph^{3} Amb^{3} al] om ℵB. it^{g} syr^{h}et^{com}et^{d} cop aeth | *τους* (ℵ. om) *σταχ.* ante *και ησθ.* ℵAC^{b}..] post BC^{c}LR :: D^{vac} 2. *ποιειν*] om B. :: D^{vac} 3. *οποτε* A..] *οτε* ℵBCD. | *οντες* AC..] om ℵBD. 4. *ως*] om BD | *ελαβεν και* AC^{b}..] *λαβων* BC*. :: ℵD. om | *και τοις*] om *και* B. 5. *εστιν ο υιος κτλ* AD..] *εστ. του σαββ. κτλ* ℵB. 7. *παρετ. δε* A..] add *αυτον* ℵBD. | *θεραπευει* ℵAD.] *-σει* B.. 15. *και ιακ.* ℵD*.] om *και* BAD^{b}.. 29. *εις* ℵ*D.] *επι* ℵ^{c}BA.. 31. *και υμ.*] om B. 33. *γαρ* ℵ*B] om ℵ^{c}AD.. 34. *εστιν*] om B e 35. *μηδενα* ℵ.] *μηδεν* BAD.. 38. *μετρηθησεται* B*. 46. *ο λεγω* B.

VII,1. *επειδη* BAC*.] *επει δε* ℵC*.. 4. *ηρωτων* ℵD.] *παρεκαλουν* (A *-λεσαν*) BAC.. 6. *της οικι.* ℵD.] pm *απο* BAC.. 11. *εν* (D om) *τη εξης* ℵ*CD.] *εν τω εξης* ℵ*BA.. | *ικανοι* AC..] om ℵBD. 13. *επ αυτην* ℵ.] *επ αυτη* BACD.. 14. *νεανισκε* bis D it^{s} 15. *εκαθισεν* B 19. *αλλον* AD..] *στερον* ℵB. 20. *απεσταλκεν* AD..] *-τειλεν* ℵB. | *αλλον* BA..] *στερον* ℵD. 22. *οτι* AD..] om ℵB. | *κωφ.* A..] pm *και* ℵBD. 24.25.26. *εξεληλυθ.* X..] *εξηλθ.* ℵBAD. 28. *προφ.* A(D)..] om ℵB. :: D om *μειζ.* usq *ουδ. εστ.*, sed v. 26 post *προφ.* add sim 32. *λεγοντες* D.] *α λεγει* ℵ*B 1 :: ℵ*. *λεγοντα* : A.. *και λεγουσιν* 33. *εσθιων* ℵA..] *εσθων* BD 35. *παντ.* post *αυτ.* A..]

ℵBACD || C 2,5-42. 3,21-4,25. 6,4-36. 7,17-8,28.

post απο ℵB. : om ℵ°D. 38. εξεμαξεν ℵ*AD.] -μασσεν ℵ°B.. 39. ο προφ. B. 44. μου pr (A.. post ποδ.) ℵA..] μοι (D post ποδ.) BD. | επι ποδας BD 45. διελειπεν ℵA..] -λιπεν BD.

VIII,3. ιωαννα ℵA..] ιωανα BD syr$^{cm\,sr}$ 13. την πετραν ℵ*D.] της πετρας ℵ°BA.. | αυτοι B* :: D. om 19. αυτου pr ℵD.] om BA.. 26. γεργεσ. ℵ. syr^{c} cop aeth arm] γερασ. BD it vg syr^{cm} :: A.. syr^{s} et^{b} et^{z} go γαδαρηνων 27. τις ανηρ B : om τις D. 28. του θεου] om D. 29. παρηγγελλεν ℵAC..] -γειλεν B. :: D ελεγεν | απο BΣ 30. λεγων ACD..] om ℵB. 32. βοσκομενων AC..] -μενη ℵBD. 37. ηρωτησαν (D^{vac}) L..] -σεν ℵBAC..| γεργεσ. ℵ*et^{ab}C^{a}.(cf v.26)] γερασ. BC*D. :: ℵ^{ca}A.. γαδαρ. 38. εδεετο ℵ*et^{c}C^{a}..] εδειτο ℵ*BC^{a}. :: AP εδειειτο : D ηρωτα 40. εγεν. δε εν τω ℵ*et^{ab}ACD.] εν δε τω ℵ^{ca}B. 41. αυτος ℵAC^{vl}..] ουτος BD. 43. ιατρ. usq βιον] om B arm (sim D sah) 45. κ. οι συν αυτω] om B. 48. θυγατηρ B. 52. ουκ A..] ου γαρ ℵBCD. 54. εγειρου A..] εγειρε ℵBCD.

IX,2. ιασθαι B.] add τους ασθενεις (C.. -νουντας) ℵACD. 3. ανα AC^{b}D..] om ℵBC*. 5. και sc AC^{b}..] om ℵBC*D. 14. δε pr ℵ*et^{ab}L.] γαρ ℵ^{ca}.. | ανα A..] pm ωσει ℵBCD. 18. συνηντησαν B*. 22. εγερθ. ℵB..] αναστ. ACD. 23. αρνησ. ℵB^{b}AD.] απαρνησ. B*C.. 25. ωφελειται BA..] -λει ℵCD 28. και pr ℵ°ACD..] om ℵB*. 37. τη εξ. ημ. ℵB.] pm εν AC.. : δια της ημ. D it^{s} 39. μολις B. 47. ειδως ℵB.] ιδων ACD.. | παιδιον ℵA..] -ον BCD. 49. επι ACD..] εν ℵB. | εκωλυσαμεν ACD..] -λυομεν ℵB. 51. αυτου sc] om B. 52. πολιν ℵ*.] κωμην ℵ°BACD.. | ως ℵB it^{s} 54. αναλ. αυτ. ℵB. it^{q} vg syr^{s} cop^{s} arm] add ως και ηλιας (ηλειας D) εποι. ACD.. it^{s} syr^{h} et^{a} cop^{s} aeth go 55. επετιμ. αυτ. ℵBAC.. it^{s} vg^{s} cop^{s} aeth^{s} Cyr al] add κ. ειπεν ουκ. οιδ. ποι. πν. εστε (huc usque D. Cl) ο (al add γαρ) υι. τ. ανθρ. ουκ ηλθ. ψυχ. ανθρ. (om ανθρ. it^{s} vg go syr^{s} et^{b}) απολλ. αλλα σωσ. (D) unc^{7} it^{pl} vg (exc^{s}) cop^{s} syrr aeth^{pt} arm go Epiph al 59. επιτρ. B*D.] pm κυριε ℵB^{b}AC.. 62. αυτου] om B. | εις τα οπισω βλεπ. κτλ D it^{s} Cl Cyp

X,1. και pr ℵACD..] om B. | εβδομ. ℵAC..] add δυο BD. | δυο bis B. 4. μηδενα ℵ*.] pm και ℵ°.. 6. εκει η B. 12. δε ℵD.] om BAC.. 15. αδου] pm του B. | καταβηση BD. 17. εβδομ.] add δυο BD. 19. αδικησει ℵAD.] -σῃ BC.. 21. εν τω ℵD.] om εν BAC.. 22. κ. στραφ. κτλ AC..] om ℵBD. 27. σου pr] om B*H | της] om B. 31. εν] om B 1 32. γενομ. ACD (D. om ελθων)..] om ℵ°(* om v. 32)B. 34. πανδοκιον ℵ*Σ] -χειον (ℵ°C. -ιον) ℵ°BACD.. 35. πανδοκει ℵ*D*] -χει ℵ°BACD^{a}.. 38. εγεν. δε κτλ (D^{vac}) AC..] εν δε τω κτλ (om και) ℵB. | εις την οικιαν ℵC.] εις τον οικον (add αυτης ℵ*AC^{a}.. : om ℵ*et^{c}C*.) AD.. : om B 39. η και (D om και) ℵ*B*AC(D)..] om η ℵ°B*. 40. κατελιπεν ℵB^{b}D.] -λειπεν B*AC.. 41s. Ti c. AC*et^{b}..] H cum ℵBC^{a}. (B χρει. εστ., ℵ* om χρ.) : h cum D (μαρια, μαριαμ B 1) it^{pl} (om et. θορυβ.), sim Cl Amb

XI,9. ανοιχθησ. D..] ανοιγησ. ℵBAC.. 10. ανοιχθησ. A..] ανοιγησ. ℵC.. : ανοιγεται BD. 11. αρτον usq η και (om και ℵ.)] om B. 12. μη] om B. 13. ο εξ] om ο ℵ. | αγαθον δομα D. 14. και αυτο ην A*°C..] om ℵBA*. (D^{vac}) 15. βεεζεβ. ℵB (item v. 18s.) 20. εκβαλλω ℵ*A..] pm (D add) εγω ℵ*BCD. 24. λεγει ℵ*ACD..] pm τοτε ℵ°B. 25. ευρισκει ℵ*AD..] add σχολαζοντα ℵ°BC. 33. φεγγος A..] φως ℵBCD. 35s. D it^{s} (pro v. 35 et 36) syr^{s} (pro v. 36) ει συν το φως το εν σοι σκοτος το σκοτος πολυ (cf Mt 6,23) 36. τι μερ. ℵ..] μερ. τι BA.. : om τι C. | τη αστραπη] pm εν B 42. ταυτα ℵ*AD..] add δε ℵ°BC.. 44. om ως τα et τα sc D. 47. και οι ℵ°C.] οι δε ℵ°BAD.. 48. μη συνευδοκειν D it^{s} Lcf 49. εκδιωξ. AD..] διωξ. ℵBC. 50. εκκεχυμενον B. 52. εκρυψατε D. 53s. κακειθεν

ℵBACD || C 7,17-8,28.

εξελθ. αυτ. ℵBC.] λεγ. δε αυτ. (D om) ταυτα πρ. αυτ. (add ενωπ. παντ. τ. λαου D.) AD.. | ηρξαντο οι φαρισ. usq κατηγορ. αυτου D, sim it^{pl} syr^{s} 54. ενεδρευοντες (D it^{pl} syr^{s} arm om) ℵ.] add αυτον BAC..

XII, 1. των φαρισ. post ζυμης et. Trt Lcf] post υποκρ. B. 8. ομολογηση ℵB^{b}..] -σει B^{a}AD. 11. η τι pr] om D. 17. εν αυτω BL^{a} 18. τα γενημ. μου ℵ^{a}AD..] τον σιτον (ℵ^{a}et^{a}. add μου) ℵ^{a}et^{a}B. | και τα αγαθα μ. ℵ^{a}et^{a}BA..] om ℵ^{a}D. 19. κειμ. usq πιε] om D it^{g} 20. απαιτουσιν ℵAD..] αιτουσιν B. 21. om D it^{g} 22. αυτου] om B it^{g} | σωμ.] add υμων B. 23. η ψυχη A..] η γαρ ψ. ℵBD. 24. ουτε pr et sc ℵD.] ου et ουδε BA.. 26. κ. περι τ. λοιπ. τι D it^{pl} 27. πως usq υφαινει D a syr^{s} Cl (Trt^{vt})] πως αυξανει κτλ ℵBA.. 28. αμφιεζει D.] -αζει B :: ℵA.. αμφιεννυσιν 38. Τι cum ℵB.] h cum D it^{g} :: AQ.. και εαν ελθη εν τη δευτ. φυλ. και εν τη τριτη φυλακη ελθη και (A. και ελθων pro ελθη και) ευρη ουτως | μακ. εισ. ℵ^{a}.] add οι δουλ. εκ. A.. : add εκεινοι ℵ^{a}BD. 39. ουκ ℵ^{a}D.] pm εγρηγορ. αν και ℵ^{a}et^{a}BA.. | αν] om ℵ^{a}B. 42. το] om BDΦ 53. επι μητ. ℵT^{a}] επι την μητ. BD. :: A.. επι μητρι | νυμφην ℵ^{a}.] add αυτης ℵ^{a}BAD.. 56. πως (D. om) ου δοκιμ. AD..] πως ουκ οιδ. δοκιμ. ℵB. 58. απ] om B.

XIII, 4. εν ιερουσ. ℵA..] om εν BD. 5. μετανοησητε ℵ^{a}et^{ab}AD.] -νοητε ℵ^{ca}B.. 8. κοφ. κοπριων D it^{pl} 12. απο ℵAD.] om B.. 13. ανορθωθη BAD.] ανωρθωθη ℵ.. 15. απαγων ℵ^{a}B^{a} 1 26. αρξεσθε B..] -ησθε ℵAD.. 27. λεγων BT^{a} :: ℵ νν^{pl} om|υμας ℵA.. (D^{vac})] om B. 28. οψεσθε B^{a}D.] -ησθε AB$^{a\text{-}vt}$et^{b}.. :: ℵ ιδητε 29. βορρα ℵAD..] pm απο B. 34. ορνιξ ℵD 35. λεγω ℵ^{a}.] add δε ℵ^{a}BAD.. | ηξει οτε AD..] om ℵB. (ℵ. εως αν ειπ.)

XIV, 1. των sc] om ℵBK^{a} 5. αποκρ. ℵ^{a}et^{ab}A..] om ℵ^{ca}BD.. 13. αναπηρ. X..] αναπειρ. (ℵR-πειρ-) ℵBAD. (sim v. 21) 14. δε ℵ^{a}.] γαρ ℵ^{a}.. 17. ερχεσθε B..] -σθαι ℵAD. | εισιν ℵ.] εστιν (add παντα ℵ^{a}vel^{ca}A.., item D. ante ετοιμα) BAD.. 26. δε ℵAD..] τε B. 32. τα προς ℵ^{a}AD..] προς ℵ^{a}Γ : εις B (unc^{a} τα εις) 34. αλα bis ℵ^{a}D] αλας ℵ^{c}BA..

XV, 8. οτου A..] ου ℵB. :: D 69 om 12. και sc ℵ^{a}D..] ο δε ℵ^{c}BA. 16. γεμ. τ. κοιλ. αυτ. απο A..] χορτασθ. εκ ℵBD. 17. περισσευουσιν ℵD..] -ονται BA. 21. υιος σου A..] add ποιησον κτλ ℵBD. 22. εξενεγκ. A..] pm ταχυ (D. -χεως) ℵBD. 24. εζησεν B. 26. ειη ℵA..] pm αν B. (L. τινα ειη) :: D τι θελει τουτο ειναι 29. πατρι ℵ.] add αυτου BAD. | εριφιον B 30. πορνων ℵB..] pm των AD. 32. απολωλ. ℵD.] pm και BA..

XVI, 12. υμετερον ℵAD..] ημετ. B. (157 it^{g} Trt εμον) 26. οι εκειθεν ℵ^{a}A..] om οι ℵ^{a}BD (it vg)

XVII, 1. ουαι δε A..] πλην ουαι ℵBD. 6. ταυτη BA..] om ℵD. 12. υπηντ. ℵ.] απηντ. BA.. :: D οπου ησαν | αυτω] om B(D)L | ανεστησαν BF 157 17. ουχ B. :: D it^{pl} ουτοι (pro ουχ οι) | οι εννν. AD.] οι δε εννν. ℵB.. 23. ιδου sc D.] pm η BA.. :: ℵ. pm και | απελθ. μηδε (ℵ μητε)] om B. 24. εν τη ημ. αυτ.] om BD. 33. και ος AD..] ος δ ℵB. 34. μιας] om B C | ο εις ℵB.] om ο AD..

XVIII, 10. ο εις ℵA..] om ο BD. 11. ταυτα ℵ^{a}.] add προς εαυτ. (L αυτ.) ℵ^{a}B. : pm προς (D καθ) εαυτ. AD.. | ωσπερ ℵBA..] ως D. 14. η γαρ εκεινος A..] παρ (D pm μαλλον) εκεινον ℵBD. 16. αυτα] om B 19. θεος ℵ^{a}B^{a}] pm ο ℵ^{a}B^{b}AD.. 20. σου sc ℵ.] om BAD.. 22. εν ουρανοις ℵA.] εν τοις ουραν. BD : εν ουρανω X.. 24. ο (om B) ησ. ℵB.] add (D post αυτ.) περιλυπ. γενομ. AD.. 30. ος ουχι ℵB.] ος ου A.. :: D. εαν | λαβη BD. | επταπλασ. D. 36. τι ℵBA..] add αν D..

XIX, 2. ην sc ℵ.] αυτος B. : ουτος ην A.. :: D om και ην 8. τοις] om B min^{2} 9. νι. αβρ. ℵ^{a}.] add εστιν ℵ^{c}.. 13. πραγματευσασθε (A. -τευεσθε) Or] -σασθαι (D -τευεσθαι) ℵBAD.. 15. τις τι διεπρ. A..] τε

ℵBACD || C 12,4-19,42.

διεπραγματευσαντο ℵBD. 17. συγε BD.] εν ℵA.. 30. ειπων A..] λεγων ℵBD. 38. ο ℵ*.] ο ερχομ. (sed D. om βασιλ.) ℵ°AD.. : ο ερχομ. ο B syr^{a}et^{b} 42. και συ usq ταυτη A(om σου)R..] και συ εν τη ημ. ταυτη D. : εν τη ημ. ταυτη και συ ℵB. | σου sc AR..] om ℵB. :: D. σοι 43. παρεμβ.ℵC*.] περιβ. BAC^{a}.. :: D βαλουσιν

XX, 1. ιερεις A..] αρχιερ. ℵBCD. 4. το sc ℵD.] om BAC.. 20. αποχωρησαντες D. 26. αυτου pr ACD..] του ℵBL 27. αντιλεγ. A..] λεγ. ℵBCD. | επηρωτων B. 34. γαμουσιν] pm γενναονται και γεννωσιν D 35. γαμιζονται ℵD.] γαμισκονται B. :: A.. εκγαμιζονται 36. ουτε ℵ .] ουδε BAD. | μελλουσιν D. | τω θεω D (it^{pl} Trt Cyp *dei*) 42. ο ℵA..] om BD

XXI. 3. πλειω D. (L πλειονα)] πλειον BA.. :: ℵ πλεον 5. αναθεμ. ℵAD.] αναθημ. B.. 6. λιθω A..] add ωδε ℵB. :: D a add εν τοιχω ωδε 11. φοβητρα ℵA..] φοβηθρα BD 19. κτησασθε ℵD..] -σασθε BA. 24. πληρωθ.] add και εσονται B (L cop syr^{com} ^{cu} add καιροι και εσονται) 32. αν] om D 33

XXII, 7. εν ℵA..] om BCDL 11. οικιας] add λεγοντες ℵ 16. ουκετι C^{a}D..] om ℵBAC$^{c\,vid}$. 17s. t cum it^{a} (om et. v. 19 inde a το υπερ) syr^{c} 18. στου AD..] ου ℵBC^{c}. (C$^{c\,vid}$ om) 19s. το υπερ κτλ] om D it^{d} (de it^{a} syr^{c} vide ad v. 17s.) 30. καθησθε B. :: D καθεζησθε 34. απαρν. (D pm με) μη ειδ. με AD..] με απαρν. ειδ. ℵB. 36. ο δε ειπεν ℵ°D.] ειπεν δε ℵ°B. : ειπεν ουν A.. 39. και sc] om B*. 42. μη το θελ. κτλ D it^{d} | παρενεγκαι ℵ.] -νεγκε BD.. :: A.. -νεγκειν 43s. ℵ°et°D.. cdd ap Epiph et Hil et Hier it^{pl} vg syrr sah^{cd} cop^{s} aeth arm^{s} Iust Ir Hipp Dion^{al} Eus Aug al] om ℵ*BART (aster. vel obelis notant unc^{c}, Φ add haec post Mt 26,39) cdd ap Epiph cdd^{cr}et$^{int\,pl}$ap Hil et Hier f syr^{com} cop^{opt} sah^{cd} arm^{s} Cyr Amb al 43. απο του ουρ. D. 44. και εγεν. ℵ.] εγεν. δε D.. | καταβαινοντος ℵ.] -τες D.. 52. προς sc ℵ.] επ BAD.. | εξεληλυθατε A..] εξηλθατε (al -θετε) ℵBD.. 57. αυτον pr AD*..] om ℵBD^{b}.. 61. λογου AD..] ρηματος ℵB. 62. om it^{a} 68. αποκρ. ℵB.] add μοι (om 248 a) η απολυσητε AD..

XXIII, 6. ο] om B* 11. και pr ℵ.] om BAD.. 20. προσεφων. A..] add αυτοις ℵB. :: D add αυτους 23. σταυρωσαι B 26. απηγον B min^{2} 31. τω pr] om BC 33. απηλθον A..] ηλθον ℵBC. : ηλθαν D 34. ο δε usq ποιουσιν ℵ°et°ACD^{b}.. (Ir^{l} Or^{l} al)] om ℵ*BD* min^{8} it^{a} sah cop$^{sa\,bo}$ Cyr | κληρους A.] -ρον ℵBCD.. 35. εξεμυκτ. (D εμυκτ.) δε ℵD.] add και BAC.. 42. εις την βασιλ. σ. B. :: D εν τη ημερα της ελευσεως σου 45. του ηλ. εκλιπ. (εκλειπ. B) ℵBC$^{c\,vid}$L 33 cdd^{al}ap Or^{l} evv^{11} sah cop syr^{com} Or^{cr}et^{l}Cyr al] και (om it^{d} arm) εσκοτ. (D εσκοτ. δε) ο ηλ. AC^{b}(C$^{a\,vid}$33 om)D.. cdd^{pl}ap Or^{l} it vg syr^{a}et^{b} (syr^{et} του ηλ. σκοτισθεντος) aeth Iul$^{ad\,c\,vid}$ al 49. γυναικες] pm αι B sah 50. και sc ℵC.] om BA.. :: D. om και ανηρ 51. συνκατατιθεμ. ℵCD.] -τεθεμ. BA.. 53. ουδεπω ℵC..] ουπω BAD. 55. γυναικες ℵAC..] pm αι BL. : pm δυο D.

XXIV, 3. του κυρ. ιησ.] om D it^{c} Eus 1/3 6. ουκ usq ηγερθη] om D it^{c} 9. απο τ. μνημ.] om D it^{c} arm 10. ιωανα DL 12. (cf Io 20,3ss.) om D it^{d} fu Eus^{ceas}] ο δε κτλ (A.. post οθον. add κειμενα, ℵ*A. om μονα, ℵA.. πρ. εαυτον) ℵBA.. (et. Eus^{mar}) 15. και tr] om B* 18. ω ονομα AD..] ονοματι ℵB. 24. και tr] om BD. 27. και ην αρξαμ. κτλ D. 28. πορρωτερω ℵD..] -τερον BA 32. ην ημ. κεκαλυμμ. D it^{c} | εν ημιν] om BD. 36. εν μ. αυτ. D it^{c}] add και λεγει κτλ ℵBA.. (cf Io 20,19) 37. φροηθεντες B :: ℵ φοβηθεντες 39. σαρκας ℵ*D.] σαρκα ℵ°BA.. 40. (cf Io 20,20) om D it^{c} syr^{c}] και τουτο κτλ ℵBA.. 42. μερος ℵBAD.] add και απο μελ. κηριου (-ον K.) NK.. 44. προφ. AD..] pm τοις ℵBL 47. εις ℵB.] και ACD.. 49. καγω (D και εγω) ℵD.] και ιδου εγω BAC.. 51. απ αυτ. ℵ*D it^{c} Aug 1/2]

ℵBACD || C 20,28-21,20. 22,19-23,25. 24,7-45.

add *και ανεφ. κτλ* ℵ*BAC.. 52. *αυτοι* D it^{s} Aug] add *προσκυν. αυτ.* ℵBAC.. 53. *αινουντες* D it^{s} vg^{s} cop^{vl} Aug] add *και ευλογ.* AC*.. : *ευλογουντες* (pro *αινουντες*) ℵBC*L syr^{s}

Evangelium Ioannis

I,4. *εστιν* ℵD cdd^{a1}ap Or it^{pl} vg^{s} syr^{s} sah Cl 1/2 al] *ην* BAC.. it^{1} vg (exc^{s}) syr^{hcl} cop Cl 1/2 Or Ir^{1} al 15. *ον ειπον* (C^{b} *ελεγον*) ℵ^{ob}B^{b}AD..] *ο ειπων* ℵ*B*C* :: ℵ* om (post *ερχομ.* add *ος*, del^{c}) 18. *ο μονογ. υιος* AC^{b}.. it (q *filius dei*) vg syr^{c} etst et^{d} aeth^{s} arm Ir^{1} 2/3 Hipp (om *ο*) Eus Ath al] *μονογ.* (ℵ* 33 cop pm *ο*) *θεος* ℵBC*L 33 cop syr^{p} et^{em} aeth^{s} Valentiniani Ir^{1} 1/3 Cl Or Epiph al 19. *απεστ.* ℵC^{b}..] add (A. post *λεν.*) *πρ. αυτ.* BAC*. 21. *ηλ. ει* ℵ.] pm *συ* C*. :: AC^{b}.. add *συ*: B *συ ουν τι ηλ. ει* | *λεγει* ℵ.] pm *και* BAC.. 27. *ο* ℵ*C*.] om ℵ*B Or 2/6 :: AC^{b}.. *αυτος εστιν ο* | *εγω* (A.. ante *ουκ ειμι*) BA..] om ℵC. 34. *υιος* ℵ*.. (Or al)] *εκλεκτος* ℵ*. 37. *ηκουσαν* ℵ* 1] pm *και* ℵ*.. 38. *στραφ.* ℵ*.] add *δε* ℵ*.. | *ερμηνευομ.* ℵ*..] *μεθερμην.* ℵ*BAC. 41. *πρωτος* ℵ*..] *πρωτον* ℵ*BA. 46. *ειπεν* ℵ.] pm *και* BA..

II,1. *τη τριτη ημ.* B. 3. *κ. οιν.* usq *ειτα* ℵ*.] *και υστερ. οιν.* ℵ*BA..| *οινος ουκ εστ.* ℵ*] *οινον ουκ εχ.* ℵ*.. 4. *λεγει* ℵ*et^{b}..] pm *και* ℵ^{ca}BA.. 12. *αυτου* sc] om B. 15. *το κερμα* ℵA..] *τα κερματα* B. | *ανεστρ.* AL..] *αωστρ.* B. :: ℵΦ. *κατεστρ.* 19. *εν*] om B.

III,5. *των ουραν.* ℵ*.] *του θεου* ℵ*BA.. 8. *γεγεννν. εκ* BA..] add *του νδ. και* ℵ. 13. *ο ων* (A* om) *εν τω ουρ.* AA.. it vg syrr cop^{sdd} arm Hipp Epiph al^{mu}] om ℵBLT^{b} 33 cop^{pt} aeth Cyr al^{vl} 25. *ιουδαιου* ℵ*BA..] *-ων* ℵ*Φ. 28. *ειπον*] add (al pm) *εγω* B. 31. *ερχομ.* sc. ℵ*D.] add *επανω παντ. εστ.* ℵ*BA.. 32. *μαρτ.* ℵD.] pm *τουτο* BA.. 36. *ο απειθ.* ℵ*.] *ο δε απειθ.* ℵ*BACD..

IV,1. †H | *ιησους* pr ℵD.] *κυριος* BAC.. | *η* ℵB*CD..] om B*A. Or Epiph 9. *λεγει* ℵ*.] add *ουν* ℵ*.. | *ουσης* (D om) ℵ*(D) it^{s}] add *ου γαρ κτλ* ℵ*BAC.. 11. *η γυνη* ℵ*(* *εκεινη*)ACD..] om B | *ποθεν* ℵD.] add *ουν* BAC.. 14. *εγω* sc ℵD.] om BAC.. 24. *προσκυνουντας* ℵ*D*.] add *αυτον* ℵ*BACD^{b}.. 34. *ποιω* ℵA..] *ποιησω* BCD. 36. *και* sc ℵAD..] om BC. 38. *απεστειλκα* ℵD] *-στειλα* BAC.. 42. *σην λαλ.* ℵ*AC..] *λαλ. σου* B Or :: ℵ*D it^{s} *σην μαρτυριαν* 45. *ως* ℵ*D Chr] *οτε* ℵ*BAC.. | *α* ℵ*D..] *οσα* ℵ*BAC. 46. *ην δε* ℵD.] *και ην* BAC.. 46. 49. *βασιλισκος* D. (v. 46 it^{s} *basiliscus*) 51. *δουλοι* ℵD.] add *αυτου* BAC.. | *κ. ηγγειλαν* ℵD] *κ. απηγγ.* AC.. : om B. | *οτι* ℵD b (sed D b pm *αυτω*)] pm *λεγοντες* BAC.. 54. *τουτο* ℵAC*D..] add *δε* BC*.

V,1. *ην η* ℵC..] *ην* BAD.. 2. *το λεγομ.* ℵ*] *η επιλεγομ.* ℵ*BAC.. :: D. *λεγομενη* | *βηθζαθα* ℵ 33 l (L e Eus *βηζαθα*)] *βηθεσδα* AC.. it^{s} syrr (exc^{et}) arm Did al : *βηθσαιδα* B c vg sah cop (*βηθσ.*) syr^{et} aeth Trt :: D it^{al} *βελζεθα* 4. om ℵBC*D 33 al^{s} (aster. v. obelis notant unc^{s} min^{al} syr^{c}) it^{s} vg^{4} syr^{s} sah cop^{s} arm^{s}] *αγγελος κτλ* AC^{b}L.. it^{pl} vg syr^{p} et^{d} Trt al 9. *εγεν.* (D. *νγ. εγεν.*) ℵ*D l arm] pm *ευθεως* ℵ*BAC.. 11. *απεκρ.* C^{b}D..] pm *ος δε* BA :: ℵC*. pm *ο δε* 13. *ασθενων* D it^{s} vg^{1}] *ιαθεις* ℵBAC.. 15. *ειπεν* ℵC.] *ανηγγ.* BA.. :: D. *απηγγ.* 18. *τουτο* ℵD.] add *ουν* BAC.. 19. *ο ιησ.*] om B min^{s} 20. *θαυμαζετε* ℵ.] *-ζητε* BAD.. 29. *οι* sc B.] add *δε* ℵAD.. 32. *οιδατε* ℵ*D.] *οιδα* ℵ*BA.. 44. *θεου*] om B. 47. *πιστευσετε* ℵA..] *πιστευετε* B. : *-σητε* D.

VI,2. *εωρων* ℵ.] *εθεωρουν* (A *-ρων*) BAD. 3. *εκαθεζετο* (D *-θηζετο*) ℵDΦ] *εκαθητο* BA.. 4. *,το πασχα* (om^{vl} Ir Or al) *perh. a primit. interpolation*^{c} H 7. *αποκριν.* ℵ*D] *απεκριθη* ℵ*BA.. | *τι* ℵA..] om BD. 10. *οι*] om D. 11. *ευχαριστησεν και εδωκεν* ℵD.] *ευχαριστησας διεδ.* BA.. 14. *α εποι. σημεια* B. 15. *φευγει* ℵ*.] *ανεχωρ.* ℵ*BAD.. 17. *κατελ. κτλ* ℵD] *και σκοτ. κτλ* (A.. *ουκ* pro *ουπω*) BA.. 19. *σταδια* ℵ*D 106] *-διους* ℵ*vel^{b}BA.. 21. *την γην* ℵ*.] *της γης* ℵ*.. 22. *ειδον* BA.] *ιδων* (Δ *ειδ.*) Δ.. :: ℵD. *ειδεν* 23. *ηλθον*

ℵBACD || C 1,41-3,33. 5,17-6,38. D 1,16-3,26.

L.] ηλθεν BA.. :: ℵ επελθοντων ουν των πλοιων : D αλλων πλοιαριων ελθοντων | πλοια (ℵ)B. 27. διδ. υμ. ℵD.] υμ. δωσει BA.. 32. δεδωκεν ℵA..] εδωκεν BD. 33. ο sc ℵD] om BA.. 35. ουν ℵD.] om B. :: A.. δε 36. εωρακ. ℵA.] add με BD.. 38. ποιησω ℵD.] ποιω BA.. 39. εν ℵAD.] om BC.. 42. ουχι BT^{a} | ουτος sc ℵA..] om BCD. 46. θεον ℵ^{c}D.] πατερα ℵ^{c}BAC.. 50. αποθνησκη B Eus 51. του εμου ℵ it^{s} Eus Cyp Hil] τουτου (D. post αρτου) του BCD.. (Or) | υπερ usq ζωης post δωσω ℵ m Trt] post εστιν BCD. it^{e} vg syr^{s} sah aeth Cyp al (Δ.. η σαρξ μ. εστ. ην εγω δωσω υπερ κτλ) 52. σαρκα] add αυτου B. 59. add σαββατω D it^{a} Aug 66. ουν ℵD.] om BC.. | των ℵCD..] pm εκ B. 71. ων ℵC^{a}..] om BC^{a}D.

VII, 1. μετα ℵ^{c}et^{cb}C^{a}D.] pm και ℵ^{ca}BC^{a}.. 3. τα εργα σου ℵ^{c}..] σου τα εργα B : om σου ℵ^{c}D. 4. αυτος ℵ..] αυτο (D post παρρ.) BD. 6. λεγει ℵ^{c}D.] add ουν ℵ^{c}B.. 8. ουκ ℵD. it^{pl} vg syr^{s} cop aeth arm Porphy$^{ap\ Hier}$ Cyr Epiph al] ουπω B.. it^{a} syr^{hcl} sah go Bas 9. ταυτα ℵD.] add δε B.. | αυτος ℵD^{c}.] αυτοις BD^{a}.. 10. αλλ ℵD.] αλλα (L.. αλλ) ως B.. 12. τω οχλω ℵD.] τοις οχλοις B.. | αλλοι ℵD..] add δε B. 19. δεδωκεν ℵ..] εδωκεν BD. 22. ο μωυσ. ℵ^{c}] δια τουτο μωυσ. ℵ^{c}.. | εν] om B it^{a} 23. ο ανθρ. B. | ο sc ℵΠ^{a}] om BD.. 24. κρινατε ℵ..] -νετε BD. 29. απεσταλκεν ℵD] -στειλεν B.. 31. ποιει ℵ^{c}D.] εποιησεν ℵ^{c}B.. 34. ευρησ. ℵD..] add με B. 35. οτι ℵD.] add ημεις B.. 36. ευρησ. ℵD..] add με B. 37. εκραζεν ℵD.] -ξεν B.. | ερχεσθω ℵ^{c}D.] add προς με (B εμε) ℵ^{c}B.. 39. ου ℵD..] ο B. | πιστευοντες ℵD..] -σαντες B. | πνευμα ℵT^{a}. vg^{s} syr^{c} cop arm Or^{cv6} et^{1} 1/3 Cyr al] add αγιον (add insuper B. δεδομενον, D. επ αυτοις) BD.. Or^{1} 2/3 Did al | ουδεπω L..] ουπω ℵBD. 41. αλλοι sc ℵD..] οι δε B. 42. ουχι ℵD..] ουχ (B^{a} ουκ) B. 44. επεβ. ℵD..] εβαλεν B. 46. ως ουτ. λαλ. (ℵ^{c}D. : om λαλ. X..) ο ανθρ. (D it^{a} om) ℵ^{c}(D..)] om ℵ^{c}B. 47. απεκρ. ℵD.] add ουν B.. 50. πρ. αυτους ℵ^{c}] add ο ελθ. πρ. αυτ. προτ. ℵ^{c}B. (sim al^{pl}) :: D (post αυτων) ο ελθων προς αυτον νυκτος το πρωτον 53-VIII, 11. om ℵBACLTXΔ 33 al^{mu} cdd ap Hier et Aug it^{s} syr^{sbc} cop^{wl} sah arm go Or Eus Cyr al] habent (sed aster. vel obelis notant unc^{6} min^{al}) D unc^{11} min^{pl} cdd mu^{sr} et^{last} ap Hier it^{e} vg syr^{c} aeth cop^{8} Const^{ap} Amb Aug al :: transponunt ad finem evgl. 1 al, post Lc 21, 38 Φ

VIII, 12. εμοι ℵD..] μοι B. 14. υμεις ℵ.] add δε BD.. 16. πεμψ. με ℵ^{c}D] add πατηρ ℵ^{c}B.. 17. γεγραμμ. εστ. ℵ] γεγραπται BD.. 34. της αμαρτ. et. Or Ir^{1} al] om D b Cl Cyp^{vt} 38. πατρι BC.] add μου ℵD..] λαλω] pm ταυτα D. | ηκουσ. ℵ^{c}BC.] εωρακ. ℵ^{c}D.. 39. ποιειτε B^{a}Or 41. ου γεγεννημ. ℵ^{c}CD^{b}..] ουκ εγεννηθ. BD^{a} :: ℵ^{a}. ουκ εγεννημεθα 44. ουκ pr ℵB^{a}D.] ουχ B^{b}C.. 54. ημων B^{a}AC..] υμων ℵB^{a}D. 55. υμων ℵC..] υμειν BAD. 57. εωρακες B^{a} (εορ-) : εωρακεν σε ℵ^{c} sah

IX, 4. ημας pr ℵ^{c}BD.] εμε ℵ^{c}vel^{b}AC.. | ημας sc ℵ^{c}.] με ℵ^{c}vel^{b}BACD.. | ως C^{a}. 6. επεθηκεν BC$^{a\text{-}vt}$ 10. ουν sc ℵCD.] om BA.. 12. ειπ. A.] pm και ℵB. : add ουν D.. 16. αλλοι A..] add δε ℵBD. 23. επερωτ. ℵB] ερωτησ. A.. :: D ερωτατε 27. τι] add ουν B aeth 28. ελοιδορ. A..] pm οι δε ℵ^{c}D. : pm και ℵ^{c}B. 35. ανθρωπου ℵBD.] θεου A.. 36. κ. ειπεν] om (B)A. | και τις εστιν εφη (om απεκρ. εκ.) B 40. φαρισ. ℵ^{c}et^{cb}D.] add ταυτα ℵ^{ca}BA..

X, 7. ειπ. ουν ℵ^{c}] add παλ. αυτ. (ℵ^{c}et^{cb}A. αυτ. παλ.) ℵ^{c}et^{cb}AD.. : add παλιν B :: ℵ^{ca}. add αυτοις 8. ηλθον ℵ^{c}.. (Cyr Aug scholia)] add προ εμου ℵ^{c}BAD..(Or) 16. γενησεται ℵ^{c}A..] -σονται ℵ^{c}BD. 18. αιρει ℵ^{c}AD..] ηρεν ℵ^{c}B 20. ουν ℵ^{c}et^{cb}D.] δε ℵ^{ca}BA.. 22. δε ΚAD..] τοτε B. 24. εκυκλευσαν B 29. πατηρ ℵ^{c}.] add μου ℵ^{c}BAD.. | ο ΝB^{c}. (D ο δεδωκως)] ος B^{a}A.. | μειζον BA.] -ζων ℵD.. 36. θεου ℵD.] pm του BA.. 38. πιστευετε pr ℵA..] -ητε B. :: D θελετε πιστευειν 39. ουν ℵA.] om B.. :: D. και εζητ. | αυτον ℵ^{c}D.] pm παλιν B.. : add παλιν ℵ^{c}A.. 40. εμεινεν B (it^{s})

ℵBACD || A 6,50-8,52. C 5,17-6,38. 7,3-8,34. 9,11-11,7.

XI,2. *μαριαμ* B 33 17. *ημερας* A*D.] pm *ηδη* BC*. : add *ηδη* κA** C^{b}.. 19. *τας περι* AC^{b}..] *την* κBC*. :: D om 20. *μαριαμ* 33 21. *κυριε*] om BC*^{vt} 28. *εισπασα* BC* 29. *εκεινη* AC*D..] add *δε* κBC*.] *εγειρεται* AC*..] *ηγερθη* κBC*D. | *ερχεται* AC*D..] *ηρχετο* κBC*. 30. *την* AD..] add *στι* κBC. 38. *εμβριμουμ.* κA.] *εμβριμωμ.* BC^{b}D.. :: C*X *εμβριμησαμενος* 45. *α* κA*..] *ο* BA*C*D. (C*et^{b} *ο οποι. σημειον*) 54. *διετρ.* AD..] *εμεινεν* κB. 56. *ελεγαν* κD

XII,3. *μαριαμ* B 1 33 4. *δε* κB.] *ουν* AD.. : om L. | *ο ισκαρ.* κB.] *σιμωνος ισκαρ.* A.. :: D *απο καρυωτου* | *εκ* κAD..] om B. 12. *ο οχλος* BL 17. *οτι* D.] *οτε* κBA.. 29. *ουν*] om B a | *ακουσας* κD.] pm *και* BA.. 32. *παντας* κ*BA..] *παντα* κ*D. 43. *ηπερ* BAD..] *υπερ* κ.

XIII,10. *νιψασθαι* κ c vg^{cdd} Or Trt (pm *rursum*) Hier (pm *iterum*)] pm *ει μη* (AC^{b}.. *η*, al^{8} om *ει μη*) *τους ποδ.* BAC.. :: D *την κεφαλην νιψ. ει μη τους ποδας μονον* 15. *δεδωκα* κA.] *εδωκα* BCD.. 18. *μετ εμου* κAD..] *μου* BC. | *επηρκεν* κA.] *-ρεν* BCD.. 19. *πιστευητε* BC Or^{s} 25. *επιπεσων* κ*AC^{b}D..] *αναπ.* κ^{c}BC*. | *ουν* κD.] om BC. :: A.. *δε* 26. *αποκριν.* κ*AC^{b}D..] add *ουν* κ^{c}BC*. | *το* sc] om B 28. *δε*] om B 157 al^{8} 32. *ει ο κτλ* κ*AC*..] om κ*BC*D. 36. *εγω* κD.] om BAC.. 37. *κυριε*] om κ*. | *ακολουθειν* BC*

XIV,5. *και*] om BC*. 7. *εγνωκατε* κD*.] *-κειτε* BACD^{b}.. | *εμε* κD] *με* BC.. (A om) | *γνωσεσθε* κD*.] *αν ηδειτε* BC*. :: AC^{b}D^{b}.. *εγνωκειτε αν* | *και* sc κAC^{b}D..] om BC*. | *αυτον* sc] om BC* 9. *τοσουτω χρονω* κD.] *-τον -νον* BA.. 10. *ο εν*] om *ο* B. 11. *αυτου* B. | *πιστευ.* sc κD.] add *μοι* BA.. 13. *αιτητε* (B-*ται*) BQ 14. *με* κB..] om AD..| *εγω* κD..] *τουτο* BA. 17. *αυτο* (D*L ter *αυτον* pro *αυτο*) sc A(D)..] om κB.| *εστι* κAD^{b}..] *εστιν* BD*. 22. *και* pr κ..] om BAD. 26. *υμιν*] add *εγω* B. 31. *ενετειλ.* κAD..] *εντολ. εδ.* B.

XV,6. *αυτο* κD.] *αυτα* BA.. 8. *γενησεσθε* κA..] *γενησθε* BD. 10. *καγω* κD.] *εγω* BA.. | *μου* tr] om B. 13. *ινα* κ*D*.] add *τις* κ*BAD^{b}.. 14. *α* κD.] *ο* B. :: A.. *οσα* 16. *αιτητε* BL 18. *πρωτον* κ*D.] add *υμων* κ^{c}BA..

XVI,2. *υμας* sc] om B 4. *ωρα* κD..] add *αυτων* BA. 7. *ουκ ελευσεται* κAD..] *ου μη ελθη* BL 13. *εν τη αληθ. παση* (κ* om *παση*) κD.] *εις την αληθ. πασαν* (al^{pl} *εις πασαν την αληθ.*) BA.. | *ακουει* κ.] *-σει* BD. :: A.. *-σῃ* 18. *το*] om κ*B. | *τι λαλει* (D* *ο λογει*)] om B aeth 22. *αιρει* κACD^{b}..] *αρει* BD*. 27. *θεου* κ*et^{cb}AC^{b}..] *πατρος* κ^{cc}BC*D.

XVII,2. *δωση* κ^{c}AC..] *-σει* B.. :: κ* *δωσω* : D (om *αυτοις*) *εχῃ* 3. *γινωσκουσιν* AD.] *-κωσι* (al *-σιν*) κBC.. 5. *την* κ*. 7. *εγνωκα* min^{pc} : *εγνων* κ cdd^{al}ap Chr it^{pl} syr^{p}et^{em} sah go | *εδωκας* B(*-κες*)A L. 8. *εδωκας* B(*-κες*)ACD.] *δεδωκας* κ.. 11. *αυτοι* κB.] *ουτοι* ACD.. 19. *αγιαζω* κA.] pm *εγω* BCD.. 24. *δεδωκας* sc κACD..] *εδωκας* B..

XVIII,1. *του κεδρου* κ*D.] *των κεδρων* κ^{c}BC.. :: *του κεδρων* A. 3. *εκ των* sc κ*et^{cb}D.] om *εκ* B :: κ^{cc}AC.. om 5. *ιησ.*] om BD. | *ειμι*] add *ιησ.* B 31. *κρινατε* κ*.] add *αυτον* κ^{c}BAC.. | *ουν* sc κ..] om BC. :: A. *δε* 34. *αφ εαυτ.* AC*..] *απο εαυτ.* κBC*. 36. *αν* post *υπηρ.* A..] post *ηγων.* κB^{mg}S. :: B* om 39. *εν*] om B

XIX,4. *εξηλθεν* κ.] pm *και* BA. (A.. add *ουν*) | *αιτ. ουχ ευρ.* κ* (Φ *εν αυτω ουχ ευρ. αιτ.*, sim al)] *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω* B. :: κ* *αιτ. ουδεμ. ευρ. εν αυτω* : A *ουδεμ. εν αυτω αιτ. ευρ.* (sim var al) 6. *εκραυγ.* (κ* *εκραξαν*) κ.] add *λεγ.* BA.. 10. *λεγει* κA*.] add *ουν* κ^{c}B.. 11. *εχεις* κA..] *ειχες* B.. 12. *εκραυγαζον* (A *εκρυγ.*) A.] *-σαν* B. :: κ*.. *εκραζον* : κ* *ελεγον* pro *εκρ. λεγ.* 17. *εαυτω* κ.] *αυτω* B. :: A. *εαυτου* (al *αυτου*) | *γολγοθ* B sah 25. *μαριαμ* bis κ.] *μαρια* BA.. 29. *οξους* κ*A..] pm *του* κ^{c}B. 30. *οξος* κ* a em] add *ο* (om B) *ιησ.* κ^{c}BA.. 31. *εκεινη* B*H 33 69 it^{a} vg syr^{c}et^{d} Cyr

κBACD || C 11,47-13,7. 14,8-16,21. 18,36-20,25. D 18,14-20,13.

38. *ο απο* ℵ..] om *ο* BA. | *ηλθον* et *ηραν* ℵ*.] *ηλθεν* et *ηρεν* ℵ°B. (A om *και επστρ.* usq. ad fin. v.) | *αυτον* ℵ*.] *το σωμα αυτ.* ℵ°B. (A.. *το σ. του ιησου*) 39. *μιγμα* ℵ°A..] *ελιγμα* ℵ°B 41. *στεθη* A..] *ην τεθειμ.* ℵB Cyr

XX, 1. *μαριαμ* ℵA.] *μαρια* B.. 6. *ουν* A..] add *και* ℵ°B. (ℵ* om *ου μεντοι* v. 5 usq *κειμ.* v. 6) 11. *μαριαμ* ℵ.] *μαρια* BA.. 13. *λεγουσιν* ℵ.] pm *και* BA.. 17. *μου απτου* et. Ir^{i} Or al] *απτου μου* B arm Trt 20. *τ. χειρας* ℵD..] pm *και* BA syr^{c} 21. *αυτοις* ℵD.] add *ο ιησ.* BA 23. *τινος* bis B. | *αφεωνται* ℵ°AD. (L *-ονται*)] *αφιενται* B^{b}.. : *αφειονται* (sic) B* :: ℵ* *αφεθησεται* 25. *τοπον* A.] *τυπον* ℵ°BD.. :: ℵ* *την χειραν αυτου* pro *τ. τοπ. τ. ηλων*

XXI, 4. *επι* ℵAD.] *εις* BC.. 6. *λεγει* ℵ*et^{ab}.] *ο δε ειπεν* ℵ^{ca}BACD.. 11. *ανεβη* AD..] add *ουν* ℵBC 12. *δε*] om BC 16. *προβατια* BC.] *-βατα* ℵAD.. 17. *λεγει* sc ℵAD.] *ειπεν* BC.. | *αυτω* qu ℵD.] add. *ιησ.* (A.. *ο ιησ.*) BAC.. | *προβατια* BAC] *-βατα* ℵD.. 23. *και ουκ ειπ.* AD..] *ουκ ειπ. δε* ℵBC. | *ερχομαι* ℵ*.] add *τι* (D^{gr}om) *προς σε* ℵ°BAC(D).. 24. *ο και μαρτ.* B Cyr | *και γρ.* ℵ°AC..] *και ο γρ.* BD. : *ο και γρ.* ℵ°. 25. om ℵ°] *εστιν κτλ* ℵ°..

Actus Apostolorum

I, 8. *εν* sc ℵBC^{b}..] om AC*D. 14. *τοις* ℵAC°D..] pm *συν* BC^{b}. 15. *ωσει* ℵAC.] *ως* BD.. 19. *ο* ℵ°D.] om ℵ°BAC.. | *ιδια* B^{b}AC..] om ℵB°D | *ακελδαμαχ* ℵA.] *ακελδαμαχ* B Eus :: D *ακελδαιμαχ* : C.. *ακελδαμα* (E *ακελδαμακ*) 22. *αχρι* ℵA.] *εως* BCD..

II, 5. *εις* ℵ°A] *εν* ℵ°BCD.. 6. *ηκουον* AD..] *-σεν* ℵB. :: C 61 *ηκουεν* 7. *παντες* (ℵ°. *απαν-*) ℵ(°et°)AC..] om BD. | *ρυχ* ℵD.] *ουχι* B :: AC.. *ουκ* 20. *πριν* ℵACD.] add *η* B.. | *μεγαλ.* ℵD] add *κ. επιφ.* BAC.. 24. *αδου* D. (Polyc) 25. *μου* pr ℵD] om BAC.. 26. *εφ* ℵCD] *επ* BA.. 31. *αδην* ℵB.] *αδου* ACD.. 33. *και* pr BD.] om ℵAC.. 38. *φησιν* (D post *πρ. αυτ.*) ℵACD.] *om* B. (E.. *αφη* post *πρ. αυτ.*) | *επι* ℵA..] *εν* BCD. 43. *δε* sc ℵB.] *τε* ACD^{b}.. :: D*. om | *εν ιερουσ.* ℵAC..] om BD.. | *φοβ.* usq *παντ.* ℵAC.] om BD.. 44. *και* pr ℵAC.] om B.. :: D *παντες τε* | *πιστευσαντες* ℵB.] *-οντες* ACD.. | *ησαν* et *και* sc] om B 57 Or

III, 6. *περιπατει* ℵBD sah] pm *εγειρε* (C. *-ραι*) *και* AC.. 7. *σφυδρα* (C^{a} *φυ-*) ℵ°B°AC°] *σφυρα* ℵ°B^{b}C°D.. 10. *αυτος* ℵAC.] *ουτος* BD.. 11. *σολομωνος* D. 13. *ο* (AD. om utr) *θεος* sc et tr ℵACD..] om B.. | *ηρνησ.* (D *απηρν.*) ℵBAC..] add *αυτον* D.. 16. *επι* ℵ°ACD..] om ℵ°B. 19. *προς* ℵB] *εις* ACD.. 22. *ημων* ℵ°C..] *υμων* ℵ°AD. : om B. 25. *ημων* ℵ°CD..] *υμων* ℵ°BA. | *ενευλογηθησ.* ℵA°D..] *ευλογηθησ.* BA°. :: C *επευλογηθησ.* 26. *υμων* (C°. *αυτων*)] om B.

IV, 1. *ιερεις* ℵAD..] *αρχιερ.* BC. 4. *αριθμος* ℵBD] pm *ο* A.. | *χιλιαδες* ℵA.] pm *ως* (E.. *ωσει*) BD.. 5. *εις* ℵ.] *εν* BAD.. 9. *σεσωται* ℵA] *-σται* BD.. 18. *καθολου* ℵ°B] pm *το* ℵ°A.. :: D^{vac} 25. *, perhaps either διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος for διὰ στόματος with διὰ πνεύματος ἁγίου transposed, or τοῦ πατρὸς for τοῖς πατράσιν*' WH 28. *σου* sc ℵA°D..] om BA°. 30. *σου* pr] om BA (*σε εκτειν.*) 33. *ιησ. χρ. του κυρ.* ℵA.] *του κυρ. ιησ.* (ante *τ. αναστ.* B) B.. :: D. *τ. κυρ. ιησ. χρ.* 37. *προς* ℵ.] *παρα* BAD..

V, 1. *σαπφειρα* B. (D) :: ℵ* *παμφιρη* : ℵ° *σαμφιρη* : D* *σαφφυρα* : D^{b} *σαφφιρα* 12. *σολομωντος* (ℵ *σαλ-*)ℵA.] *-μωνος* BD.. 15. *επισκιασει* B. 16. *ιερουσ.* ℵBA.] pm *εις* D.. 19. *ανοιξας* ℵA.] *ηνοιξεν* (*-ξε* B) B.. :: D* *ανεωξαν* (D^{b} *-ξεν*) 26. *ηγεν* ℵBD^{b}] *ηγαγεν* A.. :: D* *ηγαγον* 31. *του* ℵB*.] om ℵ°AD.. 32. *εσμεν* (A. post *μαρτ.*) ℵAD°.] *εν* (pro *εσμεν?*) *αυτω* B (69* al^{2} Ir^{i} *εν αυτω εσμεν*) :: D^{b}.. *εσμεν αυτου* | *ο* (D°E *ον*) *αδ.*] om *ο* B. 33. *εβουλευοντο* ℵD..] *-λοντο* BA. 38. *τα*] om B*E

ℵBACD || C Io 18,36-20,25. Act 4,3-5,34. D Io 18,14-20,13.

VI,3. δε ℵB] ουν C..(D^{vac}) : δη A : om sah arm aeth 5. πληρη BC^{x}..] -ρης ℵAC^{a}D.. 9. των λεγομ. ℵA.] της λεγομενης BCD.. | και ασιας ℵBCD^{b}..] om AD^{a} 19^{lect} d 13. αγιου ℵAD..] add τουτου BC.

VII,3. εκ sc] om BD sah 7. δουλευσουσιν ACD.] -σωσιν ℵB.. 10. εναντι ℵ.] -τιον BACD.. | εφ ℵAC.] om BD.. 13. ανεγνωρ. ℵCD..] εγνωρ. BA | αυτου ℵA.] ιωσηφ (D.. pm του) BCD.. 15. και (om D.) κατεβη ℵAC.] κατεβη δε B.. | εις αιγ.] om B 22. εν pr ℵAC.] om BD^{b}.. :: D^{a}. πασαν την σοφιαν 31. εθαυμαζεν ℵD.] -σεν BAC.. 34. αυτων ℵAC..] αυτου BD. 35. και sc ℵ^{a}BD.] om ℵ^{a}AC.. 36. γη ℵAD. (D. αιγυπτου)] τη BC. 38. υμιν ℵB. 43. ρομφαν ℵ^{a} 8 Chr^{ad}] ρεφαν (ℵ^{a}A. ραι-) ℵ^{a}AC. : ρομφα B Or^{ad} :: D. ρεμφαμ (var al) 45. εξεωσεν ℵ^{a}.] εξωσεν ℵ^{c}BACD.. 46. οικω ℵ^{a}BDH] θεω ℵ^{c}AC.. : ,*Perhaps τῷ οἴκῳ for τῷ κυρίῳ (τωκω)*' H 47. σαλωμων (ℵ -λομων) ℵAC] σολομων BD.. 49. και η B. 51. καρδιας B

VIII,1. παντες ℵ^{a} 18 47] add δε BCD.. :: A. add τε : ℵ^{c} pm και 5. την ℵBA min^{s}] om CD.. 18. το πνευμα ℵB sah] add το αγιον ACD.. 24. add ος κτλ D^{a} syr^{cm} 27. εληλ. ℵ^{c}AC^{a}D^{a}.] pm ος ℵ^{c}BC^{a}D^{b}.. 28. τε ℵAD..] δε BC. | ανεγιν. ℵ^{a}.] pm και ℵ^{c}BC.. :: A add τε : D αναγεινωσκων 32. κειροντος B. 37. om ℵBAC..] ειπεν κτλ (vel sim) E. g m vg (exc am^{a} fu) arm syr$^{c.a}$ Ir Cyp

IX,5.6. E (sine cd$^{gr\ vl}$) cum vg syr$^{c.a}$ al 11. αναστα B vv^{al} 12. ανδρα ℵA.] add (E.. pm) εν οραμ. BC.. | χειρας ℵ^{a}AC.] pm τας ℵ^{c}BE (al^{pl} χειρα) 15. εθνων] pm των BC^{a} 19. ενισχυσεν ℵAC^{a}..] -χυθη BC^{a}. 21. εις pr ℵA 40] εν BC.. 22. ιουδ. ℵ^{a}B] pm τους ℵ^{c}AC.. 25. σφυριδι ℵC 37. αυτην sc] om B 42. της] om BC^{a} 43. εγεν. δε ℵ^{a}B min^{s}] add αυτον (C.. post μειναι) ℵ^{c}AC..

X,5. τινα BAC.] om ℵ.. 9. αυτων ℵA.] εκεινων BC.. 17. υπο ℵB.] απο ACD.. 18. επνθοντο BC 19. αυτω] om B cop | ανδρες D..] add τρεις ℵAC.. : add δυο B | ζητουντες ℵB 61] -τουσιν ACD.. 24. εισηλθαν (A.. -θον) ℵAC..] -θεν BD. 33. σου D^{a} d vg al 36. ον ℵ^{a}CD..] om ℵ^{a}BA. 39. εν sc] om BD. 40. εν ℵ^{a}C 81] om ℵ^{c}BAD^{b}.. :: D^{a} d μετα την τριτην ημεραν 42. αυτος ℵA..] ουτος BCD^{gr}. 45. οι B. | του αγ. πν. ℵA..] τον πν. του αγ. BD^{b}. :: D^{a} του πν. αγ. 48. αυτοις ℵA 33] αυτους BD..

XI,3. εισηλθεν et συνεφαγεν B. 11. ημην E.. (vv^{pl}) 20. ελληνας ℵ^{c}AD^{a}.] ελληνιστας BD^{b}.. :: ℵ^{a} ευαγγελιστας 23. τω κυρ.] pm εν B 40 sah cop 28. εσημαινεν B :: D^{vac}

XII,6. προαγαγειν A.] προαγειν D.. : προσαγαγ. B 13 57 : ℵ min^{5} προσαγειν 8. τε ℵA..] δε BD. 11. ο κυριος B. 13. προηλθε ℵB^{x} 8 vg 15. ειπαν B. 21. καθισας ℵB.] pm και AD.. 24. κυριου B vg 25. εξ A.. vv^{pl}] εις ℵB^{a}. :: B^{vid}D. απο : ,*perhaps τὴν stood originally before εἰς, and was transposed by a primit. error*' WH

XIII,1. τετρααρχου ℵ^{a} sah^{codd} cop 6. βαριησουν ℵ. (cdd^{al} ap Hier)] -σους BC.. :: AD^{b}. -σουν : D^{a} -σουαν 11. τε ℵC.] δε BA.. :: D και ευθεως επεσεν 17. αιγυπτω CD..] -πτου ℵBA. 18. στροφοφορ. AC^{a}.] στροποφορ. ℵBC^{a}D.. 19. και] om B 61 sah 22. ανδρα] om B^{a} 26. ημιν ℵBAD.] υμιν C.. 28. ητησαν τον ℵ^{a} 31. νυν (ℵ post εισιν, D vg syr^{p} pm αχρι) ℵACD. vv^{pl}] om B.. 32. ημων (C^{b}E.. αυτων ημιν : 76 ημιν : g sah αυτων : cop om)] ,*Doubtless a primit. error for ἡμῖν*' WH 33. εν τω πρωτω ψ. γεγρ. D g Or Hil] εν τω ψ. γεγρ. (E.. post δευτ.) τω δευτ. ℵBAC.. 39. απο ℵAC^{a}.] pm και (D add μετανοια) BC^{b}(D).. 42. ,*Perhaps Ἐξιόντων for Ἀξιούντων, and παρεκάλουν* (B ηξιουν idque post σαββ.) *an interpolation, with change of punctuation*' H 44. τε B.. | ερχομ. ℵBC^{a}D..] εχομ. AC^{a} | κυριου ℵB^{b}A.] θεου B^{a}C.. :: D^{vac} 45. αντιλεγ. και D.] om ℵBAC.. 46. επειδη ℵ^{a}BD^{a}.] επει δε C. :: ℵ^{a}AD^{b}.. επειδη δε 48. κυριου ℵAC..] θεου BD. 49. καθ ℵA.] δι BCD.. 52. δε ℵCD..] τε BA.

ℵBACD || C 10,43-13,1. D 8,29-10,14.

XIV,3. *επι* sc ℵ°A] om ℵ°BCD.. | *διδοντος* ℵ min⁴ 9. *ηκουεν* BC. 11. *τε* ℵBA.] *δε* CD.. 17. *υμιν*] om ℵ°A. 21. *ευαγγελιζομ.* AD.] *ευαγγελισαμ.* (ℵ° om *και τη* v. 20 usq *πολιν* v. 21) ℵ°BC.. | *εις* tr] om B. (D.. om *εις* sc et tr) 25. *εις την* (A om) *περγην* ℵ°A.] *εν περγη* ℵ°BCD..

XV,4. *απο* BC. 6. *τε* BC. 16. *κατεστραμμ.* ℵ.] *κατεστρεμμ.* B :: ACD.. *κατεσκαμμενα* 18. *γνωστα απ αιων.* ℵBC.] *γνωστον* (E.. *γνωστα*) *απ αιων. εστιν* (A om *εστ.*) *τω κυριω το εργ. αυτ.* (E.. *παντα τα εργα αυτ.*) AD. (E..) 20. *και τον πνικτον* (D Ir^i om) ℵC..] om *τον* BA. 24. *εξελθοντες* ℵ°ACD..] om ℵ°B. 25. *εκλεξαμενους* ℵCD..] *-μενοις* BA. 29. add *φερομ. κτλ* D Ir^i Trt 34. om ℵBA.. am fu syr^p et^{ct} cop^{s} al] *εδ. δε τω σιλα* (D *σειλεα*) *επεμ. αυτους* (*αυτου* 13..) CD 13.. vg^{cl} syr^{co} sah cop^{s} aeth arm : add praeterea *μον. δε ιουδ. επορ.* D g vg^{cl} 41. *και την κιλικ.* BD

XVI,1. *κατηντ. δε* (D^{var}) ℵC..] add *και* BA. 3. *τον πατ. κτλ* D..] *οτι ελλην κτλ* ℵBAC. 11. *δε* pr ℵAD.] *ουν* BC.. 12. B *πρωτη μερ. της M.* (var al) : *‚perhaps μεριδος for Πιεριδος‘* H 19. *και ιδοντες* B. 23. *δε* B. 26. *παραχρ.*] om B Lcf 27. *μαχ.* ℵA..] pm *την* BCD 61^c 32. *Θεου* ℵ°B 34. *οικον* BC.] add *αυτου* ℵAD.. 36. *τουτ.* ℵA..] om BCD. 38. *τε* ℵ.] *δε* BAD.. 40. *απο* ℵB.] *εκ* AD..

XVII,11. *καθ* ℵAD.] pm *το* B.. 18. *στωικων* B. 19. *δε* B. | *η υπο* ℵA..] om *η* BD 21. *τι* sc ℵBA.] om D.. 28. *ημας* B. 30. *απαγγ.* ℵ°B Ath^{§}] *παραγγ.* ℵ°AD.. 34. *ο*] om B :: D *τις*

XVIII,2. *τεταχ.* ℵ°D..] *διατεταχ.* ℵ°BA.. 3. *ηργαζοντο* ℵ°B.] *-ζετο* ℵ°AD.. 7. *εισηλθεν* ℵAD°.] *ηλθεν* BD^b.. | *τιτιου* B°D^b syr^{p} (ℵ. vg *τιτου*, syr^{h} sah *τιτου* sine *ιουστου*)] om AB^bD°.. 19. *αυτον* B..] *εκει* ℵAD. 21. *παλιν* ℵBA. vg (exc^{t}) sah cop aeth^{§} arm] *δει με* (D^{ar°} *δε*) *παντως τ. εορτ. τ. ερχομ.* (D *τ. εορτ. ημεραν ερχομ.*) *ποι. εις ιεροσ.* (g dem add *et iterum*) DHLP min^{pl} g dem syrr aeth^{§} Chr Thphyl 27. *εν δε τη κτλ* D syr^{com}

XIX,18. *Θελοντος κτλ* D syr^{com} 1. *κατελθ.* ℵA.] *ελθειν* B.. 3. *ο δε απ.* ℵA.] *απ. τε* B.. :: D. *απ. δε* 8. *τα* ℵA..] om BD. 9. add *απο κτλ* D 137 syr^{com} 14. *τινες* ℵA..] *τινος* B.(D^{var}) 15. *τον ιησ.* ℵ°AD..] *τον μεν ιησ.* ℵ°B. 17. *απεπ.* ℵB..] *επεσεν* AD. 24. *αργυρ.*] om B 27. *η* pr] om BD | *η* sc] om B min^{s} 28. add *δραμ. κτλ* D 137 syr^{com} 34. *ωσει* B min^{s} | *κραζοντες* ℵA] *-ζοντων* BD.. | *εφεσ.*] add *μεγαλη κτλ* B 39. *περαιτερω* B.(d) 40. *‚perh. αἰτίου ὑπάρχοντος for αἴτιοι ὑπάρχοντες‘* H

XX,4. *αυτω* ℵB 13 vg sah cop aeth] add *αχρι* (D *μεχρι*) *τ. ασ.* AD.. g syrr arm Chr 5. *προελθ.* B^bD. (vv)] *προσελθ.* ℵB°.. (A latet) 6. *οπου* ℵA.] *ου* B.. :: D *εν η και* 10. *θορυβεισθαι* B°CD. 11. *και* pr] om B sah 13. *προελθ.* ℵB^bC..] *προσελθ.* B°A. :: D *κατελθ.* 15. *εσπερα* B.] *τη δε* sc ℵBAC. vg cop aeth arm] *και μειν. κτλ* DHLP min^{pl} g syrr sah al 21. *χριστον* ℵAC.. (D^{var})] om B.. 24. *τελειωσαι* ACD..] *-σω* ℵB 26. *διοτι* ℵBA.] *διο* CD^b.. (D^{var}) 28. *κυριου* AC°D. g syr^{com} sah cop arm Ir^i Did al^{mu}] *Θεου* ℵB min^{pl} vg syr^{p} et^{ct} Epiph al :: C^b.. *κυριου κ.τ. Θεου* | *‚τοῦ ἰδίου perh. a primit. error for τοῦ ἰδίου υἱοῦ‘* H 30. *αυτων*] om B. 32. *κυριω* B.

XXI,1. *αποσπασθεντες* B. :: D^{var} | *παταρα*] add *και μυρα* D g sah 3. *αναφαναντες* ℵB°.] *-νεντες* B^bAC.. 6. *ανεβ.* ℵ°AC.] *ενεβ.* ℵ°B. (al^{pl} *επεβ.*) 13. *κ. ειπεν* ℵA.] om BC.. :: D^{var} 18. *τη τε* ℵA.] *τη δε* BC.. 20. *εισιν* ℵ min⁴] add *εν τοις ιουδ.* BAC. :: D. add *εν τη ιουδαια* (al^{pl} add *ιουδαιων*) 21. *παντας*] om AD°. 22. *δει συνελθ. πλ.* (D. *πλ. συνελθ.*) et *γαρ* (C^a om, ℵ° om *γαρ οτι*) ℵ°et°AC°D.. vg Chr] om BC^a min^{s} vv^{pl} 23. *αφ* ℵB 25. *επεστειλ.* ℵAC..] *απεστειλ.* BD. 32. *λαβων* B

XXII,11. *ουκ εβλ.* E 18 : *ουδεν εβλ.* B 18. *ιδον* ℵ (min⁴ *ειδον*) d] *ιδειν* BA.. 21. *εξαποστ.* (D. *-στελλω*) ℵACD..] *αποστελω* B. 23. *δε* ℵD..] *τε* BAC. 26. *εκατονταρχης* ℵ°ACD] *-χος* ℵ°B..

ℵBACD || C 16,37-20,10. D 21,2-10. 16-18. 22,10-20.

XXIII,6. *εγω* sc] om B. 7. *λαλησ.*C..] *ειποντος* ℵ°A. (ℵ* *ειπαντος*) : *λαλουντος* B. | *επεπεσεν* B* (*vel[b] 112 *επεσεν*) 8. *μεν*] om B. 10. *γινομ.* (B *γει-*) ℵB] *γενομ.* AC.. | *τε*] om B. 12. *τε* B. | *πειν* B* 18. *νεανισκον* ℵA.] *-νιαν* B.. 21. *πειν* B* 28. *κατηγ.* (ℵA. : add *αυτον* B*..) *κτλ*] om B* 61 30. *εξ αυτων* ℵA.] *εξαυτης* B.. | *αυτους* ℵA.] om BE.. | *επι σου* ℵA.] pm *προς* (E.. *τα πρ.*) *αυτον* BE.. 35. *τω ηρωδου* B

XXIV,2. *αυτου*] om B 13. *ουδε* ℵB 61] *ουτε* A.. 15. *προς* ℵC.] *εις* BA.. 20. *ευρον* ℵBA.] add *εν εμοι* C.. 24. *ησ.* ℵ°B.] om ℵ*vel°AC[vl].. 26. *αυτω* pr] om B

XXV,1. *επαρχειω* ℵ* (*-χιω*) A] *-χια* ℵ°B[b]C.. : *-χεια* B* 13. *ασπασαμ.* (61.. VV[al] *ασπασομ.*)] †H 16. *δε* BE[sr] 17. *αυτων*] om B. 18. *πονηραν* AC*.] *-ρων* ℵ°B. :: ℵ°C* *πονηρα* (al[pl] om) 24. *ενετυχεν* B.

XXVI,1. *περι* ℵAC.] *υπερ* B.. 4. *την* sc] om BC*. | *οι*] om BC*. 7. *καταντησειν* B 10. *τε* pr ℵAC.] om B.. 12. *της*] om A 16. *ειδες*] add *με* BC*[vl]. 21. *οντα* ℵ* (add *με*) et°.] om BA.. 26. *και*] om B. | *τι*] om B. | *ουθεν*] om ℵ°A. 28. †WH : , *Perh. με πειθεις for πεποιθας* ' H 29. *ευξαμην* ℵ*.] *ευξαιμην* ℵ°BA.. 31. *τι* ℵA.] om B..

XXVII,2. *αδραμυττηνω* ℵB[b]..] *-μυνητηνω* B*A 5. add *δι ημ. δεκαπ.* 112 137 syr[c*] 8. *λασαια* H.. (ℵ* *λασσαια*)] *λασεα* B. :: ℵ° *λαϊσσα* : A *αλασσα* 16. *κλαυδα* ℵ*. (A *κλα* abscissis rell litteris, al[pl] *κλαυθην*)] *καυδα* ℵ°B vg 23. *εγω* ℵAC*.] om BC*.. 27. *προσαχειν* B* (b *προσανεχειν*) 29. *τε* BA..] *δε* ℵC. 30. *πρωρης* ℵA 13 al[1]] *-ρας* BC.. 37. *ως* B sah 39. *εκσωσαι* B*C cop arm (*salvare*) 41. *βιας* ℵ°BA] add *των κυμ.* ℵ°C..

XXVIII,1. *μελιτηνη* B*. 6. *εμπιπρ.* ℵ*.] *πιμπρ.* ℵ°B.. :: A. *πιπρασθαι* | *μεταβαλλομ.* ℵ..] *μεταβαλομ.* BA. 9. *και* pr] om B vg[cl] cop 13. *περιελθοντες* ℵ°A..] *-ελοντες* ℵ°B 16. *επετρ. τω π.* ℵBA. VV[pl]] *ο εκατοντ. κτλ* H.. g syr[c*] aeth | *καθ εαυτ.*] add *εξω της παρεμβ.* 137 g demid syr[c*] 25. *τε* ℵ*.] *δε* ℵ°BA.. 31. *ιησου* ℵ*.] add *χριστου* ℵ°BA..

Epistula Iacobi

I,9. *ο* pr] om B arm 22. *μονον* ante *ακρ.* ℵACP..] post *ακρ.* B. (VV[pl])

II,3. *και επιβλεψητε* ℵA..] *επιβλ. δε* BCP. | *εκει*] post *η καθου* B ff 4. *ου*] om B* ff 6. *υμας* pr ℵ°A.] *υμων* ℵ°BCP.. 14. *το*] om BC*. 19. *εις εστ. ο. θε.* ℵA. (VV[pl])] *εις θε. εστ.* B. : *εις ο θε. εστ.* C (P latet) (al[pl] *ο θε. εις εστ.*) 22. *συνεργει* ℵ°A ff s] *συνηργει* ℵ°BCP.. 26. *γαρ*] om B. | *εργων* ℵB.] pm *των* ACP..

III,6. *η γλ.* pr ℵ*] pm *και* ℵ*.. | *και* pr ℵ*] *η* ℵ*.. 14. *της* (ℵ* pm *κατα*) *αληθ. κ. ψευδ.* ℵ(*et°) syr[h] *κ. ψευδ. κατα της αληθ.* BACP..

IV,2. *και* ult ℵP..] om BA.. 4. *εστ. τω θεω* ℵ.] *του θεου εστ.* BAP.. 8. *εγγισει* B 9. *κλαυσ.* ℵA] pm *και* BP.. | *μετατραπητω* BP. 12. *ο* pr] om BP 13. *ποιησομεν* BP.] *-σωμεν* ℵA.. 14. *το* ℵ..] *τα* AP. : om B | *γαρ* pr ℵ°AP..] om ℵ°B. | *γαρ* sc (ℵ om *ατμ. γαρ εστε*) BP..] om A. 15. *θεληση* ℵA..] *θελη* BP.

V,11. *ο*] om B 14. *αλειψ.* BP.] add *αυτον* ℵA.. | *του κυρ.* ℵP..] om *του* A. : om *του κυρ.* B 16. *συχευθε* ℵP..] *προσευχ.* BA. 20. *γινωσκετε* B. | *αυτον εκ θαν.* ℵAP.] om *αυτου* (B)KL.. : *εκ θαν. αυτου* B ff (aeth *αυτου εκ θαν. αυτου*)

Epistula Petri I

I,7. ,*το δοκιμιον prob. a primit. error for το δοκιμον* (ita min[4])' H 8. *αγαλλιασθε* ℵAC*P..] *-λιατε* BC*[vl] Or 9. *υμων*] om B min[2] Cl Or[1] (sed

ℵBACD || C passim D 22,29-28,31. :: ℵBACP || C Iac 4,8-5,20.

alio loco ημων habet) al 12. εν ℵCP..] om BA. 16. διοτι sc ℵ min^{3} Cl] οτι BACP. 21. πιστους BA.] πιστευοντας ℵCP..

II,1. υποκρισεις (ℵ* -σις, ℵ^{2} pr -σιν, tum -σεις) ℵ(*et^{c})ACP..] -σιν (ℵ^{a})B. (et. Cl Or^{1}) 5. εποικοδ. ℵA^{c}C.] οικοδ. BA*P.. 7. λιθον ℵ^{c}C$^{a\,vl}$P..] λιθος ℵ^{c}BAC$^{a\,vl}$. 15. φιμοιν ℵ* 24. υμων B | αυτου sc ℵ*P..] om ℵ^{c}BAC..

III,1. και (C. post σι)] om B. 6. υπηκουεν B. 7. συνκληρονομοις ℵ^{c}(* -μους)B.] -μοι ACP.. | ταις προσευχαις B syr^{h} cop 11. εκκλιν. ℵC^{a}P..] add δε BAC*. 16. καταλαλεισθε B min^{4} syr^{c} Cl] -λουσιν υμ. ως κακοπ. ℵACP.. 18. απεθανεν ℵAC. vv^{pl}] επαθεν BP.. | υμας B. 21. ,ὃ (ℵ* 73 aeth om) *prob. a primit. error for* ᾧ (ita min^{pl})^{c} H

IV,1. αμαρτιαις ℵ*B. 5. κρινοντι BC$^{a\,vl}$ min^{8} 17. καιρος ℵA.] pm ο BP.. 18. ο δε ασεβης B*. | και ο ℵA.] om ο BP.. 19. αυτων] om B

V,1. τους ℵP..] om BA. 2. μη αναγκ. ℵ*B.] pm επισκοπ. ℵ^{c}AP.. | κατα θεον ℵAP.. (vv^{pl})] om B.. (syr^{h}) 6. χειραν ℵA 8. τινα] om B 10. χριστω ℵ.] add ιησ. AP.. : pm τω B | θεμελ. ℵP..] om BA. 11. των αιωνων] om B.

Epistula Petri II

I,1. σιμων B. 3. τα pr ℵA.] om BCP.. | ιδια δοξη κ. αρετη ℵACP.] δια δοξης κ. αρετης B.. 9. αμαρτηματων ℵA.] -τιων BCP.. 17. ο υιος κτλ B 18. εν τω αγιω ορει BC*. 21. απο θεου BP.] αγιοι (A add του) θεου ℵA.. :: C. απο θεου αγιοι

II,4. σιροις ℵ] σειροις BAC :: P^{vl}.. σειραις 6. καταστρ. ℵAC*..] om BC*. :: P κατεστρεψεν pro καταστρ. κατεκρ. | ασεβεσιν BP min^{8} 8. ο] om B 9. πειρασμων ℵ*.] -σμου ℵ^{c}BACP.. 11. παρα κυρ. ℵBCP.. m (*domini*) syr^{ee} arm al] om A. vg syr^{hodl}et^{et} cop aeth Ephr 12. γεγενημ. ℵA*..] γεγεννημ. BA^{c}CP. 13. κομουμ. ℵ^{c}AC..] αδικουμ. ℵ*BP syr^{hodl} arm | απαταις ℵA^{c}CP.. syr^{c} cop arm] αγαπαις BA** m vg syr^{hodl}et^{cm} sah aeth 14. ακαταπαστους BA 15. καταλειπ. ℵB^{a}A 18] καταλιπ. B^{b}CP.. | βοσορ ℵ^{c}ACP..] βεωρ B. :: ℵ* βεωορσορ | μισθ. αδ. ηγαπησαν B arm 19. τουτω ℵ^{c}B.] add και ℵ^{c}ACP.. 20. ημων ℵACP. (vv)] om B.. 22. κυλισμον BC*.] -μα ℵAC^{a}P..

III,5. συνεστωσα ℵ^{c}ACP..] -τωτα ℵ* :: B -τωσης 7. αυτω BAP.] αυτου ℵC.. 9. δε ℵA.] εις BCP.. 10. ουρανοι ℵ.] pm οι BAC.. | καταkαησ. AL min^{pl} vg (sed am fu al om και γη usq κατακαησ.) syr^{et} cop aeth Cyr Aug al] ευρεθησεται ℵBKP min^{8} syr^{cm} arm (sah syr^{hodl} *non invenientur*) :: C αφανισθησονται : ,*perh. text for* ῥυήσεται, *or some form of that stem*' WH 11. ουν ℵA..] ουτως (CP. pm δε) BCP. (al τουτ. ουν ουτως) | υμας (ℵ*. ημ.)] om B 12. τηκεται (C. τακησεται, P -σονται)] ,*Text prob. a primit. error for* τήξεται' H 13. κατα] και A. | τα επαγγελματα ℵA δ vv^{pl}] το επαγγελμα BCP.. 16. ταις ℵP..] om BAC min^{4} 18. αιωνος B.] add αμην ℵACP..

Epistula Ioannis I

I,4. ημων ℵB..] υμων AC 5. ουκ εστ. εν αυτω ουδεμ. B.

II,2. μονων B. 6. ουτως ℵCP..] om BA. 14. του θεου] om B sah 17. αυτου] om A. (Or) 19. ησαν εξ ημ. ℵAP..] εξ ημ. ησαν BC. 20. και sc] om B sah | παντες ℵBP 9 sah Hes] παντα AC.. 24. εν qu] om B. 27. αλλα (om ως) B. 29. και ℵACP.] om B..

III,7. τεκνια ℵB..] παιδια ACP. 13. και ℵC*P.] om BAC^{a}.. 19. και pr] om BA. | τας καρδιας ℵA^{c}CP..] την καρδιαν BA*. 21. ημων pr ℵC..] om BA. | ημων sc ℵA..] om BC. 23 πιστευωμεν ℵAC.] -σωμεν B..

IV,2. εληλυθεναι B. 3. μη ομολ. et. Polyc Trt^{8} al] λυει vg Ir^{1} Or^{4}

ℵBACP || C 1 Pe 4,6-2 Pe 1,1. P 1 Io 3,20-5,1.

Trt^{g} Lcf al 10. *ηγαπηκαμεν* B 15. *ιησ.*] add *χρ.* B m arm 16. *μενει* sc ℵB..] om A.

V,1. *και* sc] om B. 5. *εστιν* A..] pm *δε* ℵ.. : add *δε* B. 6. *μονω* B 10. *τω θεω* (A. *τω υιω*, m *Iesu Christo*, am^{e} om)] , *Text prob. a primit. interpolation* ' WH

Epistula Ioannis II

6. *ινα* sc ℵA.] om BP.. 8. *ειργασασθε* ℵA. vv^{pl}] *ειργασαμεθα* (*ηργ-* B^{e}) BP.. syr^{cm} sah 12. *ημων* ℵP..] *υμων* BA.

Epistula Ioannis III

3. *σχαριν* ℵ.] add *γαρ* BACP.. 4. *χαριν* B min^{s} vg cop 10. *της εκκλ.* ℵ.] pm *εκ* BACP..

Epistula Iudae

1. , *Text prob. a primit. error for θεῷ* (*without ἐν*) *and ἐν Ἰησοῦ* ' H 4. *παρεισεδυησαν* B 5. *παντα* (KL min^{pl} sah al *τουτο*)] , *Text perhaps a primit. error for πάντας* (ita syr^{hodl}) ' H | *κυριος* (al^{pl} *ο κυρ.*) ℵC^{vid}(C^{a}. *ο θεος*)] *ιησους* BA. vv^{pl} : , *apparently οτικσ* (*ὅτι Κύριος*) *and οτιισ* (*ὅτι Ἰησοῦς*) *for οτιο* [*ὅτι ὁ*]' WH 13. *πλανητες οις ζοφος* B 15. *ασεβ.* BA..] om ℵ (om et. *αυτων*) C. | *λογων* ℵC.] om BA.. 18. *του χρονου* ℵA.] om *του* BC. (al^{pl} *χρονω*) 22. *ελεγχετε* AC^{a} min^{pl} vv^{pl}] *ελεατε* (al^{pl} *ελεειτε*) ℵBC^{a}.. syr^{p} 22s. (C syr^{h} om v. 23 *ους δε ελεατε*, var al) : , *perhaps the first ἐλεᾶτε* (ubi Ti *ἐλέγχετε*) *an interpolation* (syr^{hodl} Cl Hier om *ελεγχ. διακρινομ.*)' WH 23. *ους δε* pr] om B

Epistula ad Romanos

I,16. *πρωτον*] om BG Trt 27. *τε* ℵBD^{a}..] *δε* AD^{a}G.. :: C. om 32. *επιγινωσκοντες* (B *-γειν-*) B 80 | *ποιουντες* et *συνευδοκουντες* B, sim d^{ar}g vg (exc am^{e}) Or^{i} Lcf al *non solum qui ea* (al *illa*) *faciunt sed et* (al *etiam*) *qui consentiunt.*

II,2. *γαρ* ℵC.] *δε* BADG.. 16. *εν ημ. οτε* ℵDG..] *εν η ημ.* B : *εν ημ. η* A.

III,2. *γαρ* ℵAD^{a}..] om BD^{a}G. 4. *νικησεις* ℵAD.] *-σης* BG.. *η. δε* ℵA.] *γαρ* BDG.. 8. *και* sc] om B. 11. *ο* pr ℵD..] om BAG | *ο* sc] om BG | *ζητων* B 12. *ο* ℵD.] om BAG..| *ουκ εστ.* sc] om B 67** syr^{h} 14. *στομα*] add *αυτων* B 17 22. *ιησου*] om B 25. *δια πιστ.* ℵC^{a}D^{a}G.] *δια της πιστ.* BC^{b}D^{a}.. :: A om 28. *γαρ* ℵAD^{a}G..] *ουν* BCD^{a}.. 29. *μονων* B.

IV,1. *ευρηκ.*] om B 47* 5. *ασεβην* ℵD^{a}G 8. *ου* ℵ^{a}BD^{a}G 67**] *ω* ℵ^{a}ACD^{a}.. 11. *περιτομην* AC^{a}. | *δικαιοσ.* ℵC^{a}D^{a}.] pm *την* BC^{a}D^{a}G.. :: A. pm *εις* 12. *,και τοῖς prob. a primit. error for καὶ αὐτοῖς* ' H 19. *νενεκρωμ.* BG.] pm *ηδη* ℵACD.. 22. *και*] om BD^{a}G.

V,2. *τη* (ℵ^{a}A. pm *εν*) *πιστει* ℵ(*et*^{c})AC..] om BDG. 3. *καυχωμεθα* ℵAD.. Or^{i} Cyp al] *-μενοι* BC 80 Or^{cr} Trt al 6. *στι γαρ* ℵACD^{a}et^{a}..] *ει γε* B :: D^{b}G *εις τι γαρ* (it vg Ir^{i} *ut quid enim*) : min^{1} fu^{a} Aug *ει γαρ* : syr^{h} *ει δε* : cop *ει γαρ στι* : , *Text possibly a primit. error for εἴπερ* ' H 11. *χριστου*] om B 13. *ελλογαται* ℵ^{b} :: ℵ^{a} *ενελογειτο* : A *ελλογατο* 15. *και* pr] om B. 17. *τω του ενος* ℵBC..] *εν ενος* 47^{s} am al^{s} Or :: AG *εν ενι* :: D *εν τω ενι* | *της δωρ.*] om B 49 Ir^{i} Or^{cr} 1/$_{2}$ al (67** al^{e} Or^{i} Thphyl *την δωρεαν*)

VI,3. *ιησουν*] om B. 11. *ειναι* (ℵ^{a}.. post *νεκρ. μεν*) ℵ(*et*^{c})BC..] om ADG. 19. *εις την ανομ.* et. Or^{i} al] om B syr^{h} Trt^{od} 21. *το* ℵ^{a}ACD^{a}..] add *μεν* ℵ^{a}BD^{a}G.

ℵBACP || C 1 Io 4,3-3 Io 2. Iud 1.2. P 1 Io 3,20-5,1. Iud 4-15. :: ℵBACDG || C Rom 2,5-3,21.

VII,6. *ημας*] om BG 17. *ενοικουσα* ℵB.] *οικουσα* ACDG.. 20. *εγω* pr ℵA..] om BCDG. 23. *εν* sc ℵBDG.] om AC.. 25. *χαρις* B.] *χαρις δε* ℵ°C°. (C° latet) : *ευχαριστω* ℵ°A.. :: D. *η χαρις του θεου* : G *η χαρις κυριου* | *τω νοι* ℵ°G.] *τω μεν νοι* ℵ°BACD..

VIII,2. *ος* ℵBG m syr^{h} Chr$^{\frac{1}{3}}$ Trt^{pud} et$^{ros\,ed}$] *με* ACD.. vg syr^{c} sah arm^{edd} go Cl Or^{i} Ath Did Cyr Trt$^{ros\,ed}$ al :: cop aeth al *ημας* : arm^{edd} om : , *Text prob. a primit. interpolation*^{e} WH 11. *χρ. ιησ.* ℵ°AD°. (C. *ιησ. χρ.*)] *χριστον* (ℵ°.. pm *τον*) ℵ°BD°G.. | *και* BCDG..] om ℵA. | *ενοικουντος* et *πνευματος* ℵAC..] *-κουν* et *πνευμα* BDG.. 20. *αφ* ℵB°D°G 21. *διοτι* ℵD°G 23. *ημεις*] om B. :: DG om *ημ. και* 24. *τι και* ℵ°AC..] *τι* B°DG. : om B° 47^{ms} (cum hac nota : *το παλαιον ουτως εχει*) :: ℵ°47° *και* (sine *τι*) | *υπομενει* ℵ°A 47^{ms} 28. add *ο θεος* BA 34. *ιησ.* ℵACG.] om BD.. | *εγερθ.* ℵ°BDG..] add *εκ νεκρ.* ℵ°AC. | *εστιν* ℵ°AC..] pm *και* ℵ°BDG.. 35. *χριστου* ACDG..] *θεου* ℵB.

IX,4. *αι διαθηκαι* ℵC..] *η διαθηκη* BDG. (A om *ων η* usq *επαγγ.*) 13. *καθαπερ* B Or 23. *και*] om B. 26. *αυτοις*] om B am al^{s}

X,3. *δικαιοσ.* sc ℵG..] om BAD. 5. *οτι* post *γρ.* ℵ°AD°.] post *νομ.* ℵ°BD°G.. | *εκ νομου* ℵB] *εκ του νομου* DG.. :: A *εκ πιστεως* | *ποιησας* ℵ°AD.] add *αυτα* ℵ°BG.. 9. *εν τω στομ.*] pm *το ρημα* B 71 Cl | *οτι κυριος ιησ.* B cop Cl al 14. *ακουσονται* ℵ°D.] *-σωσιν* (al^{pl} *-σουσιν*) ℵ°BA^{a}. (A° latet) 15. *καθαπερ* B | *τα* ℵ°D°..] om ℵ°BACD°G. 20. *τοις εμε* bis] pm *εν* BD°(G pr loco)

XI,6. *χαρις* sc ℵ°ACDG. vv^{pl} Or^{i} pp^{lat}] add *ει δε κτλ* (B om *εστι*, habet *χαρις* pro *εργον* sc) ℵ°B.. syr^{T} Chr al 13. *ουν*] om (DG. om *μεν ουν*) L.. 17. *της ριζης* ℵ°BC cop] add *και* ℵ°AD^{b}.. Or :: D°G Ir^{i} om 20. *εκλασθησαν* BD°G 25. *παρ* ℵCD..] *εν* BA :: G. om | *αχρι ου* B° 30. *νυνι* B 31. *νυν* sc ℵBD° 4°° cop Dam] om AD^{b}G..

XII,1. *τω θεω εναρ.* ℵ°A.] *εναρ. τω θεω* ℵ°BDG.. 2. *συνσχηματιζεσθε* ℵB°.. (vv)] *-σθαι* B^{b}ADG | *μεταμορφουσθε* B°D^{b}.. (vv)] *-σθαι* ℵB^{b}AD°G 14. *υμας*] om B 47 67°° am (G. om *ευλογ. τ. διωκ. υμ.*) 15. *κλαιειν* ℵBD°G.] pm *και* AD°..

XIII,3. *,τῷ ἀγαθῷ ἔργω prob. a primit. error for τῷ ἀγαθοεργῷ* (aeth *ei qui facit bonum*)^{e} H 9. *εν τω* sc] om BG. 11. *υμας* ℵ°BAC.] *ημας* ℵ°DG.. 12. *ενδυσωμ. δε* BAC°D°.] om *δε* ℵ° sah^{cd} :: ℵ°C^{b}D^{b}G.. *και ενδυσωμ.* 13. *εριδι κ. ζηλω* et. Ir^{i} Or^{i}] *ερισι κ. ζηλοις* B sah Cl Amb Cyp^{vi} 14 *χρ. ιησ.* (om *κυρ.*) B Cl

XIV,5. *γαρ* ℵ°AC.] om ℵ°BDG.. 12. *ουν*] om BD°G. | *αποδωσει* BD°G. | *τω θεω*] om BG. 13. *προσκομμα* et *η*] om B syr^{h} arm 19. *διωκομεν* ℵBAG.] *-κωμεν* CD.. 21. *πειν* D° :: G *πινειν* | *προσκοπτει* (ℵ°P *λυπειται*) ℵ°(et°)AC. (Or)] add *η σκανδ. η ασθ.* ℵ°BDG..

XV,4. *εις την*] pm *παντα* B. | *εχωμεν*] add *της παρακλ.* B Cl 7. *υμας* ℵACD^{b}G..] *ημας* BD°. 8. *γεγεν.* ℵAC°D°..] *γενεσθαι* BC°D°G arm 11. add *λεγει* BDG. 14. *της* ℵB.] om ACDG.. 15. *τολμηροτερως* BA 17. *την* BC^{vi}DG 87] om ℵA.. 18. *τολμω* ℵ°B. 19. *θεου* ℵD°.. (Or^{i})] *αγιου* ACD°et°G. (vv^{pl}) : om B 20. *φιλοτιμουμαι* BD°GP 21. *οψονται*] ante *οις* B 87 cop 22. *πολλακις* BDG 23. *ικανων* BC. 24. *απο* B (DG. *αφ*) 30. *αδελφοι*] om B. 31. *δωροφορια* et *εν* BD°G 32. *ελθων* et *συναν.* ℵ°AC.] *ελθω* et *και συναν.* (B om *και συναν. υμιν*) ℵ°(B)DG.. | *θεου* ℵ°ACD°.. (Or^{i})] *κυρ. ιησ.* B :: ℵ° *ιησου χριστου* : DG fu *χρ. ιησ.* : , *Text prob. a primit. interpolation*^{e} WH 33. *αμην*] om AG.

XVI,1. *ουσαν* ℵ°AC°DG..] add *και* ℵ°BC° 47 6. *μαριαμ* ℵDG..] *-ριαν* BAC. 11. *συγγενη* (G *συνγ-*) ℵB^{b}CD°G..] *-νην* B°AD° 19. *σοφους* BDG.] add *μεν* ℵAC.. 20. *ιησ.* ℵB] add *χρ.* AC.. (DG om *η χαρις* usq *υμων*, sed add sim post v. 28) 21. *μου* pr] om B 67°° 27. *ω*] om B. | *των αιων.*] om BC.

ℵBACDG || C 9,12-10,14. 11,31-13,10.

Epistula ad Corinthios I

I,2. *τη ουση εν κορ.* post *θεου* ℵAD^{b}..] post *χρ. ιησ.* BD*et^{c}G 4. *μου* ℵ*ACDG..] om ℵ*B aeth 8. *χριστου*] om B 13. *υπερ* ℵACD^{b}G..] *περι* BD* 14. *ευχαρ.* ℵ*B 67** Chr$^{\frac{2}{3}}$ Dam] add *τω θεω* (A. add *μου*) ℵ^{c}ACDG.. Or^{1} Trt al 28. *τα μη οντα* ℵ*AC*D*G.] pm *και* ℵ^{c}BC^{b}D^{c}..

II,1. *μαρτυριον* ℵ^{c}BDG.. vv^{pl} Or al] *μυστηριον* ℵ*AC min^{7} r syr^{h} cop Amb Aug al 2. *ειδ. τι* ℵAD^{b}G..] *τι ειδ.* BC. :: D*et^{c} *τι εν υμ. ειδ.* 9. *α* sc ℵDG..] *οσα* BAC^{vi} Cl^{ro} Hipp al 10. *δε* et. Or al] *γαρ* B 87 al^{7} sah cop Cl al 13. *πνευματικως* B 17 15. *ανακρ.* ACD*G.] add *μεν* ℵ^{c}(*om v. 15)BD^{b}..| *παντα* ℵ^{c}BD^{b}G..] pm *τα* ACD*.

III,2. *στι*] om B 12. *αργυρ.*] pm *και* B 13. *αυτο* BAC.] om ℵD.. (G om v. 8 usq v. 16 *θεου*) 16. *εν υμιν οικει* B.

IV,13. *δυσφημ.* ℵ*AC. Cl Or3/5 Eus al] *βλασφημ.* ℵ^{c}BDG.. 14. *νουθετων* ℵAC.] *-θετω* BDG.. 17. *αυτο* ℵ*A.] om ℵ^{c}BCDG.. | *ιησου* ℵCD*et^{b}G. (D*G *κυριω* pro *χρ.*)] om BAD^{c}..

V,2. *πραξας* ℵAC.] *ποιησας* BDG.. 4. *κυριου* ℵA.] add *ημων* BDG.. 5. *ιησου* ℵ..] *ιησ.* (AG. pm *ημων*) *χρ.* ADG.. : om B Or$^{\frac{1}{3}}$ Trt al 8. *μη* B Or 1/2 11. *νυνι* ℵ^{c}CD^{c}(*-νει*)et^{b}..] *νυν* ℵ^{c}BAD^{c}G..

VI,5. *λαλω* B 7. *μεν* ℵ*D*.] add *ουν* ℵ^{c}BACD^{b}.. 10. *ου* pr ℵAC.] *ουτε* BD.. 11. *κυρ.* ℵAD..] add *ημων* BC^{vi}.. 14. *εξεγερει* ℵCD*..] *εξηγειρεν* B 67** (am fu harl *suscitavit*) :: AD*. *εξεγειρει* 19. *πνευμ. αγ. εστ.* B.

VII,1. *εγραψατε* ℵBC.] add *μοι* ADG.. 5. *αν*] om B | *υμων*] om B 9. *γαμειν* ℵ*AC*.] *γαμησαι* ℵ^{c}BC^{b}DG.. 13. *ει τις* ℵD*G.] *ητις* BACD*.. 15. *υμας* ℵ*AC.] *ημας* ℵ^{c}BDG.. 17. *μεμερικεν* ℵ*B] *εμερισεν* ℵ^{c}ACDG.. 28. *η*] om BG 34. *η αγαμος* post *παρθ.* (sed ℵA. add *η αγ.* et. post *γυνη*) ℵADG.. (Trt Cyp)] post *γυνη* tantum B. (vg cop Eus) | *και τω σωμ.* ℵBG..] om *και* AD. 38. *ποιει* ℵAD.. (G om *ωστε* usq *ποιει*)] *ποιησει* B. | *ποιησει* ℵBA.] *ποιει* DG.. 40. *δε* sc ℵAD..] *γαρ* B.

VIII,6. *αλλ* et. Or Hil al] om B basm Ir^{1} Eus | *δι ον* B aeth 8. *ουτε εαν μη κτλ* BA*. | *περισσευομεθα* B Or 10. *σε* ℵAD..] om BG vg Or^{1} al

IX,4. *πειν* (ℵ*D*G *πιν*) B* 7. *η* ℵAC*..] om BC$^{a\ vi}$DG. 9. *κημωσ.* B*D*G Chr Thdrt] *φιμωσ.* ℵB*ACD^{b}.. 12. *εγκοπ.* ℵD*.] *εγκοπ.* B^{b}ACD*.. : *ενκοπ.* B*G 16. *ευαγγελιζωμαι* sc ℵA..] *-σωμαι* BCDG. 18. *μου* pr ℵ*AC.] *μοι* (D*G *εσται μοι*) ℵ^{c}BDG.. 22. *ασθενης* ℵ*BA.] pm *ως* ℵ^{c}CDG..

X,2. *εβαπτισθησαν* ℵACDG.] *-τισαντο* B..(Or) 3. *το αυτο* ℵ^{c}BC^{a}DG..] om (sed A non om *το*) ℵ*AC$^{c\ vi}$ aeth 7. *πειν* (ℵ *πιν*) B*D*G 8. *μια* ℵ*BD*G] *εν μια* ℵ*ACD^{b}.. 9. *κυρ.* ℵBC.] *χρ.* DG.. :: A *θεον* | *εξεπειρ.* ℵCD*G.] *επειρ.* BAD^{c}.. 10. *γογγυζετε* BAC..] *-ζωμεν* ℵDG. | *καθαπερ* ℵB.] *καθως* ACDG.. 18. *ουχ* ℵ*ACD*G 17] *ουχι* ℵ^{c}BD^{c}.. 20. *θυουσιν* pr BDG. (Marcion Trt)] add *τα εθνη* ℵAC.. (Or^{1})

XI,17. *παραγγελλων* et *επαινω* ℵC$^{b\ vi}$D*G..] *-λλω* et *-νων* AC*. :: B *-λλων* et *-νων* : D*. *-λλω* et *-νω* 19. *ινα*] add *και* BD*. 22. *επαινω* BG.

XII,2. *οτι οτε* (G. om *οτε*, K*. om *οτι*)] , *Prob. a primit. error for* ὅτι ποτὲ ‘ WH 6. *ο δε* (DG *ο αυτ. δε*) ℵADG..] *και ο* BC. 10. *δε* sc et tr ℵAC..] om BDG.] *διακρισις* ℵCD*G.] *-σεις* BAD^{c}.. 18. *νυνι* ℵCD^{b}..] *νυν* BAD*G. 19. *τα*] om BG 17 20. *μεν*] om BD*. 21. *δε* ℵBD..] om ACG. 25. *σχισματα* ℵD*G.] *σχισμα* BACD^{b}.. 26. *ειτε* pr ℵACD..] *ει τι* BG. | *μελος* sc ℵ*BA Thdrt 1/2] pm *εν* ℵ^{c}CDG.. (Or^{2} *μελος εν*)

XIII,2. *μεθισταναι* ℵBDG. (Cl)] *-νειν* AC.. (Or) 3. *καυθησ.* (*-σομαι* DG.. : *-σωμαι* C..) CDG.. cdd^{sr}et^{lat}ap Hier it vg syrr aeth$^{\frac{2}{3}}$ arm go Cyr Trt Cyp al] *καυχησωμαι* ℵBA 17 cdd^{sr}ap Hier sah cop aeth$^{\frac{2}{3}}$ go^{ms} Or al 4. *η αγαπη*

ℵBACDG || C 1,1.2. 7,18-9,6.

tr] om B. (Cl Or^{g} Trt) 5. *το μη* B Cl 1/3 8. *δε*] om C*D*G. | *προφητεια* (sic et A) *καταργηθησεται* B | *γνωσις καταργηθησεται* BD*et*..] *-σεις* et *-σονται* ℵAD^{b}G.

XIV,6. *διδαχη* ℵ*D*G.] pm *εν* ℵ*BAD^{b}.. 14. *γαρ*] om BG. 15. *δε* sc] om BG. 16. *πνευμ.* ℵ*AG..] pm *εν* ℵ*BD. 18. *γλωσση* ℵADG.] *-σσαις* B.. 28. *διερμην.* ℵAD^{b}..] *ερμην.* (D*G pm *o*) BD*G 35. *μανθανειν* ℵ*A*. (A* latet) 37. *εστιν* D*G (d g) Or Hil] add (ℵ* pm) *εντολη* ℵ(*et^{c})BA 17 cop aeth Aug :: D^{b}.. *εισιν εντολαι* 38. *αγνοειται* (G *ηγνο-*, D* *αγνοειτε*) ℵ*A^{*vid}D*G Or al] *αγνοειτω* ℵ*BA*D^{b}..

XV,5. *επειτα* ℵA.] *ειτα* BD*.. :: D*G *και μετα ταυτα* 7. *επειτα* sc ℵ*AG..] *ειτα* ℵ*BD.. 10. *συν εμοι* ℵ*BD*G.] pm *η* ℵ*AD^{b}.. 14. *και* pr ℵ*ADG.] om ℵ*B.. (Ir^{1} Trt) | *υμων*] *ημων* BD*. 17. *υμων* pr] add *εστιν* BD*. 24. *παραδιδοι* BG 27. *οτι* pr] om B. 28. *και* ℵAD*..] om BD*G. | *τα* tr ℵD*G..] om BAD*. 49. *φορεσομεν* B. 51. *ου* ante (A* ante et post) *κοιμηθησ.* B(A*)D$^{b\ vid}$et*.. cdd ap Acac^{codex} cdd^{gr}ap Hier cdd^{al}ap Did syrr cop aeth^{g} go Or^{g} Thdr^{bis}al^{mss}] *ου* (A* *οι*) post *κοιμηθησ.* (G 17 pm *ουν*) ℵ(A*)CG 17 cdd^{pl}ap Acac^{codex}et ap Did cdd^{gr}ap Hier et ap Aug g aeth^{g} arm Or^{g}al :: D*vg cdd^{ins} ap Hier et ap Aug Hil al *αναστησομεθα ου παντες δε αλλαγ.* 54. *το φθαρτον κτλ* (G om *οταν δε* usq *αθανασιαν*) ℵ*BAC*D.. (Or Cyp al)] om ℵ*C*. (Mcion$^{epl\ bis}$ Ir^{1} Hil al) | *αθανασ.*] pm *την* ℵAI 17

XVI,2. *συνδωται* ℵ*BDG..] *-δωθη* ℵ*(*-δοθη*)AC. 6. *καταμεινω* BM 67** | *και*] om B. 10. *ως εγω* BM 67** 17. *υμετερον* BCDG.] *υμων* ℵA.. | *ουτοι* ℵBC..] *αυτοι* ADG. 19. *ασπαζεται* ℵCD.] *-ζονται* BG..

Epistula ad Corinthios II

I,6. *και σωτηρ.*] om B 17. | *ειτε παρακ. υπ. τ. υμ. παρακλ.* h. l. ℵAC. vv^{pl}] post *βεβ. υπ. υμ.* (add *και σωτηρ.* post *παρακλ.*, sed syr^{cu}) BDG.. (d g) go syr^{c} 8. *περι* ℵACDG.] *υπερ* B.. 10. *οτι* (G post *και*)] om BD*M 12. *ουκ εν*] pm *και* B. 14. *ημων* sc ℵBG..] om ACD.. 15. *χαριν* ℵ*ACDG..] *χαραν* ℵ*B. 22. *ο και* ℵ*BC*D.. (G. *και ο*)] om *ο* ℵ*AC*.

II,1. *δε* ℵACD^{b}.. (D* *τε*)] *γαρ* B. 7. *μαλλον* (DG. post *υμας*) ℵCDG..] om BA syr^{h} Aug 9. *ει* ℵCD..] *η* BA 17

III,1. *συνιστανειν* ℵACD^{b}..] *-σταν* BD*. :: G *-σταναι* 3. *και εγεγρ.* B. | *πλαξιν καρδιαις* (FK.. vv^{pl} *καρδιας*) *σαρκ.*] *‚Πλαξίν prob. a primit. interpolation‘* WH 7. *εν γραμματι* BD^{gr}G^{gr} syr^{h} arm 9. *τη* ℵACD*G.] *η* BD^{b}.. 17. *‚Κυρίου prob. a primit. error for κύριον‘* H 18. *καθωσπερ* B

IV,2. *συνιστωντες* ℵCD*G.] *-στανοντες* BA^{vid}. :: D*.. *συνιστωντες* 5. *δια ιησουν* BA*DG..] *δια ιησου* ℵ*A**C. :: ℵ* *δια χριστου* 10. *τοις σωμασιν* ℵ.] *τω σωματι* BACDG.. 13. *και* pr ℵG.] om BCD.. 14. *κυρ.*] om B. (Trt) 17. *ημων*] om B. (C* vel^{a})

V,3. *ειγε* ℵC..] *ειπερ* BDG. 10. *τα δια* et. Cl Trt al] *τα ιδια* d g vg arm go Or^{g} Cyp Lcf al | *φαυλον* ℵC.] *κακον* BDG.. 12. *ημων* CDG..] *υμων* ℵB 17

VI,4. *συνιστωντες* ℵ*CD*G.] *-στανοντες* B. :: ℵ*D*.. *-στωντες* 15. *πιστου* B. 16. *ημεις* et *εσμεν* ℵ*BD*.] *υμεις* et *εστε* ℵ*CD*G..

VII,5. *εσχεν* BG. 8. *‚Βλέπω prob. a primit. error for βλέπων* (vg *videns*)‘ WH | *γαρ* ℵCD^{b}G..] om BD* Ambrst^{ed} 12. *ουκ* ℵCD 17.] *ουχ* BG.. | *ουδε*] pm *αλλ* ℵ*B 37 73 14. *επι τιτου* (DG. *προς τινον*) ℵ*B.] pm *η* ℵ*CDG..

VIII,7. *εξ ημων εν υμιν* B. (Or^{1}) 9. *χριστου*] om B 19. *συν* ℵDG..] *εν* BC. | *αυτου* ℵD^{b}..] om BCD*G. (vv^{pl}) 24. *ενδειγνυμενοι* BD*G.] *ενδειξασθε* ℵCD^{b}..

ℵBACDG || A 2 Co 4,13-12,6. C 1 Co 13,8(*παυσ.*)-15,40. D* 1 Co 14,13-22.

IX,5. εις ℵC..] προς BDG. | μη ως ℵ*G.] pm και ℵ*BCD.. 10. σπερμα ℵCD^b..] σπορον BD*G 80 11. θεου B

X,8. τε ℵCD..] om BG. | καυχησομαι ℵ.] -σωμαι BCDG.. 10. φασιν B vv^ml 14. ως γαρ μη B min^3

XI,3. απλοτ. ℵ*D^c..] add κ. τ. αγνοτ. ℵ*BG. :: D* απο της αγνοτ. κ. τ. απλοτ. 4 ανειχεσθε ℵD^cG..] ανεχεσθε BD* 17 5. δε B 18. σαρκα ℵ*D*G.] pm την ℵ^cBD^c.. 23. εν πληγ. κτλ ℵ*G.] εν φυλακ. κτλ BD*et^c. :: ℵ^cD^b.. εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλ. περισσ. 30. μου] om BH

XII,1. δει BD^cG..] δε ℵD* cop (al^mu δη) 3. ουκ οιδα] om B Meth 5. μου ℵD^cG..] om BD*. 7. ινα μη pr D.. (Ir^l Or^l)] pm διο ℵBAG 17. | ινα μη υπεραιρ. sc ℵ^cB..] om ℵ*ADG. 9. μου sc et. Or] om B. (Ir) 10. και ℵ*B Or^s] εν ℵ^cAD.. 11. add τι B 12. τε (ℵ^c ante σημ.) ℵ^cB.] om ℵ*AD*. :: D^c.. εν σημ. : G. και σημ. 20. ερις ℵA.] ερεις BDG.. 21. ταπεινωσει BDG.] ταπεινωση ℵA..

XIII,4. εν BD..] συν ℵAG. | εις υμας] om BD^c. 13. χριστου] om B.

Epistula ad Galatas

I,3. ημων post κυρ. BDG..] post πατρ. ℵA. : om 67** al 4. περι ℵ*ADG..] υπερ ℵ^cB.. 8. ευαγγελισηται ℵA.] -ζηται BDG.. | ευαγγ. sine υμιν ℵ*G.] add υμιν ℵ^cAD^c.. : pm υμιν BH :: D*. add υμας 11. δε ℵ*AD^b..] γαρ ℵ*BD*G. 12. ουτε BD^c..] ουδε ℵAD*G. 15. ευδοκ. BG.] add ο θεος ℵAD.. 17. ανηλθον ℵA..] απηλθον BDG.

II,12. ηλθον ACD^b..] ηλθεν ℵBD*G min^3 Or (ἐλθόντος Ἰακώβου) 13. και sc] om B. 14. ουχ ℵ*AC.] ουκ D^bG.. :: ℵ*BD*. ουχι 20. υιου τ. θεου ℵACD^b..] θεου και χρ. BD*G (d g)

III,19. ου et. Or] αν B. (Cl) 21. του θεου] om B. | εν νομω B Cyr 1/2 | ην αν ℵ.] αν ην BAC : om αν D*. :: G om ην αν : D^b.. αν εκ νομ. ην

IV,3. ημεθα ℵD*G 17 al^2] ημεν BACD^b.. 9. δουλευσαι ℵB] -λευειν ACDG.. 18. ζηλουσθε ℵB. 19. τεκνα ℵ*BD*G.] τεκνια ℵ^cACD^b.. 23. μεν] om B. | δια της BDG..] δι ℵAC. 25. γαρ pr ℵCG 17*(δε?)r vg sah (δε) aeth go (om γαρ) Or^l Epiph Cyr Aug al^int] δε αγαρ BAD 37 al^3 cop syr^cm :: KLP 17** al^pl d (om σινα) syr^pet arm Chr al^mu γαρ αγαρ 28. υμεις et εστε BD*G. (Ir^l Or)] ημεις et εσμεν ℵACD^c.. (Hier)

V,1. τη] G d g r vg go Trt Or^l al^int η (D^b.. syr^r ante ημας add η, om ουν post στηκετε, ut et. D. vg) : ,Τῇ ἐλευθερίᾳ prob. a primit. error for 'Επ' ἐλευθερίᾳ' H 6. ιησου] om B Cl 20. ερις ℵBAD*.] ερεις CD^bG.. | ζηλος BD*.] ζηλοι ℵCD^b.. (A latet) :: G ζηλους 21. φθονοι ℵB. (Cl Ir^l Or^l)] add φονοι ACD.. (cdd^int ap Hier vv^pl)] καθως ℵ*BG.] add και ℵ^cACD.. 26. αλληλοις ℵACDG^s..] αλληλους BG*.

VI,2. αναπληρωσετε BG. (vv^pl)] -σατε ℵACD.. (syr^r arm Cl) 4. εκαστος] om B sah 10. εχωμεν ℵB* 17 37.] εχομεν B^bACDG.. 11. ηλικοις B* 17 12. χριστου] add ιησου B 37 | διωκονται ACG.] -κωνται ℵBD.. 13 περιτεμνομ. ℵACD..] περιτετμημ. B.. :: G περιτεμνημενοι 15. ουτε γαρ B.] εν γαρ κτλ (cf 5,6) ℵACDG.. 18. ημων] om ℵ.

Epistula ad Ephesios

I,1. εν εφεσω] om ℵ*B* 67** cdd^vt ap Bas Mcion^vt (qui ep. προς λαοδικεας inscr.) Or 14. ος ℵD..] ο BAG. 15. τ. αγαπ. ℵ*DG.. (vv)] om ℵ*BAP 17 Or Cyr Hier Aug 1/2 17. δω B. 18. υμων] om B. 20. ενηργηκεν BA.] -σεν ℵDG.. | αυτον sc ℵA.] om BDG..

ℵBACDG || A 2 Co 4,13-12,6. C 2 Co 10,9-Gal 1,20. Eph 1,1-2,18.

II,5. *τω χριστω* et. Hil Hier al] pm *εν* B 17 al[2] vg[cl] (non am fu al) cop arm Chr al

III,1. *χριστου* ℵ*D*G.] add *ιησου* ℵ*BAD[b].. 3. οτι* (G *κα. αποκ. γαρ*)] om B d Victorin Ambrstr 9. *φωτισαι* ℵ*A 67** Cyr[1/2] Hil Aug Hier] add *παντας* ℵ[c]BDG.. (Trt) 18. *βαθ. κ. υψ.* ℵA..] *υψ. κ. βαθ.* BCDG. (vv[pl]) 19. *πληρωθη* B 17 al[2]

IV,4. *και* sc] om B. 7. *η* ℵACD[c]..] om BD*G. 8. *εδωκεν* ℵ*AC*D*G.] pm *και* ℵ[c]BC[c]et[b]D[c].. 9. *κατεβη* ℵ*AC*DG.] add *πρωτον* ℵ*BC[b].. 16. *μερους* ℵBDG..] *μελους* AC. 28. *ιδιαις* ℵ*ADG. (vv[pl])] om ℵ*B.. 32. *δε* (D*G. *ουν*)] om B. | *υμιν* ℵAG..] *ημιν* BD.

V,2. *υμων* B. 4. *η* pr ℵ*AD*G.] *και* ℵ*BD[c].. 15. *ακριβ. πως* ℵ*B.] *πως ακριβ.* ℵ[c]ADG.. 19. *ψαλμ.*] pm *εν* B. | *τη καρδια* ℵB Or] pm *εν* (sed ℵ*ADG. *εν ταις καρδιαις*) ℵ[c]ADG.. 22. *ανδρασιν* B cdd[ar]ap Hier Cl[1/2]] add *υποτασσεσθωσαν* ℵA. (Cl[1/2]) :: DG add *υποτασσεσθε* (item al[pl] post *ανδρ.*) post *γυναικες* 28. *οφειλ.* ℵ..] add *και* B 17 syr[c] :: ADG. *και οι ανδρ. οφειλ.* 30. *αυτου* ℵ*BA.] add *εκ κτλ* ℵ[c]DG.. 31. *τον* et *την* ℵAD[c]..] om BD*G | *τη γυναικι* (ℵ* : add *αυτου* ℵ*..) ℵ*AD*G.] *προς την γυν. αυτ.* ℵ[c]BD[c].. 32. *εις* sc] om B.

VI,1. *εν κυρ.* ℵAD[b].. (Or)] om BD*G (d g) Cl Trt Cyp 5. *καρδ.* ℵ.] pm *της* BADG.. 8. *εαν τι* B.] *ο αν* (ℵ[c]A. *εαν*) ℵ[c]ADG. :: ℵ* *ο τι εαν* (al[pl] *ο εαν τι*) 10. *δυναμουσθε* B 17 Or[vt] 12. *ημιν* ℵAD[c]..] *υμιν* BD*G. 16. *τα* ℵAD[c]..] om BD*G 19. *του ευαγγ.*] om BG Trt Victorin

Epistula ad Philippenses

I,9. *περισσευη* ℵA..] *-ση* BD. :: G *περισσευοι* 19. *δε* B. 23. *γαρ* ℵ[c]BAC.] om ℵ*DG.. 24. *επιμεινας* B Or[1/2] al | *τη* ℵAC.] pm *εν* BDG.

II,2. *εν* ℵ[c]BDG..] *αυτο* ℵ*AC. 4. *σκαστοι* pr BAG.] *-τος* ℵCD.. 11. *εξομολογησεται* ACDG..] *-σηται* ℵB.. 12. *ως*] om B. 15. *γενησθε* ℵBCD[c]..] *ητε* AD*G. 26. *παντ. υμ.* ℵ[c]G..] add *ιδειν* ℵ*ACD.. : *υμ. παντ.* B 27. *θανατου* ℵ[c]B. 30. *χριστου* (D.. pm *του*) BDG..] *κυριου* ℵA. :: C om

III,7. *ατινα* ℵ*AG.] pm *αλλα* (ℵ*D[c].. *αλλ*) ℵ[c]BD.. 8. *μενουνγε* ℵA.] *μεν ουν* BDG.. 12. *ει* ℵ*D*G.] add *και* ℵ[c]BAD[c].. | *ιησου* ℵA..] om BD*G. 13. *ουπω* ℵAD*.] *ου* BD[c]G..

IV,1. *αγαπητοι* sc (D*. om)] add *μου* B 17 cop syr[h]

Epistula ad Colossenses

Inscr. *κολοσσ.* ℵB[b]DG.] *κολασσ.* (ℵ bis in summa pagina) B*A..

I,2. *κολοσσ.* (A hiat) ℵBDG.] *κολασσ.* KP.. 3. *και* ℵAC*D[c]..] om BC* :: D*G *τω* | *χριστου*] om B | *περι* ℵACD[c]..] *υπερ* BD*G. 4. *την* σχετε (D[c]. *την*)] om B 7. *υμων* ℵ[c]CD[b]..] *ημων* ℵ*BAD*G. 12. *πατρι*] pm *θεω* ℵ. :: G *θεω τω π.* : C[b]. *τω θεω και π.* | *υμας* ℵB.] *ημας* ACDG.. 14. *εσχομεν* B cop 16. *επι* ℵ*B.] pm *τα* ℵ[c]ACDG.. 18. *αρχη*] pm *η* B. 20. *δι αυτου* sc ℵACD[b]..] om BD*G. 21. *αποκατηλλαγητε* B (17 *-ηλλαχηται*) :: DG*. *αποκαταλλαγεντες* 27. *ος* ℵCD..] *ο* BAG.

II,2. *πλουτος* ℵ*B Cl] pm *το* AC. :: ℵ[c]D.. *παντα* (D* add *τον*) *πλουτον* | *θεου χριστου* B Hil] ℵ*AC 4 am fu sah *θεου πατρος του* (ℵ* om *του*) *χριστου* : ℵ* min[3] syr[cl] *θεου και πατρ. του χρ.* : 47 73 vg[cl] syr[h] cop Chr al *θεου πατρ. και του χρ.* : D* Aug *θεου ο εστιν χριστος* : D[b]P 87 67** al[3] *θεου* : D[c]KL min[pl] syr[c&] Thdt Dam al *θεου και πατρ. και του χρ.* : Cyr *θεου και χρ.* : 17 arm Cl Ambrst *θεου* (17 add *του*) *εν χριστω* (sim aeth) :: *, Τοῦ θεοῦ,*

ℵBACDG || C Eph 1,1-2,18. Eph 4,17-Phil 1,22. Phil 3,5-Col 1,2. G Col 2,1-10.

Χριστοῦ prob. a primit. error for τοῦ ἐν Χριστῷ ' H 4. *τουτο* ℵ*BA*[vid].] add *δε* ℵ*A[2]CD.. 7. *περισσ.* ℵ*AC.] add *εν αυτη* BD°.. :: ℵ*D°. add *εν αυτω* 10. *ος* ℵAC..] *ο* BDG. 12. *βαπτισματι* ℵ*ACD°..] *-σμω* ℵ°BD*G. | *εκ νεκρ.* ℵAC..] *εκ των νεκρ.* BDG.. 13. *υμας* sc ℵ*AC..] *ημας* B. :: ℵ°DG.. om 16. *και* B. 17. *ο εστιν* BG. 18. *, perhaps θέλων ἐν* (ℵ* om) *ταπεινοφροσύνῃ for ἐν ἐθελοταπεινοφροσύνῃ* ' H | *α σορ.* (ℵB*CD. : *εωρ.* B*A..) *εμβατ.* ℵ*BAD° 17 28 67** cdd[gr]ap Hier m cdd[qq]ap Aug cop aeth Mcion[tert] Or[§] Lcf Ambrst] ℵ*CD[b]G.. vg syrr arm go Chr Aug Hier al *α μη* (G *ουκ*) *σορ. εμβατ.* :: *, Probably a primit. error for ἀέρα* (*or αἰώρᾳ*) *κενεμβατεύων* ' WH 23. *και* sc] om B m Or[1] al : †H

III,4. *υμων* ℵCD*G.] *ημων* BD[b].. (A latet) 11. *παντα* ℵ*AC.] pm *τα* ℵ*BDG.. 12. *και*] om B. 13. *χριστος* ℵ*[vid]et*CD[b]..] *κυριος* BAD*G. :: ℵ* *θεος* (17 arm Aug *ο θεος εν χριστω*) 15. *ενι*] om B 67** sah 16. *χριστου* ℵ*BC*DG..] *κυριου* ℵ* cop Cl :: AC*. *θεου* | *εν τη* ℵ*BD*G] om *τη* ℵ*ACD°.. (C[x] om *εν χαρ.*) 22. *οφθαλμοδουλιαις* (al[pl] *-λειαις*) ℵC..] *-λια* (BA *-λεια*) BADG. 25. *κομιειται* ℵ*ACD°..] *-σεται* ℵ°BD*. :: G *-ζεται*

IV,3. *δι ον και* BG 9. *γνωριουσιν* ℵ*ACD°..] *-σουσιν* (D* *-σωσιν*) ℵ°BD*G. 15. *αυτων* ℵAC.] *αυτης* B 67** syr[cl] :: DG.. *αυτου*

Epistula ad Thessalonicenses I

I,5. *πληροφ.* ℵB.] pm *εν* ACDG.. | *εν υμ.* BDG..] om *εν* ℵAC. 7. *τυπον* BD*.] *τυπους* ℵACG.. 8. *εν τη* sc] om B. 9. *υμων* B. 10. *των* sc ℵBDG..] om AC.

II,5. *εν* sc ℵ*ACDG..] om ℵ°B. 7. *ηπιοι* ℵ*AC[x]D*..] *νηπιοι* ℵ*BC*D*G. 12. *καλουντος* BDG..] *καλεσαντος* ℵA. 13. *εστ. αληθ.* ADG..] *αληθ. εστ.* ℵ°B 17 cop :: ℵ* om *αληθως* 16. *εφθακεν* BD*

III,2. *διακ. τ. θεου* ℵA. vv[pl]] *συνεργον τ. θεου* D* 17 Ambrst : *συνεργον* B :: G *διακονον και συνεργον τ. θεου* : D*.. (syr[h]et[**]) *διακ. τ. θεου και συνεργον ημων* 8. *στηκετε* ℵ*BAG..] *-κητε* ℵ*D. 13. *αμεμπτως* B. | *αμην* ℵ*AD*.] om ℵ*BD*G..

IV,1. *ουν*] om B*. | *ινα* pr BD*G.] om ℵAD*.. 8. *και* ℵD*G..] om BAD[b]. 9. *εχετε* ℵ*AD*..] *εχομεν* ℵ*D*G. : *ειχομεν* B. 10. *εν ολη* ℵ*AD*G.] pm *τους* ℵ*BD*.. 14. *ο θεος και* B syr[p] V,3. *οταν* ℵ*AG.] add *δε* ℵ°BD. (al[pl] add *γαρ*) 4. *κλεπτης* ℵDG..] *-τας* BA cop 9. *χριστου*] om B aeth 10. *περι* ℵ*B 17] *υπερ* ℵ*ADG.. 13. *υπερεκπερισσως* BD*G] *-ρισσου* ℵAD[b].. | *αυτοις* ℵD*G.] *εαυτ.* BAD*.. 15. *αποδοι* ℵ*D[b]vidG (D* *-δοιη*)] *-δω* ℵ*BAD*.. | *εις αλλ.* ℵ*ADG.] pm *και* ℵ*B.. 19. *ζβεννυτε* B*D*G 27. *αδελφ.* ℵ*BDG.] pm *αγιοις* ℵ*A..

Epistula ad Thessalonicenses II

I,2. *ημων* ℵAG..] om BD. 4. *ενεχεσθε* B 8. *πυρι φλογος* ℵA..] *φλογι πυρος* BDG. (vv exc d et syr[cm]) 10. *, ἐπιστεύθη prob. a primit. error for ἐπιστώθη* (ita 31) ' H

II,1. *ημων*] om B syr[c] 3. *ανομ.* ℵB..] *αμαρτ.* ADG.. 8. *ιησους* et. Ir[1] Hipp Or 3/5 Trt al[mss]] om BD*KL* min[pl] Or 2/5 Cyr[h]§ Thdrt§ al[pc] | *ανελει* BA.] *αναλοι* ℵ*Or[§] :: ℵ°D*G 17 67** *ανελοι* : D*.. *αναλωσει* 13. *απ αρχης* ℵD.. (A latet)] *απαρχην* BG. 14. *και* ℵG.] om BAD.. | *υμας* ℵD°G..] *ημας* BAD*.

III,3. *κυριος* ℵBD*..] *θεος* AD*G. 4. *ποιειτε* ℵ*AD*] pm *και* ℵ°D*.. :: BG pm *και εποιησατε και* (G. om *και ποιησατε*) 6. *ημων* pr] om BD*. |

ℵBACDG || C 1 Thess 2,9-2 Thess 3,18. G Col 2,1-10.

παρελαβοσαν ℵ°AD° (ελαβοσαν) 17 Bas^{g}] -βετε BG. :: ℵ°D°.. -λαβον 14. συν-αναμιγνυσθε D^{b}..] -σθαι ℵBAD°G 17 (ℵD°G 17 et. σημειουσθαι)

Epistula ad Hebraeos

I,8. τ. αιωνος] om B 17 | σου sc AD..] αυτου ℵB 9. αδικιαν ℵA.] ανομιαν (D° -ιας) BD.. 12. αλλαξεις ℵ°D°.] ελιξεις ℵ°(ειλ-)BAD°.. | αυτους D°..] add ως ιματ. ℵBAD°.

II,7. εστερ. αυτ. BD°..] add και κτλ ℵACD°.. 8. αυτω pr] om B. 9. χαριτι et. cdd^{clq}ap Or cdd ap Hier Eus al] χωρις M 67** cdd ap Or cdd^{cq}ap Hier syr^{edd} Thd^{mg} Thdt Amb Fulg al^{pe}

III,2. ολω] om B. 6. μεχρι τελ. βεβ.] om B aeth^{fi} Lcf Amb

IV,2. *, Perh. ακούσασιν for ακούσμασιν'* WH | συνκεκραμενος ℵ (min^{pe} συγκεκραμενος?) d^{vl} vg^{cl} et^{edd} syr^{h} Cyr^{fi} Lcf] -νους BACD°(D°.. συγ-κεκρα-)M.. am fu tol syr^{e} cop aeth arm Thd^{mg} Chr Thdt al 3. γαρ BD..] ουν ℵAC. | την pr] om BD° 7. προειρηκεν B min^{fi}

V,1. τε] om BD$^{b\,vl}$ 3. αυτου BD°. 12. ου ℵ°B^{b}C.] pm και ℵ°B°AD..

VI,2. διδαχην B d | τε sc ℵACD°..] om BD°P

VII,1. ο sc C°..] ος ℵBAC°D.. 4. και] om BD°. 22. και ℵ°BC° Dam] om ℵ°AC°D.. 26. και pr BAD.] om ℵC.. 27. προσεν. ℵA.] ανεν. BD..

VIII,6. νυνι ℵAD°..] νυν BD°. | τετυχεν ℵ°AD°.] τετευχεν ℵ°BD°.. (P. τετυχηκεν) 8. αυτους ℵ°AD°.] αυτοις ℵ°BD°.. 10. καρδιαν ℵ°.] -διας ℵ°AD.. :: B -δια (sq εαυτ.)

IX,1. και] om B. 2. τ. αρτ.] add και το χρ. θυμ. B basm aeth (cf v. 4) | τα αγια B 3. αγια αγιων ℵ°AD°..] τα αγ. των αγι. ℵ°BD°. 4. χρυσ. et θυμιατ. και] om B basm aeth 10. δικαιωματα (D° -μα, D°.. -μασιν) ℵ°AD°.] pm και ℵ°BD°.. 11. μελλοντ. ℵAD°..] γενομ. BD°. 14. υμων ℵD°..] ημων AD°. 17. μηποτε ℵ°AD°..] μη τοτε ℵ°D° 19. νομον ℵ°D°..] pm τον ℵ°ACD°.

X,1. θυσιαις] add αυτων ℵP | αις D°.] ας ℵCD°.. :: A. om | δυναται D°et°..] δυνανται ℵACD^{b}.. 11. ιερευς ℵD..] αρχιερ. AC. 34. δεσμιοις AD° 17 37^{mg} 47 67** al^{e} vg syrr cop arm Chr al] δεσμοις μου ℵD°.. (d *vinculis eorum*) aeth Cl Or (om μου) Thdt al 38. μου ℵA.] om D..

XI,4. του θεου ℵ°D°..] τω θεω ℵ°AD° 17 Euthal^{edd} : *, Text prob. a primit. error for* αὐτῷ τοῦ θεοῦ (ita Cl)' WH 8. καλουμ.] pm ο AD° 17. 12. εγεν-νηθ. ℵD^{b}..] εγενηθ. AD°. 15. μνημονευ. ℵ°D° 47.] εμνημονευον ℵ°AD°.. 20. πιστει ℵD°..] add και AD° 17. 35. γυναικες ℵ°D^{b}..] -κας ℵ°AD° al^{vl} 37. επειρ. (ℵD° επιρ-) επριοθ. ℵLP 17 Euthal^{ed}] επριοθ. επειρ. AD°K min^{pl} d vg cop arm Or^{fi} Amb :: D° επιρασθησαν bis : min^{pe} syr^{h} aeth^{ca} Or^{fi} Eus al om επειρασθ. : fu^{t} Cl om επριοθ. : aeth^{ca} om επειρ. et επριοθ. :: *, Ἐπειράσθησαν prob. either a primit. interpolation or a primit. error for some other word, as ἐνεπρήσθησαν or ἐπειρώθησαν (ἐπρῆ.)'* WH 38. επι ℵA.] εν D..

XII,3. εαυτον AP.(D°.. αυτον)] -τους ℵ°D°.(ℵ° 17. αυτους) 11. μεν pr ℵ°P 17. Or^{lat}] δε ℵ°AD°.. :: D°. om 13. ποιειτε ℵ°P 17] -ησατε ℵ°AD.. 15. δια ταυτης ℵD..] δι αυτης AP. 19. μη] om ℵ°P. 21. εκτρομος ℵD° 25. ουρανων ACD..] -νου ℵ. 27. την] om D°.

XIII,5. εγκαταλειπω ℵACD°..] -λιπω D°.. 6. ου ℵ°C°.] pm και ℵ°AC°D.. 9. περιπατουντες ℵ°AD°] -τησαντες ℵ°CD°.. 10. εξουσιαν] om D°. 15. ουν ℵ°ACD°..] om ℵ°D°. 21. αγαθω ℵD°.] pm εργω CD°.. :: A pm εργω και λογω | ποιων ℵ°C^{b}D..] pm αυτω ℵ°AC° 17° : *, prob. a primit. error for* αὐτὸς ποιῶν (ita 71, d *ipso faciente*)' WH | ημιν ℵD.] υμιν AC.. 22. αν-εχεσθαι D°. 25. υμων ℵ°.] add αμην ℵ°ACD..

ℵBACDG || B He 9,14-13,25. C He 1,1-2,4. 7,26-9,15. 10,24-12,15. G He 1,1-13,25.

Epistula ad Timotheum I

I,12. *ενδυναμουντι* ℵ* 17. 18. *στρατευση* ℵ*D* Cl] *-τευη* ℵ°AD°G.. II,8. *διαλογισμου* ℵ°AD..] *-σμων* ℵ°G.. 9. *ωσαυτ.* ℵ°A.] add *και* ℵ°DG.. | *κοσμιω* ℵ°AD°..] *-μιως* ℵ°D°G 17 Or | *χρυσω* ℵD..] *-σιω* AG.

III,14. *προς σε*] om G 67**. | *ταχιον* (G. *-χειον*) ℵD°G..] *εν ταχει* ACD°. 16. *ος* ℵA°C°G 17 al[2] syr[cm] sah cop go Or[1] Epiph Thd[mss] Cyr : D* g vg Hil Victorin Ambst Aug Fulg al *ο* : syr[h]et[et] aeth arm *s. ος s. ο* :: C[b]D°KLP (ℵ° saec. 12) min[pl] Did Greg[ny] Chr Thdt al *θεος*

IV,3. *‚Perhaps γαμεῖν ἀπέχεσθαι for γαμεῖν καὶ γένεσθαι or γαμεῖν ἢ ἅπτεσθαι‘* H 6. *παρηκολουθηκας* ℵAD..] *-σας* CG 10. *αγωνιζομ.* ℵ°ACG.] *ονειδιζομ.* ℵ°D.. (vv) | *ηλπισαμεν* D* 17

V,5. *θεον* ℵ°ACD°G..] *κυριον* ℵ°D° Aug Fulg 8. *προνοειται* ℵ°D°G.] *-νοει* ℵ°ACD°.. 16. *επαρκεισθω* ℵAG 17] *-κειτω* CD.. 20. *τους* ℵD°..] add *δε* AD°. (G post *αμαρτ.*) 21. *προσκλισιν* ℵG..] *-κλησιν* AD..

VI,3. *προσεχηται* ℵ* (Latini *acquiescit*)] *-ερχεται* ℵ°.. 7. *οτι* ℵ°AG 17 r] ℵ°D[b].. pm *δηλον* : D* m go Ambst pm *αληθες* : †WH : *‚perh. interpolation of ὅτι after -ον‘* H 8. *διατροφας* ℵA..] *-φην* DG. 13. *παραγγ.* ℵ°G.] add *σοι* ℵ°AD.. 17. *υψηλα φρον.* ℵ Or] *υψηλοφρον.* ADG.. 21. *υμων* ℵAG.] *σου* D..

Epistula ad Timotheum II

I,2. *χριστ. ιησ.* ℵ°ADG..] *κυρ. ιησ. χρ.* ℵ* 17 27 37 : *κυριου ιησου*? 11. *διδ.* ℵ°A 17] add *εθνων* ℵ°CDG.. 13. *‚ὧν prob. a primit. error for ὃν‘* H

II,14. *θεου* ℵCG.] *κυριου* AD.. 18. *αναστασιν* ℵG 17] pm *την* ACD.. 22. *μετα* ℵD..] add *παντων* ACG.

III,10. *παρηκολουθησας* (G *ηκολ-*) ℵACG 17] *-θηκας* D.. 15. *ιερα* ℵC°D°G.] pm *τα* AC°D°..

IV,1. *κριναι* G 17 67**. 10. *εγκατελιπεν* (D* *κατ-*) ℵD°..] *-λειπεν* ACD[b]G. | *γαλλιαν* ℵC min[5] am[c] tol aeth Eus Epiph al[vt]] *γαλατιαν* ADG.. vv[pl] (arm *γαλιλεαν*) Ir[1] Chr al 13. *απελιπον* ℵD..] *-λειπον* ACG. 16. *εγκατελιπον* (ℵD°G *ενκατ-*) ℵD°..] *-λειπον* ACD[b]G. 20. *απελιπον* ℵDG..] *-λειπον* C. (A latet) 21. *παντες*] om ℵ* 17 22. *κυριος* ℵ°G.] add *ιησ.* A min[3] :: ℵ°CD.. add *ιησ. χριστος*

Epistula ad Titum

I,1. *ιησου*] om D[err] 5. *απελιπον* (ℵ°D°.. *κατελ-*) ℵD..] *-λειπον* ACG. 13. *εν*] om ℵ* 47 219

II,3. *μηδε* ℵ°AC 73] *μη* ℵ°DG.. 4. *σωφρονιζουσιν* ℵ°AG.] *-ζωσι* ℵ°CD.. 10. *μη* ℵAC°D°..] *μηδε* C°D°G 17 | *ενδεικνυμ. αγαπην* 17 (om *πιστιν* et. ℵ°)

III,9. *εριν* (D°G *ερειν*) ℵ°DG aeth] *ερεις* ℵ°AC.. 13. *απολλων* ℵD[b].] *απολλω* CD°et°.. :: G *απολλωνα* (A latet) | *λιπη* ℵD* 37 47°.] *λειπη* ACD°G..

Epistula ad Philemonem

5. *προς* ℵD°G..] *εις* ACD° 17 127 6. *του*] om AC 17 | *υμιν* ℵG..] *ημιν* ACD.. 9. *πρεσβυτης*] *‚a primit. error for πρεσβευτὴς, if not used in the same sense‘* WH | *νυν* A 67**. 11. *και* pr ℵ°G.] om ℵ°ACD.. 12. *αυτον* ℵ°AC° 17 aeth] pm *συ δε* ℵ°C°DG.. | *σπλαγχνα* ℵ°AG 17] add *προσλαβου* ℵ°CD.. 25. *κυριου* ℵ.] add *ημων* ACD..

ℵACDG || C 1 Tim 1,1-3,9. 5,20-6,21. 2 Tim 1,1.2. G Phil 21-25.

Apocalypsis

I,1. *ιωανει* ℵ° 3. *τον λογον* ℵQ.] *τους λογους* ACP.. 4. *α* CQ..] *των* ℵA. :: P. *α εστιν* 5. *ημων*] om A. 6. *ημας* ℵPQ..] *ημιν* A. :: C *ημων* | *τ. αιων.* ℵCQ..] om AP. 9. *δια* sc ℵPQ..] om AC. 10. *οπισθεν* A 11. *ζωυρναν* ℵ am fu al 13. *λυχν.* ACP..] pm *επτα* ℵQ.. | *νιον* ℵQ..] *νιω* ACP.. | *μασθοις* ℵ 7. 15. *πεπυρωμενω* ℵ.(νν[pl])] *-μενης* AC : *-μενοι* PQ.. 19. *γενεσθαι* ℵ°CPQ.] *γιν.* ℵ°A.. 20. *αι επτα επτα*] , *a primit. error for αἱ ἑπτά* (ita 7. h Prim)' WH

II,1. *της* ℵPQ..] *τω* AC 5. *πεπτωκες* ℵ 7 *θεου* ℵACP.] add *μου* Q.. 8. *της*] *τω* A | *ζωυρνη* ℵ am fu al 10. *μηδεν* ℵP..] *μη* ACQ. | *εξετε* ℵQ..] *εχητε* AP. : *εχετε* C. 12. (3, L. 7. 14) , *τῷ ἀγγέλῳ τῆς a primit. error for τῷ ἀγγέλῳ τῷ* (*as* 2, 1. 8. 18)' WH 13. *εν ταις ημ.* (add ℵ° *εν ταις*, ℵ°P.: *εν αις*, Q.. *αις*) ℵPQ..] pm *και* AC. | *αντειπας* ℵ°A min[8] (syr cop *ἀντεῖπας*)] *αντιπας* ℵ°CPQ.. : ,*apparently Ἀντίπας for Ἀντίπα*' WH | *μου* qu AC.] om ℵPQ.. 14. *οτι*] om C. 15. *των* ℵP.] om ACQ. 16. *μεταν.* ℵP.] add *ουν* ACQ.. 17. *νικουντι* AC] *νικωντι* ℵPQ.. 18. *της* ℵPQ..] *τω* A : C om | *αυτου* pr] om A. | *φλοξ* ℵ fu al] *φλογα* ACPQ.. 19. *υπομονην* ℵ.] add *σου* ACPQ.. 20. *γυναικα* ℵCP..] add *σου* AQ.. 22. *εργ. αυτων* A..

III,1. cf 2,12. 2. *τα εργα* ℵPQ..] om *τα* AC 1[me] 3. *γνωση* ℵQ .] *γνως* ACP. 7. cf 2,12. | *και* (A om) *κλειων* (in ℵ *κ. κλ.* punctis notatur rursum rasis) ℵAP.] *και κλεισει* C. :: Q. *ει μη ο ανοιγων* | *ανοιξει* (ℵ *-υξει*) ℵQ..] *ανοιγει* ACP. 14. cf 2,12. | *αληθ.* APQ..] pm *ο* ℵC 2 17. *ελεινος* AC 7 : pm *ο* AQ. 18. *κολλυριον* (Q *κολυ-*) ℵCQ..] *κολλουριον* AP.. 19. *ζηλευε* ACQ..] *-λωσον* ℵP. 20. *και* tr ℵQ..] om AP..

IV,3. *και ο καθημ.*] om 1 14 38 al[me] cop aeth arm And al 4. *θρονους* pr ℵA.] *θρονοι* PQ.. | *τεσσαρες* (pr) ℵAP.. (Q *κδ'*) | *εν ιματ.* ℵQ..] om *εν* AP. 5. *α εισιν* ℵ°P.] *αι εισιν* Q.. :: A *α εστιν* 7. *εχων* AQ 7.] *εχον* ℵP.. 8. *εν εκαστον αυτων* ℵ 38 9. *τω θρονω* ℵA] *του θρονου* PQ..

V,1. *ουτε* pr ℵQ..] *ουδε* AP.. | *ουτε* sc (ℵ. om *ουτε υποκ. τ. γης*) Q..] *ουδε* AP. 4. *εκλαιον* ℵP.] pm *εγω* Q.. (A om v. 4) 6. *εστηκως* ℵ.] *-κος* APQ.. | *επτα* tr ℵQ..] om A. | *απεσταλμενα* ℵ.] *-μενοι* A :: Q.. *αποστελλομενα* (P latet) 8. *α* ℵQ 36] *αι* AP.. 9. *τω θεω* A aeth] add *ημας* ℵPQ.. 10. *βασιλευσουσιν* ℵP..] *-λευουσιν* AQ. 11. *ως* ℵQ°*..] om APQ*. 12. *αξιος* A] *αξιον* ℵQ.. (P latet) 13. *κ. υποκ. τ. γης* APQ..] om ℵ. | *θαλασσης* (ℵ. *εν τη θαλασση*)] add *εστιν* A. : PQ. add *α εστιν* | *και* (Q add *παντας*) *πκ.* ℵQ.] om *και* AP.. | *λεγοντα* A. | *τω θρονω* AQ..] *του θρονου* ℵP..

VI,4. *αυτω* pr ℵ°CPQ..] om ℵ°A 31 | *εκ*] om A. 7. *φωνην* ℵA.] om CPQ.. 8. *αυτου* pr ℵAQ..] om CP. | *θανατος* (A *αθα-*) ℵC.] pm *ο* APQ.. | *μετ αυτου* ACP.] *αυτω* ℵQ.. 11. *αναπαυσωνται* ℵC..] *-σονται* APQ. | *πληρωσωσιν* ℵPQ..] *-ρωθωσιν* AC. 13. *βαλλουσα* ℵ. (min[ms] *βαλουσα*)] *βαλλει* ACPQ. 14. *ελισσομενος* ℵ. 16. *πεσετε* ℵCQ..] *πεσατε* AP 7 al[2] | *τω θρονω* ℵQ..] *του θρονου* ACP..

VII,1. *και* ℵPQ..] om AC. | *παν* ℵP.] *τι* CQ.. : om A (*επι δενδρου*) 2. *ανατολων* A 90 | *εκραξεν* ℵCQ..] *-ζεν* AP 3. *μητε* pr (ℵ *μηδε*)] *και* A. 6. *μανναση* A 9. *φοινικας* ℵ°Q..] *-κες* ℵ°ACP. 12. *αμην* sc] om C.

VIII,2. *εδοθη* A 95 al[pc] 3. *του θυσιαστηριου* ℵQ..] *το -ριον* AP.. : C *του -ριον* 7. *μεμιγμενον* ℵP.] *-μενα* AQ.. 11. *ο αψινθος* APQ..] om *ο* ℵ°. :: ℵ° *αψινθιον* 13. *τους κατοικουντας* ℵQ..] *τοις -κουσιν* AP..

IX,2. *εσκοτωθη* A.] *-τισθη* ℵPQ.. 3. *αυτοις* ℵQ 7] *αυταις* AP.. 4. *αυτοις* ℵQ 14 al[2]] *αυταις* AP.. | *αδικησουσιν* A 36] *-σωσιν* ℵPQ.. 5. *αυτοις* ℵA 1 7 12] *αυταις* PQ.. 6. *ευρησουσιν* ℵQ..] *ευρωσιν* AP. 7. *ομοιοι* ℵ]

ℵACPQ || C 1,1. 3,20-5,14. 7,14-17. 8,5-9,16.

ομοια PQ.. :: A *ομοιωματα* 10. *ομοιας* PQ..] *ομοιοις* ℵA 14 : ‚*ὁμοίας prob. a primit. error for ὅμοια*' WH 11. *ω* ℵ] om APQ.. 13. *τεσσαρων* PQ..] om (ℵ* om *μιαν εκ τ. τεσσ. κερ.*) ℵ°A. (vv^{pl}) 16. *δισμυριαδες* AP.] *δυο μυρ.* ℵ. :: Q.. *μυριαδες* 20. *ουδε* ℵQ.] *ουτε* AP. : *ου* C.. 21. *φαρμακιων* APQ 7 al^{vt}] *-κειων* 1.. : *-κων* ℵC..

X,6. *και τ. θαλ. ντλ* ℵ°CPQ..] om ℵ°A. 8. *βιβλαριδιον* ℵP 1.] *βιβλιον* AC 6 14 :: Q.. *βιβλιδαριον* 9. *απηλθα* A min^{4}

XI,3. *περιβεβλημενοι* ℵ°C..] *-μενους* ℵ°APQ. : ‚*Perh. a primit. error for περιβεβλημένοις* (ita g^{vt})' WH 4. *αι* tr] om ℵ. 5. *θεληση* ℵA.] *θελει* CPQ.. : *θελησει* 38 Hipp 6. *εξουσιαν* pr ℵQ..] pm *την* ACP 10. *πεμπουσιν* ℵ°P.] *πεμψουσιν* ℵ°AC. :: Q.. *δωσουσιν* 11. *τρ. ημερ.* ℵP.] pm *τας* ACQ..] *εν αυτοις* A.] om *εν* CP. :: ℵQ.. *εις αυτους* 12. *φωνης ντλ* ℵCP.] *φωνην ντλ* AQ.. 15. *λεγοντες* AQ.] *λεγουσαι* ℵCP.. 16. *οι* 2C ℵCP..] om AQ. | *οι* (ℵ°C. om) *καθηνται* ℵ°et°CQ..] *καθημενοι* AP. 17. *και* 2C ℵ°C fu] om ℵ°APQ.. | *ειληφεν* C 18. *τοις μικροις ντλ* ℵ°PQ..] *τους μικρους ντλ* ℵ°AC

XII,2. *και* 2C ℵC.] om APQ.. 6. *εκει* pr] om C. (vv) | *τρεφουσιν* ℵC.] *τρεφωσιν* (Q. *εκτρε-*) APQ.. 7. *πολεμησαι* ℵQ..] pm *του* ACP. 8. *ισχυσαν* ℵCP..] *-σεν* A.. :: Q *ισχυον* 10. *κατηγωρ* A] *-γορος* ℵCPQ.. | *αυτους* AP.] *αυτων* ℵCQ.. 12. *οι ουρανοι* A. 18. *εσταθην* PQ..] *εσταθη* ℵAC. (vv^{pl})

XIII,1. *ονοματα* AQ..] *ονομα* ℵCP. 2. *λεοντων* ℵ 14.] *-τος* ACPQ.. 3. *εθαυμασεν* ℵPQ..] *-μασθη* A 1 al^{4} And^{g} :: C *εθαυμαστωθη* | *εν ολη τη γη* 1 al^{4} And^{g} 4. *τω θηριω* 2C ℵCPQ..] *το θηριον* A. 7. *και εδοθη* usq *νικ. αυτ.* ℵQ..] om ACP. 10. *εις αιχμαλ.* 2C A am fu al] om ℵCPQ. (var al) | *αποκτενει* (14 al om) CPQ.] *-κτεινει* ℵ min^{pc} :: A *αποκταν θηναι* (om *δει*) : ‚*Apparently a primit. error for ἀποκτείνειν or ἀποκτεῖναι*' WH 15. *αυτω* ℵP^{2c}Q.] *αυτη* ACP^{*vt} : ‚*Perh. αὐτῷ and αὐτῇ are alike interpolations*' W : ‚*perh. loss of τῇ γῇ after αὐτῇ*' H | *ποιησει* ℵ. (C om *και ποι.* usq *τη εικ. τ. θηρ.*) | *οσοι* ℵQ.] pm *ινα* (1. ante *αποκτ.*) AP. | *προσκυνησουσιν* ℵ.] *-σωσιν* APQ.. | *τη εικονι* 2C ℵPQ..] *την εικονα* A. 16. ‚*Apparently δῶσιν a primit. error for δώσει* (ita 1, ℵ° *δωσι*)' WH 17. *ινα* ℵ°C.] pm *και* ℵ°APQ.. | *δυνηται* ℵAC .] *δυναται* PQ. 18. *αυτου* (ℵ om ℵ. *ο αριθμ. αυτ.*) AQ..] add *εστιν* CP.

XIV,3. *ωδην* ℵPQ..] pm *ως* AC. 4. *ουτ. εισ*:] om A aeth | *υπαγη* ℵPQ..] *-γει* AC. 5. *γαρ* ℵQ..] om ACP. 6. *αλλον* ℵ°ACP. (vv)] om ℵ°Q.. 7. *την θαλ.* ℵQ..] om *την* ACP. 8. *αγγελος* ante *δευτ.* ℵ°CP.] post *δευτ.* AQ.. : om ℵ* 95 (14 vg aeth om *δευτ.*) 10. *των αγγελων* A. 14. *υιον* ℵAQ.] *υιω* C.. :: P 26 *υιου* : 1 *υιος* 16. *της νεφελης* ℵA.] *την νεφελην* CP.. :: Q. *τη νεφελη* 18. *εξηλθεν*] om A. | *εχων* ℵPQ..] pm *ο* AC 19. *την μεγαλην* ℵ.

XV,3. *εθνων* ℵ°APQ..] *αιωνων* ℵ°C. 6. *οι* 2C AC..] om ℵPQ. | *λινον* P (Q 14 al^{4} *λινουν*) min^{pl} vg^{cl} syr arm And Areth] *λιθον* AC cdd^{c4}ap And 38^{mg} al^{2} am fu al (aeth om) : *καθαρους λινους λαμπρους* ℵ cop Prim

XVI,1. *εκχεατε* Q.. 3. *ζωης* AC.] *ζωσα* ℵPQ. (min^{pl}om) 4. *εγενοντο* A. 5. *ο οσιος* ℵP.] om *ο* ACQ.. 6. *αιματα* ℵ min^{2}] *αιμα* ACPQ.. | *δεδωκας* AC | *πειν* (C *πιειν*) A 12. *ανατολων* A. 14. *της μεγ. ημ.* A 95 18. *ανθρωπος εγενετο* A.] *ανθρωποι* (1.. pm *οι*) *εγενοντο* ℵQ..

XVII,3. *εχοντα* ℵP] *εχον* Q.. : *εχων* A. 4. *χρυσω* ℵP.] *-σιω* AQ.. | *γεμων* ℵ°.] *γεμον* ℵ°AQ.. 6. *ειδα* ℵA (*ιδα*)] *ειδον* PQ (*ιδον*).. | *εκ του αιμ.* pr A..] *τω αιματι* ℵ° 38 :: ℵ°PQ. *του αιματος* 8. *υπαγει* A. | *θαυμασονται* ℵQ..] *-σθησονται* AP 11. *αυτος* AP..] *ουτος* ℵQ.. 13. *την* 2C ℵP.] om AQ.. 16. *πυρι* ℵPQ.] pm *εν* A..

XVIII,2. *επεσεν* bis A. (P ter)] semel ℵQ.. 3. *του οινου* (P. post *θυμου*) ℵPQ..] om A. (C *εκ της πορν. του θυμου*) | *πεπωκαν*? (P 1. Hipp And^{g} *πεποκεν*, 38 al^{20} And^{g} Areth *-κασιν*, item vg syr arm *biberunt*)] *πεπτωκαν* AC : *πεπτωκασιν* ℵQ.. And^{g}, item cop aeth 6. *τα* pr ℵC.] om APQ..

ℵACPQ || C 8,5-9,16. 16,13-18,2. P 16,12-17,1.

8. κυριος (κ* ο θεος ο κυρ.)] om A. 9. κλαυσονται κA.] -σουσιν CPQ.. | επ αυτη A. 10. μιαν ωραν A 95 12. μαργαριτων κ 95 al^{3} (Prim?)] -τας CP (plur. et cop syr) :: A fu -ταις : Q.. vg aeth arm Hipp And -του | σηρικου min$^{pl\ vt}$ 14. απωλοντο κ.] -λετο ACPQ.. | ουκετι] Treg. per err. om 16. εν κC.] om APQ.. | χρυσω κ.] -σιω ACPQ.. 18. εκραζον κQ..] -ξαν ACP. 19. επεβαλον A 95 (-λλ-) | εκραζον κPQ..] -ξαν AC. 21. μυλον PQ..] μυλινον A :: C μυλικον : κ λιθον 22. πασης τεχνης CPQ..] om κA cop 23. οι pr] om A 95 24. αιματα Q..] αιμα κACP.

XIX, 5. εκ κP..] απο ACQ.. | οι φοβ. κCP] pm και AQ.. 6. λεγοντων AP.] -τες Q. (l. -τας) :: κ λεγουσων | ημων] om A. 7. δωμεν κ*Q..] δωσομεν κ*A :: P min^{3} δωσωμεν 9. αληθινοι] pm οι A min^{3} 11. καλουμ. (post πιστος κ) κQ..] om AP. 12. φλοξ κPQ..] pm ως A. (vv^{pl}Ir^{1}Or al) 13. περιρεραμμ. κ*] βεβαμμενον AQ.. (And^{2} Areth) : ρεραντισμ. P 36 (95 al^{3} Hipp Or^{3} And^{1} ερραντισμ.) :: κ* περιρεραντισμ. :, *Prob. a primit. error for* ῥεραμμένον (Or^{3} ερραμμενον)^{c} WH 14. στρατευμ. κQ.] add τα AP.. | βυσσ. λευκ. κPQ..] λευκοβυσσ. 95 :: A λευκον βυσσ. | καθαρον] pm και κ. 17. εν sc κQ.] om AP.. 18. αυτων PQ..] αυτους A min^{3} :: κ αυτοις 20. μετ αυτ. κP.] pm ο Q.. (om ο ante ψευδοπρ.) :: A 41 cop pm οι (cop και ο ψευδοπρ.)

XX, 1. εν τη χειρι κ 38 2. ο οφις ο αρχ. A] τον οφιν τον αρχ. κQ.. | ο εστιν ο κ (ο sc et. 14 38 al^{3} Areth)] ος εστιν AQ.. 5. οι λοιποι (κ. om οι λοιποι usq χιλια ετη) A.] pm και Q.. 6. τα κQ.] om A.. 9. εκυκλευσαν AQ..] -λωσαν κ.. | πυρ (κ* om πυρ usq τ. λιμν.) A.] add (Q.. post ουρανου) απο τ. θεου κ*PQ.. 10. του sc κ.] om APQ.. | και tr APQ .] om κ. 11. επ αυτον PQ..] επανω αυτου κ 38 : επ αυτου A 1 95 14. ουτ. ο δευτ. θανατ. εστιν κ 38

XXI, 3. θρονου κA.] ουρανου PQ.. | λαοι κA.] λαος PQ. | εστ. μετ αυτ. κP..] μετ αυτ. εστ. AQ.. : add αυτων θεος A. (P. θε. αυτ.) 4. εκ κA.] απο PQ.. | θανατος κ.] pm ο APQ.. | οτι κ** (ex στι quod praecedit) Q..] om κ*AP. | απηλθαν A (P. -θον)] -θεν κQ.. 5. λεγει AQ.] add μοι κP.. 6. εγω pr] add ειμι A. | αυτω Q.] om κAP.. 12. τοις πυλωσιν (A. om κ. επι τ. πυλ. αγγ. δωδ.) QP..] τους πυλωνας κ 18 | α εστιν κP.] add τα ονοματα AQ.. 16. σταδιων κP.] -ιους AQ.. 18. και η pr κ*AP.] και ην η Q.. :: κ* και ην 19. οι θεμελ. κ*APQ..] pm και κ*.. 27. ο ποιων κ*..] om ο κ*A. :: PQ.. ποιουν

XXII, 2. ποιων A 18] ποιουν κQ.. | αποδιδους κQ..] -δουν A. 5. φωτος sc κQ..] φως AP. | φωτιει κQ..] φωτισει AP. | επ κA.] om PQ.. 8. εβλεψα κ.] εβλεπον A :: Q.. οτε ειδον (Q ἰδων) | δεικνυντος κ.] -νυοντος (A δειγν-) AQ.. 11. ρυπανθητω (A. om και ο ρυπ. ρυπ. στι) κ.] ρυπαρευθητω Q.. 13. ο bis κQ..] om A. | η et το] om 1 al^{vt} And^{3} Areth 16. επι κQ..] εν A. (1. om) 17. το et η] om κ 19. εκ κQ..] om A. 21. ιησου κA 26] add χριστου Q.. | παντων A am] των αγιων κ :: Q.. παντων των αγιων : vg^{cl} fu al aeth παντων υμων

κACPQ || C 19,6-22,21. P 20,1-9. 22,7-21.

Aus dem Verlage von Bernhard Tauchnitz.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE. Recensuit *Constantinus de Tischendorf.* Editio stereotypa nona ad editionem VIII. maiorem compluribus locis emendatam conformata. gr. 8. brosch. *M.* 2,70.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE. RECENSIONIS TISCHENdorfianae ultimae textum cum Tregellesiano et Westcottio-Hortiano contulit et brevi adnotatione critica additisque locis parallelis illustravit *Oscar de Gebhardt.* Editio stereotypa tertia. gr. 8. brosch. *M.* 3,00.

— — elegant gebunden in Ganzleinwand *M.* 4,00.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE. THEILII EDITIONEM RECOgnovit perpetuaque collatione textus et Tregellesiani et Tischendorfiani ante et post inventum Sinaiticum editi locupletavit *Oscar de Gebhardt.* Editio stereotypa quartadecima. 16. brosch. *M.* 2,25.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE ET GERMANICE. — Das Neue Testament, griechisch nach Tischendorfs letzter Recension, und deutsch nach dem revidirten Luthertext, mit Angabe abweichender Lesarten beider Texte und ausgewählten Parallelstellen, herausgegeben von *Oscar von Gebhardt.* Zweite Stereotypausgabe. gr. 8. br. *M.* 5,00.

— — elegant gebunden in Ganzleinwand *M.* 6,00.

— — „ „ in Ganzleder mit Goldschnitt *M.* 9,00.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE ET LATINE. TEXTUS LATINUS ex vulgata versione Sixti V. P. M. jussu recognita et Clementis VIII. P. M. auctoritate edita repetitus. Cum S. R. Consistorii Catholici per regnum Saxoniae approbatione. Editio stereotypa septima. 16. brosch. *M.* 3,00.

LIBER GENESIS. TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME EXpressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. br. *M.* 1,20.

LIBER JESAIAE. TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME EXpressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. br. *M.* 1,20.

LIBER IOBI. TEXTUM MASORETICUM COLLATIS PRAESTANtissimis codicibus instauravit atque ex fontibus Masorae illustravit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* Cum effigie fragmenti Babylonico more interpuncti. gr. 8. brosch. *M.* 1,20.

LIBER DUODECIM PROPHETARUM. TEXTUM MASORETICUM accuratissime expressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. brosch. *M.* 1,20.

LIBER PSALMORUM. TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME expressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. br. *M.* 1,50.

LIBER PROVERBIORUM. TEXTUM MASORETICUM ACCURATISsime expressit, e fontibus Masorae codicumque varie illustravit, expositionem de legibus dagessationis adjecit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. brosch. *M.* 1,20.

LIBRI DANIELIS, EZRAE ET NEHEMIAE. TEXTUM MASORETICUM accuratissime expressit, e fontibus Masorae codicumque varie illustravit, adumbrationem Chaldaismi Biblici adjecit *S. Baer.* Cum Praefatione *Francisci Delitzsch* et Glossis Babylonicis *Friderici Delitzsch.* gr. 8. br. *M.* 1,50.

LIBER EZECHIELIS. TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME expressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Cum Praefatione *Francisci Delitzsch* et Glossario Ezechielico-Babylonico *Friderici Delitzsch.* gr. 8. brosch. *M.* 1,20.

QUINQUE VOLUMINA. CANTICUM CANTICORUM. RUTH. THRENI. Ecclesiastes. Esther. Textum masoreticum accuratissime expressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. brosch. *M.* 1,20.

Bible. N.T. Greek. 1896.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE.

RECENSUIT

CONSTANTINUS DE TISCHENDORF.

EDITIO STEREOTYPA QUARTADECIMA
AD EDITIONEM VIII. MAIOREM
COMPLURIBUS LOCIS EMENDATAM CONFORMATA.

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.
LIPSIAE MDCCCXCVI.

PROLEGOMENA.

I.

Primus Graecum Novum Testamentum edendum curavit Franciscus Ximenes de Cisneros archiepiscopus Toletanus, inseruitque addita interpretatione Latina vulgata editioni bibliorum polyglottae Complutensi, cuius volumen quintum efficit.[1] Prelo illud quidem exiit ineunte anno 1514, sequentibus intra triennium quinque voluminibus reliquis; sed anno demum 1520 Leonis X. litteris permissum est ut totum opus in lucem ederetur, neque id fere ante annum 1522 revera factum est. Hinc editio Novi Testamenti Graeca et Latina, quae Erasmo auctore ex officina Frobenii anno 1516 Basileae prodiit, principis editionis laudem sibi vindicat, repetita annis 1519, 1522, 1527, 1535. Complutensis editio unde fluxerit, non satis constat; haud dubie tamen, ut ipso textu probatur, ad codices recentiores instituta est indolis eiusdem qua sunt superstitum plurimi; neque est quod horum numero eximatur codex ille a Leone X. ad edendum oblatus, nomine „eximiae vetustatis spectataeque fidei" laudatus, nisi quod usus eius potius ad Vetus Testamentum Graecum quam ad Novum pertinuisse putandus est[2]. Accessit autem ad fundamenti iniquitatem quod editores, Latinum textum maximi facientes[3], in edendis Graecis non eam quae in tanto opere decebat diligentiam adhibuerunt[4]. Hac vero diligentia nec

[1] Primum Latine Biblia edita sunt circa annum 1452; earum editionum quae annum notatum habent princeps est editio Moguntina anni 1462. Eodem anno Moguntii Germanica Biblia primum edita sunt. Hebraica primum integra prodierunt Soncini anno 1488.

[2] Ex actis ipsius bibliothecae Vaticanae a Carolo Vercellone nuper demonstratum est codices ad Card. Ximenium Roma missos Veteris Testamentinon item Novi fuisse. Cf. NiTi editionem meam oct. crit. mai.

[3] Cf. verba in prologo ad lectorem (de Vetere Testamento) scripta: „Mediam Latinam B. Hieronymi translationem velut inter Synagogam et Orientalem ecclesiam posuimus, tamquam duos hinc inde latrones, medium autem Iesum i. e. Romanam sive Latinam ecclesiam collocantes."

[4] Luculentissimum indiligentiae exemplum habetur Hebr. 7, 3. ubi post verba *μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές* hanc Euthaliani capituli partem: *ἐν ᾧ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραὰμ προστι-*

magnus ille Erasmus Complutenses editores antecessit. Adhibuit is codices paucos maximeque Basileenses recentiore textu Byzantino nequaquam superiores. Vestigia summae festinationis in prima editione adhibitae nec plane exstincta sunt in reliquis, maximeque, ut nuper luculenter Franc. Delitzsch docuit, apocalypsin deformant, quamvis quarta editio passim ad Complutensem emendata sit. Verba illa quidem celeberrima 1 Ioh. 5, 7 sq., postquam recte abfuerunt ab edd. 1. et 2., Erasmus in tertiam ac seqq. ex codice Montfortiano post Dublinensi saeculi XVI. propter „adversariorum clamores" recepit.

Nihilominus quum Complutensem tum Erasmicam textus Novi Testamenti Graeci conformationem per longum tempus ubique terrarum repetere placuit, mutatis plerumque paucissimis, saepe vero alterius lectionibus alteri immixtis. Hunc in modum comparatae sunt etiam Roberti Stephani docti typographi Regii Parisiensis editiones, quarum ille tertiam, quae anno 1550 prodibat, fere totam conformavit ad Erasmi quintam, exceptis multis apocalypsis locis quibus Complutensem sequi malebat. Hanc Roberti Stephani editionem, nomine Regiae claram, perpaucis ad codices ab Henrico Stephano conlatos mutatis secutus est Theodorus Beza inde ab anno 1565, rursusque Bezae editiones secuti sunt Elzevirii typographi Leidenses, qui inde ab anno 1624 Novo Testamento Graeco edendo operam navarunt. Qui quidem quum secundam editionem, quae anno 1633 prodibat, praepositis verbis his: *Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum*, commendassent, factum est ut *textus recepti* nomen mox in omnium consuetudinem abiret. Idem est quo ad hunc usque diem viri docti utuntur ad significandum textum eum qui, paucis ex arbitrio potius quam via et ratione mutatis, per haec ultima duo saecula ex Elzeviriis saepissime repetitus est, quamquam in re critica vel in pristino ipsorum apostolorum textu indagando perexiguam auctoritatem, passim adeo nullam, nusquam certe maiorem habet quam qui in plerisque codicibus recentiore aetate scriptis invenitur, quippe a quibus Erasmus, primus et principalis rationis Elzevirianae auctor, totus pependerit.

Dum vero haec Novi Testamenti Graeci ratio, sive Erasmi sive Stephani sive Bezae sive Elzeviriorum mavis dicere, in communi hominum doctorum usu erat, non deerat industria adeundi

μήθη, (ex margine) in textum inrepere passi sunt. Ipsa Graeca ad Latinum textum exegisse immerito taxati sunt, etsi duo nomina ad Latinum usum quam Graecum scribere maluerunt, edentes *Βεελζεβούβ* et *Βελίαλ*. Quod posterius (ab hominibus Latinis ad vocem Hebraicam conformatum) ex incredibili errore denuo C. Lachmannus recepit.

fontes antiquioris rationis in variis terris et nationibus propagatae. Hinc sensim ortus est apparatus Novi Testamenti criticus, in quo ad singulas textus partes ac particulas testimonia codicum Graecorum et vetustiorum et recentiorum, item antiquorum interpretum vel orientis vel occidentis, item scriptorum veterum, qui vel ipsum textum exscripserunt vel docte explicuerunt, tanquam in thesauro reponebantur: unde non modo textus sacri historia sed etiam emendandi textus plerumque editi et caussa et ratio disci poterant, praesertim quum simul ars critica excoli coepta esset. Horum studiorum nomine inclaruerunt opera trium Anglorum: Briani Walton (anno 1657), Iohannis Fell (anno 1675), Iohannis Mill (anno 1707). Quae omnia superavit editio I. I. Wetstenii Basileensis, quae Amstelodami anno 1751 et seq. voluminibus duobus prodiit. Cuius operis opes criticas, post inprimis ab Altero Vindobonensi, Birchio Havniensi et Matthaeio professore Moscuensi auctas, exeunte saeculo decimo octavo Ioh. Iac. Griesbach Ienensis ad rem criticam revera promovendam ipsumque textum emendandum docta ratione convertere studuit. Vestigiis ille insistens Bengelii et Semleri testibus antiquis inter se assidue conlatis docuit, tres olim institutas esse textus Novi Testamenti recensiones, occidentalem interpretandi maxime studiosam, Alexandrinam grammatices vindicem, et mixtis priorum studiis Byzantinam. A qua ratione, frustra Matthaeii probris impugnata, subinde vero etiam Hugii et Eichhornii studiis exculta, proficiscens copiam immensam variantium lectionum in ordinem quendam redegit, additisque certis quum de auctoritate testium tum de probabilitate lectionum legibus hoc egit ut textum receptum sive Elzevirianum multis locis corrigeret. Editio Novi Testamenti Griesbachiana (prodiit secundum 1796 tomo I., 1806 tomo altero) magna aequalium laude ornata multumque propagata est. Priorem partem quae evangelia complectitur novis curis auxit Dav. Schulzius anno 1827. Plures alii, ut Knappius, Schottus, Vaterus, Theilius, Hahnius, crisi Griesbachiana ita usi sunt ut Elzevirianam formam insertis probatissimis Griesbachii lectionibus ederent.

Brevi post editio prodiit Augustini Scholz (vol. I. 1830; vol. II. 1836). Quo ille opere ut apparatum criticum allata plurimorum codicum notitia multisque lectionibus inde notatis vel confirmatis auxit, ita gravi detrimento affecit quod in adhibendis quum suis tum aliorum collectionibus criticis maxima usus est levitate atque socordia[1]; praeterea quum codices recentiores

[1] Ea de re uberius disserui in prolegg. ed. 8. crit. mai. et iam N. T. anni 1859. pag. XCIX sqq.

lectionibus Havniae 1798, 1800, 1801; tertia a Micone Italo sumptibus Richardi Bentleii. Eam transcripsit Woidius transcriptamque edidit Henricus Ford in Appendice ad editionem Ni Ti e cod. ms. Alexandrino 1799. Tertiae supplementum Rich. Bentleius ita fieri iussit, ut non perscriberentur nisi loci secundis curis tractati. Quod postquam diu deperditum visum esset, 1855 contigit ut in lucem protraherem. Alia praeterea supplementa meis aliorumque curis accesserunt[1]. Denique a. 1858 codicis editio dudum ab Ang. Maio suscepta prodiit, emendata curis Caroli Vercellone. Quam a perfectiore forma perquam alienam esse facile apparebat; neque multo praestantior erat quae anno post ipsius Maii curis adornata editio Ni Ti manualis prodiit. Nihilominus ad Maii exemplum ediderunt alii: Londini eodem anno (ex officina Lips. Teubneriana) anonymus, Lugduni Batavorum 1860 A. Kuenen et C. G. Cobet, Ratisbonae a. 1862 Val. Loch, Berolini 1862 Phil. Buttmann. Anno denique 1866 ego adsequutus sum quod tam diu desideraveram. Romae enim mihi concessum est ut magnam Ni Ti partem perscrutarer, reliquam certe percurrerem. Qua re contigit innumeros quum Maii tum aliorum errores corrigere et quae ratio atque aetas correctionum per codicem frequentissimarum esset perspicere. Hinc anno 1867 mea cura prodiit Nov. Test. Vaticanum, quod ipso titulo „post imperfectos Maii aliorumque labores ex ipso codice editum" dixi. Accessit a. 1869. Appendix cum emendationibus et supplementis, addita insuper eius editionis censura quae nuperrime (a. 1868.) Romae auspiciis Pii IX. typis Sinaiticis exscribi coepta est. Denique huc spectant, quae 1870. edidi, Responsa ad calumnias Romanas.

† et †† B ad apocalypsin, codex Vat. nr. 2066, olim monachorum Basilianorum in urbe nr. 105. Anno 1843 variantes lectiones omnes editioni meae Lips. I. inter paucas horas adscribere conatus sum indeque in Monum. sacr. ineditis p. 407—432. a. 1846 edidi. Inseruit vero etiam eiusdem codicis verba A. Maius editioni suae bibliorum Vaticanorum et quae inde derivata est editioni Ni Ti manuali. Postquam vero 1866 mihi contigit editiones et meam et Maianas ad ipsum codicem corrigere, rursus edidi in Appendice Ni Ti Vaticani a. 1869. Scriptus videtur circa initium octavi saeculi.

[1] Ex Bartoloccii et Birchii conlationibus, additis meis lectionibus et ut vult aliquot suis, fluxit editio quam „ad fidem codicis principis Vaticani" a se institutam dixit Ed. de Muralto. Cf. N. T. meum Lips. 1849 prolegg. p. XLVII sqq. (1859 p. CXII sq.). Quem idem postea addidit „Recensum locorum" etc., de eo exposui in Novi Test. Sinaitici mei (a. 1863) prolegg. p. XXVII sq.

†† C codex Ephraemi Syri rescriptus in bibl. Imp. Paris. nr. 9. Fragmenta quae continet plus dimidiam totius Novi Testamenti partem efficiunt. Scriptus videtur ante med. saec. V. (C*), uno fere saeculo post primum correctus (C**), secundum correctus et ad usum ecclesiasticum instructus saeculo fere nono (C***). Denique saeculo XII. scripturis antiquis spongia deletis suprascripti sunt tractatus Ephraemi Syri Graece versi. Totum codicem per annos 1840—1842 Parisiis a me diligenter excussum edidi Lipsiae 1843 (fragmenta Novi Test.) et 1845 (fragmenta Veteris Test.).

† D codex Bezae Cantabrigiensis. Textum evangeliorum una cum actibus apostolorum Graecum et Latinum continet, in evangeliis Matthaei et Iohannis et in actibus passim mutilum, aliquoties etiam posterioribus curis suppletum. Scriptum existimo circa med. saec. VI. Splendide edidit Kipling Cantabrigiae 1793; rursus a. 1864 emendatius edidit F. H. Scrivener.

†† D ad epistulas Pauli, codex Claromontanus a Beza possessore dictus, nunc in ampliss. bibl. Paris. nr. 107. signatus. Continet Graece et Latine epistulas Pauli omnes quattuordecim, paucis versibus exceptis. Scriptus videtur saeculo sexto medio; postea, inprimis saeculis ut videtur septimo et nono, a pluribus viris doctis ad varios codd. et Graecos et Latinos correctus est. Duo folia deletis Euripideis rescripta. Utrumque textum per versus scriptum una cum lectionibus variorum correctorum plus mille edidi anno 1852.

†‡ E ad evangelia, codex Basileensis A N III. 12. Evangelia habet integra, nisi quod quinque Lucae folia perierunt, quorum tria minutis litteris suppleta sunt. Saec. VIII. med.

† et †† E ad actus apostolorum, codex Laudianus Bodleianus est, scriptus stichometrice. Graeco textui adiunctus est Latinus vetus. Postquam e Sardinia in Angliam pervenit, iam a Beda Venerabili (obiit 735) ad commentarios adhibitus est. Hiat 26, 29—28, 26. Edidit 1715 Oxonii Thomas Hearne editione perquam vitiosa, quam nuper etiam Ed. Hansell ad N. T. suum integris antiquissimorum codicum scripturis compositum adhibuit. Ipse edidi in Monum. sacrorum volumine 9. a. 1870. Saec. fere VI. exeunt.

†‡ E ad Pauli epistulas, codex Sangermanensis, post incendium abbatiae S. Germani Parisiis a Dubrowskio comparatus indeque postea Petropolitanus factus. Is per totam partem Graecam nil est nisi Claromontani codicis identidem iam correcti apographum satis vitiosum. Ad Latina vero, quae et ipsa passim ineptissime ex Claromontano transcripta sunt, simul alius

codex adhibitus est. Cf. Codicis Clarom. mei prolegg. p. XXV sq. Passim hiat. Pro scripturae similitudine eiusdem cum cod. evv. Δ similibusque aetatis ac patriae habendus est.

†F ad evangelia, codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus. Continet evangelia, sed folia permulta periere, quorum nonnihil Wetstenii tempore nondum avulsum erat. Lectiones variantes a Matth. 7, 6 usque Luc. 11. Wetstenius suis inseruit commentariis. Anno vero 1843 H. E. Vinke edidit Iodoci Heringa disputationem de codice Boreeliano, adscriptis omnibus codicis lectionibus. Saec. IX.

††F^a codex Coislinianus Parisiensis. Pauca evangeliorum, actuum et epistularum fragmenta in Octateuchi margine citata. Edidi in Monumentis sacris ineditis Lips. 1846 p. 400 sqq. Scripta sunt saeculo fere ineunte septimo.

†F ad Pauli epistulas, a monasterio Augiae Maioris in Helvetia codex Augiensis dictus est, post a Rich. Bentleio emptus atque a filio fratris eius collegio Cantabrigiensi S. Trinitatis donatus. Continet inde a Rom. 3, 19 Graece et Latine epistulas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebraeos epistulam Latine. Hic codex et Boernerianus Dresdensis ad idem exemplar Graecum conformati sunt, etsi passim differunt. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendent. Accurate post imperfectissimum Wetstenii laborem contuli 1842. Utrumque vero textum Frid. Henr. Scrivener accuratissime edidit Cantabrigiae 1859. Saec. IX. exeunt.

††G ad evangelia, codex Andreae Seidelii, qui cum codice evv. H ex oriente attulit, nunc Harleianus 5684 Musei Britannici. IV evangelia continet, locis multis mutilus, passim minutis litteris suppletus. Saec. fere X.

°G ad actus apostolorum, fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet Act. 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.

†G ad epistulas Pauli, codex Boernerianus bibl. Reg. Dresdensis. Graecus epistularum tredecim textus, quem paucis deperditis continet, ex eodem fonte cum codice Augiensi (F) haustus est, Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Totum edidit Chr. Fr. Matthaei Misenae 1791. Saec. IX. exeunt.

††H ad evangelia, codex Andr. Seidelii, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Textum IV evangeliorum continet, sed multis locis mutilum. Post Christophor. Wolfium accuratissime contulit 1850 S. P. Tregelles; post eum anno 1854 et ipse examinavi et passim contuli. Eiusdem cum G aetatis.

††H ad actus apostolorum, codex est Mutinensis nr. 196.

Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens. Prima huius codicis notitia debetur Scholzio. Saeculi fere noni est.

† et °H ad epistulas Pauli, cod. Coislin. nr. 202 in bibl. Imp. Paris. Sunt folia 14, quorum duo ex sexaginta annis Petropoli habentur, olim tegumento alius codicis agglutinata et ex Atho monte Parisios translata. Continet fragmenta epistularum ad Cor. prioris, ad Gal., prioris ad Tim., ad Tit., ad Hebr. Edidit, neglectis et erratis paucis, Montefalconius in Bibliotheca Coislin. p. 251. His accedunt ex collectionibus Porfirii episcopi et Antonii archimandritae folia quattuor, quae in Monum. meis sacr. ined. prodibunt. Ad eundem vero codicem etiam fragmenta ep. ad Hebr. (10, 1—7. 32—38) Mosquensia pertinent, de quibus olim a Matthaeio explicitum ac nuper in Speciminibus palaeographicis episcopi Sabas relatum est. Anno 1868. ipse Mosquae transcripsi indeque foras dabo. Saeculi VI.

††I: codex bibl. Imp. Petropolitanae, ad quam nuper ex collectionibus meis transiit. Folia sunt palimpsesta 28, septem antiquissimorum codicum reliquiae, quorum tres saeculo quinto, duo sexto, duo alteri septimo scripti videntur. Fragmenta continent quattuor evangeliorum librique actorum, item epistularum ad Corinthios prioris et ad Titum. Edidi in Monumentorum sacror. nova collectione, vol. I. anno 1855.

††I^b: fragmenta pauca palimpsesta evangelii Iohannis saeculo fere quinto scripta. Continet codex Syriacus hymnorum Severi in Museo Britannico num. 17,136 insignitus. Edidi in Monum. sacr. ined. Nov. Coll. vol. II. rursusque nuper exegi edita ad ipsum codicem.

†‡K ad evangelia, codex Imp. Parisiensis nr. 63. ab insula unde anno 1673 in bibliothecam Colbertinam pervenit plerumque Cyprius dictus. Continet evangelia IV integra. Saec. IX. med. vel exeunt.

K ad epistulas catholicas et Paulinas, codex Mosquensis S. Synodi nr. 98. ex Atho monte petitus. Continet omnes Novi Test. epistulas exceptis aliquot capitibus. Contulit Chr. Fr. Matthaei, accurateque descripsit in ed. epp. Pauli ad Romanos etc. Rigae 1782. p. 265 sqq. Ipse percurri a. 1868. Saec. fere IX.

††L ad evangelia, codex Imp. Paris. nr. 62. Textum evangeliorum integrum praebet exceptis locis quinque. Anno 1846 totum inserui meis Monumentis sacris ineditis p. 57—399. Saec. fere VIII.

†‡L ad actus et epistulas, codex bibl. Romanae Angelicae A 2. 15, antea Passionei cardinalis. Incipit Act. 8, 10. et deficit Hebr. 13, 10. Saec. IX. exeunt.

†† M codex Imp. Paris. signatus numero 48, olim abbatis Des Camps. Evangeliorum textum integrum habet. Saec. IX. fere exeunt.

†† M ad epp. Pauli: fragmenta duo, altera Hamburgensia (ex ep. ad Hebr.) altera Londinensia (ex epp. ad Cor.). Edidi in Anecdotis sacr. et prof. 1855 pag. 174 sqq. (Editione 1861 repetita correxi quattuor locis vitiose typis exscripta.) Saec. IX.

†† et ° N: sunt evangeliorum codicis purpurei auroque et argento scripti fragmenta. Primum foliorum duorum Vindobonae, alterum (antea J evv.) quattuor foliorum Londini, tertium (antea Γ evv.) sex foliorum Romae servantur. Desumpta sunt ex evv. Matthaei, Lucae et Iohannis, scriptis sexto ut videtur saeculo. Edidi a. 1846 in Monumentis sacr. ined. p. 10—36. Nuper vero eiusdem codicis folia 33 ex evang. Marci (6, 53—15, 23) desumpta in insula Patmo Iohannes Sakkelion vir clarissimus invenit accurateque descripta ad me misit. Prodibunt proxime in Monumentorum meorum volumine 8.

° N ad epp. Pauli: duo folia Petropolitana, alterum ep. ad Gal. (5, 12—6, 4) alterum ad Hebr. epistulae. Saeculi videntur IX.

† et ††† O codex Mosquensis S. Synodi nr. 120. Folia octo ex Atho monte advecta, a bibliopego codici homiliarum Chrysostomi agglutinata. Continent fragmenta evangelii Iohannis cum scholiis. Edidit Chr. Fr. Matthaei, cui est codex 15., in ed. epp. Pauli ad Thess. et ad Timoth. Gr. et Lat. Rigae 1785. p. 258—260. Nuper ipse ex codice descripsi. Noni fere saeculi.

† †† ††† O^a O^b O^c O^d O^e: his siglis insignire placuit quae hymnorum a Luca evangelista traditorum (1, 46 sqq. 68 sqq. 2, 29 sqq.) exempla habentur in cdd. uncialibus Guelferbytano, Bodleiano, Veronensi, Turicensi, Sangallensi. O^a edidi in Anecd. sacr. et prof. p. 206 sqq. O^d locum habet in Monumentorum meorum vol. quarto. O^c Blanchinus edidit in psalterio duplici quod adiunxit Vindiciis canonic. scripturar. Romae 1740. Accedunt nota O^f iidem hymni ex psalterio Abrahami de Noroff Petropoli a me hausti.

° O ad epp. Pauli: duplex est folium saeculi fere VI., quo continetur 2 Cor. 1, 20—2, 12. ex oriente a. 1859. mea opera Petropolin perlatum. Prodibit Monum. sacr. ined. vol. VIII.

° O^b ad epp. Pauli: folium saec. VI. quod 1868. Mosquae vidi. Continet cum lacunis Eph. 4, 1—18.

†† P codex Guelferbytanus rescriptus, cuius antiqua sacri textus scriptura saeculi fere sexti superscriptum habet textum Latinum Isidori Hispalensis. Quae legere poterat edidit Franc.

Ant. Knittel in Ulfilae versione Gothica etc. Brunsvic. (1762) p. 55—100. Sed multo plura ipse erui, eaque continet Monumentorum meorum vol. VI. Fragmenta multa Lucae, aliqua Matthaei, pauca Marci et Iohannis.

††P ad actus et epp. cath., item ad epp. Pauli et ad apocalypsin: codex est palimpsestus, quem quum in libris Porfirii episcopi Petropoli vidissem et quas pretiosas sacrorum librorum reliquias contineret primus perspexissem, Porfirius exeunte anno 1862 benevole ac liberaliter mihi tradidit ut evanidas scripturas eruerem. Quod postquam mihi contigit, alteras partes in Monumentor. vol. V. edidi, alteras volumine VI. Videtur IX. saeculi.

††Q codex Guelferbytanus rescriptus. Sunt fragmenta evv. Lucae et Iohannis in eodem codice Isidori, de quo ad P diximus, reperta, saeculo fere fragmentis P priora. Post imperfectam Knittelii editionem edidi in Monumentorum meorum volumine III.

°Q ad epp. Pauli significat fragmenta aliquot epistulae prioris ad Cor., quae e foliis papyraceis quinti fere saeculi a Porfirio in oriente repertis a. 1862. Petropoli eruere mihi contigit.

††R codex rescriptus Musei Britannici ex monasterio Coptico deserti Nitriensis allatus. Continet sub textu Syriaco uberrima evangelii Lucae fragmenta saeculo VI. scripta. Edidi 1857 in Monum. sacr. vol. II. pag. 1 usque 92. Addam ibidem vol. 8. nonnihil supplendi et corrigendi caussa.

$\overset{\dagger\dagger}{\dagger}$S codex Vaticanus nr. 354. Evangelia quattuor integra habet. „Bis diligenter" se contulisse Birchius affirmavit, sed permulta anno demum 1866. ex ipso codice a me correcta sunt. Exaratus est anno 949.

† et °T^a cod. Borgianus 1. in collegio Romano pro propaganda fide depositus. Continet capitum 6. 7. 8. evangelii Iohannis fragmenta, quae ad latus habent versionem Coptam Thebaicam. Edidit Aug. Ant. Georgi in Fragmento evang. S. Ioh. Graeco-copto-thebaico etc. Romae 1789. Saec. fere V. Accesserunt autem nuper duo fragmenta Sahidica Graeca (Lc. 12, 15—13, 32. Ioh. 8, 33—42.) in Woidii conlationibus excerpta. Praeterea accedunt Lc. 22, 20—23, 20, quae fragmenta postquam Bradley H. Alford in usum fratris Henrici contulit, 1866. ipse Romae descripsi et ad edendum praeparavi. Plura etiam in ed. Georgiana corrigenda inveni.

°T^b diximus fragmenta evangelii Iohannis Petropolitana nuper a me inventa, quae VI. fere saeculo scripta magnam cum

Borgianis similitudinem habent. In lucem proditura spero in Monumentorum meorum vol. VIII. Continent Ioh. 1, 25—42. 2, 9—4, 14. 4, 34—50.

° T^c: plura fragmenta capitum 14 et 15 evangelii Matthaei, pro scriptura et textu cum fragmentis T^a et ^{b} cognata. In oriente invenit Porfirius episc.

° T^d: nonnulla evgg. Matthaei, Marci, Iohannis fragmenta, quae in nupero itinere Romano ex membranis Borgianis Sahidicis Graecis protraxi. Eis quae T^a diximus paullo recentiora.

†‡ U codex Venetus Marcianus class. I. nr. VIII. olim Nanianus. Sunt evangelia IV integra. Saeculi IX. vel X.

V codex Mosquensis S. Synodi. IV evv. continet saeculo fere nono scripta usque Ioh. 7, 39, a quo inde loco manus recentior saeculi fere XIII. litteris minutis scripsit. Praeterea desideratur nonnihil in Matthaeo. Chr. Frid. Matthaei „bis diligentissime" contulit, ipse tantum percurri.

†† W^a codex Imp. Paris. nr. 314. Sunt duo fragmenta evangelii Lucae, octavo fere saeculo scripta. Edidi 1846 in Monumentis sacr. ineditis p. 51—56.

†‡ W^b codex Neapolitanus rescriptus foliorum 14, quorum anno 1843. unum legi, in quo est Marc. 14, 32—39. Haec edidi in annalibus Vindob. 1847. Reliqua fragmenta Mt. 19, 14—28. 20, 23—21, 2. 26, 52—27, 1. Mc. 13, 21—14, 67. Lc. 3, 1—4, 20. anno 1866. legi. Eiusdem cum W^a et aetatis et indolis sunt.

†† W^c: folia tria Sangallensia, quibus quae olim Marci et Lucae fragmenta scripta erant (Mc. 2, 8—16. Lc. 1, 20—32. 64—79), ad librorum palimpsestorum modum fere deleta sunt. Quae inde eruere contigit edidi in Monum. meorum volumine III. Saec. IX.

† W^d: fragmenta trium capitum (7. 8. 9.) evglii Marci saeculo fere nono scripta, quae anno 1862. in collegio S. Trin. Cantabrigiensi vir clarissimus Bradshaw in membranis detexit quibus liber Gregorii Naz. compactus erat. Edidit Bradshaw tabulis photographicis.

†‡ W^e: fragmenta pauca capitis quarti evangelii sec. Ioh., quae anno 1865. ex libris collegii Oxon. ad aedem Christi primus protraxit doctissimus socius eius collegii Kitchin. Simillima fragmentis eiusdem evangelii Mosquensibus quae siglo O apud nos utuntur.

†‡ X codex bibliothecae universitatis Monacensis. Sunt fragmenta plurima IV evangeliorum, quorum textui additi, passim

interiecti sunt complurium patrum inprimis Chrysostomi commentarii. Saec. IX. vel X.

†† Y codex bibliothecae principalis Barberinae nr. 225. octavi fere saeculi. Fragmenta evang. Iohannis: 16, 3—19, 41. Edidi in Monumentis sacr. 1846 p. 37—50.

† Z codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus. Insunt plurima ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta. Edidit Io. Barrett, Dublinii 1801. Postea emendavit S. P. Tregelles.

†† Γ codex quattuor evangeliorum nuper ex oriente a me allatus, magna codicis Cyprii i. e. K evangeliorum similitudine conspicuus. Lucae textus integer superest, item Marci exceptis 3, 35—6, 20. Accedunt fragmenta ex 10 capp. Matthaei et 8 Iohannis capitibus. Atque haec quidem ex anno 1855 Bodleiana sunt. Ex itinere vero meo anni 1859 pervenerunt Petropolin: Mt. 1, 1—5, 31. 9, 6—12, 18. 14, 15—20, 25. 23, 13 usque finem. Ioh. 1, 1—6, 13. 8, 3—15, 24. 19, 6 usque finem. Quibus in foliis Petropolitanis subscriptio ad finem ev. Ioh. inventa est, qua annus Christi 844 notatus videtur. Cf. Notitiam meam ed. cod. bibl. Sinait. etc. pag. 53.

† Δ codex Sangallensis cum versione Latina interlineari. Quattuor evv. habet integra praeter Ioh. 19, 17—35. Noni fere saeculi. Ad similitudinem ipsius libri manu scripti edidit H. Ch. Mich. Rettig Turici 1836.

†† Θ^a codex Tischendorfianus I. bibliothecae universitatis Lipsiensis. Sunt folia quattuor, quorum tertium fere periit, Matthaei fragmentis completa. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 1—10. Saeculi VII. fere medii. Post accesserunt fragmenta aliquot de Mt. 12, 17—19. 23—25. decerpta. Haec edita sunt in Monumentor. nov. coll. vol. II. p. 321.

° Θ^b Θ^c Θ^d: his siglis in numerum codicum evangeliorum recepimus varias textus antiquissimi reliquias, quas cum tot aliis monumentis ex nuperrimo itinere meo orientali bibliotheca Imp. Petropolitana habet. Θ^b significat folia sex VII. fere saeculi, quibus Matthaei et Marci fragmenta supersunt; Θ^c folium unum saeculi VI, in quo est Mt. 21, 19—24. Eodem nomine comprehendimus fragmenta ev. Ioh. (18, 29—35) a Porfirio reperta saeculi eiusdem. Θ^d folium dimidium est cum fragmentis cap. 11. ev. Lucae, saeculi fere 8. De quibus omnibus volumini VIII. Monumentorum meorum reservatis vide praeter Prolegg. ed. octav. crit. mai. Notitiam ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 50. His accedunt Θ^e Θ^f Θ^g Θ^h ex Porfirii collectionibus. Θ^e fragmentum est ev. Mt. (26, 2 sqq.), Θ^f fragmenta continet evv. sec. Matthaeum (capp. 26 et 27) et sec. Marcum (capp. 1 et 2), Θ^g frag-

mentum ev. Iohannis (6, 13 sqq.). Omnia haec tria eiusdem saeculi VI. videntur esse. Quarto vero loco (Θʰ) recensenda sunt folia tria Graeca Arabica saeculi IX. vel X., quae ad Matthaei capp. 14 et 25 pertinent. Foras dabimus Monumentor. volumine 8.

‡ A codex evangeliorum Lucae et Iohannis integer, noni potius quam octavi saeculi. Antea meus, nunc Bodleianus Oxoniensis. Huc confer quae in Notitia ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 58 sq. notata sunt de alteris quasi eiusdem evv. codicis partibus minusculo litterarum genere scriptis item prolegg. ed. VIII. mai.

Ξ: hoc siglo S. P. Tregelles designavit fragmenta evangelii Lucae palimpsesta a se eruta. Pervenit codex iste recentiore scriptura evangelistarium continens quadraginta ante annis ex insula Zacynthi in bibliothecam societatis biblicae Londinensis (British and Foreign Bible Society). Antiquior scriptura octavi saeculi videtur esse; quae supersunt Lucae fragmenta, ad capp. priora undecim pertinent. Textus plerumque cum ℵBCDL consentit, praetereaque eadem cum cod. Vaticano capitulorum notatione insignis est. Anno 1861 Tregelles edidit Londini libro splendido, cui titulus est: Codex Zacynthius.

Π: hoc denique siglo insignivimus codicem quattuor evv. noni saeculi, quem quum nuper apud Smyrnenses invenissem, possessoris nomine imperatori Alexandro II. obtuli. Descripsi in Notitia ed. cod. biblior. Sinait. etc. p. 51 sq., item in Prolegg. ed. octav. crit. mai.

Ad haec et antiquissima et gravissima documenta Graeci Novi Testamenti accedunt codices minusculis litteris inde a saec. nono exeunte usque ad saec. 16. scripti, qui quum maximo sint numero, exigua tamen auctoritate sunt. Longe enim plurimi magna insignes consensione eam exhibent formam quae per regnum Byzantinum communi usu recepta erat. Tamen sunt etiam haud pauci in quibus antiquioris lectionis vestigia supersunt. Evangeliorum codices minusculi innotuerunt plus 500, insuper evangelistaria, i. e. libri liturgici lectionibus evangelicis compositi, plus 200, quorum fere 60 uncialibus litteris sed maximam partem saeculis demum 10. 11. 12. scripta sunt. Actus apostolorum et epistulas catholicas minusculorum codicum plus 200 continent, item Paulinas epistulas plus 300, apocalypsin plus 100. Praeterea lectionaria quae lectiones ecclesiasticas ex actibus et epistulis continent plus 60 reperta sunt.

II.
VERSIONES ANTIQUAE.

A Graecis codicibus, qui primum merito in subsidiis criticis locum obtinent, ad antiquas versiones, alteram horum subsidiorum classem, pergendum est. Harum septem: Aegyptiaca, Aethiopica, Arabica, Armenica, Georgiana, Persica, Syriaca, ad orientem pertinent, quinque: Latina, Gothica, Slavonica, Anglosaxonica, Francica ad occidentem. Quae omnes ut gravissima sunt monumenta fidei Christianae per terrarum orbem manantis, ita textus sacri historiam inlustrant et studia adiuvant eiusdem textus ad pristinam integritatem revocandi. Non omnes vero eadem auctoritate critica sunt, quae ex tribus potissimum rebus pendet. Quaeritur enim primum an interpres ex ipso Graeco fonte hauserit; tum qua fide, qua dexteritate Graecum reddiderit; tertium an ipsius interpretationis textum antiqua fideque digna monumenta conservaverint. His diligenter perpensis sequitur, quattuor inprimis, duas alteras orientis, alteras occidentis, ad rem criticam valere, Syriacam et Aegyptiacam, Latinam et Gothicam.

Aethiopica versio magnam antiquitatis laudem habet, etsi antiqua monumenta desunt. Quae supersunt nuper accuratius excuti coepta sunt. Post ed. princ. Rom. 1548 ediderunt Bode 1753 et Th. P. Platt 1830. Arabici textus non modo magna varietas est, sed etiam de aetate, origine et fatis satis ambigitur. Edita ab Erpenio 1616 et in bibl. polyglottis Par. et Lond.[1]. Armenicae versionis quinto saeculo factae tres inprimis editiones habentur: Amstelodamensis 1666; Zohrabi 1789; Veneta 1805. Georgiana sive Iberica, saeculo fere Armenica posterior, edita est Mosquae 1743 et 1816. Persice evangelia tantum edita sunt, eaque duplici textu: alter (in polyglott. Lond.) e Syra simplici fluxit, alterius (a Wheloc et Pierson 1657 editi) fontes qui fuerint non satis liquet. Porro occidentales versiones Anglosaxonica et Slavonica non antecedunt octavum et nonum saeculum; prioris e Latino potius quam e Graeco haustae evangelia tantum supersunt, edita a Iunio 1644, a Thorpio 1842. Posterior admodum varia ad haec tempora pervenit. Prae ceteris laudatur vulgaris textus editio Mosquensis a. 1751. De excutiendis libris mss. imprimis promeruit Dobrowsky. His accedit Francica evangelii Matthaei versio, instituta saec. IX. nuperque (a. 1827) curis Andreae Schmeller edita.

[1] Codicem epistularum Paulinarum, qui annum 892 subscriptum habet, nuper ex oriente Petropolin attuli, insigne litterarum Arabicarum monumentum itemque grave rei criticae subsidium. Sed nondum inventus est qui in usum criticum converteret.

Versiones igitur istae omnes etsi multa sunt quae impediunt quominus ad rem criticam fidenter et cum plena auctoritate adhiberi queant, tamen virorum doctorum studia hucusque in eis tractandis consumpta non sine fructu manserunt. Quae pleraque ad apparatum editionis nostrae octavae criticae maioris accuratius quam a quopiam antea adhibita sunt.

Restat ut de gravioribus breviter dicamus. Aegyptiacae tertio saeculo adscriptae distinguuntur dialecti tres, Memphitica, Sahidica, Basmurica. Duarum posteriorum nonnisi fragmenta sed maximam partem in antiquissimis membranis et papyris reperta sunt. Ad Sahidica, quae dimidiam fere partem totius Novi Testamenti complectuntur, potissimum Woidius studium contulit (cf. Append. ad ed. Ni Ti e cod. ms. Alex. Oxonii 1799), ad Basmurica epistularum Pauli et evangelii Iohannis fragmenta post alios Engelbrethus (Havniae 1811). Memphitici textus editionem post Wilkinsium (1716) suscepit Schwartzius. Evangeliis diligentissime ab eo editis (Lips. 1846, 1847) actus et epistulas addidit P. Boetticher (Halae Saxon. 1851, 1852). Codices quidem his laboribus adhibiti parum valent antiquitatis laude.

Syriacam versionem, quam secundo iam saeculo institutam esse cum aliis multis credimus, quarto saeculo dudum exstitisse et quasi usu receptam fuisse certum est. Antiquissimam eius rationem, sive eam quae Peschittho i. e. simplicis nomen habet, post ed. princ. Vindob. a 1555 aliasque ediderunt curis coniunctis Leusden et Schaaf Lugd. Bat. 1709 (et 1717), item Londini 1816 Sam. Lee et 1828 Guil. Greenfield. Quinque libros: 2 Pet., 2 et 3 Ioh., Iud. et apoc. primam Syrorum versionem non habuisse tantum non certum est. (Edid. primi Pococke et de Dieu.) Altera ad Monophysitarum usum suadente Philoxeno a Polycarpo ineunte sexto saeculo facta est, quae Graecam litteram multo pressius redderet. Eandem rursus anno 616 Thomas Charklensis ad codices Graecos Alexandrinos recognovit et asteriscis obelis notisque exegeticis instruxit. Haec postrema ratio ex codd. egregiis edita est a Iosepho White, excepta apocalypsi, 1778, 1799, 1803 (Evang. Ioh. rursus a G. H. Bernstein 1853). Praeterea evangeliarium quod Hierosolymitanum nuncupant, Romae manu scriptum servatum et ab Adlero (Havniae 1789) inlustratum, anno vero 1861 (vel potius 1865) integrum a comite Franc. Miniscalchi-Erizzo editum, ad antiquum textum Graecum Palaestinensium cognoscendum facit. Cui rationi similis videtur ea quam habet liber palimpsestus antiquissimus mea opera ex oriente Petropolin advectus. (Cf. praeter ed. 8. crit.

mai. Notitiam ed. cod. bibl. Sin. p. 49.) Denique vero a Guil. Cureton ex libris Musei Brit. Nitriensibus ante hos viginti annos protractus est codex evv. saeculi quinti (teste subscriptione), qui textum ab editis reliquis satis diversum inque primis cum cdd. Graecis antiquissimis consentientem praebet. Hic interpres dubium non est quin ipsam eam quae Peschittho audit interpretationem praecesserit.

Gothica versio ex ipsis Graecis accurate saeculo quarto fere medio ab Ulfila facta est. In codicibus summae antiquitatis, quorum tres palimpsesti sunt, fragmenta plurima evangeliorum et epistularum Pauli, excepta ad Hebraeos epistula, inventa sunt. Inde Knittelii, Zahnii, Angeli Maii maximeque Castillionaei operibus usi omnium eorum quae supersunt egregiam editionem paravere de Gabelentz et Loebe, Lipsiae 1836. Praeterea post omnium fragmentorum editionem Massmannus instituit, item codicis Upsalensis purpurei A. Uppström.

Latina denique versio in re critica omnium princeps est. Distinguendum est inter Vulgatam et Italam. Vulgata est ea quae Damaso pontifice Romano rogante ab Hieronymo anno 383 et sqq. Romae ita facta est, ut exemplarium Latinorum quae tum circumferebantur cum codicibus Graecis „sed veteribus nec qui multum a lectionis Latinae consuetudine discreparent“ conlatione instituta textum magna cum cautione emendatum proderet. Quae quidem Hieronymi editio mox revera in communem usum recepta ac fere inde a Gregorii Magni aetate merito vulgatae nomine nuncupata est. Publica catholicae ecclesiae auctoritate donata est editio Clementis VIII. primum anno 1592 publicata, a qua passim differt Sixtina a. 1590. Utramque vero ab ipsius Hieronymianae editionis veritate multum abesse, probatur codicibus eiusdem versionis veterrimis, quorum praestantissimi et antiquissimi sunt Amiatinus, annis 1850 et 1854 a me editus, et Fuldensis, a Lachmanno excussus curisque Ernesti Ranke viri clarissimi a. 1868 publicatus. Horum maxime auxilio usi sumus ad restaurandum Hieronymi textum, ad quem vide quae praefati sumus. Itala vero Latina interpretatio dicitur ea quae primis p. Chr. saeculis apud Latinos in usu erat. Eam secundo iam saeculo et quidem in Africa prodisse perquam probabile est. Postea multis modis variisque temporibus immutata est; inprimis vero duae differunt rationes, iam ab Augustino observatae. Is enim distinxit, ut nuper a pluribus probabiliter ostensum est, inter Italum i. e. Italicum et Africanum versionis genus, sive inter codices ex Italia in Africam advectos et Africanos non ad Italica exemplaria exactos, quorum alteros non emendatos dice-

bat. Emendata enimvero exemplaria Augustino erant ab Afris ad Italos advecta ab eisque ad Graecos codd. in Italia usitatos ipsiusque Latini sermonis normam correcta, non emendata ea quibus ratio Africana illibata inerat. Quae si ad codices etiamnum superstites transferimus, comparati ita sunt ut quos Africanos habeamus ab Italicis non prorsus adhorreant, rursusque Italici locis multis ad Africanos accedant. Inde sequitur, in restituenda ipsius Graeci textus veritate quicquid ex utroque quod diximus genere aetatem tulit accurate et caute adhibendum esse.

Huius antiquissimae versionis Italae, quo nomine utrumque codicum genus dici consuevit, supersunt multi codices, evangeliorum potissimum, iique summa antiquitatis laude conspicui. Praestantissimi evangeliorum codices sunt Vercellensis, Veronensis, Brixianus (hos tres edidit Blanchinus 1749), Palatinus (a me editus 1847), Cantabrigiensis (a Kiplingio editus 1793, a Scrivenero 1864), Monacensis (cuius editionem propediem dabo), Vindobonensis (edidit Alter 1795), Colbertinus (edidit Sabatier 1751), Bobbiensis nunc Taurinensis (edidi in annalibus Vindob. 1847), Claromontanus Vaticanus (ed. Ang. Mai 1828), Sangallensis (editionis caussa a me descriptus). Porro actus, nisi quod plures ultimorum capitum versus ubique desiderantur, inveniuntur in Cantabrigiensi, quem modo nominavimus, in Laudiano Oxoniensi (ipse nuperrime edidi post Hearne) et in fragmentis aliquot palimpsestis ex Bobbiensi monasterio Vindobonam translatis (plura inde edidi in annalibus Vindob. 1847). De catholicis epistulis prorsus ut videtur perierunt epp. Iohannis et Iudae cum maxima parte epistularum Petri; Iacobi vero epistulam exhibet codex Corbeiensis (a Martianaeo et Sabatario editus), item eiusdem epistulae et prioris Petri fragmenta codex Bobbiensis nunc Vindobonensis (edidi partem a me erutam in annalib. Vind. 1847). Pauli epistulae reperiuntur in praestantissimo codice Claromontano (a me edito), item in Sangermanensi (a Sabatario edito) et in Boerneriano (a Matthaeio publicato); accedunt aliquot epistulae ad Rom. fragmenta ex cod. Guelferbytano post Knittelium in Anecdotis meis sacr. et prof. edita. His addam proxime fragmenta epp. Pauli ex cod. Monac. V. fere saec. Apocalypsis codex nondum inventus est. Ceterum horum codicum supplementa eis ex patribus Latinis, qui eadem veteri versione in operibus suis usi sunt, peti possunt et iam sunt petita.

III.
SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Patrum testimonia de textu sacro, quemadmodum suo illi tempore ante oculos habebant, si certa sunt, magna auctoritate propterea valent, quod plura aetatem omnium codicum nostrorum superant. Sed usus eorum criticus hanc difficultatem habet quod plurimorum patrum opera, eis maxime locis ubi scripturam sacram citant, nondum eam qua opus est editorum diligentiam nacta sunt. Vereor quidem ne quorum scripta ex recentioribus tantum codicibus haurire licet, nunquam ita edi queant ut philologicis rationibus satisfiat: ad editiones vero corrigendas ex antiquis monumentis certe multa peti possunt. Iam ii qui media aetate describebant codices locos sacros a patribus laudatos minore fide transcripsisse videntur. Accedit difficultatis illud, quod ipsi scriptores veteres multos eiusmodi locos parum accurate citant. Quapropter caute distinguendum est inter ea quae revera illi testantur, cuius generis maxime sunt quae uberius tractant vel commentario inlustrant, et ea quae tantummodo videntur testari, atque ea denique quae vix ullam possunt auctoritatem habere. Inprimis autem in censum veniunt, vel pro multitudine locorum quos afferunt, vel pro accuratione qua id faciunt, scriptores hi:

1) Graeci, a) secundi, tertii, quarti saeculi: Marcion (ex Tertulliano, Epiphanio, aliis), Irenaeus, Clemens Alexandrinus, Origenes, Hippolytus, auctor dialogi contra Marcionitas, Eusebius, Athanasius, Epiphanius, Chrysostomus, Basilius Magnus, Cyrillus Hierosolymitanus, Macarius, Didymus; b) quinti saeculi et posteriores: Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus, Andreas Cappadox, Iohannes Damascenus, Arethas. Parum auctoritatis habent qui saeculi X. sunt eoque posteriores, quamvis plurima afferant, Oecumenius, Theophylactus, Euthymius Zigabenus.

2) Latini, a) secundi, tertii, quarti saeculi: Tertullianus, Cyprianus, Lucifer, Hilarius Pictavensis, Hilarius diaconus (qui Ambrosiaster dici solet); Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Victorinus, Tichonius; b) quinti saeculi et posteriores: Rufinus, Fulgentius, Sedulius, Vigilius, Primasius, Cassiodorus, Beda.

DE ADNOTATIONE CRITICA.

Lectio sub textu absque signo exhibita lectio est editionum Elzevirianae 1624 et Stephanicae tertiae 1550. Quae ubi differunt (locis plus 150: vide N. T. ed. VIII. crit. mai.) $\mathfrak{s}$ significat Stephani editionem, $\mathfrak{s}^{e}$ Elzevirianam; lectiones quae ℵ propositum habent codicis sunt Sinaitici. Huius correctiones ($\aleph^{a}$ $\aleph^{c}$) quae a prima manu ($\aleph^{*}$) plurimis locis discedunt, raro ad commentarium adhibitae sunt. Praeterea add significat addit, om omittit, pon ponit, praem i. e. praemittit. Ceterum opera data est ut quae differunt codicis Sinaitici lectiones tantum non omnes referrentur, exceptis apertis vitiis. Non relatum est de *ν ἐφελκ.* nec de *ουτω* et *ουτωσ.*

Lipsiae m. Octobr. a. 1872.

EPILOGUS.

Tertia Novi Testamenti editio stereotypa, quae anno 1873 ex officina Tauchnitiana prodiit, a Constantino de Tischendorf ad exemplum octavae maioris conformata erat. Quam in editionem aliquot menda irrepserant, quae data occasione in Tauchnitiana ille sustulit. Ibidem recepit lectiones nonnullas, quas in maiore spretas postmodo praeferendas esse intellexerat. Eo pertinent *διώξουσιν* Matth. 5,11 pro *διώξωσιν*, *ἄλα* bis ibid. v. 13 pro *ἅλασ*, *νήστισ* Matth. 15,32 pro *νήστεισ*, *Καισαρίασ* Matth. 16,13 et Marc. 8,27 pro *Καισαρείασ*, *οὗσ* Matth. 22,10 pro *ὅσουσ*, *ἀργύρια* Matth. 28,15 pro *τὰ ἀργύρια*, *ἔμελλεν* Joh. 11,51 pro *ἤμελλεν*, *ἐνμένειν* Act. 14,22 pro *ἐμμένειν*.[1] Quae cum ita sint, factum est ut haud pauca aliter in editione VIII. maiore, aliter in tertia illa stereotypa legerentur: accedit quod demptis aliis alia menda succreverunt.

Affatim igitur habui materiae, qui inde ab anno 1876 minorem hanc Tischendorfianam relegens inspersis naevis eam liberarem. Sic, ut exempla proferam, Marc. 11,33 *ἐγὼ* ante *λέγω* omissum inserui, Joh. 1,19 *ἀπέστειλαν* reposui pro *ἐπέστειλαν*, Joh. 9,40 *ἐκ* pro *ἐν*, Act. 1,13 *τὸ* pro *τὸν*, Act. 10,47 *ἡμεῖσ* pro *ὑμεῖσ*, Act. 19,36 *ὄντων* oscitanter omissum addidi, Act. 26,19 *οὐρανίῳ* restitui pro *οὐρανίᾳ*, 1 Joh. 2,25 *ἡμῖν* pro *ὑμῖν*. Nonnulla etiam in notis textui subiectis, complura in locis parallelis margini adscriptis, pauca in prolegomenis emendavi.[2]

Tischendorfii cum sit meritum hanc editionem adornavisse, ego aliquantulum mihi laudis illinc repetiverim, quod ex eiusdem animo omni eam labe eximere et quantum quidem in me erat perficere studui.

Gottingae m. Jul. a. 1880.

OSCAR DE GEBHARDT.

[1] Cf. praeterea Nov. Testam. Graece. Ed. VIII. crit. maior. Vol. I. Emendanda et addenda p. XVI sqq. Adde Marc. 6,23 *ἐὰν* pro *ἐάν με*

[2] Cf. quae de variis Novi Testamenti editionibus Tischendorfianis docte exposuit vir clarissimus idemque in rebus criticis exercitatissimus Carolus Bertheau in Schuereri Theol. Literaturzeitung 1876 p. 231 sqq., 1877 p. 441 sq.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

Genealogia et generatio Iesu Christi.

1 ss Lc 3,23-38
Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. 1

2-6 1 Chr 2, 1-15
2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 2
Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,

3-6 Ru 4, 18ss
3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ, 3
Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,

Gn 38, 16 ss
4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν 4

Ios 2, 1 Ru 4, 13
Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλμὼν δὲ 5
ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ

2 Sa 12, 24
ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέν- 6
νησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολο-

7-12 1 Chr 3, 10 ss
μῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, 7
Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
8 Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν 8
Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν 9
τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς 10
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰω- 11
σείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς

Esr 3, 2
μετοικεσίας Βαβυλῶνος. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος 12
Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ζοροβάβελ, 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ 13
ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,
14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, 14
Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, 15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν 15
Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθὰν δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα 16
Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

---

*ς το κατα ματθαιον αγιον (ς^{e} om) ευαγγελιον

I, 1. δαβιδ 2. ℵ* ισακ, ισακ | δε pr: ℵ*om 4. ℵ αμιναδαβ, αμιναδαμ δε 5. βοοζ | ωβηδ 6. δαβιδ τον | δαβιδ δε ο βασιλευς | τον σολομωντα, ℵ* τ. σαλομων, ℵ^{b} τ. σαλωμωνα 7. ℵ^{b} σαλωμων | ℵ* αβιας δε | τον ασα 8. ασα | οζιαν 9. ς ℵ οζιας | ℵ^{b} vel^{a} τον αχας | ℵ αχας δε 10. ℵ^{b} μανασση δε | τον αμων· αμων δε | ιωσιαν 11. ιωσιας 13. ℵ* τον αβιουτ 14. ℵ* σαδωχ bis | ℵ* ελιουτ 15. ℵ* ελιουτ | ς ℵ ματθαν bis

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν
19 αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. 19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγμα-
20 τίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυ-
21 ναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου.
21 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς Lc 2, 21
22 γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προ-
23 φήτου λέγοντος· 23 ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται Is 7, 14
υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερ-
24 μηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 ἐγερθεὶς δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ
25 παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Lc 2, 7 et 21

II.

Magi. Fuga, caedes puerorum, reditus.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγέ-
2 νοντο εἰς Ἱεροσόλυμα 2 λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, (Nm 24, 17)
3 καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώ-
4 δης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο
5 παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθ- Mi 5, 1 Io 7, 42
λεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·
6 6 καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ
7 τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. 7 τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
8 ἀστέρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεί-

---

17. δαβιδ bis 18. η γενεσις | μνηστευθ. γαρ 19. ς κ*etc(nonb) παραδειγματισαι 20. δαβιδ 22. υπο του κυριου 24. διεγερθεις δε ο ιωσηφ 25. τεκε τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον

II, 1. του βασιλ. : κb om του, κc restit 3. ηρωδ. ο βασιλ. 5. ειπον 6. εκ σου : κ εξ ου, et κ* om γαρ 8. ακριβ. εξετα.

λατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, (Es 60, 6) καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ (Ho 11, 1) τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ (Jer 31, 15) Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν (Ex 4, 19) Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρῴδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. 23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην (Es 11, 1) Ναζαρέθ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

---

9. εστη 10. κ* αστεραν 11. ειδον : ευρον 12. κ* εις τ. εαυταν χωρ. 15. υπο του κυρ. 17. δια : υπο 18. κλαυθμος : θρηνος και κλαυθμ. 19. κατ οναρ φαινετ. 21. ηλθεν 22. βασιλ. επι της | ηρωδ. του πατρ. αυτ. 23. ναζαρετ (et κ) | δια : κ^b υπο

III.

Iohannes baptista. Immersio Iesu.

1-12

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βα- Lc 3, 1-18
2 πτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, 2 λέγων· μετα- Mc 1, 1-8
3 νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 οὗτος γάρ 4, 17
ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶν- Es 40, 3
τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
4 τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα
αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.
5 5 τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία
6 καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ
Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας
7 αὐτῶν. 7 ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων
ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν,
8 τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε
9 οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν
ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται Io 8, 39
10 ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη
δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δέν- 7, 19
δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
11 11 ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδή-
ματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
12 πυρί. 12 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν
ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην,
τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Mc 1, 9-11
14 Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ Lc 3, 21 s
διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
15 καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς
αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶ-
16 σαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ
οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν,
17 ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· Ps 2, 7
οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα. Es 42, 1
17, 5

III, 2. *και λεγων* 3. *δια* : *υπο* 4. *την αυτου* : *αυτ. την* 6. om *ποταμω* | ℵ* om *υπ αυτου* 7. *επι το βαπτ. αυτου* 8. *καρπους αξιους* 10. *ηδη δε και* 11. ℵ *εγω μεν γαρ* | *βαπτιζ. υμας* | ℵᵇ *εν υδατι βαπτ.* 14. *ο δε* : add *ιωαννης* 15. *ημιν* : ℵ* *ημας* 16. *και βαπτ. ο* | *ανεβη ευθυς* | *ανεωχθησαν* : add *αυτω* | *το πνευμ. του θεου* | *και ερχομενον* 17. *ευδοκησα*

IV.

Temptatio. Sedes Capharnaumum translata. Piscatorum vocatio. Peragratio Galilaeae.

1-11 Lc 4, 1-13 Mc 1, 12s

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, 1
πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσ- 2
σεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτας, ὕστερον ἐπείνασεν. 3καὶ 3
προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα
Deu 8, 3 οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· 4
οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι
ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5τότε παραλαμβάνει αὐτὸν 5
ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύ-
γιον τοῦ ἱεροῦ, 6καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυ- 6
Ps 91, 11 τὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ
σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον
Deu 6, 16 τὸν πόδα σου. 7ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ 7
ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 8πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν 8
ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς
βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9καὶ εἶπεν αὐτῷ· 9
ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10τότε 10
Deu 6, 13 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν
θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11τότε ἀφίησιν 11
αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 ss Mc 1, 14s Lc 4, 14s

Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν 12
Γαλιλαίαν. 13καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς 13
Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νε-
φθαλείμ, 14ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου 14
Is 9, 1 s λέγοντος· 15γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, 15
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16ὁ λαὸς ὁ καθή- 16
μενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ
καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17Ἀπὸ τότε ἤρξατο 17
3, 2 ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν.

18-22 Mc 1, 16-20 Lc 5, 1-11 Jo 1, 35-42

Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν 18
δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν·
ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 19καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ 19

IV, 1. κ υπο τ. πνευμ. εισ τ. ερημ. 2. τεσσαρακοντα bis | και νυκτ. τεσσαρακ. 3. προσελθων αυτω ο πειρ. ειπεν· | κ[b] ειπον ινα 4. ο ανθρωπ. : om ο 5. ιστησιν 6. λεγει : κ[b] (nec* nec[c]) ειπεν 8. κ δεικνυει 9. ειπεν : λεγει | ταυτ. παντ. σοι 10. κ προσκυνησησ 12. ακουσ. δε : add ο ιησουσ 13. ναζαρετ, κ* ναζαρεθ | καπερναουμ | κ* παρα θαλασσαν 16. κ[b] εν σκοτια | ειδε φωσ μεγ. 18. περιπατ. δε ο ιησουσ | λεγομενον : κ[b] καλουμενον | αλιεισ

20 ποιήσω ὑμᾶς ἁλεεῖς ἀνθρώπων. 20οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ
21 δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους
δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν
22 καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22οἱ δὲ
εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν
αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συνα- Mc 1, 39 Le 4, 44
γωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ
24 θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24καὶ Mc 1, 28
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν
αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ πara-
25 λυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύ- Mc 3, 7 s Le 6, 17
μων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V.

Oratio montana (*cpp.* 5—7). Christianorum praemia et officia. Legis divinae vera ratio. Praecepta de homicidio, reconciliatione, adulterio, divortio, iureiurando, talione, amore mutuo.

1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος Le 6, 17
2 αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2καὶ ἀνοίξας τὸ
3 στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· 3μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ 3–6
4 πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4μακάριοι Le 6, 20 ss
5 οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5μακάριοι οἱ
6 πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6μακάριοι οἱ πεινῶντες
καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
7 8 7μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8μακάριοι οἱ
9 καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9μακάριοι οἱ
10 εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10μακάριοι οἱ δεδιωγ-
μένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
11 νῶν. 11μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξουσιν
καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ.
12 12χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς
οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.
13 13Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλα τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι
ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι

---

19. *υμας* : ℵ[b] add *γενεσθαι* | *αλιεις* 22. *το πλοιον* : ℵ* add *αυτων* 23. *εν ολη* (ℵ* om) *τ. γαλ.* : *ολην την γαλιλαιαν* | ℵ add *ο ιησους* post *περιηγεν*, ς post *γαλιλαιαν* | *διδασκων* : ℵ* add *αυτους* 24. ℵ *εξηλθεν* | *ολην* : ℵ *πασαν*

V, 1. *προσηλθον* 4 et 5. ς ℵ hos vv. transponunt, ut *μακ. οι πενθ.* etc v. 4, *μακ. οι πραεις* etc v. 5. efficiant 9. *οτι* : add *αυτοι* 11. *διωξωσι* | *πονηρον* : add *ρημα* 13. *αλας* bis | *βληθηναι εξω και καταπ.*

ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ 14
δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν 15
λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,
καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς 16
ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφή- 17
τας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 ἀμὴν γὰρ λέγω 18
Le 16, 17 ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία
οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 ὃς ἐὰν 19
οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ
οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθή-
σεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν 20
μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
Ex 20, 13 21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν 21
φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ 22
ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν
εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ'
ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐὰν 23
οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς
ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου 24
ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ
25 a Le 12, 58 a ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 ἴσθι 25
εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ·
μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ,
καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς 26
ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 Ἠκούσατε 27
Ex 20, 14 ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων 28
γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ
18, 9 Mc 9, 47 αὐτοῦ. 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε 29
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν
18, 8 Mc 9, 43 μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ 30
εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ
Deu 24, 1 ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρέθη δέ· ὃς ἂν 31
19, 9 Mc 10, 11 a ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ 32
Le 16, 18 λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου

---

20. η δικαιοσ. υμων | κ* πλεον 22. οργιζ. τω αδ. αυτ. εικη | ρακα 25. ει εν τη οδ. μετ αυτ. | και ο κριτ. : add σε παραδω 27. ερρεθη : add τοις αρχαιοις 28. επιθυμησαι : add αυτης 30. και μη : κ* η | εισ γε. απελθη: βληθη εισ γεενναν 31. ερρεθ. δε (κ* om) οτι οσ 32. πασ ο απολ. : οσ

πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην
32 γαμήσῃ, μοιχᾶται. 33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Lev 19, 12 Deu 23, 21
οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.
34 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
35 θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· 35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν
τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ
36 μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ
37 δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ Iac 5, 12
ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ
38 πονηροῦ ἐστίν. 38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ- Ex 21, 24
39 μοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι Lc 6, 29
τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα,
40 στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι
41 καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· 41 καὶ
42 ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. 42 τῷ Lc 6, 30
αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀπο-
43 στραφῇς. 43 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου Lev 19, 18
44 καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε Lc 6, 27 s
τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς·
45 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν 45 ss Lc 6, 32 ss
ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει
46 ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶν-
τας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
47 ποιοῦσιν; 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί
48 περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε Deu 18, 13
οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

VI.

Pietatis genuinum exercitium, erogatione stipis, precatione (*oratio dominica*), ieiunio. Divitiae verae veraque sollicitudo et cura.

1 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν
2 οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς· 2 ὅταν οὖν
ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑπο-
κριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως

αν απολυση | μοιχασθαι | οσ εαν : ℵ οσ αν* 36. *ℵ* τριχαν | μιαν τρι. λευκ. η μελ. ποι.* 39. *ℵ αντισταθηναι | ραπισει επι την δεξ. σου σιαγ.* 40. *ℵ* αφες τουτω | ιματιον : ℵ* add *σου* 41. *ℵ* εγγαρευση* 42. *σε : ℵ* σοι | δοσ : διδου | δανεισασθαι* 44. *τ. εχθρ. υμων :* add *ευλογειτε τους καταρωμενους υμασ, καλωσ ποιειτε τοισ μισουντασ υμασ κ. προσ. υπ. των επηρεαζοντων υμασ και διωκ. υμ.* 45. *ℵ* om *και βρεχ. επ. δικ. κ. αδικ.* 46. *ουχι : ℵ* om* 47. *εθνικοι : τελωναι | το αυτο : ουτω* 48. *ωσ : ωσπερ | ουρανιοσ : εν τοισ ουρανοισ*

VI, 1. *δε* pri : om | *δικαιοσυνην : ελεημοσυνην | εν τοισ ουρανοισ*

δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀρι- 3
στερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπως ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ᾖ ἐν 4
τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει
σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι 5
φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν
ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, 6
εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι
τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν
τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε 7
ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσα-
κουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ 8
9 ss Lc 11,2-4 ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 οὕτως 9
οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγια-
σθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ 10
θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν 11
ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα 12
ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· 13 καὶ μὴ 13
εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονη-
18, 35 Mc 11, 25 ροῦ. 14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, 14
ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε 15
τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν. 16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυ- 16
θρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς
ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν
αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρό- 17
σωπόν σου νίψαι, 18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων 18
ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων
ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. 19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς 19
ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
20 s Lc 12, 33s διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς 20
ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. 21 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός 21
22 s Lc 11, 34-36 σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. 22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός 22

---

2. ℵ* αμην αμην 4. ᾖ σου ἡ ἐλεημ. | αυτος αποδ. σοι εν τω φανερω 5. προσευχη, ουκ εση ωσπερ | οπως : add αν | οτι απεχουσι 6. ταμειον | αποδ. σοι εν τω φανερω 7. βαττολογησητε 8. οιδεν γαρ : ℵ* add ο θεος 10. ελθετω | επι της γης 12. αφεμεν 13. πονηρου : add οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας. αμην 15. τ. ανθρωποις : add τα παραπτωματα αυτων | ο πατ. υμων : ℵ ο πατ. υμιν 16. ℵ και οταν δε | ως : ωσπερ | οι : ℵ* om | ℵ* το προσωπον | ℵ* αμην γαρ | οτι απεχουσι 18. κρυφαιω bis : κρυπτω | σου sec : ℵ* om | σοι : add εν τω φανερω 20. ουδε : ℵ και 21. σου bis : υμων

ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ
23 σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· [23] ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς
ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ
24 σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον. [24] Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις Lc 16, 13
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ
ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
25 δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. [25] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε 25–33 Lc 12, 22–31
τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε.
οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύμα-
26 τος; [26] ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν
οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε 10, 31
27 αὐτῶν; [27] τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν
28 ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; [28] καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε;
καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν
29 οὐδὲ νήθουσιν. [29] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ
30 δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. [30] εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς
31 οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; [31] μὴ
οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περι-
32 βαλώμεθα; [32] πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ
33 ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. [33] ζη-
τεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
34 ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. [34] μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς
τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ
ἡ κακία αὐτῆς.

VII.

Praecepta a iudicando et obtrudendo abstinendi, in precatione perseverandi, viam perniciei falsosque doctores cavendi. Verae falsaeque pietatis et sapientiae discrimen.

1 2 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. [2] ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε 1 s Lc 6, 37 s
3 κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. [3] τί 3–5 Lc 6, 41 s
δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν
4 δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ καταναοεῖς; [4] ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ
ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ
5 ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου. [5] ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν
6 τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. [6] Μὴ δῶτε τὸ

22. εαν : add ουν | ῃ : post απλ. 23. ῃ : ℵ* post δε 24. μαμμωνα 25. φαγητε : add και τι πιητε 28. αυξανει· ου κοπια ουδ. νηθει 32. επιζητει | ℵ* ο θεος ο πατ. υμων | ο ουρανιος : ℵ om 33. την βασιλειαν : add του θεου 34. μεριμν. τα εαυτης

VII, 2. αντιμετρηθησεται 3. ℵ* την δε δοκ. την εν τ. ο. οφθ. 4. ερεις : ℵ* λεγις | τω αδ. σου : ℵ add αδελφε | εκ : απο 5. την δοκ. εκ τ. οφθ. σου | ℵ εκβαλλειν

ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν
7-11 Le 11, 9-13 καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· 7
ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ 8
ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοι-
γήσεται. 9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς 9
αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ 10
ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα 11
ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν
Lc 6, 31 ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 πάντα 12
οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ
ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
Lc 13, 24 13 εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ 13
εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί
εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμ- 14
μένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκον-
τες αὐτήν. 15 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρ- 15
χονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
16-21 Lc 6, 43-46 ἅρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι 16
12, 33 συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 οὕτως 17
πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον
καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς 18
πονηροὺς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ἐνεγκεῖν.
3, 10 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ 19
βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 20
21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν 21
τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς
23 s Lc 13, 25-27 οὐρανοῖς. 22 πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, 22
οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια
ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;
23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς, ἀποχω- 23
24-27 Lc 6, 47 ss ρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 24 Πᾶς οὖν ὅστις 24
ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται
ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευ- 25
σαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν·

---

6. ς ℵ καταπατησωσιν 9. ον εαν αιτηση 10. η και : και εαν | αιτηση 12. ουν : ℵ* om | εαν : αν 13. εισελθετε | η πυλη : ℵ* itmu Naasshippol Clem Orquater etc om | εισιν : ℵ* om 14. οτι : ℵc τι | η πυλη : itmu Naasshippol Clem Orquinquies (sedsemel η πυλ.) etc om 15. προσεχ. δε 16. σταφυλην 18. ενεγκ. pr : ς ℵcorr* ποιειν | ενεγκ. sec : ποιειν 21. ℵ* τα θελληματα | τοις : om 22. προσφητευσαμεν | δαιμονια : ℵ* add πολλα | ℵ* εξεβαλλομεν 24. ομοιωθησεται : ομοιωσω αυτον | την οικ. αυτου 25. προσεπεσον

26 τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου
τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ
27 μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. 27 καὶ
κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι
καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσις
αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, Mc 1, 22 Lc 4, 32
29 ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

VIII.

Sanantur leprosus, paralyticus centurionis, socrus Petri aliique aegroti. Agitur cum sectari volentibus, sedatur tempestas, mergitur daemonum impetu porcorum grex.

1–4 Mc 1, 40–44 Lc 5, 12–14

1 Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ
2 ὄχλοι πολλοί. 2 καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ
3 λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 3 καὶ ἐκτείνας
τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως
4 ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅρα Lev 14, 2
μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσέ-
νεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5–13 Lc 7, 1–10

5 Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ
6 ἑκατοντάρχης παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου
7 βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. 7 λέ-
8 γει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκα-
τοντάρχης ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην
εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
9 9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν
στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ·
ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
10 10 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν·
11 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 11 λέγω 11 ss Lc 13, 28 s
δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλι-
θήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ
12 τῶν οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελεύσονται εἰς τὸ
σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν

---

26. την οικ. αυτου 27. κ ηλθαν | κ* om και επν. οι ανεμοι 28. συνε-τελεσεν | κ εξεπληττοντ. 29. αυτων : om

VIII, 1. κᵇ καταβαντος δε αυτου 2. ελθων 3. τ. χειρα : κ* add αυτου | ηψατ. αυτου : add ο ιησους | ευθεως : κ* om | ς κ εκαθαρισθη 4. λεγει : κ* ειπεν | ς (non ςᵉ) αλλ | ς κ προσενεγκε | μωσης 5. εισελθοντι δε τω ιησου | καπερναουμ | εκατονταρχος (item v. 8) 6. κ* om κυριε 7. ς κ και λεγει | αυτω : add ο ιησους | εγω : κ* praem ακολουθει μοι 8. και αποκριθεις | εφη : κ* ειπεν | λογον 9. υπ. εξουσιαν : κ add τασσο-μενος 11. κ ισαακ 12. εξελευσονται : ς εκβληθησονται

ὀδόντων. 13 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡς 13
14–17 ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.
Mc 1, 29–34 Lc 4, 38–41 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πεν- 14
θερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 καὶ ἥψατο τῆς 15
χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διη-
κόνει αὐτῷ. 16 ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονι- 16
ζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας
Es 53, 4 τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, 17 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ 17
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλα-
βεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.
Lc 8, 22 Mc 4, 35 19–22 Lc 9, 57–60 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν 18
ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν 19
αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 καὶ λέγει 20
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει
ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 21 ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· 21
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα
μου. 22 ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς 22
θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.
23–27 Mc 4, 35–41 Lc 8, 22–25 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ 23
μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, 24
ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκά-
θευδεν. 25 καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε σῶσον, 25
ἀπολλύμεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; 26
τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο
γαλήνη μεγάλη. 27 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός 27
ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;
28–34 Mc 5, 1–17 Lc 8, 26–37 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γα- 28
δαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων
ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ
τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. 29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί, 29
υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 ἦν δὲ 30
μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 οἱ δὲ 31
δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπό-
στειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· 32
ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ

---

13. εκατονταρχω | υπ. και ως | ο παις : add αυτου | εκεινη : ℵ add και υποστρεψας ο εκατονταρχος εις τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα ευρεν τον παιδα υγιαινοντα 15. αυτω : αυτοις 18. ℵ* om πολλους 21. μαθητων : add αυτου 22. ο δε : add ιησους | λεγει : ειπεν 23. ℵᵇ om το 25. προσελθ. : add οι μαθηται αυτου | σωσον ημας 26. ℵ* τω ανεμω 27. υπακουουσιν αυτω 28. ελθοντι αυτω, ℵ* ελθοντων αυτων | γαδαρηνων : ℵ γαζαρηνων, ε γεργεσηνων 29. υιε : praem ιησου | ℵ* ημας απολεσαι (ℵᵇ βασανι.) προ καιρου 31. αποστ. ημας : επιτρεψον ημιν απελθειν 32. απηλθ. εις την αγελην των χοιρων

ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν,
33 καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ
ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονι-
34 ζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ
Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν
ὁρίων αὐτῶν.

IX.

Sanando paralytico condonat peccata. Vocatur Matthaeus. Discipuli Iesu non iciunantes. Filia Iairi rediviva et mulier sanguine fluens. Duo caeci et mutus. Messorum paucitas.

1 Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν 1-8 Mc 2, 1-12
2 πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης Lc 5, 18-26
βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παρα-
3 λυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδού
4 τινες τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. 4 καὶ
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἵνατί ἐνθυμεῖσθε
5 πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον,
εἰπεῖν· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;
6 6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν
7 σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεὶς
8 ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν
καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀν-
θρώποις.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον 9-13 Mc 2, 14-17 Lc 5, 27-32
ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκο-
10 λούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 10 καὶ ἐγένετο αὐτοῦ
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
11 ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ
ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ
12 τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 ὁ δὲ
ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ
13 κακῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω
καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρ-
τωλούς.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· 14-17 Mc 2, 18-22 Lc 5, 33-38
διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ

32. πα. η αγελη : add των χοιρων 34. συναντησιν | τω ιησου
IX, 1. το πλοιον 2. αφεωνται | σοι αι αμαρτ. σου 4. ινατι : add υμεις 5. ℵ* αφιονται, ς αφεωνται | σοι αι αμαρτ. | εγειραι | και : ℵ* om 6. υπαγε : ℵ* πορευου 8. εφοβ. : εθαυμασαν 9. ℵ* om εκειθ. | ματθαιον | ℵ* om και pr | ηκολουθησεν 10. κ. εγεν. αυ. ανακ. : ℵ* και ανακειμενων | και ιδου | ℵ* om ελθοντ. 11. ελεγ. : ειπον 12. ο δε : add ιησους | ειπεν αυτοις | ℵ ιατρων 13. ελεον | αλλ αμαρτωλ. εις μετανοιαν 14. νηστευομεν πολλα

νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ 15
τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ
τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνά- 16
φου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον 17
εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος
ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς
ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18–26 Mc 5, 22–43 Lc 8, 41–56
Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσε- 18
κύνει αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ ἐλθὼν
ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγερθεὶς ὁ 19
Ἰησοῦς ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ ἰδοὺ γυνὴ 20
αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 21 ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον 21
ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 ὁ δὲ στραφεὶς καὶ 22
ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ
ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς 23
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν
ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν· 24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ 24
κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξε- 25
βλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη
Lc 7, 17 τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. 26

Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο 27
τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 28 ἐλ- 28
θόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ· ναί, κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· 29
κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν 30
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε,
μηδεὶς γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ 31
τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32–34 12, 22 ss Lc 11, 14 s
Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον 32
κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν 33
ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη
οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι 34
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

16. κ* om αυτου 17. απολουνται | αλλα βαλλουσιν etc : ℵ αλλ οινον νε. εισ ασκ. καιν. βλητεον | αμφοτερα 18. εισελθων : ς ελθων, ℵ προσελθων, ℵb εισ προσελθ. | λεγων : add οτι 19. ηκολουθησεν 20. κ* αιμορροουσα, ℵc αιμορροουσα 21. κ* om μονον 22. ο δε : add ιησους | επιστραφεισ 23. ελεγεν : λεγει αυτοισ 24. αυτου : κ* add ειδοτεσ οτι απεθανεν 26. αυτη : ℵ αυτησ 27. ℵ κραυγαζοντεσ | υιε | δαβιδ 28. κ* εισελθοντι | κ* οι δυο τυφλ. | κ* om ο | κ* δυναμαι υμιν τουτο 30. ενεβριμησατο 31. κ* om ολη 32. ℵ om ανθρωπον 33. λεγοντεσ : add οτι

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, Mc 6, 6
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
36 [36]ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλ- Mc 6, 34
37 μένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. [37]τότε 1 Pe 2, 25
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται Nm 27, 17
38 ὀλίγοι. [38]δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ Lc. 10, 2
ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

Apostolorum constitutio, nomina, legatio ad Iudaeos, calamitates, ornamenta.

1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν Mc 3, 14 s
αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, et 6, 7
καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Lc 9, 1
2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος 2–4
Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Mc 3, 16–19
3 Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, [3]Φίλιπ- Lc 6, 14–16
πος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκω- Act 1, 13
4 βος ὁ τοῦ Ἁλφαίου καὶ Λεββαῖος, [4]Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.
5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας
αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμα-
6 ρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· [6]πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα 15, 24
7 τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. [7]πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγον- 7–8
8 τες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [8]ἀσθενοῦντας θερα- Lc 9, 2
πεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· et 10, 9
δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. [9]μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον 11, 5
10 μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, [10]μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ 9–15
δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης Mc 6, 8–11
11 τῆς τροφῆς αὐτοῦ. [11]εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, Lc 10, 4–12
ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλ- Mt 9, 3 ss
12 θητε. [12]εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν.
13 [13]καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·
ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.
14 [14]καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε

---

35. ℵ* om και ante κηρ. | μαλακιαν : ς ℵ* add εν τω λαω, insuperque ℵ* add και ηκολουθησαν αυτω 36. εκλελυμενοι και ερριμμενοι

X, 2. om και ante ιακ. 3. ματθαιος | και λεββ. : ℵ και θαδδαιος, ς κ. λεββ. ο επικληθεις θαδδαιος 4. ο κανανιτης | ο ισκαρ. : ς (non ς^{e}) om ο 5. σαμαρειτων 8. νεκρ. εγειρ. : ς ante δαιμ. εκβ. pon, ℵ^{b} plane om 10. αυτου : add εστιν 12. ασπ. αυτην : ℵ* add λεγοντες ειρηνη τω οικω τουτω 13. ελθετω | προς : ℵ εφ 14. om εξω | η της πολ. : ℵ η πολ. η κωμης | om εκ

11, 24 τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτό- 15
τερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ
Le 10, 3 πόλει ἐκείνῃ. 16 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ 16
λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ
17–22 Mc 13, 9–13 Lc 21, 12–17 περιστεραί. 17 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν 17
γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώ-
σουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε 18
Lc 12, 11 s ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 ὅταν δὲ 19
παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· 20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ 20
λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, 21
καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
24, 9. 13 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ 22
ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 23 ὅταν δὲ διώκωσιν 23
ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς
Lc 6, 40 Io 13, 16 τοῦ ἀνθρώπου. 24 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, 24
οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα 25
γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος
αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλ-
λον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν 26
Mc 4, 22 Lc 8, 17 γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν
ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ 27
φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.
28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ 28
ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνά-
μενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. 29 οὐχὶ δύο 29
στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ
τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς 30
6, 26 κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν 31
στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ 32
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· 33 ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με 33
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν
34–36 Lc 12, 51–53 τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον 34
βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ
Mich 7, 6 μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς 35
αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ

---

15. και: ℵ add γη 16. ℵ ως ο οφις 19. παραδιδωσιν | λαλησητε sec loc 23. ετεραν: αλλην | εως: add αν 24. διδασκαλον: ℵ add αυτου 25. ℵ βεεζεβουλ | σ εκαλεσαν, ℵ* επεκαλεσαντο 28. και μη φοβηθητε | αποκτειν-ονντ. | φοβηθητε δε | ℵ ψυχ. (ℵc την ψυχ.) και το σωμ. 31. φοβηθητε 33. αυτον καγω 34. ℵ εις. βαλ.

36 τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ
37 αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου Lc 14, 26 s
ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου
38 ἄξιος, 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ 16, 24 s
39 ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ Lc 17, 33
ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ Jo 12, 25
40 εὑρήσει αὐτήν. 40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ Lc 10, 16
41 δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχόμενος προφή- Jo 13, 20
την εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ
δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται.
42 42 καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ Mc 9, 41
μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

Iohannis baptistae de Messia legatio. Iesu de Iohanne sermo. Urbium castigatio. Pater celebratur, afflicti invitantur.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα
μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν
ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ 2–6 Lc 7, 18–23
3 Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ
4 ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς Deu 18, 15
εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ
5 βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ Es 35, 5 s 61, 1
καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ 20, 18 s
6 πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδα-
7 λισθῇ ἐν ἐμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν 7–11 Lc 7, 24–28
τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι;
8 κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; ἄνθρωπον
ἰδεῖν ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν
9 τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν;
10 ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 οὗτός ἐστιν περὶ 2, 3 Mal 3, 1
οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώ- Mc 1, 2
11 που σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
12 μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 12 ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ 12–13 Lc 16, 16
ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπά-
13 ζουσιν αὐτήν. 13 πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως

---

41. λημψεται

XI, 2. δια : δυο 4. κ* τω ιωαννη 5. om και ante νεκρ. 7. εξηλθατε 8. εξηλθατε | ιδειν; ανθρωπ. | μαλακοισ : add ιματιοισ | βασιλεων : add εισιν 9. εξηλθατε | ιδειν; προφητην 10. ουτος γαρ

Mal 3, 22 Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν 14
Ἠλείας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 16 Τίνι δὲ 15 16
16–19 Lc 7, 31–35 ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν
ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις 17 λέγουσιν· ἠυλήσα- 17
μεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
Io 10, 20 18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· 18
δαιμόνιον ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, 19
καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν
φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων
αὐτῆς.

Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖ- 20
21–23 Lc 10, 13–15 στα δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 οὐαί σοι Χοραζείν, 21
οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ
δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
μετενόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον 22
ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως 23
οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ, ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις
ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι
10, 15 Le 10, 12 τῆς σήμερον. 24 πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον 24
ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

25–27 Le 10, 21 s Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐξομολο- 25
γοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις·
26 ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 26
27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπι- 27
γινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγι-
νώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ 28
ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε 29
ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε
ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ 30
τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII.

Sabbati religio. Sanatur arida manus. Sanatoris modestia et mansuetudo. Adversariorum peccatum (*in spiritum sanctum*) inexpiabile. Typus Ionae. Exempla reginae austri et daemoniaci. Matris fratrumque interpellatio.

1–8 Mc 2, 23–28 Lc 6, 1–5 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ 1
τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν

13. προσφητευσαν 14. ς κ ηλιας 15. ωτα : ς κ add ακουειν 16. παιδαριοις εν αγορ. καθημ. και προσφωνουσι τοις εταιροις αυτων 17. και λεγουσιν | εθρην. υμιν 19. κ φιλ. τελων. | εργων : τεκνων 21. χοραζιν | σποδω : κ add καθημενοι 23. καπερναουμ | η εως του ουρ. υψωθεισα | εγενοντο | εμειναν 24. κ οτι | κ ανεκτ. εστ. γη σοδ. 25. απεκρυψας 26. εγεν. ευδοκ. 27. μου : κ* om 29. απ εμου : κ* om | πραος

2 στάχυας καὶ ἐσθίειν. [2] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Deu 23, 25 Ex 20, 10
3 [3] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε ἐπείνα- 3–4 1 Sam 21, 6
4 σεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; [4] πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ Ex 29, 32
5 φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; [5] ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ Nm 28, 9
6 σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; [6] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ
7 ἱεροῦ μείζόν ἐστιν ὧδε. [7] εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω 9, 13 Hos 6, 6
8 καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. [8] κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 9–14 Mc 3, 1–6
10 [10] καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν Lc 6, 6–11
λέγοντες· εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσω-
11 σιν αὐτοῦ. [11] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος Lc 14, 5
ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς
12 βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; [12] πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν.
13 [13] τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν,
14 καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. [14] ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν
16 αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, [16] καὶ ἐπετίμησεν
17 αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· [17] ἵνα πληρωθῇ τὸ
18 ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· [18] ἰδοὺ ὁ παῖς μου 18–21 Es 42, 1–4
ὃν ἡρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ
19 πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. [19] οὐκ
ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν
20 φωνὴν αὐτοῦ. [20] κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον
21 τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. [21] καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.
22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· 22–30 Lc 11, 14–23
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
23 [23] καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ
24 υἱὸς Δαυείδ; [24] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ 24–30 Mc 3, 22–30 Mt 9, 34
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαι-
25 μονίων. [25] εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα

XII, 2. ειπον 3. δαβιδ | επεινασεν : add αυτος 4. εφαγεν | ο ουκ : ε ℵ ους ουκ 6. μειζων 7. ελεον 8. εστι και του 10. ανθρ. ην την χειρα | θεραπευειν 11. ℵ* πεση | ℵ ουχι κρατησας εγερει αυτο 13. την χειρ. σου | αποκατεσταθη 14. οι δε φαρι. συμβ. ελαβ. κατ αυτ. εξελθοντ. 15. οχλοι πολλοι 17. ινα : οπως 18. ον sec : εις ον | ευδοκησ. 21. επ τω ονοματ. 22. αυτον : ℵ* αυτους | ωστε τον τυφλον και κωφον και λαλ. 23. δαβιδ 24. ℵ βεεζεβουλ (item v. 27.) 25. ειδως (ℵb ιδων) δε : add ο ιησους

βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ
οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ ὁ σα- 26
τανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν στα-
θήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω 27
τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ
κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ 28
δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶς 29
δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, 30
καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, 31
πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ
Lc 12, 10 δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὃς ἐὰν 32
εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς
δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ
33–35 Mt 7, οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. 33 Ἢ ποιήσατε 33
16–18 Lc 6, τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ
43–45 δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ
καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύ- 34
νασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος
τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ 35
ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος
ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι 36
πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ
αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιω- 37
θήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38–42 Lc 11, 16 29–32 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρι- 38
σαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 ὁ 39
16, 4 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον
ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ
Jon 2, 1 τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους 40
τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
Jon 3, 5 ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 ἄνδρες 41
Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης
καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ,
1 Reg 10, 1 καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν 42
τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
43–45 Lc 11, 24–26 καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον 43

---

27. υμων εσοντ. κριτ. 28. εγω εν πνευμ. θεου 29. ς κ διαρπασαι | διαρπασει 30. σκορπιζει : κ add με 31. ουκ αφεθησ. τοις ανθρωποις 32. οσ αν | κ* ου μη αφεθησεται 35. αγαθ. θησαυρ. : add της καρδιας 36. ο εαν λαλησωσιν | κ^b δωσουσιν 37. κ om σου sec 38. αυτω : om 41. νινευιται 42. σολομωντοσ

πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων
44 ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰς τὸν
οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολά-
45 ζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται
καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ
γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46–50 Mc 3, 31–35
46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ
47 ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. [47 εἶπεν Lc 8, 19–21
δέ τις αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστή-
48 κασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.] 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ
λέγοντι αὐτῷ· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί
49 μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
50 ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ
τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς
καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

Parabolicae institutionis caussae et exempla. Parabolae de vario agro, adulterato semine, grano sinapis, fermento, thesauro, margarita, verriculo. Propheta domi contemptus.

1–9 Mc 4, 1–9 Lc 8, 4–8
1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκά-
2 θητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι
πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ
3 ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ
ἐν παραβολαῖς, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.
4 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
5 ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν
6 διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη,
7 καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς
8 ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν
9 ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

10–17 Mc 4, 10–12 Lc 8, 9–10
10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παρα-
11 βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται
γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ
25, 29 Lc 8, 18
12 δέδοται. 12 ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται·
13 ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 13 διὰ τοῦτο

---

44. επιστρ. εις τον οικ. μου | ℵ* om ελθον | om και ante σεσαρ. 46. στι δε αυτου | ℵb om αυτου 47. ℵ* om versum 48. λεγοντι : ειποντι

XIII, 1. Εν δε τη | εκ : απο 2. το πλοιον 3. ℵ σπειραι 7. απεπνιξαν 9. ωτα : add ακουειν 10. ειπον | ℵ* αυτοις λαλεις 11. ειπεν αυτοις

ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ
14 s Is 6, 9 s ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται 14
Jo 12, 40 Act 28, 26 s αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ
μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη 15
γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν,
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπι-
16 s Le 10, 23 s στρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 16 ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλ- 16
μοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17 ἀμὴν 17
λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ
βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
18–23 Mc 4, 13–20 Le 8, 11–15 18 ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. 19 παν- 18 19
τὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται
ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη 20
σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς
λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός 21
ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς
σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν 22
ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ 23
τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ
συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα,
ὃ δὲ τριάκοντα.

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ 24
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν 25
αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ
ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, 26
τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ 27
οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν
τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς 28
ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις
οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε 29
συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε 30
συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ
θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ
δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον

---

14. αναπλ. επ αυτοις | ℵ βλεψητε 15. τ. ωσιν pr : ℵ add αυτων, item sec : ℵ^{b} add αυτων | ς^{e} 1656 sqq συνιωσι | ιασομαι 16. ακουει 17. αμην γαρ | ειδον 18. του σπειροντος 22. του αιωνος τουτου | συμπνιγ. 23. την γην την καλην | συνιων 24. σπειροντι 25. ℵ* επεσπαρκεν, ς εσπειρε 27. ς ℵ* τα ζιζα. 28. ειπον αυτω 29. ο δε εφη 30. ℵ* αχρι | ς ℵ* εν τω καιρω

συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. 31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. 34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς, 35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς. 36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 38 ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα 42 τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

31 s Mc 4, 31 s Lc 13, 19

34 s Mc 4, 33 s

35 Ps 78, 2

Lc 13, 21

Dan 12, 3

---

32. ς ℵ κατασκηνουν 33. αυτοις: ℵ add λεγων 34. ουδεν: ουκ 35. om ησαιου | καταβολης: add κοσμου 36. ℵ εισηλθεν | οικιαν: add ο ιησους | φρασον: ℵ* διασαφησον 37. ειπεν αυτοις 39. του αιωνος 40. του αιων. τουτου 41. αυτου pr: ℵ om 42. ℵ* βαλλουσιν 43. ωτα: add ακουειν 44. παλιν ομοια | ℵ* om εν τω αγρ. | παντ. οσ. εχ. πωλ. 45. ℵ* om ανθρωπ. 46. οσ ευρων ενα 48. ℵᵇ και επι τ. αιγ. καθ. | αγγεια | ℵ* εβαλλον

49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγ- 49
γελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ 50
βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; 51
λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμ- 52
ματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοιός ἐστιν ἀν-
θρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ
καινὰ καὶ παλαιά.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, 53
μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν 54
54-58 αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ
Mc 6, 1-6 λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός 55
ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰού-
δας; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν 56
οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ 57
Lc 4, 24 Jo 4, 44 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ 58
δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

Caedes Iohannis baptistae. Quinque milibus cibi praebitio marisque Galilaei incessio. Aegroti tactu sanati.

1-2 Mc 6, 14 ss Lc 9, 7 ss
Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν 1
ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης 2
ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ
3-5 Mc 6, 17 ss Lc 3, 19 s δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν 3
Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν
γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννης 4
21, 26 αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι 5
6-12 Mc 6, 21-29 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 γενεσίοις 6
δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος
ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγη- 7
σεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς 8
μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάν-
νου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους 9
καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπε- 10
κεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ 11
ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

---

50. κ* βαλλουσιν 51. συνηκατε : praem λεγει αυτοις ο ιησους | ναι, κυριε 52. μαθητ. εις την βασιλειαν 54. εκπληττεσθ. 55. ουχι η | ιωσηφ : ς ιωσης, κ* ιωανιης 57. κ om ιησους | εν τη πατριδ. αυτου

XIV, 1. τετραρχης 3. εδησεν αυτον και εθετο εν φυλακ. 5. ο ιωαννης | αυτω : κ* om, ς post γαρ 6. γενεσιων δε αγομενων 7. κ μετα 9. ς κ ελυπηθη et δια δε 10. τον ιωαννην

12 [12] καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθα-
13 ψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. [13] ἀκούσας δὲ Mc 6, 32 s Lc 9, 10 s
ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ'
ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ
τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς
15 καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. [15] ὀψίας δὲ γενομένης 14–21 Mc 6, 34–44 Lc 9, 12–17 Io 6, 1–13
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ
ἡ ὥρα παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελ-
16 θόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. [16] ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
17 φαγεῖν. [17] οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρ-
18 τους καὶ δύο ἰχθύας. [18] ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς.
19 [19] καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν
τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν
οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρ-
20 τους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. [20] καὶ ἔφαγον πάντες καὶ
ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
21 κοφίνους πλήρεις. [21] οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντα-
κισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ 22–33 Mc 6, 45–52 Io 6, 15–21
προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.
23 [23] καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν
24 προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. [24] τὸ δὲ
πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν
25 κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. [25] τετάρτῃ δὲ φυλακῇ
τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
26 [26] ἰδόντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθη-
σαν, λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
27 [27] εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φο-
28 βεῖσθε. [28] ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ,
29 κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. [29] ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ.
καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ
30 ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. [30] βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον
ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε,

---

12. πτωμα (κ* add αυτου) : σωμα | εθαψ. αυτο 13. και ακουσας | πεζη 14. εξελθων : add ο ιησους | επ αυτους 15. οι μαθητ. αυτου | ηδη παρηλθ. | ουν : om | κωμας : κ* χωρας 16. ο δε ιησους 17. αρτους δι μη πεντ. 18. αυτους ωδε 19. κ εκελευσεν | επι τους χορτους | ς κ και λαβων 22. Και ευθεως ηναγκ. ο ιησους τ. μαθητ. αυτου 23. κ* om απολυσας τ. οχλ. 25. απηλθε πρ. αυτ. ο ιησους | επι της θαλασσης 26. και ιδοντες αυτον οι μαθηται, κ^a οι δε μαθ. ιδοντες αυτον | επι την θαλασσαν 27. ευθεως | ελαλ. αυτ. ο ιησους, κ^a ελαλ. ο ιησ. αυτοις 28. κυριε : κ post συ ει | προς σε ελθειν 29. ο πετρος | και ηλθεν : ς ελθειν, κ* ελθειν ηλθεν ουν 30. ανεμον : add ισχυρον

σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο 31
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; 32 καὶ ἀνα- 32
βάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ 33
πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

34–36 Mc 6, 53–56 34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ. 34
35 καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν 35
εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας
τοὺς κακῶς ἔχοντας, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται 36
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

XV.

De manuum lotione traditionisque abusu veraque ciborum contaminatione. Sanantur mulieris Chananaeae filia aliique aegroti. Satiantur quattuor millia.

1–9 Mc 7, 1–13 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι 1
καὶ γραμματεῖς λέγοντες· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν 2
τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας
ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί καὶ 3
ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
Ex 20, 12 21, 17 ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν 4
μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω.
5 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον ὃ ἐὰν 5
ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα
αὐτοῦ. 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν 6
ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας 7
Es 29, 13 λέγων· 8 ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν 8
πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες δι- 9
10–11 Mc 7, 14–23 δασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν 10
ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον 11
εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ
τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 τότε προσελθόντες 12
οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες
τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· πᾶσα 13
φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται.
22, 16. 24 Lc 6, 39 14 ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν 14
15–20 Mc 7, 17–23 ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. 15 ἀποκριθεὶς δὲ 15
ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. 16 ὁ δὲ 16

---

31. ℵ ευθυς 32. εμβαντων 33. πλοιω : add ελθοντες 34. εις την γην γεννη. 35. ℵ om εκεινου 36. εσωθησαν

XV, 1. οι απο ιερ. γραμμ. και φαρι. 2. τας χειρ. αυτων 3. και : ℵ* om 4. ενετ. λεγων : ℵ^ca ειπεν | πατερα : add σου 5. ωφεληθης : ℵ*add ουδεν εστιν | και ου μη | ς ℵ τιμηση | ℵ om η την μητερ. αυτου 6. τον νομον : ς την εντολην, ℵ^ca τον λογον 7. προεφητευσε 8. εγγιζει μοι ο λαος ουτος τω στοματι αυτων και τοις χειλ. με 11. κοινοι pr : ℵ* praem τουτο 12. οι μαθητ. αυτου | λεγουσιν : ℵ ειπαν, ς ειπον 14. ℵ^c τυφλοι εισ. οδηγοι | τυφλων : ℵ* om 15. την παραβ. ταυτην 16. ο δε ιησους

17 εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; 17 οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ
εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφε-
18 δρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ
19 τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ
γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι,
20 πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστιν
τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ
κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη 21-28 Mc 7, 24-30
22 Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραζεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυείδ·
23 ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ
λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέ-
24 γοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. 24 ὁ δὲ 10, 6
ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ
25 ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ
26 λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ
ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
27 27 ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
28 28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου
ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς
ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν 29-31 Mc 7, 31-37
30 τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 καὶ
προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς
τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔριψαν αὐ-
31 τοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, 31 ὥστε
τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς
ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ
ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· 32-39 Mc 8, 1-10
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν
μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ
33 θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι
34 ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους
35 ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 καὶ παραγγείλας

---

17. ου : ϛ ℵ ουπω | ℵ εισ τον αφεδρ. 22. εκραυγασεν | λεγουσα : praem αυτω | ϛ ℵ υιε | δαβιδ 23. ηρωτων 26. εξεστιν : ϛ ℵ εστι καλον 30. κυλλουσ : ℵ ante κωφ. | ερριψαν | αυτου : του ιησου 31. τουσ οχλουσ | κυλλ. υγιεισ : ℵ om | και χωλουσ : om και | εδοξασαν 32. ϛ ℵ ημερασ τρ. | νηστεισ 33. οι μαθητ. : add αυτου 34. ℵ ειπαν 35. εκελευσε et και λαβων

τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, [36] ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους 36
καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθη-
ταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. [37] καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορ- 37
τάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρί-
δας πλήρεις. [38] οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς 38
παιδίων καὶ γυναικῶν. [39] καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς 39
τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδάν.

XVI.

Signa temporum. Fermentum Pharisaeorum. Varia de Iesu iudicia. Petri claves et malum consilium. Christi sectatores veram vitam adipiscentur.

1-4 Mc 8, 11-13 Le 12, 54-56 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζον- 1
τες ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.
[2] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· [ὀψίας γενομένης λέγετε· εὐδία, 2
πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· [3] καὶ πρωΐ· σήμερον χειμών, πυρράζει 3
γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γι-
νώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;] [4] γενεὰ 4
12, 39 πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.

5-12 Mc 8, 14-21 Le 12, 1 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους 5
λαβεῖν. [6] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ 6
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. [7] οἱ δὲ διελο- 7
γίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. [8] γνοὺς 8
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; [9] οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε 9
ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; [10] οὐδὲ 10
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἐλά-
βετε; [11] πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε 11
δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. [12] τότε 12
συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων.

13-20 Mc 8, 27-30 Le 9, 18-21 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρίας τῆς Φιλίππου 13
ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; [14] οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην 14
τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα

---

35. τοις οχλοις 36. ℵ* κ. τους δυο ιχθ. | και ευχαριστ. : om και | εδιδου : εδωκε | τοις μαθητ. αυτου | τω οχλω 37. ς ℵ ηραν το περ. των κλασμ. 38. γυν. κ. παιδ. 39. μαγαδαν : μαγδαλα

XVI, 1. επηρωτησαν 2. οψιας usque ου δυνασθε (v. 3) : ℵ om 3. το μεν : praem υποκριται 4. ιωνα : add του προφητου 5. οι μαθητ. αυτου 8. ειπεν : add αυτοις | ελαβετε : ℵ εχετε 9. ℵ* om ουδε μνημον. 11. περι αρτου ειπ. υμ. προσεχειν απο 12. απο της ζυμης του αρτου, αλλ απο | διδαχης : ℵ* διδασκαλιας 13. καισαρειας | τινα : add με | ℵ* οι ανθρωπ. ειν. λεγου. 14. ειπον | ℵ ιωαννην | ηλιαν

15 τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
16 16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς Jo 6, 69
17 τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυ-
18 ψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
19 τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. 19 δώσω 18, 18
σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς
20 ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.
21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 21-23 Mc 8,
ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ 31-33 Lc 9, 22
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτα-
22 θῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 καὶ προσλαβόμενος
αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώς σοι, κύριε·
23 οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε
ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει 24-28 Mc 8, 34-
ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν 9, 1 Lc 9, 23-27
25 αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν 10, 39 Lc 17, 33
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν Jo 12, 25
26 αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄν-
θρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
27 27 μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει Ro 2, 6
28 ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν
τινες τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως
ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ
αὐτοῦ.

XVII.

Transfiguratio in monte. Iohannes alter Elias. Sanatio lunatici apostolorumque diffidentia. Stater ex pisce.

1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον 1-9
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει Mc 2, 2-10 Lc 9, 28-36
2 αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμ-

17. και αποκριθ. ο ιησ. | βαρ ιωνα | ℵ αλλα 19. και δωσω σοι | τας κλεισ | ℵ* λυσης επι την γην 20. τ. μαθητ. αυτου | ιησους ο χριστ. 21. ο ιησους : ℵ* ιησ. χριστος | απελθ. εισ ιεροσολ. 23. ει εμου : μου ει 25. αν 26. ωφελειται 27. τ. πραξιν : ℵ* τα εργα 28. οτι : om | εστηκοτων | βασιλεια : ℵc δοξη

XVII, 1. ℵ και τον ιακω. | ℵ ιωαννην

προσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ
δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη 3
αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἠλείας συνλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. 4 ἀποκρι- 4
θεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε
εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ
μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ 5
3, 17 ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός
2 Pe 1, 17 ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ.
6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ 6
ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος 7
αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς 8
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ 9
καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
10–13 Mc 9, νεκρῶν ἐγερθῇ. 10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· 10
11–13 τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἠλείας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει 11
πάντα. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλείας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνω- 12
σαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. 13 τότε συνῆκαν 13
οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.
14–21 Mc 9, Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος 14
14–29 γονυπετῶν αὐτὸν 15 καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι 15
Lc 9, 37–42 σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ
καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. 16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθη- 16
ταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 ἀποκριθεὶς 17
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν
ὧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ 18
τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· 19
διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· 20
διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν
ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ,
καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

---

3. ωφθησαν | μωσης | ηλιας | μετ αυτ. συλλαλουντ. 4. ποιησωμεν | μωση | μιαν ηλια 5. αυτου ακου. 6. επεσον 7. και προσελθων ο ιης. ηψατο αυτ. και ειπ. 8. τον ιης. : ℵ ιησουν αυτον 9. εκ : απο | εγερθη : αναστη 10. οι μαθητ. αυτου | ηλιαν 11. ο δε ιησους | ειπεν : ς ℵ add αυτοις | ηλιας | ερχεται πρωτον 12. ηλιας | εν αυτω : ℵ om εν 13. ℵ ιωανου 14. ελθοντων αυτων | γονυπ. αυτω 15. κυριε : ℵ om | ℵ κακως εχει 17. ℵ* ο δε αποκρ. ειπ., ℵc τοτε αποκρ. ο ιης. ειπ. | ειπεν : ℵ add αυτοις | εσομ. μεθ υμων 18. ℵ om ο παις 20. ο δε ιησους ειπεν αυτ. | δια τ. απιστιαν | μεταβηθι εντευθεν 21. ς ℵb τουτο δε το γενος ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια

22 Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ 22 s Mc 9, 30-32
Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας
23 ἀνθρώπων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
θήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.
24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δί- Mc 9, 33
δραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν
25 οὐ τελεῖ δίδραχμα; 25 λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν
προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βα-
σιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν
26 υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 εἰπόντος δέ· ἀπὸ τῶν
ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.
27 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε
ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

Cavenda ambitio et offensio. Parabola de ove perdita. Placabilitas commendatur. Ius ligandi et solvendi. Quoties sit ignoscendum. Parabola de rege rationes reposcente.

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγον- 1-5 Mc 9, 33-37
2 τες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ Lc 9, 46-48
3 προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παι-
4 δία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστις
οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων
5 ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον
6 τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 ὃς δ' ἂν σκανδα- Mc 9, 42 Lc 17, 2
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει
αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
7 καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ Lc 17, 1
ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν
8 οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 εἰ δὲ ἡ χείρ
σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ Mc 9, 43. 45
σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ
δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
9 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε 5, 29 Mc 9, 47
ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,
ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

---

22. αναστρεφομενων 24. καπερναουμ | ς κ* ειπον | ου τελει τα διδρ. 25. εισελθοντα : οτε εισηλθεν 26. ειποντος δε (his κ praem ο δε εφη απο των αλλοτριων) : λεγει αυτω ο πετρος 27. σκανδαλισωμεν

XVIII, 2. προσκαλεσ. : add ο ιησους 4. ταπεινωση δ. παιδ. τοιουτον εν, κ παιδ. εν τοιουτο 6. περι : επι 7. ανθρωπω : add εκεινω 8. εκκοψον : κ* εξελε | αυτον : αυτα | χωλον η κυλλον

10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ 10
ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διαπαντὸς βλέπουσιν τὸ
12–14 Le 15, 4–7 πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; 12
ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ
αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς
ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω 13
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς
μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ 14
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τού-
των. 15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν 15
μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν
Deu 19, 15 2 Cor 13, 1 ἀδελφόν σου. 16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι 16
ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν
ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ 17
καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ
τελώνης. 18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται 18
16, 19 δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυ-
μένα ἐν οὐρανῷ. 19 Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν 19
ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται,
γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὗ 20
γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν
μέσῳ αὐτῶν.

21 s Le 17, 3 s Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις ἁμαρ- 21
τήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; 22 λέγει 22
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκον-
τάκις ἑπτά. 23 διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν- 23
θρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων
αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη εἷς αὐτῷ 24
ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, 25
ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα
καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος 26
ἐκεῖνος προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα
ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου 27
ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ 28
δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ
ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδος εἴ

11. ηλθε γαρ ο υιος του ανθρωπου σωσαι το απολωλος 12. εννεηκοντα (etiam v. 13.) | ℵ* om επι τα ορη 14. ℵ om εμπροσθ. | εν των : εις των 15. αμαρτηση : add εις σε | υπαγε και 16. μετα σου | μαρτυρων : ℵ post τριων pon 17. ειπον : ειπε 18. εαν sec : ℵ* αν | ς δεδεμ. εν τω ουρανω, ℵ δεδ. εν τοις ουρανοις | λελυμ. εν τω ουρ. 19. δυο υμιων συμφωνησωσιν επι | ℵ αυτοις γενησετ. 21. προσελθ. αυτω ο πετρ. ειπ. 22. ς ℵ αλλ 24. αυτω εις | μυριων : ℵ* πολλων 25. ο κυριος : add αυτου | γυναικα : add αυτου | τεκνα : ℵ παιδια 26. εκεινος : ς ℵ* om | λεγων : ς ℵ add κυριε | σοι αποδωσω 28. αποδος : add μοι | ει τι : ο, τι

29 τι ὀφείλεις. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν
30 λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ
ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῷ
31 τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα
ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν
32 πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος
αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
33 ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν
34 σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος
αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ
35 ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
ὑμῶν.

XIX.

Responsio de repudio et coelibatu. Manus infantibus impositae. Iuvenis divitis castigatio, divitiarum pericula. Petri praemiorum rogatio.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, Mc 10, 1
μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας
2 πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ
ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.
3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ 2–9 Mc 10, 2–12
λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
4 αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' Gen 1, 27
5 ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; 5 καὶ εἶπεν· ἕνεκα τού- Gen 2, 24
του καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολλη-
θήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
6 6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν,
7 ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετεί- 5, 31 Deu 24, 1
8 λατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖς·
ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
9 λῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. 9 λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ 5, 32 Lc 16, 18
10 καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ
οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμ-
11 φέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν
12 λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες

---

29. ο συνδ. αυτου : add εισ τουσ ποδασ αυτου | και παντα αποδ. σοι 30. $\mathfrak{c}^{e}$ αλλ, ℵ* και | εως ου 31. ουν : δε | $\mathfrak{c}$ ℵ* τα γενομενα | εαυτων : αὐτων 33. και εγω 34. αυτω : ℵ^{ca} om 35. επουρανιοσ | καρδιων υμων : add τα παραπτωματα αυτων

XIX, 1. τησ pr : $\mathfrak{c}^{e}$ om male 3. λεγοντεσ αυτω | εξεστιν : add ανθρωπω 4. ειπεν : add αυτοισ 5. ενεκεν | $\mathfrak{c}$ ℵ προσκολληθησεται 6. ℵ μια σαρξ 7. μωσησ (etiam ℵ* v. 7.). Item v. sq. | απολυσαι : add αυτην 9. ει μη επι πορνεια | μοιχαται : add και ο απολελυμενην γαμησασ μοιχαται 10. αυτω : ℵ* om | οι μαθητ. αυτου 12. γαρ : ℵ* om

ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

13-15 Mc 10, 13-16 Lc 18, 15-17

Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ 13 αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 ὁ 14 δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. 15

16-22 Mc 10, 17-22 Lc 18, 18-22

Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν 16 ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς 17 περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. 18 ποίας; φησίν. ὁ δὲ Ἰησοῦς 18 εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις 19 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα 20 ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις 21 τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ἀκού- 22 σας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23-26 Mc 10, 23-27 Lc 18, 24-27

Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν 23 ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον 24 διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα 25 λέγοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς 26 εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα.

27-30 Mc 10, 28-31 Lc 18, 28-30 Lc 22, 30

Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφή- 27 καμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ 28 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνους

---

13. προσηνεχθη 14. αυτοις : om | προσ με 15. ς αυτοις τασ χειρ., κ τασ χειρ. επ αυτους 16. προσελθ. επ. αυτ. | διδασκ. : add αγαθε | ποιησω ινα : κ ποιησασ | σχω : ς εχω, κ κληρονομησω idque post ζω. αιω. pon 17. τι με ερωτ. etc : τι με λεγεισ αγαθον | εισ εστ. etc : ουδεισ αγαθοσ ει μη εισ ο θεοσ | εισελθειν εισ την ζωην 18. ποιασ; φησιν : λεγει αυτω· ποιασ | κ* om ου μοιχ. ου κλεψ. 19. πατερα : add σου 20. εφυλαξαμην εκ νεοτητοσ μου 21. ειναι : κ* γενεσθαι 22. ο νεανισκ. τον λογον 23. δυσκολ. πλουσ. 24. οτι : om | κ* τρηματοσ | εισελθειν : διελθειν | των ουρανων : ς κ του θεου. Praeterea ς add εισελθειν 25. δε : κ* om | οι μαθητ. αυτου 26. κ* om παρ. ανθρωποισ | παντ. δυνατ. εστι 28. παλιγγενεσια | κ καθησεσθε | και αυτοι : και υμεισ

29 κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 29 καὶ πᾶς ὅστις
ἀφῆκεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ
ἀγροὺς ἢ οἰκίας ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασίονα λήμ-
30 ψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 πολλοὶ δὲ ἔσονται
πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

Parabola de mercede operariorum in vinea. Mors et resurrectio denuo denuntiatae. Filii Zebedaei sedem Christo proximam sibi arrogant. Caeci Hierichuntini.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκο-
δεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν
2 ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ
4 ἀργούς, 4 καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα,
5 καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ
6 ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ
δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς·
7 τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι
οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
8 τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπε-
λῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος
9 τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ
ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10 10 ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ
11 ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον
12 κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν
ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ
13 βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑνὶ
αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς
14 μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι
15 ὡς καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς;
16 ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; 16 οὕτως
ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

---

29. ὁστις : ος | μητερα : add η γυναικα | η οικιας : ℵ* om, ς οικιας η post αφηκ. | ενεκεν | του ονοματ. μου | ς ℵ εκατονταπλασιονα | ληψεται

XX, 3. περι την τριτ. 4. κακεινοις | αμπελωνα : ℵ add μου 5. παλ. δε : om δε | εννατην 6. ενδεκατην : add ωραν | εστωτας : add αργους 7. ℵ* om ημας | αμπελωνα : add και ο εαν η δικαιον ληψεσθε 8. αποδος : add αυτοις 9. ελθοντες δε 10. ληψονται | το ανα : om το | και αυτοι : post ελαβον 12. λεγοντες : add οτι | ημιν αυτους 13. επ. ενι αυτ. | ουκ : ℵ ουχ 15. ποιησαι ο θελω | ς (non item ς^e) ει ο οφθ. 16. οι πρ. εσχατοι : add πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι

17-19 Mc 10, 32-34 Lc 18, 31-33

Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἰεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς 17
δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· 18 ἰδοὺ ἀνα- 18
βαίνομεν εἰς Ἰεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθή-
σεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
εἰς θάνατον. 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ 19
ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθήσεται.

20-28 Mc 10, 35-45

Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ 20
τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. 21 ὁ 21
δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι
οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί 22
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγου-
σιν αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, 23
τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν
τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 ἀκού- 24
σαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 ὁ δὲ 25

24 ss Lc 22, 25-27

Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες
τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζου-
σιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν 26

22, 11 Mc 9, 35

μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 27 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν 27
εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος· 28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 28
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29-34 Mc 10, 46-52 Lc 18, 35-43

Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰερειχὼ ἠκολούθησεν αὐτῷ 29
ὄχλος πολύς. 30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, 30
ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς,
υἱὸς Δαυείδ. 31 ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ 31
δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ.
32 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω 32
ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. 33
34 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ 34
εὐθέως ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

---

17. τ. δωδεκα : add μαθητας | και εν τ. οδω : εν τ. οδ. και 18. εις θανατον : θανατω 19. εγερθ. : αναστησεται 21. δεξιων : add σου | ευων. σου : om σου 22. πιειν : add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι 23. και λεγει | πιεσθε : add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε | ευωνυμων : add μου | τουτο : ς κ om 24. ς κ* και ακουσαντ. οι | ηγανακτ. : κ ηρξαντο αγανακτειν 26. ουχ ουτω δε | εσται sec : εστω 27. οσ αν | εσται : εστω 29. ς κ ιεριχω | αυτω : κ* om 30. ελεησ. ημας : add κυριε | υιε (κ praem ιησου) : υιοσ 31. μειζον : κ πολλω μαλλον | εκραζον | κυριε : post ημας | υιοσ 32. ποιησω : κc praem ινα 33. ανοιχθωσιν | ημων οι οφθαλμ. 34. ομματ. : ς κ οφθαλμων | ανεβλεψαν : add αυτων οι οφθαλμοι

XXI.

Ingreditur solemniter urbem. Purgatio templi. Pueri acclamantes. Imprecatio ficus. Unde Iohannis auctoritas? Parabolae de fratribus in vineam missis et de colonis filii occisoribus. Lapis angularis reprobatus.

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ 1-9 Mc 11, 1-10
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς Lc 19, 29-38
2 λέγων αὐτοῖς· πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, Io 12, 12-15
καὶ εὐθὺς εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαν-
3 τες ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος
4 αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. 4 τοῦτο δὲ γέγονεν
5 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 5 εἴπατε τῇ Zach 9, 9 Es 62, 11
θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πρᾶὺς καὶ ἐπι-
6 βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 πορευθέντες
7 δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν
8 τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος
ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους
9 ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. 9 οἱ δὲ ὄχλοι οἱ
προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· Ps 118, 26
ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
10 κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς
Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος;
11 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ
Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.
12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν 12-13 Mc 11, 15-17
πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς Lc 19, 45 s Io 2, 13-17
τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
13 πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ Es 56, 7 Ier 7, 11
οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε
14 σπήλαιον λῃστῶν. 14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν
15 τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας
τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ,
16 ἠγανάκτησαν, 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ Ps 8, 3
δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος
17 νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς
ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

XXI, 1. ℵ* ηλθεν | εισ το : ς ℵ προσ το | ς ℵ ο ιησους 2. πορευθητε | απεναντι | ευθεωσ 3. αυτων : ℵ αυτου | ευθεωσ 4. τουτο δε ολον 5. om επι sec 7. επ αυτων : επανω αυτ. | τα ιματ. αυτων | ς^c επεκαθισαν, ℵ* εκαθισαν pergens επανω επ αυτων 8. εστρωννυον εν 9. αυτον: om | ὡσαννὰ (item v. 15.) | δαβιδ 10. ℵ ελθοντοσ 11. ιησους ο προφητ. | ς (non ς^c) ναζαρετ 12. ο ιησους | του θεου : ℵ om 13. εποιησατε 15. om τουσ sec 16. ειπον | οτι : ℵ om 17. ℵ* om εξω τ. πολ.

18-22 Πρωὶ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν. 19 καὶ ἰδὼν 18 19
Mc 11, 12-14 συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν
19-24 αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς
γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. 20 καὶ 20
ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη
ἡ συκῆ; 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 21
ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιή-
σετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς
τὴν θάλασσαν, γενήσεται· 22 καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ 22
προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

23-27 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι 23
Mc 11, 27-33 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
Lc 20, 1-8 ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 24 ἀποκρι- 24
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα,
ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·
25 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 25
οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες· 26 ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐ- 26
ρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν·
ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην
ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 27 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ 27
οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα 28
δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου
ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω, ὕστερον 29
μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. 30 προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύ- 30
τως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγώ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. 31 τίς 31
ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν· ὁ πρῶτος.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ
πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 32 ἦλθεν 32
γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε
αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ
33-46 Mc 12, 1-12 ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. 33 Ἄλλην 33
Lc 20, 9-19 παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν
Es 5, 1 ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ
ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν 34
τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς
αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν 35

---

18. πρωϊας | επαναγων 19. ℵ* om συκην | ε ℵ om συκη | ℵ γενοιτο 22. λημψεσθε 23. ελθοντι αυτω 24. ℵ bis και εγω 25. το sec : om 26. ως προφ. : post τ. ιωαννην. 27. ειπον | κ. αυτος : ℵ ο ιησους 28. και προσελθων | αμπελωνι : add μου 29. υστερ. δε 30. και προσελθων | τω δευτερω 31. λεγουσιν αυτω | οτι οι : ℵ* om οτι 32. πρ. υμας : ante ιωαννης pon 33. ανθρωπ. τις | ℵ* om εν αυτω | εξεδοτο

36 ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 35 πάλιν ἀπέ-
στειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν
37 αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν
38 αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ
ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε
39 ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ
λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.
40 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωρ-
41 γοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς,
καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν
42 αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμα- Ps 118, 22s
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ
κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
43 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ
45 θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. 45 ἀκού-
σαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ
46 ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι
ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

Parabola de epulo regio. Responsio de censu solvendo, de resurrectione, de praecepto primario. Christus cuius sit filius?

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, 3-14
2 λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, Lc 14, 16-24
3 ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺς
δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ
4 οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων·
εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί
μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς
5 γάμους. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν,
6 ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς
7 δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη,
καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους
8 καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ·
ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.
9 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν
10 εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι

---

36. ℵ* και παλιν 38. κατασχωμεν 39. ℵ εβαλον 41. εκδοσεται 42. ℵ* παρα κυριω 43. αυτης : ℵ* αυτου 44. ς ℵ και ο πεσων επι τον λιθον τουτον συνθλασθησεται· εφ ον δ αν πεση, λικμησει αυτον 45. και ακουσαντ. οι 46. ℵ* τον οχλον | επειδη | εισ : ωσ

XXII, 1. αυτοισ εν παραβολαισ 4. ητοιμασα 5. ο μεν (etiam ℵ) et ο δε | επι την : εισ την 7. ακουσασ δε ο βασιλ. 9. οσουσ αν

ἐκεῖνοι εἰσ τὰσ ὁδοὺσ συνήγαγον πάντασ οὕσ εὗρον, πονηρούσ τε καὶ ἀγαθούσ, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. 11 εἰσελθὼν 11
δὲ ὁ βασιλεὺσ θεάσασθαι τοὺσ ἀνακειμένουσ εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον
οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶσ 12
εἰσῆλθεσ ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε ὁ 13
βασιλεὺσ εἶπεν τοῖσ διακόνοισ· δήσαντεσ αὐτοῦ πόδασ καὶ χεῖρασ
ἐκβάλετε αὐτὸν εἰσ τὸ σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ
20, 16 καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι 14
δὲ ἐκλεκτοί.

15-22 Mc 12, 13-17 Lc 20, 20-26 Τότε πορευθέντεσ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπωσ 15
αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺσ 16
μαθητὰσ αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντασ· διδάσκαλε, οἴ-
δαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεισ,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενόσ, οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀν-
θρώπων· 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον 17
Καίσαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· 18
τί με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ 19
κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖσ 20
ὁ Ἰησοῦσ· τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν· 21
Καίσαροσ. τότε λέγει αὐτοῖσ· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαροσ Καίσαρι
καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντεσ ἐθαύμασαν, καὶ 22
ἀφέντεσ αὐτὸν ἀπῆλθαν.

23-33 Mc 12, 18-27 Lc 20, 27-39 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι λέγοντεσ 23
μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντεσ· διδά- 24
Deu 25, 5 σκαλε, Μωϋσῆσ εἶπεν· ἐάν τισ ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ-
βρεύσει ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ 25
πρῶτοσ γήμασ ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίωσ καὶ ὁ δεύτεροσ καὶ 26
ὁ τρίτοσ, ἕωσ τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. 27
28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνοσ τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντεσ γὰρ 28
ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· πλανᾶσθε, 29
μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν γὰρ 30
τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡσ ἄγγελοι
θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆσ ἀναστάσεωσ τῶν νεκρῶν 31
Ex 3, 6 οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντοσ· 32 ἐγώ εἰμι 32
ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν

---

10. παντας οσους | νυμφων : γαμου 11. κ* om εκει 13. ειπεν ο βασιλ. | εκβαλ. αυτον : αρατε αυτον και εκβαλ. 15. κ* om εν λογω 16. λεγοντες 17. ειπον : ς κ ειπε 20. ο ιησους : ς κ om 21. λεγουσιν αυτω 22. ς κ απηλθον 23. εν : κ* praem και | αυτω : κ* om | οι λεγοντες 24. ς κ μωσης 25. γαμησας 27. απ. και η γυν. 28. εν τ. ουν αναστ. 29. κ και αποκριθ. ο 30. εκγαμιζονται | θεου : του θεου | εν ουρανω 32. κ* ισακ | κ om ο sec et tert

33 θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδου- 34-40 Mc 12, 28-31 Lc 10, 25-27
35 καίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν
36 νομικὸς πειράζων αὐτόν· 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν
37 τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν Deu 6, 5
ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ
38 39 σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. 39 δευτέρα
40 ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύ- Lev 19, 18
ταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.
41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς 41-46 Mc 12, 35-37 Lc 20, 41-44
42 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέ-
43 γουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυείδ. 43 λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν
44 πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· 44 εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ Ps 110, 1
μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω
45 τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς
46 αὐτοῦ ἐστίν; 46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ
ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII.

Castigantur Pharisaeorum ostentatio, simulatio legumque perversa interpretatio et multiplex abusus. Hierosolyma prophetarum interfectrix.

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Mc 12, 38 Lc 20, 45
2 2 λέγων· ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ
3 οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ
τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ
4 οὐ ποιοῦσιν. 4 δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ Lc 11, 46
τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ
5 θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν
πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλα-
6 κτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν 6 a Mc 12, 38; Lc 11, 43 20, 46
πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς
7 συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι
8 ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. 8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷς
γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.
9 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν

---

32. εστιν θε. νεκρ. : εστ. ο θε. θεος νεκρ. 35. πειραζ. αυτ. και λεγων 37. ο δε ιησους ειπεν αυτω | τη pri : ℵ* om 38. εστι πρωτη και μεγαλη 39. δευτερα δε 40. ℵ* om ολος | ο νομ. και οι προφ. κρεμανται 42 sqq δαβιδ 42. του sec: ℵ om 43. κυριον αυτον καλει 44. ο κυριος | υποποδιον 46. αυτω αποκριθηναι

XXIII, 2. μωσεως 3. οσα αν | ειπ. υμιν τηρειν, τηρειτε και ποιειτε 4. δε : γαρ | βαρεα (ℵ μεγαλα βαρεα) : add και δυσβαστακτα | αυτοι δε τω : τω δε 5. πλατυν. δε | κρασπεδα : add των ιματιων αυτων 6. φιλ. τε την 7. ραββι ραββι 8. ραββι | ο διδασκ. : ς ℵ* ο καθηγητης, item ς add ο χριστος

ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς 10
20, 26 ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ Χριστός. 11 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διά- 11
κονος. 12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις 12
ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Lc 11, 52 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 13
κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·
ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελ-
θεῖν. 15 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 15
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον,
καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.
16 οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, 16
οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ 17
ἁγιάσας τὸν χρυσόν; 18 καί· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, 18
οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
19 τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον 19
τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ 20
καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει 21
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ 22
οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω
Lc 11, 42 αὐτοῦ. 23 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 23
ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ
ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν
πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 ὁδηγοὶ τυφλοί, 24
Lc 11, 39 οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 οὐαὶ 25
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ
ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ
ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον 26
τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν.
(Lc 11, 44) 27 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιά- 27
ζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι,
ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως 28
καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν
29 s Lc 11, 47 s δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. 29 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς 29
καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προ-
φητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε· εἰ 30

9. ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις 10. οτι καθηγ. etc : ς κ εισ γαρ υμων (κ post εστ.) εστιν ο καθηγητ. 13. δε : κ* om 14. ς^e ουαι υμιν, γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται, οτι κατεσθιετε τασ οικιασ των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι· δια τουτο λημψεσθε περισσοτερον κριμα. Eadem ς ante v. 13. (ex quo tum v. 14. fit) ponunt adsumpto δε ex hoc. 16. κ* οδηγ. οι τυφλ. 17. αγιαζων 18. ος εαν 19. τυφλοι : praem μωροι και 23. τον ελεον | αφιεναι 24. κ^corr om οι 26. ποτηριου : ς κ add και τησ παροψιδοσ | αυτου : ς κ αυτων 27. οιτινεσ : κ* om 28. μεστοι εστε

ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ
31 αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς
32 ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. 32 καὶ ὑμεῖς
33 πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις, γεννήματα
34 ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; 34 διὰ τοῦτο 34-36 Lc 11, 49-51
ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμ-
ματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν
μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως
35 εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον
ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος
Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ
36 τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ
37 τὴν γενεὰν ταύτην. 37 Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα 37-39 Lc 13, 34 s
τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν,
ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις
ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.
38 39 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, 21, 9 Ps 118, 26
οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

Responsio Christi de interitu Iudaeae, saeculi fine et reditu suo. Exemplum aequalium Noachi, item servi fidelis et male fidi.

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλ- 1-9 Mc 13, 1-9 Lc 21, 5-12
θον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.
2 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ κατα-
3 λυθήσεται. 3 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντε-
4 λείας τοῦ αἰῶνος; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέ-
5 πετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανή-
6 σουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων·
ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος.
7 7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν,
8 καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα δὲ ταῦτα
9 ἀρχὴ ὠδίνων. 9 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀπο- 10, 23 Mc 13, 13 Lc 21, 17

30. ημεν bis 34. εξ pri : praem και | και εξ αυτων : κ* εξ αυτ. και 35. κ* om παν | εκχυνομενον | υιου βαραχιου : κ* om 36. οτι ηξει 37. ἡ : κ* om | κ* τ. προφ. αποκτ. | κ αποκτενουσα | κ επισυναγειν | επισυναγει ορνις | αυτης : εαυτης

XXIV, 1. επορευ. απο του ιερου 2. ο δε ιησους ειπ. αυτ. | παντ. ταυτ. | ος ου : add μη 3. κ καθ' ιδ. | και της συντελ. 6. δει γαρ : add παντα 7. επ : επι | λιμοι (κ σεισμ. και λιμ.) : add και λοιμοι

κτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ
τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλή- 10
λους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 καὶ πολλοὶ 11
ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 καὶ 12
διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.
10, 22 Mc 13, 13 (Lc21,19) 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 καὶ κηρυ- 13 14
χθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ
15–25 Mc 13, 14–22 Lc21,20ss Dan 9, 27 εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 Ὅταν 15
οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ
προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε οἱ 16
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ 17
καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ 18
μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 οὐαὶ δὲ ταῖς 19
ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
20 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ 20
σαββάτῳ. 21 ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐκ ἐγένετο ἀπ' 21
ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 καὶ εἰ μὴ 22
ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ
δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. 23 τότε ἐάν 23
τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 ἐγερ- 24
θήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν
σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ
28 a Lc 17, 23a τοὺς ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. 26 ἐὰν οὖν εἴπωσιν 25 26
ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις,
μὴ πιστεύσητε. 27 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν 27
καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
Lc 17, 37 ἀνθρώπου. 28 ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ 28
29–35 Mc 13, 24–31 Lc 21, 25–33 ἀετοί. 29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος 29
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ
ἀστέρες πεσοῦνται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν
Apoc 1, 7 σαλευθήσονται. 30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ 30
ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ ἀποστελεῖ 31
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν
τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρα-
νῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παρα- 32

---

9. ℵ* om παντων | των εθνων : $\mathfrak{c}^{e}$ (non $\mathfrak{c}$) om των 10. και μιση. αλληλ. : ℵ εις θλιψιν 11. ℵ πολλους πλανησου. 15. εστος (etiam $\mathfrak{c}$) : $\mathfrak{c}^{e}$ εστως 17. καταβανετω | τα (ℵ* το) εκ τι εκ 18. τα ιματια 20. εν σαββατω 21. οια ου γεγονεν 22. κολοβωθησονται : ℵ* εκολοβωθησαν 24. ℵ om μεγαλα | πλανησαι 27. εσται και 28. οπου : add γαρ | πτωμα : ℵ* σωμα 29. εκ : απο 30. εν τω ουρανω | τοτε κοψονται 31. σαλπ. φωνης μεγαλης | ℵ* επισυναξει

βολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα
33 ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν
34 ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 34 ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα
35 γένηται. 35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου
36 οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας Mc 13, 32
οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ
37 πατὴρ μόνος. 37 ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ Lc 17, 26s
38 παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς
ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γα-
μοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
39 κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν
ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
40 40 τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς Lc 17, 35s
41 ἀφίεται· 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ
42 μία ἀφίεται. 42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ Mc 13, 33. 35
43 κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ Lc 12, 39s
οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν
44 καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο
καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
45 θρώπου ἔρχεται. 45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, Lc 12, 42–46
ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐ-
46 τοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; 46 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν
47 ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
48 48 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου
49 ὁ κύριος, 49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ
50 δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων· 50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου
51 ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, 51 καὶ
διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν
θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV.

Parabolae de decem virginibus et de talentorum usu. Iudicium extremum.

1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις,
αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν
2 τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι.

32. κ* om τα ante φυλλ. 35. κ* om versum | παρελευσονται 36. και της ωρας | ουδε ο υιος : om | ο πατηρ : add μου 37. εσται και 38. ως : ωσπερ | εκγαμιζοντες 40. δυο εσοντ. | ο εις bis 41. μυλωνι 42. ημερα : ωρα 43. διορυγηναι 44. η ωρα ου δοκειτε 45. κ καταστησει | ο κυριος : add αυτου | οικετειας : κ οικιας, ς θεραπειας | του διδοναι 46. ποιουντα ουτως 48. ο κακ. δουλ. : add εκεινος | κ καρδ. εαυτου | χρον. ο κυρ. μου ελθειν 49. αυτου : κ εαυτου, ς om | εσθιειν δε κ. πινειν

XXV, 1. απαντησιν 2. ησαν εξ αυτων | φρονιμοι και αι (ς^e om) πεντ. μωραι

3 αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν 3
ἔλαιον· 4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν 4
λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι 5
καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμ- 6
φίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρ- 7
θένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ 8
μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι
αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι 9
λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον
πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων 10
δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον
μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον 11
δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον
Le 13, 25 ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 12
24, 42 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. 13
14–30 Le 12, 11–27 14 Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δού- 14
λους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 καὶ ᾧ μὲν 15
ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν
δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως 16 πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τά- 16
λαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τά-
λαντα. 17 ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ 17 18
ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ
κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν 19
δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελ- 20
θὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα
λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τά-
λαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ 21
καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ 22
δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα
δύο τάλαντα ἐκέρδησα. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε 23
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ 24
τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ
ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ
διεσκόρπισας· 25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν 25

3. αι γαρ : αιτινες | λαμπαδας : add εαυτων 4. αγγειοις : add αυτων | εαυτων : αυτων 6. ο νυμφιος : add ερχεται | απαντησιν : add αυτου 7. αυτων 8. ς κ ειπον 9. κ υμιν και ημιν | πορευεσθ. δε 13. ωραν : add εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται 15. 16. ευθεως. πορευθεις δε 16. ειργασατο | εποιησεν : κc εκερδησεν 17. ωσαυτως : add και | εκερδησεν : add και αυτος 18. γην : εν τη γη | απεκρυψε 19. χρονον πολυν | μετ αυτων λογον 20. ταλαντα pr : κ om | εκερδησα : add επ αυτοις 21. εφη δε 22. προσελθ. δε και | δυο ταλ. : ς κ add λαβων | κ om κυριε | εκερδησα : add επ αυτοις 24. κ οτι ανθρωπ. αυστηρος ει

σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ
εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου
27 οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν
βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζείταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκο-
28 μισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαν-
29 τον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ 13, 12
δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρ-
30 θήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης
32 αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ
33 πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ
34 δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου,
κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς
35 κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ
36 ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περι-
εβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ
37 ἤλθατε πρός με. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγον-
τες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα
38 καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ
39 γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν
40 φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν
41 ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ
τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ
τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ
43 ἐποτίσατέ με, 43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ
οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ
44 με. 44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε
εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν
45 φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς
λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν
46 ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς
κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

---

27. εδει ουν σε | το αργυριον | τραπεζιταις 29. του δε μη : απο δε του μη 30. εκβαλλετε 31. πα. οι αγιοι αγγελ. 32. συναχθησεται | αφοριει 33. αυτου : κ post ευωνυμ. 36. ηλθετε 39. ς κ ασθενη 41. πορευ. : κ υπαγετε | οι κατηραμενοι 43. κ* om γυμν. και ου περιεβ. με 44. αποκριθησ. αυτω | κ* om και ante αυτοι | κ ουκ ηδιηκονησαμεν

XXVI.

Fata Iesu extrema. Sacerdotum consilium. Femina ungens. Pactio Iudae. Coena ultima. Iesu anxietas in horto, captio, damnatio. Petri lapsus.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τού- 1
Mc 14, 1 Lc 22, 1 τους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 2 οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας 2
τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ
σταυρωθῆναι.

3 ss
Mc 14, 1 s Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ 3
Lc 22, 2
Io 11, 47 εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 καὶ συνε- 4
βουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν.
5 ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. 5

6–13
Mc 14, 3–9 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ 6
Io 12, 1–8
(Lc 7, 36 ss) λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πο- 7
λυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 ἰδόν- 8
τες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
9 ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. 9
10 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; 10
ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ. 11 πάντοτε γὰρ τοὺς πτω- 11
χοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 βαλοῦσα γὰρ 12
αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι
με ἐποίησεν. 13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον 13
τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς
μνημόσυνον αὐτῆς.

14–16
Mc 14, 10 s Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκα- 14
Lc 22, 3–6
(Zach 11, 12) ριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 15 εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ 15
ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.
16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ. 16

17–19
Mc 14, 12–16 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ 17
Lc 22, 7–13 λέγοντες· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; 18 ὁ δὲ 18
εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ·
ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς 19
συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20–29
Mc 14, 17–25 Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. 20
Lc 22, 14–23 21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν 21
παραδώσει με. 22 καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ 22
εἷς ἕκαστος· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ 23
ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει.
24 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. 24

XXVI, 3. οι αρχιερ. : add και οι γραμματεις 4. κρατησ. δολω 7. αλαβαστρ. μυρ. εχ. | βαρυτιμου | επι την κεφαλην 8. οι μαθηται αυτου 9. ηδυνατο | τουτο : add το μυρον 10. ειργασατο 15. καγω 17. λεγοντες : add αυτω 20. om μαθητων 21. ειπεν : κ λεγει 22. εις εκαστ. : εκαστος αυτων 23. μετ εμ. εν τω τρυβλ. τ. χειρα

οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
25 25 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ
26 εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας. 26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν 26–28 1 Co 11, 23–25
λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς
27 μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 καὶ
λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε
28 ἐξ αὐτοῦ πάντες· 28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης
29 τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ
ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου
ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
30 31 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 31 τότε 30–35 Mc 14, 26–31 Lc 22, 39 Zach 13, 7
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ
ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
32 διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. 32 μετὰ δὲ τὸ
33 ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 33 ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ
34 οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω Io 13, 38 Lc 22, 34
σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ
35 με. 35 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ
μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον 36–41 Mc 14, 32–38 Lc 22, 40–46 Io 18, 1
Γεθσημανεί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ
37 ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ
38 τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. 38 τότε
λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε
39 ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν
ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς
40 ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ. 40 καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ
εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως οὐκ
41 ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα
42 πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 42 πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν 42–46 Mc 14, 39–42
προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν
43 ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 καὶ ἐλθὼν

---

25. ραββι | λεγει αυτω : ℵ add ο ιησους 26. τον αρτον | εδιδου τοις μαθηταις και ειπ. 27. το ποτηριον 28. μου το της καινης διαθηκ. | εκχυνομενον 29. οτι ου μη | τουτου του : ℵ om του | γεννηματος 31. διασκορπισθησεται 33. ει (ℵ* om) : add και 34. με : ℵ* ante απαρν. 36. γεθσημανη | ℵ τοις μαθητ. αυτου | αυτου : ℵ om | εως ου : ℵ om ου | προσευξ. εκει 39. προελθων | πατερ : ς ℵ add μου | παρελθετω 42. τουτο : add το ποτηριον | παρελθειν : add απ εμου

πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο 44
ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. 45 τότε ἔρχεται πρὸς 45
τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν 46
ὁ παραδιδούς με.

47-56 Mc 14, 43-50 Lc 22, 47-53 Io 18, 2 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν, 47
καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν
ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν 48
ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε 49
ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· 50
ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ
51 s Io 18, 10 s τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ 51
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας
τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52 τότε λέγει 52
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον
αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται.
53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ 53
παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων; 54 πῶς 54
οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; 55 ἐν ἐκείνῃ 55
τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ
ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. 56 τοῦτο δὲ ὅλον 56
γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 s Mc 14, 53 s Lc 22, 54 s Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν 57
τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.
58 ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ 58
ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν
τὸ τέλος.

59-66 Mc 14, 55-64 Lc 22, 66-71 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν 59
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, 60 καὶ οὐχ εὗρον πολ- 60
λῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες
27, 40 Io 2, 19 δύο 61 εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ 61
καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. 62 καὶ ἀναστὰς ὁ 62

43. παλιν : ante καθευδ. | ευρισκει 44. om παλιν post ειπων 45. μαθητας : add αυτου | om το 46. κ* παραδιδων 48. ον αν 49. ραββι 50. κ om ησους | εφ ω 52. σου τ. μαχαιρ. | εν μαχαιρα 53. αρτι : ante παρακαλεσαι | πλειους η δωδεκα | λεγεωνας 55. εξηλθετε | καθ ημεραν : add προς υμας | εκαθεζ. διδασκ. εν τω ιερω 58. απο μακροθεν 59. αρχιερεις : add και οι πρεσβυτεροι | θανατωσωσι 60. και ουχ ευρον : και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον | δυο : add ψευδομαρτυρες 61. κ ειπαν | αυτον : post οικοδομησαι

ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦ-
63 σιν; 63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν
αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ
64 σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 64 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ
εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ᾽ ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφε-
65 λῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
λέγων· ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν
66 ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες 67 a
67 εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστίν. 67 Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον Mc 14, 65
68 αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες· προφή- Lc 22, 63aa
τευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;
69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ 69–75
μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Mc 14, 66–72
70 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις. Lc 22, 55–62
71 71 ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει Jo 18, 16aa
72 τοῖς ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ πάλιν
73 ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ
μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς
74 καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε
ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον·
75 καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ
ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρ-
νήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

XXVII.

Interitus Iudae. Iesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur. Eius mors cum portentis, sepultura sepulcrique custodia.

1 Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς Mc 15, 1
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι
2 αὐτόν. 2 καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ Lc 23, 1
τῷ ἡγεμόνι. Jo 18, 28
3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, με-
ταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
4 πρεσβυτέροις 4 λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ
5 εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. 5 καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν
6 ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. 6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λα- Act 1, 18
βόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορ- Deu 23, 18

62. αποκρινη; τι 63. αποκριθεις: ℵc om 65. λεγων: ℵ* και λεγει ιδε| ℵ μαρτυριων|την βλασφημ. αυτου 66. ℵ ειπαν 67. ερραπισαν 69. εξω εκαθητο 71. ℵ om αυτον pri|ουτος: praem και 72. μεθ ορκου 74. καταναθεματιζ. 75. του ιησου ειρηκ. αυτω

XXVII, 2. παρεδωκαν: add αυτον | ποντιω πιλατω 3. ℵ* μεταμεληθη και εστρεψ. | απεστρεψε | και τοις πρεσβυτ 4 οψει 5. τα: ℵ add α | εν τω ναω 6. ς ℵ ειπον

βανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. 7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγό- 7
ρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.
Act 1, 19 8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. 8
9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 9
Zach 11, 12s (Ier 18, 2) καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν 10
τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.
11–14 Mc 15, 2–5 Lc 23, 3 Io 18, 33 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώ- 11
τησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ
δὲ Ἰησοῦς ἔφη· σὺ λέγεις. 12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν 12
ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε 13
λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν;
14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν 14
15–26 Mc 15, 6–15 Lc 23, 17–25 Io 18, 39 s τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν 15
ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. 16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίση- 16
μον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς 17
ὁ Πειλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν
λεγόμενον Χριστόν; 18 ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 18
19 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν 19
ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ
γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ 20
οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν,
τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν 21
αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν
Βαραββᾶν. 22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν 22
τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ 23
ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες·
σταυρωθήτω. 24 ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ 24
μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας
ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου·
ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα 25
αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς 26
τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα
σταυρωθῇ.
27–31 Mc 15, 16–20 Io 19, 2 ss Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν 27
εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ 28
ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ 29
πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν

---

9. τοτε : ℵ* και 10. ℵ εδωκα 11. εστη | εφη : add αυτω 12. και των πρεσβυτερ. 13. πιλατος 15. ηθελον : ℵ παρητουντο 21. ς ℵ ειπον | τον : om 22. λεγουσιν : add αυτω 23. ο δε ηγεμων εφη 24. τουτου : ς ℵ τουτου του δικαιου | ℵ* υμεις δε 28. εκδυσαντες : ℵc ενδυσ. | περιεθηκ. αυτ. χλαμ. κοκκιν. 29. επι την κεφαλην | επι την δεξιαν | ενεπαιζον

αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
30 30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον
31 εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντες
αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπή-
γαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. 32-37
32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· Mc 15, 21-25
33 τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 καὶ ἐλθόντες Lc 23, 26ss
εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόπος λεγόμενος, Io 19, 17ss
34 34 ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος (Ps 69, 22)
35 οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. 35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ
36 ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντες κλῆρον, 36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν
37 ἐκεῖ. 37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν
αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 38-44
38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ Mc 15, 27-32
39 εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, Lc 23, 32ss
40 κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν Io 19, 18ss
ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸς εἶ. Ps 22, 8
41 τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 ὁμοίως οἱ ἀρχιερεῖς
ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον·
42 42 ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραήλ
ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ' αὐτόν·
43 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ Ps 22, 9
44 ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱός. 44 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρω-
θέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως 45-49 Mc 15, 33-36
46 ὥρας ἐνάτης. 46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς Lc 23, 44
φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλεὶ ἠλεὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τοῦτ' ἔστιν· (Ps 22, 2)
47 θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ
48 ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλείαν φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ
εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους Lc 23, 36
49 καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Io 19, 29 (Ps 69, 22)
ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας σώσων αὐτόν.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. 50-54 Mc 15, 37-39
51 51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν ἕως κάτω Lc 23, 45-47

---

31. εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδυ. 33. λεγομενον : κ* om | οσ εστι λεγομενοσ κραν. τοπ. 34. πιειν bis | οινον : οξοσ | ουκ ηθελε 35. βαλλοντεσ | κληρον : add ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου· διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοισ, και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον 40. om και ante καταβ. 41. ομοιωσ : add δε και 42. βασιλευσ : praem ει | πιστευσομεν | επ αυτον : αυτω 43. ρυσασθ. νυν : add αυτον 44. συσταυρωθ. αυτω | ωνειδιζ. αυτω 45. επι πασαν (κ^a εφ ολην) την γην : κ* om | ενατησ 46. ς ηλι bis, κ ελωι bis | λαμα | σαβαχθανι 47. εστωτων | οτι : κ om | ς κ ηλιαν 48. κ om εξ αυτ. 49. ς κ ηλιασ | σωσων : κ* σωσαι | αυτον : κ add αλλοσ δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα

εἰσ δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ 52
μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων
ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν 53
αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖσ.
54 ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντεσ τὸν Ἰησοῦν 54
ἰδόντεσ τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγον-
55 s τεσ· ἀληθῶσ θεοῦ υἱὸσ ἦν οὗτοσ. 55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκεσ 55
Mc 15, 40s πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινεσ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ
Lc 23, 49
Io 19, 25 ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷσ ἦν Μαρία ἡ 56
Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ μήτηρ, καὶ ἡ
μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57-61 Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἦλθεν ἄνθρωποσ πλούσιοσ ἀπὸ Ἀριμα- 57
Mc 15, 42-47 θαίασ, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃσ καὶ αὐτὸσ ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ·
Lc 23, 50-55
Io 19, 38-42 58 οὗτοσ προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 58
τότε ὁ Πειλᾶτοσ ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 καὶ λαβὼν τὸ σῶμα 59
ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν 60
τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσασ λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 ἦν δὲ 61
ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι
τοῦ τάφου.

Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτισ ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθη- 62
σαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸσ Πειλᾶτον 63 λέγοντεσ· 63
κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνοσ ὁ πλάνοσ εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖσ
28, 18 ἡμέρασ ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕωσ 64
τῆσ τρίτησ ἡμέρασ, μήποτε ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν
καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη
πλάνη χείρων τῆσ πρώτησ. 65 ἔφη αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· ἔχετε 65
κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡσ οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευθέν- 66
τεσ ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντεσ τὸν λίθον μετὰ τῆσ
κουστωδίασ.

XXVIII.

Resurrectio. Custodes sepulcri mercede corrupti. Ultima ad discipulos mandata.

1-10 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰσ μίαν σαββάτων, 1
Mc 16, 1-8
Lc 24, 1-9 ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν

---

51. απο ανωθεν | εισ δυο : ς ℵ post εσχισθη 52. ℵ* om και τα μνημ. ανεωχθ. | ηγερθη 53. ℵ om εισηλθον et και sq 54. εκατονταρχοσ | ς ℵ τα γενομενα | υιοσ ην του θεου 55. εκει : ℵ κακει 56. ℵ* om μαρ. η μαγδ. και | ιωσηφ : ιωση | και ιωσηφ etc : ℵ* και η μαρια η ιωσηφ και η μαρια η των υι. ζε. 57. εμαθητευσεν 58. ς ℵ πιλατω et πιλατοσ | αποδοθηναι : add το σωμα 61. μαριαμ : μαρια 62. ς ℵ πιλατον 64. οι μαθητ. αυτου | κλεψωσιν (ℵ - ψουσιν) αυτον : praem νυκτοσ | ℵ χειρον 65. εφη : ς ℵ add δε | ℵ ασφαλισασθαι

XXVIII, 1. μαριαμ : μαρια

2 τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου
καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ
3 ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ
4 τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
5 ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ
6 ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη
7 γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ
πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν
8 ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
9 μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων·
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ
10 προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες
εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12 12 καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες
13 ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, 13 λέγοντες· εἴπατε ὅτι 27, 64a
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
14 μένων. 14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσο-
15 μεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. 15 οἱ δὲ λαβόντες ἀργύρια
ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ
Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς
17 τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσε-
18 κύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν
αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
19 19 πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς [Mc 16,
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, 15]
20 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας
τοῦ αἰῶνος.

---

2. και sec : om | λιθον : add απο της θυρας 3. ιδεα | ως : ωσει 4. εγενοντο ωσει νεκρ. 5. τ. γυναιξιν : ℵ* om (non item ℵ²) | ℵ φοβηθητε 6. εκειτο : add ο κυριος 8. εξελθουσαι 9. και ιδου : ως δε επορευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου, και ιδου | ο ιησους | απηντησεν 10. μου : ℵ* om | ℵ* ινα ελθωσιν | κακει 11. απηγγειλαν 12. συμβ. τε λαβοντες : ℵ* συμβ. τε εποιησαν (ℵᵃ add και λαβοντες) 13. ειπ. οτι : ℵ οτι ειπ. 14. πεισομεν αυτον | ℵ* ποιησωμεν 15. τα αργυρια | ως : ℵᶜ καθως | διεφημισθη | μεχρι : ℵ* εως 17. προσεκυνησαν : add αυτω 18. ℵ* om αυτοις 19. πορευθεντες ουν 20. ειμ. μεθ υμ. | αιωνος : add αμην

KATA MAPKON.

I.

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur, quattuor vocat piscatores, docet Capharnaumi sanatque daemoniacum, socrum Petri, leprosum.

Mal 3, 1 Mt 11, 10 Lc 7, 27 ᾿Αρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ᾿Ιησοῦ Χριστοῦ, 2 καθὼς γέγραπται ἐν 1 2
τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
Es 40, 3 Mt 3, 3 Lc 3, 4 Io 1, 23 πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· 3 φωνὴ βοῶν- 3
τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
4–8 Mt 3, 1 ss Lc 3, 2 ss Io 1, 6 ss τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 ἐγένετο ᾿Ιωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ 4
καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 5 καὶ 5
ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ ᾿Ιουδαία χώρα καὶ οἱ ῾Ιεροσολυ-
μεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῷ ᾿Ιορδάνῃ ποταμῷ
ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ ᾿Ιωάννης ἐν- 6
δεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· 7
ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας
Act 13, 25 λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς 8
9–11 Mt 3, 13–17 Lc 3, 21 s Io 1, 29 ss ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 Καὶ ἐγένετο 9
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν ᾿Ιησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλι-
λαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν ᾿Ιορδάνην ὑπὸ ᾿Ιωάννου. 10 καὶ εὐθὺς 10
ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ
2 Pe 1, 17 πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐκ 11
τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12 s Mt 4, 1 ss Lc 4, 1 ss Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 12
13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ 13
τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.
14 s Mt 14, 12. 17 Lc 4, 14 s Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν ᾿Ιωάννην ἦλθεν ὁ ᾿Ιησοῦς εἰς 14
τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι πεπλήρω- 15
ται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ
πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

---

* το κατα μαρκον (ς add αγιον, non item ς^{e}) ευαγγελιον

I, 1. χριστου : ς $\aleph^{a}$ add υιου του ($\aleph^{a}$ om) θεου | θεου. 2 ωσ - - αυτου. 4 εγενετο 2. ωσ γεγραπτ. εν τοισ προφηταισ | $\aleph$ αποστελω | τ. οδον σου : add εμπροσθεν σου 4. $\aleph^{*}$ και εγενετ. | om ο ante βαπτ. 5. ιεροσολυμιται | παντεσ : pon post εβαπτιζ. | $\aleph^{*}$ om και ante εβαπτ. | υπ αυτου : pon post ιορδ. ποταμ. 6. ην δε | om ο ante ιωαννησ. | εσθιων 8. εγω : add μεν | εν υδατι | $\aleph^{*}$ om υμασ post βαπτισει 9. ς^{e} ναζαρεθ | υπο ιωαννου. εισ τ. ιορδα. 10. ευθεωσ | εκ : απο | ωσ : ωσει | καταβαινον : $\aleph$ add και μενον | επ αυτον 11. φωνη : add εγενετο | εν σοι : εν ω 13. εκει εν τη ερημω | ημερασ τεσσαρακοντ. 14. του θεου : praem τησ βασιλειασ 15. οτι : $\aleph^{a}$ praem λεγων, item ς και λεγων

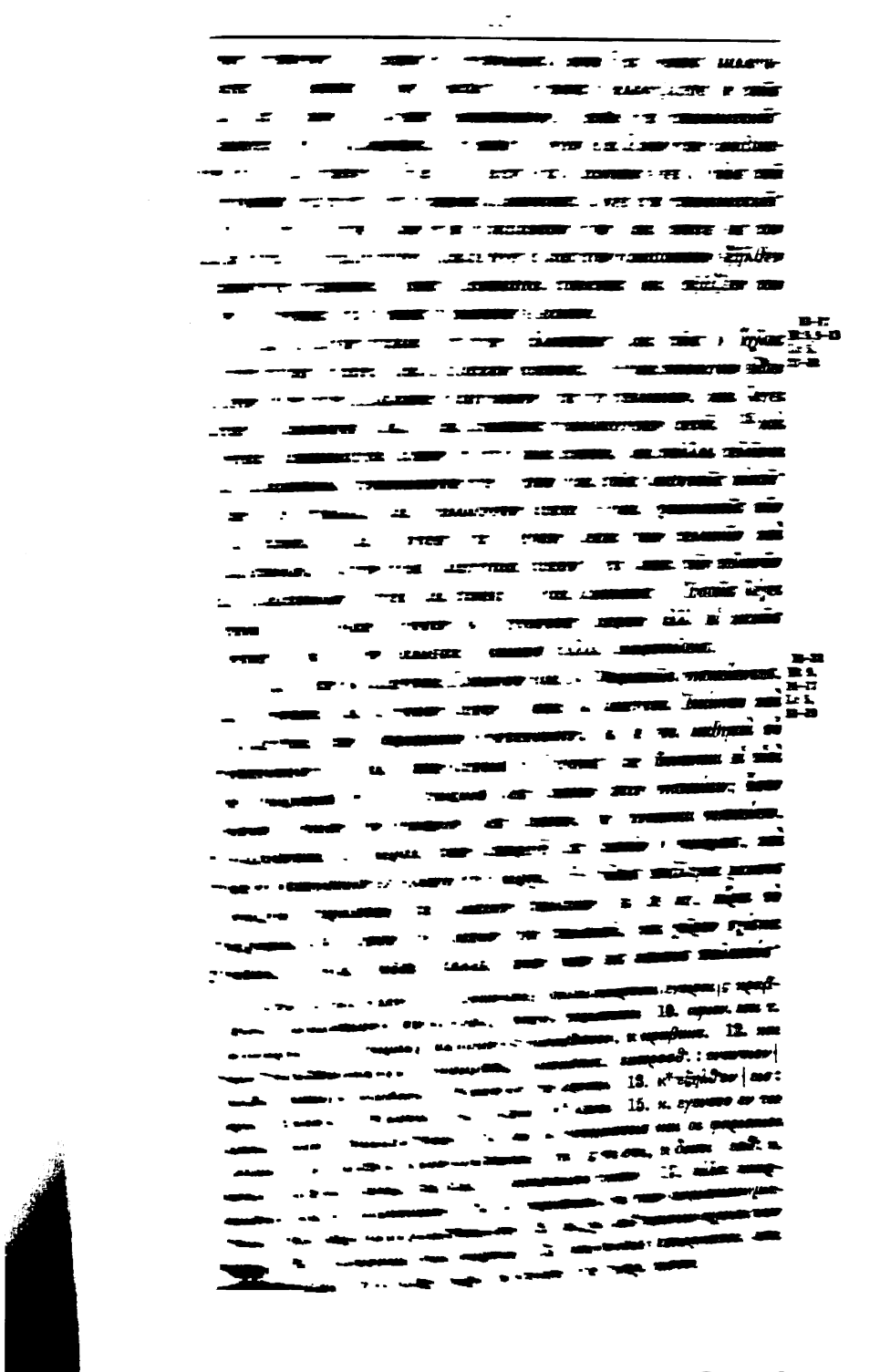

35-39 Lc 4, 42-44 Καὶ πρωὶ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς 35
ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων 36
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι 37
πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς 38
τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
θον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην 39
τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40-45 Lc 5, 12-16 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ 40
Mt 8, 1-4 γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. 41 καὶ 41
σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει· θέλω,
καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκα- 42
θερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 43
44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν 44
Lev 14, 2 δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προ-
έταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο 45
κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν
δύνασθαι εἰς πόλιν φανερῶς εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις
ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

II.

Paralytico peccata condonantur. Levi; convivium Iesu cum portitoribus. Iesu discipuli non ieiunant, spicas sabbato evellunt.

1-12 Mt 9, 1-8 Lc 5, 17-26 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη 1
ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν 2
μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 καὶ 3
ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσ-
σάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, 4
ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν
κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς 5
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ 6
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; 7
βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ 8

---

35. εννυχον 36. κατεδιωξαν | ο σιμων 37. και ευροντες αυτον λεγουσιν αυτ. 38. κ αγομεν | om αλλαχου | εξεληλυθα 39. ηλθεν : ην | κ* κηρυσ-σιν | εν ταις συναγωγαις 40. γονυπετων : add αυτον | και λεγων 41. ο δε ιησους σπλαγχν. | ηψατο αυτου | και λεγει : add αυτω 42. και ειποντος αυτου ευθεως | ς κ εκαθαρισθη 43. ευθεως 44. μηδεν : κ om | αλλ | μωσης 45. κ δυνασθ. αυτον | φανερ. εις πολ. εισελθ. | επ : εν | πανταχοθεν

II, 1. Και παλιν εισηλθεν | καπερναουμ | και ηκουσθη | εις οικον 2. και ευθεως συνηχθ. 3. προς αυτ. παραλυτ. φεροντ. 4. προσενεγ-και : προσεγγισαι | ς κραββατον, κ κραβακτον | οπου : εφ ω 5. ιδων δε | κ* τεκνον μου | ς κ αφεωνται | σοι αι αμαρτ. σου 7. λαλει βλασφη-μιας· τις

εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς
9 καρδίαις ὑμῶν; [9] τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβατ-
10 τόν σου καὶ ὕπαγε; [10] ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 [11] σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν
12 οἶκόν σου. [12] καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἆρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδαμεν.

13-17 Mt 9, 9-13 Lc 5, 27-32

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
14 ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. [14] καὶ παράγων εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἁλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει
15 αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. [15] καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
16 ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ [16] καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν
17 καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; [17] καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

18-22 Mt 9, 14-17 Lc 5, 33-39

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ
19 νηστεύουσιν; [19] καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν.
20 [20] ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ
21 τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. [21] Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα
22 γίνεται. [22] καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς·

8. ευθεως | λεγει : ειπεν 9. αφεωνται | σοι αι αμαρτιαι | εγειραι | ς κραβ-βατον, κ κραβακτον | σου τ. κρα. | υπαγε : περιπατει 10. αφιεν. επι τ. γης αμαρτ. 11. εγειραι | και αρον | ς κραββατον, κ κραβακτ. 12. και ηγερθη ευθεως και αρ. | ς κραββατ., κ κραβακτ. | εμπροσθ. : εναντιον | ουδεπ. ουτως | ς ειδομεν, κ* εφανη εν τω ισραηλ 13. κ* εξηλθον | εισ : παρα | αυτον : κ* αυτους 14. ς λευϊν, κ* λευει 15. κ. εγενετο εν τω κατακ. αυτον | ηκολουθησαν 16. και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντεσ | οτι ησθιεν : αυτον εσθιοντα | οτι : ς τι οτι, κ διατι | εσθ. κ. πινει : κ om κ. πινει, sed add ο διδασκαλοσ υμων 17. αλλα αμαρ-τωλουσ : add εισ μετανοιαν 18. οι φαρισαιοι : οι των φαρισαιων | μα-θηται tert : om | κ οι δε μαθηται σου 19. οσ. χρ. μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ. 20. εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21. και ουδεισ | επιρραπτει | επι ιματιω παλαιω | το (κ om) πληρ. απ αυτου : το πληρ. αυτου

εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

23-28 Lc 6, 1-5 Mt 12, 1-8 Ex 20, 10 1Sam 21, 6 Lev 24, 9

Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ 23
τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλ- 24
λοντες τοὺς στάχυας. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί
ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέ- 25
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ 26
ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν,
οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
αὐτῷ οὖσιν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον 27
ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· ὥστε κύριός 28
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

Arida manus sabbato sanatur. Undique multitudo confluit. Duodecim apostoli. Adversariorum criminatio in spiritum sanctum peccans. Mater et fratres.

1-6 Mt 12, 9-14 Lc 6, 6-11

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος 1
ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς 2
σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. καὶ λέγει 3
τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.
καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακο- 4
ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. καὶ περι- 5
βλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. καὶ ἐξελθόντες οἱ 6
Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ'
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 ss Mt 12, 15 Lc 12, 17-19

Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν 7
θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας ἠκολούθησαν, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδου- 8
μαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆ-
θος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν 9
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν

---

22. ρησσει ο οιν. ο νεος | απολλυτ. και οι ασκοι : ς κ εκχειται και οι ασκ. απολουνται. Praeterea κ* add αλλα οινον νεον εις ασκους καινους, item ς κ^{a} sed post καινους insuper add βλητεον 23. εγεν. παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ. 24. εν τοις σαββ. 25. και αυτος ελεγεν αυτοις | δαβιδ 26. επι του αβιαθ. | ει μη τοις ιερευσι 27. και ουχ : om και

III, 1. εις την συναγωγ. 2. θεραπευσει 3. τω εξηραμμενην εχοντι τ. χειρα | εγειραι 4. αγαθοποιησαι 5. συλλυπουμ. | χειρα : ς κ add σου | αποκατεσταθη | η χειρ αυτου : add υγιης ως η αλλη 6. ευθεως | εποιουν 7. ανεχωρ. μετα τ. μαθητ. αυτου | εις : ς κ προς | απο της γαλιλ. ηκολουθ. αυτω 8. κ* om και απο τ. ιδουμ. | κ* om και ante περι | και οι περι | ακουσαντες

10 ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· [10] πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε Mt 12, 15
11 ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. [11] καὶ Lc 4, 41
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
12 αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. [12] καὶ Mt 12, 16
πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν. 13-19
13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν Lc 6, 12-16
14 αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. [14] καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα Mt 10, 1-4
15 ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν [15] καὶ ἔχειν
16 ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. [16] καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα,
17 καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· [17] καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν
18 αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· [18] καὶ Ἀνδρέαν
καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ
Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἁλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Κα-
19 ναναῖον [19] καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε
21 μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. [21] καὶ ἀκούσαντες οἱ
παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
22 [22] καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι 22-30 Mt 12, 24-32 Lc 11, 15ss
Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει
23 τὰ δαιμόνια. [23] καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
24 ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; [24] καὶ
ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασι-
25 λεία ἐκείνη. [25] καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ
26 οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. [26] καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν,
27 ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. [27] ἀλλ' οὐ
δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη
αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν
28 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. [28] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
29 ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· [29] ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται
30 αἰωνίου ἁμαρτήματος. [30] ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.
31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω 31-35 Mt 12, 46-50 Lc 8, 19-21
32 στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. [32] καὶ ἐκά-

11. εθεωρει|προσεπιπτεν|εκραζε|λεγοντα 12. ς κ ποιησωσι 13. και απηλθ. : κ αι δε απ. 14. δωδεκα : κ add ους και αποστολους ωνομασεν 15. εξουσιαν : add θεραπευειν τας νοσους και 16. om και εποιησ. τ. δωδεκ. | τω σιμωνι ονομα 17. βοανεργες 18. ς κ ματθαιον | κανανιτην 19. ισκαριωτην 20. ερχονται 25. ου δυναται σταθηναι η οικ. εκειν. 26. εμερισθη και ου : και μεμερισται, ου | σταθηναι 27. αλλ : om | εισελθων : κ ante εις | τα σκευη του ισχυρ. εισελθων εις τ. οικ. αυτου 28. τα αμαρτ. τοις υι. των ανθρωπ. | και αι : om αι | οσας 29. αλλ ενοχ. εστιν αιω. κρισεως 31. ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητ. αυτου | ς εστωτες, κ σταντες | φωνουντες αυτον

θητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ἀποκρι- 33
θεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; 34 καὶ περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει· 34
ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα 35
τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

Parabola de vario agro. Imagines lucernae, mensurae, seminatoris ac messoris, grani sinapis. Sedatur tempestas.

1-9
Mt 13, 1-9
Lc 8, 4-8

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ 1
συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν
θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παρα- 2
βολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 ἀκούετε. 3
ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ 4
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν
αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν 5
πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 καὶ 6
ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν
ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ 7
ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ 8
ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-
νοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα
καὶ εἰς ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν· ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 9

10-20
Mc 13,
10-23
Lc 8, 9-15

10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν 10
τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν τὸ 11
μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω
Es 6, 9 s ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ 12
ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέ-
ψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν 13
παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;
14 ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν 14 15
ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται
ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. 16 καὶ 16

---

32. περι : κ* προσ | οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ. : ειπον δε | κ. αι αδελφαι σου: ς κ om 33. και απεκριθη αυτοις λεγων | και οι : η οι 34. κυκλω : post περιβλεψαμ. 35. ς κ οσ γαρ αν | αδελφη : add μου

IV, 1. συνηχθη | πλειστ. : πολυσ | εμβαντ. εισ το πλοι. | ησαν : ην 3. τον σπειραι 4. τα πετει. του ουρανου 5. αλλο δε επ. | κ* επι τα πετρωδη | ευθεωσ 6. και οτε etc : ηλιον δε ανατειλαντοσ 8. και αλλο | κ αυξανομενα, ς αυξανοντα | κ εφερον | εισ ter : εν ter 9. ελεγεν : add αυτοισ | οσ εχει : ο εχων 10. οτε δε | ηρωτησαν | την παραβολην 11. δεδοται γνωναι το μυστηρ. | τα παντα 12. αφ. αυτοισ : add τα αμαρτηματα 14. κ σπειρει 15. ευθεωσ | αιρει: κ αρπαζει | εν αυτοισ : εν ταισ καρδιαισ αυτων

οὗτοί ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἵ ὅταν ἀκού-
17 σωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, [17] καὶ
οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης
18 θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. [18] καὶ
ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν
19 λόγον ἀκούσαντες, [19] καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
20 πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. [20] καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
καὶ ἐν ἑκατόν.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν Lc 8, 16 11, 33
μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; Mt 5, 15
22 [22] οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο Lc 8, 17 12, 2
23 ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. [23] εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, Mt 10, 26
ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με- Lc 8, 18 6, 38
25 τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. [25] ὃς γὰρ ἔχει, Mt 7, 2
δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Lc 8, 18 19, 26 Mt 13, 12 25, 29

26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος
27 βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, [27] καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα
καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν
28 αὐτός. [28] αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν
29 στάχυν, εἶτεν πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ. [29] ὅταν δὲ παραδοῖ
ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ
θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν 30–32 Lc 13, 18s
31 τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; [31] ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν Mt 13, 31–33
σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν
32 ἐπὶ τῆς γῆς, [32] καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον
πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι
ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

---

16. *ουτ. εισιν ομοιως | ευθεως* 17. *ευθεως* 18. *αλλοι εισιν : ουτοι εισιν | επι : εισ | ουτοι εισιν : ς^c* 1633. om | *ακουοντες* 19. *τ. αιωνος τουτου | περι : κ* παρα | *συμπνιγ.* | *κ* συνπνιγει τον λογον και αι π. τα λοιπ. επιθυμ. εισπορευομεναι* (*κ^a* add *συνπνιγουσιν τον λογον*, prioribus per incuriam, ut puto, non deletis) 20. *εκεινοι : ουτοι | εν* ter : *ἐν* ter 21. *οτι : ς κ* om | *ο λυχν. ερχετ.* | *ινα* etc : *κ* υπο τον μοδιον τεθηναι η υπο | επι : κ υπο | τεθη* sec : *επιτεθη* 22. *εαν μη ινα : ο εαν μη | εισ φανερ. ελθη* 24. *προστ. υμιν* : add *τοισ ακουουσιν* 25. *εχει* pri : *αν εχη* 26. *ωσ εαν ανθρωπ.* 27. *εγειρεται | ς κ βλαστανη* 28. *αυτοματ. γαρ | ειτεν* bis : *ειτα | ς κ πληρη σιτον* 29. *παραδω | ευθεως* 30. *ελεγεν : κ^a* add *αυτοισ | πωσ : τινι | η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην* 31. *οσ οταν : κ* om *οσ*, posteaque habet *ο μικροτερον ον | μικροτεροσ | ον παντων* etc : *παντων των σπερματων εστι* 32. *γιν. παντ. τ. λαχαν. μειζων*

Mt 13, 34 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, 33
καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐ- 34
τοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

35–41 Lc 8, 22–25 Mt 8, 23–27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· διέλ- 35
θωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν 36
αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ.
37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν 37
εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν αὐτὸς 38
ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν
αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· 39
σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη
μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε 40
πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλή- 41
λους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα
αὐτῷ ὑπακούει;

V.

Daemoniacus nomine Legionis et sues. Iairi filia rediviva et mulier a sanguinis profluvio liberata.

1–20 Mt 8, 28–34 Lc 8, 26–39 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν 1
Γερασηνῶν. 2 καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήν- 2
τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,
3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκ- 3
έτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις 4
καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ
τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ 5
διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν
ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη- 6
σοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας 7
φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ 8
αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ 9
ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ 10

34. τοις μαθηταις αυτου 36. και αλλ. δε : ℵ om δε | πλοιαρια | ησαν : ην 37. ℵ* μεγας | ανεμου μεγαλη | τα δε κυματα | ℵ επεβαλεν | ωστε ηδ. γεμ. το πλ. (sic ℵ²) : ς ωστε αυτο ηδ. γεμ., ℵ* om 38. και αυτος ην | εν τη : επι τη | διεγειρουσιν 40. ειπεν : ℵᶜ λεγει | ℵ om ουτως | πως ουκ : ℵ ουπω 41. υπακουουσιν αυτω

V, 1. ς γαδαρηνων, ℵᶜ γεργεσηνων 2. εξελθοντι αυτω | ευθεως | απηντησεν 3. εν τ. μνημειοις | και ουτε | ς ℵ αλυσεσιν | om ουκετι | ηδυνατο 4. αυτον ισχυεν | ℵ* om δαμασαι 5. εν τοις ορεσι και εν τοις μνημασιν 6. ιδων δε 7. λεγει : ειπε 8. ℵ και ελεγ. αυτω 9. τι σοι ονομα | λεγ. αυτω : απεκριθη λεγων | λεγεων 10. αυτα : ς αυτους, ℵ αυτον

2 τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου
καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ
3 ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ
4 τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
5 ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ
6 ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη
7 γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ
πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν
8 ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
9 μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων·
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ
10 προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες
εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12 12 καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες
13 ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, 13 λέγοντες· εἴπατε ὅτι 27, 64a
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
14 μένων. 14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσο-
15 μεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. 15 οἱ δὲ λαβόντες ἀργύρια
ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ
Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς
17 τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσε-
18 κύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν
αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
19 19 πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς [Mc 16, 15]
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος,
20 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας
τοῦ αἰῶνος.

---

2. και sec : om | λιθον : add απο της θυρας 3. ιδεα | ως : ωσει 4. εγενοντο ωσει νεκρ. 5. τ. γυναιξιν : ℵ* om (non item ℵa) | ℵ φοβηθητε 6. εκειτο : add ο κυριος 8. εξελθουσαι 9. και ιδου : ως δε επορευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου, και ιδου | ο ιησους | απηντησεν 10. μου : ℵ* om | ℵ* ινα ελθωσιν | κακει 11. απηγγειλαν 12. συμβ. τε λαβοντες : ℵ* συμβ. τε εποιησαν (ℵa add και λαβοντες) 13. ειπ. οτι : ℵ οτι ειπ. 14. πεισομεν αυτον | ℵ* ποιησωμεν 15. τα αργυρια | ως : ℵc καθως | διεφημισθη | μεχρι : ℵ* εως 17. προσεκυνησαν : add αυτω 18. ℵ* om αυτοις 19. πορευθεντες ουν 20. ειμ. μεθ' υμ. | αιωνος : add αμην

KATA MAPKON.

I.

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur, quattuor vocat piscatores, docet Capharnaumi sanatque daemoniacum, socrum Petri, leprosum.

Mal 3, 1 Mt 11, 10 Lc 7, 27 — 1 2 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου

Ex 23, 20 Mt 3, 3 Lc 3, 4 Io 1, 23 — 3 πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· 3 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε

4–8 Mt 3, 1 ss Lc 3, 2 ss Io 1, 6 ss — τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ 4 καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 5 καὶ 5 ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐν- 6 δεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· 7

Act 13, 25 — ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς 8

9–11 Mt 3, 13–17 Lc 3, 21 s Io 1, 29 ss — ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 Καὶ ἐγένετο 9 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺς 10 ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐκ 11

2 Pe 1, 17 — τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

12 s Mt 4, 1 ss Lc 4, 1 ss — Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 12 13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ 13 τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 s Mt 4, 12. 17 Lc 4, 14 s — Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς 14 τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι πεπλήρω- 15 ται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

---

* το κατα μαρκον (ς add αγιον, non item ς^{e}) ευαγγελιον

I, 1. χριστου : ς κ^{a} add υιου του (κ^{a} om) θεου | θεου. 2 ωσ - - αυτου. 4 εγενετο 2. ωσ γεγραπτ. εν τοισ προφηταισ | κ αποστελω | τ. οδον σου : add εμπροσθεν σου 4. κ* και εγενετ. | om ο ante βαπτ. 5. ιεροσολυμιται | παντεσ : pon post εβαπτιζ. | κ* om και ante εβαπτ. | υπ αυτου : pon post ιορδ. ποταμ. 6. ην δε | om ο ante ιωαννησ. | εσθιων 8. εγω : add μεν | εν υδατι | κ* om υμασ post βαπτισει 9. ς^{e} ναζαρεθ | υπο ιωαννου. εισ τ. ιορδα. 10. ευθεωσ | εκ : απο | ωσ : ωσει | καταβαινον : κ add και μενον | επ αυτον 11. φωνη : add εγενετο | εν σοι : εν ω 13. εκει εν τη ερημω | ημερασ τεσσαρακοντ. 14. του θεου : praem τησ βασιλειασ 15. οτι : κ^{a} praem λεγων, item ς και λεγων

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σί- 16-20 Mt 4, 18-22
μωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ
17 θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε
18 ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ
19 εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 καὶ προβὰς
ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
20 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τον πατέρα αὐτῶν
Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.
21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάβ- 21 s Lc 4, 31 s
22 βασιν ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγήν. 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ Mt 7, 28 s
διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
23 Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι 23-28 Lc 4,
24 ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζα- 32-37
ρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδαμέν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.
25 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.
26 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσαν
27 φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες,
ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ
κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει,
28 καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς
πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν 29-34 Lc 4,
30 Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 ἡ δὲ πεν- 38-41 Mt 8,
θερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ 14-16
31 περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός·
32 καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. 32 Ὀψίας δὲ
γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς
33 κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· 33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις
34 ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς
ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ
ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.

---

16. και παραγ. : περιπατων δε | σιμωνοσ : αυτου | βαλλοντας αμφι-
βληστρον εν | ς κ αλιεισ 17. αλιεισ (non κ) 18. ευθεωσ | τα δικτ. αυτων
19. ς κ* et c προβας εκειθεν ολιγον (κ* om ολιγ., κc ολιγ. εκειθ.)
20. ευθεωσ 21. καπερναουμ | ευθεωσ | εδιδασκεν (κ* -αξεν) : post συνα-
γωγ. pon | εισ την (ςc om) συναγωγην : praem εισελθων 23. om ευθυσ
24. λεγων : add σα | οιδα 25. ο ιησουσ : ς κa add λεγων 26. φωνησαν :
κραξαν 27. παντεσ | συζητ. | αυτουσ : προσ αυτουσ | τουτο; τισ η δι-
δαχη η καινη αυτη; οτι κατ εξουσιαν και 28. εξηλθ. δε | κ* om ευθυσ |
πανταχου (κc -αχη) : ς κ* om | γαλιλαιασ : κ* ιουδαιασ 29. ευθεωσ
30. ευθεωσ 31. τ. χειροσ : add αυτησ | ο πυρετοσ : add ευθεωσ 33. και
η πολ. ολη επισ. την 34. ποικ. νοσοισ : κ* (a κακ. εχοντ. v. 32. ad κακ.
εχοντ. v. 34. transiliens) om | κ εξεβαλλεν | κc ηδεισ. αυτον τον χριστον ειναι

35-39 Lc 4, 42-44 Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς 35
ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων 36
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι 37
πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς 38
τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
θον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην 39
τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40-45 Lc 5, 12-16 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ 40
Mt 8, 1-4 γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. 41 καὶ 41
σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει· θέλω,
καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκα- 42
θερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 43
44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν 44
Lev 14, 2 δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προ-
έταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο 45
κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν
δύνασθαι εἰς πόλιν φανερῶς εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις
ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

II.

Paralytico peccata condonantur. Levi; convivium Iesu cum portitoribus. Iesu discipuli non ieiunant, spicas sabbato evellunt.

1-12 Mt 9, 1-8 Lc 5, 17-26 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη 1
ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν 2
μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 καὶ 3
ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσ-
σάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, 4
ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν
κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς 5
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ 6
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; 7
βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ 8

---

35. εννυχον 36. κατεδιωξαν | ο σιμων 37. και ευροντες αυτον λεγουσιν αυτ. 38. κ αγομεν | om αλλαχου | εξεληλυθα 39. ηλθεν : ην | κ* κηρυσσιν | εν ταις συναγωγαις 40. γονυπετων : add αυτον | και λεγων 41. ο δε ιησους σπλαγχν. | ηψατο αυτου | και λεγει : add αυτω 42. και ειποντος αυτου ευθεως | ς κ εκαθαρισθη 43. ευθεως 44. μηδεν : κ om | αλλ | μωσης 45. κ δυνασθ. αυτον | φανερ. εισ πολ. εισελθ. | επ : εν | πανταχοθεν

II, 1. Και παλιν εισηλθεν | καπερναουμ | και ηκουσθη | εισ οικον 2. και ευθεως συνηχθ. 3. προσ αυτ. παραλυτ. φεροντ. 4. προσενεγκαι : προσεγγισαι | ς κραββατον, κ κραβακτον | οπου : εφ ω 5. ιδων δε | κ* τεκνον μου | ς κ αφεωνται | σοι αι αμαρτ. σου 7. λαλει βλασφημιας· τισ

εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς
9 καρδίαις ὑμῶν; [9] τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβατ-
10 τόν σου καὶ ὕπαγε; [10] ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 [11] σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν
12 οἶκόν σου. [12] καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἆρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδαμεν.

13–17 Mt 9, 9–13 Lc 5, 27–32

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
14 ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. [14] καὶ παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ Ἁλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει
15 αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. [15] καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
16 ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ [16] καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν
17 καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; [17] καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

18–22 Mt 9, 14–17 Lc 5, 33–39

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ
19 νηστεύουσιν; [19] καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν.
20 [20] ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ
21 τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. [21] Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα
22 γίνεται. [22] καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς·

8. ευθεως|λεγει : ειπεν 9. αφεωνται | σοι αι αμαρτιαι|εγειραι|ς κραββατον, κ κραβακτον | σου τ. κρα. | υπαγε : περιπατει 10. αφιεν. επι τ. γης αμαρτ. 11. εγειραι | και αρον | ς κραββατον, κ κραβακτ. 12. και ηγερθη ευθεως και αρ. | ς κραββατ., κ κραβακτ. | εμπροσθ. : εναντιον | ουδεπ. ουτως | ς ειδομεν, κ* εφανη εν τω ισραηλ 13. κ* εξηλθον | εισ : παρα | αυτον : κ* αυτους 14. ς λευϊν, κ* λευει 15. κ. εγενετο εν τω κατακ. αυτον | ηκολουθησαν 16. και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντεσ | οτι ησθιεν : αυτον εσθιοντα | οτι : ς τι οτι, κ διατι | εσθ. κ. πινει : κ om κ. πινει, sed add ο διδασκαλοσ υμων 17. αλλα αμαρτωλουσ : add εισ μετανοιαν 18. οι φαρισαιοι : οι των φαρισαιων|μαθηται tert : om|κ οι δε μαθηται σου 19. οσ. χρ. μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ. 20. εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21. και ουδεισ | επιρραπτει | επι ιματιω παλαιω | το (κ om) πληρ. απ αυτου : το πληρ. αυτου

εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

23-28 Lc 6, 1-5 Mt 12, 1-8 Ex 20, 10 1Sam 21, 6 Lev 24, 9

Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ 23
τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλ-
λοντες τοὺς στάχυας. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί 24
ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; 25 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέ- 25
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ 26
ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν,
οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
αὐτῷ οὖσιν; 27 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον 27
ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε κύριός 28
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

Arida manus sabbato sanatur. Undique multitudo confluit. Duodecim apostoli. Adversariorum criminatio in spiritum sanctum peccans. Mater et fratres.

1-6 Mt 12, 9-14 Lc 6, 6-11

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος 1
ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς 2
σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει 3
τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.
4 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακο- 4
ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ περι- 5
βλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 καὶ ἐξελθόντες οἱ 6
Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ'
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 ss Mt 12, 15 Lc 12, 17-19

Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν 7
θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδου- 8
μαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆ-
θος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν 9
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν

---

22. ρησσει ο οιν. ο νεος | απολλυτ. και οι ασκοι : ς κ εκχειται και οι ασκ. απολουνται. Praeterea κ* add αλλα οινον νεον εις ασκους καινους, item ς κ^{a} sed post καινους insuper add βλητεον 23. εγεν. παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ. 24. εν τοις σαββ. 25. και αυτος ελεγεν αυτοις | δαβιδ 26. επι του αβιαθ. | ει μη τοις ιερευσι 27. και ουχ : om και

III, 1. εις την συναγωγ. 2. θεραπευσει 3. τω εξηραμμενην εχοντι τ. χειρα | εγειραι 4. αγαθοποιησαι 5. συλλυπουμ. | χειρα : ς κ add σου | αποκατεσταθη | η χειρ αυτου : add υγιης ως η αλλη 6. ευθεως | εποιουν 7. ανεχωρ. μετα τ. μαθητ. αυτου | εις : ς κ προς | απο της γαλιλ. ηκολουθ. αυτω 8. κ* om και απο τ. ιδουμ. | κ* om και ante περι | και οι περι | ακουσαντες

ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε Mt 12, 15
ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. 11 καὶ Lc 4, 41
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 12 καὶ Mt 12, 16
πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν. 13–19
Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν Lc 6, 12–16
αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα Mt 10, 1–4
ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν 15 καὶ ἔχειν
ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα,
καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν
αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· 18 καὶ Ἀνδρέαν
καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ
Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Κα-
ναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε
μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντες οἱ
παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
22 καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι 22–30 Mt 12, 24–32 Lc 11, 15ss
Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει
τὰ δαιμόνια. 23 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ
ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασι-
λεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ
οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν,
ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ
δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη
αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται
αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 31–35
Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω Mt 12, 46–50
στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. 32 καὶ ἐκά- Lc 8, 19–21

---

11. εθεωρει|προσεπιπτεν|εκραζε|λεγοντα 12. ς κ ποιησωσι 13. και απηλθ. : κ αι δε απ. 14. δωδεκα : κ add ους και αποστολους ωνομασεν 15. εξουσιαν : add θεραπευειν τας νοσους και 16. om και εποιησ. τ. δωδεκ. | τω σιμωνι ονομα 17. βοανεργες 18. ς κ ματθαιον | κανανιτην 19. ισκαριωτην 20. ερχονται 25. ου δυναται σταθηναι η οικ. εκειν. 26. εμερισθη και ου : και μεμερισται, ου|σταθηναι 27. αλλ : om|εισελθων : κ ante εισ | τα σκευη του ισχυρ. εισελθων εισ τ. οικ. αυτου 28. τα αμαρτ. τοις υι. των ανθρωπ. | και αι : om αι | οσας 29. αλλ ενοχ. εστιν αιω. κρισεως 31. ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητ. αυτου|ς εστωτες, κ σταντες | φωνουντες αυτον

θητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ἀποκρι- 33
θεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; 34 καὶ περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει· 34
ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα 35
τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

Parabola de vario agro. Imagines lucernae, mensurae, seminatoris ac messoris, grani sinapis. Sedatur tempestas.

1-9 Mt 13, 1-9 Lc 8, 4-8
Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ 1
συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν
θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παρα- 2
βολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 ἀκούετε. 3
ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ 4
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν
αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν 5
πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 καὶ 6
ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν
ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ 7
ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ 8
ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-
νοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα
καὶ εἰς ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν· ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 9
10-20 Mc 13, 10-23 Lc 8, 9-15
10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν 10
τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν τὸ 11
μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω
Ez 6, 9 ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ 12
ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέ-
ψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν 13
παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;
14 ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν 14 15
ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται
ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. 16 καὶ 16

---

32. περι : ℵ* προσ | οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ. : ειπον δε | κ. αι αδελφαι σου: ς ℵ om 33. και απεκριθη αυτοις λεγων | και οι : η οι 34. κυκλω : post περιβλεψαμ. 35. ς ℵ οσ γαρ αν | αδελφη : add μου

IV, 1. συνηχθη | πλειστ. : πολυσ | εμβαντ. εισ το πλοι. | ησαν : ην 3. του σπειραι 4. τα πετει. του ουρανου 5. αλλο δε επ. | ℵ* επι τα πετρωδη | ευθεωσ 6. και οτε etc : ηλιον δε ανατειλαντοσ 8. και αλλο | ℵ αυξανομενα, ς αυξανοντα | ℵ εφερον | εισ ter : εν ter 9. ελεγεν : add αυτοισ | οσ εχει : ο εχων 10. οτε δε | ηρωτησαν | την παραβολην 11. δεδοται γνωναι το μυστηρ. | τα παντα 12. αφ. αυτοισ : add τα αμαρτηματα 14. ℵ σπειρει 15. ευθεωσ | αιρει: ℵ αρπαζει | εν αυτοισ : εν ταισ καρδιαισ αυτων

οὗτοι ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἵ ὅταν ἀκού-
17 σωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ
οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης
18 θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 καὶ
ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν
19 λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
20 πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
καὶ ἐν ἑκατόν.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν Lc 8, 16 11, 33
μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; Mt 5, 15
22 22 οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο Lc 8, 17 12, 2
23 ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, Mt 10, 26
ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με- Lc 8, 18 6, 38
25 τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 ὃς γὰρ ἔχει, Mt 7, 2 Lc 8, 18
δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 19, 26 Mt 13, 12
26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος 25, 29
27 βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα
καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν
28 αὐτός. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν
29 στάχυν, εἶτεν πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ
ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ
θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν 30–32
31 τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν Lc 13, 18s Mt 13, 31–33
σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν
32 ἐπὶ τῆς γῆς, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον
πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι
ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

16. *ουτ. εισιν ομοιως | ευθεως* 17. *ευθεως* 18. *αλλοι εισιν : ουτοι εισιν | επι : εισ | ουτοι εισιν : ς^c* 1633. om | *ακουοντες* 19. *τ. αιωνος τουτου | περι : κ* παρα | *συμπνιγ.* | *κ* συνπνιγει τον λογον και αι π. τα λοιπ. επιθυμ. εισπορευομεναι* (*κ^a* add *συνπνιγουσιν τον λογον*, prioribus per incuriam, ut puto, non deletis) 20. *εκεινοι : ουτοι | εν* ter : *ἐν* ter 21. *οτι : ς κ* om | *ο λυχν. ερχετ.* | *ινα* etc : *κ* υπο τον μοδιον τεθηναι η υπο | επι : κ υπο | τεθη* sec : *επιτεθη* 22. *εαν μη ινα : ο εαν μη | εισ φανερ. ελθη* 24. *προστ. υμιν* : add *τοισ ακουουσιν* 25. *εχει* pri : *αν εχη* 26. *ωσ εαν ανθρωπ.* 27. *εγειρεται | ς κ βλαστανη* 28. *αυτοματ. γαρ | ειτεν* bis : *ειτα | ς κ πληρη σιτον* 29. *παραδω | ευθεως* 30. *ελεγεν* : *κ^a* add *αυτοισ | πωσ : τινι | η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην* 31. *οσ οταν : κ* om *οσ*, posteaque habet *ο μικροτερον ον | μικροτεροσ | ον παντων* etc : *παντων των σπερματων εστι* 32. *γιν. παντ. τ. λαχαν. μειζων*

Mt 13, 34 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, 33
καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐ- 34
τοῖς, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

35–41 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· διέλ- 35
Lc 8, 22–25 Mt 8, 23–27 θωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν 36
αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ᾽ αὐτοῦ.
37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν 37
εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν αὐτὸς 38
ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν
αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· 39
σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη
μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε 40
πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλή- 41
λους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα
αὐτῷ ὑπακούει;

V.

Daemoniacus nomine Legionis et sues. Iairi filia rediviva et mulier a sanguinis profluvio liberata.

1–20 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν 1
Mt 8, 28–34 Lc 8, 26–39 Γερασηνῶν. 2 καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήν- 2
τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,
3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκ- 3
έτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις 4
καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ
τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ 5
διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν
ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη- 6
σοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας 7
φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ 8
αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ 9
ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ 10

---

34. τοις μαθηταις αυτου 36. και αλλ. δε : ℵ om δε | πλοιαρια | ησαν : ην 37. ℵ* μεγας | ανεμου μεγαλη | τα δε κυματα | ℵ επεβαλεν | ωστε ηδ. γεμ. το πλ. (sic ℵ[a]) : ς ωστε αυτο ηδ. γεμ., ℵ* om 38. και αυτος ην | εν τη : επι τη | διεγειρουσιν 40. ειπεν : ℵ[c] λεγει | ℵ om ουτως | πως ουκ : ℵ ουπω 41. υπακουουσιν αυτω

V, 1. ς γαδαρηνων, ℵ[c] γεργεσηνων 2. εξελθοντι αυτω | ευθεως | απηντησεν 3. εν τ. μνημειοις | και ουτε | ς ℵ αλυσεσιν | om ουκετι | ηδυνατο 4. αυτον ισχυεν | ℵ* om δαμασαι 5. εν τοις ορεσι και εν τοις μνημασιν 6. ιδων δε 7. λεγει : ειπε 8. ℵ και ελεγ. αυτω 9. τι σοι ονομα | λεγ. αυτω : απεκριθη λεγων | λεγεων 10. αυτα : ς αυτους, ℵ αυτον

11 ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη
12 χοίρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες·
13 πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. 13 καὶ
ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 14 καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν
15 καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός. 15 καὶ
ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον
καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λε-
16 γιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες
17 πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 καὶ ἤρξαντο
18 παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 18 καὶ ἐμ-
βαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς
19 ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ·
ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς
20 ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν,
καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

Mt 9, 1 Lc 8, 40
21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ πέραν
πάλιν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασ-
22 σαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, 22-43 Lc 8, 41-56
23 καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ παρα- Mt 9, 18-26
καλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει,
24 ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ
ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συν-
25 έθλιβον αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη,
26 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ
παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ
27 χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ
28 ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν
29 ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ εὐθὺς ἐξη-
ράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται
30 ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ
τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν·
31 τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ

11. προς τα ορη | κ^c βοσκομενων 12. λεγοντες : praem παντες οι δαιμονες 13. και επετρ. αυτ. ευθεως ο ιησους | ησαν δε ως δισχ. 14. οι δε βοσκοντ. τους χοιρους | ανηγγειλαν | ε κ* και εξηλθον 15. κ* ηρχοντο | και ιματισμ. | λεγεωνα 18. εμβαντος | ινα η μετ αυτου 19. ο δε ιησους ουκ αφ. | αναγγειλον | ο κυρ. σοι (κ post πεπ.) πεπ. : σοι ο κυρ. εποιησε 21. παλιν : ante εις το περ. 22. και ιδου ερχεται 23. παρεκαλει | αυτη τας χειρας | οπως σωθη και ζησεται 25. γυνη τις | στη δωδεκ. 27. om τα | κ* οπιθεν 28. εαν αψωμ. κ. των ιματιων (κ του ιματιου) αυτ. : καν των ιματιων αυτου αψωμ. 29. ευθεως 30. ευθεως

αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· τίς μου ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ 32 33
γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ
προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ δὲ 34
εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην,
καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος 35
ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου
ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦς παρ- 36
ακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ,
μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολου- 37
θῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ 38
θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, 39 καὶ 39
εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ
ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ 40
ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν
μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον.
41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, 41
ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ 42
εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα·
καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς 43
πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

Iesus Nazarethi spernitur; instruit et ablegat apostolos. Herodes et Herodias. Iohannis baptistae nex. Cibatio quinque millium. Itio super mare. Aegroti tactu sanati.

1-6 Mt 13, 53-58
Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, 1
καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαβ- 2
βάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες
ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ
δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ
γίνονται; 3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ 3
ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ
εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν
Lc 4, 24 Io 4, 44 αὐτῷ. 4 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης 4

33. και ειδυια | γεγ. επ αυτη 36. ο δε ιησ. ευθεως ακουσας 37. ουδενα αυτω συνακολουθησαι | ει μη πετρον 38. ερχεται | om και post θορυβ. 40. αυτ. δε : ο δε | απαντας | το παιδιον : add ανακειμενον 41. κουμι | εγειραι 42. ευθεως | ετων : ℵ add ωσει | ευθυς sec : om 43. γνω

VI, 1. ερχεται : ηλθεν 2. εν τη συναγ. διδασκ. | οι πολλοι : ς ℵ om οι | ταυτα : ℵ add παντα | η δοθεισα αυτω | ς οτι αι δυναμ. τοι. δια τ. χειρ. αυτ. γινονται, ℵ και αι δυν. αι τοιαυται (ℵc add αι) δια τ. χειρ. αυτ. γινομεναι 3. om τησ ante μαριας | και (ℵ add ο) αδελφ. : αδ. δε | ιωσητος : ℵ ιωσηφ, ς ιωση 4. ελεγε δε αυτ.

ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἐαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ
5 καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν
δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν.
6 6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

7 Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. 7 καὶ προσκαλεῖ- Le 9, 1-6
ται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ Mt 10, 1-15
8 ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, 8 καὶ
9 παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον
10 μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ
ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. 10 καὶ
11 ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν
12 ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ
ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν
13 ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12 καὶ ἐξελ-
θόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλ-
λον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ Le 9, 7-9
ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ Mt 14, 1 s
15 νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι
δὲ ἔλεγον ὅτι Ἠλείας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς
16 εἷς τῶν προφητῶν. 16 ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ
ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην 17-29
καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίπ- Mt 14, 3-12 Le 3, 19 s
18 που τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ
Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ
19 ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν
20 ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν
Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν.
21 21 καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις
αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις
22 καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς
αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ καὶ

---

4. εαυτου : αυτου | κ* om και ε. τ. συγγ. αυτ. | ς κ^a συγγενευσιν | ς κ^a om αυτου post συγγ. 5. ς κ ηδυνατο | ουδεμ. δυναμ. ποιησαι 6. εθαυμαζε 8. αρωσιν | μη πηρ. μη αρτ. 9. αλλ | ς^e ενδυσασθαι 11. οσ αν τοποσ etc : οσοι αν μη δεξωνται | εισ μαρτ. αυτοισ : add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοισ η γομορροισ εν ημερα κρισεωσ η τη πολει εκεινη 12. εκηρυξ. (κ* add αυτοισ) : εκηρυσσον | μετανοησωσι 14. εκ νεκρ. ηγερθη 15. δε prim : om | ς κ ηλιασ | ελεγον sec : κ om | προφητησ : add εστιν | η ωσ εισ 16. ελεγεν : ειπεν οτι | ιωαννην, ουτοσ εστιν· αυτοσ ηγερθη εκ νεκρων, κ* ουτοσ ιωαννησ ηγερθη (κ^a ουτοσ ιωαννησ, αυτοσ ηγερθη) 17. εν τη φυλακη 20. ηπορει : εποιει 21. εποιει 22. κ* ελθουσησ | αυτησ τησ : κ αυτου | ηρεσεν : και αρεσασησ

τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐὰν 23
αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. 24 καὶ ἐξελ- 24
θοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κε-
φαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ 25
σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆς
δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 καὶ 26
περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνα-
κειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺς ἀποστείλας 27
ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
28 καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν 28
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ
τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 καὶ ἀκούσαντες 29
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν
αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

30–33 Lc 9, 10 a Mt 14, 13 Io 6, 1 a

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγ- 30
γειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 καὶ λέγει 31
αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀνα-
παύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολ-
λοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον 32
τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. 33 καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν 33
αὐτοὺς πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ
καὶ προῆλθον αὐτούς.

34–44 Mt 14, 14–21 Lc 9, 11–17 Io 6, 5–13 Mt 9, 36, 8, 1 ss

Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, 34
ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν
αὐτοὺς πολλά. 35 καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γινομένης προσελθόντες 35
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα
πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ 36
ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀπο- 37
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ
δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους 38
ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο

---

22. ο δε βασ. ειπ.: ειπεν ο βασιλ. | ℵ αιτησαι 23. οτι ο εαν: ο τι εαν | αιτησης: praem μοι 24. η δε εξελθουσα | αιτησομαι | του βαπτιστου 25. ℵ* ελθουσα | συθεως | μοι δως εξαυτης 26. ς ℵ συνανακειμενους | αυτην αθετησαι 27. ευθεως | σπεκουλατωρα | ενεγκαι: ενεχθηναι 28. ο δε απελθων 29. ς ℵ ηλθον | αυτον: αυτο | εν τω μνημειω 30. παντα και οσα | και οσα εδιδ. 31. λεγει: ειπεν | ειc: ℵc επ | αναπαυεσθε | ηυκαιρουν 32. εν πλοιω εις ερημ. τοπ. 33. υπαγοντας: add οι οχλοι | αυτους sec: αυτον | κ. προηλθ. αυτους: add και συνηλθον προς αυτον 34. ειδεν: add ο ιησους | επ αυτοις | ℵ* om ως προβ. 35. γενομενης | προσελθ. αυτω | λεγουσιν 36. τι (ℵ βρωματα τι) φαγωσιν: αρτους· τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν 37. διακοσ. δηναρ. | δωμεν 38. και ιδετε | γνοντες: ℵ* ελθοντες

39 ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμ-
40 πόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί,
41 κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε
ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγη-
σεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα
42 παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ
43 ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν κλασμάτων δώ-
44 δεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ
φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ 45-52 Mt 14, 22-33 Jo 6,15-21
πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς
46 ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ
47 ὄρος προσεύξασθαι. 47 καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν
48 μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 καὶ ἰδὼν
αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς
περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς·
49 49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν
50 ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν
καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει
51 αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 καὶ ἀνέβη πρὸς
αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισ-
52 σοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις,
ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ καὶ 53-56 Mt 14, 34-36
54 προσωρμίσθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς
55 ἐπιγνόντες αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ
ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν,
56 ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας
ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθε-
νοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

---

39. ℵ ανακλιθηναι 40. ανεπεσον | κατα bis : ανα 41. ℵ* και κλασας τ. αρτ. εδιδου | τοις μαθητ. αυτου | παραθωσιν 43. κλασματων δωδ. κοφινους πληρεις 44. τ. αρτους : ℵ om | ς ωσει πεντακ., ℵ ως πεντακ. 45. ευθεως | ℵ εις πλοι. | απολυση 48. και ειδεν | ℵ εναντ. ο ανεμ. | και περι 49. περιπατ. επι τ. θαλασσ. | οτι φαντ. εστ. : φαντασμα εἶναι 50. ειδον | ο δε etc : και ευθεως 51. ℵ om εκ περισσ. | εξισταντο : add και εθαυμαζον 52. αλλ ην : ην γαρ | η καρδ. αυτων 53. διαπερ. ηλθον επι την γην γεννησαρετ | ℵ* προσωρμηθησαν 54. ευθεως 55. περιδραμοντες omisso και sq | περιχωρον | επι : ℵ εν | ℵ κραβακτοις, ς κραββατοις | ℵ οπου ηκουσθη | οτι εκει εστιν 56. οπου αν | om εις sec et tert | ℵ η εν ταις | στιθουν | αν : ℵ om | ηπτοντο

VII.

De lotione manuum et vana Pharisaeorum doctrina. Quae hominem polluant. Syrophoenissa. Sanatio surdi tardiloquique.

1-16 Mt 15, 1-11

Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν 1
γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν 2
μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν
τοὺς ἄρτους, — 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν 3
μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτί- 4
σωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρα-
τεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — 5 καὶ ἐπερω- 5
τῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ περιπα-
τοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
6 s Es 29, 13 ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· 6
καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέ-
γραπται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐ-
τῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες 7
διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ 8
θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· 9
καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν
Ex 20, 12 21, 16 τηρήσητε. 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν 10
μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-
τάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ 11
μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, 12 οὐκέτι 12
ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, 13 ἀκυροῦντες 13
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν 14
ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. 15 οὐδέν 15
ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται
κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν
17-23 Mt 15, 12-20 τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. 17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 17
ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν.
18 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι 18

VII, 2. *οτι κοιναις - εσθιουσιν* : *κοιναισ - εσθιοντας* | *τους αρτους* (א *τον αρτον*) : add *εμεμψαντο* 3. *πυκνα* : *πυγμη* 4. *απ αγορας* | *βαπτισωνται* : א *ραντισωντ.* | *χαλκιων* : add *και κλινων* 5. *και* prim : *επειτα* | *οι μαθητ. σου ου περιπατ.* | *κοιναισ* : *ανιπτοις* 6. *ο δε* : add *αποκριθεισ* | *οτι καλωσ* | *προεφητευσεν* | om *οτι* ante *ουτοσ* 8. *αφεντ. γαρ* | *ανθρωπων* : add *βαπτισμουσ ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε* 10. *μωσησ* 12. *και ουκετι* | *τ. πατρι αυτου η τ. μητρ. αυτου* 13. *τοιαυτα* : א post *πολλα* 14. *παλιν* : *παντα* | ς א *ακουετε* | *μου* : א om | *παντεσ* : א om | ς א *συνιετε* 15. *εισ* : א* *επ* | *αυτον κοινωσαι* | *τα εκπορ. απ αυτου* | *εστ. τα* : praem *εκεινα* 16. *ει τισ εχει ωτα ακουειν ακουετω* 17. *εισηλθον* | om *τον* | *περι τησ παραβολησ* 18. א *ουπω νοειτε*

πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται
19 αὐτὸν κοινῶσαι, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν
ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθα-
20 ρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου
21 ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 ἔσωθεν γὰρ ἐκ
τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται,
22 πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος,
ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·
23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον.

24–30 Mt 15, 21–28

24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου. καὶ
εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη
25 λαθεῖν· 25 ἀλλὰ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ
θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸς
26 τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ
γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγα-
27 τρὸς αὐτῆς. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ
τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς
28 κυναρίοις βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε·
καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων
29 τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε,
30 ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. 30 καὶ ἀπελθοῦσα
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην
καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

Mt 15, 29

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος
εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπό-
32 λεως. 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ παρα-
33 καλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενος
αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους εἰς τὰ
34 ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀνα-
βλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ
35 ἐστιν διανοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺς
36 ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ
διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλ-

---

18. κ om εισ τ. ανθρωπ. | κ ου κοινοι τον ανθρωπ. 19. καθαριζον 21. μοιχειαι πορν. φονοι 22 κλοπαι 24. και εκειθ. αναστ. | μεθορια | τυρου : add και σιδωνος | εισ την οικιαν | ηθελεν | ηδυνηθη 25. αλλα etc : ακουσασα γαρ γυνη | κ om αυτης | ελθουσα 26. την δε η γυνη | συροφοινισσα | εκβαλλη 27. κ. ελεγεν : ο δε ιησους ειπεν | καλον εστι | βαλειν τ. κυναρ. 28. και γαρ τα κυν. | κ* αποκατω | εσθιει 29. το δαιμ. εκ τησ θυγατρ. σου 30. κ εαυτης | ευρε το δαιμ. εξεληλυθ. και την θυγατερα βεβλημενην επι τησ κλινησ 31. τυρου και σιδωνοσ ηλθε | εισ : προσ 32. κωφον μογιλαλ. | κ* τασ χειρασ 33. κατ ιδι. απο τ. οχλ. | τουσ δακτ. αυτου 34. κc εφφεθα 35. και ευθεωσ διηνοιχθησαν | ευθυσ : om 36. λεγωσιν : ειπωσιν | αυτοσ αυτοισ

Mt 15, 30a λετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισσῶς 37
ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς
ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

VIII.

Satiantur quattuor millia. Ostentum caeleste recusatur. Fermentum Pharisaeorum. Caecus Bethsaidae. Iudicia de Christo. Calamitatum Christi et sectatorum eius necessitas.

1-9 Mt 15, 32-39 Mc 6, 34-44 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ 1
μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει
αὐτοῖς· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσ- 2
μένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐ- 3
τοὺς νήστις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες
αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθη- 4
ταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων
ἐπ' ἐρημίας; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ 5
εἶπαν· ἑπτά. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· 6
καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.
7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ 7 8
ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ
σπυρίδας. 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 9

Mt 15, 39 Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 10
11-13 Mt 16, 1-4 ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι 11
καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύ- 12
ματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν
εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν 13
ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14-21 Mt 16, 5-12 Lc 12, 1 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ 14
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· 15
ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης
Ἡρῴδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ 16
ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους 17
οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν

---

36. αυτοι : om 37. και τους αλαλ.

VIII, 1. παλιν πολλ. : παμπολλου | προσκαλ. ο ιησους τ. μαθητ. αυτου 2. ημερας τρεις 3. νηστεις | κ. τινες : τιν. γαρ | απο : om | $\mathfrak{s}^{c}$ ηκουσιν 4. αυτω : κ om | οτι ποθεν : $\mathfrak{s}$ ποθεν, κ και ειπαν ποθεν 5. επηρωτα | κ αρτ. εχετε | ειπον 6. παρηγγειλε | παραθωσι 7. ειχον | αυτα : om | παρεθηκεν : ειπε παραθειναι και αυτα (κ^{a} παρατιθεναι και ταυτα) 8. και εφαγ. (κ add παντες) : εφαγ. δε | κ τα περισσ. | κ σφυριδας 9. ησαν δε : add οι φαγοντες | ωσ : κ om 10. ευθεως | ηλθεν : κ^{*} add ο ιησους 11. συζητειν | σημειον : κ add ιδειν 12. σημει. επιζητει 13. εμβας παλιν εις το πλοιον 16. πρ. αλληλους : add λεγοντες 17. κ. γνους : $\mathfrak{s}$ κ^{*} add ο ιησους | ετι πεπωρωμ.

18 καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες
19 οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα
εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, καὶ πόσους κοφίνους κλασμάτων πλή-
20 ρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. 20 ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ εἰς
τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων
21 ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὔπω συνίετε;
22 Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν,
23 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμενος
τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ
πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα
24 αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀν-
25 θρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. 25 εἶτα πάλιν
ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν
26 καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶς ἅπαντα. 26 καὶ ἀπ-
έστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.
27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας 27-30 Mt 16, 13-20 Lc 9, 18-21
Καισαρίας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;
28 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ
29 ἄλλοι Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς
ἐπηρώτα αὐτούς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ
30 Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. 30 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς
31 ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς 31-33 Mt 16, 21-23 Lc 9, 22
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆ-
ναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων
32 καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. 32 καὶ
παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν
33 ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ,
ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 34-38 Mt 16, 24-27 Lc 9, 23-26
εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω
ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.

18. βλεπετε; — ακουετε, (sed Wtst -ετε;) και — μνημον.; οτε | ℵ* om και ante ωτα 19. om και ante ποσους | κοφιν. πληρεις κλασμ. 20. οτε και : οτε δε | τους επτα : ℵ add αρτους | κ. λεγουσιν : οι δε ειπον 21. ουπω : πως ου 22. ς ℵ* ερχεται 23. εξηγαγεν 24. ελεγεν : ℵ* ειπεν | οτι ως etc : ς^c ως δενδρα περιπατουντας 25. κ. διεβλεψ. : και εποιησεν αυτον αναβλεψαι | αποκατεσταθη | και ενεβλεψεν, ℵ* κ. εβλεψεν | ς ℵ^c τηλαυγως | απαντας 26. αυτον: ℵ post οικον | τον οικον | μηδε εις την κωμην εισελθης μηδε ειπης τινι εν τη κωμη 27. καισαρειας 28. ειπαν: απεκριθησαν | om αυτω λεγοντες οτι | ηλιαν | οτι εις: ενα 29. επηρ. αυτους : λεγει αυτοις | αποκριθ. δε | ο χριστος : ℵ add ο υιος του θεου 31. υπο : απο | om των ante αρχιερ. et ante γραμματ. 32. αυτον : ς ℵ ante ο πετρ. 33. τω πετρω | και λεγει : λεγων 34. οστις : ℵ ει τις | ακολουθειν : ς ℵ ελθειν | ℵ τ. σταυρ. εαυτου

Mt 16, 25 Lc 17, 33 35 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν 35
• 10, 29 ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει
αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον 36
καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλ- 37
Mt 10, 33 Lc 12, 9 λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς 38
ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ
Mt 16, 28 Lc 9, 27 δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. (IX.) 1 καὶ 1
ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες ὧδε τῶν ἑστηκότων
οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

Transfiguratio; Elias. Christus sanat daemoniacum non sanatum ab apostolis. Messiae moriendum esse. Discipulorum ambitio et infans. Offensionum pericula; salitura ignis.

2–8 Mt 17, 1–8 Lc 9, 28–36 2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον 2
καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,
3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺς 3
ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. 4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς 4
Ἠλείας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 καὶ 5
ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς
ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν
καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ἤδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγέ- 6
2 Pe 1, 17 νοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο 7
φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε
αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ 8
9–13 Mt 17, 9–12 Lc 9, 36a τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ 9
τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ
μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 καὶ τὸν 10
λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν
Mal 4, 4 (3, 23) ἀναστῆναι. 11 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ Φαρι- 11
σαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ 12
ἔφη αὐτοῖς· Ἠλείας ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. καὶ

---

35. ος γαρ αν | απολεση | ουτος σωσ. αυτ. 36. ωφελησει | κ* ανθρωπος | εαν κερδηση, item και ζημιωθη 37. η τι δωσει ανθρωπ. 38. γαρ αν

IX, 1. ς κ τιν. των ωδε εστηκοτ. (κ εστωτων) 2. μεθ ημερ. | κ υψηλ. λιαν 3. εγενοντο | λιαν : add ως χιων | ουτως : om 4. ς κ ηλιασ | ς μωσει, κ μωυση | ς συλλαλουντ., κ λαλουντεσ 5. ραββι | σκηνας τρεισ | μωσει 6. αποκριθη (κ απεκριθη) : λαλησῃ | ησαν γαρ εκφοβοι 7. ηλθε φωνη | νεφελησ : add λεγουσα | αυτου ακουετε 8. αλλα : κ ει μη 9. καταβαινοντ. δε | διηγησωντ. α ειδον | ει μη (sic κᵃ) : κ* om 10. συζητ. 11. om οι φαρισ. και | ς κ ηλιαν 12. εφη : αποκριθεισ ειπεν | ς κ ηλιασ. Praeterea ς κ add μεν | κᶜ πρωτοσ | κ* αποκαταστανει, ς αποκαθιστα

πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ
13 ἐξουθενωθῇ. 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλείας ἐλήλυθεν, καὶ
ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ Mt 17, 14–21
15 αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας πρὸς αὐτούς. 15 καὶ εὐθὺς Lc 9, 37–42
πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες
16 ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συνζητεῖτε πρὸς
17 αὐτούς; 17 καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε,
18 ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, 18 καὶ ὅπου
ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας
καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν,
19 καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὦ γενεὰ
ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
20 φέρετε αὐτὸν πρός με. 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ
ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
21 ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα
αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν·
22 ἐκ παιδιόθεν· 22 καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς
ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-
23 χνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τὸ εἰ δύνῃ; πάντα
24 δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου
25 ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ
λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι,
26 ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. 26 καὶ κράξας
καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε
27 τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας
28 τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 καὶ εἰσελθόντος
αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν·
29 ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.
30 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ Mt 17, 22 s
31 οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Lc 9, 43–45

---

12. ανθρωπου, ινα - εξουδενωθη 13. οτι : ℵ* om | ηθελησαν 14. ελθων et ειδεν | συζητ. | προσ αυτους (ℵ* εαυτ.) : αυτοις 15. ευθεως | ιδων et εξεθαμβηθη 16. αυτους : τους γραμματεις | ℵ* προσ εαυτους 17. και αποκριθεις εις εκ τ. οχλ. ειπεν 18. οπου αν | ρησσει αυτον | τους οδοντ. αυτου | ειπον 19. αυτοις : αυτω | ℵ προσ εμε 20. ευθεως idque ante το πνευμ. | εσπαραξεν 21. ως : ℵc εξ ου | om εκ 22. αυτον : post πολλακις | αλλ | δυνασαι 23. ει δυνασαι πιστευσαι 24. ευθυς : ℵ* και, ς και ευθεως | μετα δακρυων ελεγε· πιστευω κυριε 25. ο οχλ. : om ο | το πνευμα το αλαλ. και κωφον | εγω : ℵ* om | σοι επιτασσω 26. κραξαν et σπαραξαν | ς ℵ* σπαραξ. αυτον | om τους 27. της χειρ. αυτου : αυτον της χειρ. 28. και εισελθοντα αυτον | επηρωτ. αυτ. κατ ιδιαν 29. εν προσευχη : add και νηστεια 30. και εκειθεν | γνω

καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκταν-
θεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ 32
ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33-37 Mt 18, 1-5 Lc 9, 46-48
Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος 33
ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων· 34
πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ 35
10, 43 καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει
πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ 36
λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος
Mt 10, 40 Jo 13, 20 αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 37 ὃς ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέξηται ἐπὶ 37
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ
38-40 Lc 9, 49 δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· 38
διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια,
ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει
ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν 39
ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακο-
λογῆσαί με· 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. 40
Mt 10, 42 41 ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι 41
Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
42-47 Mt 18, 6-9 Lc 17, 2 αὐτοῦ. 42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν 42
πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς
Mt 5, 30 περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 καὶ 43
ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε
κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν
εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. 45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου 45
σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν
ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν.
Mt 5, 29 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν 47
σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ
Is 66, 24 δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ 48
[Lv 2, 13] αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 πᾶς γὰρ πυρὶ 49

---

31. μετ. τρ. ημ. : τη τριτη ημερα 33. ηλθεν | καπερναουμ | προσ εαυτουσ διελογιζεσθε 34. κ τισ μειζ. εστιν 37. οσ εαν εν των τοιουτ. παιδι. | και οσ αν (κ om αν) : κ. οσ εαν | κ δεχεται, ς δεξηται 38. εφη : απεκριθη δε | ο ιω. : add λεγων | εν τω : ς (non ς^{c}) om εν | οσ ουκ ακολ. ημιν : κ om | εκωλυσαμεν | ηκολουθει : ακολ. 40. ς (non ς^{c}) υμων υπ. υμων 41. αν : κ εαν | εν τω ονοματ. | μου : κ^{c} om | χριστου : κ* εμον (sic) | οτι sec : om 42. om τουτων | πιστευοντ. εισ εμε | λιθοσ μυλικοσ 43. σκανδαλιζη | καλ. σοι εστι | εισ τ. ζω. εισελθ. | απελθ. : κ* εισελθ. | κ^{c} om εισ το πυρ το ασβεστ. 44. οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 45. κ σκανδαλιζει | καλ. εστ. σοι | εισελθειν : κ post ζωην | χωλον : κ κυλλον η χωλ. | βληθηναι : κ post εισ τ. γεενν. | εισ τ. γεενναν : add εισ το πυρ το ασβεστον 46. οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 47. καλον σοι εστι | ε. τ. γεενναν : add του πυροσ 49. κ εν πυρι

50 ἀλισθήσεται. 50 καλὸν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται, Mt 5, 13 Lc 14, 34
ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν
ἀλλήλοις.

X.

Responsio de repudio. Infantes admissi. Iuvenis dives divitiarumque pericula. Discipulorum praemia. Messiae mors. Ambitio filiorum Zebedaei. Bartimaeus caecus.

1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ 1-12 Mt 19, 1-9
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν,
2 καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. 2 καὶ προσελθόντες οἱ
Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι,
3 πειράζοντες αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν
4 ἐνετείλατο Μωϋσῆς; 4 οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον Deu 24, 1 Mt 5, 31
5 ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
6 7 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· 7 ἕνε- 6 ss Gen 1, 27 2, 24
8 κεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
9 τέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι
10 εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος
11 μὴ χωριζέτω. 10 καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου
12 ἐπηρώτων αὐτόν. 11 καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα Mt 5, 32 Lc 16, 18
αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν αὐτὴ
ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.
13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μα- 13-16 Mt 19, 13-15
14 θηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγα- Lc 18, 15-17
νάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με,
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
15 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς
16 παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ
κατευλόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.
17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἷς καὶ 17-27 Mt 19, 16-26
γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω Lc 18, 18-27
18 ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί
19 με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. 19 τὰς

---

49. αλισθησεται : add και πασα θυσια αλι αλισθησεται 50. το αλας ter

X, 1. κακειθεν | και περαν : δια του περ. | συμπορ. 2. επηρωτησαν 3 et 4. μωσης 4. ειπον | μωσης επετρεψε 5. και αποκριθεις ο ιησους 6. επ. αυτους ο θεος 7. μητερ. αυτου : om αυτου Praeterea add και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου 8. ℵ σαρξ μια 10. εις etc : εν τη οικια | οι μαθητ. αυτου | περι τουτου (ℵ τουτων) : περι του αυτου | επηρωτησαν 11. ος εαν 12. και εαν γυνη απολυση τον ανδρα αυτης και γαμηθη αλλω 13. αυτων αψηται | ℵ επετιμησαν | τ. προσφερουσιν : ℵ αυτοις 14. ς ℵ και μη 15. ος εαν 16. κ. εναγκ. αυτ. τιθεις τας χειρ. επ αυτα ηυλογει αυτα

Ex 20, 12-16 ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ
ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
τὴν μητέρα σου. 20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα 20
ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ 21
ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἓν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις
πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν 22
λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περιβλεψάμενος 23
ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρή-
ματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ 24
μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν
ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ 25
τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες 26
πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ 27
Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.

28-31 Mt 19, 27-30 Lc 18, 28-30 Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα 28
καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς 29
ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ
πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,
30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας 30
καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς
μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. 31

32-34 Mt 20, 17-19 Lc 18, 31-33 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν 32
προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες
ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς
λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς 33
Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρ-
χιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ
καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ 34

---

19. ℵ* om μη μοιχ., ℵᵃ post μη φον. pon | σου sec : om 20. εφη : αποκριθεις ειπεν 21. εν σοι υστερ. | ακολ. μοι : add αρας τον σταυρον 23. ℵ* ελεγεν 24. δυσκ. εστιν : add τους πεποιθοτας επι τοις χρημασιν 25. ℵ om της pri et sec | τρυμ. : ℵ* τρηματος | διελθ. : ℵ εισελθ. 26. προς εαυτους : ℵ πρ. αυτον 27. εμβλεψ. δε | λεγει : ℵ ειπεν | αλλ ου πα. τω θεω | δυνατα εστι 28. Και ηρξατο ο πετρ. λεγ. αυτω | ς ℵ ηκολουθησαμεν | σοι : ℵ add τι αρα εσται ημιν 29. εφη (ℵ add αυτω) ο ιησ. : αποκριθεις δε ο ιησ. ειπεν | ς ℵ η πατ. η μητερ. | η τεκνα : praem η γυναικα | ℵ* om ενεκ. εμου και | ενεκεν sec : om 30. απολαβη | ℵ* om οικιας usque μετ. διωγμων (ℵᵃ supplet usque τεκνα, rell ℵᶜ add) | ℵᵃ και μητερα, ℵᶜ και πατερα και μητερα 31. ℵ om οι 32. οι δε ακ. εφ. : και ακολουθουντ. εφοβουντο 33. ℵ* om και τοις γραμμ.

καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν,
καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
35–40 Mt 20, 20–23
35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ
Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτή-
36 σωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με
37 ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ
δεξιῶν καὶ εἷς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε
πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι
39 βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
40 βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ
εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.
41–45 Mt 20, 24–28 Lc 22, 25–27
41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου
42 καὶ Ἰωάννου. 42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύου-
43 σιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 43 οὐχ
οὕτως δὲ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν
44 ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι
45 πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
46–52 Mt 20, 29–34 Lc 18, 35–43
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ
Ἰερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου
47 Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. 47 καὶ
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ
48 λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ
πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ,
49 ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ
φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
50 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν
51 Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις
52 ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. 52 ὁ

34. και εμπτυσ. (א*-ουσιν) αυτω : post και μαστιγ. αυτ. pon | κ. αποκτεν. αυτον | τη τριτη ημερα 35. א* παραπορευοντ. | om αυτω post λεγουτ. | אc αιτησομεν | σε : om 36. με ποιησω : ποιησαι με 37. ειπον | εκ δεξι. σου | αριστ. : ς א ευωνυμων 38. η το : και το 39. ειπον | το μεν ποτηρ. 40. η εξ : και εξ | ευωνυμων : add μου | ητοιμασται : א* add υπο του πατρος μου 41. א και περι 42. και πρ. α. ο (א* om) ιησ. : ο δε ιησ. προσκ. αυτους | οι μεγ. αυτ. : א οι βασιλεις 43. εστιν : εσται | ος εαν θελ. γενεσθ. μεγ. εν υμιν | εσται : א εστω | διακον. υμων 44. υμ. γεν. πρ. : א εν υμιν ειναι πρωτ. 46. ς א εισ ιεριχω | απο ιεριχω | om ο ante υιος | ο τυφλος | προσαιτης (א και πρ.) : προσαιτων post οδον 47. ς א ναζωραιος | ο υιος δαβιδ 48. δαβιδ 49. ειπεν αυτον φωνηθηναι | εγειραι 50. αναπηδ. : αναστας 51. κ. αποκρ. λεγει αυτω ο ιησ. | τι θελ. ποιησω σοι | ραββουνι

δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

Solemnis ingressio. Imprecatio ficus. Purgatio templi. De fide, precibus et placabilitate. De baptismo Iohannis.

1-10 Mt 21, 1-11 Lc 19, 29-38 Io 12, 12-15

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν πρὸς 1
τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ² καὶ 2
λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ
εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ'
ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
³ καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ κύριος αὐτοῦ 3
χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. ⁴ καὶ ἀπῆλθον 4
καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμ-
φόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. ⁵ καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον 5
αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; ⁶ οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς 6
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. ⁷ καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον 7
πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. ⁸ καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν 8
εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. ⁹ καὶ 9
οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· ¹⁰ εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη 10
βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

(Mt 21, 17) Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψά- 11
μενος πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα.

12-14 Mt 21, 18ss

Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπεί- 12
νασεν. ¹³ καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν 13
εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ
φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. ¹⁴ καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν 14
αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ
ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15-18 Mt 21, 12-16 Lc 19, 45-48 Io 2, 14-17

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν 15

---

52. κ^c και ο ιησους | ευθεως | αυτω : τω ιησου

XI, 1. εισ ιερουσαλημ | ς κ εισ βηθφαγη και (κ add εισ) βηθανιαν 2. κ* om την κατεν. υμων | ευθεως | ουδεισ ανθρωπων (omisso ουπω) | κ εκαθισεν | λυσαντεσ αυτον αγαγετε 3. ς κ ειπατε οτι | ευθεως | αποστελει | παλιν : om 4. απηλθον δε 6. ειπον | ειπεν : ανετειλατο 7. φερουσιν : κ* αγουσιν, ς ηγαγον | επεβαλον | τα ιματια αυτων : κ* αυτων τα ιματ. eaque ante αυτω | κ εκαθισαν | επ αυτω 8. πολλοι δε | στοιβαδασ | κοψ. εκ τ. αγρ. : εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εισ την οδον 9. εκραζον : add λεγοντεσ | ωσαννα 10. βασιλεια : add εν ονοματι κυριου | δαβιδ 11. εισ ιεροσολ. : add ο ιησουσ | και εισ το ιερ. | οψιασ 12. κ* om επεινασεν 13. συκην : κ add μιαν | om απο | ευρησει τι | ου γαρ ην καιροσ συκων 14. αποκριθεισ : add ο ιησουσ | εκ σου εισ τον αιωνα | ς^c ουδεισ 15. και εισελθων : add ο ιησουσ

ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ
ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
16 πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, [16] καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα
17 τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, [17] καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται Es 56, 7 Ier 7, 11
πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.
18 [18] καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς
αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξε-
πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
19 Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. (Mt 21, 17)
20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωὶ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ Mt 21, 20-24
21 ῥιζῶν. [21] καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε ἡ 20-22
22 συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. [22] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει
23 αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. [23] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ (Lc 17, 6)
τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ
διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται,
24 ἔσται αὐτῷ. [24] διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε
25 καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. [25] καὶ ὅταν Mt 6, 14
στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περι- 27-33 Mt 21, 23-27 Lc 20, 1-8
πατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
28 ματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, [28] καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα
29 ποιῇς; [29] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον,
καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 [30] τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀπο-
31 κρίθητέ μοι. [31] καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· ἐὰν
εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
32 [32] ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες
33 γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. [33] καὶ ἀποκρι-
θέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

15. om τους ante αγοραζοντ. | κ* om κατεστρεψ., κc supplet post περιστ. 17. και ελεγεν : λεγων | ς κ επoιησατε 18. οι γραμματ. και οι αρχιερ. | απολεσουσιν | πασ γαρ : οτι πασ | εξεπλησσετο 19. οταν : οτε 20. κ* παρεπορευετο posteaque και ιδον | πρωι παραπορ. 21. ραββι 22. om ο ante ιησ. | κ ει εχετε 23. αμην γαρ | οτι : κ om | πιστευση | ο λαλει : α λεγει | εστ. αυτω : add ο εαν ειπη 24. οσα αν προσευχομενοι αιτ. πιστ. οτι λαμβανετε 25. ς στηκητε, κ στητε 26. ει δε υμεις ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφησει τα παραπτωματα υμων 28. λεγουσιν | η τισ : και τισ | κ εδωκ. την εξουσ. ταυτ. 29. ο δε ιησ. : add αποκριθεισ | ς κ υμασ καγω 30. om το ante ιωαν. | κ ποθεν ην; εξ ουρ. η εξ 31. ς ελογιζοντο, κ* προσελογιζοντ. 32. αλλ εαν ειπ. | λαον : κ οχλον | κ* παντεσ | οτι οντωσ προφ. ην, κ* om οντωσ 33. λεγουσι τω ιησου | και ο ιησ. αποκριθεισ

XII.

Parabola de vinitoribus filii occisoribus; lapis repudiatus. Agitur de censu, resurrectione, principali praecepto, Davidis filio, legis peritorum ambitione et avaritia. Munusculum viduae.

1-12 Mt 21, 33-46 Le 20, 9-19

Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρω- 1
ποσ ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ
ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.
2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ 2
τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνοσ· 3 καὶ λα- 3
βόντεσ αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. 4 καὶ πάλιν ἀπέ- 4
στειλεν πρὸσ αὐτοὺσ ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ
ἠτίμασαν. 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολ- 5
λοὺσ ἄλλουσ, οὓσ μὲν δέροντεσ, οὓσ δὲ ἀποκτέννοντεσ. 6 ἔτι ἕνα 6
εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸσ αὐτοὺσ λέγων
ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸσ 7
ἑαυτοὺσ εἶπαν ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν
αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντεσ ἀπέκτειναν 8
αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ. 9 τί ποιήσει ὁ 9
κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωργούσ,
10 s Ps 118, 22 s καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέ- 10
γνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη
εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν 11
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν; 12 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, 12
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ τὴν
παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἀπῆλθον.

13-17 Mt 22, 16-22 Le 20, 20-26

Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸσ αὐτόν τινασ τῶν Φαρισαίων καὶ 13
τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 καὶ ἐλθόντεσ 14
λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ καὶ οὐ μέλει σοι
περὶ οὐδενόσ· οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ'
ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι
δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρι- 15
σιν εἶπεν αὐτοῖσ· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.
16 οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ 16
ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαροσ. 17 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν 17
αὐτοῖσ· τὰ Καίσαροσ ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

XII, 1. λαλειν : λεγειν | αμπ. εφυτ. ανθρωπ. | εξεδοτο 2. ℵ* λαβοι | απο του καρπου 3. οι δε λαβοντ. 4. ℵ* om δουλον | λιθοβολησαντεσ εκεφαλαιωσαν και απεστειλαν ητιμωμενον 5. και παλιν αλλον | τουσ μεν et τουσ δε | αποκτεινοντεσ 6. ετι ουν ενα υιον εχων αγαπητ. αυτου· απεστ. και αυτον πρ. αυτ. εσχατον 7. ειπον προσ εαυτ. 8. αυτ. απεκτ. | om αυτον post εξεβαλ. 9. ς ℵ τι ουν ποιησει 14. οι δε ελθοντ. | ℵ δουν. κηνσ. καισαρι 15. ιδων : ειδωσ 16. ειπον 17. και αποκριθεισ ο ιησουσ | αποδοτ. τα καισ. καισαρι | εθαυμασαν

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν 18-27 Mt 22, 23-33
19 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· 19 διδάσκαλε, Lc 20, 27-38
Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ κατα- Deut 25, 5
λίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
20 γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 ἑπτὰ
ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ
21 ἀφῆκεν σπέρμα. 21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν
22 μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· 22 καὶ οἱ ἑπτὰ
οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
23 23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ
24 γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ
τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
25 θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
26 γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ Ex 3, 6
τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως
ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ
27 καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν
ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.
28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συνζη- 28-34 Mt 22, 35-40 (Lc 20, 39)
τούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν·
29 ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι 29 s Deut 6, 4 s
πρώτη ἐστίν· Ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν,
30 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου Lc 10, 27
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ
31 ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον Lev 19, 18
32 σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες
33 ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν
αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ
ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισ-
34 σότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. 34 καὶ
ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ Mt 22, 46 Lc 20, 40

---

18. επηρωτησαν 19. μωσης | ℵ καταλειψη | τεκνα (sic etiam ℵ*) μη αφη 20. 5° επτα ουν αδελφ. ησαν | πρωτος (ℵa) : ℵ* εις 21. μη κατ. σπ. : και ουδε αυτος αφηκε σπερμα 22. και ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφηκαν σπερμ. | εσχατη παντων απεθανε και η γυνη 23. εν τη ουν αναστ. | ℵ om οταν αναστωσιν 24. και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις 25. γαμισκονται | οι εν τοις 26. μωσεως | της βατου | πως : ως | ℵ* ισακ 27. αλλα θεος ζωντ. | υμεις ουν πολυ πλαν. 28. συζητουντ. | ιδων : ειδως | αυτοις απεκριθ. | πρωτη πασων εντολη 29. ο δε ιησ. απεκριθη αυτω οτι πρωτη πασων των εντολων· ακουε 30. ισχυος σου : add αὕτη πρωτη εντολη 31. και δευτερα ομοια αὕτη | ℵ μειζων δε 32. ειπας | εις εστι θεος 33. καρδιας : ℵ add σου | συνεσεως : add και εξ ολης της ψυχης | ℵ* om της ante ισχυος | τ. πλησιον : ℵ* add σου | ℵ ως σεαυτον | περισσοτ. : πλειον 34. ℵ om αυτου

μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶσ οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

25–37 Mt 22, 41–45 Lc 20, 41–44 Ps 110, 1 Act 2, 34

Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶσ 35 λέγουσιν οἱ γραμματεῖσ ὅτι ὁ Χριστὸσ υἱὸσ Δαυεὶδ ἐστιν; 36 αὐτὸσ 36 Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸσ Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ 37 πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱόσ; καὶ ὁ πολὺσ ὄχλοσ ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέωσ.

38–40 Lc 20, 46a Mt 23, 6 a Le 11, 43

Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμμα- 38 τέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖσ περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ 39 καὶ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ πρωτο- 39
[Mt 23, 14] κλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ· 40 οἱ κατεσθίοντεσ τὰσ οἰκίασ τῶν χηρῶν 40 καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

41–44 Lc 21, 1–4

Καὶ καθίσασ κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶσ ὁ 41 ὄχλοσ βάλλει χαλκὸν εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ 42 δύο, ὅ ἐστιν κοδράντησ. 43 καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ 43 αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον· 44 πάντεσ γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ 44 τῆσ ὑστερήσεωσ αὐτῆσ πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆσ.

XIII.

Interitus templi et civitatis. Pseudochristi; pericula et promissiones. Adventus iudicis.

1–9 Mt 24, 1–8 Lc 21, 5–12

Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷσ τῶν 1 μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· βλέπεισ ταύτασ τὰσ με- 2 γάλασ οἰκοδομάσ; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ μὴ καταλυθῇ. 3 καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν κατέναντι 3 τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτροσ καὶ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἀνδρέασ· 4 εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί 4 τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 ὁ δὲ Ἰησοῦσ 5 ἤρξατο λέγειν αὐτοῖσ· βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. 6 πολλοὶ 6 ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολ-

---

34. ει : ℵ* om, ℵc post βασιλ. pon | ℵ* επερωτ. αυτ. 35. εστι δαβιδ 36. αυτοσ γαρ δαβιδ 37. αυτοσ ουν δαβιδ | ποθεν : ℵ* πωσ | ς ℵ νιοσ αυτου εστι | ℵ om ο ante πολυσ 38. και ελεγεν αυτοισ εν τη διδαχ. αυτου 40. ληψονται 41. καθισασ : add ο ιησουσ | ℵ* θεωρει | ℵ* εξεβαλλον 42. ℵ μια γυνη χηρα 43. ειπεν : λεγει | ℵ πλειον | ℵ* εβαλλεν | των βαλοντων

XIII, 2. και ο ιησουσ αποκριθεισ ειπεν αυτοισ | αφεθη : ℵ add ωδε | επι λιθω | ℵ* οσ ου καταλυθησεται 3. επηρωτων | om ο ante πετρ. 4. ειπε | μελλει παντα ταυτ. συντελ. 5. ο δε ιησ. αποκριθεισ αυτ. ηρξατ. λεγ. 6. πολλοι γαρ

7 λοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς
8 πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. 8 ἐγερ-
θήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται
9 σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί. 9 ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. Βλέ- 9–13 Lc 21, 12–19
πετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς Mt 10, 17–22
συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε Mt 24, 9
10 ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 10 καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη
11 πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς
παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ Lc 12, 11s
ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λα-
12 λοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς
ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
13 ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι Mt 24, 9. 13.
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
14 σωθήσεται. 14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστη- 14–23 Mt 24, 15–25
κότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ Lc 21, 20–24
15 φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω Dan 9, 27 Lc 17, 31
16 μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰς τὸν
ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 17 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν
18 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶ-
19 νος. 19 ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ γέγονεν
τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ θεός, ἕως τοῦ νῦν καὶ
20 οὐ μὴ γένηται. 20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ
ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο
21 ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. 21 καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε Lc 17, 23
22 ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 ἐγερθήσονται δὲ ψευδό-
χριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα
23 πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. 23 ὑμεῖς δὲ
24 βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. 24 Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις 24–27 Mt 24, 29–31
μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ Lc 21, 25–28
25 δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.
26 26 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις
27 μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς

---

7. κ* ορατε μη θρο. | δει γαρ 8. επι εθν. | και εσονται σεισμ. κα. το. και εσονται. λιμοι και ταραχαι 9. αρχαι | ς κ παραδ. γαρ υμας | ς^e συναγωγας· 10. δει πρωτον 11. οταν δε αγαγωσιν | λαλησητε : add μηδε μελετατε 12. παραδωσει δε 14. ερημωσεως : add το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου | ς εστος, ς^e εστως 15. καταβατω : add εις την οικιαν | εισελθετω 16. αγρον : add ων | κ om εις τα 18. ινα μη γενηται η φυγη υμων χειμ. 19. ην : ης 20. κυριος εκολοβωσε 21. ιδου ωδε ο χρ. η ιδου εκ. | μη πιστευσητε 22. εγερθησ. γαρ | ποιησουσιν : ς κ δωσουσι | και τους εκλεκτους 23. ς κ ιδου προειρηκα 24. αλλ 25. οι αστ. του ουρανου εσονται εκπιπτοντες

ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων
28-31 Mt 24, 32-35 Lc 21, 29-33 ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε 28
τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται καὶ
ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· 29 οὕτως 29
καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν
ἐπὶ θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη 30
μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. 31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ- 31
Mt 24, 36 σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 Περὶ δὲ τῆς 32
ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐ-
Mt 25, 13 ρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ 33
(Mt 25, 14 ss Lc 19, 12 ss) οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. 34 ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος 34
ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
Mt 24, 42 (Lc 21, 34 ss) 35 γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας 35
ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· 36 μὴ 36
ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, 37
πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

Insidiae. Unctio. Pactio Iudae. Coena ultima. Praedictiones. Anxietas in horto. Captio. Damnatio. Abnegatio Petri.

1-2 Mt 26, 3-5 Io 11, 47 ss 7 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐζήτουν 1
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες
ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος 2
τοῦ λαοῦ.

3-9 Mt 26, 6-13 Io 12, 1-8 Lc 7, 36 ss Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λε- 3
προῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου
νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέ-
χεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς 4
ἑαυτούς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο 5
γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ
δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς 6
εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον
ἠργάσατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυ- 7
τῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
8 ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐντα- 8

---

27. τους αγγ. : ς ℵ add αυτου | τους εκλ. : ς ℵ add αυτου 28. ℵ οταν ηδη ο κλαδ. αυτης | ς (non ς^{c}) εκφυῃ 29. οτ. ταυτ. ιδητ. γινομενα 30. ℵ μεχρι sine ου | παντ. ταυτ. 31. ου μη παρελθωσιν 32. ς ℵ εκεινης και της | ουδε οι αγγ. οι εν 33. αγρυπν. : ς ℵ add και προσευχεσθε 34. και εκαστω 35. om η prim | μεσονυκτιου 37. α δε

XIV, 2. γαρ : δε | θορυβ. εσται 3. και συντριψασα | το αλαβαστρ. | αυτου κατα της κεφαλ. 4. πρ. εαυτους : add και λεγοντες 5. ς om το μυρον, ℵ om τουτο | τριακ. δηναρ. | ενεβριμωντο 6. καλον : ℵ add γαρ | εργασατο εισ εμε 7. δυνασθε : add αυτους 8 εισχεν | εποιησεν : praem αὐτη | ℵ το σωμα μου

9 φιασμόν. [9] ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον
εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνη-
μόσυνον αὐτῆς. 10 s
10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς Mt 26, 14-16
11 τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. [11] οἱ δὲ ἀκούσαντες Lc 22, 3-6
ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει
πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.
12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, 12-16
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμά- Lc 22, 7-13
13 σωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; [13] καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν Mt 26, 17-19
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει
ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,
14 [14] καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος
λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν
15 μαθητῶν μου φάγω; [15] καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα
16 ἐστρωμένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. [16] καὶ ἐξῆλθον οἱ
μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς,
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
17 18 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. [18] καὶ 17-21
ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀμὴν λέγω Mt 26, 20-25
19 ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. [19] ἤρ- Lc 22, 14 21-23
20 ξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· μήτι ἐγώ; [20] ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ
21 τρύβλιον. [21] ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ-
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄν-
22 θρωπος ἐκεῖνος. [22] Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας 22-25
ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ Mt 26, 26-29
23 σῶμά μου. [23] καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, Lc 22, 18-20
24 καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. [24] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ 1 Co 11, 23 ss
25 αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. [25] ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου
ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ.
26 27 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. [27] καὶ 26-31
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· Mt 26, 30-35
Lc 22, 39
Io 16, 32

9. om δε | οπου αν | το ευαγγελ. τουτο 10. ο ιουδας ο ισκαριωτης εις των | παραδω (sic etiam ℵ) αυτον 11. ℵ* απηγγειλαντ. | συκαιρ. αυτον παραδω 14. om μου pri 15. ανωγεον | και εκει 16. οι μαθητ. αυτου | ℵ* om και ηλθον 18. ειπεν ο ιησους 19. οι δε ηρξαντο | εις καθ εις | μητι εγω : add και αλλος· μητι εγω 20. ο δε : add αποκριθεις | εις εκ των δωδ. 21. om οτι | καλον : ς ℵ add ην 22. λαβων : ς ℵ add ο ιησους | λαβετε : add φαγετε 23. το ποτηριον 24. το αιμ. μου το της καινης διαθηκ. το περι πολλ. εκχυνομενον 25. ουκετι : ℵ om | γενηματος 27. σκανδαλισθ. : add εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη

Zach 13, 7 πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. 28 ἀλλὰ 28
29 ss Le 22, 33 s μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 ὁ δὲ 29
Io 13, 36ss Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ
14, 72 ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον 30
ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ.
31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή 31
σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
32-42 Mt 26, 36-46 Lc 22, 40-46 Io 18, 1 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί, καὶ λέγει 32
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι. 33 καὶ 33
παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, 34 καὶ λέγει αὐτοῖς· 34
περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρη-
γορεῖτε. 35 καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσ- 35
ηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, 36 καὶ 36
ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον
τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 καὶ ἔρχεται 37
καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων,
καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ 38
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρό-
θυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο 39
τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν 40
καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι,
καὶ οὐκ ἤδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον 41
καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει·
ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς
χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς 42
με ἤγγισεν.
43-50 Mt 26, 47-56 Lc 22, 47-53 Io 18, 1-12 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας ὁ 43
Ἰσκαριώτης εἷς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ
πρεσβυτέρων. 44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖς 44
λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε
ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, 45
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ 46

---

27. διασκορπισθησεται τα προβατ. 29. ει και : και ει 30. συ : ς κ om| εν τη νυκτι ταυτη | πριν η : κ om η | δισ : κ om | απαρνηση με 31. εκ περισσου | ελαλει : ελεγε μαλλον | απαρνησομαι | ωσαυτως : κ* ομοιως 32. γεθσημανη 33. κ* om τον ante πετρ. | τον ιακω. | μεθ εαυτου 35. επεσεν | κ* ινα ει δυνατον παρελθειν απ αυτου η ωρα 36. κ παρενεγκαι | το ποτηριον απ εμου τουτο 38. εισελθητε 40. κ και παλιν ελθων ευρεν αυτους | οι οφθαλμοι αυτων | ς βεβαρημενοι, κ* καταβεβαρημενοι | αυτω αποκριθ. 42. εγγικεν 43. ευθεως | ς κ om ο ισκαριωτ. | εισ ων των | οχλος πολυς | και των πρεσβ. 44. συσσημον | απαγαγετε 45. ευθεως | κ* και προσελθων | ραββι ραββι 46. επεβαλον | κ* τας χειρας αυτων και, ς επ αυτον τας χει. αυτων

47 ἐκράτησαν αὐτόν. 47 εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος
τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν
48 αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
49 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
50 ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.

51 Καὶ εἷς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος
52 σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχον- 53 s
ται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. Mt 26, 57 s
Lc 22, 54 s
Io 18, 13 ss
54 54 καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ 55–64
Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· Mt 26, 59–66
56 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι
57 οὐκ ἦσαν. 57 καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ
58 λέγοντες 58 ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω Io 2, 19
τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον
59 ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία
60 αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
61 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς 61 ss
ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Lc 22, 67 ss
62 εὐλογητοῦ; 62 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον
63 μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;
64 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.

65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ Mt 26, 67 s
τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, Lc 22, 63 s
καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

66–72
66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν Mt 26, 69–75
67 παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον Lc 22, 54–62
Io 18, 15–18
et 25–27

---

47. κ om τις | επαισεν : κ* praem και | ωτιον 48. εξηλθετε 50. παντες εφυγον 51. κ και νεαν. τις | ηκολουθει | αυτον : add οι νεανισκοι 52. γυμν. εφυγεν : add απ αυτων 53. συνερχονται : add αυτω 54. συνκαθημ. | $\aleph^c$ προς φως 58. οτι ημ. ηκουσ. αυτ. λεγοντος : κ οτι ειπεν 60. εις το μεσον 61. ο δε : κ add ιησους | και ουδεν απεκρινατο | του ευλογητου : κ* του θεου 62. καθημ. εκ δεξι. 64. ειναι ενοχον 65. το προσωπ. αυτου | ελαβον : εβαλλον 66. εν τη αυλη κατω

ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ
Ἰησοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ 68
τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ
ἐφώνησεν. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν 69
τοῖς παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. 70
καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς
ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. 71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν 71
καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ 72
εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος
τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
δὶς τρίς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

XV.

Iesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur. Portenta. Sepultura.

1-5 Mt 27, 1 s 11-14 Lc 23, 1 ss Io 18, 28 ss

Καὶ εὐθὺς πρωὶ συμβούλιον ἑτοιμάσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ 1
τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον,
δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ. 2 καὶ 2
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεις. 3 καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ 3
οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· 4
οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς 5
οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλᾶτον.

6-15 Mt 27 15-26 Lc 23, [17]-25 Io 18, 39 ss

Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὃν παρῃτοῦντο. 6
7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, 7
οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος 8
ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἀπεκρίθη 9
αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιε- 10
ρεῖς. 11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν 11
Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς 12
ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ 13 14
Πειλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς

---

67. ℵ μετ. του ιησ. ησθα του ναζ., ς μετ. του ναζ. ιησου ησθα 68. ουκ οιδα ουδε επισταμ. | τι συ | κ. αλεκτ. εφωνησεν : ℵ om 69. παλιν : post ιδουσα αυτον pon | παρεστηκοσιν 70. ℵ* om και ante μετα | γαλιλ. ει : add και η λαλια σου ομοιαζει 71. ς ℵ ομνυειν 72. om ευθυς | ℵ om εκ δευτερ. | του ρηματος ου | ℵ om δις | απαρν. με τρις | ℵ* εκλαυσεν

XV, 1. ευθεως | επι το πρωι | ετοιμασ. : ποιησαντεσ | om των ante γραμμ. | τω πιλατω 2. πιλατος | αυτω λεγει : ειπεν αυτω 4. πιλατος | ς ℵ επηρωτησεν | επ. αυτον : add λεγων | κατηγορ. : καταμαρτυρουσιν 5. πιλατον 6. ονπερ ητουντο 7. συστασιαστων 8. αναβας : αναβοησας | καθως αει 9. πιλατος 10. ℵ* εγνωκει 12. παλιν : post αποκριθ. | ειπεν αυτοις | ℵ om θελετε | om τον ante βασιλεα 14. πιλατος | ℵ* om αυτοις | ς ℵ κακον εποιησεν | περισσοτερως

15 ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 15 ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος ποιῆσαι
τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν
τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ. 16-20
16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν Mt 27, 27-31
17 πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ ἐνδιδύσκου- Io 19, 2 s.
σιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον
18 στέφανον· 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν
19 Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον
20 αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 καὶ ὅτε
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν
αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ. 21-26
21 Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν. 21 καὶ ἀγγαρεύουσιν Mt 27, 32-37
παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν Lc 23, 26-31
πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Io 19, 17 ss.
22 22 καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν μεθερ-
23 μηνευόμενον κρανίου τόπος. 23 καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον
24 οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. 24 καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερί-
ζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ.
25 26 25 ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ Io 19, 19
τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ 27-32 Mt 27,
29 ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν 38-44 Lc 23,
αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐᾶ ὁ κατα- 32-43 Io 19, 18
30 λύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, 30 σῶσον σεαυτὸν
31 καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζον-
τες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν,
32 ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, κατα-
βάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ
οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. 33-39
33 Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν Mt 27,
34 γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς 45-54 Lc 23,
φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωΐ ἐλωΐ λεμὰ σαβαχθανεί, ὅ ἐστιν μεθερμηνευό- 44-47 (Ps 22, 2)
35 μενον· ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; 35 καί
τινες τῶν παρεστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἠλείαν φωνεῖ.

---

14. εκραξαν : ℵ add λεγοντες 15. βουλομ. τω οχλ. το ικανον ποιησαι 16. συγκαλ. 17. ενδυουσιν 18. ασπαζ. αυτον : ℵ add και λεγειν 20. τα ιματ. τα ιδια | σταυρωσουσιν (ς ℵ -σωσιν) : add αυτον 21. ℵ* εγγαρευουσιν 22. επι τον : om τον | γολγοθα | ℵ* om τοπον 23. εδιδ. αυτω : add πιειν | ο δε ουκ 24. ς ℵ και σταυρωσαντες αυτον διεμεριζον (ℵ διαμεριζονται) 28. και επληρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα ανομων ελογισθη 29. ουα : ℵca om | ς ℵ και εν τρισιν ημερ. οικοδομων 30. και καταβα 31. ομοιως δε 32. του ισραηλ | om συν 33. Γενομενης δε | εννατης 34. τη ωρα τη εννατη | φων. μεγαλη : add λεγων | ελωι | λαμμα | σαβαχθανι, ℵ* σαβακτανει | με εγκατελ. 35. παρεστηκοτων | ιδου | ηλιαν

36 s Lo 19, 29 s
36 δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ 36
ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας καθελεῖν
αὐτόν. 37 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. 38 καὶ 37 38
τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.
39 ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως 39
ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.

40 s Mt 27, 55 s Lc 23, 49
40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ 40
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆ-
τος μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν 41
αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι
αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42–47 Mt 27, 57–65 Lc 23, 50–51 Io 19, 38–42
42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προ- 42
σάββατον, 43 ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βου- 43
λευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ 44
προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι
ἀπέθανεν· 45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα 45
τῷ Ἰωσήφ. 46 καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν 46
τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον
ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.
47 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν 47
ποῦ τέθειται.

XVI.

Mulieres ad sepulcrum Christi redivivi.

[Quibus apparuerit, quae mandaverit et promiserit. Sublatio in caelum.]

1–8 Mt 28, 1–10 Lc 24, 1–10
1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ 1
Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι
ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται 2
ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. 3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· 3
τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; 4 καὶ 4
ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας
σφόδρα. 5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθή- 5
μενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμ-
βήθησαν. 6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε 6
τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ
τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς 7

---

36. τισ : εισ | περιθ. τε | κ αφεσ | ηλιασ 39. οτι ουτω κραξασ εξεπν. | ο ανθρωπ. ουτοσ | κ νιοσ θεου ην 40. εν αισ : add ην | μαρια η του ιακω. | ς κ* ιωση 41. αι : add και 43. ελθων : ηλθεν | κ* om οσ | προσ πιλατον 44. πιλατοσ | εθαυμασεν 45. το σωμα 46. και καθελων | κ εθηκεν | εν μνημειω 47. και μαρια ιωση | τιθεται

XVI, 1. ς η του ιακω. 2. τησ μιασ σαββατων | μνημειον 4. αποκεκυλισται 6. τον ναζαρηνον (et. κ²) : κ* om 7. αλλ

αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ
8 αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. [8] καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ 14, 28
τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ
οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

Praefatio. Gabrielis nuntius ad Zachariam et ad Mariam. Maria et Elisabet. Iohannes baptista nascitur; Zacharias vaticinatur.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ
2 τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, [2] καθὼς παρέδοσαν
ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,
3 [3] ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς Act 1, 1
4 σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, [4] ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης
λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ 1 Chr
6 ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. [6] ἦσαν 24, 10
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις
7 ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. [7] καὶ οὐκ
ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι

---

8. κ. εξελθ. ταχυ | εικε δε 9—20. (et κ et B om) : ς sic: 9. Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. 11. κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν. 12. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13. κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. 14. Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16. ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. 17. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς, 18. ὄφεις ἀροῦσι, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι καὶ καλῶς ἕξουσιν. 19. ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ· 20. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. (ς, non ς^e, add ἀμήν.)
Ioh 20, 1. 14–18 Lc 8, 2 Lc 24, 10 s Lc 24, 13 ss [Mt 28, 16 s Lc 24, 42 s et 25] Mt 28, 19 s Lc 24, 47 s Lc 24, 50 ss Act 1, 9

* το κατα λουκαν αγιον (ς^e om) ευαγγελιον

I, 4. κ επιγνοις 5. του βασιλεως | και η γυνη αυτου 6. ενωπιον τ. θε. 7. καθ. η ελισ. ην

προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ 8
ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ.
9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς 9
τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ- 10
ευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε- 11
λος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 12
13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι 13
εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν
σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρά 14
σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ 15
πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον 16
Mal 4, 5 s τὸν θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν 17
πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλεία, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ
τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ 18
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος 19
εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·
20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας 20
γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδο- 21
κῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
ναῷ. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν 22
ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς,
καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι 23
τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ 24
ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέ-
κρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν 25
κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὀνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.
Mt 1, 18 ss Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ 26
τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς 27
παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς 28
αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.
29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ 29

---

8. κ εναντιον 10. του λαου ην 13. κ ιωαννην 14. γεννησει 15. του κυριου 17. ηλιου 22. ηδυνατο 25. ο κυριος | το ονειδος 26. απο: υπο | κ* της ιουδαιας | ς (non ς^c) κ ναζαρετ 27. μεμνηστευμενην | εξ οικου: κ add και πατριας | δαβιδ 28. ο αγγελος: post εισελθων | μετα σου: add ευλογημενη συ εν γυναιξιν 29. η δε ιδουσα διεταρ. επ. τω λογ. αυτου

30 ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μα-
31 ριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν Es 7, 14 Mt 1, 21 ss
γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
32 32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει
33 αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ
βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασι- Mich 4,
34 λείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν Dan 7,14
35 ἄγγελον· πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ,
καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον
36 κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου καὶ
αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν
37 αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ
38 πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό
μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη
40 εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν
41 εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ
ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρ-
τησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος
42 ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν·
εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
43 σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου
44 πρὸς ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς
τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
45 μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελα-
λημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.
46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, 46 ss 1 Sam 2, 1 ss
47 47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
48 48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ
49 ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι
50 μεγάλα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεος
51 αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ἐποίησεν
κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ
52 καρδίας αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν
53 ταπεινούς, 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας
54 ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνη-
55 σθῆναι ἐλέους, 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ
Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

---

31. *συλληψη* 32. *δαβιδ* 36. *συγγενης* | ℵ *συνειληφεν* | *γηρα* 37. *παρα τω θεω* 39. ℵ *επορευετο* 41. *η ελισ.* : post *ηκουσεν* | ℵ* *εσκιρτ. εν αγαλλιασει* 42. ℵ *ανεβοησεν* | *κραυγη* : ς ℵ *φωνη* 43. *προς με* 49. *μεγαλεια* | *ο δυνατος, και αγιον το ον. αυτου* · (hac interpunctione) 50. ℵ *εις γενεαν και γενεαν*, ς *εις γενεας γενεων* 51. ℵc *διανοιασ*

Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσ μῆνασ τρεῖσ, καὶ ὑπέστρεψεν 56
εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ.

Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνοσ τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ 57
ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖσ αὐ- 58
τῆσ ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριοσ τὸ ἔλεοσ αὐτοῦ μετ' αὐτῆσ, καὶ συνέ-
χαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περι- 59
τεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸσ
αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, 60
ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννησ. 61 καὶ εἶπαν πρὸσ αὐτὴν ὅτι οὐδεὶσ 61
ἐστιν ἐκ τῆσ συγγενείασ σου ὃσ καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.
62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. 62
63 καὶ αἰτήσασ πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννησ ἐστὶν τὸ ὄνομα 63
αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντεσ. 64 ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ 64
παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν.
65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντασ φόβοσ τοὺσ περιοικοῦντασ αὐτούσ, καὶ 65
ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆσ Ἰουδαίασ διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, 66
λέγοντεσ· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν
μετ' αὐτοῦ.

Καὶ Ζαχαρίασ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου καὶ 67
ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ τοῦ Ἰσραήλ, 68
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ 69
ἤγειρεν κέρασ σωτηρίασ ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸσ αὐτοῦ,
70 καθὼσ ἐλάλησεν διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνοσ προ- 70
Act 3, 21 φητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸσ πάντων 71
τῶν μισούντων ἡμᾶσ, 72 ποιῆσαι ἔλεοσ μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν 72
Gen 22, 16 καὶ μνησθῆναι διαθήκησ ἁγίασ αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸσ 73
Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβωσ ἐκ χειρὸσ 74
ἐχθρῶν ῥυσθέντασ λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ 75
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίον 76
προφήτησ ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυ-
ρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺσ αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίασ τῷ 77
λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέουσ 78
θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷσ ἐπεσκέψατο ἡμᾶσ ἀνατολὴ ἐξ ὕψουσ 79 ἐπι- 79
φᾶναι τοῖσ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοισ, τοῦ κατευ-
θῦναι τοὺσ πόδασ ἡμῶν εἰσ ὁδὸν εἰρήνησ.

2, 40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν 80
ἐν ταῖσ ἐρήμοισ ἕωσ ἡμέρασ ἀναδείξεωσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν Ἰσραήλ.

---

56. ωσει 59. τη ογδοη ημερα 61. ειπον | εν τη συγγενεια 62. αυτο : αυτον 65. κ εγενετ. δε | διελαλ. παντα τα (sic κ²) : κ nil nisi δια τα 66. om γαρ 67. προεφητευσε 69. εν τω οικω | δαβιδ | του παιδοσ 70. των αγι. των απ 74. των εχθρων ημων 75. τ. ημε. της ζωης ημ. 76. και συ sine δε | πρ. προσωπου : κ ενωπιον 78. κ* επισκεψεται

II.

Occasione census Iesus Bethlehemi nascitur. Angeli et pastores. Circumcisio. Infans sistitur deo. Symeon et Anna. Puer in templo.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Act 5, 37
Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
2 [2] αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυ-
ρηνίου. [3] καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς
4 τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. [4] ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ
πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἥτις καλεῖται
5 Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυείδ, [5] ἀπο-
γράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύφ.
6 [6] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ Mt 1, 25
7 τεκεῖν αὐτήν, [7] καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ
ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν
αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.
8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ
9 φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. [9] καὶ
ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐ-
10 τούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. [10] καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος·
μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις
11 ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, [11] ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν
12 Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυείδ. [12] καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον,
13 εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. [13] καὶ ἐξαίφνης
ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων
14 τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· [14] δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς
15 εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. [15] Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ'
αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς
ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο
16 τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. [16] καὶ ἦλθαν σπεύσαντες,
καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος
17 κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· [17] ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος
18 τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. [18] καὶ πάντες
οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
19 πρὸς αὐτούς· [19] ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα
20 συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. [20] καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες,
δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ
ἴδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

II, 1. κ* αγουστου 2. αυτη η απογρ. | πρωτη εγεν. 3. κ* κ. επορ. εκαστος απογρ. εις την εαυτων πολ. | εαυτου : ιδιαν 4. ς (non ς^c) ναζαρετ | κ* εις την πολιν | δαβιδ 5. κ* απογραφεσθαι | μεμνηστευμενη αυτω γυναικι 7. εν τη φατνη 9. και ιδου αγγελ. | κυριου sec : κ^c θεου | κ* επελαμψεν αυτοις 10. εσται : κ* εστιν 11. δαβιδ 12. εσπαργ. κειμενον εν τη φατνη 14. ευδοκια 15. οι (ita κ^a, κ* om) ποιμενες : praem και οι ανθρωποι | ελαλ. : ειπον 16. ς κ ηλθον | ς κ* ανευρον 17. διεγνωρισαν 19. μαριαμ | συμβαλλ. 20. επεστρεψαν | ειδον

Lev 12, 3 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, 21
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.
Lev 12, 6 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, 22
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παρα-
Ex 13, 2 στῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν 23
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ 24
Lev 12, 8 δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυ-
γόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν.
Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, 25
καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παρά-
κλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν 26
αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν
θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ 27
πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν 28
τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· 29 νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, 29
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ 30
σωτήριόν σου, 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 31
32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 καὶ 32 33
ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλου-
μένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν 34
πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν
καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγό-
μενον. 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως 35
ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 Καὶ ἦν 36
Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προ-
βεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ
ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοή- 37
κοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσι
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα 38
ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδε-
χομένοις λύτρωσιν Ἰερουσαλήμ.
Mt 2, 22 s Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν 39
1, 80 εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. 40 τὸ δὲ παιδίον 40

21. αυτον : το παιδιον | κληθεν : κ* λεχθεν | συλληφθ. 22. αυτων : $\mathfrak{s}^{c}$ αυτης | μωσεως 23. κ* διανοιγων 24. εν νομω | νεοσσους 25. ην ανθρωπος | κ* ω ονομα αυτου | κ* ευσεβης | αγιον ην 26. πριν η αν : κ ως αν, $\mathfrak{s}$ πριν η 28. κ* και αυτος δε | εις τας αγκ. αυτου 33. και ην ιωσηφ και η μητηρ αυτου 34. κ ηυλογ. 35. διαλογισμοι : κ* add πονηροι 36. ετη μετ. ανδρ. επτα 37. και αὐτη | ως : ωσ | ογδοηκ. : κ* εβδομηκ. | κ* εκ του ιερου 38. και αὐτη αὐτῇ τῇ | θεω : κυριω | εν ιερουσαλημ 39. κ* ετελεσαν | απαντα | τα κατα | κ* επεστρεψεν, $\mathfrak{s}$ υπεστρεψαν | κ* om την | εις την πολιν αὐτων | $\mathfrak{s}$ (non $\mathfrak{s}^{c}$) κ ναζαρετ

ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν
ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ
42 τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-
43 των αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, 43 καὶ τελειωσάντων τὰς
ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν
44 Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ
αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
45 αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, 45 καὶ μὴ εὑρόντες
46 ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο
μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ
τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς·
47 47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ
48 ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν
49 οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. 49 καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς
50 τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα
51 ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Να-
ζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει
52 πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν
ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

III.

Iohannes baptista in deserto. Herodes. Iesu immersio et genealogia.

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσα-
ρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετρα-
αρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας,
2 καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως 2 ss
Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου Mt 3, 1 ss
3 υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορ-
4 δάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡς 4-6
γεγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντος Es 40, 3-5
ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς

---

40. ἐκραταιουτο : add πνευματι | κc σοφια 41. ετος : κ εθος 42. αναβαινοντ. (κ και αν.) αυτ. : αναβαντων αυτ. εισ ιεροσολυμα 43. κ* om ιησους | ουκ εγνω ιωσηφ και η μητηρ αυτου 44. αυτον εν τη συνοδια ειναι | και (ς add εν) τοισ γνωστ. : κ* om 45. ευροντεσ : add αυτον | ς κ* ζητουντεσ 46. μεθ ημ. 48. κ. προσ αυτ. η μητ. αυτ. ειπεν | κ* ζητουμεν 49. κ* ζητειτε 51. ς (non ςc) κ ναζαρετ | ρηματα : add ταυτα 52. κ* ο ιησουσ | εν τη : om | παρα θεω : κ θεου (sed pergit κ. ανθρωποισ)

III, 1. ς κ πιλατου | κ* om τ. ιουδ. | τετραρχουντ. | ιτουρ. usque λυσαν. rescripsit κa | κa τετραχωνιτ. 2. επ αρχιερεων | τον του ζαχαρ. 4. προφητου : add λεγοντοσ

τρίβους αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ 5
βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ
τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον 6
7-9 Mt 3, 7-10 τοῦ θεοῦ. 7 Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι 7
ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, 8
καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ·
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν 9
δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-
κόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι 10
λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ 11
ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα
ὁμοίως ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν 12
πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· 13
μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώ- 14
15 ss Io 1, 15 ss των δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ
ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκο-
φαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. 15 Προσδοκῶντος 15
δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
16 s Mt 3, 11 s Mc 1, 7 s περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, 16 ἀπεκρίνατο 16
λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται
δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
πυρί· 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα 17
αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· 18
19 s Mt 14, 3 ss Mc 6, 17 ss 19 ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρω- 19
διάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν
Mt 4, 12 Mc 1, 14 ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, 20
κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

21 s Mt 3, 13 ss Mc 1, 9 ss Io 1, 29 ss 9, 35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ 21
βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, 22 καὶ 22
καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περιστερὰν
ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

---

5. ς κ εισ ευθειαν 10. ποιησομεν 11. λεγει 12. ειπον | ποιησομεν 13. κ* om ειπ. πρ. αυτους 14. και ημεισ τι ποιησομεν | μηδε συκοφ. 15. κ^a καρδ. εαυτων 16. απεκριν. ο ιωανν. απασι λεγων | αυτος : κ* om 17. και διακαθαριει | συναξει | κ* κατασβεσει 19. τετραρχησ | τ. αδελφ. αυτου : praem φιλιππου | κ* παντ. των πονηρων ων εποι. ο ηρωδ. 20. και κατεκλεισε | εν τη φυλακη 21. κ παντα 22. ωσει περιστ. | γενεσθαι : add λεγουσαν | ηυδοκησα

23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν 23-38 Mt 1, 1-17
24 υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ 24 τοῦ Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ
25 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ 25 τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς
26 τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἐσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ 26 τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου
27 τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰωδὰ 27 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ
28 Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρεὶ 28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ 1 Chr 3,17 Esr 3, 2
29 τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἦρ 29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ
30 τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα
31 τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ
32 τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ 2 Sam 5,14 Ru 4, 18-22
33 τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν
34 τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρὼμ τοῦ Φάρες τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ
35 Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ 35 τοῦ Σερούχ τοῦ
36 Ῥαγαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρ- 36-38 1 Chr 1-4
37 φαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ
38 Ἐνὼχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μελελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ 38 τοῦ Ἐνὼς τοῦ
Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

IV.

Temptatio. Iesus Nazarethi vitae periculum subit. Sanantur Capharnaumi daemoniacus, socrus Petri, alii. Discedit docturus per Galilaeam.

1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ 1-13 Mt 4, 1-11 Mc 1, 12s
2 Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσ-
σεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν
οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπεί-
3 νασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ
4 λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Deu 8, 3
Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος.
5 5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς
6 οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ
δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι
7 ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν
8 προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Deu 6, 13

---

23. ο ιησους | ωσει ετων τριακ. αρχομενος, ων ως ενομιζ. υιος | ηλι
24. ματθατ | λευϊ | μελχι | ιαννα 25. εσλι 26. σεμεϊ | ιωσηφ | ιουδα
27. ℵ* ιωναν, ς ιωαννα | νηρι 28. μελχι | αδδι | ℵ* κωσα | ελμωδαμ
29. ιωση | ℵ* ελιαζερ | ℵ ιωριμ | ℵ* μαθθααθ, ς ματθατ | λευϊ 30. ιωναν
31. μεννα : μαϊναν | ναθαν | δαβιδ 32. ℵ* ιωβηλ, ς ωβηδ | βοοσ : ℵ*
βαλλσ, ς βοοζ | σαλα : σαλμων 33. αμιναδαβ : ℵ* αδαμ | τ. αδμειν
(ℵ -μιν) τ. αρνει : του αραμ | ς^e εσρων 34. ℵ* ισακ 35. σαρουχ
36. καϊναν 37. ιαρεδ | μαλελεηλ | καϊναν

IV, 1. πνευμ. αγι. πληρ. | εισ την ερημον 2. τεσσαρακοντα | συντελ. αυτων : add υστερον 3. και ειπεν αυτω 4. απεκρ. ιησους προσ αυτ. λεγων | ο ανθρωπος : add αλλ επι παντι ρηματι θεου 5. αναγαγ. αυτον : add ο διαβολος εισ ορος υψηλον 6. ℵ πασαν | ℵ* δωσω
7. ς ενωπ. μου, ℵ μοι ενωπ. εμου | πασα : παντα 8. κ. αποκρ. αυτω

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ 9
καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς
10 s Ps 91, 11 s εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι 10
τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ 11
ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν
Deu 6, 16 πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται· 12
οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα 13
πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 s Mt 4, 12. 24 Mc 1, 14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς 14
τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ
αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξα- 15
ζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 ss (Mt 13, 54 ss Mc 6, 1 ss) Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν 16
κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συνα-
γωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ 17
προφήτου Ἡσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον οὗ ἦν
Es 61, 1 s γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με 18
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι αἰχμαλώτοις 19
ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν
ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον 20
ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ
συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐ- 21
τοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.
22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις 22
τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· 23
πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον
σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον
Io 4, 44 καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 24
οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. 25 ἐπ' ἀλη- 25
1 Reg 17, 1 Iac 5, 17 θείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλείου
ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας
1 Reg 17, 9 ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸς οὐδε- 26
μίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλείας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας
2 Reg 5, 14 πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ 27

ειπεν ο ιησους· υπαγε οπισω μου σατανα· γεγραπται γαρ | κ κυρ. τ. θε. σου προσκυν. 9. και ηγαγεν αυτον | εστησεν : add αυτον | ο υιος 10. κ* om γαρ 12. κ^a om οτι 14. περιχωρου : κ χωρας 16. εις την ναζαρετ (5° -ρεθ) | τεθραμμενος 17. βιβλ. ησαϊ. του προφητ. | τον τοπον 18. ενεκεν | ευαγγελιζεσθαι | απεστ. με : add ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν 20. παντων εν τ. συνα. οι οφθαλμ. ησαν 22. ουχ ουτος εστιν ο υιος ιωσηφ 23. εν τη καπερναουμ 24. πατρ. αυτου 25. om οτι | ηλιου 26. ηλιας | της σιδωνος 27. εν τω ισρα. post προφη. pon

ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ
28 μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ
29 συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν
ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ'
30 οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐ-
τὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ Mt 7, 28 s Mc 1, 21 s
32 ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· 32 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου Mc 1, 23-28
34 ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος
35 τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ
ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον
36 ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος
ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς ὁ λόγος
οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
37 πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ
εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Mt 8, 14 s Mc 1, 29-31
Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ με-
39 γάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω
αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις Mt 8, 16 Mc 1, 32-34
ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν
41 τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. 41 ἐξήρχοντο δὲ καὶ
δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν
Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, Mc 1, 35-39
καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖ-
43 χον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς
αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν
44 βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων
εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

---

27. ελισσαιου | νεεμαν 29. εως της οφρυος | αυτων ωκοδομητο | ωστε : εις το 31. καπερναουμ 33. φων. μεγαλη : add λεγων 35. εξελθε εξ 38. απο : εκ | η πενθερα δε 39. αφηκ. αυτην : ℵ add ο πυρετος 40. τας χειρ. επιθεις, ℵ επιθεις τ. χ. | ς ℵ εθεραπευσεν 41. εξηρχετο | ς ℵ κραζοντα | ει ο χριστος ο υι. τ. θε. 42. ℵ* om τοπον | εζητουν 43. τ. βασιλειαν (ℵa) : ℵ* το ευαγγελιον | εις τουτο απεσταλμαι 44. εν ταις συναγωγαις | ℵ ιουδαιας pro γαλιλ.

V.

Piscatus Petri. Leprosus. Paralyticus per tectum illatus; blasphemiae criminatio. Levi eiusque convivium. Discipuli non ieiunantes.

1–11 (Mt 4, 18–22 Mc 1, 16–20)

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν 1
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεν-
νησαρέτ, 2 καὶ εἶδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ 2
δὲ ἁλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ 3
εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺς
ὄχλους. 4 ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπαν- 4
άγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιά- 5
σαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα.
6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερήσ- 6
Io 21, 6 σετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ 7
ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ
ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ 8
Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε
ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ πε- 9
ριέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων
ἣ συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβε- 10
δαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα
ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.
11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκο- 11
λούθησαν αὐτῷ.

12–16 (Mt 8, 2–4 Mc 1, 40–45)

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ 12
ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον
ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω, καθαρίσθητι. 13
καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγ- 14
γειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν
Lev 14, 2 Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος 15
περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι

V, 1. τ. οχλ. επικεισθ. αυτω : ℵ* συναχθηναι τ. οχλ. | και ακου. : του ακου. | ℵ* om λιμνην 2. ς ℵ ειδε (-δεν) | ς ℵ πλοια | ℵ* om δυο | αλιεις | απ (ℵ* om) αυτων : post αποβαντ. | απεπλυναν 3. του σιμωνος | και καθισ. εδιδασκ. εκ του πλοιου 5. ο σιμων (ℵ* σιμ. post επ.) | ειπεν αυτω | ολης της | το δικτυον 6. ιχθυ. πληθ. πολυ | ℵ διερρησσετο, ς διερρηγνυτο | το δικτυον 7. τοις μετοχ. τοις | ℵ* συνλαμβανεσθαι | ηλθον | ℵ* αμφοτεροι 8. του ιησου | ℵ* om κυριε 9. αυτον : ℵ* αυτους 10. ℵ ιακωβος και ιωαννης οι υιοι 11. απαντα 12. και ιδων 13. ειπων : ℵ λεγων 14. ℵ* om δειξον σεαυτ. τ. ιερ. και | μωσης 15. περι αυτ. (ℵa) : ℵ* om περι | θεραπ. υπ αυτου

16 ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν τοῖς
ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ 17-26 Mt 9, 1-8 Mc 2, 1-12
ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυ-
θότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερου-
18 σαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 καὶ ἰδοὺ
ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ
19 ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ
εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες
ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ
20 εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν
21 εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ ἤρξαντο
διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστιν
οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ
22 μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς
αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς
23 καρδίαις ὑμῶν; 23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ
24 ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας,
εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρας τὸ κλινίδιόν
25 σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς
ἐνώπιον αὐτῶν, ἆρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
26 αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ
ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἴδομεν
παράδοξα σήμερον.
27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι 27-32 Mt 9, 9-13 Mc 2, 13-17
Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει
28 29 μοι. 28 καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 29 καὶ
ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν
ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.
30 30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
31 ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
πρὸς αὐτούς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ
32 κακῶς ἔχοντες· 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτω-
λοὺς εἰς μετάνοιαν.

17. οι ησαν (κ^a) : κ* om οι | αυτον : αυτους 18. κ ανθρωπον επι κλιν. βεβλημενον ος 19. δια ποιας 20. ειπεν : add αυτω | κ σου αι αμαρτιαι 21. ς κ αφιεναι αμαρτιας 23. κ σου αι αμαρτιαι | εγειραι 24. εξους. εχει : ς κ post οτι | κ τω παραλυτικω | εγειραι | κ και αρον posteaque και πορευου 25. κ ενωπ. αυτου | εφ ω 27. λευϊν 28. ς απαντα, κ* παντας | ς κ ηκολουθησεν 29. ο λευϊς | κ om αυτω | κ εν τω οικω | τελωνων πολυς | κ* om και αλλων 30. αυτων : κ om | οι γραμματ. αυτων και οι φαρισ. | om των ante τελω. 31. ς κ αλλ οι 32. αμαρτωλους (κ^a) : κ* ασεβεις

33-35 Mt 9, 14 s Mc 2, 18-20 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν 33
πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ
δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· 34
μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐ-
τῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεῦσαι; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν 35
ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς
36-39 Mt 9, 16 s Mc 2, 21 s ἡμέραις. 36 Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς 36
ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον
παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμ-
φωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει 37
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος
τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·
38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς 38 39
πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI.

Discipuli sabbato spicas evellunt. Sicca manus sabbato sanatur. Apostolorum XII electio. Oratio ad populos.

1-5 Mc 2, 23-28 Mt 12, 1-8 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν 1
διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας καὶ
ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν. 2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον· 2
τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖς σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶς 3
1Sam 21, 6 ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν
Δαυείδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 ὡς 4
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξε-
στιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι 5
κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6-11 Mc 3, 1-6 Mt 12, 9-14 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συνα- 6
γωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ
δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι 7
εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ.
8 αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ 8

---

33. ς κ ειπον | ς κ* διατι οι μαθητ. 34. om ιησους | κ* μη δυνανται οι υιοι | κ* om ποιησαι | ς κ* νηστευειν 35. κ om και | κ και τοτε | κ* verba εν εκει. τ. ημερ. ad seqq trahit 36. κ* om δε και | κ* πρ. αυτ. παραβ. | om απο | om σχισας | κ* om και ante το καιν. | σχιζει et συμφωνει | ς om το ante επιβλ. 37. ς ο νεος οινος, κ om ο νεος 38. βλητεον (κᵃ) : κ* βαλλουσιν. Praeterea ς add και αμφοτεροι συντηρουνται 39. ευθεως θελει | χρηστοτερος

VI, 1. κ om δευτεροπρωτω | δια των σπορ. | κ om τους 2. ειπον : add αυτοις | εν τοις σαββ. 3. προς αυτ. ειπεν ο ιησους | δαβιδ | οποτε : κ οτε | κ om οντες 4. ως : κᶜ πως | ελαβ. και : κ om 5. οτι : κ* om | κ εστιν του σαββατ. ο υι. τ. ανθρ. 6. εγεν. δε και | εκει ανθρωπ. 7. ς κ παρετηρουν | παρετ. δε : ς κ add αυτον | θεραπευει | ευρ. κατηγοριαν αυτου 8. και ειπε τω ανθρωπω

ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. καὶ
9 ἀναστὰς ἔστη. [9] εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτῶ ὑμᾶς
εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν
10 σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. [10] καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν
αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη
11 ἡ χεὶρ αὐτοῦ. [11] αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν
πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ Mc 3, 13-15 12 s
ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ
13 θεοῦ. [13] καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους
14 ὠνόμασεν, [14] Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν Mc 3, 16-19 14-16
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Mt 10, 2-4 Act 1, 13
15 Βαρθολομαῖον [15] καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλ-
16 φαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, [16] καὶ Ἰούδαν Ἰα-
17 κώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, [17] καὶ κατα- Mc 3, 7 ss 17-19
βὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν Mt 4, 24 s
αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ
Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον
18 ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, [18] καὶ οἱ
19 ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· [19] καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ
ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.
20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς Mt 5, 2-6 20 s
αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
21 τοῦ θεοῦ. [21] μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.
22 μακάριοί οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. [22] μακάριοί ἐστε ὅταν Mt 5, 11 s 22-26
μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ
ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ
23 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [23] χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε·
ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ
24 γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. [24] Πλὴν οὐαὶ
25 ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. [25] οὐαὶ
ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν,

---

8. κ την ξηραν | εγειραι | ο δε αναστας 9. ειπεν ουν | επερωτησω | υμας τι· εξεστ. τοις σαββασιν 10. αυτω : ς κ τω ανθρωπω | ς εποιησεν ουτως, κ εξετεινεν | ς αποκατεσταθη, κ* απεκατεστη | η χειρ αυτου : add υγιης ως η αλλη 11. ς ποιησειαν, κ ποιησειεν 12. εξελθειν αυτον : εξηλθεν | κ* επι τη πρ. 14. om και ante ιακω. et ante φιλιππ. | κ* om και βαρθ. 15. om και prim | ματθαιον | om και ante ιακω. | τον του αλφαιου 16. om και prim | ισκαριωτην | ος και εγε. 17. om πολυς | κ* om του λαου | ιερουσαλημ : κ* add και πιραιας 18. οχλουμενοι | απο : υπο | και εθεραπ. 19. εζητει 21. κ* χορτασθησονται 23. χαιρετε | ς κ κατα ταυτα (ς ταυτ.) 25. om νυν pri | ουαι sec : add υμιν

ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς 26
πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδο-
27-30 Mt 5,39-42 προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούου- 27
σιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν
ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ 28
τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 τῷ τύπτοντί σε εἰς τὴν σιαγόνα 29
πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ
τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. 30 παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ 30
Mt 7, 12 τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶ- 31
32-36 Mt 5,44-48 σιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 καὶ 32
εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ
γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ γὰρ 33
ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις
ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίσητε 34
παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ
ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγα- 35
πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα
ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ
ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονη-
Mt 5, 48 ρούς. 36 γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων 36
Mt 7, 1 s ἐστίν. 37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, 37
καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δί- 38
Mc 4, 24 δοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευ-
μένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ
Mt 15, 14 μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. 39 Εἶπεν δὲ καὶ παρα- 39
βολὴν αὐτοῖς. μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφό-
Mt 10, 24 Io 13, 16 15, 20 τεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται; 40 οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν 40
διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
41 s Mt 7, 3-5 41 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, 41
τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 πῶς 42
δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος
τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν
οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
Mt 7, 16 ss et 12, 33 ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. 43 Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν 43

---

26. ουαι υμιν | καλ. υμας ειπωσι | ς ℵ* κατα ταυτα (ς ταυτ.) 27. αλλ 28. τ. καταρωμ. υμιν | και προσευχ. υπερ των 29. εισ : επι | σιαγονα : ℵ* praem δεξιαν 30. παντι δε τω 33. om γαρ | και γαρ οι αμ. 34. δανειζητε | ελπ. απολαβειν | και γαρ οι αμαρτ. | δανειζουσιν 35. δανειζετε | μηδεν | πολυς : ℵ[a] add εν τοισ ουρανοισ | του υψιστου 36. γινεσθε ουν | καθως και | ο πατ. υμων : ℵ[a] add ο εν τοις ουρανοις 37. om και ante μη καταδικ. 38. πεπιεσμ. (ℵ* πεπιασμ.) και σεσαλευμ. και υπερεκχυνομενον | τω γαρ αυτω μετρω ω μετρ. 39. om και | ουχι : ℵ ουκ | ς ℵ τεσουνται 40. τον διδασκ. αυτου | ℵ κατηρτ. δε εστω 42. ς η πωσ, ℵ πωσ δε | εκβαλειν : ς ℵ post διαβλεψ.

καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν
44 καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται·
οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν
45 τρυγῶσιν. 45 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς Mt 12, 34 b
καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ
προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ
46 στόμα αὐτοῦ. 46 Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε Mt 7, 21
47 ἃ λέγω; 47 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων 47–49
48 καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὅμοιός Mt 7, 24–27
ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν
καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης
προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι
49 αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσας καὶ
μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν
γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπε-
σεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

VII.

Centurionis servus. Iuvenis Naini mortuus. Iohannis baptistae legati; Iesu de eo et aequalibus sententia. Peccatrix Iesum ungens veniam nacta. Parabola de duobus debitoribus.

1 Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς Mt 7, 28
τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευ- 2–10
3 τᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστει- Mt 8, 5–13
λεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως
4 ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς
τὸν Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν
5 ᾧ παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
6 αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς.
ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν φίλους
ὁ ἑκατοντάρχης λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι
7 ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα
8 πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. 8 καὶ
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυ-
τὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ

43. om παλιν 44. κ συνλεγ. | βατου (κᵃ) : κ* βλαστου | τρυγωσι σταφυλ. 45. της καρδι. αυτου | πονηρος : add ανθρωπος | πονηρου : add θησαυρου της καρδιας αυτου | του περισσευμ. της καρδ. | λαλει : κ post το στ. αυτ. 48. πλημμυρας | προσερρηξεν | δια το etc : τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν 49. ς κ προσερρηξ. | κ. ευθεως επεσε

VII, 1. ς κ επει δε | κ* om παντα | καπερναουμ 2. κ* om κακ. εχων 3. οπως : κ add αυτου 4. ηρωτων : παρεκαλουν | παρεξει 6. απο της οικι. | επεμψεν : add προς αυτον | φιλους : post εκατοντ. | ς κ εκατονταρχος | λεγων : add αυτω | ειμι ικανος | κ μου υπο τ. στεγ. 7. κ αλλ | ς κ ιαθησεται

ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. [9] ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στρα- 9
φεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. [10] καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν 10
οἶκον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην 11
Naΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος
πολύς. [12] ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομί- 12
ζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα,
καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. [13] καὶ ἰδὼν αὐτὴν 13
ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτὴν καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. [14] καὶ 14
προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ
εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. [15] καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς 15
καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. [16] ἔλαβεν 16
δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφή-
της μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν
αὐτοῦ. [17] καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ 17
αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18-22 Mt 11, 2-6 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων 18
τούτων. [19] καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 19
Deu 18, 15 ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος,
ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; [20] παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες 20
εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε λέγων·
σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; [21] ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ 21
ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων
πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. [22] καὶ ἀπο- 22
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε
Is 35, 5 s καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ
καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγ-
γελίζονται· [23] καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 23

24-35 Mt 11, 7-19 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς 24
τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσα-
σθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; [25] ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε 25
ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν
ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.
[26] ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ 26

10. οι πεμφθεντ. εισ τ. οικ. | τον ασθενουντα δουλον 11. κ^c εν τω εξης | επορευετο | κ* om καλουμενην | κ om ικανοι 12. υιος μονογενης | και αυτη ην : ς^e om ην | ην συν αυτη (et. ς^e) : ς om ην 13. επ αυτη 16. εγηγερται 17. κ* (non item ^a) om περι αυτου | και εν παση 18. ιωαννη 19. κυριον : ς κ ιησουν | αλλον : κ ετερον 20. κ* om οι ανδρ. | ειπον | κ απεστειλεν | αλλον : κ ετερον 21. εν αυτη δε τη ωρ. | ωρα : κ* ημερα | πονηρων : κ* ακαθαρτων | το βλεπειν 22. αποκριθεισ : add ο ιησουσ | ιωαννη | οτι : κ om | κ και κωφοι et και πτωχοι 23. κ οσ αν 24. λεγ. τοισ οχλοισ | κ εξηλθατε 25. κ εξηλθατε 26. κ εξηλθατε

περισσότερον προφήτου. 27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ Mal 3, 1 Mc 1, 2
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει
28 τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς
γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν
29 τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ
30 βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν
τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.
31 31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ
32 τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθη-
μένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ
33 οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν
γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον,
34 καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπό-
35 της, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία
ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.
36 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ·
37 καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ
ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι
κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
38 μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα τοῖς
δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξὶν τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ
39 ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν
ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ πο-
40 ταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
41 ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ
τινί· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα.
42 42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν
43 αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ὑπο-
λαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς
44 ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη·
βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ

---

27. *ιδου εγω* 28. ς *λεγω γαρ*, κ *αμην λεγω* | κ om *προφητης* | *ιωαννου του βαπτιστου* 30. κ om *εις εαυτους* 31. *τινι ουν* (κ *δε*) : praem *ειπε δε ο κυριος* 32. *λεγοντες* : κc *λεγοντα*, κ* *α λεγει*, ς *και λεγουσιν* | *εθρηνησ. υμιν* 33. *μη* et *μηδε* : *μητε* et *μητε* | *αρτ. εσθ.* et *οιν. πιν.* 34. *τελωνων φιλος* 35. κ *απο παντ. των εργων αυτ.* 36. *εισ την οικιαν* | *κατεκλιθη* (κc) : κ* *κατεκειτο*, ς *ανεκλιθη* 37. *γυν. εν τη πολ. ητισ ην* | om *και* ante *επιγν.* | *ανακειται* 38. *οπισω* : post *παρ. τ. ποδ. αυτ.* | *τοισ δακρ.* : post *τουσ ποδ. αυτ.* | *εξεμασσεν* 40. *φησιν* : post *ο δε* 41. *χρεωφειλετ.* | *δανειστη* 42. ς κ *μη εχοντ. δε* | *τισ ουν αυτων* : add *ειπε* | *αυτον αγαπησει* 43. ς κ *αποκριθ. δε ο* (κ om) *σιμων*

μου ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι 45
οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά
μου τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη 46
δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. 47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται 47
αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον
ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ- 48
τίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς 49
οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν
γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

VIII.

Feminae victum ministrantes. Parabola de satore. Candela non occultanda. Christi mater et fratres. Tempestas. Daemones Legionis et sues. Iairi filia et mulier sanguine fluens.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν 1
καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθερα- 2
πευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ κα-
[Mc 16, 9] λουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ 3
Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι
Mt 27, 55 Mc 15, 41 πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
4–8 Mt 13, 1–9 Mc 4, 1–9 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευο- 4
μένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς· 5 ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ 5
σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν
ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
νοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, 6
καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν 7
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποί- 8
ησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων
ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
9 s Mt 13, 10s Mc 4, 10–12 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίς αὕτη εἴη ἡ πα- 9
ραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς 10
βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέπον-
Is 6, 9 11–15 Mt 13, 18–23 Mc 4, 13–20 τες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. 11 ἔστιν δὲ αὕτη 11
ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ 12
τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει

44. επι τους ποδ. μου | θριξιν : add της κεφαλης 45. διελιπε 47. λεγω : κ* ειπον | κ* αφεωνται (item v. seq) | αι αμαρτ. αυτης αι πολλαι

VIII, 1. κ διωδευσεν 3. αυτους : ς κ αυτω | εκ : απο | αυταις : κ* αυτων 4. κ* συνεντος 6. ς κ επεσεν | κ* και δια το 7. συμφυ. | κ* επνιξαν 8. επεσεν : κ* εφυεν | επι την γην | κ* και εφυεν και εποιησεν 9. τις : praem λεγοντες | τις ειη η παρ. αυτη 10. κ και ακουοντ. ακουωσιν και μη συνιωσιν 12. οι ακουοντες

τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.
13 [13] οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται
τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύου-
14 σιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. [14] τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας
πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου
καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφο-
15 ροῦσιν. [15] τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ
καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρπο-
16 φοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. [16] Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν 11, 33 Mc 4, 21 Mt 5, 15
σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν, ἵνα
17 οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. [17] οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ 12, 2 Mc 4, 22 Mt 10, 26
οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς
18 φανερὸν ἔλθῃ. [18] βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, 19, 26 Mc 4, 24a Mt 13, 12
δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται 25, 29
ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ 19–21 Mc 3, 31–35
20 αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. [20] ἀπ- Mt 12, 46–50
ηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν
21 ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. [21] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς·
μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον 22–25 Mc 4, 35–41
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ Mt 8, 18 23–27
23 πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. [23] πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύ-
πνωσεν· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνε-
24 πληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. [24] προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν
λέγοντες· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετί-
μησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ
25 ἐγένετο γαλήνη. [25] εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβη-
θέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός
ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούου-
σιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτις ἐστὶν 26–39 Mc 5, 1–20 Mt 8, 28–34
27 ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. [27] ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν
ὑπήντησεν ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ
ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν

---

13. επι την πετραν | τ. λογον : ℵ* add του θεου | ℵ* om και ante ουτοι 14. συμπνιγ. 16. ℵ* επι την λυχνιαν | επιτιθησιν 17. ο ου γνωσθησεται 18. ος γαρ αν 19. ς ℵ παρεγενοντο | ς om αυτου pri 20. και απηγγ. αυτω λεγοντων | οτι : om | ℵ om σου pri 21. ℵ om του θεου | ποιουντες : add αυτον 22. και εγενετ. | εν : ℵ* om | και αυτος (ℵ[a]) : ℵ* om 24. ℵ[a] om alterum επιστ. | εγερθεις | ℵ επαυσατο 25. που : add εστιν | ℵ οι δε φοβηθ. | πρ. αλληλους : ℵ om 26. γαδαρηνων | αντιπεραν 27. υπηντησεν : add αυτω | οο ειχε δαιμο. εκ χρονων ικανων και ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο

τοῖς μνήμασιν. [28] ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέπεσεν 28
αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. [29] παρήγγελλεν γὰρ 29
τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς
γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ πέ-
δαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ
δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. [30] ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς 30
λέγων· τί σοί ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαι-
μόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. [31] καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ 31
αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. [32] ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων 32
ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπι-
τρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.
[33] ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς 33
τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. [34] ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς 34
ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. [35] ἐξῆλ- 35
θον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον
καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισ-
μένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβή-
θησαν. [36] ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαι- 36
μονισθείς. [37] καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περι- 37
χώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ
συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. [38] ἐδέετο 38
δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ·
ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· [39] ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ 39
διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν
πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40–48 Mc 5, 21–34 Mt 9, 18–22

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν 40
ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. [41] καὶ ἰδοὺ 41
ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς
ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν
εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, [42] ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ 42
ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν
οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. [43] καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος 43

---

28. *και ανακραξας* 29. $\mathfrak{g}^{e}$ *παρηγγειλε* | *εδεσμειτο* | ℵ* (non item ª) om *και* post *φυλασσομ.* | $\mathfrak{g}$ ℵ *διαρηησσων* | *δαιμονος* 30. ℵ* om *ο ιησους* et *λεγων* | *σοι εστ. ονομα* | *λεγεων* | *οτι δαιμ. πολλ. εισηλθεν εις αυτον* 31. *παρεκαλει* 32. ℵ *βοσκομενη* | $\mathfrak{g}$ ℵ* *παρεκαλουν* | ℵ* om *αυτοις* sec 33. *εισηλθεν* | *λιμνην* : ℵ *θαλασσαν* 34. *το γεγενημενον* | *και απελθοντες απηγγ.* 35. *εξεληλυθει* 36. *απηγγ. δε* : ℵ add *λεγοντες* | *και οι ιδοντες* 37. ℵ *ηρωτησεν* | ℵ *παν* | *γαδαρηναν* | *εις το πλοι.* | ℵ* *επεστρεψεν*, ℵª *συνεστρ.* 38. ℵª *εδειτο* | *λεγων* : praem *ο ιησους* 39. *οσα εποιησε σοι ο θεος* 40. ℵᶜ *Εν δε τω υποστρ.* | *υποστρεψαι* | *αυτον* (ℵª) : ℵ* *τον θεον* 41. *του ιησου* 42. *ην* : ℵ* om

ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον
44 οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα ὄπισθεν
ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη
45 ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψά-
μενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν
46 αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. 46 ὁ
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελη-
47 λυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέ-
μουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ
ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.
48 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου 49–56
49 εἰς εἰρήνην. 49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ Mc 5, 35–43
ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε Mt 9, 23–26
50 τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ
51 φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ
Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μη-
52 τέρα. 52 ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·
53 μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ κατεγέλων
54 αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς
55 αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου. 55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ
πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆ-
56 ναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν
αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

IX.

Mandata ad apostolos. Herodes de Iesu. Quinque milibus cibus praebetur. Quis sit Christus et quales poscat discipulos. Transfiguratio. Daemoniacus ab apostolis non sanatus. Eorum ambitio et iracundia. Sectandi impedimenta.

1 Συνκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ 1–6
2 ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν. 2 καὶ Mc 6,7–13 Mt 10, 1 5 sq
ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι,
3 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον

---

43. εισ ιατρους | βιον : ℵ* add εαυτης | ℵ* και ουκ ισχυ. | ς ℵ υπ ουδενος 45. και οι μετ αυτου | αποθλιβουσιν : add και λεγεισ τισ ο ψαμενοσ μου 46. εξελθουσαν 47. ιδουσα usq ηλθεν (ℵ²) : ℵ* om | ℵ om δι ην αιτ. ηψ. αυτ. | απηγγ. (ℵ διηγγ.) : add αυτω 48. αυτη : ℵ om | θυγατερ : praem θαρσει 49. λεγων : add αυτω | μηκετι : μη 50. απεκριθη : ℵ* ειπεν | αυτω : add λεγων | ς ℵ πιστευε 51. εισελθων | ℵ ουδενα αφηκεν συνεισελθειν αυτω | τινα συν αυτω : ουδενα | ς ℵ ιακω. και ιωανν. 52. ℵ ου γαρ απεθα. 54. αυτοσ δε : add εκβαλων εξω παντασ και | ℵ εγειρε 55. και ανεστ. παραχρ. (ℵ²) : ℵ* om

IX, 1. συγκαλ. | δωδεκα : ς add μαθητασ αυτου, item ℵ αποστολουσ | ℵ δεδωκεν 2. ιασθαι : ς add τουσ ασθενουντασ, item ℵ τουσ ασθενεισ 3. ραβδουσ

μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. 4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν 4
ἐξέρχεσθε. 5 καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ 5
τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. 6 ἐξερχόμενοι δὲ διήρ- 6
χοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες παν-
ταχοῦ.

7-9 Mc 6, 14-16 Mt 14, 1 s
7 Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ 7
διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
8 ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλείας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις 8
τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρῴδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε- 9
κεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.

10-17 Mc 6, 30-44 Mt 14, 13-21 Io 6, 1-13
Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα 10
ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς
πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν 11
αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. 12 ἡ δὲ ἡμέρα 12
ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπό-
λυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ
ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ
τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. 13
οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο,
εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦ-
τον βρώματα. 14 ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ 14
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ
πεντήκοντα. 15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. 15
16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας 16
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορ- 17
τάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων,
κόφινοι δώδεκα.

18-22 Mt 16, 13-23 Mc 8, 27-33 (Io 6, 68ss)
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας 18
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα

---

3. ανα : ℵ om | εχειν : ℵ[a] εχετε, ℵ* om 4. μενετε : ℵ* μινατε 5. δεξων-ται | απο : ℵ εκ | ℵ om και ante τον κονιορτ. | αποτιναξατε | επ αυτους : ℵ αυτοις | τετρααρχ. (sic ℵ[a], ℵ* om ο τετρ.) : τετραρχ. | γινομενα : add υπ αυτου | ευηγγερται 8. ηλιας | τις : εις 9. και ειπεν ο ηρωδ. | εγω ακουω 10. οσα : ℵ α | πολ. καλουμ. (ℵ[c]) : ℵ* τοπον ερημον, ς τοπον ερημον πολεως καλουμενης | ℵ* om βηθσα. 11. δεξαμενος | ℵ ελαλησεν 12. τους οχλους | πορευθ. : απελθοντες | και τους αγρους 13. πρ. αυτους : ℵ αυτοις | υμεις : ς ℵ ante φαγ. | ειπον | ℵ πλειονες αρτ. πε. | η πεντ. αρτ. κ. δυο ιχθυ. 14. δε : γαρ | ℵ ωσει ανα 15. ανεκλιναν | ℵ παντας 16. αυτους : ℵ om | παρατιθεναι 18. αυτον : ℵ[a] add εν τοπω (ℵ[c] rursus delet) | αυτους : ℵ add ο ιησους

19 με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; [19] οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην
τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν
20 ἀρχαίων ἀνέστη. [20] εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε
21 εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. [21] ὁ
22 δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, [22] εἰπὼν
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆ- 24, 7
ναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ
ἀποκταν θῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, 23-27 Mt 16, 24-28 Mc 8, 34-9, 1
ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν,
24 καὶ ἀκολουθείτω μοι. [24] ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
25 ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. [25] τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος
κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς;
26 [26] ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ
27 καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. [27] λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς,
εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου
ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, 28-36 Mt 17, 1-8 Mc 9, 2-8
καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ
29 ὄρος προσεύξασθαι. [29] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν
τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ
30 λευκὸς ἐξαστράπτων. [30] καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ,
31 οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἠλείας, [31] οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον
32 τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ. [32] ὁ δὲ
Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορή-
σαντες δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνε-
33 στῶτας αὐτῷ. [33] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ'
αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν
ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν
34 Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλείᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. [34] ταῦτα δὲ αὐτοῦ
λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ
35 ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. [35] καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ
τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος,
36 αὐτοῦ ἀκούετε. [36] καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦς 2 Pe 1, 17
μόνος.

---

18. λεγουσιν οι οχλοι ειναι 19. ειπον | ς ℵ ηλιαν 20. αποκριθεις δε ο πετρος 21. λεγειν : ειπειν 22. ℵ* οτι τον υι. του ανθρ. δει 23. ερχεσθαι : ελθειν | απαρνησασθω | ℵ^c om καθ ημεραν 24. γαρ αν 25. ℵ ωφελει ανθρωπος 27. αυτου : ωδε | γευσονται 28. ℵ* om και ante παραλαβ. | τον πετρον | ℵ προσευχεσθαι 29. εγενετο : ℵ* transfert ante ετερον | ℵ προσευξασθαι 30. μωσης | ηλιας 31. εμελλεν 32. ειδον 33. ℵ και ποιησομεν | ℵ σοι μιαν | μωσει | ς ℵ μωσει (ℵ μωυ-) μιαν | ς ℵ ηλια 34. επεσκιασεν | εν τω εκεινους εισελθειν 35. εκλελεγμ. : αγαπητος 36. ο ιησους

μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

37–43 Mt 17, 14–23 Mc 9, 14–29

37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 37
ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ 38
ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν
υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοι ἐστίν, 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει 39
αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ,
καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. 40 καὶ ἐδεήθην 40
τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμ- 41
μένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε
ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν 42
τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν
43–45 Mc 9, 30–32 αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγα- 43
Mt 17, 22a λειότητι τοῦ θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· 44 θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους 44
τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρα- 45
κεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο
ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46–48 Mc 9, 33–37 Mt18,1-5

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων 46
αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, 47
ἐπιλαβόμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν 48
αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ
δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με·
ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας.

49–50 Mc 9, 38–40

49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ 49
τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς· μὴ 50
κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀνα- 51
λήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ
πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσ- 52
ώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς πόλιν Σαμαριτῶν,
ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον 53

---

36. ς κ εωρακασιν 37. εν τη εξ. ημερ. 38. ανεβοησε | ς κ επιβλεψον | εστι μοι 39. κ om ιδου | κραζει : κ add και ρασσει (sic) 40. εκβαλλωσιν 41. μεθ υμων εσομαι | προσαγαγε : κ^c add μοι 42. κ* προσευχομενου 43. οισ εποιησεν ο ιησους 47. ειδως : ιδων 48. οσ αν : οσ εαν | κ και οσ εμε δεχεται | εστιν : εσται 49. εν τω ονοματ. | τα δαιμονια | κ εκωλυομεν 50. και ειπε πρ. αυτ. ο ιησους | κ καθ υμ. υπ. ημων, ς καθ ημ. υπ. ημων 51. αναληψεως | κ* om αυτου pri | ς κ εστηριξε 52. πολιν : κωμην | σαμαρειτων | ωστε : ωσ

54 αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ
Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ κατα-
55 βῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; 55 στραφεὶς δὲ
56 ἐπετίμησεν αὐτοῖς. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν· Mt 8, 19-22
58 ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
σκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
59 κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν·
60 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 εἶπεν
δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ
61 ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος·
ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι
62 τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς
ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω
εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

Septuaginta discipuli ablegantur et gaudentes redeunt. Quid ut vivas sit faciendum, et quis proximus. Parabola de Samaritano misericorde. Martha et Maria.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα,
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν
2 πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. 2 ἔλεγεν δὲ πρὸς Mt 9, 37 s
αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε
οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν
3 θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν Mt 10, 16
4 μέσῳ λύκων. 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδή- 4 ss 9, 3-5
5 ματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλ- 4-12 Mt 10, 9-15
6 θητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν
ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ
7 δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε,
ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ 1 Tim 5,18
8 μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς
ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρα-
9 τιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ

54. οι μαθηται : add αυτου | ειπον | αναλωσ. αυτους : add ωσ και ηλιασ εποιησε 55. επετιμ. αυτοις : add και ειπεν· ουκ οιδατε οιου πνευματοσ εστε υμεισ; 56. και επορευθ. : praem ο γαρ υιοσ του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχασ ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι 57. Και : εγενετο δε | απερχη : add κυριε 59. επιτρεψον : ς κ praem κυριε | απελθοντι πρωτον 60. ειπ. δε αυτω : add ο ιησουσ 62. εισ την βασιλειαν

X, 1. εμελλεν 2. δε : ουν | ς κ εκβ. (ς εκβαλλη) εργατ. 3. ιδου εγω 4. βαλαντιον | μηδε υποδημ. | και μηδενα 5. αν οικιαν εισερχησθε 6. και εαν μεν | ς° ο υιοσ | επαναπαυσεται 7. ς κ εσθιοντεσ | τ. μισθ. αυτ. εστι 8. και εισ ην δ αν

λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 εἰς ἣν 10
δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς
πλατείας αὐτῆς εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα 11
ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω 12
δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ
13-15 Mt 11, 21-23 τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 Οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι 13
εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν
ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν.
14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 14
15 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου 15
Mt 10, 40 Jo 13, 20 καταβιβασθήσῃ. 16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν 16
ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε, 17
καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. 18 εἶπεν 18
δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω 19
ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ
οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι 20
τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
ἐνγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21-22 Mt 11, 25-27 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ 21
εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν
σου. 22 καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν· πάντα μοι 22
παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ
υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ
22 s Mt 13, 16s ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς 23
μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες
ἃ βλέπετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς 24
ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ
ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Mt 19, 16 25-27 Mt 22, 35ss Mc 12, 28ss Deu 6, 5 Lev 19, 18 Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· δι- 25
δάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν 26
πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; 27 ὁ 27
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς

---

10. εισερχησθε 11. κ* κολληθ. υμιν | om εισ τ. ποδας | κ* γινωσκ. υμεις | ηγγικεν : add εφ υμας 13. ℭ^c χοραζιν, ℭ χωραζιν | κ βηθσαϊδαν | εγενοντο | καθημεναι 15. καπερναουμ | η εως του ουρ. υψωθεισα 19. ιδ. διδωμι | κ* om συ μη | αδικηση 20. χαιρετε δε μαλλον | εγραφη 21. εν τω : om εν | πνευμ. τω αγιω : πνευμ. ο ιησους 22. ℭ^c κ om και στραφ. προσ τ. μαθητ. ειπ. | παρεδ. μοι 24. ουκ ειδον 25. και λεγων | ποιησας : κ* add ινα 27. εξ ολησ τησ ψυχησ σου κ. εξ ολησ τησ ισχυοσ σου κ. εξ

καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ
28 ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [28] εἶπεν
29 δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. [29] ὁ δὲ
θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν
30 μου πλησίον; [30] ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατ-
έβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰερειχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ
καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες
31 ἡμιθανῆ. [31] κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ
32 ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. [32] ὁμοίως δὲ καὶ Λευείτης
γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν.
33 [33] Σαμαρίτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγ-
34 χνίσθη, [34] καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων
ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν
35 αὐτὸν εἰς πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. [35] καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον
ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι
αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με
36 ἀποδώσω σοι. [36] τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γε-
37 γονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; [37] ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας
τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ
ποίει ὁμοίως.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν Io 11, 1 ss 12, 1 ss
εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν
39 εἰς τὴν οἰκίαν. [39] καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ
καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν
40 λόγον αὐτοῦ· [40] ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν.
ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην
με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 [41] ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς
42 καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, [42] ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

XI.

Oratio dominica. Precandi assiduitas et fiducia. Criminatio auxilii diabolici. Quis vere beatus sit. Aequales depravati. Sermones convivales adversus Pharisaeos et legis peritos.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον,
ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε,

οληο τηο διανοιαο σου 29. *δικαιουν* | *εαυτον* : ℵ* *αυτον*. 30. *υπολαβ. δε* | *ς* ℵ *ιεριχω* | *ημιθανη* : add *τυγχανοντα* 32. ℵ* om versum | *ς* ℵc *λευϊτης* | ℵc om *γενομενος* 33. *σαμαρειτης* | *ιδων* : add *αυτον* 34. *πανδοχειον* 35. *αυριον* : add *εξελθων* | *πανδοχει* | *ειπεν* : *ς* ℵ add *αυτω* | *εγω* : ℵ om 36. *τισ ουν* | ℵ* om *των* | *δοκει σοι πλησ. γεγον.* 37. *δε* sec : *ουν* 38. *εγεν. δε* etc : ℵ *εν δε τω πορευεσθαι αυτους αυτους* | *α. την οικιαν* : *α. τον οικον αυτης* 39. *μαρια* | *η και* : ℵ* om *η* | *παρακαθισασα παρα* | *κυριου* : *ιησου* 40. *ειπον* : *ς* ℵ *ειπε* 41. *κυριος* : *ιησους* | *τυρβαζη* 42. ℵ *ολιγων δε εστι χρεια* (*χρ.* suppl ℵc, ℵ* om) *η ενος* | *γαρ* : *δε* | *αφαιρ. απ αυτης*

δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς
2-4 Mt 6, 9-13 μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· 2
πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· 3 τὸν 3
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες 4
ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι
ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσε- 5
ται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι
τρεῖς ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με 6
καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς 7
εἴπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παι-
δία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς
δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ 8
εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει
9-13 Mt 7, 7-11 αὐτῷ ὅσων χρῄζει. 9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται 9
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν.
10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ 10
κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει 11
ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ
ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει 12
αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα 13
ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ
οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 s Mt 9, 32-34 12, 22 ss Mc 3, 22 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο 14
δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν
Mt 12, 38 16, 1 Mc 8, 11 οἱ ὄχλοι· 15 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι 15
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 ἕτεροι δὲ πειράζοντες 16
17-22 Mt 12, 25-30 Mc 3, 23-27 σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 αὐτὸς δὲ εἰδὼς 17
αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα
ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ 18
ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία
αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ 19
δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι
ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν 20

XI, 2. *λεγετε* : ℵ* add *ουτω* | *πατερ* : add *ημων ο εν τοις ουρανοις* | *ελθετω* | *η βασ. σου* : ς ℵ add *γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι της* (ℵ* om) *γης* 3. *διδου* : ℵ *δος* | ℵ* om *το* 4. *και γαρ αυτοι* : ℵ* *ως και αυτ.* | ς ℵ* *αφιεμεν* | *εισ πειρασμον* : add *αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου* 5. ℵ[a] *μεσονυκτιον* 7. *εισ την κοιτ. μετ εμ. ει. και ου* 8. *αυτου φιλον* | *αναιδειαν* | ℵ[c] *οσον* 9 et 10. ς ℵ *ανοιγησεται* 11. *τινα* : ℵ *τισ* | *εξ υμων* : om *εξ* | ℵ om *ο υιοσ* | *η και* : ℵ *η*, ς *ει και* | ς ℵ *οφ. επιδ. αυτω* 12. *η και* : add *εαν* | ς (non ς[c]) *αιτηση* 13. *υπαρχ.* : ℵ *οντεσ* | *αγαθα δοματα* | ℵ om *ο* ante *εξ ουρ.* 15. et vv. sqq ℵ *βεεζεβουλ* 15. om *τω* ante *αρχοντι* 16. *παρ αυτ. εζητ. εξ ουρ.* 17. *εφ εαυτ. διαμερισθ.* 18. ℵ *εμερισθη* | *οτι* (ℵ[a]) : ℵ* *τι* 19. *κριτ. υμ. αυτοι εσοντ.*

δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
21 βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ
22 τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν
δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν
αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 9, 50
23 23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' Mc 9, 40
24 ἐμοῦ σκορπίζει. 24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ 24–26
ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ Mt 12, 43–45
μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον.
25 26 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 τότε
πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ
ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν
γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά
28 σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι
οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες. 29–32
29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη Mt 12, 38–42
γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
30 αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς
Νινευείταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ
31 γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ 1 Reg 10, 1
τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν
ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ
32 ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσον- Io 2, 5
ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον 8, 16
33 Ἰωνᾶ ὧδε. 33 Οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ Mt 5, 15 Mc 4, 21
ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ
34 φέγγος βλέπωσιν. 34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός Mt 6, 22
σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου
φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
35 36 35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. 36 εἰ οὖν τὸ
σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται
φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

---

20. κ[a] *εγω εκβαλλω* 21. κ* om *ο* | *εστιν* : κ *εσται* 22. *ο ισχυροτ.* 23. *σκορπιζει* : κ* add *με* 24. *ευρισκον* : κ[c] add *τοτε* 25. *σεσαρω.* : κ[c] praem *σχολαζοντα* 26. *παραλαμβ.* : κ[corr] add *μεθ' εαυτου* | *επτα στερ. πνευμ. πονηρ. εαυτου* 27. *επαρ. τις γυν. φων.* 28. *μενουνγε* | *φυλασσοντ.* : ς add *αυτον*, κ* *τον λογον του θεου* 29. om *γενεα* sec | *επιζητει* | *ιωνα* : add *του προφητου* 30. κ om *γαρ* | *σημειον τοις νινευϊταις* 31. *ανδρων* : κ* *ανθρωπων* | *σολομωντος* 32. *ανδρ. νινευι* 33. *ουδεις δε* | ς et ς[e] 1633. (non 1624.) *εις κρυπτον* | ς[e] *αλλα επι* | *φεγγος* : κ *φως* | κ *βλεπουσιν* 34. om *σου* prim | *οταν ουν* 36. κ* om *ο λυχν.*

Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ 37
παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύ- 38
Mt 23, 25 μασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 εἶπεν δὲ ὁ 39
κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-
ρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπα-
γῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ 40
ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ 41
Mt 23, 23 πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, 42
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον,
καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει
20, 46 Mt 23, 6 ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι 43
ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπα-
Mt 23, 27 σμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα 44
τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.
45 Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα 45
Mt 23, 4 λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς 46
οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.
47 s Mt 23, 29–31 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ 47
πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ 48
συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέ-
49–51 Mt 23, 34–36 κτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία 49
τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ 50
αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς
Gen 4, 8 2 Chr 24, 21 κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ αἵματος Ἅβελ ἕως αἵμα- 51
τος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ
οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
Mt 23, 13 52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· 52
αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.
Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 53
Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,
54 ἐνεδρεύοντες, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 54

XII.

Fermentum Pharisaeorum. Quis metuendus sit. Peccatum in spiritum sanctum. Lis hereditatis. Parabola de divite vana meditante. Non anxie

---

37. *ηρωτα|φαρισ. τις* 42. *αλλ ουαι|παν* : ℵ* vel ª ex *το* correxit|*ταυτα* : ℵª add *δε* | ℵ *αφειναι*, ς *αφιεναι* 43. ℵ *ουαι υμιν φαρισαιοι* 44. *ουαι υμιν* : add *γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται* 47. *οι δε πατ.* 48. *μαρτ. εστε* : *μαρτυρειτε* | *οικοδομ.* : add *αυτων τα μνημεια* 49. ℵ* *αποκτειν-ουσιν* | ℵ *διωξουσιν* 50. ℵᶜ *ινα εκδικηθη* | *εκχυνομενον* 51. *απο του αιμ.* | *εως του* 52. *εισηλθετε* 53. *κακ. εξελθ. αυτου* : *λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους* 54. *ενεδρευ.* : add *αυτον και ζητουντες* | *στομ. αυτου* : add *ινα κατηγορησωσιν αυτου*

curandum nec metuendum, sed caelestia sectanda et vigilandum. Immissio ignis. Signa temporum.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα- Mt 16,
πατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶ-
τον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις 5, 17
2 ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο- Mc 4, 22
3 καλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα Mt 10, 26 s
ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ
οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεν- 4–9
νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι Mt 10, 28–33
5 ποιῆσαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ
τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω
6 ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσα-
ρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ
7 θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθ-
8 μηνται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ
ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν
9 ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
10 πων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 καὶ πᾶς Mt 12, 32
ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ Mc 3, 29
11 δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 ὅταν 11 s
δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς Mt 10, 19 s
ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· Mc 13, 11
12 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ
εἰπεῖν.

13 Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ
14 μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
15 ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; 15 εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας,
ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρ-
16 χόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἀν-
17 θρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ διελογίζετο
ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς
18 μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ
μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου
19 καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ (Sir 11, 19)

XII, 1. πρωτον : $\mathfrak{s}^{c}$ cum seqq coni 2. δε : ℵ om | ℵ κεκαλυμμενον 4. αποκτεινοντων 5. ℵ om φοβήθητε | εξουσ. εχοντ. 6. πωλειται 7. $\mathfrak{s}$ ℵ μη ουν φοβ. 8. υμιν : ℵ add οτι | ℵ* om των αγγελ. 9. ℵ* απαρνησεται 10. ℵ βλασφημουντι 11. προσφερωσιν | επι : ℵ εισ | μεριμνατε 13. αυτω εκ του οχλ. 14. κριτην : δικαστην 15. πασης : της | αυτου : $\mathfrak{s}$ ℵ* αυτου 18. ℵ* ανοικοδομησω | τα γενηματ. ($\mathfrak{s}^{c}$ γεννη-) : $\mathfrak{s}^{a}$ (omisso παντα) et $\mathfrak{c}$ τον σιτον | ℵ* om και τα αγ. μου

ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.
20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου 20
ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; 21 οὕτως ὁ 21
θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

22–31 Mt 6,25–33 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, 22
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε.
23 ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. 23
24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε θερίζου- 24
σιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει
αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίς δὲ 25
ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ
πῆχυν; 26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 26
μεριμνᾶτε; 27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει· 27
λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
ὡς ἓν τούτων. 28 εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ 28
αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ
μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε 29
καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη 30
τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τού-
των. 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθή- 31
σεται ὑμῖν. 32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ 32

22 s Mt 6,19–21 πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρ- 33
χοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια
μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου
κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ 34
θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 35 Ἔστωσαν 35
ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 καὶ 36
ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε
ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως
ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ 37
κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται
καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 κἂν 38
ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως,

39 s Mt 24, 43 s μακάριοί εἰσιν. 39 τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό- 39
της ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν

---

20. ς et $ς^{c}$ 1633. (non 1624.) αφρον 21. εαυτω 22. κ λεγω υμιν | τη ψυχη υμων 23. κ η γαρ ψυχη 24. ου σπειρ. ουδε θεριζ. 25. πηχυν : add ενα 26. ουτε | ελαχιστ. : $κ^{*}$ add τι 27. ς κ πως αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει· | κ οτι ουδε 28. ει δε τ. χο. εν τω αγρ. σημερ. οντα | ς κ αμφιεννυσι 29. η τι πιητ. 30. επιζητει 31. αυτου : του θεου | ταυτα : add παντα 32. κ υμων ο πατηρ 33. βαλαντια 36. αναλυσει 37. και παρ. διακ. αυτοις ($κ^{a}$) : $κ^{*}$ om 38. και εαν ελθη εν τη δευτ. φυλακη και εν τη τριτ. φυλ. ελθη και ευρη ουτω | μακ. εισιν : $κ^{a}$ add εκεινοι, ς οι δουλοι εκεινοι 39. ς $κ^{a}$ ερρηγορησεν αν και ουκ αν ($κ^{a}$ om) αφηκεν | διορυγηναι

40 οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
41 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν 42-46 Mt 24, 45-51
42 ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 καὶ εἶπεν ὁ κύριος· τίς
ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-
43 τριον; 43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ
44 εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν
45 τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος
ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ
ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ
46 πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν
ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει
47 αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 ἐκεῖ-
νος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ
ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς·
48 48 ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας.
παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παʼ αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρ-
49 έθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 Πῦρ ἦλθον
50 βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. 50 βάπτισμα
51 δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ. 51 δο- 51-53 Mt 10, 34 sq
κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν
52 ἀλλʼ ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ
53 οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν 53 διαμε- Mich 7, 6
ρισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυ-
γατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.
54 Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν 54-56 Mt 16, 2 s
ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως·
55 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται.
56 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκι-
57 μάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; 57 Τί δὲ καὶ
58 ἀφʼ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ 58 s Mt 5, 25 s
ἀντιδίκου σου ἐπʼ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι
ἀπʼ αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής
σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν.
59 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

40. και υμεις ουν 42. ειπε δε | οικονομος : ℵ* δουλος | ς ℵ και φρονιμος | ℵ* κατεστησεν | ℵ* του διαδουναι 43. ℵ ουτως ποιουντα 45. ℵ* μου ο κυριος 47. του κυρ. εαυτου | η ποι. : μηδε ποι. 48. ℵ* om δε prim 49. επι : εις 50. εως ου | ℵc συντελεσθη 52. εν οικω ενι 53. επι τρισιν. 53 διαμερισθησεται | εφ υιω | επι θυγατρι | επι μητρι | επι την νυμφ. αυτης | πενθεραν : add αυτης 54. την νεφελην | επι : απο | οτι : om 55. ℵ* λεγετε· καυσ. ερχεται 56. ℵ ουκ οιδατε pro ου δοκιμ. 58. σε παραδω | βαλλη 59. εως ου

XIII.

Galilaei occisi. Parabola de ficu. Mulier sabbato sanata. Granum sinapis et fermentum. Porta angusta. Herodes vulpes; Hierosolyma prophetarum interfectrix.

Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ 1
περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν
αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι 2
οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι
ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, 3
πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓς 4
ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε
ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετα- 5
νοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τις πεφυ- 6
τευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ
καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη 7
ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω·
ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 8
λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου
σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν 9
εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.

Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν. 10
11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν 11
συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 ἰδὼν 12
δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπο-
λέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· 13
καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 ἀποκριθεὶς 14
δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ
Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι·
ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, 15
14, 15 ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον
Mt 12, 11 ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα 16
Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη,
οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

XIII, 1. *πιλατος* 2. *αποκριθεις* : add *ο ιησους* | *ταυτα* : *τοιαυτα* 3. *ομοιως* : *ωσαυτως* 4. *δεκα και οκτω* | ℵ *επεπεσεν* | *αυτοι* : *ουτοι* | om *τους* pr 5. *μετανοητε* | *ωσαυτως* : *ομοιως* 6. *εν τ. αμπελ. αυτ. πεφυτευμ.* | *καρπ. ζητ.* 7. om *αφ ου* 8. $\mathfrak{s}^{e}$ 1624. 1633. *κοπρια*, $\mathfrak{s}^{e}$ 1656. $\mathfrak{s}$ *κοπριαν* 9. *ει δε μηγε, εισ το μελλον* 11. *γυνη* : add *ην* | *δεκα και οκτω* | *συγκυπτ.* 12. om *απο* 13. *ανωρθωθη* 14. om *οτι* | ℵ* om *εν αισ δει εργαζ.* | *εν ταυταισ ουν* 15. *απεκριθ. ουν* | *υποκριται* | ℵ* om *τω σαββατ.* | ℵ* *απαγων*

17 17 καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι
αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς
γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ. 18 a
18 Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι Mc 4, 30-32
19 ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄν- Mt 13, 31 a
θρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς·
δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
20 κλάδοις αὐτοῦ. 20 Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν Mt 13, 33
21 τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς
ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ
23 πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. 23 Εἶπεν δέ τις αὐτῷ·
24 κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· 24 ἀγωνί-
ζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, Mt 7, 13 a
25 ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ Mt 25, 25 ss
ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω 10-12
ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ
26 ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. 26 τότε ἄρξεσθε
λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις
27 ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν Mt 7, 23
28 ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. 28 ἐκεῖ ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψεσθε Ἀβραὰμ Mt 8, 11 a
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασι-
29 λείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 καὶ ἥξουσιν ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται
30 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται Mt 19, 30 20, 16
πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι. Mc 10, 31
31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες
αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀπο-
32 κτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ
33 αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ
αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην
34 ἀπολέσθαι ἔξω Ἰερουσαλήμ. 34 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀπο- 34 a Mt 23, 37-39
κτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρό-
πον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ

---

17. γινομενοις : κ* λεγομενοις 18. ουν : δε 19. εις : κ* add τον | δενδρον : add μεγα 21. ς κ ενεκρυψεν 22. κ πορειαν | ιερουσαλημ 24. θυρας : πυλης 25. κ* om (suppl a) εξω εσταν. και | κυριε κυριε 26. κ αρξησθε 27. λεγω : κ om | πα. οι εργατ. της αδικ. 28. ς οψησθε, κ ιδητε | κ* ισακ 29. και απο βορρα 31. ωρα : ημερα | ς κ προσηλθον 32. επιτελω 33. κ* om αυριον και | κ ερχομενη 34. αυτην : κ* αυτον | ορνις | εαυτης : κ* εαυτου

ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ ἀφίσται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι 35
Ps 118, 26 οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XIV.

Hydropicus sabbato sanatus. Sermones convivales; parabola de spreto epulo. Christus quales sectatores poscat; crux suscipienda; turri fundamenta iacienda; rex bellum inchoaturus; sal putidum.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόν- 1
των τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς 2
Mt 12, 10 ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς 3
νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι
ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ 4
13, 15
Mt 12, 11 ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν υἱὸς 5
ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν
ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς 6
ταῦτα.

Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς 7
τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· 8 ὅταν κληθῇς 8
ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μή-
ποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ 9
σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ
μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῇς, 10
πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-
κώς σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι
18, 14
Mt 23, 12 δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 ὅτι πᾶς ὁ 11
ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον 12
ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου
μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ
αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ' 13
ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς,
14 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀντα- 14
ποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· 15
16 ss
Mt 22, 1 ss μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ὁ δὲ 16
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν

35. ο οικ. υμων : add ερημος | ℵc λεγω δε, ς αμην δε λεγω | ℵ om οτι | με ιδητε | εως : ς ℵ add αν | εως ηξ. ο. ειπητε : ℵ εως αν ειπητε

XIV, 3. ει εξεστι | θεραπευειν | η ου : om 5. αποκριθεισ : ℵc om | υιος : ς ℵ ονος | εμπεσειται | εν τη ημερ. 6. ανταποκριθ. (ℵ αποκρι.) : add αυτω 8. υπ αυτου : ℵ* om (suppl a) υπ 9. μετ αισχ. 10. αναπεσον | ερει : ειπη | σοι : ℵ* om (suppl a) | om παντων 12. ℵ om σου post συγγ. | σε αντικαλ. | σοι ανταποδ. 13. ℵ δοχην ποιησησ | ℵ αναπειρουσ 14. δε : γαρ 15. ταυτα : ℵ* om (suppl a) | οστισ : οσ 16. εποιησε

πολλούς, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου
εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ
ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ·
ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε,
ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα
πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτη-
μένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύ-
ναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ
κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ
δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς
πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χω-
λοὺς εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ
ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν
δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς καὶ ἀνάγκασον
εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς
τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.
25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν 26 s
πρὸς αὐτούς· 26 εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα Mt 10, 37 s
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ
δύναται εἶναί μου μαθητής. 27 ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν
ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
28 28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον
καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; 29 ἵνα
μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες
οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ
ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 Ἢ
τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον
οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιά-
σιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;
32 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας
33 ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀπο-
τάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου
34 μαθητής. 34 Καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν Mt 5, 13
35 τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· Mc 9, 50
ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

---

17. ℵ ερχεσθαι | εισιν : εστι παντα 18. παραιτεισθ. παντ. | εξελθειν και ιδειν | ℵ* om (suppl a) σε 21. ο δουλος : add εκεινος | και τους (ℵ* et c) : ℵa και οσους εαν ευρητε | ℵ αναπειρους | χωλ. και τυφλ. 22. ως επεταξ. 23. ο οικ. μου 24. ανδρων : ℵ ανθρωπων 26. ℵ πρ. εμε | πατερ. εαυτου | ℵ την ψυχ. εαυτ. | μου μαθητ. ειναι 27. και οστις | ς ℵ τ. σταυρ. αυτου | μου ειν. μαθητ. 28. ℵ τα εισ απαρτ., ς τα προσ απαρτ. 29. εμπαιζ. αυτω 31. συμβ. ετε. βασιλ. | βουλευσεται | απαντησαι 32. τα προσ : ℵ* προσ 33. μου ειν. μαθητ. 34. om ουν | το αλασ bis | om και

XV.

Parabolae de ove et drachma perdita, deque filio degenere.

1 ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρ- 1
Mt 9, 10 τωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ 2
γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ
συνεσθίει αὐτοῖς. 3 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην 3
4-7 Mt 18, λέγων· 4 τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπο- 4
12-14 λέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ
ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ 5
εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς 6
τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς·
συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω 7
ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχου-
σιν μετανοίας. 8 Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο- 8
λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ
ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰς φίλας 9
καὶ γείτονας λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
ἀπώλεσα. 10 οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέ- 10
λων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ 11 12
νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος
τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς 13
ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν
μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως.
14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν 14
χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς 15
ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν
εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι 16
τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ
οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι 17
τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλ-
λυμαι. 18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ 18
αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι 19
εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων
σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ 20
μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,

XV, 1. εγγιζ. αυτω παντ. 2. om τε 4. εν εξ αυτ. | εννενηκοντα | κ εως ου 5. ωμ. εαυτου 6. συγκαλ. et συγχαρ. 7. χαρ. εστ. εν τ. ουρ. | εννενηκοντα 8. κ εως ου 9. συγκαλειται | και τας γειτον. | συγχαρ. 10. χαρα γινεται 12. πατερ : κ* om | κc ο δε διειλεν 13. κ τ. ουσι. εαυτου 14. ισχυρος 16. γεμι. τ. κοιλ. αυτου : κ χορτασθηναι | απο : κ εκ 17. εφη : ειπε | om ωδε post λιμω 18. κ* αναστ. δε 19. και ουκετι 20. πατερ. εαυτου

καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν
21 αὐτόν. [21] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
22 καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. [22] εἶπεν
δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν
πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα
23 αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, [23] καὶ φέρετε τὸν μόσχον
24 τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, [24] ὅτι οὗτος ὁ
υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ
25 ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. [25] ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν
ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας
26 καὶ χορῶν, [26] καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο
27 τί εἴη ταῦτα. [27] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ
ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα
28 αὐτὸν ἀπέλαβεν. [28] ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ
29 πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. [29] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε
ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα
30 μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· [30] ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ
καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν
31 σιτευτὸν μόσχον. [31] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ'
32 ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· [32] εὐφρανθῆναι δὲ καὶ
χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν,
ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

XVI.

Parabolae de oeconomo iniusto sed callido, deque Lazaro et divite. De Pharisaeis, Iohanne, lege, divortio.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός τις ἦν πλού-
σιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορ-
2 πίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. [2] καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ·
τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου·
3 οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. [3] εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος·
τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ;
4 σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. [4] ἔγνων τί ποιήσω,
ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς
5 οἴκους ἑαυτῶν. [5] καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεο-
φειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις

---

21. και ουκετι | υιος σου : ℵ add ποιησον με ως ενα των μισθιων σου 22. ℵ δουλ. εαυτου | ℵ ταχυ εξενεγκ. | την στολην 23. φερετε : ενεγκαντες 24. ℵ ο υι. μου ουτος | και απολωλως ην | ℵ* om και ante ηρξ. 26. παιδων : ς (non ϛe) add αυτου 28. ο δε : ο ουν 30. τον μοσχ. τον σιτευτ. 32. ανεζησεν | και απολωλ. ην

XVI, 1. μαθητας : add αυτου 2. δυνηση 4. ℵ ινα αν μετ. | om εκ | οικ. αυτων 5. χρεωφειλ. | εαυτου : ℵ* αυτου

τῷ κυρίῳ μου; 6 ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν 6
αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντή-
κοντα. 7 ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· 7
ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ
γράψον ὀγδοήκοντα. 8 καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς 8
ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν
ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ 9
τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς
αἰωνίους σκηνάς. 10 ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός 10
ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 εἰ 11
οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς
ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ 12
Mt 6, 24 ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; 13 οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις 13
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ
ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρ- 14
χοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστὲ 15
οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώ-
σκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα
Mt 11, 12a ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· 16
ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν
Mt 5, 18 βιάζεται. 17 εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν 17
Mt 5, 32 παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. 18 πᾶς ὁ ἀπολύων 18
19, 9
Mc 10, 11a τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυ-
μένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. 19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν 19
πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος
καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέ- 20
βλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορ- 21
τασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου·
ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. 22 ἐγένετο 22
δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέ-
λων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ
ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρ- 23
χων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν
τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, 24

---

6. א βαδους | και ειπεν αυτω· δεξ. σ. το γραμμα 7. א λεγει δε, ς και λεγει | το γραμμα 8. א φρονιμωτερ. post οτι pon 9. καγω | ποιησατε εαυτοις | εκλιπητε 12. υμιν δωσει 14. οι φαρισαιοι (sic א^{a}, א* om) : ς praem και 15. του θεου : add εστιν 16. μεχρι : εως | א* om και πας εις αυτ. βιαζετ. 18. και πας ο απολελυμ. 20. δε τις : add ην | ος εβεβλητ. | ηλκωμενος 21. απ. των ψιχιων των πιπτοντ. | απελειχον 22. του αβρααμ 23. και pri : א* om | τον αβρααμ

ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι
25 ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι
ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως
26 τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 καὶ ἐν
πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ
27 οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε,
28 πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω
γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ
29 αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 λέγει δὲ
Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐ-
30 τῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ
31 νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ αὐτῷ·
εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ
νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

Cavenda offensio; placabilitas sectanda. Vis fidei; servi inutiles. Decem leprosi. Regnum divinum quando et quomodo sit venturum.

1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ Mt 18, 7
2 τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ Mt 18, 6 Mc 9, 42
εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται
εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.
3 3 προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον Mt 18, 15 3 s 21. 22
4 αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς
ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρός σε λέγων·
μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.
5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες ἡμῖν πίστιν.
6 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε Mt 17, 20 21, 21
ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ,
7 καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα
ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως
8 παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω,
καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ
9 ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι
10 ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε

---

24. ℵ υδατι 25. απελαβες συ | ωδε : ode 26. επι πασι | ενθεν : εντευθεν | ℵ* om οι ante εκειθεν 29. λεγει αυτω αβρα. | μωσεα 30. πορευθη πρ. αυτ. : ℵ αναστη πρ. αυτ. 31. ς ℵ μωσεως

XVII, 1. om αυτου | του : ς^e om | μη ελθ. τα σκανδαλ. | ℵ πλην ουαι δι ου 2. μυλος ονικος | ενα των μικρ. τουτ. 3. εαν : add δε | αμαρτη : add εις σε 4. ς ℵ αμαρτη | ℵ. επτακις της ημερας επιστρ. επι σε 5. ειπον 6. ει ειχετε | ℵ om ταυτη 7. om αυτω | ευθεως· παρ. αναπεσαι 8. ℵ ετοιμ. μοι 9. χαριν εχει | τω δουλω (ℵ^a) : ℵ* om, ς add εκεινω | τ. διαταχθ.: add αυτω; ου δοκω

πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς 11
διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. 12 καὶ εἰσερχομένου 12
αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ
ἔστησαν πόρρωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ 13
Lev 14, 2 ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες 14
ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν
αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ- 15
στρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν 16
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ
αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ 17
δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέ- 18
ψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ 19
εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία 20
τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ 21
γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπι- 22
Mc 13, 21 θυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ
Mt 24, 23. 26 ὄψεσθε. 23 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε 23
μηδὲ διώξητε. 24 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς 24
Mt 24, 27 ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς
9, 22 τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ 25
παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 καὶ 26
Mt 24, 37-39 καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς
Gen 7, 7 ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, 27
ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
Gen 18, 20 ss ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 28 ὁμοίως καθὼς 28
ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν,
Gen 19, 24 ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, 29
ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ 30
τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.
Mt 24, 17 s 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη 31
αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως
Gen 19, 26 μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 32

---

10. εσμεν, οτι ο | ℵ* ωφειλαμεν 11. πορευεσθ. : add αυτον | δια μεσου | σαμαριας 12. απηντησαν | ℵ* om οι εστ. πορρωθ. 13. ℵ την φωνην 16. σαμαριτης 17. οι δε εννεα 21. η ιδου εκει 23. ℵ ιδ. εκει και ιδ. ωδε, ς ιδ. ωδε η ιδ. εκει | ℵ μητε διωξ. 24. η αστραπτουσα | εκ της υπ ουρανον | εσται : add και 26. του νωε | ς^{c} 1624. 1633. om (per errorem) του ante υιου 27. εξεγαμιζοντ. 28. ομοιως και ως 30. ς ℵ* κατα ταυτα (ς ταῦτα) 31. εν τω αγρω

33 [33] ὅσ ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει 9, 24 Mc 8, 35 Mt 10, 39
34 αὐτήν, καὶ ὃσ ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. [34] λέγω ὑμῖν, 16, 25 Io 12, 25
ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνησ μιᾶσ, ὁ εἷσ παραλημφθή-
35 σεται καὶ ὁ ἕτεροσ ἀφεθήσεται· [35] ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ Mt 24, 40
37 τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. [37] καὶ Mt 24, 28
ἀποκριθέντεσ λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅπου
τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

Parabolae de iudice et vidua, deque Pharisaeo et portitore. Christus bene precatur infantibus. Iuvenis dives; divitiarum pericula. Christianorum praemia. De Christi morte et reditu. Caecus Hierichunticus.

1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖσ πρὸσ τὸ δεῖν πάντοτε προσ-
2 εύχεσθαι αὐτοὺσ καὶ μὴ ἐνκακεῖν, [2] λέγων· κριτήσ τισ ἦν ἔν τινι
πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενοσ καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενοσ.
3 [3] χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸσ αὐτὸν λέγουσα·
4 ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. [4] καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον·
μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ
5 ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, [5] διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν
ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰσ τέλοσ ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με.
6 [6] εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴσ τῆσ ἀδικίασ λέγει·
7 [7] ὁ δὲ θεὸσ οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν
βοώντων αὐτῷ ἡμέρασ καὶ νυκτόσ, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖσ;
8 [8] λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆσ γῆσ;
9 Εἶπεν δὲ καὶ πρόσ τινασ τοὺσ πεποιθότασ ἐφ' ἑαυτοῖσ ὅτι
εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντασ τοὺσ λοιποὺσ τὴν παραβολὴν
10 ταύτην. [10] ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰσ τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ
11 εἷσ Φαρισαῖοσ καὶ ὁ ἕτεροσ τελώνησ. [11] ὁ Φαρισαῖοσ σταθεὶσ
ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεόσ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ
λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγεσ, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡσ οὗτοσ
12 ὁ τελώνησ· [12] νηστεύω δὶσ τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα
13 ὅσα κτῶμαι. [13] ὁ δὲ τελώνησ μακρόθεν ἑστὼσ οὐκ ἤθελεν οὐδὲ
τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἐπᾶραι εἰσ τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν τὸ στῆθοσ
14 αὐτοῦ λέγων· ὁ θεόσ, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. [14] λέγω ὑμῖν,

---

33. περιποιησ. : ϛ א σωσαι | και οσ εαν : א οσ δ αν | απολεση αυτην
34. παραληφθησεται 35. א* om versum, suppl א^{a} | δυο εσ. | ϛ (non ϛ^{c}) μια pro η μια | παραληφθ. | και η ετερ. 36. ϛ^{c} (non item ϛ) δυο εσονται εν τω αγρω· ο εισ παραληφθησεται, και ο ετεροσ αφεθησεται 37. εκει συναχθησονται οι αετοι

XVIII, 1. Ελεγε δε και | om αυτουσ | εκκακειν 3. ϛ^{c} (non ϛ) χηρα δε τισ 4. ηθελησεν | και ανθρω. ουκ εντρ. 5. παρεχειν : א* παρενοχλειν | א* κοπουσ 6. ακουσατε (א^{a}) : א* om 7. ποιησει | των βοωντ. προσ αυτον | και μακροθυμων 11. ταυτα : ϛ praem προσ εαυτον, א^{c} add πρ. εαυτ. 12. αποδεκατω 13. και ο τελω. | εισ τ. ουρα. επαραι | εισ το στηθοσ | א* om ο θεοσ

κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος·
14, 11 Mt 23, 12 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν
ὑψωθήσεται.

15 sq Mt 19, 13 sq Mc 10, 13 sq Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· 15
ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκα- 16
λέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ
κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
Mt 18, 3 Mc 10, 15 17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς 17
παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18-27 Mt 19, 16-26 Mc 10, 17-27 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, 18
τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 19
τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς θεός. 20 τὰς 20
Ex 20, 12-16 ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδο-
Deu 5, 16 sq μαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ δὲ 21
εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη- 22
σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ
διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκο-
λούθει μοι. 23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ 23
πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πῶς δυσκό- 24
λως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται· 25 εὐκοπώτερον γὰρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βε- 25
λόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ 26 27
εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν.

28-30 Mt 19, 27-29 Mc 10, 28-30 28 Εἶπεν δὲ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν 28
σοι. 29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν 29
οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασι-
λείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ 30
καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31-34 Mt 20, 17-19 Mc 10, 32-34 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαί- 31
νομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα
διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθήσεται γὰρ 32
τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθή-
σεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ 33
τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ 34
ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ
λεγόμενα.

---

14. *η εκεινος, κ παρ εκεινον* 15. *επετιμησαν* 16. *προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν* 17. *ος εαν* 19. *ο θεος* 21. *εφυλαξαμην | εκ νεοτ.* : ς κ add *μου* 22. *ακουσ. δε* : add *ταυτα | στι* : κ* *οτι | κ δος | εν ουρανω* 23. *κ ταυτα παντα | εγενετο* 24. *αυτον ο ιησους περιλυπον γενομενον ειπε | εισπορευοντ.* : ς κ *εισελευσονται*, idque ς ante *εισ την* 25. *δια τρυμαλιας ραφιδος* 26. *ειπον* 27. *εστιν* : post *δυνατα* 28. ς κ *ο πετρος | ς κ** *ημ. αφηκαμεν παντα και ηκ.* 29. *υμιν* : add *οτι | η γονεις η αδελφ. η γυναικ. | ενεκεν* 30. *ος ου μη* 31. *εισ ιεροσολυμα*

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰερειχὼ τυφλός τις 35-43 Mt 20, 29-34 Mc 10, 46-52
36 ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου δια-
37 πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ
38 ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων·
39 Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων
αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ,
40 ἐλέησόν με. 40 σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
41 πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 τί σοι
42 θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰη-
43 σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ
παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

Zacchaeus. Parabola de regnum capessîturo servis argentum committente. Pullo adducto Iesus intrat Hierosolymam, refutat Pharisaeos, deplorat urbem, purgat templum.

1 2 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι
καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἦν πλού-
3 σιος· 3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο
4 ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 καὶ προδραμὼν εἰς
τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης
5 ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον
6 γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ
7 ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέ-
8 γοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶς
δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν
ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκο-
9 φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰη-
σοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ
10 αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ· 10 ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι [Mt 18, 11] 1 Tim 1, 15
καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολήν, διὰ
τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παρα-
12 χρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 εἶπεν οὖν· 12 ss Mt 25, 14-30 Mc 13, 34
ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ

---

35. ς κ ιεριχω | προσαιτων 37. κ* οι δε απηγγειλ. αυτω 38. δαβιδ 39. σιγηση : ς κ σιωπηση | αυτ. δε : κ ο δε | υιε : κ praem ιησου | δαβιδ 41. λεγων· τι σοι 43. κ ηκολ. αυτον

XIX, 1. ιεριχω 2. και ουτος ην πλουσ. 4. om εισ το | ς (non item ς^e) συκομωραιαν | ινα ιδη : κ* του ιδειν | δι εκεινης 5. αναβλ. ο ιησ. : add ειδεν αυτον και 7. απαντεσ | κ ανδρι αμαρτωλ. 8. κ ο ζακχ. | τα ημιση των υπαρχ. μου | διδωμ. τοισ πτωχ. 9. υι. αβρααμ : add εστιν 11. εγγυσ αυτ. ειν. ιερουσαλ. | κ* και δοκει αυτοισ

βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ 13
ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πραγματεύσασθε
ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστει- 14
λαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασι-
λεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα 15
τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους
οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο.
16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσ- 16
ηργάσατο μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν 17
ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε 18
μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. 19
20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον 20
ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος 21
αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.
22 λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. 22
ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ
θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύ- 23
ριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα.
24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ 24
δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει 25
19, 18
Mt 13, 12 δέκα μνᾶς. 26 λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ 26
Mc 4, 25 δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 πλὴν τοὺς ἐχθρούς 27
μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγά-
γετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.

28-38 28
Mt 21, 1-9 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἰερο- 28
Mc 11, 1-10 σόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν 29
Joi2, 12ss πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθη-
τῶν 30 εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευό- 30
μενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώ-
πων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς 31
ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.
32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. 32
33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐ- 33
τούς· τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν 34
ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες 35

---

13. εν ω : εως 15. οισ εδωκε | γνω | τισ τι διεπρ. : ℵ τι διεπραγματευ-
σαντο 16. προσειργασατο δεκ. μνασ 17. ς ℵ ευ | ℵ δουλε αγαθε
18. κυριε : ante η μν. σου 19. γινου : ante επανω 20. om ο ante
ετεροσ 22. λεγει δε αυτω 23. το αργυρ. μου | επι την τραπε. | και
εγω ελθ. | επραξα αυτο 25. ειπον 26. λεγω γαρ | υμιν (ℵa) : ℵ* om |
αρθησεται : add απ αυτου 27. τουτουσ : εκεινουσ | ℵ κατασφαξατε |
αυτουσ : om 29. ℵ* και βηθανια | των μαθητ. αυτου 30. ℵ λεγων |
ς ℵ om και ante λυσαντ. 31. ερειτε : add αυτω 33. ειπον 34. ειπον |
om οτι 35. επιριψαντεσ

36 αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. [36] πο-
ρευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.
37 [37] ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν
38 τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, [38] λέγον-
τες· εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ
39 εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. [39] καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ
τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθη-
40 ταῖς σου. [40] καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιω-
πήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.
41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων
42 [42] ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς
43 εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. [43] ὅτι ἥξουσιν
ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ
44 περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, [44] καὶ ἐδαφιοῦσίν
σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον
ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦν- 45 sq Mt 21, 12sq Mc 11, 15–17
46 τας, [46] λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος Es 56, 7 Ier 7, 11
προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.
47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιε- 47 s Mc 11, 18
ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι
48 τοῦ λαοῦ, [48] καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας
ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

Unde Iohannis baptisma? Parabola de vinitoribus filii occisoribus. Lapis angularis. Quaestiones captiosae de censu solvendo, de resurrectione, de Messia Davidis filio. Legis peritorum fastus et avaritia.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν 1–8 Mt 21, 23–27
ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμ- Mc 11, 27–33
2 ματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, [2] καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν·
εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι
3 τὴν ἐξουσίαν ταύτην; [3] ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐρω-
4 τήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· [4] τὸ βάπτισμα τὸ Ἰω-
5 άννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; [5] οἱ δὲ συνελογίσαντο

35. εαυτων τα ιμ. 38. ο ερχομενος βασιλευς | ειρη. εν ουρ. 39. ειπον 40. ειπεν : add αυτοις | σιωπησωσιν | κεκραξονται 41. επ αυτη 42. κ ει εγνωσο εν τη ημερα ταυτη και συ τα | κ om σου post ειρη. 43. περιβαλουσι | κ* om σε bis 44. αφησ. εν σοι λιθ. επι λιθω 45. τ. πωλουντασ : add εν αυτω και αγοραζοντασ 46. και εσται (haec κ* om) ο οικ. etc : οτι (ς om, non ς^c) ο οικ. μ. οικ. προσευχ. εστιν 48. εξεκρεματο

XX, 1. των ημερων : add εκεινων | ιερεισ : ς κ αρχιερεισ 2. ειπον | λεγοντεσ : post πρ. αυτ. | ειπον (ς ειπε) ημιν : κ* om 3. κ* προσ αυτον | ενα λογον 4. om το sec 5. κ συνελογιζοντο

πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς 6
ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. 7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς 7 8
εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9-19 Mt 21, 33-46 Mc 12, 1-12 Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. 9
ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς 10
τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν.
11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες 11
καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσέθετο τρίτον 12
πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 εἶπεν δὲ 13
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν
ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ 14
γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ
κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. 15
τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 ἐλεύσεται καὶ 16
ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· 17
Ps 118, 22 τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
[Mt 21, 44] οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; 18 πᾶς ὁ πε- 18
σὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ,
λικμήσει αὐτόν. 19 καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς 19
ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν
τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν
ταύτην.

20-26 Mt 22, 16-22 Mc 12, 13-17 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους 20
ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21 καὶ ἐπη- 21
ρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις
καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας
τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· 22 ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον 22
δοῦναι ἢ οὔ; 23 κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς 23
αὐτούς· 24 δείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; 24

---

5. κ* προς αυτους | διατι : add ουν 6. πας ο λαος 8. κ* αποκριθεις pro ο ιησ. | κ* ουδ 9. ανθρωπ. τις | εξεδοτο 10. και εν καιρω | κ* om καρπου του | δωσιν | δειραντ. αυτ. εξαπεστ. κενον 11. κ* εθετο | πεμψαι στερ. 12. προσεθετ. πεμψ. τριτ. 13. ιδοντες εντραπ. 14. κ* om αυτον pri | αλληλ. : εαυτους | ς κ δευτε αποκτειν. 16. κ* om τους γεωργ. | ειπον 19. ς κ οι αρχιερ. και οι γραμμ. | εγνωσ. γαρ (κ^a) : κ* om | ειπεν : post τ. παραβ. ταυτ. 20. εγκαθετ. | κ* αποκρινομενους | ωστε : εις το 22. ημας : ημιν 23. πρ. αυτους : add τι με πειραζετε 24. επιδειξατε | δηναριον : κ add οι δε εδειξαν αυτω. και ειπεν

25 οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος. 25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τοίνυν ἀπό-
26 δοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 26 καὶ οὐκ
ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυ-
μάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν. 27-38
27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες Mc 12, 18-27
28 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντες· διδάσκαλε, Mt 22, 23-32
Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, Deu 25, 5
καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ
29 ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ
30 ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· 30 καὶ ὁ
31 δεύτερος 31 καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ
32 οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-
33 νεν. 33 ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ
34 γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ
35 υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ κατα-
ξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ
36 νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· 36 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστά-
37 σεως υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς ἐμή-
νυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ex 3, 6
38 Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
39 των· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν
40 γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. 40 οὐκέτι γὰρ ἐτόλ- Mt 22, 46 Mc 12, 34
μων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. 41-44
41 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι Mc 12, 35-37
42 Δαυὶδ υἱόν; 42 αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν Mt 22, 41-45
43 ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕως ἂν θῶ τοὺς Ps 110, 1
44 ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 44 Δαυὶδ οὖν κύριον Act 2, 34 s
αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν; 45-47
45 46 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς· 46 προσ- Mt 23, 1. 6. 7. [14.]
ἔχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς Mc 12, 38-40
καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας 11, 43
47 ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, 47 οἱ
κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσ-
εύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

---

24. οι δε ειπ. : αποκριθεντες δε ειπον 25. ειπ. αυτοις· αποδοτ. τοιν. 26. κ επιλαβ. του ρηματος 27. κ οι λεγοντες 28. ς κ μωσης | ᾗ : αποθανη 29. ησαν : κ[a] add παρ ημιν 30. και ελαβεν ο δευτερ. την γυναικα, και ουτος απεθανεν ατεκνος 31. ς[c] (non ς) και ου κατελ. 32. υστερ. δε παντων απεθαν. και η γυνη 33. ς κ εν τη ουν (κ* om) αναστασει | κ* om αυτων | γινεται : κ εσται 34. και αποκριθεις ειπ. | εκγαμισκοντ. 35. εκγαμισκοντ. 36. εισιν : κ post θεου | του θεου 37. ς κ μωσης | και τον θε. ισ. κ. τον θε. ιακ. | κ* ισακ 39. ειπον 40. ουκετ. δε 41. νιον δαβιδ ειναι 42. και αυτος δαβιδ 44. δαβιδ | ς κ νιος αυτου εστ. 45. ς κ τοις μαθ. αυτου 46. εν στολ. περιπατ. 47. ς (non ς[c]) μακρᾳ̃ | ληψοντ.

XXI.

Munusculum viduae. Finis templi, civitatis, saeculi; sors apostolorum; reditus Messiae inopinatus.

1-4 Mc 12, 41-44

Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον 1
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλ- 2
λουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα 3
ἡ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ 4
περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερή-
ματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

5-11 Mt 24, 1-7 Mc 13, 1-8

Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ 5
ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται 6
ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθή-
σεται. 7 ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν 7
ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 ὁ 8
δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευ-
θῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστα- 9
σίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ
εὐθέως τὸ τέλος. 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' 10
ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ 11
τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ'

12 ss Mt 10, 17ss 24, 9 Mc 13, 9-13

οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν 12
ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς
συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· 13 ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 13

12, 11

14 θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 14
15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντι- 15
στῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 παραδο- 16

16 s Mt 10, 21sq

θήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων,
καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων 17
διὰ τὸ ὄνομά μου. 18 καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ 18
ἀπόληται· 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 19

20 ss Mt 24, 15-19 Mc 13, 14-17

20 Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἰερουσαλήμ, 20
τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. 21 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου- 21
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν,
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι 22
ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.

XXI, 1. τα δωρ. αυτ. εις το γαζοφυλ. 2. ειδ. δε και τινα | ℵ λεπτ. δυο 3. ℵ αυτη η πτωχ. | ς πλειον, ℵ πλεον 4. ℵ παντες | εις τ. δωρ. του θεου | ℵ παντα 5. καλοις : ℵ[a] μεγαλοις | αναθημασι 6. επι λιθω : ℵ add ωδε 8. λεγοντες : add οτι | μη : add ουν 10. επι εθν. 11. μεγαλ. κατ. τοπ. και | απ ουρανου : ℵ post μεγαλ. 12. απαντων | om τας ante συναγω. | αγομενους 13. αποβησ. δε 14. θεσθε | ℵ* om ουν | εις τας καρδιας 15. αντειπ. ουδε αντιστην. | ς ℵ παντες 20. την ιερουσαλ. 22. εισιν : ℵ om | πληρωθηναι

23 [23] οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ
24 τῷ λαῷ τούτῳ, [24] καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλω-
τισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
25 ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. [25] Καὶ ἔσονται 25 ss Mt 24, 29 s Mc 13, 24-26
σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ
26 ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, [26] ἀποψυχόντων
ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκου-
27 μένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. [27] καὶ τότε
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνά-
28 μεως καὶ δόξης πολλῆς. [28] ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνα-
κύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύ- 29-33 Mt 24, 32-35
29 τρωσις ὑμῶν. [29] Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς. ἴδετε τὴν συκῆν Mc 13, 28-31
30 καὶ πάντα τὰ δένδρα· [30] ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ'
31 ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. [31] οὕτως καὶ
ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ
32 βασιλεία τοῦ θεοῦ. [32] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
33 γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. [33] ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρ-
34 ελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. [34] Προσέχετε
δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ
μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ
35 ἡμέρα ἐκείνη [35] ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς
36 καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. [36] ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ
μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.

37 [37] Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας 37 s Mt 21, 17 [Io 8, 1 s]
38 ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. [38] καὶ
πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII.

Pactio proditoris. Coena paschalis; eucharistia. Petrus lapsurus; instans periculum. Discipulorum ambitio. Iesus capitur; a Petro negatur; irridetur; damnatur coram synedrio.

1 2 [1] Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, [2] καὶ 1 s Mc 14, 1 s Mt 26, 1 ss
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν·
ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 [3] Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώ- 3-6 Mt 26, 14-16 Mc 14, 10 s Io 13, 2. 27

23. ουαι : ς ℵ add δε | εστ. γαρ : ℵ* add εν εκειναις ταις ημεραις | οργ. εν τω λαω 24. ς ℵ μαχαιρας | παντα τα εθν. | αχρι sine ου 25. εσονται : εσται | ℵ και εν απορια | ηχουσης 26. ℵ επαρχομενων 30. ℵc βλε. απ αυτων | ℵ οτι εγγ. εστιν ηδη το θερ. 33. ου μη παρελθωσι 34. δε : ℵ om | βαρυνθωσιν | αιφνιδ. εφ υμ. επιστ. | ημ. εκεινη· 35 ως παγις γαρ επελευσεται 36. δε : ουν | ινα καταξιωθητε εκφ. | ℵ* om ταυτα 37. Ἐλαιῶν

XXII, 3. ο σατανας | επικαλουμενον

την, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, 4 καὶ ἀπελθὼν συνελά- 4
λησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ
αὐτόν. 5 καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· 5
6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν 6
ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.

7-13 Mt 26, 17-19 Mc 14, 12-16
7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, 7
8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες ἑτοι- 8
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ 9
θέλεις ἑτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν 10
εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστά-
ζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται,
11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· 11
ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω; 12 κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ 12
ἑτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ 13
ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 ss Mt 26, 20 ss Mc 14, 17 ss
Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν 14
αὐτῷ. 15 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ 15
πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· 16 λέγω γὰρ ὑμῖν 16
ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ. 17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε 17
τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· 18 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ 18

Mt 26, 29 Mc 14, 25
πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ

19 s Mt 26, 26 ss Mc 14, 22 ss 1 Co 11, 23-25
βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας 19
ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 καὶ 20
τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτή-
ριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννό-

21 ss Mt 26, 21 ss Mc 14, 18 ss Jo 13, 21 ss
μενον. 21 Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ 21
τῆς τραπέζης. 22 ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισ- 22
μένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδί-
δοται. 23 καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα 23
εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

9, 46 25 ss Mt 20, 25 ss Mc 10, 42 ss
Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ 24
εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν 25

---

4. και τοις στρατ. | αυτον παραδω αυτοις 6. κ. εξωμολογ. (κcb) : ℵ* et ca om | αυτοις : ante ατερ 9. ειπον 10. ℵ* om υδατος | εισ την : ου | της οικιας : ℵ add λεγοντος | ℵ το καταλυ. μου 12. αναγεον | ℵ κακει 13. ειρηκεν 14. ς οι δωδεκα αποστολοι, ℵca tantum οι δωδεκ. 16. ℵ om ουκετι | αυτο : εξ αυτου 17. ℵ* om τουτο | εισ εαυτουσ : εαυτοις, ℵ* αλληλοις 18. om απο του νυν | γεννηματος | οτου : ℵ ου 20. ωσαυτ. και το ποτηρ. | εκχυνομενον 22. οτι : και | ο μεν υιος, ℵ* om μεν | πορευεται : ante κατα 23. συζητ. 24. δε και : ℵ om και | εν αυτοις : ℵ* εισ αυτουσ

κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦν-
26 ται· 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ
27 νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 τίς γὰρ μείζων,
ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
28 ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες
29 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς
30 διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ Mt 19, 28
τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων
31 κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 31 Σίμων Σίμων, ἰδοὺ
32 ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ ,
ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου. καὶ σύ ποτε
33 ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· 22 c Mt 26, 33-35 Mc 14, 29-31
κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον Lc 22, 33-38
34 πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον Io 13,
ἀλέκτωρ ἕως τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ
πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· οὐθε-
36 νός. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω,
ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ
37 καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμ- Is 53, 12
μένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ
38 γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. 38 οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι
ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· Mt 26, 30 Mc 14, 26 Io 18, 1
40 ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ 40 ss Mc 14, 32ss
τόπου εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. Mt 26, 36ss
41 41 καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς
42 τὰ γόνατα προσηύχετο 42 λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρενέγκαι
τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ
43 σὸν γινέσθω. 43 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων
44 αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. καὶ
ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ
45 τὴν γῆν. 45 καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς

---

25. οι εξουσ. αυτ. ευεργεται : ℵ* οι αρχοντες των (supple εθνων?) εξουσιαζουσιν αυτων και ευεργεται 26. γενεσθω 27. ℵ* τις γαρ ο μειζ. | ειμι εν μεσω υμ. 30. ς ℵ εσθιητε | καθισησθε | ℵc επι δωδεκα θρον. 31. σιμ. σιμ. (ℵ om alterum) : ς ℵ praem ειπε δε ο κυριος | ℵ* ξινιασαι 32. εκλειπη | στηριξον 34. ου μη φων. | εως : πριν η | ℵ τρις με απαρν. ειδεναι. 35. βαλαντιου | τινος : ℵ* τι | ς ℵ ειπον | ουδενος 36. ειπεν ουν αυτοις, ℵc ειπ. δε αυτ. | βαλαντιον 37. οτι : add στι | τα περι εμου 38. ειπον | ℵ* om κυριε 39. οι μαθητ. αυτου 41. ℵ προσηυξατο 42. παρενεγκειν | τουτ. το πο. (sic ℵa, ℵ* τουτ. τ. π. τουτο) : το ποτ. τουτο | γενεσθω 43 et 44. ℵa om versum utrumq 44. ℵ γεναμενος | εγενετο δε | ℵ om ο ante ιδρωσ | καταβαινοντες

τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ 46
εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
47-53 εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.
Mt 26, 47-56 Mc 14, 43-52 Io 18, 1-12 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας 47
εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι
αὐτόν. 48 Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ 48
ἀνθρώπου παραδίδως; 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον 49
εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷς τις 50
ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ
δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως τούτου. καὶ 51
ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς 52
τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ
ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ 53
οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα
καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.
54 s Mt 26, 57 s Mc 14, 53 s Io 18, 13 ss Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν 54
τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάν- 55
των δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ
56-62 Mt 26, 69-75 Mc 14, 66-72 Io 18, 25-27 Πέτρος μέσος αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθή- 56
μενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν
αὐτῷ ἦν. 57 ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 57
58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. 58
ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσης ὡσεὶ 59
ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος
μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· 60
ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος
αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν 61
τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς
εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με
τρίς. 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς. 62
63 s Mt 26, 67 s Mc 14, 65 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες, 63
64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· προφήτευσον, 64
τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον 65
εἰς αὐτόν.

---

45. ς° τ. μαθητ. αυτου | αυτους κοιμωμ. 47. ετι δε | προηρχ. αυτων 48. ο δε ιησους | κ* om ιουδα 49. ειπον αυτω· κυριε | εν μαχαιρα 50. τον δουλ. του αρχιερ. | αυτου το ους 51. ωτιου : add αυτου 52. ο ιησους | προς sec : επ | κ εξηλθατε 53. υμων : ς ante εστιν, κ* om 54. κ. εισηγαγον : add αυτον | ε. τον οικον 55. αψαντων | συγκαθισαντ. αυτων εκαθ. | κ εν μεσω 57. κ om αυτον pri | γυναι : ante ουκ οιδ. 58. μετ. βραχυ : κ^a add παλιν | εφη sec : ειπεν | ην(κ^a) : κ* om 60. ὃ : κ τι | ο αλεκτωρ 61. λογου : κ ρηματος | om σημερον 62. εξω : add ο πετρος 63. αυτον : τον ιησουν | κ* ενεπεζαν 64. κ περικαλ. επηρ. αυτ. λεγ., ς περικαλ. αυτον στυπτον αυτου το προσωπον και επηρ. αυτον λεγ.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ Io 18, 24
ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συν-
67 έδριον αὐτῶν, λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶπεν 67 ss
68 δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, Mt 26, 63 ss
69 οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- Mc 14, 61 ss
70 θρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν
δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη·
71 ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυ-
ρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XXIII.

Christus coram Pilato et Herode interrogatur; damnatur; cruci affigitur; irridetur. Latro poenitens. Portenta et mors. Iosephus; sepultura.

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἦγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν 1 ss Mt 27, 2
2 Πειλᾶτον. 2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὕρα- et 11 ss Mc 15, 1 ss
μεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι Io 18, 28 ss
3 διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 ὁ δὲ Πει-
λᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτος εἶπεν
πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν
5 τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν
λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ
6 τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 6 Πειλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ
7 ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας
Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν
8 ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν
τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν
αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν
9 ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
10 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
11 καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας
δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαί-
ξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ.
12 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴδης καὶ ὁ Πειλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ
μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

66. ℵ ημερ. εγενετ. | ανηγαγον | αυτων : εαυτ. | ειπε ημ. 67. ℵ* om υμιν 68. εαν δε και | αποκριθητε : add μοι η απολυσητε 69. δε : om 70. ειπον 71. ειπον | ς ℵ χρει. εχομ. μαρτυρ.

XXIII, 1. ηγαγεν | ς ℵ πιλατ. 2. ς ℵ ευρομεν | om ημων | καισ. φορ. διδον. | om και ante λεγοντ. 3. ς ℵ πιλατ. | επηρωτησεν 4. ς ℵ πιλατ. 5. λαον : ℵ οχλον | ℵ* om διδασκ. | om και ante αρξαμ. 6. πιλατ. (non ℵ) | ακουσας : add γαλιλαιαν 7. ταυταισ : ℵ* αυταισ 8. ℵ* om δε | θελων εξ ικανου ιδ. | ακουειν : add πολλα 9. ℵ* om δε | ουδεν : ℵ ουκ 11. δε αυτον : ℵ* τε, ℵc τε αυτον | om και pri | περιβαλων : add αυτον | ℵ* επεμψεν | ς ℵ (etiam vv 12 et 13) πιλατ. 12. ο τε πιλατ. και ο ηρωδ. | ℵ* προϋπηρχοντο | προσ εαυτουσ

Πειλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχον- 13
τας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν 14
ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώ-
πιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψεν 15
γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-
Io 19, 1 πραγμένον αὐτῷ. 16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 18 ἀνέκρα- 16 18
18–25 γον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
Mt 27, 16–26 Mc 15, 7–15 Io 18, 40ss Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει 19
καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος 20
προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν 21
λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐ- 22
τούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον
ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἐπέκειντο 23
φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον
αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα 24
αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς 25
φυλακήν, ὃν ἠτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι
αὐτῶν.

Mt 27, 32 Mc 15, 21 Io 19, 17 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρη- 26
ναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν
ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ 27
καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶς δὲ 28
πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε
ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι 29
ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ
κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε 30
Hos 10, 8 Apoc 6, 16 ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς·
καλύψατε ἡμᾶς· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν 31
Mt 27, 38 Mc 15, 27 Io 19, 18 τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν 32
αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33–38 Mt 27, 33ss Mc 15, 22ss Io 19, 17ss Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, 33
ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν,
ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· 34

---

13. συγκαλ. 14. ουδεν | ℵ om κατ 15. ανεπεμψα γαρ υμας προς αυτον 17. ς ℵ αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοις κατα εορτην ενα 18. ανεκραξαν | παμπληθει 19. ς ℵ^a βεβλημενος, ℵ* om | εισ φυλακην 20. δε : ουν | ς ℵ πιλατ. | προσεφωνησεν : ℵ add αυτοις 21. σταυρωσον σταυρωσον 23. ℵ εκειντο | αι φω. αυτων : add και των αρχιερεων 24. ς ℵ πιλατ. | ο δε πιλατ. επεκρι. 25. απελυ. δε : add αυτοις | εισ την φυλακ. 26. σιμωνος τινος κυρηναιου του ερχομενου | φερειν : ℵ^a αιρειν, ℵ* om 27. γυναικων αι : ς add και, ℵ om αι 28. ο ιησους 29. ημεραι ερχονται. | ℵ om αι ante στειραι | om αι ante κοιλιαι | εθρεψαν : εθηλασαν 30. ς ℵ* πεσατε 32. ℵ κακουργ. δυο 33. ℵ οτε ηλθον 34. ο δε ιησους usque ποιουσιν : ℵ^a om

οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
35 ἔβαλον κλῆρους. 35 καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον
δὲ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ
36 οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. 36 ἐνέπαιξαν δὲ
αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ
37 37 καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.
38 38 ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.
39 39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ Mt 27, 44 Mc 15, 32
40 σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ
41 αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξα-
42 μεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. 42 καὶ
ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
43 43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
παραδείσῳ. 44–49

44 Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν Mt 27, 45–56
45 γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, 45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος· ἐσχίσθη δὲ τὸ Mc 15, 33–41
46 καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. Ps 30 (31), 6
47 τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενό-
μενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος
48 ἦν. 48 καὶ πάντες οἱ συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν
ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρε-
49 φον. 49 εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, Io 19, 25
καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
ὁρῶσαι ταῦτα. 50–56

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, καὶ Mt 27, 57–60 Mc 15, 42–46
51 ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, 51 οὗτος οὐκ ἦν συνκατατεθέμενος τῇ Io 19, 38–42
βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰου-
52 δαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 52 οὗτος προσ-
53 ελθὼν τῷ Πειλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, 53 καὶ καθελὼν
ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ,

---

34. ς ℵ κληρον 35. εξεμ. δε και | οι αρχοντ. συν αυτοις | κ* ο (ℵ[a] om) του θε. ο εκλ., ς ο του θε. εκλ. 36. ενεπαιζον | ℵ om και ante οι στρατ. | οξος : praem και 38. επιγρα. γεγραμμενη επ αυτω, praetereaque ς ℵ* et [cb] (non item ℵ[ca]) add γραμμασιν ελληνικοις και (ℵ* et [cb] om) ρωμαϊκοις και (ℵ* et [cb] om) εβραϊκοις | ουτος εστιν ο βασι. των ιουδ. 39. ουχι (ℵ praem λεγων) : λεγων· ει 40. επετιμα αυτ. λεγων | κ* ου φοβη 42. τω ιησου· μν. μου κυριε 43. ειπ. αυτω : add ο ιησους | ς ℵ αμην λεγω σοι 44. ς ην δε ωσει ωρα, ℵ και ην ωρ. ωσει | κ* om και ante σκοτος | εννατης 45. του ηλ. εκλιποντος : και εσκοτισθη ο ηλιος· | και εσχισθη 46. παραθησομαι | και ταυτα ειπων 47. εκατονταρχος | εδοξασε | ℵ οτι οντως 48. συμπαραγ. | θεωρουντες | εαυτων τα στηθη 49. ς ℵ οι γνωστ. αυτου | om απο ante μακρ. | συνακολουθησασαι 50. om και ante ανηρ 51. συγκατατεθειμενος | ος και προσεδεχ. και αυτος 52. ς ℵ πιλατ. 53. καθελων : add αυτο | εθηκ. αυτο

οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος. 54 καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, 54
καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.

Mt 27, 61 Mc 15, 47 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι 55
ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ
Ex 20, 10 σῶμα αὐτοῦ, 56 ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· 56
καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

Resurrectio. Viatores Emmauntini. Iesus redivivus cum discipulis versatur et ultima mandata dat. Discessio.

1 ss Mt 28, 1 ss Mc 16, 1 ss Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον 1
Io 20, 1 ss φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυ- 2
λισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα 3
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, 4
καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ· 5
ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν 5
γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;
6 s 18, 32 s. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι 6
ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παρα- 7
δοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 8
9 καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα 9
τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. 10 ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ 10
Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν
αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν 11
ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν
αὐταῖς.

[Mc 16, 12 s] Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι 13
εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ
ὄνομα Ἐμμαούς, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάν- 14
των τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐ- 15
τοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο
αὐτοῖς· 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι 16
αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντι- 17
βάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.

---

53. *ουδεπω ουδεις* 54. *παρασκευη* | om *και* ante *σαββ.* 55. *δε και γυναικες* | *αυτω εκ τ. γαλιλ.*

XXIV, 1. *βαθεος* | ς ℵ *μνημειον* | *ηλθον*: ante *επι το μνημ.* | *αρωματα*: add *και τινες συν αυταις* 3. *και εισελθ.* | ℵ *ουκ ευρ.* 4. *διαπορεισθαι* | *δυο ανδρ.* | *εν εσθησεσιν αστραπτουσαις* 5. *το προσωπον* | *ειπον* 6. *αλλ* 7. *οτι δει τον υι. του ανθρ.* 9. *ταυτα παντα* 10. ℵ *η μαγδ. μαριαμ* | *μαρια ιακωι.* | *αι ελεγον* 11. *ταυτα*: *αυτων* 12. ς ℵ sic: *ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψας βλεπει τα οθονια κειμενα μονα, και απηλθε προς εαυτον, θαυμαζων το γεγονος* 13. ℵ *εν τη αυτη* | *ησαν πορευομ.*: post *εξ αυτων* | ℵ *εκατον εξηκοντα* 15. *συζητ.* | *ο ιησους* 17. *και εσταθησαν*: *και εστε*

18 18 ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ
μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ
19 ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης
δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ
20 λαοῦ, 20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες
21 ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖς δὲ
ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ·
ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ'
22 οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν
23 ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ
σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι,
24 οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ
τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον,
25 αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι
καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ
26 προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν
27 εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ
πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γρα-
28 φαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο,
29 καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι· 29 καὶ παρεβιά-
σαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν
καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς.
30 30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν
31 ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς· 31 αὐτῶν δὲ διη-
νοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαν-
32 τος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ
καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς
33 διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα
34 καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ
35 ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς
ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν. Jo 20,19ss [Mc 16,14]
37 37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.
38 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ

18. ο εισ|ω ονομα : ονοματι|εν ιερουσαλημ|ℵ και ταυτα ουκ 19. ειπον|ναζωραιου | ℵ εν λογω και εργω 21. ℵ ελπιζομεν | om και post αλλα γε | αγει (ℵ* om) : add σημερον 22. ορθριαι 27. ς ℵ μωσεως|ς διερμηνευεν, ℵ* και διερμηνευειν | εν πασαις ταις : ℵ τι ην εν ταις | ς^c περι αυτου 28. προσεποιειτο 29. om ηδη 30. ℵ ηυλογησεν | ℵ εδιδον 31. ℵ* διηνοιγησαν | ℵ* om (ℵ^a suppl) και επεγν. αυτον 32. ειπον|και ως διηνοιγ. 33. συνηθροισμ. 34. ηγερθ. ο κυρ. οντως 36. αυτος : add ο ιησους | εν μ. αυτων : ς ℵ add και λεγει αυτοις· ειρηνη υμιν 37. ℵ φοβηθεντες δε

ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ 39
[Io 20, 20] τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε,
ὅτι πνεῦμα σάρκας καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε
ἔχοντα. 41 ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμα- 41
ζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ ἐπέ- 42
δωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος· 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν 43
ἔφαγεν.

22, 39 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα 44
πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμ-
μένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ
ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, 45
46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν 46
καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ 47
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ
ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. 48 ὑμεῖς μάρτυρες τούτων. 48
49 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· 49
ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους
δύναμιν.

Act 1, 12 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς 50
Act 1, 9 sq [Mc 16, 19] χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν 51
αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς 52
Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, 53 καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ 53
ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

Verbum caro factum. Testimonium Iohannis baptistae; immersio Iesu. Andreas cum socio, Petrus, Philippus, Nathanael.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ 1
θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. 3 πάντα δι' 2 3

---

38. ς κ εν ταις καρδιαις 39. κ τ. ποδ. μου και τας χειρ. μου | οτι αυτος εγω ειμι | σαρκα 40. ς κ sic : και τουτο ειπων επεδειξεν (κ εδειξεν) αυτοις τας χειρας και τους ποδας 41. ενθαδε : κ* ωδε 42. ιχθ. οπτ. μερος : add και απο μελισσιου κηριου 44. ειπ. δε αυτοις | μου : ς κ om | ς κ μωσεως | και προφητ. : κ εν τοις προφητ. 46. γεγραπται : add και ουτως εδει 47. μεταν. και αφεσ. | αρξαμενον 48. υμεις δε | ς κ εστε μαρτυρες 49. και ιδου εγω | ς κ* αποστελλω | πολει : add ιερουσαλημ | δυναμ. εξ υψους 50. αυτους : add εξω | εως εις βηθ. | κ ηυλογησεν 51. απ αυτων : add και ανεφερετο εις τον ουρανον 52. αυτοι : ς κ add προσκυνησαντες αυτον 53. αινουντες : κ ευλογουντες, ς αινουντ. και ευλογουντες | τ. θεον : add αμην.

* ς το κατα ιωαννην. (ς add αγιον, non item ς^{e}) ευαγγελιον.

4 αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. [4] ἐν
5 αὐτῷ ζωὴ ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. [5] καὶ τὸ
φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
Mt 3, 1 Mc 1, 4 Lc 3, 2
6 [6] Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ
7 Ἰωάννης· [7] οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
8 φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. [8] οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ
9 φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. [9] Ἦν τὸ φῶς τὸ
ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 [10] ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος
11 αὐτὸν οὐκ ἔγνω. [11] εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
12 παρέλαβον. [12] ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
13 τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, [13] οἳ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος
14 ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. [14] καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν
ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.
15 [15] Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν
ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι 1, 30
16 πρῶτός μου ἦν. [16] ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες
17 ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· [17] ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως
ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
18 [18] θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν 6, 46
κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ
Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευείτας ἵνα ἐρωτήσωσιν
20 αὐτόν· σὺ τίς εἶ; [20] καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμο-
21 λόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. [21] καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί
οὖν; Ἠλείας εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπε-
22 κρίθη· οὔ. [22] εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς
23 πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; [23] ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶν- Es 40, 3 Mt 3, 3
τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας Mc 1, 3 Lc 3, 4
24 ὁ προφήτης. [24] καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων,
25 [25] καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ
26 οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἠλείας οὐδὲ ὁ προφήτης; [26] ἀπεκρίθη αὐ- Mt 3, 11 Mc 1, 7 Lc 3, 16 Act 13, 25
τοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει,

---

I, 3. *ουδε εν* : ℵ* *ουδεν* | *ο γεγονεν* : testes multi ad seqq trahunt, atque sic etiam Ln edidit 4. *εστιν* : ς *ην* 6. ℵ* *ην ονομα αυτω* 10. ℵ* *δι αυτου* 13. ℵ* om *εκ* ante *θελ. ανδρος* 15. *λεγων* : ℵ* om | *ον ειπον* : ℵᵃ *ο ειπων*, ℵ* om addito *οα* post *ερχομενος* 16. *οτι* : *και* 17. *μωσεως* | ℵ* om *χριστου* 18. ℵ om *ο* ante *μονογενης* | *υιος* : ℵ *θεος* | *ο ων* (ℵᵇ) : ℵ* om 19. *λευιτας* | ℵ *επερωτησωσιν* 20. ℵ om *και ωμολογ.* | *ουκ ειμι εγω* 21. ℵ* *επηρωτησαν* | *αυτον* : ℵ* *παλιν*, ℵᶜ *αυτον παλιν* | *ηλιας* (ς ℵ -*λιας*) *ει* : add *συ* | *και λεγει* | ℵ* om *ο* ante *προφ.* 22. ς ℵ *ειπον* 24. *οι απεσταλμενοι* 25. ℵ om *και ηρωτ. αυτον* | ς ℵ *ειπον* | bis *συτε* | ς ℵ *ηλιας* 26. ℵ* *εν τω υδατι* | *μεσ. δε υμ. εστηκεν*

ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, [27] ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ 27
ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. [28] ταῦτα 28
ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης
βαπτίζων.

1, 36 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ 29
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
1, 15. 27 [30] οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς 30
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. [31] κἀγὼ οὐκ ἤδειν 31
αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
Mt 3, 16 Mc 1, 10 Lc 3, 22 ὕδατι βαπτίζων. [32] καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι 32
τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν
ἐπ' αὐτόν. [33] κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτί- 33
ζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα κατα-
βαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
ἁγίῳ. [34] κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς 34
τοῦ θεοῦ.

Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν 35
1, 29 αὐτοῦ δύο, [36] καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ 36
ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. [37] ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, 37
καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. [38] στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασά- 38
μενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· τί ζητεῖτε; οἱ δὲ 39
εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ
μένεις; [40] λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ 40
εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα
ἦν ὡς δεκάτη. [41] ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς 41
ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων
αὐτῷ· [42] εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα 42
καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευό-
μενον Χριστός. [43] ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας 43
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ
Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.

Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ 44
εὑρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι.
[45] ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου 45

---

27. ο (κ* om) οπισω : praem αυτος εστιν | ερχομενος : add ος εμπροσθεν μου γεγονεν | εγω : ς ante ουκ ειμι, κ om 28. εν βηθαβαρα | κ αγεν. εν βηθαν. | ιορδανου : κ add ποταμου | om ο ante ιωαννης. 29. βλεπει : add ο ιωαννης 30. υπερ : περι 31. εν τω υδατι 32. λεγων (κᵇ) : κ* om | κ ως περιστ. καταβ. | ωσει περ. | κ και μενον 33. κ και εγω | κ εν τω υδατι 34. υιος : κ* εκλεκτος 37. και ηκουσαν | αυτου : ante οι δυο μαθ. 38. στραφεις : add δε | κ* om αυτοις 39. ς κ ειπον | ραββι | κᶜ μεθερμηνευομενον 40. ογδοη : ς κ ιδετε | ς κ ηλθον et ειδον (κ ιδ.) | ουν : om | ωρα δε 41. κ* om των ante ακουσ. 42. κᶜ πρωτον | ο χριστ. 43. και ηγαγεν | εμβλεψ. δε | ο υι. ιωνα 44. ηθελησ. ο ιησους | ο (κ* om) ιησους : om 45. κ* om δε | κ* om ο ante φιλιππ. | κ* βηθσαϊδαν | κ* om εκ

46 καὶ Πέτρου. 46 εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν,
47 Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 47 εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ
48 Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. 48 εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλείτης,
49 ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 49 λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
50 φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. 50 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ.
51 51 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε
52 ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ. 52 καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

Iesus Canae vinum ex aqua facit. Mercatores templo pulsi; templum triduo restituendum. Iesus fidem habentibus non confidens.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλι-
2 λαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς
3 καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 καὶ οἴνου οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ὁ οἶνος τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ
4 πρὸς αὐτόν· οἶνος οὐκ ἔστιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ
5 σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς
6 διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι
7 ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. 7 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε
8 τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. 8 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.
9 9 ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ
10 ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος 10 καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν
11 τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. 11 ταύτην

---

46. ς κ μωσης | τον υιον | ς^c ναζαρεθ 47. και ειπεν | ς^c ναζαρεθ | κ* αγαθον τι 48. ειδεν — και λεγει : κ* ιδων — λεγει | ς κ ο ιησους | αυτου : κ* του ναθαναηλ | κ ισδραηλειτης, ς ισραηλιτης 49. ς κ ο ιησους 50. κ απεκριθη ναθα. και ειπεν, ς απεκρ. ναθα. και λεγει αυτω | ραββι | ς κ συ ει ο βασι. του 51. om οτι ante ειδον | κ μειζονα | οψει 52. απαρτι οψεσθε | κ ηνεωγοτα

II, 3. και οινον ουκ etc : και υστερησαντος οινου λεγει η | οιν. ο. εστιν : οινον ουκ εχουσιν 4. κ^c και λεγει 5. κ οτι ο αν λεγη 6. υδρι. λιθι. | κειμεναι : ς post εξ pon, κ* om 7. κ και λεγει 8. οι δε : και 10. κ om αυτω | τοτε τον ελασσω | κ συ δε

ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς 12
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Mt 21, 12 sq
Mc 11, 15 sq
Lc 19, 45 sq
Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερο- 13
σόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας 14
καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους,
15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ 15
ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν
τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, 16 καὶ τοῖς τὰς περιστε- 16

Ps 68 (69), 9 (10)
ρὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον
τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. 17 ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 17
ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με.
18 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δει- 18
κνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 19

Mt 26, 61
τοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.
20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη 20
ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 ἐκεῖνος 21
δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη 22
ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ
ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, 23
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς 24
διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα 25
τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

Nicodemus; regeneratio; serpens aeneus. Iohannes baptista de se et incrementis Iesu disserit.

7, 50
19, 39
7 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα 1
αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς 2
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκα-
λος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν

---

11. ς ℵ την αρχην | τησ γαλιλ. : ℵ* add πρωτην | ℵ* om αυτου post δοξ. | ℵ* οι μαθ. αυτ. εισ αυτ. 12. καπερναουμ | ℵ om και οι μαθ. αυτ. 13. ℵ εγγυσ δε 14. ℵ τ. πωλ. και τα προβα. και βοασ 15. και ποιησασ : ℵ* εποιησεν | ℵ* και παντ. εξεβ. | ℵ* τα προβ. και βοασ | ℵ κατεστρεψ. 17. εμνησθ. δε | κατεφαγε 18. ς ℵ ειπον 19. ς ℵ ο ιησουσ 20. ς ℵ ειπον | τεσσαρακ. | ωκοδομηθη | ℵ om εν 21. ℵ om αυτου 22. ελεγεν : add αυτοισ | ω ειπεν 23. om τοισ 24. ς ℵ ο ιησουσ | εαυτον αυτοισ | ℵ om αυτον sec | ℵ γινωσκ. 25. χρει. ουκ ειχ.

III, 1. ονομ. αυτω : ℵ* ονοματι 2. προσ τον ιησουν | νυκτοσ : ℵ ante προσ | ραββι | ℵ και ουδεισ | δυνατασ : post ταυτ. τ. σημ.

μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται
4 ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος·
πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς
τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;
5 5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ
ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
6 τῶν οὐρανῶν. 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ
7 τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσῃς
8 ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου
θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν
ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ
9 πνεύματος. 9 ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται
10 ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ
11 διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν,
12 καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον
ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύ-
13 σετε; 13 καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 14 καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως Nm21,8.9
15 ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν
16 αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν
κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
17 εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστει-
λεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' 12, 47
18 ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18 ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ
κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ
19 ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις,
ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.
20 20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται
21 πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν
ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα,
ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.
22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν

---

3. ς κ ο ιησ. | ℵ* om κ. ειπ. αυτ. 4. κ γερ. ων γενν. 5. απεκρ. (ς add ο) ιησ.: ℵᶜ add και ειπεν αυτω | εισελθ. εισ : ℵ* ειδειν | τ. ουρανων : του θεου 6. ςᵉ 1624. (non amplius 1633.) γεγεννημενον 8. εκ τ. πνευμ. : κ εκ του υδατος και του πν. 10. ς κ ο ιησους 13. ℵ om ο ων εν τ. ουρ. 14. μωσης 15. εν αυτω : ς κ εισ αυτον | εχη : praem μη απολητα αλλ 16. τ. υιον : add αυτου 17. τ. υιον : add αυτου 18. ο δε μη πιστ. 19. κ. οι ανθρ. ηγαπ. | κ το σκοτ. μαλλ. | πονηρα αυτων 20. ℵ* και ουκ ερχ. πρ. τ. φως 21. ℵ* om ο δε ποιων usq τα εργ. αυτ. | ℵ* ειργασμενον (ℵᵃ -να)

Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23 ἦν 23
δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα
πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο· 24 οὔπω γὰρ ἦν 24
βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης. 25 ἐγένετο οὖν ζήτησις 25
ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ 26
ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ
σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει
καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· 27
οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ 28
1, 20 εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκεί-
νου. 29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμ- 29
φίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν
τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον 30
3, 22 δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω 31
πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς
λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος 32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν 32
μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν 33
αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. 34 ὃν 34
γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ
5, 20 μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. 35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ 35
πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν 36
ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ
ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IV.

Mulier Samaritana; aqua viva; cultus verus; Sichemitae. Filium ministri regii Capharnaumi absens sanat.

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰη- 1
σοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε 2
Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 ἀφῆκεν 3
τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 ἔδει δὲ 4
αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν 5
τῆς Σαμαρίας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ 6
οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ
τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. 7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρίας 7
ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πεῖν. 8 οἱ γὰρ 8

24. ο ιωαννης. 25. ℵ* αγεν. δε συνζητησις | ς ℵ* ιουδαιων 26. ραββι 27. ℵ λαβιν 28. ℵ om μοι 29. αυτου : ℵ post εστηκως 31. ℵ* ο δε ων επι της | ερχομενος : add επανω παντων εστι 32. ο (ℵ* ον) εωρ. : praem και | μαρτυρει : praem τουτο 34. διδωσιν : add ο θεος 36. ο δε απειθ. | οψεται : ℵ[a] εχει | ℵ επ αυτον μενει

IV, 1. ιησους pr: κυριος 4. σαμαρειας. Item vv sqq. 5. ς[c] σιχαρ | ℵ των ιωσηφ 6. ωσει εκτη 7. ℵ τις γυνη | σαμαρειας | πιειν

μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγορά-
9 σωσιν. 9 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν
10 παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὔσης; 10 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς
ἐστιν ὁ λέγων σοι· δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν
11 ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα
ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ
φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμ-
13 ματα αὐτοῦ; 13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων
14 ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ
ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ
τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλο- 7, 38
15 μένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός
μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.
16 16 λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.
17 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ
18 Ἰησοῦς· καλῶς εἶπες ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας
ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς
19 εἴρηκας. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.
20 20 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς
λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.
21 21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε
οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ
22 πατρί. 22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν
23 ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται
ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν
τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους
24 ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. 24 πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς
25 προσκυνοῦντας ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. 25 λέγει
αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός·
26 ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
27 σοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι

---

9. *λεγει ουν* | *σαμαρειτις* et *σαμαρειτιδος* | *πιειν* | *ουσης γυναικ. σαμαρ.*, atque his ς κᵃ add *ου γαρ συγχρωνται* (κᵃ *συνχρ-*) *ιουδαιοι σαμαρειταις* 10. *πιειν* 11. *η γυνη* : κ* *εκεινη* | *ποθεν* : add *ουν* 12. *ος* : κ *οστις* | *και αυτος* : κ* *αυτ. και* 13. *ο ιησους* 14. *ος δ αν πιη* : κ* *ο δε πινων* | *διψηση* | om *εγω* sec | κ om *αυτω* sec 15. *ερχωμαι*, κᶜ *διερχομαι* 16. *λεγει αυτη* : κ* add *ιησους*, ς *ο ιησ.* 17. κ* om *και ειπ.* | *ουκ εχω ανδρ.* | *ειπας* | κ *οτι ανδρ. ουκ εχεις* 18. κ *αληθως* 19. κ* om *κυριε* 20. *εν τουτ. τω ορει* | κ om *ο τοπος* | *δει προσκυ.* 21. *γυναι πιστευσον μοι* 23. *αλλ* | *αυτον* : κ* *αυτω* 24. *τους προσκ.* : add *αυτον* | κ* *εν πνευματι αληθειας* | *δει προσκυ.* 25. κᶜ *οιδαμεν* | κ* *αναγγελλει* | *παντα* 27. κ* *εν τουτω* | κ* *επηλθαν*, ς *ηλθον* | *εθαυμασαν*

εἶπεν· τί ζητεῖσ ἢ τί λαλεῖσ μετ' αὐτῆσ; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν 28
αὐτῆσ ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ· 29 δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃσ εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· 29
μήτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ; 30 ἐξῆλθον ἐκ τῆσ πόλεωσ, καὶ 30
ἤρχοντο πρὸσ αὐτόν. 31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθη- 31
ταὶ λέγοντεσ· ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγὼ βρῶσιν 32
ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸσ 33
ἀλλήλουσ· μή τισ ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· 34
ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με καὶ
τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόσ 35
ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸσ ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺσ ὀφ-
θαλμοὺσ ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰσ χώρασ, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸσ
θερισμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν 36
εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.
37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγοσ ἐστὶν ἀληθινόσ, ὅτι ἄλλοσ ἐστὶν ὁ σπεί- 37
ρων καὶ ἄλλοσ ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶσ θερίζειν ὃ 38
οὐχ ὑμεῖσ κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν
κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ πολλοὶ 39
ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆσ γυναικὸσ
μαρτυρούσησ ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡσ οὖν ἦλθον 40
πρὸσ αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖσ· καὶ
ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρασ. 41 καὶ πολλῷ πλείουσ ἐπίστευσαν διὰ 41
τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν 42
λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτόσ
ἐστιν ἀληθῶσ ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Μετὰ δὲ τὰσ δύο ἡμέρασ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. 43
Mt 13, 57 Mc 6, 4 Lc 4, 24 44 αὐτὸσ γὰρ Ἰησοῦσ ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτησ ἐν τῇ ἰδίᾳ πα- 44
τρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 ὡσ οὖν ἦλθεν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο 45
αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότεσ ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσο-
λύμοισ ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰσ τὴν ἑορτήν. 46 ἦλ- 46
θεν οὖν πάλιν εἰσ τὴν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ, ὅπου ἐποίησεν τὸ
ὕδωρ οἶνον.

(Mt 8, 5 ss Lc 7, 1 ss) 7 Ἦν δέ τισ βασιλικόσ, οὗ ὁ υἱὸσ ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ·
47 οὗτοσ ἀκούσασ ὅτι Ἰησοῦσ ἥκει ἐκ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν Γαλι- 47
λαίαν, ἀπῆλθεν πρὸσ αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται

27. ειπεν : ℵ add αυτω 29. παντ. οσα 30. ς ℵ εξηλθ. ουν 31. εν δε τω μετ. | ραββι 33. λεγουσιν | ουν : ℵ* om 35. τετραμηνον 35 sq θερισμὸν ἤδη. 36 καὶ ὁ θερίζ. 37. εστ. ο αληθινοσ 38. απεστειλα 39. σαμαρειτων | παντ. οσα 40. σαμαρειται | εκει : ℵ παρ αυτοισ | ℵ ημερ. δυο 42. ℵ* και ελεγον τη γυναικι | λαλιαν : ℵ* μαρτυριαν | ℵ ακηκοαμ. παρ αυτου | ℵ οτι αληθ. ουτ. εστ. | κοσμου : add ο χριστοσ 43. εξηλθ. εκειθ. : add και απηλθεν 44. ο ιησουσ 45. ωσ : οτε | ℵc οσα εποι. | ηλθον : ℵ εληλυθεισαν 46. ℵ ηλθαν | ο ιησουσ παλιν | ℵ* καναν | ℵ* εποιησαν | και ην τισ | καπερναουμ 47. ουτοσ : ℵ* om | ℵ ο ιησουσ | απηλθεν : ℵ* ηλθεν ουν | και ηρωτ. αυτον

48 αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
49 49 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν
50 τὸ παιδίον μου. 50 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ.
ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ
51 ἐπορεύετο. 51 ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν
52 αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν
ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι
53 ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 ἔγνω οὖν ὁ
πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου
54 ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο πάλιν
δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς
τὴν Γαλιλαίαν.

V.

Aegrotus ad piscinam Bethesda; de sabbato et duplici resurrectione; de Iohannis baptistae, dei, Mosis testimoniis et Iudaeorum incredulitate.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς
2 εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβα-
τικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε στοὰς
3 ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν,
5 χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ
6 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακεί-
μενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις
7 ὑγιὴς γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον
οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβή-
8 θραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
9 9 καὶ ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ
10 καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ Ex 20, 10
11 ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. 11 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας

---

49. κ τον παιδα μου 50. και επιστευσεν | ον (ς ω) ειπ. αυτω ο (ς om) ιησ. : κ* nil nisi του ιησου, κᶜ του ιησου ον ειπ. αυτω 51. οι δουλοι : add αυτου | απηντησαν | ηγγειλαν : απηγγειλαν λεγοντες | ο παις σου ζη 52. παρ αυτων την ωραν | ς κ και ειπον αυτω | χθες 53. οτι εν εκεινη | κ* om ο ιησ. | οτι ο υι. σου

V, 1. ην εορτη | ς κ ο ιησους 2. επι (κᶜ εν) τη : κ* om | ςᵉ 1633. κολυμβήθρᾳ | η επιλεγομενη | βηθεσδα 3. πληθος : add πολυ | ξηρων : add εκδεχομενων την του υδατος κινησιν 4. sic : ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. 5. κ om εκει | om και et αυτου 6. κ* ανακειμενον 7. βαλλη | προ : ς (non ςᵉ) προσ 8. εγειραι | ς κραββατον, κ κραβακτον. Item vv sqq. 9. και pri : κ* om | κ. ευθεως εγεν. υγι. | και ηρεν : κ praem και ηγερθη 10. om και ante ουκ | τον κρα. : κ add σου 11. κ ο δε απεκρινατο (κᶜ απεκριθη)

με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περι-
πάτει. 12 ἠρώτησαν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι· 12
ἆρον καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ 13
Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα 14
εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴς
γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. 15 ἀπῆλ- 15
θεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ
ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν 16
Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· 17
ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο 18
μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν
τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυ-
τὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐ- 19
τοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ
οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος
5, 35 ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ποιεῖ ὁμοίως. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν 20
υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τού-
των δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζετε. 21 ὥσπερ γὰρ ὁ 21
πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς
Act 17, 31 θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν 22
κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν 23
1 Jo 2, 23 καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν
πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν 24
λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώ-
3, 18 νιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανά-
του εἰς τὴν ζωήν. 25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ 25
νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ
καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν 26
ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. 27 καὶ 27
ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν.
28 μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς 28
Mt 25, 46 Dan 12, 2 μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται 29

---

11. ℵ* υγιην | ℵ* αραι τον κραβακτον και περιπατειν 12. ηρωτησαν ουν | ℵ* αραι και περιπατειν | αρον : add τον κραββατον σου 13. ασθενων (cum D itcodd) : ς ℵ ιαθεισ | ℵ* ενευσεν | τοπω : ℵ* μεσω 14. αυτον : ℵ* τον τεθεραπευμενον | ο ιησουσ : ℵ* post ευρισκει | ς ℵ χειρ. τι σοι 15. ℵc απηλθ. ουν | ειπεν : ανηγγειλεν 16. τον ιησουν οι ιουδαι., και εζητουν αυτον αποκτειναι 17. ο δε ιησουσ | ℵ απεκρινετο 18. δια τουτο : add ουν 19. απεκρινατο etc : ℵ* ελεγεν ουν αυτοισ ο ιησουσ | ελεγεν : ειπεν | ℵ* om αμην alterum | εαν μη | ομοιωσ ποιει 20. ℵ εργα δειξει αυτω | θαυμαζητε 21. ℵ ωσ γαρ 25. ℵ* om και νυν εστιν | ℵ ακουσωσιν, ς ακουσονται | ℵ* om οι ante ακουσαντεσ | ζησονται 26. ℵ* ωσ γαρ | ℵ ζωην εχει | εδωκε και τω υιω 27. ℵ και κρισιν εδωκ. αυτω εξουσιαν ποιειν | κρισιν : και κρισιν 28. ℵ ακουσωσιν, ς ακουσονται

οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰσ ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πρά-
30 ξαντες εἰσ ἀνάστασιν κρίσεως. 30 οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ'
ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσισ ἡ ἐμὴ δικαία
ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
31 ψαντόσ με. 31 ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου
32 οὐκ ἔστιν ἀληθήσ· 32 ἄλλοσ ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ
οἶδατε ὅτι ἀληθήσ ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 1, 19 ss
33 33 ὑμεῖσ ἀπεστάλκατε πρὸσ Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀλη-
34 θείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
35 ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖσ σωθῆτε. 35 ἐκεῖνοσ ἦν ὁ λύχνοσ ὁ
καιόμενοσ καὶ φαίνων, ὑμεῖσ δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸσ
36 ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ 10, 25 14, 11
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω
αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με
37 ἀπέσταλκεν. 37 καὶ ὁ πέμψασ με πατήρ, ἐκεῖνοσ μεμαρτύρηκεν
περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδοσ αὐτοῦ
38 ἑωράκατε, 38 καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι
39 ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ, τούτῳ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε. 39 ἐραυνᾶτε
τὰσ γραφάσ, ὅτι ὑμεῖσ δοκεῖτε ἐν αὐταῖσ ζωὴν αἰώνιον ἔχειν,
40 καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 καὶ οὐ θέλετε
41 ἐλθεῖν πρόσ με ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ
42 λαμβάνω, 42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶσ ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ
43 θεοῦ ἐν ἑαυτοῖσ. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου,
καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλοσ ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
44 ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 πῶσ δύνασθε ὑμεῖσ πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ
ἀλλήλων λαμβάνοντεσ, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ
45 οὐ ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸσ τὸν
πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆσ, εἰσ ὃν ὑμεῖσ ἠλπί-
46 κατε. 46 εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ
47 ἐμοῦ ἐκεῖνοσ ἔγραψεν. 47 εἰ δὲ τοῖσ ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, Gen 3, 15 Dt 18, 15
πῶσ τοῖσ ἐμοῖσ ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

Cibatio quinque millium. Periculum regni; incessio maris. Oratio de pane caelesti, carne, sanguine. Multi offenduntur; apostolorum professio.

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ πέραν τῆσ θαλάσσησ τῆσ Mt 14, 13–21
2 Γαλιλαίασ τῆσ Τιβεριάδοσ· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλοσ πο- Mc 6, 32–44
λύσ, ὅτι ἐώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Lc 9, 10–17

29. ς ℵ οι δε τα φαυλ. 30. ℵ* om και (ℵa add) ante η κρισισ | του πεμψ. με : add πατροσ 32 και οιδα οτι 35. ℵ* om δε | αγαλλιασθηναι 36. ℵ om την | εδωκεν | α εγω ποιω | ℵ εμε 37. εκεινοσ : αυτοσ | ακηκοα. πωποτε 38. μενοντα εν υμιν 39. ερευνατε 42. ς ℵ αλλ | ουκ εχετε : ante εν εαυτοισ 43. ληψεσθε 44. ℵ* ου ζητουντεσ 45. μωσησ 46. ς μωση, ℵ μωσει | ℵ* γεγραφεν

VI, 2. και ηκολουθει | ℵ πολυσ οχλ. | αυτου τα σημεια | επι : ℵ περι

3 ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν 3
μαθητῶν αὐτοῦ. 4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 4
5 ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι 5
πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πόθεν
ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν πει- 6
ράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. 7 ἀπεκρίνεται 7
αὐτῷ ὁ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐ-
τοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθη- 8
τῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου· 9 ἔστιν παι- 9
δάριον ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ
ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς 10
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπε-
σαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν 11
τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακει-
μένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνε- 12
πλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ 13
ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.

Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι 14
Deut 18, 15 οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν 15
6, 3 ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

Mt 14, 22-36 Mc 6, 45-56 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν 16
θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θα- 17
λάσσης εἰς Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία καὶ
οὔπω ἐληλύθει Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου 18
μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. 19 ἐληλακότες οὖν ὡς στάδια εἴκοσι 19
πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς
θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν.
20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον οὖν 20 21
λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν
γῆν εἰς ἣν ὑπῆγον.

---

3. ℵ* και απηλθεν εις | ο ιησους | ℵ* om εκει | εκαθητο 5. ο (ℵ* om) ιησους : ante τους οφθ. | ℵ οχλ. πολ. | πρ. τον φιλ. | αγορασομεν | ℵ ουτοι φαγωσιν 6. ℵ* τουτο γαρ et αυτος δε 7. απεκριθη | αυτω (ℵ* om) φιλιππ. | ℵ om αυτοις | εκαστος αυτων 9. παιδαρ. εν | ος : ς ℵ ο 10. ειπε δε | χορτος : ℵ* τοπος | ανεπεσον | ωσει πεντ. | ℵ* τρισχιλιοι 11. ουν : ς ℵ* δε | ευχαριστησας διεδωκε τοις μαθηταις, οι δε μαθηται τοις ανακει. 13. ς ℵ επερισσευσεν 14. ο εποι. σημ. : add ο ιησους | οτι : ℵ om | ο ερχομεν. εις τον κοσμ. 15. ς ινα ποι. αυτον βασιλ., ℵ* και αναδεικνυναι βασιλεα | φευγει : ανεχωρησε | ℵ μονος αυτος 17. εις το πλοι. | ℵ ερχονται | καπερναουμ | κατελ. etc : και σκοτια ηδη εγεγονει | ουπω : ουκ | πρ. αυτ. ο ιησ. 19. σταδιους 20. ο δε : ℵ και 21. ηθελον : ℵ ηλθον | ς ℵ το πλοι. εγεν. | επι της γης | υπηγον : ℵ* υπηντησαν

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ
23 μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλα ἦλθον πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος
ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ
24 κυρίου. 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον
25 εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντες αὐτὸν
πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονας;
26 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
27 καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην,
ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός.
28 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα
29 τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ
30 ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 εἶπον
οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν
31 σοι, τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καθώς ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς Ps 78, 24
32 φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ
πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
33 33 ὁ γὰρ ἄρτος ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
34 καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· κύριε,
35 πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ
36 πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε. 36 ἀλλ'
37 εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ δίδωσίν
μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ
38 ἐκβάλω ἔξω, 38 ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιήσω
39 τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39 τοῦτο

22. ℵ ο εστως | ειδον : ℵ ειδεν, ς ιδων | ει μη εν : ς ℵ* add εκεινο εισ ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου (ℵ* του ιησου) | και οτι etc : ℵ* και οτι ου συνεληλυθει αυτοισ ο ιησουσ | εισ το πλοιαριον | ℵ* om απηλθον 23. αλλα (ς add δε) ηλθ. πλοιαρ. : ℵ επελθοντων ουν των πλοιων | ℵ εγγυσ ουσησ (ℵc του τοπου pro ουσησ) οπου και (ℵc om) εφαγον αρτον 24. οτε ουν etc : ℵ* και ιδοντεσ οτι ουκ ην εκει ο ιησουσ ουδε οι μαθηται, ανεβησαν εισ το πλοιον | αυτοι etc : και αυτοι εισ τα πλοια | καπερναουμ 25. ραββι | γεγονασ : ℵ ηλθεσ 26. ℵ om ο 27. ℵ εργαζ. βρωσιν μη την απολλ. αλλα την μεν. | υμιν δωσει 28. τι ποιουμεν | ℵ* ιν εργ. 29. ο ιησουσ | πιστευσητε 30. om ουν sec | ℵ ποι. σημ. συ 31. ℵ δεδωκεν 32. μωσησ 33. om ο post αρτοσ 34. ℵ παντοτ. κυριε 35. ειπε δε | προσ με | διψηση 36. εωρακατε : add με 37. τ. ερχομ. προσ με | ℵ* om εξω 38. απο : ς ℵ εκ | ℵ* οτι ου καταβεβ. omisso ουχ quod sequitur | ινα ποιω

δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι
μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν 40
τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω
αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 41
περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, 42
οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει
οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ 43
εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται 44
6, 65 ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ
Ez 34, 12 ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν 45
τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ· πᾶς ὁ ἀκού-
σας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 οὐχ ὅτι 46
1, 18 τὸν πατέρα ἑώρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος
ἑώρακεν τὸν θεόν. 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν 47
Ex 16, 15 αἰώνιον. 48 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 οἱ πατέρες ὑμῶν 48 49
ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ 50
ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ
μὴ ἀποθάνῃ. 51 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- 51
βάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ
ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, ἡ σάρξ μού
ἐστίν. 52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· 52
πῶς δύναται ἡμῖν οὗτος δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν 53
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν
σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε
ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ 54
αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής 55
ἐστιν πόσις. 56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα 56
ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν 57
πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει
δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς 58
ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον

39. τ. πεμψαντ. με : add πατρος 40. γαρ : δε | τ. πατρ. μου : τ. πεμ-
ψαντος με | εν : om 42. ℵ* και τον πατερα omissis και την μητερ. | νυν :
ς ℵ συν | οτι : ℵ εγω 43. ς ℵ απεκρ. συν | ο ιησους 44. και εγω | εν :
ς ℵ om 45. του θεου | πας συν | προς με 46. τις εωρακ. | τ. θεου :
ℵ τ. πατρος | τ. θεον : τ. πατερα 47. ο πιστευων : add εις εμε 49. ς ℵ
το μαννα εν τ. ερημ. 51. εκ τουτου του αρτου, ζησεται | ℵ* om και |
ℵ om δε post αρτος | ον εγω δωσω, η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω
υπερ της του κοσμ. ζωης 52. ουτος ημιν 53. ζωην : ℵ add αιωνιον
54. και εγω 55. ς bis αληθως, item ℵ* (sed transiluit ab altero ad
alterum) | ποσις : ℵ* ποτον 57. ζησεται 58. ℵ* om εστιν | εξ : ς ℵ εκ
του | ℵ* καταβαινων | οι πατερες : add υμων το μαννα

59 ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν
Καφαρναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκλη-
61 ρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ
62 αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 ἐὰν οὖν θεωρῆτε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
63 63 τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ 2 Co 3, 6
64 ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. 64 ἀλλ'
εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ
Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων
65 αὐτόν. 65 καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται 6, 44
ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.
66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ
67 ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
68 τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ἀπεκρίθη αὐτῷ
Σίμων Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς
69 αἰωνίου ἔχεις· 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ Lc 4, 34 Mc 1, 24
70 εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 70 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἐγὼ Lk 11, 27 Mt 16, 16
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.
71 71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

Fratres increduli; profectio ad festum tabernaculorum. Iesus Dei legatus. Aqua viva. Varia iudicia. Synedrii insidiae. Nicodemus.

1 Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ
ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι 5, 18
2 ἀποκτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. Lev 23, 34
3 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ
ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν
4 τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· 4 οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ
αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν

---

58. ζησεται 59. καπερναουμ 60. ουτος ο λογος 61. ℵ* εγω συν ιησους et και ειπεν 62. ℵ* om ουν 63. ℵ* om το ante πνευμ. | α εγω λαλω | ℵ om εστιν ult 64. ℵ εξ υμ. εισ. τινες | ℵ απ αρχης | ο ιησους : ℵ ο σωτηρ | ℵ om μη | ℵ και τις (supplevit demum ℵc) την ο μελλων αυτον παραδιδοναι 65. προσ με | αυτω : ℵ* om | πατροσ : add μου 66. om ουν | ℵ om αυτου pri | απηλθον : post πολλοι pon 68. απεκρι. ουν 69. συ ει ο Χριστοσ ο υιοσ τ. θε. του ζωντοσ 70. ℵ απεκριθη ιησους και ειπεν αυτοισ | ℵ ουχι εγω υμ. εξελεξ (ℵc add τους) δωδεκ. | ℵ* om εισ, ℵc suppl ante εξ υμ. 71. ℵ* om τον | ς ισκαριωτην, ℵ απο καρυω-του | ημελλεν

VII, 1. και περιεπατ. ο ιησους μετα ταυτα 3. ℵ οι αδελφ. αυτ. πρ. αυτ. | ς θεωρησωσι, ℵ* θεωρουσιν | σου : ℵ* om 4. εν κρυπτ. τι | ποιει και : ℵ* ποιων

τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 5
6 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ 6
15, 18 καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος 7
μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ
ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ 8
οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω
πεπλήρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 9
10 ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ 10
αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι 11
ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; 12 καὶ 12
γογγυσμὸς ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺς ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι
ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς 13
2, 22 μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν 14
καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος 15
14, 24 γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς 16
καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με·
17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδα- 17
χῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ ἀφ' 18
ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ
Ex 24, 12 a οὐκ ἔστιν. 19 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ 19
ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ 20
8, 48
10, 20 ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰη- 21
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε.
Lev 12, 3 22 ὁ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋ- 22
Gen 17, 10 σέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα 23
μὴ λυθῇ ὁ νόμος ὁ Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον
ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν 24
5, 18 δικαίαν κρίσιν κρίνατε. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυ- 25
μειτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρ- 26
ρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν
οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν 27

---

6. λεγει ουν | ℵ* om ο ante ιησ. | ουπω : ℵ* ου 7. ℵ* ο κοσμ. ου δυν. | ℵ om περι αυτου 8. εισ τ. εορτ. pri : ς ℵ* add ταυτην | ουκ : ουπω | ℵ om ο ante εμος | ο καιρ. ο εμος 9. ταυτα : add δε | αυτος : αυτοις 10. εισ τ. εορτην : post ανεβη | αλλ ως εν κρυπτ. 12. περι αυτου ην | πολυς : ς ℵ post γογγυσμος | εν τοις οχλοις | αλλοι δε 13. ℵ περι αυτ. ελαλ. 14. ο ιησους 15. και εθαυμαζον 16. om ουν | ο ιησους 17. εκ του θεου 18. ℵ και ο ζητων 19. μωσης 20. απεκρ. ο οχλ. : add και ειπε 21. ο ιησους 22. δια τουτο μωσης | ς ℵ μωσεως | ℵ αλλ οτι εκ των 23. ο νομος μωσεως 25. ℵ om εκ | ιεροσολυμιτων 26. μηποτε : ℵ μητι | αρχοντες : ℵ αρχιερεις | εστιν : add αληθως

πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν
28 ἐστίν. 28 ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων·
καἀμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, 8, 14
29 ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ
30 οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνός με ἀπέσταλκεν. 30 ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, 8, 20
31 ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ
ὄχλου εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
32 σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ποιεῖ; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ
ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας
33 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 εἶπεν οὖν
ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸς 12, 35
34 τὸν πέμψαντά με. 34 ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου
35 εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς
ἑαυτούς· ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν;
μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ δι-
36 δάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν·
ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν;
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ
Ἰησοῦς καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω.
38 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς Zch 14, 8 Es 58, 11
39 κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ
τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· Ioel 2, 28 (3, 1)
40 οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 Ἐκ τοῦ
ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀλη-
41 θῶς ὁ προφήτης· 41 ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι 1, 21
42 ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 42 οὐχὶ ἡ
γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς Ps 89, 4 Mich 5, 1
43 κώμης, ὅπου ἦν Δαυείδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 43 σχίσμα οὖν ἐγένετο
44 ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44 τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν,
ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. 7, 30

---

27. ℵ om δε | $\mathfrak{s}^{c}$ ℵ ερχεται | γινωσκει : ℵ add αυτον 28. ο ιησους : ℵ post εκραξ. ουν | ℵ και εμε | ℵ αλλα εστ. αληθης 29. $\mathfrak{s}$ ℵ εγω δε | ℵ* παρ αυτω | απεστειλεν 30. ℵ οι δε εζητουν 31. πολλοι δε εκ του οχλου επιστευσαν | οτι ο χριστ. | μη : μητι | σημεια : add τουτων | ποιει : εποιησεν 32. ηκουσαν : ℵ add δε | ℵ ταυτα περι αυτου | υπηρετας (ℵ τους υπ.) : ante ινα pon | οι φαρισ. και οι αρχιερ. 33. ειπεν ουν αυτοις | μικρ. χρον. 35. ℵ* om προς εαυτ. | $\mathfrak{s}$ ℵ ουτος μελλει | οτι : add ημεις 36. τις : ℵ τι | $\mathfrak{s}$ ℵ ουτος ο λογ. 37. εκραξε | ερχεσθω : add προς με 39. ειπεν : ℵ ελεγεν | ου εμελλον | πνευμα : add αγιον | ο ιησους | ℵ ουπω | ℵ* δεδοξαστο 40. πολλοι ουν εκ του οχλου | ℵ* αυτου των λογ. τουτ., $\mathfrak{s}$ nil nisi τον λογον | ουτος εστιν : ℵ post αληθως 41. αλλοι sec : add δε 42. δαβιδ | ℵ οπ. την ο δαυ. 43. εν τ. οχλ. εγεν. 44. ηθελον : ℵ* ελεγον | επ αυτον : ℵ* αυτω

Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, 45
καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46 ἀπεκρίθη- 46
σαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὡς οὗτος
λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ 47
ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48 μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐ- 48
τὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων 49
3,1. 19,39 τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, εἷς 50
Dt 19,15ss ὢν ἐξ αὐτῶν· 51 μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ 51
ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52 ἀπεκρίθησαν καὶ 52
εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε
ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.

VIII.

[Adultera.] Christus de se testis. Frustra quaeretur. Vera libertas. Iudaei diaboli progenies; Christus Abrahamo prior.

Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ 12
8, 12. 46 φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκο-
τίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρι- 13
σαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν
ἀληθής. 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρ- 14
τυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν

---

45. ειπον : ℵ λεγουσιν 46. ℵ οι δε υπηρε. απεκριθ. | ℵ* ουτως ανθρ. ελαλ., ς ουτ. ελαλ. ανθρ. | λαλει : om 47. απεκριθ. ουν 48. ℵ* πιστευσει 49. ς ℵ αλλ | επικαρατοι 50. λεγει : ℵ ειπεν δε | προς αυτους : ς add ο ελθων νυκτος προς αυτον, item ℵc ο ελθων προς αυτον προτερον 51. ακου. παρ αυτ. προτερον | ℵ* om παρ αυτ. 52. ς ℵ ειπον | ερευνησον | εγηγερται, atque post hanc vocem add:

7,53 καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8,1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 2 ὄρθρου δὲ 1 2
πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐ-
τόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. 3 ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ 3
οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ
στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ 4 λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ 4
κατείληφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη. 5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν 5
ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; 6 τοῦτο 6
δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 7 ὡς δὲ ἐπέμε- 7
νον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος
ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. 8 καὶ πάλιν κάτω κύψας 8
ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως 9
ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
ἕως τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν
μέσῳ ἑστῶσα. 10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος 10
πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατή-
γοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείς, κύριε. εἶπε 11
δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι
ἁμάρτανε.

VIII, 12. ο ιησους αυτοις ελαλησε | ℵ* εγω φως ειμι του | περι-
πατησει | ℵ* αλλ εχει 14. απεκριθη etc : ℵ ειπεν αυτοις ο ιησ.

ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ
15 ὑπάγω. 15 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 7, 24 8, 17
16 16 καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος
17 οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ 16, 32
ὑμετέρῳ γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής Dt 19, 15 Mt 18, 16
18 ἐστιν. 18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ
19 ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ὁ 14, 7. 9
πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα
20 μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤδειτε. 20 ταῦτα τὰ
ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ
οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 7, 30
21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ 7, 33 ss
ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ
22 δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυ-
23 τόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 καὶ 3, 31 1 Io 4, 5
ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί·
ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
24 τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
25 ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ
26 Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ
27 ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν
28 ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ὅταν 3, 14 12, 32
ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι,
καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ,
29 ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν
με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.
30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
31 31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰου-
δαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί
32 μου ἐστέ, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώ-
33 σει ὑμᾶς. 33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν,
καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι
34 γενήσεσθε; 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν Ro 6, 16 a

14. υμεις δε | ς κ και που 16. και εαν : κ καν | ς κ αληθης | ο πεμψ. με : add πατηρ 17. γεγρ. εστ. : γεγραπται 19. ς κ ο ιησους atque κ add και ειπεν | κ om μου sec | ς κ αν post ηδειτ. pon 20. ελαλησεν : add ο ιησους 21. κ ελεγεν ουν et om παλιν | αυτοις : add ο ιησους 22. οπου : κ* add αν 23. ελεγεν : ειπεν 24. κ om ουν | πιστευσητε : κ add μοι 25. κ om ουν | ς και ειπεν, κ ειπ. ουν | ὅ τι : ς (non item ς^c) ὅτι 26. κ παρ αυτω | λαλω : λεγω 27. ελεγεν : κ* add τον θεον 28. ς ειπ. ουν αυτοις ο ιησ., κ ειπ. ουν αυτοις ο ιησ. παλιν | ο πατηρ μου | ταυτα : κ ουτως 29. κ ουκ αφη. με μονον· μετ εμου εστ. | μονον : add ο πατηρ 31. κ* om ο ante ιησ. | κ* om μου 33. πρ. αυτον : αυτω

ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. 35 ὁ 35
Gen 21,10 δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς
τὸν αἰῶνα. 36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι 36
ἔσεσθε. 37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀπο- 37
κτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἃ ἐγὼ ἑώρακα 38
παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ
Mt 3, 9 πατρὸς ποιεῖτε. 39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν 39
Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ
ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀπο- 40
κτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα
παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖς ποιεῖτε 41
τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ
γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 εἶπεν αὐτοῖς ὁ 42
16, 27 s Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ'
ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43 διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; 43
1 Io 3, 8 ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ 44
πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν
θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ
ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ
τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ
αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίς 45 46
1 Io 3, 5 ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς
18, 37 οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· 47
1 Io 4, 6 διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπε- 48
κρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς
7, 20
Mt 10, 25 ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 49
ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς
ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν 50
καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον 51
5, 24
11, 25 τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ 52
οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέ-
θανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον μου
4, 12 τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα· 53 μὴ σὺ μείζων 53
εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται
ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ 54
δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ

35. ℵ om ο υι. μεν. εισ τ. αιω. 38. εγω ο εωρακ. | πατρι : ς ℵ add μου | κ. υμ. ουν ο | ηκουσατε : ς ℵ* εωρακατε | παρ. του πατροσ : ς παρ. τω πατρι, praeterea ς ℵ add υμων 39. ειπον | λεγει : ℵ απεκριθη | εστε : ητε | εποιειτε : add αν 41. υμεισ : ℵᶜ add δε | ειπον ουν αυτ. | ℵ* ουκ εγεννημεθα 42. ειπεν : ς ℵ add συν 44. εκ του : om του | ουχ εστηκ. 46. ει : add δε 48. απεκριθ. ουν | ειπον | σαμαρειτησ | ℵ* om συ 49. απ. ιησουσ : ℵ add και ειπεν 51. τον λογ. τον εμον | ℵ τηρησει et θεωρησει 52. ειπον ουν | γευσεται 53. σεαυτον : add συ 54. ℵ ο ιησουσ

55 δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν, 55 καὶ οὐκ
ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα
αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν
56 λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα
57 εἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπαν οὖν οἱ Gen 18, 17
Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ
58 ἑώρακας; 58 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν
59 Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' 10, 31
αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

Caecigenus sabbato sanatus. Pharisaeorum maligna de sanatione iudicia. Sanati professio et fides; Pharisaeorum caecitas.

1 2 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν,
3 οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς·
οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ
4 ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-
ψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται
5 ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. 8, 12
6 6 ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσμα-
7 τος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, 7 καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ Neh 3, 15
ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν
8 βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον,
ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-
9 αιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ
10 ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν
11 αὐτῷ· πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖ-
νος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέ-
χρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν
Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα.
12 12 εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν.
14 14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ

---

54. δοξαζω | ς ℵ οτι θεος υμων 55. και εαν ειπω | ς ℵ αλλ 56. ινα ιδη 57. ειπον | ℵ* εωρακεν σε 58. ς ℵ ο ιησους 59. εκ τ. ιερου : add διελθων δια μεσου αυτων, και παρηγεν ουτως.

IX, 2. ραββι 3. ο ιησους 4. ημας pri : εμε | ημας sec : με 6. τον πηλον επι τ. οφθ. του τυφλου 8. προσαιτης : τυφλος 9. οτι pri : ℵ om | αλλοι (ℵ add δε) ελεγ. ουχι αλλα : αλλοι δε οτι | εκεινος : ℵ* add δε | οτι sec : ℵca om 10. ℵ* ελεγαν | πως ουν : om ουν | ανεωχθησαν | σου : ς^e σοι 11. απεκριθ. εκειν. και ειπεν· ανθρωπος λεγομενος | om οτι | εις την κολυμβηθραν του σιλωαμ | απελθων δε 12. ειπαν (ℵ praem και) : ειπον ουν 14. εν η ημερα : οτε

ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ 15
οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν
μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν 16
ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος,
ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος
ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
17 λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι 17
Lc 7, 16 ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν.
18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ 18
ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαν-
τος, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, 19
ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι;
20 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτός 20
ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 πῶς δὲ νῦν βλέπει 21
οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ
οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λα-
7, 13 λήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰου- 22
δαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν
12, 42 ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ 23
γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε. 24 Ἐφώ- 24
νησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν
αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος
ἁμαρτωλός ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν 25
οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον οὖν αὐτῷ· 26
τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 ἀπεκρίθη 27
αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν;
μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 ἐλοιδόρησαν αὐ- 28
τὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως
ἐσμὲν μαθηταί· 29 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, 29
τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος 30
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς
οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἴδα- 31
μεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ
καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ 32

---

15. επι τους οφθ. μου 16. κ* ελεγαν | ουτ. ο ανθρω. ουκ εστ. παρα τ. θεου | αλλοι : κ add δε 17. ουν : om | παλιν : κ* add ουν | κ τι συ λεγεις | κ* περι σεαυτου 18. οτι τυφλ. ην 19. λεγοντες : κ* om | κ* ει ουτος | κ* εγεννηθη | αρτι βλεπει 20. απεκριθησαν αυτοις οι | ειπον 21. αυτον ερωτησατε : ς post ηλικ. εχει pon, κ* om | ς κ* αυτος ηλικ. εχει | αυτος : κ* om | περι αὐτου 22. κ ειπαν 23. ειπον | ερωτησατε 24. εκ δευτερου : post εφων. ουν | ειπον | κ ουτος ο ανθρωπ. 25. εκεινος : add και ειπεν | εν : κ* add δε 26. κ ειπαν | συν : ς δε, κ* om | αυτω : add παλιν 27. κ μαθητ. αυτου 28. ς ελοιδορ. ουν, κ* και ελοιδορ. | ειπον | ει μαθητ. εκειν. | μωσεως 29. μωση 30. εν γαρ τουτω | om το | ανεωξε 31. οιδαμ. δε

33 ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τισ ὀφθαλμοὺσ τυφλοῦ γεγεννημένου· 33 εἰ μὴ
34 ἦν οὗτοσ παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν
καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαισ σὺ ἐγεννήθησ ὅλοσ, καὶ σὺ δι-
δάσκεισ ἡμᾶσ; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 Ἤκουσεν Ἰησοῦσ ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν
36 εἶπεν· σὺ πιστεύεισ εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 36 ἀπεκρίθη
ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· καὶ τίσ ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰσ αὐτόν;
37 37 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· καὶ ἑώρακασ αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ
38 σοῦ ἐκεῖνόσ ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν
39 αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· εἰσ κρίμα ἐγὼ εἰσ τὸν κόσμον τοῦ-
τον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντεσ τυφλοὶ
40 γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντεσ, καὶ
41 εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖσ τυφλοί ἐσμεν; 41 εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰη-
σοῦσ· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι
βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

Christus pastor et ianua ovium; fures et latrones; grex unus. Dissidium de Christo. Lapidatio suscepta. Nomen filiorum dei. Iohannes baptista testis.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ
εἰσ τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνοσ
2 κλέπτησ ἐστὶν καὶ λῃστήσ· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ
3 ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸσ ἀνοίγει, καὶ τὰ
πρόβατα τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ
4 κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμ-
προσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
5 οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν,
ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν
6 φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἐκεῖνοι
7 δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖσ. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
8 8 πάντεσ ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί, ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν
9 αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τισ εἰσέλθῃ,
σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει.
10 10 ὁ κλέπτησ οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ·
11 ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ

---

34. *ειπον* 35. ℵ* *και ηκουσεν* | *ο ιησους* | *ειπεν* : add *αυτω* | *ανθρωπου* : *θεου* 36. *και τισ* : om *και* | *κυριε* : ℵ ante *και τ. εστ.* pon 37. *ειπεν* (ℵ *εφη*) : add *δε* 38. ℵ* om *ο δε εφη* usque 39 *και ειπ. ο ιησους* 40. *και ηκουσαν* | *εκ τ. φαρισ.* : add *ταυτα* | *οι οντεσ μετ αυτ.* | *ειπον* 41. *η ουν αμαρτια*

X, 3. *φωνει* : *καλει* 4. *και οταν* | *τα ιδια παντα* (ℵ* etcb om *παντ.*) : *τα ιδια προβατα* 5. *ε* ℵ *ακολουθησουσιν* 6. *εκειν. δε* : ℵ* *και* 7. *ειπεν ουν* : add *παλιν αυτοισ* 8. *ηλθον* : *ε προ εμου ηλθ.*, ℵc *ηλθ. προ εμου*

ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν
ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ 12
ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν
τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει·
13 ὅτι μισθωτός ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 13
14 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώ- 14
Mt 11, 27 σκουσί με τὰ ἐμά, 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω 15
τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
16 καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· 16
κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενή-
σεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. 17 διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, 17
ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 οὐδεὶς 18
αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξου-
σίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν·
7, 43 ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. 19 σχίσμα 19
7, 20 πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 ἔλεγον 20
οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;
8, 48 21 ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ 21
9, 32 δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;

Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν· 23 καὶ 22 23
περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος. 24 ἐκύ- 24
κλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε τὴν
ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ 25
5, 36 ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων 26
8, 45 ss τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, 27
10, 3 s κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ δίδωμι αὐ- 28
τοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 29 ὁ πατήρ ὃ δέδωκέν μοι 29
πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς
τοῦ πατρός. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 31 Ἐβάστασαν πάλιν 30 31
λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ 32

---

11. ℵ* διδωσιν 12. ο μισθωτος : ς ο μισθ. δε, ℵ ο δε μισθ. | εστιν : εισιν | σκορπιζει : add τα προβατα 13. οτι μισθ. εστιν : praem ο δε μισθωτος φευγει 14. γινωσκ. με τα εμα : γινωσκομαι υπο των εμων 15. τιθημι : ℵ* διδωμι 16. με δει | ℵ ακουσωσιν | ℵc γενησονται 17. ο πατ. με 18. αιρει : ℵ* ηρεν 19. σχισμα ουν 20. ℵ* ελεγαν | ουν : δε 21. ανοιγειν 22. εγκαινια | εν τοις ιεροσολ. | χειμων : praem και | του σολομωντος 24. ℵ* om αυτον | ειπον : ειπε 25. απεκριθη : add αυτοις 26. αλλ | οτι ουκ : ου γαρ | των εμων : add καθως ειπον υμιν 27. ακουει 28. ζω. αιων. διδ. αυτ. | ℵ* απολητται | ℵ ου μη αρπαση 29. ο πατηρ : add μου | ο δεδωκεν : ος δεδ. | μειζ. παντ. εστ. | μειζον : ς ℵ -ζων | τ. πατρος : add μου 31. εβαστασαν : add ουν

Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον
33 αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ
καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ
34 ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε;
35 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ Ps 81 (82), 6
36 οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· 36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέ-
στειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον·
37 υἱὸς θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ
38 πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις
πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ
39 ἐν τῷ πατρί. 39 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς 7, 30
χειρὸς αὐτῶν.
40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου
41 ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 καὶ πολλοὶ
ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν
οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν.
42 42 καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

Lazarus. Caiaphae consilium de uno pro multis occidendo. Christi secessio.

1 7 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώ- Lc 10, 38
2 μης τῆς Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. 2 ἦν δὲ Μαρία 12, 3
ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ
3 ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν
οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.
4 4 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς
θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ
5 θεοῦ δι' αὐτῆς. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελ-
6 φὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε
7 μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει
8 τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ 10, 31
9 πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκά εἰσιν
ὧραί τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι
10 τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ

---

32. *καλα εργα* | *πατρος* : add *μου* | *λιθαζ. με* 33. *απεκρ. α. οι ιουδ. λεγοντες* | *και οτι* : ℵ om *και* 34. *υμων* : ℵ* om | *οτι* : om | ℵ* om *εγω* 35. *ς* ℵ *ο λογ. του θεου εγεν.* 36. *τον θεον* 38. *μη πιστευητε* | *τ. εργ. πιστευσατε* | *και γινωσκητε* : *ς* ℵ *κ. πιστευσητε* | *εν τω πατρι* : *εν αυτω* 39. *αυτον* : *ς* praem *παλιν*, ℵ^{c} add *παλ.* 40. ℵ* om *εισ τ. τοπον* | *το πρωτον* : ℵ *το προτερον* 41. *οτι* : ℵ om 42. *επιστευ. πολλ. εκει εισ αυτ.*

XI, 1. om *της* ante *μαριας* 3. ℵ *προσ αυτ. αι αδελφ.* 4. ℵ *αλλ ινα δοξασθ.* 7. *παλιν* : ℵ* om 8. *ραββι* 9. *ο ιησους* | *εισ. ωρ. της ημερ.*

νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα 11
εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν
κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν 12
αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ 13
ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ 14
Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν, 15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα 15
πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν 16
οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ
ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα 17
ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς 18
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθει- 19
σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται
αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰη- 20
σοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν 21
11, 22 ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. 22 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ 22
τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστή- 23
σεται ὁ ἀδελφός σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀνα- 24
στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ 25
Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν
ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ 26
ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ· ναί, 27
κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς
τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώ- 28
νησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος
πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ 29
ἔρχεται πρὸς αὐτόν· 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, 30
ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 οἱ οὖν 31
Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐ-
τήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολού-
θησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ
ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν 32
ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε,
οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν 33

12. ℵ ειπαν | αυτω οι μαθ. : οι μαθ. αυτου 13. ℵ* om αυτου 14. ℵ* om ο ante ιησ. | ℵ* παρησια 15. αλλ 16. συμμαθητ. 17. ο ιησους : ℵcb add εισ βηθανιαν | ς ℵ τεσσαρας (ℵ -ρεσ) ημερ. ηδη 18. η βηθανια 19. και πολλοι εκ | προσ τασ περι : ℵ προσ την | ς ℵ μαριαν | αδελφου : add αυτων 20. ο ιησους 21. τον ιησουν | ο αδελφ. μου ουκ αν τεθνηκει 22. αλλα και νυν | ℵ οσα εαν αιτησει 24. ς ℵ om η 25. ειπεν : ℵ* add δε 28. τουτο : ταυτα | ς ℵ μαριαν 29. ℵ εκεινη δε | ℵ ηγερθη et ηρχετο 30. αλλ ην : ℵ add ετι 31. ς ℵ την μαριαν | δοξαντεσ : λεγοντεσ 32. ς ℵ μαρια | ο ιησους | εισ τουσ ποδασ αυτου | μου : post απεθαν. pon

κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐν-
34 εβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν· ποῦ
35 τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 ἐδά-
36 κρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐ-
37 τόν. 37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας
τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;
38 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνη-
39 μεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 λέγει ὁ
Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτη-
40 κότος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. 40 λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν
41 τοῦ θεοῦ; 41 ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου.
42 42 ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον
τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
43 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
44 44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας
κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.
45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ
46 καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46 τινὲς δὲ
ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ
ἐποίησεν Ἰησοῦς.
47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,
καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ ση-
48 μεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐ-
τόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον
49 καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν,
50 50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ 18, 14
51 ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπρο-
φήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους,
52 52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ 10, 16
53 θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 ἀπ' ἐκείνης οὖν
τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

---

33. ℵ* εβριμησατο (ℵ[a] ενεβρ.) 35. ℵ και εδακρυσεν ιησους 36. ℵ* ελεγαν 37. ℵ* ειπαν | ς ℵ ηδυνατο 38. εμβριμωμενος | ℵ* om επ 39. του τεθνηκοτος 40. οψει 41. τον λιθον : add ου ην ο τεθνηκως κειμενος 43. ℵ* εκρανγαζεν | ℵ* λαζαρ 44. ς ℵ και εξηλθεν | ς ℵ om αυτον sec 45. ουν : ℵ δε | προς τ. μαριαν | εποιησεν : ς ℵ add ο (ℵ om) ιησους 46. ειπον | ς ℵ ο ιησους 47. πολλ. σημ. ποιει 48. ℵ πιστευουσιν 50. διαλογιζεσθε | υμιν : ς ημιν, ℵ om 51. προεφητευσεν | ο ιησους 53. συνεβουλευσαντο

Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, 54
ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ
λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 ἦν δὲ 55
ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσό-
λυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.
56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγαν μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ 56
ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 δεδώ- 57
κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ
ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

Christus a Maria ungitur. Lazari fama. Ingressio cum ovantium comitatu. Graeci Iesum visuri; mors grani; vox de caelo; Messias moriturus. De contumacia Iudaeorum. Res Christi res dei.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθα- 1
11, 43 νίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 ἐποί- 2
ησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος
Lc 10, 40 εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ· 3 ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα 3
Mt 26, 6–12 λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας
Mc 14, 3–8 τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ·
(Lc 7, 37 ss) ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰούδας 4
ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παρα-
διδόναι· 5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηνα- 5
ρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν 6
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον
ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες 7
αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν- 8
τοτε ἔχετε.

Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, 9
11, 43 καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον
11, 53 ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς 10
ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆ- 11
γον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Mt 21, 1 ss Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαν- 12
Mc 11, 1 ss
Lc 19, 29 ss τες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν 13
φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον·
Ps 117 (118), 25–26 ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασι-

---

54. ℵ ο ουν ιησους | ℵ εφρεμ, ς εφραϊμ | διετριβεν : ℵ εμεινεν | μαθητων : add. αυτου 56. ελεγον 57. δεδωκ. δε και | εντολην

XII, 1. λαζαρος : add ο τεθνηκως | om ιησους ad finem 2. εκ : om 4. λεγει ουν εις εκ τ. μαθητ. αυτ., ιουδας σιμωνος ισκαριωτης 6. εχων : ειχε και 7. ινα : om | τηρηση : τετηρηκεν 9. om ο ante οχλος 12. ℵ* om ο ante ελθων | ο ιησους 13. εκραυγαζον (ℵ add λεγοντες) : ς εκραζον | om και ante ο βασιλ.

14 λεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 14 εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ'
15 αὐτό, καθώς ἐστιν γεγραμμένον· 15 μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· Zch 9, 9
16 ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 ταῦτα
οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη
Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα
17 καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ'
αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν 11, 43
18 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι
19 ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρι-
σαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε
ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυ-
21 νήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε,
22 θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ
Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.
23 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα
24 δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος
25 μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 ὁ φιλῶν τὴν Mt 10, 39 16, 25
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν Lc 17, 33
26 τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 ἐὰν ἐμοί
τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ
διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ
27 πατήρ. 27 νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ,
σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν
28 ὥραν ταύτην· 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ
29 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλος 17, 4 a
ὁ ἑστὼς ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος
30 αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἡ
31 φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου 16, 11
32 τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ 3, 14
33 ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33 τοῦτο 18, 32
34 δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπε- Ps 88(89), 29
κρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ 110, 4
Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι Dan 7, 14
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

---

15. ς ℵ θυγατερ 16. ταυτα δε | οι μαθητ. αυτου | ο ιησους 17. οτι : ς (non ς^c) ℵ οτε 18. ℵ υπηντ. αυτω οχλ. πολυς | ηκουσε | ℵ αυτον τουτο 19. ειπον 20. τινες ελληνες 22. ερχ. (ℵ και παλιν ερχ.) ανδρ. κ. φι. και λεγ. : και παλιν ανδρ. και φιλ. λεγουσιν 23. απεκρινατο 25. απολλυσι 26. εμοι διακο. τις | εαν sec : και εαν 29. και ακουσας 30. ο ιησους | ℵ om και ειπεν | αυτη η φωνη 31. νυν ο αρχ. του κοσμ. τουτου : ℵ* nil nisi και 32. ℵ παντα 33. ℵ εμελλεν 34. om ουν | ς ℵ συ λεγεις

35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν 35
ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς κατα-
λάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡς 36
Lc 16, 8 τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.
Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ 37
Es 53, 1 Ro 10, 16 ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πλη- 38
ρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων
Es 6, 9 s Mt 13, 14 s pp Act 28, 26 s κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, 39
ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς 40
καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς
καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι αὐτούς.
(Es 6, 1) 41 ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν 41
12, 22 περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευ- 42
σαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα
8, 44 μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν 43
ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 Ἰησοῦς δὲ 44
ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ
εἰς τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά 45
8, 19 8, 12 με. 46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων 46
εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν 47
ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα
3, 17 κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ 48
καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ
λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 49 ὅτι 49
14, 10 ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός
μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ 50
ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἴρηκέν
6, 63 μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

XIII.

Caena ultima; lavatio pedum. Notatio proditoris; praeceptum novum; Petrus magistrum negaturus.

Mt 26, 17 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν 1
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν
13, 27 αὐτούς. 2 καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος 2
εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,
3, 35 3 εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι 3

---

35. εν υμιν : μεθ υμων | ωσ : ς κ εως | κς η σκοτια 36. ωσ : εως | ο ιησους 40. επωρωσεν (κ επηρωσεν ex επηρωτησεν restitutum) : πεπω-
ρωκεν | επιστραφωσι | ιασομαι 41. οτι : οτε 43. ηπερ : κ υπερ
44. αλλ 47. φυλαξη : πιστευση 49. εδωκε 50. ουν λαλω εγω
XIII, 1. εληλυθεν 2. γενομενου | ινα παραδοι etc : ιουδα σιμωνος
ισκαριωτου ινα αυτον παραδω 3. ειδως : add ο ιησους | δεδωκεν

4 ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, [4] ἐγείρεται ἐκ τοῦ
δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυ-
5 τόν· [5] εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν
τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διε-
6 ζωσμένος. [6] ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ·
7 κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; [7] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.
8 [8] λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα.
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ'
9 ἐμοῦ. [9] λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου
10 μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. [10] λέγει αὐτῷ
Ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν 15, 3
11 καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. [11] ᾔδει 6, 64
γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες
καθαροί ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα
13 ὑμῖν; [13] ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς
14 λέγετε· εἰμὶ γάρ. [14] εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος
καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς
15 πόδας· [15] ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα 15, 20
16 ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. [16] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος Mt 10, 24
μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος 22, 27
17 αὐτόν. [17] εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά.
18 [18] οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' Ps 40(41), 9 (10.)
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν Act 1, 16
19 ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. [19] ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέ- 14, 29
20 σθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. [20] ἀμὴν ἀμὴν Mc 10, 40 Lc 9, 48
λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ
λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν Mt 26, 21-25
καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.
22 [22] ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. Mc 14, 18-21
23 [23] ἦν ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Lc 22, 21-23
24 Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· [24] νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος
25 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. [25] ἐπιπεσὼν οὖν 21, 20

---

6. ς κ και λεγει αυτω, additque ς εκεινος | κ* om κυριε 7. κ* α εγω 8. ς κ τους ποδας μου | απεκρ. αυτω ο ιησους 9. κ* om κυριε 10. ς κ ο ιησους | ου χρειαν εχει η τους ποδας νιψασθαι 11. ς κ om οτι 12. αυτων : κ* αυτου | κ om και ante ελαβεν | και ανεπεσεν : ς αναπεσων, κ^c και αναπεσων 14. νιπτειν αλληλων 15. εδωκα 18. εγω : κ add γαρ | τινας : ους | επηρεν 19. ινα οταν γεν. πιστευ. 20. εαν τινα 21. ο ιησους 22. ς κ* εβλεπ. ουν 23. ς κ ην δε ανακει. | εκ : om 24. και (κ praem πυθεσθαι τις αν ειη περι ου ελεγεν) λεγει αυτω· ειπε etc : πυθεσθαι τις αν ειη 25. ουν : δε

ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς
ἐστιν; [26] ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ 26
ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ
δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. [27] καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, 27
τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς·
ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. [28] τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακει- 28
μένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· [29] τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσ- 29
σόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν
χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. [30] λαβὼν 30
οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ 31
ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. [32] εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη 32
ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει
7, 33 s αὐτόν. [33] τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ 33
8, 21 s καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. [34] ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα 34
13, 12. 17 ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε
ἀλλήλους. [35] ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, 35
ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. [36] Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· 36
κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνα-
σαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. [37] λέγει 37
αὐτῷ Πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι;
Mt 26, 34 Mc 14, 30 τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. [38] ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυ- 38
Lc 22, 34 χήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ
φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

XIV.

Mansiones caelestes; abitus ad patrem. Christus et pater. Paracletus, unio cum fidelibus, pax Christi.

14, 27 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ 1
εἰς ἐμὲ πιστεύετε. [2] ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί 2
εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον
14, 28 12, 26 ὑμῖν· [3] καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι 3
17, 24 καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ
13, 33. 36 ὑμεῖς ἦτε. [4] καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. [5] Λέγει 4 5

---

25. ουτως : ϛ ℵ om 26. ℵc αποκρι. ουν | ο ιησους : ℵ add και λεγει | ϛ ℵ ω εγω βαψας το ψωμι. επιδωσω | και εμβαψας το ψω. | ϛ ℵ* om λαμβαν. και | ισκαριωτη 27. ℵ om τοτε | ϛ ℵ ο ιησους 29. ο ιουδας | ο ιησους 30. ευθεως εξηλθεν | ην δε νυξ 31 οτε εξηλθε. λεγει ο ιησ. 32. ℵ* om ει ο θε. εδοξ. εν αυτω | δοξ. αυ. εν εαυτω 33. μικρον : ℵ add χρονον | οτι : ℵ* om | υπαγω εγω 36. ϛ ℵ απεκριθη αυτω ο ιησ. | om εγω | υστερ. δε ακολουθ. μοι 37. ο πετρος | ℵ* om κυριε | ℵ υπερ σου τ. ψυ. μου θησ. 38. απεκριθη αυτω ο ιησ. | φωνησει | ϛ ℵ απαρνηση

XIV, 2. ℵ om αν | om οτι 3. υμιν τοπον | παραληψομαι 4. οιδατε και την οδον οιδατε

αὐτῷ Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἴδαμεν
6 τὴν ὁδόν; 6 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια
7 καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 εἰ
ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε· καὶ ἀπάρτι γι- 8, 19
8 νώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος·
9 κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, 12, 45
Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις·
10 δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ 12, 49
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμ-
αυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
11 11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ
12 μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-
στεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα
13 τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 καὶ ὅ τι 16, 23
ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ
14 πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, Mc 11, 24
15 ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρή- 21, 22
16 σετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ- 15, 26
17 σει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν ᾖ εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν
18 ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
19 19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ 16, 16
20 με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε
ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
21 21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ 15
ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου,
22 κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 Λέγει
αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν
23 μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα
24 καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς
λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς 7, 16
ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.
25 26 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 ὁ δὲ παράκλητος,

5. οιδαμ. τ. οδον : ς δυναμεθα την οδ. ειδεναι, κ την οδ. ειδ. δυναμεθ. 6. ο ιησους 7. ει εγνωκειτε με | γνωσεσθε : εγνωκειτε αν | γινωσκετε : κ γνωσεσθε 9. τοσουτον χρονον | ς (non ς^{e}) με; φιλιππε, | και πως | κ* οτι δειξον 10. εγω λεγω : ς κ εγ. λαλω | αυτος ποιει τα εργα (om αυτου) 11. εν εμοι : ς^{e} add εστιν | κ* om δια | πιστευετε : add μοι 12. πατερα : add μου 14. om με 15. κ* om με | τηρησατε 16. και εγω | μεθ υμ. η : μενη μεθ υμ. 17. αυτο sec : κ om | υμεις : add δε 19. ς κ ζησεσθε 21. και εγω 22. om και ante τι 23. ο ιησους | ποιησομεν

16, 13 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος
ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς 27
ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ
καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω 28
14, 3 καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύο-
10, 29 μαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μού ἐστιν. 29 καὶ 29
13, 19 νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.
12, 31 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου 30
ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι 31
ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως
Mt 26, 46 Mc 14, 42 ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

Vitis et palmites; amor summus; amici electi; mundi odium et culpa. Paracletus.

Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός 1
ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ 2
πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ.
13, 10 3 ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 3
4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται 4
καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως
οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς 5
τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν
πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μή τις 6
μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνά-
γουσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 ἐὰν μείνητε 7
14, 13 ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε,
καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8 ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ- 8
πὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπη- 9
15, 15 σέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
ἐμῇ. 10 ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, 10
καθὼς κἀγὼ τοῦ πατρός μου τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ μένω
17, 18 αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ 11
15, 11 ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ 12
ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 μείζονα 13
1 Io 3, 16 ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν
8, 31 φίλων αὐτοῦ. 14 ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλ- 14
λομαι ὑμῖν. 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν 15

---

27. διδωσιν : ℵ add υμιν 28. οτι πορευ. : οτι ειπον· πορευομαι | ο πατηρ : ς ℵ* add μου 30. του κοσμου : add τουτου

XV, 2. αυτο sec : ℵ αυτον | πλειονα (ℵ πλειω) : ante καρπ. pon 4. μεινη et μεινητε 6. μεινη | αυτο : αυτα | εισ πυρ 7. ℵ οσα εαν | ς ℵ αιτησεσθε 10. καγω : εγω | του πατρ. μου : post τασ εντολ. pon | ℵ ετηρησα 11. ᾖ : ς ℵ μεινη 13. ινα : add τισ 14. οσα εγω 15. υμασ λεγω

τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ
16 ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς με 6, 70
ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς
ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, ἵνα ὅ τι 14, 13
17 ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. 17 ταῦτα
ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 13, 34
18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον με- 7, 7
19 μίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ
20 κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 μνημονεύετε τοῦ
λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου 13, 16 Mt 10, 24
αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μοῦ Lc 6, 40
21 ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα
ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν 16, 3
22 πέμψαντά με. 22 εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν 9, 41
οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας
23 24 αὐτῶν. 23 ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 εἰ τὰ 7, 31
ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν 10, 38
οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ 14, 11
25 τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ Ps 34(35), 19
26 αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. 26 ὅταν ἔλθῃ ὁ 68 (69), 5
παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα 14, 16
τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρή- 16, 7 s
27 σει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' Act 5, 32
ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

Periculorum praedictio. Paracleti victoria et institutio. Luctus in gaudium cedens. Preces Christi nomine ratae. Discipuli fugituri.

1 2 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυνα-
γώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας 9, 22
3 ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα ποιήσουσιν
4 ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην.
5 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ
6 με· ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλή- 13, 36 14, 4
7 ρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν,
συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παρά-

16. ινα sec : ℵ* om | αν : ℵ εαν | δω : ℵ δωσει 18. πρωτον : add υμων | ℵ* εμισησεν 20. ℵ τον λογον ον ελαλησα υμιν | ℵ τηρησωσιν 21. εισ υμασ : υμιν 22. ειχον | ℵ* om δε 24. πεποιηκεν | ειχον 25. ο γεγραμμ. εν τ. νο. αυτ. 26. οταν δε

XVI, 3. ποιησουσιν (ℵ -σωσιν) : ς ℵ add υμιν 4. οταν : ℵ αν, ℵc εαν | αυτων : ℵca om | υμιν sec : ℵ* om 5. ℵ εγω υπαγω

κλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν
πρὸς ὑμᾶς. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρ- 8
τίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. 9 περὶ ἁμαρτίας 9
μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 10 περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς 10
12, 21 τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεως, 11
ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. 12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν 12
λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, 13
τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ
γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχό-
μενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ 14
17, 10 λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά 15
ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ
16, 19 ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ 16
ὄψεσθέ με. 17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· 17
τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον 18
οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ.
19 ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ 19
τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 20
κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς
λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 ἡ γυνὴ 21
ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ
τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι
ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν 22
λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
14, 13 καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. 23 καὶ ἐν 23
15, 16 ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου.
24 ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ 24
15, 11 λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι 25
ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς
ἀπαγγελῶ ὑμῖν. 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, 26

---

10. πατερα : add μου 12. λεγειν υμιν | αρτι : ℵ* om 13. εν τ. αληθ. παση (ℵ* om πα.) : εισ πασαν την αληθειαν | οσα : add αν | ακουση 14. ληψεται 15. ℵ* om totum versum | ειπον : ℵc add υμιν | λαμβανει : ς ληψεται, ℵc λημψ. | ℵc αναγγελλει 16. ουκετι : ου | οψ. με : add οτι εγω υπαγω προσ τον πατερα 17. υπαγω : praem εγω 18. ℵ τι εστιν τουτο | ℵ* om ο λεγει | ℵc om το 19. εγνω : add ουν | ς ℵ ο ιησουσ | ηθελον : ℵ ημελλον 20. υμεισ δε λυπηθ. 21. ℵ* ο ανθρωπ. 22. ουν (ℵ* post μεν pon) νυν μεν λυπην : ουν λυπην μεν νυν | εχετε : ℵc εξετε 23. ℵ ερωτησητε | λεγ. υμιν : ς ℵ add οτι | αν τι : ℵ ο αν, ς οσα αν | εν τ. ον. μου : post τον πατερα pon 24. ℵ αιτησασθε | ληψεσθε 25. αλλ ερχεται | οτε : ℵ* οπου | ℵ απαγγελλω, ς αναγγελω 26. αιτησασθε εν τω ον. μου

27 καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ
28 πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλθον ἐκ 8, 42
τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν
29 κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
30 λέγεις. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα 2, 25
τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.
31 32 31 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; 32 ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα Mt 26, 31 56
καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον 8, 16
33 ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. 33 ταῦτα 16, 11
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν
ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

Christi precatio sacerdotalis pro re sua, pro apostolis omnibusque suis.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ 11, 41
εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου
2 τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν Mt 11, 27
πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν 6, 39
3 αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν 1 Io 5, 20
4 μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ 5, 36
σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα 4, 34
5 ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
6 ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου
τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ
ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν·
7 8 7 νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι
τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ 17, 25 16, 30
ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ
9 με ἀπέστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου 14, 16
10 ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ 16, 15
11 πάντα σά ἐστιν καὶ τα σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ
οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ
πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί 17, 22
12 σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην

---

27. ℵ με | παρα του θεου 28. εκ : ς ℵ παρα 29. λεγουσιν αυτω | αυτου : ℵ* αυτω | om εν ante παρρ. 31. ς ℵ ο ιησους 32. εληλυθεν : ς praem νυν, ℵ* add η ωρα | καμε : και εμε 33. εχετε : ς^c εξετε

XVII, 1. ℵ λελαληκεν | ο ιησους | επηρε et και ειπεν | ινα και ο υιος σου 2. ℵ* δωσω αυτω ζω. 3. ς ℵ γινωσκωσιν 4. στελειωσα 5. ℵ* την ειχον 6. ους δεδωκας | αυτους δεδωκας | ς τετηρηκασι, ℵ στηρησαν 7. ℵ εγνων | εισιν : εστιν 8. ς ℵ δεδωκας | ℵ* om και εγνωσαν 10. ℵ και εμοι αυτους εδωκας pro και τα εμα πα. σα εστ. και τ. σα εμα 11. ℵ. αυτοι : ℵ. ουτοι | και εγω | ω δεδ. (ℵ εδ.) μοι : ους δεδ. μοι

18, 9 18, 18 μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, 13
15, 11 καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, 14
15, 18 s καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς
Mt 6, 13 ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ 15
τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ 16
11 κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁγίασον 17
αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς 18
ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν
He 2, 11 κόσμον· 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ 19
ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ 20
καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, 21 ἵνα 21
πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ
αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
11 22 κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν 22
καθὼς ἡμεῖς ἕν· 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετε- 23
λειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ
12, 26 14, 3 ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24 πατήρ, ὃ δέδωκάς 24
μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ-
σιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ
16, 3 καταβολῆς κόσμου. 25 πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, 25
17, 8 ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· 26 καὶ 26
15, 9 ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν
ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

XVIII.

Terror militum et vulneratio Malchi. Captio Iesu et cognitio apud pontificem. Petri lapsus. Pilatus et rex veritatis. Barabbas.

Mt 26, 36 ss Mc 14, 32 ss Lc 22, 39 ss Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 1
πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν
αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς 2
Le 21, 37 αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ. 3 ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν 3
ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ

12. μετ αυτων : add εν τω κοσμω | ω (ς ουσ, κc ο) δεδωκ. μοι : κ* om | και εφυλαξα (κ* εφυλασσον) : om και 13. εν αυτοις 14. κ* om εγω post καθως 16. ουκ ειμι : post εκ τ. κοσμ. pon 17. εν τ. αληθ. : add σου 19. εγω αγιαζω | ινα και αυτοι ωσιν 20. πιστευσοντων 21. ς κ πατερ | εν ημιν : ς κ add εν | πιστευση 22. και εγω | κ εδωκα | ημεις εν (κ* om εν) : add εσμεν 23. ινα sec : κ και, ς και ινα 24. ς κ πατερ | συ δεδωκ. μοι | και εκεινοι | την εδωκας 25. ς κ πατερ 26. γνωρ. με : κ γναπ. αυτους

XVIII, 1. ο ιησους | των κεδρων 2. ο ιησους 3. και φαρισαιων | εκει : κ* om

4 φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ
5 ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπε-
κρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς·
ἐγώ εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐ-
6 τῶν. 6 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω
7 καὶ ἔπεσαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε;
8 οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον
ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν.
9 9 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ 17, 12
10 ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν Mt26,51ss Mc 14, 47
εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκο- Lc 22, 50s
ψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.
11 11 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν
θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό; Mt 26, 42
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰου- Mt 26, 57
13 δαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 καὶ ἤγαγον Mc 14, 53 Lc 22, 54
πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν
14 ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας
τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ
15 λαοῦ. 15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος Mt 26, 58 pp
μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ 20, 2
16 συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, 16 ὁ δὲ
Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ
ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσή-
17 γαγεν τὸν Πέτρον. 17 λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός· Mt 26, 69 pp
μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖ-
18 νος· οὐκ εἰμί. 18 εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν-
θρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ
19 καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. 19 Ὁ οὖν
ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ
20 περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρ- Mt 26, 55 pp
ρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν
21 κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκη-
κοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
22 22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν

---

4. ουν : ℵ δε | ς ℵ εξελθων ειπεν αυτοις 5. αυτοις ο ιησους 6. ℵ* om αυτοις | οτι εγω ειμ. | απηλθον | επεσον 8. ο ιησους 10. ℵ τον δουλ. του αρχιερ. | το ωτιον 11. την μαχαιρ. σου 13. απηγαγον αυτον 14. αποθανειν : απολεσθαι 15. και ο αλλος 16. εξω : ℵ ante πρ. τ. θυρ. pon | ς ℵ ος ην γνωστ. τω αρχιερει 17. τω πετρω : ς ℵ post θυρωρος 18. δε pri : ℵ add και | ην δε μετ αυτ. ο πετρ. 20. απεκριθη : ℵ* praem και | αυτω : ℵ* post ιησ. pon | ο ιησους | ελαλησα | εν τη συναγωγ. | παντες : ς παντοτε, ς^c παντοθεν 21. επερωτας; επερωτησον 22. ς εις των υπηρετων παρεστηκως, ℵ^c εις των παρεστηκοτ. υπηρετων

ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 ἀπε- 23
κρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ
κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24 ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ 24
Mt 26, 57–75 Mc 14, 53–72 Lc 22, 54–62 Ἅννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 Ἦν δὲ Σίμων 25
Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ
σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· οὐκ
εἰμί. 26 λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν 26
οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ
μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ 27
ἐφώνησεν.

Mt 27, 1 s Mc 15, 1 ss Lc 23, 1 ss 28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· 28
ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ
μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτος 29
ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώ-
που τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος 30
κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 εἶπεν οὖν αὐ- 31
τοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
18, 31 Mt 26, 52 κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι
οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν σημαίνων 32
ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ 33
πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν
αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; 34 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀφ' 34
ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη 35
ὁ Πειλᾶτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 36
ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ
κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ
ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία
ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκοῦν 37
βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι.
8, 47 ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον,
ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει
μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· τί ἐστιν ἀλήθεια; 38
19, 4 καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει
Mt 27, 23 ss Mc 15, 6 ss Lc 23, 17 ss αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 ἔστιν δὲ συνήθεια 39

23. ς απ. αυτ. ο ιησους, ℵ ο δε ιησ. ειπεν αυτω | ελαλησα : ℵ* ειπον
24. απεστ. ουν : ℵ απεστ. δε, ς nil nisi απεστ. 27. ς ℵ ο πετρ. 28. πρωΐα |
αλλ ινα φαγ. 29. ς ℵ πιλατ. | εξω : om | φησιν : ειπεν | φερετε : add
κατα 30. ειπον | κακ. ποιων (ℵ* ποιησας) : κακοποιος | ℵ παρεδωκει-
μεν 31. ς ℵ πιλατ. | κρινατε : add αυτον 32. ℵ* om ον ειπεν 33. ς ℵ
πιλατ. Item vv sqq 34. ς ℵ απεκριθ. αυτω ο ιησους | ℵ απο σεαυτου |
ℵ* om συ | λεγεις : ℵ* ειπας 35. μητι : ℵ* μη | ℵ* ο αρχιερευς 36. ο ιη-
σους | ℵ ter η εμη βασιλεια | ℵ και οι υπηρετ. | αν : ℵ post ηγωνιζ. 37. βασ.
ειμ. εγω. εγω εις | ℵ* μαρτ. περι της αληθειας | ℵ* om εκ | τι : ℵ* τις |
ς ℵ ουδεμ. αιτι. ευρ. εν αυτω

ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω
40 ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

XIX.

Ecce homo; damnatio, crucifixio. Titulus et Iesu vestes. Mater et Iohannes. Mors. Percussio lateris. Sepultura.

1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν. Le 23, 16
2 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν Mt 27, 28ss Mc 15, 15ss
αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν,
3 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
4 δαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πι-
λᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε 18, 38
5 ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν
ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐ-
6 τοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. 6 ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ Mt 27, 23 pp
οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς 18, 31
ὁ Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ
7 εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον Lev 24, 16 10, 33
ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ Mt 26, 63ss pp
8 ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν
9 λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν
καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ Mt 27, 12ss Mc 15, 4 s
10 ἔδωκεν αὐτῷ. 10 λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ
οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί
11 σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν
εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς με σοὶ
12 μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ὁ Πιλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι
αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς,
οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντι-
13 λέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον
14 λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 ἦν δὲ παρα-

---

39. απολυσω pri : post υμιν pon | βουλεσθ. ουν : ℵ add ινα | απολυσω sec : post υμιν 40. ουν παλιν : add παντες

XIX, 1. ℵ ο πιλ. λαβων τ. ιησ. εμαστιγ. 3. om και ηρχοντ. πρ. αυτ. | ℵ χαιρε βασιλευ | εδιδουν 4. εξηλθεν ουν εξω ο πιλ. | ℵ[a] αιτ. ουδεμιαν ευρισκω εν αυτω, ς εν αυτω ουδεμιαν αιτ. ευρ. 5. ιδε 6. ειδον | εκραυγασαν (ℵ* εκραξαν) : add λεγοντες | σταυρ. σταυρ. : ℵ add αυτον 7. απεκριθησ. αυτω | κατ. τ. νομ. ημων | ς[e] του θεου | εαυτον : ante νι. θεου 9. παλιν (et. ℵ[a]) : ℵ* om 10. λεγει ουν | σταυρωσαι σε, tum απολυσ. σε 11. απεκριθη : ℵ add αυτω | ς ℵ ο ιησους | ουκ ειχες | εξουσ. ουδεμ. κατ εμου | σοι δεδομενον | ο παραδιδους 12. εζητ. ο πιλ. | εκραυγαζ. (ς εκραζον) λεγοντες : ℵ* ελεγον | εαυτον : αυτον 13. τουτον τον λογον | επι του βηματος | δε : ℵ om

σκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· ἆρον ἆρον, 15
σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν
σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ
μὴ Καίσαρα. 16 τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυ- 16
ρωθῇ.

Mt 27, 32 ss Mc 15, 21 ss Lc 23, 26 ss Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν 17
σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται
Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ 18
ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 ἔγρα- 19
ψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν
δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
20 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι 20
ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ
ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον οὖν 21
τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰου-
δαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα. 22

Mt 27, 35 Mc 15, 24 Lc 23, 34 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ 23
ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ
μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν
ὑφαντὸς δι' ὅλου. 24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν 24
Ps 21, (22) 19 αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πλη-
ρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν
μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

Mt 27, 55 s 25 εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ 25
ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ
ἡ Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν 26
παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου.
20, 2 27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς 27
Ps 68 (69), 22 ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. 28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς 28
ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει·
Mt 27, 48 pp διψῶ. 29 σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξους 29
Mt 27, 50 pp ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 ὅτε οὖν 30

---

14. ωρα δε ωσει | εκτη : κ^c τριτη 15. εκραυ. ουν εκ. : ς οι δε εκραυγασαν, κ* οι δε ελεγον | κ^ca om αρον alterum 16. αυτοις αυτον | παρελ. ουν τ. ιησουν : ς παρελαβον δε τ. ιησ. και απηγαγον, κ^c παραλαβοντες ουν τ. ιησ. απηγαγον, κ* οι δε λαβοντες τ. ιησ. απηγαγον 17. εαυτω : αὐτου idque post τ. σταυρ. | οσ λεγεται 20. της πολεως ο τοπ. | εβρα. ελλην. ρωμαϊστ. 23. οτε εσταυρ. : κ οι στανρωσαντες | τεσσαρα | κ* om και τον χιτωνα | αρραφος 24. ειπον | πρ. αλληλ. : κ πρ. αυτους (κ^c εαυτ.) | η γρ. πληρωθη : add η λεγουσα | κ μου τα ιματι. 25. μαριαμ bis : μαρια bis 26. ουν : κ^a δε | κ* και λεγει | τη μητρι : add αυτου | ς κ ιδου 27. ιδου 28. ηδη : ς κ post παντα | τελειωθη : κ πληρωθη 29. σκευ. ουν εκειτ. οξ. μεστ. οι δε πλησαντες σπογγον οξους και

ἔλαβεν τὸ ὄξος, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν 32 αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυ- 33 ρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον ἤδη 34 αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς 35 αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ 21, 24 αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ 36 ὑμεῖς πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ex 12, 46 Ps 33(34), 21 37 ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· Zch 12, 10 ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμα- Mt 27, 57-61 θαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον Mc 15, 42-47 τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Lc 23, 50-55 39 Πειλᾶτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. 39 ἦλθεν δὲ καὶ Νικό- δημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα 40 σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς 41 ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ 42 οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰου- δαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

Resurrectio. Petrus et Iohannes. Duo angeli. Iesus et Maria. Discipuli clausis portis. Thomas. Conclusio.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται Mt 28, 1 ss πρωὶ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον Mc 16, 1 ss Lc 24, 1 ss 2 ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ 19, 26 21 7, λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν 13, 22 3 ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθη-

---

30. το οξος : add ο ιησους 31. επει παρασκ. ην : post εν τω σαββ. pon | ℵ om η ante ημερα | εκεινου : ℵc εκεινη | ηρωτησαν : ℵ* add ουν 32. συσταυρωθ. 33. ως ειδον : ℵ* ευρον et και ου κατ. | ς ℵ αυτον ηδη 34. ευθυς εξηλθ. 35. αληθινη : ℵ αληθης | om και ante υμεις | πιστευσητε 36. ℵ συντρι. απ αυτ. 38. ο ιωσηφ | ηλθεν et ηρεν | αυτον : ℵc το σωμα αυτου, ς το σωμα του ιησου 39. αυτον : τον ιησουν | μιγμα : ℵ* ελιγμα | ℵ σζμυρνης | ωσ : ωσει 40. εστιν : ℵ* ην 41. ℵ ουδεις ουδεπω | ετεθη : ℵ ην τεθειμενος

XX, 1. μαρια | ℵ απο της θυρας εκ τ. μνημ.

τής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· 4
καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθό- 5
νια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν 6
αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κεί-
μενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ 7
τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
8 τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς 8
τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν 9
γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπῆλθον οὖν 10
πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. 11 Μαριὰμ δὲ εἱστήκει πρὸς 11
τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ
μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, 12
ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; 13
λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν
αὐτόν. 14 ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν 14
21, 4 Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ 15
Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ
κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ
μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· 16
Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ
λέγεται διδάσκαλε. 17 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· μή μου ἅπτου· οὔπω 17
γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελ-
φούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ
πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 ἔρχεται Μαριὰμ 18
ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον,
καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Lc 24, 36 Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ 19
τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον
[Mc 16, 14] τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει
[Lc 24, 40] αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰς χεῖρας καὶ 20
τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν

---

3. ℵ* om και ηρχοντ. εισ το μνημ. 4. ℵ και ετρεχ. οι δυο ομου | και ο αλλος usq ταχ. του πετρ. : ℵ* προεδραμεν δε ταχιον του πετρου | πρωτος : ℵ post εισ το μνημ. 9. ℵ* ηδει 10. προσ εαυτους 11. μαρια | ς προσ το μνημειον, ℵ εν τω μνημειω | εξω : ς post κλαιουσα, ℵ* om 12. ℵ* om δυο | ℵ καθεζ. εν λευκ. 13. και λεγουσιν 14. και ταυτα | ο ιησουσ 15. ο ιησουσ | εκεινη : ℵ* add δε | ℵ* ει συ ει ο βαστασασ | αυτον εθηκασ 16. ς ℵ ο ιησουσ | μαρια | ℵ στραφεισα δε | om εβραϊστ. | διδασκαλε : ℵ^ca add και προσεδραμεν αψασθαι αυτου 17. ο ιησουσ | πατερα pri : add μου | ℵ^ca πορευου ουν | ℵ* om μου post αδελφ. 18. μαρια | απαγγελλουσα | εωρακεν 19. ℵ* om τη ante μια | των σαββατων | οι μαθηται : add συνηγμενοι | ℵ* om αυτοισ 20. εδειξεν αυτοισ et πλευραν αυτου

21 κύριον. 21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλ- 17, 18
22 κέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν
23 καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 ἄν τινων ἀφῆτε τὰς
ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Mt 18, 18
24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ
25 ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι
μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω
ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὸν
δάκτυλον εἰς τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς
26 τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ
πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν.
ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον
27 καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν
σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ
βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός.
28 28 ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός
29 μου. 29 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας·
μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώ- 21, 25
πιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
31 31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ.

XXI.

Tertia redivivi manifestatio ad lacum Tiberiados. Petri restitutio; Iohannes non moriturus. De auctore evangelii.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθη-
ταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως.
2 2 ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ
Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
3 ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος·
ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.
ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν

---

21. κca *και ειπεν* | *παλιν* : praem *ο ιησους* | κ* *πεμψω*, κca *αποστελλω* 23. ς *αφιενται*, κ* *αφεθησεται* | *αν* sec loco : κ* *εαν δε* 24 sq *οτε ηλθεν* etc : κ* *οτε ουν ηλθεν ιησους, ελεγον αυτω οι μαθηται* | *ο ιησους* 25. κ* om *αλλοι* (vide ante) | κ* om *αυτου* post *χερσιν* | *τον δακτυλ. μου* | ς κc *εισ τ. τυπον των ηλων*, κ* *εισ την χειραν αυτου* | *την χειρα μου* 26. κ om *αυτου* 28. *και απεκριθη* | ς κ *ο θωμας* 29. κc *λεγει δε*, κ* *ειπεν δε* | *με* : ς add *θωμα*, κ add *και* | *ιδοντες* : κ* add *με* 30. *τ. μαθητων* : ς κ add *αυτου* 31. *πιστευσητε* | *ο ιησους* | κ* om *και* ante *ινα* | *ζωην* : κ add *αιωνιον*

XXI, 1. *παλιν* : κ ante *εαυτον* | ς κ *ο ιησους* 2. κ *οι υιοι ζεβεδαιου* 3. κ *εξηλθον ουν* | *ανεβησαν* | *εισ τ. πλοιον* : add *ευθυς* | *επιασαν* : κ* *εκοπιασαν*

οὐδέν. [4] πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· 4
20, 14 οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. [5] λέγει οὖν αὐ- 5
τοῖς Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ·
οὔ. [6] λέγει αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ 6
δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον
19, 26 ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. [7] λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν 7
ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος,
ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ
γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· [8] οἱ δὲ ἄλλοι μαθη- 8
ταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ
ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.
[9] ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην 9
καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. [10] λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 10
ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. [11] ἀνέβη Σίμων 11
Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγά-
λων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη
τὸ δίκτυον. [12] λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς 12
δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι
ὁ κύριός ἐστιν. [13] ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ 13
δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. [14] τοῦτο ἤδη τρίτον 14
20, 19. 26 ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· 15
Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε,
σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. [16] λέγει 16
αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ·
ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ προ-
βάτιά μου. [17] λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; 17
ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ λέγει
16, 30 αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει
αὐτῷ· βόσκε τὰ προβάτιά μου. [18] ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς 18
νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν
δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ
12, 33
13, 36 οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. [19] τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ 19
2 Pe 1, 14

---

4. ηδη : ℵ* om | ς ℵ γενομενης | ο ιησους | επι : εις | ηδεισαν : ℵ εγνωσαν
5. ο ιησους | μη τι : ℵ* μη 6. ο δε ειπεν αυτοις | ευρησετε : ℵ^{ca} add οι δε ειπον· δι ολης της νυκτος εκοπιασαμεν και ουδεν ελαβομεν· επι δε τω σω ρηματι βαλουμεν. | εβαλ. συν : ℵ* οι δε εβαλ. | ℵ* ἵλκυσαι | ισχυσαν 8. πλοιαριω : ℵ praem αλλω | αλλ 9. ℵ* ανεβησαν | ℵ^{ca} επι την 11. ℵ ενεβη συν | επι της γης 13. ερχεται συν | ς ℵ ο ιησους 14. τουτο : ℵ add δε | ς ℵ ο ιησους | τ. μαθηταις αυτου 15. ℵ^{a} ιωανου, ς ιωνα | πλειον 16. παλιν : ℵ ante λεγ. αυτ. | δευτερ. (ℵ^{a} το δευ.) : ℵ* om | ιωνα | ℵ* om ναι | προβατια : ς ℵ -τα 17. ιωνα | ℵ ελυπηθη δε | φιλεις (ℵ^{a}) : ℵ* praem και | λεγει sec : ειπεν | συ παντα | λεγει (ℵ praem και) αυτω : add ο ιησους | ς ℵ προβατα 18. ℵ* εκτ. την χειραν σου | ℵ* αλλοι ζωσουσιν σε | οισει : ℵ^{c} αποισουσιν σε, ℵ* ποιησουσιν σοι | οπου : ℵ* οσα

δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.
20 [20] ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς 21, 7
ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐ- 13, 23 ss
21 τοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; [21] τοῦτον οὖν
22 ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε, οὗτος δὲ τί; [22] λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;
23 σύ μοι ἀκολούθει. [23] ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελ-
φοὺς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως
ἔρχομαι.
24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας 19, 35
3 Io 12
ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

I.

Iesu redivivi mandata et in caelum reditus. Apostoli. Petro suasore Iudae suffectus Matthias.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,
2 ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, [2] ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐν-
τειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο
3 ἀνελήμφθη· [3] οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν
αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανό-
4 μενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· [4] καὶ
συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρί- Lc 24, 49
ζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ Io 16, 7.
5 μου· [5] ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι Lc 3, 16s
6 βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. [6] οἱ μὲν c. pp
οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ
7 τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; [7] εἶπεν πρὸς
αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ
8 ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, [8] ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος

---

20. ς κ επιστραφεισ δε | ακολουθ. οσ : κ* om, κ* suppl ακολουθ. et κc add οσ | και ειπεν (κ* λεγει) : κ add αυτω 21. om ουν | λεγει : κ ειπεν | κ om κυριε 22. ακολουθει μοι 23. ο λογ. ουτοσ | κ ουκ ειπεν δε | ερχομαι : add τι προσ σε 24. και pri : κa ο και | ς κ εστιν η μαρτυρια αυτου 25. omisimus versum cum κ*, ς κa vero sic : εστιν (εστι) δε και αλλα πολλα οσα (κa α) εποιησεν ο ιησουσ, ατινα εαν γραφηται καθ εν, ουδε (κa ουδ) αυτον οιμαι τον κοσμον χωρησαι (κa -ρησειν) τα γραφομενα βιβλια. Praeterea ς add αμην.

* ς πραξεισ των αγιων αποστολων

I, 2. ανεληφθη 3. τεσσαρακοντα 5. βαπτισθησεσθ. εν πνευμ. αγιω 6. κ* ελθοντεσ | επηρωτων 7. ς κ ειπεν δε 8. ληψεσθε

τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ 9
νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡς 10
ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ
ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, 11 οἳ καὶ 11
εἶπαν· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν;
οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως
ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐ-
ρανόν.

Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλου- 12
μένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.
13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένον- 13
τες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιπ-
πος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλ-
φαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οὗτοι 14
πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν
γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
αὐτοῦ.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν 15
ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν
εἴκοσι· 16 ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προ- 16
εῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ
γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμημένος 17
ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 18 οὗτος 18
Mt 27, 5 ss μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς
γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐ-
τοῦ· 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, 19
ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελ-
δαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ 20
Ps 68 (69), 26 ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοι-
Ps 108 (109) 8 κῶν ἐν αὐτῇ, καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ 21
οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν
καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ 22
βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν,
μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων.
23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς 23

8. εσεσθ. μοι μαρτ. | σαμαρεια 10. εν εσθητι λευκη 11. ειπον | εμβλεποντες | αναληφθεις 13. ανεβησ. εις το υπερ. | ιακωβ. και ιωαννη. | ματθαιος | ℵ* om ο ante ζηλωτης 14. ℵ* ησ. ομοθυμ. προσκ. ομοθυμ. (ℵc delet ομοθ. posterius) | τ. προσευχη : add και τη δεησει | ς ℵ μαρια | και συν τοις 15. αδελφων : μαθητων | ωσει : ως | εικοσιν 16. τ. γραφην : add ταυτην | δαβιδ | τον ιησουν 17 ην εν : ην συν 18. εκ του μισθου 19. ο και : om ο | ℵ om ιδια | ακελδαμα 20. λαβοι 21. εν ω εισηλθ. 22. αχρι : εως | ανεληφθη | γενεσθ. συν ημιν 23. βαρσαβαν

24 ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Μαθθίαν. [24] καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων
25 τῶν δύο ἕνα [25] λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν
26 ἴδιον. [26] καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II.

Effusio spiritus sancti. Linguarum donum. Petri oratio de vaticiniis Iohelis et Davidis. Tria milia ad Christum convertuntur. Credentium communio.

1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν Dt 16, 9 s
2 πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. [2] καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν
3 οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, [3] καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι
4 γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, [4] καὶ 10, 46. 19, 6 1 Co 12 28 [Mc 16,17]
ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις
γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.
5 [5] Ἦσαν δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλα-
6 βεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· [6] γενομένης δὲ
τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον
7 εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. [7] ἐξίσταντο δὲ
πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ
8 λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; [8] καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ
9 διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, [9] Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλα-
μεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ
10 Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, [10] Φρυγίαν τε καὶ Παμ-
φυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην,
καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,
11 [11] Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέ-
12 ραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; [12] ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ
διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί θέλει τοῦτο εἶναι;
13 [13] ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι
εἰσίν.
14 Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοι-

---

23. ς κ ματθιαν 24. ειπον | ον εξελεξω : post ενα pon 25. τοπον : ς κ κληρον | αφ : εξ 26. αυτοις : αυτων | ς κ ματθιαν | ς συγκατεψηφ., κ * κατεψηφισθη

II, 1. συμπληρουσθ. | παντες (ς απαντες) : κ* om | ομου : ομοθυμαδον 2. καθεζομενοι 3. κ* και εκαθισαν, ς εκαθισε τε 4. απαντες | αυτοις αποφθεγγ. 5. εν ιερουσαλ. | κ om ιουδαιοι 6. κ ηκουσεν | κ om εις 7. παντες : κ* απαντ. | λεγοντες : add προς αλληλους | ουκ ιδου | παντες 9. ς κ° ελαμιται (κ* om και ελαμ.) 12. διηπορουν | τι : add αν | ς κ θελοι 13. χλευαζοντες 14. om ο ante πετρ.

κοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι 15
μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν 16
Ioel 2, 28–32 τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· 17 καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχά- 17
(3, 1, 28) ταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες
ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται· 18 καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου 18
καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ 19
οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ
ἀτμίδα καπνοῦ. 20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ 20
Re 10, 12 σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. 21 καὶ 21
ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.
22 Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν 22
10, 38 τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς
δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς
ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ 23
καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες
ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, 24
Ps 15 (16), 8–11 καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 Δαυὶδ 25
γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου
διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ 26
τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου,
13, 35 ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐγκα- 27
ταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου
ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις 28
με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄνδρες ἀδελφοί, 29
ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου
Δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν
ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ 30
Ps 88 (89), 4 εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐ-
τοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς 31
2, 27 ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐνκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε
2, 15. 5, 30 10, 39 ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν 32
ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ 33

---

14. απαντες 17. ενυπνια 18. κ επι τας δουλας μου και επι τους δουλους μου 20. πριν η | την ημερ. τ. μεγαλ. και επιφανη 21. κ* om versum, suppl^{a} 22. κ ισδραηλειτ., ς ισραηλιται | κ* ναζοραιον | απο τ. θεου αποδεδειγμ. | καθως και 23. εκδοτον : add λαβοντες | δια χειρων | ανειλατε 25. δαβιδ | προωρωμην | om μου post τ. κυριον 26. ευφρανθη | η καρδι. μου | εφ ελπ. : επ ελπ. 27. ς κ εγκαταλ. | εισ αδου 29. δαβιδ 30. καθισαι : praem το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον | επι του θρονου 31. ουτε pri : ου | ουτε sec : ουδε | κατελειφθη η ψυχη αυτου εισ αδου 32. εσμεν : κ ante ημεισ pon

θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν
παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε.
34 [34] οὐ γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν Ps 109 (110), 1
35 κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, [35] ἕως ἂν θῶ τοὺς Mt 22, 44 pp
36 ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. [36] ἀσφαλῶς οὖν γινω- He 1, 13 1 Co 15, 25
σκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν
ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς
τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες Lc 3, 10. 14
38 ἀδελφοί; [38] Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησίν, καὶ
βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
39 πνεύματος. [39] ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν
καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ Eph 2, 13
40 θεὸς ἡμῶν. [40] ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ
παρεκάλει αὐτοὺς λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς Phil 2, 15
41 ταύτης. [41] οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθη-
σαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι·
42 [42] ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ
κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.
43 Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἱερουσαλήμ, φόβος τε ἦν μέγας
44 ἐπὶ πάντας. [44] καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ 4, 32 ss
45 καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, [45] καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις
ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρείαν
46 εἶχεν· [46] καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ
ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν
47 ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, [47] αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ
ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς [41] 5, 14
σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

III.

Petrus sanat mendicum claudum et cohortatur stupentem populum ad poenitentiam ac fidem.

1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν
2 ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. [2] καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοι- 14, 8

33. του αγιου πνευματος | ο νυν υμεις | ς κ om και ante βλεπετε
34. δαβιδ | ειπ. ο κυριος 36. ς[e] om και ante κυριον | αυτον : post χριστ. pon | ο θεος εποιησεν 37. τη καρδια | ειπον τε : κ ειποντες | ποιησομεν 38. φησιν : ς εφη ante μετανοησ. | των αμαρτ. υμων : αμαρτιων tantum | ληψεσθε 40. διεμαρτυρετο | αυτους : om 41. ασμενως αποδεξαμενοι | εν τη : om εν | 42. και τη κλασει 43. εγενετο δε | πολλα τε τερ. | om εν ιερουσαλ. | φοβ. τε ην μεγ. επι παντας : om 44. om και ab initio | οι πιστευοντες 47. επι το αυτο. [3,1] πετρ. δε : τη εκκλησια. [3,1] Επι το αυτο δε πετρος

III, 1. vide ante | εννατην

λίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον 3
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην
λαβεῖν. 4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· 4
βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐ- 5
τῶν λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει 6
μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. 7 καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς 7
ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ
τὰ σφυδρά, 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν 8
σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα 9
τὸν θεόν· 10 ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν 10
ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλή-
σθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδρα- 11
4, 12 μεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολο-
μῶντος ἔκθαμβοι. 12 ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν 12
λαόν· ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν
Le 20, 37 pp Ex 3, 6 αὐτόν; 13 ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ, 13
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν
ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου,
κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον 14
ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν 15
3, 31 δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐ- 16
τοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην
ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ 17
ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ 18
προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν
τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ 19
ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως
ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ 20

---

4. εις αυτ. : ℵ προσ αυτ. 6. ℵ ουκ υπαρχ. | ℵ* ναζοραιου | εγειραι και περιπατει 7. om αυτον post ηγειρ. | αυτου αι βασεις | σφυρα 9. αυτον πασ ο λαος 10. δε : τε | αυτον (ℵᵃ) : ℵ* om | αυτοσ : ουτοσ | ℵ* επι την ωραιαν πυλην 11. αυτου : του ιαθεντοσ χωλου | om τον ante ιωαννην. | προσ αυτ. πασ ο λα. 12. om ο ante πετρ. | ℵ ισδραηλειται, ς ισραηλιται | η ημιν : ℵ ει ημ. 13. om ο θεοσ sec et tert | παιδα : ℵ* miro errore πατερα | om μεν | ηρνησασθ. αυτον | ς ℵ πιλατου 16. επι : ℵ* om 18. αυτου : post προφητων pon 19. προσ : εισ

21 ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ
οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν
ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ
22 προφητῶν. 22 Μωϋσῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Lc 1, 70 Dt 18, 15. 19
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκού-
23 σεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δὲ πᾶσα
ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται Gen 17, 14
24 ἐκ τοῦ λαοῦ. 24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ
τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύ-
25 τας. 25 ὑμεῖς ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς
διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· Gn 12, 3 22, 18
καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς Gal 3, 8
26 γῆς. 26 ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέ-
στειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ
τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

Petrus et Iohannes capti coram synedrio. Dimittuntur cum interdicto. Supplicatio apostolorum. Communio bonorum; Barnabae liberalitas.

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ
2 ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 διαπο-
νούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν
3 τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς 5, 18
τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα
4 ἤδη. 4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ
ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.
5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχον-
τας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἰερουσαλήμ,
6 6 καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέ-
7 ξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσαντες
αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ
8 ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύμα-
τος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύ-
9 τεροι, 9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου
10 ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ 3, 6. 15
παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,

---

20. προκεκηρυγμενον | ιησουν χριστον 21. δια στοματος παντων αγι. αυτου προφητ. απ αιωνος 22. ς κ μωσης | μεν : add γαρ | ειπεν : praem προσ τους πατερας | ο θεος υμων 23. ητις αν | εξολοθρευθ. 24. οσοι : κ οι | προκατηγγειλαν 25. εστε υιοι | εν τω : om εν 26. ο θε. αναστ. | τον παιδ. αυτ. ιησουν

IV, 4. ο αριθμ. | ωσει χιλιαδ. 5. om τους sec et tert 6. και ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον 7. εποιησατε ipse κ* ex ποιειτε corr | εποιησ. τουτ. υμεισ 8. πρεσβυ. του ισραηλ 9. σεσωσται 10. κ* ναζοραιου

Ps 117, (118), 22. Mt 21, 42. pp ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 οὗτός ἐστιν 11
ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς
κεφαλὴν γωνίας. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· 12
οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν
ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ 13
Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι
ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς
ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς 14
ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 κελεύσαν- 15
τες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς
ἀλλήλους 16 λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι 16
μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοι-
κοῦσιν Ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ' 17
5, 28. 40 ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς
μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ 18
καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ
διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάν- 19
5, 29 νης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνά- 20
μεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ 21
προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς
κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν
ἐπὶ τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄν- 22
θρωπος ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν 23
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ 24
ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν·
Ier 39 (32), 17 δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-
σαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύμα- 25
Ps 2, 1. 2 τος ἁγίου στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν
ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς 26
γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου
καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας 27
ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας,
Ἡρῴδης τε καὶ Πόντιος Πειλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ,
28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 28
29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς 29
δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 ἐν 30

---

11. οικοδομουντων 12. ουτε γαρ|κ ετερ. ονομ. εστ. 14. τον δε ανθρ. 15. συνεβαλον 16. ποιησομεν | αρνησασθαι 17. απειλη απειλησωμ. 18. παρηγγειλαν : add αυτοις | το καθολου 19. πρ. αυτ. ειπ. 20. ειδομεν 22. τεσσαρακ.|ς κ εγεγονει 23. κ ανηγγειλαν|ειπον 24. ειπον| συ : add ο θεος 25. ο δια στοματος δαβιδ του παιδος σου ειπων 27. om εν τη πολει ταυτ. | ς κ πιλατος

τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα
31 γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. 31 καὶ
δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ
ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ
μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, 2, 44
33 ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν
τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
34 κυρίου, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ
ἐνδεής τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν
35 ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ 2, 45
ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ
36 καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. 36 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας
ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλή-
37 σεως, Λευείτης, Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ,
πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν
ἀποστόλων.

V.

Ananias et Sapphira. Apostolorum miracula. Capti ab angelo liberantur; iterum in iudicium vocati Gamalielis consilio dimittuntur.

1 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
2 αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συν-
ειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας
3 τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διατί
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
4 τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ
μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις
5 ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους,
πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς
6 ἀκούοντας· 6 ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ
7 ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα
8 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη δὲ
πρὸς αὐτὴν Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;
9 ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. 9 ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν· τί ὅτι
συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν

30. ℵc om *σε* 31. ℵ* *παντες* | *απαντ. πνευματ. αγιου* 32. *η καρδια* et *η ψυχη* 33. *μεγαλη δυναμει* 34. *τις ην* : *τις υπηρχεν* | ℵ* om *υπηρχον* 35. *διεδιδοτο* 36. *ιωσηφ δε* | *απο* : *υπο* | *g* ℵ *λευϊτης* 37. *παρα τους*

V, 1. ℵc *σαμφιρη* (ℵ* *παμφιρ.*) 2. *συνειδυιας* | *γυναικος* : add *αυτου* 3. om *ο* ante *πετρ.* | ℵ* *επηρωσεν* 5. om *ο* ante *ανανιας* | *τ. ακουοντας* : add *ταυτα* 7. *ωσ* : ℵ* *εωσ* 8. *πρ. αυτην* : *αυτη* | *ο πετρ.* 9. *ο δε πετρ. ειπε* | ℵ* *τι ουν*

θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. [10] ἔπεσεν 1
δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες
δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν
πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. [11] καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην 11
τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ- 12
2, 11 ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ
στοᾷ Σολομῶντος· [13] τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι 13
αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· [14] μᾶλλον δὲ προσετί- 14
θεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,
[15] ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι 15
ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ
ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. [16] συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ 16
πόλεων Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα 17
4, 1 αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου [18] καὶ ἐπέβαλον 18
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. [19] ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας 19
τῆς φυλακῆς ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν· [20] πορεύεσθε καὶ στα- 20
θέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
ταύτης. [21] ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν 21
καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς.
[22] οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· 22
ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν [23] λέγοντες ὅτι τὸ δεσμωτήριον 23
εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶ-
τας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. [24] ὡς 24
δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. [25] πα- 25
γενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε
ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.
[26] Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἦγεν αὐτούς, 26
οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· [27] ἀγα- 27
γόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐ-
4, 17 τοὺς ὁ ἀρχιερεὺς [28] λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ 28

---

10. προσ pr: παρα 12. ς (non ς^c) εγενετο | εν τ. λαω πολλα | ℵ σαλομωντοσ 15. και εισ τασ: κατα τασ | κλινων | κραββατων 16. εισ ιερουσαλημ 18. τ. χειρασ: add αυτων 19. δια της νυκτ. | ηνοιξε 22. οι δε υπηρ. παραγ. 23. οτι το μεν | εξω εστωτασ | επι: προ 24. ο τε ιερευσ και ο στρατηγ. τ. ιερ. και οι αρχιερ. | ℵ* το τι αν 25. απηγγ. αυτ. λεγων | ℵ* om οι | ℵ* om εστωτ. και 26. ηγαγεν | ινα μη λιθ. 28. ου παραγγελια

διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν
Ἰερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς
29 τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. [29] ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ
30 ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. [30] ὁ 4, 19
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε
31 κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· [31] τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα 2, 15
ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ
32 ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [32] καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες τῶν ῥημάτων
τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρ-
33 χοῦσιν αὐτῷ. [33] οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο
34 ἀνελεῖν αὐτούς. [34] Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος
ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευ-
35 σεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, [35] εἶπέν τε πρὸς αὐτούς·
ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τού-
36 τοις, τί μέλλετε πράσσειν. [36] πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη
Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς
ὡς τετρακοσίων, ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ
37 διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. [37] μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰού-
δας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν
λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο
38 αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. [38] καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ
τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων
39 ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· [39] εἰ δὲ ἐκ θεοῦ
ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι
40 εὑρεθῆτε. [40] ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς
ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
41 τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. [41] Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες
ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
42 ματος ἀτιμασθῆναι· [42] πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ'
οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν.

VI.

Septem diaconi pauperum curam habentes. Stephanus impietatis accusatus.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι
παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.
2 [2] προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν·

---

28. ℵ επληρωσατε 29. ο πετρος | ειπον 30. ℵ ο δε θεος 31. om του 32. αυτου μαρτυρ. | και το πν. δε 34. βραχυ τι | ανθρωπους : αποστολους 35. ισδραηλειται, ς ισραηλιται | ℵ πραττειν 36. ω προσεκολληθη | αριθμ. ανδρων | ωσ : ς ℵ* ωσει | ℵ* τετρακοσιοι 37. λαον : add ικανον 38. ℵ* om υμιν | αφετε : εασατε 39. δυνασθε | αυτους : αυτο 40. απελυσαν αυτους 41. οτι υπ. τ. ονομ. αυτου κατηξιω. ατιμ. 42. ευαγγ. ιησουν τον χριστον

VI, 2. ς ℵ ειπον

οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. 3 ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν 3
μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· 4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ 4
6, 5 τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος 5
21, 8 ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, 6 οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, 6
καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.
12, 24 Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς 7
τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα 8
καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς 9
συναγωγῆς τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσιας συνζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι 10
ᾧ ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐ- 11
τοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν,
12 συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς 12
γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, 13 ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἄν- 13
θρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· 14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰη- 14
σοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. 15 καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐ- 15
τὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

VII.

Stephani oratio de varia continuaque dei gratia in populum contumacem et perfidum. Interpellatus lapidatur.

Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; 2 ὁ δὲ ἔφη· 1 2
ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοι-
Ga 12, 1 κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς 3
γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν

---

3. δε : ουν | πνευματος : add αγιου | ℵ* om και ante σοφιας | $\mathfrak{c}^{a}$ καταστησωμεν 5. πληρη : ℵ πληρης 7. ιερεων : ℵ* ιουδαιων 8. χαριτος : πιστεως 9. ℵ om των ante εκ της | της λεγομενης | συζητουντ. 11. ℵ λεγοντες | ℵ* βλασφημιας (sed ipse * substituit -μα) | μωσην 12. ℵ* om επισταντες 13. ℵ λεγοντες | λαλων : ante κατα του | ρηματα : add βλασφημα | του αγιου : add τουτου 15. απαντες

VII, 1. ει : add αρα 3. om την | ℵ* ην εαν

σοι δεῖξω. 4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρ- Gn 12, 5
ράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν
5 αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ
ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγ- Gn 12, 7
γείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐ-
6 τοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ Gn 15,
θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
7 δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνος
ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα
8 ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ Gn 17, 10
ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ
καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ,
9 καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώ- Gn 37,
σαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ'
10 αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντι Φαραὼ βασιλέως Αἰγύ- Gn 41, 40
πτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον
11 τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Gn 41, 54
Χαναὰν καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ
12 πατέρες ἡμῶν. 12 ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον Gn 42, 1s
13 ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ Gn 45, 4
ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο
14 τῷ Φαραὼ τὸ γένος αὐτοῦ. 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέ- Gn 45, 9
σατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν
15 ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15 καὶ κατέβη Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, Dt 10, 22
16 καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, 16 καὶ μετετέθησαν Gn 49, 33
εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς
17 ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν Συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν Ios 24, 32
ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, Gn 49, 30
18 ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη Ex 1, 7-10
19 βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος
κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ
20 ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν Ex 2, 2 ss.
ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη
21 μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός· 21 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ

---

5. ℵ δουναι αυτην εισ κατασχ. αυτω, ς αυτω δουν. εισ κατασχ. αυτην
6. ουτωσ : ℵ αυτω | ℵ το σπερμ. σου 7. ς ℵ δουλευσωσιν | εισ. ο θεοσ
8. ογδοη : ℵ* εβδομη | και ο ισαακ | ο ιακω. 10. εξειλετο | εναντιον | εφ ολον : om εφ 11. ολην τ. γην αιγυπτου 12. σιτα | εν αιγυπτω
13. ℵ om τω ante φαραω | το γενοσ του ιωσηφ 14. ιακωβ. : post τ. πατερ. αυτου | συγγενειαν : add αυτου 15. κατεβ. δε 16. ο ωνησατ.| εμμορ | ℵc του εν συχεμ, ς του συχεμ 17. ωμολογ. (ℵ ομολ.) : ωμοσεν
18. ς ℵ αχρισ | om επ αιγυπτ. 19. τουσ πατερ. : add ημων | εκθετα : post ποιειν 20. μωσησ | του πατροσ : add αυτου 21. εκτεθεντα δε αυτον

ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· 22
ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. 23 ὡς δὲ ἐπληροῦτο 23
αὐτῷ τεσσερακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
Ex 2, 11 ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. 24 καὶ 24
ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς 25
ἀδελφοὺς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς·
Ex 2, 13 οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχο- 26
μένοις, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών· ἄνδρες, ἀδελ-
Ex 2, 14 ss φοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον 27
ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν
ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς 28
τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ 29
Ex 2, 2 ss ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. 30 Καὶ 30
πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ
ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. 31 ὁ δὲ Μωϋσῆς 31
ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι
Mt 22, 32 pp ἐγένετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς 32
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς
οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· λῦσον τὸ 33
ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία
ἐστιν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, 34
καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς·
7, 27 καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον τὸν Μωϋ- 35
σῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ
δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν
σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 οὗτος ἐξή- 36
γαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτός 37
3, 22 Dt 18, 15 ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπὰς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀνα-
στήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 οὗτός ἐστιν ὁ 38
Ex 19, 3 γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ
λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς
ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι 39

---

21. *ανειλετο* 22. *μωσης* | om *εν* ante *παση* | *εν λογ. και εν εργ.* | *αυτου* : om 23. *τεσσαρακ.* 25. *τ. αδελφους* : add *αυτου* | *αυτοις σωτηριαν* 26. *τη τε* : $\mathfrak{s}^{e}$ (non $\mathfrak{s}$) *τη δε* | *συνηλασεν* | *εστε* : add *υμεις* 27. *εφ ημας* 28. *χθες* 29. *μωσης* 30. *τεσσαρακ.* | *αγγελος* : add *κυριου* 31. *μωσης* | *εθαυμασεν* | *εγ. φω. κυριου* : add *προσ αυτον* 32. *και ο θεος ισ. και ο θεος ιακ.* | *γενομενος* : ℵ post *μωυσ.* pon | *μωσης* | ℵ *ετολμησεν* 33. *εφ* : *εν* 34. *αποστειλω* 35. *δικαστην* : ℵ add *εφ ημων* | *και* ante *αρχοντ.* sec ($\aleph^{a}$) : $\mathfrak{s}$ ℵ* om | *λυτρωτην* : ℵ* *δικαστ.* | *απεστειλεν* | $\mathfrak{s}$ ℵ *εν χειρι* 36. *εν γη αιγυπτου* | *τεσσαρακ.* 37. *ειπων* | *κυριος ο θεος υμων* | ℵ* om *υμων* post *αδελφων* | *ως εμε* : add *αυτου ακουσεσθε* 38. *ημων* et *ημιν* : ℵ *υμων* et *υμιν*

γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν
40 ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών· ποίη- Ex 32, 1
σον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος,
ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.
41 41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον Ex 32, 6
θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
42 αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν Ier 19, 13
τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προ-
φητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσερά- Am 5, 25–27
43 κοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ, 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν
τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺς τύπους οὓς
ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βα-
44 βυλῶνος. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν Ex 25, 40
τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν
45 κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· 45 ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ Ios 3, 14
πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν
ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν
46 ἡμερῶν Δαυείδ, 46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο Ps 131 (132), 5
47 εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 Σαλωμὼν δὲ ᾠκοδόμησεν 1 Reg 6, 1
48 αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ,
49 καθὼς ὁ προφήτης λέγει· 49 ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ Is 66, 1 f
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει
50 κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 50 οὐχὶ ἡ χείρ μου
51 ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρ-
δίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε,
52 ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίω-
ξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας
περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς
53 ἐγένεσθε, 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, Gal 3, 19 Heb 2, 2
καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ
55 ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύ-
ματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ
56 Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ Mt 26, 64
τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
57 δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον
58 τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, 58 καὶ ἐκβα-
λόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο

---

39. αλλ | om εν 40. μωσης | ουτος : ℵ add ο ανθρωπος | γεγονεν 42. τεσσαρακ. 43. θεου : ς ℵ add υμων | ς ρεμφαν, ℵc ρεφαν 44. την εν τοις | ℵ* σταξατο | μωση 45. εξωσεν | δαβιδ 46. οικω : θεω 47. σολομων 48. εν χειροποιητ. ναοις 51. ℵ ταις καρδιαις υμων, ς τη καρδια 52. γεγενησθε· 54. ταυτα : ℵ* om 55. πνευματος : ℵ praem πιστεως και 56. ανεωγμενους | ℵ* εστωτα εκ δεξιων

τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου,
59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· 59
Lc 23, 46 κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν 60
Lc 23, 34 φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.
καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. (8, 1.) Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ (8, 1)
ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII.

Saulus saeviens. Philippus in Samaria. Simon magus et Petrus. Philippus et Aethiops Candaces.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκ- 1
κλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες διεσπάρησαν κατὰ τὰς
χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνε- 2
κόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν
μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ 3
τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρε-
δίδου εἰς φυλακήν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· 4
5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσσεν 5
6, 8 αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ 6
τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, 7
βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ
χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. 8
9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων 9
καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· 10
οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσ- 11
εῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξεστακέναι αὐ-
τούς. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς 12
βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο
ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, 13
καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα
καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ 14
ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες 15
καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον.
16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ 16

60. κ* om φων. μεγαλ.

VIII, 1. παντες : add τε | σαμαρειας 2. εποιησαντο 3. κ* τους ανδρ. 4. κ* ηλθον 5. εις πολιν | σαμαρειας 6. προσειχ. τε 7. πολλων | μεγαλ. φων. | εξηρχετο 8. και εγενετ. | χαρα μεγαλη 9. εξιστων | σαμαρειας 10. κ προσειχαν | om καλουμενη 11. μαγειαις 12. κ* του φιλιππου ευαγγελιζομενου | τα περι | θεου : κ* κυριου | του ιησ. χριστ. 14. σαμαρεια | θεου : κ* χριστου | τον πετρον 16. ουπω γαρ

17 βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε
ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον.
18 18 ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀπο-
19 στόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα 19 λέγων·
δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας
20 λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ
ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ
21 θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶς
οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν
22 εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου
ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια
23 τῆς καρδίας σου· 23 εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας
24 ὁρῶ σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς
ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν
εἰρήκατε.
25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ
κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμα-
ρειτῶν εὐηγγελίζοντο.
26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι
καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν Zeph 2, 4
27 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. 27 καὶ ἀναστὰς
ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης
βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ἐλη-
28 λύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ
καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην
29 Ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολ-
30 λήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆρά γε
31 γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην
ἐὰν μή τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα
32 καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν Es 53, 7. 8
ἦν αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον
τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.
33 33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς
34 διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ
35 προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀν-

---

16. ℵ* εβαπτισμενοι 17. επετιθουν 18. ιδων : θεασαμενος | το πνευμα : add το αγιον 19. ς (non ς^{e}) ω αν 21. εναντι : ενωπιον 22. κυριου : θεου 25. ℵ διαμαρτυρομενοι | υπεστρεψαν εις ιερουσαλημ | σαμαρειτων | ευηγγελισαντο 26. ℵ* την καλουμενην καταβαινουσαν 27. της βασιλισσης | ος εληλυθει 28. και ανεγινωσκε 30. τον προφ. ησαϊ. 31. οδηγηση 32. κειροντος 33. ταπεινωσει : add αυτου | την δε γενεαν

οἶξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡς δὲ ἐπο- 36
ρεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ 38
ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ 39
ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.
40 Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο 40
τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισαρίαν.

IX.

Saulus divina voce convertitur et Damasci ab Anania baptizatur. Insidiantibus Iudaeis fugit Hierosolymam indeque Tarsum. Petrus Lyddae Aeneam sanat, Ioppae Tabitham in vitam revocat.

22, 1 ss
26, 12 ss
Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μα- 1
θητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ 2
ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἄν τινας εὕρῃ ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν 3
τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· 4
1 Co 15, 8 Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ· 5
ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε 6
εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ 7
ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ 8
τῆς γῆς, ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέ- 9
ρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.
Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ 10
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ 11
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν 12

---

35. ℵ* και ευηγγελισατο 37. ειπε δε ο Φιλιππος· ει πιστευεις εξ ολης της καρδιας, εξεστιν. αποκριθεις δε ειπε· πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον Ιησουν Χριστον. 40. καισαρειαν

IX, 1. στι : ℵ* om | εμπνεων 2. επιστ. παρ αυτ. | εαν τινας | της οδου οντας 3. και εξαιφνης | αυτον : post περιηστρ. (ς^c περιεστρ.) | εκ : απο 5. ο δε : ℵ add ειπεν, item ς κυριος ειπε 5. διωκεις : add σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 6. αλλα αναστ. : τρέμων δὲ καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάστηθι | ο τι : τι 7. ενεοι | ℵ* ορωντες 8. ο σαυλος | ℵ^c ηνεωγμενων, ς ανεωγμενων | ουδενα 10. ο κυρ. εν οραματ.

ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας,
13 ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίη-
14 σεν ἐν Ἰερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιε-
15 ρέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι
οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων
16 υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ
17 τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν
εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ
ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου.
18 18 καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες,
19 ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν
ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς,
20 20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι
21 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούον-
τες καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἰερουσαλὴμ τοὺς 8, 1 cp
ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα 9, 2
22 δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλ-
λον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας
23 ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 23 Ὡς δὲ 2 Co 11, 32. 33
ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν
24 αὐτόν· 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετη-
ροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν
25 ἀνέλωσιν· 25 λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ
τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι τοῖς Gal 1, 18a
μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν
27 μαθητής. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς
ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύ-
ριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο
28 ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ᾽ αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ
ἐκπορευόμενος εἰς Ἰερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι
29 τοῦ κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· 11, 20

12. εν οραματι ανδρα | ονοματι ανανιαν | ℵc τας χειρας, ς χειρα 13. ο ανανιας | ακηκοα | εποιησεν : ante τοις αγι. σου pon 15. μοι εστιν | τε pri : om 17. η ηρχου (ℵa) : ℵ* om 18. απεπεσον | αυτου : post απ. τ. οφθαλμ. | ως : ωσει | ανεβλε. τε (ℵ δε) : add παραχρημα 19. εγενετο δε : add ο σαυλος 20. ιησουν : χριστον 21. εν ιερουσαλημ 22. συνεχυνεν | τους ιουδαιους 24. παρετηρουν τε τας | ℵc ανελ. αυτ. 25. δε αυτον οι μαθηται νυκτ. καθηκαν δια του τειχ. | ℵ σφυριδι 26. παραγεν. δε : add ο σαυλος | επειρατο 27. ℵ* om και ante πως | ς ℵ του ιησου 28. εν ιερουσαλημ | παρρησιαζ. (ℵ παρησ-) : praem και | του κυρ. ιησου

οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατ- 30
11, 25 ἤγαγον αὐτὸν εἰς Καισαρίαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας 31
καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπλη-
θύνετο. 32 ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν 32
καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. 33 εὗρεν δὲ 33
ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον
ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. 34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέ- 34
τρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον
σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη. 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατ- 35
οικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν
κύριον.

Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμη- 36
νευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ
ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις 37
ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν
ὑπερῴῳ. 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκού- 38
σαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς
αὐτὸν παρακαλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. 39 ἀναστὰς 39
δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ
ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ
ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα
Mt 9 25 ἡ Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ 40
γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθὰ
ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν
Πέτρον ἀνεκάθισεν. 41 δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· 41
φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.
42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν 42
πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν 43
10, 6 Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

X.

Cornelius divinitus admonitus Petrum visione animalium perculsum arcessit Caesaream. Ipsi gentiles spiritu sancto imbuti.

Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης 1
ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος 2

---

29. αυτ. ανελειν 30. καισαρειαν 31. αι μεν ουν εκκλησιαι — ειχον ειρ. οικοδομουμεναι και πορευομεναι — επληθυνοντο | σαμαρειας 32. λυδδαν 33. αινεαν ονοματι | επι κραβαττου (κ* -ακτου) : επι κραββατω 34. ιησ. ο χριστ. 35. ς κ ειδον | λυδδαν | κ* om τον pri | σαρωνα (κ σαρρ-) : σαρωναν 37. αυτην εθηκαν 38. λυδδης | μη οκνησαι δι. ε. αυτων 40. om και ante θεις 42. πολλ. επιστ. 43. εγεν. δε : κc add αυτον, item ς post ημ. ικα. μει. add

X, 1. δε τις : add ην | καισαρεια

τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς
3 τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι 10, 30 ss
φανερῶς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ
4 εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ
ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε;
εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβη-
5 σαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον 11, 13
ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται
6 Πέτρος· 6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν
7 οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν
αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
8 προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς
ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.
9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόν-
των ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.
10 10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόν-
11 των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν 11, 5 ss
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγά-
12 λην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν
πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
13 νοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς Πέτρε θῦσον
14 καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε
15 ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευ-
16 τέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 16 τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν
17 οὐρανόν. 17 ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ
ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορ-
νηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ
18 τὸν πυλῶνα, 18 καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικα-
19 λούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμου-
μένου περὶ τοῦ �ράματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρες
20 ζητοῦντές σε· 20 ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐ-
21 τοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. 21 καταβὰς
δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε·

---

2. ποιων : add τε 3. ωσει : ℵ* ως | περι : om | ενατην 4. ℵ* om εις μνημοσυνον | εμπροσθεν : ενωπιον 5. εις ιοππ. ανδρ. | τινα : ς ℵ om 6. παρ. θαλασσαν : add ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν 7. αυτω pri : τω κορνηλιω | οικετων : add αυτου 8. αυτοις απαντα 9. αυτων : εκεινων | εκτην : ℵc ενατην 10. αυτων : εκεινων | εγενετο sec : επεπεσεν 11. καταβαινον : add επ αυτον | καθιεμενον : praem δεδεμενον και 12. τετραποδα : add και τα θηρια | της γης : post τετραπ. pon | τα ερπετα et τα πετειν. 14. κοιν. η ακαθαρτ. 16. ευθυς : παλιν | ανεληφθη 17. και ιδου | υπο : απο | om του ante σιμωνος 19. ενθυμουμενου | αυτω : post ειπεν pon | ανδρες : ς ℵ add τρεις | ζητουσι 20. διοτι 21. πρ. τ. ανδρας : add τους απεσταλμενους απο του κορνηλιου προς αυτον

τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; [22] οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατον- 22
τάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός
τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου
ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα
παρὰ σοῦ. [23] εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν. 23

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν
ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. [24] τῇ δὲ ἐπαύριον 24
εἰσῆλθαν εἰς τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐ-
τούς, συνκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους
φίλους. [25] ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας 25
αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. [26] ὁ δὲ 26
Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός
εἰμι. [27] καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθό- 27
τας πολλούς, [28] ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμι- 28
τόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ·
κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρω-
πον· [29] διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι 29
10, 3 ss οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; [30] καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ 30
τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσ-
ευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
λαμπρᾷ, [31] καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ 31
11, 13 αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [32] πέμψον 32
οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος·
οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν.
[33] ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παρα- 33
γενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦ-
σαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. [34] Ἀνοίξας δὲ 34
Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ
Ro 2, 11 ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, [35] ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβού- 35
μενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν·
[36] τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος 36
Mt 4, 17 Lc 23, 5 εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος. [37] ὑμεῖς 37
οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,
[38] Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι 38
ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας
τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ'

---

22. ειπον 23. αναστας : ο πετρος | απο της ιοππης 24. τη δε : και τη | εισηλθον | καισαρειαν | συγκαλεσ. 25. om του 26. αυτον ηγειρεν | καγω αυτος 28. και εμοι | ο θεος εδειξ. 30. ημην : add νηστευων και | ενατην : εννατην ωραν | ℵ ενωπ. εμου 32. παρ. θαλασσαν : add ος παραγενομενος λαλησει σοι 33. υπο (ℵc απο) τ. κυριου : υπ. τ. θεου 34. το στομα : ℵc add αυτου | προσωποληπτης 36. ὃν : ℵa om 37. αρξαμενον 38. ς (non item ςc) ναζαρετ | ος : ℵ* ως

39 αὐτοῦ· 39 καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ 2, 22
τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες 3, 15
40 ἐπὶ ξύλου. 40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν
41 αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς Lc 24, 43
προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν
42 καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ
παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός
ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 17, 31
43 43 τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν 2, 24
λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.
44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ
45 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται·
46 46 ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν 2, 4.
47 θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· 47 μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί 8, 36
τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον 2, 4
48 ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; 48 προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι
ἡμέρας τινάς.

XI.

Petrus Hierosolymae visionem animalium remque cum Cornelio gestam exponit. Barnabas et Saulus. Christiani Antiochiae. Agabus.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν
2 Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε δὲ
ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ
3 περιτομῆς, 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν 10, 28 29
4 ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο
5 αὐτοῖς καθεξῆς λέγων· 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό- 10, 9 28
μενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς
ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
6 καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· 6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ
7 τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ
8 τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστὰς
Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν
9 ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη
δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ

---

39. ημεις : add εσμεν | ον και : om και | ανειλον 40. om εν 45. συνηλθον 46. ο πετρος 47. κωλυσαι δυναται τις | ως : καθως 48. προσετ. τε | αυτοις : αυτους | ιησ. χριστου : του κυριου | βαπτισθηναι : ante εν τω ονομ. pon

XI, 2. οτε δε : και οτε | ιεροσολυμα 3. εισηλθ. post ακρο. εχοντας 4. ο πετρος 5. κ* om προσευχομ. | αχρις 7. ηκουσα δε sine και 8. παν κοινον 9. απεκρι. δε : add μοι

μὴ κοίνου. [10] τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν 10
ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. [11] καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέ- 11
στησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίας
10, 20 πρός με. [12] εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν 12
διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ
εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. [13] ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς 13
10, 5. 22 εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπό-
στειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, [14] ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ 14
10, 44 πᾶς ὁ οἶκός σου. [15] ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ 15
1, 5 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. [16] ἐμνή- 16
σθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβά-
πτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [17] εἰ 17
οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύ-
σασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς
κωλῦσαι τὸν θεόν; [18] ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξα- 18
σαν τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν
εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

8, 1. 4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης 19
ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας,
μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. [20] ἦσαν δέ 20
τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες
εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι
τὸν κύριον Ἰησοῦν. [21] καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε 21
ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. [22] Ἠκούσθη δὲ 22
ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ
περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας. [23] ὃς 23
παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ
παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ,
[24] ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. 24
9, 30 καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. [25] ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν 25
Gal 2, 11 ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. [26] ἐγένετο 26
δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δι-
δάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
μαθητὰς Χριστιανούς.

Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων 27

---

10. παλιν ανεσπασθη 11. ημεν : ημην | καισαρειας | με : ℵ* εμε 12. μοι το πνευμ. | ℵ* διακρινοντα, ς διακρινομενον 13. απηγγ. τε | εισποντα : add αυτω | εισ ιοππην : add ανδρας 16. om τον ante κυριου | ιωαννης : ℵc praem οτι 17. ℵ δεδωκεν | εγω : add δε 18. εδοξαζον | αραγε | εδωκ. εισ ζωην 20. εισελθοντες | ελαλ. και : om και | ελληνας : ελληνιστας (ℵ* miro vitio ευαγγελιστας) 21. om ο ante πιστευσας 22. om ουσης | εν ιεροσολυμοις | εως αντιοχ. : praem διελθειν 23. om την sec 24. ℵ ανηρ ην 25. εισ ταρσον : add ο βαρναβας | ευρων : add αυτον | ηγαγεν : add αυτον 26. αυτοισ : αυτουσ | om και ante ενιαυτον | πρωτον

προφῆται εἰσ Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰσ δὲ εἷσ ἐξ αὐτῶν ὀνόματι 21, 10
Ἄγαβοσ ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματοσ λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-
29 σθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἥτισ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29 τῶν
δὲ μαθητῶν καθὼσ εὐπορεῖτό τισ, ὥρισαν ἕκαστοσ αὐτῶν εἰσ
30 διακονίαν πέμψαι τοῖσ κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖσ· 30 ὃ
καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντεσ πρὸσ τοὺσ πρεσβυτέρουσ διὰ χειρὸσ
Βαρνάβα καὶ Σαύλου. 12, 25

XII.

Herodes Agrippa Iacobum occidit et Petrum in vincula coniicit. Petrus liberatus ab angelo pulsat fores domus Mariae. Herodes subito perit.

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺσ Ἡρῴδησ
2 τὰσ χεῖρασ κακῶσαί τινασ τῶν ἀπὸ τῆσ ἐκκλησίασ. 2 ἀνεῖλεν δὲ
3 Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν
ἐστιν τοῖσ Ἰουδαίοισ, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ
4 ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 ὃν καὶ πιάσασ ἔθετο εἰσ φυλακήν, παρα-
δοὺσ τέσσαρσιν τετραδίοισ στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-
5 μενοσ μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν
Πέτροσ ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶσ γινομένη
6 ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ πρὸσ τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ ἤμελλεν
προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρῴδησ, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτροσ κοι-
μώμενοσ μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένοσ ἁλύσεσιν δυσίν, φύ-
7 λακέσ τε πρὸ τῆσ θύρασ ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγε-
λοσ κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶσ ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξασ
δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν
8 τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεισ ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπέν τε
ὁ ἄγγελοσ πρὸσ αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου.
ἐποίησεν δὲ οὕτωσ. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου
9 καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ἤδει ὅτι
ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα
10 βλέπειν. 10 διελθόντεσ δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν
ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰσ τὴν πόλιν, ἥτισ
αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖσ, καὶ ἐξελθόντεσ προῆλθον ῥύμην μίαν,
11 καὶ εὐθέωσ ἀπέστη ὁ ἄγγελοσ ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτροσ ἐν
ἑαυτῷ γενόμενοσ εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶσ ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριοσ
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸσ Ἡρῴδου καὶ πάσησ
12 τῆσ προσδοκίασ τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδών τε ἦλθεν
ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆσ Μαρίασ τῆσ μητρὸσ Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλου-
μένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

---

28. μεγαν et οστισ και | κλαυδιου : add καισαροσ 29. ηυπορειτο

XII, 1. ηρωδ. ο βασιλ. 2. μαχαιρα 3. και ιδων | κ* om εστιν 5. εκτενησ | περι : υπερ 6. εμελλε | ς προαγειν, κ προσαγειν | αυτον : ante προαγ. 7. εξεπεσον 8. περιζωσαι 9. ηκολουθει : add αυτω | κ* om δε 10. ηλθον | ηνοιχθη 11. γενομ. εν εαυτ. | εξειλατο 12. om τησ ante μαριασ

13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παι- 13
δίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ 14
Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα
δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ 15
πρὸς αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ
ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· 16
ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ αὐ- 17
τοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ
τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 γενομένης 18
δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα
ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, 19
ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν
ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισαρίαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν 20
Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν,
καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως
ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς
βασιλικῆς. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα 21
βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς·
22 ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 παρα- 22 23
χρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν
τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.

6, 7 Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρ- 24 25
12, 12 13, 37 νάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντες
τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα
Μάρκον.

XIII.

Barnabae et Sauli iter ad exteros. Bariesus magus, Sergius Paulus proconsul. Oratio Pauli Antiochiae Pisidiae in synagoga. Barnabas et Paulus Iudaeorum invidia urbe eiecti.

Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται 1
καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ,
καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου
σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ 2
καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι
τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.
3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας 3
αὐτοῖς ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου 4

---

13. αυτου : του πετρου | ℵ προηλθε | ℵ* υπακουουσα 15. ειπον | δε : δ' | ℵ* om ο ante αγγελ. | αυτου εστιν 16. ς ℵ ειδον 17. διηγησατο : add αυτοις | ειπ. δε 19. ℵ ουκ ολιγ. | εις την καισαρειαν 20. ην δε : add ο ηρωδης 21. και καθισας 22. ℵ* ανθρωπων 25. εξ ιερουσαλημ : ℵ εις ιερ. | συμπαραλα. | και ιωαννην | ℵ επικαλουμενον

XIII, 1. ησαν δε : add τινες | τετραρχου 2. τον τε βαρνα. | ς ℵ* τον σαυλον 4. αυτοι : ουτοι

πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς
5 Κύπρον, [5] καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην
6 ὑπηρέτην. [6] διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον
ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ,
7 [7] ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος
προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν
8 λόγον τοῦ θεοῦ· [8] ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως
γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀν-
9 θύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. [9] Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλη-
10 σθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν [10] εἶπεν· ὦ πλήρης
παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης
δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας;
11 [11] καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων
τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς
12 καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. [12] τότε ἰδὼν ὁ
ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ
τοῦ κυρίου.

13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς 15, 38
Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν
14 ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. [14] αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς
Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες
15 εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. [15] μετὰ
δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν
16 ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. [16] ἀναστὰς δὲ
Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται καὶ
17 οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. [17] ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου 7, 2 ss
Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν
τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν Ex 6, 1
18 αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, [18] καὶ ὡς τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρη- 7, 36
19 σεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, [19] καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν Dt 1, 31
20 κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, [20] ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ Dt 7, 1
πεντήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προ- Ios 14, 1
21 φήτου. [21] κἀκεῖθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς 1 Sam 8, 5
τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κείς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, ἔτη τεσσερά- 10, 21.
22 κοντα· [22] καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς εἰς 16, 1

4. του πνευμ. του αγι. | εισ την σελευκειαν | εισ την κυπρ. 6. om ολην | om ανδρα | βαριησουσ 9. και ατενισασ 10. ℵ* του κυριου 11. του κυριου | παραχρ. δε | επεπεσεν 13. τον παυλον 14. τησ πισιδιασ | εισελθοντεσ 15. om τισ | λογοσ εν υμιν παρακλη. 16. ℵ ισδραη-, ε ισραηλιται 17. ℵ αιγυπτου 18. τεσσαρακ. | ε ℵ ετροποφορησεν 19. κατεκληροδοτησεν αυτοισ 20. και μετα ταυτα pon ante ωσ ετεσι τετρα. κ. πεντ. | του προφητου 21. κισ | βενιαμιν | τεσσαρακ. 22. αυτοισ τον δαβιδ

Ps 89 (88), 21 βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. 23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν 23
Lc 3, 23 pp τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσ- 24
ώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσ-
ραήλ. 25 ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ 25
Lc 3, 15 lo 1, 27 pp ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ
εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ 26
γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος
τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν 27
Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς
φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας
Lc 23, 23 κρίναντες ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες 28
ἠτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα 29
Lc 23, 53 τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν
εἰς μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς ὀ 30 31
1, 3 10, 40 s ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας εἰς Ἰερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς
τὸν λαόν. 32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς 32
πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν
Ps 2, 7 Heb 1, 5 τοῖς τέκνοις ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, 33 ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ 33
ψαλμῷ γέγραπται· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.
34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν 34
Es 55, 3 εἰς διαφθοράν, οὕτως εἰρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ
Ps 16, 10 πιστά. 35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν 35
Act 2, 27 ss διαφθοράν. 36 Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ 36
θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ
καὶ εἶδεν διαφθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν δια- 37
φθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ 38
τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ πάντων ὧν 39
Ro 8, 3 οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ
πιστεύων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν 40
Hab 1, 5 τοῖς προφήταις· 41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ 41
ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,
ἔργον ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον 42
λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συνα- 43

---

23. ηγαγεν : ηγειρε 25. ο ιωαννης | τινα με 26. ημιν : υμιν | απεσταλη 28. ς א πιλατ. 29. απαντα 31. νυν (א post εισιν) : om 32. τοις τε. αυτων ημιν 33. א εν τ. ψα. γεγρ. τω δευτερω, ς εν τω ψα. τω δευτερω γεγρ. 34. δαβιδ 35. δια 36. δαβιδ 38. υμιν εστω 39. και απο παντων | εν τω νομω μωσεως 40. επελθη (א* απελθ.) : add εφ υμας 41. א θαυμασατε | οτι εργον εγω εργαζ. | ὃ : ᾧ 42. εξιοντων δε εκ της συναγωγης των ιουδαιων | παρεκαλουν : add τα εθνη 43. λυθεισης δε : א* add αυτοις

γωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων
προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες
44 αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 τῷ δὲ
ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν
45 λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλή-
σθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις ἀντι-
46 λέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος
καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους
κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.
47 47 οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος· τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν Es 49, 6 Lc 2, 32
48 τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα
δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ
49 ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο
50 δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου καθ' ὅλης τῆς χώρας. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι
παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς
πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον
καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
51 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον Lc 9, 5
52 εἰς Ἰκόνιον· 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος
ἁγίου.

XIV.

Barnabas et Paulus Iconio pulsi. Lystrae pro diis habentur, sed a Iudaeis fere lapidati iter per Asiam pergunt redeuntque Antiochiam Syriae.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς
τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι
2 Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντες
Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ
3 τῶν ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι
ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ,
διδόντος σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 5, 12
4 4 ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς
5 Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν
ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ
6 λιθοβολῆσαι αὐτούς, 6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς
7 Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· 7 κἀκεῖ
εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.
8 Καί τις ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο,

---

43. επιμενειν 44. κυριου : θεου 45. τοις υπ. του παυλου λεγομενοις | ℵ om αντιλεγοντ. και 46. τε : δε | ειπον | επειδη : add δε 47. ℵ* om ο ante κυριος 49. δι ολης 50. και τας ευσχημ. | τον βαρναβ. 51. ποδων : add αυτων

XIV, 1. ℵ* om των ιουδαι. 2. απειθουντες 3. om επι ante τω λογω | και διδοντι 7. ησαν ευαγγελιζ. 8. εν λυστρ. αδυνατ.

χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι 10 ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει. 11 οἵ τε 11 ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς, 12 ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον 12 Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 ὅ τε ἱερεὺς 13 τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. 14 ἀκού- 14
σαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες 15 καὶ λέγον- 15
τες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-
4, 24 στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 16 ὃς ἐν ταῖς παρῳχη- 16
17, 24 ss μέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· 17 καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανό- 17
θεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. 18 καὶ ταῦτα λέγοντες 18
μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

2Co 11, 25 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πεί- 19
σαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι· 20 κυκλωσάντων δὲ τῶν 20
μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην· 21 εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν 21
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, 22 ἐπιστηρίζοντες 22
τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, 23
προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. 24 καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν 24
Παμφυλίαν, 25 καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέ- 25
βησαν εἰς Ἀτταλίαν, 26 κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν 26

---

8. μητρ. αυτου : add υπαρχων | ς^c περιεπεπατηκει, ς περιπεπατηκει 9. ηκουε | λαλουντος : κ* λεγοντ. | πιστιν εχει 10. μεγαλ. τη φων. | ηλλετο 11. οι δε οχλ. | ο παυλ. | αυτων : κ* om 12. τον μεν βαρναβ. | επειδη : κ* επι 13. ο δε ιερ. | της πολ. αυτων 14. κ^c τα ιμα. εαυτων | εισεπηδησαν 15. κ επι θεον τον ζωντα, ς επι τον θε. τον ζω. 17. ς κ* καιτοιγε | αμαρτ. εαυτον | αγαθοποιων | υμιν : ημιν | κ διδους υετους | υμων : ημων 19. επηλθον | κ* om εξω | νομισαντες | τεθναναι 20. αυτον των μαθητων 21. ευαγγελισαμενοι | om εις sec et tert 22. εμμενειν 23. πρεσβυ. κατ εκκλη. 24. εις την πισιδ. | om την ante παμφυ. 25. λαλ. εν περγη | λογον : κ add του κυριου | ατταλειαν

ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
27 [27] παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον
ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν 1 Co 16, 9
28 θύραν πίστεως. [28] διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς
μαθηταῖς.

XV.

Contentio Antiochensis de gentilium circumcisione. Paulus Hierosolymam legatur. Petrus et Iacobus. Decretum hierosolymitanum. Alterum Pauli ad exteros iter apostolicum.

1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς Gal 5, 2. 2, 12
ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ
2 δύνασθε σωθῆναι. [2] γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ 15, 7
ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀνα-
βαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς
τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ
3 ζητήματος τούτου. [3] οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκ-
κλησίας διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι
τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν
4 τοῖς ἀδελφοῖς. [4] παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθη-
σαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων,
5 ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. [5] ἐξανέστησαν
δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες,
λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν
νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
7 τοῦ λόγου τούτου. [7] πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς 15, 2
Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι
ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός 10, 9 ss
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
8 [8] καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα
9 τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, [9] καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε 11, 15
10 καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. [10] νῦν οὖν
τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν 15, 28
μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστά- Gal 5, 1
11 σαι; [11] ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-
12 θῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. [12] ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,
καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ
13 θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. [13] Μετὰ δὲ

---

27. ανηγγειλαν | ℵ ο θς εποιη. 28. διετρι. δε εκει | ℵ ουκ ολιγ.

XV, 1. περιτεμνησθε | om τω post εθει 2. γενομ. συν στα. και συζητησεως | ℵ εξ αυτων αλλους 3. om τε | σαμαρειαν | ℵ διηγουμενοι 4. απεδεχθησαν | ℵ* om και post εκκλη. | ℵ* om τε 7. συζητησεως | ο θεος εν ημιν εξελεξ. 8. δους : add αυτοις 9. ς ℵ ουδεν 11. om του | ιησου χριστου | ℵ πιστευσομεν

τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί,
2 Pe 1, 1 ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς 14
ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 καὶ 15
τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·
Am 9, 11. 12 16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ 16
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ
ἀνορθώσω αὐτήν, 17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν 17
ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται
τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα 18 γνωστὰ 18
ἀπ' αἰῶνος. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν 19
ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέ- 20
χεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ
πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων 21
κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς
κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ 22
τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν
σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν
καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες 23
διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς
κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες 24
Gal 1, 7 ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ
διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμέ- 25
νους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρ-
νάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν 26
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 ἀπεστάλ- 27
καμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλον-
5, 32 τας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, 28
μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες,
15, 10 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας, 29
1 Co 8, 1ss ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συνα- 30
γαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόντες δὲ 31
ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ 32
προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς

---

14. επι τω ονομ. αυτ. 16. δαβιδ | κατεσκαμμενα 17. ο ποιων ταυτα παντα 18. γνωστ. απ αιωνος : add εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου 20. απο των αλισγη. 21. μωσης 22. επικαλουμενον | βαρσαβαν 23. δια χει. αυτων : add ταδε | αδελφοι : praem και οι 24. ℵ* επι δε ηκου. | ℵ* εξ υμων | ℵ* om εξελθοντ. | τας ψυ. υμων : add λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον 28. τω αγιω πνευματι | τουτ. των (ℵ* om) επαναγκ. (ℵ επ αναγκαιω) : των επαν. τουτ. 29. και πνικτου 30. ηλθον 32. τε : $\mathfrak{g}^{c}$ δε

33 καὶ ἐπεστήριξαν· [33] ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρή-
νης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς.
35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
36 τοῦ κυρίου. [36] Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν
Παῦλος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ
πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
37 ἔχουσιν. [37] Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάν- 12, 25
38 νην τὸν καλούμενον Μάρκον· [38] Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα
ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ 13, 13
39 ἔργον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. [39] ἐγένετο δὲ παροξυσμός, Gal 2, 13
ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν
παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.
40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ
41 χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· [41] διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

Timothei circumcisio. Paulus cum Sila et Timotheo profectus visione in Macedoniam vocatur. Lydia et ancilla fatidica. Paulus et Silas Philippis capti mirabiliter aperto carcere et custode baptizato honeste dimittuntur.

1 Κατήντησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθη-
τής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς
2 πατρὸς δὲ Ἕλληνος, [2] ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ
3 Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. [3] τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελ-
θεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας
ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ
ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.
4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσ- 15, 20. 29
σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυ-
τέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.
5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον
6 τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. [6] διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλα- 18, 23
τικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν
7 λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· [7] ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰη-
8 σοῦ· [8] παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα.

---

32. ℵ* om *και επεστηρ.* 33. *πρ. τ. αποστει. αυτ.* (ℵ* *εαυτ.*) : *πρ. τ. αποστολους* 34. *εδοξε δε τω σιλα επιμεινai αυτου* 36. *παυλος πρ. βαρναβ.* | *δη* : ℵ* *δε* | *τ. αδελφ. ημων* | *πασαν πολιν* 37. *εβουλευσατο* | *συμπαραλ. τον ιω.* | ℵc *επικαλουμ.* 38. *συμπαραλαβειν* 39. *δε* : *ουν* 40. *κυριου* : *θεου*

XVI, 1. om *εισ* sec | *γυναικοσ* : add *τινοσ* 2. ℵ *ικονιου* 3. *τον πατερα* etc : ℵ *οτι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν* 4. *παρεδιδουν* | *και των πρεσβυτ.* | *ιερουσαλημ* 6. *διελθοντεσ* | *την γαλατικην* 7. om *δε* | *εισ τ. βιθ.* : *κατα τ. βιθ.* | *πορευεσθαι* | *ιησου* : om

9 καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν 9
ἑστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν
βοήθησον ἡμῖν. 10 ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν 10
ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς
ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμο- 11
θρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, 12 κἀκεῖθεν εἰς Φιλίπ- 12
πους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας πόλις, κολωνία.
ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. 13 τῇ τε 13
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν
οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς
συνελθούσαις γυναιξίν. 14 καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυ- 14
ρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ
κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ
Παύλου. 15 ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν 15
λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς
τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, παιδίσκην 16
τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολ-
λὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη κατακο- 17
λουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν
ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. δια- 18
πονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· παρ-
αγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν 19
ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν
Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσ- 20
αγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
17, 6. 21, 21 ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ κατ- 21
αγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν
Co 11, 25 Ῥωμαίοις οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ 22
στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν,
23 πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγ- 23
γείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 ὃς παραγ- 24
γελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν
καὶ τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ 25

9. ς κ δια της νυκτ. | ωφθη τω παυλω | ανηρ τις ην μακεδων | om και ante παρακαλ. 10. κ εξητησαμεν | εις την μακεδ. | κ* om ημας | θεος : κυριος 11. δε : ουν | απο της τρω. | τη τε επι. | νεαπολιν 12. εκειθ. τε | της μακεδ. 13. πυλης : πολεως | ενομιζετο προσευχη ειναι | συνελθουσαις : κ* add ημιν 14. ς κ υπο του παυλ. 15. κ^c αυτη και ο οικ. αυτ. | μεινατε 16. om την | πυθωνος | απαντησαι 17. κατακολουθησασα | υμιν : ς (non ς^c) ημιν 18. ο παυλ. | εν τω ονομ. 20. ειπον 22. περιρρηξαντ. 24. λαβων : ειληφως | αυτων ησφαλισ.

τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν
26 θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 ἄφνω δὲ σεισμὸς
ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου·
ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ
27 ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγ-
μένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν
28 ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. 28 ἐφώνη-
σεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦλος λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν·
29 ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. 29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ
30 ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, 30 καὶ
προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;
31 31 οἱ δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ Ioh 3, 16
32 καὶ ὁ οἶκός σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου etc
33 σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβα-
34 πτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, 34 ἀναγαγών τε
αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο
35 πανοικεὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστει-
λαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀν-
36 θρώπους ἐκείνους. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους
τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα Isa 2, 16
37 ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. 37 ὁ δὲ
Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρί-
τους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν,
καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ
38 ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. 38 ἀπήγγειλάν τε τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβ-
δοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥω-
39 μαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες
40 ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. 40 ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς 16, 14
φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν
τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

Tumultus propter Paulum Thessalonicae et Beroeae. Iason. Oratio Pauli in Areopago. Dionysius Areopagita.

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον
2 εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ

---

25. ℵ om το 26. ανεωχθησαν | δε : τε | ℵ* ανελυθη 27. ℵ δεσμοφυλασ| εμελλεν 28. ο παυλ. 30. ℵ* προαγων 31. ειπον | ιησουν : add χριστον 32. τ. κυριου : ℵ* τ. θεου | συν (ℵ συμ) πασιν : και πασι 33. παντες 34. εισ τον οικον : ς ℵ add αυτου | πανοικι 36. απεσταλκασιν | ℵ εισ ειρηνην 37. εβαλον 38. ανηγγειλ. | τε : δε | και εφοβηθ. 39. εξελθειν τησ πολεωσ 40. εκ τησ φυλακ. | προσ : εισ | ιδοντ. τουσ αδελφ. παρεκαλ. αυτουσ | εξηλθον

XVII, 1. om την ante απολλων. | η συναγωγ

τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα
Lc 24, 26 τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρα- 3
9, 22 τιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν,
καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
4 καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ 4
καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν
τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσ- 5
λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιή-
σαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος
ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· 6 μὴ εὑρόντες δὲ αὐ- 6
τοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας,
βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε
πάρεισιν, 7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι 7
τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες
Lc 23, 2 εἶναι Ἰησοῦν. 8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας 8
ἀκούοντας ταῦτα, 9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος 9
καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.

Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦ- 10
λον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν
συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι 11
τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης
προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα
οὕτως. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνί- 12
δων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· 13 ὡς δὲ 13
ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ
κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύ-
οντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. 14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦ- 14
λον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστά- 15
ποντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν
πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς
18, 5 αὐτόν, ἐξῆεσαν.

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, 16
παρῳξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον
οὖσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰου- 17
δαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων 18

---

2. διελεγετο 3. ς ο χριστ. ιησ., ℵ ιησ. χριστ. 4. πολυ πληθ. 5. ζηλωσαντες δε οι απειθουντες ιουδ. και προσλαβ. | επισταντ. τε | αγαγειν 6. εσυρον : ℵ* ευρον | τον ιασονα 7. πραττουσι | λεγοντες ετερ. ειν. 10. δια της νυκτος | ℵ εξεπεμψ. ante δια νυκτ. pon 11. το καθ ημερ. 13. om και ταρασσοντ. 14. εως : ως | υπεμενον | τε : δε 15. καθιστωντες | ηγαγον : add αυτον | om τον ante τιμοθ. 16. αυτους : ℵ* αυτου | ℵ* om τ. παυλ. | θεωρουντι 18. τινες δε και : om και | επικουρειων

καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον· τί
ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων
δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν
19 εὐηγγελίζετο. 19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον
ἤγαγον, λέγοντες· δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ Mc 1, 27
20 λαλουμένη διδαχή; 20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς
21 ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθη- 2, 12
ναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον
22 ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. 22 Σταθεὶς δὲ
Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου πάγου ἔφη· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ
23 πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. 23 διερχόμενος γὰρ
καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπε-
γέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ
24 καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα 14, 15
τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν
25 χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, 25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων
θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ
26 πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων
κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους
27 καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν Ez 35, 6
θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καίγε οὐ μακρὰν
28 ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ
κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν
29 εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. 29 γένος οὖν ὑπάρχοντες
τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ,
χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι
30 ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς 14, 16
τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν,
31 31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν
δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας
32 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν
ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν.
33 34 33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς δὲ ἄνδρες
κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγί-
της καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

---

18. κ. των στωϊκων | ℵ καταγγελλευσ | ευηγγελιζετο : ς praem (et ℵc add) αυτοις 19. αρειον 20. τι αν θελοι 21. ευκαιρουν | και ακουειν καινοτ. 22. ο παυλ. | αρειου | εφη : ℵ ειπεν 23. ον et τουτον 24. κυριος υπαρχ. 25. χειρων : ℵ post ανθρω. pon | ανθρωπων | ℵ* ως προσδεο. | και τα (ℵ* om) παντα : ς (non ςc) κατα παντα 26. εξ ενος : add αιματος | επι παν το προσωπον | προτεταγμενους 27. τ. θεον : τ. κυριον | ℵ ψηλαφησειεν | ς ℵ καιτοιγε 29. ℵ χρυσιω 30. παραγγελλει | παντας : πασι 31. διοτι 32. ειπον | ακου. σου παλιν περ. τουτου. 33 και ουτως 34. αρεοπαγιτης

XVIII.

Pauli acta Corinthi. Aquila et Priscilla; Iustus, Crispus; Gallio proconsul, Sosthenes. Paulus in itinere. Apollos Ephesi.

Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. 1
Ro 16, 3 2 *καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει,* 2
1 Co 16, 19 etc *προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς,* 3 *καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον* 3
εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ
20, 24 *τῇ τέχνῃ.* 4 *διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον,* 4
ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
17, 15 *Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ* 5
28 *Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.* 6 *ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν* 6
20, 26 *καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.* 7 *καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς* 7
Col 4, 11 *οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ*
1 Co 1, 14 *οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.* 8 *Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγω-* 8
γος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν
16, 9 22, 11 *Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο.* 9 *εἶπεν δὲ ὁ* 9
κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, 10 *διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθή-* 10
σεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 *ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν* 11
αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 *Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος* 12
τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 *λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον* 13
ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 *μέλλον-* 14
τος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· 15 *εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν* 15
περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐ-
Mt 27, 24 Jo 18, 31 *τοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι.* 16 *καὶ ἀπήλασεν αὐ-* 16
τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 *ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην* 17
τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

XVIII, 1. *μετα δε ταυτ.* | *χωρισθεισ* : add *ο παυλοσ* 2. *διατεταχεναι* | *εκ τησ ρωμ.* 3. *ειργαζετο* | *την τεχνην* 5. *λογω* : *πνευματι* | om *ειναι* 7. *ηλθεν* | *τιτιου* (ℵ *τιτου*) : ς om 9. *δι οραμ. εν νυκτ.* 11. *εκαθ. τε* | *ενιαυτον* : ℵ add *ενα* 12. *ανθυπατευοντοσ* 13. *ουτοσ αναπειθει* 14. *ει μεν ουν* | *αν ηνεσχομην* 15. *ζητημα* | *κριτησ* : add *γαρ* 17. *παντεσ* : add *οι ελληνεσ*

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς
ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα
καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ
19 εὐχήν. [19] κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐ-
τοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰου-
20 δαίοις. [20] ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ
21 ἐπένευσεν, [21] ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω
22 πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφεσου, [22] καὶ
κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλη-
23 σίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, [23] καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν,
διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρί-
ζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, 1 Co 2, 5
ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Le 24, 19
25 [25] οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστά- 19, 3
26 μενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, [26] οὗτός τε ἤρξατο παρρη-
σιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ
Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν
27 ὁδὸν τοῦ θεοῦ. [27] βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν,
προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι
αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν
28 διὰ τῆς χάριτος. [28] εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο
δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX.

Pauli acta Ephesi. Discipuli Iohannis baptistae; schola Tyranni, miracula; exorcistae, libri magici; iter hierosolymitanum susceptum; seditio Demetrii adversus Paulum et Alexandrum.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον 18, 24
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν
2 τινὰς μαθητάς, [2] εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε
πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν
3 ἠκούσαμεν. [3] ὁ δὲ εἶπεν· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς 18, 25
4 τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. [4] εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν 1, 5
11, 16
βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν 13, 24
8, 16 a

18. την κεφαλην εν κεγχρεαις 19. κατηντησε | αυτου : ℵ εκει | διελεχθη 20. μειναι (ℵc επιμειναι) : add παρ αυτοις 21. αλλ | αποταξατο αυτοις ειπων· δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα | παλιν : add δε | και ανηχθη, ℵ* ανηχθη δε 22. καισαρειαν 23. ℵ* και καθεξης | επιστηριζων 24. ℵ* απελλης 25. ελαλει : ℵ* ω ελαλει | ιησου : κυριου 26. ℵ παρησιαζεσθ. | πρισκ. κ. ακυλας (ℵ -λα) : ακυ. κ. πρισκ. | την του θεου οδον

XIX, 1. ℵ* τον απελλην | ελθειν | ευρων 2. om τε | οι δε : add ειπον | ουδε 3. ο δε ειπ. : ειπε τε προς αυτους | ειπον 4. ιωαννης : add μεν

ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ 5
ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντος 6
αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
2, 4 10, 46 ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν- 7
δρες ὡσεὶ δώδεκα.

Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας 8
8, 12 τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
9 ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν 9
ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθη-
τάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο 10
δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν
Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
5, 12 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν 11
5, 15 Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ 12
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ'
αὐτῶν τὰς νόσους τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
13 ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ- 13
Lc 9, 49 κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν
Παῦλος κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως 14
ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πο- 15
νηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
μαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; 16 καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' 16
αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφο-
τέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους
ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν 17
5, 5. 11 Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ
ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξο- 18
μολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ 19
δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέ-
καιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ
εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.
6, 7 12, 24 Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν. 20
1 Co 16, 5 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι 21
(18, 21) 20, 22 διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα,
23, 11 Ro 15, 23 εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

4. τον χριστον ιησουν 6. τας χειρας | προεφητ. 7. ωσει δεκαδυο 9. τυραννου : add τινος 10. τ. κυριου : add ιησου 11. εποι. ο θεος 12. επιφερεσθαι | εκπορ. : εξερχεσθαι απ αυτων 13. om και post τινες | απο των περιερχ. | ορκιζομεν | κ* τον κυριον ιησουν | ο παυλος 14. υιοι : ante σκευα ιουδαιου | οι τουτο ποιουντ. 15. αυτοις : om | κ^c τον μεν ιησουν 16. εφαλλομενος | επ αυτ. ο ανθρωπ. | ℵ κ* και κατακυριευσας | αμφοτερων : αυτων | κ ενισχυσεν 17. κ* ο φοβος 20. ο λογος του κυριου 21. εις ιερουσαλημ

22 22 ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ro 16, 23
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος
24 περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ
25 ὀλίγην ἐργασίαν, 25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας
26 ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν
27 γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς 17, 29
ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειό-
28 τητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη
29 ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον Ro 16, 23 Act 27, 2
30 καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 Παύλου 2 Co 1, 8
δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθη-
31 ταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
32 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ἤδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν.
33 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν
34 ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες· μεγάλη ἡ
35 Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος
36 καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσ-
37 σειν. 37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε
38 βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ
39 ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. 39 εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων

22. εις την μακεδον. 23. (et. v. sq) ℵ ουχ ολιγ. 24. ℵ ναον αργυρουν | εργασ. ουκ ολιγ. 25. ημιν : ημων 26. ℵ* om οι post θεοι 27. ℵ* om αλλα | ς ℵ αρτεμιδος ιερον | εις ουδεν | τε (et. ς^e) : ς δε | την μεγαλειοτητα 29. η πολις ολη | om της | του παυλου 30. του δε παυλου βουλομ. 31. εαυτον : ℵ* αυτον 32. συγκεχ. | ενεκεν 33. προεβιβασαν | ς^e προβαλλοντων | ℵ* ο δ ουν αλεξ. | ℵ^c τη χειρι | ηθελεν : ℵ* ηλθεν 34. επιγνοντων | κραζοντων 35. εφεσιοι : ℵ* αδελφοι | ανθρωπος | της (ℵ* και της) μεγαλης : add θεας 36. ℵ* om τουτων | πραττειν 37. την θεαν υμων 38. προς τινα λογ. εχουσι

ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 καὶ γὰρ 40
κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς
αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ
τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν. 41

XX.

Paulus et comites in Macedonia et Graecia. Troade Eutycho vitam reddit. Mileti presbyteris Ephesinis valedicit.

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενος ὁ 1
Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν
πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ 2
παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 ποι- 3
ήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰου-
δαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ
19, 29 ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος 4
27, 2 Ro 16, 21. Πύρρου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος
23 Eph 6, 21 καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ
2 Ti 4, 20. Τρόφιμος· 5 οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· 5
16, 8 6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίπ- 6
πων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν
πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον 7
ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέ-
τεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκα- 8
ναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενος δέ τις 9
νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ
βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ
τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός.
10 καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν· 10
μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰς δὲ 11
καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας
ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ 12
παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν 13
Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ
διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνέβαλλεν 14
ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

---

40. om οὐ | om περι ante της συστρ.

XX, 1. μεταπεμψ. : προσκαλεσαμενος | ℵ και παρακα. και ασπασ., ς και ασπασ. (omisso παρακ.) | πορευθηναι | εισ την μακεδ. 3. αυτω επιβουλης | γνωμη 4. συνειπ. δε αυτω : add αχρι της ασιας | om πυρρου | ℵ* βεροιος 5. om δε post ουτοι | ℵ προσελθοντες 6. ς αχρισ, ℵ απο | οπου : ου 7. ημων : των μαθητων | του κλασαι 8. ημεν : ησαν 9. καθημενος 10. συμπεριλ. 11. om τον ante αρτον | αχρισ 13. επι την : εισ την | ην διατεταγμ. 14. συνεβαλεν | εισ την : ℵ* επι την

15 15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρυς
Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθο-
16 μεν εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν
Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ·
ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς
γενέσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ. (18, 21) 19, 21
17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο
18 τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ'
ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον
19 ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ 19, 10
δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς 20, 31
20 τῶν Ἰουδαίων, 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ
μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἶκους,
21 21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετά-
22 νοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 22 καὶ
νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλήμ, 19, 21
23 τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα 21, 4. 11
τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ
24 θλίψεις με μένουσιν. 24 ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν
τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν
ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον
25 τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι
ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων
26 τὴν βασιλείαν. 26 διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ
27 ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστει- 18, 6
λάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν.
28 28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, 1 Pe 5, 2
29 ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι
εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ
30 φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται
ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς
31 ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν 19, 8. 10
νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα

15. αντικρυ | τη δε εχομενη : και μειναντες εν τρωγυλλιω, τη εχομενη
16. εκρινε | ειη : ην | εις ιεροσολυμα 19. και πολλων δακρυων 21. εις
τον θεον | και πιστ. την εις 22. εγω δεδεμενος | συναντ. μοι 23. ℵc
διεμαρτυρατο | om μοι | με : post δεσμα 24. ℵc αλλ ουδενος λογον εχω
ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμι. εμαυτω, ς αλλ ουδενος λογον ποιουμαι
ουδε εχω την ψυχ. μου τιμι. εμαυτω | ως : ℵc εως | κ τελειωσω | τ. δρομ.
μου : add μετα χαρας 25. ουκετι : κ ουκ | τ. βασιλειαν : add του θεου
26. διο | καθαρος εγω απο 27. υμιν : post αναγγειλαι 28. προσεχετε :
add ουν | του κυριου : ς κ του θεου | δια του ιδιου αιματ. 29. ς εγω
γαρ, ℵc εγω δε | οιδα : add τουτο 30. εαυτων : αυτων

ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ 32
τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου 33
ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς 34
18, 3 χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται.
35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι 35
τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.
36 καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς 36
προσηύξατο. 37 ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπε- 37
σόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, 38 ὀδυνώ- 38
μενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

XXI.

Paulus it Hierosolymam. Philippus et filiae. Agabus dissuadens iter. Paulus Hierosolymae ex Iacobi consilio voto obstrictus. Tumultus plebis; Lysiae tribuni intercessio.

Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, 1
εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον,
κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. 2 καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοι- 2
νίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ 3
καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθο-
μεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν
γόμον. 4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας 4
20, 23 ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν
εἰς Ἰερουσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, 5
ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ
καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν
αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν 6
εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν 7
εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν
μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Καισ- 8
αρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ
6, 5 ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν 9

---

32. παρατ. υμας : add αδελφοι | εποικοδομησαι | δουναι : add υμιν | om την ante κληρονομι. 33. ουδενος 34. αυτοι : add δε 35. διδον. μαλλον 37. δε : κ τε | εγενετ. κλαυθμ. | κ* κατεφιλων

XXI, 1. κ* αναχθεντας | εις τ. κων 2. κᶜ διαπερον 3. ςᵉ αναφανεντες | κατηλθ. : κατηχθημεν | ην το πλοιον 4. και ανευροντ. | αναβαινειν εις ιερουσαλημ 5. κ om εως | προσηυξαμεθα. 6 και ασπασαμενοι αλληλ. επεβημεν 6. ς επεβημεν, κᶜ ενεβ. 7. κᶜ κατεβημεν εις πτο. | κ* πτολεμαϊδαν 8. εξελθοντες : add οι περι τον παυλον | ς (non ςᵉ) ηλθον | καισαρειαν | του οντος

10 θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ
ἡμέρας πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνό-
11 ματι Ἄγαβος, 11 καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ 11, 23
Παύλου, δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε
λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕ-
τως δήσουσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς
12 χεῖρας ἐθνῶν. 12 ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς
τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ.
13 13 τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ
συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ
καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
14 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόν-
τες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω. Lc 22, 42

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν
16 εἰς Ἰεροσόλυμα· 16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισα-
ρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ,
ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἰεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο
18 ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν
19 πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 καὶ
ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ
20 θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 οἱ δὲ ἀκούσαν-
τες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι
μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νό-
21 μου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν
διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους,
λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περι-
22 πατεῖν. 22 τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσον- 1Co 14, 15
23 ται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. 23 τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν. εἰσὶν
24 ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τούτους παρα- Nm 6, 21
λαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρή-
σονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνῶσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται
περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν
25 νόμον. 25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν 15, 20
κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ 15, 29

---

9. θυγατ. παρθε. τεσσαρ. 10. επιμενοντ. δε : ς add ημων, item ℵ* αυτων 11. δησ. τε αὐτου τας χειρ. και τους ποδας | ℵ* εις τας χειρας 13. απεκριθη δε ο παυλ. | om και ειπεν | ℵ* om κλαιοντ. και | ℵ* εν (sed ipse * suprascrips εις) ιερουσαλημ 14. το θελημ. του κυρ. γενεσθω 15. αποσκευασαμενοι | εις ιερουσαλημ 16. καισαρειας | ℵ ιασονι 17. εδεξαντο 18. τη δε επιουση 19. ℵ* om δια 20. ℵ εδοξασαν | θεον : κυριον | ειπον τε | μυριαδ. εισιν : add ιουδαιων 21. ℵ* om δε | μωσεως 22. πληθ. συνελθ. 23. εφ : ℵ αφ 24. ξυρησωνται | και γνωσι | τον νομ. φυλασσ. 25. φυλασσεσθαι : praem μηδεν τοιουτον τηρειν αυτους ει μη | και το αιμα

πνικτὸν καὶ πορνείαν. [26] τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας 26
τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγ-
Nm 6, 5 ss γέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσ-
ηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

24, 18 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς 27
Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα
τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, [28] κράζοντες· 28
ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ
τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ
διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοι-
20, 4 νωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. [29] ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρό- 29
φιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ
ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. [30] ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο 30
συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἵλκον αὐτὸν
ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. [31] ζητούντων 31
τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι
ὅλη συγχύννεται Ἱερουσαλήμ, [32] ὃς ἐξαντῆς παραλαβὼν στρατιώ- 32
τας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν
χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.
[33] τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δε- 33
θῆναι ἁλύσεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποι-
ηκώς. [34] ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου 34
δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι
αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. [35] ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθ- 35
μούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν
22, 22 Lc 23, 18 βίαν τοῦ ὄχλου· [36] ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· 36
αἶρε αὐτόν. [37] μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦ- 37
λος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρός σε; ὁ δὲ
(5, 36) ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; [38] οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ 38
τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον
22, 2 τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; [39] εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· 39
ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ
ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι
πρὸς τὸν λαόν. [40] ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ 40
12, 17 τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς
γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

---

27. επεβαλον | τας χειρ. επ αυτ. 28. ℵ ισδραη-, ς ισραηλιται | πανταχου
29. ℵ om τον ante εφεσιον 31. ζητουντ. δε | συγκεχυται 32. εκατοντ-
αρχους 33. τις αν ειη 34. επεφων. : αβοων | μη δυναμενου δε γν.
36. κραζον 39. ℵ* om ειμι | ℵ* λογον λαλησαι

XXII.

Pauli defensio: narratio conversionis et legationis ad gentes. Interpellatus civitatis Romanae professione verbera evadit. Sistitur synedrio.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς
2 νυνὶ ἀπολογίας. [2] ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσ-
3 φωνεῖ αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· [3] ἐγώ εἰμι
ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμ- 21, 39
μένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαι- 5, 34
δευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων
4 τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον, [4] ὃς ταύτην τὴν 26, 9 as
8, 3
ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς
5 ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, [5] ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ 9, 1
πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε
6 ὄντας δεδεμένους εἰς Ἰερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. [6] Ἐγένετο 9, 3 as
26, 12 as
δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν
ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ,
7 [7] ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ
8 Σαούλ, τί με διώκεις; [8] ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν
9 τε πρὸς ἐμέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. [9] οἱ
δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ
10 ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. [10] εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ
κύριος εἶπεν πρός με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι
11 λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. [11] ὡς δὲ
οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγού-
12 μενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. [12] Ἀνανίας 9, 17 as
δέ τις, ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάν-
13 των τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, [13] ἐλθὼν πρός ἐμὲ καὶ ἐπιστὰς
εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
14 ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. [14] ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν
προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον
15 καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, [15] ὅτι ἔσῃ μάρτυς
16 αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. [16] καὶ
νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας
17 σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. [17] Ἐγένετο δέ μοι ὑπο- 9, 26
στρέψαντι εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ
18 γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, [18] καὶ ἰδὸν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον
καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου
19 μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. [19] κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται

XXII, 1. νυν 3. εγω : add μεν | ανηρ : ℵ ante ειμι 7. επεσον 8. απεκριθην : ℵ add και ειπα | προσ με | ℵ* ναζοραιος 9. εθεασαντο : add και εμφοβοι εγενοντο | ℵc ηκουον 12. ευλαβης : ευσεβης 13. προς με 16. αυτου : του κυριου 18. και ιδειν | την μαρτυριαν

ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς
πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ 20
7, 58 μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ
8, 1 φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρός 21
με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἤκουον 22
21, 36 25, 24 δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν
λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν
ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ 23
κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, 24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος 24
εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας μάστιξιν ἀνετάζε-
σθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.
25 ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα 25
16, 37 22, 27 ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον
ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν 26
τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρω-
πος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν 27
αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. 28 ἀπεκρίθη δὲ 28
ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησά-
μην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. 29 εὐθέως οὖν 29
ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλί-
αρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν
21, 33 ἦν δεδεκώς.

XXIII.

Paulus increpat pontificem. Pharisaeorum et Sadducaeorum dissidium. Reus visione erigitur; Iudaeorum coniurationi eripitur Caesaream deductus. Lysiae ad Felicem epistula.

Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατη- 30
γορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελ-
23, 28 θεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν
Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. (XXIII.) 1 ἀτενίσας δὲ τῷ συνεδρίῳ 1
ὁ Παῦλος εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ
πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς 2
Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, 3
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
Lv 19, 15 παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν· 4
τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ἤδειν, 5

20. εξεχειτο | συνευδοκων : add τη αναιρεσει αυτου 22. καθηκον 23. ℵ* αερων 24. εκ. αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι | ειπων 25. προετεινεν 26. εκατονταρχος | απηγγ. τω χιλιαρχ. | λεγων· ορα, τι 27. ℵ* om μοι | συ : praem ει 28. δε : τε | ℵ* om δε post εγω 29. ℵ* om δε | οτι ην αυτον 30. υπο : παρα | ελ. αυτον : add απο των δεσμων | ελθειν | και ολον το συνεδρι. αυτων

XXIII, 1. ο παυλος τω συνεδριω 2. αυτω : ℵ* om 3. προς αυτον : ℵ ante ο παυλ. 4. ειπον

ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ Ex 22, 28
6 λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. 6 γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος
ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ 26, 5
συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· 24, 21
7 περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ
αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
8 καίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν
μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ Lc 20, 27 pp
9 ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. 9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ
ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων
διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
10 τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος; 10 πολλῆς δὲ
γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος
ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ
11 μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. 11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ
νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν· θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω 18, 9
τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρ- 19, 21
τυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ 21
13 ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ
14 ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 οἵτινες προσελθόντες
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
15 Παῦλον. 15 νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-
δρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν 20
ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν
16 ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς
ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς
17 τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενος δὲ
ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε
18 πρὸς τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ μὲν οὖν
παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ
δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεα-
19 νίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπιλαβόμενος
δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν

---

5. om *οτι* post *γεγρ. γαρ* 6. *εκραξεν* | *υιος φαρισαιου* 7. ℵ* *εισπαντος*, ℵc *εισποντος* | 𝔊 add *των* ante *σαδδουκ.*, ℵ *σαδδουκ.* et *φαρισ.* hoc ordine 8. *μηδε αγγελ.* 9. *ανασταντ. οι γραμματεις* | *λεγοντες* : ℵ praem *προσ αλληλους* | ℵ* om *εν* | *αγγελος* : add *μη θεομαχωμεν* 10. *γενομενης* | *φοβηθεις* : *ευλαβηθεισ* | ℵ* om *εκ μεσ. αυτων* 11. *θαρσει* : add *παυλε* 12. *ποιη. τινες των ιουδαιων συστροφ.* | ℵc om *λεγοντες* 13. *τεσσαρακ.* | *πεποιηκοτες* 14. *ειπον* 15. *οπωσ αυριον αυτον καταγαγη προσ υμασ* | ℵ* om *του* ante *ανελειν* 16. 𝔊 (non 𝔊c) *το ενεδρον* 17. *εκατοντάρχων* | *απαγαγε* 18. *νεανιαν*

ἐπνυθάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; [20] εἶπεν δὲ ὅτι οἱ 20
Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον
καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθά-
νεσθαι περὶ αὐτοῦ. [21] σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν 21
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθε-
μάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν,
καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.
[22] ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ 22
ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. [23] Καὶ προσκαλεσά- 23
μενός τινας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας
διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομή-
κοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός,
[24] κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώ- 24
σωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, [25] γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν 25
τὸν τύπον τοῦτον· [26] Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι 26
21, 30-33 Φήλικι χαίρειν. [27] τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰου- 27
23, 27 δαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρα-
23, 29 τεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· [28] βουλόμενός τε 28
ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ
συνέδριον αὐτῶν, [29] ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ 28
νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα.
29 [30] μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν, 30
ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν αὐτοὺς
24, 8 ἐπὶ σοῦ.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀνα- 31
λαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα,
[32] τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, 32
ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. [33] οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν 33
Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. [34] ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας 34
ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, [35] διακούσο- 35
μαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας
ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

---

20. εισ το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλον | ℵ* μελλον, ς μελλοντες 21. τεσσαρακ. | ετοιμ. εισι 22. νεανιαν | προσ με 23. δυο τινασ | εκατοντάρχων | καισαρειασ 24. ℵ* φιλικα 25. περιεχουσαν 27. συλληφθεντ. | εξειλομην αυτον 28. βουλομ. δε γνωναι | κατηγαγον : add αυτον 29. εγκλη. εχοντ. 30. εισ τ. ανδρα μελλειν εσεσθ. υπο των ιουδαιων | εξ αυτων : εξαυτησ | λεγειν τα προσ αυτον επι σου. ερρωσο 31. δια τησ νυκτοσ 32. απερχεσθ. : πορευεσθαι | ℵ επεστρεψαν 33. καισαρειαν 34. αναγν. δε : add ο ηγεμων | επαρχιασ | απο κιλικ. : ℵ add εστιν 35. εκελευσε τε αυτον εν τω πρ. τ. ηρω. φυλ.

XXIV.

Adventus accusatorum; Tertyllus. Pauli defensio coram Felice atque etiam Drusilla.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ 22, 2
πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνι-
2 σαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο
3 κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· 3 πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ
σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς
προνοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ,
4 μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω,
5 παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 εὑρόν-
τες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν
τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς
6 τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, 6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶ- 21, 28
8 σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας
περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.
9 9 συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.
10 10 Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν·
ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος,
11 εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἐπιγνῶ- 21, 15. 18
ναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην 24. 27
12 προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με 25, 20
πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν 24, 1
13 ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὐδὲ παραστῆσαί σὺ-
14 νανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό
σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ 5
πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν
15 τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, 15 ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν 23, 6
καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων
16 τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδη-
17 σιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. 17 δι' ἐτῶν 11, 29 etc
δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην Gal 2, 10
18 καὶ προσφοράς, 18 ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ 21, 26 s
μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰου-
19 δαῖοι, 19 οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν

XXIV, 1. μετα των πρεσβυτερων και 3. κατορθωματων 4. εγκοπτω 5. στασιν 6. εκρατησαμεν : add και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν. 7 κατελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε, 8 κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε 9. συνεθεντο 10. τε : δε | ευθυμοτερον 11. γνωναι | ημεραι η δεκαδυο | εν ιερουσαλημ 12. επισυστασιν 13. ουδε: ουτε | παραστησαι : ς (non ς^{e}) : add με | om σοι | νυν 14. ς^{e} και εν τοις προφηταις, ς και τοις προφηταις 15. εις τον θεον | κ om ουτοι | εσεσθαι : add νεκρων 16. εν του. δε αυτος 17. παρεγενομην : post πλειονων | $\kappa^{c}\kappa$. προσφ. παρε. 18. εν αις : εν οις | ς^{e} om δε 19. δει

πρὸσ ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντοσ 20
22, 6 μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, 21 ἢ περὶ μιᾶσ ταύτησ φωνῆσ ἧσ ἐκέκραξα 21
ἐν αὐτοῖσ ἑστὼσ ὅτι περὶ ἀναστάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμε-
ρον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺσ ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον 22
23, 16 εἰδὼσ τὰ περὶ τῆσ ὁδοῦ, εἰπασ· ὅταν Λυσίασ ὁ χιλίαρχοσ καταβῇ,
διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶσ, 23 διαταξάμενοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ 23
τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων
αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ ἡμέρασ τινὰσ παραγενόμενοσ ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου- 24
σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον,
καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆσ εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεωσ. 25 δια- 25
λεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνησ καὶ ἐγκρατείασ καὶ τοῦ
κρίματοσ τοῦ μέλλοντοσ ἔμφοβοσ γενόμενοσ ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη·
τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε,
26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύ- 26
λου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενοσ ὡμίλει αὐτῷ.
25, 9 27 διετίασ δὲ πληρωθείσησ ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον 27
Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖσ Ἰουδαίοισ ὁ Φῆλιξ
κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

Paulus coram Festo provocat ad Caesarem. Festus procurator Agrippam regem consulit.

Φῆστοσ οὖν ἐπιβὰσ τῇ ἐπαρχείῳ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀνέβη 1
15
24, 1 εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίασ, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖσ 2
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ μεταπέμψηται αὐτὸν 3
23, 15 ss εἰσ Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντεσ ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.
4 ὁ μὲν οὖν Φῆστοσ ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰσ Καισα- 4
24, 23 ρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, 5
φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντεσ, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψασ δὲ ἐν αὐτοῖσ ἡμέρασ οὐ πλεί- 6
ουσ ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰσ εἰσ Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσασ
17 ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομέ- 7
18 νου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβη-

19. προσ με 20. ει τι ευρον εν εμοι 21. εκραξα εστωσ εν αυτοισ | υφ υμων 22. ακουσασ δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλ. αυτουσ | ειπων 23. διαταξαμ. τε | τηρεισθ. τον παυλον | υπηρετειν : add η προσερχεσθαι 24. ς κ* τη γυναικι αυτου, κ² τη ιδια γυν. αυτου | κ* και μετεπεμψατο | om ιησουν 25. κ περι εγκρα. κ. δικαι. | μελλοντοσ : add εσεσθαι 26. αμα δε και | παυλου : add οπωσ λυση αυτον 27. κ^c θελων δε | χαριτασ

XXV, 1. τη επαρχια | καισαρειασ 2. τε : δε | ο αρχιερευσ 4. εν καισαρεια | εν ταχει : κ^c post εκπορ. 5. δυνατοι εν υμιν φησιν | ς συγκαταβ., κ καταβαντ. | ατοπον : τουτω 6. ημερ. (κ post πλει.) ου πλει. οκτ. η δεκα : ημερ. πλειουσ η δεκα | καισαρειαν | κ* προαχθηναι 7. om αυτον

κότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ 24, 5 6
8 οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι, [8] τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς 24, 12
τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι
9 ἥμαρτον. [9] ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι,
ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ 24, 27
10 περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; [10] εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἑστὼς
ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους
11 οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. [11] εἰ μὲν οὖν
ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
θανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με
12 δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. [12] τότε ὁ 9. 16
Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα 23, 11
ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. 19, 21

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
14 [14] ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ
ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τις ἐστὶν καταλελειμ- 24, 27
15 μένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, [15] περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσό- 1. 2. 24
λυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,
16 αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην· [16] πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ 11
ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατη-
γορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολο- 5
17 γίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. [17] συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ 6
18 βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· [18] περὶ οὗ σταθέντες οἱ 7
κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν, 23, 29
19 [19] ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς 26, 3
αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος
20 ζῆν. [20] ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ 9
βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τού-
21 των. [21] τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν 27, 1
τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀνα-
22 πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. [22] Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον·
ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὔριον, φησίν, 26
ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν

---

7. αιτιαματα | φεροντες κατα του παυλου | ℵ* ισχυσαν 8. του παυ. απολ. : απολ. αυτου 9. τοις ιουδαιοις θελων | κρινεσθαι 10. επι τ. βημ. καισ. εστως ειμι | ηδικησα 11. ουν : γαρ 12. συλλαλησας 13. καισαρειαν | ασπασομενοι 15. δικην 16. ανθρωπον : add εις απωλειαν | εχοι : ℵ ante κατ. προσωπ. 18. επεφερον | υπενοουν εγω | πονηραν : om 20. εις την περι τουτου ζητ. | ιερουσαλημ 21. πεμψω 22. πρ. τ. φηστον : add εφη | αυριον : praem ο δε 23. ℵ* ακρωτηριον

τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κε-
λεύσαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. 24 καί φησιν ὁ Φῆστος· 24
15 Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω-
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
22, 22 κέτι. 25 ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα- 25
23, 29 11 χέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα
πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ 26
προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· 27 ἄλογον γάρ μοι 27
δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI.

Pauli coram Agrippa et Festo defensio. Agrippae propensio ad fidem.

Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ 1
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
2 περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, 2
ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι,
3 μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε 3
καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. 4 τὴν μὲν 4
οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ
ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, 5 προ- 5
22, 3 Phil 3, 5 23, 6 γινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν
ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκίας ἔζησα Φαρισαῖος.
6 καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενο- 6
24, 15 μένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον 7
ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι·
περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 τί ἄπιστον 8
8, 3. 9, 1 22, 4 s κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 ἐγὼ μὲν οὖν 9
ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ
ἐναντία πρᾶξαι· 10 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλούς 10
τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιε-
ρέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον,
11 καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς 11
ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίω-
9, 3 ss 22, 6 ss κον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς 12

23. τοις χιλιαρχοις | τοις κατ εξοχην : add ουσι 24. συμπαρ. | παν | επιβοωντες | ζην αυτσν 25. ς ℵ* καταλαβομενος | αυτον : ς ℵ post θανατου | και αυτου δε τουτου | πεμπειν : add αυτον 26. τι γραψαι

XXVI, 1. περι : υπερ | απελογειτ. εκτει. τ. χειρα 2. μελλων απολογ. επι σου σημερ. 3. οντα σε | ζητηματων : ℵc add επισταμενος | δεομαι : add σου 4. εν τε : om τε 5. θρησκειας 6. εις τους : προς τους | ημων : om 7. βασιλευ αγριππα υπο των ιουδαι. 9. ℵ* του ιησου | ℵ ναζοραιου 10. om τε post πολλους | om εν ante φυλακαις 12. εν οις : add και

τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων,
13 [13] ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ
τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν
14 ἐμοὶ πορευομένους· [14] πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν
ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.
15 [15] ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
16 ὃν σὺ διώκεις. [16] ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου·
εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρ-
17 τυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, [17] ἐξαιρούμενός σε ἐκ
18 τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, [18] ἀνοῖξαι
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς
ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν 20, 22
ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.
19 [19] ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ
20 ὀπτασίᾳ, [20] ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις
πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον
μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα
21 πράσσοντας. [21] ἕνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν 21, 27
22 τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. [22] ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς
ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος
μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται 24, 14
23 ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, [23] εἰ παθητὸς ὁ Χρι-
στός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν
24 τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. [24] ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου
ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε
25 γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. [25] ὁ δὲ Παῦλος· οὐ μαίνομαι,
φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα
26 ἀποφθέγγομαι. [26] ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς
ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων
οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.
27 [27] πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.
28 [28] ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χρι-
29 στιανὸν ποιῆσαι. [29] ὁ δὲ Παῦλος· εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν
ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούον-
τάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς
30 τῶν δεσμῶν τούτων. [30] ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε

12. τησ παρα των αρχ. 14. παντων δε | φωνην λαλουσαν προσ με και λεγουσαν 15. ς κ ειπον | om κυριος 17. om εκ sec | εισ ουσ νυν σε αποστ. 20. om τε post πρωτ. | εισ πασαν τε | ς (non ς^c) απαγγελλων 21. οι ιουδαιοι | οντα (κ* add με) : om 22. απο : παρα | μαρτυρουμενοσ | μωσησ 23. κ* μελλειν | om τε 24. φφη 25. om παυλοσ | αλλ 26. ς ουδεν, κ^c om 28. προσ τ. παυλον : add φφη | ποιησαι : γενεσθαι 29. ο δε παυλοσ : add ειπεν | ευξαιμην | μεγαλω : πολλω 30. ανεστη τε : και ταυτα ειποντοσ αυτου ανεστη

23, 9. 29 25, 25 Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς, 31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλά- 31
λουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν
τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. 32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· 32
ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καί-
σαρα.

XXVII.

Navigatio Romana. Tempestas; fortitudo Pauli. Naufragium ad Melitam insulam.

25, 12 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί- 1
δουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ
ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. 2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδρα- 2
μυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθη-
19, 29 20, 4 μεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· 3 τῇ 3
Col 4, 10 τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ
Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπι-
μελείας τυχεῖν. 4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον 4
διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τό τε πέλαγος τὸ κατὰ 5
τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς
Μύρρα τῆς Λυκίας. 6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλε- 6
28, 11 ξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν 7
ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ
τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθο- 8
μεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς πόλις
ἦν Λασαία. 9 ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφα- 9
λοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι,
παρῄνει ὁ Παῦλος 10 λέγων αὐτοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ 10
ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου
ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ 11
ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο
ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος 12
ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν
ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα
παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ
χῶρον. 13 ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κε- 13
κρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ 14
πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος

---

30. συγκαθημ. 31. θανατ. αξιον η δεσμ. | τι : om

XXVII, 2. μελλοντι : -ντες | εις τους : om εις 3. τη τε : ℵc τη δε | ℵ* σιδονα | τους φιλους : om τους per errorem | πορευθεντα 5. κατηλθομεν | ς μυρα, ℵ λυστραν 6. εκατονταρχος | εις αυτο : ℵ* add τουτο 8. την πολις | ℵ* λασσαια, ℵc λαϊσσα 10. φορτου 11. εκατονταρχος | επειθετ. μαλλον | υπο του παυλου 12. πλειονες | κακειθεν 14. ℵ κατα ταυτης

15 εὐρακύλων· [15] συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου
16 ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. [16] νησίον δέ τι
ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς
17 γενέσθαι τῆς σκάφης, [17] ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζω-
νύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν,
18 χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. [18] σφοδρῶς δὲ χειμαζο-
19 μένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, [19] καὶ τῇ τρίτῃ αὐτό-
20 χειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· [20] μήτε δὲ ἡλίου μήτε
ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ
ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι
21 ἡμᾶς. [21] πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος 10
ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι
μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην
22 καὶ τὴν ζημίαν. [22] καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ
23 γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. [23] παρέστη
γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ λατρεύω,
24 ἄγγελος [24] λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι, 22, 11
καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. 18, 9
25 [25] διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ'
26 ὃν τρόπον λελάληταί μοι. [26] εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. 28, 1
27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-
28 άγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. [28] καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι,
βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκα-
29 πέντε· [29] φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν,
ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 [30] τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῴρης ἀγκύ-
31 ρας μελλόντων ἐκτείνειν, [31] εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ
τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σω-
32 θῆναι οὐ δύνασθε. [32] τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία
33 τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. [33] Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα
ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τρο-
φῆς λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες 27
34 ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. [34] διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας 1 Sam 14, 45

14. *ευροκλυδων* 16. *κλαυδα* : ς *κλαυδην*, κc *καυδα* | *μολισ* : ante *ισχυσαμ.* 17. κ* *βοηθιαν* | κ *εκπεσωσιν* | κ* om *το* ante *σκευος* 19. *ερριψαμεν* 20. κ* *πλειους* | ς κ *πασα ελπις* 21. *πολλης δε* 22. *ουδεμια* : κ* ante *ψυχης* 23. κ* *τηδε τη νυκτι*, ς *τη νυκτ. ταυτη* | om *εγω* | *αγγελος* : ante *του Θεου* 27. κ* *προαγαγειν* 28. κ* *οιτινες βολισαντ.* 29. *τε* : κ *δε* | *μηπωσ* | *κατα* : *εισ* | *εκπεσωσιν* | κ *τεσσαρες* | ς κ *ηυχοντο* 30. *πρωρας* | *αγκυρασ* : ς κ post *μελλοντ.* 31. κ* *εν τω πλοι. μεινωσιν* 32. *απεκοψαν* : post *οι στρατι.* 33. *ημερα* : post *ευελλ.* | *μηδεν* 34. *προσλαβειν* | κ* *τι τροφης*

Le 21, 18 ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται.
35 εἰπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον 35
πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι 36
πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι 37
ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ 38
τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θά-
λασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, 39
κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο
εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες 40
εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδα-
λίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν
αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν 41
τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ
πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο 42
ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ·
43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν 43
αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν
ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς 44
οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ
οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

Naufragi apud Melitenses. Vipera de manu excussa; aegroti sanati. Iter Italicum. Biennium Romanum.

27, 26. 19 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος κα- 1
λεῖται. 2 οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω- 2
πίαν ἡμῖν· ἅψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ
τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 συστρέψαντος δὲ 3
τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ.
4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς 4
αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος
οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν 5
κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ κατα- 6
πίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ

34. απο της : ς ℵ εκ της | απολειται : πεσειται 35. ειπων | ℵ ευχαρι-
στησας 36. ℵ* απαντες | ℵ μεταλαβαν (sic) 37. ημεν | εν τω πλοιω :
ante αι πασ. ψυχ. 38. ℵ* om την 39. εβουλευσαντο 40. ℵ* προελον-
τες | αρτεμονα 41. επωκειλαν | ℵ ελυτο | υπο (ℵ² απο) της βιας : add
των κυματων 42. μη τις : ℵᶜ praem ινα | διαφυγοι 43. εκατονταρχος |
απορριψ. | ℵ επι της γης

XXVIII, 1. επεγνωσαν 2. ς ℵ οι δε βαρβ. | παρειχον | αναψαν-
τες | ℵ* προσανελαμβανον | ℵ* om δια sec 3. om τι | απο : εκ | διεξελ-
θουσα 4. ελεγ. πρ. αλληλ. | ℵ* om της ante θαλ. 5. ℵ* om κακον
6. πιμπρασθαι

θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι
7 ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. [7]Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον
ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξά-
8 μενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. [8]ἐγένετο δὲ τὸν
πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατα-
κεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς
9 τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. [9]τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ
λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθερα-
10 πεύοντο, [10]οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις
ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.
11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν
12 τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις. [12]καὶ καταχθέν-
13 τες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, [13]ὅθεν περιελ-
θόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενο-
14 μένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, [14]οὗ εὑρόντες
ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ
15 οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. [15]κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
σαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου
φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας
τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.
16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ 30
17 μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. [17]ἐγέ-
νετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν
Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς·
ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι
τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἰεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖ- 25, 8
18 ρας τῶν Ῥωμαίων, [18]οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπο- 25, 25
19 λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· [19]ἀντι-
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
20 οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. [20]διὰ ταύτην οὖν 25, 11
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ
21 τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. [21]οἱ δὲ 26, 6.
πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα
ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγ-
22 γειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. [22]ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ
ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν

6. θεον αυτον ειναι 8. δυσεντερια 9. δε : ουν | εν τη νησω : post εχοντ. ασθεν. 10. τα : ℵ* om | προσ την χρειαν 13. ℵ* περιελοντες 14. επ αυτοις | ηλθομεν 15. εξηλθον | ℵ* υπαντησιν | αχρις 16. ηλθομεν | om την | επετραπη τ. παυλω : ο εκατονταρχος παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχη, τω δε παυλω επετραπη 17. συγκαλε. | αυτον : τον παυλον | εγω (ℵ* λεγων) : post ανδρ. αδελφ. 18. ℵ* ανακρινοντες | εβουλοντο : ℵ* add με 19. κατηγορησαι 20. ενεκεν | ℵ ιοδραηλ 21. ειπον | περι (ℵ κατα) σου : post εδεξαμ. 22. ακουσαι : ℵ ante παρ. σου

ἡμῖν ἐστὶν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 τ̣αξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν 23
ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωὶ ἕως ἑσπέρας. 24 καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ 24
ἠπίστουν· 25 ἀσύμφωνοί τε ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο 25
εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν
Ex 6, 9 s 26 λέγων· πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ 26
Mt 13, 14 s
Io 12, 40 ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ
ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν 27
βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε
ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ
12, 46 συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν 28
ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ
θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
16 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέ- 30
χετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν 31
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ
πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

Utile temptari. Sapientiam deum roga. Opes pereunt. Homo delicti, deus boni auctor. Legem audi et fac. Linguam doma.

Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώ- 1
δεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.
1 Pe 1, 6. 7 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς 2
Ro 5, 3 s περιπέσητε ποικίλοις, 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς 3
πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον 4
ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ 5
δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ
Mt 21, 21 πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω 6

---

22. εστιν ημιν 23. ηλθον : ηκον | ℵ διαμαρτυραμενος | ℵ* om τε post πειθων | τα περι του ιησ. | μωσεως 24. ℵ* και οι μεν ουν 25. τε : δε | υμων : ημων 26. λεγον | και ειπε | ℵ* βλεψητε 27. ℵ* εβαρυνθη | ωσιν : ℵ add αυτων | ℵ* om και τη καρδ. συνωσιν | ιασομαι 28. om τουτο 29. και ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. 30. ενεμεινεν : εμεινεν | δε : add ο παυλος 31. ιησου : add χριστου

* ς ιακωβου καθολικη επιστολη, ς^{c} ιακωβου του αποστολου επιστολη καθολικη. ℵ nil inscriptum habet, sed subscriptum επιστολη ιακωβου.

δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν
7 κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω
8 ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 ἀνὴρ
9 δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 Καυχάσθω
10 δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος
ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.
11 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, 1 Pe 1, 24
καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου Es 40, 6 s
αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ
μαρανθήσεται.
12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενό- 5, 11
μενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς 2 Ti 4, 8
13 ἀγαπῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ
πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ 1 Co 10, 13
14 αὐτὸς οὐδένα. 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας
15 ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα
τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον. Ro 6, 23
16 17 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσις
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ
τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ᾽ ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς
18 ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς Ro 8, 23
τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς
20 εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· 20 ὀργὴ
21 γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι 1 Pe 2, 1
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν
22 ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε
δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυ-
23 τούς. 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος Mt 7, 26
ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν
24 ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως
25 ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν
τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενό-
μενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ
26 ἔσται. 26 εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν
αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκία.
27 27 θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη
ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

I, 7. ληψεται | τι : ℵ om 12. λημψεται | επηγγειλατο : add ο κυριος 13. απο : ℵ υπο | του θεου 17. ουκ ενι : ℵ ουκ εστιν 18. αυτου : ℵ^{c} εαυτου 19. ιστε (ℵ* ιστω) : ωστε | εστω δε : om δε 20. ου κατεργαζεται 21. ℵ εμ πραυτητι 25. ουκ ακροατης : praem ουτος 26. θρησκ. ειναι : add εν υμιν | αλλ | θρησκεια 27. θρησκεια | παρα τω θεω

II.

Ne postponas divitibus pauperes. Lex tota explenda. Fides probanda factis. Abraham et Rahab.

Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ 1
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς 2
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ
δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φο- 3
ροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε
καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ
ὑποπόδιόν μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ 4
διαλογισμῶν πονηρῶν;

Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο 5
1Co 1,27s τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς
βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖς δὲ ἠτι- 6
μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς,
καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν 7
Lv 19, 18 Mt 22, 39 τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε 8
βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
τόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά- 9
ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ 10
ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.
Ex 20, 13ss 11 ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ 11
μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λα- 12
λεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρί-
νεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατα- 13
καυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα 14
δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελφὸς 15
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,
16 εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε 16
καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί
2, 26 Mt 7, 20 τὸ ὄφελος; 17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν 17
καθ' ἑαυτήν. 18 ἀλλ' ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· 18
δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ
1 Co 8, 4 τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεός; 19
καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν.

II, 1. προσωποληψιαισ 2. εισ την 3. και ειπητε : add αυτω | η καθου : ς ℵ add ωδε 4. ου διεκριθητε : praem και 5. τω κοσμω : του κοσμου τουτου | βασιλειασ : ℵ* επαγγελιασ 6. καταδυν. υμων 9. προσωποληπτειτε 10. τηρησει et πταισει 11. ℵ μη μοιχευσεισ | ει δε ου μοιχευσεισ, φονευσεισ δε 13. ανιλεωσ | και κατακαυχατ. 15. εαν : add δε | λειπομενοι : add ωσιν 17. εχη : post εργα 18. χωρισ των : εκ των | εργων pri : add σου | δειξω σοι | την πιστιν : add μου 19. οτι ο θεοσ εισ εστιν

20 [20] θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν
21 ἔργων ἀργή ἐστιν; [21] Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδι- Gn 22, 9 Heb 11, 17
καιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;
22 [22] βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνεργεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν
23 ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, [23] καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· Gn 15, 6 18, 17 Ro 4, 3 Gal 3, 6
ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο-
24 σύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. [24] ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται Ro 3, 28
25 ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. [25] ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ Ios 2, 1. 15. 6, 17
πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ Heb 11, 31
26 ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; [26] ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος
νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν.

III.

Adversus docendi libidinem. Linguae usus difficilis. De vera sapientia.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι
2 μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. [2] πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι
3 καὶ ὅλον τὸ σῶμα. [3] εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ
στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ
4 σῶμα αὐτῶν μετάγομεν· [4] ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα
καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου
5 πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται· [5] οὕτως καὶ ἡ
γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ
6 ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει· [6] ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας,
ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον
τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζο-
7 μένη ὑπὸ τῆς γεέννης. [7] πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν
ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ
8 ἀνθρωπίνῃ, [8] τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων· Ps 139 (140), 4
9 ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. [9] ἐν αὐτῇ εὐλο-
γοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς
10 ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· [10] ἐκ τοῦ αὐτοῦ
στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου,
11 ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. [11] μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει
12 τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; [12] μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας
ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

---

20. αργη : ς κ νεκρα 22. συνηργει 24. ορατε : add τοινυν 26. χωρις των εργ.

III, 1. ληψομεθα 2. κ δυναμενος 3. ει δε (κ* add γαρ) : ιδου | εισ το : προσ το 4. σκληρ. ανεμ. | οπου : add αν | βουληται 5. ς κ μεγαλαυχει | ηλικον : ολιγον 6. και η γλωσσ. anteaque plene interpg | ουτωσ η γλωσσ. καθιστ. | και σπιλουσα : η σπιλ. | γενεσεωσ : κ add ημων 8. δυνατ. ανθρω. δαμασαι | ακατασχετον 9. κυριον : θεον 12. ς κ post συκα; add ουτωσ | ουτε (κ ουδε) αλυ. γλυκυ : ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ

Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς 13
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον 14
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε
1, 17 τῆς ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν 15
κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. 16 ὅπου γὰρ 16
ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, 17
ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος,
ἀνυπόκριτος. 18 καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς 18
ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

Fugienda vana libido. Adversus obtrectationem et fiduciam sui.

Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ 1
1 Pe 2, 11 Ro 7, 23 τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;
2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύ- 2
νασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ
Mt 7, 7 μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς 3
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε, 4 μοιχαλίδες. 4
Ro 8, 7 al (Is 52, 9) οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃς ἐὰν
οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται.
5 ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ 5
πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ 6
Prov 3, 34 1 Pe 5, 5 λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν
χάριν. 7 ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ 7
1 Pe 5, 6ss Zach 1, 3 φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθα- 8
ρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. 9 ταλαι- 9
πωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος
μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον 10
κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ 11
ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς 12
ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
Ro 2, 1 14, 4 σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς 13

14. ℵ εν ταις καρδιαις | της αλ. και ψευ. : και ψευδεσθε κατα της αληθ. 15. αλλ 16. εκει : ℵ add και 17. και ανυποκριτος 18. ℵ* καρπ. δε ο δικαι. | της δικαιοσυνης

IV, 1. om ποθεν sec 2. ουκ εχ. δε δια 3. ℵ* καταδαπαν. 4. μοιχοι και μοιχαλι., ουκ | του κοσμου : ℵ add τουτου | εστ. του θεου : του θεου εστ. | ος (ℵ* om) εαν : ος αν | εχθρος : ℵ* εχθρα 5. λέγει· πρὸς φθόνον - ἐν ἡμῖν; | κατωκησεν 7. om δε 9. και κλαυσατε 10. του κυριου 11. η κρινων : και κρι. 12. om και κριτης | om δε post συ | ο κρινων : ος κρινεις | πλησιον : ετερον 13. η αυριον (et. $\mathfrak{s}^{e}$) : $\mathfrak{s}$ και αυρ. | $\mathfrak{s}$ (non $\mathfrak{s}^{e}$) πορευσωμεθα et (hoc et. ℵ) ποιησωμεν, item εμπορευσωμεθα κ. κερδησωμεν

τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα
14 καὶ κερδήσομεν, [14] οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη,
15 ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· [15] ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος
16 θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. [16] νῦν δὲ
καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη
17 πονηρά ἐστιν. [17] εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, Lc 12, 47
ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

V.

Cohortatio ad divites. Patientia piorum. Non iurandum. Aegrotorum cura, precum vis. De lapsis.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-
2 πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. [2] ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ
3 τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, [3] ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-
γυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ Ps 21, 10
φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις
4 ἡμέραις. [4] ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς
χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν
5 θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν. [5] ἐτρυφή-
σατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν
6 ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. [6] κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ
ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μα-
8 κροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· [8] μακροθυ-
μήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία
9 τοῦ κυρίου ἤγγικεν. [9] μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα 1 Th 5, 15 sq
10 μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. [10] ὑπόδειγμα 2 Th 2, 1 s
λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς
11 προφήτας, οἳ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. [11] ἰδοὺ μακαρί- 2 Pe 1, 21
ζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ Ps 102 (103), 8
τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ
οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν Mt 5, 34 sq 23, 16

---

13. *ενιαυτον* : add *ενα* 14. *γαρ* pri : ℵ* om | *ατμ. γαρ εστε* (𝔖 *εστιν*) : ℵ om | *επειτα δε αφανιζ.* 15. *ζησωμεν* | 𝔖 (non 𝔖ᶜ) *και ποιησωμεν* 16. ℵ *κατακαυχασθε* | *αλαζονειαισ* | ℵ *απασα*

V, 1. *επερχομεναισ* : ℵ add *υμιν* 3. *ωσ πυρ* : ℵᶜ praem *ο ιοσ* 4. *απεστερημενοσ* | 𝔖 ℵ *εισεληλυθασιν* 5. *ωσ εν ημερ.* 7. *εωσ* sec : 𝔖 ℵ add *αν* | *προϊμον* : *πρωϊμον*, praetereaque 𝔖 praem *υετον*, item ℵ *καρπον τον* (ℵᶜ delet *τον*) 8. ℵ *μακροθυμ. ουν* 9. ℵ *κατα* | *κατακριθητε* | *ο κριτησ* : om *ο* 10. 𝔖 ℵ *αδελφοι μου*, idque 𝔖 post *κακοπαθ.* pon | ℵ *καλοκαγαθιασ* pro *κακοπαθ.* | *εν τω* (ℵ om) *ονοματι* : om *εν* 11. *υπομενοντασ* 12. ℵ* *προ παντ. ουν*

μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλ- 13
λέτω. 14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέ- 14
ρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες
ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως 15
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ
πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις 16
τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ
Io 9, 31 ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἠλείας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο- 17
1 Rg 18, 1 Lc 4, 25 παθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· 18 καὶ πάλιν 18
προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν
τὸν καρπὸν αὐτῆς.

Mt 18, 15 Ἀδελφοί μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας 19
καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρ- 20
1 Pe 4, 8 τωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ
καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ΠΕΤΡΟΥ Α.

I.

Salus nostra Christus. Adversa fidem probant. Prophetae ad nos. Redemptis care regeneratisque verbo dei sancte vivendum.

Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις 1
διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυ-
νίας, 2 κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς 2
ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη πληθυνθείη.

Eph 1, 3 Tt 2, 5. 7 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 3
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα
ζῶσαν διὰ ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, 4 εἰς κληρονο- 4
μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς 5 τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ 5
Ro 8, 18 πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.

---

12. ητω δε : ℵ* add o λογος | υπο κρισιν (et. 5^{e}) : 5 εις υποκρισιν 14. επ αυτον : ℵ* επ αυτους | αλειψαντες : 5 ℵ add αυτον 16. om συν | τας αμαρτ. : τα παραπτωματα 17. 5 ℵ ηλιας 18. ℵ εδωκ. τον υετον, 5 υετον εδωκ. 19. om μου | ℵ απο της οδου της αληθειας 20. om αυτου post ψυχην

* ℵ πετρου επιστ. α' (sed tantum πετρου α' in subscriptione et paginarum titulis), 5^{e} πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη, 5 πετρου καθολικη επιστ. πρω.

I, 1. εκλεκτοις : ℵ* add και | ℵ* om ασιας 3. 5^{e} (ex errore) αναγενν. υμας | ℵ δια ανασ. 4. ℵ κ. αμαρ. κ. αμιαντ. | ℵ εν ουρανω | εις ημας 5. ℵ* ετοιμωσ

6 [6] ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις
7 πειρασμοῖς, [7] ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον Ia 1, 2. 3
χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς
8 ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, [8] ὃν
οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ
9 ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, [9] κομιζόμενοι τὸ
10 τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. [10] περὶ ἧς σωτηρίας
ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάρι-
11 τος προφητεύσαντες, [11] ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς
12 Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· [12] οἷς ἀπεκα-
λύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη
ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποστα-
λέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες,
τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
14 Ἰησοῦ Χριστοῦ. [14] ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς Ro 12, 2
15 πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, [15] ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-
λέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,
16 17 [16] διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος. [17] καὶ εἰ Lv 11, 44. 45
πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ 19, 2
ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστρά- 20, 7. 26
18 φητε, [18] εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε Mt 5, 48
19 ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, [19] ἀλλὰ τι-
20 μίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, [20] προεγνω-
σμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου
21 τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς [21] τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγεί-
ραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν
ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς
φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκ-
23 τενῶς, [23] ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρ-
24 του, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. [24] διότι πᾶσα σὰρξ Es 40, 6 as
ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη Iac 1, 10 a
25 ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· [25] τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς
τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

---

6. *ει δεον* : add *εστιν* | ℵ* *λυπηθεντας* 7. *πολυ τιμιωτερον* | *και τιμην κ. δοξαν* 8. *ιδοντες* : *ειδοτες* 10. *εξηρευνησαν* 11. *ερευνωντες* 12. *ημιν δε* 16. ℵ *οτι γεγραπτ.* | *εσεσθε* : *γενεσθε* | *οτι αγω αγιος ειμι* 17. *απροσωποληπτως* | ℵ* *αναστρεφομενοι* 18. ℵ* *φθαρτου*, item *αργυριου* 20. ℵ* *ανεγνωσμενου* | *εσχατων* | ℵ *του χρονου* 21. *πιστους* : ℌ ℵ *πιστευοντας* | ℵ* *εγειροντα* 22. *της αληθειας* : add *δια πνευματος* | ℌ ℵ* *εκ καθαρας καρδιας*, ℵᶜ *εκ καρδ. αληθινης* 23. *μενοντος* : add *εις τον αιωνα* 24. *ως* ante *χορτος* : ℵ* *ωσει*, ℵᶜ om | ℵ* *πασα η δοξα* | *αυτης* : ℵ* *αυτου*, ℌ *ανθρωπου* | *και το ανθος* : add *αυτου*

II.

Lapides vivi. Gens dei sancta. Vita pura gentium caussa. Parendum praepositis. Patiendum ad exemplum Christi.

Ia 1, 21 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο- 1
κρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, 2 ὡς ἀρτιγέννητα 2
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰς σωτηρίαν, 3 εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. 4 πρὸς 3 4
Ps 34, 8. (9) ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκι-
Eph 2, 20 μασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι 5
ζῶντες ἐποικοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός, εἰς ἱεράτευμα ἅγιον,
Ro 12, 1 ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ
Es 28, 16 Ro 9, 33 Χριστοῦ. 6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον 6
ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ
Ps 118, 22 Mt 21, 42 καταισχυνθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, 7
Es 8, 14 λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφα-
Ro 9, 32 λὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἳ 8
Ex 19, 6 Es 43, 20 s προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖς 9
δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς
περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς
Hos 2, 23 Ro 9, 25 s καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· 10 οἵ ποτε οὐ λαός, 10
νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπ- 11
Ia 4, 1 Ro 7, 22 ἔχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς
ψυχῆς, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, 12
3, 16 ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων
2, 2 ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
Ro 13, 1 ss Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε 13
βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομέ- 14
νοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι 15
οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν
Ga 5, 13 τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς 16
ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ
δοῦλοι. 17 πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν 17
Eph 6, 5 Col 3, 22 φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν 18
παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν
ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. 19 τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν 19

II, 1. ℵc υποκρισιν | ℵ* πασαν καταλαλιαν 2. εισ σωτηριαν : om 3. εισπερ 5. ℵ* ωσ λιθοσ οντεσ | οικοδομεισθε | ℵ* πνευματοσ | om εισ ante ιερατευμα | ℵ om πνευματικασ | τω θεω 6. διο και περ. εν τη γραφ. | ℵ* επ αυτον 7. απιστουσιν : απειθουσι | ℵc λιθοσ ον | ℵ πετραν 11. post ωσ παροικ. κ. παρεπιδημ. interpg 12. ℵ τ. αναστροφ. υμιν | εποπτευσαντεσ | ℵ* δοξασουτρεμουσιν (duabus lectionibus confusis) 13. υποταγητε ουν | ℵ* om ανθρωπινη 14. εισ εκδικ. μεν 15. ℵ* φιμοιν 16. δουλοι θεου 18. υποτασσομενοι : ℵ post εν πα. φοβω

20 θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. 20 ποῖον γὰρ κλέος
εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθο-
ποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ.
21 21 εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, 3, 18
ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν Io 13, 15
22 αὐτοῦ, 22 ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ
23 στόματι αὐτοῦ, 23 ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων Es 53, 9
24 οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως, 24 ὃς τὰς ἁμαρ- Es 53, 4 ss
τίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, Col 1, 22
ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ
25 μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ'
ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 5, 2

III.

Ad uxores et maritos. Commendantur caritas, temperantia, patientia. Christi passio et descensus ad inferos. Vis baptismi.

1 Ὁμοίως γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα Eph 5, 22
- καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀνα- Col 3, 18
2 στροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ
3 ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς 1 Ti 2, 9 s
τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος,
4 4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ Eph 2, 16
πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυ-
5 τελές. 5 οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς
6 θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 ὡς
Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενή- Gn 18, 12
θητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
7 7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ Eph 5, 25
σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις 1 Co 7, 3
χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι,
9 εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ Ro 12, 17
ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς
10 τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων Ps 33(34), 13–16
ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν
11 ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω ἀπὸ Heb 12, 14
κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω

---

21. επαθεν : ℵ απεθανεν | υμων υμιν : 𝔊 (non 𝔊ᶜ) ημων ημιν 22. ℵ ηυρεθη 23. ℵ* ελοιδορει 24. ℵ* om εν | ℵᶜ om αυτου sec 25. πλανωμενα | ℵ επιστραφητε

III, 1. αι γυναικ. | κερδηθησωνται 2. ℵ* εποπτευοντες 3. ℵ ουκ ο 4. ℵ* om τω | πραεως | ℵ* om και 5. 𝔊 ℵ επι τον θεον | εκοσμ. εαυτ. : ℵ ante αι ελπ. | ℵ* συνομιλουντες | ℵ* om κατ. γνως. | συγκληρονομοι | ℵ ποικιλης χαριτ. | εκκοπτ. 8. φιλοφρ. pro ταπειν. 9. οτι : praem ειδοτες 10. 𝔊 ℵ γλωσσ. αυτου | χειλ. αυτου 11. 𝔊 (non 𝔊ᶜ) om αγαθ. ζητησ.

αὐτήν, 12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰσ 12
δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε; 13
2, 20 4, 14 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον 14
Es 8, 12 s αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, 15 κύριον δὲ τὸν Χριστὸν 15
ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸσ ἀπολογίαν
παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆσ ἐν ὑμῖν ἐλπίδοσ, ἀλλὰ
μετὰ πραΰτητοσ καὶ φόβου, 16 συνείδησιν ἔχοντεσ ἀγαθήν, ἵνα 16
2, 12 ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντεσ ὑμῶν τὴν
2, 20 ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦν- 17
τασ, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντασ.
2, 21 4, 1 18 ὅτι καὶ Χριστὸσ ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιοσ ὑπὲρ 18
1 Ti 3, 16 ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶσ μὲν σαρκί,
Eph 4, 9 ζωοποιηθεὶσ δὲ πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖσ ἐν φυλακῇ πνεύμασιν 19
Mt 24, 37 ss πορευθεὶσ ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ 20
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραισ Νῶε κατασκευαζομένησ κιβωτοῦ,
Gn 7, 13 εἰσ ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατοσ.
21 ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸσ ἀπό- 21
θεσισ ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεωσ ἀγαθῆσ ἐπερώτημα εἰσ θεόν, δι'
Eph 1, 20 Heb 12, 2 ἀναστάσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευ- 22
θεὶσ εἰσ οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ
δυνάμεων.

IV.

Deo nova vita dicanda et fratribus. Gaudendum calamitatum probatione.

3, 18 2, 21, 24 Χριστοῦ οὖν παθόντοσ σαρκὶ καὶ ὑμεῖσ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν 1
Ro 6, 6 s ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίασ, 2 εἰσ τὸ 2
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαισ ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον
ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 ἀρκετὸσ γὰρ ὁ παρεληλυθὼσ χρόνοσ τὸ 3
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένουσ ἐν ἀσελγείαισ,
ἐπιθυμίαισ, οἰνοφλυγίαισ, κώμοισ, πότοισ καὶ ἀθεμίτοισ εἰδωλολα-
τρείαισ. 4 ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰσ τὴν αὐτὴν 4
τῆσ ἀσωτίασ ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντεσ, 5 οἳ ἀποδώσουσιν λόγον 5
τῷ ἑτοίμωσ ἔχοντι κρῖναι ζῶντασ καὶ νεκρούσ 6 εἰσ τοῦτο γὰρ 6

12. οι οφθ. 13. μιμηται 14. κ μακαρ. εστε 15. χριστον : θεον | ετοιμοι : add δε | κc απαιτουντι | om αλλα 16. ϛ κ εν ω καταλαλωσιν (κ -λαλουσιν) υμων ως κακοποιων | κ* εισ χριστον 17. ει θελει 18. κ* om και post οτι | κ* περ. των αμαρτ. insuperque κ add υπερ ημων | απεθανεν : επαθεν | κ* om ημασ | τω πνευματι 20. απαξ εξεδεχετο | κ* την τ. θε. μακροθυμιαν | ολιγαι 21. ὃ : ϛc ᾧ, κ* om | και ημασ | νυν : κ ante αντιτυπ. pon 22. του θεου

IV, 1. παθοντοσ (κ* αποθανοντοσ) : ϛ add υπερ ημων, κ* υπερ υμων | ο παθ. εν σαρκι | κc αμαρτιασ 2. κ* ανθρωπον 3. αρκετ. γαρ : add ημιν, item κ* υμιν | κ* παρεληλυθοσ | χρονοσ : add του βιου | βουλημα : θελημα | κατεργασασθαι | κ πορευομενουσ 4. κ* και βλασφημουσιν

καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, 3, 19
ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε Ia 5, 8
8 εἰς προσευχάς, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ Ia 5, 20
9 ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰς (Prov 10, 12)
10 ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, Heb 13, 2 Phil 2, 14
εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάρι-
11 τος θεοῦ· 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ Ro 12, 6
ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας Col 2, 17
τῶν αἰώνων· ἀμήν. 5, 11

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν
13 ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, 13 ἀλλὰ καθὸ κοινω- Ro 8, 17
νεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀπο- 2 Co 1, 7
14 καλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδίζεσθε 3, 14 Mt 5, 10
ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ
15 πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς 2, 20
16 φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ δὲ
ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
17 ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ
οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπει-
18 θούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζε- Prov 11, 31
19 ται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ
πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθω- 2, 17
σαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V.

Presbyterorum ceterorumque officia. Diabolo resistendum. Vota et salutationes.

1 Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος
καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης
2 ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον Act 20, 28
τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-
3 κερδῶς ἀλλὰ προθύμως, 3 μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων Tit 1, 7 11
4 ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχι-
ποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

---

6. ζωσι : ℵc ζησωσι 7. ℵ* om και ante νηψατε | εισ τασ προσευχασ 8. προ παντων : add δε | 5e η αγαπη | καλυψει 9. γογγυσμων 13. καθο : 5e καθωσ 14. ℵ* om εν | το τ. δοξησ : ℵ add και τησ δυναμεωσ αυτου (ℵc om αυτ.) | αναπαυεται (ℵc επαναπεπαυται) : add κατα μεν αυτουσ βλασφημειται, κατα δε υμασ δοξαζεται 15. αλλοτριοεπισκοποσ 16. ονοματι : μερει 17. 5 ο καιροσ | ℵ* αφ υμων 18. και αμαρτωλοσ 19. ωσ πιστω κτιστη | αυτων : εαυτων

V, 1. ουν : om | συμπρεσβ. 2. μη αναγκαστωσ : praem επισκοπουντεσ | αλλ | om κατα θεον

Eph 5, 21 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλή- 5
Prov 3, 34 Ja 4, 6 λοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις
Ja 4, 10 ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ 6
τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν 7
Ps 55, 23 τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν.

Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων 8
Ja 4, 7 ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στε- 9
ρεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ 10
Heb 13, 21 καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον
παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει.
4, 11 11 αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. 11

Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' 12
ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ
χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στῆτε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυ- 13
Ro 16, 16 2 Co 13, 12 λῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14 ἀσπάσασθε ἀλλή- 14
λους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β.

I.

Augenda virtutis studia. Petrus brevi moriturus, testis transfigurationis. Verbum propheticum.

Act 15, 14 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς 1
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
1 Pe 1, 2 Jud 2 σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν 2
2, 20 3, 18 ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς 3
ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέ-
σαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ 4
μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας

---

5. *ομοιως* : ℵ* add *δε* | ℵ *τοις πρεσβυτ.* | *αλληλοις* : add *υποτασσομενοι* 6. *χειρα* 7. *επιρριψαντες* | ℵ* *περι ημων* 8. *οτι ο αντιδ.* | *τινα καταπιειν* (ℵ* *καταπιν*) : 𝔤 *τινα καταπιη* 9. om *τω* 10. *υμας* : *ημας* | *εν χριστω ιησου* | *καταρτισαι υμας, στηριξαι, σθενωσαι, θεμελιωσαι* 11. *το κρατος* : ℵ praem *η δοξα και* 12. *ταυτην* : ℵ* praem *και* | *εστηκατε* 13. *η εν βαβυλ.* : ℵ add *εκκλησια* 14. *εν χριστω* : 𝔤 ℵ add *ιησου· αμην*

* 𝔤 *επιστολη πετρου καθολικη δευτερα*, 𝔤ᵉ *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικ. δευτερα*

I, 1. ℵ *εισ δικαιοσυνην του κυρι. ημων* | *σωτηροσ* : 𝔤ᵉ add *ημων* 2. *ιησου* : ℵ add *χριστου* 3. om *τα* ante *παντα* | ℵ* *τα προσ τον θεον και ζωην* | *ημασ δια δοξησ και αρετησ* 4. *τα μεγιστ. ημιν και τιμ.* | ℵ *θει. φυσ. κοιν.*

κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ
5 φθορᾶς. [5] καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες
ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν
6 γνῶσιν, [6] ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν
7 ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, [7] ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ
8 τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. [8] ταῦτα
γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους
καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν·
9 [9] ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων, λήθην
10 λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. [10] διὸ
μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ
ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε.
11 [11] οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς
τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ Iud 5
13 εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. [13] δίκαιον δὲ
ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς 2, 1
14 ἐν ὑπομνήσει, [14] εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώ- Io 21, 18
ματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν
15 μοι. [15] σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν
16 ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. [16] οὐ γὰρ σεσοφισμένοις
μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες
17 τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. [17] λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς
τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλο- Mt 3, 17 17, 5 pp
πρεποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ
18 εὐδόκησα. [18] καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ Mt 17, 1 pp
19 ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. [19] καὶ ἔχομεν
βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες
ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ
20 καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, [20] τοῦτο πρῶτον
γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ
21 γίνεται. [21] οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφη-
τεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ
ἄνθρωποι.

---

4. ℵ την εν τω κοσμ. επιθυμιαν φθορας | εν κοσμω 5. ℵ και αυτο δε τουτο 9. αμαρτιων 10. σπουδασατε : ℵ add ινα δια των καλων εργων (quae postea ποιεισθε postulant) 11. ℵ om η ante εισοδος 12. ουκ αμελησω | αει : post υμας pon | ℵ αει περι τουτ. υπομιμν. υμας 13. ℵ εν τη υπομνησει 14. ℵ om καθ. και ο κυρ. ημ. 15. ℵ σπουδαζω 17. ℵ του θεου 18. ℵ εκ του ουρανου 19. η ημερα 21. αλλ | απο θεου : ℵ αγιοι θεου, ς οι αγιοι θεου

II.

Falsi doctores venturi. Exempla poenae quae manet effrenatos seductores.

Mt 24, 4 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν 1
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπω-
Iud 4 λείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπά-
γοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν 2
αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημη-
θήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, 3
οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστά-
Iud 6 9 ζει. 4 εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ 4
σιροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους,
2, 6 5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιο- 5
1 Pe 3, 20 σύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας,
Gn 7
Iud 7 6 καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέ- 6
Gn 19 κρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ 7
καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς
ἐρρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐνκατοικῶν ἐν αὐ- 8
τοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·
9 οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέ- 9
Iud 8 ραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω 10
σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος κατα-
φρονοῦντας. τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφη-
Iud 9 μοῦντες, 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ 11
φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 οὗτοι δέ, 12
Iud 10 ὡς ἄλογα ζῶα γεγεννημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς
ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται
13 κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ 13
Iud 12 τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν
συνευωχούμενοι ὑμῖν, 14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος 14
καὶ ἀκατα παύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους,
καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα·
Iud 11 15 καταλείποντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες 15
Nm 22, 5 τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν,
16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀν- 16
θρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παρα-

II, 1. ℵ^{c} om *εν τ. λαω* 2. *ασελγειαις* : *απωλειαις* | *η οδος* : ℵ^{c} *η δοξα* 3. ℵ* *εκπορευσοντ.* 4. *σειραις* | *ζοφου* : ℵ* *ζοφοις* | *τηρουμενους* : 𝔖 *τετηρημενους*, ℵ *κολαζομενους τηρειν* 5. *αλλ* | ℵ* *κοσμον* 8. *εγκατοικ.* 9. *πειρασμου* | *αδικ. δε* : ℵ* add *πεφυλακισμενους* 10. ℵ* *εν επιθυμιασ* (sic) 12. ℵ *αυτοι δε* | 𝔖^{c} *γεγεννημενα* idque 𝔖 post *φυσικα* | ℵ *εν οις αγνοουντεσ βλασφημουσιν* | *και φθαρ.* : *καταφθαρ.* 13. *κομιουμενοι* : ℵ *αδικουμενοι* 14. ℵ *μοιχαλιασ* | ℵ *αμαρτιασ* | *πλεονεξιασ* 15. *καταλιποντεσ* | *την ευθειαν* | *βοσορ* : ℵ* *βεωρσορ* | *οσ* : ℵ* om 16. ℵ* om *εν*

17 φρονίαν. [17] οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος Iud 13
18 ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. [18] ὑπέρογκα Iud 16
γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς
ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφο-
19 μένους, [19] ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρ-
20 χοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. [20] εἰ 1, 2 3, 18
γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ
κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν
ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν Mt 12, 45
21 πρώτων. [21] κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν
τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης
22 αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. [22] συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς Prov 26, 11
παροιμίας· κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἔξέραμα, καί· ὗς
λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

III.

Incendium mundi et instauratio; reditus Christi subitus. Novi caeli. De Pauli epistulis.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν 1, 13
2 αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, [2] μνησθῆ- Iud 17
ναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς
3 τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, [3] τοῦτο
πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν 1, 20 Iud 18
ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευό-
4 μενοι [4] καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐ-
τοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει
5 ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. [5] λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι
οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα
6 τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, [6] δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς Gn 7, 21
7 ἀπώλετο· [7] οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυ- Iud 15
ρισμένοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας
8 τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. [8] ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγα- Ps 90, 4
πητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς
9 ἡμέρα μία. [9] οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βρα-
δύτητα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός
τινας ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. 1 Ti 2,
10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν 1 Th 5, 2

---

17. και ομιχλαι : νεφελαι | εισ αιωνα τετηρ. 18. 5e εν ασελγ.|ολιγως : 5 א οντως|αποφυγοντας 19. τουτω και δεδ. 20. om ημων 21. κρειττον | υποστρεψαι : 5 επιστρεψαι, א εισ τα οπισω ανακαμψαι | εκ : א απο 22. συμβεβηκε δε | 5 א κυλισμα

III, 2. υμων : ημων 3. επ εσχατου | om εν εμπαιγμονη 5. א δια υδατος | א* συνεστωτα 7. τω αυτω (et. 5e) : א τω αυτου, 5 αυτου 8. א παρα κυριω 9. ο κυριος | δι υμασ : εισ ημασ 10. 5 א η ημερα | κλεπτης : add εν νυκτι | ουρανοι (א add μεν) : οι ουρ.

παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ
ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων 11
ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβεί-
αις, 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ 12
θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα
Es 65, 17. 66, 22 καυσούμενα τήκεται. 13 καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ καινὴν γῆν κατὰ 13
Apoc 21, 1 τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι 14
καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου 15
Ro 2, 4 ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς
ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, 16 ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ 16
τούτων, ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι
στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν
Iud 20 ἀπώλειαν. 17 ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε 17
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου
2, 20 Iud 25 στηριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν 18
1 Pe 5, 11 καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν
αἰῶνος.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

I.

Testimonium de Christo. Deus lux. Christi sanguis.

2, 13 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 1
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ
Io 1, 14 1, 1. 2 λόγου τῆς ζωῆς· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ 2
μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις
ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· 3 ὃ ἑωράκαμεν καὶ 3
ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε
μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ
μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν 4
Io 15, 11 16, 24 ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
2 Io 12 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀν- 5
2, 25 3, 11 αγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ

---

10. λυθησονται | ℵ om και ante γη | κατακαησεται : ℵ ευρεθησεται 11. υμας : ℵ* ημας 12. ℵ* om και σπευδοντ. 13. γην καινην | κατα το επαγγελμα 15. αυτω δοθεισαν 16. εν αις : εν οις 18. αιωνος : 𝔤 ℵ add αμην

* ℵ ιωαννου επιστολη α (sed in subscriptione ut edidimus), 𝔤 επιστολη ιωαννου καθολικη πρωτη, 𝔤e ιωαννου του αποστολου επιστ. καθολ. πρωτη

I, 3. ο εωρακ. και ακηκ. : ℵ ο ακηκ. κ. εωρακ. | ℵ και απαγγελλ. | και υμιν : om και 4. ημεις : υμιν | 𝔤e η χαρα υμων 5. εστ. αυτη : αυτη εστ. | η αγγελια (etiam ℵc) : 𝔤 η επαγγελια, ℵ η απαγγελιας unde ipse * restituit η αγαπη της επαγγελιας

6 ἔστιν οὐδεμία. [6] ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν
7 ἀλήθειαν· [7] ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν Eph 5, 8
τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
8 υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. [8] ἐὰν εἴπωμεν He 9, 14
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ
9 ἔστιν ἐν ἡμῖν. [9] ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός
ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ 1 Th 5, 24
10 ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. [10] ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, Io 2, 14 5, 38
ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

Christus expiator et patronus noster. Caritatis mutuae mandatum. Amor mundi. Antichristi. Mendacii summa et veritatis unctio.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χρι- Io 14, 16
2 στὸν δίκαιον· [2] καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, 4, 10 Io 11, 51 s
οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
3 [3] καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς
4 αὐτοῦ τηρῶμεν. [4] ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς Io 15, 10
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ 4, 20
5 ἔστιν· [5] ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ Io 13, 35 4, 12
ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ 14, 21 ss
6 ἐσμέν. [6] ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπά- Io 13, 15
τησεν καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.
7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν 2 Io 5 s
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος Mt 5, 43
8 ὃν ἠκούσατε. [8] πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς Io 13, 34
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη-
9 θινὸν ἤδη φαίνει. [9] ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν 4, 20
10 αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. [10] ὁ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν
11 αὐτῷ· [11] ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ 3, 14
ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία Io 12, 35
ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.
12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ
13 ὄνομα αὐτοῦ. [13] γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' 1, 1
ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. 5, 18
14 ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. [14] ἔγραψα ὑμῖν,

---

7. ιησου : add χριστου 9. τας αμαρτιας : ℵ add ημων 10. ℵ ουκ ημαρτ.

II, 3. τηρωμεν : ℵ* φυλαξωμεν 4. om οτι | ℵ om εν τουτω | η αληθεια : ℵ add του θεου 7. αγαπητοι : αδελφοι | ηκουσατε : add απ αρχης 8. αληθες : ℵ add και 9. μισων : ℵ add ψευστης εστιν και 12. ℵ* αφεονται 13. ℵ το πονηρον | εγραψα : γραφω

πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ 15
1a 4, 4 κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ, 16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς 16
σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ 17
κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

2, 22. 4, 3 2 Io 7 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί- 18
1 Pe 4, 7 χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώ-
Act 20, 30 σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν 19
1 Co 11, 19 ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
2, 27 ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς 20
χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. 21 οὐκ ἔγραψα 21
ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης 22
4, 3 2 Io 7 εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν
2 Pe 2, 1 ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς 23
ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν
2 Io 9 Io 5, 23. 15, 23 υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν 24
ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς
1, 5 5, 11 ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγ- 25
γελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 27 καὶ 26 27
2, 20 ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν
ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει
Io 14, 26 ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ
καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν αὐτῷ.

4, 17 Eph 3, 12 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶ- 28
μεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
2, 7. 9 αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ 29
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

Dei filii spe beati, sceleris puri, amantes fratrum; mundo invisi. Amor proximi et dei. Deus maior corde nostro.

Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα 1

---

16. αλαζονεια | ς ℵ αλλ εκ 18. ο αντιχριστ. 19. ς ℵ εξηλθον 20. οιδατ. παντα 22. τον πατερα : ℵ* praem και 23. om ο ομολογ. τ. υι. και τ. πα. εχει 24. υμεις : add ουν | ℵ bis ακηκοατε | ℵ* om εν sec | απ αρχης sec : ℵ post ακηκοατε | ℵ εν τω πατρ. και εν τω υιω 26. ταυτα : add δε 27. εν υμιν μενει | το αυτου : το αυτο | χρισμα sec : ℵ* πνευμα | ℵ αληθης | μενετε : μενειτε 28. ινα οταν | ς ℵ* εχωμεν | απ αυτου : ℵ post εν τ. παρ. αυτου 29. οτι και : om και | ς (non ς^e) γεγεννηται

θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει Io 17, 25
ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί
ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι Col 3, 4
3 ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστιν. 3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
4 την ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. 4 πᾶς 5, 17
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία
5 ἐστὶν ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς
6 ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ 1 Pe 2, 24 22
μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν 2, 3 Io 11
οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
7 Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
8 δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- Io 8, 44
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει.
εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διά-
9 βόλου. 9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, 5, 18. 1
ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι
10 ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην Io 8, 47
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
11 11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶ- 1; 5. 2, 7. 25.
12 μεν ἀλλήλους, 12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν Gn 4, 8
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
13 14 Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 14 ἡμεῖς Io 15, 18
οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι Io 5, 24
ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 2, 10 s
15 15 πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ Mt 5, 21 s Io 5, 38
οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ
16 μένουσαν. 16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ
ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν Ioh 15, 12 s
17 ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. 17 ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ Ia 2, 15 s
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ
19 καὶ ἀληθείᾳ. 19 καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας
20 ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· 20 ὅτι

III, 1. *και εσμεν* : om | *ημας* : ℵ* *υμας* 2. *οιδαμεν* : add *δε* 4. *και η αμαρτ. εστ.* : ℵ* add (sed ipse *? notavit) *και* 5. *οιδατε* : ℵ *οιδαμεν* | *τας αμαρτ.* : ς ℵ add *ημων* | ℵ *συκ εστ. εν αυτω* 7. ℵ* om *την* 11. ℵ *η επαγγελια* 13. *και μη* : om *και* | *αδελφοι* : add *μου* 14. *αδελφους* : ℵ add *ημων* | *ο μη αγαπων* : add *τον αδελφον* 15. *εν αυτω* 16. *τιθεναι* 18. *τεκνια μου* | *μηδε* : ℵ *και* | ς ℵ om *τη* | *αλλ* | om *εν* 19. *γνωσομεθα* : *γινωσκομεν* | ℵ *εκπροσθεν*

ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς
καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.
2, 28 4, 17 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρ- 21
5, 14 ρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν 22
Mt 21, 22 Io 9, 31 ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώ-
πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα 23
πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
3, 11 πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 καὶ ὁ τηρῶν 24
4, 13 Ro 8, 9 Co 1, 22 τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV.

Falsi spiritus cavendi. Dei amor in nos amore fratrum imitandus.

Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε 1
2 Io 7 2 Pe 2, 1 τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται
ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα 2
4, 15 τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ
ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ 3
2, 22 τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντι-
χρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.
2, 13 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι 4
μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου 5
Io 3, 31 15, 19 εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
8, 47 ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει 6
ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου
γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.
3, 11 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 7
ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει
5, 1 τὸν θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη 8
4, 16 ἐστίν. 9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι 9
Ro 5, 8 Io 3, 16 τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον,
ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς 10
4, 19 ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέ-
2, 2 στειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
3, 16 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς 11
Io 1, 18 ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· 12
2, 5 ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ
τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ 13

---

21. αγαπητοι : ℵ αδελφοι 22. αιτωμεν : ℵ αιτωμεθα | απ αυτου : παρ αυτ. | ℵ τηρωμεν 23. πιστευσωμεν | ημιν : om 24. ℵ* om και ante εν τουτω | ℵ ου εδωκ. ημιν

IV, 2. ℵ* γινωσκομεν 3. τον ιησουν : ℵ ιησουν κυριον, ς τον ιησ. χριστον, atque ς ℵ add εν σαρκι εληλυθοτα | ℵ οτι ακηκοατε οτι ερχ. 7. ℵ γιγνωσκει 8. ℵ* om ο μη αγαπ. ουκ εγν. τ. θεον, ℵc suppl tantum ο μη αγ. ουκ εγνωκεν 9. ℵ* ινα ζωμεν 10. η αγαπη : ℵ add του θεου | ℵ απεσταλκεν 12. τετελ. εστ. εν ημιν

μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
14 ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ 1, 1
15 ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ 3, 24
ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ 4, 2. 5, 1
16 αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν Io 6, 69
τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ 4, 8
ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν 4, 12
ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ 2, 28 3, 21
18 ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,
ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
19 ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγα- 4, 10
20 πῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ ὅτι
ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ
γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν
21 οὐχ ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν 5, 1. 2
ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ.

V.

Fide et obsequio deum diligi. Tres de Christo testes qui unum sunt. Fiducia precandi. Frater peccans non ad mortem. Deus verus.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ 4, 15
γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
2 γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ
τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
3 ποιῶμεν. 3 αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς 2, 5 2 Io 6
4 αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 ὅτι Io 14, 15
πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη Io 16, 33
5 ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 τίς ἐστιν 4, 15
ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ;
6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χρι-
στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι·
καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλή-
7 8 θεια. 7 ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, 8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ
9 καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν Io 5, 36

---

16. και ο (ℵ om) θε. εν αυτ. μενει : om μενει 17. μεθ ημων : ℵ add (sic) εν ημιν | ℵ εχομεν | εσμεν : ℵ εσομεθα 19. αγαπωμεν : ℵ add τον θεον, item ς αυτον 20. οτι αγαπω : ℵ om οτι | ου : πως

V, 1. ℵ το γεγεννημ. 2. ποιωμεν : ς ℵ τηρωμεν 5. ℵ τις δε εστιν 6. ℵ δια υδατος | και αιματος : ℵ add και πνευματος | ιησ. ο χριστ. | εν tert : ς ℵ om 7. ℵ οτι οι τρεις 7 et 8. μαρτυρουντες : add ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. 8 καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ

τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ- 10
ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν,
ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς
2, 25 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν 11
αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
ἐστίν. 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ 12
Io 2, 26 14, 6 θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

Io 20, 31 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς 13
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη ἐστὶν 14
3, 22 Io 14, 13 ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ
θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν 15
ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν
ἀπ' αὐτοῦ. 16 ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα 16
ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς
ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον·
οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία 17
ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

3, 9 Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, 18
ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ
4, 4 ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος 19
ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ 20
ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν·
καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός
ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

1Co 10, 14 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων. 21

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

Laudatur Cyria cum liberis. In caritate persistendum. Cavendi seductores. Spes visendi.

Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς 1
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ
ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν 2

---

9. των ανθρ. : ℵ* (per manifestam incuriam) του θεου | οτι sec : ην 10. ς ℵ εν εαυτω | ℵ ουκ επιστευκεν et εμαρτυρηκεν 13. ταυτ. εγρα. υμιν : add τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου | ℵ αιωνιον εχετε | τοις πιστευουσιν : ℵc οι πιστευοντες, ς και ινα πιστευητε 14. ς (non ςe) ακου. υμων 15. και εαν usque ακουει ημων : ℵ* om | ο αν | απ : παρ 16. ℵ* αιτησισ et δωσισ | ℵc ερωτησησ 18. ς ℵ τηρει εαυτον 20. ινα γινωσκωμεν | ℵ* το αληθινον | και η ζωη 21. φυλ. εαυτους | ειδωλων : add αμην

* ςe ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα, ς επιστολη ιωαννου δευτερα

3 ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ' ἡμῶν 1 Ti 1, 2
χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 2 Ti 1, 2
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ. Tit 1, 4

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας 3 Io 3
5 ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. 5 καὶ
νῦν ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ 1 Io 2, 7
6 ἣν εἴχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν 2, 3
ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ
ἐντολή ἐστιν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περι-
7 πατῆτε. 7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ 1 Io 2, 18a
ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν 4, 1 s
8 ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. 8 βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέ-
9 σητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 πᾶς ὁ
προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· 1 Io 2, 23
ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
10 10 εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ
11 λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 ὁ
λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ 3 Io 13
μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς
13 στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. 13 ἀσπάζεταί 1 Io 1, 4
σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

Caii hospitalitas laudatur. Diotrephes et Demetrius.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν Act 19, 29
ἀληθείᾳ. 20, 4
Ro 16, 23
1 Co 1, 14
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
3 καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν 2 Io 4
καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περι-
4 πατεῖς. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
6 καὶ τοῦτο ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-

---

3. μεθ ημων : $\mathfrak{c}^{e}$ μ. υμων | παρα θεου : ℵ* απο θεου | ℵ* om παρα sec | ησ. χρι. : praem κυριου | του πατρος : ℵ praem αυτου 4. ℵ ελαβον 5. γραφω σοι καινην | ειχομεν 6. $\mathfrak{c}$ ℵ αυτη εστ. η εντολη (ℵ add αυτου) | ινα καθως : $\mathfrak{c}$ om h. l. ινα | ℵ περιπατησητε 7. εισηλθον 8. απολεσωμεν et απολαβωμεν | ειργασαμεθα 9. προαγων : παραβαινων | διδαχη sec : add του χριστου 11. ο γαρ λεγων 12. εχων : ℵ* εχω | ηβουληθην | γενεσθαι : ελθειν | η πεπληρωμ. 13. τ. εκλεκτης : add αμην

* $\mathfrak{c}$ επιστολη ιωαννου τριτη, $\mathfrak{c}^{e}$ ιωαννη. του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη

3. εχαρην : add γαρ 5. και τουτο : και εις τους

σίας, οὗς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ 7
γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.
8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ 8
γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο- 9
πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο, 10
ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς
φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπι-
δέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ τῆς ἐκ-
κλησίας ἐκβάλλει.

1 Io 2, 10 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο- 11
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀλη- 12
Io 21, 24 θείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
ἀληθής ἐστιν.

2 Io 12 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ 13
καλάμου σοι γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα 14
πρὸς στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι· 15
ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ.

Adversus licentiam peccandi. Exempla poenae: Iudaei, angeli, Sodoma. Michael et Satan. Henochi et apostolorum dicta. Consulendum deceptis. Deo gloria.

Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς 1
ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλη-
2 Pe 1, 2 τοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. 2

Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ 3
τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακα-
λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.
4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι 4
2 Pe 2, 1 ss εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατι-
θέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι 5
Nm 14, 35 ss κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύ-

---

7. του ονοματος : ς^e add αυτου | εξηλθον | απο τ. εθνων 8. απολαμβανειν | αληθεια : κ* εκκλησια 9. εγραψα : κ^c add αν | om τι 10. εκ της εκκλη. 11. ο δε κακοποι. 12. υπ αυτης | οιδας : οιδατε 13. γραψαι σοι : γραφειν et sine σοι | γραφειν : γραψαι 14. ς κ ιδειν σε 15. κ ασπασαι τους

* ς et ς^e ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη

1. ηγαπημενοις : ηγιασμενοις 3. αγαπητοι : κ ad πληθυνθ. trahit | κ του γραφειν | ημων : om | σωτηριας : κ add και ζωης | γραψαι : κ γραφειν 4. κ οι και παλαι | ς κ χαριν | δεσποτην : add θεον 5. ειδοτας : ς κ add υμας | απαξ : κ post κυριος | παντα : τουτο | οτι ο κυριος

6 σαντας ἀπώλεσεν, [6] ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν 2 Pe 2,
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης
7 ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· [7] ὡς Σόδομα καὶ Gn 19
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις 2 Pe 2, 6
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται
8 δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. [8] ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι 2 Pe 2, 10
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
9 δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. [9] ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ Dan 12, 1
διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ 2 Pe 2, 11
ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι
10 σοι κύριος. [10] οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα 2 Pe 2, 12
δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
11 [11] οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ Gn 4, 8
τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ- Nm 22
12 λοντο. [12] Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συν- 2 Pe 2, 15
ευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ 2 Pe 2, 13. 17
ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθα-
13 νόντα ἐκριζωθέντα, [13] κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς Is 57, 20
ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
14 εἰς αἰῶνα τετήρηται. [14] ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος Gn 5, 18
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν
15 αὐτοῦ, [15] ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς
ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν
καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ
16 ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. [16] οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ
τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ
ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν. 2 Pe 2, 18
17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρη- 2 Pe 3, 2
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
18 [18] ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται 2 Pe 3, 3
19 κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. [19] οὗτοί 2, 10
20 εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. [20] ὑμεῖς δέ, 2 Pe 3, 17
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν
21 πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, [21] ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-
σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

---

7. ομ. τουτοις τροπ. | ℵ υπεχουσιν et προκεινται δε 8. ℵ κυριοτητας
9. μωσεως | ς ℵ αλλ επ. | ℵc ο κυριος, ℵ* ο θεος 12. ουτοι εισιν etc :
ℵ* ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμοροι κατα τας επιθυμιας αυτων
πορευομενοι | οι εν ταις : ς ℵ* om οι | ℵ παντι ανεμω | περιφερομεναι |
ℵ* φθινοπωρικα 13. ℵ αγρι. κυματ. | εις τον αιωνα 14. προεφητευσε |
ℵ ο κυριος | ς εν μυριασιν αγιαις αυτου, ℵ εν μυρ. αγιων αγγελων
15. εξελεγξαι | παντας τ. ασεβεις : ς add αυτων, ℵ nil nisi πασαν ψυχην |
ℵ om ασεβειας αυτων | λογων : om 18. υμιν : add οτι | εν εσχατω
χρονω | εσονται : ℵc ελευσονται | ℵ τ. επιθυμ. αυτων (ℵc εαυτων)
19. οι αποδιοριζ. : ςc add εαυτους 20. εποικοδ. εαυτ. post πιστει pon

εἰσ ζωὴν αἰώνιον. [22] καὶ οὗσ μὲν ἐλέγχετε διακρινομένουσ, [23] οὗσ δὲ σώζετε ἐκ πυρὸσ ἁρπάζοντεσ, οὗσ δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντεσ καὶ τὸν ἀπὸ τῆσ σαρκὸσ ἐσπιλωμένον χιτῶνα. 22 23

Ro 16,25ss [24] Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶσ ἀπταίστουσ καὶ στῆσαι 24
1 Ti 1, 17 κατενώπιον τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἀμώμουσ ἐν ἀγαλλιάσει, [25] μόνῳ 25
θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτοσ καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸσ τοῦ αἰῶνοσ καὶ νῦν καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ αἰῶνασ· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

De evangelio. Laus Romanae ecclesiae et desiderium visendi. Ex fide iustitia. Lux naturae. Et gentes et Iudaei dei irae obnoxii.

1 Co 1, 1 etc [1] Παῦλοσ δοῦλοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸσ ἀπόστολοσ ἀφω- 1
Ti 1, 2 ρισμένοσ εἰσ εὐαγγέλιον θεοῦ, [2] ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ- 2
2 Ti 2, 8 φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖσ ἁγίαισ, [3] περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενο- 3
μένου ἐκ σπέρματοσ Δαυὶδ κατὰ σάρκα, [4] τοῦ ὁρισθέντοσ υἱοῦ 4
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνησ ἐξ ἀναστάσεωσ νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, [5] δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ 5
ἀποστολὴν εἰσ ὑπακοὴν πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
1 Co 1, 2s 1 Th 1, 1 etc ὀνόματοσ αὐτοῦ, [6] ἐν οἷσ ἐστὲ καὶ ὑμεῖσ κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 6
[7] πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖσ θεοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ. 7
χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1 Co 1, 4 1 Th 1, 2 [8] Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 8
περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστισ ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ
Phil 1, 8 κόσμῳ. [9] μάρτυσ γάρ μου ἐστὶν ὁ θεόσ, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ- 9
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡσ ἀδιαλείπτωσ μνείαν
Eph 1, 16 ὑμῶν ποιοῦμαι [10] πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενοσ 10
εἴπωσ ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν
15, 22 πρὸσ ὑμᾶσ. [11] ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶσ, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα 11
ὑμῖν πνευματικὸν εἰσ τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶσ, [12] τοῦτο δέ ἐστιν συν- 12
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆσ ἐν ἀλλήλοισ πίστεωσ, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. [13] οὐ θέλω δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκισ προε- 13
15, 22 θέμην ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα

---

22. ελεγχετε : ς ελεειτε, ℵ ελεατε | διακρινομενοι 23. ουσ δε εν φοβω σωζετε εκ του πυροσ αρπαζοντεσ | om ουσ δε ελεατ. εν φοβ. 24. υμασ (et. ς^{e}) : ς αυτουσ 25. μονω : add σοφω | om δια ιησ. χρι. του κυρ. ημων | δοξα : ℵ* ω δοξα | και μεγαλωσυνη | om προ παντ. του αιωνοσ | ℵ om παντασ

* ς et ς^{e} παυλου του αποστολου η προσ ρωμαιουσ επιστολη

I, 1. ς ℵ ιησου χριστου 3. δαβιδ 8. δια ιησ. χρι. (et. $\aleph^{a}$) : ℵ* om | περι : υπερ 12. συμπαρακληθ.

τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
14 [14]Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
15 εἰμί· [15]οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ
16 εὐαγγελίσασθαι. [16]οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις
γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε 1 Co 1, 24 Ro 2, 9
17 πρῶτον καὶ Ἕλληνι. [17]δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα- 3, 21 s Hab 2, 4
λύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος Ga 3, 11 He 10, 38
ἐκ πίστεως ζήσεται.
18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέ- Eph 5, 6
βειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατε-
19 χόντων, [19]διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς·
20 ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. [20]τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ
κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος
αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,
21 [21]διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν,
ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
22 ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. [22]φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 1 Co 1, 20 Ier 10, 14
23 [23]καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι
εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ
24 ἑρπετῶν. [24]Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
25 αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, [25]οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ 9, 5 2 Co 11, 31
26 τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. [26]διὰ
τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ
θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ
27 φύσιν, [27]ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν
τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρ-
ρενες ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντι-
μισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.
28 [28]καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέ-
δωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,
29 [29]πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺς Ga 5, 19 ss 1 Co 6, 9 ss
30 φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κακοηθείας, [30]ψιθυριστάς, καταλά- 2 Co 12, 20 Eph 5, 3 ss 2 Ti 3, 2 ss
λους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς
31 κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, [31]ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους,
32 ἀνελεήμονας, [32]οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγόντες, ὅτι οἱ
τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ
ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

---

13. καρπον τινα 16. το ευαγγελ. : add του χριστου | ℵ* om τε 19. ο γαρ θεος 21. ευχαριστησαν 24. διο : add και | εν εαυτοις 27. εν αρσενες bis et εν αρσεσιν 28. ℵ* om ο θεος 29. αδικια : add πορνεια | πονηρια πλεονεξια κακια 31. αστοργους : add ασπονδους

II.

Imminet dei iudicium iustum. Iudaei frustra lege gloriantur et circumcisione.

14, 10 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ 1
κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις
ὁ κρίνων. 2 οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλή- 2
θειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ 3
ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά,
ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστό- 4
Pe 2, 15 τητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς,
ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; 5 κατὰ 5
δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις
σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας
τοῦ θεοῦ, 6 ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς μὲν 6 7
καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν
Phl 1, 16 ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ 8
Eph 4, 31 ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. 9 θλῖψις 9
1, 16 καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου
τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ 10
καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον
καὶ Ἕλληνι.
Eph 6, 9 etc Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ 12 ὅσοι γὰρ 11 12
ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
Ia 1, 22 ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου 13
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.
14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ- 14
He 8, 10 σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, 15 οἵτινες ἐνδεί- 15
κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν,
Ro 9, 1 συνμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων
τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ 16
16, 25 ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ 17
Phil 1, 10 ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα 18
καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου,
Mt 15, 14 19 πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 19
20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν 20
τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων 21
ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις;
22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα 22

II, 2. οιδαμ. δε 5. κc και δικαιοκρ. 8. απειθουσι : add μεν | θυμος και οργη 11. προσωποληψια 13. bis τον νομον 14. ποιη 15. συμμαρτυρ. 16. δια ιησου χριστου 17. ει δε : ℭc ἰδὲ, ℭ ἴδε | τω νομω

23 ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ
24 νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς Is 52, 5
25 βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25 περιτομὴ 1 Co 7, 19
μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου
26 ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία
τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς
27 περιτομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία
τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παρα-
28 βάτην νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ
29 ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰου-
δαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ
ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

Valent dei dicta Iudaeis concredita. Omnes pariter sontes dei gratia servat fide habita Christo expiatori. Legem fides non destruit.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περι-
2 τομῆς; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-
3 στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ
4 ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο· Tit 1, 2
γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ Ps 115, 2 (116, 11)
γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις Ps(50) 51, 6
5 ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην
συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; 6, 19 Ga 3, 15
6 κατὰ ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς
7 τὸν κόσμον; 7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι
ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς
8 κρίνομαι; 8 καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθώς φασίν τινες
ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ 6, 1
κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.
9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰου- 11, 32 Ga 3, 22
10 δαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼς
11 γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιών, Ps 13 (14) 1–3 et 52 (53), 3a
12 οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώ-
13 θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. 13 τά- Ps 5, 10 140, 4
φος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦ-
14 σαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς Ps 9, 28 (10, 7)
15 16 καὶ πικρίας γέμει. 15 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύν- Is 59, 7 e
17 τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης
18 οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν Ps 35(36), 2
19 αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ

---

26. *ουχι η*

III, 1. ℵ* om ἡ 3. *τι γαρ; ει ηπιστ. τινες, μη* etc 4. *καθως γεγρα.|νικησης* 7. *ει γαρ η* 12. *ηχρειωθησαν|*om ὁ 19. *λεγει*: ℵ* *λαλει*

λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος
Ps 142 (143), 2 τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ 20
Ga 2, 16 ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.
1, 17 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ- 21
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ 22
θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας.
10, 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται 23
τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ 24
1 Io 2, 2 τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προέθετο ὁ 25
θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρ-
τημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιο- 26
σύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν 27
Ga 2, 16 ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα γὰρ δι- 28
καιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων 29
Eph 4, 6 ὁ θεὸς μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 εἴπερ εἷς ὁ θεὸς 30
ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς
πίστεως. 31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, 31
ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

IV.

Ipse Abrahamus ex fide iustus. Gratia dei erga Abrahamum nondum circumcisum.

Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν 1
κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, 2
Ga 3, 6 ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ 3
Ia 2, 23 Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ 4
ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφεί-
λημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα 5
τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 καθάπερ 6
καὶ Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογί-
Ps 31(32), 1. 2 ζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· 7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνο- 7
μίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ 8
οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος 9
4, 3 ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ·
ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλο- 10
γίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ'

---

22. εισ παντασ : add και επι παντασ 25. δια τησ πιστεωσ 26. προσ ενδειξιν 28. γαρ : ουν | πιστει δικαι. ανθρωπ. 29. ουχι δε και 30. επειπερ 31. ιστωμεν

IV, 1. ευρηκεναι : post αβρα. τ. πατερα (sic ς) ημων pon 2. τον θεον 4. το οφειλημα 5. ασεβη 6. δαβιδ 8. ω ου μη 9. λεγομ. γαρ οτι

11 ἐν ἀκροβυστίᾳ. 11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγῖδα τῆς Gn 17, 11
δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι
αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ
12 λογισθῆναι αὐτοῖς δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς
οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν
13 τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ
γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, Gn 22, 17 etc
τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.
14 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήρ- Ga 3, 18
15 γηται ἡ ἐπαγγελία. 15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ
16 οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα
κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρ-
ματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, Ga 3, 9
17 ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, 17 καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα Gn 17, 5
πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ
ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα,
18 18 ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν
πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα Gn 15, 5
19 σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς Gn 17, 17
20 μήτρας Σάρρας· 20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη
τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, Ie 9, 34
21 21 καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι.
22 23 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 23 οὐκ ἐγράφη δὲ δι' Gn 15, 6
24 αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, 24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει
λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον
25 ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν Is 53, 12
καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V.

Salus iustorum ex fide. Christus pro nobis et mortuus est et vivit. Ut per Adamum mors, ita per Christum vita.

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν θεὸν
2 διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω- Eph 2, 18
γὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, 3, 12 1 Pe 5, 12
3 καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 οὐ μόνον δέ,
ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις Ia 1, 3
4 ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ
5 ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκ-
κέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέν-
6 τος ἡμῖν. 6 ἔτι γὰρ Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ

---

11. λογισθ. και αυτοις | την δικαιοσυνην 12. της εν τη ακροβ. 13. του κοσμου 15. ου γαρ ουκ 19. ου κατενοησε | c ut ηδη νενεκρωμ.

V, 1. εχομεν 3. καυχωμενοι 6. om ετι sec

καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν· 7 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις 7
ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀπο-
θανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι 8
ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν·
9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθη- 9
σόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλ- 10
λάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον
καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, 11
ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

1 Co 15, 21 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν 12
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως
εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρ-
4, 15 τον· 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ 13
ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ 14
1 Co 15, 45 Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ
ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλον-
τος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ 15
γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ
μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀν-
θρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ 16
οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ
ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων
εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος 17
ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς
χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ
1 Co 15, 22 βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡς δι' 18
ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕ-
τως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίω-
σιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου 19
ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς
Ga 3, 19 τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρ- 20
εισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ
ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ 21
ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιο-
σύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

Per Christum vitam nactis a peccato abstinendum; vindicatis in veram libertatem serviendum deo.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεο- 1
νάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι 2

7. μολις: ℵ* μογις 13. ℵ* ενελογειτο, ℵ[a] ελλογαται 14. αλλ | μωσεως 18. ως δι ενος: ℵ* add ανθρωπου

VI, 1. ℵ επιμενομεν, ς επιμενουμεν

3 ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χρι- Ga 3, 27
4 στὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφη- Col 2, 12
μεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ
ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως
5 καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι
γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς Phil 3, 10
6 ἀναστάσεως ἐσόμεθα, 6 τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν Eph 4, 22
ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας,
7 τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδι-
8 καίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, 2 Ti 2, 11
9 πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς
ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι
10 κυριεύει. 10 ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ
11 δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. 11 οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι
νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
12 13 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς
13 τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ 19
μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυ-
τοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα
14 δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ Ga 5, 18
ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.
15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
16 χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δού- Io 8, 34
λους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς
17 θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδό-
18 θητε τύπον διδαχῆς, 18 ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας 1 Co 7, 22
19 ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθέ-
νειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν 13
δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν
παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.
20 20 ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.
21 21 τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ 8, 6 Phil 3, 19
22 γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς
ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς 1 Pe 1, 2
23 ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς
ἁμαρτίας θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

---

8. συζησομεν 11. ειναι : post νεκρ. μεν | εν χρι. ιησου : ς ℵ add τω κυριω ημων 12. υπακ. αυτη εν ταις επιθυμιαις αυτου 13. ωσει : ως 14. ℵ* ουκετι κυρι. | αλλ 15. αμαρτησομεν 18. δε : ℵ* ουν 21. τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχ.;

VII.

Lege mortua Christo obstricti sumus. Lex sancta ex imbecillitate hominum mors facta. Caro rationi repugnans. Homo peccati servus.

Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ 1
1 Co 7, 39 νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ ὕπ- 2
ανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. 3 ἄρα οὖν ζῶντος 3
τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ
ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι
αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 ὥστε, ἀδελφοί μου, 4
καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,
εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρπο-
φορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα 5
τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν
εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ 6
2 Co 3, 6 τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς
ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν 7
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ
Ex 20, 17 ἤδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. 8 ἀφορμὴν δὲ λα- 8
βοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν
4, 15
Ie 15, 22 ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς 9
νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ 10
δὲ ἀπέθανον καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνα-
τον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξη- 11
πάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, 12
καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ 13
ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία,
διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ'
ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 οἴδαμεν 14
γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπρα-
19 μένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· 15
οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ 16
20 ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· 17 νυνὶ δὲ 17
οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
18 οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, 18
ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ
15 καλὸν οὔ· 19 οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν 19
17 τοῦτο πράσσω. 20 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ 20

VII, 2. *του νομου* : 5^{e} om per errorem 4. *και υμεισ* : ℵ ante *αδελφ. μου* 6. 5^{e} *αποθανοντοσ* sine teste 8. 5 ℵ *κατειργασατο* 13. *εγενετο* : *γεγονε* 14. *σαρκικοσ* 15. ℵ *αλλα ο* 16. *συμφη.* 17. *αλλ | οικουσα* 18. *οὔ* : *ουχ ευρισκω* 19. *αλλ*

21 κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὑρίσκω
ἄρα τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ
22 κακὸν παράκειται· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ
23 τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν
μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτί-
ζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου.
24 24 ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος
25 τοῦ θανάτου τούτου; 25 χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ 1 Co 15, 57
κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ
δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

VIII.

Caro et lex atque spiritus Christi vivificans. Filiis dei omne malum leve. Creatura gemens. Spiritus preces regens. Nihil nos a Christo separat patrono nostro.

1 2 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 2 ὁ γὰρ
νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
3 ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ ἀδύνα-
τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ Phil 2, 7
υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας
4 κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ
νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
5 κατὰ πνεῦμα. 5 οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρο-
6 νοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· 6 τὸ γὰρ φρόνημα
τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ
7 εἰρήνη. 7 διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ
8 νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 οἱ δὲ ἐν
9 σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν 1 Co 2, 16
σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ
10 τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 εἰ δὲ
Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ
11 πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος
τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χρι- 1 Co 6, 14
στὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ 2 Co 4, 14
ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.
12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ
13 σάρκα ζῆν. 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν·
εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.
14 15 14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. 15 οὐ Ga 5, 18
2 Ti 1, 7

---

20. αλλ 23. με τω νομω 25. κ[a] χαρις δε τω, ς κ* ευχαριστω τω | τω μεν νοϊ

VIII, 1. εν χρ. ιησου : add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 2. σε : με 9. αλλ 10. δι αμαρτ. 11. τον ιησουν : om τον | χριστ. ιησουν : τον χριστον | εκ νεκρων : ante ζωοποιησει pon | κ om και | ς (non ς[e]) δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14. ς εισιν υιοι θεου, κ υι. θε. εισ.

Ga 4, 6 γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε
πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ 16
πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
Ga 4, 7 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονό- 17
μοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ 18
πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 ἡ γὰρ 19
ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ
ἀπεκδέχεται. 20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, 20
ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις 21
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλίας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθε-
ρίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα 22
ἡ κτίσις συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οὐ μόνον δέ, 23
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ
2 Co 5, 2 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπο-
λύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς 24
δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει;
25 εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. 25

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθε- 26
νείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν,
34 ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις·
27 ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύμα- 27
τος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 οἴδαμεν δὲ ὅτι 28
τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ
πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. 29 ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμ- 29
μόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτό-
τοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· 30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ 30
ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδι-
καίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' 31
ἡμῶν; 32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν 32
πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίσεται; 33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν· 33
1 Pe 3, 22 34 τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ 34
ἐγερθείς, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ
26. 39 ἡμῶν. 35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις 35
ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μά-
Ps 43(44), 23 χαιρα; 36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν 36
2 Co 4, 11

---

15. δουλειας | αλλ 16. συμμαρτ. 17. συγκληρονο. | συμπασχ. 20. επ ελπιδι 21. οτι | δουλειας 22. συστεναζ. 23. εχοντες και ημεις αυτοι 24. τι και : ℵ* om τι | ελπιζει : ℵ* υπομενει 26. ταις ασθενειαις | αλλ | υπερεντυγχανει : add υπερ ημων 27. ερευνων 29. ℵ* συνμορφ. 32. αλλ 34. χριστος sine ιησους | μαλλ. δε : add και | εγερθεις : ℵ* add εκ νεκρων | ος και εστιν 35. του χριστου : ℵ του θεου 36. ενεκα

37 ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις
38 πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι
γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε
39 ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος
οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης 35
τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

De Israele dolor. Dei promissa stant. Vera proles Abrahami. Libera dei gratia. Pharao. Figuli imago. Vaticinia in electos dei et Israelem.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσης 1 Ti 2, 7
2 μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν
3 μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ηὐχόμην γὰρ
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
4 μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται,
ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ
5 ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χρι-
στὸς τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς
6 αἰῶνας, ἀμήν. 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 1, 25
7 οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν Gn 21, 12
σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ'· ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι He 11, 18
8 σπέρμα· 8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ
9 θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγ- Ga 4, 28
γελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι Ga 18, 10
10 καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα Gn 25, 21
11 ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ
γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ'
ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ κα-
12 λοῦντος, 12 ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, Ga 25, 23
13 13 καθὼς γέγραπται· τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. Mal 1, 2. 3
14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.
15 15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν Ex 33, 19
16 ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,
17 ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι
εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν Ex 9, 16
18 μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα
19 οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν· τί Ex 7, 3
20 ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 ὦ
ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ Es 45, 9
21 ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ 29, 16

38. ουτε δυναμεις : ante ουτ. ενεστ. ουτ. μελλ. pon
IX, 1. συμμαρτ. 3. ℵ ειν. αναθε. αυτ. εγω, ς αυτ. εγω αναθ. ειν.
4. ισραηλιται 7. (non item v. 10) ℵ* ισαακ 11. φαυλον : κακον | του
θεου προθεσις 12. ερρηθη 15. τω γαρ μωση 16. ελεουντος 19. ουν
μοι | τι ουν ετι | ς^e om γαρ 20. μενουνγ. ω ανθρ.

ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος
ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων 22
ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ
ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς
ἀπώλειαν, 23 καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ 23
σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν 24
ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ 25
Hos 2, 25 Ὡσηὲ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ
Hos 1, 10 ἠγαπημένην ἠγαπημένην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη 26
αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος.
Is 10, 22 s 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν 27
υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσε-
ται. 28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριος ἐπὶ 28
Is 1, 9 τῆς γῆς. 29 καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος Σαβαὼθ 29
ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς
Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην 30
κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ 31
δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. 32 διατί; 32
ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ
Is 8, 14. 28, 16 προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον 33
10, 11 προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ
οὐ καταισχυνθήσεται.

X.

Iudaei negantes Christo fidem. Vera fide omnes servantur. Vaticinia de Iudaeis ac gentibus.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις 1
πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς 2
Phl 3, 9 ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· 3 ἀγνοοῦντες γὰρ 3
τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες
στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 τέλος γὰρ 4
νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Μωϋσῆς 5
Lv 18, 5 Gal 3, 12 γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος
ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ 6
Dt 30, 11–14 εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ'
ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἢ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσ- 7
σον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; 8

---

26. κ* τοπω ω ερρ. | ερρηθη 27. καταλειμμα 28. συντεμνων : add εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντετμημενον 29. εγκατελ. 31. εισ νομον : add δικαιοσυνησ 32. εξ εργων : add νομου | προσεκοψ. γαρ 33. και πασ ο πιστ.

X, 1. η δεησ. η προσ | υπερ αυτων : υπ. του ισραηλ | εστιν εισ σωτηριαν 5. μωσησ | οτι : post νομου | εκ του νομου | ο ποιησασ : add αυτα | εν αυτη : εν αυτοισ 6. c* om τη

ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
9 σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν
ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν
τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται
11 εἰς σωτηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ 9, 33 Es 28, 16
12 οὐ καταισχυνθήσεται. 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς 3, 22
13 ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Iohel 2, 32 Act 2, 21
14 κυρίου σωθήσεται. 14 πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπί-
στευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσονται
15 χωρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;
καθὼς γέγραπται· ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ Es 52, 7
ἀγαθά.

16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ Es 53, 1 Io 12, 38
17 λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ
18 ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ Ps 18(19), 5
ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
19 καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ
λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζη-
λώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. Dt 32, 21
20 20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, Es 65, 1
21 ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ
λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν Es 65, 2
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI.

Iudaeorum pars electi, pars reiecti. Incredulitas Iudaeorum salus gentium exstitit; sed manet salus et ipsum Israel.

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· Ps 93(94), 14
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς
2 Βενιαμείν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω.
ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
3 κατὰ τοῦ Ἰσραήλ; 3 κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ 1 Rg 19, 10
θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦ-
4 σιν τὴν ψυχήν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλι-
πον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ 1 Reg 19, 18
5 τῇ Βάαλ. 5 οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν

---

14. επικαλεσονται | πιστευσουσιν | ς ακουσουσιν, κ^c ακουσωσιν 15. κηρυξουσιν | των ευαγγελιζομενων ειρηνην των ευαγγελιζομενων τα (κ^c om) αγαθα 17. χριστου : θεου 19. μη ουκ εγνω ισραηλ | μωσης | επι εθνει

XI, 1. τον λα. αυτου : κ^c add ον προεγνω | ισραηλιτης | βενιαμιν 2. ς κ ηλια | ισραηλ : ς κ* add λεγων 3. και τα θυσιαστηρ.

χάριτος γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις 6
οὐκέτι γίνεται χάρις. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπ- 7
Dt 29, 4 Es 29, 10 έτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 κα- 8
θάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς
Ps 68(69), 23 s σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐ- 9
τῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀντα-
πόδομα αὐτοῖς, 10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ 10
βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον.

Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ 11
10, 19 αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶ-
σαι αὐτούς. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ 12
τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα
αὐτῶν. 13 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ 13
ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἴπως παρα- 14
ζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ 15
ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ
ἐκ νεκρῶν; 16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα 16
ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος 17
ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πιό-
τητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ 18
κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖς 19
οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. 20 καλῶς· τῇ 20
ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλὰ
φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων 21
οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ 22
ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ
χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκο-
πήσῃ. 23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεν- 23
14, 4 τρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐ-
τούς. 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ 24
παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι
οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, 25
ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ
Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ 26

---

6. ουκετ. γιν. χαρισ : add ει δε εξ εργων, ουκετι εστι χαρισ, επει το εργον ουκετι εστιν εργον 7. τουτο : τουτου 8. καθωσ γεγρ. 9. δαβιδ 10. συγκαμψον 13. υμιν γαρ | μεν ουν : om ουν 15. προσληψισ 17. συγκοινωνοσ | τησ ριζ. και τησ 18. αλλ 19. οι κλαδοι | εγκεντρ. 20. υψηλοφρονει 21. μηπωσ ουδε σου φεισηται 22. αποτομιαν | χρηστοτητα | θεου sec : om | επιμεινησ 23. και εκεινοι | επιμεινωσι | εγκεντρ. bis 24. εγκεντρισθ. 25. ʀ ου θελω γαρ

οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ Is 59, 20s 27, 9
27 ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς Ier 31, 33s
ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
28 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν
29 ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα
30 καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ
31 θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι
νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν·
32 32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς Ga 3, 22
33 πάντας ἐλεήσῃ. 33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως
θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ
34 ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ Es 40, 13 1 Co 2, 16
35 ἐγένετο; 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; Iob 41, 2 (Es 40, 14)
36 36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ 1 Co 8, 6
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Col 1, 16 16, 27

XII.

Sancte vivendum gratiaeque donis recte utendum. Amori, modestiae, mansuetudini studendum.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ,
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐά-
2 ρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ
αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ Eph 5, 10 17
3 εὐάρεστον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης
μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν,
ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν 1 Co 7, 17
4 μέτρον πίστεως. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη 1 Co 12, 12
5 ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτως οἱ 1 Co 12, 27 Eph 4, 25
πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη,
6 6 ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διά- Eph 4, 11
7 φορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· 7 εἴτε
διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·
8 8 εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλό-
τητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.
9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώ-
10 μενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ
11 τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ- 14, 12 16, 18
12 ματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ
13 θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς χρείαις Col 4, 2

---

26. και αποστρεψει 30. ℵ* om versum, suppl^{a} | ωσπ. γαρ : add και 31. ℵ* om αυτοι | νυν sec : om 33. ανεξερευνητα

XII, 1. ευαρεστ. τω θεω 2. συσχηματ. | του νοος : add υμων 4 μελη πολλα 5. το δε : ο δε 8. ℵ προϊστανομενος 11. τω κυριω : ς (non ς^{c}) τ. καιρω

τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐλογεῖτε 14
Mt 5, 44 τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν 15
1 Co 4, 12 μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή- 16
15, 5 λους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς
Prov, 3 7 συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κα- 17
2 Co 8, 21 Prov 3, 4 κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων
ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων 18
εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε 19
Dt 32, 35 Heb 10, 30 τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
Prov 25, 21 22 λέγει κύριος. 20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· 20
ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς
σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, 21
ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

Magistratibus parendum, suum cuique amanter tribuendum, vigilandum.

1 Pe 2, 13 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ 1
ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ δια- 2
ταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται.
3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ 3
κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει,
καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς 4
τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν
μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ
τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ 5
τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ 6
φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσ-
καρτεροῦντες. 7 ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν 7
φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν
Mt 22, 37 as τιμὴν τὴν τιμήν. 8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους 8
Ex 20, 13 as Lv 19, 18 ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ 9
Ga 5, 14 Ja 2, 8 οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ
τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ·
1 Co 13, 4 ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον 10
κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 Καὶ 11
1 Th 5, 6 as Eph 5, 14 τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι·
νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ 12

---

15. και κλαιειν 20. αλλα (ℵ αλλ) εαν : εαν ουν

XIII, 1. ει μη απο θεου | αι δε ουσαι : add εξουσιαι | υπο του θεου 2. ληψονται 3. των αγαθων εργων αλλα των κακων 4. ℵ* εισ οργην εκδικ. 7. αποδοτε : add ουν 8. ℵ* οφιλοντεσ | αγαπαν αλληλουσ 9. ου κλεψεισ : ς ℵ add ου ψευδομαρτυρησεισ | ει τισ ετερα : ℵ* add εστιν | τουτω τω λογω | ωσ εαυτον 11. ημασ ηδη εξ υπνου

προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ Eph 5, 11
13 σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. 13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ
εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις
14 καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, 14 ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ga 3, 27
Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπι-
θυμίας.

XIV.

De ciborum dierumque usu. Imbecillis parcendum. Cavenda offensio in ciborum ac dierum usu. Non temere iudicandum. Sequenda conscientia.

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς δια- 15, 1. 7
2 κρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-
3 νῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω.
ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν 15, 7
4 προσελάβετο. 4 σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ 14, 10
Ja 4, 12
κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος 11, 23
5 στῆσαι αὐτόν. 5 ὃς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ
6 κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορείσθω. 6 ὁ
φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει,
εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ
7 εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς
8 ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε
ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν
9 τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς 2 Co 5, 15
1 Th 4, 14
10 ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 σὺ
δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν 14, 4
2 Co 5, 10
11 σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. 11 γέγραπται Es 45, 23
Phl 2, 10 s
γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα
12 γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. 12 ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ
ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. Mt 12, 36

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον,
14 τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα καὶ
πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ 20
15 λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρῶμα
ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ 1 Co 8, 11
16 βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. 16 μὴ
17 βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία 1 Co 8, 8
τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ
18 ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-

---

12. ς και ενδυσωμεθα, ℵ* om copulam 14. ς ℵ αλλ

XIV, 3. και ο μη εσθι. 4. δυνατος γαρ εστιν ο θεος στ. αυτ. 5. om γαρ 6. κυριω φρονει : add και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει | om και ante ο εσθιων 8. ℵ τω κυριω αποθνησκομεν 9. χριστ. και απεθα. και ανεστη και ανεζησεν 10. τω βημα. του χριστου 15. ει γαρ : ει δε 18. εν τουτοις

ρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆς 19
εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 μὴ 20
Tit 1, 15 ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά,
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 κα- 21
1 Co 8, 13 λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός
σου προσκόπτει. 22 σὺ πίστιν ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον 22
τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ 23
διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν
δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

Concordiae studendum mutuique amoris officiis. De epistulae severitate. Paulus Romanos visurus. De collecta Hierosolymam perferenda ac periculo imminente.

14, 1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά- 1
των βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλη- 2
σίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ Χρι- 3
Ps 68 (69), 10 στὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ
τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ προεγράφη, 4
εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ
διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ 5
θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν 6
ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
14, 1 Χριστοῦ. 7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χρι- 7
στὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ Χρι- 8
στὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ
βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους 9
2 Sm 22, 50 Ps 17 (18), 50 δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί
Dt 32, 43 σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει· 10
Ps 116 (117), 1 εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν· αἰνεῖτε 11
πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ
Es 11, 10 Mt 12, 21 λαοί. 12 καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ 12
ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ 13
θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν
τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει
πνεύματος ἁγίου.

---

19. διωκωμεν 20. ℵ* απολλυε | καθαρα : ℵc add τοις καθαροις 21. προσκοπτει : ℵ* λυπειται, praetereaque ς add η σκανδαλιζεται η ασθενει 22. την εχεις : om την | ς (non ςc) κατ. σαυτον | ℵ* om ενωπ. τ. θεου (suppla)

XV, 2. εκαστος : add γαρ | εις το αγαθον : ℵ* om (suppla) 3. επεπεσον 4. εγραφη : προεγραφ. | om δια sec 5. ℵ κατ. ιησουν χριστον 7. υμας : ημας | om του 8. γαρ : δε | χριστον : ιησουν χριστ. 9. εν εθνεσιν : ℵc add κυριε 11. τον κυριον παντα τα εθν. | επαινεσατε 12. ℵ λεγει ησαι. | ℵ ανιστανομενος

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι
καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς
15 γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. 15 τολμηρότερον δὲ
ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν
16 χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν
Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,
ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
17 πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
18 πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο
19 Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 ἐν δυνά-
μει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ, ὥστε με
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι
20 τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγ-
γελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον
21 θεμέλιον οἰκοδομῶ, 21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη Es 52, 15
περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.
22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
23 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν Act 19, 21
24 δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, 24 ὡς ἂν πο-
ρεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι 28
ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ
25 μέρους ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακο- Act 20, 16
26 νῶν τοῖς ἁγίοις. 26 ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι- 21, 17
νωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν 1 Co 16, 1
27 Ἱερουσαλήμ. 27 ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ 2 Co 8, 9
γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν 1 Co 9, 11
28 καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτε-
λέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι
29 δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν 24
30 πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγά- Col 4, 12
πης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς
31 ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν
τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος
32 τοῖς ἁγίοις γένηται, 32 ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελή-
33 ματος θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης
μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

---

14. om της post πασης 15. εγρα. υμιν : add αδελφοι | υπο του θεου 16. ιησου χριστου 17. ς א om την | om τον ante θεον 18. א^{c} τολμω | τι : ante ὧν pon 24. ως εαν | σπανιαν : add ελευσομαι προς υμας 25. א* διακονησων 26. ευδοκησαν 27. ευδοκησαν | οφ. αυτων εισιν 28. την σπανιαν 29. χριστου : του ευαγγελιου του χριστ. 31. και ινα η διακ. | γενηται τοις αγιοις 32. ινα εν χαρα ελθω posteaque και συναναπ. | θεου : א* ιησου χριστου

XVI.

Phoebe commendatur. Salutationes variae. Vitanda dissidia. Doxologia.

Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκο- 1
νον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε 2
ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν
χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ
ἐμοῦ αὐτοῦ.

Act 18, 2 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν 3
Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχη- 4
λον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
1 Co 16, 19. 15 ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 5
ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς
Ἀσίας εἰς Χριστόν. 6 ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπία- 6
σεν εἰς ὑμᾶς. 7 ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγε- 7
νεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς
ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 ἀσπάσασθε 8
Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν 9
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε 10
τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγ- 11
γενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυ-
ρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας 12
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπία-
Mc 15, 21 σεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ 13
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέ- 14
γοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελ-
φούς· 15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν 15
1 Co 16, 20 2 Co 13, 12 1 Th 5, 26 1 Pe 5, 14 ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας
ἁγίους. 16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται 16
ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστα- 17
σίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποι-
οῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ 18
Phil 3, 19 ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς
χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, 19
θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ

XVI, 1. κεγχρεαισ 2. ℵ εγεν. και αυτου και εμου, ς εγεν. και αυτου εμου 3. πρισκιλλαν 5. ασιασ: αχαΐας 6. εισ ημασ 7. ℵ* om οι | γεγοναςιν 8. αμπλιαν 11. ς et ς^{e} 1624. 1633. ηροδιωνα 12. ℵ τρυφεναν 14. ασυγκριτ. | ερμαν πατροβ. ερμην 16. om πασαι 17. εκκλινατε 18. κυριω ημων ιησου χριστω 19. χαιρω ουν το εφ υμιν | σοφουσ: ς ℵ add μεν

20 κακόν. 20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ
τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.
Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.
21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος Act 13, 1 17, 5
22 καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. 22 ἀσπάζομαι 20, 4
23 ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 ἀσπά- Act 20, 4 19, 22
ζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπά- 1 Co 1, 14 2 Ti 4, 20
ζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ
ἀδελφός.
25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου Iud 24 s
καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου Eph 3, 20s
26 χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, 26 φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε
γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν
27 πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, 1 Ti 1, 17 11, 36 etc
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

I.

Salutatio. Gratiarum actio pro Corinthiorum fide. Abiiciendae factiones. Salus per Christum parta non nititur humana sapientia aut arte.

1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος 2 Co 1, 1
2 θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς 2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ Act 18, 17
ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν
πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
3 στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη Ro 1, 7 etc
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι
5 τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-
6 τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼς τὸ 2 Co 8, 7
7 μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστε-
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν
8 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως 1 Th 5, 23s
τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
9 στοῦ. 9 πιστὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

---

20. ιησου : add χριστου | μεθ' υμων : $\mathfrak{g}^{e}$ add αμην 21. ασπαζονται 23. και της εκκλ. ολης 24. η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων· αμην. 25. το κηρυγμα : ℵ* κυριου 27. των αιωνων : om

* $\mathfrak{g}$ η προς τους κορινθιους επιστολη πρωτη, $\mathfrak{g}^{e}$ παυλου του αποστολου η προς κορινθιους επιστ. πρωτη

I, 1. $\mathfrak{g}$ ℵ ιησου χριστου 2. αυτων τε και 4. ℵ* om μου

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου 10
Phil 2, 2 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν
ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοὶ καὶ ἐν τῇ
αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ 11
9, 4 τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν. 12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος 12
ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυ- 13
ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 εὐχα- 14
Act 18, 8 Ro 16, 23 ριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· 15 ἵνα 15
μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ 16
16, 15 καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·
17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, 17
οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.
22. 24 2 Co 2, 15 18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία 18
Es 29, 14 ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται 19
γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν
ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ 20
αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς 21
σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγμα-
τος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα 22
αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν 23
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-
ρίαν, 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι- 24
στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ 25
σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
ρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, 26
ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί,
οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ 27
θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου
ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ 28
κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα
Eph 2, 9 τὰ ὄντα καταργήσῃ, 29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον 29
τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγε- 30
νήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ
Ier 9, 23 2 Co 10, 17 ἀπολύτρωσις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται· ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ 31
καυχάσθω.

---

14. ευχαριστω : add τω θεω | κρισπον : ℵ* πρισκον 15. εβαπτισα 17. αλλ 20. συζητητ. | του κοσμου : add τουτου 22. σημειον 23. εθνεσιν : ελλησι 25. ισχυρ. τ. ανθρω. εστι 27. τους σοφ. καταισχ. 28. αγενη : ℵ* ασθενη | και τα μη οντ. 29. ℵc 1624. 1633. καυχησεται | του θεου : αυτου 30. ημιν σοφια

II.

Christi doctrina simplex, sed caelesti plena vi et spiritu, nec humane sed spiritu iudicanda.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν
2 λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ
γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον
3 ἐσταυρωμένον. 3 κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
4 πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά 13
μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος
5 καὶ δυνάμεως, 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων 1 Th 1, 5
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-
νος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-
7 μένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε- Eph 3, 5
κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν Ro 16, 25
8 ἡμῶν, 8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ
9 γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. 9 ἀλλὰ
καθὼς γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν Es 64, 4
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς
10 ἀγαπῶσιν αὐτόν. 10 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύ-
ματος. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.
11 11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα
τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν Mt 11, 27
12 εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου
ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ
13 τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς
ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευ- 4
14 ματικοῖς πνευματικὰ συνκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ
δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ Io 14, 17
15 οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευ-
ματικὸς ἀνακρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
16 16 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Es 40, 13 Ro 11, 34
Χριστοῦ ἔχομεν.

III.

Corinthiorum imbecillitas dissidiis conspicua. Unus Christus fundamentum, Christiani templum dei. Sapientia mundi.

Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς He 5, 12
ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, 1 Pe 2, 2
οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε·

II, 1. μαρτυριον : ℵ* μυστηριον 2. εκρινα : add του 3. και εγω 4. ανθρωπινης σοφιας 7. σοφιαν θεου 10. ο θεος απεκαλυψ. | δια τ. πνευμ. : add αυτου | ερευνα 11. εγνωκεν : οιδεν 13. πνευματος : add αγιου | συγκριν. 15. ℵ* (non item ²) om versum | 5 ℵ² ανακρινει μεν

III, 1. και εγω | σαρκικοις 2. και ου βρωμ. | ηδυνασθε | αλλ ουτε

1, 11 s 11, 18 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ 3
Ga 5, 20 2 Co 12, 20 σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ 4
τις· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ· ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί
7, 17 Ro 12, 3 ἐστε; 5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλώς; τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι δι' 5
ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, 6
Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων 7
ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ 8
καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται
κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, 9
θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς 10
ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ
Eph 2, 20 βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται 11
θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. 12 εἰ δέ 12
τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθους τιμίους,
ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· 13
ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου
τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ 14
ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινος τὸ 15
ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως
Iud 23 δὲ ὡς διὰ πυρός.

6, 19 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ 16
2 Co 6, 16 οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦ- 17
Eph 2, 21 τον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν 18
ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἡ 19
Iob 5, 13 γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγρα-
πται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.
Ps 93 (94), 11 20 καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι 20
εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα 21
γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε 22
κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα,
πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ. 23

IV.

Ministri Christi. Paulus et quos generavit Corinthii. Timotheus Pauli praecursor.

Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ 1
1 Pe 4, 10 καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς 2

---

3. ζηλ. κ. ερισ : add και διχοστασιαι 4. ουκ : ουχι | ανθρωποι : σαρκικοι
5. τι bis : τισ | παυλ. et απολλ. hoc ordine | εστιν sec : om | αλλ η διακονοι
6. αλλ 7. ουτε sec : ℵ* ουδε 8. ληψεται 10. τεθεικα 11. ιησ. ο χριστ.
12. επι τ. θεμελιον : add τουτον | χρυσον | αργυρον 13. ε ℵ om αυτο
14. μένει | επωκοδομησε | ληψεται 22. παντα υμων : add εστιν
IV, 2. ωδε : ὃ δὲ | λοιπον : ℵ* (non item ℵ²) add τι | ℵ ζητειτε

3 οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
4 ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
5 τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν·
καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ro 2, 29

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολ-
λὼν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα Ro 12, 3
7 μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε
διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
8 ὡς μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
9 ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστό- Ro 8, 36
λους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθη-
10 μεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ
Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ
11 ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας 2Co 11, 27a
καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα
12 καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν·
13 λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημού-
μενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν,
πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγα- 1Th 2, 11
15 πητὰ νουθετῶν. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ,
ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγ-
16 γελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου 11, 1
17 γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστίν μου 16, 10
τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς
ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
18 κλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώ-
19 θησάν τινες· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος 16, 7
θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ Ja 4, 15
20 τὴν δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν
21 δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ
πνεύματί τε πραΰτητος;

V.

Contra flagitiosum coniugium. Contra mala consortia.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις
2 οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 καὶ Lv 18, 7

---

4. *ο δε* : ℵ* *ο γαρ* 6. *ταυτα δε* (ℵ²) : ℵ* om *δε* | 𝔤 ℵ² *απολλω* | *υπερ ο* | *γεγραπται* : add *φρονειν* 8. *συμβασιλ.* 9. *δοκω γαρ* : add *οτι* 11. *γυμνητευομεν* 13. *βλασφημουμενοι* 14. *νουθετω* 17. om *αυτο* | *τεκν. μου* | om *ιησου* 21. 𝔤 ℵ *πραοτητος*

V, 1. *εθνεσιν* : add *ονομαζεται*

ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ
Col 2, 5 ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν 3
τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν
οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 4
συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς 5
1, 8 ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρα τοῦ κυ-
Ga 5, 9 ρίου Ἰησοῦ. 6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ 6
ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, 7
ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα
ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. 8 ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ 8
μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινίας
καὶ ἀληθείας.

Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, 9
10 οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις 10
καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου
ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις 11
ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ
λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί 12
γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 τοὺς 13
Dt 17, 7 δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

Contra lites, inprimis coram exteris. Ipsorum corporum sanctitas Christianis colenda.

Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι 1
ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ 2
ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος,
ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους 3
κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, 4
τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; 5 πρὸς 5
15, 34 ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς
δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελ- 6
φὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 ἤδη μὲν 7
ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί
οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ 8
Ga 5, 21 ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. 9 ἢ οὐκ 9
Ro 1, 29ss
Ga 5, 19ss οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλα-

---

2. εξαρθη | πραξας : ποιησας 3. ωσ απων 4. κυριου : add ημων | ιησου pri : ς ℵ add χριστου | ιησου sec : add χριστου 7. εκκαθαρατ. ουν | το πασχ. ημων : add υπερ ημων | ς^{e} εθυθη 8. ειλικρινειας 10. και ου παντωσ | η αρπαξιν | οφειλετε 11. ℵ^{c} νυν | ῃ : ς (non ς^{e}) ἢ 12. γαρ μοι : add και | ℵ* (non ᵃ) κρινειτε 13. κρινει | και εξαρειτε

VI, 2. om η 5. ενι : εστιν | σοφοσ ουδε εισ | ℵ* ανακρινει 7. ηδη μεν : add ουν | εν υμιν εστ. | ℵ κριμα 8. τουτο : ταυτα 9. βασιλ. θεου

νᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ
10 οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι,
11 οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ
ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ
ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ
πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι 10, 23
13 ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. 13 τὰ βρώ-
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ
14 τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· 14 ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον Ro 8, 11
15 ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. 15 οὐκ 2 Co 4, 14
οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἆρας οὖν τὰ 12, 27
16 μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ οὐκ Gn 2, 24
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ, Mt 19, 5
17 φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν Eph 5, 31
18 πνεῦμά ἐστιν. 18 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν
ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς
19 τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν 3, 16
ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, 2 Co 6, 16
20 καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ 7, 23
τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

De coniugio, caelibatu, viduitate, divortio, coniugio dispari. De circumcisione. De servis. De virginibus. Continentia commendatur. Nupti et innupti. Filia nubilis.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε-
2 σθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
3 καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-
4 λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ
ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ
5 ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ
ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα Ex 19, 15
σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ
6 πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ
7 λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. 7 θέλω δὲ πάντας

---

10. ουτε μεθυσοι | ου κληρονομησουσ. 11. om χριστου 14. ημας : $\mathfrak{s}^{c}$ υμας 15. υμων : κ* ημων 19. κ^{c} απο του θε. | εαυτων : κ* αυτων 20. κ* om δη | σωματι υμων : add και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι του θεου

VII, 1. εγραψατε : add μοι 3. την οφειλομενην συνοιαν αποδ. 4. αλλ ο et αλλ η 5. σχολαζητε | τη νηστεια και τη προσευχη | ητε : $\mathfrak{s}^{c}$ συνερχεσθε, $\mathfrak{s}$ συνερχησθε 6. $\mathfrak{s}$ κ συγγνωμην 7. δε : γαρ

ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει
χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.
Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν 8
μείνωσιν ὡς κἀγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· 9
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν 10
Mt 5, 32 παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ
χωρισθῆναι, 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ 11
καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖς δὲ λοιποῖς 12
λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ
αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ 13
εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
τῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος 14
ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ·
ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν.
15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελ- 15
φὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς
ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, 16
ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; 17 εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ 17
3, 5 Ro 12, 3 κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω. καὶ
οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετμη- 18
μένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις;
Ga 5, 6 6, 15 μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία 19
21 οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει 20
ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 21 δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· 21
Ro 6, 18 ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ 22
ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ
6, 20 ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ. 23 τιμῆς ἠγοράσθητε· 23
20 μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, 24
ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.
Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην 25
δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 νομίζω οὖν 26
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἄν-
θρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυ- 27
σαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, 28
οὐχ ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ
τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο δέ 29
φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ

---

7. αλλ εκαστ. | χαρισμ. εχει | ος μεν et ος δε 8. αυτοις : add εστιν 9. κρεισσον | γαμησαι 10. αλλ 12. εγω λεγω | αὕτη : αὐτὴ 13. ητις εχει | ουτος : αυτος | τον ανδρα : αυτον 14. αδελφω : ανδρι 15. η η αδελφη : ℵ* om η | υμας : ημας 17. εμερισεν ο θεος | κεκληκ. ο κυριος | ℵ εν πασαις ταις εκκλ. 18. εν ακροβ. τις εκληθη 22. ομοιως : add και | ℵ* χριστου εστιν 24. παρα τω θεω 28. γημης 29. ο καιρος : $\mathfrak{c}^{e}$ praem οτι | $\mathfrak{c}^{e}$ συνεσταλμ. το λοιπον εστι· , $\mathfrak{c}$ συνεσταλμενος· το λοι. εστι

30 οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς
μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγορά-
31 ζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ
καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 1 Io 2, 17
32 32 θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ
33 κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ
34 κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί. 34 καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ
καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία
καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ
35 κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν
σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ
36 εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 εἰ δέ τις
ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος,
καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει,
37 γαμείτωσαν. 37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ
ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ
τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον,
38 καλῶς ποιήσει. 38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον
39 καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει. 39 γυνὴ δέδεται Ro 7, 2
ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ,
40 ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριω-
τέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ
κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

In carnibus victimarum edendis aliorum offensio vitanda.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν.
2 ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι Ga 6, 3
3 τι, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν,
4 οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλο-
θύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς
5 εἰ μὴ εἷς. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ
6 εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, 6 ἀλλ'
ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, Ro 11, 36
καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι'
7 αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ

---

29. $\mathfrak{G}^{e}$ om *οι* 31. *τω κοσμω τουτω* 32. *αρεσει* 33. *αρεσει* 34. om *και* ante *μεμεριστ.* | om *και* ante *η γυνη* | om bis *τω* | *αρεσει* 35. *συμφερον* | *ευπροσεδρον* 37. *εδραιος* : post *εστηκεν* | om *αυτου* | *εν τη καρδια αυτου* | *του τηρειν* | *ποιει* 38. *εκγαμιζων* | *την εαυτου παρθενον* : om | *ο δε μη εκγαμιζων κρει. ποιει* 39. *δεδεται* : add *νομω* | *ο ανηρ* sec : add *αυτης*

VIII, 2. *ει* : add *δε* | *εγνωκεναι* : *ειδεναι* | *ουδεπω ουδεν εγνωκε* 3. $\aleph^{*}$ om *υπ αυτου* 4. *ουδεις θεος* : add *ετερος* 5. *επι της γης* 6. $\aleph^{*}$ om *θεος* 7. *συνηθεια* : *συνειδησει*

ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
εἰδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ 8
παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν
Ro 14, 13 μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν 9
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ 10
τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
Ro 14, 15 ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ- 11
φὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. 12 οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς 12
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν
Ro 14, 21 εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν 13
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελ-
φόν μου σκανδαλίσω.

IX.

Paulus de se suoque apostolatu ac iure suo. Abstinuit a mercede docendi debita, seque omnibus accommodavit Christi caussa. Certamen laudis.

19 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν 1
15, 8 κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; 2 εἰ 2
2 Co 3, 2 ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίς
μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς 3
ἐμὲ ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν 4
καὶ πεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, 5
ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κη-
Act 4, 36 φᾶς; 6 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε- 6
σθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπε- 7
λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην
καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρω- 8
Dt 25, 4 1 Ti 5, 18 πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ 9
Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν
βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ 10
ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν
Ro 15, 27 ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπεί- 11
ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι τῆς 12
ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν

---

7. εως αρτι : post τ. ειδωλου pon 8. ℵ* υμας | παριστησι | ουτε pri : add γαρ 9. ασθενουσιν 10. ℵ* γνωσ. εχοντα | ειδωλειω 11. ℵc και απολ-λυται, ς και απολειται | εν τη : επι τη | ο αδελφ. : αδελφος, idque post ασθενων 13. ℵ* κρεας

IX, 1. Ουκ ε. αποστολος; ο. ε. ελευθερ. | ιησουν χριστον | εωρακα 2. μου της : της εμης | ςc 1633. επιστολης 3. αυτη εστι 4. πιειν 6. εξου. του μη 7. εκ του καρπου αυτου 8. η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγει 9. μωσεως | φιμωσεις 10. εγρ. οτι επ ελπιδι οφειλει ο αροτρ. | ο αλ. της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι 12. τ. εξουσ. υμων | ℵc ουχι μαλλ. | εγκοπην τινα

13 δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ Dt 18, 1
ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρ- Nm 18, 31
14 εδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτως καὶ ὁ κύριος
διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου Mt 10, 10 Lc 10, 7
15 ζῆν· 15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενί τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ
ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀπο-
16 θανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελί-
ζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ
17 γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο
18 πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίς
οὖν μού ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ
εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγ-
19 γελίῳ. 19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδού-
20 λωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις Act 16, 3 21, 26
ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ
νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω·
21 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος Act 11, 3 Ga 2, 2
22 Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους· 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν
ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα,
23 ἵνα πάντως τινὰς σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, Ro 11, 14
24 ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. 24 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ
τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον;
25 οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα
ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, 2 Ti 4, 8 Ia 1, 12
26 ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως,
27 οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· 27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ
σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος
γένωμαι.

X.

Iudaeorum in deserto interitus exemplum severitatis divinae. Coena sacra cum epuis profanis non convenit. Cautio vescendi carnibus immolatis.

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν Ex 13, 21 14, 22
πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης
2 διῆλθον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ Nm 9, 15ss
3 καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα Ex 16, 15
4 ἔφαγον, 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον

---

13. om τα sec | προσεδρευοντες 15. ℵc ουκ εχρησαμην ουδενι, ς ουδενι εχρησαμην | ουδεις : ινα τις | κενωση 16. καυχημα : ℵ* χαρις | ουαι δε 18. μοι εστιν | το ευαγγελιον : add του χριστου 20. om μη ων αυτ. υπο νομον 21. Θεω et χριστω | κερδησω | om τους 22. ως ασθενης | τα παντα 23. παντα : τουτο | συγκοινω. 27. ς (non ς^c) δουλαγαγω (ex errore)

X, 1. γαρ : δε 2. ς ℵ μωσην | εβαπτισαντο 3. ℵ* om το αυτο | βρωμ. πνευματ. εφαγ. 4. πομ. πνευματ. επι.

Ex 17, 6 γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι-
Nm 14, 30 26, 64 s στός· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατε- 5
στρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, 6
Nm 11, 4 εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύ-
μησαν. 7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ 7
Ex 32, 6 γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν
Nm 25, 1. 9 παίζειν. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ 8
Nm 21, 5 s ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν 9
κύριον, καθώς τινες αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων
Nm 14, 2. 37 ἀπώλλυντο. 10 μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν 10
καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τυπικῶς συν- 11
Ro 15, 4 He 9, 26 ἔβαινεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ
τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω 12
μὴ πέσῃ. 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· 13
1, 9 πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε,
ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι
ὑπενεγκεῖν.

1 Io 5, 21 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. 14
11, 24 ss 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. 16 τὸ ποτήριον 15 16
τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χρι-
στοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος
12, 12 Ro 12, 5 τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· 17
οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν 18
Lv 7, 6 Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ
8, 4 θυσιαστηρίου εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ 19
Dt 32, 17 ὅτι εἴδωλόν τι ἐστίν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ 20
θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.
21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· 21
οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων.
Dt 32, 21 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν; 22
6, 12 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, 23
Phil 2, 4 ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ 24
τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν 25
Ps 23 (24), 1 ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ 26
πλήρωμα αὐτῆς. 27 εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε 27
Lc 10, 7 πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον-

---

4. η δε πετρα 7. ωσπερ : ως | πιειν 8. επεσον | εν μια 9. τ. κυριον : τ. χριστον | καθως και | ℵ* om αυτων | επειρασαν | απωλοντο 10. ℵ γογγυζωμεν | καθως και 11. ς ταυτα δε παντα, ℵ παντα δε ταυτ. | τυπικως : τυποι | συνεβαινον | προσ : ℵ* εισ | κατηντησεν 13. υπενεγκειν : praem υμας 18. ουχι 19. ς οτι ειδωλον, tum οτι ειδωλοθυτ., ℵ* (non item ℵ²) nil nisi οτι ειδωλοθυτ. 20. ς οτι α θυει, atque ς ℵ add τα εθνη | δαιμ. θυσει και ου θεω 23. bis παντα μοι εξεστιν 24. ετερου : add εκαστος 2ᶜ του γαρ κυρ. 27. ει δε τισ

28 τεσ διὰ τὴν συνείδησιν. [28] ἐὰν δέ τισ ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν
ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν.
29 [29] συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου.
ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλησ συνειδήσεωσ;
30 [30] εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
31 [31] εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰσ δόξαν Col 3, 17
32 θεοῦ ποιεῖτε. [32] ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοισ γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν
33 καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, [33] καθὼσ κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω,
μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶ-
1 σιν. (XI.) [1] Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼσ κἀγὼ Χριστοῦ. 4, 16

XI.

Viro orandum capite nudo, mulieri velato. De agapis. De institutione usuque coenae sacrae.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶσ, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼσ παρέ-
3 δωκα ὑμῖν τὰσ παραδόσεισ κατέχετε. [3] θέλω δὲ ὑμᾶσ εἰδέναι
ὅτι παντὸσ ἀνδρὸσ ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστόσ ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναι- Eph 5, 23
4 κὸσ ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεόσ. [4] πᾶσ ἀνὴρ προσ-
ευχόμενοσ ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆσ ἔχων καταισχύνει τὴν
5 κεφαλὴν αὐτοῦ. [5] πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα
ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆσ· ἓν
6 γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. [6] εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται
γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶ-
7 σθαι, κατακαλυπτέσθω. [7] ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύ-
πτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ
8 δόξα ἀνδρόσ ἐστιν. [8] οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικόσ, ἀλλὰ γυνὴ
9 ἐξ ἀνδρόσ· [9] καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ Gn 2, 23 18
10 γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. [10] διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν
11 ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ διὰ τοὺσ ἀγγέλουσ. [11] πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶσ
12 ἀνδρὸσ οὔτε ἀνὴρ χωρὶσ γυναικὸσ ἐν κυρίῳ· [12] ὥσπερ γὰρ ἡ
γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρόσ, οὕτωσ καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆσ γυναικόσ, τὰ δὲ
13 πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. [13] ἐν ὑμῖν αὐτοῖσ κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυ-
14 ναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; [14] οὐδὲ ἡ φύσισ
αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶσ ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν,
15 [15] γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβο-
λαίου δέδοται αὐτῇ.
16 Εἰ δέ τισ δοκεῖ φιλόνεικοσ εἶναι, ἡμεῖσ τοιαύτην συνήθειαν
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.
17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰσ τὸ κρεῖσσον 22

---

28. εἰδωλοθυτον | συνειδησιν : add του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτησ 30. ει : add δε 32. απροσκ. γινεσθ. και ιουδ. 33. συμφερον
XI, 2. δε υμασ : add αδελφοι 3. om του 5. την κεφαλ. εαυτησ 7. ς κ* om η ante γυνη 11. ουτε γυν. χωρ. ανδροσ : post ουτε ανηρ χωρ. γυν. 14. ουδε : praem ἢ | αυτη η φυσισ 17. κρειττον

ἀλλὰ εἰσ τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων 18
1, 11 3, 3 ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι
πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεισ ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι 19
φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ 20
οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστοσ γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ- 21
πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃσ μὲν πεινᾷ, ὃσ δὲ μεθύει.
22 μὴ γὰρ οἰκίασ οὐκ ἔχετε εἰσ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆσ ἐκ- 22
11 κλησίασ τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺσ μὴ ἔχον-
15, 3 τασ; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 Ἐγὼ 23
Lc 22, 19s Mt 26, 26ss Mc 14, 22ss γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ
κύριοσ Ἰησοῦσ ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ 24
εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτωσ 25
Ex 24, 8 καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ
καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκισ ἐὰν
πίνητε, εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκισ γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν 26
ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου
καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃσ ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ 27
πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίωσ, ἔνοχοσ ἔσται τοῦ σώματοσ
καὶ τοῦ αἵματοσ τοῦ κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωποσ ἑαυτόν, 28
καὶ οὕτωσ ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω·
29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ δια- 29
κρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖσ καὶ ἄρ- 30
ρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ δὲ ἑαυτοὺσ διεκρίνομεν, οὐκ 31
ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα 32
μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχό- 33
μενοι εἰσ τὸ φαγεῖν ἀλλήλουσ ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τισ πεινᾷ, ἐν οἴκῳ 34
ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰσ κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡσ ἂν ἔλθω
διατάξομαι.

XII.

Donorum spiritus sancti varietas et unitas. Sunt quasi membra multa in uno corpore.

Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν. 1
2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸσ τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡσ ἂν 2
1 Io 4, 2s ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ ἐν πνεύματι 3
θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦσ, καὶ οὐδεὶσ δύναται εἰπεῖν·
κύριοσ Ἰησοῦσ, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

---

17. αλλ | ηττον 18. εν τη εκκλησια 22. υμιν ειπω | ὑμᾶσ ἐν τούτῳ; 23. παρεδιδοτο 24. ειπεν : add λαβετε φαγετε | το υπ. υμων : add κλωμενον 25. εαν : αν 26. εαν : αν | το ποτηριον : add τουτο | αχρισ ου αν 27. τον αρτον : add τουτον | του κυρ. αναξιωσ : ℵ add του κυριου | om του ante αιματ. 29. κ. πινων : add αναξιωσ | το σωμα : add του κυριου 31. ει δε : ει γαρ 32. υπο κυριου 34. ει δε τισ
XII, 2. om οτε 3. αναθεμ. ιησουν et κυριον ιησουν

4 5 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ Ro 12, 6
6 διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 καὶ διαιρέσεις
ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-
7 σιν. 7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ
8 συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας,
9 ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ πίστις ἐν
τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύ-
10 ματι, 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ
δὲ διάκρισις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία
11 γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,
διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἓν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα 27 6, 15
δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἓν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ Ro 12, 4e
13 ὁ Χριστός· 13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα
ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύ- Ga 3, 28
14 θεροι, καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ σῶμα
15 οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· ὅτι οὐκ
εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ
16 τοῦ σώματος. 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός,
οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώμα-
17 τος. 17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή,
18 ποῦ ἡ ὄσφρησις; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον
19 αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν
20 μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.
21 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω,
22 ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ
πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα
23 ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ
σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχή-
24 μονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα
ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ
25 ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοὺς τιμήν, 25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν
τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη.
26 26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε
27 δοξάζεται μέλος, συνχαίρει πάντα τὰ μέλη. 27 ὑμεῖς δέ ἐστε 12
28 σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. 28 καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ 9. 10
θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, Eph 4, 11
τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων,

---

6. θεος : praem εστι 9. ετερω : add δε | εν τω ενι : ς κ εν τω αυτω 10. διακρισεις | ετερω : add δε 12. εχει πολλα | του σωματος : add του ενος 13. εν πνευμα : praem εις 15 et 16. ς bis ad finem σώματος; habet 21. om ο ante οφθ. 23. ςe 1624. ατιμωτερα 24. αλλ | τω υστερουντι 25. σχισμα 26. συμπασχ. et συγχαιρ. | δοξαζ. εν μελ. 28. επειτα sec : ειτα

ἀντιλήμψεισ, κυβερνήσεισ, γένη γλωσσῶν. 29 μὴ πάντεσ απο- 29
στολοι; μὴ πάντεσ προφῆται; μὴ πάντεσ διδάσκαλοι; μὴ πάντεσ
δυνάμεισ; 30 μὴ πάντεσ χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ παντεσ 30
14, 1 γλώσσαισ λαλοῦσιν; μὴ πάντεσ διερμηνεύουσιν; 31 ζηλοῦτε δε 31
τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν
δείκνυμι.

XIII.

Caritas praestat omnibus, ipsisque fide et spe maior est.

Ἐὰν ταῖσ γλώσσαισ τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, 1
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸσ ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν 2
14, 2 ss τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπ- 3
άρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, 4
χρηστεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ
10, 24 Phl 2, 4 φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆσ, οὐ παροξύνεται, 5
οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ 6
ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα 7
ὑπομένει.

Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη- 8
θήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσισ, καταργηθήσε-
12 ται. 9 ἐκ μέρουσ γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρουσ προφητεύομεν· 9
10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρουσ καταργηθήσεται. 11 ὅτε 10 11
ἤμην νήπιοσ, ἐλάλουν ὡσ νήπιοσ, ἐφρόνουν ὡσ νήπιοσ, ἐλογιζό-
μην ὡσ νήπιοσ· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.
2 12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσω- 12
2, 3 πον πρὸσ πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρουσ, τότε δὲ ἐπιγνώσο-
μαι καθὼσ καὶ ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστισ, ἐλπίσ, ἀγάπη, 13
τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

Donum linguarum et donum prophetiae. De donorum gratiae in conventibus sacris usu et abusu. Mulieri tacendum in ecclesia.

12, 31 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ 1
5 ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποισ λαλεῖ 2
ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶσ γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ 3
δὲ προφητεύων ἀνθρώποισ λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ

---

28. αντιληψεισ | ℵ* om γενη 31. μειζονα : κρειττονα
XIII, 2. μεθιστανειν | 𝔤ᵉ ουδεν 3. 𝔤ᵉ ψωμιζω | καυθησομ., ℵ καυχησωμαι | ουδεν 4. χρηστευεται· ἡ ἀγ. οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγ. οὐ περπ., οὐ 6. 𝔤 ℵ συγχαι. 8. εκπιπτει | ℵ γνωσισ (sic) καταργηθησονται 10. τοτε το εκ 11. ωσ νηπ. ελαλ., ωσ νηπ. εφρο., ωσ νηπ. ελογι. | οτε sec : add δε
XIV, 2. ουκ : ℵ ουχ | τω θεω

παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-
5 τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσ-
σαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ 1
λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδο- 12
6 μὴν λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις
λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει
7 ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν
διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις
μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;
8 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίς παρασκευάσεται
9 εἰς πόλεμον; 9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον
λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς
10 ἀέρα λαλοῦντες. 10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ,
11 καὶ οὐδὲν ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς,
ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.
12 12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν
13 οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διὸ ὁ λαλῶν
14 γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι 5
γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός
15 ἐστιν. 15 τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι
16 δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ
ἐὰν εὐλογῇς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς 22
ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν·
17 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.
18 18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ·
19 19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα
καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.
20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ
21 νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγρα- Esa28,11a
πται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ
22 τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε
αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπί-
στοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.
23 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶ-
σιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι
24 μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπι
στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,
25 25 τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως

---

5. μειζ. γαρ 6. νυνι | ℵ om η post λαλησω | η εν διδαχ. 8. φων. σαλπ. 10. εισιν : εστιν | ουδεν : add αυτων 13. διοπερ 15. ℵ προσευξωμαι τω πνευμ. | $\mathfrak{s}^{c}$ 1624. om τω ante νοΐ (per err.) 16. ευλογησης | $\mathfrak{s}$ τω πνευματι, ℵ^{c} εν πνευμ. 18. τω θεω : add μου | γλωσσαις | λαλων 19. $\mathfrak{s}$ ℵ^{a} αλλ, ℵ* om | τω νοΐ : δια του νοος 21. ℵ* τι γεγραπτ. | στερων : στεροις 23. παντ. γλωσσ. λαλω. 25. τα κρυπτα : praem και ουτω

πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν 26
ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν
Eph 4, 12 ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, 27
κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερ-
5 μηνευέτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, 28
2 ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς 29
λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀπο- 30
καλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα 31
πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάντες παρα-
καλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· 32
Ro 15, 33 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης. 33

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες 34
1 Ti 2, 11s ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν,
Ga 2, 16 ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ τι 35
μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ 36
λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω 37
ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται. 38
39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ 39
κωλύετε γλώσσαις· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γι- 40
νέσθω.

XV.

Christi resurrectio fundamentum nostrae fidei. Mors ultimus hostis. Baptisma pro mortuis. Resurrectio mortuorum. Novum corpus caeleste. Mysterium de subita immutatione superstitum.

Ga 1, 11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην 1
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε, 2
τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπι-
11, 23 Lc 24, 26s στεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, 3
Es 53, 8 as Ps 15(16), ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γρα-
10 φάς, 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ 4
Le 24, 34. 36 τὰς γραφάς, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα 5 6
ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες
μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, 7

25. ο θεος οντως 26. εκαστος : add υμων | γλωσσ. εχει, αποκαλ. εχει | γενεσθω 33. αλλ | ως εν πασαις etc : ς κ cum antecedd coni 34. αι γυναικες : add υμων | επιτετραπται | αλλ | υποτασσεσθαι 35. κ* μανθανειν | γυναιξιν εν εκκλ. λαλειν 37. του κυριου | εστιν : κ εστ. εντολη, ς εισιν εντολαι 38. αγνοειτω 39. om μου | μη κωλυετε post γλωσσ. 40. om δε

XV, 4. τη τριτη ημερα 5. επειτα : ειτα 6. πλειους | τινες δε : add και 7. επειτα sec : ειτα

8 ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ Act 9. 4
9 ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστό- Eph 3, 8
λων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν Act 9, 1ss
10 ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις
αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-
των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί.
11 11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπι-
στεύσατε.
12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς
13 λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ 16
14 ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ 17
Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ
15 καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ
θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
16 ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ 13
17 οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ 14
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
18 19 ὑμῶν, 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν
τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι
20 πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νε- Col 1, 18
21 κρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου Ro 5, 12ss
22 θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν
τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάν-
23 τες ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ
24 Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα
τὸ τέλος, ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν
25 καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ Ps 109 (110), 1
γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς Mt 22, 44 pp
26 πόδας αὐτοῦ. 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. Heb 10, 13
27 27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ Ps 8, 7 (6)
ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ He 2, 8
28 τὰ πάντα· 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς
ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ
θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ
30 ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί
31 καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, Ro 8, 36

10. ℵ* απαντων | αλλ η | η συν εμοι 11. ℵ* πιστευσατε 12. τινες εν υμιν 14. om και post αρα | κενη δε και 15. τον χριστον : ℵ* add αυτου 17. στι : ℵ* praem και 19. εν χριστω : post ηλπ. εσμεν 20. κεκοιμημενων : add εγενετο 21. ο θανατος 23. δε : ℵ* om | ς (sed ς^e non amplius 1656.) om του ex errore 24. ς παραδω, ℵ παραδιδω 25. αχρις ου αν 26. εσχ. εχθρ. κατ. ο θανατος : ℵ^c post παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ. 28. ℵ* om οταν δε υπ. αυ. τα παντ. (suppl ℵ^a) 29. νεκρων, εἰ | υπερ αυτων : υπ. των νεκρων

νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί 32
Es 22, 13 μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρη- 33
στὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· 34
6, 5 ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

Ἀλλὰ ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι 35
ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο- 36
θάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, 37
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ 38
θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
μάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη 39
μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη
δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ 40
ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέ- 41
ρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτως καὶ ἡ ἀνά- 42
στασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·
43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, 43
ἐγείρεται ἐν δυνάμει. 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα 44
πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.
Gn 2, 7 45 οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς 45
ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ' 46
οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματι-
κόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρω- 47
πος ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος 48
ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσα- 49
μεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπου-
ρανίου.
6, 9 s Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ 50
κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο-
μεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα, 51
πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν 52
τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται
ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο 53
ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανα-
σίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ 54

31. υμετεραν : ς (non ς^c) ημετ. | om αδελφοι 33. χρησθ' 34. λαλω : λεγω 35. ς א αλλ 36. αφρον 37. σπειρεις sec (et. א^a) : א* om 38. αυτω διδωσι | το ιδιον 39. αλλη μεν : add σαρξ | om σαρξ ante πτηνων | πτηνων — ιχθυων : ιχθυ. — πτην. 40. ς א αλλ 44. om ει ante εστ. σωμα | εστιν και : και εστι σωμα 47. ο δευτερ. ανθρωπος : add ο κυριος 49. φορεσομεν 50. δυναται 51. παντες : ς א add μεν | ου κοιμηθ. παντ. δε αλλαγ. : א κοιμηθ. ου παντ. δε αλλαγ. 54. το φθαρτ. τουτ. ενδυσ. αφθαρσ. και : א* om

τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος
55 ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου Is 25, 8 Hos 13, 14
56 θάνατε τὸ νῖκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον
τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος.
57 57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου Ro 5, 12 ss
58 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι
γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου
πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI.

De stipe pro sanctis colligenda. De Timotheo, Apollo, domo Stephanae. Salutationes.

1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα Ro 15, 26
2 ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ
μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ
3 τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. 3 ὅταν
δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους
4 πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ᾖ
5 ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι Act 19, 21 20, 2 s
δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρ-
6 χομαι, 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα
7 ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς
ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς 4, 19
8 ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς Act 19, 8
9 πεντηκοστῆς· 9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ 2 Co 2, 12
ἀντικείμενοι πολλοί.
10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς 4, 17 Act 19, 22
11 ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· 11 μή τις οὖν 1 Ti 4, 12
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν 3, 5 Act 19, 1
ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέ-
λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.
13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
14 14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, 1, 16
ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν Ro 16, 5
16 ἑαυτούς· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ
17 τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ

54. ℵ την αθανασιαν 55. νικος – κεντρον : κεντρ. – νικ. | θανατε bis : altero loco αδη et id quidem ante το νικος

XVI, 2. σαββατον (ℵ[a]) : ℵ* σαββατω, ς σαββατων 3. δι' επιστολων cum antecedd coni 4. ℵ[c] αξιον η 7. ελπιζ. δε | επιτρεπη 10. και εγω 11. δε : ℵ* om 12. απολλω : ℵ* (non item [a]) om | πολλα : ℵ* praem δηλω υμιν οτι 15. δε : ℵ* om | στεφανα : ℵ[c] add και φορτουνατου

2Co 11, 9 Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα
οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ 18
ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

Act 18, 2 Ro 16, 5 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς 19
ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν
Ro 16, 16 etc ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε 20
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

2The 3, 17 Col 4, 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν 21 22
[Ro 16, 24] κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά. 23 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 23
μεθ' ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 24

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

I.

Pauli calamitates perlatae deo iuvante. Consilium revisendi Corinthios. Promissa dei.

1Co 1, 1 etc Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ 1
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
1Co 1, 3 etc σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 χάρις ὑμῖν 2
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Eph 1, 3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 3
Ro 15, 5 στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, 4 ὁ 4
παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι
ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς
Col 1, 24 παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ 5
παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισ-
σεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς 6
ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς
ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν
παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία
Phil 3, 10 ὑπὲρ ὑμῶν, 7 εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕ- 7
τως καὶ τῆς παρακλήσεως.

Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως 8
ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ

---

17. φουρτουνατου | υμετερον : ς κ υμων 19. ασπαζεται : -ζονται | πρισκιλλα 22. τον κυριον : add ιησουν χριστον 23. ιησου : add χριστου 24. ς κ in fine add αμην

* ς^{e} παυλου του αποστολου η προς κορινθιους επιστολη δευτερα, ς η προς κορινθιους δευτερα.

I, 1. ιησου χριστου 5. δια του χρι. : om του 6. ειτε δε θλιβ. υπ. τ. υμ. παρακλ. κ. σωτη. της ενεργουμενης usque ων και ημεις πασχομεν, tum ponit ειτε παρακαλουμ. υπερ τ. υμ. παρακλ. και σωτηριας, a quibus pergit και η ελπ. ημ. βεβ. υπ. υμων 8. περι : υπερ | της γενομενης : add ημιν

9 δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ
πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς
10 νεκρούς, 10 ὅς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, 2 Ti 4, 18
11 εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ Ro 15, 30
ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς
12 χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 ἡ γὰρ καύχησις
ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν
ἁγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν 1 Co 2, 4
χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς
13 ὑμᾶς. 13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ
14 καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, 14 καθὼς
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ
καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. 1 Co 1, 8
15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς
16 ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, 16 καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς 1 Co 16, 5
Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ
17 ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλό-
μενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ
σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; Mt 5, 37
18 18 πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν 1 Co 1, 9
19 ναὶ καὶ οὔ. 19 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν
διʼ ἡμῶν κηρυχθείς, διʼ ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ
20 ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ
ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ
21 θεῷ πρὸς δόξαν διʼ ἡμῶν. 21 ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς 1 Co 1, 8
22 Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς
καὶ δοὺς τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. 5, 5
23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-
24 χήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· 24 οὐχ ὅτι
κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς
ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

Cur nondum redierit Corinthum. De incesto homine qui resipuerat. Pauli itinera et successus.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς
2 ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ

---

8. εβαρηθ. υπερ δυναμ. 9. ℵ αλλ αυτοι 10. κ. ρυσεται : και ρυεται 12. αγιοτητι : απλοτητι | ειλικρινεια | om του 13. οτι και εως 14. om ημων post κυριου 15. προτερον (ℵ* om, suppl ℵ²) : pon post πρ. υμας ελθειν | χαριν : ℵᶜ χαραν | εχητε 17. βουλευομενος 18. ουκ εστιν : ουκ εγενετο 19. ο γαρ του θεου | ιησους χριστος 20. διο και δι αυτου : και εν αυτω 22. ℵ* om ο ante και σφρα. | αρραβωνα

II, 1. ελθειν εν λυπη προς υμας 2. και τις : add εστιν

Phil 2, 27 ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; [3] καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν 3
λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς
ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. [4] ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως 4
καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα
λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς
ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, 5
1 Co 5, 3ss ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. [6] ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία 6
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, [7] ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρί- 7
σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτος. [8] διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· 8
[9] εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς 9
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. [10] ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ 10
ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,
[11] ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ 11
νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Act 16, 8 7, 5 ss Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, 12
καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, [13] οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ 13
πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ
ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Col 2, 15 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ 14
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν
ἐν παντὶ τόπῳ· [15] ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζο- 15
μένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, [16] οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς 16
θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ἱκανός; [17] οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον 17
τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι
θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

III.

Ipsi Corinthii commendatio Pauli. Littera et spiritus. Velum Mosis in Christo sublatum.

5, 12 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥς 1
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; [2] ἡ ἐπιστολὴ 2
1 Co 9, 2 ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο-
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, [3] φανερού- 3
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐνγε-
Ex 31, 18 γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν
λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. [4] πεποίθησιν δὲ 4

---

3. εγραψα : add υμιν | σχω : εχω 5. αλλ 10. καγω : και εγω | εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμ. 16. εκ bis : om 17. ειλικρινειας | κατενωπιον του θεου

III, 1. η μη : ει μη | εξ υμων : add συστατικων 2. εγγεγραμμ. | κ καρδ. υμων 3. εγγεγραμμ. | 5c αλλα εν | καρδιαις : -διας

τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανό-
6 τησ ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃσ καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶσ διακόνουσ καινῆσ
διαθήκησ, οὐ γράμματοσ ἀλλὰ πνεύματοσ· τὸ γὰρ γράμμα ἀπο- Io 6, 63
7 κτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου
ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοισ ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ Ex 34, 29ss
δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εισ τὸ πρόσωπον Μωϋσέωσ
8 διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶσ
9 οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματοσ ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ
τῇ διακονίᾳ τῆσ κατακρίσεωσ δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ
10 διακονία τῆσ δικαιοσύνησ δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ
δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆσ ὑπερβαλλούσησ
11 δόξησ. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξησ, πολλῷ μᾶλλον
τὸ μένον ἐν δόξῃ.
12 Ἔχοντεσ οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,
13 13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆσ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον Ex 34, 33
ἑαυτοῦ, πρὸσ τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ τέλοσ
14 τοῦ καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι
γὰρ τῆσ σήμερον ἡμέρασ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆσ
παλαιᾶσ διαθήκησ μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ
15 καταργεῖται· 15 ἀλλ' ἕωσ σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋ-
16 σῆσ κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 ἡνίκα δὲ ἐὰν Ex 34, 34
17 ἐπιστρέψῃ πρὸσ κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ δὲ κύριοσ
18 τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. 18 ἡμεῖσ
δὲ πάντεσ ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτρι-
ζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξησ εἰσ δόξαν,
καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.

IV.

Evangelium alteris apertum, alteris tectum. Calamitates omnes victae aeterna spe.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεήθημεν,
2 οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ αἰσχύνησ,
μὴ περιπατοῦντεσ ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀληθείασ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ
3 πρὸσ πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ
ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ
4 ἐστὶν κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷσ ὁ θεὸσ τοῦ αἰῶνοσ τούτου ἐτύφλω-
σεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰσ τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν

---

5. αφ εαυτων : post ικαν. εσμ. 6. αποκτεινει 7. εν λιθοις | μωσεωσ 9. τη διακονια : η διακονια | δοξη : praem εν 10. ουδε δεδοξασται | ενεκεν 13. μωσησ 14. om ημερασ | ὅτι : ὅ, τι 15. om αν | αναγινωσκεται | μωσησ 16. ηνικα δ' αν 17. ελευθερια : praem εκει

IV, 1. εκκακουμεν 2. αλλ | συνιστωντεσ 4. αυγασαι : add αυτοισ

Col 1, 15 τοῦ εὐαγγελίου τῆσ δόξησ τοῦ Χριστοῦ, ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.
5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺσ κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυ- 5
Gn 1, 3 τοὺσ δὲ δούλουσ ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 ὅτι ὁ θεὸσ ὁ εἰπών· ἐκ 6
σκότουσ φῶσ λάμψει, ὅσ ἔλαμψεν ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν πρὸσ
φωτισμὸν τῆσ γνώσεωσ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοισ σκεύεσιν, 7
ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆσ δυνάμεωσ ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν 8
παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ
ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλ- 9
λόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ 10
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντεσ, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν
τοῖσ σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ εἰσ 11
Ro 8, 36 θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατοσ ἐν ἡμῖν 12
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντεσ δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆσ 13
Ps 115 (116), 10 πίστεωσ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ
1 Co 6, 14 ἡμεῖσ πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότεσ ὅτι ὁ ἐγείρασ τὸν 14
κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶσ σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν
ὑμῖν. 15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶσ, ἵνα ἡ χάρισ πλεονάσασα διὰ 15
τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰσ τὴν δόξαν τοῦ
θεοῦ.

Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωποσ 16
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆσ θλίψεωσ ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν 17
εἰσ ὑπερβολὴν αἰώνιον βάροσ δόξησ κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ 18
σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ
βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

Vestis nova caelestis terrenae superinduenda. Desiderium vitae aeternae. De expiatione et reconciliatione.

Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειοσ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνουσ 1
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώ-
Ro 8, 23 νιον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκη- 2
τήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντεσ, 3 εἴγε 3
καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν 4
1 Co 15, 53 τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι
ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆσ ζωῆσ.
1, 22 5 ὁ δὲ κατεργασάμενοσ ἡμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο θεόσ, ὁ δοὺσ ἡμῖν 5

---

5. ℵ ιησουν χριστ. κυριον | ℵ δουλ. ημων | ℵ* δια ιησου 6. λαμψαι | ς ℵ εν προσωπ. ιησου χριστ. 10. τ. νεκρω. του κυριου ιησου | εν τω σωματι ημων 12. ωστε ο μεν 13. διο και : om και | συν ιησου : δια ιησου 16. εκκακουμεν | ο εσω ημων : ο εσωθεν (sine ημ.) 17. ℵ* om εισ υπερβ.

V, 4. εφ ω : ς (non ς^e) επειδη | ℵ αλλα 5. ℵ* ο θεοσ | ο και δουσ

6 τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ Eph 1,13a
εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
7 8 κυρίου· 7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· 8 θαρ- Phi 1, 23
ροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος
9 καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε
10 ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 τοὺς Ro 14, 10
γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Eph 6, 8
Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ Io 5, 29
ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν,
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν
12 ὑμῶν πεφανερῶσθαι. 12 οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, 3, 1
ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε
13 πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 εἴτε
14 γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 ἡ γὰρ ἀγάπη
15 τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, 15 κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ
πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
16 αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν
οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρι-
17 στόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17 ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, Ga 6, 15
18 καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά. 18 τὰ Es 43, 18a
δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χρι-
19 στοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, 19 ὡς ὅτι
θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος
αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον
20 τῆς καταλλαγῆς. 20 ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ Eph 6, 20
θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλ-
21 λάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρ- 1 Pe 2, 22 15
τίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI.

Omni modo ministrantibus deo tenenda gratia dei. Christus et Belial. Sancti dei.

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν
2 τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· — 2 λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά Es 49, 8
σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐ-
3 πρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· — 3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ
4 διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 ἀλλ' ἐν παντὶ 4, 2
συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν

5. αρραβωνα 8. ℵ θαρρουντες δε και | ℵ* om εκ 10. φαυλον : κακον 12. ου γαρ παλιν | υπερ υμων | και ου καρδια 15. οτι ει εις 16. ει δε και 17. καινα : add τα παντα 18. δια ιησου χριστου 21. τον γαρ μη | γινωμεθα

VI, 1. υμας : ℵ* ημας 4. συνιστωντες

11, 23 ss θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλα- 5
καῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
Ro 12, 9 6 ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύ- 6
ματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνά- 7
μει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀρι-
στερῶν, 8 διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· 8
ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, 9 ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, 9
1 Co 15, 31 ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θα-
νατούμενοι, 10 ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολ- 10
λοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία 11
ἡμῶν πεπλάτυνται· 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε 12
1 Co 4, 14 δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς 13
τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δι- 14
Eph 5, 8. 11 καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς 15
1 Co 10, 20 δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ
1 Co 3, 16 ἀπίστου; 16 τίς δὲ συνκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς 16
Lv 26, 11s
He 8, 10 γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω
ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ
Es 52, 11 ἔσονταί μου λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφο- 17
Zeph 3, 19 s ρίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέ-
ξομαι ὑμᾶς, 18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι 18
Ier 31, 9 2 Sam 7, 14 εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

(VII.) 1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, 1
καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύμα-
τος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

Titi nuntium de Corinthiis. Tristitia salutaris ex priore reprehensione.

Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, 2
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα 3
γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ
συνζῆν. 4 πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις 4
ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ
χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς 5
2, 12 Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ
θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν 6
τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·
7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει 7

---

11. ℵ η καρδ. υμων 14. η τις : τις δε 15. χριστου : χριστω | $\mathfrak{s}^{c}$ βελιαλ 16. $\mathfrak{s}$ ℵ συγκατ. | ημεις et εσμεν : υμεις et εστε | ℵ* ναοι | $\mathfrak{s}$ ℵ εμπεριπ. | μου : μοι 17. εξελθετε

VII, 3. ου προσ κατακρι. | συζην

ἢ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν,
τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον
8 χαρῆναι. [8] ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μετα-
μέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη
9 εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, [9] νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, 2,
ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν,
10 ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. [10] ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη
μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσ-
11 μου λύπη θάνατον κατεργάζεται. [11] ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ
κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατηργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ
ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,
ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς
12 ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγματι. [12] ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ
ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν
τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς
13 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [13] διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ
παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ
Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·
14 [14] ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' 9, 2
ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις
15 ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. [15] καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ
περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν Eph 6,
16 ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. [16] χαίρω
ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

Macedonum exemplo commendat stipem pro sanctis colligendam. Item commendat Titum collectionis caussa venturum.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-
2 μένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, [2] ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ
θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτω-
χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν·
3 [3] ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,
4 [4] μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν 9, 1
5 κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, [5] καὶ οὐ καθὼς ἠλ-
πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ Ro 15, 33 etc
6 θελήματος θεοῦ, [6] εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς
προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.

---

7. ημιν : ℵ* υμιν 10. κατεργαζετ. 11. λυπηθηναι : add υμας | ς ℵ κατειργασατ. | ℵ* επιποθιαν | αλλ εκδικ. | εν τω πραγμ. 12. ουκ : ουχ | ter εινεκεν | ℵ υμων την υπ. υμων, ς^c ημων τ. υπ. υμων 13. επι δε τη : om δε h. l. et post περισσ. pon | τη παρακλ. υμων 14. ℵ* om υμιν | η επι τιτου 16. χαιρω : ς^c add ουν

VIII, 2. τον πλουτον 3. παρα : υπερ 4. εισ τ. αγιουσ : add δεξασθαι ημασ 5. αλλ

1 Co 1, 5 7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει 7
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
1 Co 7, 6 τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς 8
ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·
9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι 9
δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ
πλουτήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμ- 10
φέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρ-
ξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως 11
καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσ- 12
δεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν 13
θλῖψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα 14
γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, 15 καθὼς 15
Ex 16, 18 γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλατ-
τόνησεν.

1 Co 15, 57 etc Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν 16
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπου- 17
δαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. 18 συν- 18
επέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο- 19
τονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι
ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου
δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, 20 στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς 20
6, 3 μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·
Ro 12, 17 Prov 3, 4 21 προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ 21
ἐνώπιον ἀνθρώπων. 22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν 22
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα,
νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.
23 εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε 23
7, 14 ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. 24 τὴν οὖν 24
ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς
αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

Collectio prompte instituenda. De beneficentiae praemiis.

8, 4 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν 1
μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν 2
8, 10 ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ

---

7. ℵ εν πιστει 8. υμετερας : ℵc ημετερας 12. αν : εαν | εχη τις 13. υμιν : add δε 16. ℵc δοντι 18. μετ αυτου τ. αδελφ. | προθυμ. υμων 21. προνοουμενοι καλα | ℵ* om ενωπιον sec 24. ς ℵ ενδειξασθε | και εις προσωπ.

3 πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. 3 ἔπεμψα 8, 18 ss
δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ
4 ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μή-
πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα-
σκευάστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ
5 ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς 11, 17
ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν
προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς
εὐλογίαν, μὴ ὡς πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, Ga 6, 7 ss
7 καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. 7 ἕκαστος
καθὼς προῄρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν Prov 22, 8
8 γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. 8 δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν
περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
9 ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼς γέγραπται· Ps 111 (112), 9
ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν
10 αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν Es 55, 10
χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ Hos 10, 12
11 γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς
πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ
12 θεῷ. 12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν Phi 2, 30
προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισ-
13 σεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς
διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμο-
λογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς
14 κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ
ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ
15 θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. 15 χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ 8, 16
δωρεᾷ.

X.

Apostolus idem praesens et absens. Vera gloria.

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος Ro 12, 1
καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν
2 ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆ-
σαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομέ-
3 νους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περι-
4 πατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆς
στρατιᾶς ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαί-
5 ρεσιν ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα

IX, 2. *ο εξ υμων ζηλος* 4. *ταυτη* : add *της καυχησεως* 5. *προκατηγγελμ.* | *και μη ωσπερ πλεονεξ.* 7. *προαιρειται* 8. *δυνατος* 10. *χορηγησαι* et *πληθυναι* et *αυξησαι* | *γεννηματα* 15. *χαρις δε*

X, 1. *πραοτητος* 4. *στρατειας*

ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες
πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχον- 6
τες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.
Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ 7
εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χρι-
12, 6 13, 10 στοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. 8 ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυχήσωμαι 8
περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ
οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, 9 ἵνα μὴ δόξω ὡς 9
ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μέν, 10
φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς
καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. 11 τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι 11
οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες
τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισιν 12
τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς
μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν. 13 ἡμεῖς 13
Ro 12, 3 δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ
κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ
ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν 14
ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, 15
ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγα-
λυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, 16 εἰς τὰ ὑπερέ- 16
κεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ
1 Co 1, 31 Jer 9, 23s ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω· 17
18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ 18
κύριος συνίστησιν.

XI.

De Pauli circa Corinthios studiis et non accepta mercede. Adversus calumniatores gloriatur virtutes et aerumnas.

Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀν- 1
Eph 5, 26s εἴχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς 2
Gn 2, 4 ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι 3
δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς Χριστόν.
Ga 1, 6ss 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύ- 4
ξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον
ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· 5 λογίζομαι γὰρ μηδὲν 5

---

7. εφ : αφ | και ημεις : add χριστου 8. και περισσοτερ. | καυχησωμαι | ο κυριος : add ημιν 10. αι μεν επιστολαι 12. ς κ εγκρι- et συγκρι- | κ* (non item a) om εαυτους ante μετρ. | ου συνιουσιν 13. συκ : συχε 14. κ* om γαρ 18. συνιστων | κ* δοκιμ. εστ.

XI, 1. ς^c ηνειχεσθε | μικρον τι : ς (non ς^c) om τι | ς^c της αφροσυνης, ς τη αφροσυνη 3. εναν εξηπατ. | ουτω φθαρη | απλοτητος : κ* add και της αγνοτητος | εις τον χριστον 4. ηνειχεσθε

6 ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. [6] εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ 12, 11
λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν
7 εἰς ὑμᾶς. [7] ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 [8] ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν δια-
κονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα
9 οὐθενός· [9] τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ 12, 13
ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν Act 18, 5
10 ἐτήρησα καὶ τηρήσω. [10] ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ
καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς
11 12 Ἀχαΐας. [11] διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. [12] ὃ δὲ
ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορ-
13 μήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. [13] οἱ γὰρ
τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς
14 ἀποστόλους Χριστοῦ. [14] καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς
15 μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. [15] οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ
διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν
τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
16 Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν
17 ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. [17] ὃ
λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
18 ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. [18] ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα,
19 κἀγὼ καυχήσομαι. [19] ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι
20 ὄντες· [20] ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει,
εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς
21 δέρει. [21] κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ
22 δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. [22] Ἑβραῖοί
εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
23 κἀγώ. [23] διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ·
ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς
24 ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· [24] ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις Dt 25, 3
25 τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, [25] τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι- Act 16, 22
θάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεπoίηκα. 14, 19 27, 41
26 [26] ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν,
κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύ- 2 Ti 3, 11
νοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, 6, 4 sq
27 [27] κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
28 ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. [28] χωρὶς τῶν

---

6. φανερωθεντες 8. ουδενος 9. υμιν εμαυτον 10. ς (non ς^{c}) ου αφραγισεται 14. ου θαυμαστον 16. μικρον τι καγω 17. ου λαλω κατ. κυρ. 18. κατ. την σαρκα 20. υμας εις προσωπον 21. ησθενησαμεν 22. ς (non ς^{c}) quater εἰσιν, 22. ισραηλιται, item ℵ ισδραη- 23. εν πλην. υπερβαλλ. εν φυλακ. περισσ. 24. τεσσαρακ. 25. ερραβδισθ. 27. εν κοπω

παρεκτὸσ ἡ ἐπίστασίσ μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. 29 τίσ ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίσ σκανδαλίζεται, 29
12, 5 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆσ ἀσθενείασ 30
Ro 1, 25 9, 5 μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ 31
Ga 1, 20 ὢν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ 32
Act 9, 25 ὁ ἐθνάρχησ Ἀρέτα τοῦ βασιλέωσ ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκη-
νῶν πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδοσ ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ 33
τοῦ τείχουσ καὶ ἐξέφυγον τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ.

XII.

Visa Pauli caelestia. Sudes in carne. Pauli liberalitas in Corinthios. Brevi venturi cura.

11, 30 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰσ ὀπτα- 1
σίασ καὶ ἀποκαλύψεισ κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ 2
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸσ τοῦ σώ-
ματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕωσ τρίτου
οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε 3
11, 11 χωρὶσ τοῦ σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰσ τὸν 4
παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ 5
9. 10 11, 30 καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου. 6 ἐὰν γὰρ θελήσω 6
καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι
δέ, μή τισ εἰσ ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ.
7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη 7
μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελοσ σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ
ὑπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶσ τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα 8
ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρισ μου· ἡ 9
γὰρ δύναμισ ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι
ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμισ τοῦ
Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαισ, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαισ, 10
ἐν διωγμοῖσ καὶ στενοχωρίαισ, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ,
τότε δυνατόσ εἰμι.

6 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖσ με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον 11
11, 5 ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-
1 Co 9, 2 στόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατ- 12
ηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοισ τε καὶ τέρασιν καὶ
δυνάμεσιν. 13 τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰσ λοιπὰσ ἐκκλη- 13
11, 8 σίασ, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸσ ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι

28. επισυστασισ | μοι : μου 31. του κυριου : add ημων | ιησου : add χριστου 32. δαμασκη. πολιν | πιασαι με : ς ℵ add θελων

XII, 1. ς καυχ. δη, ℵ καυχ. δε | ου συμφερει μοι | ελευσομ. γαρ 3. χωρισ : ς ℵ εκτοσ 6. ακουει : add τι 7. ινα μη : ℵ praem διο | σατα̅ν | ινα μη υπεραιρωμαι : ℵ* om 9. δυναμισ : add μου | τελειουται 10. εν αναγκαισ : ℵ* και αναγκ. | και στενοχωρ. : εν στενοχ. 11. αφρων : add καυχωμενοσ 12. ς ℵ κατειργασθη | εν σημειοισ και 13. ηττηθητε

14 τὴν ἀδικίαν ταύτην. 14 ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν 12, 1
πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ
ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ
15 οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπα-
νηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ,
ἧσσον ἀγαπῶμαι;
16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦρ-
17 γος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς,
18 δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν- 8, 6. 18
απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;
19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν
Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκο-
20 δομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω Gal 5, 20
ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρις, ζῆλος, Ro 1, 29
θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστα-
21 σίαι· 21 μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς 12, 2
ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετα-
νοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

Brevi venturi Corinthum de disciplina severa hortatio.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ- 12, 14
2 ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, Dt 19, 15
ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ
3 τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ
4 ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθε-
νείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν
5 αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 ἑαυ-
τοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ
ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδό-
6 κιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδό-
7 κιμοι. 7 εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν
μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν
8 ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ

---

14. om τουτο | καταναρκησω : add υμων | αλλ υμας | αλλ οι 15. ει : add και | αγαπω : αγαπων (sequitur ἀγαπῶμαι.) | ηττον 16. א ου κατε-ναρκησα | υμας : א υμων | αλλ 19. παλαι : παλιν | ς ἀπολογούμεθα; | κατενωπιον του θεου 20. ερεις | ς א ζηλοι 21. ελθοντα με ταπει-νωση ο | ς א ταπεινωση

XIII, 1. επι : א* praem ινα | א η τριων 2. απων νυν : add γραφω 4. και γαρ pri : add ει | ς^c (non ς) και γαρ και ημεις | εν αυτω : א συν αυτω | ζησομεθα 5. η ουκ : א* om η | ιησους χριστος | εν υμιν : ς א add εστιν 7. ευχομαι | א ποιειτε

τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν 9
ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν
10, 8 ὑμῶν κατάρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν 10
μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν
μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ 11
Ro 15, 33 αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης
Ro 16, 16 etc ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. 12
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ 13
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

Post gravem salutationem Galatarum carpit levitatem et evangelii divinam veritatem urget. Pristina Pauli vita.

Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, 1
ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν
Act 16, 6 ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις 2
Ro 1, 7 etc τῆς Γαλατίας. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ 3
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ- 4
2, 20
Tit 2, 14 τιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος
Ro 16, 27 etc πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ 5
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαν- 6
τος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ ἔστιν 7
8, 10 ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες με-
ταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ 8
ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν,
ἀνάθεμα ἔστω. 9 ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ 9
τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις 10
ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν 11
ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ 12

---

8. αλλ υπερ 9. τουτο δε και 10. εδωκ. μοι ο κυριος 13. υμων : add αμην

* ς η προς γαλατας επιστολη παυλου, ς* παυλου του αποστολου η προς γαλατας επιστολη

I, 8. ημων : א post πατρος pon 4. περι : υπερ | του ενεστωτος αιωνος | א* κατα θελημα 7. א* (non item a) om א. θελοντ. 8. ευαγγελιζηται additque υμιν 9. א* προειρηκα 10. αι : add γαρ 11. δε : א^a γαρ

ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκα-
13 λύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν Act 8, 3 9, 21
ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλη-
14 σίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ
Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισ- Act 22, 3
15 σοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε
δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας
16 διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί,
ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέ-
17 μην σαρκὶ καὶ αἵματι, 17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς
τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ
18 πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. 18 ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλ- Act 9, 26
θον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν
19 ἡμέρας δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ
20 Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. 20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ
21 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. 21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλί- Act 9, 30 15, 41
22 ματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. 22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ
23 προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. 23 μόνον
δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται
24 τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

De apostolorum conventu Hierosolymitano et Pauli cum Petro controversia Antiochena. De lege et fide.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσό-
2 λυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ
κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω Act 15, 2 11, 30
ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς κενὸν Phil 2, 16
3 τρέχω ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγ-
4 κάσθη περιτμηθῆναι, 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους,
οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχο-
5 μεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· 5 οἷς οὐδὲ
πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου
6 διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί
ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ Ro 2, 11
7 λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ
τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας
8 καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς
9 ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, 9 καὶ Act 15, 13 28
γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ
Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ

---

12. ℵ ουδε εδιδαχθ. 15. ο αφορισας ; ς ℵ praem ο θεος 17. αλλ 18. ετη τρια | κηφαν : πετρον 19. ℵ ουκ ιδον 21. ℵ* (non ²) om της sec II, 1. συμπαραλ. 4. καταδουλωσωνται 6. ο θεος : θεος

Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν
Act 11, 29 a περιτομήν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού- 10
δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.
Act 15, 35 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ 11
ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς 12
Act 11, 3 ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελ-
λεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς· 13 καὶ 13
συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνά-
βας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ 14
ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ
ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐχ
Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖς 15
2, 11 Ro 3, 20 φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 εἰδότες δὲ ὅτι 16
οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως
Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
Ps 142 (143), 2 δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντες 17
δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα
Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. 18 εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα 18
ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 ἐγὼ 19
γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. 20 Χριστῷ συν- 20
εσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν
1, 4 Eph 5, 2 ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαν-
τός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν 21
χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς
δωρεὰν ἀπέθανεν.

III.

Spiritus ex fide. Abrahami fides ac filii. Dei promissio, lex, Christus. Lex educator. Christiani et Abraham.

Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὀφθαλ- 1
μοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; 2 τοῦτο μόνον 2
Ro 10, 17 θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ
ἀκοῆς πίστεως; 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν 3
σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ. 5 ὁ 4 5
οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ
Gn 15, 6 Ro 4, 3 ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν 6
Is 2, 22 τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα 7

---

9. ινα ημεις : ℵ[a] add μεν 11. κηφας : πετρος 12. ℵ οτε δε ηλθεν 13. ιουδαιοι : ℵ* add παντες 14. κηφα : πετρω | 𝔊 ουκ ιουδαϊκως, ℵ[c] ουχι ιουδ. | ζης : pon ante και σ. ιουδ. | πως : τι 16. ἁμαρτωλοί· 16 εἰδότες | δε : om | ιησου χριστου | οτι : διοτι | εξ εργ. νομ. post ου δικαι. pon 18. συνιστημι

III, 1. εβασκανεν : add τη αληθεια μη πειθεσθαι | προεγραφη : add εν υμιν

8 ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. 8 προϊδοῦσα δὲ ἡ
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο
9 τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε Gn 12, 3 Act 3, 25
10 οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ
ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- Dt 27, 26
κατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ
11 βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δι- Hab 2, 4 He 10, 38 Ro 1, 17
καιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·
12 12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλὰ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται Lv 18, 5 Ro 10, 5
13 ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό-
μου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατος 4, 5 Dt 21, 23
14 πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ
Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
ματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.
15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρω- Ro 3, 5 etc
16 μένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ Ἀβραὰμ 8 Gn 13, 15
ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ 17, 8 22, 18 etc
τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· καὶ τῷ σπέρ-
17 ματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προ- Ex 12, 41
κεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη
γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
18 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ro 4, 14
19 Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. 19 τί οὖν ὁ νόμος; Ro 5, 20
τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ He 2, 2
20 ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσί- Act 7, 53
21 της ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. 21 ὁ οὖν νόμος κατὰ 1 Ti 2, 5
τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ
δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη·
22 22 ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγ- Ro 11, 32
23 γελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. 23 πρὸ
τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι 1 Pe 1, 5
24 εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμος παιδα-
γωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·
25 26 25 ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 πάν-
27 τες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 ὅσοι Ro 6, 3 13, 14
28 γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ ἔνι 1 Co 12, 13 Col 3, 11
Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι
ἄρσεν καὶ θῆλυ· ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

7. εισιν υιοι 8. κ τα εθνη δικαιοι | ς^c ευλογηθησονται 10. οτι : om | εμμ. εν πασι 12. αλλ | ο ποιησας αυτα : add ανθρωπος 13. οτι γεγραπται : γεγρ. γαρ 14. κ εν ιησου χριστω 16. ερρηθησαν 17. υπο τ. θεου : add εις χριστον | ετη : ante τετρα. κ. τρ. 21. αν εκ νομου την 23. συγκεκλεισμενοι 28. κ αρσεν | παντες | εις εστ. εν χρ. ιησου : κ* εστε χριστου ιησου

Ro 9, 7 s 29 εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ 29
ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

Servi legis, dei filii. Pristini amoris recordatio. Hagar et Sara duo foedera.

Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν 1
διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὤν, 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν 2
καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 οὕτως καὶ 3
Col 2, 20 ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δε-
δουλωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν 4
Eph 1, 10 Ro 1, 3 ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ
3, 13 νόμον, 5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπο- 5
Ro 8, 15 λάβωμεν. 6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ 6
υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ.
Ro 8, 17 7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος 7
διὰ θεοῦ.

Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ 8
οὖσιν θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ 9
3 θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,
Col 2, 16 Ro 14, 5 οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ 10
μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῇ 11
κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. 12
οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς 13
εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν 14
τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγε-
λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ μακα- 15
ρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς
ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα 16
ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς 17
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ 18
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. 19 τέκνα 19
Co 4, 15 μου, οὓς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν 20
μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ 21
Gn 21, 2. 9 ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ 22
τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς 23

---

29. και κατ επαγγ.

IV, 3. ημεν 6. εις τ. καρδ. υμων 7. αλλ υιος | δια θεου : θεου δια χριστου 8. μη φυσει ουσι 9. δουλευειν 14. ς τον πειρασμ. μου τον, κc τ. πειρασμ. τον | κ* (non a) om ουκ | ς κ αλλ 15. που : τις | ουν : add ην | αν εδωκατε 17. ςe εκκλεισ. ημας 18. το ζηλουσθαι 19. τεκνια | αχρις ου

παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ Gn. 17, 16 Ro 9, 9
24 τῆς ἐπαγγελίας. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν
δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλίαν γεννῶσα,
25 ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·
συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
26 αὐτῆς. 26 ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ He 12, 22 Ap 3, 12
27 ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον Is 54, 1
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου
28 μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ro 9, 7 s
29 Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα
30 γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί
λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ Gn 21, 10. 12
γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς
31 ἐλευθέρας. 31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ
τῆς ἐλευθέρας.

V.

Standum Christiana libertate contra iudaizantes. Libertatis lex impletur fide, caritate, morum sanctitate.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ
μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίας ἐνέχεσθε.
2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς
3 ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
4 περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατ- Ia 2, 16
ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
5 ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης
6 ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει 6, 15
οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. 1 Co 7, 19
7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; 3, 1
8 9 8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ 1 Co 5, 6
10 φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν 1, 7
ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις
11 ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
12 διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφελον
καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν
ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δου-
14 λεύετε ἀλλήλοις. 14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται,

---

23. ℵ δι επαγγελιας 24. ς ℵ* αι δυο | δουλειαν 25. το γαρ αγαρ | ορ. εστιν : ℵ add ον | ς ℵ συστοιχ- | δουλευει δε 26. ℵ* (non item a) om ητις εστ. | ημων : παντων ημ. 28. υμεις et εστε : ς ℵ ημεις et εσμεν | ℵ ισακ 30. κληρονομηση | μετα τ. υιου (ℵa) : ℵ* om τ. υιου 31. διο : αρα

V, 1. τη ελευθερια ουν η χριστ. ημας ηλευθ. στηκετε και | δουλειας 2. ἰδὲ | παυλος (ℵa) : ℵ* om 3. οτι : ℵ* om 4. απο του χριστου 5. ℵ* (non c) εκδεχομεθα 7. ανεκοψε | τη αληθεια 10. οστις αν 14. πληρουται

Lv 19, 18 Mt 22, 39 ἐν τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους 15
Ro 13, 8 a etc δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ 16
μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ 17
πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα
Ro 8, 14 6, 14 μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ 18
ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά 19
Ro 1, 29 ss 1 Co 6, 9 a ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμα- 20
Col 3, 5 ss Eph 5, 5 κεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις,
21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν 21
καθὼς προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ
Eph 5, 9 οὐ κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, 22
χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
23 πραΰτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. 23
24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς πα- 24
θήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι 25
καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλού- 26
μενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI.

Errantibus consulendum. Semen et messis. De falsa doctrina. Gloriandum cruce Christi.

Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώ- 1
ματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι
πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μη καὶ σὺ πειρασθῇς. 2 ἀλλήλων 2
Ro 15, 1 τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χρι-
στοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν. 3
1 Co 11, 28 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν 4
μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· 5 ἕκαστος γὰρ 5
τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν 6
Ps 1, 1 6 etc 2 Co 9, 6 πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ 7
ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν 8
σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς
2 The 3, 13 2 Co 4, 16 τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ 9
καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ
ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγα- 10
θὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 11

---

14. *εαυτον* 15. *υπο αλληλ.* 17. *ταυτα δε* | ς ℵ *αντικ. αλληλ.* 18. *ουκ*: ℵc add *στι* 19. *πορνεια*: praem *μοιχεια* 20. *ερεισ* | ς ℵ *ζηλοι* | ℵ *αιρεσισ* 21. *φθονοι*: add *φονοι* | *καθωσ*: add *και* | *προειπον*: ℵ* (non c) *ειπον* 23. *πραοτησ* 24. om *ιησου*

VI, 1. *προληφθη* | *πραοτητοσ* 2. ℵ* *βαστασετε* | ς ℵ *αναπληρωσατε* 3. *εαυτ. φρεναπατ.* 9. *εκκακωμεν* | ℵ *θερισωμεν* 10. *εχομεν*

12 [12] ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν
ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώ-
13 κονται. [13] οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν,
ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ
14 καυχήσωνται. [14] ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ
σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος
15 ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ· [15] οὔτε γὰρ περιτομή τι ἐστὶν οὔτε 5, 6 1 Co 7, 19
16 ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. [16] καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ 2 Co 5, 17 Phi 3, 16
στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
17 τοῦ θεοῦ. [17] τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ
τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ- Phil 4, 23 etc
ματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

Beneficia dei in electos celebrat. Precatur ut perveniant ad intelligendam miram per Christum salutem ipsiusque Christi maiestatem.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ Col 1, 1 etc
τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
2 [2] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Col 1, 2 etc
Χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 2 Co 1, 3
στοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπ-
4 ουρανίοις ἐν Χριστῷ, [4] καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ
καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον Col 1, 22
5 αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ [5] προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
6 [6] εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν
7 τῷ ἠγαπημένῳ, [7] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος Col 1, 14
αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς
8 χάριτος αὐτοῦ, [8] ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ
9 φρονήσει [9] γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 3, 3 Col 1, 26
10 κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ [10] εἰς οἰκονομίαν Ga 4, 4
τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν Col 1, 16 19 2

---

12. μη : post ινα pon | ς ℵ διωκωνται | χριστου : add ιησου 14. τω κοσμω 15. ς ℵ εν γαρ χριστω ιησ. ουτε περιτομη | εστιν : ισχυει 17. ς του κυριου ιησου, ℵ τ. κυρ. ιησ. χριστ. 18. ημων : ℵ om

* ς προσ εφεσιους επιστολη παυλου, ς^{e} παυλου του αποστολου η πρ. εφεσ. επιστολη

I, 1. ς ℵ ιησου χριστου | εν εφεσω : ℵ* om 3. ℵ* του κυριου και σωτηροσ ημων ιησ. χρι. | ημασ : ℵ* (non ^{a}) om | εν χριστω : ς (non ς^{e}) om εν 6. ησ : εν η 7. εχομεν : ℵ* εσχομ. | τον πλουτον

τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ,
2, 11 11 ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ 11
πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 εἰς 12
τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν
τῷ Χριστῷ· 13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀλη- 13
4, 30 2 Co 1, 22 etc θείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες
ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 ὅς ἐστιν 14
ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιή-
σεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Col 1, 9 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ 15
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ 16
1 Th 1, 2 Ro 1, 9 παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 17
ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως
ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρ- 18
1 Pe 1, 13 Col 1, 27 δίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως
αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς
ἁγίοις, 19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς 19
ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς
2, 6 ἰσχύος αὐτοῦ, 20 ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ 20
νεκρῶν καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
Col 2, 10 21 ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριό- 21
τητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι
1 Co 15, 27 He 2, 8 τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς 22
Ps 8, 7 (6) Col 1, 18 πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,
23 ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν 23
πληρουμένου.

II.

Christus peccatorum salus. Ipsi gentiles ad pacem Christi vocati.

Col 2, 13 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρ- 1
Col 2, 7 τίαις ὑμῶν, 2 ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ 2
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 ἐν 3
Col 2, 6 οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς
σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 ὁ δὲ 4
θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν
Col 2, 13 ἠγάπησεν ἡμᾶς, 5 καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν 5

---

10. τα τε εν τοις ουρ. 12. της δοξης 14. ℵ om της ante δοξης
15. και την αγαπ. την : ℵ* om την αγαπ. 16. μνειαν υμων ποιουμενος
18. καρδιας : διανοιας | και τις ο πλουτ. | ℵ της κλη. της δοξ. 20. 𝔊 ℵ
ενηργησεν | καθισας : εκαθισεν | om αυτον sec 23. om τα
II, 3. ημεν 4. ℵ* om εν

6 συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — 6 καὶ 1, 20
συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
7 7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον
πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ
8 Ἰησοῦ. 8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο
9 οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχή-
10 σηται· 10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς Col 1, 10
περιπατήσωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμε-
νοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιή- Ro 2, 26
12 του, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι
τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγ- Ro 9, 4 Heb 11, 13
13 γελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν
14 τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. 14 αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ
ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας,
15 15 τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν Col 2, 14
δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν
16 ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους Col 1, 20. 22
ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν
17 ἐν αὐτῷ. 17 καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν Es 57, 19
18 καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, 18 ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν 2, 18
19 οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 ἄρα οὖν Ro 5, 2
οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων
20 καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, 20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν
ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ
21 Ἰησοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν 4, 16 1 Co 3, 16
22 ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικη- 1 Pe 2, 5
τήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III.

Mysterium de salute gentium. Paulus gentium apostolus. Christus in animis habitans.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ 4, 1
2 ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — 2 εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος
3 τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν Ga 1, 12 1, 9
4 ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς

---

7. τον υπερβαλλοντα πλουτον 8. δια της πιστεως 10. αυτου γαρ (ℵ²) : ℵ* θεου γαρ 11. υμεις ποτε 12. εν τω καιρ. εκ. 13. εγγυς εγενηθ. 15. λύσας· 15 τὴν ἔχθραν ε. τ. σ. αὐτοῦ, | εν εαυτω 17. om ειρηνην sec loc 18. ℵ² εσχομεν 19. αλλα sine εστε | συμπολ. 20. αυτου (ℵ²) : ℵ* om | χριστου ιησου (ℵ²) : ℵ* του χριστου, ς ιησ. χριστ. 21. πασα η οικ.

III, 1. του χριστου : ς ℵ² add ιησου 3. εγνωρισε

Col 4, 3 ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν 5
Col 1, 26 2, 20 ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ
προφήταις ἐν πνεύματι, 6 εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν- 6
σωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
Col 1, 25 εὐαγγελίου, 7 οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος 7
τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
1 Co 15, 9 τοῦ. 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, 8
Col 1, 27 τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χρι-
Col 1, 26 στοῦ, 9 καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο- 9
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπου- 10
1, 11 ρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, 11 κατὰ 11
πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
2, 18 Ro 5, 2 ἡμῶν, 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι- 12
θήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, 13
ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου 14
πρὸς τὸν πατέρα, 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς 15
ὀνομάζεται, 16 ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ 16
Col 1, 11 δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω
ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς 17
καρδίαις ὑμῶν, 18 ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα 18
ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ
μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, 19 γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς 19
γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλή-
ρωμα τοῦ θεοῦ.

Ro 16, 25 ss Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν 20
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας 21
τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

IV.

Unitas servanda fidei in varietate munerum gratiae. Ecclesia corpus Christi. Nova vita integris moribus conspicua.

3, 1 Col 1, 10 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπα- 1
Col 3, 12 ss τῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης 2

---

5. εν ετεραις 6. συγκλη. | συσσωμ. | συμμετ. | επαγγελιας : add αυτου | εν τω χριστω δια 7. εγενομην | την δοθεισαν 8. παντων : add των | εν τοις εθν. | τον ανεξιχν. πλουτον 9. φωτισαι : add παντας | οικονομια : κοινωνια | εν τω : ℵ* om εν | κτισαντι : add δια ιησου χριστου 11. ς ℵ* (non ℵa) εν χριστ. ιησ. 12. και την προσαγ. 13. εγκακειν 14. τ. πατερα : add του κυριου ημων ιησου χριστου 16. δωη | τον πλουτον 21. om και post εκκλησια

IV, 1. κυριω : ℵ χριστω

καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
3 [3]σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
4 τῆς εἰρήνης. [4]ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν 1 Co 8, 6
5 μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· [5]εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν 12, 5 s
6 βάπτισμα· [6]εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ 1 Ti 2, 5
7 πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. [7]ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ
8 τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. [8]διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς Ps 67(68), 19
ὕψος ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις.
9 [9]τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα
10 μέρη τῆς γῆς; [10]ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω
11 πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. [11]καὶ αὐτὸς 1 Co 12, 28
ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγ-
12 γελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, [12]πρὸς τὸν καταρ-
13 τισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώμα-
τος τοῦ Χριστοῦ, [13]μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα
τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα
14 τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, [14]ἵνα
μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ
ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ
15 πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, [15]ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ 1, 22
5, 23
αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός, Col 1, 18,
16 [16]ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον Col 2, 19
διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς
ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν
αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς
περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς
18 αὐτῶν, [18]ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς Col 1, 21
ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν
19 πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, [19]οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς
παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεο-
20 21 νεξίᾳ. [20]ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, [21]εἴγε αὐ-
τὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν
22 τῷ Ἰησοῦ, [22]ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν Col 3, 9
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
23 τῆς ἀπάτης, [23]ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν
24 [24]καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα Col 3, 10
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.
25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ Zach 8, 16

---

2. πραοτητος 6. πασιν : add υμιν 8. εδωκεν : praem και 9. κατεβη : add πρωτον 14. κυβεια | μεθοδειαν 15. ο χριστος 16. συμβιβ. | εις οικ. εαυτου 17. τα λοιπα εθνη 18. εσκοτισμενοι 24. κ ανανεουσθε | κ* εν οσιοτ. και δικαι. 25. κ* εκαστ. αληθ. | μετα του : κ* προς τον

Ps 4, 5 (4) πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ 26
ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 μηδὲ 27
δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλ- 28
λον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα
ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ 29
στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκο-
δομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε 30
1, 13 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν
Col 2, 8 ἀπολυτρώσεως. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ 31
καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 γίνεσθε 32
Col 3, 12 δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς
καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

Amore deus imitandus. Vitae integritati studendum. Fructus lucis. Prudenter ac pie versandum. Ad uxores et maritos. Mysterium matrimonii.

Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ 1 2
Ga 2, 20 περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ
παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς
ὀσμὴν εὐωδίας.
Col 3, 5. 15 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα- 3
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, 4 καὶ αἰσχρότης ἢ μωρο- 4
λογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία·
5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ 5
Ga 5, 21 1 Co 6, 9. 10 πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ
2 Th 2, 3 Col 2, 8 βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς 6
Ro 1, 18 λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
1 Th 5, 5 τῆς ἀπειθείας. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε γάρ 7 8
ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε,—
Ga 5, 22 9 ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ 9
Ro 12, 2 καὶ ἀληθείᾳ, — 10 δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, 10
11 καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, 11
μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν 12
αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ 13
(Es 60, 1. 26, 19) φωτὸς φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 διὸ 14
λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπι-
φαύσει σοι ὁ Χριστός.
Col 4, 5 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' 15
ὡς σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί 16

25. ς (non ς^c) αλληλοιν 26. τω παροργισμω 27. μητε 28. το αγαθον ταις χερσιν | ℵ* ινα εχητε 29. αλλ

V, 2. ηγαπ. ημας | ℵ θυσ. κ. προσφορ. 3. πασα ακαθαρσ. 4. και μωρολο. | τα ουκ ανηκοντα 5. ιστε : εστε | οσ εστ. ειδω. 6. γαρ : ℵ* om 7. συμμετ. 9. φωτος : πνευματος 11. συγκοι. 14. εγειραι 15. ακριβως : post πως

17 εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέ-
18 λημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
19 ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ Col 3, 16
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρ-
20 δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν Col 3, 17
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
21 22 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκες Col 3, 18 1 Pe 3, 1
23 τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς 1 Co 11, 3
γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ
24 τοῦ σώματος. 24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ,
25 οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες, Col 3, 19 1 Pe 3, 7
ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκ-
26 κλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ
27 καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ 2 Co 11, 2 Col 1, 22
αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα
28 ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. 28 οὕτως ὀφεί-
λουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν
29 σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶς
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
30 αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν
31 τοῦ σώματος αὐτοῦ· 31 ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν Gn 2, 24 Mt 19, 5
πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ 1 Co 6, 16
32 ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα
33 ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν
καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω
ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

Liberis et parentibus. Servis et dominis. Armatura dei; militia Christi. Tychicus. Votum.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο Col 3, 20
2 γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις Ex 20, 12
3 ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ
4 μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε Col 3, 21
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδίᾳ καὶ νουθεσίᾳ
κυρίου.

---

17. συνιετε | θελημα : ℵ* φρονημα 19. εν τη καρδια 21. χριστου : θεου 22. ανδρασιν : ς add υποτασσεσθε, ℵ υποτασσεσθωσαν 23. ο ανηρ | και αυτος εστι | ℵ* ο σωτηρ 24. ς ℵ αλλ | ως : ωσπερ | τοις ιδιοις ανδρ. 25. γυναικας : add εαυτων 27. αυτος : αυτην | ℵ* αυτω | ℵ* om η τι 28. σωματα : ℵ* τεκνα 29. ℵ* την σαρκα αυτου | ς ℵ αλλ | χριστος : κυριος 30. τ. σωματ. αυτου : add εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου 31. πατερα : add αυτου | τη γυναικι : προς την γυναικα αυτου

VI, 4. αλλ | παιδεια

Col 3, 22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου 5
2 Co 7, 15 Phil 2, 12 καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 μὴ κατ' 6
Col 3, 22 ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ
ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7 μετ' εὐνοίας δουλεύ- 7
Col 3, 24 s οντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 εἰδότες ὅτι ἕκαστος 8
ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος
Col 4, 1 εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, 9
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός
Col 3, 25 ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.

Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς 10
ἰσχύος αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ 11
δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι 12
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς
ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκό-
τους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρα-
νίοις. 13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα 13
δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατερ-
γασάμενοι στῆναι. 14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν 14
1 The 5, 8 ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, 15 καὶ 15
ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρή-
νης, 16 ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ 16
δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι.
1 The 5, 8 17 καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαι- 17
ραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς 18
καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς
αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάν-
Col 4, 3 των τῶν ἁγίων, 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει 19
Col 4, 4 τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγ-
γελίου, 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιά- 20
σωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

Col 4, 7 s Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα 21
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
ἐν κυρίῳ, 22 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε 22
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ 23
πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 ἡ χάρις μετὰ πάντων 24
τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

---

5. τοις κυρ. κατ. σαρκ. | της καρδιας 6. οφθαλμοδουλειαν | του χριστου 7. om ως 8. ς ο εαν τι εκαστ. ποι., ℵ* ο τι εαν ποι. εκαστ. | του κυριου 9. κ. αυτ. (ℵ εαυτ.) κ. υμων : κ. υμων αυτ. | ℵ εν ουρανω | προσωποληψια 10. τῳ λοιπον, αδελφοι μου | ℵ* εν τω κυριω 11. μεθοδειας 12. του σκοτους του αιωνος τουτου 16. επι πασιν 18. εις αυτο : add τουτο 19. μοι : ℵ* post δοθη | δοθειη 20. εν αυτω : ℵ post παρρησ. 21. και υμεις : post ειδητε | υμιν γνωρισει | διακονος (ℵa) : ℵ* om 24. εν αφθαρσια : add αμην

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

Salutem Philippensium grate et amanter curat. Fructus vinculorum Pauli. Ecclesiae caussa praestat vivere quam mori. Pro Christo patiendum.

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς 2Co1,1etc
ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις Act 16, 12 etc
2 καὶ διακόνοις. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν Ro 1,7 etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάντοτε Ro 1, 8
ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν
5 ποιούμενος 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς
6 πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ
ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χρι-
7 στοῦ Ἰησοῦ, 7 καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς
δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου
8 συνκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς Ro 1, 9
γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χρι-
9 στοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι
μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,
10 10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ Ro 2, 18
11 ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιο-
σύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.
12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ
13 μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺς
δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ
14 καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, 14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν
κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως
15 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. 15 τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν,
16 τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 οἱ μὲν ἐξ
17 ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 οἱ
δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι
18 θλῖψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. 18 τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ
τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ
19 ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· 19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι
ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας

---

* ς η προς τους φιλιππησιους επιστολη, ϛ^ε παυλου του αποστολου η προς φιλιππ. επιστολη

I, 1. ιησου χριστου 4. ℵ* εν παση τη 5. om της 6. αχρις | ς ℵ ιησ. χριστ. 7. και τη απολογ. | συγκοιν. 8. γαρ μου εστιν | ιησου χριστου 10. υμας : ℵ* om 11. καρπων δικαιο. των 13. ℵ* εν τω χριστω γεγονεναι 14. om του θεου 16. 17. οι μεν εξ εριθ. usque δεσμ. μου, 17 οι δε εξ αγαπης usq κειμαι | εγειρειν : επιφερειν 18. πλην οτι : om οτι

τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, [20] κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ 20
ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ
ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου,
εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. [21] Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς 21
καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. [22] εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι 22
καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. [23] συνέχομαι δὲ ἐκ 23
τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ
εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· [24] τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ 24
ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. [25] καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ 25
καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν
τῆς πίστεως, [26] ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 26
ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα 27
εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι
στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ
εὐαγγελίου, [28] καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμέ- 28
νων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας,
καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· [29] ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ 29
μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,
[30] τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε 30
ἐν ἐμοί.

II.

Diligendum exemplo Christi. Christi humilitas et gloria. Salus omni cura appetenda. Timothei et Epaphroditi laudes.

Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγά- 1
πης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,
2, 16 [2] πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν 2
ἀγάπην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, [3] μηδὲν κατ' ἐριθείαν 3
μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμε-
1 Co 10, 24 νοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, [4] μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, 4
ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. [5] τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν 5
Χριστῷ Ἰησοῦ, [6] ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγή- 6
σατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, [7] ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου 7
Ro 8, 3 λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς
ὡς ἄνθρωπος, [8] ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι 8
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. [9] διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερ- 9
ύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, [10] ἵνα 10

---

23. δε : γαρ | γαρ (et. κ[a]) : ς (non ς[c]) κ* om 24. εν τη σαρκι 25. συμπαραμενω | τ. πιστεως : κ* add υμων 27. του χριστου (κ[a]) : κ* om | ακουσω 28. ητις αυτοις μεν εστ. | υμιν δε σωτηρ. 30. ιδετε

II, 1. ει τινα σπλαγχν. 2. ς κ συμψυχ. | το εν : κ* το αυτο 3. κατα εριθ. | μηδε : ἡ | κατα sec : om 4. ς κ εκαστος pri loc | σκοπειτε | ς εκαστος sec loc, κ* εκαστοι ad sqq trahit 5. τουτο : add γαρ | φρονεισθω 7. αλλ εαυτ. 8. κ του σταυρου 9. om το pri

ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων Ea 45, 23 Ro 14, 1
11 καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος
Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.
12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς
ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· Eph 6, 5
13 13 θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν
14 ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ δια- 1 Pe 4, 9
15 λογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ
ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε
16 ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα
ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς Ga 2, 2
17 κενὸν ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ 2 Ti 4, 6
λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν·
18 18 τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι. 3, 1. 4, 4
19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν,
20 ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
21 ψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντες γὰρ
22 τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 23 τὴν δὲ δοκιμὴν
αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ 1 Ti 1, 2
23 εὐαγγέλιον. 23 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ
24 περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς· 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως
ἐλεύσομαι.
25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ
συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουρ-
26 γὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν
27 πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ
γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐ-
τόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην
28 σχῶ. 28 σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν
29 πάλιν χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν
κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε,
30 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολευ- 1 Co 16, 17
σάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός
με λειτουργίας.

---

10. ιησου : ℵ* add χριστου 11. ς ℵ εξομολογησηται 13. ο θεος 15. αμωμητα | εν μεσω 16. επεχοντ. (ℵ²) : ℵ* εχοντ. 17. αλλ | συγχαιρ. 18. το δ' αυτο | ς ℵ συγχαιρ. 21. ου τα του | ℵ ιησου χριστου 23. απιδω 24. αυτος : ℵ² add εγω | ελευσομαι : ℵ* add προς υμας 25. ς ℵ συστρατ. 26. παντας υμας : ℵ* add ιδειν 27. ℵᶜ θανατου | αλλ | αυτον ηλεησ. | επι λυπη 30. ς του χριστου, ℵ κυριου | παραβουλευσαμενος | ℵ αναπληρωσει | ℵ* προς εμε

III.

Contra iudaizantes Pauli adversarios. Severum Pauli studium atque spes caelestis.

2, 18 4, 4 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά- 1
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς 2
κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.
3 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ 3
καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 καίπερ 4
ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποι-
Ro 11, 1 θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους 5
Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον
Ga 1, 13 a Φαρισαῖος, 6 κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύ- 6
νην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, 7
ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ 8
ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ
ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, 9
μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως
Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γνῶναι 10
Ga 6, 7 αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν
παθημάτων αὐτοῦ, συνμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 εἴπως 11
καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ κατα- 12
λάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί, 13
ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ μὲν 14
ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ
σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι 15
ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰς 16
Ga 6, 16 ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω 17
περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. 18 πολλοὶ γὰρ περιπα- 18
τοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς
ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν 19
ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια
φρονοῦντες. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, 20
ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃς 21

III, 1. τα αυτα : ℵ* ταυτα 3. θεου : θεω 5. $\mathfrak{g}^{e}$ 1624. et $\mathfrak{g}$ περιτομή | βενιαμιν 6. ζηλον 7. ατινα : praem αλλ 8. ℵ* om και pri | σκυβαλα : add εινα 9. εμην : ℵ* post δικαιοσυνην pon 10. αναστασεως : ℵ* γνωσεως | την κοινωνιαν | των παθηματων | συμμορφουμενος 11. την εκ : των 12. διωκ. δε ει και | κατελημφθην | του χριστου ιησου 13. ουπω : ου 14. εις το : επι το 15. ℵ φρονουμεν 16. τω αυ. στοιχειν : add κανονι, το αυτο φρονειν 17. συμμιμητ.

μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

Cohortationes. Philippensium munificentia laudatur. Vota et salutationes.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ
στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.
2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
3 νεῖν ἐν κυρίῳ. ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου
αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλή-
μεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆς.
4 5 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. τὸ ἐπι- 3, 1 1 The 5, 16
6 εικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. μηδὲν
μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχα-
7 ριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρ-
δίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δί-
καια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ
9 τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε
καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς Ro 15, 33 etc
εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ
11 ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. οὐχ
ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης
12 εἶναι. οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
13 σεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί 1 Ti 1, 12
14 με. πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.
15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν Act 17, 14 2 Co 11, 9
16 εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, ὅτι καὶ ἐν
Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε.
17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεο-
18 νάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω,
πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν
19 εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. ὁ δὲ θεός μου

---

21. συμμορφ. ac praem εισ το γενεσθαι αυτο | εαυτω

IV, 2. ς (non ς^e) ευωδιαν | συντύχην 3. ναι : και | ς κ* συζυγε idque ς ante γνησιε | συλλαμβ. | κ* και των συνεργων μου και των λοιπων 6. κ μετ 12. οιδα δε ταπειν. 13. ενδυναμ. με : add χριστω 14. ς κ συγκ. 15. λημψεως 17. αλλ 18. κ^a απο επαφρο.

πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς 20
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται 21
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, 22
1, 13 μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Ga 6, 18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος 23
ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

Laudat Colossenses cum Epaphra ipsorum doctore, hortans ut proficiant. Divina Christi redemtoris omnium dignitas. Paulus laboribus suis laetans.

Eph 1, 1 etc Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ 1
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς 2 τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς 2
Eph 1, 2 etc ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν.

Phi 1, 3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 3
Eph 1, 15s Phi 5 Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντες τὴν 4
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάν-
τας τοὺς ἁγίους 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς 5
Eph 1, 12 2 Co 6, 7 οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγ-
γελίου 6 τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ 6
ἐστίν, καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ'
ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀλη-
4, 12 θείᾳ· 7 καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου 7
ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 ὁ καὶ 8
Eph 1, 15s δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 Διὰ τοῦτο καὶ 9
Eph 1, 8 ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσ-
ευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελή-
ματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 περι- 10
1 Th 2, 12 Eph 4, 1 πατῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ,
11 ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης 11
αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς 12 εὐχα- 12

---

19. *τον πλουτον* 23. *του κυρ. ημων* | *μετα παντων υμων*, adduntque ς ℵ *αμην*

* ς *η προς κολασσαεισ επιστολη παυλου*, ς^{e} *παυλου του αποστολου η πρ. κολοσσαεισ επιστ.*

I, 1. *ιησου χριστου* 2. ς (non ς^{e}) *κολασσαισ* | *πατρ. ημων* : ς ℵ add *και κυριου ιησου χριστου* 4. ℵ* *εν κυριω ιησου* | *την εχετε* : *την* 6. *εστιν* : *και εστι* | om *και αυξανομ.* 7. *καθωσ και* | ℵ *εμαθατε* | ℵ* *υπερ ημων* 10. *περιπατησαι* : add *υμασ* | *αρεσκειαν* | *εισ την επιγνωσιν* 11. post *χαρασ* interpg

ριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ
13 κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, 13 ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας
τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς
14 ἀγάπης αὐτοῦ, 14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν Eph 1, 7
15 ἁμαρτιῶν, 15 ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος 2 Co 4, 4
16 πάσης κτίσεως, 16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρα- 1, 20
νοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε Eph 1, 21
κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς
17 αὐτὸν ἔκτισται, 17 καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν
18 αὐτῷ συνέστηκεν, 18 καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς Eph 1, 22
ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένη- 1 Co 15, 20
19 ται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ 2, 9
20 πλήρωμα κατοικῆσαι 20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα Eph 1, 22
εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, 2, 16
21 δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 καὶ Eph 4, 18
ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν
22 τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι Eph 5, 27
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ 1, 4
23 ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἴγε ἐπιμένετε
τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν
πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος Eph 3, 7
διάκονος.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ
25 τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, 25 ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διά- Eph 3, 2
κονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς 3, 9
26 πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμέ-
νον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς
27 ἁγίοις αὐτοῦ, 27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς
δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν Χριστὸς Eph 1, 18
28 ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, 28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθε-
τοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν
πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-
29 στῷ· 29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ 1 Ti 4, 10
τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

---

12. ℵ τω θεω πατρι | υμας : ημας 13. ς ℵ ερρυσατο 14. τ. απολυτρωσιν : add δια του αιματος αυτου 16. τα παντ. τα εν | και τα επι 18. ℵ* om εκ 23. εν παση τη | διακονος : ℵ* κηρυξ και αποστολος 24. παθηματι μου | υπερ υμων : ℵ* (non ²) om υπερ 25. εγω : ℵ* add παυλος 26. νυνι 27. ς ℵ τις ο πλουτος | τουτου : ℵ* του 28. χριστω : add ιησου

II.

Contra falsos doctores. Cum Christo sepulti iidem reviximus. Iam a placitis humanis recedendum.

4, 13 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ 1
τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες 2
1, 27 ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως,
εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάν- 3
8 τες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο 4
1 Co 5, 3 λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ 5
καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων
καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν
πίστεως ὑμῶν. 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν 6
κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι 7
ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισ-
4 σεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγω- 8
γῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν
τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χρι-
1, 19 στόν, 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος 9
Eph 1, 21 σωματικῶς, 10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ 10
πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ 11
ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ
Ro 6, 4 περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, 12
Eph 1, 19a ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ
Eph 2, 1.5 τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς 13
παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίη-
σεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα·
Eph 2, 15 14 ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπ- 14
εναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ
τῷ σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας 15
ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει 16
He 10, 1 8, 5 ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, 17 ἃ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων, 17
τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων 18
ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβα-

II, 1. υπερ : περι | λαοδικεια | εωρακασι | ℵ* om εν σαρκι 2. συμβιβασθεντων | παντα πλουτον | ℵ* του θεου πατρος χριστου, ς τ. θε. και πατρος και του χριστου 3. και της γνωσεως 4. ℵc τουτο δε λεγ.| ινα μη τις 7. ℵ* om εν αυτω | ς ℵ εν τη πιστει | εν αυτη εν ευχαριστ. 8. ℵ εσται υμας 10. ℵ πασης της αρχης | εξουσιας : ℵ* εκκλησιας 11. του σωματος : add των αμαρτιων 12. ℵc βαπτισμω | εκ των νεκρων 13. εν τοις παραπτωμ. | υμας sec : om | ημιν : ςe υμιν 14. ημιν (et. ℵa) : ℵ* ημων 15. ἐν αὐτῷ 17. ℵc om του 18. εν (et. ℵa) : ℵ* om | ς ℵ θρησκεια | α μη εωρακεν

19 τεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, [19] καὶ
οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ Eph 4, 15e
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
20 τοῦ θεοῦ. [20] Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
21 κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· [21] μὴ ἅψῃ μηδὲ Lv 5, 2
22 γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, [22] ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,
23 κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; [23] ἅτινά Mt 15, 9
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

III.

Electis dei caelestia sectanda novusque nova vita homo induendus. Officia coniugum, liberorum, patrum, servorum, dominorum.

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χρι-
2 στός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· [2] τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ
3 τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. [3] ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται
4 σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· [4] ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ
ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκα- Eph 5, 3
θαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις ἐστὶν Eph 5, 6
6 7 εἰδωλολατρεία, [6] δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. [7] ἐν οἷς καὶ Ro 1, 18
8 ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις· [8] νυνὶ δὲ ἀπό- Gal 5, 19 Eph 2, 3
θεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν 4, 31
9 αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, [9] μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, Eph 4, 22 25
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ
10 [10] καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν
11 κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, [11] ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ga 3, 28
Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.
12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι Eph4,2.32
σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα,
13 μακροθυμίαν, [13] ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο
14 ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, [14] ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ
15 ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. [15] καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ Eph 4, 3
βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ Phl 4, 7

18. αυτου (et. ℵ[a]) : ℵ* αυτων 19. ς ℵ συμβιβαζ. | ℵ* (non a) αυξη 20. ει : ς add ουν, item ℵ* post απεθαν. | συν τω χριστ. 23. εθελοθρησκεια

III, 1. ℵ* (non a) εν χριστω | ℵ* (non a) om εστιν 4. η ζωη ημων 5. τα μελη : add υμων 6. του θεου : ς ℵ add επι τους υιους της απειθειας 7. εν τουτοις : εν αυτοις 8. ℵ* (non a) om και υμεις 10. ℵ* επενδυσαμενοι 11. τα παντα 12. οικτιρμων | πραοτητα 13. ο χριστος (et. ℵ[a]) : ℵ* ο θεος 14. ℵ* ος εστιν, ς ητις εστι 15. τ. χριστου : τ. θεου

σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω 16
ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες
Eph 5, 19a ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδον-
22 τες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε 17
ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦν-
τες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

Eph 5, 22 1 Pe 3, 1 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν 18
Eph 5, 25 1 Pe 3, 7 κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε 19
Eph 6, 1 6, 4 πρὸς αὐτάς. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· 20
τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε 21
Eph 6, 5 Tit 2, 9 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ 22
1 Pe 2, 18 πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαις ὡς ἀν-
θρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον.
17 Eph 6, 7a 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν- 23
θρώποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό- 24
δοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ 25
Eph 6, 9 ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.
(IV.) 1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρ- 1
έχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

Precandum. Prudenter versandum. Tychicus et Onesimus. Salutationes. Epistula ex Laodicea.

Eph 6, 18a Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα- 2
ριστίᾳ, 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ 3
ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ
καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν 4 5
Eph 5, 15 σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
Eph 4, 29 6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς 6
δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

Eph 6, 21a Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς 7
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν 8
ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ
Phil 1, 10 παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ 9
ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν
τὰ ὧδε.

Act 27, 2 15, 37 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ 10

---

16. χριστου : ℵ* κυριου | ψαλμοις και υμνοις και ωδ. | ς ℵ* εν χαριτι | εν τη καρδια υμ. τ. κυριω 17. ℵ κυριου ιησου χριστου | πατρι : praem και 18. τ. ιδιοις ανδρασιν 19. γυναικας : ℵc add εαυτων 20. εστιν ευαρεστον τω κυριω 21. ερεθιζετε : ℵ παροργιζετε 22. εν οφθαλμοδουλειαις | φοβ. τ. θεον 23. και παν ο,τι εαν 24. απολημψεσθε | τω γαρ κυριω 25. ο δε αδικ. | ℵc κομισεται | προσωποληψια

IV, 1. εν ουρανοις 2. εν αυτη (et. ℵa) : ℵ* om 7. ℵ* τα δε | ℵ* om και συνδουλ. 8. ινα γνω τα πε. υμων 9. ℵc γνωρισουσιν

Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, — ἐὰν
11 ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν, — 11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος
Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν
12 βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπά- Col 1, 7 Phil 23
ζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε
ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι
13 καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ
γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ 2, 1
14 καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ Phil 24
15 ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. 15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺς Ro 16, 5
16 καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν
ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαο-
δικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ
17 ὑμεῖς ἀναγνῶτε. 17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν Phil 2
ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν 2 Th 3, 17
δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

I.

Thessalonicenses egregium fidei exemplar facti.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- 2 Th 1, 1
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ Act 17, 1
εἰρήνη. 2 Th 1, 2 etc
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν Col 1, 3
3 ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτως μνημονεύον- 2 Th 1, 3 etc
τες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ
τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
4 ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 4 εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγα- 2 Th 2, 13
5 πημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον
ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει 1 Co 4, 20
καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι
6 ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. 6 καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε 2 Th 3, 7 ss
καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς
7 πνεύματος ἁγίου, 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς

---

11. περιτομης· ουτοι 12. non interpg ante δουλος | om ιησου | ℵ*(non a) υπερ ημων | στητε | πεπληρωμενοι 13. εχει ζηλον πολυν | λαοδικεια 15. λαοδικεια | οικ. αυτου 16. λαοδικειας 18. μεθ υμων : add αμην

* ς η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλον. πρωτη επιστολη, ς^e παυλου του αποστολου η πρ. θεσσαλ. επιστολη πρωτη

I, 1. ειρηνη : ς ℵ add απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου 2. μνειαν : add υμων 4. υπο θεου 5. ℵ τ. ευαγγελ. του θεου ημων | και εν πληροφ. | εν υμιν : ℵ om εν 7. ς ℵ τυπους

πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ' ὑμῶν γὰρ 8
ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν
τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν
ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι· 9 αὐτοὶ γὰρ 9
Act 14, 15 περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς,
καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν
θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν 10
οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς
ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

II.

Sincera et liberalis Pauli institutio. Fide constantes invitis popularibus. Visendi desiderium.

Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς 1
ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες 2
Act 16, 12 ss καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν
λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.
3 ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας 3
οὐδὲ ἐν δόλῳ, 4 ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευ- 4
Ga 1, 10 θῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκον-
τες, ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 οὔτε γάρ 5
Phil 1, 8 ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προ-
Io 5, 41. 44 φάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, 6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων 6
δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι
ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· 7 ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, 7
ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, 8 οὕτως ὁμειρόμενοι 8
ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε.
2 Th 3, 8 9 μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· 9
νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖς 10
μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν
τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, 11 καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον 11
ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυ-
Col 1, 10 Eph 4, 1 θούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ 12
θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
1, 2 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, 13
ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ

---

7. om εν sec 8. γαρ (et. ℵ[a]) : ℵ* om | ℵ* ο λογ. τ. θεου | om εν τη sec loco | αλλα και εν | ημας εχειν 9. εχομεν 10. εκ νεκρων | απο της οργ.
II, 2. αλλα και προπ. 3. ουτε εν δολ. 4. αλλα τω θεω 5. κολακειας | εν προφασει : ℵ[c] om εν 7. αλλ εγεν. | ηπιοι : ℵ* νηπιοι | ς ℵ* ως αν τροφ. 8. ιμειρομενοι | γεγενησθε 9. νυκτος : add γαρ | εις υμας (ℵ[a]) : ℵ* υμιν 11. ℵ om υμας 12. μαρτυρουμενοι | περιπατησαι | ℵ καλεσαντος 13. om Και ante δια τουτ.

λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ
14 ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων
15 συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, 15 τῶν καὶ
τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς
ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναν-
16 τίων, 16 κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς
τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ'
αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.
17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ
18 πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέ-
19 κοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. 19 τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ Phil 4, 1
στέφανος καυχήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου
20 ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα 3, 13
ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

III.

Impeditus ab itinere Paulus iterum misit Timotheum. Laetatur nuntiatis. Votum.

1 Διὸ μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή- Act 17, 16
2 ναις μόνοι, 2 καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ Ro 16, 21
διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι
3 ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν 3 τὸ μηδένα σαί-
νεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο
4 κείμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι
5 μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. 5 διὰ τοῦτο
κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν,
μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ
6 κόπος ἡμῶν. 6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' Act 18, 5. 21
ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν,
καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς
7 ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν
8 9 πίστεως, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ
εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ

---

13. εστιν αληθως : ℵ[a] αλ. εστ., ℵ* om αληθ. 14. τα αυτα : ταυτα 15. τους ιδιους προφητας | ημας : ς (non item ς[c]) υμας ex errore 18. διο 19. η ουχι : ℵ* om η | ιησου : add χριστου 20. ℵ* και χαρα

III, 1. ευδοκησαμεν 2. κ. διακο. τ. θεου : add και συνεργον ημων | παρακαλεσαι : add υμας | υπερ : περι 3. το : τω 6. ℵ την υμων πιστιν 7. θλιψ. και αναγκ. 8. ς ℵ στηκητε 9. τω θεω : ℵ* τ. κυριω

τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν διʼ ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 νυκτὸς 10
καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσ-
ωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰη- 11
σοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος 12
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάν-
τας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, 13 εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς 13
καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν
ἁγίων αὐτοῦ, ἀμήν.

IV.

In castitate et caritate pergendum. De mortuis ac reditu Christi.

Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν 1
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρʼ ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς
περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν 2
5, 18 διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ 3
ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, 4 εἰδέναι 4
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,
Eph 2, 12 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν 5
θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν 6
ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς
καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν 7
Lc 10, 16 ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ 8
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ διδόντα
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ- 9
5, 1 Io 6, 45 τοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· 10 καὶ 10
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδο-
νίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 καὶ 11
2 The 3, 12 Eph 4, 28 φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι
ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 ἵνα περιπα- 12
Co 4, 5 τῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμέ- 13
Eph 2, 12 νων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.
1 Co 6, 14 Ro 8, 11 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ 14
ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 τοῦτο 15

---

11. ιησους : add χριστος 13. ιησου : add χριστου | αμην : om

IV, 1. το λοιπον | ℵ των κυριω ιησου | ς ℵ om ινα pri | om καθ. κ. περιπατ. 2. ℵ δεδωκαμεν 3. ℵc απο πασης πορν. 4. ℵ* και εν τιμη 6. ο κυριος 7. ς ℵ αλλ 8. δοντα | εις ημας 9. ℵc εχομεν 10. ℵ* τ. αδελφους ημων | εν ολη : praem τους 11. ς ℵ* ταις ιδιαις χερσ. υμ. | ℵc παρηγγ. υμιν 13. θελω | κεκοιμημενων | ℵc ως και 14. ℵc επιστευομεν

γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περι- 1Co15,51e
λειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς 15, 22
16 κοιμηθέντας, 16 ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
17 οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖς οἱ
ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέ-
λαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε
18 σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις
τούτοις.

V.

Dies subito ventura; hinc vigilandum est. Praesides colendi. Admonitiones variae. Vota.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν 4, 9
2 ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα 2Pe 3, 10
3 κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. 3 ὅταν λέγωσιν·
εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος
ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.
4 4 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς
5 κλέπτης καταλάβῃ· 5 πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ Eph 5, 8
6 ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· 6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδω-
7 μεν ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ
καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς
8 μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα Eph 6, 14. 17
9 πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, 9 ὅτι
οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας
10 διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος περὶ 2Co 5, 15
ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσω-
11 μεν. 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα,
καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν 1 Ti 5, 17
ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,
13 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον Mc 9, 50
14 αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους,
15 ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε Ro 12, 17
μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν 1 Pe 3, 9
16 διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε, Phi 4, 4
17 18 17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
19 γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ 4, 8

V, 1. ℵ του (ℵc om) γραφ. υμιν 2. η ημερα 3. ς οταν γαρ, ℵc οταν δε | εφιστατα 5. om γαρ 6. ως και οι 8. ℵ* om και αγαπης 9. αλλ 10. περι : υπερ 12. ℵ προϊστανομενους 13. ς ℵ υπερεκπερισσου | ℵ* και ειρηνευετ. | εν εαυτοις 15. αποδω | και εις αλληλ. 18. ℵ* του θεου

ζβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε, 20 21
τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. 22
He 13,20s 23 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ 23
ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.
2 Th 3, 3 24 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. 24
2 Th 3, 1 Ro 16, 16 etc Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺς 25 26
ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύ- 27
ριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
Phil 4, 23 etc Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. 28

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

I.

Laudat fidem Thessalonicensium. Pios merces manet, impios poena.

1 Th 1, 1 etc Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- 1
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. 2 χάρις 2
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
2, 13 1 Th 1, 2 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, 3
καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει
ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, 4 ὥστε αὐτοὺς 4
ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐγκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς
ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ
ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, 5 ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ 5
θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ
ἧς καὶ πάσχετε, 6 εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς 6
θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν 7 καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' 7
1 Th 3, 13 etc ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ'
Act 7, 30 ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ 8 ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν 8
τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, 9 οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ 9
προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι 10
ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ'
ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε 11
περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ

---

19. ς κ σβεννυτε 21. ς κ* om δε 27. ς κ ορκιζω | τοις αγιοις αδελφ. 28. μεθ υμων : ς κ add αμην

* ς η προσ θεσσαλ. επιστολ. δευτερα, ς^e παυλου του αποστολου η προσ θεσσ. επιστ. δευτερ.

I, 1. κ* (non ª) εν θεω και πατρ. 3. κ* om υμων post παντων 4. ωστ. ημας αυτους | καυχασθαι 8. κ^c τον θεον | ς κ ιησου χριστου 10. πιστευουσιν

πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνά-
12 μει, [12] ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν
καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II.

Christi adventum praecedet Antichristus. Perseverandum bona fide.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,
2 [2] εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖ- 1 Th 5, 2
σθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς
3 δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. [3] μή τις ὑμᾶς Eph 5, 6
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία
πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς
4 ἀπωλείας, [4] ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγό- Dan 11, 36
μενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
5 σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός. [5] Οὐ μνημονεύετε ὅτι Act 17, 1
6 ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; [6] καὶ νῦν τὸ κατέχον οἶ-
7 δατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. [7] τὸ γὰρ
μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως
8 ἐκ μέσου γένηται· [8] καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Is 11, 4
κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ
9 καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, [9] οὗ ἐστὶν ἡ παρου-
σία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ
10 τέρασιν ψεύδους [10] καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυ- 2 Co 2, 15 4, 3
μένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ
11 σωθῆναι αὐτούς. [11] καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέρ-
12 γειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, [12] ἵνα κριθῶσιν
πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ
ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,
ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ'
ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας,
14 [14] εἰς ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποί-
15 ησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. [15] ἄρα οὖν, ἀδελ-
φοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε
16 διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· [16] αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς

---

12. ιησου pri : add χριστου

II, 2. μητε θροεισθ. | η ημερ. του χριστου 3. ανομιας : αμαρτιας 4. ℵ* om και υπεραιρομ. | καθισαι : praem ωσ θεον 6. εν τω εαυτου καιρ. 8. ο κυριος omisso ιησ. | ανελει : ℵ* αναλοι, ε αναλωσει 10. της αδικιας | εν τοις απολλυμ. 11. πεμψει 12. παντες | αλλ | εν τη αδικια 13. ℵ του κυριου | ειλετο | υμας : ℵ* ημας 14. om και 16. και πατηρ ημων | ℵ* (non a) om ο αγαπ. ημας

καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
1 Th 2, 13 17 παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ 17
καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

III.

Precandum pro evangelio. De dissolutis ac desidibus cavendis. Nota genuinae epistulae.

1 Th 5, 25 Col 4, 3 etc Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος 1
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 καὶ ἵνα 2
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ
πάντων ἡ πίστις. 3 πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς 3
Ga 5, 10 καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' 4
ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριος 5
κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς
τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

Ro 16, 17 1 Co 5, 11 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου 6
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ
ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρε-
1 Th 1, 6 λάβοσαν παρ' ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, 7
ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά 8
1 Th 2, 9 τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι
1 Co 9, 4 Phil 3, 17 πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, 9
ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 καὶ 10
γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις
οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 ἀκούομεν γάρ τινας περι- 11
πατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργα-
ζομένους· 12 τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν 12
ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυ-
Ga 6, 9 τῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλο- 13
ποιοῦντες. 14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς 14
1 Co 5, 11 ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα
ἐντραπῇ· 15 καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς 15
1 Th 5, 23 etc ἀδελφόν. 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην 16
διαπαντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

Col 4, 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ 17
1 Th 5, 28 etc ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 18
Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

17. τ. καρδ. υμων | στηριξαι : add υμας | λογω και εργω

III, 3. εστιν : ℵ* post ο κυρ. pon 4. παραγγελλομεν : add υμιν | και ποιειτε 5. om την ante υπομ. 6. ℵc παρελαβον, ς παρελαβε 8. ℵ αλλα | νυκτα και ημεραν 10. ℵ* om τουτο 12. δια του κυριου ημων ιησου χριστου 13. εκκακησητε 14. και μη συναναμ. | ℵ συναναμιγνυσθαι 18. μετα πα. υμων : add αμην

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

I.

Dei filius summus omnium, longe maior angelis.

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς
πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων
2 ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, [2] ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ
3 καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, [3] ὅς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ
χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος 8, 1 etc
4 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, [4] τοσούτῳ κρείττων
γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κε-
5 κληρονόμηκεν ὄνομα. [5] τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός 5, 5 Ps 2, 7
μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι 2 Sa 7, 14
6 αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; [6] ὅταν δὲ πάλιν Ps 96(97), 7
εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσ-
7 κυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. [7] καὶ πρὸς μὲν τοὺς Ps 103 (104), 4
ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς
8 λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, [8] πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος Ps 44(45), 7 8
σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτη-
9 τος ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. [9] ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ
ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου
10 ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. [10] καί· σὺ κατ' Ps 101 (102), 26-28
ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου
11 εἰσὶν οἱ οὐρανοί· [11] αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάν-
12 τες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, [12] καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλά-
ξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου
13 οὐκ ἐκλείψουσιν. [13] πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· Ps 109 (110), 1 Mt 22, 44 etc
κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
14 τῶν ποδῶν σου; [14] οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς
διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σω-
τηρίαν;

II.

Dei filio parendum magis quam legi per angelos traditae. Christus homo factus fratrum caussa passus.

1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖ-
2 σιν, μήποτε παραρυῶμεν. [2] εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος Ga 3, 19 Act 7, 53

---

* ς η προσ εβραιους επιστ. παυλου, item ς^{e} omisso παυλου

I, 1. επ εσχατων 2. και τους αιω. εποιη. 3. καθαρισμον : praem δι εαυτου | τ. αμαρτιων : add ημων | ποιησαμενος : pon ante τ. αμαρτ. ημων 5. εσομ. αυτω (et. κ^{a}) : κ* om αυτω 8. αιωνος· ραβδος ευθυτητος η ραβδ. | σου : κ αυτου 9. αδικιαν : ανομιαν 12. αλλαξεις : ελιξεις, κ add ως ιματιον

II, 1. περισσοτ. δει | ημας προσεχ. | παραρρυωμεν

ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, 3 πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, 4 συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, 5
Ps 8, 5–7 περὶ ἧς λαλοῦμεν. 6 διεμαρτύρατο δέ που τὶς λέγων· τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; 7 ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ
1 Co 15, 27 Eph 1, 22 τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, 8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. 9 τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως
Ro 11, 36 χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. 10 ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. 11 ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς
Jo 20, 17 Mt 28, 10 πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,
Ps 21(22), 23 12 λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ
2 Sa 22, 3 ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. 13 καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ'
Es 8, 17 s αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.
1 Co 15, 26 2 Ti 1, 10 14 ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, 15 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλίας. 16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

III.

Christus Mose maior. Moses non impune spretus, multo minus Christus.

Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν,
2, 5 Nm 12, 7 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται

---

7. εστεφα. αυτον : 𝔊 ℵ add και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου 8. εν γαρ τω 9. χαριτι : 𝔐 Orquater etc χωρις 14. σαρκος και αιματος 15. δουλειας 18. ℵ* om πειρασθεις

III, 1. χριστον ιησουν 2. μωσης 3. γαρ δοξης ουτος | μωσην

καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.
4 [4]πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατα-
5 σκευάσας θεός. [5]καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ Nm 12, 7
6 αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, [6]Χριστὸς
δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν
παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν 14
κατάσχωμεν.

7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς Ps 94(95), 8–11
8 φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, [8]μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς
ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ Ex 17, 7 Nm 14, 22s
9 ἐρήμῳ, [9]οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον
10 τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. [10]διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ
ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν
11 τὰς ὁδούς μου, [11]ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται 4, 3
12 εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. [12]βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν
τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ
13 ζῶντος, [13]ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις
οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ
14 τῆς ἁμαρτίας· [14]μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ
τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
15 [15]ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ 7 ss
16 σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· [16]τίνες
γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ
17 Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως; [17]τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα Nm 14, 22 ss
ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ.
18 [18]τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ
19 εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; [19]καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν 4, 6
εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

IV.

Requies promissa Iudaeis data piis per Christum. Verbi divini vis.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.
2 [2]καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέ-
3 λησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συγκεκερασμένος τῇ πίστει
τοῖς ἀκούσασιν. [3]εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύ- 3, 11
σαντες, καθὼς εἴρηκεν· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύ- Ps 94(95), 11
σονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς
4 κόσμου γενηθέντων. [4]εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως·

---

4. τα παντα 5. μωσης 6. εαν περ 8. παραπικρ. : ℵ πιρασμω 9. επειρασαν : add με | εν δοκιμασια : εδοκιμασαν με | τεσσαρακ. 10. ταυτη : εκεινη 14. γεγοναμεν του χριστου 16. τινες : τινες | μωσεως 17. τεσσαρακ.

IV, 1. ℵ καταλιπομενης 2. συγκεκραμενος 3. γαρ : ουν

Gn 2, 2 καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν
ἔργων αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν 5
κατάπαυσίν μου. 6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς 6
αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπει-
3, 19 θειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ 7
2, 15
Ps(94)95, τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προείρηται· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς
7 8
Ios 22, 4 αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ 8
αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα
ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 9
10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέ- 10
παυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα 11
μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12 ζῶν γὰρ 12
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαι-
ραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύ-
ματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ
ἐννοιῶν καρδίας· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, 13
πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς
ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

8, 1 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, 14
3, 1
2, 17 c Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 οὐ γὰρ 15
5, 2 ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν,
πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας.
10, 22 16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, 16
ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

V.

Christus pontifex in aeternum, sacerdos sicut Melchisedech. Tarditas lectorum taxatur.

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀν- 1
8, 3 θρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε
2, 9
4, 15 καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦ- 2
σιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, 3 καὶ 3
δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ
7, 27 προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν 4
Ex 28, 1 τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.
5 οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, 5
Ps 2, 7 ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέν-
7, 17
Ps 109 (110), 4 νηκά σε· 6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα 6

---

6. απειθειαν : ℵ* απιστιαν 7. ℵ* οριζει τινα | δαβιδ | ειρηται 9. ℵ* (non a) om αρα usque του θεου 11. ℵ* om τις 12. ψυχης : add τε 15. συμπαθ. | c (non c^{e}) πεπειραμενον 16. ελεον

V, 3. δια ταυτην | υπερ αμαρτιων 4. αλλα ο καλουμενος | καθαπερ κ. ο ααρ.

7 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. [7] ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν
ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ
8 εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, [8] καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ'
9 ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, [9] καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς
10 ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, [10] προσαγορευθεὶς
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ
12 νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. [12] καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδά- Ga 4, 3
σκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς
τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε 1 Co 3, 2
13 χρείαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεᾶς τροφῆς. [13] πᾶς γὰρ ὁ
μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν·
14 [14] τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθη-
τήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

Tarditate deposita ad perfecta nitendum. Defectio irreparabilis. Fides Abrahami.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τε-
λειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετα-
2 νοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, [2] βαπτισμῶν
διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίμα-
3 τος αἰωνίου. [3] καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. Iac 4, 15
4 [4] ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε τῆς
δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου
5 [5] καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,
6 [6] καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυ-
7 ροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. [7] γῆ
γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν καὶ
τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μετα-
8 λαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· [8] ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ
τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχό-
10 μενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. [10] οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς
ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς 1 The 1, 3
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.
11 [11] ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
12 πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, [12] ἵνα μὴ νωθροὶ
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονο-
13 μούντων τὰς ἐπαγγελίας. [13] τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ

---

9. πασιν : post τοις υπακου. αυτ. 12. και ου στερεας
VI, 7. πολλακις ερχομενον 9. αγαπητοι : κ* αδελφοι | κρειττονα
10. και του κοπου της αγαπης

Gn 22. 16. 17 θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυ-
τοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη- 14
θυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. 15
16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς 16
ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 ἐν ᾧ περισσότερον 17
βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας
τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ 18
δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν
θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς
προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ 19
Lev 16, 2 τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπε-
τάσματος, 20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ 20
τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

Melchisedech Abrahamo Levitisque maior et Christus pontifex noster in aeternum.

Gn 14, 18 ss Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ 1
τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς
4 τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων 2
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύ-
νης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης,
3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς 3
τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς
τὸ διηνεκές.
2 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν 4
ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ 5
Num 18, 21 ss τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξελη-
λυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ 6
αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας
εὐλόγηκεν. 7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ 7
κρείττονος εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες 8
ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. 9 καὶ ὡς 9
ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραὰμ καὶ Λευὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδε-
κάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν 10
αὐτῷ Μελχισεδέκ.
Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ 11
λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν

---

14. ει μην : ἢ μὴν 16. ανθρωποι μεν γαρ 18. ψευσασθαι θεον
VII, 1. $\mathfrak{s}^{c}$ om τον ante υψιστου | ℵ οσ συναντησας 2. απο παν-
των : ℵ post εμερισεν 5. $\mathfrak{s}$ ℵ αποδεκατουν 6. τον αβρααμ 9. δια
αβρααμ | $\mathfrak{s}$ λευϊ, ℵ* λευει 10. ο μελχισεδεκ 11. λευιτικης | επ αυτη |
νενομοθετητο

12 Ἀαρὼν λέγεσθαι; [12] μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης
13 καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. [13] ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς
ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ·
14 [14] πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς
15 ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. [15] καὶ περισ-
σότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ 5, 6
16 ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, [16] ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης
17 γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. [17] μαρτυρεῖται Ps 109, (110), 4
γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς
19 ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, [19] οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισα-
20 γωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. [20] καὶ
καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας
21 εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, [21] ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγον-
τος πρὸς αὐτόν· ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ
22 ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — [22] κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος δια- 7, 17 8, 6
23 θήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. [23] καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γε-
24 γονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· [24] ὁ δὲ
διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύ-
25 νην, [25] ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερ-
χομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ
αὐτῶν.
26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος,
ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος
27 τῶν οὐρανῶν γενόμενος, [27] ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, 5, 3
ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας 9, 7. 12
ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ
28 ἑαυτὸν προσενέγκας. [28] ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν
ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς
μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

Caelestis pontifex noster, auctor novi cum deo foederis vetere melioris.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα
ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
2 νοῖς, [2] τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν
3 ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. [3] πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ 5, 1
προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον
4 ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. [4] εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ'

14. ουδεν περι ιερωσυνης | ℵ* μωυσης ουδεν | μωσης 16. σαρκικης 17. μαρτυρει 21. εις τον αιωνα (haec ipsa om ℵ*) : add κατα την ταξιν μελχισεδεκ 22. κατα τοσουτον κρειττονος 26. ς ℵ om και ante επρεπεν 27. ανενεγκας

VIII, 2. και ουκ ανθρωπ. 4. ουν : γαρ

ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα,
10, 1 [5] οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς
Ex 25, 40 Act 7, 44 κεχρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνή· ὅρα γάρ
φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ
7, 22 11 ὄρει· [6] νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείτ-
τονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις
νενομοθέτηται. [7] Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν
Ier 31 (38), 31–34 δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. [8] μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· ἰδοὺ
ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον
Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, [9] οὐ κατὰ τὴν
διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβο-
μένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν,
10, 16 λέγει κύριος. [10] ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ
Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους
μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω
2 Co 6, 16 αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς
λαόν. [11] καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ
ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάν-
τες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. [12] ὅτι ἵλεως
10, 17 ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ
8 μνησθῶ ἔτι. [13] ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην·
τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

Sanctuarium vetus et caelum sanctuarium Christi. Imperfecta Mosaica et perfecta Christi expiatio.

Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον 1
Ex 25 ss 40, 3 ss etc κοσμικόν. [2] σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία 2
καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια.
[3] μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια 3
ἁγίων, [4] χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθή- 4
κης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ
ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ
Ex 10, 4 πλάκες τῆς διαθήκης, [5] ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶν δόξης 5
κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ
μέρος. [6] Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην 6
σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες,
[7] εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ 7

---

4. οντων των ιερεων των προσφερ. | κατα τον νομον 5. μωσης | ποιησης 6. τετευχε 8. αυτους : αυτοις 9. μου : $\mathfrak{s}^{c}$ 1624. om 10. επι καρδιας αυτ. 11. πολιτην : πλησιον | απο μικρου : add αυτων 12. αμαρτιων αυτων : add και των ανομιων αυτων

IX, 1. η πρωτη : add σκηνη 2 $\mathfrak{s}$, non $\mathfrak{s}^{c}$, ἁγια 5. א χερουβιν, $\mathfrak{s}$ χερουβιμ | εστιν : א* ενεστιν

χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοη-
8 μάτων, 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφα-
νερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης
9 στάσιν, 9 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' 5, 1
ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνεί-
10 δησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ
πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι
καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.
11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα- 10, 1
θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
12 τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ
13 ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων
καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους
14 ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ
αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν
ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι. 1 The 1, 9
15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανά- 12, 24
του γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κλη-
16 ρονομίας. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
17 διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε
18 ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος Ex 24, 3 ss
19 ἐγκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ Nm 19, 6
τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό
20 τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων· τοῦτο τὸ Ex 24, 8
Mt 26, 28
21 αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. 21 καὶ τὴν
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως
22 ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν Lv 17, 11
23 νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. 23 ἀνάγκη
οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρί-
ζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας.
24 24 οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα τῶν
ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ
25 προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ
ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν
26 ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ

---

9. καθ ον 10. βαπτισμοις : add και | δικαιωμασι 12. 5c 1624. ευρομενος 13. ταυρων κ. τραγων 14. αιωνιου : ℵc αγιου 17. μηποτε : ℵ* μη τοτε 18. εγκεκαιν. 19. ℵc κατ. τον νομ. | μωσεως | και των (5 om) τραγων : ℵc om | ερραντισε 21. ερραντισε 24. αγια εισηλθεν ο χριστος 25. εισ τ. αγια : ℵc add των αγιων

καταβολῆσ κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰσ
ἀθέτησιν τῆσ ἁμαρτίασ διὰ τῆσ θυσίασ αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ 27
καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖσ ἀνθρώποισ ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ
τοῦτο κρίσισ, 28 οὕτωσ καὶ ὁ Χριστόσ, ἅπαξ προσενεχθεὶσ εἰσ τὸ 28
Es 53, 12 πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίασ, ἐκ δευτέρου χωρὶσ ἁμαρτίασ ὀφθήσεται τοῖσ αὐτὸν ἀπεκδεχομένοισ εἰσ σωτηρίαν.

X.

Lex umbra novi foederis. Piacula legis et verum piaculum Christi. Sacrificia abolita. Defectionis grave crimen. Constantis fidei laus.

8, 5 Col 2, 17 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν 1
9, 9 ss τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖσ αὐταῖσ θυσίαισ
αἷσ προσφέρουσιν εἰσ τὸ διηνεκὲσ οὐδέποτε δύναται τοὺσ προσερ-
χομένουσ τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ 2
τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺσ λατρεύοντασ
ἅπαξ κεκαθαρισμένουσ; 3 ἀλλ' ἐν αὐταῖσ ἀνάμνησισ ἁμαρτιῶν 3
κατ' ἐνιαυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν 4
Ps 39(40), 7–9 ἁμαρτίασ. 5 διὸ εἰσερχόμενοσ εἰσ τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ 5
προσφορὰν οὐκ ἠθέλησασ, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώ- 6
ματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ηὐδόκησασ· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, 7
ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεόσ τὸ
θέλημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίασ καὶ προσφορὰσ καὶ 8
ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ἠθέλησασ οὐδὲ ηὐδόκησασ,
αἵτινεσ κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ 9
ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον
στήσῃ, 10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆσ προσφορᾶσ 10
τοῦ σώματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

Καὶ πᾶσ μὲν ἱερεὺσ ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ 11
τὰσ αὐτὰσ πολλάκισ προσφέρων θυσίασ, αἵτινεσ οὐδέποτε δύναν-
12, 2 etc 1, 13 etc Ps 109 (110), 1 ται περιελεῖν ἁμαρτίασ· 12 οὗτοσ δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσε- 12
νέγκασ θυσίαν εἰσ τὸ διηνεκὲσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ 13
λοιπὸν ἐκδεχόμενοσ ἕωσ τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰσ τὸ διηνεκὲσ 14
τοὺσ ἁγιαζομένουσ. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· 15
8, 10 Ier 31 (38), 33 μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸσ 16
αὐτοὺσ μετὰ τὰσ ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει κύριοσ· διδοὺσ νόμουσ
μου ἐπὶ καρδίασ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω
8, 12 Ier 31 (38), 34 αὐτούσ, 17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ 17

---

26. νυνι : νυν | om τησ ante αμαρτ. 28. om και post ουτωσ

X, 1. Θυσιαισ : ℵ add αυτων | αισ : 𝔊 ℵ ασ | δυναται : ℵ δυνανται
2. ουκ : 𝔊ᵉ om | κεκαθαρμενουσ 4. ℵ τραγ. κ. ταυρ. 6. 𝔊 ℵ ευδοκησασ
8. Θυσιαν κ. προσφοραν | 𝔊 ℵ ευδοκησασ | κα. τον νομ. 9. του ποιησαι : add ο θεοσ 10. εσμεν οι δια | του ιησου χριστ. 11. ℵ λειτ. καθ ημε.
12. ουτοσ : αυτοσ 15. προειρηκεναι 16. επι των διανοιων

18 μὴ μνησθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ
περὶ ἁμαρτίας.
19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων Eph 3, 12
20 ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ
ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
21 22 21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσερχώμεθα
μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι 4, 16
23 τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς 23 καὶ λελουσμένοι τὸ
σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος
24 ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλή-
25 λους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλεί-
ποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ
παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν
ἡμέραν.
26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 6, 4 ss
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
27 27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλον-
28 τος τοὺς ὑπεναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς Dt 17, 6
29 οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ δο-
κεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατα-
πατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ
30 ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. 30 οἴδαμεν γὰρ Dt 32, 35 s
Ro 12, 19
τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ Ps 134 (135), 14
31 κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ
ζῶντος.
32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτι-
33 σθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν
ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
34 οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. 34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις 13, 3
συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ
χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὕπαρξιν
35 καὶ μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις
36 ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα
37 τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι Es 26, 20
Hab 2, 3 s
38 γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονίσει· 38 ὁ δὲ Ro 1, 17 etc
δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ
39 ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώ-
λειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

---

17. *μνησθω* 18. ℵ* om *τουτων* 22. *ερραντισμενοι* | *πονηρᾶς·* 23 *καὶ* 23. *λελουμενοι* | *ελπιδος* : ℵ* add *ημων* 25. ℵ *εγκαταλιποντες* | *εαυτων* : ℵ* *αυτων* | ℵ* *οσον* 28. *μωσεως* 30. *ανταποδωσω* : add *λεγει κυριος* | *κυριος κρινει* 32. *ημερας* : ℵ* add *υμων* 34. ς ℵ τ. *δεσμοις μου* | *εαυτους* : *εν εαυτοις* | *κρειττονα* | *υπαρξιν* : add *εν ουρανοις* 35. *μισθαποδ. μεγαλ.* 36. ℵ* *χρει. εχετ.* 37. *χρονιει* 38. om *μου* post *δικαιος*

XI.

Fidei ratio et exempla: Abel, Enoch, Noah, Abraham, Sara; patriarchae, Ioseph, Moses atque alii.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος 1
οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 2
Gn 1, 3 3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ 3
Gn 4, 4 ss μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα θυ- 4
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
Gn 5, 24 δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. 5 Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ 5
ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.
πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ·
6 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν 6
προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
Gn 6, 8 ss ποδότης γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω 7
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν
Gn 12, 1 ss δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. 8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ 8
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κλη-
ρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. 9 πίστει 9
παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς
κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆς
ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· 10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους 10
Gn 17, 19 ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. 11 Πίστει 11
καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ
παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.
Gn 15, 5 22, 17 12 διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς 12
τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ
χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
Gn 23, 4 Ps 38(39), 13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς 13
ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 14
15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνης μνημονεύουσιν ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν 15
καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν 16
Ex 3, 6 ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖ-
σθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

XI, 3. τα βλεπομενα 4. του θεου : ℵ* τω θεω | λαλειται 5. ευρισκετο | διοτι : ℵ οτι | ℵ* μετετεθηκεν | μεταθεσεως : add αυτου 6. τω θεω 8. τον τοπον | ℵ* ημελλ. κληρονομιαν λαμβ. 9. την γην | συγκληρ. 11. ηλικιας : add ετεκεν 12. και ωσει αμμος 13. κομισαμενοι : λαβοντες | ιδοντες : add και πεισθεντες 15. εμνημονευον | εξεβησαν : εξηλθον 16. νυνι.δε

17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ Gn 22, 1 ss
18 τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, 18 πρὸς Gn 21, 12 Ro 9, 7
19 ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, 19 λογισάμενος
ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν
20 παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ Gn 27, 28
21 τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. 21 πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον Gn 48, 15 ss
τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς 47, 31
22 ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν Gn 50, 24
υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.
23 Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ- Ex 2, 2 s
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν
24 τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. 24 πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος
25 ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, 25 μᾶλλον ἑλόμενος
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
26 ἀπόλαυσιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυ-
ρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθα-
27 ποδοσίαν. 27 πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν Ex 12, 41
28 τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. 28 πίστει Ex 12, 11 ss
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ
29 ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 πίστει διέβησαν τὴν Ex 14, 22 ss
ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ
30 Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τείχη Ἰερειχὼ ἔπεσαν Ios 6, 20
31 κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ Ios 2, 1 6, 17
συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' Ia 2, 25
εἰρήνης.
32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος Iud 6.4.12 11 etc
περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ
33 καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, Dan 6, 22 3, 27
ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα
34 λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης,
ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,
35 παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· 35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστά- 1 Rg 17, 17
σεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσ- 2 Rg 4, 17
δεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχω-
36 σιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ 2 Macc 6, 18 ss 7, 7
37 δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,
ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις
38 δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν
ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπη-

17. 18. 20. ℵ ισαακ 23 sq. μωσης 25. συγκακ. 26. των εν αιγυπτω 29. om γης 30. ιεριχω | επεσε 31. ℵ* η επιλαγομενη πορνη 32. επιλ. γαρ με | βαρακ τε και σαμψ. και ιεφθ. | δαβιδ 33. ειργασαντο 34. μαχαιρας | ενεδυναμωθησαν 35. ℵ* γυναικας 37. επρισθης. επειρασθ. | μαχαιρας 38. επι : εν

λαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. 39 καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρη- 39
θέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ 40
θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν
τελειωθῶσιν.

XII.

Christus fidei dux. Castigatione dei paterna proficit pietas. Sinai et Zion. Novi foederis egregia dignitas.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν 1
νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2, 1 2 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, 2
ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης
2, 1 etc καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.
3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρ- 3
τωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
ἐκλυόμενοι.

Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν 4
Prov 3, 11 s ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν 5
ὡς υἱοῖς διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίας κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, 6
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰς παιδίαν ὑπομέ- 7
νετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδίας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν 8
πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς 9
ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ
μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν;
10 οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαί- 10
δευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος
αὐτοῦ. 11 πᾶσα μὲν παιδία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς 11
εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς
γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

Es 35, 3 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα 12
Prov 4, 26 ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα 13
μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε μετὰ 14
πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον,
Dt 29, 18 15 ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μή 15
τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσιν
Gn 25, 31 ss οἱ πολλοί, 16 μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ 16
βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γὰρ ὅτι 17

XII, 1. τοσουτον : א* τηλικουτον 2. א om του θεου | εκαθισεν 3. ς εισ αυτον, א* εισ εαυτουσ, א^c εισ αυτουσ 5. παιδειασ 7. εισ παιδιαν : ει παιδειαν | τισ γαρ : add εστιν 8. παιδειασ | εστε και ουκ υιοι 9. πολυ : πολλω 11. πασα δε παιδεια 13. ποιησατε 15. om οι ante πολλοι 16. εαυτου : αυτου

καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· Gn 27, 30 ss
μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας
αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ Dt 4, 11
19 καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ Ex 19, 16
ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς
20 λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον θίγῃ Ex 19, 12 s
21 τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· 21 καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Dt 9, 19
Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 ἀλλὰ
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἱερουσαλὴμ
23 ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων 23 πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ
πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάν-
24 των, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθήκης νέας 9, 15
μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν
25 Ἄβελ. 25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι
οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ
26 μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ
τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ Hagg 2, 6
27 σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ ἔτι
ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα
28 μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παρα-
λαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ
29 θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ Dt 4, 24
καταναλίσκον.

XIII.

Admonitiones variae. Christus unus et idem. Piaculum Christi valet; deserenda Iudaeorum ara. Vota et salutationes.

1 2 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
3 διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. 3 μιμνήσκεσθε Ga 18, 3
τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ 10, 34
4 ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαν-
5 τος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ
τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή Ios 1, 5 Dt 31, 6
6 σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς Ps 117 (118), 6
λέγειν· κύριος ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄν-
θρωπος;

---

18. ψηλαφωμενω : add ορει | ζοφω : σκοτω 19. μη : ℵ* om 20. λιθοβοληθησεται : add η βολιδι κατατοξευθησεται 21. μωσης | ℵ εκτρομος 22. 5ᵒ ἀγγέλων 23 πανηγύρει καὶ 23. εν ουραν. απογεγραμμ. | δικαιων τετελειωμενων : ℵ* τελιων δεδικαιωμενοις 24. κρειττονα 25. εφυγον τον επι της γης παραιτησ. χρηματιζ. | πολλω μαλλ. | ℵ απ ουρανου 26. σειω 27. των σαλευο. την μεταθ. 28. ℵ εχομεν et λατρευομεν | μετα αιδους και ευλαβ.

XIII, 2. ℵ* την φιλοξενιαν 4. γαρ : δε 5. εγκαταλιπω 6. και ου φοβηθησο.

Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν 7
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστρο-
φῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον 8
ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις 9
μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ
βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.

Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ 10
τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ 11
ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα
Lv 4, 12 Mt 27, 32 etc κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ 12
διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. 13 τοί- 13
νυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν
αὐτοῦ φέροντες· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν 14
Ps 49,(50) 14 μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν 15
Hos 14, 3 αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολο-
γούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 16 τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας 16
μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ 17
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα
μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ
ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνεί- 18
δησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 πε- 19
ρισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατα-
σταθῶ ὑμῖν.

1 Th 5, 23 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι- 20
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν
2 Th 2, 17 κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς 21
τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
Ro 16, 27 etc αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς πα- 22
ρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε 23
τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον
ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. 24 ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους 24
ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς
Ἰταλίας.

Eph 6, 24 etc Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. 25

8. χθες 9. περιφερεσθε | περιπατησαντες 15. ουν : ℵ* om 17. υπεικετε : ℵc add αυτοις 18. πεποιθαμεν 21. αγαθω : praem εργω | ποιων : ℵ* praem αυτω | εν υμιν 22. ℵ* om γαρ 23. om ημων 25. υμων : add αμην

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

I.

Evangelii simplicitas tuenda. Lex et Christi gratia. Hymenaeus et Alexander.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σω-* Tit 1, 1 etc
2 *τῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν* 2 *Τιμοθέῳ* 2, 2
γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 *Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος* Act 20, 1
4 *εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν* 4 *μηδὲ* Tit 1, 14
προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις 2, 9
5 *παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 τὸ δὲ τέλος*
τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδή-
6 *σεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου,* 6 *ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες*
7 *ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν,* 7 *θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι,*
μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 8 *οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται,* Ro 7, 12. 14
9 9 *εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυπο-*
10 *τάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρο-*
λῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, 10 *πόρνοις, ἀρσενοκοίταις,*
ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαι-
11 *νούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται,* 11 *κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης*
12 *τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.* 12 *χάριν ἔχω τῷ ἐνδυνα-* Phil 4, 13
μώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο
13 *θέμενος εἰς διακονίαν,* 13 *τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην* 1 Co 15, 9 Gal, 13 etc
καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ,
14 14 *ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ*
15 *ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* 15 *πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης* 4, 9
ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον [Mt 18, 11]
16 *ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ·* 16 *ἀλλὰ διὰ τοῦτο*
ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν
ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν
17 *ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.* 17 *τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων,* Ro 16, 27 Jud 25 etc
ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων· ἀμήν.
18 *Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε,*
κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύσῃ ἐν

---

* ε η προς τιμοθεον επιστολη πρωτη, ε^c παυλου του αποστολου η προς τιμοθ. επιστ. πρωτ.

I, 1. αποστ. ιησου χριστου | επιταγην : ℵ επαγγελιαν | ε ℵ και κυριου ιησου χριστου 2. πατρος : add ημων 4. ζητησεις | οικονομιαν : ε^c οικοδομιαν 9. πατραλω. κ. μητραλω. 12. και χαριν εχω | ℵ* ενδυναμουντι | ℵ* om με 13. τον προτερον | αλλ 15. ℵ om τον 16. πασαν 17. μονω : add σοφω 18. στρατευη

αὐταῖσ τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί- 19
δησιν, ἣν τινεσ ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 ὧν 20
2 Ti 2, 17 1 Co 5, 5 ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Ἀλέξανδροσ, οὕσ παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα
παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

II.

Preces publicae. Deus unus et unus mediator. Decor precantium. Mulier in ecclesia.

Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεισ, προσ- 1
ευχάσ, ἐντεύξεισ, εὐχαριστίασ, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 ὑπὲρ 2
βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἥρεμον καὶ
ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 τοῦτο 3
2 Pe 3, 9 2 Ti 3, 7 καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, 4 ὃσ πάν- 4
τασ ἀνθρώπουσ θέλει σωθῆναι καὶ εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ ἐλθεῖν.
Ga 3, 20 5 εἷσ γὰρ θεόσ, εἷσ καὶ μεσίτησ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωποσ 5
Tit 2, 14 Χριστὸσ Ἰησοῦσ, 6 ὁ δοὺσ ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ 6
2 Ti 1, 11 Ro 9, 1 μαρτύριον καιροῖσ ἰδίοισ, 7 εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστο- 7
λοσ, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλοσ ἐθνῶν ἐν πίστει
καὶ ἀληθείᾳ.

Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺσ ἄνδρασ ἐν παντὶ τόπῳ 8
1 Pe 3, 3 ss ἐπαίροντασ ὁσίουσ χεῖρασ χωρὶσ ὀργῆσ καὶ διαλογισμοῦ· 9 ὡσαύ- 9
τωσ γυναῖκασ ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦσ καὶ σωφρο-
σύνησ κοσμεῖν ἑαυτάσ, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταισ
ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναισ 10
θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν 11
πάσῃ ὑποταγῇ· 12 διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεν- 12
1 Co 11, 9 Gn 2, 7. 22 τεῖν ἀνδρόσ, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτοσ ἐπλάσθη, 13
Gn 3, 6 εἶτα Εὕα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα 14
ἐν παραβάσει γέγονεν, 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆσ τεκνογονίασ, ἐὰν 15
μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνησ.

III.

Episcopi et diaconi. Mysterium pietatis.

1, 15 Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἴ τισ ἐπισκοπῆσ ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι- 1
Tit 1, 6 ss θυμεῖ. 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶσ γυναι- 2
κὸσ ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,
3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, 3
4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶσ προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ 4
5, 8 μετὰ πάσησ σεμνότητοσ, — 5 εἰ δέ τισ τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι 5

II, 3. τουτο γαρ 6. ℵ* (ℵc praemisit το) μαρτυριον 7. λεγω : 𝔖 ℵ* add εν χριστω | πιστει : ℵ* γνωσει 8. ℵc διαλογισμων 9. ωσαυτως και τασ γυν. | ℵc κοσμιωσ | πλεγμ. η χρυσω 12. γυναικι δε διδασκειν 14. απατηθεισα

III, 2. ανεπιλημπτον | 𝔖 (non 𝔖c) νηφαλεον 3. μη πληκτην : add μη αισχροκερδη | αλλ 4. ℵ προϊστανομενον

6 οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; — [6] μὴ νεόφυτον,
7 ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. [7] δεῖ δὲ καὶ
μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν 2 Ti 2, 26
8 ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. [8] Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς,
μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς,
9 10 [9] ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. [10] καὶ
οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι
11 ὄντες. [11] γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, Tit 2, 3
12 πιστὰς ἐν πᾶσιν. [12] διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες,
13 τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. [13] οἱ γὰρ
καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ
πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 15 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον· [15] ἐὰν
δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις
ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας.
16 [16] καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς
ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

Falsi doctores venturi. Timotheo iuveni dantur praecepta.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστή- 2 Ti 3, 1 sq
σονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ
2 διδασκαλίαις δαιμονίων, [2] ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστη- Tit 1, 15
3 ριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, [3] κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι
βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας
4 τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. [4] ὅτι πᾶν κτίσμα
θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανό-
5 μενον· [5] ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.
6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος 2 Ti 3, 10
Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς
7 καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας· [7] τοὺς δὲ βεβήλους καὶ
γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.
8 [8] ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ 2 Ti 1, 1
εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς
9 τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. [9] πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀπο- 1, 15
10 δοχῆς ἄξιος. [10] εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι Col 1, 29
ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων,
μάλιστα πιστῶν.

---

7. *δει δε*: add *αυτον* 8. ℵ* om *σεμνους* 9. ℵ *και καθαρας συνειδησεως*
11. ς (non ς^c) *νηφαλιους* 16. *ος* : *θεος* | *ανεληφθη*

IV, 2. *κεκαυτηριασμενων* 3. *μεταληψιν* 6. *ιησου χριστου* 8. ℵ* om *προς* ante *ολιγον* 9. ℵ* om *πασης* 10. *και κοπιωμεν και ονειδιζομεθα οτι*

Tit 2, 15. 1 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδείς σου τῆς νεό- 11 12
τητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν
4, 16 ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. 13 ἕως ἔρχομαι πρόσ- 13
ἐχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει 14
τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέ-
σεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις 15
ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ 16
4, 13 τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν
σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V.

De admonitionibus. De viduabus eligendis, presbyteris, peccantibus.

Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεω- 1
τέρους ὡς ἀδελφούς, 2 πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς 2
ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. 3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 εἰ 3 4
δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
2, 3 οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο
γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ 5
μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ
ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα 6
τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. 8 εἰ 7 8
δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν
ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

2, 2 Tit 1, 6 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, 9
ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο- 10
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρας δὲ 11
χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-
μεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 12
13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ 13
μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ
μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκο- 14
δεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας
χάριν· 15 ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ 15 16
τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ
ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

1 Th 5, 12 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθω- 17
1 Co 9, 9 Dt 25, 4 σαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει 18
Lc 10, 7 Mt 10, 10 γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί· ἄξιος ὁ ἐργάτης

12. εν αγαπη : add εν πνευματι 14. κ* πρεσβυτερου 15. εν πασιν 16. κ* om σου

V, 1. κ* om ως πατερ. 4. εστι καλον και αποδεκτον 5. επι τον θεον | θεον : κ* κυριον 7. κc om και | ανεπιληπτοι 8. των οικειων | προνοει 16. πιστος η πιστη | επαρκειτω

19 τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-
20 δέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 Τοὺς ἁμαρτά- Dt 19, 15
νοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.
21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ 2 Ti 4, 1
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος,
22 μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτί-
θει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
23 23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ
24 τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι
πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦ-
25 σιν· 25 ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως
ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

De servis, falsis doctoribus, avaris; de certamine hominis dei; de officiis divitum.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης Tit 2, 9 a etc
τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δι- Tit 2, 5
2 δασκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ
καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτω-
σαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβα-
νόμενοι.
3 Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ
μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
4 Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται, μηδὲν
ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν
5 γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 διαπαρα- 2 Ti 3, 8
τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς
6 ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 ἔστιν δὲ
7 πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. 7 οὐδὲν γὰρ εἰση-
νέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·
8 8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησό-
9 μεθα. 9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν
καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτι-
νες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.
10 10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς
ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέ-
πειραν ὀδύναις πολλαῖς.
11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, 2 Ti 2, 22

18. του μισθου (et. κ[a]) : κ* της τροφης 21. και κυριου ιησου χριστου 23. αλλ | στομαχον : add σου 25. τα καλα εργα προδ. εστι | c κ δυναται

VI, 2. κ* om οτι αδελφ. εισιν 3. προσερχεται 5. παραδιατριβαι | τ. ευσεβειαν : add αφιστασο απο των τοιουτων 7. οτι : praem δηλον 10. πολλαις : κ* ποικιλαις 11. του θεου

εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. 12 ἀγωνίζου 12
τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς
ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
Ro 4, 17 λῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος 13
τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου
Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον 14
Ti 2, 13 ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, 15 ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, 15
ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, 16 ὁ 16
μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς
2 Ti 4, 18 ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν.
Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ 17
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ
τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, 18 ἀγαθοερ- 18
γεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,
19 ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα 19
ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.
2 Ti 1, 14 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς 20
2, 16 βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως,
2, 18 21 ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. 21
Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

I.

Cohortatio et laus Timothei. Lois. Fides strenue servanda. Onesiphori domus.

1 Ti 1, 1 2 Co 1, 1 etc Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ 1
κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ 2
τέκνῳ. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.
Act 24, 14 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ 3
Ro 1, 9 συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσε-
σίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, 4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου 4
τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ 5

---

11. πραϋπαθιαν : πραοτητα 12. εις ην : add και 13. παραγγελλω σοι | του θεου | ς κ ζωοποιουντος | κ ιησου χριστου | πιλατου 14. ανεπιλημπτον 16. και το κρατος 17. αιωνι : κ* καιρω | υψηλοφρονειν | αλλ εν τω θεω τω ζωντι | πλουσιως παντα 19. οντως : αιωνιου 20. παρακαταθηκην 21. μεθ υμων : μετα σου. αμην.

* ς η προς τιμοθεον επιστολη δευτερα, ς^e παυλου του αποστολου η προς τιμοθ. επιστ. δευτερ.

I, 1. ιησου χριστου | κ επαγγελιας 2. κ* και κυριου ιησου χριστου του κυριου ημων 5. λαμβανων

ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.
6 [6]Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ 1 Ti 4, 14
7 θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. [7]οὐ
γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ Ro 8, 15
8 ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. [8]μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον
τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπά-
9 θησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, [9]τοῦ σώσαντος ἡμᾶς
καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ Tit 1, 2.
ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
10 πρὸ χρόνων αἰωνίων, [10]φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν
θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,
11 12 [11]εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· [12]δι' 1 Ti 2, 7
ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ
πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου
13 φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. [13]ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων
λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ
14 Ἰησοῦ· [14]τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου 1 Ti 6, 20 Ro 8, 11
τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.
15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 4, 10. 16
16 ὧν ἐστιν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. [16]δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ 4, 19
Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου
17 οὐκ ἐπαισχύνθη, [17]ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαίως ἐζήτη-
18 σέν με καὶ εὗρεν. [18]δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυ-
ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον
σὺ γινώσκεις.

II.

Corona militum Christi. Boni doctoris mores. Contra Hymenaeum aliosque vana docentes.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ
2 Ἰησοῦ, [2]καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους
3 διδάξαι. [3]συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰη- 1, 8 4, 5
4 σοῦ. [4]οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγμα-
5 τίαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. [5]ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις,
6 οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. [6]τὸν κοπιῶντα γεωργὸν
7 δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. [7]νόει ὃ λέγω· δώσει

---

5. ς (non ς^{c}) ευνεικη 6. χαρισμα : ℵ* θελημα 8. ℵ* om ημων | συγκακοπαθησον 9. αλλα κατ 10. ιησου χριστου 11. διδασκαλος : add εθνων 12. ℵ* om και pri | ς^{a} 1633. παρακαταθηκην 14. παρακαταθηκην 15. φυγελλος | ερμογ. 16. ς ℵ* επησχυνθη 17. σπουδαιοτερον
II, 3. συ ουν κακοπαθησον | ιησου χριστου 4. πραγματειαις 6. ℵ* προτερον 7. α λεγω | δωη

1 Co 15, 12 Ro 1, 3 etc γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν 8
ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
Act 28, 30 a μου, 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ 9
λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ 10
τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ
1 Ti 4, 9 Ro 6, 8 Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπε- 11
8, 17 Mt 10, 33 θάνομεν, καὶ συνζήσομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· 12
εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖ- 13
νος πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ 14
λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην 15
ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. 16 τὰς 16
Tit 3, 9 δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιίστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
2, 13 1 Ti 1, 20 ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει. ὧν 17
6, 21 ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός, 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστό- 18
χησαν, λέγοντες ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τήν
τινων πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, 19
Nm 16, 5. 26 ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί·
ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. 20 ἐν 20
1 Co 3, 12 Ro 9, 21 μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ,
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς
ἀτιμίαν· 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται 21
σκεῦος εἰς τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν
1 Ti 6, 11 ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας 22
φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν
1 Ti 4, 7 ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς δὲ μωρὰς 23
καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσιν μάχας·
24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάν- 24
τας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς 25
ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δῴη αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπί-
1 Ti 3, 7 γνωσιν ἀληθείας, 26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, 26
ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

Temporis ultimi malitia ac miseries. Scriptura inspirata.

1 Ti 4, 1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ 1
Ro 1, 29 ss χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, 2
ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι,

9. αλλ 11. συζησομεν 12. συμβασιλ. | αρνουμεθα 13. om γαρ 14. θεου : κυριου | εις ουδεν 17. φιλητος 18. την αναστασιν | ℵ* ανατρε. την πιστ. την τινων, ℵc ανατρ. την πιστιν τινων 19. του θεου : ℵ τ. κυριου | ℵ* παντας τους οντας | το ονομ. χριστου 21. και ευχρηστον 24. αλλ 25. πραοτητι | δω

III, 2. ℵ om οι

3 ἀνόσιοι, [3] ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφι-
4 λάγαθοι, [4] προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον
5 ἢ φιλόθεοι, [5] ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς
6 ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. [6] ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-
7 νοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευ-
μένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, [7] πάντοτε μαν- 1 Ti 2, 4
θάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.
8 [8] ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως Ex 7, 11
καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν 1 Ti 6, 5
9 νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. [9] ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· 5, 24
ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.
10 [10] Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ 1 Ti 4, 6
προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,
11 [11] τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, Act 13, 50
ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάν- 14, 2. 19
12 των με ἐρύσατο ὁ κύριος. [12] καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν
13 εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. [13] πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι
καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώ-
14 μενοι. [14] σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ Act 16, 1
15 τίνων ἔμαθες, [15] καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ
δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ
16 Ἰησοῦ. [16] πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδα-
σκαλίαν, πρὸς ἔλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν
17 δικαιοσύνῃ, [17] ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν 1 Ti 6, 11
ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

IV.

Contra malos standum. Mortem proximam praesentiens de sociis rebusque suis refert. Salutationes.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ 1 Ti 5, 21
μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ Tit 2, 13
2 καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, [2] κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως
ἀκαίρως, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ
3 καὶ διδαχῇ. [3] ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας
οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισω-
4 ρεύσουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, [4] καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτρα-
5 πήσονται. [5] σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον 2, 3
εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. [6] Ἐγὼ γὰρ ἤδη Phl 2, 17

---

3. ℵ om αστοργοι 6. αιχμαλωτευοντες | τα γυναικαρ. 10. παρηκολουθηκας 11. ερρυσατο 12. ευσεβως ζην 14. παρα τινος 15. τα ιερα γραμμ. 16. ελεγχον | παιδειαν

IV, 1. διαμαρτυρ. ουν εγω | του κυριου ιησου χριστου | και την pr: κατα την 2. επιτιμησον παρακαλεσον 3. τας επιθυμ. τας ιδιας 5. ℵ* om κακοπαθησον

σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. 7 τὸν 7
1 Ti 6, 12 καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετή-
ρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν 8
Ia 1, 12 ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής,
οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν
αὐτοῦ.

Col 4, 14 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. 10 Δημᾶς γάρ με ἐγ- 9 10
κατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλο-
Col 4, 14 νίκην, Κρήσκης εἰς Γαλλίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· 11 Λουκᾶς 11
Col 4, 10 ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·
ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα 12
εἰς Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ 13
Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
1 Ti 1, 20 Act 19, 33 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει 14
αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν 15
γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπο- 16
λογίᾳ οὐδείς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ
αὐτοῖς λογισθείη· 17 ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν 17
με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα
3, 11 τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. 18 ῥύσεταί με ὁ κύ- 18
ριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,
ἀμήν.

1, 16 Act 18, 2 etc Ro 16, 23 Act 21, 29 19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 19
20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Mi-
λήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζε- 21
ται σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ
ἀδελφοὶ πάντες.

Phil 25 Phil 4, 22 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. 22

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

Ad Titum dilectum filium. Tito Cretae agenda. Cretenses mendaces. Puris pura omnia.

Ro 1, 1 etc Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ 1
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν
2 Ti 1, 9 2 ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ 2

---

6. τησ εμησ αναλυσεωσ 7. τον αγωνα τον καλον 10. γαλλιαν : γαλατιαν 13. ς (non ϛ^e) φαιλονην 14. αποδωη | ℵ* om αυτου 15. αντεστηκε 16. συμπαρεγενετο 17. ακουση | ερρυσθην 18. και ρυσεται 21. παντεσ : ℵ* om 22. ο κυριοσ : add ιησουσ χριστοσ | μεθ υμων : add αμην

* παυλου του αποστολου η προσ τιτον επιστολη

3 χρόνων αἰωνίων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ
ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν 1 Ti 1, 11
4 θεοῦ, 4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εἰρήνη 1 Ti 1, 2
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. 2 Ti 1, 2
2 Io 3 etc
5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-
διορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι Act 14, 23
6 διεταξάμην, 6 εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα
7 ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. 7 δεῖ γὰρ
τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, 1 Ti 3, 2 etc
8 μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 ἀλλὰ
9 φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 ἀντ-
εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγον-
10 τας ἐλέγχειν. 10 Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ
11 φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, 11 οὓς δεῖ ἐπιστομί-
ζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ
12 αἰσχροῦ κέρδους χάριν. 12 εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προ-
13 φήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 ἡ
μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτό-
14 μως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς
μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.
15 15 πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ Ro 14, 14. 20
ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ
16 ἡ συνείδησις. 16 θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦν-
ται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἀδόκιμοι.

II.

Senibus, anibus, iuvenibus, servis. Gratia salutaris.

1 2 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρεσ-
βύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει,
3 τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι
ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδι- 1 Ti 2, 9
4 δασκάλους, 4 ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φι- 3, 11
5 λοτέκνους, 5 σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασσο-
μένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 1 Pe 2, 1
6 7 6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν 7 περὶ πάντα,
σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ 1 Ti 4, 12

I, 4. *και ειρηνη* : *ελεος ειρηνη* | *και κυριου ιησου χριστου* 5. *κατελιπον* 10. *πολλοι και ανυποτακτ.* | *εκ περιτομης* 12. ℵ* *ειπεν δε τις* 13. ℵ* om *εν* (suppl ℵ^{a}) 15. *παντα* : add *μεν* | *μεμιασμενοις* 16. ℵ* om *και* ante *προσ* | ℵ* om *αγαθον* (suppl ℵ^{a})

II, 2. *μη οινω* 4. *σωφρονιζωσι* 5. *οικουρους* 6. *σωφρονειν, περι παντα σεαυτον* 7. ℵ* *τυπον παρεχομ.*

ἀφθορίαν, σεμνότητα, [8] λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναν- 8
1 Ti 6, 1 Eph 6, 5 τίας ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. [9] Δούλους 9
1 Pe 2, 18 ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ
ἀντιλέγοντας, [10] μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυ- 10
μένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ
κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώ- 11
ποις, [12] παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς 12
κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν
ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, [13] προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ 13
ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Χρι-
Ga 1, 4 1 Ti 2, 6 στοῦ Ἰησοῦ, [14] ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται 14
ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,
ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

1 Ti 4, 11 s Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπι- 15
ταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

III.

Regeneratos Christi quae decent. De haeretico. Mandata varia.

Ro 13, 1 ss Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθ- 1
2 Ti 3, 17 2, 24 s αρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, [2] μηδένα βλασφη- 2
μεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραῦτητα
πρὸς πάντας ἀνθρώπους. [3] Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, 3
ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικί-
λαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλή-
2, 11 λους· [4] ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ 4
2 Ti 1, 9 σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, [5] οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιή- 5
σαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λου-
τροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, [6] οὗ 6
ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος
ἡμῶν, [7] ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶ- 7
1 Ti 4, 9 2, 3 μεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. [8] πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τού- 8
των βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων
προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέ-
1 Ti 1, 4 etc λιμα τοῖς ἀνθρώποις· [9] μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ 9
ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ
μάταιοι. [10] αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθε- 10
σίαν παραιτοῦ, [11] εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρ- 11
τάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.

---

7. αδιαφθοριαν | σεμνοτητα : add αφθαρσιαν 8. εχων περι υμων λεγ. φαυλ. 10. πιστιν πασαν | om την post διδασκαλιαν | ημων et. ς^{e} : ς υμων 11. η σωτηριος 13. ιησου χριστου 14. εαυτον : ℵ* αυτον

III, 1. αρχαις και εξουσ. 2. πραοτητα 3. ℵ* εν επιθυμιαισ 5. ἃ : ὧν | τον αυτου ελεον | παλιγγενεσιας 7. γενωμεθα 8. τω θεω | τα καλα 9. εριν : ερεισ

12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον 2 Ti 4, 9
ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.
13 [13] Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα Act 18, 24
14 μηδὲν αὐτοῖς λίπῃ. [14] μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν
ἄκαρποι.
15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦν-
τας ἡμᾶς ἐν πίστει.
Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. 2 Th 3, 18 etc

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

Philemoni, Appiae, Archippo. Laudat Philemonem et orat ut Onesimo servo fugitivo veniam det. Praenuntiat se rediturum.

1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς 9
2 Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν [2] καὶ Ἀπφίᾳ τῇ
ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν Col 4, 17
3 σου ἐκκλησίᾳ. [3] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν Ro 1, 7 etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος Eph 1, 15s etc
5 ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, [5] ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πί-
στιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
6 [6] ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώ-
7 σει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστόν. [7] χαρὰν γὰρ πολ-
λὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα
8 τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. [8] Διὸ πολλὴν ἐν Χρι-
9 στῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, [9] διὰ τὴν ἀγά-
πην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ
10 δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, [10] παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ 1
11 τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον, [11] τόν ποτέ σοι 1 Co 4, 15
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
12 13 [12] αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα. [13] ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην
πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς
14 τοῦ εὐαγγελίου, [14] χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα
ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ
15 ἑκούσιον· [15] τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώ-
16 νιον αὐτὸν ἀπέχῃς, [16] οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον,

---

13. απολλω | λειπη 15. παντων υμων : add αμην
* παυλου του αποστολου η προσ φιλημονα επιστολη
2. αδελφη : αγαπητη | συστρατιωτη 3. ℵ* om ημων 6. κοινωνια : ℵ* διακονια | εισ χριστον : add ιησουν 7. ς (non ς^e) χαριν | γαρ εχομεν πολλην | ℵ om και παρακλη. 9. ιησου χριστου 10. δεσμοισ : add μου 11. και σοι : om και | σοι tert : om 12. αυτον : praem συ δε | σπλαγχνα : add προσλαβου 13. ℵ ηβουλομην | διακονη μοι 16. αλλ υπερ

ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· 17 εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ 17
αὐτὸν ὡς ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ- 18
λόγα. 19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα 19
μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. 20 ναί, ἀδελφέ, 20
ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν
Χριστῷ.

Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ 21
ἃ λέγω ποιήσεις. 22 ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ 22
ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

Col 1, 7 Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χρι- 23
Act 12, 12 27, 2 στῷ Ἰησοῦ, 24 Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συν- 24
2 Ti 4, 10 a Col 4, 14 Phil 4, 22 εργοί μου.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος 25
etc. ὑμῶν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

Iohannes septem ecclesiis dicit salutem. Patmi divinitus tactus. Visio filii hominis cum septem candelabris et stellis.

22, 6 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖ- 1
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν
ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ,
9 2 ὅς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ 2
6, 9 Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. 3 μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες 3
22, 10 τὸν λόγον τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-
μένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν 4
καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν
ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ 5
Col 1, 18 Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ
ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι
5, 10 ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποίησεν 6
Ex 19, 6 Es 61, 6 ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

---

16. ℵ* om *αδελφον* 17. *εμε* 18. *ελλογει* 20. *χριστω* : *κυριω* 21. *υπερ ο λεγ.* 23. *ασπαζονται* 25. *του κυριου* : add *ημων* | *πνευμ. υμων* : *g* ℵ add *αμην*

* *αποκαλυψις ιωαννου του Θεολογου*

I, 1. *δουλοις* : ℵ* *αγιοις* | ℵ* *ιωανει* 2. *οσα* : add *τε* | *ειδε* 3. *τους λογους* 4. ℵ *ιωανης* | *απο του ο ων* | *α εστιν ενωπιον*, ℵ *των ενωπιον* 5. *ο πρωτ. εκ των* | *τω* (ℵ* om) *αγαπωντι* : *τω αγαπησαντι* | *λυσαντι* : *λουσαντι* | *ημας* sec : ℵ* om | *εκ των* : *απο των* 6. *ημας βασιλειαν και ιερεις* | ℵ* *εις τον αιωνα*

7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς Zach 12, 10 ss
ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν Dan 7, 13
8 πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, ναί, ἀμήν. 8 ἐγώ εἰμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ ω, 21, 6 etc
λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. Es 44, 6
9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ 22, 8
θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ 2 The 2, 5
τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν 2 etc
10 μαρτυρίαν Ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, 4, 1 s
11 καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης· 2, 1. 8. 12. 18
ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, 3, 1. 7
εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα 3, 14
12 καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδελφίαν καὶ εἰς Λαοδικίαν. 12 καὶ
ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπι-
13 στρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν Dan 7, 13. 9
ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον 10, 5
14 πρὸς τοῖς μασθοῖς ζώνην χρυσᾶν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ
τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
15 ὡς φλὸξ πυρός, 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς 2, 18 Dan 10, 6
ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων
16 πολλῶν, 16 καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ Ez 1, 24 Es 49, 2
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη,
17 καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ
ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ 2, 8
ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ Es 48, 12
18 πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος 18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ
ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς
19 τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν 11
20 καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ
ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας 16
τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν 12
εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

---

7. κ οψονται | αυτον sec : κ* om | κ* om επ ante αυτον 8. το Α και το Ω | και το : κ* και εγω το | ω : ς κ* add αρχη και τελος | κυριος ο θεος : ο κυριος 9. κ ιωαννης | ο και αδελφ. | συγκοινων. | και εν τη βασιλεια | εν ιησου : ιησου χριστου | μαρτυρ. ιησου χριστου 11. ο βλεπεις (haec ipsa κ* om) : praem εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτος και ο εσχατος, και | κ εις το βιβλιον | κ* om και ante πεμψον | επτα : om | εκκλησιαις : add ταις εν ασια | σμυρναν | κ* om κ. εις σαρδ., κ^c suppl post λαοδικ. | φιλαδελφειαν | λαοδικειαν 12. ελαλησε 13. εν μεσω : κ μεσον | των επτα λυχνιων | υιω | μαστοις | χρυσην 14. λευκαι ωσει 15. πεπυρωμενοι 16. και εχων : κ* κ. ειχεν | δεξια αυτου χειρι | φαινει : κ ante ο ηλιος 17. κ εις τους ποδας | κ ωσει νεκρ. | ς κ επεθηκεν | την δεξ. αυτ. χειρα | λεγων : add μοι | κ* om μη φοβου 18. κ* om και prim | αιωνων : add αμην | του αδου και του θανατου 19. om ουν | κ* δει μελλειν | γινεσθαι 20. αστερων ων | κ* om εισιν prim | ς κ και αι (κ* om) επτα λυχνιαι, tum ς pergit αο ειδες

II.

Epistula I. ad Ephesios. Nicolaitae. II. ad Smyrnenses; III. ad Pergamenos. Antipas. Bileam. Nicolaitae. IV. ad Thyatirenos. Isabel. Instat poena nisi resipiscant.

Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ 1
1, 16. 13 κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· 2 οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν 2
κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς,
καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν,
καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας 3
14. 20 διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 4
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέ- 5
πτωκες, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς,
15 ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν 6
11 etc Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 7
22, 2 λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ
ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέ- 8
1, 17 s etc γει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν· 9 οἶδά 9
2 etc σου τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν
βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ
εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις 10
πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν
Is 1, 12 7 etc ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλῖψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς
ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 ὁ ἔχων 11
20, 6 οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ
μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε 12
1, 16 λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 οἶδα ποῦ 13
κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά
μου καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντείπας
4. 20 ὁ μαρτυς μου ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ
Nm 25, 2 31, 16 σατανᾶς κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ 14

II, 1. εν εφεσω : εφεσινης | δεξια αυτου : ℵ* add χειρι 2. κοπον : ς ℵ add σου | επειρασω | λεγοντας : φασκοντας | εαυτους ειναι αποστολ. 3. υπομ. εχεις (ℵ* add και θλιψις πασας) κ. εβαστ. : εβαστ. και υπομ. εχεις | και δια το ονομ. μου κεκοπιακας και ου κεκμηκας 4. αλλ εχω | αφηκας 5. εκπεπτωκας | ερχομ. σοι : ς^e add ταχυ, ς τάχει 7. ℵ om αυτω | εν μεσω του παραδεισου 8. της εκκλησιας σμυρναιων 9. οιδα σου : ς ℵ add τα εργα και | αλλ. πλουσ. : πλουσ. δε | εκ (ℵ praem την) των : om εκ | ℵ* ιουδαιων 10. ς βαλειν, ℵ* βαλλειν βαλειν (sic) | ς ℵ εξ υμων ο διαβ. 13. οιδα : add τα εργα σου και | ℵ* το ονομ. σου | εν ταις : praem και | ημεραις : ς add εν αις, item ℵ* εν ταις | ς ℵ* αντιπας | om μου post πιστος | κατοικ. ο σατ. 14. ℵ* om κατ. σου

κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν
σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ 20
15 πορνεῦσαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν
16 Νικολαϊτῶν ὁμοίως. 16 μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ 6
καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 2, 3
17 17 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ 7 etc
νικοῦντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ
ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ 2, 12
οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. 19, 12
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· τάδε
λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλὸξ 19, 12
19 πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 οἶδά σου τὰ 2 etc
ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν
ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
20 20 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέγουσα 1 Rg 16, 31
αὐτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους
21 πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον 14
ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
22 22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.
23 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ- Ps 7, 10
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας,
24 καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς
λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω
25 ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν 2, 11
26 ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου,
27 δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν Ps 2, 8 s
ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ 12, 5
28 εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα 22, 16
29 τὸν πρωϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς 7 etc
ἐκκλησίαις.

---

14. τω (ς^{a} του) βαλακ : ℵ* om 15. ομοιως : ο μισω 17. νικωντι | δωσω αυτω (ℵ om αυ.) : add φαγειν | ℵ εκ του μαννα, ς απο του μα. | δωσω αυτω sec : ℵ om | οιδεν : εγνω 18. φλοξ : φλογα 19. και τ. αγαπ. και τ. διακ. (κ. τ. διακ. om ℵ*) κ. τ. πιστ. | υπομονην : add σου | και τα εσχατ. 20. κατα σου : ℵ add πολυ, item ς ολιγα | αφεις : εασο | ℵ* ιαζαβελ, ς ιεζαβηλ | την λεγουσαν εαυτην | προφητιν : ℵ add ειναι | και διδ. και πλανα : διδασκειν και πλανασθαι | τους : om | ειδωλο. φαγειν 21. και ου θελ. μετ. εκ τ. πο. αυτης (ℵ ταυτης) : εκ τ. πορν. αυτης, και ου μετενοησεν 22. ιδου : add εγω | ℵ βαλω | μετανοησωσιν | εργων αυτων 23. ς ℵ ερευνων 24. και λοιποις | και οιτινες | ς ℵ βαθη | ς ℵ βαλω 25. αχρις 26. ℵ* om επι

III.

Epistula V. ad Sardianos; VI. ad Philadelphenos. Hierosolyma nova. VII. ad Laodicenos. Tepidi.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε 1
1, 4. 16 λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας·
2, 2 etc οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 γίνου 2
γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ
εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνη- 3
μόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον.
16, 15
1 Th 5, 2 ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν
Mt 24, 42 ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ 4
οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν
λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις 5
λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς
Mt 10, 32 Lc 12, 8 ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου
2, 7 etc καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ 6
πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
Es 22, 22 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον· 7
Iob 12, 14 τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ
ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· 8 οἶδά 8
2, 2 etc σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν
2, 13 οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ
2, 9 ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ 9
διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰου-
δαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς
Es 45, 14 ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ
γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς 10
ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς
μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς
22, 7 2, 25 κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα 11
μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον 12
Es 56, 5 ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω
ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ
21, 2 2, 17 θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
Ga 4, 26

III, 1. 𝔔 (non 𝔔ᶜ) om επτα prim | το ονομα 2. ℵ* εγρηγορων | στηριξον | μελλει | om μου 3. ℵ om ουν pri | γρηγορησης : ℵ* μετανοησης | ηξω pri : 𝔔 ℵ add επι σε | γνως | ℵ οιαν 4. om αλλα | και εν σαρδ. 5. ουτως : ουτος | εξομολογησομαι | ενωπιον pri : ℵ εμπροσθεν 7. φιλαδελφεια | ℵ ο αληθιν. ο αγιος | ℵ* om την | κλειδα | δαβιδ | ο ανοιγων : ℵ και ανυγων | κλεισει : κλειει | και κλειων : και κλειει | ανοιξει : ανοιγει 8. ανεωγμενην | ην ουδεις : και ουδ. | αυτην : ℵ om 9. διδωμι, ℵ δεδωκα | ηξωσι | προσκυνησωσι | γνωσιν : ℵ γνωση 10. τηρησω : ℵ om 11. ερχομαι : praem ιδου 12. ℵ ποιησω αυτω στυλ. του ναου | ναω : 𝔔 1624. λαω | επι : ℵ om | 𝔔ᶜ η καταβαινει, ℵᶜ της καταβαινουσης

18 ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 ὁ ἔχων οὖς
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 2, 7 etc
14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς 19, 11 Col 1, 15
15 κτίσεως τοῦ θεοῦ· 15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε 2, 2 etc
16 ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. 16 οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ,
καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός
17 μου. 17 ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν
χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς
18 καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι
παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ
ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς
γυμνότητός σου, καὶ κολλύριον ἔγχρισαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα
19 βλέπῃς. 19 ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν Heb 12, 6 Prov 3, 12
20 καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν
τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσο- Cant 5, 2
μαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.
21 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς Mt 19, 28
κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ
22 αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ- 2, 7 etc
κλησίαις.

IV.

Aperitur theatrum caeleste. Dei thronus cum XXIV presbyteris et IV Cherubim.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' 1, 10
ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ 1, 1. 22, 6
2 ταῦτα. 2 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο Ez 1, 26 sq
3 ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος 21, 11 10, 1
ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ
4 θρόνου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου
θρόνους εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας 11, 16
πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, 3, 4 s
5 καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ τοῦ

---

14. *της εκκλησιας λαοδικεων* | ℵ* *και ο μαρτυς* | ℵ *και ο αληθιν.* | ℵ *και η αρχη* | *κτισεως* : ℵ* *εκκλησιας* 15. ℵ* om *ει* | *ης* : *εισ* 16. *ουτως οτι* : ℵ *οτι ουτως* | ℵ* *χλιερος* | *ψυχρ. ουτε ζεστ.* | *ψυχρος* : ℵ* add *ει*, quod ℵc post *ζεστ.* transp | *μελλω σε εμεσαι εκ τ. στ. μου* : ℵ* *πανσε του στομ. σου* 17. *οτι* sec : ℵ om | ς ℵ *ουδενος* | ℵ* *οτι ταλαιπ. ει* 18. *κολλουριον* | *εγχρισον* 19. *εαν* : ℵ *αν* | ς ℵ *ζηλωσον* 20. ℵ *ανοιξω* | om *και* ante *εισυσ.*

IV, 1. *ειδον* | *η φωνη* : ℵ praem *ιδου* | ℵ *λαλουσαν* | *λεγουσα* 2. *και ευθεως* | *επι του θρονου* 3. *καθημενος* : add *ην* | *σαρδινω* | ℵc *ομοιως*, ς *ομοια* 4. *θρονους* : *θρονοι* | *εικοσι και* | *κ. επι τ. θρονους ειδον τους εικ. και τεσσ.* | ℵ om *ιματιοις* | *και εσχον επι τασ* | ℵ *χρυσεους*

8, 5 11, 19 θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ
8, 6 λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ
15, 2 Ez 1, 22 πνεύματα τοῦ θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη 6
Ez 24, 10 ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου
τέσσερα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ 7
Ez 1, 10 τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον
μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ
τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, 8
ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἓξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν
Es 6, 2 γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ
1, 8 νυκτὸς λέγοντες· ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ 9
21, 5 15, 7 ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ
τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι 10
τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου,
καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ
βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες·
5, 12 s 11 ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν 11
10, 6 τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ
θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

Liber VII sigillorum aperiendus traditur agno. Agnus celebratur caelestibus canticis.

Ez 2, 9 s Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου 1
βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. 2 καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ 2
μεγάλῃ· τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας
12 αὐτοῦ; 3 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε 3
ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ 4
ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε
4, 4 βλέπειν αὐτό. 5 καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· 5
Gn 49, 9 s ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ,
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

---

5. *βροντ. και φων.* | *αι εισι* 6. om *ωσ* | *τεσσαρα* | *εμπροσθ.* 7. *εχον* | ℵ *ωσ ομοιον ανθρωπου*, 𝔠 *ωσ ανθρωποσ* | *πετωμενω* 8. om *τα* | ℵ *εν εκαστον αυτων*, 𝔠 *εν καθ εαυτο* | *εχων* : 𝔠 ℵ *ειχον* | *γεμοντα* | *λεγοντα* | ℵ* om *ὁ* post *κυριοσ* et ante *παντοκρ.* 9. ℵ *δωσωσιν* | ℵ om *δοξαν* | *επι του θρονου* | *αιωνων* : ℵ add *αμην* 10. ℵ *και πεσουνται* | *εικοσι και* | *προσκυνουσι* | *αιωνων* : ℵ add *αμην* | 𝔠 ℵ* *βαλλουσι* 11. *ο κυρ. κ. ο θε. ημων* : nil nisi *κυρις* | ℵ om *την* ante *τιμ.* | *ησαν* : *εισι*

V, 1. *εσωθεν* : ℵ *εμπροσθεν* 2. *ισχυρον* : ℵ post *κηρυσσ.* | om *εν* | *αξιοσ* : praem *εστιν* 3. *ηδυνατο* | *ουδε επ. τ. γησ* | *ουδε υποκατω τ. γ.*, quae verba ℵ om | *ουδε βλεπ.* 4. *και εγω εκλ. πολλα* | ℵ* *ευρεθησεται* | *ανοιξαι* : add *και αναγνωναι* 5. *ο λεων ο* (ℵ om) : add *ων* | *δαβιδ* | *τασ επτα σφρ.* : 𝔠 ℵ praem *λυσαι*

6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ
ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων 7, 17
κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα
7 τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἦλθεν καὶ 1, 4. 4, 5 Zach 4, 10
8 εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε 4, 8 ss
ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύ-
τεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ
φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, ἃ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν 14, 2
9 ἁγίων. 9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ 4, 11
βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγό-
ρασας τῷ θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης
10 καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, 10 καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασι- 1, 6
11 λείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ εἶδον,
καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ 9, 16 Dan 7, 10
τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες
12 μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, 12 λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιός 4, 11
ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον
13 καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ
πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς 2
γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα καὶ ἤκουσα 7, 10
λέγοντας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία
καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
14 14 καὶ τὰ τέσσερα ζῶα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν 19, 4
καὶ προσεκύνησαν.

VI.

Solvit agnus sigilla priora VI. Significat primum victoriam Christi, ea quae sequuntur caedes et calamitates, sextum rerum omnium conversionem.

1 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγί-
δων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνὴ
2 βροντῆς· ἔρχου. 2 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθή- Zach 6, 1ss
μενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλ-
θεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.
3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ

---

6. και ειδον : add και ιδου | εστηκος | εχον | του θεου πνευματα | τα απεσταλμ. 7. ειληφεν : add το βιβλιον 8. τεσσαρα | ℵ εκαστος εχοντες | κιθαρας | ℵ χρυσεας | αι εισιν | ℵ* om αι ante προσευχ. 9. τω θεω : ς ℵ add ημας 10. αυτους : ημας | βασιλειαν : βασιλεις | βασιλευσομεν 11. om ως | κυκλοθεν | ς (non ς^c) om μυριαδες μυριαδων και 12. ς ℵ αξιον 13. κτισμα ο (ℵ το) : add εστιν | εν τη γη | ℵ om και υποκατ. τ. γης | επι της θαλ. (ℵ εν τη θαλασση) : add α εστιν | παντα, ηκουσα λεγοντας | ς ℵ επι του θρονου 14. τεσσαρα | και οι : add εικοσι τεσσαρες | προσεκυνησαν : add ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων

VI, 1. ειδον | om επτα | ℵ λεγοντων | ως φωνης, ℵ ως φωνην | ερχου : add και βλεπε, item ℵ και ιδε 2. ς ℵ ειδον | επ αυτω 3. την δευτερ. σφραγ.

δευτέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 4 καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρ- 4
ρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην
ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.

Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί- 5
του ζώου λέγοντος· ἔρχου. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ
Ez 5, 1 ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 καὶ 6
ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ
σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ
ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν 7
τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 8 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος 8
20, 14 χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατος,
Ez 14, 21 καὶ ὁ ᾅδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ
τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν
θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ 9
20, 4
1, 9 etc θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ 10
3, 7 λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις
καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;
11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα 11
11, 7
13, 7 ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδου-
λοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς
καὶ αὐτοί.

16, 18 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς 12
Ez 32, 7 s μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ
Es 34, 4
Mt 24, 29 ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ 13
ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ
ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βι- 14
βλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
Es 24, 21
2, 10 ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ 15

---

3. ερχου : add και βλεπε, item ℵ και ιδε 4. ℵ και ιδον και ιδου εξηλθεν | επ αυτω | ℵc om αυτω post εδοθη | εκ της : απο της | σφαξωσι 5. την τριτην σφραγιδα | ερχου : add και βλεπε, item ℵ και ιδε | και ειδον | επ αυτω 6. om ως | κριθης 7. λεγουσαν | ερχου : add και βλεπε, item ℵ και ιδε 8. και ειδον | ο θανατος | ακολουθει | μετ αυτου : ℵ αυτω | αποκτειναι ante επι το τετ. τ. γ. 9. ειδον | των εσφαγμ. : ℵ praem των ανθρωπων | ℵ την εσχον 10. εκραζον | και ο αληθινος | ℵ εκδικησεις | εκ των : απο των 11. εδοθησαν et στολαι λευκαι | αυτοις εκαστω : εκαστοις | ℵ ερρεθη | ετι : ℵ επι | εως ου πληρωσονται | αποκτεινεσθαι, addit vero ℵ* υπο αυτων 12. ς ℵ ειδον | και ιδου σεισμος | εγενετ. μελας | om ολη 13. εις την : ℵ επι την | βαλλουσα : βαλλει | υπο : ℵ απο | μεγαλου ανεμου 14. om ο ante ουρανος | ειλισσομενον, ℵ ελισσομενος | νησος : ℵ βουνος | ℵ* εκινησαν

χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ
ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας
16 τῶν ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε Hos 10, 8 Lc 23, 30
ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ
17 τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα
ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

VII.

Eximuntur universa miserie CXLIV milia de tribubus Israel. Pii exteri in albis celebrantes deum et agnum.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς
τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους
τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης 20, 8 Zach 6, 5
2 μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα
ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν
φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι
3 τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε
τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους 13, 16 Ez 9, 4
4 τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χι- 14, 1
5 λιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆς Gn 49, 8
Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα
6 χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώ-
δεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς
7 Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες, 7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες,
ἐκ φυλῆς Λευεὶ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσσάχαρ δώδεκα χι-
8 λιάδες, 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώ-
δεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.
9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ- 5, 9
τὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν 13
10 αὐτῶν· 10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ
11 θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 καὶ 19, 1

15. και οι πλουσ. κ. οι χιλιαρχ. | και οι (κ om) ισχυροι : κ. οι δυνατοι | και πασ ελευθεροσ, κ* ista plane om 16. κ κρυψεται | επι του θρονου 17. τησ οργ. αυτου

VII, 1. μετα ταυτα | ειδον | πνευη : κ πνευση 2. ς κ ειδον | αναβαντα | κ τοισ τεσσαρεσ 3. κ αδικησεται | κ μηδε τ. θαλ. μηδε τα δενδρ. | αχρισ ου | σφραγιζωμεν 4. ρμδ' χιλιαδεσ 5—8. δωδεκα ubique : ιβ' | εσφραγισμενοι bis tantum : add ubique i. e. duodecies post χιλιαδ. 6. κ νεφθαλι 7. λευϊ | ς ισαχαρ, ς^e ισασχαρ 8. κ transp ιωσηφ et βενιαμ. | ς κ βενιαμιν 9. ειδον | ηδυνατο | περιβεβλημενοι | φοινικασ 10. κραζοντεσ | ς^e τω θεω ημ. τω καθημ. (κ* om τω καθ.) επι του θρονου, ς τω καθημ. επι του θρονου του θεου ημων | αρνιω : κ* add εισ τουσ αιωνασ των αιωνων αμην

11, 16 πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου
5, 12 ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντες· 12
ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ
ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας
8 τῶν αἰώνων, ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων 13
λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες
Io 21, 15 εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας. 14
καὶ εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγά-
λης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ
αἵματι τοῦ ἀρνίου. 15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ 15
θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ,
καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. 16 οὐ 16
Es 49, 10 πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ
ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, 17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου 17
21, 4
Es 25, 8 ποιμανεῖ αὐτοὺς καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων,
καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

Sigillum VII. Angeli VII cum VII tubis calamitatum.

Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ 1
1, 4
Tob 12, 15 ἐν τῷ οὐρανῷ ὡσ ἡμίωριον. 2 καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ 2
Lc 1, 19 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.
3 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων 3
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει
5, 8 ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμια- 4
μάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν 5
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν·
4, 5
11, 19 καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοί- 6
Ex 9, 24
Es 28, 2 μασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ 7
ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν
γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

---

11. ℵ* om οι | εστηκεσαν | επεσον | επι προσωπον αυτων 12. ℵ* om η ante ευχαρ. 13. ℵ om εκ 14. om μου | ℵ om μοι | ελευκ. αυτας : ελευκ. στολας αυτων 15. σκηνωσει επ αυτους : ℵ* γινωσκει αυτους 16. ετι pri : ℵ om | ℵ διψασουσιν | ο ηλιος : ℵ* add ετι, sed ipse * punctis notavit 17. ζωης : ζωσας | ℵ* δρακυον | εκ των : ς ℵ απο των

VIII, 1. οταν : οτε | ς ℵ ημιωριον 2. ειδον 3. επι το θυσιαστηριον | ινα δωση | ℵ om το ante ενωπ. 4. ℵ om ο ante καπν. 5. ς (non ς^c) το λιβανωτον et αυτο | φωναι κ. βροντ. κ. αστραπ. 6. ς ℵ om οι ante εχοντες | εαυτους 7. ο πρωτ. αγγελος | μεμιγμενα | om εν ante αιματι | om και το τριτ. της γης κατεκαη

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ Ier 51, 25
καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς
9 θαλάσσης αἷμα, [9] καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν
ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διε-
φθάρησαν.
10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα- Es 14, 12
νοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον Dan 8, 10
11 τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. [11] καὶ τὸ ὄνομα
τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ Ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-
των εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.
12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,
ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον Am 8, 9
13 αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. [13] καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ 14, 6
πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ
οὐαὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς
σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX.

Tubae quinta et sexta. Locustae ex abysso, indicantes hostium copias cum rege Abaddon. Soluti angeli IV cum exercitu homines perdituro.

1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ 8, 10
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ 20, 1
2 φρέατος τῆς ἀβύσσου. [2] καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ
ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ Ioel 2, 10
3 ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. [3] καὶ
ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς
4 ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. [4] καὶ ἐρρέθη 7, 2 s
αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν
οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν
5 τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. [5] καὶ ἐδόθη αὐτοῖς
ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνας
πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν
6 παίσῃ ἄνθρωπον. [6] καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ Iob 3, 21
ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυ-

---

8. ℵ om *αγγελ.* | ℵ *εγενηθη* 9. *το τριτον* : ℵ add *μερος* | ℵ *ψυχην* | *διεφθαρη* 10. om *των* ante *υδατ.* 11. *ο αψινθος* : 𝔤 ℵ^{c} om *ο*, ℵ* habet *αψινθιον* | *γινεται* | 𝔤 (non 𝔤^{e}) om *των υδατ.* | ℵ *εις αψινθιον* | om *των* ante *ανθρωπ.* 12. *μη φαινη* 13. 𝔤 ℵ *ειδον* | ℵ om *ενος* | *αετου* : *αγγελου* | *πετωμενου* | *τοις κατοικουσιν*

IX, 1. 𝔤 ℵ *ειδον* | ℵ* *αστερας* et *πεπτωκοτας* 2. ℵ om *και ηνοιξ. το φρ. τ. αβυσσ.* | 𝔤 ℵ *εσκοτισθη* 3. *αυταις* 4. *αυταις* | 𝔤 ℵ *αδικησωσι* | ℵ om *ουδε παν χλωρ.* | *ανθρωπους* : add *μονους* | ℵ *σφραγιδαν* | *μετωπων* : add *αυτων* 5. *αυταις* | *βασανισθωσι* 6. *ου μη* : *ουχ*

Ioel 2, 4 μήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. 7 καὶ τὰ 7
ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον,
καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ
Ioel 1, 6 πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχας ὡς 8
τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, 9 καὶ 9
Ioel 2, 5 εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων
αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.
10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς 10
οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας
πέντε· 11 ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, 11
Ioh 28, 22 ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἑβρα�ϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα
11, 14 ἔχει Ἀπολλύων. 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο 12
οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ 13
τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον
7, 1 16, 12 τοῦ θεοῦ, 14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· 14
λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ
τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ 15
ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα
ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν 16
στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτως ἴδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει 17
καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ
ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ
Ioel 2, 3 λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς
καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ 18
τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ
θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία 19
τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν·
αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐ-
ταῖς ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάν- 20
16, 11 Ps 134 (135), 15 etc θησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ

---

6. *φευγει* : ℵ *φυγη*, 𝔠 *φευξεται* 7. *ομοια* 8. *ειχον* 10. *ομοιας* : ℵ *ομοιοις* | *κεντρα, και εν* : *κεντρα ην εν* | *εν ταις ουρ. αυτων* : add *και* 11. *και εχουσιν* | *επ αυτων βασιλεα* : ℵ *εαυτων τον βασ.*, 𝔠 *εφ αυτων βασ.* | om *ω* | ℵ *ελληνιδι* | ℵ *εχει ονομα* 12. *η ουαι η μια* : ℵ* *ουαι μια*, ℵ^{c} *ουαι η μια* | *ερχονται* | ℵ *μετα ταυτα* ad seqq trahit omisso *Και* 13. ℵ* om *μιαν εκ τ. τεσσ. κερατ.* 14. *λεγουσαν* | *ο εχων* : *οσ ειχε* | ℵ *τους τεσσαρες* 15. ℵ om *οι* post *αγγελοι* | ℵ om *και ημεραν* 16. om *των* | 𝔠 ℵ *δυο μυριαδες μυριαδων* (ℵ *μυριαδων μυριαδας*) | *ηκουσα* : praem *και* 17. 𝔠 ℵ *ειδον* | ℵ *επανω αυτων* 18. *απο* : *υπο* | ℵ om *τριων* | om *πληγων* | *και εκ του καπν.* | *και εκ τ. θει.* 19. *αι γαρ εξουσιαι αυτων* et *εισιν* | om *και εν τ. ουραις αυτων* | ℵ^{c} *εχουσαις* 20. *ουτε μετενοη.* | *προσκυνησωσι*

τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περι-
21 πατεῖν, 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

X.

Angelus cum libro. Mysterii perfectio instat. Iohannes devorat librum angeli.

1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα- 5, 2
νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, 4, 3
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς
2 στῦλοι πυρός, 2 καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγ-
μένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης,
3 τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ
λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς
4 ἑαυτῶν φωνάς. 4 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον
γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον Dan 8, 26
5 ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. 5 καὶ ὁ
ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, Dan 12, 7
6 ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ ὤμοσεν 14, 7
ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν
καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν
7 καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις Am 3, 7
τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτε-
λέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δού-
8 λους τοὺς προφήτας. 8 καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρί-
διον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς
9 θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 9 καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον, Ez 2, 8 ss 3, 1 ss
λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ
κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στό-
10 ματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ
τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στό-
ματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ

---

20. om τα ante *ειδωλ.* | ℵ *και τα ξυλιν. κ. τα λιθιν.* | *δυναται* 21. *c* ℵ *φαρμακειων* | *πορνειας* : ℵ* *πονηριας*

X, 1. om η ante *ιρις* (ℵ* *θριξ*) | *c* ℵ *επι τησ κεφαλησ* | om *αυτου* prim 2. *και ειχεν* | *ανεωγμενον* | *επι την θαλασσαν* et *επι την γην* 3. ℵ* post *εκραξ.* add *ωσ* | ℵ* om *αι* | ℵ *ταισ εαυτ. φωναισ* 4. *κ. οτε* : ℵ *κ. οσα* | *αι επτ. βρονται* : add *τασ φωνασ εαυτων* | *λεγουσαν* : add *μοι* | ℵ *οσα ελαλ.* | *μη αυτα* : *μη ταυτα* 5. om *την δεξιαν* 6. *εν τω* : ℵ* om *εν* | ℵ* om *και τ. θαλ. και τα εν αυτη* | *ουκ εσται ετι*, ℵ* *ουκετι εστιν* 7. *αλλα εν* | *τελεσθη* | *τουσ ε. δουλουσ* (ℵ add *και*) *τουσ προφ.* : *τοισ ε. δουλοισ τοισ προφηταισ* 8. *λαλουσα* et *λεγουσα* | om *του* ante *αγγελου* 9. *απηλθον* | *δοσ μοι* | ℵ *βιβλιον* | ℵ* *λαβε αυτο και καταφαγε* 10. ℵ *βιβλιον* | *επικρανθη* : ℵ *εγεμισθη*

κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ 11
λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

XI.

Metiendum templum. Duo testes necati a bestia reviviscunt et caelum ascendunt. Tuba VII. Hymnus. Templum dei.

21, 15 Ez 40, 3 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ 1
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσ-
κυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε 2
ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν
13, 5 πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα δύο. 3 καὶ 3
δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας
Zach 4, 2ss διακοσίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο 4
ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες.
2 Rg 1, 10 5 καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στό- 5
ματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις
θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι 6
1 Rg 17, 1 Ex 7, 19 ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς
ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν
ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ
13, 1 Dan 7, 7 πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυ- 7
ρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ'
αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 καὶ 8
τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις
καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος
αὐτῶν ἐσταυρώθη. 9 καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ 9
γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ
τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνῆμα. 10 καὶ οἱ 10
Esth 9, 22 κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται,
καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασά-
Ex 31, 5 νισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ μετὰ τρεῖς 11
ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς,
καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν

---

11. λεγει

XI, 1. λεγων (ℵ* λεγει): 𝔖ᵉ (non 𝔖) praem και ο αγγελος εστηκει | εγειραι 2. ℵ* τησ αυλησ τησ | εξωθεν ante του ναου : 𝔖 ℵ εσωθεν | εκβαλε : ℵ* praem και | εκβαλε εξω | τοισ εθν. : ℵ* praem και | τεσσαρακ. 3. ℵ* περιβεβλημενουσ 4. εισιν αι : ℵ* εισ. οι | αι sec : 𝔖 ℵ* om | ℵ* om αι ante ενωπ. | κυριου : θεου | εστωσαι 5. θελει (ℵ ante αυτουσ pon) : θελη | θελησῃ (ℵ θελ. αδι. αυτ.) : θελη idque post αυτουσ pon 6. βρεχ. υετοσ εν ημεραισ αυτων τησ προφ. | ℵ* om και ante παταξ. | om εν ante παση 7. το ante αναβαινον : ℵ* τοτε | πολεμ. μετ αυτ. 8. 𝔖 ℵ τα πτωματα | om τησ ante πολεωσ | αυτων sec : ημων, ℵ* om 9. βλεψουσιν | ℵ εκ των φυλ. κ. λαων | το πτωμα : τα πτωματα | αφησουσι | μνηματα 10. χαρουσιν | ευφρανθησονται | πεμψουσιν | ℵ οι προφ. οι δυο 11. μετα τασ τρεισ | εν αυτοισ : επ αυτουσ, ℵ εισ αυτουσ | 𝔖 ℵ επεσεν

12 ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης αὐτοῖς· ἀνάβατε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς
τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.
13 13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον
τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα 16, 18
ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ
14 ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· 9, 12
ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ με- 10, 7
γάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου 12, 10
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς Dan 2, 44
16 αἰῶνας τῶν αἰώνων. 16 καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ 4, 4 etc
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἱ κάθηνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν
17 ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 17 λέγοντες· 4, 8
εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν,
καὶ ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας,
18 18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς
τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,
τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείρον- 19, 2
19 τας τὴν γῆν. 19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, 8, 5
καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ 16, 18
ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα 16, 21
μεγάλη.

XII.

Mulier Messiam pariens et draco. Draco victus a Michaele persequitur mulierem eiusque semen.

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη 3
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς 15, 1
2 κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ ἐν γαστρὶ Mich 4, 10
3 ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη 1
ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, Ez 29, 3
ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ 13, 1
4 ἑπτὰ διαδήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων

---

12. ηκουσαν : ℵc ηκουσα | φωνην μεγαλην et λεγουσαν | αναβητε 13. εμφοβοι : ℵ εν φοβω 14. ℵ παρηλθεν | ερχεται : ℵ post ιδου 15. εγενοντο : ℵ* εγενετο | λεγουσαι | εγενοντο αι βασιλειαι | αιωνων : ℵ add αμην 16. ℵ* om οι ante εικοσι | εικ. και τεσσαρ. | οι (ℵc om) καθηνται : καθημενοι | ℵ και επεσαν 17. ℵ κυριος ο θεος παντοκρα. | ο ην : add και ο ερχομενος | και οτι : om και 18. ℵ* ωργισθη | ℵ om τοις ante φοβουμ. | ℵ* τους μικρους κ. τους μεγαλους 19. ο εν τω : 𝔊 ℵ om ο | ουρανω : ℵ* add ανω | αυτου pri : ℵ του θεου | ℵ* εγενετο

XII, 1. ℵ* την σεληνην 2. και εν : om και 3. μεγας πυρρος | διαδημ. επτα

τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων
ἔστηκεν ἐνώπιον τῆσ γυναικὸσ τῆσ μελλούσησ τεκεῖν, ἵνα ὅταν
2, 27 19, 15 τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆσ καταφάγῃ. 5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃσ 5
Ps 2, 9 μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη
τὸ τέκνον αὐτῆσ πρὸσ τὸν θεὸν καὶ πρὸσ τὸν θρόνον αὐτοῦ.
6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰσ τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοι- 6
Dan 12, 11 μασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρασ χιλίασ
Dan 12, 1 διακοσίασ ἑξήκοντα. 7 καὶ ἐγένετο πόλεμοσ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ 7
Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντοσ.
καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, 8
οὐδὲ τόποσ εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ 9
20, 2 Gn 3, 1 δράκων ὁ μέγασ, ὁ ὄφισ ὁ ἀρχαῖοσ, ὁ καλούμενοσ διάβολοσ καὶ
ὁ σατανᾶσ, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν,
καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν 10
11, 15 19, 1 μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ
δύναμισ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χρι-
στοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατη-
γορῶν αὐτοὺσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρασ καὶ νυκτόσ. 11 καὶ 11
αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον
τῆσ μαρτυρίασ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι
18, 20 θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖσ 12
σκηνοῦντεσ· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διά-
βολοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼσ ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
4 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, ἐδίωξεν 13
τὴν γυναῖκα ἥτισ ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ 14
Es 40, 31 Dan 7, 25 αἱ δύο πτέρυγεσ τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰσ τὴν
ἔρημον εἰσ τὸν τόπον αὐτῆσ, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ
καιροὺσ καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεωσ. 15 καὶ 15
ἔβαλεν ὁ ὄφισ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ὀπίσω τῆσ γυναικὸσ ὕδωρ
17, 15 ὡσ ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν 16
ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆσ καὶ κατέπιεν
τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. 17 καὶ 17
ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον
14, 12 19, 10 μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματοσ αὐτῆσ τῶν τηρούντων τὰσ ἐντο-
λὰσ τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

---

5. ς ℵ αρρενα | ℵ ηρπαγη | om προσ sec 6. εκει pri : om | τρεφωσιν 7. επολεμησαν | μετα : κατα 8. ισχυσαν : ℵ add προσ αυτον | ουτε τοποσ, ℵ* ουδε τοτε 9. ℵ ο μεγασ οφισ | ℵ om και post διαβο. 10. λεγουσ. εν τ. ουρ. | κατεβληθη | ς ℵ κατηγοροσ | αυτουσ : ς ℵ αυτων 12. ℵ οι κατοικουντεσ εν αυτ. | την (ℵ εισ την) γην etc : τοισ κατοικουσι την γην και την θαλασσαν 13. αρρενα 14. om αι ante δυο | καιρον : ℵ* om (ℵc suppl και καιρον) 15. εκ τ. στομ. αυτ. post οπισω τ. γυν. pon | αυτην : ταυτην 17. ℵ πολεμ. ποιησαι | ℵ επιλοιπων | ιησου : του ιησου χριστου, ℵ* του θεου

XIII.

Monstrum impietatis surgit, deum spernens, sanctos debellans. Monstrum alterum suadens prioris cultum. Numerus monstri 666.

18 1 XII. [18] Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. [1] καὶ
εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ 11, 7. 12, 3 Dan 7, 3 ss
κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ
2 ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. [2] καὶ τὸ θηρίον 17, 3
ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λεόντων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν
3 δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. [3] καὶ
μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ
πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ 17, 8
4 ὀπίσω τοῦ θηρίου, [4] καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν
τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες·
5 τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; [5] καὶ 18, 18
ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη 11, 2
6 αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο. [6] καὶ ἤνοιξεν
τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκη-
7 νοῦντας. [7] καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων 11, 7 7, 9 14, 6
καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν
8 καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. [8] καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν 17, 8
πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ
9 10 καταβολῆς κόσμου. [9] εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. [10] εἴ τις εἰς 2, 7 etc Ier 15, 2
αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀπο-
κτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ 14, 12
καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέ-
12 ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. [12] καὶ τὴν ἐξου- 1. 4. 8
σίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ
τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ
θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

XII, 18. ℵ εσταθη XIII, 1. κεφ. επτ. κ. κερατ. δεκ. | ℵ επι τ. κερ. αυτου (ℵ* αυτων) διαδη. δεκ. | ονομα 2. αρκτου | λεοντος | ℵ om ο ante δρακ. 3. και ειδον μιαν των κεφ. | ς (non $ς^c$) εθαυμασθη εν ολη τη γη 4. τον δρακοντα οσ εδωκ. εξουσιαν | προσεκ. το θηριον | om και ante τις 5. ℵ* om εξουσια | ποιησαι : $ς^c$ πολεμον ποιησαι, ℵ ποιη. ο θελει | τεσσαρακοντ. 6. εις βλασφημιαν | το ονομ. αυτου : ℵ* αυτον | και τους εν 7. πολεμ. ποιησ. | om και λαον 8. προσκ. αυτω | οὗ οὐ : ς ℵ ὧν οὐ | τα ονοματα | αυτου : ℵ* αυτων, ς ℵ^c om | εν τη βιβλω | om του ante εσφαγμενου 10. ει τις εις αιχμαλ., εισ αιχμαλ. (ℵ om εισ αιχμ.) υπαγει : ει τις αιχμ. συναγει, εισ αιχμ. υπαγει | εν μαχαιρα | ℵ αποκτεινει 12 τους κατοικ. εν αυτη | ινα προσκυνησωσι, ℵ προσκυνιν

13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ 13
οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺς 14
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι
8 εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν.
15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ 15
14, 9 λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνή-
Dan 3, 5 σουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας, 16
19, 18. 20 14, 9 τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς
πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐ-
τοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον
14, 11 15, 2 αὐτῶν, 17 ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων 17
τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος
17, 9 αὐτοῦ. 18 ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθ- 18
μὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς
αὐτοῦ χξ΄.

XIV.

Agnus surgit cum piis signatis. Tres angeli praecones. Evangelium aeternum. Calix irae dei. Beati mortui pii. Angeli metentes et vindemiantes.

5, 6 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ 1
7, 4 μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ
7, 3 etc ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ
1, 15 13, 6 τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς 2
φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ
φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις
5, 9 Ps 32(33), αὐτῶν· 3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώ- 3
3 πιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύ-
1 νατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες
χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ 4
γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκο-
λουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ
τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, 5 καὶ ἐν τῷ στό- 5
Zeph 3, 13 ματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.

---

14. ποιησαι sec : ℵ praem και | ος : ς ℵ ο | ℵ om την ante πληγ. | μαχαιρας 15. ℵ ποιησει | ς ℵ οσοι αν | προσκυνησωσι | την εικονα | αποκταν θωσιν : praem ινα 16. ℵ om τους ante μεγαλ. | ℵ κ. τ. πτωχ. κ. τ. πλους. | ινα δωση | επι των μετωπων 17. και ινα μη | το χαραγμ. η το ονομ. τ. θηριου, ℵ το χαραγμ. του θηρ. η το ονομ. αυτου 18. τον νουν, ℵ* ουσ | ℵ om και ο αριθμ. αυτου | ℵ εξακοσιαι εξηκοντ. εξ

XIV, 1. ς ℵ ειδον | om το ante αρν. | εστηκος | τεσσαρακοντ. | om αυτου και το ονομ. 2. ℵ* om μεγαλης | και η φωνη ην : και φωνην | om ως ante κιθ. 3. ως ωδην | ηδυνατο | τεσσαρακοντ. 4. ουτοι sec : add εισιν | ℵ om οι ante ακολουθ. | απαρχη : ℵ απ αρχης | τω αρνιω : ℵ praem εν 5. ψευδος : δολος | εισιν : add ενωπιον του θρονου του θεου

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, 8, 13
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ 12, 7
τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,
7 λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-
ξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς 18, 2 s
8 ὑδάτων. Καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων· Es 21, 9
ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς Dan 4, 27
9 πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ ἄλλος ἄγγε- Ier 51 (28), 7
λος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις
προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα
10 ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς Ps 74(75), 9
πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκρά-
του ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ
11 καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. καὶ Es, 34, 10
ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει,
καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες
τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα
12 τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 12 ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ 13, 10
13 τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. καὶ 19, 9
ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον· μακάριοι οἱ
νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα,
ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν
ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
14 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή- 1, 13
μενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφα- Dan 7, 13
15 νον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 καὶ ἄλλος
ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθη- Iohel 3, 13 (18)
μένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι
16 ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 καὶ
ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
17 γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
18 ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ· 18 καὶ
ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ

---

6. ℵ* om *αλλον* | *πετωμενον*, ℵ *πεταμενον* | *ευαγγελισαι* (ℵ *-λισαθαι*) *τους κατοικουντας* | om *επι* ante *παν* 7. *λεγοντα* | om *την* ante *θαλ.* 8. om *δευτερος*, ℵ* om *αγγελ.* | ℵc om alterum *επεσεν* | *βαβ. η πολις η μεγαλη οτι εκ του* | om *τα* post *παντα* 9. *τριτ. αγγελ.* (sine *αλλος*) | *το θηριον προσκυνει* | ℵ *επι τω μετωπω* 10. *των αγιων αγγελων* 11. ℵ *των αιωνων* | *αναβαινει* : ante *εισ αιω.* pon 12. om *η* ante *υπομονη* | *οι τηρουντες* : ℵ *των τηρουντων*, ς praem *ωδε* 13. *λεγουσης* : add *μοι*, ℵ ante *εκ τ. ουρ.* pon | *αναπαυσωνται* | *τα δε εργ.* 14. *και ειδον*, ℵ om | *καθημενος ομοιος* | *υιω* | ℵ* *εχοντα* 15. *ναου* : ℵ add *αυτου* | *εν μεγαλη φωνη* | *ηλθεν* : add *σοι* | *του θερισαι*, ℵ *του θερισμου* 16. *επι την νεφελην*

τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς.
19, 15 [19] καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ 19
Is 63, 3 ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. [20] καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς 20
πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV.

Victorum bestiae hymnus. Angeli VII cum VII phialis irae.

12, 1 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, 1
17, 1 ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς
4, 6 12, 11 ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. [2] καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην 2
μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας
5, 8 ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. [3] καὶ 3
Ex 15, 1 ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν
Ps 111, 2 145, 17 τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε
16, 7 ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ
βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν· [4] τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ 4
Ier 10, 7 ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ 5
μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, [6] καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχον- 6
19, 8 Ez 9, 2 τες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν
1, 13 λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. [7] καὶ 7
Ez 22, 21 ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας
4, 9 Es 6, 4 χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
Ex 40, 35 τῶν αἰώνων. [8] καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ 8
θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

---

18. φωνη : κραυγη | ℵ το δρεπα. σου | 𝔤 (non 𝔤ᶜ) om τησ αμπελου 19. εισ την γην : ℵ επι τησ γησ | 𝔤 ℵ την μεγαλην 20. 𝔤 ℵ εξω τησ πολ. | εξακοσιων : ℵ* διακοσιων

XV, 1. ειδον 2. ειδον | ℵ om εκ sec | εκ του αριθμου : praem εκ του χαραγματοσ αυτου | του θεου : ℵ praem κυριου 3. ℵ αδοντασ | μωσεωσ | om του ante δουλου | ℵ* βασιλευ | εθνων : αγιων, ℵ* αιωνων 4. ου μη φοβηθ. σε, ℵ σε ου φοβ. | 𝔤 ℵ δοξαση | ℵ οτι δικαιωμ. ενωπιον σου εφαν. 5. 𝔤 ℵ ειδον | και ιδου ηνοιγη 6. 𝔤 ℵ om οι ante εχοντ. | ℵ ενδ. καθαρουσ λινουσ λαμπρουσ | και λαμπρον 7. ℵ* om εν, item ℵ om επτα sec | αιωνων : ℵ add αμην 8. 𝔤 ℵ ηδυνατο | ℵ εισ τ. ναον εισελθ.

XVI.

Effunduntur phialae irae septem; totidem in terris plagae fiunt.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς Ex 7-10
ἑπτὰ ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ 15, 1
2 τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. [2] Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν
ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ 13, 17
τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.
3 Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασ-
σαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν,
τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ.
4 Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς
5 καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. [5] καὶ ἤκουσα 11, 6
τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ 6, 10
6 ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, [6] ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέ-
7 χεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. [7] καὶ ἤκουσα
τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, 19, 2
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. 15, 3
8 Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον,
9 καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. [9] καὶ
ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ 13, 6
ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύ-
τας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον 13, 2
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμα-
11 σῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, [11] καὶ ἐβλασφήμησαν
τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν
αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν 9, 14
μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ Ex 11, 15 s
13 ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. [13] καὶ εἶδον ἐκ
τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-
14 θαρτα ὡς βάτραχοι· [14] εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα

XVI, 1. ς κ φωνης μεγαλης | εκχεατε | om επτα sec 2. επι την γην | κ* πονηρον και κακον | εισ τους ανθρ. | τους τη εικ. αυτ. προσκυνουντ. 3. δευτερος : add αγγελος | κ ωσει νεκρου | ζωης : ζωσα | ς κ om τα | κ επι της θαλασσης 4. τριτος : add αγγελος | κ επι τους ποταμ. | και εισ τας 5. δικαιος : add κυριε | και ο οσιος 6. αιμα | κ εδωκας αυτοις | ς κ πιειν | αξιοι γαρ εισι, κ οπερ αξι. εισιν 7. αλλου εκ του θυσιαστ. 8. τεταρτος : ς κ add αγγελος | κ om εν 9. om την 10. πεμπτος : add αγγελος | εμασσωντο | κ απο του πον. 11. κ om και εκ τ. ελκ. αυτων et εκ τ. εργ. αυτ. 12. εκτος : add αγγελος | ευφρατην : praem τον | ανατολων 13. ειδον, κ εδοθη | κ* ωσει βατραχους, ς ομοια βατραχοις 14. δαιμονων

1Rg22,21s σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης,
συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης
τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· 15
3, 3 μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς
Le 12, 37 περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν 16
Zach12,11 αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών.

Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ 17
ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· γέγο-
21, 6 νεν. 18 καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς 18
4, 5 etc ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπὶ
τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας. 19 καὶ ἐγένετο ἡ πόλις 19
14, 8 ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. καὶ
17, 5 Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ
14, 10 ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 καὶ πᾶσα 20
Es 51, 22 νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς 21
ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

XVII.

Meretrix vehens bellua septem capitum et decem cornuum, ebria sanguine, nomine Babylon.

15, 1 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς 1
Ier 51, 13 ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι
τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων
Nah 3, 4 πολλῶν, 2 μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμε- 2
18, 9 θύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας
21, 10 αὐτῆς. 3 καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον 3
Es 21, 1 γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασ-
13, 1 φημίας, ἔχοντα κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν 4
18, 16 περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ
Ier 51, 7 καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ
χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας

---

14. α εκπορευεται (etiam $\mathfrak{c}^{c}$) : $\mathfrak{c}$ ℵ* εκπορευεσθαι | επι : ℵ εισ | της γης και της οικουμενης ολης | εισ πολεμον | τ. ημερας : add εκεινης 15. ℵ* ερχεται | ℵ* ο τε γρηγορων 16. ℵ συνηγαγον | ℵ om τον pri | αρμαγεδδων 17. εβδομος : add αγγελος | εισ τον αερ. | εκ του : απο του | ναου : add του ουρανου | ℵ om απο τ. θρον. 18. φωναι κ. βροντ. κ. αστραπ. | $\mathfrak{c}$ ℵ οι (ℵ om) ανθρωποι εγενοντο 19. ℵ* η πολισ τ. εθν. επεσεν | ℵ του δουναι | ℵ om το et του sec (ante οινου) et αυτου 21. ℵ* om ωσ (sed ipse * suppl)

XVII, 1. ℵ om εκ pri | λεγων : add μοι | επι των υδατ. των πολλ. 2. ℵ εποιησαν πορνιαν | οι κατοικ. τ. γην post πορνειασ αυτησ pon 3. γεμον ονοματων et εχον 4. η γυνη η περιβεβλ. πορφυρα κ. κοκκινω | χρυσ. ποτηρ. | γεμον βδελ. και ακαθαρτητοσ

5 αὐτῆσ, [5] καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆσ ὄνομα γεγραμμένον· μυστή-
ριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγ- 14, 8 etc
6 μάτων τῆσ γῆσ. [6] καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματοσ
τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύ-
7 μασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. [7] Καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελοσ· διατί
ἐθαύμασασ; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆσ γυναικὸσ καὶ τοῦ
θηρίου τοῦ βαστάζοντοσ αὐτὴν τοῦ ἔχοντοσ τὰσ ἑπτὰ κεφαλὰσ
8 καὶ τὰ δέκα κέρατα. [8] τὸ θηρίον ὃ εἶδεσ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ 11
μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆσ ἀβύσσου καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ
θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὧν οὐ γέγραπται τὸ 13, 8
ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆσ ζωῆσ ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου, βλεπόν-
9 των τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται. [9] ὧδε ὁ νοῦσ 13, 18
ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ 13, 1
10 κάθηται ἐπ' αὐτῶν, [10] καὶ βασιλεῖσ ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν,
ὁ εἷσ ἔστιν, ὁ ἄλλοσ οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν 20, 3
11 δεῖ μεῖναι. [11] καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸσ ὄγδοόσ 8
12 ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγει. [12] καὶ
τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ δέκα βασιλεῖσ εἰσίν, οἵτινεσ βασιλείαν Dan 7, 24
οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡσ βασιλεῖσ μίαν ὥραν λαμβάνουσιν
13 μετὰ τοῦ θηρίου. [13] οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν 17
14 καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. [14] οὗτοι μετὰ τοῦ
ἀρνίου πολεμήσουσιν καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούσ, ὅτι κύριοσ 19, 16 etc
κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺσ βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ
15 καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. [15] καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδεσ, οὗ Ez 8, 7
ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
16 [16] καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ
τὰσ σάρκασ αὐτῆσ φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί· 18, 8
17 [17] ὁ γὰρ θεὸσ ἔδωκεν εἰσ τὰσ καρδίασ αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν 16, 7
18 τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. [18] καὶ ἡ γυνὴ 16, 19
ἣν εἶδεσ ἔστιν ἡ πόλισ ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν
βασιλέων τῆσ γῆσ.

---

4. αυτησ sec : ℵ add και τησ γησ 6. ειδον | ℵ* τω αιματι, ℵc του αιματοσ (sine εκ) | ℵ θαυμ. μεγ. ειδων αυτην 8. om το ante θηριον | 𝔠 ℵ τα ονοματα | βλεποντεσ | ℵ* και παλιν παρεσται, 𝔠 καιπερ εστιν 9. ορη εισιν επτα 10. ℵ επτα βασ. εισιν | και ο εισ | ℵ δει post μειναι pon 11. ℵ ουκ εστιν, ουτοσ ο ογδ. εστ. 12. αλλ 13. αυτων : εαυτων | διαδιδωσουσιν 15. τα υδατα : ℵ* ταυτα α | ℵ* οπου πορνη | λαοι : ℵ praem και 16. και το θηριον : επι το θηριον | εν πυρι 17. αχρι τελεσθη τα ρηματα τ. θεου 18. ℵ om η ante εχουσα | ℵ επι τ. βασιλειων

XVIII.

Babylonis meretricis magnae lapsus nuntiatur. Pii inde exire iubentur. Lugentes et laetantes de lapsu. Execratio angeli.

Is 21, 9 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ 1
οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς
δόξης αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν 2
Is 14, 8 Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ
Ez 34, 11ss φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου
Is 13, 21 s ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς 3
Is 14, 8
17, 2 πορνείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
Ier 51, 7 μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως
Nah 3, 4 τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ 4
Ier 51, 6. 9 τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ
συνκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς
ἵνα μὴ λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ 5
Ps 137, 8 οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 ἀπό- 6
δοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ
Is 47, 7-8 διπλοῦν· 7 ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε 7
αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι
κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω,
8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ 8
πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς
κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν.

Ez 26, 16
27, 30 Καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς 9
γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπω-
σιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες 10
16, 19 διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ
πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν
Ez 27, 36 ἡ κρίσις σου. 11 καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν 11
Ez 27, 5 ss ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, 12 γόμον 12
17, 4 χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσί-
νου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον
θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου
τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, 13 καὶ 13

XVIII, 1. *Και μετα ταυτ.* | om *αλλον* 2. *εν* (ℵ om) *ισχυρα φωνη* : *εν ισχυϊ φωνη μεγαλη* | ℵ om alterum *επεσεν* | *δαιμονων* 3. ℵ *πεπτωκασιν*, *ς πεπωκε* 4. *εξελθετε* | *εξ αυτης* ante *ο λα. μου* | *συγκοινω.* | *εκ των πλ. αυτης* post *ινα μη λαβ.* pon 5. *ηκολουθησαν* 6. *απεδωκ. υμιν* | *και* (ℵ om) *διπλωσατε αυτη διπλα* 7. *εδοξ. εαυτην* | om *οτι* sec 8. ℵ* *ο θεος ο κυριος* | *κρινων* 9. *κλαυσ. αυτην* | *επ αυτη* | ℵ* om *και στρηνιασ.* | ℵ *ιδωσιν* pro *βλεπ.* | *πυρωσεως* : ℵ* *πτωσεως* 10. *εν μια ωρα* 11. *της γης* : ℵ add *σου* | *επ αυτη* 12. *μαργαριτου* | *βυσσου* | *σηρικου* | ℵ om *και μαρμαρου*

κινναμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ
οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα,
14 καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. 14 καὶ
ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ
πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι
15 οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. 15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' Ez 27, 30
αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ
16 αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, 16 λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις 10. 19
ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, 17, 4
καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ, ὅτι 19
17 μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. 17 καὶ πᾶς κυβερνήτης Ez 27, 27
καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν
18 ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν 18 καὶ ἔκραζον βλέποντες τὸν Ez 24, 10
καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ
19 μεγάλῃ; 19 καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔκραζον Ez 27, 30
κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, 10. 16
ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ
20 τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. 20 εὐφραίνου ἐπ' Ez 44, 23
αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι
ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ Ier 51 (28), 63 s
ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται
22 Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ Ez 24, 8
κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ Ier 25, 10
ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ
23 ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶς Ez 22, 8
λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ Ier 16, 9
μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες
τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη,
24 24 καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων
τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

---

13. κιναμωμον, ℵ κινναμωμου | om και αμωμον 14. σου pri : pon post ψυχης | απωλοντο : απηλθεν | ου μη ευρησης αυτα 16. και λεγοντες | ℵ κεχρυσωμενον | μαργαριταις 17. ο επι τοπ. πλεων : επι των πλοιων ο ομιλος 18. βλεποντες : ορωντες 19. ℵ επι της κεφαλης | ℵ ουαι tantum semel | om τα 20. επ αυτην | om και οι ante αποστολ. 21. ℵ* λιθον ισχυρον, item ℵ ως λιθον μεγαν | στι : ℵ add εν αυτη 22. ℵ om και ab initio | ℵ σαλπιγγων | ℵ om πασης τεχνης | ℵ om και φω. μυλου ου μη ακ. εν σοι στι 23. φαρμακεια 24. ς ℵ αιμα

XIX.

Hymnus caelestium de deo iusto iudice. Agni nuptiae parantur. Christus cum suis vincit bestiam eiusque cultores. Epulum avium.

12, 10 Ps 104, 35 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν 1
τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
16, 7 δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις 2
αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτις ἔφθειρεν τὴν
γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων
Dt 32, 43 αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. 3 καὶ δεύτερον εἰρηκαν· ἀλληλούϊα, καὶ 3
Es 34, 10 ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 4 καὶ 4
ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσερα ζῶα,
Ps 106, 48 καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες·
Ps 134, 1 ἀμὴν ἀλληλούϊα. 5 καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· 5
αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι
14, 2 Ez 1, 24 αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου 6
πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν
ἰσχυρῶν, λεγόντων· ἀλληλούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς
Ps 118, 24 ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν 7
δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
14 15, 6 ἡτοίμασεν ἑαυτήν, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον 8
λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων
14, 13 ἐστίν. 9 Καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ 9
21, 5 22, 6 γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι
ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ 10
12, 17 προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ
καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ
θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς
προφητείας.

6, 2 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, 11
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ 12
12, 3 2, 17 πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα
Es 62, 1 ss γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 καὶ περιβεβλημένος 13
ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ

XIX, 1. *Και μετα ταυτ.* | ς (non ς^{c}) om *ωσ* | *οχλου πολλου μεγαλην* | *λεγοντοσ* | *και η δοξα* : add *και η τιμη* | *κυριω τω θεω ημων* 2. *εκ τησ χειροσ* 4. *επεσον* | *εικοσι και τεσσαρ.* | *τεσσαρα* | ℵ* om *ζωα* | *επι του θρονου* 5. ℵ* *φωναι* et *εξηλθον λεγουσαι* | *τον θεον* | *και οι φοβουμ.* | *και οι μικρ.* 6. *λεγοντασ*, ℵ *λεγουσων* | ℵ *ο θεοσ ο κυριοσ* | *ημων* : om 7. *αγαλλιωμεθα* | ℵ^{c} *δωσομεν* 8. *καθαρον και λαμπρον* | *εστι των αγιων* 9. *του γαμου* : ℵ* om | ℵ* om *και λεγει μοι* loc sec | *λογοι* : ℵ* add *μου* | *αλη. εισι του θεου* 10. *επεσον* | ℵ* om *σου* post *αδελφ.* | *του ιησου* bis 11. *ανεωγμενον* | ℵ *πιστοσ καλουμενοσ* 12. *ωσ φλοξ* 13. *περιρεραμμ.* : *βεβαμμενον* | *καλειται*, ℵ* *κεκλητο*

14 λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει
αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν. 8
15 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν 1, 16 2, 12
αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ 12, 5 Ps 2, 9
σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
16 ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον 14, 19 Es 63, 3
καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων 17, 14
καὶ κύριος κυρίων.
17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν Ez 39, 17–20
φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσου-
ρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ,
18 18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρ-
κας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν,
καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ
19 μεγάλων. 19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ 17, 12
τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ 16, 14
τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.
20 20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ 16, 13 20, 10
ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόν-
τας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς
21 καιομένης ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομ- Es 30, 33
φαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν
αὐτῶν.

XX.

Dracone ligato resurgunt ad regnum mille annorum. Gog et Magog.
Diabolo perdito fit iudicium extremum.

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν 18, 1 9, 1
2 κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ
ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅ ἐστιν ὁ διάβολος 12, 9
3 καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χιλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν Es 24, 22
εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα

---

14. $\mathfrak{c}$ τα στρατ. τα εν | ℵ* ενδεδυμενοις | $\mathfrak{c}$ ℵ λευκ. και καθαρ. 15. πατασση, ℵ παταξει | του θυμου : ℵ post της οργ. pon | και της οργ. 16. ℵ om επι sec | το ονομα 17. ℵ αλλον pro ενα | om εν post εκραξ. | πετωμενοις | και συναγεσθε | το δειπν. του μεγαλου θε. 18. ℵ επ αυτοις | om τε | ℵ των μεγαλ. 19. ειδον | om τον 20. μετα τουτου | ℵ* την εικονα | την καιομενην | εν τω θειω 21. εξελθουση : εκπορευομενη

XX, 1. $\mathfrak{c}$ ℵ ειδον | ℵ* om εκ του ουραν. | κλειδα | ℵ εν τη χειρι 2. τον οφιν τον αρχαιον ος εστι διαβολ. και σατ. 3. εκλεισεν : add αυτον

μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα
17, 10 δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

Dan 7, 9 22. 27 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα 4
ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρ-
6, 9 etc τυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύ-
νησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ
χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν
καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 οἱ λοιποὶ τῶν 5
νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστα-
σις ἡ πρώτη. 6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστά- 6
Es 61, 6 σει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν,
ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν
μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

Ez 38. 39 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ 7
τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν 8
ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος
τῆς θαλάσσης. 9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύ- 9
κλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημέ-
21, 2 νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς·
10 καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ 10
19, 20 πυρὸς καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης,
καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων.

Dan 7, 9 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐ- 11
τόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος
οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. 12 καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ 12
τοὺς μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθη-
σαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν
Mal 3, 16 οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ 13
6, 8 θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ

---

8. ℵ πλανησει | στι : post τα εθν. pon | και μετα 4. 𝔖 ℵ ειδον | ℵ ει τινες ουν ου | τω θηριω | ουτε | 𝔖ᵉ τη εικονι | μετωπον : add αυτων | 𝔖 (non 𝔖ᵉ) om του ante χριστ. | τα χιλια 5. οι δε λοιπ. | ανεζησαν | αχρι : εως 6. ο θανατ. ο δευτ. | αλλ εσονται. | ℵ και του θεου | om τα 8. ℵ παντα τα εθνη | ℵ om τα sec | ℵ τετρασι | ℵ* om τησ γησ | ℵ* om τον ante γωγ | και τον μαγωγ | συναγαγειν : ℵ praem και | om τον ante πολεμ. | om αυτων 9. 𝔖 ℵ εκυκλωσαν | εκ τ. ουρανου : praem απο του θεου 10. om του sec | 𝔖 ℵ om και post οπου | ℵ και οπου ο ψευδ. 11. λευκον μεγαν | επ αυτου, ℵ επανου αυτου | om του ante προσωπ. 12. τ. νεκρους : ℵ* add και | τ. νεκρ. μικρ. και μεγαλ. | ℵ* εστωτ. επι του θεου | ηνεωχθησαν, ℵ ηνεωχθη (sed ℵ* om κ. αλλ. βιβ. ηνεω.) | βιβλιον αλλο | 𝔖 ℵ ηνεωχθη | ℵ εν ταισ βιβλοισ 13. τουσ εν αυτη νεκρουσ | τουσ εν αυτοισ νεκρουσ

14 ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ θάνατος καὶ
ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος ὁ θάνατος 21, 8
15 ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. 15 καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη 3, 5 etc
ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ
πυρός.

XXI.

Novum caelum, nova terra, nova Hierosolyma. Novae urbis, sponsae agni, splendor caelestis. Duodecim portae ac lumen caeleste.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος Es 65, 17 66, 22
οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 2 Pe 3, 13
2 2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνου- 3, 12
σαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κε- He 12, 22
3 κοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ Ez 37, 27
θρόνου λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ 2 Co 6, 16
4 αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, 4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον
ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε 7, 17
πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα Es 25, 8
5 ἀπῆλθαν. 5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ Es 43, 19
ποιῶ πάντα. καὶ λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ 2 Co 5, 17
6 καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 καὶ εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ 19, 9
τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς 22, 6
7 πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει 16, 17 22, 13 etc
8 ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ 3 etc
δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις 22, 15
καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ
μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ 20, 10 20, 14
θάνατος ὁ δεύτερος.
9 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιά- 15, 1 17, 1
λας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ'
ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 19, 7

---

13. ℵ κατεκριθησαν 14. ουτος : ℵ praem και | εστιν ο δευτερ. θανατ., ℵ ο δευτ. θαν. εστιν | om η λιμνη του πυρ. 15. ℵ* ευρεθησεται

XXI, 1. παρηλθε 2. και : add εγω ιωαννης | ειδον : ante την πολιν pon | απο του θεου εκ τ. ουρ. 3. ℵ* και φωνη μεγαλη et λεγουσα | θρονου : ουρανου | ℵ* εσκηνωσεν | ℵ om και ante αυτος | μετ αυτων : add θεος αυτων 4. εξαλειψει : add ο θεος | ℵ* δρακυ (ut iam 7, 17) | απο των οφθ. | ο θανατος | ℵ ουτ. κραυγ. ουτ. πενθ. omissis ουτ. πονος | στι sec : in ℵ ex στι factum οτι (ab ipso * ut vdtr). Iam igitur deest στι. | απηλθον, ℵ απηλθεν 5. επι του θρονου | παντα ποιω | λεγει : add μοι | αληθιν. και πιστ. 6. ειπεν : ℵ λεγει | γεγονε, ℵ* γεγονα | εγω ειμι το Α | αυτω : om | ℵ* δωρεαν 7. ταυτα : παντα | ο υιος 8. τοις δε δειλοις : δειλοις δε | φαρμακευσι | ο δευτερ. θανατ. 9. ηλθεν : add προς με | om εκ | φιαλ. τας γεμουσας των | την νυμφ. του αρνι. την γυναικα

17, 3 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ 10
Ez 40, 2 ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ
2 τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ 11
φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλ-
Ez 48, 31 ss λίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώ- 12
δεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα
ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
13 ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, 13
καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς.
14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐ- 14
Ez 40, 3 τῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. 15 καὶ 15
ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ
Ez 41, 21 τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16 καὶ 16
ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ
πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων
δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς
ἴσα ἐστίν. 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα 17
Zach 2, 5 τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ 18
ἡ ἐνδώμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον κα-
Es 54, 11 ss θαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς 19
Ex 28, 17 ss πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος
ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος
σμάραγδος, 20 ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος 20
χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος
χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος.
12 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος 21
τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως
χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν 22
αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν,
22, 5 Es 60, 19 καὶ τὸ ἀρνίον. 23 καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς 23
σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν
Es 60, 3 ss αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. 24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ 24
ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν
22, 5 τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, 25 καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ 25

---

10. επ ορος | την πολιν : add την μεγαλην 11. και ο φωστηρ 12. εχουσαν τε | εχουσαν πυλ. | κ επι τους πυλωνας | ονοματα : κ add αυτων | κ γεγραμμενα | των υιων 13. απ ανατ. | και απο ter : om και ter 14. εχον | επ αυτων : εν αυτοις | om δωδεκα ante ονοματ. 15. om μετρον 16. οσον : τοσουτον εστιν οσον και | $\mathfrak{s}^{c}$ επι σταδιους 17. τεσσαρακ. | κ πηχεων 18. και η : και την η, κ* και την | ενδομησις | ομοια 19. $\mathfrak{s}$ κ* και οι θεμελ. | ο πρωτος : κ ο εις 20. σαρδιος | ενατος | κ* τοπαδιον | κ* αμεθυστινος, κ^{c} αμεθυσος 21. κ και οι ιβ' πυλ. (κ^{c} add ιβ') μαργαρειται | διαυγης : διαφανης 22. κ* οτι ο κυρ. ο θεος 23. φαινωσιν εν αυτη 24. και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτης περιπατησουσι | την δοξαν και την τιμην αυτων

26 κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, 26 καὶ οἴσουσιν τὴν
27 δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ Ez 52, 1
εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ
οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

XXII.

Flumen arborque vitae. Beatitas aeterna. Iohannes testis fidus. Promissa et comminationes dei. Verba fida et sancte tuenda. Christi reditus certus.

1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλ- Ez 47, 1
2 λον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. 2 ἐν
μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν 2, 7 Ez 47, 7
ξύλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδι-
δοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν
3 τῶν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος Zach 14, 11
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
4 λατρεύσουσιν αὐτῷ 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ
5 ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, 7, 3 21, 23. 25
καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι
κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς
6 αἰῶνας τῶν αἰώνων. 6 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ Dan 7, 27 21, 5
ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν
ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ 1, 1
7 γενέσθαι ἐν τάχει. 7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν 3, 11
τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.
8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα
καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ
9 ἀγγέλου τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· 19, 10
σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν
τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύ-
10 νησον. 10 καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφη- 10, 4 Dan 12, 4
11 τείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν 1, 3
ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος Dan 12, 10
δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

---

27. ℵ εισελθωσιν | κοινουν και ποιουν | ℵ* ωσει βδελυγμ. | αρνιου : ℵ ουρανου

XXII, 1. καθαρον ποταμον | ℵ om του ante θρονου 2. εντευθεν και εντευθεν, ℵ ενθεν και ενθεν | 𝔖 ℵ ποιουν | μηνα : add ενα | αποδιδουν | ℵ τους καρπους et των ξυλων | ℵ om των ante εθν. 3. κατανα-θεμα | ℵ* om ετι | ℵ om ο 4. επι των : ℵ praem και 5. εσται ετι : εστ. εκει | χρειαν ουκ εχου. | om φωτος ante λυχνου | φωτιζει | om επ 6. om ο ante κυριος | τ. πνευματ. των : των αγιων | απεστειλεν : ℵ* add με 7. om και | ℵ^c ερχονται 8. και εγω | ο βλεπ. ταυτα κ. ακου. | επεσον | δεικνυοντος 9. ειμι : praem γαρ 10. οτι ο καιρος 11. και ο ρυπων ρυπωσατω | ο δικ. δικαιωθητω

Is 40, 10 7 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι 12
ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ ω, ὁ 13
1, 8 21, 6 7, 14 πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 14 μακάριοι οἱ πλύνον- 14
τες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον
21, 8 Phi 3, 2 τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. 15 ἔξω οἱ 15
κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδω-
λολάτραι καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. 16 ἐγὼ Ἰησοῦς 16
5, 5 Es 11, 1 2, 28 ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλη-
σίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ
Es 55, 1 πρωϊνός. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ 17
ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω
ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
Dt 4, 2 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφη- 18
τείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει
ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ
15, 1 ss τούτῳ· 19 καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς 19
προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων
ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
1. 17 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου 20
κύριε Ἰησοῦ.
He 13, 25 etc Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων. 21

---

12. και ιδου | ℵ* αποδοθηναι | εργ. αυτου εσται 13. εγω ειμι το Α και το Ω, αρχ. κ. τελ., ο πρωτ. και ο εσχ. 14. μακαρ. οι ποιουντες τας εντολας αυτου 15. εξω δε | πας ο φιλων και ποιων 16. του δαβιδ | ο πρωϊνος : και ορθρινος 17. ℵ om το et η | ερχου bis et ερχεσθω : ελθε bis et ελθετω | και ο θελων λαμβανετω το υδ. 18. συμμαρτυρουμαι γαρ παντι ακουοντι | επιθη : επιτιθη, ℵ επιθησει | προσ ταυτα | ο θεος επ αυτον | om τω 19. εαν (ℵ αν) τις αφαιρη | λογων (ℵ add τουτων) βιβλου | αφελει : αφαιρησει | απο βιβλου της ζω. | και των γεγραμμ. εν βιβλιω 20. ταυτα : ℵ* add ειναι | ταχυ· αμην. Ναι ερχου 21. του κυριου ημων ιησ. χριστου μετ. πα. υμων. Αμην.